Hof van cassatie

LIBERCAS

2015-2026

Samenvattingen van de arresten van het hof van cassatie, geordend volgens de Thesaurus Cassatie.

AANHANGIG GEDING

C.20.0341.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.3 AC nr. ...

Wanneer de partij die de procedure eerst bij een gerecht van een lidstaat aanhangig heeft gemaakt, zich er in een later aanhangig gemaakte procedure voor het gerecht van een andere lidstaat toe verbindt om afstand te doen van het geding in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, maar zij vervolgens nalaat die afstand van geding uit te voeren, zodat geen einde komt aan de procedure in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, blijven de aanhangigheidsregels krachtens artikel 19 Brussel IIbis-Verordening gelden en blijft de situatie van litispendentie voortbestaan zodat het laatst aangezochte gerecht de partijen naar het eerst aangezochte gerecht moet verwijzen, wanneer de bevoegdheid van dit gerecht vaststaat, zoniet zou dit leiden tot parallelle procedures met mogelijk tegenstrijdige beslissingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Aanhangige procedure in een Lidstaat - Later aanhangig gemaakte procedure in een andere Lidstaat - Voorgenomen afstand van de eerste procedure - Geen uitvoering van de afstand

- Art. 19, tweede en derde lid EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

C.20.0528.F 22 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.3 AC nr. ...

In geval van verwijzing met het oog op voeging van de vorderingen wegens aanhangigheid, heeft de rechtbank die over de zaak een ander vonnis heeft gewezen dan een beschikking van inwendige orde altijd voorrang; onder vonnis over de zaak moet een vonnis worden begrepen dat uitspraak doet over een van de vorderingen die gevoegd moeten worden wegens aanhangigheid.

- Verwijzing met het oog op voeging van de vorderingen - Rechtbank op verwijzing - Rechtbank die over de zaak een vonnis heeft gewezen

- Art. 565, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

- Rechtbank die over de zaak een vonnis heeft gewezen

- Art. 565, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

AANNEMING VAN WERK

C.24.0001.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.5 AC nr. ...

De rechter die het bestaan aanneemt van schade, veroorzaakt door een fout, kan de vordering tot vergoeding van die schade niet afwijzen op de enkele grond dat de benadeelde het gevorderde bedrag niet bewijst. In dat geval staat het de rechter de geldwaarde ervan te ramen op een met die schade overeenstemmend bedrag (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Schade - Algemeen - Bestaan van de schade - Geen bewijs van de omvang - Taak van de rechter

In geval van niet-nakoming van een contractuele verbintenis heeft de schuldeiser, indien de prestatie zich hiertoe leent, het recht zich door de rechter te laten machtigen om de verbintenis te laten uitvoeren door een derde op kosten van de schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Uitvoering door een derde - Machtiging rechter

In uitzonderlijke omstandigheden, zoals bij hoogdringendheid, kan de schuldeiser hiertoe op kennisgeving overgaan zonder rechterlijke machtiging op eigen kosten en op eigen risico en deze kosten verhalen op de schuldenaar, waarbij zijn handelwijze achteraf kan worden getoetst door de rechter; in beide gevallen dient de schuldeiser de redelijke belangen van de schuldenaar in acht te nemen (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Buitengerechtelijke vervanging - Uitvoering door een derde - Voorwaarden - Toetsing achteraf door de rechter

Wanneer de schuldeiser de verbintenis zonder voorafgaandelijke rechterlijke machtiging laat uitvoeren door een derde, zonder dat daartoe grond bestaat of op een onzorgvuldige wijze, kan de schuldeiser de gemaakte kosten niet verhalen op de schuldenaar, maar heeft hij slechts recht op vergoeding van de schade die het gevolg is van de wanprestatie (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Ongegronde of onzorgvuldige buitengerechtelijke vervanging - Gevolgen

C.22.0134.N 5 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.5 AC nr. ...

Een aannemingsovereenkomst in de zin van de artikelen 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek kan worden bewezen door het gedrag van een van de partijen.

- Aannemingsovereenkomst - Bewijs

- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0152.F 14 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.2 AC nr. ...

Aangezien het koninklijk besluit van 29 januari 2007 niet bepaalt wat wordt verstaan onder een onroerend goed in de zin van artikel 2, § 1, moet dit begrip worden verstaan in de betekenis die het gemeen recht eraan geeft; gronderven en gebouwen zijn onroerend uit hun aard; hiermee moeten de voorwerpen worden gelijkgesteld die duurzaam en gewoonlijk ermee verenigd of erin geïntegreerd zijn.

- Beroepsbekwaamheid - Voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Rechtstreeks verband met het optrekken, herstellen of slopen van een gebouw - Gebouw - Begrip - Onroerend goed van duurzaam materiaal - Onroerend goed

- Artt. 1 en 2, § 1 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming
- Art. 518 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0594.N 10 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220210.1N.4 AC nr. ...

De bijzondere aansprakelijkheid van architect en aannemer voor ernstige gebreken die de stevigheid van het gebouw of van een van zijn bestanddelen aantasten of in gevaar brengen, raakt de openbare orde en kan bijgevolg contractueel niet worden uitgesloten of beperkt (1). (1) Zie concl. OM; zie Cass. 12 februari 2021, AR C.20.0066.N, AC 2021, nr. 112, met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier.

- Tienjarige aansprakelijkheid aannemer en architect - Aard

- Artt. 1792 en 2270 Oud Burgerlijk Wetboek

Een beding tot beperking van de bijzondere aansprakelijkheid van architect en aannemer voor ernstige gebreken die de stevigheid van het gebouw of van een van de bestanddelen aantasten of in gevaar brengen, in geval van samenlopende fouten van architect en aannemer, tot hun aandeel in de totstandkoming van de schade, is nietig, ongeacht de al dan niet aanvaarding van de werken.

- Samenlopende fouten aannemer en architect - Exoneratiebeding tot beperking van de aansprakelijkheid van aannemer of architect - Tienjarige aansprakelijkheid - Aard

- Artt. 1792 en 2270 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0066.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.1 AC nr. ...

De bijzondere aansprakelijkheid van architect en aannemer voor ernstige gebreken die de stevigheid van het gebouw of van een van zijn hoofdbestanddelen aantasten of in gevaar brengen raakt de openbare orde en kan bijgevolg contractueel niet worden uitgesloten of beperkt, zodat een beding tot beperking van deze aansprakelijkheid dat ertoe strekt, in geval van samenlopende fouten van architect en aannemer, hun aansprakelijkheid te beperken tot hun aandeel in de totstandkoming van de schade, bijgevolg nietig is, ongeacht de al dan niet aanvaarding van de werken (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Architect en aannemer - Bijzondere aansprakelijkheid voor ernstige gebreken - Aard - Afwijkend contractueel beding

- Artt. 1792 en 2270 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0357.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.3 AC nr. ...

Waar in geval van niet-nakoming van een contractuele verbintenis de schuldeiser, indien de prestatie zich hiertoe leent, het recht heeft zich door de rechter te laten machtigen om de verbintenis te laten uitvoeren door een derde op kosten van de schuldenaar, kan de schuldeiser in uitzonderlijke omstandigheden, zoals bij hoogdringendheid, de verbintenis door een derde laten uitvoeren zonder rechterlijke machtiging op eigen kosten en op eigen risico en deze kosten verhalen op de schuldenaar, waarbij zijn handelswijze achteraf kan worden getoetst door de rechter, maar in beide gevallen dient de schuldeiser de redelijke belangen van de schuldenaar in acht te nemen.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Uitvoering door een derde

- Artt. 1143 en 1144 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de schuldeiser de verbintenis zonder voorafgaandelijke rechterlijke machtiging laat uitvoeren door een derde, zonder dat daartoe grond bestaat of op een onzorgvuldige wijze, kan de schuldeiser de gemaakte kosten niet verhalen op de schuldenaar, maar heeft hij slechts recht op vergoeding van de schade die het gevolg is van de wanprestatie.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Uitvoering door een derde - Afwezigheid van rechterlijke machtiging zonder grond

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0351.N 11 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190111.4 AC nr. ...

Voor het krachtens de artikelen 1792 en 2270 B.W. instellen van de vordering tegen de aannemer en de architect binnen de tienjarige termijn is niet vereist dat het gebrek de stabiliteit van het gebouw of het groot werk geheel of gedeeltelijk in het gedrang brengt binnen de tienjarige termijn, maar volstaat het dat binnen deze termijn een gebrek aan het licht komt dat de stevigheid van het gebouw of van één van zijn belangrijke onderdelen op korte of langere termijn in het gedrang brengt of kan brengen (1). (1) Zie concl. OM.

- Aannemer en architect - Tienjarige aansprakelijkheid - Gebrek dat de stabiliteit geheel of gedeeltelijk in het gedrang brengt

- Artt. 1792 en 2270 Burgerlijk Wetboek

C.17.0314.N 26 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180326.1 AC nr. ...

Inzake aannemingsovereenkomsten kan de termijn binnen dewelke de opdrachtgever zijn vordering tegen de aannemer kan instellen wegens lichte verborgen gebreken die de stevigheid van de werken niet in het gedrang brengen, niet eerder aanvangen dan op het ogenblik dat de opdrachtgever kennis heeft of heeft kunnen hebben van die gebreken; de rechter oordeelt in feite en derhalve op onaantastbare wijze op welk ogenblik de opdrachtgever kennis heeft of heeft kunnen hebben van de gebreken (1). (1) Cass. 15 september 1994, AR C.93.0414.F, AC 1994, nr. 382.

- Aannemingsovereenkomst - Rechten en verplichtingen van de partijen - Tussen partijen - Verborgen gebreken - Aansprakelijkheid - Vordering in rechte

- Artt. 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1788, 1789, 1790 en 1792 Burgerlijk Wetboek

C.14.0470.N 21 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160121.8 AC nr. ...

Wanneer een aannemer betaling vordert voor overeengekomen werken en de opdrachtgever aanvoert dat de werken of een gedeelte ervan niet door de aannemer werden uitgevoerd, komt het, in beginsel, aan deze laatste toe te bewijzen dat hij de werken heeft uitgevoerd.

- Aannemer - Vordering tot betaling - Betwisting - Uitvoering van de werken - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1315, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.13.0390.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.2 AC nr. ...

De bepaling dat de opdrachtgever de aanneming tegen vaste prijs door zijn enkele wil kan verbreken, ook al is het werk reeds begonnen, mits hij de aannemer schadeloos stelt voor al zijn uitgaven, al zijn arbeid, en alles wat hij bij die aanneming had kunnen winnen, is uitsluitend van toepassing op de aanneming van een werk dat door zijn voorwerp of door een uitdrukkelijke tijdsduur bepaald is (1). (1) Zie Cass. 4 september 1980, AC 1980-81, nr. 8, met concl. van procureur-generaal E. KRINGS, toen advocaat-generaal, in Pas. 1981, 7.

- Schadeloosstelling van de aannemer - Toepassingsgebied - Aannemingsovereenkomst tegen vaste prijs - Opdrachtgever - Verbreking door zijn enkele wil

- Art. 1794 Burgerlijk Wetboek

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat overeenkomsten van onbepaalde duur op elk ogenblik door elk van de partijen kunnen worden beëindigd, kan de opdrachtgever de aanneming die gesloten is voor een onbepaalde tijdsduur door zijn enkele wil verbreken, zonder schadeloosstelling van de aannemer voor al zijn uitgaven, al zijn arbeid en zijn gederfde winst, behoudens bij andersluidend contractueel beding of bij een onrechtmatige beëindiging.

- Aannemingsovereenkomst - Voor onbepaalde tijdsduur - Opdrachtgever - Verbreking door zijn enkele wil - Zonder schadeloosstelling van de aannemer - Mogelijkheid

AANPLAKBILJETTEN

P.20.0693.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14 AC nr. ...

Artikel 200, tweede lid, Wetboek diverse rechten en taksen, zoals van toepassing in het Vlaamse Gewest, bepaalt dat de overtredingen van de koninklijke besluiten, ter uitvoering van dit artikel genomen, worden gestraft met een boete van 50,00 euro tot 2.000,00 euro en dat het bepaalde in het eerste boek van het Strafwetboek van toepassing is op die overtredingen; bijgevolg zijn ook de artikelen van hoofdstuk VII van het Strafwetboek met betrekking tot de strafbare deelneming van toepassing op de in die bepaling bedoelde misdrijven, waaronder de inbreuken op het KB 1959 Aanplakking (1). (1) Cass. 25 november 2008, AR P.08.0881.N, AC 2008, nr. 661; J. VANHEULE, Strafbare deelneming, Intersentia, 2010, pp.100-101.

- KB 1959 Aanplakking - Strafbare deelneming

- Art. 200, tweede lid Wetboek diverse rechten en taksen - Eertijds : Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen

De toeristische verkeerswegen waarop artikel 1 KB 1959 Aanplakking van toepassing is, zijn niet beperkt tot deze die worden vermeld in de bijlage bij het KB 1958 Toeristische Verkeerswegen.

- KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Begrip toeristische verkeersweg - KB 1958 Toeristische Verkeerswegen - Draagwijdte

- Bijlage bij KB 8 januari 1958 houdende bepaling van de toeristische verkeerswegen waarvoor regelen worden gesteld op het aanplakken en reclame maken

- Art. 1 KB 14 december 1959 waarbij regelen worden gesteld op het aanplakken en reclame maken

Wanneer de wet bij een delictsomschrijving geen schuldvorm vermeldt, bestaat de schuld in beginsel uit het feit dat de dader ofwel de inbreuk wetens en willens heeft gepleegd, ofwel onachtzaam handelde, tenzij die laatste schuldvorm door de aard van het misdrijf of de wil van de wetgever uitgesloten is; het misdrijf dat erin bestaat om langs toeristische verkeerswegen aanplakbrieven aan te brengen of te behouden of enig ander visueel reclame- of publiciteitsmiddel te gebruiken, kan uit zijn aard zelf slechts het gewild gevolg zijn van een vrijwillig gestelde handeling (1). (1) Cass. 25 november 2008, AR P.08.0881.N, AC 2008, nr. 661.

- KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Aard van het misdrijf

Wanneer de wet bij een misdrijfomschrijving verwijst naar bestuursrechtelijke gegevens die deel uitmaken van de strafbaarstelling, vereist het legaliteitsbeginsel dat de persoon op wie die strafbaarstelling van toepassing is, die bestuursrechtelijke gegevens redelijkerwijze kan kennen of er kennis kan van nemen, zodat de strafbaarheid van de strafbaar gestelde gedraging voor hem voorzienbaar is; de legaliteit van de strafbaarstelling van de overtreding van het verbod om onder meer op de door de bevoegde overheid aangewezen toeristische verkeerswegen aanplakbrieven aan te brengen of te behouden en enig ander visueel reclame- of publiciteitsmiddel te gebruiken, veronderstelt dat de betrokkene redelijkerwijze kan weten of een weg waarlangs hij dergelijke publiciteit wil aanbrengen, als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd, maar uit de enkele omstandigheid dat er geen geconsolideerde lijst van toeristische verkeerswegen voorhanden is, de nummering van die wegen is gewijzigd en niet via een webstek van de overheid kan worden nagegaan of een bepaalde weg als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd, kan niet worden afgeleid dat de betrokkene redelijkerwijze niet kon weten of een bepaalde weg als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd.

- KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Legaliteitsbeginsel - Verwijzing naar bestuursrechtelijke gegevens - Begrip toeristische verkeersweg - Draagwijdte

AANRANDING VAN DE EERBAARHEID EN VERKRACHTING

P.24.1689.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.5 AC nr. ...

Noch de omstandigheden die vermeld worden in het oude artikel 375, eerste lid, Strafwetboek noch, volgens de wil van de wetgever die hij heeft uitgedrukt tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet die geleid heeft tot de goedkeuring van artikel 417/5 van dat wetboek, die welke zijn opgenomen in de definitie die in de laatstgenoemde bepaling voorkomt (1), vormen een limitatieve opsomming; artikel 417/5 Strafwetboek is aldus geen wet die een gedraging bestraft die voorheen niet werd bestraft (2);die bepaling voert evenmin een nieuwe straf in en verzwaart een reeds bestaande straf niet; artikel 2 Strafwetboek is derhalve niet van toepassing (3). (1) Wat betreft het oude artikel 375 Strafwetboek, zie Cass. 25 september 2007, R.W., 2007, p. 1503, met noot S. VANDROMME, "Afwezigheid van toestemming bij het misdrijf van verkrachting", geciteerd in de memorie van toelichting van het wetsontwerp houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, Parl. St. Kamer., 55 2141/001, p. 16. Wat betreft het nieuwe artikel 417/5 van dat wetboek, met de titel "Definitie van toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht", ingevoegd door artikel 5 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek en inzake de bevoegdheid om in rechte op te treden met betrekking tot het seksueel strafrecht, BS 30 maart 2022: zie memorie van toelichting van het wetsontwerp, o.c., p. 18. (2) Zie I. WATTIER, "L'atteinte à l'intégrité sexuelles, le viol, le voyeurisme et la diffusion non consentie de contenus à caractère sexuel", in H. Bosly en Ch. De Valkeneer (dir.), Les infractions, t. 3, Les infractions contre l'intégrité sexuelle, l'ordre des familles, la moralité publique, les mineurs et les personnes vulnérables, 2de uitg., Larcier, 2024, p. 135. Die wil wordt inzake aanranding van de eerbaarheid duidelijk uitgedrukt in de memorie van toelichting, o. c., p. 25: "het is aangewezen de jurisprudentie, in het bijzonder deze van het Hof van Cassatie, niet verloren te laten gaan, zodat er geen interpretatie- of overgangsproblemen ontstaan. Het moet worden benadrukt dat dezelfde strafbare gedraging wordt geviseerd. De naamswijziging zal dus niet tot gevolg hebben dat bepaalde gedragingen voorheen strafbaar gesteld als 'aanranding van de eerbaarheid' niet meer worden geviseerd". (3) Zie Cass. 12 november 2019, AR P.19.0566.N, Pas. 2019, nr. 584, wat betreft de voorgaande wijziging van (oud) artikel 375 Strafwetboek door de wet van 5 februari 2016 tot invoeging van nieuwe indicatoren inzake het gebrek aan toestemming in seksuele betrekkingen: volgens het Hof gaat het hier dus niet om een uitbreiding van het toepassingsgebied van de telastlegging van verkrachting, maar om een bekrachtiging, door de wet, van eerdere rechtspraak.

- Verkrachting - Bestanddelen - Toestemming - Begrip - Omstandigheden respectievelijk vermeld in oud artikel 375, eerste lid, en nieuw artikel 417/5, Strafwetboek - (Niet-)limitatieve opsomming - (Geen) nieuwe wet die een gedraging bestraft die niet eerder werd bestraft en aldus een nieuwe straf invoert of de straf verzwaart - (Geen) toepassing van artikel 2 Strafwetboek

- Art. 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 417/5 nieuw Strafwetboek
- Art. 375, eerste lid, oud Strafwetboek

P.24.1546.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.1 AC nr. ...

De strafrechter oordeelt onaantastbaar of de persoon op wie de daad van seksuele penetratie werd gepleegd daarin al dan niet heeft toegestemd en of er afwezigheid is van toestemming in de zin van artikel 375, tweede lid, oud Strafwetboek; de rechter mag voor die beoordeling alle daarmee verband houdende feitelijke elementen in aanmerking nemen, ook wanneer die feitelijke elementen dateren van na de feiten die het misdrijf opleveren; uit het enkele feit van de afwezigheid van verweer van het slachtoffer kan evenwel geen toestemming worden afgeleid (1) (2). (1) Over oud art 375, tweede lid, Sw. 1867 en de vereiste van toestemming van de benadeelde in geval van vrijspraak van verkrachting, voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuw seksueel strafrecht op 1 juni 2022 (art. 417/11 Sw.), zie Cass. 13 november 2019, AR P.19.0873.F, AC 2019, nr. 592; Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0982.N ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071030.4, AC 2007, nr. 518; Cass. 2 november 1999, P.98.1366.N, AC 1999, nr. 581; A. DIERICKX, "De seksuele penetratie en de geldige toestemming in het licht van het misdrijf verkrachting", NC 2010, 80-83; I. WATTIER, "L'attentat à la pudeur et le viol", in Les Infractions, Vol. 3 - Les infractions contre l'ordre des familles, la moralité publique et les mineurs, Larcier, 2011, p. 144; J. ROZIE, D. VANDERMEERSCH en J. DE HERDT, Naar een nieuw strafwetboek? Het voorstel van de commissie tot hervorming van het strafrecht, die Keure, 2019, 246; O. BASTYNS, "L'absence de consentement dans l'infraction de viol", noot onder Brussel 20 oktober 2021, JLMB 2022, 436-439; M. COP, "Toestemming in het seksueel strafrecht: meer dan alleen 'nee is nee'", RW 2023-24, 682-692; D. MERCKX en I. DELBROUCK, "Verkrachting", in Comm. Strafr. 2023, 26-53. (2) Oud art. 375, tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Verkrachting - Toepassing van oud artikel 375 Strafwetboek - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Beoordeling van de gronden van vermeld artikel 375, tweede lid, die een geldige toestemming beletten - In rekening brengen van feitelijke elementen van na de seksuele penetratie - Toelaatbaarheid - Vaststelling van de afwezigheid van verweer van het slachtoffer - Gevolgen

- Art. 375, tweede lid Strafwetboek

Een vrijspraak voor het door artikel 375, eerste en tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde misdrijf is naar recht verantwoord indien de rechter oordeelt dat de afwezigheid van toestemming door de persoon op wie de daad van seksuele penetratie is gepleegd niet is bewezen; niet is vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat die persoon uit vrije wil toestemming heeft verleend; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) Oud art. 375, eerste en tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Verkrachting - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Oordeel dat de afwezigheid van toestemming niet is bewezen - Geen vaststelling dat het slachtoffer uit vrije wil toestemming heeft verleend voor de seksuele penetratie - Toelaatbaarheid van de motivering

- Art. 375, eerste en tweede lid Strafwetboek

Voor een vrijspraak voor het door artikel 375, eerste en tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde misdrijf is het niet vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat die persoon uit vrije wil toestemming heeft verleend; evenmin is vereist dat de rechter voor elk van de in artikel 375, tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde omstandigheden die toestemming uitsluiten, uitdrukkelijk aangeeft dat die niet aanwezig zijn, behoudens bij daartoe strekkende conclusie (1) (2). (1) Noot. Het OM nam een gelijkluidende mondelinge conclusie wat betreft 1° de middelen aangevoerd door eiseressen I (D. en S.) en eiser III (de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel) en 2° het eerste en derde middel van eiser II (T.) en zijn tweede middel, eerste onderdeel. Voor het tweede middel, tweede onderdeel was het OM van mening dat de redenen van het bestreden arrest over het uitstel van de gevangenisstraf een (toereikend) antwoord bevatten op het verzoek tot uitstel van de bijkomende straf van ontzetting uit rechten, in die zin dat het arrest te kennen geeft dat het vooruitzicht van reclassering alleen een reden is voor de gevangenisstraf met uitstel, en luidde zijn advies dat het onderdeel feitelijke grondslag mist. (BDS) (2) Oud art. 375, eerste en tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Verkrachting - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Oordeel dat de afwezigheid van toestemming niet is bewezen - Geen vaststelling dat het slachtoffer uit vrije wil toestemming heeft verleend voor de seksuele penetratie - Geen motivering over elke grond vermeld in oud artikel 375, tweede lid, Strafwetboek die een geldige toestemming belet - Toelaatbaarheid

- Art. 375, eerste en tweede lid Strafwetboek

P.21.1312.F 5 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220105.2F.1 AC nr. ...

De misdaad van verkrachting met de omstandigheid dat de schuldige tot degenen behoort die over het slachtoffer gezag hebben, is krachtens de artikelen 375, derde lid, en 377, vijfde lid, Strafwetboek, strafbaar met een gevangenisstraf van ten minste zeven jaar, maar is de duur van de correctionele gevangenisstraf krachtens artikel 25, tweede lid, Strafwetboek ten hoogste vijf jaar indien die misdaad gecorrectionaliseerd werd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 5.

- Verkrachting - Verkrachting met de omstandigheid dat de schuldige tot degenen behoort die over het slachtoffer gezag hebben - Verzwaring van de minimumstraf - Correctionalisering met aanneming van verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, tweede lid, 375, driede lid, en 377, vijfde lid Strafwetboek

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.21 AC nr. ...

Onder "geweld of bedreiging" van artikel 373, eerste lid, Strafwetboek werden ook vóór de inwerkingtreding van de wet van 1 februari 2016 de gevallen van "dwang, verrassing, list of het geval van onvolwaardigheid of geestelijk gebrek van het slachtoffer" begrepen (1). (1) Wet van 1 februari 2016 tot wijziging van diverse bepalingen wat de aanranding van de eerbaarheid en het voyeurisme betreft, BS 19 februari 2016; B. SPRIET en J. BOECKXSTAENS, "Het nieuwe misdrijf van voyeurisme en een aanpassing van het misdrijf van aanranding van de eerbaarheid en verkrachting", T. Strafr. 2013, afl. 3, 207-223.

- Aanranding van de eerbaarheid - Artikel 373, eerste lid, Strafwetboek - Misdrijfomschrijving - Begrippen geweld en bedreiging - Wijziging van artikel 373, eerste lid, Strafwetboek door de wet van 1 februari 2016 - Draagwijdte van de begrippen

- Art. 373, eerste lid Strafwetboek

- Aanranding van de eerbaarheid - Artikel 373, eerste lid, Strafwetboek - Misdrijfomschrijving - Begrippen geweld en bedreiging - Wijziging van artikel 373, eerste lid, Strafwetboek door de wet van 1 februari 2016 - Draagwijdte van de begrippen

- Art. 373, eerste lid Strafwetboek

Overeenkomstig artikel 375, eerste lid, Strafwetboek is verkrachting elke daad van seksuele penetratie van welke aard en met welk middel ook, gepleegd op een persoon die daar niet in toestemt; de rechter die oordeelt dat het seksuele karakter van de penetratie vaststaat, dient hierbij niet uitdrukkelijk vast te stellen dat de penetratie een inbreuk op de gangbare seksuele gedragsnormen vormt noch dat de dader de penetratie met een seksueel opzet heeft gepleegd (1). (1) D. MERCKX en I. DELBROUCK, "Verkrachting - het misdrijf" in Strafrecht en Strafvordering. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, 15-23 (moreel element) en 24-321 (materieel element).

- Verkrachting - Artikel 375, eerste lid, Strafwetboek - Daad van seksuele penetratie - Begrip - Draagwijdte

- Art. 375, eerste lid Strafwetboek

- Verkrachting - Artikel 375, eerste lid, Strafwetboek - Daad van seksuele penetratie - Begrip - Draagwijdte

- Art. 375, eerste lid Strafwetboek

P.21.0125.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.4 AC nr. ...

Het wanbedrijf van aanranding van de eerbaarheid veronderstelt een aanranding onder dwang van de seksuele integriteit van het slachtoffer, zoals die door het collectief bewustzijn wordt ervaren op het ogenblik van de feiten; het met of zonder fysiek contact gepleegde misdrijf vereist dat de eerbaarheid van het slachtoffer werd gekwetst door de handeling of het feit waaraan het zich niet heeft kunnen onttrekken; om te bepalen of een handeling de eerbaarheid kwetst, is vereist dat het lichaam van het slachtoffer tegen zijn wil werd betrokken bij een handeling die het slachtoffer, op het ogenblik dat die handeling wordt gesteld, in verlegenheid brengt omdat ze in strijd is met de algemene opvatting van de goede zeden; de wet vereist niet dat de ernst van die aanranding op een andere wijze wordt bepaald (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.0714.F, AC 2013, nr. 635.

- Aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging - Begrip - Handeling die de eerbaarheid kwetst - Bepaling

- Art. 373 Strafwetboek

Het geweld of de bedreiging bedoeld in artikel 373, eerste lid, Strafwetboek houdt als bestanddeel van het misdrijf in dat het slachtoffer, wegens fysieke dwang, fysiek in de onmogelijkheid verkeerde zich aan de feiten te onttrekken of dat het, wegens plotse en onvoorziene handelingen van de dader, niet de kans heeft gehad zich ertegen te verzetten, of nog dat het de feiten enkel onder morele dwang, uit vrees voor een dreigend kwaad, heeft geduld (1). (1) Cass. 7 maart 1989, AR 1930, AC 1989, nr. 380.

- Aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging - Geweld of bedreiging

- Art. 373 Strafwetboek

P.21.0188.F 16 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210616.2F.6 AC nr. ...

Uit de afwezigheid van een bewijskrachtig medisch gegeven kan de rechter niet afleiden dat het bewijs van een seksuele penetratie zonder letsel niet is geleverd (1). (1) Het OM heeft geconcludeerd dat het arrest het begrip verkrachting niet miskent en uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord en, dat het de vrijspraak voor penetraties met de vinger en met de penis, alsook voor de aangevoerde fellatio's, naar recht verantwoordt, waarbij het bovendien, meer in het algemeen, heeft vermeld dat "bij gebrek aan objectieve gegevens waarop de rechter zijn overtuiging kan steunen, er minstens twijfel blijft bestaan over de schuld [van de beklaagde] aan de feiten van de telastlegging [verkrachting] waarvoor hij terechtstaat". Bovendien heeft het erop gewezen dat het "présomption de l'homme" (artt. 1349 en 1353 Oud Burgerlijk Wetboek) heeft plaatsgemaakt voor feitelijke vermoedens (artt. 8.1.9° en 8.29 Burgerlijk Wetboek).

- Verkrachting - Bewijs - Vermoeden - Beschuldiging van handelingen van orale penetratie - Geen bewijskrachtig medisch gegeven

- Art. 375 Strafwetboek
- Artt. 1349 en 1353 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 8.2.1° en 8.29 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

P.21.0041.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1 AC nr. ...

Het in artikel 377, eerste lid, derde gedachtestreepje van het Strafwetboek bedoelde gezag over het slachtoffer van verkrachting of aanranding van de eerbaarheid vereist niet dat dit gezag wordt uitgeoefend krachtens een wettelijke bevoegdheid, maar het kan ook voortvloeien uit feitelijke omstandigheden; de rechter oordeelt onaantastbaar over het bestaan van vermeld gezag (1) ; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Cass. 24 mei 1954, AC 1954, 623. Zie D. MERCKX, "Verkrachting. De verzwarende omstandigheden", in Comm. Sr., Kluwer, 2004, 19-22; A. DE NAUW en K. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, 249-251.

- Gezag over het minderjarig slachtoffer - Feitelijke omstandigheden - Beoordeling

- Art. 377 Strafwetboek

P.20.0758.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.3 AC nr. ...

Artikel 372, tweede lid, Strafwetboek bestraft de aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging, indien de schuldige gewoonlijk of occasioneel samenwoont en over het slachtoffer gezag heeft; een stiefvader kan een persoon zijn als bedoeld door deze bepalingen; voor deze telastlegging geldt een onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.17.0501.N, AC 2018, nr. 65.

- Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging - Persoon die gewoonlijk of occasioneel samenwoont met het slachtoffer en gezag heeft - Toestemming van het slachtoffer - Onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming

- Art. 372, tweede lid Strafwetboek

- Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging - Persoon die gewoonlijk of occasioneel samenwoont met het slachtoffer en gezag heeft - Stiefvader

- Art. 372, tweede lid Strafwetboek

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter bij de beoordeling of een beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan feiten omschreven als aanranding van de eerbaarheid door middel van geweld of bedreiging of verkrachting gepleegd op een minderjarige die ouder is dan zestien jaar niet uitdrukkelijk aan te geven dat hij heeft nagegaan of het slachtoffer in concreto in voldoende mate fysiek en mentaal weerbaar was om niet in te stemmen met het aangaan van een seksuele relatie (1). (1) Zie Cass. 9 oktober 2012, AR P.11.2120.N, AC 2012, nr. 521.

- Aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging - Minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar - Toestemming van het slachtoffer - Fysieke en mentale weerbaarheid - Beoordeling

P.20.0546.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.8 AC nr. ...

Een schuldigverklaring aan verkrachting als bedoeld door artikel 375, eerste, tweede en vierde lid, Strafwetboek of aan aanranding van de eerbaarheid als bedoeld door artikel 373, eerste lid, Strafwetboek vereist niet noodzakelijk geweld of bedreiging , maar is ook mogelijk bij dwang, verrassing, list of ingeval van een onvolwaardigheid of een lichamelijk of geestelijk gebrek van het slachtoffer; de rechter die een beklaagde in de bewoordingen van de strafwet schuldig verklaart aan verkrachting als bedoeld door artikel 375, eerste, tweede en vierde lid, Strafwetboek of aan aanranding van de eerbaarheid als bedoeld door artikel 373, eerste lid, Strafwetboek, dient bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie niet uitdrukkelijk te laten blijken dat hij de begrippen geweld of bedreiging heeft toegepast overeenkomstig de omschrijving ervan in artikel 483 Strafwetboek (1). (1) Cass. 9 oktober 2012, AR P.11.2120.N, AC 2012, nr. 521; B. SPRIET en J. BOECKSTAENS, "Het nieuwe misdrijf van voyeurisme en een aanpassing van het misdrijf van aanranding van de eerbaarheid en van verkrachting", T. Strafr. 2016, 222, nr. 35.

- Constitutieve bestanddelen - Geweld of bedreiging - Draagwijdte

- Artt. 373, 375 en 483 Strafwetboek

P.19.0873.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 375, eerste en tweede lid, Strafwetboek volgt dat de persoon jegens wie de strafbare daad is gesteld, geacht wordt geen toestemming te hebben gegeven wanneer een van de in het tweede lid opgesomde voorwaarden is vervuld; die voorwaarden zijn noch limitatief noch cumulatief opgesomd (1); het gebrek aan toestemming kan ook uit andere feitelijke gegevens blijken (2). (1) Cass. 2 november 1999, AR P.98.1366.N, AC 1999, nr. 581. (2) Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0982.N, AC 2007, nr. 518. Dat deze opsomming exemplatief is, blijkt uit het woord "met name" (zie I. WATTIER, "L'attentat à la pudeur et le viol", in Les Infractions, Vol. 3 - Les infractions contre l'ordre des familles, la moralité publique et les mineurs, Larcier, 2011, p. 144).

- Verkrachting - Bestanddelen - Gebrek aan toestemming - Voorwaarden - Exemplatieve lijst

- Art. 375 Strafwetboek

- Verkrachting - Bestanddelen - Gebrek aan toestemming - Voorwaarden - Exemplatieve lijst

- Art. 375 Strafwetboek

De omstandigheid dat de beklaagde werd vrijgesproken van de telastlegging van opzettelijke slagen en verwondingen op zijn echtgenote voor de strafbare periode waarin de feiten van verkrachting bewezen zijn verklaard, omdat het onmogelijk bleek de ernst en de omvang van het fysieke geweld dat vóór hun scheiding was gepleegd objectief te bepalen, is niet strijdig met zijn veroordeling wegens verkrachting, aangezien de slagen of de bedreiging niet de enige manier zijn waarop een verkrachting plaatsvindt.

- Vrijspraak van slagen en verwondingen - Veroordeling wegens verkrachting

- Art. 375 Strafwetboek

- Vrijspraak van slagen en verwondingen - Veroordeling wegens verkrachting

- Art. 375 Strafwetboek

P.19.0566.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.1 AC nr. ...

Onder "geweld of bedreiging" van artikel 373, eerste lid, Strafwetboek werden ook vóór de inwerkingtreding van de wet van 1 februari 2016 de gevallen van "dwang, verrassing, list of het geval van onvolwaardigheid of geestelijk gebrek van het slachtoffer" begrepen en onder de toestemmingsuitsluitende gronden van artikel 375, eerste lid, Strafwetboek werden ook vóór de inwerkingtreding van de wet van 1 februari 2016 de gevallen van "bedreiging of verrassing" begrepen (1). (1) B. SPRIET en J.BOECKXSTAENS, "Het nieuwe misdrijf van voyeurisme en een aanpassing van het misdrijf van aanranding van de eerbaarheid en verkrachting", T. Strafr. 2013, afl. 3, 207-223.

- Verkrachting - Artikel 375, eerste lid, Strafwetboek - Misdrijfomschrijving - Begrippen geweld, dwang, list, onvolwaardigheid, lichamelijk of geestelijk gebrek - Wijziging van artikel 375, eerste lid, Strafwetboek door de wet van 1 februari 2016 - Draagwijdte van de begrippen

- Aanranding van de eerbaarheid - Artikel 373, eerste lid, Strafwetboek - Misdrijfomschrijving - Begrippen geweld en bedreiging - Wijziging van artikel 373, eerste lid, Strafwetboek door de wet van 1 februari 2016 - Draagwijdte van de begrippen

- Aanranding van de eerbaarheid - Artikel 373, eerste lid, Strafwetboek - Misdrijfomschrijving - Begrippen geweld en bedreiging - Wijziging van artikel 373, eerste lid, Strafwetboek door de wet van 1 februari 2016 - Draagwijdte van de begrippen

- Verkrachting - Artikel 375, eerste lid, Strafwetboek - Misdrijfomschrijving - Begrippen geweld, dwang, list, onvolwaardigheid, lichamelijk of geestelijk gebrek - Wijziging van artikel 375, eerste lid, Strafwetboek door de wet van 1 februari 2016 - Draagwijdte van de begrippen

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; het legaliteitsbeginsel verzet zich er evenwel niet tegen dat de rechter oordeelt dat de nieuwe wet slechts de weergave is van de oude wet zoals die door de rechtspraak werd toegepast en de nieuwe wet derhalve geen toevoeging bevat van enig constitutief bestanddeel.

- Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Werking in de tijd - Draagwijdte

- Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Werking in de tijd - Draagwijdte

P.19.0800.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.7 AC nr. ...

De strafbaarstelling van art. 371/1, eerste lid, 2° Strafwetboek, die door de wetgever werd ingevoegd in een hoofdstuk onder de titel Misdaden en wanbedrijven tegen de orde der familie en tegen de openbare zedelijkheid, beoogt volgens de wetsgeschiedenis niet uitsluitend de bescherming van de persoonlijke levenssfeer waaronder de seksuele intimiteit, maar ook de seksuele integriteit; noch uit de strafbaarstelling zelf noch uit de wetsgeschiedenis volgt dat de herkenbaarheid door derden aan de hand van de getoonde, toegankelijk gemaakte of verspreide beeld-of geluidsopname een constitutief bestanddeel is van het misdrijf.

- Misdrijf van voyeurisme - Verspreiding van een naaktfoto - Materieel bestanddeel

P.18.0753.F 17 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181017.3 AC nr. 563

Het middel dat enkel betrekking heeft op de verzwarende omstandigheid van aanranding van de eerbaarheid en poging tot verkrachting, bestaande in het feit dat het misdrijf de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt, is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de straf naar recht verantwoord blijft door de veroordeling van de eiser wegens doodslag om een poging tot diefstal te vergemakkelijken zodat, ook al was de omschrijving van de feiten van aanranding van de eerbaarheid en poging tot verkrachting met de verzwarende omstandigheid van de dood van het slachtoffer onjuist, dan nog heeft die omschrijving geen gevolgen voor de wettigheid van die beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 563.

- Verzwarende omstandigheden - Aanranding van de eerbaarheid en poging tot verkrachting met als verzwarende omstandigheid de dood van het slachtoffer - Cassatiemiddel heeft uitsluitend betrekking op de verzwarende omstandigheid - Ontvankelijkheid - Straf naar recht verantwoord door een andere bewezen verklaarde beschuldiging

- Art. 376, eerste lid Strafwetboek

P.17.0501.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.4 AC nr. ...

Voor de telastlegging aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging op de persoon van een minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar, met de omstandigheid dat de schuldige behoorde tot degenen die over het slachtoffer gezag hadden, geldt een onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming.

- Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging - Minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar - Gezag van de dader - Toestemming van het slachtoffer

- Art. 372 Strafwetboek

P.16.0871.F 4 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170104.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Aanranding van de eerbaarheid

Het misdrijf aanranding van de eerbaarheid vereist een aanranding onder dwang van de seksuele integriteit van het slachtoffer zoals die door het collectief bewustzijn op het tijdstip van de feiten wordt ervaren (1); de feitenrechter kan vaststellen dat handelingen zoals knipogen, zijn tong uitsteken, het strelen van haren, nek of armen enz., die door degenen die deze handelingen hebben ondergaan als dubbelzinnig werden geïnterpreteerd, dienen beschouwd te worden als misplaatst, dubbelzinnig, uitdagend en zelfs grof zonder dat dit daarom objectief handelingen zijn die de eerbaarheid krenken en die immoreel dan wel obsceen zijn; uit de aldus vastgestelde feiten kan hij bijgevolg naar recht afleiden dat die handelingen het misdrijf aanranding van de eerbaarheid niet opleveren (2). (1) Cass. 6 februari 2013, AR P.12.1650.F, AC 2013, nr. 86, met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH; zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ... (2) Zie concl. OM, in Pas. 2017, nr. ...

- Aanranding van de eerbaarheid

- Art. 372 Strafwetboek

P.16.0117.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de hem regelmatig overgelegde feitelijke gegevens, mits eerbiediging van het recht van verdediging, of bij aanranding der eerbaarheid of verkrachting de schuldige behoort tot degenen die over het slachtoffer gezag hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Verzwarende omstandigheid - Schuldige die gezag heeft over het slachtoffer - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Criteria

P.15.0316.F 10 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150610.2 AC nr. ...

De wet stelt een onweerlegbaar vermoeden van gebrek aan toestemming in ten aanzien van ieder persoon beneden de leeftijd van zestien jaar, op het ogenblik waarop jegens hem een handeling wordt gepleegd die zijn seksuele integriteit in het gedrang brengt (1). (1) I. Wattiez, L'attentat à la pudeur et le viol, in Les infractions, dl. 3, Les infractions contre l'ordre des familles, la moralité publique et les mineurs, Larcier, 2011, p. 101.

- Aanranding van de eerbaarheid - Slachtoffer beneden de leeftijd van zestien jaar - Gebrek aan toestemming - Onweerlegbaar vermoeden

- Artt. 372, 373 en 374 Strafwetboek

Het bestaan van de aanranding van de seksuele integriteit van ieder persoon beneden de leeftijd van zestien jaar op het ogenblik waarop de handeling wordt gesteld, wordt objectief en niet op grond van de persoonlijke indruk van het kind beoordeeld; daaruit volgt dat het strafbare karakter van de handeling niet afhangt van het besef of het beeld dat de minderjarige ervan heeft op het ogenblik waarop de handeling jegens hem wordt gepleegd, noch van het onbehagen, de gêne of de schaamte die de handelingen van de dader al dan niet bij hem hebben opgewekt (1). (1) Zie Cass. 6 februari 2013, AR P.12.1650.F, AC 2013, nr. 86, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch en Cass. 27 november 2013, AR P.13.0714.F, AC 2013, nr. 635, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch. Beide zaken hebben betrekking op feiten van aanranding van de eerbaarheid, gepleegd op een meerderjarige en niet, zoals te dezen, op een persoon beneden de leeftijd van zestien jaar.

- Aanranding van de eerbaarheid - Bestanddelen - Slachtoffer beneden de leeftijd van zestien jaar - Schending van de seksuele integriteit - Objectieve beoordeling

- Artt. 372, 373 en 374 Strafwetboek

P.14.0293.N 31 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150331.3 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreigingen - Heimelijk filmen van een naakte persoon - Strafbaarheid

Het heimelijk filmen van een naakte persoon, dit is zonder diens toestemming en medeweten en zonder dat daarbij enige fysieke of morele dwang wordt aangewend, kan het misdrijf aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging niet opleveren, ook al wordt het slachtoffer in zijn verwachtingen verschalkt (1). (1) Zie concl. OM.

- Aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreigingen - Heimelijk filmen van een naakte persoon - Strafbaarheid

- Artt. 372, 373 en 374 Strafwetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST

ALGEMEEN

C.23.0482.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.4 AC nr. ...

Bij een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid rust de bewijslast van de tot aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijk verband tussen de beide in de regel op de benadeelde (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijke verband tussen beide - Bewijslast

- Art. 8.4, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Een partij die aanvoert schade te hebben geleden door onrechtmatig overheidsoptreden en herstel vordert van deze schade, voert aan dat hij titularis is van een subjectief recht op herstel van de schade en heeft belang om de vordering in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Vordering tot herstel van schade - Aanvoering van schade door onrechtmatig overheidsoptreden - Belang

- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.23.1163.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.1 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter een burgerlijke vordering tot herstel van schade slechts gegrond verklaren indien hij vaststelt dat de schade voortvloeit uit een als misdrijf gekwalificeerd feit waarvoor de beklaagde is vervolgd en dat de rechter bewezen verklaart; hieruit volgt dat de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke vordering de beklaagde die enkel in die hoedanigheid in de strafprocedure is betrokken en voor de hem ten laste gelegde feiten is vrijgesproken niet in een andere hoedanigheid kan veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding.

Algemeen - Strafzaken - Burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Beklaagde - Vrijspraak - Veroordeling tot schadevergoeding in andere hoedanigheid - Grens

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1187.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.2 AC nr. ...

Artikel 2:104, § 1, eerste lid, WVV, dat bepaalt dat de vennoten of aandeelhouders door de sluiting van de vereffening van rechtswege onverdeelde eigenaars, elk voor hun deel, van alle actieve vermogensbestanddelen van de vennootschap, ook al zijn deze op het ogenblik van de sluiting van de vereffening niet gekend, is niet beperkt tot de activa die zijn opgenomen in de staat van activa en passiva bij de ontbinding van de vennootschap of die op dat moment nog niet waren gekend maar omvat ook de activa die wel waren gekend, maar bij het opstellen van de voormelde staat over het hoofd zijn gezien (1); de appelrechters die vaststellen dat de vordering tot schadevergoeding, ingesteld namens de besloten vennootschap, een op het ogenblik van de ontbinding gekend actief vermogensbestanddeel van de vennootschap was en die vervolgens oordelen dat, aangezien deze vordering niet werd opgenomen in de staat van activa en passiva van de vennootschap bij haar ontbinding, de vordering niet is overgegaan naar het persoonlijk vermogen van de eiser, verantwoorden hun beslissing niet naar recht. (1) Zie K. De Backer, "Commentaar bij artikel 2:104 WVV", in Vennootschappen en verenigingen, Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, 2023, 23.

Algemeen - Strafzaken - Vordering tot schadevergoeding namens een vennootschap - Ontbinding van de vennootschap - Sluiting van de vereffening - Vennoot van rechtswege eigenaar van de actieve vermogensbestanddelen - Begrip activa - Activa die over het hoofd zijn gezien - Gevolg

- Art. 2:104, § 1, eerste lid Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

C.21.0435.N 17 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250117.1N.4 AC nr. ...

Een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat op het ogenblik dat alle constitutieve bestanddelen van deze aansprakelijkheid verenigd zijn; wat betreft het constitutieve bestanddeel van de schade, is dit het ogenblik waarop de schade tot stand komt of haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachtingen vaststaat (1). (1) Cass. 22 januari 2021, AR C.20.0187.N, AC 2021, nr. 61.

Algemeen - Ontstaan vordering - Vereniging constitutieve bestanddelen

P.24.1310.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.2 AC nr. ...

De op grond van de artikelen 418 en 420 Strafwetboek geformuleerde kwalificatie is niet de voorwaarde sine qua non voor de toelaatbaarheid, voor de strafrechter, van een burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van lichamelijke schade uit een verkeersongeval; die schade kan ook voortvloeien uit een gewelddadig contact tussen twee lichamen die met elkaar in botsing komen en kan hiermee in een oorzakelijk verband worden gebracht indien het zelf een misdrijf vormt dat in eender welke kwalificatie bewezen wordt verklaard.

Algemeen - Verkeersongeval - Strafvervolging op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 420 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

P.22.1361.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.3 AC nr. ...

Aangezien de bestanddelen van het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen onder de artikelen 392 en 398 en volgende van het Strafwetboek vallen, faalt het middel van de burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen een beslissing tot vrijspraak van dat misdrijf naar recht, in zoverre het de schending van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek aanvoert.

Algemeen - Allerlei - Vrijspraak van het opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel dat schending aanvoert van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Faalt naar recht

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

C.21.0492.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.1 AC nr. ...

De verjaring van de rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid gaat in wanneer de benadeelde over de gegevens beschikt op grond waarvan hij kan aannemen dat de persoon voor de schade aansprakelijk kan zijn wegens een fout of een tot aansprakelijkheid leidend feit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 769.

Algemeen - Rechtsvordering tot buitencontractuele aansprakelijkheid - Verjaring - Aanvang

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.1030.F 2 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220302.2F.1 AC nr. ...

Degene wiens goed is beschadigd door een onrechtmatige daad, heeft recht op het herstel van zijn bezit door de teruggave van het goed in de staat waarin het zich bevond vóór die daad; in de regel kan de benadeelde dus het bedrag vorderen dat nodig is om het goed te laten herstellen, zonder dat dit bedrag kan worden verminderd door de vervallen staat van het beschadigde goed.

Algemeen - Onrechtmatige daad - Schade - Volledige vergoeding van de schade - Vervallen staat van het beschadigde goed - Invloed

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0543.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.4 AC nr. ...

De vijfjarige verjaringstermijn van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid gaat in de dag na de datum, die door de rechter in feite moet worden vastgesteld, waarop de benadeelde daadwerkelijk kennis heeft gekregen van alle gegevens die hij nodig heeft om een aansprakelijkheidsvordering te kunnen instellen (1). (1) Cass. 5 december 2019, AR C.19.0245.N, AC 2019, nr. 649.

Algemeen - Verjaring - Aanvang van de termijn - Tijdstip

- Art. 2262 bis, § 1er, al. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0008.F 30 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201130.3F.4 AC nr. ...

De krenking van een belang kan slechts aanleiding geven tot een rechtsvordering indien het gaat om een rechtmatig belang; het belang is niet rechtmatig wanneer de rechtsvordering strekt tot het behoud van een toestand die strijdig is met de openbare orde of tot het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel.

Algemeen - Vordering in rechte - Belang - Rechtmatigheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0343.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.9 AC nr. ...

Bij een aansprakelijkheidsvordering rust de bewijslast van de tot aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijk verband tussen beide, behoudens wettelijke of contractuele afwijking, in de regel op de benadeelde (1). (1) Cass. 11 januari 2019, AR C.18.0210.N, AC 2019, nr. 15 met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier, toen advocaat generaal.

Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de benadeelde aanvoert dat hij schade heeft geleden doordat de arts heeft nagelaten hem bepaalde informatie te verschaffen, moet hij niet alleen bewijzen dat de arts hem de informatie daadwerkelijk had moeten geven, maar ook dat hij dat niet heeft gedaan (1). (1) Cass. 11 januari 2019, AR C.18.0210.N, AC 2019, nr. 15 met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier, toen advocaat generaal.

Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0245.N 5 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191205.1N.5 AC nr. ...

De aanvangsdatum van de verjaringstermijn voor een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid is de dag waarop de benadeelde daadwerkelijk kennis heeft gekregen van alle gegevens die nodig zijn om een aansprakelijkheidsvordering te kunnen instellen.

Algemeen - Rechtsvordering tot vergoeding van schade - Verjaringstermijn - Aanvangsdatum

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0093.N 7 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191007.2 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 5, 2° van de wet van 31 maart 2010 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg blijkt niet dat, anders dan uit de door de wet gebruikte bewoordingen volgt, de tijdelijke arbeidsongeschiktheid waardoor het slachtoffer moet getroffen zijn opdat er sprake zou zijn van een voldoende ernstige schade, een volledige of algehele arbeidsongeschiktheid moet zijn (1). (1) Zie deels gelijkluidende concl. OM.

Algemeen - Vergoeding van schade als gevolg van de gezondheidszorg - Tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Aard

C.18.0420.F 20 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.1 AC nr. ...

De rechtsvordering die, zelfs tot verkrijging van een verklaring van recht, is ingesteld om de schending van een ernstig bedreigd recht te voorkomen, kan worden gebracht voor de rechter van de plaats waar de schade zich dreigt voor te doen.

Algemeen - Bevoegdheid en aanleg - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf - Plaats waar de verbintenis is ontstaan - Plaats waar de schade zich heeft voorgedaan - Schadedreiging

- Artt. 18, tweede lid, en 624, 2° Gerechtelijk Wetboek

De plaats waar een verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf is ontstaan, is ofwel de plaats waar de schadeveroorzakende daad is verricht ofwel de plaats waar de schade zich heeft voorgedaan (1). (1) Zie Cass. 16 april 2010, AR C.08.0317.F, AC 2010, nr. 261, met concl. OM in Pas. 2010.

Algemeen - Bevoegdheid en aanleg - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf - Plaats waar de verbintenis is ontstaan

- Art. 624, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.18.0210.N 11 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190111.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 870 Ger.W. en 1315 B.W. volgt dat bij een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid de bewijslast van de tot aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijk verband tussen beide, in de regel op de benadeelde rust (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast

- Artt. 1315 en 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de benadeelde aanvoert dat de door hem geleden schade werd veroorzaakt door de miskenning van de algemene zorgvuldigheidsplicht doordat de aangesprokene hem welbepaalde informatie niet heeft gegeven, moet hij niet alleen bewijzen dat de aangesprokene hem deze informatie had moeten geven maar ook dat hij dat niet heeft gedaan (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Artt. 1315 en 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0053.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.1 AC nr. 547

In geval van onrechtmatige overheidsdaad ontstaat de schuldvordering aldus op het ogenblik waarop alle bestanddelen die nodig zijn om een aansprakelijkheidsvordering te kunnen instellen, verenigd zijn, namelijk de fout of de tot aansprakelijkheid aanleiding gevende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijk verband tussen beide; voor het ontstaan van de schuldvordering is niet vereist dat de fout zonder twijfel vaststaat of door een rechter is vastgesteld (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Algemeen - Onrechtmatige overheidsdaad - Schuldvordering - Ontstaan - Tijdstip

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

ALLERLEI (INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT. AARD VAN DE WET. ENZ)

C.17.0095.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Allerlei (I.P.R. - Aard van de wet) - Wetboek IPR - Onrechtmatige daad vóór de inwerkingtreding van de wet - Bestaan van een rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke na de inwerkingtreding - Artikel 127, §1, tweede lid IPR - Toepassing

Uit de samenhang van de artikelen 99, 106, eerste en tweede lid en 127, §1, eerste en tweede lid, Wetboek IPR volgt dat het Wetboek IPR krachtens artikel 127, §1, tweede lid, in fine, niet het recht bepaalt dat van toepassing is op de vraag of een persoon die schade lijdt door een onrechtmatige daad die plaatsvond vóór de inwerkingtreding van het wetboek, na de inwerkingtreding ervan over een rechtstreekse vordering beschikt tegen de verzekeraar van de aansprakelijke persoon (1). (1) Zie concl.OM.

Allerlei (I.P.R. - Aard van de wet) - Wetboek IPR - Onrechtmatige daad vóór de inwerkingtreding van de wet - Bestaan van een rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke na de inwerkingtreding - Artikel 127, §1, tweede lid IPR - Toepassing

BIJZONDERE AANSPRAKELIJKHEID

C.21.0366.F 18 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.1 AC nr. ...

Niemand kan gehouden zijn tot compensatie van een abnormale burenhinder tenzij die hinder is veroorzaakt door een daad, een verzuim of een gedraging die hem kan worden toegerekend (1). (1) Cass. 12 maart 1999, AR C.98.0026.N, AC 1999, nr. 149.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Compensatieverplichting

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0122.N 7 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220207.3N.9 AC nr. ...

De eigenaar van een pand die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan een naburige eigenaar hinder op te leggen die de gewone ongemakken van het nabuurschap overtreft, is een rechtmatige en passende vergoeding tot herstel van het verstoorde evenwicht verschuldigd; zowel de door de naburige eigenaar geleden schade aan diens eigendom als gebruiks- en genotsderving komen voor een rechtmatige en passende vergoeding in aanmerking.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Hestel evenwicht - Schade - Gebruik-en genotsderving

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Hestel evenwicht - Schade - Gebruik-en genotsderving

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

Ingeval de eigenaar van een onroerend goed, ingevolge schade of nabuurschapshinder, overeenkomstig de artikelen 544, 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek recht heeft op een vergoeding of compensatie en vervolgens zijn goed verkoopt zonder zijn recht op vergoeding of compensatie mee over te dragen, kan deze vergoeding of compensatie niet worden verrekend met de verkoopprijs; die prijs behelst de geldelijke tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht en strekt niet tot vergoeding of compensatie van de schade of hinder.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Onroerend goed - Schade - Burenhinder - Vergoeding - Verkoop - Eigendomsoverdracht - Verkoopprijs - Tegenprestatie

- Artt. 544, 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Onroerend goed - Schade - Burenhinder - Vergoeding - Verkoop - Eigendomsoverdracht - Verkoopprijs - Tegenprestatie

- Artt. 544, 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0362.F 25 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.2 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van het gebrek van de zaak, voor zover hij het wettelijk begrip "gebrek" niet miskent (1). (1) Cass. 17 januari 2014, AR C.12.0510.F, AC 2014, nr. 39, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.; Cass. 30 oktober 2009, AR C.08.0353.F, AC 2009, nr. 630.

Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Gebrek van de zaak - Begrip - Bevoegdheid van de rechter - Hof van Cassatie - Toezicht

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek wanneer ze een abnormaal kenmerk vertoont waardoor ze in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0248.N, AC 2018, nr. 162.

Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Gebrek van de zaak

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0258.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200430.1N.15 AC nr. ...

De rechter bepaalt onaantastbaar in feite de omvang van de gehoudenheid van de bestuurder voor het geheel of een gedeelte van de bedoelde sociale zekerheidsbijdragen, waarbij het Hof beschikt over een marginaal toetsingsrecht ter zake van de evenredigheid tussen de inbreuk en de gehoudenheid van de bestuurder (1). (1) Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van vennootschappen zoals van kracht voor zijn opheffing bij wet van 18 september 2017.

Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Vennootschap - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Vennootschap - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Vennootschap - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.19.0115.F 17 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200117.1F.3 AC nr. ...

De eigenaar van een onroerend goed die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan de naburige eigenaar een stoornis op te leggen die de normale lasten uit het nabuurschap overschrijdt, is hem een rechtmatige en passende compensatie verschuldigd die het verstoorde evenwicht herstelt (1). (1) Cass. 7 mei 2018, AR C.17.0285.F, AC 2018, nr. 291, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas. 2018.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Verwerping van de vordering - Begrip - Correctionele rechtbank - Burgerlijke rechtsvordering gericht tegen de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon - Verklaring van onbevoegdheid van de strafrechter

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

De artikelen 697 en 698 Burgerlijk Wetboek verbieden de eigenaar van het dienstbare erf niet om op dat erf alle nodige onderhoudswerken uit te voeren, op voorwaarde dat hij niets doet wat het gebruik van de erfdienstbaarheid beperkt of bemoeilijkt.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Abnormale burenhinder - Erfdienstbaarheid van afvoer van afvalwater - Leiding die behoort tot de eigenaar van een dienstbaar erf - Poreusheid van de leiding - Geen werken uitgevoerd om dit te verhelpen - Schade - Compensatieverplichting

- Artt. 697 en 698 Burgerlijk Wetboek

Iemand is slechts tot compensatie van een abnormale burenhinder gehouden indien die hinder is veroorzaakt door een daad, een verzuim of een gedraging die hem kan worden toegerekend, ook al heeft hij daarbij slechts een onopzettelijke fout of zelfs geen fout heeft begaan (1). (1) Cass. 24 juni 2019, AR C.18.0609.F, AC 2019, nr. 393.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Abnormale burenhinder - Compensatieverplichting

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

C.18.0609.F 24 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190624.1 AC nr. ...

Artikel 544 Burgerlijk Wetboek kent aan elke eigenaar het recht toe om van zijn zaak een normaal genot te hebben; iemand is slechts tot compensatie van een abnormale burenhinder gehouden indien die hinder is veroorzaakt door een daad, een verzuim of een gedraging die hem kan worden toegerekend, zelfs al heeft hij daarbij geen fout begaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 393.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Verkeersongeval - Vergoeding door de arbeidsongevallenverzekeraar - Subrogatoire rechtsvordering - WAM-verzekering - WAM 1989 - Betrokkenheid van een aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Eigenaar van het voertuig - NMBS

C.18.0288.N 3 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181203.1 AC nr. 678

De abnormale vatbaarheid van het pand van de naburige eigenaar sluit het bestaan van burenhinder niet uit, maar kan een weerslag hebben op de omvang van de vergoeding, die de rechter naar redelijkheid moet beoordelen rekening houdend met alle omstandigheden van het geval, zoals onder meer de plaatsgesteldheid, de bestemming, de ouderdom van het gebouw en de stand van de techniek; indien de abnormale vatbaarheid voor de hinder geheel is toe te rekenen aan de naburige eigenaar kan de rechter de vergoeding zelfs herleiden tot nul.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Abnormale vatbaarheid van het pand van de naburige eigenaar - Weerslag op de vergoeding

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

De eigenaar van een pand die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan een naburige eigenaar hinder op te leggen die de gewone ongemakken van het nabuurschap overtreft, is een rechtmatige en passende vergoeding tot herstel van het verstoorde evenwicht verschuldigd (1). (1) Cass. 24 maart 2016, AR C. 15.0308.N, AC 2016, nr. 219; Cass. 15 november 2013, AR C.11.0656.F, AC 2013, nr. 605.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Burenhinder

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

C.18.0087.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.7 AC nr. 623

De abnormale vatbaarheid van het pand van de naburige eigenaar sluit het bestaan van burenhinder niet uit, maar kan een weerslag hebben op de omvang van de rechtmatige en passende vergoeding, die de rechter naar redelijkheid moet beoordelen rekening houdend met de omstandigheden van het geval (1). (1) Zie concl. OM.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Abnormale vatbaarheid van het pand van de naburige eigenaar - Vergoeding - Omvang - Beoordeling door de rechter

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

C.17.0285.F 7 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180507.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Feit begaan door een derde die geen buur is

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Feit begaan door een derde die geen buur is

Het slachtoffer van burenhinder kan tegen de buurman die dat evenwicht heeft verbroken een vordering instellen op grond van artikel 544 Burgerlijk Wetboek, zelfs als de fout van een derde aan de oorsprong van de schade ligt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Feit begaan door een derde die geen buur is

De eigenaar van een pand die door om het even welke daad, verzuim of gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door een eigenaar-buur bloot te stellen aan een hinder die de grens van de gewone burenhinder overstijgt, is hem een rechtmatige en gepaste compensatie verschuldigd tot herstel van het verbroken evenwicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Europese Unie - Uitlegging van het unierecht - Beslissing van het Hof van Justitie - Bindend karakter

C.16.0405.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.4 AC nr. ...

De vordering wegens burenhinder gesteund op artikel 544 Burgerlijk Wetboek veronderstelt een abnormale hinder veroorzaakt door een daad, verzuim of gedraging die aan de buur toerekenbaar is (1). (1) Cass. 12 maart 1999, AR C.98.0026.N, AC 1999, nr. 149; Cass. 3 april 2009, AR C.08.0617.N, AC 2009, nr. 239; Zie Cass. 4 mei 2012, AR C.10.0080.F, AC 2012, nr. 276; Cass. 11 februari 2016, AR C.15.0031.N, AC 2016, nr. 99.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Vordering

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

C.16.0115.F 16 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170216.10 AC nr. ...

Iemand is slechts tot vergoeding van een abnormale burenhinder gehouden, indien die hinder is veroorzaakt door een daad, een verzuim of een gedraging die hem kan worden toegerekend (1). (1) Cass. 4 mei 2012, AR C.10.0080.F, AC 2012, nr. 276.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Vergoedingsplicht

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

C.16.0150.N 5 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161205.2 AC nr. ...

De vordering wegens burenhinder gesteund op artikel 544 Burgerlijk Wetboek veronderstelt dat het evenwicht tussen de rechten van naburige eigenaars is verbroken; opdat een vordering op burenhinder kan worden gesteund is vereist dat het zelfs niet foutief gebruik van een erf aan een naburig erf hinder toebrengt die de gewone ongemakken van nabuurschap overschrijdt; een vordering kan bijgevolg niet op burenhinder worden gesteund wanneer er geen sprake is van hinder veroorzaakt door het gebruik van een naburig erf, maar wel van het betreden of het zonder recht noch titel bezetten van een erf door een nabuur.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Naburig erf - Toepassing

C.15.0308.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.15 AC nr. ...

De abnormale vatbaarheid van het pand van de naburige eigenaar heeft slechts een weerslag op de rechtmatige en passende vergoeding, wanneer de rechter vaststelt dat zonder de daad, het verzuim of het gedrag van de veroorzaker van de hinder die de gewone ongemakken van het nabuurschap overtreft, die hinder zich niet zou hebben voorgedaan zoals hij in concreto is ontstaan (1). (1) Cass. 15 november 2013, AR C.11.0656.F, AC 2013, nr. 605.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Abnormale vatbaarheid van het pand van de naburige eigenaar - Weerslag op de vergoeding

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

De eigenaar van een onroerend goed die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan de naburige eigenaar een stoornis op te leggen die de normale lasten uit het nabuurschap overschrijdt, is hem een rechtmatige en passende compensatie verschuldigd, tot herstel van het verstoorde evenwicht; in zoverre het middel ervan uitgaat dat de rechter de compensatie slechts naar billijkheid kan ramen, op voorwaarde dat hij vaststelt dat hij in de onmogelijkheid verkeert om de compensatie op een andere wijze te ramen, faalt het naar recht.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Compensatie tot herstel van het verstoorde evenwicht

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

De eigenaar van het pand die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan een naburige eigenaar hinder op te leggen die de gewone ongemakken van het nabuurschap overtreft, es een rechtmatige en passende vergoeding tot herstel van het verstoorde evenwicht verschuldigd (1). (1) Cass. 15 november 2013, AR C.11.0656.F, AC 2013, nr. 605.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Burenhinder

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

C.15.0031.N 11 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160211.1 AC nr. ...

De vordering wegens burenhinder gesteund op artikel 544 Burgerlijk Wetboek veronderstelt een abnormale hinder veroorzaakt door een daad, verzuim of gedraging die aan de buur toerekenbaar is (1); de omstandigheid dat deze daad, dit verzuim of deze gedraging als foutief kan worden bestempeld, verhindert de toepassing van artikel 544 Burgerlijk Wetboek niet. (1) Zie Cass. 4 mei 2012, AR C.10.0080.F, AC 2012, nr. 276; Cass 3 april 2009, AR C.08.0617.N, AC 2009, nr. 239; Cass. 12 maart 1999, AR C.98.0026.N, AC 1999, nr. 149.

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Vordering - Voorwaarde - Daad, verzuim of gedraging - Foutief karakter - Gevolg - Artikel 544 van het Burgerlijk Wetboek - Toepassingsgebied

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

P.14.0474.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar de feiten waaruit hij het bestaan van een band van ondergeschiktheid afleidt, terwijl Het Hof nagaat of hij die beslissing wettig heeft kunnen afleiden uit zijn vaststellingen (1). (1) Zie Cass. 29 april 2003, AR P.02.1459.N-P.02.1578.N, AC 2003, nr. 268.

Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Fout - Burgerlijke aansprakelijkheid - Aangestelde - Wettelijke aansprakelijkheid van de aansteller - Voorwaarde - Band van ondergeschiktheid - Beoordeling door de rechter - Toepassing

- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

DAAD

C.23.0150.N 14 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250214.1N.8 AC nr. ...

Een vennootschapsbestuurder is aansprakelijk voor het voortzetten van een kennelijk verloren deficitaire onderneming indien deze fout voortduurde na de inwerkingtreding van artikel XX.227 WER; de omstandigheid dat de fout een aanvang nam voor de inwerkingtreding van deze bepaling, doet daaraan niet af.

Daad - Fout - Kennelijk verloren deficitaire onderneming - Aansprakelijkheid bestuurder - Voortduren fout na inwerkingtreding aansprakelijkheid

P.24.0409.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1 AC nr. ...

De artikelen 418 tot 420 Strafwetboek maken de schuld van de dader niet afhankelijk van het bewijs dat zijn fout de enige oorzaak van de schade is; er moet enkel worden vastgesteld dat de schade zonder die fout niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan en de dader niet van zijn aansprakelijkheid wordt ontslagen alleen op grond dat andere oorzaken, zoals een pathologische aanleg van het slachtoffer, aan het ontstaan ervan zouden hebben bijgedragen (1). (1) Cass. 3 mei 2017, AR P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304.

Daad - Nalatigheid - Onvoorzichtigheid - Onopzettelijk doden - Fout die een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg oplevert - Voorwaarde - Pathologische aanleg van het slachtoffer - Invloed

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

C.22.0034.F 17 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.4 AC nr. ...

De fout van de administratieve overheid waarvoor ze aansprakelijk kan worden gesteld, bestaat in een gedraging die hetzij neerkomt op een verkeerd optreden dat moet worden beoordeeld naar de maatstaf van een normaal zorgvuldige en voorzichtige overheid die in dezelfde omstandigheden verkeert, hetzij, behoudens onoverkomelijke dwaling of een andere rechtvaardigingsgrond, een schending inhoudt van een nationaalrechtelijke norm of van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde, die deze overheid verplicht niets te doen of op een bepaalde manier wel iets te doen (1). (1) Zie concl. OM.

Daad - Fout - Fout van de administratieve overheid - Begrip

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij het bestaan van een fout afleidt, gaat het Hof na of de rechter zijn beslissing wettig uit de door hem vastgestelde feiten heeft afgeleid (1). (1) Zie concl. OM.

Daad - Fout - Beoordeling door het Hof van Cassatie

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0003.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.5 AC nr. ...

De fout van de wetgever waarvoor de Staat, op grond van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk kan worden gesteld, bestaat uit een gedraging die, ofwel neerkomt op een verkeerde optreden dat moet worden beoordeeld naar de maatstaf van een normaal zorgvuldige en voorzichtige wetgever die in dezelfde omstandigheden verkeert, ofwel, onder voorbehoud van een onoverkomelijke dwaling of een andere grond van vrijstelling van aansprakelijkheid, schending inhoudt van een nationaalrechtelijke norm of van een internationaalrechtelijke norm met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde, die hem gebiedt iets niet te doen of op een bepaalde manier te doen (1). (1) Zie concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.1F.5.

Daad - Fout - Staat - Wetgevende macht

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0533.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.4 AC nr. ...

De beslissing om te staken kan een fout uitmaken (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2022, nr. 815.

Daad - Fout - Beslissing om te staken

- Art. 3 Wet 10 februari 2003 betreffende de aansprakelijkheid van en voor personeelsleden in dienst van openbare rechtspersonen
- Artt. 1382 en 1384, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 6, § 4 Het Herziene Europees Sociaal Handvest

C.20.0470.N 23 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220623.1N.4 AC nr. ...

Wanneer een contractspartij in de aan het sluiten van een overeenkomst voorafgaande fase een fout begaat, is zij overeenkomstig de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk wetboek verplicht de hierdoor aan een derde veroorzaakte schade te vergoeden.

Daad - Fout - Contractspartij - Fout in de precontractuele fase

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0219.N 16 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220616.1N.1 AC nr. ...

De rechterlijke macht is bevoegd om het bestuur te veroordelen tot vergoeding van de schade die een derde lijdt ingevolge zijn onzorgvuldig optreden, zonder daarbij evenwel aan het bestuur zijn beleidsvrijheid te ontnemen en zonder zich in zijn plaats te stellen, wat inhoudt dat de rechterlijke macht de beoordelingsvrijheid moet eerbiedigen die het bestuur de mogelijkheid biedt zelf te oordelen over de wijze waarop het zijn bevoegdheid uitoefent en de meest geschikt lijkende oplossing te kiezen binnen de door de wet gestelde grenzen (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2020, AR C.18.0383.N, AC 2020, nr. 186, met concl. OM; Cass. 27 oktober 2006, AR C.03.0584.N, AC 2006, nr. 518; Cass. 28 september 2006, AR C.02.0570.N, AC 2006, nr. 445.

Daad - Fout - Overheid - Onzorgvuldig optreden - Taak van de rechter - Veroordeling tot vergoeding van schade - Beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0030.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.6 AC nr. ...

Bij het beoordelen van het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade moet de rechter bepalen wat de verweerder had moeten doen om rechtmatig te handelen, hierbij abstractie maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan (1). (1) Cass. 18 mei 2021, AR P.21.0011.N, arrest niet te publiceren; Cass. 2 maart 2021, AR.P.20.1335.N, AC 2021, nr. 151; Cass. 22 januari 2021, AR. C.20.0063.N, arrest niet te publiceren; Cass. 22 januari 2021, AR C.19.0303.N, AC 2021, nr. 49; Cass. 4 september 2020, AR C.20.0074.N, arrest niet te publiceren.

Daad - Fout - Oorzakelijk verband tussen fout en schade - Beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich concreet heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat, wat veronderstelt dat zonder de fout de schade zich niet had voorgedaan zoals ze zich heeft voorgedaan en er bijgevolg geen oorzakelijk verband is wanneer de schade zich eveneens zou hebben voorgedaan indien de verweerder de hem verweten handelswijze correct had uitgevoerd.

Daad - Fout - Oorzakelijk verband tussen fout en schade

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0395.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de notaris, met toepassing van de discretionaire bevoegdheid om de solvabiliteit van de opbieder te beoordelen, van hem een borgstelling vraagt door te eisen dat hij een waarborg verschaft bij het hoger bod, dient hij zich te houden aan de voorwaarden die hijzelf heeft bepaald en moet hij het bewijs kunnen leveren dat ze werden nageleefd, om niet aansprakelijk te worden gesteld (1). (1) Artikelen 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, vóór de opheffing ervan door de wet van 11 augustus 2017.

Daad - Fout - Notaris - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Toewijzing - Mogelijkheid tot hoger bod - Geldigheid van het hoger bod - Vereiste voorwaarde op het tijdstip van het hoger bod - Borgstelling - Het stellen van een onvoorwaardelijke bankwaarborg - Verplichting voor de notaris

- Artt. 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0153.N 13 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9 AC nr. ...

Indien het verlies van een kans op het verwerven van een voordeel of het vermijden van een nadeel te wijten is aan een fout, komt het verlies voor vergoeding in aanmerking indien tussen de fout en het verlies van deze kans een conditio sine qua non verband bestaat en het om een reële kans gaat (1). (1) Zie concl. OM.

Daad - Fout - Verlies van een kans - Voorwaarden voor vergoeding

C.21.0345.N 13 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.1 AC nr. ...

De overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling is in beginsel op zichzelf een fout die leidt tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van degene die de overtreding heeft begaan, wanneer die fout schade veroorzaakt (1). (1) Cass. 10 april 2014, AR C.11.0796.N, AC 2014, nr. 282; Cass. 16 mei 2011, AR C.10.0664.N, AC 2011, nr. 320; Cass. 8 november 2002, AR C.00.0374.N, AC 2002, nr. 594; Zie Cass. 14 januari 2000, AR C.98.0471.F, AC 2000, nr. 33; Cass. 26 juni 1998, AR C.97.0236.F, AC 1998, nr. 343, met concl. van advocaat-generaal J. SPREUTELS op datum in Pas.; Cass. 3 oktober 1994, AR C.93.0243.F, AC 1994, nr. 412, met concl. van advocaat-generaal J.F. LECLERCQ op datum in Pas.; Cass. 22 september 1988, AR 8134, AC 1988, nr. 47; Cass. 13 mei 1982, AR 6434, Pas., I, 1056, met concl. van advocaat-generaal J. VELU; Cass. 19 december 1980, AR 2660, AC 1980-81, nr. 241, met concl. van procureur-generaal A. DUMON.

Daad - Fout - Overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling - Fout

Daad - Fout - Overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling - Fout

Opdat de overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling, die op zichzelf een fout is, zou leiden tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van degene die de overtreding heeft begaan, is niet vereist dat de norm het belang beschermt van degene die de overtreding ervan inroept.

Daad - Fout - Overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling - Fout - Aard van de norm

C.21.0078.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.6 AC nr. ...

Iemand kan slechts tot vergoeding van schade ingevolge een abnormale burenhinder gehouden zijn, indien die burenhinder is veroorzaakt door een daad, een verzuim of een gedraging die hem kan worden toegerekend (1). (1) Cass. 17 januari 2020, AR C.19.0115.F, AC 2020, nr. 51; Cass. 24 juni 2019, AR C.18.0609.F, AC 2019, nr. 393; Cass. 16 februari 2017, AR C.16.0115.N, AC 2017, nr. 114; Cass. 3 april 2009, AR C.07.0617.N, AC 2009, nr. 239.

Daad - Algemeen - Burenhinder - Abnormale burenhinder - Schadevergoeding

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1254.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.4 AC nr. ...

De verplichting om voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt, behalve indien deze bestuurder op een rotonde rijdt of uit een verboden rijrichting komt, heeft een algemene strekking en houdt geen verband met de inachtneming van de verkeersregels door de andere weggebruikers, op voorwaarde evenwel dat hun komst niet onvoorzienbaar is (1); de rechter kan aldus de voorrangsplichtige bestuurder enkel van alle aansprakelijkheid ontslaan door vast te stellen dat de gedragingen van de voorrangsgerechtigde bestuurder de voorrangsplichtige in zijn gerechtvaardigde verwachtingen hebben bedrogen en voor hem een onoverkomelijke dwaling hebben veroorzaakt. (1) Cass. 25 juni 2008, AR P.08.0477.F, AC 2008, nr. 397.

Daad - Misdrijf - Verplichting voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt - Gedragingen van de voorrangsgerechtigde bestuurder - Verwachtingen van de voorrangsplichtige bestuurder - Onoverkomelijke dwaling

- Art. 12.3.1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Ook de bestuurder die voorrang van rechts geniet, moet de verplichting in acht nemen van het dubbel voorzichtig zijn bij het oprijden van een kruispunt om alle ongevallen te voorkomen; bijgevolg kan deze bestuurder, naargelang de omstandigheden, door het niet naleven van die verplichting bijdragen tot het verkeersongeval of de gevolgen ervan; dergelijke aansprakelijkheid volgt echter nog niet uit het enkele feit dat hij zijn aandacht niet richt op van links komend verkeer en het daarom niet opmerkt.

Daad - Misdrijf - Het dubbel voorzichtig oprijden van een kruispunt - Aandacht van de bestuurder die voorrang van rechts dient te verlenen - Opmerken van het van links komend verkeer

- Art. 12.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0012.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.14 AC nr. ...

Wettige verdediging vereist dat het strafbaar feit dat kan worden gerechtvaardigd, werd gepleegd met het opzet te schaden, ook al leidt dit tot schade die niet werd beoogd (1). (1) Zie concl. OM.

Daad - Opzet - Wettige verdediging - Opzet om te schaden

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 416 Strafwetboek

P.20.0012.F 18 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.4 AC nr. ...

De burgerlijke rechtsvordering die tezelfdertijd en voor dezelfde rechters kan worden ingesteld als de strafvordering wordt voor de strafrechter gebracht door eenieder die kan beweren persoonlijk te zijn benadeeld door het misdrijf waarop de strafvordering betrekking heeft, of door eenieder die kan bewijzen het slachtoffer van dat misdrijf te zijn geweest (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 710.

Daad - Misdrijf - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Voorwerp - Herstel van schade veroorzaakt door een misdrijf - Titularis van de vordering

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0042.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.10 AC nr. ...

Om het oorzakelijk verband tussen fout en schade te kunnen uitsluiten moet de rechter vaststellen dat de schade zoals ze zich in concreto heeft voorgedaan ook zonder de betrokken fout op dezelfde wijze zou zijn ontstaan, zodat de rechter moet bepalen wat degene die de fout beging had moeten doen om rechtmatig te handelen, hij abstractie moet maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan (1). (1) Zie Cass.1 oktober 2019, AR P.15.0575.N, AC 2019, nr. 488; Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0696.N, AC 2018, nr. 423. Cass. 12 juni 2017, AR C.16.0428.N, AC 2017, nr. 380; Cass. 28 mei 2008, AR P.08.0226.F, AC 2008, nr. 324.

Daad - Fout - Oorzakelijk verband tussen fout en schade - Beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.19.0070.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.12 AC nr. ...

Het bestaan van een onderzoeksplicht van de derde en de draagwijdte ervan wordt door de rechter in concreto beoordeeld, rekening houdend met al de omstandigheden van het geval en in het bijzonder met de vertrouwdheid van de derde met de betrokken bedrijfstak en de toegankelijkheid van de informatie (1). (1) Zie concl. OM.

Daad - Fout - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Deelneming van de derde aan de niet-nakoming van de contractuele verbintenis - Onderzoeksplicht in hoofde van de derde - Draagwijdte - Beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.19.0273.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.8 AC nr. ...

Het oordeel dat de notaris niet aansprakelijk is omdat de partij zelf nalatig is geweest, is niet naar recht verantwoord in het licht van het oorzakelijk verband tussen fout en schade dat bestaat indien zonder de fout de schade niet had kunnen ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan.

Daad - Nalatigheid - Onvoorzichtigheid - Nalatigheid van de ene partij - Aansprakelijkheid van de andere partij - Oorzakelijk verband - Vaststelling

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.18.0383.N 12 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1 AC nr. ...

Geen enkele grondwettelijke of wettelijke bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel stelt de Uitvoerende Macht in de uitoefening van haar bevoegdheden vrij van de verplichting om de door haar onzorgvuldig optreden, onder meer door na te laten te handelen binnen een redelijke termijn, aan een ander toegebrachte schade te vergoeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Daad - Fout - Uitvoerende macht - Uitoefening van haar bevoegdheden - Fout - Onzorgvuldig optreden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.19.0408.N 12 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.9 AC nr. ...

Hulpersonen op wie een contractspartij beroep doet om zijn contractuele verbintenissen uit te voeren, kunnen door de medecontractant van die partij op extra-contractuele grondslag enkel aansprakelijk worden gesteld indien de hen te laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsplicht die op hen rust en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.N, AC 2016, nr. 215.

Daad - Fout - Contractspartij - Uitvoering van contractuele verbintenis - Beroep op hulppersoon - Tekortkoming - Extra-contractuele aansprakelijkheid

C.18.0490.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.5 AC nr. ...

Indien de vorderende magistraat niet binnen redelijke termijn overgaat tot taxatie van de kostenstaat van een dienstverlenende persoon, mag de rechter de overheid veroordelen tot betaling van de onkostenstaat.

Daad - Fout - Dienstverlenend persoon - Onkostenstaat - Taxatie door de vorderende magistraat - Buiten redelijke termijn

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.19.0167.N 19 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191219.1N.9 AC nr. ...

De derde wiens handelwijze kan worden aangemerkt als derde-medeplichtigheid aan contractbreuk is op grond van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek gehouden tot vergoeding van de door de benadeelde contractant geleden schade indien de voorwaarden daartoe vervuld zijn; de benadeelde contractant kan aldus aanspraak maken op de vergoeding van de schade die hij lijdt ten gevolge van de wanprestatie, te weten het verlies van de voordelen die hij zou hebben verkregen zonder de wanprestatie van zijn medecontractant waaraan de derde medeplichtig is; de schade die een leasinggever lijdt bij de miskenning van het vervreemdingsverbod door de leasingnemer bestaat in het verlies van de waarde van de geleasede voertuigen ter voldoening van zijn schuldvordering op de leasingnemer.

Daad - Fout - Contractbreuk - Derde-medeplichtigheid - Schade

P.19.0683.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.2 AC nr. ...

De bij artikel 411 Strafwetboek ingevoerde verschoningsgrond berust hierop dat de uitlokking, bij de uitgelokte persoon, een heftige emotie opwekt die zijn geestelijke vermogens aantast en tijdelijk een bepaalde morele dwang op zijn wil uitoefent (1); de wet omschrijft uitlokking niet maar bepaalt op een beperkende manier de wijzen waarop deze zich heeft moeten voordoen om van een verschoningsgrond te kunnen spreken (2); aangezien die opsomming beperkend is, kan een fout van het slachtoffer, zonder welke de schade niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan, een gedeelde aansprakelijkheid tot gevolg hebben, zelfs als die, in voorkomend geval zelfs lichtst mogelijke, fout niet één van de bij wet bepaalde gevallen van uitlokking uitmaakt (3). (1) J. CONSTANT , Traité élémentaire de Droit pénal, dl. I, Luik, 1965, nr. 540. (2) J. CONSTANT , Traité élémentaire de Droit pénal, dl. I, Luik, 1965, nr. 540. (3) Zie Cass. 11 april 2018, AR P.18.0024.F, AC 2018, nr. 224; Cass. 7 november 1990, AR 8446, AC 1990-91, nr. 130.

Daad - Fout - Doden, slagen en verwondingen - Verschoningsgrond van uitlokking - Fout van het slachtoffer

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 411 Strafwetboek

Wanneer de partijen debat hebben gevoerd over de samenlopende fout van het slachtoffer en over de weerslag ervan op de schadevergoeding, werpen de appelrechters, door de beslissing van de eerste rechter over de litigieuze verdeling te bevestigen, zelfs op grond van een andere kwalificatie van de fout, geen betwisting op waarvan de partijen het bestaan in hun conclusies hebben uitgesloten (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2006, AR C.04.0267.N, AC 2006, nr. 155.

Daad - Fout - Doden, slagen en verwondingen - Samenlopende fout van het slachtoffer - Aanvoering van de verzachtende verschoningsgrond - Verwerping - Herkwalificatie - Opdracht van de rechter - Beschikkingsbeginsel - Ambtshalve aangevoerde middelen

- Art. 411 Strafwetboek
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.19.0409.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.3 AC nr. ...

Uit artikel 463, tweede lid, ARAB en artikel 128, eerste lid, Sociaal Strafwetboek, thans artikel 127, eerste lid, Sociaal Strafwetboek, volgt niet dat enkel personen die handelingen hebben gesteld zonder het uitdrukkelijk bevel van de werfleider zich aan deze overtreding van deze ARAB-bepaling kunnen schuldig maken; deze feiten kunnen worden toegerekend aan de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber indien blijkt dat die opzettelijk of door onachtzaamheid verantwoordelijk zijn voor het niet respecteren van deze verplichting en dit ongeacht of zij rechtspersonen zijn; dit houdt geen niet-toegelaten uitbreiding in van de strafbaarstelling of een miskenning van het legaliteitsbeginsel.

Daad - Misdrijf - ARAB - Werkgever - Rechtspersoon

- Art. 5 Strafwetboek
- Art. 18 Wet 29 februari 2016 tot aanvulling en wijziging van het Socaail Strafwetboek en houdende diverse bepalingen van sociaal strafrecht
- Art. 128 thans art. 127 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 463, tweede lid Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

C.19.0007.F 6 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190906.4 AC nr. ...

De verweerder die de van hem gevorderde vergoeding betwist, op grond dat de eiser een fout heeft begaan, voert geen verantwoordingsgrond aan; hij moet derhalve het bewijs leveren van die fout (1). (1) Zie Cass. 18 november 1997, AR P.96.0477.N, AC 1997, nr. 484.

Daad - Fout - Rechtvaardigingsgrond - Begrip - Gevolg - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1315 en 1382 Burgerlijk Wetboek

C.18.0377.F 20 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190620.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de pathologische ziektevatbaarheid van het slachtoffer bijgedragen heeft tot het ontstaan van de schade, sluit de verplichting tot vergoeding van de gehele schade niet uit, behalve wanneer het gaat om gevolgen die zich hoe dan ook, zelfs zonder de fout, zouden hebben voorgedaan.

Daad - Algemeen - Pathologische ziektevatbaarheid - Oorzakelijk verband - Schade - Herstelplicht - Gehele vergoeding - Uitsluiting

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.17.0108.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.1 AC nr. ...

Voor het opleggen van een administratieve geldboete met toepassing van artikel 6.1.49.VCRO volstaat het wetens en willens voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd bevel tot staking, waarbij de enkele omstandigheid dat een natuurlijke persoon bij het doorbreken van een stakingsbevel is opgetreden als orgaan van een rechtspersoon geen afbreuk doet aan zijn eigen verantwoordelijkheid voor de miskenning van het stakingsbevel wanneer vaststaat dat hij het bevel tot staken wetens en willens heeft doorbroken (1). (1) Cass. 7 december 2018, AR C.17.0003.N, arrest niet gepubliceerd.

Daad - Opzet - Orgaan van een rechtspersoon - Voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een bevel tot staken - Aansprakelijkheid

- Artt. 6.1.47 en 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.18.0473.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.2 AC nr. ...

Eenieder die een fout heeft begaan is aansprakelijk voor de veroorzaakte schade, ook al is de schade mede veroorzaakt door de fout van een derde, zodat nu de rechter het oorzakelijk verband tussen een fout en de geleden schade slechts kan uitsluiten indien hij vaststelt dat de schade zoals ze zich in concreto voordeed op dezelfde wijze zou zijn ontstaan zonder die fout, uit de enkele omstandigheid dat een fout nadien gevolgd wordt door de fout van een andere partij, niet kan afleiden dat er geen causaal verband bestaat tussen de eerste fout en de schade.

Daad - Fout - Causaal verband tussen fout en schade - Fout gevolgd door fout van een derde

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.18.0137.N 17 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181217.1 AC nr. 718

Verschillende fouten kunnen eenzelfde schade tot gevolg hebben; in dat geval geldt de aansprakelijkheidsverdeling in de regel slechts in de verhouding tussen de medeaansprakelijken onderling; het onderdeel dat ervan uitgaat dat wanneer tot een verdeling van de aansprakelijkheid wordt besloten, zulks betekent dat er slechts sprake is van een fout en van een causaal verband tussen de fout en schade in hoofde van de medeverantwoordelijke ten belope van deze verdelingsaansprakelijkheid, berust op een verkeerde rechtsopvatting en faalt mitsdien naar recht (1). (1) Cass. 26 april 2012, AR C.10.0276.N, AC 2012, nr. 257.

Daad - Fout - Verschillende fouten - Eenzelfde schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.17.0694.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.3 AC nr. ...

In burgerlijke zaken moet de partij die een op een misdrijf gegronde vordering instelt, bewijzen dat de bestanddelen van het misdrijf aanwezig zijn, dat het aan de tegenpartij kan worden toegerekend en dat, indien laatstgenoemde een rechtvaardigingsgrond aanvoert, diens rechtvaardigingsgrond niet bestaat, voor zover aan die aanvoering enige geloofwaardigheid kan worden gehecht; Dit geldt ook wanneer de tegenpartij omstandigheden aanvoert die van aard zijn het strafbare karakter van het begane feit weg te nemen (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419; Cass. 30 september 2004, AR C.03.0527.F, AC 2004, nr. 445.

Daad - Misdrijf

C.17.0504.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.3 AC nr. ...

Als een fout in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek wordt aangemerkt elke schending van een wettelijke norm waarin een welbepaalde gedraging geboden of verboden wordt; daarnaast maakt ook elke inbreuk op de zorgvuldigheidsnorm een fout uit; de zorgvuldigheidsnorm wordt geschonden wanneer men zich anders gedraagt dan een normaal vooruitziend en zorgvuldig persoon die in dezelfde omstandigheden verkeert; hoewel de feitenrechter op onaantastbare wijze oordeelt over het bestaan van een fout, gaat het Hof niettemin na of de rechter het wettelijk begrip fot niet heeft miskend (1). (1) Cass. 21 september 2012, AR F.11.0085.N, AC 2012, nr. 481.

Daad - Fout - Zorgvuldigheidsnorm

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Daad - Fout - Luchtvaartuig - Gezagvoerder - Strafrechtelijke aansprakelijkheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.17.0442.N 26 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180326.2 AC nr. ...

Wanneer een rechtsvordering voor de burgerlijke rechter gegrond is op een overtreding van de strafwet, staat het aan de eiser om te bewijzen dat alle bestanddelen van het misdrijf verenigd zijn en dat, als de verweerder zich beroept op een rechtvaardigingsgrond die niet van alle geloofwaardigheid verstoken is, die rechtvaardigingsgrond niet bestaat; het middel dat ervan uitgaat dat, indien een weggebruiker de weg beschadigt, de schadelijder niet dient aan te tonen dat die weggebruiker een fout heeft begaan door zijn snelheid niet te matigen, de lading van zijn voertuig niet te verminderen, na te laten een andere weg te volgen of nog andere maatregelen te treffen teneinde beschadiging van het wegdek te voorkomen en dat de weggebruiker die het wegdek beschadigt hiervoor aansprakelijk is, tenzij hij het bewijs levert van een onoverkomelijke dwaling of enige andere rechtvaardigingsgrond, met andere woorden het bewijs levert dat de beschadiging van het wegdek aan een vreemde oorzaak te wijten is waardoor de beschadiging hem niet kan worden toegerekend, faalt naar recht (1). (1) Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419 en Cass. 30 september 2004, AR C.03.0527.F, AC 2004, nr. 445.

Daad - Misdrijf - Bewijs - Bewijslast - Rechtsvordering gegrond op een overtreding van de strafwet - Bestanddelen - Rechtvaardigingsgrond

- Art. 7.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

C.17.0086.N 30 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171130.9 AC nr. 684

Degene die een op een misdrijf gebaseerde vordering instelt, moet bewijzen dat de bestanddelen van het misdrijf voorhanden zijn, dat het aan de tegenpartij kan worden aangerekend en dat, indien deze laatste een rechtvaardigingsgrond aanvoert, diens rechtvaardigingsgrond niet bestaat, voor zover aan die aanvoering enige geloofwaardigheid kan worden gehecht (1). (1) Zie Cass. 30 september 2004, AR C.03.0527.F, AC 2004, nr. 445; Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419.

Daad - Misdrijf - Vordering op basis van een misdrijf - Bewijslast

C.17.0120.N 12 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.13 AC nr. 553

De keuze voor een gewone gerechtelijke procedure in plaats van voor de procedure van onbetwiste geldschulden maakt op zich geen fout uit en geeft geen blijk van procesmisbruik (1). (1) Het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op het eerste onderdeel van het enig cassatiemiddel; het was van oordeel dat de appelrechters, die op grond van hun ambtshalve aangevoerd middel oordelen dat de gedingkosten, met uitzondering van de kosten van tenuitvoerlegging waarvan sprake in artikel 1024 Gerechtelijk Wetboek, ten laste moeten worden gelegd van de eiseres, zonder de eiseres de mogelijkheid te geven daaromtrent tegenspraak te voeren, het recht van verdediging van eiseres hebben miskend.

Daad - Fout - Procesmisbruik - Onbetwiste geldschulden - Invordering - Keuze voor de gemeenrechtelijke procedure

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.16.0532.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Daad - Nalatigheid - Onvoorzichtigheid - Onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg - Begrip - Onderzoek door de rechter

Het gebrek aan voorzichtigheid en voorzorg bedoeld in artikel 418 Strafwetboek houdt alle mogelijke fouten in, hoe licht ook; daaruit volgt dat de rechter die kennisneemt van een telastlegging onopzettelijke slagen en verwondingen, om te onderzoeken waarin de strafbare nalatigheid bestaat, alle fouten in aanmerking moet nemen die dat gebrek kunnen opleveren, aangezien hij niet verplicht is om de beklaagde ambtshalve te wijzen op de tekortkomingen aan de algemene voorzichtigheidsnorm die tegen hem in aanmerking kunnen worden genomen en die uit de gegevens blijken waarover tegenspraak is gevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Daad - Nalatigheid - Onvoorzichtigheid - Onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg - Begrip - Onderzoek door de rechter

C.16.0248.N 24 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.3 AC nr. ...

Degene die op grond van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek vergoeding eist van de bewaarder van een zaak, moet enkel bewijzen dat de zaak met een gebrek was behept en dat het gebrek de schade heeft veroorzaakt; dit sluit niet uit dat de schade mede door een fout van het slachtoffer kan zijn veroorzaakt (1). (1) Cass. 7 november 1980, AC 1980-81, nr. 154, met concl. van procureur-generaal Dumon.

Daad - Fout - Gebrek van de zaak - Bewijs

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.13.0143.F 9 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170209.10 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Daad - Fout - Wets- of verordeningsbepaling - Materiële overtreding - Moreel bestanddeel

De materiële overtreding van een wets- of verordeningsbepaling maakt op zichzelf een fout uit die leidt tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de dader, mits die overtreding willens en wetens is begaan; de dader van de fout hoeft zich niet bewust te zijn van het feit dat hij een fout begaat en hoeft evenmin de wil te hebben er een te begaan (1). (1) Zie andersluidende. concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Daad - Fout - Wets- of verordeningsbepaling - Materiële overtreding - Moreel bestanddeel

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.13.0528.F 9 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170209.11 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Daad - Fout - Administratieve overheid

De fout van de administratieve overheid die haar aansprakelijkheid op grond van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek in het gedrang kan brengen, bestaat in een gedraging die ofwel neerkomt op een verkeerd optreden dat beoordeeld moet worden volgens de maatstaf van een normaal zorgvuldige en voorzichtige overheid die in dezelfde omstandigheden verkeert, ofwel, behoudens onoverkomelijke dwaling of een andere rechtvaardigingsgrond, een miskenning inhoudt van een nationaalrechtelijke norm of van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde, die deze overheid verplicht iets op een bepaalde manier niet te doen of wel te doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ... .

Daad - Fout - Administratieve overheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.16.0043.F 22 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160922.18 AC nr. ...

De verjaring, die een verweer is tegen een laattijdige vordering, begint slechts te lopen vanaf de dag waarop die vordering ontstaat. Dat is in de regel de dag waarop de verbintenis moet worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 24 januari 2013, AR C.11.0649.F, AC 2013, nr. 58.

Daad - Fout - Fout die hernieuwd wordt met het verstrijken van de tijd - Verjaring - Termijnen (Aard. Duur.

Aanvang. Einde) - Aanvang - Beginsel

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

C.14.0329.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.17 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Daad - Fout - Buitencontractuele aansprakelijkheid uitvoeringsagent

Een uitvoeringsagent is een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die door de schuldenaar van een contractuele verbintenis belast wordt met de gehele of gedeeltelijke uitvoering van deze verbintenis, ongeacht of hij deze verbintenis uitvoert voor eigen rekening en in eigen naam, dan wel voor rekening en in naam van de schuldenaar; hij kan door de medecontractant van de schuldenaar van de contractuele verbintenis slechts buitencontractueel aansprakelijk worden gesteld indien het hem ten laste gelegde feit een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan een contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsnorm en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Daad - Fout - Buitencontractuele aansprakelijkheid uitvoeringsagent

- Artt. 1382 en 1984 Burgerlijk Wetboek

F.14.0024.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Daad - Fout - Vennootschap - Niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing - Individuele schade fiscus

De fout van een bestuurder of zaakvoeder met betrekking tot het niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing door de vennootschap kan individuele schade opleveren voor de fiscus die erin bestaat dat de bedrijfsvoorheffing niet kan worden geïnd bij de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Daad - Fout - Vennootschap - Niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing - Individuele schade fiscus

P.15.0353.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.1 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde wordt vervolgd wegens het onopzettelijk doden van een persoon, moet de rechtbank onderzoeken waarin het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg bestaat waardoor de doding is veroorzaakt; daarbij moet ze met name alle fouten in aanmerking nemen die dat gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg kunnen opleveren, ongeacht of ze de beklaagde al dan niet ten laste zijn gelegd (1). (1) Cass. 20 november 1996, AR P.96.1111.F, AC 1996, nr. 444.

Daad - Fout - Stedenbouw - Onroerend goed - Functie - Beoordeling - Taak van de rechter

- Artt. 418-420 Strafwetboek

P.15.0653.F 9 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150909.3 AC nr. ...

In geval van samenloop van fouten van verscheidene personen beoordeelt de rechter niet alleen of ieders fout de schade heeft veroorzaakt, maar ook in welke mate ze tot het ontstaan van de schade heeft bijgedragen; op grond van het oorzakelijk aandeel van elk van de samenlopende fouten bepaalt hij vervolgens het aandeel van de schade dat elk van de schadeveroorzakers kan worden toegerekend (1). (1) Cass. 29 januari 1988, AR 5630, AC 1987-1988, nr. 327.

Daad - Fout - Samenloop van fouten - Onderlinge verhoudingen tussen de aansprakelijke personen - Aandeel van de schade dat elk van hen kan worden toegerekend

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.15.0419.F 10 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150610.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat bij de uitvoering van een overeenkomst een misdrijf wordt gepleegd sluit in beginsel noch de toepassing van de strafwet noch die van de regels betreffende de uit een misdrijf voortvloeiende burgerrechtelijke aansprakelijkheid uit (1). (1) Zie Cass. 26 oktober 1990, AR 6702, AC 1991, nr. 110.

Daad - Misdrijf - Misdrijf gepleegd bij de uitvoering van een overeenkomst

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.14.0037.N 9 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150609.3 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter slechts schadevergoeding aan een burgerlijke partij toekennen in zoverre hij vaststelt dat de door haar gevorderde schade voortvloeit uit een als misdrijf omschreven feit dat hij bewezen verklaart.

Daad - Misdrijf - Burgerlijke partij - Schadevergoeding

C.12.0637.F 30 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Daad - Fout - Staat - Wetgevende macht - Norm die een gemeenschapsrechtelijke norm miskent

Onder voorbehoud van het bestaan van een onoverkomelijke dwaling of van een andere grond van vrijstelling van aansprakelijkheid begaat de wetgever een fout wanneer hij een reglementering uitvaardigt die indruist tegen een gemeenschapsrechtelijke norm die hem verplicht op een welbepaalde manier iets niet te doen, zodat, indien die fout schade veroorzaakt, de burgerlijke aansprakelijkheid van de wetgever in het gedrang komt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

Daad - Fout - Staat - Wetgevende macht - Norm die een gemeenschapsrechtelijke norm miskent

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

P.13.2051.F 1 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150401.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Daad - Misdrijf - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Door een misdrijf veroorzaakte schade - Verzekeringsinstelling - Ten gunste van het slachtoffer verrichte uitbetalingen - Contractuele verplichting - Tegenprestatie voor de verzekeringspremies

Daad - Misdrijf - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Voorwerp - Herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade - Titularis van de vordering

Door aan haar verzekerde, die het slachtoffer is van een misdrijf, prestaties toe te kennen tot vergoeding van de geleden materiële economische schade, lijdt de verzekeringsinstelling geen schade die door een misdrijf is veroorzaakt maar voert ze een contractuele verplichting uit; bijgevolg verantwoordt de rechter zijn beslissing naar recht wanneer hij de vordering van een verzekeringsmaatschappij van onderlinge bijstand strekkende tot terugvordering van de ten gunste van het slachtoffer verrichte uitbetalingen in het kader van een vrije onderlinge en aanvullende verzekering afwijst, op grond dat zij, in haar hoedanigheid van verzekeraar, haar waarborg heeft gebruikt als tegenprestatie voor de door haar ontvangen verzekeringspremies en zij geen enkele schade heeft geleden in de zin van de artikelen 1382 e.v. Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Daad - Misdrijf - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Door een misdrijf veroorzaakte schade - Verzekeringsinstelling - Ten gunste van het slachtoffer verrichte uitbetalingen - Contractuele verplichting - Tegenprestatie voor de verzekeringspremies

De burgerlijke rechtsvordering, die naar luid van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, terzelfdertijd en voor dezelfde rechters vervolgd kan worden als de strafvordering, is de rechtsvordering tot herstel van de schade die door een misdrijf is veroorzaakt en die volgens artikel 3 van die wet behoort aan hen die de schade hebben geleden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Daad - Misdrijf - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Voorwerp - Herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade - Titularis van de vordering

P.13.1040.N 3 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150303.1 AC nr. ...

Zo partijen in beginsel een overeenkomst kunnen sluiten over de schadelijke gevolgen van een misdrijf, kan een bevrijdingsbeding de aansprakelijke evenwel niet bevrijden van aansprakelijkheid voor zijn opzettelijke fout (1). (1) A. Van Oevelen, "Exoneratiebedingen en vrijwaringsbedingen", in V. SAGAERT e.a. (eds.), Actuele ontwikkelingen inzake verbintenissenrecht, Antwerpen, Intersentia, 2009, 15.

Daad - Misdrijf - Bevrijdingsbeding tussen partijen - Aansprakelijkheid voor opzettelijke fout

HERSTELPLICHT

P.24.1798.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.8 AC nr. ...

Artikel I.2-11 Codex over het welzijn op het werk bepaalt dat de leden van de hiërarchische lijn elk binnen hun bevoegdheid en op hun niveau, het beleid van de werkgever met betrekking tot het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk uitvoeren; artikel 127, 1°, Sociaal Strafwetboek bestraft de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber die een inbreuk heeft gepleegd op de Wet Welzijn Werknemers; om als lasthebber in de zin van deze bepaling te worden aanzien moet de betrokkene geen lid zijn van de hiërarchische lijn; de rechter oordeelt verder onaantastbaar of een beklaagde op het ogenblik van de feiten handelde als lasthebber in de zin van artikel 127, 1°, Sociaal Strafwetboek; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Over artikel 127, 1° Sociaal Strafwetboek en de aansprakelijkheid van de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber, zie Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25; Cass. 20 januari 2009, AR P.08.0650.N, AC 2009, nr. 46, met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 10 mei 2005, AR P.04.1693.N, AC 2005, nr. 270, met concl. van procureur-generaal M. DE SWAEF.

Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - Sociaal strafrecht - Arbeidsongeval te wijten aan inbreuken op de Codex Welzijn op het Werk - Aansprakelijkheid van de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber - Begrip lasthebber - Hiërarchische band met de werknemer - Beoordeling

- Art. I.2-11 Codex 28 april 2017 over het welzijn op het werk
- Art. 127, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

C.23.0123.F 17 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.3 AC nr. ...

Wie schade lijdt ten gevolge van een onrechtmatige daad, heeft het recht het herstel in natura te vorderen, wanneer zulks mogelijk is en geen rechtsmisbruik oplevert (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Algemeen - Herstel in natura - Voorwaarden

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter is bevoegd om het herstel in natura van schade voortvloeiend uit een onrechtmatige daad te bevelen, door met name de schadeveroorzaker maatregelen op te leggen om aan de schadeverwekkende toestand een einde te maken (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Algemeen - Herstel in natura - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De hoven en rechtbanken mengen zich niet in de uitoefening van de door de wet aan die overheid voorbehouden bevoegdheden wanneer ze, om de benadeelde volledig in zijn rechten te herstellen, het herstel van de schade in natura bevelen en de administratie maatregelen opleggen om aan de schadeverwekkende onwettigheid een einde te maken (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Aansprakelijkheid van de administratieve overheid - Scheiding der machten - Herstel in natura - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 41 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 40 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 39 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 38 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 37 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 36 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 35 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 34 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33 De gecoördineerde Grondwet 1994

De administratieve overheid die door een onrechtmatige daad de burgerlijke rechten van een persoon aantast en hem hierdoor schade berokkent, ontsnapt niet aan de toepassing van de verplichting tot herstel in natura (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Aansprakelijkheid van de administratieve overheid - Onrechtmatige daad - Herstel in natura - Mogelijkheid

- Art. 41 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 40 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 39 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 38 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 37 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 36 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 35 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 34 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0375.F 19 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230119.1F.6 AC nr. ...

Artikel 1385 Oud Burgerlijk Wetboek impliceert dat de bewaarder van het dier op het ogenblik van het schadelijk feit niet alleen het meesterschap erover had, maar ook een niet-ondergeschikt recht van leiding en toezicht, zonder medewerking van de eigenaar, en van gebruik, zoals de eigenaar (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Dieren - Bewaarder van het dier - Meesterschap over het dier - Begrip - Omvang

- Art. 1385 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0402.F 12 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230112.1F.1 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite wie de bewaarder van de zaak is, mits hij het begrip bewaarder van de zaak niet miskent.

Herstelplicht - Zaken - Bewaarder - Begrip - Onaantastbare beoordeling

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0486.F 12 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20230112.1F.6 AC nr. ...

Hoewel de hoven en rechtbanken krachtens artikel 159 van de Grondwet bevoegd en verplicht zijn de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve handeling waarop een vordering, een verweer of een exceptie gegrond is, alvorens hieraan uitwerking te verlenen, dienen ze ook, wanneer ze kennisnemen van een vordering tot schadevergoeding die gegrond is op de onwettigheid van de toewijzing van de overheidsopdracht, uitspraak te doen over de toepassingsvoorwaarden van artikel 15, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993, en van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toewijzing van een overheidsopdracht - Toetsing van de externe en interne wettigheid van de rechtshandeling - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheden van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 15, eerste lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0533.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.4 AC nr. ...

De onrechtmatige beslissing om te staken kan de aansprakelijkheid van de werkgever in het gedrang brengen indien de overige voorwaarden van artikel 1384, derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2022, nr. 815.

Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - Voorwaarden - Beslissing van de aangestelden om te staken

- Art. 3 Wet 10 februari 2003 betreffende de aansprakelijkheid van en voor personeelsleden in dienst van openbare rechtspersonen
- Artt. 1382 en 1384, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 6, § 4 Het Herziene Europees Sociaal Handvest

P.22.0186.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5 AC nr. ...

Het hoger beroep van de verzekeraar van de beklaagde kan niet wegens gebrek aan belang niet-ontvankelijk worden verklaard, op grond dat hij voor de eerste rechter het materieel karakter van de aan zijn verzekerde verweten feiten niet heeft betwist en de in de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure niet heeft ingeleid (1). (1) Procedure tot ontkentenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer die uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

Herstelplicht - Allerlei - Vordering van de burgerlijke partij voorgelegd aan de eerste rechter - Geen betwisting door de advocaat van de verzekeraar van de beklaagde - Veroordeling in overeenstemming met de vordering - Hoger beroep van de verzekeraar - Belang - Ontvankelijkheid

- Artt. 17, 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0039.N 2 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221202.1N.1 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 1386bis, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek volstaat een tijdelijke aantasting van het oordeelsvermogen te wijten aan een bijzondere omstandigheid niet, doch is een aanhoudende aantasting van het geestesvermogen, inherent aan de persoon, vereist (1). (1) Cass. 20 juni 1979, AR 1568, AC 1978-79, 1258.

Herstelplicht - Krankzinnigen - Veroordeling tot vergoeding van schade - Persoon met ernstige geestesstoornis

- Art. 1386bis, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0139.F 1 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221201.1F.6 AC nr. ...

Wanneer de schade werd veroorzaakt door samenlopende fouten, waaronder die van het slachtoffer, kan degene die de schade heeft veroorzaakt jegens het slachtoffer niet worden veroordeeld tot de volledige vergoeding van de schade; de rechter dient te beoordelen in welke mate eenieders fout heeft bijgedragen tot het ontstaan van de schade en moet op grond daarvan het aandeel van de schadevergoeding vaststellen dat door degene die de schade heeft veroorzaakt aan het slachtoffer is verschuldigd.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Schadevergoeding - Samenlopende fouten die, elk van hen, tot het ontstaan van de schade hebben bijgedragen - Bevoegdheden van de rechter

Het vonnis dat het aandeel van de aansprakelijkheid van elke partij vaststelt "gelet op de ernst van de respectievelijke fouten en de omstandigheden van de zaak", zonder de concrete invloed van elke door het vonnis in aanmerking genomen fout op het ontstaan van de schade te onderzoeken, is niet naar recht verantwoord.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Schadevergoeding - Vaststelling van het aandeel van de aansprakelijkheid van de mededaders - Criteria

C.20.0593.F 17 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221117.1F.5 AC nr. ...

De fout van de magistraat waarvoor de Staat op grond van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek aansprakelijk kan worden gesteld, bestaat in de regel in een gedraging die hetzij neerkomt op een verkeerd optreden dat moet worden beoordeeld naar de maatstaf van een normaal zorgvuldige en voorzichtige magistraat die in dezelfde omstandigheden verkeert, hetzij, behoudens een onoverkomelijke dwaling of een andere rechtvaardigingsgrond, een schending inhoudt van een nationaalrechtelijke norm of van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde, die de magistraat verplicht niets te doen of op een bepaalde manier wel iets te doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 743.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Magistraat - Fout

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de betwiste handeling het rechtstreekse voorwerp is van de rechtsprekende functie, is de vordering tot vergoeding van de schade in de regel alleen ontvankelijk als de betwiste handeling door een in kracht van gewijsde gegane beslissing is ingetrokken, gewijzigd, vernietigd of herroepen wegens schending van een gevestigde rechtsnorm en zij bijgevolg niet langer gezag van gewijsde heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 743.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Magistraat - Fout - Rechtstreeks voorwerp van de rechtsprekende functie - Vordering tot schadevergoeding - Ontvankelijkheid

Wanneer de litigieuze handelingen zijn gesteld door de onderzoeksrechter in het kader van de inbeschuldigingstelling, het aanhoudingsbevel en vorderingen tot inbeslagneming, impliceert de omstandigheid dat de vervolging door een in kracht van gewijsde gegane beslissing van het vonnisgerecht niet-ontvankelijk is verklaard wegens miskenning van het recht van de inverdenkinggestelde op een eerlijk proces, niet dat die handelingen werden ingetrokken, gewijzigd, vernietigd of herroepen, en het feit dat zij (in de toekomst) geen gevolgen teweegbrengen, kan niet worden gelijkgesteld met een intrekking (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 743.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Magistraat - Fout - Rechtstreeks voorwerp van de rechtsprekende functie - Vordering tot schadevergoeding - Handelingen van een onderzoeksrechter - Inbeschuldigingstelling, aanhoudingsbevel en vorderingen tot inbeslagneming - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Miskenning van het recht op een eerlijk proces

C.20.0580.F 24 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.3 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van het gebrek van de zaak, voor zover hij het wettelijk begrip "gebrek" niet miskent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 671.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Een zaak is gebrekkig wanneer ze een abnormaal kenmerk vertoont waardoor ze in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 671.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0022.N 7 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221007.1N.4 AC nr. ...

De uitsluiting van slachtoffers die het ongeval en zijn gevolgen hebben gewild, moet strikt worden uitgelegd en betreft enkel de slachtoffers die de bij het ongeval geleden schade hebben gewild (1). (1) Zie Cass. 26 juni 2008, AR C.07.0494.N, AC 2008, nr. 407 met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier.

Herstelplicht - Dader (voor eigen daad) - Verkeersongeval waarbij een of meer motorvoertuigen betrokken zijn - Hoofdelijke vergoeding van de geleden schade - Slachtoffers die het ongeval en zijn gevolgen hebben gewild. - Uitsluiting - Draagwijdte

- Art. 29bis, § 1, eerste en zesde lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.22.0251.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.6 AC nr. ...

Personen die zijn veroordeeld wegens afzonderlijke misdrijven, zijn hoofdelijk gehouden tot schadevergoeding wanneer die misdrijven een gemeenschappelijke fout opleveren die tot schade aanleiding heeft gegeven; zij kunnen ook in solidum worden veroordeeld wanneer deze afzonderlijke misdrijven samenlopende fouten opleveren die bijdragen tot de totaliteit van eenzelfde schade en de rechter oordeelt onaantastbaar over het oorzakelijk verband tussen de verschillende misdrijven en de schade en of deze verschillende misdrijven een gemeenschappelijke fout of samenlopende fouten opleveren (1). (1) Cass. 4 november 2014, AR P.13.1253.N, AC 2014, nr. 659.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Gemeenschappelijke of samenlopende fouten - Beoordeling

- Art. 44 Strafwetboek
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.1122.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.19 AC nr. ...

De bepaling van artikel 5.4 EVRM is ook van toepassing op vreemdelingen die krachtens de Vreemdelingenwet van hun vrijheid worden beroofd door een administratieve overheid zodat de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling de wettigheid van zijn vrijheidsberoving op korte termijn moet kunnen laten toetsen door een rechter hetgeen inhoudt dat een rechter op korte termijn definitief beslist of de vrijheidsberoving al dan niet wettig is, waarbij rechterlijke beslissingen die de wettigheid zelf niet beoordelen, zoals een vernietiging wegens een motiveringsgebrek of een onbevoegdheid, geen dergelijke definitieve beslissingen zijn, ook al kunnen ze in aanmerking worden genomen voor de invulling van het begrip korte termijn; uit deze verdragsbepaling zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) volgt dat het feit van de invrijheidstelling van een vreemdeling, die op het ogenblik dat hij van zijn vrijheid was beroofd aan een rechter heeft gevraagd om de wettigheid van die vrijheidsberoving te toetsen of tegen een dergelijke toetsingsbeslissing een rechtsmiddel heeft aangewend, niet tot gevolg heeft dat dit verzoek of het ter zake ingediende rechtsmiddel zonder voorwerp is, zodat de rechter bij wie een verzoek aanhangig is tot beoordeling van de wettigheid van de vrijheidsberoving van een vreemdeling of van een rechtsmiddel tegen een beslissing die uitspraak doet over die wettigheid, indien hij daartoe door de inmiddels in vrijheid gestelde vreemdeling uitdrukkelijk is uitgenodigd, zich moet uitspreken over de wettigheid van de vrijheidsberoving en hij de beoordeling van het verzoek of van het ingestelde rechtsmiddel niet zonder voorwerp kan verklaren op de enkele grond dat de vreemdeling niet langer van zijn vrijheid is beroofd; de voormelde verdragsrechtelijke verplichting primeert op artikel 71 Vreemdelingenwet dat het beroep bij de rechterlijke macht enkel verleent aan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving en ook de mogelijkheid die een in vrijheid gestelde vreemdeling heeft om de wettigheid van de niet langer bestaande vrijheidsberoving te laten toetsen door de burgerlijke rechter met het oog op het verkrijgen van een schadevergoeding (2), ontslaat het onderzoeksgerecht en het Hof niet van de uit artikel 5.4 EVRM voortvloeiende verplichting om op korte termijn te oordelen over de wettigheid van een bestuurlijke vrijheidsberoving van een vreemdeling of over een ter zake ingesteld rechtsmiddel, voor zover de vreemdeling dat verzoek tot wettigheidsbeoordeling heeft geformuleerd of dat rechtsmiddel heeft ingesteld op een ogenblik dat hij nog van zijn vrijheid was beroofd en hij de aangezochte rechter uitdrukkelijk verzoekt om niettegenstaande de invrijheidstelling de wettigheid van de ondergane vrijheidsberoving te toetsen (3). (1) EHRM 14 november 2013, nr. 56028/10, M.D. t. België, ro 44; EHRM 11 april 2013, Firoz Muneer t. België, nr. 56005/10, ro 86; EHRM 30 juni 2020, nr. 54962/18, Muhammad Saqawat t. België, ro 75. (2) Cass. 25 maart 2020 AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, RDP 2020, p. 864. (3) Zie de andersluidende concl. OM in P.22.1122.N; zie L. DENYS, “Naar het einde van de cassatierechtspraak ‘zonder voorwerp’ inzake administratieve vrijheidsberoving van vreemdelingen”, RW 2020-21, pp. 802-815. Met dit arrest stapt het Hof af van zijn traditionele ‘zonder voorwerp’-rechtspraak met betrekking tot de wettigheidscontrole van een vrijheidsberovende maatregel genomen ten opzichte van een vreemdeling wanneer deze op het ogenblik van die controle in vrijheid werd gesteld.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Strijdigheid met artikel 5.4. EVRM - Recht op vergoeding - Artikel 27 Wet 13 maart 1973 - Toepassingsgebied

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Strijdigheid met artikel 5.4. EVRM - Recht op vergoeding - Artikel 27 Wet 13 maart 1973 - Toepassingsgebied

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0332.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.4 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel “fraus omnia corrumpit” sluit uit dat de dader van een opzettelijk misdrijf aanspraak kan maken op een vermindering van de aan de getroffene verschuldigde vergoedingen wegens de nalatigheden die laatstgenoemde zou hebben begaan (1) ; dat beginsel strekt ertoe een bedrieglijke gedraging elk juridisch gevolg te ontzeggen, in de mate die vereist is om te voorkomen dat het door het bedrog beoogde doel zou worden bereikt (2) ; hieruit volgt dat zowel de pleger van het oorspronkelijke misdrijf als de heler of de witwasser van de opbrengst van dat misdrijf de kans lopen dat hun vordering tot behoud, onder het mom van een tekortkoming van de getroffene, van een deel van de winst die zij in zijn nadeel hebben verkregen, wordt verworpen. (1) Cass. 30 september 2015, AR P.14.0474.F, AC 2015, nr. 568; zie Cass. 6 november 2002, AR P.01.1108.F, AC 2002, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal SPREUTELS, op datum in Pas. (2) Cass. 18 maart 2020, AR P.19.1229.F, AC 2020, nr. 200.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Opzettelijk misdrijf - Nalatigheid van de getroffene - Algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit"

C.20.0461.F 27 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220527.1F.6 AC nr. ...

Wanneer, in geval van schade die wordt berokkend door de samenlopende fouten van een derde en de aangestelde van de getroffene, de fout van de aangestelde opzettelijk is terwijl de fout van de derde bestaat in een onvoorzichtigheid of nalatigheid, wordt dat recht van de aansteller niet aangetast door het algemeen rechtsbeginsel ‘fraus omnia corrumpit’, dat verbiedt om bedrog of oneerlijkheid aan te wenden om schade te berokkenen of winst te behalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr.380.

Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - Door de aansteller geleden schade - Samenlopende fouten van de aangestelde en een derde - Opzettelijke fout van de aangestelde - Onvoorzichtigheid of nalatigheid van de derde - Recht van de aansteller - "Fraus omnia corrumpit"

- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

Artikel 1384, derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek, waarvan de toepassing veronderstelt dat er aan een derde schade wordt berokkend, ontzegt de aansteller die door de samenlopende fouten van zijn aangestelde en een derde schade heeft geleden, het recht niet om, op grond van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek, van die derde de vergoeding van zijn schade te vorderen tot beloop van diens aandeel in de schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr.380

Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - Door de aansteller geleden schade - Samenlopende fouten van de aangestelde en een derde - Verhaal van de schade op de derde - Recht van de aansteller

- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0587.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.4 AC nr. ...

De in artikel 75 Wet Verzekeringen bedoelde schadebeperkingsverplichting geldt enkel voor de vergoedingsgerechtigde verzekerde (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - Schadegeval - Aangestelde - Schadebeperkingsplicht - Toepassing

- Artt. 75 en 76, §§ 1 en 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.21.0081.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.5 AC nr. ...

Artikel 2277ter, § 1, Oud Burgerlijk wetboek betreft de omzetting in het nationale recht van artikel 10 van de richtlijn 2004/35/EG van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade, met op een aantal punten een ruimer toepassingsgebied dan de richtlijn zodat dit artikel ook van toepassing is op de rechtsvorderingen ingesteld door publieke overheden tot vergoeding van de kosten voor maatregelen tot voorkoming en tot het herstel van milieuschade ten aanzien van personen die niet aansprakelijk zijn voor de milieuschade of de onmiddellijke dreiging van milieuschade (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vordering tot vergoeding van de kosten - Verjaringstermijn - Milieuschade - Overheid - Getroffen maatregelen ter voorkoming en tot herstel

- Art. 2277ter, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 10 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

C.20.0198.F 29 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Herstelplicht - Staat - Overheid - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.21.0298.N 7 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220407.1N.2 AC nr. ...

Wanneer de fout de benadeelde een voordeel oplevert, moet dit voordeel in de regel worden toegerekend op het bedrag van de schadevergoeding wanneer de benadeelde zonder de fout niet van het voordeel had genoten; de appelrechters die aldus geen rekening houden met het loon en de ziekte-uitkeringen die de verweerder verwierf tijdens de periode tussen de onrechtmatige afzetting en een arrest van de Raad van State dat de ontslagbeslissing vernietigde, kennen hem een schadevergoeding toe die hoger is dan de werkelijk geleden schade en verantwoorden bijgevolg hun beslissing niet naar recht (1). (1) Cass. 8 februari 2021, AR S.19.0074.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 februari 2021, AR S.19.0070.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 mei 2015, AR C.14.0269.N, AC 2015, nr. 311; Cass. 1 februari 2013, AR C.12.0205.N, AC 2013, nr. 78.

Herstelplicht - Algemeen - Fout - Voordeel

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0338.F 1 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220401.1F.5 AC nr. ...

De rechter die, met het oog op het volledig herstel van de rechten van de benadeelde partij, het herstel van haar schade in natura beveelt door de overheid te gelasten maatregelen te nemen om aan de schadelijke onwettigheid een einde te maken, moet de onwettigheid vermelden waaraan die maatregelen een einde moeten maken en, zonder die overheid haar beoordelingsvrijheid te ontzeggen of zich in haar plaats te stellen, de draagwijdte ervan zodanig bepalen dat ze bij die overheid niet tot redelijke twijfel kan leiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 242.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Maatregelen om een einde te maken aan de onwettigheid - Vermelding van de onwettigheid - Nauwkeurigheid met betrekking tot de draagwijdte van die maatregelen

---

P.21.1532.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.5 AC nr. ...

De schade die erin bestaat om, zonder tegenprestatie, tot na de ontslagprocedure om dringende reden, vergoedingen te moeten uitkeren aan de van diefstal verdachte beschermde werknemer, betreft een schade waarvan de vergoeding niet afhankelijk wordt gesteld van een uitdrukkelijke toelating die artikel 9 Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden (1) zou moeten bevatten. Het recht van de werkgever om de vergoeding van de voormelde schade te verkrijgen, vindt zijn grondslag in artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek, in zoverre is vastgesteld dat de schade zich niet zou hebben voorgedaan bij ontstentenis van het misdrijf dat tot de schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst heeft geleid; het vierde lid van het voormelde artikel 9, dat bepaalt dat de door de werkgever gestorte bijkomende vergoeding verworven blijft voor de personeelsafgevaardigde, ongeacht de beslissing van het arbeidsgerecht over de door de werkgever ingeroepen redenen, doet geen afbreuk aan het recht op vergoeding van de voormelde schade (2). (1) Wet van 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden. (2) Zie Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Herstelplicht - Algemeen - Verdenking van een wanbedrijf gepleegd door een beschermde werknemer - Ontslag om dringende reden - Bijkomende vergoeding - Uitgave die een schade voor de werkgever vormt

- Art. 9 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0236.F 4 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220204.1F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 1385 Oud Burgerlijk Wetboek is de eigenaar van een dier of, terwijl hij het in gebruik heeft, degene die zich ervan bedient, aansprakelijk voor de schade die door het dier is veroorzaakt, hetzij het onder zijn bewaring stond, dan wel verdwaald of ontsnapt was; die bepaling impliceert dat de bewaarder van het dier ten tijde van het schadelijke feit niet alleen het meesterschap erover had, maar ook een niet-ondergeschikt recht van leiding en toezicht, zonder medewerking van de eigenaar, alsmede van gebruik, zoals de eigenaar.

Herstelplicht - Dieren - Bewaarder van het dier - Meesterschap - Recht van leiding en toezicht - Gebruiksrecht

- Art. 1385 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0021.F 31 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220131.3F.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade werd veroorzaakt door zowel de fout van het slachtoffer als door een gebrekkige zaak, sluit de aansprakelijkheid van de bewaarder van de zaak niet uit, zoals deze is bepaald in artikel 1384, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek.

Herstelplicht - Zaken - Schade - Oorzaak - Gebrek van de zaak - Fout van het slachtoffer

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de rechter het gebrek van de zaak vaststelt, kan hij de bewaarder van die zaak enkel van alle aansprakelijkheid ontslaan wanneer hij aanneemt dat de schade ook zonder het gebrek van de zaak zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan.

Herstelplicht - Zaken - Schade - Oorzaak - Gebrek van de zaak - Fout van het slachtoffer - Aansprakelijkheid - Vrijstelling van de bewaarder

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0146.N 6 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211206.3N.6 AC nr. ...

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek wanneer zij een abnormaal kenmerk vertoont waardoor zij in bepaalde gevallen schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0248.N, AC 2018, nr. 162; Cass. 4 januari 2016, AR C.15.0191.F, AC 2016, nr. 1; Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0284.N, AC 2015, nr. 193; Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0628.N, AC 2013, nr. 570.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384 Oud Burgerlijk Wetboek

Het is niet voldoende om een zaak als gebrekkig te beschouwen dat aan de zaak iets wordt toegevoegd waardoor schade ontstaat; vereist is dat de zaak in haar geheel een abnormaal kenmerk vertoont; het abnormaal kenmerk moet geen intrinsiek kenmerk betreffen of een blijvend element zijn dat inherent is aan de zaak (1). (1) Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0284.N, AC 2015, nr. 193; Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0628.N, AC 2013, nr. 570.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0414.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een arrest heeft gewezen waarin het een schending van het Verdrag of van de protocollen daarbij vaststelt en aan de benadeelde de bij artikel 41 EVRM bepaalde billijke genoegdoening toekent, belet niet dat de nationale overheden van de verdragsluitende Staat aan die partij een bijkomende vergoeding toekennen die niet gegrond is op de artikelen 41 en 46 EVRM, maar op internrechtelijke bepalingen die, zoals de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek, de volledige vergoeding van de schade die aan een ander is toegebracht door de fout van de Staat opleggen (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Schending van een bepaling van het Verdrag of van de Protocollen daarbij - Toekenning van een billijke genoegdoening - Bijkomende vergoeding op grond van het interne recht

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 41 en 46.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0254.F 17 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.4 AC nr. ...

De vergoeding kan erin bestaan dat de pleger van de fout de benadeelde tot beloop van zijn aandeel in de aansprakelijkheid vrijwaart voor de veroordeling van de benadeelde ten aanzien van een derde; hieruit volgt dat de vrijwaring zich tot beloop van dat aandeel uitstrekt tot elk bedrag dat de benadeelde ter uitvoering van de veroordeling heeft betaald, zelfs als het totaalbedrag van de geldsommen die hij heeft betaald het bedrag van zijn eigen aandeel niet te boven gaat.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Verkeersongeval - Regresvordering van de verzekeraar tegen zijn verzekerde - Rechtsvordering tot vrijwaring van de verzekerde tegen zijn makelaar - Beroepsfout van de makelaar - Bijdragevordering tot beloop van 50 pct. van de schade

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0509.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.6 AC nr. ...

Wanneer door een fout een zaak is ontnomen aan een slachtoffer, bestaat de normale wijze van schadeloosstelling erin de schade in natura te herstellen door de teruggave van de ontnomen zaak te bevelen; bijgevolg dient de rechter op vraag van het slachtoffer eerst na te gaan of die wijze van schadeloosstelling mogelijk is, alvorens over te gaan tot het toekennen van schadevergoeding in de vorm van een geldbedrag dat het equivalent uitmaakt van de waarde van de zaak (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Dader (voor eigen daad) - Strafzaken - Heling - Veroordeling in solidum met de medebeklaagde die schuldig is aan misbruik van vertrouwen - Verkoop van het geheelde goed door de heler - Herstel van de schade - Teruggave van de ontnomen zaak - Vervangende schadevergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0028.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.4 AC nr. ...

Op het enkele hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn aandeel bepaalt in de aansprakelijkheid voor de geleden schade van de burgerlijke partij kan dit aandeel niet door de appelrechter worden verzwaard (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.08.1842.N, AC 2009, nr. 168.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Vonnis dat het aandeel van de beklaagde in de aansprakelijkheid voor de door de burgerlijke partij geleden schade bepaalt - Enkel hoger beroep van de beklaagde - Verzwaring van het aandeel van de beklaagde in de aansprakelijkheid - Wettigheid

- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering

P.20.0303.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.2 AC nr. ...

Uit artikel 458, tweede lid, 4°, WIB92 volgt dat, wanneer een vonnisgerecht het verval van de strafvordering door verjaring tegen een of meerdere personen die terechtstaan voor de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde belastingmisdrijven vaststelt, het gehouden is te onderzoeken of de feiten die deze misdrijven opleveren al dan niet bewezen zijn (1). (1) Teneinde de fiscus toe te laten desgevallend het in artikel 458WIB92 bepaalde solidariteitsmechanisme te genieten. Immers, "de administratie der directe belastingen beschikt, wat de belasting betreft, over een eigen mogelijkheid tot herstel die naast de inkohiering bestaat in de hoofdelijkheid, die krachtens [die bepaling] voortvloeit uit een veroordeling als dader van of als medeplichtige aan misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 van het voormelde wetboek; tot de in dat artikel bedoelde veroordeling behoort ook de beslissing die zich, wegens de verjaring van de strafvordering, ertoe beperkt de bestanddelen van de misdrijven bewezen te verklaren" (Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349; Cass. 28 september 2010, AR P.10.0099.N, AC 2010, nr. 554, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal DE SWAEF).

Herstelplicht - Algemeen - Inkomstenbelastingen - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Verjaring van de strafvordering - Verplichting om te onderzoeken of de feiten die deze telastleggingen van fiscale aard opleveren, al dan niet bewezen zijn

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.20.0362.F 25 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.2 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van het gebrek van de zaak, voor zover hij het wettelijk begrip "gebrek" niet miskent (1). (1) Cass. 17 januari 2014, AR C.12.0510.F, AC 2014, nr. 39, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.; Cass. 30 oktober 2009, AR C.08.0353.F, AC 2009, nr. 630.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak - Begrip - Bevoegdheid van de rechter - Hof van Cassatie - Toezicht

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek wanneer ze een abnormaal kenmerk vertoont waardoor ze in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0248.N, AC 2018, nr. 162.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1193.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.3 AC nr. ...

Artikel 50 Strafwetboek voorziet in de hoofdelijkheid van rechtswege tussen de schuldenaars van schadevergoeding wanneer zij voor hetzelfde misdrijf worden veroordeeld; de schuldverplichting is hoofdelijk, ongeacht de mate waarin elke dader aan het gezamenlijke misdrijf heeft deelgenomen; de strafrechter is niet bevoegd om het aandeel van de medeaansprakelijken vast te stellen volgens de omvang van hun respectieve schuld en de mate waarin die schuld invloed heeft gehad op het ontstaan van de schade (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0098.F, AC 2020, nr. 636, J.T., 2021, p. 73, met noot O. MICHIELS; Cass. 28 september 2010, AR P.10.0276.N, AC 2010, nr. 555; Cass. 4 april 2007, AR P.06.1345.F, AC 2007, nr. 174 ; Cass. 25 november 1988, AR 5707, AC 1988-1989, nr. 181, met concl. van advocaat-generaal DECLERCQ op datum in Pas.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Strafzaken - Hoofdelijkheid van rechtswege - Vaststelling van het aandeel van de medeaansprakelijken - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 50 Strafwetboek

P.20.0808.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.5 AC nr. ...

Het herstel van de schade in natura, dat wordt omschreven als de toekenning van een niet-geldelijk equivalent voor het gederfde belang, is de normale wijze van herstel van de schade; de rechter is bijgevolg verplicht het herstel van de schade in natura te bevelen wanneer het slachtoffer dit vordert en die wijze van vergoeding bovendien mogelijk is en geen rechtsmisbruik uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 3 april 2017, AR S.16.0039.N, AC 2017, nr. 240, en de verwijzingen in de voetnoten; Cass. 5 mei 2011, AR C.10.0496.F, AC 2011, nr. 299, met concl. van advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.; H. DE PAGE en P. VAN OMMESLAGHE, Traité de droit civil belge - T. II. Les Obligations - Vol. 2. Sources des obligations (2ème partie), Bruylant, 2013, nrs. 1120-1121. Het OM heeft van zijn kant geconcludeerd dat het middel niet ontvankelijk was omdat het beroepen vonnis reeds het herstel van de schade in natura had bevolen en dat het middel, dat geen verband houdt met de openbare orde, opkomt tegen een beslissing van het arrest die overeenstemt met de beslissing van de eerste rechter, welke de eiser niet – zelfs niet in ondergeschikte orde – heeft bekritiseerd voor het hof van beroep. (M.N.B.)

Herstelplicht - Algemeen - Wijze van herstel van de schade - Beginsel - Herstel in natura - Begrip - Beslissing om dit niet te bevelen - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0098.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.1 AC nr. ...

Wanneer de schade het gevolg is van onderscheiden misdrijven en elke beklaagde de volledige schade heeft veroorzaakt, is het niet in het stadium van de verplichting tot de te betalen schuld maar in het stadium van de bijdrage tot die schuld dat het aandeel van elke schuldenaar zal worden bepaald op grond van de respectievelijke ernst van de strafrechtelijke fouten of van het belang ervan in het ontstaan van de schade.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Schade die werd veroorzaakt door onderscheiden misdrijven - Elke beklaagde heeft de volledige schade veroorzaakt - Bepaling van het aandeel van elke schuldenaar - Beoordeling in het stadium van de bijdrage tot de schuld

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de schade het gevolg is van onderscheiden misdrijven, kan dit tot een gevolg van hoofdelijkheid leiden: als in feite is aangetoond dat elke beklaagde de volledige schade heeft veroorzaakt, zonder dat de omvang van hun respectievelijke verantwoordelijkheden kan worden vastgesteld, kunnen allen in solidum worden veroordeeld, dus elk voor het geheel; de rechter mag vervolgens het verweten feit als één enkel feit aanmerken om allen die hieraan hebben deelgenomen te veroordelen tot de volledige vergoeding van de veroorzaakte schade, en dit niet meer krachtens artikel 50 Strafwetboek, maar bij toepassing van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek (1). (1) J. DE CODT, "L'appréciation de la causalité dans le jugement des actions publique et civile", in P. MANDOUX en O. KLEES (s.l.d.), Actualités de droit pénal et de procédure pénale, uitg. van de jonge balie Brussel, 2001, p. 66.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Schade die werd veroorzaakt door onderscheiden misdrijven - Elke beklaagde heeft de volledige schade veroorzaakt - Gevolg - Eén enkel verweten feit - Veroordeling in solidum

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

P.20.0402.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.10 AC nr. ...

Uit de artikelen 9 en 81 Interneringswet en 1386bis Burgerlijk Wetboek volgt dat de vaststelling dat het misdrijf werd gepleegd door een persoon die op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast, niet tot de onontvankelijkheid van de vervolging leidt maar enerzijds, wanneer is bewezen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd, tot het verbod, in de regel, om hem een straf op te leggen en, anderzijds, wanneer de burgerlijke rechtsvordering wordt uitgeoefend, tot de onderwerping van zijn veroordeling tot vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade aan de in artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek bepaalde regeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

Herstelplicht - Krankzinnigen - Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

C.19.0610.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.9 AC nr. ...

Een vordering op buitencontractuele grondslag omwille van een onrechtmatige overheidsdaad ontstaat in de regel op het ogenblik dat de schade ontstaat of haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachting vaststaat, zonder dat de omvang van de schade moet vaststaan; wanneer de overheid haar macht overschrijdt door het uitvaardigen van een onwettig koninklijk besluit, begint de in artikel 100, eerste lid, Wet Rijkscomptabiliteit bedoelde verjaringstermijn te lopen vanaf 1 januari van het begrotingsjaar waarin het koninklijk besluit in het Belgisch Staatsblad is gepubliceerd.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Onrechtmatige overheidsdaad - Schuldvordering ten laste van de Staat - Ontstaan - Tijdstip

- Artt. 131, tweede lid, en 134 Wet 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

P.20.0278.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 1382 Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld een ander schade berokkent, verplicht deze schade integraal te vergoeden, wat impliceert dat de benadeelde wordt teruggeplaatst in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij klaagt, niet was gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 353.

Herstelplicht - Algemeen - Volledige vergoeding van de schade

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

P.20.0169.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.4 AC nr. ...

Wanneer schade werd veroorzaakt door de samenlopende fouten van verschillende personen, moet ieder van hen in de regel de volledige schade vergoeden van de slachtoffers die geen fout hebben begaan; evenwel is de fout van het rechtstreekse slachtoffer die een oorzakelijk verband vertoont met zijn eigen schade wel tegenstelbaar aan de personen die schade door weerkaatsing lijden wegens hun affectieve of familiale banden met dat slachtoffer; het recht van deze personen op vergoeding van die schade, met inbegrip van de door hen persoonlijk geleden schade, wordt dan immers aangetast door de persoonlijke aansprakelijkheid van het slachtoffer; bijgevolg zal de medeaansprakelijke derde in dat geval slechts ertoe gehouden zijn het slachtoffer door weerkaatsing te vergoeden ten belope van zijn eigen aandeel in de aansprakelijkheid voor de oorspronkelijke schade (1). (1) Cass. 16 februari 2011, AR P.10.1232.F, AC 2011, nr. 137.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Schade geleden door de familie van het slachtoffer - Weerslagschade - Volledige vergoeding - Wettigheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Schade geleden door de familie van het slachtoffer - Weerslagschade - Recht op vergoeding - Grens

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Slachtoffer dat geen fout heeft begaan - Volledige vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.20.0267.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.10 AC nr. ...

De beslissingen van de onderzoeksgerechten die op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doen, zijn niet bindend voor de rechter die kennisneemt van een beroep gegrond op artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis; aangezien de vreemdeling het recht heeft de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, welke gegrond is op de eerder jegens hem uitgevaardigde titel, en het herstel te verkrijgen van de schade die hij door die vasthouding heeft geleden, is de beslissing die vaststelt dat het beroep dat tegen die maatregel werd ingesteld voor de onderzoeksgerechten geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de artikelen 5 en 13 EVRM of met het recht op een eerlijk proces en het beginsel van de wapengelijkheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0189.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet onderzoekt de raadkamer en, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en bevelen ze, indien dat niet het geval is, de invrijheidstelling van de vreemdeling jegens wie die maatregelen zijn genomen; die gerechten zijn niet bevoegd om zich enkel uit te spreken over de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke een vreemdeling niet meer wordt vastgehouden, wanneer hetzij de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge een nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving die losstaat van die waartegen het bij die gerechten aanhangig gemaakte beroep gericht is (1), hetzij de vreemdeling in vrijheid is gesteld (2), gerepatrieerd (3) of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming (4). (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. (2) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. (3) Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. (4) Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Op grond van artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kan de vreemdeling jegens wie een maatregel van vrijheidsberoving werd genomen in omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM, de onwettigheid van zijn vasthouding doen vaststellen en de vergoeding verkrijgen van alle schade die hij heeft geleden, met inbegrip van de morele schade; het in die bepaling vermelde begrip "vrijheidsberoving" dekt immers niet enkel elke maatregel van voorlopige hechtenis die genomen wordt jegens een persoon die ervan verdacht wordt een misdaad of een wanbedrijf te hebben gepleegd, maar ook alle andere vormen van gerechtelijke of administratieve opsluiting, waaronder met name de maatregelen van vasthouding die genomen worden krachtens de toepasselijke bepalingen van de Vreemdelingenwet; in dat opzicht vereist artikel 27 niet dat, om de rechtsvordering tot vergoeding te kunnen instellen, de onwettigheid van de vasthouding moet zijn vastgesteld in een eerdere rechterlijke beslissing (1). (1) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.18.0344.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.4 AC nr. ...

Het bestreden vonnis, dat beslist dat het ongeval te wijten is aan de samenlopende fouten van de twee bestuurders en ter zake van de eiser, met het oog op het herstel van zijn schade, enkel vermeldt dat hij de eigenaar is van het voertuig dat werd bestuurd door één van de twee bestuurders, verantwoordt zijn beslissing om de eiser aansprakelijk te stellen niet naar recht.

Herstelplicht - Zaken - Verkeersongeval - Samenlopende fouten van twee bestuurders - Vordering van de eigenaar van een voertuig tot herstel van zijn schade - Aansprakelijkheid van laatstgenoemde

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.19.0309.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat het slachtoffer van de door een aangestelde van de aansteller veroorzaakte schade tevens een aangestelde van die aansteller is, ontzegt hem op zich het recht niet om het vermoeden van aansprakelijkheid, vastgelegd in artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek, tegen die aansteller aan te voeren.

Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - W.A.M.-verzekering - Verkeersongeval - Verzekeraar gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer tegen de aansprakelijke derde - Slachtoffer is aangestelde - Schade veroorzaakt door een aangestelde van diezelfde aansteller - Rechtstreekse vordering van de verzekeraar tegen de aansteller

- Art. 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0224.F 17 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200117.1F.6 AC nr. ...

De band van ondergeschiktheid die het begrip aangestelde veronderstelt, bestaat zodra een persoon zijn gezag of toezicht in feite voor eigen rekening kan uitoefenen op de daden van een derde (1). (1) Cass. 30 september 2015, AR P.14.0474.F, AC 2015, nr. 568.

Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - Band van ondergeschiktheid

- Art. 1384, vierde lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0538.N 21 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191121.1N.4 AC nr. ...

Het arrest dat uitsluit dat een persoon een fout heeft begaan op loutere grond dat de eiseres een fout beging, schendt de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Cass. 20 april 2012, AR C.10.0103.F, C.10.0612.F en C.10.0205.F, AC 2012, nr. 243.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Beoordeling van de uitsluiting van een fout in hoofde van een partij door de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.19.0259.F 27 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190327.2 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet die de onderzoekgerechten verbieden zich over de opportuniteit uit te spreken, zijn zij enkel bevoegd om de aangehouden vreemdeling vrij te laten als ze vaststellen dat de vrijheidsberovende maatregel, of de beslissing tot verwijdering waarop ze steunt, onwettig is; de onderzoekgerechten zijn niet bevoegd om de vreemdeling schadevergoeding toe te kennen omdat hij onwettig is vastgehouden; de omstandigheid dat de onderzoekgerechten niet bevoegd zijn om uitspraak te doen over een vasthoudingstitel van een vreemdeling die gebrekkig is, belet hem niet om voor de burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde een aansprakelijkheidsvordering in te stellen tegen de Belgische Staat; krachtens de artikelen 144 en 145 Grondwet behoren de geschillen over burgerlijke en politieke rechten immers in de regel tot de bevoegdheid van de rechtbanken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 188, die op zijn beurt verwijst naar artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Beperkingen - Onwettige vasthouding - Aansprakelijkheidsvordering tegen de Belgische Staat - Bevoegdheid - Burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.15.0035.N 4 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190304.1 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld aan een ander schade berokkent, verplicht deze integraal te vergoeden, wat impliceert dat de benadeelde teruggeplaatst wordt in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij zich beklaagt, niet was gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Algemeen - Schade - Oorzakelijk verband - Volledige vergoeding - Getroffene - Reeds bestaande toestand - Invloed

C.18.0137.N 17 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181217.1 AC nr. 718

Verschillende fouten kunnen eenzelfde schade tot gevolg hebben; in dat geval geldt de aansprakelijkheidsverdeling in de regel slechts in de verhouding tussen de medeaansprakelijken onderling; het onderdeel dat ervan uitgaat dat wanneer tot een verdeling van de aansprakelijkheid wordt besloten, zulks betekent dat er slechts sprake is van een fout en van een causaal verband tussen de fout en schade in hoofde van de medeverantwoordelijke ten belope van deze verdelingsaansprakelijkheid, berust op een verkeerde rechtsopvatting en faalt mitsdien naar recht (1). (1) Cass. 26 april 2012, AR C.10.0276.N, AC 2012, nr. 257.

Herstelplicht - Dader (voor eigen daad) - Verschillende fouten - Eenzelfde schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.18.0766.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.2 AC nr. ...

Wanneer het middel niet opkomt tegen de redenen op grond waarvan de appelrechters hun beslissing om de eiser in cassatie aansprakelijk te stellen, hebben verantwoord, maar opkomt tegen de redenen op grond waarvan zij de aansprakelijkheid van een medebeklaagde hebben uitgesloten, kan het niet leiden tot de vernietiging van de beslissing die de appelrechters hebben gewezen over de burgerrechtelijke vordering die de burgerlijke partij tegen de eiser heeft ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 671.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Vervolging voor de strafrechter - Verscheidene beklaagden - Beklaagde aansprakelijk gesteld voor de schade - Cassatieberoep - Middel dat opkomt tegen de beslissing die de aansprakelijkheid van een medebeklaagde uitsluit - Ontvankelijkheid

Wanneer schade werd veroorzaakt door de samenlopende fouten van verschillende personen, moet ieder van hen, in de regel, de volledige schade vergoeden van het slachtoffer dat zelf geen fout heeft begaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 671.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Samenlopende fouten - Slachtoffer heeft geen fout begaan - Volledige vergoeding

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

F.18.0007.F 11 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181011.8 AC nr. ...

In geval van een onrechtmatige daad van de overheden ontstaat de schuldvordering, in beginsel, op het ogenblik waarop de schade tot stand komt of waarop haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachting vaststaat (1). (1) Cass. 16 februari 2006, AR C.05.0022.N, AC 2006, nr. 98, Cass. 2 februari 2017, AR C.15.0298.F, AC 2017, nr. 80.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Schuldvordering - Ontstaan - Tijdstip

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

P.18.0024.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.2 AC nr. ...

De afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking belet de rechter niet om na te gaan of het slachtoffer geen andere fout heeft begaan dan die welke in artikel 411 Strafwetboek is omschreven en die verantwoordt dat hij een deel van zijn schade draagt; als de rechter het bestaan aanneemt van een dergelijke fout, beoordeelt hij in feite de invloed daarvan op de totstandkoming van de schade, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing om een deel van die schade bij het slachtoffer te leggen, naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 7 november 1990, AR 8446, AC 1990-91, nr. 130.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Opzettelijke slagen en verwondingen of doodslag - Verschoningsgrond uitlokking - Deel van de schade ten laste van de rechtverkrijgenden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

C.17.0248.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.2 AC nr. ...

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, wanneer zij een abnormaal kenmerk vertoont waardoor zij in bepaalde gevallen schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 4 januari 2016, AR C.15.0191.F, AC 2016, nr. 001; Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0284.N, AC 2015, nr. 193; Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0628.N, AC 2013, nr. 570.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0313.N 22 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180222.9 AC nr. ...

De bewaarder van een zaak in de zin van artikel 1384, eerste lid Burgerlijk wetboek, is degene die voor eigen rekening ervan gebruik maakt, het genot ervan heeft of ze onder zich houdt, met de mogelijkheid er toezicht, leiding en controle op uit te oefenen, waarbij de hoedanigheid van bewaarder moet beoordeeld worden op het ogenblik van het ontstaan van de schade en niet op het ogenblik van het ontstaan van het gebrek.

Herstelplicht - Zaken - Bewaarder van de zaak - Hoedanigheid - Tijdstip van beoordeling

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0345.F 27 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Herstelplicht - Allerlei - Europese Unie - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Fout van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een kapitaal - Artikel 73, §§ 1 en 2, b), verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

Herstelplicht - Allerlei - Europese Unie - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een invaliditeitsuitkering - Artikel 78, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 259/68 van de

raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

De invaliditeitsuitkering die de Europese Unie aan haar ambtenaar heeft betaald op grond van artikel 78 van Verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 als gevolg van een verkeersongeval en de vergoeding die de ambtenaar naar gemeen recht heeft ontvangen van de voor dat ongeval aansprakelijke derde of van zijn verzekeraar, met inbegrip van de in voornoemd artikel 29bis bepaalde vergoeding, hebben geen afzonderlijke voorwerpen hebben, staan niet los van elkaar en kunnen bijgevolg slechts in het voordeel van de getroffene worden gecumuleerd voor zover de door het Statuut bepaalde vergoeding niet volstaat om het volledige herstel van de geleden schade met toepassing van dat artikel 29bis te garanderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Herstelplicht - Allerlei - Europese Unie - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een invaliditeitsuitkering - Artikel 78, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 259/68 van de raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

- Artt. 78, eerste lid, en 85bis, § 1 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968

Indien het ongeval aan een aansprakelijke derde te wijten is, kan de ambtenaar geen aanspraak maken op een dubbele vergoeding voor de geleden schade, namelijk de ene op grond van artikel 73 van het Statuut en de andere op grond van voornoemd artikel 29bis; die twee vergoedingsmechanismen kunnen enkel worden gecumuleerd voor zover de door het Statuut bepaalde schadeloosstelling niet volstaat om, met toepassing van voornoemd artikel 29bis, het volledige herstel van de geleden schade te garanderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Herstelplicht - Allerlei - Europese Unie - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Fout van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een kapitaal - Artikel 73, §§ 1 en 2, b), verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

- Artt. 72, 73, §§ 1 en 2, b) en 85bis, § 1 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968

S.16.0039.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.5 AC nr. ...

Herstel van de schade in natura is de normale wijze van vergoeding van schade; de rechter is bijgevolg verplicht het herstel van de schade in natura te bevelen wanneer het slachtoffer dit vordert of de aansprakelijke dit aanbiedt en deze wijze van herstel bovendien mogelijk is en geen rechtsmisbruik uitmaakt (1). (1) Cass. 26 juni 1980, AC 1979-80, nr. 686 en Cass. 20 januari 1993, AR 9672, AC 1993, nr. 39, 39bis, 39ter.

Herstelplicht - Algemeen - Herstel in natura - Vordering slachtoffer - Aanbod aansprakelijke

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.16.0297.N 17 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.4 AC nr. ...

Wanneer schade wordt veroorzaakt door de samenlopende fouten van verschillende personen, moet ieder van hen, in de regel, de volledige schade vergoeden van de slachtoffers die geen fout hebben begaan; de persoon die een fout heeft begaan die in oorzakelijk verband staat met de schade van een slachtoffer dat zelf geen fout heeft begaan en dat rechtstreekse eigen schade lijdt, dient dat slachtoffer volledig te vergoeden (1). (1) Cass. 16 februari 2011, AR P.10.1232.F, AC 2011, nr. 137, met concl. van Advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2011, nr. 137; Cass. 9 oktober 1990, AR 2883, AC 1990-91, nr. 66; Cass. 15 oktober 1986, AR 5141, AC 1986-87, nr. 88.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Verscheidene daders - Slachtoffer dat geen fout heeft begaan - Rechtstreekse eigen schade - Vergoeding - Omvang - Vergoedingsplichtigen

- Artt. 1382, 1383 en 1384 Burgerlijk Wetboek

C.15.0521.F 28 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161128.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Herstelplicht - Gebouwen - Aansprakelijkheid voor zaken - Pand - Eigenaar - Instorting - Bewaarder - Gebrek van de zaak - Artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek - Artikel 1386, Burgerlijk Wetboek - Onderscheid - Criterium

De staat van het gebouw bepaalt welke van de beide aansprakelijkheden voor zaken moet worden toegepast, namelijk de aansprakelijkheid van de eigenaar van een gebouw die is aangegaan op grond van artikel 1386 Burgerlijk Wetboek of de aansprakelijkheid van de bewaarder ervan die is aangegaan op grond van artikel 1384, eerste lid, van datzelfde wetboek; daaruit volgt dat als het gebouw zich in een staat van instorting bevindt die te wijten is aan verzuim van onderhoud of aan een gebrek in de bouw, artikel 1386 de toepassing uitsluit van de meer algemene bepaling van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Herstelplicht - Gebouwen - Aansprakelijkheid voor zaken - Pand - Eigenaar - Instorting - Bewaarder - Gebrek van de zaak - Artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek - Artikel 1386, Burgerlijk Wetboek - Onderscheid - Criterium

- Artt. 1384, eerste lid en 1386 Burgerlijk Wetboek

P.16.0401.F 16 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161116.1 AC nr. ...

De afwijzing van de verschoningsgrond van uitlokking belet niet na te gaan of het slachtoffer een andere fout heeft begaan dan die welke in artikel 411 Strafwetboek wordt beschreven en die verantwoordt dat het slachtoffer een deel van zijn schade op zich neemt, op voorwaarde dat de dader van het misdrijf het bestaan van die andere fout heeft aangevoerd.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking - Gedeelde aansprakelijkheid op grond van een andere fout

Wanneer schade is veroorzaakt door de samenlopende fouten van de dader van het misdrijf en het slachtoffer, waarbij laatstgenoemde voor de uitlokking verantwoordelijk is, kan die dader niet tot de volledige vergoeding van de schade worden veroordeeld, zelfs wanneer laatstgenoemde geen gedeelde verantwoordelijkheid heeft aangevoerd (1). (1) Cass. 23 mei 2007, AR P.07.0405.F, AC 2007, nr. 268.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Uitlokking door het slachtoffer - Schade veroorzaakt door de samenlopende fouten van de beklaagde en het slachtoffer - Omvang van het herstel

---

P.15.1667.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.1 AC nr. ...

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen en die, krachtens de op hem rustende wettelijke of reglementaire verplichtingen, dat personeelslid de wedde en de op die wedde rustende bijdragen moet doorbetalen die met de verloren prestaties overeenstemmen, lijdt schade waarvan op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek vergoeding kan worden gevorderd, voor zover uit de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen blijkt dat de betaalde bedragen niet definitief te zijnen laste moeten blijven (1). (1) Cass. 19 februari 2001, AR C.98.0119.N, C.99.0014.N, C.99.0183.N, C.99.0228.N en C.99.0242.N, en 20 februari 2001, AR P.98.1629.N, AC 2001, nrs. 96 tot 101, "doorbetalingsarresten" genaamd; Cass. 30 mei 2011, AR C.09.0499.N, AC 2011, nr. 361, met de gedeeltelijk andersluidende concl. van Mevrouw de advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.0727.F, AC 2013, nr. 543. Dat vermijdt dat de werkgever in de overheidssector de beperkingen moet ondergaan die inherent zijn aan de subrogatoire rechtsvordering.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Overheid - Werkgever - Ongeval veroorzaakt door een derde - Arbeidsongeschiktheid - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling wedde en bijdragen - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting die aan de schade in de weg staat

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0314.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.4 AC nr. ...

Brand is een gedraging van de zaak en geen kenmerk ervan (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Herstelplicht - Zaken - Brand - Gedraging van de zaak

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Herstelplicht - Zaken - Brand - Gedraging van de zaak

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek wanneer zij een abnormaal kenmerk vertoont waardoor zij in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.13.0279.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.10 AC nr. ...

De in solidum veroordeling van medeaansprakelijken sluit niet uit dat diegene op wie een objectieve aansprakelijkheid rust, integraal verhaal neemt op de medeaansprakelijke door wiens fout de schade is ontstaan.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Medeaansprakelijken - Veroordeling in solidum - Objectieve aansprakelijkheid - Regres

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Herstelplicht - Staat - Overheid - Staatsorgaan - Aangestelde van de Staat

Herstelplicht - Staat - Overheid - Staatsorgaan - Aangestelde van de Staat - Geldend juridisch stelsel

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - "Fraus omnia corrumpit" - Draagwijdte - Schade geleden door het slachtoffer - Schade voortvloeiend uit een opzettelijke fout van het slachtoffer die gemeenschappelijk is met de fout begaan door de dader van h

Artikel 3 van de wet van 10 februari 2003 betreffende de aansprakelijkheid van en voor personeelsleden in dienst van openbare rechtspersonen, bepaalt dat openbare rechtspersonen aansprakelijk zijn voor de schade die hun personeelsleden aan derden berokkenen bij de uitoefening van hun dienst, op de wijze waarop aanstellers aansprakelijk zijn voor de schade aangericht door hun aangestelden, en dit ook wanneer de toestand van deze personeelsleden statutair is geregeld of zij gehandeld hebben in de uitoefening van de openbare macht; door het stelsel van de aansprakelijkheid als bepaald in artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek te veralgemenen, werkt die wet het onderscheid weg tussen het bestaande stelsel naargelang de veroorzaker van de schade als een orgaan dan wel als een aangestelde wordt beschouwd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Herstelplicht - Staat - Overheid - Staatsorgaan - Aangestelde van de Staat - Geldend juridisch stelsel

Het beginsel fraus omnia corrumpit staat eraan in de weg dat het bedrog de dader voordeel oplevert; voormeld beginsel verzet zich ertegen dat het slachtoffer van een misdrijf wordt vergoed voor de schade voortvloeiend uit een opzettelijk door hem begane fout die gemeenschappelijk is met de fout begaan door de dader van het misdrijf dat aan de schade ten grondslag ligt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - "Fraus omnia corrumpit" - Draagwijdte - Schade geleden door het slachtoffer - Schade voortvloeiend uit een opzettelijke fout van het slachtoffer die gemeenschappelijk is met de fout begaan door de dader van h

De organen van de Staat zijn die welke, krachtens de wet of op grond van in het kader van de wet genomen beslissingen of verleende machtigingen, over een deel, hoe miniem ook, van de door de Staat uitgeoefende openbare macht beschikken dan wel bevoegd zijn om de Staat ten aanzien van derden te verbinden; de appelrechters, die oordelen dat belastingambtenaren, aangesteld om toezicht te houden op het casino en wier taak beperkt was tot een toezichthoudende rol, aangestelden van de Staat waren, hebben het wetsbegrip staatsambtenaar niet miskend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Herstelplicht - Staat - Overheid - Staatsorgaan - Aangestelde van de Staat

C.15.0170.N 8 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160208.1 AC nr. ...

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer, blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van degene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten (1). (1) Cass 3 mei 2013, C.12.0425.N, AC 2013, nr. 279.

Herstelplicht - Algemeen - Uitgave of prestatie - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting - Gevolg - Criterium

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0011.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Herstelplicht - Algemeen - Verzekering - WAM-verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

De rechter moet elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld invullen, evenals elke leemte die hieruit voortvloeit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt, wanneer hij die leemte in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen teneinde de wet in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te brengen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ? .

Herstelplicht - Algemeen - Verzekering - WAM-verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

- zoals van kracht vóór de wijziging bij Wet 19 januari 2001 tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de regeling inzake automatische vergoeding van de schade, geleden door zwakke weggebruikers en passagiers van motorrijtuigen

- Artt. 1, 10 en 29bis, § 1 en 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.15.0113.N 11 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160111.2 AC nr. ...

De bewaarder van een zaak in de zin van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, is degene die voor eigen rekening ervan gebruik maakt, het genot ervan heeft of ze onder zich houdt, met de mogelijkheid er toezicht, leiding en controle op uit te oefenen (1). (1) Cass. 22 januari 2009, AR C.06.0418.F, AC 2009, nr. 55 en Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0457.F, AC 2013, nr. 536.

Herstelplicht - Zaken - Bewaarder van de zaak

De rechter beoordeelt in feite wie de bewaarder van de zaak is in de zin van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, voor zover hij het wettelijk begrip "bewaarder van de zaak" niet miskent (1). (1) Cass. 22 januari 2009, AR C.06.0418.F, AC 2009, nr. 55 en Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0457.F, AC 2013, nr. 536.

Herstelplicht - Zaken - Bewaarder van de zaak - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Degene die van een zaak gebruik maakt heeft niet noodzakelijk ook de mogelijkheid er toezicht, leiding en controle op uit te oefenen, waardoor hij als bewaarder in de zin van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk kan worden gesteld (1). (1) Cass. 22 januari 2009, AR C.06.0418.F, AC 2009, nr. 55.

Herstelplicht - Zaken - Bewaarder van de zaak - Persoon die de zaak gebruikt

C.15.0231.N 7 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160107.2 AC nr. ...

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit het bestaan niet uit van een schade in de zin van artikel 1384 Burgerlijk Wetboek, voor zover uit de inhoud of uit de draagwijdte van de overeenkomst, de wet of het reglement niet blijkt dat de uitgaven of prestaties die moeten worden gedaan, definitief ten laste moeten blijven van degenen die zich daartoe hebben verbonden of die daartoe door de wet of het reglement worden verplicht (1). (1) Cass. 5 november 2010, AR C.09.0486.N, AC 2010, nr. 658, met concl. van advocaat-generaal Vandewal.

Herstelplicht - Zaken - Bewaarder van de zaak - Gebrek van de zaak - Benadeelde - Uitgaven of prestaties - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting - Criterium

- Art. 1384 Burgerlijk Wetboek

C.15.0191.F 4 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160104.1 AC nr. ...

Een zaak is gebrekkig, in de zin van artikel 1384, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, wanneer zij een abnormaal kenmerk vertoont waardoor ze in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken; het abnormale karakter van de zaak kan enkel worden beoordeeld door een vergelijking te maken met zaken van dezelfde soort en van hetzelfde type om de hoedanigheden van de zaak te bepalen waaraan de getroffene zich normalerwijs kon verwachten.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak - Abnormaal kenmerk

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.14.0468.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.4 AC nr. ...

De bewaarder van de gebrekkige zaak is gehouden de door het gebrek van de zaak veroorzaakte schade te vergoeden en de schadelijder heeft, in de regel, recht op volledig herstel van de schade die hij heeft geleden; hierbij is vereist dat de schade zich zonder het gebrek van de zaak niet zou hebben voorgedaan, zoals zij zich in concreto heeft voorgedaan.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak - Aansprakelijkheid van de bewaarder - Omvang - Gehoudenheid tot volledig herstel

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Het vermoeden van aansprakelijkheid dat op de bewaarder van de zaak rust, kan alleen worden weerlegd als de bewaarder bewijst dat de schade niet aan het gebrek van de zaak, maar aan een vreemde oorzaak te wijten is (1). (1) Zie Cass. 26 april 2013, AR C.12.0286.N, AC 2013, nr. 260.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak - Aansprakelijkheid van de bewaarder - Bewijs - Weerlegging vermoeden van aansprakelijkheid

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Hij die op grond van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek vergoeding vordert voor de schade die door een zaak werd veroorzaakt, moet enkel bewijzen dat de verweerder in het geding een gebrekkige zaak onder zijn bewaring heeft, dat hij schade heeft geleden en dat er tussen deze schade en het gebrek van de zaak een oorzakelijk verband bestaat (1). (1) Cass. 7 november 1980, AC 1980-81, nr. 154, met concl. van procureur-generaal DUMON.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak - Aansprakelijkheid van de bewaarder - Eiser - Bewijslast

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer meerdere oorzaken eenzelfde schade hebben veroorzaakt, volstaat het, om tot volledig herstel gehouden te zijn, dat het gebrek van de zaak de omvang van de schade heeft vergroot, ook al zou het schadegeval zich zonder het gebrek van de zaak eveneens hebben voorgedaan, maar met mindere schade tot gevolg (1). (1) Het OM concludeerde tot gedeeltelijke vernietiging op het derde onderdeel van het enig cassatiemiddel in de zaak C.14.0469.N; het was van mening dat uit de motivering van de appelrechters bleek dat niet het ontstaan zelf van de schade, maar wel de omvang ervan door het bestaan van het gebrek werd beïnvloed. Uit de vaststelling van aansprakelijkheid volgde volgens het OM evenwel niet dat eiseres noodzakelijkerwijze gehouden is alle schade ten gevolge van de overstromingen te vergoeden. De bewaarder is immers slechts gehouden tot vergoeding van de schade ontstaan door het gebrek en niet voor deze die enkel het gevolg is van de overmatige regenval; voor deze laatste is immers geen causaal verband voorhanden. De schade die haar oorsprong vindt in de samenloop van de overvloedige regenval en het gebrek van het rioleringsstelsel, in die zin dat zonder één van deze oorzaken de schade, of de verergering ervan, zich niet zou hebben voorgedaan, komt daarentegen wel volledig ten laste van de bewaarder van de zaak. Het OM was aldus van oordeel dat de appelrechters die de eiseres, onder aftrek van de uitkeringen die de verweerders via het Rampenfonds en/of hun verzekeraars hebben ontvangen, veroordeelden tot vergoeding van alle schade die de verweerders ingevolge de overstroming van 13 en 14 september 1998 hebben geleden, hun beslissing niet naar recht hadden verantwoord.

Herstelplicht - Algemeen - Meerdere oorzaken - Eenzelfde schade - Gevolg - Gebrek van de zaak - Aansprakelijkheid van de bewaarder - Gehoudenheid tot volledig herstel

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.14.0474.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.2 AC nr. ...

Artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek voorziet in een onweerlegbaar vermoeden van aansprakelijkheid ten laste van de aansteller voor de schade die door de fout van de aangestelde veroorzaakt werd in de bediening waartoe de aansteller hem gebezigd heeft; de aansteller van de dader van een opzettelijk misdrijf, dat zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid in het gedrang brengt, kan bijgevolg geen aanspraak maken op een vermindering van de aan het slachtoffer van dat misdrijf verschuldigde vergoedingen wegens de onvoorzichtigheden of nalatigheden die dat slachtoffer zou hebben begaan.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Beklaagde - Aangestelde - Opzettelijk misdrijf - Getroffene - Onvoorzichtigheid of nalatigheid - Algemeen rechtsbeginsel - "Fraus omnia corrumpit" - Aansteller

- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - Aangestelde - Opzettelijk misdrijf - Getroffene - Onvoorzichtigheid of nalatigheid - Algemeen rechtsbeginsel - Aansteller

- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

De band van ondergeschiktheid die het begrip aangestelde veronderstelt, bestaat zodra een persoon zijn gezag of toezicht in feite voor eigen rekening kan uitoefenen op de daden van een derde (1). (1) Zie Cass. 21 februari 2006, AR P.05.1473.N, AC 2006, nr. 102.

Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - Aangestelde - Voorwaarde - Band van ondergeschiktheid - Wettelijke aansprakelijkheid van de aansteller

- Artt. 1, 2 en 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

Het algemene rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit, dat verbiedt bedrog of oneerlijkheid aan te wenden om schade te berokkenen of winst te behalen, sluit uit dat de dader van een opzettelijk misdrijf, dat zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid in het gedrang brengt, aanspraak kan maken op een vermindering van de aan het slachtoffer van dat misdrijf verschuldigde vergoedingen wegens de onvoorzichtigheden of nalatigheden die dat slachtoffer zou hebben begaan (1). (1) Cass. 6 november 2002, AR P.01.1108.F, AC 2002, nr. 584 met conclusie van dhr. Spreutels, toenmalig advocaat-generaal.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Beklaagde - Opzettelijk misdrijf - Getroffene -

Onvoorzichtigheid of nalatigheid - Algemeen rechtsbeginsel - "Fraus omnia corrumpit"

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer schade veroorzaakt wordt door de samenlopende fouten van het slachtoffer en de beklaagde, kan laatstgenoemde, in de regel, jegens het slachtoffer niet worden veroordeeld tot de volledige vergoeding van de schade (1). (1) Cass. 6 november 2002, AR P.01.1108.F, AC 2002, nr. 584 met conclusie van dhr. Spreutels, toenmalig advocaat-generaal.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Beklaagde - Opzettelijk misdrijf - Getroffene - Onvoorzichtigheid of nalatigheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.14.0169.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Samenlopende fouten - Aansprakelijke die het slachtoffer heeft vergoed - Subrogatie in de rechten van het slachtoffer

Wanneer schade veroorzaakt is door samenlopende fouten van verschillende personen, kan de aansprakelijke persoon die het slachtoffer heeft vergoed en hierdoor van rechtswege in de rechten van het slachtoffer tegen de medeaansprakelijken is gesubrogeerd, verhaal nemen op ieder van de medeaansprakelijke personen die met hem in solidum is of had kunnen worden veroordeeld (1). (1) Zie concl. OM.

Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Samenlopende fouten - Aansprakelijke die het slachtoffer heeft vergoed - Subrogatie in de rechten van het slachtoffer

C.14.0284.N 13 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150313.6 AC nr. ...

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek wanneer zij een abnormaal kenmerk vertoont waardoor zij in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0628.N, AC 2013, nr. 570.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Het is niet voldoende om een zaak als gebrekkig te beschouwen dat aan de zaak iets wordt toegevoegd waardoor schade ontstaat; vereist is dat de zaak in haar geheel een abnormaal kenmerk vertoont; het abnormaal kenmerk moet geen intrinsiek kenmerk betreffen of een blijvend element zijn dat inherent is aan de zaak (1). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0628.N, AC 2013, nr. 570.

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.14.0047.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat de vereniging van mede-eigenaars gemeenschappelijke gedeelten niet voor eigen rekening gebruikt of geniet, volstaat niet om haar de hoedanigheid van bewaarder van die gedeelten te ontnemen.

Herstelplicht - Gebouwen - Mede-eigendom - Bewaarder van de gemeenschappelijke gedeelten - Bepaling - Geen gebruik of genot

- Artt. 577-5, § 3 en 577-7, § 1, 1°, b) Burgerlijk Wetboek

De artikelen 577-5, §3, en 577-7, §1, 1°, b), van het Burgerlijk Wetboek verlenen de vereniging van mede-eigenaars een bevoegdheid van toezicht, leiding en controle op de gemeenschappelijke gedeelten van het gebouw of van de groep van gebouwen, die zij bewaart en die zij bijgevolg voor eigen rekening beheert; de vereniging van mede-eigenaars heeft derhalve, in de regel, de bewaring van de gemeenschappelijke gedeelten in de zin van artikel 1384, eerste lid (1). (1) Cass. 28 mei 2010, AR C.09.0233.F, AC 2010, nr. 371, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2010, nr. 371.

Herstelplicht - Gebouwen - Mede-eigendom - Bewaarder van de gemeenschappelijke gedeelten - Bepaling

- Artt. 577-5, § 3 en 577-7, § 1, 1°, b) Burgerlijk Wetboek

Een zaak is gebrekkig als zij een ongewoon kenmerkt vertoont, waardoor zij in sommige omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 17 januari 2014, AR C.12.0510.F, AC 2014, nr. 39, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ.

Herstelplicht - Zaken - Gebrekkige zaak - Begrip - Tuin - Stagnerend water

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.14.1873.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Herstelplicht - Ouders - Schade veroorzaakt door hun minderjarig kind - Vermoeden van aansprakelijkheid - Draagwijdte - Fout in de opvoeding of het toezicht - Weerlegging van het vermoeden

Herstelplicht - Ouders - Schade veroorzaakt door hun minderjarig kind - Vermoeden van aansprakelijkheid - Weerlegbaar vermoeden

Om te worden ontslagen van de ouderlijke aansprakelijkheid voor de schade veroorzaakt door hun minderjarig kind, dient niet aangetoond te worden dat het schadelijke feit een externe oorzaak heeft die geen verband houdt met de invloed waarover de ouders beschikken door het vervullen van hun opdrachten van bewaking en opvoeding; om dat vermoeden te weerleggen moet worden aangetoond dat de daad waardoor de aansprakelijkheid in het gedrang komt, niet het gevolg is van een gebrek aan bewaking noch van een tekortkoming van de vader en moeder in de opvoeding van hun minderjarig kind, dat hen kan worden verweten (1). (1) Zie uittreksel concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Herstelplicht - Ouders - Schade veroorzaakt door hun minderjarig kind - Vermoeden van aansprakelijkheid - Draagwijdte - Fout in de opvoeding of het toezicht - Weerlegging van het vermoeden

- Art. 1384, tweede en vijfde lid Burgerlijk Wetboek

De aansprakelijkheid van de ouders voor de schade die door hun minderjarig kind is veroorzaakt, komt in het gedrang behoudens indien de vader en moeder bewijzen dat zij de daad die daartoe aanleiding geeft, niet hebben kunnen beletten; het vermoeden van aansprakelijkheid dat daarbij wordt ingevoerd is op een persoonlijke fout gegrond en kan dus, naar de geest van de wet, door het bewijs van het tegendeel worden weerlegd (1). (1) Zie uittreksel concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Herstelplicht - Ouders - Schade veroorzaakt door hun minderjarig kind - Vermoeden van aansprakelijkheid - Weerlegbaar vermoeden

- Art. 1384, tweede en vijfde lid Burgerlijk Wetboek

P.14.0769.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.2 AC nr. 11

De verschoningsgrond uitlokking wordt alleen aangenomen wanneer degene die de feiten heeft uitgelokt zware gewelddaden heeft begaan; daarentegen, wanneer schade is veroorzaakt door de samenlopende fouten van de dader en van het slachtoffer van het misdrijf, volstaat de minst zware fout van het slachtoffer om de aansprakelijkheid te verdelen; daaruit volgt dat de afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking niet belet na te gaan of het slachtoffer een andere fout heeft begaan dan die beschreven in artikel 411 van het Strafwetboek en die verantwoordt dat het slachtoffer een deel van de schade op zich neemt.

Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Verschoningsgrond uitlokking - Voorwaarde - Zware gewelddaden - Afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking - Gevolg - Slachtoffer medeaansprakelijk voor de schade - Wettigheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Art. 411 Strafwetboek

OORZAAK

C.24.0271.F 13 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250313.1F.1 AC nr. ...

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade, zoals deze zich heeft voorgedaan, veronderstelt dat, zonder de fout, de schade niet was ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan (1). (1) Cass. 23 februari 2023, AR C.22.0112.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.3; Cass. 19 maart 2015, AR C.14.0445.F, AC 2015, nr. 209 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.13.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Begrip

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Taak van de rechter

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0156.F 15 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231215.1F.2 AC nr. ...

In geval van samenloop van fouten van verschillende personen beoordeelt de rechter niet alleen of eenieders fout de schade heeft veroorzaakt, maar ook in welke mate ze tot de totstandkoming ervan heeft bijgedragen; hij bepaalt vervolgens op grond van het relatieve oorzakelijk belang van elk van de samenlopende fouten het aandeel van de schade dat elke schuldige kan worden toegerekend.

Oorzaak - Allerlei - Fout - Samenloop van fouten - Invloed van de fouten - Totstandkoming van de schade - Aandeel van de schade dat elk kan worden toegerekend - Rechter - Beoordeling

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0112.F 23 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.3 AC nr. ...

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade, zoals deze zich concreet heeft voorgedaan, veronderstelt dat, zonder de fout, de schade niet was ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan; wanneer de rechter het bestaan van een dergelijk verband beoordeelt, moet hij het verloop van de gebeurtenissen reconstrueren zonder de fout in aanmerking te nemen, maar ook zonder de andere voorwaarden te wijzigen waaronder de schade is ontstaan (1). (1) Cass.10 september 2021, AR C.20.0550.F, Pas. 2021, n° 544.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Verkoopovereenkomst van een nog te bouwen pand - Forumkeuzebeding - Afwezigheid - Gevolg

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de fout bestaat uit een verzuim, houdt de reconstructie van het verloop van de gebeurtenissen in dat de fout vervangen moet worden door de positieve gedraging die onder dezelfde voorwaarden moest worden vertoond (1). (1) Cass.10 september 2021, AR C.20.0550.F, Pas. 2021, n° 544.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Fout die bestaat uit een verzuim - Verplichting van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0092.F 14 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.5 AC nr. ...

De eiser tot schadevergoeding moet het oorzakelijk verband aantonen tussen de fout en de schade zoals deze zich heeft voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 725.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Bewijslast

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade veronderstelt dat de schade, zonder de fout, niet had kunnen ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan; de rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij al dan niet het bestaan van een oorzakelijk verband afleidt tussen de fout en de schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 725.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Toezicht van het Hof van Cassatie

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De eiser tot schadevergoeding kan volstaan met het aantonen van de waarschijnlijkheid van de feiten waaruit de rechter al dan niet het bestaan van een oorzakelijk verband afleidt tussen de fout en de schade, hetzij wanneer het gaat om negatieve feiten, hetzij wanneer het gaat om positieve feiten waarvan het, vanwege de aard zelf van de te bewijzen feiten, niet mogelijk of niet redelijk is om een zeker bewijs te verlangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 725.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Beoordeling door de rechter - Bewijs

- Artt. 8.5 en 8.6 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.0251.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.6 AC nr. ...

Artikel 324ter, § 1, Strafwetboek bestraft degene die wetens en willens betrokken is bij een daar bedoelde criminele organisatie, ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op één van de wijzen bedoeld in de artikelen 66 tot 69 van dat wetboek; de betrokkenheid bij een criminele organisatie maakt zodoende een autonoom misdrijf uit, te onderscheiden van de misdrijven die worden gepleegd in het raam van deze organisatie zodat het enkele feit betrokken te zijn bij een criminele organisatie nog geen fout oplevert die in causaal verband staat met de schade die volgt uit een misdrijf dat in het raam van die organisatie is gepleegd door een derde aangezien in beginsel de dader van een misdrijf slechts gehouden is tot schadevergoeding waartoe het door hem gepleegde misdrijf aanleiding geeft (1). (1) Cass. 4 november 2014, AR P.13.1253.N, AC 2014, nr. 659; Cass. 3 september 2014, AR P.14.0735.F, AC 2014, nr. 489; J. DE HERDT, 'Criminele organisatie', Comm. Straf., p. 9.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Vereniging van misdadigers - Criminele organisatie - Betrokkenheid bij een criminele organisatie - Autonoom misdrijf - Misdrijven gepleegd in het raam van de criminele organisatie - Onderscheid - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 66 tot 69 en 324ter, § 1 Strafwetboek

C.20.0217.F 19 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220919.3F.6 AC nr. ...

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade veronderstelt dat zonder de fout de schade zich niet had voorgedaan zoals ze zich heeft voorgedaan; de rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij het al dan niet bestaan van een oorzakelijk verband tussen fout en schade afleidt; het Hof van Cassatie gaat na of de rechter die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden uit zijn vaststellingen.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband tussen fout en schade - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

De bewering dat de bedragen die worden gevorderd tot vergoeding van de economische en materiële schade van het Waals Gewest als gevolg van een overtreding van het Waals Milieuwetboek, slechts de weergave zijn van de gebruikelijke opdrachten van de gewestelijke administratie, en, dat het derhalve niet is bewezen dat het Gewest omwille van de misdrijven gedwongen werd om andere uitgaven te maken dan die welke verband houden met zijn opdrachten van openbare dienst, verantwoordt de afwijzing van de vordering niet naar recht, wanneer die motivering niet vaststelt dat de gevorderde geldsommen, namelijk de kost van de verplaatsingen en van de prestaties van de gekwalificeerde ambtenaren vereist door het onderzoek van de gepleegde misdrijven en het nemen van de gepaste maatregelen om de gevolgen hiervan te ondervangen, naar verhouding van dezelfde bedragen zouden zijn uitgegeven mocht geen enkel van die misdrijven zijn gepleegd, en de redengeving evenmin vaststelt dat, zonder die misdrijven, het Gewest hetzelfde investeringsverlies zou hebben geleden dan het verlies dat het volgens zijn aanvoering moet boeken in de jaarlijkse budgetten die het aan agromilieumaatregelen spendeert en het arrest niet vermeldt op grond van welke wettelijke, reglementaire of verdragsbepaling de gevorderde bedragen definitief ten laste van het Gewest dienen te blijven (1). (1) Zie Cass. 7 mei 2015, AR C.14.0011.F, AC 2015, nr. 296, met andersluidende concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal LECLERCQ: "Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van diegene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten; de rechter dient te beoordelen, door middel van een uitlegging van de overeenkomst, de wet of het reglement, of de gedane uitgaven, m.n. die met betrekking tot de riviervisserij, al dan niet definitief voor rekening moeten blijven van diegene die ze heeft moeten doen en de partijen dienen dat niet aan te tonen"; Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0318.N, AC 2012, nr. 560; Cass. 18 september 2007, AR P.07.0005.N, AC 2007, nr. 412, met concl. van toenmalig advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 9 februari 2006, AR C.05.0172.N, AC 2006, nr. 88. Het eerste middel van het Waals Gewest voerde bovendien de schending aan van artikel D.157, §1, derde lid, Waals Milieuwetboek, dat bepaalt dat "de veroordeelde wordt gedwongen tot de terugbetaling van alle uitvoeringskosten op overlegging van een gewone staat opgemaakt door de overheid die voor de uitvoering heeft gezorgd", en verwees bovendien wat dat betreft naar de artikelen D.122, D.123 en D.156 van voormeld wetboek.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Door het Waals Gewest geleden economische en materiële schade - Schadeloosstelling

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0550.F 10 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.6 AC nr. ...

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade, zoals deze zich concreet heeft voorgedaan, veronderstelt dat, zonder de fout, de schade niet was ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan; wanneer de rechter het bestaan van een dergelijk verband beoordeelt, moet hij het verloop van de gebeurtenissen reconstrueren zonder de fout in aanmerking te nemen, maar ook zonder de andere voorwaarden te wijzigen waaronder de schade is ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 544.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Opdracht van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0303.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een belastingmisdrijf wordt gepleegd met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden, is de belastingadministratie gehouden daarvan het bewijs te leveren om aldus de ontdoken belasting te kunnen inkohieren; dit geldt ook ten aanzien van de mededaders of medeplichtigen jegens wie zij zich wil beroepen op het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid; de noodzaak om van het misdrijf aangifte te doen bij de procureur des Konings om dat bewijs te verkrijgen, om de inzage van het strafdossier te verkrijgen, om het verloop van het onderzoek op te volgen en om te wachten tot dit onderzoek de gegevens oplevert die in het bijzonder de administratie moeten toelaten om de mededaders of de medeplichtigen van het belastingmisdrijf dat met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden werd gepleegd, te identificeren, teneinde het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid te genieten, kan op zichzelf schade toebrengen aan het departement van de Staat dat voor de inning en de invordering van de directe belastingen instaat; in een dergelijk geval vloeit de schade van de Staat voort uit de verplichting voor de administratie om het bewijs te leveren van de schuld van de mededaders of medeplichtigen, wanneer de belastingschuldige zich door het plegen van misdaden of wanbedrijven aan de vrijwillige betaling ervan onttrekt, door een of meerdere met de invordering belaste ambtenaren toe te wijzen aan de analyse van de akten, de stukken, de registers, de documenten of de inlichtingen die zijn verzameld door het strafonderzoek dat, wanneer het tegen die belastingplichtige is geopend, de ontoereikende onderzoeksbevoegdheden van voormelde administratie vervangt (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349 (2de middel); Cass. 14 juni 2006, AR P.06.0073.F, AC 2006, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH (II.A.3 - 5de middel) op datum in Pas.; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F, P.00.1353.F en P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Inkomstenbelastingen - Belgische Staat, administratie der directe belastingen - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Schade - Kosten verbonden aan de opvolging van het strafdossier

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.21.0213.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.13 AC nr. ...

De bijzondere kwetsbaarheid van het slachtoffer, die heeft bijgedragen tot zijn schade, sluit de verplichting om de schade integraal te vergoeden niet uit, tenzij de gevolgen ervan zich hoe dan ook, zelfs zonder de fout van de aansprakelijke, zouden hebben voorgedaan (1); de appelrechter die vaststelt dat de weigering van de burgerlijke partij tot een residentiële behandeling kadert in haar bijzondere kwetsbaarheid en de schade van de burgerlijke partij wegens blijvende economische en blijvende persoonlijke ongeschiktheid raamt op basis van een gedeeltelijke ongeschiktheid, rekening houdend met haar bijzondere kwetsbaarheid volgend uit haar persoonlijkheidsstructuur, schendt de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek. (1) Cass. 2 februari 2011, AR P.10.1601.F, AC 2011, nr. 98, RW 2012-13, 300 noot B. WEYTS, "Het leerstuk van de voorbeschiktheid tot schade als loutere toepassing van de regel van integrale schadeloosstelling".

Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Getroffene - Blijvende persoonlijke ongeschiktheid - Bijzondere kwetsbaarheid van het slachtoffer - Vooraf bestaande toestand - Pathologische aanleg - Invloed

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0303.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.38 AC nr. ...

De rechter die moet oordelen over het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade zoals die zich heeft voorgedaan, moet bepalen wat de verweerder had moeten doen om rechtmatig te handelen, abstractie maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen, en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0012.F 18 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.4 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat het bedrag van de onterecht betaalde uitvoerrestituties op landbouwproducten als zodanig geen schade vormt waarvan de Commissie de vergoeding zou kunnen vorderen door middel van een voor de strafrechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering, aangezien zij op grond van de Europese reglementering over een eigen herstelmogelijkheid beschikt en dat de Commissie niet aantoont dat de toekenning van de onterecht betaalde restituties, dankzij concurrentievervalsende misdrijven, op zich specifieke kosten voor de gemeenschapsbegroting heeft veroorzaakt, waarvoor zij over geen enkele eigen vergoedingswijze beschikt, sluit het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de door de Commissie van de Europese Gemeenschappen ten voordele van de beklaagde vennootschappen verrichte stortingen en de misdrijven actieve omkoping en schending van het beroepsgeheim, waaraan zij schuldig zijn verklaard, niet wettig uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 710.

Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Schade geleden ten gevolge van een misdrijf - Europese Unie - Uitvoerrestituties op landbouwproducten - Rechtspersonen die schuldig zijn verklaard aan actieve omkoping en schending van het beroepsgeheim - Schade geleden door de Commissie van de Europese Gemeenschappen - Onterecht betaalde restituties - Oorzakelijk verband met de misdrijven

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0659.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.9 AC nr. ...

Het misdrijf van onopzettelijk doden is bewezen wanneer vaststaat dat, zonder het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, het slachtoffer niet de dood zou hebben gevonden; de omstandigheid dat het overlijden van het slachtoffer het onmiddellijke gevolg is van een gebeurtenis waarbij de beklaagde niet is betrokken en slechts het onrechtstreekse gevolg is van diens gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, impliceert niet dat er tussen dit laatste en de dood van het slachtoffer geen zeker oorzakelijk verband zou bestaan en doet dan ook geen afbreuk aan het misdrijf van onopzettelijke doodslag (1). (1) Zie concl. OM.

Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Onopzettelijk doden - Zeker oorzakelijk verband - Overlijden als onrechtstreeks gevolg van een fout - Equivalentietheorie - Toepassing

- Artt. 418 en 419 Strafwetboek

P.19.0584.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.2 AC nr. ...

Het oorzakelijk verband tussen fout en schade veronderstelt dat, zonder de fout, de schade zich niet had voorgedaan zoals ze zich heeft voorgedaan (1); de rechter kan degene die een fout heeft begaan, niet veroordelen tot vergoeding van de schade indien uit die beslissing onzekerheid blijkt te bestaan over het oorzakelijk verband tussen de fout en die schade. (1) Cass. 4 januari 2018, AR C.17.0103.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 18 november 2014, AR P.13.0250.N, AC 2014, nr. 701; Cass. 14 november 2012, AR P.11.1611.F, AC 2012, nr. 612.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Gerechtelijk stagiair - Plaatsvervanging in de zetel

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.19.0757.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.3 AC nr. ...

De schadevergoeding moet het slachtoffer terugplaatsen in de toestand waarin hij zich zou bevonden hebben, mocht het schadegeval zich niet hebben voorgedaan en dit houdt in dat de aansprakelijke de schade volledig moet vergoeden; wanneer het slachtoffer reeds voorafgaand aan het schadegeval schade heeft geleden of een beperking vertoonde, wordt enkel de nieuwe schade of de verergering van de bestaande schade vergoed (1). (1) Cass. 2 februari 2011, AR P.10.1601.F, AC 2011, nr. 98, RW 2012-2013, 300-303 met noot van B. WEYTS, "Het leerstuk van de voorbeschiktheid tot schade als loutere toepassing van de regel van de integrale schadeloosstelling".

Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Reeds voorafbestaande schade - Schadevergoeding

Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Reeds voorafbestaande schade - Schadevergoeding

P.19.0575.N 1 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191001.3 AC nr. ...

Bij het beoordelen van het oorzakelijk verband tussen fout en schade moet de rechter bepalen wat de betrokkene had moeten doen om rechtmatig te handelen en moet hij abstractie maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval, zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen, om vervolgens na te gaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan; indien de rechter daarbij vaststelt dat de schade zich op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan of oordeelt dat zulks onzeker is, is er geen oorzakelijk verband tussen fout en schade (1). (1) Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0696.N, AC 2018, nr. 423 met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Taak van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich concreet heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; dit verband veronderstelt dat, zonder de fout, de schade zich niet had voorgedaan zoals ze zich heeft voorgedaan zodat er bijgevolg geen oorzakelijk verband is wanneer de schade zich eveneens zou hebben voorgedaan indien de verweerder de hem verweten handelwijze correct had uitgevoerd (1). (1) Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0696.N, AC 2018, nr. 423 met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Begrip - Bewijslast

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0035.N 4 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190304.1 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld aan een ander schade berokkent, verplicht deze integraal te vergoeden, wat impliceert dat de benadeelde teruggeplaatst wordt in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij zich beklaagt, niet was gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Getroffene - Reeds bestaande toestand

C.17.0696.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.9 AC nr. 423

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Taak van de rechter - Hypothetisch rechtmatig alternatief

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Begrip - Bewijslast

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich concreet heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; dit verband veronderstelt dat, zonder de fout, de schade zich niet had voorgedaan zoals ze zich heeft voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Begrip - Bewijslast

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Om na te gaan of er tussen de fout en de schade een oorzakelijk verband bestaat, dient de rechter het foutieve gedrag of het foutieve aspect van het gedrag te vervangen door zijn hypothetisch rechtmatig alternatief, waarbij alle overige concrete omstandigheden van het schadegeval identiek moeten blijven; indien de rechter vaststelt dat de schade zich bij dit hypothetisch rechtmatig alternatief op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan, is er geen oorzakelijk verband tussen fout en schade (1). (1) Zie concl. OM.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Taak van de rechter - Hypothetisch rechtmatig alternatief

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.17.0075.F 8 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180108.1 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een bestuurder een fout heeft begaan die in oorzakelijk verband staat met een ongeval, valt niet af te leiden dat tussen de fout van een andere bestuurder en dat ongeval hoegenaamd geen oorzakelijk verband zou bestaan.

Oorzaak - Algemeen - Wegverkeer - Ongeval - Fout van een bestuurder - Oorzakelijk verband - Gevolg - Fout van een andere bestuurder

C.16.0428.N 12 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170612.1 AC nr. ...

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; dit verband veronderstelt dat, zonder de fout, de schade zich niet had voorgedaan, zoals ze zich heeft voorgedaan er is bijgevolg geen oorzakelijk verband wanneer de schade zich eveneens zou hebben voorgedaan indien de verweerder de hem verweten handelwijze correct had uitgevoerd; de rechter moet aldus bepalen wat de verweerder, had moeten doen om rechtmatig te handelen; hij moet abstractie maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval, zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen, en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Beoordeling - Omstandigheden - Rechtmatig handelen

C.10.0273.F 30 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170330.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Oorzaak - Algemeen - Onwettig belastingreglement - Vordering tot schadevergoeding - Hoven en rechtbanken - Verplichtingen - Toetsing van de wettigheid van de handeling - Toetsing van de voorwaarden voor de toepassing van de aquiliaanse aansprakelijkheid

Hoewel de hoven en rechtbanken krachtens artikel 159 van de Grondwet bevoegd en verplicht zijn, alvorens eraan uitwerking te verlenen, de interne en de externe wettigheid na te gaan van elke administratieve handeling waarop een vordering, een verweer of een exceptie gegrond is, dienen ze, ook wanneer ze kennisnemen van een vordering tot schadevergoeding die gegrond is op de onwettigheid van een dergelijke handeling, uitspraak te doen over de voorwaarden voor de toepassing van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Oorzaak - Algemeen - Toetsing van de voorwaarden voor de toepassing van de aquiliaanse aansprakelijkheid - Onwettig belastingreglement - Vordering tot schadevergoeding - Hoven en rechtbanken - Verplichtingen - Toetsing van de wettigheid van de handeling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Art. 159 Grondwet 1994

P.16.0781.F 4 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170104.1 AC nr. ...

De feitenrechter, die vermeldt dat het motorijtuig werd gestolen terwijl de eigenaar het met draaiende motor had achtergelaten en die vervolgens, bij het onderzoek naar het oorzakelijk verband tussen die onachtzaamheid en het ongeval dat door de dief werd veroorzaakt, oordeelt dat die eigenaar geen enkele fout heeft begaan die heeft bijgedragen tot de schade zoals die in concreto is geleden ingevolge de aanrijding, verantwoordt naar recht zijn beslissing dat de fout van de eigenaar niet in oorzakelijk verband staat met het ongeval en de schadelijke gevolgen daarvan.

Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Gestolen motorrijtuig - Diefstal vergemakkelijkt door de nalatigheid van de eigenaar - Ongeval veroorzaakt door de dief

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.15.1667.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.1 AC nr. ...

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen, dient zijn schade in oorzakelijk verband met de fout van de derde te bewijzen; hij moet bijgevolg niet alleen het bedrag van de door hem uitbetaalde wedden en bijdragen bewijzen, maar ook dat deze werden betaald gedurende een periode waarin zijn personeelslid, door de daad van de derde, arbeidsongeschikt was terwijl hij gehouden bleef hem deze door te betalen (1). (1) Cass. 30 mei 2011, AR C.09.0499.N, AC 2011, nr. 361, met de gedeeltelijk andersluidende concl. van Mevrouw de Advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met de eensluidende concl. van de Heer advocaat-generaal Th. WERQUIN; Cass. 28 februari 2013, C.12.0185.F, onuitgegeven; Cass. 30 januari 2015, AR C.14.0276.N, AC 2015, nr. 75, met de eensluidende concl. van de Heer advocaat-generaal C.VANDEWAL.

Oorzaak - Allerlei - Overheid - Werkgever - Ongeval veroorzaakt door een derde - Arbeidsongeschiktheid - Gestorte wedden en bijdragen - Oorzakelijk verband - Bewijs

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen, kan daarvan het bewijs leveren met alle rechtsmiddelen, met name door middel van de besluiten van de administratieve gezondheidsdienst (AGD of Medex) betreffende de gevolgen van het arbeidsongeval; de beslissingen van die dienst gelden als feitelijke vermoedens, die aan de beoordeling van de rechter worden overgelaten; ze zijn niet tegenstelbaar aan derden, die deze kunnen betwisten, met name op grond van de besluiten van een gerechtelijk deskundigenonderzoek (1). (1) Ibid.; in dezelfde zin heeft het Hof, bij arrest van 19 januari 2011, AR P.10.1373.F, onuitgegeven, een cassatieberoep verworpen gericht tegen een arrest dat zich op het verslag van de gerechtsdeskundige baseerde en niet op dat van de Administratieve Gezondheidsdienst MEDEX: het bestreden arrest grondde zijn beslissing op de reden dat het tweede verslag, in tegenstelling tot het eerste, oppervlakkig was; contra: Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.0727.F, AC 2013, nr. 543.

Oorzaak - Allerlei - Overheid - Werkgever - Ongeval veroorzaakt door een derde - Administratieve Gezondheidsdienst (AGD-MEDEX) - Beslissingen - Tegenstelbaarheid aan derden - Feitelijk vermoeden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0314.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Gebrek in de zaak - Gedraging van de zaak - Wijze van beoordeling

De rechter kan het bestaan van een gebrek in de zaak slechts uit de gedraging van die zaak afleiden, wanneer hij elke andere oorzaak dan een gebrek voor die gedraging uitsluit (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Gebrek in de zaak - Gedraging van de zaak - Wijze van beoordeling

P.16.0085.F 1 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160601.2 AC nr. ...

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten vaststelt waaruit hij al dan niet het bestaan afleidt van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade, toetst het Hof of hij, uit die vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband tussen fout en schade - Beoordeling door de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0286.N 21 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160421.8 AC nr. ...

De rechter kan vergoeding toekennen voor het verlies van een kans op het verwerven van een voordeel of het vermijden van een nadeel indien het verlies van deze kans te wijten is aan een fout; het verlies van een kans komt voor vergoeding in aanmerking indien tussen de fout en het verlies van deze kans een conditio sine qua non verband bestaat en het om een reële kans gaat (1). (1) Cass. 21 oktober 2013, AR C.13.0124.N, AC 2013, nr. 537; zie ook Cass. 1 april 2004, Verenigde Kamers, AR C.01.0211.F – C.01.0217.F, AC 2004, nr. 174, met concl. van advocaat-generaal Werquin.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Verlies van een kans - Vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Belastingmisdrijven - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven - Schade - Oorzakelijk verband met het misdrijf

De belastingschuld ontstaat uit de belastbare handeling die men met fraude heeft willen verhullen zodat ze niet de oorzaak, in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek, kan zijn van schade gelijk aan het bedrag van de ontdoken belasting; de schade die is ontstaan uit het feit dat de Staat op basis van de belastingwetgeving, de verschuldigde en ontdoken belasting slechts kan innen bij de vennootschapsbelastingplichtige personen dan wel de personen die als daders van of medeplichtigen aan een belastingmisdrijf hoofdelijk tot betaling van de ontdoken belasting zijn gehouden, is niet het gevolg van een gemeenrechtelijk misdrijf maar heeft een buitenliggende oorzaak, met name de belastingwetgeving (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Belastingmisdrijven - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven - Schade - Oorzakelijk verband met het misdrijf

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.15.0578.F 9 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151209.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Palumbo.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband tussen fout en schade

De rechter beoordeelt of, op het ogenblik dat de fout wordt begaan, de daaruit voortvloeiende schade voorzienbaar is; door te oordelen dat ingevolge de opeenvolging van de feiten de door de politieagente veroorzaakte lichamelijke schade het gevolg is van haar geestelijke gezondheidstoestand, die op haar beurt het gevolg is van de pesterijen waarvan zij het slachtoffer was, verantwoordt het hof van beroep het bestaan van een oorzakelijk verband tussen die pesterijen en de telastleggingen onopzettelijke doding of onopzettelijke slagen en verwondingen naar recht; door een rechtstreeks verband te leggen tussen de interneringsmodaliteiten van de politieagente en haar geestelijke toestand, die overigens als het gevolg wordt beschouwd van de pesterijen en de onterende behandeling, miskent het arrest het begrip oorzakelijk verband niet en verantwoordt het de veroordeling van de eiser naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband tussen fout en schade

C.14.0468.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.4 AC nr. ...

Wanneer meerdere oorzaken eenzelfde schade hebben veroorzaakt, volstaat het, om tot volledig herstel gehouden te zijn, dat het gebrek van de zaak de omvang van de schade heeft vergroot, ook al zou het schadegeval zich zonder het gebrek van de zaak eveneens hebben voorgedaan, maar met mindere schade tot gevolg (1). (1) Het OM concludeerde tot gedeeltelijke vernietiging op het derde onderdeel van het enig cassatiemiddel in de zaak C.14.0469.N; het was van mening dat uit de motivering van de appelrechters bleek dat niet het ontstaan zelf van de schade, maar wel de omvang ervan door het bestaan van het gebrek werd beïnvloed. Uit de vaststelling van aansprakelijkheid volgde volgens het OM evenwel niet dat eiseres noodzakelijkerwijze gehouden is alle schade ten gevolge van de overstromingen te vergoeden. De bewaarder is immers slechts gehouden tot vergoeding van de schade ontstaan door het gebrek en niet voor deze die enkel het gevolg is van de overmatige regenval; voor deze laatste is immers geen causaal verband voorhanden. De schade die haar oorsprong vindt in de samenloop van de overvloedige regenval en het gebrek van het rioleringsstelsel, in die zin dat zonder één van deze oorzaken de schade, of de verergering ervan, zich niet zou hebben voorgedaan, komt daarentegen wel volledig ten laste van de bewaarder van de zaak. Het OM was aldus van oordeel dat de appelrechters die de eiseres, onder aftrek van de uitkeringen die de verweerders via het Rampenfonds en/of hun verzekeraars hebben ontvangen, veroordeelden tot vergoeding van alle schade die de verweerders ingevolge de overstroming van 13 en 14 september 1998 hebben geleden, hun beslissing niet naar recht hadden verantwoord.

Oorzaak - Algemeen - Meerdere oorzaken - Eenzelfde schade - Gevolg - Gebrek van de zaak - Aansprakelijkheid van de bewaarder - Gehoudenheid tot volledig herstel

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.14.0011.F 7 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150507.9 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Uitgaven - Oorzakelijk verband - Bewijslast - Voorwaarde - Riviervisserij

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van diegene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten; de rechter dient te beoordelen, door middel van een uitlegging van de overeenkomst, de wet of het reglement, of de gedane uitgaven, m.n. die met betrekking tot de riviervisserij, al dan niet definitief voor rekening moeten blijven van diegene die ze heeft moeten doen en de partijen dienen dat niet aan te tonen (1). (1) Zie concl. OM.

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Uitgaven - Oorzakelijk verband - Bewijslast - Voorwaarde - Riviervisserij

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMSTEN. REGRES

P.25.0424.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250611.2F.10 AC nr. ...

Artikel 136, § 2, ZIV-Wet voert een cumulatieverbod in tussen de krachtens de ZIV-Wet verleende prestaties en de krachtens het gemeen recht verschuldigde prestaties, wanneer die prestaties dezelfde schade vergoeden; de preferentiële regresvordering die deze wet invoert, wordt op een globale grondslag ingesteld, zodat de grondslag van de subrogatoire terugvordering van de verzekeringsinstelling ononderscheidenlijk bestaat uit alle bedragen die dezelfde schade vergoeden (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal Genicot, vóór Cass. 21 april 2008, AR C.06.0675.F, AC 2008, nr. 235, op datum in Pas.

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Ongeval - Aansprakelijke derde - Door de ziekte- en invaliditeitsverzekering geleverde prestaties - Vergoedingen verschuldigd krachtens het gemeen recht - Cumulatieverbod - Regresvordering van de verzekeringsinstelling - Regresvordering op alle bedragen die dezelfde schade vergoeden - Gevolg

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Ongeval - Aansprakelijke derde - Door de ziekte- en invaliditeitsverzekering geleverde prestaties - Vergoedingen verschuldigd krachtens het gemeen recht - Cumulatieverbod - Regresvordering van de verzekeringsinstelling - Regresvordering op alle bedragen die dezelfde schade vergoeden - Gevolg

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.0543.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.5 AC nr. ...

Wanneer een vonnis oordeelt dat de vergoeding van de kosten van de adviserend geneesheer die zijn gemaakt om de belangen van de burgerlijke partij te verdedigen in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek dient te worden aangenomen en daarnaast een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt ten aanzien van de burgerlijke partij, heeft de rechtbank, impliciet maar zeker, zowel het recht van de burgerlijke partij voorbehouden om door een adviserend geneesheer te worden bijgestaan als het recht van de gesubrogeerde partij om de terugbetaling daarvan te vorderen; de rechtbank heeft haar rechtsmacht over de burgerlijke rechtsvordering van de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij dus niet volledig uitgeput.

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Beslissing die de vergoeding van de kosten van een adviserend geneesheer aanneemt en een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het rechtscollege - Terugvordering van de kosten door de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 19 et 807 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0106.N 27 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.1 AC nr. ...

De indeplaatsstelling van de verzekeringsinstelling gebeurt op het ogenblik van diens betaling en dit tot beloop van het bedrag ervan; in geval van onderscheiden betalingen, gebeurt de indeplaatsstelling van de verzekeringsinstelling met betrekking tot iedere betaling afzonderlijk (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Zie Cass. 22 september 2008, AR C.07.0531.N, AC 2008, nr. 490 en Cass. 4 mei 1988, AR C 6476, AC 1987-88, nr. 547.

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Tijdstip - Onderscheiden bedragen

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

---

P.20.0670.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.1 AC nr. ...

Artikel 89, §§ 4 en 5, Wet Verzekeringen 2014 (1) betreft de stuiting (2) van de verjaring van de rechtsvordering die voortvloeit uit het eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar van de aansprakelijke; die bepalingen zijn dus niet van toepassing op de burgerlijke partij die niet optreedt krachtens een eigen recht ontstaan uit de verzekeringsovereenkomst tussen de beklaagde en zijn WAM-verzekeraar, maar op grond van de indeplaatsstelling doordat hij, in uitvoering van zijn contractuele verplichtingen, zijn verzekerde, eigenaar van het vernielde voertuig, heeft vergoed; de rechtsvordering die hij instelt op grond van artikel 1382 oud Burgerlijk Wetboek, is onderhevig aan de verjaring bepaald in artikel 2262bis van dat wetboek (3). (1) Ter vervanging van oud artikel 35, § 3bis en § 4, Wet Landverzekeringsovereenkomst, opgeheven door artikel 367 Wet Verzekeringen 2014, in werking getreden op 1 november 2014. (2) En de schorsing. (3) Zie Cass. 21 oktober 1965, Pas. 1966, 240, en de noot ondertekend P.M. In deze zaak heeft de eiseres, een verzekeringsonderneming, de schade van haar verzekerde, leasingnemer van het voertuig dat op 29 november 2009 werd aangereden door de verweerster, de beklaagde, vergoed door aan de eigenaar van dat vernielde voertuig een geldsom te storten. De eiseres voerde aan dat zij zich in haar conclusie in hoger beroep had beroepen op de omstandigheid dat zij reeds op 17 december 2009 contact zou hebben opgenomen met de verzekeraar van de verweerster. De verzekeraar van de verweerster, derde-aansprakelijke, is hierdoor echter nog niet in de zaak gebracht. Met andere woorden, zoals zowel het bestreden vonnis als de eiseres zelf vaststelden, "vloeit de rechtsvordering [van de eiseres] niet voort uit de verzekeringsovereenkomst" die is gesloten door de aansprakelijke derde, maar werd ze ingesteld op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek. Artikel 89, § 4 en § 5, is echter uitsluitend van toepassing op de rechtsvordering van de benadeelde – of van de partij die in zijn rechten is getreden, ongeacht of dit al dan niet de verzekeraar is – tegen de verzekeraar van de aansprakelijke derde, en niet tegen laatstgenoemde. (M.N.B.)

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Rechtsvordering van de benadeelde tegen de aansprakelijke - Indeplaatsstelling van de verzekeraar van de benadeelde - Verjaring - Toepasselijke bepaling

- Artt. 1382 en 2262bis Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 89, §§ 4 en 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

P.19.1316.F 18 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.1 AC nr. ...

Voor de beoordeling van de beroepsschade van het slachtoffer van een verkeersongeval aan wie bedragen worden gestort ingevolge een verzekeringsovereenkomst voor verlies ten gevolge van arbeidsongeschiktheid, moet worden nagegaan of die stortingen een andere rechtsgrond hebben dan het misdrijf onopzettelijke slagen en verwondingen en of ze niet bedoeld zijn als vergoeding voor schade die het slachtoffer van het misdrijf heeft geleden (1). (1) Cass. 29 november 2006, AR P.06.0068.F, AC 2006, nr. 609.

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Beroepsschade - Verzekeringsovereenkomst voor verlies ten gevolge van arbeidsongeschiktheid - Uit de verzekeringsovereenkomst voortvloeiende stortingen - Invloed op de raming van de schade

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.19.0967.F 22 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200122.2F.2 AC nr. ...

Artikel 136, § 2, ZIV-wet verbiedt samenloop wanneer de bij de voormelde wet bepaalde prestaties en die welke krachtens een andere wetgeving of volgens het gemeen recht verschuldigd zijn, dezelfde schade vergoeden (1); krachtens het vierde lid van voormeld artikel treedt de verzekeringsinstelling rechtens in de plaats van de rechthebbende tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de geldsommen die krachtens de andere wetgeving of het gemeen recht verschuldigd zijn en die de schade voortvloeiend uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden geheel of gedeeltelijk vergoeden (2). (1) Cass. 21 januari 2009, AR P.07.1816.F, AC 2009, nr. 52. (2) Cass. 20 oktober 2016, AR C.16.0014.F, AC 2016, nr. 591; Cass. 2 maart 2011, AR P.10.1652.F, AC 2011, nr. 156.

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Schade uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of

overlijden - Naar gemeen recht vergoedbare schade - Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Cumulatieverbod - Indeplaatsstelling van rechtswege van de verzekeringsinstelling

- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

P.16.1061.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Verplichte ziektekostenverzekering - Toepassing

Krachtens artikel 136, § 2, vierde lid, ZIV-wet treedt de verzekeringsinstelling in de plaats van de rechthebbende tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de sommen die verschuldigd zijn en die de schade geheel of gedeeltelijk vergoeden; de rechter die weigert de verweerder te veroordelen om de eiser sommen te betalen waarvan niet kan worden uitgesloten dat hij ze reeds van het ziekenfonds heeft ontvangen, ontneemt dat ziekenfonds het recht niet om van de schuldenaar de bedragen terug te vorderen waarvan het kan aantonen dat het deze ter vergoeding van de schade van de schuldeiser heeft betaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Verplichte ziektekostenverzekering - Toepassing

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.13.0279.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.10 AC nr. ...

De in solidum veroordeling van medeaansprakelijken sluit niet uit dat diegene op wie een objectieve aansprakelijkheid rust, integraal verhaal neemt op de medeaansprakelijke door wiens fout de schade is ontstaan.

Overeenkomsten en regres - Regres - Medeaansprakelijken - Veroordeling in solidum - Objectieve aansprakelijkheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.14.0184.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.2 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 3 en 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 19bis-11, § 1, 8°, 19bis-14, § 1 en 19bis-17, eerste lid, WAM volgt dat het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds zich voor de strafrechter als gesubrogeerde in de rechten van de benadeelde die het heeft vergoed wegens niet-verzekering, burgerlijke partij kan stellen tegen de voor het ongeval aansprakelijke; niet vereist is dat de aansprakelijke tevens wordt vervolgd en veroordeeld voor het besturen van een niet-verzekerd voertuig.

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - WAM-verzekering - Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds - Niet-verzekerde aansprakelijke - Vergoeding van de benadeelde - Subrogatie - Burgerlijke partijstelling - Mogelijkheid

SAMENLOOP VAN AANSPRAKELIJKHEID

C.21.0425.F 25 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230525.1F.2 AC nr. ...

Een partij bij een overeenkomst kan ten aanzien van zijn medecontractant enkel buitencontractueel aansprakelijk worden gesteld indien de hem verweten fout niet enkel een tekortkoming vormt aan de contractuele verplichting maar ook aan de algemene voorzichtigheidsplicht en dat die fout andere schade heeft veroorzaakt dan die welke voortvloeit uit de wanprestatie van de overeenkomst; de schade die voortvloeit uit de wanprestatie van de overeenkomst, is de schade die in een noodzakelijk oorzakelijk verband met die tekortkoming staat, ook al is ze daar slechts een onrechtstreeks gevolg van (1). (1) Zie concl. OM.

Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Tekortkoming aan de voorzichtigheidsplicht - Andere schade dan die voortvloeiend uit de wanuitvoering van de overeenkomst - Begrip

C.21.0054.N 7 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.7 AC nr. ...

Wie een contractuele fout begaat, kan buitencontractueel aansprakelijk zijn ten aanzien van derden, indien de tekortkoming aan de contractuele verplichtingen tevens een schending oplevert van de voor eenieder geldende algemene zorgvuldigheidsplicht (1). (1) Cass. 25 oktober 2012, AR C.12.0079.F, AC 2012, nr. 568; Cass. 21 oktober 2010, AR C.08.0558.F, AC 2010, nr. 620; Cass. 29 september 2006, AR C.04.0427.N-C.05.0192.N, AC 2006, nr. 449; Cass. 1 juni 2001, AR C.98.0540, AC 2001, nr. 330; Cass. 20 juni 1997, AR C.94.0324.N-C.95.0042.N, AC 1997, nr. 286; Cass. 26 maart 1992, AR nr. 9261, AC 1991-92, 722; Cass. 25 oktober 1990, AR nr. 8728, AC 1990-91, 237; Cass. 21 januari 1988, AR nr. 7960, AC 1988, nr. 312; Cass. 11 juni 1981, AR nr. 2982, AC 1980-81, 1168; Zie ook Cass. 12 maart 2020, AR C.19.0408.N, AC 2020, nr. 188; Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.N, AC 2016, nr. 215.

Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Derde aansprakelijke - Samenlopende fouten - Integrale vergoeding - Subrogatie

- Artt. 1134, 1135, 1165 en 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0005.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.8 AC nr. ...

Een contractant kan door zijn medecontractant in de regel slechts buitencontractueel aansprakelijk worden gesteld indien de hem ten laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsnorm die op hem rust en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Contractant - Vordering tegen de medecontractant - Buitencontractuele aansprakelijkheid

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.19.0308.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.7 AC nr. ...

De uitvoeringsagent is een persoon door wie een contractant zich ter uitvoering van een contractuele verbintenis laat vervangen (1). (1) Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.F, AC 2016, nr. 215, met concl. van advocaat-generaal Van Ingelgem in Pas.

Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Contractuele verbintenis - Uitvoeringsagent

- Artt. 1134, 1146 tot 1151, 1382 tot 1384 Burgerlijk Wetboek

C.17.0614.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.2 AC nr. 548

De regel van de quasi-immuniteit van de uitvoeringsagent is niet van toepassing op de aansprakelijkheid van een bestuurder wegens een door hem begane kennelijk grove fout die heeft bijgedragen tot het faillissement.

Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Faillissement - Bestuurder - Aansprakelijkheid wegens kennelijk grove fout - Quasi-immuniteit van de uitvoeringsagent - Toepassing

- Art. 530, § 1, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.16.0283.N 17 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170317.1 AC nr. ...

Een contractant kan door zijn medecontractant in de regel slechts buitencontractueel aansprakelijk gesteld worden indien de hem ten laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsnorm die op hem rust en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Cass. 29 september 2006, AR C.03.0502.N, AC 2006, nr. 447.

Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Fout van een contractpartij bij de uitvoering van de overeenkomst - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst

- Artt. 1382, 1383 en 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0248.N 24 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.3 AC nr. ...

Wanneer samenloop tussen de aansprakelijkheid op grond van het gebrek van de zaak en de fout van het slachtoffer wordt aangevoerd, kan de rechter die het bestaan van het gebrek van de zaak vaststelt, de bewaarder alleen dan van elke aansprakelijkheid ontslaan wanneer hij aanneemt dat de schade ook zonder het gebrek waarmee de zaak is behept, zou zijn ontstaan zoals zij zich heeft voorgedaan (1). (1) Cass. 30 november 1984, AR nr. 4327, AC 1984-85, nr. 207.

Samenloop van aansprakelijkheid - Algemeen - Gebrek van de zaak en fout van het slachtoffer - Het ontslaan van de aansprakelijkheid van de bewaarder door de rechter

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.16.0781.F 4 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170104.1 AC nr. ...

De feitenrechter, die vermeldt dat het motorijtuig werd gestolen terwijl de eigenaar het met draaiende motor had achtergelaten en die vervolgens, bij het onderzoek naar het oorzakelijk verband tussen die onachtzaamheid en het ongeval dat door de dief werd veroorzaakt, oordeelt dat die eigenaar geen enkele fout heeft begaan die heeft bijgedragen tot de schade zoals die in concreto is geleden ingevolge de aanrijding, verantwoordt naar recht zijn beslissing dat de fout van de eigenaar niet in oorzakelijk verband staat met het ongeval en de schadelijke gevolgen daarvan.

Samenloop van aansprakelijkheid - Algemeen - Gestolen motorrijtuig - Diefstal vergemakkelijkt door de nalatigheid van de eigenaar - Ongeval veroorzaakt door de dief

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0521.F 28 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161128.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Samenloop van aansprakelijkheid - Algemeen - Aansprakelijkheid voor zaken - Gebouw - Instorting - Gebrek van de zaak - Artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek - Artikel 1386, Burgerlijk Wetboek - Onderscheid - Criterium

De staat van het gebouw bepaalt welke van de beide aansprakelijkheden voor zaken moet worden toegepast, namelijk de aansprakelijkheid van de eigenaar van een gebouw die is aangegaan op grond van artikel 1386 Burgerlijk Wetboek of de aansprakelijkheid van de bewaarder ervan die is aangegaan op grond van artikel 1384, eerste lid, van datzelfde wetboek; daaruit volgt dat als het gebouw zich in een staat van instorting bevindt die te wijten is aan verzuim van onderhoud of aan een gebrek in de bouw, artikel 1386 de toepassing uitsluit van de meer algemene bepaling van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Samenloop van aansprakelijkheid - Algemeen - Aansprakelijkheid voor zaken - Gebouw - Instorting - Gebrek van de zaak - Artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek - Artikel 1386, Burgerlijk Wetboek - Onderscheid - Criterium

- Artt. 1384, eerste lid en 1386 Burgerlijk Wetboek

SCHADE

C.25.0023.F 23 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250623.3F.3 AC nr. ...

De materiële schade die het slachtoffer lijdt wegens blijvende arbeidsgeschiktheid bestaat in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt, waarvan de noodzaak om zich harder te moeten inspannen een uiting vormt; het toekennen van een onderscheiden vergoeding voor de verhoogde inspanningen en voor de vermindering van de waarde op de arbeidsmarkt is niet naar recht verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Begrip - Gevolgen

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.25.0424.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.8 AC nr. ...

Uit de verschillende berekeningswijze van de reeds geleden en de toekomstige blijvende economische schade kan niet worden afgeleid dat het om twee verschillende soorten schade zou gaan; het is dezelfde schade die zich doorheen de tijd voordoet, zij het met een variabele intensiteit.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Blijvende economische schade - Onderscheid tussen de reeds geleden en de toekomstige schade - Invloed

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Blijvende economische schade - Onderscheid tussen de reeds geleden en de toekomstige schade - Invloed

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

S.22.0022.N 2 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250602.3N.1 AC nr. ...

Morele schade is schade in de zin van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek; zij bestaat uit pijn, smart of enig ander moreel leed; ook een rechtspersoon kan dergelijke schade lijden, in het bijzonder wanneer diens aanzien wordt gekrenkt; een rechtspersoon die tot de behartiging van een collectief belang is opgericht, lijdt evenwel geen morele schade door de loutere schending van het betreffende collectief belang (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Morele schade - Elementen en grootte - Schadelijder - Rechtspersoon - Behartiging collectief belang - Gevolg

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Schade - Morele schade - Elementen en grootte - Schadelijder - Rechtspersoon

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0045.N 14 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250214.1N.7 AC nr. ...

De materiële schade geleden door de benadeelde wegens de vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid bestaat in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt; de veronderstelling dat de benadeelde ook zonder lichamelijk letsel werkloos zou zijn geweest, belet het bestaan van deze schade niet (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Vermindering arbeidsgeschiktheid - Begrip

C.21.0435.N 17 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250117.1N.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade het gevolg is van een voortdurende fout verhindert niet dat de schade dag per dag ontstaat en de vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat naargelang de schade zich voordoet (1). (1) Cass. 22 januari 2021, AR C.20.0187.N, AC 2021, nr. 61.

Schade - Begrip - Vormen - Voortdurende fout - Ontstaan schade dag per dag - Gevolg

Een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat op het ogenblik dat alle constitutieve bestanddelen van deze aansprakelijkheid verenigd zijn; wat betreft het constitutieve bestanddeel van de schade, is dit het ogenblik waarop de schade tot stand komt of haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachtingen vaststaat (1). (1) Cass. 22 januari 2021, AR C.20.0187.N, AC 2021, nr. 61.

Schade - Begrip - Vormen - Totstandkoming of redelijke verwachting verwezenlijking

C.23.0231.F 27 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.5 AC nr. ...

De materiële schade die de getroffene lijdt ten gevolge van een blijvende arbeidsongeschiktheid bestaat in een vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt, waarvan het inkomensverlies en de noodzaak om zich harder te moeten inspannen uitingen zijn; hieruit volgt dat de vergoeding van de lichamelijke schade voortvloeiend uit een blijvende arbeidsongeschiktheid niet vereist om een onderscheid te maken tussen de vergoeding die verschuldigd is voor de hardere inspanningen en die welke verschuldigd is voor het mogelijke inkomensverlies, of om de lonen in rekening te brengen die de getroffene is blijven ontvangen, maar enkel om de aantasting van de economische waarde van de getroffene op de arbeidsmarkt te onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Begrip - Gevolg

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.23.0993.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.6 AC nr. ...

Invaliditeit is een medisch begrip dat duidt op een vermindering van anatomische of functionele aard die een weerslag heeft op de handelingen van het dagelijkse leven van het slachtoffer, los van de weerslag op zijn winstgevende activiteiten; de arbeidsongeschiktheid wijst van haar kant op de hoegrootheid van die weerslag (1); hieruit volgt dat een tijdelijke invaliditeit kan consolideren na de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid en dat ze kan bestaan nadat die ongeschiktheid is geëindigd (2). (1) Zie P. COLSON, La réparation des préjudices corporels en droit de la responsabilité extracontractuelle. La spécificité des dommages résultant d'une atteinte a l'intégrité physique ou psychique, Brussel, Larcier, 2022, 560. Zie Cass. 3 januari 2018, RG P.17.0786.F, Pas. 2018, nr. 2, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH: "De ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid bestaat in de ongeschiktheid van het slachtoffer tot het verrichten van enige lichamelijke arbeid, ongeacht de sociale status van het slachtoffer of diens gewoonlijke en professionele arbeid.". (2) Zie Cass. 14 november 2006, AR P.06.0852.N, AC 2006, nr. 557: "De omstandigheid dat slagen slechts een tijdelijke en niet een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid ten gevolge hebben gehad, sluit niet uit dat die slagen niettemin een blijvende invaliditeit tot gevolg kunnen hebben.". Aangezien het OM geconcludeerd heeft tot de niet-ontvankelijkheid van de memorie (cf. supra), heeft het geen antwoord op het middel voorgesteld.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Invaliditeit en arbeidsongeschiktheid - Begrippen - Weerslag in geval van een tijdelijke invaliditeit geconsolideerd na afloop van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid

C.22.0368.F 18 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230918.3F.5 AC nr. ...

De rechter raamt in concreto de door een medisch ongeval veroorzaakte schade (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Beginselen

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter kan de schade ex aequo et bono ramen op voorwaarde dat hij de redenen opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 1 december 2022, AR C.21.0459.F-C.22.0124.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221201.1F.2; Cass. 13 januari 2021, AR P.20.1094.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.6; Cass. 19 februari 2020, AR P.19.1090.F, AC 2020, nr. 143, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 28 oktober 2019, AR C.19.0013.F, AC 2019, nr. 547, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, nr. 247, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 20 november 2012, AR P.12.0499.N, AC 2012, nr. 624; Cass. 15 september 2010, AR P.10.0476.F, AC 2010, nr. 522; Cass. 20 februari 2004, AR C.02.0527.F, AC 2004, nr. 93; Cass. 5 december 2001, AR P.01.1115.F, AC 2001, nr. 674; Cass. 21 april 1999, AR P.98.1545.F, AC 1999, nr. 230.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Raming naar billijkheid - Voorwaarden

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter miskent de verplichting om de schade in concreto te ramen wanneer hij de door hem gekozen grondslag van de vergoeding verantwoordt door overwegingen over de tijdelijke en blijvende persoonlijke ongeschiktheden, zonder na te gaan of zij van toepassing zijn op het slachtoffer (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Raming in concreto - Draagwijdte

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Om het bedrag van de vergoeding van de door het ongeval veroorzaakte schade te bepalen, moet de rechter zich plaatsen op het tijdstip van zijn uitspraak.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Peildatum

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.1347.F 14 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.2 AC nr. ...

De schade die wordt veroorzaakt door het bedrieglijk bewerken van het onvermogen is die welke voortvloeit uit het verlies van een kans voor de schuldeiser om de betaling van zijn schuldvordering te verkrijgen; de schadeloosstelling die wordt toegekend als vergoeding voor het verlies van een kans kan niet gelijk zijn aan het totaalbedrag dat door die kans zou zijn voortgebracht indien zij zich verwezenlijkt had (1); geen enkele wettelijke bepaling verbiedt daarentegen om aan de verloren kans de waarde van een gedeelte of van een percentage van de schuldvordering zelf toe te kennen (2). (1) Zie Cass. 27 februari 2008, AR P.07.1567.F, AC 2008, nr. 135; Cass. 23 februari 2005, AR P.04.1517.F, AC 2005, nr. 112; Cass. 20 februari 2001, AR P.99.0480.N, Pas. 2001, n° 102. (2) Zie Cass. 5 november 2021, AR C.20.0343.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.3 (impliciete oplossing); concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas. vóór Cass. 6 december 2013, AR C.10.0204.F, AC 2013, nr. 661.

Schade - Begrip - Vormen - Misdrijf van het bewerken van bedrieglijk onvermogen - Veroorzaakte schade - Verlies van een kans

P.23.0236.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.5 AC nr. ...

Artikel 6, § 1, eerste lid, van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken bepaalt dat de prestatieverlener voor elke gevorderde prestatie een kostenstaat opstelt en artikel 6, § 1, eerste lid, voorziet in een administratief beroep in geval van verzet van de dienstverlener tegen de vermindering van zijn kostenstaat; de uitgaven die de prestatieverlener heeft gedaan om een gerechtelijke opdracht te vervullen, zijn onderworpen aan de door de Wet 23 maart 2019 ingevoerde taxatie- en vereffeningsprocedures en zijn, zelfs wanneer zij onvoldoende werden terugbetaald, geen door het misdrijf veroorzaakte en naar gemeen recht vergoedbare schade (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

De vergoedbare schade in de zin van de artikelen 1382 Oud Burgerlijk Wetboek en 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is niet de schade die de prestatieverlener verbindt aan een, in zijn ogen ontoereikende, taxatie van zijn kostenstaat; die schade veronderstelt immers een door het misdrijf veroorzaakte aantasting van een vooraf bestaand en bij wet beschermd subjectief recht van degene die deze schade aanvoert (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0448.F 4 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.6 AC nr. ...

Wie door zijn fout een ander schade heeft berokkend, moet deze vergoeden en het slachtoffer heeft in de regel recht op de volledige vergoeding van de schade die hij heeft geleden (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Principe

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De materiële schade die het slachtoffer lijdt ten gevolge van een blijvende arbeidsgeschiktheid bestaat niet alleen in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt en, eventueel, de noodzaak om zich harder te moeten inspannen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen, maar desgevallend ook in een verlies aan beroepsinkomsten (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Vermindering van de economische waarde op de arbeidsmarkt - Grotere inspanningen - Verlies aan beroepsinkomsten

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Bij het ramen van de aantasting van die economische waarde moet de rechter acht slaan op de geschiktheid van het slachtoffer, gelet op zijn concrete toestand en op de economische en sociale vereisten en realiteiten, om niet alleen zijn beroep ten tijde van het ongeval maar ook andere beroepsactiviteiten uit te oefenen, waarbij hij rekening moet houden met de leeftijd, de opleiding, de beroepsbekwaamheid en het aanpassingsvermogen van het slachtoffer (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Aantasting van de economische waarde - Raming - Raming in concreto - Draagwijdte

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0554.F 20 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.5 AC nr. ...

De openbare werkgever die, door de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen aan zijn personeelslid loon en de lasten op dat loon moet blijven betalen, zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding voor de aldus geleden schade, voor zover uit de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen volgt dat de voormelde uitgaven waartoe hij gehouden is niet definitief voor zijn rekening moeten blijven (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2018, AR C.16.0344.F, AC 2018, nr. 101, en de aangehaalde verw.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Wegverkeersongeval veroorzaakt door een derde - Wettelijke en reglementaire verplichtingen - Betaling van een vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

De invaliditeitsuitkering waarop de ambtenaar van de Europese Unie recht heeft wanneer hij blijvend invalide wordt en die invaliditeit als volledig wordt beschouwd, waardoor het hem niet mogelijk is werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn functiegroep overeenkomen, vormt niet de tegenprestatie voor de arbeidsprestaties die de Europese Commissie zou hebben ontvangen indien het ongeval zich niet had voorgedaan en die uitkering is bijgevolg geen schade die vergoed kan worden in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2018, AR C.16.0344.F, AC 2018, nr. 101, en de aangehaalde verw.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Ambtenaar van de Europese Unie - Ongeval - Definitieve invaliditeit - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Storting van een invaliditeitsuitkering

- Artt. 53, 78, 85bis, §§ 1 en 4, en bijlage VIII, art. 14 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen, alsmede van bijzond
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0123.F 9 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230309.1F.3 AC nr. ...

Bij het vaststellen van de vergoeding van naar billijkheid geraamde schade moet de rechter zich plaatsen op het tijdstip van zijn uitspraak.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Schade - Raming naar billijkheid - Vaststelling van de vergoeding - Tijdstip waarop de rechter uitspraak doet

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.21.0459.F 1 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221201.1F.2 AC nr. ...

De verplichting voor de rechter die de schade naar billijkheid raamt, om vast te stellen dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald, veronderstelt dat de partijen een andere berekening van de schade voorstellen en de gegevens overleggen die een precieze raming van die schade toestaan.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming naar billijkheid - Onmogelijkheid om de schade anders te bepalen

C.22.0141.F 14 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.3 AC nr. ...

Degene door wiens fout een ander schade is berokkend, moet die vergoeden en de getroffene heeft recht op de volledige vergoeding van de schade die hij heeft geleden (1). (1) Cass. 16 april 2015, AR C.13.0305.F, AC 2015, nr. 254, met concl. van advocaat-generaal Werquin op datum in Pas.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Vergoeding - Voorwerp

De rechter raamt in concreto de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade (1). (1) Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 10.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0095.F 6 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221006.1F.3 AC nr. ...

Wanneer de schade bestaat in het verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen, staat die schade vast wanneer het verlies, dat in een oorzakelijk verband staat tot de fout, betrekking heeft op een waarschijnlijk voordeel; de onzekerheid of het voordeel kan worden verkregen zonder de fout, sluit het waarschijnlijk karakter van dat voordeel niet uit (1). (1) Cass. 10 september 2020, AR C.19.0357.F, AC 2020, nr. 518, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.5.

Schade - Begrip - Vormen - Verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen - Vaststaande schade - Waarschijnlijk voordeel

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0400.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.4 AC nr. ...

Wanneer de publieke werkgever een werknemer die ingevolge de fout van een derde een bestendige arbeidsongeschiktheid heeft opgelopen, vervroegd op pensioen stelt, is het invaliditeitspensioen dat hij zijn werknemer uitkeert, voor de pensioenschuldenaar geen schade (1). (1) Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0115.N, AC 2017, nr. 225; Cass. 19 juni 2015, AR C.12.0577.N, AC 2015, nr. 416.

Schade - Begrip - Vormen - Publieke werkgever - Werknemer - Bestendige arbeidsongeschiktheid - Fout van een derde - Vervroegde op pensioenstelling - Invaliditeitspensioen - Aard

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0470.N 23 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220623.1N.4 AC nr. ...

Diegene die ingevolge de fout van een derde op vrijwillige basis prestaties verricht is gerechtigd op schadevergoeding voor zover hij hierdoor schade lijdt, hetgeen onder meer het geval is wanneer deze prestaties op redelijke gronden worden verricht ten behoeve van het slachtoffer teneinde bij deze de schadelijke gevolgen van de door de derde begane fout te lenigen en wanneer het niet in de bedoeling van de verstrekker van de prestaties ligt om de last ervan definitief voor zijn rekening te nemen (1). (1) Cass. 4 maart 2002, AR C.01.0284.N, AC 2002, nr. 154.

Schade - Algemeen - Vrijwillig verrichte prestaties - Schade

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.1532.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.5 AC nr. ...

De schade die erin bestaat om, zonder tegenprestatie, tot na de ontslagprocedure om dringende reden, vergoedingen te moeten uitkeren aan de van diefstal verdachte beschermde werknemer, betreft een schade waarvan de vergoeding niet afhankelijk wordt gesteld van een uitdrukkelijke toelating die artikel 9 Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden (1) zou moeten bevatten. Het recht van de werkgever om de vergoeding van de voormelde schade te verkrijgen, vindt zijn grondslag in artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek, in zoverre is vastgesteld dat de schade zich niet zou hebben voorgedaan bij ontstentenis van het misdrijf dat tot de schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst heeft geleid; het vierde lid van het voormelde artikel 9, dat bepaalt dat de door de werkgever gestorte bijkomende vergoeding verworven blijft voor de personeelsafgevaardigde, ongeacht de beslissing van het arbeidsgerecht over de door de werkgever ingeroepen redenen, doet geen afbreuk aan het recht op vergoeding van de voormelde schade (2). (1) Wet van 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden. (2) Zie Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Verdenking van een wanbedrijf gepleegd door een beschermde werknemer - Ontslag om dringende reden - Bijkomende vergoeding - Uitgave die een schade voor de werkgever vormt

- Art. 9 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0182.N 24 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220124.3N.3 AC nr. ...

De omvang van de schade wordt vastgesteld door de vergelijking tussen de toestand waarin de benadeelde zich bevindt en deze waarin hij zich zou bevonden hebben indien de onrechtmatige daad niet had plaatsgevonden.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Omvang - Bepaling

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0153.N 13 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9 AC nr. ...

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; het oorzakelijk verband kan slechts worden uitgesloten als de rechter oordeelt dat de schade, zoals ze zich in concreto voordeed, op dezelfde wijze zou zijn ontstaan zonder de fout (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Algemeen - Gevorderde schadevergoeding - Voorwaarde - Oorzakelijk verband tussen fout en schade - Taak van de rechter

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0578.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.5 AC nr. ...

Het herstel van de schade in natura, dat wordt omschreven als de toekenning van een niet-geldelijk equivalent voor het gederfde belang, is de normale wijze van herstel van de schade; bijgevolg is de rechter verplicht het te bevelen wanneer het slachtoffer dit vordert en die wijze van vergoeding bovendien mogelijk is en geen rechtsmisbruik uitmaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 749.

Schade - Begrip - Vormen - Herstel in natura - Begrip - Vordering slachtoffer - Verplichting van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Schade - Allerlei - Herstel in natura - Begrip - Vordering slachtoffer - Verplichting van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

De bewering dat de bedragen die worden gevorderd tot vergoeding van de economische en materiële schade van het Waals Gewest als gevolg van een overtreding van het Waals Milieuwetboek, slechts de weergave zijn van de gebruikelijke opdrachten van de gewestelijke administratie, en, dat het derhalve niet is bewezen dat het Gewest omwille van de misdrijven gedwongen werd om andere uitgaven te maken dan die welke verband houden met zijn opdrachten van openbare dienst, verantwoordt de afwijzing van de vordering niet naar recht, wanneer die motivering niet vaststelt dat de gevorderde geldsommen, namelijk de kost van de verplaatsingen en van de prestaties van de gekwalificeerde ambtenaren vereist door het onderzoek van de gepleegde misdrijven en het nemen van de gepaste maatregelen om de gevolgen hiervan te ondervangen, naar verhouding van dezelfde bedragen zouden zijn uitgegeven mocht geen enkel van die misdrijven zijn gepleegd, en de redengeving evenmin vaststelt dat, zonder die misdrijven, het Gewest hetzelfde investeringsverlies zou hebben geleden dan het verlies dat het volgens zijn aanvoering moet boeken in de jaarlijkse budgetten die het aan agromilieumaatregelen spendeert en het arrest niet vermeldt op grond van welke wettelijke, reglementaire of verdragsbepaling de gevorderde bedragen definitief ten laste van het Gewest dienen te blijven (1). (1) Zie Cass. 7 mei 2015, AR C.14.0011.F, AC 2015, nr. 296, met andersluidende concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal LECLERCQ: "Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van diegene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten; de rechter dient te beoordelen, door middel van een uitlegging van de overeenkomst, de wet of het reglement, of de gedane uitgaven, m.n. die met betrekking tot de riviervisserij, al dan niet definitief voor rekening moeten blijven van diegene die ze heeft moeten doen en de partijen dienen dat niet aan te tonen"; Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0318.N, AC 2012, nr. 560; Cass. 18 september 2007, AR P.07.0005.N, AC 2007, nr. 412, met concl. van toenmalig advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 9 februari 2006, AR C.05.0172.N, AC 2006, nr. 88. Het eerste middel van het Waals Gewest voerde bovendien de schending aan van artikel D.157, §1, derde lid, Waals Milieuwetboek, dat bepaalt dat "de veroordeelde wordt gedwongen tot de terugbetaling van alle uitvoeringskosten op overlegging van een gewone staat opgemaakt door de overheid die voor de uitvoering heeft gezorgd", en verwees bovendien wat dat betreft naar de artikelen D.122, D.123 en D.156 van voormeld wetboek.

Schade - Algemeen - Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Door het Waals Gewest geleden economische en materiële schade - Schadeloosstelling

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0343.F 5 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.3 AC nr. ...

Wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt v(1). (1) Cass. 6 december 2013, AR C.10.0204.F, AC 2013, nr. 661; inzake overeenkomsten: Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662.

Schade - Begrip - Vormen - Verlies van een zeker voordeel

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel (1). (1) Cass. 10 september 2020, AR C.19.0357.F, AC 2020, nr. 518; inzake overeenkomsten: Cass. 28 januari 2021, AR C.18.0341.F, AC 2021, nr. 75.

Schade - Begrip - Vormen - Verlies van een kans

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0307.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.4 AC nr. ...

Het bestreden arrest dat het gegeven niet preciseert dat aan de basis van de verzwaring van de schade ligt, stelt het Hof in de onmogelijkheid de wettigheid van zijn toepassing van dat wettelijk begrip na te gaan en omkleedt zijn beslissing niet regelmatig met redenen.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Rechtsvordering tot schadevergoeding - Verjaring - Aanvang - Verzwaring van de schade - Geen identificatie van het constitutief bestanddeel - Gevolg - Toezicht van het Hof

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0307.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.1 AC nr. ...

De materiële schade die de getroffene heeft geleden wegens de blijvende vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid, bestaat in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt en ook, eventueel, in de noodzaak meerinspanningen te leveren om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen (1). (1) Cass. 22 juni 2017, AR C.16.0282.F, AC 2017, nr. 415.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Arbeidsongeval - Overheidssector - Blijvende vermindering van de arbeidsgeschiktheid

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

De artikelen 14, § 2, tweede lid, en 14bis, § 2, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel verbieden de cumulatie van de vergoedingen inzake arbeidsongevallen, tot beloop van hun bedrag, met de naar gemeen recht of in het artikel 29bis WAM bepaalde vergoedingen voor dezelfde schade; dit cumulatieverbod geldt niet voor schade waarvan de vergoeding niet door de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel is gedekt (1). (1) Cass. 2 november 2018, AR C.17.0393.N, AC 2018, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel - Schadevergoeding in het gemeenrechtelijk stelsel - Cumulatieverbod - Omvang - Beroepsactiviteit buiten de overheidssector

- Artt. 14, § 2, tweede lid, en 14bis, § 2 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

De wegens blijvende arbeidsongeschiktheid op basis van de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel toegekende vergoedingen mogen, zelfs wanneer ze zijn berekend zonder rekening te houden met de noodzaak om meerinspanningen te leveren, niet worden samengevoegd, tot beloop van hun bedrag, met de vergoedingen die naar gemeen recht of op basis van artikel 29bis WAM verschuldigd zijn wegens de blijvende materiële schade die deze meerinspanningen opleveren (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2007, AR C.06.0255.N, AC 2007, nr. 315.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Arbeidsongeval - Overheidssector - Meerinspanningen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen - Cumulatieverbod

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0254.F 17 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.4 AC nr. ...

Wie door zijn schuld anderen schade berokkent, is verplicht deze schade te vergoeden en de getroffene heeft, in de regel, recht op de gehele vergoeding van zijn schade; die getroffene moet worden teruggeplaatst in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de fout niet was begaan (1). (1) Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, nr. 562, met concl. van advocaat-generaal Génicot op datum in Pas.

Schade - Begrip - Vormen - Noot van antwoord van de eiser op de conclusie van het openbaar ministerie - Noot van antwoord van de verweerder op die noot - Ontvankelijkheid

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De vergoeding kan erin bestaan dat de pleger van de fout de benadeelde tot beloop van zijn aandeel in de aansprakelijkheid vrijwaart voor de veroordeling van de benadeelde ten aanzien van een derde; hieruit volgt dat de vrijwaring zich tot beloop van dat aandeel uitstrekt tot elk bedrag dat de benadeelde ter uitvoering van de veroordeling heeft betaald, zelfs als het totaalbedrag van de geldsommen die hij heeft betaald het bedrag van zijn eigen aandeel niet te boven gaat.

Schade - Begrip - Vormen - Vormen - Verkeersongeval - Regresvordering van de verzekeraar tegen zijn verzekerde - Rechtsvordering tot vrijwaring van de verzekerde tegen zijn makelaar - Beroepsfout van de makelaar - Bijdragevordering tot beloop van 50 pct. van de schade

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0541.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.3 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek heeft de benadeelde recht op het volledig herstel van zijn schade; de noodzakelijke kosten van verdediging die niet de bijstand van een advocaat betreffen, maar de bijstand van een technisch raadsman komen op grond van deze bepalingen voor vergoeding in aanmerking in geval van buitencontractuele aansprakelijkheid (1). (1) Cass. 1 maart 2012, AR C.10.0425.N, AC 2012, nr. 142; Cass. 16 november 2006, AR C.05.0124.F, AC 2006, nr. 568; Cass. 2 september 2004, AR C.01.0186.F, AC 2004, nr. 375 met concl. van advocaat-generaal A. HENKES, op datum in Pas.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Noodzakelijke kosten voor de verdediging van de burgerlijke partij - Kosten voor de bijstand van een technisch raadsman

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0303.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een belastingmisdrijf wordt gepleegd met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden, is de belastingadministratie gehouden daarvan het bewijs te leveren om aldus de ontdoken belasting te kunnen inkohieren; dit geldt ook ten aanzien van de mededaders of medeplichtigen jegens wie zij zich wil beroepen op het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid; de noodzaak om van het misdrijf aangifte te doen bij de procureur des Konings om dat bewijs te verkrijgen, om de inzage van het strafdossier te verkrijgen, om het verloop van het onderzoek op te volgen en om te wachten tot dit onderzoek de gegevens oplevert die in het bijzonder de administratie moeten toelaten om de mededaders of de medeplichtigen van het belastingmisdrijf dat met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden werd gepleegd, te identificeren, teneinde het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid te genieten, kan op zichzelf schade toebrengen aan het departement van de Staat dat voor de inning en de invordering van de directe belastingen instaat; in een dergelijk geval vloeit de schade van de Staat voort uit de verplichting voor de administratie om het bewijs te leveren van de schuld van de mededaders of medeplichtigen, wanneer de belastingschuldige zich door het plegen van misdaden of wanbedrijven aan de vrijwillige betaling ervan onttrekt, door een of meerdere met de invordering belaste ambtenaren toe te wijzen aan de analyse van de akten, de stukken, de registers, de documenten of de inlichtingen die zijn verzameld door het strafonderzoek dat, wanneer het tegen die belastingplichtige is geopend, de ontoereikende onderzoeksbevoegdheden van voormelde administratie vervangt (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349 (2de middel); Cass. 14 juni 2006, AR P.06.0073.F, AC 2006, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH (II.A.3 - 5de middel) op datum in Pas.; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F, P.00.1353.F en P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Inkomstenbelastingen - Belgische Staat, administratie der directe belastingen - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Schade - Kosten verbonden aan de opvolging van het strafdossier

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het in artikel 458, eerste en tweede lid, WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid tussen daders of medeplichtigen van misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 452 WIB92 betreffende de betaling van de ontdoken belasting en de interesten, dat voortvloeit uit een veroordeling wegens een inbreuk op de bepalingen van het WIB92 of uit de vaststelling dat de aldus gekwalificeerde feiten bewezen zijn, staat los van de beslissing die inbreuken op andere bepalingen dan degene van dat wetboek bewezen verklaart; derhalve kan niet worden geoordeeld dat de schade, die voortvloeit uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting, die aan de Belgische Staat werd toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het aan de beklaagde ten laste gelegde mechanisme van belastingontduiking, het voorwerp uitmaakt van de in artikel 458, eerste en tweede lid, WIB92 bepaalde eigen mogelijkheid tot herstel (1); de rechter kan derhalve niet de burgerlijke rechtsvordering van de Staat, administratie der directe belastingen, om die reden niet-ontvankelijk verklaren. (1) In essentie preciseert het Hof hier dat artikel 458 WIB92 de fiscus niet belet om zich burgerlijke partij te stellen voor de schade die voortvloeit uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting maar veroorzaakt is door gemeenrechtelijke misdrijven – anders gezegd niet de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven – die inbegrepen zijn in het aan de beklaagde ten laste gelegde mechanisme van belastingontduiking. "De Staat, administratie der directe belastingen, heeft zoals iedere benadeelde het recht om een burgerlijke rechtsvordering in te stellen voor schade waarvoor de belastingwetgeving niet in een eigen mogelijkheid tot herstel voorziet; de voor de administratie krachtens artikel 458, eerste lid, WIB92 bestaande mogelijkheid tot herstel, nl. de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een veroordeling, staat eraan in de weg dat de administratie lastens de dader of medeplichtige aan een van de misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 WIB92 een burgerlijke rechtsvordering zou instellen strekkende tot vergoeding van de schade bestaande uit het equivalent van de ontdoken belasting" (Cass. 17 december 2015, AR C.13.0194.N, AC 2015, nr. 761, met concl. van toenmalig advocaat-generaal THIJS). Zie ook Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349 ("Een belastingschuld vloeit niet voort uit fraude; zij vindt haar oorsprong in de belastbare transactie die men met fraude heeft pogen te verhullen; de fraude kan dus niet de oorzaak zijn, in de zin van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, van schade bestaande in het bedrag van de ontdoken belasting"), en noot van F. KONING, "La solidarité au paiement de l'impôt éludé en vertu de l'article 458, alinéa 1er, du CIR, serait-elle désormais applicable même en cas d'absence de condamnation pénale?", JT 2011, p. 832; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.0929.F, AC 2016, nr. 151, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 11 januari 2017, AR P.16.0703.F, en noot O. MICHIELS, "L'article 458 du Code des impôts sur les revenus est-il un frein à l'intervention du fisc en procédure pénale?", JT 2017, p. 397-400; Cass. 13 november 2019, AR P.19.0267.F, AC 2019, nr. 589, met andersluidende concl. OM op datum in Pas. en noot E. VAN BRUSTEM, "A propos de l'action civile du fisc: quel impôt, quel dommage et devant... quel juge?", Rev. dr. pén. crim. 2021, p. 5 e.v.). Dit dossier past in het bedrieglijk kader van de kasgeldvennootschappen of "cash companies" (zie E. VAN BRUSTEM, "Sociétés de liquidités: réparation du dommage propre de l'administration fiscale, quo vadis", noot bij Cass. 11 januari 2017, Rev. dr. pén. crim. 2017, p. 853 e.v.).

Schade - Algemeen - Inkomstenbelastingen - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Niet-toepasselijkheid op de schade uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting die aan de Belgische Staat is toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het mechanisme van belastingontduiking - Invloed op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling van de Belgische Staat, administratie der directe belastingen

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het in artikel 46, § 2, tweede lid, Arbeidsongevallenwet omschreven cumulatieverbod houdt in dat het slachtoffer van de voor het ongeval aansprakelijke derde slechts vergoeding van de lichamelijke schade kan eisen wanneer de volgens het gemeen recht berekende vergoeding meer bedraagt dan de schadeloosstelling die op grond van de Arbeidsongevallenwet aan het slachtoffer wordt toegekend en enkel voor het verschil (1); het cumulatieverbod geldt slechts in zoverre de schade waarvoor vergoeding gevorderd wordt, gedekt is door deze wet; de berekening van de vergoeding waarop het slachtoffer na uitkering door de arbeidsongevallenverzekeraar, nog aanspraak kan maken op de aansprakelijke derde, dient berekend te worden voor elke schadepost afzonderlijk (2). (1) Cass. 25 september 2012, AR P.11.1950.N, AC 2012, nr. 484; Cass. 11 juni 2007, AR C.06.0255.N, AC 2007, nr. 315; Cass. 19 december 2006, AR P.06.0944.N, AC 2006, nr. 661; Cass. 24 oktober 2001, AR P.01.0704.F, AC 2001, nr. 568; Cass. 26 februari 1985, AR 8658, AC 1984-85, n° 383. (2) C. PERSYN, "Problemen bij de samenloop van vergoedingsregelingen: het gemene recht, arbeidsongevallen en ziekteverzekering", R.W. 1990-91, 280-281; A. VAN OEVELEN, G. JOCQUE, C. PERSYN en B. TEMMERMAN, "Overzicht van rechtspraak. Onrechtmatige daad en schadeloosstelling (1993-2006)", TPR 2007, 1390; I. BOONEN, Verhaal van de derde-betalers op de aansprakelijke, Intersentia, 2009, 107-109.

Schade - Algemeen - Vergoeding - Arbeidsongeval - Schadevergoeding volgens gemeen recht - Schadevergoeding op grond van de Arbeidsongevallenwet - Mogelijkheid tot cumulatie - Draagwijdte

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 46, § 2, tweede lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

P.20.1225.F 14 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.1 AC nr. ...

De verplichting om een onderscheid te maken tussen de reeds geleden schade en de toekomstige schade, indien het slachtoffer vraagt om een dergelijk onderscheid te maken, is alleen van toepassing wanneer de rechter de schade door kapitalisatie raamt, maar heeft geen bestaansreden bij een forfaitaire raming (1). (1) Cass. 14 juni 1995, AR P.95.0158.F, AC 1995, nr. 296.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming door kapitalisatie - Onderscheid tussen reeds geleden en toekomstige schade - Verplichting

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Forfaitaire raming - Onderscheid tussen reeds geleden en toekomstige schade - Verplichting

P.21.0192.F 14 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.2 AC nr. ...

De werkgever uit de openbare sector die, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen, aan zijn personeelslid een loon moet betalen zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding in zoverre hij aldus schade lijdt (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0179.F, AC 2017, nr. 59.

Schade - Algemeen - Door een ongeval getroffen werknemer - Overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon - Vergoedbare schade

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter die oordeelt dat het vakantiegeld, de eindejaarstoelagen en de bijzondere toelagen voor periodes van slechte weersomstandigheden zijn verschuldigd door de werkgever uit de openbare sector zonder effectieve arbeid als tegenprestatie, verantwoordt naar recht zijn beslissing dat die stortingen geen vergoedbare schade vormen (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0179.F, AC 2017, nr. 59.

Schade - Algemeen - Door een ongeval getroffen werknemer - Overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Vakantiegeld - Eindejaarstoelagen - Bijzondere toelagen voor periodes van slechte weersomstandigheden - Vergoedbare schade - Stortingen die verschuldigd zijn zonder effectieve arbeid als tegenprestatie

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0166.N 5 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210305.1N.3 AC nr. ...

De rechter die het bestaan aanneemt van schade, veroorzaakt door een fout in de zin van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek, kan de vordering tot vergoeding van die schade niet afwijzen op de enkele grond dat de benadeelde het gevorderde bedrag niet bewijst.

Schade - Algemeen - Bestaan van de schade - Geen bewijs van de omvang - Taak van de rechter

P.20.1018.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld een ander schade berokkent, verplicht deze schade integraal te vergoeden, wat impliceert dat de benadeelde wordt teruggeplaatst in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij klaagt, niet was gesteld (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Integrale vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

De werkgever die aan zijn werknemer een onverschuldigd loon heeft betaald wegens een wanbedrijf van oplichting dat laatstgenoemde in zijn nadeel heeft gepleegd en die de bij wet voorgeschreven sociale en fiscale lasten moet betalen, kan hierdoor schade lijden, met name omdat hij uitgaven heeft moeten doen die hij zonder het bewezen verklaarde misdrijf niet zou hebben gedaan.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Oplichting gepleegd door een bediende - Wedden en lasten - Onverschuldigde betaling - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Het bestaan van een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting kan beletten dat schade in de zin van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek ontstaat, met name wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de wet, het reglement of de overeenkomst de te verrichten uitgave definitief voor rekening moet blijven van diegene die ze moet verrichten; het loutere bestaan van een dergelijke verplichting sluit niet noodzakelijk uit dat die betaling schade kan uitmaken (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Wanbedrijf gepleegd door een bediende - Uitgave verschuldigd krachtens een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0547.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.2 AC nr. ...

Een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat op het ogenblik dat alle constitutieve bestanddelen van deze aansprakelijkheid verenigd zijn, dit is op het ogenblik waarop de schade tot stand komt of haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachtingen vaststaat (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Begrip - Vormen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Ontstaan - Tijdstip

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0187.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.19 AC nr. ...

Een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat op het ogenblik dat alle constitutieve bestanddelen van deze aansprakelijkheid verenigd zijn, dit is op het ogenblik waarop de schade tot stand komt of haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachtingen vaststaat (1). (1) Zie concl. OM in Cass. 22 januari 2021 AR C.19.0547.N, AC 2021, nr. 53.

Schade - Begrip - Vormen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Ontstaan - Tijdstip

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0417.F 18 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210118.3F.1 AC nr. ...

De betaling van de bij de ZIV-wet voorgeschreven prestaties vormt geen schade voor de verzekeringsinstelling die, overeenkomstig artikel 2, i), ZIV-wet, een landsbond is van ziekenfondsen die krachtens artikel 3 van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen zijn opgericht voor en belast met de deelname aan die verzekering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 31.

Schade - Algemeen - Verzekeringsinstelling - Verplichte verzekering - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Geneeskundige verzorging en uitkeringen - Betaling van de prestaties

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1094.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.6 AC nr. ...

Als vergoedingswijze van toekomstige schade wordt kapitalisatie omschreven als een actuariële berekening die erin bestaat alle verschuldigde vergoedingen samen om te zetten in een bedrag; die methode veronderstelt dus een minimale gelijkwaardigheid tussen de vervaltermijnen van de verschuldigde rente en de jaarlijkse schade die zich tot het einde van de door de berekening bepaalde periode zal voordoen; de rechter kan de kapitalisatie weliswaar niet weigeren op grond dat de schade zich niet op lineaire wijze zal voordoen (1); hij kan de kapitalisatie niet weigeren ten koste van een tegenstrijdigheid die erin zou bestaan te zeggen dat de blijvende ongeschiktheid dat in werkelijkheid niet is; hij kan de kapitalisatie daarentegen wel weigeren indien de voornoemde gelijkwaardigheid niet kan worden vastgesteld en die methode aldus ertoe zou leiden dat het slachtoffer een bedrag wordt toegekend dat de te vergoeden schade te boven gaat. (1) Zie Cass. 8 oktober 2020, AR C.20.0050.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, n° 247, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 357, met noot van Th. W. Het OM heeft in het licht van die rechtspraak van de 1e kamer van het Hof tot de vernietiging geconcludeerd (M.N.B.).

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Ramingswijze - Kapitalisatie - Voorwaarden - Weigering door de rechter

De bodemrechter beoordeelt in feite het bestaan van de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade, alsook het bedrag dat nodig is om die schade volledig te herstellen; hij mag de schade ex aequo et bono ramen, mits hij de reden opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de door hem omschreven schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 19 februari 2020, AR P.19.1090.F, AC 2020, nr. 143, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; zie Cass. 8 oktober 2020, AR C.20.0050.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 28 oktober 2019, AR C.19.0013.F, AC 2019, nr. 547, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.; Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, nr. 247, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 20 november 2012, AR P.12.0499.N, AC 2012, nr. 624; Cass. 15 september 2010, AR P.10.0476.F, AC 2010, nr. 522.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Ramingswijze - Raming naar billijkheid (of "ex aequo et bono")

C.19.0334.F 17 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.1 AC nr. ...

De werkgever uit de overheidssector die, door de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen aan zijn personeelslid loon en de lasten op dat loon moet blijven betalen maar geen arbeidsprestaties als tegenprestatie ontvangt, heeft recht op een vergoeding in zoverre hij aldus schade lijdt, tenzij uit de wet of het reglement volgt dat die uitgaven definitief voor zijn rekening moeten blijven (1). (1) Cass. 18 oktober 2018, AR C.17.0506.F, AC 2018, nr. 567, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0179.F, AC 2017, nr. 59.

Schade - Algemeen - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding - Overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van loon

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Een premie zoals de litigieuze premie van sociale programmatie die aan de werknemer wordt toegekend als tegenprestatie voor de arbeid die hij gedurende een heel jaar heeft verricht en die hem aan het einde van dat jaar wordt betaald, vormt de tegenprestatie voor die arbeid en is bijgevolg loon waarvan de betaling, voor de werkgever die deze moet betalen terwijl hij door de fout van een derde de daarmee overeenstemmende arbeidsprestaties niet heeft ontvangen, vergoedbare schade is (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0179.F, AC 2017, nr. 59; Cass. 9 september 1985, AR 7200, AC 1985-86, nr. 9; Cass. 20 april 1977, AC 1977, 862.

Schade - Algemeen - Overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van loon - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding - Voorwaarden - Premie van sociale programmatie

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0808.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.5 AC nr. ...

Het herstel van de schade in natura, dat wordt omschreven als de toekenning van een niet-geldelijk equivalent voor het gederfde belang, is de normale wijze van herstel van de schade; de rechter is bijgevolg verplicht het herstel van de schade in natura te bevelen wanneer het slachtoffer dit vordert en die wijze van vergoeding bovendien mogelijk is en geen rechtsmisbruik uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 3 april 2017, AR S.16.0039.N, AC 2017, nr. 240, en de verwijzingen in de voetnoten; Cass. 5 mei 2011, AR C.10.0496.F, AC 2011, nr. 299, met concl. van advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.; H. DE PAGE en P. VAN OMMESLAGHE, Traité de droit civil belge - T. II. Les Obligations - Vol. 2. Sources des obligations (2ème partie), Bruylant, 2013, nrs. 1120-1121. Het OM heeft van zijn kant geconcludeerd dat het middel niet ontvankelijk was omdat het beroepen vonnis reeds het herstel van de schade in natura had bevolen en dat het middel, dat geen verband houdt met de openbare orde, opkomt tegen een beslissing van het arrest die overeenstemt met de beslissing van de eerste rechter, welke de eiser niet – zelfs niet in ondergeschikte orde – heeft bekritiseerd voor het hof van beroep. (M.N.B.)

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Wijze van herstel van de schade - Beginsel - Herstel in natura - Begrip - Beslissing om dit niet te bevelen - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.19.1316.F 18 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.1 AC nr. ...

Voor de beoordeling van de beroepsschade van het slachtoffer van een verkeersongeval aan wie bedragen worden gestort ingevolge een verzekeringsovereenkomst voor verlies ten gevolge van arbeidsongeschiktheid, moet worden nagegaan of die stortingen een andere rechtsgrond hebben dan het misdrijf onopzettelijke slagen en verwondingen en of ze niet bedoeld zijn als vergoeding voor schade die het slachtoffer van het misdrijf heeft geleden (1). (1) Cass. 29 november 2006, AR P.06.0068.F, AC 2006, nr. 609.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Beroepsschade - Verzekeringsovereenkomst voor verlies ten gevolge van arbeidsongeschiktheid - Uit de verzekeringsovereenkomst voortvloeiende stortingen - Invloed op de raming van de schade

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0064.F 26 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201026.3F.1 AC nr. ...

De verrekening met de compensatoire interest van de provisies die ter vergoeding van de uit een onrechtmatige daad voortvloeiende schade zijn gestort, heeft de toekenning van een schadevergoeding tot herstel van een onbestaande schade tot gevolg (1). (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0669.F, AC 2003, nr. 517.

Schade - Interest - Compensatoire interesten - Begrip

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Artikel 29bis WAM wijkt niet af van het gemeen recht van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid met betrekking tot het begrip vergoedbare schade (1). (1) Zie Cass. 23 oktober 2009, AR C.07.0638.F, AC 2009, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal Dubrulle, op datum in Pas.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Wegverkeersongeval met een motorrijtuig - Vergoedbare schade

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De compensatoire interest maakt inherent deel uit van de schadevergoeding die tot herstel van de door de onrechtmatige daad veroorzaakte schade wordt toegekend; hij vergoedt de bijkomende schade uit de uitgestelde betaling van de vergoeding waarop de benadeelde op de datum van de schade recht had (1). (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0669.F, AC 2003, nr. 517; Cass. 13 september 2000, AR P.00.0204.F, AC 2000, nr. 465, met concl. van advocaat-generaal Spreutels op datum in Pas.; Cass. 7 februari 1997, AR C.95.0110.N, AC 1997, nr.70; Cass. 23 september 1986, AR 9927, AC 1986-87, nr. 41.

Schade - Interest - Compensatoire interesten

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.20.0046.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.5 AC nr. ...

De rechtsvordering tot vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte materiële schade heeft betrekking op een in geld waardeerbare vordering; bijgevolg moet de basisrechtsplegingsvergoeding die door de beklaagde is verschuldigd aan een burgerlijke partij die een definitief bedrag van een euro verkrijgt, worden berekend op grond van de artikelen 2 en 8 Tarief Rechtsplegingsvergoeding en niet op grond van het bedrag dat van toepassing is op de rechtsvorderingen die betrekking hebben op niet in geld waardeerbare zaken.

Schade - Allerlei - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Vaststelling van het bedrag - Criterium - Rechtsvordering tot vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte materiële schade - In geld waardeerbare rechtsvordering

- Artt. 2 en 8 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0114.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.8 AC nr. ...

De arbeidsongevallenverzekeraar is gehouden tot de betaling van de vergoedingen bepaald in de Arbeidsongevallenwet; de getroffenen van een dergelijk ongeval of hun rechthebbenden kunnen zich op de aansprakelijke derde slechts verhalen voor de schade of het gedeelte van de schade dat niet is gedekt door de wettelijke arbeidsongevallenvergoeding; de vergoedingen die worden berekend volgens het gemeen recht mogen niet worden gecumuleerd met de in de arbeidsongevallenwetgeving voorziene vergoedingen, in zoverre beide vergoedingen dezelfde schade dekken; hieruit volgt dat de getroffene of diens rechthebbenden slechts een vergoeding voor lichamelijke schade kunnen vorderen volgens het gemeen recht voor zover de gemeenrechtelijke vergoeding hoger is dan de wettelijke vergoedingen die aan de getroffene werden uitgekeerd in toepassing van de Arbeidsongevallenwet, en slechts ten belope van dit saldo; in toepassing van dit beginsel moet de rechter de gemeenrechtelijke vergoeding berekenen en aan de getroffene slechts het verschil toekennen tussen die vergoeding en de vergoeding uitgekeerd door de arbeidsongevallenverzekeraar; het bedrag dat in aanmerking moet worden genomen voor de berekening van de tweede term van de vergelijking, stemt overeen met de uitgekeerde bruto arbeidsongevallenvergoedingen, dus de sociale bijdragen inbegrepen (1); wat de eerste term van de vergelijking betreft, heeft de getroffene, om het herstel van zijn schade te verkrijgen, recht op het equivalent van de nettolonen die hij zou hebben ontvangen mocht het ongeval niet hebben plaatsgehad (2); het bruto bedrag wordt slechts in aanmerking genomen indien wordt aangetoond dat het bedrag van op de vergoeding verschuldigde lasten overeenstemt met de lasten waarmee het loon van de benadeelde was bezwaard (3); pas na de berekening van het schadebedrag naar gemeen recht en van het bedrag van de door de arbeidsongevallenverzekeraar uitgekeerde bruto-vergoedingen, wordt de vergelijking gemaakt tussen beide om te bepalen of een bijkomende vergoeding aan de getroffene is verschuldigd, bovenop de sommen die door de arbeidsongevallenverzekeraar werden uitgekeerd (4). (1) Zie Cass. 28 april 2015, AR P.13.1010.N, AC 2015, nr. 278; Cass. 1 december 1997, AR S.96.0333.N, AC 1997, nr. 520. (2) Zie concl. “in essentie” van M. PIRET, toen advocaat-generaal, bij Cass. 12 juni 1996, AR P.95.0079.F, AC 1996, nr. 230, op datum in Pas. (en de verwijzingen in noten): “(…) la victime [d’un accident de travail], pour obtenir réparation intégrale de son dommage, (…) a droit à l’équivalent des rémunérations nettes qu’elle aurait reçues si l’accident n’avait pas eu lieu. Les tribunaux doivent lui allouer cet équivalent ou le surplus qui lui reste dû au-delà de la somme que lui a payée l’assureur-loi. Les tribunaux doivent en outre allouer à la victime le montant nécessaire pour compenser les impôts et cotisations sociales éventuellement dus par elle sur l’indemnité qu’ils lui accordent. (…) L’indemnité de droit commun et l’indemnité-loi sont totalement distinctes l’une de l’autre, même si elles ouvrent le même dommage. En aucun cas il ne faut tenir compte, pour le calcul de l’indemnité de droit commun, de la cotisation de sécurité sociale dont la victime est redevable sur l’indemnité-loi. Cette dernière n’a rien à voir avec la détermination de la perte de salaire pour le calcul de l’indemnité de droit commun. (…) Sans doute est-il difficile d’évaluer les charges qui grèveront l’indemnité allouée en droit commun, mais (…) à défaut de bases d’évaluation, des réserves peuvent être actées à cet égard”. (3) Zie Cass. 28 april 2015, AR P.13.1010.N, AC 2015, nr. 278; Cass. 24 april 2002, AR P.01.1623.F, AC 2002, nr. 248; Cass. 19 februari 2001, AR C.98.0119.N, AC 2001, nr. 96; Cass. 5 december 1990, AR 8184-8374, AC 1991, nr. 178; Cass. 28 april 1992, AC 1981-82, III, nr. 503. (4) Het OM concludeerde tot de verwerping van het cassatieberoep omdat het middel dat niet verduidelijkt hoe de bekritiseerde gronden de eiseres zouden grieven, naar zijn mening, niet-ontvankelijk leek. (5) Artt. 31 en 32 van het koninklijk besluit van 21 december 1971 houdende uitvoering van sommige bepalingen van de Arbeidsongevallenwet, zoals van toepassing vóór de wijziging bij koninklijk besluit van 27 september 2015.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Arbeidsongeval - Vergoeding betaald door arbeidsongevallenverzekeraar - Saldo verschuldigd door de aansprakelijke derde - Netto- of brutoloon - Fiscale en sociale lasten

- Artt. 31 en 32 KB 21 dec. 1971
- Artt. 43, eerste lid, 46, § 2, en 47, eerste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.20.0104.N 18 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter het bestaan aanneemt van een fout en schade, kan hij de vordering van de schadelijder niet afwijzen op de enkele grond dat de schadelijder de omvang van de schade niet bewijst, doch staat het hem de geldwaarde ervan te ramen door begroting van een met die schade overeenstemmend bedrag.

Schade - Algemeen - Vordering tot vergoeding van schade - Gebrek aan bewijs van omvang van de schade - Taak van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.18.0294.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.3 AC nr. ...

Wanneer de schade betrekking heeft op een zaak, heeft het slachtoffer recht op het bedrag dat nodig is om de zaak te doen herstellen, zonder dat dit bedrag de vervangingswaarde mag overschrijden; de vervangingswaarde komt overeen met het bedrag dat nodig is om zich een gelijkaardige zaak aan te schaffen, ongeacht de werkelijke waarde van de vernielde zaak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

Schade - Algemeen - Materiële schade - Vervangingswaarde

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.19.0357.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.5 AC nr. ...

Wanneer het aangevoerde voordeel bestaat in het welslagen van een aansprakelijkheidsvordering, moet de rechter nagaan of de aansprakelijkheidsvoorwaarden vermoedelijk vervuld zijn.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen - Welslagen van een aansprakelijkheidsvordering - Ambt van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de schade bestaat in het verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen, staat die schade vast wanneer het verlies, dat in een oorzakelijk verband staat tot de fout, betrekking heeft op een waarschijnlijk voordeel (1). (1) Cass. 13 mei 2016, AR C.15.0395.F, AC 2016, nr. 322, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen - Vaststaand karakter van de schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.19.0396.F 5 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200605.1F.2 AC nr. ...

De schade in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek bestaat in de aantasting van elk belang of in het verlies van elk geoorloofd voordeel en veronderstelt dat de door de ongeoorloofde daad getroffene zich daarna in een minder gunstige positie bevindt dan ervoor; enkel de houder van dat belang of voordeel kan zich beroepen op de aantasting ervan.

Schade - Begrip - Vormen - Aantasting van een belang of verlies van een geoorloofd voordeel - Getroffene - Houder van het belang of voordeel

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.20.0278.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de werkgever geen prestaties van zijn werknemer ontvangt omdat laatstgenoemde een wanbedrijf in zijn nadeel heeft gepleegd waardoor de arbeidsverhouding niet kon worden voortgezet en hij die werknemer, wegens zijn statuut van beschermd werknemer, gedurende de ontslagprocedure de bij wet bepaalde vergoedingen moet storten, kan de werkgever hierdoor schade lijden, aangezien hij uitgaven moet verrichten zonder arbeidsprestaties te ontvangen; dat zou enkel anders zijn indien uit de wet, het reglement of de overeenkomst zou blijken dat die uitgaven voor rekening moeten blijven van degene die ze heeft verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 353.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Wanbedrijf gepleegd door een bediende in het nadeel van zijn werkgever - Uitgave verschuldigd krachtens een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting - Beschermde werknemer - Vergoedingen gestort gedurende de ontslagprocedure om dringende redenen - Uitgaven zonder ontvangst van arbeidsprestaties - Vergoeding van de werkgever

- Art. 9 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Het bestaan van een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting kan beletten dat schade in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek ontstaat, met name wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de wet, het reglement of de overeenkomst de te verrichten uitgave definitief voor rekening moet blijven van diegene die ze moet verrichten; het bestaan van een dergelijke verplichting sluit op zich niet noodzakelijk uit dat die betaling schade kan uitmaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 353.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Wanbedrijf gepleegd door een bediende - Uitgave verschuldigd krachtens een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting - Vergoeding - Uitgave die de schade uitmaakt

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.19.0210.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.17 AC nr. ...

De wetgever heeft als aanvangspunt van de verjaring van vorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid de dag beoogd waarop de benadeelde daadwerkelijk kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de persoon die aansprakelijk kan worden gesteld, en niet de dag waarop hij moet worden vermoed hiervan kennis te hebben gehad (1). (1) Cass. 5 september 2014, AR C.12.0275.N, AC 2014, nr. 493, met concl. van advocaat-generaal Ch. Vandewal; Cass. 26 april 2012, AR C.11.0143.N, AC 2012, nr. 260, met concl. van advocaat-generaal Ch. Vandewal.

Schade - Allerlei - Vorderingen tot vergoeding van schade - Verjaring - Termijn - Aanvang

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

P.20.0169.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.4 AC nr. ...

In geval van samenloop van fouten oordeelt de rechter onaantastbaar in welke mate ieders fout heeft bijgedragen tot het veroorzaken van de schade en bepaalt hij op grond daarvan ieders aandeel in de schadeloosstelling in hun onderlinge verhouding; vreemd aan dat oorzakelijk verband zijn de zwaarte van de respectieve fouten en, in geval van opzettelijke slagen, de wil van de dader om al dan niet bepaalde schade te veroorzaken (1). (1) Cass. 10 maart 2015, AR P.13.1170.N, AC 2015, nr. 176; Cass. 9 oktober 2009, AR C.07.0080.F-C.07.0370.F, AC 2009, nr. 567; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0561.N, AC 2008, nr. 567; Cass. 4 februari 2008, AR C.06.036.F, AC 2008, nr. 81; Cass. 29 januari 1988, AR 5630, AC 1987-88, nr. 327.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Samenlopende fouten - Respectievelijke bijdrage in het veroorzaken van de schade - Bepalen van het respectievelijke aandeel in de schadeloosstelling - Onaantastbare beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Samenlopende fouten - Respectievelijke

bijdrage in het veroorzaken van de schade - Bepalen van het respectievelijke aandeel in de schadeloosstelling - Opdracht van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.19.1229.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.3 AC nr. ...

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit blijft onderworpen aan de regels van het gemene recht wanneer de voorwaarden daartoe vervuld zijn, wat, in geval van een fout die in een oorzakelijk verband staat tot de schade, kan leiden tot de toekenning van een vergoeding overeenkomstig artikel 1382 Burgerlijk Wetboek; hieruit volgt dat de rechter die uitspraak doet over de schadelijke gevolgen van een strafbare fout van een derde, met toepassing van die bepaling moet nagaan of en in welke mate de schade zich zonder de fout op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Schade uit een misdrijf - Algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit" - Invloed op de regels die van toepassing zijn op de raming van de schade - Schade uit een strafbare fout

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.19.0358.F 28 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200228.1F.4 AC nr. ...

Wie door zijn schuld of door zaken die hij onder zijn bewaring heeft een ander schade berokkent, is verplicht ze te vergoeden en de getroffene heeft recht op de integrale vergoeding van de schade die hij heeft geleden (1). (1) Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 357.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Herstel - Voorwerp

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter raamt in concreto de schade die door een onrechtmatige daad is veroorzaakt (1). (1) Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 357.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Beginselen

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter mag de schade naar billijkheid ramen, mits hij de redenen opgeeft waarom hij de door de getroffene voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 357.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende persoonlijke ongeschiktheid - Blijvende huishoudelijke schade - Raming naar billijkheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Bij het bepalen van de vergoeding van de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade moet de rechter die schade ramen op het tijdstip van zijn uitspraak (1). (1) Cass. 23 oktober 2009, AR C.07.0638.F, AC 2009, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal DUBRULLE op datum in Pas.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Peildatum

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Hoewel hij bij het ramen van de schade rekening dient te houden met de gebeurtenissen die zich na die schade hebben voorgedaan en die een invloed hebben gehad op de daaruit voortvloeiende schade, ook al houden ze geen verband met de onrechtmatige daad, moeten die gebeurtenissen vaststaan en mogen ze niet een louter hypothetisch karakter hebben (1). (1) Cass. 23 april 2012, AR C.11.0478.N, AC 2012, nr. 247, met concl. van advocaat-generaal MORTIER ; Cass. 20 oktober 2016, AR C.16.0014.F, AC 2016, nr. 591.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Beoordeling door de rechter - Invloed van latere gebeurtenissen

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.19.1129.N 25 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200225.2N.4 AC nr. ...

De rechter die op een vordering tot toekenning van een provisionele schadevergoeding, waarvan de beklaagde de afwijzing vraagt, een definitieve schadevergoeding toekent voor een lager bedrag, wijzigt niet het voorwerp van de vordering, maar kent deze slechts gedeeltelijk toe; de omzetting van een provisionele schadevergoeding naar een definitieve vergoeding ligt dan ook in het debat.

Schade - Begrip - Vormen - Voorwerp van de vordering - Provisionele schadevergoeding - Betwisting - Definitieve schadevergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Schade - Begrip - Vormen - Voorwerp van de vordering - Begrip

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.19.1090.F 19 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200219.2F.5 AC nr. ...

De bodemrechter beoordeelt in feite het bestaan van de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade alsook het bedrag dat nodig is om die schade volledig te herstellen; hij mag de schade ex aequo et bono ramen, mits hij de reden opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de door hem omschreven schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1); zo kan hij beslissen dat de schade enkel naar billijkheid kan worden geraamd omdat de forfaitaire basis ervan varieert in de tijd (2). (1) Zie Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, nr. 247, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal Werquin in Pas. (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 161.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Ramingswijze - Blijvende persoonlijke ongeschiktheid - Verzoek om de schade door kapitalisatie te ramen - Verwerping - Raming naar billijkheid (of "ex aequo et bono")

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.19.0967.F 22 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200122.2F.2 AC nr. ...

Artikel 136, § 2, ZIV-wet verbiedt samenloop wanneer de bij de voormelde wet bepaalde prestaties en die welke krachtens een andere wetgeving of volgens het gemeen recht verschuldigd zijn, dezelfde schade vergoeden (1); krachtens het vierde lid van voormeld artikel treedt de verzekeringsinstelling rechtens in de plaats van de rechthebbende tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de geldsommen die krachtens de andere wetgeving of het gemeen recht verschuldigd zijn en die de schade voortvloeiend uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden geheel of gedeeltelijk vergoeden (2). (1) Cass. 21 januari 2009, AR P.07.1816.F, AC 2009, nr. 52. (2) Cass. 20 oktober 2016, AR C.16.0014.F, AC 2016, nr. 591; Cass. 2 maart 2011, AR P.10.1652.F, AC 2011, nr. 156.

Schade - Algemeen - Schade uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden - Naar gemeen recht vergoedbare schade - Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Cumulatieverbod - Indeplaatsstelling van rechtswege van de verzekeringsinstelling

- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

P.19.0584.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.2 AC nr. ...

De rechter dient de schade te bepalen op het tijdstip dat dit van het effectieve herstel ervan zo dicht mogelijk benadert, dit is op het tijdstip van zijn uitspraak.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Tijdstip van beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.19.0167.N 19 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191219.1N.9 AC nr. ...

De derde wiens handelwijze kan worden aangemerkt als derde-medeplichtigheid aan contractbreuk is op grond van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek gehouden tot vergoeding van de door de benadeelde contractant geleden schade indien de voorwaarden daartoe vervuld zijn; de benadeelde contractant kan aldus aanspraak maken op de vergoeding van de schade die hij lijdt ten gevolge van de wanprestatie, te weten het verlies van de voordelen die hij zou hebben verkregen zonder de wanprestatie van zijn medecontractant waaraan de derde medeplichtig is; de schade die een leasinggever lijdt bij de miskenning van het vervreemdingsverbod door de leasingnemer bestaat in het verlies van de waarde van de geleasede voertuigen ter voldoening van zijn schuldvordering op de leasingnemer.

Schade - Algemeen - Fout - Contractbreuk - Derde-medeplichtigheid - Leasingsovereenkomst - Aard

---

P.19.0084.F 18 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191218.3 AC nr. ...

Overwegingen van de rechter betreffende de beoordeling van de zekerheidsgraad van de schade in de tijd impliceren niet dat hij gebeurtenissen in aanmerking heeft genomen die zich na de fout hebben voorgedaan en die met die fout en met de schade geen verband houden.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Economisch verlies en huishoudelijke schade als gevolg van het overlijden van de samenwonende - Vergoedbare schade - Vaststaand karakter - Beoordeling van de zekerheidsgraad van de schade in de tijd - Wettigheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de rechter rekening houdt met de korte duur van het samenleven, de keuze van de partijen om niet te huwen maar als wettelijk samenwonenden door het leven te gaan, het gebrek aan aanwijzingen van een stabiele relatie van het paar (geen gemeenschappelijk kind, geen aankoop van vastgoed, ...) en de leeftijd van de partijen op het ogenblik van het overlijden, beslist hij wettig, op grond van feitelijke overwegingen, dat niet was aangetoond dat het samenleven van het paar, gevormd door de burgerlijke partij en de overledene, nog na vierentwintig maanden na de datum van het overlijden zou hebben voortgeduurd, zodat de materiële schade van eerstgenoemde enkel in die mate vaststond.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Economisch verlies en huishoudelijke schade als gevolg van het overlijden van de samenwonende - Vergoedbare schade - Vaststaand karakter - Beoordeling van het vaststaand karakter van de vermoedelijke duur van het samenleven van het paar

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Opdat de schade, die bestaat uit het economisch verlies en de huishoudelijke schade als gevolg van het overlijden van de samenwonende, kan worden vergoed, moet deze vaststaan en niet louter hypothetisch of mogelijk zijn; de schade moet in beginsel maar niet qua omvang vaststaan.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Economisch verlies en huishoudelijke schade als gevolg van het overlijden van de samenwonende - Vergoedbare schade - Voorwaarde - Vaststaand karakter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.19.0013.F 28 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191028.2 AC nr. ...

Wie, door zijn fout, aan een ander schade heeft berokkend, is gehouden deze te vergoeden en het slachtoffer heeft, in de regel, recht op de integrale vergoeding van de geleden schade; de rechter raamt in concreto de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade; hij mag de schade naar billijkheid ramen, mits hij de reden opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald; de materiële schade die het slachtoffer heeft geleden wegens de vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid, bestaat in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt; enkel op grond dat het slachtoffer van een ongeval op het ogenblik van dat ongeval werkloos was, kan niet worden uitgesloten dat dit slachtoffer beroepsschade heeft geleden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 547.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Materiële schade - Beginselen - Beoordeling in

concreto - Voorwaarden - Slachtoffer - Werkloos op het ogenblik van het ongeval

C.18.0501.N 14 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190614.5 AC nr. ...

De rechter die voor algemene kosten een forfaitaire geraamde vergoeding gelijk aan een percentage van het bedrag van de facturen toekent bepaalt de schade in de mate van het mogelijke per individueel schadegeval en niet in abstracto.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Forfaitair geraamde vergoeding

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Partijen kunnen de afhandeling van schade ten gevolge van buitencontractuele aansprakelijkheid voor toekomstige schadegevallen, met inbegrip van de wijze en de omvang van vergoeding ervan, bij overeenkomst regelen waarbij in dergelijk geval bij de beoordeling van de omvang van de schade in voorkomend geval toepassing kan worden gemaakt van artikel 1335 Burgerlijk Wetboek, krachtens hetwelk overeenkomsten niet alleen verbinden tot hetgeen daarin uitdrukkelijk is bepaald, maar ook tot alle gevolgen die door de billijkheid , het gebruik of de wet aan de verbintenis, volgens de aard ervan worden toegekend.

Schade - Algemeen - Toekomstige schadegevallen - Wijze en omvang van de schadevergoeding - Regeling bij overeenkomst

- Artt. 1135 en 1382 Burgerlijk Wetboek

C.18.0499.N 31 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.1 AC nr. ...

De rechter, die dient te oordelen of de wettelijke voorwaarden voor de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid zijn vervuld, kan nagaan of er, in geval van de herhaalde betrokkenheid bij faillissementen met sociale zekerheidsschulden, sprake is van een dergelijk procedé van frauduleuze herhaling en kan bij het bepalen van de omvang van de bedragen waartoe de bestuurder en de gewezen bestuurder gehouden zijn, derhalve rekening houden met het gegeven of zij al dan niet te goeder trouw waren (1). (1) GwH 25 september 2014, nr. 133/2014, B-9; zie ook Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Vennootschap - Faillissement - Sociale zekerheidsschulden - Persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder en gewezen bestuurder - Bepaling van de omvang van de bedragen - Beoordeling door de rechter

- Art. 265, § 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.17.0397.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.3 AC nr. ...

Het eigendomsrecht van het vennootschapsvermogen berust uitsluitend bij de vennootschap en niet bij haar aandeelhouders zodat de vennootschap bijgevolg gerechtigd is om schadevergoeding te vorderen van een derde door wiens fout het vennootschapsvermogen werd aangetast en de aandeelhouders voor deze schade niet over enig vorderingsrecht beschikken tegen die derde, ook al stelt de vennootschap of, in het geval dat de vennootschap failliet is verklaard, de curator zelf geen vordering in wegens geleden schade (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Allerlei - Aantasting van het vennootschapsvermogen - Vordering tot schadevergoeding - Vorderingsrecht

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0569.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.4 AC nr. ...

Het bestreden vonnis dat erkent dat die schade blijvend is en uit zijn redenen die betrekking hebben op het bestaan en de aard van de schade maar niet op de raming ervan, afleidt dat de economische schade van de eiser, ook al is die blijvend, noch de bestendigheid, noch de periodiciteit vertoont die de kapitalisatie impliceert, verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om die schade op forfaitaire wijze te vergoeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 247.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende economische schade

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

Het bestreden vonnis dat erkent dat die schade blijvend is en uit zijn redenen die betrekking hebben op het bestaan en de aard van de schade maar niet op de raming ervan, afleidt dat de huishoudelijke schade van de eiser, ook al is die blijvend, noch de bestendigheid, noch de periodiciteit vertoont die de kapitalisatie impliceert, verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om die schade op forfaitaire wijze te vergoeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 247.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende huishoudelijke schade

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

Het bestreden vonnis dat erkent dat die schade blijvend is en uit zijn redenen die betrekking hebben op het bestaan en de aard van de schade maar niet op de raming ervan, afleidt dat de morele schade van de eiser, ook al is die blijvend, noch de bestendigheid, noch de periodiciteit vertoont die de kapitalisatie impliceert, verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om die schade op forfaitaire wijze te vergoeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 247.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende morele schade

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

Hij die schade door zijn daad of door zaken die hij onder zijn bewaring heeft heeft veroorzaakt, is verplicht die schade te vergoeden en de getroffene heeft recht op het volledige herstel van het nadeel dat hij heeft ondergaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 247.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Herstel - Voorwerp

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter raamt in concreto het nadeel dat door een onrechtmatige daad is ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 247.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Beginselen

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter kan de schade naar billijkheid ramen op voorwaarde dat hij de redenen opgeeft waarom hij de door de getroffene voorgestelde berekeningswijze niet kan toestaan en hij daarenboven de onmogelijkheid vaststelt om de schade anders te bepalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 247.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende morele schade - Raming naar billijkheid

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

C.18.0325.N 18 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190218.1 AC nr. ...

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer, blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van degene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten (1). (1) Cass. 27 november 2007, AR P.07.1181.N, AC 2007, nr. 586; Cass. 19 februari 2001, AR C.99.0014.N, AC 2001, nr. 97; Cass. 20 februari 2001, AR P.98.1629.N, AC 2001, nr.101.

Schade - Algemeen - Schadeverhinderend karakter van een contractuele, wettelijk of reglementaire verplichting - Criterium

P.18.0153.F 13 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190213.1 AC nr. ...

Artikel 164, eerste en tweede lid, ZIV-wet belet de verzekeringsinstellingen niet om, in geval van strafvervolging, een burgerlijke rechtsvordering in te stellen voor de strafrechter op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek wanneer de toepassingsvoorwaarden van dit artikel zijn vervuld, waaronder de noodzakelijkheid van schade; die schade is in dat geval evenwel niet beperkt tot de eigen schade van de verzekeringsinstellingen maar heeft ook betrekking op de schade voortvloeiend uit de uitbetaling van de bedragen die overeenkomen met ten onrechte betaalde prestaties en die door de verzekeringsregeling worden gedragen die de middelen voor die prestaties heeft verstrekt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 89.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Verplichte ziektekostenverzekering - Stelsel betalende derde - Ten onrechte toegekende prestaties - Vordering tot terugbetaling - Toepasbaarheid van het stelsel van de aansprakelijkheid van gemeen recht - Vaststelling van de schade

- Art. 164, eerste en tweede lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 3 en 4 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.18.0937.N 22 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190122.2 AC nr. ...

De rechter dient de schade te bepalen op het tijdstip dat dit van het effectieve herstel ervan zo dicht mogelijk benadert, dit is op het tijdstip van zijn uitspraak, zodat bij vernietiging de rechter op verwijzing in geval van toepassing van de kapitalisatiemethode de berekening moet maken op datum van zijn uitspraak (1). (1) Cass. 13 december 1988, AR 2075, AC 1988-1989, nr. 221.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Toepassing

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.18.0956.F 2 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190102.2 AC nr. ...

Artikel 376 Burgerlijk Wetboek voert de regel in van het gezamenlijk ouderlijk gezag; daaruit volgt dat de tussenkomst van de overlevende ouder, wat de noodzaak inhoudt om voortaan alleen de last te dragen van het beheer over de goederen van het minderjarig kind dat hij uit zijn huwelijk met de overleden ouder heeft, vergoedbare schade kan opleveren (1). (1) Zie Cass. 31 oktober 2012, AR P.12.0790.F, AC 2012, nr. 580.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Onopzettelijk doden - Overlijden van een ouder - Vergoedbare schade - De overlevende ouder staat alleen in voor het beheer over de goederen van het gemeenschappelijk kind - Schade voortvloeiend uit de last van het beheer over de goederen van het minderjarig kind

- Artt. 376 en 1382 Burgerlijk Wetboek

C.18.0137.N 17 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181217.1 AC nr. 718

Verschillende fouten kunnen eenzelfde schade tot gevolg hebben; in dat geval geldt de aansprakelijkheidsverdeling in de regel slechts in de verhouding tussen de medeaansprakelijken onderling; het onderdeel dat ervan uitgaat dat wanneer tot een verdeling van de aansprakelijkheid wordt besloten, zulks betekent dat er slechts sprake is van een fout en van een causaal verband tussen de fout en schade in hoofde van de medeverantwoordelijke ten belope van deze verdelingsaansprakelijkheid, berust op een verkeerde rechtsopvatting en faalt mitsdien naar recht (1). (1) Cass. 26 april 2012, AR C.10.0276.N, AC 2012, nr. 257.

Schade - Begrip - Vormen - Vormen - Verschillende fouten - Eenzelfde schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.17.0492.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.4 AC nr. ...

De schade die voor de rechthebbenden van het slachtoffer van een dodelijk ongeval voortvloeit uit de derving van zijn inkomsten, bestaat in de derving van het gedeelte van die inkomsten waaruit zij een persoonlijk voordeel haalden of hadden kunnen halen (1). (1) Zie Cass. 25 september 2012, AR P.11.1950.N, AC 2012, nr. 484; Cass. 23 maart 2005, AR P.04.1554.F, AC 2005, nr. 183; Cass. 6 mei 2002, AR C.97.0258.N, AC 2002, nr. 270; Cass. 26 november 1997, AR P.97.1078.F, AC 1997, nr. 508; Cass. 7 november 1978, AC 1978-79, 275; Cass. 6 september 1977, AC 1978, 17; Cass. 4 maart 1975, AC 1975, 753; Cass. 26 januari 1973, AC 1973, 539; Cass. 7 mei 1962 (Bull. en Pas. 1962, I, 1002).

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Minderjarig slachtoffer van een dodelijk ongeval - Rechthebbenden - Schade - Voorwerp

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.17.0393.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.3 AC nr. 601

Het in artikel 14bis Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel omschreven cumulatieverbod betekent dat de getroffene of zijn rechthebbenden slechts vergoeding voor lichamelijke schade mogen eisen volgens het gemeen recht wanneer de volgens het gemeen recht berekende lichamelijke schade meer bedraagt dan het bedrag van de schadeloosstelling op grond van de arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel en enkel voor het verschil, waarbij het cumulatieverbod niet geldt voor schade waarvan de vergoeding niet door de Arbeidsongevallenwet overheidspersoneel is gedekt waaronder de schade ingevolge inkomstenverlies uit een zelfstandig bijberoep (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Schade ingevolge inkomstenverlies uit een zelfstanding bijberoep - Toepassing - Arbeidsongeval - Overheidspersoneel - Cumulatieverbod

- Art. 14bis Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

C.17.0506.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.8 AC nr. ...

In het geschil tussen de werkgever die vergoeding van zijn eigen schade eist en de aansprakelijke van het ongeval of zijn verzekeraar gelden de beslissingen van de administratieve gezondheidsdienst slechts als feitelijke vermoedenS (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Beoordelingsbevoegdheid - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Administratieve gezondheidsdienst - Beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Uit de wet van 3 juli 1967 blijkt enerzijds dat de administratieve gezondheidsdienst uitspraak doet over de toepassing van die wet op het door een ongeval getroffen personeelslid, alsook over het percentage en de duur van de daaruit voortvloeiende arbeidsongeschiktheid en anderzijds dat de beslissingen van die dienst bindend zijn voor de werkgever uit de overheidssector en voor het personeelslid dat getroffen is door het ongeval, onder voorbehoud van het rechtsmiddel waarover laatstsgenoemde beschikt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Administratieve gezondheidsdienst - Beslissing - Voorwerp - Uitwerking

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Het recht op vergoeding van de werkgever voor de schade die hij lijdt, is niet beperkt tot het bedrag van de vergoeding die krachtens het gemeen recht aan de getroffene zelf verschuldigd zou zijn wegens arbeidsongeschiktheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Recht op vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever uit de overheidssector die, door de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen aan zijn personeelslid loon en de lasten op dat loon moet blijven betalen maar geen arbeidsprestaties als tegenprestatie ontvangt, heeft recht op een vergoeding in zoverre hij aldus schade lijdt, tenzij uit de wet of het reglement volgt dat die uitgaven definitief voor zijn rekening moeten blijven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever uit de overheidssector voldoet aan de hem opgelegde bewijslast wanneer hij zich beroept op de beslissingen van de administratieve gezondheidsdienst tenzij de aansprakelijke derde of zijn verzekeraar het tegenovergestelde bewijs levert met alle middelen van recht, desgevallend op grond van een deskundigenonderzoek dat de rechter kan bevelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Beslissing - Uitwerking - Tegenstelbaarheid aan derden - Beoordelingsbevoegdheid - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Administratieve gezondheidsdienst

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever, die vergoeding eist van de schade die hij lijdt, moet aantonen dat hij verplicht bleef om loon te betalen aan de getroffene gedurende een periode waarin laatstgenoemde door de fout van een derde arbeidsongeschikt was; hij kan daarvan het bewijs leveren met alle middelen van recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Recht op vergoeding - Bewijs - Voorwerp - Bewijslast

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.18.0145.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.4 AC nr. ...

Dat de zaak behoort tot het openbaar domein doet er niet aan af dat bij zaakschade het slachtoffer recht heeft op de vervangingswaarde van zijn vernielde zaak, waarbij de vervangingswaarde het bedrag is dat nodig is om zich een gelijkaardige zaak aan te schaffen en gelijk staat aan de werkelijke waarde van de vernielde zaak (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Algemeen - Zaak behorend tot het openbaar domein - Zaakschade - Vervangingswaarde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.17.0703.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.4 AC nr. ...

De rechter kan vergoedende interest toekennen op de door hem op de dag van zijn beslissing geraamde vergoeding.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum

De vergoedende interest vergoedt de schade die voortvloeit uit de vertraging in de schadeloosstelling, terwijl de aanpassing van de vergoeding een berekeningswijze is die wordt toegepast om rekening te houden met de vermindering van de koopkracht, zodat dit twee verschillende correctieven zijn, ook al houden beide verband met een tijdsverloop.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum

C.17.0465.F 1 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180601.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

Schade - Algemeen - Bewijs - Vlaamse Milieumaatschappij - Maatregelen - Kosten - "Vervuiler betaalt"-beginsel

Het arrest is niet naar recht verantwoord, wanneer het beslist dat geen enkele schade is bewezen, op grond dat de Vlaamse Milieumaatschappij geenszins aantoont hoeveel monsternames en analyses zij zou hebben verricht en waar zij dat zou hebben uitgevoerd indien de veroorzaakte verontreiniging niet had plaatsgevonden, zodat niet is bewezen dat zij schade zou hebben geleden, aangezien, krachtens het "de vervuiler betaalt"-beginsel, de kosten van de maatregelen ter voorkoming, vermindering en bestrijding van schadelijke effecten en de kosten voor het herstellen van deze schade voor rekening zijn van de veroorzaker (1). (1) Zie concl. OM, in uittreksel, in Pas. 2018, nr. 348.

Schade - Algemeen - Bewijs - Vlaamse Milieumaatschappij - Maatregelen - Kosten - "Vervuiler betaalt"-beginsel

- Art. 6, 5° Decreet 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid

C.17.0095.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Schade - Algemeen - Wijze van schadevergoeding - Wet die een rechtstreekse vordering invoert - Aard

De wetten die de bestanddelen van het feit dat aan de basis ligt van de burgerlijke, delictuele of quasi-delictuele aansprakelijkheid, alsook de wijze en de omvang van de schadevergoeding bepalen, zijn politiewetten in de zin van artikel 3, eerste lid BW, zodat de wetten die een rechtstreekse vordering invoeren en dienvolgens de wijze van de schadevergoeding bepalen waarop een schadelijder recht heeft, ook politiewetten zijn (1). (1) Zie concl.OM.

Schade - Algemeen - Wijze van schadevergoeding - Wet die een rechtstreekse vordering invoert - Aard

- zoals van kracht vóór zijn opheffing door art. 139, 1° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 3, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0344.F 16 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180216.1 AC nr. ...

De werkgever uit de overheidssector die, door de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen aan zijn personeelslid loon en de lasten op dat loon moet blijven betalen, zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding voor de aldus geleden schade, voor zover uit de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen volgt dat de voormelde uitgaven waartoe hij gehouden is, niet definitief voor zijn rekening moeten blijven (1). (1) Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. OM in Pas. nr. 625.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheidssector - Werkgever - Wegverkeersongeval veroorzaakt door een derde - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De invaliditeitsuitkering waarop de ambtenaar van de Europese Gemeenschappen recht heeft wanneer hij blijvend invalide wordt en die invaliditeit als volledig wordt beschouwd, waardoor het hem niet mogelijk is werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn functiegroep overeenkomen, vormt niet de tegenprestatie voor de arbeidsprestaties die de eiseres zou hebben ontvangen indien het ongeval zich niet had voorgedaan en die uitkering is, bijgevolg, geen schade die vergoed kan worden (1). (1) Cass. 24 januari 2013, AR C.12.0113.F, AC 2013, nr. 59, met concl. OM in Pas. nr. 59.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheidssector - Werkgever - Ambtenaar van de Europese Gemeenschappen - Wegverkeersongeval veroorzaakt door een derde - Definitieve invaliditeit - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een invaliditeitsuitkering

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.17.0976.F 3 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180103.2 AC nr. ...

De waardevermindering van een pand is een schade waarvan het bestaan niet afhangt van een bij de tegeldemaking van het actief geleden verlies; de waardevermindering kan ook te wijten zijn aan de kost van de vereiste inrichtingen om het pand in stand te houden en de schadelijke gevolgen van de fout uit te wissen.

Schade - Begrip - Vormen - Stendenbouwkundig misdrijf - Schade voortvloeiend uit het misdrijf - Schade geleden door een buur - Waardevermindering van zijn pand

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter kan schadevergoeding toekennen voor de schade die de benadeelde partij in de toekomst zal ondervinden, op voorwaarde dat de oorzaak van de schade vaststaat op het ogenblik van de uitspraak, zodat de rechtbank de schade kan ramen die daar noodzakelijkerwijs uit zal voortvloeien (1). (1) F. LAURENT, Principes de droit civil, Brussel, 1876, dl. XX, nr. 527, p. 571.

Schade - Begrip - Vormen - Toekomstige schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.16.0296.N 14 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171214.5 AC nr. 713

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Voorwerp van de vordering

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Schade - Begrip - Vormen - Voorwerp van de vordering - Verlies van een kans - Begrip

Het voorwerp van de vordering is het feitelijke resultaat dat de eiser met zijn vordering beoogt; de rechter die gevat door een vordering tot vergoeding van de schade ingevolge een niet verworven voordeel of een geleden nadeel, vergoeding toekent voor het verlies van een kans op het verwerven van dit voordeel of het vermijden van dit nadeel, wijzigt het voorwerp van de vordering niet; hij is ertoe gerechtigd met eerbiediging van het recht van verdediging (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Voorwerp van de vordering - Verlies van een kans

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Schade - Begrip - Vormen - Voorwerp van de vordering - Begrip

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.16.0545.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.7 AC nr. 671

Uit artikel 6, § 4, van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, volgt dat Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, aan wie de rechten van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap zijn overgedragen, enkel voor het bedrag van de tegemoetkoming uitgekeerd aan de persoon met een handicap in diens rechten treedt tegenover derden die krachtens andere wetten, decreten, ordonnanties of reglementaire bepalingen of krachtens het gemeen recht voor dezelfde schade vergoeding verschuldigd zijn (1); de subrogatie van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap heeft geen betrekking op de uitkeringen die het heeft gedaan aan derden ten behoeve van de persoon met een handicap. (1) Cass. 9 februari 2015, AR C.13.0571.N, AC 2015, nr. 92. (2) Art. 6, § 4, van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, zoals ingevoerd bij Decreet van 8 mei 2002 en zoals van kracht vóór de opheffing bij Decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

Schade - Allerlei - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Indeplaatsstelling - Omvang - Uitkeringen - Aan de personen met een handicap - Aan derden

- Art. 6, § 4 Decr. van de Vlaamse Gemeenschap van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap

C.15.0337.F 3 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171103.1 AC nr. ...

Datzelfde recht moet de overheid in dezelfde omstandigheden worden erkend wanneer zij, in haar hoedanigheid van subsidiërende overheid van het gesubsidieerde onderwijs, via het mechanisme van de weddetoelage een wedde moet betalen aan een leerkracht van wie zij niet de werkgever is, zonder dat de arbeidsprestaties waarvoor die wedde in normale omstandigheden verschuldigd is, werden verricht (1). (1) Cass. 7 november 2014, AR C.13.0199.N, AC 2014, nr. 679, met concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Subsidiërende overheid van het gesubsidieerde onderwijs - Leerkracht van wie de overheid niet de werkgever is - Door een derde veroorzaakte tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van wedde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De openbare werkgever kan zich op eigen schade beroepen wanneer hij een wedde moet betalen aan een lid van het onderwijzend personeel van zijn eigen onderwijsnet, die afwezig is wegens een tijdelijke arbeidsongeschiktheid die veroorzaakt werd door een ongeval t.g.v. de fout van een derde.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Leerkracht van zijn eigen onderwijsnet - Door een derde veroorzaakte tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van wedde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever uit de overheidssector die, ten gevolge van de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen een van zijn personeelsleden de wedde en de daarop rustende lasten moet doorbetalen zonder in ruil arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding voor zover hij aldus schade lijdt, tenzij uit de wet of uit het reglement volgt dat hij die uitgaven definitief moet dragen (1). (1) Cass. 7 november 2014, AR C.13.0199.N, AC 2014, nr. 679, met concl. OM.

Schade - Algemeen - Overheid - Werkgever - Door een derde veroorzaakt ongeval - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van wedde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.16.0334.F 13 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171013.2 AC nr. ...

De beslissing waarbij schade wordt vergoed door een forfaitaire vergoeding is naar recht verantwoord, wanneer er te veel onbekende variabelen zijn om een beroep te kunnen doen op de door de eiser gevorderde kapitalisatiemethode.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Kapitalisatie - Verwerping - Forfaitaire vergoeding

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

C.16.0282.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.8 AC nr. ...

De materiële schade geleden door het slachtoffer wegens de vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid bestaat in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt (1). (1) Cass. 16 maart 2004, AR P.03.1518.N, AC 2004, nr. 146; Cass. 13 november 2002, AR P.02.0966.N, AC 2002, nr. 602; Cass. 19 november 1997, AR P.97.0723.F, AC 1997, nr. 488; Cass. 12 november 1997, AR P.97.0819.F, AC 1997, nr. 470; Cass. 21 oktober 1992, AR 9793, AC 1992, nr. 678.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Vermindering van de arbeidsgeschiktheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer, ten gevolge van de vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid, het slachtoffer zich harder moet inspannen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen, moet die schade worden beoordeeld in functie van de mate waarin die economische waarde werd aangetast; de vergoeding van die aantasting wordt noch uitgesloten, noch beperkt door het feit dat het slachtoffer, tegen de prijs van die grotere inspanningen, zijn contractuele of statutaire wedde verder is blijven ontvangen (1). (1) Cass. 13 maart 1996, AR P.95.1068.F, AC 1996, nr. 98.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Vermindering van de arbeidsgeschiktheid - Grotere inspanningen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen - Wijze van beoordeling - Ontvangst van de wedde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Om de aantasting te begroten van de economische waarde van het slachtoffer op de arbeidsmarkt ten gevolge van de grotere inspanningen die hij moet leveren, moet de rechter de geschiktheid van het slachtoffer, gelet op diens concrete toestand en op de economische en sociale vereisten en realiteiten, om niet alleen zijn beroep ten tijde van het ongeval maar ook andere beroepsactiviteiten uit te oefenen, in overweging nemen; de rechter moet rekening houden met de leeftijd, de opleiding, de beroepsbekwaamheid en het aanpassingsvermogen van het slachtoffer.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Vermindering van de arbeidsgeschiktheid - Grotere inspanningen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen - Begrotingscriteria

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.17.0313.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.4 AC nr. ...

Door te oordelen dat de huishoudschade aanzienlijk zal afnemen wegens, enerzijds, de groeiende deelname van de kinderen van de burgerlijke partij aan de huishoudelijke activiteiten en, anderzijds, hun toekomstig vertrek uit het gezin, hebben de appelrechters de redenen aangegeven waarom de voorgestelde herstelwijze niet kon worden aangenomen; aangezien de rechter vrij blijft om te oordelen dat de schade niet voldoende vaststaand is om gekapitaliseerd te kunnen worden, heeft de rechtbank, aan de hand van de haar voorgelegde feitelijke gegevens beslist om het bedrag van de voormelde schade naar billijkheid te begroten, zonder de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek te schenden (1). (1) Zie Cass. 24 september 2014, AR P.14.0608.F, J.L.M.B. 2014, p. 180.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Huishoudschade - Afwijzing van de herstelwijze door kapitalisatie - Schade niet vaststaand genoeg om gekapitaliseerd te kunnen worden - Raming van schade naar billijkheid - Wettigheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Huishoudschade - Afwijzing van de herstelwijze door kapitalisatie - Schade niet vaststaand genoeg om gekapitaliseerd te kunnen worden - Raming van schade naar billijkheid - Wettigheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter mag de blijvende schade naar billijkheid ramen, mits hij de reden aangeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde kapitalisatiemethode niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 20 november 2012, AR P.12.0499.N, AC 2012, nr. 624.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming van schade naar billijkheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.16.0115.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.9 AC nr. ...

Wanneer de werkgever een werknemer die ingevolge de fout van een derde een bestendige arbeidsongeschiktheid heeft opgelopen, vervroegd op pensioen stelt, is het invaliditeitspensioen dat hij zijn werknemer uitkeert, voor de pensioenschuldenaar geen schade (1). (1) Cass. 26 mei 2009, AR P.08.1288.N, AC 2009, nr. 343 met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF.

Schade - Begrip - Vormen - Betaling van vervroegd invaliditeitspensioen door werkgever krachtens het statuut van de ambtenaren der Europese Gemeenschappen

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.16.0751.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.4 AC nr. ...

Bij de raming van de vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte schade mogen geen latere gebeurtenissen die niet in verband staan met de fout of de schade zelf en waardoor de toestand van de schadelijder verbeterd of verergerd zou zijn, in aanmerking genomen worden; hoewel de rechter bij de raming van de schade het tijdstip van de uitspraak in aanmerking moet nemen, moet de omvang van de schade worden bepaald op het tijdstip van de fout en kan de omstandigheid dat er in de schade veranderingen zijn opgetreden die niet hun oorsprong vinden in de onrechtmatige daad degene die de fout heeft begaan, niet ontslaan van zijn verplichting tot algehele vergoeding van de schade (1). (1) Cass. 22 juni 1988, AR 6744, AC 1988, nr. 659.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Maatstaf - Gebeurtenissen die nadien hebben plaatsgehad en die met de fout en de schade geen verband houden - Toepassing

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.16.1061.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarden en grenzen - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds - Bewijslast

De artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek verplichten degene die een foutieve handeling stelt om de schade die door die handeling is ontstaan volledig te vergoeden zodra die schade vaststaat; uit de beide leden van artikel 1315 Burgerlijk Wetboek volgt dat de eiser de bewijslast draagt en dat de verweerder, zodra dat bewijs is geleverd, moet worden veroordeeld tenzij hijzelf, tegen de toestand in zoals die uit het tegen hem geleverde bewijs volgt, een feit aanvoert waaruit moet worden afgeleid dat hij van zijn schuld is bevrijd; de rechter die oordeelt dat de eiser, door de tegemoetkoming van het ziekenfonds in de drie aangevoerde facturen niet te becijferen, het bewijs niet levert van de aangevoerde schade, mag de bevrijding van de verweerder niet doen afhangen van de omkering, te zijnen laste, van de bewijslast voor het bevrijdend feit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarden en grenzen - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds - Bewijslast

- Artt. 1315, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.16.0309.N 24 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.5 AC nr. ...

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer, blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van degene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten.

Schade - Algemeen - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting - Te verrichten uitgave of prestatie - Definitieve aard of strekking

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.16.0179.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.2 AC nr. ...

Het vakantiegeld is aan de werknemer verschuldigd voor vakantiedagen; de werkgever uit de openbare sector die dat vakantiegeld betaalt, ontvangt geen arbeidsprestaties als tegenprestatie; aangezien het aan een derde te wijten ongeval niet de reden is waarom de werkgever die arbeidsprestaties derft, vormt de betaling van het vakantiegeld geen vergoedbare schade (1). (1) In het arbeidsovereenkomstenrecht wordt vakantiegeld niet beschouwd als de tegenprestatie van de arbeid die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst wordt verricht: het is geen 'loon' in de gebruikelijke zin van 'tegenprestatie van arbeid die ter uitvoering van de overeenkomst wordt verricht' (concl. AG Lenaerts, voor Cass. 20 april 1977, J.T.T. 1977, p.180). Het vormt een 'voordeel dat is verworven krachtens de arbeidsovereenkomst' dat in aanmerking wordt genomen bij de bepaling van het loon in de ruimere betekenis van artikel 39, tweede lid, van de wet van 3 jui 1978 ('De opzeggingsvergoeding behelst niet alleen het lopende loon, maar ook de voordelen verworven krachtens de overeenkomst') of van het vroegere artikel 67, § 2, eerste lid, van die wet ('Het loon omvat, benevens de wedde, alle krachtens de arbeidsovereenkomst verworven voordelen'; Cass. 17 februari 1992, AC 1991-92, nr. 315; zie ook concl. AG Lenaerts voor Cass. 25 april 1988, AC 1987-1988, nr. 513; Cass. 10 november 1986, AC 1986-87, nr. 152; Cass. 28 april 1986, AC 1986-87, nr. 526; Cass. 10 mei 1982 AC 1981-82, nr. 532; Cass. ver. kam. 2 februari 1981, AC 1980-81, nr. 326; Cass. 19 maart 1985, Bull. en Pas. 1985,I, 736; Cass. 22 mei 1974, AC 1974, 1057; Cass. 4 december 1974, AC 1975, 402; Cass. 23 maart 1953, AC 1953, 495). Vakantiegeld is weliswaar verschuldigd naar rata van de ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst verrichte arbeid. Aangezien het echter overeenstemt met de dagen waarop de arbeid niet wordt verricht, vormt het geen tegenprestatie van die arbeid.

Schade - Algemeen - Openbare overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding - Voorwaarden - Vakantiegeld

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever uit de openbare sector die, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen, aan zijn personeelslid een loon moet betalen zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding in zoverre hij aldus schade lijdt (1). (1) Cass 8 september 2016, AR C.15.0523.F, AC 2016 nr. ***.

Schade - Algemeen - Openbare overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Noot van advocaat-generaal Werquin.

Schade - Algemeen - Openbare overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding - Voorwaarden - Vakantiegeld

---

P.16.0401.F 16 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161116.1 AC nr. ...

De afwijzing van de verschoningsgrond van uitlokking belet niet na te gaan of het slachtoffer een andere fout heeft begaan dan die welke in artikel 411 Strafwetboek wordt beschreven en die verantwoordt dat het slachtoffer een deel van zijn schade op zich neemt, op voorwaarde dat de dader van het misdrijf het bestaan van die andere fout heeft aangevoerd.

Schade - Algemeen - Schade veroorzaakt door de samenlopende fouten van de beklaagde en het slachtoffer - Afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking - Gedeelde aansprakelijkheid op grond van een andere fout

Wanneer schade is veroorzaakt door de samenlopende fouten van de dader van het misdrijf en het slachtoffer, waarbij laatstgenoemde voor de uitlokking verantwoordelijk is, kan die dader niet tot de volledige vergoeding van de schade worden veroordeeld, zelfs wanneer laatstgenoemde geen gedeelde verantwoordelijkheid heeft aangevoerd (1). (1) Cass. 23 mei 2007, AR P.07.0405.F, AC 2007, nr. 268.

Schade - Algemeen - Schade veroorzaakt door de samenlopende fouten van de beklaagde en het slachtoffer - Uitlokking door het slachtoffer - Gevolg - Omvang van het herstel

C.16.0014.F 20 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161020.2 AC nr. ...

Het slachtoffer dat prestaties van de verzekeringsinstelling heeft ontvangen voor schade uit arbeidsongeschiktheid, kan voor dezelfde schade slechts aanspraak maken op een vergoeding naar gemeen recht voor zover die vergoeding meer bedraagt dan de prestaties van de verzekeringsinstelling, en dat tot beloop van het verschil tussen beide bedragen (1). (1) Cass. 15 september 2014, AR C.14.0116.N, AC 2014, nr. 521.

Schade - Algemeen - Arbeidsongeschiktheid - Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Indeplaatsstelling van de verzekeringsinstelling - Naar gemeen recht vergoedbare schade

- Art. 136, § 2, eerste en vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Wanneer de schade kan worden berekend op basis van exacte gegevens die gekend zijn of op de dag van de uitspraak gekend zullen zijn, mag de rechter de schade niet begroten op basis van hypothetische gegevens (1). (1) Zie Cass. 16 april 2015, AR C.13.0305.F, AC 2015, nr. 254, met concl. OM in Pas. 2015.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming in concreto - Blijvende huishoudelijke schade - Hypothetische gegevens

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.09.0414.F 17 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161017.1 AC nr. ...

Aangezien de geboorte van een door de moeder verwekt kind haar, op zich, geen enkel nadeel kan berokkenen, zelfs als de geboorte plaats heeft gevonden na een mislukte ingreep, die werd uitgevoerd met het oog op een zwangerschapsafbreking, kon het hof van beroep, zonder miskenning van het wettelijk begrip 'schade' en ontkenning van de rechtmatigheid van het door de eiseres aangevoerde belang, uit die vaststelling afleiden dat de financiële lasten, de te voorziene relationele moeilijkheden en de door die geboorte toegenomen inspanningen haar niet in een minder gunstige situatie plaatsten dan die waarin ze zich bevond voordat het ongeoorloofde feit was begaan.

Schade - Begrip - Vormen - Materiële en morele schade - Vrijwillige zwangerschapsafbreking - Mislukking - Geboorte van een kind

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De schade bestaat in de aantasting van elk belang of in het verlies van elk geoorloofd voordeel; dat veronderstelt dat de getroffene van de ongeoorloofde daad zich daarna in een minder gunstige positie bevindt dan daarvoor (1). (1) Cass. volt. zitt., 14 november 2014, AR C.13.0441.N, AC 2014, nr. 694.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Beginsel

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.11.0062.F 17 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161017.2 AC nr. ...

De schade in de zin van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek bestaat in de aantasting van elk belang of in het verlies van elk geoorloofd voordeel; dat veronderstelt dat de door de ongeoorloofde daad getroffene zich daarna in een minder gunstige positie bevindt dan daarvoor; er kan geen schade zijn als de termen van de vergelijking tussen die twee situaties een persoon die met een handicap geboren is enerzijds, en zijn niet-bestaan anderzijds, betreffen (1). (1) Cass. volt. zitt., 14 november 2014, AR C.13.0441.N, AC 2014, nr. 694.

Schade - Begrip - Vormen - Kind geboren met ernstige handicap - Morele schade - Materiële schade - Wrongful life - Wrongful life-vordering

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.15.1667.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.1 AC nr. ...

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen, dient zijn schade in oorzakelijk verband met de fout van de derde te bewijzen; hij moet bijgevolg niet alleen het bedrag van de door hem uitbetaalde wedden en bijdragen bewijzen, maar ook dat deze werden betaald gedurende een periode waarin zijn personeelslid, door de daad van de derde, arbeidsongeschikt was terwijl hij gehouden bleef hem deze door te betalen (1). (1) Cass. 30 mei 2011, AR C.09.0499.N, AC 2011, nr. 361, met de gedeeltelijk andersluidende concl. van Mevrouw de Advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met de eensluidende concl. van de Heer advocaat-generaal Th. WERQUIN; Cass. 28 februari 2013, C.12.0185.F, onuitgegeven; Cass. 30 januari 2015, AR C.14.0276.N, AC 2015, nr. 75, met de eensluidende concl. van de Heer advocaat-generaal C.VANDEWAL.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Grootte - Overheid - Werkgever - Ongeval veroorzaakt door een derde - Arbeidsongeschiktheid - Gestorte wedden en bijdragen - Bewijs

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen en die, krachtens de op hem rustende wettelijke of reglementaire verplichtingen, dat personeelslid de wedde en de op die wedde rustende bijdragen moet doorbetalen die met de verloren prestaties overeenstemmen, lijdt schade waarvan op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek vergoeding kan worden gevorderd, voor zover uit de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen blijkt dat de betaalde bedragen niet definitief te zijnen laste moeten blijven (1). (1) Cass. 19 februari 2001, AR C.98.0119.N, C.99.0014.N, C.99.0183.N, C.99.0228.N en C.99.0242.N, en 20 februari 2001, AR P.98.1629.N, AC 2001, nrs. 96 tot 101, "doorbetalingsarresten" genaamd; Cass. 30 mei 2011, AR C.09.0499.N, AC 2011, nr. 361, met de gedeeltelijk andersluidende concl. van Mevrouw de advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.0727.F, AC 2013, nr. 543. Dat vermijdt dat de werkgever in de overheidssector de beperkingen moet ondergaan die inherent zijn aan de subrogatoire rechtsvordering.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Grootte - Overheid - Werkgever - Ongeval veroorzaakt door een derde - Arbeidsongeschiktheid - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling wedde en bijdragen - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting die aan de schade in de weg staat

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen, kan daarvan het bewijs leveren met alle rechtsmiddelen, met name door middel van de besluiten van de administratieve gezondheidsdienst (AGD of Medex) betreffende de gevolgen van het arbeidsongeval; de beslissingen van die dienst gelden als feitelijke vermoedens, die aan de beoordeling van de rechter worden overgelaten; ze zijn niet tegenstelbaar aan derden, die deze kunnen betwisten, met name op grond van de besluiten van een gerechtelijk deskundigenonderzoek (1). (1) Ibid.; in dezelfde zin heeft het Hof, bij arrest van 19 januari 2011, AR P.10.1373.F, onuitgegeven, een cassatieberoep verworpen gericht tegen een arrest dat zich op het verslag van de gerechtsdeskundige baseerde en niet op dat van de Administratieve Gezondheidsdienst MEDEX: het bestreden arrest grondde zijn beslissing op de reden dat het tweede verslag, in tegenstelling tot het eerste, oppervlakkig was; contra: Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.0727.F, AC 2013, nr. 543.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Overheid - Werkgever - Ongeval veroorzaakt door een derde - Administratieve Gezondheidsdienst (AGD-MEDEX) - Beslissingen - Tegenstelbaarheid aan derden - Feitelijk vermoeden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever uit de openbare sector die, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen, aan zijn personeelslid loon moet betalen zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding in zoverre hij aldus schade lijdt; om een dergelijke vergoeding te verkrijgen, hoeft de werkgever uit de openbare sector niet aan te tonen dat hij andere schade lijdt dan die welke voortvloeit uit de omstandigheid dat hij het loon en de lasten heeft uitbetaald zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te hebben ontvangen (1). (1) Cass. 9 april 2004, AR P.03.0049.F, AC 2004, nr. 235.

Schade - Algemeen - Overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0305.N 13 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160613.1 AC nr. ...

De benadeelde van een onrechtmatige daad heeft in beginsel recht op volledige vergoeding van zijn schade; hij is niet verplicht de schade zoveel als mogelijk te beperken; hij moet alleen de redelijke maatregelen nemen om het nadeel te beperken als dat met de houding van een redelijk en voorzichtig persoon strookt (1). (1) Cass. 14 mei 1992, AR 9336, AC 1991-92, nr. 478; Cass. 25 oktober 1991, AR 7348, AC 1991-92, nr. 113.

Schade - Allerlei - Benadeelde - Schadebeperking

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.16.0085.F 1 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160601.2 AC nr. ...

Wanneer een koper het verwerven van goederen regulariseert door de verkoper een prijs te betalen tot herstel van de hem berokkende schade, kan de rechter daarmee rekening houden om de schade te berekenen die een derde, die aansprakelijk is voor de onregelmatigheid, aan de overnemer van die goederen verschuldigd is (1). (1) Zie Cass. 27 januari 1994, AR C.93.0057.F, AC 1994, nr. 53.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Koper betaalt de verkoper een prijs tot herstel van de schade veroorzaakt door een derde - Invloed op de raming van de door de derde aan de overnemer van de goederen verschuldigde schade

- Artt. 1165, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Om schade in concreto te beoordelen dient de rechter, door zich te plaatsen op het tijdstip van zijn beslissing, rekening te houden met alle omstandigheden van de zaak waardoor het bestaan en de omvang van de schade kunnen worden beïnvloed; daartoe moet hij alle gebeurtenissen in aanmerking nemen die zich na de schade hebben voorgedaan en die deze zouden hebben verergerd of verminderd, voor zover die gebeurtenissen verband houden met het schadeverwekkend feit en met de schade (1). (1) Cass. 27 januari 1994, AR C.93.0057.F, AC 1994, nr. 53.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Later feit zonder verband met de schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0509.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.5 AC nr. ...

Degene die door zijn schuld een ander schade heeft berokkend, is verplicht ze te vergoeden en de getroffene heeft, in de regel, recht op de integrale vergoeding van de schade die hij heeft geleden (1). (1) Cass. 8 januari 2016, AR C.14.0300.F, AC 2016, nr. ...

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Herstel - Voorwerp

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter raamt in concreto de schade die door een onrechtmatige daad is veroorzaakt (1). (1) Cass. 8 januari 2016, AR C.14.0300.F, AC 2016, nr. ...

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Beginselen

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter mag de schade naar billijkheid ramen, mits hij de redenen aangeeft waarom hij de door de getroffene voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 8 januari 2016, AR C.14.0300.F, AC 2016, nr. ...

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende morele schade - Raming naar billijkheid

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

Noot van advocaat-generaal Werquin.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende huishoudelijke schade - Kapitalisatie - Bewijs - Voorwerp - Bewijslast

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende morele schade - Kapitalisatie - Bewijs - Voorwerp - Bewijslast

Hoewel de getroffene van een onrechtmatige daad zijn schade hoort aan te tonen, dient hij niet, wanneer hij voorstelt zijn blijvende huishoudschade te berekenen door de kapitalisatie van een forfaitaire dagbasis, aan te tonen dat die schade in de toekomst constant zal blijven (1). (1) Sommige auteurs (zoals N. SIMAR, "La capitalisation du dommage: la messe est loin d'être dite", JLMB, 2012, p. 1301; I. MATERNE, "Recours au forfait ou à la méthode de la capitalisation: pas de principe de solution qui soit univoque!", JLMB,2015, p. 602), die steunen op de verplichting voor de getroffene om het bestaan van zijn schade en het quantum ervan te bewijzen, zijn van oordeel dat die getroffene de rechtlijnigheid en het terugkeren van zijn blijvende schade moet aantonen wanneer hij vordert dat een forfaitaire basis wordt gekapitaliseerd om de vergoeding van zijn schade te berekenen. Die bewering komt voort uit een verwarring tussen de raming van de schade en de berekening van de vergoeding. De kapitalisatie is geen ramingstechniek; het is gewoon een berekeningswijze van de vergoeding. (Zie o.a. J.-L, FAGNART, "La capitalisation d'indemnités forfaitaires", For. Ass., 2007, p. 83; J. SCHRYVERS, "Les tables 2004", RGAR., 2007, nr. 14216-4, verso). De getroffene moet enkel zijn blijvende schade aantonen en indien zulks het geval is, wordt de schade verondersteld niet te veranderen, behoudens bewijs van het tegendeel (J.-L. FAGNART, "Les paradoxes de l'évaluation du dommage corporel", in Actualités en droit de la responsabilité, p. 100, nr. 67; in die zin ook C. MELOTTE, "La capitalisation du dommage moral: une question réglée?", For. Ass., 2012, p. 96-97; J.-F. MAROT, "La valse à deux temps", J.J. pol., 2013, p. 147; D. MAYERUS, "Comment évaluer le plus justement possible en droit commun la partie déjà subie du dommage permanent", RGAR, 2008, p. 14.373-4, verso; T. PAPART, "Forfait: n.m., crime audacieux... - Adéquation des différentes méthodes de calcul du préjudice futur", RGAR, 2010, p. 14.603-6; Conclusie AG Th. WERQUIN vóór Cass. 16 april 2015, AR nr. C.13.0305.F, Juridat, inzonderheid onder nr. 9). Het is trouwens tegenstrijdig de kapitalisatie te weigeren om reden dat de grondslag in de loop van de tijd kan veranderen wegens een zogenaamde gewenning (morele schade) of eventuele wijzigingen van de gezinstoestand (huishoudschade), en ze te vergoeden door een allesomvattend forfait precies alsof die schade constant bleef tijdens de gehele vergoede periode. De kapitalisatie (of beter de geïndexeerde rente wanneer ze wordt gevorderd) biedt uitgerekend de mogelijkheid om rekening te houden met eventuele toekomstige wijzingen van de schade (J.-L. FAGNART, "Les paradoxes ...", op. cit., nr. 65; D. DE CALLATAŸ, "En route vers un réel devoir de motivation du recours à l'évaluation forfaitaire", RGAR, 2013, p. 14.938-4, verso). Th. W.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende huishoudelijke schade - Kapitalisatie - Bewijs - Voorwerp - Bewijslast

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

Hoewel de getroffene van een onrechtmatige daad zijn schade hoort aan te tonen, dient hij niet, wanneer hij voorstelt zijn blijvende morele schade te berekenen door de kapitalisatie van een forfaitaire dagbasis, aan te tonen dat die schade in de toekomst constant zal blijven (1). (1) Sommige auteurs (zoals N. SIMAR, "La capitalisation du dommage: la messe est loin d'être dite", JLMB, 2012, p. 1301; I. MATERNE, "Recours au forfait ou à la méthode de la capitalisation: pas de principe de solution qui soit univoque!", JLMB,2015, p. 602), die steunen op de verplichting voor de getroffene om het bestaan van zijn schade en het quantum ervan te bewijzen, zijn van oordeel dat die getroffene de rechtlijnigheid en het terugkeren van zijn blijvende schade moet aantonen wanneer hij vordert dat een forfaitaire basis wordt gekapitaliseerd om de vergoeding van zijn schade te berekenen. Die bewering komt voort uit een verwarring tussen de raming van de schade en de berekening van de vergoeding. De kapitalisatie is geen ramingstechniek; het is gewoon een berekeningswijze van de vergoeding. (Zie o.a. J.-L, FAGNART, "La capitalisation d'indemnités forfaitaires", For. Ass., 2007, p. 83; J. SCHRYVERS, "Les tables 2004", RGAR., 2007, nr. 14216-4, verso). De getroffene moet enkel zijn blijvende schade aantonen en indien zulks het geval is, wordt de schade verondersteld niet te veranderen, behoudens bewijs van het tegendeel (J.-L. FAGNART, "Les paradoxes de l'évaluation du dommage corporel", in Actualités en droit de la responsabilité, p. 100, nr. 67; in die zin ook C. MELOTTE, "La capitalisation du dommage moral: une question réglée?", For. Ass., 2012, p. 96-97; J.-F. MAROT, "La valse à deux temps", J.J. pol., 2013, p. 147; D. MAYERUS, "Comment évaluer le plus justement possible en droit commun la partie déjà subie du dommage permanent", RGAR, 2008, p. 14.373-4, verso; T. PAPART, "Forfait: n.m., crime audacieux... - Adéquation des différentes méthodes de calcul du préjudice futur", RGAR, 2010, p. 14.603-6; Conclusie AG Th. WERQUIN vóór Cass. 16 april 2015, AR nr. C.13.0305.F, Juridat, inzonderheid onder nr. 9). Het is trouwens tegenstrijdig de kapitalisatie te weigeren om reden dat de grondslag in de loop van de tijd kan veranderen wegens een zogenaamde gewenning (morele schade) of eventuele wijzigingen van de gezinstoestand (huishoudschade), en ze te vergoeden door een allesomvattend forfait precies alsof die schade constant bleef tijdens de gehele vergoede periode. De kapitalisatie (of beter de geïndexeerde rente wanneer ze wordt gevorderd) biedt uitgerekend de mogelijkheid om rekening te houden met eventuele toekomstige wijzigingen van de schade (J.-L. FAGNART, "Les paradoxes ...", op. cit., nr. 65; D. DE CALLATAŸ, "En route vers un réel devoir de motivation du recours à l'évaluation forfaitaire", RGAR, 2013, p. 14.938-4, verso). Th. W.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende morele schade - Kapitalisatie - Bewijs - Voorwerp - Bewijslast

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0395.F 13 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160513.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Verlies van een kans - Waarschijnlijk voordeel

Wanneer de schade bestaat in het verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen, staat die schade vast wanneer het verlies, dat in een oorzakelijk verband tot de schuld staat, betrekking heeft op een waarschijnlijk voordeel; de onzekerheid of het voordeel bij gebrek aan schuld wel kan worden verkregen, sluit het waarschijnlijk karakter van dat voordeel niet uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Verlies van een kans - Waarschijnlijk voordeel

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0308.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.15 AC nr. ...

De eigenaar van een onroerend goed die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan de naburige eigenaar een stoornis op te leggen die de normale lasten uit het nabuurschap overschrijdt, is hem een rechtmatige en passende compensatie verschuldigd, tot herstel van het verstoorde evenwicht; in zoverre het middel ervan uitgaat dat de rechter de compensatie slechts naar billijkheid kan ramen, op voorwaarde dat hij vaststelt dat hij in de onmogelijkheid verkeert om de compensatie op een andere wijze te ramen, faalt het naar recht.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Burenhinder - Compensatie tot herstel van het verstoorde evenwicht

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Forfaitaire raming - Afwijzing van de voorgestelde berekeningswijze - Rechtvaardiging

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven

De rechter beoordeelt in feite het bestaan van de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade alsook het bedrag dat nodig is om die schade volledig te herstellen; hij mag de schade ex aequo et bono ramen, mits hij de reden aangeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de door hem omschreven schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Forfaitaire raming - Afwijzing van de voorgestelde berekeningswijze - Rechtvaardiging

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Hoewel de administratie der directe belastingen het recht heeft op grond van belastingmisdrijven een burgerlijke rechtsvordering in te stellen, kan ze dat enkel in zoverre ze het herstel vordert van schade waarvoor de wetgeving in geen eigen mogelijkheid tot herstel voorziet, met andere woorden, voor specifieke schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0031.N 11 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160211.1 AC nr. ...

Bij zaakschade heeft het slachtoffer recht op een vergoeding bepaald op grond van de nieuwwaarde van de beschadigde zaak wanneer hij zich geen gelijkaardige zaak met eenzelfde graad van vetusteit kan aanschaffen; de vervangingswaarde is gelijk aan de werkelijke waarde van de vernielde zaak (1). (1) Zie Cass. 19 december 2013, AR F.12.0079.N, AC 2013, nr. 695.

Schade - Begrip - Vormen - Vormen - Zaakschade - Vergoeding - Omvang - Vervangingswaarde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Elementen en grootte - Zaakschade - Vergoeding - Omvang - Vervangingswaarde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Degene die door zijn schuld aan een ander schade berokkent is verplicht deze integraal te vergoeden, wat impliceert dat de benadeelde teruggeplaatst wordt in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij zich beklaagt, niet was gesteld (1). (1) Cass. 19 juni 2015, AR C.12.0577.N, AC 2015, nr. ....., met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL; Cass. 25 mei 2012, AR C.11.0494.F, AC 2012, nr. 340; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625.

Schade - Algemeen - Integrale schadevergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Integrale schadevergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Integrale schadevergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0170.N 8 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160208.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de door de Belgische Staat uitgekeerde bezoldigingen tijdens de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid van zijn personeelslid deels bestaan uit bedrijfsvoorheffing die enkel een voorschot is op de belastingen die geheven zullen worden op het inkomen van het personeelslid, heeft niet tot gevolg dat het bedrag van deze bedrijfsvoorheffing geen vergoedbare schade uitmaakt.

Schade - Algemeen - Overheid - Overheid-werkgever - Door derde veroorzaakt ongeval - Wettelijke en reglementaire verplichtingen - Betaling wedde en bijdragen - Bedrijfsvoorheffing - Schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De overheid die ingevolge de fout van een derde, krachtens de op haar rustende wettelijke of reglementaire verplichtingen, de wedde en de op die wedde rustende bijdragen moet doorbetalen zonder arbeidsprestaties te ontvangen, is gerechtigd op schadevergoeding voor zover zij hierdoor schade lijdt (1). (1) Cass 3 mei 2013, C.12.0425.N, AC 2013, nr. 279.

Schade - Algemeen - Overheid - Overheid-werkgever - Door derde veroorzaakt ongeval - Wettelijke en reglementaire verplichtingen - Betaling wedde en bijdragen - Betaling zonder tegenprestatie

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer, blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van degene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten (1). (1) Cass 3 mei 2013, C.12.0425.N, AC 2013, nr. 279.

Schade - Algemeen - Uitgave of prestatie - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting - Schadeverhinderend karakter - Criterium

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0271.F 8 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160108.3 AC nr. ...

Degene door wiens fout een ander schade is berokkend, moet die vergoeden en de getroffene heeft recht op de volledige vergoeding van de schade die hij geleden heeft (1). (1) Cass. 16 april 2015, AR C.13.0305.F, AC 2015, nr. ..., met concl. OM in Pas. 2015; Cass. 17 februari 2012, AR C.11.0451.F, AC 2012, nr. 120, met concl. OM in Pas. 2012.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Vergoeding - Voorwerp

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

Hij mag de schade ex æquo et bono ramen, mits hij de redenen aangeeft waarom hij de door de getroffene voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 16 april 2015, AR C.13.0305.F, AC 2015, nr. ..., met concl. OM in Pas. 2015; Cass. 17 februari 2012, AR C.11.0451.F, AC 2012, nr. 120, met concl. OM in Pas. 2012.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Esthetische schade - Raming ex aequo et bono

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter raamt in concreto de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade (1). (1) Cass. 16 april 2015, AR C.13.0305.F, AC 2015, nr. ..., met concl. OM in Pas. 2015; Cass. 17 februari 2012, AR C.11.0451.F, AC 2012, nr. 120, met concl. OM in Pas. 2012.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Beginselen

- Artt. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0231.N 7 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160107.2 AC nr. ...

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit het bestaan niet uit van een schade in de zin van artikel 1384 Burgerlijk Wetboek, voor zover uit de inhoud of uit de draagwijdte van de overeenkomst, de wet of het reglement niet blijkt dat de uitgaven of prestaties die moeten worden gedaan, definitief ten laste moeten blijven van degenen die zich daartoe hebben verbonden of die daartoe door de wet of het reglement worden verplicht (1). (1) Cass. 5 november 2010, AR C.09.0486.N, AC 2010, nr. 658, met concl. van advocaat-generaal Vandewal.

Schade - Algemeen - Bewaarder van de zaak - Gebrek van de zaak - Benadeelde - Uitgaven of prestaties - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting - Criterium

- Art. 1384 Burgerlijk Wetboek

C.13.0194.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Schade - Algemeen - Ontdoken belasting - Administratie der directe belastingen - Recht op herstel - Burgerlijke rechtsvordering - Beperking

De Staat, administratie der directe belastingen, heeft zoals iedere benadeelde het recht om een burgerlijke rechtsvordering in te stellen voor schade waarvoor de belastingwetgeving niet in een eigen mogelijkheid tot herstel voorziet; de voor de administratie krachtens artikel 458, eerste lid, WIB92 bestaande mogelijkheid tot herstel, nl. de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een veroordeling, staat eraan in de weg dat de administratie lastens de dader of medeplichtige aan een van de misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 WIB92 een burgerlijke rechtsvordering zou instellen strekkende tot vergoeding van de schade bestaande uit het equivalent van de ontdoken belasting (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Algemeen - Ontdoken belasting - Administratie der directe belastingen - Recht op herstel - Burgerlijke rechtsvordering - Beperking

- Art. 458, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0024.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Schade - Begrip - Vormen - Vennootschap - Niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing - Individuele schade fiscus

De fout van een bestuurder of zaakvoeder met betrekking tot het niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing door de vennootschap kan individuele schade opleveren voor de fiscus die erin bestaat dat de bedrijfsvoorheffing niet kan worden geïnd bij de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Begrip - Vormen - Vennootschap - Niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing - Individuele schade fiscus

C.14.0589.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.4 AC nr. ...

Wanneer de geleden schade, die in een oorzakelijk verband staat tot de fout, bestaat in het verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen, kan de vergoeding van die schade niet bestaan in de toekenning van het voordeel dat die kans zou hebben opgeleverd indien ze zich had voorgedaan, maar moet ze worden afgewogen tegen de verloren kans (1). (1) Zie Cass. 21 oktober 2013, AR C.13.0124.N, AC 2013, nr. 537.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Verlies van een kans

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.15.0194.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.8 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite over het bestaan en de omvang van zowel materiële als morele schade.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Beoordelingsbevoegdheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.12.0577.N 19 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150619.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Schade - Begrip - Vormen - Publieke werkgever - Werknemer - Bestendige arbeidsongeschiktheid - Fout van een derde - Vervroegde pensionering van het personeelslid - Betaling van een invaliditeitspensioen

Schade - Algemeen - Overheid - Overheid-werkgever - Fout van een derde - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling wedde en bijdragen - Betaling zonder arbeidsprestaties

Schade - Begrip - Vormen - Europese Unie - Ambtenaar - Blijvende invaliditeit - Fout van een derde - Ambtshalve pensionering van het personeelslid - Betaling van een invaliditeitspensioen

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Schade - Algemeen - Integrale schadevergoeding

De overheid die ingevolge de fout van een derde, krachtens de op haar rustende wettelijke of reglementaire verplichtingen, de wedde en de op die wedde rustende bijdragen moet doorbetalen zonder arbeidsprestaties te ontvangen, is gerechtigd op schadevergoeding voor zover zij hierdoor schade lijdt (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Algemeen - Overheid - Overheid-werkgever - Fout van een derde - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling wedde en bijdragen - Betaling zonder arbeidsprestaties

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Krachtens de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld aan een ander schade berokkent, verplicht deze schade integraal te vergoeden; dit impliceert dat de benadeelde teruggeplaatst wordt in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij zich beklaagt, niet was gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Algemeen - Integrale schadevergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de Europese Unie krachtens het statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen een invaliditeitspensioen dient uit te keren aan een personeelslid dat ambtshalve werd gepensioneerd wegens een blijvende invaliditeit ingevolge door de fout van een derde opgelopen letsels, dan vormt de betaling van dit pensioen dat geen tegenprestatie is voor de dienstprestaties die de Europese Unie zou hebben ontvangen indien het ongeval zich niet zou hebben voorgedaan, geen vergoedbare schade in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Begrip - Vormen - Europese Unie - Ambtenaar - Blijvende invaliditeit - Fout van een derde - Ambtshalve pensionering van het personeelslid - Betaling van een invaliditeitspensioen

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de publieke werkgever een werknemer die ingevolge de fout van een derde bestendige arbeidsongeschiktheid heeft opgelopen, vervroegd op pensioen stelt, dan is het invaliditeitspensioen dat hij zijn werknemer uitkeert, voor de pensioenschuldenaar geen schade; het invaliditeitspensioen is immers geen wedde betaald zonder de normale tegenprestatie, maar een socialezekerheidsuitkering die het risico van blijvende arbeidsongeschiktheid dekt en die de werkgever in de publieke sector ten laste neemt (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Begrip - Vormen - Publieke werkgever - Werknemer - Bestendige arbeidsongeschiktheid - Fout van een derde - Vervroegde pensionering van het personeelslid - Betaling van een invaliditeitspensioen

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.14.0269.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.2 AC nr. ...

Bij vergoeding voor het verlies van een kans op het verwerven van een voordeel of het vermijden van een nadeel, komt enkel de economische waarde van de verloren gegane kans voor vergoeding in aanmerking; deze waarde kan niet bestaan uit het volledige bedrag van het uiteindelijk geleden nadeel of het verloren voordeel.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Waarde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Het bestaan van een kans vereist geen zekerheid op het verwerven van het verhoopte resultaat; de benadeelde kan aldus schadevergoeding verkrijgen voor het verlies van een kans ook al zou zonder de fout het verhoopte resultaat niet met zekerheid zijn verkregen (1). (1) Cass. 15 maart 2010, AR C.09.0433.N, AC 2010, nr. 182.

Schade - Begrip - Vormen - Bestaan van een kans - Begrip - Verlies van een kans - Schadevergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Het verlies van een kans op het verwerven van een voordeel of het vermijden van een nadeel komt voor vergoeding in aanmerking indien tussen de fout en het verlies van deze kans een conditio sine qua non-verband bestaat (1). (1) Cass. 17 december 2009, AR C.08.0145.N en AR C.09.0190.N, AC 2009, nr. 757 en 760.

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Verlies van een kans - Vergoedbaarheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.14.0011.F 7 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150507.9 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Schade - Algemeen - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting die aan de schade in de weg staat - Criterium - Beoordeling - Uitlegging - Riviervisserij

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van diegene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten; de rechter dient te beoordelen, door middel van een uitlegging van de overeenkomst, de wet of het reglement, of de gedane uitgaven, m.n. die met betrekking tot de riviervisserij, al dan niet definitief voor rekening moeten blijven van diegene die ze heeft moeten doen en de partijen dienen dat niet aan te tonen (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Algemeen - Criterium - Beoordeling - Uitlegging - Riviervisserij - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting die aan de schade in de weg staat

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

P.13.1010.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.1 AC nr. ...

Om te bepalen of de op basis van het gemeen recht toe te kennen schadeloosstelling meer bedraagt dan de door de arbeidsongevallenverzekeraar verschuldigde uitkeringen, moet het bedrag van de arbeidsongevallenuitkeringen inclusief de sociale bijdragen vergeleken worden met het bedrag van de gemeenrechtelijke vergoedingen (1). (1) Cass. 1 december 1997, AR S.96.0333.N, AC 1997, nr. 520.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Arbeidsongeval - Wettelijke vergoedingen - Materiële beroepsschade - Cumulatieverbod - Sociale bijdragen - Burgerlijke vordering - Het surplus - Berekeningsbasis

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 43 en 46, § 2, tweede lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

C.13.0305.F 16 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150416.1 AC nr. ...

Degene door wiens fout een ander schade is berokkend, moet die vergoeden en de getroffene heeft recht op de volledige vergoeding van de schade die hij geleden heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Herstel - Voorwerp

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Blijvende huishoudelijke schade - Raming ex aequo et bono

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Beginselen

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Herstel - Voorwerp

De rechter mag de schade ex æquo et bono ramen, mits hij de redenen aangeeft waarom hij de door de getroffene voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Blijvende huishoudelijke schade - Raming ex aequo et bono

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter raamt in concreto de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Beginselen

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.13.1170.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.1 AC nr. ...

Ingeval van samenloop van fouten oordeelt de rechter onaantastbaar in welke mate ieders fout heeft bijgedragen tot het veroorzaken van de schade en bepaalt hij op grond daarvan ieders aandeel in de schadeloosstelling in hun onderlinge verhouding (1). (1) Cass. 29 januari 1988, AR 5630, AC 1987-88, nr. 327; Cass. 4 februari 2008, AR C.06.0236.F, AC 2008, nr. 81; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0561.N, AC 2008, nr. 567; Cass. 9 oktober 2009, AR C.07.0080.F – C.07.0370.F, AC 2009, nr. 567.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Samenlopende fouten - Respectievelijke bijdrage in het veroorzaken van de schade - Bepaling van het respectievelijk nadeel in de schadeloosstelling - Onaantastbare beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Samenlopende fouten - Respectievelijke bijdrage in het veroorzaken van de schade - Bepaling van het respectievelijk nadeel in de schadeloosstelling - Opdracht van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.14.0017.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.7 AC nr. ...

De huishoudelijke schade van de overlevende echtgenoot bestaat in de derving van het voordeel dat laatstgenoemde zelf uit de huishoudelijke activiteit van het slachtoffer haalde; om te voorkomen dat niet-geleden schade vergoed wordt, moet bij het berekenen van die schade rekening worden gehouden met het aandeel "persoonlijk onderhoud" van het slachtoffer dat door het huishouden wordt uitgespaard.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Huishoudelijke schade van de overlevende echtgenoot

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.14.0197.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.9 AC nr. ...

De werkgever uit de openbare sector die krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen een loon moet betalen aan zijn personeelslid zonder daarvoor prestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding wanneer hij aldus schade lijdt (1). (1) Cass. 24 januari 2013, AR C.12.0113.F, AC 2013, nr. 59, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2013, nr. 59; zie Cass. 7 november 2014, AR C.13.0199.N, AC 2014, nr. ... .

Schade - Algemeen - Overheid - Werkgever - Instelling van het vrije gesubsidieerde net - Door een derde veroorzaakt ongeval op weg naar en van het werk - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.14.0276.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheidssector - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Werkgever - Betaling zonder tegenprestatie - Omvang van de schade - Bewijs - Voorwerp

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Overheidssector - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Eigen schade van de werkgever - Geschil tussen de werkgever en zijn verzekeraar en de verzekeraar van de voor het ongeval aansprakelijke persoon - Geneeskundige dienst - Vaststellingen - Bewijswaarde

De werkgever in de overheidssector die aanvoert schade te hebben geleden als gevolg van een door de fout van een derde veroorzaakt ongeval waarvan zijn personeelslid het slachtoffer werd, doordat hij de wedde en de daarop rustende lasten heeft moeten betalen zonder arbeidsprestaties te ontvangen, dient zijn schade in oorzakelijk verband met de fout te bewijzen; de werkgever dient derhalve niet alleen het bedrag van de betaalde wedde te bewijzen, maar ook dat die wedde betaald is voor een periode tijdens dewelke het personeelslid, als gevolg van het ongeval, arbeidsongeschikt was; hij kan daarvan het bewijs leveren met alle middelen (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheidssector - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Werkgever - Betaling zonder tegenprestatie - Omvang van de schade - Bewijs - Voorwerp

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1315, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Het optreden van de geneeskundige dienst is enkel bedoeld om de verplichtingen te bepalen die overeenkomstig de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel aan de werkgever zijn opgelegd; in het geschil tussen de overheidswerkgever en zijn verzekeraar, enerzijds, en de verzekeraar van de voor het ongeval aansprakelijke persoon, anderzijds, over de schade van de werkgever, kunnen de vaststellingen van de geneeskundige dienst worden aangevoerd als een feitelijk vermoeden, waarvan de beoordeling aan de rechter is overgelaten (1). (1) Zie concl. OM.

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Overheidssector - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Eigen schade van de werkgever - Geschil tussen de werkgever en zijn verzekeraar en de verzekeraar van de voor het ongeval aansprakelijke persoon - Geneeskundige dienst - Vaststellingen - Bewijswaarde

- Art. 8 KB 24 jan. 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk
- Artt. 1349, 1353, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

ACCOUNTANT

D.23.0003.N 4 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.7 AC nr. ...

Uit artikel 43 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur volgt dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds de stukken die toebehoren aan de cliënt en anderzijds de stukken die de vrucht zijn van de werkzaamheid van de beroepsbeoefenaar en die slechts na betaling toekomen aan de cliënt; de beroepsbeoefenaar is enkel ertoe gehouden de stukken die toebehoren aan de cliënt op diens eerste verzoek onverwijld over te maken; hij is niet ertoe gehouden de stukken die de vrucht zijn van zijn beroepswerkzaamheid en waarvoor hij nog niet werd vergoed, aan de cliënt op diens eerste verzoek onverwijld over te maken.

- Gevolg - Resultaat van de intellectuele arbeid - Stukken van cliënt - Onderscheid

- Art. 43 Wet 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur

D.22.0007.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.3 AC nr. ...

De in de artikelen 2, 1°, en 5, eerste lid, van de wet van 17 maart 2019 bedoelde activiteiten worden in de zin van die artikelen enkel voor rekening van derden uitgeoefend wanneer ze door een persoon worden uitgeoefend als zelfstandige, niet voor rekening van een beroepsbeoefenaar, maar voor rekening van een derde-cliënt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 772.

- Gecertificeerd accountant - Zelfstandige in hoofdberoep of bijberoep - Aard van de prestaties - Beroepsactiviteiten voor rekening van derden

- Artt. 2, 1°, 3 en 5, eerste lid Wet 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur

D.17.0021.N 1 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.4 AC nr. ...

Uit het onderling verband tussen de artikelen 5, §5, en 6 van de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten volgt dat het begrip "betekening" in voormeld artikel 6 als een kennisgeving met een ter post aangetekende brief moet worden verstaan, zoals nader omschreven in voormeld artikel 5, §5, en geen gerechtsdeurwaardersexploot vereist.

- Tucht - Bij verstek gewezen tuchtbeslissing - Verzet - Termijn - Betekening - Begrip

- Artt. 5, § 5, en 6 Wet 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten
- Artt. 2 en 32 Gerechtelijk Wetboek

D.14.0015.F 8 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150108.5 AC nr. 17

De kennisgeving van de beslissing aan de betrokkene alleen doet de termijn van beroep ook ingaan t.a.v. de rechtskundige assessor die optreedt als vertegenwoordiger van dat instituut.

- Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten - Uitvoerende kamers - Beslissing - Beroep - Rechtskundig assessor - Termijn - Aanvang

- Artt. 53, tweede lid, en 48, eerste en tweede lid KB 27 nov. 1985 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van de beroepsinstituten die voor de dienstverlenende intellectuele beroepen zijn opgericht
- Art. 45 Wet 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen

Wanneer de rechtskundige assessor beroep instelt tegen een beslissing van een uitvoerende kamer, treedt hij op als vertegenwoordiger van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten.

- Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten - Uitvoerende kamers - Beslissing - Beroep - Rechtskundig assessor - Hoedanigheid

- Art. 45/1, § 12 Wet 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE (IN SOCIALE ZAKEN)

S.23.0033.F 15 januari 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240115.3F.4 AC nr. ...

Een tot een schuldigverklaring beperkte sanctie kan, in het kader van een administratieve vervolging in sociale zaken, aan de inbreukpleger enkel worden opgelegd in geval van overschrijding van de redelijke termijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Schuldigverklaring - Voorwaarden

- Art. 83 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 69 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

S.23.0022.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.3 AC nr. ...

Hoewel een geldboete die tot onder het wettelijk minimumbedrag verminderd wordt onwettig is, volgt hieruit niet dat die geldboete om die reden ambtshalve moet worden vernietigd (1). (1) Zie concl. OM.

- Bedrag van de geldboete - Lager bedrag dan het wettelijk minimum - Gevolg

- Art. 3 Wet 2 juni 2010 houdende bepalingen van het sociaal strafrecht
- Art. 115, eerste lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Bedrag van de geldboete - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 3 Wet 2 juni 2010 houdende bepalingen van het sociaal strafrecht
- Art. 115, eerste lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE IN FISCALE ZAKEN

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

Artikel 450bis, eerste lid, Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 stelt geen feit strafbaar, noch bepaalt het de straf gesteld op een strafbaar feit; de strafrechter moet derhalve geen melding maken van die bepaling; uit de enkele omstandigheid dat de rechter geen melding maakt van die bepaling, volgt niet dat hij geen rekening ermee houdt; noch de verplichting voor de rechter om bij de straftoemeting rekening te houden met de verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen, noch zijn verplichting om zijn beslissing zodanig te motiveren dat het Hof zijn wettigheidscontrole kan uitoefenen, verplicht de rechter om cijfermatig te motiveren hoe hij de opgelegde straf vermindert met de vermelde administratieve sancties; het volstaat dat uit de redenen van de beslissing blijkt dat de rechter bij de straftoemeting rekening heeft gehouden met die administratieve sancties.

- Strafvordering - Straftoemeting - Verbod op een onredelijke straf - Verplichting rekening te houden met de reeds verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen in fiscale zaken - Vermelding van artikel 450bis, eerste lid, WIB92 als toepasselijke wetsbepaling - Wettigheidscontrole op de motiveringsplicht

- Art. 450bis, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

S.15.0126.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 4, 5, §1, 7, §3 en §4 en 8, eerste lid, Wet Administratieve Geldboeten, noch uit enige andere wettelijke bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat de beslissing van de bevoegde ambtenaar tot het opleggen van een administratieve geldboete bekleed is met het gezag van rechterlijk gewijsde of een daarmee vergelijkbaar gezag; de omstandigheid dat het definitief vaststaat dat aan de werkgever een administratieve geldboete is opgelegd wegens in een proces-verbaal vastgestelde feiten, heeft niet tot gevolg dat de werkgever deze feiten niet meer kan betwisten wanneer een werknemer op grond van die feiten een burgerlijke rechtsvordering instelt.

- Beslissing bevoegde ambtenaar - Gezag

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE IN SOCIALE ZAKEN

F.20.0156.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.15 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve fiscale sancties met het karakter van een straf aan eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten worden opgelegd, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende sancties zowel substantieel als temporeel voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Non bis in idem - Boete wegens niet-aangifte - Belastingverhoging - Cumul - Substantieel voldoende nauw verbonden sancties - Vereiste

C.18.0584.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.2 AC nr. ...

De ambtenaar die gevat wordt van een verzoek tot kwijtschelding of vermindering, kan bij wijze van gunstmaatregel op grond van opportuniteitsredenen alsnog beslissen om geheel of gedeeltelijk af te zien van de uitvoering van een wettig opgelegde administratieve geldboete, terwijl de toetsing van de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde administratieve geldboete toekomt aan de rechter die uitspraak doet over het al dan niet verschuldigd zijn van de heffing.

- Heffingsplichtige - Administratieve geldboete - Verzoek tot kwijtschelding of vermindering - Aangewezen ambtenaar - Bevoegdheid

- Artt. 60 en 61, eerste en tweede lid Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

De bevoegde Vlaamse Minister die uitspraak doet over het administratief beroep van de heffingsplichtige tegen het bedrag van de heffing of van de navordering is tevens bevoegd om uitspraak te doen over de wettigheid en de proportionaliteit van de op grond van artikel 58 opgelegde administratieve geldboete, zodat ingeval van beroep tegen deze beslissing bij de rechter deze zowel de wettigheid van de heffing of navordering als de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde administratieve geldboete kan beoordelen.

- Ambtelijke aanslag en administratieve geldboete - Administratief beroep en navolgend beroep bij de rechter - Bevoegdheid

- Artt. 55, eerste en vijfde lid, en 58 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

F.17.0003.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

- Sancties van strafrechtelijke aard - Tenuitvoerlegging voorafgaand aan definitieve rechterlijke beslissing - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

Het vermoeden van onschuld gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM sluit in principe niet uit dat wordt overgegaan tot tenuitvoerlegging van de administratieve boete vooraleer de belastingplichtige bij een definitieve rechterlijke beslissing schuldig is bevonden; gelet op de ernstige gevolgen die de onmiddellijke tenuitvoerlegging kan hebben voor de betrokkene, is de fiscale administratie ertoe gehouden om slechts binnen redelijke grenzen tot dergelijke onmiddellijke tenuitvoerlegging over te gaan, waarbij zij een billijk evenwicht dient na te streven tussen alle op het spel staande belangen (1). (1) Zie concl. OM.

- Sancties van strafrechtelijke aard - Tenuitvoerlegging voorafgaand aan definitieve rechterlijke beslissing - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 70, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.15.0081.N 21 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.2 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve procedures tot oplegging van fiscale sancties, die tegen eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten werden ingesteld alvorens één ervan definitief werd beëindigd, tot hun einde worden voortgezet en, desgevallend, beëindigd worden met een beslissing tot oplegging van een sanctie, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende procedures, zowel substantieel als temporeel, voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

- Sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

ADOPTIE

C.17.0709.N 9 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220509.3N.5 AC nr. ...

Artikel 348-11 van het oud Burgerlijk Wetboek laat de familierechtbank, buiten de gevallen waarin het gaat om een nieuwe adoptie of om de adoptie van het kind of het adoptief kind van een echtgenoot, van een samenwonende partner of van een voormalige partner ten aanzien van wie een gemeenschappelijk ouderlijk engagement bestaat, slechts toe de weigering van de moeder van het kind om in de adoptie toe te stemmen te weren wanneer de moeder zich niet meer om haar kind heeft bekommerd of wanneer zij de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar heeft gebracht (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 348-11 van het Oud Burgerlijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 8 van de wet van 20 februari 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek betreffende de adoptie.

- Ouder - Weigering toestemming - Weren - Familierechtbank - Omstandigheden

- Art. 348-11 Oud Burgerlijk Wetboek

- Ouder - Weigering toestemming - Weren - Familierechtbank - Omstandigheden

- Art. 348-11 Oud Burgerlijk Wetboek

Er wordt aangevoerd dat artikel 348-11 Burgerlijk Wetboek de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het een onderscheid maakt tussen het geval waarin een ouder weigert toe te stemmen in de adoptie van het kind, in welk geval de rechter het belang van het kind niet mag beoordelen, en het geval waarin een andere persoon die wettelijk verplicht is zijn toestemming te geven, weigert toe te stemmen in de adoptie van het kind, in welk geval de rechter wel rekening dient te houden met het belang van het kind; er is grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: "Schendt artikel 348-11 van het Burgerlijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 8 van de wet van 20 februari 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek betreffende de adoptie, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het een onderscheid maakt tussen het geval waarin een ouder weigert toe te stemmen in de adoptie van het kind, in welk geval de adoptierechter in de regel het belang van het kind niet mag beoordelen, en het geval waarin een andere persoon die wettelijk verplicht is zijn toestemming te geven, weigert toe te stemmen in de adoptie van het kind, in welk geval de adoptierechter wel rekening dient te houden met het belang van het kind?"

- Weigering - Intrekking toestemming - Ouder - Ander persoon - Onverantwoord karakter - Onderscheid - Belang van het kind - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraag

- Weigering - Intrekking toestemming - Ouder - Ander persoon - Onverantwoord karakter - Onderscheid - Belang van het kind - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraag

Er wordt aangevoerd dat artikel 348-11 Burgerlijk Wetboek de artikelen 22 en 22bis Grondwet schendt in zoverre die wetsbepaling de adoptierechter slechts toelaat geen rekening te houden met de weigering van de moeder van het kind om in de adoptie toe te stemmen in het geval waarin zij zich niet meer om haar kind heeft bekommerd of wanneer zij de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar heeft gebracht, en het de adoptierechter aldus niet mogelijk maakt, in het geval dat het kind een week na zijn geboorte werd geplaatst bij de persoon van wie het verzoek tot adoptie uitgaat en het sindsdien gedurende meer dan 18 maanden in diens gezin is opgegroeid, de weigering van de moeder om in de adoptie toe te stemmen te weren, omdat het in die omstandigheden niet in het belang van het kind is het te onttrekken aan de stabiele omgeving waarin het opgroeit; er is grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: "Schendt artikel 348-11 van het Burgerlijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 8 van de wet van 20 februari 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek betreffende de adoptie, de artikelen 22 en 22bis van de Grondwet, in zoverre het de adoptierechter slechts toelaat, behalve in de in het tweede lid bepaalde gevallen, geen rekening te houden met de weigering van de moeder van het kind om in de adoptie toe te stemmen in het geval waarin zij zich niet meer om haar kind heeft bekommerd of wanneer zij de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar heeft gebracht, en het de adoptierechter aldus niet mogelijk maakt, in het geval dat het kind kort na zijn geboorte werd geplaatst bij de persoon van wie het verzoek tot adoptie uitgaat en het sindsdien gedurende lange tijd in diens gezin is opgegroeid, de weigering van de moeder om in de adoptie toe te stemmen te weren, omdat het in die omstandigheden niet in het belang van het kind zou zijn het te onttrekken aan de omgeving waarin het opgroeit?"(1). (1) Zie concl. OM.

- Weigering - Intrekking toestemming - Ouder - Onverantwoord karakter - Omstandigheden - Onderscheid - Belang van het kind - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraag

- Weigering - Intrekking toestemming - Ouder - Onverantwoord karakter - Omstandigheden - Onderscheid - Belang van het kind - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraag

Uit de redactie van artikel 348-11 Burgerlijk Wetboek en de wetsgeschiedenis volgt dat wanneer de moeder van het kind weigert in de adoptie toe te stemmen of haar toestemming intrekt en niet blijkt dat zij zich niet meer om het kind heeft bekommerd of de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar heeft gebracht, de adoptierechter de weigering om toestemming te verlenen slechts als onverantwoord kan weren, rekening houdend met het belang van het kind, wanneer het gaat om een nieuwe adoptie of wanneer het gaat om de adoptie van het kind of het adoptief kind van een echtgenoot, van een samenwonende partner of van een voormalige partner ten aanzien van wie een gemeenschappelijk ouderlijk engagement bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

- Ouder - Weigering - Intrekking toestemming - Onverantwoord karakter - Voorwaarden - Belang van het kind

- Ouder - Weigering - Intrekking toestemming - Onverantwoord karakter - Voorwaarden - Belang van het kind

C.16.0315.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 792, tweede en derde lid en 1231-15, laatste lid en 1231-16, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een betekening van de beslissingen inzake adoptie, ondanks de andersluidende Nederlandstalige tekst van de artikelen 1231-15, laatste lid en 1231-16, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, vervangen werd door een kennisgeving bij gerechtsbrief, hetgeen afwijkt van de gemeenrechtelijke regeling, waarbij deze kennisgeving ter bescherming van het recht van verdediging moet worden vergezeld van bijkomende informatie zoals vereist in artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Vonnis inzake adoptie - Kennisgeving aan partijen - Modaliteiten

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1231-15, laatste lid, en 1231-16, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

ADVOCAAT

D.24.0008.N 11 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250911.1N.11 AC nr. ...

Noch artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering noch enige andere wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel houdt in dat de tuchtrechter ertoe gehouden is de tuchtprocedure te schorsen zolang niet definitief is beslist over de strafvordering met betrekking tot feiten die ook aan de grondslag liggen van de tuchtvordering; het komt de tuchtoverheid toe naargelang de omstandigheden van het geval te oordelen of het aangewezen is het verloop of de uitkomst van de strafprocedure af te wachten.

- Tucht - Strafvordering - Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Toepassing

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Tucht - Strafvordering - Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Toepassing

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.25.0815.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.24 AC nr. ...

Het voorschrift van artikel 835, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgens hetwelk de vordering tot wraking op straffe van nietigheid moet worden ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die de middelen bevat en die wordt ondertekend door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven, heeft tot doel te vermijden dat wrakingsverzoeken, die de normale werking van het gerecht verstoren, al te lichtzinnig worden ingesteld; alleen van een advocaat met een zekere ervaring, die geen persoonlijke belangen heeft in de zaak die zijn perceptie over de feiten en het recht kan vertekenen, kan worden verwacht dat hij met voldoende afstand en terughoudendheid de wettigheid en de wenselijkheid van een wrakingsverzoek kan beoordelen; deze verplichting dient een wettig doel, namelijk een behoorlijke rechtsbedeling en is niet disproportioneel met het beoogde doel.

- Wraking - Ontvankelijkheid van wrakingsverzoek - Advocaat die meer dan 10 jaar is ingeschreven bij de balie - Doelstelling - Wettig doel - Uitwerking

- Art. 835, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Hij die voorhoudt dat overmacht hem heeft belet de verplichting van artikel 835, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek na te leven om een beroep te doen op een advocaat met de vereiste anciënniteit, moet die aanvoering aannemelijk maken.

- Wraking - Ontvankelijkheid van wrakingsverzoek - Advocaat die meer dan 10 jaar is ingeschreven bij de balie - Overmacht - Aanvoering - Wijze

- Art. 835, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.24.0415.F 26 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250526.3F.1 AC nr. ...

Wanneer de advocaat zijn ereloon vaststelt, kan de rechter het enkel verminderen wanneer het kennelijk de grenzen van de billijke gematigdheid te buiten gaat; bij het verrichten van deze marginale toetsing is het de rechter daarentegen niet verboden de gefactureerde prestaties te onderzoeken en de uurloonbedragen of de gepresteerde uren in aanmerking te nemen (1). (1) Zie concl. OM.

- Ereloon - Toezicht van de rechter - Draagwijdte

- Art. 446ter Gerechtelijk Wetboek

P.25.0047.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.27 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf te zijn benadeeld, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, de omvang van de schade en het oorzakelijk verband tussen de schade en de vermelde misdaad of het vermelde wanbedrijf maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijke partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door de misdaad of het wanbedrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken en het onderzoeksgerecht oordeelt in beginsel onaantastbaar of de schade die de benadeelde beweert te hebben geleden aannemelijk is, wat het kan afleiden uit zijn vaststelling dat de betrokkene al dan niet reële en persoonlijke schade heeft of kan hebben geleden; de kosten of uitgaven die de beroepsvereniging heeft gedaan om bewarende maatregelen te nemen met het oog op het beperken of het beheersen van de schade die een van haar leden zou hebben toegebracht aan derden ingevolge het plegen van hem verweten misdrijven, indien bewezen, kan schade uitmaken die de beroepsvereniging werkelijk en persoonlijk lijdt als gevolg van die misdrijven en die zij op het moment van haar burgerlijke partijstelling nog niet concreet dient becijferen en de beroepsvereniging kan, onder de vorm van reputatieschade, ook werkelijke, rechtstreekse en persoonlijke schade lijden ingevolge misdrijven gepleegd door een van haar leden waarbij het feit dat de beroepsvereniging niet kan worden vereenzelvigd met leden en niet verantwoordelijk is voor het professionele handelen van een van haar leden, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239.

- Orde van Advocaten - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Kosten en uitgaven door de beroepsvereniging van bewarende maatregelen strekkende tot schadebeperking - Reputatieschade - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.25.0485.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.28 AC nr. ...

De verplichting de raadsman van de verdachte bericht te geven van de rechtszitting zoals voorgeschreven bij artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid van de procedure van handhaving van de voorlopige hechtenis; de verdachte, aan wiens raadsman geen bericht werd gegeven zoals voorgeschreven bij artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, kan op de rechtszitting afstand doen van het recht op bijstand van zijn raadsman; het staat aan het onderzoeksgerecht onaantastbaar te oordelen of de verdachte in dat geval vrijwillig en weloverwogen afstand heeft gedaan van het recht op bijstand van een raadsman (1). (1) Cass. 29 maart 2023, AR P.23.0437.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.19, noot M.N.B.

- Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Procedure - Geen oproeping van de advocaat van de verdachte - Geen verzoek tot uitstel van de zaak - Afstand van het recht op bijstand van een advocaat - Voorwaarden

- Art. 30, § 2, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

Uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging volgt dat een beklaagde het recht heeft op de bijstand van een raadsman naar eigen keuze of, indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, kosteloos door een toegevoegd advocaat te worden bijgestaan indien de belangen van een behoorlijke rechtspleging dit isen; de rechter is in beginsel dan ook ertoe gehouden de behandeling van een strafzaak uit te stellen indien dit noodzakelijk is om dit recht te verzekeren, maar een beklaagde heeft evenwel geen absoluut recht op uitstel van behandeling van zijn zaak; de rechter mag het verzoek om uitstel van behandeling van de zaak afwijzen indien de raadsman van de beklaagde zelf ervoor verantwoordelijk is dat hij niet op het vastgestelde uur op de rechtszitting aanwezig is om de beklaagde bij te staan, in zoverre dit niet tot gevolg heeft dat aan de beklaagde het recht op bijstand van een raadsman op onevenredige wijze wordt ontzegd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie Cass 8 oktober 2024, AR P.24.0901.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241008.2N.9; Cass. 6 juni 2023, AR P.22.1440.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230606.2N.7, RW 2023-24, 1314; Cass. 3 november 2020, AR P.20.0672.N, AC 2020, nr. 676.

- Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Uitstel van de zaak - Geen absoluut recht op uitstel van behandeling - Verantwoordelijkheid van de raadsman - Gevolg

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1431.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een advocaat, dat verbonden is met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan worden verplicht zichzelf te incrimineren, zijn rechten die gelden in personam en in beginsel bijgevolg slechts kunnen worden ingeroepen door degene ten aanzien van wie die rechten werden miskend; een beklaagde kan zich evenwel beroepen op de miskenning van die rechten als verweer tegen belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklaagde, die voor hem slechts een getuige is, hetzij wanneer die andere beklaagde, die zelf van die rechten genoot, de miskenning ervan inroept en op die grond de afgelegde belastende verklaringen intrekt, hetzij wanneer blijkt dat ingevolge de miskenning van die rechten er ongeoorloofde druk werd uitgeoefend op die andere beklaagde en zijn verklaringen onbetrouwbaar zijn; wanneer een beklaagde aanvoert dat voor hem belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklaagde zonder de bijstand van een raadsman hoewel hij op die bijstand gerechtigd was, uit het debat moeten worden geweerd, kan de rechter zich niet ertoe beperken na te gaan of die andere beklaagde de miskenning heeft ingeroepen van zijn recht op bijstand van een raadsman en op die grond zijn verklaringen heeft ingetrokken; hij dient ook na te gaan of de miskenning van het recht op bijstand van een advocaat niet ertoe heeft geleid dat die andere beklaagde zijn belastende verklaringen heeft afgelegd onder ongeoorloofde druk waardoor de betrouwbaarheid ervan is aangetast (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

- Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Verhoor van een verdachte door de politie - Recht op bijstand van een advocaat tijdens het verhoor - Belastende verklaringen afgelegd door een oorspronkelijke medebeklaagde zonder mogelijkheid tot bijstand van een advocaat en verwittiging van het zwijgrecht - Toelaatbaarheid van de verklaringen als bewijs - Voorwaarden - Toepassing van de voorwaarden door de rechter

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0252.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.9 AC nr. ...

Artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kent aan de wraking een schorsende werking toe die de rechter, op straffe van nietigheid, verbiedt de procedure voort te zetten en aan de schorsende werking komt een einde wanneer de beslissing tot verwerping van de vordering kracht van gewijsde krijgt, dit is na verloop van de termijn om cassatieberoep in te stellen als bedoeld in artikel 838, derde lid, Gerechtelijk Wetboek of, in geval van cassatieberoep binnen die termijn, wanneer het Hof van Cassatie het cassatieberoep tegen die beslissing verwerpt; uit artikel 838 Gerechtelijk Wetboek volgt dat binnen korte termijn uitspraak moet worden gedaan over een vordering tot wraking zodat een cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek door het Hof dan ook als spoedeisend wordt behandeld; de raadsman van een eiser in cassatie, die houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding van cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, Wetboek van Strafvordering, weet of moet weten dat de behandeling van een cassatieberoep tegen een wrakingsbeslissing door het Hof als spoedeisend wordt behandeld en het voorwerp kan uitmaken van een rechtsdagbepaling op korte termijn, zodat hij niet dient te wachten op de ontvangst van de door artikel 1106, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde rechtsdagbepaling om zijn memorie op te stellen en in te dienen en er dus geen sprake is van overmacht.

- Advocaat houder van het getuigschrift van opleiding in cassatieprocedures - Wraking - Cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek - Spoedeisende behandeling - Rechtsdagbepaling - Kennisgeving van de rechtsdagbepaling - Indienen van de memorie - Overmacht - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 432 Wetboek van Strafvordering
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

P.24.0760.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.5 AC nr. ...

Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is enkel van toepassing op een persoon die wordt verhoord; uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat indien de politie een persoon administratief arresteert omwille van openbare dronkenschap, zonder hem te verhoren, die betrokkene dadelijk recht heeft op de bijstand van een advocaat, noch dat hij slechts in aanwezigheid van een advocaat kan worden gearresteerd.

- Strafzaken - Administratieve arrestatie wegens openbare dronkenschap zonder verhoor - Geen recht op bijstand van een advocaat - Arrestatie zonder aanwezigheid van advocaat - Invloed

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1767.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.8 AC nr. ...

De bewering dat een rechter zijn beraadslaging een andere wending kan geven op een wijze die hem toelaat de advocaat die regelmatig voor hem pleit, niet te mishagen, vormt geen bewijskrachtig en nauwkeurig feit maar een onbezonnen veronderstelling over de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechtbank, die worden vermoed.

- Strafzaken - Advocaat die het slachtoffer van het misdrijf is - Gewettigde verdenking - Advocaat die regelmatig voor de rechter pleit - (Geen) weerslag op de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

P.24.1209.F 15 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250115.2F.10 AC nr. ...

In de regel binden de fouten of nalatigheden van de lasthebber de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de grenzen van de lastgeving en kunnen zij voor de lastgever op zich geen overmacht of onoverkomelijke dwaling vormen (1); wanneer de beklaagde aanvoert dat hij van zijn advocaat de schriftelijke bevestiging heeft ontvangen dat er wel degelijk in zijn naam hoger beroep was ingesteld en dat die schriftelijke bevestiging van zijn advocaat hem onoverkomelijk heeft misleid, waardoor hij onmogelijk binnen de wettelijke termijn hoger beroep heeft kunnen instellen, moeten de appelrechters dit middel onderzoeken. (1) Cass. 25 november 2020, AR P.20.0760.F, AC 2020, nr. 722.

- Strafzaken - Lastgeving voor het instellen van het hoger beroep - Geen hoger beroep binnen de wettelijke termijn - Advocaat die heeft bevestigd dat hij tijdig hoger beroep heeft ingesteld terwijl hij dat niet heeft gedaan - Door de beklaagde aangevoerde onoverkomelijke dwaling - Verplichting voor de rechter om het middel te onderzoeken

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.23.0993.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de eiser wiens cassatieberoep gericht is tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering zijn memorie meedeelt aan de advocaat van de verweerder en niet aan de verweerder (1), en de advocaat van de verweerder aanwezig is op de rechtszitting (2), stelt het Hof niet ambtshalve de niet-ontvankelijkheid vast van die memorie vast op grond van artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering (3). (Impliciete oplossing). (1) Uit artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt: "om regelmatig te zijn, moet de memorie ter kennis gebracht worden van de partij waartegen het beroep gericht is en niet van diens raadsman." (Cass. 30 september 2015, AR P.15.1040.F, Pas. 2015, nr. 573). (2) Het is maar de vraag of dit beginsel ook van toepassing is wanneer noch uit de stukken (memorie van antwoord of andere), noch uit de aanwezigheid van de advocaat van de verweerder op de rechtszitting van het Hof blijkt dat de memorie daadwerkelijk aan de raadsman van de verweerder is meegedeeld. En zal het Hof, als de verweerder in zijn memorie van antwoord aanvoert dat de memorie enkel aan zijn advocaat is meegedeeld, die grond van niet-ontvankelijkheid verwerpen, op grond dat het doel van artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, namelijk de bescherming van het recht van verdediging, is bereikt? En zal het Hof in dat geval naar artikel 861 Gerechtelijk Wetboek verwijzen? (3) Deze - weliswaar - impliciete oplossing staat vast, waarbij het OM heeft geconcludeerd tot de niet-ontvankelijkheid van de memorie. Contra Cass. 7 september 2016, AR P.16.0461.F, arrest niet gepubliceerd, dat de niet-ontvankelijkheid van de memorie ambtshalve vaststelt in zoverre het cassatieberoep gericht is tegen de uitspraak over de door de verweerster tegen de eiser ingestelde burgerlijke vordering, op grond dat de memorie aan zijn raadsman en niet aan de eiser werd meegedeeld (en dat, bovendien, antwoordt op het middel betreffende het cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing over de tegen de eiser ingestelde strafvordering).

- Cassatieberoep tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Memorie die aan de advocaat van de verweerder maar niet aan hemzelf werd meegedeeld - Raadsman van de verweerder aanwezig op de terechtzitting - (Geen) ambtshalve grond van niet-ontvankelijkheid

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

D.23.0010.F 23 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231023.3F.6 AC nr. ...

De op het tableau van een balie ingeschreven advocaat die een partij bijstaat krachtens artikel 1086 Gerechtelijk Wetboek, kan, op grond van artikel 1107, derde lid, de verdaging enkel vragen om die conclusie mondeling te beantwoorden.

- Op het tableau van een balie ingeschreven advocaat die een partij bijstaat - Cassatieberoep - Antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie - Vraag om verdaging - Voorwerp

- Art. 1121/5 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1086 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 478 Gerechtelijk Wetboek

F.22.0107.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.10 AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een proceshandeling stelt voor een rechtbank van de rechterlijke orde en zich ertoe beperkt te verklaren dat hij optreedt namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke procedure - Lastgeving - Proceshandeling - Lastgeving door een rechtspersoon - Vermoeden

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Het in artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde vermoeden van lastgeving is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat de beslissing om een proceshandeling te stellen niet door de organen van de rechtspersoon werd goedgekeurd en niet van die rechtspersoon uitgaat, maar de bewijslast berust bij die partij (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke procedure - Lastgeving - Proceshandeling - Lastgeving door een rechtspersoon - Beslissing en goedkeuring door het orgaan van de rechtspersoon - Weerlegbaar vermoeden - Bewijslast

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0411.F 22 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230622.1F.3 AC nr. ...

Het in artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek vastgelegde vermoeden dat de advocaat als gevolmachtigde optreedt, is niet onweerlegbaar en een partij mag aanvoeren dat de beslissing om de proceshandeling te stellen niet werd toegestaan door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat, maar de rechter kan een dergelijke betwisting niet ambtshalve opwerpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtscollege van de rechterlijke orde - Proceshandeling - Rechtsvordering in naam van een rechtspersoon - Gevolmachtigde - Wettelijk vermoeden - Weerlegbaar - Geen ambtshalve controle door de rechter

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Regelmatige lastgeving - Wettelijk vermoeden - Rechtscollege van de rechterlijke orde - Proceshandeling - Rechtsvordering in naam van een rechtspersoon - Voorwaarde

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.23.0737.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.10 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering, dat op algemene wijze voorziet in de mogelijkheid om tijdens een verhoor te worden bijgestaan door een advocaat, volgt dat het begrip "verhoor" moet worden verstaan als een geleide ondervraging over misdrijven die ten laste kunnen worden gelegd en die door een daartoe bevoegde persoon wordt opgetekend in een proces-verbaal in het kader van een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden (1); de gestandaardiseerde vragenlijsten waarin beperkte informatie wordt gevraagd door middel van aan te kruisen keuzemogelijkheden of aan te vullen rubrieken, zoals in geval van de interpellatie van een illegaal verblijvende vreemdeling, zijn geen verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering (2). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N, AC 2019, nr. 566. (2) Zie Cass. 6 november 2018, AR P.18.0299.N, AC 2018, nr. 609.

- Strafzaken - Illegaal verblijf - Verhoor van de vreemdeling - Bijstand van de advocaat - Gestandaardiseerde vragenlijst - (Geen) verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU, krachtens hetwelk eenieder het recht heeft dat zijn zaken onpartijdig, billijk en binnen een redelijke termijn door de instellingen, organen en instanties van de Unie worden behandeld, waarbij dat recht met name ook het recht voor eenieder inhoudt om te worden gehoord voordat er jegens hem een voor hem nadelige individuele maatregel wordt genomen, legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, organen en instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht om door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten en, a fortiori, voor het recht om met de bijstand van een advocaat te worden gehoord (1). (1) Cass. 21 september 2016, AR P.16.0939.F, AC 2016, nr. 516.

- Vreemdelingenrecht - Vasthoudingsmaatregel ten aanzien van een vreemdeling - Recht om te worden gehoord met de bijstand van een advocaat - Handvest Grondrechten EU - Artikel 41 - Toepassing

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

De bepalingen die voorzien in de bijstand van een advocaat behoren tot de strafprocedure; ze beschermen de personen die ervan beschuldigd worden een misdrijf te hebben gepleegd en houden geen verband met een maatregel van vrijheidsberoving die door een administratieve overheid werd genomen om de doeltreffendheid te verzekeren van het bevel om het grondgebied te verlaten, dat werd uitgevaardigd tegen een persoon die de wettelijke voorwaarden van toegang tot dat grondgebied, het verblijf en de vestiging niet naleeft.

- Bepalingen die in de bijstand van een advocaat voorzien - Toepassingsgebied - (Geen) toepassing op de door een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling - Strafzaken

P.22.1553.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.8 AC nr. ...

De memorie in cassatie in strafzaken die ondertekend is door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die houder is van dat getuigschrift, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM; het arrest werd niet gepubliceerd omdat de beslissing volgens welke de memorie ontvankelijk is impliciet is.

- Memorie in cassatie - Ondertekening door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die hiervan houder is - Ontvankelijkheid

- Artt. 425 en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 425 en 429, al. 1er Wetboek van Strafvordering

P.23.0331.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14 AC nr. ...

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de inverdenkinggestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de inverdenkinggestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

- Recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat - Draagwijdte - (Geen) toestemming gegeven door een getuige aan de politiediensten om de gegevens waarover hij beschikt te raadplegen

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.23.0058.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5 AC nr. ...

Uit het arrest van 11 december 2014 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (C-249/13) blijkt dat het recht om in elke procedure te worden gehoord, zoals dit van toepassing is in het kader van de Terugkeerrichtlijn en, met name, in het kader van artikel 6 ervan, in die zin moet worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de kosten van een advocaat voor hun rekening te nemen in het kader van de kosteloze rechtsbijstand, wat impliceert dat de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor niet verplicht is (1). (1) HvJEU, 11 december 2014, R.D.P.C., 2015, 822.

- Bijstand van de advocaat - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Recht op bijstand van een advocaat - Terugkeerrichtlijn - Artikel 6 - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte

- Art. 6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, de organen en de instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht van de vreemdeling om, in aanwezigheid van zijn raadsman, door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185.

- Bijstand van een advocaat - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Bijstand van een advocaat - Artikel 41 Handvest Grondrechten EU - Toepassing

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

P.22.0680.F 14 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221214.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die is ondertekend door een advocaat die houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, waarvan de vereisten worden bepaald door de Koning; het Hof slaat geen acht op een memorie waarop een onleesbare handtekening is aangebracht en die de hoedanigheid van de ondertekenaar niet vermeldt, ook al werd ze ondertekend loco een advocaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 824 .

- Strafzaken - Cassatieberoep - Memorie - Handtekening van een advocaat die houder is van een getuigschrift van

een opleiding in cassatieprocedures - Onleesbare handtekening zonder vermelding van de hoedanigheid van de ondertekenaar - (Niet-)ontvankelijkheid van de memorie

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0186.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5 AC nr. ...

Uit arrest nr. 108/2020 van het Grondwettelijk Hof van 16 juli 2020 volgt dat, hoewel het vermoeden van de lastgeving ad litem waarin is voorzien bij artikel 440 Gerechtelijk Wetboek van toepassing is voor de strafgerechten, dat vermoeden weerlegbaar is, zodat de betrokken partij, ongeacht de toepassing van de artikelen 848 tot 850 Gerechtelijk Wetboek(1), dat vermoeden met alle rechtsmiddelen en met eerbiediging van het recht van verdediging moet kunnen weerleggen (2). (1) Procedure tot ontkentenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer ze uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801. (2) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

- Strafzaken - Vertegenwoordiging - Lastgeving ad litem - Vermoeden - Weerlegbaarheid

- Artt. 440, 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

Het hoger beroep van de verzekeraar van de beklaagde kan niet wegens gebrek aan belang niet-ontvankelijk worden verklaard, op grond dat hij voor de eerste rechter het materieel karakter van de aan zijn verzekerde verweten feiten niet heeft betwist en de in de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure niet heeft ingeleid (1). (1) Procedure tot ontkentenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer die uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

- Vordering van de burgerlijke partij voorgelegd aan de eerste rechter - Geen betwisting door de advocaat van de verzekeraar van de beklaagde - Veroordeling in overeenstemming met de vordering - Hoger beroep van de verzekeraar - Belang - Ontvankelijkheid

- Artt. 17, 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0591.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.19 AC nr. ...

De miskenning van het recht op een eerlijk proces, van het recht op de bijstand van een advocaat, gewaarborgd in de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, of van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht, vormen geen materiële strijdigheid of strijdigheid over de grond van de zaak met het EVRM, bedoeld in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, maar een formele of procedurele tekortkoming (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2022, nr. 783; zie Cass. 16 maart 2022, AR P.21.1300.F, AC 2022, nr. 195, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas. waarin hij met name verwijst naar de memorie van toelichting van de Aanbeveling van 19 januari 2000, R (2000) 2, van het Comité van Ministers van de Raad van Europa (cf. infra); Cass. 26 oktober 2022, AG P.22.0712.F, Pas. 2022, nr. 683 (dat net als onderhavig arrest beslist dat een dergelijke tekortkoming, die door het EHRM is vastgesteld, in dit geval niet beantwoordt aan de in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde voorwaarden om de heropening van de rechtspleging te bevelen), met concl. OM op datum in Pas.

- Artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van strafvordering - Miskenning van het recht op een eerlijk proces, van het recht op de bijstand van een advocaat, gewaarborgd in de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM - (Geen) materiële strijdigheid of strijdigheid over de grond van de zaak met het EVRM - (Wel) formele of procedurele tekortkoming

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

P.22.0635.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.5 AC nr. ...

De dwaling die een rechtvaardigingsgrond vormt, is die welke iedere redelijke en voorzichtige persoon had kunnen begaan indien hij in dezelfde toestand zou hebben verkeerd als die waarin de beklaagde zich bevond (1); uit de omstandigheid dat de beklaagde niet door zijn raadsman werd bijgestaan op het ogenblik waarop hij de hem verweten handeling of nalatigheid heeft begaan, kan op zich niet worden afgeleid dat zijn gedrag gerechtvaardigd is bij wijze van onoverkomelijke dwaling. (1) Cass. 22 december 2021, AR P.21.1311.F, AC 2021, nr. 825.

- Recht op bijstand van advocaat - Plegen van een misdrijf - Beklaagde niet bijgestaan door een advocaat op het ogenblik waarop de verweten handeling werd verricht - Gevolg - (Geen) onoverkomelijke dwaling

- Recht op bijstand van advocaat - Plegen van een misdrijf - Beklaagde niet bijgestaan door een advocaat op het ogenblik waarop de verweten handeling werd verricht - Gevolg - (Geen) onoverkomelijke dwaling

P.22.1220.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18 AC nr. ...

Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien, tenzij de redenen voor de wraking later zijn ontstaan en indien de zaak bij verzoekschrift is ingediend vooraleer op het verzoekschrift een beschikking is gegeven; uit de tekst en de geest van deze bepaling, de schorsende werking die een wrakingsverzoek in de regel heeft en de aard van de procedure voor het onderzoeksgerecht, volgt dat indien een partij meent dat er een wrakingsgrond bestaat met betrekking tot de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling die moeten oordelen over het hoger beroep tegen een raadkamerbeschikking van buitenvervolgingstelling, zij die wrakingsgrond zo snel als mogelijk moet aanvoeren nadat die haar ter kennis is gekomen en in elk geval uiterlijk op de eerste rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waar die leden zetelen.

- Vordering tot wraking - Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek - Termijn binnen dewelke de wraking moet worden ingediend - Doelstelling - Wraking van de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 863 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat in alle gevallen waarin de ondertekening is vereist voor de geldigheid van een proceshandeling het gebrek van de handtekening kan worden geregulariseerd ter rechtszitting of binnen een door de rechter vastgestelde termijn; die bepaling laat echter niet toe om het verzuim van de bij artikel 835 Gerechtelijk Wetboek verplichte ondertekening door een advocaat met de vereiste beroepservaring voor het indienen van een wrakingsverzoek, dat bij toepassing van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek dient te worden ingediend zo snel als mogelijk na het bekend worden van de wrakingsgrond en uiterlijk op de rechtszitting waarop de zaak zou worden behandeld, na die rechtszitting te regulariseren zodat het wrakingsverzoek niet ontvankelijk is.

- Vordering tot wraking - Artikelen 833 en 835 Gerechtelijk Wetboek - Akte van wraking niet ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie - Verzoek tot regularisering op basis van artikel 863 Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Gevolg - Ontvankelijkheid

- Artt. 833, 835 en 863 Gerechtelijk Wetboek

Volgens artikel 835 Gerechtelijk Wetboek wordt de vordering tot wraking ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die wordt ondertekend door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven en de vereiste dat enkel advocaten met de nodige beroepservaring een wrakingsverzoek kunnen indienen is ingegeven door de wil van de wetgever niet wel overwogen wrakingsverzoeken te vermijden, gelet op de verstoring die dergelijke verzoeken hebben voor de goede werking van het gerecht.

- Vordering tot wraking - Artikel 835 Gerechtelijk Wetboek - Voorwaarden - Akte neergelegd ter griffie ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie - Doelstelling

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0280.N 9 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220909.1N.2 AC nr. ...

Artikel XIV.50, 26° WER, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan door de wet van 15 april 2018, betreft de totstandkoming van de overeenkomst en is niet van toepassing op een partijbeslissing die de uitvoering van de overeenkomst betreft.

- Ereloon - Partijbeslissing - Onrechtmatig beding

- Art. 446ter, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. XIV.50, 26° Wetboek van economisch recht

De precontractuele informatieverplichting omtrent de prijsberekening, zoals vervat in toenmalig artikel XIV.3, 3° WER, als omzetting van artikel 5.1, c) Richtlijn Consumentenrechten 2011/83/EU, is op zich verzoenbaar met een partijbeslissing omtrent het ereloon van een advocaat in de zin van artikel 446ter Gerechtelijk Wetboek indien deze informatieverplichting wordt nageleefd; een schending van die informatieverplichting leidt tot precontractuele aansprakelijkheid en maakt een fout uit in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek en wordt als dusdanig gesanctioneerd.

- Ereloon - Partijbeslissing - Precontractuele informatieverplichting

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 446ter Gerechtelijk Wetboek
- Art. 5.1, c) Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richt
- Art. XIV.3, 3° Wetboek van economisch recht

C.21.0346.N 9 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220909.1N.3 AC nr. ...

De in artikel 446ter, eerste en tweede lid, Gerechtelijk Wetboek uitgedrukte wil van de wetgever dat de rechter het ereloon van een advocaat kan matigen indien het niet in bescheidenheid en met billijke gematigdheid werd begroot, strekt ertoe het vertrouwen van de rechtszoekende in de advocatuur en bij uitbreiding in de justitie in het algemeen te versterken; aldus betreft zij de juridische grondslagen van de maatschappij en raakt zij de openbare orde (1). (1) Zie Cass. 30 juni 2016, AR F.15.0014.N, AC 2016, nr. 437; Cass. 10 september 2015, AR C.12.0533.N-C.12.0597.N, AC 2015, nr. 500; Cass. 29 april 2011, AR C.10.0183.N, AC 2011, nr. 288; Cass. 29 november 2007, AR C.07.0173.N, AC 2007, nr. 596; Cass. 25 april 2002, AR C.00.0373.N, AC 2002, 1117, met concl. van advocaat-generaal D. THIJS; Cass. 10 maart 1994, AR 9669, AC 1994, nr. 114; Cass. 28 september 1979, AC 1979-80, nr. 66; Cass. 10 november 1978, AC 1979, 299; Cass. 15 maart 1968, AC 1968, 936; Cass. 22 december 1949, AC 1950, 244; Cass. 5 mei 1949, AC 1949, 298; Cass. 9 december 1948, AC 1948, 615.

- Ereloon - Matiging - Openbare orde

- Art. 446ter, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0004.N 9 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220909.1N.7 AC nr. ...

De bepaling van het ereloon door een advocaat overeenkomstig artikel 446ter Gerechtelijk Wetboek is een partijbeslissing die, wanneer zij wordt betwist, door de rechter kan worden gematigd indien zij kennelijk onredelijk is; de rechter mag zich hierbij niet in de plaats van de advocaat stellen, maar beschikt enkel over een marginaal toetsingsrecht.

- Ereloon - Marginaal toetsingsrecht

- Art. 446ter Gerechtelijk Wetboek

C.21.0168.F 3 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220603.1F.7 AC nr. ...

De advocaat kan bijgevolg de overeenkomst met de cliënt te allen tijde beëindigen, zonder opzegging en zonder zijn beslissing te moeten verantwoorden, onverminderd zijn verplichting om zich ervan te vergewissen dat de cliënt voldoende tijdig om schade te voorkomen, bijstand van een andere advocaat zal kunnen vinden.

- Regels die de uitoefening van het beroep van advocaat beheersen - Regels met betrekking tot de onafhankelijkheid van de advocaat - Aard van die regels - Toepassingssfeer - Overeenkomst met de cliënt

De omstandigheid dat de verzekeringsnemer, aan wie schade is toegebracht waarvoor de verzekerde aansprakelijk is, partij is bij de verzekeringsovereenkomst, sluit zijn hoedanigheid van benadeelde niet uit (1). (1) Cass. 25 september 2003, AR C.03.0139.N, AC 2003, nr. 456, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal BRESSELEERS; Cass. 3 februari 2017, AR C.03.0139.N, AC 2017, nr. 83.

- Regels die de uitoefening van het beroep van advocaat beheersen - Regels met betrekking tot de onafhankelijkheid van de advocaat - Aard van die regels - Toepassingssfeer

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Een beperking van het recht van toegang tot de advocaat leidt evenwel bij afwezigheid van dwingende redenen niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM; het staat aan de rechter te onderzoeken of in het licht van de omstandigheden van de zaak de beperking van het recht van toegang tot de raadsman de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast; bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over hun betrouwbaarheid en de juistheid in het licht van de omstandigheden waarin ze werden verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat tijdens het verhoor - Criteria vooropgesteld in het arrest Beuze van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 9 november 2018 - Toepassing van de criteria op verhoren afgenomen vóór het arrest Beuze - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM en uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in het bijzonder met het arrest Beuze t/ België van 9 november 2018 vereist dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door opsporingsambtenaren; het recht van toegang tot het verhoren houdt in dat de advocaat tijdens het vooronderzoek bij de verhoren fysiek mag aanwezig zijn, wat moet toelaten een effectieve en concrete bijstand te verlenen en erop toe te zien dat het recht van verdediging niet wordt miskend; dit recht van toegang tot de advocaat kan een verdachte enkel worden ontzegd indien daartoe dwingende redenen zijn; dat zal slechts uitzonderlijk het geval zijn, die redenen hebben noodzakelijk een tijdelijk karakter en ze kunnen slechts worden aangenomen op grond van een specifieke beoordeling van de omstandigheden van de zaak, zoals de dringende noodzaak om in een bepaalde zaak een ernstige aantasting van het leven, de vrijheid of de fysieke integriteit te voorkomen; een beperking van het recht op toegang op een wettelijke en dus algemene, verplichte en systematische basis vormt als dusdanig geen dwingende reden (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Inhoud en doel van deze waarborg - Beperking van de waarborg wegens dwingende redenen

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0497.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.15 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een beslissing gewezen op een overeenkomstig artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling door een vreemdeling wiens uitlevering wordt gevraagd, wordt geregeld door de gemeenrechtelijke bepalingen betreffende het cassatieberoep in strafzaken; uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat een cassatieberoep in strafzaken in principe slechts kan worden ingesteld door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III van het Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep ingesteld door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door het afleggen van een verklaring aan de gemachtigde van de directeur van de gevangenis waar hij is opgesloten, niet ontvankelijk is (1). (1) Cass. 22 juni 2021, AR P.21.0809.N, AC 2021, nr. 471 Het is vaste rechtspraak van het Hof dat het cassatieberoep inzake uitlevering wordt beheerst door de gemeenrechtelijke bepalingen en niet door de wet op de voorlopige hechtenis – zie Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0589.N, AC 2018, nr. 382; Cass. 5 september 2017, AR P.17.1167.N, AC 2017, nr. 689; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140, T. Strafr. 2012/3, p. 172 en noot T. DECAIGNY, RW 2012-13/9, pp. 341-344 en noot S. DEWULF, "De bijzondere regeling voor het toezicht op de uitleveringsdetentie"; A. WINANTS, "Uitlevering: De voorlopige aanhouding", Comm. Strafr. (aanpassing april 2022), nr. 40.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Advocaat houder van het getuigschrift opleiding in cassatieprocedures - Uitlevering - Vorm van het cassatieberoep - Uitleveringswet 1874 - Artikel 5, vierde lid - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Afwijzing door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door een verklaring aan de gemachtigde van de gevangenisdirecteur

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

D.21.0026.F 25 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220325.1F.8 AC nr. ...

De feitenrechter moet beoordelen of de aangevoerde omstandigheden dermate buitengewoon zijn dat ze een inschrijving op het tableau van de Orde na een beslissing tot schrapping verantwoorden.

- Tuchtrecht - Latere aanvraag tot nieuwe inschrijving - Buitengewone omstandigheden - Beroep - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 472 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1300.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.16 AC nr. ...

Uit het arrest van het Europees Hof van de Rechten van de Mens van 9 november 2018 (Beuze t. België, verz. 71409/10) blijkt dat, wanneer de beperking van het recht op toegang tot een raadsman niet wordt verantwoord door dwingende redenen, het aan de rechter toekomt te onderzoeken of, in het licht van de omstandigheden van de zaak, die beperking al dan niet heeft geleid tot een onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel; die beoordeling van het eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel mag met name de volgende factoren in aanmerking nemen, voor zover ze, gelet op de omstandigheden van de zaak, relevant zijn: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte, bijvoorbeeld omwille van zijn leeftijd of zijn geestelijk vermogen; de wettelijke regeling die bij de procedure voor de vonnisfase hoort en de toelaatbaarheid van de bewijzen in die fase, alsook het al dan niet eerbiedigen van die wettelijke regeling, met dien verstande dat, wanneer een zogenaamde uitsluitingsregel van toepassing is, het zeer onwaarschijnlijk is dat de rechtspleging in haar geheel als oneerlijk zal worden beoordeeld; de vraag of de betrokkene al dan niet over de mogelijkheid beschikt om de authenticiteit van de verzamelde bewijzen te betwisten en zich tegen de overlegging ervan te verzetten; de kwaliteit van de bewijzen en het al dan niet bestaan van twijfels over hun betrouwbaarheid of hun juistheid, gelet op de omstandigheden waarin ze werden verkregen; in het geval van onrechtmatig verzamelde bewijzen, de onwettigheid van die bewijzen en, wanneer deze voortkomt uit een schending van een ander artikel van het Verdrag, de aard van de vastgestelde schending; in het geval van een verklaring, de aard ervan en de vraag of ze dadelijk werd ingetrokken of verbeterd; het gebruik dat van de bewijzen werd gemaakt en, inzonderheid, of ze een overwegend of belangrijk deel van de stukken à charge uitmaken waarop de veroordeling werd gegrond, alsook de bewijskracht van de andere gegevens in het dossier; de vraag of de schuld door beroepsmagistraten, door lekenrechters of door gezworenen werd beoordeeld en de inhoud van de opdrachten en de toelichtingen die aan laatstgenoemden zouden zijn gegeven; de mate waarin, in het openbaar belang, dat specifieke misdrijf onderzocht moet worden en de dader bestraft moet worden; het bestaan van andere procedurele waarborgen in het interne recht en in de interne praktijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

- Strafzaken - Artikel 6.3.c EVRM - Recht op een eerlijk proces - Recht op toegang tot een advocaat - Schending - Gevolg - Eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het door de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat een verdachte bij zijn verhoor door de politie toegang heeft tot een advocaat indien hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, in de zin die het Europees Hof aan dat begrip geeft, wat bijvoorbeeld het geval is wanneer de betrokkene van zijn vrijheid is beroofd omdat hij ervan wordt verdacht een misdrijf te hebben gepleegd en hij daarover wordt ondervraagd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

- Strafzaken - Artikel 6.3.c EVRM - Recht op toegang tot een advocaat - Draagwijdte - Van zijn vrijheid beroofde verdachte

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De door het artikel 6.3.c EVRM minimaal gewaarborgde rechten zijn geen doel op zich; ze dragen bij tot het vrijwaren van het eerlijk karakter van de strafprocedure in haar geheel, zodat de beperking van het recht op toegang tot een advocaat niet zonder meer leidt tot schending van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

- Strafzaken - Artikel 6.3.c EVRM - Recht op een eerlijk proces - Recht op toegang tot een advocaat - Doel

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Aangezien uit de redenen van het arrest van het hof van beroep blijkt dat, enerzijds, dat hof de zelfincriminerende verklaringen heeft geweerd die de beklaagde zonder de bijstand van een advocaat heeft afgelegd en deze, effectief, op geen enkele wijze, in aanmerking heeft genomen om te oordelen of er, niettegenstaande de geweerde zelfincriminerende verhoren, een geheel van ernstige, precieze en met elkaar overeenstemmende vermoedens bestond die boven alle twijfel verheven was en tot de vaststelling van de schuld van de beklaagde kon leiden, en, dat, anderzijds, de appelrechters de gevolgen hebben onderzocht die deze verklaringen, die door een kwetsbare persoon zijn afgelegd, voor het eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel hebben gehad, waarbij zij de andere, voor deze zaak relevante factoren in aanmerking hebben genomen die het Europees Hof van de Rechten van de Mens in zijn arrest van 9 november 2018 heeft vermeld (Beuze t. België, verz. 71409/10), verantwoordt het hof van beroep zijn beslissing dat de beperking van de toegang tot een advocaat in de aan het proces voorafgaande fase, wat de zaak zelf betreft, niet strijdig is met de grond van de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, naar recht; hieruit volgt ook dat de schending van het door artikel 6.3.c EVRM gewaarborgde recht op toegang tot een advocaat, in dit geval het gebrek aan bijstand van een advocaat tijdens de verhoren van de in voorlopige hechtenis geplaatste beklaagde, niet het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden beslissing bestaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

- Strafzaken - Artikel 6.3.c EVRM - Recht op een eerlijk proces - Recht op toegang tot een advocaat - Schending - Gevolg - Voorwaarde voor de heropening van de rechtspleging - Met het Verdrag strijdige beslissing over de zaak zelf - Schending als gevolg van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat - Bestreden arrest dat de zelfincriminerende verklaringen weert die zonder advocaat zijn afgelegd - Arrest dat aan de vereisten van de rechtspraak van het Europees Hof voldoet

- Artt. 442quater en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.1324.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.8 AC nr. ...

De curator van het faillissement die een advocaat is, houder van het in artikel 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift van opleiding in cassatieprocedures, mag zelf namens de gefailleerde rechtspersoon de verklaring van cassatieberoep en de memorie ondertekenen; hij is niet verplicht hiertoe een beroep te doen op een andere advocaat die houder is van het getuigschrift (1). (1) Zie, op datum in Pas., de op dit punt andersluidende concl. van het OM dat hiervoor verwees naar Cass. 30 juni 2021, AR P.21.0214.F, AC 2021, nr. 492, betreffende de lasthebber ad hoc, met andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM; de eiseres voerde met name aan dat de curator, anders dan de lasthebber "ad hoc", een gerechtsmandataris is en dat zij in deze zaak als burgerlijke partij optrad tegen de bestuurder van de gefailleerde vennootschap, de enige beklaagde. (M.N.B.) (Impliciete oplossing)

- Gefailleerde rechtspersoon - Cassatieberoep in strafzaken - Curator die advocaat is, houder van het getuigschrift - (Geen) verplichting om een beroep te doen op een andere advocaat, houder van het getuigschrift, om de verklaring van cassatieberoep en de memorie te ondertekenen

- Artt. XX.122 en XX.132 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Artt. 425 en 429 Wetboek van Strafvordering

D.21.0013.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.1 AC nr. ...

De wet bepaalt niet dat de klager, die gebruik wenst te maken van zijn recht om gehoord te worden in de tuchtprocedure ten laste van een advocaat, enkel persoonlijk kan gehoord worden, en sluit niet uit dat de klager, die wordt bijgestaan door een advocaat, via die advocaat namens hem wordt gehoord (1). (1) Zie concl. OM.

- Tuchtprocedure ten laste van een advocaat - Klager - Recht om gehoord te worden - Modaliteiten

- Art. 459, § 2, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Een advocaat mag zich bij de uitvoering van een rechterlijke beslissing in een zaak waarin hij weet dat de tegenpartij wordt bijgestaan door een advocaat, niet rechtstreeks tot die tegenpartij richten, tenzij de advocaat van de tegenpartij daartoe uitdrukkelijk zijn toestemming heeft gegeven en op voorwaarde dat hij daarvan op de hoogte wordt gehouden (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitvoering van een rechterlijke beslissing - Deontologie - Verbod tot rechtstreeks contact met de tegenpartij

- Art. 102 Codex Deontologie voor Advocaten

C.21.0040.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.2 AC nr. ...

De taak van een advocaat eindigt wanneer hijzelf of zijn cliënt op ondubbelzinnige wijze de lastgeving beëindigt, ook al stelt de advocaat nadien nog handelingen ingevolge die beëindiging.

- Vordering tot betalen van kosten en ereloon - Verjaringstermijn - Aanvangspunt - Einde van de taak van de advocaat

- Art. 2267bis, § 2 Oud Burgerlijk Wetboek

D.21.0014.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.1 AC nr. ...

Artikel 456, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek voorziet, ten aanzien van de daarin aangewezen advocaten, een grond tot onttrekking van de zaak aan de tuchtraad, waarvan de berechting wordt toegekend aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep.

- Tuchtrechtelijke tekortkoming - Territoriale bevoegdheid - Tuchtraad in elk hof van beroep - Beginsel - Advocaten behorend tot de ordes van het rechtsgebied van het betrokken hof van beroep - Exceptie - Advocaten bedoeld in artikel 456, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Tuchtraad van een ander rechtsgebied - Kwalificatie van de exceptie

- Art. 456, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

De beslissing van de voorzitter van de tuchtraad van beroep die tot gevolg heeft dat het geschil onttrokken wordt aan de natuurlijke rechter van de betrokken advocaat en aan een andere rechter wordt toegekend, is geen ordemaatregel in de zin van artikel 1046 Gerechtelijk Wetboek.

- Tuchtrechtelijke tekortkoming - Territoriale bevoegdheid - Advocaten bedoeld in artikel 456, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Tuchtraad van een ander rechtsgebied - Beslissing van de voorzitter van de tuchtraad van beroep - Kwalificatie van die beslissing

- Artt. 456, vierde lid, en 1046 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0553.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.19 AC nr. ...

Een afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde, valt onder het beroepsgeheim van de advocaat van de tweede medebeklaagde en de inhoud van een dergelijk gesprek mag op grond van artikel 90sexies, § 3, Wetboek van Strafvordering niet worden opgetekend (1). (1) Het OM had in deze zaak geconcludeerd tot verwerping van het cassatieberoep op grond van de overweging dat derden zich niet konden beroepen op een miskenning van het beroepsgeheim in dit geval, naar analogie met de cassatierechtspraak inzake de niet-derdenwerking van de Salduz-regeling inzake bijstand van een advocaat.

- Beroepsgeheim - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

- Beroepsgeheim - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

Onder het beroepsgeheim van een advocaat valt op grond van de bepaling van artikel 458 Strafwetboek alle informatie waarvan de kennisname is gebeurd tijdens de uitoefening van de functie van advocaat, terwijl hij wegens die hoedanigheid werd aangesproken, voor zover deze informatie in een redelijk verband staat met de uitoefening van de functie en de informatie inherent vertrouwelijk is of expliciet of impliciet onder de voorwaarde van geheimhouding is toevertrouwd aan de advocaat (1). (1) D. VAN GERVEN en J.-P. BUYLLE, "Grondslag en draagwijdte van het beroepsgeheim van de advocaat in het belang van de cliënt", RW 2011-12/38, 162-168; J. STEVENS, "De praktijk van het beroepsgeheim", Het beroepsgeheim in vraag gesteld, Studiedag Nederlandse orde van advokaten bij de balie te Brussel, 19 april 2002; R. VERSTRAETEN, "Beroepsgeheim en verdediging", in Liber Amicorum Jean-Pierre Debandt, Brussel, Bruylant, 2004, pp. 265-280.

- Beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek

- Beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek

Volgens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan enkel tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement worden besloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, of de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; de naleving van de in artikel 90sexies, § 3, Wetboek van Strafvordering bepaalde regeling wordt niet gesanctioneerd met nietigheid, zodat de beslissing waarbij de schuldigverklaring van een beklaagde aan de telastleggingen stoelt op een afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde, zonder na te gaan of het aldus onregelmatig verkregen bewijs de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast dan wel of het gebruik van dat bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces, niet naar recht is verantwoord (1). (1) F. LUGENTZ, "La sanction de l'irrégularité de la preuve en matière pénale après la loi du 24 octobre 2013", JT 2015, p. 185; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 9de ed., 2021, la charte, pp. 1345-1365.

- Beroepsgeheim - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

- Beroepsgeheim - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

- Beroepsgeheim - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

- Beroepsgeheim - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

Artikel 47bis, § 6, 9), Wetboek van Strafvordering bepaalt dat er tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die is gegrond op verklaringen die hij heeft afgelegd in strijd met bepalingen betreffende het recht op voorafgaandelijk vertrouwelijk overleg of bijstand door een advocaat tijdens het verhoor; die rechten worden miskend wanneer er over hun bestaan geen mededeling werd gedaan, wanneer deze werd gedaan onder zodanige omstandigheden dat hun toepassing onmogelijk is gebleken of wanneer een materiële belemmering de toepassing ervan heeft verhinderd (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

- Strafzaken - Bijstand door de advocaat - Verhoor als verdachte - Verklaring afgelegd met miskenning van het recht op bijstand van een advocaat - Sanctie - Recht op voorafgaandelijk vertrouwelijk overleg of bijstand door een andvocaat tijdens het verhoor - Miskenning

- Art. 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering

De stopzetting van het verhoor en de mededeling van de in paragraaf 2 van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering bedoelde rechten, namelijk vormvoorschriften die op grond van paragraaf 6, 5), van dit artikel zijn vereist, hebben betrekking op het verhoor van een persoon die aanvankelijk niet als verdachte werd verhoord en waarvan blijkt dat hem feiten ten laste kunnen worden gelegd (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

- Strafzaken - Bijstand van de advocaat - Verhoor van een persoon - Recht van een verhoorde persoon - Artikel 47bis, § 6, 5), Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied

- Art. 47bis, §§ 2 en 6, 5) Wetboek van Strafvordering

Wanneer een verdachte werd gehoord volgens de vormvoorschriften voor het verhoor van een niet van zijn vrijheid beroofde verdachte, terwijl hij dat wel was, maar om een andere reden, is die onregelmatigheid niet substantieel aangezien die niet verhindert dat de beklaagde de mededeling van zijn rechten betreffende het vertrouwelijk overleg en de bijstand van een advocaat als bijlage bij de oproeping heeft gekregen (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

- Strafzaken - Bijstand van de advocaat - Verhoor als verdachte - Verdachte opgesloten om andere reden - Verhoor volgens de vormvoorschriften voor het verhoor van een niet van zijn vrijheid beroofde verdachte

- Art. 24bis/1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Wanneer de verdachte de schriftelijke oproeping heeft ontvangen, waardoor het vermoeden is ontstaan dat hij zijn bijstand door een advocaat had geregeld en dat die oproeping op de griffie van de gevangenis werd neergelegd op 17 april 2019, terwijl het verhoor had plaatsgevonden op 19 april 2019, dus meer dan één vrije dag tussen die twee data, dient de in artikel 2bis, § 2 en § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalde procedure niet te worden toegepast (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

- Strafzaken - Bijstand door de advocaat - Verhoor als verdachte - Verdachte opgesloten om andere reden - Schriftelijke oproeping voor het verhoor - Oproeping die het vermoeden doet onstaan dat de verdachte zijn bijstand door een advocaat had geregeld - Oproeping die meer dan één vrije dag van tevoren is overgemaakt

- Artt. 2bis, §§ 2 en 3 en 24bos/1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0881.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.15 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de overmacht ter rechtvaardiging van een na het verstrijken van de termijn aangetekend verzet, kan de rechter rekening houden met de omstandigheid dat de verzetdoende partij niet aannemelijk maakt dat hij aan zijn advocaat de opdracht heeft gegeven om verzet aan te tekenen.

- Strafzaken - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Opdracht aan de raadsman om verzet aan te tekenen - Aannemelijk maken van die opdracht

- Strafzaken - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Opdracht aan de raadsman om verzet aan te tekenen - Aannemelijk maken van die opdracht

P.21.0214.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.10 AC nr. ...

De lasthebber ad hoc die overeenkomstig artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wordt aangesteld wanneer een rechtspersoon en zijn bevoegde vertegenwoordiger worden vervolgd voor dezelfde strafrechter wegens dezelfde of samenhangende feiten, staat niet gelijk aan de gerechtsmandataris en is niet de raadsman van de rechtspersoon, maar wordt in de plaats van het eigenlijk orgaan van die rechtspersoon gesteld, zelfs al is hij slechts qualitate qua bij het geding betrokken; de hoedanigheid van advocaat-houder van het getuigschrift van de ad-hoclasthebber ontslaat hem bijgevolg niet van de verplichting om, vóór het indienen van het cassatieberoep en het neerleggen van de memorie, een beroep te doen op de in de voormelde artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde bijstand (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2021, nr. 492.

- Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc die ook advocaat-houder van het getuigschrift is - Ondertekening van de akte van voorziening en memorie

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0397.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.1 AC nr. ...

De uitoefening van het door artikel 10.1 EVRM gewaarborgde recht op vrijheid van meningsuiting die de vrijheid omvat om inlichtingen of denkbeelden door te geven en plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan krachtens artikel 10.2 EVRM worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, welke bij de wet worden voorzien, en die in een democratische samenleving nodig zijn, onder meer tot bescherming van de goede naam of de rechten van anderen en een beperking van de vrijheid van meningsuiting is nodig in een democratische samenleving wanneer zij beantwoordt aan een dwingende sociale noodwendigheid, op voorwaarde dat de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel en de beperking verantwoord is op grond van relevante en toereikende motieven; de rechter die oordeelt dat er evenredigheid is tussen het strafbaar stellen van bedreigingen in zin van artikel 330 Strafwetboek en smaad door bedreigingen in de zin van artikel 275 Strafwetboek, die een advocaat tijdens de behandeling van een strafzaak uit tegen een lid van het openbaar ministerie, en het beoogde doel, met name het vrijwaren van de integriteit van de leden van het openbaar ministerie die in volle vrijheid en onafhankelijkheid de strafvordering moeten kunnen uitoefenen in het belang van de maatschappij, hoeft die beoordeling niet verder te concretiseren in het licht van de bijzondere omstandigheden van de zaak (1). (1) Het EHRM heeft zich over de vraag of bedreigingen onder de vrijheid van meningsuiting vallen en zo ja, onder welke voorwaarden nog niet moeten uitspreken. Wel werd reeds veelvuldig in het kader van geschillen waarbij boetes werden opgelegd voor smaad of laster, geoordeeld dat beledigende en lasterlijke uitspraken, ook ten aanzien van welbepaalde individuen, onder de ruime bescherming van artikel 10, § 1 EVRM vallen. Bij het afwegen of een dergelijke boete een geoorloofde beperking vormt op de vrijheid van meningsuiting, maakt het EHRM een afweging tussen verschillende factoren, waaronder de inhoud of aard van de meningsuiting, het onderscheid tussen feitelijke data en waardeoordelen, de intentie van de gewraakte meningsuiting, de gevolgen, de proportionaliteit van de overheidsinmenging, de zwaarte van de bestraffing, ... Zie JACOBS, WHITE and OVERY, The European Convention on Human Rights, 7th ed., Oxford, 2017, Ch. 18.; J. VANDE LANOTTE en Y. HAECK, Handboek EVRM, II, Intersentia, 2004, 901-902. Een aantal arresten heeft specifiek betrekking op lasterlijke of beledigende uitspraken tijdens het pleidooi van een advocaat: EHRM 21 maart 2002, nr. 31611/96, Nikula t. Finland; EHRM (grote kamer) 15 december 2005, nr. 73797/01, Kyprianou t Cyprus; EHRM (grote kamer) 23 april 2015, nr. 29369/10, Morice t. Frankrijk; EHRM 12 januari 2016, nr. 48074/10, Rodriguez Ravelo t. Spanje; EHRM 8 november 2018, nr. 2782/12, Narodni List t. Kroatië.

- Behandeling van een strafzaak - Bedreigingen en smaad door bedreigingen tegen een lid van het openbaar ministerie - Strafbaarstelling ingevolge de artikelen 275 en 330 Strafwetboek - Vrijheid van meningsuiting - Beperking van de vrijheid van meningsuiting - Voorwaarden - Evenredigheid tussen het aangewende middel en het

beoogde doel - Beoordeling door de rechter - Concretisering in het licht van de omstandigheden van de zaak

- Art. 275 Strafwetboek

- Art. 10.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 10.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0069.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.1 AC nr. ...

Door de ondertekening van de memorie te laten voorafgaan door de vermelding "op vordering en uitdrukkelijk verzoek van eisers in cassatie" wijst de advocaat erop dat hij de memorie uitsluitend op vraag van de eisers heeft ondertekend en dat hij zich de inhoud ervan niet eigen maakt; dit is niet bestaanbaar met de doelstelling van de wet, namelijk dat de ondertekenende advocaat weloverwogen instemt met de inhoud van de memorie en die tot de zijne maakt, zodat de memorie, die is ondertekend door een raadsman "op vordering en uitdrukkelijk verzoek van eisers in cassatie", zelfs indien die houder is van het getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken, niet ontvankelijk is (1). (1) Zie Cass. 3 november 2015, AR P.15.0311.N, AC 2015, nr. 648, met andersluidende concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal Decreus.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Memorie - Ondertekening van de memorie op vordering en uitdrukkelijk verzoek van eisers - Draagwijdte - Gevolg

Volgens de artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan het cassatieberoep in strafzaken, behoudens in hier niet toepasselijke gevallen, slechts worden ingesteld door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III van het Wetboek van Strafvordering en kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die door een dergelijke advocaat is ondertekend; met die verplichting wilde de wetgever vermijden dat cassatieberoepen in strafzaken te lichtzinnig zouden worden ingesteld en memories met cassatiemiddelen te lichtzinnig zouden worden ingediend en van een advocaat, houder van het getuigschrift, wordt verwacht dat hij de partijen die cassatieberoep in strafzaken wensen in te stellen en die een memorie wensen in te dienen, wijst op het specifieke karakter van het cassatieberoep en de bijzondere taak die de grondwetgever aan het Hof van Cassatie heeft opgedragen als instantie die de wettigheid van de bestreden rechterlijke beslissing toetst zonder in de beoordeling van de feiten zelf te treden (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2021, AR P.20.1191.N, AC 2021, nr. 123, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal Winants.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Memorie - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Doelstelling - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.21.0423.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.21 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikelen 2bis, § 2, en 16, § 2, vierde lid, Voorlopige hechteniswet volgt niet dat de door artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige hechteniswet voorgeschreven verwittiging van de advocaat van de plaats en uur van de ondervraging door de onderzoeksrechter noodzakelijk dient te gebeuren via de permanentiedienst van de balie, bedoeld in artikel 2bis, § 2, Voorlopige hechteniswet.

- Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Ondervraging door de onderzoeksrechter - Bijstand van een raadsman - Verwittiging raadsman

- Artt. 2bis, § 2, en 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

C.19.0350.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.9 AC nr. ...

Indien er een reden van onverenigbaarheid bestaat, kan zij enkel de weglating van de advocaat tot gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM.

- Drijven van handel of nijverheid - Onverenigbaarheid

- Art. 437, eerste lid, 3°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

D.20.0008.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.3 AC nr. ...

De schrapping van het tableau van de advocaten is een tuchtrechtelijke sanctie die naar intern recht niet wordt gekwalificeerd als een strafrechtelijke sanctie, die enkel geldt voor advocaten en ertoe strekt de eer van de Orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, te handhaven, en is bijgevolg geen strafsanctie in de zin van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

- *Tuchtsanctie - Schrapping van het tableau - Aard*

- Artt. 455, 456, eerste lid, en 460, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0062.F 18 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.6 AC nr. ...

Uit artikel 23 Grondwet volgt dat de juridische bijstand een openbare dienst is die door de eiser gefinancierd en georganiseerd moet worden en dat de eiser de verhuis- en inrichtingskosten van de lokalen van het bureau voor juridische bijstand niet voor zijn rekening dient te nemen, maar de verweerder wel lokalen ter beschikking moet stellen die geschikt zijn voor de uitoefening van die openbare dienst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 204.

- *Tweedelijnsbijstand - Openbare dienst - Belgische Staat - Verplichting tot financiering en organisatie - Inhoud*

- Art. 508/19bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0271.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.9 AC nr. ...

In geval van vernietiging van een reglement van de Orde van Vlaamse Balies of van de Ordre des Barreaux francophones et germanophone op grond van artikel 611 Gerechtelijk Wetboek, verdwijnt het vernietigde reglement uit de rechtsorde en wordt het geacht nooit te hebben bestaan zodat het geen rechtsgrond kan opleveren tot het opleggen van de maatregelen die erin zijn opgenomen (1). (1) Zie Cass. 18 september 2020, AR C.18.0353.N, AC 2020, nr. 555.

- *Orde - Reglement van de Orde - Nietigverklaring*

- Art. 611 Gerechtelijk Wetboek

P.20.1191.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.13 AC nr. ...

Overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, moet ook een partij die zelf advocaat is en zelfs als die houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures in strafzaken, een beroep doen op een ander advocaat houder van het bedoelde getuigschrift om cassatieberoep in strafzaken in te stellen en om zijn middelen in een door die advocaat ondertekende memorie aan te voeren aangezien alleen van een dergelijk advocaat kan worden verwacht dat hij, zonder zelf in de zaak enig belang te hebben dat zijn perceptie over de feiten en het recht kan vertekenen, met voldoende afstand en terughoudendheid cassatiemiddelen kan aanvoeren met een redelijke kans op slagen en deze verplichting dient gelet op de bijzondere aard en de rol van het Hof van Cassatie in strafzaken, een wettig doel, namelijk een behoorlijke rechtsbedeling en die verplichting is niet disproportioneel met het beoogde doel (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- *Cassatieberoep in strafzaken - Partij die advocaat is - Voorziening in cassatie en memorie - Draagwijdte*

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- *Cassatieberoep in strafzaken - Partij die advocaat is - Voorziening in cassatie en memorie - Draagwijdte*

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.18.0341.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.1 AC nr. ...

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel; wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662; Cass. 22 juni 2017, AR C.13.0151.F, AC 2017, nr. 412, met concl. OM op datum in Pas.

- Hernieuwing - Nietig verzoek tot huurhernieuwing - Veroordeling van de huurder tot teruggave van het pand - Contractuele aansprakelijkheid - Handelshuur - Fout van de advocaat van de huurder - Schade - Voorwerp

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0076.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.12 AC nr. ...

Artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet verplicht de onderzoeksrechter, die wordt geconfronteerd met de onaangekondigde afwezigheid van de correct verwittigde advocaat van de inverdenkinggestelde, niet om ambtshalve maatregelen te nemen opdat de inverdenkinggestelde tijdens de ondervraging alvorens een bevel tot aanhouding te verlenen, alsnog zou worden bijgestaan door een andere advocaat; de fundamentele aard van het bijstandsrecht doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie Cass. 5 juli 2017, AR P.17.0738.N, AC 2017, nr. 433.

- Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Recht op bijstand van een advocaat - Verwittiging van de advocaat - Onaangekondigde afwezigheid van de advocaat

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist enkel dat een verdachte tijdens zijn verhoor door de politie de bijstand van een advocaat kan genieten wanneer hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt (1); de rechter beoordeelt onaantastbaar of het verhoor van de beklaagde door de onderzoekers, dat tijdens het gerechtelijk onderzoek heeft plaatsgehad zonder de bijstand van een advocaat, de miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg heeft gehad (2) en het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die hiermee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (3). (1) Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176, §§ 80-81 en verwijzingen in noten; zie Cass. 21 mei 2019, AR P.19.0045.N, AC 2019, nr. 304. (2) Zie ibid. (3) In deze zaak vonden de betwiste verhoren plaats vóór de inwerkingtreding van de zogeheten "Salduz-wet" van 13 augustus 2011 tot wijziging van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering; zie Cass. 5 februari 2020, AR P.19.0623.F, AC 2020, nr. 103, en concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2020, §§ 422-441, in het bijzonder § 437 en § 440-441: volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, "l'absence de raisons impérieuses n'emporte pas à elle seule violation de l'article 6 de la Convention. Il faut statuer sur l'existence ou non d'une violation du droit à un procès équitable en tenant compte de la procédure dans son ensemble et en considérant que les droits énoncés à l'article 6, § 3, sont non pas des fins en soi mais des aspects particuliers du droit général à un procès équitable" (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 262; Simeonovi t. Bulgarije [GC], § 118), en "l'équité globale du procès doit être examinée en tenant compte, le cas échéant, des facteurs non limitatifs énumérés [par la Cour]" (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 274; Beuze t. België [GC], 9 november 2018, nr. 71409/10, § 150; Sitnevskiy en Chaykovskiy t. Oekraïne, §§ 78-80).

- Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Artikel 6.1, EVRM - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0760.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de appellant, ter rechtvaardiging van de ontvankelijkheid van zijn laattijdig hoger beroep, voor het gerecht in hoger beroep aanvoert dat hij zijn vorige raadsman had opgedragen hoger beroep in te stellen, dat deze een fout heeft begaan door zijn opdracht niet na te komen, dat die tekortkoming hem pas na het verstrijken van de wettelijke termijn ter kennis is gebracht en hij onmiddellijk alles in het werk heeft gesteld om de procedure te regulariseren, maar niet de omstandigheden verduidelijkt waarin zijn raadsman geen hoger beroep heeft ingesteld binnen de wettelijke termijn, kan het hof van beroep dat verweer afwijzen op grond dat de dwaling of de nalatigheid van de advocaat geen overmacht uitmaakt (1). (1) Dwaling of nalatigheid van de advocaat levert in de regel geen overmacht op die de ontvankelijkheid van een laattijdig hoger beroep rechtvaardigt (zie Cass. 11 maart 2020, AR P.20.0211.F, AC 2020, nr. 184, en de noot ondertekend M.N.B., met name wat betreft de verschillende behandeling van de dwaling van de gerechtsdeurwaarder die wordt belast met de opmaak van het exploot van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en de betekening van dat exploot aan de partijen waartegen de voorziening is gericht; Cass. 12 februari 2013, AR 12.0685.N, AC 2013, nr. 98; Cass. 3 mei 2011, AR P.10.1865.N, AC 2011, nr. 292, § 8, met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 27 april 2010, AR P.09.1847.N, AC 2010, nr. 285;Cass. 8 april 2009, AR P.08.1907.F, AC 2009, nr. 248, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). Het Hof heeft evenwel aangenomen dat een dergelijke overmacht kan voortvloeien uit omstandigheden die de gemandateerde advocaat hebben belet erop toe te zien dat het cassatieberoep zou worden ingesteld binnen de wettelijke termijn, met name wanneer hij lijdt aan ernstige gezondheidsproblemen die gestaafd worden met een medisch getuigschrift dat wijst op een arbeidsongeschiktheid gedurende een periode die de laatste dag van de wettelijke termijn omvat, alsook de daaropvolgende werkdag waarop het cassatieberoep werd ingesteld (Cass. 21 november 2018, AR P.18.0898.F, arrest niet gepubliceerd, impliciete oplossing conform de uitdrukkelijke mondelinge conclusie van het OM). (M.N.B.)

- Laattijdig hoger beroep - Aangevoerde fout van de advocaat - Aangevoerde overmacht niet met redenen omkleed - Invloed

P.20.0171.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.2 AC nr. ...

Als het proces-verbaal van de rechtszitting en het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke vordering, beiden niet bericht van valsheid, vermelden dat de raadsman van de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen een schadenota heeft neergelegd, volgt daaruit dat deze partijen de bijstand van een raadsman hebben genoten en bijgevolg aanspraak maken op een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Het openbaar ministerie adviseerde het Hof het middel van eiser I (beschuldigde) tegen het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke belangen (arrest III) gegrond te verklaren, en verwerping van zijn cassatieberoep voor het overige, om reden dat uit de voorliggende stukken bleek dat de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) 3 en 4 hun eis tot schadevergoeding zelf hebben uiteengezet en alleen zij de neergelegde schadenota hebben ondertekend; het louter overhandigen van deze schadenota door de advocaat die de zaak wel heeft uiteengezet van burgerlijke partijen 1 en 2. leek volgens het openbaar ministerie niet te voldoen aan de term ?bijstand van een advocaat' die een rechtsplegingsvergoeding rechtvaardigt ten gunste van burgerlijke partijen 3 en 4.

- Strafzaken - Hof van assisen - Afhandeling van burgerlijke belangen - Bijstand van een burgerlijke partij - Neerleggen van een schadenota

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 351 Wetboek van Strafvordering

C.18.0353.N 18 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.8 AC nr. ...

De wetgever heeft aan de Gemeenschapsordes de bevoegdheid gegeven om, in reglementen, gevallen van ambtshalve weglating van het tableau te bepalen, volgens de rechtspleging in tuchtzaken, wanneer dat vereist is voor de eer, de rechten en de gemeenschappelijke beroepsbelangen van hun leden, voor de loyauteit in het beroep of voor de behartiging van de belangen van de advocaat en de rechtzoekende, waarbij de appreciatie van wat nuttig is en passend voor het te bereiken doel door het Hof mag worden getoetst op zijn redelijkheid (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeenschapsordes - Bevoegdheid - Reglementen

- Artt. 495, eerste en tweede lid, 496, eerste en tweede lid, 498, 499 en 500 Gerechtelijk Wetboek

Onverminderd de hypotheses bepaald in de artikelen 428, eerste lid, 428bis, 432 en 437, eerste en tweede lid Gerechtelijke Wetboek, kan een advocaat enkel bij wijze van sanctie door de tuchtraad worden geschorst dan wel geschrapt van het tableau, van de lijst van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de lijst van stagiairs wegens inbreuken op de eer van de Orde en op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep ten grondslag liggen, en dan enkel op de wijze en onder de voorwaarden bepaald in de artikelen 456 tot en met 471 Gerechtelijk Wetboek, die betrekking hebben op de rechtspleging in tuchtzaken (1). (1) Zie concl. OM.

- Schorsing of schrapping

P.20.0630.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.1 AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber binden de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de perken van de lastgeving en leveren als dusdanig voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht op; het nalaten door een advocaat die instaat voor de verdediging van een inverdenkinggestelde die werd geïnterneerd door de raadkamer om tijdig een grievenschrift in hoger beroep in te dienen of erop toe te zien dat de cliënt dit doet, levert geen overmacht op die toelaat de in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde sanctie van het verval van het hoger beroep niet toe te passen (1). (1) Cass. 12 mei 2020, AR P.20.0104.N, AC 2020, nr. 287.

- Nalatigheid - Hoger beroep in strafzaken - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Nalatigheid van de advocaat - Overmacht - Draagwijdte

P.19.1223.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3 AC nr. ...

De artikelen 848 tot 850 Gerechtelijk Wetboek die de ontkentenis van proceshandelingen regelen, zijn niet van toepassing op zaken die worden behandeld volgens de rechtspleging georganiseerd door het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie andersluidende concl. OM en Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0302.F, AC 2020, nr. 354; GwH 22 februari 2018, arrest 21/2018, www.const-court.be.

- Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Vertegenwoordiging - Mandaat - Ontkentenis van proceshandelingen

- Artt. 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een advocaat voor alle proceshandelingen die hij stelt in een zaak waarin hij zijn cliënt voor de strafrechter vertegenwoordigt, wordt geacht op te treden binnen de perken van het mandaat dat die cliënt hem heeft verleend; dat vermoeden kan niet worden weerlegd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM en Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0302.F, AC 2020, nr. 354.

- Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Vertegenwoordiging - Proceshandelingen - Mandaat

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.0302.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.5 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een advocaat, zowel in strafzaken als in burgerlijke zaken, desgevallend proceshandelingen moet stellen die zijn lastgeving te boven gaan, kan niet worden afgeleid dat hij hiervan rekenschap moet afleggen voor het strafgerecht waarvoor hij pleit of heeft gepleit (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2020, nr. 354.

- Strafzaken - Vertegenwoordigingsbevoegdheid - Proceshandelingen die de lastgeving van de advocaat te boven gaan - Onderzoek door het strafgerecht

Krachtens artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek geldt de verklaring van de advocaat op zich reeds als vermoeden van zijn volmacht om een partij in een procedure te vertegenwoordigen; dat vermoeden kan voor de strafgerechten niet worden omgekeerd, aangezien de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2020, nr. 354.

- Strafzaken - Vertegenwoordigingsbevoegdheid - Vermoeden - Aard

- Artt. 440, tweede lid, 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

- Strafzaken - Ontkentenis - Bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Artt. 440, tweede lid, 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

Het recht op een eerlijk proces impliceert niet het recht, voor de beklaagde die een tegen hem in hoger beroep uitgesproken veroordeling betwist, om zijn zaak opnieuw door het strafgerecht te doen onderzoeken via een burgerrechtelijke procedure tot ontkentenis van de advocaat die hem heeft vertegenwoordigd in het debat dat met de veroordeling werd afgesloten (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2020, nr. 354.

- Strafzaken - Vertegenwoordiging door het strafgerecht - Vertegenwoordiging in hoger beroep - Proceshandelingen die de lastgeving van de advocaat te boven gaan - Betwisting van de veroordeling via een burgerrechtelijke procedure tot ontkentenis van de advocaat - Recht op een nieuw onderzoek van zijn zaak - Recht op een eerlijk proces

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

De stafhouder die aanwezig is bij een huiszoeking in het kantoor van een advocaat, moet erop toezien dat het onderzoek en de mogelijke inbeslagname geen betrekking heeft op stukken waarvoor het beroepsgeheim geldt; hij kijkt de stukken in die de onderzoeksrechter wenst te onderzoeken of in beslag te nemen en geeft zijn advies over hetgeen al dan niet onder het beroepsgeheim valt; de onderzoeksrechter is niet gebonden door dat advies; wanneer de stafhouder zodoende heeft geadviseerd dat stukken regelmatig in beslag zijn genomen, dient zijn advies niet opnieuw te worden ingewonnen wanneer die stukken aanleiding geven tot een opsporingsonderzoek of een eigen gerechtelijk onderzoek met betrekking tot feiten waarmee de onderzoeksrechter op het moment van de huiszoeking niet was belast (1). (1) Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0052.N, AC 2018, nr. 576.

- Strafzaken - Huiszoeking - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

P.20.0487.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 81 Interneringswet en artikel 17 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 volgt dat de advocaat die de geïnterneerde bijstaat of vertegenwoordigt het recht heeft deel te nemen aan het debat voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij, tenzij hijzelf oordeelt dat dit niet noodzakelijk is en daarvan afziet.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat

P.20.0211.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.7 AC nr. ...

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk "de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen". Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploot van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploot aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat "peut en revenir (…) à la loi qui, imposant [l'intervention de l'huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu". (M.N.B.)

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

P.19.0623.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.1 AC nr. …

In beginsel worden het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces aangetast wanneer een verdachte die zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, met name wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd, tijdens zijn verhoor door de politie belastende verklaringen aflegt zonder dat hij door een advocaat werd bijgestaan; toch komt het voor dat er, zelfs bij ontstentenis van dwingende redenen voor het beperken van dat recht op bijstand van een advocaat, geen sprake is van een schending van artikel 6 EVRM; immers, in de uitlegging die het Europees Hof voor de rechten van de mens aan die bepaling geeft, kan de rechter op basis van andere factoren aannemen dat het proces, in zijn geheel genomen, toch eerlijk is verlopen; het feit dat het gebrek aan bijstand door een advocaat niet gegrond is op een dwingende reden staat hieraan niet in de weg, maar heeft enkel tot gevolg dat de rechter des te strenger erop moet toezien dat het proces, in zijn geheel genomen, eerlijk is verlopen; in dit opzicht moeten de door het Europees Hof voor de rechten van de mens vastgelegde factoren enkel in aanmerking worden genomen voor zover ze, gelet op de omstandigheden van de zaak, relevant zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 103.

- Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Verdachte in een bijzonder kwetsbare positie - Belastende verklaringen afgelegd ten overstaan van de politie - Geen mogelijkheid tot bijstand van een advocaat, zonder dwingende reden - Gevolg - Relevante criteria in het licht van de omstandigheden van de zaak

- Art. 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.1018.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.2 AC nr. ...

Een bedrieglijk opgemaakte schijnakte kan slechts een valsheid in geschriften vormen in zoverre deze bewijs kan opleveren en aldus derden kan schaden, omdat het voor hen gevolgen heeft; een ontwerpovereenkomst die werd opgemaakt met de bedoeling om aan een geschil een einde te maken en die door de auteur werd toegezonden aan de advocaat van een bij dat geschil betrokken partij, kan niet als een strafbare valsheid worden beschouwd wanneer de bestemmeling de juistheid van de daarin besloten vermeldingen kan nagaan (1). (1) Zie FR. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques", in Les Infractions - Volume 4: les Infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, p. 55, en de verwijzingen in noot 21; Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0034.F, AC 2018, nr. 343 (aangifte bij de bijzondere belastinginspectie), met concl. OM en de daarin vermelde verwijzingen in Pas. 2018; Cass. 23 mei 2017, AR P.16.0719.N, AC 2017, nr. 345 (processen-verbaal waarin de verklaringen van het slachtoffer of van de verdachte van het misdrijf zijn vervat); Cass. 18 april 2006, AR P.06.0010.N, AC 2006, nr. 216 (bewijsstukken die volgens artikel 9 van de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk, aan de regularisatiecommissie moeten worden overgelegd); Cass. 5 mei 2004, AR P.04.0063.F, AC 2004, nr. 235 (factuur voor fictieve prestaties). Hieruit volgt niet dat een valse verklaring nooit een valsheid in geschriften kan uitmaken: zie, in die zin, Cass. 25 oktober 2017, AR P.17.0277.F, AC 2017, nr. 589 (aanvraag tot inschrijving op een woonplaats); Cass. 25 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142 (valse aangifte van diefstal aan de politie met het oog op verzekeringsfraude); Cass. 27 januari 2010, AR P.09.0770.F, AC 2010, nr. 62 (verzekeringsvoorstel). (M.N.B.)

- Valsheid in geschriften - Door de wet beschermd geschrift - Begrip - Ontwerpvereenkomst met het oog op de beëindiging van een geschil, die door de auteur werd toegezonden aan de advocaat van een bij dat geschil betrokken partij

- Artt. 193 en 196 Strafwetboek

P.19.1145.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.13 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 81, § 2, en § 3, Interneringswet volgt dat de voorzitter van de kamer voor de bescherming van de maatschappij een advocaat moet aanwijzen als de geïnterneerde zelf geen advocaat heeft gekozen en de geïnterneerde de bijstand van de aangewezen advocaat niet kan weigeren.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rechtspleging - Bijstand van een advocaat

P.19.0357.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.2 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een advocaat zowel raadsman was van een inverdenkinggestelde als raadsman van een getuige die werd gehoord tijdens het vooronderzoek en die raadsman desgevallend de ter zake geldende deontologische regels betreffende de strijdigheid van belangen zou hebben overtreden, volgt niet dat het recht op een eerlijk proces van de burgerlijke partij onherroepelijk is miskend; het staat aan de rechter om rekening houdend met het verloop van het strafproces in zijn geheel te onderzoeken of er van een daadwerkelijke miskenning van de rechten van die burgerlijke partij sprake is.

- Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Advocaat raadsman van de inverdenkinggestelde en van een getuige

P.19.0317.N 8 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191008.1 AC nr. ...

Het cassatieberoep, ingesteld door de raadsman van eiser die optreedt als dominus litis zonder dat deze laat blijken dat hij houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift en dat enkel wordt ondertekend door een raadsman die optreedt in de plaats van (loco) de dominus litis die wel houder is van dit getuigschrift, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

- Cassatieberoep in strafzaken - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Ondertekening uitsluitend door advocaat-houder van getuigschrift loco de dominus litis zonder dat deze laatste laat blijken dat hij houder is van dit getuigschrift - Ontvankelijkheid

P.19.0443.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.6 AC nr. ...

Wanneer uit de rechtspleging blijkt dat de beklaagde vrij, bewust en ondubbelzinnig afstand heeft gedaan van de bijstand van een raadsman, houdt de omstandigheid dat hij zonder die bijstand werd berecht, geen schending van artikel 6.3.c, EVRM, en geen miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging in (1). (1) Volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet de afstand van een recht dat in het Verdrag wordt gewaarborgd - voor zover een dergelijke afstand rechtmatig is - op ondubbelzinnige wijze worden aangetoond (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84 (§ 37), waarin geciteerd wordt uit EHRM, 23 mei 1991, Oberschlick t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 11662/85) en, inzake rechten van procedurele aard, moet soortgelijke verklaring, om vanuit het oogpunt van het Verdrag in overweging te kunnen worden genomen, gepaard gaan met een minimum aantal waarborgen die in verhouding staan tot de ernst van die verklaring (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84, § 37). (MNB).

- Recht van de beschuldigde op de bijstand van een raadsman - Afstand

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

D.19.0006.F 20 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.3 AC nr. ...

Wanneer de schrapping wordt uitgesproken, bepaalt de datum waarop de beslissing tot schrapping in kracht van gewijsde is gegaan het punt waarop de termijn van tien jaar een aanvang neemt, zelfs al werd de advocaat nog vóór die schrapping van het tableau weggelaten.

- Weglating van het tablleau van de Orde - Beslissing tot schrapping - Herinschrijving op een tableau van de Orde - Termijn - Aanvang

- Artt. 460, eerste lid, en 472, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0423.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.2 AC nr. ...

Wanneer uit geen enkel processtuk blijkt dat de verplichting om het verzoekschrift of het formulier dat de grieven in hoger beroep vermeldt, neer te leggen binnen de termijn van hoger beroep van dertig dagen, ter kennis is gebracht van de aangehouden beklaagde die niet door een advocaat is bijgestaan en die te kennen heeft gegeven dat hij hoger beroep wilde instellen in een taal die hij verstaat, kan de appelrechter dat hoger beroep niet met toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering vervallen verklaren zonder hem aldus het recht van toegang tot de rechter te ontzeggen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM "in substantie" in Pas. 2019, nr. 435; Cass. 18 april 2018, AR P.18.0125.F, AC 2018, nr. 247.

- Veroordeling door correctionele rechtbank - Hoger beroep van de aangehouden beklaagde zonder de bijstand van een advocaat - Verzoekschrift of formulier dat de grieven vermeldt - Neerlegging na het verstrijken van de wettelijke termijn van dertig dagen - Overmacht

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0660.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.2 AC nr. ...

De geïnterneerde persoon die afwezig is op het debat voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij van de strafuitvoeringsrechtbank kan door een advocaat worden vertegenwoordigd (1). (1) Cass. 25 januari 2017, RG P.16.1340.F, AC 2017, nr. 57 met concl. van advocaat generaal VANDERMEERSCH, in Pas. 2017, nr. 57.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

- Artt. 30, tweede lid, 52, en 81, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.0482.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.4 AC nr. ...

Wanneer een persoon vertegenwoordigd wordt door een advocaat op de rechtszitting waarop hij werd gedagvaard, houdt dit in de regel in dat de advocaat daartoe mandaat heeft gekregen en dat de gedagvaarde persoon kennis heeft van de dagvaarding en dus wist dat hij voor de rechter moest verschijnen.

- Vertegenwoordiging door een advocaat op de zitting waarop de beklaagde is gedagvaard - Draagwijdte

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

Het gevolg van de onregelmatigheid van een bewijselement, de sanctie voor de miskenning van het recht op het voorafgaandelijk overleg en op de bijstand van een advocaat en de sanctie voor de miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht, bestaat niet in de niet-ontvankelijkheid van de vervolging of van de strafvordering maar, wanneer die onregelmatigheden naar recht zijn vastgesteld door de feitenrechter, respectievelijk in het weren van het onwettige bewijselement, het verbod, voor dat gerecht, om bewijzen van schuld te putten in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht is afgelegd en de vermindering van de uitgesproken of zelfs van de bij wet vastgestelde straf (1). (1) Zie (onderzoeksgerechten) Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. « in hoofdzaak » OM en noot ondertekend M.N.B.; Fr. LUGENTZ, La Preuve en matière pénale - Sanction des irrégularités, Anthemis, Limal, 2017, p. 195 e.v.

- Onregelmatigheid van een bewijselement - Miskenning van het recht op het voorafgaandelijk overleg en het recht op de bijstand van een advocaat - Vaststelling door feitenrechter - Sanctie

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het verhoor van een verdachte heeft in de regel niet tot gevolg dat het recht van verdediging onherroepelijk is aangetast of dat een eerlijke behandeling van de zaak definitief is uitgesloten; wanneer de rechter een andere dan de wettelijk bepaalde sanctie voor de afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het verhoor overweegt, dient hij na te gaan wat de concrete impact is van de afwezigheid van die bijstand op de uitoefening van het recht van verdediging van de verdachte en op zijn recht op een eerlijk proces tijdens het verdere verloop van de procedure (1). (1) Zie Cass 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606, § 8 (betreffende een dergelijk verhoor "op een ogenblik dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM nog niet in die zin interpreteerde en de Belgische wetgeving nog niet in die noodzaak voorzag"); EHRM 27 november 2008, verzoekschrift nr. 36391/02, Salduz t. Turkije).

- Recht op een eerlijk proces - Geen bijstand van een advocaat - Miskenning van het recht van verdediging

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een verdachte zonder bijstand van een advocaat verklaringen aflegt die ook derden beschuldigen, is het aldus tegen hen verkregen bewijs op zich niet onregelmatig; onverminderd de mogelijkheid waarover de verdachte beschikt om op de inhoud van die verklaringen terug te komen, treedt hij in dat geval enkel op als een getuige wiens verklaring, om te worden aangenomen, niet in het bijzijn van een raadsman hoeft te worden afgelegd (1). (1) Cass. 5 september 2012, AR P.12.0418.F, AC 2012, nr. 447 (derde middel), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2012, nr. 447; zie Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210, §7.

- Strafzaken - Verhoor van een verdachte zonder zonder bijstand van een advocaat - Verklaringen die ook derden beschuldigen - Weerslag op de regelmatigheid van het bewijs

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0247.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.2 AC nr. ...

De verklaring van cassatieberoep in strafzaken die is ondertekend door een advocaat van wie blijkt dat hij houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, in de plaats van een andere advocaat ("loco"), is niet onontvankelijk enkel en alleen omdat niet blijkt dat die andere advocaat ook houder is van dat getuigschrift (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 350; Cass. 12 oktober 2016, AR P.16.0610.F (impliciet), AC 2016, nr. 565, en andersluidende concl. OM in Pas. 2016; contra Cass. 17 oktober 2017, AR P.16.1082.N, AC 2017, nr. 566.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep - Ondertekening door een advocaat, van wie blijkt dat hij houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, "loco" een advocaat van wie dit niet blijkt - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

---

P.19.0094.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.5 AC nr. ...

Uit artikel 495, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de Orde van Vlaamse balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone kan doen blijken van een rechtstreeks belang om in rechte op te treden teneinde het collectief belang van de rechtszoekenden als subjecten van rechterlijke beslissingen met betrekking tot fundamentele vrijheden te behartigen; dat belang valt niet noodzakelijk samen met het individueel belang van de rechtszoekende dat een advocaat moet verdedigen en het staat aan de rechter dit te onderzoeken (1). (1) GwH 6 juli 2017, nr. 87/2017; contra: Cass. 4 april 2005, AR C.04.0351.F, AC 2005, nr. 194 met concl. van eerste advocaat-generaal LECLERCQ op datum in Pas.

- Orde van Vlaamse Balies - Ordre des barreaux francophones et germanophone - Burgerlijke rechtsvordering - Belang om in rechte op te treden - Begrip - Doel

- Art. 495, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

D.18.0014.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.5 AC nr. ...

De door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag laakt niet het onderscheid tussen advocaten die, terwijl ze in dezelfde situatie verkeren, aan verschillende regels zijn onderworpen, maar tussen advocaten die, terwijl ze in verschillende situaties verkeren, onderworpen zijn aan verschillende regels die, zonder onderscheid, van toepassing zijn op alle advocaten die in dezelfde situatie verkeren, omdat de enen onderworpen zijn aan de maatregel dat ze het paleis niet mogen betreden en de anderen aan een andere bewarende maatregel, ongeacht de draagwijdte, omvang of vormvereisten ervan, waarbij het feit dat alle maatregelen conform de deontologie zijn, namelijk dat zij de beginselen waarborgen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die inherent zijn aan de uitoefening van het beroep van advocaat en de uitoefening van dat beroep raken, en dus de economische situatie van de advocaat, dat onderscheid niet kan opheffen zodat ze niet aan het Grondwettelijk Hof hoeft te worden gesteld (1). (1) Zie Cass. 30 maart 2018, AR C.16.0420.F, AC 2018, nr. 215.

- Tuchtzaken - Onderscheid tussen advocaten - Advocaten die het paleis niet mogen betreden - Advocaten onderworpen aan andere bewarende maatregelen - Prejudiciële vraag - Grondwettelijk Hof

- Art. 26, §§ 1 en 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

D.18.0010.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.5 AC nr. ...

De bevoegdheid van de stafhouder, die inzage kan nemen van de derdenrekening van de advocaat zonder voorafgaandelijke toestemming van de advocaat-houder van die rekening, geldt ongeacht of hij, op grond van de daarbij ingewonnen inlichtingen al dan niet een tuchtonderzoek opent.

- Tucht - Stafhouder - Instellen van een tuchtonderzoek - Schriftelijke kennisgeving - Tijdstip

- Art. 2, achtste streepje, en 5 Reglement van de Orde van Vlaamse Balies 11 december 2002

De stafhouder kan inzage nemen van de derdenrekening zonder voorafgaandelijke instemming van de advocaat-houder van die derdenrekening.

- Tucht - Verhandeling van gelden van cliënten of derden - Reglement van de Orde van Vlaamse Balies van 11 december 2002 - Stafhouder - Inzage derdenrekening

- Art. 2, achtste streepje, en 5 Reglement van de Orde van Vlaamse Balies 11 december 2002

F.17.0114.F 20 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181220.5 AC nr. ...

Artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 7 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat, is enkel toepasselijk op de zaken die op 1 januari 2008 hangende zijn; met hangende zaken worden de zaken bedoeld waarover, bij de inwerkingtreding van die nieuwe wet, in eerste aanleg of in hoger beroep nog uitspraak moet worden gedaan (1). (1) Cass. 22 april 2013, AR S.12.0117.F, AC 2013, nr. 249 met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2013, n° 249; zie Cass. 15 september 2014, AR C.13.0017.N, AC 2014, nr. 520 met concl. van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Rechtsplegingsvergoeding - Erelonen en kosten - Verhaalbaarheid - Wet 21 april 2007 - Werking in de tijd - Criterium - Hangende zaken

- Art. 14 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat

F.17.0146.F 20 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181220.6 AC nr. ...

Behalve indien de wet, luidens artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die voor een rechtscollege van de rechterlijke orde een akte van rechtspleging verricht en zich ertoe beperkt in die akte te verklaren dat hij optreedt in naam van een rechtspersoon die genoegzaam geïdentificeerd is door de opgave van zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn hoofdzetel, wettelijk vermoed daartoe een regelmatige lastgeving van een bevoegd orgaan van die rechtspersoon te hebben verkregen (1). (1) Cass. 12 februari 2016, AR F.14.0223.F, AC 2016, nr. 105.

- Rechtscollege van de rechterlijke orde - Akte van rechtspleging - Optreden in naam van een rechtspersoon - Regelmatige lastgeving - Wettelijk vermoeden

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Dat vermoeden van volmacht, ingesteld door artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, ten aanzien van de advocaat is niet onweerlegbaar; het is een partij toegestaan om te betogen dat de beslissing om een akte van rechtspleging te verrichten, niet is goedgekeurd door de organen van een rechtspersoon en niet van hem uitgaat, maar de bewijslast rust op de partij die die betwisting opwerpt; het staat niet aan de rechter een dergelijke betwisting ambtshalve op te werpen (1). (1) Cass. 12 februari 2016, AR F.14.0223.F, AC 2016, nr. 105.

- Rechtscollege van de rechterlijke orde - Akte van rechtspleging - Optreden in naam van een rechtspersoon - Volmacht - Wettelijk vermoeden - Weerlegbaar - Bewijslast - Geen ambtshalve controle door de rechter

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

D.17.0017.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.5 AC nr. ...

Uit de bepalingen op grond waarvan een vordering tot herziening in criminele en correctionele zaken ontvankelijk kan worden verklaard, zelfs als die vordering enkel betrekking heeft op een gedeelte van de feiten en de opgelegde straf naar recht verantwoord blijft door de feiten van de veroordeling die nog steeds vaststaan, volgt niet dat een aanvraag tot herziening van een tuchtrechtelijke uitspraak ontvankelijk is.

- Tuchtzaken - Ontvankelijkheid van de vordering tot herziening in criminele en correctionele zaken - Zelfs in geval van toepassing van de theorie van de naar recht verantwoorde straf - Gevolg - Aanvraag tot herziening van een tuchtrechtelijke uitspraak - Ontvankelijkheid

- Artt. 443, 444 en 445 Wetboek van Strafvordering

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

Artikel 6.1 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en artikel 14.1 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten waarborgen geen recht van toegang tot de rechter teneinde de herziening te verkrijgen van een procedure die werd afgesloten met een in kracht van gewijsde gegane beslissing die over dergelijke rechten en plichten uitspraak heeft gedaan; ze zijn in de regel evenmin van toepassing op de procedure van onderzoek van een vordering die een dergelijke heropening beoogt.

- Tuchtzaken - Tuchtprocedure - In kracht van gewijsde gegane beslissing - Aanvraag tot herziening - Recht van toegang tot de rechter - Procedure van onderzoek van een aanvraag tot herziening - Grondslag

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0052.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.2 AC nr. ...

De stafhouder of diegene die door hem is aangewezen, die aanwezig is bij een huiszoeking in het kantoor van een advocaat, moet erop toezien dat het onderzoek en de mogelijke inbeslagname geen betrekking hebben op stukken waarvoor het beroepsgeheim geldt en hij zal de stukken, die de onderzoeksrechter wenst te onderzoeken of in beslag te nemen, inkijken en zijn oordeel geven over hetgeen al dan niet onder het beroepsgeheim valt; de onderzoeksrechter is echter niet gebonden door het standpunt van de stafhouder en beslist of een document wordt in beslag genomen of niet.

- Strafzaken - Huiszoeking - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

- Art. 458 Strafwetboek

C.18.0231.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.4 AC nr. 574

De voorzitter van de tuchtraad voor advocaten, die een beslissing neemt nadat de klager bij hem een beslissing van de stafhouder die van mening is dat de klacht tegen een advocaat onontvankelijk, ongegrond of van onvoldoende gewicht is betwist, vervult hierbij een rechtsprekende taak en heeft geen plaatsvervanger.

- Tucht - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Betwisting - Voorzitter van de tuchtraad - Taak - Aard - Vervanging

- Art. 458, §§ 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek

- Tucht - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Betwisting - Voorzitter van de tuchtraad - Taak - Aard - Vervanging

- Art. 458, §§ 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de stafhouder betreffende de klacht tegen een advocaat een seponeringsbeslissing neemt nadat hij voorafgaand het dossier heeft besproken met de voorzitter van de tuchtraad voor advocaten, bij wie die beslissing later kan worden betwist, mag worden aangenomen dat die omstandigheid van aard is bij partijen of bij derden een wettige verdenking te doen ontstaan, die een onttrekking aan die voorzitter van de tuchtraad wettigt.

- Tucht - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Voorafgaande bespreking met de voorzitter van de tuchtraad

- Artt. 458, §§ 2 en 3, en 648, 2°, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Tucht - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Voorafgaande bespreking met de voorzitter van de tuchtraad

- Artt. 458, §§ 2 en 3, en 648, 2°, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een zaak wegens wettige verdenking wordt onttrokken aan de voorzitter van de tuchtraad voor advocaten van een ressort, die geen plaatsvervanger heeft, wordt de zaak verwezen naar de voorzitter van de tuchtraad voor advocaten van een ander ressort (impliciete oplossing).

- Tucht - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Betwisting - Voorzitter van de tuchtraad - Wettige verdenking - Onttrekking van de zaak - Verwijzing - Verwijzingsrechter

- Artt. 458, §§ 2 en 3, en 648, 2°, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Tucht - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Betwisting - Voorzitter van de tuchtraad - Wettige verdenking - Onttrekking van de zaak - Verwijzing - Verwijzingsrechter

- Artt. 458, §§ 2 en 3, en 648, 2°, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0235.F 3 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181003.1 AC nr. 522

Artikel 1.2 Codex deontologie voor advocaten, verbindend verklaard door het reglement van 12 november 2012 van de Orde van Franstalige en Duitstalige balies van België, verbiedt niet dat de persoon die de advocaat in vertrouwen heeft genomen, wanneer hij zich voor de rechtbank moet verdedigen, een brief overlegt die hij met zijn raadsman heeft gewisseld.

- Artikel 1.2, Codex deontologie voor advocaten

- Art. 458 Strafwetboek

D.17.0015.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.6 AC nr. ...

Het recht om te zwijgen, dat vervat is in het recht op een eerlijk proces, impliceert het recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken (1). (1) Zie Cass. 25 november 2011, AR D.11.0016.F, AC 2011, nr. 647, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2011; Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2013.

- Tuchtzaken - Recht om te zwijgen - Draagwijdte - Recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De weigering om een vordering tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling toe te wijzen, aangezien de advocaat geen van de tegen hem ingebrachte grieven heeft erkend, miskent zijn recht om te zwijgen.

- Tuchtzaken - Recht om te zwijgen - Draagwijdte - Recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken - Weigering om de grieven te erkennen - Verwerping van de vordering tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Miskenning

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

D.17.0019.F 18 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180518.3 AC nr. ...

Wanneer de omissie, die erin bestaat dat de bestreden beslissing niet door de secretaris werd ondertekend, hersteld werd sinds het neerleggen van het verzoekschrift tot cassatie, kan het middel dat de schending van de artikelen 780, eerste lid, en 785 van het Gerechtelijk Wetboek aanvoert, niet leiden tot cassatie; het vertoont dus geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk.

- Tuchtzaken - Beslissing niet ondertekend door de secretaris - Cassatieberoep - Herstel van de omissie

Wanneer voor drie tenlasteleggingen een enkele tuchtstraf wordt opgelegd, kan het cassatiemiddel dat slechts op een van die tenlasteleggingen slaat, terwijl de straf door de andere naar recht verantwoord blijft, niet tot cassatie leiden; het vertoont dus geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 13 januari 2006, AR D.05.0003.F, AC 2006, nr. 34, met concl. OM.

- Tuchtzaken - Meerdere tenlasteleggingen - Een enkele tuchtstraf - Cassatiemiddel inzake één van de tenlasteleggingen - Ontvankelijkheid

Enkel de Orde van de balie waartoe de advocaat behoort die bij de tuchtprocedure is betrokken, is bevoegd om voor het Hof op te treden (1). (1) Cass. 11 september 2015, AR D.15.0002.F, AC 2015, nr. 508, noot Th. W.

- Tuchtzaken - Cassatieberoep ingesteld tegen de Orde van de Franstalige en Duitstalige Balies - Ontvankelijkheid

- Art. 1121/2 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0083.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof van de Rechten van de Mens, vereist slechts dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie, in zoverre hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt (1). (1) Zie: Cass. Cass. 30 april 2013, AR P.12.1133.N, AC 2013, nr. 269; Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210; Cass. 17 april 2012, AR P.11.0975.N, AC 2012, nr. 228; Cass. 28 februari 2012, AR P.11.1802.N, AC 2012, nr. 138.

- Onderzoek in strafzaken - Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Grens

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het staat aan de rechter om te oordelen of het niet-uitsluiten van bepaalde verhoren die de verdachte tijdens het strafonderzoek heeft afgelegd zonder bijstand van een advocaat, tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel wordt miskend; hij kan oordelen dat dit niet het geval is, ook bij afwezigheid van een dwingende reden voor het beperken van die bijstand (1). (1) Zie: Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606.

- Onderzoek in strafzaken - Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Niet-uitsluiting verhoren afgelegd zonder die bijstand - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Aard - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0394.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.4 AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde en alleen maar verklaart op te treden namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door de opgave van zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

- Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

Het wettelijk vermoeden krachtens hetwelk de advocaat die namens een rechtspersoon een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde, vermoed wordt daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatig lastgeving te hebben ontvangen, is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat een akte van rechtspleging niet werd goedgekeurd door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat; de bewijslast daarvan rust op die partij (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

P.17.1023.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.2 AC nr. ...

Uit de tekst en het opzet van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat ertoe strekt de onafhankelijkheid te waarborgen van een rechtspersoon, blijkt dat enkel de lasthebber ad hoc ertoe gemachtigd is om de rechtspersoon bij de strafvordering te vertegenwoordigen; om regelmatig te zijn moet het tegen een rechtspersoon gerichte cassatieberoep voor wie een lasthebber ad hoc is aangesteld, dan ook aan die lasthebber ad hoc worden betekend (1). (1) Cass. 6 september 2016, AR P.16.0052.N, AC 2016, nr. 460; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0999.N, AC 2016, nr. 482.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm en termijn van betekening en-of neerlegging - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

C.15.0537.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

Het recht op vrije keuze van een advocaat is, onverminderd het belang van het vertrouwen in de relatie tussen een advocaat en zijn cliënt, noodzakelijk onderworpen aan bepaalde beperkingen in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand; het recht om in dit kader verdedigd te worden door een raadsman van zijn keuze kan worden onderworpen aan beperkingen wanneer relevante en voldoende gronden deze beperkingen in het belang van een behoorlijke rechtspleging noodzakelijk maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.15.0538.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

Het recht op vrije keuze van een advocaat is, onverminderd het belang van het vertrouwen in de relatie tussen een advocaat en zijn cliënt, noodzakelijk onderworpen aan bepaalde beperkingen in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand; het recht om dit kader verdedigd te worden door een raadsman van zijn keuze kan worden onderworpen aan beperkingen wanneer relevante en voldoende gronden deze beperkingen in het belang van een behoorlijke rechtspleging noodzakelijk maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

- Art. 14, § 3, b) en d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

D.17.0012.F 3 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171103.2 AC nr. ...

De rechter die kennisneemt van hetzelfde te bespreken en te beslechten geschilpunt, neemt kennis van hetzelfde geschil (1). (1) Zie Cass. 29 oktober 1994, AR C.93.0485.F, AC 1994, nr. 444.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Rechter die vroeger van hetzelfde geschil heeft kennisgenomen als rechter

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat bepaalde leden van de tuchtraad vroeger hebben deelgenomen aan een beslissing die de eiser schuldig verklaart aan tuchtrechtelijke tekortkomingen, kan geen gewettigde verdenking doen ontstaan omtrent de geschiktheid van die leden om op onpartijdige wijze uitspraak te doen over nieuwe tegen hem ingestelde vervolgingen (1). (1) Zie Cass. 15 maart 2002, AR C.02.0028.F, AC 2002, nr. 185.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Deelname aan een vroegere beslissing die dezelfde persoon schuldig verklaart aan tuchtrechtelijke tekortkomingen

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat een vordering tot herroeping van het uitstel, dat aan de eiser was toegekend door een vroegere beslissing, bij de tuchtraad aanhangig zou kunnen worden gemaakt of zelfs dat de tuchtraad zou moeten beschouwen dat die vordering bij hem aanhangig is gemaakt, zou niet tot gevolg hebben dat het nieuwe geschil zou moeten worden beschouwd als hetzelfde geschil in de zin van artikel 828, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek, als dat welk door die beslissing is beslecht.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Vroegere veroordeling tot een straf van schorsing met uitstel - Aanhangigmaking bij de tuchtraad van een vordering tot herroeping van het uitstel - Begrip van hetzelfde geschil

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

Zolang het tegendeel niet is bewezen, wordt de rechter vermoed onpartijdig en onafhankelijk te zijn; het is niet voldoende dat een partij beweert dat zij een subjectieve twijfel heeft omtrent de onpartijdigheid of de onafhankelijkheid van de rechter, om daaruit te besluiten dat het bewezen is dat er een schijn van partijdigheid bestaat of dat de rechter niet onafhankelijk en niet onpartijdig is (1). (1) Cass. 2 april 2009, AR D.09.0001.N, AC 2009, nr. 257.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de rechter - Beginsel

Advocaten die als rechter zitting houden in een tuchtraad, kunnen slechts onder dezelfde voorwaarden als elke rechter worden gewraakt.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Toepasselijke regels

- Artt. 2, 828 e.v. Gerechtelijk Wetboek

De in het Gerechtelijk Wetboek gestelde regels, met inbegrip van die bedoeld in de artikelen 828 en volgende, zijn krachtens artikel 2 van dat wetboek van toepassing op alle rechtsplegingen, behoudens wanneer deze geregeld worden door niet uitdrukkelijk opgeheven wetsbepalingen of door rechtsbeginselen waarvan de toepassing niet verenigbaar is met de toepassing van de bepalingen van dat wetboek (1). (1) Cass. 20 september 1979, AC 1979-80, nr. 45.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Toepasselijke regels

- Artt. 2, 828 e.v. Gerechtelijk Wetboek

C.14.0457.N 26 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.5 AC nr. 595

Het recht van verdediging impliceert ook het recht op bijstand van een advocaat hetgeen de vertrouwelijkheid van de briefwisseling met zich meebrengt, zodat het recht op bewijslevering kan worden beperkt door de vertrouwelijkheid van bepaalde briefwisseling.

- Recht van verdediging - Bijstand van een advocaat - Bewijslevering - Beperking

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.16.1082.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.3 AC nr. 566

Uit artikel 425, §1, Wetboek van Strafvordering volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, §1, tweede lid, bedoelde getuigschrift; de advocaat die namens de eiser als dominus litis cassatieberoep instelt, moet aan deze vereisten voldoen vermits pas op die manier kan de door de wetgever met deze bepalingen beoogde doelstelling, namelijk waarborgen dat het instellen van een cassatieberoep slechts weloverwogen gebeurt door een advocaat die blijk heeft gegeven van een vertrouwdheid met de cassatieprocedure in strafzaken, worden bereikt (1). (1) Zie: Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. 233; Cass. 10 mei 2016, AR P.16.0284.N, AC 2016, nr. 311; Cass. 6 september 2016, AR P.16.0917.N, AC 2016, nr. 461.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

---

C.16.0542.F 4 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170904.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 1356, eerste lid, Burgerlijk Wetboek en 440, tweede lid, en 850 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter, bij gebrek aan betwisting door de partij aan wie de bekentenis wordt tegengeworpen, geen voorlegging moet eisen van de aan zijn advocaat verleende bijzondere lastgeving om rekening te houden met het bestaan van een dergelijke bekentenis.

- Bekentenis - Bijzondere lastgeving - Bewijs - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 440, tweede lid, en 850 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1356, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.17.0738.N 5 juli 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170705.1 AC nr. 433

Uit artikel 3, lid 3, b), Richtlijn 2013/48/EU, dat bepaalt dat het recht op toegang tot een advocaat inhoudt dat de lidstaten ervoor zorgen dat de verdachten of beklaagden het recht hebben dat hun advocaat bij het verhoor aanwezig is en daaraan daadwerkelijk kan deelnemen en dat deze deelname geschiedt overeenkomstig procedures in het nationale recht, mits die procedures de daadwerkelijke uitoefening en de essentie van het desbetreffende recht onverlet laten, volgt niet dat het recht op toegang tot een advocaat ook inhoudt dat de onderzoeksrechter bij het verhoor van de verdachte voorafgaand aan het afleveren van een bevel tot aanhouding, in alle omstandigheden moet wachten tot diens advocaat is aangekomen (1). (1) Zie: Cass. 1 december 2015, AR P.15.1508.N, AC 2015, nr. 720.

- Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Richtlijn 2013/48/EU - Recht op toegang tot een advocaat

- Art. 16, §§ 2 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3, derde lid, b) Richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte t

P.17.0165.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.2 AC nr. ...

Het cassatiemiddel, dat schending aanvoert van artikel 6.3, c, EVRM omdat de advocaat die voor het hof van assisen een beschuldigde verdedigt die niet over voldoende middelen beschikt, niet vergoedt wordt op een wijze die hem toelaat zijn opdracht te vervullen, is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de eiser niet aanvoert dat hij in zijn zaak geen bijstand heeft kunnen genieten van een advocaat die op concrete en daadwerkelijke wijze zijn verweer heeft waargenomen, niettegenstaande de wettelijke beperkingen inzake erelonen.

- Strafzaken - Hof van assisen - Beschuldigde verdedigd door een advocaat - Wettelijke beperking inzake erelonen - Beschuldigde heeft een concrete en daadwerkelijke verdediging genoten - Cassatiemiddel voert schending aan van artikel 6.3, c, EVRM - Belang

D.16.0016.N 28 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170428.4 AC nr. ...

De termijn om in tuchtzaken cassatieberoep in te stellen bedraagt twee maanden te rekenen van de kennisgeving van de beslissing; wanneer de kennisgeving is gebeurd bij aangetekende brief of bij gewone brief, begint de termijn te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst.

- Tucht - Cassatieberoep

- Artt. 53bis, 2°, en 1121/5, 1° Gerechtelijk Wetboek

D.16.0005.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Tucht - Stafhouder - Hoger beroep

De termijn om hoger beroep in te stellen geeft aan tot wanneer de stafhouder hoger beroep kan instellen tegen een beslissing van de tuchtraad in tuchtzaken, maar belet niet dat de stafhouder hoger beroep kan instellen vooraleer de beslissing in tuchtzaken waartegen hoger beroep wordt ingesteld hem door de secretaris van de tuchtraad ter kennis is gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Tucht - Stafhouder - Hoger beroep

- Artt. 461, § 2, en 463, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.1001.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.2 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een advocaat geldt bij onderzoekshandelingen die een actieve medewerking van de verdachte veronderstellen (1); de noodzakelijke dialoog tussen de agenten die met een huiszoeking zijn belast en de persoon bij wie de onderzoekshandeling wordt uitgevoerd, vereist geen actieve medewerking. (1) EHRM 8 december 2009, Savas t. Turkije, EHRM 29 juni 2010, Karadag t. Turkije

- Onderzoek in strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Toepassing

- Artt. 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0010.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.8 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat het advies als bedoeld in artikel 443, tweede lid, eerste zin, Wetboek van Strafvordering tot doel heeft een kritische en onafhankelijke beoordeling van een aanvraag tot herziening te verstrekken die het Hof toelaat af te wegen of deze aanvraag voldoende ernstig blijkt te zijn om nader onderzocht te worden, zodat het advies van een advocaat die is opgetreden tijdens de procedure die tot de veroordeling heeft geleid waarvoor de herziening wordt gevraagd, hiertoe niet de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid biedt en de aanvraag tot herziening mitsdien niet ontvankelijk is.

- Verzoek tot herziening - Vormvoorschriften - Advies van drie advocaten bij het Hof van Cassatie of die tien jaar ingeschreven zijn op de tabel - Doel - Advies verleend door advocaat die is opgetreden in de voorafgaande procedure

- Art. 443, tweede lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering

P.15.0333.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.2 AC nr. ...

Uit artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering en haar doelstelling volgt dat het in de regel volstaat dat de eiser tijdig ter griffie van het Hof het bewijs neerlegt van de afgifte ter post van de aangetekende zending houdende diens memorie, op naam van de bestemmeling en waarop een datumstempel is aangebracht, zonder dat het vereist is dat ook een kopie van de aldus toegezonden memorie met desgevallend bijhorend schrijven wordt neergelegd; de advocaat die een dergelijk bewijs neerlegt, wordt vermoed met die zending de kwestieuze memorie te hebben toegestuurd, behoudens tegenbewijs.

- Cassatieberoep - Memorie - Terkennisbrenging aan de verweerder - Neerlegging ter griffie van het bewijs van verzending - Begrip - Vermoeden van kennisgeving van de memorie - Strafzaken

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

C.16.0177.N 3 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.2 AC nr. ...

Artikel IV.1., §1, WER wordt niet geschonden doordat vrije beroepsbeoefenaren zoals advocaten of de OVB door middel van zelfregulering bepaalde ethische regels vastleggen indien deze regels evenredig blijven met het nagestreefde en door de nationale openbare overheid opgelegde doel; voor de goede uitoefening van het beroep van advocaat is het van wezenlijk belang dat de cliënt in volledige onafhankelijkheid en in zijn belang wordt verdedigd, dat de advocaat elk risico van belangenconflict vermijdt en een strikt beroepsgeheim in acht neemt (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitoefening van het beroep - Belang

- Art. IV.1., § 1 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Werkzaamheden in het kader van detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Door de wetgever aan de Orde van Vlaamse balies verleende bevoegdheidsdelegatie - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Verenigbaarheid met het beroep van advocaat in

functie van de onafhankelijkheid - Aan de Orde van Vlaamse balies door de wetgever toevertrouwde opdracht

- Regels die de uitoefening van het beroep regelen - Openbare orde

- Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Onderdanen van Lid-Staten van de Europese Unie - Regels die in België op het beroep van toepassing zijn

- Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

- Uitoefening van het beroep - Belang

De grondwettelijke regels van de gelijkheid en niet-discriminatie houden in dat eenieder die zich in dezelfde toestand bevindt, op dezelfde wijze moet worden behandeld, maar sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is; het bestaan van dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in functie van het doel en de gevolgen van de genomen maatregel; het gelijkheidsbeginsel is ook miskend wanneer vaststaat dat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel geen redelijk verband van evenredigheid bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

- Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

Door de detachering van advocaten te reglementeren, op de wijze zoals in het bestreden reglement, heeft de OVB, die dient te oordelen of en in hoeverre die activiteit verenigbaar is met het beroep van advocaat in functie van de onafhankelijkheid van de advocaat, de opdracht uitgeoefend die haar is toevertrouwd door de wetgever om te waken over de beroepsbelangen van de balies (1). (1) Zie concl. OM.

- Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Verenigbaarheid met het beroep van advocaat in functie van de onafhankelijkheid - Aan de Orde van Vlaamse balies door de wetgever toevertrouwde opdracht

- Art. 437, eerste lid, 4°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

---

Onderdanen van Lid-Staten van de Europese Unie, die gerechtigd zijn in België de titel van advocaat te voeren of het beroep van advocaat uit te oefenen, zijn onderworpen aan de regels, van welke oorsprong ook, die in België op het beroep van toepassing zijn, en dus ook aan het bestreden reglement (1). (1) Zie concl. OM.

- Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Onderdanen van Lid-Staten van de Europese Unie - Regels die in België op het beroep van toepassing zijn

- Artt. 477bis, § 1, eerste lid, 477ter, § 1, eerste lid, en § 2, en 477quinquies, § 1, eerste lid, en § 2, 1° Gerechtelijk Wetboek

---

Uit de bepalingen van artikel II.3 en II.4 WER volgt dat de vrije uitoefening van enige economische activiteit onder meer kan worden beperkt door wetten die de openbare orde betreffen; de regels die de uitoefening van het beroep van advocaat regelen, in het bijzonder met betrekking tot de onafhankelijkheid van de advocaat en de vertrouwelijkheid van de contacten tussen advocaten onderling en tussen advocaten en hun cliënt, zijn van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM.

- Regels die de uitoefening van het beroep regelen - Openbare orde

- Artt. II.3 en II.4 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Uit de ruime autonomie die de wetgever aan de communautaire beroepsgroepen van de advocaten heeft gegeven tot het regelen van hun beroep in functie van de specifieke aard van hun werkzaamheden volgt dat hij aan de Ordes de bevoegdheid heeft gegeven om de werkzaamheden van advocaten in het kader van detachering te reglementeren ter vrijwaring van de onafhankelijkheid van de gedetacheerde advocaten, de uitsluiting van verwarring nopens de onafhankelijkheid van de advocaat in geval van detachering, de vertrouwelijkheid van de contacten tussen advocaten en hun cliënt, en het toezicht op de modaliteiten van die detachering door de stafhouder, alsook om die detachering die niet beantwoordt aan voormelde waarborgen van onafhankelijkheid en vertrouwelijkheid onverenigbaar te verklaren met het beroep van advocaat (1). (1) Zie concl. OM.

- Werkzaamheden in het kader van detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Door de wetgever aan de Orde van Vlaamse balies verleende bevoegdheidsdelegatie - Draagwijdte

- Artt. 495, eerste en tweede lid, 496, eerste en tweede lid, en 498 Gerechtelijk Wetboek

---

D.16.0014.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.4 AC nr. ...

Aangezien de stafhouder geen uitspraak doet over de gegrondheid van de tuchtrechtelijke vervolgingen, is hij, in de regel, niet onderworpen aan de waarborgen van artikel 6.1. van dat verdrag of aan het algemeen rechtsbeginsel van de onpartijdigheid en de onafhankelijkheid van de rechter; dat is evenwel anders wanneer het eerlijk karakter van het proces ernstig in het gedrang dreigt te komen door de niet-inachtneming van vereisten van voormelde bepaling vóór de aanhangigmaking van de zaak bij de tuchtrechter (1). (1) Cass. 17 april 2015, AR D.14.0006.N, AC 2015, nr. 260.

- Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid - Gevolg - Voorbehoud

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

De stafhouder, die een klacht heeft ontvangen en onderzocht of ambtshalve of op schriftelijke aangifte door de procureur-generaal een onderzoek heeft ingesteld, handelt als een orgaan van de Orde en is geen gerecht in de zin van artikel 6.1 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (1). (1) Cass. 17 april 2015, AR D.14.0006.N, AC 2015, nr. 260.

- Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.16.1340.F 25 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.11 AC nr. ...

Luidens artikel 81, § 2, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering kunnen de kamer voor de bescherming van de maatschappij en het Hof van Cassatie ten aanzien van de geïnterneerde persoon, slechts beslissen indien deze bijgestaan of vertegenwoordigd wordt door een advocaat; de verplichte bijstand door een advocaat is noodzakelijk wegens de situatie waarin de geïnterneerde persoon zich bevindt en omdat geen enkel hoger beroep mogelijk is tegen de beslissingen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat - Bestaansreden

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat - Bestaansreden

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor

bescherming van de maatschappij - Verstek van geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat - Weigering - Wettigheid

Uit de artikelen 2, 30, tweede lid, en 81, § 2, van de wet van 5 mei 2014 volgt, enerzijds, dat de geïnterneerde persoon persoonlijk moet verschijnen voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij en daarbij moet worden bijgestaan door een advocaat en, anderzijds, dat de geïnterneerde persoon niet persoonlijk mag verschijnen en moet worden vertegenwoordigd door zijn advocaat indien medisch-psychiatrische vragen in verband met zijn toestand gesteld worden en het bijzonder schadelijk is om deze in zijn aanwezigheid te behandelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

De bepalingen van de wet van 5 mei 2014 beletten niet dat de geïnterneerde persoon die afwezig is op het debat voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij, door een advocaat wordt vertegenwoordigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verstek van geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat - Weigering - Wettigheid

---

P.15.1134.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.1 AC nr. ...

Uit artikel 6.3.c EVRM vloeit niet voort dat een inzake douane en accijnzen geverbaliseerde overtreder op het ogenblik dat hij wordt uitgenodigd om tegenwoordig te zijn bij het opmaken van het proces-verbaal en de overhandiging van een afschrift, de bijstand moet genieten van een raadsman (1). (1) Cass. 11 februari 2014, AR P.12.0989.N, AC 2014, nr. 106.

- Douane en accijnzen - Vaststelling van misdrijven, fraudes of overtredingen - Opmaken van het proces-verbaal - Uitnodiging van de geverbaliseerde om tegenwoordig te zijn - Overhandiging van een afschrift van het proces-verbaal - Bijstand van een raadsman

---

P.16.0626.F 18 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie

Het gevolg van de nietigheid van een bewijselement en de sanctie op de miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat, is niet de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering maar, wanneer de onregelmatigheden door het onderzoeksgerecht zijn vastgesteld, de intrekking van het nietig verklaarde bewijselement en het verbod voor dat gerecht om aanwijzingen of bezwaren te vinden in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht werd afgelegd; het onderzoeksgerecht kan de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering slechts uitspreken wanneer het, niettegenstaande de intrekking van de nietig verklaarde bewijselementen en het verbod om op grond van een onregelmatig afgelegde verklaring te oordelen dat er voldoende bezwaren van schuld bestaan, volstrekt onmogelijk is geworden om de strafvordering voort te zetten met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM (1); de onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces moet vaststaan; ze kan niet blijken uit een mogelijkheid of een veronderstelling (2). (1) Zie bijv. Cass. 27 oktober 2010, P.10.1372.F, AC. 2010, nr. 640, met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas.: "De vormvereisten die artikel 47bis van het Wetboek van Strafvordering voor het verhoor van de verdachte oplegt, de korte duur die de Grondwet oplegt voor de vrijheidsberoving, het feit dat de inverdenkinggestelde, bij de betekening van het bevel tot aanhouding onmiddellijk inzage krijgt van alle in de artikelen 16, §7, en 18, §2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde stukken, het recht van de inverdenkinggestelde om, overeenkomstig artikel 20, §§1 en 5, van de voormelde wet, onmiddellijk verkeer te hebben met zijn advocaat, de inzage van het dossier vóór de verschijning voor het onderzoeksgerecht zoals dat door artikel 21, §3, van de wet is geregeld, alsook de rechten die met name in de artikelen 61ter, 61quater, 61quinquies, 136 en 235bis, Wetboek van Strafvordering zijn vastgelegd, wettigen niet zonder meer de conclusie dat het definitief onmogelijk is om de zaak van iemand die zonder advocaat door de politie en de onderzoeksrechter is gehoord, op een eerlijke wijze te behandelen" ; Cass. 27 februari 2013, P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134: "De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan is de sanctie gesteld op omstandigheden waardoor de strafvordering niet kan worden ingesteld of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak."; Cass. 30 april 2014, P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307: "Tenzij de onregelmatigheid tot gevolg heeft dat het recht van verdediging van de beklaagde van meet af aan van zijn substantie wordt ontdaan of dat de kwaliteit van het bewijsmateriaal erdoor wordt aangetast, staat het aan de rechters om een proportionaliteitsonderzoek te verrichten door de aangeklaagde onregelmatigheid af te wegen tegen de rechten die elke beklaagde al dan niet heeft kunnen uitoefenen tijdens het voorbereidend onderzoek, voor de onderzoeksgerechten, tijdens de rechtszittingen van de correctionele rechtbank en in zijn middelen in hoger beroep." (kop). Vgl. (wat betreft de sanctie op de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding, in het licht van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet en niet van de regelmatigheid van het bewijs en van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering), Cass. 18 juni 2013, AR P.13.1022.N, AC 2013, nr. 379: "Niet naar recht verantwoord is het arrest dat oordeelt dat het gegeven dat de eiser door de onderzoeksrechter werd verhoord zonder bijstand van een raadsman, niet tot gevolg heeft dat het aanhoudingsmandaat door het onderzoeksgerecht zou moeten worden opgeheven om reden dat niet blijkt dat die omstandigheid eisers recht op een eerlijk proces op een onherstelbare wijze zou hebben gehypothekeerd." (M.N.B.). (2) Zie concl. "in substantie" van het OM (eensluidende subsidiaire stelling wat betreft het eerste middel, derde onderdeel, en het tweede middel).

- Miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

Wanneer kosteloze juridische tweedelijnsbijstand wordt toegekend aan een persoon die samenwoont met zijn echtgenoot of met iedere andere persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt en zij gelijklopende belangen hebben, dan komt de kosteloze juridische tweedelijnsbijstand en bijgevolg het voordeel van artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek toe aan deze persoon en aan de echtgenoot of de persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt.

- Juridische bijstand - Kosteloze tweedelijnsbijstand - Toekenning - Gelijklopende belangen

- Art. 1, § 1, vierde en vijfde lid, en § 1, 2° KB 18 december 2003 tot vaststelling van de voorwaarden van de volledige of gedeeltelijke kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand en de rechtsbijstand
- Artt. 1022, vierde lid, en 508/13, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

D.16.0006.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.5 AC nr. ...

De ter zake toepasselijke bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek noch artikel 6 EVRM sluiten uit dat de stafhouder samen met de onderzoeker ter zitting van de tuchtraad van beroep kan worden gehoord.

- Tucht - Tuchtraad van beroep - Stafhouder - Onderzoeker - Verhoor ter zitting van beiden

- Artt. 458,§ 1, eerste en tweede lid, en § 2, eerste lid, 459, § 1, tweede lid, en § 2, laatste lid, en 467 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0917.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.3 AC nr. ...

Uit artikel 6.3.c) EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de handelingen en de beslissingen van een advocaat in beginsel de aansprakelijkheid van de overheid niet in het gedrang kunnen brengen en dat de wijze van verdediging enkel de inverdenkinggestelde of de beklaagde en zijn raadsman aanbelangt, ongeacht of de advocaat door de inverdenkinggestelde of de beklaagde zelf dan wel door de overheid is aangewezen en wordt betaald; de overheid heeft enkel de verplichting tussen te komen in de cliënt-advocaat relatie ingeval van manifeste tekortkomingen door de ambtshalve aangestelde advocaat of in uitzonderlijke gevallen door de zelf gekozen en betaalde advocaat, en in geval van manifeste tekortkoming moet worden onderzocht of die het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel en onherstelbaar heeft aangetast zonder dat op de overheid evenwel de verplichting rust om voorafgaandelijk aan een verhoor te onderzoeken of de ambtshalve aangestelde advocaat of de door de inverdenkinggestelde gekozen advocaat op grond van zijn deontologische verplichtingen de verdediging van de betrokken cliënt mag waarnemen.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Bijstand van een advocaat - Handelingen en beslissingen van de advocaat - Aansprakelijkheid van de overheid - Verplichting van de overheid tussen te komen in de relatie cliënt-advocaat - Voorwaarde - Gevolg - Onderzoek van het eerlijk karakter van het proces

P.16.0344.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.5 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt niet dat een van zijn vrijheid beroofde verdachte bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd en die bij die gelegenheid aangeeft dat zich in een ander pand relevante documenten bevinden, die documenten slechts vrijwillig zou mogen ophalen en overhandigen aan de verbalisanten, nadat hij bijstand heeft gehad van een raadsman en hij werd gewezen op het verbod van gedwongen zelfincriminatie.

- Onderzoek in strafzaken - Huiszoeking bij een van zijn vrijheid beroofde verdachte - Verklaring dat zich in een ander pand relevante documenten bevinden - Ophalen en overhandigen van die documenten - Bijstand van een advocaat

P.16.0610.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep -

Ontvankelijkheid - Getekend "loco" een advocaat die geen houder is van het getuigschrift

De verklaring van cassatieberoep in strafzaken die door een advocaat is getekend die houder blijkt te zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, in de plaats van ("loco") een andere advocaat, is niet onontvankelijk door het enkele feit dat niet blijkt dat ook de tweede advocaat houder is van het voormelde getuigschrift (1). (Impliciet) (1) Contra Cass. 10 mei 2016, AR P.16.0284.N, AC 2016, zie datum; zie ook andersluidende concl. OM.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Getekend "loco" een advocaat die geen houder is van het getuigschrift

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

---

P.15.0999.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.4 AC nr. ...

Artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering verplicht de eiser in cassatie, ook indien vertegenwoordigd door een lasthebber ad hoc die advocaat is, op straffe van onontvankelijkheid zijn memorie per aangetekende brief ter kennis te brengen van de partijen tegen wie zijn beroep is gericht en het bewijs van verzending ter griffie neer te leggen binnen de termijn welke is bepaald in het eerste of het tweede lid van dit artikel.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm en termijn voor memories en stukken - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

Met artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering heeft de wetgever aan de eisers in cassatie, ook indien vertegenwoordigd door een lasthebber ad hoc die advocaat is – een algemene verplichting tot betekening opgelegd, met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing over de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm en termijn van betekening en-of neerlegging - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

Noot van advocaat-generaal Decreus.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm en termijn van betekening en-of neerlegging - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm en termijn voor memories en stukken - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

---

P.16.0917.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.5 AC nr. ...

Uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het bij het tweede lid van die paragraaf bedoelde getuigschrift; zowel de advocaat die als raadsman van de eiser het cassatieberoep instelt als deze die in de plaats van deze raadsman het cassatieberoep tekent, moeten aan deze vereisten voldoen vermits pas op die manier de door de wetgever met deze bepalingen beoogde doelstelling, namelijk waarborgen dat het instellen van een cassatieberoep slechts weloverwogen gebeurt door een advocaat die blijk heeft gegeven van een vertrouwdheid met de cassatieprocedure in strafzaken, kan worden bereikt (1). (1) Zie: Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. ...; Cass. 10 mei 2016, AR P.16.0284.N, AC 2016, nr. ...

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

---

P.16.0891.F 17 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160817.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Cassatieberoep in strafzaken - Verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Getuigschrift van opleiding

Artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de advocaat die de verklaring van cassatieberoep doet en tekent, houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, heeft een algemene draagwijdte en is op alle procedures van toepassing, tenzij daarvan bij een bijzondere wet wordt afgeweken, wat niet het geval is voor het cassatieberoep gericht tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, moet blijken dat de verklaring van cassatieberoep werd gedaan door een advocaat die houder is van dat getuigschrift (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Cassatieberoep in strafzaken - Verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Getuigschrift van opleiding

- Art. 97, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 425, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0524.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.6 AC nr. ...

In een zaak met verschillende beklaagden bepaalt de voorzitter de volgorde waarin de raadslieden aan het woord worden gelaten om te pleiten; geen bepaling verleent de raadslieden het recht om te pleiten op een latere rechtszitting.

- Strafzaken - Zaak met verschillende beklaagden - Volgorde waarin zal worden gepleit - Bevoegdheid van de voorzitter - Recht voor de advocaat om te pleiten op een latere rechtszitting

P.16.0284.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.2 AC nr. ...

Uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het bij het tweede lid van die paragraaf bedoelde getuigschrift; zowel de advocaat die als raadsman van de eiser het cassatieberoep instelt als deze die in de plaats van deze raadsman het cassatieberoep tekent, moeten aan deze vereisten voldoen (1). (1) Zie: Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. ...

- Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.15.1670.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering kan tegen een persoon geen veroordeling worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd in strijd met het recht op bijstand van een advocaat tijdens zijn verhoor door de politie of door de onderzoeksrechter; daaruit volgt dat de rechter geen bewijs voor misdrijven mag zoeken in verhoren die onregelmatig buiten de aanwezigheid van een advocaat zijn afgenomen (1). (1) Cass. 5 september 2012, AR P.12.0418.F, AC 2012, nr. 447, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2012, nr. 447.

- Strafzaken - Bijstand van de advocaat - Verhoor van een verdachte tijdens vrijheidsberoving - Onregelmatig verhoor wegens afwezigheid van de advocaat - Gevolg - Inaanmerkingneming van het verhoor als bewijs

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

P.16.0299.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.3 AC nr. ...

Behalve indien de wet een bijzondere lastgeving vereist, verschijnt de advocaat als gevolmachtigde van de partij zonder dat hij van enige volmacht moet doen blijken, behoudens bewijs van het tegendeel door de partij die de regelmatigheid daarvan betwist (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Tussenkomst voor een rechtscollege van de rechterlijke orde - Gevolmachtigde van de partij - Vermoeden van regelmatige lastgeving

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Tussenkomst voor een rechtscollege van de rechterlijke orde - Gevolmachtigde van de partij - Vermoeden van regelmatige lastgeving

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.16.0334.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.3 AC nr. ...

Uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, dat van toepassing is op het cassatieberoep dat wordt ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling, volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring van cassatieberoep niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, bedoelde getuigschrift.

- Vreemdelingenwet - Bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving - Uitspraak van de kamer van inbeschuldigingstelling over de wettigheid van de vrijheidsberoving - Cassatieberoep - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat van toepassing is op het cassatieberoep dat wordt ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling, volgt dat hij die namens een partij ter griffie van het Hof een memorie wil indienen niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, bedoelde getuigschrift.

- Vreemdelingenwet - Bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving - Uitspraak van de kamer van inbeschuldigingstelling over de wettigheid van de vrijheidsberoving - Cassatieberoep - Memorie - Vormvereisten

C.15.0196.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.14 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Begroting ereloon - Raad van de Orde - Functie en beoordeling

De raad van de Orde vervult een functie van algemeen belang en beoordeelt of het ereloon is vastgesteld met billijke gematigdheid, zodat hij geen rekening dient te houden noch met de eenzijdige beslissing van de advocaat, noch met eventuele afspraken of overeenkomsten tussen de advocaat en zijn cliënt, ongeacht het tijdstip waarop deze eenzijdige beslissing werd genomen, deze afspraken werden gemaakt of deze overeenkomsten werden gesloten en uitgevoerd, onverminderd het recht van de partij om zich tot het gerecht of een scheidsrechter te richten (1). (1) Zie concl. OM.

- Begroting ereloon - Raad van de Orde - Functie en beoordeling

- Art. 446ter, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.0703.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.3 AC nr. ...

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het voor het Hof van Cassatie voor een partij niet langer mogelijk is zichzelf te verdedigen en dat steeds de bijstand van een raadsman vereist is voor het ondertekenen van de memorie; dat een partij zelf advocaat is, ontslaat haar niet van de verplichting beroep te doen op een raadsman (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.15.1067.N, AC 2016, nr. ...; R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 355, nr. 21-22 en 384, nr. 90.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat - Partij die zelf advocaat is

P.15.1067.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.5 AC nr. ...

Uit artikel 429, derde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het voor het Hof van Cassatie voor een partij niet langer mogelijk is zich zelf te verdedigen en dat steeds de bijstand van een raadsman vereist is voor het ondertekenen van de memorie; dat een partij zelf advocaat is, ontslaat deze niet van de verplichting beroep te doen op een raadsman (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.15.0703.N, AC 2016, nr. ...; R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 355, nr. 21-22 en 384, nr. 90.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat - Partij die zelf advocaat is

P.16.0020.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.9 AC nr. ...

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing vanaf 1 februari 2016, volgt dat behalve het openbaar ministerie de eiser in cassatie zijn middelen slechts kan aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift (1). (1) Zie R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 355-356, nr. 21-24.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat

P.15.1662.F 16 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160316.3 AC nr. ...

De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de ontkentenis van proceshandelingen zijn niet van toepassing voor de strafgerechten (1). (1) Cass. 24 september 2014, AR P.14.0022.F, AC 2014, nr. 550.

- Strafzaken - Ontkentenis van proceshandelingen - Bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Artt. 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

D.14.0016.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.13 AC nr. ...

De omstandigheid dat de tuchtrechter gebonden is door hetgeen de stafrechter zeker en noodzakelijk heeft beslist (1), houdt niet in dat het tuchtrechtscollege verplicht is zijn uitspraak uit te stellen tot na de uitspraak van de strafrechter (2). (1) Zie Cass. 24 januari 1997, AR C.94.0119.N, AC 1997, nr. 45. (2) Cass. 21 maart 1986, AR nr. 4720, AC 1985-86, nr. 459; Cass. 15 oktober 1987, AR nr. 7907, AC 1987-88, nr. 93.

- Tuchtvordering - Tuchtrechter - Strafvordering - Strafrechter - Tuchtrechtscollege - Uitspraak

- Art. 415, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

F.14.0223.F 12 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160212.5 AC nr. ...

Behalve indien de wet, luidens artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die voor een rechtscollege van de rechterlijke orde een akte van rechtspleging verricht en zich ertoe beperkt in die akte te verklaren dat hij optreedt in naam van een rechtspersoon die genoegzaam geïdentificeerd is door de opgave van zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn hoofdzetel, wettelijk vermoed daartoe een regelmatige lastgeving van een bevoegd orgaan van die rechtspersoon te hebben verkregen.

- Rechtscollege van de rechterlijke orde - Akte van rechtspleging - Vordering in naam van een rechtpersoon - Regelmatige lastgeving - Wettelijk vermoeden

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Dat vermoeden van volmacht, ingesteld door artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, ten aanzien van de advocaat is niet onweerlegbaar; het is een partij toegestaan om te betogen dat de beslissing om een akte van rechtspleging te verrichten, niet is goedgekeurd door de organen van een rechtspersoon en niet van hem uitgaat, maar de bewijslast rust op de partij die die betwisting opwerpt; het vermoeden van artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek blijft van toepassing wanneer de rechtspersoon meewerkt aan de bewijslast.

- Rechtscollege van de rechterlijke orde - Akte van rechtspleging - Vordering in naam van een rechtpersoon - Gevolmachtigde - Wettelijk vermoeden - Weerlegbaar - Bewijslast - Medewerking van de rechtspersoon

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.1694.F 6 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160106.2 AC nr. ...

Artikel 2bis, § 2, zesde lid, Wet Voorlopige Hechtenis bepaalt dat de afstand van het recht op bijstand door een advocaat in het proces-verbaal van verhoor kan worden vermeld.

- Strafzaken - Inverdenkinggestelde van zijn vrijheid beroofd - Verhoor - Bijstand van de advocaat - Afstand - Vorm

P.15.0982.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.5 AC nr. ...

Artikel 429 Wetboek van Strafvordering vereist dat de memorie door een advocaat is ondertekend: met de handtekening geeft de auteur aan zich de inhoud van de memorie eigen te maken en de ondertekening is een substantiële vormvereiste om de authenticiteit en de geldigheid van de memorie te waarborgen; aan de vereiste van ondertekening moet zijn voldaan bij het indienen van de memorie ter griffie of uiterlijk bij het verstrijken van de door artikel 429 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn om de memorie ter griffie van het Hof in te dienen (1). (1) Zie concl. OM.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening - Tijdstip

- Cassatieberoep - Strafzaken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening

- Cassatieberoep - Strafzaken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening - Tijdstip

P.13.0982.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.2 AC nr. ...

De zeer precieze bevoegdheden die artikel 10, eerste lid, Wet van 31 maart 1898 aan de beroepsverenigingen heeft toegekend om in rechte op te treden, komen alleen toe aan de beroepsverenigingen in de strikte zin, namelijk diegene die werden opgericht overeenkomstig deze wet; dit is niet het geval voor de Orde van advocaten te Kortrijk.

- Orde van advocaten - Burgerlijke rechtsvordering - Optreden in rechte - Wet 31 maart 1898 - Draagwijdte - Toepassing

Uit artikel 455 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de raad van de Orde de opdracht heeft “om de eer van de Orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen”, kan geen recht worden afgeleid om door middel van burgerlijke partijstelling een rechtsvordering wegens miskenning door een niet-advocaat van de beroepsbelangen van een advocaat in te stellen.

- Beroepsbelangen van een advocaat - Miskenning door een niet-advocaat - Orde van advocaten - Recht om door een burgerlijke partijstelling een rechtsvordering in te stellen - Artikel 455 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

P.15.0311.N 3 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151103.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Memorie - Ontvankelijkheid - Handtekening door advocaat met vermelding "op vordering en naar ontwerp"

In strafzaken is de tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie niet vereist en is de advocaat geen ministerieel ambtenaar zodat hij niet de hoedanigheid heeft om een memorie te ondertekenen "op vordering en concept"; de handtekening met de vermelding "op vordering en naar ontwerp" is geen handtekening als bedoeld bij artikel 429 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Memorie - Ontvankelijkheid - Handtekening door advocaat met vermelding "op vordering en naar ontwerp"

P.14.0355.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.1 AC nr. ...

Ingeval de strafvordering tegen een rechtspersoon en tegen degene die bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, wordt ingesteld en een lasthebber ad hoc voor de rechtspersoon is aangewezen, kiest de lasthebber ad hoc vrij de raadsman van de rechtspersoon; hij kan, zo hij oordeelt dat er geen gevaar is voor tegenstrijdigheid van belangen, een beroep doen op dezelfde advocaat als de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt, maar indien een beroep wordt gedaan op eenzelfde advocaat voor de rechtspersoon en voor de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt, moet die keuze blijken uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan (1). (1) Cass. 4 oktober 2011, AR P.11.0203.N, AC 2011, nr. 519.

- Gelijktijdige vervolging van een rechtspersoon en een natuurlijke persoon - Onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon - Lasthebber ad hoc - Keuze van raadsman

C.14.0172.F 2 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151002.1 AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde en alleen maar verklaart op te treden namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door de opgave van zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Cass. 12 november 2008, AR. P.08.0723.F, AC 2008, nr. 629.

- Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

Het wettelijk vermoeden krachtens hetwelk de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde, vermoed wordt daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen, is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat de beslissing om een akte van rechtspleging te verrichten, niet werd goedgekeurd door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat, maar de bewijslast berust bij die partij.

- Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard van het vermoeden - Bewijslast

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

P.14.0990.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.5 AC nr. ...

Uit artikel 6.3.c EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de handelingen en de beslissingen van een advocaat in beginsel de aansprakelijkheid van de overheid niet in het gedrang kunnen brengen en dat de wijze van verdediging een zaak is van de beklaagde en zijn raadsman en dit ongeacht of de advocaat door de beklaagde zelf dan wel door de overheid wordt betaald; de overheid heeft wel de verplichting tussen te komen ingeval van manifeste tekortkomingen door de ambtshalve aangestelde advocaat of in uitzonderlijke gevallen door de zelf gekozen en betaalde advocaat en ingeval van dergelijke manifeste tekortkoming moet worden onderzocht of die de eerlijkheid van het proces van de betrokkene in zijn geheel en onherstelbaar heeft aangetast (1). (1) EHRM 28 november 2013, Dvorski t/ Kroatië, no. 25703/11 ro 90; EHRM 20 januari 2009, Güveç t/ Turkije, no.70337/01, ro 130.

- Handelswijze van de advocaat van de beklaagde - Aansprakelijkheid van de overheid - Draagwijdte

D.15.0002.F 11 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150911.4 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 458, §2, tweede lid, 459, §2, en 467 van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat ze niet uitsluiten dat de stafhouder voor de tuchtraad van beroep verslag uitbrengt over het onderzoek.

- Tuchtzaken - Tuchtraad in hoger beroep - Persoon die gemachtigd is verslag over het onderzoek uit te brengen

- Artt. 458, § 2, tweede lid, 459, § 2, en 467 Gerechtelijk Wetboek

Noot van advocaat-generaal Werquin.

- Tuchtzaken - Cassatieberoep tegen de Ordre des barreaux francophones et germanophone - Ontvankelijkheid

Enkel de Orde van de balie waartoe de advocaat behoort die bij de tuchtprocedure is betrokken, is bevoegd om voor het Hof op te treden (1).

- Tuchtzaken - Cassatieberoep tegen de Ordre des barreaux francophones et germanophone - Ontvankelijkheid

- Art. 1121/2 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0382.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.8 AC nr. ...

Uit de regels betreffende de bewijslast volgt dat de advocaat dient te bewijzen dat hij zich van zijn plicht heeft gekweten om zijn cliënt in te lichten, en niet dat laatstgenoemde het negatieve feit dient te bewijzen dat de vereiste informatie hem niet werd gegeven (1). (1) Zie Cass. 26 januari 1968, AC 1968, 708.

- Bewijs - Bewijslast - Advocaat - Naleving informatieplicht jegens cliënt

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat het recht op een eerlijk proces is miskend enkel omdat de beklaagde niet door een advocaat werd bijgestaan tijdens een verhoor dat is afgenomen na de tijdens de vrijheidsberoving afgenomen verhoren.

- Strafzaken - Verhoor van de beklaagde zonder bijstand van een advocaat - Verhoor afgenomen na de vrijheidsberoving - Recht op een eerlijk proces - Miskenning

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De afwezigheid van de advocaat bij een verhoor door de politie tijdens de termijn van vrijheidsberoving kan aan een eventuele schuldigverklaring in de weg staan in zoverre deze zou steunen op tijdens dergelijk verhoor afgelegde zelfincriminerende verklaringen, zonder dat de verhoorde persoon afstand heeft gedaan van de bijstand van een raadsman of vrijwillig daarvoor gekozen heeft (1). (1) Zie Cass. 10 april 2012, AR P.12.0604.F, AC 2012, nr. 222; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606.

- Strafzaken - Aanhouding - Duur van de vrijheidsberoving - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor door de politie - Geen advocaat aanwezig - Gevolg - Strafvervolging - Schuldigverklaring - Onwettigheid

- Art. 2bis, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

C.13.0094.F 30 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.7 AC nr. ...

De lastgeving om in rechte op te treden, die de bevoegdheid inhoudt om de opeenvolgende proceshandelingen te verrichten die nodig zijn voor de uitvoering ervan, blijft t.a.v. de lastgever en de procespartijen gelden zolang de ontkentenis niet is aangetoond.

- Lastgeving om in rechte op te treden - Begrip - Geldigheid

- Artt. 440, tweede lid en 848, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

D.14.0006.N 17 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150417.2 AC nr. ...

Wanneer de stafhouder aan de tuchtraad kennis geeft van een tuchtzaak, nadat hij een klacht tegen een advocaat van zijn Orde heeft ontvangen en onderzocht of daartoe een onderzoeker heeft aangesteld of nadat hij ambtshalve of op schriftelijke aangifte van de procureur-generaal een onderzoek heeft ingesteld en oordeelt dat er redenen bestaan om de betrokken advocaat te laten verschijnen voor de tuchtraad, treedt hij op als een orgaan van de Orde, maar is hij geen rechterlijke instantie zoals bedoeld in artikel 6 EVRM (1). (1) Cass. 5 april 2012, AR D.11.0009.N, AC 2012, nr. 220.

- Tuchtzaak - Tuchtraad - Aangifte - Stafhouder - Hoedanigheid - Rechterlijke instantie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 458, §§ 1 en 2, 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.14.1964.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 146 Grondwet kan geen rechtbank of geen met eigenlijke rechtspraak belast orgaan worden ingesteld dan krachtens een wet; de tuchtraden en de tuchtraden van beroep van de advocaten zijn instellingen die op grond van de artikelen 456 en 464 Gerechtelijk Wetboek als taak hebben de inbreuken op de eer van de orde van de advocaten en op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid, en kiesheid, die aan het beroep ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, alsook de inbreuken op de reglementen te bestraffen, onverminderd de bevoegdheid van de rechtbanken indien daartoe grond bestaat en die raden kunnen aan advocaten die dergelijke inbreuken plegen, na afloop van de in het Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven procedure, de tuchtmaatregelen opleggen die dat wetboek bepaalt, zodat die raden met rechtspraak belaste organen zijn ingesteld krachtens de wet.

- Tuchtraden en tuchtraden van beroep - Met rechtspraak belaste organen

D.14.0007.N 20 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150320.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 458, §1, eerste en tweede lid, en 474 Gerechtelijk Wetboek en uit de voorbereidende werken van de wet van 21 juni 2006 wijzigende de tuchtprocedure van toepassing op de leden van de balie, volgt dat het onderzoek dient te worden geopend binnen de twaalf maanden na kennisname van de feiten door de bevoegde tuchtrechtelijke autoriteit, zijnde de stafhouder of desgevallend de voorzitter van de tuchtraad, en dat het openen van het onderzoek onder meer kan blijken uit het schriftelijke bericht waarbij de advocaat op de hoogte wordt gebracht van het instellen van het onderzoek.

- Tucht - Verjaring - Stafhouder - Termijn voor de opening van het tuchtonderzoek - Aanvang

- Artt. 458, § 1, eerste en tweede lid, en 474 Gerechtelijk Wetboek

ADVOCAAT BIJ HET HOF VAN CASSATIE

D.23.0010.F 23 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231023.3F.6 AC nr. ...

Enkel een advocaat bij het Hof van Cassatie kan, in een zaak waarin zijn monopolie van toepassing is, één van de door de procedure voorgeschreven geschriften neerleggen.

- Cassatieberoep - Tuchtzaken - Vormen - Persoon die gemachtigd is om een processtuk neer te leggen

- Art. 1121/5 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1086 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 478 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1515.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 1080 en 1114, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, die ook van toepassing zijn in strafzaken, volgt dat het verzoekschrift van een partij tot intrekking van een arrest van het Hof ondertekend moet zijn door een advocaat bij het Hof, zo niet is het verzoekschrift niet-ontvankelijk (1). (1) Cass. 17 april 2018, AR P.17.1116.N, AC 2018, nr. 241; Cass. 16 januari 2008, AR P.07.1748.F, AC 2008, nr. 29 met concl. van procureur-generaal J.F. LECLERCQ op datum in Pas.; Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.0852.F, AC 2007, nr. 471; Cass. 22 februari 2017, AR P.07.0852.F, AC 2007, nr. 126. Zie S. VAN OVERBEKE, "Het Hof van Cassatie als rechter over zijn eigen arresten. Over de intrekking van cassatie-arresten en de meticuleuze en periculeuze betekening van het cassatieberoep in strafzaken", R. Cass. 2001, 1-22; F. BAUDONCQ, "Artikel 1114 Ger. W.", in Commentaar Gerechtelijk Wetboek, Kluwer, 2017, 1-8; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1866-1867.

- *Verzoekschrift tot het intrekken van een arrest van het Hof - Vormvereisten*

- Artt. 1080 en 1114, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.1191.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.13 AC nr. ...

Advocaten bij het Hof, die ministerieel ambtenaar zijn, kunnen in de gevallen waarin hun tussenkomst wettelijk is vereist, cassatieberoepen of daarmee verband houdende geschriften ondertekenen "op vordering en concept"; in strafzaken is de tussenkomst van een advocaat bij het Hof niet vereist en is de advocaat geen ministerieel ambtenaar, zodat hij niet de hoedanigheid heeft om een memorie te ondertekenen "op vordering en concept" en de ondertekening van een memorie 'op vordering en concept' door een advocaat bij het Hof voldoet niet aan de door de artikelen 425, §1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering vereiste noodzaak houder te zijn van een getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken om cassatieberoep in te stellen in strafzaken en middelen aan te voeren in een memorie (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- *Cassatieberoep in strafzaken - Memorie - Ondertekening van de memorie op vordering en concept - Draagwijdte*

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- *Cassatieberoep in strafzaken - Memorie - Ondertekening van de memorie op vordering en concept - Draagwijdte*

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

De vereiste van de tussenkomst van een gespecialiseerde advocaat voor het instellen van cassatieberoep in strafzaken en het indienen van memories, gelet op het technisch en specifiek karakter van de procedure voor het Hof, geldt ook voor een valsheidsvordering die ter gelegenheid van een cassatieberoep in strafzaken wordt ingesteld en een dergelijke vordering is dan ook slechts ontvankelijk als ze is ondertekend door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures; de ondertekening van een valsheidsvordering door een advocaat bij het Hof "op vordering en concept" voldoet niet aan de vereiste van ondertekening door een advocaat houder van een getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- *Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Ondertekening op vordering en concept door een advocaat bij het Hof - Draagwijdte*

- *Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Ondertekening op vordering en concept door een advocaat bij het Hof - Draagwijdte*

C.15.0276.F 27 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151127.1 AC nr. ...

Rekening houdend met de opdracht van de cassatierechter en de specificiteit van de voor hem gevoerde rechtspleging, staat artikel 6.1 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, dat de toegang tot die rechter waarborgt, de toepassing niet in de weg van een nationale wet die het alleenrecht van de vertegenwoordiging van de partijen voor het Hof van Cassatie voorbehoudt aan gespecialiseerde advocaten (1). (1) Cass. 15 december 2014, AR S.13.0069.F, AC 2014, nr. 792.

- Cassatieberoep - Alleenrecht van vertegenwoordiging van de partijen - Bestaanbaarheid met het E.V.R.M.

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Door inzake belastingen af te wijken van de verplichting een beroep te doen op de diensten van een advocaat bij het Hof van Cassatie, heeft de wetgever kunnen menen, zonder de vereisten van voornoemd artikel 6.1 te miskennen, dat die afwijking beperkt moest worden tot louter de belastinggeschillen die door een gedinginleidende akte gebracht worden voor de rechter die ervan moet kennisnemen.

- Voorwaarden - Bestaanbaarheid met het E.V.R.M. - Cassatieberoep - Belastingzaken - Beginsel - Alleenrecht van vertegenwoordiging van de partijen - Afwijking inzake successierechten

- Artt. 142-1 en 142-4 Wetboek van Successierechten

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

AFPALING

C.20.0529.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.2 AC nr. ...

Bij gebrek aan een gemeenschappelijke titel bepaalt de rechter in feite de grens tussen de eigendommen; het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 17 september 1987, AR 7704 (AC 1987-88, 80).

- Geen gemeenschappelijke titel - Grens tussen de aanpalende eigendommen - Onaantastbare beoordeling door rechter - Toezicht van het Hof

- Art. 642 Oud Burgerlijk Wetboek

C.16.0364.F 24 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170424.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Afpaling die aanleiding geeft tot een betwisting van het eigendomsrecht - Afpaling die de afbakening aanwijst van aan elkaar grenzende erven - Onderscheid - Gevolgen - Overschrijving - De artikelen 1 en 141 van de Hypotheekwet

Uit de artikelen 646 van het Burgerlijk Wetboek en 1 en 141 van de Hypotheekwet volgt dat de afpaling, die in de regel enkel de afbakening aanwijst van aan elkaar grenzende erven, geen akte is die moet worden overgeschreven en bijgevolg niet onder de toepassing valt van voornoemd artikel 141 en zijn uitvoeringsbesluiten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Afpaling die aanleiding geeft tot een betwisting van het eigendomsrecht - Afpaling die de afbakening aanwijst van aan elkaar grenzende erven - Onderscheid - Gevolgen - Overschrijving - De artikelen 1 en 141 van de Hypotheekwet

C.15.0449.F 22 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160922.17 AC nr. ...

De afpaling, die tot doel heeft de scheidingslijn tussen de aan elkaar grenzende eigendommen vast te stellen of te erkennen, is een rechtshandeling.

- Opstellen van een afpalingsplan - Aard

- Art. 646 Burgerlijk Wetboek

AFSLUITING

P.15.1337.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.9 AC nr. ...

Artikel 545 Strafwetboek bestraft onder meer het geheel of gedeeltelijk vernielen van landelijke of stedelijke afsluitingen, uit welke materialen ook gemaakt; voor dit wanbedrijf is vereist dat de aantasting van de afsluiting tot gevolg heeft dat die afsluiting haar beschermingsfunctie verliest zodat een loutere beschadiging of verzwakking van de afsluiting, zonder het teloor gaan van de beschermingsfunctie van de afsluiting niet valt onder deze strafbaarstelling.

- Misdrijf - Geheel of gedeeltelijk vernielen van landelijke of stedelijke afsluitingen, uit welke materialen ook gemaakt

AFSTAMMING

C.21.0364.F 9 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230209.1F.6 AC nr. ...

De vordering tot onderzoek van meemoederschap wordt verworpen zodra het bewijs wordt geleverd dat hetzij de vermeende meemoeder geen toestemming tot medisch begeleide voortplanting heeft gegeven overeenkomstig artikel 7 van de wet van 6 juli 2007, hetzij de verwekking van het kind niet het gevolg kan zijn van die voortplanting, zelfs wanneer het bezit van staat van het kind ten aanzien van de meemoeder wordt aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 103.

- Meemoederschap - Onderzoek - Verwerping

- Art. 7 Wet 6 juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo's en de gameten

C.21.0382.F 13 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.7 AC nr. ...

Wanneer het recht van de staat waarvan een onderdaan een kind erkent de toestemming van dat kind niet vereist, blijft de geldigheid van de authentieke akte van erkenning in die staat afhankelijk van die toestemming indien het recht van de staat op wiens grondgebied het kind op het tijdstip van de erkenning zijn gewone verblijfplaats heeft, die toestemming vereist.

- In Frankrijk opgemaakte authentieke akte tot vaststelling van het vaderschap ten aanzien van een kind - Geen toestemming van het kind vereist - Verblijfplaats van het kind in België - Erkenning van de authentieke akte in de Belgische rechtsorde

- Artt. 27, § 1, en 62, § 1, eerste en tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.21.0460.N 7 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220407.1N.3 AC nr. ...

Uit een grondwetsconforme lezing van artikel 330, §1, Oud Burgerlijk Wetboek, zoals opgevat door het Grondwettelijk Hof, volgt dat de daarin bepaalde grond van niet-ontvankelijkheid wegens het bezit van staat geen absoluut karakter heeft en dat de rechter, rekening houdende met de belangen van alle betrokken partijen, in het bijzonder met die van het kind, hierop een uitzondering kan maken (1). (1) Zie Cass. 3 mei 2018, AR C.17.0121.N, AC 2018, nr. 282; Cass. 7 april 2017, AR. C.15.0379.N, AC 2017, nr. 252.

- Erkenning - Bezit van staat - Betwisting

- Art. 330, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0290.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.5 AC nr. ...

De erkenning van een kind heeft een ongeoorloofde oorzaak en is dus volstrekt nietig, wanneer zij bedoeld is om de afstammingsregels aan te wenden in strijd met het doel waarvoor zij zijn ingesteld, namelijk enkel met het doel een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen dat verbonden is aan de vaststelling van een afstammingsband (1). (1) Zie concl. OM.

- Erkenning van een kind - Beoogd verblijfsrechtelijk voordeel

- Artt. 2 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

De regels inzake het afstammingsrecht en het Belgisch nationaliteits- en verblijfsrecht, die de staat van de persoon in respectievelijk de familie en de natie vaststellen, zijn van fundamenteel belang voor de ordening van de maatschappij, zodat zij de openbare orde raken (1). (1) Zie concl. OM.

- Regels inzake afstamming - Regels inzake nationaliteit en verblijfsrecht - Aard

Iedere belanghebbende kan deze volstrekte nietigheid inroepen, die de maatschappelijke ordening wil beschermen, met inbegrip van de erkenner zelf die bewust een leugenachtige erkenning heeft gedaan met de bedoeling een verblijfsrechtelijk voordeel voor het kind te verkrijgen (1). (1) Zie concl. OM.

- Erkenning van een kind - Vordering in rechte - Ongeoorloofde oorzaak - Volstrekte nietigheid - Aanvoering

- Artt. 2 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0791.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.5 AC nr. ...

Artikel 9 Kinderrechtenverdrag noch een andere bepaling van dat verdrag legt uit wat voor het recht van het kind om niet te worden gescheiden van zijn ouders, behoudens rechterlijke beslissing, en voor het recht op deelname van partijen aan de procedure van jeugdbescherming onder het begrip "ouder" moet worden begrepen; daaruit volgt dat de verdere invulling daarvan is overgelaten aan de verdragsluitende Staten; artikel 46 Jeugdbeschermingswet bepaalt dat de dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie om te verschijnen voor de jeugdrechtbank, op straffe van nietigheid moet worden gericht aan de ouders, de opvangouders, de voogden of degenen die de minderjarige onder bewaring hebben, alsook in beginsel aan de minderjarige zelf; bij gebrek aan een specifieke bepaling is het begrip "ouder" hierbij te begrijpen in de gemeenrechtelijke betekenis, zoals langs vaderszijde bepaald in de artikelen 315 tot en met 325 oud Burgerlijk Wetboek (1); daaruit volgt dat hij van wie wordt aangevoerd dat hij de verwekker is van het kind zonder dat de afstamming van vaderszijde overeenkomstig de voormelde wetsbepalingen is vastgesteld, zich niet als ouder in een procedure voor de jeugdrechtbank kan manifesteren. (1) Over deze regels zie F. SWENNEN, Het personen en familierecht. Een benadering in context, Intersentia, 2021, 479-492.

- Afstamming langs vaderszijde - Vermoedelijke verwekker van het kind - Deelname van ouders aan procedures voor de jeugdrechtbank - Begrip ouder

- Artt. 315 tot 326 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 46 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 9 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

C.19.0054.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.4 AC nr. ...

Noch uit artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek noch uit de artikelen 17, 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de partij die door dezelfde akte onderscheiden vorderingen tegen twee verweerders instelt, zich ertoe verbindt elk van hen in de gelegenheid te stellen zijn middelen tegen alle vorderingen aan te voeren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

- Enige dagvaarding - Verscheidene vorderingen - Verschillende partijen

- Artt. 17, 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

- Enige dagvaarding - Verscheidene vorderingen - Verschillende partijen

- Artt. 17, 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

De vordering tot betwisting van het vaderschap is een erkende vordering die enkel door de in artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek bedoelde personen kan worden ingesteld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

De man wiens vaderschap wordt nagestreefd en die het vaderschap van het kind niet opeist, heeft noch het vereiste belang noch de vereiste hoedanigheid om in de procedure tot betwisting van het vaderschap tussen te komen; wanneer hij in het kader van de vordering tot onderzoek van het vaderschap in de zaak is betrokken door dezelfde dagvaarding als die welke tot betwisting van het vaderschap strekt, kan hij bijgevolg zijn middelen en argumenten tegen de vordering tot betwisting van het vaderschap niet aanvoeren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

De onmogelijkheid, voor de man wiens vaderschap wordt nagestreefd, om zijn middelen en argumenten te doen gelden in het kader van het onderzoek van de vordering tot betwisting van het vaderschap van de verweerder levert geen miskenning op van zijn recht van verdediging, dat het beginsel van het recht op tegenspraak omvat, aangezien hij partij is in de tegen hem ingeleide procedure tot onderzoek naar het vaderschap en hij in het kader daarvan alle bewijzen van zijn vaderschap zal kunnen weerleggen die door de andere partijen worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard - Gevolg - Recht van verdediging

- Art. 322, eerste lid Strafwetboek

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard - Gevolg - Recht van verdediging

- Art. 322, eerste lid Strafwetboek

S.18.0005.N 19 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181119.1 AC nr. 644

Uit artikel 203, §1, Burgerlijk Wetboek volgt dat de ouders moeten instaan voor de kosten nodig voor de zorgen voor de gezondheid van hun kinderen en dat een ouder zijn gepresteerde zorgen voor die gezondheid niet aan zijn of haar kind kan aanrekenen, maar niet dat die ouder die kosten niet zou kunnen recupereren van een verzekering die deze kosten dekt.

- Levensonderhoud - Kinderen - Verplichting ouders - Medische zorgen - Kosten - Begrip

C.17.0121.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.3 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 330, §1, eerste en vierde lid, 331decies, tweede lid en 332bis Burgerlijk Wetboek volgt dat het voor de persoon die het vaderschap opeist volstaat om één van de in artikel 332bis Burgerlijk Wetboek vermelde personen tijdig te dagvaarden opdat de vordering ontvankelijk zou zijn.

- Vordering tot betwisting van staat - Persoon die het vaderschap opeist - Te dagvaarden personen - Ontvankelijkheid van de vordering

- Artt. 330, 331decies en 332bis Burgerlijk Wetboek

C.16.0421.F 6 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171006.4 AC nr. ...

De voogd ad hoc, die werd aangewezen om de niet-ontvoogde minderjarige te vertegenwoordigen, is niet verplicht het kind, ongeacht zijn leeftijd en de omstandigheden van de zaak, te ontmoeten en hem zijn mening over het geschil te vragen.

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Aanwijzing van een voogd ad hoc - Belang van het kind - Ontmoeting met de voogd ad hoc

- Art. 331sexies Burgerlijk Wetboek

- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 12 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

C.15.0379.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek - Wetgever - Grond van niet-ontvankelijkheid wegens het bezit van staat

De wetgever heeft met artikel 318, §1, Burgerlijk Wetboek in een algemene grond van niet-ontvankelijkheid van de vordering willen voorzien indien de rechter het bezit van staat ten aanzien van de echtgenoot vaststelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek - Wetgever - Grond van niet-ontvankelijkheid wegens het bezit van staat

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.14.0103.F 16 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170316.9 AC nr. ...

Artikel 323 van het Burgerlijk Wetboek schendt artikel 22 van de Grondwet, op grond dat het absolute karakter van de voorwaarde zich te bevinden in één van de in artikel 320 van dat wetboek bedoelde gevallen, dat tot gevolg heeft dat de wetgever buiten die gevallen het wettelijk vermoeden van vaderschap heeft laten prevaleren op de biologische werkelijkheid, zonder aan de rechter de bevoegdheid te laten om rekening te houden met de vaststaande feiten en met de belangen van alle betrokken partijen, een onevenredige aantasting van het recht op eerbiediging van het privéleven vormt (1). (1) Artikel 323 van het Burgerlijk Wetboek, in de versie die van kracht was vóór de opheffing ervan bij artikel 24 van de wet van 1 juli 2006.

- Wettelijk vaderschap van de echtgenoot van de moeder - Geen bezit van staat - Rechtsvordering tot onderzoek van vaderschap van een andere man dan de echtgenoot - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Zwak vermoeden van vaderschap - Artikel 22 Grondwet

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

- Wettelijk vaderschap van de echtgenoot van de moeder - Geen bezit van staat - Rechtsvordering tot onderzoek van vaderschap van een andere man dan de echtgenoot - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Zwak vermoeden van vaderschap - Artikel 22 Grondwet

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

C.15.0533.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Betwisting vaderschap - Rechtsvordering - Aard - Omvang

- Procedure tot vaststelling van het vaderschap - Overleden persoon - Erfgenamen - Partij in de procedure - Bewijsvoering

De erfgenamen van de overleden persoon wiens vaderschap wordt onderzocht, zijn partij in de procedure tot vaststelling van het vaderschap en kunnen de door de andere partijen aangedragen bewijzen omtrent het ingeroepen vaderschap weerleggen (1). (1) Zie concl. OM.

- Procedure tot vaststelling van het vaderschap - Overleden persoon - Erfgenamen - Partij in de procedure - Bewijsvoering

- Art. 332quater, eerste lid Burgerlijk Wetboek

De rechtsvordering tot betwisting van het vaderschap is een toegewezen vordering die enkel openstaat voor de in artikel 318, §1, Burgerlijk Wetboek opgesomde personen, zodat andere personen niet kunnen tussenkomen in dit geding, noch derdenverzet kunnen aantekenen; de omstandigheid dat de beslissing over de rechtsvordering tot betwisting van vaderschap krachtens artikel 331decies Burgerlijk Wetboek aan andere personen zou kunnen tegengeworpen worden in een navolgende procedure tot vaststelling van vaderschap, doet daaraan niet af (1). (1) Zie concl. OM.

- Betwisting vaderschap - Rechtsvordering - Aard - Omvang

- Artt. 318, § 1, en 331decies Burgerlijk Wetboek

C.13.0573.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Vaststelling van de afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Afstand van geding - In hoger beroep - Na het verstrijken van de beroepstermijn

Inzake een vordering tot betwisting van vaderschap kan niet geldig afstand van geding in hoger beroep worden gedaan wanneer op dat ogenblik niet meer opnieuw hoger beroep kan worden ingesteld omdat de beroepstermijn al is verstreken; de afstand in hoger beroep komt in dat geval immers neer op een berusting in het vonnis en dus op een verboden verzaking aan de vordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Vaststelling van de afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Afstand van geding - In hoger beroep - Na het verstrijken van de beroepstermijn

- Artt. 820, 821, 822, 823 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 318 en 331quater Burgerlijk Wetboek

C.14.0202.N 20 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150220.2 AC nr. 134

Overeenkomstig het toepasselijk artikel 319bis Burgerlijk Wetboek zoals van kracht voor de vervanging ervan door de wet van 1 juli 2006, dient wanneer de vader gehuwd is en een kind erkent dat is verwekt bij een vrouw waarvan hij niet de echtgenoot is, de akte van erkenning tevens bij verzoekschrift ter homologatie voorgelegd te worden aan de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van het kind en dient de echtgenoot of de echtgenote van de verzoeker in het geding betrokken te worden; deze bepaling strekt ertoe aan de echtgenote de mogelijkheid te bieden zich tegen de erkenning te verzetten; deze verplichting tot homologatie is niet meer aan de orde na de ontbinding van het huwelijk dat zonder gemeenschappelijke kinderen is gebleven (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging van het enig middel op grond van het eerste onderdeel in de mate dat volgens de vaste rechtspraak van het Hof (o.a. Cass. 23 februari 2012, C.11.0259.N, AC 2012, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal Vandewal) de procespartij die beweert houdster te zijn van een subjectief recht, ook al wordt dit recht betwist, het vereiste belang heeft opdat haar vordering ontvankelijk kan worden verklaard en het onderzoek van het bestaan en de omvang van het subjectief recht dat die partij aanvoert geen verband houdt met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering.

- Natuurlijk kind - Akte van erkenning - Verplichting tot homologatie - Redenen

- Art. 319bis Burgerlijk Wetboek

AFSTAND (RECHTSPLEGING)

AFSTAND VAN GEDING

P.25.1187.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.3 AC nr. ...

Uit geen enkele wettelijke bepaling volgt dat het arrest dat afstand verleent van het hoger beroep dat een inverdenkinggestelde heeft ingesteld tegen een beslissing die zijn voorlopige hechtenis handhaaft, over de ontvankelijkheid van dit hoger beroep uitspraak moet doen om zijn rechtsmacht volledig uit te oefenen.

Afstand van geding - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Draagwijdte

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit artikel 5 EVRM kan niet worden afgeleid dat een beslissing die een vrijheidsberoving voor een beperkte periode verlengt, gemotiveerd moet worden wat betreft de noodwendigheden van die hechtenis, ook al is die beslissing het gevolg van de afstand door de gedetineerde van een rechtsmiddel dat hij had aangewend tegen de beslissing die hij had bestreden, en die op dat punt gemotiveerd is.

Afstand van geding - Arrest dat akte van de afstand verleent - Motiveringsplicht - Omvang - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de inverdenkinggestelde van zijn hoger beroep afstand doet, wordt de zaak door die afstand niet van rechtswege aan de kamer van inbeschuldigingstelling onttrokken en moet het arrest dat akte van die afstand verleent, worden gewezen binnen de door artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet vastgestelde termijn, bij gebrek waaraan de inverdenkinggestelde in vrijheid wordt gesteld; hieruit vloeit voort dat het arrest dat binnen de wettelijke termijn akte van de afstand verleent, dezelfde gevolgen heeft als een arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft in de zin van artikel 30, § 4, van die wet, en dat, met toepassing van de voormelde bepaling, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling een titel van vrijheidsberoving voor één maand vanaf de beslissing vormt indien ze betrekking heeft op de eerste, de tweede of de derde beschikking van de raadkamer.

Afstand van geding - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Gevolgen

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1483.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de akte van afstand van het verzoek tot wraking werd neergelegd nadat de gewraakte magistraat had geconcludeerd en die akte niet werd betekend en aanvaard, dient het Hof uitspraak te doen over de grond van de zaak (1). (1) Het Hof oordeelt: "tenzij de eiser afstand heeft gedaan van een vroegere vordering, is een nieuwe vordering tot wraking niet ontvankelijk wanneer ze gegrond is op dezelfde feiten als de voorgaande vordering" (Cass. 19 februari 2016, AR C.16.0032.F-C.16.0034.F, AC 2016, nr. 130). Hieruit kan weliswaar worden afgeleid dat de afstand van een verzoek tot wraking niet steeds is uitgesloten. Het Hof heeft echter ook beslist dat "[wanneer] de verzoeker verklaart afstand te doen van zijn verzoek dat geen voorwerp of belang meer heeft, de procedure haar voorwerp behoudt, aangezien het Hof met name uitspraak moet doen over het eventuele willekeurige karakter van het ingestelde wrakingsverzoek [en in dat geval is er] dus geen grond om akte te verlenen van de afstand van geding" (Cass. 16 september 2020, AR P.20.0908.F, AC 2020, nr. 545). Bovendien "zijn de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten op grond van artikel 2 Gerechtelijk Wetboek van toepassing in strafzaken, tenzij de toepassing ervan onverenigbaar is met de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering en de beginselen van het strafprocesrecht" (Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25; Cass. 21 april 2011, AR C.11.0002.F, AC 2011, nr. 276, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.); zie R. DECLERCQ, « Wraking », in Comm. Straf.; M. A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 1923. Het OM heeft hieruit afgeleid dat artikel 825 van dit wetboek van toepassing is en dat aangezien de in het verzoek bedoelde magistraat op dat verzoek heeft geantwoord – en aldus heeft "geconcludeerd" in de zin van die bepaling –, en er, gelet op het gebrek aan betekening van de afstand van geding en aanvaarding door de voormelde magistraat, geen akte van de afstand kon worden verleend. (M.N.B.)

Afstand van geding - Wraking - Antwoord van de gewraakte magistraat - Afstand - Gevolg

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 825, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de verzoeker tot wraking afstand doet van zijn vordering omdat hij zich niet in staat acht te bewijzen dat de magistraat de hem toegeschreven verklaringen wel degelijk heeft gedaan in de bewoordingen zoals zij in het verzoek zijn weergegeven, maar niet de bedoeling had afstand te doen van het recht dat hij via zijn rechtsvordering wilde uitoefenen, moet zijn afstand worden uitgelegd als een afstand van geding en niet van rechtsvordering (1). (1) Zie B. BIEMER, e.a., Droit judiciaire, II, vol. I, Larcier, 2021, 848-855.

Afstand van geding - Verzoek tot wraking

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 825, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0341.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.3 AC nr. ...

Wanneer de partij die de procedure eerst bij een gerecht van een lidstaat aanhangig heeft gemaakt, zich er in een later aanhangig gemaakte procedure voor het gerecht van een andere lidstaat toe verbindt om afstand te doen van het geding in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, maar zij vervolgens nalaat die afstand van geding uit te voeren, zodat geen einde komt aan de procedure in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, blijven de aanhangigheidsregels krachtens artikel 19 Brussel IIbis-Verordening gelden en blijft de situatie van litispendentie voortbestaan zodat het laatst aangezochte gerecht de partijen naar het eerst aangezochte gerecht moet verwijzen, wanneer de bevoegdheid van dit gerecht vaststaat, zoniet zou dit leiden tot parallelle procedures met mogelijk tegenstrijdige beslissingen (1). (1) Zie concl. OM.

Afstand van geding - Aanhangige procedure in een Lidstaat - Later aanhangig gemaakte procedure in een andere Lidstaat - Voorgenomen afstand van de eerste procedure - Geen uitvoering van de afstand

- Art. 19, tweede en derde lid EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

P.20.1216.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikelen 824, tweede lid, en 825 Gerechtelijke Wetboek, die van toepassing zijn indien de strafrechter definitief over de strafvordering heeft beslist en enkel dient te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering, volgt dat een burgerlijke partij haar afstand van geding enkel dient te betekenen aan een tegenpartij.

Afstand van geding - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Artikelen 824, tweede lid, en 825 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid - Afstand door een burgerlijke partij - Betekening aan tegenpartij

- Artt. 824, tweede lid, en 825 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0025.F 17 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de afstand van hoger beroep, waarvan de geldigheid weliswaar niet afhankelijk is van de aanneming ervan door de gedaagde in hoger beroep, wordt gedaan nog vóór die partij conclusie heeft genomen over het voorwerp van de vordering waarvan wordt afgezien, kan die afstand haar niet, bij gebrek aan die aanneming, het recht op het instellen van een incidenteel beroep ontzeggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 787.

Afstand van geding - Betekening van het beroepen vonnis door de gedaagde in hoger beroep - Principaal beroep - Geen conclusie van de gedaagde in hoger beroep over het voorwerp van het principaal beroep - Afstand van geding door de hoofdappelant - Geen aanneming van de afstand van geding door de gedaagde in hoger beroep - Incidenteel beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 825, eerste lid, 826, eerste lid, en 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0130.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek volgt dat zolang er in hoger beroep geen definitieve uitspraak is gedaan over de vorderingen van partijen, weze dit ten gevolge van het casseren van een eerste appelbeslissing, een partij, nadat deze een eerste hoger beroep heeft ingesteld dat door een vormgebrek is aangetast, opnieuw hoger beroep kan instellen en afstand kan doen van het aanvankelijke hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Afstand van geding - Cassatie van een eerste appelbeslissing - Geding voor de verwijzingsrechter - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 820 en 826, eerste lid Gerechtelijk wetboek volgt dat wanneer de eiser in hoger beroep afstand van het geding in hoger beroep doet, hij het recht zelf om opnieuw hoger beroep in te stellen niet prijsgeeft (1). (1) Zie concl. OM.

Afstand van geding - Afstand van het geding in hoger beroep

- Artt. 820 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.0765.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 420, tweede lid, 2°, Wetboek van Strafvordering kan er onmiddellijk cassatieberoep worden aangetekend tegen de beslissingen die inzake de burgerlijke rechtsvordering uitspraak doen over het beginsel van aansprakelijkheid; dit is het geval voor wat betreft de beslissing van de appelrechters dat zij zich ingevolge het hoger beroep van het openbaar ministerie dienen uit te spreken over de burgerlijke rechtsvordering van de burgerlijke partij zodat de door de beklaagden gevraagde afstand zonder berusting van hun cassatieberoep gericht tegen de beslissingen die hen veroordelen op burgerrechtelijk gebied, niet kan worden verleend.

Afstand van geding - Cassatieberoep door beklaagde tegen arrest waarbij vonnis van onbevoegdverklaring wordt vernietigd na uitsluitend hoger beroep van het openbaar ministerie - Burgerlijke rechtsvordering

C.13.0573.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.1 AC nr. ...

Afstand van geding belet niet dat de vordering later opnieuw wordt ingesteld, tenzij zij om een andere reden is uitgedoofd (1). (1) Zie concl. OM.

Afstand van geding - Gevolg - Opnieuw instellen van de vordering

- Artt. 820, 821, 822, 823 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Afstand van geding in hoger beroep impliceert niet noodzakelijk dat de partij het vast voornemen heeft haar instemming te betuigen met de beslissing; wanneer echter op het ogenblik waarop afstand van geding in hoger beroep wordt gedaan, het hoger beroep niet meer opnieuw kan worden ingesteld omdat de termijn daarvoor is verstreken, komt dit neer op een berusting in het beroepen vonnis (1). (1) Zie concl. OM.

Afstand van geding - In hoger beroep - Draagwijdte - Na het verstrijken van de beroepstermijn

- Artt. 820, 821, 822, 823 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Afstand van geding - Gevolg - Opnieuw instellen van de vordering

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Afstand van geding - In hoger beroep - Draagwijdte - Na het verstrijken van de beroepstermijn

Afstand van geding - In hoger beroep - Na het verstrijken van de beroepstermijn - Gevolg - Vordering tot betwisting van vaderschap

Inzake een vordering tot betwisting van vaderschap kan niet geldig afstand van geding in hoger beroep worden gedaan wanneer op dat ogenblik niet meer opnieuw hoger beroep kan worden ingesteld omdat de beroepstermijn al is verstreken; de afstand in hoger beroep komt in dat geval immers neer op een berusting in het vonnis en dus op een verboden verzaking aan de vordering (1). (1) Zie concl. OM.

Afstand van geding - In hoger beroep - Na het verstrijken van de beroepstermijn - Gevolg - Vordering tot betwisting van vaderschap

- Artt. 820, 821, 822, 823 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 318 en 331quater Burgerlijk Wetboek

AFSTAND VAN PROCESHANDELING

P.24.1584.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.9 AC nr. ...

Het verzoek om taalwijziging kan niet voor het eerst in hoger beroep worden geformuleerd, maar indien de eerste rechter het verzoek om taalwijziging afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan tegen de afwijzende beslissing hoger beroep worden ingesteld en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen; indien evenwel voor het appelgerecht een beklaagde die om taalwijziging heeft verzocht, afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek om taalwijziging; de beklaagde geeft aldus onmiskenbaar te kennen dat hij zich niet gegriefd acht door het gegeven dat de tegen hem ingestelde strafvervolging werd behandeld in de taal van de rechtspleging; de grondslag voor de verzaking van het verzoek om taalwijziging ligt dan ook niet in het al dan niet ontkennen maar wel in het aanvaarden van een beslissing die werd gewezen na een behandeling in de taal van de rechtspleging (1). (1) Cass. 27 juni 2023, AR P.23.0641.N, AC 2023, nr. 490; Cass. 26 mei 2020, AR P.19.1338.N, AC 2020, nr. 316.

Afstand van proceshandeling - Verzoek tot verzending van de zaak wegens een taalwijziging - Hoger beroep tegen het vonnis dat het verzoek tot verzending afwijst en uitspraak doet ten gronde - Aankruisen van de grieven procedure en schuld - Afstand van de grief schuld - Invloed op het verweer over de taalwijziging

- Art. 23, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.20.1321.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.13 AC nr. ...

Artikel 822 Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op de rechtspleging inzake voorlopige hechtenis, die wat de rechtsmiddelen een eigen regeling kent.

Afstand van proceshandeling - Artikel 822, Gerechtelijk Wetboek - Voorlopige hechtenis - Rechtsmiddelen - Eigen regeling

P.19.1223.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3 AC nr. ...

De verzaking aan het recht van de beklaagde om te verschijnen en zich te verdedigen, als reden die volstaat voor het ongedaan verklaren van het verzet, vereist niet de vaststelling dat de beklaagde zich onvindbaar heeft willen maken voor de rechterlijke autoriteiten door te vluchten of zijn werkelijke verblijfplaats te verhullen (1). (1) Zie concl. OM.

Afstand van proceshandeling - Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Recht te verschijnen - Recht zich te verdedigen - Verzet - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Het begrip ?wettige reden van verschoning' bevat die gevallen die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, dan wel om zich te onttrekken aan het gerecht; die afstand of die wil kan niet alleen blijken uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook worden afgeleid uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet opdaagt of niet aanwezig blijft op de rechtszitting waarop zij behoorlijk is opgeroepen, terwijl zij voldoende de gevolgen van die beslissing kon inschatten (1). (1) Zie concl. OM.

Afstand van proceshandeling - Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Recht te verschijnen - Recht zich te verdedigen - Verzet - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Afwezigheid op de terechtzitting - Behoorlijke oproeping

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.20.0053.F 22 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de beklaagde in hoger beroep zelf geen hoger beroep heeft kunnen instellen tegen het vonnis dat hem veroordeelt, impliceert niet dat het openbaar ministerie, dat hoger beroep heeft ingesteld, niet het recht heeft om afstand te doen van zijn eigen beroep overeenkomstig artikel 206 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2020, nr. 243.

Afstand van proceshandeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Afstand

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

P.18.1054.F 25 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.1 AC nr. ...

Wanneer diegene die verzet doet, bij een nieuw deurwaardersexploot, opnieuw verzet doet tegen hetzelfde vonnis en vermeldt dat die akte het eerste betekende verzet als gevolg van een verschrijving teniet doet en vervangt, wil hij verzaken aan het voordeel van zijn eerste verzet en afstand ervan doen; bijgevolg mag de rechter het tweede verzet niet ontvankelijk en ongedaan verklaren op grond dat een eerste verzet was gedaan.

Afstand van proceshandeling - Strafzaken - Verzet - Tweede verzet tegen eenzelfde vonnis - Tweede akte van verzet tot tenietverklaring van het eerste verzet

- Art. 187, § 7 Wetboek van Strafvordering

AFSTAND VAN RECHTSVORDERING

F.22.0041.N 23 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221223.1N.1 AC nr. ...

Afstand van rechtsvordering is slechts mogelijk met betrekking tot een recht dat mag worden prijsgegeven en waarover de partij kan beschikken (1). (1) Zie concl OM.

Afstand van rechtsvordering - Voorwaarden

- Art. 823 Gerechtelijk Wetboek

Een betwisting inzake de belastingwet raakt de openbare orde, waaruit volgt dat de Belgische Staat in betwistingen inzake de belastingwet geen afstand van rechtsvordering kan doen (1). (1) Zie concl OM.

Afstand van rechtsvordering - Belastingwet - Openbare orde - Belgische Staat - Gevolg

F.22.0006.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.9 AC nr. ...

De afstand van een verweer tegen een belastingsaanspraak, zoals de afstand van de op de verjaring verlopen termijn in de zin van artikel 83, § 2, Btw-wetboek, die geen erkenning van de rechten van de schuldeiser inhoudt, is geen afstand van rechtsvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Afstand van rechtsvordering - Btw - Afstand van de verlopen tijd van de verjaring - Bevoegdheid

- Art. 821 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 83, § 2 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

P.20.1216.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikelen 66 en 67 Wetboek van Strafvordering vereisen niet dat een burgerlijke partij die afstand doet van haar burgerlijke partijstelling, de afstand moet laten betekenen aan de andere burgerlijke partijen in het geding (1). (1) Zie Cass. 26 juni 1986, AR nr. 7504, AC 1986, nr. 675.

Afstand van rechtsvordering - Strafzaken - Burgerlijke partijstelling - Afstand door een burgerlijke partij - Betekening aan andere burgerlijke partijen

- Artt. 66 en 67 Wetboek van Strafvordering

P.19.1338.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.13 AC nr. ...

Indien voor het appelgerecht een beklaagde die om taalwijziging heeft verzocht, afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek tot taalwijziging.

Afstand van rechtsvordering - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoek om taalwijziging - Afstand van grief betreffende schuldbeoordeling

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 204 en 206 Wetboek van Strafvordering

ALGEMEEN

C.16.0339.N 9 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.1 AC nr. 377

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Algemeen - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

Uit de samenhang van de artikelen 827, eerste lid, 1017, eerste lid, 1018 en 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat in geval van afstand van geding, de afstand doende partij in de kosten dient te worden verwezen en dat deze kosten de rechtsplegingsvergoeding ten gunste van de wederpartij omvatten (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

- Artt. 827, eerste lid, 1017, eerste lid, 1018 en 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.16.1029.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Algemeen - Openbaar ministerie - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

De wet van 5 februari 2016 voorziet niet in een bijzondere bepaling betreffende de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 206 Wetboek van Strafvordering, zodat dit artikel van toepassing is vanaf 29 februari 2016 en het openbaar ministerie bijgevolg vanaf die datum afstand kan doen van zijn hoger beroep en dit ongeacht of het hoger beroep van een beklaagde of de eerste rechtszitting voor het appelgerecht dateert van vóór die datum (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Openbaar ministerie - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

- zoals ingevoegd bij Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

ALLERLEI

P.22.0444.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.9 AC nr. ...

Uit artikel 49, § 1, Wet Strafuitvoering volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank de strafuitvoeringsmodaliteit van de beperkte detentie slechts kan toekennen nadat de veroordeelde daartoe een schriftelijk verzoek heeft ingediend maar geen enkele bepaling van de Wet Strafuitvoering noch enig andere wettelijke bepaling verzet zich ertegen dat de veroordeelde afstand doet van dat verzoek (1) het vonnis dat nalaat uitspraak te doen over de afstand van het verzoek om beperkte detentie en ondanks deze afstand het verzoek om die strafuitvoeringsmodaliteit afwijst, is niet naar recht verantwoord. (1) Cass. 20 juli 2021, AR P.21.0880.N, AC 2021, nr. 499.

Allerlei - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot beperkte detentie - Afstand van het verzoek

- Art. 49, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.0105.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.6 AC nr. ...

De afstand of de beperking van het hoger beroep in strafzaken die partijen kunnen doen tot op het ogenblik van de rechtszitting overeenkomstig artikel 206 Wetboek van Strafvordering of het afstand doen van een of meerdere grieven kan een gebrek aan nauwkeurigheid bij het bepalen van grieven in het verzoekschrift of het grievenformulier niet remediëren; evenmin volstaat het loutere feit dat een partij op de rechtszitting afstand doet van zijn hoger beroep, dit beperkt of afstand doet van een of meerdere grieven om vast te stellen dat de in het verzoekschrift of het grievenformulier bepaalde grieven niet voldoende nauwkeurig zijn bepaald.

Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Principaal beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Afstand of beperking van het hoger beroep - Afstand van een of meerdere grieven

AFSTAND VAN RECHT

C.22.0496.F 29 januari 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240129.3F.2 AC nr. ...

Artikel 1907bis Oud Burgerlijk Wetboek is een dwingende bepaling die strekt tot de bescherming van de kredietnemer tot het tijdstip waarop hij de gedeeltelijke of volledige terugbetaling van de lening uitvoert; hieruit volgt dat de kredietnemer slechts geldig afstand kan doen van die bescherming nadat hij die terugbetaling heeft uitgevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 78.

- Lening met interest - Wederbeleggingsvergoeding - Beperking - Afstand - Geldigheid

- Art. 1907bis Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0144.F 14 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.6 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk afstand van een recht strikt moet worden uitgelegd en niet wordt vermoed, kan die afstand enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

- Afstand van recht

Hoewel stilzwijgend afstand kan worden gedaan van het recht om zich te beroepen op de nietigheid van een handeling die door een medecontractant is gesteld in strijd met de dwingende wettelijke bepalingen die een partij een verplichting opleggen met het oog op de bescherming van de belangen van een andere partij, is die stilzwijgende afstand enkel mogelijk op voorwaarde dat hij kan worden afgeleid uit feiten waaruit met zekerheid blijkt dat de tweede partij afstand heeft willen doen van haar recht om zich op de nietigheid te beroepen en dat zij bijgevolg van de nietigheidsgrond op de hoogte was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

- Huur van goederen - Huishuur - Dwingende bepalingen - Nietigheid - Afstand van recht

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij de mogelijke afstand van een recht afleidt, gaat het Hof van Cassatie na of de rechter zijn beslissing wettig uit de door hem vastgestelde feiten heeft afgeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

- Bevoegdheid van de rechter - Toezicht van het Hof van Cassatie

C.19.0199.F 29 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220929.1F.12 AC nr. ...

Uit het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk de afstand van een recht niet wordt vermoed en slechts mag worden afgeleid uit feiten of handelingen die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn, volgt omgekeerd niet dat de rechter niet zou kunnen weigeren om het bestaan van een dergelijke afstand af te leiden uit de feiten die hij vaststelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 588.

- Algemene rechtsbeginselen - Algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk de afstand van een recht strikt moet worden uitgelegd - Gerechtelijk recht - Gerechtelijke procedure - Vermoeden

- Artt. 1044, 1045 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0007.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6 AC nr. ...

De afstand van het recht op cassatieberoep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die niet voor een andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.14.0460.F, AC 2016, nr. 257.

- Voorwaarde - Cassatieberoep

C.17.0594.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 88 Handelspraktijkenwet 1991 en 1338 BW volgt dat er alleen dan door de consument afstand van recht is om zich op de nietigheid van een buiten de verkoopruimten gesloten overeenkomst te beroepen wegens het ontbreken van de vermelding van een verzakingsrecht in de wettelijke bewoordingen, wanneer is vastgesteld dat de consument, op het ogenblik van de afstand, kennis had van de reden van de nietigheid van de overeenkomst.

- Consument - Verkoop buiten de onderneming - Overeenkomst - Ontbreken van verzakingsbeding - Nietigheid van de overeenkomst - Afstand van recht om zich op de nietigheid te beroepen

- Art. 1338 Burgerlijk Wetboek

- Art. 88 Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

C.17.0211.N 28 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.8 AC nr. 511

Een afstand van recht dient beperkend te worden uitgelegd en een stilzwijgende afstand wordt niet vermoed en kan slechts worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitleg vatbaar zijn, zodat een aangifte van een schuldvordering in het faillissement van de schuldenaar, bijgevolg, in beginsel, niet kan worden uitgelegd als een afstand van het recht om een beroep te doen op schuldvergelijking met een tegenvordering vanwege de gefailleerde.

- Aangifte van schuldvordering in het faillissement - Schuldvergelijking met de tegenvordering van de gefailleerde - Afstand van recht - Toepassing

- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997

- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek

S.13.0042.N 9 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151109.2 AC nr. ...

De stilzwijgende afstand wordt niet vermoed en kan slechts worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitleg vatbaar zijn; de rechter oordeelt in feite of er stilzwijgende afstand van recht is, met dien verstande dat het Hof nagaat of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen een dergelijke afstand heeft kunnen afleiden.

- Bewijs - Onaantastbare beoordeling

C.14.0387.F 16 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151016.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

- Afstand van een recht - Rechter - Beoordeling - Vermoedens - Toepasselijke wetsbepalingen

Vermoedens zijn een middel om een ongekend feit te bewijzen; de artikelen 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek, die dat bewijsmiddel regelen, houden geen verband met het oordeel van de rechter over het bestaan van de afstand van een recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Afstand van een recht - Rechter - Beoordeling - Vermoedens - Toepasselijke wetsbepalingen

- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

S.14.0014.F 22 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150622.1 AC nr. ...

Afstand van een recht moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn; voor zover het middel dat algemeen rechtsbeginsel aanvoert om kritiek uit te oefenen op de beslissing van het arrest dat de afstand van een partij niet uit bepaalde feiten volgt, houdt het geen verband met dat beginsel en is het niet-ontvankelijk (1). (1) Cass. 24 juni 2013, AR S.11.0116.F, AC 2013, nr. 393; P. MARSCHAL, Observations onder Cass. 24 juni 2013, JLMB, 2014, p. 143.

- Strikte uitlegging - Middel dat dit algemeen rechtsbeginsel aanvoert - Draagwijdte - Ontvankelijkheid

C.14.0459.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Uitvoeringsimmuniteit vreemde Staten - Omvang

De immuniteit van tenuitvoerlegging die krachtens het internationaal gewoonterecht, een verdrag of de wet toekomt aan vreemde Staten is niet absoluut en is vatbaar voor afstand van recht; deze uitvoeringsimmuniteit staat niet eraan in de weg dat de betwistingen omtrent de beslagbaarheid van de goederen bij de rechter tijdig moeten worden aangebracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitvoeringsimmuniteit vreemde Staten - Omvang

AMBTENAAR

ALGEMEEN

P.25.0536.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.34 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de voor het misdrijf van verduistering van artikel 240 Strafwetboek vereiste bedrieglijk opzet aanwezig is; hij kan daarbij rekening houden met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van de gelden die aan de ambtenaar waren toevertrouwd, zoals het advies van de tuchtoverheid van de ambtenaar; uit het enkele feit dat de rechter bij de beoordeling van het bedrieglijk opzet rekening houdt met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van aan de ambtenaar toevertrouwde gelden, volgt niet dat de rechter het aflopend karakter van het misdrijf van verduistering miskent; uit de omstandigheid dat de ambtenaar zich hem toevertrouwde gelden heeft toegeëigend omdat hij meende daarop gerechtigd te zijn, zonder dat hij voor die toe-eigening het akkoord heeft verkregen van zij die aanspraak konden maken op die gelden, volgt niet dat deze laatsten niet langer in staat zijn om die toe-eigening te betwisten; uit die enkele omstandigheid volgt evenmin dat de rechter noodzakelijk moet aannemen dat de ambtenaar heeft gehandeld met bedrieglijk opzet; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

Algemeen - Notaris - Vereffening van een nalatenschap - Verduistering van activa - Bedrieglijk opzet - Gegevens die dateren van na beweerde feiten - Advies van de tuchtoverheid van de ambtenaar - Aflopend karakter van het

misdrijf - Beoordeling

- Art. 240 Strafwetboek

C.14.0421.F 2 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.1 AC nr. ...

Aangezien de door de leden van de ministeriële kabinetten uitgeoefende functie in essentie tijdelijk is, niet georganiseerd is volgens een loopbaanstelsel en steunt op het persoonlijk vertrouwen tussen het personeelslid van het kabinet en de minister, volgt dat het herstel van een personeelslid van een ministerieel kabinet in zijn functie, t.g.v. de nietigverklaring door de Raad van State van de beslissing die zijn benoeming beëindigt, niet mogelijk is wanneer de minister niet langer in functie is.

Algemeen - Ministerieel kabinet - Personeel - Ontslag - Nietigverklaring - Herstel in de functie

- Artt. 15 tot 39 en 70 tot 76 KB 2 oktober 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel

De rechtspositie van de personeelsleden van een ministerieel kabinet is van statutaire aard en de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten is daarop niet van toepassing.

Algemeen - Ministerieel kabinet - Personeel - Rechtspositie

- Art. 7 KB 4 mei 1999 betreffende de samenstelling en de werking van de federale ministeriële kabinetten en betreffende het personeel van de ministeries aangewezen om van het <kabinet> van een lid van een Regering of van een College van een Gemeenschap of een Ge

De leden van een ministerieel kabinet worden, met uitzondering van de kabinetschef en de adjunct-kabinetschefs, door de minister benoemd en ontslagen.

Algemeen - Ministerieel kabinet - Personeel - Benoeming - Ontslag

- Art. 4 KB 4 mei 1999 betreffende de samenstelling en de werking van de federale ministeriële kabinetten en betreffende het personeel van de ministeries aangewezen om van het <kabinet> van een lid van een Regering of van een College van een Gemeenschap of een Ge

S.13.0026.N 12 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151012.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Arbeidsovereenkomst - Einde - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

Algemeen - Arbeidsovereenkomst - Einde - Beginselen van behoorlijk bestuur - Hoorplicht - Toepasselijkheid

De regeling inzake de beëindiging van arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde duur waarin de artikelen 32, 3°, 27, §1, eerste lid en 39, §1, eerste lid, Arbeidsovereenkomstenwet voorzien, verplicht een werkgever niet om een werknemer te horen alvorens over te gaan tot diens ontslag; aan die regeling die overeenkomstig artikel 1, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet ook de overeenkomsten beheerst van de werknemers tewerkgesteld door de gemeenten en wier toestand niet statutair geregeld is, kan geen afbreuk worden gedaan op grond van een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 39, §1, eerste lid Arbeidsovereenkomstenwet zoals van toepassing voor de wijziging bij wet van 26 december 2013, artt. 14, 1° en 27, 1°.

Algemeen - Arbeidsovereenkomst - Einde - Beginselen van behoorlijk bestuur - Hoorplicht - Toepasselijkheid

Zoals de wetsgeschiedenis aangeeft, volgt uit de artikelen 1 en 2 Wet Motivering Bestuurshandelingen niet dat een administratieve overheid die een werknemer ervan in kennis stelt dat zij de tussen hen bestaande arbeidsovereenkomst beëindigt, verplicht is dit ontslag uitdrukkelijk te motiveren (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Arbeidsovereenkomst - Einde - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

C.12.0176.N 15 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150615.1 AC nr. ...

Artikel 11 van de wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector, zoals in deze van toepassing, vindt toepassing wanneer een nieuwe bezoldigingsregeling in werking treedt in de loop van de laatste vijf jaar van de loopbaan of erna, tot de datum waarop het pensioen ingaat, en ertoe strekt het personeelslid ook te laten genieten van een uit de nieuwe bezoldigingsregeling voortvloeiende weddeschaalverhoging in het gedeelte van de referentieperiode dat voorafgaat aan de inwerkingtreding van de nieuwe bezoldingsregeling; wanneer de bezoldigingsregeling die geldt op het tijdstip van de ingenottreding van het pensioen een overgangsregeling bevat die toeliet dat een personeelslid de weddeschaal van de vorige bezoldigingsregeling behield, dan maakt die behouden weddeschaal integraal deel uit van de op het tijdstip van de ingenottreding van het pensioen geldende bezoldigingsregeling in de zin van artikel 11 van de voormelde wet van 9 juli 1969 (1). (1) Artt. 11 en 12 van de wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector, zoals van toepassing voor de vervanging ervan door de wet van 25 april 2007 betreffende de pensioenen van de openbare sector

Algemeen - Pensioen - Burgerlijk pensioen - Pensioen openbare sector - Berekeningsgrondslag

- Artt. 11 en 12 Wet 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector
- Art. 8, § 1, tweede lid Algemene wet 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen
- Art. 156, eerste en tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

ALLERLEI

P.22.0401.F 25 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.1 AC nr. ...

De artikelen 4 en 12 van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers maken geen onderscheid al naargelang de persoon die het slachtoffer van laster of beledigingen beweert te zijn een Belgisch openbaar ambtenaar dan wel een ambtenaar in dienst van een internationale organisatie is, zoals een Europees commissaris; bovendien behoudt het door de opstellers van het decreet nagestreefde doel zijn relevantie, ongeacht de categorie waartoe de belasterde of beledigde openbaar ambtenaar behoort (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Allerlei - Laster jegens een openbaar ambtenaar of een agent van het openbaar gezag - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Verjaringstermijn van drie maanden - Ratio legis - Toepassing op de openbaar ambtenaar in dienst van een internationale organisatie, zoals een Europees commissaris

- Art. 447 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 4 en 12 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers

P.21.1255.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.1 AC nr. ...

De in artikel 245 Strafwetboek strafbaar gestelde belangenneming is die welke concreet bestaat in een inmenging van de dader in verrichtingen, aanbestedingen, aannemingen of werken die geen verband houden met het uitoefenen van zijn ambt, maar waarover hij krachtens zijn ambtsplichten het toezicht of het beheer heeft, waardoor de dader aldus het algemeen belang met een privébelang vermengt (1). (1) Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nrs. 202 en 203; J. SPREUTELS, F. ROGGEN, E. ROGER-FRANCE en J.-P. COLLIN, Droit pénal des affaires, Larcier, 2de uitg., 2021, 528; Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.0808.F, AC 2011, nr. 575, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 22 november 2005, AR P.05.0717.N, AC 2005, nr. 613, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal DE SWAEF; Cass. 24 oktober 1974, AC 1975, p. 255.

Allerlei - Belangenneming

- Art. 245 Strafwetboek

P.15.0486.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.6 AC nr. ...

Het opwekken van omstandige twijfel omtrent de integriteit van het openbaar ambt is geen constitutief bestanddeel van het wanbedrijf belangenneming (1). (1) Zie Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.0808.F, AC 2011, nr. 575.

Allerlei - Belangenneming - Voorwaarde - Opwekken van omstandige twijfel omtrent de integriteit van het openbaar ambt

- Art. 245 Strafwetboek

Het arrest dat een burgemeester veroordeelt omdat hij een belang heeft genomen in partijwerkzaamheden die tijdens de diensturen toevertrouwd werden aan gemeentepersoneel dat voor andere doeleinden werd aangeworven en verloond, verbiedt niet aan elke gemeentelijke ambtenaar om deel te nemen aan de verkiezingscampagne van zijn burgemeester.

Allerlei - Belangenneming - Burgemeester - Gemeentepersoneel - Partijwerkzaamheden tijdens de diensturen

- Art. 245 Strafwetboek

C.14.0369.N 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.9 AC nr. 132

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Inspecteur van financiën - Anciënniteit - Berekening - Nuttige beroepservaring in een andere functie - Beoordeling - Bevoegdheid - Aard

De overheid die uitspraak doet over de vraag of de in een andere functie opgedane beroepservaring nuttig is voor de functie van inspecteur van financiën, oefent een discretionaire bevoegdheid uit, omdat zij beschikt over een beoordelingsvrijheid met betrekking tot de relevantie van de vorige beroepservaring, ook al is haar bevoegdheid op het vlak van de maximale valorisatie gebonden (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Inspecteur van financiën - Anciënniteit - Berekening - Nuttige beroepservaring in een andere functie - Beoordeling - Bevoegdheid - Aard

- Art. 48, § 3, tweede lid, 2 KB 1 april 2003 tot vaststelling van het statuut van de leden van het interfederaal Korps van de Inspectie van financiën en tot wijziging van het KB 28 april 1998 tot organisatie van het interfederaal Korps van de Inspectie van financiën

AMBTENAAR (GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN)

P.24.1719.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.7 AC nr. ...

Noch de omstandigheid dat de gemachtigd sanctionerend ambtenaar geen exceptie van onbevoegdheid in limine litis heeft aangevoerd noch het feit dat hij de overtreder heeft misleid door hem mee te delen dat zijn eventuele beroep bij de politierechtbank moest worden ingesteld, doen afbreuk aan de regels dat de bevoegdheid van openbare orde is, dat de partijen daar niet van kunnen afwijken en dat, wat de bevoegdheid betreft, hetzelfde geldt voor samenhangende misdrijven (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2024, AR P.23.1749.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240327.2F.5; Cass. 11 december 2013, AR P.13.1081.F, AC 2013, nr. 675; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, "Droit de la procédure pénale", Brugge, la Charte, 9de uitg., 2025, 1447.

Ambtenaar (Gemeenschappen en gewesten) - Samenhang - Misdrijven van verschillende aard - Bevoegd rechtscollege - Beginsel - Bevoegdheid van openbare orde - Exceptie van onbevoegdheid - Vergissing bij de vermelding van het rechtscollege van tweede aanleg - Gemachtigd sanctionerend ambtenaar

- Art. D.217 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

AMBTENAAR (GEMEENTEN EN PROVINCIES)

C.21.0176.N 6 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.4 AC nr. ...

De Wet Civiele Veiligheid bevat geen regeling die tot gevolg heeft dat de hulpverleningszone moet instaan voor lasten uit het verleden die verband houden met de tewerkstelling van beroepsbrandweerlieden bij de gemeente in de periode vóór 1 januari 2015.

Ambtenaar (Gemeenten en provincies) - Wet Civiele Veiligheid - Integratie beroepsbrandweerlieden in hulpverleningszones - Lasten uit het verleden - Hulpverleningszone

- Artt. 100, 203 en 220 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

C.18.0262.F 25 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190225.2 AC nr. ...

Uit het administratief statuut van het personeel van de verweerster volgt dat de beslissing van de gemeenteraad om een ambtenaar in disponibiliteit te stellen wanneer zijn afwezigheid wegens ziekte langer verlengd wordt dan het ziekteverlof waarop hij krachtens artikel 99 aanspraak kan maken, uitwerking heeft tot op het tijdstip waarop die ambtenaar de voorwaarden vervult om op rust te worden gesteld of het werk hervat; wanneer een afwezigheid wegens ziekte, die leidt tot de beslissing om een ambtenaar in disponibiliteit te stellen, ononderbroken voortduurt, wordt de administratieve toestand van die ambtenaar bijgevolg niet gewijzigd door eventuele latere beslissingen tot indisponibiliteitsstelling (1). (Artt. 59, 60, 66, 68 en 99, Personeelsstatuut van de gemeente Courcelles, bepaald door de gemeenteraad van 9 oktober 1996 en bekrachtigd door het besluit van de bestendige deputatie van de provincie Henegouwen op 12 december 1996). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 114.

Ambtenaar (Gemeenten en provincies) - Gemeentepersoneel - Administratief statuut - Ziekte - Handicap - In disponibiliteit stellen

De ambtenaar waarvan de ziekte door de administratieve gezondheidsdienst erkend wordt als een ernstige en langdurige ziekte of handicap, ontvangt een wachtuitkering die overeenstemt met het bedrag van zijn laatste wedde vanaf de aanvang van zijn disponibiliteit, zelfs als tijdens de disponibiliteit eerst werd beslist om die ziekte niet als een ernstige en langdurige ziekte of handicap te erkennen en die beslissing definitief was (1). (Artt. 70 en 71, Personeelsstatuut van de gemeente Courcelles, bepaald door de gemeenteraad van 9 oktober 1996 en bekrachtigd door het besluit van de bestendige deputatie van de provincie Henegouwen op 12 december 1996). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 114.

Ambtenaar (Gemeenten en provincies) - Gemeentepersoneel - Administratief statuut - Ziekte - Handicap - In disponibiliteit stellen - Ernstige en langdurige ziekte of handicap - Administratieve gezondheidsdienst - Medex - Beoordeling - Tegengestelde opeenvolgende beslissingen - Gevolg - Wachtuitkering - Aanvang

AMBTENAAR (RIJK)

C.14.0227.N 27 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190527.1 AC nr. ...

Indien de Staat met het oog op de aanleg van een nieuwe rijksweg de verplaatsing van elektriciteitsleidingen vordert, kan het bevel daartoe uitgaan van de Minister, bevoegd voor het beheer van de rijkswegen of gegeven worden door de ambtenaren behorend tot zijn departement.

Ambtenaar (Rijk) - Minister - Bevoegdheid - Nutsleidingen - Verplaatsing - Ambtenaar

- Art. 1 KB 11 september 1974 tot vaststelling van de personeelsformatie van het Ministerie van Openbare Werken, met uitzondering van het Bestuur van Wederopbouw en van het secretariaat van de Nationale Commissie voor de ruimtelijke ordening

- Artt. 33 en 105 De gecoördineerde Grondwet 1994

ANATOCISME

C.19.0192.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.4 AC nr. ...

Voor wat betreft de bezwaren met betrekking tot de door de notaris-vereffenaar opgestelde staat van vereffening-verdeling, kan de vereffeningsrechter slechts kennis nemen van de geschillen of moeilijkheden die voortvloeien uit de bezwaren zoals die zijn vastgesteld in het proces-verbaal bedoeld in artikel 1223, §3, eerste lid Gerechtelijk wetboek, wat evenwel niet eraan in de weg staat dat de staat van vereffening en verdeling wordt geactualiseerd en voor het eerst in de fase van de beslechting van de geschillen of moeilijkheden, kapitalisatie wordt gevorderd van interest verschuldigd op de door de deelgenoot te betalen oplegsom (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereffening en verdeling - Notariële staat van vereffening en verdeling - Bezwaren - Actualisatie - Vordering van kapitalisatie van interest voor de vereffeningsrechter

- Artt. 1223, § 3, eerste lid, en § 4, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1154 Burgerlijk Wetboek

APOTHEKER

D.23.0007.F 10 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.5 AC nr. ...

Het cassatiemiddel is nieuw wanneer het gegrond is op wettelijke bepalingen die noch van openbare orde noch van dwingend recht zijn, niet voor de raad van beroep werd voorgedragen, waarvan deze niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en waarvan het niet diende kennis te nemen, ook al had hij een gegeven vastgesteld waaruit de onregelmatige aanhangigmaking afgeleid kon worden (1). (1) Zie Cass. 26 april 1990, AC 1990, nr. 505.

- Tuchtzaken - Nieuw middel - Begrip - Geen middel dat aanvoert dat de zaak op onregelmatige wijze bij de provinciale raad aanhangig werd gemaakt

D.21.0020.N 30 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.1N.9 AC nr. ...

De beslissing waarbij de provinciale raad in toepassing van artikel 27 van het KB van 29 mei 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der apothekers oordeelt dat de zaak zonder gevolg mag worden gelaten, is een beslissing genomen in toepassing van artikel 6, 2° Apothekerswet, waartegen overeenkomstig artikel 13, eerste lid van die wet hoger beroep voor de raad van beroep openstaat dat krachtens artikel 21, eerste lid van die wet kan worden ingesteld door de voorzitter van de nationale raad samen met de bijzitter.

- Tucht - Beslissing tot seponering - Hoger beroep

- Art. 27 KB 29 mei 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der apothekers
- Artt. 6, 2°, 13, eerste lid, en 21, eerste lid KB nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers

D.17.0018.N 1 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.3 AC nr. ...

Wanneer de raad van beroep de beslissing van de provinciale raad nietig verklaart, kan hij in de regel bij wege van nieuwe beschikking uitspraak doen over de aan de apotheker verweten feiten; van die regel wordt afgeweken wanneer de beslissing van de raad om de apotheker te doen verschijnen aangetast is door een fundamentele en niet te herstellen onregelmatigheid (1). (1) Cass. 30 mei 2014, AR D.12.0023.F, AC 2014, nr. 390, met concl. van advocaat-generaal HENKES, Pas. 2014, nr. 390.

- Tucht - Raad van beroep - Bevoegdheid - Beslissing aangetast door een fundamentele en niet te herstellen onregelmatigheid

D.16.0013.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.12 AC nr. ...

Uit artikel 20, §1, Apothekerswet volgt dat de tuchtrechtelijke vervolging bij de apothekers in beginsel een voorafgaand onderzoek vereist, waarvan verslag wordt uitgebracht bij de provinciale raad; deze bepaling belet evenwel niet dat de provinciale raad op grond van de vaststellingen verricht door gerechtelijke of administratieve instanties, de betrokken apotheker rechtstreeks voor haar kan doen verschijnen, zonder een aanvullend vooronderzoek te gelasten, indien de gedane vaststellingen dit naar haar oordeel toelaten.

- Art. 20, § 1 KB nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers

D.16.0021.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.13 AC nr. ...

Apothekers, ook al zijn zij geen kooplieden in de zin van artikel 1 Wetboek van Koophandel en ook al hebben zij een maatschappelijke functie, oefenen een activiteit uit die gericht is op de uitwisseling van goederen of diensten; zij streven op duurzame wijze een economisch doel na en zijn aldus in de regel ondernemingen in de zin van artikel I.1, 1°, Wetboek Economisch Recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. I.1, 1° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht
- Art. 1 Wetboek van Koophandel

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

De Orde van apothekers is een beroepsvereniging waarbij alle beroepsbeoefenaars wettelijk moeten aansluiten (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 2 KB nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers

Een beslissing van een raad van beroep die aan een of meer apothekers beperkingen oplegt in de mededinging die niet vereist zijn om de fundamentele regels van het beroep te handhaven of aan de dringende eisen van de regelmatige normale toediening van de gezondheidszorgen te voldoen, maar die in werkelijkheid ertoe strekken bepaalde materiële belangen van apothekers te begunstigen of een bepaald economisch stelsel te installeren of in stand te houden, is in strijd met artikel IV.1, §1, 2° en 3°, Wetboek Economisch Recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. IV.1, § 1, 2° en 3° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Krachtens de bepalingen van de Apothekerswet zijn de Orde bepaalde taken opgedragen, inzonderheid toe te zien op het eerbiedigen van de deontologie en op de handhaving van de eer, de bescheidenheid, de eerlijkheid en de waardigheid van haar leden; de Orde streeft hierbij geen economisch doel na maar vervult een wettelijke taak waarvoor zij een regulerende bevoegdheid heeft gekregen van de overheid; dit belet evenwel niet dat zij een ondernemingsvereniging is in de zin van artikel IV.1, §1, Wetboek Economisch Recht zodat haar beslissingen in overeenstemming moeten zijn met de eisen van de voormelde bepalingen van het Wetboek Economisch Recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. I.1, 1° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

D.16.0022.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.7 AC nr. ...

De raad van beroep van de Orde der apothekers die in eerste en laatste aanleg uitspraak doet nadat de zaak aanhangig werd omdat de provinciale raad geen enkele beslissing heeft genomen binnen zes maanden vanaf de ontvangst van de klacht en daarbij een sanctie oplegt, dient dat te doen met tweederde meerderheid van stemmen (1). (1) Zie Cass. 21 december 2012, AR D.12.0011.N, AC 2012, nr. 706.

- Tuchtzaken - Provinciale raad - Geen beslissing binnen zes maanden - Raad van beroep - Uitspraak in eerste en laatste aanleg - Toepassing sanctie

- Art. 31, eerste lid KB 29 mei 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der apothekers

- Artt. 13, tweede lid, 3°, 20, § 1, 24, § 2, en 25, § 4, tweede lid KB nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers

D.16.0008.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat bepaalde activiteiten van de beoefenaar van het vrij beroep ressorteren onder de bepalingen van Boek VI WER, doet evenwel geen afbreuk aan de toepasselijkheid op deze laatste van de deontologische gedragsregels eigen aan het vrij beroep, ook wat de activiteiten betreft die niet kenmerkend zijn voor dit vrij beroep.

- Tucht - Wetboek Economisch Recht - Beoefenaar van een vrij beroep - Activiteiten die ressorteren onder de bepalingen van Boek VI WER - Toepasselijkheid van de deontologische gedragsregels eigen aan het vrij beroep

- Artt. I. 1. 1°, I. 8. 35°, VI. 1, § 1, en XIV. 1, § 1, eerste en tweede lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Uit de bepalingen van de artikelen I. 1. 1° en I. 8. 35°, VI. 1. §1 en XIV. 1. §1, eerste en tweede lid, Wetboek Economisch Recht en de wetsgeschiedenis volgt dat de activiteiten van de beoefenaars van een vrij beroep ressorteren onder Boek XIV voor zover deze activiteiten specifiek vallen onder de intellectuele prestaties die kenmerkend zijn voor dit vrij beroep, terwijl de activiteiten waarvoor dit niet het geval is, onderworpen zijn aan de bepalingen van Boek VI WER.

- Tucht - Wetboek Economisch Recht - Activiteiten van de beoefenaars van een vrij beroep - Intellectuele prestaties kenmerkend voor dit vrij beroep - Boek XIV WER - Andere activiteiten waarvoor dit niet het geval is - Boek VI WER

- Artt. I. 1. 1°, I. 8. 35°, VI. 1, § 1, en XIV. 1, § 1, eerste en tweede lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

ARBEID

ALGEMEEN

P.25.0595.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.29 AC nr. ...

Een rechtspersoon kan de hoedanigheid hebben van werkgever in de zin van de artikelen 162 en 181 Sociaal Strafwetboek en artikel 12/1 van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers en zich als dader schuldig maken aan de door die bepalingen omschreven misdrijven (1). (1) Zie F. DERUYCK en P. WAETERINCKX, "Daderschap en verantwoordelijkheid voor sociaalrechtelijke misdrijven", in G. VAN LIMBERGHEN (ed), Sociaal handhavingsrecht, p 96, nr. 26; C-E. CLESSE, "L'imputabilité d'une infraction de droit pénal social à une personne physique", in .C-E. CLESSE (ed.), Droit pénal social. Actualité et prospectives, Louvain-La Neuve, Athémis, 2007, p. 115. Contra: Cass. 26 juni 2024, AR P.22.1371.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.4, met concl. van eerste advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE, ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20240626.2F.4.

Algemeen - Sociaal strafrecht - Hoedanigheid werkgever - Rechtspersoon als werkgever - Invloed

- Art. 12/1 Wet 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers
- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 162 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.21.0644.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.19 AC nr. ...

De bewezenverklaring van het door artikel 181, § 1, 1° Sociaal Strafwetboek bedoelde misdrijf vereist dat de dader de hoedanigheid heeft van werkgever of van diens aangestelde of van diens lasthebber; deze begrippen kunnen door de strafrechter autonoom worden ingevuld, in die zin dat hij er een andere betekenis of draagwijdte aangeeft dan die welke ze in andere rechtstakken, zoals het burgerlijk of sociaal recht, hebben (1). (1) Zie ook Cass. 10 mei 2005, AR P. 04.1693.N, AC 2005, nr. 270, met concl. van de heer procureur-generaal M. De Swaef.

Algemeen - Sociaal strafrecht - Werkgever, aangestelde of lasthebber - Betekenis - Autonome invulling door de strafrechter

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Algemeen - Sociaal strafrecht - Werkgever, aangestelde of lasthebber - Betekenis - Autonome invulling door de strafrechter

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Een lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1° Sociaal Strafwetboek is de persoon die door de werkgever ermee is belast om buiten een band van ondergeschiktheid voor zijn rekening de naleving van de sociaalrechtelijke verplichtingen te verzekeren, wat inhoudt dat die lasthebber beschikt over het gezag en de nodige bevoegdheid om effectief over die naleving te waken, zelfs al zou die bevoegdheid zijn beperkt naar tijd en plaats, voorwaarden waarover de rechter onaantastbaar oordeelt of eraan is voldaan; een feitelijke zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon kan lasthebber zijn van die werkgever in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek mits aan de voormelde voorwaarden is voldaan en het is niet vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat er tussen die werkgever-rechtspersoon en die feitelijke zaakvoerder een contractuele relatie bestaat.

Algemeen - Sociaal strafrecht - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Lasthebber - Begrip - Gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Beoordeling

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Algemeen - Sociaal strafrecht - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Lasthebber - Begrip - Gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Beoordeling

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

S.19.0071.F 21 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210621.3F.6 AC nr. ...

De gemeente blijft de werkgever van de brandweervrijwilligers tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone en laatstgenoemde wordt op die datum hun werkgever; de gemeente blijft dus gehouden tot betaling van de verschuldigde bezoldigingen tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

Algemeen - Brandweervrijwilligers in dienst bij een gemeente - Brandweerlieden - Integratie van de brandweerdiensten in de hulpverleningszones - Uitwerking op de hoedanigheid van werkgever - Gevolg - Vóór de integratie verschuldigde bezoldiging

- Artt. 18, 220, § 1, en 204 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

S.15.0096.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.4 AC nr. ...

De door artikel 28, § 2, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving gebruikte bewoordingen verhinderen niet dat in geval van gerechtelijke ontbinding van de arbeidsovereenkomst van een vast benoemd personeelslid van het vrij gesubsidieerd onderwijs op vordering van dat personeelslid in het nadeel van de inrichtende macht, uitgesproken op grond van een ernstige contractuele wanprestatie van de inrichtende macht van die aard dat dit personeelslid op grond van die feiten terecht de onregelmatige beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de inrichtende macht had kunnen vaststellen, die rechterlijke uitspraak kan worden aangezien als een vonnis of arrest dat de beëindiging door de inrichtende macht van de opdracht van een door haar vast benoemd personeelslid strijdig acht met het Decreet Rechtspositie Personeelsleden Gesubsidieerd Onderwijs, zoals bedoeld in artikel 28, § 2, van de wet van 29 mei 1959, en dat dit personeelslid als een ten onrechte ontslagen personeelslid kan worden aangezien in de zin van die wetsbepaling.

Algemeen - Onderwijs - Vrij gesubsidieerd onderwijs - Arbeidsovereenkomst - Einde - Gerechtelijke ontbinding - Vordering - Personeelslid - Ernstige contractuele wanprestatie - Onregelmatige beëindiging

S.14.0006.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.3 AC nr. 531

Het middel dat ervan uitgaat dat de in artikel 31, §3 en §4, Uitzendarbeidwet 1987 bepaalde rechtsgevolgen slechts gelden wanneer de arbeidsovereenkomst met de oorspronkelijke werkgever nietig is bij toepassing van artikel 31, §2, Uitzendarbeidwet 1987, zodat de werknemer niet zowel met zijn oorspronkelijke werkgever als met de gebruiker door een arbeidsovereenkomst kan verbonden zijn, berust op een onjuiste rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Terbeschikkingstelling van werknemers ten behoeve van gebruikers - Niet-naleving van de wettelijke regels - Rechtsgevolgen - Nietigheid arbeidsovereenkomst

Het middel dat ervan uitgaat dat de niet-naleving van de in artikel 32, §1 en §2, Uitzendarbeidwet 1987 bepaalde voorschriften niet belet dat artikel 32 toepassing vindt en het in artikel 31, §1, eerste lid, bepaalde verbod niet geldt wanneer een vaste werknemer die met zijn werkgever verbonden blijft krachtens zijn oorspronkelijke arbeidsovereenkomst, uitzonderlijk ter beschikking wordt gesteld van een gebruiker in het kader van de samenwerking tussen de ondernemingen van eenzelfde economische en financiële entiteit, berust het op een onjuiste rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Terbeschikkingstelling van werknemers ten behoeve van gebruikers - Vaste werknemer - Niet-naleving van de wettelijke regels

P.17.0558.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.5 AC nr. ...

Het bewijs van het moreel bestanddeel van de in artikel 209, eerste lid, Sociaal Strafwetboek bepaalde inbreuk, kan worden afgeleid uit de enkele vaststelling dat de beklaagde de opdracht van de sociale inspecteurs door een handeling of door een kennelijk verzuim heeft belet, tenzij de dader voldoende aannemelijk maakt dat hij door een rechtvaardigingsgrond zoals overmacht en onwetendheid of onoverkomelijke dwaling, geen enkele fout heeft begaan (1). (1) Zie Cass. 27 september 2017, AR P.17.0482.F, AC 2017, nr. 504.

Algemeen - Sociaal strafrecht - Belemmering van het toezicht - Het element fout - Bewijs

- Art. 209, eerste lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Artikel 209, eerste lid, Sociaal Strafwetboek bestraft zij die het toezicht belemmeren dat krachtens het Sociaal Strafwetboek en de uitvoeringsbesluiten ervan is ingesteld; het moreel bestanddeel van die inbreuk, m.a.w. de bij wet strafbaar gestelde fout, bestaat in het opzettelijke en bewuste karakter van de belemmering van het toezicht van de sociale inspecteurs.

Algemeen - Sociaal strafrecht - Belemmering van het toezicht - Het element fout

- Art. 209, eerste lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

C.14.0448.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Terbeschikkingstelling van werknemers ten behoeve van gebruikers - Niet-naleving van de wettelijke regels - Volstrekte nietigheid

Artikel 31, §1, eerste lid van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers bepaalt dat de activiteit die buiten de in de hoofdstukken I en II voorgeschreven regels, door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon wordt uitgeoefend om door hen in dienst genomen werknemers ter beschikking te stellen van derden die deze werknemers gebruiken en over hen enig gedeelte van het gezag uitoefenen dat normaal aan de werkgever toekomt, verboden is; uit die bepaling die van openbare orde is, volgt dat de overeenkomst waarbij de werkgever werknemers ter beschikking van derden stelt, met miskenning van dat verbod, volstrekt nietig is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Terbeschikkingstelling van werknemers ten behoeve van gebruikers - Niet-naleving van de wettelijke regels - Volstrekte nietigheid

- Art. 31, § 1, eerste lid Wet 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers

P.14.0238.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Algemeen - Arbeidsinspectie - Werkplaatsbezoek - Werkplaats in een bewoonde ruimte - Mensenhandel - Huiszoekingsbevel moet door de onderzoeksrechter worden verleend

Aangezien een huisbezoek strekt tot vaststelling van gemeenrechtelijke en sociaalrechtelijke misdrijven, is een bevel tot huiszoeking van de onderzoeksrechter nodig voor de vaststelling van de misdrijven die zowel tot de eerste als tot de tweede categorie behoren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Algemeen - Arbeidsinspectie - Werkplaatsbezoek - Werkplaats in een bewoonde ruimte - Mensenhandel - Huiszoekingsbevel moet door de onderzoeksrechter worden verleend

P.13.1258.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.2 AC nr. ...

Het bewust niet bezorgen van informatiedragers die sociale gegevens of overeenkomstig de wet op te maken, bij te houden of te bewaren gegevens bevatten, aan een sociaal inspecteur die daarom heeft verzocht, kan het misdrijf van het verhinderen van toezicht opleveren; het is daarbij zonder belang of de sociaal inspecteur gebruik heeft gemaakt van de hem door artikel 4, § 1, 2°, c) Arbeidsinspectiewet, thans artikel 28, § 3, Sociaal Strafwetboek toegekende opsporingsbevoegdheden en deze strafrechtelijk gesanctioneerde verplichting houdt geen miskenning in van het in artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 IVBPR vervatte vermoeden van onschuld (1). (1) Zie M. GRATIA en G. VAN DE MOSSCHELAER, "La loi concernant l'inspection du travail: après 2006, avant un code de droit pénal social (Partie I)", Ors. 2009, nr. 8, (17) 25; W. van EECKHOUTTE en S. BOUZOUMITA, "Opsporing van sociaalrechtelijke misdrijven", NJW 2009, (698) 709; A. DE NAUW, "Het misdrijf van verhindering van toezicht, de wettelijke verplichting bepaalde documenten op te maken, bij te houden en te bewaren in het sociaal strafrecht en het gebruik ervan in een strafvervolging" in X. Liber Amicorum Henri-D. Bosly, Loyauté, justice et vérité, Bruxelles, La Charte, 2009, 123-140; K. SALOMEZ, "Sociaal Strafrecht", Brussel, Die Keure, 2010, 94.

Algemeen - Arbeidsinspectiewet - Opsporingsbevoegdheden sociaal inspecteur - Verzoek om informatiedragers te bezorgen

Algemeen - Sociaal inspecteur - Verhinderen van toezicht

ALLERLEI

P.22.1021.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.4 AC nr. ...

De inkomsten die zijn ontvangen uit het misdrijf dat erin bestaat sluikwerk in de zin van artikel 2, § 1, van de wet 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk met handels- of ambachtskarakter (1) te hebben uitgevoerd, vormen rechtstreeks daaruit voortvloeiende vermogensvoordelen (2). (1) Hieronder wordt verstaan "elk werk dat het voorwerp kan zijn van een beroep behorend tot het ambachtswezen, de handel of de industrie en dat niet in ondergeschikt verband wordt verricht door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die ofwel niet is ingeschreven in het ambachts- of handelsregister, ofwel de wettelijke voorschriften inzake vergunning, verzekeringsplicht of inschrijving in verband met de uitoefening van dit beroep overtreedt, voor zover dat werk hetzij door zijn omvang en zijn technische aard, hetzij door zijn frequentie, hetzij door het aanwenden van materieel of werktuigen, een specifiek professioneel karakter heeft". (2) Het bedoelde bedrog bestaat in het gebrek aan vergunning, verzekeringsplicht of inschrijving vereist om een werk uit te voeren en niet in het verboden karakter van dat werk als zodanig, zoals de illegale verkoop van verdovende middelen. Zoals het arrest in herinnering brengt, zijn "inkomsten die een illegaal in het land verblijvende werknemer uit een illegale tewerkstelling verkrijgt, niet noodzakelijk illegale vermogensvoordelen. De inkomsten uit die tewerkstelling zijn bijgevolg niet noodzakelijk vermogensvoordelen die rechtstreeks uit een misdrijf zijn verkregen" (Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr. 213). Het OM, dat tot de verwerping van het middel concludeerde, heeft hieruit afgeleid dat de appelrechters wettig konden oordelen dat a pari, bij gebrek aan "nuttige inlichtingen om, zelfs naar billijkheid, de heffingen, belastingen en sociale bijdragen te berekenen die [de verweerder] heeft ontdoken en die vermogensvoordelen vormen die hij rechtstreeks heeft verkregen uit zijn sluikwerk, (...) de vordering tot verbeurdverklaring niet dient te worden ingewilligd".

Allerlei - Sluikwerk in de zin van artikel 2, § 1, Wet 6 juli 1976 - Verkregen inkomsten - Uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 2, § 1 Wet 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk met handels- of ambachtskarakter

P.19.1308.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 94, § 1, Bijzondere Wet Hervorming Instellingen, blijven de bepalingen van de wet van 30 april 1999, waaronder ook de artikelen 4 en 4/1 alsook artikel 175 Sociaal Strafwetboek, van toepassing zolang de gewesten de bepalingen van de wet van 30 april 1999, waaronder ook de artikelen 4 en 4/1 en artikel 175 Sociaal Strafwetboek, elk voor wat hen betreft niet hebben gewijzigd of opgeheven (1); bijgevolg is artikel 175 Sociaal Strafwetboek, hoewel opgeheven door artikel 3 van de wet van 9 mei 2018 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden (2), die een artikel 175/1 in het Sociaal Strafwetboek heeft ingevoegd, voor het Waalse Gewest ononderbroken van toepassing gebleven tot de opheffing ervan, op 1 juli 2019 (3), door artikel 150, § 2, van het Waalse decreet van 28 februari 2019 (4) en zijn de misdrijven die door dat artikel 175 werden bestraft vanaf die datum bij toepassing van dat decreet strafbaar geworden (5). (1) Art. 6, § 1, IX, 3°, eerste lid, Bijzondere Wet Hervorming Instellingen bepaalt dat "de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet zijn: (...) IX. (Wat het tewerkstellingsbeleid betreft: (...) 3° de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten, met uitzondering van de normen betreffende de arbeidskaart afgeleverd in het kader van de specifieke verblijfssituatie van de betrokken personen en de vrijstellingen van beroepskaarten verbonden aan de specifieke verblijfssituatie van de betrokken personen." (2) Art. 5 van de wet van 9 mei 2018, dat een artikel 175/1 invoegt in het Sociaal Strafwetboek, verwijst naar de inwerkingtreding van de wet van diezelfde datum betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden, waarvan artikel 12 bepaalt: "deze wet treedt in werking op de datum van inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord van 2 februari 2018 tussen de Federale Staat, het Waalse Gewest, het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten". Luidens artikel 45 van voornoemd akkoord wordt het afgesloten voor onbepaalde duur en treedt het in werking op de dag van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van de laatste goedkeurende akte uitgaande van de partijen, namelijk op 24 december 2018, d.i. de datum van bekendmaking van de wet van 12 november 2018 houdende instemming met dat akkoord. (3) Namelijk, bij toepassing van art. 40 van het besluit van de Waalse Regering tot uitvoering van het decreet van 28 februari 2019 betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze wetgevingen en reglementeringen, de tiende dag volgend op de dag van bekendmaking van dat besluit, BS 21 juni 2019. (4) Decreet van 28 februari 2019 betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze wetgevingen en reglementeringen, BS 3 mei 2019, van kracht op 1 juli 2019. (5) Waarvan de artt. 113 en 114 respectievelijk de artt. 12 en 12/1 van de wet van 30 april 1999 herstellen en invoegen; zie Cass. 17 december 2019, AR P.19.1138.N, AC 2019, nr. 678.

Allerlei - Tewerkstelling van buitenlandse werknemers - Reglementering - Bevoegdheidsoverdracht van de federale staat aan de gewesten - Artikel 175 Sociaal Strafwetboek - Opheffing door de wet van 9 mei 2018

- Art. 150 Decreet betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze
- Art. 175 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De termijn van veertien dagen, bedoeld in artikel 66, tweede lid, Sociaal Strafwetboek, gaat pas in op het ogenblik waarop de onderzoekers met zekerheid kennis konden hebben van alle bestanddelen van de inbreuk en er geen enkele twijfel over de identiteit van de dader meer bestond; de vraag of alle bestanddelen van de inbreuk met zekerheid zijn gekend en er geen enkele twijfel over de identiteit van de dader bestaat, wordt door de rechter op onaantastbare wijze beoordeeld.

Allerlei - Sociaal Strafwetboek - Misdrijf - Bewijskracht van de processen-verbaal

- Art. 66, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.19.1138.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.10 AC nr. ...

De opheffing met ingang van 24 december 2018 van artikel 175 Sociaal Strafwetboek door artikel 3 van de wet van 9 mei 2018 blijft zonder gevolg voor de aan de gewesten op 1 juli 2014 overgedragen bevoegdheid inzake de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten; de op het ogenblik van die bevoegdheidsoverdracht bestaande federale regelgeving blijft uitwerking hebben tot de opheffing of de vervanging ervan door die gewesten, voor hun gewest.

Allerlei - Tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten - Regelgeving - Bevoegdheidsoverdracht van de federale staat aan de gewesten - Tewerkstelling van buitenlandse onderdanen niet gemachtigd tot verblijf of vestiging in België - Artikel 175 Sociaal Strafwetboek - Opheffing door de wet van 9 mei 2018

P.18.0339.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.4 AC nr. 610

Artikel 209 Sociaal Strafwetboek bestraft het belemmeren van het toezicht dat krachtens het Sociaal Strafwetboek en de uitvoeringsbesluiten ervan is ingesteld; strafbaar in de zin van die bepaling is het wetens en willens belemmeren van het door de wet georganiseerde of geregelde toezicht door in de wet aangeduide strafrechtelijk aansprakelijke personen ten aanzien van de in de wet en de uitvoeringsbesluiten aangewezen ambtenaren (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Misdrijf van belemmering van toezicht - Niet doorzenden aan de bevoegde ambtenaren van opgevraagde documenten - Begrip - Draagwijdte

S.12.0062.N 9 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Einde - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Einde - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

De bepalingen van de Richtlijn 2000/78/EG voorzien in beperkingen op de erin genoemde rechten en vrijheden en in uitzonderingen op het beginsel van de gelijke behandeling, maar stellen de aansprakelijkheid van degene die discrimineert in geen enkel opzicht afhankelijk van het bewijs van schuld of van de afwezigheid van enige rechtvaardigingsgrond; uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt dan ook kennelijk dat het recht op vergoeding van de werknemer die wordt ontslagen wegens het niet–naleven van een bevel of verbod van de werkgever dat een door de bepalingen van de richtlijn niet–toegelaten discriminatie inhoudt, niet afhankelijk kan worden gesteld van de voorwaarde dat de schuld van de werkgever wordt aangetoond en dat er geen enkele door het toepasselijke nationale recht erkende rechtvaardigingsgrond bestaat (1). (1) Zie concl. OM. (2). HvJ, 8 november 1990, C–177/88, ECLI:EU:C:383, Dekker.

Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Einde - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Einde - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

P.15.0450.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.3 AC nr. ...

Uit artikel 331 Arbeidsrelatiewet volgt dat de partijen vrij de aard van hun arbeidsrelatie kunnen kiezen, maar niet dat zij vrij zijn een andere kwalificatie te geven aan die arbeidsrelatie dan de werkelijke aard ervan zoals die uit de feitelijke uitoefening ervan blijkt, noch dat zij aldus zouden zijn vrijgesteld van de wettelijke verplichtingen verbonden aan de werkelijke aard van die arbeidsrelatie.

Allerlei - Arbeidsrelatiewet - Aard arbeidsrelatie - Keuzevrijheid van partijen

P.13.1258.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.2 AC nr. ...

Het bewust niet bezorgen van informatiedragers die sociale gegevens of overeenkomstig de wet op te maken, bij te houden of te bewaren gegevens bevatten, aan een sociaal inspecteur die daarom heeft verzocht, kan het misdrijf van het verhinderen van toezicht opleveren; het is daarbij zonder belang of de sociaal inspecteur gebruik heeft gemaakt van de hem door artikel 4, § 1, 2°, c) Arbeidsinspectiewet, thans artikel 28, § 3, Sociaal Strafwetboek toegekende opsporingsbevoegdheden en deze strafrechtelijk gesanctioneerde verplichting houdt geen miskenning in van het in artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 IVBPR vervatte vermoeden van onschuld (1). (1) Zie M. GRATIA en G. VAN DE MOSSCHELAER, "La loi concernant l'inspection du travail: après 2006, avant un code de droit pénal social (Partie I)", Ors. 2009, nr. 8, (17) 25; W. van EECKHOUTTE en S. BOUZOUMITA, "Opsporing van sociaalrechtelijke misdrijven", NJW 2009, (698) 709; A. DE NAUW, "Het misdrijf van verhindering van toezicht, de wettelijke verplichting bepaalde documenten op te maken, bij te houden en te bewaren in het sociaal strafrecht en het gebruik ervan in een strafvervolging" in X. Liber Amicorum Henri-D. Bosly, Loyauté, justice et vérité, Bruxelles, La Charte, 2009, 123-140; K. SALOMEZ, "Sociaal Strafrecht", Brussel, Die Keure, 2010, 94.

Allerlei - Sociaal inspecteur - Verzoek om informatiedragers te bezorgen - Vermoeden van onschuld - Bestaanbaarheid

ARBEIDSBESCHERMING

P.24.1798.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.8 AC nr. ...

Artikel I.2-11 Codex over het welzijn op het werk bepaalt dat de leden van de hiërarchische lijn elk binnen hun bevoegdheid en op hun niveau, het beleid van de werkgever met betrekking tot het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk uitvoeren; artikel 127, 1°, Sociaal Strafwetboek bestraft de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber die een inbreuk heeft gepleegd op de Wet Welzijn Werknemers; om als lasthebber in de zin van deze bepaling te worden aanzien moet de betrokkene geen lid zijn van de hiërarchische lijn; de rechter oordeelt verder onaantastbaar of een beklaagde op het ogenblik van de feiten handelde als lasthebber in de zin van artikel 127, 1°, Sociaal Strafwetboek; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Over artikel 127, 1° Sociaal Strafwetboek en de aansprakelijkheid van de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber, zie Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25; Cass. 20 januari 2009, AR P.08.0650.N, AC 2009, nr. 46, met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 10 mei 2005, AR P.04.1693.N, AC 2005, nr. 270, met concl. van procureur-generaal M. DE SWAEF.

Arbeidsbescherming - Arbeidsongeval te wijten aan inbreuken op de Codex Welzijn op het Werk - Aansprakelijkheid van de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber - Begrip lasthebber - Hiërarchische band met de werknemer - Beoordeling

- Art. I.2-11 Codex 28 april 2017 over het welzijn op het werk
- Art. 127, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.22.1275.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.4 AC nr. ...

Uit artikel 132, 5°, Sociaal Strafwetboek en de artikelen 25 en 29 Wet Welzijn Werknemers volgt dat de wet de bouwdirectie bestraft die door haar persoonlijke fout de bepalingen betreffende de gezondheid en de veiligheid op het werk schendt; de overdracht van bevoegdheid kan de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de bouwdirectie wegens niet-nakoming van de verplichtingen die haar bij wet persoonlijk zijn opgelegd, niet doen verdwijnen.

Arbeidsbescherming - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager

- Artt. 25 en 29 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

- Art. 132, 5° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Artikel 4 KB Dimona van 5 november 2002 verplicht de werkgever aan de instelling die belast is met de inning van de socialezekerheidsbijdragen een aantal gegevens mee te delen betreffende de werkgever, de werknemer en zijn tewerkstelling en geeft uitlegging aan artikel 38 Wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels; die regeling heeft in elk geval tot doel te waarborgen dat de betrokken werknemers bij een van de takken van het socialezekerheidsstelsel zijn aangesloten en dus de naleving van de wetgeving ter zake te verzekeren; de Sociale documentenwet verplicht de werkgever bepaalde sociale documenten bij te houden; die wet beperkt de controledoelstelling van die documenten niet tot specifieke sociale wetten; bijgevolg is het personeelsregister dat met deze wet wordt verplicht gesteld, bedoeld om zowel de toepassing van de sociale wetten betreffende de sociale zekerheid als die betreffende het arbeidsrecht met inbegrip van de arbeidsreglementering te controleren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Arbeidsbescherming - Werknemers - Dimona-aangifteplicht - Plicht tot het bijhouden van sociale documenten - Personeelsregister - Controle op de tewerkstelling en arbeidsreglementering

- Art. 4 KB 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling, met toepassing van artikel 38 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstels

- Art. 38 Wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels

Uit de artikel 4, § 1, 1., en 4, § 1bis Sociale Documentenwet en art. 3, § 1 KB van 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten volgt dat de Dimona-aangifteplicht het bijhouden van een personeelsregister vervangt; daaruit moet worden afgeleid dat de regelgever met de invoering van de Dimona-aangifteplicht niet uitsluitend beoogt te verzekeren dat de betrokken werknemers zouden zijn aangesloten bij een sociaalzekerheidsstelsel en de naleving van de ter zake geldende regelgeving, maar daarnaast en dus bijkomend ook als doel heeft de doeltreffendheid te waarborgen van de door de bevoegde nationale autoriteiten uitgevoerde controles betreffende de in het arbeidsrecht vastgestelde arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Arbeidsbescherming - Werknemers - Dimona-aangifteplicht - Aansluiting van de werknemer bij de sociale zekerheid - Arbeidsvoorwaarden en omstandigheden - Controle - Doelstellingen

- Art. 3, § 1 KB 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten

- Art. 4, § 1, 1., et § 1bis KB nr. 5 van 23 oktober 1978 betreffende het bijhouden van sociale documenten

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie in de zaak C-17/19 (Bouyges travaux publics, Elco construct Bucarest, Welbond armatures) van 14 mei 2020 volgt dat moet worden onderzocht of de Belgische regelgever met de Dimona-aangifteplicht enkel een socialezekerheidsrechtelijke doelstelling heeft dan wel of hij daarnaast ook beoogt de doeltreffendheid van de door de bevoegde nationale autoriteiten uitgevoerde controles te waarborgen om ervoor te zorgen dat de in het arbeidsrecht vastgestelde arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden worden nageleefd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Arbeidsbescherming - Verordeningen EU 1408/71 en 883/2004 - Werknemers - Buitenlandse werknemers met een A1-attest - Coördinatie van de sociale zekerheid - Dimona-aangifteplicht - Naleving van arbeidsvoorwaarden

S.19.0014.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.5 AC nr. ...

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 17 februari 1997 blijkt de intentie van de wetgever om voor de toepassing van artikel 38 Arbeidswet, dat een arbeidsregeling met nachtprestaties invoert, het begrip nachtarbeid te hernemen zoals vermeld in de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 793.

Arbeidsbescherming - Arbeidsregeling met nachtprestaties - Begrip - Intentie van de wetgever

- Artt. 1, 13 en 14 CAO nr. 46 van 23 maart 1990 betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties
- Artt. 35 en 38 Arbeidswet van 16 maart 1971

P.21.0724.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.9 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een gedrag van een werknemer al dan niet een seksuele connotatie heeft die de waardigheid van een persoon aantast of een bedreigende, vijandige, beledigende vernederende of kwetsende omgeving creëert en hij is daarbij niet gebonden door de mening van andere werknemers over de seksuele connotatie en het grensoverschrijdend karakter van dat gedrag; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidsbescherming - Strafzaken - Sociaal strafrecht - Ongewenst seksueel gedrag op het werk - Wijze - Mening van andere werknemers

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Uit de artikelen 32bis, eerste lid, en 32ter, eerste lid, 3°, Wet Welzijn Werknemers en artikel 119 Sociaal Strafwetboek volgt dat het ongewenste gedrag van een werknemer met een seksuele connotatie, kan worden aangezien als ongewenst seksueel gedrag in de zin van deze bepalingen; hierbij is niet vereist dat de werknemer zich gedragen heeft met een seksuele intentie (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidsbescherming - Strafzaken - Sociaal strafrecht - Ongewenst seksueel gedrag op het werk - Constitutieve bestanddelen - Drijfveer

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artt. 32bis en 32ter Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

---

S.20.0049.N 4 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211004.3N.2 AC nr. ...

Het volstaat dat het statutaire personeelslid zijn ziektekredietdagen heeft opgebruikt opdat het, bij verdere afwezigheid wegens ziekte of invaliditeit, in disponibiliteit kan worden gesteld; daartoe is geenszins vereist dat dit statutaire personeelslid definitief arbeidsongeschikt is voor de functie waarin het is aangesteld (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 239, eerste lid, 242, § 1, 256, § 1, en 257, § 1, Vlaams Rechtspositiebesluit Gemeentepersoneel, zoals goedgekeurd in de gemeenteraad van 16 december 2008.

Arbeidsbescherming - Wet Welzijn Werknemers - Statutair ambtenaar - Ziekte - Disponibiliteit

- Artt. 184, 187, § 1, 196, § 1, en 197, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de r

Voor de in disponibiliteitstelling is niet vereist dat de aanstellende overheid een reïntegratietraject "van een werknemer die het overeengekomen werk tijdelijk of definitief niet kan uitoefenen" heeft gevolgd (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidsbescherming - Wet Welzijn Werknemers - Statutair ambtenaar - Ziekte - Disponibiliteit - Reïntegratietraject - Toepassingsvoorwaarden

- Afdeling 6/1 KB 28 mei 2003 betreffende het gezondheidstoezicht op de werknemers

S.19.0041.N 15 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200615.3N.10 AC nr. ...

De artikelen 32tredecies, §1, eerste lid en tweede lid, eerste zin, 32tredecies, §1/1, 1°, en §2, tweede lid Wet Welzijn Werknemers, die de werkgever verbieden de arbeidsverhouding te beëindigen of ten opzichte van de werknemer een nadelige maatregel te treffen omwille van de indiening van een verzoek tot formele psychosociale interventie, sluiten niet uit dat het ontslag of de nadelige maatregel kan gerechtvaardigd worden door redenen die zijn afgeleid uit feiten die in het verzoek tot interventie als pesterijen worden aangemerkt (1). (1) Vergelijk Cass. 20 januari 2020, AR S.19.0019.F, AC 2020, nr. 56.

Arbeidsbescherming - Wet Welzijn Werknemers - Verzoek psychosociale interventie - Bescherming - Voorwerp

C.18.0124.F 14 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.4 AC nr. ...

Een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk kan zijn bij wet bepaalde opdrachten, waaronder die betreffende de ergonomie, enkel in het kader van de reglementering betreffende het welzijn van de werknemers uitvoeren ten behoeve van een aangesloten werkgever (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 130.

Arbeidsbescherming - Preventie en bescherming op het werk - Externe dienst - Opdrachten - Uitvoering - Beperking

- Art. 6 KB 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk
- Artt. 4, § 1 en 33, § 1 en 2 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

S.19.0019.F 20 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.5 AC nr. ...

Hoewel artikel 32tredecies, § 1, Wet Welzijn Werknemers, in de versie die van toepassing is op de feiten, de werkgever verbiedt de arbeidsverhouding te beëindigen wegens neerlegging van de klacht, sluit die bepaling niet uit dat het ontslag gerechtvaardigd kan worden door redenen die zijn afgeleid uit de in die klacht aangevoerde feiten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 56.

Arbeidsbescherming - Welzijn op het werk - Pesterij - Klacht - Ontslag om aan de klacht vreemde redenen - Draagwijdte

P.19.0409.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.3 AC nr. ...

Uit artikel 463, tweede lid, ARAB en artikel 128, eerste lid, Sociaal Strafwetboek, thans artikel 127, eerste lid, Sociaal Strafwetboek, volgt niet dat enkel personen die handelingen hebben gesteld zonder het uitdrukkelijk bevel van de werfleider zich aan deze overtreding van deze ARAB-bepaling kunnen schuldig maken; deze feiten kunnen worden toegerekend aan de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber indien blijkt dat die opzettelijk of door onachtzaamheid verantwoordelijk zijn voor het niet respecteren van deze verplichting en dit ongeacht of zij rechtspersonen zijn; dit houdt geen niet-toegelaten uitbreiding in van de strafbaarstelling of een miskenning van het legaliteitsbeginsel.

Arbeidsbescherming - ARAB - Werkgever - Toerekening

- Art. 5 Strafwetboek
- Art. 18 Wet 29 februari 2016 tot aanvulling en wijziging van het Socaail Strafwetboek en houdende diverse bepalingen van sociaal strafrecht
- Art. 128 thans art. 127 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 463, tweede lid Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

S.14.0044.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.4 AC nr. 532

Artikel 2, §1, tweede lid, 2°, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden dat bepaalt dat elke beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de werknemer wegens feiten die een reden uitmaken die ten laste van de werkgever kan gelegd worden, voor de toepassing van dit artikel als ontslag geldt, heeft niet uitsluitend betrekking op een door de werknemer in toepassing van artikel 35 Arbeidsovereenkomstenwet gegeven ontslag wegens feiten die een dringende reden uitmaken in hoofde van de werkgever; die wetsbepaling ziet ook op de gerechtelijke ontbinding van de overeenkomst op verzoek van een personeelsafgevaardigde, uitgesproken op grond van een ernstige contractuele wanprestatie van de werkgever van die aard dat de personeelsafgevaardigde op grond van die feiten terecht de onregelmatige beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de werkgever zoals bedoeld in artikel 2, §1, eerste lid, 1°, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden had kunnen vaststellen.

Arbeidsbescherming - Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden - Gerechtelijke ontbinding - Vordering - Werknemer - Ernstige contractuele wanprestatie - Impliciet ontslag - Toepassing

Zoals ook blijkt uit de wetsgeschiedenis, volgt uit het geheel van de bepalingen van het artikel 2, §1, eerste en tweede lid en §6, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden die de bescherming van de personeelsafgevaardigden beogen, dat de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden wel de gerechtelijke ontbinding op verzoek van de werkgever uitsluit als wijze waarop de arbeidsovereenkomst van een personeelsafgevaardigde of kandidaat-personeelsafgevaardigde kan worden beëindigd, maar dat deze wet niet verhindert dat de gerechtelijke ontbinding van zijn arbeidsovereenkomst kan worden uitgesproken op verzoek van de personeelsafgevaardigde of kandidaat-personeelsafgevaardigde zelf.

Arbeidsbescherming - Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden - Gerechtelijke ontbinding - Vordering - Werkgever - Werknemer - Onderscheid

---

P.17.0403.F 17 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180117.9 AC nr. ...

Door vast te stellen dat de burgerlijke partij niet wist dat zij in haar intimiteit werd gefilmd toen de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde handelingen werden gepleegd en dat de feiten van pesterijen, evenals die van fysiek of psychisch geweld, contact inhouden tussen het slachtoffer en de dader, wat te dezen niet het geval was, hebben de appelrechters, na een beoordeling in feite, naar recht beslist dat er geen sprake was van enige daad van geweld, van pesterijen of van ongewenst seksueel gedrag op het werk.

Arbeidsbescherming - Pesterijen en geweld op het werk - Begrip - Contact tussen het slachtoffer en de dader

- Artt. 32bis en 32ter Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

---

P.16.1297.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.7 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of de locatie waar wordt gewerkt een plaats is waarvan moet worden gevreesd dat de lucht er plots en op elk ogenblik kan worden verontreinigd door uit de omgeving voortkomende gevaarlijke uitwasemingen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Arbeidsbescherming - Veiligheid van de arbeiders - Plaats waarvan moet gevreesd worden dat de lucht er plots kan worden verontreinigd door gevaarlijke uitwasemingen - Beoordeling door de rechter - Aard

- Art. 53, § 1, a), 3° Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

Een plaats waarvan moet worden gevreesd dat de lucht er plots en op elk ogenblik kan worden verontreinigd door uit de omgeving voortkomende gevaarlijke uitwasemingen, houdt niet op een dergelijke plaats te zijn louter door de aanwezigheid van een veiligheidssysteem dat afhankelijk is van menselijk handelen.

Arbeidsbescherming - Veiligheid van de arbeiders - Plaats waarvan moet gevreesd worden dat de lucht er plots kan

worden verontreinigd door gevaarlijke uitwasemingen - Aanwezigheid van een veiligheidssysteem dat afhankelijk is van menselijk handelen

- Art. 53, § 1, a), 3° Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

S.12.0052.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.5 AC nr. ...

Diezelfde bepaling beperkt de bevoegdheid van het lid van de hiërarchische lijn niet om te beslissen dat de feiten waarvan hij op de hoogte is gebracht een zware fout vormen die de beëindiging zonder opzegging rechtvaardigt van de arbeidsovereenkomst van de persoon aan wie ze worden verweten en ontzeggen hem niet het recht de informatie aan te voeren die hem aldus werd meegedeeld tot staving van die feiten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Arbeidsbescherming - Welzijn op het werk - Belaging - Klacht - Preventieadviseur - Vertrouwenspersoon - Mededeling - Hiërarchische lijn - Werkgever - Zware fout - Beëindiging - Bewijs

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Arbeidsbescherming - Welzijn op het werk - Belaging - Klacht - Preventieadviseur - Vertrouwenspersoon - Mededeling - Hiërarchische lijn - Werkgever - Zware fout - Beëindiging - Bewijs

Arbeidsbescherming - Welzijn op het werk - Belaging - Klacht - Preventieadviseur - Vertrouwenspersoon - Schriftelijk verslag - Mededeling - Hiërarchische lijn - Werkgever - Wettelijkheid

Artikel 32quinquiesdecies, tweede lid van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, dat de mededeling toestaat van de bedoelde informatie aan het lid van de hiërarchische lijn bij wie een interventie plaatsvindt, om op informele wijze een oplossing voor het probleem te zoeken, sluit niet uit dat die mededeling geschiedt onder de vorm van een schriftelijk verslag met de verklaringen van de werknemer die zich tot de vertrouwenspersoon of tot de preventieadviseur heeft gericht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Arbeidsbescherming - Welzijn op het werk - Belaging - Klacht - Preventieadviseur - Vertrouwenspersoon - Schriftelijk verslag - Mededeling - Hiërarchische lijn - Werkgever - Wettelijkheid

P.14.0213.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.3 AC nr. ...

Uit artikel 5, § 1, eerste lid, a) en k), Wet Welzijn Werknemers in hun onderlinge samenhang volgt dat teneinde het welzijn van de werknemers te verzekeren, waarvan het voorkomen van arbeidsongevallen deel uitmaakt, de werkgever het risico tot een arbeidsongeval kan voorkomen door als preventiemaatregel aan de werknemers passende instructies te verschaffen; in dat geval is vereist dat de werkgever tevens de begeleidingsmaatregelen vaststelt om de naleving van die instructies te waarborgen.

Arbeidsbescherming - Welzijn op het werk - Artikel 5, § 1, eerste lid, a) en k), Wet Welzijn Werknemers - Voorkomen van arbeidsongevallen - Verplichting van de werkgever - Preventiemaatregel - Instructies aan de werknemers - Noodzaak van begeleidingsmaatregelen om de naleving van de instructies te waarborgen

Uit artikel 5, § 1, eerste lid, Wet Welzijn Werknemers, dat bepaalt dat de werkgever de nodige maatregelen treft ter bevordering van het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en daartoe de in die bepaling opgesomde algemene beginselen toepast, volgt dat de werkgever de erin bedoelde maatregelen moet nemen ter bevordering van het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, maar niet ter bevordering van zijn eigen welzijn of van het welzijn van een zelfstandige medewerker bij de uitvoering van hun werk.

Arbeidsbescherming - Welzijn op het werk - Artikel 5, § 1, eerste lid, Wet Welzijn Werknemers - Bevordering van het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk - Verplichting van de werkgever de nodige maatregelen te treffen - Bevordering van eigen welzijn of welzijn van een zelfstandige medewerker - Toepasselijkheid

P.14.1221.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Palumbo.

Arbeidsbescherming - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Werkgever - Aangestelden - Bevoegdheid van de rechter

De overdracht van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de werkgever op zijn aangestelden of lasthebbers belet de rechter evenwel niet om vast te stellen dat de werkgever, in het kader van de effectieve controle op de arbeids- en de beschermingsmiddelen en de controle van de verdeling van de taken, in concreto een fout heeft begaan die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid in het gedrang kan brengen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Arbeidsbescherming - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Werkgever - Aangestelden - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 13, 3° en 5° KB 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk
- Art. 81, 1° Wet 4 aug. 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

ARBEIDSTIJDEN EN RUSTTIJDEN

S.23.0011.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.6 AC nr. ...

Zelfs als de werknemer niet op zijn arbeidsplaats, zijn woonplaats of een andere verblijfplaats dient te verblijven, moet de wachttijd tijdens welke hij voortdurend beschikbaar moet zijn en onderworpen is aan verplichtingen die hem door de werkgever worden opgelegd, waaronder met name het tijdsbestek waarbinnen hij het werk moet hervatten, en die hem op een objectieve en zeer ingrijpende wijze beperken in het vrije tijdsbeheer van die tijdvakken waarin er op hem geen beroep wordt gedaan, als arbeidstijd worden beschouwd (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidstijden en rusttijden - Arbeidstijd - Begrip

- Art. 19, tweede lid Arbeidswet van 16 maart 1971

S.21.0033.N 17 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221017.3N.2 AC nr. ...

De bepaling dat premies die, zelfs wanneer zij op de beschouwde periode betrekking hebben, op het einde van het jaar worden betaald, in het loon niet begrepen zijn, houdt in dat premies die slechts eenmaal per jaar betaald worden, niet in aanmerking worden genomen voor de berekening van het feestdagenloon.

Arbeidstijden en rusttijden - Recht op loon - Feestdag - Loon voor de feestdag - Bepaling

- Art. 14, § 2, eerste lid KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen
- Art. 2, eerste, tweede en derde lid KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

S.20.0026.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.9 AC nr. ...

De bevoegdheid om de onderneming te verbinden tegenover derden bekleedt een persoon enkel met een vertrouwenspost, een hoedanigheid die de toepassing uitsluit van die wetsbepalingen die de maximale arbeidsduur en de nachtarbeid beperken en die dagelijkse en wekelijkse rusttijden opleggen, indien ze betrekking heeft op verbintenissen van een bepaalde omvang (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 453.

Arbeidstijden en rusttijden - Personen bekleed met een leidende functie of een vertrouwenspost - Begrip - Bevoegdheid om de onderneming te verbinden tegenover derden

- Art. 2, I, 3 KB 10 feb. 1965
- Art. 3, § 3, 1° Arbeidswet van 16 maart 1971

S.19.0014.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.5 AC nr. ...

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 17 februari 1997 blijkt de intentie van de wetgever om voor de toepassing van artikel 38 Arbeidswet, dat een arbeidsregeling met nachtprestaties invoert, het begrip nachtarbeid te hernemen zoals vermeld in de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 793.

Arbeidstijden en rusttijden - Arbeidsregeling met nachtprestaties - Begrip - Intentie van de wetgever

- Artt. 1, 13 en 14 CAO nr. 46 van 23 maart 1990 betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties
- Artt. 35 en 38 Arbeidswet van 16 maart 1971

De verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen neemt de loontoeslag ten laste, bedoeld in artikel 8 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 december 2000 betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties, die wordt toegekend aan het verpleegkundig personeel, het verzorgingspersoneel en het personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken in de door de bevoegde overheid erkende rust- en verzorgingstehuizen en rustoorden voor bejaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 793.

Arbeidstijden en rusttijden - Rust- en verzorgingstehuizen - Rustoorden voor bejaarden - Verpleegkundig personeel, verzorgingspersoneel en personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken - Loontoeslag - Financieringswijze

- Art. 8 CAO van 7 december 2000, gesloten in het Paritair Comité voor de gezondheidsdiensten, betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties
- Artt. 6, 7 en 30, 5° MB 6 november 2003
- Art. 1 KB 26 september 2002
- Artt. 34, 11° en 12°, 35, § 3, en 37, § 12 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

De verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen neemt de loontoeslag ten laste, bedoeld in artikel 8 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 december 2000 betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties, die wordt toegekend aan het verpleegkundig personeel, het verzorgingspersoneel en het personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken in de door de bevoegde overheid erkende rust- en verzorgingstehuizen en rustoorden voor bejaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 793.

Arbeidstijden en rusttijden - Rust- en verzorgingstehuizen - Rustoorden voor bejaarden - Verpleegkundig personeel, verzorgingspersoneel en personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken - Loontoeslag - Nachtarbeid

- Artt. 3, § 3, 8 en 12 CAO van 7 december 2000, gesloten in het Paritair Comité voor de gezondheidsdiensten, betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties
- Artt. 1, 13 en 14 CAO nr. 46 van 23 maart 1990 betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties
- Artt. 6, 7 en 30, 5° MB 6 november 2003
- Artt. 1 en 12 KB 26 september 2002
- Art. 38 Arbeidswet van 16 maart 1971
- Artt. 34, 11° en 12°, 35, § 3, en 37, § 12 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

S.20.0092.F 15 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1 AC nr. ...

Artikel 2 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet aldus worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht om de vergoeding voor periodes van thuiswachtdienst vast te stellen naargelang die periodes voorafgaandelijk zijn aangemerkt als "arbeidstijd" dan wel als "rusttijd" (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 721.

Arbeidstijden en rusttijden - Richtlijn 2003/88/EG van het Europese Parlement en de Raad van 4 november 2003 - Periodes van thuiswachtdienst - Vergoeding

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

De artikelen 39 en 40 van het organiek reglement dat van toepassing is op het brandweerpersoneel van de Stad Nijvel voorzien in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die worden aangeduid als prestaties, interventie, oefening, theorie, wachtdienst in de kazerne, administratieve prestaties, preventieopdrachten, prestaties in geval van oproep of thuiswachtdiensten wanneer het om de officieren en de adjudant gaat; ze regelen het loon niet dat voor elke periode wordt betaald die voor de brandweervrijwilligers arbeidstijd vormt; aangezien die bepalingen niet de vergoeding bepalen van de als arbeidstijd geldende thuiswachtdiensten van vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn, volgt hieruit niet dat die thuiswachtdiensten overeenkomstig de artikelen 39, 1°, en 40, punt 1, van het organiek reglement worden vergoed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 721.

Arbeidstijden en rusttijden - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Officieren en adjudant - Opsomming van de verschillende categorieën van prestaties - Vaststelling van een verschillende vergoeding - Vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn - Periodes van thuiswachtdienst - Geen vaststelling van de vergoeding - Gemeente

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

S.19.0071.F 21 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210621.3F.6 AC nr. ...

Artikel 2.1 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet in die zin worden uitgelegd dat, zelfs als de werknemer niet op zijn arbeidsplaats, zijn woonplaats of een andere verblijfplaats dient te verblijven, de wachttijd tijdens welke hij permanent beschikbaar moet zijn en onderworpen is aan verplichtingen die hem door de werkgever worden opgelegd, waaronder met name het tijdsbestek waarbinnen hij het werk moet hervatten, en die hem op een objectieve en zeer ingrijpende wijze beperken in het vrije tijdsbeheer van de periodes waarin er op hem geen beroep wordt gedaan, moet worden beschouwd als “arbeidstijd”; artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000 kan niet anders worden uitgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

Arbeidstijden en rusttijden - Richtlijn 2003/88/EG van het Europese Parlement en de Raad van 4 november 2003 - Arbeidstijd - Begrip

- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector
- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

De periodes waarin de brandweervrijwilliger in oproepbaarheidsdienst onderworpen is aan verplichtingen die hem door de werkgever worden opgelegd, waaronder met name het tijdsbestek waarbinnen hij het werk moet hervatten, en die hem op een objectieve en zeer ingrijpende wijze beperken in het vrije tijdsbeheer van de periodes waarin er op hem geen beroep wordt gedaan, vormen arbeidstijd; artikel 24/1, 4°, van het modelreglement dat, wat betreft de oproepbaarheidsdienst, enkel de periode van de interventie aanrekent als diensttijd en niet de periode waarin de brandweervrijwilliger aan de voormelde verplichtingen is onderworpen, is in strijd met artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet, uitgelegd overeenkomstig artikel 2, van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

Arbeidstijden en rusttijden - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Oproepbaarheidsdienst - Omschrijving

- Art. 1, bijlage 3, art. 24/1, 1°, 2° en 4° KB 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector
- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

P.20.1040.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 3, b), Richtlijn 2002/15/EG en artikelen 3.2.1. en 3.2.2. CAO 27 januari 2005 volgt dat de tijd die een tweede bestuurder van een voertuig doorbrengt tijdens de rit naast de bestuurder of in de slaapcabine, waardoor hij op elk ogenblik beschikbaar is om het besturen van een voertuig over te nemen, voor zover hem dat met inachtneming van de verplichte rij- en rusttijdens is toegestaan, en de tijd dat hij tijdens die verplichte rusttijden naast een andere chauffeur van een voertuig aanwezig moet zijn, geen tijd is waarover die bestuurder vrij beschikt en evenmin tijd die hij zichzelf toe-eigent.

Arbeidstijden en rusttijden - Mobiele werkzaamheden in het wegvervoer - Beschikbaarheidstijd - Tweede bestuurder

- Art. 3 Richtlijn 2002/15/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 betreffende de organisatie van de arbeidstijd van personen die mobiele werkzaamheden in het wegvervoer uitoefenen

S.17.0002.F 11 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180611.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Arbeidstijden en rusttijden - Einde arbeidsovereenkomst - Betaalde feestdagen - Voorwaarden - Voorafgaande tewerkstelling - Gewone inactiviteitsdagen - Begrip - Criterium

De zaterdagen waarop de werknemer die in een voltijds arbeidsstelsel is tewerkgesteld niet hoeft te werken volgens het stelsel en de dienstregeling die op hem van toepassing zijn, zijn dagen waarop gewoonlijk niet wordt gewerkt in de zin van artikel 14, tweede lid, van het koninklijk besluit van 18 april 1974, en zijn dus geen werkonderbrekingen die aan de werknemer kunnen worden toegeschreven in de zin van artikel 14, eerste lid, 1°, zelfs als het arbeidsstelsel van zes dagen per week in principe gangbaar is in de onderneming en andere werknemers op zaterdag werken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 374.

Arbeidstijden en rusttijden - Einde arbeidsovereenkomst - Betaalde feestdagen - Voorwaarden - Voorafgaande tewerkstelling - Gewone inactiviteitsdagen - Begrip - Criterium

- Art. 14, eerste en tweede lid KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

S.15.0064.N 11 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170911.1 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat de aankoopverantwoordelijken van de diverse vestigingen van Tech Data in Europa zonder de goedkeuring van de eiser geen aankopen mochten doen, kon op die grond wettig oordelen dat de eiser te aanzien is als een persoon die onder zijn verantwoordelijkheid de onderneming tegenover derden kan verbinden zoals bedoeld in artikel 2, I. 3, van het KB van 10 februari 1965 tot aanwijzing van de personen die met een leidende functie of met een vertrouwenspost zijn bekleed in de particuliere sectors van 's lands bedrijfsleven, voor de toepassing van de wet betreffende de arbeidsduur; de omstandigheid dat de bestellingen niet door de eiser zelf werden geplaatst en de aankoopverantwoordelijken van de diverse vestigingen nog ervan konden afzien een goedgekeurde bestelling te plaatsen, doet daaraan niet af.

Arbeidstijden en rusttijden - Arbeidstijden - Personen die met een leidende functie of een vertrouwenspost zijn bekleed in de particuliere sector - Verbinden van de onderneming ten aanzien van derden

S.15.0108.F 28 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161128.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Arbeidstijden en rusttijden - Arbeid - Begrip - Bepalende factor

Arbeidstijden en rusttijden - Prestaties op de door de werkgever bepaalde plaats - Prestaties op de plaats van eigen keuze - Het in aanmerking komen

Arbeidstijden en rusttijden - Arbeidstijd - Deelname aan de ondernemingsraad - Bezoldiging

Arbeidstijden en rusttijden - Prestaties op de door de werkgever bepaalde plaats - Prestaties op de plaats van eigen keuze - Arbeidstijd - Berekening

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie blijkt dat de aanmerking 'arbeidstijd', in de zin van de richtlijn 2003/88/EG, voor een tijdvak waarop de werknemer aanwezig moet zijn afhankelijk is van de verplichting van laatstgenoemde om zich ter beschikking van zijn werkgever te stellen en dat de bepalende factor erin bestaat dat de werknemer fysiek aanwezig moet zijn op een door de werkgever bepaalde plaats en zich ter beschikking van laatstgenoemde moet houden om onmiddellijk de gepaste prestaties te kunnen leveren wanneer dat nodig is. Artikel 19, tweede lid, van de wet van 16 maart 1971 brengt geen andere uitlegging met zich mee (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Arbeidstijden en rusttijden - Arbeid - Begrip - Bepalende factor

Uit artikel 23, eerste lid, van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven volgt dat de vergaderingen van de Ondernemingsraad buiten de werkuren, die niet in mindering worden gebracht, als werkelijke arbeidstijd worden bezoldigd in aanvulling op het gewone salaris (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Arbeidstijden en rusttijden - Arbeidstijd - Deelname aan de ondernemingsraad - Bezoldiging

De arbeidstijd van een werknemer die door zijn arbeidsregeling een gedeelte van zijn prestaties op een door de werkgever bepaalde plaats moet verrichten en gemachtigd is om het andere gedeelte van zijn prestaties op een plaats van eigen keuze te verrichten, wordt bepaald door het totaal aantal uren waarop hij ter beschikking staat van de werkgever op de door laatstgenoemde bepaalde plaats en de uren die hij aan de arbeid heeft besteed buiten die plaats om (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Arbeidstijden en rusttijden - Prestaties op de door de werkgever bepaalde plaats - Prestaties op de plaats van eigen keuze - Arbeidstijd - Berekening

Behoudens een andersluidende overeenkomst is de werknemer niet verplicht om de prestaties die hij buiten de onderneming mag verrichten tijdens de openingsuren ervan te verrichten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Arbeidstijden en rusttijden - Prestaties op de door de werkgever bepaalde plaats - Prestaties op de plaats van eigen keuze - Het in aanmerking komen

---

S.13.0024.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Arbeidstijden en rusttijden - Arbeidstijd - Begrip - Periodes van thuiswachtdienst - Periodes van niet-actieve of slapende wachtdienst

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie blijkt dat voor de toepassing van artikel 2, §1, van de Richtlijnen 93/104 en 2003/88, omgezet bij artikel 8, §1, van de wet van 14 december 2000, enkel de tijd van de effectieve arbeidsprestatie verricht bij een eventuele oproep moet beschouwd worden als arbeidstijd wanneer de werknemers wachtdiensten verrichten volgens een stelsel waarbij ze permanent beschikbaar, maar niet aanwezig moeten zijn op de arbeidsplaats of op een door de werkgever bepaalde plaats; artikel 8, §1, van de wet van 14 december 2000 is voor geen andere uitlegging vatbaar (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Arbeidstijden en rusttijden - Arbeidstijd - Begrip - Periodes van thuiswachtdienst - Periodes van niet-actieve of slapende wachtdienst

- Art. 2, § 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003
- Art. 2, § 1 Richtlijn 93/104/EG van de Raad van 23 november 1993
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 dec. 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

---

P.13.0951.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.5 AC nr. 79

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Arbeidstijden en rusttijden - Controleapparaat in het wegvervoer - Controle van de door de apparaten en

tachograafkaarten geregistreerde gegevens - Apparatuur aangewend door de bevoegde ambtenaren

De bepalingen van appendix 10 en 11 van bijlage 1B van de Verordening (EG) 3821/85 van de Raad zijn niet van toepassing op de apparatuur die aangewend wordt door de bevoegde ambtenaren om de controle op de toepassing van de bepalingen van de verordening te controleren (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidstijden en rusttijden - Controleapparaat in het wegvervoer - Controle van de door de apparaten en tachograafkaarten geregistreerde gegevens - Apparatuur aangewend door de bevoegde ambtenaren

BIJZONDERE REGELINGEN (BOUW. DIAMANT. HAVENS. AMBACHTEN EN NERINGEN)

S.17.0009.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.6 AC nr. 237

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof van 25 november 2021 volgt dat de artikelen 1 en 2 van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schenden in zoverre zij de verplichting voor ondernemingen die in een havengebied activiteiten ontplooien, om hiervoor een beroep te doen op erkende havenarbeiders, niet beperken tot het laden en lossen van schepen, maar die verplichting ook opleggen voor andere handelingen (1). (1) Zie concl. OM.

Bijzondere regelingen(bouw, diamant, havens, ambachten en nerigen) - Havenarbeid - Vrijheid van handel en nijverheid - Beperkingen

- Artt. 1 en 2 Wet 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Bijzondere regelingen(bouw, diamant, havens, ambachten en nerigen) - Havenarbeid - Vrijheid van handel en nijverheid - Beperkingen

- Artt. 1 en 2 Wet 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

SOCIALE DOCUMENTEN

P.25.0595.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.29 AC nr. ...

Een rechtspersoon kan de hoedanigheid hebben van werkgever in de zin van de artikelen 162 en 181 Sociaal Strafwetboek en artikel 12/1 van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers en zich als dader schuldig maken aan de door die bepalingen omschreven misdrijven (1). (1) Zie F. DERUYCK en P. WAETERINCKX, "Daderschap en verantwoordelijkheid voor sociaalrechtelijke misdrijven", in G. VAN LIMBERGHEN (ed), Sociaal handhavingsrecht, p 96, nr. 26; C-E. CLESSE, "L'imputabilité d'une infraction de droit pénal social à une personne physique", in .C-E. CLESSE (ed.), Droit pénal social. Actualité et prospectives, Louvain-La Neuve, Athémis, 2007, p. 115. Contra: Cass. 26 juni 2024, AR P.22.1371.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.4, met concl. van eerste advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE, ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20240626.2F.4.

Sociale documenten - Sociaal strafrecht - Hoedanigheid werkgever - Rechtspersoon als werkgever - Invloed

- Art. 12/1 Wet 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers
- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 162 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

S.23.0056.N 19 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250519.3N.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 22ter, tweede lid RSZ-wet, 157 Wet Deeltijdse Arbeid en 15, eerste en tweede lid Arbeidsreglementenwet volgt dat een afschrift van de arbeidsovereenkomst van de deeltijdse werknemer of een uittreksel van die arbeidsovereenkomst met de werkroosters bedoeld in artikel 157 Wet Deeltijdse Arbeid moet worden bewaard op elke plaats waar de werknemers worden tewerkgesteld en bijgevolg ook op de plaatsen van tewerkstelling die niet de bedrijfszetel of exploitatiezetel van de werkgever zijn; uit die bepalingen volgt evenwel niet dat een afschrift van de arbeidsovereenkomst van de deeltijdse werknemer of een uittreksel van die arbeidsovereenkomst met de werkroosters ook moet worden bewaard buiten de plaats van tewerkstelling waar het arbeidsreglement geraadpleegd moet kunnen worden, noch dat elke plaats waar de werknemer werkend wordt aangetroffen een plaats van tewerkstelling is waar het arbeidsreglement geraadpleegd moet kunnen worden.

Sociale documenten - Deeltijdse werknemers - Vermoeden van het verrichten van voltijdse prestaties - Arbeidsovereenkomst - Uurrooster - Bewaarplaats

- Art. 15, eerste en tweede lid Wet 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen
- Art. 157 Programmawet 22 december 1989
- Art. 22ter, tweede lid Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Artikel 4 KB Dimona van 5 november 2002 verplicht de werkgever aan de instelling die belast is met de inning van de socialezekerheidsbijdragen een aantal gegevens mee te delen betreffende de werkgever, de werknemer en zijn tewerkstelling en geeft uitlegging aan artikel 38 Wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels; die regeling heeft in elk geval tot doel te waarborgen dat de betrokken werknemers bij een van de takken van het socialezekerheidsstelsel zijn aangesloten en dus de naleving van de wetgeving ter zake te verzekeren; de Sociale documentenwet verplicht de werkgever bepaalde sociale documenten bij te houden; die wet beperkt de controledoelstelling van die documenten niet tot specifieke sociale wetten; bijgevolg is het personeelsregister dat met deze wet wordt verplicht gesteld, bedoeld om zowel de toepassing van de sociale wetten betreffende de sociale zekerheid als die betreffende het arbeidsrecht met inbegrip van de arbeidsreglementering te controleren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Sociale documenten - Werknemers - Dimona-aangifteplicht - Plicht tot het bijhouden van sociale documenten - Personeelsregister - Controle op de tewerkstelling en arbeidsreglementering

- Art. 4 KB 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling, met toepassing van artikel 38 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstels
- Art. 38 Wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels

Uit de artikel 4, § 1, 1., en 4, § 1bis Sociale Documentenwet en art. 3, § 1 KB van 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten volgt dat de Dimona-aangifteplicht het bijhouden van een personeelsregister vervangt; daaruit moet worden afgeleid dat de regelgever met de invoering van de Dimona-aangifteplicht niet uitsluitend beoogt te verzekeren dat de betrokken werknemers zouden zijn aangesloten bij een sociaalzekerheidsstelsel en de naleving van de ter zake geldende regelgeving, maar daarnaast en dus bijkomend ook als doel heeft de doeltreffendheid te waarborgen van de door de bevoegde nationale autoriteiten uitgevoerde controles betreffende de in het arbeidsrecht vastgestelde arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Sociale documenten - Werknemers - Dimona-aangifteplicht - Aansluiting van de werknemer bij de sociale zekerheid - Arbeidsvoorwaarden en omstandigheden - Controle - Doelstellingen

- Art. 3, § 1 KB 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten

- Art. 4, § 1, 1., et § 1bis KB nr. 5 van 23 oktober 1978 betreffende het bijhouden van sociale documenten

P.21.0644.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een feitelijk zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon die de verantwoordelijkheid draagt voor het personeelsbeleid van die rechtspersoon, gedurende een beperkte periode wegens vakantie in het buitenland verblijft, sluit niet uit dat de rechter oordeelt dat hij wel degelijk effectief en feitelijk gezag en de nodige bevoegdheid heeft wat betreft het doen van Dimona-aangiften en hem de in die periode gepleegde misdrijven strafrechtelijk kunnen worden toegerekend.

Sociale documenten - Werknemers - Dimona-aangifte - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Feitelijk zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon - Effectief en feitelijk gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Afwezigheid in het buitenland

Sociale documenten - Werknemers - Dimona-aangifte - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Feitelijk zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon - Effectief en feitelijk gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Afwezigheid in het buitenland

P.18.0339.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.4 AC nr. 610

Uit de bepaling van artikel 28, §§ 1 tot 3, Sociaal Strafwetboek en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat het louter weigeren om sociale documenten te bezorgen aan de sociaal inspecteurs, zonder zich te verzetten tegen het opsporen van die documenten geen belemmering van toezicht vormt als bedoeld door artikel 209 Sociaal Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Sociale documenten - Niet doorzenden aan de bevoegde ambtenaren van opgevraagde documenten - Artikel 28, §§ 1 tot 3, Sociaal Strafwetboek - Draagwijdte - Misdrijf van belemmering van toezicht

P.17.0559.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.3 AC nr. ...

Het misdrijf bedoeld in artikel 181, eerste lid, Sociaal Strafwetboek is een misdrijf waarvan het moreel bestanddeel, met name de fout die door de wet wordt bestraft, wordt afgeleid uit het niet-naleven door de beklaagde van het wettelijk voorschrift door het stellen van de verboden materiële gedraging of het nalaten van de bij wet geboden gedraging, zonder dat die beklaagde een rechtvaardigingsgrond of grond van niet-toerekenbaarheid kan aanvoeren; het bewijs van dat bestanddeel kan worden afgeleid uit de loutere vaststelling dat de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber de door de reglementering opgelegde gegevens niet in de voorgeschreven vormen, regels en termijnen heeft meegedeeld, tenzij die persoon voldoende aannemelijk maakt dat dit verzuim verantwoord of niet aan hem te wijten is (1). (1) Zie Cass. 21 februari 2018, AR P.16.1199.F, AC 2018, nr. 111 met concl. OM in Pas. 2018, nr. 111.

Sociale documenten - Sociaalrechtelijke overtreding - Artikel 181, eerste lid, Sociaal Strafwetboek - Dimona-aangifte - Verzuim van aangifte - Reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

P.16.1199.F 21 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180221.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Sociale documenten - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

Sociale documenten - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Onwetendheid en ononverkomelijke dwaling

Het moreel bestanddeel van de overtreding bedoeld in artikel 226, eerste lid, 1Â°, c, Sociaal Strafwetboek, met andere woorden de door de wet bestrafte fout, bestaat in het niet-nakomen van de verplichting om juiste en volledige verklaringen af te leggen; het bewijs van dat bestanddeel kan in beginsel worden afgeleid uit de loutere vaststelling dat de verklaringen van de werkgever onjuist en onvolledig zijn, wanneer laatstgenoemde onvoldoende aannemelijk maakt dat hij wegens een rechtvaardigingsgrond zoals onwetendheid of onoverkomelijke dwaling, onvermijdelijk dergelijke verklaringen heeft afgelegd (1). (1) Zie concl. âin hoofdzaakâ OM in Pas. 2018, nr. 111.

Sociale documenten - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

- Art. 226, eerste lid, 1°, c Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De werkgever is niet schuldig aan de in artikel 226, eerste lid, 1Â°, c, Sociaal Strafwetboek bedoelde overtreding als hij aannemelijk maakt dat iedere redelijke en voorzichtige werkgever die in dezelfde feitelijke en juridische toestand verkeert, eveneens onjuiste en onvolledige verklaringen zou hebben afgelegd (1). (1) Zie concl. âin hoofdzaakâ OM in Pas. 2018, nr. 111.

Sociale documenten - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Onwetendheid en ononverkomelijke dwaling - Overtreding van sociaal strafrecht

- Art. 226, eerste lid, 1°, c Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.16.1116.F 21 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161221.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Sociale documenten - Ontstentenis van onmiddellijke aangifte van tewerkstelling (Dimona) - Vermenigvuldigingscoëfficiënt - Betrokken werknemer

De wet vereist niet dat de betrokken werknemers, bij ontstentenis van de mededeling bedoeld in artikel 181, § 1, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek, bij naam worden aangewezen of geïdentificeerd, maar enkel dat het werknemers betreft wier bestaan is aangetoond, zelfs als hun identiteit niet bekend dan wel onduidelijk is; hetzelfde geldt voor de toepassing van de vermenigvuldigingscoëfficiënt die in het tweede lid van dat artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Sociale documenten - Ontstentenis van onmiddellijke aangifte van tewerkstelling (Dimona) - Vermenigvuldigingscoëfficiënt - Betrokken werknemer

- Art. 181, § 1, eerste lid, 1°, en § 2 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

S.14.0101.N 12 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151012.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 22ter, tweede lid RSZ-wet, 157, eerste lid, Wet Deeltijdse Arbeid en 15, vierde lid, eerste zin, Arbeidsreglementenwet volgt dat de werkgever om te voldoen aan het bepaalde van artikel 157 Wet Deeltijdse Arbeid, opdat het vermoeden van artikel 22ter RSZ-wet geen toepassing zou vinden, de erin bedoelde documenten moet bewaren op de werkplaats in de voor de werknemers gemakkelijk toegankelijke plaats waar het arbeidsreglement geraadpleegd kan worden, maar niet dat die documenten bij een controle door de ambtenaren die met het toezicht op de uitvoering van die wetgeving zijn belast, onmiddellijk aan die ambtenaren moeten kunnen worden voorgelegd (1). (1) Artikel 22ter, tweede lid, RSZ-wet voor zijn wijziging door de Programmawet van 29 maart 2012, art. 79.

Sociale documenten - Deeltijdse werknemers - Vermoeden van het verrichten van voltijdse prestaties - Arbeidsinspectie - Toezicht

P.15.0554.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.4 AC nr. ...

Ofschoon artikel 181 Strafwetboek alleen de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber straft, bestraft het ook de niet-mededeling aan de instelling belast met de inning van de sociale zekerheidsbijdragen, van de door het koninklijk besluit van 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling, met toepassing van artikel 38 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels opgelegde gegevens; artikel 2, 1°, a, van dat koninklijk besluit stelt met werknemers gelijk de personen die, anders dan krachtens een arbeidsovereenkomst, arbeid verrichten onder het gezag van een ander persoon.

Sociale documenten - Mededeling van de gegevens aan de instelling belast met de inning van de sociale zekerheidsbijdragen - Niet-mededeling - Misdrijf - Artikel 181 Sociaal Strafwetboek - Werknemers

TIJDELIJKE ARBEID

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Volgens artikel 4, § 1, eerste lid, Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 moet de werkgever die een buitenlandse werknemer wenst tewerk te stellen vooraf een arbeidsvergunning hebben verkregen van de bevoegde overheid; volgens artikel 5 van dezelfde wet moet, om arbeid te verrichten, de buitenlandse werknemer vooraf een arbeidskaart hebben verkregen van de bevoegde overheid, hij mag deze arbeid enkel verrichten binnen de perken van deze arbeidskaart; volgens artikel 6 van dezelfde wet is de in artikel 5 bedoelde arbeidskaart niet vereist wanneer de werkgever één der volgende documenten heeft verkregen: 1° een gemeenschappelijke arbeidsvergunning zoals bepaald in artikel 4, § 3; 2° een voorlopige arbeidsvergunning zoals bepaald in artikel 4, § 4; de tewerkstelling van een werknemer zonder te voldoen aan de verplichtingen van de Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 is aldus steeds strafbaar gebleven; volgens artikel 2, 1°, Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 moet voor de toepassing van deze wet worden verstaan onder buitenlandse onderdanen en werknemers: de onderdanen en werknemers die niet de Belgische nationaliteit bezitten; volgens artikel 2, 1°, koninklijk besluit van 9 juni 1999 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, zoals toepasselijk tijdens de incriminatieperiode, zijn de onderdanen van de Europese Economische Ruimte vrijgesteld van de verplichting tot het verkrijgen van een arbeidskaart; volgens artikel 38ter van hetzelfde koninklijk besluit zoals toepasselijk tijdens de incriminatieperiode waren de vrijstellingen bedoeld bij artikelen 2, 1°, in de regel niet van toepassing op de onderdanen van onder meer de Republiek Bulgarije; vanaf de opheffing van deze overgangsmaatregel is voor de tewerkstelling van Bulgaarse onderdanen niet langer een arbeidskaart en arbeidsvergunning vereist; uit de omstandigheid dat een onderdaan van een ander land tot 31 december 2013 in bezit diende te zijn van een arbeidskaart en de werkgever van een arbeidsvergunning om in België te worden tewerkgesteld, maar vanaf dan een vrijstelling geldt, volgt niet dat de bedoelde feiten na 31 december 2013 niet langer strafbaar zijn (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Tijdelijke arbeid - Tewerkstelling van Bulgaarse werknemers zonder arbeidskaart vóór 1 januari 2014 - Vrijstelling van de arbeidskaart na 1 januari 2014 - Ongewijzigde strafbaarstelling - Legaliteitsbeginsel

- Artt. 2, 1° en 38ter KB 9 juni 1999 houdende uitvoering wet 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers

- Artt. 2 en 4 Wet 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers

VROUWEN

S.22.0022.N 2 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250602.3N.1 AC nr. ...

De verplichting voor verzekeraars om vrouwen en mannen op het vlak van beloning niet te discrimineren ongeacht eventueel bestaande verschillen in de wettelijke pensioenleeftijd, is geen gevolg van de inwerkingtreding van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen of van het ontbreken van een overgangsregeling in die wet, maar bestond in het Belgische recht reeds voor verzekerde feiten die zich, met betrekking tot aanvullende sociale verzekeringen die de werkgever heeft aangegaan, voordoen sinds 17 mei 1990 (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 14 KB nr. 40 in werking getreden op 6 november 1967 en werd opgeheven op 8 april 1971. Art. 47bis Loonbeschermingswet werd door de wet van 10 juni 2010 vernummerd tot 47ter.

Vrouwen - Aanvullende stelsels sociale zekerheid - Gelijkheid - Handhaving - Aanvang regelgeving

- Art. 119 Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap, in de versie ervan geconsolideerd te Amsterdam op 2 oktober 1997, goedgekeurd bij de wet van 10 augustus 1998

S.20.0025.N 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.3 AC nr. ...

Het begrip moederschap in artikel 4, § 1, van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, betekent niet het moeder zijn in het algemeen, maar heeft slechts specifiek betrekking op de periode onmiddellijk na de bevalling gedurende dewelke de biologische gesteldheid van de vrouw en de bijzondere relatie met het kind wordt beschermd; bijgevolg valt een probleem van kinderopvang niet onder moederschap in de zin van voormeld artikel 4, § 1 (1). (1) Zie concl. OM.

Vrouwen - Discriminatieverbod - Slachtoffer van discriminatie - Ongunstige of nadelige behandeling - Moederschap - Begrip

- Art. 4, § 1 Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen

ARBEIDSBESCHERMING [ZIE: 027/05 ARBEID]

C.21.0395.N 9 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220609.1N.11 AC nr. ...

Een concreet bouwwerk kan meebrengen dat het postinterventiedossier, naast de wettelijk vooropgestelde elementen, andere elementen moet bevatten, die in geval van betwisting kunnen worden gepreciseerd in een rechterlijke beslissing (1). (1) Zie concl. OM.

- Welzijnswet Werknemers - KB Tijdelijke of Mobiele Bouwplaatsen - Postinterventiedossier - Inhoud

- Artt. 3, 8°, 34 tot 36bis, en bijlage I, deel C KB 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

ARBEIDSONGEVAL

AANSPRAKELIJKHEID

P.24.1798.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.8 AC nr. ...

Artikel I.2-11 Codex over het welzijn op het werk bepaalt dat de leden van de hiërarchische lijn elk binnen hun bevoegdheid en op hun niveau, het beleid van de werkgever met betrekking tot het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk uitvoeren; artikel 127, 1°, Sociaal Strafwetboek bestraft de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber die een inbreuk heeft gepleegd op de Wet Welzijn Werknemers; om als lasthebber in de zin van deze bepaling te worden aanzien moet de betrokkene geen lid zijn van de hiërarchische lijn; de rechter oordeelt verder onaantastbaar of een beklaagde op het ogenblik van de feiten handelde als lasthebber in de zin van artikel 127, 1°, Sociaal Strafwetboek; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Over artikel 127, 1° Sociaal Strafwetboek en de aansprakelijkheid van de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber, zie Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25; Cass. 20 januari 2009, AR P.08.0650.N, AC 2009, nr. 46, met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 10 mei 2005, AR P.04.1693.N, AC 2005, nr. 270, met concl. van procureur-generaal M. DE SWAEF.

Aansprakelijkheid - Algemeen - Arbeidsongeval te wijten aan inbreuken op de Codex Welzijn op het Werk - Aansprakelijkheid van de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber - Begrip lasthebber - Hiërarchische band met de werknemer - Beoordeling

- Art. I.2-11 Codex 28 april 2017 over het welzijn op het werk
- Art. 127, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.22.1275.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.4 AC nr. ...

Uit artikel 132, 5°, Sociaal Strafwetboek en de artikelen 25 en 29 Wet Welzijn Werknemers volgt dat de wet de bouwdirectie bestraft die door haar persoonlijke fout de bepalingen betreffende de gezondheid en de veiligheid op het werk schendt; de overdracht van bevoegdheid kan de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de bouwdirectie wegens niet-nakoming van de verplichtingen die haar bij wet persoonlijk zijn opgelegd, niet doen verdwijnen.

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager

- Artt. 25 en 29 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk
- Art. 132, 5° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

C.21.0047.N 24 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220124.3N.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade door een arbeidsongeval is veroorzaakt heeft geen invloed op de verplichting van de aansprakelijke derde om de arbeidsongevallenverzekeraar of Fedris te vergoeden voor de uitgaven ten belope waarvan deze overeenkomstig het voormelde artikel 47 Arbeidsongevallenwet in de rechten van de getroffene, die zelf geen fout treft, of zijn rechthebbenden gesubrogeerd zijn.

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Derde aansprakelijke - Samenlopende fouten - Integrale vergoeding - Subrogatie

- Artt. 46, §§ 1 en 2, tweede lid, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Indien de schade door de samenlopende fouten van zowel een derde als de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber is veroorzaakt, is de omstandigheid dat de schade door een arbeidsongeval is veroorzaakt zonder invloed op de verplichting van de aansprakelijke derde om naar het gemeen recht de integrale schade te vergoeden van de getroffene, die zelf geen fout treft, of zijn rechthebbenden (1). (1) Zie Cass. 8 november 2021, AR C.20.0108.N, AC 2021, nr. 702.

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Samenlopende fouten - Integrale vergoeding - Derde aansprakelijke

- Artt. 46, §§ 1 en 2, tweede lid, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0108.N 8 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211108.3N.10 AC nr. ...

De werkgever kan zijn burgerrechtelijke immuniteit ten aanzien van de getroffene van het arbeidsongeval en diens rechthebbenden uit artikel 46, § 1, Arbeidsongevallenwet tegenwerpen aan de derde, door wiens fout het arbeidsongeval mede is ontstaan en die ingevolge zijn betaling aan de getroffene, diens rechthebbenden of de arbeidsongevallenverzekeraar op hem verhaal tracht uit te oefenen; dit geldt zelfs indien de derde zijn verhaal steunt op artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Derde aansprakelijke - Regresvordering lastens werkgever - Artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Immuniteit

- Artt. 46, § 1, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Derde aansprakelijke - Regresvordering lastens werkgever - Artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Immuniteit

- Artt. 46, § 1, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.17.1273.N 4 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180904.1 AC nr. ...

In het sociaal strafrecht is de werkgever de natuurlijke of rechtspersoon die met de werknemer is verbonden door een arbeidsverhouding die wordt gekenmerkt door ondergeschikt verband, hetzij op grond van een arbeids- of andere overeenkomst, hetzij op grond van een statutair of feitelijk verband; gelet op het beginsel van de autonomie van het strafrecht moet de vraag of een persoon die de hoedanigheid van werkgever heeft door de rechter niet zozeer worden beantwoord aan de hand van de juridische kwalificaties in het arbeids- of sociaalzekerheidsrecht, maar wel op grond van de feitelijke context.

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Werkgever

P.16.0381.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.1 AC nr. ...

Uit artikel 46, §1, eerste lid, 7°, Arbeidsongevallenwet volgt dat indien de toezichthoudende administratie naar aanleiding van een inbreuk op de veiligheids- en hygiënevoorschriften maatregelen heeft opgelegd, de werkgever die een nieuwe inbreuk pleegt op hetzelfde voorschrift en de opgelegde maatregelen niet heeft genomen, terwijl die nalatigheid in oorzakelijk verband staat met een arbeidsongeval, zijn immuniteit voor de vergoeding van dat ongeval onder de voorwaarden bepaald in voormelde wetsbepaling verliest, waarbij de omstandigheid dat de werkzaamheden tijdens dewelke het arbeidsongeval zich heeft voorgedaan, worden uitgevoerd in andere omstandigheden dan deze in het kader waarvan de maatregelen zijn opgelegd en dat die werkzaamheden daarom ook andere specifieke beschermingsmaatregelen vereisen dan deze die zijn opgelegd, niet de toepassing van deze wetsbepaling belet.

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Maatregelen opgelegd bij inbreuk op veiligheids- en hygiëne voorschriften - Nieuwe inbreuk - Doorbreken immuniteit werkgever

- Art. 46, § 1, eerste lid, 7° Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

P.15.0245.F 7 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151007.3 AC nr. ...

In tegenstelling tot de punten 3°, 5° en 6° van artikel 46, § 1, Arbeidsongevallenwet, is punt 7° van dat artikel alleen van toepassing op de werkgever; het arrest, dat de burgerlijke aansprakelijkheid grondt op artikel 46, § 1, 7°, zonder de hoedanigheid van werkgever van het slachtoffer te verlenen, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht.

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Vordering inzake burgerlijke aansprakelijkheid - Welzijn van de werknemers - Aansprakelijkheid - Werkgever

C.14.0169.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Aansprakelijkheid - Algemeen - Arbeidsongevallenverzekeraar gesubrogeerd in de rechten van de getroffene - Aansprakelijkheidsvordering tegen de werkgever, zijn lasthebbers en aangestelden - Toepassingsgebied

Aansprakelijkheid - Algemeen - Vergoeding van de arbeidsongevallenverzekeraar - Gevolg - Rechtsvordering tegen de medeaansprakelijke werkgever - Toepassingsgebied

De arbeidsongevallenverzekeraar die de getroffene heeft vergoed en gesubrogeerd is in zijn rechten, beschikt slechts over een rechtsvordering inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid tegen de werkgever, zijn lasthebbers en aangestelden in de gevallen bepaald in artikel 46, § 1, Arbeidsongevallenwet (1). (1) Zie concl. OM.

Aansprakelijkheid - Algemeen - Arbeidsongevallenverzekeraar gesubrogeerd in de rechten van de getroffene - Aansprakelijkheidsvordering tegen de werkgever, zijn lasthebbers en aangestelden - Toepassingsgebied

- Artt. 46 en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

Degene die aansprakelijk is voor een arbeidsongeval en de arbeidsongevallenverzekeraar heeft vergoed voor diens uitgaven aan de getroffene en zijn rechthebbenden, beschikt slechts over een rechtsvordering inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid tegen de medeaansprakelijke werkgever van de getroffene in de gevallen bepaald in artikel 46, § 1, Arbeidsongevallenwet (1). (1) Zie concl. OM.

Aansprakelijkheid - Algemeen - Vergoeding van de arbeidsongevallenverzekeraar - Gevolg - Rechtsvordering tegen de medeaansprakelijke werkgever - Toepassingsgebied

- Artt. 46 en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

P.13.1010.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 47, eerste lid, Arbeidsongevallenwet 1971 kan de arbeidsongevallenverzekeraar tegen de aansprakelijke derde, binnen de perken van de door hem naar gemeen recht en voor diezelfde schade verschuldigde vergoeding, een rechtsvordering tot terugbetaling instellen tot beloop van de gevestigde kapitalen; deze rechtsvordering heeft betrekking op de gehele kapitalen en niet enkel op het gedeelte ervan dat overeenkomt met de waarschijnlijke winstgevende overlevingsduur van de getroffene (1). (1) Cass. 2 november 1994, AR P.93.1493.F, AC 1994, nr. 464.

Aansprakelijkheid - Derde - Verzekering - Arbeidsongevallenverzekeraar - Aansprakelijke derde - Vordering tot terugbetaling

P.14.0357.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.3 AC nr. ...

De in artikel 46, § 1, Arbeidsongevallenwet bedoelde immuniteit van de werkgever, zijn lasthebber of aangestelde geldt slechts ten aanzien van de getroffene van het arbeidsongeval of zijn rechthebbenden; het begrip "rechthebbenden" heeft enkel betrekking op de personen die de vergoedingen kunnen genieten waarin die wet voorziet, maar geldt niet ten aanzien van personen die niet kunnen genieten van de vergoedingen krachtens de Arbeidsongevallenwet (1). (1) Cass. 21 mei 2002, AR P.00.1635.N, AC 2002, nr. 307 met concl. van procureur-generaal du Jardin.

Aansprakelijkheid - Algemeen - Werkgever - Werknemer - Onopzettelijk veroorzaakt arbeidsongeval - Getroffene of rechthebbende - Verhaal - Immuniteit van de werkgever - Begrip "rechthebbende"

ALGEMEEN

S.17.0058.N 27 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190527.4 AC nr. ...

Een "inspectieverslag" dat een eenzijdig onderzoeksverslag uitmaakt van een inspecteur van een verzekeringsonderneming naar aanleiding van een aangifte van een arbeidsongeval, maakt deel uit van het schadedossier en maakt een document uit in de zin van artikel 52, tweede lid, Arbeidsongevallenwet.

Algemeen - Documenten - Verzekeringsmaatschappij - Verplichting - Inspectieverslag - Aard

Uit artikel 52 Arbeidsongevallenwet volgt dat de arbeidsongevallenverzekeraar krachtens de wet gehouden is om een afschrift van de polissen, schadedossiers of documenten die op hen betrekking hebben aan de rechthebbenden te overhandigen; uit deze bepalingen volgt tevens dat bij gebreke aan deze wettelijke verplichting te voldoen en met uitzondering van die gevallen waar een wettige weigeringsreden voorhanden is, de rechter met toepassing van de gemeenrechtelijke procedure van overlegging van stukken van de artikelen 877 tot en met 882 Gerechtelijk Wetboek, kan bevelen dat het stuk of een eensluidend verklaard afschrift ervan bij het dossier van de rechtspleging wordt gevoegd.

Algemeen - Documenten - Verzekeringsonderneming - Verplichtingen

S.13.0078.N 23 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151123.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Verwittiging van de verzekeringsinstelling - Wijziging van graad van arbeidsongeschiktheid - Begrip

Uit het geheel van de artikelen 63, §1 en 63, §2, eerste, tweede, derde en vierde lid Arbeidsongevallenwet volgt dat de krachtens artikel 63, § 2, vierde lid, Arbeidsongevallenwet op de verzekeringsonderneming op straffe van verhaal rustende verplichting de verzekeringsinstelling te verwittigen, niet alleen geldt bij wijziging van de graad van de arbeidsongeschiktheid als dusdanig, maar ook wanneer de arbeidsongeschiktheid naar het oordeel van de verzekeringsonderneming niet meer het gevolg is van het arbeidsongeval, maar van een andere oorzaak (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verwittiging van de verzekeringsinstelling - Wijziging van graad van arbeidsongeschiktheid - Begrip

ALLERLEI

S.20.0035.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.10 AC nr. ...

De personeelsleden van NMBS Holding vallen niet onder de bij de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel ingevoerde regeling voor het herstel van schade, dat geen enkel koninklijk besluit op hen van toepassing verklaart, maar onder de regeling van het ARPS 572 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 454.

Allerlei - NMBS - Algemeen reglement van het personeel en van de sociale diensten, bundel 572 - Aard

- Art. 2, § 1 KB 11 december 2013 houdende het personeel van de Belgische Spoorwegen
- Art. 13 Wet 23 juli 1926 tot oprichting der Belgische spoorwegen
- Art. 1, § 4 Wet 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven
- Art. 1, eerste lid, 2° Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

S.12.0102.F 16 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150316.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Rechtsvordering tot betaling van vergoedingen - Verjaring - Termijn - Aanvang - Beslissing tot toekenning of weigering van het karakter van het arbeidsongeval

De verjaringstermijn van drie jaar van de rechtsvordering tot betaling van de vergoedingen beoogd bij artikel 69, eerste lid, Arbeidsongevallenwet, gaat in op het tijdstip waarop het recht op herstel voor de getroffene ontstaat; het ontstaan van dat recht hangt niet af van de beslissing van de verzekeringsinstelling om het ongeval al dan niet als arbeidsongeval te erkennen, of aan de getroffene een vergoeding, waarop deze aanspraak maakt toe te kennen of te weigeren; ook als die beslissing verschillende vermeldingen van artikel 4, koninklijk besluit 24 november 1997 niet bevat, kan dat niet tot gevolg hebben dat de verjaringstermijn niet is ingegaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Allerlei - Rechtsvordering tot betaling van vergoedingen - Verjaring - Termijn - Aanvang - Beslissing tot toekenning of weigering van het karakter van het arbeidsongeval

- Art. 4 KB 24 november 1997 tot uitvoering, wat de arbeidsongevallenverzekering in de private sector betreft, van sommige bepalingen van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het " handvest " van de sociale verzekerde

- Art. 14, eerste, tweede en derde lid Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

- Art. 69, eerste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

BEGRIP. BESTAAN. BEWIJS

S.20.0062.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.2 AC nr. ...

De regel volgens welke, wanneer de getroffene of zijn rechthebbenden benevens het bestaan van een letsel, een plotselinge gebeurtenis aantonen, het letsel, behoudens tegenbewijs, wordt vermoed door een ongeval te zijn veroorzaakt, is van toepassing op elk letsel waarvan het bestaan wordt aangevoerd in het kader van de procedure tot erkenning van het arbeidsongeval en van de arbeidsongeschiktheid als gevolg hiervan; die regel is niet van toepassing op de vordering tot toekenning van een bijslag wegens verergering aan de getroffene wiens toestand als gevolg van het arbeidsongeval blijvend verergert nadat de termijn om een vordering tot herziening in te stellen, is verstreken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 816.

Begrip - Bestaan - Bewijs - Bewijs - Voorwerp - Bewijs van het bestaan van een letsel en van een plotselinge gebeurtenis - Toepassingsgebied

- Art. 9, eerste lid KB 10 december 1987 betreffende de bijslagen verleend in het kader van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

- Art. 9, eerste lid KB 10 dec. 1987 [III]

- Artt. 9 en 72 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

S.15.0039.N 9 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151109.3 AC nr. ...

Een ongeval is overkomen tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst wanneer de werknemer op het ogenblik van het ongeval onder het gezag van de werkgever staat; de gezagsverhouding duurt in beginsel zolang de werknemer ten gevolge van het verrichten van de arbeid in zijn persoonlijke activiteit en vrijheid wordt beperkt.

Begrip - Bestaan - Bewijs - Begrip - Ongeval overkomen tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst - Werknemer onder het gezag van de werkgever - Verhouding van ondergeschiktheid

- Art. 7 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

Het ongeval dat een werknemer tijdens een sportmanifestatie overkomt, kan als arbeidsongeval worden aangenomen, indien wordt vastgesteld dat de werkgever ook tijdens de wedstrijd, waaraan de werknemer zelfs vrijwillig deelneemt, zijn gezag uitoefent of kan uitoefenen, zelfs indien deze sportmanifestatie, buiten de normale arbeidsuren plaatsvindt.

Begrip - Bestaan - Bewijs - Begrip - Ongeval overkomen tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst - Werknemer onder het gezag van de werkgever - Onaantastbare beoordeling der feiten - Sportmanifestatie

- Art. 7 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

OVERHEIDSPERSONEEL. BIJZONDERE REGELS

C.24.0172.F 10 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251010.1F.7 AC nr. ...

De overdracht van de rechten en rechtsvorderingen van de subrogant aan de gesubrogeerde geschiedt in beginsel op het tijdstip van de betaling; de regels die de quasi-indeplaatsstelling invoeren van de openbare werkgever die het loon dient te betalen gedurende het tijdvak van tijdelijke ongeschiktheid, tegen de naar gemeen recht voor het arbeidsongeval of de beroepsziekte aansprakelijke derde, wijken hier niet van af (1). (1) Zie concl. OM.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Wettelijke quasi-indeplaatsstelling van de openbare werkgever tegen de voor het arbeidsongeval of de beroepsziekte aansprakelijke derde - Gedurende het tijdvak van tijdelijke ongeschiktheid betaald loon - Tijdstip van de indeplaatsstelling

- Art. 14, § 3, tweede en derde lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector
- Art. 1249 Oud Burgerlijk Wetboek

S.21.0051.N 7 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220207.3N.2 AC nr. ...

De functietoelage is geschorst vanaf de eerste van de maand die volgt op de datum waarop de dertigste ononderbroken afwezigheid dag van een personeelslid ingaat, zolang het personeelslid de bedoelde functie niet opnieuw opneemt, ook als de afwezigheid het gevolg is van een arbeidsongeval (1). (1) Cass. 31 januari 1994, AR S.93.0067.F, AC 1994, nr. 57; Cass. 11 oktober 1993, AR 9638, AC 1993, nr. 402.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Vergoeding of toelage - Functietoelage - Gerechtigheid

- Artt. XI.III.12, 3°, XI.III.13, eerste lid, en XI.II.17, eerste lid KB 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten
- Art. 32 KB 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

C.19.0307.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.1 AC nr. ...

De blijvende schade als gevolg van het verlies van inkomen of van een kans om inkomen te verwerven uit een beroepsactiviteit buiten de openbare sector is niet door de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel gedekt.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet
Overheidspersoneel - Toepassingsgebied - Beroepsactiviteit buiten de overheidssector - Verlies van inkomen of van een kans om inkomen te verwerven

- Artt. 14, § 2, tweede lid, en 14bis, § 2 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

De artikelen 14, § 2, tweede lid, en 14bis, § 2, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel verbieden de cumulatie van de vergoedingen inzake arbeidsongevallen, tot beloop van hun bedrag, met de naar gemeen recht of in het artikel 29bis WAM bepaalde vergoedingen voor dezelfde schade; dit cumulatieverbod geldt niet voor schade waarvan de vergoeding niet door de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel is gedekt (1). (1) Cass. 2 november 2018, AR C.17.0393.N, AC 2018, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet
Overheidspersoneel - Schadevergoeding in het gemeenrechtelijk stelsel - Cumulatieverbod - Omvang - Beroepsactiviteit buiten de overheidssector

- Artt. 14, § 2, tweede lid, en 14bis, § 2 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

De wegens blijvende arbeidsongeschiktheid op basis van de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel toegekende vergoedingen mogen, zelfs wanneer ze zijn berekend zonder rekening te houden met de noodzaak om meerinspanningen te leveren, niet worden samengevoegd, tot beloop van hun bedrag, met de vergoedingen die naar gemeen recht of op basis van artikel 29bis WAM verschuldigd zijn wegens de blijvende materiële schade die deze meerinspanningen opleveren (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2007, AR C.06.0255.N, AC 2007, nr. 315.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet
Overheidspersoneel - Schadevergoeding in het gemeenrechtelijk stelsel - Meerinspanningen - Cumulatieverbod

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

S.20.0066.F 17 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.2 AC nr. ...

Die overeenkomst kan niet tegen de verzekeringsinstelling worden aangevoerd zonder haar instemming en de beslissing van het centrum die de overeenkomst uitvoert, heeft evenmin gevolg voor de verzekeringsinstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 354.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadeloosstelling - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer - Verzekeringsinstelling - Tegenstelbaarheid

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadeloosstelling - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer - Verzekeringsinstelling - Tegenstelbaarheid

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Het akkoord van het slachtoffer over het rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat hem op het tijdstip van het ongeval in dienst had, vormt een overeenkomst tussen de schuldenaar van de schadeloosstelling en de rechthebbende op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen in de zin van artikel 136, § 2, vijfde lid, ZIV-wet, zelfs als het centrum gedeeltelijk gebonden is door de beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid en, in geval van een dergelijk akkoord, het rentevoorstel is opgenomen in een beslissing van het centrum die aan het slachtoffer is meegedeeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 354.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Schadevergoeding - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

---

S.18.0017.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.12 AC nr. ...

De respectieve logica van de twee systemen van vergoeding van schade uit arbeidsongevallen kan niet verantwoorden dat in de overheidssector, die onderworpen is aan de artikelen 11 en 16 van het koninklijk besluit van 13 juli 1970, de uitwerking van vergoedingen die worden herzien op grond van een verergering of vermindering van de arbeidsongeschiktheid wordt uitgesteld tot na het indienen van de aanvraag tot herziening, terwijl in de privésector, die valt onder artikel 72 Arbeidsongevallenwet, die vergoedingen volgens het gemeen recht verschuldigd zijn vanaf de consolidatie van de gewijzigde ongeschiktheid; noch de doorgaans statutaire aard van de band tussen de werknemer en de werkgever in de overheidssector, noch de omstandigheid dat hij taken van algemeen belang vervult, noch de omstandigheid dat hij na het ongeval in de regel zijn ambt en de daaraan verbonden geldelijke voordelen behoudt, noch de procedure tot schadeloosstelling van arbeidsongevallen die in de overheidssector ingewikkelder zou zijn dan in de privésector, kunnen dat verschil in vergoeding verklaren.; het voormelde verschil in behandeling tussen de werknemers uit de overheidssector en privésector, dat niet redelijk verantwoord is, is strijdig met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 430.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Koninklijk besluit van 13 juli 1970 - Verlies van bekwaamheid - Verzoek tot herziening - Vergoedingen voor blijvende arbeidsongeschiktheid - Aanvangsdatum - Verschil in behandeling dat niet redelijk verantwoord is

---

S.19.0045.N 11 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200511.3N.5 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 4, § 2, derde lid, en 19, eerste lid, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel; en de artikelen 8 en 9 koninklijk besluit van 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk, volgt dat de beslissing van Medex voor de minister bindend is in zoverre die een blijvende invaliditeit erkent en dat hij alleen het vastgestelde percentage kan verhogen; hieruit volgt dat de arbeidsrechtbank die oordeelt over een geschil met betrekking tot het percentage aan blijvende invaliditeit van een personeelslid van een federaal bestuur, zoals bedoeld in artikel 19 Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel, geen lager percentage van blijvende invaliditeit kan toekennen dan datgene dat door Medex is erkend (1)(2)(3). (1) Zie concl. OM. (2) Vergelijk Cass 7 februari 2000, AR S.99.0122.N, AC 2000, nr. 96; Cass 7 maart 2016, AR S.15.0053.N, AC 2016, nr. 162. (3) De artikelen 8 en 9 van het KB van 24 januari 1969, voor hun wijziging door het Koninklijk Besluit van 8 mei 2014 houdende de bepaling van de bevoegdheid van het Bestuur van de medische expertise en tot wijziging van sommige bepalingen inzake arbeidsongevallen in de overheidssector.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeelsleden - Overheidssector - Schadevergoeding - Geneeskundig onderzoek - Blijvende invaliditeit - Percentage - Geneeskundige dienst - Oordeel - Administratief onderzoek - Overheid - Beslissing - Omvang

- Artt. 8 en 9 KB 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 4, § 2, derde lid, en 19, eerste lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

S.19.0051.N 11 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200511.3N.4 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 1, 6°, 3, 1°, 14, §2, 19 Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel, de artikelen 1, 6°, 9 van het koninklijk besluit van 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding ten gunste van personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk en artikel 136, vierde, vijfde, zesde en zevende lid ZIV-wet volgt dat de in artikel 136, § 2, zesde lid, ZIV-wet bepaalde verplichtingen rusten op de in artikel 9 van het voormelde koninklijk besluit van 24 januari 1969 beoogde minister, dit is, met betrekking tot een personeelslid dat behoort tot een onderwijsinrichting die door de Vlaamse Gemeenschap wordt gesubsidieerd, de Vlaamse regering, die overeenkomstig artikel 14, § 2, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel de instelling is die verplicht is de vergoedingen en renten die uit deze wet voortvloeien te betalen; hieruit volgt tevens dat de subrogatoire vordering die de verzekeringsinstelling in toepassing van artikel 136, § 2, vierde en zevende lid, ZIV-wet wil instellen, tegen de voormelde instelling moet worden gericht; de omstandigheid dat de renten, bijslagen en vergoedingen toegekend aan de personeelsleden van de gesubsidieerde onderwijsinrichtingen krachtens artikel 16 Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel ten laste van de Schatkist vallen, dat de renten, de verergeringsbijslagen en de overlijdensbijslagen krachtens artikel 27 KB Arbeidsongevallen Overheidspersoneel betaald worden door de Pensioendienst voor de Overheidssector en dat de kosten van dokter, chirurg, apotheker, verpleging, prothese en orthopedie krachtens artikel 25 KB Arbeidsongevallen Overheidspersoneel betaald worden door het Bestuur van de medische expertise, doet daaraan niet af (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeelsleden - Overheidssector - Schadevergoeding - Gesubsidieerde onderwijsinrichtingen - Verplichtingen ZIV-wet - Bevoegde minister - Subrogatoire vordering

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, 6°, 9, 25 en 27 KB 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, 6°, 3, 1°, 14, §2, 16 en 19 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

C.17.0393.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.3 AC nr. 601

Het in artikel 14bis Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel omschreven cumulatieverbod betekent dat de getroffene of zijn rechthebbenden slechts vergoeding voor lichamelijke schade mogen eisen volgens het gemeen recht wanneer de volgens het gemeen recht berekende lichamelijke schade meer bedraagt dan het bedrag van de schadeloosstelling op grond van de arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel en enkel voor het verschil, waarbij het cumulatieverbod niet geldt voor schade waarvan de vergoeding niet door de Arbeidsongevallenwet overheidspersoneel is gedekt waaronder de schade ingevolge inkomstenverlies uit een zelfstandig bijberoep (1). (1) Zie concl. OM.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Vergoeding - Cumulatie en verbod - Cumulatieverbod - Schade ingevolge inkomstenverlies uit een zelfstanding bijberoep - Toepassing

- Art. 14bis Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

P.15.1667.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.1 AC nr. ...

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen, dient zijn schade in oorzakelijk verband met de fout van de derde te bewijzen; hij moet bijgevolg niet alleen het bedrag van de door hem uitbetaalde wedden en bijdragen bewijzen, maar ook dat deze werden betaald gedurende een periode waarin zijn personeelslid, door de daad van de derde, arbeidsongeschikt was terwijl hij gehouden bleef hem deze door te betalen (1). (1) Cass. 30 mei 2011, AR C.09.0499.N, AC 2011, nr. 361, met de gedeeltelijk andersluidende concl. van Mevrouw de Advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met de eensluidende concl. van de Heer advocaat-generaal Th. WERQUIN; Cass. 28 februari 2013, C.12.0185.F, onuitgegeven; Cass. 30 januari 2015, AR C.14.0276.N, AC 2015, nr. 75, met de eensluidende concl. van de Heer advocaat-generaal C.VANDEWAL.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Ongeval veroorzaakt door een derde - Arbeidsongeschiktheid - Gestorte wedden en bijdragen - Oorzakelijk verband - Bewijs

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen en die, krachtens de op hem rustende wettelijke of reglementaire verplichtingen, dat personeelslid de wedde en de op die wedde rustende bijdragen moet doorbetalen die met de verloren prestaties overeenstemmen, lijdt schade waarvan op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek vergoeding kan worden gevorderd, voor zover uit de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen blijkt dat de betaalde bedragen niet definitief te zijnen laste moeten blijven (1). (1) Cass. 19 februari 2001, AR C.98.0119.N, C.99.0014.N, C.99.0183.N, C.99.0228.N en C.99.0242.N, en 20 februari 2001, AR P.98.1629.N, AC 2001, nrs. 96 tot 101, "doorbetalingsarresten" genaamd; Cass. 30 mei 2011, AR C.09.0499.N, AC 2011, nr. 361, met de gedeeltelijk andersluidende concl. van Mevrouw de advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.0727.F, AC 2013, nr. 543. Dat vermijdt dat de werkgever in de overheidssector de beperkingen moet ondergaan die inherent zijn aan de subrogatoire rechtsvordering.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Ongeval veroorzaakt door een derde - Arbeidsongeschiktheid - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling wedde en bijdragen - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting die aan de schade in de weg staat

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen, kan daarvan het bewijs leveren met alle rechtsmiddelen, met name door middel van de besluiten van de administratieve gezondheidsdienst (AGD of Medex) betreffende de gevolgen van het arbeidsongeval; de beslissingen van die dienst gelden als feitelijke vermoedens, die aan de beoordeling van de rechter worden overgelaten; ze zijn niet tegenstelbaar aan derden, die deze kunnen betwisten, met name op grond van de besluiten van een gerechtelijk deskundigenonderzoek (1). (1) Ibid.; in dezelfde zin heeft het Hof, bij arrest van 19 januari 2011, AR P.10.1373.F, onuitgegeven, een cassatieberoep verworpen gericht tegen een arrest dat zich op het verslag van de gerechtsdeskundige baseerde en niet op dat van de Administratieve Gezondheidsdienst MEDEX: het bestreden arrest grondde zijn beslissing op de reden dat het tweede verslag, in tegenstelling tot het eerste, oppervlakkig was; contra: Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.0727.F, AC 2013, nr. 543.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Overheid - Werkgever - Ongeval veroorzaakt door een derde - Administratieve Gezondheidsdienst (AGD-MEDEX) - Beslissingen - Tegenstelbaarheid aan derden - Feitelijk vermoeden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

S.15.0053.N 7 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160307.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeelsleden - Provincies-gemeenten - Schadevergoeding - Geneeskundig onderzoek - Blijvende invaliditeit - Consolidatiedatum - Geneeskundige dienst - Oordeel - Administratief onderzoek - Overheid - Beslissing

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeelsleden - Provincies-gemeenten - Schadevergoeding - Geneeskundig onderzoek - Blijvende invaliditeit - Percentage - Geneeskundige dienst - Oordeel - Administratief onderzoek - Overheid - Beslissing

Uit de artikelen 4, §2, derde lid en 19, eerste lid, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel en de artikelen 3, 3°, 8 en 9, eerste lid van het koninklijk besluit 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding ten gunste van sommige personeelsleden van provincies, gemeenten, agglomeraties en federaties van gemeenten, verenigingen van gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn, diensten, instellingen en verenigingen voor maatschappelijk welzijn, diensten van het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en diensten van het College van de Franse Gemeenschapscommissie en openbare kassen van lening, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk, volgt dat er van een bindende beslissing van de geneeskundige dienst slechts sprake kan zijn in zoverre die dienst een percentage van blijvende invaliditeit vaststelt, welk percentage door de overheid kan worden verhoogd; het arrest dat oordeelt dat de beslissing van de geneeskundige dienst over de datum van de consolidatie bindend is voor de overheid, schendt de in het middel vermelde wetsbepalingen (1) (2) (3). (1) Zie concl. OM. (2) Cass 7 februari 2000, AR S.99.0122.N, AC 2000, nr. 96 en Cass. 19 december 1994, JTT, 1995, 238. (3) Artikelen 8 en 9 van het koninklijk besluit van 13 juli 1970 voor de wijziging ervan bij koninklijk besluit van 26 november 2012.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeelsleden - Provincies-gemeenten - Schadevergoeding - Geneeskundig onderzoek - Blijvende invaliditeit - Percentage - Geneeskundige dienst - Oordeel - Administratief onderzoek - Overheid - Beslissing

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeelsleden - Provincies-gemeenten - Schadevergoeding - Geneeskundig onderzoek - Blijvende invaliditeit - Consolidatiedatum - Geneeskundige dienst - Oordeel - Administratief onderzoek - Overheid - Beslissing

C.15.0170.N 8 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160208.1 AC nr. ...

Uit artikel 14, §3, tweede lid, van de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel volgt dat het niet de bedoeling was van de wetgever om de last van deze uitgaven definitief ten laste te laten van de overheid; de omvang van de subrogatie op grond van artikel 14, § 3, tweede lid, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel vertoont daarbij geen belang (1). (1) Cass 3 mei 2013, C.12.0425.N, AC 2013, nr. 279.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Overheid-werkgever - Subrogatie in de rechten van het slachtoffer - Omvang - Gevolg - Verhaalsrecht

S.14.0054.F 20 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150420.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeel van de Federale Overheidsdienst Justitie - Toelagen voor onregelmatige prestaties - Werkonderbreking - Gevolg van een agressie of een interventie

Uit artikel 5bis, §§1 en 2 van het ministerieel besluit van 24 september 1998 houdende toekenning van een toelage voor onregelmatige prestaties aan sommige personeelsleden van de Federale Overheidsdienst Justitie volgt niet dat het personeelslid dat zich daarop beroept en het slachtoffer is van een onderbreking van de uitoefening van de functie te wijten aan de gevolgen van een agressie of een interventie erkend als voortkomende uit een arbeidsongeval bedoeld in de wet van 3 juli 1967, de agressie persoonlijk en rechtstreeks moet hebben ondergaan of zijn overgegaan tot de interventie waaruit de onderbreking van de uitoefening van zijn functie voortvloeit (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeel van de Federale Overheidsdienst Justitie - Toelagen voor onregelmatige prestaties - Werkonderbreking - Gevolg van een agressie of een interventie

- Art. 5bis, §§ 1 en 2 MB 24 september 1998 houdende toekenning van een toelage voor onregelmatige prestaties aan sommige personeelsleden van het Federale Overheidsdienst Justitie
- Art. 5 KB 26 maart 1965 houdende de algemene regeling van de vergoedingen, toelagen en premies van alle aard toegekend aan het personeel van de federale overheidsdiensten

C.14.0276.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Eigen schade van de werkgever - Geschil tussen de werkgever en zijn verzekeraar en de verzekeraar van de voor het ongeval aansprakelijke persoon - Geneeskundige dienst - Vaststellingen - Bewijswaarde

Het optreden van de geneeskundige dienst is enkel bedoeld om de verplichtingen te bepalen die overeenkomstig de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel aan de werkgever zijn opgelegd; in het geschil tussen de overheidswerkgever en zijn verzekeraar, enerzijds, en de verzekeraar van de voor het ongeval aansprakelijke persoon, anderzijds, over de schade van de werkgever, kunnen de vaststellingen van de geneeskundige dienst worden aangevoerd als een feitelijk vermoeden, waarvan de beoordeling aan de rechter is overgelaten (1). (1) Zie concl. OM.

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Eigen schade van de werkgever - Geschil tussen de werkgever en zijn verzekeraar en de verzekeraar van de voor het ongeval aansprakelijke persoon - Geneeskundige dienst - Vaststellingen - Bewijswaarde

- Art. 8 KB 24 jan. 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk
- Artt. 1349, 1353, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

RECHTSPLEGING

S.18.0017.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.12 AC nr. ...

Overeenkomstig het gemeen recht van de schadeloosstelling zijn de vergoedingen voor blijvende ongeschiktheid na herziening verschuldigd vanaf de consolidatie van de gewijzigde arbeidsongeschiktheid; het middel dat aanvoert dat de vergoedingen na herziening ten vroegste verschuldigd zijn vanaf het indienen van de aanvraag tot herziening van de vergoedingen, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 430.

Rechtspleging - Herziening - Arbeidsongevallenwet - Privésector - Verlies van bekwaamheid - Verzoek tot herziening - Vergoedingen voor blijvende arbeidsongeschiktheid - Aanvangsdatum

S.17.0034.F 17 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180917.1 AC nr. ...

De arbeidsongevallenverzekeraar is in de regel niet verplicht om de kosten en erelonen te dragen van de technisch raadsman die de partij heeft bijgestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 469.

Rechtspleging - Kosten - Technisch raadsman van een partij - Kosten en erelonen - Tenlasteneming

- Art. 1018 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 46, § 2, en 68 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

S.15.0136.N 6 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170206.2 AC nr. ...

Uit artikel 70 Arbeidsongevallenwet volgt niet dat elke rechtsvordering tot betaling die gegrond is op een arbeidsongeval, ongeacht haar voorwerp, ertoe zou strekken de verjaring van een vordering met dezelfde rechtsgrond maar met een ander voorwerp te stuiten (1). (1) Cass. 8 mei 2006, AR S.05.0005.F, AC 2006, nr. 259.

Rechtspleging - Verjaring - Stuiting - Dagvaarding in rechte - Stuitende kracht

P.15.0185.F 7 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151007.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 74, tweede lid, Arbeidsongevallenwet, worden prejudiciële geschillen die zich stellen voor de strafrechter in verband met de interpretatie van die wet, door het arbeidsgerecht beslecht; om te kunnen worden aangenomen, moet de in artikel 74, tweede lid, Arbeidsongevallenwet bedoelde prejudiciële exceptie evenwel betrekking hebben op de interpretatie van die wet; de appelrechters, die hebben geoordeeld dat de verweerder op het ogenblik van het ongeval geen arbeidsovereenkomst had, verwerpen de door de eisers aangevoerde prejudiciële exceptie naar recht.

Rechtspleging - Algemeen - Strafgerecht - Prejudiciële vraag - Interpretatie van de wet - Arbeidsgerecht - Bevoegdheid

TOEPASSINGSSFEER. PERSONEN

S.19.0091.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.4 AC nr. ...

De door de middenstand georganiseerde opleiding tot ondernemingshoofd strekt tot de beroepsopleiding van de stagiair als ondernemingshoofd, omvat een praktische opleiding die in het kader van een stageovereenkomst in de onderneming kan worden gegeven en houdt in dat geval voor de stagiair en voor de persoon die hem tewerkstelt de voormelde verplichtingen in; de stagiair onder stageovereenkomst in het kader van een door de middenstand georganiseerde opleiding tot ondernemingshoofd valt dus in hoedanigheid van leerling onder de Arbeidsongevallenwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Toepassingssfeer - Personen - Opleiding tot ondernemingshoofd - Voorwerp - Stagiair onder stageovereenkomst - Kwalificatie - Gevolg

- Artt. 1er, § 1er, al. 2, 1° en 2°, et 5 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 1er, 1° Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

De leerovereenkomst heeft als doel de beroepsopleiding van de leerling; de leerovereenkomst houdt, ten aanzien van de persoon die de leerling tewerkstelt, de verplichting in om aan de leerling een beroepsopleiding te verstrekken of te doen verstrekken en, ten aanzien van de leerling, de verplichting om, onder het gezag van die persoon, de beroepspraktijk aan te leren en het voor zijn opleiding nodig geachte onderwijs te volgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Toepassingssfeer - Personen - Leerling - Leerovereenkomst - Voorwerp

Voor de toepassing van de Arbeidsongevallenwet zijn de leerlingen gelijkgesteld met de werknemers, de personen die hen tewerkstellen met de werkgevers en de arbeidsverhoudingen tussen de leerlingen en de personen die hen tewerkstellen met een arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Toepassingssfeer - Personen - Werknemers - Begrip - Gelijkstelling

- Artt. 1er, § 1er, al. 2, 1° en 2°, et 5 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 1er, 1° Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

VERGOEDING

S.21.0041.N 20 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.10 AC nr. ...

Een niet door Fedris bekrachtigde overeenkomst geldt niet als wet tussen partijen, heeft geen bindende kracht en alle eenzijdige engagementen of akkoorden die aan de bekrachtiging voorafgaan, steeds kunnen worden betwist (1). (1) Zie Cass. 4 februari 1943, AC 1941-1944, 34.

Vergoeding - Algemeen - Fedris - Overeenkomst - Weigering bekrachtiging - Bindende kracht bepalingen

- Art. 65, eerste, tweede, zesde en achtste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

Indien Fedris de bekrachtiging weigert van een overeenkomst tussen de arbeidsongevallenverzekeraar en het slachtoffer van een arbeidsongeval, heeft de bedoelde overeenkomst geen uitwerking en zal de meest gerede partij het geschil met betrekking tot de regeling van de gevolgen van het arbeidsongeval voorleggen aan de arbeidsrechtbank; de arbeidsrechtbank is daarbij niet gebonden aan het akkoord tussen de partijen opgenomen in die overeenkomst; tot de bekrachtiging van de bedoelde overeenkomst is het slechts te aanzien als een ontwerp van overeenkomst (1). (1) Zie Cass. 4 februari 1943, AC 1941-1944, 34.

Vergoeding - Algemeen - Fedris - Overeenkomst - Weigering bekrachtiging

- Art. 65, eerste, tweede, zesde en achtste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

S.19.0091.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.4 AC nr. ...

Het basisloon van de jongere ouder dan 18 jaar die onder een stageovereenkomst in het kader van een door de middenstand georganiseerde opleiding tot ondernemingshoofd valt, wordt vastgesteld overeenkomstig de artikelen artikel 38, tweede lid, en 39 Arbeidsongevallenwet wanneer het aldus verkregen bedrag hoger ligt dan het bedrag dat uit de toepassing van artikel 4 van het koninklijk besluit van 18 april 2000 voortvloeit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Vergoeding - Basisloon - Leerling - Jongere ouder dan 18 jaar - Stageovereenkomst - Opleiding tot ondernemingshoofd - Wijze van vaststelling

- Artt. 38, tweede al. en 39 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

Noch artikel 3, 2°, Arbeidsongevallenwet, dat de Koning machtigt om bijzondere regels vast te stellen betreffende de toepassing van de wet op bepaalde categorieën van personen, noch enige andere wettelijke bepaling, laat de Koning toe om ten nadele van bepaalde categorieën van leerlingen af te wijken van de artikelen 38, tweede lid, en 39 van de wet die de berekeningswijze van het basisloon vastleggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Vergoeding - Basisloon - Arbeidsongevallenwet - Toepassing van de wet op bepaalde categorieën van personen - Machtiging toegekend aan de Koning

- Art. 4 KB 18 april 2000
- Artt. 3, 2°, 38, tweede al., en 39 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

P.21.0270.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.1 AC nr. ...

Het in artikel 46, § 2, tweede lid, Arbeidsongevallenwet omschreven cumulatieverbod houdt in dat het slachtoffer van de voor het ongeval aansprakelijke derde slechts vergoeding van de lichamelijke schade kan eisen wanneer de volgens het gemeen recht berekende vergoeding meer bedraagt dan de schadeloosstelling die op grond van de Arbeidsongevallenwet aan het slachtoffer wordt toegekend en enkel voor het verschil (1); het cumulatieverbod geldt slechts in zoverre de schade waarvoor vergoeding gevorderd wordt, gedekt is door deze wet; de berekening van de vergoeding waarop het slachtoffer na uitkering door de arbeidsongevallenverzekeraar, nog aanspraak kan maken op de aansprakelijke derde, dient berekend te worden voor elke schadepost afzonderlijk (2). (1) Cass. 25 september 2012, AR P.11.1950.N, AC 2012, nr. 484; Cass. 11 juni 2007, AR C.06.0255.N, AC 2007, nr. 315; Cass. 19 december 2006, AR P.06.0944.N, AC 2006, nr. 661; Cass. 24 oktober 2001, AR P.01.0704.F, AC 2001, nr. 568; Cass. 26 februari 1985, AR 8658, AC 1984-85, n° 383. (2) C. PERSYN, "Problemen bij de samenloop van vergoedingsregelingen: het gemene recht, arbeidsongevallen en ziekteverzekering", R.W. 1990-91, 280-281; A. VAN OEVELEN, G. JOCQUE, C. PERSYN en B. TEMMERMAN, "Overzicht van rechtspraak. Onrechtmatige daad en schadeloosstelling (1993-2006)", TPR 2007, 1390; I. BOONEN, Verhaal van de derde-betalers op de aansprakelijke, Intersentia, 2009, 107-109.

Vergoeding - Cumulatie en verbod - Schadevergoeding volgens gemeen recht - Schadevergoeding op grond van de Arbeidsongevallenwet - Mogelijkheid tot cumulatie - Draagwijdte

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 46, § 2, tweede lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

S.19.0073.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.6 AC nr. ...

Uit artikel 147, § 1, 1°, 2°, 4° en 5°, Uitvoeringsbesluit ZIV-wet blijkt dat de verstrekkingen die in een centrum voor dagverzorging worden verleend en die aanleiding geven tot de betaling van het in artikel 1, 1°, van het ministerieel besluit van 22 juni 2000 tot vaststelling van de tegemoetkoming bedoeld in artikel 37, §12, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, in de centra voor dagverzorging, bedoelde forfait ruimer zijn dan de hulp van derden in de zin van artikel 24, vierde lid, Arbeidsongevallenwet en geneeskundige, heelkundige, farmaceutische en verplegingszorgen in de zin van artikel 28 van die wet omvatten; geen enkele wetsbepaling verbiedt de cumulatie van de bijkomende vergoeding waarin door voornoemd artikel 24, vierde lid, wordt voorzien en het litigieus forfait (1). (1) Zie concl. OM.

Vergoeding - Cumulatie en verbod - Vergoeding voor hulp van derden - Dagverzorgingscentra - Dagforfait - Cumulatie

P.20.0114.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.8 AC nr. ...

De arbeidsongevallenverzekeraar is gehouden tot de betaling van de vergoedingen bepaald in de Arbeidsongevallenwet; de getroffenen van een dergelijk ongeval of hun rechthebbenden kunnen zich op de aansprakelijke derde slechts verhalen voor de schade of het gedeelte van de schade dat niet is gedekt door de wettelijke arbeidsongevallenvergoeding; de vergoedingen die worden berekend volgens het gemeen recht mogen niet worden gecumuleerd met de in de arbeidsongevallenwetgeving voorziene vergoedingen, in zoverre beide vergoedingen dezelfde schade dekken; hieruit volgt dat de getroffene of diens rechthebbenden slechts een vergoeding voor lichamelijke schade kunnen vorderen volgens het gemeen recht voor zover de gemeenrechtelijke vergoeding hoger is dan de wettelijke vergoedingen die aan de getroffene werden uitgekeerd in toepassing van de Arbeidsongevallenwet, en slechts ten belope van dit saldo; in toepassing van dit beginsel moet de rechter de gemeenrechtelijke vergoeding berekenen en aan de getroffene slechts het verschil toekennen tussen die vergoeding en de vergoeding uitgekeerd door de arbeidsongevallenverzekeraar; het bedrag dat in aanmerking moet worden genomen voor de berekening van de tweede term van de vergelijking, stemt overeen met de uitgekeerde bruto arbeidsongevallenvergoedingen, dus de sociale bijdragen inbegrepen (1); wat de eerste term van de vergelijking betreft, heeft de getroffene, om het herstel van zijn schade te verkrijgen, recht op het equivalent van de nettolonen die hij zou hebben ontvangen mocht het ongeval niet hebben plaatsgehad (2); het bruto bedrag wordt slechts in aanmerking genomen indien wordt aangetoond dat het bedrag van op de vergoeding verschuldigde lasten overeenstemt met de lasten waarmee het loon van de benadeelde was bezwaard (3); pas na de berekening van het schadebedrag naar gemeen recht en van het bedrag van de door de arbeidsongevallenverzekeraar uitgekeerde bruto-vergoedingen, wordt de vergelijking gemaakt tussen beide om te bepalen of een bijkomende vergoeding aan de getroffene is verschuldigd, bovenop de sommen die door de arbeidsongevallenverzekeraar werden uitgekeerd (4). (1) Zie Cass. 28 april 2015, AR P.13.1010.N, AC 2015, nr. 278; Cass. 1 december 1997, AR S.96.0333.N, AC 1997, nr. 520. (2) Zie concl. “in essentie” van M. PIRET, toen advocaat-generaal, bij Cass. 12 juni 1996, AR P.95.0079.F, AC 1996, nr. 230, op datum in Pas. (en de verwijzingen in noten): “(…) la victime [d’un accident de travail], pour obtenir réparation intégrale de son dommage, (…) a droit à l’équivalent des rémunérations nettes qu’elle aurait reçues si l’accident n’avait pas eu lieu. Les tribunaux doivent lui allouer cet équivalent ou le surplus qui lui reste dû au-delà de la somme que lui a payée l’assureur-loi. Les tribunaux doivent en outre allouer à la victime le montant nécessaire pour compenser les impôts et cotisations sociales éventuellement dus par elle sur l’indemnité qu’ils lui accordent. (…) L’indemnité de droit commun et l’indemnité-loi sont totalement distinctes l’une de l’autre, même si elles ouvrent le même dommage. En aucun cas il ne faut tenir compte, pour le calcul de l’indemnité de droit commun, de la cotisation de sécurité sociale dont la victime est redevable sur l’indemnité-loi. Cette dernière n’a rien à voir avec la détermination de la perte de salaire pour le calcul de l’indemnité de droit commun. (…) Sans doute est-il difficile d’évaluer les charges qui grèveront l’indemnité allouée en droit commun, mais (…) à défaut de bases d’évaluation, des réserves peuvent être actées à cet égard”. (3) Zie Cass. 28 april 2015, AR P.13.1010.N, AC 2015, nr. 278; Cass. 24 april 2002, AR P.01.1623.F, AC 2002, nr. 248; Cass. 19 februari 2001, AR C.98.0119.N, AC 2001, nr. 96; Cass. 5 december 1990, AR 8184-8374, AC 1991, nr. 178; Cass. 28 april 1992, AC 1981-82, III, nr. 503. (4) Het OM concludeerde tot de verwerping van het cassatieberoep omdat het middel dat niet verduidelijkt hoe de bekritiseerde gronden de eiseres zouden grieven, naar zijn mening, niet-ontvankelijk leek. (5) Artt. 31 en 32 van het koninklijk besluit van 21 december 1971 houdende uitvoering van sommige bepalingen van de Arbeidsongevallenwet, zoals van toepassing vóór de wijziging bij koninklijk besluit van 27 september 2015.

Vergoeding - Cumulatie en verbod - Vergoeding betaald door arbeidsongevallenverzekeraar - Saldo verschuldigd door de aansprakelijke derde - Netto- of brutoloon - Fiscale en sociale lasten

- Artt. 31 en 32 KB 21 dec. 1971
- Artt. 43, eerste lid, 46, § 2, en 47, eerste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De omstandigheid dat artikel 13, § 1, 2°, eerste lid, van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77bis van 19 december 2001, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, tot vervanging van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 van 14 februari 2001 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking, de partijen ertoe verplicht de arbeidsregeling en het werkrooster die zijn overeengekomen, schriftelijk vast te stellen in een arbeidsovereenkomst, conform artikel 11bis Arbeidsovereenkomstenwet, heeft niet tot gevolg dat de tot een halftijdse betrekking verminderde arbeidsprestaties als de normale contractuele arbeidsduur van de betrokken werknemer in de zin van de artikelen 9, 1°, en 10 van het koninklijk besluit van 10 juni 2001 tot eenvormige definiëring van begrippen met betrekking tot arbeidstijdgegevens ten behoeve van de sociale zekerheid, met toepassing van artikel 39 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels moeten worden aangezien; de arbeidsduur die vóór de tijdelijke gedeeltelijke schorsing van de uitvoering van de voltijdse betrekking toepasselijk was, blijft de normale contractuele arbeidsduur; hieruit volgt dat ingeval van arbeidsongeval overkomen lopende de duur van een aldus opgenomen tijdskrediet, bij de bepaling van het basisloon voor de berekening van de vergoedingen voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid toepassing moet worden gemaakt van artikel 36, § 1, Arbeidsongevallenwet en niet van artikel 37bis, § 1, Arbeidsongevallenwet(1). (1) Zie concl. OM.

Vergoeding - Basisloon - Tijdskrediet - Normale contractuele arbeidsduur - Begrip

- Art. 36, § 1 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Art. 39 Wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels
- Artt. 9, 1°, en 10 KB 10 juni 2001 tot eenvormige definiëring van begrippen met betrekking tot arbeidstijdgegevens ten behoeve van de sociale zekerheid, met toep. art. 39 wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring wettelijk pensioenlft
- Art. 11bis Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 13,§1, 2°, eerste lid CAO nr. 77bis van de Nationale Arbeidsraad 19 december 2001, tot vervanging van de CAO nr. 77 van 14 februari 2001 tot invoering stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking

---

C.17.0631.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.8 AC nr. 422

De WAM-verzekeraar die op grond van artikel 29bis WAM de uitgaven vergoedt van de arbeidsongevallenverzekeraar die in de rechten van het slachtoffer is getreden, kan deze niet terugvorderen van het slachtoffer en zijn aansprakelijkheidsverzekeraar wanneer het slachtoffer zelf voor het ongeval aansprakelijk is.

Vergoeding - Allerlei - Arbeidsongevallenverzekeraar - Indeplaatsstelling in de rechten van het slachtoffer - Vergoeding door de W.A.M.-verzekeraar - Artikel 29bis W.A.M. - Terugvordering van het slachtoffer en zijn aansprakelijkheidsverzekeraar - Slachtoffer zelf aansprakelijk voor het ongeval

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 48ter Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

S.17.0080.N 18 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180618.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Tijdelijke verergering na herzieningstermijn - Vergoeding

De vergoedingen, zoals bepaald in de artikelen 22, 23 en 23bis Arbeidsongevallenwet, zijn ook verschuldigd indien vóór de tijdelijke verergering zich een verergering van de blijvende arbeidsongeschiktheid heeft voorgedaan na de herzieningstermijn en op grond daarvan aan het slachtoffer een bijslag wordt toegekend wegens verergering van blijvende arbeidsongeschiktheid tot minstens 10 pct., met toepassing van artikel 9, eerste lid, van het koninklijk besluit van 10 december 1987 betreffende de bijslagen verleend in het kader van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971; de toekenning van de bijslag op grond van artikel 9, eerste lid, van het voormelde koninklijk besluit opent aldus ook het recht voor de voormelde vergoedingen voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid voor periodes die zich voordoen vanaf de aanvang van de periode waarvoor een bijslag voor verergering van blijvende arbeidsongeschiktheid tot minstens 10 pct. is toegekend (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Tijdelijke verergering na herzieningstermijn - Vergoeding

- Art. 25, eerste en derde lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

S.15.0133.N 9 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Vergoeding - Algemeen - Prothese - Voorwaarden - Koning - Bevoegdheid

Voor de toepassing van artikel 28 Arbeidsongevallenwet en artikel 35, eerste lid en tweede lid, van het Koninklijk Besluit van 21 december 1971 houdende uitvoering van sommige bepalingen van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 hebben prothesen en orthopedische toestellen de betekenis van kunst- en hulpmiddelen die een valide persoon niet behoeft en die als gevolg van het arbeidsongeval nodig zijn om aangetaste of verzwakte lichaamsdelen te steunen of te vervangen dan wel het gebruik of de functies ervan te bevorderen; aanpassingswerken aan de woning kunnen in bepaalde omstandigheden een hulpmiddel zijn dat nodig is om het gebruik of de functies van de aangetaste of verzwakte lichaamsdelen van het slachtoffer van een arbeidsongeval te bevorderen; uit de wetsgeschiedenis blijkt niet dat de wetgever aan de Koning de macht heeft verleend het recht van het slachtoffer op noodzakelijke prothesen of orthopedische toestellen in te perken, doch hem wel heeft opgedragen de toekenningsvoorwaarden ervan te preciseren; artikel 35, eerste lid, 4°, van het Koninklijk Besluit van 21 december 1971 kan dan ook niet worden aangezien als een limitatieve lijst van de aanpassingswerken aan een woning die als een prothese of een orthopedisch toestel kunnen worden aangezien; het middel dat geheel van een andere rechtsopvatting uitgaat en op die grond aanvoert dat een automatische garagepoortopener niet als een prothese of orthopedisch toestel kan worden aangezien, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

Vergoeding - Algemeen - Prothese - Voorwaarden - Koning - Bevoegdheid

S.13.0067.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.7 AC nr. ...

Noch het karakter van openbare orde van de wet van 10 april 1971, noch de artikelen 24, 28, 28bis, 58bis, 65 en 72 van die wet, noch de andere door het middel aangevoerde bepalingen beletten dat de verzekeraar en de getroffene, nadat de consolidatiedatum werd bepaald en de jaarlijkse vergoeding werd berekend, een onderscheiden overeenkomst sluiten over de prothesen en orthopedische toestellen die door het ongeval genoodzaakt zijn, en evenmin dat het Fonds voor Arbeidsongevallen die overeenkomst goedkeurt of de arbeidsrechtbank deze beoordeelt, zelfs niet wanneer het verlies van arbeidsgeschiktheid van de getroffene geen wijzigingen ondergaat; het gezag van gewijsde van een vonnis dat uitspraak doet over de consolidatiedatum en over de jaarlijkse vergoeding belet dat evenmin (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Vergoeding - Allerlei - Gezag van gewijsde van een vonnis dat uitspraak doet over de consolidatiedatum van de ongeschiktheid en over de jaarlijkse vergoed - Draagwijdte - Beperking - Onderscheiden overeenkomst over de prothesen en orthopedische toestellen

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Vergoeding - Allerlei - Gezag van gewijsde van een vonnis dat uitspraak doet over de consolidatiedatum van de ongeschiktheid en over de jaarlijkse vergoed - Draagwijdte - Beperking - Onderscheiden overeenkomst over de prothesen en orthopedische toestellen

S.13.0016.N 23 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151123.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Arbeidsongeschiktheid - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Hulp van een ander persoon - Bijkomende vergoeding

Uit artikel 24, vierde en vijfde lid, Arbeidsongevallenwet volgt dat bij de vaststelling van de bijkomende vergoeding geen vast bedrag wordt bepaald, maar wel de vaste verhouding van deze vergoeding ten aanzien van het vanaf de consolidatiedatum geïndexeerd gemiddeld maandelijks minimumloon; deze wetsbepalingen stellen geen criterium vast voor de berekening van die bijkomende vergoeding, maar laten het aan de rechter over het bedrag vast te stellen binnen de erin bepaalde grenzen; uit die bepalingen volgt niet dat de maximale bijkomende vergoeding voorbehouden is aan de getroffene die nood heeft aan de grootst mogelijke hulp; hieruit volgt dat niets verhindert dat bij het vaststellen van de bijkomende vergoeding rekening wordt gehouden met de werkelijke kosten of de tijdsduur van de benodigde hulp (1). (1) Zie concl. OM.

Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Arbeidsongeschiktheid - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Hulp van een ander persoon - Bijkomende vergoeding

P.13.1010.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.1 AC nr. ...

Om te bepalen of de op basis van het gemeen recht toe te kennen schadeloosstelling meer bedraagt dan de door de arbeidsongevallenverzekeraar verschuldigde uitkeringen, moet het bedrag van de arbeidsongevallenuitkeringen inclusief de sociale bijdragen vergeleken worden met het bedrag van de gemeenrechtelijke vergoedingen (1). (1) Cass. 1 december 1997, AR S.96.0333.N, AC 1997, nr. 520.

Vergoeding - Cumulatie en verbod - Materiële schade - Elementen en grootte - Sociale bijdragen - Gemeenrechtelijke vergoeding - Burgerlijke vordering - Het surplus - Berekeningsbasis

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 43 en 46, § 2, tweede lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

S.14.0009.N 9 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150309.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Schadevergoeding - Doel

Vergoeding - Basisloon - Economische waarde van getroffene op de arbeidsmarkt - Waarde uitgedrukt in basisloon

Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Opeenvolgende ongevallen - Oorzakelijk verband - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Beoordeling

De vergoeding die verschuldigd is wegens een uit een arbeidsongeval voortvloeiende blijvende arbeidsongeschiktheid, strekt ertoe de werknemer te vergoeden, in zoverre het ongeval zijn vermogen om te werken, dit wil zeggen zijn economische waarde op de arbeidsmarkt, heeft aangetast (1). (1) Zie concl. OM.

Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Schadevergoeding - Doel

Die economische waarde op de arbeidsmarkt wordt wettelijk vermoed te zijn weergegeven in het basisloon van de getroffene (1). (1) Zie concl. OM.

Vergoeding - Basisloon - Economische waarde van getroffene op de arbeidsmarkt - Waarde uitgedrukt in basisloon

Wanneer een werknemer slachtoffer is van opeenvolgende ongevallen en het laatste ongeval de gevolgen van een vorig ongeval verergerd heeft, moet de rechter de blijvende arbeidsongeschiktheid van het slachtoffer in haar geheel beoordelen, wanneer de arbeidsongeschiktheid die na het laatste ongeval is vastgesteld, daar, – zelfs maar gedeeltelijk – het gevolg van is; hieruit volgt dat om de graad van arbeidsongeschiktheid te bepalen er een vergelijking moet worden gemaakt tussen de waarde van het slachtoffer op de arbeidsmarkt zonder enige aantasting van een voorgaande pathologische toestand of een voorgaand ongeval en die waarde op datum van de consolidatie van het laatste ongeval waarvan de gevolgen dienen te worden beoordeeld (1). (1) Zie concl. OM.

Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Opeenvolgende ongevallen - Oorzakelijk verband - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Beoordeling

C.13.0385.F 5 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150105.1 AC nr. 1

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Vergoeding - Allerlei - Fonds voor Arbeidsongevallen - Tussenkomst - Betalingen - Voorwaarde - Verzekeraar die in gebreke blijft

De arbeidsongevallenverzekeraar blijft niet in gebreke in de zin van artikel 58, §1, 3°, Arbeidsongevallenwet, in de versie die op de feiten van toepassing is, wanneer hij de toepassing van de Arbeidsongevallenwet op het ongeval betwijfelt of weigert het ongeval ten laste te nemen; in dat geval worden die bepaling en artikel 60 van dezelfde wet, waardoor het Fonds voor arbeidsongevallen de door hem betaalde vergoedingen ten laste van de in gebreke zijnde verzekeraar kan recupereren, niet toegepast (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015 nr. ... .

Vergoeding - Allerlei - Fonds voor Arbeidsongevallen - Tussenkomst - Betaling - Voorwaarde - Verzekeraar die in gebreke blijft

- Art. 63, § 2, eerste tot derde lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 58, § 1, 3°, 60, eerste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

VERZEKERING

C.24.0488.F 26 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250926.1F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 47 Arbeidsongevallenwet treedt de arbeidsongevallenverzekeraar in de rechten van het slachtoffer tegen de voor het ongeval aansprakelijke persoon of zijn verzekeraar binnen de grenzen van, enerzijds, het bedrag van zijn uitgaven en, anderzijds, het bedrag dat het slachtoffer volgens het gemeen recht had kunnen verkrijgen; hieruit volgt dat de indeplaatsstelling van de arbeidsongevallenverzekeraar in de rechten van het slachtoffer aan wie hij de in de Arbeidsongevallenwet bepaalde vergoedingen heeft betaald, niet tot gevolg kan hebben dat er aan de aansprakelijke derde en aan zijn verzekeraar een hogere last wordt opgelegd dan de krachtens de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek verschuldigde schadevergoeding (1). (1) Cass. 8 oktober 2007, AR C.05.0496.F, AC 2007, nr. 457.

Verzekering - Arbeidsongevallenverzekeraar - Indeplaatsstelling - Grenzen van het bedrag

- Art. 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0360.N 30 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.2 AC nr. ...

De subrogatoire vordering uit artikel 47 Arbeidsongevallenwet heeft betrekking op vergoedingen die de arbeidsongevallenverzekeraar aan het slachtoffer en zijn rechthebbenden uitbetaalt krachtens de Arbeidsongevallenwet en niet op vergoedingen die hij hen boven voormelde vergoedingen uitbetaalt in het kader van een aanvullende verzekeringspolis (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Verzekering - Indeplaatsstelling

- Art. 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

P.20.0114.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.8 AC nr. ...

De arbeidsongevallenverzekeraar is gehouden tot de betaling van de vergoedingen bepaald in de Arbeidsongevallenwet; de getroffenen van een dergelijk ongeval of hun rechthebbenden kunnen zich op de aansprakelijke derde slechts verhalen voor de schade of het gedeelte van de schade dat niet is gedekt door de wettelijke arbeidsongevallenvergoeding; de vergoedingen die worden berekend volgens het gemeen recht mogen niet worden gecumuleerd met de in de arbeidsongevallenwetgeving voorziene vergoedingen, in zoverre beide vergoedingen dezelfde schade dekken; hieruit volgt dat de getroffene of diens rechthebbenden slechts een vergoeding voor lichamelijke schade kunnen vorderen volgens het gemeen recht voor zover de gemeenrechtelijke vergoeding hoger is dan de wettelijke vergoedingen die aan de getroffene werden uitgekeerd in toepassing van de Arbeidsongevallenwet, en slechts ten belope van dit saldo; in toepassing van dit beginsel moet de rechter de gemeenrechtelijke vergoeding berekenen en aan de getroffene slechts het verschil toekennen tussen die vergoeding en de vergoeding uitgekeerd door de arbeidsongevallenverzekeraar; het bedrag dat in aanmerking moet worden genomen voor de berekening van de tweede term van de vergelijking, stemt overeen met de uitgekeerde bruto arbeidsongevallenvergoedingen, dus de sociale bijdragen inbegrepen (1); wat de eerste term van de vergelijking betreft, heeft de getroffene, om het herstel van zijn schade te verkrijgen, recht op het equivalent van de nettolonen die hij zou hebben ontvangen mocht het ongeval niet hebben plaatsgehad (2); het bruto bedrag wordt slechts in aanmerking genomen indien wordt aangetoond dat het bedrag van op de vergoeding verschuldigde lasten overeenstemt met de lasten waarmee het loon van de benadeelde was bezwaard (3); pas na de berekening van het schadebedrag naar gemeen recht en van het bedrag van de door de arbeidsongevallenverzekeraar uitgekeerde bruto-vergoedingen, wordt de vergelijking gemaakt tussen beide om te bepalen of een bijkomende vergoeding aan de getroffene is verschuldigd, bovenop de sommen die door de arbeidsongevallenverzekeraar werden uitgekeerd (4). (1) Zie Cass. 28 april 2015, AR P.13.1010.N, AC 2015, nr. 278; Cass. 1 december 1997, AR S.96.0333.N, AC 1997, nr. 520. (2) Zie concl. “in essentie” van M. PIRET, toen advocaat-generaal, bij Cass. 12 juni 1996, AR P.95.0079.F, AC 1996, nr. 230, op datum in Pas. (en de verwijzingen in noten): “(...) la victime [d’un accident de travail], pour obtenir réparation intégrale de son dommage, (...) a droit à l’équivalent des rémunérations nettes qu’elle aurait reçues si l’accident n’avait pas eu lieu. Les tribunaux doivent lui allouer cet équivalent ou le surplus qui lui reste dû au-delà de la somme que lui a payée l’assureur-loi. Les tribunaux doivent en outre allouer à la victime le montant nécessaire pour compenser les impôts et cotisations sociales éventuellement dus par elle sur l’indemnité qu’ils lui accordent. (...) L’indemnité de droit commun et l’indemnité-loi sont totalement distinctes l’une de l’autre, même si elles ouvrent le même dommage. En aucun cas il ne faut tenir compte, pour le calcul de l’indemnité de droit commun, de la cotisation de sécurité sociale dont la victime est redevable sur l’indemnité-loi. Cette dernière n’a rien à voir avec la détermination de la perte de salaire pour le calcul de l’indemnité de droit commun. (...) Sans doute est-il difficile d’évaluer les charges qui grèveront l’indemnité allouée en droit commun, mais (...) à défaut de bases d’évaluation, des réserves peuvent être actées à cet égard”. (3) Zie Cass. 28 april 2015, AR P.13.1010.N, AC 2015, nr. 278; Cass. 24 april 2002, AR P.01.1623.F, AC 2002, nr. 248; Cass. 19 februari 2001, AR C.98.0119.N, AC 2001, nr. 96; Cass. 5 december 1990, AR 8184-8374, AC 1991, nr. 178; Cass. 28 april 1992, AC 1981-82, III, nr. 503. (4) Het OM concludeerde tot de verwerping van het cassatieberoep omdat het middel dat niet verduidelijkt hoe de bekritiseerde gronden de eiseres zouden grieven, naar zijn mening, niet-ontvankelijk leek. (5) Artt. 31 en 32 van het koninklijk besluit van 21 december 1971 houdende uitvoering van sommige bepalingen van de Arbeidsongevallenwet, zoals van toepassing vóór de wijziging bij koninklijk besluit van 27 september 2015.

Verzekering - Vergoeding betaald door arbeidsongevallenverzekeraar - Saldo verschuldigd door de aansprakelijke derde - Netto- of brutoloon - Fiscale en sociale lasten

- Artt. 31 en 32 KB 21 dec. 1971

- Artt. 43, eerste lid, 46, § 2, en 47, eerste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.18.0359.F 24 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190624.3 AC nr. ...

Uit de combinatie van de artikelen 48ter, eerste en tweede lid, en 29bis, eerste en tweede lid, WAM, volgt dat bij een verkeersongeval waarbij een aan spoorstaven gebonden motorrijtuig betrokken is, de arbeidsongevallenverzekeraar die de getroffene vergoed heeft gesubrogeerd wordt in de rechten die laatstgenoemde krachtens voornoemd artikel 29bis, §1, tweede lid, tegen de eigenaar van dat motorrijtuig had kunnen uitoefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 392.

Verzekering - Verkeersongeval - Vergoeding door de arbeidsongevallenverzekeraar - Subrogatoire rechtsvordering - WAM-verzekering - WAM 1989 - Betrokkenheid van een aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Eigenaar van het voertuig - NMBS

S.17.0053.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.4 AC nr. ...

De juridische gevolgen die de beslissing bedoeld bij artikel2, eerste lid, 8°, van het Handvest Sociaal Verzekerde, beoogt te hebben, beperkt zich niet tot het toekennen of weigeren van een maatschappelijke prestatie (1). (1) Zie grotendeels eensluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 298.

Verzekering - Arbeidsongevallenverzekeraar - Handvest Sociaal Verzekerde - Sociale zekerheidsinstelling - Beslissing - Eenzijdige rechtshandeling die juridische gevolgen beoogt - Draagwijdte

- Art. 2, eerste lid, 8° Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

C.15.0083.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.4 AC nr. ...

De arbeidsongevallenverzekeraar wordt slechts in de rechten van de getroffene gesubrogeerd tot beloop van de cumuleerbare bedragen die aan laatstgenoemde zijn gestort, met uitsluiting van de niet-cumuleerbare bedragen die op grond van artikel 42bis van de wet van 10 april 1971 aan het Fonds voor arbeidsongevallen zijn gestort.

Verzekering - Cumulatie van de prestaties - Niet-cumuleerbare bedragen die aan het Fonds voor arbeidsongevallen zijn gestort - Indeplaatsstelling van de arbeidsongevallenverzekeraar

- Artt. 42bis, eerste, tweede, derde en vierde lid, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

P.13.1010.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 47, eerste lid, Arbeidsongevallenwet 1971 kan de arbeidsongevallenverzekeraar tegen de aansprakelijke derde, binnen de perken van de door hem naar gemeen recht en voor diezelfde schade verschuldigde vergoeding, een rechtsvordering tot terugbetaling instellen tot beloop van de gevestigde kapitalen; deze rechtsvordering heeft betrekking op de gehele kapitalen en niet enkel op het gedeelte ervan dat overeenkomt met de waarschijnlijke winstgevende overlevingsduur van de getroffene (1). (1) Cass. 2 november 1994, AR P.93.1493.F, AC 1994, nr. 464.

Verzekering - Arbeidsongevallenverzekeraar - Aansprakelijke derde - Vordering tot terugbetaling

WEG NAAR EN VAN HET WERK (BEGRIP, BESTAAN, BEWIJS)

S.16.0081.F 15 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170515.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Weg naar en van het werk (begrip - bestaan - bewijs) - Afgelegd traject van de plaats van het werk naar de plaats waar de werknemer zijn maltijd neemt of aanschaft - Plaats waar de werknemer zijn maaltijd neemt of aanschaft

Het begrip traject afgelegd van de plaats van het werk naar de plaats waar de werknemer zijn maaltijd nuttigt of deze aanschaft en omgekeerd, dat artikel 8, § 2, 1°, van de wet van 10 april 1971 gelijkstelt met de weg naar en van het werk bepaald door artikel 8, § 1, eerste en tweede lid van dezelfde wet, sluit niet uit dat de werknemer de plaats kiest waar hij die maaltijd nuttigt of aanschaft om redenen die geen verband houden met de maaltijd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Weg naar en van het werk (begrip - bestaan - bewijs) - Afgelegd traject van de plaats van het werk naar de plaats waar de werknemer zijn maltijd neemt of aanschaft - Plaats waar de werknemer zijn maaltijd neemt of aanschaft

S.14.0026.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Weg naar en van het werk (begrip - bestaan - bewijs) - Normaal traject - Begrip - Onderbreking van de duur - Beoordeling

Het traject kan beschouwd worden als een normaal traject wanneer de onderbreking, waarvan de duur niet belangrijk is, met een wettige reden verantwoord is; het traject is niettemin niet meer normaal wanneer de onderbreking belangrijk en niet aan overmacht toe te schrijven is; de rechter mag, om het belang van de duur van de onderbreking van het traject te beoordelen, geen rekening houden met de objectieve duur van die onderbreking (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Weg naar en van het werk (begrip - bestaan - bewijs) - Normaal traject - Begrip - Onderbreking van de duur - Beoordeling

ARBEIDSOVEREENKOMST

AARD VAN DE WET. TOEPASSINGSSFEER

S.19.0091.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.4 AC nr. ...

Voor de toepassing van de Arbeidsongevallenwet zijn de leerlingen gelijkgesteld met de werknemers, de personen die hen tewerkstellen met de werkgevers en de arbeidsverhoudingen tussen de leerlingen en de personen die hen tewerkstellen met een arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Aard van de wet - toepassingssfeer - Toepassingssfeer - Arbeidsverhouding tussen de leerlingen en de personen die hen tewerkstellen - Kwalificatie

- Artt. 1er, § 1er, al. 2, 1° en 2°, et 5 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 1er, 1° Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

S.15.0119.F 30 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170130.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Aard van de wet - toepassingssfeer - Wet van 3 juli 1978 - Artikel 38, § 2, tweede lid - Dwingende bepaling - Bescherming van de werknemer - Ontslag - Opzegging - Schorsing - Verzaking - Grenzen

Krachtens artikel 38, §2, tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, houdt, bij ontslag gegeven door de werkgever vóór of tijdens de schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, de opzeggingstermijn op te lopen tijdens de schorsing; die dwingende bepaling stelt een bescherming in ten voordele van de werknemer waaraan laatstgenoemde niet kan verzaken zolang de bestaansreden ervan blijft bestaan; daaruit volgt dat de werknemer enkel kan verzaken aan de schorsing van de opzegging eens deze is ingegaan en enkel voor de reeds verstreken tijd van de opzegging (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Aard van de wet - toepassingssfeer - Wet van 3 juli 1978 - Artikel 38, § 2, tweede lid - Dwingende bepaling - Bescherming van de werknemer - Ontslag - Opzegging - Schorsing - Verzaking - Grenzen

ALGEMEEN

S.21.0080.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.4 AC nr. ...

Het loon bedoeld in artikel 2, § 1, Arbeidsovereenkomstenwet Betaalde Sportbeoefenaars is het loon dat met zekerheid gekend is bij het sluiten van de overeenkomst en omvat niet de eventuele loonbestanddelen die afhangen van een onzekere gebeurtenis (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Arbeidsovereenkomstenwet Betaalde Sportbeoefenaars - Loondrempel - Bepaling loon - Tijdstip

- Art. 39 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.15.0130.F 27 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170227.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

Aangezien het subjectief recht op de erkenning van de toepassing van de wet van 27 juni tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders dag na dag opeisbaar is, stuit de door de werknemer aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid betekende dagvaarding de verjaring voor de tien jaren die eraan voorafgaan, zoals voorgeschreven door artikel 2244 van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

De werknemer die onderworpen is aan de wet van 24 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, kan, tegenover de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, zijn recht doen gelden op de erkenning van de toepassing van die wet zodra de arbeidsovereenkomst ingaat en voor de volledige duur ervan; de vordering die dat recht bekrachtigt verjaart, bij ontstentenis van een bijzondere bepaling, overeenkomstig artikel 2262bis, §1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, door verloop van tien jaar vanaf de dag waarop de verplichting opeisbaar is (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

ALLERLEI

S.22.0021.N 2 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250602.3N.4 AC nr. ...

De forfaitaire vergoeding bepaald in artikel 23, § 2, 2° van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, is slechts van toepassing in geval van vorderingen tegen de werkgever; in alle andere gevallen is de forfaitaire vergoeding zoals bepaald in artikel 23, § 2, 1° van toepassing (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Cass. 11 mei 2020, AR S.18.0094.N, AC 2020, nr. 280.

Allerlei - Discriminatiewet - Discriminatie op grond van geslacht - Slachtoffer van discriminatie - Ongunstige of nadelige behandeling - Werkgever - Derde - Morele en materiële forfaitaire schadevergoeding - Omvang - Bepaling

- Art. 25, § 2 Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen
- Art. 23, §§ 1 en 2 Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen

P.22.0060.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.5 AC nr. ...

Het element fout van de bij artikel 5, § 3 en § 4 (1), van het decreet Waals Gewest van 19 maart 2009 (2) bepaalde misdrijven wordt afgeleid uit de niet-naleving van het wettelijke voorschrift door de beklaagde, die volgt uit het stellen van de verboden materiële gedraging, zonder dat die beklaagde zich op een rechtvaardigingsgrond kan beroepen; om het misdrijf bewezen te kunnen verklaren, dienen het openbaar ministerie en de administratieve overheid bijgevolg niet aan te tonen dat de chauffeur het voertuig zelf heeft geladen of dat laatstgenoemde over de nodige middelen beschikte om de lading te controleren; de juridische gezagsverhouding, die bestaat in de verplichting voor de werknemer om te handelen volgens de bevelen en de instructies die hem worden gegeven door de werkgever, zijn lasthebbers of zijn aangestelden met het oog op de uitvoering van de overeenkomst, zoals bepaald in artikel 17, 2°, Arbeidsovereenkomstenwet, is niet van die aard dat ze de chauffeur ontslaat van zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid in zijn hoedanigheid van misdrijfpleger. (1) Opgeheven door artikel 47 van het decreet van 4 april 2019 betreffende de administratieve geldboetes inzake verkeersveiligheid, MB 13 augustus 2019, in werking getreden op 1 juni 2022. (2) Zie Cass. 21 november 2018, AR P.18.0940.F, AC 2018, nr. 655, en verwijzing in voetnoot.

Allerlei - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Artikel 5, §§ 3 en 4 - Voertuig - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Schuldbestanddeel - Reglementair misdrijf - Bewijslast - Arbeidsovereenkomst

- Art. 17 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

- Art. 5 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

S.21.0038.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.1 AC nr. ...

Wanneer de arbeidsovereenkomst op het grondgebied van meerdere lidstaten wordt uitgevoerd, moet het begrip "plaats waar de werknemer gewoonlijk werkt" in de zin van artikel 19, punt 2, a), van de Verordening (EG) nr. 44/2001 worden uitgelegd als de plaats waar of van waaruit de werknemer feitelijk het belangrijkste deel van zijn verplichtingen jegens zijn werkgever vervult; om die plaats te bepalen, moet de rechter een aantal aanwijzingen in aanmerking nemen om zich ervan te vergewissen dat dit de plaats is waarmee het geschil de meest bijzondere band heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 320.

Allerlei - Bevoegdheid en aanleg - Uitvoering op het grondgebied van meerdere lidstaten - Band - Plaats waar de werknemer gewoonlijk werkt - Begrip - Bepaling van die plaats - Op basis van aanwijzingen

- Art. 19, punt 2 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

S.20.0025.N 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.3 AC nr. ...

Het begrip moederschap in artikel 4, § 1, van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, betekent niet het moeder zijn in het algemeen, maar heeft slechts specifiek betrekking op de periode onmiddellijk na de bevalling gedurende dewelke de biologische gesteldheid van de vrouw en de bijzondere relatie met het kind wordt beschermd; bijgevolg valt een probleem van kinderopvang niet onder moederschap in de zin van voormeld artikel 4, § 1 (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Discriminatieverbod - Slachtoffer van discriminatie - Ongunstige of nadelige behandeling - Moederschap - Begrip

- Art. 4, § 1 Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen

C.21.0160.N 31 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220331.1N.8 AC nr. ...

Het loon dat de gefailleerde ontvangt voor arbeidsprestaties die door hem worden geleverd na het faillissement, wordt uit het actief van het faillissement gesloten, ook al werd de arbeidsovereenkomst gesloten vóór het faillissement.

Allerlei - Loon voor arbeidsprestaties ontvangen na het faillissement - Arbeidsovereenkomst gesloten vóór het

faillissement - Arbeidsprestaties geleverd na het faillissement

- Art. XX.110, §§ 1 en 3, tweede lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Het recht op loon ontstaat door het verrichten van arbeid op grond van een arbeidsovereenkomst, zodat de oorzaak van het door de gefailleerde ontvangen loon bijgevolg de door de gefailleerde verrichte arbeid is (1). (1) Cass. 11 september 1995, AR S.94.0041.N, AC 1995, nr. 375

Allerlei - Recht op loon - Ontstaan - Oorzaak

- Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

Uit de wetsgeschiedenis van artikel XX.110, § 3, tweede lid, WER blijkt de doelstelling van het tweede-kansen-beleid dat de gefailleerde natuurlijke personen moet aanmoedigen om opnieuw aan het economische leven deel te nemen, zodat de opbrengsten van arbeidsprestaties geleverd na de opening van het faillissement buiten de boedel dienen te blijven.

Allerlei - Opbrengsten van arbeidsprestaties geleverd door de gefailleerde na de opening van het faillissement - Doelstelling van het tweede-kansen-beleid

S.19.0008.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.7 AC nr. ...

Artikel 119.6 Arbeidsovereenkomstenwet kan slechts worden toegepast ten aanzien van de huisarbeider die geen telewerker is in de zin van de CAO nr. 85 van 9 november 2005.

Allerlei - Huisarbeid - Telewerk - Toepassing - Huisarbeider

S.18.0094.N 11 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200511.3N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 23 en 25 Genderwet volgt dat de forfaitaire vergoeding bepaald in artikel 23, § 2, 2°, slechts van toepassing is in geval van vorderingen tegen de werkgever. In alle andere gevallen is de forfaitaire vergoeding zoals bepaald in artikel 23, § 2, 1°, Genderwet van toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Discriminatiewet - Slachtoffer van discriminatie - Ongunstige of nadelige behandeling - Werkgever - Derde - Morele en materiële forfaitaire schadevergoeding - Omvang - Bepaling

- Artt. 23 en 25 Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen

S.15.0051.N 4 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190304.3 AC nr. ...

Uit het internationaal gewoonterecht inzake immuniteit van rechtsmacht, zoals ook opgenomen in artikel 11, eerste lid en tweede lid, a, van het Verdrag van de Verenigde Naties van 2 december 2004 inzake de immuniteit van rechtsmacht en hun eigendommen volgt dat, wanneer een zaak betrekking heeft op een arbeidsovereenkomst tussen een andere staat en een natuurlijke persoon en die andere staat zich beroept op de immuniteit van rechtsmacht, deze staat geen beroep kan doen op die immuniteit, tenzij aan een aantal criteria is voldaan waaronder de aanstelling voor het vervullen van bepaalde functies "in de uitoefening van bevoegdheden van de overheid", hetzij de "acta iure imperii".

Allerlei - Geschil - Immuniteit van de Staten - Immuniteit van rechtsmacht - Draagwijdte - Uitoefening van bevoegheden van de overheid - Criteria

S.16.0016.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Beroepsinlevingsovereenkomst - Definities - Voorwerpen - Onderscheid

Uit de artikelen 104 van de programmawet van 2 augustus 2002 en 2 en 3 van de Arbeidsovereenkomstenwet blijkt dat de beroepsinlevingsovereenkomst verschilt van de arbeidsovereenkomst doordat ze de opleiding en niet de prestatie van loonarbeid tot voorwerp heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 700.

Allerlei - Beroepsinlevingsovereenkomst - Definities - Voorwerpen - Onderscheid

S.15.0134.F 27 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170227.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Huisarbeid - Kosten - Betaling - Vergoeding - Terugbetaling - Bewijs - Bewijslast

De vergoeding van de kosten die verbonden zijn aan de huisarbeid, geregeld door de artikelen 119.3, 1°, 119.4, §2, 4°, en 119.6, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, is verschuldigd aan de werknemers die, zoals artikel 119.1, §1 bepaalt, tegen loon arbeid verrichten onder het gezag van een werkgever, in hun woonplaats of op elke andere door hen gekozen plaats; die bepalingen ontslaan de werknemer die de terugbetaling van zijn kosten vraagt niet van de verplichting de uitvoering van de door hem aangehaalde huisarbeid te bewijzen; de werkgever moet daarentegen bewijzen dat de werknemer zijn huisarbeid niet had uitgevoerd wanneer hij dat feit aanvoert tot staving van zijn vordering om hem te veroordelen tot de terugbetaling van de voor dat tijdvak betaalde vergoeding (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Allerlei - Huisarbeid - Kosten - Betaling - Vergoeding - Terugbetaling - Bewijs - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 119.1, §1, 119.3, 1°, 119.4, §2, 4°, en 119.6 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.15.0052.F 29 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160229.4 AC nr. ...

In tegenstelling tot artikel 11bis, van de wet van 3 juli 1978, waarnaar de bepalingen van de programmawet van 22 december 1989 verwijzen, betreffen die bepalingen niet de overeenkomst gesloten tussen de werkgever en de deeltijdse werknemer; zij strekken tot een beter toezicht op de deeltijdse arbeid om clandestiene arbeid te voorkomen en te beteugelen; het vermoeden van artikel 171, tweede lid, werd ingevoerd ten voordele van de bevoegde instellingen en bevoegde beambten; noch uit de tekst, noch uit de parlementaire voorbereiding van artikel 45, van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen, tot wijziging van artikel 171, tweede lid, van de programmawet van 22 december 1989, kan worden afgeleid dat de wetgever een andere bedoeling had dan het vermoeden van artikel 171, tweede lid, niet langer onweerlegbaar te maken, zoals bepaald bij artikel 112, wet 20 juli 1991 (1) (2). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ... (2) Artikel 171, tweede lid, van de wet van 22 december 1989, zoals van toepassing op het geschil na de wijziging ervan bij artikel 45 van de wet van 26 juli 1996.

Allerlei - Deeltijdse arbeid - Openbaarmaking - Sociale inspectie - Toezicht - Sanctie - Vermoeden van voltijdse arbeid - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Deeltijdse arbeid - Openbaarmaking - Sociale inspectie - Toezicht - Sanctie - Vermoeden van voltijdse arbeid - Draagwijdte

S.12.0119.N 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.1 AC nr. ...

Wanneer het slachtoffer van een bewezen discriminatie in het kader van de arbeidsbetrekkingen of van de aanvullende regelingen voor sociale zekerheid een forfaitair bedrag vordert ten titel van morele en materiële schadevergoeding en de werkgever aantoont dat de betwiste ongunstige of nadelige behandeling ook op niet discriminerende gronden getroffen zou zijn, het slachtoffer recht heeft op een schadevergoeding gelijk aan drie maanden bruto beloning; in zoverre het onderdeel schending aanvoert van artikel 18, § 2, Discriminatiewet, gaat het uit van een onjuiste rechtsopvatting dat wanneer is aangetoond dat de betwiste ongunstige of nadelige behandeling ook op niet discriminerende gronden zou getroffen zijn, de materiële schade die uit de discriminatie voortvloeit via de toepassing van de in artikel 15 bepaalde nietigheid sanctie kan hersteld worden en faalt het aldus naar recht.

Allerlei - Discriminatiewet - Slachtoffer van een discriminatie - Ongunstige of nadelige behandeling ook op niet

discriminerende gronden getroffen - Morele en materiële forfaitaire schadevergoeding - Omvang - Bepaling

- Artt. 15 en 18, §§ 1 en 2 Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen en discriminatie

BEGRIP. BESTAANSVEREISTEN. VORM

S.21.0002.N 8 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211108.3N.7 AC nr. ...

Om vast te stellen dat een natuurlijke persoon, lasthebber van een rechtspersoon, de werkgever is van een ander persoon, is niet vereist dat het arrest ook uitdrukkelijk vaststelt dat een formele tewerkstelling van diezelfde arbeidskracht door de rechtspersoon niet met de realiteit overeenstemt en dus geveinsd is; de rechter moet enkel vaststellen dat er in werkelijkheid een arbeidsovereenkomst bestaat tussen die natuurlijke persoon en de bedoelde werknemer.

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Algemeen - Rechtspersoon - Veinzing - Natuurlijke persoon - Werkgever - Toepassing

- Artt. 2 en 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Algemeen - Rechtspersoon - Veinzing - Natuurlijke persoon - Werkgever - Toepassing

- Artt. 2 en 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.19.0008.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.7 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat tussen een werkgever en een werknemer geen schriftelijke overeenkomst is gesloten overeenkomstig artikel 6, § 1, CAO nr. 85, sluit niet uit dat de arbeidsrelatie tussen die werkgever en werknemer onder het voormelde toepassingsgebied van de CAO nr. 85 valt (1). (1) Zie concl. OM.

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Algemeen - Huisarbeid - Telewerk - Schriftelijke overeenkomst - Niet-bestaand

- Artt. 2, eerste en tweede lid, 3, 4, eerste lid, en 6, §§ 1 en 3 CAO nr. 85 van 9 november 2005, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende het telewerk
- Artt. 119.1, § 2, 119.4, § 2, 4°, en 119.6 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.18.0063.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.7 AC nr. ...

Loon is de compensatie voor de verrichte arbeid in uitvoering van een arbeidsovereenkomst; de verplichting van de werkgever om het loon te betalen vormt geen afzonderlijk element van het begrip loon; ze is een noodzakelijk gevolg van de uitvoering van een werk krachtens een arbeidsovereenkomst; het is niet verenigbaar met de aard van de arbeidsovereenkomst en het begrip loon te oordelen dat de werkgever niet verplicht is de compensatie van de arbeid verricht in uitvoering van een arbeidsovereenkomst te betalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 301.

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Begrip en bestaansvereisten - Loon

- Art. 23 Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 14 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

P.18.0150.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.4 AC nr. ...

Uit de wetsbepaling van artikel 31, §1, eerste tot vierde lid, Uitzendarbeidswet 1987, volgt dat indien er geen geschreven overeenkomst bestaat tussen een werkgever en een derde aan wie de eerstgenoemde werknemers ter beschikking stelt, of indien in die overeenkomst niet gedetailleerd is bepaald welke instructies precies door de derde kunnen worden gegeven aan die werknemers, of dat dit instructierecht van de derde het werkgeversgezag van de werkgever op enige wijze uitholt dan wel dat de feitelijke uitvoering van deze overeenkomst tussen de derde en de werkgever niet volledig overeenstemt met de uitdrukkelijke bepalingen van voormelde geschreven overeenkomst, eender welke instructie andere dan deze bedoeld tot het naleven door deze derde van de verplichtingen die op hem rusten inzake het welzijn op het werk, de uitoefening uitmaakt van enig gedeelte van het werkgeversgezag door de derde.

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Begrip en bestaansvereisten - Uitzendarbeidswet - Gezagsuitoefening - Draagwijdte

S.14.0098.F 28 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161128.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Allerlei - Onderwijs - Gesubsidieerd vrij onderwijs - Gesubsidieerd personeel - Werkverhouding - Aard - Arbeidsovereenkomst

De werkverhouding tussen een gesubsidieerd personeelslid van het gesubsidieerd vrij onderwijs en de inrichtende macht wordt geregeld door een arbeidsovereenkomst; de bepalingen van het decreet van 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs beperken de contractuele vrijheid van de partijen bij die overeenkomst zonder de aard ervan aan te tasten; ze zijn toepasselijk krachtens een arbeidsovereenkomst en de rechten die ze aan de personeelsleden toekennen ontstaan krachtens voormelde overeenkomst, ook als ze vervallen na de beëindiging ervan ten aanzien van andere inrichtende machten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Allerlei - Onderwijs - Gesubsidieerd vrij onderwijs - Gesubsidieerd personeel - Werkverhouding - Aard - Arbeidsovereenkomst

- Artt. 8, 40, 42, 43 en 46 Decr.Fr.Gem. 1 feb. 1993

S.14.0074.N 10 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161010.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Begrip en bestaansvereisten - Gezag - Tuchtrechtelijk sanctierecht

Het aan een arbeidsovereenkomst inherent werkgeversgezag is de grondslag van het tuchtrechtelijk sanctierecht dat een werkgever toekomt; de vaststelling dat een van de partijen in een arbeidsrelatie over het recht beschikt om tuchtsancties op te leggen aan de andere partij, sluit de mogelijkheid van een zelfstandige samenwerking uit, tenzij dit sanctierecht inherent is aan de uitoefening van het beroep en door of krachtens een wet is opgelegd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Begrip en bestaansvereisten - Gezag - Tuchtrechtelijk sanctierecht

- Art. 6, § 1, 6° Wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen
- Art. 333, § 1, vierde deelstreepje Programmawet (I) 27 december 2006

S.14.0023.N 13 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150413.1 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 119.4, §1 en §2, 4°, 119.5 en 119.6 Arbeidsovereenkomstenwet volgt dat indien er geen geschrift is, de huisarbeider op elk ogenblik aan de arbeidsovereenkomst een einde kan stellen zonder naleving van een opzeggingstermijn of -vergoeding en de werkgever bovendien het forfaitair bedrag bedoeld in artikel 119.6 verschuldigd is.

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Vorm - Huisarbeid - Vergoeding van de kosten verbonden aan de huisarbeid - Geen geschrift

S.14.0001.N 26 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150126.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 2 en 3 van de Arbeidsovereenkomstenwet Betaalde Sportbeoefenaars volgt dat, ongeacht de bewoordingen of de betiteling van de overeenkomst, de tussen een werkgever en een betaalde sportbeoefenaar gesloten overeenkomst wordt vermoed een arbeidsovereenkomst te zijn, die daarenboven ressorteert onder het bediendenstatuut, zonder dat een arbeidsrechtelijk gezag moet worden aangetoond.

Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Begrip en bestaansvereisten - Betaalde sportbeoefenaars - Vermoeden - Draagwijdte

EINDE

S.21.0036.N 5 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250505.3N.8 AC nr. ...

De betaling van de bij artikel 65, § 2, vijfde lid, 4°, Arbeidsovereenkomstenwet bedoelde forfaitaire compensatoire vergoeding vergoedt niet de uitoefening van een bezigheid, maar integendeel compenseert de verplichting om zich ervan te onthouden een bepaalde bezigheid uit te oefenen; hieruit volgt, enerzijds, dat ongeacht de grondslag waarop deze forfaitaire compensatoire vergoeding fiscaal wordt belast, zij niet van een uitoefening van een door artikel 64, § 1, eerste lid, Algemeen Reglement Werknemerspensioenen bedoelde bezigheid doet blijken en, anderzijds, dat die vergoeding van een andere aard is dan een opzeggingsvergoeding, afscheidsvergoeding of een ontslagvergoeding of elk als zodanig geldend voordeel zoals bedoeld in artikel 64, § 1, derde lid, Algemeen Reglement Werknemerspensioenen (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Allerlei - Niet-concurrentiebeding - Vergoeding - Aard

- Art. 64, § 1, derde lid KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

- Art. 65, § 2, vijfde lid, 4° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.21.0016.F 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.6 AC nr. ...

Het recht van de werknemer om na afloop van het ouderschapsverlof terug te keren in dezelfde functie of, indien dat niet mogelijk is, in een gelijkwaardige of vergelijkbare functie die in overeenstemming is met zijn of haar arbeidsovereenkomst. doet geen afbreuk aan de mogelijkheid, voor de werkgever, om de arbeidsbetrekking eenzijdig te beëindigen om een dringende of afdoende reden, die door de rechter wordt erkend als een reden waarvan de aard en de oorsprong geen verband houden met de schorsing van de arbeidsovereenkomst of de vermindering van de arbeidsprestaties wegens uitoefening van het recht op ouderschapsverlof (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Allerlei - Ouderschapsverlof - Ontslag na afloop van het ouderschapsverlof - Voorwaarden

- Art. 101 Herstelwet 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen

- Art. 15 Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking)

- Art. 14.1 Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking)

- Clausule 5.4 Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (herzien) van 18 juni 2009, overeenkomstig Richtlijn 2010/18/EU van de Raad van 8 maart 2010

- Clausule 5.1 Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (herzien) van 18 juni 2009, overeenkomstig Richtlijn 2010/18/EU van de Raad van 8 maart 2010

- Art. 15, § 1 Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 64 van 29 april 1997, tot instelling van een recht op ouderschapsverlof.

- Art. 14, § 1 Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 64 van 29 april 1997, tot instelling van een recht op ouderschapsverlof.

S.22.0038.F 15 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230515.3F.1 AC nr. ...

De ontslagbescherming, ingevoerd door de artikelen 26 en 28 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 21 september 2015, gesloten in het paritair comité nr. 311 voor de grote kleinhandelszaken, strekt zich niet uit tot de plaatsvervangende afgevaardigde zolang hij geen effectieve afgevaardigde vervangt (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Allerlei - Ontslagbescherming - Vakbondsafvaardiging - Sector van de grote kleinhandelszaken - Plaatsvervangende afgevaardigde

- Artt. 6, 26 en 28 Collectieve arbeidsovereenkomst van 21 september 2015 tot wijziging van de gecoördineerde statuten van het waarborg- en sociaal fonds der textielnijverheid

S.20.0100.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.1 AC nr. ...

Hoewel ze voor de toepassing van de Sluitingswet 2002 geen verbrekingsvergoeding uitmaakt zoals omschreven door artikel 2, 4°, van die wet, vormt de vergoeding wegens willekeurig ontslag bedoeld in artikel 63 Arbeidsovereenkomstenwet die bijdraagt tot de bescherming tegen ontslag van werklieden die voor onbepaalde tijd zijn aangeworven, een opzeggingsvergoeding die uit de beëindiging van de arbeidsovereenkomst voortvloeit, in de zin van artikel 24, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 23 maart 2007 (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 817. (2) Art. 63 Arbeidsovereenkomstenwet,voor zijn wijziging door de Wet 26 december 2013.

Einde - Willekeurig ontslag - Recht op vergoeding - Aard - Verplichting van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers

- Art. 24, eerste lid KB 23 maart 2007 tot uitvoering van de wet van 26 juni 2002 betreffende de sluiting van de ondernemingen
- Art. 35, § 1 Wet 26 juni 2002 betreffende de sluiting van ondernemingen
- Art. 63 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.20.0019.N 20 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.12 AC nr. ...

De werknemer die aanvoert dat hij kennelijk onredelijk werd ontslagen en op die grond de toekenning van een schadevergoeding in het kader van artikel 9, § 2, CAO nr. 109 betreffende de motivering van het ontslag vordert, stelt geen vordering in wegens inbreuk op CAO nr. 109, maar vraagt slechts toepassing te maken van die collectieve arbeidsovereenkomst, zodat de betreffende vordering niet gegrond is op artikel 189 Sociaal Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Allerlei - Kennelijk onredelijk ontslag - Schadevergoeding - Rechtsgrond

- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag
- Art. 189 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Einde - Allerlei - Kennelijk onredelijk ontslag - Schadevergoeding - Rechtsgrond

- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag
- Art. 189 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Uit de bepalingen van CAO nr. 109 betreffende de motivering van het ontslag volgt dat die CAO als dusdanig geen verbod van kennelijk onredelijk ontslag inhoudt en dat de werkgever zich niet eerder schuldig maakt aan het niet of niet volledig betalen van de in de CAO nr. 109 bedoelde schadevergoeding wegens kennelijk onredelijk ontslag dan nadat de rechter op vordering van de ontslagen werknemer heeft geoordeeld dat het ontslag kennelijk onredelijk is en aan de werknemer op die grond een gepaste schadevergoeding heeft toegekend die overeenstemt met minimaal 3 en maximaal 17 weken loon (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Allerlei - Kennelijk onredelijk ontslag - Verbod - Miskenning

- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag

Einde - Allerlei - Kennelijk onredelijk ontslag - Verbod - Miskenning

- Artt. 1, tweede lid, 8 en 9 CAO nr. 109 van 12 februari 2014, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de motivering van het ontslag

S.20.0022.N 12 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.3 AC nr. ...

De arbeidsovereenkomst kan na 31 december 2013 nog met toepassing van een op die datum lopend beding bedoeld in artikel 60 Arbeidsovereenkomstenwet worden beëindigd met de in dat beding bepaalde verkorte opzeggingstermijn, indien de opzegging wordt gegeven vooraleer de werknemer zes maanden ononderbroken in dienst is van de onderneming; indien de werknemer evenwel wordt ontslagen nadat hij zes maanden ononderbroken in dienst is van de onderneming, geldt, voor de berekening van het bij artikel 68 van de wet van 26 december 2013 betreffende de invoering van een eenheidsstatuut tussen arbeiders en bedienden inzake de opzeggingstermijnen en de carenzdag en begeleidende maatregelen bedoelde eerste deel van de opzeggingstermijn, de bij voormeld artikel 59, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet bepaalde opzeggingstermijn en niet de overeenkomstig artikel 60 Arbeidsovereenkomstenwet bedongen verkorte opzeggingstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Opzegging - Eénheidsstatuut - Overgangsbepalingen

- Artt. 67, 68, eerste en tweede lid, en 72 Wet 26 december 2013 betreffende de invoering van een eenheidsstatuut tussen arbeiders en bedienden inzake de opzeggingstermijnen en de carenzdag en begeleidende maatregelen

- Artt. 59, tweede lid, en 60 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.20.0050.N 12 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.6 AC nr. ...

In geval van een ontslag om dringende redenen dat niet door de arbeidsrechtbank of het arbeidshof is aanvaard, is de in artikel 10 van de wet van 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs bedoelde vergoeding verschuldigd indien de rechter vaststelt, ofwel, dat de redenen die de werkgever aanvoert voor het ontslag niet vreemd zijn aan de onafhankelijkheid van de preventieadviseur ofwel, indien als reden voor het ontslag de onbekwaamheid wordt aangevoerd van de preventieadviseur om zijn taken als preventieadviseur uit te oefenen, de werkgever die onbekwaamheid niet bewijst (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Preventieadviseur - Beschermingsvergoeding

- Artt. 3, 4, 10, eerste lid en 11 Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

S.18.0006.N 15 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200615.3N.2 AC nr. ...

De forfaitaire opzeggingsvergoeding bedoeld in artikel 39, § 1, Arbeidsovereenkomstenwet is slechts verschuldigd bij onregelmatige beëindiging van de arbeidsovereenkomst; zij is niet verschuldigd bij regelmatige opzegging van de arbeidsovereenkomst.

Einde - Opzeggingsvergoeding - Ontstaan van het recht - Aard

S.19.0075.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.11 AC nr. ...

De eenzijdige beëindiging van de arbeidsovereenkomst die voor onbepaalde tijd is gesloten, zoals bepaald in artikel 37 Arbeidsovereenkomstenwet, heeft het onmiddellijke tenietgaan van die overeenkomst tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 265.

Einde - Algemeen - Overeenkomst van onbepaalde duur - Eenzijdige beëindiging - Uitwerking

S.18.0025.N 27 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190527.5 AC nr. ...

Ter beoordeling van de tijdigheid van het om een dringende reden gegeven ontslag, gaat de rechter in dergelijk geval na of het verweten feit nog bleef voortduren tot drie werkdagen voor het ontslag; wanneer de rechter oordeelt dat de door de werkgever aangevoerde voortdurende tekortkomingen van de werknemer een dringende reden vormen, is het ontslag op staande voet, gegeven binnen drie werkdagen na het ophouden van de in aanmerking genomen tekortkomingen, regelmatig, ook al had de werkgever, naar het oordeel van de rechter, die tekortkomingen reeds tevoren als dringende reden kunnen aanvoeren (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Voortdurende tekortkoming - Ogenblik vanaf hetwelk ontslag wordt gegeven

- Art. 35, eerste, tweede en derde lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Wanneer het feit dat de beëindiging van de arbeidsovereenkomst wegens dringende reden zou rechtvaardigen, bestaat in een voortdurende tekortkoming, bepaalt de werkgever het tijdstip vanaf wanneer die tekortkoming elke professionele samenwerking onmiddellijk en definitief onmogelijk maakt (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Voortdurende tekortkoming - Tijdstip

- Art. 35, eerste, tweede en derde lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.17.0089.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.5 AC nr. ...

Het arrest dat overweegt dat het onbelangrijk is te weten of de werknemer de werkgever toegang tot zijn e-mails heeft verleend, aangezien het e-mails betreft die geen verband houden met zijn persoonlijke levenssfeer zodat de kennisname ervan bijgevolg geen inbreuk kan zijn op artikel 124 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, schendt die wetsbepaling die geen onderscheid maakt tussen private en professionele e-mails (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 299.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Bewijs - E-mails van de werkenemer - Bescherming - Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie - Toestemming van de werknemer - Niet-naleving - Professionele of private e-mails - Geen onderscheid

- Art. 124 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

S.17.0090.N 13 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190513.1 AC nr. ...

Indien de rechter rekening moet houden met alle feiten en omstandigheden die in de in artikel 4, § 1, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bedoelde brief worden aangehaald en dus ook met de in deze brief als verduidelijking of verzwarende omstandigheid aangehaalde vroegere feiten, staan artikel 4, §2, tweede lis, §3, §4 en artikel 7 Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden evenwel eraan in de weg dat de rechter bij de beoordeling van het feit dat het ontslag zonder opzegging rechtvaardigt, feiten en omstandigheden in aanmerking zou nemen die in de in artikel 4, § 1, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bedoelde brief niet werden vermeld, zoals vroegere feiten die als verduidelijking of verzwarende omstandigheid zouden kunnen gelden (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Beschermde werknemer - Aangevoerd feit - Beoordeling - Aan het ontslag voorafgaand feit - Voorwaarde

S.17.0085.F 6 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190506.2 AC nr. ...

Artikel 39, § 1, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten voert een regel in voor de berekening van het loon en van de voordelen waarop de werknemer recht heeft op het ogenblik van het ontslag, wanneer die voordelen en dat loon veranderlijk zijn; die regel heeft niet tot gevolg dat elk veranderlijk voordeel of loon dat werd betaald in de twaalf maanden voorafgaand aan het ontslag, een op het ogenblik van het ontslag lopend loon of voordeel vormt; wanneer er voor een voorgaand jaar een bonus werd toegekend en een beding van de arbeidsovereenkomst bepaalt dat een dergelijke toekenning geen recht op een bonus voor de daaropvolgende jaren doet ontstaan, kan de rechter, naargelang de omstandigheden, oordelen dat de werknemer geen recht had op een bonus op het ogenblik van het ontslag, ook al heeft de werkgever zijn beslissing om voor het lopende jaar geen bonus toe te kennen niet vóór het ontslag ter kennis gebracht.

Einde - Opzeggingsvergoeding - Opzeggingsvergoeding - Berekeningsgrondslag - Veranderlijk loon of veranderlijke voordelen - Bonus - Inaanmerkingneming

- Art. 39, § 1, eerste, tweede en derde lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.15.0096.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.4 AC nr. ...

De door artikel 28, § 2, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving gebruikte bewoordingen verhinderen niet dat in geval van gerechtelijke ontbinding van de arbeidsovereenkomst van een vast benoemd personeelslid van het vrij gesubsidieerd onderwijs op vordering van dat personeelslid in het nadeel van de inrichtende macht, uitgesproken op grond van een ernstige contractuele wanprestatie van de inrichtende macht van die aard dat dit personeelslid op grond van die feiten terecht de onregelmatige beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de inrichtende macht had kunnen vaststellen, die rechterlijke uitspraak kan worden aangezien als een vonnis of arrest dat de beëindiging door de inrichtende macht van de opdracht van een door haar vast benoemd personeelslid strijdig acht met het Decreet Rechtspositie Personeelsleden Gesubsidieerd Onderwijs, zoals bedoeld in artikel 28, § 2, van de wet van 29 mei 1959, en dat dit personeelslid als een ten onrechte ontslagen personeelslid kan worden aangezien in de zin van die wetsbepaling.

Einde - Algemeen - Onderwijs - Vrij gesubsidieerd onderwijs - Arbeidsovereenkomst - Gerechtelijke ontbinding - Vordering - Personeelslid - Ernstige contractuele wanprestatie - Onregelmatige beëindiging

S.17.0043.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.5 AC nr. ...

Artikel 78 Arbeidsovereenkomstenwet sluit niet uit dat de vergoedingen die worden uitbetaald wegens een ziekte die leidt tot een beperking die onder het rechtsbegrip "handicap" valt, worden in mindering gebracht van de vergoeding wegens de beëindiging van de arbeidsovereenkomst na arbeidsongeschiktheid wegens ziekte gedurende meer dan zes maanden (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Algemeen - Arbeidsongeschiktheid - Meer dan zes maanden - Vergoeding - Ziekte - Begrip

S.17.0013.F 28 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190128.3 AC nr. ...

De werknemer die is aangenomen voor onbepaalde tijd behoudt de hoedanigheid van werknemer van de werkgever zolang de arbeidsovereenkomst wordt voortgezet, na de kennisgeving van het ontslag tot aan het einde van de opzegging; het middel dat volledig berust op de opvatting dat de werknemer die hoedanigheid verliest vanaf de kennisgeving van het ontslag, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 53.

Einde - Opzegging - Onbepaalde tijd - Ontslag - Kennisgeving - Opzegging - Tijdstip van het verlies van de hoedanigheid van werknemer van de werkgever

S.13.0034.N 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.3 AC nr. 693

Het recht op de in artikel 10 van de wet van 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs, bepaalde vergoeding ontstaat zodra de werkgever overgaat tot de beëindiging van de overeenkomst zonder de in deze wet voorgeschreven procedures na te leven; dit recht dat ertoe strekt het in het gedrang brengen van de onafhankelijkheid van de preventieadviseur te voorkomen en sanctioneren, gaat niet teniet doordat, nadat de werkgever tot het ontslag van de preventieadviseur is overgegaan, aan de arbeidsovereenkomst een einde komt ingevolge een door de werknemer in toepassing van artikel 84 Arbeidsovereenkomstenwet gegeven tegenopzegging; het arrest dat anders oordeelt, verantwoordt zijn beslissing dat de eiser geen recht heeft op de bijzondere ontslagvergoeding niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Algemeen - Preventieadviseur - Beschermingsvergoeding - Tegenopzegging door werknemer

Wanneer de bediende met toepassing van artikel 84 Arbeidsovereenkomstenwet een einde aan de arbeidsovereenkomst maakt met een verkorte opzeggingstermijn, wordt de termijn van de door de werkgever gegeven opzegging niet verkort, maar eindigt de overeenkomst als gevolg van de door de bediende gegeven opzegging bij het verstrijken van de door hem in acht genomen opzeggingstermijn; aangezien het recht op de door de werkgever gegeven opzegging hierdoor uitdooft, gaat bijgevolg ook het recht op de aanvullende opzeggingsvergoeding erdoor teniet (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 39 Arbeidsovereenkomstenwet voor de wijziging ervan door de wet van 26 december 2013, B.S. 31 december 2013.

Einde - Opzegging - Opzeggingsvergoeding - Tegenopzegging door werknemer

Wanneer een werknemer die door een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur gebonden is, ontslagen wordt met een ontoereikende opzeggingstermijn, ontstaat te zijnen voordele, overeenkomstig artikel 39, §1, Arbeidsovereenkomstenwet, een recht op een aanvullende opzeggingsvergoeding vanaf de kennisgeving van het ontslag, hoewel de arbeidsovereenkomst blijft voortbestaan totdat de in acht genomen opzeggingstermijn verstrijkt; dit recht dat ertoe strekt de werknemer in staat te stellen in zijn levensonderhoud en dat van zijn gezin te voorzien in de bijkomende periode die nodig wordt geacht om spoedig een gelijkwaardige en passende dienstbetrekking te vinden, heeft geen bestaansreden meer indien de arbeidsovereenkomst niet meer eindigt ten gevolge van de opzegging gegeven met een ontoereikende opzeggingstermijn, maar wel ten gevolge van een latere beëindiging waardoor het recht op de opzegging zelf uitdooft; het onderdeel dat ervan uitgaat dat het recht op de aanvullende opzeggingsvergoeding alleen tenietgaat indien de arbeidsovereenkomst gedurende de in acht genomen te korte opzeggingstermijn wordt beëindigd door een fout van de werknemer, berust op een onjuiste rechtsopvatting en faalt mitsdien naar recht (1)(2)(3). (1) Zie concl. OM. (2) Vergelijk Cass. 5 januari 2009, AR S.08.0013.F, AC 2009, nr. 3. (3) Artikel 39 Arbeidsovereenkomstenwet voor de wijziging ervan door de wet van 26 december 2013, B.S. 31 december 2013.

Einde - Opzeggingsvergoeding - Ontstaan van het recht - Tijdstip

Einde - Opzeggingsvergoeding - Tenietgaan van het recht - Tijdstip

S.18.0010.F 15 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181015.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 63, eerste lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten wordt onder willekeurige afdanking, voor de toepassing van dit artikel, verstaan het ontslag van een werkman die is aangeworven voor een onbepaalde tijd, om redenen die geen verband houden met de geschiktheid of het gedrag van de werkman of die niet berusten op de noodwendigheden inzake de werking van de onderneming, de instelling of de dienst; het staat weliswaar aan de rechter te oordelen of de reden voor het ontslag niet kennelijk onredelijk is maar het Hof gaat na of die beoordeling het wettelijk begrip ?willekeurig ontslag' niet miskent; het arrest schendt artikel 63, eerste lid, van de wet van 3 juli 1978 wanneer het de beoordeling van het kennelijk niet redelijk karakter van de reden voor het ontslag afhankelijk stelt van de voorwaarde dat het gedrag van de werkman, dat die reden kan vormen, fout moet zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 553.

Einde - Willekeurig ontslag - Onredelijk karakter - Beoordeling - Gedrag van de werkman - Foutief karakter

S.18.0015.F 15 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181015.4 AC nr. ...

Het bestreden arrest dat uit al die vermeldingen afleidt dat het bewijs "van de aangevoerde economische redenen" niet "voldoende" geleverd is, past het artikel 63 van de wet van 3 juli 1978 juist toe (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 554.

Einde - Willekeurig ontslag - Rechtvaardiging - Noodwendigheden inzake de werking van de onderneming - Economische redenen - Beoordeling - Bewijslast

- Art. 63, tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Wanneer het bestreden arrest, met de redenen die het middel overneemt en bekritiseert, de personeelsbewegingen binnen de onderneming onderzoekt, laat het zich niet in met de wenselijkheid van de door die onderneming genomen maatregelen maar gaat het na of laatstgenoemde aantoont, zoals haar is opgedragen, dat het ontslag van de verweerder verband houdt met de noodwendigheden inzake de werking van de onderneming (1). (1) In de versie van toepassing vóór de inwerkingtreding van de Collectieve Arbeidsovereenkomst nr. 109.

Einde - Willekeurig ontslag - Rechtvaardiging - Noodwendigheden inzake de werking van de onderneming - Economische redenen - Bevoegdheid van de rechter - Beoordeling

- Art. 63, eerste en tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.14.0006.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.3 AC nr. 531

Het begrip "dezelfde werkgever" in de zin van het hier nog toepasselijke artikel 82, §2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet, ziet op de economische exploitatie-eenheid die de onderneming vormt, ongeacht de wijzigingen van haar bestuur of rechtskarakter (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 82, §2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet voor de opheffing ervan door de wet van 26 december 2013.

Einde - Opzegging - Termijn - Zelfde werkgever

S.14.0044.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.4 AC nr. 532

Artikel 2, §1, tweede lid, 2°, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden dat bepaalt dat elke beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de werknemer wegens feiten die een reden uitmaken die ten laste van de werkgever kan gelegd worden, voor de toepassing van dit artikel als ontslag geldt, heeft niet uitsluitend betrekking op een door de werknemer in toepassing van artikel 35 Arbeidsovereenkomstenwet gegeven ontslag wegens feiten die een dringende reden uitmaken in hoofde van de werkgever; die wetsbepaling ziet ook op de gerechtelijke ontbinding van de overeenkomst op verzoek van een personeelsafgevaardigde, uitgesproken op grond van een ernstige contractuele wanprestatie van de werkgever van die aard dat de personeelsafgevaardigde op grond van die feiten terecht de onregelmatige beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de werkgever zoals bedoeld in artikel 2, §1, eerste lid, 1°, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden had kunnen vaststellen.

Einde - Algemeen - Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden - Gerechtelijke ontbinding - Vordering - Werknemer - Ernstige contractuele wanprestatie - Impliciet ontslag - Toepassing

Zoals ook blijkt uit de wetsgeschiedenis, volgt uit het geheel van de bepalingen van het artikel 2, §1, eerste en tweede lid en §6, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden die de bescherming van de personeelsafgevaardigden beogen, dat de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden wel de gerechtelijke ontbinding op verzoek van de werkgever uitsluit als wijze waarop de arbeidsovereenkomst van een personeelsafgevaardigde of kandidaat-personeelsafgevaardigde kan worden beëindigd, maar dat deze wet niet verhindert dat de gerechtelijke ontbinding van zijn arbeidsovereenkomst kan worden uitgesproken op verzoek van de personeelsafgevaardigde of kandidaat-personeelsafgevaardigde zelf.

Einde - Algemeen - Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden - Gerechtelijke ontbinding - Vordering - Werkgever - Werknemer - Onderscheid

C.17.0568.F 23 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180423.1 AC nr. ...

Aangezien de arbeidsovereenkomst tussen de handelsagent en zijn werknemer en de overeenkomst tussen die handelsagent en zijn principaal verschillende overeenkomsten zijn, heeft de omstandigheid dat de aan de agent verweten feiten die door een van zijn werknemers werden begaan en die het ontslag om dringende reden van die werknemer tot gevolg hadden, niet noodzakelijkerwijs tot gevolg dat die feiten een ernstige tekortkoming vormen die de beëindiging zonder opzegging van de agentuurovereenkomst rechtvaardigen.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Handelsagentuurovereenkomst - Onderscheid

S.16.0040.N 16 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180416.2 AC nr. ...

Het feit dat het ontslag zonder opzegging rechtvaardigt is de tekortkoming met in achtneming van alle omstandigheden die daarvan een dringende reden kunnen maken; de rechter moet rekening houden met de omstandigheden die in de ontslagbrief zijn aangevoerd om de erin opgegeven reden toe te lichten; vroegere feiten kunnen een verduidelijking vormen van de grief die als dringende reden wordt aangevoerd; voor het in aanmerking nemen van de aangevoerde omstandigheden is niet vereist dat de als dringende reden ingeroepen feiten op zichzelf reeds een ernstige tekortkoming uitmaken die elke verdere professionele samenwerking onmogelijk maakt, wanneer juist wordt aangevoerd dat die feiten slechts een dringende reden tot onmiddellijk ontslag uitmaken door ze te beschouwen in het licht van de voorheen voorgevallen feiten die als verzwarende omstandigheid zijn aangevoerd.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Aangevoerd feit en aan het ontslag voorafgaand ingeroepen feit

- Artt. 35 en 39 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.16.0075.F 19 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180319.3 AC nr. ...

Luidens artikel 105 Arbeidsovereenkomstenwet schept het concurrentiebeding ten gunste van de handelsvertegenwoordiger een vermoeden dat hij een cliënteel heeft aangebracht; de omstandigheid dat een dergelijk beding niet voldoet aan de wettelijke voorwaarden inzake de geldigheid betreffende de looptijd en de verboden activiteiten, heeft geen invloed op dat vermoeden van aanbreng van cliënteel.

Einde - Uitwinningsvergoeding - Handelsvertegenwoordiger - Concurrentiebeding - Vermoeden van aanbreng van cliënteel

- Art. 105 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.16.0027.F 5 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180305.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Einde - Allerlei - Gesubsidieerd vrij onderwijs - Ontslag - Onregelmatigheid - Vorderingen tot uitvoering van verplichtingen die voortspruiten uit de overeenkomst - Subsidies-lonen - Verjaring - Termijn

Krachtens artikel 8 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs, verjaren de rechtsvorderingen die uit de overeenkomst ontstaan, één jaar na het eindigen van deze overeenkomst of vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na het eindigen van de overeenkomst mag overschrijden; die bepaling is van toepassing op de rechtsvorderingen die strekken tot de uitvoering van verplichtingen die voortspruiten uit de arbeidsovereenkomst, zoals de vordering van een personeelslid tot betaling van bedragen verschuldigd wegens de onregelmatigheid van het ontslag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Einde - Allerlei - Gesubsidieerd vrij onderwijs - Ontslag - Onregelmatigheid - Vorderingen tot uitvoering van verplichtingen die voortspruiten uit de overeenkomst - Subsidies-lonen - Verjaring - Termijn

- zoals bedoeld doort art. 105 van het Decreet 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs

- Art. 36, § 3 Wet 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving
- Art. 8 Decreet 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs

S.16.0026.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Einde - Willekeurig ontslag - Sluiting van ondernemingen - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Betaling - Maximumbedrag - Plafond

De vergoeding wegens willekeurige afdanking, bepaald door artikel 63 van de wet van 3 juli 1978, vóór de wijziging ervan door de wet van 26 december 2013, maakt deel uit van de vergoedingen en voordelen bedoeld in artikel 35, § 1, 2°, van de wet van 26 juni 2002 die door het Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers, moeten worden betaald wanneer de werkgever, bij sluiting van de onderneming, zich niet kwijt van zijn verplichtingen; aangezien ze bijdraagt tot de bescherming tegen het ontslag van de werknemers die voor onbepaalde tijd zijn aangeworven, vormt ze een opzeggingsvergoeding die voortvloeit uit de beëindiging van de arbeidsovereenkomst in de zin van artikel 24, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 23 maart 2007 dat het maximumbedrag van de betalingen bepaalt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 701.

Einde - Willekeurig ontslag - Sluiting van ondernemingen - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Betaling - Maximumbedrag - Plafond

S.12.0062.N 9 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Einde - Algemeen - Rechtsmisbruik - Fout - Onwettig bevel - Voorzichtig en bedachtzaam werkgever

Einde - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

Einde - Algemeen - Rechtsmisbruik - Fout - Onwettig bevel - Voorzichtig en bedachtzaam werkgever

Einde - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

De bepalingen van de Richtlijn 2000/78/EG voorzien in beperkingen op de erin genoemde rechten en vrijheden en in uitzonderingen op het beginsel van de gelijke behandeling, maar stellen de aansprakelijkheid van degene die discrimineert in geen enkel opzicht afhankelijk van het bewijs van schuld of van de afwezigheid van enige rechtvaardigingsgrond; uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt dan ook kennelijk dat het recht op vergoeding van de werknemer die wordt ontslagen wegens het niet–naleven van een bevel of verbod van de werkgever dat een door de bepalingen van de richtlijn niet–toegelaten discriminatie inhoudt, niet afhankelijk kan worden gesteld van de voorwaarde dat de schuld van de werkgever wordt aangetoond en dat er geen enkele door het toepasselijke nationale recht erkende rechtvaardigingsgrond bestaat (1). (1) Zie concl. OM. (2). HvJ, 8 november 1990, C–177/88, ECLI:EU:C:383, Dekker.

Einde - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

Einde - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

Het ontslag van een bediende, zelfs als het ontslag gegrond zou zijn op redenen die verband houden met het gedrag van de bediende of met de noodwendigheden van het werk, is aangetast door rechtsmisbruik, indien het ontslagrecht wordt uitgeoefend op een wijze die de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtige en bedachtzame werkgever; wanneer de werkgever niet weet noch dient te weten dat het door hem gegeven bevel onwettig is, is het ontslag dat gegrond is op de overtreding van dit bevel door de werknemer, naar Belgisch recht, in beginsel niet als kennelijk onredelijk te beschouwen (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Algemeen - Rechtsmisbruik - Fout - Onwettig bevel - Voorzichtig en bedachtzaam werkgever

Einde - Algemeen - Rechtsmisbruik - Fout - Onwettig bevel - Voorzichtig en bedachtzaam werkgever

S.15.0036.N 26 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170626.2 AC nr. ...

Het doel van de bescherming vervat in de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bestaat erin nadelige discriminatie van de personeelsafgevaardigden te voorkomen en de goede werking van de overlegorganen te vrijwaren; zolang niet vaststaat dat de betreffende overlegorganen in een bepaalde onderneming binnen een zeer korte termijn niet langer hun wettelijke opdracht zullen te vervullen hebben, is er, behoudens afwijkende bijzondere wetsbepaling zoals artikel 46, §2, eerste lid, Faillissementswet, geen enkele grond die toelaat een personeelsafgevaardigde om technische of economische redenen te ontslaan zonder het bevoegde paritair comité te raadplegen.

Einde - Allerlei - Beschermde werknemer - Personeelsafgevaardigde - Uitoefening van een mandaat - Ontslagbescherming

- Art. 3, § 1 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

S.15.0119.F 30 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170130.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Einde - Opzegging - Ontslag - Opzegging - Schorsing - Bescherming van de werknemer - Verzaking - Grenzen

Krachtens artikel 38, §2, tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, houdt, bij ontslag gegeven door de werkgever vóór of tijdens de schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, de opzeggingstermijn op te lopen tijdens de schorsing; die dwingende bepaling stelt een bescherming in ten voordele van de werknemer waaraan laatstgenoemde niet kan verzaken zolang de bestaansreden ervan blijft bestaan; daaruit volgt dat de werknemer enkel kan verzaken aan de schorsing van de opzegging eens deze is ingegaan en enkel voor de reeds verstreken tijd van de opzegging (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Einde - Opzegging - Ontslag - Opzegging - Schorsing - Bescherming van de werknemer - Verzaking - Grenzen

S.15.0117.N 12 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160912.3 AC nr. ...

Het feit dat als dringende reden wordt aangevoerd kan een aflopende dan wel een voortdurende tekortkoming uitmaken; de rechter die moet nagaan of een ontslag om dringende reden tijdig is gegeven, oordeelt in feite of het feit dat ter rechtvaardiging van het ontslag om dringende reden wordt aangevoerd al dan niet een voortdurende tekortkoming uitmaakt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 23 december 2002, AR S.02.0050.F, AC 2002, nr. 692.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Feitenrechter - Beoordelingsmacht - Reikwijdte

- Art. 35, derde lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.15.0067.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Wettelijk begrip - Beoordeling - Criterium - Bevoegdheid van de rechter

Mits de rechter het wettelijk begrip 'dringende reden' niet miskent, beoordeelt hij op onaantastbare wijze de ernst van de fout en de weerslag ervan op het mogelijk verderzetten van de contractuele betrekkingen; als hij de criteria die de wet aan dat begrip toekent niet wijzigt, mag hij rekening houden met alle elementen die zijn beoordeling kunnen staven; het arrest dat de beoordeling van het mogelijk verderzetten van de contractuele betrekkingen, niettegenstaande de door de werknemer begane zware fout, die het wettelijk criterium vormt voor het begrip 'dringende reden', koppelt aan het criterium van de wanverhouding tussen die fout en het verliezen van zijn werk, dat geen betrekking heeft op het begrip 'dringende reden', schendt artikel 35, tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Wettelijk begrip - Beoordeling - Criterium - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 35, eerste en tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.12.0052.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.5 AC nr. ...

Diezelfde bepaling beperkt de bevoegdheid van het lid van de hiërarchische lijn niet om te beslissen dat de feiten waarvan hij op de hoogte is gebracht een zware fout vormen die de beëindiging zonder opzegging rechtvaardigt van de arbeidsovereenkomst van de persoon aan wie ze worden verweten en ontzeggen hem niet het recht de informatie aan te voeren die hem aldus werd meegedeeld tot staving van die feiten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Einde - Algemeen - Welzijn op het werk - Belaging - Klacht - Preventieadviseur - Vertrouwenspersoon - Mededeling - Hiërarchische lijn - Werkgever - Zware fout - Beëindiging - Bewijs

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Einde - Algemeen - Welzijn op het werk - Belaging - Klacht - Preventieadviseur - Vertrouwenspersoon - Schriftelijk verslag - Mededeling - Hiërarchische lijn - Werkgever - Wettelijkheid

Einde - Algemeen - Welzijn op het werk - Belaging - Klacht - Preventieadviseur - Vertrouwenspersoon - Mededeling - Hiërarchische lijn - Werkgever - Zware fout - Beëindiging - Bewijs

Artikel 32quinquiesdecies, tweede lid van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, dat de mededeling toestaat van de bedoelde informatie aan het lid van de hiërarchische lijn bij wie een interventie plaatsvindt, om op informele wijze een oplossing voor het probleem te zoeken, sluit niet uit dat die mededeling geschiedt onder de vorm van een schriftelijk verslag met de verklaringen van de werknemer die zich tot de vertrouwenspersoon of tot de preventieadviseur heeft gericht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Einde - Algemeen - Welzijn op het werk - Belaging - Klacht - Preventieadviseur - Vertrouwenspersoon - Schriftelijk verslag - Mededeling - Hiërarchische lijn - Werkgever - Wettelijkheid

S.14.0082.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Einde - Willekeurig ontslag - Voorwaarden - Ongeschiktheid

De rechter beoordeelt of de reden van ontslag niet kennelijk onredelijk is, maar hij mag het willekeurig karakter van het ontslag niet afleiden uit de omstandigheid dat de ongeschiktheid van de werknemer de werking van de onderneming, de instelling of de dienst niet ontwricht heeft (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015 nr. ...

Einde - Willekeurig ontslag - Voorwaarden - Ongeschiktheid

- Art. 63, eerste lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.13.0042.N 9 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151109.2 AC nr. ...

Wanneer de werknemer de arbeidsovereenkomst voortzet nadat hij de onmiddellijke beëindiging ervan door de werkgever heeft vastgesteld wegens een belangrijke eenzijdige wijziging van essentiële bestanddelen van de overeenkomst, kan dit inhouden dat door hem afstand werd gedaan van het aanvoeren van de aan de werkgever te wijten onregelmatige beëindiging en dat een stilzwijgend akkoord is bereikt over de nieuwe arbeidsvoorwaarden.

Einde - Eenzijdige wijziging - Verbreking van de overeenkomst - Uitvoering van de oorspronkelijke overeenkomst

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

S.13.0026.N 12 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151012.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Einde - Algemeen - Ambtenaar - Contractuele tewerkstelling - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

Einde - Algemeen - Ambtenaar - Contractuele tewerkstelling - Beginselen van behoorlijk bestuur - Hoorplicht - Toepasselijkheid

De regeling inzake de beëindiging van arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde duur waarin de artikelen 32, 3°, 27, §1, eerste lid en 39, §1, eerste lid, Arbeidsovereenkomstenwet voorzien, verplicht een werkgever niet om een werknemer te horen alvorens over te gaan tot diens ontslag; aan die regeling die overeenkomstig artikel 1, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet ook de overeenkomsten beheerst van de werknemers tewerkgesteld door de gemeenten en wier toestand niet statutair geregeld is, kan geen afbreuk worden gedaan op grond van een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 39, §1, eerste lid Arbeidsovereenkomstenwet zoals van toepassing voor de wijziging bij wet van 26 december 2013, artt. 14, 1° en 27, 1°.

Einde - Algemeen - Ambtenaar - Contractuele tewerkstelling - Beginselen van behoorlijk bestuur - Hoorplicht - Toepasselijkheid

Zoals de wetsgeschiedenis aangeeft, volgt uit de artikelen 1 en 2 Wet Motivering Bestuurshandelingen niet dat een administratieve overheid die een werknemer ervan in kennis stelt dat zij de tussen hen bestaande arbeidsovereenkomst beëindigt, verplicht is dit ontslag uitdrukkelijk te motiveren (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Algemeen - Ambtenaar - Contractuele tewerkstelling - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

S.14.0015.F 7 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150907.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Einde - Algemeen - Voorwaarde van ontslag - Discriminatie - Bescherming tegen ontslag - Verlies

Het verlies van een bescherming tegen ontslag vormt een voorwaarde van ontslag in de zin van artikel 2, §4, van de wet van 25 februari 2003 ter bestrijding discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Einde - Algemeen - Voorwaarde van ontslag - Discriminatie - Bescherming tegen ontslag - Verlies

- Art. 2, § 4 Wet 25 feb. 2003

S.13.0095.N 15 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150615.3 AC nr. ...

Het feit is aan de werkgever bekend wanneer deze voldoende zekerheid heeft, met name voor zijn eigen overtuiging tegenover de ontslagen partij en het gerecht, om met kennis van zaken een beslissing te kunnen nemen omtrent het bestaan van dit feit en de omstandigheden die er een dringende reden tot onmiddellijk ontslag van maken; door aan te nemen dat de termijn van drie werkdagen bepaald bij artikel 35, derde lid, Arbeidsovereenkomstenwet, begint te lopen wanneer het feit aan de partij die zich erop beroept, niet bekend is maar had kunnen of moeten bekend zijn, schenden de appelrechters die bepaling.

Einde - Ontslag om dringende redenen - Feit dat sedert ten minste drie dagen bekend is - Werkgever - Kennis van het feit - Voorafgaande controle - Onderzoek - Termijn - Snelheid

S.13.0085.F 16 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150216.3 AC nr. 117

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Einde - Willekeurig ontslag - Werking van de onderneming - Reden - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

De rechter kan bij beoordeling van de wettigheid van de op de noodwendigheden inzake de werking van de onderneming, de instelling of de dienst gegronde reden voor het ontslag, zijn eigen criteria betreffende de organisatie van die werking niet in de plaats te stellen van die van de werkgever (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Einde - Willekeurig ontslag - Werking van de onderneming - Reden - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 63, eerste lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.12.0140.F 19 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150119.1 AC nr. ...

De arbeidsovereenkomst loopt in de regel verder na de kennisgeving van het ontslag gedurende de opzegging en eindigt slechts na afloop daarvan; niettemin kan de vrijstelling van het verrichten van prestaties, die eenzijdig door de werkgever beslist wordt, een eenzijdige en belangrijke wijziging vormen van een essentiële voorwaarde van de arbeidsovereenkomst, die als een ontslag kan beschouwd worden. In dat geval eindigt de beëindiging van de overeenkomst niet noodzakelijk op het tijdstip van de wijziging en kan de beëindiging afhangen van de houding die de werknemer daarna heeft aangenomen. Laatstgenoemde kan immers zijn werkgever meedelen dat volgens hem de arbeidsovereenkomst verbroken is, zodat de overeenkomst eindigt op het tijdstip van die kennisgeving. Ook kan hij de overeenkomst voorlopig onder de nieuwe voorwaarden verder uitvoeren en de werkgever binnen een redelijke termijn aanmanen om de overeengekomen voorwaarden binnen een bepaalde termijn te herstellen, op straffe van de arbeidsovereenkomst als beëindigd te beschouwen, zodat zij eindigt bij het verstrijken van de toegestane termijn als de werkgever de wijziging handhaaft. Als hij de verbreking van de overeenkomst niet aanvoert, dan loopt zij verder tot zij op een andere wijze eindigt.

Einde - Eenzijdige wijziging - Overeenkomst voor onbepaalde tijd - Ontslag - Opzegging - Vrijstelling van het verrichten van prestaties - Eenzijdige wijziging - Essentiële voorwaarde van de overeenkomst - Tijdstip van de beëindiging van de overeenkomst - Houding van de werknemer

- Artt. 15, eerste lid en 37, § 1, eerste lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

PROEFBEDING

S.19.0048.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.7 AC nr. ...

Artikel 67, § 1, Arbeidsovereenkomstenwet sluit niet uit dat een beding van proeftijd, op grond waarvan de partijen zich ervan kunnen verzekeren dat de bediende voldoet aan de vereisten van de bezoldigde functie die hem door de overeenkomst bij de werkgever wordt toegewezen, rechtsgeldig in de overeenkomst kan worden ingevoegd, zelfs al heeft de bediende bij zijn voorgaande werkgever dezelfde functie uitgeoefend (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 533. (2) De artikelen 67, § 1, en 82, § 2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet, vóór de opheffing ervan door de wet van 26 december 2013.

Proefbeding - Opeenvolgende werkgevers - Zelfde economische exploitatie-eenheid

- Art. 67, § 1 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

SCHORSING VAN DE OVEREENKOMST

S.21.0016.F 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.6 AC nr. ...

Het recht van de werknemer om na afloop van het ouderschapsverlof terug te keren in dezelfde functie of, indien dat niet mogelijk is, in een gelijkwaardige of vergelijkbare functie die in overeenstemming is met zijn of haar arbeidsovereenkomst. doet geen afbreuk aan de mogelijkheid, voor de werkgever, om de arbeidsbetrekking eenzijdig te beëindigen om een dringende of afdoende reden, die door de rechter wordt erkend als een reden waarvan de aard en de oorsprong geen verband houden met de schorsing van de arbeidsovereenkomst of de vermindering van de arbeidsprestaties wegens uitoefening van het recht op ouderschapsverlof (1). (1) Zie concl. OM.

Schorsing van de overeenkomst - Ouderschapsverlof - Recht om na afloop van het ouderschapsverlof in dezelfde functie terug te keren - Draagwijdte

- Art. 101 Herstelwet 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen

- Art. 15 Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking)

- Art. 14.1 Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking)

- Clausule 5.4 Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (herzien) van 18 juni 2009, overeenkomstig Richtlijn 2010/18/EU van de Raad van 8 maart 2010

- Clausule 5.1 Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (herzien) van 18 juni 2009, overeenkomstig Richtlijn 2010/18/EU van de Raad van 8 maart 2010

- Art. 15, § 1 Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 64 van 29 april 1997, tot instelling van een recht op ouderschapsverlof.

- Art. 14, § 1 Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 64 van 29 april 1997, tot instelling van een recht op ouderschapsverlof.

S.20.0047.F 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.1 AC nr. ...

Die gevallen van overmacht, technische stoornis, slecht weer en gebrek aan werk wegens economische oorzaken schorsen de verplichting van de werkgever om het overeengekomen werk te doen uitvoeren, teneinde een beëindiging van de arbeidsrelatie te vermijden; ze zijn in beginsel onafhankelijk van de wil van de werkgever en sluiten niet elke beoordeling uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 243.

Schorsing van de overeenkomst - Redenen - Verplichtingen van de werkgever - Voorwerp - Doel

- Artt. 49, 50, 51 en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Schorsing van de overeenkomst - Redenen - Verplichtingen van de werkgever - Voorwerp - Doel

- Artt. 49, 50, 51 en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

De artikelen 30quinquies, 49, 50, 51, en 77/4, § 7, Arbeidsovereenkomstenwet, artikel 71, derde lid, Werkloosheidsbesluit en artikel 38, § 3sexies, Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid strekken tot bestrijding van het misbruik van de tijdelijke werkloosheid, waarbij artikel 30quinquies Arbeidsovereenkomstenwet en artikel 38, § 3sexies, Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid inzonderheid de economische werkloosheid beogen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 243.

Schorsing van de overeenkomst - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Doel - Bestrijding van misbruik

- Art. 38, § 3sexies Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 71, derde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Artt. 30quinquies, 49, 50, 51, § 8, en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Schorsing van de overeenkomst - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Doel - Bestrijding van misbruik

- Art. 38, § 3sexies Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 71, derde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Artt. 30quinquies, 49, 50, 51, § 8, en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

De artikelen 49, 50, 51 en 77/4 Arbeidsovereenkomstenwet zijn gebaseerd op het mechanisme van de tijdelijke overmacht maar vereisen niet dat de hierin bedoelde omstandigheden overmacht opleveren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 243.

Schorsing van de overeenkomst - Tijdelijke overmacht - Redenen - Aard

- Artt. 49, 50, 51 en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Schorsing van de overeenkomst - Tijdelijke overmacht - Redenen - Aard

- Artt. 49, 50, 51 en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.20.0053.N 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.4 AC nr. ...

De artikelen 30quinquies, 49, 50, 51 en 77/4, § 7 Arbeidsovereenkomstenwet, artikel 71, derde lid, Werkloosheidsbesluit en artikel 38, § 3sexies, Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid, strekken ertoe misbruiken van tijdelijke werkloosheid te bestrijden, waarbij artikel 30quinquies Arbeidsovereenkomstenwet en artikel 38, § 3sexies, Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid inzonderheid de economische werkloosheid beogen.

Schorsing van de overeenkomst - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Misbruikbestrijding

- Art. 38, § 3sexies Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 71, derde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 49, 50, 51, 77/4, § 7 en 30quinquies Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

De artikelen 49, 50, 51 en 77/4 Arbeidsovereenkomstenwet zijn door de regeling van de tijdelijke overmacht geïnspireerd, maar vereisen niet dat de bedoelde omstandigheden werkelijk overmacht uitmaken (1). (1) Zie concl. OM.

Schorsing van de overeenkomst - Tijdelijke overmacht - Schorsingsgronden - Aard

- Artt. 49, 50, 51 en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

De gevallen van overmacht, technische stoornis, slecht weer en gebrek aan werk wegens economische oorzaken schorsen de verplichting van de werkgever het overeengekomen werk te doen uitvoeren ten einde een beëindiging van de arbeidsrelatie te vermijden; ze zijn in beginsel niet afhankelijk van de wil van de werkgever en sluiten niet elke beoordeling uit (1). (1) Zie concl. OM.

Schorsing van de overeenkomst - Tewerkstelling - Verplichting van de werkgever - Schorsing - Redenen - Doel

- Artt. 49, 50, 51 en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.18.0060.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.6 AC nr. ...

Uit artikel 1, 8°, van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 tot vaststelling van sommige afwezigheden die gelijkgesteld worden met de herinvoering van een regeling van volledige arbeid nadat de schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst voor werklieden bij gebrek aan werk wegens economische oorzaken de maximumduur heeft bereikt blijkt dat de compensatierustdag ter verkorting van de arbeidsduur genomen binnen de periode waarin de onderneming wegens deze compensatierust gesloten is, enkel kan worden gelijkgesteld met de herinvoering van een regeling van volledige arbeid op voorwaarde dat die periode van sluiting is opgenomen als regelmatige onderbreking van de arbeid in de werkroosters die in de onderneming van toepassing zijn.

Schorsing van de overeenkomst - Economische oorzak - Maximumduur - Nieuwe schorsing - Voorwaarde - Herinvoering van een regeling van voltijdse arbeid - Gelijkgestelde dag - Sluiting van onderneming - Rustdag ter compensatie van een vermindering van de arbeidsduur

- Art. 1, 8° KB 3 mei 1999 tot vaststelling van sommige afwezigheden die gelijkgesteld worden met de herinvoering van een regeling van volledige arbeid nadat de schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst voor werklieden bij gebrek aan werk wegens economis
- Art. 51, § 2, eerste lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

VERJARING

S.19.0048.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.7 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 82, § 2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet wordt onder de bewoordingen “dezelfde werkgever” de economische exploitatie-eenheid verstaan waarvoor de arbeidsprestaties ononderbroken zijn geleverd, zelfs als deze is samengesteld uit onderscheiden rechtspersonen waarmee de bediende opeenvolgende arbeidsovereenkomsten zou hebben gesloten; die toepassing is beperkt tot de vaststelling van de opzeggingstermijn (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 533. (2) De artikelen 67, § 1, en 82, § 2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet, vóór de opheffing ervan door de wet van 26 december 2013.

Verjaring - Aanvang - Opeenvolgende werkgevers - Zelfde economische exploitatie-eenheid

- Art. 82, § 2, tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.16.0032.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.5 AC nr. 533

Uit artikel 15 Arbeidsovereenkomstenwet, juncto artikel 2257 Burgerlijk Wetboek, volgt dat de verjaring van de tegen een werkgever ingestelde vordering tot aanzuivering, gesteund op de artikelen 24 en 30 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid, slechts begint te lopen vanaf de dag waarop de aanzuiveringsplicht van de werkgever een einde neemt, dit is vanaf de datum waarop de reserves worden overgedragen met toepassing van artikel 32, §3, derde lid, van voormelde wet of, bij ontstentenis van een dergelijke overdracht, vanaf de dag van de pensionering of de opheffing van de pensioentoezegging (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 24 in de versie na de wijziging ervan bij wet van 27 oktober 2006 en vóór de wijziging ervan bij wet van 15 mei 2014; artikel 30 in de versie vóór en na de wijziging ervan bij wet van 15 mei 2014; artikelen 31 en 32 in de versie vóór en na de wijziging ervan bij wet van 18 december 2015.

Verjaring - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever - Einde

S.14.0061.N 10 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161010.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Verjaring - Loon - Onverschuldigde betaling - Terugvordering

Een op de artikelen 1235, 1236 en 1376 tot en met 1381 Burgerlijk Wetboek gegronde rechtsvordering strekkende tot terugbetaling door de werknemer van hetgeen onverschuldigd werd betaald door de werkgever, is geen rechtsvordering die uit de arbeidsovereenkomst is ontstaan; die vordering is onderworpen aan de algemene verjaringstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Verjaring - Loon - Onverschuldigde betaling - Terugvordering

VERPLICHTINGEN

S.23.0011.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.6 AC nr. ...

Loon vormt de compensatie voor de arbeid die ter uitvoering van die overeenkomst wordt verricht; de verplichting voor de werkgever om het loon te betalen is een noodzakelijk gevolg van het verrichten van arbeid krachtens de arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

Verplichtingen - Verplichting van de werkgever

- Art. 20, 3° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 3 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

Een ander loon kan worden voorzien voor andersoortige arbeidsprestaties; wanneer het loon wordt vastgesteld per gewerkt uur zonder onderscheid naar de aard van de prestaties, is het verschuldigd voor alle arbeidsuren die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst zijn gepresteerd en dus voor de thuiswachten die als arbeidstijd worden beschouwd (1). (1) Zie concl. OM.

Verplichtingen - Loon - Andersoortige arbeidsprestaties - Gevolg - Loon per arbeidsuur - Thuiswachten - Gevolg

- Art. 20, 3° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.21.0049.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat een geldsom of in geld waardeerbaar voordeel, betaald of verstrekt als tegenprestatie van de arbeid die een werknemer in uitvoering van zijn arbeidsovereenkomst heeft verricht, niet is toegekend door de werkgever met wie de werknemer door een arbeidsovereenkomst verbonden is, maar door een derde die vreemd is aan de arbeidsovereenkomst tussen de werknemer en de werkgever, sluit op zich niet uit dat die vergoeding loon is dat in aanmerking komt ter bepaling van de in toepassing van artikel 39 Arbeidsovereenkomstenwet verschuldigde opzeggingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

Verplichtingen - Werkgever - Loon - Eigen verbintenis van een derde

- Art. 39 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.20.0047.F 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.1 AC nr. ...

Die gevallen van overmacht, technische stoornis, slecht weer en gebrek aan werk wegens economische oorzaken schorsen de verplichting van de werkgever om het overeengekomen werk te doen uitvoeren, teneinde een beëindiging van de arbeidsrelatie te vermijden; ze zijn in beginsel onafhankelijk van de wil van de werkgever en sluiten niet elke beoordeling uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 243.

Verplichtingen - Dienstbetrekking - Verplichtingen van de werkgever - Schorsing - Doel

- Artt. 49, 50, 51 en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Verplichtingen - Dienstbetrekking - Verplichtingen van de werkgever - Schorsing - Doel

- Artt. 49, 50, 51 en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.20.0053.N 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.4 AC nr. ...

De gevallen van overmacht, technische stoornis, slecht weer en gebrek aan werk wegens economische oorzaken schorsen de verplichting van de werkgever het overeengekomen werk te doen uitvoeren ten einde een beëindiging van de arbeidsrelatie te vermijden; ze zijn in beginsel niet afhankelijk van de wil van de werkgever en sluiten niet elke beoordeling uit (1). (1) Zie concl. OM.

Verplichtingen - Tewerkstelling - Verplichting van de werkgever - Schorsing van de arbeidsovereenkomst - Doel

- Artt. 49, 50, 51 en 77/4 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.19.0037.N 24 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220124.3N.7 AC nr. ...

De vordering ingesteld wegens daden van oneerlijke concurrentie of medewerking aan dergelijke daden na het beëindigen van de arbeidsovereenkomst tegen een ex-werknemer in wiens arbeidsovereenkomst geen geldig niet-concurrentiebeding was opgenomen, is niet te beschouwen als een rechtsvordering die uit de arbeidsovereenkomst ontstaat in de zin van artikel 15 Arbeidsovereenkomstenwet, maar als een buitencontractuele rechtsvordering in de zin van artikel 2262bis, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Verplichtingen - Ex-werknemer - Oneerlijke concurrentie - Vordering na beëindiging arbeidsovereenkomst - Geen geldig niet-concurrentiebeding in de arbeidsovereenkomst - Aard van de vordering

- Artt. 15 en 17, 3°, a) en b) Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 2262bis, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

S.19.0091.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.4 AC nr. ...

De door de middenstand georganiseerde opleiding tot ondernemingshoofd strekt tot de beroepsopleiding van de stagiair als ondernemingshoofd, omvat een praktische opleiding die in het kader van een stageovereenkomst in de onderneming kan worden gegeven en houdt in dat geval voor de stagiair en voor de persoon die hem tewerkstelt de voormelde verplichtingen in; de stagiair onder stageovereenkomst in het kader van een door de middenstand georganiseerde opleiding tot ondernemingshoofd valt dus in hoedanigheid van leerling onder de Arbeidsongevallenwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Verplichtingen - Opleiding tot ondernemingshoofd - Voorwerp - Stagiair onder stageovereenkomst - Kwalificatie -

Gevolg

- Artt. 1er, § 1er, al. 2, 1° en 2°, et 5 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 1er, 1° Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

De leerovereenkomst heeft als doel de beroepsopleiding van de leerling; de leerovereenkomst houdt, ten aanzien van de persoon die de leerling tewerkstelt, de verplichting in om aan de leerling een beroepsopleiding te verstrekken of te doen verstrekken en, ten aanzien van de leerling, de verplichting om, onder het gezag van die persoon, de beroepspraktijk aan te leren en het voor zijn opleiding nodig geachte onderwijs te volgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Verplichtingen - Leerling - Leerovereenkomst - Voorwerp

S.19.0071.F 21 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210621.3F.6 AC nr. ...

De gemeente blijft de werkgever van de brandweervrijwilligers tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone en laatstgenoemde wordt op die datum hun werkgever; de gemeente blijft dus gehouden tot betaling van de verschuldigde bezoldigingen tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

Verplichtingen - Brandweervrijwilligers in dienst bij een gemeente - Brandweerlieden - Integratie van de brandweerdiensten in de hulpverleningszones - Uitwerking op de hoedanigheid van werkgever - Gevolg - Vóór de integratie verschuldigde bezoldiging

- Artt. 18, 220, § 1, en 204 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

S.19.0075.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.11 AC nr. ...

Inzake arbeidsovereenkomsten verhindert het tenietgaan ervan de uitvoering, in natura, niet van de door de werkgever in de arbeidsovereenkomst aangegane verbintenis om de werknemer aan de Belgische sociale zekerheid te onderwerpen en aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid de socialezekerheidsbijdragen te betalen die berekend worden op het loon dat aan de werknemer is verschuldigd voor de aan het einde van de overeenkomst voorafgaande periode (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 265.

Verplichtingen - Verplichting van de werkgever - Onderwerping van de werknemer aan de Belgische sociale zekerheid - Verzuim - Tenietgaan van de overeenkomst - Uitvoering in natura

S.16.0032.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.5 AC nr. 533

De in artikel 30, van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid, bepaalde verplichting van de werkgever tot aanzuivering van de tekorten van de verworven reserves, alsook van de tekorten ten opzichte van de garanties bedoeld in artikel 24, eindigt niet op het tijdstip van de uittreding van de werknemer, maar blijft voortduren tot het ogenblik dat de reserves worden overgedragen met toepassing van artikel 32, §3, derde lid, van voormelde wet of, bij ontstentenis van een dergelijke overdracht, tot de pensionering of de opheffing van de pensioentoezegging (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 24 in de versie na de wijziging ervan bij wet van 27 oktober 2006 en vóór de wijziging ervan bij wet van 15 mei 2014; artikel 30 in de versie vóór en na de wijziging ervan bij wet van 15 mei 2014; artikelen 31 en 32 in de versie vóór en na de wijziging ervan bij wet van 18 december 2015.

Verplichtingen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever - Einde

- Artt. 2, § 3, en 3, § 3 KB 14 november 2003 tot uitvoering van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid
- Artt. 24, § 2, 30 en 32, §§ 1 en 3 Wet 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid

S.15.0107.N 6 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Verplichtingen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever

Uit de artikelen 24 en 30 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid volgt dat de werkgever bij uitdiensttreding van de werknemer verplicht is de tekorten van de verworven reserves aan te zuiveren alsook de tekorten ten opzichte van de garanties, bedoeld in artikel 24, ongeacht de oorzaak van die tekorten (1). (1) Zie concl. OM.

Verplichtingen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever

S.08.0121.F 14 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161114.2 AC nr. ...

Uit artikel 7 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 32bis, van 7 juni 1985, gesloten in de Nationale Arbeidsraad betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij wijziging van werkgever ingevolge de overgang van ondernemingen krachtens overeenkomst en tot regeling van de rechten van de werknemers die overgenomen worden bij overname van activa na faillissement, algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 25 juli 1985, volgt dat de verkrijger de salarisvoorwaarden die in de overgelaten onderneming van kracht waren niet mag wijzigen zonder instemming van de werknemer.

Verplichtingen - Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 32bis - Conventionele overgang van onderneming - Rechten van de werknemers van de overgelaten onderneming - Loon - Verkrijger - Verplichting

Volgens artikel 4 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 32bis, van 7 juni 1985, regelt die overeenkomst niet de overgang van de rechten der werknemers op de prestaties die voortspruiten uit de stelsels inzake ouderdoms-, overlevings- en invaliditeitsuitkeringen, toegekend uit hoofde van aanvullende regimes van sociale voorzieningen; de verkrijger is bijgevolg niet verplicht het groepsverzekeringsstelsel dat binnen de overgelaten onderneming bestond, voort te zetten.

Verplichtingen - Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 32bis - Conventionele overgang van onderneming - Rechten van de werknemers van de overgelaten onderneming - Groepsverzekering - Verkrijger - Verplichting

S.14.0109.F 3 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161003.1 AC nr. ...

Uit artikel 23, Faillissementswet van 8 augustus 1997, volgt dat de rente alleen ten aanzien van de boedel en niet ten aanzien van de gefailleerde ophoudt te lopen; dat artikel verbiedt het arbeidshof dat uitspraak moet doen over een betwisting inzake de arbeidsovereenkomst tussen een werknemer en een failliete werkgever die door de curator vertegenwoordigd wordt, niet om een rente toe te kennen voor het tijdvak dat volgt op het vonnis van faillietverklaring.

Verplichtingen - Faillissement - Failliete werkgever - Arbeidsovereenkomst - Werknemer - Schuldvordering - Rente - Berekening - Tijdvak volgend op het vonnis van faillietverklaring

- Artt. 23 en 24 Wet 8 augustus 1997

S.13.0030.N 14 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150914.1 AC nr. ...

De werkgever die zich bevrijd wil zien van zijn verplichting om aan de werkwilligen werk te verschaffen, moet bewijzen dat de staking voor hem een geval van overmacht was die hem verhinderde zijn verplichtingen na te komen; hij moet als schuldenaar aantonen dat hij zijn verplichtingen onmogelijk kon nakomen.

Verplichtingen - Tewerkstelling - Overmacht - Bewijs

- Art. 26 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Artt. 1146 tot 1148 Burgerlijk Wetboek

S.14.0023.N 13 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150413.1 AC nr. ...

De vergoeding voor de kosten bedoeld in de artikelen 119.4 en 119.6 Arbeidsovereenkomstenwet is een terugbetaling van kosten die ten laste komt van de werkgever en bijgevolg een in geld waardeerbaar voordeel waarop de werknemer ingevolge zijn dienstbetrekking recht heeft ten laste van de werkgever en bijgevolg loon in zin van de artikelen 2 en 10 Loonbeschermingswet.

Verplichtingen - Huisarbeid - Vergoeding van de kosten verbonden aan de huisarbeid - Aard

Uit het forfaitair karakter van de in artikel 119.6 Arbeidsovereenkomstenwet vermelde vergoeding volgt dat wordt vermoed dat de werknemer die verbonden is door een arbeidsovereenkomst voor huisarbeid effectief kosten maakt die kunnen doorlopen tijdens een periode dat hij vrijgesteld is van prestaties.

Verplichtingen - Huisarbeid - Vergoeding van de kosten verbonden aan de huisarbeid - Forfaitair karakter - Vrijstelling van prestaties

ARBEIDSVOORZIENING

ALGEMEEN

P.15.0073.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.4 AC nr. ...

In strafzaken is de werkgever de persoon die over de werknemer gezag uitoefent en die hem heeft tewerkgesteld (1). (1) Zie F. KEFER, Précis de droit pénal social, Limal, Anthemis, 2014, p. 100-103.

Algemeen - Sociaal strafrecht - Werkgever

ARBEIDSBEMIDDELING

P.13.0908.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.4 AC nr. 78

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Arbeidsbemiddeling - Private arbeidsbemiddeling - Commissieloon voor de bemiddelaar van de betaalde sportbeoefenaar - Berekeningswijze

Arbeidsbemiddeling - Private arbeidsbemiddeling - Strafbare activiteiten

De activiteiten die erop gericht zijn werknemers bij te staan bij het zoeken van een nieuwe tewerkstelling of werkgevers bij het zoeken van werknemers, zijn strafbaar indien niet aan de wettelijke vereisten daartoe is voldaan, ook wanneer die activiteiten slechts resulteren in de bijstand aan een enkele werknemer of een enkele werkgever (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidsbemiddeling - Private arbeidsbemiddeling - Strafbare activiteiten

- thans opgeheven door het Decr. Vl. 10 dec. 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling
- Art. 2, 1°, a) Decr.Vl. 13 april 1999 met betrekking tot de private arbeidsbemiddeling in het Vlaamse Gewest

Krachtens artikel 8, § 3, van het decreet van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling, wordt het commissieloon voor de bemiddeling van de betaalde sportbeoefenaar berekend op het voorziene totale brutojaarinkomen van de betaalde sportbeoefenaar voor de totale duur van het contract; met het begrip 'contract' in artikel 8, § 3, van voormeld decreet wordt bedoeld het contract dat de betaalde sportbeoefenaar afsluit ten gevolge van de welbepaalde bemiddelingsopdracht en niet het contract dat de werknemer afsluit met de bemiddelaar (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidsbemiddeling - Private arbeidsbemiddeling - Commissieloon voor de bemiddelaar van de betaalde sportbeoefenaar - Berekeningswijze

BEROEPSOPLEIDING

C.24.0188.F 9 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.4 AC nr. ...

Het is niet vereist dat de regering de onregelmatigheid vaststelt of dat de begunstigde onderneming haar erkenning verliest opdat de opleidingscheques die zijn verkregen in strijd met de voorwaarden van artikel 5 van het decreet van het Waals Gewest betreffende de financiële incentives voor de opleiding van werknemers, onverschuldigde betalingen zijn die de accipiens dient terug te betalen.

Beroepsopleiding - Waals Gewest - Financiële incentives - Onregelmatigheid - Verlies van erkenning - Onverschuldigde betalingen

- Art. 5 Decreet van het Waals Gewest van 10 april 2003 betreffende de financiële incentives voor de opleiding van werknemers die bij een onderneming in dienst zijn

S.19.0091.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.4 AC nr. ...

De door de middenstand georganiseerde opleiding tot ondernemingshoofd strekt tot de beroepsopleiding van de stagiair als ondernemingshoofd, omvat een praktische opleiding die in het kader van een stageovereenkomst in de onderneming kan worden gegeven en houdt in dat geval voor de stagiair en voor de persoon die hem tewerkstelt de voormelde verplichtingen in; de stagiair onder stageovereenkomst in het kader van een door de middenstand georganiseerde opleiding tot ondernemingshoofd valt dus in hoedanigheid van leerling onder de Arbeidsongevallenwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Beroepsopleiding - Opleiding tot ondernemingshoofd - Voorwerp - Stagiair onder stageovereenkomst - Kwalificatie - Gevolg

- Artt. 1er, § 1er, al. 2, 1° en 2°, et 5 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 1er, 1° Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

S.19.0035.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.8 AC nr. ...

In het kader van de technische en pedagogische opvolging van de overeenkomst opleiding-inschakeling en van het toezicht op het vlotte verloop van de opleiding dat door de FOREm wordt uitgevoerd, overeenkomstig de artikelen 9, 6°, van het decreet van de Waalse gewestraad van 18 juli 1997 betreffende de inschakeling van werkzoekenden, 7 van het besluit van de Waalse regering van 14 november 2007 en 7, 1°, van het model van overeenkomst opleiding-inschakeling, als bijlage gevoegd bij het ministerieel besluit van 19 december 2007 tot bepaling van de modaliteiten voor de uitvoering van het besluit van de Waalse regering van 14 november 2007, kan de administrateur-generaal van de Forem beslissen dat de stagiair ongeschikt is om de opleiding te volgen en om bij de werkgever de opgegeven beroepsbezigheid uit te voeren, op grond van de artikelen 9, 2°, a) van het besluit van de Waalse regering en 3 van de modelovereenkomst; die beslissing ontheft de werkgever van de in de artikelen 8, eerste lid, 4° van het decreet, 5, 10°, van het besluit van de Waalse regering en 13 van de modelovereenkomst bepaalde verplichting om de stagiair bij arbeidsovereenkomst in dienst te nemen en tewerk te stellen; de opdracht van de Forem om de opvolging van de opleiding te verzorgen, waaruit de bevoegdheid van diens administrateur-generaal voortvloeit om de ongeschiktheid van de stagiair vast te stellen en ten gevolge daarvan de werkgever te ontheffen van de verplichting om de stagiair in dienst te nemen en tewerk te stellen, loopt tot, en met inbegrip van, het einde van de overeenkomst opleiding-inschakeling (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 433.

Beroepsopleiding - Tewerkstelling - Overeenkomst opleiding-inschakeling - Forem - Rol - Technische en pedagogische opvolging - Toezichtsbevoegdheid

LEERLINGWEZEN

S.19.0091.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.4 AC nr. ...

De leerovereenkomst heeft als doel de beroepsopleiding van de leerling; de leerovereenkomst houdt, ten aanzien van de persoon die de leerling tewerkstelt, de verplichting in om aan de leerling een beroepsopleiding te verstrekken of te doen verstrekken en, ten aanzien van de leerling, de verplichting om, onder het gezag van die persoon, de beroepspraktijk aan te leren en het voor zijn opleiding nodig geachte onderwijs te volgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Leerlingwezen - Leerovereenkomst

SLUITING VAN ONDERNEMINGEN

S.22.0041.F 30 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230130.3F.10 AC nr. ...

De werknemer die op de datum van het faillissement gebonden is door een arbeids- of leerovereenkomst, wiens overeenkomst niet werd beëindigd maar wiens activiteit werd onderbroken als gevolg van het faillissement en die, bij de overname van de activa, gebonden blijkt te zijn door de overeenkomst met de werkgever die deze activa heeft overgenomen, heeft recht op de overbruggingsvergoeding voor de periode waarin zijn activiteit werd onderbroken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 77.

Sluiting van onderneming - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Overbruggingsvergoeding - Faillissement van de onderneming - Onderbreking van de activiteit van de werknemer - Overname van de activa - Werknemer gebonden door een overeenkomst met de werkgever die de activa heeft overgenomen

- Artt. 41 en 42 Wet 26 juni 2002 betreffende de sluiting van ondernemingen

S.20.0100.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.1 AC nr. ...

Hoewel ze voor de toepassing van de Sluitingswet 2002 geen verbrekingsvergoeding uitmaakt zoals omschreven door artikel 2, 4°, van die wet, vormt de vergoeding wegens willekeurig ontslag bedoeld in artikel 63 Arbeidsovereenkomstenwet die bijdraagt tot de bescherming tegen ontslag van werklieden die voor onbepaalde tijd zijn aangeworven, een opzeggingsvergoeding die uit de beëindiging van de arbeidsovereenkomst voortvloeit, in de zin van artikel 24, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 23 maart 2007 (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 817. (2) Art. 63 Arbeidsovereenkomstenwet,voor zijn wijziging door de Wet 26 december 2013.

Sluiting van onderneming - Willekeurig ontslag - Recht op vergoeding - Aard - Verplichting van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers

- Art. 24, eerste lid KB 23 maart 2007 tot uitvoering van de wet van 26 juni 2002 betreffende de sluiting van de ondernemingen
- Art. 35, § 1 Wet 26 juni 2002 betreffende de sluiting van ondernemingen
- Art. 63 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.19.0044.N 15 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200615.3N.9 AC nr. ...

Een vordering waarbij de werknemer opkomt tegen een beslissing van de verweerder waarbij hem de gevraagde tussenkomst wordt geweigerd, is een rechtsvordering inzake de uitbetaling van de in artikel 18 bedoelde sluitingsvergoeding of van de bij de artikelen 33, 35, 41, 47, 49 en 51 bepaalde tegemoetkomingen zoals bedoeld in artikel 72 van de wet van 26 juni 2002, betreffende de sluiting van de ondernemingen; het middel dat aanvoert uit artikel 2257 Burgerlijk Wetboek volgt dat de verjaringstermijn van het voormelde artikel 72 niet kan beginnen lopen vanaf de dag dat het dossier van de werknemer volledig is en de toepasbaarheid van de wet is goedgekeurd door het beheerscomité wanneer de verweerder nadien een daadwerkelijke tussenkomst weigert en de betrokkene dit aanvecht, gaat ervan uit dat de vordering waarbij de werknemer opkomt tegen een beslissing van de verweerder waarbij hem de gevraagde tussenkomst wordt geweigerd hoewel het beheerscomité heeft beslist dat de Sluitingswet toepasselijk is, geen rechtsvordering inzake de uitbetaling van de beoogde vergoedingen is in de zin van voormelde artikel 72; het middel berust op een onjuiste rechtsopvatting en faalt naar recht.

Sluiting van onderneming - Uitbetaling vergoeding - Verjaring - Aanvangspunt

Uit de samenhang van de artikelen 35, § 1, 1°, en 66, eerste lid van de wet van 26 juni 2002, betreffende de sluiting van de ondernemingen en artikel 49, 2°, van het koninklijk besluit van 23 maart 2007 tot uitvoering van de wet van 26 juni 2002 betreffende de sluiting van de ondernemingen, volgt dat met de voorwaarde van artikel 72, van voormelde wet, dat het dossier is goedgekeurd door het beheerscomité van het Fonds, wordt bedoeld niet dat de aanvraag van de werknemer is ingewilligd, maar wel dat het beheerscomité de Sluitingswet toepasselijk heeft verklaard.

Sluiting van onderneming - Beheerscomité - Opdracht

S.16.0026.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Sluiting van onderneming - Willekeurig ontslag - Vergoedingen - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Betaling - Maximumbedrag - Plafond

De vergoeding wegens willekeurige afdanking, bepaald door artikel 63 van de wet van 3 juli 1978, vóór de wijziging ervan door de wet van 26 december 2013, maakt deel uit van de vergoedingen en voordelen bedoeld in artikel 35, § 1, 2°, van de wet van 26 juni 2002 die door het Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers, moeten worden betaald wanneer de werkgever, bij sluiting van de onderneming, zich niet kwijt van zijn verplichtingen; aangezien ze bijdraagt tot de bescherming tegen het ontslag van de werknemers die voor onbepaalde tijd zijn aangeworven, vormt ze een opzeggingsvergoeding die voortvloeit uit de beëindiging van de arbeidsovereenkomst in de zin van artikel 24, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 23 maart 2007 dat het maximumbedrag van de betalingen bepaalt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 701.

Sluiting van onderneming - Willekeurig ontslag - Vergoedingen - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Betaling - Maximumbedrag - Plafond

ARBITRAGE

C.22.0246.N 19 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250519.3N.2 AC nr. ...

Artikel 1690, § 1 Gerechtelijk Wetboek houdt in dat de geldigheid van een arbitrageovereenkomst losstaat van de geldigheid van het contract waarin deze is opgenomen, zodat de nietigheid van het contract niet noodzakelijk de nietigheid van de arbitrageovereenkomst met zich meebrengt; de nietigheid van het contract brengt enkel ook de nietigheid van de arbitrageovereenkomst met zich mee wanneer de nietigheidsgrond zowel het contract in zijn geheel als de arbitrageovereenkomst in het bijzonder treft.

- Arbitragebeding - Geldigheid - Nietig contract - Gevolg

- Art. 1690, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.24.0202.N 3 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.4 AC nr. ...

Artikel 1717, § 3, b), ii), Gerechtelijk Wetboek houdt niet in dat de rechter die over de vernietiging van een arbitrale beslissing moet oordelen het geschil opnieuw moet beoordelen in het licht van de bepalingen die de openbare orde raken waarvan toepassing wordt gemaakt in de bestreden beslissing, maar enkel dat hij verplicht is te controleren of de uitspraak in strijd is met de openbare orde.

- Arbitrale uitspraak - Vernietiging - Rechter - Bevoegdheid - Omvang

- Art. 1717, § 3, b), ii) Gerechtelijk Wetboek

De verplichting bepaald bij artikel 1713, § 4, Gerechtelijk Wetboek om de arbitrale uitspraak met redenen te omkleden waarvan de miskenning overeenkomstig artikel 1717, § 3, a), iv), Gerechtelijk Wetboek kan leiden tot vernietiging van de arbitrale beslissing, heeft dezelfde draagwijdte als de rechterlijke motiveringsplicht bepaald in artikel 149 Grondwet; hieruit volgt dat het scheidsgerecht evenmin ertoe is gehouden de redenen van zijn redenen te vermelden.

- Arbitrale uitspraak - Motiveringsplicht - Omvang

- Art. 1717, § 3, a), iv) Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1713, § 4 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.22.0012.F 6 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6 AC nr. ...

Wanneer de rechter wijst op "het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit in het klassieke internationaal recht" en oordeelt dat die "volkenrechtelijke regel die de personen met een dubbele nationaliteit de diplomatieke bescherming ontzegt, past binnen de context waarin het litigieuze bilaterale investeringsverdrag werd gesloten", aangezien "een bilateraal investeringsverdrag per definitie past in het kader van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten", waaruit volgens de rechtbank volgt dat de diplomatieke betrekkingen tussen de staten het algemeen kader vormen voor het sluiten van een bilateraal investeringsverdrag dat de bescherming van particuliere investeringen beoogt, kan hij oordelen dat deze gewoonteregel een relevante regel is in de zin van artikel 31, § 3, c), van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht (1). (1) Zie concl. OM.

- Internationale arbitrage - Internationale Verdragen - Bilateraal investeringsverdrag - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - Context van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten - Gewoonteregel - Vaststelling van het mogelijk bestaan van een gewoonteregel waarin het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit is vastgelegd - Draagwijdte

- Art. 31, § 1, en 3, c) Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het vedragenrecht

Er kan een beroep worden gedaan op aanvullende uitleggingsmiddelen om de betekenis voortvloeiend uit de toepassing van artikel 31 van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht te bevestigen; de verwijzing naar de voorbereidende werken van het verdrag is hier een voorbeeld van (1). (1) Zie concl. OM.

- Internationale arbitrage - Internationale Verdragen - Bilateraal investeringsverdrag - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullende uitleggingsmiddelen - Voorwaarden - Voorbeeld

- Artt. 31 en 32 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het vedragenrecht

Wanneer het onderzoek van het middel de inzage van de arbitrale uitspraak vereist en die uitspraak slechts gedeeltelijk is weergegeven in het bestreden vonnis, niet deel uitmaakt van het dossier van de rechtspleging die voor de feitenrechter werd gevolgd en niet bij het verzoekschrift is gevoegd, is het middel niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

- Internationale arbitrage - Cassatiemiddel - Ontvankelijkheid - Band met de bestreden beslissing - Uitspraak -

Voorwaarden

Hoewel het EVRM en het Eerste Aanvullend Protocol EVRM geen regels van internationaal recht zijn die op de partijen bij een verdrag van toepassing zijn, zoals in het geval van het bilateraal verdrag dat door Frankrijk en de Republiek Mauritius in 2010 werd gesloten, kan het litigieuze verdrag niet worden uitgelegd in het licht van het EVRM en van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM, aangezien de Republiek Mauritius hierdoor niet is gebonden (1). (1) Zie concl. OM.

- Internationale arbitrage - Internationale Verdragen - Bilateraal investeringsverdrag tussen Frankrijk en de Republiek Mauritius - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - EVRM en Eerste Aanvullend protocol EVRM - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 31, § 1 en 3 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het vedragenrecht

---

C.20.0247.N 10 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220210.1N.1 AC nr. ...

De executierechter moet de buitenlandse beslissing, gewezen in het kader van een rechtsmiddel, waaruit het al dan niet bindend karakter van de arbitrale uitspraak blijkt, als rechtsfeit in aanmerking nemen, zonder dat die beslissing voorafgaand erkend of ten uitvoer moet worden gelegd volgens de procedure van de artikelen 3 en 4 Verdrag van New York (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering tot tenuitvoerlegging van een finale arbitrale uitspraak - Verdrag van New York - Taak van de executierechter

- Art. 5.1, e) Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken, gedaan te New York op 10 juni 1958

De vraag of tegen een arbitrale uitspraak een rechtsmiddel tot wijziging ervan kan worden aangewend en welke gevolgen een beslissing, gewezen in het kader van zulk rechtsmiddel voor het bindend karakter van de arbitrale uitspraak heeft, moet worden opgelost met inachtneming, achtereenvolgens en het ene bij ontstentenis van het andere, van de arbitrageovereenkomst, van de wet die zij daartoe aanwijst en, ten slotte, van de wet van het land waar de uitspraak is gedaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Verdrag van New York - Artikel 5.1, e) Verdrag van New York - Arbitrale uitspraak - Rechtsmiddel - Gevolgen - Taak van de executierechter

- Art. 5.1, e) Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken, gedaan te New York op 10 juni 1958

Hoewel krachtens artikel 5.1, e), Verdrag van New York de vernietiging en de schorsing van de arbitrale uitspraak tot de bevoegdheid behoren van de bevoegde autoriteiten van het land waar of krachtens welk recht zij werd gewezen, volgt uit haar bewoordingen niet dat het bindend karakter van de uitspraak alleen volgens de wet van het land waar zij werd gewezen kan worden beoordeeld.

- Verdrag van New York - Artikel 5.1, e) Verdrag van New York - Arbitrale uitspraak - Bindend karakter - Beoordeling

Uit het opzet van artikel 5.1, e), Verdrag van New York volgt dat de arbitrale uitspraak bindend is voor de partijen, in de zin van die bepaling, zodra daartegen geen rechtsmiddel tot wijziging ervan kan worden ingesteld.

- Verdrag van New York - Artikel 5.1, e) Verdrag van New York - Arbitrale uitspraak - Bindend voor partijen

---

C.19.0153.N 13 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9 AC nr. ...

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; het oorzakelijk verband kan slechts worden uitgesloten als de rechter oordeelt dat de schade, zoals ze zich in concreto voordeed, op dezelfde wijze zou zijn ontstaan zonder de fout (1). (1) Zie concl. OM.

- Gevorderde schadevergoeding - Voorwaarde - Oorzakelijk verband tussen fout en schade - Taak van de rechter

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Het antwoord van de arbiter op elk afzonderlijk middel van de conclusies mag impliciet zijn, voor zover het duidelijk en zeker strekt tot repliek op het middel (1). (1) Zie concl. OM.

- Motiveringsplicht - Vormvereiste - Taak van de arbiter

- Artt. 1701, 6°, en 1704, 2°, i) Gerechtelijk Wetboek

C.20.0331.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.3 AC nr. ...

De rechter dient niet opnieuw het geschil te beoordelen in het licht van de bepalingen die de openbare orde raken en waarvan toepassing wordt gemaakt in de arbitrale uitspraak, maar is enkel verplicht te controleren of hetzij de arbitrale uitspraak, hetzij haar erkenning of tenuitvoerlegging, in strijd is met de openbare orde.

- Openbare orde - Beoordeling - Taak van de rechter

- Artt. 1717, 1717, § 3, b), ii), en 1721, § 1, b), ii) Gerechtelijk Wetboek

C.20.0175.F 24 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200924.1F.2 AC nr. ...

De exceptie die wordt afgeleid uit het feit dat een arbitrageovereenkomst op het geschil betrekking heeft, moet vóór elke andere exceptie of verweer worden voorgedragen; aan die voorwaarde is voldaan wanneer de exceptie wordt voorgedragen in de eerste schriftelijke akte van rechtspleging van de procespartij die de exceptie voordraagt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 575.

- Arbitrageovereenkomst - Exceptie van onbevoegdheid - Tijdstip om die exceptie op de werpen - Vorm

- Art. 1682, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0048.N 7 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191107.13 AC nr. ...

Artikel 1718 Gerechtelijk Wetboek dat de openbare orde raakt, strekt ertoe te verhinderen dat aan partijen die een band met België hebben de rechtsbescherming van de vernietigingsprocedure wordt ontnomen; dit verbod strekt zich uit tot bepalingen waarbij aan de partijen de facto de toegang tot de vernietigingsprocedure wordt ontzegd; zulks is het geval wanneer aan het uitputten van de rechtsmiddelen voorafgaand aan de vordering tot vernietiging van de arbitrale uitspraak, kennelijk onredelijke financiële voorwaarden worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Arbitrageovereenkomst - Beding tot uitsluiting van elke vordering tot vernietiging van een arbitrale uitspraak

- Art. 1718 Gerechtelijk Wetboek

- Arbitrageovereenkomst - Verbod tot het ontnemen van de rechtsbescherming van de vernietigingsprocedure

- Art. 1718 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer partijen in de arbitrageovereenkomst in de mogelijkheid hebben voorzien om tegen de arbitrale uitspraak hoger beroep in te stellen, kunnen zij geen vordering tot vernietiging instellen zolang de beroepstermijn niet is verstreken of zolang het hoger beroep nog hangende is voor de arbiters; hieruit volgt ook dat zij het recht op hoger beroep moeten aanwenden vooraleer een vordering tot nietigheid te kunnen instellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Arbitrageovereenkomst - Hoger beroep tegen de arbitrale uitspraak - Vordering tot vernietiging - Voorwaarden

- Artt. 1716, en 1717, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0558.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.2 AC nr. ...

Een arbitrale uitspraak kan krachtens artikel 1717, §3, a), iv, Gerechtelijk Wetboek niet worden vernietigd indien de uitspraak tegenstrijdige bepalingen of een tegenstrijdigheid in de motivering bevat, die niet als een louter feitelijke tegenstrijdigheid is te aanzien, die met een afwezigheid van motivering gelijk te stellen is (1). (1) Zie concl. OM.

- Arbitrale uitspraak - Tegenstrijdigheid - Vernietiging

- Art. 1717, § 3, a), iv Gerechtelijk Wetboek

- Arbitrale uitspraak - Tegenstrijdigheid - Vernietiging

- Art. 1717, § 3, a), iv Gerechtelijk Wetboek

C.19.0063.F 21 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190321.2 AC nr. ...

De in het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde vorderingen vallen onder de territoriale bevoegdheid van de rechter wiens zetel die is van het hof van beroep met in zijn rechtsgebied de plaats waar de arbitrage is bepaald.

- Uitvoerbaarverklaring - Territoriale bevoegdheid - Zetel van het rechtsgebied van het hof van beroep

- Art. 1680, §§5 en 6 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0256.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.2 AC nr. ...

De vermelding "ontvangen mededeling" in artikel 1717, §4, Gerechtelijk Wetboek, doet geen afbreuk aan de algemene bepalingen van artikel 1678, §2, Gerechtelijk wetboek omtrent de berekeningswijze en aanvangsdatum van de termijn die ten aanzien van de geadresseerde lopen vanaf de mededeling.

- na de wijziging bij Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage

- Artt. 1678, § 2 en 1717, § 4, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De wettelijke regeling gaat bij het gebruik van een gewone aangetekende brief uit van het beginnen lopen van de termijn op de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst, waarbij deze regel spoort met deze opgenomen in artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek betreffende de kennisgeving in het gemeen procesrecht en het feit dat er geen daadwerkelijke kennisname is geweest of dat de datum van daadwerkelijke kennisname kan afwijken van de in de wettelijke regeling veronderstelde kennisname, omdat de geadresseerde de aangetekende zending de kennisname uitstelt door ofwel te weigeren de aangetekende brief in ontvangst te nemen ofwel deze niet af te halen zodat ze wordt geretourneerd, hieraan niets af doet.

- na de wijziging bij Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage

- Artt. 1678, § 2 en 1717, § 4, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 1677, §1, 2°, 1678 en 1717, §4, eerste lid Gerechtelijk Wetboek zoals van toepassing, volgt dat de modaliteiten van de mededeling algemene bepalingen zijn die, behoudens andersluidende overeenkomst tussen partijen, steeds van toepassing zijn op het arbitraal geschil en de rechtsmiddelen tegen de arbitrale beslissing, zodat de uitsluitende verwijzing in artikel 1717, §4, Gerechtelijk Wetboek, in de hier toepasselijke versie, naar artikel 1678, §1, a niet belet dat ook artikel 1678, §2, omtrent de berekening van de termijnen als algemene bepaling toepassing krijgt.

- na de wijziging bij Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage

- Artt. 1677, § 1, 2°, 1678 en 1717, § 4, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 1678, §2 en 1717, §4, eerste lid Gerechtelijk Wetboek zoals van toepassing volgt dat, bij afwezigheid van andersluidende overeenkomst tussen partijen, voor het bepalen van het aanvangspunt van de termijnen die ten aanzien van de geadresseerde beginnen te lopen vanaf de mededeling, de wetgever een regeling heeft uitgewerkt die gesteund is op een vermoeden van kennisname rekening houdend met de dagtekening van het ontvangstbewijs of de werking van de postdiensten, waarbij deze regeling verschilt naargelang de vier wijzen van mededeling uiteengezet in artikel 1678, §2.

- na de wijziging bij Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage

- Artt. 1678, § 2 en 1717, § 4, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Uit het geheel van de bepaling van artikel 1678, §2, Gerechtelijk Wetboek volgt dat deze termijnregeling rekening houdt met de datum van het ontvangstbewijs, en enkel wat de mededeling bij gewone aangetekende brief betreft uitgaat van de werking van de postdiensten en melding maakt van de mogelijkheid van het tegenbewijs; uit de wetsgeschiedenis volgt dat het tegenbewijs van de geadresseerde betrekking heeft op een mogelijke afwijking van de aanbiedingsdatum door de postdiensten, zodat deze bepaling er aldus enkel toe strekt de geadresseerde toe te laten aan te tonen dat een andere aanbiedingsdatum door de post dan de derde werkdag na overhandiging ter post in aanmerking dient te worden genomen, maar niet de datum van daadwerkelijke ontvangst door de geadresseerde betreft.

- Art. 1678, § 2 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0493.F 20 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180420.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Uitspraak - Vordering tot vernietiging - Derdenverzet - Toepassing

- Uitspraak - Vordering tot vernietiging

Artikel 1034 Gerechtelijk Wetboek, krachtens hetwelk het verzet van degene die niet in dezelfde hoedanigheid in de zaak is tussengekomen, tegen de beslissing die zijn rechten benadeelt, moet geschieden binnen een maand nadat de beslissing aan die eiser in verzet is betekend, is niet van toepassing op de vordering tot vernietiging van een arbitrale uitspraak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

- Uitspraak - Vordering tot vernietiging - Derdenverzet - Toepassing

- Art. 1034 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 1717, § 4, Gerechtelijk Wetboek, zoals het van toepassing was vóór de wijzigingen aangebracht door de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenissen en houdende diverse bepalingen inzake justitie bepaalt geen enkele termijn voor het instellen van een vordering tot vernietiging van een arbitrale uitspraak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

- Uitspraak - Vordering tot vernietiging

- Art. 1717, § 4 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0143.N 26 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.1 AC nr. 596

Met betrekking tot de uitspraaktermijn van de arbitrale uitspraak hebben de partijen ofwel de mogelijkheid een termijn vast te stellen of de wijze te bepalen waarop deze termijn zal worden vastgesteld, ofwel, wanneer een dergelijke termijnregeling niet is gebeurd en er zes maanden verstreken zijn sedert de dag waarop alle arbiters hun opdracht tot beslechting van het geschil hebben aanvaard, een verzoek te richten tot de rechtbank van eerste aanleg om een dergelijke termijn vast te stellen; hangende een arbitraal geding verliest de arbiter zijn rechtsmacht niet door het louter tijdsverloop wanneer geen uitspraaktermijn werd bepaald overeenkomstig artikel 1698, 1° en 2°, Gerechtelijk Wetboek.

- Uitspraaktermijn - Afwezigheid

- vóór de vervanging bij art. 29 Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage

- Art. 1698, 1° en 2° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0467.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.2 AC nr. ...

De rechter die een arbitrale uitspraak vernietigt, legt deze op onaantastbare wijze uit tenzij zijn uitleg onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2011, AR C.10.0302.F, AC 2011, nr. 33.

- Arbitrale uitspraak - Uitlegging door de vernietigingsrechter

- Art. 1704, 2, j) Gerechtelijk Wetboek

ARCHITECT (AANSPRAKELIJKHEID) [ZIE: 198 HUUR VAN

C.24.0011.F 22 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250522.1F.5 AC nr. ...

De natuurlijke persoon die gemachtigd is het beroep van architect uit te oefenen en dat beroep in het kader van een rechtspersoon uitoefent, kan de aansprakelijkheid waartoe de uitoefening van dat beroep aanleiding geeft, enkel beperken indien die rechtspersoon beantwoordt aan de voorwaarden bepaald in artikel 2, § 2 van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect, waaronder te zijn ingeschreven op een tabel van de Orde van architecten (1). (1) Zie concl. OM.

- Natuurlijke persoon - Uitoefening in het kader van een rechtspersoon - Aansprakelijkheid - Beperking - Voorwaarden - Inschrijving op de tabel van de Orde

- Art. 2, § 2 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

C.18.0482.F 18 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.6 AC nr. ...

De architect die na het afleveren van een uitvoeringsontwerp door de bouwheer van de controleopdracht wordt ontheven, moet alleen het openbaar bestuur dat de bouwtoelating heeft afgeleverd en zijn Raad van de Orde in kennis stellen van het feit dat hij van die opdracht is ontheven.

- Levering van een uitvoeringsontwerp - Controleopdracht - Ontheffing door de bouwheer - Verplichting om het openbaar bestuur dat de bouwtoelating heeft afgeleverd in kennis te stellen - Verplichting om Raad van de Orde in kennis te stellen

- Art. 21 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983

- Art. 4 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

C.19.0399.F 20 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.2 AC nr. ...

De architect heeft een advies- en bijstandsplicht ten aanzien van de opdrachtgever, die wettelijk verplicht is op die architect een beroep te doen voor het opmaken van de plannen en de controle op de uitvoering van de werken; hieruit volgt dat de advies- en bijstandsplicht van de architect hem verplicht de opdrachtgever te informeren over de reglementering betreffende de toegang tot het beroep en de mogelijke gevolgen hiervan alsook de toegang tot het beroep van de aannemer na te gaan bij het sluiten van de aannemingsovereenkomst.

- Advies- en bijstandsplicht

- Art. 4 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

ARCHITECT (TUCHT EN BESCHERMING VAN DE TITEL)

C.23.0423.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.8 AC nr. ...

De Orde van Architecten die een stedenbouwkundige vergunning voorziet van een visum, dient zich ervan te vergewissen dat de architect is ingeschreven op een tabel van de Orde van Architecten of op de lijst van stagiairs en gerechtigd is het beroep van architect uit te oefenen; als voorwaarde om het beroep te mogen uitoefenen, dient de Orde van Architecten hierbij bijgevolg na te gaan of de aanvragende architect voldoet aan zijn verzekeringsverplichting (1). (1) Zie concl. OM.

- Verzekeringsplicht - Orde van architecten - Visum Stedenbouwkundige aanvraag - Aansprakelijkheid

- Art. 5 Wet 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der Architecten

D.21.0010.N 16 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.2 AC nr. ...

Een geschrapte architect kan niet opnieuw op de lijst van architecten worden ingeschreven zolang hem voor de schrapping geen eerherstel is verleend.

- Herinschrijving op de lijst van architecten - Eerherstel vereist

- Artt. 3, 5, 21, § 1, eerste lid, en 42 Wet 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der Architecten
- Artt. 3, 5, 21, § 1, eerste lid en 42 Wet 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der Architecten

C.21.0491.F 29 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220929.1F.9 AC nr. ...

Er bestaat geen verplichting voor de architect die, na het afleveren van het uitvoeringsontwerp, door de bouwheer van de controleopdracht is ontheven, om zich ervan te verzekeren dat een andere architect met de controle op die uitvoering zal worden belast, maar slechts een verplichting om het openbaar bestuur dat de bouwtoelating heeft verleend en zijn Raad van de Orde in kennis te stellen van het feit dat hij van die opdracht werd ontheven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 589.

- Uitvoeringsontwerp - Controleopdracht - Volledige opdracht

- Art. 21 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983
- Art. 4 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

De architect mag de opdracht voor het opmaken van een uitvoeringsontwerp enkel aanvaarden wanneer hij de verzekering heeft dat hijzelf of een andere architect met de controle op die uitvoering zal worden belast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 589.

- Uitvoeringsontwerp - Controleopdracht - Volledige opdracht

- Art. 21 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983
- Art. 4 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

C.22.0066.F 15 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220915.1F.6 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat de bouwheer, die een architect heeft belast met de opmaak van een uitvoeringsontwerp, noch deze noch een andere architect heeft belast met de controle op de uitvoering van de werken, heeft op zich niet de nietigheid van de aannemingsovereenkomst betreffende de verwezenlijking van die werken tot gevolg.

- Bouwheer - Architect - Opmaak van een uitvoeringsontwerp - Controle op de uitvoering van de werken - Verzuim

- Art. 21 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983
- Art. 4 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

C.17.0623.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.2 AC nr. ...

De onverenigbaarheid van het beroep van architect met het beroep van aannemer van openbare of private werken houdt in dat een architect niet tegelijk werkzaam kan zijn als architect en als werknemer van een bouwaannemer, ongeacht of hij als werknemer al dan niet belast is met taken die behoren tot de normale uitoefening van het beroep van architect en ook wanneer de bouwprojecten waarin de architect optreedt als zelfstandig architect en de bouwprojecten waarin hij optreedt als werknemer van elkaar onderscheiden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Zelfstandig architect - Werknemer bij bouwaannemer - Onverenigbaarheid

- Art. 6 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect
- Artt. 4, eerste en tweede lid, 7, 10, 1°, en 11 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983

Met de onverenigbaarheid van het beroep van architect met het beroep van aannemer van openbare of private werken heeft de wetgever, zowel in het belang van het beroep van architect als in het belang van de bouwheren, het ontwerpen van de plannen en het toezicht op de werken enerzijds en de uitvoering van de werken anderzijds van elkaar willen scheiden (1). (1) Zie concl. OM.

- Zelfstandig architect - Aannemer van openbare of private werken - Onverenigbaarheid - Doelstelling

- Art. 6 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

- Artt. 4, eerste en tweede lid, 7, 10, 1°, en 11 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983

D.19.0004.N 7 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191107.17 AC nr. ...

Het uitoefenen van het beroep van architect is onverenigbaar met dat van aannemer van openbare of private werken; de aldus in het belang van zowel het beroep van architect als van de opdrachtgevers ingestelde onverenigbaarheid moet, zoals elke bepaling die de vrijheid van nijverheid en arbeid inperkt, op beperkende wijze worden uitgelegd; dit belet evenwel niet dat het verbod beide beroepen te cumuleren algemeen is, zich uitstrekt tot de werkzaamheid in dienst van een aannemer van openbare en private werken en niet beperkt is tot de cumulatie van de functie van aannemer en architect in het raam van eenzelfde concreet bouwproject (1). (1) Cass. 16 november 2012, AR D.11.0021.N, AC 2012, nr. 619, met concl. van advocaat-generaal Dubrulle; zie ook Cass. 17 februari 1969, AC 1969, 566, waaruit a contrario duidelijk volgt dat de onverenigbaarheid zich uitstrekt tot de werkzaamheid in dienst van een vennootschap die daadwerkelijk aannemersactiviteiten ontplooit.

- Uitoefenen van het beroep van architect met dat van aannemer - Onverenigbaarheid - Draagwijdte en omvang

- Art. 10, 1° KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983

- Art. 6 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

C.15.0177.F 4 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190404.7 AC nr. ...

Aangezien de wetgever de Orde van architecten niet enkel heeft opgedragen om de regels van de plichtenleer te bepalen en ze te doen naleven, maar ook om de architecten te verdedigen tegen elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van hun titel en van hun beroep, heeft hij haar, in afwijking van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, via haar nationale raad de mogelijkheid willen bieden om een vordering voor de rechter in te stellen die strekt tot verdediging van de gemeenschappelijke beroepsbelangen van haar leden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 209.

- Orde van architecten - Opdracht - Vordering in rechte - Rechtsvordering - Belang - Verdediging van de gemeenschappelijke beroepsbelangen

- Art. 38 Wet 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der Architecten

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0134.N 28 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161028.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 3, 5, 17, §1, eerste lid, en 26 Architectenwet volgt dat de inschrijving op de lijst of tabel een bevoegdheid is van de raad van de Orde en dat een persoon die het oneens is met een beslissing van die raad omtrent de inschrijving of weglating van de lijst beroep dient in te stellen bij de bij voormelde wet bepaalde appelinstantie, zijnde de raad van beroep; het komt enkel deze instantie toe om over het beroep te oordelen.

- Inschrijving of weglating van de lijst of tabel - Raad van de Orde - Bevoegdheid

- Artt. 3, 5, 17, § 1, eerste lid, en 26 Wet 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der Architecten

D.15.0005.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.5 AC nr. ...

Ingevolge artikel 11.1.11, vierde lid, van het decreet van het Vlaamse parlement van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid rust een verwittigingsplicht op de architect die met de controle op de uitvoering van de werken belast is; deze bepaling houdt evenwel niet in dat de architect steeds gehouden is toezicht uit te oefenen op de werken die relevant zijn inzake de EPB-eisen.

- Controle op de uitvoering van de werken - Verwittigingsplicht - Toezicht EPB-eisen

- Art. 11.1.11, vierde lid Decreet Vlaams Parlement 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid

Uit de bepalingen van artikel 4, eerste en derde lid, van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en het beroep van architect, artikel 21, eerste lid, van het Reglement van beroepsplichten vastgesteld door de Orde van architecten en goedgekeurd bij koninklijk besluit van 18 april 1985, artikel 4.2.1. Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en artikel 1/1, 1°, van het Besluit van de Vlaamse regering van 23 mei 2003 tot bepaling van de handelingen die vrijgesteld zijn van de medewerking van de architect, die in de mate dat zij de vrijheid van nijverheid en arbeid beperken restrictief dienen te worden uitgelegd (1), volgt dat de tussenkomst van een architect wettelijk niet is vereist voor handelingen die overeenkomstig de wet zijn vrijgesteld van de medewerking van een architect of waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning is vereist. (1) Cass. 18 december 1967, AC 1968, 553.

- Tussenkomst van een architect - Wettelijke vereisten

- Art. 1/1, 1° Besluit van de Vlaamse regering 23 mei 2003 tot bepaling van de [...] handelingen die vrijgesteld zijn van de medewerking van de architect
- Art. 4 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 21, eerste lid Orde van Architecten - Reglement van beroepsplichten
- Art. 4, eerste en derde lid Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

---

D.14.0027.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.10 AC nr. 18

De raad van de Orde van Architecten van Brussel-Hoofdstad en van Waals-Brabant dient zichzelf niet van de zaak te onttrekken en deze naar een andere raad te verwijzen.

- Regeling van rechtsgebied - Tuchtprocedure - Raad van de Orde van Architecten van Brussel-Hoofdstad en van Waals-Brabant - Beslissing tot verwijzing van de zaak naar de raad van de Orde van Architecten van de provincie Henegouwen - Bevoegdheid

---

D.14.0011.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.9 AC nr. 108

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Openbare instelling

De openbare instelling is een rechtspersoon van publiek recht of in een privaatrechtelijke vorm, die is opgericht, erkend of goedgekeurd door de federale overheid, de gemeenschappen of de gewesten, die een opdracht van openbare dienstverlening vervult, waarvan de werking bepaald en gecontroleerd wordt door de overheid en die over bevoegdheden van het openbaar gezag beschikt, met name die waarbij zij beslissingen kan nemen die derden binden; onder die voorwaarden is zij een administratieve overheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Openbare instelling

P.14.1148.F 4 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150204.3 AC nr. 84

Hoewel het aangaan van de verplichte verzekering een geldigheidsvoorwaarde is voor de uitoefening van het beroep van architect, volgt uit de artikelen 2, § 4, en 11, vierde lid, van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect, zoals gewijzigd bij de wet van 15 februari 2006 betreffende de uitoefening van het beroep van architect in het kader van een rechtspersoon, niet dat, gesteld dat de niet-verzekering bewezen is, dit van rechtswege tot valsheid van de architectuurovereenkomst leidt.

- Uitoefening van het beroep - Voorwaarde - Aangaan van een verplichte verzekering - Niet-verzekerd - Gevolgen voor de architectuurovereenkomst

ARTS

C.25.0262.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer het verzoek tot wraking geen enkele grief aanvoert tegen de personen wier wraking wordt gevorderd, vormt dit verzoek geen vordering tot wraking; het gaat om een akte die er slechts de schijn van heeft, maar, gelet op, in voorkomend geval, de in dit geval reeds verstreken termijnen van de tuchtprocedure, een middel vormt dat bedoeld is om de rechtsgang te verlammen; dit verzoek tot wraking vormt bijgevolg proceduremisbruik en heeft om die reden geen enkele opschortende werking (1). (1) Zie Cass. 20 december 2022, AR P.22.0815.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.24 ; Cass. 9 april 2024, AR P.24.0352.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.8.

- Tuchtprocedure - Raad van beroep van de Orde der artsen - Verzoek tot wraking - Verzoekschrift dat geen enkele grief aanvoert tegen de personen wier wraking wordt gevorderd - Niet-ontvankelijkheid van het verzoek - Verlamming van de tuchtprocedure - Proceduremisbruik - Gevolg

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.25.0229.F 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAC.2 AC nr. ...

De vordering tot wraking die tegen een lid van de raad van beroep van de Orde der artsen wordt ingesteld, terwijl die persoon niet langer deel uitmaakt van die raad, heeft geen bestaansreden (1). (1) Zie Cass. 28 april 2017, AR C.17.0235.N, AC 2017, nr. 297.

- Raad van beroep van de Orde der artsen - Lid - Vordering tot wraking - Voorwaarde

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

D.23.0005.F 10 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.2 AC nr. ...

De provinciale raad van de Orde der artsen van de provincie Henegouwen beraadslaagt op geldige wijze zodra tien van zijn stemgerechtigde leden aanwezig zijn die alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond.

- Geneeskunde - Tuchtzaken - Orde der artsen van de provincie Henegouwen - Beraadslaging van de provinciale raad - Geldigheid - Voorwaarde

- Art. 4, § 1 KB 28 december 1972 tot vaststelling van de regelen betreffende de verkiezing van de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad van de Orde der artsen

- Art. 3, § 1, 6° KB 28 december 1972 tot vaststelling van de regelen betreffende de verkiezing van de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad van de Orde der artsen

- Art. 3, eerste lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Op voorwaarde dat het vonnis is gewezen door het voorgeschreven aantal rechters en deze alle zittingen van de zaak hebben bijgewoond, vereist artikel 779 Gerechtelijk Wetboek niet daarenboven dat alle rechters die de zittingen van de zaak hebben bijgewoond aan de beraadslaging deelnemen.

- Orde der artsen van de provincie Henegouwen - Beraadslaging van de provinciale raad - Geldigheid - Voorwaarde - Gevolg

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

D.21.0019.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.10 AC nr. ...

De tuchtrechtelijke vervolging van een arts wegens fouten die hij in de uitoefening van het beroep of naar aanleiding daarvan heeft begaan, houdt steeds het verwijt in de eer en de waardigheid van het beroep te hebben aangetast zodat de arts die opgeroepen wordt om voor de tuchtraad te verschijnen weet of moet weten dat hij zich hierop moet verdedigen.

- Fouten in de uitoefening van het beroep - Aantasting van de eer en de waardigheid van het beroep - Tuchtrechtelijke vervolging

- Art. 6, 2° KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.21.0005.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6 AC nr. ...

Het ontbreken van een poging tot verzoening heeft niet tot gevolg dat de rechtspleging en de veroordeling van de eiser die hieruit voortvloeit, door nietigheid zijn aangetast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568.

- Beroepsorde - Tuchtprocedure - Klacht - Geen poging tot verzoening

- Art. 20, § 1, derde lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

C.17.0649.N 6 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210906.3N.6 AC nr. ...

De rechter is niet gebonden door de regels die vervat liggen in de code van geneeskundige plichtenleer, die geen kracht van wet hebben aangezien de code niet verbindend is verklaard (1). (1) Cass. 31 mei 2017, AR P.17.0388.F, AC 2017, nr. 362.

- Orde van Geneesheren - Code van geneeskundige plichtenleer - Beroepsorden - Geen verbindende kracht

- Art. 15, § 1, tweede lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

C.20.0383.N 6 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210906.3N.5 AC nr. ...

Een ziekenhuis is, voorafgaand aan de tussenkomst van een bij hem werkzame arts, ertoe gehouden uit eigen beweging aan een patiënt, met het oog op het verlenen van diens toestemming, informatie te verstrekken over het al dan niet geconventioneerde statuut van de arts en de financiële gevolgen van diens tussenkomst, zonder dat van de patiënt een specifiek optreden mag worden vereist om kennis te nemen van die informatie.

- Ziekenhuis - Ziekenhuisgeneesheer - Informatieplicht - Patiënten - Rechten - Conventionering

- Art. 30 Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen 7 augustus 1987

- Art. 8, § 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

D.20.0006.N 23 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.4 AC nr. ...

Het hoger beroep wordt gestuurd aan de voorzitter van de provinciale raad die de beslissing heeft gewezen, zodat een hoger beroep dat niet is verstuurd aan de voorzitter van de provinciale raad die de beslissing heeft gewezen, niet voldoet aan die voorwaarde, ook al heeft de voorzitter van de provinciale raad kennis gekregen van het hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

- Te richten aan de voorzitter van de provinciale raad - Niet naleving van deze vereiste - Tuchtzaken - Hoger beroep

- Art. 29 KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren

D.19.0016.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.35 AC nr. ...

Geen van de sancties bepaald in artikel 16 van de Artsenwet, ook al moeten ze op hun evenredigheid kunnen worden getoetst, zijn te aanzien als behandelingen of straffen in de zin van artikel 3 EVRM (1). (1) Cass. 26 oktober 2017, AR D.17.0001.N, arrest niet gepubliceerd.

- Orde der artsen - Tuchtsancties - Aard

Het staat de provinciale raad van de Orde der artsen vrij de geschrapte geneesheer terug in te schrijven op de lijst, zodat de omstandigheid dat een arts wegens bepaalde tuchtrechtelijke inbreuken wordt geschrapt van de lijst der Orde niet belet dat de betrokkene wegens andere tuchtrechtelijke inbreuken wordt geschorst in het recht de geneeskunde uit te oefenen (1). (1) Zie Cass. 31 januari 1986, AR 4929 en 4937, AC 1985-86, nr. 344.

- Orde der artsen - Tuchtsanctie van schrapping - Herinschrijving op de lijst - Tuchtsanctie van schorsing

- Artt. 6, 1°, en 16, eerste lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

C.19.0041.N 10 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200210.3N.10 AC nr. ...

Uit het geheel van artikel 144, §1 en §3, 2° en artikel 145, §1 en §2 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen en de wetsgeschiedenis volgt dat de algemene regeling bedoeld in artikel 144 van voormelde wet een algemeen kader bepaalt waarbinnen, in een schriftelijke individuele overeenkomst, de concrete individuele rechten en verplichtingen van de ziekenhuisarts en de beheerder worden bepaald, zodat in de schriftelijke individuele overeenkomst niet van de algemene regeling kan worden afgeweken (1). (1) Zie concl. OM.

- Ziekenhuis - Ziekenhuisgeneesheer - Algemene regeling - Individuele overeenkomst - Verhouding

C.16.0081.N 27 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190527.2 AC nr. ...

Uit artikel 130, § 1, eerste lid, § 3, 4°, artikel 131, § 1, §2, en de wetsgeschiedenis volgt dat de algemene regeling bedoeld in artikel 130 Ziekenhuiswet 1987 een algemeen kader bepaalt waarbinnen in een schriftelijke individuele overeenkomst de concrete individuele rechten en verplichtingen van de ziekenhuisgeneesheer en de beheerder worden bepaald en dat bij gebrek aan concretisering in een schriftelijke individuele overeenkomst, het niet mogelijk is zich op de algemene regeling te beroepen om rechtstreeks verplichtingen te scheppen in hoofde van de ziekenhuisgeneesheer.

- Ziekenhuis - Ziekenhuisarts - Rechtsverhouding - Algemene regeling - Individuele overeenkomst

C.15.0356.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.2 AC nr. ...

De bepalingen van de wet van 7 augustus 1987 op de ziekenhuizen, inzake de procedure van afzetting van een ziekenhuisarts, zijn van dwingend recht in het voordeel van de ziekenhuisarts; de niet-naleving ervan leidt tot de relatieve nietigheid van de afzetting (1). (2). (1) Zie concl. OM. (2) Cass. 9 februari 2009, AR C.07.0348.F, AC 2009, nr.103.

- Ziekenhuisgeneesheer - Ziekenhuis - Beheerder - Medische Raad - Advies - Afzetting - Dwingende wet

D.17.0003.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.14 AC nr. ...

Artsen die tuchtrechtelijk worden vervolgd en ten aanzien van wie de provinciale raad een beslissing neemt tot verwijzing en artsen in wier zaken de provinciale raad een beslissing neemt om de zaak zonder gevolg te laten, bevinden zich, wat betreft de mogelijkheid om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing van de provinciale raad, niet in een vergelijkbare toestand; laatstgenoemden hebben immers nooit belang bij een hoger beroep, terwijl de eerstgenoemden wel een dergelijk belang hebben wanneer hen een tuchtsanctie wordt opgelegd.

- Artt. 6, 12, 23 en 32 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

D.16.0002.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.6 AC nr. ...

Een tuchtvervolging kan bij de provinciale raad van de Orde der artsen enkel rechtsgeldig aanhangig worden gemaakt door een regelmatige beslissing tot verwijzing van het orgaan van telastlegging van die raad.

- Orde der artsen - Beslissing tot verwijzing van de provinciale raad van de Orde der artsen - Aanhangigmaking van de zaak bij de provinciale vonnisraad

- Art. 24, tweede en derde lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren
- Art. 20, § 1 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

Wanneer de raad van beroep, die niet regelmatig van de zaak heeft kennisgenomen, de beslissing vernietigt op grond waarvan de provinciale raad de geneesheer naar de vonnisraad verwijst, kan hij niet over de zaak zelf uitspraak doen.

- Orde der artsen - Onregelmatigheid van de beslissing tot verwijzing - Beslissing van de provinciale vonnisraad - Hoger beroep - Raad van beroep - Vernietiging van de beslissing tot verwijzing en van de beslissing over de zaak zelf

- Art. 24, tweede en derde lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren
- Art. 20, § 1 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

D.15.0001.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.14 AC nr. ...

Artikel 25 van het KB nr. 79 van 10 november 1967 betreft een norm die, ingevolge artikel 26, §1, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof niet onderworpen is aan de grondwettelijk toetsing door het Grondwettelijk Hof; een prejudiciële vraag dient niet te worden gesteld (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Tucht - Artikel 25, Artsenwet - Grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel - Prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989
- Art. 25 KB nr. 79 van 10 nov. 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Tucht - Artikel 25, Artsenwet - Grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel - Prejudiciële vraag

D.14.0010.N 10 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151210.7 AC nr. ...

Door ambtshalve de niet-ontvankelijkheid van de vorderingen tot wraking op te werpen omdat zij in werkelijkheid dienen te worden aangezien als een vordering tot onttrekking, zonder dat de eiser de mogelijkheid had hierover standpunt in te nemen, miskennen de appelrechters het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

- Tucht - Vordering tot wraking - Ambtshalve opwerping niet-ontvankelijkheid vordering

- Art. 836, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0032.F 30 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.8 AC nr. ...

De artikelen 125, 7°, 126, § 1, en 126, § 3, van de op 7 augustus 1987 gecoördineerde wet op de ziekenhuizen zijn van dwingend recht voor de ziekenhuisgeneesheren en de schending ervan leidt tot de relatieve nietigheid van de uitgesproken afzetting (1). (1) Zie Cass. 24 januari 2005, AR C.03.0360.N, AC 2005, nr. 47; Cass. 9 februari 2009, AR C.07.0348.F, AC 2009, nr. 103.

- Ziekenhuisgeneesheer - Afzetting - Procedure - Aard van de bepalingen

- Artt. 125, 7°, 126, § 1, en 126, § 3 Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen 7 aug. 1987

D.13.0022.N 20 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150320.4 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist niet dat de provinciale raad van de Orde van Geneesheren, die onder toezicht staat van hogere rechtsprekende organen, zelf aan de voorschriften van dat artikel voldoet; het is voldoende dat het rechtsprekend orgaan met volle rechtsmacht dat bevoegd is om de beslissingen van dat tuchtcollege in rechte en in feite te toetsen, die vereisten vervult (1). (1) Zie concl. OM.

- Tucht - Orde der geneesheren - Artikel 6, E.V.R.M. - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Tucht - Orde der geneesheren - Artikel 6, E.V.R.M. - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie

C.13.0524.F 16 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150216.1 AC nr. 115

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Hospitalisatie - Individuele kamer - Gemeenschappelijke kamer - Onderscheid - Forfaitaire honoraria - Supplementen - Wet 10 juli 2008 - Artikel 152, § 5

Het nieuwe artikel 152, § 5, van de Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen van 10 juli 2008, heeft vanaf 1 januari 2013 een onderscheid ingevoerd tussen de opname in een gemeenschappelijke kamer of tweepatiëntenkamer en een individuele kamer, door aan de bewoordingen "forfaitaire honoraria", die in het vroegere artikel 152, § 7, gebruikt zijn, een verschillende inhoud te geven volgens het type opname; bijgevolg kan artikel 26, wet 27 december 2012, dat het vroegere artikel 152, § 7 door artikel 152, § 5, heeft vervangen, geen uitleggende draagwijdte hebben betreffende het voornoemde oude artikel 157, § 7 (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Hospitalisatie - Individuele kamer - Gemeenschappelijke kamer - Onderscheid - Forfaitaire honoraria - Supplementen - Wet 10 juli 2008 - Artikel 152, § 5

- Art. 154 KB 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994
- Art. 57, §§ 6 en 7 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- zoals ingevoegd bij art. 26 Wet 27 december 2012 houdende diverse bepalingen inzake de toegankelijkheid van de gezondheidzorg
- Artt. 152, § 7 oud en 152, § 5 Gecoördineerde Wet 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

AUTEURSRECHT

C.23.0496.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.6 AC nr. ...

Het vermoeden van houderschap van de rechten van de producent vindt niet automatisch toepassing van zodra een naam of letterwoord op het fonogram of een reproductie ervan wordt vermeld, maar enkel als deze in zijn hoedanigheid van producent van het fonogram “als dusdanig” wordt vermeld; dit betekent dat onder meer rekening kan worden gehouden met de manier waarop een naam of letterwoord is vermeld, de locatie ervan en de gebruiken in de sector (1). (1) Zie concl. OM.

- Vermoeden van houderschap van rechten - Vermelding als dusdanig van producent van het fonogram - Begrip

- Art. XI.209, § 2 Wetboek van economisch recht

C.21.0396.N 2 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220902.1N.7 AC nr. ...

Artikel XII.22 WER is enkel van toepassing bij de eerste registratie van de domeinnaam en niet bij de hernieuwing ervan.

- Domeinnaam - Verbod tot registratie van een domeinnaam - Hernieuwing van de registratie - Toepassing

- Art. XII.22 Wetboek van economisch recht

F.18.0011.F 17 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220117.3F.6 AC nr. ...

De inkomsten uit het roerend vermogen van de belastingplichtige kunnen enkel als beroepsinkomsten worden belast indien dat vermogen wordt gebruikt voor het uitoefenen van zijn beroepswerkzaamheid (1). (1) Cass. 20 september 2018, AR F.17.0118.F, AC 2018, nr. 486; Cass. 10 november 2017, AR F.14.0076.F-F.14.0079.F, AC 2017, nr. 632.

- Inkomstenbelastingen - Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen en kapitalen - Beroepsinkomsten - Categorieën belastbare inkomsten - Criteria

- Artt. 6, 2° en 3°, 17, § 1, 23, § 1, 3°, 27 en 37, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.18.0039.F 24 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200924.1F.5 AC nr. ...

Artikel 5, paragraaf 2, a) en b), van de richtlijn 2001/29/EG staat toe dat de lidstaten in de daarin bepaalde gevallen een beperking stellen op het uitsluitende reproductierecht van de auteur, mits aan de rechthebbenden een billijke compensatie wordt betaald; hieruit volgt dat die bepaling door het creëren van een recht ten voordele van die rechthebbenden, tegelijkertijd een verplichting instelt tot betaling van de billijke compensatie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

- Uitsluitend reproductierecht van de auteur - Beperking - Lidstaat - Verplichting - Betaling van een billijke compensatie

- Art. 5, § 2, a) en b) Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij

C.19.0017.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.29 AC nr. ...

Het bewijs van de overdracht van auteursrechten moet ten aanzien van de auteur van het werk worden geleverd door een geschrift.

- Vennootschapsorgaan - Besluit - Niet beantwoorden aan vorm -of grondvoorwaarden

- Art. XI.167, § 1 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.18.0118.F 6 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 73 Auteurswet 1994 en het koninklijk besluit van 21 januari 1997 zijn de beheersvennootschappen bevoegd om in rechte op te treden met het oog op de verdediging van de rechten die zij krachtens de statuten beheren, en met name de inning en de verdeling van de vergoedingsrechten voor het kopiëren voor eigen gebruik; uit die bepalingen volgt niet dat de eiseres bevoegd is om de terugvordering van andere bedragen dan de rechten, de dwangsommen of de schadevergoedingen gerechtelijk te vervolgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 166.

- Beheersvennootschappen - Statutaire opdracht - Vordering in rechte - Inning en verdeling van de vergoedingsrechten voor het kopiëren voor eigen gebruik - Inning - Beperking

- Art. 1 KB 21 januari 1997 tot het belasten van een vennootschap met de inning en de verdeling van de vergoeding voor het kopiëren voor eigen gebruik
- Art. 55 en 73 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

De misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik van werken en prestaties worden bestraft met correctionele straffen en geldboeten; die geldboeten, van administratieve aard, zijn evenmin als de correctionele straffen invorderbare rechten in de zin van de artikelen 55 en 73 Auteurswet 1994, ook al dient de in artikel 55 bedoelde vergoeding als berekeningsbasis voor die rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 166.

- Misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik en prestaties - Geldboete - Berekeningsbasis

- Art. 55 en 73 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

- Misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik en prestaties - Geldboete - Aard

- Art. 55 en 73 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

C.19.0233.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.6 AC nr. ...

De toestemming vereist voor de geldigheid van een overeenkomst tot overdracht van een auteursrecht kan stilzwijgend zijn indien zij volgt uit een gedraging die voor geen andere uitleg vatbaar is en derhalve de wil inhoudt de overeenkomst te sluiten.

- *Overdracht van een auteursrecht - Geldigheid - Toestemming - Vorm*

- Art. 1108, tweede lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 3 Wet 22 maart 1886 (Nederlandse tekst bij wet van 26 juni 1981)

C.18.0460.N 17 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191017.18 AC nr. ...

Enkel de auteur heeft het recht om een werk van letterkunde of kunst op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren (1). (1) Zie concl. OM.

- *Werk van letterkunde of kunst - Reproductie - Recht van de auteur*

- Art. XI.165, § 1, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Indien een werk van letterkunde of kunst aanwezig is, geldt als noodzakelijke maar voldoende voorwaarde voor de bescherming onder voormelde bepaling dat wordt bewezen dat het werk oorspronkelijk is, in de zin dat het een eigen intellectuele schepping van zijn auteur is; de verweerder die zich beroept op het bestaan van eerdere werken met opvallende gelijkenissen om de originaliteit van het werk, waarvan de bescherming wordt nagestreefd, te betwisten, dient aannemelijk te maken dat de auteur kennis had of redelijkerwijze kon hebben van deze eerdere werken (1). (1) Zie concl. OM.

- *Werk van letterkunde of kunst - Wettelijke bescherming*

- Art. XI.165, § 1, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.15.0144.N 17 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.1 AC nr. ...

De rechter dient de vraag naar de oorspronkelijkheid slechts te onderzoeken indien een werk van letterkunde of kunst voorhanden is, dat uitdrukking vindt in een welbepaalde, concrete vormgeving en derhalve voorwerp kan zijn van de bescherming van het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren. (1) Art. 1, §1, eerste lid, Auteurswet 1994, dat overeenstemt met art. XI.165, §1, eerste lid, Wetboek Economisch Recht.

- *Reproductierecht - Wettelijke bescherming - Opdracht van de rechter - Onderzoek naar de oorspronkelijkheid - Toepassingsgebied*

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

Indien een werk van letterkunde of kunst aanwezig is, geldt als noodzakelijke maar voldoende voorwaarde voor bescherming van het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren, dat wordt bewezen dat het werk oorspronkelijk is, in de zin dat het een eigen intellectuele schepping van zijn auteur is (1). (1) Zie Cass. 14 december 2015, AR C.14.0262.F, AC 2015, nr. 745; Cass. 17 maart 2014, AR C.12.0317.F, AC 2014, nr. 211, met concl. van Advocaat-generaal J.-M. GÉNICOT in Pas. 2014, nr. 211; Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0263.N, AC 2013, nr. 569, met concl. van Advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 26 januari 2012, AR C.11.0108.N, AC 2012, nr. 69; Cass. 11 maart 2005, AR C.03.0591.N, AC 2005, nr. 153. (2) Art. 1, §1, eerste lid, Auteurswet 1994, dat overeenstemt met art. XI.165, §1, eerste lid, Wetboek Economisch Recht.

- *Reproductierecht - Werk van letterkunde of kunst - Wettelijke bescherming*

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

Uitsluitend een werk van letterkunde of kunst, dat uitdrukking vindt in een welbepaalde, concrete vormgeving, is het voorwerp van bescherming van het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren; de bescherming van dit recht strekt zich noch uit tot een idee of concept, dat in geen enkele vorm is uitgedrukt, noch tot een stijl, modetrend of genre, die slechts de uitdrukking zijn van een algemene vormgeving. (1) Art. 1, §1, eerste lid, Auteurswet 1994, dat overeenstemt met art. XI.165, §1, eerste lid, Wetboek Economisch Recht.

- Reproductierecht - Wettelijke bescherming - Voorwerp

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

C.14.0045.N 30 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160930.1 AC nr. ...

De "doorgifte via de kabel" van een "eerste uitzending" veronderstelt een primaire uitzending aan het publiek, die via de kabel heruitgezonden wordt.

- Doorgifte via de kabel

- Art. 52 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten
- Art. 1, derde lid Richtlijn 93/83/EEG van de Raad van 27 september 1993

In geval van directe injectie is er slechts sprake van één mededeling aan het publiek, hetgeen de toepasselijkheid uitsluit van artikel 52 Auteurswet dat de doorgifte van een primaire uitzending aan een nieuw publiek veronderstelt.

- Radio- en televisieomroep - Directe injectie - Begrip

- Art. 52 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

C.14.0262.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.3 AC nr. ...

Artikel 1, §1, eerste lid, Auteurswet 1994, sluit niet uit dat de rechtbank, in bepaalde omstandigheden, rekening mag houden met latere werken om de banaliteit van het litigieuze werk te beoordelen.

- Wet van 30 juni 1994 - Wettelijke bescherming

Om recht te hebben op de bescherming van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, is het noodzakelijk maar volstaat het te bewijzen dat het werk oorspronkelijk is, dat wil zeggen een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan; een intellectuele schepping is eigen aan zijn auteur wanneer zij het stempel van zijn persoonlijkheid draagt; dat is het geval wanneer de auteur zijn scheppende vaardigheden bij de verwezenlijking van het werk heeft uitgedrukt door het maken van vrije en creatieve keuzes; de verschillende delen van een werk worden door de voornoemde wet beschermd op voorwaarde dat zij bepaalde bestanddelen bevatten die de uitdrukking vormen van de eigen intellectuele schepping van de auteur van dit werk; ze hebben geen recht op die bescherming als ze banaal zijn.

- Wettelijke bescherming - Oorspronkelijk werk - Schepping

C.14.0365.F 11 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150911.2 AC nr. ...

De beslissing van de commissie die bij meerderheid van stemmen genomen wordt, bindt noch de beheersvennootschappen noch de organisaties van hen die de vergoeding verschuldigd zijn, zolang die beslissing niet bij koninklijk besluit bindend verklaard werd ten aanzien van derden.

- Uitvoerende kunstenaars en producenten - Billijke vergoeding - Bepaling - Commissie samengesteld uit vennootschappen voor het beheer van rechten en vertegenwoordigers van schuldenaren van vergoeding - Voorgezeten door de minister die bevoegd is voor het auteursrecht - Uitwerking van een beslissing genomen bij meerderheid van stemmen

- Artt. 42, eerste, derde, vierde, achtste en elfde lid, en 65 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

P.15.0194.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.8 AC nr. ...

Het aanmaken van een link waarmee een voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komend werk kan worden gedownload, is een openbare mededeling die niet zonder toestemming van de houder van die rechten kan gebeuren, behalve indien dat werk vrij toegankelijk is op een andere site.

- Auteursrecht en naburige rechten - Recht om een werk aan het publiek mee te delen - Openbare mededeling - Begrip - Aanmaken van een link waarmee een voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komend werk kan worden gedownload

- Artt. 1, 80 en 81 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

Wettige zelfverdediging veronderstelt dat het strafbaar feit dat kan worden gerechtvaardigd, werd gepleegd met het opzet een ander te schaden; zij moet aan een onmiddellijkheidscriterium beantwoorden dat ter rechtvaardiging van het misdrijf namaak niet in aanmerking kan worden genomen.

- Auteursrecht en naburige rechten - Namaak - Rechtvaardiging - Wettige zelfverdediging - Rechtvaardigingsgrond - Toepassing

- Artt. 416 en 417 Strafwetboek
- Artt. 1, 80 en 81 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

De vonnisrechter, die kennisneemt van vervolgingen wegens namaak, gegrond op de artikelen 80 en 81 Auteurswet 1994, beoordeelt in feite of de verspreiding van het beschermde werk een openbaar karakter heeft zoals bij artikel 1 van de wet is vereist.

- Auteursrecht en naburige rechten - Namaak - Verspreiding van het beschermde werk - Openbaar karakter vereist - Beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 1, 80 en 81 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

AUTHENTIEKE AKTE [ZIE: 077 BEWIJS]

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

Het middel dat opkomt tegen de authentieke vaststelling van het arrest volgens hetwelk het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord, zonder dat de eiser die vaststelling, uiterlijk in zijn memorie, van valsheid heeft beticht, is wat dat betreft niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Authentieke vaststelling, in het bestreden arrest, dat het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0604.F 17 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200117.1F.1 AC nr. ...

Wanneer in een authentieke notariële akte woorden worden doorgehaald en de doorhaling noch is vastgesteld noch is goedgekeurd op de wijze bepaald in artikel 16 Wet Notarisambt, wordt ze in beginsel als niet-bestaande beschouwd; ze maakt bijgevolg geen deel uit van de authentieke akte en ze kan evenmin de authenticiteit van de inhoud van die akte aantasten, ook al schrijft voornoemd artikel de nietigheid van die doorhaling niet voor (1). (1) Cass. 12 november 1982, AR 3376, AC 1982-83, nr. 163.

- Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde vormen - Uitwerking - Beginsel

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

Hoewel kan vaststaan dat de doorhaling bestond en door de partijen was gewild op het ogenblik van het verlijden van de authentieke akte, is de werkelijke authentieke akte net de verbeterde akte; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Cass. 12 november 1982, AR 3376, AC 1982-83, nr. 163.

- Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde vormen - Uitwerking - Uitzondering

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

F.18.0056.F 27 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190927.3 AC nr. ...

Wanneer een authentieke akte enkel nog geldt als onderhands geschrift, kan de dagtekening ervan enkel aan derden worden tegengesteld als die vaststaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 483.

- Nietigheid - Onderhands geschrift - Dagtekening - Tegenstelbaarheid aan derden

- Artt. 1318 en 1328 Burgerlijk Wetboek

BANKBREUK EN BEDRIEGLIJK ONVERMOGEN

P.22.1347.F 14 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.2 AC nr. ...

Het misdrijf dat wordt bestraft door artikel 490bis van het Strafwetboek is een aflopend misdrijf; het kan echter ook een voortgezet misdrijf zijn, wanneer de handelende persoon, door opeenvolgende handelingen die op zich strafbaar zijn, zijn vermogen met hetzelfde oogmerk blijft onttrekken aan het onderpand van zijn schuldeisers (1). (1) Zie Cass. 27 april 1993, AR 6074, AC 1993, nr. 202.

- Bewerking van bedrieglijk onvermogen - Aard van het misdrijf - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Voorwaarde

- Art. 490bis Strafwetboek

De schade die wordt veroorzaakt door het bedrieglijk bewerken van het onvermogen is die welke voortvloeit uit het verlies van een kans voor de schuldeiser om de betaling van zijn schuldvordering te verkrijgen; de schadeloosstelling die wordt toegekend als vergoeding voor het verlies van een kans kan niet gelijk zijn aan het totaalbedrag dat door die kans zou zijn voortgebracht indien zij zich verwezenlijkt had (1); geen enkele wettelijke bepaling verbiedt daarentegen om aan de verloren kans de waarde van een gedeelte of van een percentage van de schuldvordering zelf toe te kennen (2). (1) Zie Cass. 27 februari 2008, AR P.07.1567.F, AC 2008, nr. 135; Cass. 23 februari 2005, AR P.04.1517.F, AC 2005, nr. 112; Cass. 20 februari 2001, AR P.99.0480.N, Pas. 2001, n° 102. (2) Zie Cass. 5 november 2021, AR C.20.0343.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.3 (impliciete oplossing); concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas. vóór Cass. 6 december 2013, AR C.10.0204.F, AC 2013, nr. 661.

- Misdrijf van het bewerken van bedrieglijk onvermogen - Veroorzaakte schade - Verlies van een kans

P.22.0999.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.2 AC nr. ...

De voltooiing van het wanbedrijf van het bedrieglijk bewerken van het onvermogen vereist geen gelijktijdigheid van de gedragingen waaruit, enerzijds, de wil blijkt om zich onvermogend te maken en, anderzijds, de wil om niet aan zijn verplichtingen te voldoen; het is voldoende dat op een bepaald ogenblik de toestand van het bedrieglijk bewerkt onvermogen en het hiermee samenhangende feit van het niet aan zijn verplichtingen voldoen, gelijktijdig bestaan; de aanhangigmaking van de zaak wegens bedrieglijk onvermogen dat volgens de vervolgende partij werd voltrokken vanaf de datum van de rechterlijke beslissing tot vaststelling van de schuld omvat dus de handelingen die, hoewel ze aan die beslissing zijn voorafgegaan, tot doel en tot gevolg hebben gehad dat ze de schuldenaar onvermogend hebben gemaakt (1). (1) "De verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht maakt bij de strafrechter een bepaalde feitelijke gedraging aanhangig, maar het staat aan de strafrechter om gelet op de bewoordingen van de verwijzingsbeslissing en in het licht van de gegevens van het strafdossier uit te maken welke feitelijke gedraging wordt bedoeld en daaraan de juiste omschrijving te geven met inbegrip van de datum of de tijdsperiode, waarbij hij zo nodig de in de verwijzingsbeslissing voorlopig bepaalde datum of tijdsperiode voor de bij hem aanhangige gedraging dient aan te passen; de strafrechter mag de datum of de tijdsperiode echter niet zodanig aanpassen dat bij hem een andere feitelijke gedraging wordt aanhangig gemaakt dan die welke met de verwijzingsbeslissing werd bedoeld en bovendien moet bij een aanpassing het recht van verdediging van de partijen in acht worden genomen" (Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2013, nr. 130). Anderzijds is het bedrieglijk bewerken van het onvermogen een aflopend misdrijf (Cass. 19 november 1985, AR 8954, AC 1985-86, nr. 181) of een voortgezet misdrijf (Cass. 22 december 2004, AR P.04.1341.F, AC 2004, nr. 624) (zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1134; CH. DE VALKENEER, "Des infractions liées à l'état de faillite", in H.-D. BOSLY en Ch. DE VALKENEER (uitg.) Les infractions – Vol. 1 : les infractions contre les biens, Larcier, 2de uitg., 2016, 235-239). Naast het morele bestanddeel - het bedrieglijk opzet van de schuldenaar (Cass. 15 december 1999, AR P.99.1188.F, AC 1999, nr. 68) - is dit misdrijf "voltooid wanneer de twee voorwaarden die samen het materieel bestanddeel vormen, verenigd zijn, namelijk het bewerken van zijn onvermogen door de schuldenaar en het hierdoor niet voldaan hebben aan zijn verplichtingen, waarbij het onverschillig is welke van beide materiële bestanddelen het andere in tijd voorafging" (Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N, AC 2000, nr. 667; zie Cass. 23 december 1986, AR 613, AC 1986-87, I, nr. 255; Cass. 19 november 1985, AR 8954, AC 1985-86, I, nr. 181). Hieruit kan worden afgeleid dat het bestreden arrest artikel 490bis Strafwetboek schendt, zie de bepalingen betreffende de aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter (artikelen 130, 179 en 182 Wetboek van Strafvordering), met uitsluiting van de materiële bestanddelen van het bewerken van het onvermogen die aan het niet nakomen van de verplichtingen voorafgaan en die, meer bepaald, aan het arrest van het hof van beroep te Bergen voorafgaan, dat de verweerder U. F. veroordeelt tot het vergoeden van de eiseressen en dat het begin van de strafbare periode vormt. (M.N.B.)

- Bedrieglijk bewerken van het onvermogen - Materieel bestanddeel - Vereniging van twee voorwaarden -

Opeenvolging in de tijd van de elementen die het materieel bestanddeel vormen - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter om de vóór de strafbare periode gepleegde feiten in aanmerking te nemen

- Art. 490bis Strafwetboek

P.16.0392.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.5 AC nr. 405

Het verlenen door de arbeidsrechtbank van een beschikking van toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling belet de strafrechter die op basis van de hem overgelegde gegevens moet oordelen of de betrokkene zich aan het misdrijf van bedrieglijk onvermogen heeft schuldig gemaakt, evenwel niet te beslissen dat het indienen door de betrokkene van een verzoek om tot de collectieve schuldenregeling te worden toegelaten een omstandigheid is waaruit blijkt dat hij zich onvermogend heeft willen maken (1). (1) Zie Cass. 7 januari 2013, S.12.0016.F, AC 2013, nr. 13.

- Bedrieglijk onvermogen - Beoordeling door de strafrechter - Collectieve schuldenregeling - Beschikking van toelaatbaarheid door arbeidsrechtbank

- Artt. 1675/2, eerste lid, en 1675/6 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 490bis, tweede lid Strafwetboek

P.14.1276.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.6 AC nr. ...

De gedongen tenuitvoerlegging kan belemmerd worden door het feit dat de schuldenaar tijdens zijn faillissement zijn bezit feitelijk of juridisch onttrekt aan die tenuitvoerlegging, waardoor de schuldeisers kunnen worden benadeeld zodat zij een rechtmatig belang hebben om ook tijdens de periode van het faillissement tegen de gefailleerde klacht met burgerlijke partijstelling te doen wegens bedrieglijk onvermogen en de rechter die klacht kan ontvankelijk verklaren wanneer de schuldeisers hun beweringen over de schade die zij door dit misdrijf zouden hebben geleden aannemelijk maken; het middel dat aanvoert dat tijdens het faillissement enkel de curator een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling wegens bedrieglijk onvermogen kan doen, faalt naar recht.

- Bedrieglijk onvermogen - Gedwongen tenuitvoerlegging - Belemmering - Schade - Burgerlijke partijstelling door de schuldeisers - Ontvankelijkheid - Bevoegdheid van de curator

Het in artikel 490bis Strafwetboek bepaalde misdrijf van bedrieglijk onvermogen is geen faillissementsmisdrijf, maar deze bepaling is van toepassing op elke schuldenaar die op enig moment de constitutieve bestanddelen van die bepaling verenigt, te weten het bedrieglijk organiseren van zijn onvermogen om zijn bezit feitelijk of juridisch te onttrekken aan ge- dwongen tenuitvoerlegging van zijn schuldeisers en het zich onttrekken aan zijn verplichting tot het betalen van een voldoende vaststaande, vervallen en opeisbare schuld, ongeacht welke van die bestanddelen het andere in de tijd voorafgaat (1). (1) Cass. 8 juni 1988, AR 6644, AC 1987-1988, nr. 615; Cass. 17 april 1991, AR 8761, AC 1990-1991, nr. 428; Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N, AC 2000, nr. 667; zie Cass. 30 april 1991, AR 3130, AC 1990-1991, nr. 453, waar een zelfde redenering wordt toegepast inzake bankbreuk; I. DELBROUCK," Bedrieglijk bewerken van onvermogen", Memorialis Postal, 35/6; B. DE SMET, " Bedrieglijk onvermogen. Het strafrecht als druk op de ketel voor burgerlijke verplichtingen." In Liber Amicorum Alain De Nauw, 184-189; C. DE VALCKENEER, "Des infractions liées à l'état de faillite", in Les infractions contre les biens, Larcier, 2008, 199-200; N. BAUWENS, "Bedrieglijk onvermogen", RW 1989-1990, 286-289; M. GELDERS, "Bedrieglijk onvermogen", noot onder Antwerpen 27 oktober 1995, RW 1996-1997, 54.

- Bedrieglijk onvermogen - Constitutieve bestanddelen

Opdat het misdrijf van bedrieglijk onvermogen bestaat en schade kan veroorzaken, is niet vereist dat de schuldeiser gepoogd heeft een titel ten uitvoer te leggen of dat hij zelfs maar beschikt over een uitvoerbare titel en evenmin heeft de tijdelijke onmogelijkheid voor de schuldeiser om met betrekking tot zijn schuldvordering een concreet middel van tenuitvoerlegging te laten gelden een invloed op het bestaan van het misdrijf.

- Bedrieglijk onvermogen - Vereisten - Uitvoerbare titel - Tenuitvoerlegging

BANKWEZEN - KREDIETWEZEN - SPAARWEZEN

ALLERLEI

P.23.1731.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de door de beklaagde bekritiseerde bankvordering op geen enkel punt nietig is, heeft het geen enkel belang te onderzoeken of er al dan niet een noodzakelijk verband bestaat tussen die akte en de daaropvolgende verrichtingen waartoe ze zou hebben geleid.

Allerlei - Bankvordering - Door de beklaagde aangevoerde onregelmatigheid die geen enkele nietigheid tot gevolg heeft - Middel dat een onderzoek vereist van het verband tussen die akte en de daaropvolgende verrichtingen waartoe het zou hebben geleid - (Geen) belang

- Art. 46quater, § 1 Wetboek van Strafvordering

C.21.0025.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.9 AC nr. ...

Een geldlening is een overeenkomst waarbij de uitlener aan de lener een bepaald geldbedrag ter beschikking stelt onder de verplichting dit bedrag terug te geven, vermeerderd met interest indien die is bedongen; het is een zakelijke overeenkomst die ontstaat door de afgifte van het geldbedrag; een kredietopening is een consensuele en wederkerige overeenkomst waarbij de kredietgever aan de kredietnemer tijdelijk en tot beloop van een bepaald bedrag hetzij geld hetzij kredietwaardigheid ter beschikking stelt zonder dat de kredietnemer verplicht is om van het krediet gebruik te maken; het staat aan de feitenrechter te oordelen of de kredietnemer in werkelijkheid over de vrijheid beschikt om het krediet al dan niet op te nemen (1). (1) Cass. 11 maart 2021, AR C.18.552.F, AC 2021, nr. 179; Cass. 27 april 2020, AR C.19.0602.N, AC 2020, nr. 250.

Allerlei - Geldlening - Kredietopening - Onderscheid - Voorwaarden - Overhandiging - Opneming

- Artt. 1892, 1902 en 1907 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0140.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.5 AC nr. ...

Een geldopneming krachtens een kredietopening doet geen geldlening ontstaan in de zin van de artikelen 1892 en 1905 Burgerlijk Wetboek, waarop artikel 1907bis Burgerlijk Wetboek van toepassing is.

Allerlei - Geldopneming krachtens kredietopening - Aard

C.19.0602.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.38 AC nr. ...

Een geldlening is een overeenkomst waarbij de uitlener aan de lener een bepaald geldbedrag ter beschikking stelt onder de verplichting dit bedrag terug te geven, vermeerderd met interest indien die is bedongen; het is een zakelijke overeenkomst die ontstaat door de afgifte van het geldbedrag; een kredietopening is een consensuele en wederkerige overeenkomst waarbij de kredietgever aan de kredietnemer tijdelijk en tot beloop van een bepaald bedrag hetzij geld hetzij kredietwaardigheid ter beschikking stelt; de kredietnemer kan van het krediet gebruik maken door een of meerdere geldopnemingen; de kredietnemer is niet verplicht om van het krediet gebruik te maken.

Allerlei - Geldlening - Kredietopening - Onderscheid - Voorwaarden - Overhandiging - Opneming

- Artt. 1892, 1902 en 1907 Burgerlijk Wetboek

C.15.0327.F 8 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160408.1 AC nr. ...

Uit artikel 15, § 3, van de wet van 2 maart 1989 volgt niet dat de Commissie voor het bank- en financiewezen, in de uitoefening van haar bevoegdheid om afwijkingen toe te staan van de koninklijke besluiten ter uitvoering van artikel 15, § 1 en 2, van de wet, de drie algemene doelstellingen van artikel 15, § 1, van die wet dient te eerbiedigen (1). (1) Wet 2 maart 1989, vóór de wijziging ervan bij de Wet 16 juni 1989; KB 8 november 1989, vóór de wijziging ervan bij KB 11 juni 1997.

Allerlei - Beursgenoteerde vennootschap - Verkrijging, door een rechtspersoon, van effecten anderszins dan door een openbaar overnameaanbod - Wijziging van de controle van de vennootschap - Verplichting om de andere aandeelhouders de mogelijkheid te bieden hun effecten onder bepaalde voorwaarden over te dragen - Bevoegdheid van de Commissie voor het bank- en financiewezen - Wijze van uitoefening van de bevoegdheid om afwijkingen toe te staan

- Art. 15, §§ 1, 2 en 3 Wet 2 maart 1989 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overnameaanbiedingen

De bevoegdheid van de Commissie voor het bank- en financiewezen om afwijkingen toe te staan van de koninklijke besluiten ter uitvoering van artikel 15, § 1 en 2, van de wet van 2 maart 1989 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overnameaanbiedingen, behelst ook die waarbij die Commissie afwijkingen kan toestaan van de verplichting opgelegd bij artikel 41, § 1, van het koninklijk besluit van 8 november 1989 (1). (1) Wet 2 maart 1989, vóór de wijziging ervan bij de Wet 16 juni 1989; KB 8 november 1989, vóór de wijziging ervan bij KB 11 juni 1997.

Allerlei - Beursgenoteerde vennootschap - Verkrijging, door een rechtspersoon, van effecten anderszins dan door een openbaar overnameaanbod - Wijziging van de controle van de vennootschap - Verplichting om de andere aandeelhouders de mogelijkheid te bieden hun effecten onder bepaalde voorwaarden over te dragen - Bevoegdheid van de Commissie voor het bank- en financiewezen - Voorwerp

- Art. 41, § 1 KB 8 nov. 1989 op de openbare overnameaanbiedingen en de wijzigingen in de controle op vennootschappen

- Art. 15, §§ 1, 2 en 3 Wet 2 maart 1989 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overnameaanbiedingen

BANKINSTELLINGEN

C.22.0403.F 24 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251024.1F.4 AC nr. ...

Moet artikel 2.1, a), van richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van richtlijn 2001/34/EG, dat op zijn beurt verwijst naar artikel 4.1, 18), van richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van richtlijn 93/22/EEG van de Raad, aldus worden uitgelegd dat het begrip "op de kapitaalmarkt verhandelbare effecten" ook betrekking heeft op de aandelen van een holdingvennootschap die enkel de provincies en de gemeenten in hun bezit kunnen hebben en waarvan de overdracht is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur?

Bankinstellingen - Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

Bankinstellingen - Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

BANKVERRICHTINGEN

C.15.0059.F 20 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171020.1 AC nr. ...

Aangezien de bank geen verrichting zonder toestemming uitvoerde in de hoedanigheid van uitgever van een instrument voor de elektronische overmaking van geldmiddelen dat ter beschikking gesteld werd van de houder van een rekening, kan zij geen terugbetaling verschuldigd zijn in de zin van artikel 7, § 2, van de wet van 17 juli 2002; aangezien er geen toestand van niet-nakoming is ontstaan onder de gelding van die wet, kan deze niet voortgeduurd hebben tot na de inwerkingtreding van de wet van 10 december 2009 betreffende de betalingsdiensten.

Bankverrichtingen - Wet van 17 juli 2002 betreffende de transacties uitgevoerd met instrumenten voor de elektronische overmaking van geldmiddelen - Toepassingsgebied

- Artt. 2 en 7, § 1, 2° Wet 17 juli 2002 betreffende de transacties uitgevoerd met instrumenten voor de elektronische overmaking van geldmiddelen

Wanneer het geschil tussen de partijen geen betrekking heeft op het ondeugdelijk functioneren, de onbetrouwbaarheid of het defect van een instrument voor de elektronische overmaking van geldmiddelen maar op een instructie die de bank meent te hebben ontvangen en waarvan de houder van een rekening betwist dat hij ze gegeven heeft, is de wet van 17 juli 2002 niet van toepassing.

Bankverrichtingen - Wet van 17 juli 2002 betreffende de transacties uitgevoerd met instrumenten voor de elektronische overmaking van geldmiddelen - Toepassingsgebied

- Art. 3, § 1, 3° Wet 17 juli 2002 betreffende de transacties uitgevoerd met instrumenten voor de elektronische overmaking van geldmiddelen

C.14.0329.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.17 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Bankverrichtingen - Overschrijving

Bankverrichtingen - Overschrijving - Uitvoering - Uitvoeringsagent

De overschrijving is een rechtsfiguur sui generis waarbij een financiële instelling de opdracht uitvoert gegeven door een rekeninghouder om diens rekening te debiteren tot beloop van een bepaald bedrag ten einde de rekening te crediteren van een aangewezen begunstigde; indien de opdrachtgever en de begunstigde rekeningen aanhouden bij onderscheiden financiële instellingen, dan geldt de financiële instelling van de begunstigde ter zake van de uitvoering van deze opdracht als een uitvoeringsagent van de financiële instelling van de opdrachtgever (1). (1) Zie concl. OM.

Bankverrichtingen - Overschrijving

- Artt. 1382 en 1984 Burgerlijk Wetboek

Bankverrichtingen - Overschrijving - Uitvoering - Uitvoeringsagent

- Artt. 1382 en 1984 Burgerlijk Wetboek

KREDIETINSTELLINGEN

C.13.0576.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.8 AC nr. ...

Artikel 2277 Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op het gedeelte van de periodieke afbetalingen of van het na de opeisbaarstelling resterend schuldsaldo van een lening of krediet dat betrekking heeft op het initieel toegekende kapitaal (1). (1) Zie concl. OM.

Kredietinstellingen - Lening of krediet - Terugbetaling - Periodieke afbetalingen - Schuldsaldo -

Kapitaalcomponent - Verjaring - Vijfjarige verjaring - Toepassingsgebied

- Art. 2277, vierde en vijfde lid Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Kredietinstellingen - Periodieke afbetalingen - Schuldsaldo - Kapitaalcomponent - Verjaring - Vijfjarige verjaring - Toepassingsgebied - Lening of krediet - Terugbetaling

KREDIETVERRICHTINGEN

C.19.0085.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.4 AC nr. ...

De verplichting dat de dekkingswaarden, bestaande uit de activa van het bijzonder vermogen dat verzekeringsondernemingen moeten aanhouden als waarborg voor de naleving van de verplichtingen die op hen rusten voor de uitvoering van de verzekeringsovereenkomsten en de verzekeringsverrichtingen, te allen tijde ten minste gelijk moeten zijn aan deze verplichtingen, belet niet dat door een derde schuldeiser een hypotheek wordt gevestigd op een vermogensbestanddeel dat in het bijzonder vermogen wordt opgenomen, maar het voorrecht van de verzekerden en de begunstigden op het bijzonder vermogen gaat evenwel voor op deze hypotheek (1). (1) Zie concl. OM.

Kredietinverrichtingen - Verzekeringsonderneming - Vorming van een bijzonder vermogen - Hypotheek gevestigd op een vermogensbestanddeel

- Art. 12 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 10, § 9, 3° KB 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen
- Art. 6 Verordening nr. 12 van de Controledienst voor de Verzekeringen tot vaststelling van de regels betreffende de doorlopende inventaris van de dekkingswaarden
- Artt. 16, § 1, eerste lid, § 2, eerste en tweede lid, en § 3, eerste tot en met derde lid, 17, tweede lid, en 18, eerste en tweede lid Wet van 9 juli 1975 betreffende controle bij de verzekeringsondernemingen

BEDREIGINGEN

P.23.1218.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.5 AC nr. ...

Om een terroristisch misdrijf te kunnen uitmaken in de zin van artikel 137, § 1, Strafwetboek, dient de mondelinge bedreiging met het plegen van een of meerdere moorden niet noodzakelijkerwijs in het openbaar te zijn verspreid; dit artikel bepaalt immers niet dat, om het vereiste opzet aan te tonen, het nagestreefde doel, bijvoorbeeld het intimideren van een bevolking, ook daadwerkelijk moet zijn verwezenlijkt; het is vereist maar voldoende dat de dader, door de bedreiging te uiten, het opzet heeft gehad om dat doel te bereiken.

- Terroristisch misdrijf - Bedreiging met het plegen van moorden - (Geen) vereiste openbare verspreiding - Bijzonder opzet - Doel om een bevolking te intimideren - (Geen) vereiste verwezenlijking van het doel

- Art. 137 Strafwetboek

P.22.1085.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.6 AC nr. ...

Een bedreiging zoals bepaald in artikel 327, tweede lid, Strafwetboek, kan bestaan in een geschrift dat van aard is, alsook door de dader bedoeld is, om bij degene aan wie het is gericht een ernstige vrees te doen ontstaan dat een als misdaad omschreven aanslag op zijn fysieke of morele integriteit of op zijn individuele vrijheid zal plaatsvinden, wanneer die vrees ook vanuit het standpunt van een normaal en redelijk persoon verantwoord is; de afwezigheid van het voornemen of de mogelijkheid om de aanslag waarmee wordt gedreigd te plegen neemt het misdrijf niet weg en evenmin impliceert het enkele feit dat het geschrift niets "aankondigt" omdat het in de tegenwoordige tijd is gesteld of dat het geschrift is opgesteld in seksueel platvloerse bewoordingen, dat de ernstige vrees voor de erin vermelde aanslag niet gerechtvaardigd is (1). (1) Cass. 19 januari 1959, AC 1959, 400, RDP 1958-59, 705. A. DE NAUW en F. DERUYCK, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Wolters Kluwer, 2020, 160-161; T. VANDROMME, "Bedreigingen", Comm. Strafr., 14-15, nrs. 44-46.

- Artikel 327, tweede lid, Strafwetboek - Bedreiging met een aanslag op personen of eigendommen - Geschrift - Inhoud van het geschrift - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 327, tweede lid Strafwetboek

- Artikel 327, tweede lid, Strafwetboek - Bedreigingen met een aanslag op personen of op eigendommen - Geschrift - Inhoud van het geschrift - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 327, tweede lid Strafwetboek

P.20.0598.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.12 AC nr. ...

De bestanddelen van het misdrijf bepaald in artikel 328bis Strafwetboek zijn het verspreiden op om het even welke wijze van stoffen die, zonder op zichzelf een gevaar in te houden, de indruk geven gevaarlijk te zijn, waarbij de dader weet of moet weten dat hierdoor ernstige gevoelens van vrees kunnen worden teweeg gebracht voor een aanslag op personen of op eigendommen waarop een gevangenisstraf van ten minste twee jaar is gesteld; een gedraging die aan deze bestanddelen beantwoordt is strafbaar en dit ongeacht de concrete aanleiding voor de wetgever om dit misdrijf in te voeren; indien stoffen worden verspreid die daadwerkelijk gevaarlijk of schadelijk zijn is niet deze, maar desgevallend een andere strafbaarstelling van toepassing (1). (1) I. DE LA SERNA, "Les menaces", in Les infractions, II, Les infractions contre les personnes, Larcier, 2010, 60-61 ; H. VAN LANDEGHEM, "Bedreigingen", in Postal Memorialis. Lexicon strafrecht, strafvordering en bijzondere wetten, 2017, B30, p.54; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2019, nr. 338; T. VANDROMME, "Valse bommelding/Vals alarm", Comm. Sr. 2019, p.6.

- Verspreiden van ongevaarlijke stoffen - Indruk wekken van gevaarlijke stoffen

- Art. 328bis Strafwetboek

P.15.0445.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.3 AC nr. ...

De artikelen 327, eerste lid, en 330 Strafwetboek bestraffen op verschillende wijze de onder een bevel of onder een voorwaarde geuite mondelinge of schriftelijke bedreigingen, naargelang op de aanslag op personen of op eigendommen, die het voorwerp daarvan uitmaakt, een criminele straf dan wel een gevangenisstraf van minstens drie maanden is gesteld; de rechter oordeelt of het voorwerp van de bedreiging overeenstemt met de bij wet vereiste ernst; hij hoeft de feiten waarmee het slachtoffer aldus wordt bedreigd niet strafrechtelijk te omschrijven, maar het Hof dient na te gaan of hij uit zijn feitelijke vaststellingen naar recht heeft kunnen afleiden dat op die feiten, in de veronderstelling dat ze bewezen zijn, hetzij een criminele straf dan wel een correctionele gevangenisstraf van minstens drie maanden is gesteld.

- Mondelinge of schriftelijke bedreigingen onder een bevel of onder voorwaarde - Bedreigingen met een aanslag op personen of op eigendommen - Aanslag waarop een criminele straf dan wel een gevangenisstraf van ten minste drie maanden is gesteld - Beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 327, eerste lid, en 330 Strafwetboek

BEDRIJFSREVISOR

C.20.0127.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.4 AC nr. ...

De uitzondering op de geheimhoudingsplicht betreffende de mededeling van attesten of bevestigingen verbiedt de bedrijfsrevisor om dergelijke inlichtingen aan derden door te geven, en staat hem alleen toe om de juistheid van de reeds in het bezit van de ontvanger zijnde inlichtingen te waarborgen; de toestemming om bepaalde inlichtingen te attesteren of te bevestigen heeft alleen betrekking op de inlichtingen die worden bedoeld in de door de betrokken onderneming verleende schriftelijke toestemming, met uitsluiting van alle andere inlichtingen.

- Beroepsgeheim - Uitzondering op de geheimhoudingsplicht betreffende de mededeling van attesten of bevestigingen - Omvang

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

Het beroepsgeheim heeft betrekking op alle feiten en inlichtingen van vertrouwelijke aard waarvan de bedrijfsrevisor uit hoofde van zijn beroep of tijdens de uitoefening van zijn beroep kennis heeft genomen; dit geldt met name voor inlichtingen over een bedrijf waar hij zijn opdracht van commissaris van de rekeningen vervult.

- Beroepsgeheim - Voorwerp

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

D.18.0005.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 68, §3, Bedrijfsrevisorenwet verwijst het Hof van Cassatie in geval van vernietiging de zaak naar de Commissie van Beroep, anders samengesteld; de Commissie van Beroep schikt zich naar de beslissing van het Hof van Cassatie betreffende het door hem beslechte rechtspunt (1). (1) Zie concl. OM.

- Tucht - Verwijzing naar cassatie - Commissie van beroep - Samenstelling - Rechtspleging - Regeling

- Art. 68, § 3 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

Noch artikel 1121/5, eerste lid, 5°, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, noch enige andere wettelijke bepaling vereist dat de Commissie van Beroep die oordeelt dat zij niet anders kan worden samengesteld, bij ontstentenis van daartoe strekkende conclusie, motiveert waarom dat het geval is (1). (1) Zie concl. OM.

- Tucht - Verwijzing na cassatie - Commissie van beroep - Onmogelijkheid andere samenstelling - Motivering

- Art. 1121/5, eerste lid, 5°, derde lid Gerechtelijk Wetboek

D.15.0012.N 3 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.3 AC nr. ...

Cassatieberoep kan worden ingesteld tegen de beslissing in laatste aanleg van de Kamer van verwijzing en instaatstelling over de verwijzing naar de tuchtinstantie bij de bedrijfsrevisoren (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2005, AR D.02.0029.N, AC 2005, nr. 334, met concl. van advocaat-generaal BRESSELEERS; zie ook Cass. 1 juni 2006, AR C.05.0440.N en C.06.0017.N, inzake het cassatieberoep bij evaluatie.

- Tucht - Kamer van verwijzing en instaatstelling - Beslissing in laatste aanleg over de verwijzing naar de tuchtinstantie bij de bedrijfsrevisoren - Cassatieberoep

- Artt. 44, § 1, eerste lid, 46, § 1, 47 en 55 tot 57 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut der bedrijfsrevisoren

- Artt. 2 en 608 Gerechtelijk Wetboek

De beslissing van de Raad van het Instituut van de bedrijfsrevisoren tot overmaking van het verslag aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling is geen beslissing over de gegrondheid van de tuchtvervolging, maar een louter voorbereidende handeling; het gebrek waarmee deze beslissing eventueel is aangetast kan slechts leiden tot het niet in overweging nemen van de tuchtvordering, indien dit gebrek de beslissing van de tuchtcommissie of van de commissie van beroep kan beïnvloeden of bij de tuchtrechtelijk vervolgde aanleiding kan geven tot gerede twijfel over de geschiktheid van de tuchtcommissie of de commissie van beroep om zijn zaak eerlijk te behandelen (1). (1) Zie Cass. 24 september 2015, AR D.14.0014.N, AC 2015, nr. 555, toen evenwel met betrekking tot de commissie kwaliteitscontrole van het Instituut van de bedrijfsrevisoren (art. 8-14 van het KB 26 april 2007). Nu gaat het om de commissie van " toezicht " (art. 3-7).

- Tucht - Vooronderzoek in tuchtzaken - Raad van het Instituut van de bedrijfsrevisoren - Beslissing tot overmaking van het verslag aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling - Gebrek waarmee deze beslissing is aangetast - Gevolg

- Artt. 3, § 1, 4, § 1, 5 en 7, § 3 KB 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren

- Artt. 52, 53, § 1, 54 en 58, § 1 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut der bedrijfsrevisoren

D.14.0014.N 24 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150924.11 AC nr. ...

De raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren is gelast met het vooronderzoek in tuchtzaken, onverminderd de bevoegdheden van de kamer van verwijzing en instaatstelling, en maakt na afloop van dit onderzoek een verslag over aan de verwijzingskamer met verwijzing naar de toepasselijke wettelijke, reglementaire en tuchtrechtelijke bepalingen en waarin hij een voorstel tot sanctie kan doen, terwijl de kamer van verwijzing en instaatstelling beslist of de voorgelegde feiten dienen verwezen te worden naar de tuchtcommissie; de beslissing van de raad tot overmaking van het verslag aan de kamer van verwijzing en instaatstelling is aldus geen beslissing over de gegrondheid van de tuchtvervolging, maar een louter voorbereidende handeling; het gebrek waarmee deze beslissing eventueel is aangetast kan slechts leiden tot het niet in overweging nemen van de tuchtvordering indien dit gebrek de beslissing van de tuchtcommissie of van de commissie van beroep kan beïnvloeden of bij de tuchtrechtelijk vervolgde aanleiding kan geven tot gerede twijfel over de geschiktheid van de tuchtcommissie of de commissie van beroep om zijn zaak eerlijk te behandelen (1). (1) Het OM concludeerde tot verwerping van het enig middel op grond van het tweede onderdeel in de mate dat de commissie van beroep in haar bestreden beslissing het hoger beroep van de raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren ongegrond verklaarde, nu in dat kader moeilijk kan gesteld worden dat de overmaking van voormeld verslag een louter voorbereidende beslissing is die geen invloed heeft op de beoordeling van de tuchtvordering als eerlijk proces, en het op grond van de niet-regelmatige samenstelling van het orgaan dat de instantie daartoe rechtsgeldig moet vatten derhalve niet uit te sluiten is dat het eerlijk karakter van het proces inderdaad ernstig in het gedrang dreigt te komen door de niet-inachtneming van de wettelijke vereisten voor de aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter, en de appelrechters hun beslissing dan ook naar recht verantwoorden, waardoor het tweede onderdeel niet kan worden aangenomen.

- Tucht - Vooronderzoek in tuchtzaken - Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren - Verslag van de raad aan de kamer van verwijzing en instaatstelling - Aard van de beslissing - Door gebrek aangetaste beslissing - Gevolg

- Artt. 8, § 1, en 13, §§ 2 en 3 KB 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren

- Artt. 52, 53, eerste en derde lid, 54 en 58, § 1 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut der bedrijfsrevisoren

D.13.0025.N 26 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150626.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Tuchtsanctie - Artikel 6, E.V.R.M. - Toetsingsrecht door de rechter - Wijze

- Strafrechtelijke veroordeling - Intrekking van de hoedanigheid - Maatregel

- Tucht - Hoedanigheid van bedrijfsrevisor - Beslissing tot intrekking - Beroep door de procureur-generaal bij het hof van beroep

De rechter aan wie gevraagd wordt een maatregel die met een tuchtsanctie gelijkstaat te toetsen, moet op grond van artikel 6 EVRM de wettigheid van die sanctie onderzoeken en mag in het bijzonder nagaan of die sanctie verzoenbaar is met de dwingende eisen van internationale verdragen en van het interne recht, met inbegrip van de algemene rechtsbeginselen; dat toetsingsrecht moet de rechter in staat stellen na te gaan of de tuchtsanctie niet onevenredig is met de overtreding, zodat de rechter mag onderzoeken of de tuchtoverheid naar redelijkheid kon overgaan tot het opleggen van een tuchtsanctie met die omvang (1). (1) Zie concl. OM.

- Tuchtsanctie - Artikel 6, E.V.R.M. - Toetsingsrecht door de rechter - Wijze

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit de artikelen 8, §1, eerste en derde lid, en 64, §2, IBR-wet volgt dat de procureur-generaal bij het hof van beroep tegen elke beslissing inzake over de intrekking van een bedrijfsrevisor beroep kan instellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Tucht - Hoedanigheid van bedrijfsrevisor - Beslissing tot intrekking - Beroep door de procureur-generaal bij het hof van beroep

- Artt. 8, § 1, eerste en derde lid, en 64, § 2 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, gecoördineerd op 30 april 2007

Uit de samenhang van de artikelen 8, §1, eerste, tweede en derde lid, en 63 IBR-wet volgt dat de Raad die overgaat tot de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor op grond van een voorafgaande strafrechtelijke veroordeling een maatregel oplegt die met een tuchtsanctie gelijkstaat (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijke veroordeling - Intrekking van de hoedanigheid - Maatregel

- Artt. 8, § 1, eerste, tweede en derde lid, en 64, § 2 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, gecoördineerd op 30 april 2007

P.14.0564.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.5 AC nr. 32

Het is de bedrijfsrevisoren toegelaten private expertises uit te voeren als bedoeld in artikel 34, 2°, van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen en wanneer zij die activiteit uitoefenen handelen zij als een expert waarvan de toegang tot het beroep door de wet is geregeld als bedoeld bij artikel 1, 1°, KB Bedrijfsrevisor (1). (1) Zie B. De Klerck, Het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor, ICCI, 2009, nr. 2, p. 22 (nr. 45).

- Uitvoeren van private expertises - Geldigheid

BEKENTENIS [ZIE: 077 BEWIJS]

C.19.0062.F 20 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.3F.3 AC nr. ...

Volgens artikel 1354 Burgerlijk Wetboek is de bekentenis waarop men zich tegen een partij beroept, ofwel buitengerechtelijk ofwel gerechtelijk; de buitengerechtelijke bekentenis van het bestaan van een overeenkomst kan blijken uit de uitvoering van die overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 55.

- Buitengerechtelijke bekentenis

- Art. 1354 Burgerlijk Wetboek

BELAGING

P.22.0910.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.9 AC nr. ...

Het middel dat aanvoert dat de persoon die op het tijdstip van de feiten van belaging die hij heeft gepleegd, leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast en die op het ogenblik van het vonnis dat zijn internering beveelt, nog steeds bestaat, zonder meer vrijgesproken zou moeten worden omdat hij niet in staat zou zijn geweest de gevolgen van zijn gedrag voor de personen die het slachtoffer hiervan zijn geworden, in te schatten, zodat het morele bestanddeel zou ontbreken, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet op het ogenblijk van de feiten en van het vonnis - Invloed - Internering

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 442bis Strafwetboek

S.22.0003.F 24 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.2 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie een zaak behandelt die hem verplicht moet worden meegedeeld, kan het beslissen om geen advies te verlenen wanneer het zulks dienstig acht en in dat geval is voldaan aan de op straffe van nietigheid voorgeschreven verplichting tot mededeling; de brief van het openbaar ministerie aan de griffie van het arbeidshof waarin het erop wijst dat, "aangezien de zaak niet verplicht moet worden meegedeeld", het geen advies zou verlenen, vormt niet, wanneer de zaak verplicht moet worden meegedeeld, de beslissing van het openbaar ministerie die bedoeld wordt in artikel 764, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 672.

- Pesterijen - Zaak die verplicht aan het openbaar ministerie moet worden meegedeeld - Beslissing van het openbaar ministerie om geen advies te verlenen

- Artt. 578, 11° en 764, eerste lid, 10° en derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.1182.F 19 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1 AC nr. ...

Het in artikel 150 Grondwet bedoelde drukpersmisdrijf bestaat in de aantasting van de rechten van hetzij de maatschappij, hetzij een burger, door de uiting van een strafbare gedachte of opinie in een gedrukt of digitaal geschrift, dat in het openbaar werd verspreid (1) ; wanneer uit de redenen van het arrest blijkt dat het hof van beroep de telastlegging van belaging niet bewezen heeft verklaard omdat de gedachten of de meningen die in de pamfletten of de blog van de beklaagde worden geuit strafbaar zouden zijn, maar wegens de gevolgen die de door haar uitgevoerde aanvallen via pamfletten, ronselpraktijken, artikelen op haar blog, druk op de stedenbouwkundige diensten, aangiftes bij de overheden en het aanspreken van klanten hebben gehad voor de rust van de burgerlijke partij, gelet op hun onophoudelijk, veelvuldig, terugkerend en stelselmatig karakter, alsook op de duur van de periode waarin ze werden gepleegd en de context waarin ze hebben plaatsgevonden, hebben de appelrechters hun beslissing niet gegrond op een beoordeling van het strafbaar karakter van de gedachten of meningen die de beklaagde via gedrukte of digitale geschriften heeft verspreid en hebben zij, bijgevolg, de voormelde grondwetsbepaling niet geschonden. (1) Cass. 28 april 2021, AR P.21.0029.F, AC 2021, nr. 312.

- Misdrijf van belaging - Gedachten of meningen die via pamfletten of op het internet zijn verspreid - Niet-strafbaar karakter van de gedachten of meningen - Drukpersmisdrijf

- Art. 442bis Strafwetboek

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0403.F 17 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180117.9 AC nr. ...

Door vast te stellen dat de burgerlijke partij niet wist dat zij in haar intimiteit werd gefilmd toen de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde handelingen werden gepleegd en dat de feiten van pesterijen, evenals die van fysiek of psychisch geweld, contact inhouden tussen het slachtoffer en de dader, wat te dezen niet het geval was, hebben de appelrechters, na een beoordeling in feite, naar recht beslist dat er geen sprake was van enige daad van geweld, van pesterijen of van ongewenst seksueel gedrag op het werk.

- Pesterijen en geweld op het werk - Begrip - Contact tussen het slachtoffer en de dader

- Artt. 32bis en 32ter Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.15.0001.F 22 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160622.1 AC nr. ...

De burgerlijke rechtsvordering kan voor de strafrechter worden ingesteld door eenieder die beweert persoonlijk te zijn benadeeld door het misdrijf dat het voorwerp van de strafvordering uitmaakt, met andere woorden door eenieder die verantwoordt dat hij door dat misdrijf in zijn persoon, zijn goederen dan wel zijn eer kan zijn geschaad; de omstandigheid dat de wet de vervolging wegens belaging afhankelijk stelt van de klacht van de persoon die beweert te worden belaagd, belet de rechter niet om vast te stellen dat dit misdrijf een ander persoon schade heeft berokkend.

- Burgerlijke rechtsvordering wegens belaging - Titularis van de vordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het misdrijf belaging bestaat voor de dader uit het zich opzettelijk gedragen op een wijze die de rust van de betrokkene ernstig kan verstoren; daartoe moet de aan de klager berokkende overlast objectief als zwaar storend worden ervaren omdat er geen enkele redelijke verantwoording voor is (1). (1) Cass. 8 september 2010, AR P.10.0523.F, AC 2010, nr. 503.

- Definitie - Bestanddelen - Verstoring van de rust

- Art. 442bis, tweede lid Strafwetboek

De klacht van de persoon die beweert te worden belaagd is aan geen bijzonder vormvereiste onderworpen en bestaat erin dat die persoon aangifte doet bij de overheid, waarbij hij te kennen geeft dat hij de strafrechtelijke vervolging van de dader wenst; niet vereist is dat de klager daarenboven uitdrukkelijk vraagt dat er strafvervolging wordt ingesteld (1). (1) Cass. 17 april 2012, AR P.11.1300.N, AC 2012, nr. 229.

- Instellen van de strafvordering - Voorwaarde - Klacht

- Art. 442bis, tweede lid Strafwetboek

P.15.1536.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.6 AC nr. ...

Het staat aan de rechter die uitspraak doet over de vervolging wegens belaging om in feite te oordelen of de verstoring van de rust van het slachtoffer, de ernst van die verstoring, het oorzakelijk verband tussen het gedrag van de dader en die verstoring, alsook het besef dat de dader moest hebben van de gevolgen van zijn gedrag, daadwerkelijk heeft plaatsgevonden; het staat aan het Hof om na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten heeft kunnen afleiden dat de herhaling van het aan de dader ten laste gelegde gedrag al dan niet de oorzaak was van de verstoring van de rust waarover het slachtoffer zich beklaagt (1). (1) Zie Cass. 25 april 2012, AR P.11.1339.F, AC 2012, nr. 253.

- Bestanddelen - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 442bis, eerste lid Strafwetboek

Artikel 442bis, eerste lid, Strafwetboek, bestraft hij die, door niet-aflatende of steeds terugkerende gedragingen, iemands persoonlijke levenssfeer ernstig aantast door hem op irritante wijze lastig te vallen, daar waar hij dat gevolg van zijn gedrag kende of moest kennen; daartoe is vereist dat de aan de klager berokkende overlast objectief als zwaar storend kan worden ervaren, wegens totaal onverantwoord; de rechter mag bijgevolg zijn beoordeling niet louter gronden op de gevolgen van het gedrag van de dader, zoals die subjectief door het slachtoffer worden ervaren, maar moet de ernst van de verstoring van de rust afwegen tegen de gevolgen die, in de algemene opinie, dergelijk onverantwoord, irritant en herhaald gedrag op de bevolking of het betrokken sociaal milieu kan hebben (1). (1) Zie Cass. 8 september 2010, AR P.10.0523.F, AC 2010, nr. 503; Cass. 20 februari 2013, AR P.12.1629.F, AC 2013, nr. 119.

- Bestanddelen - Materieel bestanddeel - Objectief storend gedrag - Beoordelingscriterium

- Art. 442bis, eerste lid Strafwetboek

P.15.0578.F 9 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151209.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Palumbo.

- Pesterijen op het werk

Iedere daad van pesterijen houdt op zich een herhaling van feiten in; pesterijen op het werk zijn wezenlijk onderscheiden van het in artikel 442bis Strafwetboek bepaalde misdrijf omdat de feiten zich binnen een werksituatie voordoen, met name naar aanleiding van de hiërarchische verhouding die bij de uitoefening van het werk wordt aangegaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Pesterijen op het werk

BELASTING

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

Artikel 450bis, eerste lid, Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 stelt geen feit strafbaar, noch bepaalt het de straf gesteld op een strafbaar feit; de strafrechter moet derhalve geen melding maken van die bepaling; uit de enkele omstandigheid dat de rechter geen melding maakt van die bepaling, volgt niet dat hij geen rekening ermee houdt; noch de verplichting voor de rechter om bij de straftoemeting rekening te houden met de verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen, noch zijn verplichting om zijn beslissing zodanig te motiveren dat het Hof zijn wettigheidscontrole kan uitoefenen, verplicht de rechter om cijfermatig te motiveren hoe hij de opgelegde straf vermindert met de vermelde administratieve sancties; het volstaat dat uit de redenen van de beslissing blijkt dat de rechter bij de straftoemeting rekening heeft gehouden met die administratieve sancties.

- Inkomstenbelasting - Belastingverhoging - Strafvordering - Straftoemeting - Verbod op een onredelijke straf - Verplichting rekening te houden met de reeds verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen in fiscale zaken - Vermelding van artikel 450bis, eerste lid, WIB92 als toepasselijke wetsbepaling - Wettigheidscontrole op de motiveringsplicht

- Art. 450bis, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Overeenkomstig artikel 358, § 1, 3°, WIB92, zoals van toepassing, mag de belasting of de aanvullende belasting worden gevestigd, zelfs nadat de in artikel 354 bepaalde termijn is verstreken, ingeval een rechtsvordering uitwijst dat belastbare inkomsten niet werden aangegeven in één van de vijf jaren vóór het jaar waarin de vordering is ingesteld; het begrip rechtsvordering in die bepaling heeft een autonome draagwijdte en valt niet samen met de vordering tot het instellen van de strafvordering voor de rechter of met het begrip rechtsvordering in andere fiscale bepalingen; het openen van een opsporingsonderzoek door het openbaar ministerie valt onder het instellen van een rechtsvordering zoals bedoeld in artikel 358, § 1, 3°, WIB92 (1); indien dat opsporingsonderzoek wordt gevolgd door een vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek, wordt geen andere rechtsvordering in de zin van die bepaling ingesteld. (1) Cass. 23 februari 2018, AR F.17.0078.F, AC 2018, nr. 121, met concl. van eerste-advocaat-generaal A. HENKES op datum in Pas.; Cass. 12 december 2014, AR F.13.0037.N ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141212.2, AC 2014, nr. 784; Cass. 9 juni 2005, AR F.03.0025.N ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050609.7, AC 2005, nr. 329; Cass. 21 februari 2003, AR F.01.0011.N ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20030221.3, AC 2003, nr. 125.

- Strafzaken - Instellen van een rechtsvordering in fiscale zaken - Opleggen van een belasting of aanvullende belasting - Termijn van vijf jaar voor de inning of belastingverhoging - Instellen van een rechtsvordering als beginpunt - Instellen van een opsporingsonderzoek - Gevolg

- Art. 358, § 1, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 47 Wetboek van Strafvordering
- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

F.21.0169.F 16 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 13 en 15, eerste lid, van het decreet van het Waals Gewest 6 mei 1999 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillen inzake de directe gewestelijke belastingen volgt niet dat de procedure tot wijziging van de aangifte uitsluitend betrekking heeft op een binnen de vereiste termijn ingediende aangifte van de belastbare bestanddelen en evenmin dat de ambtshalve aanslagprocedure van toepassing is in geval van laattijdige aangifte van die bestanddelen (1). (1) Zie concl. OM.

- Gewestelijke belastingen - Procedure tot wijziging van de aangifte van de bestanddelen - Voorwerp - Laattijdige aangifte - Gevolg

- Artt. 13 en 15, eerste lid Waals decreet 6 mei 1999 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillen inzake de Waalse gewestelijke belastingen

F.20.0062.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.13 AC nr. ...

Een belastingaanslag vormt geen straf die werd opgelegd wegens het plegen van een misdrijf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

- Begrip - Aard van de belasting

F.20.0069.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.3 AC nr. ...

Belastingen zijn heffingen, op eigen gezag, door de Staat, de gewesten, de gemeenschappen, de provincies, of de gemeenten, op de geldmiddelen van personen die op hun grondgebied wonen of er belangen bezitten, om voor diensten van openbaar nut te worden aangewend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 152.

- Algemeen - Grondwet (1831) - Artikel 110 - Artikel 31 - Fiscale bevoegdheid van gemeenten - Beheer van gemeentelijke belangen - Belasting

- Artt. 31 en 110, § 4, eerste en tweede lid Grondwet 1831

C.20.0385.N 10 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220210.1N.8 AC nr. ...

De sommen, renten of waarden waarvan sprake in artikel 2.7.1.0.6, § 1, eerste en tweede lid VCF, worden geacht als legaat te zijn verkregen en worden zodoende aan de erfbelasting onderworpen in de mate de begunstiging aan de hand van een beding ten gunste van een derde van de erflater uitgaat; indien de begunstiging uitgaat van twee erflaters zijn de sommen, renten of waarden als fictief legaat uitgaande van elk van de erflaters belastbaar in de mate de begunstiging uitgaat van elke erflater.

- Erfbelasting - Sommen, renten of waarden geacht als legaat te zijn verkregen - Begunstiging door twee erflaters aan de hand van een beding ten gunste van een derde - Fictief legaat - Gevolg voor de belastbaarheid

- Art. 2.7.1.0.6, § 1, eerste en tweede lid Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

F.20.0058.N 25 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.4 AC nr. ...

De wetgever kan een uitzondering maken op artikel 2 Oud Burgerlijk Wetboek en het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van een wet; met betrekking tot de werking in de tijd van artikel 344, § 1, WIB92 voert artikel 169 Programmawet (I) van 29 maart 2012 zulke uitzondering in (1). (1) Zie concl. OM.

- Allerlei - Algemene rechtsbeginselen - Antimisbruikbepaling - Werking in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van een wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

F.18.0083.N 25 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210625.1N.13 AC nr. ...

Geschillen over een regularisatieheffing en de bijhorende boete zijn geen geschillen over de toepassing van een belastingwet.

- Regularisatieheffing - Aard

- Art. 121 en 122 Programmawet 27 december 2005
- Art. 379 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0137.N 21 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.4 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de non-retroactiviteit van de wet, dat vervat is in artikel 1 (oud artikel 2) Oud Burgerlijke Wetboek, is de nieuwe wet in de regel niet alleen van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van onder de oude wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder de gelding van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; behoudens wanneer de aanslagtermijnen onder de oude wet verstreken zijn, is de nieuwe wet in verband met de termijn binnen dewelke een belastingaanslag kan worden gevestigd onmiddellijk van toepassing op de na haar inwerkingtreding gevestigde aanslagen, ook al is de belastingschuld reeds voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet ontstaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Allerlei - Algemene rechtsbeginselen - Werking in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van een wet

- Art. 3.3.3.0.1, § 1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit
- Art. 354 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

F.19.0022.N 11 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.2 AC nr. ...

Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces; behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de belastingrechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Zie concl. OM.

- Belastingschuld - Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

C.17.0500.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.2 AC nr. ...

Nu het Grondwettelijk Hof in antwoord op de door het Hof van Cassatie gestelde prejudiciële vraag geen schending weerhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet door artikel 1385undecies Gerechtelijk wetboek dat voorziet in een vervaltermijn van drie maanden die niet vatbaar is voor verlenging wegens afstand, faalt het cassatiemiddel dat dergelijke schending aanvoert naar recht (1). (1) Zie Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0500.N, arrest niet gepubliceerd; GwH, 7 november 2019, arrest nr.168/2019.

- Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Aangevoerde schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Aangevoerde schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

C.17.0485.F 20 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1 AC nr. ...

Elke veinzing die tot doel heeft de normaliter verschuldigde belasting te ontduiken, is bedrog. (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

- Bedrog

F.18.0010.F 9 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190509.1 AC nr. ...

In de uitoefening van zijn activiteit van beheer of bestuur van de federale overheidsdiensten kan de Staat niet aan belasting worden onderworpen (1)(2). (1) Zie Cass. 23 februari 2018, AR F.16.0102.F, AC 2018, nr. 120. (2) Het arrest verwerpt het cassatieberoep als niet-ontvankelijk na een vervanging van redenen. Daartoe heeft het Hof, overeenkomstig artikel 1097/1 Gerechtelijk Wetboek, bij tussenarrest van 21 maart 2019 de door artikel 1097 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven verdaging van de zaak bevolen.

- Staat - Activiteit van beheer of bestuur van de federale overheidsdiensten - Belasting

- Staat - Activiteit van beheer of bestuur van de federale overheidsdiensten - Belasting

Belastingen zijn heffingen, op eigen gezag, door de Staat, de gewesten, de gemeenschappen, de provincies, de agglomeraties en federaties van gemeenten of gemeenten, op de geldmiddelen van personen die op hun grondgebied wonen of er belangen bezitten, om voor diensten van openbaar nut te worden aangewend (1). (1) Cass. 20 maart 2003, AR C.01.0269.F, AC 2003, nr. 179; Cass. 29 oktober 1968 (AC, 1969, p. 235) ; Cass. 12 oktober 1954 (AC, 1955, p. 69).

- Uitgaven van een bedrijfsleider - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Uitgaven van een bedrijfsleider - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

C.17.0682.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.1 AC nr. ...

Als de onteigeningsvergoeding wegens de meerwaarde die eruit voortvloeit belast moet worden, dient ze met die belasting te worden vermeerderd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 244.

- Billijke onteigeningsvergoeding - Belasting

- Art. 47, § 1, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0223.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.2 AC nr. ...

Om billijk te zijn, moet de onteigeningsvergoeding even groot zijn als het bedrag dat moet betaald worden om zich een onroerend goed aan te schaffen van dezelfde waarde als het goed waarvan de onteigende werd ontzet; de verschuldigde belasting op de onteigeningsvergoeding staat in oorzakelijk verband met de onteigening; indien de onteigeningsvergoeding als gedwongen meerwaarde in hoofde van de onteigende wordt belast, moet die vergoeding worden verhoogd met de erop verschuldigde belasting teneinde de onteigende toe te laten een gelijkwaardig goed aan te kopen (1). (1) Zie concl. OM.

- Onteigeningsvergoeding - Omvang - Belasting op de onteigeningsvergoeding - Gedwongen meerwaarde

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.17.0032.N 17 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180517.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

- Gelijkheid inzake belastingen - Verschillende fiscale behandeling bepaalde categorieën - Wijze van verantwoording

In het kader van de beoordeling door de rechter of er voor een door de overheid gemaakt onderscheid tussen belastingplichtigen een objectieve en redelijke verantwoording bestaat, kan van die overheid niet worden gevergd dat zij het bewijs moet leveren dat dit onderscheid of de afwezigheid ervan berust op zekere en vaststaande feiten of dat het gemaakte onderscheid noodzakelijk bepaalde gevolgen heeft; het volstaat dat in redelijkheid blijkt dat er een objectieve verantwoording bestaat of kan bestaan voor het gemaakte onderscheid (1). (1) Zie concl. OM.

- Gelijkheid inzake belastingen - Verschillende fiscale behandeling bepaalde categorieën - Wijze van verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0872.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.2 AC nr. ...

Artikel 29, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bevat geen vormvoorschriften of bijzondere bewijsregels met betrekking tot de erin bedoelde aangifte of de machtiging daarvoor; bijgevolg is de aangifte, ook al is zij niet ondertekend door de fiscale ambtenaar die ze heeft gedaan, geldig wanneer uit de stukken van de rechtspleging of uit getuigenverklaringen blijkt welke ambtenaar de aangifte heeft gedaan en dat die ambtenaar daarvoor beschikte over de voorafgaande machtiging vanwege de gewestelijke directeur waaronder hij ressorteerde (1). (1) Zie Cass. 19 april 1994, AR 6902, AC 1994, nr. 186.

- Fiscaal strafrecht - Strafvordering - Fiscale ambtenaren - Fiscale misdrijven - Kennisgeving aan de procureur des Konings - Vereiste machtiging - Vormvoorschriften en bewijs van machtiging

F.16.0031.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.6 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt.

- Belastingschuld - Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.15.0181.N 5 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.4 AC nr. ...

De registratie in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruiten is een individuele fiscale rechtshandeling waarmee het bestuur de toestand van leegstand of verwaarlozing vaststelt en beoogt de opgenomen goederen na twee opeenvolgende registraties aan de heffing te onderwerpen; een geschil in verband met de wettigheid van de registratie in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten is een geschil betreffende de toepassing van de belastingwet bedoeld in artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek.

- Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten - Inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten - Registratie

- Artt. 5, 7 en 15, § 1 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten
- Art. 569, eerste lid, 32° Gerechtelijk Wetboek

Geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet in de zin van artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek omvatten niet alleen de betwistingen over de verschuldigdheid van de aanslag of de heffing zelf, maar ook de betwistingen naar aanleiding van andere individuele fiscale rechtshandelingen vóór of na de vestiging van de belasting, onverminderd de bevoegdheid van de beslagrechter voor vorderingen betreffende bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging.

- Geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet

- Art. 569, eerste lid, 32° Gerechtelijk Wetboek

F.15.0145.N 10 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170210.1 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Zie, op het vlak van de BTW, Cass. 22 mei 2015, AR F.13.0077.N, AC 2015, nr. 335.

- Belastingschuld - Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.15.0106.N 4 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161104.2 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Cass. 22 mei 2015, AR F.13.0077.N, AC 2015, nr. 335.

- Belastingschuld - Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

C.14.0580.F 13 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161013.4 AC nr. ...

Indien de onteigeningsvergoeding ten name van de belastingplichtige als gedwongen meerwaarde wordt belast, moet die vergoeding worden verhoogd met de daarop verschuldigde belasting teneinde de onteigende toe te laten een gelijkwaardig goed te kopen (1). (1) Cass. 29 oktober 2009, AR C.08.0436.N, AC 2009, nr. 626.

- Onteigeningsvergoeding - Belasting - Verhoging van de vergoeding - Reden

F.15.0014.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.22 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Belastingwet - Betwisting - Aard

De wetgeving die de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap betreft of die, in het privaatrecht, de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde berust, is van openbare orde; zulks impliceert dat een betwisting inzake de belastingwet de openbare orde raakt (1). (1) Zie concl OM.

- Belastingwet - Betwisting - Aard

F.13.0077.N 22 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150522.8 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt.

- Belastingschuld - Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.13.0114.N 22 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150522.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Teruggave - Moratoriumintresten - Berekeningswijze

De moratoriuminterest bij de terugbetaling van belastingen wordt berekend op het bedrag van elke door de belastingplichtige verrichte betaling van onverschuldigde belastingen, ongeacht of die betaling betrekking had op meerdere aanslagjaren; de aldus berekende moratoriuminterest wordt getoetst aan het minimumbedrag (1). (1) Zie concl. OM.

- Teruggave - Moratoriumintresten - Berekeningswijze

- Artt. 418, derde lid, en 419, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

BELASTING OP SPELEN EN WEDDESCHAPPEN

F.16.0059.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.1 AC nr. ...

De belasting die wordt geheven op het brutobedrag van de bij spelen en weddenschappen ingezette sommen is verschuldigd door elke persoon die zelfs toevallig, enige inzet of enig inleggeld hetzij voor eigen rekening, hetzij als tussenpersoon aanneemt; de belastingplichtige is de persoon die de inzet of het inleggeld in ontvangst neemt (1). (1) Zie concl. OM.

- Wetboek van met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen - Artikel 51 - Belastingschuldige - Aannemen van inzet of inleggeld

- Art. 51 Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE

F.22.0059.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.12 AC nr. ...

De wijziging van de maatstaf van heffing aan de zijde van de belastingplichtige leverancier dient te leiden tot een herziening van de aftrek van de voorbelasting bij de belastingplichtige medecontractant; deze dient de teveel in aftrek genomen btw terug te storten door ze op te nemen in het bedrag van de verschuldigde belasting voor de periode waarin hij het verbeterend stuk heeft ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

- Wijziging maatstaf van heffing aan de zijde van de belastingplichtige leverancier - Herziening van de aftrek van de voorbelasting bij de belastingplichtige medecontractant - Verplichting

- Art. 5, § 1 KB nr. 3 van 10 december 1969
- Art. 13 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 4, § 1, eerste lid KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 80 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 79, § 1, eerste lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 77, § 1, 7° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat aangezien artikel 90, lid 1, en artikel 273 Btw-richtlijn, buiten de door deze bepalingen gestelde beperkingen, noch de voorwaarden noch de verplichtingen preciseren waarin de lidstaten kunnen voorzien, moet worden vastgesteld dat deze bepalingen aan de lidstaten een beoordelingsmarge verlenen betreffende met name de formaliteiten die de belastingplichtigen jegens de belastingdienst dienen te vervullen om een verlaging van de maatstaf van heffing door te voeren (1). (1) Zie concl. OM.

- Richtlijn 2006/112/EG - Verlaging van de maatstaf van heffing - Formaliteiten opgelegd aan belastingplichtigen - Beoordelingsmarge lidstaten - Grenzen

- Art. 273 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 90, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat het van belang is dat de formaliteiten waaraan de belastingplichtigen moeten voldoen om ten aanzien van de belastingdienst het recht op verlaging van de maatstaf van heffing voor de btw te kunnen uitoefenen, beperkt zijn tot die welke de mogelijkheid bieden aan te tonen dat de tegenprestatie of een deel ervan na de sluiting van de transactie definitief niet zal worden ontvangen; het staat aan de nationale rechter om na te gaan of de door de betrokken lidstaat opgelegde formaliteiten aan deze voorwaarde voldoen (1). (1) Zie concl. OM.

- Richtlijn 2006/112/EG - Formaliteiten opgelegd aan belastingplichtigen - Formaliteiten te voldoen om het recht op verlaging van de maatstaf van heffing voor de btw te kunnen uitoefenen - Grenzen - Bevoegdheid nationale rechter

- Art. 273 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 90, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat maatregelen ter voorkoming van belastingfraude of -ontwijking in beginsel slechts van de regels inzake de maatstaf van heffing mogen afwijken, voor zover dit strikt noodzakelijk is om dat specifieke doel te bereiken; zij dienen namelijk zo min mogelijk afbreuk te doen aan de doeleinden en beginselen van de Btw-richtlijn en mogen dus niet op zodanige wijze worden aangewend dat zij de neutraliteit van de btw zouden aantasten (1). (1) Zie concl. OM.

- Richtlijn 2006/112/EG - Regels maatstaf van heffing - Maatregelen ter voorkoming van belastingfraude of -ontwijking - Afwijking - Grenzen

- Art. 273 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke

stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 90, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Uit het arrest SCT, C-146/19, van 11 juni 2020 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt kennelijk dat, ook al zijn de voorwaarden of vereisten waarvan een lidstaat de verlaging van de maatstaf van heffing afhankelijk maakt, in abstracto beschouwd, verantwoord in het licht van de doelstelling van het voorkomen van fraude of het uitschakelen van het gevaar voor verlies van belastinginkomsten, de niet-vervulling ervan de verlaging van de maatstaf van heffing en de teruggaaf van de btw niet in de weg mag staan wanneer vaststaat dat, in concreto beschouwd, deze geen invloed heeft gehad op de voormelde doelstellingen; hieruit vloeit voort dat het niet-uitreiken van een verbeterend stuk aan de mede-contractant die de btw in aftrek heeft gebracht, geen afbreuk doet aan het recht op verlaging van de maatstaf van heffing en op het recht op teruggaaf van de btw wanneer vaststaat dat het uitreiken van een verbeterend stuk er niet toe had geleid dat de door de medecontractant teveel afgetrokken btw had kunnen worden gerecupereerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Richtlijn 2006/112/EG - Formaliteiten inzake verlaging van de maatstaf van heffing - Beoordeling in abstracto - Niet-vervulling van die formaliteiten - Gevolg - Grens - Niet-uitreiken van een verbeterend stuk aan de mede-contractant die de btw in aftrek heeft gebracht - Recht op verlaging van de maatstaf van heffing - Recht op teruggaaf - Voorwaarde

- Art. 273 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 90, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de schuldvordering van een belastingplichtige leverancier van goederen of diensten geheel of ten dele definitief verloren gaat, is de verlaging van de maatstaf van heffing en de teruggaaf van de btw afhankelijk van het uitreiken door deze belastingplichtige van een verbeterend stuk en de inschrijving ervan in een daartoe bestemd register, gevolgd door het uitreiken van een dubbel van dat stuk aan de belastingplichtige medecontractant, afnemer van de goederen of diensten (1). (1) Zie concl. OM.

- Schuldvordering van een belastingplichtige leverancier van goederen of diensten die geheel of ten dele definitief verloren gaat - Verlaging van de maatstaf van heffing - Teruggaaf van de btw - Voorwaarden

- Art. 5, § 1 KB nr. 3 van 10 december 1969

- Art. 13 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 4, § 1, eerste lid KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 80 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 79, § 1, eerste lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 77, § 1, 7° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.21.0091.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.1 AC nr. ...

Onder verwijzing naar het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 27 maart 2019 in de zaak C-201/18 oordeelt het Hof dat wanneer het daadwerkelijke of voorgenomen gebruik van de goederen of diensten niet wijzigt, er geen reden is tot herziening van de ten aanzien van dat bedrijfsmiddel in aftrek gebrachte btw (1). (1) Zie concl. OM.

- Herziening van de aftrek van de belasting - Bedrijfsmiddelen - Goederen voorwerp van zakelijke rechten - Erfpacht - Aankoop door de erfpachter van de tréfonds - Geen wijziging van het gebruik van het goed - Gevolg

- Art. 11 KB nr. 3 van 10 december 1969

- Art. 10 KB nr. 3 van 10 december 1969

F.22.0145.N 25 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250425.1N.11 AC nr. ...

Het Hof vraagt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of voor de toepassing van de stand-stillbepaling van artikel 28, lid 3, a) en vierde lid en bijlage 15, punt 4, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 370 en bijlage X, deel A, sub 4, Richtlijn 2006/112/EG, een uitdrukkelijke wettelijke bepaling is vereist waarmee wordt afgeweken van de in artikel 26, lid 3, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 309 Richtlijn 2006/112/EG, bepaalde btw-vrijstelling van reisbureaus voor reisdiensten buiten de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM.

- Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Reisbureaus - Dienstverrichtingen die niet in het binnenland plaatsvinden - Belastbaarheid in België - Standstill-bepaling - Toepassing

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Reisbureaus - Dienstverrichtingen die niet in het binnenland plaatsvinden - Belastbaarheid in België - Standstill-bepaling - Toepassing

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

F.22.0164.N 21 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250221.1N.4 AC nr. ...

Noch artikel 45, § 1, Btw-wetboek, noch enige andere wetsbepaling laten toe de aftrek van de belasting te weigeren om reden dat de kostprijs van de geleverde goederen of de verleende diensten op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreft (1). (1) Zie concl. OM.

- Kosten die op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen - Aftrek voorbelasting - Mogelijkheid

- Art. 45, § 1 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.22.0053.F 22 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231222.1F.4 AC nr. ...

De kennisgeving van de aanwijzingen van belastingontduiking in de zin van artikel 333, derde lid, WIB92 en van artikel 84ter Btw-wetboek hoeft geen betrekking te hebben op verschillende aanwijzingen van belastingontduiking (1). (1) Zie concl. OM.

- Termijnen - Verlengde verjaringstermijn - Voorwaarde - Kennisgeving van aanwijzingen van belastingontduiking - Begrip

- Art. 84ter Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 333, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0136.F 8 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231208.1F.6 AC nr. ...

De vereiste motivering van de machtiging van de politierechter is vervuld indien de machtiging, die door de aard ervan enkel op btw-controles betrekking kan hebben en bijgevolg steeds een beperkt karakter heeft, vermeldt voor welke woning en aan welke personen ze is verleend en, op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen opgeeft waarom ze noodzakelijk is (1). (1) Zie concl. OM.

- Huiszoekingen - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Motivering - Draagwijdte

- Art. 63, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

De motivering van de machtiging van de politierechter moet de rechtbank van eerste aanleg, en vervolgens het hof van beroep, in staat stellen een daadwerkelijke rechterlijke toetsing uit te voeren door na te gaan of de in artikel 63 van het Btw-wetboek opgegeven voorwaarden werden nageleefd en of de uitgevoerde huiszoeking in verhouding stond tot de noodzaak om een doeltreffende controle van de toepassing van de belasting uit te voeren (1). (1) Zie concl. OM.

- Huiszoekingen - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Motivering - Doel - Rechterlijke toetsing - Draagwijdte

- Art. 63, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

De politierechter, die een ruime beoordelingsbevoegdheid heeft om te bepalen of de hem voorgelegde omstandigheden een aantasting van het grondwettelijk beginsel van de onschendbaarheid van de woning verantwoorden, kan de machtiging tot huiszoeking motiveren door te verwijzen naar de in het verzoek om machtiging of in de bijgevoegde stukken vermelde aanwijzingen en door die aanwijzingen weer te geven (1). (1) Zie concl. OM.

- Huiszoekingen - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Motivering - Vorm - Verwijzingen

- Art. 63, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

De ambtenaren die bevoegd zijn om de toepassing van de belasting over de toegevoegde waarde te controleren, hebben tot particuliere woningen of bewoonde lokalen enkel toegang tussen vijf uur 's morgens en negen uur 's avonds en uitsluitend met machtiging van de politierechter; die machtiging moet uitdrukkelijk gemotiveerd zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Huiszoekingen - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Voorwaarde

- Art. 63, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

De bevoegde ambtenaren van de fiscale administratie hebben toegang tot de plaats waar de boekhouding met betrekking tot in het Btw-wetboek bedoelde handelingen wordt gevoerd en de machtiging van de politierechter is vereist indien deze plaats een particuliere woning of een bewoond lokaal is (1). (1) Zie concl. OM.

- Huiszoekingen - In het Btw-wetboek bedoelde handelingen - Begrip - Voorafgaande machtiging van de politierechter - Voorwaarde

- Art. 63, eerste, tweede en derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.19.0116.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.3 AC nr. ...

Artikel 311, § 1, punt 1, van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde moet aldus worden uitgelegd dat definitief afgedankte auto's die door een onderneming werden gekocht bij de in artikel 314 van die richtlijn bedoelde personen en die bestemd zijn om te worden verkocht 'voor onderdelen', zonder dat de onderdelen ervan zijn gedemonteerd, gebruikte goederen zijn in de zin van die bepaling wanneer, ten eerste, zij nog onderdelen bevatten die de functionaliteiten hebben behouden die ze hadden toen ze nieuw waren en die in de staat waarin ze verkeren of na herstelling opnieuw kunnen worden gebruikt en, ten tweede, vaststaat dat deze voertuigen door dit hergebruik van onderdelen in hun economische cyclus zijn gebleven en in werkelijkheid niet zijn verkocht om gewoonweg te worden vernietigd of tot een ander voorwerp te worden omgevormd (1). (1) Zie concl. OM.

- Europees recht - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Prejudiciële vraag - Onderneming die tweedehandswagens

en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Europees recht - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Prejudiciële vraag - Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de vraag rijst of buiten gebruik gestelde motorvoertuigen die door een onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken zijn gekocht bij de in artikel 314 van de richtlijn bedoelde personen en die bedoeld zijn om "voor stukken" te worden verkocht, zonder dat die stukken hieruit zijn gehaald, gebruikte goederen vormen in de zin van artikel 311, paragraaf 1, punt 1, van de richtlijn nr. 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 318.

- Europees recht - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Prejudiciële vraag - Onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om "voor stukken" te worden verkocht - Niet uit die voertuigen gehaalde stukken - Gebruikte goederen - Begrip - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Europees recht - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Prejudiciële vraag - Onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om "voor stukken" te worden verkocht - Niet uit die voertuigen gehaalde stukken - Gebruikte goederen - Begrip - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Om te bepalen of voor onderdelen verkochte voertuigen als gebruikte goederen kunnen worden omschreven waarop de winstmargeregeling van toepassing is, moet de rechter onderzoeken of de voor onderdelen verkochte voertuigen nog onderdelen bevatten die de functionaliteiten hebben behouden die ze hadden toen ze nieuw waren, zodat ze in de staat waarin ze verkeren of na herstelling kunnen worden hergebruikt (1). (1) Zie concl. OM.

- Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip - Plichten van de rechter

- Art. 1 KB nr. 53 van 23 december 1994 met betrekking tot de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge voor gebruikte goederen, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip - Plichten van de rechter

- Art. 1 KB nr. 53 van 23 december 1994 met betrekking tot de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge voor gebruikte goederen, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten

- Art. 58, § 4 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

---

F.20.0139.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.4 AC nr. ...

Uit artikel 12 van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde en uit artikel 44 Btw-wetboek volgt niet dat een verbouwd gebouw enkel een nieuw gebouw kan zijn indien de uitgevoerde werken niet steunen op de essentiële structuurelementen van het te verbouwen gebouw (1). (1) Zie concl. OM.

- Levering van gebouwen - Levering na verbouwing - Nieuw gebouw - Structurele elementen - Begrip

- Art. 44, § 3, 1°, a) Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Levering van gebouwen - Levering na verbouwing - Nieuw gebouw - Structurele elementen - Begrip

- Art. 44, § 3, 1°, a) Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Verbouwing van een gebouw in de zin van artikel 12 van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, dat zijn status bepaalt in geval van vervreemding, houdt in dat het voormelde gebouw ingrijpende veranderingen heeft ondergaan die bedoeld zijn om het gebruik of de gebruiksvoorwaarden ervan te wijzigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Levering van gebouwen - Levering na verbouwing - Ingrijpende veranderingen - Begrip

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Levering van gebouwen - Levering na verbouwing - Ingrijpende veranderingen - Begrip

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Artikel 135, eerste paragraaf, j), van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, samen gelezen met artikel 12, eerste en tweede paragraaf, van die richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat de vrijstelling waarin die eerstgenoemde bepaling voorziet voor de levering van een gebouw of een gedeelte ervan en van het bijbehorende terrein, met uitzondering van de levering die vóór de eerste ingebruikneming plaatsvindt, ook geldt voor de levering van een gebouw waarvan een eerste ingebruikneming heeft plaatsgevonden vóór de verbouwing ervan, ook al heeft de betrokken lidstaat in zijn nationale recht niet de voorwaarden voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen vastgesteld, zoals hij dat op grond van de laatstgenoemde bepaling had kunnen doen (1). (1) Zie concl. OM

- Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer een lidstaat geen gebruik maakt van de mogelijkheid bepaald in artikel 12, paragraaf 2, tweede lid, van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, om de voorwaarden voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen te bepalen, blijft de levering van een dergelijk verbouwd gebouw onderworpen aan de algemene regeling die van toepassing is op de levering van een nieuw gebouw en is die levering bijgevolg enkel vrijgesteld wanneer zij plaatsvindt na de eerste ingebruikneming of, indien de lidstaat een ander criterium heeft aangenomen met toepassing van artikel 12, tweede paragraaf, derde lid, van de richtlijn, nadat aan dat criterium is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Voorwaarden

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Voorwaarden

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of, wanneer de betrokken lidstaat niet de voorwaarden heeft vastgesteld voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen, de levering na verbouwing van een gebouw waarvan, vóór de verbouwing, een eerste ingebruikneming in de zin van artikel 12.1, a) of van artikel 12.2, derde lid, Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 heeft plaatsgevonden, van de belasting over de toegevoegde waarde blijft vrijgesteld, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 220.

- Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de belasting over de toegevoegde waarde ten onrechte werd berekend tegen een lager tarief dan het wettelijk tarief dat op de verrichting van toepassing is, moet de verschuldigde belasting worden berekend op de betaalde totaalprijs, na aftrek van de geheven belasting (1). (1) Zie concl. OM.

- Rekenfout - Toepassing van een lager dan het wettelijk tarief - Verbetering - Berekeningswijze

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Rekenfout - Toepassing van een lager dan het wettelijk tarief - Verbetering - Berekeningswijze

- Art. 28, 6° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 26 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de koopovereenkomst van een goed werd gesloten met afzonderlijke vermelding van het btw-tarief, bestaat de maatstaf van heffing van de belasting uit de totaalprijs die de koper heeft betaald, na aftrek van de belasting tegen het aldus vermelde tarief (1). (1) Zie concl. OM.

- Levering van een gebouw - Afzonderlijke vermelding van het btw-tarief - Bepaling van de maatstaf van heffing

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Levering van een gebouw - Afzonderlijke vermelding van het btw-tarief - Bepaling van de maatstaf van heffing

- Art. 78 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 73 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

F.22.0082.F 6 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231006.1F.2 AC nr. ...

Artikel 63, eerste lid, 1°, Btw-wetboek kent aan de bevoegde ambtenaren het recht toe de boeken en stukken te onderzoeken die zich in gesloten meubelen, vuilnisbakken of koelkasten bevinden die gelegen zijn in de ruimten waar de beroepsactiviteit van de belastingplichtige uitgeoefend wordt, zonder dat zij eerst zijn toestemming dienen te verkrijgen; pas als laatstgenoemde zich hiertegen verzet, kan de inzage van de boeken en stukken niet plaatsvinden; artikel 8 EVRM vereist geen andere uitlegging (1). (1) Zie concl. OM.

- Huiszoeking - Onderzoek van de boeken en stukken - Gesloten meubelen, vuilnisbakken, enz. - Omvang van de bevoegdheden van de bevoegde ambtenaren

- Art. 63, eerste lid, 1° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 61, § 2 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.21.0193.F 6 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.4 AC nr. ...

Om te beoordelen of de oppervlakte van het oude gedeelte van een verblijfsinrichting voor bejaarden nog steeds groter is dan die van het nieuwe gedeelte, vereisen de toepasselijke wettelijke bepalingen niet dat enkel de oppervlakte die in dat gedeelte voor een dergelijk verblijf wordt gebruikt in overweging wordt genomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verminderd tarief van 6 pct - Verbouwingswerken - Werk in onroerende staat met betrekking tot woningen die daadwerkelijk worden gebruikt voor de huisvesting van bejaarden - Werken verricht voor publiekrechtelijke of privaatrechtelijke personen die de verblijfsinrichtingen voor bejaarden beheren - Oppervlaktecriterium - Toepassingsmodaliteit - Voorwaarde van gebruik van de woning voor de huisvesting van bejaarden - Beoordeling

- Art. 1, tweede lid, a) en bijlage, tabel A, rubriek XXXI, §§ 1 en 3 KB nr. 20 van 20 juli 1970

Indien de oppervlakte van het nieuwe gedeelte voortvloeiend uit de verbouwing van een reeds bestaande verblijfsinrichting voor bejaarden groter is dan het oude gedeelte, moet de toepassing van het tarief van 6 pct. enkel voor dat overtollige gedeelte worden uitgesloten (1). (1) Zie concl. OM.

- Verminderd tarief van 6 pct - Verbouwingswerken - Werk in onroerende staat met betrekking tot woningen die daadwerkelijk worden gebruikt voor de huisvesting van bejaarden - Werken verricht voor publiekrechtelijke of

privaatrechtelijke personen die de verblijfsinrichtingen voor bejaarden beheren - Oppervlaktecriterium - Toepassingsmodaliteit - Globale beoordeling

- Art. 1, tweede lid, a) en bijlage, tabel A, rubriek XXXI, §§ 1 en 3 KB nr. 20 van 20 juli 1970

F.21.0172.F 2 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230302.1F.6 AC nr. ...

Hoewel artikel 9 van het organiek besluit nr. 78 van de Regent van 18 maart 1831 van het bestuur van 's lands middelen bepaalt dat de minister van Financiën beschikt op de verzoeken om kwijtschelding van boeten of verhogingen van recht ten titel van boeten, andere dan degene uitgesproken door de rechter, volgt hieruit niet dat, bij gebrek aan een dergelijk verzoek, de rechter een dergelijke bevoegdheid mag uitoefenen door de proportionele geldboete wegens belastingontduiking vast te stellen onder het wettelijk tarief (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 165.

- Fiscale geldboeten - Vermindering - Fiscale rechter - Bevoegdheid - Regentbesluit nr. 78 - Artikel 9 - Minister van Financiën - Gevolg

- Artt. 70, § 1, en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 9 RB nr. 78 van 18 maart 1831
- Art. 1, laatste lid KB nr. 41 van 30 januari 1987 tot vaststelling van het bedrag van de proportionele fiscale geldboeten op het stuk van de BTW
- Artt. 70, § 1 en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Evenredigheid met het misdrijf - Toezicht van de rechter - Administratieve sancties met repressief karakter - Wettigheid van de sanctie

- Artt. 70, § 1, en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 9 RB nr. 78 van 18 maart 1831
- Art. 1, laatste lid KB nr. 41 van 30 januari 1987 tot vaststelling van het bedrag van de proportionele fiscale geldboeten op het stuk van de BTW
- Artt. 70, § 1 en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.22.0115.F 16 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.2 AC nr. ...

De verlenging van de verjaringstermijn van de vordering tot invordering veronderstelt dat er geen belastbare handelingen werden aangegeven; het is niet voldoende dat de aangifte onregelmatig is.

- Verjaring - Termijn - Verlenging van de verjaringstermijn - Voorwaarden

- Art. 81bis, § 1, derde lid, 3° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.21.0179.F 22 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221222.1F.4 AC nr. ...

Het bedrag van de verschuldigde belasting, dat bij elke maandelijkse aangifte wordt bepaald, is in de zin van die bepalingen niet enkel de opeisbare belasting betreffende de handelingen die de belastingplichtige in dat tijdvak heeft verricht, maar is het resultaat van alle verrichtingen, dus ook van die welke door de belastingplichtige zijn verstrekt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 858.

- Maandelijkse aangifte - Handelingen verricht door de belastingplichtige - Handelingen verstrekt aan de belastingplichtige - Bedrag van de verschuldigde belasting

- Art. 4 KB nr. 3 van 10 december 1969
- Artt. 47, eerste lid, en 53, § 1 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de belastingplichtige voor een in aanmerking genomen tijdvak de belasting over de toegevoegde waarde ten onrechte aftrekt, is er op dit bedrag slechts interest verschuldigd voor zover de belastingplichtige zonder die aftrek een bepaald bedrag aan belasting over de toegevoegde waarde verschuldigd zou zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 858.

- Maandelijkse aangifte - rekening-courant - Onverschuldigde aftrek - Verschuldigdheid van de interest

- Art. 5, § 1 KB nr. 24 van 29 december 1992 met betrekking tot de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 8.1, §§ 1 en 2 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 4 KB nr. 3 van 10 december 1969

- Artt. 47, eerste en tweede lid, 53, § 1, eerste lid, 75 en 91, § 1 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de aangifte van de belastingplichtige resulteert in een voor hem batig saldo, leidt die overbrenging, in de op zijn naam geopende rekening-courant, tot een boeking op de creditzijde van die rekening, net zoals de betaling die hij voor een ander tijdvak zou hebben verricht voor een aan de Schatkist verschuldigd saldo; die boekingen op de creditzijde van de rekening-courant worden aan de debetzijde gecompenseerd door het bedrag van de belastingen waarvan de opeisbaarheid voortvloeit uit andere periodieke aangiften en door de bedragen die aan de belastingplichtige daadwerkelijk zijn terugbetaald met toepassing van artikel 8.1 van koninklijk besluit nr. 4 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 858.

- Maandelijkse aangifte - Handelingen verricht door de belastingplichtige - Handelingen verstrekt aan de belastingplichtige - rekening-courant - Boekingen op de credit- en debetzijde van de rekening - Werkingsregels

- Art. 5, § 1 KB nr. 24 van 29 december 1992 met betrekking tot de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 8.1, §§ 1 en 2 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 47, tweede en zevende-vijfde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.21.0135.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.6 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat de administratie het recht op aftrek niet ma g weigeren louter omdat op een factuur niet alle vermeldingen voorkomen bedoeld in artikel 5, § 1, van het koninklijk besluit nr. 1 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde, indien vaststaat dat aan de materiële voorwaarden voor het recht op aftrek is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitoefening recht op aftrek - Vermeldingen op een factuur - Materiële en formele voorwaarden

- Art. 3, § 1 KB nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 3, § 1, 1° KB nr. 3 van 10 december 1969

- Art. 45, § 1 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.22.0006.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.9 AC nr. ...

De afstand van een verweer tegen een belastingsaanspraak, zoals de afstand van de op de verjaring verlopen termijn in de zin van artikel 83, § 2, Btw-wetboek, die geen erkenning van de rechten van de schuldeiser inhoudt, is geen afstand van rechtsvordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Verjaring - Afstand van de verlopen tijd van de verjaring - Bevoegdheid

- Art. 821 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 83, § 2 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

P.21.0292.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.13 AC nr. ...

De aanwending van het btw-mechanisme om de aan de Staat verschuldigde belastingen niet door te storten of om een schuldvordering op de belastingadministratie te verkrijgen, is een misdrijf waarvan de opbrengst, net als bij verduistering of oplichting, de schade vormt die het wanbedrijf rechtstreeks aan de Schatkist heeft toegebracht; de belastingschuld is in dergelijke gevallen het onmiddellijke resultaat is van het bedrog.

- Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Begrip - Belastingschuld

- Artt. 73 en 73bis Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

De omstandigheid dat er een dwangbevel wordt uitgevaardigd tegen sommige beklaagden die btw-fraude hebben gepleegd, ontzegt de administratie de mogelijkheid niet om een burgerlijke rechtsvordering in te stellen tegen de andere beklaagden waartegen het dwangbevel niet werd uitgevaardigd, evenmin als tegen de eerstgenoemde beklaagden, aangezien artikel 93undeciesE van datzelfde wetboek voorschrijft dat de bepalingen van dat wetboek geen afbreuk doen aan het recht van de Staat om het herstel van de in die bepaling bedoelde schade te vorderen.

- Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Dwangbevel uitgevaardigd tegen sommige beklaagden en niet tegen de anderen

- Artt. 73, 73bis, 73sexies et 93undeciesE Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

De omstandigheid dat de administratie krachtens artikel 73sexies Btw-wetboek over een eigen mogelijkheid beschikt om de ontdoken belasting in te vorderen, die bestaat in de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een van de in dit artikel opgesomde beslissingen over de in de artikelen 73 en 73bis bedoelde misdrijven, ontzegt de Belgische Staat de mogelijkheid niet om in rechte op te treden via een gewone procedure.

- Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Eigen mogelijkheid van de administratie om de ontdoken belasting te innen

- Artt. 73, 73bis en 73sexies Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.21.0053.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.5 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of de uitgevoerde werken de omvorming, renovatie, rehabilitatie, verbetering, herstelling of het onderhoud, geheel of ten dele, van een woning tot voorwerp hebben dan wel of er sprake is van nieuwbouwwerken, onverminderd de mogelijkheid voor het Hof om na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten wettig heeft kunnen afleiden dat de werken een nieuwbouw tot stand hebben gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Tarief van 6% - Onderscheid verbouwing en nieuwbouw - Taak van de rechter

- Art. 1 KB nr. 20 van 20 juli 1970
- Art. 37 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Er is sprake van nieuwbouw, waarop een btw-tarief van 21 pct. van toepassing is, indien de uitgevoerde werken niet steunen op de wezenlijke elementen van de structuur van het gebouw en het gebouw heropgebouwd wordt na afbraak, zelfs indien bepaalde delen, zoals de funderingen, de kelders of alleen de voorgevel worden behouden; dit is eveneens het geval, wanneer wezenlijke elementen van de structuur van het gebouw, en in het bijzonder de fundering van het gebouw, substantieel dienen te worden vernieuwd of verstevigd om de uitgevoerde werken te ondersteunen (1). (1) Zie concl. OM.

- Tarief van 6% - Onderscheid verbouwing en nieuwbouw - Criteria

- Art. 1 KB nr. 20 van 20 juli 1970
- Art. 37 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.20.0112.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.12 AC nr. ...

De rechter aan wie gevraagd wordt een administratieve sanctie te toetsen die een repressief karakter heeft in de zin van artikel 6 EVRM, mag bij het toetsen van de evenredigheid van de opgelegde straf in het bijzonder acht slaan op de zwaarte van de inbreuk, de hoogte van reeds opgelegde sancties, de wijze waarop in gelijkaardige zaken werd geoordeeld en de weerslag van de sanctie voor de betrokkene, maar hierbij desgevallend als beoordelingsfactor in rekening nemen de mate waarin het bestuur zelf gebonden was; dit toetsingsrecht houdt niet in dat de rechter op grond van een subjectieve appreciatie van wat hij redelijk acht, om loutere redenen van opportuniteit en tegen wettelijke regels in, boeten kan kwijtschelden of verminderen.

- Administratieve sanctie - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter -

Beoordelingscriteria

- Art. 70 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Uit artikel 9 van het organiek Regentbesluit nr. 78 van 18 maart 1831 van het bestuur van 's lands middelen, dat aan de minister van Financiën een genaderecht verleent, volgt niet dat, bij ontstentenis van een bij de minister ingediend verzoek tot kwijtschelding, de rechter de bevoegdheden van de minister kan uitoefenen door louter naar opportuniteit te oordelen over de omvang of de kwijtschelding van de boete; dit staat evenwel niet eraan in de weg dat, wanneer de belastingplichtige geen verzoek tot kwijtschelding heeft ingediend bij de minister of zijn gemachtigde op grond van voormeld artikel 9 Regentbesluit, de rechter de evenredigheid van de opgelegde geldboete mag toetsen.

- Fiscale geldboetes - Genaderecht van de Minister van Financiën - Rechterlijke milderingsbevoegdheid

- Art. 9 RB nr. 78 van 18 maart 1831

F.21.0083.F 8 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220908.1F.4 AC nr. ...

De belasting over de toegevoegde waarde waarvan de voldoening binnen de verjaringstermijn van vijf jaar kan worden gevorderd, betreft niet enkel de belasting die is verschuldigd voor feiten bedoeld in de voorafgaande kennisgeving van vermoedens van belastingontduiking (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 518.

- Invordering binnen de verjaringstermijn van vijf jaar - Voorafgaande kennisgeving van de vermoedens van belastingontduiking

- Artt. 81bis, § 1, tweede lid, en 84 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

---

F.20.0038.F 17 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220617.1F.4 AC nr. ...

De vordering tot teruggave van een overschot van belastingen over de toegevoegde waarde ontstaat niet, los van enig uitdrukkelijk verzoek, op het tijdstip van de indiening van de periodieke aangifte waaruit dat overschot blijkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 433.

- Vordering tot terruggave van het overschot - Verjaring - Ontstaan van de vordering - Tijdstip - Oorzaak van de teruggave

- Art. 5, § 1 KB nr. 24 van 29 december 1992 met betrekking tot de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 3, 5, §§ 1 en 2, 7, 8(1), § 1, 2 et 3, derde lid, en § 4 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 4, eerste en tweede lid KB nr. 3 van 10 december 1969

- Artt. 47, eerste en tweede lid, 75, 76, § 1er, eerste lid, 77, 78, 82 en 82bis Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

De belastingen die krachtens de artikelen 45 tot 48 Btw-wetboek voor aftrek in aanmerking komen en de belastingen die krachtens artikel 77 van dat wetboek moeten worden teruggegeven, worden respectievelijk door de belastingplichtige afgetrokken, of, indien dit binnen de bij wet bepaalde termijn van drie jaar geschiedt, aan hem teruggegeven bij wijze van toerekening op verschuldigde belastingen die hij heeft aangegeven; de toerekening van de belastingen die voor aftrek in aanmerking komen of van de terug te geven belastingen staat gelijk met de uitoefening van het recht op aftrek of het recht op teruggave van de betrokken belastingen; indien de toe te rekenen belastingen meer bedragen dan de verschuldigde belastingen, wordt het overschot dat uit de periodieke aangifte voortvloeit in de regel overgedragen naar het volgende aangiftetijdvak, waarbij dat overdrachtsmechanisme voortspruit uit de werking van de rekening-courant die de administratie op naam van elke belastingplichtige houdt; enkel een uitdrukkelijk verzoek van de belastingplichtige onder de voorwaarden door de Koning bepaald, geldt als aanvraag tot teruggave van het voormelde overschot (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 433.

- Voorwaarden en modaliteiten van teruggave van de belasting - Wijze van toerekening - Toerekening op de

aangifte - Uitoefening van het recht op teruggave - Voorwaarden - Werking van de rekening-courant - Bestaan van een overschot - Overdracht van het overschot - Aanvraag tot teruggave van het overschot - Modaliteiten

- Art. 5, § 1 KB nr. 24 van 29 december 1992 met betrekking tot de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 8(1), §§ 1, 2 en 3, derde lid, en § 4 KB nr. 3 van 10 december 1969

- Artt. 45 tot 48, 77, 82 en 82bis Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de leveranciers of de overige in artikel 77 Btw-wetboek bedoelde personen de status hebben van belastingplichtige die tot het indienen van periodieke aangiften is gehouden, vindt de teruggave in hun voordeel van de te veel ontvangen belastingen plaats door toerekening op het bedrag van de verschuldigde belasting voor dat aangiftetijdvak, waarbij de bij wijze van toerekening terug te geven voorbelastingen worden gevoegd bij de voorbelastingen die voor aftrek in aanmerking komen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 433.

- Werkingsregels van de rekening-courant - Leveranciers of personen met de status van belastingplichtige - Periodieke aangiften - Belastingen die voor aftrek in aanmerking komen - Terug te geven beastingen - Wijze van toerekening

- Artt. 5, § 1, en 7 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 4, eerste en tweede lid KB nr. 3 van 10 december 1969

- Artt. 47, erste en tweede lid, 75, 76, § 1, eerste lid, 77 en 78 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.20.0141.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.5 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 70, § 2, Btw-wetboek kan de rechter bij wie een beroep is ingesteld tegen de beslissing die de minister van Financiën of zijn gedelegeerde krachtens artikel 9 van het besluit van de Regent van 18 maart 1831 heeft genomen, een bevoegdheid met volle rechtsmacht uit te oefenen die hem in staat stelt toe te zien op al wat onder de beoordeling van de administratie valt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 321.

- Fiscale geldboeten - Bedrag van de geldboete - Bij de minister van Financiën of diens gedelegeerde ingediende klacht - Beoordeling van de administratie - Evenredigheid van de straf - Beroep tegen de beslissing van de minister van Financiën - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 9 RB nr. 78 van 18 maart 1831

- Art. 1, laatste lid KB nr. 41 van 30 januari 1987 tot vaststelling van het bedrag van de proportionele fiscale geldboeten op het stuk van de BTW

- Artt. 70, § 2, eerste lid, en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

P.21.1324.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.8 AC nr. ...

De bevoegdheid van de curator om alleen op te treden namens de boedel van de schuldeisers betreft enkel de uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers; het belang van de belastingadministratie om de belastingbedragen terug te vorderen die ze door de fraude van de bestuurder van de gefailleerde vennootschap is misgelopen, valt niet samen met het belang van de boedel, maar onderscheidt zich daarvan, zodat die administratie haar individuele vorderingsrecht behoudt tegen diegene die door het misdrijf haar schade heeft veroorzaakt; de rechten die voortvloeien uit de schade ten gevolge van de fout van wie ook, waardoor het passief van het faillissement wordt verzwaard of het actief wordt verminderd, zijn voorzeker gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers; aangezien het doel en het gevolg van de btw-fraude erin bestaan de belastingplichtige die zich de belastingkredieten verschaft onrechtmatig te verrijken, benadeelt het verlies hiervan voor de Schatkist evenwel enkel de houder van de fiscale schuldvordering en niet het vermogen van de door de fraude begunstigde vennootschap (1). (1) Zie de op dit punt eensluidende concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

- Faillissement - Curator - Bevoegdheden - Omvang - Rechtsvordering namens de boedel van de schuldeisers - (Geen) terugvordering van de belastinggelden die de belastingadministratie door de fraude van de bestuurder van de gefailleerde vennootschap is misgelopen

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0127.N 23 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211223.1N.1 AC nr. ...

Het verlaagd btw-tarief van 6 pct. is slechts van toepassing op de plaatsing van toegangspoorten die muurvast aan de woning zelf worden aangehecht, zodat zij worden ingelijfd in de onroerende structuur van de woning en die een verbetering van de woning zelf uitmaken doordat ze een onmiddellijk nut hebben voor de private woonfunctie; dergelijke toegangspoorten betreffen geen van het verlaagd tarief uitgesloten afsluitingen in de zin van § 4, 1° rubriek XXXI van Tabel A , maar hebben betrekking op de eigenlijke woning.

- Werken in onroerende staat - Plaatsing toegangspoorten - Verlaagd tarief van 6% - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 1, 1°, en Tabel A, rubriek XXXI, § 1, 1° KB nr. 20 van 20 juli 1970

F.20.0063.N 25 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210625.1N.5 AC nr. ...

De Koning bepaalt de formaliteiten en voorwaarden met betrekking tot de teruggaaf van btw, doch mag hierbij geen afbreuk doen aan de bepalingen van de artikelen 82 en 82bis Btw-wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Buiten de EG gevestigde belastingplichtige - Vordering tot teruggaaf - Verjaringstermijn

- Art. 9 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 80, 82, 82bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Opdat diensten van management van een vennootschap in aanmerking zouden komen als diensten die vallen onder de algemene plaatsbepalingsregel van artikel 21, § 2, Btw-wetboek, is enkel vereist dat het gaat om algemene managementdiensten die niet louter als specifieke diensten van informatieverwerking en -verschaffing in de zin van artikel 21, § 3, 7°, d), Btw-wetboek in aanmerking komen; het is niet vereist dat wordt aangetoond dat het gaat om management als zaakvoerder of statutair beheerder of management krachtens een overeenkomst waardoor de manager over de mogelijkheid beschikt zijn beleidslijnen aan de vennootschap op te leggen (1). (1) Zie concl OM.

- Management van een vennootschap - Plaats van dienst - Criteria

- Art. 21 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.19.0071.F 17 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210617.1F.7 AC nr. ...

De persoon die ademhalingsmoeilijkheden ondervindt waarvoor zuurstoftoevoer is vereist tijdens de duur van de ziekte die de voormelde moeilijkheden veroorzaakt, is kennelijk niet, alleen al hierdoor, een persoon die lijdt aan een handicap in de zin van punt 4 van bijlage III van richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006.

- Tarief - Verkoop en verhuur van zuurstofconcentrators - Verlaagd tarief - Persoon met een handicap

- Art. 98, §§ 1 en 2, eerste lid, bijlage III, punt 4 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

F.18.0046.N 21 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.3 AC nr. 251

Artikel 17, § 2, onder a) van de Zesde richtlijn moet worden uitgelegd dat wanneer een derde voordeel haalt uit de door de belastingplichtige gedane uitgaven, de omstandigheid dat laatstgenoemde een deel van de uitgaven kan doorrekenen aan die derde, een van de elementen vormt, naast alle andere omstandigheden waarin de betrokken handelingen hebben plaatsgevonden, die de rechter in aanmerking dient te nemen om de omvang van het recht op btw-aftrek van de belastingplichtige te bepalen.

- *Uitgaven die ten goede komen van derden - Recht op aftrek van voorbelasting*

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 17 Richtlijn 77/388/EEG van de Raad (zesde richtlijn) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : uniforme grondslag

- *Uitgaven die ten goede komen van derden - Recht op aftrek van voorbelasting*

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 17 Richtlijn 77/388/EEG van de Raad (zesde richtlijn) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : uniforme grondslag

Het Hof stelt de vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of artikel 17 van de richtlijn nr. 77/388/EEG aldus dient te worden geïnterpreteerd dat wanneer een uitgave ook ten goede komt aan een derde - zoals dit het geval is wanneer een promotor bij de verkoop van appartementen publiciteitskosten, administratiekosten en makelaarslonen betaalt die ook ten goede komen aan de grondeigenaren - dit niet eraan in de weg staat dat de op die kosten drukkende btw volledig in aftrek kan worden gebracht, op voorwaarde dat wordt vastgesteld dat er een rechtstreeks en onmiddellijk verband bestaat tussen de uitgave en de economische activiteit van de belastingplichtige en dat het voordeel voor de derde ondergeschikt is aan de behoeften van het bedrijf van de belastingplichtige (1). (1) Zie concl. OM.

- *Uitgaven die ten goede komen van derden - Aftrek van de voorbelasting*

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- *Uitgaven die ten goede komen van derden - Aftrek van de voorbelasting*

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.19.0150.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.4 AC nr. ...

De belastingplichtige beschikt over het recht op een daadwerkelijke rechterlijke toetsing van de regelmatigheid en de rechtmatigheid van de inhouding, hetzij door de beslagrechter aan wie het toekomt te onderzoeken of de schuldvordering prima facie een zekere en vaststaande vordering is in de zin van artikel 1415 Gerechtelijk Wetboek, hetzij door de rechter in het geschil ten gronde die de inhouding van btw-kredieten kan opheffen voordat zijn beslissing kracht van gewijsde heeft wanneer hij van oordeel is dat de schuldvordering ongegrond is (1). (1) Zie concl. OM.

- *Inhouding van btw-tegoeden - Wettelijke regeling - Gevolgen - Mogelijkheid tot rechterlijke toetsing*

- Art. 8 KB nr. 4 van 29 december 1969 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 76 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.18.0060.N 12 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210312.1N.7 AC nr. ...

Op grond van artikel 55, § 4, tweede lid, Btw-wetboek is de aansprakelijke vertegenwoordiger met zijn lastgever hoofdelijk gehouden tot voldoening van de belasting, interesten en geldboeten die laatstgenoemde verschuldigd is krachtens het Btw-wetboek; deze hoofdelijke gehoudenheid beoogt, ook in zoverre zij de aan de btw-plichtige opgelegde administratieve boete betreft, niet de bestraffing van de aansprakelijke vertegenwoordiger en is bijgevolg geen straf in de zin van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet in België gevestigde belastingplichtige - Aansprakelijke vertegenwoordiger - Hoofdelijke gehoudenheid voor opgelegde administratieve boete - Aard

- Art. 55 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.18.0163.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.18 AC nr. ...

Een dienst moet als bijkomend bij een hoofddienst worden beschouwd wanneer hij voor de klanten geen doel op zich is, maar een middel om de hoofddienst van de dienstverrichter zo aantrekkelijk mogelijk te maken.

- Samengestelde handelingen - Kwalificatie als één prestatie - Bijkomende dienst

- Art. 18, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Er is sprake van één prestatie wanneer twee of meer elementen of handelingen die de belastingplichtige levert of verricht ten behoeve van de als modaal beschouwde consument, zo nauw met elkaar verbonden zijn dat zij objectief gezien één economische, niet te splitsen, prestatie vormen, waarvan het kunstmatig zou zijn die uit elkaar te halen; er is eveneens sprake van één prestatie wanneer een of meer elementen moeten worden geacht de hoofdprestatie te vormen, terwijl een of meer andere elementen moeten worden beschouwd als een of meer bijkomende prestaties, die het fiscale lot van de hoofdprestatie delen.

- Samengestelde handelingen - Kwalificatie als één prestatie

- Art. 18, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.18.0169.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.6 AC nr. ...

De administratieve beslissing waarmee de administratieve geldboete bedoeld in de artikelen 70, § 1, en 72 Btw-wetboek wordt opgelegd, is noodzakelijk voor de totstandkoming van zulke boete; hieruit volgt dat de rechter die een dwangbevel nietig verklaart omdat het de belastingplichtige onwettig een btw-geldboete oplegde, niet zelf kan oordelen over het verschuldigd zijn van de administratieve geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

- Administratieve geldboete - Totstandkoming - Administratieve beslissing - Vereiste

- Artt. 70, § 1, en 72 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Administratieve geldboete - Dwangbevel - Nietigverklaring - Taak van de rechter

- Artt. 70, § 1, en 72 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.19.0009.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.16 AC nr. ...

Ook in geval van verlegging van de heffing moet voldaan zijn aan de materiële voorwaarden voor het recht op aftrek; wanneer het ontbreken van een regelmatige factuur, als formele vereiste voor de uitoefening van dat recht, verhindert dat het zekere bewijs wordt geleverd dat aan de materiële voorwaarden is voldaan, kan de administratie wettig het recht op aftrek van de voorbelasting weigeren, ook al heeft de belastingplichtige in zijn aangifte de btw als verschuldigd opgegeven.

- Verlegging van de heffing - Onregelmatige factuur - Bewijs dat aan de materiële voorwaarden voor recht op aftrek is gedaan - Vereiste

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 20 KB nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de aankoop van een goed of dienst fictief is, kan deze niet gekoppeld worden aan transacties van de belastingplichtige die in een later stadium worden belast; er ontstaat daarom geen recht op aftrek wanneer er geen daadwerkelijke levering van goederen of daadwerkelijke verrichting van diensten plaatsvindt.

- Fictieve transactie - Recht op aftrek van voorbelasting

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 20 KB nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde

F.19.0103.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.24 AC nr. ...

Ter beoordeling van het misbruik kan de rechter het abnormaal of louter artificieel karakter van de verrichte handelingen in aanmerking nemen (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtsmisbruik - Begrip - Beoordelingscriteria

- Art. 1, § 10 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Uit artikel 1, § 10, Btw-wetboek blijkt dat, om te kunnen vaststellen dat inzake btw sprake is van misbruik, ten eerste vereist is dat de betrokken verrichtingen, in weerwil van de formele toepassing van de voorwaarden die worden opgelegd door het Btw-wetboek en de ter uitvoering ervan genomen besluiten, ertoe leiden dat in strijd met het door deze bepalingen beoogde doel een belastingvoordeel wordt toegekend; ten tweede moet uit een geheel van objectieve factoren blijken dat het wezenlijke doel van de betrokken transacties erin bestaat een belastingvoordeel te verkrijgen (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtsmisbruik

- Art. 1, § 10 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.19.0042.N 4 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.6 AC nr. ...

De ontvanger kan zijn bevoegdheid om een dwangbevel uit te vaardigen niet delegeren; hij kan wel een door hem uitgevaardigd dwangbevel laten ondertekenen door een ondergeschikte aan wie hij zijn handtekeningsbevoegdheid heeft gedelegeerd; het bewijs van het bestaan van een delegatie van handtekeningsbevoegdheid kan door de administratie worden geleverd aan de hand van feitelijke vermoedens.

- Dwangbevel - Bevoegdheid tot uitvaardiging - Delegatie van handtekeningsbevoegdheid - Mogelijkheid - Bewijs

- Art. 85 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.17.0012.N 25 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.5 AC nr. ...

De in artikel 2, 1°, koninklijk besluit nr. 43 vervatte voorwaarde dat de werkzaamheden van de groepering uitsluitend bestaan in het verrichten van diensten rechtstreeks in het belang van de leden zelf, is strijdig met artikel 13, A, lid 1, onder f), van de Zesde Richtlijn (77/388/EEG) van de Raad van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der lidstaten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uniforme grondslag.

- Zelfstandige groepering van personen die een vrijgestelde werkzaamheid uitoefenen of niet belastingplichtig zijn - Vrijstelling artikel 44, § 2, 1°bis WBTW

- Art. 2, 1° KB nr. 43 van 5 juli 1991

- Art. 44, § 2, 1° bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Zelfstandige groepering van personen die een vrijgestelde werkzaamheid uitoefenen of niet belastingplichtig zijn - Vrijstelling artikel 44, § 2, 1°bis WBTW

- Art. 2, 1° KB nr. 43 van 5 juli 1991

- Art. 44, § 2, 1° bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.19.0069.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.11 AC nr. ...

Er is sprake van nieuwbouw, waarop een btw-tarief van 21 pct. van toepassing is, indien de uitgevoerde werken niet steunen op de wezenlijke elementen van de structuur van het gebouw en het gebouw heropgebouwd wordt na afbraak, zelfs indien bepaalde delen, zoals de funderingen, de kelders of alleen de voorgevel worden behouden; er is sprake van verbouwing, wat ook de benaming is die eraan wordt gegeven, waarop een btw-tarief van 6 pct. van toepassing is, wanneer de werken op relevante wijze steunen op de reeds bestaande dragende muren, in het bijzonder de buitenmuren, en, meer algemeen, op de wezenlijke elementen van de structuur van het te renoveren gebouw.

- Tarief van 6% - Onderscheid verbouwing en nieuwbouw - Criteria

- Art. 1 KB nr. 20 van 20 juli 1970

F.18.0145.F 29 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.4 AC nr. ...

Het ter beschikking stellen van materieel dat bestemd is voor gebruik in de landbouw maakt geen deel uit van de bebouwingswerkzaamheden, oogstwerkzaamheden of teeltwerkzaamheden en geniet dus niet het op die werkzaamheden toepasselijke verminderd tarief (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 339.

- Verminderd tarief - Landbouwdiensten

- Art. 1, tabel A, rubriek XXIV KB nr. 20 van 20 juli 1970

- Art. 96, en bijlage 3, punt 11 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Verminderd tarief - Landbouwdiensten - Terbeschikkingstelling van landbouwmaterieel - Geen bebouwingswerkzaamheden, oogstwerkzaamheden of teeltwerkzaamheden

- Art. 1, tabel A, rubriek XXIV KB nr. 20 van 20 juli 1970

- Art. 96, en bijlage 3, punt 11 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

---

F.19.0076.F 29 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.5 AC nr. ...

Het middel dat uitgaat van de opvatting dat de mogelijkheid om de leveringen van verbouwde gebouwen aan de belasting te onderwerpen enkel bij wet en niet door een administratieve circulaire kan worden ingevoerd, zonder kritiek uit te oefenen op de beslissing van het arrest dat een dergelijke invoering geenszins is vereist om de verbouwde gebouwen aan de belasting over de toegevoegde waarde te kunnen onderwerpen, kan niet tot cassatie leiden en is, derhalve, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 340.

- Toepassingsgebied - Levering van goederen - Vrijstelling - Onroerende goederen - Uitzondering - Nieuwe gebouwen - Verbouwd gebouw

---

F.19.0073.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.3 AC nr. ...

Artikel 85, § 1, eerste lid, Btw-wetboek, die een delegatie van bevoegdheid aan welbepaalde categorieën van ambtenaren toestaat, heeft betrekking op het ambt en niet op de persoon; behoudens andersluidende vermeldingen sluit het dus niet uit dat dit ambt ad interim kan worden uitgeoefen (1). (1) Zie Cass. 12 februari 2009, AR F.07.006.F, AC 2009, nr. 120; Cass. 20 maart 2014, AR F.12.0158.F, AC 2014, nr. 221.

- Vestiging van de belasting - Dwangbevel - Bevoegdheid om het dwangbevel te viseren en uitvoerbaar te verklaren - Gewestelijk directeur of door hem aangewezen ambtenaar - Delegatie van bevoegdheid - Categoriegebonden - Duur

- Art. 85, § 1, eerste lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

---

F.17.0042.N 14 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200514.1N.5 AC nr. ...

Wanneer de belastingadministratie uit hoofde van haar gebonden bevoegdheid een geldboete oplegt naar aanleiding van het opmaken van een bijzondere rekening, moet zij niet alleen de belastingplichtige daarvan kennis geven; zij moet ook de feiten meedelen, die de overtreding opleveren, verwijzen naar de toegepaste wet- of verordeningsteksten, en de motieven geven, die gediend hebben om het bedrag van de geldboete vast te stellen; de belastingadministratie is evenwel niet verplicht om de afwezigheid van kwade trouw in hoofde van de belastingplichtige te vermelden als motief voor het opleggen van een verminderde administratieve geldboete.

- Administratieve sancties - Proportionele geldboete - Motiveringsplicht

- Artt. 53, § 1, 3°, 70, 72 en 84 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.18.0119.N 14 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200514.1N.2 AC nr. ...

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon wordt als belastingplichtige beroepsoprichter in de zin van artikel 12, §2, WBTW beschouwd van zodra hij door ondubbelzinnige daden de wil uit geregeld gebouwen onder bezwarende titel te vervreemden, met voldoening van belasting te verkrijgen of er zakelijke rechten op te vestigen, over te dragen of weder over te dragen, uiterlijk op 31 december van het tweede jaar volgend op het jaar van hun eerste ingebruikneming of eerste inbezitneming; het ontstaan van de belastingplicht hangt niet af van de daadwerkelijke uitvoering van een levering of vestiging, overdracht of wederoverdracht van een zakelijk recht.

- Beroepsoprichter

- Art. 12, § 2 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Het toepassingsgebied van de antimisbruikbepaling van artikel 1, § 10, WBTW is algemeen en is derhalve niet beperkt tot artikel 79, § 2, WBTW.

- Antimisbruikbepaling

- Art. 1, § 10 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

P.19.1114.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.1 AC nr. ...

Het gebruik van het btw-mechanisme om de aan de Staat verschuldigde belasting niet aan hem door te storten of om een schuldvordering op de belastingadministratie te verkrijgen, is een misdrijf waarvan de opbrengst, net als bij verduistering of oplichting, de schade vormt die het misdrijf rechtstreeks aan de Schatkist heeft berokkend, waarbij de belastingschuld in dergelijke gevallen het onmiddellijke resultaat is van het bedrog; hieruit volgt dat het strafgerecht, door de burgerlijke rechtsvordering ontvankelijk te verklaren die de Belgische Staat op grond van dat misdrijf heeft ingesteld, niet de bevoegdheden overschrijdt die hem door de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zijn toegekend (1). (1) Cass. 21 maart 2017, AR P.16.1031.N, AC 2017, nr. 198.

- BTW-fraude - Belastingontduiking - Schade - Belgische Staat - Burgerlijkepartijstelling - Bevoegdheid van het strafgerecht

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

F.17.0154.N 13 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.2 AC nr. ...

De vervaltermijn van vijf jaar, die een onvoldoende voortvarende belastingplichtige die heeft nagelaten aanspraak te maken op zijn recht op aftrek van de voorbelasting moet bestraffen met het verval van het recht op aftrek, kan niet worden beschouwd als onverenigbaar met de bij de Zesde richtlijn ingevoerde regeling voor zover deze termijn op dezelfde wijze geldt voor soortgelijke rechten in belastingzaken naar nationaal recht en naar Unierecht (gelijkwaardigheidsbeginsel), en de uitoefening van het recht op aftrek bovendien in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk maakt (doeltreffendheidsbeginsel).

- Recht op aftrek - Vervaltermijn - Verenigbaarheid met de zesde richtlijn

- Art. 4 KB nr. 3 van 10 december 1969

F.19.0013.N 13 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.6 AC nr. ...

Opdat een bestuurder aansprakelijk kan worden gesteld, volstaat het dat een fout wordt aangetoond die heeft bijgedragen tot de tekortkoming door de vennootschap aan haar verplichting tot het betalen van de belasting; daartoe is niet vereist dat de vennootschap haar schuld nog volledig kon betalen op het ogenblik dat die bestuurder de hem verweten fout beging (1). (1) Zie concl OM.

- Niet-betaling - Vennootschap - Bestuurder - Hoofdelijke aansprakelijkheid - vaststelling van de mogelijkheid om de schuld nog volledig te betalen op het ogenblik van de beheersfout - Vereiste

- Art. 93undecies C Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.18.0166.F 31 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200131.1F.4 AC nr. ...

Weddenschappen worden gekenmerkt door de toekenning van een winstkans aan de wedder en de aanvaarding, als tegenprestatie, van het risico van uitbetaling van deze winst en impliceren niet dat de verstrekker van deze dienst als zodanig door de klanten van spelen en weddenschappen moet worden gepercipieerd en dat hij houder moet zijn van de vergunningen die de openbare overheden voor het uitoefenen van die activiteit vereisen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 93.

- Vrijstelling - Spelen en weddenschappen

- Art. 44, § 3, 13° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

P.19.0845.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.6 AC nr. ...

De regelmatigheid van de beslissing waarmee de rechter in de politierechtbank de belastingambtenaren toegang tot bewoonde lokalen toestaat, moet het voorwerp kunnen uitmaken van een daadwerkelijk jurisdictionele controle zodat de afweging op grond waarvan die rechter aan de hand van de hem voorgelegde gegevens een dergelijke machtiging toestaat, moet blijken uit de motivering van de machtiging.

- Bewijsvoering - Visitatie door de belastingambtenaren - Machtiging - Jurisdictionele controle - Doel

- Art. 63 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 319 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De toepassing van de artikelen 1026, 5°, en 1027, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is onverenigbaar is met de procedures tot het verkrijgen van een machtiging tot fiscale visitatie op grond van de artikelen 319, tweede lid, WIB92 en 63, derde lid, Btw-wetboek zodat het verzoek van belastingambtenaren aan de rechter in de politierechtbank, strekkende tot het verkrijgen van machtiging tot fiscale visitatie, niet moet worden ondertekend door een advocaat.

- Bewijsvoering - Visitatie - Verzoek tot machtiging aan de politierechtbank - Ondertekening

- Art. 63, derde lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 319, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 1026, 5°, en 1027, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.18.0073.N 12 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191212.1N.4 AC nr. ...

Wanneer de belastingplichtige in een geschil betreffende de belasting over de toegevoegde waarde niet alleen de nietigverklaring van het dwangbevel zoals bedoeld in artikel 85 Btw-wetboek vordert, maar ook de terugbetaling van de door hem reeds betaalde sommen, moet de rechter die het dwangbevel nietig verklaart oordelen over het bestaan van de btw-schuld, zodat hij de terugbetaling van de btw-schuld niet kan bevelen zonder na te gaan of de belasting al dan niet verschuldigd is; het is daarbij niet vereist dat de fiscale administratie een tegenvordering instelt tot betaling van de betrokken belasting (1). 1) Zie ook het arrest inzake F.18.0101.N van dezelfde datum

- Dwangbevel - Nietigverklaring - Taak van de rechter

- Art. 85 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

P.19.0267.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.1 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering nemen de strafgerechten, in burgerlijke zaken, slechts kennis van één enkele rechtsvordering, namelijk die welke strekt tot herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade; de belastingschuld vloeit niet voort uit de fraude maar uit de belastbare economische activiteit; de misdrijven die de fraude uitmaken, zijn niet de oorzaak van die schuld in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek (1); de nieuwe artikelen 442quinquies WIB92 en 93undecies E Btw-wetboek hebben noch tot doel of tot gevolg het onderwerp van de voor het strafgerecht gebrachte burgerlijke rechtsvordering te wijzigen, noch die rechtsvordering aan het vereiste oorzakelijk verband tussen het misdrijf en de schade te onttrekken, noch de strafrechter te machtigen het bedrag van de verschuldigde belasting te bepalen, maar de belastingadministratie toe te staan op die rechtsvordering een beroep te doen wanneer de toepassing van de bepalingen van fiscaal recht niet in staat stelt het volledige herstel van de door de schatkist geleden schade te verkrijgen (2). (1) Zie Cass. 10 februari 2009, AR P.08.1312.N, AC 2009, nr. 109, met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF. (2) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 589.

- Burgerlijke rechtsvordering gebracht voor de strafgerechten - Onderwerp - Belastingschuld - Misdrijven die de fraude uitmaken

- Art. 93undecies E Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 442quinquies Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

- Burgerlijke rechtsvordering gebracht voor de strafgerechten - Onderwerp - Belastingschuld - Misdrijven die de fraude uitmaken

- Art. 93undecies E Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 442quinquies Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

F.18.0059.F 27 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190927.4 AC nr. ...

Wanneer de belastingplichtige het goed in het bedrijf heeft opgenomen, wordt zijn recht op aftrek voor het gebruik van dat goed voor andere dan bedrijfsdoeleinden, niet aangetast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 484.

- Voor het bedrijf bestemd goed - Gebruik voor privédoeleinden - Recht op aftrek

- Artt. 19, § 1, en 45, § 1, 1° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Artt. 6, § 2, eerte lid, a, en 17, § 2, a Richtlijn 77/388/EEG van de Raad (zesde richtlijn) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : uniforme grondslag

F.18.0092.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.6 AC nr. ...

Bepalend voor de kwalificatie van een autovoertuig als "voertuig voor personenvervoer" in de zin van Art. 1, tweede lid, a) K.B. nr. 20 van 20 juli 1970 is de bestemming van het voertuig zoals dit voortvloeit uit de aard ervan. Voertuigen die volgens hun aard bestemd zijn voor recreatieve doeleinden zoals motorhomes, kampeerwagens of caravans beantwoorden niet aan deze definitie.

- Tarief van 6% - Motorhome gebruikt door invalide als persoonlijk vervoermiddel - Voertuig voor personenvervoer - Kwalificatie

- Art. 1, tweede lid, a) en bijlage, tabel A, rubriek XXII, eerste afdeling KB nr. 20 van 20 juli 1970

F.15.0108.N 26 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190426.1 AC nr. ...

Als commissionair wordt aangemerkt niet alleen hij die op eigen naam of onder firma voor rekening van een lastgever handelt, maar ook de tussenpersoon bij inkoop of de tussenpersoon bij verkoop, die in enigerlei hoedanigheid een op zijn naam gestelde factuur, debetnota of ander daarmee gelijkgesteld stuk respectievelijk van de verkoper ontvangt of aan de koper uitreikt (1). (1) Zie concl. OM.

- Vastgoedproject - Promotiekosten grondaandeel - Aftrek van de voorbelasting - Gemengde belastingplichtige - Commissionair

- Art. 13 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.17.0162.F 28 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190228.14 AC nr. ...

Om te bepalen of de subsidie rechtstreeks gekoppeld is aan de verkoopprijs van het goed, moet die prijs worden vergeleken met de verkoopprijs die de verkoper zou hebben geëist, rekening houdend met de marktwaarde, zonder dergelijke subsidie, en niet in vergelijking met de kostprijs van dat goed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 130.

- Heffingsgrondslag - Subsidie - Verband met de verkoopprijs - Criterium - Marktwaarde

- Art. 11, A, § 1, a Richtlijn 77/388/EEG van de Raad (zesde richtlijn) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : uniforme grondslag

- Art. 26, eerste lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.17.0071.N 22 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190222.2 AC nr. ...

Aangezien de hoofdelijke aansprakelijkheid volgens artikel 73sexies, eerste lid, Btw-wetboek de betaling van de ontdoken belasting tot voorwerp heeft, heeft de hoofdelijke schuld ook zelf de aard van een belasting en zijn de bepalingen in verband met het ontstaan, het verschuldigd zijn en het tenietgaan van een btw-schuld op die schuld van toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijke veroordeling - Daders of medeplichtigen - Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de ontdoken belasting - Hoofdelijke schuld - Aard

- Art. 73sexies Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

De mogelijkheid om op autonome wijze en op eigen verantwoordelijkheid de invordering en de vervolging te organiseren en om in die optiek in betalingsfaciliteiten te voorzien, komt exclusief toe aan de rekenplichtige wiens beslissing ter zake zich opdringt aan de rechter (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijke veroordeling - Daders of medeplichtigen - Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de ontdoken belasting - Betalingsfaciliteiten - Rekenplichtige - Exclusieve bevoegdheid

- Artt. 53 en 73sexies Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

De termijnen voor aangifte en betaling inzake belasting over de toegevoegde waarde raken de openbare orde; geen wettelijke bepaling verleent de rechter of de rekenplichtige ontvanger de bevoegdheid van deze termijnen af te wijken door bijkomende betalingstermijnen toe te staan voor vervallen btw-schulden; door in betalingsfaciliteiten te voorzien kan de rekenplichtige hoe dan ook geen afbreuk doen aan de wettelijke betalingstermijnen (1). (1) Zie concl. OM.

- Betalingstermijnen - Door de ontvanger toegestane betalingsfaciliteiten

- Art. 53 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.17.0039.N 25 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190125.2 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 60, §1, eerste lid, en 61, §1, eerste en derde lid Btw-wetboek volgt dat de voorlegging van de boeken, facturen en andere stukken slechts kan worden geëist van degene die op grond van artikel 60 Btw-wetboek gehouden is tot bewaring ervan of van zijn lasthebber; wanneer degene die gehouden is tot bewaring een rechtspersoon betreft, dan kan de voorlegging van de boeken, facturen en andere stukken rechtsgeldig gebeuren door het daartoe bevoegde orgaan van de rechtspersoon of door degene aan wie de rechtspersoon een daartoe strekkende volmacht heeft verleend of van wie de ambtenaren redelijkerwijze mochten veronderstellen dat hij hiertoe bevoegd was (1). (1) Zie conclusie OM.

- Controlemaatregelen - Boeken en stukken - Verplichting tot bewaring en voorlegging - Rechtspersoon - Hoedanigheid van degene aan wie voorlegging moet worden gevraagd

- Artt. 60, § 1, eerste lid, en 61, § 1, eerste en derde lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.17.0067.N 25 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190125.4 AC nr. ...

Bestuurders aan wie krachtens de wet het dagelijks bestuur van de vennootschap is opgedragen gelden als bestuurders bedoeld in artikel 93undecies C, §1, eerste lid; de wet bepaalt geen rangorde tussen de bestuurders zodat zij kunnen worden aangesproken zonder dat hierbij een rangorde moet worden in acht genomen.

- Verplichting tot betaling - Tekortkoming - Bestuurdersaansprakelijkheid - Artikel 93undecies C, § 1, Btw-wetboek - Bestuurder

- Art. 93undecies C, § 1, eerste lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Verplichting tot betaling - Tekortkoming - Bestuurdersaansprakelijkheid - Artikel 93undecies C, § 1, Btw-wetboek - Meerdere bestuurders - Volgorde van aanspreken

- Art. 93undecies C, § 1, eerste lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Het bewijs dat de niet-betaling van de belasting over de toegevoegde waarde het gevolg is van financiële moeilijkheden die aanleiding hebben gegeven tot het openen van de procedure van gerechtelijke reorganisatie, van faillissement of van gerechtelijke ontbinding, moet worden geleverd door de bestuurder van de betrokken vennootschap.

- Verplichting tot betaling - Bestuurdersaansprakelijkheid - Tekortkoming ten gevolge van finaciële moeilijkheden die aanleiding hebben gegeven tot faillissement - Bewijslast

- Art. 93undecies C, §§ 2 en 3 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.16.0130.F 17 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190117.1 AC nr. ...

Hoewel, luidens artikel 9 van het organiek Regentsbesluit nr. 78 van 18 maart 1831 van het bestuur van 's lands middelen, de minister van Financiën beschikt op de verzoeken om kwijtschelding van boeten of verhogingen van recht ten titel van boeten, andere dan degene uitgesproken door de rechter, volgt daaruit niet dat de rechter, bij ontstentenis van een dergelijk beroep, dergelijke bevoegdheden mag uitoefenen door de proportionele geldboete wegens belastingfraude op een bedrag onder het wettelijk tarief vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. ...; Cass. 18 april 2013, AR F.11.0142.F, AC 2013, nr. 244 en concl. OM in Pas. 2013; Cass. 16 februari 2007, AR C.04.0390.N, AC 2004, nr. 99.

- Fiscale geldboetes - Vermindering - Fiscale rechter - Bevoegdheid - Regentbesluit nr. 78 - Artikel 9 - Minister van Financiën - Kwijtscheldingsbevoegdheid

- Art. 9 RB nr. 78 van 18 maart 1831

F.17.0086.N 21 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180921.5 AC nr. ...

Bij de toetsing van een administratieve sanctie die een repressief karakter heeft in de zin van artikel 6 EVRM, mag de rechter in het bijzonder acht slaan op de zwaarte van de inbreuk, de hoogte van reeds opgelegde sancties, de wijze waarop in gelijkaardige zaken werd geoordeeld en de weerslag van de sanctie voor de betrokkene, maar moet hierbij in acht nemen in welke mate het bestuur zelf gebonden was in verband met de sanctie (1). (1) Zie concl. OM.

- Administratieve sanctie - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter - Beoordelingscriteria - Weerslag van de sanctie voor de betrokkene

- Art. 70, § 1, eerste lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

F.17.0066.N 19 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180419.2 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Dwangbevel - Motiveringsvereiste

Het dwangbevel inzake belasting over de toegevoegde waarde waarvoor het proces-verbaal de grondslag biedt, is een bestuurshandeling waarop de Wet Motivering Bestuurshandelingen van toepassing is, zodat het bestuur de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die ten grondslag liggen aan de belastingschuld waarvoor het dwangbevel werd uitgevaardigd; de motivering moet afdoende zijn, hetgeen impliceert dat de beslissing vervat in het dwangbevel en het proces-verbaal voldoende door de motivering moet worden gedragen (1). (1) Zie concl. OM.

- Dwangbevel - Motiveringsvereiste

- Art. 85 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.15.0101.F 9 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180209.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Belasting geheven van de aan een belastingplichtige geleverde goederen en verleende diensten en andere voorbelasting - Door de belastingplichtige verschuldigde belasting - Kwartaalaangiften - Aftrek - Overschot - Overbrenging - Teruggave

Uit de samenhang van de artikelen 45, § 1, 47, 75 en 76, § 1, Btw-wetboek, en artikel 81, § 1 en 4, van het koninklijk besluit nr. 4 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde volgt dat de belastingplichtige die kwartaalaangiften moet indienen, kan kiezen voor de teruggave van het overschot dat in zijn voordeel verschijnt op de datum waarop hij zijn laatste kwartaalaangifte van het afgelopen jaar heeft ingediend, dat het overschot allesbehalve automatisch naar het eerste kwartaal van het volgende jaar wordt overgebracht, maar dat zulks enkel geschiedt indien de belastingplichtige in zijn aangifte niet voor die teruggave heeft gekozen en dat een dergelijke keuze, die betrekking moet hebben op het volledige overschot, onherroepelijk is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

- Belasting geheven van de aan een belastingplichtige geleverde goederen en verleende diensten en andere voorbelasting - Door de belastingplichtige verschuldigde belasting - Kwartaalaangiften - Aftrek - Overschot - Overbrenging - Teruggave

- Art. 8/1, § 1 en 4 KB nr. 4 van 22 augustus 1934
- Artt. 45, § 1, 47, 75 en 76, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.16.0160.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.7 AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat de boete van 200 % zich niet in redelijke verhouding bevindt met de relatief beperkte omvang van de fraude en dat de belastingplichtige niet de bedenkster is van het grootschalig fraudecircuit en eerder een passieve rol speelde in een fraudesysteem dat haar door haar leverancier werd aangeboden, en vervolgens oordeelt dat de opgelegde geldboete dient te worden verminderd tot 50%, oefent zijn evenredigheidstoetsing uit op grond van ter zake pertinente elementen.

- Administratieve sancties met repressief karakter - Wettelijkheid van de sanctie - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van de rechter - Beoordelingscriteria - Pertinente elementen

- Artt. 70, § 1, en 84 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Het toetsingsrecht van de rechter aan wie gevraagd wordt een B.T.W.-boete te toetsen die een repressief karakter heeft, moet in het bijzonder aan de rechter toelaten na te gaan of de administratieve geldboete niet onevenredig is met de inbreuk, zodat de rechter mag onderzoeken of het bestuur naar redelijkheid kon overgaan tot het opleggen van een administratieve geldboete met zodanige omvang.

- Administratieve sancties met repressief karakter - Wettelijkheid van de sanctie - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van de rechter - Doeleinden

F.17.0003.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

- Sancties - Administratieve geldboeten - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

Het vermoeden van onschuld gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM staat er niet aan in de weg dat aan de fiscale administratie de taak kan worden opgedragen om administratieve geldboetes op te leggen bij overtreding van de belastingwet, zelfs al zijn deze sancties zwaar, voor zover de belastingplichtige de sanctie ter beoordeling kan voorleggen aan een rechter met volle rechtsmacht; onder dezelfde voorwaarde staat artikel 6.2 EVRM evenmin eraan in de weg dat in geval van niet-betaling interest verschuldigd is op het bedrag van de boete (1). (1) Zie concl. OM.

- Sancties - Administratieve geldboeten - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 70, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.16.0127.F 12 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180112.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Probatiewet - Artikelen 8 en 18bis Probatiewet - Toepasselijkheid

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Toekenning - Aan de strafrechter opgelegde beperkingen op de toekenning - Fiscale rechter niet gebonden - Veroordeling tot een fiscale geldboete - Rechtsmiddel voor de fiscale rechter - Effectiviteit

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Artikelen 8 en 18bis Probatiewet - Uitstel - Vervulde wettelijke voorwaarden - Toekenning - Vonnisgerecht - Beoordelingsbevoegdheid

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Niet bij wet voorziene maatregel - Geen toekenning indien de maatregel bij wet is voorzien - Herstel

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Niet bij wet voorziene maatregel - Toekenning indien de maatregel bij wet is voorzien - Passend herstel - Toepasselijkheid van artikel 70, § 2, Btw-wetboek

Het feit dat de fiscale rechter bij zijn beslissing of uitstel al dan niet moest zijn verleend niet gebonden is door de aan de strafrechter opgelegde beperkingen op het uitstel, impliceert op zich niet dat de tot een geldboete veroordeelde persoon geen daadwerkelijk rechtsmiddel voor de fiscale rechter geniet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Toekenning - Aan de strafrechter opgelegde beperkingen op de toekenning - Fiscale rechter niet gebonden - Veroordeling tot een fiscale geldboete - Rechtsmiddel voor de fiscale rechter - Effectiviteit

De artikelen 8, § 1, en 18bis Probatiewet stellen de voorwaarden vast waaronder uitstel van de tenuitvoerlegging van een strafrechtelijke veroordeling kan worden verleend; wanneer de veroordeelde voldoet aan de wettelijke voorwaarden om uitstel te genieten, dient de vonnisrechter op grond van eigen overwegingen te beoordelen of die maatregel bevolen moet worden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ... .

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Artikelen 8 en 18bis Probatiewet - Uitstel - Vervulde wettelijke voorwaarden - Toekenning - Vonnisgerecht - Beoordelingsbevoegdheid

- Art. 70, § 2 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Wanneer de fiscale rechter meent dat er geen grond zou bestaan om uitstel te verlenen indien de wet in die maatregel had voorzien, bestaat er geen grond tot herstel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Niet bij wet voorziene maatregel - Geen toekenning indien de maatregel bij wet is voorzien - Herstel

Wanneer de fiscale rechter oordeelt dat er uitstel moest zijn verleend indien de wet in die maatregel had voorzien, verleent hij de eiser het passende herstel door de toepassing van voornoemd artikel 70, § 2, eerste lid, te weigeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ... .

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Niet bij wet voorziene maatregel - Toekenning indien de maatregel bij wet is voorzien - Passend herstel - Toepasselijkheid van artikel 70, § 2, Btw-wetboek

- Art. 70, § 2 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Noch de Probatiewet noch, inzonderheid, de artikelen 8 en 18bis van die wet zijn van toepassing op de fiscale geldboete van artikel 70, § 2, Btw-wetboek (1). Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

- Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Probatiewet - Artikelen 8 en 18bis Probatiewet - Toepasselijkheid

- Art. 70, § 2 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

C.14.0578.F 24 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171124.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 9, 10, §1, en 11 van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde volgt niet dat de wettelijke fictie van voortzetting, door de overnemer, van de persoon van de overdrager zich uitstrekt tot goederen die niet begrepen zijn in de algemeenheid van goederen of in de aldus overgedragen bedrijfsafdeling.

- Overdracht van een algemeenheid van goederen of van een bedrijfsafdeling - Overnemer die de overdrager voortzet - Wettelijke fictie

- Artt. 9, 10, § 1, en 11 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.15.0081.N 21 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.2 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve procedures tot oplegging van fiscale sancties, die tegen eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten werden ingesteld alvorens één ervan definitief werd beëindigd, tot hun einde worden voortgezet en, desgevallend, beëindigd worden met een beslissing tot oplegging van een sanctie, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende procedures, zowel substantieel als temporeel, voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Administratieve sancties - "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel

lopende administratieve procedures

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

- Administratieve sancties - "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

P.16.1031.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.4 AC nr. ...

De Belgische Staat kan zich voor de strafrechter burgerlijke partij stellen op grond van de misdrijven die het onrechtmatig aftrekken van btw of de niet-betaling van btw tot voorwerp hebben en dit voor de onrechtmatig afgetrokken btw of niet-betaalde btw, waarbij de omstandigheid dat de administratie voor de betaling van de ontdoken belasting over een eigen mogelijkheid tot herstel beschikt, die bestaat in de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een veroordeling als dader of medeplichtige aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 73 en 73bis Btw- wetboek, de Belgische Staat niet de toegang tot de rechter ontzegt door middel van de gewone rechtspleging (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2000, AR P.98.0836.N, AC 2000, nr.123.

- Onrechtmatige btw-aftrek of niet betaling btw - Ontdoken belasting - Schade - Belgische Staat - Burgerlijke partijstelling

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

F.15.0050.N 20 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170120.1 AC nr. ...

Het bewijsrisico dat aan de toepassingsvoorwaarden is voldaan van de van de normale regeling van de belasting afwijkende bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge gerealiseerd door belastingplichtige wederverkopers, ligt bij de belastingplichtige.

- Belastingheffing over de winstmarge - Belastingplichtige wederverkopers - Bijzondere regeling - Toepassingsvoorwaarden - Bewijsrisico

- Art. 58, § 4, eerste lid, en § 4, 12° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.15.0129.N 20 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170120.3 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Bewijsmiddelen - Aankoop van goederen - Vermoeden van belastbaarheid

Het in artikel 64, § 1, van het BTW-wetboek neergelegd wettelijk vermoeden heeft tot gevolg dat wanneer de administratie bewijst dat goederen die door hun aard bestemd zijn om verkocht te worden, door de belastingplichtige werden aangekocht, hij geacht wordt die goederen te hebben geleverd onder voorwaarden die maken dat btw verschuldigd is; de omstandigheid dat het bewijs van het bestaan van niet geboekte aankopen en van een meeromzet werd geleverd door feitelijke vermoedens, verhindert niet dat vervolgens op dit vaststaande gegeven het wettelijke vermoeden van artikel 64, § 1, BTW-wetboek wordt toegepast (1). (1) Zie concl. OM.

- Bewijsmiddelen - Aankoop van goederen - Vermoeden van belastbaarheid

- Art. 64, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.15.0083.N 23 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161223.2 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- Dwangbevel - Nietigverklaring - Taak van de rechter

Wanneer de belastingplichtige in een geschil betreffende de belasting over de toegevoegde waarde niet alleen de nietigverklaring van het dwangbevel zoals bedoeld in artikel 85 Btw-wetboek vordert, maar ook de terugbetaling van de door hem reeds betaalde sommen, moet de rechter die het dwangbevel nietig verklaart oordelen over het bestaan van de btw-schuld, zodat hij de terugbetaling van de btw-schuld niet kan bevelen zonder na te gaan of de belasting al dan niet verschuldigd is. Nu de nietigverklaring van het dwangbevel niet impliceert dat de belasting onverschuldigd werd betaald, dient de rechter hierbij rekening te houden met de door de partijen aangevoerde gevolgen van de nietigverklaring van het dwangbevel, onder meer op het vlak van de verjaring (1). (1) Zie concl. OM.

- *Dwangbevel - Nietigverklaring - Taak van de rechter*

- Art. 85 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.14.0127.N 14 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161014.1 AC nr. ...

De in België gevestigde belastingplichtige die diensten factureert met vrijstelling van BTW op grond van artikel 21, § 3, 7°, d), BTW-wetboek, dient aan te tonen dat deze diensten intellectueel werk tot voorwerp hebben verricht in het kader van zijn geregelde werkzaamheid als adviseur, adviesbureau of soortgelijke dienstverrichter; andere prestaties, die niet zuiver adviserend of raadgevend zijn, kunnen op die grond niet met vrijstelling van BTW worden gefactureerd, ook al ligt de klemtoon van de activiteit van de BTW-belastingplichtige op de adviesverlening of raadgeving.

- *Diensten - Plaats van de dienst - Intellectueel werk*

- Art. 5 KB nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 21, §§ 1, 2, 3, 7°, d), en § 5 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.14.0027.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.2 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- *Recht van opstal - Normale waarde - Bouwpromotor - Bouw van appartementen - Ruil met opleg - Marktwaarde*
- *Maatstaf van heffing - Normale waarde - Dezelfde handelsfase*
- *Vervroegde opeisbaarheid - Gelijke behandeling - Ruil met tegenprestatie in natura - Ruil met opleg*

De maatstaf van heffing of normale waarde bedoeld in artikel 32 BTW-wetboek stemt overeen met de prijs die de verkrijger in dezelfde handelsfase zou moeten betalen voor de aankoop van gelijkaardige goederen of voor de gepresteerde dienst (1). (1) Zie concl. OM.

- *Maatstaf van heffing - Normale waarde - Dezelfde handelsfase*

- Art. 32, eerste en tweede lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

De normale waarde van het toekennen van een recht van opstal aan een bouwpromotor, die appartementen bouwt in ruil voor het verkrijgen van dit zakelijk recht en een opleg in geld, stemt overeen met de marktwaarde van het recht van opstal; de maatstaf van heffing kan bijgevolg niet worden vastgesteld in functie van de prijs die de bouwpromotor in een latere handelsfase kan behalen bij de verkoop van de nieuwe aan hem toebehorende appartementen die hij kon bouwen op grond van zijn recht van opstal (1). (1) Zie concl. OM.

- *Recht van opstal - Normale waarde - Bouwpromotor - Bouw van appartementen - Ruil met opleg - Marktwaarde*

- Art. 32, eerste en tweede lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Het beginsel van gelijke behandeling heeft tot gevolg dat ruilovereenkomsten, waarvan de tegenprestatie per definitie in natura wordt betaald, of een ruil met opleg, waarvan de tegenprestatie voor een deel in natura wordt betaald, en handelingen waarvoor de tegenprestatie in geld wordt betaald, vanuit economisch en commercieel oogpunt twee identieke situaties zijn en dus op het vlak van de heffing van de belasting over de toegevoegde waarde niet het voorwerp kunnen uitmaken van een ongeoorloofde discriminatie; de vervroegde opeisbaarheid van de belasting over de toegevoegde waarde is bijgevolg ook van toepassing indien de tegenprestatie voor de nog niet voltooide dienst in natura wordt vooruitbetaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Vervroegde opeisbaarheid - Gelijke behandeling - Ruil met tegenprestatie in natura - Ruil met opleg

- Art. 22, § 2, tweede lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.14.0206.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.5 AC nr. ...

België heeft de Zesde richtlijn, met de btw-beslissingen E.T. nrs. 18.235 van 10 november 1976 en 110.412 van 20 december 2005 niet correct omgezet in de mate dat aan een belastingplichtig overheidslichaam de mogelijkheid wordt geboden om een gedeelte in aftrek te brengen van de belasting geheven van de verkrijging van een bedrijfsmiddel op een ogenblik dat het nog niet de hoedanigheid van belastingplichtige had (1). (1) Zie concl. OM.

- Zesde BTW-Richtlijn - Niet correcte omzetting - Belastingplichtig overheidslichaam - Mogelijkheid tot aftrek - Verkrijging van een bedrijfsmiddel

- Artt. 20, derde lid, en 21, eerste en tweede lid, 3° KB nr. 3 van 10 december 1969
- Artt. 45, § 1, 1°, en 49, 3° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Artt. 4 en 20, tweede lid Richtlijn 77/388/EEG van de Raad (zesde richtlijn) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde : uniforme grondslag

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- Recht op aftrek - Historische BTW - Verkrijging van een bedrijfsmiddel

- Zesde BTW-Richtlijn - Niet correcte omzetting - Belastingplichtig overheidslichaam - Mogelijkheid tot aftrek - Verkrijging van een bedrijfsmiddel

Wanneer een belastingplichtige een bedrijfsmiddel gebruikt dat hij heeft verkregen en gebruikt op een tijdstip waarop hij nog niet de hoedanigheid van belastingplichtige had, kan hij een gedeelte van de btw geheven van de verkrijging van het goed in aftrek brengen indien hij de hoedanigheid van belastingplichtige verkreeg vóór 1 juli 2005 (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht op aftrek - Historische BTW - Verkrijging van een bedrijfsmiddel

- Artt. 20, derde lid, en 21, eerste en tweede lid, 3° KB nr. 3 van 10 december 1969
- Artt. 45, § 1, 1°, en 49, 3° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.15.0046.F 22 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160422.2 AC nr. ...

De leasingnemer die, t.g.v. een optie op een koopoptie, aan een derde het recht toekent om de koopoptie betreffende de goederen van een onroerende leasingovereenkomst te lichten, verliest de mogelijkheid om, bij het einde van die overeenkomst, naar eigen goeddunken de zakelijke rechten van de leasinggever betreffende de goederen die het voorwerp zijn van die overeenkomst over te nemen, zodat hij niet langer voldoet aan de voorwaarde opgelegd door artikel 1, 3°, van het koninklijk besluit nr. 30 van 29 december 1992 met betrekking tot de toepassing van de belasting over de toegevoegde waarde op de onroerende financieringshuur.

- Onroerende leasingovereenkomst - Vrijstelling - Voorwaarde - Leasingnemer - Mogelijkheid om de zakelijke rechten van de leasinggever over te nemen - Verlies - Omstandigheid

F.14.0209.N 7 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160407.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Belastbare handelingen - Handelingen onder bezwarende titel

Een handeling onder bezwarende titel onderstelt een rechtstreeks verband tussen de verrichte handeling en de ontvangen tegenwaarde; de vraag of er een rechtstreeks verband bestaat in de zin van artikel 2, eerste lid, Btw-wetboek tussen een handeling en een ontvangen tegenprestatie betreft geen feitenkwestie maar een rechtskwestie aangezien het antwoord op die vraag bepalend is voor de belastbaarheid van die handeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Belastbare handelingen - Handelingen onder bezwarende titel

- Artt. 2, eerste lid, en 4, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

---

F.14.0194.F 25 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160325.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Dienst - Tussenpersoon - Evenementenbureau - Organisator van een evenement - Artiest - Factuur uitgegeven door het evenementenbureau - Bezoldiging - Vermoeden

De artikelen 13, § 2, en 20, § 1, btw-wetboek doelen op de tussenpersoon die tussenkomst verleent bij diensten; het feit alleen dat een evenementenbureau facturen uitgeeft ten behoeve van een organisator van evenementen doet niet vermoeden dat die facturen betrekking hebben op de bezoldiging van de artiesten die deelnemen aan het optreden, bezoldiging voor de betaling waarvan het bureau als tussenpersoon zou hebben gehandeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ***.

- Dienst - Tussenpersoon - Evenementenbureau - Organisator van een evenement - Artiest - Factuur uitgegeven door het evenementenbureau - Bezoldiging - Vermoeden

- Artt. 13, § 2, en 20, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

---

F.15.0118.F 11 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160311.3 AC nr. ...

Uit artikel 93undecies C, § 1, Btw-wetboek volgt dat de bestuurder hoofdelijk aansprakelijk is voor de betaling van de verschuldigde belasting over de toegevoegde waarde wanneer hij een fout heeft begaan bij het besturen van de vennootschap of van de rechtspersoon die heeft bijgedragen tot de tekortkoming aan de verplichting tot betaling door de vennootschap of de rechtspersoon; het vermoeden van artikel 93undecies C, § 2, Btw-wetboek heeft niet enkel betrekking op het bestaan van een fout door de bestuurder van de vennootschap maar geldt ook als bewijs van een beheersfout die in oorzakelijk verband staat met de niet-betaling van de belasting.

- Niet-betaling - Vennootschap, rechtspersoon - Bestuurder - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Beheersfout - Bijdrage aan de niet-betaling - Vermoeden

- Art. 93undecies C, § 1, eerste lid, § 2, eerste lid, en § 3 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Het bewijs dat de niet-betaling van de belasting over de toegevoegde waarde het gevolg is van financiële moeilijkheden die aanleiding hebben gegeven tot het openen van de procedure van gerechtelijke reorganisatie, van faillissement of van gerechtelijke ontbinding, moet worden geleverd door de bestuurder van de betrokken vennootschap.

- Niet-betaling - Vennootschap - Gerechtelijke reorganisatie, faillissement, gerechtelijke ontbinding - Oorzaak - Financiële moeilijkheden - Bewijslast

- Art. 93undecies C, § 1, eerste lid, § 2, eerste lid, en § 3 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

---

F.14.0162.N 4 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160204.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Recht op aftrek - Automobielen voor personenvervoer - Beperking tot 50 % - Uitsluiting - Ombouw voor goederenvervoer - Vereisten

De aftrekbeperking tot 50 pct. van de betaalde BTW met betrekking tot automobielen voor personenververvoer geldt van zodra het voertuig kan gebruikt worden voor het vervoer van goederen of personen; wanneer een voertuig bestemd voor het vervoer van personen wordt omgebouwd voor goederenvervoer, geldt de aftrekbeperking niet voor zover de ombouw definitief en onomkeerbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht op aftrek - Automobielen voor personenvervoer - Beperking tot 50 % - Uitsluiting - Ombouw voor goederenvervoer - Vereisten

- Art. 45, § 2 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.14.0113.N 26 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151126.7 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 84ter Btw-wetboek, de opname van deze bepaling in hoofdstuk XIV "Vervolgingen en gedingen, rechten en voorrechten van de schatkist" en uit de afwezigheid van de notie "onderzoekstermijn" in het btw-recht, volgt dat de administratie de kennisgeving van de vermoedens van belastingontduiking slechts dient te verrichten voorafgaandelijk aan de vordering van de belasting in de aanvullende termijn van vier jaar; die kennisgeving dient niet te geschieden voorafgaandelijk aan het stellen van onderzoeksdaden door de administratie (1). (1) Zie Cass. 27 maart 2015, AR F.12.0029.N, AC 2015, nr...., met concl. OM.

- Verjaring - Verlengde termijn van 5 jaar - Vermoedens van belastingontduiking - Voorafgaande kennisgeving - Tijdstip van verzending

- Art. 84ter Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.14.0175.N 26 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151126.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Recht op aftrek - Toevallige belastingplichtige - Nieuw opgericht gebouw - Verkoop van het recht van opstal

Wanneer een opstalhouder als toevallige belastingplichtige een nieuw gebouw opricht en nadien het opstalrecht overdraagt aan een derde, kan hij in de regel de belasting over de toegevoegde waarde die hij voor de oprichting van het gebouw betaald heeft, in aftrek brengen; indien de verkoopprijs niet overeenstemt met de oprichtingsprijs van de gebouwen omwille van het feit dat slechts het recht van opstal wordt verkocht, dan is de aftrek van de betaalde belasting over de toegevoegde waarde beperkt volgens de verhouding van de prijs van het opstalrecht tot de oprichtingsprijs van de gebouwen in volle eigendom (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht op aftrek - Toevallige belastingplichtige - Nieuw opgericht gebouw - Verkoop van het recht van opstal

- Art. 4 KB nr. 14 van 3 juni 1970

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.14.0109.F 25 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150925.4 AC nr. ...

Artikel 64, §1, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde regelt enkel de bewijslast en onderwerpt dezelfde handelingen van levering van goederen niet twee maal aan de belasting.

- Levering van goederen - Belasting - Bewijslast

- Art. 64, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.13.0146.N 12 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150612.2 AC nr. ...

Art. 81bis, §1, tweede lid, 2°, dat voorziet in een verjaringstermijn van 7 jaar, vereist niet dat de rechtsvordering op zich het bewijs levert van de handelingen die ten onrechte werden vrijgesteld; het volstaat dat de rechtsvordering aan het licht brengt dat handelingen ten onrechte werden vrijgesteld en dat de administratie, vertrekkend van dit gegeven, aan de hand van een ander bewijsmiddel en zo nodig na verder onderzoek kan aantonen welke handelingen ten onrechte werden vrijgesteld en welk bedrag aan belastingen de belastingplichtige schuldig is (1). (1) Zie de concl. OM.

- Verjaring - Rechtsvordering die uitwijst dat belastbare inkomsten niet werden aangegeven - Verjaringstermijn van 7 jaar - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 81bis, § 1, tweede lid, 2° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Verjaring - Rechtsvordering die uitwijst dat belastbare inkomsten niet werden aangegeven - Verjaringstermijn van 7 jaar - Toepassingsvoorwaarden

F.12.0098.F 4 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150604.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Verzet tegen dwangbevel - Verwerping - Beroep - Voorafgaande consignatie van de verschuldigde bedragen - Beoordelingsverplichting van de belastingadministratie - Criteria

- Verzet tegen dwangbevel - Verwerping - Beroep - Voorafgaande consignatie van de verschuldigde bedragen

- Verzet tegen dwangbevel - Verwerping - Beroep - Voorafgaande consignatie van de verschuldigde bedragen - Betwisting door de belastingplichtige - Hof van beroep - Toezicht op de vordering tot consignatie - Onderzoek van de gegrondheid van de grieven - Marginale toetsing

Het hof van beroep moet bij het toezicht op de vordering tot consignatie onderzoeken of de grieven die de belastingplichtige in hoger beroep aanvoert, op de datum waarop de consignatie van de bedragen door de bevoegde ambtenaar werd gevorderd, redelijkerwijs tot betwisting aanleiding konden geven; dat onderzoek houdt een marginale toetsing van de gegrondheid van die grieven in (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Verzet tegen dwangbevel - Verwerping - Beroep - Voorafgaande consignatie van de verschuldigde bedragen - Betwisting door de belastingplichtige - Hof van beroep - Toezicht op de vordering tot consignatie - Onderzoek van de gegrondheid van de grieven - Marginale toetsing

Artikel 92, tweede lid, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, dat de rechten van de Schatkist tegen dilatoire procedures moet beschermen, beperkt het recht van beroep van de belastingplichtige (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Verzet tegen dwangbevel - Verwerping - Beroep - Voorafgaande consignatie van de verschuldigde bedragen

- Art. 92, tweede lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Op straffe van schending van artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, moet de bevoegde administratie krachtens artikel 92, tweede lid, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, rekening houden met de concrete gegevens van elke zaak en dus ook met de financiële toestand van de belastingplichtige en met de gegrondheid van de middelen die tot staving van dat beroep worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Verzet tegen dwangbevel - Verwerping - Beroep - Voorafgaande consignatie van de verschuldigde bedragen - Beoordelingsverplichting van de belastingadministratie - Criteria

- Art. 92, tweede lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.13.0077.N 22 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150522.8 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt.

- BTW-schuld - Bewijs - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.12.0029.N 27 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150327.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Verjaring - Verlengde termijn van 5 jaar - Vermoedens van belastingontduiking - Voorafgaande kennisgeving - Tijdstip van verzending

- Bewijsmiddelen - Proces-verbaal - Vertraging in de opstelling

Het verlopen van een relatief lange termijn alvorens de administratie overgaat tot de opstelling en toezending van het proces-verbaal houdt niet automatisch een miskenning van het recht van verdediging in; het staat aan de rechter daarover in feite te oordelen terwijl het Hof toetst of de rechter uit de gedane feitelijke vaststellingen wettig kon afleiden dat het recht van verdediging van de belastingplichtige al dan niet werd miskend door de verlopen termijn tussen de gedane vaststellingen, de correctieopgave en het opstellen van het proces-verbaal (1). (1) Zie concl. OM.

- Bewijsmiddelen - Proces-verbaal - Vertraging in de opstelling

- Art. 59, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Wanneer de administratie zich wenst te beroepen op de verlengde verjaringstermijn van vijf jaar, moet de in artikel 84ter van het BTW-wetboek bedoelde kennisgeving van de vermoedens van belastingontduiking slechts worden verricht voorafgaandelijk aan de vordering van de belasting in de aanvullende termijn van twee jaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Verjaring - Verlengde termijn van 5 jaar - Vermoedens van belastingontduiking - Voorafgaande kennisgeving - Tijdstip van verzending

- vóór de wijziging door Programmawet 22 december 2008

- Artt. 81bis, § 1, eerste en tweeede lid (oud), en 84ter Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

F.13.0009.N 27 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150327.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Tarieven - Tarief van 6% - Omvorming van een onroerend goed tot privé-woning - Toepassingsvoorwaarden

Op een handeling die bestaat in de verbouwing van een uit zijn aard onroerend goed is het verminderd BTW-tarief van 6 procent van tabel A, rubriek XXXI van het KB nr. 20 van 20 juli 1970 van toepassing, zonder dat wordt vereist dat het gaat om de verbouwing van een onroerend goed dat reeds de bestemming had van privé-woning; aan de voorwaarde van de aanpassing van het gebouw aan de bestemming van privé-woning moet slechts voldaan zijn na de uitvoering van de werken en het is niet vereist dat het gebouw of ieder deel van het gebouw reeds deze bestemming had voor de uitvoering der werken (1). (1) Zie concl. OM.

- Tarieven - Tarief van 6% - Omvorming van een onroerend goed tot privé-woning - Toepassingsvoorwaarden

- Tabel A, rubriek XXXI, §§ 1 en 3, 1°, van de bijlage bij KB nr. 20 van 20 juli 1970
- Art. 1, 1° KB nr. 20 van 20 juli 1970

F.14.0086.N 27 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150327.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Niet-betaling - Hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurders - Vermoeden van fout - Uitzondering

Indien de procedure van gerechtelijk akkoord wordt beëindigd en deze beëindiging leidt tot de faillietverklaring van de vennootschap, dan geldt de in artikel 93undecies C, § 3, van het BTW-wetboek bedoelde uitzondering op het vermoeden van fout in de zin van §2, eerste lid, van dat artikel, zonder discontinuïteit tot aan de faillietverklaring (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-betaling - Hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurders - Vermoeden van fout - Uitzondering

- Art. 93undecies C, §§ 1, 2, 3 en 5 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

BELASTINGEN (MET DE INKOMSTENBELASTINGEN GELIJKGES

F.24.0049.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.8 AC nr. ...

De BIV voor wegvoertuigen die geacht worden in het Vlaamse Gewest in het verkeer te zijn gesteld door vennootschappen, autonome overheidsbedrijven of vzw's met leasingactiviteiten, wordt berekend op basis van het vermogen van de motor en niet op basis van de milieukenmerken vermeld in de artikelen 2.3.4.1.2 tot en met 2.3.4.1.7 VCF.

- Belasting op de inverkeerstelling - Leasingactiviteiten - Berekening van de belasting

- Art. 2.3.4.1.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit
- Art. 2.3.3.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

Met het gebruik van het woord "leasingactiviteiten" in artikel 4, § 3, Bijzondere Financieringswet van 16 januari 1989 en in artikel 2.3.4.1.1 VCF verwijzen de wetgever en de decreetgever enkel naar het leasen van voertuigen via leasingovereenkomsten.

- Belasting op de inverkeerstelling - Leasingactiviteiten - Begrip

- Art. 2.3.4.1.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit
- Art. 4 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

F.20.0098.N 4 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.8 AC nr. ...

De verdrievoudiging van de ontdoken belasting voorzien in artikel 40, tweede lid, van het Wetboek van de met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen heeft een preventief en overheersend repressief karakter en is in zoverre zij bijkomend bij de belasting een sanctie bepaalt van 200 pct. van de ontdoken belasting een administratieve sanctie van strafrechtelijke aard in de zin van artikel 6.1 EVRM (1). (1) Het Hof velde op dezelfde dag ook arrest in zes andere soortgelijke zaken: C.20.0052.N, F.20.0037.N, F.20.0113.N, C.19.0490.N, C.19.0492.N, F. 20.0039.N.

- Sancties - Verdrievoudiging ontdoken belasting - Artikel 40, tweede lid WIGB - Strafrechterlijke aard

- Art. 40 Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

P.21.0013.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9 AC nr. ...

Het vermogensvoordeel dat voortspruit uit het misdrijf van de ontduiking van inkomstenbelastingen bestaat in het bedrag van de ontdoken inkomstenbelasting en dat bedrag kan het voorwerp uitmaken van een witwasmisdrijf, ongeacht de vermenging ervan met legaal inkomen; wanneer de vervolgde witwashandeling betrekking heeft op een breukdeel van een aldus vermengd bedrag, staat het aan de rechter, die daarover onaantastbaar oordeelt, om aan de hand van de beoordeling van alle hem voorgelegde feitelijke elementen te bepalen welk gedeelte van dat breukdeel bestaat uit ontdoken inkomstenbelasting en dus een wederrechtelijk vermogensvoordeel uitmaakt en welk gedeelte van dat breukdeel slaat op het saldo van het belastbare inkomen boven de verschuldigde inkomstenbelasting en aldus geen wederrechtelijk vermogensvoordeel uitmaakt, waarbij die gedeelten niet hoeven overeen te stemmen met het percentage van de totale ontdoken belasting op het totale inkomen waarop die belasting is verschuldigd, zonder evenwel het bedrag van de totaal ontdoken belasting te mogen overschrijden.

- Ontduiking van inkomstenbelastingen - Vermogensvoordeel uit het misdrijf verkregen - Witwassen - Vermenging met legaal inkomen - Voorwerp van het witwasmisdrijf - Breukdeel van het vermengde vermogen - Beoordeling

F.16.0059.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.1 AC nr. ...

De belasting die wordt geheven op het brutobedrag van de bij spelen en weddenschappen ingezette sommen is verschuldigd door elke persoon die zelfs toevallig, enige inzet of enig inleggeld hetzij voor eigen rekening, hetzij als tussenpersoon aanneemt; de belastingplichtige is de persoon die de inzet of het inleggeld in ontvangst neemt (1). (1) Zie concl. OM.

- Wetboek van met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen - Artikel 51 - Belastingschuldige - Aannemen van inzet of inleggeld - Belasting op de spelen en weddenschappen

- Art. 51 Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

F.17.0141.N 21 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180921.6 AC nr. ...

Bij de toetsing van een administratieve sanctie die een repressief karakter heeft in de zin van artikel 6 EVRM, mag de rechter in het bijzonder acht slaan op de zwaarte van de inbreuk, de hoogte van reeds opgelegde sancties, de wijze waarop in gelijkaardige zaken werd geoordeeld en de weerslag van de sanctie voor de betrokkene, maar moet hierbij in acht nemen in welke mate het bestuur zelf gebonden was in verband met de sanctie (1). (1) Zie concl. OM.

- Eurovignet - Administratieve geldboete - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter

- Art. 13 Wet 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van de rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De boete wegens het meer dan een maand vervallen zijn van het eurovignet sanctioneert een norm die gericht is tot eenieder die met zware vrachtwagens gebruikt maakt van bepaalde wegen en is niet slechts gericht tot een bepaalde groep personen met een bijzonder statuut; uit de aard en de wijze van bepaling van de omvang van de boete blijkt dat deze geen vergoedende functie heeft, maar er in wezen toe strekt te straffen en de herhaling van inbreuken te voorkomen, zodat de boete bijgevolg strafrechtelijk van aard is in de zin van artikel 6.1 EVRM; de omstandigheid dat de sanctie niet zwaar is, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Eurovignet - Administratieve geldboete - Kwalificatie als strafsanctie - Lichte sanctie

- Art. 13 Wet 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van de rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

F.15.0145.N 10 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170210.1 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Zie, op het vlak van de BTW, Cass. 22 mei 2015, AR F.13.0077.N, AC 2015, nr. 335.

- Belasting op de inverkeerstelling - Bewijs - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

BELEDIGING EN SMAAD

P.17.1113.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.4 AC nr. ...

In ondergeschikte orde eensluidende conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Smaad - Feit of gebaar - Begrip - Bord opgehouden tijdens een betoging

De consistente gedraging om tijdens een betoging een plakkaat op te houden met de bijgewerkte foto van een politieagent, vergezeld van nazistische en fascistische symbolen, kan het in artikel 276 Strafwetboek bedoelde feit of gebaar opleveren (1). (1) Zie (dienaangaande eensluidende) concl. OM in Pas. 2018, nr. 244.

- Smaad - Feit of gebaar - Begrip - Bord opgehouden tijdens een betoging

- Art. 276 Strafwetboek

P.16.0627.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of de personen tegen wie de beledigingen werden gericht voldoende werden aangewezen; de beledigde persoon hoeft niet noodzakelijk bij naam te zijn aangewezen door de persoon die de belediging heeft geuit: het volstaat dat de beledigde persoon of personen, in de geuite beledigingen genoegzaam worden aangewezen opdat zijzelf en derden zich niet kunnen vergissen omtrent hun identiteit.

- Belediging van een persoon die drager is van het openbaar gezag of van de openbare macht of die met een openbare hoedanigheid is bekleed - Aanwijzing

- Art. 448, tweede lid Strafwetboek

BELEGGINGEN

C.22.0403.F 24 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251024.1F.4 AC nr. ...

Moet artikel 2.1, a), van richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van richtlijn 2001/34/EG, dat op zijn beurt verwijst naar artikel 4.1, 18), van richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van richtlijn 93/22/EEG van de Raad, aldus worden uitgelegd dat het begrip "op de kapitaalmarkt verhandelbare effecten" ook betrekking heeft op de aandelen van een holdingvennootschap die enkel de provincies en de gemeenten in hun bezit kunnen hebben en waarvan de overdracht is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur?

- Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

- Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

C.16.0224.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat een emittent van financiële instrumenten voorkennis die op hem betrekking heeft niet mededeelt, een schending van artikel 10 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten vormt, sluit niet uit dat de rechter het onjuiste of misleidende karakter van informatie kan afleiden uit het verzwijgen, door die emittent, van gegevens die licht op die informatie kunnen werpen.

- Financiële instrumenten - Emissie - Emittent - Voorkennis die op hem betrekking heeft - Mededeling - Geen mededeling

- Art. 10 Wet 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten

C.17.0017.F 22 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180622.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

- Financieel bemiddelaar - Informatieplicht - Omvang - Beoordeling

De omvang van de informatieplicht van de financiële bemiddelaar met betrekking tot een transactie in financiële instrumenten moet worden beoordeeld op grond van het kennisniveau van de cliënt voor wie de informatie bestemd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 408.

- Financieel bemiddelaar - Informatieplicht - Omvang - Beoordeling

- Art. 36, 2° en 5° Wet 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen

BENELUX

PREJUDICIELE GESCHILLEN

C.22.0156.F 13 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.3 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof van Cassatie de vraag wordt gesteld of artikel 11, § 1, van de gemeenschappelijke bepalingen bij de Benelux-overeenkomst van 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen in die zin moet worden uitgelegd dat de verzekeraar die een verzekeringsovereenkomst heeft gesloten die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt waartoe een motorrijtuig dat is voorzien van een proefrittenplaat of een handelaarsplaat aanleiding kan geven, aan de benadeelde niet kan tegenwerpen dat het voertuig niet was voorzien van de originele kentekenplaat die in de overeenkomst was vermeld maar van een duplicaat van die plaat, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Benelux-Gerechtshof (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 104.

Prejudiciële geschillen - W.A.M.-verzekering - Voertuig voorzien van een proefrittenplaat of handelaarsplaat - Gekopieerde plaat - Gevolg - Vraag

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Prejudiciële geschillen - W.A.M.-verzekering - Voertuig voorzien van een proefrittenplaat of handelaarsplaat - Gekopieerde plaat - Gevolg - Vraag

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.18.0398.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.3 AC nr. ...

De vraag naar het effect van de afgifte van een regularisatievergunning op een beslissing waarbij het herstel van de plaats in de vorige toestand wordt bevolen, dient naar intern Belgisch recht te worden beantwoord en heeft geen uitstaans met de artikelen 3 en 4 Eenvormige Wet betreffende de dwangsom; de vraag dient bijgevolg niet te worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Vraagstelling aan het Benelux Gerechtshof - Voorwaarde

- Artt. 3 en 4 Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom

BEROEPSGEHEIM

P.22.0440.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.12 AC nr. ...

De artikelen 28bis, §1, derde lid, 28bis, 3, tweede lid, 28ter, §2 en §4, tweede lid, 56, §1, zesde lid, en 57, §1 van het Wetboek van Strafvordering houden verband met de leiding, het gezag en de verantwoordelijkheid inzake het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek, de daaruit voor politieambtenaren, leden van het openbaar ministerie en onderzoeksrechters volgende informatieverplichtingen en het geheim van het gerechtelijk onderzoek; daaruit volgt niet dat de vermelde informatieverplichtingen substantieel zijn of zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid, noch dat door de enkele niet-naleving ervan artikel 6 EVRM wordt geschonden of het recht van verdediging wordt miskend; de vermelde bepalingen staan evenmin eraan in de weg dat de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom optreden teneinde, overeenkomstig artikel 15, eerste lid, 1°, Wet Politieambt, de misdrijven op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen en de daders ervan te vatten, te arresteren en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid op de wijze en in de vormen bepaald door de wet (1). (1) Zie concl. OM.

- Geheim van het onderzoek - Gebruik van gegevens uit een gerechtelijk onderzoek als politionele informatie - Uitwisseling van gegevens tussen politiediensten zonder tussenkomst van een magistraat - Toelaatbaarheid

- Art. 15, eerste lid, 1° Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Artt. 28bis, § 1, derde lid, 28bis, § 3, tweede lid, 28ter, §§ 2 en 4, tweede lid, 56, § 1, zesde lid, en 57, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0353.F 29 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.3 AC nr. ...

De door artikel 458 Strafwetboek bestrafte daad bestaat erin opzettelijk, buiten de gevallen waarin de bekendmaking verplicht of toegestaan is, een geheim bekend te maken waarvan de drager uit hoofde van zijn staat of beroep kennis heeft, terwijl hij weet of dient te weten dat de bekendmaking ervan bij wet verboden is; ongeacht de wijze of de drager waarop het geheim wordt bekendgemaakt, is de bekendmaking voltrokken zodra de door het geheim gedekte gegevens ter kennis zijn gebracht van de persoon aan wie de dader deze heeft willen bekendmaken, terwijl hij daartoe niet het recht had; er is dus geen sprake van een strafbare bekendmaking wanneer de bekendmaking is mislukt, zelfs om redenen buiten de wil van de dader (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 477.

- Schending - Begrip - Tijdstip waarop het misdrijf is voltrokken - Vergeefse poging tot bekendmaking - (Niet-) Strafbaar karakter

- Art. 458 Strafwetboek

P.21.0553.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.19 AC nr. ...

Een afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde, valt onder het beroepsgeheim van de advocaat van de tweede medebeklaagde en de inhoud van een dergelijk gesprek mag op grond van artikel 90sexies, § 3, Wetboek van Strafvordering niet worden opgetekend (1). (1) Het OM had in deze zaak geconcludeerd tot verwerping van het cassatieberoep op grond van de overweging dat derden zich niet konden beroepen op een miskenning van het beroepsgeheim in dit geval, naar analogie met de cassatierechtspraak inzake de niet-derdenwerking van de Salduz-regeling inzake bijstand van een advocaat.

- Advocaat - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

- Advocaat - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

Onder het beroepsgeheim van een advocaat valt op grond van de bepaling van artikel 458 Strafwetboek alle informatie waarvan de kennisname is gebeurd tijdens de uitoefening van de functie van advocaat, terwijl hij wegens die hoedanigheid werd aangesproken, voor zover deze informatie in een redelijk verband staat met de uitoefening van de functie en de informatie inherent vertrouwelijk is of expliciet of impliciet onder de voorwaarde van geheimhouding is toevertrouwd aan de advocaat (1). (1) D. VAN GERVEN en J.-P. BUYLLE, "Grondslag en draagwijdte van het beroepsgeheim van de advocaat in het belang van de cliënt", RW 2011-12/38, 162-168; J. STEVENS, "De praktijk van het beroepsgeheim", Het beroepsgeheim in vraag gesteld, Studiedag Nederlandse orde van advokaten bij de balie te Brussel, 19 april 2002; R. VERSTRAETEN, "Beroepsgeheim en verdediging", in Liber Amicorum Jean-Pierre Debandt, Brussel, Bruylant, 2004, pp. 265-280.

- Advocaat

- Art. 458 Strafwetboek

- Advocaat

- Art. 458 Strafwetboek

Volgens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan enkel tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement worden besloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, of de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; de naleving van de in artikel 90sexies, § 3, Wetboek van Strafvordering bepaalde regeling wordt niet gesanctioneerd met nietigheid, zodat de beslissing waarbij de schuldigverklaring van een beklaagde aan de telastleggingen stoelt op een afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde, zonder na te gaan of het aldus onregelmatig verkregen bewijs de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast dan wel of het gebruik van dat bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces, niet naar recht is verantwoord (1). (1) F. LUGENTZ, "La sanction de l'irrégularité de la preuve en matière pénale après la loi du 24 octobre 2013", JT 2015, p. 185; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 9de ed., 2021, la charte, pp. 1345-1365.

- Advocaat - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

- Advocaat - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

- Advocaat - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

- Advocaat - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

D.18.0015.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.5 AC nr. ...

Artikel 458bis Strafwetboek is niet van toepassing in een geval waarin een hulpverlener enkel met het slachtoffer van een misdrijf in de zin van dat artikel contact heeft gehad (1). (1) Zie concl. OM.

- Hulpverlener - Patiënt - Slachtoffer van een misdrijf zoals bedoeld in artikel 458bis Strafwetboek - Melding aan de Procureur des Konings

- Artt. 458 en 458bis Strafwetboek

C.20.0127.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.4 AC nr. ...

De uitzondering op de geheimhoudingsplicht betreffende de mededeling van attesten of bevestigingen verbiedt de bedrijfsrevisor om dergelijke inlichtingen aan derden door te geven, en staat hem alleen toe om de juistheid van de reeds in het bezit van de ontvanger zijnde inlichtingen te waarborgen; de toestemming om bepaalde inlichtingen te attesteren of te bevestigen heeft alleen betrekking op de inlichtingen die worden bedoeld in de door de betrokken onderneming verleende schriftelijke toestemming, met uitsluiting van alle andere inlichtingen.

- Bedrijfsrevisor - Uitzondering betreffende de mededeling van attesten of bevestigingen - Omvang

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

Het beroepsgeheim heeft betrekking op alle feiten en inlichtingen van vertrouwelijke aard waarvan de bedrijfsrevisor uit hoofde van zijn beroep of tijdens de uitoefening van zijn beroep kennis heeft genomen; dit geldt met name voor inlichtingen over een bedrijf waar hij zijn opdracht van commissaris van de rekeningen vervult.

- Bedrijfsrevisor - Voorwerp van het beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

P.20.0709.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.16 AC nr. ...

Artikel 458 Strafwetboek is toepasselijk op al degenen die uit hoofde van hun staat of beroep het hun toevertrouwde geheim moeten bewaren, ofwel wanneer de feiten die zij aldus onder het zegel van de geheimhouding vernemen hun door privépersonen zijn toevertrouwd, ofwel wanneer zij ervan kennis krijgen in de uitoefening van een beroep aan de handelingen waarvan de wet, in het algemeen belang en vanwege de openbare orde, een vertrouwelijk en geheim karakter toekent (1). (1) Cass. 27 juni 2007, AR P.05.1685.F, AC 2007, nr. 360.

- Schending - Artikel 458 Strafwetboek - Toepassingsgebied

- Art. 458 Strafwetboek

Onder de geheimhoudingsplicht in de zin van artikel 458 Strafwetboek valt ook dat wat de persoon uit hoofde van zijn staat of beroep persoonlijk heeft kunnen vaststellen, ontdekken of afleiden door of in de uitoefening van zijn beroep of ambt; opdat die persoon tot geheimhouding verplicht is, is het voldoende dat hij op grond van eigen vaststellingen of gevolgtrekkingen, door of in de uitoefening van zijn beroep of ambt feiten heeft ontdekt waarvan hij geen kennis had kunnen krijgen indien hij dat beroep of ambt niet had uitgeoefend (1). (1) J. PRADEL en M. DANTI-JUAN, Manuel de droit pénal spécial, Parijs, Cujas, 2001, p. 243.

- Schending - Artikel 458 Strafwetboek - Geheim

- Art. 458 Strafwetboek

De bij artikel 458 Strafwetboek opgelegde geheimhoudingsplicht is niet onderworpen aan de vaststelling dat de persoon aan wie vertrouwelijke informatie zou zijn bekendgemaakt, die informatie niet bij een andere overheid zou kunnen verkrijgen die hierop het opportuniteits- of wettigheidstoezicht uitoefent.

- Artikel 458 Strafwetboek - Schending van het beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek

P.20.0344.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.9 AC nr. ...

De strafrechtelijk gesanctioneerde geheimhoudingsplicht die overeenkomstig artikel 30 KB nr. 79 rust op de leden van de provinciale raden, van de raden van beroep en van de nationale raad, en alle personen die, in welke hoedanigheid ook, deelnemen aan de werking van de Orde, heeft tot doel te waarborgen dat zij die aan deze organen vertrouwelijke mededelingen doen, mogen aannemen dat die mededelingen vertrouwelijk blijven; deze geheimhoudingsplicht is evenwel niet absoluut en ze belet niet dat indien uit de mededelingen aanwijzingen blijken dat door een arts een inbreuk werd gepleegd op de regelgeving inzake de ziekte en invaliditeitsuitkering deze informatie door de voormelde organen wordt bezorgd aan een arts-inspecteur van de dienst voor de geneeskundige evaluatie en controle van het RIZIV.

- Medisch beroepsgeheim - Orde der geneesheren - Verplichting tot geheimhouding - Artikel 30 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de orde der geneesheren

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

De officier van gerechtelijke politie die bij de uitvoering van een door een onderzoeksrechter bevolen huiszoeking stukken ontdekt die geen verband houden met de feiten die het voorwerp van het gerechtelijk onderzoek uitmaken en die daarvan ambtshalve kennis geeft aan de procureur des Konings, miskent zijn beroepsgeheim niet, evenmin als de onschendbaarheid van de woning of het recht op privéleven van degene bij wie hij de huiszoeking uitvoert.

- Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven

- Art. 458 Strafwetboek

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De stafhouder die aanwezig is bij een huiszoeking in het kantoor van een advocaat, moet erop toezien dat het onderzoek en de mogelijke inbeslagname geen betrekking heeft op stukken waarvoor het beroepsgeheim geldt; hij kijkt de stukken in die de onderzoeksrechter wenst te onderzoeken of in beslag te nemen en geeft zijn advies over hetgeen al dan niet onder het beroepsgeheim valt; de onderzoeksrechter is niet gebonden door dat advies; wanneer de stafhouder zodoende heeft geadviseerd dat stukken regelmatig in beslag zijn genomen, dient zijn advies niet opnieuw te worden ingewonnen wanneer die stukken aanleiding geven tot een opsporingsonderzoek of een eigen gerechtelijk onderzoek met betrekking tot feiten waarmee de onderzoeksrechter op het moment van de huiszoeking niet was belast (1). (1) Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0052.N, AC 2018, nr. 576.

- Gerechtelijk onderzoek - Huiszoeking bij advocaat - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

P.18.0052.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.2 AC nr. ...

De stafhouder of diegene die door hem is aangewezen, die aanwezig is bij een huiszoeking in het kantoor van een advocaat, moet erop toezien dat het onderzoek en de mogelijke inbeslagname geen betrekking hebben op stukken waarvoor het beroepsgeheim geldt en hij zal de stukken, die de onderzoeksrechter wenst te onderzoeken of in beslag te nemen, inkijken en zijn oordeel geven over hetgeen al dan niet onder het beroepsgeheim valt; de onderzoeksrechter is echter niet gebonden door het standpunt van de stafhouder en beslist of een document wordt in beslag genomen of niet.

- Gerechtelijk onderzoek - Huiszoeking bij advocaat - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

- Art. 458 Strafwetboek

P.18.0235.F 3 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181003.1 AC nr. 522

Artikel 1.2 Codex deontologie voor advocaten, verbindend verklaard door het reglement van 12 november 2012 van de Orde van Franstalige en Duitstalige balies van België, verbiedt niet dat de persoon die de advocaat in vertrouwen heeft genomen, wanneer hij zich voor de rechtbank moet verdedigen, een brief overlegt die hij met zijn raadsman heeft gewisseld.

- Advocaat - Briefwisseling gevoerd tussen de cliënt en zijn raadsman - Overlegging aan de rechtbank door de cliënt met het oog op zijn verdediging - Artikel 1.2, Codex deontologie voor advocaten

- Art. 458 Strafwetboek

Artikel 458 Strafwetboek staat niet eraan in de weg dat de cliënt van de advocaat, een door die bepaling beschermde persoon, met het oog op zijn verdediging, de briefwisseling overlegt die hij met zijn raadsman heeft gevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 522.

- Advocaat - Briefwisseling gevoerd tussen de cliënt en zijn raadsman - Overlegging aan de rechtbank door de cliënt met het oog op zijn verdediging - Wettigheid

- Art. 458 Strafwetboek

P.17.0298.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.4 AC nr. 500

Indien de verdachte aanvoert dat de voorwerpen waarvan de overdracht wordt gevraagd, gedekt zijn door het beroepsgeheim en daarom niet mogen worden overgedragen, vereisen de artikelen 6, 8 en 13 EVRM niet dat het onderzoeksgerecht zelf dit bezwaar beoordeelt, voor zover op basis van de door de verzoekende staat verstrekte informatie vaststaat dat de verdachte voor de gerechten van de verzoekende staat zijn bezwaren op dat vlak kan laten gelden; de enkele omstandigheid dat de vervolgende instanties van de verzoekende staat kennis zouden kunnen krijgen van door het beroepsgeheim gedekte stukken berooft een verdachte niet van de mogelijkheid de beweerde onregelmatigheid aan te voeren voor de gerechten van die verzoekende staat.

- Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.16.0626.F 18 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Schending van het geheim - Verweer in rechte - Hogere waarde

Het beroepsgeheim is niet absoluut maar kan worden verbroken, met name wanneer de door het beroepsgeheim gebonden persoon zich in rechte moet verdedigen; in dat geval moet de regel van het beroepsgeheim wijken, doch enkel wanneer een hogere waarde daarmee in conflict komt, zodat van die regel enkel wordt afgeweken voor zover dat voor de verdediging van de respectieve rechten van de partijen in de zaak noodzakelijk is (1). (1) Zie concl. OM. "in substantie", in Pas. 2017, nr. ....

- Schending van het geheim - Verweer in rechte - Hogere waarde

- Art. 458 Strafwetboek

P.15.0704.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.3 AC nr. ...

Wanneer een arts ervan verdacht wordt een misdrijf te hebben gepleegd in de uitoefening van zijn beroep en desbetreffend strafvervolging wordt ingesteld, verliezen de stukken die als bewijsmiddel van dat misdrijf in aanmerking kunnen komen, het vertrouwelijke karakter dat zij desgevallend zouden kunnen bezitten en aldus beletten noch het beroepsgeheim noch het recht op eerbiediging van het privéleven, de woning en de briefwisseling van die arts dat dergelijke stukken bij een huiszoeking in beslag worden genomen en verder worden onderzocht; de eerbiediging van dit geheim en die rechten vereist in dat geval wel dat een onafhankelijke waarnemer erop toeziet dat geen afbreuk wordt gedaan aan de vertrouwelijkheid van onder het beroepsgeheim vallende stukken in zoverre die niet in aanmerking lijken te komen als bewijsmiddel van het vervolgde misdrijf (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2005, AR P.05.0431.N, AC 2005, nr. 294; Cass. 11 januari 2012, AR P.11.0846.F, AC 2012, nr. 22; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 295, nr. 589.

- Strafzaken - Arts - Misdrijf in uitoefening van zijn beroep - Stukken die als bewijsmiddel in aanmerking kunnen komen - Vertrouwelijk karakter

- Strafzaken - Huiszoeking - Arts - Misdrijf in uitoefening van zijn beroep - Stukken die als bewijsmiddel in aanmerking kunnen komen - Vertrouwelijk karakter - Beslag

P.15.0880.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Advocaat - Gesprekken tussen advocaat en cliënt - Opname van die gesprekken zonder medeweten van de advocaat - Gebruik in rechte

Het door artikel 458 Strafwetboek strafrechtelijk gesanctioneerde beroepsgeheim verbiedt een cliënt niet een gesprek dat plaatsvindt in het kantoor van zijn raadsman tussen hemzelf, zijn raadsman en een derde op te nemen en die opname te gebruiken indien dit noodzakelijk blijkt te zijn voor zijn verdediging in een strafrechtelijke procedure tegen onder meer die raadsman (1). (1) Zie concl. OM

- Advocaat - Gesprekken tussen advocaat en cliënt - Opname van die gesprekken zonder medeweten van de advocaat - Gebruik in rechte

P.15.0558.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.4 AC nr. ...

Het enkele feit dat een persoon betrokken is bij feiten voorwerp van een proces-verbaal of een door de politie opgestelde melding houdt niet in dat een politieambtenaar, zonder schending van zijn beroepsgeheim, aan die persoon het nummer, de datum, een beknopte beschrijving, een plaats, een straat en een huisnummer met betrekking tot het proces-verbaal of de melding mag meedelen.

- Politieambtenaar - Mededeling van gegevens aan persoon betrokken bij feiten voorwerp van een PV of een door de politie opgestelde melding - Toepassing

P.14.0414.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1 AC nr. ...

De artikelen 47decies, § 6, en 56bis, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering regelen de toegang tot het vertrouwelijk dossier dat wordt bijgehouden in het kader van de informantenwerking en uit deze bepalingen volgt dat de inhoud van dit dossier in de regel onder het beroepsgeheim valt; deze bepalingen staan er evenwel niet aan in de weg dat bij een huiszoeking in het kader van een gerechtelijk onderzoek kennis kan worden genomen van de stukken uit het vertrouwelijk dossier betreffende een ander onderzoek indien deze stukken elementen kunnen bevatten van mogelijke misdrijven, gepleegd door de opstellers ervan, waardoor deze stukken hun vertrouwelijk karakter verliezen.

- Gerechtelijk onderzoek - Huiszoeking - Toegang tot vertrouwelijk dossier bijgehouden in het kader van de informantenwerking - Toegang tot stukken uit vertrouwelijk dossier van een ander onderzoek - Bestaanbaarheid

P.14.1664.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.4 AC nr. ...

Het enkele feit van aan een derde het bestaan te onthullen van een inlichting onder embargo kan een schending van het beroepsgeheim opleveren.

- Persoon die uit hoofde van zijn staat of beroep kennis draagt van een inlichting onder embargo - Onthulling aan een derde van het bestaan van de inlichting - Schending van het beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek

BEROEPSVERENIGINGEN

P.25.0047.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.27 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf te zijn benadeeld, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, de omvang van de schade en het oorzakelijk verband tussen de schade en de vermelde misdaad of het vermelde wanbedrijf maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijke partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door de misdaad of het wanbedrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken en het onderzoeksgerecht oordeelt in beginsel onaantastbaar of de schade die de benadeelde beweert te hebben geleden aannemelijk is, wat het kan afleiden uit zijn vaststelling dat de betrokkene al dan niet reële en persoonlijke schade heeft of kan hebben geleden; de kosten of uitgaven die de beroepsvereniging heeft gedaan om bewarende maatregelen te nemen met het oog op het beperken of het beheersen van de schade die een van haar leden zou hebben toegebracht aan derden ingevolge het plegen van hem verweten misdrijven, indien bewezen, kan schade uitmaken die de beroepsvereniging werkelijk en persoonlijk lijdt als gevolg van die misdrijven en die zij op het moment van haar burgerlijke partijstelling nog niet concreet dient becijferen en de beroepsvereniging kan, onder de vorm van reputatieschade, ook werkelijke, rechtstreekse en persoonlijke schade lijden ingevolge misdrijven gepleegd door een van haar leden waarbij het feit dat de beroepsvereniging niet kan worden vereenzelvigd met leden en niet verantwoordelijk is voor het professionele handelen van een van haar leden, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239.

- Orde van Advocaten - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Kosten en uitgaven door de beroepsvereniging van bewarende maatregelen strekkende tot schadebeperking - Reputatieschade - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

D.16.0021.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

De Orde van apothekers is een beroepsvereniging waarbij alle beroepsbeoefenaars wettelijk moeten aansluiten (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 2 KB nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers

---

C.15.0538.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.3 AC nr. ...

Bij elke balie stelt de raad van de Orde van Advocaten een bureau voor juridische bijstand in volgens de nadere regels en voorwaarden die hij bepaalt; deze bepaling machtigt aldus de raad regels inzake de samenstelling en de vertegenwoordiging van het bureau voor juridische bijstand te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Orde van Advocaten - Raad van de Orde - Bureau voor juridische bijstand - Regels inzake de samenstelling en de vertegenwoordiging

- Art. 508/7 Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Orde van Advocaten - Raad van de Orde - Bureau voor juridische bijstand - Regels inzake de samenstelling en de vertegenwoordiging

BEROEPSZIEKTE

S.18.0009.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.6 AC nr. ...

Het in artikel 30bis bepaalde oorzakelijk verband tussen de beroepsuitoefening en de ziekte vereist niet dat de uitoefening van het beroep de uitsluitende of overwegende oorzaak van de ziekte moet zijn; voornoemd artikel sluit een voorbeschiktheid niet uit en legt evenmin op dat het slachtoffer of zijn rechthebbende de hoegrootheid van de invloed van de voorbeschiktheid moet bewijzen, namelijk dat die voorbeschiktheid een geringere invloed dan de beroepsuitoefening heeft (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 429.

- Beroepsziektenwet - Artikel 30bis - Uitoefening van het beroep - Beroepsziekte - Oorzakelijk verband

S.18.0001.F 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 1, eerste lid, 11°, en 2, zesde lid van de wet van 3 juli 1967 en uit de artikelen X.III.1, 2, en 4, van het koninklijk besluit van 30 maart 2001 volgt dat het koninklijk besluit van 30 maart 2001, en ook de wet van 3 juli 1967 voor de beroepsziekten waarvan de schade moet worden hersteld, verwijst naar de ziekten bedoeld in artikel 30 en in artikel 30bis van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970, zodat artikel X.III.4 van dat besluit, dat behoudens tegenbewijs uitgaat van het vermoeden van blootstelling aan het beroepsrisico waarvan het de schadevergoeding afhankelijk stelt, de toepassing uitsluit van artikel 32 van de voornoemde gecoördineerde wetten, waaraan het evenmin als de wet van 3 juli 1967 refereert; de toepassing van dit vermoeden van blootstelling aan het beroepsrisico is niet beperkt tot de beroepsziekten die zijn opgenomen in de door de Koning opgestelde lijst in uitvoering van artikel 30, eerste lid, van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970, maar geldt eveneens voor de ziekten die, hoewel ze niet in de lijst zijn opgenomen, hun rechtstreekse en determinerende oorzaak in de beroepsuitoefening vinden, in de zin van artikel 30bis van die wetten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 694.

- Overheidssector - Voorwaarden - Risicoblootstelling - Vermoeden - Personeel van de politiediensten - Toepassing

- Art. 30, 30bis en 32 Wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970

- Artt. X.III.1, 5°, 1), X.III.2, zesde lid, en X.III.4, eerste lid KB 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten

- Artt. 1, eerste lid, 11° en 2, zesde lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

S.18.0057.F 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.2 AC nr. ...

Uit artikel 1, eerste lid, 2°, van de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector, in de versie die op het geschil van toepassing is, blijkt dat het stelsel ingevoerd door de wet van 3 juli 1965 enkel op de personeelsleden van autonome overheidsbedrijven kan worden toegepast bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 695.

- Overheidssector - Statutair ambtenaar - Autonoom overheidsbedrijf - Toepasselijk stelsel

Artikel 1/1, ingevoegd op 1 januari 2014 in de wet van 3 juli 1967 door artikel 21 van de wet van 25 december 1967 houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken, bepaalt dat de wet van 3 juli 1967 niet van toepassing is op de personeelsleden van HR RAIL; daaruit kan niet worden afgeleid dat die wet tot 31 december 2013 werd toegepast op de personeelsleden van de naamloze vennootschap naar publiek recht NMBS HOLDING zonder in ministerraad overlegd koninklijk besluit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 695.

- Overheidssector - Statutair ambtenaar - Autonoom overheidsbedrijf - Naamloze vennootschap naar publiek recht HR RAIL - Toepasselijk stelsel

S.15.0068.F 12 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161212.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Administratieve beslissing - Hoger beroep - Arbeidsgerecht - Ziekte bepaald bij artikel 30 van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 - Nieuwe aanvraag - Ziekte bepaald bij artikel 30bis - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking - De artikelen 807 en 808 van het Gerechtelijk Wetboek - In de dagvaarding aangevoerd feit - Kwalificatie - Onderscheid

De eiser die stelt dat de ziekte waarvoor hij een vergoeding vroeg, opgenomen is in de lijst van de beroepsziekten onder de code 1.605.03 van het koninklijk besluit van 28 maart 1969 houdende vaststelling van de lijst van beroepsziekten die aanleiding geven tot schadeloosstelling, gaf een juridische kwalificatie aan de door hem voor de arbeidsrechtbank aangevoerde feiten; het arrest oordeelt dat "het feit dat in de dagvaarding is aangevoerd [voor de toepassing van artikel 807 van het Gerechtelijk Wetboek], het bestaan is van de beroepsziekte opgenomen [onder de code 1.605.03], die de herstelvordering rechtvaardigt", en schendt bijgevolg die wettelijke bepaling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr ...

- Administratieve beslissing - Hoger beroep - Arbeidsgerecht - Ziekte bepaald bij artikel 30 van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 - Nieuwe aanvraag - Ziekte bepaald bij artikel 30bis - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking - De artikelen 807 en 808 van het Gerechtelijk Wetboek - In de dagvaarding aangevoerd feit - Kwalificatie - Onderscheid

S.14.0039.F 4 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160404.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Overheidssector - Brandweerman in dienst van een intercommunale - Vergoeding - Voorwaarden - Blootstelling aan het beroepsrisico

Hoewel inzake als zodanig erkende beroepsziekten, zowel het koninklijk besluit van 21 januari 1993 als de wet van 3 juli 1967 naar de artikelen 30 en 30bis van de gecoördineerde wet van 3 juni 1970 verwijzen, sluit artikel 5 van dat besluit, dat schadevergoeding afhankelijk stelt van de voorwaarde van blootstelling aan het beroepsrisico, de toepassing uit van artikel 32 van de voornoemde gecoördineerde wet, waarnaar het evenmin verwijst als de wet van 3 juli 1967; het bestreden arrest, dat artikel 32, tweede lid, van de gecoördineerde wet van 3 juni 1970 in welke versie dan ook, toepasselijk acht op het geschil betreffende de schadevergoeding van de beroepsziekte waaraan de rechtsvoorganger van de eiseressen, brandweerman in dienst van een intercommunale brandweer, zou hebben geleden, schendt aldus de voornoemde wettelijke bepalingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Overheidssector - Brandweerman in dienst van een intercommunale - Vergoeding - Voorwaarden - Blootstelling aan het beroepsrisico

- Art. 30, 30bis en 32 Wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970

- Artt. 2, 1°, 4 en 5 overheidsdiensten

- Artt. 1, eerste lid, 9°, en 2, zesde lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

BERUSTING

C.23.0072.F 1 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231201.1F.4 AC nr. ...

De uitdrukkelijke berusting van een partij geschiedt door een akte van berusting, die ondertekend wordt door haarzelf of door haar lasthebber, die een bijzondere volmacht heeft ontvangen om in haar naam te berusten (1). (1) Cass. 7 april 2016, AR F.14.0070.N, AC 2016, nr. 242.

- Briefwisseling van advocaat - Geldigheidsvoorwaarde

- Art. 1045, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1044, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0406.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.2 AC nr. ...

Afstand van het recht op hoger beroep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Cass. 24 december 2021, AR C.19.0566.F, AC 2021, nr. 830; Cass. 13 december 2018, AR C.18.0183.F, AC 2018, nr. 713.

- Begrip - Uitlegging

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

De feitenrechter beoordeelt in feite het voornemen van de partij om haar instemming met de beslissing te betuigen; het Hof van Cassatie gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die hij niet kan verantwoorden (1). (1) Cass. 24 december 2021, AR C.19.0566.F, AC 2021, nr. 830; Cass. 13 december 2018, AR C.18.0183.F, AC 2018, nr. 713.

- Toezicht van het Hof van Cassatie - Voorwerp

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

F.22.0041.N 23 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221223.1N.1 AC nr. ...

Een betwisting inzake de belastingwet raakt de openbare orde, waaruit volgt dat de Belgische Staat in betwistingen inzake de belastingwet geen afstand van rechtsvordering kan doen (1). (1) Zie concl OM.

- Belastingwet - Openbare orde - Belgische Staat - Gevolg

C.19.0566.F 24 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211224.1F.2 AC nr. ...

Afstand van het recht op hoger beroep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn; het Hof gaat na of de rechter, uit de feiten die hij heeft vastgesteld, naar recht heeft kunnen afleiden dat een partij stilzwijgend heeft berust in de rechterlijke beslissing waartegen zij hoger beroep heeft ingesteld (1). (1) Cass. 13 december 2018, AR C.18.0183.F, AC 2018, nr. 713.

- Recht om hoger beroep in te stellen - Afstand van recht - Voorwaarde - Stilzwijgende berusting - Opdracht van het Hof

- Art. 1045, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0311.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.8 AC nr. ...

Stilzwijgende berusting in een voorlopig uitvoerbare rechterlijke beslissing kan niet worden afgeleid uit de betaling van de kosten, bij ontstentenis van bijzondere omstandigheden die op vaststaande en ondubbelzinnige wijze de afstand van het uitoefenen van een rechtsmiddel aantonen (1). (1) Zie Cass. 4 juni 2020, AR C.19.0360.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 19 december 2019, AR C.19.0092.N, AC 2019, nr. 681 met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 26 april 2018, AR C.17.0417.N, arrest niet gepubliceerd.

- Stilzwijgende berusting - Voorlopig uitvoerbare rechterlijke beslissing - Betaling van de kosten

- Artt. 1044, eerste lid, en 1045, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0116.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de eiseres zich, in haar latere geschriften, zij het zonder enig voorbehoud, heeft gevoegd naar de andersluidende beslissing van het hof van beroep om haar vorderingen in te stellen, ontzegt haar niet het recht om die voor haar nadelige beslissing voor te leggen aan het Hof of hierin te berusten (1). (1) Cass. 23 maart 2018, AR F.17.0112.F, AC 2018, nr. 203; Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0686.F, AC 2012, nr. 512, met concl. OM op datum in Pas.; zie Cass. 30 juni 2016, AR F.15.0014.N, AC 2016, nr. 437.

- Middel van de eiseres dat de devolutieve werking van het hoger beroep betwist - Eerste arrest dat die devolutieve werking aanneemt - Betekening van dat arrest door de eiseres - Latere geschriften van de eiseres in

overeenstemming met de beslissing van dat arrest - Tweede arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak - Cassatieberoep tegen beide arresten

C.19.0656.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.8 AC nr. ...

Berusting in een beslissing die gegrond is op een bepaling van openbare orde, is nietig (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2020, nr. 550 dat oordeelde dat de berusting van de gefailleerde in het vonnis van faillietverklaring geen aantasting van de openbare orde inhoudt.

- Voorwaarden - Openbare orde - Faillissement - Vonnis van faillietverklaring - Berusting - Geldigheid

- Art. 1044, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0398.N 25 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191125.3N.4 AC nr. ...

De afstand van het cassatieberoep nadat de termijn voor het instellen van een rechtsgeldig cassatieberoep verstreken is, dient beschouwd te worden als een berusting in de bestreden beslissing; er wordt niet aangetoond dat de afstand ingegeven was door dwaling; aan de intrekking van de afstand kan bijgevolg geen gevolg worden gegeven zodat de afstand van het cassatieberoep moet worden vastgesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Afstand van voorziening in cassatie - Na verstrijken van de cassatietermijn

P.18.0747.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.2 AC nr. ...

Zich als partij gedragen naar de wijsheid van de appelrechters wat de van haar gevorderde rechtsplegingsvergoeding betreft houdt in dat zij die vordering heeft betwist zodat bijgevolg het cassatiemiddel dat daaromtrent geen verweer werd gevoerd niet nieuw en ontvankelijk is (1). (1) Zie B. DE GRYSE, "De wijsheid van de rechter" in B. DAUWE, B. DE GRYSE, E. DE GRYSE, B. MAES, K. VAN LINT (eds.), Liber Amicorum Ludovic De Gryse, Gent, Larcier, 2010, 483-490.

- Strafzaken - Zich gedragen naar de wijsheid van de appelrechters

C.18.0183.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.7 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat het beroepen vonnis niet uitvoerbaar bij voorraad was, heeft het bestreden vonnis niet kunnen afleiden dat de eiser, doordat hij die betaling ten gevolge van de betekening van het bevel heeft verricht, in het beroepen vonnis heeft berust.

- Beroepen vonnis - Geen tenuitvoerlegging bij voorraad - Betekening van het bevel - Betaling

- Art. 1045, derde lid Gerechtelijk Wetboek

F.15.0014.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.22 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Stilzwijgende berusting

- Stilzwijgende berusting - Betwisting inzake de belastingwet - Mogelijkheid tot berusting

De belastingplichtige kan rechtsgeldig berusten in een beslissing die de vordering afwijst die hij heeft ingesteld tegen de Staat ter betwisting van een fiscale aanslag, nu dergelijke berusting de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap niet bedreigt en derhalve de openbare orde niet verstoort (1). (1) Zie concl OM.

- Stilzwijgende berusting - Betwisting inzake de belastingwet - Mogelijkheid tot berusting

- Art. 1045, derde lid Gerechtelijk Wetboek

De stilzwijgende berusting in een rechterlijke beslissing kan alleen worden afgeleid uit bepaalde en met elkaar overeenstemmende akten of feiten waaruit blijkt dat de partij het vaste voornemen heeft haar instemming te betuigen met de beslissing; de afstand van het recht om een rechtsmiddel in te stellen moet strikt worden uitgelegd en mag slechts worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitleg vatbaar zijn (1). (1) Zie concl OM.

- Stilzwijgende berusting

- Art. 1045, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0573.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.1 AC nr. ...

Afstand van geding in hoger beroep impliceert niet noodzakelijk dat de partij het vast voornemen heeft haar instemming te betuigen met de beslissing; wanneer echter op het ogenblik waarop afstand van geding in hoger beroep wordt gedaan, het hoger beroep niet meer opnieuw kan worden ingesteld omdat de termijn daarvoor is verstreken, komt dit neer op een berusting in het beroepen vonnis (1). (1) Zie concl. OM.

- Afstand van geding - In hoger beroep - Draagwijdte - Na het verstrijken van de beroepstermijn

- Artt. 820, 821, 822, 823 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Afstand van geding - In hoger beroep - Na het verstrijken van de beroepstermijn

- Afstand van geding - In hoger beroep - Draagwijdte - Na het verstrijken van de beroepstermijn

Inzake een vordering tot betwisting van vaderschap kan niet geldig afstand van geding in hoger beroep worden gedaan wanneer op dat ogenblik niet meer opnieuw hoger beroep kan worden ingesteld omdat de beroepstermijn al is verstreken; de afstand in hoger beroep komt in dat geval immers neer op een berusting in het vonnis en dus op een verboden verzaking aan de vordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Afstand van geding - In hoger beroep - Na het verstrijken van de beroepstermijn

- Artt. 820, 821, 822, 823 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 318 en 331quater Burgerlijk Wetboek

C.14.0460.F 15 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160415.4 AC nr. ...

Berusting in het bestreden arrest valt af te leiden uit de vrijwillige betaling van de eiser in cassatie, zonder voorbehoud, van een bedrag waartoe hij niet was veroordeeld maar dat was vastgesteld op grond van een later opgemaakt minnelijk deskundigenverslag; het cassatieberoep is derhalve niet ontvankelijk.

- Burgerlijke zaken - Rechterlijke beslissing - Bestreden arrest - Stilzwijgende berusting - Begrip

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0070.N 7 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160407.2 AC nr. ...

Berusting van een partij in een rechterlijke beslissing kan niet afgeleid worden uit briefwisseling van de advocaat van de partij, wanneer deze aan haar raadsman geen bijzondere volmacht heeft gegeven om in die beslissing te berusten; de appelrechter die uit de brief van de advocaat diens berusting in het bestreden vonnis afleidt, zonder na te gaan of de advocaat over een bijzondere volmacht beschikt, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Briefwisseling van advocaat - Geldigheidsvereisten - Bijzondere volmacht

- Artt. 440, tweede lid, 1044, eerste lid, en 1045, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Briefwisseling van advocaat - Geldigheidsvereisten - Bijzondere volmacht

C.14.0214.N 19 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150619.3 AC nr. ...

Een berusting door een gedaagde in hoger beroep is slechts voorwaardelijk, indien ze plaatsvindt vooraleer de tegenpartij haar hoofdberoep heeft ingesteld.

- Gedaagde in hoger beroep - Voorwaardelijkheid - Toepassingsgebied

- Artt. 1044, eerste lid, en 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een berusting door een gedaagde in hoger beroep plaatsvindt nadat de tegenpartij haar hoofdberoep heeft ingesteld, behoudt deze haar uitwerking en kan de gedaagde in hoger beroep, met betrekking tot de beschikkingen waarin hij heeft berust, bijgevolg geen incidenteel beroep meer instellen, ook niet tegen andere procespartijen, voor zover die zelf geen hoger beroep hebben ingesteld na de berusting.

- Gedaagde in hoger beroep - Na hoofdberoep van de tegenpartij - Gevolg - Incidenteel beroep

- Artt. 1044, eerste lid, en 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

BESCHADIGING - VERNIELING

P.24.1603.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.1 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 31, § 1, tweede lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties kan de minderjarige overtreder, bij verzoekschrift voor de jeugdrechtbank, beroep instellen tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen; indien de jeugdrechtbank krachtens artikel 31, § 1, zevende lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over het beroep, kan tegen haar eindvonnis cassatieberoep worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete voor de jeugdrechtbank - Beslissing van de rechtbank gewezen in eerste en laatste aanleg - Beslissing waartegen cassatieberoep kan worden ingesteld (ja)

- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Art. 418 Wetboek van Strafvordering

Wanneer beroep wordt ingesteld tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar, kan laatstgenoemde of zijn afgevaardigde, met toepassing van artikel 31, § 2, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties, de gemeente vertegenwoordigen in het kader van de procedure voor de rechtbank; aangezien de sanctionerend ambtenaar niet optreedt qualitate qua voor de rechtbank maar slechts in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van de gemeente en voor zover hij niet werd veroordeeld tot de kosten jegens de minderjarige overtreder en zijn ouders, heeft hij niet de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis van de jeugdrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

- Beroep tegen de administratieve geldboete - Sanctionerend ambtenaar die de gemeente vertegenwoordigt voor de jeugdrechtbank - Draagwijdte - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar tegen de beslissing van de rechtbank - Ontvankelijkheid - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder

- Art. 31, § 2 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de overtreder beroep heeft ingesteld tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen, verbiedt zijn buitenvervolgingstelling en de daaruit voortvloeiende vernietiging van de geldboete die werd opgelegd op vervolging door de gemeenteoverheid via haar sanctionerend ambtenaar, de rechtbank niet om die vervolgende partij te veroordelen tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Overtreder buiten vervolging gesteld - Vernietiging van de administratieve geldboete - Veroordeling van de gemeente tot de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) Wettigheid

- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Artt. 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering

P.15.1337.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.9 AC nr. ...

Artikel 545 Strafwetboek bestraft onder meer het geheel of gedeeltelijk vernielen van landelijke of stedelijke afsluitingen, uit welke materialen ook gemaakt; voor dit wanbedrijf is vereist dat de aantasting van de afsluiting tot gevolg heeft dat die afsluiting haar beschermingsfunctie verliest zodat een loutere beschadiging of verzwakking van de afsluiting, zonder het teloor gaan van de beschermingsfunctie van de afsluiting niet valt onder deze strafbaarstelling.

- Geheel of gedeeltelijk vernielen van landelijke of stedelijke afsluitingen, uit welke materialen ook gemaakt

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ

COMMISSIE TOT BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ

P.18.0004.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.1 AC nr. ...

Aangezien geen enkele wets- of verdragsbepaling bepaalt welke de gevolgen zijn van de vaststelling dat de omstandigheden van de hechtenis van een geesteszieke in strijd waren met artikel 3 EVRM, kan daaruit niet worden afgeleid dat een dergelijke vaststelling noodzakelijkerwijs moet leiden tot de invrijheidstelling van die persoon (1). (1) Zie EHRM (2de afdeling) 18 juli 2017, Rooman t. België, verzoekschrift nr. 18052/11, inzonderheid §§ 99 tot 104; de eiser beriep zich op de gedeeltelijk afwijkende mening van rechter KARAKAS en vermeldde dat die zaak nog hangende was voor de Grote kamer van dat gerechtshof.

Commissie tot bescherming van de maatschappij - Allerlei - Hechtenis van een geesteszieke zonder gepaste verzorging - Schending van artikel 3 EVRM

- Artt. 3 en 5.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1539.N 8 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160308.4 AC nr. ...

De commissie tot bescherming van de maatschappij en in hoger beroep de hoge commissie tot bescherming van de maatschappij kunnen de invrijheidsstelling, al dan niet op proef, van een geïnterneerde enkel gelasten wanneer zijn geestestoestand voldoende verbeterd is en de voorwaarden voor zijn reclassering vervuld zijn; zij zijn niet bevoegd de wettigheid van een beslissing van een vonnisgerecht tot internering te onderzoeken en de invrijheidsstelling van een geïnterneerde wegens een onwettigheid van dergelijke beslissing te gelasten.

Commissie tot bescherming van de maatschappij - Bevoegdheid - Internering - Draagwijdte - Wettigheid van de beslissing tot internering door het vonnisgerecht

P.15.0740.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.3 AC nr. ...

De commissie tot bescherming van de maatschappij en de hoge commissie tot bescherming van de maatschappij die uitspraak doen over een verzoek tot invrijheidsstelling, beoordelen onaantastbaar in feite of de geestestoestand van de geïnterneerde voldoende verbeterd is en deze commissies kunnen bij die beoordeling alle hen overgelegde gegevens in aanmerking nemen, zoals onder meer deskundigenverslagen van geneesheren-psychiater of adviezen van psychosociale diensten of justitieassistenten, zonder dat die verslagen of adviezen voor hen bindend zijn; de multidisciplinaire samenstelling van deze commissies met telkens een magistraat of ere-magistraat, een geneesheer en een advocaat, laat toe dat zij met kennis van zaken en zonder willekeur de geestestoestand van een geïnterneerde beoordelen in overeenstemming met artikel 5.1.e EVRM (1). (1) Cass. 19 januari 1993, AR 7255, AC 1993, nr. 37.

Commissie tot bescherming van de maatschappij - Samenstelling - Multidisciplinaire samenstelling - Gevolg - Beoordeling van de geestestoestand van de geïnterneerde in overeenstemming met artikel 5.1.e EVRM

Commissie tot bescherming van de maatschappij - Bevoegdheid - Onaantastbare beoordeling of de geestestoestand van de geïnterneerde voldoende is verbeterd - Gegevens die kunnen in aanmerking genomen worden

HOGE COMMISSIE

P.16.0846.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.7 AC nr. ...

De hoge commissie heeft bij het onderzoek of er grond is om de invrijheidstelling van een geïnterneerde te bevelen overeenkomstig artikel 18 Wet Bescherming Maatschappij, zoals hier toepasselijk, de definitieve beslissingen van de onderzoeksgerechten en de vonnisgerechten die de internering van de betrokkene hebben bevolen en de gronden waarop die beslissingen steunen, niet te beoordelen.

Hoge commissie - Onderzoek invrijheidstelling geïnterneerde - Beoordelingsbevoegdheid

P.16.0284.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.2 AC nr. ...

Artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de verklaring van cassatieberoep voor de beklaagde gedaan en getekend door de advocaat, die houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, heeft een algemene draagwijdte en is van toepassing in alle procedures, tenzij daarvan door een bijzondere wet wordt afgeweken, wat niet het geval is voor het cassatieberoep ingesteld tegen een beslissing van de hoge commissie tot bescherming van de maatschappij bedoeld in artikel 19ter Wet Bescherming Maatschappij.

Hoge commissie - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vereiste vermeldingen

- Art. 19ter Wet Bescherming Maatschappij
- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.15.1539.N 8 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160308.4 AC nr. ...

De commissie tot bescherming van de maatschappij en in hoger beroep de hoge commissie tot bescherming van de maatschappij kunnen de invrijheidsstelling, al dan niet op proef, van een geïnterneerde enkel gelasten wanneer zijn geestestoestand voldoende verbeterd is en de voorwaarden voor zijn reclassering vervuld zijn; zij zijn niet bevoegd de wettigheid van een beslissing van een vonnisgerecht tot internering te onderzoeken en de invrijheidsstelling van een geïnterneerde wegens een onwettigheid van dergelijke beslissing te gelasten.

Hoge commissie - Bevoegdheid - Internering - Draagwijdte - Wettigheid van de beslissing tot internering door het vonnisgerecht

P.15.0740.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.3 AC nr. ...

De commissie tot bescherming van de maatschappij en de hoge commissie tot bescherming van de maatschappij die uitspraak doen over een verzoek tot invrijheidsstelling, beoordelen onaantastbaar in feite of de geestestoestand van de geïnterneerde voldoende verbeterd is en deze commissies kunnen bij die beoordeling alle hen overgelegde gegevens in aanmerking nemen, zoals onder meer deskundigenverslagen van geneesheren-psychiater of adviezen van psychosociale diensten of justitieassistenten, zonder dat die verslagen of adviezen voor hen bindend zijn; de multidisciplinaire samenstelling van deze commissies met telkens een magistraat of ere-magistraat, een geneesheer en een advocaat, laat toe dat zij met kennis van zaken en zonder willekeur de geestestoestand van een geïnterneerde beoordelen in overeenstemming met artikel 5.1.e EVRM (1). (1) Cass. 19 januari 1993, AR 7255, AC 1993, nr. 37.

Hoge commissie - Multidisciplinaire samenstelling - Gevolg - Beoordeling van de geestestoestand van de geïnterneerde in overeenstemming met artikel 5.1.e EVRM

Hoge commissie - Bevoegdheid - Onaantastbare beoordeling of de geestestoestand van de geïnterneerde voldoende is verbeterd - Gegevens die kunnen in aanmerking genomen worden

P.14.1229.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.3 AC nr. 7

De hoge commissie tot bescherming van de maatschappij is geen administratieve overheid op wie krachtens artikel 1, eerste lid, Wet Openbaarheid Bestuur, deze wet van toepassing is.

Hoge commissie - Aard - Wet Openbaarheid Bestuur - Toepasselijkheid

Geen enkele wettelijke bepaling noch algemeen rechtsbeginsel schrijft voor dat de beslissing van de hoge commissie, voor wie de geïnterneerde krachtens artikel 28 Wet Bescherming Maatschappij verplicht wordt bijgestaan door een advocaat, de termijn en de modaliteiten van het cassatieberoep dient te vermelden; de advocaat van de geïnterneerde, die krachtens artikel 19ter Wet Bescherming Maatschappij namens de geïnterneerde als enige cassatieberoep kan instellen tegen de beslissing van de hoge commissie, wordt geacht die termijn en modaliteiten te kennen.

Hoge commissie - Beslissing - Vermelding van termijn en modaliteiten van het cassatieberoep - Verplichting

INTERNERING

P.25.1011.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering moet de verklaring van het voor de inverdenkinggestelde ingestelde cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat zijn internering beveelt, worden opgemaakt en ondertekend door een advocaat die houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0901.N, AC 2019, nr. 568.

Internering - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de internering beveelt - Cassatieberoep - Vorm - Cassatieberoep ingesteld door de inverdenkinggestelde in de gevangenis - Ontvankelijkheid

- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.25.1043.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.4 AC nr. ...

Indien de kamer voor de bescherming van de maatschappij vaststelt dat een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM omdat een geïnterneerde niet binnen een redelijke termijn is geplaatst in een aan zijn geestestoestand aangepaste instelling, moet die kamer de onrechtmatigheid van de vrijheidsberoving afwegen tegen het gevaar dat een vrijlating van de geïnterneerde voor de samenleving oplevert en kan zij beslissen dat gelet op die gevaarlijkheid de geïnterneerde niettegenstaande de vastgestelde schending van artikel 5.1.e EVRM van zijn vrijheid blijft beroofd, waarbij het de kamer als multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege toekomt onaantastbaar de gevaarlijkheid van een geïnterneerde te beoordelen en bij die beoordeling, die niet noodzakelijk samenvalt met de beoordeling van de geestestoestand van de geïnterneerde, dient de kamer rekening te houden met de concrete omstandigheden van de zaak zoals die gekend zijn op het ogenblik van de te nemen beslissing en kan zij daarvoor onder meer steunen op de aard van de feiten waarvoor de interneringsmaatregel is bevolen, deskundigenverslagen van psychiaters of psychologen, risicotaxaties en informatie verstrekt door de penitentiaire autoriteiten, zonder dat de kamer door die verslagen en gegevens is gebonden of dat zij er in haar beslissing noodzakelijk melding moet van maken; de vereiste van een actuele beoordeling sluit niet uit dat de kamer ook rekening houdt met niet recente of minder recente verslagen voor zover blijkt dat de daarin vervatte gegevens nog steeds relevant zijn voor de beoordeling van de gevaarlijkheid van de geïnterneerde op het ogenblik van de te nemen beslissing aangezien de kamer niet zonder meer abstractie kan maken van de voorgaanden van de geïnterneerde op strafrechtelijk, psychiatrisch, psychologisch, sociaal en penitentiair vlak, maar het is niet vereist dat de kamer bij elke beoordeling die zij moet maken betreffende de gevaarlijkheid van een geïnterneerde telkens een nieuw psychiatrisch of een psychologisch onderzoek of een risicotaxatie beveelt en alhoewel de beoordeling van de gevaarlijkheid van de geïnterneerde voor de maatschappij steeds een inschatting naar de toekomst veronderstelt en een daarmee noodzakelijk verbonden onzekerheid, impliceert dit evenwel niet dat de beoordeling arbitrair is.

Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Schending van artikel 5.1.e EVRM - Geïnterneerde die niet binnen een redelijke termijn in een aan zijn geestestoestand aangepaste instelling is geplaatst - Gevolg - Afweging door de KBM van de onrechtmatige vrijheidsberoving tegen het gevaar voor de maatschappij van een vrijlating van de geïnterneerde - Onaantastbare beoordeling - Elementen van de beoordeling - Actuele beoordeling - Onzekerheid verbonden aan de inschatting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0837.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.30 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat indien blijkt dat vrijheidsberoving van de geïnterneerde onrechtmatig is omdat zij niet binnen een redelijke termijn plaatsvindt in een aangepaste instelling waar hij de nodige zorg ontvangt en er dus bijgevolg een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dit niet noodzakelijk tot de invrijheidstelling van de geïnterneerde moet leiden; de interneringsmaatregel strekt immers ook tot de beveiliging van de samenleving en in dat geval moet de onrechtmatigheid van de vrijheidsberoving worden afgewogen tegen het gevaar dat een vrijlating van de geïnterneerde voor de samenleving oplevert en kan worden beslist dat niettegenstaande de vastgestelde schending van artikel 5.1.e EVRM de geïnterneerde van zijn vrijheid blijft beroofd; het door artikel 13 EVRM bedoelde recht op daadwerkelijk rechtsherstel kan dan bestaan in de vaststelling dat het door artikel 5.1.e EVRM gewaarborgde recht van de geïnterneerde op een vrijheidsberoving in een aangepaste instelling waar hij de nodige zorg ontvangt, is miskend, wat dan de mogelijkheid opent voor een schadevergoedingsvordering tegen de overheid; hieruit volgt dat indien uit de vaststellingen van de kamer voor bescherming van de maatschappij blijkt dat een geïnterneerde niet binnen een redelijke termijn is geplaatst in of overgeplaatst naar een aangepaste instelling waar hij de nodige zorg ontvangt, zij dient vast te stellen dat het door artikel 5.1.e EVRM gewaarborgd recht van de geïnterneerde is miskend en vervolgens die onrechtmatigheid moet afwegen tegen de gevolgen van een invrijheidstelling van de geïnterneerde voor de veiligheid van de samenleving (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.1346.N, AC 2024, nr. 702 , ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241022.2N.24.

Internering - Uitvoering - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Plaatsing in Afdeling Bescherming Maatschappij - Onrechtmatigheid van de plaatsing wegens onredelijke termijn - Sanctionering - Rechtsherstel - Taak van het onderzoeksgerecht - Gevaar voor de samenleving - Afweging van de onrechtmatigheid tegen de gevolgen van de invrijheidstelling voor de veiligheid van de samenleving - Invloed

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0848.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.34 AC nr. ...

Het is aan de kamer voor bescherming van de maatschappij, indien zij daartoe wordt uitgenodigd, te oordelen of een geïnterneerde op het ogenblik van de beslissing lijdt aan een geestesstoornis en indien zij oordeelt dat dit het geval is binnen de door de Interneringswet bepaalde mogelijkheden de meest geschikte uitvoeringsmaatregel op te leggen; bij die beoordeling betrekt de kamer de voorhanden zijnde adviezen van deskundigen, zonder evenwel door die adviezen gebonden te zijn aangezien de beslissingsmacht immers bij de kamer als gespecialiseerd en multidisciplinair rechtscollege ligt en niet bij de adviserende deskundigen.

Internering - Uitvoering - Beoordeling of geïnterneerde nog lijdt aan geestesstoornis - Meest geschikte uitvoeringsmaatregel - Bevindingen van de deskundigen - Beslissingsmacht Kamer voor bescherming van de maatschappij - Wijze

Uit de enkele omstandigheid dat een geïnterneerde op het ogenblik dat de kamer voor bescherming van de maatschappij moet beslissen over de uitvoering van een interneringsmaatregel geen verblijfsrecht heeft voor België en hij zich in het buitenland bevindt, volgt niet dat de beslissing van de kamer niet uitvoerbaar is; indien de geïnterneerde ondanks de voorgehouden afwezigheid van verblijfsrecht zich naar België zou begeven, is de beslissing wel degelijk uitvoerbaar.

Internering - Uitvoering - Geïnterneerde die in buitenland verblijft zonder verblijfsrecht - Uitvoerbaarheid van de beslissing - Invloed

Uit het enkele gegeven dat de door een geïnterneerde overgelegde stukken dateren van na het verslag van een deskundige waarop de kamer voor bescherming van de maatschappij steunt ter beoordeling van de geestestoestand, volgt niet dat de bevindingen van deze deskundige niet langer actueel zouden zijn.

Internering - Uitvoering - Beoordeling of geïnterneerde nog lijdt aan geestesstoornis - Overlegging van stukken die dateren van na het verslag van een deskundige - Actualiteit van het deskundigenverslag - Invloed

P.25.0412.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.12 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een beslissing van een vonnisgerecht in strafzaken moet worden uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van de artikelen 9 en 13 Interneringswet in openbare rechtszitting de internering van een inverdenkinggestelde beveelt, doet zij uitspraak als vonnisgerecht zodat die uitspraak dient te gebeuren in aanwezigheid van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 8 november 2023, AR P.23.0842.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.4; Cass. 7 oktober 2015, AR P.15.1234.F, AC 2015, nr. 587.

Internering - Arrest - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Verplichting

- Art. 13 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.24.0132.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.5 AC nr. ...

De internering van een persoon die aan een geestesstoornis lijdt, is een veiligheidsmaatregel die er tegelijkertijd toe strekt de maatschappij te beschermen en ervoor te zorgen dat aan de geïnterneerde de zorg wordt verstrekt die zijn toestand vereist met het oog op zijn re-integratie in de maatschappij; het feit dat de invrijheidstelling van een geïnterneerde een gevaar voor de maatschappij oplevert, kan voor de kamer voor bescherming van de maatschappij een reden zijn om de hechtenis te handhaven, niettegenstaande het gebrek aan een therapeutische behandeling van de betrokkene, voor zover ze het belang van de maatschappij afweegt tegen het individueel belang van de geïnterneerde om een aangepaste zorg te ontvangen met het oog op zijn re-integratie (1). (1) Zie concl. OM.

Internering - Aard en doeleinden van de interneringsmaatregel - Uitvoering van de internering in hechtenis - Verzoek om uitgaansvergunningen - Handhaving van de hechtenis - Voorwaarde - Geen therapeutische behandeling van de geïnterneerde - Afweging van het belang van de maatschappij tegen het individueel belang van de geïnterneerde om een aangepaste zorg te ontvangen

- Art. 22 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Internering - Aard en doeleinden van de interneringsmaatregel - Uitvoering van de internering in hechtenis - Verzoek om uitgaansvergunningen - Handhaving van de hechtenis - Voorwaarde - Geen therapeutische behandeling van de geïnterneerde - Afweging van het belang van de maatschappij tegen het individueel belang van de geïnterneerde om een aangepaste zorg te ontvangen

- Art. 22 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.25.0548.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.28 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 28, §§ 1 en 2 en 36 van de Interneringswet volgt dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij de uitvoeringsmodaliteit van de vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied slechts kan toekennen indien vaststaat dat de geïnterneerde instemt met aan die modaliteit verbonden algemene voorwaarden.

Internering - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoeringsmodaliteit van de vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Voorwaarden verbonden aan de uitvoeringsmodaliteit - Instemming van de geïnterneerde met de voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 36 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 28, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.25.0416.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.21 AC nr. ...

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

Internering - Geïnterneerde - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1530.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.7 AC nr. ...

Uit artikel 11 Interneringswet volgt dat indien een inverdenkinggestelde aangehouden is op het ogenblik dat de internering wordt bevolen, de internering voorlopig plaatsvindt in de psychiatrische afdeling van een gevangenis; het staat verder aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege, toezicht te houden over de wijze van uitvoering van een interneringsbeslissing binnen het geldende kader van het EVRM en de Interneringswet en het is eveneens aan die kamer erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt.

Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden inverdenkinggestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.23.0842.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de internering van de inverdenkinggestelde beveelt en over een tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering uitspraak doet, doet ze uitspraak als vonnisgerecht en wordt haar arrest in openbare rechtszitting uitgesproken, wat, met toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, de aanwezigheid van het openbaar ministerie inhoudt; wanneer noch uit het bestreden arrest noch uit de rechtspleging blijkt dat de beslissing tot internering werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie, moet dat arrest worden vernietigd met verwijzing (1). (1) Cass. 7 oktober 2015, AR P.15.1234.F, AC 2015, nr. 587.

Internering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot internering - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.23.1170.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.8 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 9, § 1, Interneringswet en artikel 71 Strafwetboek volgt dat wanneer de beklaagde op het tijdstip van de feiten aan een geestesstoornis leed die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden heeft tenietgedaan en die toestand op het tijdstip van de uitspraak van de rechter voortduurt, laatstgenoemde de internering van de beklaagde kan bevelen na te hebben vastgesteld dat de hem ten laste gelegde feiten bewezen zijn en de overige voorwaarden zijn vervuld; in dat geval stelt hij eerst vast dat er geen misdrijf is en het is hem aldus niet verboden de beklaagde vrij te spreken (1). (1) Zie concl. OM.

Internering - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Gevolg

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 71 Strafwetboek

P.23.1172.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het bestreden arrest zich ertoe beperkt te oordelen dat het eerdere door het hof van beroep gewezen arrest, krachtens hetwelk dit gerecht de internering van de verweerder heeft bevolen, niet voor verbetering of uitlegging vatbaar is in de zin van de artikelen 793 en 794 Gerechtelijk Wetboek, houdt het middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen, geen verband met de bestreden beslissing en is het bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Internering - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Arrest dat de beklaagde vrijspreekt en zijn internering beveelt - Vordering tot verbetering of uitlegging - Arrest dat de verbetering en de uitlegging weigert - Cassatieberoep - Middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen - Ontvankelijkheid

P.23.0217.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.1 AC nr. ...

Hoewel het voortduren, op het ogenblik van de uitspraak, van een geestesstoornis die het oordeelsvermogen van de beklaagde ernstig aantast een in artikel 9, § 1, 2°, Interneringswet bepaalde voorwaarde is om de persoon die hieraan lijdt te kunnen interneren, leidt de stabilisering van een psychische aandoening dankzij de aan de geïnterneerde verstrekte zorg niet noodzakelijkerwijs tot de verdwijning van de stoornis die zijn oordeelsvermogen ernstig aantast en sluit ze bijgevolg de heropflakkering ervan wegens het stopzetten van de zorg niet uit.

Internering - Voorwaarden - Geestesstoornis die op het ogenblik van de uitspraak voortduurt en die het oordeelsvermogen ernstig aantast - Stabilisering van de psychische aandoening dankzij de aan de beklaagde verstrekte zorg - Gevolg

- Art. 9, § 1, 2° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.1360.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1 AC nr. ...

Artikel 9, §1, Interneringswet staat het onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet niet toe zijn beslissing te onderbreken en te oordelen dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor de internering kan worden bevolen heeft gepleegd, zonder onmiddellijk over de maatregel uitspraak te doen of over het gevolg dat aan die vaststelling dient te worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM.

Internering - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.0910.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.9 AC nr. ...

Het middel dat aanvoert dat de persoon die op het tijdstip van de feiten van belaging die hij heeft gepleegd, leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast en die op het ogenblik van het vonnis dat zijn internering beveelt, nog steeds bestaat, zonder meer vrijgesproken zou moeten worden omdat hij niet in staat zou zijn geweest de gevolgen van zijn gedrag voor de personen die het slachtoffer hiervan zijn geworden, in te schatten, zodat het morele bestanddeel zou ontbreken, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Internering - Belaging - Moreel bestanddeel - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet op het ogenblijk van de feiten en van het vonnis - Invloed

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 442bis Strafwetboek

P.22.0992.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.21 AC nr. ...

Noch artikel 5, § 2, Interneringswet (1) noch enige andere bepaling bepalen dat het bezit van de beroepstitel van forensisch psychiater door de gerechtsdeskundige die advies moet verlenen over de aanwezigheid van een geestesstoornis bij de verdachte, een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm van die handeling uitmaakt (2). (1) Zoals vervangen door artikel 146 van de wet van 4 mei 2016, BS 13 mei 2016. (2) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 661.

Internering - Geestesstoornis - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Aangestelde deskundige die geen houder is van de door artikel 5, § 2, eerste lid, Interneringswet vereiste beroepstitel

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 86, 88 en 90 Gecoördineerde wet 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen
- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.1062.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.8 AC nr. ...

Noch artikel 5, § 2, Interneringswet, noch enige andere bepaling, bepalen dat het bezit van de beroepstitel van forensisch psychiater door de gerechtsdeskundige die advies moet verlenen over de aanwezigheid van een geestesstoornis bij de verdachte, een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm van die handeling uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 19 oktober 2022, AR P.22.0992.F, AC 2022, nr. 660, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.

Internering - Geestesstoornis - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Aangestelde deskundige die geen houder is van de door artikel 5, § 2, eerste lid, Interneringswet vereiste beroepstitel - Invloed

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 86, 88 en 90 Gecoördineerde wet 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen
- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.1176.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.18 AC nr. ...

Artikel 29, § 2, eerste lid, Interneringswet bepaalt dat de zaak wordt behandeld op de eerst nuttige zitting van de kamer voor de bescherming van de maatschappij, welke plaats moet vinden uiterlijk drie maanden nadat het vonnis of het arrest tot internering in kracht van gewijsde is gegaan; de Interneringswet voorziet niet in een sanctie bij de niet-naleving van deze termijn en uit het enkele feit dat die termijn werd overschreden, volgt niet dat op een niet-toelaatbare manier afbreuk is gedaan aan het recht op toegang tot de rechter.

Internering - Interneringswet - Artikel 29, § 2, eerste lid - Behandeling op de eerst nuttige zitting van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Termijn van drie maanden - Niet-naleving van de termijn - Sanctie - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 29, § 2, eerste lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0034.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 590, eerste lid, 4°, Wetboek van Strafvordering worden in het strafregister de beslissingen tot internering opgenomen die overeenkomstig de Interneringswet zijn genomen; de kamer van inbeschuldigingstelling is niet bevoegd om uitspraak te doen over een vordering tot schrapping, uit het strafregister, van de vermelding van een beslissing tot internering die krachtens de voormelde bepaling hierin moet worden opgenomen (1). (1) GwH, 31 maart 2022, arrest nr. 52/2022.

Internering - Interneringsmaatregel - Opname in het strafregister - Vordering tot schrapping van de maatregel uit het strafregister - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling

- Art. 590 Wetboek van Strafvordering

Internering - Interneringsmaatregel - Opname in het strafregister - Vordering tot schrapping van de maatregel uit het strafregister - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling

- Art. 590 Wetboek van Strafvordering

Het komt aan de wetgevende macht toe te voorzien in een wettelijke regeling die het mogelijk maakt om, onder bepaalde voorwaarden, te vragen dat de beslissingen tot internering niet meer zouden worden vermeld in de uittreksels uit het strafregister of toegankelijk zouden worden gemaakt voor de in artikel 594 Wetboek van Strafvordering bedoelde administratieve overheden (1). (1) GwH, 31 maart 2022, arrest nr. 52/2022.

Internering - Interneringsmaatregel - Opname in het strafregister - Geen wettelijke regeling die de schrapping van de interneringsmaatregel uit het strafregister mogelijk maakt

- Artt. 590 en 594 Wetboek van Strafvordering

Internering - Interneringsmaatregel - Opname in het strafregister - Geen wettelijke regeling die de schrapping van de interneringsmaatregel uit het strafregister mogelijk maakt

- Artt. 590 en 594 Wetboek van Strafvordering

Aangezien artikel 621 Wetboek van Strafvordering enkel straffen vermeldt die niet kunnen worden uitgewist, staat dat het herstel in eer en rechten niet toe van personen tegen wie een beschermingsmaatregel is genomen met toepassing van de Interneringswet of de Wet Bescherming Maatschappij; het aldus tussen de veroordeelden en de geïnterneerden ingevoerde verschil in behandeling verantwoordt de verwijzing van de zaak naar het Grondwettelijk Hof, zodat het uitspraak kan doen over de hierna omschreven prejudiciële vraag: “Schendt artikel 621 Wetboek van Strafvordering de artikelen 10, 11 of 12 Grondwet, in zoverre dat artikel het herstel in eer en rechten uitsluit van personen tegen wie een beslissing tot internering of betreffende de internering is genomen met toepassing van de Interneringswet of van de Wet Bescherming Maatschappij?” (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 220.

Internering - Interneringsmaatregel - Geen mogelijkheid tot herstel in eer en rechten - Verschil in behandeling tussen de veroordeelden en de geïnterneerden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 621 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 10, 11 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Internering - Interneringsmaatregel - Geen mogelijkheid tot herstel in eer en rechten - Verschil in behandeling

tussen de veroordeelden en de geïnterneerden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 621 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 10, 11 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0518.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.3 AC nr. ...

Tegen de beslissing gewezen bij toepassing van artikel 53 Interneringswet staat volgens artikel 53, § 3, derde lid, Interneringswet geen rechtsmiddel open zodat het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing niet ontvankelijk is (1). (1) HEIMANS, H. en VANDER BEKEN, T., "De nieuwe interneringswet van 5 mei 2014" in J. CASSELMAN, R. DE RYCKE en H. HEIMANS (eds.), Internering. Nieuwe interneringswet en organisatie van de zorg, Brugge, Die Keure, 2015, 49-110; HEIMANS, H., VANDER BEKEN, T. en SCHIPAANBOORD, A.E., "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel 1: De gerechtelijke fase", RW 2014-15, 1043-1064, "Deel 2: De uitvoeringsfase", RW 2015-2016, 42-62, "Deel 3: De reparatie", RW 2016-2017, 603-619.

Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Kabinetsbeslissing van de rechter voor de bescherming van de maatschappij omtrent een verzoek tot uitgaansvergunning - Artikel 53 Interneringswet - Afwijzing - Cassatieberoep - Artikel 53, § 3 Interneringswet - Ontvankelijkheid

- Art. 53, § 3, derde lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.1540.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.2 AC nr. ...

Het feit dat de rechter die moet oordelen over de internering zich door een psychiater- deskundige moet laten voorlichten over de geestestoestand van de beklaagde ten tijde van de feiten en van het deskundigenonderzoek en over het mogelijke oorzakelijk verband tussen de geestesstoornis en de feiten, staat niet eraan in de weg dat het de rechter zelf is die onaantastbaar oordeelt over de geestestoestand van de beklaagde op het moment van de beslissing en dat het advies van de deskundige enkel een hulpmiddel is bij de globale inschatting van die geestestoestand door de rechter; bijgevolg verplichten noch de artikelen 5, §1, en 9, §1, 2° Interneringswet noch artikel 5.4 EVRM de rechter, die overweegt de internering van de beklaagde te bevelen voor samenhangende strafbare feiten, voor elk van die feiten een deskundigenonderzoek of de actualisatie van een reeds in de procedure uitgevoerd deskundigenonderzoek te bevelen; de rechter kan zich ook baseren op het verslag van een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek dat reeds vroeger in de procedure werd bevolen voor andere samenhangende feiten, wanneer hij van oordeel is dat dit verslag hem voor alle te beoordelen feiten een voldoende advies verschaft over de geestestoestand van de beklaagde op het moment van zijn beslissing (1). (1) In dezelfde zin Cass. 23 november 2021, AR P.21.0888.N, AC 2021, nr. 738, T. Strafr. 2022, 57; Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; K. HANOULLE; "Potpourri III als sluitstuk van de nieuwe interneringswetgeving", NC 2016, 392.

Internering - Deskundigenonderzoek - Actualisering van het deskundigenverslag - Actueel advies over de geestestoestand van de beklaagde - Verslag opgesteld in een eerdere procedure over samenhangende feiten - Toelaatbaarheid

- Artt. 5, § 1, en 9, § 1, 2° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1649.N 15 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220315.2N.6 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt dat indien de appellant een persoon is tegen wie een interneringsmaatregel wordt gevorderd en die bijgevolg overeenkomstig de artikelen 13, § 3, en 81, § 1, eerste lid, Interneringswet moet worden bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat, de vervallenverklaring van het hoger beroep wegens het niet-indienen van een grievenformulier niet kan worden uitgesproken wanneer de appellant zelf hoger beroep heeft ingesteld op een ogenblik dat hij niet meer was bijgestaan door een raadsman en niet vaststaat dat hij op de hoogte was van de verplichting tijdig een grievenformulier in te dienen (1). (1) Cass. 12 oktober 2021, AR P.21.0937.N, AC 2021, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.10; Cass. 20 oktober 2020, AR P.19.1255.N, AC 2020, nr. 645; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0630.N, AC 2020, nr. 509.

Internering - Aaaaaartikel 6.1 EVRM - Toegang tot de rechter - Hoger beroep ingesteld door de persoon zelf tegen wie de interneringsmaatregel is gevorderd - Persoon in eerste aanleg bijgestaan door een advocaat - Persoon niet meer bijgestaan door een advocaat in hoger beroep - Grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Kennisgeving aan de geïnterneerde appellant - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 13, § 3, en 18, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de bepalingen van artikel 14, § 1, Interneringswet en de artikelen 203, § 1, eerste lid, en 204, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling in beginsel verplicht is het hoger beroep van een inverdenkinggestelde, ingesteld door het afleggen van een verklaring ter griffie tegen een beschikking die hem interneert, vervallen te verklaren wanneer binnen de beroepstermijn geen grievenschrift werd ingediend.

Internering - Hoger beroep tegen de beslissing tot internering door de raadkamer - Kamer van inbeschuldigingstelling - Grievenformulier - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.1186.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.16 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat in de fase van het vooronderzoek of van het gerechtelijk onderzoek het psychiatrisch deskundigenonderzoek steeds moet plaatsvinden in aanwezigheid van een tolk (1). (1) Cass. 7 februari 2012, AR P.11.1732.N, AC 2012, nr. 89, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. Zie M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 851.

Internering - Psychiatrisch onderzoek van de inverdenkinggestelde - Recht op bijstand van een tolk - Grens

- Artt. 5, 6, 7 en 8 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Artt. 6.1 en 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechter stelt onaantastbaar op basis van de hem voorgelegde gegevens vast dat de inverdenkinggestelde de taal van de rechtspleging, met inbegrip van de taal van het gerechtelijk psychiatrisch onderzoek, voldoende begrijpt; het Hof gaat wel na of de rechter zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden uit de feiten en gegevens die hij heeft vastgesteld.

Internering - Psychiatrisch onderzoek van de inverdenkinggestelde - Noodzaak van bijstand van een tolk - Beheersing van de procestaal door de inverdenkinggestelde - Beoordeling door de feitenrechter - Wettigheidscontrole door het Hof - Omvang

---

P.21.0888.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 1, Interneringswet kan het onderzoekgerecht of het vonnisgerecht de internering van een persoon maar bevelen indien die een misdaad of een wanbedrijf heeft gepleegd die de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt en uit de wetsgeschiedenis blijkt dat die wet tot doel heeft het toepassingsgebied van de interneringsmaatregel te beperken tot de enkele feiten die de fysieke of psychische integriteit van derden aantasten of bedreigen; door het begrip bedreiging in te voeren, heeft de wet de internering mogelijk willen maken voor feiten die wijzen op de gevaarlijkheid van de pleger, zelfs als hij de fysieke of psychische integriteit van derden niet daadwerkelijk heeft aangetast of geen enkel slachtoffer heeft gemaakt en de rechter oordeelt onaantastbaar of het gepleegde feit de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt waarbij het Hof enkel nagaat of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee in geen enkel verband staan of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 oktober 2018, AR P.18.0724.F, AC 2018, nr. 542.

Internering - Artikel 9, § 1, Interneringswet - Aantasting of bedreiging van de fysische of psychische integriteit van derden - Doelstelling van de wet - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Krachtens artikel 9, § 2, Interneringswet beslist de rechter over de internering na uitvoering van het in artikel 5 bedoelde forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek of de actualisatie van een eerder uitgevoerd deskundigenonderzoek en krachtens artikel 5, § 3, tweede lid, van die wet kan een actualisering van het deskundigenonderzoek worden gevraagd wanneer dit nodig wordt geacht; uit deze bepalingen en hun wetsgeschiedenis volgt niet dat de rechter telkens hij in een bepaalde strafprocedure overweegt een internering te bevelen in het kader van die strafprocedure steeds een deskundigenonderzoek moet bevelen of de actualisatie van een reeds in die procedure uitgevoerd deskundigenonderzoek en de rechter kan zich ook baseren op een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek dat is bevolen in een andere strafprocedure en de rechter beoordeelt de geestestoestand van een persoon wiens internering wordt gevorderd onaantastbaar op grond van de regelmatig tijdens het debat overgelegde gegevens, zonder dat hij door de besluiten van een forensisch psychiatrisch deskundigenverslag is gebonden (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; K. HANOULLE, "Potpourri III als sluitstuk van de nieuwe interneringswetgeving", NC 2016/5, 392.

Internering - Artikel 9, § 2, Interneringswet - Uitvoering van een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Forensisch psychiatrisch onderzoek bevolen in een andere strafprocedure - Draagwijdte - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Artt. 5 en 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0937.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 6.1. EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt evenwel dat indien de appellant een persoon is tegen wie een interneringsmaatregel wordt gevorderd die dus overeenkomstig artikel 81, § 1, eerste lid, Interneringswet moet worden bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat, en die appellant bovendien van zijn vrijheid is beroofd, de vervallenverklaring van het hoger beroep wegens het niet-indienen van een grievenformulier enkel kan worden uitgesproken als vaststaat dat de appellant door de directeur van de gevangenis of zijn gemachtigde bij of ter gelegenheid van het instellen van het hoger beroep werd ingelicht over de verplichting tijdig een grievenformulier in te dienen dan wel op enig andere wijze ter zake werd ingelicht dan wel op dat ogenblik de bijstand genoot van een advocaat van wie mag worden aangenomen dat hij de appellant betreffende die formaliteit zal hebben geïnformeerd (1). (1) Cass. 20 oktober 2020, AR P.19.1255.N, AC 2020, nr. 645; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0630.N, AC 2020, nr. 509.

Internering - Artikel 6.1, EVRM - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Internering - Geïnterneerde die van zijn vrijheid is beroofd - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Kennisgeving aan de geïnterneerde appellant - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de bepalingen van de artikelen 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering en artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen volgt dat het appelgerecht in beginsel verplicht is het hoger beroep van een beklaagde ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de directeur van de gevangenis of zijn gemachtigde tegen een vonnis dat hem interneert, maar die heeft nagelaten tijdig een grievenschrift in te dienen en voor wie door zijn raadsman evenmin een dergelijk geschrift is ingediend, vervallen te verklaren (1). (1) Zie Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, pp. 81-91 over de problematiek van het grievenformulier.

Internering - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenformulier - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 1, eerste lid Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen
- Artt. 203, 6.1, eerste lid en 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.0588.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.12 AC nr. ...

De niet–naleving van de in artikel 29, § 2, Interneringswet bepaalde termijn heeft niet tot gevolg dat de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij onwettig is (1). (1) Het openbaar ministerie was van mening dat het cassatieberoep van eiseres niet-ontvankelijk was, op grond van artikel 78 Interneringswet, omdat het bestreden vonnis had beslist tot plaatsing van eiseres in een afdeling tot bescherming van de maatschappij (ABM) en tot therapeutische uitgaansvergunningen, en eiseres in elk middel tot cassatie vermeldde op te komen tegen (alleen) de beslissing tot plaatsing met toekenning van uitgaansvergunningen.

Internering - Vaststelling van de zaak op de eerste zitting van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Termijn van drie maanden na uitvoerbaarheid van de internering - Overschrijding van de termijn - Gevolg

- Art. 29, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0412.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.14 AC nr. ...

Een door artikel 3, 4°, b) Interneringswet bedoelde inrichting tot bescherming van de maatschappij waar een geïnterneerde op grond van artikel 19 Interneringswet kan worden geplaatst of waarnaar hij kan worden overgeplaatst, is geen gevangenis.

Internering - Inrichting tot bescherming van de maatschappij

- Art. 19 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 3, 4°, b) Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0285.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.11 AC nr. ...

De omstandigheid dat de interneringsbeslissingen op grond waarvan een geïnterneerde van zijn vrijheid is beroofd, zijn gegrond op misdrijven waarvoor krachtens artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet geen internering meer kan worden bevolen, belet niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij de gevaarlijkheid van de betrokkene toetst aan het risico op het plegen van misdrijven als bedoeld door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Vrijheidsberoving - Misdrijven waarvoor geen internering meer kan worden bevolen - Artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet - Beoordeling door de kamer voor de bescherming van de maatschappij - Draagwijdte

- Art. 9, § 1, 1° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de bepalingen van de artikelen 5.1.e en 5.4. EVRM volgt niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij, multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege inzake internering, bij de beoordeling enkel zou mogen rekening houden met het advies van een psychiater die de betrokkene persoonlijk heeft gezien en gesproken; de kamer kan bij die beoordeling wel degelijk het forensisch deskundig advies van een aan de instelling verbonden geneesheer-psychiater in aanmerking nemen dat zich uitspreekt over de actuele aanwezigheid van een geestesstoornis bij de betrokkene en oordeelt dat die geestesstoornis zoals die werd beschreven in vroegere deskundigenverslagen nog steeds bestaat, zonder dat de geneesheer-psychiater de betrokkene persoonlijk moet hebben gezien of gesproken (1). (1) Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0524.N, AC 2019, nr. 362; Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Vrijheidsberoving - Beoordeling door de kamer voor de bescherming van de maatschappij - Advies van de psychiater - Draagwijdte

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0127.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.8 AC nr. ...

De enkele vaststelling dat de betrokkene aan een geestesstoornis lijdt bestaande in een antisociale persoonlijkheidsstoornis volstaat niet voor het oordeel dat aan de in artikel 9, § 1, 2°, Interneringswet bepaalde voorwaarde is voldaan, dat voor een internering onder meer vereist dat de betrokkene op het ogenblik van de beslissing lijdt aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden teniet doet of ernstig aantast; de rechter dient indien hij daartoe wordt uitgenodigd vast te stellen dat de geestesstoornis het oordeelsvermogen van de betrokkene of de controle over zijn daden teniet doet of ernstig aantast.

Internering - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over de daden teniet doet of ernstig aantast - Voorwaarden - Beoordeling

- Art. 9, § 1, 2° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0114.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.11 AC nr. ...

Indien een van zijn vrijheid beroofde geesteszieke terug gezond is, moet hij in beginsel in vrijheid worden gesteld; de vaststelling dat de betrokkene niet langer geesteszieke is, impliceert evenwel niet dat die invrijheidstelling dadelijk en onvoorwaardelijk moet gebeuren, voor zover de uitgestelde invrijheidstelling in overeenstemming is met de doelstellingen van artikel 5.1.e EVRM en die vrijlating niet onredelijk lang wordt uitgesteld.

Internering - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Niet langer geesteszieke - Invrijheidstelling

P.20.1118.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 79, § 1, eerste lid, Interneringswet stelt de advocaat van de veroordeelde cassatieberoep in binnen een termijn van vijf dagen te rekenen van de uitspraak; die termijn geldt eveneens indien het cassatieberoep is ingesteld tegen een beslissing tot internering van een veroordeelde overeenkomstig artikel 77/7 Interneringswet.

Internering - Internering bevolen tijdens de uitvoering van een vrijheidsstraf - Beslissing van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Hoger beroep - Cassatieberoep

- Artt. 77/7 en 79, § 1, eerste lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.1283.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of het bevelen van de bijzondere verbeurdverklaring van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen tot gevolg heeft dat hij daardoor aan de veroordeelde een onredelijk zware straf oplegt; bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van het bewezen verklaarde misdrijf, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling betrekt (1). (1) Zie concl. OM.

Internering - Bijzondere verbeurdverklaring - Zaken welke bestemd waren of gediend hebben tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf - Verplichte verbeurdverklaring - Matigingsbevoegdheid - Criteria

Uit de bepalingen van artikel 16 Interneringswet, artikel 42, 1° en 43, eerste lid, Strafwetboek volgt dat de rechter, ook als hij een internering beveelt in beginsel verplicht is de bijzondere verbeurdverklaring uit te spreken van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen; hij mag die bijzondere verbeurdverklaring evenwel niet uitspreken indien de verbeurdverklaring tot gevolg zou hebben dat daardoor aan de veroordeelde een onredelijk zware straf wordt opgelegd.

Internering - Bijzondere verbeurdverklaring - Zaken welke bestemd waren of gediend hebben tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf - Verplichte verbeurdverklaring - Onredelijk zware straf

P.20.0881.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.5 AC nr. ...

De onderzoeks- en vonnisgerechten kunnen slechts beslissen tot internering indien cumulatief aan de voorwaarden bepaald in artikel 9 Interneringswet is voldaan en die voorwaarden om te interneren zijn niet verschillend naargelang het onderzoeksgerecht dan wel het vonnisgerecht oordeelt (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Vonnisgerecht - Voorwaarden

- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Volgens artikel 10 Interneringswet kan ingeval van internering, indien de geïnterneerde niet of niet meer aangehouden is, het onderzoeks- of vonnisgerecht de onmiddellijke opsluiting van de betrokkene bevelen indien te vrezen is dat hij zich aan de uitvoering van de veiligheidsmaatregel zou trachten te onttrekken of indien te vrezen is dat hij een ernstig en onmiddellijk gevaar voor de fysieke of psychische integriteit van derden of voor hemzelf zou vormen en die beslissing moet nader aangeven welke omstandigheden die vrees wettigen; eens de door het onderzoeks- of vonnisgerecht genomen beslissing tot internering definitief is, beslist de kamer voor bescherming van de maatschappij als gespecialiseerd en multidisciplinair rechtscollege volgens de in de Interneringswet bepaalde procedures op korte termijn en vervolgens periodiek over de wijze van tenuitvoerlegging van de interneringsbeslissing en zij kan beslissen tot plaatsing van de geïnterneerde, in voorkomend geval gepaard gaande met uitgaansvergunningen, verlof of beperkte detentie, tot de toekenning van elektronisch toezicht, tot de toekenning van invrijheidstelling op proef, tot de toekenning van een vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering en tot de definitieve invrijheidstelling, mits daartoe voldaan is aan de wettelijk bepaalde voorwaarden, zodat een interneringsbeslissing zelf niet noodzakelijk een vrijheidsberoving van een geïnterneerde impliceert (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Vrijheidsberoving van de geïnterneerde - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 10 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0694.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon die een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd, op het ogenblik van de beslissing aan een in artikel 9, eerste lid, 2° Interneringswet bedoelde geestesstoornis lijdt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550. Zie H. HANOUILLE, Internering en toerekeningsvatbaarheid, Intersentia, 2018, 283-285.

Internering - Bewijs van een misdaad of wanbedrijf - Geestesstoornis - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak om overeenkomstig artikel 9, § 2, Interneringswet een actualisatie te laten uitvoeren van een eerder uitgevoerd deskundigenonderzoek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0343.F, AC 2017, nr. 409. Zie H. HANOUILLE, Internering en toerekeningsvatbaarheid, Intersentia, 2018, 283-285.

Internering - Deskundigenonderzoek - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0402.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.10 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de rechter moet besluiten tot de onontvankelijkheid van de vervolging, enkel op grond dat de beklaagde, die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest was, op de datum van zijn berechting niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen; zelfs als de beklaagde zijn geestelijke vermogens volledig is kwijtgeraakt, kan die omstandigheid op zich geen afbreuk doen aan de essentie van het proces, dat ook een belangrijke rol vervult voor de slachtoffers en de maatschappij, voor zover de procedureregels de bescherming van de vervolgde persoon waarborgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

Internering - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 9 en 81 Interneringswet en 1386bis Burgerlijk Wetboek volgt dat de vaststelling dat het misdrijf werd gepleegd door een persoon die op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast, niet tot de onontvankelijkheid van de vervolging leidt maar enerzijds, wanneer is bewezen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd, tot het verbod, in de regel, om hem een straf op te leggen en, anderzijds, wanneer de burgerlijke rechtsvordering wordt uitgeoefend, tot de onderwerping van zijn veroordeling tot vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade aan de in artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek bepaalde regeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

Internering - Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0630.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 203, § 1, eerste lid en 204, Wetboek van Strafvordering en van artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen, volgt dat de appelrechter behoudens overmacht verplicht is het hoger beroep van een inverdenkinggestelde ingesteld ter griffie van de gevangenis tegen de beslissing van de raadkamer die hem interneert, maar die heeft nagelaten tijdig een grievenschrift in te dienen en voor wie door zijn raadsman evenmin een dergelijk geschrift is ingediend, vervallen te verklaren (1); met de verplichting voor de appellant op straffe van verval van het hoger beroep de grieven tegen de beroepen beslissing kenbaar te maken, beoogt de wetgever een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep, het vermijden van nutteloze werklast en kosten door het niet langer voorleggen van niet-betwiste beslissingen aan de appelrechter en ten slotte de tegenpartijen en de appelrechter in de gelegenheid te stellen te bepalen van welke beslissingen de appellant de hervorming wenst en die verplichting, alsook de duidelijk in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verplichting om binnen de appeltermijn de grieven schriftelijk in te dienen zodat snel zekerheid bestaat over de draagwijdte van het hoger beroep, dienen een wettig doel, respecteren een redelijke verhouding tussen de opgelegde beperkingen en het nagestreefde doel en tasten het recht op hoger beroep in de kern niet aan (2); die verantwoording geldt evenzeer indien de beroepen beslissing een interneringsbeslissing is aangezien de appelrechter bij afwezigheid van nauwkeurig bepaalde grieven zijn saisine niet kan bepalen en aannemen dat bij afwezigheid van een tijdig ingediend grievenschrift het hoger beroep is gericht tegen alle beslissingen van de beroepen beslissing zou de wettelijk bepaalde verplichting nauwkeurig de grieven op te geven zinledig maken. (1) Cass. 3 maart 2020, AR P.19.1171.N, AC 2020, nr. 159; Cass. 8 oktober 2019, AR P.19.0611.N, AC 2019, nr. 507. (2) Cass. 4 juni 2019, AR P.19.0237.N, AC 2019, nr. 347.

Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Draagwijdte

Volgens artikel 14, § 1, Interneringswet kunnen de partijen of hun advocaat voor de kamer van inbeschuldigingstelling hoger beroep instellen tegen de beslissingen van de raadkamer; dit beroep wordt ingesteld in de vorm en binnen de termijnen die worden bepaald bij de artikelen 203, 203bis en 204 Wetboek van Strafvordering en behalve in het geval bedoeld in artikel 205 Wetboek van Strafvordering en in artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen, wordt het beroep ingesteld door middel van een verklaring ter griffie van de correctionele rechtbank.

Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer

P.20.0582.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.8 AC nr. ...

Uit artikel 5.1.e EVRM volgt dat een vrijheidsberoving van een geesteszieke die strafbare feiten heeft gepleegd en op die grond is geïnterneerd, rechtmatig is indien hij binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hem aangepaste zorg wordt verstrekt.

Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Uitvoering van de interneringsbeslissing - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

P.20.0440.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.1 AC nr. ...

De adviserende beoordeling door de deskundige of er mogelijk een oorzakelijk verband bestaat tussen de geestesstoornis en de feiten is een hulpmiddel bij de globale inschatting van die geestestoestand, alsook van het risicogevaar, de behandelbaarheid en de behandelingsmogelijkheden van de betrokkene.

Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten - Deskundigenonderzoek

- Art. 5, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Niet vereist voor het kunnen bevelen van de internering is een zeker oorzakelijk verband tussen de geestesstoornis en de feiten waarvoor de inverdenkinggestelde of beklaagde wordt geïnterneerd; de rechter die de internering beveelt, moet enkel vaststellen dat de inverdenkinggestelde of de beklaagde op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast, naast de overige voorwaarden in artikel 9, §1, eerste lid, Interneringswet.

Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten - Beoordeling door de rechter

- Artt. 5, § 1, en 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0487.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 81 Interneringswet en artikel 17 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 volgt dat de advocaat die de geïnterneerde bijstaat of vertegenwoordigt het recht heeft deel te nemen aan het debat voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij, tenzij hijzelf oordeelt dat dit niet noodzakelijk is en daarvan afziet.

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat

P.19.1322.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.10 AC nr. ...

De artikelen 43, 47 tot en met 56 Interneringswet die de plaatsing en het verder beheer van de internering regelen onderwerpen die aan een periodiek onderzoek waarbij artikel 54 Interneringswet evenwel op dit systeem van periodiek onderzoek een uitzondering bepaalt in geval van hoogdringendheid, waarbij naast het openbaar ministerie en de directeur of de verantwoordelijke van de zorg van de inrichting ook de geïnterneerde of zijn advocaat de kamer voor de bescherming van de maatschappij kan verzoeken een beslissing te treffen over bepaalde uitvoeringsmodaliteiten van de internering; met voormelde bepalingen wordt het recht op toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn geëerbiedigd en worden de artikelen 5.4 en 13 EVRM niet geschonden (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verder beheer van de internering - Periodiek onderzoek - Toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn - Draagwijdte

P.19.0901.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.6 AC nr. ...

Het cassatieberoep ingesteld door de geïnterneerde zelf in de gevangenis tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat zijn internering beveelt is niet ontvankelijk aangezien het krachtens artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, dient te worden ingesteld door een advocaat houder van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III van dit wetboek bij de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P.15.0555.F, AC 2015, nr. 440.

Internering - Cassatieberoep van de geïnterneerde persoon - Vormen - Ontvankelijkheid

P.19.0325.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.2 AC nr. ...

Een burgerlijke partij kan hoger beroep kan instellen tegen een beslissing van de raadkamer tot internering van de inverdenkinggestelde, maar enkel wat betreft haar burgerlijke belangen; de beslissing tot internering zelf is een beslissing die valt onder de strafvordering en een burgerlijke partij beschikt niet over de vereiste hoedanigheid om die beslissing zelf aan te vechten; de kamer van inbeschuldigingstelling die kennis neemt van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering die is gesteund op feiten waarvoor werd geïnterneerd, is bij de beoordeling van die burgerlijke rechtsvordering niet gebonden door de interneringsbeslissing zelf die als beslissing op de strafvordering spijts dit hoger beroep onaangetast blijft; een interneringsbeslissing heeft wegens de devolutieve werking van het hoger beroep van de burgerlijke partij niet noodzakelijk tot gevolg dat de kamer van inbeschuldigingstelling op hoger beroep van de burgerlijke partij de burgerlijke rechtsvordering dient te beoordelen op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Internering - Burgerlijke partij - Hoger beroep

- Artt. 14, § 1, eerste zin, 18, en 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering

P.19.0611.N 8 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191008.2 AC nr. ...

Artikel 14, § 1, Interneringswet verplicht tot het indienen van een grievenschrift bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, telkens wanneer een in artikel 14, § 1, bedoelde instantie of persoon hoger beroep instelt tegen een beschikking van de raadkamer die te oordelen had over een vordering of een verzoek tot internering van de inverdenkinggestelde; het speelt daarbij geen rol of de raadkamer die vordering of dat verzoek heeft ingewilligd, dan wel die vordering of dat verzoek heeft verworpen en vervolgens een andere beslissing heeft genomen en evenmin is het van belang of het gemeenrecht in geval van een hoger beroep tegen die laatste beslissing al dan niet verplicht tot de neerlegging van een grievenschrift.

Internering - Beschikking van de raadkamer over de internering van een inverdenkinggestelde - Hoger beroep

P.19.0953.N 8 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191008.4 AC nr. ...

Artikel 5.1 EVRM belet niet dat een interneringsmaatregel die is opgelegd bij een in kracht van gewijsde getreden beslissing, definitief is en vanaf dan aanleiding geeft tot een uitvoeringsfase waarop niet dezelfde regels van toepassing zijn als deze die golden voor het opleggen van die maatregel en die bepaling heeft dan ook niet tot gevolg dat een definitief opgelegde interneringsmaatregel niet meer rechtmatig of wettelijk opgelegd is omdat de wet tijdens de uitvoeringsfase wijzigt, waardoor die maatregel in de toekomst niet meer kan worden opgelegd voor het feit waarvoor de betrokkene reeds geïnterneerd is.

Internering - Interneringsmaatregel opgelegd bij een in kracht van gewijsde getreden beslissing - Wetswijziging tijdens de uitvoeringsfase

Uit de omstandigheid dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens kritiek heeft geuit op het Belgisch interneringssysteem volgt niet dat de psychiaters, verbonden aan de psychosociale dienst van een Belgische gevangenis, geen objectief medisch verslag zouden kunnen opstellen.

Internering - Kritiek van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op het Belgisch interneringssysteem - Objectiviteit medisch verslag - Bestaanbaarheid

P.19.0660.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.2 AC nr. ...

De geïnterneerde persoon die afwezig is op het debat voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij van de strafuitvoeringsrechtbank kan door een advocaat worden vertegenwoordigd (1). (1) Cass. 25 januari 2017, RG P.16.1340.F, AC 2017, nr. 57 met concl. van advocaat generaal VANDERMEERSCH, in Pas. 2017, nr. 57.

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting -

Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

- Artt. 30, tweede lid, 52, en 81, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.0524.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.5 AC nr. ...

Artikel 66 Interneringswet, in die zin gelezen dat een geïnterneerde wiens toestand dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en waarvan niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat hij door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen slechts in aanmerking komt voor een definitieve invrijheidstelling na het verstrijken van deze proeftermijn, is niet verenigbaar met artikel 5.1.e en 5.4 EVRM en het is daarbij zonder belang of de geïnterneerde is geplaatst of overgeplaatst overeenkomstig artikel 19 Interneringswet in een inrichting als bedoeld door artikel 3, 4°, b), c) en d), Interneringswet dan wel op proef in vrijheid werd gesteld als bedoeld in artikel 25 van die wet; dat op de plaatsing of overplaatsing en de invrijheidstelling op proef andere regels en procedures van toepassing zijn, belet niet dat uit artikel 5.1.e) en 5.4 EVRM volgt dat indien de kamer voor de bescherming van de maatschappij ter gelegenheid van de beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering wordt verzocht zich uit te spreken over het nog aanwezig zijn van een geestesziekte bij de geïnterneerde en over de vraag of nog redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen en de kamer van oordeel is dat dit niet het geval is, zij een definitieve invrijheidstelling moet toekennen (1). (1) Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Verenigbaarheid met de artikelen 5.1.e en 5.4 EVRM - Draagwijdte

Bij de op de eerste beslissing volgende beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering, die in beginsel uiterlijk binnen het jaar moeten gebeuren, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij zich uit te spreken over het al dan niet nog bestaan van een geestesstoornis, indien zij daartoe door de geïnterneerde wordt uitgenodigd en bij de beoordeling van de aanvoering van een geïnterneerde dat hij niet langer meer getroffen is door een geestesstoornis en indien blijkt dat de geestesstoornis voldoende is gestabiliseerd en er nog steeds redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde persoon, al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, kan de kamer voor de bescherming van de maatschappij de definitieve invrijheidstelling niet toekennen; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis, komt het aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij toe te oordelen of, in het licht van het risico op het opnieuw plegen van door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven, alsook rekening houdend met de doelstellingen van artikel 5.1.e) EVRM, een plaatsing nog wel noodzakelijk is en of het voormelde risico niet kan worden weggenomen door minder verdergaande uitvoeringsmaatregelen van de internering, zoals een invrijheidstelling op proef; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en er niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, moet de kamer voor de bescherming van de maatschappij aan de geïnterneerde een definitieve invrijheidstelling toekennen, zelfs al is de door artikel 42, § 1, Interneringswet bepaalde proefperiode nog niet verstreken (1). (1) Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rol van kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de volgende beslissingen - Draagwijdte

De kamer voor de bescherming van de maatschappij neemt de beslissing tot definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde wegens het niet langer geestesziek zijn en de vaststelling dat er redelijkerwijze niet te vrezen is dat hij door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, ter gelegenheid van de beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering waarbij het openbaar ministerie in de gelegenheid is daarover standpunt in te nemen; de artikelen 67 en 68 Interneringswet zijn niet van toepassing indien de kamer voor bescherming van de maatschappij om de voormelde redenen beslist tot de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde (1). (1) Cass. 9 april 2019, AR P. 19.0273.N, AC 2019, nr...; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, ?Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, ? De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafproces- recht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Definitieve invrijheidstelling - Procedure - Artikelen 67 en 68 Interneringswet - Draagwijdte

P.19.0273.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.7 AC nr. ...

Artikel 66 Interneringswet, in die zin gelezen dat een geïnterneerde wiens toestand dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en waarvan niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat hij door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen slechts in aanmerking komt voor een definitieve invrijheidstelling na het verstrijken van deze proeftermijn, is niet verenigbaar met artikel 5.1.e en 5.4 EVRM.

Internering - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Verenigbaarheid met de artikelen 5.1.e en 5.4 EVRM -

Draagwijdte

Bij de op de eerste beslissing volgende beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering, die in beginsel uiterlijk binnen het jaar moeten gebeuren, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij zich wel uit te spreken over het al dan niet nog bestaan van een geestesstoornis, indien zij daartoe door de geïnterneerde wordt uitgenodigd en bij de beoordeling van de aanvoering van een geïnterneerde dat hij niet langer meer getroffen is door een geestesstoornis en indien blijkt dat de geestesstoornis voldoende is gestabiliseerd en er nog steeds redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde persoon, al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, kan de kamer voor de bescherming van de maatschappij de definitieve invrijheidstelling niet toekennen; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis, komt het aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij toe te oordelen of, in het licht van het risico op het opnieuw plegen van door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven, alsook rekening houdend met de doelstellingen van artikel 5.1.e) EVRM, een plaatsing nog wel noodzakelijk is en of het voormelde risico niet kan worden weggenomen door minder verdergaande uitvoeringsmaatregelen van de internering, zoals een invrijheidstelling op proef; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en er niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, moet de kamer voor de bescherming van de maatschappij aan de geïnterneerde een definitieve invrijheidstelling toekennen, zelfs al is de door artikel 42, § 1, Interneringswet bepaalde proefperiode nog niet verstreken (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafproces- recht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rol van kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de volgende beslissingen - Draagwijdte

De kamer voor de bescherming van de maatschappij is niet de beroepsinstantie van het onderzoeks- of vonnisgerecht dat de interneringsbeslissing heeft genomen en heeft zich dan ook niet uit te spreken over het voldaan zijn aan de in artikel 9 Interneringswet bepaalde voorwaarden om te interneren, waarover bij definitieve beslissing van het onderzoeks- of vonnisgerecht is geoordeeld; het gegeven dat het onderzoeksgerecht of het vonnisgerecht zich met de interneringsbeslissing heeft uitgesproken over het bestaan, op het ogenblik van de berechting, van een geestesstoornis die de oordeelsvorming van de geïnterneerde of de controle over zijn daden teniet doet of ernstig aantast, veronderstelt een zekere duurzaamheid van die toestand, zodat ingevolge dit gegeven, alsook het wettelijk bepaalde korte tijdsverloop tussen de interneringsbeslissing en de eerste beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij over de wijze van uitvoering van de interneringsbeslissing, deze kamer op dat ogenblik niet kan worden verplicht zich uit te spreken over het bestaan van een geestesstoornis daar die moet worden geacht nog steeds aanwezig te zijn (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafproces-recht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rol van de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de eerste beslissing - Draagwijdte

Zoals de internering zelf van een geesteszieke noodzakelijk en evenredig moet zijn, zo ook moet de begane onrechtmatigheid bij de uitvoering van de interneringsmaatregel evenredig worden gesanctioneerd: een onaangepaste verzorging kan een onrechtmatigheid in de zin van de artikelen 3, 5.1.e en 5.4 EVRM en artikel 2 Interneringswet opleveren, zonder daarom de invrijheidstelling van de geesteszieke te kunnen verantwoorden indien de samenleving daardoor in gevaar komen (1). (1) Cass. 20 december 2011, AR P.11.1912.N, AC 2011, nr. 698.

Internering - Tenuitvoerlegging - Onaangepaste verzorging - Onrechtmatige aanhouding - Sanctie - Geïnterneerde die een gevaar voor de maatschappij oplevert

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 3, 5.1.e en 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0724.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.7 AC nr. 542

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 4 mei 2016 houdende internering en diverse bepalingen inzake Justitie blijkt dat artikel 9, § 1, eerste lid, 1°, Interneringswet 5 mei 2014 tot doel heeft het toepassingsgebied van die maatregel te beperken tot enkel de feiten die de fysieke of psychische integriteit van derden aantasten of bedreigen, waarbij de rechter de bevoegdheid wordt gelaten om geval per geval maar met een met redenen omklede beslissing het bestaan te bepalen van die aantasting of bedreiging, ook als die geen slachtoffers heeft gemaakt; door het begrip bedreiging in te voeren, heeft de wet de internering mogelijk willen maken voor feiten die wijzen op de gevaarlijkheid van de pleger, zelfs als hij de fysieke of psychische integriteit van een derde niet daadwerkelijk heeft aangetast (1). (1) Artikel 9 Interneringswet 5 mei 2014, zoals vervangen door artikel 150 Wet 4 mei 2016 betreffende de internering en diverse bepalingen inzake van Justitie, "potpourri III" genaamd; zie "Memorie van toelichting", Parl.st., Kamer, 54K1590/001, p. 102; Cass. 25 september 2018, AR P.18.0343.N, AC 2018, nr. 500 (feiten van bezit en handel in verdovende middelen); Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550 (feiten van opzettelijke brandstichting).

Internering - Voorwaarden - Misdaad of wanbedrijf die de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt

- Art. 9, § 1, eerste lid, 1° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De rechter stelt onaantastbaar de feiten vast waaruit hij afleidt dat ze de fysieke of psychische integriteit van derden aantasten dan wel bedreigen en het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 25 september 2018, AR P.18.0343.N, AC 2018, nr. 500; "Memorie van toelichting", Parl.st., Kamer, 54K1590/001, p. 102.

Internering - Voorwaarden - Misdaad of wanbedrijf die de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 9, § 1, eerste lid, 1° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.18.0343.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.6 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of het gepleegde feit de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt zoals bedoeld in artikel 9, §1, Interneringswet; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Internering - Aantasting of bedreiging van de fysieke op psychische integriteit van derden - Inbreuken op de drugswetgeving - Beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte

P.18.0433.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.4 AC nr. ...

Uit artikel 9, § 1, Interneringswet volgt dat het ogenblik van de beslissing over de schuld van de beschuldigde het relevante tijdstip is om zijn geestestoestand in de zin van die bepaling te beoordelen; niets belet het hof van assisen echter de geestestoestand van de beschuldigde ten tijde van de gepleegde feiten te betrekken bij de beoordeling van zijn geestestoestand op het ogenblik van de beslissing over zijn schuld.

Internering - Hof van assisen - Beoordeling geestestoestand beschuldigde - Relevant tijdstip - Bepaling

P.18.0549.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.5 AC nr. ...

Artikel 5.1.e EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich niet ertegen dat de gepaste therapeutische telastneming van een geïnterneerde persoon kortstondig wordt onderbroken om, gelet op hem toerekenbare gewijzigde omstandigheden, een nieuwe gepaste behandeling te vinden; dergelijke onderbreking neemt een aanvang wanneer de geïnterneerde persoon niet meer geniet van een gepaste behandeling en neemt een einde wanneer de therapeutische telastneming herneemt waarbij onaantastbaar in concreto wordt beoordeeld of deze duur redelijk is (1). (1) Cass. 3 januari 2017, AR P.16.1246.N, AC 2017, nr. 8.

Internering

P.17.1021.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Internering - Internering van een veroordeelde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

Aangezien artikel 77/6, §2, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering afwijkt van artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering door te bepalen dat de termijn voor het hoger beroep van de veroordeelde tegen een beslissing tot internering van de kamer voor de bescherming van de maatschappij vijftien dagen bedraagt en die termijn ten aanzien van hem begint te lopen vanaf de dag van de kennisgeving en aangezien artikel 77/7, §4, van dezelfde wet afwijkt van artikel 209 van het Wetboek van Strafvordering door te bepalen dat de correctionele kamer van het hof van beroep uitspraak doet uiterlijk binnen vijftien dagen nadat het hoger beroep is ingesteld, heeft de wetgever een procedure voor hoger beroep tegen de vonnissen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij ingericht die niet verenigbaar is met de verplichting om binnen een termijn van dertig dagen na de bestreden beslissing een verzoekschrift met de tegen die beslissing ingebrachte grieven neer te leggen, zoals bedoeld in artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Internering - Internering van een veroordeelde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

- Art. 77/6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.0784.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.8 AC nr. 550

De rechter die oordeelt dat het misdrijf bedoeld in de telastlegging opzettelijke brandstichting de fysieke en psychische integriteit van derden in gevaar brengt, met name gelet op het gevaar voor brandoverslag, omkleedt zijn beslissing volgens welke de eerste voorwaarde bepaald in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet is vervuld, regelmatig met redenen, zonder dat hij hoeft vast te stellen dat het waargenomen gevaar zich daadwerkelijk heeft voorgedaan.

Internering - Voorwaarden - Misdrijf dat de fysieke en psychische integriteit van derden in gevaar brengt

- Art. 9, § 1, 1° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Het staat aan de vonnisrechter om de bewijswaarde van een deskundigenverslag, dat de partijen vrij hebben kunnen tegenspreken, in feite te beoordelen, op voorwaarde dat hij de deskundige geen mening toeschrijft die deze niet heeft geuit of vaststellingen toeschrijft die deze niet heeft gemaakt (1). (1) Cass. 22 juli 2008, AR P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425.

Internering - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundigenadvies - Bewijswaarde

- Artt. 5 en 9, § 1, 2° , en § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De geestestoestand van een persoon wiens internering wordt gevorderd, wordt onaantastbaar door de vonnisrechter beoordeeld, op grond van de regelmatig tijdens het debat overgelegde gegevens, zonder dat hij door de besluiten van een deskundigenverslag gehouden is.

Internering - Geestestoestand die de internering verantwoordt - Beoordeling door de rechter - Advies van de psychiater-deskundige

- Artt. 5 en 9, § 1, 2° , en § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.0343.F 21 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.4 AC nr. ...

In tegenstelling tot een nieuw deskundigenonderzoek is de actualisering van een deskundigenonderzoek een voortzetting van het reeds neergelegde verslag en moet ze daarom aan dezelfde deskundige worden gevraagd; daaruit volgt dat de rechter die vóór 1 oktober 2016, datum van inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014, de aanstelling van een deskundige regelmatig heeft gevorderd, na die datum een aanvullende informatieopdracht kan toevertrouwen aan dezelfde deskundige, ook al voldoet deze niet aan de bij wet bepaalde aanwijzingsvoorwaarden.

Internering - Wet van 5 mei 2014 - Voorafgaand psychiatrisch deskundigenonderzoek - Actualisering van het deskundigenonderzoek - Begrip - Deskundige aangewezen vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014 - Deskundige beschikt niet over de vereiste titel - Actualisering van het deskundigenonderzoek toevertrouwd aan dezelfde deskundige - Regelmatigheid

- Art. 5, § 3, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Wanneer een procedureregel wordt gewijzigd, worden de handelingen die onder gelding van en overeenkomstig de vorige wet zijn verricht, nog steeds als regelmatig gestelde handelingen beschouwd; aangezien de onderzoeksrechter de deskundige-psychiater regelmatig heeft aangewezen vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014, is de omstandigheid dat het deskundigenonderzoek wordt voortgezet zonder dat die deskundige houder is van de bij de nieuwe wet vereiste titel niet van dien aard dat dit het deskundigenonderzoek onregelmatig zou maken.

Internering - Wet van 5 mei 2014 - Voorafgaand psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundige is houder van een beroepstitel van forensisch psychiater - Deskundige aangewezen vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014 - Deskundige beschikt niet over de vereiste titel - Regelmatigheid van het deskundigenonderzoek

- Art. 5, § 2, eerste lid, en § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.0388.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.1 AC nr. ...

Geen enkele andere regel verbiedt de rechter die de internering van een inverdenkinggestelde of een beklaagde in overweging neemt, dat hij zijn beslissing verantwoordt door andere informatie in aanmerking te nemen dan diegene die afkomstig is uit het dossier van het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek.

Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Inaanmerkingneming van andere gegevens

- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Aangezien de wet vereist dat voorafgaand aan de interneringsbeslissing een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek wordt uitgevoerd, mag de rechter rekening houden met het geval waarin de beklaagde weigert de deskundige te ontmoeten en het bevolen medisch onderzoek te ondergaan door bijvoorbeeld te bepalen dat in een dergelijk geval de geneesheer zijn opdracht zal vervullen door gebruik te maken van de al dan niet medische gegevens van het dossier van de rechtspleging.

Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Weigering van de beklaagde

- Artt. 5 en 9, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De rechter is niet gebonden door de regels die vervat liggen in de Code van geneeskundige plichtenleer, die geen kracht van wet heeft aangezien hij niet bindend is verklaard; de omstandigheid dat bepaalde modaliteiten van het door hem bevolen forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek desgevallend in strijd kunnen zijn met die code, is op zich niet van die aard dat de onpartijdigheid van de rechter in twijfel kan worden getrokken.

Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Code van geneeskundige plichtenleer - Bindende kracht

- Artt. 5 en 9, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 15, § 1 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

De inwerkingtreding van nieuwe procedurebepalingen met betrekking tot het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek tast noch de regelmatigheid van handelingen die voordien overeenkomstig de toenmalig toepasselijke wetgeving werden gesteld, noch de bevoegdheid van de rechter om die handelingen in aanmerking te nemen, aan.

Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Handelingen die overeenkomstig de toenmalig toepasselijke wetgeving werden gesteld - Inaanmerkingneming

- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.0267.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.6 AC nr. ...

Artikel 58,§3, Interneringswet, dat verband houdt met de opvolging en controle van de uitvoeringsmodaliteiten van de internering en hun voorwaarden, is niet van toepassing op de door artikel 54 Interneringswet bepaalde procedure van hoogdringendheid.

Internering - Opvolging en controle van uitvoeringsmodaliteiten - Procedure van hoogdringendheid - Toepassing

- Artt. 54 en 58, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de omstandigheid dat het EHRM bij arrest van 6 september 2016 heeft geoordeeld dat een geïnterneerde in de Rijksgevangenis te Merksplas geen enkele vorm van behandeling geniet, volgt niet noodzakelijk dat een andere geïnterneerde die op het tijdstip van het bestreden vonnis overeenkomstig de op 1 oktober 2016 in werking getreden Interneringswet is opgesloten in de inrichting tot bescherming van de maatschappij te Merksplas, onrechtmatig is opgesloten wegens het niet-ontvangen van een adequate behandeling (1). (1) Zie EHRM, 6 september 2016, W.D. c. Belgique, § 107.

Internering - Veroordeling van België door het EHRM - Nieuwe Interneringswet - Beweerde onregelmatige opsluiting

P.16.1340.F 25 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.11 AC nr. ...

Luidens artikel 81, § 2, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering kunnen de kamer voor de bescherming van de maatschappij en het Hof van Cassatie ten aanzien van de geïnterneerde persoon, slechts beslissen indien deze bijgestaan of vertegenwoordigd wordt door een advocaat; de verplichte bijstand door een advocaat is noodzakelijk wegens de situatie waarin de geïnterneerde persoon zich bevindt en omdat geen enkel hoger beroep mogelijk is tegen de beslissingen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat - Bestaansreden

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verstek van geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat - Weigering - Wettigheid

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Bestaansreden

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat - Bestaansreden

Uit de artikelen 2, 30, tweede lid, en 81, § 2, van de wet van 5 mei 2014 volgt, enerzijds, dat de geïnterneerde persoon persoonlijk moet verschijnen voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij en daarbij moet worden bijgestaan door een advocaat en, anderzijds, dat de geïnterneerde persoon niet persoonlijk mag verschijnen en moet worden vertegenwoordigd door zijn advocaat indien medisch-psychiatrische vragen in verband met zijn toestand gesteld worden en het bijzonder schadelijk is om deze in zijn aanwezigheid te behandelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

De bepalingen van de wet van 5 mei 2014 beletten niet dat de geïnterneerde persoon die afwezig is op het debat voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij, door een advocaat wordt vertegenwoordigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verstek van geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat - Weigering - Wettigheid

De doelstellingen van de internering, die vermeld zijn in artikel 2 van de wet van 5 mei 2014, vereisen dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij zich persoonlijk kan vergewissen van de toestand waarin de geïnterneerde zich bevindt op het tijdstip dat zij moet beslissen over de internering, de handhaving of de modaliteiten ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Bestaansreden

---

P.16.1327.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.8 AC nr. ...

Het door artikel 54, §§ 5 en 6, Interneringswet bedoelde verzet, dat uitsluitend kan worden ingesteld door het openbaar ministerie en de advocaat van de geïnterneerde, komt niet op tegen een vonnis op verstek in die zin dat de bij de beslissing betrokken partijen afwezig zijn gebleven, maar wel tegen een beschikking van de kamer voor de bescherming van de maatschappij die, omwille van het spoedeisend karakter van de gevraagde uitvoeringsmodaliteiten, zonder tegensprekelijk debat is genomen en zowel uit de bewoordingen van artikel 54 Interneringswet als uit de wetsgeschiedenis volgt dan ook dat dit verzet geen verzet is in de zin van artikel 187 Wetboek van Strafvordering, zodat uit die bepaling niet kan worden afgeleid dat dit verzet bij gerechtsdeurwaardersexploot moet worden aangetekend (1). (1) Cass. 27 december 2016, AR P.16.1223.N, AC 2016, nr...

Internering - Interneringswet - Artikel 54 Interneringswet - Artikel 54, §§ 5 en 6 Interneringswet - Verzet tegen een beschikking van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Aard van het rechtsmiddel - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 54 Interneringswet, de doelstelling ervan en de algemene economie van de regeling volgt dat het door artikel 54, §§ 5 en 6, Interneringswet bedoelde verzet een rechtsmiddel sui generis is, dat uitsluitend door het afleggen van een verklaring op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank door het openbaar ministerie of de advocaat van de geïnterneerde kan worden aangetekend (1). (1) Cass. 27 december 2016, AR P.16.1223.N, AC 2016, nr...

Internering - Interneringswet - Artikel 54 Interneringswet - Artikel 54, §§ 5 en 6 Interneringswet - Verzet tegen een beschikking van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Vorm - Draagwijdte

---

P.16.1246.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.2 AC nr. ...

Artikel 5.1.e EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich niet ertegen dat de gepaste therapeutische telastneming van een geïnterneerde persoon kortstondig wordt onderbroken om gelet op gewijzigde omstandigheden een nieuwe gepaste behandeling te vinden; dergelijke onderbreking neemt een aanvang wanneer de geïnterneerde persoon niet meer geniet van een gepaste behandeling en neemt een einde wanneer de therapeutische telastneming herneemt en of deze duur redelijk is, wordt onaantastbaar in concreto beoordeeld (1). (1) EHRM 11 mei 2004, Brand / Nederland.

Internering - Uitvoeringsmodaliteit van de internering - Gepaste therapeutische telastneming - Onderbreking om nieuwe gepaste behandeling te vinden - Duur

P.16.1223.N 27 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161227.1 AC nr. ...

Het door artikel 54, § 5 en § 6, Interneringswet bedoelde verzet, dat uitsluitend kan worden ingesteld door het openbaar ministerie en de advocaat van de geïnterneerde, komt niet op tegen een vonnis bij verstek in die zin dat de bij de beslissing betrokken partijen afwezig zijn gebleven, maar wel tegen een beschikking van de kamer voor de bescherming van de maatschappij die, omwille van het spoedeisend karakter van de gevraagde uitvoeringsmodaliteiten, zonder tegensprekelijk debat is genomen; dit verzet is geen verzet is in de zin van artikel 187 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Parl. St. Senaat 2013-14, nr 5-2001/4, 4.

Internering - Uitvoering - Uitvoeringsmodaliteiten - Artikel 54 Interneringswet - Spoedeisende en eenzijdige procedure - Verzet - Aard van het rechtsmiddel

- Art. 54, §§ 5 en 6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de tekst van artikel 54 Interneringswet, de doelstelling ervan en de algemene economie van de regeling volgt dat het door artikel 54, § 5 en § 6, Interneringswet bedoelde verzet een rechtsmiddel sui generis is, dat uitsluitend door het afleggen van een verklaring op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank door het openbaar ministerie of de advocaat van de geïnterneerde kan worden aangetekend.

Internering - Uitvoering - Uitvoeringsmodaliteiten - Artikel 54 Interneringswet - Spoedeisende en eenzijdige procedure - Verzet - Vorm

- Art. 54, §§ 5 en 6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.16.1153.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.14 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM verhindert niet dat op het recht op voorziening bij een rechter door de wet beperkingen worden gesteld; de omstandigheid dat de geïnterneerde of zijn advocaat slechts bij hoogdringendheid een verzoek kan instellen om toekenning te krijgen van een overplaatsing, een uitgaansvergunning, zoals bedoeld in artikel 20, § 2, 3°, verlof, beperkte detentie, elektronisch toezicht, invrijheidstelling op proef of vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering, houdt geen begrenzing in waardoor de toegang tot de rechter in de kern wordt aangetast en de artikelen 5.4 en 13 EVRM vereisen niet dat elke door een geïnterneerde ingeroepen strijdigheid van zijn detentieomstandigheden met artikel 3 EVRM voor hem automatisch het recht opent op een overeenkomstig artikel 54 Interneringswet bij hoogdringendheid genomen beschikking of vonnis.

Internering - Artikel 54, § 1, Interneringswet - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Procedure bij hoogdringendheid - Verenigbaarheid met de artikelen 5.4 en 13 EVRM - Draagwijdte

- Art. 26, § 4 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

De rechter beoordeelt onaantastbaar of het verzoek van een geïnterneerde tot het nemen van een beslissing over de in artikel 54 Interneringswet opgesomde uitvoeringsmodaliteiten van de internering een behandeling bij hoogdringendheid vereist(1). (1) HEIMANS, H. en VANDER BEKEN, T., "De nieuwe interneringswet van 5 mei 2014" in J. CASSELMAN, R. DE RYCKE en H. HEIMANS (eds.), Internering. Nieuwe interneringswet en organisatie van de zorg, Brugge, Die Keure, 2015, 49-110; HEIMANS, H., VANDER BEKEN, T. en SCHIPAANBOORD, A.E., Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? "Deel 1: De gerechtelijke fase", RW 2014-15, 1043-1064, " Deel 2: De uitvoeringsfase", RW 2015-2016, 42-62, " Deel 3: De reparatie", RW 2016-2017, 603-619.

Internering - Artikel 54, § 1, Interneringswet - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Procedure bij hoogdringendheid - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 54 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 54 Interneringswet blijkt dat de mogelijkheid om bij hoogdringendheid beslissingen over de uitvoeringsmodaliteiten van de internering te nemen, wordt verantwoord door te verwijzen naar het specifieke kader van de internering waarin het belang van de zorg of de veiligheid met veel flexibiliteit moet kunnen worden gehandeld; noch uit de wetsgeschiedenis noch uit de bewoordingen van artikel 54 Interneringswet volgt dat het begrip hoogdringendheid in deze bepaling eenzelfde betekenis heeft als het begrip hoogdringendheid in artikel 584 Gerechtelijk Wetboek.

Internering - Artikel 54, § 1, Interneringswet - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Procedure bij hoogdringendheid - Begrip hoogdringendheid

Wanneer de schending wordt opgeworpen door een wetsbepaling van een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door een bepaling in titel II van de Grondwet en een bepaling van Europees of internationaal recht, moet het rechtscollege, overeenkomstig artikel 26, § 4, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, eerst aan het Grondwettelijk Hof de prejudiciële vraag stellen over de bestaanbaarheid van die wetsbepaling met de bepaling uit titel II van de Grondwet.; er is evenwel geen aanleiding aan het Grondwettelijk Hof te vragen de bestaanbaarheid van een wettelijke bepaling te toetsen aan een bepaling van Europees of internationaal recht.

Internering - Interneringswet - Toetsing aan de bepalingen van het EVRM - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen

- Art. 26, § 4 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.16.0132.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.4 AC nr. ...

Artikel 211bis Wetboek van Strafvordering bepaalt onder meer dat eenstemmigheid vereist is voor het gerecht in hoger beroep om de tegen de beklaagde uitgesproken straffen te verzwaren; de internering van personen met een geestesstoornis is geen straf, maar een veiligheidsmaatregel die er tegelijkertijd toe strekt de maatschappij te beschermen en ervoor te zorgen dat aan de geïnterneerde persoon de zorg wordt verstrekt die zijn toestand vereist met het oog op zijn re-integratie in de maatschappij zodat het arrest dat het beroepen vonnis, dat de eiser tot een gevangenisstraf en een geldboete veroordeelt, hervormt en zijn internering gelast, geen strafverzwaring uitspreekt die eenstemmigheid vereist en er evenmin eenstemmigheid is vereist omdat het vervolgens het bedrag van de bijzondere verbeurdverklaring verhoogt (1). (1) Cass. 28 januari 2004, JLMB 2004, p. 1360.

Internering - Aard van de maatregel - Rechtspleging in hoger beroep - Veroordeling tot gevangenisstraf en geldboete in hoger beroep hervormd in internering - Geen strafverzwaring - Geen eenparigheid vereist

Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering regelt de mogelijke gevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn en dit wetsartikel, dat andere mogelijke vormen van rechtsherstel door de overheid, zoals een schadevergoeding wegens overschrijding van de redelijk termijn, niet uitsluit, houdt in dat de beklaagde schuldig wordt verklaard aan de hem telastgelegde feiten; aangezien deze schuldigverklaring onverenigbaar is met de niet-toerekeningsvatbaarheid van geestesgestoorden kan die wetsbepaling geen toepassing vinden wanneer de rechter vaststelt dat de beklaagde op het ogenblik van de feiten in één van de bij artikel 1 van de Wet Bescherming Maatschappij bepaalde staten verkeerde en op het ogenblik van de uitspraak nog steeds in die staat verkeert (1). (1) J. ROZIE, 'Het nieuwe artikel 21ter van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering: de rechtsgevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn',T.Strafr. 2001, (3-7), nr. 8 p. 7.

Internering - Rechtsherstel bij overschrijding van de redelijke termijn - Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Beklaagde die niet-toerekeningsvatbaar wordt verklaard

P.15.1539.N 8 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160308.4 AC nr. ...

De commissie tot bescherming van de maatschappij en in hoger beroep de hoge commissie tot bescherming van de maatschappij kunnen de invrijheidsstelling, al dan niet op proef, van een geïnterneerde enkel gelasten wanneer zijn geestestoestand voldoende verbeterd is en de voorwaarden voor zijn reclassering vervuld zijn; zij zijn niet bevoegd de wettigheid van een beslissing van een vonnisgerecht tot internering te onderzoeken en de invrijheidsstelling van een geïnterneerde wegens een onwettigheid van dergelijke beslissing te gelasten.

Internering - Bevoegdheid van de commissie tot bescherming van de maatschappij en de hoge commissie - Draagwijdte - Wettigheid van de beslissing tot internering door het vonnisgerecht

P.15.1222.N 26 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160126.4 AC nr. ...

Artikel 19bis Wet Bescherming Maatschappij dat bepaalt dat de advocaat van de geïnterneerde, wanneer de commissie tot bescherming van de maatschappij een verzoek tot invrijheidstelling heeft afgewezen, binnen vijftien dagen na de kennisgeving, tegen de beslissing hoger beroep kan instellen bij de hoge commissie, verleent enkel een recht van hoger beroep aan de geïnterneerde wiens verzoek tot invrijheidstelling werd verworpen; wanneer na het instellen van hoger beroep een einde wordt gesteld aan de tenuitvoerlegging van de internering, wordt dit rechtsmiddel zonder voorwerp (1). (1) Cass. 30 mei 2000, AR P.00.0545.N, AC 2000, nr. 232 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER

Internering - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

Internering - Hoger beroep - Beëindiging van de tenuitvoerlegging van de internering vóór de behandeling van het hoger beroep

Door het bevelen van de invrijheidstelling, met of zonder voorwaarden, wordt aan de tenuitvoerlegging van de internering in een daartoe aangewezen instelling een einde gesteld; de omstandigheid dat een invrijheidstelling op proef kan gekoppeld worden aan de voorwaarde van een verblijf in een openbaar psychiatrisch zorgcentrum, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 30 mei 2000, AR P.00.0545.N, AC 2000, nr. 232 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER

Internering - Bevel tot invrijheidstelling met of zonder voorwaarden

P.15.1157.F 18 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151118.2 AC nr. ...

Indien de inverdenkinggestelde zich, op het ogenblik dat de internering wordt bevolen, in een strafinrichting bevindt, heeft de internering voorlopig plaats in de psychiatrische afdeling van die inrichting of, bij ontstentenis daarvan, in een afdeling aangewezen door het gerecht dat de maatregel beveelt; daaruit volgt dat de onderzoeks- of vonnisgerechten noch de onmiddellijke uitvoering van de internering kunnen bevelen, noch kunnen beslissen dat er daartoe geen grond bestaat; het behoud van de aangehouden geïnterneerde in de psychiatrische afdeling vloeit immers voort uit de wet en niet uit de beslissing van de rechter (1). (1) Zie Cass. 27 september 1932, Pas. 1932, p. 247.

Internering - Aangehouden inverdenkinggestelde - Beslissing over de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de internering - Wettigheid

- Art. 14 Wet Bescherming Maatschappij

P.15.1234.F 7 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151007.6 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de internering van de inverdenkinggestelde beveelt, doet zij uitspraak als een vonnisgerecht; haar arrest wordt in openbare rechtszitting uitgesproken, hetgeen, met toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, de aanwezigheid inhoudt van het openbaar ministerie.

Internering - Vonnis - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Verplichting

P.15.0719.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.2 AC nr. ...

Het vonnis dat niet naar de Wet Bescherming Maatschappij verwijst, de kosten ten laste van de Staat laat en uitdrukkelijk beslist dat de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd geen misdrijf zijn krachtens artikel 71 Strafwetboek, geldt als een vrijspraak en kan niet worden gelijkgesteld met een beslissing tot internering, zelfs wanneer de motivering van de beslissing aangeeft dat een interneringsmaatregel geboden is, ter bescherming van de beklaagde en van de maatschappij (1). (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.0688.F, AC 2014, nr. 664.

Internering - Beslissing tot internering - Begrip - Beslissing beperkt zich tot de toepassing van artikel 71 Strafwetboek - Als vrijspraak geldende beslissing

P.15.0555.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.5 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de geïnterneerde, dat is ingesteld na de inwerkingtreding, op 1 februari 2015, van de artikelen 27 en 45 tot 48 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, moet worden ondertekend door een advocaat op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen.

Internering - Cassatieberoep van de geïnterneerde persoon - Vormen - Ontvankelijkheid

- Art. 425 Wetboek van Strafvordering

P.15.0224.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.9 AC nr. ...

De omstandigheid dat het openbaar ministerie ter gelegenheid van de behandeling door de kamer van inbeschuldigingstelling van de hogere beroepen tegen een interneringsbeschikking van de raadkamer een vordering neemt strekkende tot een regelmatigheidsonderzoek overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, heeft niet tot gevolg dat de eerdere vordering van de procureur-generaal strekkende tot het ongegrond verklaren van de hogere beroepen en de bevestiging van de interneringsbeschikking vervalt; die eerste vordering behoudt haar voorwerp voor het geval de kamer van inbeschuldigingstelling negatief beschikt over de op artikel 235bis Wetboek van Strafvordering gesteunde vordering en de partijen dienen bij het voeren van hun verdediging daarmee rekening te houden.

Internering - Hoger beroep tegen beschikking tot internering door de raadkamer - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vordering van het openbaar ministerie tot bevestiging van de beschikking - Latere vordering strekkende tot een regelmatigheidsonderzoek overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0091.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.1 AC nr. ...

De bevoegdheid van de onderzoeksgerechten inzake internering heeft tot gevolg dat de rechtzoekende bij de regeling van de rechtspleging een rechter wordt toegekend.

Internering - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Bevoegdheid - Artikel 13, Grondwet 1994 - Bij wet aangewezen rechter

- Art. 7, eerste lid Wet Bescherming Maatschappij
- Art. 13 Grondwet 1994

De procedure die kan leiden tot een beschikking tot internering vanwege het onderzoeksgerecht, eerbiedigt het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.1153.N, AC 2003, nr. 500.

Internering - Onderzoeksgerechten - Rechtspleging - Recht van verdediging - Eerbiediging

- Artt. 7, 8, 9 en 28 Wet Bescherming Maatschappij

De instemming van de inverdenkinggestelde betreffende het bestaan van bezwaren en de bij wet bepaalde ernstige geestesstoornis heeft geen invloed op de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de eventuele internering.

Internering - Onderzoeksgerechten - Bevoegdheid - Instemming van de inverdenkinggestelde

- Art. 7, eerste lid Wet Bescherming Maatschappij

Wanneer het onderzoeksgerecht de criminele of delictuele feiten bewezen verklaart welke geen politieke misdaad, een politiek wanbedrijf of een persdelict opleveren, en de inverdenkinggestelde, die in een van de staten verkeert bepaald in artikel 1, Wet Bescherming Maatschappij, een gevaar voor de maatschappij oplevert, kan het onderzoeksgerecht hem interneren maar is het daartoe niet verplicht; het beoordeelt in feite en bijgevolg op onaantastbare wijze of de feiten bewezen zijn, of er geen enkele twijfel bestaat over het bestaan en de ernst van de geestesstoornis en of het recidivegevaar groot genoeg is om, voor onbepaalde tijd, het opleggen van die veiligheidsmaatregel te verantwoorden (1). (1) H.D. Bosly, D. Vandermeersch en M.-A. Beernaert, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2010, 6de uitg., p. 764.

Internering - Onderzoeksgerechten - Voorwaarden - Feitelijke beoordeling

- Artt. 7, 8 en 9 Wet Bescherming Maatschappij

KAMER VOOR BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ

P.25.1043.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.4 AC nr. ...

Indien de kamer voor de bescherming van de maatschappij vaststelt dat een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM omdat een geïnterneerde niet binnen een redelijke termijn is geplaatst in een aan zijn geestestoestand aangepaste instelling, moet die kamer de onrechtmatigheid van de vrijheidsberoving afwegen tegen het gevaar dat een vrijlating van de geïnterneerde voor de samenleving oplevert en kan zij beslissen dat gelet op die gevaarlijkheid de geïnterneerde niettegenstaande de vastgestelde schending van artikel 5.1.e EVRM van zijn vrijheid blijft beroofd, waarbij het de kamer als multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege toekomt onaantastbaar de gevaarlijkheid van een geïnterneerde te beoordelen en bij die beoordeling, die niet noodzakelijk samenvalt met de beoordeling van de geestestoestand van de geïnterneerde, dient de kamer rekening te houden met de concrete omstandigheden van de zaak zoals die gekend zijn op het ogenblik van de te nemen beslissing en kan zij daarvoor onder meer steunen op de aard van de feiten waarvoor de interneringsmaatregel is bevolen, deskundigenverslagen van psychiaters of psychologen, risicotaxaties en informatie verstrekt door de penitentiaire autoriteiten, zonder dat de kamer door die verslagen en gegevens is gebonden of dat zij er in haar beslissing noodzakelijk melding moet van maken; de vereiste van een actuele beoordeling sluit niet uit dat de kamer ook rekening houdt met niet recente of minder recente verslagen voor zover blijkt dat de daarin vervatte gegevens nog steeds relevant zijn voor de beoordeling van de gevaarlijkheid van de geïnterneerde op het ogenblik van de te nemen beslissing aangezien de kamer niet zonder meer abstractie kan maken van de voorgaanden van de geïnterneerde op strafrechtelijk, psychiatrisch, psychologisch, sociaal en penitentiair vlak, maar het is niet vereist dat de kamer bij elke beoordeling die zij moet maken betreffende de gevaarlijkheid van een geïnterneerde telkens een nieuw psychiatrisch of een psychologisch onderzoek of een risicotaxatie beveelt en alhoewel de beoordeling van de gevaarlijkheid van de geïnterneerde voor de maatschappij steeds een inschatting naar de toekomst veronderstelt en een daarmee noodzakelijk verbonden onzekerheid, impliceert dit evenwel niet dat de beoordeling arbitrair is.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Schending van artikel 5.1.e EVRM - Geïnterneerde die niet binnen een redelijke termijn in een aan zijn geestestoestand aangepaste instelling is geplaatst - Gevolg - Afweging door de KBM van de onrechtmatige vrijheidsberoving tegen het gevaar voor de maatschappij van een vrijlating van de geïnterneerde - Onaantastbare beoordeling - Elementen van de beoordeling - Actuele beoordeling - Onzekerheid verbonden aan de inschatting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0951.F 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAC.1 AC nr. ...

Uit artikel 78 Interneringswet volgt dat de beslissingen die de plaatsing van de geïnterneerde persoon in een inrichting tot bescherming van de maatschappij en, in afwachting van een plaats in deze inrichting, zijn plaatsing in de afdeling tot bescherming van de maatschappij van een gevangenis bevelen, niet voor cassatieberoep vatbaar zijn (1). (1) Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0660.N, AC 2019, nr. 419.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen betreffende de plaatsing van de geïnterneerde persoon - Afdeling tot bescherming van de maatschappij van een gevangenis - Inrichting tot bescherming van de maatschappij - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.25.0837.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.30 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat indien blijkt dat vrijheidsberoving van de geïnterneerde onrechtmatig is omdat zij niet binnen een redelijke termijn plaatsvindt in een aangepaste instelling waar hij de nodige zorg ontvangt en er dus bijgevolg een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dit niet noodzakelijk tot de invrijheidstelling van de geïnterneerde moet leiden; de interneringsmaatregel strekt immers ook tot de beveiliging van de samenleving en in dat geval moet de onrechtmatigheid van de vrijheidsberoving worden afgewogen tegen het gevaar dat een vrijlating van de geïnterneerde voor de samenleving oplevert en kan worden beslist dat niettegenstaande de vastgestelde schending van artikel 5.1.e EVRM de geïnterneerde van zijn vrijheid blijft beroofd; het door artikel 13 EVRM bedoelde recht op daadwerkelijk rechtsherstel kan dan bestaan in de vaststelling dat het door artikel 5.1.e EVRM gewaarborgde recht van de geïnterneerde op een vrijheidsberoving in een aangepaste instelling waar hij de nodige zorg ontvangt, is miskend, wat dan de mogelijkheid opent voor een schadevergoedingsvordering tegen de overheid; hieruit volgt dat indien uit de vaststellingen van de kamer voor bescherming van de maatschappij blijkt dat een geïnterneerde niet binnen een redelijke termijn is geplaatst in of overgeplaatst naar een aangepaste instelling waar hij de nodige zorg ontvangt, zij dient vast te stellen dat het door artikel 5.1.e EVRM gewaarborgd recht van de geïnterneerde is miskend en vervolgens die onrechtmatigheid moet afwegen tegen de gevolgen van een invrijheidstelling van de geïnterneerde voor de veiligheid van de samenleving (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.1346.N, AC 2024, nr. 702 , ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241022.2N.24.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Plaatsing in aangepaste instelling binnen redelijke termijn - Plaatsing in Afdeling Bescherming Maatschappij - Onrechtmatigheid van de plaatsing wegens onredelijke termijn - Sanctionering - Rechtsherstel - Taak van het onderzoeksgerecht - Gevaar voor de samenleving - Afweging van de onrechtmatigheid tegen de gevolgen van de invrijheidstelling voor de veiligheid van de samenleving - Invloed

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0847.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.33 AC nr. ...

De artikelen 3, 5.1.e en 13 EVRM en artikel 19, tweede lid, Interneringswet verzetten zich evenmin ertegen dat in afwachting van de realisering van een dergelijke aan de toestand van de geïnterneerde meer aangepaste en met zijn wensen overeenkomende overplaatsing, de geïnterneerde tijdelijk wordt geplaatst in een inrichting die niet aangepast is aan zijn toestand; het staat aan de kamer voor bescherming van de maatschappij erop toe te zien dat de duur van een dergelijk verblijf beperkt blijft en dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn daadwerkelijk wordt geplaatst in de aan zijn toestand aangepaste voorziening en die redelijke termijn, die niet in absolute termen is uit te drukken, hangt onder meer af van de aard van de geestesziekte, de mogelijke behandelwijzen, de wijze waarop de geïnterneerde desgevallend in het verleden reeds werd behandeld, de wijze waarop de uitvoering van de internering in het verleden is verlopen, de beschikbaarheid van de voorzieningen die zijn gericht op de specifieke noden van de geïnterneerde en de bereidheid van de geïnterneerde om mee te werken met voorgestelde behandelingen; het Hof gaat na of de kamer uit haar vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen heeft afgeleid.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Overplaatsing - Tijdelijke plaatsing in instelling die niet aangepast is aan de toestand van geïnterneerde - Taak van de Kamer voor Bescherming van de Maatschappij - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 3, 5.1.e en 13 EVRM en artikel 19, tweede lid, Interneringswet verzetten zich niet ertegen dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij die vaststelt dat de opname in een aan de toestand van een geïnterneerde aangepaste instelling, zoals een FPC, niet langer een behandeldoel dient gelet op de weigering van de geïnterneerde om mee te werken aan de behandeling, een einde stelt aan die opname met het oog op de plaatsing van de geïnterneerde in een instelling waar niet langer de nadruk wordt gelegd op behandeling, maar wel op het bieden van externe controle, beveiliging van de maatschappij, dagstructuur en levenskwaliteit; uit die verdragsbepalingen kan geen verplichting worden afgeleid voor de overheid om een behandeling te verstrekken die onmogelijk het beoogde doel kan realiseren en ook artikel 19, tweede lid, Interneringswet verzet zich niet tegen een dergelijke beslissing aangezien ze is ingegeven door de wil de zorg aan te passen aan de concrete situatie van de geïnterneerde.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Weigering om mee te werken aan behandeling - Beëindiging van de opname met oog op overplaatsing - Instelling met nadruk op externe controle, beveiliging van de maatschappij, dagstructuur en levenskwaliteit - Wijze

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0848.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.34 AC nr. ...

Het is aan de kamer voor bescherming van de maatschappij, indien zij daartoe wordt uitgenodigd, te oordelen of een geïnterneerde op het ogenblik van de beslissing lijdt aan een geestesstoornis en indien zij oordeelt dat dit het geval is binnen de door de Interneringswet bepaalde mogelijkheden de meest geschikte uitvoeringsmaatregel op te leggen; bij die beoordeling betrekt de kamer de voorhanden zijnde adviezen van deskundigen, zonder evenwel door die adviezen gebonden te zijn aangezien de beslissingsmacht immers bij de kamer als gespecialiseerd en multidisciplinair rechtscollege ligt en niet bij de adviserende deskundigen.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beoordeling of geïnterneerde nog lijdt aan geestesstoornis - Meest geschikte uitvoeringsmaatregel - Bevindingen van de deskundigen - Beslissingsmacht Kamer voor bescherming van de maatschappij - Wijze

Uit de enkele omstandigheid dat een geïnterneerde op het ogenblik dat de kamer voor bescherming van de maatschappij moet beslissen over de uitvoering van een interneringsmaatregel geen verblijfsrecht heeft voor België en hij zich in het buitenland bevindt, volgt niet dat de beslissing van de kamer niet uitvoerbaar is; indien de geïnterneerde ondanks de voorgehouden afwezigheid van verblijfsrecht zich naar België zou begeven, is de beslissing wel degelijk uitvoerbaar.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Uitvoering van de internering - Geïnterneerde die in buitenland verblijft zonder verblijfsrecht - Uitvoerbaarheid van de beslissing - Invloed

Uit het enkele gegeven dat de door een geïnterneerde overgelegde stukken dateren van na het verslag van een deskundige waarop de kamer voor bescherming van de maatschappij steunt ter beoordeling van de geestestoestand, volgt niet dat de bevindingen van deze deskundige niet langer actueel zouden zijn.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beoordeling of geïnterneerde nog lijdt aan geestesstoornis -

Overlegging van stukken die dateren van na het verslag van een deskundige - Actualiteit van het deskundigenverslag - Invloed

P.24.0132.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.5 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de geïnterneerde tegen de beslissingen van de kamer voor bescherming van de maatschappij over de uitgaansvergunningen is ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Uitvoeringsmodaliteit van de interning - Beslissing over de toekenning van uitgaansvergunningen - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de interning

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Uitvoeringsmodaliteit van de interning - Beslissing over de toekenning van uitgaansvergunningen - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de interning

P.25.0548.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.28 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 28, §§ 1 en 2 en 36 van de Interneringswet volgt dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij de uitvoeringsmodaliteit van de vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied slechts kan toekennen indien vaststaat dat de geïnterneerde instemt met aan die modaliteit verbonden algemene voorwaarden.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Interning - Strafuitvoeringsrechtbank - Interning - Uitvoeringsmodaliteit van de vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Voorwaarden verbonden aan de uitvoeringsmodaliteit - Instemming van de geïnterneerde met de voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 36 Wet 5 mei 2014 betreffende de interning
- Art. 28, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de interning

P.25.0481.N 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.26 AC nr. ...

De kamer voor de bescherming van de maatschappij die een verzoek om een uitvoeringsmodaliteit van de interning afwijst omdat een reclasseringsplan onvoldoende waarborgen biedt, is niet verplicht te vermelden welk reclasseringsplan wel voldoende waarborgen biedt (1). (1) Zie Cass. 15 november 2016, AR P.16.1037.N, AC 2016, nr. 647, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.8.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek om vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering - Afwijzing - Reclasseringsplan met onvoldoende waarborgen - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0416.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.21 AC nr. ...

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1530.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.7 AC nr. ...

Uit artikel 11 Interneringswet volgt dat indien een inverdenkinggestelde aangehouden is op het ogenblik dat de interning wordt bevolen, de interning voorlopig plaatsvindt in de psychiatrische afdeling van een gevangenis; het staat verder aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege, toezicht te houden over de wijze van uitvoering van een interneringsbeslissing binnen het geldende kader van het EVRM en de Interneringswet en het is eveneens aan die kamer erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden inverdenkinggestelde op het ogenblik dat de interning wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de interning in de gevangenis - Verdere uitvoering van de interning - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de interning

P.22.1176.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.18 AC nr. ...

Artikel 29, § 2, eerste lid, Interneringswet bepaalt dat de zaak wordt behandeld op de eerst nuttige zitting van de kamer voor de bescherming van de maatschappij, welke plaats moet vinden uiterlijk drie maanden nadat het vonnis of het arrest tot internering in kracht van gewijsde is gegaan; de Interneringswet voorziet niet in een sanctie bij de niet-naleving van deze termijn en uit het enkele feit dat die termijn werd overschreden, volgt niet dat op een niet-toelaatbare manier afbreuk is gedaan aan het recht op toegang tot de rechter.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Interneringswet - Artikel 29, § 2, eerste lid - Behandeling op de eerst nuttige zitting - Termijn van drie maanden - Niet-naleving van de termijn - Sanctie - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 29, § 2, eerste lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.1020.N 23 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220823.VAK.1 AC nr. ...

De kamer voor de bescherming van de maatschappij is niet gebonden door de in de haar overgelegde stukken vermelde adviezen en ingenomen standpunten.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Stukken - Adviezen - Bewijswaarde - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De kamer voor de bescherming van de maatschappij oordeelt in welke mate de haar overgelegde psychiatrische verslagen nog actueel zijn om te kunnen beslissen over het verder beheer van de internering en over de definitieve invrijheidstelling.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Psychiatrische verslagen - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De kamer voor de bescherming van de maatschappij oordeelt in welke mate niet door de Interneringswet voorgeschreven stukken nuttig zijn voor haar oordeelsvorming.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Niet door de Interneringswet voorgeschreven stukken - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De omstandigheid dat volgens artikel 5.1.e EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, op de Belgische Staat de verplichting rust om een geïnterneerde binnen een redelijke termijn een passende behandeling te verstrekken, belet niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de beoordeling van het verder beheer van de internering en het zoeken naar een instelling die een in overeenstemming met de geestesziekte passende behandeling kan verstrekken, rekening kan houden met de houding van de betrokkene tijdens de hem in het verleden verstrekte behandelingen, zoals de weigering mee te werken met therapieën en agressief gedrag tegenover behandelend personeel en medegeïnterneerden.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Geesteszieke - Aangepaste instelling - Criteria

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als gespecialiseerd en multidisciplinair rechtscollege bevoegd voor de uitvoering van de internering, om, op basis van de in de artikelen 47 tot en met 51 Interneringswet bedoelde stukken voor wat betreft het verder beheer van de internering en op basis van de in artikel 67 Interneringswet bedoelde stukken voor wat betreft de definitieve invrijheidstelling, alsook op basis van alle andere aan de kamer regelmatig overgelegde en voor tegenspraak vatbare stukken, te beslissen over het verder beheer van de internering en over de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Stukken - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.0518.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.3 AC nr. ...

Tegen de beslissing gewezen bij toepassing van artikel 53 Interneringswet staat volgens artikel 53, § 3, derde lid, Interneringswet geen rechtsmiddel open zodat het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing niet ontvankelijk is (1). (1) HEIMANS, H. en VANDER BEKEN, T., "De nieuwe interneringswet van 5 mei 2014" in J. CASSELMAN, R. DE RYCKE en H. HEIMANS (eds.), Internering. Nieuwe interneringswet en organisatie van de zorg, Brugge, Die Keure, 2015, 49-110; HEIMANS, H., VANDER BEKEN, T. en SCHIPAANBOORD, A.E., "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel 1: De gerechtelijke fase", RW 2014-15, 1043-1064, "Deel 2: De uitvoeringsfase", RW 2015-2016, 42-62, "Deel 3: De reparatie", RW 2016-2017, 603-619.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Kabinetsbeslissing van de rechter voor de bescherming van de maatschappij omtrent een verzoek tot uitgaansvergunning - Artikel 53 Interneringswet - Afwijzing - Cassatieberoep - Artikel 53, § 3 Interneringswet - Ontvankelijkheid

- Art. 53, § 3, derde lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.1541.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.12 AC nr. ...

Een door artikel 9 Interneringswet bedoelde rechterlijke beslissing tot internering en de door de kamer voor de bescherming van de maatschappij genomen uitvoeringsbeslissingen van de internering vormen een veiligheidsmaatregel als bedoeld door artikel 2.1 Kaderbesluit EAB en artikel 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel; uit de artikelen 2 en 9 Interneringswet volgt dat de interneringsbeslissing uitwerking blijft hebben tot op het ogenblik dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij beslist tot de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde; uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt bovendien dat de veiligheidsmaatregel geen uitwerking meer kan hebben indien niet langer is voldaan aan de uit deze verdragsbepaling voortvloeiende voorwaarden voor vrijheidsberoving; zodat een interneringsbeslissing een veiligheidsmaatregel is van een onbepaalde duur, die voor de toepassing van artikel 2.1 Kaderbesluit EAB en art. 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel moet worden geacht minstens vier maanden te bedragen (1). (1) Zie alg. H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 100-166 en 182-183; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 284-285; S. DEWULF, Handboek uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, 216; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2021, 2083.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering van de veroordeelde - Vlucht van de geïnterneerde naar het buitenland - Europees aanhoudingsbevel - Overlevering naar België - Veroordeling tot een straf of veiligheidsmaatregel van meer dan vier maanden - Internering als maatregel van onbepaalde duur - Beoordeling

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 2 en 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 2.1 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten
- Artt. 5.1.e en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0669.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.15 AC nr. ...

Uit artikel 26, 2°, Interneringswet volgt dat op elk ogenblik van de uitvoering van de internering de invrijheidstelling op proef kan worden toegekend indien de geïnterneerde persoon instemt met de algemene en geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden die daaraan kunnen worden verbonden; die instemming is eveneens vereist wanneer ingevolge een nieuwe beslissing tot internering een nieuwe bijzondere voorwaarde wordt toegevoegd aan een reeds bestaande proeftermijn van een invrijheidstelling op proef.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rechtspleging - Voorwaarden bij invrijheidstelling op proef - Instemming geïnterneerde

- Art. 26, 2° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rechtspleging - Voorwaarden bij invrijheidstelling op proef - Instemming geïnterneerde

- Art. 26, 2° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0588.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.12 AC nr. ...

Artikel 30, vijfde lid, Interneringswet bepaalt dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij andere personen kan horen dan die welke worden vermeld in het eerste tot en met het vierde lid; uit die bepaling noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de kamer slechts een andere persoon kan horen indien zij daartoe voorafgaandelijk en uitdrukkelijk heeft beslist.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Horen van andere personen niet vermeld in artikel 30 Interneringswet - Ontbreken van een voorafgaande beslissing om een persoon te horen - Gevolg

- Art. 30, vijfde lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De niet–naleving van de in artikel 29, § 2, Interneringswet bepaalde termijn heeft niet tot gevolg dat de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij onwettig is (1). (1) Het openbaar ministerie was van mening dat het cassatieberoep van eiseres niet-ontvankelijk was, op grond van artikel 78 Interneringswet, omdat het bestreden vonnis had beslist tot plaatsing van eiseres in een afdeling tot bescherming van de maatschappij (ABM) en tot therapeutische uitgaansvergunningen, en eiseres in elk middel tot cassatie vermeldde op te komen tegen (alleen) de beslissing tot plaatsing met toekenning van uitgaansvergunningen.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vaststelling van de zaak op de eerste zitting - Termijn van vaststelling van drie maanden - Overschrijding van de termijn - Gevolg

- Art. 29, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0412.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.14 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar over het bestaan van tegenaanwijzingen voor de toekenning van een uitvoeringsmodaliteit van de internering en over de geschiktheid van een inrichting ter realisering van de in artikel 2 Interneringswet omschreven doelstellingen van de internering ; hij is daarbij niet gebonden door de adviezen of verslagen van het openbaar ministerie, de psychiater of de justitie assistent (1). (1) Cass. 25 november 2020, AR P.20.1102.F, AC 2020, nr. 725; Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Toekenning van een uitvoeringsmodaliteit - Tegenaanwijzingen - Adviezen of verslagen van het openbaar ministerie, de psychiater of de justitie-assistent

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de enkele omstandigheid dat de Belgische Staat werd veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding aan een geïnterneerde wegens het disfunctioneren van het interneringssysteem in het verleden, volgt niet noodzakelijk dat de plaatsing van die geïnterneerde in een afdeling tot bescherming van de maatschappij onrechtmatig is.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Veroordeling van de Belgische Staat wegens tekortkomingen bij de uitvoering van een eerdere interneringsbeslissing - Uitvoering van een modaliteit van de internering - Beslissing tot plaatsing van de geïnterneerde in een afdeling tot bescherming van de maatschappij - Regelmatigheid

P.21.0285.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.11 AC nr. ...

De omstandigheid dat de interneringsbeslissingen op grond waarvan een geïnterneerde van zijn vrijheid is beroofd, zijn gegrond op misdrijven waarvoor krachtens artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet geen internering meer kan worden bevolen, belet niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij de gevaarlijkheid van de betrokkene toetst aan het risico op het plegen van misdrijven als bedoeld door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Vrijheidsberoving - Misdrijven waarvoor geen internering meer kan worden bevolen - Artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet - Beoordeling door de kamer voor de bescherming van de maatschappij - Draagwijdte

- Art. 9, § 1, 1° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de bepalingen van de artikelen 5.1.e en 5.4. EVRM volgt niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij, multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege inzake internering, bij de beoordeling enkel zou mogen rekening houden met het advies van een psychiater die de betrokkene persoonlijk heeft gezien en gesproken; de kamer kan bij die beoordeling wel degelijk het forensisch deskundig advies van een aan de instelling verbonden geneesheer-psychiater in aanmerking nemen dat zich uitspreekt over de actuele aanwezigheid van een geestesstoornis bij de betrokkene en oordeelt dat die geestesstoornis zoals die werd beschreven in vroegere deskundigenverslagen nog steeds bestaat, zonder dat de geneesheer-psychiater de betrokkene persoonlijk moet hebben gezien of gesproken (1). (1) Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0524.N, AC 2019, nr. 362; Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Vrijheidsberoving - Beoordeling - Advies van de psychiater - Draagwijdte

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0114.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt dat de vrijheidsberoving van een geesteszieke slechts rechtmatig is, indien (a) uit een objectieve en medische expertise blijkt dat de betrokkene is getroffen door een reële en voortdurende mentale stoornis, (b) die stoornis van aard is dat zij de vrijheidsberoving rechtvaardigt en (c) de vrijheidsberoving niet langer duurt dan noodzakelijk is; bij deze beoordeling spelen niet alleen strikt medische elementen een rol, maar ook het gevaar dat de betrokkene vormt voor de samenleving.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Behoud van de detentie - Beoordeling - Gevaar voor de samenleving

Uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij, multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege inzake internering, gebonden is door de zienswijze van een deskundige betreffende het nog steeds bestaan van een ernstige geestesziekte, de actuele gevaarlijkheid van de betrokkene en de behandelmogelijkheden; uit die bepalingen volgt evenmin dat de kamer verplicht is de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde te bevelen op de enkele grond dat een psychiatrisch deskundige van oordeel zou zijn dat het behandelplafond van die geïnterneerde is bereikt en dat niet te verwachten is dat zijn persoonlijkheidsstoornis nog verder kan worden beïnvloed.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Zienswijze van de deskundige - Behandelmogelijkheden - Beoordeling

P.20.0881.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.5 AC nr. ...

Volgens artikel 10 Interneringswet kan ingeval van internering, indien de geïnterneerde niet of niet meer aangehouden is, het onderzoeks- of vonnisgerecht de onmiddellijke opsluiting van de betrokkene bevelen indien te vrezen is dat hij zich aan de uitvoering van de veiligheidsmaatregel zou trachten te onttrekken of indien te vrezen is dat hij een ernstig en onmiddellijk gevaar voor de fysieke of psychische integriteit van derden of voor hemzelf zou vormen en die beslissing moet nader aangeven welke omstandigheden die vrees wettigen; eens de door het onderzoeks- of vonnisgerecht genomen beslissing tot internering definitief is, beslist de kamer voor bescherming van de maatschappij als gespecialiseerd en multidisciplinair rechtscollege volgens de in de Interneringswet bepaalde procedures op korte termijn en vervolgens periodiek over de wijze van tenuitvoerlegging van de interneringsbeslissing en zij kan beslissen tot plaatsing van de geïnterneerde, in voorkomend geval gepaard gaande met uitgaansvergunningen, verlof of beperkte detentie, tot de toekenning van elektronisch toezicht, tot de toekenning van invrijheidstelling op proef, tot de toekenning van een vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering en tot de definitieve invrijheidstelling, mits daartoe voldaan is aan de wettelijk bepaalde voorwaarden, zodat een interneringsbeslissing zelf niet noodzakelijk een vrijheidsberoving van een geïnterneerde impliceert (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging - Modaliteiten - Draagwijdte

- Art. 10 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.1072.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.13 AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel belet dat een gevangenispsychiater een verslag opstelt betreffende een geïnterneerde zonder die geïnterneerde voorafgaandelijk te hebben gehoord.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rechtspleging - Verslag van de gevangenispsychiater - Horen van de geïnterneerde

- Art. 47, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit artikel 47, § 3, Interneringswet volgt niet dat de verslagen van de gevangenispsychiater aan de geïnterneerde en zijn raadsman in afschrift moeten worden bezorgd.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rechtspleging - Verslag van de gevangenispsychiater - Afschrift aan geïnterneerde en zijn raadsman

- Art. 47, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0582.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.8 AC nr. ...

Uit artikel 5.1.e EVRM volgt dat een vrijheidsberoving van een geesteszieke die strafbare feiten heeft gepleegd en op die grond is geïnterneerd, rechtmatig is indien hij binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hem aangepaste zorg wordt verstrekt.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering van de interneringsbeslissing - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

---

P.20.0092.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.11 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij van niet-ontvankelijkheid van het verzet van een geïnterneerde tegen de afwijzende beslissing over zijn op grond van art. 53 Interneringswet ingediend verzoek tot het verkrijgen van uitgaansvergunningen, is niet-ontvankelijk, aangezien deze beslissing niet is vermeld in artikel 78 Interneringswet over de toelaatbaarheid van het cassatieberoep.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek tot het bekomen van een uitgaansvergunning - Afwijzende beslissing - Niet-ontvankelijkheid van het verzet tegen deze beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 53 en 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.1322.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.10 AC nr. ...

De artikelen 43, 47 tot en met 56 Interneringswet die de plaatsing en het verder beheer van de internering regelen onderwerpen die aan een periodiek onderzoek waarbij artikel 54 Interneringswet evenwel op dit systeem van periodiek onderzoek een uitzondering bepaalt in geval van hoogdringendheid, waarbij naast het openbaar ministerie en de directeur of de verantwoordelijke van de zorg van de inrichting ook de geïnterneerde of zijn advocaat de kamer voor de bescherming van de maatschappij kan verzoeken een beslissing te treffen over bepaalde uitvoeringsmodaliteiten van de internering; met voormelde bepalingen wordt het recht op toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn geëerbiedigd en worden de artikelen 5.4 en 13 EVRM niet geschonden (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Verder beheer van de internering - Periodiek onderzoek - Toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn - Draagwijdte

P.19.1276.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.12 AC nr. ...

Het staat aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, een multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege, erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt; de redelijkheid van die termijn, die niet in absolute termen is uit te drukken, hangt onder meer af van de aard van de geestesziekte, de mogelijke behandelingswijzen, de wijze waarop de geïnterneerde desgevallend in het verleden reeds werd behandeld, de beschikbaarheid van de voorzieningen die gericht zijn op de specifieke noden van de geïnterneerde en de bereidheid van de geïnterneerde om mee te werken met de voorgestelde behandelingen.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Overbrenging naar een aangepaste instelling - Redelijke termijn - Criteria

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 3 en 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1145.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.13 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 81, § 2, en § 3, Interneringswet volgt dat de voorzitter van de kamer voor de bescherming van de maatschappij een advocaat moet aanwijzen als de geïnterneerde zelf geen advocaat heeft gekozen en de geïnterneerde de bijstand van de aangewezen advocaat niet kan weigeren.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Uitvoeringsmodaliteiten van de internering - Rechtspleging - Bijstand van een advocaat

P.19.0953.N 8 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191008.4 AC nr. ...

Artikel 82 Interneringswet regelt enkel de bij de toepassing van de Interneringswet te volgen procedure en heeft dan ook niet tot gevolg dat artikel 7.1 EVRM en artikel 2 Strafwetboek van toepassing zijn op beslissingen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij over de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde; artikel 7 EVRM en artikel 2 Strafwetboek hebben als dusdanig betrekking op straffen en niet op beveiligingsmaatregelen zoals de internering.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Artikel 82 Interneringswet - Procedure

P.19.0524.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.5 AC nr. ...

Bij de op de eerste beslissing volgende beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering, die in beginsel uiterlijk binnen het jaar moeten gebeuren, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij zich uit te spreken over het al dan niet nog bestaan van een geestesstoornis, indien zij daartoe door de geïnterneerde wordt uitgenodigd en bij de beoordeling van de aanvoering van een geïnterneerde dat hij niet langer meer getroffen is door een geestesstoornis en indien blijkt dat de geestesstoornis voldoende is gestabiliseerd en er nog steeds redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde persoon, al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, kan de kamer voor de bescherming van de maatschappij de definitieve invrijheidstelling niet toekennen; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis, komt het aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij toe te oordelen of, in het licht van het risico op het opnieuw plegen van door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven, alsook rekening houdend met de doelstellingen van artikel 5.1.e) EVRM, een plaatsing nog wel noodzakelijk is en of het voormelde risico niet kan worden weggenomen door minder verdergaande uitvoeringsmaatregelen van de internering, zoals een invrijheidstelling op proef; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en er niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, moet de kamer voor de bescherming van de maatschappij aan de geïnterneerde een definitieve invrijheidstelling toekennen, zelfs al is de door artikel 42, § 1, Interneringswet bepaalde proefperiode nog niet verstreken (1). (1) Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Rol van kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de volgende beslissingen - Draagwijdte

P.19.0398.N 14 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190514.2 AC nr. ...

De kamer voor de bescherming van de maatschappij die uitspraak doet op grond van artikel 54, § 1, Interneringswet kan de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde niet bevelen.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verder beheer van de internering - Procedure op grond van artikel 54 Interneringswet

Uit de artikelen 5.1.e, 5.4 en 13 EVRM volgt niet dat een geïnterneerde die voorhoudt dat zijn vrijheidsberoving onrechtmatig is, op grond van de door artikel 54 Interneringswet bepaalde procedure van hoogdringendheid om zijn definitieve invrijheidstelling zou moeten kunnen verzoeken; hij kan dit doen ter gelegenheid van de periodieke beoordeling door de kamer voor de bescherming van de maatschappij van het beheer van de internering.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Verzoek tot definitieve invrijheidstelling

P.19.0307.N 23 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190423.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 5.1.e, 5.4 en 13 EVRM volgt niet de verplichting om een overeenkomstig de Interneringswet geïnterneerde persoon onverwijld te plaatsen in een aangepaste instelling waar hij gepaste zorg ontvangt; de met de uitvoering van de internering belaste instanties voldoen aan de voormelde verdragsbepalingen indien die plaatsing binnen een redelijke termijn gebeurt.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Plaatsing in een aangepaste instelling

P.19.0273.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.7 AC nr. ...

Bij de op de eerste beslissing volgende beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering, die in beginsel uiterlijk binnen het jaar moeten gebeuren, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij zich wel uit te spreken over het al dan niet nog bestaan van een geestesstoornis, indien zij daartoe door de geïnterneerde wordt uitgenodigd en bij de beoordeling van de aanvoering van een geïnterneerde dat hij niet langer meer getroffen is door een geestesstoornis en indien blijkt dat de geestesstoornis voldoende is gestabiliseerd en er nog steeds redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde persoon, al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, kan de kamer voor de bescherming van de maatschappij de definitieve invrijheidstelling niet toekennen; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis, komt het aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij toe te oordelen of, in het licht van het risico op het opnieuw plegen van door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven, alsook rekening houdend met de doelstellingen van artikel 5.1.e) EVRM, een plaatsing nog wel noodzakelijk is en of het voormelde risico niet kan worden weggenomen door minder verdergaande uitvoeringsmaatregelen van de internering, zoals een invrijheidstelling op proef; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en er niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, moet de kamer voor de bescherming van de maatschappij aan de geïnterneerde een definitieve invrijheidstelling toekennen, zelfs al is de door artikel 42, § 1, Interneringswet bepaalde proefperiode nog niet verstreken (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafproces- recht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Rol van kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de volgende beslissingen - Draagwijdte

De kamer voor de bescherming van de maatschappij is niet de beroepsinstantie van het onderzoeks- of vonnisgerecht dat de interneringsbeslissing heeft genomen en heeft zich dan ook niet uit te spreken over het voldaan zijn aan de in artikel 9 Interneringswet bepaalde voorwaarden om te interneren, waarover bij definitieve beslissing van het onderzoeks- of vonnisgerecht is geoordeeld; het gegeven dat het onderzoeksgerecht of het vonnisgerecht zich met de interneringsbeslissing heeft uitgesproken over het bestaan, op het ogenblik van de berechting, van een geestesstoornis die de oordeelsvorming van de geïnterneerde of de controle over zijn daden teniet doet of ernstig aantast, veronderstelt een zekere duurzaamheid van die toestand, zodat ingevolge dit gegeven, alsook het wettelijk bepaalde korte tijdsverloop tussen de interneringsbeslissing en de eerste beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij over de wijze van uitvoering van de interneringsbeslissing, deze kamer op dat ogenblik niet kan worden verplicht zich uit te spreken over het bestaan van een geestesstoornis daar die moet worden geacht nog steeds aanwezig te zijn (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Rol van de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de eerste beslissing - Draagwijdte

---

P.18.0983.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.7 AC nr. ...

Het feit dat de invrijheidstelling van een geïnterneerde een gevaar voor de samenleving zou uitmaken, kan een zelfstandige reden uitmaken op grond waarvan de kamer voor de bescherming van de maatschappij vermag te beslissen tot het behoud van de detentie van die geïnterneerde, mits zij een afweging doet tussen het belang van de samenleving die moet worden beschermd en de eventuele onrechtmatigheid van de vrijheidsberoving van de geïnterneerde, die een invrijheidstelling vereist; de kamer voor de bescherming van de maatschappij dient aldus te oordelen over de evenredigheid van de handhaving van de vrijheidsberoving van de geïnterneerde.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Behoud van de detentie op grond van het gevaar voor de samenleving

---

P.17.1021.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering van een veroordeelde - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

Aangezien artikel 77/6, §2, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering afwijkt van artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering door te bepalen dat de termijn voor het hoger beroep van de veroordeelde tegen een beslissing tot internering van de kamer voor de bescherming van de maatschappij vijftien dagen bedraagt en die termijn ten aanzien van hem begint te lopen vanaf de dag van de kennisgeving en aangezien artikel 77/7, §4, van dezelfde wet afwijkt van artikel 209 van het Wetboek van Strafvordering door te bepalen dat de correctionele kamer van het hof van beroep uitspraak doet uiterlijk binnen vijftien dagen nadat het hoger beroep is ingesteld, heeft de wetgever een procedure voor hoger beroep tegen de vonnissen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij ingericht die niet verenigbaar is met de verplichting om binnen een termijn van dertig dagen na de bestreden beslissing een verzoekschrift met de tegen die beslissing ingebrachte grieven neer te leggen, zoals bedoeld in artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering van een veroordeelde - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

- Art. 77/6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.0408.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.1 AC nr. ...

Het staat aan de vonnisrechter om de bewijswaarde van een geneeskundig advies, dat de partijen vrij hebben kunnen tegenspreken, in feite te beoordelen, mits hij de steller van het advies geen mening toeschrijft die deze niet heeft geuit of vaststellingen toeschrijft die deze niet heeft verricht (1); zo wordt ook de geestesgesteldheid van een geïnterneerde onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij van de strafuitvoeringsrechtbank, op grond van de regelmatig tijdens het debat overgelegde gegevens. (1) Cass. 22 juli 2008, P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425; zie Cass. 3 september 1996, AR P.96.0675.N, AC 1996, nr. 287.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geestesgesteldheid van een geïnterneerde - Deskundigenonderzoek - Verslag - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank, kamer voor bescherming van de maatschappij

- Art. 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.0267.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.6 AC nr. ...

De artikelen 3, 5 en 13 EVRM en de verplichtingen die daaruit voor België voortvloeien beletten de kamer voor de bescherming van de maatschappij niet de bewering van een geïnterneerde dat hij onregelmatig is opgesloten wegens de afwezigheid van een adequate behandeling te verwerpen, indien die geïnterneerde, die verplicht wordt bijgestaan door een raadsman, die bewering niet enigszins aannemelijk maakt.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Onregelmatige opsluiting - Niet enigszins aannemelijke bewering

- Artt. 3, 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0143.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.7 AC nr. ...

Als een beslissing vatbaar is voor verzet, is cassatieberoep uitgesloten zolang het gewone rechtsmiddel van verzet mogelijk is.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vonnis van herroeping van een invrijheidstelling op proef - Vonnis bij verstek - Beslissing vatbaar voor verzet - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Uit de artikelen 64, § 6, en 82 Interneringswet volgt dat tegen een bij verstek gewezen vonnis dat een invrijheidstelling op proef herroept door de geïnterneerde overeenkomstig artikel 187 Wetboek van Strafvordering verzet kan worden ingesteld.

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vonnis van herroeping van een invrijheidstelling op proef - Vonnis bij verstek - Beslissing vatbaar voor verzet

TERBESCHIKKINGSTELLING VAN DE STRAFUITVOERINGSRECHTBANK

P.22.0154.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.3 AC nr. ...

Indien zowel in eerste aanleg als in hoger beroep naast afwijkende hoofdstraffen ook bijkomende straffen zijn uitgesproken, moeten om na te gaan of er strafverzwaring is in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering de hoofdstraffen worden vergeleken, zonder rekening te houden met de bijkomende straffen en dus ook niet met de bijkomende straf van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank; de omstandigheid dat deze bijkomende straf tot een vrijheidsbeneming aanleiding kan geven, laat niet toe anders te oordelen (1) (2). (1) In casu werd eiser door de eerste rechter veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf van 6 jaar en een ter beschikkingstelling van 5 jaar; in hoger beroep werd een lagere hoofdgevangenisstraf van 5 jaar opgelegd en een terbeschikkingstelling voor 10 jaar zodat de straftoemetingsbeslissing niet met éénparigheid van stemmen moet genomen worden. (2) Zie ook Cass. 20 april 2022, AR P.21.1650.F, AC 2022, nr. 273 met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 26 oktober 2021, AR P.21.0959.N, AC 2021, nr. 676.

Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Veroordeling tot een hoofdstraf en bijkomende straffen - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Hoger beroep - Strafverzwaring - Vergelijking - Wijze

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0317.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.24 AC nr. ...

Artikel 95/30, § 6, Wet Strafuitvoering dat betrekking heeft op de ontheffing van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, is niet van toepassing op een beslissing tot herroeping van de invrijheidstelling onder toezicht; artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek is evenmin van toepassing op een beslissing tot herroeping van de invrijheidstelling onder toezicht.

Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Invrijheidstelling onder toezicht - Beslissing tot herroeping - Kennisgeving

- Art. 792, derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 95/30, § 6 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Wanneer het Hof een cassatieberoep dat eiser heeft ingesteld tegen een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij de invrijheidstelling onder toezicht werd toegekend, heeft verworpen, kan eiser niet nogmaals in een cassatieberoep dat eiser ingesteld heeft tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij de invrijheidstelling onder toezicht werd herroepen, de onwettigheid van het vonnis tot invrijheidstelling onder toezicht aan de beoordeling van het Hof voorleggen.

Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Invrijheidstelling onder toezicht - Cassatieberoep tegen de beslissing tot invrijheidstelling onder toezicht - Verwerping - Beslissing tot herroeping - Cassatieberoep tegen de beslissing tot herroeping - Aanvoering van de onwettigheid van de beslissing tot invrijheidstelling onder toezicht

UITVOERINGSMODALITEITEN INTERNERING

P.25.0951.F 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAC.1 AC nr. ...

Uit artikel 78 Interneringswet volgt dat de beslissingen die de plaatsing van de geïnterneerde persoon in een inrichting tot bescherming van de maatschappij en, in afwachting van een plaats in deze inrichting, zijn plaatsing in de afdeling tot bescherming van de maatschappij van een gevangenis bevelen, niet voor cassatieberoep vatbaar zijn (1). (1) Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0660.N, AC 2019, nr. 419.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissingen betreffende de plaatsing van de geïnterneerde persoon - Afdeling tot bescherming van de maatschappij van een gevangenis - Inrichting tot bescherming van de maatschappij - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.25.0847.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.33 AC nr. ...

De artikelen 3, 5.1.e en 13 EVRM en artikel 19, tweede lid, Interneringswet verzetten zich evenmin ertegen dat in afwachting van de realisering van een dergelijke aan de toestand van de geïnterneerde meer aangepaste en met zijn wensen overeenkomende overplaatsing, de geïnterneerde tijdelijk wordt geplaatst in een inrichting die niet aangepast is aan zijn toestand; het staat aan de kamer voor bescherming van de maatschappij erop toe te zien dat de duur van een dergelijk verblijf beperkt blijft en dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn daadwerkelijk wordt geplaatst in de aan zijn toestand aangepaste voorziening en die redelijke termijn, die niet in absolute termen is uit te drukken, hangt onder meer af van de aard van de geestesziekte, de mogelijke behandelwijzen, de wijze waarop de geïnterneerde desgevallend in het verleden reeds werd behandeld, de wijze waarop de uitvoering van de interning in het verleden is verlopen, de beschikbaarheid van de voorzieningen die zijn gericht op de specifieke noden van de geïnterneerde en de bereidheid van de geïnterneerde om mee te werken met voorgestelde behandelingen; het Hof gaat na of de kamer uit haar vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen heeft afgeleid.

Uitvoeringsmodaliteiten interning - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Uitvoering - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Overplaatsing - Tijdelijke plaatsing in instelling die niet aangepast is aan de toestand van geïnterneerde - Taak van de Kamer voor Bescherming van de Maatschappij - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de interning
- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 3, 5.1.e en 13 EVRM en artikel 19, tweede lid, Interneringswet verzetten zich niet ertegen dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij die vaststelt dat de opname in een aan de toestand van een geïnterneerde aangepaste instelling, zoals een FPC, niet langer een behandeldoel dient gelet op de weigering van de geïnterneerde om mee te werken aan de behandeling, een einde stelt aan die opname met het oog op de plaatsing van de geïnterneerde in een instelling waar niet langer de nadruk wordt gelegd op behandeling, maar wel op het bieden van externe controle, beveiliging van de maatschappij, dagstructuur en levenskwaliteit; uit die verdragsbepalingen kan geen verplichting worden afgeleid voor de overheid om een behandeling te verstrekken die onmogelijk het beoogde doel kan realiseren en ook artikel 19, tweede lid, Interneringswet verzet zich niet tegen een dergelijke beslissing aangezien ze is ingegeven door de wil de zorg aan te passen aan de concrete situatie van de geïnterneerde.

Uitvoeringsmodaliteiten interning - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Weigering om mee te werken aan behandeling - Beëindiging van de opname met oog op overplaatsing - Instelling met nadruk op externe controle, beveiliging van de maatschappij, dagstructuur en levenskwaliteit - Wijze

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de interning
- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0132.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.5 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de geïnterneerde tegen de beslissingen van de kamer voor bescherming van de maatschappij over de uitgaansvergunningen is ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Uitvoeringsmodaliteiten interning - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissing over de

toekenning van uitgaansvergunningen - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissing over de toekenning van uitgaansvergunningen - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De internering van een persoon die aan een geestesstoornis lijdt, is een veiligheidsmaatregel die er tegelijkertijd toe strekt de maatschappij te beschermen en ervoor te zorgen dat aan de geïnterneerde de zorg wordt verstrekt die zijn toestand vereist met het oog op zijn re-integratie in de maatschappij; het feit dat de invrijheidstelling van een geïnterneerde een gevaar voor de maatschappij oplevert, kan voor de kamer voor bescherming van de maatschappij een reden zijn om de hechtenis te handhaven, niettegenstaande het gebrek aan een therapeutische behandeling van de betrokkene, voor zover ze het belang van de maatschappij afweegt tegen het individueel belang van de geïnterneerde om een aangepaste zorg te ontvangen met het oog op zijn re-integratie (1). (1) Zie concl. OM.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Uitvoering van de internering in hechtenis - Verzoek om uitgaansvergunningen - Handhaving van de hechtenis - Voorwaarde - Geen therapeutische behandeling van de geïnterneerde - Afweging van het belang van de maatschappij tegen het individueel belang van de geïnterneerde om een aangepaste zorg te ontvangen

- Art. 22 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Uitvoering van de internering in hechtenis - Verzoek om uitgaansvergunningen - Handhaving van de hechtenis - Voorwaarde - Geen therapeutische behandeling van de geïnterneerde - Afweging van het belang van de maatschappij tegen het individueel belang van de geïnterneerde om een aangepaste zorg te ontvangen

- Art. 22 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, na afloop van een onderzoek van de evenredigheid tussen de vereiste bescherming van de maatschappij en de vereisten die verband houden met de verstrekking van een aangepaste en geïndividualiseerde zorg aan de geïnterneerde, beslist dat het, zelfs onder begeleiding, niet mogelijk is om hem een uitgaansvergunning toe te kennen teneinde een dergelijke therapie te verkrijgen buiten de inrichting tot bescherming van de maatschappij, gelet op het gevaar dat hij nieuwe strafbare feiten zou plegen, verantwoordt ze haar beslissing naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Uitvoering van de internering in hechtenis - Verzoek om uitgaansvergunningen - Onderzoek - Vereiste bescherming van de maatschappij - Vereisten die verband houden met de verstrekking van een aangepaste en geïndividualiseerde zorg aan de geïnterneerde - Evenredigheidstoezicht

- Art. 22 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Uitvoering van de internering in hechtenis - Verzoek om uitgaansvergunningen - Onderzoek - Vereiste bescherming van de maatschappij - Vereisten die verband houden met de verstrekking van een aangepaste en geïndividualiseerde zorg aan de geïnterneerde - Evenredigheidstoezicht

- Art. 22 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.1236.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.11 AC nr. ...

Uit artikel 81, § 4, Interneringswet volgt niet dat de strafuitvoeringsrechtbank, kamer voor de bescherming van de maatschappij, de redenen op grond waarvan ze heeft beslist om de geïnterneerde toe te staan zich te laten vertegenwoordigen door zijn advocaat, moet vermelden in het vonnis of in het proces-verbaal van de rechtszitting.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Invrijheidstelling op proef - Herroepingsprocedure - Vertegenwoordiging van de geïnterneerde door zijn advocaat

- Art. 81, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Artikel 81, § 4, Interneringswet vereist niet dat de strafuitvoeringsrechtbank, in het vonnis of in het proces-verbaal van de rechtszitting, uitdrukkelijk melding maakt van het bestaan van een verzoek van de advocaat om de geïnterneerde te mogen vertegenwoordigen, van de motivering van dat verzoek en van de beslissing van de rechtbank om het in te willigen; die gegevens kunnen ook blijken, op impliciete maar zekere wijze, uit andere vermeldingen van het vonnis of van het proces-verbaal van de rechtszitting, zoals met name het feit dat de geïnterneerde op de rechtszitting wordt vertegenwoordigd door zijn advocaat, de vermelding van de omstandigheden die worden aangevoerd om de afwezigheid van de geïnterneerde op de rechtszitting te verantwoorden en de omschrijving van het verzoek of van het verweer dat de geïnterneerde heeft aangevoerd.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Invrijheidstelling op proef - Herroepingsprocedure - Vertegenwoordiging van de geïnterneerde door zijn advocaat - Verzoek van de advocaat - Vorm

- Art. 81, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, kamer voor de bescherming van de maatschappij, de invrijheidstelling op proef van een geïnterneerde herroept en zijn plaatsing in een regionaal psychiatrisch centrum beveelt, moet ze vermelden wanneer de directeur of de verantwoordelijke voor de zorg van die inrichting een nieuw advies moet uitbrengen.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Invrijheidstelling op proef - Beslissing tot herroeping - Vermelding van de datum waarop een nieuw advies moet worden uitgebracht

- Art. 60, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.1020.N 23 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220823.VAK.1 AC nr. ...

De kamer voor de bescherming van de maatschappij is niet gebonden door de in de haar overgelegde stukken vermelde adviezen en ingenomen standpunten.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Stukken - Adviezen - Bewijswaarde - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De kamer voor de bescherming van de maatschappij oordeelt in welke mate de haar overgelegde psychiatrische verslagen nog actueel zijn om te kunnen beslissen over het verder beheer van de internering en over de definitieve invrijheidstelling.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Psychiatrische verslagen - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De kamer voor de bescherming van de maatschappij oordeelt in welke mate niet door de Interneringswet voorgeschreven stukken nuttig zijn voor haar oordeelsvorming.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Niet door de Interneringswet voorgeschreven stukken - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De omstandigheid dat volgens artikel 5.1.e EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, op de Belgische Staat de verplichting rust om een geïnterneerde binnen een redelijke termijn een passende behandeling te verstrekken, belet niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de beoordeling van het verder beheer van de internering en het zoeken naar een instelling die een in overeenstemming met de geestesziekte passende behandeling kan verstrekken, rekening kan houden met de houding van de betrokkene tijdens de hem in het verleden verstrekte behandelingen, zoals de weigering mee te werken met therapieën en agressief gedrag tegenover behandelend personeel en medegeïnterneerden.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Geesteszieke - Aangepaste instelling - Criteria

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als gespecialiseerd en multidisciplinair rechtscollege bevoegd voor de uitvoering van de internering, om, op basis van de in de artikelen 47 tot en met 51 Interneringswet bedoelde stukken voor wat betreft het verder beheer van de internering en op basis van de in artikel 67 Interneringswet bedoelde stukken voor wat betreft de definitieve invrijheidstelling, alsook op basis van alle andere aan de kamer regelmatig overgelegde en voor tegenspraak vatbare stukken, te beslissen over het verder beheer van de internering en over de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Stukken - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.0498.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.6 AC nr. ...

Hoewel artikel 64, § 3, Interneringswet in de persoonlijke verschijning van de geïnterneerde voor de strafuitvoeringsrechtbank voorziet, bepaalt de zevende paragraaf van dat artikel dat tegen een bij verstek gewezen vonnis van herroeping, schorsing of herziening, verzet openstaat; hieruit volgt dat een vonnis dat de herroeping van de invrijheidstelling op proef beveelt bij verstek kan worden gewezen wanneer de geïnterneerde niet aanwezig is en niet door zijn raadsman wordt vertegenwoordigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 336.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Invrijheidstelling op proef - Schorsing en herroeping - Herroepingsprocedure - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde voor de strafuitvoeringsrechtbank - Geïnterneerde die afwezig is en niet door zijn raadsman wordt vertegenwoordigd

- Art. 64, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0412.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.14 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de toekenning van de uitvoeringsmodaliteit van het elektronisch toezicht de geïnterneerde de gelegenheid heeft gegeven tegen een bepaalde datum bepaalde voorwaarden na te komen, volgt niet dat de kamer niet langer zou kunnen beslissen dat er tegenaanwijzingen zijn die zich verzetten tegen de toekenning van een uitvoeringsmodaliteit.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Eerdere beslissing van een modaliteit met het nakomen van voorwaarden - Oordeel op een latere terechtzitting over tegenaanwijzingen die de modaliteit verhinderen

P.20.1102.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.7 AC nr. ...

Uit de wijze waarop de Interneringswet de tenuitvoerlegging van de interneringsbeslissing en de opvolging ervan inricht, volgt dat indien de geestesstoornis voldoende gestabiliseerd is maar redelijkerwijze te vrezen valt dat de geïnterneerde, al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw misdrijven zal plegen zoals bedoeld in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet, de kamer voor de bescherming van de maatschappij de definitieve invrijheidstelling niet kan toekennen; indien de toestand van de geïnterneerde in die mate is geëvolueerd dat er geen sprake meer is van een geestesstoornis, moet de kamer voor de bescherming van de maatschappij beslissen of de geïnterneerde, gelet op het risico dat hij misdrijven zou plegen zoals bedoeld in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet, en op de doelstellingen van artikel 5.1, e), EVRM, een plaatsing nog nodig is dan wel of het voormelde risico kan worden afgewend met minder dwingende maatregelen zoals een invrijheidstelling op proef; indien de toestand van de geïnterneerde in die mate is geëvolueerd dat er geen sprake meer is van een geestesstoornis en dat redelijkerwijze niet meer te vrezen valt dat de geïnterneerde misdrijven zal plegen zoals bedoeld in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet, de kamer voor de bescherming van de maatschappij aan de geïnterneerde onmiddellijk de definitieve invrijheidstelling moet toekennen (1); hieruit volgt met andere woorden dat zelfs bij verdwijning of stabilisering van de geestesstoornis die de internering tot gevolg heeft gehad, de handhaving van de dwangmaatregel ten aanzien van de geïnterneerde kan worden verantwoord door andersoortige stoornissen die een recidivegevaar inhouden. (1) Zie Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0524.N, AC 2019, nr. 362, § 5; Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223, § 14. Het MP heeft met name, en anders dan wat de eiser aanvoerde, geconcludeerd wat volgt: 1. de geïnterneerde dient in de regel niet in vrijheid worden gesteld omdat hij niet meer lijdt aan de geestesstoornis die zijn internering tot gevolg heeft gehad: zo verantwoordt de kamer voor de bescherming van de maatschappij haar weigering om de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde te bevelen naar recht wanneer ze vaststelt dat de geestesstoornis alsook het recidivegevaar blijft bestaan, zonder dat ze daarenboven moet verduidelijken dat het net die stoornis is "die de internering tot gevolg heeft gehad"; met andere woorden, de omstandigheid dat de geestesstoornis die tijdens het onderzoek van een verzoek tot invrijheidstelling wordt vastgesteld niet de stoornis zou zijn die tot de internering heeft geleid, verplicht de kamer voor de bescherming van de maatschappij niet die invrijheidstelling te bevelen; 2. artikel 66, b), Interneringswet bepaalt niet dat de geïnterneerde in de regel in vrijheid moet worden gesteld aangezien hij "niet lijdt aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen heeft tenietgedaan of ernstig heeft aangetast, zowel op het ogenblik van de interneringsbeslissing als op het huidige ogenblik"; de kamer voor de bescherming van de maatschappij is niet de beroepsinstantie van het onderzoeksgerecht of vonnisgerecht dat de interneringsbeslissing heeft genomen en heeft zich dan ook niet uit te spreken over de vraag of de interneringsbeslissing voldoet aan de voorwaarden van artikel 9 Interneringswet, waarover het onderzoeksgerecht of het vonnisgerecht definitief heeft geoordeeld (Cass. 9 april 2019, RG P.19.0273.N, Pas. 2019, n° 223, § 14); 3. die bepaling vereist evenmin "dat er een band bestaat tussen de vrees voor het plegen van nieuwe misdrijven en de geestesstoornis": ze bepaalt integendeel, in haar huidige versie, wat betreft die vrees, "al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis": de memorie van toelichting van de zgn. Potpourri III-wet van 4 mei 2016 bevestigt in dat verband dat "het belangrijk is te preciseren dat de gevaartoestand niet uitsluitend in functie van de geestesstoornis beoordeeld dient te worden". (Parl. St. Kamer, 54 1590/001, p. 135). (M.N.B.)

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Strafuitvoeringsrechtbank, kamer voor de bescherming van de maatschappij - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Stabilisering van de geestesstoornis en geen redelijke vrees voor het plegen van nieuwe misdrijven

- Art. 5.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 9, § 1, 1°, en 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de bepaling van artikel 5.1.e) EVRM volgt dat de vrijheidsberoving van een geesteszieke slechts gerechtvaardigd is indien blijkt dat andere minder ernstige maatregelen in overweging zijn genomen en ontoereikend zijn bevonden om het individueel of publiek belang te beschermen maar deze verdragsbepaling verhindert niet dat het onderzoeksgerecht beslist tot de internering indien aan de wettelijk bepaalde voorwaarden is voldaan en het vervolgens aan de kamer voor bescherming van de maatschappij staat om te bepalen op welke wijze de veiligheidsmaatregel concreet zal worden uitgevoerd en in het bijzonder of vrijheidsberoving daarbij noodzakelijk is; uit de verdragsbepaling volgt geenszins dat de interneringsbeslissing zou voorbehouden zijn aan een rechtscollege dat ook straffen met probatie-uitstel of een autonome probatiestraf kan opleggen (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Vrijheidsberoving - Draagwijdte

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1026.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.10 AC nr. ...

Artikel 57, § 5, Interneringswet, dat betrekking heeft op de opvolging en het toezicht op de uitvoeringsmodaliteiten van de interneringsbeslissing, met name die welke wordt bedoeld in artikel 25 Interneringswet, onderwerpt de beslissing tot herroeping van een invrijheidstelling op proef niet aan de voorafgaandelijke voorlegging van het binnen de daarin bepaalde termijn opgemaakte verslag.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Opvolging en toezicht - Invrijheidstelling op proef - Herroeping - Opvolgingsverslag over de begeleiding of de behandeling - Geen dergelijk verslag van minder dan zes maanden

- Artt. 25 en 57, § 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.1305.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.18 AC nr. ...

Noch de artikelen 9, §2, 59, 3°, en 60, §1 Interneringswet noch enige verdragsrechtelijke of andere wettelijke bepaling vereisen dat een geïnterneerde wiens invrijheidstelling op proef wordt herroepen wegens het niet-naleven van de hem opgelegde bijzondere voorwaarden, slechts kan worden opgenomen in een hiervoor bedoelde inrichting nadat zijn geestestoestand is beoordeeld door een medisch deskundige, aangezien de betrokkene immers werd geïnterneerd op basis van een psychiatrisch deskundigenonderzoek en zijn geestestoestand gedurende het verder beheer van de internering werd opgevolgd; de toestand van herroeping van de invrijheidstelling op proef van een geïnterneerde wegens niet-naleving van de voorwaarden valt dan ook niet te vergelijken met die van een andere geesteszieke die van zijn vrijheid wordt beroofd.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Wederopsluiting - Ontbreken van medisch verslag

- Artt. 9, § 2, 59, 3°, en 60, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.1145.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.13 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 81, § 2, en § 3, Interneringswet volgt dat de voorzitter van de kamer voor de bescherming van de maatschappij een advocaat moet aanwijzen als de geïnterneerde zelf geen advocaat heeft gekozen en de geïnterneerde de bijstand van de aangewezen advocaat niet kan weigeren.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rechtspleging - Bijstand van een advocaat

P.19.0953.N 8 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191008.4 AC nr. ...

Uit artikel 66.b Interneringswet volgt dat de beoordeling van de geestestoestand van de geïnterneerde en zijn daaruit voortvloeiende maatschappelijke gevaarlijkheid niet louter gebeurt aan de hand van het feit waarvoor hij werd geïnterneerd, maar ook aan de hand van een geheel van risicofactoren die aan het oordeel van de kamer voor de bescherming van de maatschappij zijn onderworpen.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Beoordeling van de geestetoestand van de geïnterneerde en zijn daaruit voortvloeiende maatschappelijke gevaarlijkheid

P.19.0660.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.2 AC nr. ...

De beslissingen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij van de strafuitvoeringsrechtbank met betrekking tot de toekenning, de afwijzing of de herroeping van de beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de invrijheidstelling op proef zijn niet vatbaar voor verzet (1). (Impliciete beslissing). (1) Dit volgt uit de (impliciete) vaststelling van de (gedeeltelijke) ontvankelijkheid van het cassatieberoep ; zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissingen met betrekking tot de toekenning, de afwijzing of de herroeping van de beperkte detentie, het elektronisch toezicht of de invrijheidstelling op proef - Verzet - Ontvankelijkheid

- Artt. 23-27 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Krachtens artikel 78 Interneringswet staat er geen cassatieberoep open tegen beslissingen van de kamer tot bescherming van de maatschappij inzake uitgaansvergunningen, tot plaatsing van de geïnterneerde op een wachtlijst van een forensisch psychiatrisch centrum en tot behoud van de internering in een bepaalde inrichting (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2018, AR P.18.0174.F, AC 2018, nr. 158; Cass. 21 februari 2017, AR P.17.0124.N, AC 2017, nr. 124.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissingen inzake uitgaansvergunningen, tot plaatsing van de geÏnterneerde op een wachtlijst van een forensisch psychiatrisch centrum en tot behoud van de internering in een bepaalde inrichting - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.0524.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.5 AC nr. ...

Bij de op de eerste beslissing volgende beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering, die in beginsel uiterlijk binnen het jaar moeten gebeuren, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij zich uit te spreken over het al dan niet nog bestaan van een geestesstoornis, indien zij daartoe door de geïnterneerde wordt uitgenodigd en bij de beoordeling van de aanvoering van een geïnterneerde dat hij niet langer meer getroffen is door een geestesstoornis en indien blijkt dat de geestesstoornis voldoende is gestabiliseerd en er nog steeds redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde persoon, al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, kan de kamer voor de bescherming van de maatschappij de definitieve invrijheidstelling niet toekennen; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis, komt het aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij toe te oordelen of, in het licht van het risico op het opnieuw plegen van door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven, alsook rekening houdend met de doelstellingen van artikel 5.1.e) EVRM, een plaatsing nog wel noodzakelijk is en of het voormelde risico niet kan worden weggenomen door minder verdergaande uitvoeringsmaatregelen van de internering, zoals een invrijheidstelling op proef; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en er niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, moet de kamer voor de bescherming van de maatschappij aan de geïnterneerde een definitieve invrijheidstelling toekennen, zelfs al is de door artikel 42, § 1, Interneringswet bepaalde proefperiode nog niet verstreken (1). (1) Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rol van kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de volgende beslissingen - Draagwijdte

De kamer voor de bescherming van de maatschappij neemt de beslissing tot definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde wegens het niet langer geestesziek zijn en de vaststelling dat er redelijkerwijze niet te vrezen is dat hij door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, ter gelegenheid van de beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering waarbij het openbaar ministerie in de gelegenheid is daarover standpunt in te nemen; de artikelen 67 en 68 Interneringswet zijn niet van toepassing indien de kamer voor bescherming van de maatschappij om de voormelde redenen beslist tot de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde (1). (1) Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Definitieve invrijheidstelling - Procedure - Artikelen 67 en 68 Interneringswet - Draagwijdte

Uit artikel 5.1.e) en 5.4 EVRM volgt dat indien de kamer voor de bescherming van de maatschappij beslist tot een definitieve invrijheidstelling omdat de geïnterneerde niet langer geestesziek is en evenmin te vrezen is dat hij de door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, zij niet dient na te gaan of de in artikel 34 Interneringswet bepaalde uitvoeringsmodaliteiten kunnen of moeten worden toegepast en evenmin moet motiveren waarom die uitvoeringsmodaliteiten desgevallend onverenigbaar zijn met artikel 5 EVRM (1). (1) Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Definitieve invrijheidstelling - Toepassing van artikel 34 Interneringswet - Draagwijdte

P.19.0273.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.7 AC nr. ...

Bij de op de eerste beslissing volgende beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering, die in beginsel uiterlijk binnen het jaar moeten gebeuren, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij zich wel uit te spreken over het al dan niet nog bestaan van een geestesstoornis, indien zij daartoe door de geïnterneerde wordt uitgenodigd en bij de beoordeling van de aanvoering van een geïnterneerde dat hij niet langer meer getroffen is door een geestesstoornis en indien blijkt dat de geestesstoornis voldoende is gestabiliseerd en er nog steeds redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde persoon, al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, kan de kamer voor de bescherming van de maatschappij de definitieve invrijheidstelling niet toekennen; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis, komt het aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij toe te oordelen of, in het licht van het risico op het opnieuw plegen van door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven, alsook rekening houdend met de doelstellingen van artikel 5.1.e) EVRM, een plaatsing nog wel noodzakelijk is en of het voormelde risico niet kan worden weggenomen door minder verdergaande uitvoeringsmaatregelen van de internering, zoals een invrijheidstelling op proef; indien blijkt dat de toestand van de geïnterneerde dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en er niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, moet de kamer voor de bescherming van de maatschappij aan de geïnterneerde een definitieve invrijheidstelling toekennen, zelfs al is de door artikel 42, § 1, Interneringswet bepaalde proefperiode nog niet verstreken (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafproces- recht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rol van kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de volgende beslissingen - Draagwijdte

De kamer voor de bescherming van de maatschappij is niet de beroepsinstantie van het onderzoeks- of vonnisgerecht dat de interneringsbeslissing heeft genomen en heeft zich dan ook niet uit te spreken over het voldaan zijn aan de in artikel 9 Interneringswet bepaalde voorwaarden om te interneren, waarover bij definitieve beslissing van het onderzoeks- of vonnisgerecht is geoordeeld; het gegeven dat het onderzoeksgerecht of het vonnisgerecht zich met de interneringsbeslissing heeft uitgesproken over het bestaan, op het ogenblik van de berechting, van een geestesstoornis die de oordeelsvorming van de geïnterneerde of de controle over zijn daden teniet doet of ernstig aantast, veronderstelt een zekere duurzaamheid van die toestand, zodat ingevolge dit gegeven, alsook het wettelijk bepaalde korte tijdsverloop tussen de interneringsbeslissing en de eerste beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij over de wijze van uitvoering van de interneringsbeslissing, deze kamer op dat ogenblik niet kan worden verplicht zich uit te spreken over het bestaan van een geestesstoornis daar die moet worden geacht nog steeds aanwezig te zijn (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rol van de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de eerste beslissing - Draagwijdte

P.18.0174.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.3 AC nr. ...

Artikel 78 Interneringswet bepaalt niet dat de advocaat van de geïnterneerde persoon cassatieberoep kan instellen tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij tot weigering van de toekenning van een door de betrokkene aangevraagde uitgaansvergunning of een door hem aangevraagd verlof.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Uitgaansvergunning en verlof - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissing tot weigering van de toekenning van een uitgaansvergunning of van een verlof - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.0124.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.4 AC nr. ...

Artikel 5.1 EVRM belet niet dat een interneringmaatregel die is opgelegd bij een in kracht van gewijsde getreden beslissing, definitief is en vanaf dan aanleiding geeft tot een uitvoeringsfase waarop niet dezelfde regels van toepassing zijn als deze die gelden voor het opleggen van die maatregel; die bepaling heeft dan ook niet tot gevolg dat een definitief opgelegde interneringsmaatregel niet meer rechtmatig of wettelijk opgelegd is omdat de wet tijdens de uitvoeringsfase wijzigt, waardoor die maatregel in de toekomst niet meer kan worden opgelegd voor het feit waarvoor de betrokkene reeds geïnterneerd is.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Definitief opgelegde interneringsmaatregel - Wetswijziging tijdens de uitvoeringsfase - Feiten niet meer vatbaar voor internering - Gevolg - Bestaanbaarheid met artikel 5.1 EVRM

Artikel 82 Interneringswet regelt enkel de bij de toepassing van de Interneringswet te volgen procedure en heeft niet tot gevolg dat artikel 7.1 EVRM en artikel 2 Strafwetboek van toepassing zijn op beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank over de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Beslissing over de definitieve invrijheidstelling - Artikel 7.1, E.V.R.M. - Toepasselijkheid

- Art. 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 7.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Artikel 82 Interneringswet - Draagwijdte

- Art. 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 7.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De beoordeling van de geestestoestand van de geïnterneerde en zijn daaruit voortvloeiende maatschappelijke gevaarlijkheid gebeurt niet louter aan de hand van het feit waarvoor hij werd geïnterneerd, maar ook aan de hand van een geheel van risicofactoren die aan het oordeel van de kamer voor de bescherming van de maatschappij zijn onderworpen.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Beslissing over de definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Beoordeling - Criteria

- Art. 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Krachtens artikel 66 Interneringswet, dat op grond van artikel 134 van die wet van toepassing is op alle lopende zaken, is de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde in de regel onderworpen aan het doorlopen van een proeftermijn; die voorwaarde houdt niet in dat de geïnterneerde geen toegang tot de rechter heeft of niet beschikt over een daadwerkelijk rechtsmiddel, zoals vereist door respectievelijk artikel 5.4 en 13 EVRM.

Uitvoeringsmodaliteiten internering - Definitieve invrijheidstelling op voorwaarde van een proeftermijn - Artikelen 5.4 en 13 EVRM - Verenigbaarheid

- Artt. 66 en 134 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

BESLAG

ALGEMEEN

C.22.0182.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.6 AC nr. ...

De beslagrechter die krachtens de artikelen 1395, eerste lid, 1396 en 1498 Gerechtelijk Wetboek kennisneemt van een vordering betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging op de goederen van de schuldenaar, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging, waaronder met name het actueel karakter van de uitvoerbare titel, maar is niet bevoegd om uitspraak te doen over andere betwistingen betreffende de tenuitvoerlegging en, met uitzondering van de in de wet bepaalde gevallen, over de rechten van de partijen die zijn vastgelegd in de titel waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevorderd; de beslagrechter die uitspraak doet over het verzet tegen een dwangbevel voortvloeiend uit een beslissing om een administratieve geldboete op te leggen, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging, en met name of de schuldvordering tot betaling van de administratieve geldboete vervallen is, maar kan zich niet uitspreken over de geldigheid van die geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Beslagrechter - Bevoegdheid - Beslissing om een administratieve geldboete op te leggen - Niet-betaling - Dwangbevel - Verzet tegen het dwangbevel - Omvang van de bevoegdheid van de beslagrechter

- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1396 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de administratieve geldboete gegrond is op een bepaling van een wet, een decreet of een regel bedoeld in artikel 134 Grondwet, die vervolgens werd vernietigd door het Grondwettelijk Hof, staat het absolute gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest de betrokkene toe de in de artikelen 10 tot 18 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bedoelde rechtsmiddelen aan te wenden, met name de administratieve of rechterlijke beroepen tegen de handelingen van de administratieve overheden, overeenkomstig artikel 18, alsook het beroep tot intrekking van een arrest van de Raad van State, bepaald in artikel 17, maar de vernietiging van de bepaling heeft geen weerslag op de wettigheid en de regelmatigheid, en met name het actueel karakter, van het dwangbevel dat werd uitgevaardigd wegens niet-betaling van de geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Beslagrechter - Bevoegdheid - Beslissing om een administratieve geldboete op te leggen - Niet-betaling - Dwangbevel - Verzet tegen het dwangbevel - Administratieve geldboete opgelegd op grond van een door het Grondwettelijk Hof vernietigde norm - Gevolgen

- Art. 18 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 17 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 9 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1396 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0097.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de verzoeker om opheffing van de inbeslagname van voorwerpen die overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp werd verricht, eerder al een rechtsmiddel heeft aangewend om zich tegen de overdracht van diezelfde voorwerpen aan de verzoeker te verzetten en dit eerste rechtsmiddel definitief is verworpen, heeft die partij, waaraan de eindbeslissing betreffende de overdracht kan worden tegengeworpen, geen enkel belang meer bij het tweede rechtsmiddel (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Algemeen - Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen naar de verzoeker op grond van artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Definitief verworpen rechtsmiddel - Tweede rechtsmiddel dat om opheffing van de inbeslagname verzoekt op grond van artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering - (Geen) belang

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.23.0464.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.8 AC nr. ...

De beslagrechter moet als maatstaf van de toetsing van de ter uitvoering van de veroordeling verrichte handelingen, het doel en de strekking van de veroordeling als richtsnoer nemen, met dien verstande dat de veroordeling geacht wordt niet verder te strekken dan tot het bereiken van het daarmee beoogde doel; de beslagrechter is niet bevoegd de inhoud van de dwangsomtitel te wijzigen, te beperken of uit te breiden, ook al zou daardoor een schending van het recht van de Europese Unie kunnen worden hersteld.

Algemeen - Beslagrechter - Dwangsom - Bevoegdheid - Toetsing doel en strekking veroordeling - Toepassing Europees recht

- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0052.N 2 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.3 AC nr. ...

De beslagrechter beschikt over de rechtsmacht om te oordelen over de rechtsgeldigheid van een bevel tot betalen en hetgeen krachtens een dergelijk bevel werd betaald.

Algemeen - Beslagrechter - Rechtsmacht - Bevel tot betalen - Rechtsgeldigheid

- Artt. 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0289.N 22 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211122.3N.14 AC nr. ...

De beslagrechter die in het raam van het onderzoek van de tenuitvoerlegging van een uitvoerbare titel oordeelt dat de betekening ervan rechtsgeldig is, beslecht slechts het gerezen executiegeschil en zijn beslissing bindt de bodemrechter niet (1). (1) Zie Cass. 30 september 2016, AR C.15.0406.N, AC 2016, nr. 535; Cass. 11 mei 1995, AR C.93.0315.F, AC 1995, nr. 233.

Algemeen - Geschillen over regelmatigheid - Beslagrechter - Bevoegdheid - Omvang - Geschil ten gronde

- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Geschillen over regelmatigheid - Beslagrechter - Bevoegdheid - Omvang - Geschil ten gronde

- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0365.F 5 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter geen uitspraak doet over de bestemming van een in beslag genomen goed, maakt de beslissing daaromtrent deel uit van de maatregelen van tenuitvoerlegging van de vonnissen en arresten die het openbaar ministerie zelf kan en moet bevelen met het oog op de latere teruggave door de griffier of door de daartoe aangewezen bewaarder van het goed aan de persoon in wiens handen het beslag werd gelegd, overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit nr. 260 van 24 maart 1936 op de bewaring ter griffie en de procedure tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken; de rechter dient derhalve geen uitspraak te doen over de bestemming van dergelijke goederen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.0723.F, AC 2010, nr. 579, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, "Saisie et confiscation en matière pénale", R.P.D.B., Bruylant, Brussel, 2015, nrs. 366 i.f. en 361.

Algemeen - Strafzaken - In beslag genomen goederen - Teruggave - Bevoegdheden van het openbaar ministerie - Invloed op de omvang van de verplichting voor de rechter om uitspraak te doen over de bestemming van de in beslag genomen goederen

- Art. 44 Strafwetboek

- Artt. 1 en 2 KB 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de (procedure) tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken

C.20.0264.N 11 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210111.3N.4 AC nr. ...

Diegene die over een uitvoerbare titel beschikt die voldoet aan de vereisten van artikel 1494 Gerechtelijk Wetboek dient zijn aanspraken niet nader te bewijzen en het staat aan de schuldenaar die tegen de tenuitvoerlegging zwarigheden aanvoert om de gegrondheid hiervan te bewijzen; indien aldus de schuldenaar een schorsingsgrond aanvoert, draagt deze de bewijslast dat deze schorsingsgrond voorhanden is en nog steeds voortduurt.

Algemeen - Beslag en executie - Zwarigheden - Omvang bewijslast

C.18.0021.F 8 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191108.2 AC nr. ...

Aangezien de hypotheek die aan de hypothecaire schuldeiser is toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken, die werken een affectatiewaarde heeft verleend, worden de rechten van de hypothecaire schuldeiser, bij het eindigen van het recht van opstal, en derhalve van de hypotheek, volgens een zakelijke subrogatie, verhaald op de vergoeding die de eigenaar van de grond aan de opstalhouder verschuldigd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 581.

Algemeen - Hypotheek - Recht van opstal - Hypothecaire schuldeiser - Hypotheek toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken - Uitwerking - Einde van het recht van opstal - Rechten van de hypothecaire

schuldeiser - Grondslag

- Artt. 41, eerste lid, en 45, 2° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Artt. 2 en 6 Wet 10 januari 1824 over het recht van opstal

De hypothecaire schuldeiser heeft, door de zakelijke subrogatie, een zakelijk recht waardoor hij rechtstreeks tegen de eigenaar van de grond kan optreden met het oog op diens veroordeling tot betaling van de vergoeding die hij aan de opstalhouder verschuldigd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 581.

Algemeen - Hypotheek - Recht van opstal - Hypothecaire schuldeiser - Hypotheek toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken - Uitwerking - Einde van het recht van opstal - Rechten van de hypothecaire schuldeiser - Kwalificatie van de vordering

- Artt. 41, eerste lid, en 45, 2° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Artt. 2 en 6 Wet 10 januari 1824 over het recht van opstal

Wegens de zakelijke subrogatie oefent de hypothecaire schuldeiser, die de veroordeling vordert van de eigenaar van de grond tot betaling van de vergoeding die laatstgenoemde aan de opstalhouder verschuldigd is, de vorderingsrechten van de opstalhouder tegen de eigenaar van de grond niet uit en treedt hij evenmin op in naam en voor rekening van de opstalhouder (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 581.

Algemeen - Hypotheek - Recht van opstal - Hypothecaire schuldeiser - Hypotheek toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken - Uitwerking - Einde van het recht van opstal - Rechten van de hypothecaire schuldeiser - Kwalificatie van de vordering

- Artt. 41, eerste lid, en 45, 2° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Artt. 2 en 6 Wet 10 januari 1824 over het recht van opstal

C.19.0053.N 23 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190923.1 AC nr. ...

De gehele of gedeeltelijke veroordeling tot de oorzaken van het beslag krachtens artikel 1451 Gerechtelijk Wetboek is een privaatrechtelijke sanctie die kan worden opgelegd aan de derde-beslagene die door zijn doen of nalaten de werking van het beslag dwarsboomt (1). (1) Cass. 21 april 2017, AR C.16.0458.N, AC 2017, nr. 277.

Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Aard - Oogmerk

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

De rechter beschikt voor het opleggen van deze sanctie over een beoordelings- en matigingsbevoegdheid en kan, in uitzonderlijke gevallen beslissen, om hetzij deze sanctie niet op te leggen, hetzij deze te matigen (1). (1) Cass. 21 april 2017, AR C.16.0458.N, AC 2017, nr. 277.

Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

Indien de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt over het opleggen van de sanctie en het matigen ervan, dan beschikt het Hof niettemin over een marginaal toetsingsrecht ter zake de evenredigheid tussen de zwaarte van de inbreuk en de opgelegde sanctie (1). (1) Cass. 21 april 2017, AR C.16.0458.N, AC 2017, nr. 277.

Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 1395 Gerechtelijk Wetboek worden alle vorderingen betreffende bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging voor de beslagrechter gebracht; de beslagrechter kan derhalve ook kennisnemen van betwistingen omtrent aansprakelijkheid die rijzen gedurende de tenuitvoerlegging, zolang deze geen einde heeft genomen.

Algemeen - Beslagrechter - Bevoegdheid - Vordering tot schadevergoeding

C.18.0330.N 18 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190218.2 AC nr. ...

De beslagrechter is bevoegd om te onderzoeken of de schuldvordering die uit de uitvoerbare titel blijkt niet is tenietgegaan na het ontstaan van de titel, in welk geval deze niet meer actueel is en de tenuitvoerlegging onrechtmatig zou zijn; de actualiteit van de rechterlijke uitspraak komt in de regel niet in het gedrang door wetgeving die tot stand is gekomen na de uitspraak die in kracht van gewijsde is getreden.

Algemeen - Beslagrechter - Onderzoek van de actualiteit van de titel - Invloed van nadien tussengekomen wetgeving - Taak van de rechter

- Artt. 1395, 1396, 1489 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0058.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.4 AC nr. ...

De uitoefening van procesrechten is niet onbeperkt, maar vindt zijn grenzen in het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op rechtsmisbruik(1); ook het beslagrecht kan abusief zijn indien het wordt uitgeoefend op een wijze die kennelijk de perken te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een normaal zorgvuldige persoon; dit is meer bepaald het geval wanneer het wordt uitgeoefend voor doeleinden die geen verband houden met deze waarvoor het recht wordt verleend.
(1) Cass. 26 oktober 2017, AR C.16.0393.N, AC 2017, nr. 598.

Algemeen - Verbod op rechtsmisbruik - Toepassing

C.17.0624.N 4 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180604.2 AC nr. ...

De derde-beslagene die krachtens artikel 1456 Gerechtelijk Wetboek wordt vervolgd om geheel of ten dele tot schuldenaar te worden verklaard van de oorzaken en de kosten van het beslag wegens de niet-nakoming van de verplichting tot afleggen van de verklaring van derde-beslagene als bedoeld in artikel 1452, kan zich tegen deze veroordeling verweren met alle excepties en verweermiddelen die de beslagene ter beschikking staan.

Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verzuim verklaring te doen - Verklaring tot schuldenaar - Verweer - Aard van de grieven

De derde-beslagene kan in het derdenverzet tegen de beschikking tot machtiging van het leggen van een bewarend beslag of tot vernieuwing van een dergelijk beslag overeenkomstig artikel 1459 Gerechtelijk Wetboek, enkel grieven doen gelden met betrekking tot de formele geldigheid van het beslag; de omstandigheid dat de derde-beslagene inmiddels werd veroordeeld tot schuldenaar overeenkomstig artikel 1456 Gerechtelijk Wetboek heeft niet tot gevolg dat hij in het raam van dit derdenverzet andere grieven kan doen gelden.

Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Bewarend beslag - Vernieuwing beslag - Derdenverzet - Aard van de grieven

P.17.0284.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.1 AC nr. ...

De door artikel 44 Strafwetboek bedoelde teruggave is een burgerrechtelijke maatregel met zakenrechtelijke werking die de rechter in geval van veroordeling verplicht dient te bevelen en deze maatregel, die in de regel terugwerkende kracht heeft, vereist dat de terug te geven zaken aan de eigenaar zijn ontnomen, ter beschikking staan van het gerecht en nog in natura aanwezig zijn; dit laatste wil zeggen dat die zaken, behoudens in de gevallen van zaakvervanging als bedoeld in de artikelen 28octies, § 1, en 61sexies, § 1, Wetboek van Strafvordering, niet op belangrijke wijze zijn gewijzigd (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412; J. RAEYMAKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", NC 2017/5, 446-470.

Algemeen - Strafzaken - In beslag genomen goederen - Teruggave

Met de door artikel 44 Strafwetboek bedoelde teruggave worden de materiële gevolgen van het bewezen verklaarde misdrijf tenietgedaan en wordt de feitelijke toestand ten aanzien van de eigenaar van de goederen hersteld zoals die bestond vóór het plegen van het misdrijf zodat die maatregel zodoende ook strekt tot de vrijwaring van het algemeen belang en bijgevolg de openbare orde raakt; daarnaast houdt die teruggave ook elke maatregel in die beoogt de materiële gevolgen van het bewezen verklaarde misdrijf teniet te doen teneinde de feitelijke toestand te herstellen zoals die bestond vóór het plegen van het bewezen verklaarde misdrijf wat echter geen afbreuk doet aan het feit dat de rechter enkel de teruggave van een zaak die voldoet aan de hiervoor vermelde voorwaarden aan het slachtoffer van het misdrijf kan bevelen want de rechter die het slachtoffer schadevergoeding zou toekennen door hem een zaak terug te geven die niet aan deze voorwaarden voldoet, zou immers aan zijn schuldvordering op de dader een zakenrechtelijke werking verlenen die in strijd is met de artikelen 7 en 8 Hypotheekwet (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412; J. RAEYMAKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", NC 2017/5, 446-470.

Algemeen - Strafzaken - In beslag genomen goederen - Teruggave

C.16.0534.N 25 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180125.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

Algemeen - Belastingzaken - Betwisting over de invordering van belastingschulden - Beslagrechter - Bevoegdheid

De aanwijzing van de betrokken belastingschuldige bij de inkohiering maakt deel uit van de vestiging van de belasting en de betwisting nopens de wettigheid en regelmatigheid ervan is in de regel dan ook geen betwisting nopens de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging, zodat de beslagrechter niet bevoegd is om hierover uitspraak te doen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Belastingzaken - Betwisting over de invordering van belastingschulden - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 569, eerste lid, 32°, 1385undecies, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0012.F 22 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171222.1 AC nr. ...

De daden van tenuitvoerlegging van een uitvoerbare titel moeten hun grondslag vinden in die titel, die nog steeds moet kunnen worden uitgevoerd.

Algemeen - Uitvoerbare titel - Uitvoerbaarheid - Géén uitvoerbaarheid

- Artt. 1494, eerste lid, en 1539, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0494.F 22 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170922.3 AC nr. ...

Wanneer de notaris een hoger bod aanvaardt op voorwaarde dat de opbieder een borg stelt en die voorwaarde niet werd vervuld op de zitdag voor de definitieve toewijzing, weert hij het hoger bod zonder dat hij daarbij een met redenen omkleed proces-verbaal dient op te stellen.

Algemeen - Proces-verbal van met redenen omklede weigering - Verplichting - Beslag op onroerend goed - Notaris - Hoger bod - Borg - Definitieve toewijzing - Geen borg - Wering

- Art. 1592, vijfde lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0458.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.2 AC nr. ...

De gehele of gedeeltelijke veroordeling tot de oorzaken van het beslag is een privaatrechtelijke sanctie die kan worden opgelegd aan de derde-beslagene die door zijn doen of nalaten de werking van het beslag dwarsboomt (1). (1) Zie Cass. 4 oktober 2001, AR C.99.0098.N, AC 2001, nr. 524.

Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Aard - Oogmerk

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

De rechter beschikt voor het opleggen van de sanctie van de gehele of gedeeltelijke veroordeling tot de oorzaken van het beslag over een beoordelings- en matigingsbevoegdheid en kan in uitzonderlijke gevallen beslissen, om hetzij deze sanctie niet op te leggen, hetzij deze te matigen (1). (1) Zie Cass. 26 april 2002, AR C.01.0253.F, AC 2002, nr. 255; Cass. 15 mei 2014, AR C.13.0420.N, AC 2014, nr. 347.

Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

Indien de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt over het opleggen van de sanctie en het matigen ervan (1), beschikt het Hof niettemin over een marginaal toetsingsrecht (2) ter zake de evenredigheid tussen de zwaarte van de inbreuk en de opgelegde sanctie. (1) Zie Cass. 3 december 1990, AR 8820, AC 1990-91, nr. 174. (2) Zie over het begrip "marginale toetsing" de concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER vóór Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0318.N, AC 2012, nr. 560, r.o. 14, en de aldaar geciteerde rechtspraak van het Hof.

Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

F.15.0200.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.3 AC nr. ...

Artikel 55 van de wet van 7 november 1987 heeft niet tot gevolg dat de derde-beslagene geen melding dient te maken van het bestaan van de activa waaruit de collectieve of individuele spaarrekeningen zijn samengesteld in de verklaring van derde-beslagene die ertoe strekt aan de beslagleggende schuldeisers transparantie te verschaffen over de activa van de schuldenaar.

Algemeen - Beslag onder derden - Verklaring van derde-beslagene - Te vermelden activa

- Art. 55 Wet 7 november 1987 waarbij voorlopige kredieten worden geopend voor de begrotingsjaren 1987 en 1988 en houdende financiële en diverse bepalingen
- Art. 164, § 1 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 1452 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

S.14.0073.N 7 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160307.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Ambtshalve terugvordering - Artikel 1410, §4, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Aard

De ambtshalve terugvordering van ten onrechte uitbetaalde prestaties in toepassing van artikel 1410, § 4, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, door inhouding van 10 pct. van iedere latere prestatie die aan de debiteur van het onverschuldigd uitbetaalde bedrag wordt uitgekeerd, is een betaling ten voordele van de terugvorderende schuldeiser alleen bij wijze van wettelijke compensatie; deze daad tot terugvordering maakt geen beslag uit (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Algemeen - Ambtshalve terugvordering - Artikel 1410, §4, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Aard

ALLERLEI

P.25.0097.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4 AC nr. ...

Volgens artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering, is het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat gewezen is op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings betreffende de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp vormen van het misdrijf, niet vatbaar voor cassatieberoep; uit arrest nr. 29/2024 van het Grondwettelijk Hof van 14 maart 2024 volgt evenwel dat de cassatieberoepen niet op grond van die rechtsnorm niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard (1). (1) Cass. 22 mei 2024, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 ; zie AGwH 14 maart 2024, nr. 29/2024, dat antwoordt op de prejudiciële vraag gesteld door Cass. 21 december 2022, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.3, met concl. "in hoofdzaak" van het OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221221.2F.3.

Allerlei - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

P.22.0400.F 22 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat geen cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat is gewezen op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings over de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp van het misdrijf vormen; aan het Grondwettelijk Hof moet dus een prejudiciële vraag worden gesteld over een mogelijke schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet door die bepaling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Allerlei - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

Allerlei - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

P.23.0748.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.6 AC nr. ...

Het misdrijf van wegmaken van in beslag genomen voorwerpen, dat door artikel 507, eerste lid, Strafwetboek wordt bestraft, vereist dat het wegmaken in het belang van de beslagene werd gepleegd, waarbij de beslagene niet noodzakelijk dezelfde persoon is als degene die de daad heeft gepleegd (1). (1) Dit blijkt duidelijk uit de tekst van de wet: het woord "zijn", in het enkelvoud, kan enkel naar de beslagene verwijzen. Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1331.

Allerlei - Strafzaken - Wegmaken van in beslag genomen voorwerpen - Bestanddelen - Nastreven van het belang van de beslagene

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

Het bijzonder opzet dat het misdrijf van wegmaken van in beslag genomen voorwerpen uitmaakt, is het voornemen om de beslagen schuldenaar een onrechtmatig voordeel te bezorgen; het betreft het oogmerk om het beslag te dwarsbomen, om de rechtsvervolging die door de schuldeiser is ingeleid te belemmeren, om de onbeschikbaarheid aan te tasten waarmee het beslagexploot het goed heeft getroffen (1). (1) Zie A. DE NAUW e.a., o.c., nr. 1332; Cass. 2 februari 1999, AR P.96.1601.N, AC 1999, nr. 60, RW 1999-2000, 362, noot A. VANDEPLAS.

Allerlei - Strafzaken - Wegmaken van in beslag genomen voorwerpen - Bestanddelen - Bijzonder opzet

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

Het verplaatsen van een goed, waarbij de schuldeiser in het ongewisse wordt gelaten over de nieuwe vindplaats ervan, zodat hem de zekerheid wordt ontnomen die het beslag hem voor de invordering van zijn schuldvordering bezorgde, kan het in artikel 507, eerste lid Strafwetboek bedoelde wegmaken van een in beslag genomen goed, vormen (1). (1) Zie A. DE NAUW e.a., o.c., nr. 1330.

Allerlei - Strafzaken - Wegmaken van in beslag genomen voorwerpen - Verplaatsing van het in beslag genomen goed waarbij de schuldeiser in het ongewisse wordt gelaten over de nieuwe vindplaats ervan

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

C.22.0263.F 11 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter de vordering van de verzoeker tot intrekking van een beschikking wegens veranderde omstandigheden toewijst, brengt de intrekking van de beschikking geen gevolgen teweeg op de datum van de uitspraak van de ingetrokken beschikking maar op de datum waarop de omstandigheden zijn veranderd.

Allerlei - Vordering tot intrekking van een beschikking wegens veranderde omstandigheden - Rechter die deze vordering toewijst - Gevolgen van de intrekking - Tijdstip

- Art. 1032 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1352.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1 AC nr. ...

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Strafrechtelijk beslag - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

Allerlei - Strafrechtelijk beslag - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

C.22.0303.F 16 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1 AC nr. ...

Er is sprake van spoed in de zin van die bepaling wanneer de schuldeiser ernstige gronden heeft om te vrezen dat de inning van zijn schuldvordering in het gedrang komt omdat uit omstandigheden blijkt dat de solvabiliteit van de schuldenaar gevaar loopt (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Bewarend beslag - Voorwaarden - Spoed - Begrip

- Art. 1413 Gerechtelijk Wetboek

De onbeschikbaarheid van een onroerend goed wegens het uitvoerend beslag dat door een schuldeiser met het oog op de inning van een schuldvordering werd gelegd, sluit niet uit dat hij van de vereiste spoed kan doen blijken om, voor een andere schuldvordering, op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Spoed - Begrip

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

De overschrijving van een uitvoerend beslag op een onroerend goed in het voordeel van een schuldeiser verhindert niet dat de rechter diezelfde schuldeiser, om een andere oorzaak, toestaat op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Beslagleggende schuldeiser

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0179.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.7 AC nr. ...

Wanneer de verzoeker wiens verzoek tot beschrijvend beslag werd verworpen, dat verzoek opnieuw indient en hierbij hij nieuwe aanwijzingen van aantasting van zijn intellectuele-eigendomsrecht aanvoert, vormen die aanwijzingen enkel nieuwe omstandigheden als ze voor de verzoeker niet redelijkerwijs toegankelijk waren tijdens het onderzoek van zijn eerste verzoek.

Allerlei - Aanwijzingen van aantasting van het intellectuele-eigendomsrecht - Eenzijding verzoekschrift tot beschrijvend beslag - Weigering om het toe te wijzen - Nieuwe omstandigheden

- Artt. 1032 en 1369bis, § 7 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0309.F 10 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.10 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 1369bis/1, § 1, 9 en 10, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het beslag inzake namaak, zelfs al kan het gepaard gaan met bijkomende maatregelen, tot doel heeft de houder van het intellectueel eigendomsrecht in de mogelijkheid te stellen de namaak aan te tonen en dus een onderzoeksmaatregel is die verband houdt met de rechtspleging ten gronde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 763.

Allerlei - Namaak - Beslagmaatregel - Intellectueel eigendomsrecht - Doel - Aard

- Art. 1369bis/1, 9 en 10 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0465.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.3 AC nr. ...

De beslissing tot verbeurdverklaring heeft in de regel een zakelijke werking en draagt de eigendom ervan over aan de Staat van zodra het vonnis dat de verbeurdverklaring uitspreekt in kracht van gewijsde is gegaan, maar kan geen afbreuk doen aan de zakelijke rechten die voordien rechtsgeldig op het onroerend goed waren gevestigd (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Voordien gevestigde zakelijke rechten

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.18.0472.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.3 AC nr. 700

Artikel 507, eerste lid, Strafwetboek beschermt de schuldeiser niet alleen tegen het vernietigen of wegmaken van roerende goederen die het voorwerp uitmaken van een beslagmaatregel, maar ook tegen het vernietigen of het wegmaken van de toebehoren van een beslagen onroerend goed in de mate dat deze goederen kunnen worden losgemaakt en ontdragen; in dat geval is voor strafbaarheid niet vereist dat het beslagen onroerend goed zelf geheel of gedeeltelijk is vernietigd.

Allerlei - Ontdraging van in beslag genomen goederen - Begrip

C.16.0167.F 2 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180202.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

Allerlei - Beschrijvende maatregelen of beslagmaatregelen - Verwerping - Herneming - Nieuwe omstandigheden - Aard

De herneming, wegens nieuwe omstandigheden, van een eerder verworpen vordering tot het verkrijgen van beschrijvende maatregelen is geen vordering tot wijziging of intrekking van de beschikking in de zin van artikel 1032 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

Allerlei - Beschrijvende maatregelen of beslagmaatregelen - Verwerping - Herneming - Nieuwe omstandigheden - Aard

- Art. 1032 Gerechtelijk Wetboek

P.16.1276.N 28 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171128.3 AC nr. 678

Artikel 507, eerste lid, Strafwetboek bestraft de beslagene en allen die voorwerpen waarop tegen hem beslag is gedaan, in zijn belang bedrieglijk vernielen of wegmaken; ook hij die geen eigenaar is van de beslagen goederen, zoals de leasingnemer, kan zich aan het misdrijf schuldig maken indien hij ten nadele van de beslagleggers en in zijn eigen belang de goederen onttrekt (1). (1) Cass. 28 november 1955, AC 1956, 244; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0673.N, arrest niet gepubliceerd.

Allerlei - Vernielen of wegmaken door de beslagene van goederen waarop tegen hem beslag is gedaan - Beslagene die geen eigenaar is van de beslagen goederen - Strafbaarheid - Voorwaarde - Toepassing

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

P.16.0646.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Allerlei - Strafzaken - Regelmatigheid van het beslag en van de vervreemding - Voorbarig cassatieberoep

Uit geen enkele wetsbepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank, het recht moet inhouden om het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat de regelmatigheid of de gepastheid heeft onderzocht van de beslissing van de onderzoeksrechter om tot de vervreemding over te gaan van een in beslag genomen goed alsook de regelmatigheid heeft onderzocht van het gerechtelijk onderzoek, met inbegrip van de regelmatigheid van de inbeslagneming, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen; men kan niet stellen dat het feit dat tegen dergelijke beslissingen geen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld, afbreuk doet aan het recht van de inverdenkinggestelde of van de getroffen derde op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank of aan hun recht op een eerlijke behandeling van de zaak (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ..... (2) Zoals gewijzigd bij art. 115 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie ("pot-pourri II" genaamd).

Allerlei - Strafzaken - Regelmatigheid van het beslag en van de vervreemding - Voorbarig cassatieberoep

- Artt. 35ter, 61quater, 61sexies, 89, 235bis en 420 Wetboek van Strafvordering

BEWAREND BESLAG

C.24.0118.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.6 AC nr. ...

De schuldvordering wordt behandeld zoals een schuldvordering waarvoor bewarend beslag werd gelegd; de bedragen waarop de schuldvordering betrekking heeft, worden niet uitbetaald maar in consignatie gegeven totdat de betwisting is beslecht (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Betwiste schuldvordering - Behandeling zoals bewarend beslag - Consignatie

Met een betwiste schuldvordering waarvoor geen bewarend beslag werd gelegd, moet rekening worden gehouden in het proces-verbaal van evenredige verdeling wanneer deze schuldvordering blijkt uit een titel, dit is een geschrift waarin de schuldvordering is vastgesteld; een uitvoerbare titel is niet vereist (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Betwiste schuldvordering - Proces-verbaal van evenredige verdeling - Titel - Begrip

- Art. 1628 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0236.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 3, § 1, van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken zijn gerechtskosten in strafzaken de kosten die ontstaan door de aanstelling van een prestatieverlener door een magistraat of een politiedienst, met name met het oog op de waarheidsvinding, en de kosten die door de Staat worden betaald of voorgeschoten met het oog op de terugvordering ervan bij een veroordeelde of een in het ongelijk gestelde burgerlijke partij; de kosten die onlosmakelijk verbonden zijn aan een in het kader van het voorbereidend onderzoek bevolen beslag, maken deel uit van de gerechtskosten (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Strafzaken - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Gerechtskosten

- Art. 3 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

C.22.0303.F 16 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1 AC nr. ...

Er is sprake van spoed in de zin van die bepaling wanneer de schuldeiser ernstige gronden heeft om te vrezen dat de inning van zijn schuldvordering in het gedrang komt omdat uit omstandigheden blijkt dat de solvabiliteit van de schuldenaar gevaar loopt (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Voorwaarden - Spoed - Begrip

- Art. 1413 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0450.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.4 AC nr. ...

Uit de relatieve werking van de niet-tegenwerpelijkheid die slechts in het voordeel strekt van de schuldeiser die bewarend beslag heeft gelegd, volgt dat indien een schuldeiser beslag op een onroerend goed heeft gelegd en heeft overgeschreven, een latere overdracht van dat goed hem niet tegenwerpelijk is en een daaropvolgend faillissement van de schuldenaar niet eraan in de weg staat dat het beslag wordt verdergezet.

Bewarend beslag - Onroerend goed - Overschrijving - Latere overdracht - Faillissement

- Art. 1444 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 25 Wet 8 augustus 1997

C.20.0031.F 19 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201119.1F.6 AC nr. ...

De vordering over de zaak zelf is de vordering die door de schuldeiser werd ingesteld ter verkrijging van een uitvoerbare titel tegen zijn schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Geldigheidsduur - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Vordering over de zaak zelf

- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de

inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

- Artt. 1458, 1490, 1491 en 1493 Gerechtelijk Wetboek

De vordering die de beslagen schuldenaar instelt tot opheffing van het bewarend beslag onder derden of het derdenverzet dat tegen dit beslag wordt aangetekend door diegene die beweert de eigenaar te zijn van het voorwerp van dit beslag, vormt geen vordering over de zaak zelf in de zin van artikel 1493 Gerechtelijk Wetboek; de betekening van die akten van rechtspleging aan de Deposito- en Consignatiekas heeft bijgevolg geen invloed op de schorsing van de geldigheidstermijn van het bewarend beslag (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Kennisgeving van een door de beslagen schuldenaar ingestelde vordering tot opheffing van het bewarend beslag onder derden of van een tegen dit beslag aangetekend derdenverzet

- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

- Artt. 1458 en 1493 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het beslag onder derden werd gedaan in handen van de Deposito- en Consignatiekas, hebben de in het artikel 33, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 150 van 18 maart 1935 bepaalde afwijkingen geen betrekking op de schorsingsgronden van de geldigheidstermijn van het beslag, maar enkel op de duur van die geldigheidstermijn die van drie jaar op vijf jaar wordt gebracht en op de verplichting van de schuldeiser om elke omstandigheid die een invloed op die geldigheidsduur zou kunnen hebben, aan de kas te betekenen (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Geldigheidsduur - Aan de schuldeiser opgelegde verplichting

- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

- Artt. 1458 en 1493 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de Belgische Staat de belasting inkohiert op naam van een belastingplichtige en zichzelf aldus een uitvoerbare titel toekent, vormen noch het bezwaarschrift dat de belastingplichtige bij de bevoegde ambtenaar indient tegen het bedrag van de belasting, noch het daaropvolgende beroep in rechte dat hij tegen die administratieve beslissing instelt, een vordering over de zaak zelf in de zin van artikel 1493 Gerechtelijk Wetboek, ondanks dat daar debat wordt gevoerd over de grondslag van de schuldvordering van de Belgische Staat; het bewarend beslag onder derden dat de Belgische Staat tegen een belastingplichtige heeft gelegd in handen van de Deposito- en Consignatiekas, houdt dus op gevolg te hebben bij het verstrijken van een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de datum van dat beslag, tenzij het eerder werd vernieuwd (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Inkohiering van de belasting op naam van een belastingplichtige - Uitvoerbare titel die de Belgische Staat zichzelf toekent - Bezwaar van de belastingplichtige tegen het bedrag van de belasting - Beroep in rechte tegen de administratieve beslissing

- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

- Artt. 1458, 1490, 1491 en 1493 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0268.F 14 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.5 AC nr. ...

De beslagene kan in geval van veranderde omstandigheden de opheffing van het bewarend beslag vragen, ongeacht of dat bewarend beslag zonder dan wel krachtens een toelating van de beslagrechter werd gelegd.

Bewarend beslag - Veranderende omstandigheden - Opheffing - Toelating van de beslagrechter

- Artt. 1419 en 1420 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0053.N 23 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190923.1 AC nr. ...

De derde-beslagene mag niet op eigen gezag het voorwerp van het beslag uit handen geven omdat hij van oordeel is dat het beslag onrechtmatig is; deze vrijgave is slechts geoorloofd nadat aan de derde-beslagene de beschikking tot opheffing van het beslag wordt betekend of kennisgeving wordt gedaan van de vrijwillige opheffing.

Bewarend beslag - Derde-beslagene - In beslaggenomen sommen of zaken - Verbod om uit handen te geven - Draagwijdte

- Art. 1451 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0033.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.5 AC nr. ...

Uit de samenhang van artikel 1414 Gerechtelijk wetboek met de artikelen 22, §1, eerste tot en met vierde lid, 22, §3, 2°, en 24 Wetboek IPR volgt dat een buitenlands vonnis uitsluitend als toelating geldt om bewarend beslag te leggen voor de uitgesproken veroordelingen voor zover de Belgische beslagrechter, in het kader van een procedure op verzet, vaststelt dat het vonnis voldoet aan de in artikel 25 gestelde voorwaarden voor erkenning in België en de in artikel 24 bepaalde stukken worden overgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Buitenlands vonnis - Toelating voor bewarend beslag

- Artt. 22, § 1, eerste tot en met vierde lid, 22, § 3, 2°, en 24 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 1414 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0244.N 18 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171218.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 1437, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, kan de schuldeiser die bewijst dat er gegronde redenen zijn om het beslag te handhaven, gemachtigd worden om het te vernieuwen; bij deze beoordeling dient de beslagrechter na te gaan of aan de voorwaarde van de urgentie nog steeds is voldaan en of, in geval van gewijzigde omstandigheden, de schuldvordering van de beslaglegger nog steeds beantwoordt aan de kwaliteiten bedoeld in artikel 1415, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 18 juni 1999, AR C.98.0002.N, AC 1999, nr. 376 en Cass. 30 oktober 1981, AC 1981-82, nr. 153.

Bewarend beslag - Vernieuwing van het beslag - Voorwaarden - Urgentie - Schuldvordering

C.17.0135.N 28 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.7 AC nr. 510

De tegenspraak waarvan sprake in het kader van het opmaken van het ontwerp van verdeling overeenkomstig de artikelen 1627 en volgende Gerechtelijk Wetboek kan enkel betrekking hebben op de verdeling en kan er niet toe leiden dat de regelmatigheid van de voorafgaande procedure wordt ter discussie gesteld.

Bewarend beslag - Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak

Het voeren van tegenspraak krachtens artikel 1629 Gerechtelijk Wetboek kan blijk geven van misbruik van procesrecht wanneer dit recht wordt uitgeoefend op een kennelijk onzorgvuldige wijze.

Bewarend beslag - Misbruik van procesrecht - Toepassing - Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Voeren van tegenspraak

Na het verstrijken van de termijn van tegenspraak bedoeld in artikel 1629 Gerechtelijk Wetboek kunnen schuldeisers geen tegenspraak meer doen gelden, kan evenmin met andere schuldeisers worden rekening gehouden, komt het eventueel batig saldo toe aan de beslagen schuldenaar en doet, indien de schuldeiser wiens schuldvordering achteraf niet blijkt te bestaan overgaat tot restitutie van het ontvangen bedrag, de gerechtsdeurwaarder, in dezelfde vormen, de verdeling van dit bedrag tussen de overige schuldeisers die waren betrokken bij de evenredige verdeling.

Bewarend beslag - Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Voeren van tegenspraak - Verstrijken van de termijn van tegenspraak

P.16.0484.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.5 AC nr. ...

De verbeurdverklaring van een onroerend goed vereist als dusdanig niet dat dit goed voorafgaandelijk in beslag is genomen en bijgevolg evenmin dat aan de vereisten van artikel 35bis Wetboek van Strafvordering is voldaan.

Bewarend beslag - Strafzaken - Onroerend goed - Verbeurdverklaring - Voorwaarden

P.16.1099.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5 AC nr. ...

Artikel 352 Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op goederen die overeenkomstig artikel 35ter Wetboek van Strafvordering per equivalent in beslag zijn genomen.; indien de rechter die de verbeurdverklaring per equivalent uitspreekt de teruggave van die goederen of de opheffing van het beslag op die goederen zou bevelen, zou hij de finaliteit van het beslag tenietdoen (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5;E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

Bewarend beslag - Strafzaken - Beslag per equivalent - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Draagwijdte - Teruggave van de in beslag genomen voorwerpen

De verbeurdverklaring per equivalent zoals bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek is een straf die erin bestaat dat de rechter de beklaagde veroordeelt tot betaling van een geldsom die volgens de raming van de rechter overeenstemt met de waarde van de niet in het vermogen van de veroordeelde te vinden vermogensvoordelenen en die geldsom is verhaalbaar op het ganse vermogen van de veroordeelde; het beslag per equivalent zoals bedoeld in artikel 35ter Wetboek van Strafvordering is een beslag op enig welk vermogensbestanddeel dat in de regel toebehoort aan de beklaagde en dat strekt ertoe de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring per equivalent te waarborgen indien de veroordeelde hieraan niet vrijwillig voldoet (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5; E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

Bewarend beslag - Strafzaken - Beslag per equivalent - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Draagwijdte

Krachtens de artikelen 197 en 197bis Wetboek van Strafvordering staat de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring, met inbegrip van de verbeurdverklaring per equivalent, aan het openbaar ministerie en de vonnisrechter heeft geen rechtsmacht om zich over die tenuitvoerlegging uit te spreken of erop te anticiperen; hieruit volgt dat de vonnisrechter evenmin rechtsmacht heeft om het beslag op die goederen te handhaven tot zekerheid van de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring per equivalent die hij beveelt (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5;E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

Bewarend beslag - Strafzaken - Beslag per equivalent - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring - Rechtsmacht van de vonnisrechter - Draagwijdte

C.15.0333.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.7 AC nr. ...

Bewarend beslag kan slechts worden toegestaan voor een schuldvordering die zeker en opeisbaar is, en die vaststaande is of vatbaar voor een voorlopige raming.

Bewarend beslag - Gebrek in de zaak - Gedraging van de zaak - Wijze van beoordeling

- Art. 1415, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0406.N 30 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160930.2 AC nr. ...

De beslagrechter die oordeelt over een beslag heeft niet de macht om ten gronde te oordelen over een door de beslaglegger ingestelde pauliaanse vordering; de omstandigheid dat de beslagrechter deel uitmaakt van de rechtbank van eerste aanleg die over een voorwaardelijke volheid van bevoegdheid beschikt, doet daaraan geen afbreuk.

Bewarend beslag - Pauliaanse rechtsvordering - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1395 en 1489 Gerechtelijk Wetboek

De beslagrechter kan machtiging verlenen tot het leggen van bewarend beslag op goederen die door de schuldenaar werden overgedragen aan een derde met miskenning van de rechten van de schuldeiser; hiertoe dient de beslagrechter na te gaan of prima facie aan de voorwaarden van artikel 1167 Burgerlijk Wetboek is voldaan (1). (1) Zie E. DIRIX en K. BROECKX, Beslag, in APR, 2001, 84, nr. 114; E. DIRIX, “Bewarend beslag en kantmelding van de pauliaanse vordering” (noot onder Antwerpen 4 januari 1993), RW 1993-94, 199.

Bewarend beslag - Pauliaanse rechtsvordering - Beslagrechter - Opdracht

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1413 Gerechtelijk Wetboek

Het komt de beslagrechter bij de beslechting van geschillen over de regelmatigheid van de rechtspleging van bewarend beslag niet toe om over het geschil ten gronde te beslissen, maar hij dient, wanneer hij kennis dient te nemen van de incidentele geschillen die moeten worden beslecht om uitspraak te kunnen doen over de bij hem aanhangige vordering, noodzakelijk de door de partijen aangevoerde rechten aan een voorlopig onderzoek te onderwerpen en hij dient bijgevolg kennis te nemen van het bodemgeschil, zonder evenwel de bodemrechter te binden (1). (1) Zie Cass. 11 mei 1995, AR C.93.0315.F, AC 1995, nr. 233.

Bewarend beslag - Geschillen over de regelmatigheid - Beslagrechter - Bevoegdheid - Omvang - Geschil ten gronde

- Artt. 1395 en 1489 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0107.N 26 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160926.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 1468 Gerechtelijk Wetboek kan het verzoek om beslag op een zeeschip slechts worden toegestaan om een zeevordering te waarborgen; volgens littera k) van deze bepaling worden als zeevordering onder meer beschouwd de vorderingen die voortvloeien uit de leveranties, waar ook, van waren of materiaal aan een schip voor het beheer of het onderhoud ervan; een zeevordering voor leveranties aan het schip moet steunen op een verbintenis aangegaan door de bevrachter of de scheepseigenaar of die hen kan worden toegerekend krachtens de vertrouwensleer; dit gewettigd vertrouwen van de leverancier dient te worden beoordeeld op het ogenblik van het ontstaan van de schuldvordering (1). (1) Cass. 30 juni 2016, AR C.16.0061.N, AC 2016, nr ...

Bewarend beslag - Beslag op een zeeschip - Voorwaarde - Zeevordering voor leveranties

- Artt. 1467, eerste lid, en 1468 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0061.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.20 AC nr. ...

Krachtens artikel 1468 Gerechtelijk Wetboek kan het verzoek om beslag op een zeeschip slechts worden toegestaan om een zeevordering te waarborgen; volgens littera k) van deze bepaling worden als zeevordering onder meer beschouwd de vorderingen die voortvloeien uit de leveranties, waar ook, van waren of materiaal aan een schip voor het beheer of het onderhoud ervan; een zeevordering voor leveranties aan het schip moet steunen op een verbintenis aangegaan door de bevrachter of de scheepseigenaar of die hen kan worden toegerekend krachtens de vertrouwensleer (1). (1) Zie E. Dirix en K. Broeckx, Algemene Praktische Rechtsverzameling, Beslag, 336, nr.489.

Bewarend beslag - Beslag op een zeeschip - Voorwaarde - Zeevordering voor leveranties

- Artt. 1467, eerste lid, en 1468 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0168.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.15 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Bewarend beslag - Vereiste van hoogdringendheid

Bewarend beslag - Machtiging tot bewarend beslag - Schuldvordering

Krachtens artikel 1413 Gerechtelijk Wetboek kan een bewarend beslag slechts worden gelegd wanneer er sprake is van hoogdringendheid; aan dit vereiste is voldaan wanneer de solvabiliteit van de schuldenaar in het gedrang komt, zodat de latere uitwinning gevaar loopt (1). (1) Zie concl. OM

Bewarend beslag - Vereiste van hoogdringendheid

- Art. 1413 Gerechtelijk Wetboek

Uit de bepalingen van artikel 1415, eerste lid, en 1423 Gerechtelijk Wetboek volgt dat slechts machtiging tot bewarend beslag kan worden verleend voor een schuldvordering die zeker en opeisbaar is tot beloop van een bepaald bedrag of vatbaar is voor een voorlopige raming; wanneer de rechter vaststelt dat de schuldvordering voor een gedeelte niet opeisbaar is, kan hij voor dat deel geen toelating verlenen tot beslag (1). (1) Zie concl. OM

Bewarend beslag - Machtiging tot bewarend beslag - Schuldvordering

- Artt. 1415, eerste lid, en 1423 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0310.N 3 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150903.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Bewarend beslag - Bewarend beslag op zeeschepen - Zeevordering

Is wettelijk de beslissing van de appelrechters die hun prima facie oordeel steunen dat de eiseres geen blijk geeft van een zekere en opeisbare zeevordering die een bewarend scheepsbeslag kan wettigen op de reden dat de door de eiseres ingestelde vordering door de bevoegde bodemrechter als ongegrond werd afgewezen (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Bewarend beslag op zeeschepen - Zeevordering

- Artt. 1467 en 1468 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0459.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Bewarend beslag - Verzet - Grieven

Bewarend beslag - Verzet - Derdenverzet - Grieven

Grieven omtrent de beslagbaarheid van de bedragen en zaken die aan de beslagene verschuldigd zijn, dienen in het raam van het verzet tegen het beslag te worden aangevoerd; zij kunnen niet voor het eerst worden aangebracht in het raam van de procedure van evenredige verdeling (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Verzet - Grieven

- Art. 1541 Gerechtelijk Wetboek

Het onderdeel dat ervan uitgaat dat de beslagene grieven kan opwerpen tegen het bewarend beslag overeenkomstig artikel 1124 Gerechtelijk Wetboek ongeacht het bepaalde in artikel 1419 Gerechtelijk Wetboek, berust op een verkeerde rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

Bewarend beslag - Verzet - Derdenverzet - Grieven

- Artt. 1124 en 1419 Gerechtelijk Wetboek

P.13.2027.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.4 AC nr. 118

Het verstrijken van de termijn voor het onderzoek of de analyse van de goederen die op grond van artikel 6, §1 van het koninklijk besluit van 22 februari 2001 juncto artikel 1 van het ministerieel besluit van 18 december 2002 bij administratieve maatregel onder bewarend beslag werden geplaatst, leidt tot het beëindigen van dit bewarend beslag; het verstrijken van die termijn heeft niet de nietigheid tot gevolg van het uit dit bewarend beslag voortvloeiende onderzoek.

Bewarend beslag - Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen - Bewarend beslag op goederen - Aard - Doel - Termijn - Verstrijken van de termijn

- Art. 1 MB 18 december 2002 genomen in uitvoering van artikel 6, §1 van het KB van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wetteli

- Art. 6, § 1 KB 22 feb. 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen

GEDWONGEN TENUITVOERLEGGING

C.24.0027.N 18 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250918.1N.2 AC nr. ...

Een vonnis dat uitspraak doet over een vordering tot onttrekking is niet vatbaar voor verzet of hoger beroep; er kan tegen dergelijk vonnis cassatieberoep wordt ingesteld (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Contra: Cass. 21 januari 2013, AR C.10.0483.F, AC 2013, nr. 39.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Vordering tot onttrekking - Vonnis - Cassatieberoep

- Art. 1613, derde lid Gerechtelijk Wetboek - Deel V: BEWAREND BESLAG, MIDDELEN TOT TENUITVOERLEGGING EN COLLECTIEVE SCHULDENREGELING. (art. 1386 tot 1675/27)

C.24.0103.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.9 AC nr. ...

De kennisgeving bij gerechtsbrief van een vonnis met betrekking tot de evenredige verdeling van de opbrengst na uitvoerend beslag op roerend goed of onder derden dient de mogelijkheid van hoger beroep en de termijn voor het instellen ervan te vermelden, opdat die termijn kan ingaan.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Evenredige verdeling - Vonnis - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Ingaan van termijn van hoger beroep - Voorwaarde

- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De kennisgeving van de rechterlijke beslissing gewezen inzake evenredige verdeling, die de griffier bij gerechtsbrief aan de partijen moet doen, strekt ertoe de termijn voor een rechtsmiddel, zo ook de termijn voor hoger beroep, te doen ingaan (1). (1) Cass. 5 mei 2006, AR F.05.0036.F, AC 2006, nr. 258.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Evenredige verdeling - Rechterlijke beslissing - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Doel

- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0332.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.5 AC nr. ...

De dwangsomschuldeiser die beweerdelijk verbeurde dwangsommen wil invorderen moet voorafgaand aan uitvoerend beslag op roerend goed een bevel tot betalen laten betekenen, dat geldt als ingebrekestelling en eerste daad van tenuitvoerlegging; dit bevel moet alle elementen bevatten die de dwangsomschuldenaar moeten toelaten vrijwillig tot betaling over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op roerend goed - Invordering beweerdelijk verbeurde dwangsom - Verplichting dwangsomschuldeiser - Bevel tot betalen - Inhoud

- Art. 1499 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De dwangsomschuldenaar kan zich voor de beslagrechter verzetten tegen de tenuitvoerlegging voor de beweerdelijk verbeurde dwangsommen en, in geval van verzet, oordeelt de beslagrechter of de dwangsommen al dan niet verbeurd zijn en bijgevolg of de tenuitvoerlegging al dan niet rechtmatig is; de beslagrechter richt zich daarbij naar het doel en de strekking van de dwangsomveroordeling, zonder de inhoud van de dwangsomtitel te kunnen wijzigen, beperken of uitbreiden (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Tenuitvoerlegging dwangsom - Verzet dwangsomschuldenaar - Taak van de beslagrechter - Verbeurte dwangsom - Rechtmatigheid bevel tot betalen - Beoordeling dwangsomtitel - Maatstaf - Grenzen

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 793, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De dwangsomschuldenaar kan zijn bezwaren betreffende de tenuitvoerlegging voor de beweerdelijk verbeurde dwangsommen voor de beslagrechter brengen middels een verzet tegen het bevel tot betalen; de beslagrechter oordeelt in het raam van dat verzet of de dwangsommen al dan niet verbeurd zijn en bijgevolg of het bevel tot betalen al dan niet rechtmatig is (1). (1) zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Tenuitvoerlegging dwangsom - Verzet dwangsomschuldenaar - Bevel tot betalen - Taak van de beslagrechter - Verbeurte dwangsom - Rechtmatigheid bevel tot betalen

- Art. 1499 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De saisine van de beslagrechter als executierechter is beperkt tot de in het bevel tot betalen aangevoerde overtredingen en de dientengevolge beweerdelijk verbeurde dwangsommen; de saisine van de beslagrechter strekt zich niet uit tot niet in het bevel tot betalen aangevoerde overtredingen en de dientengevolge beweerdelijk verbeurde dwangsommen, ook al zouden deze overtredingen zijn begaan vóór de betekening van het bevel tot betalen en binnen het totaalbedrag ervan blijven (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Saisine beslagrechter - Saisine executierechter - Beweerdelijk verbeurde dwangsom - Bevel tot betalen - Grens

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 793, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De taak van de beslagrechter bestaat erin de regelmatigheid en de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging te controleren, en het komt hem bijgevolg toe in het raam van een verzet tegen een bevel of een beslag met betrekking tot beweerdelijk verbeurde dwangsommen te oordelen of de dwangsommen waarvoor tot tenuitvoerlegging werd overgegaan al dan niet verbeurd zijn; het komt hem daarentegen niet toe te oordelen over het al dan niet verbeurd zijn van dwangsommen waarvoor nog niet tot tenuitvoerlegging werd overgegaan (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Taak van de beslagrechter - Verzet - Beweerdelijk verbeurde dwangsom - Grens

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0441.F 4 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.5 AC nr. ...

Uit artikel 1404, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het kantonnement van het bedrag waartoe de schuldenaar is veroordeeld krachtens een rechterlijke beslissing waartegen verzet is aangetekend of hoger beroep is ingesteld, als betaling van dat bedrag geldt, onder de opschortende voorwaarde van de bevestiging van de veroordeling van de schuldenaar; dit kantonnement, dat leidt tot de vrijgave van de tegoeden waarop dat beslag betrekking heeft, stelt het aldus gekantonneerde bedrag niet in de plaats van de grondslag van het beslag (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Rechterlijke beslissing waartegen verzet is aangetekend of hoger beroep is ingesteld - Kantonnement - Aard van de betaling - Uitwerking - Grondslag van het beslag - Uitwerking

- Art. 1404, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1403, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0303.F 16 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.1 AC nr. ...

De onbeschikbaarheid van een onroerend goed wegens het uitvoerend beslag dat door een schuldeiser met het oog op de inning van een schuldvordering werd gelegd, sluit niet uit dat hij van de vereiste spoed kan doen blijken om, voor een andere schuldvordering, op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Spoed - Begrip

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

De overschrijving van een uitvoerend beslag op een onroerend goed in het voordeel van een schuldeiser verhindert niet dat de rechter diezelfde schuldeiser, om een andere oorzaak, toestaat op dat onroerend goed bewarend beslag te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Overschrijving - Later bewarend beslag op onroerend goed - Voorwaarden - Beslagleggende schuldeiser

- Artt. 1435, tweede lid, en 1571 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0016.N 5 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.2 AC nr. ...

De beslagrechter die, krachtens de artikelen 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van de vorderingen betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging, beoordeelt de regelmatigheid en de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging; hij dient, gelet op de door de partijen aangevoerde elementen, te onderzoeken of de schuldvordering die uit de uitvoerbare titel blijkt, niet is tenietgegaan na het ontstaan van de titel, in welk geval deze niet meer actueel is en de tenuitvoerlegging, mogelijk ten dele, onrechtmatig zou zijn; hij dient de becijfering te onderzoeken van de schuldvordering waarvan de tenuitvoerlegging wordt nagestreefd en de ter zake gerezen betwistingen te beslechten, desgevallend na interpretatie van de titel, waartoe hij krachtens artikel 793, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bevoegd is; beantwoordt de uitvoerbare titel aldus slechts ten dele aan de voorwaarde van artikel 1494, dan beperkt de beslagrechter de tenuitvoerlegging tot dat gedeelte (1). (1) Zie Cass. 14 juni 2019, AR C.18.0517.N, AC 2019, nr. 373.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerbare titel - Vaststaande en zekere zaken - Titel die gedeeltelijk hieraan voldoet

- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0221.N 7 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221007.1N.5 AC nr. ...

De rechter die de werkelijke betekenis van de termen van een beslissing aan de hand van de context uitlegt, breidt de rechten van de partijen niet uit, noch wijzigt of beperkt hij deze (1). (1) Cass. 14 juni 2019, AR C.18.0517.N, AC 2019, nr. 373.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Dwangsomtitel - Uitlegging aan de hand van de context - Gevolg

- Art. 793, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

In geval van zwarigheden bij de tenuitvoerlegging van een beslissing die een veroordeling tot een dwangsom inhoudt, moet de beslagrechter bij het bepalen of de voorwaarden waaronder de dwangsom verschuldigd is, als maatstaf van de toetsing van de ter uitvoering van de veroordeling verrichte handelingen, het doel en de strekking van de veroordeling als richtsnoer nemen, met dien verstande dat de veroordeling geacht wordt niet verder te strekken dan tot het bereiken van het daarmee beoogde doel, en dat de beslagrechter niet bevoegd is de inhoud van de dwangsomtitel te wijzigen, te beperken of uit te breiden (1). (1) Cass. 14 juni 2019, AR C.18.0517.N, AC 2019, nr. 373.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Dwangsomtitel - Zwarigheden - Taak van de rechter

- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0072.N 7 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221007.1N.6 AC nr. ...

De beslagrechter die dient te oordelen over de regelmatigheid en de rechtmatigheid van het beslag, onderzoekt de becijfering van de schuldvordering waarvan de tenuitvoerlegging wordt nagestreefd en beslecht de geschilpunten dienaangaande, desnoods na interpretatie van de titel (1). (1) Cass. 14 juni 2019, AR C.18.0517.N, AC 2019, nr. 373.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerbare titel - Becijfering van de schuldvordering - Taak van de beslagrechter

- Artt. 793, tweede lid, en 1494, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0330.N 31 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220331.1N.7 AC nr. ...

De niet-tegenwerpelijkheid aan de in artikel 1575 Gerechtelijk Wetboek bedoelde derden van de handelingen van vervreemding of van vestiging van een hypotheek, verricht door de schuldenaar op de onroerende goederen waarop beslag is gelegd of die in het bevel zijn aangeduid, heeft tot gevolg dat de beslagleggende schuldeiser ten belope van het bedrag van zijn schuldvordering de uitwinning kan vervolgen op het onroerend goed in handen van de persoon aan wie het goed werd overgedragen in weerwil van het overgeschreven bevel of beslag.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerende goederen - Vervreemding of vestiging van een hypotheek door de schuldenaar - Niet-tegenwerpelijkheid - Gevolg

- Artt. 1575 en 1577, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0336.N 31 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220331.1N.6 AC nr. ...

De niet-tegenwerpelijkheid tegen derden van de handelingen van vervreemding of van vestiging van een hypotheek, verricht door de schuldenaar op onroerende goederen waarop beslag is gelegd of die in het bevel zijn aangeduid, en dit vanaf de dag van de overschrijving van het beslag of van het bevel, geldt eveneens voor de vervreemdingen of vestigingen van een hypotheek verricht vóór de overschrijving van het beslag of van het bevel, maar die op dat ogenblik nog niet zijn overgeschreven of ingeschreven.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerende goederen - Handelingen van de schuldenaar tot vervreemding of vestiging van een hypotheek - Niet-tegenwerpelijk aan derden

- Artt. 1575 en 1577 Gerechtelijk Wetboek

De niet-tegenwerpelijkheid tegen derden zoals bedoeld in artikel 1575 Gerechtelijk wetboek, heeft een relatieve werking en strekt slechts in het voordeel van de betrokken schuldeiser, zodat een hypotheek ingeschreven na de overschrijving van een bevel of beslag, maar vóór het faillissement, tegenwerpelijk is aan de curator van het latere faillissement van de schuldenaar, maar niet aan de schuldeiser die voordien zijn bevel of beslag heeft overgeschreven.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerende goederen - Handelingen van de schuldenaar tot vervreemding of vestiging van een hypotheek - Niet-tegenwerpelijk aan derden - Faillissement van de schuldenaar

- Artt. 1575 en 1577 Gerechtelijk Wetboek

De verkoopgelden voortkomend uit de uitwinning van onroerende goederen vallen slechts in de faillissementsboedel nadat de hypothecaire schuldeisers werden voldaan.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Faillissement - Uitwinning van onroerende goederen - Verdeling van de opbrengst - Rangregeling - Verkoopgelden - Onderdeel van de faillissementsboedel

- Artt. 16, eerste lid, en 91 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Artt. 1639 en 1643, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0395.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de notaris van oordeel is dat door de opbieder een onvoorwaardelijke bankwaarborg, vermeld op de aanplakbiljetten, moet worden bezorgd ten tijde van het hoger bod, dienden de stukken die het bestaan van die bankwaarborg aantonen, aan hem ter kennis te zijn gebracht op dat ogenblik (1). (1) Artikelen 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, vóór de opheffing ervan door de wet van 11 augustus 2017.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Notaris - Toewijzing - Mogelijkheid tot hoger bod - Geldigheid van het hoger bod - Vereiste voorwaarde op het tijdstip van het hoger bod - Borgstelling - Het stellen van een onvoorwaardelijke bankwaarborg - Vermelding op de aanplakbiljetten - Kennisgeving aan de notaris

- Artt. 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de notaris, met toepassing van de discretionaire bevoegdheid om de solvabiliteit van de opbieder te beoordelen, van hem een borgstelling vraagt door te eisen dat hij een waarborg verschaft bij het hoger bod, dient hij zich te houden aan de voorwaarden die hijzelf heeft bepaald en moet hij het bewijs kunnen leveren dat ze werden nageleefd, om niet aansprakelijk te worden gesteld (1). (1) Artikelen 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, vóór de opheffing ervan door de wet van 11 augustus 2017.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Notaris - Toewijzing - Mogelijkheid tot hoger bod - Geldigheid van het hoger bod - Vereiste voorwaarde op het tijdstip van het hoger bod - Borgstelling - Het stellen van een onvoorwaardelijke bankwaarborg - Verplichting voor de notaris

- Artt. 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0452.N 28 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210528.1N.4 AC nr. ...

De uitvoerbare titel die strekt tot ontruiming van een onroerend goed door de in de titel aangeduide executieplichtige "en de zijnen", kan ook worden tenuitvoergelegd tegen diegenen die het goed bezetten en hun recht ontlenen aan de executieplichtige, met in achtneming van hun rechtmatige belangen en de vereiste zorgvuldigheid.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerbare titel - Executieplichtige "en de zijnen" - Draagwijdte

- Artt. 1386 en 1494 Gerechtelijk Wetboek

Een uitvoerbare titel wegens zekere en vaststaande zaken kan worden tenuitvoergelegd tegen degene die uit de titel als executieplichtige blijkt.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerbare titel - Tenuitvoerlegging

- Artt. 1386 en 1494 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0630.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.15 AC nr. ...

Een verkoop uit de hand kan in het belang van de partijen ook worden bevolen nadat krachtens artikel 1580 Gerechtelijk Wetboek een notaris werd aangesteld om tot de veiling van de in beslag genomen goederen over te gaan (1). (1) De beslagrechter oordeelt soeverein in feite of de machtiging tot onderhandse verkoop kan worden ingewilligd. Het Hof van Cassatie oefent op deze beslissing een marginaal toetsingsrecht uit. H.V.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Beschikking - In beslag genomen onroerend goed - Bevel tot verkoop uit de hand - Omstandigheden

- Artt. 1580bis en 1580ter Gerechtelijk Wetboek

C.20.0017.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.7 AC nr. ...

De beslagrechter, aan wie het toekomt in het kader van een uitvoerend beslag als bodemrechter uitspraak te doen over incidentele geschillen met betrekking tot de omvang van het verhaalsrecht van de schuldeiser en die onlosmakelijk verbonden zijn met de tenuitvoerlegging, kan uitspraak doen over het bestaan van simulatie omtrent het eigendomsrecht van de in beslag genomen goederen.

Gedwongen tenuitvoerlegging - In beslag genomen goederen - Simulatie omtrent het eigendomsrecht - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 1395, eerste lid, 1514, eerste lid, en 1613, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0071.F 20 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191220.1F.3 AC nr. ...

Uit het beginsel volgens hetwelk geen beslag kan worden gelegd op de tegoeden die door een buitenlandse centrale bank worden aangehouden of beheerd, volgt dat de voorafgaande toelating van de beslagrechter een substantiële vormvereiste is en dat het gebrek, voortvloeiend uit het ontbreken van die toelating, niet kan worden geremedieerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 684.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Tegoeden die door een buitenlandse centrale bank worden aangehouden of beheerd - Geen beslag mogelijk - Beslagrechter - Voorafgaande toelating - Substantiële vormvereiste - Gebrek

- Art. 1412quater Gerechtelijk Wetboek

C.19.0125.N 24 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191024.16 AC nr. ...

De aansprakelijkheid van de beslaglegger voor een beweerde te lage verkoopopbrengst kan niet worden aangenomen op grond van de afwezigheid van een recent schattingsverslag (1). (1) Zie concl. "in hoofzaak" OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Openbare verkoop na beslag - Beslaglegger - Aansprakelijkheid

- Artt. 1580bis en 1580ter Gerechtelijk Wetboek

Het risico van een openbare verkoop na beslag berust in beginsel bij de beslagene terwijl op de beslaglegger de verplichting rust ervoor te zorgen dat de verkoop niet plaatsvindt in voor de beslagene ongunstige omstandigheden en zijn aansprakelijkheid in het gedrang komt wanneer hij hierbij handelt op een wijze die kennelijk de grenzen van een normale uitoefening van zijn executierecht te buiten gaat (1). (1) Zie concl. "in hoofzaak" OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Openbare verkoop na beslag - Beslaglegger - Uitoefening executierecht

- Artt. 1580bis en 1580ter Gerechtelijk Wetboek

C.18.0398.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.3 AC nr. ...

De beslagrechter die, krachtens de artikelen 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van de vorderingen betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging, beoordeelt de rechtmatigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging; hij is aldus bevoegd om te onderzoeken of de schuldvordering die uit de uitvoerbare titel blijkt, niet is tenietgegaan na het ontstaan van de titel, in welk geval deze niet meer actueel is en de tenuitvoerlegging onrechtmatig zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0517.N 14 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190614.6 AC nr. ...

De beslagrechter die dient te oordelen over de regelmatigheid en de rechtmatigheid van het beslag, onderzoekt de becijfering van de schuldvordering waarvan de tenuitvoerlegging wordt nagestreefd en beslecht de ter zake gerezen betwistingen desgevallend na interpretatie van de titel waartoe hij krachtens artikel 793, tweede lid, gerechtelijk wetboek bevoegd is, waarbij indien de uitvoerbare titel slechts ten dele aan de voorwaarde van artikel 1494, eerste lid Gerechtelijk Wetboek voldoet, de beslagrechter de tenuitvoerlegging beperkt tot dat gedeelte.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerbare titel - Vaststaande en zekere zaken - Titel die gedeeltelijk hieraan voldoet

- Art. 1494, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0305.F 21 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190221.2 AC nr. ...

Uit artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden volgt niet dat de beslagrechter die uitspraak doet over de regelmatigheid en de gegrondheid van een beslagexploot dat steunt op een beschikking tot uitvoerbaarverklaring van een buitenlandse beslissing, zich bevoegd dient te verklaren om kennis te nemen van een vordering tot uitvoerbaarverklaring van een andere buitenlandse beslissing.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Buitenlandse beslissing - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Beslagexploot - Bevoegheid van de beslagrechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.18.0175.F 3 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190103.4 AC nr. ...

Enkel de schuldeiser die ervoor gekozen heeft de uitvoering van zijn titel op grond van dat gewaarmerkte afschrift van het eerder gelegde beslag te vervolgen, moet dat gewaarmerkte afschrift aan de schuldenaar betekenen, niet de schuldeiser die beslag bij vergelijking en uitbreiding legt.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op roerend goed - Eerder gelegd beslag - Schuldeiser die beslag bij vergelijking en uitbreiding legt - Geen betekening aan de schuldeiser van het gewaarmerkte afschrift van het eerdere beslag

- Art. 1524, eerste, tweede, derde en zesde lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0216.N 21 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181221.4 AC nr. 734

Het bevel tot betalen is de eerste daad van tenuitvoerlegging waarbij de schuldenaar bij gerechtsdeurwaardersexploot wordt aangemaand om de in de uitvoerbare titel opgenomen verbintenissen na te komen; onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 1564 Gerechtelijk Wetboek inzake uitvoerend beslag op onroerend goed, dient de rechterlijke beslissing die vooraf werd betekend aan de schuldenaar niet opnieuw te worden betekend met het bevel; het volstaat dat het exploot verwijst naar de rechterlijke beslissing, de datum van betekening vermeldt en de omvang van de schuldvordering bepaalt.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Stuiting - Betekening van de uitvoerbare titel - Betekening van het bevel - Inhoud van het exploot - Bevel tot betalen - Begrip - Gevolg - Verjaring

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0086.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.1 AC nr. 570

Aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te oordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Zie (op dit punt andersluidende) concl. OM; het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op de derde grief van het enig cassatiemiddel; het was immers van mening dat de appelrechter, als beslagrechter in hoger beroep, zich de facto de exclusieve bevoegdheid van de dwangsomrechter om de dwangsom te verminderen of op te heffen had aangematigd.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Dwangsom - Invordering - Rechtsmisbruik - Bevoegdheid - Beslagrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1385quater en 1395 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0109.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.6 AC nr. 552

De notariële akte vormt een uitvoerbare titel wanneer ze, in haar authentieke vorm, alle gegevens bekrachtigt die nodig zijn om het bestaan, de opeisbaarheid en het bedrag van de schuldvordering te bepalen (1); de uitvoerbare kracht van de notariële akte die een kredietopening tot voorwerp heeft, komt niet in het gedrang wanneer voor de bepaling van het verschuldigde bedrag bij de vervaldag of voor het uitstel van deze vervaldag wegens een verlenging van het krediet moet worden gesteund op externe gegevens; evenmin is vereist dat de akte een uitdrukkelijke terugbetalingsverplichting bevat wanneer het bestaan van deze verbintenis en de omvang ervan impliciet uit de akte volgt. (1) Cass. 1 juni 2017, AR C.16.0479.F, AC 2017, nr. 367.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerbare titel - Notariële akte - Kredietopening - Voorwaarden

- Art. 19 Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt
- Art. 1494, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0044.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.3 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat een vennootschap, die op het ogenblik van de dagvaarding in revindicatie niet meer bestond als rechtspersoon, zich vereenzelvigt met haar achterman, kan naar recht oordelen dat deze in de revindicatievordering als de in het ongelijk gestelde partij dient te worden verwezen in de gedingkosten.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Revindicatie - Gerechtskosten - In het ongelijk gestelde partij - Toepassing - Rechtspersoon - Achterman - Vereenzelviging

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.17.0133.N 21 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180621.12 AC nr. ...

Aangezien de artikelen 164 en 165 KB/WIB92 zich niet verstaan met het bijzonder regime van de tenuitvoerlegging en beslagen in het raam van de gerechtelijke reorganisatie ligt het in de rede de gevolgen van het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag tijdens deze procedure geheel af te stemmen op de artikelen 30 en 31 WCO; uit het geheel van de bepalingen volgt dat het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag zijn bewarende werking behoudt tijdens de periode van opschorting tenzij hiervan de opheffing wordt bevolen op grond van artikel 31 WCO.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Inkomstenbelastingen - Gerechtelijke reorganisatie - Periode van opschorting - Vereenvoudigd fiscaal beslag onder derden - Bewarende werking

- Artt. 30 en 31 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen
- Artt. 164 en 165 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0140.N 21 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180621.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Inkomstenbelastingen - Verpande schuldvordering - Vereenvoudigd fiscaal beslag onder derden - Betaling door de derde-schuldenaar aan de ontvanger - Tegenwerpelijkheid aan de pandhouder

Uit artikel 1690, § 1 en artikel 2075 Burgerlijk Wetboek vloeit voort dat een eerder pandrecht tegenwerpelijk is aan een later beslag op dezelfde schuldvordering en dat de betaling door de derde-schuldenaar aan de ontvanger krachtens artikel 164, § 1, KBWIB92, in weerwil van de kennisgeving van het pand aan de derde-schuldenaar niet-tegenwerpelijk is aan die pandhouder, ook al is de ontvanger op het ogenblik van de betaling te goeder trouw (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Inkomstenbelasting - Verpande schuldvordering - Vereenvoudigd fiscaal beslag onder derden - Betaling door de derde-schuldenaar aan de ontvanger - Tegenwerpelijkheid aan de pandhouder

- Artt. 1690, § 1, en 2075 Burgerlijk Wetboek
- Art. 164, § 1 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

C.16.0162.F 30 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180330.1 AC nr. ...

De notaris is een openbaar ambtenaar die verplicht is zijn dienst te verlenen wanneer hij daartoe wordt verzocht; noch artikel 10 van het reglement voor de organisatie van de notariële boekhouding, bindend verklaard door artikel 1 van het koninklijk besluit van 9 maart 2003, dat ertoe strekt de boekhouding te organiseren en dat niet afwijkt van de verplichting die de notaris is opgelegd door de artikelen 1 en 3 Wet Notarisambt en artikel 1580 van het Gerechtelijk Wetboek om tot de veiling over te gaan, noch enige andere bepaling staat de notaris toe zijn dienst te weigeren indien hem geen provisie is overgemaakt (1). (1) Zie Cass. 24 oktober 2002, AR C.00.0724.F, AC 2002, nr. 506, met concl. van advocaat-generaal De Riemaecker in Pas. 2002, nr. 506.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Aanwijzing van de notaris door de rechter - Weigering van tussenkomst in geval van niet-betaling van een provisie - Wettigheid

- Art. 1 KB 9 maart 2003 houdende goedkeuring van de reglementen van de Nationale Kamer van notarissen voor de organisatie van de notariële boekhouding en voor het toezicht op de boekhouding
- Art. 10, goedgekeurd bij Reglement 9 oktober 2001 van de Nationale Kamer van notarissen voor de organisatie van de notariële boekhouding
- Art. 1580 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1, eerste en derde lid, en 91, eerste lid, 5° Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

C.16.0153.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Hypothecaire inschrijving - Schuldeiser - Wijze van mededeling van de verkoopsvoorwaarden en van de toewijzing - Aanmaning - Betekening - Gekozen woonplaats

Uit de artikelen 83, derde lid, Hypotheekwet en 1582, derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de betekening van de aanmaning aan de ingeschreven schuldeisers, aan degenen die een bevel hebben doen overschrijven en aan de schuldenaar ten minste een maand vóór de verkoop, om inzage te nemen van de verkoopsvoorwaarden en aanwezig te zijn bij de toewijzing van het door voornoemd artikel 1582, derde lid, bedoelde pand rechtsgeldig kan plaatsvinden op de woonplaats die de inschrijver in de akte van hypothecaire inschrijving heeft gekozen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Hypothecaire inschrijving - Schuldeiser - Wijze van mededeling van de verkoopsvoorwaarden en van de toewijzing - Aanmaning - Betekening - Gekozen woonplaats

C.16.0546.F 18 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.2 AC nr. ...

De beslagrechter die, krachtens de artikelen 1395, eerste lid, en 1498 van het Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van een vordering betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging op de goederen van de schuldenaar, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van het beslag maar kan geen uitspraak doen over andere geschillen betreffende de tenuitvoerlegging; hij kan, behoudens de uitdrukkelijk in de wet bepaalde gevallen, geen uitspraak doen over de grond van de zaak; hij kan geen uitspraak doen over de rechten van de partijen die zijn vastgelegd in de akte waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevorderd.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0378.N 7 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170907.3 AC nr. 453

Bij gebrek aan tijdig verzet van de beslagene verwerft de beschikking tot aanstelling van de notaris kracht van gewijsde en kan de beslagene in een later stadium van de procedure de rechtsgeldigheid van de uitvoerbare titel niet meer in vraag stellen, ook al zouden de tegen de titel aangevoerde middelen de openbare orde raken.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Aanstelling van een notaris - Gebrek aan tijdig verzet van de beslagene

- Artt. 1033 en 1034 Gerechtelijk Wetboek

In het kader van een verzoek tot aanstelling van een notaris dient de beslagrechter de regelmatigheid en de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging te controleren waarbij hij onder meer dient na te gaan of de schuldeiser beschikt over een rechtsgeldige uitvoerbare titel voor een zekere, vaststaande en opeisbare schuldvordering.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Verzoek tot aanstelling van een notaris - Beslagrechter - Controle

- Art. 1580, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0372.N 9 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.2 AC nr. 378

Artikel 1629, derde lid Gerechtelijk wetboek, krachtens hetwelk de schuldeisers aan wie het ontwerp van verdeling werd toegestuurd tegenspraak kunnen doen, hetzij bij deurwaardersexploot betekend aan de optredende gerechtsdeurwaarder, hetzij bij verklaring vóór deze laatste, sluit niet uit dat een tegenspraak geldig kan worden gedaan op een andere wijze wanneer deze voldoende waarborgen biedt van rechtszekerheid (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak - Vorm

- Art. 1629, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Ontwerp van verdeling - Gerechtsdeurwaarder - Tegenspraak - Vorm

C.16.0479.F 1 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170601.7 AC nr. ...

De notariële akte vormt een uitvoerbare titel wanneer ze, in haar authentieke vorm, alle gegevens bekrachtigt die nodig zijn om het bestaan, de opeisbaarheid en het bedrag van de schuldvordering te bepalen.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Notariële akte - Uitvoerbare titel

- Art. 1494, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 19 Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

C.15.0054.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Bevoegdheid

De beslagrechter die, krachtens de artikelen 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van een vordering betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging; hij kan geen uitspraak doen over andere geschillen betreffende de tenuitvoerlegging en kan behoudens de uitdrukkelijk in de wet bepaalde gevallen, geen uitspraak doen over de zaak zelf (1). (1) Zie concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 1395, eerste lid en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0384.N 8 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151008.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Zwarigheden - Beslagrechter - Beoordeling - Maatstaf toetsing

In geval van zwarigheden bij de tenuitvoerlegging van een vonnis dat een veroordeling tot een dwangsom inhoudt, moet de beslagrechter, op grond van artikel 1498 Gerechtelijk Wetboek, bepalen of de voorwaarden waarbij de dwangsom verschuldigd is, al dan niet vervuld zijn; de beslagrechter moet daarbij als maatstaf van de toetsing van de ter uitvoering van de veroordeling verrichte handelingen, het doel en de strekking van de veroordeling als richtsnoer nemen, met dien verstande dat de veroordeling geacht wordt niet verder te strekken dan tot het bereiken van het daarmee beoogde doel; hij mag hierbij de ter uitvoering van de veroordeling te verrichten handelingen zoals bepaald in de titel niet wijzigen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Zwarigheden - Beslagrechter - Beoordeling - Maatstaf toetsing

- Artt. 1385quater en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0458.N 11 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150511.1 AC nr. ...

Bevat 1452, tweede lid, 2°, Gerechtelijk Wetboek wat de te vermelden schulden betreft geen beperking in de tijd, dan komt de derde-beslagene niet tekort aan zijn verplichting door het niet-vermelden van schulden uit het verleden die ten tijde van het beslag waren uitgedoofd wanneer hij mocht veronderstellen dat de vermelding ervan niet meer dienstig was en de beslaglegger evenmin in het beslagexploot naar deze schulden heeft verwezen.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Derdenbeslag - Verklaring van derde-beslagene - Inhoud

---

C.14.0355.N 27 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150227.4 AC nr. 146

Uit de bepalingen van artikel 1582, vierde en vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter een nieuwe termijn kan bepalen voor de toewijzing zodra hij door de neerlegging van het proces-verbaal van de notaris ter griffie uitspraak moet doen over de geschillen en dat het wat dat betreft niet ter zake doet dat de oorspronkelijke termijn van zes maanden, bedoeld in artikel 1587 van hetzelfde wetboek, al dan niet verstreken is op het ogenblik waarop hij uitspraak doet (1). (1) Cass. 1 februari 2007, AR C.06.0254.F, AC 2007, nr. 61.

Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Geschillen - Toewijzing - Termijn voor de toewijzing -

Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1582, vierde en vijfde lid, en 1587 Gerechtelijk Wetboek

BESLAG OP ONROEREND GOED [ZIE: 065 BESLAG]

C.21.0367.F 17 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221117.1F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 1589, eerste lid, Burgerlijk Wetboek kan de notaris het bod weigeren van personen die hem onbekend zijn of van wie de identiteit of de gegoedheid hem niet bewezen schijnen; die weigering, die door de notaris zowel tijdens de veiling als tot de definitieve toewijzing kan worden tegengeworpen, staat hem toe het hoogste bod te verwerpen dat hij anders voor de toewijzing van het goed in aanmerking had moeten nemen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 744.

- Gedwongen tenuitvoerlegging - Toewijzing van de in beslag genomen goederen - Notaris - Veiling - Weigering

- Art. 1589, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0043.F 8 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211008.1F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 1592, eerste tot derde lid, Gerechtelijk Wetboek heeft eenieder het recht een hoger bod te doen gedurende vijftien dagen na de toewijzing, door het bedrag van het hoger bod op het kantoor van de notaris in consignatie te geven en dat bij deurwaardersexploot, dat de koper wordt aangezegd, aan die notaris te betekenen.

- Allerlei - Recht een hoger bod te doen

- Art. 1592, eerste tot derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Allerlei - Recht een hoger bod te doen

- Art. 1592, eerste tot derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0630.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.15 AC nr. ...

Een verkoop uit de hand kan in het belang van de partijen ook worden bevolen nadat krachtens artikel 1580 Gerechtelijk Wetboek een notaris werd aangesteld om tot de veiling van de in beslag genomen goederen over te gaan (1). (1) De beslagrechter oordeelt soeverein in feite of de machtiging tot onderhandse verkoop kan worden ingewilligd. Het Hof van Cassatie oefent op deze beslissing een marginaal toetsingsrecht uit. H.V.

- Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Beschikking - Bevel tot verkoop uit de hand - Omstandigheden

- Artt. 1580bis en 1580ter Gerechtelijk Wetboek

C.16.0138.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.1 AC nr. ...

Wanneer de beslagrechter, die op derdenverzet uitspraak doet, de beschikking intrekt die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat, is zijn beslissing bij voorraad uitvoerbaar en verhindert ze dat een vordering tot vernieuwing van het aldus opgeheven beslag wordt ingesteld.

- Bewarend beslag op onroerend goed - Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Intrekking - Bij voorraad uitvoerbare beslissing

- Artt. 1039, tweede lid, 1395, tweede lid, en 1436 Gerechtelijk Wetboek

BESTAANSMINIMUM

S.20.0015.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.3 AC nr. ...

Het begrip samenleving met anderen veronderstelt de regelmatige aanwezigheid van die andere personen met de aanvrager, maar vereist hun ononderbroken aanwezigheid niet; de rechter beoordeelt in feite of de aanvrager met andere personen samenleeft; het Hof gaat na of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, die samenleving of het gebrek eraan wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 452.

- Recht op maatschappelijke integratie - Bedrag - Begunstigden - Drie categorieën - Samenleving - Begrip - Bevoegdheden van de rechter - Feitelijke beoordeling - Toezicht van het Hof van Cassatie

- Artt. 14, §§ 1 en 2, en 16, § 1 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

De wetgever heeft een onderscheid gemaakt tussen drie categorieën van begunstigden, al naargelang zij samenwonen met één of meerdere personen, alleenstaande zijn of met een gezin ten laste samenleven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 452.

- Recht op maatschappelijke integratie - Bedrag - Begunstigden - Drie categorieën

- Artt. 14, §§ 1 en 2, en 16, § 1 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

Het kadastraal inkomen van het bebouwde onroerend goed wordt in aanmerking genomen wanneer de aanvrager van een leefloon die er de eigenaar of de vruchtgebruiker van is, het niet betrekt en er niet daadwerkelijk een inkomen uit haalt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 452.

- Recht op maatschappelijke integratie - Voorwaarden - Ontoereikende bestaansmiddelen - Berekeningswijze - Inaanmerkingneming van de inkomsten van een onroerend goed waarvan de aanvrager eigenaar of vruchtgebruiker is - Modaliteiten

- Artt. 25en 26 KB 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie
- Artt. 3, 4°, 14 en 16 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

S.21.0054.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.2 AC nr. ...

Een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie dat, overeenkomstig artikel 11, § 1 en § 3, Leefloonwet, voorziet in vereisten die met de sociaal verzekerde zijn onderhandeld en die met zijn persoonlijke situatie en bekwaamheden overeenstemmen, moet verplicht worden opgemaakt wanneer een studie met voltijds leerplan dat in een door de gemeenschappen erkende, georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstelling wordt gevolgd met het oog op de verhoging van de inschakelingskansen in het beroepsleven, in aanmerking wordt genomen om naar billijkheid te beoordelen of en in welke mate een sociaal verzekerde van jonger dan 25 jaar niet werkbereid kan zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 458.

- Recht op maatschappelijke integratie - Leefloon - Voorwaarden - Arbeidsgeschiktheid - Verhindering - Beoordeling - Sociaal verzekerde van jonger dan 25 jaar - Instemming van het centrum met het aanvatten of hervatten van een studie met voltijds leerplan in een door de gemeenschappen erkende, georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinstelling - Geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie - Inhoud

- Artt. 25en 26 KB 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie
- Artt. 3, 5°, 10, derde lid, 11, § 1, eerste lid, a, § § 2 en 3, 13, § 4, 14 et 16 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

S.17.0061.F 11 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180611.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie - Recht op maatschappelijke integratie

Uit de artikelen 2, eerste lid, 3, 4°, 4, 6, §1, 10, eerste, tweede en derde lid, en 11, §2, tweede lid, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie volgt enerzijds dat het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie een modaliteit is voor het recht op maatschappelijke integratie die gepaard kan of moet gaan met de twee vormen van dat recht, namelijk maatschappelijke integratie door tewerkstelling en door een leefloon en, anderzijds, dat een dergelijk project enkel kan worden opgemaakt, zoals ook het leefloon enkel kan worden toegekend, als de in de artikelen 3 en 4 bedoelde voorwaarden voor het recht op maatschappelijke integratie vervuld zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 375.

- Geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie - Recht op maatschappelijke integratie

- Artt. 2, eerste lid, 3, 4°, 4, 6, § 1, 10, eerste, tweede en derde lid, en 11, § 2, tweede lid Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

BETAALDE FEESTDAGEN [ZIE: 027/02 ARBEID]

S.17.0002.F 11 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180611.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Einde arbeidsovereenkomst - Voorwaarden - Voorafgaande tewerkstelling - Gewone inactiviteitsdagen - Begrip - Criterium

De zaterdagen waarop de werknemer die in een voltijds arbeidsstelsel is tewerkgesteld niet hoeft te werken volgens het stelsel en de dienstregeling die op hem van toepassing zijn, zijn dagen waarop gewoonlijk niet wordt gewerkt in de zin van artikel 14, tweede lid, van het koninklijk besluit van 18 april 1974, en zijn dus geen werkonderbrekingen die aan de werknemer kunnen worden toegeschreven in de zin van artikel 14, eerste lid, 1°, zelfs als het arbeidsstelsel van zes dagen per week in principe gangbaar is in de onderneming en andere werknemers op zaterdag werken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 374.

- Einde arbeidsovereenkomst - Voorwaarden - Voorafgaande tewerkstelling - Gewone inactiviteitsdagen - Begrip - Criterium

- Art. 14, eerste en tweede lid KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

BETALING

C.24.0100.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.9 AC nr. ...

Aan de voorwaarde dat de indeplaatsstelling gelijktijdig met de betaling geschiedt, kan de schuldeiser voldoen door, zelfs in een document van vóór de betaling, zijn voornemen aan te geven om de derde persoon in zijn rechten, rechtsvorderingen, voorrechten of hypotheken te doen treden op het moment van de betaling door deze persoon (1). (1) Zie concl. OM.

- Indeplaatsstelling - Voorwaarde - Gelijktijdig met de betaling - Begrip

- Art. 1250, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0173.F 24 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231124.1F.5 AC nr. ...

De zonder toerekening verrichte betaling heeft betrekking op de oudste van de schulden van gelijke aard en doet de schuld teniet op het ogenblik dat de betaling wordt verricht, ook al wordt de betaling pas later met die schuld verrekend; het verstrijken van de verjaringstermijn heeft geen invloed op de reeds betaalde schuld.

- Bestaan van verschillende schulden van gelijke aard - Betaling verricht zonder toerekening - Verjaring - Verstrijken van de termijn - Invloed

- Art. 1234 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1256, tweede ld Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0300.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.10 AC nr. ...

Een factuur is een schriftelijke bevestiging van een contractuele schuldvordering die strekt tot het bewijs van de overeenkomst waarop zij is gesteund, zodat de grondslag voor de betaling van een factuur niet berust op de factuur maar op de overeenkomst.

- Factuur - Grondslag voor betaling

C.17.0057.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.6 AC nr. ...

De uitwinningsvergoeding, die een cliënteelvergoeding is die aan de agent verschuldigd is na de beëindiging van de overeenkomst, vormt geen vergoeding voor een handelstransactie tussen die agent en de principaal en valt bijgevolg niet onder de toepassing van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties (1). (1) Zie Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0292.F, AC 2016, nr.

- Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op een uitwinningsvergoeding - Aard - Betalingsachterstand

- Artt. 2.1 en 3, eerste lid Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties
- Art. 20, eerste lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

C.14.0568.N 5 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150605.2 AC nr. ...

Onder het begrip lopende overeenkomsten dient verstaan te worden de overeenkomsten waarvan de karakteristieke prestatie door de schuldenaar nog niet werd uitgevoerd (1). (1) Zie E. Dirix, Faillissement en lopende overeenkomsten, RW 2003-2004, 202, nr. 5.

- Wet betreffende de betalingsachterstand bij handelstransacties - Lopende overeenkomsten

- Art. 14 Wet 2 aug. 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN

ALGEMEEN

P.25.0163.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.2 AC nr. ...

Het feit dat een Belgische burger de taal van het eentalige gebied waarin hij verblijft niet machtig is en aanvoert dat zijn onkunde van het Nederlands hem heeft belet de waarschuwing te begrijpen die hem in kennis heeft gesteld van de betekening van het verstekvonnis, vormt geen omstandigheid onafhankelijk van zijn wil die hij niet heeft kunnen voorzien of voorkomen en die de ontvankelijkheid van zijn laattijdig verzet zou verantwoorden (1). (1) Zie concl. van eerste advocaat-generaal. Nolet de Brauwere vóór Cass. 9 april 2025, AR P.24.1779.F ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2.

Algemeen - Strafzaken - Waarschuwing die de beklaagde in kennis heeft gesteld van de betekening van het verstekvonnis - Buitengewone verzetstermijn - Laattijdig verzet - Ontvankelijkheid - Beklaagde die de taal van het eentalige gebied waarin hij verblijft niet machtig is - Gevolg - (Geen) geval van overmacht

- Art. 187, § 5, 1° Wetboek van Strafvordering

P.24.0906.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.8 AC nr. ...

De kennisgeving die bij toepassing van artikel 40, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet door het openbaar ministerie wordt gedaan aan een bij verstek veroordeelde beklaagde, waarbij hem wordt meegedeeld dat hij door een welbepaalde verstekbeslissing op grond van welbepaalde bewezenverklaarde verkeersmisdrijven tot een verval van het recht tot sturen werd veroordeeld, stelt die laatste in staat om met de nodige kennis van zaken de opportuniteit te beoordelen om tegen die beslissing een rechtsmiddel aan te wenden en hiertoe de nodige stappen te ondernemen en de omstandigheid dat in die kennisgeving, die uit haar aard betrekking heeft op een veroordeling op grond van de Wegverkeerswet, niet de precieze hoofdstraf wordt vermeld die door de verstekbeslissing werd opgelegd, doet hieraan geen afbreuk en heeft niet tot gevolg dat de beklaagde niet op een adequate wijze werd geïnformeerd en geen correcte inschatting kan maken van de noodzaak of de opportuniteit om een rechtsmiddel tegen die beslissing aan te wenden; wanneer een bij verstek veroordeelde beklaagde bij toepassing van artikel 40, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet in kennis wordt gesteld van een hem door een verstekbeslissing opgelegd verval van het recht tot sturen en in die kennisgeving wordt vermeld dat die verstekbeslissing op een welbepaalde datum aan zijn woonplaats werd betekend, dan kan de rechter daaruit afleiden dat de beklaagde vanaf het ogenblik van die kennisgeving ook kennis heeft gekregen van die betekening en dat vanaf dat ogenblik bijgevolg de in artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde buitengewone termijn van verzet begint te lopen (1). (1) Cass. 17 december 2024, AR P.24.1233.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.18 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET; Cass. 14 mei 2024, AR P.23.1032.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240514.2N.11; Cass. 22 juni 2021, AR P.21.0480.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.20.

Algemeen - Kennisgeving - Artikel 40, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet - Kennisgeving aan een bij verstek veroordeelde beklaagde van een verstekbeslissing houdende verval van het recht tot sturen - Gevolg voor de kennisname van de betekening van de verstekbeslissing - Aanvang van de buitengewone termijn van verzet - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 40, eerste en vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1779.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2 AC nr. ...

De buitengewone verzettermijn gaat niet in indien de informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing niet regelmatig is; wat dat betreft vereist artikel 6.1 EVRM dat die informatie melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen; geen enkele bepaling, en met name noch voormeld artikel 6.1 EVRM noch artikel 187 Wetboek van Strafvordering, verplichten de autoriteiten om aan de bij verstek veroordeelde de informatie over de rechtsmiddelen mee te delen in een andere taal dan die van de rechtspleging of van de plaats van betekening van het verval van het recht tot sturen, wanneer geen enkel gegeven hen in staat stelt te voorzien dat de betrokkene die taal niet verstaat (1). (1) Het OM heeft ook geconcludeerd tot verwerping. Zie concl. OM, waarin wordt onderzocht of het middel van schending van de Taalwet Gerechtszaken ambtshalve moet worden aangevoerd (quod non) en of het oude eerste en tweede lid van artikel 40 van die wet, vervangen door de wet van 25 mei 2018, opnieuw tot leven zijn gewekt ten gevolge van het arrest nr. 120/2019 van het Grondwettelijk Hof van 19 september 2019.

Algemeen - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

Artikel 43, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek houdt voor het openbaar ministerie de verplichting in om het exploot van dagvaarding te doen betekenen aan de woon- of verblijfplaats van de beklaagde, zoals die door het openbaar ministerie is gekend of had moeten zijn gekend; of het openbaar ministerie kennis had of had moeten hebben van die woon- of verblijfplaats, moet worden beoordeeld op basis van de gegevens waarover het openbaar ministerie beschikte of kon beschikken op het ogenblik van de dagvaarding en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie ook Cass. 26 maart 2024, AR P.23.0972.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240326.2N.10; Cass. 20 april 2021, AR P.20.1307.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4.

Algemeen - Strafzaken - Betekening van de dagvaarding aan woon-of verblijfplaats - Geldigheid - Voorwaarde - Woon- of verblijfplaats die door het openbaar ministerie gekend is of had moeten gekend zijn - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 43, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

F.21.0052.N 24 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230324.1N.5 AC nr. ...

Daar waar het op grond van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek in beginsel aan de partij wiens belangen door de onregelmatigheid zijn geschaad toekomt om een exceptie van nietigheid op te werpen en om belangenschade aan te voeren en te bewijzen, dient de rechter in gevallen waar de onregelmatigheid tot gevolg kan hebben gehad dat een processtuk zoals een dagvaarding of een voorziening in cassatie de partij aan wie deze werd betekend niet heeft bereikt en de onregelmatigheid er bijgevolg de reden van kan zijn dat deze partij niet verschijnt of afwezig blijft, ambtshalve de exceptie van nietigheid op te werpen en, bij toepassing van artikel 861, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, maatregelen op te leggen om de onregelmatigheid te regulariseren; deze verplichting voor de rechter vindt zijn grondslag in het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, krachtens hetwelk een partij de mogelijkheid moet krijgen om zijn standpunt voor de rechter uiteen te zetten en zijn belangen te verdedigen

Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Artt. 861 en 1079 Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Artt. 861 en 1079 Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Cassatieberoep - Fiscale zaken - Onregelmatige betekening - Herstel van bewezen belangenschade - Taak van de rechter - Maatregelen om de onregelmatigheid te regulariseren

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1321.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.27 AC nr. ...

Artikel 47, 1°, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op de in artikel 16, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde betekening.

Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 16, § 3 - Betekening van de beslissing aan de betrokken persoon - Toepassing van artikel 47, 1° Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 16, § 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 47, 1° Gerechtelijk Wetboek

C.19.0636.F 3 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201203.1F.2 AC nr. ...

De kennisgeving van een vonnis doet de beroepstermijn enkel ingaan in de gevallen waarin de wet die wijze van mededeling van de beslissing voorschrijft en op voorwaarde dat die kennisgeving ertoe strekt de termijnen voor de uitoefening van de rechtsmiddelen te doen ingaan (1). (1) Zie Cass. 17 februari 2011, AR C.10.0440.F, AC 2011, nr. 147, met concl. van advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.

Algemeen - Hoger beroep - Termijn - Kennisgeving van een vonnis - Aanvang van de termijn - Toepassingsgebied

- Art. 1051, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De bijzondere regel van artikel 1253quater, d), Gerechtelijk Wetboek, die, in afwijking van het gemeen recht, de kennisgeving van het vonnis dat uitspraak doet over de vordering tot ontvangstmachtiging als beginpunt neemt van de beroepstermijn, is enkel van toepassing wanneer deze in artikel 203ter Oud Burgerlijk Wetboek bedoelde vordering, autonoom wordt ingesteld (1). (1) Cass. 2 november 2012, AR C.11.0640.N, AC. 2012, nr. 588, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM.

Algemeen - Hoger beroep - Termijn - Alimentatievordering - Vordering tot ontvangstmachtiging - Aanvang van de termijn

- Artt. 1051, eerste lid, en 1253quater, b) en d) Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203ter, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de vordering tot ontvangstmachtiging van de in het eerste lid van artikel 203ter Burgerlijk Wetboek bedoelde bedragen samen met een onderhoudsvordering op grond van artikel 203 Oud Burgerlijk Wetboek wordt ingesteld, gaat de termijn waarbinnen hoger beroep kan worden ingesteld tegen een vonnis dat over die twee vorderingen uitspraak doet, pas vanaf de betekening van dat vonnis in (1). (1) Cass. 2 november 2012, AR C.11.0640.N, AC. 2012, nr. 588, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM.

Algemeen - Hoger beroep - Termijn - Onderhoudsvordering - Vordering tot ontvangstmachtiging - Tegelijkertijd instellen van die vorderingen - Vonnis dat over die twee vorderingen uitspraak doet - Aanvang van de termijn

- Artt. 1051, eerste lid, en 1253quater, b) en d) Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203ter, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0547.N 21 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191121.1N.7 AC nr. ...

Bij gebreke hieraan is de betekening aan het parket ongedaan en kan zij geen termijn voor een rechtsmiddel doen lopen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Betekening aan het parket - Gebrek

- Art. 40, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

De rechter gaat na in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak of deze partij redelijke stappen heeft gezet om deze woon- of verblijfplaats te achterhalen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Betekening aan het parket - Beoordeling door de rechter

Uit artikel 40, tweede en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, samen met het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, volgt dat de partij die tot een betekening aan het parket overgaat van een beslissing, alle in redelijkheid mogelijke stappen moet hebben ondernomen om de woon- of verblijfplaats of gekozen woonplaats van degene aan wie betekend wordt te vinden en deze van de beslissing te informeren en dat een en ander door de rechter wordt nagegaan, onverminderd de eventuele meldingsplicht van degene die betekent (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Betekening van een beslissing aan het parket - Beoordeling door de rechter

- Art. 40, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

F.18.0115.F 21 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190321.1 AC nr. ...

Met het uitvaardigen van het besluit van 25 oktober 2012 houdende aanwijzing van de ambtenaar van de federale overheidsdienst Financiën op wiens kantoor de Staat kan worden gedagvaard en de betekeningen en kennisgevingen kunnen worden gedaan, heeft de minister van Financiën willen uitsluiten dat een andere ambtenaar zich zou moeten verbinden omdat hij impliciet door hem werd aangewezen (1). (1) Cass. 29 juni 2018, AR F.17.0144.F, AC 2018, nr. 429.

Algemeen - Belgische Staat - Belastingzaken - Gemachtigd ambtenaar - Exclusieve bevoegdheid

- Artt. 42 en 705, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0315.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 792, tweede en derde lid en 1231-15, laatste lid en 1231-16, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een betekening van de beslissingen inzake adoptie, ondanks de andersluidende Nederlandstalige tekst van de artikelen 1231-15, laatste lid en 1231-16, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, vervangen werd door een kennisgeving bij gerechtsbrief, hetgeen afwijkt van de gemeenrechtelijke regeling, waarbij deze kennisgeving ter bescherming van het recht van verdediging moet worden vergezeld van bijkomende informatie zoals vereist in artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Vonnis inzake adoptie - Kennisgeving aan partijen - Modaliteiten

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1231-15, laatste lid, en 1231-16, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0809.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.3 AC nr. ...

Inzake douane en accijnzen moet het exploot van betekening van het bij verstek gewezen vonnis of arrest vermelden dat om geldig verzet aan te tekenen tegen de schuldigverklaring, de veroordeling tot een geldboete en de verbeurdverklaring, dat verzet binnen de termijnen en volgens de vormen door de wet bepaald aan de administratie der douane en accijnzen moet worden betekend.

Algemeen - Strafzaken - Douane en accijnzen - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Voorwaarde - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

Het recht op een eerlijk proces vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend; wanneer de betekening van de bij verstek gewezen beslissing geen melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en evenmin van de termijn om dat recht uit te oefenen en de nadere regels ervan, kan het verzet dat buiten de termijn is aangetekend niet onontvankelijk worden verklaard wegens laattijdigheid, zoniet wordt de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie ontzegd (1). (1) Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161.

Algemeen - Strafzaken - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Voorwaarde - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0610.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.9 AC nr. ...

Het referentieadres bedoeld in artikel 1, § 2, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten, geldt als inschrijving in de bevolkingsregisters in de zin van artikel 36 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 19 april 2002, AR C.01.0218.F, AC 2002, nr. 241 met concl. OM in Pas. 2002.

Algemeen - Woonplaats - Begrip - Referentieadres

- Art. 1, § 2 Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

- Art. 36 Gerechtelijk Wetboek

P.17.1230.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.2 AC nr. ...

Artikel 92, Strafwetboek bepaalt dat correctionele straffen verjaren door verloop van vijf jaren, te rekenen van de dagtekening van het arrest of van het in laatste aanleg gewezen vonnis, of te rekenen van de dag waarop het in eerste aanleg gewezen vonnis niet meer kan worden bestreden bij wege van hoger beroep; de termijn van hoger beroep, die bepalend is voor de aanvang van de verjaring van de straf, neemt slechts een aanvang vanaf de rechtsgeldige betekening van de veroordeling bij verstek.

Algemeen - Strafzaken - Verstekvonnis - Termijn om hoger beroep aan te tekenen - Rechtsgeldige betekening - Draagwijdte

S.18.0011.F 17 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180917.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 36, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, in de versie die van toepassing is, wordt elke kennisgeving aan de woonplaats die een procespartij heeft vermeld in haar laatste akte van de lopende rechtspleging regelmatig geacht te zijn zolang die partij de wijziging van haar woonplaats niet uitdrukkelijk aan de griffie en de andere partijen, evenals aan het openbaar ministerie heeft meegedeeld; daaruit volgt dat het cassatieberoep dat meer dan drie maanden na die regelmatige kennisgeving is ingesteld bij een op de griffie van het Hof neergelegd verzoekschrift, laattijdig is (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr. 470.

Algemeen - Kennisgeving van de beslissing - Regelmatigheid - Vermelding van de woonplaats van de partij - Vermelding in haar laatste akte van rechtspleging - Gevolg - Aanvang van de termijn van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 36, § 2, eerste lid, en 1073 Gerechtelijk Wetboek

D.16.0016.N 28 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170428.4 AC nr. ...

De termijn om in tuchtzaken cassatieberoep in te stellen bedraagt twee maanden te rekenen van de kennisgeving van de beslissing; wanneer de kennisgeving is gebeurd bij aangetekende brief of bij gewone brief, begint de termijn te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst.

Algemeen - Kennisgeving beslissing - Aangetekende brief

- Artt. 53bis, 2°, en 1121/5, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.16.1079.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.5 AC nr. ...

Volgens artikel 39, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek mag de betekening, wanneer de geadresseerde bij een lasthebber woonplaats heeft gekozen, aan die woonplaats geschieden; die bepaling legt niet de verplichting op om de betekening te doen aan de bij een lasthebber gekozen woonplaats wanneer de geadresseerde in België is gedomicilieerd (1). (1) Cass. 26 februari 2010, AR F.09.0021.F, AC 2010, nr. 136; Zie: Cass. 12 januari 2012, AR C.10.0639.N, AC 2012, nr. 30 en Cass. 10 mei 2012 AR C.11.0559.N, AC 2012, nr. 294.

Algemeen - Gekozen woonplaats - In België gedomicilieerde geadresseerde

- Art. 39, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.15.0011.N 26 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160526.3 AC nr. ...

Een vonnis kan worden betekend door de afgifte van een afschrift ervan bij gerechtsdeurwaardersexploot, ofwel aan de persoon, wanneer het afschrift aan de geadresseerde zelf ter hand wordt gesteld, ofwel, indien zij niet aan de persoon kan worden gedaan, aan de woonplaats of de verblijfplaats.

Algemeen - Vonnis - Wijze van betekening

- Artt. 32, 1°, 33, eerste lid, 35, eerste lid, 38, § 1, eerst Gerechtelijk Wetboek

P.15.1521.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.7 AC nr. ...

Met de bepaling van artikel 427. eerste lid. Wetboek van Strafvordering. Zoals gewijzigd door de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, heeft de wetgever aan de eisers in cassatie een algemene verplichting tot betekening opgelegd. met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing op de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen; een partij. die geen vervolgde partij is. moet zijn cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen een op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering genomen beslissing laten betekenen aan de partijen tegen wie het is gericht.

Algemeen - Cassatieberoep - Algemene verplichting tot betekening - Op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering genomen beslissing - Toepassing

C.12.0565.N 8 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151008.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Algemeen - Betekening aan de procureur des Konings - Geldigheid - Voorwaarden - Taak van de rechter

De partij die tot een betekening van een beslissing aan het parket overgaat, moet alle in redelijkheid mogelijke stappen hebben ondernomen om de woon- of verblijfplaats of gekozen woonplaats van de verweerder te vinden en deze van de beslissing te informeren; één en ander wordt door de rechter nagegaan, onverminderd de eventuele meldingsplicht van de verweerder, en bij gebreke hieraan kan de betekening aan het parket geen termijn voor een rechtsmiddel doen lopen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Betekening aan de procureur des Konings - Geldigheid - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Art. 40, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0514.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.6 AC nr. ...

Wanneer in een vennootschap in vereffening een voorlopig bewindvoerder met algemene opdracht is aangesteld, kunnen betekeningen aan deze vennootschap, tijdens de duur van het mandaat van de voorlopig bewindvoerder, bij gebrek aan vertegenwoordigingsbevoegdheid in hun hoofde, niet meer rechtsgeldig aan de persoon of op de woonplaats van één van de vereffenaars worden gedaan.

Algemeen - Vennootschap in vereffening - Aanstelling van een voorlopig bewindvoerder - Algemene opdracht

- Art. 42, 7° Gerechtelijk Wetboek

P.15.1214.F 9 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150909.1 AC nr. ...

In navolging van de andere bij de Voorlopige Hechteniswet bepaalde betekeningen houdt de betekening van het op grond van artikel 15bis van die wet genomen bevel tot verlenging van de vrijheidsbeneming in dat een volledig afschrift van de akte aan de aangehouden persoon wordt afgegeven en de beslissing mondeling wordt medegedeeld, in de taal van de rechtspleging; dat kan worden gedaan door een agent van de openbare macht en is aan geen enkele andere vormvoorwaarde onderworpen; aangezien die betekening aan de aangehouden persoon moet worden gedaan, wordt zij, zonder nadere precisering, geacht op de plaats te zijn gedaan waar die zich bevindt (1). (1) Zie Cass. 13 december 2000, AR P.00.1660.F, AC 2000, nr. 689, R.D.P.C. 2001, p. 580, met noot.

Algemeen - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Aanhouding - Duur - Bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming - Betekening - Vormvoorschriften

- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Aangezien de betekening van het bevel tot verlenging van de vrijheidsbeneming, genomen op grond van artikel 15bis Voorlopige Hechteniswet, wordt geregeld door wetsbepalingen waarvan de toepassing niet verenigbaar is met het Gerechtelijk Wetboek, zijn de bepalingen van de artikelen 32 en 43 van dat wetboek daarop niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 29 december 1992, AR 7285, AC 1991-1992, nr. 816.

Algemeen - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Aanhouding - Duur - Verlenging - Bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming - Betekening - Artikelen 32 en 43, Ger. W. - Toepassing

- Artt. 32 en 43 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0067.F 3 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150603.5 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, dat door artikel 6.1 EVRM is gewaarborgd, vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo klaar en duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik waarop die regels de aanwending van een rechtsmiddel toelaten of op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend (1). (1) EHRM, Hakimi t. België, 29 juni 2010, RABG, 2011, p. 91; EHRM, Faniel t. België, 1 maart 2011, JLMB, 2011, p. 788, noot P. Thevissen, "La notification des règles d'opposition comme condition du procès équitable", T.Strafr., 2011, p. 189, noot C. VAN DEUREN, "Informatieplicht omtrent rechtsmiddelen veralgemeend"; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, RW 2012-2013, p. 215, noot B. DE SMET, "Vormvereisten bij de betekening van verstekvonnissen".

Algemeen - Strafzaken - Verstekbeslissing - Betekening - Vermeldingen - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen - Verplichting

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.14.1677.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Algemeen - Betekening van een akte

Onder betekening van een akte moet worden verstaan de afgifte van het origineel of het afschrift ervan, op welke wijze dan ook, mits die bij wet is bepaald (1). (1) Zie concl. OM

Algemeen - Betekening van een akte

ALLERLEI

P.25.0478.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.16 AC nr. ...

De vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste heeft een authentiek karakter en kan enkel worden aangevochten door een procedure tot betichting van valsheid; dit is met name het geval voor de vermelding onderaan het aanhoudingsbevel waarbij de griffier bevestigt dat hij, op de vermelde datum en het vermelde uur, het aanhoudingsbevel "aan de inverdenkinggestelde heeft getoond, het hem heeft betekend en hem een afschrift heeft gegeven van dit aanhoudingsbevel en van alle stukken die bedoeld worden in artikel 16, § 7, Voorlopige Hechteniswet" (1). (1) Zie Cass. 24 augustus 1998, AR P.98.1170.F, ECLI:BE:CASS:1998:ARR.19980824.7, AC 1998, nr. 373; (wat betreft de vermeldingen van een proces-verbaal van de rechtszitting); Cass. 9 april 2024, AR P.24.0413.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.13 ; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4. De eiser voerde aan dat "het aanhoudingsbevel, bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, nietig is en het onderzoeksgerecht de inverdenkinggestelde niet in voorlopige hechtenis kan houden. Volgens de bewoordingen zelf van [artikel 18 Voorlopige Hechteniswet] is de betekening regelmatig indien voldaan wordt aan de vier daarin voorgeschreven vormvereisten: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte. Deze voorwaarden zijn cumulatief". (Cass. 1 december 2021, RG P.21.1481.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH. ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211201.2F.11).

Allerlei - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de inverdenkinggestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering

F.22.0035.F 22 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231222.1F.6 AC nr. ...

De betekeningen aan de Staat worden gedaan op het kabinet van de bevoegde minister of op het kantoor van de door hem aangewezen ambtenaar, te weten, voor de minister van Financiën, overeenkomstig het ministerieel besluit van 25 oktober 2012 houdende aanwijzing van de ambtenaar van de Federale Overheidsdienst Financiën op wiens kantoor de Staat kan worden gedagvaard en de betekeningen en kennisgevingen kunnen worden gedaan (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Betekeningen aan de Staat - Bevoegd kantoor - Minister van Financiën - Aanwijzing van de bevoegde ambtenaar

- Art. 705, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 42, 1° Gerechtelijk Wetboek

De betekening op een ander kantoor is niet regelmatig, zelfs op grond van de omzendbrief AAFisc nr. 12/2016 (nr. Ci.704.999) van 5 april 2016, aangezien het niet gaat om een aanwijzing door de minister van Financiën in de zin van artikel 42, 1°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Betekeningen aan de Staat - Omzendbrief die een ander kantoor dan het bevoegde kantoor aanwijst - Geldigheid - Uitwerking

- Art. 42, 1° Gerechtelijk Wetboek

S.22.0001.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.1 AC nr. ...

Wanneer een sociaal verzekerde de Commissie Kunstenaars verzoekt hem een kunstenaarsvisum af te geven, dat het bewijs levert van de artistieke aard van de prestaties of de werken die hij tegen vergoeding levert en voor rekening van een opdrachtgever en dat bijgevolg aantoont dat de RSZ-wet op hem van toepassing is overeenkomstig artikel 1bis van die wet, de Commissie Kunstenaars het kunstenaarsvisum weigert en de sociaal verzekerde die weigering betwist, heeft die betwisting betrekking op de rechten en verplichtingen waarop de sociaal verzekerde aanspraak maakt, op een andere wijze dan krachtens een arbeids- of leerovereenkomst, met toepassing van de wetten en reglementen in sociale zaken; een dergelijke betwisting is niet enkel onderworpen aan artikel 580, 19°, maar ook aan de artikelen 580, 3°, 704, § 2 en 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum - Rechtspleging

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

D.23.0002.F 15 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230615.1F.4 AC nr. ...

De aanvang van de termijn wordt niet bepaald volgens de bij wet voorgeschreven wijze van kennisgeving, maar volgens de wijze waarop de kennisgeving daadwerkelijk is gebeurd (1). (1) Cass. 19 maart 2012, AR D.11.0003.F, AC 2012, nr. 180; Cass. 17 juni 2011, AR D.10.0013.N, AC 2011, nr. 411.

Allerlei - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Aanvang - Kennisgeving op papier

- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1121/5, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 54 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 53bis Gerechtelijk Wetboek

P.22.0317.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.24 AC nr. ...

Artikel 95/30, § 6, Wet Strafuitvoering dat betrekking heeft op de ontheffing van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, is niet van toepassing op een beslissing tot herroeping van de invrijheidstelling onder toezicht; artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek is evenmin van toepassing op een beslissing tot herroeping van de invrijheidstelling onder toezicht.

Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling - Invrijheidstelling onder toezicht - Beslissing tot herroeping - Kennisgeving

- Art. 792, derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 95/30, § 6 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1481.F 1 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11 AC nr. ...

Bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, is het bevel tot aanhouding nietig en kan het onderzoeksgerecht de inverdenkinggestelde niet in voorlopige hechtenis houden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 764.

Allerlei - Strafzaken - Bevel tot aanhouding - Betekening - Geen regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat de betekening van het bevel tot aanhouding overeenkomstig de wet is geschied, terwijl aan één van de voorwaarden voor een regelmatige betekening niet is voldaan, en de miskende vormvereiste op straffe van nietigheid is voorgeschreven, vernietigt het Hof zonder verwijzing het arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft (1).(1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 764.

Allerlei - Strafzaken - Bevel tot aanhouding - Betekening - Miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvorm

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Volgens artikel 18 Voorlopige Hechteniswet, moet de betekening, om regelmatig te zijn, voldoen aan de vier daarin voorgeschreven cumulatieve rechtsvormen: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte; een afschrift waarin een bladzijde ontbreekt die de opgave bevat van een van de tenlasteleggingen die aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding ten grondslag liggen, is geen volledig afschrift van het bevel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 764.

Allerlei - Strafzaken - Bevel tot aanhouding - Betekening - Na te leven vormvereisten - Overhandiging van een integraal afschrift van het bevel tot aanhouding

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0586.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.7 AC nr. ...

Noch uit artikel 187, § 1, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering, noch uit enige andere wettelijke bepaling volgt dat de termijnen van vijftien dagen waarin die bepaling voorziet, niet ingaan wanneer de betekening werd gedaan aan de procureur des Konings met toepassing van artikel 40, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, omdat de geadresseerde van de betekende akte een persoon is die noch in België noch in het buitenland een bekende woonplaats, verblijfplaats of gekozen woonplaats heeft.

Allerlei - Betekening van het verstekvonnis aan de procureur des Konings - Uitwerking - Aanvang van de verzettermijnen

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

C.19.0469.F 8 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200608.3F.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 15, § 3, eerste lid, en § 4, WBN, alsook uit artikel 32 van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat, ten aanzien van de procureur des Konings, de kennisgeving van het negatief advies inzake de verklaring strekkende tot verkrijging van de Belgische nationaliteit geschiedt op de dag van de verzending ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 376.

Allerlei - Wetboek van nationaliteit - Vreemdeling - Verklaring strekkende tot verkrijging van de Belgische nationaliteit - Negatief advies van de procureur des Konings - Kennisgeving - Termijn - Aanvang

P.19.0453.N 22 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191022.3 AC nr. ...

Uit artikel 645 Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de directeur van een penitentiaire instelling die een verstekbeslissing aan een beklaagde in persoon betekent, deze betekening door de beklaagde moet laten tekenen voor ontvangst dan wel melding moet maken van diens weigering tot tekenen.

Allerlei - Strafzaken - Verstekbeslissing - Betekening aan de beklaagde in persoon door de directeur van de penitentiaire inrichting - Aftekening door de beklaagde voor ontvangst - Vermelding van de weigering tot tekenen - Verplichting

- Art. 645 Wetboek van Strafvordering

D.17.0021.N 1 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.4 AC nr. ...

Uit het onderling verband tussen de artikelen 5, §5, en 6 van de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten volgt dat het begrip "betekening" in voormeld artikel 6 als een kennisgeving met een ter post aangetekende brief moet worden verstaan, zoals nader omschreven in voormeld artikel 5, §5, en geen gerechtsdeurwaardersexploot vereist.

Allerlei - Wet betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten - Tucht - Bij verstek gewezen tuchtbeslissing - Verzet - Termijn - Betekening - Begrip

- Artt. 5, § 5, en 6 Wet 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten
- Artt. 2 en 32 Gerechtelijk Wetboek

F.17.0153.F 14 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190214.3 AC nr. ...

Wanneer de kennisgeving bij aangetekende brief of bij gewone brief geschiedt, beginnen de termijnen die deze doet ingaan, te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst; het tegenbewijs dat de geadresseerde van een aangetekende brief dient te leveren, heeft geen betrekking op het tijdstip waarop hij daadwerkelijk van de brief heeft kennisgenomen maar op het tijdstip waarop die brief op zijn woonplaats werd aangeboden, zodat hij daarvan naar alle waarschijnlijkheid heeft kunnen kennisnemen.

Allerlei - Kennisgeving - Aangetekende brief - Gewone brief - Ontvangst - Vermoeden - Tegenbewijs - Onderwerp

- Art. 53bis, 2° Gerechtelijk Wetboek

F.17.0144.F 29 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180629.4 AC nr. ...

Het cassatieberoep, dat gericht is tegen de Belgische Staat, Federale Overheidsdienst Financiën, vertegenwoordigd door de gewestelijk directeur der directe belastingen te X, is niet ontvankelijk wanneer het inleidend verzoekschrift wel betekend werd aan het kantoor van die directeur maar niet aan het kabinet van de minister van Financiën of de ambtenaar die wordt aangewezen in artikel 1 van het ministerieel besluit van 25 oktober 2012 houdende aanwijzing van de ambtenaar van de Federale Overheidsdienst Financiën op wiens kantoor de Staat kan worden gedagvaard en de betekeningen en kennisgevingen kunnen worden gedaan; de omstandigheid dat het arrest aan de eiser werd betekend op verzoek van de Belgische Staat, Federale Overheidsdienst Financiën, administratie van de directe belastingen, op vervolging en benaarstiging van de gewestelijk directeur der directe belastingen te X, heeft niet tot gevolg dat het verzoekschrift in cassatie dat gericht is tegen de Belgische Staat, aan die directeur kon worden betekend en ook niet dat die directeur in de zin van voornoemd artikel 705 zou zijn aangewezen door de minister van Financiën om de betekeningen te ontvangen die aan hem moeten worden gedaan.

Allerlei - Cassatieberoep tegen de Belgische Staat, Federale Overheidsdienst Financiën, vertegenwoordigd door de gewestelijk directeur der directe belastingen - Betekening - Gewestelijk directeur der directe belastingen - Ontvankelijkheid

- Artt. 1079, eerste lid, en 705, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.15.0011.N 26 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160526.3 AC nr. ...

Het verzenden door de gerechtsdeurwaarder van een aangetekende brief aan de woon-of verblijfplaats in geval de betekening niet aan de persoon kan worden gedaan, overeenkomstig artikel 38, § 1, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, is een loutere voorzorgsmaatregel die de gevolgen niet heeft van een betekening en derhalve de termijn om een rechtsmiddel aan te wenden niet doet lopen.

Allerlei - Betekening aan de woon-of verblijfplaats - Door de gerechtsdeurwaarder verzonden aangetekende brief - Rechtsgevolgen

- Art. 38, § 1, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.1665.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.8 AC nr. ...

De beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering is een maatregel van burgerlijke aard. die niettemin onder de strafvordering valt en het openbaar ministerie is bevoegd om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen en dit ongeacht of de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd; de veroordeelde die op grond van artikel 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek de opheffing vordert van een hem ter verzekering van de uitvoering van een herstelmaatregel opgelegde dwangsom, de opschorting van de looptijd van die dwangsom of de vermindering ervan wegens blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid om aan de hoofdveroordeling te voldoen, is dan ook geen vervolgde partij in de zin van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering waaruit volgt dat hij zijn cassatieberoep moet laten betekenen aan de personen tegen wie het is gericht, namelijk het openbaar ministerie bij het gerecht dat uitspraak heeft gedaan over die vordering en de herstelvorderende overheid in wiens voordeel de veroordeling tot betaling van een dwangsom werd uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2010, AR P.09.1761.N, AC 2010, nr. 364; Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr...

Allerlei - Strafzaken - Stedenbouw - Veroordeelde - Cassatieberoep tegen de beslissing over de vordering van de veroordeelde betreffende de hem opgelegde dwangsom - Verplichting te betekenen aan het openbaar ministerie - Verzuim

- Art. 6.1.41, §§ 1, 3 en 4 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.15.0305.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.2 AC nr. ...

Uit het gegeven dat het openbaar ministerie bevoegd is om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen, en dit ongeacht of de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd en dat de beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering een maatregel is van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt, volgt dat hij tegen wie op grond van artikel 6.1.41, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een herstelmaatregel is bevolen, op straffe van niet-ontvankelijkheid, zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing moet laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen.

Allerlei - Strafzaken - Stedenbouw - Beslissing over de door de herstelvorderende overheid gevorderde herstelmaatregel - Cassatieberoep van de veroordeelde - Verplichting te betekenen aan het openbaar ministerie - Verzuim

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.14.1964.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 1495, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek kan in burgerlijke zaken in de regel geen veroordelende beslissing worden ten uitvoer gelegd dan nadat zij aan de partij is betekend, dit op straffe van nietigheid van de daden van tenuitvoerlegging, zodat op grond van die bepalingen de betekening een vereiste is voor de gedwongen tenuitvoerlegging in civiele zaken; een veroordelende tuchtbeslissing van de tuchtraad van beroep van de advocaten is evenwel geen civiele zaak zoals hiervoor bedoeld en een dergelijke beslissing is van rechtswege uitvoerbaar na afloop van de termijn om cassatieberoep in te stellen, tenzij de tuchtraad van beroep anders beslist.

Allerlei - Burgerlijke zaken - Vereiste voor gedwongen tenuitvoerlegging - Tuchtraad van beroep van advocaten - Veroordelende tuchtbeslissing - Geen burgerlijke zaak

EXPLOOT

C.24.0320.F 12 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250612.1F.5 AC nr. ...

Wanneer de gerechtsdeurwaarder het exploot betekent door het op de zetel van de vereniging van mede-eigenaars achter te laten en de syndicus hierover bij gewone brief inlicht, dient hij de vereniging van mede-eigenaars niet hierover bij aangetekende brief aan haar zetel in te lichten.

Exploot - Betekening - Vereniging van mede-eigenaars - Syndicus - Inlichting

- Art. 3.89, §§ 4 en 5 Burgerlijk Wetboek - Boek 3: Goederen
- Art. 38, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Eerste deel: ALGEMENE BEGINSELEN. (art. 1 tot 57)
- Art. 35 Gerechtelijk Wetboek - Eerste deel: ALGEMENE BEGINSELEN. (art. 1 tot 57)

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

De artikelen 702 en 860 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing in strafzaken; noch artikel 43, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek, noch enige andere bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel schrijft voor dat een exploot van dagvaarding absoluut nietig is om de enkele reden dat het exploot niet de juiste woon- of verblijfplaats van de gedaagde vermeldt.

Exploot - Strafzaken - Vermelding van de woon- of verblijfplaats - Geen toepassing van artikel 702 en 860 Gerechtelijk Wetboek - Onjuiste woon-of verblijfplaats - Geen nietigheid - Gevolg

- Art. 860 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 702 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 43, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.24.1751.F 19 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.5 AC nr. ...

De wet stelt de aanvang van de gewone verzettermijn niet afhankelijk van de voorwaarde dat er bij het dossier van de rechtspleging een afschrift wordt gevoegd van de stukken waarvan de akte van betekening de overhandiging aan de ontvanger van de betekening aantoont.

Exploot - Strafzaken - Gewone verzettermijn - Aanvang - Regelmatige betekening - Akte van betekening die de overhandiging van de stukken aan de ontvanger van de betekening aantoont - Draagwijdte

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

F.21.0082.F 17 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220117.3F.3 AC nr. ...

Wanneer de bestreden beslissing werd betekend aan een persoon die aan de instrumenterende gerechtsdeurwaarder heeft verklaard de aangestelde te zijn van de partij aan wie wordt betekend, welke noch bewijst noch aanvoert dat die persoon niet haar aangestelde is, en de stukken van de rechtspleging de vermeldingen van het exploot evenmin tegenspreken, volstaan deze vermeldingen en het relaas van de gerechtsdeurwaarder over de aan hem gedane verklaring om te verantwoorden dat de betekening werd gedaan aan een aangestelde van degene aan wie wordt betekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 36.

Exploot - Rechtspersoon - Betekening van de bestreden beslissing - Overhandiging van een afschrift van de akte aan een aangestelde - Verantwoording van de hoedanigheid van aangestelde

- Artt. 35, tweede lid, 1073, eerste lid, en 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0989.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.5 AC nr. ...

De bewindvoerder van een beklaagde is geen persoon tegen wie een vervolging is ingesteld, zodat artikel 6.3.a EVRM op hem niet van toepassing is; evenmin vereist artikel 182, eerste lid, Wetboek van Strafvordering of het recht van verdediging van de beklaagde dat de feiten die aan deze laatste ten laste worden gelegd, eveneens worden vermeld in de dagvaarding van zijn bewindvoerder; wel is vereist, maar volstaat het, dat de bewindvoerder op grond van de gegevens die hem bij de dagvaarding ter kennis zijn gebracht, de informatie kan achterhalen die hem toelaat zijn wettelijke opdracht te vervullen ten behoeve van de persoon waaraan hij is toegevoegd; daarvoor volstaat de vermelding van de identiteit van die persoon, de rechtsmacht waarvoor deze is opgeroepen om zijn vordering te stellen of zijn verweer te voeren en de datum en plaats van de rechtszitting.

Exploot - Strafzaken - Voorlopig bewind voor de beklaagde - Kennisgeving van de dagvaarding aan de voorlopige bewindvoerder - Vermeldingen in de dagvaarding - Voorwaarden

- Art. 182, derde lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De in artikel 182, derde lid, Wetboek van Strafvordering opgenomen verplichting om eveneens de bewindvoerder van een procespartij voor de correctionele rechtbank te dagvaarden, samen gelezen met artikel 6.1 en 6.3.a EVRM, strekt ertoe het recht van verdediging te vrijwaren van personen wiens patrimoniale belangen in het gedrang kunnen komen door hun vervolging, terwijl zij wegens hun gezondheidstoestand geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om zonder gerechtelijke beschermingsmaatregel die belangen zelf behoorlijk waar te nemen.

Exploot - Strafzaken - Betekening van de dagvaarding - Voorlopig bewind voor de beklaagde - Betekening van de dagvaarding aan de voorlopige bewindvoerder - Doelstelling

- Art. 182, derde lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit niets blijkt dat de verplichting om de dagvaarding eveneens te betekenen aan de woon- of verblijfplaats van de voorlopige bewindvoerder van een partij een vormvoorschrift bevat waarvan de niet-naleving zonder meer wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, de nietigheid van de akte van aanhangigmaking of de ongeldigheid van het veroordelend vonnis; het staat integendeel aan de correctionele rechter, eventueel in hoger beroep, na te gaan of het verzuim om aan dat voorschrift te voldoen het recht van verdediging van de beklaagde onherstelbaar heeft aangetast en, indien dit niet het geval is, dat verzuim recht te zetten; aldus belet het enkele feit dat de dagvaarding van de beschermde persoon niet eveneens is gedaan aan zijn bewindvoerder, de appelrechter niet om kennis te nemen van de strafvordering of de redenen van het beroepen vonnis over te nemen.

Exploot - Strafzaken - Betekening van de dagvaarding - Voorlopig bewind voor de beklaagde - Ontbreken van de betekening van de dagvaarding aan de voorlopige bewindvoerder - Ontvankelijkheid van de strafvordering - Gevolg

- Art. 182, derde lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0092.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.4 AC nr. ...

Een gerechtsdeurwaardersexploot moet vermelden welke akten het voorwerp zijn van de betekening zodat het louter toevoegen van een akte die niet als een te betekenen stuk wordt vermeld in het betekeningsexploot onvoldoende is opdat er sprake is van een rechtsgeldige betekening van die akte.

Exploot - Inhoud van de akte - Te betekenen stuk - Niet-vermelding

- Art. 32, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.19.0985.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.2 AC nr. ...

De betekening van een dagvaarding in strafzaken in strijd met de bepalingen van artikel 40 Gerechtelijk Wetboek leidt tot de nietigheid van de betekening indien deze onregelmatigheid het recht van verdediging van de beklaagde miskent; of er een miskenning is van het recht van verdediging moet worden beoordeeld op basis van het strafproces in zijn geheel en een eventuele miskenning van dit recht tijdens de procedure bij verstek kan worden geremedieerd door de behandeling van de zaak op verzet waarbij de beklaagde alle processuele grieven kan laten gelden (1). (1) In deze zaak zijn het de regels inzake de wijze van betekening die niet werden gerespecteerd, aangezien de beklaagde tot tweemaal toe verkeerdelijk werd gedagvaard, éénmaal op een vroeger adres en de tweede keer door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie, terwijl uit de stukken bleek dat hij een adres had in de Verenigde Staten. Artikel 40 Gerechtelijk Wetboek bepaalt de verschillende wijzen van betekening en artikel 47bis Gerechtelijk Wetboek stelt dat de bepalingen inzake betekeningen en kennisgevingen zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid. Artikel 47bis werd ingevoerd door de wet van 25 mei 2018, BS 30 mei 2018 (Potpourri VI), die ook een tweede lid toevoegde aan het artikel 861 Gerechtelijk Wetboek en de vraag die hier dus rees was of de nietigheidsregels van art. 861 Gerechtelijk Wetboek hierop van toepassing zijn. De rechtspraak inzake de sanctionering van de betekening van een dagvaarding in strafzaken vertoont een gevarieerd beeld (zie overzicht in het Jaarverslag Hof van Cassatie 2005, 230-236; ook B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEST en A. DE NAUW (eds.), Wie is er bang van het strafrecht, Mys & Breesch, Gent, 1998, 127; P. TRAEST en T. GOMBEER, "Raakvlakken tussen het strafproces en de burgerlijke rechtspleging" in X., Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Kluwer, 2015, 164-167. Hierbij dient vastgesteld te worden dat het merendeel van de uitspraken die artikel 861 toepasselijk verklaren op de betekening in strafzaken betrekking hebben op de vormvereisten voor het betekeningsexploot en niet op de wijze van betekening (Cass. 15 februari 1977, AC 1977, p. 661, RW 1976-77, 2466 met concl. van advocaat-generaal H. LENAERTS; Cass. 29 maart 1995, AR P.94.1400.F, AC 1995, nr. 175; RW 1996-97, 915 met noot L. VAN OVERBEKE, "Onregelmatigheid van de dagvaarding in strafzaken". In deze beide arresten werd beslist dat de niet- vermelding van de hoedanigheid van de persoon aan wie het exploot is afgegeven, enkel leidt tot nietigverklaring indien belangenschade wordt ingeroepen. Wat de sanctionering van een schending van artikel 40 Gerechtelijk Wetboek betreft oordeelde het Hof in een arrest van 11 mei 1993 (Cass. 11 mei 1993, AR nr. 6899, AC 1993, nr. 230) dat door de betekening van het hoger beroep van het OM aan de woonplaats waar de beklaagde niet meer was ingeschreven, er geen rechtsgeldig hoger beroep was ingesteld. Het verwierp hierbij de stelling van advocaat-generaal D'HOORE (zie noot onder het arrest) die oordeelde dat het bestreden vonnis terecht de principes van de belangenschade had toegepast (zie ook Cass. 15 september 1993, AR P.93.0234.F, AC 1993, nr. 349). Evenwel werd in een arrest van 7 juni 1994 (Cass. 7 juni 1994, AR nr. 7267, AC 1994, nr. 291) geoordeeld dat de betekening aan OM bij een gekende woonplaats niet verhindert dat de strafrechter is geadieerd. Dat arrest oordeelde tevens dat wanneer de beklaagde zijn recht van verdediging heeft uitgeoefend door verzet aan te tekenen tegen het bij verstek gewezen vonnis de toepassing van artikel 40, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (oud) wordt opzij gezet. Dit arrest werd in een noot door A. DE NAUW (R. Cass. 1994, 345-34, "De gevolgen van een foutieve wijze van betekenen in strafzaken") bekritiseerd. De auteur is van oordeel dat de nietigheid bij een schending van de betekeningswijzen bepaald in artikel 40 Gerechtelijk Wetboek "radicaal" is en er in deze hypothese geen herstel mogelijk is dan door een nieuwe regelmatig betekende dagvaarding of vrijwillige verschijning, vermits het recht van verdediging is miskend. In een arrest van 12 september 2000 (Cass. 12 september 2000, AR P.98.0944.N, AC 2000, nr. 461) werd evenwel op deze rechtspraak teruggekomen en werd geoordeeld dat een betekening aan OM terwijl de woonplaats is gekend, ongedaan is en de zaak aldus niet regelmatig is aanhangig gemaakt. De rechtsleer lijkt overwegend negatief te staan tegen een toepassing van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek op onregelmatigheden die zich bij de betekening in strafzaken voordoen, zonder hierbij evenwel altijd een duidelijk onderscheid te maken tussen de vorm en de wijze van betekening (R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 6de editie, 935, die stelt dat de regels van art. 861 e.v. Gerechtelijk Wetboek nooit van toepassing zijn). Geargumenteerd wordt dat het begrip

"belangenschade" eigen is aan de rechtspleging in burgerlijke zaken en niet geschikt is om te worden aangewend in het strafprocesrecht, dat een eigen structuur heeft en berust op een eigen waardepatroon (B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEST en A. DE NAUW (eds.), Wie is er bang van het strafrecht, Mys & Breesch, Gent, 1998, 109, 144-145; P. TRAEST en T. GOMBEER, "De toepassing van het Gerechtelijk Wetboek in strafzaken", in CBR Jaarboek 2009-2009, Antwerpen, Intersentia, 2009, nr. 73; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, Antwerpen, 2012, nr. 2054 met verwijzing naar A. DE NAUW, "De hantering van de begrippen belang en normdoel bij de toepassing van de nietigheidssanctie wegens niet-naleving van de regels uit het strafprocesrecht", Liber amicorum Marcel Storme, 1995, 102-119). Volgens R. VERSTRAETEN is het aangewezen het tweevoudig toetsingscriterium (nietigheid is er alleen wanneer een wezenlijk deel van de akte ontbreekt of wanneer door de onregelmatigheid het recht van verdediging werd miskend) dat wordt gebruikt voor de sanctionering van de niet-naleving van de inhoudelijke vereisten van de dagvaarding ook te gebruiken voor de beoordeling van alle onregelmatigheden bij de betekening en artikel 861 Gerechtelijk Wetboek aldus buiten toepassing te laten. AW

Exploot - Strafzaken - Hoger beroep door het openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening aan de beklaagde - Nietige betekening - Artikelen 40 en 47bis Gerechtelijk Wetboek - Recht van verdediging - Beoordeling

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek

In strafzaken wordt de betekening van de dagvaarding geregeld door de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek, in zoverre de toepassing ervan verenigbaar is met de wetsbepalingen en de rechtsbeginselen van de strafvordering; de toepassing van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek op de wijze van betekening van een dagvaarding in strafzaken is onverenigbaar met de rechtsbeginselen van de strafvordering (1). (1) In deze zaak zijn het de regels inzake de wijze van betekening die niet werden gerespecteerd, aangezien de beklaagde tot tweemaal toe verkeerdelijk werd gedagvaard, éénmaal op een vroeger adres en de tweede keer door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie, terwijl uit de stukken bleek dat hij een adres had in de Verenigde Staten. Artikel 40 Gerechtelijk Wetboek bepaalt de verschillende wijzen van betekening en artikel 47bis Gerechtelijk Wetboek stelt dat de bepalingen inzake betekeningen en kennisgevingen zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid. Artikel 47bis werd ingevoerd door de wet van 25 mei 2018, BS 30 mei 2018 (Potpourri VI), die ook een tweede lid toevoegde aan het artikel 861 Gerechtelijk Wetboek en de vraag die hier dus rees was of de nietigheidsregels van art. 861 Gerechtelijk Wetboek hierop van toepassing zijn. De rechtspraak inzake de sanctionering van de betekening van een dagvaarding in strafzaken vertoont een gevarieerd beeld (zie overzicht in het Jaarverslag Hof van Cassatie 2005, 230-236; ook B. DE SMET, De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften, in P. TRAEST en A. DE NAUW (eds.), Wie is er bang van het strafrecht, Mys Breesch, Gent, 1998, 127; P. TRAEST en T. GOMBEER, "Raakvlakken tussen het strafproces en de burgerlijke rechtspleging" in X., Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Kluwer, 2015, 164-167. Hierbij dient vastgesteld te worden dat het merendeel van de uitspraken die artikel 861 toepasselijk verklaren op de betekening in strafzaken betrekking hebben op de vormvereisten voor het betekeningsexploot en niet op de wijze van betekening (Cass. 15 februari 1977, AC 1977, p. 661, RW 1976-77, 2466 met concl. van advocaat-generaal H. LENAERTS; Cass. 29 maart 1995, AR P.94.1400.F, AC 1995, nr. 175; RW 1996-97, 915 met noot L. VAN OVERBEKE, "Onregelmatigheid van de dagvaarding in strafzaken". In deze beide arresten werd beslist dat de niet-vermelding van de hoedanigheid van de persoon aan wie het exploot is afgegeven, enkel leidt tot nietigverklaring indien belangenschade wordt ingeroepen. Wat de sanctionering van een schending van artikel 40 Gerechtelijk Wetboek betreft oordeelde het Hof in een arrest van 11 mei 1993 (Cass. 11 mei 1993, AR nr. 6899, AC 1993, nr. 230) dat door de betekening van het hoger beroep van het OM aan de woonplaats waar de beklaagde niet meer was ingeschreven, er geen rechtsgeldig hoger beroep was ingesteld. Het verwierp hierbij de stelling van advocaat-generaal D'HOORE (zie noot onder het arrest) die oordeelde dat het bestreden vonnis terecht de principes van de belangenschade had toegepast (zie ook Cass. 15 september 1993, ARP.93.0234.F, AC 1993, nr. 349). Evenwel werd in een arrest van 7 juni 1994 (Cass. 7 juni 1994, AR nr. 7267, AC 1994, nr. 291) geoordeeld dat de betekening aan OM bij een gekende woonplaats niet verhindert dat de strafrechter is geadieerd. Dat arrest oordeelde tevens dat wanneer de beklaagde zijn recht van verdediging heeft uitgeoefend door verzet aan te tekenen tegen het bij verstek gewezen vonnis de toepassing van artikel 40, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (oud) wordt opzij gezet. Dit arrest werd in een noot door A. DE NAUW (R. Cass. 1994, 345-34, "De gevolgen van een foutieve wijze van betekenen in strafzaken") bekritiseerd. De auteur is van oordeel dat de nietigheid bij een schending van de betekeningswijzen bepaald in artikel 40 Gerechtelijk Wetboek "radicaal" is en er in deze hypothese geen herstel mogelijk is dan door een nieuwe regelmatig betekende dagvaarding of vrijwillige verschijning, vermits het recht van verdediging is miskend. In een arrest van 12 september 2000 (Cass. 12 september 2000, AR P.98.0944.N, AC 2000, nr. 461) werd evenwel op deze rechtspraak teruggekomen en werd geoordeeld dat een betekening aan OM terwijl de woonplaats is gekend, ongedaan is en de zaak aldus niet regelmatig is aanhangig gemaakt. De rechtsleer lijkt overwegend negatief te staan tegen een toepassing van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek op onregelmatigheden die zich bij de betekening in strafzaken voordoen, zonder hierbij evenwel altijd een duidelijk onderscheid te maken tussen de vorm en de wijze van betekening (R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 6de editie, 935, die stelt dat de regels van art. 861 e.v. Gerechtelijk Wetboek nooit van toepassing zijn). Geargumenteerd wordt dat het begrip "belangenschade" eigen is aan de rechtspleging in burgerlijke zaken en niet geschikt is om te worden aangewend in het strafprocesrecht, dat een eigen structuur heeft en berust op een eigen

waardepatroon (B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEST en A. DE NAUW (eds.), Wie is er bang van het strafrecht, Mys Breesch, Gent, 1998, 109, 144-145; P. TRAEST en T. GOMBEER, "De toepassing van het Gerechtelijk Wetboek in strafzaken", in CBR Jaarboek 2009-2009, Antwerpen, Intersentia, 2009, nr. 73; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, Antwerpen, 2012, nr. 2054 met verwijzing naar A. DE NAUW, "De hantering van de begrippen 'belang' en 'normdoel' bij de toepassing van de nietigheidssanctie wegens niet-naleving van de regels uit het strafprocesrecht", Liber amicorum Marcel Storme, 1995, 102-119). Volgens R. VERSTRAETEN is het aangewezen het tweevoudig toetsingscriterium (nietigheid is er alleen wanneer een wezenlijk deel van de akte ontbreekt of wanneer door de onregelmatigheid het recht van verdediging werd miskend) dat wordt gebruikt voor de sanctionering van de niet-naleving van de inhoudelijke vereisten van de dagvaarding ook te gebruiken voor de beoordeling van alle onregelmatigheden bij de betekening en artikel 861 Gerechtelijk Wetboek aldus buiten toepassing te laten. AW

Exploot - Strafzaken - Hoger beroep door het openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening aan de beklaagde - Nietige betekening - Artikel 861 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid in strafzaken

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0148.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of en wanneer de bij verstek veroordeelde persoon kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing; die kennisgeving hangt niet af van enig vormvereiste en kan inzake wegverkeer zodoende voortvloeien uit de kennisgeving van het rijverbod bepaald in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet; bijgevolg kan de rechter de datum van zulke kennisgeving in aanmerking nemen voor het bepalen van de aanvangsdatum van de buitengewone termijn van verzet, mits deze kennisgeving de veroordeelde informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen (1). (1) GwH 11 oktober 2018, arrest 134-2018, www.const-court.be

Exploot - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Rijverbod - Kennisgeving van de verstekbeslissing - Ontbreken van informatie over de termijn en vormvereisten van het verzet - Buitengewone termijn van verzet - Beginpunt van de termijn van verzet

- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het recht op een eerlijk proces vereist dat het exploot waarbij de verstekbeslissing aan de beklaagde wordt betekend, hem informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen (1). (1) Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, T. Strafr. 2011, 207 noot C. VAN DEUREN, RW 2012-13, 216 noot B. DE SMET; Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2016, nr. 168; T. Strafr. 2016, 236 noot T. DECAIGNY; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0556.N, AC 2019, nr. 624. Zie ook EHRM 24 mei 2007, Da Luz Dominguez Ferreira t/België, EHRM 29 juni 2010, Hakimi t/België, §34-37; EHRM 1 maart 2011, Faniel t/België, www.echr.coe.int, §30 en GwH 11 oktober 2018, arrest 134-2018, www.const-court.be.

Exploot - Strafzaken - Betekening van de verstekbeslissing - Informatie over de termijn en vormvereisten van verzet

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.19.0537.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.6 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde bij verstek is veroordeeld, moet de verklaring van hoger beroep, in geval het exploot in strafzaken niet kan worden betekend zoals bepaald in de artikelen 33 tot 35 Gerechtelijk Wetboek en de gerechtsdeurwaarder het afschrift van het exploot, overeenkomstig artikel 40, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, heeft betekend aan het openbaar ministerie, worden gedaan uiterlijk dertig dagen na deze betekening, behoudens overmacht of onoverkomelijke dwaling.

Exploot - Verstekvonnis - Geen gekende woonplaats - Betekening verstekvonnis aan het openbaar ministerie - Beginpunt termijn van hoger beroep

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering

F.17.0026.N 28 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191128.1N.6 AC nr. ...

Het bewijs van de valsheid van de authentieke akte kan slechts worden geleverd door een vordering wegens valsheid bij wijze van hoofdeis voor het strafgerecht of door een betichting van valsheid in een civielrechtelijk geding.

Exploot - Gerechtsdeurwaarder - Betekening van de cassatievoorziening tegen het juiste arrest - Door de authenticiteit van de akte gedekte vaststelling - Bewijs van de valsheid

- Artt. 1317, 1319 en 1320 Burgerlijk Wetboek

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

Op het gevaar af dat de ontvankelijkheid van het beroep afhankelijk wordt gesteld van de enkele wil van de lasthebber van de persoon op wie het betrekking heeft, volgt noch uit artikel 39 Gerechtelijk Wetboek, noch uit enige andere bepaling dat de betekening aan de gekozen woonplaats enkel aan de lasthebber persoonlijk, met uitsluiting van met name zijn aangestelden, mag worden gedaan; bovendien volgt uit het tweede lid van voormeld artikel 39 enkel dat indien het afschrift van de betekening aan de gekozen woonplaats de lasthebber niet persoonlijk ter hand wordt gesteld, de betekening niet wordt geacht aan de persoon te zijn gedaan (1). (1) Tot staving van zijn middel van niet-ontvankelijkheid herinnerde de eerste verweerder eraan dat "wanneer de geadresseerde van een betekening bij een lasthebber woonplaats heeft gekozen, enkel de afgifte van het afschrift van het exploot van betekening aan de lasthebber persoonlijk als een betekening aan de persoon wordt aangemerkt" (Cass. 18 januari 2000, AR P.99.1436.N, AC 2000, nr. 40). Noch uit artikel 39 Gerechtelijk Wetboek, noch uit enige andere bepaling, noch uit het voormelde arrest volgt evenwel dat de betekening van een cassatieberoep aan de aangestelde van de lasthebber als "ongedaan" zou moeten worden beschouwd en geen betekening "aan de woonplaats" zou vormen (zie G. DE LEVAL (dir.), Droit judiciaire, dl. 2, Manuel de procédure civile, Brussel, Larcier, 2015, p. 325, nr. 3.50). Het OM leidde hieruit af dat het middel van niet-ontvankelijkheid niet kon worden aangenomen. Wat betreft de toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek inzake na te leven vormvereisten en modaliteiten van de betekening van het cassatieberoep, zie F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na Potpourri II", in B. MAES en P. WOUTERS (dir.), Procéder devant la Cour de cassation, Knop Books, 2016, p. 258-261, nrs. 258-261 en de verwijzingen. (M.N.B.)

Exploot - Gekozen woonplaats - Betekening aan een aangestelde van de lasthebber

- Art. 39 Gerechtelijk Wetboek

F.17.0095.F 20 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181220.4 AC nr. ...

De aangevoerde onregelmatigheid van de betekening van het cassatieberoep heeft de belangen van de verwerende partij niet geschaad wanneer zij, door tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie, binnen de wettelijke termijnen een memorie van antwoord heeft neergelegd en heeft geantwoord op de in het cassatieberoep aangevoerde middelen (1). (1) Cass. 6 april 2017, AR C.15.0506.F, AC 2017, nr. 250. Zie Cass. 29 juni 2018, AR F.17.0144.F, AC 2018, nr. 428; Cass. 10 juni 2010, AR F.09.0014.N, AC 2010, nr. 415.

Exploot - Exploot van betekening van het cassatieberoep - Verweerder - Belgische Staat - Minister van Financiën -

Betekening aan onbevoegde ambtenaar - Nietigheid - Neerlegging van een memorie van antwoord - Fout die de belangen van de verweerder niet heeft geschaad

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0610.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.1 AC nr. 684

De vermelding op het betekeningsexploot dat het afschrift van de akte van betekening door de instrumenterende gerechtsdeurwaardeer werd afgegeven op het politiecommissariaat van de plaats van betekening houdt ingevolge artikel 37, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek (1) in dat de gerechtsdeurwaarder onder gesloten omslag een bericht heeft achtergelaten aan de woon- of verblijfplaats van de geadresseerde waarin hem kennis wordt gegeven van de aanbieding van het exploot en waarin de plaats wordt opgegeven waar hij het kan afhalen; de eiser heeft aldus de mogelijkheid om het afschrift van de akte van betekening af te halen op de plaats waar het werd afgegeven en de betekening is regelmatig geschied. (1) Zoals van kracht tot de afschaffing ervan door artikel 2 Wet 6 april 2010 tot wijziging van diverse bepalingen wat de betekening en de kennisgeving bij gerechtsbrief betreft. Artikel 3 van die wet heeft met name de woorden "in andere zaken dan in strafzaken" geschrapt in artikel 38, § 1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, waardoor die bepaling op die materies toepasselijk wordt.

Exploot - Betekening - Strafzaken - Afgifte op het politiecommissariaat van de plaats van betekening

- Art. 37 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0779.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.1 AC nr. ...

Er is sprake van een aangestelde in de zin van de bepalingen van artikelen 34 en 35, eerste en tweede lid, Gerechtelijk Wetboek vanaf het ogenblik dat er een verhouding bestaat tussen de bestemmeling van het exploot en de persoon die het afschrift ervan in ontvangst neemt, die van die aard is dat men redelijkerwijze kan veronderstellen dat deze het afschrift aan de bestemmeling zal overhandigen (1). (1) Cass. 2 mei 2017, AR P.16.0702.N, AC 2017, nr. 301.

Exploot - Strafzaken - Aangestelde

C.15.0302.N 2 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171102.1 AC nr. 607

Als dienstbode of aangestelde in de zin van artikel 35, tweede lid, Gerechtelijk wetboek, moet worden beschouwd elke persoon die bevoegd is om boodschappen te ontvangen voor de geadresseerde, zodat het afschrift van een akte geldig wordt ter hand gesteld telkens er tussen de geadresseerde van het exploot en de persoon die het afschrift ervan ontvangt, zulke verhouding bestaat dat redelijkerwijze kan worden verondersteld dat deze het afschrift aan de geadresseerde zal overhandigen (1). (1) Zie concl. OM.

Exploot - Betekening - Dienstbode of aangestelde

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Exploot - Betekening - Dienstbode of aangestelde

P.17.0026.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.4 AC nr. 603

Wanneer de betekeningsakte van het verstekvonnis twee met elkaar strijdige authentieke vaststellingen bevat, de ene volgens dewelke de betekeningsakte aan de beklaagde in persoon werd overhandigd, de andere volgens dewelke de betekening niet aan de beklaagde in persoon, maar aan zijn woonst werd gedaan, doen die twee tegenstrijdige vaststellingen elkaar teniet; bijgevolg kan het bestreden vonnis niet wettig oordelen dat het verstekvonnis aan de beklaagde in persoon is betekend.

Exploot - Betekeningsakte van verstekvonnis - Authentieke vaststellingen - Strijdigheid

P.17.0490.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.2 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, dat door artikel 6.1 EVRM is gewaarborgd, vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo klaar en duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik waarop die regels de aanwending van een rechtsmiddel toelaten of op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend (1); dergelijke vermeldingen hebben tot doel om de bestemmeling van de akte toe te laten te beslissen over het al dan niet instellen van een rechtsmiddel, tijdig en met inachtneming van de vormvoorschriften; het verzuim, door de gerechtsdeurwaarder, om die informatie te vermelden, is geen grond tot nietigheid van de betekening en heeft enkel tot gevolg dat het de rechter verboden is de niet-ontvankelijkheid uit te spreken van het rechtsmiddel dat laattijdig werd ingesteld of met schending van de vormvereisten die voorgeschreven zijn door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld; bijgevolg kan de feitenrechter beslissen dat dit verzuim de belangen van de beklaagde niet heeft geschaad, daar hij in voorliggend geval toegang had tot een rechter om zijn zaak te horen, zodat hij zijn rechten heeft kunnen laten gelden, en kan de feitenrechter aan de akte in kwestie een opschortende werking van de verjaring van de strafvordering verlenen (2). (1) Cass. 3 juni 2015, AR P.15.0067.F, AC 2015, nr. 368. (2) Het openbaar ministerie concludeerde dat de appelrechters niet naar recht konden beslissen dat de onregelmatige betekening uitwerking kon hebben op de verjaring van de strafvordering, en dat die verjaring derhalve zou zijn opgeschort voor een buitengewone termijn die niet heeft bestaan: zie Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Pas. 2016, nr. 168, en T. Strafr. 2016, nr. 3, pp. 236-239, met noot van T. DECAIGNY, "Formele aspecten van de buitengewone termijn voor verzet"; EHRM 24 mei 2007, Da Luiz Domingues Ferreira t. België, in het bijzonder §§58-59 en, na heropening van de rechtspleging op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering, Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214: "Wanneer een verstekbeslissing aan de beklaagde in een buitenlandse gevangenis is betekend, zonder dat hij is ingelicht over de wijze waarop hij zich tegen deze beslissing kon voorzien, blijft deze betekening zonder gevolg en kan zij bijgevolg de buitengewone termijn om verzet aan te tekenen niet doen ingaan". (M.N.B.)

Exploot - Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Vermeldingen - Informatie over de mogelijke rechtsmiddelen - Ontstentenis - Gevolgen - Geldigheid van de betekening - Laattijdig verzet of verzet met schending van de vormvereisten voorgeschreven door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld

- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.16.0702.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.2 AC nr. 301

Er is sprake van een aangestelde in de zin van de bepalingen van de artikelen 34 en 35 Gerechtelijk Wetboek vanaf het ogenblik dat er een verhouding bestaat tussen de bestemmeling van het exploot en de persoon die het afschrift ervan in ontvangst neemt, die van die aard is dat men redelijkerwijze kan veronderstellen dat deze het afschrift aan de bestemmeling zal overhandigen (1). (1) A. SMETS, Ã¢ Commentaar bij artikel 35 Ger. W.Ã¢, Comm.Ger., nr. 5.

Exploot - Strafzaken - Overhandiging van het afschrift aan de aangestelde - Begrip - Draagwijdte

---

C.15.0506.F 6 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170406.1 AC nr. ...

De aangevoerde onregelmatigheid van de betekening van het cassatieberoep heeft de belangen van de verweerder niet geschaad wanneer hij, door tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie, binnen de wettelijke termijnen een memorie van antwoord heeft neergelegd en heeft geantwoord op de in het cassatieberoep aangevoerde middelen.

Exploot - Exploot van betekening van het cassatieberoep - Verweerder - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Vertegenwoordiging - Onregelmatigheid - Dwaling die de belangen van de verweerder niet heeft geschaad

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0208.F 9 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170209.12 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling vereist dat het exploot, dat aan de maatschappelijke zetel van een partij werd betekend overeenkomstig artikel 35 Gerechtelijk Wetboek, vermeldt dat de betekening niet aan de persoon kon worden gedaan in de zin van de artikelen 33 en 34 van dat wetboek (1). (1) Uit art. 862, § 1, 6°, Gerechtelijk Wetboek, vóór de opheffing ervan door art. 24 Wet 22 oktober 2015, zoals het in dit geval van toepassing is, kan weliswaar worden afgeleid dat de betekening van de exploten en van de uitvoeringsakten de vermelding moet bevatten dat zij aan de persoon of op een andere, bij wet bepaalde wijze is gedaan. De betekening vermeldt in dit geval dat ze werd gedaan overeenkomstig artikel 35 Gerechtelijk Wetboek. Voor het overige is niet vereist dat de akte vaststelt dat ze niet aan de persoon kon worden betekend.

Exploot - Betekening aan de maatschappelijke zetel van een partij - Betekening aan de persoon - Onmogelijkheid - Geen vermelding - Verplichting

- Artt. 33, 34 en 35 Gerechtelijk Wetboek

De discordantie, m.b.t. de vermelding van de identiteit van de ontvanger van de betekening, tussen het afschrift en het origineel van het exploot kan, omdat moet worden aangenomen dat die persoon werkt voor de partij aan wie de akte werd betekend, niet tot de nietigheid van de akte leiden krachtens artikel 45 Gerechtelijk Wetboek; die discordantie kan de belangen van die partij immers niet schaden.

Exploot - Betekening aan de maatschappelijke zetel van een partij - Identiteit van de ontvanger van de betekening - Vermelding - Discordantie tussen het origineel en het afschrift van het exploot - Ontvanger van de betekening werkt voor de partij aan wie de akte werd betekend

- Art. 45 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel de vermelding van de naam en voornaam van de instrumenterende plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder krachtens artikel 43, 5°, Gerechtelijk Wetboek, op straffe van nietigheid is voorgeschreven, kan die nietigheid, omdat het verzuim of de onregelmatigheid die wordt aangeklaagd niet wordt vermeld in artikel 862, § 1, van dat wetboek, enkel worden uitgesproken wanneer dat verzuim of die onregelmatigheid, zoals vereist door artikel 861 van dat wetboek, de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt; de onregelmatigheid betreffende de vermelding van de identiteit van de ministerieel ambtenaar die een rechterlijke beslissing betekent, die de mogelijkheden van beroep van de partij aan wie de akte wordt betekend niet in het gedrang brengt, kan haar belangen niet schaden (1). (1) Zie Cass. 30 november 1981, AC 1981-82, nr. 213, gewezen onder vigeur van art. 862 Gerechtelijk Wetboek, vóór de wijziging ervan door art. 34 Wet 3 augustus 1992.

Exploot - Op straffe van nietigheid voorgeschreven vermeldingen - Instrumenterende plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder - Verzuim of onregelmatigheid - Omstandigheden - Niet schadelijk voor de belangen van de partij

- Artt. 43, 5°, 861 en 862, § 1 Gerechtelijk Wetboek

F.15.0011.N 26 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160526.3 AC nr. ...

In geval van betekening aan de woon- of verblijfplaats, moet de gerechtsdeurwaarder in het exploot niet vermelden op welke wijze het exploot aldaar wordt achtergelaten, zoals in de brievenbus, onder de ingangsdeur of nog op een andere plaats.

Exploot - Betekening aan de woon-of verblijfplaats - Verplichte vermeldingen

- Artt. 32, 1°, 33, eerste lid, 35, eerste lid, 38, § 1, eerst Gerechtelijk Wetboek

Om te voldoen aan artikel 44, eerste en tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat een aantal formaliteiten oplegt in geval de betekening niet aan de persoon zelf kan worden gedaan, volstaat het dat de gerechtsdeurwaarder in zijn exploot vermeldt dat de voorgeschreven formaliteiten werden nageleefd, zonder dat vereist is dat hij deze formaliteiten nader omschrijft.

Exploot - Te verrichten formaliteiten - Wijze van vermelding

- Art. 44, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Onder "plaats van betekening" die de gerechtsdeurwaardeur op straffe van nietigheid in het exploot van betekening moet vermelden, wordt verstaan, in geval van betekening aan de persoon, de plaats waar de persoon zich bevindt aan wie het afschrift wordt ter hand gesteld en, in geval van betekening aan de woon- of verblijfplaats, het adres van deze woon- of verblijfplaats.

Exploot - Plaats van betekening

- Artt. 32, 1°, 33, eerste lid, 35, eerste lid, 38, § 1, eerst Gerechtelijk Wetboek

P.15.1679.F 9 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160309.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Exploot - Strafzaken - Verstekbeslissing - Betekening - Vormvereiste - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

Artikel 6.1 EVRM legt op dat de betekening van een verstekbeslissing het recht moet vermelden om in verzet te komen alsook de termijn om dat recht uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Exploot - Strafzaken - Verstekbeslissing - Betekening - Vormvereiste - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

P.15.1258.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.5 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de bepalingen van artikel 427, eerste en tweede lid, 429 Wetboek van Strafvordering en artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat de procureur-generaal die cassatieberoep instelt tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel het exploot van betekening van zijn cassatieberoep aan de betrokkene, ter griffie van het Hof moet doen toekomen ten laatste de vijfde dag te rekenen vanaf de datum van het instellen van het cassatieberoep.

Exploot - Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging - Cassatieberoep door procureur-generaal - Neerlegging betekeningsexploot ter griffie

C.12.0568.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Exploot - Betekening - Artikel 44 Ger. W. - Formaliteiten - Vermelding - Niet-naleving

De vermelding van de in artikel 44 Gerechtelijk Wetboek bepaalde formaliteiten is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven, zodat de niet naleving ervan niet tot de nietigheid van de betekening kan leiden (1). (1) Zie concl. OM.

Exploot - Betekening - Artikel 44 Ger. W. - Formaliteiten - Vermelding - Niet-naleving

- Art. 44, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.0158.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.5 AC nr. ...

Het verzet tegen de verstekbeslissing op de strafvordering moet worden betekend aan het openbaar ministerie dat de strafvordering heeft uitgeoefend (1). (1) Zie Cass. 28 april 1993, AR P.93.0015.F, AC 1993, nr. 205; H.-D. Bosly, D. Vandermeersch en M.-A. BEERNAERT, Droit de la procédure pénale, 6de uitg., Die Keure, 2010, p. 1193.

Exploot - Strafzaken - Strafvordering - Verstekbeslissing - Verzet - Exploot van gerechtsdeurwaarder - Betekening aan het openbaar ministerie - Openbaar ministerie

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

GERECHTSBRIEF

C.24.0103.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.9 AC nr. ...

De kennisgeving bij gerechtsbrief van een vonnis met betrekking tot de evenredige verdeling van de opbrengst na uitvoerend beslag op roerend goed of onder derden dient de mogelijkheid van hoger beroep en de termijn voor het instellen ervan te vermelden, opdat die termijn kan ingaan.

Gerechtsbrief - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Vonnis - Evenredige verdeling - Ingaan van termijn van hoger beroep - Voorwaarde

- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De kennisgeving van de rechterlijke beslissing gewezen inzake evenredige verdeling, die de griffier bij gerechtsbrief aan de partijen moet doen, strekt ertoe de termijn voor een rechtsmiddel, zo ook de termijn voor hoger beroep, te doen ingaan (1). (1) Cass. 5 mei 2006, AR F.05.0036.F, AC 2006, nr. 258.

Gerechtsbrief - Evenredige verdeling - Rechterlijke beslissing - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Doel

- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de van artikel 57 Gerechtelijk Wetboek afwijkende wettelijke bepaling niet uitdrukkelijk is maar slechts voortvloeit uit de op het hangende geding toepasselijke wetsbepalingen die in voorkomend geval maken dat de kennisgeving van een rechterlijke beslissing door de griffier bij gerechtsbrief aan de partijen de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel doet ingaan, doet de kennisgeving die termijn slechts ingaan indien zij het mogelijke rechtsmiddel en de termijn voor het instellen ervan vermeldt.

Gerechtsbrief - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Begin van de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel - Voorwaarde

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

De bepalingen van het tweede en derde lid van artikel 792 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de kennisgeving bij gerechtsbrief van een beschikking gewezen op een vordering tot betwisting van de weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte van een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 23, § 3 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Artt. 792, tweede en derde lid, 1030, eerste lid, en 1031 Gerechtelijk Wetboek

De bepalingen van de artikelen 1031 en 1051, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek staan niet met elkaar in verband en hun enige gemeenschappelijk kenmerk bestaat erin de beroepstermijn te doen ingaan vanaf de kennisgeving van de beroepen beslissing, waarbij de eerstgenoemde bepaling die termijn doet ingaan in het geval bedoeld in artikel 1030, en de laatstgenoemde bepaling in de gevallen bedoeld in artikel 792, tweede en derde lid; de bepalingen van het tweede lid van die bepaling en de volgende twee leden zijn enkel van toepassing voor de aangelegenheden opgesomd in artikel 704, § 2, alsook inzake adoptie (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtsbrief - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van een beschikking op eenzijdig verzoekschrift - Hoger beroep - Termijn - Aanvang - Toepasselijke bepaling

- Artt. 1031 et 1051, al. 1 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0711.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 8,§2 en 30,§2 eerste en tweede lid van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke en de wetsgeschiedenis volgt dat de verplichting kennis te geven van de rechtsmiddelen strekt tot bescherming van de betrokken persoon en dat derhalve tevens kennis moet worden gegeven van de korte en van het gemeenrecht afwijkende termijn van 15 dagen waarbinnen het hoger beroep dient te worden ingesteld (1). (1) Zie Concl. OM.

Gerechtsbrief

- Artt. 8, § 2, en 30, § 2, eerste en tweede lid Wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke

Gerechtsbrief

- Artt. 8, § 2, en 30, § 2, eerste en tweede lid Wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke

C.16.0217.N 9 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.2 AC nr. ...

Een tegensprekelijke procedure verliest haar aard niet omdat de rechtbank verklaart dat het om een procedure op eenzijdig verzoekschrift gaat; wanneer een vordering in het kader van een tegensprekelijke procedure wordt gewijzigd in een vordering die ook bij eenzijdig verzoekschrift kon worden ingesteld, behoudt de procedure haar tegensprekelijk karakter; de omstandigheid dat van het vonnis kennis wordt gegeven op grond van artikel 1030 Gerechtelijk Wetboek doet hieraan geen afbreuk en heeft niet tot gevolg dat het hoger beroep tegen dit vonnis bij toepassing van artikel 1031 Gerechtelijk Wetboek moet worden ingesteld binnen de maand vanaf die kennisgeving.

Gerechtsbrief - Tegensprekelijke procedure - Vordering die bij eenzijdig verzoekschrift kan worden gesteld - Onjuiste toepassing - Hoger beroep - Termijn

C.14.0006.F 29 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160129.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Gerechtsbrief - Faillissement - Sluitingsvonnis - Kennisgeving - Beroepstermijn - Aanvang - Voorwaarden - Vermeldingen

Wanneer een afwijking van artikel 57 Gerechtelijk Wetboek niet voortvloeit uit een uitdrukkelijke bepaling, heeft de kennisgeving per gerechtsbrief slechts als gevolg dat de beroepstermijn begint te lopen voor zover die de mogelijkheden van beroep en de termijnen ervan vermeldt (1). (1) Zie andersluidende concl. OM. in Pas. 2016, nr. ***

Gerechtsbrief - Sluitingsvonnis - Kennisgeving - Beroepstermijn - Aanvang - Voorwaarden - Vermeldingen - Faillissement

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 80, tweede lid, en 5 Wet 8 aug. 1997

IN HET BUITENLAND

C.20.0092.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.4 AC nr. ...

Een stuk dat louter ter kennis wordt gebracht naar aanleiding van de betekening van een andere akte conform de Betekeningsverordening, maar dat niet in het betekeningsexploot als een te betekenen stuk wordt vermeld en waarop noch de aanvraag tot betekening middels het modelformulier in bijlage I noch het aan het betekeningsexploot gehechte modelformulier in bijlage II afzonderlijk betrekking hebben, kan niet als daadwerkelijk en doeltreffend ontvangen worden beschouwd in de zin van artikel 7 van de verordening, nu in het licht van het doel om het recht van verdediging te beschermen van degene voor wie het stuk bestemd is, deze slechts ten aanzien van het stuk dat daadwerkelijk het voorwerp en het doel van de betekening vormt, zijn rechten kan kennen op een wijze die hem toelaat een nuttig verweer te voeren (1). (1) HvJ (EU) 19 december 2012, C-325/11, Alder, r.o.41; HvJ (EU) 16 september 2015, C-519/13, Alpha Bank Cyprus Ltd., r.o. 32 en 55; HvJ (EU) 28 april 2016, C-384/14, Alta Realitat SL, r.o. 50 en 68; HvJ (EU) 2 maart 2017, C-354/15, Henderson, r.o. 52 en 56; HvJ (EU) 6 september 2018, C-21/17, Caitlin Europe SE, r.o. 34 en 38.

In het buitenland - Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 - Rechtsgeldigheid

- Artt. 4, eerste en derde lid, 7, eerste lid, en 8, eerste lid Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007

C.21.0048.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.12 AC nr. ...

De betekening van de beschikking die partneralimentatie oplegt stuit de vijfjarige verjaringstermijn van artikel 3:324, lid 1, Nederlands Burgerlijk Wetboek, voor wat betreft hetgeen ingevolge de uitspraak bij het jaar of kortere termijn moet worden betaald.

In het buitenland - Exequatur - Betekening - Tenuitvoerlegging - Verjaringstermijn - Stuiting

- Artt. 3:324, eerste lid, en 3:325, tweede lid Nederlands Burgerlijk Wetboek

P.20.1146.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.7 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat een bij verstek veroordeelde wordt geïnformeerd over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en over de termijn om dat te doen en die kennisgeving kan gebeuren op het ogenblik van de betekening van de verstekbeslissing of op elk ander tijdstip dat de veroordeelde toelaat het rechtsmiddel aan te wenden; indien niet vaststaat dat de bij verstek veroordeelde werd geïnformeerd over zijn recht om verzet aan te tekenen en over de termijn om dit te doen, kan de rechter het verzet niet onontvankelijk verklaren wegens laattijdigheid en het is daarbij zonder belang dat de oorzaak van de laattijdigheid geen verband houdt met het niet-informeren van de bij verstek veroordeelde (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, RW 2012-2013, p. 215 en noot van B. DE SMET, "Vormvereisten bij de betekening van verstekvonnissen"; EHRM, Hakimi t. België, 29 juni 2010, RABG, 2011, p. 91; EHRM, Faniel t. België, 1 maart 2011, JLMB, 2011, p. 788, noot P. THEVISSEN, "La notification des règles d'opposition comme condition du procès équitable", T.Strafr., 2011, p. 189, noot C. VAN DEUREN, "Informatieplicht omtrent rechtsmiddelen veralgemeend".

In het buitenland - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Betekening van de beslissing aan de veroordeelde - Informatie nopens het recht om verzet aan te tekenen - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0007.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6 AC nr. ...

Door de termijn voor hoger beroep tegen de geadresseerde te doen ingaan vanaf de afgifte van de akte van betekening van de beslissing aan de postdienst, dus vanaf een tijdstip waarop de geadresseerde nog geen weet kan hebben van de inhoud van de beslissing, zonder dat bovendien met zekerheid kan worden bepaald wanneer de te betekenen akte op de woonplaats van de geadresseerde werd aangeboden of wanneer de betrokkene deze daadwerkelijk heeft ontvangen, beperken de artikelen 40, eerste lid, en 57 Gerechtelijk Wetboek op onevenredige wijze het recht van die geadresseerde om een dergelijk rechtsmiddel in te stellen (1). (1) Zie Cass. 21 december 2007, AR C.06.0155.F, AC 2007, nr. 660, met concl. OM op datum in Pas.

In het buitenland - Burgerlijke zaken - Termijn van hoger beroep - Aanvang - Betekening van een rechterlijke beslissing - Tijdstip

- Artt. 40, eerste lid, en 57 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.19.0280.N 11 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.10 AC nr. ...

Heeft de gerechtsdeurwaarder krachtens artikel 14 van de Betekeningsverordening het beroepen vonnis aan de eiseres betekend door verzending van het betekeningsexploot en de daarin vermelde stukken onder aangetekende omslag met ontvangstbevestiging naar het adres van de eisers in Nederland, dan volgt hieruit dat Nederland de aangezochte lidstaat is, zodat, krachtens artikel 9, eerste lid van voormelde Verordening de datum van betekening de datum is waarop de betekening overeenkomstig het Nederlandse recht is geschied (1). (1) Zie concl. OM.

In het buitenland - Aangezochte lidstaat - Betekening

- Artt. 9, eerste, tweede en derde lid, en 14 Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007

P.20.0093.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.6 AC nr. ...

De betekening aan de procureur des Konings moet als onbestaande worden beschouwd wanneer de partij op wiens verzoek zij werd verricht, de woon-of verblijfplaats kende of diende te kennen van degene aan wie wordt betekend; de rechter oordeelt onaantastbaar en in het licht van de feitelijke gegevens die eigen zijn aan de zaak of het openbaar ministerie de werkelijke woon-of verblijfplaats van de eiser kende of had moeten kennen op het ogenblik van de betekening van het verstekvonnis, het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640, RABG 2010, 425; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0107.F, AC 2009, nr. 285, RW 2010-11, 1053; Cass. 13 december 2000, AR P.001100.F, AC 2000, nr. 686; Cass. 14 februari 1995, AR P.93.1431.N, AC 1995, nr. 89. Zie ook F. VAN VOLSEM, "Over de wijzen van betekening in strafzaken in het algemeen en aan een in een buitenlandse gevangenis opgesloten beklaagde in het bijzonder", RABG, 2010, 427-436; T. TOREMANS, "De nietigheid van de betekening aan de procureur des Konings wegens kennis van de woon-of verblijfplaats van de geadresseerde", RW 2013-14, 163-169; A. BAILLEUX, Afstand van recht in de strafprocedure, Intersentia, 2019, p. 341-343.

In het buitenland - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Beoordeling van de regelmatigheid van de betekening

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

F.17.0037.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.3 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis omtrent de afschaffing van artikel 867 Gerechtelijk Wetboek blijkt dat de wetgever het behoud van voormeld artikel overbodig achtte omdat in de gevallen waar het criterium van het bereiken van het normdoel het uitspreken van een nietigheidssanctie verhindert er ook geen sprake is van belangenschade in de zin van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek; hieruit volgt dat de wetgever de objectieve maatstaf van het bereiken van het normdoel van het oude artikel 867 Gerechtelijk Wetboek als een maatstaf voor het voorhanden zijn van belangenschade in de zin van artikel 861 heeft aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

In het buitenland - Ongedaanverklaring artikel 40, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Dekking bij toepassing artikel 861, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

F.17.0050.F 29 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181129.1 AC nr. ...

De betekening in Frankrijk door de tussenkomst van een Franse gerechtsdeurwaarder op verzoek van de Belgische gerechtsdeurwaarder doet de termijn van cassatieberoep ingaan.

In het buitenland - Betekening in Frankrijk - Verdrag van 15 november 1965 - Rechtstreekse betekening

- Art. 10, b) Verdrag 15 november 1965 inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke zaken en in handelszaken, opgemaakt te 's Gravenhage en goedgekeurd bij wet van 24 januari 1970

P.17.1069.F 23 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180523.1 AC nr. ...

De regelmatigheid van een met toepassing van artikel 5.1 Overeenkomst van 29 mei 2000 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie verrichte betekening, waarvan uit de rechtspleging blijkt dat de brief met de betekening niet door de geadresseerde werd afgehaald, is niet afhankelijk van het bewijs van de daadwerkelijke uitreiking van die akte en evenmin van de neerlegging, in het dossier van de rechtspleging, van een door de geadresseerde ondertekend ontvangstbewijs.

In het buitenland - Strafzaken - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie - Artikel 5.1 - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Regelmatigheid

- Art. 5.1 Overeenkomst door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie, gedaan te Brussel op 29 mei 2000

Artikel 5.1 Overeenkomst van 29 mei 2000 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie bepaalt dat elke lidstaat aan de personen die zich op het grondgebied van een andere lidstaat bevinden, voor hen bestemde gerechtelijke stukken rechtstreeks over de post toezendt; voor de regelmatige betekening van een verstekvonnis is het voldoende dat de gerechtelijke overheid de akte per aangetekend schrijven met ontvangstbewijs toezendt aan de woon- of verblijfplaats van de geadresseerde in het buitenland, volgens de nadere regels van die verdragsbepaling (1). (1) Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. OM in Pas. 2015, nr. 183.

In het buitenland - Strafzaken - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie - Artikel 5.1 - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften

- Art. 5.1 Overeenkomst door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie, gedaan te Brussel op 29 mei 2000

C.14.0334.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem

In het buitenland - Verordening (EG) nr. 1393/2007 - Verzoekschrift tot hoger beroep - Verzendende instantie -

Taak

Wanneer een verzoekschrift tot hoger beroep ter griffie wordt neergelegd in een grensoverschrijdend geschil waarop de Betekeningsverordening van toepassing is, rust op de verzendende instantie, te dezen de griffie, de taak om zowel de aanvrager in kennis te stellen zoals bepaald in artikel 5.1 Betekeningsverordening, met name dat degene voor wie het stuk is bestemd, het âkanâ weigeren om het in ontvangst te nemen omdat het niet in een van de in artikel 8 bedoelde talen is gesteld, als om de toezending ter kennisgeving te doen van de beroepsakte vergezeld van een aanvraag volgens het modelformulier als bijlage I; hieruit volgt niet dat de verzoeker verplicht is een vertaling onmiddellijk te voegen vooraleer de toezending ter kennisgeving moet gebeuren, noch dat deze toezending door de griffie afhankelijk kan worden gesteld van de verplichting een vertaling te voegen (1). (1) Zie concl. OM.

In het buitenland - Verordening (EG) nr. 1393/2007 - Verzoekschrift tot hoger beroep - Verzendende instantie - Taak

- Artt. 5.1 en 8 Verordening E.G. nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde uit het bevolkingsregister is geschrapt na te hebben verklaard dat hij België verlaat om zich, zonder verdere uitleg, in een andere Staat te vestigen, hoeft het openbaar ministerie zijn nieuw adres in het buitenland niet op te zoeken, ter betekening van het jegens hem bij verstek gewezen vonnis (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2008, AR P.07.1782.N, AC 2008, nr. 154.

In het buitenland - Strafzaken - Verstekvonnis - Beklaagde uit het bevolkingsregister geschrapt - Beklaagde heeft verklaard België te verlaten om zich in een andere Staat te vestigen - Zonder opgave van adres - Betekening van het vonnis aan de procureur des Konings - Geldigheid

- Art. 40, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.1677.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

In het buitenland - Strafzaken - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften

Opdat de betekening van een verstekvonnis met toepassing van artikel 5 van de Overeenkomst van 29 mei 2000 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie regelmatig is, volstaat het dat de gerechtelijke overheid de akte bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs toezendt aan de woon- of verblijfplaats van de geadresseerde in het buitenland volgens de in die bepaling vastgelegde modaliteiten (1). (1) Zie concl. OM

In het buitenland - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften - Strafzaken - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie

BETICHTING VAN VALSHEID

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering mag de eiser in cassatie na verloop van twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep geen memories of stukken meer indienen, met uitzondering van akten van afstand of hervatting van het geding, akten waaruit blijkt dat het cassatieberoep doelloos is geworden en de noten bedoeld in artikel 1107 van het Gerechtelijk Wetboek; bovendien kan een noot van antwoord die is neergelegd met toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek de memorie in cassatie niet aanvullen of uitbreiden (1); wanneer de in de memorie van antwoord vervatte vordering tot betichting van valsheid in burgerlijke zaken wordt ingesteld na het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, is ze bijgevolg niet ontvankelijk (2). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0006.N, ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100629.5, AC 2010, nr. 468, met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF ECLI:BE:CASS:2010:CONC.20100629.5; zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, p. 381 en de verwijzingen in de noten. (2) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

- Strafprocedure voor het Hof van Cassatie - Termijn voor memories en stukken - Noot in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegd na het verstrijken van de wettelijke termijn voor de neerlegging van de memorie - Grenzen - Incidentele valsheidsvordering - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek

Het middel dat opkomt tegen de authentieke vaststelling van het arrest volgens hetwelk het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord, zonder dat de eiser die vaststelling, uiterlijk in zijn memorie, van valsheid heeft beticht, is wat dat betreft niet ontvankelijk (1).
(1) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Authentieke vaststelling, in het bestreden arrest, dat het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek

De vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste heeft een authentiek karakter en kan enkel worden aangevochten door een procedure tot betichting van valsheid; dit is met name het geval voor de vermelding onderaan het aanhoudingsbevel waarbij de griffier bevestigt dat hij, op de vermelde datum en het vermelde uur, het aanhoudingsbevel "aan de inverdenkinggestelde heeft getoond, het hem heeft betekend en hem een afschrift heeft gegeven van dit aanhoudingsbevel en van alle stukken die bedoeld worden in artikel 16, § 7, Voorlopige Hechteniswet" (1). (1) Zie Cass. 24 augustus 1998, AR P.98.1170.F, ECLI:BE:CASS:1998:ARR.19980824.7, AC 1998, nr. 373; (wat betreft de vermeldingen van een proces-verbaal van de rechtszitting); Cass. 9 april 2024, AR P.24.0413.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.13 ; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4. De eiser voerde aan dat "het aanhoudingsbevel, bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, nietig is en het onderzoeksgerecht de inverdenkinggestelde niet in voorlopige hechtenis kan houden. Volgens de bewoordingen zelf van [artikel 18 Voorlopige Hechteniswet] is de betekening regelmatig indien voldaan wordt aan de vier daarin voorgeschreven vormvereisten: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte. Deze voorwaarden zijn cumulatief". (Cass. 1 december 2021, RG P.21.1481.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH. ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211201.2F.11).

- Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de inverdenkinggestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering

P.21.1382.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.2 AC nr. ...

De vermelding in een vonnis van de hoedanigheid van de magistraten die in de zaak hebben gezeteld en over de zaak hebben geoordeeld, zoals de hoedanigheid van rechter of plaatsvervangend rechter, is een vermelding die geldt tot inschrijving wegens valsheid (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0168.F, AC 2017, nr. 426.

- Vonnissen en arresten - Vermeldingen - Rechters - Plaatsvervangend rechter - Hoedanigheid

P.20.1191.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.13 AC nr. ...

De vereiste van de tussenkomst van een gespecialiseerde advocaat voor het instellen van cassatieberoep in strafzaken en het indienen van memories, gelet op het technisch en specifiek karakter van de procedure voor het Hof, geldt ook voor een valsheidsvordering die ter gelegenheid van een cassatieberoep in strafzaken wordt ingesteld en een dergelijke vordering is dan ook slechts ontvankelijk als ze is ondertekend door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures; de ondertekening van een valsheidsvordering door een advocaat bij het Hof "op vordering en concept" voldoet niet aan de vereiste van ondertekening door een advocaat houder van een getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Ondertekening op vordering en concept door een advocaat bij het Hof - Draagwijdte

- Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Ondertekening op vordering en concept door een advocaat bij het Hof - Draagwijdte

Een valsheidsvordering die wordt geformuleerd als een incident bij een cassatieberoep in strafzaken is slechts ontvankelijk wanneer de van valsheid betichte stukken niet van valsheid konden worden beticht voor de feitenrechter in hoogste aanleg en ze is evenmin ontvankelijk indien de valsheidsvordering werd voorgelegd aan de feitenrechter in hoogste aanleg die ze heeft beoordeeld; deze voorwaarden getuigen niet van een excessief formalisme maar houden verband met de bijzondere rol van het Hof van Cassatie als instantie wiens wezenlijke taak bestaat in de beoordeling van de wettigheid van in laatste aanleg gewezen rechterlijke beslissingen en die niet in de beoordeling van de zaken zelf treedt en zij zijn verantwoord door de eis van een behoorlijke rechtsbedeling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Voorlegging aan de feitenrechter in hoogste aanleg - Draagwijdte

- Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Voorlegging aan de feitenrechter in hoogste aanleg - Draagwijdte

Een valsheidsvordering die wordt geformuleerd als een incident bij een cassatieberoep in strafzaken moet worden ingediend binnen de door artikel 429 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen om een memorie in te dienen en die termijnvereiste getuigt niet van een excessief formalisme maar beoogt een efficiënte behandeling binnen een redelijke termijn en is dan ook verantwoord door de eis van een behoorlijke rechtsbedeling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Termijn - Doelstelling

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

- Indiening van een valsheidsvordering als incident bij een cassatieberoep - Termijn - Doelstelling

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.20.0970.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4 AC nr. ...

Zonder inschrijving wegens valsheid is een cassatiemiddel onontvankelijk als het opkomt tegen de authentieke vaststellingen van het proces-verbaal van een terechtzitting (1). (1) Cass. 25 april 1984, AR 3576, AC 1983-84, nr. 494.

- Authentieke akten - Proces-verbaal van terechtzitting - Cassatiemiddel - Ontvankelijkheid

P.20.0940.F 18 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.7 AC nr. ...

Een van de voorwaarden voor de ontvankelijkverklaring van een naar aanleiding van een cassatieberoep ingestelde valsheidsvordering bestaat erin dat de betichting van valsheid waarschijnlijk genoeg moet zijn om de bewijskracht van een officiële akte van rechtspleging aan te tasten (1). (1) Cass. 9 december 2008, AR P.08.0750.N, AC 2008, nr. 710.

- Strafzaken - Cassatiegeding - Valsheidsvordering bij tussenvordering - Toelaatbaarheid

- Art. 907 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0313.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.24 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1319 Burgerlijk Wetboek levert een authentieke akte volledig bewijs op van de vermeldingen die de openbare ambtenaar moet en kan vaststellen, tenzij het tegenbewijs ervan wordt geleverd na een valsheidsvordering; een valsheidsvordering is evenwel niet vereist wanneer een vermelding wordt tegengesproken door een andere vermelding van dezelfde authentieke akte of door een andere authentieke akte of wanneer de valsheid blijkt uit het onderzoek van de akte zelf zonder dat een onderzoeksmaatregel hoeft te worden getroffen (1). (1) Cass. 10 september 2002, AR P.01.0341.N, AC 2002, nr. 429; Cass. 31 oktober 1968, AC 1969, 237; Cass. 10 november 1961, AC 1961-62, 299; Cass. 12 februari 1960, AC 1960, 555.

- Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Authentieke akte - Tegenbewijs - Valsheidsvordering - Toepassingsgevallen

F.17.0026.N 28 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191128.1N.6 AC nr. ...

Het bewijs van de valsheid van de authentieke akte kan slechts worden geleverd door een vordering wegens valsheid bij wijze van hoofdeis voor het strafgerecht of door een betichting van valsheid in een civielrechtelijk geding.

- Authentieke akte - Door authenticiteit gedekte vaststelling van een authentieke akte - Bewijs van de valsheid

- Artt. 1317, 1319 en 1320 Burgerlijk Wetboek

P.19.0336.F 29 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190529.2 AC nr. ...

Een tussenvordering tot betichting van valsheid die samen met het cassatieberoep in strafzaken wordt ingesteld, moet op straffe van niet-ontvankelijkheid worden ondertekend door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 335.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Tussenvordering tot betichting van valsheid - Vorm - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures

- Artt. 425, § 1, tweede lid, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.18.0024.N 5 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.1 AC nr. ...

Een valsheidsvordering die ondergeschikt is ingesteld aan het aangevoerde middel, is ingevolge de vernietiging op grond van dit middel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (impliciete oplossing) (1). (1) Zie Cass. 1 december 2011, AR C.11.0078.N, AC 2011, nr. 665; Cass. 3 november 2008, AR S.08.0060.N, AC 2008, nr. 607.

- Burgerlijke zaken - Verzoek tot betichting van valsheid ondergeschikt aan het cassatiemiddel - Vernietiging van de bestreden beslissing - Ontvankelijkheid

- Art. 907 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0168.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.3 AC nr. ...

De vermeldingen van de namen en hoedanigheid van de leden van de zetel in een vonnis dat zij hebben uitgesproken, gelden tot er betichting van valsheid is (1). (1) Geen enkele bepaling vereist dat het bewijs van de hoedanigheid van de rechters die de beslissingen wijzen en wiens naam en hoedanigheid in de beslissing worden vermeld, ambtshalve moet worden toegevoegd aan het dossier. Uit het arrest van het Hof blijkt bovendien dat de partijen niet kunnen eisen dat de rechters hun hoedanigheid bewijzen. Volgens het openbaar ministerie faalde het middel bovendien naar recht in zoverre artikel 259octies, § 6, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat gedurende de periodes van verlenging van de gerechtelijke stage - openbaargemaakt in het Belgisch Staatsblad -, de gerechtelijke stagiair een plaatsvervanging kan uitoefenen, in tegenstelling tot wat de eiser betoogde. (M.N.B.)

- Vonnissen en arresten - Vermeldingen - Rechters - Hoedanigheid

P.15.1693.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 458 en 459 Wetboek van Strafvordering volgt dat de aanmaning enkel is voorgeschreven als het een van valsheid beticht stuk betreft dat door een partij wordt overgelegd; in een strafrechtspleging heeft de aanmaning geen bestaansreden voor wat het aan de rechter voorgelegd dossier betreft, hetwelk door het openbaar ministerie of de onderzoeksrechter, of inzake douane- of accijnsmisdrijven door de administratie, wordt samengesteld, vermits de partijen niet te verklaren hebben of zij zich van die stukken willen bedienen; het feit dat de verweerder inzake de ontdoken douane- en accijnsrechten tevens een civielrechtelijke vordering uitoefent doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 20 november 1972, AC 1973, 275.

- Van valsheid beticht stuk - Aanmaning

C.14.0347.N 9 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160909.3 AC nr. ...

In de regel is een verzoekschrift dat een naar aanleiding van een cassatieberoep ingestelde betichting van valsheid bevat, slechts ontvankelijk en is de valsheidsvordering toegelaten, wanneer het tijdens het cassatiegeding van valsheid beticht stuk niet van valsheid kon worden beticht voor de feitenrechter, het verzoekschrift betrekking heeft op een wezenlijke vereiste voor de regelmatigheid van de bestreden beslissing en het in het verzoekschrift gestelde feit waarschijnlijk genoeg is om de bewijskracht van een authentieke akte aan te tasten (1). (1) Zie Cass. 9 december 2008, AR P.08.0750.N, AC 2008, nr. 710; Cass. 12 november 2003, AR P.03.1248.F, AC 2003, nr. 567.

- Cassatiegeding - Valsheidsvordering naar aanleiding van een cassatieberoep - Verzoekschrift - Ontvankelijkheid

- Artt. 907 t.e.m. 914 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0309.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.6 AC nr. ...

Het voeren van de burgerlijke valsheidsprocedure is van aard de rechten van de partijen definitief en onherroepelijk aan te tasten; deze procedure is bijgevolg uitgesloten in kort geding.

- Burgerlijke valsheidsprocedure - Aard - Gevolg - Kort geding

- Artt. 895 en 1039 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1427.F 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.1 AC nr. ...

Aangezien de incidentele valsheidsvordering voor de onderzoeksgerechten kon worden ingeleid, kan zij niet voor het eerst voor het Hof worden aangevoerd en is zij bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 12 november 2003, AR P.03.1248.F, AC 2003, nr. 567; Cass. 9 juni 2015, AR P.14.0580.N, AC 2015, nr.....

- Strafzaken - Cassatiegeding - Valsheidsvordering ingesteld naar aanleiding van een cassatieberoep - Verzoekschrift - Ontvankelijkheid

P.14.0580.N 9 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150609.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 907, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, dat van toepassing is in strafzaken, kunnen in het cassatiegeding alleen die stukken van valsheid worden beticht, waartegen zulke betichting niet mogelijk is geweest voor het gerecht in hoogste feitelijke aanleg (1). (1) Cass. 15 december 2004, AR P.04.1590.F, AC 2004, nr. 613. F. Swennen, De incidentele valsheidsvordering in strafzaken voor het Hof van Cassatie, T. Straf. 2003, 13.

- In cassatiegeding - Ontvankelijkheid

C.13.0324.F 26 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150226.2 AC nr. 143

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Burgerlijke zaken - Verplichting voor de rechter om de valsheidsprocedure toe te passen

Wanneer bij de rechter een tussenvordering wegens valsheid in burgerlijke zaken regelmatig aanhangig is gemaakt, dient hij, in de regel, de uitspraak over het geschil zelf uit te stellen en de in het Gerechtelijk Wetboek bepaalde valsheidsprocedure toe te passen, voor zover geen uitspraak over de zaak zelf kan worden gedaan zonder rekening te houden met het van valsheid betichte stuk (1). (1) Zie (grotendeels gelijkl.) concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Burgerlijke zaken - Verplichting voor de rechter om de valsheidsprocedure toe te passen

- Artt. 897 en 898 Gerechtelijk Wetboek

BEURS

C.17.0097.F 31 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220131.3F.8 AC nr. ...

Uit artikel 35 van de wet van 17 december 1998 volgt dat de wetgever, voor wat betreft de tegemoetkomingen naar aanleiding van de deficiënties van wisselagenten vóór l januari 1991, de regels heeft willen handhaven die van kracht waren op de datum waarop die deficiënties zich hebben voorgedaan en heeft hij bijgevolg, door de regel van artikel 8 van het algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten te handhaven, krachtens welke artikel 1252 Oud Burgerlijk Wetboek van toepassing is op de tegemoetkomingen die op grond van dat reglement worden toegekend, die tegemoetkomingen willen uitsluiten van de toepassing van artikel 62 van de wet van 4 december 1990 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 78.

- Deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen vóór 1 januari 1991 - Aanvraag tot tegemoetkoming van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten - Gedeeltelijke betaling - Indeplaatsstelling van het Fonds - Samenloop van de schuldeiser en van het Fonds ten aanzien van de gefailleerde - Rang van de schuldeiser ten aanzien van het Fonds - Beginsel - Recht van voorrang van de schuldeiser - Nieuwe wet - Gelijke rang - Werking van de wet in de tijd

- Art. 8, § 1 Algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgkeurd bij MB 5 augustus 1988

- Artt. 34 en 35 Wet 17 december 1998 tot oprichting van een beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten en tot reorganisatie van de beschermingsregelingen voor deposito's en financiële instrumenten

- Artt. 60, § 1, eerste lid, en § 2, en 62, tweede lid Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

- Art. 71bis, § 1, eerste lid, en § 4 Wetboek van Koophandel

- Art. 1252 Oud Burgerlijk Wetboek

De uitsluiting van de tegemoetkomingen naar aanleiding van de deficiënties van wisselagenten vóór 1 januari 1991 van de toepassing van artikel 62 van de wet van 4 december 1990 vloeit niet voort uit artikel 34 van het koninklijk besluit van 2 januari 1991 houdende het algemeen reglement van het Interventiefonds van de beursvennootschappen of uit artikel 8 van het algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgekeurd bij het ministerieel besluit van 5 augustus 1988, maar uit de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 78.

- Deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen - Tegemoetkoming van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten - Gedeeltelijke betaling - Indeplaatsstelling van het Fonds - Samenloop van de schuldeiser en van het Fonds - Rang van de schuldeiser, ten opzichte van het Fonds, ten aanzien van de gefailleerde - Wijziging van de rang - Niet-toepassing op de deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen vóór 1 januari 1991 - Oorsprong

- Art. 8, § 1 Algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgekeurd bij MB 5 augustus 1988

- Art. 34 KB 2 januari 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen

- Artt. 34 en 35 Wet 17 december 1998 tot oprichting van een beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten en tot reorganisatie van de beschermingsregelingen voor deposito's en financiële instrumenten

- Artt. 60, § 1, eerste lid, en § 2, en 62, tweede lid Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

- Art. 71bis, § 1, eerste lid Wetboek van Koophandel

- Art. 1252 Oud Burgerlijk Wetboek

C.15.0418.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.4 AC nr. ...

De handel met voorwetenschap wordt, tot bewijs van het tegendeel, vermoed het karakter te hebben van een onverschuldigd voordeel dat uit informatie wordt gehaald waarvan men voorkennis heeft, ten nadele van derden die daarvan geen weet hebben, en zodoende de integriteit van de financiële markten en het vertrouwen van de investeerders aan te tasten.

- Handel met voorwetenschap - Vermoeden - Voorwerp - Aard

- Art. 25, § 1, 1° Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

Wanneer de persoon die voorkennis heeft, aantoont dat die kennis zijn gedrag niet objectief heeft kunnen beïnvloeden, keert hij het vermoeden van gebruik van die informatie om.

- Handel met voorwetenschap - Vermoeden - Voorwerp - Aard - Omkering van het vermoeden

- Art. 25, § 1, 1° Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

BEVOEGDHEID EN AANLEG

ALGEMEEN

C.24.0202.N 3 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.4 AC nr. ...

Artikel 1717, § 3, b), ii), Gerechtelijk Wetboek houdt niet in dat de rechter die over de vernietiging van een arbitrale beslissing moet oordelen het geschil opnieuw moet beoordelen in het licht van de bepalingen die de openbare orde raken waarvan toepassing wordt gemaakt in de bestreden beslissing, maar enkel dat hij verplicht is te controleren of de uitspraak in strijd is met de openbare orde.

Algemeen - Arbitrale uitspraak - Vernietiging - Rechter - Bevoegdheid - Omvang

- Art. 1717, § 3, b), ii) Gerechtelijk Wetboek

C.19.0034.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.3 AC nr. ...

De regeling van de dwangsom gaat uit van een strikte taakverdeling tussen de rechter die de dwangsom oplegt, de dwangsomrechter, en de rechter die moet oordelen over het al dan niet verbeurd zijn ervan, de beslagrechter; aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te beoordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127, AC 2019, nr. 683 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

Algemeen - Dwangsom - Opleggen en verbeuren van de dwangsom - Taakverdeling tussen dwangsomrechter en beslagrechter - Begrip - Bevoegdheden

- Artt. 1385bis, eerste lid, 1385quater, 1385quiquies, 1395, eerste lid, 1396 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0127.N 19 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191219.1N.4 AC nr. ...

De regeling van de dwangsom gaat uit van een strikte taakverdeling tussen de rechter die de dwangsom oplegt, de dwangsomrechter, en de rechter die moet oordelen over het al dan niet verbeurd zijn ervan, de beslagrechter; aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te beoordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Dwangsom - Opleggen en verbeuren van de dwangsom - Taakverdeling tussen dwangsomrechter en beslagrechter

- Artt. 1385bis, eerste lid, 1385quater, 1385quiquies, 1395, eerste lid, 1396 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

ALLERLEI

C.16.0057.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.2 AC nr. ...

Bij een gebonden bevoegdheid kan de administratieve overheid enkel vaststellen dat de wettelijke voorwaarden al dan niet vervuld zijn en beschikt zij over geen enkele beoordelingsbevoegdheid (1). (1) Zie de concl. van procureur-generaal baron J. VELU, toen advocaat-generaal, voor Cass. (verenigde kamers) 10 april 1987, AR 5590-5619, AC 1986-87, nr. 477; zie tevens de concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL bij Cass. (verenigde kamers) 19 februari 2015, AR C.14.0369.N, AC 2015, nr. 132.

Allerlei - Uitvoerende macht - Administratieve overheid - Gebonden bevoegdheid

- Art. 144 Grondwet 1994

BELASTINGZAKEN

C.16.0534.N 25 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180125.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

Belastingzaken - Algemeen - Geschillen over de invordering van belastingschulden - Beslagrechter - Bevoegdheid

De aanwijzing van de betrokken belastingschuldige bij de inkohiering maakt deel uit van de vestiging van de belasting en de betwisting nopens de wettigheid en regelmatigheid ervan is in de regel dan ook geen betwisting nopens de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging, zodat de beslagrechter niet bevoegd is om hierover uitspraak te doen (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Algemeen - Geschillen over de invordering van belastingschulden - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 569, eerste lid, 32°, 1385undecies, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0190.N 25 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180125.3 AC nr. ...

Tegen de aanslag in de bedrijfsvoorheffing staat een georganiseerd administratief beroep open, dat de belastingplichtige voorafgaandelijk en tijdig moet instellen vooraleer hij een fiscaal verhaal kan instellen bij de rechter.

Belastingzaken - Inkomstenbelastingen - Geschil m.b.t. de toepassing van een belastingwet - Bedrijfsvoorheffing - Aanslag - Vordering voor de rechtbank van eerste aanleg - Voorwaarden - Georganiseerd administratief beroep - Uitputtingsvereiste

- Art. 366, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

F.14.0021.N 6 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150306.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Belastingzaken - Inkomstenbelastingen - Betwisting van het kadastraal inkomen - Bevoegde rechter

Het bezwaar tegen het kadastraal inkomen is een bijzondere geschillenprocedure die betrekking heeft op het bedrag van dat inkomen en bij gebrek aan akkoord tussen de onderzoekende ambtenaar en de bezwaarindiener, is hetzij de administratie, hetzij de bezwaarindiener verplicht is om een beroep te doen op de arbitrageprocedure; het bestaan van die specifieke procedure heeft tot gevolg dat de rechtbank van eerste aanleg niet bevoegd is om bij toepassing van artikel 569, 32°, Gerechtelijk Wetboek kennis te nemen van betwistingen in verband met de vaststelling van het bedrag van het kadastraal inkomen (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Inkomstenbelastingen - Betwisting van het kadastraal inkomen - Bevoegde rechter

- Art. 569, 32° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 497, 499, 502, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

BURGERLIJKE ZAKEN

C.24.0162.N 8 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250908.3N.4 AC nr. ...

De Belgische rechter die bevoegd is om kennis te nemen van een vordering aangaande de contractuele verbintenis waaruit de verpande schuldvordering voortvloeit, is ook bevoegd om kennis te nemen van de vordering waarmee de pandhouder de verpande schuldvordering invordert; deze schuldvordering vloeit immers voort uit eenzelfde contractuele verbintenis.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Allerlei - Pand - Verpande schuldvordering - Invordering - Bevoegde rechter

- Art. 96, 1° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 60 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3, eerste lid Wet 5 mei 1872 houdende herziening der beschikkingen betreffende het Pand en de Commissie. - WETBOEK VAN KOOPHANDEL: BOEK I _ TITELS VI en VII. Het Pand en De Commissie

P.25.0278.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.12 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 375bis, eerste en tweede lid, oud Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 7 en 45.1 Jeugdbeschermingswet volgt dat, hoewel artikel 375bis oud Burgerlijk Wetboek deel uitmaakt van boek I, titel IX van het oud Burgerlijk Wetboek, het in dat artikel bedoelde grootouderlijk omgangsrecht niet onder de bevoegdheid van de jeugdrechtbank valt (1). (1) Antwerpen 22 september 2022, RABG 2023/1–2, met noot van M. GOVAERTS, "Artikel 7 Jeugdbeschermingswet en de concurrentiële bevoegdheid van de familie– en jeugdrechtbank omtrent het treffen van maatregelen aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag"; F. VROMAN, 'Commentaar bij artikel 7 Jeugdbeschermingswet', in VERSCHELDEN, G. en WUYTS, T. (eds.), Personen– en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, Wolters Kluwer Belgium, 2024.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Jeugdrechtbank en familierechtbank - Artikel 375bis oud Burgerlijk Wetboek - Grootouderlijk omgangsrecht - Artikelen 7 en 45.1

Jeugdbeschermingswet - Maatregelen inzake het ouderlijk gezag - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 45.1 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 7 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 375bis Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0182.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.6 AC nr. ...

De beslagrechter die krachtens de artikelen 1395, eerste lid, 1396 en 1498 Gerechtelijk Wetboek kennisneemt van een vordering betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging op de goederen van de schuldenaar, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging, waaronder met name het actueel karakter van de uitvoerbare titel, maar is niet bevoegd om uitspraak te doen over andere betwistingen betreffende de tenuitvoerlegging en, met uitzondering van de in de wet bepaalde gevallen, over de rechten van de partijen die zijn vastgelegd in de titel waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevorderd; de beslagrechter die uitspraak doet over het verzet tegen een dwangbevel voortvloeiend uit een beslissing om een administratieve geldboete op te leggen, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging, en met name of de schuldvordering tot betaling van de administratieve geldboete vervallen is, maar kan zich niet uitspreken over de geldigheid van die geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Beslagrechter - Bevoegdheid - Beslissing om een administratieve geldboete op te leggen - Niet-betaling - Dwangbevel - Verzet tegen het dwangbevel - Omvang van de bevoegdheid van de beslagrechter

- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1396 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de administratieve geldboete gegrond is op een bepaling van een wet, een decreet of een regel bedoeld in artikel 134 Grondwet, die vervolgens werd vernietigd door het Grondwettelijk Hof, staat het absolute gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest de betrokkene toe de in de artikelen 10 tot 18 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bedoelde rechtsmiddelen aan te wenden, met name de administratieve of rechterlijke beroepen tegen de handelingen van de administratieve overheden, overeenkomstig artikel 18, alsook het beroep tot intrekking van een arrest van de Raad van State, bepaald in artikel 17, maar de vernietiging van de bepaling heeft geen weerslag op de wettigheid en de regelmatigheid, en met name het actueel karakter, van het dwangbevel dat werd uitgevaardigd wegens niet-betaling van de geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Beslagrechter - Bevoegdheid - Beroep tegen een dwangbevel ten gevolge van een beslissing die een administratieve geldboete oplegt - Beslissing genomen op grond van een door het Grondwettelijk Hof vernietigde norm - Gevolgen - Gevolg van de vernietiging voor het dwangbevel - Omvang van de bevoegdheid van de beslagrechter

- Art. 18 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 17 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 9 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1396 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

C.24.0316.F 10 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250210.3F.5 AC nr. ...

Wanneer de rechter zich over een geschilpunt uitspreekt om zich onbevoegd te verklaren, kan dat geschilpunt opnieuw aanhangig worden gemaakt bij de rechter naar wie de zaak wordt verwezen; hij is enkel gebonden door de beslissing over de bevoegdheid; de rechter die zich over een geschilpunt uitspreekt om zich bevoegd te verklaren, wijst daarentegen een eindbeslissing en oefent zijn rechtsmacht volledig uit (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechter die zich over een geschilpunt uitspreekt om zich onbevoegd te verklaren -

Bevoegdheid van die rechter - Eindvonnis - Begrip

- Art. 660, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.23.0024.N 13 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250113.3N.4 AC nr. ...

De rechter bij wie een vordering aanhangig is gemaakt, is in de regel bevoegd om kennis te nemen van een vordering tot vrijwaring, ook wanneer deze tussenvordering tot de bevoegdheid van een andere rechter behoort op voorwaarde dat tussen beide vorderingen een voldoende nauwe band bestaat; de rechter beoordeelt het bestaan dan wel het ontbreken van een voldoende nauwe dergelijke band tussen de hoofdvordering en de vordering tot vrijwaring; hij kan het bestaan ervan evenwel niet afwijzen op de enkele grond dat de grondslag van de vorderingen verschilt en de vordering tot vrijwaring, anders dan de hoofdvordering, aldus niet tot zijn bevoegdheid behoort (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Algemeen - Tussenvordering - Gedwongen tussenkomst - Ontvankelijkheid

- Art. 812, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 564 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 16, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 15, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 13 Gerechtelijk Wetboek

S.22.0001.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.1 AC nr. ...

Wanneer een sociaal verzekerde de Commissie Kunstenaars verzoekt hem een kunstenaarsvisum af te geven, dat het bewijs levert van de artistieke aard van de prestaties of de werken die hij tegen vergoeding levert en voor rekening van een opdrachtgever en dat bijgevolg aantoont dat de RSZ-wet op hem van toepassing is overeenkomstig artikel 1bis van die wet, de Commissie Kunstenaars het kunstenaarsvisum weigert en de sociaal verzekerde die weigering betwist, heeft die betwisting betrekking op de rechten en verplichtingen waarop de sociaal verzekerde aanspraak maakt, op een andere wijze dan krachtens een arbeids- of leerovereenkomst, met toepassing van de wetten en reglementen in sociale zaken; een dergelijke betwisting is niet enkel onderworpen aan artikel 580, 19°, maar ook aan de artikelen 580, 3°, 704, § 2 en 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Volstrekte bevoegdheid - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.22.0044.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.15 AC nr. ...

De arbeidsrechtbank is bevoegd om uitspraak te doen over een geschil tussen de eiser en de sociaal verzekerde over de toepassing van het socialezekerheidsstelsel voortvloeiend uit artikel 17sexies Uitvoeringsbesluit RSZ-wet (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Onderwerping - KUNSTENAARS - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars - Betwisting - Bevoegdheid

- Art. 580, 19° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 580,19° Gerechtelijk Wetboek

C.22.0106.F 23 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.2 AC nr. ...

Bij gebrek aan een forumkeuzebeding is de eiser niet gehouden zijn vordering in te stellen voor de rechter van de woonplaats van de verweerder.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verkoopovereenkomst van een nog te bouwen pand - Forumkeuzebeding - Afwezigheid - Gevolg

- Art. 624 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0197.F 2 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.4 AC nr. ...

De vordering die een netbeheerder instelt tegen een natuurlijke persoon die geen onderneming is zoals bedoeld in artikel 573, eerste lid, 1°, Gerechtelijk Wetboek, tot betaling van de levering van gas die deze netbeheerder heeft gefactureerd krachtens voormeld artikel 30, § 5, tweede lid, van het Decreet van het Waalse Gewest van 19 december 2002, behoort tot de bevoegdheid van de vrederechter.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Hoeveelheden gas die noch zelf worden opgewekt noch worden gefactureerd door een leverancier die over een vergunning beschikt - Verbruik door de eindafnemers - Vordering van een netbeheerder tot betaling van de levering van gas - Bevoegde rechter

- Art. 591, 25° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 30, § 5, tweede lid Decr.W.Gew. 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt

S.21.0038.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.1 AC nr. ...

Wanneer de arbeidsovereenkomst op het grondgebied van meerdere lidstaten wordt uitgevoerd, moet het begrip “plaats waar de werknemer gewoonlijk werkt” in de zin van artikel 19, punt 2, a), van de Verordening (EG) nr. 44/2001 worden uitgelegd als de plaats waar of van waaruit de werknemer feitelijk het belangrijkste deel van zijn verplichtingen jegens zijn werkgever vervult; om die plaats te bepalen, moet de rechter een aantal aanwijzingen in aanmerking nemen om zich ervan te vergewissen dat dit de plaats is waarmee het geschil de meest bijzondere band heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 320.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsovereenkomst - Uitvoering op het grondgebied van meerdere lidstaten - Band - Plaats waar de werknemer gewoonlijk werkt - Begrip - Bepaling van die plaats - Op basis van aanwijzingen

- Art. 19, punt 2 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

S.20.0031.F 18 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210118.3F.2 AC nr. ...

De volstrekte bevoegdheid die bepaald is naar het onderwerp van de vordering, moet worden beoordeeld op grond van de vordering zoals ze door de eiser in de gedinginleidende akte is gesteld.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Criterium - Vordering in rechte

- Art. 9 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0467.F 3 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200903.1F.6 AC nr. ...

De vordering die strekt tot toekenning van een provisie en het aanhouden van de uitspraak over de overige schadeposten biedt in de regel niet de grondslagen voor de bepaling van de waarde van het geschil, zodat het geschil in eerste aanleg wordt berecht.

Burgerlijke zaken - Aanleg - Waarde van het geschil - Waarde van het geschil - Vordering die strekt tot het aanhouden van de uitspraak over de overige schadeposten - Geen waarderingsgrondslag

- Art. 619 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0011.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.8 AC nr. ...

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank is bevoegd om kennis te nemen van de vordering waarvan het voorwerp, zoals omschreven in de dagvaarding, strekt tot de staking van een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad bestaande in de medewerking door een derde onderneming aan een contractbreuk, niettegenstaande hij hiervan kennis moest hebben (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Geschil inzake bevoegdheid - Marktpraktijken - Vordering tot staking - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Vaststelling - Bevoegdheid

- Artt. 9, eerste lid, en XVII.1 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.19.0048.N 7 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191107.13 AC nr. ...

Wanneer partijen in de arbitrageovereenkomst in de mogelijkheid hebben voorzien om tegen de arbitrale uitspraak hoger beroep in te stellen, kunnen zij geen vordering tot vernietiging instellen zolang de beroepstermijn niet is verstreken of zolang het hoger beroep nog hangende is voor de arbiters; hieruit volgt ook dat zij het recht op hoger beroep moeten aanwenden vooraleer een vordering tot nietigheid te kunnen instellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Algemeen - Arbitrageovereenkomst - Hoger beroep tegen de arbitrale uitspraak - Vordering tot vernietiging - Voorwaarden

- Artt. 1716, en 1717, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0053.N 23 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190923.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 1395 Gerechtelijk Wetboek worden alle vorderingen betreffende bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging voor de beslagrechter gebracht; de beslagrechter kan derhalve ook kennisnemen van betwistingen omtrent aansprakelijkheid die rijzen gedurende de tenuitvoerlegging, zolang deze geen einde heeft genomen.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Beslagrechter - Vordering tot schadevergoeding

C.18.0420.F 20 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.1 AC nr. ...

De rechtsvordering die, zelfs tot verkrijging van een verklaring van recht, is ingesteld om de schending van een ernstig bedreigd recht te voorkomen, kan worden gebracht voor de rechter van de plaats waar de schade zich dreigt voor te doen.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf - Plaats waar de verbintenis is ontstaan - Plaats waar de schade zich heeft voorgedaan - Schadedreiging

- Artt. 18, tweede lid, en 624, 2° Gerechtelijk Wetboek

De plaats waar een verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf is ontstaan, is ofwel de plaats waar de schadeveroorzakende daad is verricht ofwel de plaats waar de schade zich heeft voorgedaan (1). (1) Zie Cass. 16 april 2010, AR C.08.0317.F, AC 2010, nr. 261, met concl. OM in Pas. 2010.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf - Plaats waar de verbintenis is ontstaan

- Art. 624, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.16.0130.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de exceptie van rechtsmacht verhindert dat de rechter in hoger beroep terugkomt op een definitieve beslissing waaromtrent zijn rechtsmacht is uitgeput (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Algemeen - Rechtsmacht - Exceptie van rechtsmacht

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0091.F 7 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190207.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 1, eerste lid, en 20, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 62 van 13 januari 1935, 1 van het koninklijk besluit van 14 januari 2003, 1, eerste en tweede lid, en 13 van de bijlage bij dat het koninklijk besluit volgt, enerzijds, dat, wegens de instemming van de Koning met de uitbreiding, tot de gehele sector, van de bepalingen betreffende de contracten gesloten tussen de leveranciers en kleinhandelaars in brandstoffen en smeermiddelen in de verkooppunten, op wie de bijlage bij het koninklijk besluit van 14 januari 2003 van toepassing is, de bepalingen van die bijlage normatieve bepalingen zijn die voor alle daarin bedoelde leveranciers en kleinhandelaars bindend zijn gemaakt, zodat een clausule tot toewijzing van territoriale bevoegdheid die een rechtsmacht aanwijst waarvoor de taal van de procedure niet die van het contract kan zijn, volstrekt nietig is en, anderzijds, dat het koninklijk besluit van 14 januari 2003 de aanvullende bepalingen van artikel 624 van het Gerechtelijk Wetboek niet wijzigt.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Koninklijk besluit tot inwilliging van een verzoekschrift betreffende de tussen de leveranciers en kleinhandelaars in petroleumproducten gesloten contracten - Uitwerking op de bepalingen betreffende die contracten die het voorwerp uitmaken van de bijlage bij dat besluit - Clausule van toewijzing van bevoegdheid - Verwijzing naar een rechtsmacht waar de taal van het contract kan worden gekozen als taal van de procedure - Uitwerking op artikel 624 van het Gerechtelijk Wetboek

- Art. 624 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1, eerste en tweede lid, en 13 van de bijlage bij het KB 14 januari 2003
- Art. 1 KB 14 januari 2003
- Artt. 1, eerste lid, en 20, eerste lid KB nr. 62 van 13 januari 1935

De aanvullende bepalingen van artikel 624 van het Gerechtelijk Wetboek staan er niet aan in de weg dat een koninklijk besluit ter uitvoering van het koninklijk besluit nr. 62 van 13 januari 1935, op straffe van nietigheid, oplegt dat een clausule van toewijzing van bevoegdheid een rechtsmacht aanwijst waar de procedure kan worden gevolgd in de taal van het contract die de partijen bindt.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Artikel 624, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 624 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0205.N 22 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181022.1 AC nr. 575

De bevoegdheidsovereenkomst die wettig is aangegaan strekt de partijen tot wet; wanneer een exceptie van onbevoegdheid wordt opgeworpen, staat het aan de krachtens het bevoegdheidsbeding aangezochte rechter om het bestaan en de bindende kracht van het bevoegdheidsbeding te beoordelen teneinde zijn bevoegdheid te bepalen; deze beslissing laat de beoordeling over het bodemgeschil onverlet.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Contractueel bevoegdheidsbeding - Bevoegdheidsovereenkomst - Betwisting - Tegenstelbaarheid - Beoordeling

- Artt. 8, 10, 624 en 854 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0086.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.1 AC nr. 570

Aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te oordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Zie (op dit punt andersluidende) concl. OM; het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op de derde grief van het enig cassatiemiddel; het was immers van mening dat de appelrechter, als beslagrechter in hoger beroep, zich de facto de exclusieve bevoegdheid van de dwangsomrechter om de dwangsom te verminderen of op te heffen had aangematigd.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Dwangsom - Invordering - Rechtsmisbruik - Beslagrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Artt. 1385quater en 1395 Gerechtelijk Wetboek

De regeling van de dwangsom gaat uit van een strikte taakverdeling tussen de rechter die de dwangsom oplegt, de dwangsomrechter, en de rechter die moet oordelen over het al dan niet verbeurd zijn ervan, de beslagrechter (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Dwangsom - Dwangsomrechter - Beslagrechter - Taakverdeling

- Artt. 1385bis t.e.m. 1385nonies Gerechtelijk Wetboek

C.16.0011.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Geschil inzake bevoegdheid

Uit de bepalingen en uit de wetsgeschiedenis van de wet van 3 augustus 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, waarbij artikel 1050, tweede lid, werd ingevoegd en artikel 1050 werd gewijzigd, volgt niet alleen dat geen onmiddellijk hoger beroep openstaat tegen het vonnis over de bevoegdheid, maar ook dat het hoger beroep pas mogelijk is nadat de rechter die zich bevoegd heeft verklaard of de als bevoegd aangewezen rechter een eindvonnis heeft gewezen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid en dat het hoger beroep tegen de beslissing inzake de bevoegdheid "samen" met het appel tegen de eindbeslissing wordt gebracht voor de appelrechter bevoegd voor de behandeling van het hoger beroep tegen het eindvonnis (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Geschil inzake bevoegdheid

- Artt. 1050, tweede lid, en 1055 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0473.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.10 AC nr. ...

Uit de artikelen 1209 tot 1223 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing voor de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011, en uit de toelichting daarbij in het verslag van de koninklijk commissaris volgt dat die wetsbepalingen aldus moeten worden gelezen dat slechts de betwistingen uitgedrukt in of voortvloeiend uit de beweringen en zwarigheden opgenomen overeenkomstig artikel 1218 in het proces-verbaal van de boedelnotaris, door de neerlegging ter griffie van de uitgifte van dit proces-verbaal bij de rechtbank aanhangig worden gemaakt(1); het volstaat dat een betwisting is uitgedrukt voor de notaris opdat deze verder kan worden gevoerd voor de rechtbank; de overige partijen dienen hun verweer in verband met de betwisting niet noodzakelijk voor de notaris te voeren; zij kunnen hun verweer tegen een zwarigheid voor het eerst voor de rechtbank ontwikkelen(2). (1) Cass. 6 april 1990, AC 1989-90, nr. 474, met concl. van advocaat-generaal D'Hoore. (2) Zie Ph. De Page, noot onder Cass. 6 april 1990, Rev. Not. Belge, 1991, 277.

Burgerlijke zaken - Geschil inzake bevoegdheid

- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0387.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Allerlei - Brussel Ibis Verordening - Voorlopige en bewarende maatregelen - Maatregel ter verkrijging van informatie of ter bescherming van bewijsmateriaal - Toepassing

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie en de considerans 25 van de Brussel Ibis - Verordening volgt kennelijk dat een maatregel ter verkrijging van informatie of ter bescherming van bewijsmateriaal, die niet als hoofddoel heeft de aanvrager in staat te stellen zijn proceskansen in te schatten, maar een feitelijke situatie of rechtssituatie in stand wil houden ter bewaring van de rechten van de aanvrager, een voorlopige of bewarende maatregel uitmaakt in de zin van artikel 35 Brussel Ibis - Verordening (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Allerlei - Brussel Ibis Verordening - Voorlopige en bewarende maatregelen - Maatregel ter verkrijging van informatie of ter bescherming van bewijsmateriaal - Toepassing

- Art. 35 en considerans 25 Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.17.0221.N 11 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180111.2 AC nr. ...

De regel van artikel 565, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek heeft voorrang op de voorrangsregels uit het tweede lid van dit wetsartikel; in geval van samenhang is alleen de rechter die uitsluitend bevoegd is om van één van die vorderingen kennis te nemen, bevoegd om kennis te nemen van de gezamenlijke vorderingen (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging. Met verwijzing naar 's Hofs arrest van 7 februari 2008 (AR C.04.0418.N, AC 2008, nr. 90) stelde het dat artikel 566 van het Gerechtelijk Wetboek voor de samenhang van vorderingen enkel verwijst naar de voorrangsregels bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (nu 1° en 2° en 4° tot 8°), van het Gerechtelijk Wetboek en niet naar het derde lid van artikel 565 van dit Wetboek. Aldus kunnen verschillende vorderingen of verschillende punten van een vordering tussen twee of meer partijen, welke, afzonderlijk ingesteld, voor verschillende rechtbanken zouden moeten worden gebracht, indien zij samenhangend zijn, voor éénzelfde rechtbank kunnen worden samengevoegd volgens de voorrangsregels die zijn bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (thans 1° en 2° en 4° tot 8°), van het Gerechtelijk Wetboek en niet voor de rechtbank die voor één van die vorderingen of punten van de vordering uitsluitend bevoegd is als niet is voldaan aan de voorrangsregels die zijn bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (thans 1° en 2° en 4° tot 8°) van dit wetboek. De regel van art. 565, derde lid, kan volgens het OM dan ook niet per analogie worden toegepast op de gevallen van samenhang.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Samenhang - Verschillende vorderingen - Voorrangsregel

- Artt. 565, tweede en derde lid, en 566 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0546.F 18 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.2 AC nr. ...

De beslagrechter die, krachtens de artikelen 1395, eerste lid, en 1498 van het Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van een vordering betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging op de goederen van de schuldenaar, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van het beslag maar kan geen uitspraak doen over andere geschillen betreffende de tenuitvoerlegging; hij kan, behoudens de uitdrukkelijk in de wet bepaalde gevallen, geen uitspraak doen over de grond van de zaak; hij kan geen uitspraak doen over de rechten van de partijen die zijn vastgelegd in de akte waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevorderd.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Beslagrechter - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0257.F 29 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170629.4 AC nr. ...

Artikel 627, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, die een imperatieve regel van territoriale bevoegdheid uitvaardigt die voor strikte uitlegging vatbaar is, kan niet worden toegepast wanneer de notaris bij de vrederechter moeilijkheden aanhangig maakt die rijzen met het oog op de opmaak van een inventaris die tot doel heeft de inhoud van nalatenschap te bepalen voorafgaandelijk aan een verdeling.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Nalatenschap - Inhoud - Inventaris - Moeilijkheden bij de opmaak - Bevoegde vrederechter

- Art. 1184 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0473.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.2 AC nr. ...

Geschillen tussen eigenaars van naburige panden, die hun oorsprong vinden in het gebrek aan onderhoud van het eigen pand van één der naburige eigenaars, zijn geen geschillen in de zin van artikel 591, 2°, Gerechtelijk Wetboek, ook al dienen ingevolge dit gebrek aan onderhoud van het eigen pand ook werken te worden uitgevoerd aan de gemene delen.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Materiële bevoegdheid - Vrederechter - Artikel 591, 2° Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied - Eigenaars van naburige panden - Geschillen - Gevolg van gebrek aan onderhoud van het eigen pand

- Art. 591, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.16.0057.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.2 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering van een partij die gegrond is op een subjectief recht (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144 Grondwet 1994

Een partij kan zich ten aanzien van de administratieve overheid enkel op een subjectief recht beroepen als de bevoegdheid van die overheid volledig gebonden is (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Algemeen - Subjectief recht ten aanzien van een administratieve overheid

- Art. 144 Grondwet 1994

Het bestaan van een subjectief recht veronderstelt dat de eiser zich beroept op een welbepaalde juridische verplichting die een regel van objectief recht rechtstreeks aan een derde oplegt en bij de uitvoering waarvan die partij belang heeft (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Algemeen - Subjectief recht

- Art. 144 Grondwet 1994

C.16.0200.N 7 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161107.4 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat wanneer in de omstandigheden van de zaak vaststaat dat de schade, bestaande in het verlies van onderdelen van het vermogen, is ingetreden ten gevolge van een betaling, deze schade zich rechtstreeks voordoet op de plaats van de bankrekening van de verzoeker die de betaling heeft verricht, zodat de gerechten van die lidstaat rechtsmacht hebben.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Artikel 5.3 EEX-verordening - Plaats waar schadebrengende feit zich heeft voorgedaan - Verlies van vermogen - Bevoegde rechtbank - Toepassing

- Art. 5.3 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.14.0092.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 23.1 EEX-Verordening primeert op de toepassing van artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, ook al is die bepaling van dwingend recht; de Belgische rechter voor wie de concessiegever wordt gedagvaard op grond van voormeld artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, moet zich dus onbevoegd verklaren wanneer de concessieovereenkomst een geldig beding bevat in de zin van artikel 23.1 EEX-Verordening, dat het gerecht of de gerechten van een andere lidstaat aanwijst voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van de concessieovereenkomst zijn ontstaan.

Burgerlijke zaken - Geschil inzake bevoegdheid - Koop - Concessieovereenkomst van alleenverkoop - Beëindiging - Geschillen - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Forumbeding dat gerechten van een andere Lidstaat van de Europese Unie aanwijst - Artikel 23.1 EEX-Verordening - Artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet - Conflict - Voorrang

- Art. 4, eerste lid Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd

verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 23.1 EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

C.15.0331.F 6 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160506.2 AC nr. ...

De vordering, die betrekking heeft op het voldoen, in natura, aan een verbintenis om iets te doen, zelfs als die gepaard gaat met een vordering tot vergoeding van de verleden schade, is een vordering waarvan de waarde niet is bepaald.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Vordering - Voldoen, in natura, aan een verbintenis om iets te doen - Waarde

- Art. 592, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer er voor de eerste rechter een vordering van onbepaalde waarde is ingesteld en de partij die een exceptie van onbevoegdheid opwerpt, niet heeft gevorderd om de zaak te verwijzen naar de rechter die zij bevoegd acht, is de beslissing van het bestreden vonnis dat "de eerste rechter bijgevolg bevoegd was om van het oorspronkelijke, voor hem gebrachte geschil kennis te nemen" naar recht verantwoord.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Vordering - Voldoen, in natura, aan een verbintenis om iets te doen - Niet-bepaalde waarde - Inleiding van de vordering voor de vrederechter - Exceptie van onbevoegdheid - Geen vordering tot verwijzing naar de bevoegde rechter

- Art. 592, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0152.N 7 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151207.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Ziekteverzekering - Gerechtigde - Subrogatie door OCMW

Ingevolge de subrogatie, voorzien in artikel 99, § 2, OCMW-wet, stelt het OCMW geen andere rechtsvordering in dan die van de gerechtigde, maar stelt het, bij afzonderlijke vordering, de rechtsvordering in tot betaling van vergoedingen van de gerechtigde zelf, in wiens rechten het is getreden; hieruit volgt dat de rechtbank bevoegd om kennis te nemen van deze vordering, wordt bepaald op grond van de bevoegdheidsregels inzake het onderwerp van de vordering van de gerechtigde (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Ziekteverzekering - Gerechtigde - Subrogatie door OCMW

C.15.0054.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Beslagrechter - Gedwongen tenuitvoerlegging - Bevoegdheid

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Beslagrechter - Gedwongen tenuitvoerlegging - Stedenbouw - Wederrechtelijk uitgevoerde werken - Stakingsbevel - Voortzetting - Administratieve boete - Dwangbevel - Geldigheid - Verzet - Beslagrechter - Bevoegdheid

De beslagrechter die, krachtens de artikelen 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van een vordering betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging; hij kan geen uitspraak doen over andere geschillen betreffende de tenuitvoerlegging en kan behoudens de uitdrukkelijk in de wet bepaalde gevallen, geen uitspraak doen over de zaak zelf (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Beslagrechter - Gedwongen tenuitvoerlegging - Bevoegdheid

- Artt. 1395, eerste lid en 1498 Gerechtelijk Wetboek

Het staat niet aan de beslagrechter, die kennisneemt van het verzet gedaan tegen het in artikel 6.1.50, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde dwangbevel, uitspraak te doen over de geldigheid van de bestuurshandeling die aan het dwangbevel ten grondslag ligt, noch over de geldigheid van de administratieve geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Beslagrechter - Gedwongen tenuitvoerlegging - Stedenbouw - Wederrechtelijk uitgevoerde werken - Stakingsbevel - Voortzetting - Administratieve boete - Dwangbevel - Geldigheid - Verzet - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Art. 6.1.50, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.14.0013.F 11 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150611.8 AC nr. ...

De vordering tot terugbetaling van voorschotten op salaris die aan de werknemer zijn toegekend gedurende de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, is een betwisting die niet onder het gemeen recht valt maar de arbeidsovereenkomst betreft.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Arbeidsovereenkomst - Vordering tot terugbetaling van voorschotten op salaris

- Artt. 578, 1°, en 590 Gerechtelijk Wetboek

S.12.0102.F 16 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150316.2 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling staat de arbeidsgerechten toe kennis te nemen van een hoofdvordering die steunt op de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek en die strekt tot vergoeding van de schade die de getroffene van een arbeidsongeval beweert te hebben geleden als gevolg van het niet-ontvangen van vergoedingen wegens de verjaring (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Arbeidsgerechten - Hoofdvordering - Artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek

- Art. 9 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Openbare orde

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Arbeidsgerechten - Hoofdvordering - Artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek

De bevoegdheid ratione materiae bepaald naar het voorwerp van het geschil is van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Openbare orde

C.14.0247.N 13 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150313.2 AC nr. ...

Wanneer samenhangende vorderingen vallen onder de territoriale bevoegdheid van verschillende Belgische rechtbanken van koophandel, kan de eisende partij kiezen om, via eenzelfde inleidende akte, alle vorderingen voor om het even welke van deze rechtbanken te brengen; deze keuzevrijheid geldt ook wanneer internationale bevoegdheidsbedingen meerdere Belgische rechtbanken van dezelfde rangorde en hen allen een “exclusieve” bevoegdheid toekennen en de eisende partij op grond van één van deze bedingen niet de plicht had, maar enkel de mogelijkheid om één van de vorderingen te brengen voor een rechtbank gevestigd in een andere lidstaat van de Europese Unie (1). (1) Het OM was van mening dat de betwistingen slechts konden worden opgelost door een uitlegging van artikel 23.1 van de Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, en concludeerde tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie met betrekking tot de draagwijdte van dit artikel 23.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Samenhangende vorderingen - Verschillende Belgische rechtbanken - Rechtbanken van koophandel - Eisende partij - Keuzevrijheid - Toepassingsgebied - Internationale bevoegdheidsbedingen

- Artt. 565, 5°, 566, eerste lid, 634 en 701 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0369.N 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.9 AC nr. 132

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

Geschillen over subjectieve rechten behoren in de regel tot de bevoegdheid van de justitiële rechter (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (materiële - peroonlijke) - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Artt. 144 en 145 Grondwet 1994

INTERNATIONALE BEVOEGDHEID

C.22.0431.F 4 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.4 AC nr. ...

Artikel 8.2 van de verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, dat bepaalt dat een persoon die zijn woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, ook kan worden opgeroepen bij een vordering tot vrijwaring of bij een vordering tot voeging of tussenkomst voor het gerecht waarvoor de oorspronkelijke vordering aanhangig is gemaakt, tenzij de vorderingen slechts zijn ingesteld om hem te onttrekken aan de bevoegdheid van de rechter die bevoegd zou zijn in zijn zaak, vormt, net als artikel 7.1, a), een uitzondering op de in artikel 4 vermelde regel van bevoegdheid van de gerechten van de staat van woonplaats van de verweerder (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale bevoegdheid - Beginsel - Woonplaats van de verweerder - Bijzondere bevoegdheden - Exceptie - Vordering tot vrijwaring

- Art. 5, § 1 Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken
- Art. 4, § 1 Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken
- Art. 8, 2) Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.20.0440.F 30 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230330.1F.5 AC nr. ...

Artikel 23, § 1, a), van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ondertekend op 30 oktober 2007, dat van toepassing is, bepaalt dat, wanneer de partijen van wie er ten minste één woonplaats heeft op het grondgebied van een door dit verdrag gebonden staat, een gerecht of de gerechten van een door dit verdrag gebonden staat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, dit gerecht of de gerechten van die staat exclusief bevoegd zijn en dat die overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht wordt gesloten bij een schriftelijke overeenkomst of bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst; krachtens het § 2 van die bepaling wordt elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam wordt geregistreerd als schriftelijk aangemerkt.

Internationale bevoegdheid - Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken - Geschil - Overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht - Noodzaak van een schriftelijke vorm - Elektronische mededeling - Gelijkstelling

- Art. 23, § 1, a), en § 2 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Internationale bevoegdheid - Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken - Geschil - Overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht - Noodzaak van een schriftelijke vorm - Elektronische mededeling - Gelijkstelling

- Art. 23, § 1, a), en § 2 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Wanneer, voor het Hof van Cassatie, de vraag wordt gesteld of voldaan is aan artikel 23, § 1, a), en § 2, van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ondertekend te Lugano op 30 oktober 2007, wanneer een beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter is opgenomen in de algemene voorwaarden waarnaar een schriftelijk gesloten overeenkomst verwijst door vermelding van de hyperlink naar een website waarop van deze algemene voorwaarden kan worden kennisgenomen en waarop deze kunnen worden gedownload en afgedrukt, zonder dat de partij waaraan dat beding wordt tegengeworpen, is verzocht de algemene voorwaarden te aanvaarden door op die website een vakje aan te vinken, en ongeacht het antwoord op de vraag of die partij, vóór het sluiten van de overeenkomst, hiervan op de voormelde website daadwerkelijk heeft kennisgenomen, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 368.

Internationale bevoegdheid - Internationale overeenkomst - Beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter - Lugano II-verdrag - Artikel 23 - Toepassing - Prejudiciële vraag

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Internationale bevoegdheid - Internationale overeenkomst - Beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter - Lugano II-verdrag - Artikel 23 - Toepassing - Prejudiciële vraag

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.19.0425.F 15 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220915.1F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 5.3 van het Verdrag van Lugano van 30 oktober 2007 kan een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een door dit Verdrag gebonden Staat worden opgeroepen in een andere door dit Verdrag gebonden Staat, wat betreft verbintenissen uit onrechtmatige daad, voor het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen; de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan omvat zowel de plaats waar de schade is ingetreden als de plaats van de gebeurtenis die met die schade in een oorzakelijk verband staat (1). (1) Het OM concludeerde tot de niet-ontvankelijkheid van de middelen omdat die ofwel steunden op de schending van internationale instrumenten, zonder dat de eisers tevens schending aanvoerden van de wetten die deze bekrachtigen, ofwel op de schending van een richtlijn, zonder tevens gericht te zijn tegen de bepalingen die deze richtlijn omzetten.

Internationale bevoegdheid - Verdrag van Lugano van 30 oktober 2007 - Aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad - Bevoegdheid van de rechter van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan - Plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan - Begrip - Plaats waar de schade is ingetreden - Plaats van de gebeurtenis die met die schade in een oorzakelijk verband staat

- Art. 5, § 3 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

De bevoegdheid van de gerechten van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan vormt een bijzondere bevoegdheidsregel die autonoom en strikt moet worden uitgelegd (1). (1) Het OM concludeerde tot de niet-ontvankelijkheid van de middelen omdat die ofwel steunden op de schending van internationale instrumenten, zonder dat de eisers tevens schending aanvoerden van de wetten die deze bekrachtigen, ofwel op de schending van een richtlijn, zonder tevens gericht te zijn tegen de bepalingen die deze richtlijn omzetten.

Internationale bevoegdheid - Verdrag van Lugano van 30 oktober 2007 - Aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad - Bevoegdheid van de rechter van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan - Afwijkende regeling - Autonome en strikte uitlegging

- Art. 5, § 3 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

De plaats waar de aanvankelijke schade van de getroffene zich voordoet, volstaat niet om de plaats te bepalen waar de schade is ingetreden; de schade moet daarenboven het onmiddellijke, niet het indirecte, gevolg zijn van het schadeverwekkende feit (1). (1) Het OM concludeerde tot de niet-ontvankelijkheid van de middelen omdat die ofwel steunden op de schending van internationale instrumenten, zonder dat de eisers tevens schending aanvoerden van de wetten die deze bekrachtigen, ofwel op de schending van een richtlijn, zonder tevens gericht te zijn tegen de bepalingen die deze richtlijn omzetten.

Internationale bevoegdheid - Verdrag van Lugano van 30 oktober 2007 - Aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad - Plaats waar de schade is ingetreden - Begrip - Indirecte schade - Uitsluiting

- Art. 5, § 3 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.19.0329.F 20 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220520.1F.3 AC nr. ...

Aangezien, volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie, de gewone verblijfplaats van het kind, in de zin van artikel 8, lid 1, van de verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, moet worden bepaald op basis van een geheel van feitelijke omstandigheden die eigen zijn aan elke zaak, mag de rechter zich baseren op andere feiten dan die welke de eiser aanvoert in de akte waarmee hij de zaak bij die rechter aanhangig maakt, ongeacht de vraag of die feiten al dan niet gegrond zijn (1). (1) Zie HvJ, 2 april 2009, zaak C-523/07, Rec. 2009, p. I-2805; Cass. 20 mei 2022, AR C.19.0329.F, AC 2022, nr. 363.

Internationale bevoegdheid - Verordening (EG) nr. 2201/2003 - Artikel 8 - Ouderlijke verantwoordelijkheid - Kind - Gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat - Bepaling - Criteria

- Art. 8 EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

C.21.0150.N 28 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220428.1N.3 AC nr. ...

Dat een prealabele vraag moet worden beslecht inzake een krachtens artikel 1, lid 2, b) van de Brussel 1bis-Verordening uitgesloten materie, staat niet in de weg aan het binnen de werkingssfeer van de Verordening vallen van een dergelijke vordering, aangezien dit de aard van de door de vordering te bewaren rechten niet wijzigt (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale bevoegdheid - Brussel 1bis-Verordening - Werkingssfeer - Prealabele vraag inzake een uitgesloten materie

Een vordering tot betaling van een factuur voor levering van goederen ter uitvoering van een overeenkomst gesloten vóór de opening van een insolventieprocedure, door de schuldeiser die in de ene lidstaat is gevestigd, in die lidstaat ingesteld tegen de schuldenaar nadat tegen hem een insolventieprocedure is geopend in een andere lidstaat, valt binnen de werkingssfeer van de Brussel 1bis-Verordening, aangezien zij is gebaseerd op een recht of verbintenis voortvloeiend uit de gemene regels van het burgerlijk en het handelsrecht (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale bevoegdheid - Brussel 1bis-Verordening - Werkingssfeer - Overeenkomst gesloten voor de opening van de insolventieprocedure - Factuur - Vordering tot betaling - Vordering ingesteld in de lidstaat van de schuldeiser - Insolventieprocedure tegen schuldenaar geopend in een andere lidstaat

- Art. 1, eerste lid Verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures
- Art. 1, eerste en tweede lid, b) Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.18.0248.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.1 AC nr. ...

Een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat kan in een andere lidstaat worden opgeroepen, ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad voor het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen; als plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan, moet, volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, worden begrepen hetzij de plaats van de veroorzakende gebeurtenis die aan de schade ten grondslag ligt, hetzij de plaats waar de schade is ingetreden; met het begrip "plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan" wordt niet gedoeld op de plaats waar de verzoeker woont enkel op grond dat deze aldaar financiële schade heeft geleden die voortvloeit uit het in een andere verdragsluitende staat ingetreden en door hem geleden verlies van onderdelen van zijn vermogen; daarentegen is de bevoegdheid van de gerechten van de woonplaats van de verzoeker gerechtigd voor zover deze woonplaats inderdaad de plaats is van de schadebrengende gebeurtenis of het intreden van de schade (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale bevoegdheid - Artikel 5.3 EEX-Verordening - Gerecht van de plaats waar het schade brengende feit zich heeft voorgedaan - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 5.3 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Krachtens artikel 96, 2°, Wetboek IPR zijn de Belgische rechters bevoegd om kennis te nemen van de vorderingen aangaande verbintenissen, naast de gevallen voorzien in de algemene bepalingen van deze wet, betreffende een verbintenis voortvloeiend uit een onrechtmatige daad, a) indien de schadelijke handeling zich geheel of gedeeltelijk in België heeft voorgedaan of dreigt zich te zullen voordoen of b) indien en voor zover de schade zich in België heeft voorgedaan of dreigt zich te zullen voordoen; uit voormeld artikel en de wetsgeschiedenis blijkt dat deze bepaling gebaseerd is op de interpretatieve rechtspraak van het Hof van Justitie bij artikel 5.3 EEX-Verordening, thans artikel 7.2 Brussel I bis Verordening (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale bevoegdheid - Artikel 96, 2°, Wetboek IPR - Vorderingen aangaande verbintenissen - Bevoegdheid van de Belgische rechters - Voorwaarden - Interpretatieve rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie - Artikel 5.3 EEX-Verordening

- Art. 5.3 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken
- Art. 96, 2° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

STRAFZAKEN

P.25.0834.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.12 AC nr. ...

Volgens artikel 635, § 1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zijn de strafuitvoeringsrechtbanken bevoegd voor de tot een of meerdere vrijheidsstraffen veroordeelden die gedetineerd zijn in de strafinrichtingen in het rechtsgebied van het hof van beroep waarin zij zijn gevestigd, behoudens de door de Koning bepaalde uitzonderingen; ze blijven bevoegd voor elke beslissing tot op het moment van de definitieve invrijheidstelling; uit de parlementaire voorbereiding van de Wet 17 mei 2006 houdende oprichting van strafuitvoeringsrechtbanken blijkt dat de tweede zin van die bepaling werd ingevoerd om de rechtbank na haar beslissing in staat te stellen de veroordeelde tot zijn definitieve vrijlating te blijven volgen; hieruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, om bevoegd te blijven, reeds uitspraak moet hebben gedaan over een strafuitvoeringsmodaliteit, overeenkomstig haar op het ogenblik van de initiële aanhangigmaking geldende territoriale bevoegdheid; als dat niet het geval is, wordt de bevoegdheid toegekend aan de strafuitvoeringsrechtbank die territoriaal bevoegd is op het ogenblik van het indienen van het aanvraag door de veroordeelde of van het advies van de gevangenisdirecteur (1); de rechter die zich ertoe beperkt akte te verlenen van de afstand van een verzoek om strafuitvoeringsmodaliteiten, doet geen uitspraak over de gegrondheid van een dergelijk verzoek en stelt bijgevolg de bevoegdheid niet vast van de strafuitvoeringsrechtbank die uitspraak zal doen over de nieuwe verzoeken die door dezelfde veroordeelde worden ingediend. (1) Zie Cass. 8 februari 2017, AR P.16.1319.F, AC 2017, nr. 94, met concl. OM op datum in Pas., dat vaststelt dat de strafuitvoeringsrechtbank die de niet-ontvankelijkheid van het verzoek vaststelt, geen uitspraak over de modaliteit heeft gedaan. Dat is a fortiori het geval wanneer, zoals in dit geval, de strafuitvoeringsrechtbank enkel akte heeft verleend van de afstand van een verzoek. (M.N.B.)

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafuitvoeringsrechtbank - Territoriale bevoegdheid - Criterium - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit - Begrip - (Geen) beslissing die zich ertoe beperkt akte te verlenen van de afstand van een verzoek om een dergelijke modaliteit - Gevolg

- Art. 635, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0799.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.19 AC nr. ...

Uit de artikelen 23bis, derde lid, en 23ter, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken en hun wetsgeschiedenis volgt dat de veroordeelde gemachtigd is de strafuitvoeringsrechtbank van een ander taalstelsel te kiezen als hij zich in een andere landstaal uitdrukt dan die van de rechtbank die normaal bevoegd is en dat een in een gevangenis, gelegen in het tweetalig gebied van Brussel-Hoofdstad, opgesloten veroordeelde ook van die keuzemogelijkheid gebruik kan maken door zich te richten tot de rechter of de rechtbank waar de rechtspleging wordt gevoerd in de door hem gekozen taal (1). (1) Cass. 4 december 2018, AR P.18.1136.N, AC 2018, nr. 682.

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot wijziging van de taal - Bevoegde rechtbank - Veroordeelde opgesloten in een Brusselse instelling - Keuze van de taal

- Art. 23ter, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 23bis, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.25.0265.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.1 AC nr. ...

De handeling die erin bestaat de gegevens, de foto en het adres van een persoon online bekend te maken om derden die tot die publicatie toegang hebben ertoe aan te zetten daden te stellen die de rust van die persoon verstoren, kan geen drukpersmisdrijf uitmaken, aangezien een dergelijke verrichting geen uiting van een mening inhoudt; de verrichting die, met hetzelfde voornemen, erin bestaat de journalistieke waarde van een persartikel van diezelfde persoon te bekritiseren, kan evenmin als drukpersmisdrijf worden gekwalificeerd, aangezien die verrichting niet in een onrechtmatige uitoefening van de vrijheid van meningsuiting bestaat (1). (1) Zie Cass. 19 januari 2022, AR P.20.1182.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Bevoegdheid van het hof van assisen - Drukpersmisdrijf - Handeling die erin bestaat de gegevens, de foto en het adres van een persoon online bekend te maken - Voornemen om derden die tot die publicatie toegang hebben ertoe aan te zetten daden te stellen die de rust van die persoon verstoren - Handeling die, met hetzelfde voornemen, erin bestaat de journalistieke waarde van een persartikel van die persoon

te bekritiseren - (Geen) kwalificatie als drukpersmisdrijf

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het drukpersmisdrijf is een misdrijf waarvan het bestaan enkel kan worden aangenomen door de in een openbaar verspreid geschrift vervatte gedachte strafbaar te verklaren; dat misdrijf mag niet worden verward met het misdrijf waarvan de pers het instrument is (1). (1) Cass. 28 april 2021, AR P.21.0029.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Bevoegdheid van het hof van assisen - Drukpersmisdrijf - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0197.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.4 AC nr. ...

Artikel 210, tweede lid, eerste streep, Wetboek van Strafvordering voorziet in de exceptie van de middelen betreffende de bevoegdheid van het appelgerecht die ambtshalve moeten worden opgeworpen door de appelrechter indien zij tot zijn onbevoegdheid leiden, in voorkomend geval na een herkwalificatie van de feiten; de toepassing van die eerste exceptie staat los van de andere in de wet bedoelde excepties en, met name, van het gebrek aan een misdrijf, bedoeld in artikel 210, tweede lid, derde streep (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Hoger beroep - Toetsing door de appelrechters van hun bevoegdheid - Artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Middel betreffende de bevoegdheid - Ambtshalve opgeworpen middel - Draagwijdte - Herkwalificatie van de feiten - Gevolg

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De omstandigheid dat er in het appelverzoekschrift of in het grievenformulier van de beklaagde of van het openbaar ministerie niet naar de schuld wordt verwezen, verandert niets aan de regels volgens welke de bevoegdheid van openbare orde is of de partijen hiervan niet kunnen afwijken; indien de beklaagde of het openbaar ministerie melding hebben gemaakt van een grief die geen betrekking heeft op de schuld aan een welbepaalde telastlegging maar op een strafbepaling van de beroepen beslissing, die verband houdt met de feiten waarop die telastlegging is gegrond, zoals de straf of een maatregel, heeft het appelgerecht ambtshalve de mogelijkheid om, wat betreft die beklaagde, die feiten te herkwalificeren, te beslissen om ze bewezen te verklaren of zich onbevoegd te verklaren om ze te berechten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Hoger beroep - Toetsing door de appelrechters van hun bevoegdheid - Grievenformulieren - Geen grief betreffende de schuld - Grieven betreffende de straf - Artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Middel betreffende de bevoegdheid - Ambtshalve opgeworpen middel - Herkwalificatie van de feiten - Gevolg

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel I (Art. 137 tot en met 216septies)

Wanneer het Hof uitspraak moet doen over een cassatieberoep dat het niet-ontvankelijk of ongegrond verklaart, kan het, na verwerping van het cassatieberoep, ambtshalve overgaan tot regeling van rechtsgebied wanneer het de stand van de rechtspleging in aanmerking heeft kunnen nemen (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Arrest van onbevoegdheid - Ongegrond verklaard cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied - Voorwaarde

- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 525 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de tegenstrijdigheid tussen twee beslissingen geen betrekking heeft op de feiten maar enkel op de kwalificatie die eraan moet worden gegeven, is het Hof van Cassatie bevoegd om de aard van die feiten te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Regeling van rechtsgebied - Tegenstrijdigheid tussen twee beslissingen enkel over de kwalificatie van de feiten - Opdracht van het Hof

- Art. 526 Wetboek van Strafvordering

Alle bevoegdheidsregels in strafzaken zijn van openbare orde; de plicht van de rechter om zijn bevoegdheid te toetsen, houdt ook de plicht in om, desnoods ambtshalve, zijn onbevoegdheid op te werpen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheidsregel - Regel van openbare orde - Gevolg

P.25.0131.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.3 AC nr. ...

Artikel 58bis, § 3/1, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de zaak wordt aangebracht bij de politierechtbank die territoriaal bevoegd is voor de plaats waar het voertuig werd geïmmobiliseerd; uit een letterlijke lezing van deze bepaling kan niet worden afgeleid dat de territoriale bevoegdheid van de politierechtbank wordt bepaald door de plaats van stalling van het geïmmobiliseerde voertuig; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling kan evenmin worden afgeleid dat de wetgever voor het criterium van de plaats van stalling, die kan wijzigen, heeft geopteerd; uit de tekst van deze bepaling, het feit dat het bevelen van de beveiligingsmaatregel afhankelijk is van vaststellingen betreffende welbepaalde inbreuken op de Wegverkeerswet en de rol van de bevoegde procureur des Konings ter zake, volgt dat de territoriale bevoegdheid van de politierechtbank wordt bepaald door de plaats van de inbreuk of inbreuken die de grondslag vormen voor het bevelen van de beveiligingsmaatregel van de immobilisering (1). (1) Wetsvoorstel van 10 juni 2022 tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer wat het instellen van een beroepsmogelijkheid tegen de immobilisering van een voertuig betreft, ingediend door Dhr. J. Van den Bergh (c.s.), Parl. St. Kamer 2022-03, Doc 55-2750/001 en 55-2750/003.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Politierechtbank - Immobilisering van het voertuig - Verzoek tot opheffing van de maatregel - Plaats van de inbreuk - Gevolg

- Art. 58bis, § 3/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1719.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.7 AC nr. ...

De samenhang tussen twee misdrijven van verschillende aard heeft tot gevolg dat het hoogste rechtscollege bevoegd wordt voor het geheel (1). (1) M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, "Manuel de procédure pénale", 4de uitg., Brussel, Larcier, 2012, 766.

Strafzaken - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Samenhang - Misdrijven van verschillende aard - Bevoegd rechtscollege

Noch de omstandigheid dat de gemachtigd sanctionerend ambtenaar geen exceptie van onbevoegdheid in limine litis heeft aangevoerd noch het feit dat hij de overtreder heeft misleid door hem mee te delen dat zijn eventuele beroep bij de politierechtbank moest worden ingesteld, doen afbreuk aan de regels dat de bevoegdheid van openbare orde is, dat de partijen daar niet van kunnen afwijken en dat, wat de bevoegdheid betreft, hetzelfde geldt voor samenhangende misdrijven (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2024, AR P.23.1749.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240327.2F.5; Cass. 11 december 2013, AR P.13.1081.F, AC 2013, nr. 675; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, "Droit de la procédure pénale", Brugge, la Charte, 9de uitg., 2025, 1447.

Strafzaken - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Samenhang - Misdrijven van verschillende aard - Bevoegd rechtscollege - Beginsel - Bevoegdheid van openbare orde - Exceptie van onbevoegdheid - Vergissing bij de vermelding van het rechtscollege van tweede aanleg - Gemachtigd sanctionerend ambtenaar

- Art. D.217 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.25.0225.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.6 AC nr. ...

Uit de artikel 109, eerste lid, Wet Strafuitvoering en de artikelen 16 en 17, eerste lid, Operationaliseringswet Strafuitvoering, hun wetsgeschiedenis en het daaruit voortvloeiende principe dat voor de toepasselijkheid van de artikelen betreffende de gefaseerde inwerkingtreding van de Wet Strafuitvoering met betrekking tot vrijheidsstraffen van drie jaar en minder en de daarvoor toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten, opgenomen in titel V Wet Strafuitvoering, het straftotaal bepalend is, volgt dat indien een veroordeelde na 1 september 2023 wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar of minder maar zes maanden of meer en er bovendien na die datum een straf in uitvoering komt wegens de herroeping met een vonnis daterend van na 1 september 2023 van een probatieuitstel hem verleend met een beslissing daterend van voor die datum maar na 1 september 2022, er voor de beoordeling van de toepasselijkheid van de bepalingen betreffende de door de strafuitvoeringsrechter toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten rekening moet worden gehouden met de beide straffen (1). (1) Over de bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechtbank in geval van uitvoering van een tweede titel van strafuitvoering, die een herroeping inhoudt van een probatie-uitstel toegekend in een periode dat straffen onder de drie jaar nog niet werden uitgevoerd, zie ook Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0062.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16, met concl. OM en R. CASSIERS, Strafuitvoeringsrechtbank, APR, Kluwer, 2024, 86.

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafuitvoeringsrechter - Materiële bevoegdheid - Uitvoering van twee vrijheidsstraffen beneden de twee jaar - Straftotaal tussen twee en drie jaar - Herroeping van het probatieuitstel uitgesproken na 1 september 2023 van één veroordeling uitgesproken na 1 september 2022 - Uitvoering van een andere veroordeling tot een gevangenisstraf van of beneden de twee jaar uitgesproken na 1 september 2023 - Vonnis van niet-ontvankelijk verzoek tot een modaliteit wegens onbevoegdheid - Toelaatbaarheid

- Art. 17, eerste lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 16 Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 109 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1145.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.12 AC nr. ...

De oude artikelen 479 tot 482bis Wetboek van Strafvordering moeten in die zin worden begrepen dat de zaak, na afloop van het door het Hof van Cassatie gevorderde gerechtelijk onderzoek, naar laatstgenoemde moet worden verwezen, wiens bevoegdheid in deze procedure vergelijkbaar is met die van een onderzoeksgerecht dat, in het kader van een tegensprekelijke procedure, overgaat tot de regeling van de rechtspleging en naar aanleiding daarvan onderzoekt of de bezwaren volstaan en de procedure regelmatig is gevoerd (1); uit de samenlezing van het eerste en het tweede lid van artikel 147 van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, alsook uit de parlementaire voorbereiding van die wet (2) volgt dat de wetgever niet heeft willen afwijken van het in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek bedoelde beginsel volgens hetwelk de wetten op de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen, zonder dat zij worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor zij op geldige wijze aanhangig zijn; indien de kamer van het Hof van Cassatie die kennisneemt van de cassatieberoepen in criminele en correctionele zaken regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van die wet, blijft ze bevoegd om tot die regeling over te gaan indien ze uitspraak doet na die inwerkingtreding, en dit zelfs als de inverdenkinggestelde – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering (3). (1) Zie AGwH 20 oktober 2016, nr. 131/2016, ECLI:BE:GHCC:2016:ARR.131; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0618.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22, AC 2020, nr. 444; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0811.N, ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.4, AC 2019, nr. 627, met concl. van advocaat-generaal m.o. DE SMET, ECLI:BE:CASS:2019:CONC.20191126.2N.4; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (uitg.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160. (2) Parl. St. Kamer, nr. 55/3945. (3) In dit geval was de inverdenkinggestelde een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep te Brussel, die vervolgd werd wegens misdaden of wanbedrijven die zij buiten haar ambt had gepleegd, zodat zij een magistraat was zoals bedoeld in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, maar geen "betrokken magistraat" in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering. Overeenkomstig artikel 147 van de voormelde wet van 15 mei 2024 was de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Luik bevoegd geweest om, na afloop van het door dat hof van beroep gevoerde onderzoek, tot de regeling van de rechtspleging over te gaan, indien het Hof van Cassatie niet daartoe was gevorderd vóór de inwerkingtreding van die wet. (M.N.B.)

Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de inverdenkinggestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de inverdenkinggestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

De verwijzing van de inverdenkinggestelde die bevolen wordt na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, moet geschieden voor de rechter die krachtens het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering bevoegd is om kennis te nemen van de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde gecorrectionaliseerde misdaden of wanbedrijven waarvan hij wordt verdacht en, in voorkomend geval, bij samenhang van de hem ten laste gelegde schendingen van WAM en van de Wegverkeerswet waarvan hij wordt verdacht; indien de inverdenkinggestelde aldus een magistraat was die bedoeld werd in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht was op het ogenblik waarop het gerechtelijk onderzoek werd ingesteld, maar – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht is op het ogenblik van de regeling van de rechtspleging, zal hij verwezen worden naar de territoriaal bevoegde correctionele rechtbank (1). (1) Krachtens artikel 156 van de voormelde wet van 15 mei 2024 is artikel 43 van die wet, tot wijziging van de artikelen 479 tot 503bis Wetboek van Strafvordering betreffende de vervolging en het onderzoek van misdaden en wanbedrijven die aan magistraten ten laste worden gelegd (de regeling die bekendstaat onder het misleidende begrip "voorrecht van rechtsmacht"), in werking getreden zes maanden na de bekendmaking – op 28 mei 2024 – van die wet in het Belgisch Staatsblad, dus op 28 november 2024. De vordering van het OM, die werd ondertekend en neergelegd op de griffie van het Hof op 12 september 2024, dus nog vóór die inwerkingtreding, beoogde, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering die op dat ogenblik nog van toepassing waren, de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het hof van beroep te Luik, en meer bepaald naar de eerste voorzitter van dat hof naar wie de zaak bij arrest van 28 september 2022 van het Hof was verwezen opdat hij een magistraat aanwees die het ambt van onderzoeksrechter zou uitoefenen. Ten gevolge van een verzoek van de inverdenkinggestelde om bijkomende onderzoekshandelingen is het Hof pas tot de regeling van de rechtspleging overgegaan op 19 februari 2025, dus na de inwerkingtreding van de voormelde wet van 15 mei 2024. Aangezien de inverdenkinggestelde op het ogenblik van de feiten plaatsvervangend raadsheer was en dus geen "betrokken magistraat" was in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, heeft het OM mondeling gevorderd om de zaak te verwijzen naar de Franstalige correctionele rechtbank te Brussel, bij gebrek aan een bevoegdheidscriterium ratione loci, zoals bedoeld in artikel 139 Wetboek van Strafvordering, dat de zaak aan een ander arrondissement zou toewijzen. (M.N.B.)

Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

Artikel 150 Grondwet bepaalt dat de jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsook voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven, behoudens voor drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie zijn ingegeven; aldus onttrekt de grondwetgever aan het hof van assisen de bevoegdheid om de daad te berechten die erin bestaat, in een gedrukt of digitaal geschrift, denkbeelden te verspreiden die aanzetten tot haat of geweld jegens een groep personen wegens hun zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, of met het bedoeling de invoering van een discriminerend of segregationistisch beleid jegens die personen te verantwoorden.

Strafzaken - Bevoegdheid - Hof van assisen - Materiële bevoegdheid - Drukpersmisdrijven - Exceptie - Drukpersmisdrijven ingegeven door racisme of xenofobie - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.1563.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 44, § 6, eerste lid, Jeugdbeschermingswet volgt dat het openbaar ministerie, dat in eerste aanleg niet werd betrokken bij de onttrekkings- en verwijzingsprocedure, ook voor het eerst in hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter kan vragen dat de zaak toch aanhangig blijft bij de jeugdrechtbank waar ze reeds aanhangig werd gemaakt; dat het openbaar ministerie in dat geval zelf geen hoger beroep aantekende tegen de onttrekkings- en verwijzingsbeslissing van de jeugdrechter doet hieraan geen afbreuk.

Strafzaken - Bevoegdheid - Jeugdbescherming - Territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank - Wijziging verblijfplaats - Verwijzing naar de jeugdrechtbank van de nieuwe verblijfplaats - Hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter - Vraag dat zaak aanhangig blijft bij oorspronkelijke jeugdrechtbank - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 44, § 6 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.24.1558.F 5 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.8 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 23 en 139 Wetboek van Strafvordering wordt de territoriale bevoegdheid van de strafrechter in de regel bepaald door hetzij de plaats van het misdrijf, hetzij de daadwerkelijke verblijfplaats van de beklaagde op het ogenblik waarop de strafvordering wordt ingesteld of die van de maatschappelijke zetel van de rechtspersoon, hetzij de plaats waar de beklaagde werd gevonden; de bevoegdheid ratione loci van de correctionele rechtbank wordt bepaald door het bestaan van één van de drie voormelde territoriale punten van aanknoping aan het gerechtelijk arrondissement waarin die rechtbank is opgericht, en niet aan één van de afdelingen waaruit ze is samengesteld.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Criteria - Aanknoping aan het gerechtelijk arrondissement waarin de rechtbank is opgericht en niet aan een van haar afdelingen - Draagwijdte

- Art. 10 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Wetboek van Strafvordering

P.24.1179.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 34, § 2, 1°, Wegverkeerswet volgt niet dat de meting van de alcoholconcentratie ook moet plaatsvinden op de plaats waar de betrokkene een voertuig of een rijdier bestuurt; de meting van de alcoholconcentratie is geen constitutief bestanddeel van het misdrijf op een openbare plaats een voertuig of een rijdier te hebben bestuurd terwijl de ademanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,35 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht heeft gemeten of de bloedanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,8 gram per liter bloed heeft aangegeven; het is enkel een bewijsmiddel.

Strafzaken - Bevoegdheid - Plaats van de meting stemt niet overeen met de plaats van het besturen van het voertuig, zoals omschreven in de dagvaarding - Gevolg - Territoriale bevoegdheid van de politierechtbank - Wegverkeer - Vaststelling van de strafbare alcoholintoxicatie

- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van

16 maart 1968

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Wanneer een beschikking van de raadkamer een inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen, wegens enerzijds een misdaad die gecorrectionaliseerd werd omdat er verzachtende omstandigheden zijn aangenomen en, anderzijds, een tweede misdrijf dat als wanbedrijf wordt gekwalificeerd, en het hof van beroep aan laatstgenoemd misdrijf een criminele kwalificatie heeft toegekend, waarbij het tevens beslist dat beide feiten een collectief misdrijf door eenheid van opzet vormen, zijn de voor het eerste misdrijf aangenomen verzachtende omstandigheden eveneens van toepassing op het tweede misdrijf, voor zover dat tweede feit kan worden gecorrectionaliseerd (1). (1) Zie concl. OM, §§ 25-27.

Strafzaken - Bevoegdheid - Onderzoeksgerecht - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van een misdaad - Uitwerking - Uitbreiding tot een ander misdrijf dat één enkel feit vormt met die misdaad en als misdaad wordt geherkwalificeerd - Voorwaarden

- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.23.0675.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.1 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof mag acht slaan, niet blijkt dat de procedure, waarvoor geen gerechtelijk onderzoek werd ingeleid, het voorwerp heeft uitgemaakt van een aanneming van omstandigheden die de onttrekking van die procedure aan de natuurlijke rechter verantwoorden, hebben bijgevolg noch de jury, noch het hof van beroep noch de rechtbank rechtmatig van de zaak kennisgenomen; overeenkomstig artikel 434, tweede lid, Wetboek van Strafvordering dient de cassatie te worden uitgebreid tot de oudste nietige akte; hoewel de cassatie werd uitgesproken op grond van onbevoegdheid, een geval bedoeld in artikel 435, vierde lid, van dat Wetboek, dient het Hof de rechter niet aan te wijzen die van de zaak moet kennisnemen, maar moet het openbaar ministerie beslissen over de criminele dan wel correctionele oriëntatie die volgens hem aan de vervolging moet worden gegeven (1). (1) Contra (wat de omvang van de cassatie en de verwijzing betreft) Cass. 4 maart 2015, AG P.14.1835.F-P.14.1836.F, AC 2015, nr.158; in dit geval was het de raadkamer die, bij de regeling van de rechtspleging na afloop van een onderzoek, de inverdenkinggestelde wegens een misdaad, naar de correctionele rechtbank had verwezen, zonder aanneming van verzachtende omstandigheden (zoals de correctionele rechtbank of het hof van beroep dat hierna evenmin hebben gedaan), en heeft het Hof de zaak naar een ander hof van beroep verwezen. Met het oog op de proceseconomie heeft het OM geconcludeerd tot de cassatie van het enkel aangevochten arrest, met verwijzing naar een hof van beroep, waarbij het mutatis mutandis verwees naar dit precedent verwees en stelde dat de feitenrechter, in tegenstelling tot andere gronden van onbevoegdheid, deze met toepassing van artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden zelf kan verhelpen en dat systematisch ook doet. (M.N.B.)

Strafzaken - Algemeen - Rechtstreekse dagvaarding door het openbaar ministerie voor de correctionele rechtbank wegens een misdaad - Geen verzachtende omstandigheid die in de rechtstreekse dagvaarding is vermeld of door de eerste rechter of door de appelrechters is aangenomen - Gevolgen - Cassatie die teruggaat tot de oudste nietige akte - Verwijzing naar de procureur des Konings

- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 2, tweede lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 435, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering

P.23.1249.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel moet de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel worden geweigerd ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; wanneer de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een vreemdeling is met hoofdverblijfplaats in België, moet men zich plaatsen op het tijdstip van het verzoek om overlevering, ter uitvoering van het Europees aanhoudingsbevel, om de bevoegdheid van de Belgische rechter te toetsen en niet op het tijdstip waarop de strafbare feiten werden gepleegd (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische rechter - Europees aanhoudingsbevel - Verplichte weigeringsgrond - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Feiten waarvan de Belgische gerechten kunnen kennisnemen - Tijdstip van beoordeling

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Krachtens de artikelen 7, § 1, en 12 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de Belg of de vreemdeling met hoofdverblijfplaats op Belgisch grondgebied die zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan een misdrijf, in België worden vervolgd indien het feit door de Belgische wet als misdaad of wanbedrijf wordt gekwalificeerd, krachtens de wetgeving van het land waar het werd gepleegd strafbaar is en de dader in België wordt gevonden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Extraterritoriale bevoegdheid - Belg of vreemdeling met hoofdverblijfplaats in België - In het buitenland gepleegde feiten - Bevoegdheid van de Belgische rechter

- Art. 12 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.23.0908.F 16 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230816.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer de jeugdkamer van het hof van beroep en de correctionele kamer van datzelfde hof zich onbevoegd hebben verklaard wegens de leeftijd van de vervolgde persoon en die tegenstrijdige beslissingen op dezelfde feiten betrekking hebben en in kracht van gewijsde zijn gegaan, is er grond tot regeling van rechtsgebied wegens een geschil van rechtsmacht dat de rechtsgang belemmert; het Hof spreekt zich uit over de persoonlijke bevoegdheid van de feitenrechter en vernietigt het arrest van de correctionele kamer van het hof van beroep dat zich onbevoegd heeft verklaard omdat de beklaagde minderjarig was op de datum van de feiten, wanneer de stukken van het dossier, met name het meest uitgebreide medisch deskundigenonderzoek, er geen enkele twijfel over laten bestaan dat de vervolgde persoon tijdens de gehele strafbare periode meerderjarig was (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Persoonlijke bevoegdheid van het bodemgerecht - Tegenstrijdige in kracht van gewijsde gegane beslissingen over de leeftijd van de vervolgde persoon - Onderzoek van de zaak door het Hof

- Art. 533 Wetboek van Strafvordering
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 527 Wetboek van Strafvordering
- Art. 528 Wetboek van Strafvordering
- Art. 529 Wetboek van Strafvordering
- Art. 530 Wetboek van Strafvordering
- Art. 525 Wetboek van Strafvordering
- Art. 532 Wetboek van Strafvordering
- Art. 540 Wetboek van Strafvordering
- Art. 534 Wetboek van Strafvordering
- Art. 535 Wetboek van Strafvordering
- Art. 536 Wetboek van Strafvordering

- Art. 537 Wetboek van Strafvordering
- Art. 538 Wetboek van Strafvordering
- Art. 539 Wetboek van Strafvordering
- Art. 531 Wetboek van Strafvordering

P.21.0332.N 9 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.5 AC nr. ...

De dimona-aangifteplicht opgelegd bij het koninklijk besluit van 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling is een aangelegenheid als bedoeld door artikel 580, 1°, Gerechtelijk Wetboek, ook al wordt die regelgeving niet uitdrukkelijk in deze laatste bepaling vermeld (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgever inzake sociale zekerheid - Aangifte van verschuldigde bijdragen (Dimona) - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Samenstelling van het strafrechtscollege in hoger beroep

Strafzaken - Bevoegdheid - Geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgever inzake sociale zekerheid - Aangifte van verschuldigde bijdragen (Dimona) - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Samenstelling van het strafrechtscollege in hoger beroep

P.21.0738.N 9 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.7 AC nr. ...

De dimona-aangifteplicht opgelegd bij het koninklijk besluit van 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling is een aangelegenheid als bedoeld door artikel 580, 1°, Gerechtelijk Wetboek, ook al wordt die regelgeving niet uitdrukkelijk in deze laatste bepaling vermeld (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 29 juni 2021, AR P.21.0332.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.16, met concl. OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgever inzake sociale zekerheid - Aangifte van verschuldigde bijdragen (Dimona) - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Samenstelling van het strafrechtscollege in hoger beroep

- Art. 580, 1° Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

Strafzaken - Bevoegdheid - Geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgever inzake sociale zekerheid - Aangifte van verschuldigde bijdragen (Dimona) - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Samenstelling van het strafrechtscollege in hoger beroep

- Art. 580, 1° Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

P.23.0466.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2 AC nr. ...

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerechten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklaagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerechten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

Strafzaken - Bevoegdheid - Minderjarige - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

P.23.0400.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.16 AC nr. ...

De bewering volgens welke bij twee kamers of twee afdelingen van dezelfde rechtbank rechtsplegingen aanhangig werden of zullen worden gemaakt die onderling met elkaar verband houden, betekent niet dat er een geschil over rechtsmacht bestaat dat door de artikelen 525 en volgende van het Wetboek van Strafvordering wordt geregeld; wanneer een incident in verband met de verdeling van de zaken onder de afdelingen, secties, kamers of rechters van dezelfde rechtbank wordt opgeworpen, wordt een dergelijk incident geregeld op de wijze bepaald in artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek, en kan het niet voor het eerst voor het Hof worden opgeworpen (1). (1) Cass. 12 mei 2010, AR P.10.0657.F, AC 2010, nr. 335.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Kamers of afdelingen van dezelfde rechtbank die van samenhangende zaken kennisgenomen hebben - Geen bevoegdheidsgeschil - Gevolg

- Artt. 525 e.v. Wetboek van Strafvordering
- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

De regeling van rechtsgebied heeft tot doel te voorkomen dat twee rechtscolleges die niet tot hetzelfde rechtsgebied behoren maar waarbij dezelfde zaak of samenhangende zaken aanhangig zijn gemaakt, strijdige beslissingen wijzen over de bevoegdheid, waardoor zij de rechtsgang opschorten (1). (1) Cass. 12 mei 2010, AR P.10.0657.F, AC 2010, nr. 335.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Regeling van rechtsgebied - Doelstelling

- Artt. 525 e.v. Wetboek van Strafvordering

P.22.1502.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.7 AC nr. ...

Het arrest dat het hoger beroep ongegrond verklaart dat door de moeder van het kind is ingesteld tegen de beschikking van de jeugdrechter die zichzelf internationaal bevoegd verklaart om beschermingsmaatregelen ten aanzien van het kind te bevelen, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en houdt geen verband met de het tweede lid van die bepaling bedoelde gevallen, aangezien er enkel een geschil inzake bevoegdheid in de zin van de voormelde wetsbepaling bestaat indien de rechter die van de strafvordering kennisneemt zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent, indien aangevoerd wordt dat een rechter zich de bevoegdheden van een andere rechter heeft toegeëigend of indien hij zich onbevoegd verklaart, zodat er een geschil over rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en dat enkel door een regeling van rechtsgebied kan worden beëindigd (1). (1) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1179.F, AC 2019, nr. 104.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Jeugdbescherming - Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Jeugdgerechten - Beslissing tot vaststelling van de internationale bevoegdheid van de rechter - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Geen eindbeslissing

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.22.1670.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.5 AC nr. ...

De artikelen 660 tot 662 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing in strafzaken en zijn inzonderheid niet van toepassing op de rechtspleging voor de strafuitvoeringsgerechten (1). (1) Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, 2010, nr. 1483 i.f., p. 658, dat verwijst naar Cass. 17 oktober 1985, AR F.680.F, AC 1985-86, nr.104 (dat weliswaar betrekking heeft op de fiscale procedure van het aan de directeur van de belastingen gerichte bezwaar en niet op strafzaken) ; wat betreft de controle van de bevoegdheid door het strafgerecht, zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, p. 1300 e.v..Tot staving van die oplossing wees het OM op het volgende: - een strafgerecht kan de zaak enkel bij een ander strafgerecht aanhangig maken wanneer dit is bepaald in de wet (zoals bijvoorbeeld in de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering inzake de regeling van de rechtspleging door de onderzoeksgerechten of nog in artikel 23, vierde lid, Taalwet Gerechtszaken); - indien de correctionele rechtbank aldus vaststelt dat ze kennisgenomen heeft van niet-correctionaliseerbare misdaden, kan ze de zaak niet verwijzen naar het hof van assisen (terwijl diezelfde correctionele rechtbank, wanneer ze vaststelt dat de bij haar aanhangig gemaakte feiten tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoren, bevoegd blijft krachtens artikel 192 Wetboek van Strafvordering); - in strafzaken vereist de aanhangigmaking van de zaak bij het bevoegde gerecht na een beslissing van onbevoegdverklaring hetzij een nieuwe dagvaarding hetzij, in geval van strijdigheid tussen twee beslissingen inzake de bevoegdheid, een regeling van het rechtsgebied overeenkomstig de artikelen 525 tot 540 Wetboek van Strafvordering.(M.N.B.)

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Gerecht dat zich onbevoegd verklaart - Artt. 660 tot 662 Gerechtelijk Wetboek (verplichting om de zaak naar de bevoegde rechter te verwijzen) - (Niet) van toepassing in strafzaken

- Artt. 660, 661 en 662 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0945.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.4 AC nr. ...

Noch artikel 23 Taalwet Gerechtszaken noch enige andere bepaling verplichten de rechtbank die de wijziging van taal beveelt, het rechtsgebied van het gerecht van dezelfde rang te vermelden dat, doordat dit het dichtstbij gelegen is, als gerecht op verwijzing is aangewezen (1). (1) Het Hof heeft weliswaar, als gevolg van de wijziging van artikel 40 Taalwet Gerechtszaken door de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, geoordeeld dat "artikel 861, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren indien de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, van toepassing is op een onregelmatigheid die voortvloeit uit de schending van artikel 38 Taalwet Gerechtszaken", betreffende de vertaling van akten die in een ander taalgebied zijn betekend of ter kennis zijn gebracht (Cass. 27 februari 2019, AR P.19.0148.F, AC 2019, nr. 127, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.). Dit blijkt ook van toepassing te zijn op een schending van artikel 23 van de voormelde wet. De eiser voert ook niet aan dat de niet-vermelding, in het vonnis van de politierechtbank te Leuven, van het feit dat het dichtstbij gelegen gerecht waarnaar ze de zaak verwijst de politierechtbank Waals-Brabant (Waver) is, zijn belangen zou hebben geschaad. Het middel zou bijgevolg niet ontvankelijk zijn bij gebrek aan belang indien het Grondwettelijk Hof, in zijn arrest nr. 120/2019 van 19 september 2019, artikel 40, eerste lid, "Taalwet Gerechtszaken", zoals vervangen door artikel 5 van de wet van 25 mei 2018, niet had vernietigd. (M.N.B.)

Strafzaken - Algemeen - Wijziging van taal - Verwijzing naar het dichtstbij gelegen gerecht van dezelfde rangorde waar de rechtspleging wordt gevoerd in de door de beklaagde gevraagde taal - (Geen) verplichting om het rechtsgebied van dit gerecht te vermelden

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.0854.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.7 AC nr. ...

De Belgische strafrechter heeft op grond van artikel 3 Strafwetboek rechtsmacht om te oordelen over een in België gepleegd misdrijf en daartoe behoort een misdrijf waarvan één van de constitutieve bestanddelen geheel of gedeeltelijk op het Belgische grondgebied is gelokaliseerd of waaraan materiële gedragingen ten grondslag liggen die zowel in België als in het buitenland zijn gepleegd en die een ondeelbaar geheel vormen; de Belgische rechtscolleges die vaststellen dat een beklaagde op Belgisch grondgebied gelden met een illegale oorsprong heeft ontvangen en die in het buitenland heeft overgeschreven, steunen aldus hun rechtsmacht op een in België gesitueerde materiële witwasgedraging aan een in het buitenland gepleegd witwasmisdrijf (1). (1) Cass. 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618; B. SPRIET, "(Extra)territoriale werking van de Belgische strafwet, met enkele "klassieke" extraterritoriale jurisdictiegronden uit de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering" in X., Strafprocesrecht en extraterritorialiteit (BLUS), 2002, p. 4-16; J. VANHEULE, "Op zoek naar de grenzen van de territoriale rechtsmacht van de strafrechter en van de strafbaarheid van betrokkenheid bij bendevorming", noot onder Gent 30 maart 2021, RABG 1090-1102. Cass. 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618, Antwerpen, 31/01/1995, RW 1996-97, 1027-1028.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Belgische rechtscolleges - Constitutief bestanddeel van het misdrijf op Belgisch grondgebied gelokaliseerd - Materiële gedragingen in België en in het buitenland gepleegd - Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 3 en 505, eerste lid, 4° Strafwetboek

P.22.0543.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.5 AC nr. ...

Wanneer een vonnis oordeelt dat de vergoeding van de kosten van de adviserend geneesheer die zijn gemaakt om de belangen van de burgerlijke partij te verdedigen in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek dient te worden aangenomen en daarnaast een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt ten aanzien van de burgerlijke partij, heeft de rechtbank, impliciet maar zeker, zowel het recht van de burgerlijke partij voorbehouden om door een adviserend geneesheer te worden bijgestaan als het recht van de gesubrogeerde partij om de terugbetaling daarvan te vorderen; de rechtbank heeft haar rechtsmacht over de burgerlijke rechtsvordering van de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij dus niet volledig uitgeput.

Strafzaken - Allerlei - Beslissing die de vergoeding van de kosten van een adviserend geneesheer aanneemt en een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het rechtscollege - Terugvordering van de kosten door de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 19 et 807 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1195.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.23 AC nr. ...

Artikel 4.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd in geval de strafvordering of de straf is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten en de beide in dat artikel vermelde voorwaarden zijn cumulatief, zodat ingeval van territoriale of extraterritoriale onbevoegdheid van de Belgische gerechten, de verjaring van de strafvordering of de straf niet meer moet worden gecontroleerd, waarbij de beoordeling van de voormelde bevoegdheid betrekking heeft op de vervolgbaarheid in België van de feiten die aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag liggen; overeenkomstig artikel 7, § 2, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zijn de Belgische gerechten niet bevoegd zijn voor feiten gepleegd door een buitenlander in het buitenland en ten opzichte van buitenlandse benadeelden en dit zonder aangifte door de slachtoffers of de vreemde overheid (1). (1) Cass. 17 november 2020, AR P.20.1127.N, AC 2020, nr. 708; Cass. 22 januari 2014, AR P.14.0065.F, AC 2014, nr. 55 en concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Strafzaken - Bevoegdheid - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Verplichte weigeringsgrond inzake de bevoegdheid van de Belgische gerechten tot kennisname

van de feiten - Draagwijdte

- Art. 7, § 2, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4.4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1109.F 23 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220823.VAC.8 AC nr. ...

Het in het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem en in artikel 54 Shengenuitvoeringsovereenkomst vastgelegde verbod om een persoon te vervolgen of te bestraffen wegens een misdrijf waarvan hij reeds is vrijgesproken of waarvoor hij reeds is veroordeeld, vormt geen bevoegdheidsregel maar een grond van verval van de strafvordering.

Strafzaken - Bevoegdheid - "Non bis in idem"

- Art. 54 Overeenkomst 19 juni 1990 ter uitvoering van het tussen de Regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland, en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing

P.22.0042.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.2 AC nr. ...

Nadat het vonnisgerecht een telastlegging heeft heromschreven, kan het enkel uitspraak doen over de strafvordering indien het bevoegd is om van de feiten onder hun nieuwe omschrijving kennis te nemen; overeenkomstig artikel 138, 6°bis Wetboek van Strafvordering neemt de politierechtbank kennis van de in de artikelen 418 en 420 Strafwetboek bepaalde wanbedrijven, wanneer de slagen of verwondingen het gevolg zijn van een verkeersongeval; wanneer het bij de correctionele rechtbank aanhangig gemaakte feit een wanbedrijf oplevert waarvan de kennisneming door artikel 138 Wetboek van Strafvordering aan de politierechtbank is opgedragen, stelt artikel 192 van datzelfde wetboek een uitbreiding van bevoegdheid in ten voordele van de hogere rechtbank bij wie de zaak oorspronkelijk aanhangig werd gemaakt; laatstgenoemde blijft dus bevoegd wanneer het anders omschreven feit tot de bevoegdheid van een lagere rechtbank behoort (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 198.

Strafzaken - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (Materiële. Persoonlijke) - Herkwalificatie - (Geen) Bevoegdheid van het vonnisgerecht om uitspraak te doen wanneer het feit zoals het werd heromschreven tot de bevoegdheid van een lagere rechtbank behoort - Uitzondering - Artikel 192 Wetboek van Strafvordering - Aanhangigmaking voor de correctionele rechtbank van een misdrijf waarvan de kennisneming aan de politierechtbank is opgedragen - Uitbreiding van bevoegdheid

- Art. 138, 179, 192 en 213 Wetboek van Strafvordering

P.22.0167.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.27 AC nr. ...

Volgens artikel 138.6°bis Wetboek van Strafvordering neemt de politierechtbank kennis van de wanbedrijven omschreven in de artikelen 418 tot 420 Strafwetboek wanneer de doding of verwondingen het gevolg zijn van een verkeersongeval en een verkeersongeval in de zin van artikel 138.6°bis Wetboek van Strafvordering is een wegverkeersongeval waarbij voetgangers en dieren of middelen van vervoer te land betrokken zijn, die de openbare weg gebruiken, alsook een dergelijk ongeval dat zich voordoet op een terrein dat openstaat voor het publiek of op een niet-openbaar terrein dat evenwel voor een bepaald aantal personen openstaat; een ongeval dat zich voordoet op een privaat terrein dat niet openstaat voor een bepaald aantal personen is geen verkeersongeval in de zin van deze bepaling (1). (1) Cass. 25 oktober 2005, AR P.05.0663.N, VAV 2006/3, p. 534; Cass 25 mei 2004, AR P.04.0193.N, AC 2004, nr. 282; L. BREWAEYS, "Het begrip verkeersongeval: Blijvende bron van betwisting", VAV 2013/6, pp. 3-24.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Onopzettelijke slagen en verwondingen ten gevolge van een verkeersongeval - Verwijzing naar de politierechtbank - Begrip verkeersongeval - Bevoegdheid van de politierechtbank - Artikel 138.6°bis Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 418 en 420 Strafwetboek
- Artt. 138.6°bis en 525 e.v. Wetboek van Strafvordering

P.21.1153.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2 AC nr. ...

De strafgerechten zijn bevoegd om onaantastbaar in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of een beklaagde aangevoerde minderjarigheid vaststaat, zonder dat de wet op dit punt een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft (1). (1) Cass. 4 maart 2010, AR P.10.0325.F, AC 2010, nr. 151.

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafgerecht - Persoonlijke bevoegdheid - Minderjarig op het ogenblik van de feiten - Vaststelling van de leeftijd van de vervolgde persoon - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 36, 4° Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.21.0922.F 15 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211215.2F.2 AC nr. ...

De vergoedingsplicht afgeleid uit artikel 29bis WAM geldt wanneer de verzekerde niet op enigerlei wijze aansprakelijk is en is niet gegrond op een overtreding die hij zou hebben begaan, zodat de correctionele rechter of de politierechter een dergelijke vordering tot schadevergoeding niet kan beslechten zonder miskenning van de bevoegdheidsregels van de strafrechtbanken, die van openbare orde zijn (1). (1) Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0858.F, AC 2005, nr. 520.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Strafrechter - Rechtsvordering op grond van artikel 29bis WAM - Bevoegdheid van de strafrechter

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0718.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.8 AC nr. ...

Het in de artikelen 322, 323, tweede lid en 324 Strafwetboek bedoelde misdrijf is een voortdurend misdrijf, dat bestaat zolang de dader bewust deel van de vereniging blijft uitmaken, zodat die dader strafbaar is op elke plaats waar en op elk moment waarop hij door enige handeling bijdraagt aan het doel van de vereniging en bijgevolg aan het maatschappelijk gevaar dat ervan uitgaat; daaruit volgt dat het feit van de vereniging niet enkel te lokaliseren is op de plaats van het inrichten ervan of het toetreden ertoe, maar zich uitstrekt tot elke plaats waar een dader activiteiten, zowel legale als illegale, ontplooit die kaderen in de geplande misdrijven van de vereniging, zodat wanneer een dader dergelijke activiteiten ontplooit in België, hij onder de Belgische strafwet valt en de Belgische strafrechter bevoegd is (1). (1) J. DE HERDT, "Bendevorming", Comm. Straf., pp. 1-13; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Wolters Kluwer, Mechelen, 2020, pp. 47-51.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Vereniging van misdadigers - Artikelen 322, 323, tweede lid, en 324 Strafwetboek - Lokalisering van het misdrijf - Draagwijdte

- Artt. 322, 323, tweede lid, en 324 Strafwetboek

P.21.0652.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.13 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verleent aan het vonnisgerecht de bevoegdheid om uitspraak te doen over de wettigheid van een verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 20 maart 2012, AR P.11.1774.N, AC 2012, nr. 183; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0556.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205. Zie ook R. VERSTRAETEN en Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p.946-947; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel& Svacina, 2019, 1301-1302; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, II, 1447-1449.

Strafzaken - Allerlei - Regeling van de rechtspleging - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

P.21.0512.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.4 AC nr. ...

Artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden bepaalt dat de correctionele rechtbank zich bevoegd kan verklaren door verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond aan te nemen wanneer zij vaststelt dat de bij haar aanhangig gemaakte misdaad niet is gecorrectionaliseerd; die bepaling is niet enkel van toepassing op de correctionele rechtbank maar zij laat ook het hof van beroep toe om, met betrekking tot een door het onderzoeksgerecht niet gecorrectionaliseerde misdaad, zelf over te gaan tot correctionalisering door verzachtende omstandigheden aan te nemen voor de beklaagde en zich dienvolgens bevoegd te verklaren om kennis te nemen van diens vervolging voor de aldus gecorrectionaliseerde misdaad en dit is eveneens het geval wanneer de correctionele rechtbank zich ten onrechte bevoegd heeft verklaard omdat zij niet tot correctionalisering is overgegaan (1). (1) R. DECLERCQ, "Verzachtende omstandigheden en correctionalisatie", T. Straf. 2009/5, (247-251), 250; G.F. RANERI, "Du nouveau en matière de circonstances atténuantes et de règlement de juges", JT 13/12/2008, 733-740, nr. 21 ; Cass. 3 september 2008, AR P.08.0940.F, arrest niet gepubliceerd (impliciete oplossing).

Strafzaken - Bevoegdheid - Niet gecorrectionaliseerde misdaad - Correctionalisering door de correctionele rechtbank - Correctionalisering door het hof van beroep

- Art. 3 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

P.21.0663.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de bevoegdheid van het onderzoeksgerecht wordt bepaald door de verblijfplaats van de vreemdeling overeenkomstig artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet, dient daaronder begrepen te worden de plaats waar hij effectief woont op het ogenblik waarop de administratieve maatregel wordt genomen en niet die waarvan de vreemdeling verklaart er daarna zijn verblijfplaats te willen vestigen; het feit dat de vasthouding van de vreemdeling wordt verlengd met toepassing van artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, heeft daarop geen invloed (1). (1) Cass. 12 september 2012, AR P.12.1502.F, AC 2012, nr. 460.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Onderzoeksgerechten - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de raadkamer - Criterium van de verblijfplaats van de vreemdeling

- Art. 71, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0274.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.2 AC nr. ...

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, wanneer de rechter die kennisneemt van de strafvordering zich bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil over nationale rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld; de vraag of er sprake is van een beslissing inzake bevoegdheid in de zin van deze bepaling moet niet worden beslecht aan de hand van de benaming die partijen aan hun betwisting hebben gegeven of die door het rechtscollege wordt gehanteerd, maar aan de hand van het werkelijk voorwerp ervan (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109, Cass. 5 november 2013, AR P.13.0834.N, AC 2013, nr. 579, Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265, Cass. 3 april 2007, AR P.07.01324.N, AC 2007, nr. 169, Cass. 9 januari 2007, AR P.06.1430.N, AC 2007, nr. 13, Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164, Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Beoordeling

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Het arrest dat oordeelt dat de Belgische gerechtelijke autoriteiten krachtens artikel 3 Strafwetboek bevoegd zijn voor de vervolging van de misdrijven die het voorwerp uitmaken van het onderzoek aangezien de in België en in het buitenland te situeren feiten een ondeelbaar geheel vormen en het volstaat dat één van de constitutieve bestanddelen in België is gelokaliseerd, neemt met dat oordeel, ondanks het gebruik van het begrip bevoegdheid, geen beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109, Cass. 5 november 2013, AR P.13.0834.N, AC 2013, nr. 579, Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265, Cass. 3 april 2007, AR P.07.01324.N, AC 2007, nr. 169, Cass. 9 januari 2007, AR P.06.1430.N, AC 2007, nr. 13, Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164, Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Beslissing met betrekking tot de rechtsmacht van de Belgische gerechtelijke autoriteiten

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Strafwetboek

P.20.1295.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.1 AC nr. ...

Om de toepassing van het territorialiteitsbeginsel van de strafwet uit te sluiten, moet de rechter vaststellen dat het wanbedrijf door geen van zijn bestanddelen verbonden is met het grondgebied van het Rijk (1). (1) Cass. 4 oktober 2017, AR P.17.0138.F, AC 2017, nr. 525.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Uitsluiting

- Art. 3 Strafwetboek

Het complexe misdrijf, dat het stellen van meerdere materiële handelingen van verschillende aard inhoudt, wordt geacht in België te zijn gepleegd wanneer een van de bestanddelen ervan daar werd gepleegd.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde - Complex misdrijf

- Art. 3 Strafwetboek

Het Belgisch gerecht kan kennisnemen van een in het buitenland gepleegde valsheid in geschriften wanneer de vervalser van het valse stuk gebruik heeft gemaakt in België: de ondeelbaarheid, ontstaan ten gevolge van de eenheid van opzet, heeft de bevoegdheid tot gevolg van de gerechten van de Staat op het grondgebied waarvan een deel van het geheel werd begaan (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P.16.0194.F, AC 2016, nr. 348.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Valsheid en gebruik van valse stukken - In het buitenland gepleegde valsheid en gebruik ervan in België - Ondeelbaarheid

- Artt. 3, 196 en 197 Strafwetboek

De regel van de dubbele strafbaarstelling, alsook de voorwaarden met betrekking tot de nationaliteit of de hoofdverblijfplaats van de dader, bepaald in artikel 10quater, § 2, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, veronderstellen dat de omkoping van de buitenlandse ambtenaar werd gepleegd buiten het grondgebied van het Rijk.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Extraterritoriale bevoegdheid - Omkoping van een buitenlandse ambtenaar - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 10quater Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3, 4 en 246 Strafwetboek

Een oplichting of een verduistering wordt geacht op het grondgebied van het Rijk te zijn gepleegd indien er op zijn grondgebied voorbereidende handelingen zijn gesteld die een van de noodzakelijke bestanddelen van de listige kunstgreep of van de verandering van eigendomstitel vormen.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Bevoegdheid van de Belgische rechter -

Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde - Oplichting en verduistering

- Artt. 3, 491 en 496 Strafwetboek

P.20.1215.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het Hof bij de beslissing tot verwerping van het cassatieberoep, de stand van de rechtspleging heeft kunnen onderzoeken, heeft het de bevoegdheid om te beslissen tot regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied

Wanneer het hof van beroep zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de strafvordering en de burgerlijke rechtsvorderingen, en het geen uitspraak heeft gedaan over de kosten van de strafvordering omdat de feiten, in de veronderstelling dat ze zijn bewezen, als doodslag moeten worden gekwalificeerd, is het cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

Strafzaken - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Beslissing beperkt zich tot de onbevoegdverklaring van het geadieerde gerecht - Cassatieberoep van de beklaagde - Ontvankelijkheid

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

P.20.1291.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.6 AC nr. ...

De bevoegdheid van de gewone rechter, ingevoerd bij artikel 568 Gerechtelijk Wetboek, betreft enkel de vorderingen en niet de beroepen; bijgevolg vallen noch het beroep tegen een administratieve geldboete, noch de conclusie die de vervolgende partij neemt met het oog op de bevestiging ervan, onder de vorderingen die voormeld artikel 568 toewijst aan de burgerlijke rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

Strafzaken - Bevoegdheid - Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Beroep tegen de administratieve geldboete - Bevoegde rechtbank - Artikel 568 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen
- Art. 568 Gerechtelijk Wetboek

De rechtbank die moet kennisnemen van het beroep tegen de administratieve beslissing bedoeld in artikel 200bis, § 6, van het Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen, is de correctionele rechtbank en niet de burgerlijke rechtbank (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

Strafzaken - Bevoegdheid - Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Beroep tegen de administratieve geldboete - Bevoegde rechtbank

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

P.20.1127.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 7.1 EVRM en artikel 2, eerste lid, Strafwetboek, is vereist dat er, op het ogenblik dat de verdachte de handeling heeft gesteld die aanleiding geeft tot vervolging en berechting, een wettelijke bepaling bestond die die handeling strafbaar stelde; de wettelijke bepaling van artikel 6,1° ter, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft geen nieuwe strafbare feiten in het leven geroepen, maar heeft door de toevoeging van een nieuwe wettelijke grondslag voor vervolging en dus bestraffing in België de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische gerechten uitgebreid en dient aldus als een regel van materieel strafrecht te worden aangemerkt (1); uit het voorgaande volgt dat de strafwet die de bestraffing in België uitbreidt tot feiten gepleegd buiten het Belgisch grondgebied, niet van toepassing is op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding ervan; een verdachte kan zich niet beroepen op een retroactieve toepassing van een dergelijke bepaling als mindere strafwet teneinde de toepassing van een instrument van internationale rechtshulp te vermijden. (1) Cass. 12 oktober 1964, Pas. 1965, I, 154.

Strafzaken - Bevoegdheid - Bepaling die de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische gerechten uitbreidt - Toepassing

- Art. 6, 1°ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 2, eerste lid Strafwetboek
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0785.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.5 AC nr. ...

Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet werd verwezenlijkt en zolang de oorspronkelijke handeling die hem wordt verweten, zonder dat hij zich ertegen verzet, het nuttige gevolg heeft dat hij ervan verwachtte (1); hieruit volgt dat het appelgerecht dat oordeelt dat de beklaagde gebruik heeft gemaakt van de valsheid in geschriften waarvan hij wordt beticht "minstens tot de dag van de oorspronkelijke dagvaarding", dit wil zeggen gedurende een langere periode dan die bedoeld in de beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank, geen uitspraak heeft gedaan over feiten die de rechtsmacht van de eerste rechter te buiten gaan en de devolutieve werking van het hoger beroep niet heeft miskend (2). (1) Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0182.N, AC 2016, nr. 380, §3; Fr. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", in Les infractions - Vol. 4: les infractions contre la foi publique, Brussel, Larcier, 2012, p. 238-239, en verwijzingen in noten. (2) Aldus, "wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid in geschriften met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest ook vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf. De valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf. (...) Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben (...) zodat de verjaring van de strafvordering, ingesteld wegens de telastleggingen van valsheid en gebruik van valse stukken (...) en van die welke hiermee door eenheid van opzet zijn verbonden, nog niet is beginnen te lopen" (Cass. 11 maart 2020, AR P.18.1287.F, AC 2020, nr. 182, en verwijzingen in noten; zie Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238-239 en verwijzingen in noten; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 205-206 en noten 325-326 en 331) Derhalve, heeft het vonnisgerecht waarbij het misdrijf [van valsheid] regelmatig aanhangig werd gemaakt, het recht en de plicht om rekening te houden met de daden van gebruik die aan de vervalser kunnen worden toegeschreven" (concl. "in hoofdzaak" van M. DUMON, toen advocaat-generaal, Rev. dr. pén. crim., 1957-1958, p. 524, § 5, vóór Cass. 5 september 1957 (vac.), Pas. 1957, p. 1382). (M.N.B.)

Strafzaken - Allerlei - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Begrip - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed op de aanhangigmaking bij de bodemrechter en de devolutieve werking van het hoger beroep

- Art. 193 Strafwetboek

P.20.1061.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.12 AC nr. ...

Artikel 6, eerste lid, 1°bis, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat een regel is die aan het Belgische gerecht een extraterritoriale bevoegdheid toekent inzake ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, stelt die bevoegdheid niet afhankelijk van de vestiging van de hoofdverblijfplaats van de verdachte van dergelijke feiten in het Rijk vóór het plegen van die feiten (1). (1) Immers, "le critère [de rattachement alternatif] de nationalité ou de résidence principale peut s'apprécier au regard tant de la situation existant au moment des faits que de celle existant au moment de l'engagement des poursuites" (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, 94). Aldus heeft het Hof een zaak waarin vóór de datum van inwerkingtreding van de wet van 5 augustus 2003 op 7 augustus 2003, een gerechtelijk onderzoek werd ingesteld wegens ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, onttrokken aan het Belgische gerecht, meer bepaald op grond dat "geen enkele vermoedelijke dader zijn hoofdverblijfplaats in België had op 7 augustus 2003" (en niet op het ogenblik van de feiten) (Cass. 24 september 2003, AR P.03.1217.F, AC 2003, nr. 452). Zoals gesteld in de parlementaire voorbereiding van de voormelde wet "is er geen reden om in het kader van het actief personaliteitsbeginsel te vereisen dat de verdachte op het moment van de feiten de status van onderdaan of verblijfhouder zou hebben gehad, gezien in het uitleveringsrecht algemeen wordt aangenomen dat ook personen die na de feiten de status van onderdaan of daarmee gelijkgestelde hebben verkregen, een bescherming tegen uitlevering kunnen genieten. Het criterium van de nationaliteit of van de hoofdverblijfplaats kan dus ook beoordeeld worden op het ogenblik van de instelling van de strafvordering." (Verslag van de Commissie Justitie, Parl.St. Kamer 2003, nr. 51 - 0103/003, 5). Deze zaak heeft betrekking op de genocide die plaatsvond in Rwanda in 1994. (M.N.B.)

Strafzaken - Bevoegdheid - Ernstige schending van het internationaal humanitair recht - Feiten gepleegd in het buitenland - Geen hoofdverblijfplaats van de verdachte in het Rijk voor het plegen van de feiten - Invloed op de extraterritoriale bevoegheid van het Belgische gerecht

- Art. 6, eerste lid, 1°bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0674.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.7 AC nr. ...

Op grond van de artikelen 23 en 139 Wetboek van Strafvordering wordt de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank onder meer bepaald door de plaats waar het misdrijf is gepleegd en daaronder zijn alle plaatsen begrepen waar zich een gedraging voordoet die een constitutief bestanddeel van het misdrijf vormt; uit de bepalingen van de artikelen 70/2, 70/4, § 1, en 139, 2, a), AWDA volgt dat het indienen van een douaneaangifte met vermelding van een onjuiste oorsprong van de goederen die in het vrije verkeer worden gebracht, een materiële handeling uitmaakt die een constitutief bestanddeel is van het misdrijf van in het vrije verkeer brengen van goederen met vermelding van een onjuiste oorsprong, zodat de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank voor die feiten kan worden bepaald aan de hand van de ligging van het douanekantoor waar de aangifte is ingediend en wordt gecontroleerd.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Douane en accijnzen - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Bevoegd douanekantoor - Draagwijdte

- Artt. 70/2, 70/4, § 1, e, en 139, 2, a) Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Artt. 32 en 139 Strafwetboek

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Criteria

- Artt. 70/2, 70/4, § 1, e, en 139, 2, a) Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Artt. 32 en 139 Strafwetboek

Uit de bepalingen van de artikelen 1 en 2 van het ministerieel besluit van 19 juli 2006, de artikelen 1, § 1, en 2 van het ministerieel besluit van 22 juli 1998 en de artikelen 4, § 1, 1°, en 6, 2° en de bijlage 3 van het ministerieel besluit van 26 maart 2007,volgt dat de aan het enig kantoor der douane en accijnzen toegewezen bevoegdheid tot het aanvaarden van elektronisch ingediende douaneaangiften geen afbreuk doet aan de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbanken van de plaatsen waar de douanekantoren gevestigd zijn die instaan voor de afhandeling van die aangiften; die plaatsen zijn immers plaatsen waar het misdrijf is gepleegd aangezien daar onder meer de overeenstemming van de goederen met de aangiften worden gecontroleerd en de verdere bestemming van de goederen wordt opgevolgd.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Douane en accijnzen - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Elektronische aangifte - Enig douanekantoor - Hulpkantoren van het enig kantoor - Draagwijdte

- Artt. 4, § 1, 1°, en 6, 2° en de bijlage 3 MB 26 maart 2007 houdende de oprichting van de hulpkantoren van het enig kantoor der douane en accijnzen en de bepaling van de bevoegdheden van het enig kantoor der douane en accijnzen en van zijn hulpkantoren
- Artt. 1 en 2 MB 19 juli 2006 houdende de oprichting van het enig kantoor der douane en accijnzen
- Artt. 1, § 1, en 2 MB 22 juli 1998 betreffende de aangiften inzake douane en accijnzen

P.20.0713.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.10 AC nr. ...

Indien het appelgerecht zich ingevolge het hoger beroep van een partij tegen de beslissing van ongedaanverklaring van haar verzet tegen een verstekvonnis zowel over die beslissing van ongedaanverklaring als over het verstekvonnis zelf uitspreekt, geniet deze partij het voordeel van de dubbele aanleg; het recht op een dubbele aanleg zoals gewaarborgd door de artikelen 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.5 IVBPR, vereist niet dat het appelgerecht dat oordeelt dat de eerste rechter ten onrechte het verzet ongedaan heeft verklaard, de zaak verwijst naar de eerste rechter voor een nieuwe beoordeling door die rechter (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-2018, 1657 met noot S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel"; zie GwH, arrest nr. 123/2019, 26 september 2019.

Strafzaken - Aanleg - Hoger beroep tegen een beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.19.1223.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3 AC nr. ...

Aan de voorwaarde van het vinden van de verdachte in België voor de vervolging van een Belg of persoon met hoofdverblijfplaats in het Rijk voor een feit gepleegd in het buitenland moet voldaan zijn op het moment van het instellen van de strafvordering; het volstaat dat de verdachte zich na het plegen van het misdrijf en voor of ten laatste op het moment van het instellen van de strafvordering, enige tijd in België heeft opgehouden en er is ontmoet of gevonden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Feit gepleegd in het buitenland - Aantreffen van de beklaagde in België - Moment van het instellen van de strafvordering

- Artt. 7, § 1 en 12, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0116.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.2 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 10, negende lid, en 14, §2, tweede lid, Probatiewet en de algemene economie van het probatietoezicht en van de herroepingsregeling volgt dat het onmogelijk de bedoeling van de wetgever kan geweest zijn dat het louter vestigen door een veroordeelde tijdens de proeftijd van zijn verblijfplaats buiten het Rijk tot gevolg heeft dat geen enkele Belgische rechter nog bevoegd is om kennis te nemen van een herroepingsvordering; er moet integendeel worden aangenomen dat in een dergelijk gevat de rechtbank van eerste aanleg van de verblijfplaats van de veroordeelde op het ogenblik van het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis of arrest dat het probatie-uitstel heeft verleend, bevoegd is om kennis te nemen van de herroepingsvordering (1). (1) Zie ook P. HOET, Gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen, Larcier, 2014, 155 en 212-213; L. DELBROUCK, "De bijzondere regels inzake territoriale bevoegdheid bij de herroeping van probatiemaatregelen", noot onder Antwerpen 8 februari 2011, Limb. Rechtsl. 2012, 33-36 en B. GROOTAERT, "De territoriale bevoegdheid met betrekking tot het toezicht en de herroeping van de bestraffingsmodaliteiten van de opschorting en het uitstel", noot onder Antwerpen 18 september 2013, N.C. 2013, 476-480.

Strafzaken - Bevoegdheid - Probatieuitstel - Nieuwe verblijfplaats van de veroordeelde buiten België - Herroeping van het probatieuitstel

- Artt. 10, negende lid, en 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.0471.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.13 AC nr. ...

Volgens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet kan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving genomen met toepassing van artikel 7 Vreemdelingenwet tegen die maatregel beroep instellen door een verzoekschrift in te dienen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank van zijn verblijfplaats in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen; onder verblijfplaats in de zin van artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet wordt verstaan de plaats waar de vreemdeling effectief woont op het ogenblik waarop de bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving wordt genomen en niet de plaats van de instelling waar hij als gevolg van die beslissing wordt vastgehouden terwijl onder plaats waar de vreemdeling werd aangetroffen in de zin van artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet, moet worden begrepen de plaats waar de vreemdeling tegen wie een maatregel van bestuurlijke vrijheidsberoving wordt genomen is onderschept maar dat is niet de plaats waar de vreemdeling na een oproeping door de dienst Vreemdelingenzaken is naar toe gegaan, of de plaats waar hij zich bevindt op het ogenblik van de beslissing van bestuurlijke vrijheidsberoving, of de plaats van de instelling waar de vreemdeling als gevolg van de beslissing tot bestuurlijke vrijheidsberoving wordt vastgehouden; indien evenwel een vreemdeling op het ogenblik waarop de beslissing tot bestuurlijke vrijheidsberoving wordt genomen, is opgesloten in een gevangenis krachtens een voorlopige hechtenis-beslissing of ter uitvoering van een straf, dan is die gevangenis een plaats waar hij wordt aangetroffen en desgevallend zijn verblijfplaats (1). (1) Over het begrip verblijfplaats zie Cass. 12 september 2012, AR P.12.1502.F, AC 2012, nr. 460; Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1165.N, AC 2010, nr. 484; Cass. 26 november 2008, AR P.08.1616.F, AC 2008, nr. 674- over het begrip plaats van aantreffen zie Cass. 30 november 2016, AR P.16.1140.F, AC 2016, nr. 689 en concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in de Pas.; Cass. 21 september 2010, AR P.10.1490.N, AC 2010, nr. 536.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Plaats waar de vreemdeling wordt aangetroffen

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Verblijfplaats

Wanneer er tegenstrijdigheid bestaat met betrekking tot de territoriale bevoegdheid tussen een beschikking van een raadkamer waartegen geen rechtsmiddel is aangewend en een arrest van een kamer van inbeschuldigingstelling dat door de verwerping van het cassatieberoep definitief wordt, volgt daaruit dat er een geschil van rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert; het Hof dat een cassatieberoep verwerpt heeft alsdan de stand van de rechtspleging in overweging kunnen nemen en is bevoegd om het rechtsgebied te regelen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, p. 1725, nr. 4435.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Verblijfplaats van de vreemdeling of plaats waar hij wordt aangetroffen - Tegenstrijdige beslissingen van onderzoeksgerechten - Geschil van rechtsmacht - Regeling van rechtsgebied

P.20.0077.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.1 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verleent aan het vonnisgerecht de bevoegdheid om uitspraak te doen over de wettigheid van een verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 20 maart 2012, AR P.11.1774.N, AC 2012, nr. 183; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205. Zie ook R. VERSTRAETEN en Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2014, 1211-1212; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p.946-947; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST en S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 1264.

Strafzaken - Allerlei - Regeling van de rechtspleging - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

P.20.0259.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.22 AC nr. ...

Het staat aan het onderzoeksgerecht dat moet beslissen over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en meer bepaald de vraag of de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten, onaantastbaar te oordelen of de betrokkene een persoon is met zijn hoofdverblijfplaats in het Rijk als bedoeld door artikel 7, § 1, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; uit het enkel feit dat de betrokkene voorlopig is ingeschreven in het wachtregister als bedoeld in artikel 1, § 1, eerste lid, 2°, van de Wet van 19 juli 1991 volgt niet dat hij zijn hoofdverblijfplaats heeft in België.

Strafzaken - Bevoegdheid - Europees aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de feiten - Vreemdeling - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister - Beoordeling

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen
- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.19.0583.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.3 AC nr. ...

Wanneer een afdeling van een politierechtbank zich territoriaal onbevoegd verklaart, is daardoor enkel de rechtsmacht uitgeput van deze afdeling over haar grondgebied; deze beslissing verhindert niet dat een andere afdeling van de politierechtbank met rechtsmacht over andere kantons, zich territoriaal bevoegd verklaart voor de in haar kanton gepleegde overtredingen.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Afdelingen van een zelfde politierechtbank - Beslissing van onbevoegdheid van één afdeling

- Art. 25 KB 14 maart 2014 betreffende de verdeling van de arbeidshoven, de rechtbanken van eerste

aanleg, de arbeidsrechtbanken, de ondernemingsrechtbanken en de politierechtbanken in afdelingen

- Art. 186, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0806.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer een verwijzing naar de correctionele rechtbank heeft uitgesproken voor feiten omschreven als deelname aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324ter, §2, Strafwetboek, zijnde een wanbedrijf en het arrest de feiten heromschrijft als deelname aan een criminele organisatie door een leidend persoon, zoals bepaald in artikel 324ter, §4, Strafwetboek, zijnde een misdaad, kan het hof van beroep van die misdaad enkel kennis nemen door krachtens artikel 3, derde lid Wet Verzachtende omstandigheden verzachtende omstandigheden aan te nemen (1). (1) M. DE SWAEF en M. TRAEST, Bendevorming en criminele organisaties, Comm. Straf.; I. ONSEA, "Wet betreffende de criminele organisaties: een eerste effectieve stap in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit", Panopticon 1999, 278-286; F. ROGGEN, "La loi du 10 janvier 1999 relative aux organisations criminelles", RDP, 1999, 1135-1160.

Strafzaken - Bevoegdheid - Verwijzing door onderzoeksgerecht van een wanbedrijf naar de correctionele rechtbank - Heromschrijving door het hof van beroep als een misdaad - Draagwijdte

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

Het onderscheid dat hierin bestaat dat, indien de regeling van de rechtspleging had plaatsgevonden vóór 12 januari 2018, de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank had kunnen worden verwezen uit hoofde van een door de wet van 5 februari 2016 gecorrectionaliseerde misdaad, wordt niet gemaakt tussen inverdenkinggestelden die zich in dezelfde toestand bevinden, maar tussen inverdenkinggestelden die zich in verschillende juridische toestanden bevinden die zonder onderscheid gelden voor alle personen die tot de betrokken categorieën behoren; dat onderscheid vloeit niet voort uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof, dat beslist heeft om die gevolgen gedurende een welbepaalde periode te handhaven (1). (1) Zie de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "pot-pourri II"-wet, gedeeltelijk vernietigd door AGwH 21 december 2017, nr. 148/2018, en 9 maart 2018, nr. 28/2018 (uitleggingsarrest) De eiser betoogde dat, indien het verwijzingsarrest was gewezen vóór de bekendmaking van arrest nr. 148/2018 van het Grondwettelijk Hof, hij eerder zou zijn verwezen naar de correctionele rechtbank dan naar het hof van assisen en dat hem in dat geval slechts een vrijheidsstraf van maximum dertig jaar zou zijn opgelegd, terwijl hij nu door het hof van assisen was veroordeeld tot levenslange opsluiting. Hij liet echter na te vermelden dat, zelfs onder vigeur van de vernietigde bepalingen, de correctionalisering van een misdaad door een onderzoeksgerecht enkel mogelijk was als voornoemd gerecht verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond in aanmerking had genomen. Het OM leidde hieruit af dat de aangevoerde discriminatie niet bestond. (M.N.B.).

Strafzaken - Bevoegdheid - Veralgemeende correctionaliseerbaarheid van misdaden - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving, gedurende een welbepaalde periode, van de gevolgen van de vernietigde bepalingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van het vernietigingsarrest

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.1179.F 20 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190220.1 AC nr. ...

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter die kennisneemt van de strafvordering zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent of als wordt aangevoerd dat een rechter zich de bevoegdheid van een andere rechter heeft toegeëigend dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil over rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld (1); het verzoek van de inverdenkinggestelde om de ontvankelijkheid van de vervolging of een buitenvervolgingsstelling uit te spreken, is geen geschil inzake bevoegdheid in de zin van die bepaling. (1) Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109 (met betrekking tot de beslissing van de appelrechters inzake de ontvankelijkheid van de vervolgingen beoogd in telastleggingen van feiten die, volgens de eiser, geen enkele factor van aanknoping hebben met het Belgische grondgebied); Cass. 8 juni 2016, AR P.16.0562.F, AC 2016, nr. 385 (met betrekking tot het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de verwijzing beveelt van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank, na verzachtende omstandigheden te hebben aangenomen), en concl. van M. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal in Pas.; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY EN D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e ed., 2017, B.I, p. 949-950.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip - Verzoek van de inverdenkinggestelde om de niet-ontvankelijkheid van de vervolging of een buitenvervolgingsstelling uit te spreken

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0649.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.5 AC nr. 628

Wanneer de strafrechter regelmatig is geadieerd van overtredingen, fraudes, misdrijven of misdaden als bedoeld in de artikelen 281 en 282 AWDA en de belastingschuldige regelmatig in het proces is betrokken, moet de rechter zich over de fiscale rechtsvordering van de vervolgende partij uitspreken (1). (1) Cass. 14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2013, nr. 269.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Administratie van Douane en Accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Strafrechter - Bevoegdheid

- Artt. 281, 282 en 283 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.18.0234.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.3 AC nr. ...

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot het betalen van de ontdoken rechten veronderstelt dat op het ogenblik waarop die rechtsvordering aanhangig wordt gemaakt, de door de artikelen 281 en 282 AWDA bedoelde overtredingen, fraudes, misdrijven of misdaden regelmatig bij de strafrechter zijn aangebracht en dat de belastingschuldige regelmatig bij het proces is betrokken (1). (1) Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1559.N, AC 2016, nr. 341; Cass. 8 oktober 2013, AR P.12.1043.N, AC 2013, nr. 504; Cass. 14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Administratie van Douane en Accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Strafrechter - Bevoegdheid

P.18.0051.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.4 AC nr. ...

De misdrijven als bedoeld in artikel 138, 2°, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de politierechtbank kennisneemt van de in het Boswetboek omschreven misdrijven, zijn door het Vlaams Gewest op grond van de artikelen 6, § 1, III, 4°, 11, eerste lid, en 19, § 1 en § 2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen strafbaar gestelde feiten in de regelgeving die het Boswetboek heeft vervangen, zoals de in artikel 90bis Bosdecreet opgenomen verbodsbepalingen, die krachtens artikel 107bis Bosdecreet strafbaar zijn gesteld door artikel 16.6.3quinquies DABM (1). (1) Zie: Cass. 26 mei 1998, AR P.98.0562.N, AC 1998, nr. 274; Cass. 14 juni 1994, AR P.93.0606.N, AC 1994, nr. 306; Zie noot M.D.S. bij Cass. 23 februari 1993, AR 6076, AC 1993, nr. 112.

Strafzaken - Bevoegdheid - Politierechtbanken - Misdrijven in het Boswetboek omschreven - Begrip - Toepassing

P.17.0635.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.1 AC nr. ...

De strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering tot herstel van de schade is niet gehouden na te gaan of een beklaagde, die wordt vrijgesproken van alle hem ten laste gelegde feiten, andere fouten of onvoorzichtigheden in oorzakelijk verband met de gevorderde schade heeft begaan (1). (1) Zie: R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1176 e.v.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Beklaagde - Vrijspraak van alle ten laste gelegde feiten - Vordering tot herstel van schade - Beoordeling door de strafrechter

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0133.F 2 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180502.2 AC nr. ...

Hoewel het Grondwettelijk Hof de bepalingen heeft vernietigd van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, die de correctionalisering toestonden van de misdaad doodslag om de diefstal te vergemakkelijken, dienden deze toegepast te worden op het ogenblik waarop het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van 22 september 2016 werd gewezen, aangezien het Grondwettelijk Hof de gevolgen daarvan heeft gehandhaafd voor de hangende zaken of voor de zaken waarin nog geen eindbeslissing werd genomen (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest nr. 148/2017; GwH 9 maart 2018, arrest nr. 28/2018; M.-A. BEERNAERT en D. VANDERMEERSCH, "La Cour constitutionnelle recadre le législateur Pot-Pourri II: l'arrrêt 148/2017 du 21 décembre 2017 », JT 2018, pp. 83 en 84.

Strafzaken - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Doodslag om de diefstal te vergemakkelijken - Correctionalisering - Artikelen 6 en 121 Wet 5 februari 2016 - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de uitwerking van de vernietigde bepalingen

- Artt. 6 en 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

Artikel 6 EVRM verplicht de nationale staat niet om misdaden door een hof van assisen te doen berechten.

Strafzaken - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Berechting van de misdaden - Hof van assisen - Correctionalisering van de misdaden - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM

Bij arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017 heeft het Grondwettelijk Hof met name de artikelen 6 en 121 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie vernietigd; het heeft evenwel de gevolgen daarvan gehandhaafd ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen vóór 12 januari 2018 zijn genomen (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest nr. 148/2017; GwH 9 maart 2018, arrest nr. 28/2018; M.-A. BEERNAERT en D. VANDERMEERSCH, "La Cour constitutionnelle recadre le législateur Pot-Pourri II: l'arrrêt 148/2017 du 21 décembre 2017 », JT 2018, pp. 83 en 84.

Strafzaken - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Correctionalisering van de misdaden - Artikelen 6 en 121 Wet 5 februari 2016 - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de uitwerking van de vernietigde bepalingen

- Artt. 6 en 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

P.18.0353.F 2 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180502.3 AC nr. ...

Volgens artikel 38, §1, decreet van 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd, neemt de jeugdrechtbank kennis van de te nemen maatregelen ten aanzien van een kind, zijn gezin of zijn leefgenoten, wanneer de lichamelijke of psychische integriteit van een kind, bedoeld in artikel 2, eerste lid, 2°, thans ernstig is bedreigd en wanneer één van de personen die de ouderlijke macht uitoefenen of die het kind in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, de hulp van de adviseur weigert of die hulp niet benut; wanneer de appelrechter nergens in het arrest heeft vastgesteld dat de vader of de moeder van de minderjarige de hulp van de adviseur weigerde of die hulp niet benutte, is zijn beslissing om de tijdelijke huisvesting van de minderjarige buiten diens familiaal milieu te bevelen niet naar recht verantwoord.

Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione personae - Jeugdrechtbank - Beschermende maatregel - Tijdelijke opvangmaatregel - Bevoegdheid van de rechtbank

- Art. 38, § 1 Decr.Fr.Gem. 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd

---

P.18.0333.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorlopige invrijheidstelling om medische reden - Strafuitvoeringsrechter

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Strafuitvoeringsrechtbank

Uit de gezamenlijke lezing van het eerste en tweede lid van artikel 635 Gerechtelijk Wetboek volgt dat zowel de strafuitvoeringsrechter als de strafuitvoeringsrechtbank bevoegd blijven nadat ze reeds over een strafuitvoeringsmodaliteit uitspraak hebben gedaan, overeenkomstig hun op het ogenblik van de initiële aanhangigmaking geldende territoriale bevoegdheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 268.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 635, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een strafuitvoeringsrechter reeds uitspraak heeft gedaan over een verzoek om voorlopige invrijheidstelling om medische redenen van de veroordeelde, is diezelfde rechter bevoegd voor zijn huidig gelijkaardig verzoek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 268.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorlopige invrijheidstelling om medische reden - Strafuitvoeringsrechter

- Art. 635, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.0765.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.1 AC nr. ...

Wanneer de eerste rechter zich onbevoegd verklaart om te oordelen over de strafvordering of de strafvordering niet ontvankelijk verklaart en hij zich daarom onbevoegd verklaart om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering, moet de appelrechter die ingevolge het enkele hoger beroep van het openbaar ministerie het beroepen vonnis teniet doet, uitspraak doen over de gegrondheid van zowel de strafvordering als de burgerlijke rechtsvordering; de rechter die zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de strafvordering of die de strafvordering niet ontvankelijk verklaart, raakt niet aan de zaak zelf, ook al leidt hij zijn onbevoegdheid of de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering af uit de feiten van het strafdossier (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2008, AR P.07.1720.F, AC 2008, nr. 136; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, p. 1352.

Strafzaken - Bevoegdheid - Onbevoegdverklaring

P.17.0156.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.5 AC nr. 642

Uit de samenhang van de artikelen 76, 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek, 73bis en 167, eerste lid, ZIV-wet, 232, 1° en 235, eerste lid, Sociaal Strafwetboek volgt dat wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, en wanneer een oplichting betrekking heeft op het gebruik van dergelijke valse stukken, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd zijn de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering moet samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

Strafzaken - Bevoegdheid - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering in hoger beroep

Strafzaken - Bevoegdheid - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Rechtspleging in hoger beroep - Samenstelling zetel

---

P.17.0138.F 4 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171004.3 AC nr. 525

In de regel zijn de Belgische strafgerechten bevoegd om uitspraak te doen over een misdrijf waarvan een van de bestanddelen op het Belgisch grondgebied is gelokaliseerd; het mogelijke nadeel in België, dat voortvloeit uit een in het buitenland gepleegd misdrijf van lasterlijke aangifte, namelijk de gevolgen daarvan door het gebruik van stukken waarin die beweringen zijn vastgesteld, kan door de aard ervan niet dienen om dat misdrijf te lokaliseren.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Lasterlijke aangifte - Nadeel in België

- Artt. 3 en 445 Strafwetboek

P.17.0289.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.7 AC nr. 524

Is een beslissing over de bevoegdheid zoals bedoeld bij artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, de beslissing waarbij de rechter zich een bevoegdheid aanmatigt waardoor een conflict van rechtsmacht ontstaat dat enkel door een regeling van rechtsgebied kan worden opgelost (1). (1) Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584; Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Eindbeslissing

- Artt. 420, eerste lid, 1°, en 539 Wetboek van Strafvordering

---

P.17.0307.F 13 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170913.1 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling schrijft voor dat de voorafgaande betwisting voor de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt en die betrekking heeft op de geldigheid van een als minnelijke schikking omschreven overeenkomst, die geacht wordt tussen de burgerlijke partij en de beklaagde te zijn gesloten, een prejudicieel geschil oplevert en aanleiding geeft tot verwijzing naar de burgerlijke rechter.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Tussengeschil - Geldigheid van een minnelijke schikking tussen de burgerlijke partij en de beklaagde - Prejudiciële vraag

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Bevoegdheid - Prejudiciële vraag - Strafrechter - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Tussengeschil - Geldigheid van een minnelijke schikking tussen de burgerlijke partij en de beklaagde

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Op de regel die stelt dat de strafgerechten uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvorderingen die incidenteel voor hen worden opgeworpen, naar aanleiding van de misdrijven die bij hen aanhangig zijn gemaakt, wordt enkel uitzondering gemaakt in de gevallen waarin de wet de rechtbank die uitspraak doet over de strafvordering of over de daaruit voortvloeiende burgerlijke rechtsvordering, verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan een ander rechtscollege.

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafrechter - Tussengeschil - Prejudiciële vraag

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Tussengeschil - Prejudiciële vraag

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bevat een regel inzake bevoegdheid die aan de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt de bevoegdheid toekent om kennis te nemen van de geschillen die incidenteel voor hem worden opgeworpen.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Tussengeschil - Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Bevoegdheidsregel

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafrechter - Tussengeschil - Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Bevoegdheidsregel

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0458.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.3 AC nr. 445

Het bestaan van, eensdeels, de beschikking van de raadkamer van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel waarbij de vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging wegens niet-naleving van artikel 16, §2, Taalwet Gerechtszaken werd afgewezen, en, anderdeels, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat afstand verleent van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen deze beschikking en bovendien bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent aan de onderzoeksrechter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, doet geen conflict van rechtsmacht ontstaan waaraan alleen door een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld want ingevolge het arrest heeft de beschikking immers geen uitwerking meer; aangezien het arrest geen eindbeslissing is en evenmin een beslissing gewezen met toepassing van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, is eisers cassatieberoep voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Onderzoeksgerechten - Beschikking tot afwijzing van vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Arrest dat afstand verleent van het hoger beroep en bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent

P.15.0781.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.2 AC nr. 334

De strafrechter is niet bevoegd om kennis te nemen van de vordering in vrijwaring van een beklaagde tegen een medebeklaagde met wie hij in solidum gehouden is tot vergoeding van de schade van de burgerlijke partij (1). (1) Zie: Cass. 7 april 2007, AR P.06.1345.F, AC 2007, nr. 174.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Beklaagde veroordeeld in solidum met een medebeklaagde tot vergoeding van de schade - Vordering in vrijwaring van de beklaagde tegen een medebeklaagde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0102.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.5 AC nr. 299

Het staat de rechter aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten de juiste kwalificatie te geven en wanneer de nieuwe kwalificatie een misdrijf betreft waarvan één der onderdelen ook valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken oplevert, dan moet die kwalificatie aangevuld worden door ook de valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken te omschrijven in de bewoordingen van de wet; de omstandigheid dat de aanvankelijke kwalificatie geen valsheid in geschrifte of gebruik van valse stukken omvatte, doet hieraan geen afbreuk en maakt geen niet-toegelaten ontdubbeling van de kwalificatie uit zodat hierdoor de toestand van de beklaagde niet verzwaard wordt (1). (1) Cass. 6 januari 2009, AR P.08.1289.N, AC 2009, nr. 11.

Strafzaken - Bevoegdheid - Kwalificatie van de feiten - Heromschrijving van de feiten - Nieuwe kwalificatie in misdrijf waarvan één der onderdelen valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken oplevert - Draagwijdte

P.16.0115.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.9 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 9 juli 1997 houdende maatregelen teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep, waarbij de artikelen 102, §2, 106bis en 109ter in het Gerechtelijk Wetboek werden ingevoerd, blijkt dat onder het begrip burgerlijke zaken in de zin van artikel 106bis, §1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek ook de strafzaken begrepen zijn waarvan de behandeling is beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.11.1250.N, AC 2011, nr. 656.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Hof van beroep - Wet van 9 juli 1997 - Aanvullende kamers - Bevoegdheid

P.17.0020.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.5 AC nr. ...

Uit de artikelen D.163, eerste lid, D.164, eerste, derde en laatste lid, Waals Milieuwetboek, artikel 139, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en de doelstelling van de regeling volgt dat artikel 139, eerste lid, Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de door artikel D.164 Waals Milieuwetboek bedoelde procedures en beslissingen, waarbij de omstandigheid dat de strafvordering is vervallen ingevolge de laattijdigheid of afwezigheid van de door artikel D.162 Waals Milieuwetboek bedoelde beslissing van de procureur des Konings om al dan niet te vervolgen, zonder belang is, zodat de correctionele rechtbank die voldoet aan een van de criteria van artikel 139, Wetboek van Strafvordering, territoriaal bevoegd is om kennis te nemen van een beroep tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen (1). (1) Zie Cass. 4 mei 2016, AR P.16.0082.F met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

Strafzaken - Bevoegdheid - Milieurecht - Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Correctionele rechtbank - Bevoegdheid

- Artt. D.163, eerste lid, D.164, eerste, derde en laatste lid Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

- Art. 139, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.1140.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Onderzoeksgerechten - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht

Krachtens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet kan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving, tegen die maatregel beroep instellen door een verzoekschrift neer te leggen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank van zijn verblijfplaats in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen; de plaats waar de vreemdeling werd aangetroffen in de zin van die bepaling, is niet de plaats waar hij vrijwillig naartoe gegaan is na een oproeping door de Dienst Vreemdelingenzaken, die hem bij die gelegenheid een vasthoudingsmaatregel ter kennis brengt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Onderzoeksgerechten - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht

P.16.0773.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

Strafzaken - Bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Verwijzing door het onderzoeksgerecht - Correctionalisering - Heromschrijving van het feit door het vonnisgerecht naar een zwaardere misdaad - Nieuwe omschrijving uitdrukkelijk uitgesloten door het onderzoeksgerecht - Aanneming verzachtende omstandigheden door het vonnisgerecht - Vereiste

Wanneer het onderzoeksgerecht met aanneming van verzachtende omstandigheden een beklaagde wegens een gecorrectionaliseerde misdaad heeft verwezen naar de correctionele rechtbank, kan de correctionele rechtbank en in hoger beroep het hof van beroep die misdaad heromschrijven naar een zwaardere misdaad, ook als het onderzoeksgerecht die zwaardere omschrijving uitdrukkelijk heeft uitgesloten, zonder dat vereist is dat het vonnisgerecht na die heromschrijving naar een zwaardere misdaad zelf verzachtende omstandigheden aanneemt; de door het onderzoeksgerecht aangenomen verzachtende omstandigheden gelden immers ook voor het door de vonnisrechter heromschreven feit (1). (1) Zie conclusie OM.

Strafzaken - Bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Verwijzing door het onderzoeksgerecht - Correctionalisering - Heromschrijving van het feit door het vonnisgerecht naar een zwaardere misdaad - Nieuwe omschrijving uitdrukkelijk uitgesloten door het onderzoeksgerecht - Aanneming verzachtende omstandigheden door het vonnisgerecht - Vereiste

P.16.0562.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter die kennisneemt van de strafvordering zich de bevoegdheden van een andere rechter toe–eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil over rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Het arrest waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling, na aanneming van de verzachtende omstandigheden, de verwijzing beveelt van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, beslecht geen geschil inzake bevoegdheid in de zin van het tweede lid van dat artikel en houdt geen verband met de andere in dat artikel bepaalde gevallen (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank

P.16.0194.F 25 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160525.13 AC nr. ...

De valsheid en het gebruik van valse stukken, die gepleegd zijn door eenzelfde persoon, vormen één enkel misdrijf; in zoverre het gebruik van de valsheid in geschrifte de voortzetting is van de valsheid, wordt de valsheid die in het buitenland werd gepleegd maar waarvan de dader gebruik maakt in België, geacht in België gepleegd te zijn (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2011, AR P.11.0172.N, AC 2011, nr. 384; FR. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", Les Infractions, Volume 4, Les infractions contre la foi publique, Larcier, 2013, p. 224-225; J. SPREUTELS, FR. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2005, p. 250.

Strafzaken - Bevoegdheid - Bevoegdheid ratione loci - Valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken - Gebruik in België - Bevoegdheid van de Belgische strafgerechten

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.15.1559.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.1 AC nr. ...

De bevoegdheid van de strafrechter om overeenkomstig artikel 283 AWDA kennis te nemen van de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten ten aanzien van een douane- of accijnsschuldenaar die een rechtspersoon is, vereist niet dat deze rechtspersoon voor de strafrechter werd gedagvaard in zijn hoedanigheid van burgerrechtelijk aansprakelijke partij voor misdrijven gepleegd door zijn aangestelden.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Douane en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering gericht tegen een rechtspersoon - Bevoegdheid van de strafrechter

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van de ontdoken rechten veronderstelt dat op het ogenblik van de aanhangigmaking van die burgerlijke rechtsvordering de strafrechter regelmatig is geadieerd van door de artikelen 281 en 282 AWDA bedoelde overtredingen, fraudes, misdrijven of misdaden én dat de belastingschuldige regelmatig bij het proces is betrokken (1). (1) Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269 (gewezen in dezelfde zaak); Cass.14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; Cass. 8 oktober 2013, AR P.12.0143.N, AC 2013, nr. 504 en NC, 2013 met noot van VAN DOOREN, E., "De fiscaalrechtelijke onbevoegdheid van de strafrechter over douanerechten ter wille van de miskenning van het specialiteitsbeginsel".

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Douane en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Bevoegdheid van de strafrechter

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen is niet beperkt tot de personen die worden gedagvaard in hun hoedanigheid van burgerrechtelijk aansprakelijke partijen voor misdrijven gepleegd door andere procespartijen; die bevoegdheid strekt zich ook uit tot zij die in hun hoedanigheid van beklaagde als douane- en accijnsschuldenaar in de strafprocedure betrokken waren.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Douane en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Bevoegdheid van de strafrechter - Personen waaromtrent de strafrechter uitspraak kan doen

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen is niet beperkt tot de personen die worden vervolgd wegens overtreding van de artikelen 281 en 282 AWDA, maar strekt zich uit tot elke douane- en accijnsschuldenaar die in de strafprocedure is betrokken en waartegen de administratie een burgerlijke rechtsvordering heeft ingesteld en dit ongeacht in welke hoedanigheid die douane- of accijnsschuldenaar in de procedure werd betrokken (1). (1) Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269 (gewezen in dezelfde zaak).

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Douane en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Bevoegdheid van de strafrechter - Personen waaromtrent de strafrechter uitspraak kan doen

P.16.0082.F 4 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160504.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Milieurecht - Waals Gewest - Milieuvergunning - Inbreuk - Administratieve geldboete - Beroep voor de correctionele rechtbank - Territoriale bevoegdheid

Artikel 139 Wetboek van Strafvordering, naar luid waarvan de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank in de regel wordt bepaald door, ofwel de plaats van het misdrijf, ofwel de effectieve verblijfplaats van de verdachte op het tijdstip waarop de strafvordering op gang wordt gebracht, ofwel de plaats waar de verdachte is gevonden, is toepasselijk op de territoriale bevoegdheid van de rechter die ermee belast wordt het beroep te onderzoeken tegen de administratieve geldboete die bij artikel D.164 van het decreet van de Waalse Gewestraad van 27 mei 2004 betreffende Boek I Milieuwetboek is ingevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Milieurecht - Waals Gewest - Milieuvergunning - Inbreuk - Administratieve geldboete - Beroep voor de correctionele rechtbank - Territoriale bevoegdheid

---

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Strafrechter - Bevoegdheid - Mogelijkheid tot burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter

De burgerlijke rechtsvordering die volgens de wet tegelijkertijd en voor dezelfde rechters kan vervolgd worden als de strafvordering is, behoudens de bij wet bepaalde uitzonderingen, die welke tot vergoeding strekt van door een misdrijf veroorzaakte schade; de rechtsvordering voortvloeiend uit een misdrijf die niet tot vergoeding van de daardoor veroorzaakte schade strekt, kan niet voor de strafgerechten worden gebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Strafrechter - Bevoegdheid - Mogelijkheid tot burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.15.1377.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.3 AC nr. ...

Wanneer het onderzoeksgerecht, met aanneming van verzachtende omstandigheden, een inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen wegens een misdaad waaraan het een onjuiste kwalificatie heeft gegeven, geldt de correctionalisering van het criminele feit ook voor alle kwalificaties van het feit, op voorwaarde dat het feit wettig correctionaliseerbaar blijft en dat de wijziging van de kwalificatie, waardoor eventueel een zwaardere straf moet worden toegepast, niet voortvloeit uit een omstandigheid waarmee het onderzoeksgerecht niet bekend was of die het niet in aanmerking heeft genomen (1). (1) Cass. 16 oktober 1985, AR 4380, AC 1985-1986, nr. 100.

Strafzaken - Bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Verwijzing door het onderzoeksgerecht - Correctionalisering - Verzachtende omstandigheden - Gevolgen - Onjuiste kwalificatie van het feit

---

P.13.2082.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.1 AC nr. ...

Het misdrijf, bepaald in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, wordt gepleegd op de plaats waar de gevorderde gegevens moeten worden ontvangen; bijgevolg is de operator of de verstrekker die weigert deze gegevens mee te delen, in België strafbaar ongeacht zijn plaats van vestiging waaruit volgt, eensdeels, dat de maatregel die bestaat in de verplichting de hier bedoelde gegevens te verstrekken, wordt genomen op het Belgische grondgebied ten aanzien van elke operator of verstrekker die zijn economische activiteit actief op consumenten in België richt, anderdeels, dat de Belgische rechter die een in het buitenland gevestigde operator of verstrekker veroordeelt wegens het miskennen van deze verplichting en die aldus de naleving van een in België genomen maatregel afdwingt, geen extraterritoriale rechtsmacht uitoefent (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2011, AR P.10.1347.N, AC 2011, nr. 52 met concl. eerste advocaat-generaal De Swaef; Cass. 4 september 2012, AR P.11.1906.N, AC 2012, nr. 441; Antwerpen, 20 november 2013, T.Strafr. 2014/1, 73, noot G.S.

Strafzaken - Bevoegdheid - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Misdrijf - Bevoegdheid van de nationale rechter

- Art. 3 Strafwetboek

P.15.1019.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.1 AC nr. ...

Het misdrijf witwassen bestaat in het in omloop brengen van een vermogensvoordeel dat uit het plegen van een misdrijf is verkregen, met de bedoeling de illegale herkomst ervan te verbergen of te verdoezelen; de Belgische rechtscolleges kunnen daarvan kennisnemen zodra één van de bestanddelen ervan in België is gepleegd; aangezien dat misdrijf verschillende bestanddelen omvat, wordt het wegens zijn complexiteit geacht te zijn gepleegd in elke plaats waar een van de materiële bestanddelen ervan heeft plaatsgegrepen (1). (1) Zie Cass. 23 januari 1979, AC 1978-1979, p. 575; Cass. 14 november 2000, AR P.00.1231.N, AC 2000, nr. 620.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Belgische rechtbanken - Witwassen - Bestanddeel in België gepleegd

- Artt. 3, 42, 3° en 505, 3° Strafwetboek

P.15.1176.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Territoriale bevoegdheid na herroeping

Uit artikel 635, § 1, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat na herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit, de strafuitvoeringsrechtbank die op grond van de plaats van opsluiting bevoegd is en waarbij de zaak op grond daarvan aanhangig werd gemaakt, bevoegd blijft voor elke daaropvolgende beslissing, tot op het ogenblik van de definitieve invrijheidstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Territoriale bevoegdheid na herroeping

P.14.1655.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 179 en 182 Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij bij de correctionele rechtbank slechts een wanbedrijf kan aanhangig maken met een rechtstreekse dagvaarding en de correctionele rechtbank en in hoger beroep het hof van beroep dienen op zicht van de rechtstreekse dagvaarding en volgens de daarin vervatte kwalificatie na te gaan of zij bevoegd zijn om kennis te nemen van het aanhangig gemaakte feit; bij deze drempelcontrole, die een onderzoek van het feit zelf uitsluit, dient de rechter zich niet te beperken tot de door de burgerlijke partij in de rechtstreekse dagvaarding zelf gegeven wettelijke omschrijving van het misdrijf, maar mag hij om te bepalen onder welke omschrijving het feit met de rechtstreekse dagvaarding is aanhangig gemaakt, ook rekening houden met alle overige in de dagvaarding vermelde gegevens (1). (1) Zie Cass. 8 september 1998, AR P.98.1078.N, AC 1998, nr. 394; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 831-832, nr. 1663-1664; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 670-671, nr. 1577 en 924, nr. 2169.

Strafzaken - Bevoegdheid - Rechtstreekse dagvaarding - Burgerlijke partij - Omschrijving van het misdrijf - Drempelcontrole door rechter - Toepassing

Uit de samenlezing van de bepalingen van artikel 2, tweede en derde lid, en 3 Wet Verzachtende Omstandigheden, zoals gewijzigd door artikel 9 van de wet van 8 juni 2008, en de wetgeschiedenis ervan volgt dat artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden niet inhoudt dat de rechter zich, ingeval van een rechtstreekse dagvaarding door een burgerlijke partij voor een misdaad, bevoegd kan verklaren door verzachtende omstandigheden aan te nemen (1). (1) Zie Wetsontwerp houdende diverse bepalingen (II), Parl. St. Kamer 2007-08, nr. 52K1013/001, 11-12; A. JACOBS en O. MICHIELS, «Les innovations apportées par la loi du 8 juin 2008 la correctionnalisation des crimes et des contraventionnalisation des délits», JLMB 2008, 1415; G. RANERI, «Du nouveau en matière de circonstances atténuantes et de règlement de juges», JT 2008, 736, nr. 17.

Strafzaken - Bevoegdheid - Misdaad - Rechtstreekse dagvaarding - Burgerlijke partij - Aanvaarding verzachtende omstandigheden - Toepassing

Uit de wil van de wetgever om een zo groot mogelijk parallellisme te realiseren bij de vervolging en bestraffing van rechtspersonen en van natuurlijke personen en uit de samenlezing van de artikelen 1, 7, 7bis, 41bis, §1, en 41bis, §2, Strafwetboek volgt dat voor de toepassing van de regels inzake bevoegdheid en verzachtende omstandigheden de aard van een aan een rechtspersoon verweten misdrijf een misdaad is, indien de wet dit misdrijf, zo gepleegd door een natuurlijke persoon, strafbaar stelt met een criminele vrijheidsstraf; de overeenkomstig artikel 41bis Strafwetboek toe te passen conversie wijzigt de aard van het misdrijf niet (1). (1) Zie A. DE NAUW en F. DE RUYCK, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", RW 1999-00, (897) 914; P. TRAEST, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", TRV 1999, (451) 473-474; S. VAN DYCK, V. FRANSSEN en F. PARREIN, "De rechtspersoon als strafbare dader: een grondige analyse van tien jaar wetgeving, rechtspraak en rechtsleer (deel 2)", TRV 2009, 3-63; R. VERSTRAETEN en B. SPRIET, "De rechtspersoon en zijn geldboete" in Y. POULLET en H. VUYE (eds.), Liber Amicorum Jean du Jardin, Deurne, Kluwer, 2001, 321-340; H. VAN BAVEL, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", AJT 1999-2000, 225.

Strafzaken - Bevoegdheid - Rechtspersonen - Misdaden - Criminele vrijheidsstraf - Conversie van de vrijheidsstraf - Aard van het misdrijf

P.14.0695.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.4 AC nr. ...

Er is slechts een beslissing inzake bevoegdheid in de zin van het hier toepasselijke artikel 416 Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter zich de bevoegdheid van een andere rechter heeft toegeëigend zodat daaruit een conflict van rechtsmacht ontstaat waaraan enkel door een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld; een arrest dat oordeelt dat een rechtstreekse dagvaarding mogelijk is van een persoon die niet het voorrecht van rechtsmacht geniet, in het geval dat na een gerechtelijk onderzoek aan een plaatsvervangend magistraat een minnelijke schikking werd voorgesteld waarop deze inging, heeft betrekking op de aanhangigmaking van de zaak bij de rechter en dus op de ontvankelijkheid van de strafvordering zodat een dergelijke beslissing geen beslissing is inzake bevoegdheid (1). (1) Zie: Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164.

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip - Toepassing

P.14.1709.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafrechter - Incidentele vraag - Vraag van administratief recht

Met toepassing van artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is de rechter bevoegd om uitspraak te doen over een vraag van administratief recht die incidenteel voor hem wordt opgeworpen, in zoverre een dergelijke vraag geen deel uitmaakt van de bij de wet bepaalde uitzonderingen (1). (1) zie concl. OM

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafrechter - Incidentele vraag - Vraag van administratief recht

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.1835.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.3 AC nr. ...

De correctionele rechtbank is in de regel bevoegd om wanbedrijven te berechten, terwijl alleen het hof van assisen kennis kan nemen van misdaden, met uitzondering van de gevallen waarin deze zijn gecorrectionaliseerd.

Strafzaken - Algemeen - Misdaden en wanbedrijven

- Artt. 2 en 3, derde lid Wet 4 okt. 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Artt. 179 en 216novies Wetboek van Strafvordering

De materiële onbevoegdheid van een rechtscollege is van openbare orde en kan niet worden gedekt door het feit dat de beklaagde geen bezwaar heeft ingediend.

Strafzaken - Algemeen - Materiële onbevoegdheid van een rechtscollege - Openbare orde - Gevolg - Geen bezwaar vanwege de beklaagde

Wanneer de raadkamer, met overneming van de redenen van de vordering van de procureur des Konings, de beklaagde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen wegens een misdaad zonder bij name een verzachtende omstandigheid te zijnen gunste aan te nemen, schendt het hof van beroep de regels betreffende de correctionele bevoegdheid door uitspraak te doen over de gegrondheid van de strafvordering zonder de aanhangig gemaakte feiten eerst te correctionaliseren.

Strafzaken - Algemeen - Beschikking raadkamer waarbij beklaagde wegens misdaad naar correctionele rb wordt verwezen zonder verzachtende omstandigheid - Arrest van het hof van beroep doet uitspraak over de gegrondheid van strafvordering zonder de feiten eerst te correctionaliseren - Wettigheid

- Art. 3, derde lid Wet 4 okt. 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Artt. 179 en 216novies Wetboek van Strafvordering

BEWAARGEVING

C.23.0326.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.3 AC nr. ...

De aanstelling van een sekwester is een bewarende en voorlopige maatregel; de rechter oordeelt in feite of het opportuun of wenselijk is om een sekwester aan te stellen in de gevallen waarin dit wettelijk mogelijk is (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijk sekwester - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1961 Oud Burgerlijk Wetboek

Een deelgenoot kan zich, in geval van spoedeisendheid en volstrekte noodzakelijkheid, bij eenzijdig verzoekschrift rechtstreeks wenden tot de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg met het oog op een kortgedingmaatregel dan wel de aanstelling van een sekwester (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 1207 tot en met 1224 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing vóór en na de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011.

- Vereffening-verdeling - Deelgenoot - Gerechtelijk sekwester - Aanstelling - Kortgedingrechter - Bevoegdheid

- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 585, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 584, eerste, tweede en vijfde lid, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1961, 2° Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0479.F 6 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220506.1F.4 AC nr. ...

Wanneer een bewaargeving die 375 euro te boven gaat niet door geschrift is bewezen, wordt hij die als bewaarnemer wordt aangesproken op zijn woord geloofd, hetzij betreffende het feit van de bewaargeving zelf, hetzij betreffende de zaak die het voorwerp ervan uitmaakte, hetzij betreffende de teruggave daarvan.

- Vrijwillige bewaargeving - Bewijs door geschriften - Geen geschrift

- Artt. 1923 en 1924 Oud Burgerlijk Wetboek

- Vrijwillige bewaargeving - Bewijs door geschriften

- Artt. 1923 en 1924 Oud Burgerlijk Wetboek

C.14.0231.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.3 AC nr. ...

Vrijwillige bewaargeving is een overeenkomst, waarvan de geldigheid de toestemming vereist van beide partijen tot het sluiten van deze overeenkomst; tussen de partijen moet een wilsovereenstemming bestaan om daadwerkelijk rechtsgevolgen te doen ontstaan; de toestemming kan stilzwijgend zijn, indien zij volgt uit een gedraging die voor geen andere uitleg vatbaar is en derhalve de wil inhoudt om een overeenkomst te sluiten (1). (1) Het OM was eveneens van mening dat de appelrechters, die met hun overwegingen evenmin vaststellen dat de N.V. ALHEEMBOUW en de verweerster de wil hadden om daadwerkelijk een overeenkomst van bewaargeving te sluiten, evenmin wettig konden oordelen dat er sprake was van bewaarneming met toelating om de lift uit te lenen.

- Vrijwillige bewaargeving - Begrip - Geldigheid - Voorwaarde - Toestemming - Begrip - Vorm

- Artt. 1915 en 1921 Burgerlijk Wetboek

BEWIJS

ALGEMEEN

P.22.0440.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.12 AC nr. ...

In beginsel houdt de eventuele onwettigheid van de arrestatie van een verdachte geen verband met de beoordeling van de gegrondheid van de tegen hem ingestelde strafvordering of met de regelmatigheid van de opsporing van of het onderzoek naar het feit waarvoor de betrokkene werd gearresteerd (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Arrestatie buiten de ontdekking op heterdaad - Betwisting van de wettigheid van de aanhouding tijdens de procedure ten gronde - Geldigheid van het bewijs dat voortvloeit uit de arrestatie

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Politionele informatie omvat in essentie alle ter kennis van politieambtenaren gekomen gegevens die, zonder zelf bewijs te vormen, aanleiding kunnen geven tot nadere opsporing of nader onderzoek; daartoe kunnen gegevens behoren over een vermoedelijk te plegen misdrijf, die politieambtenaren vernemen ingevolge hun medewerking aan een telefoniemaatregel bevolen in een gerechtelijk onderzoek naar andere feiten; politieambtenaren kunnen dergelijke gegevens meedelen aan andere politieambtenaren opdat deze laatsten dat misdrijf zouden kunnen verijdelen of vaststellen, zonder dat de op basis van die gegevens gedane vaststellingen daardoor nietig zijn of de strafvordering niet-ontvankelijk maken (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Gegevens over een vermoedelijk te plegen misdrijf ontdekt tijdens een gerechtelijk onderzoek - Mededeling van die gegevens aan andere politiediensten om het misdrijf te verijdelen of vast te stellen -

Toelaatbaarheid van die gegevens als start van een strafrechtelijk onderzoek

- Artt. 15, 4°, 40, 44/1 en 44/2 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

C.16.0471.N 12 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170512.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Algemeen - Stedenbouw - Herstel van de plaats in de vorige staat - Stedenbouwkundige inspecteur - Herstelvordering - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Stendenbouwkundig misdrijf - Vaststelling

Voor de ontvankelijkheid van de herstelvordering van de stedenbouwkundige inspecteur is niet vereist dat het stedenbouwkundig misdrijf door een proces-verbaal in de zin van artikel 6.1.5 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening werd vastgesteld (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 en 6.1.41, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan door het decreet van 11 mei 2012.

Algemeen - Stedenbouw - Herstel van de plaats in de vorige staat - Stedenbouwkundige inspecteur - Herstelvordering - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Stendenbouwkundig misdrijf - Vaststelling

- Artt. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 en 6.1.41 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.16.0862.N 3 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160803.1 AC nr. ...

Het staat aan de rechter de bewijswaarde van de elektronische handtekening te beoordelen en dus na te gaan of er voldoende waarborgen zijn of hij wiens ingescande handtekening is vermeld op de beslissing daadwerkelijk de beslissing ook heeft ondertekend (1). (1) De beslissing van het Hof is in overeenstemming met de rechtspraak van de Raad van Staat als cassatierechter tegen beslissingen van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvS nr. 207.655 en 207.656 van 24 september 2010) en met de rechtspraak van het arbeidshof Brussel (Arbhof Brussel 11 oktober 2013 en 14 februari 2014, RDTI 2014, 115 e.v., noot J. Hubin). Ze wordt niet ernstig in vraag gesteld door de doctrine (o.m. J. Funck, "Prescription et délai raisonnable en sécurité sociale: questions d'actualité", in Questions spéciales de droit social. Hommage à Michel Dumont, Larcier, Brussel, 2014, 192-193; P. Van Eecke, Juridische aspecten van de elektronische handtekening, in CBR Jaarboek 2010-2011, 149, nr. 36 en nr. 38, p. 150; E. Montero, La signature électronique au banc de la jurisprudence, DAOR 2011, 231 e.v.). AH.

Algemeen - Elektronische handtekening - Ingescande handtekening - Bewijswaarde - Waarborgen - Beoordeling

BELASTINGZAKEN

F.23.0037.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.7 AC nr. ...

De belastingwet bevat geen enkele algemene bepaling die de belastingadministratie bij het vestigen van de belasting en, in voorkomend geval, bij het opleggen van een belastingverhoging of een geldboete verbiedt van een onrechtmatig verkregen bewijs gebruik te maken; het gebruik in belastingzaken van een onrechtmatig verkregen bewijs kan enkel worden geweerd indien de naleving van de betrokken formele voorwaarden is voorgeschreven op straffe van nietigheid, indien de onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast of indien het gebruik van het bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces; de rechter houdt in zijn beoordeling onder meer rekening met het louter formele karakter van de onregelmatigheid, met de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overtreden norm beschermd worden, met het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onwettigheid en met de omstandigheid dat de ernst van het misdrijf de begane onwettigheid ver te boven gaat; die rechtsnorm, die de belastingadministratie toestaat van een onrechtmatig verkregen bewijs gebruik te maken om de belasting te vestigen, is voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Gebruik - Beginselen - Beoordeling door de rechter - Criteria

De artikelen 314bis, 339, eerste lid, en 340 WIB92, die voorzien in de bewijsmiddelen van de administratie, bepalen niet wat er met een onrechtmatig verkregen bewijs moet worden gedaan (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Belastingzaken - Bewijsvoering - Lot van een onrechtmatig verkregen bewijs

- Art. 340 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 339, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 314bis Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0116.F 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.1 AC nr. ...

In de regel komt het aan de overheid die zich op een gemeenteverordening beroept toe te bewijzen dat die verordening op regelmatige wijze werd bekendgemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Gemeenteverordening - Bekendmaking

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

De verplichting van de partijen om mee te werken aan de bewijsvoering kan niet leiden tot de omkering van de bewijslast (1). (1) Zie Cass. 4 juni 2015, AR C.14.0479.F, AC 2015, nr. 370, met concl. van eerste advocaat-generaal Henkes op datum in Pas.

Belastingzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Gemeenteverordening - Bekendmaking - medewerking van de partijen aan de bewijsvoering - Gevolgen

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

F.22.0067.F 27 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231027.1F.7 AC nr. ...

Wanneer een rechter de toepassing van een reglementering weert omdat deze ongrondwettig is, vormt die beslissing, die tussen de partijen gezag van gewijsde heeft, voor een derde-belastingplichtige geen afdoend bevonden nieuw feit maar een nieuw rechtsmiddel of een wijziging van jurisprudentie (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Allerlei - Aanslagprocedure - Ontheffing - Voorwaarde - Afdoend bevonden nieuw feit - Beslissing van de rechterlijke orde - Gezag van gewijsde - Bettrekelijkheid - Gevolgen t.a.v. de derde-belastingplichtige

- Art. 376, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.22.0156.F 1 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.3 AC nr. ...

Het middel dat de beslissing verwijt de bewijskracht van een stuk uit het dossier te miskennen en de miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoert, dat geen algemeen rechtsbeginsel is, maar geen enkele wettelijke bepaling als geschonden aanwijst, is niet ontvankelijk (1). (1) Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de miskenning van de bewijskracht van de akten (zie, in die zin, Cass. 29 april 1994, AC 1994, nr. 209). De inhoud ervan volgt uit de wettelijke bepalingen op grond waarvan de zaak bij het Hof van Cassatie aanhangig kan worden gemaakt (artt. 8.16, 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek).

Belastingzaken - Geschriften - Bewijskracht - Algemeen rechtsbeginsel - Bestaan - Geen aanwijzing van de geschonden wettelijke bepaling - Gevolg

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

F.17.0136.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.10 AC nr. ...

Behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt.

Belastingzaken - Algemeen - Huisvisitatie - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden - Antigoontoets

Noch artikel 63 Btw-wetboek, noch artikel 319 WIB92, noch enige andere bepaling, voorziet in een sanctie wanneer de belastinginspectie zonder wettig gemotiveerde machtiging van de politierechter de woning of bewoonde lokalen betreedt en aldaar bewijsstukken verzamelt zodat het gebruik van het met schending van het voorschrift van voornoemde wetsbepalingen verkregen bewijs derhalve niet per definitie uitgesloten is, maar dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces.

Belastingzaken - Algemeen - Huisvisitatie - Machtiging van de politierechter - Onwettige motivering

- Art. 319 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 63 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

C.21.0373.N 17 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220317.1N.1 AC nr. ...

Het volstaat niet dat tijdens het huwelijk eigen gelden zijn terechtgekomen op een bankrekening, hetzij op naam van beide echtgenoten hetzij op naam van een van beide echtgenoten, waarop het wettelijke vermoeden van gemeenschap van toepassing is om te bewijzen dat er vermenging is opgetreden tussen de eigen gelden en de gemeenschapsgelden; de vermenging moet onomkeerbaar zijn ingevolge bewerkingen op de bankrekening zodat de eigen gelden niet langer individualiseerbaar zijn en daadwerkelijk in het gemeenschappelijk vermogen zijn terechtgekomen (1) (2). (1) Cass. 4 juni 2020, AR C.19.0192.N, AC 2020, nr. 366. (2) Zie Cass. 21 januari 2011, AR C.10.0228.N, AC 2011, nr. 63.

Belastingzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onomkeerbare vermenging van eigen gelden en gemeenschapsgelden - Vergoeding aan eigen vermogen - Bewijs

- Artt. 8.1, 9°, en 8.29 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs
- Art. 1434 Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0062.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.13 AC nr. ...

Het vonnis of arrest dat oordeelt dat bij gebrek aan veroordeling of vrijspraak door een strafgerecht, het non bis in idem-beginsel niet door een partij kan worden aangevoerd om de fiscale sancties tegen hem te betwisten en dat de miskenning van dat beginsel niet is aangetoond, noch de vernietiging van de litigieuze bijdragen, laat staan van de verhogingen, kan verantwoorden, miskent niet de bewijskracht van een uitspraak in correctionele zaken die beslist dat de strafvervolging niet ontvankelijk is wegens miskenning van het recht op een eerlijk proces en van het vermoeden van onschuld tijdens het strafonderzoek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

Belastingzaken - Allerlei - Bewijskracht - Vonnis uitspraak doende in correctionele zaken - Niet-ontvankelijke strafvervolging - Latere gerechtelijke procedure in belastingzaken - Draagwijdte van het strafvonnis

- Artt. 1318, 1319 en 1320 Oud Burgerlijk Wetboek

F.21.0011.F 3 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210903.1F.4 AC nr. ...

Wanneer de raming van de belastbare grondslag in de personenbelasting wordt gedaan volgens tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten, bestaat het tegenbewijs erin aan te tonen dat de vastgestelde gegoedheid voortkomt uit middelen die niet als inkomstenbelasting belastbaar zijn of uit inkomsten die tot een tijdperk behoren dat aan het belastbare tijdperk voorafgaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 515.

Belastingzaken - Algemeen - Inkomstenbelasting - Aanslagprocedure - Tekenen en indiciën van gegoedheid - Tegenbewijs - Voorwerp

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Belastingzaken - Algemeen - Inkomstenbelasting - Aanslagprocedure - Tekenen en indiciën van gegoedheid - Tegenbewijs - Voorwerp

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0016.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.1 AC nr. ...

Bij de beoordeling of bewijsmiddelen werden verkregen op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht en of dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt, kan de rechter ook rekening houden met de omstandigheid dat het bewijs ook zou zijn verkregen indien de onregelmatigheid niet werd begaan (1).(1) Het Hof velde op 29 januari 2021 ook arrest in de zaken F.17.0017.N en F.18.0124.N waarin dezelfde rechtsvraag aan bod komt.

Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.19.0022.N 11 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.2 AC nr. ...

Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces; behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de belastingrechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

P.17.0872.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.2 AC nr. ...

Wanneer de strafrechter het aangewezen acht een getuige ter rechtszitting te horen met het oog op de waarheidsvinding of de eerbiediging van het recht van verdediging, verbiedt geen enkele wetsbepaling hem ambtshalve het openbaar ministerie of de partijen te verzoeken een getuige op te roepen of te dagvaarden om hem op een latere rechtszitting te horen (1). (1) D. DE WOLF, "De onderzoeksbevoegdheid van de rechter in de correctionele procedure: noodzakelijke instrumenten voor de waarheidsvinding", NC 2010, 93-99.

Belastingzaken - Getuigen - Strafvordering - Horen van fiscale ambtenaren als getuige - Ambtshalve verzoek door strafrechter aan openbaar ministerie of partijen

Belastingzaken - Bewijsvoering - Strafvordering - Horen van fiscale ambtenaren als getuige - Ambtshalve verzoek door strafrechter aan openbaar ministerie of partijen

F.16.0031.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.6 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt.

Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

---

F.15.0127.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.4 AC nr. ...

Artikel 32 WIB92 voert een wettelijk vermoeden in dat alle voordelen die een vennootschap aan een bedrijfsleider verleent of toekent, hun oorzaak vinden in de uitoefening van de beroepswerkzaamheid en aldus belastbare bezoldigingen van bedrijfsleiders uitmaken; zowel de vennootschap als de bedrijfsleider kunnen dit vermoeden weerleggen door aan te tonen dat het voordeel een andere oorzaak heeft dan de uitoefening van de beroepswerkzaamheid (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Vermoedens - Bezoldigingen van bedrijfsleiders - Wettelijk vermoeden - Weerlegging

- Art. 32 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Belastingzaken - Vermoedens - Bezoldigingen van bedrijfsleiders - Wettelijk vermoeden - Weerlegging

---

F.15.0163.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.6 AC nr. ...

De aankoopprijs van handelsgoederen bestemd voor de doorverkoop in het kader van een beroepsactiviteit vormt een aftrekbare beroepskost in de zin van artikel 49 WIB92; bijgevolg rust de bewijslast van de echtheid en het bedrag van deze aankopen op de belastingplichtige en dient hij dit bewijs te leveren overeenkomstig de regels vervat in de artikelen 49 en 50 WIB92.

Belastingzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Inkomstenbelastingen - Personenbelasting - Beroepsinkomsten - Beroepskosten - Aankoopprijs van handelsgoederen bestemd voor de doorverkoop - Bewijslast

- Artt. 49 en 50 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0145.N 10 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170210.1 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Zie, op het vlak van de BTW, Cass. 22 mei 2015, AR F.13.0077.N, AC 2015, nr. 335.

Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.15.0129.N 20 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170120.3 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Belastingzaken - Vermoedens - Opeenstapeling

De rechter stelt op onaantastbare wijze het bestaan vast van de feiten waarop hij steunt, terwijl de feiten die hij als uitgangspunt van zijn redenering neemt, moeten vaststaan, dit wil zeggen moeten bewezen zijn; geen enkele wetsbepaling belet evenwel dat de aanname van dit feit zelf het resultaat kan zijn van een bewijsvoering door vermoedens (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Vermoedens - Opeenstapeling

- Art. 59, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

F.15.0106.N 4 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161104.2 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Cass. 22 mei 2015, AR F.13.0077.N, AC 2015, nr. 335.

Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.14.0020.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.6 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de bewijswaarde van de vermoedens waarop hij zijn beslissing steunt, terwijl het Hof enkel nagaat of de rechter het begrip "feitelijk vermoeden" niet heeft miskend en, meer bepaald, of hij uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgtrekkingen heeft afgeleid die op grond van die feiten niet kunnen worden verantwoord; het is daarbij niet vereist dat die vermoedens noodzakelijk uit die feiten volgen nu het voldoende is dat ze eruit kunnen volgen.

Belastingzaken - Vermoedens - Taak van de rechter - Toetsing door het Hof

- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

In de gevallen waarin het bewijs door vermoedens wettelijk is toegelaten, stelt de rechter op onaantastbare wijze het bestaan vast van de feiten waarop hij steunt, hetgeen impliceert dat de feiten die de rechter als uitgangspunt van zijn redenering neemt, moeten vaststaan, dit wil zeggen bewezen moeten zijn; geen enkele wetsbepaling belet dat dit bewijs zelf het resultaat kan zijn van een bewijsvoering door vermoedens.

Belastingzaken - Vermoedens - Bekend feit

- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

F.13.0077.N 22 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150522.8 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt.

Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

BURGERLIJKE ZAKEN

C.24.0124.N 18 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250918.1N.5 AC nr. ...

De eerbiediging van de medewerkingsplicht voor alle partijen aan de bewijsvoering houdt niet in dat de rechter verplicht is om de door de eisende partij gevraagde onderzoeksmaatregelen te bevelen, zodra deze partij voorhoudt dat de tegenpartij over voor haar mogelijk relevante, niet-meegedeelde informatie beschikt.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Medewerkingsplicht van alle partijen - Omvang - Verplichting voor de rechter om gevraagde onderzoeksmaatregelen te bevelen

- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

De loutere omstandigheid dat een verwerende partij feiten aanvoert om de stelling van de eisende partij te ontkrachten, heeft niet tot gevolg dat het bewijsrisico naar de verwerende partij verschuift; pas wanneer de eisende partij de feiten heeft bewezen die ten grondslag liggen aan haar aanspraak en aldus aan haar bewijslast heeft voldaan, komt het bewijsrisico van de feiten die de verwerende partij aanvoert ter ondersteuning van haar bewering dat zij bevrijd is, bij haar te liggen.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Aanvoering van feiten door verwerende partij om de stelling van de eisende partij te ontkrachten - Verschuiving van het bewijsrisico - Voorwaarde

- Art. 8.4, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze of de feiten waarvan een partij het bewijs door getuigen aanbiedt, op zichzelf voldoende bepaald en ter zake dienend zijn, zoals vereist door artikel 915 Gerechtelijk Wetboek, zonder hierbij evenwel het principieel recht om met getuigen te bewijzen te mogen miskennen (1). (1) Cass. 19 december 2016, AR C.15.0032.N, AC 2016, nr. 734.

Burgerlijke zaken - Getuigen - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Art. 915 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.23.0463.N 14 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250314.1N.6 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of een bewijsmaatregel, zoals een bevel tot overlegging van bepaalde informatie, dienstig is voor de beoordeling van het geschil; voor zover hij het recht op bewijs van de partijen niet miskent, is de rechter niet verplicht om een bewijsmaatregel te bevelen.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Recht op bewijs - Onderzoeksmaatregelen - Taak van de rechter

- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 871 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.23.0482.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.4 AC nr. ...

Bij een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid rust de bewijslast van de tot aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijk verband tussen de beide in de regel op de benadeelde (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijke verband tussen beide - Bewijslast

- Art. 8.4, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0022.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.1 AC nr. ...

De rechter die de door een partij gevorderde onderzoeksmaatregel beveelt, zoals de overlegging door de tegenpartij van bewijsmateriaal, keert de op voornoemde partij rustende bewijslast niet om.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onderzoeksmaatregel overlegging bewijsmateriaal - Geen omkering bewijslast

- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek

S.23.0011.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.6 AC nr. ...

De door artikel 8.4, vijfde lid, Burgerlijk Wetboek aan de rechter verleende bevoegdheid om te bepalen wie de bewijslast draagt, maakt deel uit van de procedure; hieruit volgt dat die bepaling onmiddellijk van toepassing is op de lopende procedure (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Nieuwe wet - Werking in de tijd - Overeenkomst - Bevoegdheid van de rechter - Aard - Gevolg

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 8.4, vijfde lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

C.23.0015.F 26 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230626.3F.3 AC nr. ...

Hoewel de huurder, bij gebrek aan een omstandige plaatsbeschrijving, wordt verondersteld het gehuurde goed in dezelfde staat te hebben ontvangen als die waarin het zich aan het einde van de huur bevond, hoeft de verhuurder, om het tegendeel aan te tonen, niet te bewijzen dat het goed bij de ingebruikneming ervan in goede staat verkeerde, maar enkel dat de staat van het goed is verslechterd in vergelijking met het tijdstip waarop het ofwel in gebruik werd genomen, ofwel door de verhuurder werd verbouwd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Einde van de huurovereenkomst - Gebrek aan omstandige plaatsbeschrijving bij ingebruikneming van het goed - Vermoeden dat het gehuurde goed in dezelfde staat werd ontvangen als die waarin het zich aan het einde van de huur bevond - Tegenbewijs door de verhuurder - Voorwerp van het bewijs

- Art. 1754 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1731 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1730 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0473.F 25 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230525.1F.6 AC nr. ...

De bewijskracht van een akte is het respect is dat men moet hebben voor wat bij geschrift is vastgesteld; ze houdt geen verband met de beoordeling van de juistheid of de getrouwheid van de vertaling van een akte die in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgemaakt.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Begrip

- Art. 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 8.17 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

C.22.0325.F 20 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.6 AC nr. ...

De rechter die de in de conclusie voorgestelde verweermiddelen verwerpt door ze tegen te spreken, miskent de bewijskracht van die conclusie niet.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Conclusie - Draagwijdte

C.22.0220.F 2 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.1 AC nr. ...

De artikelen 1319 tot 1322 Oud Burgerlijk Wetboek zijn opgeheven door artikel 73 van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat wetboek; krachtens artikel 75 van die wet is die opheffing in werking getreden op 1 november 2020; de voormelde artikelen houden bijgevolg geen verband met de grief die het bestreden arrest, dat na de opheffing van die artikelen is gewezen, verwijt de bewijskracht van een authentieke akte te miskennen.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Aangevoerde bepaling - Ontvankelijkheid

- Artt. 1319 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 73 Wet 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek

P.21.0228.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2 AC nr. ...

De rechter miskent het recht van verdediging niet wanneer hij zijn beslissing baseert op een algemeen bekend gegeven, zoals de mogelijke duur van een administratieve procedure (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Beginsel van tegenspraak - Algemeen bekend gegeven - Inaanmerkingneming door de rechter

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Beginsel van tegenspraak - Algemeen bekend gegeven - Inaanmerkingneming door de rechter

C.22.0092.F 14 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.5 AC nr. ...

De eiser tot schadevergoeding kan volstaan met het aantonen van de waarschijnlijkheid van de feiten waaruit de rechter al dan niet het bestaan van een oorzakelijk verband afleidt tussen de fout en de schade, hetzij wanneer het gaat om negatieve feiten, hetzij wanneer het gaat om positieve feiten waarvan het, vanwege de aard zelf van de te bewijzen feiten, niet mogelijk of niet redelijk is om een zeker bewijs te verlangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 725.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Draagwijdte - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Oorzakelijk verband

- Artt. 8.5 en 8.6 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0510.F 10 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221110.1F.6 AC nr. ...

De verzekeraar dient te bewijzen dat de bestanddelen van het misdrijf verenigd zijn en, indien de verzekerde een rechtvaardigingsgrond aanvoert die niet geheel ongeloofwaardig is, dat die rechtvaardigingsgrond niet bestaat.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verzekering - Landverzekering - Vergoeding van de benadeelde door de verzekeraar - Vergoeding op grond van een misdrijf - Vordering tot terugbetaling van de vergoedinge - Bewijs van het misdrijf - Bewijslast - Rechtvaardigingsgrond - Bewijslast

- Art. 143, tweede en derde lit Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Wanneer de fout bestaat in een inbreuk op de in artikel 8.3 Wegverkeersreglement bepaalde verplichting, voor elke bestuurder, om zijn voertuig voortdurend onder controle te hebben, de bestanddelen van dat misdrijf verenigd zijn, behoudens rechtvaardiging, en de aangevoerde rechtvaardigingsgrond geheel ongeloofwaardig is, dient de verzekerde niet aan te tonen dat de bestuurder niet aansprakelijk is, wat zou betekenen dat hij belast wordt met de twijfel die na de overlegging van de bewijzen nog blijft bestaan, maar dient hij enkel gegevens voor te leggen die de aangevoerde rechtvaardiging aannemelijk kunnen maken.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verzekering - Landverzekering - Vergoeding van de benadeelde door de verzekeraar - Vergoeding op grond van een misdrijf - Overtreding van het wegverkeersreglement - Vordering tot terugbetaling van de vergoedinge - Bewijs van misdrijf - Bewijslast - Rechtvaardigingsgrond - Bewijslast

- Art. 8.3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg
- Art. 143, tweede en derde lit Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.21.0312.F 27 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221027.1F.4 AC nr. ...

De appelrechter die, onder de feiten waaruit hij de valsheid van een ongevalsaangifte door de verzekerde met bedrieglijk opzet afleidt, de tegenstrijdigheden in zijn verklaringen in aanmerking neemt, legt de bewijslast van het niet-bestaan van een valse aangifte of van een bedrieglijk opzet niet bij de verzekerde.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Bewijs van een onbekend feit - Valse ongevalsaangifte - Tegenstrijdige verklaringen van de verzekerde - Rechter - Beoordeling - Omkering van de bewijslast

- Artt. 8.1.9° en 8.29 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Artt. 8.1, 9°, en 8.29 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Artt. 1349 en 1353 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0221.N 7 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221007.1N.5 AC nr. ...

De bekentenis kan slaan op zowel rechtsfeiten als materiële feiten, maar niet op de oplossing die, naar recht, aan een betwisting moet worden gegeven.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Draagwijdte

- Artt. 8.1, 10°, en 8.33, tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Artt. 8.1, 10°, en 8.33, tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

C.22.0050.N 30 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.1N.2 AC nr. ...

De huurder van een sociale woning die aanvoert dat hij een duurzame bijwoonst heeft gemeld aan de verhuurder, moet hiervan krachtens artikel 8.5 Burgerlijk Wetboek het bewijs leveren met een redelijke mate van zekerheid; een melding van de bijwoonst vormt geen positief feit waarvan het vanwege de aard zelf van het te bewijzen feit niet mogelijk of niet redelijk is om een zeker bewijs te verlangen, in de zin van artikel 8.6 Burgerlijk Wetboek; de huurder kan derhalve geen genoegen nemen met het aantonen van de waarschijnlijkheid ervan (1). (1) Zie Cass. 9 september 2016, AR C.15.0454.N, AC 2016, nr. 473; Cass. 3 maart 2016, AR C.15.0219.N, AC 2016, nr. 157.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Artikelen 8.4 en 8.6 Burgerlijk Wetboek

- Art. 92, § 3, eerste lid, 2° Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Artt. 8.4, 8.5 en 8.6 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

C.21.0544.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.5 AC nr. ...

Waar in de regel enkel betwiste feiten moeten worden bewezen, mag de rechter, behoudens in geval van een procedureakkoord, niet-betwiste feiten ambtshalve in twijfel trekken; Indien de uitspraak zou indruisen tegen een wetsbepaling van openbare orde, laat een procedureakkoord de vrijheid van de rechter onverlet.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Niet-betwiste feiten - Procedureakkoord - Taak van de rechter

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 8.3, eerste lid Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

S.20.0035.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.10 AC nr. ...

De bepalingen van het algemeen reglement van het personeel en van de sociale diensten, bundel 572, vormen wetten in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, waarvan de schending geen miskenning van de bewijskracht van de akten uitmaakt in de zin van de artikelen 1319, 1320 et 1322 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 454.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - NMBS - Algemeen reglement van het personeel en van de sociale diensten, bundel 572 - Aard

- Bundel 572 Algemeen reglement van het personeel en de sociale diensten van de NMBS
- Art. 13 Wet 23 juli 1926 tot oprichting der Belgische spoorwegen
- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0040.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.2 AC nr. ...

Inzake handelsverrichtingen kan de rechter uit het gebrek aan protest van een brief of een aanspraakbevestiging ten aanzien van een handelaar het feitelijke vermoeden putten en het bewijs erin vinden dat de handelaar de inhoud van die brief of aanspraakbevestiging aanvaardt (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2018, AR C.17.0584.N, AC 2018, nr.526.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Handelsverrichtingen - Gebrek aan protest

- Artt. 1349 en 1353 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0189.N 27 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.8 AC nr. ...

Een rechterlijk bevel in de zin van artikel 877 Gerechtelijk Wetboek onderstelt dat een concreet stuk wordt beoogd; de rechter kan krachtens voormelde bepaling een partij niet verplichten om informatie te geven en alle relevante stukken waarover zij beschikt in het debat te brengen (1). (1) Zie Cass. 11 september 2014, AR C.13.0014.F, AC 2014, nr. 511, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES, op datum in Pas.; Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420; Cass. 13 november 2009, AR C.07.0242.F, AC 2009, nr. 661.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Artikel 877 Gerechtelijk Wetboek - "Stuk"

- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0314.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.8 AC nr. ...

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in burgerlijke zaken slechts worden geweerd indien de bewijsverkrijging de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of indien hierdoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht; de rechter dient hierbij rekening te houden met al de omstandigheden van de zaak, waaronder de wijze waarop het bewijs werd verkregen, de omstandigheden waarin de onrechtmatigheid werd begaan, de ernst van de onrechtmatigheid en de mate waarin hierdoor het recht van de wederpartij werd geschonden, de bewijsnood van de partij die de onrechtmatigheid beging en de houding van de wederpartij (1). (1) Cass. 14 juni 2021, AR C.20.0418.N, AC 2021, nr. 437, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.2.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Gebruik in burgerlijke zaken - Taak van de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.21.0014.F 10 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211210.1F.2 AC nr. ...

Het recht op het bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen over te leggen waarover zij beschikt en de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 789.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht op het bewijs - Begrip

C.21.0148.F 10 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211210.1F.1 AC nr. ...

De rechter kan zijn overtuiging baseren op een geheel van gegevens, zelfs als elk van die gegevens, afzonderlijk beschouwd, onvoldoende nauwkeurig en relevant is.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Precieze gegevens - Geheel

- Art. 8.29, tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

C.21.0037.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.3 AC nr. ...

Aangezien het een gerichte eenzijdige rechtshandeling betreft, mag de verzekeraar met alle rechtsmiddelen het bewijs leveren van zijn voornemen om het verhaal in te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 750.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Landverzekering - Verzekeraar - Verhaalsrecht - Uitoefeningsvoorwaarde - Kennisgeving - Aard van de handeling - Bewijsmiddel

- Art. 88, tweede lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.21.0026.F 29 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211029.1F.4 AC nr. ...

Ingeval een partij haar handschrift of haar handtekening ontkent, wordt een gerechtelijk onderzoek naar de echtheid ervan bevolen; de rechter kan weigeren de akte te erkennen die wordt ontkend door degene tegen wie ze wordt aangevoerd, op grond dat hij, gelet op de overgelegde feitelijke gegevens en hun bewijswaarde, hierover zekerheid heeft verkregen zonder eerst te moeten overgaan tot het in de artikelen 883 en volgende Gerechtelijk Wetboek bepaalde schriftonderzoek (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2002, AR C.99.0205.N, AC 2002, nr. 162.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Onderhandse akte - Ontkentenis van handschrift of handtekening - Schriftonderzoek - Voorwaarden - Rechter - Bevoegdheid

- Art. 1324 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

De uitlegging die de rechter van een akte geeft, is onaantastbaar, mits ze niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Zie Cass. 25 maart 2021, AR C.20.0413.F, AC 2021, nr. 223.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Uitlegging van een akte - Onaantastbare uitlegging

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

Hoewel in burgerlijke zaken het gezag van gewijsde relatief is en enkel tussen de partijen geldt, kan de bewijswaarde van de beslissing worden aangevoerd als een weerlegbaar vermoeden tegen derden die geen derdenverzet hebben aangetekend; derden kunnen zich eveneens beroepen op de bewijswaarde van een vonnis ten aanzien van de partijen bij die beslissing

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Rechterlijke beslissing - Gezag van gewijsde - Tussen partijen - Derden - Geen derdenverzet - Tegenstelbaarheid van de rechterlijke beslissing - Draagwijdte - Bevoegdheid van derden

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0546.N 21 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.7 AC nr. ...

Voor het bewijs van het bestaan van een onrechtstreekse schenking moet een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds het bewijs van de neutrale rechtshandeling als drager van de onrechtstreekse schenking, dat onderworpen is aan het vereiste van een geschrift indien zij de waarde van 375 euro te boven gaat, en anderzijds het bewijs van het inzicht om te schenken dat van die rechtshandeling een schenking maakt en dat kan worden geleverd met alle middelen van recht, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens, zonder dat daartoe een geschrift of een begin van bewijs door geschrift is vereist (1). (1) Zie Cass. 26 oktober 2006, AR C.05.0167.F, AC 2006, nr. 516; Cass. 6 december 2002, AR C.00.0099.N, AC 2002, nr. 654.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Betaling door een derde met inzicht om te schenken - Onrechtstreekse schenking - Bewijs van het bestaan - Bewijsregels - Toepassing

- Artt. 931 en 1341 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0529.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.2 AC nr. ...

De partij die aanvoert dat de grens tussen twee erven voortvloeit uit een usucapio, draagt hiervan de bewijslast.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Eigendomsrecht - Afpaling - Geen gemeenschappelijke titel - Grens tussen de aanpalende eigendommen - Usucapio - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0084.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.3 AC nr. ...

Het bedrieglijk opzet kan niet worden afgeleid uit het feit dat de dader van het aangevoerde bedrog zijn wettelijke verplichtingen moest kennen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Overeenkomst - Bestanddelen - Toestemming - Opzet - Bedrieglijk opzet - Bewijs - Voorwerp

- Art. 1116 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0445.F 17 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.3 AC nr. ...

De grief van miskenning van de bewijskracht van een akte veronderstelt een geschrift waarvan wordt aangevoerd dat de rechter hiervan een uitlegging heeft gegeven die niet verenigbaar is met de bewoordingen ervan; aangezien een foto geen geschrift is, is het middel dat het arrest verwijt de bewijskracht van de foto's te miskennen niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskenning van de bewijskracht van de akten - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Foto

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0371.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.10 AC nr. ...

Gelet op het doel van het vormvoorschrift van artikel 1326 Oud Burgerlijk Wetboek, wordt het bewijs van de door de schuldenaar opgenomen verbintenis eveneens geleverd wanneer zij is opgenomen in een wederkerige overeenkomst die voldoet aan artikel 1325 Oud Burgerlijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Onderhandse akte - Bewijs van de opgenomen verbintenis - Vormvoorwaarden

- Artt. 1325 en 1326 Oud Burgerlijk Wetboek

Of partijen eenzelfde of een onderscheiden belang hebben, in de zin van artikel 1325, eerste en tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, moet worden beoordeeld op het ogenblik waarop de overeenkomst wordt gesloten.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Onderscheiden belangen - Tijdstip beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 1325, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0136.F 24 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.1 AC nr. ...

Het vonnis dat oordeelt dat een partij haar schade bewijst door de factuur die zij overlegt, zonder dat de beweringen van de tegenpartij zijn aangetoond, keert de bewijslast niet om maar verwerpt de gegevens die laatstgenoemde als verweer heeft aangevoerd om de omvang van de schade van de andere partij te betwisten.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verweerder - Schade - Bewijs door factuur - Beweringen van de tegenpartij - Verwerping

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 2011, en 1315 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0051.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.2 AC nr. ...

De appelrechters die aan de betwiste overeenkomst de gevolgen toekennen die zij, volgens hun uitleg ervan, wettelijk tussen de partijen heeft, miskennen de verbindende kracht van de overeenkomst niet.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Bewijskracht van een overeenkomst - Draagwijdte - Taak van de rechter

- Art. 1134, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0418.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.2 AC nr. ...

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in burgerlijke zaken slechts worden geweerd indien de bewijsverkrijging de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of indien hierdoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht; de rechter dient hierbij rekening te houden met al de omstandigheden van de zaak, waaronder de wijze waarop het bewijs werd verkregen, de omstandigheden waarin de onrechtmatigheid werd begaan, de ernst van de onrechtmatigheid en de mate waarin hierdoor het recht van de wederpartij werd geschonden, de bewijsnood van de partij die de onrechtmatigheid beging en de houding van de wederpartij (1). (1) Cass. 9 november 2018, AR C.17.0220.N-C.17.0318.N, AC 2018, nr. 620.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onrechtmatig verkregen bewijs - Beoordeling toelaatbaarheid door de rechter - Wijze - Wering

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0205.F 1 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210401.1F.2 AC nr. ...

Het arrest dat, om tot de overtuiging te komen dat een aangetekende zending een opzeggingsbrief bevatte, een geheel van met elkaar overeenstemmende gegevens als vermoedens aanneemt omdat het oordeelt dat de verklaringen die de verweerster tegen de door de eiseres als tegenbewijs aangevoerde gegevens inbrengt, geloofwaardig zijn, ontslaat de verweerster niet van haar plicht om het bewijs van dit feit te leveren door zich op loutere waarschijnlijkheden te verlaten.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Geloofwaardige verklaringen van de verweerster

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 1315 en 1349 Oud Burgerlijk Wetboek volgt niet en uit artikel 870 Gerechtelijk Wetboek evenmin dat de partij op wie de bewijslast van een feit rust, moet bewijzen dat de gegevens die als tegenbewijs worden aangevoerd, ongegrond zijn.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Partij op wie de bewijslast rust - Verplichting

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1315 en 1349 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0487.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat het verslag van vaststelling bedoeld in artikel 8, § 1, eerste lid, Decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones niet is ondertekend levert een onregelmatigheid op, maar heeft niet tot gevolg dat de rechter de inhoud ervan buiten beschouwing dient te laten en deze inhoud niet kan gelden als inlichting (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Lage-emissiezone - Verslag van vaststelling - Niet-ondertekend verslag

- Art. 8, § 1, eerste, vierde en vijfde lid Decreet 27 november 2015 betreffende lage emissiezones

C.20.0342.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.10 AC nr. ...

De partij die tijdens een strafproces is veroordeeld en vervolgens is betrokken in een burgerlijk proces, kan voor de burgerlijke rechter het bewijs genieten dat door een derde ten aanzien van het strafproces wordt geleverd tot weerlegging van een element dat aan de strafrechtelijke veroordeling ten grondslag ligt (1). (1) GwH 14 februari 2019, nr.24/19.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Strafrechtelijk veroordeelde - Daaropvolgend burgerlijk proces - Genot van strafrechtelijk bewijs voor de burgerlijke rechter

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Strafrechtelijk veroordeelde - Daaropvolgend burgerlijk proces - Genot van strafrechtelijk bewijs voor de burgerlijke rechter

C.20.0413.F 25 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.6 AC nr. ...

De uitlegging die de rechter van een akte geeft, is onaantastbaar, mits ze niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan; hieruit volgt dat de appelrechter beoordeelt of het beroepen vonnis uitspraak doet over een geschilpunt, voor zover zijn uitlegging van dat vonnis niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Uitlegging van een akte - Omschrijving van het beroepen vonnis - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0300.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.10 AC nr. ...

Een factuur is een schriftelijke bevestiging van een contractuele schuldvordering die strekt tot het bewijs van de overeenkomst waarop zij is gesteund, zodat de grondslag voor de betaling van een factuur niet berust op de factuur maar op de overeenkomst.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Grondslag voor betaling - Factuur

C.20.0129.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.30 AC nr. ...

De buitengerechtelijke bekentenis onderstelt in hoofde van de partij die een verklaring aflegt de bedoeling of de toerekenbare schijn hiervan om de juistheid van de beweerde feiten te bevestigen, hetgeen door de rechter onaantastbaar in feite wordt beoordeeld, die daartoe de omstandigheden controleert waarin zij is afgelegd zonder rekening te houden met de inhoudelijke geloofwaardigheid van de verklaring (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 1354 Oud Burgerlijk Wetboek

Ingeval van verbruiklening kunnen zowel de wilsovereenstemming over de terugbetalingsverbintenis als de overdracht van de geleende zaak het voorwerp uitmaken van een buitengerechtelijke bekentenis, waarbij niet is vereist dat de verklaring wordt afgelegd na de totstandkoming van de wilsovereenstemming over de terugbetalingsverbintenis om als bekentenis van de overdracht van een geleende zaak in aanmerking te kunnen komen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Verbruiklening - Overdracht van de geleende zaak - Verklaring

- Art. 1354 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0380.N 11 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201211.1N.14 AC nr. ...

De erkenning van het bestaan van een verbintenis en van de uitvoering ervan is onsplitsbaar zonder dat de onsplitsbaarheid de regels van de bewijslast wijzigt; diegene die de bekentenis van het bestaan van een verbintenis als bewijs van het bestaan van de verbintenis inroept, kan de in dezelfde bekentenis aangevoerde uitvoering van de verbintenis niet buiten beschouwing laten (1). (1) Zie Cass. 10 mei 2013, AR C.11.0781.N, AC 2013, nr. 289.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Onsplitsbare bekentenis - Verbintenis

- Artt. 1315, eerste lid, en 1356, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.17.0458.F 16 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201116.3F.2 AC nr. ...

Het bewijs van de teruggaveplicht op grond van een verrijking zonder oorzaak mag worden geleverd met alle middelen van recht (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 697. (2) Artikelen 1341 en 1348 Burgerlijk Wetboek vóór de opheffing door de wet van 13 april 2019.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Allerlei - Verrijking zonder oorzaak - Teruggaveplicht

- Artt. 1341 en 1348 Oud Burgerlijk Wetboek

S.18.0099.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.9 AC nr. ...

Uit de artikelen 1, § 3, en 10, eerste lid, van de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privédetective volgt dat de door een privédetective ingewonnen inlichtingen niet mogen worden aangewend tegen zijn opdrachtgever maar wel mogen worden aangewend in het voordeel van die opdrachtgever alsook van de personen aan wie laatstgenoemde de bekendmaking van die inlichtingen heeft toegestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 532.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Privé-detective - Inlichtingen - Gebruik - Begunstigde

- Artt. 1, § 3, en 10, eerste lid Wet 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective

C.19.0448.N 11 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.1 AC nr. ...

De rechter mag weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de eiser zijn vordering tot deskundigenonderzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van zijn vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Zie Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0682.F, AC 2012, nr. 389.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering tot deskundigenonderzoek - Beoordeling door de rechter - Weigering

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen over te leggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt, maar het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Recht op bewijs - Begrip

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0227.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.4 AC nr. ...

De onteigende partij die de billijke schadeloosstelling van zijn schade vordert, moet het gewettigd karakter van die schade bewijzen.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onteigening ten algemenen nutte - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Bewijs - Bewijslast - Voorwerp

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0147.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.15 AC nr. ...

Uit de artikel 1315, eerste en tweede lid, Burgerlijk Wetboek en artikel 870 Gerechtelijk Wetboek volgt dat degene die zich op een recht beroept behoort aan te tonen dat alle voorwaarden voorhanden zijn die het recht doen ontstaan waarop hij zich beroept.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Omvang

C.19.0017.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.29 AC nr. ...

Het bewijs van de overdracht van auteursrechten moet ten aanzien van de auteur van het werk worden geleverd door een geschrift.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Overdracht van rechten - Bewijs ten aanzien van de auteur - Vorm

- Art. XI.167, § 1 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.19.0343.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.79 AC nr. ...

Bij een aansprakelijkheidsvordering rust de bewijslast van de tot aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijk verband tussen beide, behoudens wettelijke of contractuele afwijking, in de regel op de benadeelde (1). (1) Cass. 11 januari 2019, AR C.18.0210.N, AC 2019, nr. 15 met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier, toen advocaat generaal.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de benadeelde aanvoert dat hij schade heeft geleden doordat de arts heeft nagelaten hem bepaalde informatie te verschaffen, moet hij niet alleen bewijzen dat de arts hem de informatie daadwerkelijk had moeten geven, maar ook dat hij dat niet heeft gedaan (1). (1) Cass. 11 januari 2019, AR C.18.0210.N, AC 2019, nr. 15 met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier, toen advocaat generaal.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0312.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.8 AC nr. ...

De uitzondering voorzien in artikel 1326, tweede lid Burgerlijk Wetboek voor wat betreft de kooplieden is verbonden met de aard van de verbintenis en niet met de hoedanigheid van de ondertekenaar (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Onderhands biljet of onderhandse belofte - Voorwaarden voor het geschrift - Uitzondering voor kooplieden

- Art. 1326, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0391.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.8 AC nr. ...

Aangezien de erfgenaam krachtens de artikelen 1323, tweede lid, en 1324 Burgerlijk Wetboek kan volstaan met te verklaren dat hij het schrift of de handtekening van zijn rechtsvoorganger in het stuk dat tegen hem wordt aangevoerd niet herkent om een gerechtelijk onderzoek naar de echtheid ervan te verkrijgen, kon het bestreden arrest zijn vordering niet verwerpen op grond dat hij “geen stukken neerlegt die de oorzaak van zijn twijfels aangaande de echtheid van het document staven” en geen middelen aanvoert “die voldoende specifiek zijn om te verantwoorden hoe en waarom die overeenkomst een valsheid zou zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 260.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Onderhandse akte - Echtheid - Erfgenaam - Akte van zijn rechtsvoorganger - Betwisting - Gerechtelijk onderzoek naar de echtheid van de akte

- Artt. 1323, tweede lid, en 1324 Burgerlijk Wetboek

C.19.0313.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.24 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1319 Burgerlijk Wetboek levert een authentieke akte volledig bewijs op van de vermeldingen die de openbare ambtenaar moet en kan vaststellen, tenzij het tegenbewijs ervan wordt geleverd na een valsheidsvordering; een valsheidsvordering is evenwel niet vereist wanneer een vermelding wordt tegengesproken door een andere vermelding van dezelfde authentieke akte of door een andere authentieke akte of wanneer de valsheid blijkt uit het onderzoek van de akte zelf zonder dat een onderzoeksmaatregel hoeft te worden getroffen (1). (1) Cass. 10 september 2002, AR P.01.0341.N, AC 2002, nr. 429; Cass. 31 oktober 1968, AC 1969, 237; Cass. 10 november 1961, AC 1961-62, 299; Cass. 12 februari 1960, AC 1960, 555.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Authentieke akte - Tegenbewijs - Valsheidsvordering - Toepassingsgevallen

C.17.0485.F 20 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1 AC nr. ...

Volgens artikel 1353 Burgerlijk Wetboek is het bewijs door vermoedens toegestaan in alle gevallen waarin sprake is van bedrog, zelfs in de verhoudingen tussen de partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Voorwaarden - Bedrog

C.19.0325.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.3 AC nr. ...

Noch uit artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, een bepaling van openbare orde, noch uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende de bevoegdheid van de rechter volgt dat de rechter die kennisneemt van een vordering tot het aanhouden van de uitspraak alle mogelijke onderzoeksmaatregelen moet bevelen om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter uit te sluiten (1). (1) Cass. 7 februari 2013, AR C.12.0158.F, AC 2013, nr. 91, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 6 december 2012, AR C.11.0604.F, AC 2012, nr. 670, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420; Zie Cass. 17 juni 2004, AR C.02.0503.N, AC 2004, nr. 337.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Burgerlijke rechtsvordering - Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Vordering tot het aanhouden van de uitspraak - Gevolg - Onderzoeksmaatregel om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid uit te sluiten - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.18.0514.F 20 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.3F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 374, § 2, Burgerlijk Wetboek onderzoekt de rechtbank bij gebrek aan akkoord van de ouders en in geval van gezamenlijk ouderlijk gezag, op vraag van minstens één van de ouders bij voorrang de mogelijkheid om de huisvesting van het kind op een gelijkmatige manier tussen de ouders vast te leggen; ingeval de rechtbank echter van oordeel is dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting niet de meest passende oplossing is, kan ze beslissen om een ongelijk verdeeld verblijf vast te leggen; hoewel elke partij het bewijs moet leveren van de feiten die zij aanvoert, staat het aan de rechter om op grond van die feiten te beoordelen of de gelijkmatig verdeelde huisvesting de meest passende oplossing is; het onderdeel dat berust op de opvatting dat de ouder die de gelijkmatig verdeelde huisvesting aanvecht, moet aantonen dat deze geen voor de situatie passende oplossing is, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 53.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Gescheiden ouders - Gezamenlijk ouderlijk gezag - Huisvesting van de kinderen - Gelijkmatig verdeelde huisvesting - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

C.19.0062.F 20 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.3F.3 AC nr. ...

Volgens artikel 1354 Burgerlijk Wetboek is de bekentenis waarop men zich tegen een partij beroept, ofwel buitengerechtelijk ofwel gerechtelijk; de buitengerechtelijke bekentenis van het bestaan van een overeenkomst kan blijken uit de uitvoering van die overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 55.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis

- Art. 1354 Burgerlijk Wetboek

C.18.0604.F 17 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200117.1F.1 AC nr. ...

Het feit dat de doorhaling bestond en door de partijen was gewild op het ogenblik van het verlijden van de authentieke akte, moet bewezen worden door de partij die zich hierop beroept; dat bewijs kan worden geleverd op grond van aan de akte intrinsieke en extrinsieke gegevens, met inbegrip van gegevens die van na die akte dagtekenen.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Authentieke akte - Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde vormen - Bewijs dat de doorhaling bestond en door de partijen was gewild op het ogenblik van het verlijden van de authentieke akte

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

C.19.0233.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.6 AC nr. ...

In de gevallen waarin het bewijs door vermoedens wettelijk is toegelaten, stelt de rechter op onaantastbare wijze het bestaan vast van de feiten waarop hij steunt en beoordeelt hij in feite de bewijswaarde van de vermoedens waarop hij zij beslissing steunt; het Hof gaat enkel na of de rechter het begrip "feitelijk vermoeden" niet heeft miskend en of hij uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgtrekkingen heeft afgeleid die op grond van die feiten onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Zie Cass. 4 mei 2017, AR C.16.0020.F-C.16.0036.F, AC 2017, nr. 309; Cass. 17 december 2015, AR F.14.0020.N, AC 2015, nr. 762.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Taak van de rechter - Toezicht van het Hof

- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

C.19.0141.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.6 AC nr. ...

Enkel betwiste feiten moeten bewezen worden (1). (1) Cass. 18 april 2008, AR C.07.0409.F, AC 2008, nr. 233.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bewering van een partij die door de andere partij niet wordt betwist

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

F.17.0026.N 28 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191128.1N.6 AC nr. ...

Het bewijs van de valsheid van de authentieke akte kan slechts worden geleverd door een vordering wegens valsheid bij wijze van hoofdeis voor het strafgerecht of door een betichting van valsheid in een civielrechtelijk geding.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Authentieke akte - Door authenticiteit gedekte vaststelling - Bewijs van de valsheid

- Artt. 1317, 1319 en 1320 Burgerlijk Wetboek

C.17.0455.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.11 AC nr. ...

De clausule in een huwelijkscontract, aangegaan onder het stelsel van scheiding van goederen, dat "bij gebrek aan geschreven rekeningen de echtgenoten vermoed worden de rekeningen die zij wederzijds verschuldigd zijn dag voor dag te hebben vereffend" stelt een vermoeden van verrekening in maar bepaalt niet uitdrukkelijk dat het vermoeden slechts door middel van een geschrift kan worden weerlegd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Stelsel van scheiding van goederen - Huwelijkscontract - Clausule inzake verrekening

- Artt. 1468 en 1469 Burgerlijk Wetboek

C.18.0460.N 17 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191017.18 AC nr. ...

Indien een werk van letterkunde of kunst aanwezig is, geldt als noodzakelijke maar voldoende voorwaarde voor de bescherming onder voormelde bepaling dat wordt bewezen dat het werk oorspronkelijk is, in de zin dat het een eigen intellectuele schepping van zijn auteur is; de verweerder die zich beroept op het bestaan van eerdere werken met opvallende gelijkenissen om de originaliteit van het werk, waarvan de bescherming wordt nagestreefd, te betwisten, dient aannemelijk te maken dat de auteur kennis had of redelijkerwijze kon hebben van deze eerdere werken (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Bestaan van eerdere werken met opvallende gelijkenissen - Betwisting door de verweerder van de originaliteit van het werk - Kennis van de auteur

- Art. XI.165, § 1, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.18.0585.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.5 AC nr. ...

De terbeschikkingstelling van de geleende geldsom betreft een rechtsfeit dat door alle middelen van recht mag worden bewezen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Lening - Terbeschikkingstelling van geld - Aard

- Art. 1892 Burgerlijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Algemeen - Lening - Terbeschikkingstelling van geld - Aard

- Art. 1892 Burgerlijk Wetboek

Een overeenkomst die door alle partijen werd ondertekend en waarbij elke partij verklaart een origineel, voor akkoord ondertekend exemplaar te hebben ontvangen, laat toe het aantal originelen te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Wederkerige overeenkomst - Aantal originelen - Toepassing

- Art. 1325 Burgerlijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Wederkerige overeenkomst - Aantal originelen - Toepassing

- Art. 1325 Burgerlijk Wetboek

Gelet op het doel van het vormvoorschrift uit artikel 1326 Burgerlijk Wetboek wordt het bewijs van de door de schuldenaar opgenomen verbintenis eveneens geleverd wanneer zij is opgenomen in een wederkerige overeenkomst die voldoet aan artikel 1325 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Eenzijdige verbintenis - Opname in wederkerige overeenkomst

- Artt. 1325 en 1326 Burgerlijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Eenzijdige verbintenis - Opname in wederkerige overeenkomst

- Artt. 1325 en 1326 Burgerlijk Wetboek

C.18.0265.F 6 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190906.3 AC nr. ...

Het arrest, dat stelt dat de partijen in hoger beroep, door hun verzoekschrift tot hoger beroep de laatste vier verweerders hebben aangeduid als in hoger beroep gedaagde partijen, dat de eiser en de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partijen enkel worden vermeld als partijen die in eerste aanleg bij het geding betrokken waren en dat zij in hoger beroep dus niet in de zaak zijn opgeroepen, geeft van het verzoekschrift tot hoger beroep geen uitlegging die niet verenigbaar is met de bewoordingen ervan en miskent derhalve de bewijskracht van de daarin begrepen akten niet.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Verzoekschrift tot hoger beroep - Gericht tegen de laatste vier verweerders, omschreven als gedaagde partijen - Gericht tegen de eiser en de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partijen, onder de titel 'oorspronkelijke vrijwillig tussenkomende partijen' - Verzoek aan de griffie om het verzoekschrift ter kennis te brengen van de voormelde gedaagde partijen met het oog op hun verschijning op de zitting

C.19.0007.F 6 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190906.4 AC nr. ...

De partij die een op een misdrijf gegronde vordering instelt, moet bewijzen dat de bestanddelen van het misdrijf voorhanden zijn, dat het de tegenpartij kan worden aangerekend en, indien laatstgenoemde een rechtvaardigingsgrond aanvoert, moet hij bewijzen dat diens rechtvaardigingsgrond niet bestaat, voor zover aan die aanvoering enige geloof kan worden gehecht (1). (1) Cass. 14 december 2001, AR C.98.0469.F, AC 2001, nr. 705.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Herstelvordering gegrond op een misdrijf - Bewijslast - Voorwerp van het bewijs

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1315 en 1382 Burgerlijk Wetboek

De verweerder die de van hem gevorderde vergoeding betwist, op grond dat de eiser een fout heeft begaan, voert geen verantwoordingsgrond aan; hij moet derhalve het bewijs leveren van die fout (1). (1) Zie Cass. 18 november 1997, AR P.96.0477.N, AC 1997, nr. 484.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Herstelvordering gegrond op een misdrijf - Rechtvaardigingsgrond - Begrip - Gevolg - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1315 en 1382 Burgerlijk Wetboek

C.16.0373.N 21 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190621.2 AC nr. ...

Artikel 1331 Burgerlijk Wetboek staat niet eraan in de weg dat de rechter een huiselijk register of papier, in het licht van aan deze documenten externe elementen die de inhoud ervan geloofwaardig maken, aanvaardt als een feitelijk vermoeden (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Huiselijke registers en papieren - Feitelijk vermoeden

- Art. 1331 Burgerlijk Wetboek

C.18.0518.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.4 AC nr. ...

Indien de beslissende eed overeenkomstig artikel 1358 Burgerlijk wetboek kan worden opgedragen omtrent alle geschillen van welke aard ook, komt het aan de rechter toe om over de opportuniteit en de toelaatbaarheid van dit bewijsmiddel te oordelen, waarbij de rechter souverein oordeelt of deze voorwaarden vervuld zijn, met dien verstande dat deze beoordeling door het Hof marginaal kan worden getoetst.

Burgerlijke zaken - Eed - Beslissende eed - Opportuniteit en toelaatbaarheid - Beoordeling door de rechter

- Art. 1358 Burgerlijk Wetboek

C.18.0523.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5 AC nr. ...

Indien wordt aangetoond dat de lasthebber in het raam van de uitvoering van zijn opdracht een geldsom heeft ontvangen van de lastgever of een derde, dan rust op de lasthebber de bewijslast van de teruggave overeenkomstig de regels van het bewijs in burgerlijke zaken.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Lastgeving - Ontvangst van een geldsom door de lasthebber - Bewijs van de teruggave - Toepassing

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op verrijking zonder oorzaak kan een vermogensverschuiving worden ongedaan gemaakt wanneer zowel de verrijking als de correlatieve verarming niet door enige rechtsgrond gerechtvaardigd zijn, waarbij de bewijslast dat de voorwaarden voor het instellen van deze vordering vervuld zijn, rust op diegene die ze instelt, weze het dat wanneer de eiser voldoende aanwijzingen verstrekt dat iedere rechtsgrond ontbreekt het, krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat partijen gehouden zijn om loyaal mee te werken aan de bewijsvoering, aan de verweerder op de verrijkingsvordering staat om het voorhanden zijn van een rechtsgrond aan te tonen.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Verbod op verrijking zonder oorzaak - Algemeen rechtsbeginsel - Verdeling van de bewijslast - Toepassing

Waar een bekentenis krachtens artikel 1356, derde lid Burgerlijk Wetboek niet mag gesplitst worden ten nadele van diegene die ze heeft gedaan, is een bekentenis die meerdere onderdelen heeft, zonder voorwerp voor de onderdelen die ook door andere bewijsmiddelen worden bewezen.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Verbod van splitsing - Bekentenis die meerdere onderdelen bevat - Toepassing

- Art. 1356, derde lid Burgerlijk Wetboek

S.17.0058.N 27 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190527.4 AC nr. ...

Uit artikel 52 Arbeidsongevallenwet volgt dat de arbeidsongevallenverzekeraar krachtens de wet gehouden is om een afschrift van de polissen, schadedossiers of documenten die op hen betrekking hebben aan de rechthebbenden te overhandigen; uit deze bepalingen volgt tevens dat bij gebreke aan deze wettelijke verplichting te voldoen en met uitzondering van die gevallen waar een wettige weigeringsreden voorhanden is, de rechter met toepassing van de gemeenrechtelijke procedure van overlegging van stukken van de artikelen 877 tot en met 882 Gerechtelijk Wetboek, kan bevelen dat het stuk of een eensluidend verklaard afschrift ervan bij het dossier van de rechtspleging wordt gevoegd.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Arbeidsongeval - Documenten - Verzekeringsonderneming - Verplichting

C.18.0367.N 17 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190517.2 AC nr. ...

Artikel 918 Burgerlijk Wetboek steunt op het wettelijk vermoeden dat de daarin bedoelde vervreemdingen, die door de erflater worden toegestaan aan een van zijn erfgerechtigden in rechte lijn, niets meer en niets minder zijn dan giften die betrekking hebben op de volle eigendom van de vervreemde goederen, maar met vrijstelling van inbreng; dit wettelijk vermoeden, dat een vermoeden van vermomde schenking instelt dat enkel kan worden weerlegd door de toestemming van de andere reservatairen, dient als een uitzonderingsbepaling strikt te worden geïnterpreteerd.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Wettelijk vermoeden - Begrip

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Wettelijk vermoeden - Begrip

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

C.18.0289.F 7 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190207.8 AC nr. ...

De tegenstrijdigheid van belangen van de partijen bij een wederkerige overeenkomst wordt beoordeeld op het ogenblik dat de overeenkomst gesloten wordt.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Onderhandse akten die wederkerige overeenkomsten bevatten - Aantal originelen - Partijen met een onderscheiden belang - Beoordeling - Ogenblik

- Art. 1325, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

Noch uit de omstandigheid dat de borg zich tegenover de schuldeiser ertoe verbindt de schuld van de hoofdschuldenaar te betalen en slechts tot betaling verschuldigd is wanneer laatstgenoemde in gebreke blijft, noch uit de omstandigheid dat de borg in sommige gevallen, nog vóór te hebben betaald, tegen de schuldenaar kan optreden, moet noodzakelijkerwijs worden afgeleid dat op de datum van het sluiten van de overeenkomst die de verbintenis van de hoofdschuldenaar en die van de borg vaststelt, beiden in hun verhouding tot de schuldeiser een onderscheiden belang hebben.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Onderhandse akten die wederkerige overeenkomsten bevatten - Aantal originelen - Partijen met een onderscheiden belang - Beoordeling - Tijdstip - Handelshuur - Borg en hoofdschuldenaar

- Art. 1325, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0210.N 11 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190111.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 870 Ger.W. en 1315 B.W. volgt dat bij een vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid de bewijslast van de tot aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijk verband tussen beide, in de regel op de benadeelde rust (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast

- Artt. 1315 en 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de benadeelde aanvoert dat de door hem geleden schade werd veroorzaakt door de miskenning van de algemene zorgvuldigheidsplicht doordat de aangesprokene hem welbepaalde informatie niet heeft gegeven, moet hij niet alleen bewijzen dat de aangesprokene hem deze informatie had moeten geven maar ook dat hij dat niet heeft gedaan (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Artt. 1315 en 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0224.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.5 AC nr. ...

De bewijskracht van een akte is de eerbiediging van hetgeen daarin schriftelijk is vastgesteld en houdt geen verband met de beoordeling van de juistheid of de getrouwheid van de vertaling van een akte die in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgesteld.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Bewijskracht van de akten - Vertaling van een in een andere taal dan die van de rechtspleging opgestelde akte - Juistheid - Getrouwheid - Beoordeling

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek

C.18.0106.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.3 AC nr. 642

De weerlegging van het vermoeden van winstoogmerk heeft slechts tot gevolg dat de verbintenissen van de handelsagent voor het bemiddelen of afsluiten van zaken niet kunnen worden beschouwd worden als daden van koophandel, zonder dat daardoor afbreuk wordt gedaan aan de kwalificatie van de overeenkomst als handelsagentuurovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Handelsagentuurovereenkomst - Handelsagent - Verbintenissen voor het bemiddelen of afsluiten van zaken - Vermoeden van winstoogmerk - Weerlegging

- Art. 2, zevende streepje Wetboek van Koophandel
- Art. 1 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

Wanneer er sprake is van een handelsagentuurovereenkomst in de zin van artikel 1 van de Wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst, worden de verbintenissen van de handelsagent voor het bemiddelen of afsluiten van zaken op weerlegbare wijze vermoed daden van koophandel te zijn, en aldus met een winstoogmerk te zijn aangegaan (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Handelsagentuurovereenkomst - Handelsagent - Verbintenissen voor het bemiddelen of afsluiten van zaken - Aard

- Art. 2, zevende streepje Wetboek van Koophandel

- Art. 1 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

C.17.0440.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.3 AC nr. ...

Het geschrift waarin het bedrag wordt vastgelegd dat de schuldenaar aan zijn schuldeiser verschuldigd is en de verbintenis van de schuldenaar wordt vastgesteld waarvan de uitvoering wordt geëist, vormt de grondslag van de rechtsvordering van de schuldeiser tegen zijn schuldenaar en, bijgevolg, de titel van de verbintenis.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Artikel 1326, eerste lid, Burgerlijk Wetboek - Toepassingsgebied - Titel van de eenzijdige verbintenis van de schuldenaar

- Art. 1326, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Artikel 1326, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek is van toepassing op het geschrift dat de titel van de eenzijdige verbintenis van de schuldenaar vormt.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Artikel 1326, eerste lid, Burgerlijk Wetboek - Toepassingsgebied

- Art. 1326, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0220.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.4 AC nr. 620

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, staat het de rechter de toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs te beoordelen in het licht van de artikelen 6 EVRM en 14 IVBPR, rekening houdende met de elementen van de zaak in haar geheel genomen, inbegrepen de wijze waarop het bewijs verkregen werd en de omstandigheden waarin die onrechtmatigheid werd begaan; een dergelijk bewijs, behoudens het geval van miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm, mag alleen worden geweerd wanneer de bewijsverkrijging is aangetast door een gebrek waardoor de betrouwbaarheid ervan wegvalt of waardoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onrechtmatig verkregen bewijs - Beoordeling toelaatbaarheid door de rechter - Wijze - Wering

- Art. 70, §§ 1 en 2 Wet 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten

C.17.0506.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.8 AC nr. ...

In het geschil tussen de werkgever die vergoeding van zijn eigen schade eist en de aansprakelijke van het ongeval of zijn verzekeraar gelden de beslissingen van de administratieve gezondheidsdienst slechts als feitelijke vermoedenS (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Administratieve gezondheidsdienst - Beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.18.0005.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.10 AC nr. ...

Hij die de uitvoering van een verbintenis vordert, moet het bestaan daarvan bewijzen; omgekeerd moet hij die beweert bevrijd te zijn, het bewijs leveren van de betaling of van het feit dat het tenietgaan van zijn verbintenissen heeft teweeggebracht (1). (1) Cass. 20 maart 2006, AR C.04.0441.N, AC 2006, nr. 159.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

C.17.0584.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 25, eerste lid, Wetboek van Koophandel, kan de rechter inzake handelsverrichtingen uit het gebrek aan protest van een brief ten aanzien van een handelaar het feitelijke vermoeden putten en het bewijs erin vinden dat de handelaar de inhoud van die brief aanvaardt, waarbij de rechter zulks beoordeelt naargelang van de feitelijke omstandigheden van het geval.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Brief ten aanzien van een handelaar - Gebrek aan protest - Beoordeling door de rechter

- Art. 25, eerste lid Wetboek van Koophandel

C.17.0573.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.2 AC nr. ...

De afgifte van de geleende zaak betreft een rechtsfeit waarvan het bewijs kan geleverd worden door alle middelen rechtens.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Verbruiklening - Afgifte van de geleende zaak

- Art. 1892 Burgerlijk Wetboek

C.18.0081.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.5 AC nr. ...

De voorschriften van een bijzonder plan van aanleg dienen te worden beschouwd als een wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek waarop de artikelen 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn; een cassatiemiddel dat de schending van bewijskracht ervan aanvoert is niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Schending - Toepasselijkheid - Ruimtelijke ordening - Bijzonder plan van aanleg - Aard - Gevolg - Cassatiemiddel afgeleid uit die schending - Ontvankelijkheid

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2, § 1, tweede en derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

C.18.0018.N 14 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180914.4 AC nr. ...

Wanneer de pachter, bij toepassing van artikel 3, 1°, Pachtwet, een persoonlijk aanbod van betaling doet gevolgd door een ter post aangetekende brief en de verpachter niet reageert door binnen de zes maanden na het aanbod de pachter op te roepen in verzoening voor de bevoegde vrederechter, levert zulks in beginsel een onweerlegbaar vermoeden van het bestaan van een pachtovereenkomst op (1); de oproeping in verzoening van de pachter voor de vrederechter is echter doelloos en de afwezigheid ervan vormt geen onweerlegbaar vermoeden van het bestaan van een pachtovereenkomst, wanneer de verpachter binnen de termijn van zes maanden na het aanbod van betaling ten overstaan van de vrederechter het bestaan van een pachtovereenkomst betwist, ook al gebeurt dit in het kader van een door de pachter opgestarte procedure of een op zijn initiatief verrichte oproeping in verzoening (2). (1) Rép. Not. , Le bail à ferme, p. 167, nr. 104 ; Le bail à ferme, Die Keure, 2009, p. 30, nr. 19. (2) Zie ook E. STASSIJNS, Pacht, APR, 68, nr. 86.

Burgerlijke zaken - Vermoedens

- Art. 3, 1°, derde, vierde, vijfde en zesde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.17.0694.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.3 AC nr. ...

In burgerlijke zaken moet de partij die een op een misdrijf gegronde vordering instelt, bewijzen dat de bestanddelen van het misdrijf aanwezig zijn, dat het aan de tegenpartij kan worden toegerekend en dat, indien laatstgenoemde een rechtvaardigingsgrond aanvoert, diens rechtvaardigingsgrond niet bestaat, voor zover aan die aanvoering enige geloofwaardigheid kan worden gehecht; Dit geldt ook wanneer de tegenpartij omstandigheden aanvoert die van aard zijn het strafbare karakter van het begane feit weg te nemen (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419; Cass. 30 september 2004, AR C.03.0527.F, AC 2004, nr. 445.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid

C.17.0229.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.4 AC nr. 418

De verklaring die niet voor een rechter wordt afgelegd of is gedaan in een andere zaak dan die waarover de rechter uitspraak moet doen, is geen gerechtelijke bekentenis (1). (1) Cass. 25 januari 2013, AR C.11.0358.N, AC 2013, nr. 62.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Gerechtelijke bekentenis - Niet voor een rechter afgelegde verklaring of gedaan in een andere zaak

- Art. 1356, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0319.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.5 AC nr. 419

De in artikel 961/2 Gerechtelijk Wetboek bepaalde vormvereisten zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven; het ontbreken van een door die wetsbepaling vereiste vermelding in een schriftelijke verklaring verhindert daardoor niet dat de rechter die verklaring aanneemt, mits hij de redenen aangeeft waarom hij haar toch geloofwaardig acht ondanks het feit dat zij niet aan alle gestelde vereisten beantwoordt (1). (1) W. VANDENBUSSCHE, "Het bewijs door een schriftelijke getuigenverklaring. Commentaar bij de wet van 16 juli 2012", T.Fam. 2013/2, (30) 33, nr. 10.

Burgerlijke zaken - Getuigen - Overlegging van schriftelijke verklaringen - Vormvereisten - Sanctie - Ontbreken van een vereiste vermelding - Gevolg - Aanneming door de rechter

- Art. 961/2 Gerechtelijk Wetboek

Het staat aan de rechter, ook al beantwoordt de schriftelijke verklaring aan alle in de artikelen 961/1 en 961/2 Gerechtelijk Wetboek bepaalde vereisten, om vrij de bewijswaarde van de verklaring te beoordelen, hierbij rekening houdende met alle elementen dienstig ter inschatting van de geloofwaardigheid ervan (1). (1) Zie Cass. 11 januari 2016, AR S.14.0018.N, AC 2016, nr. 19; W. VANDENBUSSCHE, "Het bewijs door een schriftelijke getuigenverklaring. Commentaar bij de wet van 16 juli 2012", T.Fam. 2013/2, (30) 33, nr. 10.

Burgerlijke zaken - Getuigen - Overlegging van schriftelijke verklaringen - Bewijswaarde - Beoordeling - Opdracht van de rechter

- Artt. 961/1 en 961/2 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0543.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.11 AC nr. ...

Uit de bepaling dat de overeenkomsten te goeder trouw moeten worden ten uitvoer gebracht, volgt niet als algemene regel dat een partij bij een wederkerige overeenkomst die van de wederpartij de nakoming vraagt van diens verbintenis, het bewijs dient te leveren dat hijzelf zijn verbintenis zal kunnen uitvoeren wanneer de wederpartij omdat bewijs vraagt.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0482.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Oogmerk

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Taak van de rechter - Beoordeling

De buitengerechtelijke bekentenis onderstelt de bedoeling of de toerekenbare schijn hiervan om de juistheid van de beweerde feiten te bevestigen, maar zij vereist niet dat de bekentenis werd gedaan met het oogmerk om aan de wederpartij een bewijs te verschaffen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Oogmerk

- Art. 1354 Burgerlijk Wetboek

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of de buitengerechtelijke bekentenis wordt toegelaten en controleert daartoe de omstandigheden waarin zij is afgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Taak van de rechter - Beoordeling

- Art. 1354 Burgerlijk Wetboek

C.16.0192.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overlegging van stukken - In een andere lidstaat woonachtige partij of derde

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overlegging van stukken - In een andere lidstaat woonachtige partij of derde - Onrechtmatige niet-overlegging - Voorziene consequenties

Uit het arrest van 6 september 2012 Lippens, C-170/11, van het Hof van Justitie van de Europese Unie met betrekking tot artikel 1, lid 1, van de verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken volgt kennelijk dat een gerecht van een lidstaat een in een andere lidstaat woonachtige partij of derde mag veroordelen om hem stukken over te leggen overeenkomstig het nationale recht van dat gerecht (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overlegging van stukken - In een andere lidstaat woonachtige partij of derde

- Art. 1, eerste lid Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overlegging van stukken - In een andere lidstaat woonachtige partij of derde - Onrechtmatige niet-overlegging - Voorziene consequenties

- Art. 1, eerste lid Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken

C.17.0442.N 26 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180326.2 AC nr. ...

Wanneer een rechtsvordering voor de burgerlijke rechter gegrond is op een overtreding van de strafwet, staat het aan de eiser om te bewijzen dat alle bestanddelen van het misdrijf verenigd zijn en dat, als de verweerder zich beroept op een rechtvaardigingsgrond die niet van alle geloofwaardigheid verstoken is, die rechtvaardigingsgrond niet bestaat; het middel dat ervan uitgaat dat, indien een weggebruiker de weg beschadigt, de schadelijder niet dient aan te tonen dat die weggebruiker een fout heeft begaan door zijn snelheid niet te matigen, de lading van zijn voertuig niet te verminderen, na te laten een andere weg te volgen of nog andere maatregelen te treffen teneinde beschadiging van het wegdek te voorkomen en dat de weggebruiker die het wegdek beschadigt hiervoor aansprakelijk is, tenzij hij het bewijs levert van een onoverkomelijke dwaling of enige andere rechtvaardigingsgrond, met andere woorden het bewijs levert dat de beschadiging van het wegdek aan een vreemde oorzaak te wijten is waardoor de beschadiging hem niet kan worden toegerekend, faalt naar recht (1). (1) Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419 en Cass. 30 september 2004, AR C.03.0527.F, AC 2004, nr. 445.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Rechtsvordering gegrond op een overtreding van de strafwet - Bestanddelen - Rechtvaardigingsgrond

- Art. 7.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

C.16.0183.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.1 AC nr. ...

Wie zijn vordering tot terugbetaling grondt op het bestaan van een verrijking zonder oorzaak, moet de voorwaarde van het ontbreken van een oorzaak van de verarming en van de verrijking aantonen.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verrijking zonder oorzaak - Vordering tot terugbetaling - Geen oorzaak - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0267.N 4 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180104.3 AC nr. ...

Aangezien de wetgever de verpachter wil aanzetten tot het schriftelijk vaststellen van de pacht om bewijsmoeilijkheden in verband met het bestaan of de voorwaarden van een pachtovereenkomst te vermijden, kan de verpachter het bestaan en de voorwaarden van een pachtovereenkomst niet door alle middelen van recht bewijzen, wat een sanctieregeling vormt ten aanzien van de verpachter die heeft nagelaten de pacht schriftelijk vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verpachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

- Art. 3, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Pachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Tegenbewijs door de verpachter

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verpachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

Burgerlijke zaken - Algemeen - Pacht - Gebruiker van een landeigendom - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

Indien evenwel de pachter door alle middelen van recht het bewijs levert van het bestaan of de voorwaarden van een pachtovereenkomst, krachtens artikel 3,1°, tweede lid, Pachtwet, mag de verpachter het tegenbewijs leveren door alle middelen van recht (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Pachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Tegenbewijs door de verpachter

Uit artikel 3,1°, Pachtwet volgt dat de beweerde gebruiker van een landeigendom, bij ontstentenis van een geschrift, het bewijs kan leveren door alle middelen van recht van het bestaan en de voorwaarden van een pachtovereenkomst die onder de toepassing valt van de Pachtwet, waarbij dit bewijs evenwel alleen toegelaten is aan diegene die het bewijs levert dat hij een landeigendom exploiteert in de zin van een landbouwexploitatie overeenkomstig artt. 1, eerste lid, 1° en 2°, Pachtwet, tijdens de periode waarin hij voorhoudt pachter te zijn geweest (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Pacht - Gebruiker van een landeigendom - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

S.16.0016.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Beroepsinlevingsovereenkomst - Voorwerpen - Onderscheid - Bewijs - Geschrift - Geen geschrift

Uit het verschil van voorwerp tussen de beroepsinlevingsovereenkomst en de arbeidsovereenkomst volgt dat, hoewel de rechter uit het ontbreken van het geschrift dat vereist wordt door de artikelen 105, § 1, en 106, 8°, van de programmawet, een feitelijk vermoeden kan afleiden dat bijdraagt tot het bewijs van het feit dat de overeenkomst in uitvoering waarvan een partij loonarbeid presteert onder het gezag van een andere partij, die door hen omschreven wordt als een beroepsinlevingsovereenkomst waarop de voormelde bepalingen van toepassing zijn, in werkelijkheid de prestatie van loonarbeid en niet de opleiding van de presterende partij tot voorwerp heeft en bijgevolg een arbeidsovereenkomst is, het ontbreken van dat geschrift niet noodzakelijkerwijs tot gevolg heeft dat de overeenkomst een arbeidsovereenkomst is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 700.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Beroepsinlevingsovereenkomst - Voorwerpen - Onderscheid - Bewijs - Geschrift - Geen geschrift

C.17.0086.N 30 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171130.9 AC nr. 684

Degene die een op een misdrijf gebaseerde vordering instelt, moet bewijzen dat de bestanddelen van het misdrijf voorhanden zijn, dat het aan de tegenpartij kan worden aangerekend en dat, indien deze laatste een rechtvaardigingsgrond aanvoert, diens rechtvaardigingsgrond niet bestaat, voor zover aan die aanvoering enige geloofwaardigheid kan worden gehecht (1). (1) Zie Cass. 30 september 2004, AR C.03.0527.F, AC 2004, nr. 445; Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Rechtsvordering gegrond op een misdrijf - Bewijslast

C.14.0457.N 26 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.5 AC nr. 595

Het recht van verdediging impliceert ook het recht op bijstand van een advocaat hetgeen de vertrouwelijkheid van de briefwisseling met zich meebrengt, zodat het recht op bewijslevering kan worden beperkt door de vertrouwelijkheid van bepaalde briefwisseling.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Bijstand van een advocaat - Bewijslevering - Beperking

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.16.0273.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.4 AC nr. 470

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Persoon die schade veroorzaakt - Geesteszieke - Aansprakelijkheid op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

Degene die beweert dat een persoon die schade heeft veroorzaakt, zich in een staat van ernstige geestesstoornis of zwakzinnigheid bevindt die hem voor de controle van zijn daden ongeschikt maakt, zodat hij aansprakelijk is op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek, dient dit, in toepassing van artikel 1315, eerste lid, Burgerlijk Wetboek te bewijzen; hieruit volgt dat wanneer de benadeelde een rechtstreekse vordering instelt tegen de aansprakelijkheidsverzekeraar op grond van artikel 86 Wet Landverzekeringsovereenkomst, zoals hier van toepassing, en aanvoert dat diens verzekerde aansprakelijk is op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek, terwijl de aansprakelijkheidsverzekeraar opzet in hoofde van zijn verzekerde inroept, de benadeelde in de eerste plaats het bewijs moet leveren dat de verzekerde op het ogenblik van de feiten niet in staat was zijn daden te controleren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Persoon die schade veroorzaakt - Geesteszieke - Aansprakelijkheid op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

- Artt. 8, eerste lid, en 86 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Artt. 1315, eerste lid, en 1386bis Burgerlijk Wetboek

C.16.0196.F 4 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170904.1 AC nr. ...

De vermelding van het huwelijksvermogensstelsel bij de identificatie van de gehuwde personen die voorkomen in een authentieke akte die de overdracht van de onverdeelde rechten aan een derde vaststelt, mist de bewijswaarde die artikel 1319 Burgerlijk Wetboek verleent aan de authentieke akte voor de overeenkomst die erin is vervat; ze houdt evenmin rechtstreeks verband met de beschikking in de zin van artikel 1320 van dat wetboek.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Authentieke akte - Notariële akte - Draagwijdte

- Artt. 1319 en 1320 Burgerlijk Wetboek

C.16.0542.F 4 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170904.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 1356, eerste lid, Burgerlijk Wetboek en 440, tweede lid, en 850 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter, bij gebrek aan betwisting door de partij aan wie de bekentenis wordt tegengeworpen, geen voorlegging moet eisen van de aan zijn advocaat verleende bijzondere lastgeving om rekening te houden met het bestaan van een dergelijke bekentenis.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Advocaat - Bijzondere lastgeving - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 440, tweede lid, en 850 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1356, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.12.0623.N 19 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170519.1 AC nr. ...

Eens het bestaan van de overeenkomst door getuigen of vermoedens mag worden bewezen ingevolge het voorhanden zijn van een begin van geschreven bewijs, behoort de precieze omvang of inhoud van de overeenkomst evenzeer tot wat door getuigen of vermoedens mag worden bewezen.

Burgerlijke zaken - Getuigen - Betwiste overeenkomst - Begin van bewijs door geschrift - Toegelaten getuigenbewijs

- Art. 1347, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Betwiste overeenkomst - Begin van bewijs door geschrift - Toegelaten bewijs door vermoedens

- Art. 1347, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer wordt betwist dat tussen de partijen een bepaalde overeenkomst is gesloten, is het beweerde feit dat door het begin van bewijs door geschrift waarschijnlijk moet worden gemaakt, het bestaan van die overeenkomst tussen de partijen, waarbij niet vereist is dat ook de beweerde omvang of inhoud van de overeenkomst door het geschrift waarschijnlijk wordt gemaakt.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Betwiste overeenkomst - Begin van bewijs door geschrift

- Art. 1347, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0020.F 4 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170504.2 AC nr. ...

In de gevallen waarin het bewijs door vermoedens wettelijk is toegestaan, beoordeelt de rechter in feite de bewijswaarde van de vermoedens waarop hij zijn beslissing grondt; het Hof gaat alleen na of de rechter het begrip feitelijk vermoeden niet heeft miskend en of hij m.n. uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen heeft afgeleid die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Zie Cass.37 december 2007, AR C.07.0003.F, AC 2007, nr. 603.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Feitelijk vermoeden - Toezicht van het Hof

- Art. 1353 Burgerlijk Wetboek

S.16.0065.F 27 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 13, 14 en 16, eerste lid, van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde volgt dat de kennisgeving van een beslissing tot toekenning of weigering van de prestaties geschiedt door het toezenden van een beslissing die voldoet aan de wettelijke verplichtingen van motivering en kennisgeving per gewone brief of door het overhandigen ervan aan de betrokkene; hoewel uit die artikelen volgt dat de beslissing geschreven moet zijn, volgt noch uit artikel 16, noch uit enige andere wettelijke bepaling dat het bewijs van de verzending of overhandiging ervan aan de betrokkene schriftelijk dient te gebeuren.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Handvest van de sociaal verzekerde - Prestaties - Beslissing - Kennisgeving - Bewijs

- Artt. 13, 14 en 16 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

C.16.0105.F 16 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170316.11 AC nr. ...

Het beginsel van de onsplitsbaarheid van de bekentenis geldt zowel voor de gerechtelijke bekentenis als voor de buitengerechtelijke bekentenis (1). (1) Zie Cass. 20 oktober 1978, AC 1978-79, 199; Cass. 10 mei 2013, AR C.11.0781.N, AC 2013, nr. 289, met concl. van procureur-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Onsplitsbaarheid

- Art. 1356, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.16.1061.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Burgerlijke rechtsvordering - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds

De artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek verplichten degene die een foutieve handeling stelt om de schade die door die handeling is ontstaan volledig te vergoeden zodra die schade vaststaat; uit de beide leden van artikel 1315 Burgerlijk Wetboek volgt dat de eiser de bewijslast draagt en dat de verweerder, zodra dat bewijs is geleverd, moet worden veroordeeld tenzij hijzelf, tegen de toestand in zoals die uit het tegen hem geleverde bewijs volgt, een feit aanvoert waaruit moet worden afgeleid dat hij van zijn schuld is bevrijd; de rechter die oordeelt dat de eiser, door de tegemoetkoming van het ziekenfonds in de drie aangevoerde facturen niet te becijferen, het bewijs niet levert van de aangevoerde schade, mag de bevrijding van de verweerder niet doen afhangen van de omkering, te zijnen laste, van de bewijslast voor het bevrijdend feit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Burgerlijke rechtsvordering - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds

- Artt. 1315, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

S.15.0134.F 27 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170227.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Arbeidsovereenkomst - Huisarbeid - Kosten - Betaling - Vergoeding - Terugbetaling - Bewijslast

De vergoeding van de kosten die verbonden zijn aan de huisarbeid, geregeld door de artikelen 119.3, 1°, 119.4, §2, 4°, en 119.6, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, is verschuldigd aan de werknemers die, zoals artikel 119.1, §1 bepaalt, tegen loon arbeid verrichten onder het gezag van een werkgever, in hun woonplaats of op elke andere door hen gekozen plaats; die bepalingen ontslaan de werknemer die de terugbetaling van zijn kosten vraagt niet van de verplichting de uitvoering van de door hem aangehaalde huisarbeid te bewijzen; de werkgever moet daarentegen bewijzen dat de werknemer zijn huisarbeid niet had uitgevoerd wanneer hij dat feit aanvoert tot staving van zijn vordering om hem te veroordelen tot de terugbetaling van de voor dat tijdvak betaalde vergoeding (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Arbeidsovereenkomst - Huisarbeid - Kosten - Betaling -

Vergoeding - Terugbetaling - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 119.1, §1, 119.3, 1°, 119.4, §2, 4°, en 119.6 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

C.16.0280.F 13 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170213.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - De artikelen 1315 van het Burgerlijk Wetboek en 870 van het Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verzekering - Landverzekering - Diefstal - Dekking - Voorwaarden - Aan de verzekerde opgelegde verplichting - Verzuim - Oorzakelijk verband - Verval - Bewijslast

Artikel 870 van het Gerechtelijk Wetboek is de veralgemening van de door artikel 1315 van het Burgerlijk Wetboek vastgelegde regel (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - De artikelen 1315 van het Burgerlijk Wetboek en 870 van het Gerechtelijk Wetboek

De verzekeraar die beweert bevrijd te zijn van de waarborg moet, met toepassing van artikel 1315, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, aantonen dat de verzekerde het aangevoerde verzuim heeft begaan, dat dit verzuim bestaat in de niet-uitvoering van een bepaalde, door de overeenkomst opgelegde verplichting en dat er een oorzakelijk verband is tussen het verzuim en de schade die zich voordoet (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verzekering - Landverzekering - Diefstal - Dekking - Voorwaarden - Aan de verzekerde opgelegde verplichting - Verzuim - Oorzakelijk verband - Verval - Bewijslast

C.15.0238.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Handelskoopovereenkomst - Aanvaarde factuur

C.16.0049.N 6 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170106.1 AC nr. ...

Wanneer de wet die bewijsvoering niet verbiedt, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze in feite of een getuigenbewijs dienstig kan worden geleverd, mits hij het principieel recht om zodanig bewijs te leveren niet miskent (1). (1) Cass. 11 mei 2009, AR S.08.0143.F, AC 2009, nr. 311; Cass. 10 november 2008, AR C.07.0332.F, AC 2008, nr. 623; Cass. 17 september 1999, AR C.98.309.F, AC 1999, nr. 468; Cass. 4 maart 1999, AR C.97.0406.F, AC 1999, nr. 130; Cass; 18 maart 1991, AR 7333, AC 1990-91, nr. 372; Zie Cass. 20 januari 2003, AR S.02.0067.N, AC 2003, nr. 38.

Burgerlijke zaken - Getuigen - Beoordelingsvrijheid

- Art. 915 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0313.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.6 AC nr. ...

Artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek geldt ook in de gevallen waarin eenzijdige akten samen, wegens hun onderling verband, een overeenkomst vormen waarbij elke partij een verbintenis jegens de andere aangaat.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek - Toepassingsgebied

- Art. 1325 Burgerlijk Wetboek

C.14.0590.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.2 AC nr. ...

De op elk met eigenlijke rechtspraak belast orgaan rustende macht en plicht om de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve akte waarop een vordering, verweer of exceptie is gegrond, belet niet dat het voor de burgerlijke rechter in beginsel behoort aan de partij die de exceptie van onwettigheid inroept, om overeenkomstig artikel 870 Gerechtelijk Wetboek de stukken en elementen aan te brengen noodzakelijk voor die wettigheidstoets, onverminderd de mogelijkheid voor de rechter om iedere procespartij te bevelen het bewijsmateriaal dat zij bezit over te leggen (1). (1) Cass. 22 maart 2012, AR C.10.0152.N, AC 2012, nr. 190, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Grondwet 1994 - Artikel 159 - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en verplichtingen - Wettigheidstoezicht - Omvang - Exceptie van onwettigheid - Overlegging van stukken en elementen

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 159 Grondwet 1994

C.15.0206.N 7 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161107.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal mortier.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Bewijslevering

Het bewijs van de objectieve noodzakelijkheid van ompakking kan geleverd worden door alle middelen van recht, met inbegrip van vermoedens die blijken uit feiten die dateren van na het op de markt brengen van het geneesmiddel in de lidstaat van invoer (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Bewijslevering

- Art. 7.2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

P.15.1667.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.1 AC nr. ...

De werkgever in de overheidssector die, ingevolge de fout van een derde, de arbeidsprestaties van een van zijn personeelsleden moet missen, kan daarvan het bewijs leveren met alle rechtsmiddelen, met name door middel van de besluiten van de administratieve gezondheidsdienst (AGD of Medex) betreffende de gevolgen van het arbeidsongeval; de beslissingen van die dienst gelden als feitelijke vermoedens, die aan de beoordeling van de rechter worden overgelaten; ze zijn niet tegenstelbaar aan derden, die deze kunnen betwisten, met name op grond van de besluiten van een gerechtelijk deskundigenonderzoek (1). (1) Ibid.; in dezelfde zin heeft het Hof, bij arrest van 19 januari 2011, AR P.10.1373.F, onuitgegeven, een cassatieberoep verworpen gericht tegen een arrest dat zich op het verslag van de gerechtsdeskundige baseerde en niet op dat van de Administratieve Gezondheidsdienst MEDEX: het bestreden arrest grondde zijn beslissing op de reden dat het tweede verslag, in tegenstelling tot het eerste, oppervlakkig was; contra: Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.0727.F, AC 2013, nr. 543.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Overheid - Werkgever - Ongeval veroorzaakt door een derde - Administratieve Gezondheidsdienst (AGD-MEDEX) - Beslissingen - Tegenstelbaarheid aan derden - Feitelijk vermoeden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.16.0027.N 26 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160926.2 AC nr. ...

Een bekentenis, in tegenstelling tot een schriftelijk bewijs, is een verklaring die na het bekende materiële feit of rechtsfeit wordt afgelegd; een geschrift dat wordt opgesteld tot bewijs van een schuld en dat niet voldoet aan het voorschrift van artikel 1326 Burgerlijk Wetboek, kan niet gelden als een gerechtelijke bekentenis zonder dat afbreuk zou worden gedaan aan de bewijsregels in burgerlijke zaken.

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Begrip - Tijdstip

- Artt. 1326 en 1354 Burgerlijk Wetboek

C.15.0418.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.4 AC nr. ...

De handel met voorwetenschap wordt, tot bewijs van het tegendeel, vermoed het karakter te hebben van een onverschuldigd voordeel dat uit informatie wordt gehaald waarvan men voorkennis heeft, ten nadele van derden die daarvan geen weet hebben, en zodoende de integriteit van de financiële markten en het vertrouwen van de investeerders aan te tasten.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Handel met voorwetenschap - Vermoeden - Voorwerp - Aard

- Art. 25, § 1, 1° Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

Wanneer de persoon die voorkennis heeft, aantoont dat die kennis zijn gedrag niet objectief heeft kunnen beïnvloeden, keert hij het vermoeden van gebruik van die informatie om.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Handel met voorwetenschap - Vermoeden - Voorwerp - Aard - Omkering van het vermoeden

- Art. 25, § 1, 1° Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

C.14.0029.N 2 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160602.9 AC nr. ...

Wanneer de verweerder niet aanvoerde dat de eiser bij toepassing van artikel 1341 Burgerlijk Wetboek het bewijs van de verbintenis tot betaling van de aannemingssom enkel kan leveren door middel van een akte, miskent de appelrechter, die de vordering afwijst op grond van de ambtshalve aangevoerde reden dat de eiser geen akte voorlegt waaruit de beweerde verbintenis van de verweerder tot betaling zou kunnen blijken en dat het bewijs door getuigen en feitelijke vermoedens niet is toegelaten aangezien de te bewijzen rechtshandeling een overeenkomst betreft waarvan de waarde 375 euro te boven gaat, zonder dit middel aan de tegenspraak van de partijen te onderwerpen, het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Allerlei - Afwezigheid van akte - Ambtshalve aangevoerde reden - Geen tegenspraak - Gevolg - Recht van verdediging - Toepassing - Verbintenis

C.15.0111.N 14 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160414.2 AC nr. ...

Het bewijs van de krachtens een overeenkomst geleverde prestaties betreft het bewijs van feiten en kan geleverd worden met alle middelen rechtens, vermoedens inbegrepen (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging. Het was van oordeel dat beide onderdelen van het cassatiemiddel gegrond waren. Met betrekking tot het eerste onderdeel was het OM van mening dat de appelrechters, die vaststelden dat de werken werden uitgevoerd in regie en dat de desbetreffende factuur van de verweerster werd betwist, en die oordeelden dat de eiseres bezwaarlijk nog de uitgevoerde hoeveelheid kan betwisten gelet op de door de eiseres uitgevoerde controle ter plaatse, en dat de door de eiseres voorgelegde berekening van het grondverzet uitgevoerd door de aanbestedende overheid aan de verweerster niet tegenstelbaar is, aldus de bewijslast inzake de door verweerder aangerekende hoeveelheden op de eiseres lieten rusten en daarmee hun beslissing niet naar recht verantwoordden. Met betrekking tot het tweede onderdeel was het OM van mening dat de appelrechters, die oordeelden dat de verweerster de werken heeft uitgevoerd die aan haar mondeling werden opgedragen door de eiseres, dat dit niet wordt betwist door de eiseres en dat om die reden geen rekening kan worden gehouden met het protest van de eiseres, een uitlegging gaven van de appelconclusie van de eiseres die met de bewoordingen ervan niet verenigbaar is en derhalve de bewijskracht ervan miskenden, nu hierin op uitdrukkelijke wijze was aangevoerd dat de posten 6, 7, 133 en 134 door de verweerster werden gefactureerd doch door haar niet werden uitgevoerd.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overeenkomst - Geleverde prestaties

Les dispositions de l'article 100 de la loi sur la comptabilité de l'État, coordonnées le 17 juillet 1991, qui, fixant la prescription des actions en paiement des créances contre l'État, intéressent l'ordre public, n'excluent pas l'application, lorsque les conditions en sont réunies, de la règle, également d'ordre public, de l'article 26 de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale en vertu de laquelle l'action civile résultant d'une infraction ne peut se prescrire avant l'action publique (1). (1) Voir les concl. du MP.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overeenkomst - Bestaan

C.15.0181.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.6 AC nr. ...

Het middel, dat zich niet ertoe beperkt het bestreden vonnis te verwijten dat het aan een brief een andere uitlegging geeft dan die welke de eiser voorstelde maar aanvoert dat de uitlegging waarop het middel kritiek uitoefent, niet verenigbaar is met de bewoordingen van die brief, zou volstaan, indien ze gegrond is, om een miskenning van de bewijskracht van de akten op te leveren (1). (1) Cass. 19 november 2007, AR C.06.0150.F, AC 2007, nr. 562; Kirkpatrick en Léonard, Le contrôle de l'interprétation des conventions par la Cour de cassation et les cas dans lesquels une convention doit être considérée comme une 'loi' au sens de l'article 608 du Code judiciaire, in Mélanges Philippe Gérard, 2002, p. 411, nr. 5.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Motivering door verwijzing naar een andere beslissing - Arrest van het Hof van Cassatie - Beslissing bij wege van algemene en als regel geldende beschikking

C.15.0234.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Consumentenverkoop - Gebrek aan overeenstemming - Toepassingsgebied - Verkoop van dieren - Verenigbaarheid met de aard van het verkochte goed

Het vermoeden van gebrek aan overeenstemming is in beginsel, bij een verkoop van dieren, niet onverenigbaar met de aard van het verkochte goed (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Consumentenverkoop - Gebrek aan overeenstemming - Toepassingsgebied - Verkoop van dieren - Verenigbaarheid met de aard van het verkochte goed

- Artt. 1649quater, §§ 1 en 4 Burgerlijk Wetboek

S.14.0102.N 7 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160307.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Sociale zekerheid - Werknemers - Bijdragen - Deeltijdse arbeid - Vermoeden voltijdse arbeidsovereenkomst - Overtreding - Vaststelling - Proces-verbaal

De bijzondere bewijswaarde van de processen-verbaal van de sociale inspecteurs geldt enkel in het belang van de strafvordering en de rechtsvordering tot vergoeding van de schade ten gevolge van de overtredingen die erin zijn vastgesteld; het gezag dat artikel 9, tweede lid, Arbeidsinspectiewet aan die processen-verbaal toekent, kan door de Rijksdienst voor sociale zekerheid niet worden aangevoerd tot bewijs van de ontstentenis van openbaarmaking van de normale werkroosters bij de invordering van socialezekerheidsbijdragen op grond van het in artikel 22ter RSZ-wet bepaalde vermoeden (1) (2) (3). (1) Zie andersluidende concl. OM. (2) Cass 19 juni 1995, AR S.94.0156.F, AC 1995, nr. 311. (3) Artikel 9, tweede lid, Arbeidsinspectiewet voor de opheffing van deze wet door artikel 109, 28° van de wet van 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Sociale zekerheid - Werknemers - Bijdragen - Deeltijdse arbeid - Vermoeden voltijdse arbeidsovereenkomst - Overtreding - Vaststelling - Proces-verbaal

D.15.0017.F 19 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160219.5 AC nr. ...

Vermoedens zijn een bewijsmiddel van een onbekend feit; de artikelen 1349 tot 1353 van het Burgerlijk Wetboek, die dat bewijsmiddel regelen, houden geen verband met de beoordeling van de bewijswaarde van de aan de rechter voorgelegde feitelijke gegevens (1). (1) Cass. 23 oktober 2014, AR C.14.0207.F, AC 2014, nr. 634 en noot Th. W.; Cass. 25 juni 2015, AR C.14.0395.F, AC 2015, nr. ...; Cass. 16 oktober 2015, AR C.14.0387.F, AC 2015, nr. ..., met concl.van advocaat-generaal Leclercq in Pas. 2015.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Beroepstermijn - Verlenging - Voorwaarde - Onmogelijkheid om te handelen t.g.v. overmacht

- Art. 1353 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1349 Burgerlijk Wetboek

C.13.0235.N 21 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160121.6 AC nr. ...

Ook al is het beginsel van de gelijke behandeling van de inschrijvers, dat mede gegrond is op het gelijkheidsbeginsel zoals dit voortvloeit uit de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, inherent aan de reglementering betreffende de gunning van overheidsopdrachten (1) en ook al volstaat een schijn van partijdigheid om een miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van onpartijdigheid, dat, in de regel van toepassing is op elk actief bestuursorgaan, op te leveren (2), kan enkel de inschrijver die de laagste regelmatige offerte indiende aanspraak maken op de forfaitaire schadeloosstelling bepaald in artikel 15 van de Overheidsopdrachtenwet 1993; om aanspraak te kunnen maken op bedoelde forfaitaire vergoeding dient de geweerde inschrijver derhalve het bewijs te leveren dat hij de laagst regelmatige offerte indiende; een schijn van partijdigheid volstaat hiertoe niet. (1) Cass. 17 december 2009, AR C.08.0514.N, AC 2009, nr. 762. (2) Cass. 9 januari 2002, AR P.00.0855.F, AC 2002, nr. 14, met concl. van advocaat-generaal J. SPREUTELS.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Omvang - Overheidsopdrachten - Gunning - Geweerde inschrijver - Forfaitaire schadevergoeding - Aanspraakgerechtigde

- Artt. 1, § 1, eerste lid, en 15 Wet 24 dec. 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

C.14.0470.N 21 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160121.8 AC nr. ...

Het behoort aan de eiser aan te tonen dat alle voorwaarden die het recht waarop hij zich beroept doen ontstaan, voorhanden zijn.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Eiser

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer een aannemer betaling vordert voor overeengekomen werken en de opdrachtgever aanvoert dat de werken of een gedeelte ervan niet door de aannemer werden uitgevoerd, komt het, in beginsel, aan deze laatste toe te bewijzen dat hij de werken heeft uitgevoerd.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Aanneming van werk - Aannemer - Vordering tot betaling - Betwisting - Uitvoering van de werken

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

S.14.0018.N 11 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160111.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 934, 937 en 946, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en uit de wetsgeschiedenis blijkt dat het aan de rechter staat, ook al is de verklaring onder eed afgelegd, om vrij de bewijswaarde van de getuigenis te beoordelen, hierbij rekening houdende met alle elementen dienstig ter inschatting van de geloofwaardigheid ervan; het middel dat in zijn geheel ervan uitgaat dat aan de getuigenverklaring onder eed een bijzondere bewijswaarde toekomt, faalt naar recht.

Burgerlijke zaken - Getuigen - Verklaring onder eed - Bewijswaarde

C.15.0064.F 18 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151218.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Pacht - Bestaan van de pachtovereenkomst - Schriftelijke overeenkomst omschreven als teeltovereenkomst

Wanneer de partijen hun schriftelijke overeenkomst als teeltovereenkomst hebben gekwalificeerd, moet degene die zich op een pachtovereenkomst beroept, aantonen dat die overeenkomst niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 2, 2°, van de Pachtwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr .....

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Pacht - Bestaan van de pachtovereenkomst - Schriftelijke overeenkomst omschreven als teeltovereenkomst

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 2, 2°, en 3, 2° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.15.0255.F 11 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151211.4 AC nr. ...

In zoverre het middel dat het arrest, dat de bewoordingen ervan niet herneemt, verwijt de bewijskracht te miskennen van een brief waarvan het afschrift dat aan het verzoekschrift tot cassatie werd gehecht, wel de vermelding van "eensluidend verklaard afschrift" draagt maar niet de vermelding van zijn eensluidendheid met het voor het hof van beroep overgelegde stuk, is het niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 11 september 2009, AR C.08.0274.F-C.08.0301.F, AC 2009, nr. 492 met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2009, nr. 492.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Te voegen stukken - Middel afgeleid uit de miskenning van de bewijskracht van de akten - Ontvankelijkheid

C.14.0468.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.4 AC nr. ...

Het vermoeden van aansprakelijkheid dat op de bewaarder van de zaak rust, kan alleen worden weerlegd als de bewaarder bewijst dat de schade niet aan het gebrek van de zaak, maar aan een vreemde oorzaak te wijten is (1). (1) Zie Cass. 26 april 2013, AR C.12.0286.N, AC 2013, nr. 260.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Gebrek van de zaak - Aansprakelijkheid van de bewaarder - Weerlegging vermoeden van aansprakelijkheid

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Hij die op grond van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek vergoeding vordert voor de schade die door een zaak werd veroorzaakt, moet enkel bewijzen dat de verweerder in het geding een gebrekkige zaak onder zijn bewaring heeft, dat hij schade heeft geleden en dat er tussen deze schade en het gebrek van de zaak een oorzakelijk verband bestaat (1). (1) Cass. 7 november 1980, AC 1980-81, nr. 154, met concl. van procureur-generaal DUMON.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Gebrek van de zaak - Eiser - Bewijslast

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0149.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.6 AC nr. ...

De eiser tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde moet aantonen dat hij de betaling zonder oorzaak heeft verricht (1). (1) Zie Cass. 22 januari 2009, AR C.06.0650.F, AC 2009, nr. 57.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Landverzekering - Diefstal - Uitbetaling van de verzekerde - Geen oorzaak - Vordering van de verzekeraar tot terugbetaling

- Artt. 1235, eerste lid, en 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.14.0387.F 16 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151016.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Bewijsmiddel van een ongekend feit - Bewijs van de afstand van een recht - Beoordeling - Toepasselijke wetsbepalingen

Vermoedens zijn een middel om een ongekend feit te bewijzen; de artikelen 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek, die dat bewijsmiddel regelen, houden geen verband met het oordeel van de rechter over het bestaan van de afstand van een recht (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Bewijsmiddel van een ongekend feit - Bewijs van de afstand van een recht - Beoordeling - Toepasselijke wetsbepalingen

- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

C.14.0512.F 16 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151016.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overlegging van stukken - Bewijs van een ter zake dienend feit - Ter zake dienend feit - Begrip - Beslissend feit

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overlegging van stukken - Gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens - Enig vermoeden

Voor de toepassing van artikel 877 Gerechtelijk Wetboek moeten de vermoedens niet meervoudig zijn (1). (1) Zie concl. OM. Het zij opgemerkt dat de conclusie van het OM geen melding maakt van het bestaan van een partij die opgeroepen werd tot bindendverklaring van het arrest. Volgens het OM had de nv DISCAR die hoedanigheid niet aangezien het cassatieverzoekschrift wel degelijk die vennootschap vermeldde op pagina 1 van voornoemd verzoekschrift, maar zonder te verduidelijken wat de eiseres vorderde ten aanzien van die vennootschap! Volgens het OM diende een dergelijke partij niet als een partij in de rechtspleging voor het Hof beschouwd te worden. Het was dus niet noodzakelijk om die rechtspersoon in het arrest van het Hof te vermelden.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overlegging van stukken - Gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens - Enig vermoeden

- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek

Een feit is ter zake dienend in de zin van artikel 877 Gerechtelijk Wetboek wanneer het verband houdt met het aan de rechter voorgelegde litigieuze feit; het is niet vereist dat het feit beslissend is (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Overlegging van stukken - Bewijs van een ter zake dienend feit - Ter zake dienend feit - Begrip - Beslissend feit

- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0488.F 18 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150918.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Begin van bewijs door geschrift - Waarschijnlijkheid van het aangevoerde feit

Opdat een feit waarschijnlijk is in de zin van artikel 1347 van het Burgerlijk Wetboek, is het niet voldoende dat het mogelijk moet lijken; het moet een schijn van waarheid bevatten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Begin van bewijs door geschrift - Waarschijnlijkheid van het aangevoerde feit

- Art. 1347 Burgerlijk Wetboek

C.14.0382.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.8 AC nr. ...

Uit de regels betreffende de bewijslast volgt dat de advocaat dient te bewijzen dat hij zich van zijn plicht heeft gekweten om zijn cliënt in te lichten, en niet dat laatstgenoemde het negatieve feit dient te bewijzen dat de vereiste informatie hem niet werd gegeven (1). (1) Zie Cass. 26 januari 1968, AC 1968, 708.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Advocaat - Naleving informatieplicht jegens cliënt

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.14.0395.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.9 AC nr. ...

Vermoedens zijn een bewijsmiddel van een onbekend feit; de artikelen 1349 en 1353 van het Burgerlijk Wetboek, die dat bewijsmiddel regelen, houden geen verband met de beoordeling door de rechter, uitgaande van de feiten waarvan hij kennisnam, over het bestaan van een objectief risico op recidive van een onwettige praktijk (1). (1) Cass. 23 oktober 2014, AR C.14.0207.F, AC 2014, nr. 634.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Begrip - Beoordeling door de rechter, uitgaande van de feiten waarvan hij kennisnam, over het bestaan van een objectief risico op recidive - Middel dat tegen die beoordeling opkomt

- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

C.14.0479.F 4 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150604.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verplichting van de partijen - Verboden gevolg

De verplichting van de partijen om mee te werken aan de bewijsvoering kan de omkering van de bewijslast niet tot gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verplichting van de partijen - Verboden gevolg

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

C.14.0330.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.11 AC nr. 105

Degene die beweert een dwaling te hebben begaan, moet die dwaling en het verschoonbaar karakter ervan bewijzen.

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Overeenkomst - Bestanddelen - Toestemming - Geldigheid - Dwaling - Bewijs

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

C.14.0276.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Overheidssector - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Eigen schade van de werkgever - Geschil tussen de werkgever en zijn verzekeraar en de verzekeraar van de voor het ongeval aansprakelijke persoon - Geneeskundige dienst - Vaststellingen - Bewijswaarde

Burgerlijke zaken - Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Overheidssector - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Werkgever - Betaling zonder tegenprestatie - Omvang van de schade - Bewijs - Voorwerp

De werkgever in de overheidssector die aanvoert schade te hebben geleden als gevolg van een door de fout van een derde veroorzaakt ongeval waarvan zijn personeelslid het slachtoffer werd, doordat hij de wedde en de daarop rustende lasten heeft moeten betalen zonder arbeidsprestaties te ontvangen, dient zijn schade in oorzakelijk verband met de fout te bewijzen; de werkgever dient derhalve niet alleen het bedrag van de betaalde wedde te bewijzen, maar ook dat die wedde betaald is voor een periode tijdens dewelke het personeelslid, als gevolg van het ongeval, arbeidsongeschikt was; hij kan daarvan het bewijs leveren met alle middelen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Overheidssector - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Werkgever - Betaling zonder tegenprestatie - Omvang van de schade - Bewijs - Voorwerp

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1315, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Het optreden van de geneeskundige dienst is enkel bedoeld om de verplichtingen te bepalen die overeenkomstig de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel aan de werkgever zijn opgelegd; in het geschil tussen de overheidswerkgever en zijn verzekeraar, enerzijds, en de verzekeraar van de voor het ongeval aansprakelijke persoon, anderzijds, over de schade van de werkgever, kunnen de vaststellingen van de geneeskundige dienst worden aangevoerd als een feitelijk vermoeden, waarvan de beoordeling aan de rechter is overgelaten (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Overheidssector - Personeelslid - Getroffene - Ongeval veroorzaakt door een derde - Eigen schade van de werkgever - Geschil tussen de werkgever en zijn verzekeraar en de verzekeraar van de voor het ongeval aansprakelijke persoon - Geneeskundige dienst - Vaststellingen - Bewijswaarde

- Art. 8 KB 24 jan. 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk
- Artt. 1349, 1353, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

STRAFZAKEN

P.25.0268.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.12 AC nr. ...

Het enkele feit dat een getuige à décharge een verklaring kan afleggen die van aard kan zijn om het resultaat van het strafproces te beïnvloeden of waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat die de positie van de verdediging van de beklaagde zal versterken, verplicht de rechter daarom nog niet om die getuige à décharge op de rechtszitting te horen, maar bij een weigering een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dient de rechter in elk geval te onderzoeken of het recht op een eerlijk proces van die beklaagde in zijn geheel beschouwd daardoor niet is aangetast (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1001.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.4.

Strafzaken - Getuigen - Recht op het horen van getuigen à décharge - Geen verplichting voor de rechter - Weigering - Motivering - Aantasting van het recht op een eerlijk proces in zijn geheel - Draagwijdte

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), volgt dat de rechter het verzoek van een beklaagde om een getuige à décharge te horen op de rechtszitting moet beoordelen aan de hand van een drievragentest: - eerste vraag: is het verzoek om de getuige à décharge te horen voldoende onderbouwd en is het getuigenverhoor relevant voor het voorwerp van de beschuldiging; - tweede vraag: is de relevantie van het getuigenverhoor voldoende in aanmerking genomen en zijn er afdoende gronden voor de beslissing om de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting; - derde vraag: tast de weigering de getuige à décharge te horen de eerlijkheid van het proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aan (2). (1) EHRM (Grote Kamer) 18 december 2018, nr. 36658/05, Murtazaliyeva t. Rusland, T. Strafr., 2019/5, p. 280 e.v. en noot S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à charge: een explosief trio!". (2) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1001.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.4.

Strafzaken - Getuigen - Recht op het horen van getuigen à décharge - Waarheidsgetrouw karakter verklaring slachtoffer seksueel misbruik - Afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige - Verantwoording - Drievragentest - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Voor wat betreft het antwoord op de eerste vraag is niet alleen van belang of het verhoor van een getuige à décharge van aard is om het resultaat van het strafproces te beïnvloeden, maar ook of redelijkerwijze kan worden verwacht dat dit verhoor de positie van de verdediging zal versterken; bij die beoordeling moeten de concrete omstandigheden van de zaak worden betrokken en kunnen onder meer de stand en de voortgang van de procedure, de door de partijen gevolgde strategie en hun houding in het strafproces in aanmerking worden genomen (1). (1) CCass. 21 november 2023, AR P.23.1001.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.4.

Strafzaken - Getuigen - Recht op het horen van getuigen à décharge - Relevantie voor het voorwerp van de beschuldiging - Beïnvloeding van het resultaat van het strafproces - Versterking van de positie van de verdediging - Beoordelingscriteria - Concrete omstandigheden van de zaak - Waarheidsgetrouw karakter verklaring slachtoffer seksueel misbruik - Draagwijdte

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Voor wat betreft het antwoord op de tweede vraag is te benadrukken dat uit artikel 6.3.d EVRM niet kan worden afgeleid dat op elk verzoek van een beklaagde om een getuige à décharge te horen op de rechtszitting moet worden ingegaan, maar het staat aan de rechter om in het licht van de door de beklaagde aangehaalde motieven en rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak de noodzaak van het horen van de getuige à décharge te beoordelen en op dat verzoek en de mate waarin het is onderbouwd een adequaat antwoord te verstrekken, zonder dat is vereist dat op elk detail van de onderbouwing moet worden ingegaan; die concrete omstandigheden kunnen onder meer betrekking hebben op de feitelijke en juridische onmogelijkheid om de getuige à décharge te horen, de relatie die de getuige à décharge had of heeft met de beklaagde of met andere bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige à décharge af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid en het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige à décharge wil horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1001.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.4.

Strafzaken - Getuigen - Recht op het horen van getuigen à décharge - Geen verplichting voor de rechter - Onderzoek van de noodzaak om een getuige à décharge op de rechtszitting te horen - Beoordelingscriteria - Concrete omstandigheden van de zaak - Waarheidsgetrouw karakter verklaring slachtoffer seksueel misbruik - Draagwijdte

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Indien de rechter oordeelt dat het onderzoek of de vervolging is aangetast door een onregelmatigheid die tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces van een beklaagde onherstelbaar is aangetast, kan hij de strafvordering onontvankelijk verklaren; in dat geval dient de rechter artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering niet toe te passen; een beklaagde die voorhoudt dat er een onregelmatigheid in het onderzoek of de vervolging is begaan en dat zijn recht op een eerlijk proces onherstelbaar is aangetast, moet die aanvoeringen en het verband ertussen aannemelijk maken, zonder ze te moeten bewijzen; gelet op de aard, de ernst en de gevolgen van de sanctie van de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering dient de rechter die oordeelt dat een beklaagde een onherstelbare aantasting van zijn recht op een eerlijk proces ingevolge een onregelmatigheid in het onderzoek of vervolging aannemelijk maakt, de nodige maatregelen te bevelen opdat redelijkerwijze zekerheid kan worden verkregen over die aanvoering (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onregelmatigheid in de bewijsgaring die het recht op een eerlijk proces onherstelbaar aantast - Onontvankelijkheid van de strafvordering als sanctie - Aanvoeringslast van de beklaagde - Maatregelen van onderzoek te nemen door de vonnisrechter - Voorwaarde

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Niet naar recht verantwoord is het oordeel dat naar aanleiding van een geloofwaardig verweer van de beklaagde over een onwettige burgerinfiltratie er geen reden is tot het ondervragen als getuige van de politieambtenaren die de vermeende burgerinfiltrant zouden hebben aangestuurd om reden dat deze politieambtenaren gelet op het onwettig karakter van de burgerinfiltratie geen immuniteit hebben en niet kunnen worden verplicht zichzelf te incrimineren; daarmee nemen de appelrechters immers zonder meer aan dat de aanvoering over het onwettig optreden van de drie politieambtenaren als begeleidingsambtenaren van de beklaagde met de werkelijkheid overeenstemt, zonder aan de hand van de verklaringen van die politieambtenaren te proberen meer duidelijkheid te verkrijgen over de aard en de omvang van die begeleiding, wat een impact kan hebben op de eventualiteit van het herstel van de aangevoerde onwettigheid; bovendien kan de enkele omstandigheid dat de politieambtenaren zich zouden kunnen beroepen op hun zwijgrecht de beslissing om hen niet te horen niet verantwoorden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Recht op het doen ondervragen van getuigen - Aannemelijk verweer van de beklaagde over een onwettige burgerinfiltratie - Vraag van de beklaagde tot het horen van de politieambtenaren die de vermeende burgerinfiltrant zouden hebben aangestuurd - Weigering van het getuigenverhoor om reden dat de getuigen zichzelf zouden kunnen beschuldigen - Onontvankelijkheid van de strafvordering - Mogelijkheid tot herstel van de onregelmatigheid - Voorwaarden

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 155 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechter kan de afwijzing van het verzoek van een beklaagde om een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven als getuige op de rechtszitting onder eed te horen, verantwoorden door de impact die het horen op de rechtszitting kan hebben op de psychische toestand van dat slachtoffer; hij kan hierbij onder meer rekening houden met de leeftijd van het slachtoffer en zijn mentale toestand, de periode die is verstreken sinds de feiten, de relatie of de familieband die er bestaat tussen het slachtoffer en de beklaagde of de therapie die het slachtoffer volgt als gevolg van de beweerde misdrijven, maar de loutere omstandigheid dat het verzoek van een beklaagde tot het horen of verhoren op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek belastende verklaringen heeft afgelegd, betrekking heeft op het slachtoffer van het beweerde seksuele misdrijf waarvoor hij wordt vervolgd, volstaat als zodanig evenwel niet om de afwijzing van dat verzoek te verantwoorden en hetzelfde geldt voor de louter theoretische mogelijkheid dat het slachtoffer negatieve gevolgen zou kunnen ondervinden van een verhoor op de rechtszitting; de rechter dient immers concrete elementen te vermelden waaruit hij afleidt dat er ernstige redenen zijn om niet in te gaan op het verzoek van een beklaagde tot het horen op de rechtszitting van een getuige die belastende verklaringen heeft afgelegd; het Hof onderzoekt of de rechter die een verzoek tot het horen van een getuige à charge op de rechtszitting heeft afgewezen, de drie criteria voor het horen van getuigen à charge juist heeft toegepast en of de redenen die de rechter heeft vermeld om de getuige niet te horen in overeenstemming zijn met de overige redenen van zijn beslissing (1). (1) Zie Cass. 8 april 2025, AR P.25.0002.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.8.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Recht op horen van getuigen à charge - Slachtoffer van seksueel misbruik - Afwijzing van het verzoek tot het horen van slachtoffer van seksueel misbruik als getuige - Verantwoording - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De regeling voor de rechter om een verzoek tot het horen van een getuige à charge op de rechtszitting onder eed, die tijdens het onderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te toetsen aan de drie door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens met betrekking tot artikel 6.1 en 6.3.d EVRM ontwikkelde criteria (1), is ook van toepassing indien de tijdens het vooronderzoek afgelegde belastende verklaringen uitgaan van een slachtoffer dat zich burgerlijke partij heeft gesteld in de zaak waarin de beklaagde wordt vervolgd, met dien verstande evenwel dat een burgerlijke partij in beginsel als een procespartij en niet als een getuige onder eed wordt gehoord; het recht op een eerlijk proces van de beklaagde waarvan het recht op tegenspraak deel uitmaakt, kan dan ook worden gewaarborgd door de mogelijkheid die de beklaagde heeft om de rechter te verzoeken om op de rechtszitting met de burgerlijke partij te worden geconfronteerd en alle vragen te stellen of opmerkingen te formuleren ter weerlegging, aanpassing of verduidelijking van de door die burgerlijke partij tijdens het vooronderzoek afgelegde belastende verklaringen. (1) De overwegingen in randnummers 3 t.e.m. 5 van onderstaand arrest over de drie criteria voor het horen van getuigen à charge onder eed op de openbare terechtzitting zijn een bevestiging van vaste rechtspraak van het Hof, gesteund op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (zie o.a. Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1411.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 19 december 2023, AR P.23.1157.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.2; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 8 november 2022, AR P.22.0832.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.19; Cass. 21 juni 2022; AR P.22.0250.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353; Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, T. Strafr. 2017, 207; EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland; EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, §28, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 9 mei 2022, Faysal Pamuk t/Turkije, §46, www.echr.coe.int; F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1157-1178; B. MEGANCK, "Het recht om getuigen à charge op de rechtszitting te horen: het sprookje van Soufiane Riahi en de drie criteria", T. Strafr. 2024, 420-433; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Vol.2, Larcier, 2023, 2256-2289; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, "Droit de la procédure pénale", Die Keure, 2025, 46 en 1588-1595).

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Recht op horen van getuigen à charge - Slachtoffer van seksueel misbruik als getuige - Slachtoffer dat zich burgerlijke partij stelt - Verhoor als procespartij - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1676.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.16 AC nr. ...

De bevindingen van een technisch raadsman, die een partij bijbrengt ter ondersteuning van een vordering, een exceptie of een verweer, hebben geen wettelijke bewijswaarde, maar behoren tot de vrije bewijswaardering van de strafrechter; aldus oordeelt die rechter onaantastbaar of en in welke mate de bevindingen van de technisch raadsman hem overtuigen en geen enkele bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verplicht de strafrechter die oordeelt dat de bevindingen van de technisch raadsman niet overtuigend zijn, aanvullend technisch onderzoek te vragen of een gerechtsdeskundige aan te stellen.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verslag van een technisch raadsman - Vrije bewijswaardering -

Onaantastbare beoordeling - Geen verplichting tot aanvullend onderzoek - Gevolg

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verslag van een technisch raadsman - Vrije bewijswaardering - Onaantastbare beoordeling - Geen verplichting tot aanvullend onderzoek - Gevolg

Strafzaken - Bewijsvoering - Verslag van een technisch raadsman - Vrije bewijswaardering - Onaantastbare beoordeling - Geen verplichting tot aanvullend onderzoek - Gevolg

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon beticht van het plegen van een witwasmisdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3° of 4°, Strafwetboek, op het moment van zijn handelen of bij de aanvang ervan kennis had van de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de illegale vermogensvoordelen die het voorwerp van de witwasbetichting uitmaken; de rechter kan die kennis wettig afleiden uit alle hem regelmatig overgelegde gegevens, zowel van precieze als van algemene aard en zowel daterend van vóór als van na de voltrekking van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten (1). (1) Zie Cass. 16 januari 2018, AR P.17.1037.N, AC 2018, nr. 33.

Strafzaken - Algemeen - Witwassen - Tweede en derde witwasmisdrijf - Kennis van de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de illegale vermogensvoordelen - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Kennis afgeleid uit gegevens van precieze of algemene aard - Kennis afgeleid uit gegevens van vóór als na de voltrekking van het misdrijf - Draagwijdte

- Art. 505, eerste lid, 3° en 4° Strafwetboek

Uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat de rechter steeds het verzoek van een beklaagde om toegang te krijgen tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden, moet toetsen aan criteria die in de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens worden vooropgesteld om de weigering van het horen van een getuige à décharge af te wegen tegen het recht op een eerlijk proces van de beklaagde, namelijk (1) het al dan niet voldoende onderbouwd zijn van het verzoek, (2) het voorhanden zijn van afdoende redenen om het voorwerp van het verzoek al dan niet relevant te achten voor de beoordeling van de telastlegging en (3) de impact van de verwerping van het verzoek op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd; een dergelijke afweging is enkel vereist voor bewijs waarvan de beklaagde aannemelijk maakt dat het de versie van de feiten en het bewijsmateriaal van de vervolgende partij op een doorslaggevende wijze kan weerleggen en waarvan de impact vergelijkbaar is met deze van een getuigenis à décharge op de rechtszitting (1). (1) Zie EHRM 7 maart 2019, nr. 6005/08, Abdullayev t. Azerbeidzjan, https://hudoc.echr.coe.int.

Strafzaken - Bewijsvoering - Recht op een eerlijk proces - Verzoek om toegang tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden - Beoordeling - Toetsing volgens de criteria voor het afwijzen van het verhoor van een getuige à décharge - Vereiste - Bewijs dat de versie van de feiten en bewijsmateriaal van het openbaar ministerie op doorslaggevende wijze kan weerleggen - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0296.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.17 AC nr. ...

De verplichting het proces-verbaal van overtreding tijdig toe te zenden aan de overtreder heeft tot doel deze in staat te stellen het tegenbewijs te leveren van de vaststellingen die een bijzondere bewijswaarde hebben en bij gebrek aan tijdige toezending verliest dit proces-verbaal dan ook zijn bijzondere bewijswaarde en blijven de erin vervatte vaststellingen enkel gelden als eenvoudige inlichtingen, waarvan de rechter de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt; hieruit volgt dat het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingestelde vermoeden niet kan worden ingeroepen tegen een beweerde overtreder aan wie het proces-verbaal van overtreding niet is toegezonden binnen de door artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet bepaalde termijn.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Proces-verbaal van verkeersovertreding - Bijzondere bewijswaarde - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Weerlegbaar vermoeden - Toezending van een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder - Doelstelling - Gebrek aan tijdige toezending - Vaststellingen als eenvoudige inlichtingen - Gevolg

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 62, achtste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0354.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.12 AC nr. ...

De verzwarende omstandigheid van artikel 474 Strafwetboek is bewezen wanneer het oorzakelijk verband is aangetoond tussen het geweld of de bedreiging bij de diefstal en de dood van een persoon tegen wie dat geweld of die bedreiging werd gericht en dat oorzakelijk verband is bewezen van zodra is aangetoond dat het geweld of de bedreiging met zekerheid tot de dood heeft bijgedragen.

Strafzaken - Allerlei - Diefstal met geweld of bedreiging zonder het oogmerk om te doden en toch de dood veroorzaakt - Oorzakelijk verband tussen het geweld of de bedreiging en de dood - Bewijs - Wijze

- Art. 474 Strafwetboek

- Art. 468 Strafwetboek

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle daders van diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan waren betrokken, maar het aannemen van de verzwarende omstandigheden dat de diefstal werd gepleegd door middel van geweld of bedreiging, de diefstal werd gepleegd ten nadele van een persoon van wie de kwetsbare toestand ten gevolge van de leeftijd duidelijk was of de dader bekend was en het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden maar toch de dood heeft veroorzaakt vereist een beoordeling voor elke dader afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag; de verplichting tot een individuele analyse belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere daders steunt op dezelfde feitelijke gegevens.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden - Diefstal met geweld, gepleegd ten nadele van kwetsbaar persoon, zonder het oogmerk om te doden maar met de dood tot gevolg - Meerdere daders - Toerekening van de verzwarende omstandigheden - Beoordeling voor elke dader afzonderlijk - Individuele analyse van het gedrag van de dader - Toerekening op basis van dezelfde feitelijke gegevens - Wijze

- Art. 474 Strafwetboek

- Art. 471, laatste lid Strafwetboek

- Art. 468 Strafwetboek

P.24.1428.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.12 AC nr. ...

Het onderzoek van een grief die een miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoert, houdt een vergelijking in tussen het stuk dat als referentie dient en dat wat de bestreden beslissing hierover zegt; een dergelijk onderzoek veronderstelt dat de te vergelijken stukken in dezelfde taal zijn opgemaakt, namelijk die van de rechtspleging, of dat, op zijn minst, het stuk waarvan de bewijskracht zou zijn miskend, indien het in een andere taal is opgemaakt, vergezeld is van een beëdigde vertaling (1). (1) Zie Cass. 23 november 2010, AR P.10.0583.N, AC 2010, nr. 688.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Stuk dat in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgemaakt - Noodzaak van een vertaling ter vergelijking - Gevolg

- Art. 8.17 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

- Art. 8.17 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

P.25.0172.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.24 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld zoals dit ook wordt gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, houdt niet in dat de rechter elke aanvoering van een beklaagde voor waar moet aannemen en dat het hem zou ontzegd zijn de aannemelijkheid van die aanvoering te toetsen en bij die beoordeling mag de rechter het tijdstip betrekken waarop een bepaalde aanvoering werd geformuleerd en het gegeven of de inhoud van die aanvoering wordt bevestigd door objectieve en onafhankelijke gegevens.

Strafzaken - Vermoedens - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van toerekening aan de kentekenplaathouder - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0186.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.11 AC nr. ...

De rechter mag bij de schuldbeoordeling het gegeven betrekken dat een beklaagde geen geloofwaardige verklaring kan of wil verstrekken betreffende bezwarende vaststellingen en daaruit kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, het zwijgrecht zoals vervat in artikel 6.1 en 6.2 EVRM en het vermoeden van onschuld zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM worden afgeleid en dit doet evenmin afbreuk aan de regel dat de bewijslast voor de schuld bij het openbaar ministerie berust; het vermoeden van onschuld zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, het zwijgrecht zoals dit wordt afgeleid uit artikel 6.1 en 6.2 EVRM, het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging en de regel dat het openbaar ministerie de bewijslast draagt houden niet in dat de rechter gehouden is ontkennende verklaringen van een beklaagde voor waar aan te nemen en dat hij verklaringen van een beklaagde niet op hun geloofwaardigheid mag beoordelen, zodat uit een met redenen omklede schuldigverklaring van een beklaagde geen schending van deze bepalingen of een miskenning van de vermelde beginselen kan worden afgeleid.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Zwijgrecht - Vermoeden van onschuld - Afwezigheid van een geloofwaardige verklaring door de beklaagde over de bezwarende vaststellingen - Ontkennende verklaringen van de beklaagde - Beoordeling van de geloofwaardigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.1731.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.7 AC nr. ...

Een proces-verbaal is met name niet langer eerlijk wanneer het bewijs dat verkregen werd ondanks de onregelmatigheid ervan, het risico op een veroordeling inhoudt die op twijfelachtige gegevens is gegrond, terwijl de partij aan wie die gegevens wordt tegengeworpen niet in staat is ze met goed gevolg tegen te spreken en de waarheid te herstellen; de omstandigheid dat onderzoeksverrichtingen werden bevolen ten gevolge van een van onregelmatigheid beschuldigde akte, verplicht de rechter niet te besluiten tot de onmogelijkheid om een eerlijk proces te voeren, wanneer er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van de door die akte opgeleverde resultaten en de partij waartegen ze worden aangevoerd ze vrij en dienstig heeft kunnen tegenspreken (1). (1) Het OM, dat erop wijst dat het eerste bestreden arrest, in tegenstelling tot de eiser, oordeelt dat “de door de onderzoeksmagistraat opgemaakte beschikkingen tot huiszoeking die tot de litigieuze beslagen hebben geleid, geenszins gegrond zijn op de resultaten van het bankonderzoek”, leidt hieruit af dat het middel, dat geheel berust op de kritiek van die beoordeling van de feiten, in geen van de onderdelen ontvankelijk is. (M.N.B.).

Strafzaken - Bewijsvoering - Eerlijk proces - Onregelmatig bewijs - Onderzoeksverrichtingen bevolen ten gevolge van een van onregelmatigheid beschuldigde akte - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1006.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.11 AC nr. ...

Artikel 37bis, § 1, 1°, Wegverkeerswet stelt onder meer diegene strafbaar die op een openbare plaats een voertuig bestuurt wanneer de speekselanalyse bedoeld in artikel 62ter, § 1, de aanwezigheid in het organisme aantoont van minstens één van de in die bepaling vermelde stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden en die speekselanalyse mag bij toepassing van artikel 62ter, § 1, eerste lid, Wegverkeerswet slechts worden opgelegd wanneer de speekseltest, bedoeld in artikel 61bis, § 2, 2°, van die wet de aanwezigheid aantoont van één van die stoffen; de loutere omstandigheid dat het resultaat van de speekselanalyse die kort na een positieve speekseltest wordt opgelegd met betrekking tot de voormelde stoffen een gehalte in het organisme aantoont dat slechts in een beperkte mate de waarden overschrijdt onder welke het resultaat van de speekselanalyse volgens artikel 62ter, § 1, tweede lid, Wegverkeerswet niet in aanmerking mag worden genomen, verplicht de rechter niet om aan te nemen dat de nauwkeurigheid van de kort daarvoor afgenomen speekseltest is aangetast en er bijgevolg niet mocht worden overgegaan tot een speekselanalyse en de omstandigheid dat de in die laatste bepaling vermelde gehaltes onder welke het resultaat van de speekselanalyse niet in aanmerking mag worden genomen, lager zijn dan de in artikel 61bis, § 2, 2°, tweede lid, Wegverkeerswet vermelde gehaltes onder welke het resultaat van de speekseltest niet in aanmerking mag worden genomen, doet hieraan geen afbreuk.

Strafzaken - Bewijsvoering - Wegverkeerswet - Speekseltest en speekselanalyse - Nauwkeurigheid van de speekseltest - Invloed op de navolgende speekselanalyse - Gehalte - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 62ter, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 61bis, § 2, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 37bis, § 1, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0099.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.6 AC nr. ...

Wat betreft de getuigen à décharge waarvan de beschuldigde verzoekt om hen op de rechtszitting te horen, en volgens de uitlegging van artikel 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, moeten de nationale gerechten de relevantie en het nut van een dergelijk verzoek van de beschuldigde beoordelen: die bepaling vereist niet dat elke getuige à décharge wordt opgeroepen en op de rechtszitting wordt gehoord, aangezien de in de voormelde bepaling gebruikte bewoordingen “onder dezelfde voorwaarden” ertoe strekken de wapengelijkheid te waarborgen, zonder evenwel aan de beschuldigde het absolute recht toe te kennen om de verschijning van getuigen voor de feitenrechter te verkrijgen (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM; EHRM, Guide ..., o.c., §§ 561 et 562.

Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering - Wapengelijkheid

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de uitlegging van de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vloeit voort dat de weigering van de feitenrechter tot verhoor van getuigen à décharge tijdens het proces te horen niet is onderworpen aan de waarborgen die in acht moeten worden genomen wanneer het strafgerecht het voornemen heeft om, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge in aanmerking te nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, § 15 (uitsluiting van de criteria die van toepassing zijn op het verhoor van de getuigen à charge, namelijk de getuigen die belastende verklaringen hebben afgelegd); Cass. 19 juni 2018, AR P.17.1250.N, AC 2018, nr. 398, § 2; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., Die Keure, 2025, dl. II, 1593 tot 1595.

Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om te antwoorden op de vraag of de belastende verklaringen van een getuige die op het proces niet aanwezig was, van doorslaggevend belang zijn geweest voor de beslissing over de schuld, moet worden nagegaan welk belang de rechter aan die verklaringen heeft gehecht, in verhouding tot alle redenen waarmee hij zijn beslissing heeft omkleed; zo kan de verwijzing naar een dergelijke verklaring in de redenen op zich niet volstaan om die verklaring als doorslaggevend aan te merken, wanneer blijkt dat de beslissing op grond van ander doorslaggevend bewijsmateriaal werd genomen (1). (1) Zie Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9, § 6.

Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens de uitlegging van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geschiedt het onderzoek van de verenigbaarheid, met de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, van een procedure waarin de verklaringen van een getuige die belastende verklaringen heeft afgelegd maar niet op het proces is verschenen, als bewijzen worden gebruikt, in drie stappen; zo moet worden onderzocht (1°) of er een ernstige reden bestond waarom de getuige niet is verschenen en, bijgevolg, zijn verklaring als bewijs in aanmerking werd genomen, (2°) of de verklaring van de afwezige getuige de enige of doorslaggevende grondslag heeft gevormd voor de veroordeling, en (3°) of er voldoende compenserende factoren, waaronder met name stevige procedurele waarborgen (1), bestonden om een tegenwicht te vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanneming van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en om de billijkheid van de rechtspleging in haar geheel te waarborgen ; dergelijke factoren kunnen met name bestaan in de voorlegging van objectief bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het onderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt (2); hieruit volgt dat, om de verenigbaarheid met de voormelde bepalingen te kunnen beoordelen van een beslissing van de feitenrechter die de voortzetting van de procedure beveelt, niettegenstaande de afwezigheid van de getuigen, en van een daaropvolgende beslissing over de schuld zonder dat, bijgevolg, de verdediging die getuigen heeft kunnen verhoren of doen verhoren, met name moet worden vastgesteld of de verklaringen die deze getuigen in een eerdere fase van de procedure hebben afgelegd en waarover geen tegensprekelijk debat is gevoerd, de enige of doorslaggevende grondslag voor de veroordeling hebben gevormd. (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2024, § 107; EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, 15 december 2015 [GC], nr. 9154/10, § 107; EHRM, Al-Khawaja en Tahery t. Verenigd Koninkrijk, 15 december 2011 [GC], nrs. 26766/05 en 22228/06 ; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1, met concl. van advocaat-generaal DE SMET, ECLI:BE:CASS:2025:CONC.20250318.2N.1; Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1, en de noot BDS. (2) EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, voormeld, § 128; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, voormeld, § 23, dat, bij wijze van compenserende factoren, ook melding maakt van de mogelijkheid, voor de beklaagde, om de getuige tijdens het opsporingsonderzoek of op de rechtszitting te verhoren of te doen verhoren en om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of over de strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9.

Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet bij de beoordeling van de verenigbaarheid, met artikel 6.3.d EVRM, van de verwerping van een verzoek van de verdediging tot oproeping van een getuige à décharge met de volgende criteria rekening worden gehouden: (1°) was het verzoek tot verhoor van de getuige à décharge op de rechtszitting met voldoende redenen omkleed en relevant in het licht van het onderwerp van de beschuldiging? (2°) heeft de rechter de mogelijke relevantie van die getuigenverklaring onderzocht en heeft hij zijn weigering om dat verzoek in te willigen met voldoende redenen omkleed? (3°) heeft de weigering om een dergelijke getuige te horen het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel aangetast? (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; EHRM, [GC], Murtazaliyeva c. Russie, 18 december 2018, nr. 36658/05, § 158.

Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechter kan als feitelijke grond die de afwezigheid kan verantwoorden van een getuige op de rechtszitting, in aanmerking nemen dat het verhoor onder eed wordt gevraagd van een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven en de impact die dit verhoor op de psychische toestand van het slachtoffer kan hebben, mede in acht genomen de therapie die het slachtoffer volgt als gevolg van de beweerde misdrijven en de familieband die er bestaat tussen het slachtoffer en de beklaagde (1). (1) De overwegingen in alinea's 4, 8 en 9 van onderstaand arrest over de drie criteria voor het horen van getuigen à charge onder eed op de openbare terechtzitting zijn een bevestiging van vaste rechtspraak van het Hof, gesteund op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (zie o.a. Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1411.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 19 december 2023, AR P.23.1157.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.2; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van thans advocaat-generaal R. MORTIER, T. Strafr. 2017, 207; EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland; EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, § 28, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 9 mei 2022, Faysal Pamuk t/Turkije, § 46, www.echr.coe.int; F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1157-1178; B. MEGANCK, "Het recht om getuigen à charge op de rechtszitting te horen: het sprookje van Soufiane Riahi en de drie criteria", T. Strafr. 2024, 420-433; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Vol.2, Larcier, 2023, 2256-2289; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 46 en 1588-1595). Het bestreden arrest neemt aan dat de belastende verklaringen van verweersters 1 en 2, slachtoffers van seksueel misbruik doorslaggevend bewijs uitmaken, maar dat een verhoor van verweersters als getuigen onder eed, in de fase van het onderzoek ter terechtzitting, niet nodig is wegens een gegronde reden voor het niet-horen van de getuige en het voorhanden zijn van voldoende compenserende factoren zijn voor dit niet-horen. Voor het criterium van de gegronde reden voor de afwezigheid van de getuige kan de rechter ermee rekening houden dat het verhoor onder eed wordt gevraagd van een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven in een familiale context, wat voor die getuige een zware psychische belasting vormt (EHRM 18 juli 2013, Vrochenko t/Estland, § 58 en EHRM 24 mei 2016, Przydzial t. Polen, § 51). De rechter mag ermee rekening houden dat het verhoor als getuige op de terechtzitting voor het slachtoffer van seksueel misbruik een traumatische gebeurtenis (ordeal) kan zijn (EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, § 75). Bij toepassing van het criterium van voldoende compenserende factoren houdt de rechter rekening met het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0388.N, AC 2020, nr. 506; EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland, § 126-131; F. VAN VOLSEM, o.c. 2024, 1176-1177; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1592-1593). In zaken van seksueel misbruik mogen Staten maatregelen nemen om een rechtstreekse confrontatie te vermijden tussen de beklaagde en het slachtoffer, zoals een audiovisueel verhoor in plaats van een kruisverhoor, voor zover de beklaagde een adequate gelegenheid heeft om de betrouwbaarheid aan te vechten van verklaringen die in belangrijke mate als belastend bewijs dienen. Op die manier komt er een evenwicht tot stand tussen de belangen van

beklaagde en het slachtoffer (EHRM, 2 juli 2002, S.N. t/Zweden, § 52; EHRM 10 november 2005, Bocos-Cuesta t/Nederland, §§ 69-71; EHRM 10 mei 2012, Aigner t/Oostenrijk, §§ 37-39; EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, §§ 76 en 84; EHRM , 20 augustus 2015, Y. t/Slovenië, § 106). (BDS)

Strafzaken - Getuigen - Recht op het horen van getuigen à charge - Gebruik van schriftelijke verklaringen van getuigen als bewijs - Gegronde reden om getuigen niet op de terechtzitting te ondervragen - Verklaringen van slachtoffers van seksueel misbruik - Voorwaarden

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf; uit de vermelde verdragsbepalingen volgt in de regel dat het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting, hij dit bewijs moet kunnen tegenspreken en hem in beginsel de gelegenheid moet worden gegeven een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon die een belastende verklaring heeft afgelegd, als getuige ter rechtszitting te ondervragen (1). (1) De overwegingen in alinea's 4, 8 en 9 van onderstaand arrest over de drie criteria voor het horen van getuigen à charge onder eed op de openbare terechtzitting zijn een bevestiging van vaste rechtspraak van het Hof, gesteund op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (zie o.a. Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1411.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 19 december 2023, AR P.23.1157.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.2; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van thans advocaat-generaal R. MORTIER, T. Strafr. 2017, 207; EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland; EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, § 28, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 9 mei 2022, Faysal Pamuk t/Turkije, § 46, www.echr.coe.int; F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1157-1178; B. MEGANCK, "Het recht om getuigen à charge op de rechtszitting te horen: het sprookje van Soufiane Riahi en de drie criteria", T. Strafr. 2024, 420-433; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Vol.2, Larcier, 2023, 2256-2289; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 46 en 1588-1595). Het bestreden arrest neemt aan dat de belastende verklaringen van verweersters 1 en 2, slachtoffers van seksueel misbruik doorslaggevend bewijs uitmaken, maar dat een verhoor van verweersters als getuigen onder eed, in de fase van het onderzoek ter terechtzitting, niet nodig is wegens een gegronde reden voor het niet-horen van de getuige en het voorhanden zijn van voldoende compenserende factoren zijn voor dit niet-horen. Voor het criterium van de gegronde reden voor de afwezigheid van de getuige kan de rechter ermee rekening houden dat het verhoor onder eed wordt gevraagd van een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven in een familiale context, wat voor die getuige een zware psychische belasting vormt (EHRM 18 juli 2013, Vrochenko t/Estland, § 58 en EHRM 24 mei 2016, Przydzial t. Polen, § 51). De rechter mag ermee rekening houden dat het verhoor als getuige op de terechtzitting voor het slachtoffer van seksueel misbruik een traumatische gebeurtenis (ordeal) kan zijn (EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, § 75). Bij toepassing van het criterium van voldoende compenserende factoren houdt de rechter rekening met het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0388.N, AC 2020, nr. 506;

EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland, § 126-131; F. VAN VOLSEM, o.c. 2024, 1176-1177; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1592-1593). In zaken van seksueel misbruik mogen Staten maatregelen nemen om een rechtstreekse confrontatie te vermijden tussen de beklaagde en het slachtoffer, zoals een audiovisueel verhoor in plaats van een kruisverhoor, voor zover de beklaagde een adequate gelegenheid heeft om de betrouwbaarheid aan te vechten van verklaringen die in belangrijke mate als belastend bewijs dienen. Op die manier komt er een evenwicht tot stand tussen de belangen van beklaagde en het slachtoffer (EHRM, 2 juli 2002, S.N. t/Zweden, § 52; EHRM 10 november 2005, Bocos-Cuesta t/Nederland, §§ 69-71; EHRM 10 mei 2012, Aigner t/Oostenrijk, §§ 37-39; EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, §§ 76 en 84; EHRM , 20 augustus 2015, Y. t/Slovenië, § 106). (BDS)

Strafzaken - Getuigen - Recht op het horen van getuigen à charge - Gebruik van schriftelijke verklaringen van getuigen als bewijs - Criterium van het proces in zijn geheel - Afweging van diverse belangen - Beginsel van het horen van de getuige op de terechtzitting

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de vereiste van het voorhanden zijn van compenserende factoren volgt niet dat de rechter noodzakelijk een confrontatie moet bevelen van de personen die een belastende verklaring hebben afgelegd met de verklaringen en de vragen van de beklaagde en dat enkel een dergelijke confrontatie de rechter en de partijen in staat stelt de betrouwbaarheid van de getuige te beoordelen; uit de vereiste van het voorhanden zijn van compenserende factoren volgt evenmin dat de rechter noodzakelijk een tegensprekelijk deskundigenonderzoek moet bevelen met het oog op een geloofwaardigheidsonderzoek van de verklaringen van de personen die niet op de rechtszitting onder eed worden gehoord (1). (1) De overwegingen in alinea's 4, 8 en 9 van onderstaand arrest over de drie criteria voor het horen van getuigen à charge onder eed op de openbare terechtzitting zijn een bevestiging van vaste rechtspraak van het Hof, gesteund op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (zie o.a. Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1411.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 19 december 2023, AR P.23.1157.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.2; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van thans advocaat-generaal R. MORTIER, T. Strafr. 2017, 207; EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland; EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, § 28, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 9 mei 2022, Faysal Pamuk t/Turkije, § 46, www.echr.coe.int; F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1157-1178; B. MEGANCK, "Het recht om getuigen à charge op de rechtszitting te horen: het sprookje van Soufiane Riahi en de drie criteria", T. Strafr. 2024, 420-433; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Vol.2, Larcier, 2023, 2256-2289; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 46 en 1588-1595). Het bestreden arrest neemt aan dat de belastende verklaringen van verweersters 1 en 2, slachtoffers van seksueel misbruik doorslaggevend bewijs uitmaken, maar dat een verhoor van verweersters als getuigen onder eed, in de fase van het onderzoek ter terechtzitting, niet nodig is wegens een gegronde reden voor het niet-horen van de getuige en het voorhanden zijn van voldoende compenserende factoren zijn voor dit niet-horen. Voor het criterium van de gegronde reden voor de afwezigheid van de getuige kan de rechter ermee rekening houden dat het verhoor onder eed wordt gevraagd van een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven in een familiale context, wat voor die getuige een zware psychische belasting vormt (EHRM 18 juli 2013, Vrochenko t/Estland, § 58 en EHRM 24 mei 2016, Przydzial t. Polen, § 51). De rechter mag ermee rekening houden dat het verhoor als getuige op de terechtzitting voor het slachtoffer van seksueel misbruik een traumatische gebeurtenis (ordeal) kan zijn (EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, § 75). Bij toepassing van het criterium van voldoende compenserende factoren houdt de rechter rekening met het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0388.N, AC 2020, nr. 506; EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland, § 126-131; F. VAN VOLSEM, o.c. 2024, 1176-1177; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1592-1593). In zaken van seksueel misbruik mogen Staten maatregelen nemen om een rechtstreekse confrontatie te vermijden tussen de beklaagde en het slachtoffer, zoals een audiovisueel verhoor in plaats van een kruisverhoor, voor zover de beklaagde een adequate

gelegenheid heeft om de betrouwbaarheid aan te vechten van verklaringen die in belangrijke mate als belastend bewijs dienen. Op die manier komt er een evenwicht tot stand tussen de belangen van beklaagde en het slachtoffer (EHRM, 2 juli 2002, S.N. t/Zweden, § 52; EHRM 10 november 2005, Bocos-Cuesta t/Nederland, §§ 69-71; EHRM 10 mei 2012, Aigner t/Oostenrijk, §§ 37-39; EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, §§ 76 en 84; EHRM , 20 augustus 2015, Y. t/Slovenië, § 106). (BDS)

Strafzaken - Getuigen - Recht op het horen van getuigen à charge - Gebruik van schriftelijke verklaringen van getuigen als bewijs - Voorwaarde van compenserende factoren voor het niet-horen van getuigen op de terechtzitting - Geen mogelijkheid tot directe vraagstelling aan getuigen - Geen tegensprekelijk deskundigenonderzoek over de geloofwaardigheid van getuigen die niet onder eed worden ondervraagd - Gevolg

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.24.1711.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10 AC nr. ...

Rijden in staat van alcoholintoxicatie is een wanbedrijf waarvan het bewijs bijzonder bij wet is geregeld en wanneer de rechter zijn beslissing grondt op de resultaten van een meting van de alcoholconcentratie per liter uitgeademde alveolaire lucht of per liter bloed, is hij, in de regel, gebonden door de bepalingen die de bijzondere gebruiksmodaliteiten van de gebruikte toestellen vaststellen; overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan ook de schending van die bepalingen, waarvan de naleving niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, slechts worden gesanctioneerd door het verkregen resultaat niet in aanmerking te nemen indien de niet-naleving van de bepalingen de betrouwbaarheid van het verkregen resultaat aantast of het gebruik van het verkregen resultaat strijdig is met het recht op een eerlijk proces en het feit dat de wetgever bij de reglementering van het bewijs een bepaalde rechtsbescherming van de burger of een bepaalde kwaliteitsbescherming van de bewijsvergaring heeft beoogd, sluit de toepassing van voormeld artikel 32 niet uit aangezien die rechtsbescherming vervat is in de beoordeling van de rechter over het al dan niet in aanmerking nemen van het verkregen resultaat.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Meting van de alcoholconcentratie via een ademtest en ademanalyse - Artikel 59 Wegverkeerswet - Onregelmatigheid van de vaststellingen - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter, naast eventueel andere subcriteria, onder meer in aanmerking nemen dat de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, alsook dat de ernst van het misdrijf de begane onregelmatigheid al dan niet veruit overstijgt en de rechter is daarbij niet gebonden door welbepaalde bewoordingen; het recht op een eerlijk proces is in de regel miskend en het onregelmatige bewijsmateriaal moet uit het debat worden geweerd wanneer de optredende overheidsinstanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid en het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat; wanneer een beklaagde in zijn verweer voor het appelgerecht niet heeft aangevoerd dat de door hem aangeklaagde onregelmatigheid in de bewijsvergaring opzettelijk of door een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, moet de rechter zijn oordeel dat er geen dergelijk opzet of geen dergelijke nalatigheid aanwezig is, niet nader toelichten en de enkele omstandigheid dat een verbalisant een voorschrift overtreedt dat behoort tot een gereglementeerde bewijsvergaring die hij moet kennen, impliceert niet noodzakelijk dat die verbalisant de onregelmatigheid opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid heeft begaan en de rechter oordeelt hierover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1579.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Criterium van de miskenning van het recht op een eerlijk proces - Subcriteria - Opzettelijke onregelmatigheid - Met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid - Ernst van de begane onregelmatigheid vergeleken met de ernst van het misdrijf - Verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van de zaak - Overtreding door een verbalisant van een voorschrift van een gereglementeerde bewijsvergaring - Motivering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

Noch artikel 5 of artikel 22 Witwaswet 2017, noch enige andere bepaling verbiedt de rechter om de feitelijke gegevens van een verslag van de CFI aan de procureur des Konings, dat aanwijzingen bevat voor het bestaan van een witwasmisdrijf,te gebruiken als bewijs voor de schuldigverklaring van een beklaagde aan een misdrijf dat voor die beklaagde de vermogensvoordelen heeft voortgebracht die het voorwerp van dat mogelijke witwasmisdrijf konden uitmaken; het staat integendeel aan de rechter om onaantastbaar de bewijswaarde van die gegevens, naast de overige gegevens van het strafdossier, te beoordelen; het recht van verdediging van de beklaagde wordt gewaarborgd door het feit dat hij voor de rechter tegenspraak kan voeren over die gegevens.

Strafzaken - Bewijsvoering - Verslag Cel voor Financiële Informatieverwerking - Aanwijzingen voor bestaan van witwasmisdrijf - Schuldigverklaring aan misdrijf dat vermogensvoordelen heeft voorgebracht - Gebruik van de feitelijke gegevens van het verslag CFI als bewijs - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Gevolg

- Art. 22 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme
- Art. 5 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

P.24.1431.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of: (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; in de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde; wel kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen; het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Strafzaken - Getuigen - Verzoek tot verhoor van een getuige à charge - Criteria voor het niet-horen van een getuige ter zitting - Toepassing op het horen van een oorspronkelijke medebeklaagde - Beoordeling - Vermelding van de concrete omstandigheden van de beslissing - Controle door het Hof

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op bijstand van een advocaat, dat verbonden is met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan worden verplicht zichzelf te incrimineren, zijn rechten die gelden in personam en in beginsel bijgevolg slechts kunnen worden ingeroepen door degene ten aanzien van wie die rechten werden miskend; een beklaagde kan zich evenwel beroepen op de miskenning van die rechten als verweer tegen belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklaagde, die voor hem slechts een getuige is, hetzij wanneer die andere beklaagde, die zelf van die rechten genoot, de miskenning ervan inroept en op die grond de afgelegde belastende verklaringen intrekt, hetzij wanneer blijkt dat ingevolge de miskenning van die rechten er ongeoorloofde druk werd uitgeoefend op die andere beklaagde en zijn verklaringen onbetrouwbaar zijn; wanneer een beklaagde aanvoert dat voor hem belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklaagde zonder de bijstand van een raadsman hoewel hij op die bijstand gerechtigd was, uit het debat moeten worden geweerd, kan de rechter zich niet ertoe beperken na te gaan of die andere beklaagde de miskenning heeft ingeroepen van zijn recht op bijstand van een raadsman en op die grond zijn verklaringen heeft ingetrokken; hij dient ook na te gaan of de miskenning van het recht op bijstand van een advocaat niet ertoe heeft geleid dat die andere beklaagde zijn belastende verklaringen heeft afgelegd onder ongeoorloofde druk waardoor de betrouwbaarheid ervan is aangetast (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Strafzaken - Algemeen - Verhoor van een verdachte door de politie - Recht op bijstand van een advocaat voorafgaand en tijdens het verhoor - Belastende verklaringen afgelegd door een oorspronkelijke medebeklaagde zonder mogelijkheid tot bijstand van een advocaat en verwittiging van het zwijgrecht - Toelaatbaarheid van de verklaringen als bewijs - Voorwaarden - Toepassing van de voorwaarden door de rechter

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0929.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12 AC nr. ...

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen te overleggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt, maar het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de vermelde beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit.

Strafzaken - Algemeen - Recht op bewijs - Inhoud - Draagwijdte - Beoordelingsvrijheid van de rechter

P.24.1722.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.16 AC nr. ...

De bewijskracht en de bewijswaarde van akten zijn twee onderscheiden juridische begrippen aangezien de bewijskracht van een akte slaat op het verbod voor de rechter om van een geschrift, waarnaar hij uitdrukkelijk verwijst, een uitlegging te geven die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan, met andere woorden om het geschrift te doen liegen, terwijl de bewijswaarde van een geschrift slaat op het geloof dat de rechter bij de bewijswaardering kan of moet hechten, al naargelang het geval, aan het geschrift; een cassatiemiddel dat deze onderscheiden juridische begrippen door elkaar gebruikt is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet ontvankelijk, ook al wordt in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet het begrip bewijskracht gehanteerd waar bewijswaarde wordt bedoeld.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Begrip - Draagwijdte - Proces-verbaal van de politie

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Proces-verbaal van de politie - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Begrip - Draagwijdte

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1650.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.6 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde van een op grond van artikel 62 Wegverkeerswet gedane vaststelling van een door een motorvoertuig gevoerde snelheid is als zodanig niet afhankelijk van de rijrichting waarin dit voertuig reed.

Strafzaken - Bewijsvoering - Verkeer - Bijzondere bewijswaarde van de vaststellingen - Vaststelling van de gevoerde snelheid - Rijrichting - Invloed

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verkeer - Bijzondere bewijswaarde van de vaststellingen - Vaststelling van de gevoerde snelheid - Rijrichting - Invloed

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

De rechter die wordt verzocht een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting, moet dat verzoek enkel toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) indien hij de getuigenverklaring in aanmerking neemt als bewijs; dat is niet het geval wanneer de rechter de gegevens die een douane- of politieambtenaar in een proces-verbaal heeft opgenomen enkel in aanmerking neemt als inlichting die heeft toegelaten het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen; die verbalisant is dan immers geen getuige à charge in de zin van artikel 6.1 en 6.3.d EVRM; de omstandigheid dat een in een dergelijk proces-verbaal opgenomen inlichting aan de basis ligt van het opstarten of het in een bepaalde richting verderzetten van een strafonderzoek, waardoor op autonome wijze determinerend bewijsmateriaal lastens de beklaagde aan het licht komt, heeft niet tot gevolg dat die informatie het karakter van inlichting verliest en het karakter van bewijs à charge verkrijgt, noch dat die informatie als dusdanig moet worden beschouwd als determinerend voor de schuldigverklaring van de beklaagde (2). (1) Zie o.a. EHRM 15 december 2015, Schatschachwilli t/Duitsland, EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België; EHRM 10 januari 2023, Safssafi t/Nederland, www.echr.coe.int; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F,ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER. (2) Cass. 7 mei 2024, AR P.24.0025.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240507.2N.3; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230. Zie F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1168-1169 (1157-1178).

Strafzaken - Getuigen - Recht op het doen ondervragen van getuigen à charge - Criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof te Straatsburg - Verzoek tot verhoor van de politieambtenaar die het aanvankelijk proces-verbaal heeft opgesteld - Opname in dat proces-verbaal van alleen inlichtingen om het onderzoek te oriënteren - Gevolg

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Indien een beklaagde aanvoert dat een inlichting op onregelmatige wijze is verkregen, dient hij die aanvoering enigszins aannemelijk te maken en moet die aanvoering het niveau van een loutere bewering overstijgen; het louter in vraag stellen van de regelmatigheid van de informatie volstaat niet; de rechter oordeelt onaantastbaar of de beklaagde aan deze aanvoeringslast voldoet; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0745.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1; Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr. 545.

Strafzaken - Bewijsvoering - Verweer dat een inlichting van de politie op onregelmatige wijze is verkregen - Aannemelijk maken van het verweer - Aanvoeringslast - Voorwaarde - Beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1613.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.2 AC nr. ...

Volgens artikel 71 Strafwetboek is er geen misdrijf wanneer de beklaagde werd gedwongen door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan en onweerstaanbare dwang of overmacht in de zin van die wetsbepaling houdt in dat de dader omwille van omstandigheden die buiten zijn wil zijn gelegen en die hij niet kon voorzien of vermijden, in de onmogelijkheid was een strafrechtelijk verboden handeling te vermijden; in het geval van onweerstaanbare dwang of overmacht wordt de schuld van de dader uitgesloten en kan de strafrechtelijk verboden handeling hem niet worden verweten maar die afwezigheid van verwijtbaarheid vereist tevens de afwezigheid van een voorafgaande fout van de dader en staat los van het moreel bestanddeel van het misdrijf; wanneer de beklaagde zich beroept op de schuldontheffingsgrond van artikel 71 Strafwetboek en zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot, dient de onjuistheid ervan door de vervolgende partij of in voorkomend geval door de burgerlijke partij te worden bewezen en de rechter beoordeelt onaantastbaar of de door een partij aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1847.N, AC 2014, nr. 526; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, die Keure, 2015, pp. 97-99.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Misdrijf - Rechtvaardiging - Overmacht - Begrip - Beoordeling door de rechter

- Art. 71 Strafwetboek

P.24.1492.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.2 AC nr. ...

Aangezien het bewijs in strafzaken in beginsel vrij kan worden geleverd, kan het volgens de wet worden aangebracht door alle gegevens die afdoende vermoedens van schuld lijken op te leveren (1); het feit dat er aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof wordt gehecht, miskent op zich het vermoeden van onschuld niet. (1) Zie Cass. 23 januari 2008, AR P.07.1437.F, AC 2008, nr. 53; Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.1056.F, AC 2001, nr. 554; Cass. 5 januari 2000, AR P.99.1085.F, AC 2000, nr. 7.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Afdoende vermoedens van schuld - Vonnis dat aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof hecht - Miskenning van het vermoeden van onschuld (geen)

De twijfel die de beklaagde ten goede moet komen, is niet die waarvan hij het bestaan aanvoert maar die welke volgens de rechter betrekking heeft op de schuld van die beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten (1). (1) Cass. 7 december 2022, AR P.22.1052.F, AC 2022, nr. 801.

Strafzaken - Algemeen - Vermoeden van onschuld - Regel "in dubio pro reo" - Draagwijdte

P.24.1635.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.6 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat een beklaagde voorhoudt dat een verbalisant die vaststellingen heeft verricht bij een verkeersongeval een burgerlijke partij kent en dat tussen hen een zekere vriendschappelijkheid zou bestaan, volgt niet dat (1) de rechter verplicht is die verbalisant te horen als getuige op de rechtszitting, (2) de bijzondere bewijswaarde die de in het proces-verbaal vermelde zintuigelijke vaststellingen van de verbalisant op grond van artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet heeft, verdwijnt of (3) de rechter de strafvordering onontvankelijk moet verklaren.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Wegverkeer - Bijzondere bewijswaarde - Vriendschappelijke band tussen verbalisant en burgerlijke partij - Gevolg

- Art. 62, eerste lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.24.1396.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.11 AC nr. ...

Weliswaar levert het enkele feit van de verheerlijking van terrorisme niet het door artikel 140, § 1 en § 2, Strafwetboek bedoelde misdrijf op, maar de rechter kan het verheerlijken van terrorisme wel betrekken bij een onderzoek naar het bewezen zijn van het door artikel 140 Strafwetboek bepaalde misdrijf (1). (1) Weliswaar levert het enkele feit van de verheerlijking van terrorisme niet het door artikel 140, § 1 en § 2, Strafwetboek bedoelde misdrijf op, maar de rechter kan het verheerlijken van terrorisme wel betrekken bij een onderzoek naar het bewezen zijn van het door artikel 140 Strafwetboek bepaalde misdrijf (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1692.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.20 met concl. OM.

Strafzaken - Bewijsvoering - Terrorisme - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Leidinggevende rol in een terroristische groep - Verheerlijking van terrorisme - Niet constitutief van de misdrijven bepaald in artikel 140, §§ 1 en 2 - Element te betrekken in de bewijsvoering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 140, §§ 1 en 2 Strafwetboek

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betrekt; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig bewijs - Handvest Grondrechten EU - Artikelen 7 en 8 - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Indien een beklaagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoekingen en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklaagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

Strafzaken - Bewijsvoering - Recht van verdediging - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Recht van verdediging - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1148.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17 AC nr. ...

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg

- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 970 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinquies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg

- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 970 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinquies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

Het feit dat ter gelegenheid van bepaalde politieverhoren het recht van een verdachte op de fysieke bijstand van een advocaat niet werd geëerbiedigd zonder dat daarvoor een dwingende reden of een uitzonderlijke omstandigheid voorhanden was, leidt niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM; het staat immers aan de rechter om te onderzoeken of die beperking de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast in het licht van de omstandigheden van de zaak; bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over de betrouwbaarheid en de juistheid ervan in het licht van de omstandigheden waarin het werd verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Allerlei - Gerechtelijk onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Allerlei - Gerechtelijk onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de rechter een aan de politie afgelegde verklaring van een verdachte bepalend acht voor diens schuldigverklaring, vereist het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, dat aan die verdachte de bijstand van een raadsman wordt verleend, behoudens indien er dwingende redenen of uitzonderlijke omstandigheden zijn om hem dit recht te ontzeggen; de verklaring van een verdachte moet geacht worden bepalend te zijn voor zijn schuldigverklaring van zodra die verklaring een relevante impact heeft of, gelet op de concrete omstandigheden, moet hebben op de beoordeling van de schuld; dit kan reeds het geval zijn van zodra de verklaring richting geeft aan het onderzoek waarvan de rechter het resultaat betrekt bij de schuldbeoordeling (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Allerlei - Gerechtelijk onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Allerlei - Gerechtelijk onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1579.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12 AC nr. ...

Bij de beoordeling van het middel over het gebruik van onregelmatig bekomen bewijs dat in strijd is met het recht op een eerlijk proces kan het Hof rekening houden met 1°het feit dat de beklaagde voor het appelgerecht geen verweer heeft gevoerd over het feit dat de onregelmatigheid door de verbalisant opzettelijk werd begaan dan wel met een opzettelijk begane onregelmatigheid moet worden gelijkgesteld en 2° het feit dat de appelrechters zelf niet vaststellen dat de onregelmatigheid door de verbalisant opzettelijk werd begaan dan wel met een opzettelijk begane onregelmatigheid moet worden gelijkgesteld.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechter dient bij de beoordeling van het criterium van de strijdigheid met het recht op een eerlijk proces weliswaar de door hem vastgestelde onregelmatigheid niet te toetsen aan al de subcriteria, zoals de vraag of de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk werd begaan; hij kan ook andere subcriteria gebruiken, maar dat belet niet dat opzettelijk begane of daarmee gelijk te stellen onregelmatigheden die getuigen van een grove onachtzaamheid, principieel niet te verenigen zijn met de loyaliteit en de regelmatigheid van de bewijsgaring die in een rechtsstaat moeten kunnen worden verwacht van de opsporende en vervolgende instanties; bijgevolg is het recht op een eerlijk proces in de regel miskend en moet het onregelmatige bewijsmateriaal uit het debat worden geweerd wanneer de vermelde instanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid; het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat (1). (1) Cass. 12 maart 2024, AR P.24.0049.N, AC 2024, nr. 210, T. Strafr. 2024, 254; Cass. 25 april 2023, AR P.23.0081.N, AC 2023, nr. 303, T. Strafr. 2023, 235; Cass. 4 april 2024, AR P.22.1730.N, AC 2023, AC 202, nr. 256, RW 2023-24, 751; RDPC 2023, 861 noot F. LUGENTZ, "Preuve irrégulière dont l'usage porte atteinte au droit à un procès équitable : une approche particulière de la sanction en cas d'illégalité commise intentionnellement ou par l'effet d'une négligence grave ? » (863-878), T. Strafr. 2023, 233, noot M. VANDERMEERSCH, "Antigoon herzien: zet het Hof van Cassatie het licht op rood? (213-220), RABG 2023, 1659, noot V. VEREECKE, "De Antigoon-toets is geen witwasmachine" (1662-1668).Zie ook Cass. 5 mei 2020, AR P.19.1272.N, AC 2020, nr. 267 en Cass. 28 mei 2013, AR P.13.0066.N, AC 2013, nr. 327, met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, RW 2013-14, 1616 noot B. DE SMET.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Loyauteit in de opsporing - Gevolgtrekking die kennelijk onevenredig is - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oordeelt de rechter onaantastbaar of voor een onregelmatig verkregen bewijselement, waarvoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde is miskend, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast en of het gebruik van het bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd; voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter onder meer één of meer van volgende subcriteria in aanmerking nemen: -de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid;- de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid; -de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf; -de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; en -de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd (1); voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, kan de rechter wel degelijk in aanmerking nemen dat andere wettelijke verplichtingen wel werden nageleefd. (1) Cass. 25 april 2023, AR P.23.0081.N, AC 2023, nr. 303, T. Strafr. 2023, 235; Cass. 4 april 2023, AR P.22.1730.N, AC 2023, nr. 256, RW 2023-24, 751; RDPC 2023, 861 noot F. LUGENTZ, T. Strafr. 2023, 233, noot M. VANDERMEERSCH en RABG 2023, 1659, noot V. VEREECKE.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Antigoon criteria - Subcriteria bij de beoordeling van het criterium van het recht op een eerlijk proces - Overzicht -

Grove onachtzaamheid die daardoor moet gelijk gesteld worden met een opzettelijke onregelmatigheid - Draagwijdte - Vaststelling dat andere wettelijke verplichtingen voor de bewijsgaring zijn nageleefd - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de omstandigheid dat de rechter bij het beoordeling van het criterium van het strijdig zijn van het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd moet onderzoeken of de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk werd begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid, volgt evenwel niet dat de rechter verplicht is daarvan uitdrukkelijk in zijn beslissing melding te maken; dat is enkel het geval indien werd aangevoerd dat de onregelmatigheid opzettelijk is begaan of daarmee moet worden gelijkgesteld of de rechter dit zelf vaststelt; het Hof onderzoekt of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Beoordeling - Redenen voor het aanwenden van het onregelmatig bekomen bewijs - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Toezicht op de motieven door het Hof

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.24.0846.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.11 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat de rechter op basis van een volledige lezing van een deskundigenverslag oordeelt dat een tegenstrijdigheid in dat verslag slechts het gevolg is van een materiële vergissing en dat bij de bewijswaardering daarmee rekening moet worden gehouden en uit artikel 6.1 EVRM volgt niet dat de rechter slechts tot dat oordeel kan komen na het horen van de deskundige.

Strafzaken - Bewijsvoering - Deskundigenonderzoek - Beoordeling - Bewijswaarde - Verbetering van een materiële vergissing - Horen van de deskundige - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.23.1062.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.1 AC nr. ...

Wanneer een ontvankelijk cassatieberoep wordt gericht tegen de beslissing die een herstelmaatregel inzake stedenbouw beveelt, kan het Hof, in dit kader, ambtshalve een middel van miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoeren (1). (Impliciete oplossing). (1) Wat betreft deze grief en de ambtshalve aangevoerde middelen, zie resp. R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 473 e.v. [inz. 480 en noot 1701] en 852.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Ontvankelijk cassatieberoep - Miskenning van de bewijskracht van de akten - Ambtshalve aangevoerd middel

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.23.0839.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.12 AC nr. ...

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van schuld is van toepassing op de inbreuken op de voormelde wet en haar uitvoeringsbesluiten; dit vermoeden kan bijgevolg ook gelden voor het in artikel 21 van die wet bepaalde misdrijf van het besturen van een voertuig zonder rijbewijs, zelfs als dit misdrijf niet op hetzelfde ogenblik werd vastgesteld als de overtreding die tot de eerste vaststelling heeft geleid; er anders over oordelen zou een niet door de wetgever gewilde beperking inhouden van de toepassing van artikel 67bis Wegverkeerswet (1). (1) Zie Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, en verwijzingen in noot; Cass. 25 oktober 2011, AR P.11.0548.N, AC 2011, nr. 572, aangehaald in M-A BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, II, Brussel, Die Keure, 2021,1327, noot 119. Het OM heeft erop gewezen dat dit vermoeden inderdaad niet van toepassing is op het gebrek aan rijbewijs van de verweerster op de datum van de vaststelling – een omstandigheid waarvan niet uit het bestreden vonnis blijkt dat ze in casu werd betwist – maar dat het vonnis niet naar recht de overweging verantwoordt dat dit vermoeden, wat deze telastlegging betreft, niet van toepassing is op de door de verweerster betwiste omstandigheid dat zij op dat ogenblik het voertuig bestuurde. (M.N.B)

Strafzaken - Vermoedens - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet) - Toepassingsgebied - Besturen van een voertuig zonder rijbewijs (artikel 21) niet vastgesteld bij de eerste vaststelling

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 21 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0844.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.9 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal niet werd opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of niet binnen de wettelijke termijn aan de overtreder werd verzonden, verliezen de vaststellingen van de agenten de bij die bepaling voorgeschreven bijzondere bewijswaarde; de hierin vervatte vaststellingen blijven evenwel gelden als gewone inlichtingen, waarvan de rechter de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Zie Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, AC 1986, nr. 116 en noot.

Strafzaken - Vermoedens - Vaststellingen van de ambtenaren - Bijzondere bewijswaarde - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke termijn - Gevolgen

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De niet-verzending van een proces-verbaal binnen de wettelijke termijn aan de overtreder overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet (1) en de daaruit volgende toegenomen moeilijkheid om de bewijswaarde ervan te ontkrachten, wist het vermoeden van schuld van de houder van het kenteken uit, zoals dat is bepaald in artikel 67bis Wegverkeerswet , en dit zelfs in het geval van vluchtmisdrijf (2); de verplichting om het proces-verbaal van overtreding tijdig aan de overtreder toe te zenden, heeft immers tot doel hem in staat te stellen het tegenbewijs van die vaststellingen te leveren (3). (1) Zie Cass. 2 november 2022, AR P.22.0943.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.8; Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, Pas. 1986, nr. 116 en noot. (2) De eiser heeft, zonder het juridisch beginsel in twijfel te trekken, aangevoerd dat het niet van toepassing is "in het bijzondere geval dat het aan de overtreder verweten misdrijf een vluchtmisdrijf is", op grond dat een dergelijk wanbedrijf juist tot doel heeft om aan elke vaststelling van de politie te ontsnappen en dat, gelet op de tijd die in dergelijke gevallen doorgaans nodig is om het gebruikte voertuig te identificeren, een kopie van de vaststelling zelden aan de houder van de kentekenplaat kan worden toegezonden binnen de in artikel 62, achtste lid, bepaalde termijn van "veertien dagen te rekenen van de datum van vaststelling van de misdrijven". Inderdaad, "aangezien vluchtmisdrijf een overtreding vormt in de zin van art. 67bis [Wegverkeerswet], is het door dat artikel ingevoerde vermoeden van schuld van toepassing op de pleger van een vluchtmisdrijf die bij de vaststelling van die overtreding niet geïdentificeerd werd, ook al werd de dader niet tevens veroordeeld wegens overtreding van het wegverkeersreglement" (Cass. 25 februari 2004, AR P.03.1430.F, AC 2004, nr. 104). Maar, "de verplichting het proces-verbaal van overtreding tijdig toe te zenden aan de overtreder heeft immers tot doel deze in staat te stellen het tegenbewijs te leveren van de vaststellingen die een bijzondere bewijswaarde hebben" (Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709). Over het algemeen wordt de bewijslevering moeilijker naarmate de tijd verstrijkt, wat des te meer geldt voor negatief bewijs (in dit geval, het bewijs dat de houder van de kentekenplaat niet de bestuurder van het voertuig was op het tijdstip van de verweten feiten). Naast het feit dat de voorgestelde uitzondering geen wettelijke basis heeft, verantwoordt die ratio legis de toepassing van die verplichting en de sanctie bij niet-naleving ervan, zelfs in geval van vluchtmisdrijf en ongeacht de door de eiser onderstreepte praktische gevolgen. Het middel dat aanvoert dat, de lege late, het in artikel 67bis bepaalde vermoeden in dit geval van toepassing is zonder tijdsbeperking (behalve die van de verjaring), wat in strijd lijkt met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM 4 oktober 2007, Anghel t. Roemenië , nr. 28183/03, § 60; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, II, Brussel, Larcier, 2023, nr. 1800), faalt bijgevolg naar recht. (MNB). (3) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709, overweging 6, i.f.

Strafzaken - Vermoedens - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet) - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke termijn - Invloed

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van schuld van de houder van de kentekenplaat dat aan het voertuig is toegekend, is verenigbaar met artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, indien dat vermoeden weerlegbaar is (1) en op voorwaarde dat de wet dit beperkt binnen redelijke grenzen die met de ernst van de zaak rekening houden en het recht van verdediging beschermen. (1) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; zie Cass. 16 april 2002, AR P.01.0119.N, AC 2002, nr. 231; Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1532.F, AC 2001, nr. 75; Arbitragehof 21 maart 2000, nr. 27/2000; EHRM 7 oktober 1988, nr. 10519/83, Salabiaku t. Frankrijk, §§ 29-30 (betreffende het in het Franse douanewetboek bepaalde vermoeden van verantwoordelijkheid voor de fraude ten aanzien van de houder van de goederen).

Strafzaken - Vermoedens - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat - Verenigbaarheid met artikel 6.2 EVRM - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0568.F 13 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de voorzitter van het hof van assisen, met toepassing van artikel 316 Wetboek van Strafvordering, de verklaringen heeft voorgelezen van een getuige die niet in de loop van het onderzoek verschijnt, belet hem niet diezelfde getuige op een later tijdstip te horen, wanneer hij op de rechtszitting verschijnt.

Strafzaken - Getuigen - Assisen - Procedure ter terechtzitting - Voorlezing door de voorzitter van de verklaringen van een getuige die niet verschijnt - Later verhoor van die getuige wanneer hij op de rechtszitting verschijnt - Wettigheid

- Art. 316 Wetboek van Strafvordering

P.23.0610.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.6 AC nr. ...

Behoudens de feiten die algemeen bekend zijn of op algemene ervaring berusten en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waaronder het recht op tegenspraak, de rechter zijn beslissing te baseren op feiten die niet voortkomen uit de gegevens van het strafdossier of uit het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts door eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen hierover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484; zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84, en de verw. in voetnoot.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert

---

P.21.1425.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.2 AC nr. ...

De in het proces-verbaal van de bevoegde ambtenaar opgenomen vermelding volgens welke hij een weggebruiker heeft herkend terwijl hij een inbreuk op het wegverkeersreglement beging, is een persoonlijke vaststelling die deze ambtenaar heeft gedaan op het ogenblik van de inbreuk of onmiddellijk na het begaan ervan en die betrekking heeft op de materiële bestanddelen van het misdrijf en de daarmee gepaard gaande omstandigheden; een dergelijke vermelding beschikt over de bijzondere bewijswaarde zoals bepaald in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel - Persoonlijke vaststellingen van de verbalisant - Herkenning van een weggebruiker op het ogenblik dat hij het misdrijf pleegde - Bewijswaarde tot bewijs van het tegendeel

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de overheidspersonen die door de Koning worden aangewezen om toezicht te houden op de naleving van die wet en haar uitvoeringsbesluiten de overtredingen vaststellen door processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel; die bijzondere bewijswaarde geldt voor de persoonlijke vaststellingen van de verbalisant, dit wil zeggen voor dat wat de ambtenaar ziet, hoort of persoonlijk vaststelt op het ogenblik van het misdrijf of onmiddellijk nadat dit werd gepleegd, wat betreft de materiële bestanddelen van het misdrijf en de daarmee gepaard gaande omstandigheden; ze is niet van toepassing op de latere vaststellingen, of op de informatie die de verbalisant heeft verzameld buiten die eerste vaststelling of de gegevens die op een later tijdstip worden aangedragen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel - Persoonlijke vaststellingen van de verbalisant - Begrip

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0056.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.11 AC nr. ...

De grief die de bestreden beslissing verwijt naar een onbestaande akte te verwijzen, houdt geen verband met de miskenning van de bewijskracht van de akten (1). (1) Immers, "een grief van miskenning van de bewijskracht van een akte bestaat erin een stuk aan te wijzen waarnaar de bestreden beslissing uitdrukkelijk verwijst en deze te verwijten dat ze ofwel aan dat stuk een bewering toeschrijft die niet erin voorkomt, ofwel verklaart dat het stuk een vermelding niet bevat die wel erin voorkomt, met andere woorden dat het van dat stuk een uitlegging geeft die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan" (Cass. 23 september 2015, AR P.15.0576.F, AC 2015, nr. 548).

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - (Geen) onbestaande akte

- Art. 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 8.17 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - (Geen) onbestaande akte

- Art. 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Art. 8.17 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

P.22.1641.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.14 AC nr. ...

Zelfs wanneer de appelrechters hebben opgegeven waarom de bewijzen à charge, ondanks het verstrijken van de tijd, hun bewijswaarde hadden behouden, dienen zij, alvorens het misdrijf bewezen te verklaren, in te gaan op het verweer van de beklaagde dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verweer dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert - Verplichting om hierop te antwoorden - Omvang

P.23.0466.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2 AC nr. ...

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerechten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklaagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerechten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

P.22.0257.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.4 AC nr. ...

Net zoals het gerechtelijk deskundigenonderzoek is het advies van de technisch raadsman van het openbaar ministerie een beoordelingsgegeven dat aan de rechter wordt voorgelegd; deze beoordeling is vrij en de hoedanigheid van de gerechtelijke overheid die het deskundigenonderzoek of het advies heeft gevorderd verplicht de rechter niet om meer geloof aan het ene dan aan het andere te hechten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Advies van de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Bewijswaarde - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

P.22.1275.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.4 AC nr. ...

De overdracht van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid kan enkel worden toegelaten indien ze, al was het maar impliciet, door de wetgever of door de reglementerende overheid is toegestaan, waarbij de overdrager het bestaan moet aantonen van de overdracht aan de derde, die volgens hem gehouden is bepaalde verplichtingen te vervullen die hem van zijn verantwoordelijkheid ontslaan; aangezien het niet gaat om een overeenkomst tot vrijstelling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid, stelt de overdracht van bevoegdheid de overnemer niet aansprakelijk voor de door de overdrager gepleegde misdrijven (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2021, AR P.21.0042.F, AC. 2021, nr. 327 , met noot M.N.B.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Overdracht van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

P.22.1361.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.3 AC nr. ...

Uit het feit dat de rechter de inhoud van een film onjuist weergeeft, volgt op zich alleen niet dat hij de artikelen 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek schendt.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Akte - Begrip - (Niet de) inhoud van een film

- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs
- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

P.22.1746.F 4 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18 AC nr. ...

De grief die enkel kritiek uitoefent op de beoordeling door de appelrechters van de bewijswaarde van het aangevoerde stuk, vormt geen miskenning van de bewijskracht van de akten.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskenning - Begrip

P.22.1052.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.3 AC nr. ...

De schuld die de beklaagde ten goede moet komen (1), is die welke volgens de rechter betrekking heeft op de schuld van die beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten (2). (1) Ook: "in dubio pro reo"-regel; zie Cass. 7 oktober 2020, AR P.20.0700.F, AC 2020, nr. 615, met concl. "in substantie" OM op datum in Pas.; wat betreft het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149. (2) Cass. 25 november 2020, AR P.20.0808.F, AC. 2020, nr. 723, § 5; Cass. 6 oktober 2004, AR P.04.0665.F, AC. 2004, nr. 458.

Strafzaken - Algemeen - Algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld - "Twijfel komt de beklaagde ten goede"

P.22.0636.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.12 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een partij stukken op de rechtszitting toont, zonder die stukken neer te leggen om bij het dossier te voegen of ze aan de tegenpartij mee te delen, betekent niet dat ze niet het voorwerp van het debat hebben uitgemaakt en dat de rechter niet erop mag steunen, zodat daardoor het recht van verdediging van die partij niet miskend wordt.

Strafzaken - Bewijsvoering - Tonen van stukken op de rechtszitting - Neerlegging - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0745.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1 AC nr. ...

Informatie van een inlichtingendienst die enkel in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat een onderzoek te openen of het in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, vormt als dusdanig geen bewijs van een misdrijf en is dan ook niet onderworpen aan de vereisten waaraan bewijs moet voldoen; aldus moet de herkomst van dergelijke informatie niet noodzakelijk worden verduidelijkt en kan de beklaagde, om die informatie uit het debat te doen weren, niet volstaan met de aanvoering dat de herkomst ervan onregelmatig is of zou kunnen zijn, maar moet hij dat enigszins aannemelijk maken zonder dat hij daarvoor eerst kennis van die herkomst moet hebben en noch het feit dat op basis van de informatie een gerechtelijk onderzoek wordt gevorderd in het kader waarvan privacygevoelige onderzoeksmaatregelen worden bevolen, noch de mogelijkheid dat de informatie afkomstig is van een buitenlandse inlichtingendienst is, doen daaraan afbreuk (1). (1) Cass. 17 mei 2022, AR P.22.0101.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6; B. VANGEEBERGEN, Het gebruik van inlichtingen in het strafproces, Intersentia, 2017; A. WINANTS, "Staatsveiligheid, strafvordering en strafproces", in vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Preadviezen 2009, Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2009, pp. 242-246.

Strafzaken - Bewijsvoering - Informatie afkomstig van een inlichtingendienst - Gebruik in strafzaken - Opstarten van een gerechtelijk onderzoek - Aanwenden van privacygevoelige onderzoeksmaatregelen - Aanvoering door de beklaagde van de onregelmatige herkomst - Wering - Draagwijdte - Gevolg

P.22.0980.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de wet in strafzaken geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de feitenrechter in feite de bewijswaarde van de hem voorgelegde gegevens waarop hij zijn overtuiging grondt en waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen Voeren (1); het staat hem met name vrij om geen geloof te hechten aan het resultaat van een speekselanalyse maar andere gegevens in aanmerking te nemen, zoals de vaststellingen van de politieagenten, met inbegrip van die welke bestaan in de vaststelling, teneinde een speekseltest op te leggen aan de bestuurder, van de tekenen van recent druggebruik zoals bedoeld in artikel 61bis, § 2, 2°, Wegverkeerswet; die wet kent geen bijzondere bewijswaarde toe aan de bevindingen van een door de Koning erkend laboratorium met betrekking tot de in artikel 62ter bedoelde speekselanalyse (2). (1) Cass. 7 september 2016, AR P.16.0362.F, AC 2016, nr. 462. (2) Zie wat betreft de beoordeling van het resultaat van de in art. 61bis bedoelde speekseltest Cass. 20 mei 2014, AR P.13.1776.N, AC 2014, nr. 359 [p.1259-1260, § 2 en § 3].

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Algemeen - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Resultaat van een speekselanalyse door een erkend laboratorium - Bewijswaarde - Mogelijkheid om het resultaat te beoordelen door andere gegevens in aanmerking te nemen - Vaststelling, teneinde een speekseltest op te leggen aan de bestuurder, van de tekenen van recent druggebruik

- Artt. 61bis, § 2, en 62ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De wet maakt de beslissing volgens welke de speekselanalyse niet betrouwbaar lijkt niet ondergeschikt aan de uitvoering, op vraag van de beklaagde, van een tweede analyse die moet worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 62ter, § 4, Wegverkeerswet, en artikel 9 van het koninklijk besluit van 27 november 2015 tot uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat betreft de speekselanalyse en de bloedproef bij het sturen onder invloed van bepaalde psychotrope stoffen en de erkenning van de laboratoria, en waarvan de bevindingen die van de eerste zouden tegenspreken.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Speekselanalyse - Betrouwbaarheid - Beoordeling - (Geen) ondergeschiktheid aan de uitvoering, op vraag van de beklaagde, van een tweede analyse waarvan de bevindingen die van de eerste zouden tegenspreken

- Art. 9 KB 27 november 2015 tot uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat betreft de speekselanalyse en de bloedproef bij het sturen onder invloed van bepaalde psychotrope stoffen en de erkenning van de

- Art. 62ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0838.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters een vermelding van de deskundige in een deskundigenverslag rechtzetten in het licht van de toelichting die hieraan voorafgaat, verbeteren zij enkel een materiële vergissing, zonder de betekenis van de referentietekst te wijzigen, maar door integendeel zijn ware betekenis en samenhang te herstellen; een dergelijke rechtzetting houdt geen miskenning in van de bewijskracht van akten aangezien ze niet tot een verkeerde opvatting van het bedoelde geschrift leidt.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Deskundigenverslag - Verbetering van een vermelding van de deskundige

P.22.0943.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.8 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van vaststelling, waarvan geen afschrift is toegestuurd aan de verweerder, zijn bijzondere bewijskracht zoals bedoeld in artikel 62 Wegverkeerswet is verloren, kan artikel 67bis, eerste lid, van die wet niet worden toegepast en dient het openbaar ministerie het bewijs te leveren dat de beklaagde schuldig is aan de feiten van het aldus vastgestelde misdrijf (1). (1) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Verkeersovertreding - Niet geïdentificeerde bestuurder - Houder van de kentekenplaat - Vermoeden van schuld - Geen tijdige toezending van het proces-verbaal van vaststelling - Verlies bijzondere bewijswaarde

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0641.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.5 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze, met eerbiediging van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijk proces, de noodzaak, het nut en de gepastheid van een door een partij gevraagde bijkomende onderzoekshandeling, zoals de uitvoering van een polygraaftest; uit de enkele omstandigheid dat een onderzoeksmiddel bij wet is geregeld, volgt niet dat de rechter niet kan oordelen dat, op basis van de concrete gegevens van het dossier die hij op onaantastbare wijze beoordeelt, die onderzoekshandeling niet beantwoordt aan de vereiste criteria van betrouwbaarheid om hem van het nut voor de waarheidsvinding te kunnen overtuigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 652.

Strafzaken - Allerlei - Bijkomend onderzoek op vraag van een partij - Uitvoering van een polygraaftest - Weigering - Criteria

- Art. 112duodecies Wetboek van Strafvordering

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken op onaantastbare wijze de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, waarbij de rechter rekening mag houden met alle gegevens en feitelijke vermoedens die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 652.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid

P.22.0674.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat een beklaagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskenning van het recht van verdediging van die beklaagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklaagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

Strafzaken - Getuigen - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de betrouwbaarheid van de geregistreerde verklaring van de getuige - Gevolg

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0695.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.11 AC nr. ...

Een klacht met burgerlijkepartijstelling is geen bewijsmiddel zodat noch de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van die klacht, noch de daarop gesteunde ontvankelijkheid van de strafvordering moet worden beoordeeld aan de hand van de criteria voor het weren van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, zoals bepaald in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; wanneer een partij echter de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering afleidt uit de beweerde onregelmatigheid of niet-ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling, die zij op haar beurt afleidt uit het feit dat die klacht steunt op onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, staat het wel degelijk aan de rechter om die bewijsverkrijging te toetsen aan de voormelde criteria en om daaruit het passende gevolg af te leiden voor de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling en de ontvankelijkheid van de strafvordering (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.15.0768.N, AC 2016, nr. 41. Zie over het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de ed., t. II, pp.1345-1365.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Beoordelingscriteria - Klacht met burgerlijkepartijstelling - Regelmatigheid of ontvankelijkheid van de klacht - Invloed op de ontvankelijkheid van de strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0966.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.12 AC nr. ...

De beoordeling van de relevantie van de getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging mag niet abstract gebeuren, maar vereist een onderzoek van de concrete omstandigheden van de zaak zodat de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij die concrete omstandigheden onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten, het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert en de ongeloofwaardigheid van de inhoud van een dergelijke geschreven verklaring en er ook rekening kan worden gehouden met de fase waarin de strafprocedure zich bevindt en de voortgang ervan, met de door de inverdenkinggestelde gevolgde verdedigingsstrategie en zijn proceshouding; het is niet vereist dat de rechter al de voormelde elementen betrekt bij zijn beoordeling over de relevantie van de getuigenis noch is de rechter, verplicht om een gedetailleerd antwoord te geven op elk verzoek tot het horen van een getuige à décharge zodat het volstaat dat de inverdenkinggestelde weet waarom de rechter de getuigenis ter rechtszitting niet relevant acht voor het voorwerp van de beschuldiging; indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging moet hij niet meer aangeven of het verzoek om de getuige ter rechtszitting te horen voldoende is onderbouwd maar moet hij wel onderzoeken of het niet horen van de getuige à décharge op de rechtszitting het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aantast (1). (1) Cass. 11 september 2018, AR P.18.0217.N, AC 2018, nr. 460; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Beoordeling van de relevantie van de getuigenis - Onderzoek naar de concrete omstandigheden van de zaak - Begrip - Beslissing van de rechter - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze verdragsbepalingen kennen aan een inverdenkinggestelde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting te horen; uit deze verdragsbepalingen, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter aan wie wordt gevraagd een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dit verzoek moet toetsen aan de hand van de volgende drie criteria: i) het voldoende onderbouwd zijn van het verzoek tot het horen van de getuige à décharge op de rechtszitting en de relevantie van die getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging; ii) het voorhanden zijn van afdoende redenen voor de beslissing dat de getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en dus voor de beslissing de getuige niet te horen ter rechtszitting; iii) de impact van de beslissing de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting op het recht van de beklaagde op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd (1). (1) EHRM 18 december 2018 (Grote Kamer), nr. 36658/05, Murtazaliyeva t. Rusland.

Strafzaken - Getuigen - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Omvang van dit recht - Toetsing van het verzoek door de rechter - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De tekst van artikel 67bis Wegverkeerswet beperkt het toepassingsgebied van het weerlegbaar vermoeden van toerekening van de door een niet geïdentificeerde bestuurder met het voertuig begane overtreding aan de houder van de kentekenplaat niet tot "in de vlucht" vastgestelde overtredingen met het motorvoertuig, maar vermeldt zonder enige beperking alle overtredingen van de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan en een dergelijke beperking kan evenmin worden afgeleid uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling; het is niet omdat de aanleiding voor de invoering van dit vermoeden van toerekening aan de houder van de kentekenplaat de gewijzigde rechtspraak van het Hof van Cassatie betreffende overtredingen "in de vlucht" was, dat de wetgever het toepassingsgebied van het vermoeden van toerekening wenste te beperken tot dergelijke overtredingen, zodat dit vermoeden ook geldt voor een overtreding op de artikelen 34, § 2, 1°, en 35 Wegverkeerswet en de toepassing ervan niet afhankelijk is van het werkelijk en tastbaar vaststellen van een overtreding op artikel 34, § 2, 1°, Wegverkeerswet of op artikel 35 Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 12 september 2017, AR P.16.0867.N, T.Strafr. 2018, 130 en noot S. STALLAERT, "Artikel 67bis Wegverkeerswet: naar een kentekenaansprakelijkheid in het wegverkeer"; Cass. 25 februari 2004, AR P.03.1430.F, AC 2004, nr. 104; Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1532.F, AC 2001, nr. 75; Parl.St., Kamer, 1995-96, nr. 577/2, 8-9; A. BLOCH, "Hoe weerlegbaar is het weerlegbaar vermoeden van artikel 67bis Wegverkeerswet? Komt het recht op een eerlijk proces in het gedrang?", T.Strafr. 2020, 91; L. BREWAEYS en S. STALLAERT, "Deel II. Het bewijs" in E. BREWAEYS (ed.), Bestendig handboek verkeer, Mechelen, Wolters Kluwer Belgium, losbladig, 1 november 2020, 63, nr. 2535.

Strafzaken - Vermoedens - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van toerekening aan de houder van de kentekenplaat - Toepassingsgebied - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 34, § 2, 1°, 35 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Indien een overtreding van de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan op grond van het door artikel 67bis Wegverkeerswet bedoelde vermoeden moet worden toegerekend aan de houder van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan en die houder voor het leveren van het tegenbewijs getuigen wil laten horen, dan zijn dit getuigen à décharge en moet de verplichting om die getuigen te horen worden beoordeeld volgens de criteria die voor getuigen à décharge gelden.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van toerekening aan de houder van de kentekenplaat - Weerlegging van het vermoeden van toerekening van artikel 67bis Wegverkeerswet door het horen van getuigen ter zitting - Aard van deze getuigen - Getuigen à décharge - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0250.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat een in België aangevangen observatie wordt voortgezet in Nederland en die voortzetting pas na de uitvoering ervan wordt goedgekeurd door de bevoegde Nederlandse autoriteit, heeft niet tot gevolg dat de Belgische rechter het resultaat van die observatie als onregelmatig bewijs moet weren; de buitenlandse overheid beslist daarenboven zelf over de impact van een grensoverschrijdende observatie op haar soevereiniteit en die autoriteit kan haar goedkeuring steeds onderwerpen aan alle verificaties die zij passend acht (1). (1) Cass. 15 december 2015, AR P.15.0982.N, AC 2015, nr. 717 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Grensoverschrijdende observatie - Voortzetting van een in België aangevangen observatie in Nederland - Machtiging - Goedkeuring door de buitenlandse overheid - Tijdstip van de goedkeuring - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en hij moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien blijkt dat de rechter de beslissing tot schuldigverklaring van een beklaagde aan een telastlegging steunt op redenen die verband houden met tijdens het strafonderzoek afgelegde belastende verklaringen van een getuige, waarvan de beklaagde vraagt dat hij op de terechtzitting onder eed zou worden gehoord, gaat het Hof na of de rechter die dat verzoek heeft afgewezen, de vermelde criteria juist heeft toegepast en onderzoekt het daarbij of de redenen die de rechter heeft vermeld om de getuige niet te horen, in overeenstemming zijn met de overige redenen van zijn beslissing (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0380.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.3 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde, maar deze vrees voor een partijdige bewijsgaring moet objectief gerechtvaardigd zijn, waarbij niet vereist is dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter wel moet vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest; uit het gegeven dat een door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige na een onderzoek naar de waarachtigheid van een verklaring afgelegd door een zich manifesterend slachtoffer, ook de geestestoestand van een verdachte onderzoekt, volgt niet noodzakelijk dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem door de onderzoeksrechter toevertrouwde opdrachten en de vonnisrechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt (1). (1) Cass. 21 december 2021, AR P.21.0055.N, AC 2021, nr. 816.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onderzoek door een gerechtsdeskundige - Onpartijdigheid - Door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige die een onderzoek doet naar de waarachtigheid van de verklaring van een slachtoffer - Zelfde gerechtsdeskundige die de geestestoestand van de beklaagde onderzoekt - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0461.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.7 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat derden in een proces-verbaal bepaalde onderlijningen hebben aangebracht volgt niet dat dit proces-verbaal daardoor een onregelmatig karakter verkrijgt.

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Proces-verbaal - Onderlijningen aangebracht door derden in het proces-verbaal - Draagwijdte - Gevolg

P.22.0458.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.13 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast (1). (1) Cass. 10 mei 2022, AR P.22.0193.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Openbaar ministerie - Herhaling - Vaststelling van de staat van herhaling - Vormen - Artikel 29ter Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1518.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat een stuk van het strafdossier of een door een procespartij voorgelegd stuk het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijke strafvervolging wegens valsheid in geschriften, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat er met betrekking tot dat stuk een valsheidsvordering wordt ingesteld zoals bedoeld in artikel 458 Wetboek van Strafvordering, ook al beroept een van de procespartijen zich uitdrukkelijk op dat stuk; die loutere omstandigheid verplicht de rechter ook niet om de procedure op te schorten en de uitspraak aan te houden tot er uitspraak is gedaan over die strafvervolging; de rechter beoordeelt in feite of het resultaat van die strafvervolging noodzakelijk is voor de beoordeling van de bij hem aanhangig gemaakte feiten; de rechter miskent het recht van verdediging niet door de loutere omstandigheid dat hij uitspraak doet over de strafvordering en de erop gebaseerde burgerrechtelijke vordering zonder het resultaat af te wachten van een strafvervolging betreffende feiten die de regelmatigheid kunnen aantasten van bewijselementen die deel uitmaken van het strafdossier waarover hij dient te oordelen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 15 oktober 2003, AR P.03.0931.F, AC 2003, nr. 501.

Strafzaken - Bewijsvoering - Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van een stuk in een strafprocedure door de beklaagde - Klacht met burgerlijkepartijstelling wegens valsheid van deze stukken door de burgerlijke partij - Verzoek tot opschorting van de strafprocedure - Valsheidsvordering - Regelmatigheid van bewijselementen - Beoordeling

- Artt. 63 en 458 Wetboek van Strafvordering

P.22.0101.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6 AC nr. ...

Het feit dat een vordering tot het opstarten van een gerechtelijk onderzoek onder meer steunt op politionele informatie, ontneemt die informatie niet het karakter van een inlichting en dit is niet anders wanneer de onderzoeksrechter in die informatie, samen met de andere gegevens die uit de vermelde vordering blijken, voldoende ernstige aanwijzingen van het plegen van het onderzochte misdrijf ziet om enkel op grond daarvan een huiszoeking te bevelen.

Strafzaken - Allerlei - Politionele informatie - Inlichting - Aanvang van een gerechtelijk onderzoek - Gevolg

Politionele informatie die enkel in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, vormt als dusdanig geen bewijs van een misdrijf en is dan ook niet onderworpen aan de vereisten waaraan dergelijk bewijs moet voldoen en zodoende moet die informatie niet omstandig of gedetailleerd zijn, moet de herkomst van die informatie niet noodzakelijk worden verduidelijkt en kan de beklaagde, om die informatie uit het debat te doen weren, niet volstaan met de aanvoering dat ze onregelmatig is, maar moet hij dat aannemelijk maken.

Strafzaken - Bewijsvoering - Politionele informatie - Inlichting - Vereisten - Gevolgen

Strafzaken - Bewijsvoering - Politionele informatie - Inlichting - Wering - Onregelmatigheid - Aanvoering - Wijze

P.22.0193.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Openbaar ministerie - Herhaling - Vaststelling van de staat van herhaling - Vormen - Artikel 29ter Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0040.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald en (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Zie noot OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige à charge beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde; daarbij dient evenwel niet elk criterium of elke reden die de rechter bij de invulling van een criterium vermeldt, even draagkrachtig te zijn; de criteria en de daarbij vermelde redenen kunnen elkaar immers versterken, vervolledigen of verduidelijken en moeten zodoende steeds in hun onderling verband worden gelezen; het staat aan de rechter om, rekening houdend met de aldus gepreciseerde criteria, te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige à charge het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; daarbij moet de rechter zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; uit het geheel van die omstandigheden moet blijken dat de rechter deze criteria daadwerkelijk op de zaak heeft toegepast, zonder zich te beperken tot algemeenheden die niet worden geconcretiseerd aan de hand van de specifieke gegevens van de zaak of tot een formele zienswijze die geen bevestiging vindt in de verdere beoordeling; dit laatste sluit niet noodzakelijk uit dat de rechter, die heeft geoordeeld dat een belastende verklaring van een getuige niet doorslaggevend is voor de beoordeling van de schuld van de beklaagde, bij de schuldbeoordeling toch verwijst naar die verklaring, mits daaruit niet blijkt dat de rechter de schuldbeoordeling wel degelijk in overwegende mate op die verklaring steunt (1). (1) Zie noot OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Belang en onderling verband van de criteria over de noodzaak van een getuigenverhoor - Concrete toepassing van de criteria - Recht op een eerlijk proces in zijn geheel - Concrete omstandigheden van de zaak - Gebruik van een belastende verklaring van de getuige die niet doorslaggevend is voor het bewijs - Compenserende waarborgen voor de verdediging - Grens

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0579.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.19 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld verzet zich niet ertegen dat tijdens de behandeling voor het hof van assisen door getuigen-deskundigen, getuigen of raadslieden van partijen melding wordt gemaakt van op een beschuldigde betrekking hebbende feitelijkheden, die als een misdrijf kunnen worden omschreven maar die geen aanleiding hebben gegeven tot een veroordeling, voor zover daarmee niet wordt aangegeven dat deze beschuldigde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt; uit het enkele feit dat bij het verhoor van de gerechtsdeskundigen is verwezen naar het omvangrijk verleden van de verzoeker en dat de over het moraliteitsonderzoek getuigende politie-inspecteur in de geschreven presentatie onder een rubriek Gerechtelijk verleden melding heeft gemaakt van politionele interventies betreffende de verzoeker, volgt niet dat daardoor wordt aangenomen dat deze beschuldigde zich aan de vermelde strafbare feiten heeft schuldig gemaakt en het vermoeden van onschuld is miskend (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Getuigen - Hof van assisen - Behandeling ter zitting en tussenarresten. Verklaring van de jury - Moraliteitsonderzoek - Getuigenis van een gerechtsdeskundige en politieambtenaar - Aanbrengen van gegevens over het gerechtelijk verleden van de beschuldigde - Onderscheid tussen veroordelingen en politionele

inlichtingen - Verduidelijking van dit onderscheid door de voorzitter van het hof van assisen - Wettige verdenking - Beoordeling

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

De rechtstoestand waarin een persoon die met behulp van een beëdigd tolk door een opsporingsambtenaar wordt verhoord tijdens een gerechtelijk- of opsporingsonderzoek valt niet te vergelijken met de rechtstoestand van een beklaagde of een beschuldigde die met behulp van een beëdigd tolk wordt verhoord door de rechter op een rechtszitting, gebeurlijk in aanwezigheid van een rechtsprekende jury; in het eerste geval kunnen na het verhoor betwistingen over de onpartijdigheid van de tolk en de kwaliteit van de vertolking worden voorgelegd aan het onderzoeks- of het vonnisgerecht, in het tweede geval gebeurt de vertolking in aanwezigheid van het rechtscollege dat dadelijk over eventuele betwistingen te oordelen heeft (1) (2) (3). (1) Zie gelijkluidende concl. OM. (2) Art. 282 Wetboek van Strafvordering, in de versie van vóór de wijziging bij art. 4 Wet 10 april 2014. (3) Art. 332 Wetboek van Strafvordering, in de versie van vóór de wijziging bij art. 148 Wet 21 december 2009.

Strafzaken - Getuigen - Vooronderzoek - Verhoor van verdachten of getuigen met bijstand van een beëdigde tolk door een opsporingsambtenaar - Verschil met het verhoor van een beklaagde of beschuldigde op de openbare terechtzetting met bijstand van een beëdigde tolk - Betwistingen over de onpartijdigheid van de tolk en de kwaliteit van de vertolking

- Art. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 282 en 332 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Eed - Vooronderzoek - Verhoor van verdachten of getuigen met bijstand van een beëdigde tolk door een opsporingsambtenaar - Verschil met het verhoor van een beklaagde of beschuldigde op de openbare terechtzetting met bijstand van een beëdigde tolk - Betwistingen over de onpartijdigheid van de tolk en de kwaliteit van de vertolking

- Art. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 282 en 332 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 192 Grondwet, artikel 601, 1° Gerechtelijk Wetboek, artikel 2 Decreet 20 juli 1831, artikel 31 Taalwet Gerechtszaken, artikel 62 Sociaal Strafwetboek en artikel 47bis, § 1, 5 Wetboek van Strafvordering volgt dat behoudens afwijkende regeling alle burgers die met een openbare dienst worden belast de door artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831 bedoelde eed moeten afleggen en dat dit ook het geval was voor een tolk die in gerechtszaken een vertaal- of vertolkingsopdracht uitvoert, tenzij hij op de rechtszitting zelf wordt beëdigd (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Vooronderzoek - Bijstand van een beëdigde tolk tijdens het verhoor door een sociaal inspecteur vóór 1 december 2016 - Aflegging van de eed van art. 2 Decreet 20 juli 1831 voor de vrederechter

- Art. 47bis, § 1.5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 62 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artttt. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 601, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

Strafzaken - Eed - Vooronderzoek - Verhoor van verdachten en getuigen - Bijstand van een beëdigde tolk tijdens het verhoor door een sociaal inspecteur vóór 1 december 2016 - Aflegging van de eed van art. 2 Decreet 20 juli 1831 voor de vrederechter

- Art. 47bis, § 1.5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 62 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artttt. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 601, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1594.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.4 AC nr. ...

Geen enkel verdrags- of wetsbepaling verplicht de nationale rechter, die uitspraak moet doen over de vervolging die tegen een politieambtenaar is ingesteld wegens onrechtmatig geweld, om aan de beweringen van de persoon die hem daarvan beschuldigt een andersoortig geloof te hechten dan aan de uitleg van de beklaagde die zich hiertegen verweert; een dergelijke omkering van de bewijslast zou de miskenning tot gevolg hebben van het in artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld, dat algemeen geldend is en dat bijgevolg ook een politieambtenaar ten goede moet komen wanneer hij wegens onrechtmatig geweld wordt vervolgd (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 253.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Aangevoerd politiegeweld - Vervolging van een politieambtenaar die van politiegeweld wordt verdacht - Omkering van de bewijslast - Vermoeden van onschuld

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelt dat, wanneer de in het geding zijnde gebeurtenissen uitsluitend door de autoriteiten zijn gekend, zoals in het geval van personen waarop zij tijdens de vrijheidsberoving toezicht houden, elk in die periode veroorzaakt letsel aanleiding geeft tot ernstige feitelijke vermoedens; het Europees rechtscollege verduidelijkt dat, in dat geval, de bewijslast rust op de regering van de betrokken Staat en dat het haar toekomt een voldoende en overtuigende uitleg te verstrekken, door bewijzen over te leggen van feiten die reden geven tot twijfel over het relaas van het slachtoffer; bij gebrek aan een dergelijke uitleg, oordeelt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het gerechtigd is om gevolgtrekkingen te maken die voor de regering ongunstig kunnen zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 253.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Aangevoerd politiegeweld - Artikel 3 EVRM - Verwonding opgelopen tijdens de vrijheidsberoving onder toezicht - Feitelijk vermoeden - Bewijslast rust op de regering

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Vermoedens - Aangevoerd politiegeweld - Artikel 3 EVRM - Verwonding opgelopen tijdens de vrijheidsberoving onder toezicht - Feitelijk vermoeden - Bewijslast rust op de regering

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De Europese rechtspraak met betrekking tot de aansprakelijkheidsstelling van de Staat, in het geval van aangevoerde feiten van politiegeweld, omdat hij de verplichtingen die uit artikel 3 EVRM voortvloeien niet is nagekomen, is van toepassing op de regering van een verdragssluitende Staat; de bewijslastregels die voor de onderzoeks- en vonnisgerechten gelden wanneer deze uitspraak doen over het bestaan van bezwaren ten aanzien van een verdachte van een misdrijf of over de schuld van die persoon, worden door die rechtspraak niet in vraag gesteld, ook al heeft de beschuldiging betrekking op politiegeweld (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 253.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Aangevoerd politiegeweld - Bewijslast rust op de regering - Draagwijdte - Vervolging van een verdachte van politiegeweld - Invloed op de toepasselijke bewijslastregels

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De persoon die van het plegen van politiegeweld wordt verdacht, geniet het in artikel 6.2 EVRM vastgelegde vermoeden van onschuld; het beginsel volgens hetwelk het, in de regel, aan de vervolgende partij toekomt het bestaan van de aangevoerde feiten te bewijzen, blijft geheel van toepassing (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 253.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Aangevoerd politiegeweld - Vervolging van een verdachte van politiegeweld - Toepasselijke bewijslastregels - Vermoeden van onschuld

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1422.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.1 AC nr. ...

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal doorslaggevend acht voor de beslissing over de schuldigverklaring, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklaagde voor de rechter tegenspraak heeft kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de rechter moet zijn beslissing niet motiveren aan de hand van welbepaalde vaste criteria, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie bepaalde vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming; evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1353.N, AC 2022, nr. 60, met concl. OM; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1245.N, AC 2022, nr. 14.

Strafzaken - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Recht op een eerlijk proces - Criteria - Gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming - Aanvoering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het enkele feit dat de algemene en ongedifferentieerde bewaarplicht van communicatiegegevens door telecomoperatoren in strijd is met het Unierecht zoals uitgelegd door het Hof van Justitie en een miskenning uitmaakt van het recht op de bescherming van het privéleven en van de persoonsgegevens van een algemeenheid van burgers, heeft niet tot gevolg dat die onregelmatigheid steeds de ernst van het door een beklaagde gepleegd misdrijf overstijgt.

Strafzaken - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Recht op een eerlijk proces - Ernst van het misdrijf - Toepassing

P.21.1473.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.26 AC nr. ...

Het staat aan de rechter, hetzij ambtshalve hetzij op aanvoering van een partij, te oordelen of een bewijs al dan niet onrechtmatig is verkregen; indien de rechter oordeelt dat het bewijs rechtmatig werd verkregen, is er geen grond meer om te beslissen of tot de sanctionering van een onrechtmatigheid moet worden overgegaan.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Rechtmatigheid

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 42 Wegverkeerswet noch een andere wetsbepaling volgt dat de rechter het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid slechts kan uitspreken op grond van een origineel, ondertekend en afgestempeld medisch attest.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Artikel 42 Wegverkeerswet - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Medisch attest

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De doeltreffendheid van de door het Unierecht verleende rechtsbescherming, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie (1), verplicht de rechter niet om in strijd met het Unierecht verkregen communicatiegegevens die de speurders op het spoor van een verdachte hebben gezet, maar voor het overige niet doorslaggevend zijn voor de beslissing over diens schuldigverklaring, uit het bewijs te weren indien de betrokkene niet is gehinderd in zijn mogelijkheid om over die gegevens tegenspraak te voeren en er is voldaan aan de andere voorwaarden van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. (1) Zie HvJ 6 oktober 2020, gevoegde zaken C-511/18, C-512/18 en C-520/18, La Quadrature du Net e.a., nr. 221–228, www.curia.europa.eu; HvJ 2 maart 2021, zaak C-746/18, Prokuratuur, nr. 41-44, www.curia.europa.eu.

Strafzaken - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Doeltreffendheid van de door het Unierecht verleende rechtsbescherming - Doorslaggevend karakter van het bewijs - Uitsluiting

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal doorslaggevend acht voor de beslissing over de schuldigverklaring, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklaagde voor de rechter tegenspraak heeft kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de rechter moet zijn beslissing niet motiveren aan de hand van welbepaalde vaste criteria, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie bepaalde vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming; evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1353.N, AC 2022, nr. 60, met concl. OM; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1245.N, AC 2022, nr. 14.

Strafzaken - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Recht op een eerlijk proces - Criteria - Gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming - Aanvoering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het beginsel van de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie (1), vereist niet dat een nationale bewijsuitsluitingsregel, dit is hier artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, steeds een sanctie bepaalt voor bewijsmateriaal dat is verkregen met miskenning van de persoonlijke levenssfeer en de verwerking van persoonsgegevens zoals beschermd door het Unierecht; meer specifiek is een sanctie niet vereist wanneer de Belgische rechter oordeelt dat het bewijsmateriaal geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde miskent of dat de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast of dat het gebruik van het bewijsmateriaal, in verhouding tot het geheel van de gegevens van het strafdossier, niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces, die beoordeling immers inhoudend dat het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal geen ongerechtvaardigd nadeel toebrengt aan de beklaagde. (1) Zie HvJ 6 oktober 2020, gevoegde zaken C-511/18, C-512/18 en C-520/18, La Quadrature du Net e.a., nr. 221–228, www.curia.europa.eu; HvJ 2 maart 2021, zaak C-746/18, Prokuratuur, nr. 41-44, www.curia.europa.eu.

Strafzaken - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Miskenning van de persoonlijke levenssfeer en verwerking van persoonsgegevens - Doeltreffendheid van de door het Unierecht

verleende rechtsbescherming - Nationale bewijsuitsluitingsregel - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Sanctie

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.13 AC nr. ...

Het vereiste dat de derde zijn goede trouw aannemelijk moet maken betreft de beoordeling van de gegrondheid van hetverzet en niet de ontvankelijkheid ervan; de derde moet bijgevolg geen goede trouw aantonen om verzet tegen de beslissing tot verbeurdverklaring te kunnen instellen; voor wat betreft de beoordeling van de gegrondheid van de louter burgerrechtelijke eigendomsaanspraak van de derde op de verbeurdverklaarde zaken houdt de rechter in beginsel rekening met de bewijsstandaard in burgerlijke zaken A; voor wat betreft de beoordeling van de feitelijke en juridische grondslag van de verbeurdverklaring en de goede trouw van de derde, waarmee in het geval van artikel 43quater, § 4, Strafwetboek wordt bedoeld dat de derde niet wist en niet kon weten dat zijn goederen ter beschikking stonden van een criminele organisatie, hanteert de rechter de bewijsstandaard in strafzaken; dit laatste wil zeggen dat de rechter zijn beoordeling steunt op het geheel van de gegevens van het strafdossier die hij, gelet op de autonomie van het strafrecht, vrij en zonder gebonden te zijn aan formele burgerrechtelijke of vennootschapsrechtelijke begrippen beoordeelt; die bewijsregeling is toepasselijk op zowel het oorspronkelijke strafproces als het proces na het verzet van de derde (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1595.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wordt enkel tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement besloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; uit deze bepaling volgt dat wanneer de niet-nageleefde vormvoorwaarde niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, de begane onregelmatigheid niet noodzakelijkerwijs de uitsluiting van het bewijs tot gevolg heeft en dat in een dergelijk geval de rechter concreet moet nagaan of de aangevoerde onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces, wat hij op onaantastbare wijze beoordeelt op basis van de gegevens van de zaak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 181.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Alcoholintoxicatie - Bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte - Niet-naleving van vormvoorwaarden - Uitsluiting van bewijs

- Artt. 1 tot en met 10 KB 10 juni 1959 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 15 april 1958 tot wijziging van het Wetboek, van strafvordering, van de wet van 1 augustus 18

- Art. 34, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0286.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep van de uitvoerende Staat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel heeft bevolen, na te hebben geoordeeld, enerzijds, dat de verzoekende Belgische Staat voorstelt de persoon van wie de overlevering wordt gevraagd in een halfopen gevangenis te plaatsen, in een een- of tweepersoonscel met meer dan zeven vierkante meter beschikbare ruimte per persoon en, anderzijds, dat, als het in uitzonderlijke gevallen voorkomt dat de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende lidstaat de verklaringen van de uitvaardigende lidstaat niet vertrouwt en het Europees aanhoudingsbevel weigert uit te voeren op grond van precieze gegevens, omdat het gevaar bestaat dat de fundamentele rechten van de betrokkene zouden worden miskend, dit gevaar niet bestaat, gelet op de waarborgen die de verzoekende Staat op het hoogste niveau biedt, miskent het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling, dat oordeelt dat dit arrest van het hof van beroep van de uitvoerende Staat bij zijn beslissing om de eiser aan de Belgische autoriteiten over te leveren geen rekening heeft gehouden met de detentievoorwaarden in de gevangenis van Leuze-en-Hainaut, de bewijskracht van die beslissing.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Door België uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel - Door België geboden waarborgen betreffende de detentievoorwaarden - Arrest van het hof van beroep van de uitvoerende Staat dat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel beveelt - Voorlopige hechtenis na de overlevering van de persoon - Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheid - Miskenning van de bewijskracht van het arrest dat de overlevering van de inverdenkinggestelde beveelt

P.21.1328.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.2 AC nr. ...

Een beklaagde die wenst dat de rechter een bepaalde persoon ter rechtszitting hoort, moet dat duidelijk, precies en ondubbelzinnig aan de rechter vragen; bij gebreke daaraan dient de beslissing niet aan de hand van specifieke redenen uit te leggen waarom die persoon niet wordt gehoord (1). (1) Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1144.N, AC 2021, nr. 167.

Strafzaken - Getuigen - Verhoor van getuigen à charge - Verzoek tot het horen van een getuige - Formulering van het verzoek

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Verhoor van getuigen à charge - Verzoek tot het horen van een getuige - Formulering van het verzoek

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het proces-verbaal van de rechtszitting moet geen letterlijke weergave bevatten van de bewoordingen waarin een getuige zijn verklaringen ter rechtszitting aflegt; het volstaat dat het proces-verbaal een accurate neerslag van die verklaringen weergeeft; de rechter kan die weergave in een latere beslissing nuanceren, duiden of vervolledigen volgens hetgeen hij zelf op de rechtszitting heeft waargenomen, in zoverre de rechter daardoor aan dat proces-verbaal geen draagwijdte geeft die met de bewoordingen ervan niet te verenigen is.

Strafzaken - Getuigen - Verhoor van de getuige ter rechtszitting - Weergave in het proces-verbaal van de terechtzitting - Duiding van de verklaring door de vonnisrechter

- Artt. 155 en 190 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Getuigen - Verhoor van de getuige ter rechtszitting - Weergave in het proces-verbaal van de terechtzitting - Duiding van de verklaring door de vonnisrechter

- Artt. 155 en 190 Wetboek van Strafvordering

P.21.1612.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.16 AC nr. ...

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0406.N, AC 2015, nr. 426.

Strafzaken - Getuigen - Anonieme getuigenissen afgelegd buiten het kader van de artikelen 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Wetboek van Strafvordering - Bewijswaarde - Voorwaarden

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Voor de schuldigverklaring van het door artikel 30, § 1, 2°, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf is de vaststelling van de aanwezigheid van alcohol in geval van de vermelding “alcohol niet toegestaan” op het rijbewijs of het als zodanig geldend bewijs, niet afhankelijk van de schuldigverklaring aan een van de in artikel 34 Wegverkeerswet bedoelde misdrijven; wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, grondt de rechter zijn overtuiging op alle regelmatig verkregen feitelijke gegevens van de zaak die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en gaat het Hof enkel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 30 - Artikel 30, § 1, 2° - Overtredingen van de bepalingen betreffende het rijbewijs - Vermelding 'alcohol niet toegestaan' - Vaststelling van de aanwezigheid van alcohol - Bewijs - Verband met artikel 34 Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter - Wettigheidscontrole van het Hof - Draagwijdte

- Artt. 30, § 1, 2°, en 34 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0899.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.5 AC nr. ...

Enkel de rechter is bevoegd om rechtsgevolgen af te leiden uit het onderzoek van een stuk waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren; met het oog hierop verplicht geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel hem, in de regel, om dit stuk, zelfs als het om een medisch stuk gaat, eerst voor advies aan een gerechtsdeskundige voor te leggen.

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Rechtsgevolgen die door de rechter uit een stuk worden afgeleid - Medisch stuk - (Geen) verplichting om het advies van een deskundige te vragen

P.21.1397.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.9 AC nr. ...

Noch uit artikel 45bis, § 4, eerste lid, Wegverkeersreglement, noch uit enige andere bepaling volgt dat een daadwerkelijke beproeving van het gebruikte ladingverzekeringssysteem op het weerstaan van de wettelijk voorziene g-krachten van de spanningskrachten is vereist om een inbreuk op de wettelijke criteria voor de zekering van de lading vast te stellen.

Strafzaken - Bewijsvoering - Wegverkeer - Wegverkeersreglement van 01-12-1975 - Artikel 45bis - Lading van voertuigen - Ladingverzekeringssysteem

- Art. 45bis KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.21.1418.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.13 AC nr. ...

Indien de rechter oordeelt bij de schuldvraag geen rekening te zullen houden met een tijdens het vooronderzoek afgelegde belastende getuigenverklaring, bestaat niet langer de noodzaak die getuige te horen op de rechtszitting onder eed en dient de rechter bijgevolg het niet-horen van die getuige à charge niet te verantwoorden in het licht van de criteria van het voorhanden zijn van de ernstige redenen voor het niet-horen van de getuige, het doorslaggevend karakter van de verklaring van de getuige à charge en het voorhanden zijn van compenserende factoren.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Horen van getuige à charge - In aanmerking nemen van verklaring als bewijs - Voorwaarde

P.21.1278.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.5 AC nr. ...

De strafrechter die na het verval van de strafvordering enkel nog te beslissen heeft over de burgerlijke rechtsvordering, oordeelt onaantastbaar of het door een partij voorgestelde getuigenverhoor dienstig is voor het bewijs van de onrechtmatige daad; de strafrechter dient daarbij echter het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging te eerbiedigen (1); het Hof gaat na of de strafrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die met die rechten niet in overeenstemming te brengen zijn; de strafrechter kan oordelen dat het herverhoor van getuigen ingevolge het tijdsverloop niet meer dienstig is wegens het risico van onbetrouwbaarheid; daarvoor moet die rechter niet eerst de getuigen horen. (1) Cass. 4 mei 2021, AR P.21.0101.N, , ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.6 met concl. OM, RW 2021-2022, 781.

Strafzaken - Getuigen - Verval van de strafvordering - Beoordeling van de burgerlijke aansprakelijkheid - Verzoek tot het horen ter terechtzitting van belastende getuigen - Risico van onbetrouwbaarheid van de mondelinge getuigenis - Beoordeling - Grens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0687.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.5 AC nr. ...

Artikel 15 Wet Politieambt en artikel 117, tweede lid, Wet Geïntegreerde Politiedienst kennen aan de politieambtenaren van de federale en de lokale politie een algemene bevoegdheid toe inzake het onderzoek en de vaststelling van misdrijven; die opdracht wordt vervuld op het geheel van het grondgebied van het Rijk krachtens artikel 45, eerste lid, Wet Politieambt, en overeenkomstig artikel 16 van de laatstgenoemde wet voor wat meer bepaald de politie over het wegverkeer betreft; noch artikel 3, tweede lid, Wet Geïntegreerde Politiedienst noch enige andere wettelijke bepaling wijkt af van die algemene bevoegdheid van de federale en de lokale politie op het geheel van het grondgebied van het Rijk; noch uit die bepaling, noch uit artikel 7bis van het koninklijk besluit van 17 september 2001 tot vaststelling van de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie teneinde een gelijkwaardige minimale dienstverlening aan de bevolking te verzekeren volgt dat de leden van de lokale politie niet bevoegd zouden zijn om een voertuig, dat op de autosnelweg rijdt, te controleren (1). (1) De niet-gepubliceerde mondelinge conclusie van het openbaar ministerie die andersluidend is wat betreft het eerste en tweede middel, is dat niet wat betreft het derde middel. Zie Cass. 1 februari 2006, AR P.05.1355.F, AC 2006, nr. 63, en concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, RDPC 2007, 227, en noot G. BOURDOUX, "Une fois en service : toujours en service ? La compétence des fonctionnaires de police pour constater une infraction de roulage", 231-240; Ch. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T.1 : Principes généraux, 5de uitg., Brussel, Larcier, 2018, 27 en 28, nrs. 17 en 18; L. KENNES, Manuel de la preuve en matière pénale, Kluwer, Mechelen, 2009, 155, nr. 315. De eiser voerde ook de ministeriële omzendbrief van 31 augustus 2010 houdende de opdrachten en het prioritair actieterrein van de federale wegpolitie aan (B.S. 28 oktober 2010), die de autosnelwegen als prioritair actieterrein toewijst aan de federale wegpolitie (DAH); artikel 5.2.1 van die omzendbrief bepaalt echter dat "het toewijzen van een prioritair actieterrein aan de federale wegpolitie uiteraard een samenwerking met de lokale politie niet uitsluit".

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Federale en lokale politie - Algemene bevoegdheid inzake het onderzoek en de vaststelling van misdrijven op het geheel van het grondgebied van het Rijk - Draagwijdte - Politie over het wegverkeer - Vaststellingen op een autosnelweg door een lid van de lokale politie - Geldigheid

- Art. 7bis KB 17 september 2001 tot vaststelling van de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie teneinde een gelijkwaardige minimale dienstverlening aan de bevolking te verzekeren

- Artt. 3 en 117 Wet 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus

- Artt. 15, 16 en 45 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde voor het vonnisgerecht aanvoert dat zijn recht op een eerlijke behandeling van de zaak tijdens het vooronderzoek werd miskend, beoordeelt de feitenrechter of die aangevoerde miskenning een eerlijke behandeling van de zaak voor hem onmogelijk maakt; de eerlijke behandeling van een strafzaak wordt getoetst aan de rechtspleging in haar geheel, door na te gaan of het recht van verdediging is geëerbiedigd, te onderzoeken of de vervolgde persoon de kans heeft gekregen de geloofwaardigheid van het bewijsmateriaal te betwisten en zich tegen de aanwending ervan te verzetten, te onderzoeken of de omstandigheden waarin de gegevens à charge zijn verkregen twijfels doen rijzen over de geloofwaardigheid of de juistheid ervan, en door de invloed van het onregelmatig verkregen bewijselement op de afloop van de strafvordering in te schatten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Strafzaken - Bewijsvoering - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Beoordeling - Miskening van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak tijdens het vooronderzoek - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.7 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van doorslaggevend belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde, maar de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet objectief zijn gerechtvaardigd waarvoor niet vereist is dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter wel moet vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest; uit het gegeven dat een gerechtsdeskundige in zijn eerste verslag een standpunt heeft ingenomen over de schuld van de beklaagde dat in latere verslagen niet wordt herhaald, volgt niet steeds dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem toevertrouwde opdracht zodat de rechter al zijn verdere verslagen buiten beschouwing dient te laten en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt (1). (1) Cass. 30 oktober 2018, AR P. 18.0516.N, RW 2018-19/36, 1420 met noot B. DE SMET, "De onpartijdigheid van de gerechtsdeskundige in strafzaken".

Strafzaken - Bewijsvoering - Deskundige - Onpartijdigheid van een deskundige - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Bewijsvoering - Deskundige - Onpartijdigheid van een deskundige - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de voormelde criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117.

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1108.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.16 AC nr. ...

Artikel 6.2 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld verzetten zich niet ertegen dat de rechter uit de vaststelling dat de vraag om inlichtingen daadwerkelijk werd verstuurd, afleidt dat die vraag ook daadwerkelijk is ontvangen door de kentekenplaathouder dan wel dat de niet-ontvangst een gevolg is van het nalatig handelen van de kentekenplaathouder, mits de kentekenplaathouder gelet op de zware sanctie die hij kan oplopen, over een daadwerkelijke mogelijkheid beschikt om dit vermoeden van ontvangst of nalatigheid voor het niet-ontvangen te weerleggen en dit veronderstelt dat de vervolgende partij aantoont dat de vraag om inlichtingen werd aangeboden aan de kentekenplaathouder zelf of aan de zetel ervan (1); de rechter die uit het enkele gegeven dat een vraag om inlichtingen is verstuurd naar de zetel van de kentekenplaathouder-rechtspersoon het vermoeden afleidt dat de kentekenplaathouder daardoor alleen kennis heeft van de vraag om inlichtingen of dat hij die kennisname zelf onmogelijk heeft gemaakt en die op grond daarvan oordeelt dat het hem dan ook toekomt aannemelijk te maken dat hij de vraag om inlichtingen niet heeft ontvangen en dat hij niet nalatig is geweest, schendt artikel 6.2 EVRM en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld. (1) Contra: Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F, AC 2019, nr. 41; Cass. 29 april 2014, AR P.13.1977.N, AC 2014, nr. 302; zie over deze problematiek: C. De Roy, "Het ontvangen door de rechtspersoon van de vraag tot identificatie van de bestuurder van het motorvoertuig in de zin van artikel 67ter Wegverkeerswet", VAV 2014, 47-49; S. Stallaert, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, 107-108); S. Szulanski, "L'article 67ter de la loi rélative à la police de la circulation routière", VAV 2009, 245.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67ter - Verplichting de

identiteit van de bestuurder mede te delen - Vraag om inlichtingen - Wijze

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1556.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.14 AC nr. ...

De door artikel 47bis, § 6, 4), derde lid, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven verplichting om in het proces-verbaal van verhoor melding te maken van de naam en hoedanigheid van de beëdigde tolk die zijn bijstand heeft verleend, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid (1). (1) Cass. 25 september 2012, AR P.11.2087.N, AC 2012, nr. 485. Zie evenwel B. DE SMET, "Eed van tolken nieuwe stijl", RW 2017-2018, 2, die van oordeel is dat de eed voor niet-geregistreerde tolken, na de wetswijziging bij Wet van 19 april 2017 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken (BS 31 mei 2017), voorgeschreven blijft op straffe van nietigheid.

Strafzaken - Bewijsvoering - Verhoor door de onderzoeksrechter - Beëdigd tolk - Vermelding van de naam en hoedanigheid van de beëdigde tolk - Verzuim - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 11 tot 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 47bis, § 6, 4), derde lid Wetboek van Strafvordering

Een door een tolk afgelegde eed is regelmatig, ook als die eed niet letterlijk wordt afgelegd in de door de wet voorgeschreven bewoordingen, voor zover de afgelegde eed eenzelfde betekenis heeft als de voorgeschreven eed en aan de tolk dezelfde verplichtingen oplegt (1). (1) Cass. 13 februari 2018, AR P.17.1023.N, AC 2018, nr. 95.

Strafzaken - Eed - Door tolk afgelegde eed - Vorm - Voorwaarden

- Artt. 11 tot 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 555/15, derde en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0882.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.8 AC nr. ...

De vermelding in het overeenkomstig artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet opgesteld proces-verbaal dat artikel 26 KB Ademtest- en Ademanalysetoestellen werd geëerbiedigd, geldt als bewijs van het feit en de inhoud van de aan de betrokkene gedane verwittiging van zijn recht om een tweede ademanalyse te vragen, tenzij hij het tegendeel aannemelijk maakt.

Strafzaken - Bewijsvoering - Wegverkeer - Ademanalyse - Uitleg om tweede ademanalyse te vragen - Vermeldingen in het proces-verbaal - Draagwijdte

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1408.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.33 AC nr. ...

Indien een in België gevoerd strafonderzoek is opgestart op basis van inlichtingen die zijn bezorgd door een buitenlandse politiedienst waarbij die inlichtingen enkel worden gebruikt om verder in België op autonome wijze bewijzen te verzamelen, dan staat het aan het onderzoeksgerecht in het kader van de beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis prima facie te onderzoeken of de inverdenkinggestelde aannemelijk maakt dat die inlichtingen onregelmatig zijn verkregen en in bevestigend geval of het gebruik van die onregelmatig verkregen inlichtingen niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces van de inverdenkinggestelde dan wel indien die inlichtingen zijn verkregen in overeenstemming met het recht van die buitenlandse staat het gebruik ervan niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1) (1) Cass. 18 april 2017, AR P.16.1292.N, AC 2017, nr. 261; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139.

Strafzaken - Bewijsvoering - Gerechtelijk onderzoek opgestart op basis van inlichtingen van een buitenlandse politiedienst - Aanvoering dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0841.F 17 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211117.2F.1 AC nr. ...

De twijfel die moet leiden tot de vrijspraak van de beklaagde is niet die van de gerechtsdeskundige maar die van de rechter (1). (1) Cass. 25 mei 1994, AR P.93.1487.F, AC 1994, nr. 261.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Deskundigenonderzoek - Mening van de deskundige - Door de deskundige geuite twijfel

Behoudens het feit dat aan de deskundige geen mening of vaststellingen mogen worden toegeschreven die hij niet heeft geuit of gedaan, is het de rechter niet verboden een door die deskundige geuite hypothese boven elke twijfel als bewezen aan te nemen, zelfs als die deskundige zelf van mening was dat die hypothese niet met zekerheid bewezen is; na afloop van het debat kan de rechter bijvoorbeeld beslissen dat die hypothese wordt bevestigd door andere feitelijke gegevens en dat elke andere uitleg van de hand moet worden gewezen (1). (1) Zie Cass. 22 juli 2008, AR P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Deskundigenonderzoek - Mening van de deskundige - Bewijswaarde

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Het tegensprekelijk deskundigenonderzoek is niet de enige wijze van weerlegging van de bijzondere bewijswaarde van een proces-verbaal van vaststelling dat geldt tot bewijs van het tegendeel (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2017, AR P.16.1002.F, arrest niet gepubliceerd, met betrekking tot een soortgelijke zaak van vogeljacht: "Geen enkele wets- of verdragsbepaling verbiedt de rechter om uitspraak te doen op basis van een dossier waarin bepaalde gegevens ontbreken of bepaalde stukken op onvolledige wijze zijn opgesteld, mits hij met die gebreken rekening houdt wanneer ze blijken de vrije en volledige uitoefening van het recht van verdediging te kunnen belemmeren. Met toepassing van die regel heeft [het hof van beroep], wat betreft de eerbied voor het recht van verdediging, geoordeeld dat noch de vrijlating van de vogels noch het gebrek aan foto's van die vogels afbreuk doen aan de vaststellingen van de agenten van de anti-stroperij eenheid, die gelden tot bewijs van het tegendeel." Wat betreft de verdwijning of niet-toegankelijkheid van stukken, zie ook Cass. 21 oktober 2020, AR P.19.1310.F, AC 2020, nr. 651, met concl. OM op datum in Pas.

Strafzaken - Bewijsvoering - Proces-verbaal - Vaststellingen die gelden tot bewijs van het tegendeel - Wijze van weerlegging van de bijzondere bewijswaarde - Geen tegensprekelijk deskundigenonderzoek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.27 AC nr. ...

Artikel 8.1, 9°, Burgerlijk Wetboek is behoudens in geval van het hier niet toepasselijke artikel 16 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering niet van toepassing op het bewijs van een misdrijf (1). (1) Artikel 1349 Oud Burgerlijk Wetboek; Cass. 26 juni 2007, AR P.07.0295.N, AC 2007, nr. 355; Cass. 12 december 2006, AR P.06.1203.N, AC 2006, nr. 643.

Strafzaken - Vermoedens - Artikel 8.1, 9° Burgerlijk Wetboek - Toepassing

- Art. 16 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 8.1, 9° Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

Strafzaken - Vermoedens - Artikel 8.1, 9° Burgerlijk Wetboek - Toepassing

- Art. 16 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 8.1, 9° Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

Noch uit de bepaling van artikel 5.2.3bis.4.8., §1, Vlarem II, die bepaalt dat voor het onderscheid tussen "niet-verontreinigd behandeld" en "verontreinigd behandeld" houtafval in geval van twijfel de in die bepaling opgenomen tabel van richtwaarden voor potentieel aanwezige verontreinigingen geldt, noch uit enige andere bepaling kan worden afgeleid dat het verbranden van verontreinigd behandeld houtafval slechts kan worden vastgesteld na een bemonstering en een analyse.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Milieurecht - Milieuvoorwaarden - Voorwaarden voor verbrandings- en meeverbrandingsinstallaties voor biomassa-afvalstoffen - Onderscheid tussen "niet-verontreinigd behandeld" en "verontreinigd behandeld" houtafval - Richtwaarden - Verbranding van verontreinigd behandeld houtafval - Bewijs - Voorwaarden

- Artt. 5.2.3bis en 4.8., § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 1 juni 1195 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Milieurecht - Milieuvoorwaarden - Voorwaarden voor verbrandings- en meeverbrandingsinstallaties voor biomassa-afvalstoffen - Onderscheid tussen "niet-verontreinigd behandeld" en "verontreinigd behandeld" houtafval - Richtwaarden - Verbranding van verontreinigd behandeld houtafval - Bewijs - Voorwaarden

- Artt. 5.2.3bis en 4.8., § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 1 juni 1195 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

P.21.0553.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.19 AC nr. ...

Een afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde, valt onder het beroepsgeheim van de advocaat van de tweede medebeklaagde en de inhoud van een dergelijk gesprek mag op grond van artikel 90sexies, § 3, Wetboek van Strafvordering niet worden opgetekend (1). (1) Het OM had in deze zaak geconcludeerd tot verwerping van het cassatieberoep op grond van de overweging dat derden zich niet konden beroepen op een miskenning van het beroepsgeheim in dit geval, naar analogie met de cassatierechtspraak inzake de niet-derdenwerking van de Salduz-regeling inzake bijstand van een advocaat.

Strafzaken - Bewijsvoering - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Strafwetboek

Strafzaken - Bewijsvoering - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Strafwetboek

Volgens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan enkel tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement worden besloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, of de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; de naleving van de in artikel 90sexies, § 3, Wetboek van Strafvordering bepaalde regeling wordt niet gesanctioneerd met nietigheid, zodat de beslissing waarbij de schuldigverklaring van een beklaagde aan de telastleggingen stoelt op een afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde, zonder na te gaan of het aldus onregelmatig verkregen bewijs de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast dan wel of het gebruik van dat bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces, niet naar recht is verantwoord (1). (1) F.LUGENTZ, "La sanction de l'irrégularité de la preuve en matière pénale après la loi du 24 octobre 2013", JT 2015, p. 185; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 9de ed., 2021, la charte, pp. 1345-1365.

Strafzaken - Bewijsvoering - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Strafwetboek

Strafzaken - Bewijsvoering - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Strafwetboek

Strafzaken - Bewijsvoering - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Strafwetboek

Strafzaken - Bewijsvoering - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Strafwetboek

P.21.0965.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.12 AC nr. ...

Wanneer de beslissing over de schuldigverklaring van een beklaagde steun vindt in bewijsmateriaal dat in het buitenland is verkregen ingevolge een Belgisch internationaal rechtshulpverzoek en het strafdossier enkel stukken bevat waaruit de uitvoering van dat verzoek blijkt, kan de beklaagde op grond van artikel 13 van de wet van 9 december 2004 vragen om de voorlegging van een gegeven waaruit blijkt dat het bewijsmateriaal voldoet aan de in het buitenland geldende wettigheidsvereisten; daarvoor moet de beklaagde niet eerst aannemelijk maken dat het bewijs op een onregelmatige wijze is verkregen; het recht van verdediging van de beklaagde vereist dat die gegevens hem toelaten het in het buitenland verkregen bewijsmateriaal in concreto te betwisten; de rechter oordeelt welke gegevens daarvoor eventueel nog aan het strafdossier moeten worden gevoegd; die gegevens kunnen bestaan in de beslissing van een buitenlandse rechterlijke overheid die de uitvoering van het internationaal rechtshulpverzoek heeft gemachtigd of wettig verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Allerlei - Internationale rechtshulp - Uitvoering van een rogatoire commissie - Overmaken van stukken

aan de Belgische overheid - Ontbreken van machtigingen van de rechter in de aangezochte staat - Toelaatbaarheid van het bewijs bekomen in het buitenland - Voorwaarden

- Art. 13 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0988.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.13 AC nr. ...

De rechter kan de in artikel 35 Wegverkeerswet bedoelde staat van dronkenschap bij de bestuurder van een voertuig afleiden uit alle aan tegenspraak onderworpen gegevens die hem zijn voorgelegd; het is niet vereist dat de betrokkene heeft gestuurd in een toestand van alcoholintoxicatie bedoeld in artikel 34 Wegverkeerswet, noch dat de staat van dronkenschap bij hem is vastgesteld tijdens het sturen; aldus kan de rechter het feit dat de bestuurder het voertuig in staat van dronkenschap heeft bestuurd afleiden uit de beschrijving van diens toestand door de verbalisanten, ook wanneer die laatsten de bestuurder pas hebben aangetroffen nadat hij had gestuurd; de tijdsspanne tussen het sturen en de vaststellingen van de verbalisanten speelt geen rol wanneer de rechter kan uitsluiten dat die vaststellingen zijn beïnvloed door een gebeurtenis na het sturen, zoals het feit dat de bestuurder alsdan nog alcoholische dranken zou hebben genuttigd (1). (1) Cass. 24 november 2020, AR P.20.0761.N, AC 2020, nr. 716; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0540.F, AC 2016, nr. 117; Cass. 20 september 2011, AR P.11.0182.N, AC 2011, nr. 481; Cass. 11 december 1984, AR 8950, AC 1985, nr. 226.

Strafzaken - Vermoedens - Dronkenschap achter het stuur - Tijdspanne tussen het sturen en de vaststellingen van de politie - Toestand van de bestuurder op moment van aantreffen door de politie - Voorwaarden

- Artt. 34 en 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0921.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.9 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en het Hof enkel nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 442; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, waarbij dergelijke compenserende factoren onder meer kunnen bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf; uit de vermelde verdragsbepalingen volgt dan ook dat in de regel het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting, hij dit bewijs moet kunnen tegenspreken en hem in beginsel de gelegenheid moet worden gegeven een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon die een belastende verklaring heeft afgelegd, als getuige ter rechtszitting te ondervragen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0724.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.9 AC nr. ...

De rechter in strafzaken oordeelt onaantastbaar in feite over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid van het overleggen van een stuk dat in bezit is van een burgerlijke partij (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Stuk in het bezit van een burgerlijke partij - Noodzaak, nut of raadzaamheid van het overleggen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

De rechter mag de schuldigverklaring van een beklaagde aan het hem ten laste gelegde feit mede steunen op feitelijke gegevens, die als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, voor zover de rechter de beklaagde niet schuldig verklaart aan dit niet vervolgd misdrijf en bijgevolg het vermoeden van onschuld niet miskent (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Schuldigverklaring - Feitelijke gegevens die als misdrijf kunnen worden omschreven waarvoor geen vervolging - Vermoeden van onschuld

P.21.0859.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.7 AC nr. ...

Voor het bewijs van de constitutieve bestanddelen van het misdrijf omschreven in artikel 371/1, § 1, 2°, Strafwetboek is niet vereist dat de betrokken beeldopnames zich in het strafdossier bevinden.

Strafzaken - Bewijsvoering - Niet-consensuele verspreiding van seksueel getinte beelden en opnames - Bewijs van de constitutieve bestanddelen

- Art. 37/1, § 1, 2° Strafwetboek

P.21.0815.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.11 AC nr. ...

Een beklaagde die zich beroept op de wettige verdediging van artikel 416 Strafwetboek moet die bewering enigszins aannemelijk maken, wat inhoudt dat hij op een wijze die niet elke geloofwaardigheid mist aanvoert dat de voorwaarden vervuld zijn voor deze rechtvaardigingsgrond, namelijk een ernstige en actuele onrechtmatige aanranding en een noodzakelijk en evenredig verweer, zonder dat hij dit ook moet bewijzen; indien hij slaagt in die aanvoeringsplicht, wat onaantastbaar wordt beoordeeld door de rechter, staat het aan het openbaar ministerie of de burgerlijke partij te bewijzen dat de voorwaarden voor de ingeroepen rechtvaardigingsgrond niet zijn vervuld; het Hof gaat daarbij wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Rechtvaardiging - Wettige zelfverdediging - Aanvoering door de beklaagde - Wijze - Gevolg

- Art. 416 Strafwetboek

P.21.0334.F 23 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.3 AC nr. ...

De misdrijven kunnen worden aangetoond door alle bewijsmiddelen die volgens de rede en de ervaring geschikt zijn om juridische zekerheid te verschaffen; noch artikel 6 EVRM noch enige wettelijke bepaling verbiedt de rechter zijn mening te baseren op een geheel van vermoedens waarvan de kwaliteit en de onderlinge overeenkomst tot gevolg hebben dat de echtheid van een feit niet meer redelijk kan worden betwijfeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 472.

Strafzaken - Bewijsvoering - Aantonen van de schuld - Bewijsmiddel - Geheel van vermoedens - Toelaatbaarheid

Strafzaken - Vermoedens - Aantonen van de schuld - Geheel van vermoedens - Toelaatbaarheid

P.21.0404.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.8 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de bewijswaarde van de gegevens die een beklaagde aanvoert ter weerlegging van het door artikel 67bis Wegverkeerswet bepaalde vermoeden kan de rechter wel degelijk het tijdstip betrekken waarop die gegevens door de beklaagde in de strafprocedure worden voorgebracht, alsook de graad van verwantschap tussen de beklaagde en de persoon die voorhoudt de werkelijke bestuurder te zijn van het voertuig.

Strafzaken - Vermoedens - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Weerlegbaar vermoeden van schuld - Beoordeling van de ter weerlegging aangevoerde gegevens - Draagwijdte

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0188.F 16 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210616.2F.6 AC nr. ...

Uit de afwezigheid van een bewijskrachtig medisch gegeven kan de rechter niet afleiden dat het bewijs van een seksuele penetratie zonder letsel niet is geleverd (1). (1) Het OM heeft geconcludeerd dat het arrest het begrip verkrachting niet miskent en uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord en, dat het de vrijspraak voor penetraties met de vinger en met de penis, alsook voor de aangevoerde fellatio's, naar recht verantwoordt, waarbij het bovendien, meer in het algemeen, heeft vermeld dat "bij gebrek aan objectieve gegevens waarop de rechter zijn overtuiging kan steunen, er minstens twijfel blijft bestaan over de schuld [van de beklaagde] aan de feiten van de telastlegging [verkrachting] waarvoor hij terechtstaat". Bovendien heeft het erop gewezen dat het "présomption de l'homme" (artt. 1349 en 1353 Oud Burgerlijk Wetboek) heeft plaatsgemaakt voor feitelijke vermoedens (artt. 8.1.9° en 8.29 Burgerlijk Wetboek).

Strafzaken - Vermoedens - Verkrachting - Beschuldiging van handelingen van orale penetratie - Geen bewijskrachtig medisch gegeven

- Art. 375 Strafwetboek
- Artt. 1349 en 1353 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 8.2.1° en 8.29 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

P.21.0252.N 15 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.2 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of: (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; in de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde; wel kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen (1). (1) Cass. 4 mei 2021, AR P.21.0081.N, AC 2021, nr. 321; Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass; 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303, T. Strafr. 2017, 224; Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181, T. Strafr. 2017, 210; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, RO.4, T. Strafr. 2017, 207 en EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, § 27, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, www.echr.coe.int Zie ook D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Die Keure, 2014, 25-58; O. MICHIELS en P. KNAEPEN, "Les déclarations non verifiées de témoins au regard du procès équitable", J.T. 2016, 485-490; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DE HEYNING, "Het getuigenverhoor na de zaak Riahi: het Hof van Cassatie zoekt zijn weg", T. Strafr. 2017, 227-229; S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-287; C. VAN DEN WYNGAERt, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 776-779; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

In het kader van het tweede criterium, het al dan niet doorslaggevend karakter van de getuigenis, moeten ter rechtszitting niet alle getuigen worden gehoord die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring hebben afgelegd, maar enkel de getuigen wiens belastende verklaringen doorslaggevend zijn voor het resultaat van de zaak; of dat het geval is, moet worden bepaald aan de hand van het belang dat de rechter aan die verklaringen hecht binnen het geheel van de redenen waarop zijn beslissing over de schuldigverklaring steunt; de loutere verwijzing naar een belastende verklaring volstaat dan ook niet om ze als doorslaggevend te aanzien, wanneer blijkt dat andere doorslaggevende bewijselementen aan de beslissing ten grondslag liggen.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Schriftelijke getuigenis dat niet het enige of doorslaggevend bewijs is - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Voor wat betreft het derde criterium, de voldoende compenserende waarborgen voor de beklaagde, kan de rechter oordelen dat de bewijselementen vermeld bij de beoordeling van het tweede criterium een bevestiging uitmaken van de belastende verklaringen van een niet ter rechtszitting gehoorde getuige; niet vereist is dat de rechter aan de vermelde verklaringen uitdrukkelijk een verminderde bewijswaarde toekent; bovendien kan het feit dat een beklaagde over die verklaringen ten volle tegenspraak heeft kunnen voeren, een bijkomende compenserende factor uitmaken.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Gebruik van een schriftelijke getuigenis met voldoende compenserende waarborgen voor de beklaagde

P.21.0260.N 15 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.1 AC nr. ...

De vormvoorwaarden waarvan de naleving op straffe van nietigheid is voorgeschreven, zoals bedoeld in art. 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, betreffen niet louter formaliteiten, maar hebben een algemene draagwijdte en slaan op alle materiële en formele vereisten die de wet bepaalt voor een regelmatige bewijsgaring.

Strafzaken - Algemeen - Onregelmatig verkregen bewijs - Uitsluiten van bewijs - Vormvoorwaarden waarvan de naleving op straffe van nietigheid is voorgeschreven

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Gedragingen die de maatschappelijke orde zodanig verstoren dat de wet ze strafbaar stelt en vormvoorwaarden inzake bewijsverkrijging die voor de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging zodanig belangrijk zijn dat de wet ze sanctioneert met nietigheid, maken het voorwerp uit van onderscheiden rechtstoestanden die onderling niet te vergelijken zijn.

Strafzaken - Algemeen - Onregelmatig verkregen bewijs - Uitsluiten van bewijs - Vormvoorwaarden waarvan de naleving op straffe van nietigheid is voorgeschreven - Verschil met misdrijven

Geen enkele bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter elke onregelmatigheid in de bewijsvoering te sanctioneren (1). (1) Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1415.N, AC 2014, nr. 28, met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. Over art. 32 VT Sv. Zie alg. J. DE CODT, "La nouvelle loi sur les nullités: un texte inutile?", RDP 2014, 263-264; F. LUGENTZ, "La sanction de l'irrégularité de la preuve en matière pénale après la loi du 24 octobre 2013", JT. 2015, 185-195; F. GOOSSENS, "De Antigoonwet van 24 oktober 2013: we drinken een glas, … en alles blijft zoals het was, of toch niet?", in Na rijp beraad. Liber amicorum Michel Rozie, Intersentia, 2014, 213-232; T. DECAIGNY, "De stille evolutie inzake de uitsluiting van onbetrouwbaar bewijs", T. Strafr. 2015, 167-172; B. REYNAERTS, "De sanctionering van het onrechtmatig verkregen bewijs voor de vonnisgerechten", NC 2013, dossier april 2013, 94-126; F. LUGENTZ, "Les effets de l'irrégularité de la preuve dans la procédure pénale. Trois ans d'application de la loi du 24 octobre 2013", JT. 2017, 61-68; F. LUTGENTZ, La preuve en matière pénale. Sanction des irrégularités, Linal, Anthemis, 2017, 296 p.; M. ROZIE, "Antigoon of het vredesbestand na een tachtigjarige jurisprudentiële oorlog m.b.t. het onrechtmatig verkregen bewijs", RABG 2018, 672-675; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 1366-1377; J. VAN DONINCK, "Het lot van het onrechtmatig bewijs: een grondslagenonderzoek", RW 2020-21, 1283-1308; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1345-1365.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid

P.21.0067.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.9 AC nr. ...

De strafrechter mag bij de schuldbeoordeling voor inbreuken op de Wapenwet rekening houden met vaststellingen die een natuurinspecteur heeft verricht bij de opsporing van inbreuken op het Jachtdecreet, waarvoor hij krachtens het Jachtdecreet en het DABM bevoegd is; uit de omstandigheid dat de natuurinspecteur niet bevoegd is verklaard om opsporingen te doen betreffende inbreuken op de Wapenwet volgt niet dat de rechter bij een vervolging wegens dergelijke inbreuken geen bewijswaarde zou mogen toekennen aan de vaststellingen die de natuurinspecteur heeft verricht ter gelegenheid van een hem wel toegekende opsporingsbevoegdheid.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Proces-verbaal - Inbreuken op de Wapenwet - Vaststellingen door natuurinspecteurs in het kader van het Jachtdecreet - Draagwijdte - Gevolg

P.21.0128.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.6 AC nr. ...

Uit de tekst en de wetsgeschiedenis van art. 67bis Wegverkeerswet volgt dat het voor de weerlegging van het erin vervatte vermoeden niet volstaat dat de houder van de kentekenplaat van een motorvoertuig waarmee een verkeersinbreuk is gepleegd, bewijst dat niet hij de bestuurder was op het ogenblik van de feiten; de houder moet bovendien de identiteit kenbaar maken van de onmiskenbare bestuurder, behalve wanneer hij diefstal, fraude of overmacht kan bewijzen; de rechter oordeelt onaantastbaar of de houder van de kentekenplaat van het voertuig waarmee de verkeersinbreuk werd gepleegd, heeft voldaan aan de op hem rustende verplichting de identiteit kenbaar te maken van de onmiskenbare bestuurder, behoudens bewezen diefstal, fraude of overmacht (1). (1) Cass. 23 maart 2021, AR P.21.0058.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.10; Cass. 30 juni 2020, AR P.20.0022.N, AC 2020, nr. 458; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0147.N, AC 2020, nr. 437; Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0076.N, AC 2020, nr. 401, N.C. 2020, 548; Cass. 22 november 2016, AR P.14.1909.N, AC 2016, nr. 662; Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539. Zie ook C. DE ROY, "De wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-19, 128-130; S. STALLAERT, "Artikel 67bis Wegverkeerswet: naar een kentekenaansprakelijkheid in het wegverkeer", T. Strafr. 2018, 130-132; A. BLOCH, "Hoe weerlegbaar is het weerlegbaar vermoeden van artikel 67bis Wegverkeerswet. Komt het recht op een eerlijk proces in het gedrang?", T. Strafr. 2020, 91-97; Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 3-14; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1325-1328.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Geen identificatie van de bestuurder bij vaststelling van de verkeersinbreuk - Houder van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de verkeersinbreuk is begaan - Vermoeden van het plegen van de verkeersinbreuk - Tegenbewijs - Voorwaarden

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0040.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.10 AC nr. ...

Artikel 779 Gerechtelijk Wetboek vereist niet dat indien een rechtscollege op de rechtszitting getuigen onder eed heeft gehoord en vervolgens een anders samengestelde zetel de behandeling van de zaak volledig herneemt, de nieuw samengestelde zetel deze getuigen opnieuw hoort, voor zover die nieuw samengestelde zetel zich voor haar oordeelsvorming op grond van de ter rechtszitting onder eed afgelegde verklaringen van de getuigen enkel steunt op de weergave van die verklaringen in het proces-verbaal van de rechtszitting (1). (1) Zie Cass. 29 november 2006, AR P.06.0958.F, AC 2006, nr. 610.

Strafzaken - Getuigen - Samenstelling van het rechtscollege - Horen van getuigen op de rechtszitting - Wijziging van het rechtscollege - Herneming van de behandeling van de zaak - Gevolgen

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 6 EVRM en het daarin gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat de strafrechter voor de schuldbeoordeling van een beklaagde zelf de bewijsmiddelen moet beoordelen en dit ook geldt voor de geloofwaardigheid van getuigen en de rechter in de regel in staat moet zijn om het gedrag van getuigen waar te nemen en op die manier zijn eigen mening te vormen over de geloofwaardigheid ervan; die regel kent evenwel een uitzondering indien tijdens de behandeling van een strafzaak een van de rechters wordt vervangen en de vervangende rechter niet aanwezig was bij het getuigenverhoor, maar de andere rechters die over de schuld oordelen wel en er bovendien compenserende maatregelen zijn teneinde te verzekeren dat de vervangende rechter een goed begrip heeft van het bewijs bijvoorbeeld doordat hij kennis kan nemen van de processen-verbaal van de rechtszittingen waarin de voornaamste verklaringen van de getuigen zijn vermeld en die uitzondering geldt ook indien de geloofwaardigheid van de getuigen wordt betwist (1). (1) Zie EHRM 29 juni 2017, nr. 63446/13, Lorefice t. Italië; EHRM 6 december 2016, nr. 6962/13, Škaro t. Kroatië; EHRM 10 februari 2005, nr. 10075/02, Graviano t. Italië; EHRM 9 juli 2002, nr. 37442/97, P.K. t. Finland.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Horen van getuigen op de rechtszitting - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling van de bewijsmiddelen door de strafrechter zelf - Geloofwaardigheid van de getuigenverklaringen - Wijziging van het rechtscollege - Vervangende rechter die niet aanwezig was bij het getuigenverhoor - Compenserende maatregelen - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0454.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.7 AC nr. ...

Artikel 600 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de door het Strafregister meegedeelde gegevens geen bewijs vormen van de rechterlijke of administratieve beslissingen waarop zij betrekking hebben; de omstandigheid dat de griffiers volgens artikel 592, eerste en derde lid, Wetboek van Strafvordering verantwoordelijk zijn voor het toesturen aan het Strafregister van de in kracht van gewijsde getreden beslissingen en de conformiteit van de aan het Strafregister overgezonden gegevens met de door de rechtscolleges uitgesproken beslissingen doet daaraan niets af (1). (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0860.N, AC 2019, nr. 609; Cass. 12 november 2019, AR P.19.0772.N, AC 2019, nr. 587, RAGB 2020, afl. 8, 688, noot F. VAN VOLSEM.

Strafzaken - Allerlei - Bewijs van de toestand van herhaling - Uittreksel uit het strafregister - Geen bewijs van de rechterlijke of administratieve beslissingen - Draagwijdte

- Art. 600 Wetboek van Strafvordering
- Art. 592, eerste en derde lid Wetboek van Strafvordering

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden zijn verenigd waarbij het bewijs daarvan dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken en het openbaar ministerie de bewijslast draagt als vervolgende partij; geen enkele bepaling verplicht de rechter die van oordeel is dat uit de hem overgelegde stukken niet blijkt dat de voorwaarden voor het vaststellen van de toestand van herhaling zijn vervuld, het debat te heropenen om het openbaar ministerie de gelegenheid te geven daarover standpunt in te nemen en desgevallend alsnog stukken te voegen (1). (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0860.N, AC 2019, nr. 609; Cass. 12 november 2019, AR P.19.0772.N, AC 2019, nr. 587, RAGB 2020, afl. 8, 688, noot F. VAN VOLSEM.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Toestand van herhaling - Voorwaarden - Overgelegde stukken - Gevolgen

Strafzaken - Bewijsvoering - Toestand van herhaling - Voorwaarden - Overgelegde stukken - Gevolgen

Het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft, maar het kan door het openbaar ministerie evenwel ook met andere middelen worden geleverd; het staat aan de rechter te oordelen of het openbaar ministerie op dat vlak slaagt in zijn bewijslast en hij kan daarbij in aanmerking nemen dat de beklaagde de toestand van herhaling niet betwist, doch de enkele omstandigheid dat de beklaagde dit niet heeft aangevoerd verplicht de rechter niet de toestand van herhaling aan te nemen (1). (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0860.N, AC 2019, nr. 609; Cass. 12 november 2019, AR P.19.0772.N, AC 2019, nr. 587, RAGB 2020, afl. 8, 688, noot F. VAN VOLSEM.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Toestand van herhaling - Bestaan van een vroegere veroordeling met kracht van gewijsde - Voorwaarden - Beoordeling - Wijze

Strafzaken - Bewijsvoering - Toestand van herhaling - Bestaan van een vroegere veroordeling met kracht van gewijsde - Voorwaarden - Beoordeling - Wijze

P.21.0042.F 5 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.5 AC nr. ...

Er is sprake van delegatie van bevoegdheid wanneer een persoon aan een andere persoon een leidinggevende, toezichthoudende of uitvoerende taak overdraagt die hem is opgedragen en waarvan de niet-naleving strafrechtelijk wordt gesanctioneerd, zoals het voeren van een handelsboekhouding; de delegatie van bevoegdheid heeft tot gevolg dat de overnemer moet instaan voor zijn foutief gedrag; ze maakt hem niet verantwoordelijk voor de door de overdrager gepleegde misdrijven; het betreft hier immers geen overeenkomst die de exoneratie van strafrechtelijke verantwoordelijkheid inhoudt; tenzij de wet anders bepaalt, kan de onderneming die op geen enkele wijze persoonlijk heeft bijgedragen tot de verwezenlijking van het misdrijf, haar strafrechtelijke verantwoordelijkheid verleggen indien ze aantoont dat ze haar verplichtingen en bevoegdheden heeft gedelegeerd aan een persoon die over de vereiste bekwaamheid, gezag en middelen beschikt; die overdracht van verantwoordelijkheid kan enkel worden toegelaten indien ze, al was het maar impliciet, door de wetgever of de reglementerende overheid is toegestaan, waarbij de overdrager het bestaan moet aantonen van de delegatie aan de derde, die volgens hem gehouden is bepaalde verplichtingen te vervullen die hem van zijn verantwoordelijkheid ontslaan (1). (1) Zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge - T. III : l'auteur de l'infraction pénale, 2de uitg., 2020, p. 180-188, nrs. 1826-1839, die, wat betreft de bewijslast citeert uit Cass. 11 november 1901, Pas. 1902, I, p. 36 (samenvatting) : "le propriétaire d'un véhicule laissé la nuit sur la voie publique sans être éclairé reste pénalement responsable de la contravention s'il n'établit pas la culpabilité du tiers prétendument tenu d'éclairer le véhicule à sa décharge". Het OM heeft in die zin aangevoerd dat, in tegenstelling tot de verschonings- en rechtvaardigingsgronden, de grond tot exoneratie van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid, die de delegatie van bevoegdheid desgevallend inhoudt, een "overdracht van het strafrechtelijk risico" met zich meebrengt die de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overnemer in het gedrang kan brengen. Het volstaat dus niet dat de overdrager die grond op aannemelijke wijze aanvoert; hij moet daarvan het bewijs leveren. Anders oordelen zou het omkeren van de bewijslast ten nadele van de overnemer betekenen.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Delegatie van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1325.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7 AC nr. ...

De regel van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geldt voor alle onregelmatigheden, ook al houden zij een inbreuk in op een regel van rechterlijke organisatie (1); er bestaat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven verbod voor de onderzoeksrechter om feiten te onderzoeken waarvoor hij niet is gelast met een ontvankelijke akte; hieruit volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een bewijselement opgeleverd door een onderzoeksdaad voor feiten waarvoor de onderzoeksrechter niet regelmatig was gelast door een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling, enkel nietig kan verklaren en als bewijs uitsluiten wanneer zij oordeelt dat het gebruik van dat bewijselement het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Strafzaken - Algemeen - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Uitsluiten van bewijsgegevens verzameld na de klacht - Recht op een eerlijk proces

- Artt. 63, 131 en 235bis Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0081.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat in de regel het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs wordt voorgelegd tijdens een openbare terechtzitting en de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet–horen op de terechtzitting van een persoon die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd zal beoordelen aan de hand van drie criteria, en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet–horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald en (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; de beoordeling van het ene criterium kan de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen (1). (1) Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303, T. Strafr. 2017, 224; Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181, T. Strafr. 2017, 210; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, RO.4, T. Strafr. 2017, 207 en EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, §27, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, www.echr.coe.int Zie ook D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Die Keure, 2014, 25-58; O. MICHIELS en P. KNAEPEN, "Les déclarations non verifiées de témoins au regard du procès équitable", J.T. 2016, 485-490; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DE HEYNING, "Het getuigenverhoor na de zaak Riahi: het Hof van Cassatie zoekt zijn weg", T. Strafr. 2017, 227-229; S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-287; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 776-779; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet–horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien de beslissing dat het niet–horen van een getuige à charge het recht van een beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, niet miskent, op beslissende wijze is gesteund op een toetsing aan het eerste en het tweede criterium in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, moet de rechter niet noodzakelijk melding maken van een toetsing aan het derde criterium van de compenserende factoren.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Concrete

omstandigheden van de zaak - Ernstige redenen die de afwezigheid van een getuige à charge op de rechtszitting verantwoorden - Gebruik van een belastende verklaring van de getuige die niet doorslaggevend is voor het bewijs - Compenserende waarborgen voor de verdediging

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0101.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.6 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde verzoekt om ter rechtszitting een getuige te horen die tijdens het vooronderzoek een voor hem belastende verklaring heeft afgelegd, moet de rechter dat verzoek enkel beoordelen in het licht van de drie toetsingscriteria die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft ontwikkeld om getuigen à charge (niet) ter rechtszitting te horen wanneer hij zich uitspreekt over de gegrondheid van de strafvordering; dat is niet het geval wanneer de strafrechter, na de vaststelling van het verval van de strafvordering, enkel nog gelast blijft met de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering en dus enkel nog moet uitmaken of de beklaagde een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd waarvoor hij aanvankelijk is vervolgd en of de gevorderde schade daaruit voortvloeit; in dat geval oordeelt de rechter onaantastbaar of het voorgestelde getuigenverhoor dienstig is voor het bewijs van de onrechtmatige daad (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Getuigen - Verval van de strafvordering - Beoordeling van de burgerlijke aansprakelijkheid - Verzoek tot het horen ter terechtzitting van belastende getuigen - Beoordeling

P.21.0013.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9 AC nr. ...

Het enkele gegeven dat er geen feitelijk of juridisch beletsel bestaat om de getuige die een belastende verklaring tijdens het vooronderzoek heeft afgelegd, ter rechtszitting te horen, verplicht de rechter niet om een daartoe strekkend verzoek van een beklaagde steeds in te willigen; de rechter kan dat verzoek verwerpen indien het niet horen van de getuige de waarheidsvinding niet in het gedrang brengt of er daarvoor voldoende compenserende factoren aanwezig zijn.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Afwezigheid van een feitelijk of juridisch beletsel

In de regel moet de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van elk van de drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, en nagaan of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dit sluit evenwel niet uit dat één of twee van die criteria van dermate overwegend belang kunnen zijn dat dit volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt; de rechter moet bovendien steeds de concrete omstandigheden vermelden waarop hij zijn beslissing steunt (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.1; Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Niet elke getuige die een belastende verklaring tegen de beklaagde heeft afgelegd moet ter rechtszitting worden gehoord maar dit is enkel vereist wanneer die verklaring doorslaggevend is voor het resultaat van de zaak; of dat het geval is, moet worden bepaald aan de hand van het belang dat de rechter aan de belastende verklaring hecht binnen het geheel van de redenen waarop zijn beslissing over de schuldigverklaring steunt, maar het enkele feit dat in die redenen wordt verwezen naar die verklaring volstaat niet om ze als doorslaggevend te aanzien, wanneer blijkt dat andere doorslaggevende bewijselementen aan de beslissing ten grondslag liggen.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

P.21.0015.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.12 AC nr. ...

De naleving van de voorwaarden bepaald in artikel 63, § 1, Wegverkeerswet onder dewelke een bloedproef kan worden opgelegd, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, en de niet-naleving van de voorwaarden tast niet noodzakelijk de betrouwbaarheid aan van de analyse van een in strijd met de voorwaarden afgenomen bloedproef en het gebruik van die analyse impliceert niet noodzakelijk een miskenning van het recht op een eerlijk proces; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de niet-naleving van de in artikel 63 Wegverkeerswet bepaalde voorwaarden de betrouwbaarheid van het onrechtmatig verkregen bewijs daadwerkelijk aantast dan wel of het gebruik ervan het recht op een eerlijk proces miskent en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Strafzaken - Bewijsvoering - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Ademanalyse - Bloedproef - Toepassing van de criteria inzake de uitsluiting van onregelmatig verkregen bewijs - Betrouwbaarheid van het bewijs - Beoordeling

- Art. 63 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is een onregelmatig verkregen bewijs slechts nietig en dient het bijgevolg te worden uitgesloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; die bepaling maakt geen onderscheid naargelang het bewijs vrij wordt geleverd dan wel bijzonder bij wet is geregeld (1) en derhalve dient ook de miskenning van een voorschrift van het wettelijk geregelde bewijs inzake alcoholintoxicatie aan de voormelde criteria te worden getoetst om al dan niet tot de uitsluiting van het onregelmatig verkregen bewijs te besluiten. (1) Cass. 14 mei 2014, AR P.14.0186.F, AC 2014, nr. 345, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Strafzaken - Bewijsvoering - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Ademanalyse - Bloedproef - Bijzonder bij wet geregeld bewijs - Miskenning van het wettelijk geregeld bewijs inzake alcoholintoxicatie - Onregelmatig verkregen bewijs - Uitsluiting - Criteria - Toepassing

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0061.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.1 AC nr. ...

Het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft; het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie evenwel ook met andere middelen worden geleverd, waarbij de rechter de afwezigheid van betwisting door de beklaagde in aanmerking kan nemen (1). (1) Cass. 12 november 2019, AR P.19.0772.N, RABG 2020, afl. 8, 688-704, noot VAN VOLSEM, F.

Strafzaken - Bewijsvoering - Artikel 48, tweede lid, Wegverkeerswet - Toestand van herhaling - Vroegere veroordeling - Kracht van gewijsde - Voorwaarden

- Art. 48, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Artikel 48, tweede lid, Wegverkeerswet - Toestand van herhaling - Vroegere veroordeling - Kracht van gewijsde - Voorwaarden

- Art. 48, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0185.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.15 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Aanvoering - Noodzakelijkheid voor de waarheidsvinding - Beoordeling - Recht op een eerlijk proces

De rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; daarbij kan de rechter onder meer rekening houden met de betrouwbaarheid van de af te leggen verklaring gelet op de relatie van de getuige met de betrokken partijen en met het nut van diens verklaring voor de waarheidsvinding in verhouding tot de gewichtigheid van de reeds voorliggende bewijselementen.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Beoordeling - Criteria

P.21.0030.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.6 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een proces-verbaal dat werd opgesteld voor een verkeersovertreding niet vermeldt of het toestel dat voor die vaststelling werd gebruikt bemand of onbemand is gebruikt, volgt niet dat die onregelmatigheid, die door de wetgever niet is gesanctioneerd met nietigheid, noodzakelijk onbetrouwbaar bewijs oplevert of dat het gebruik ervan eisers recht op een eerlijk proces met inbegrip van zijn recht van verdediging noodzakelijk miskent.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Wegverkeerswet - Artikel 62, derde lid - Vaststelling van een verkeersovertreding door een automatisch werkend toestel - Geen vermelding in het proces-verbaal van het bemand of onbemand karakter van het toestel - Draagwijdte

- Art. 62, derde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0385.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.13 AC nr. ...

Een opsporingsambtenaar wordt vermoed bij zijn opsporingshandelingen loyaal te handelen; een beklaagde die voorhoudt dat een opsporingsambtenaar bij zijn vaststellingen deloyaal heeft gehandeld, kan niet volstaan met een enkele bewering of een veronderstelling maar dient die aanvoering enigszins aannemelijk te maken en wanneer hij daarin slaagt dient het openbaar ministerie de enigszins aannemelijk gemaakte aanvoering te weerleggen (1). (1) Cass. 2 mei 2017, AR P.16.1011.N, AC 2017, nr. 302.

Strafzaken - Bewijsvoering - Handelingen van de opsporingsambtenaar - Loyaal handelen - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte

P.20.1293.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of de beklaagde aan een polygraaftest moet worden onderworpen; de loutere omstandigheid dat de door de beklaagde voorgestelde polygraaftest door de rechter niet nodig wordt geacht om de waarheid te achterhalen, houdt geen miskenning in van het vermoeden van onschuld, noch van het recht van verdediging.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Polygraaftest - Noodzaak van de onderzoeksmaatregel voor de waarheidsvinding - Beoordeling

P.20.1125.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.1 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien bedreigingen een grond zijn voor het niet-horen van de getuige, moet de rechter onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn die de vrees voor bedreigingen en de impact daarvan op de oprechtheid van de verklaring van de getuige rechtvaardigen en voor die beoordeling is niet vereist dat de rechter vaststelt dat de bedreigingen uitgaan van de beklaagde zelf die om het horen van de getuige verzoekt en de rechter kan bij zijn beoordeling wel degelijk bedreigingen in aanmerking nemen die werden geuit tegen andere in het dossier betrokken personen, zoals medebeklaagden (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. Mortier; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechten ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechten ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Rechter ten gronde

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Rechter ten gronde

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechten ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechten ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1161.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.9 AC nr. ...

Een beklaagde die wil dat een getuige wordt gehoord in het bijzijn van de rechter die over zijn zaak oordeelt, moet dat duidelijk, precies en ondubbelzinnig vragen (1); een onderzoeksdaad bestaande uit een confrontatie tussen een beklaagde en een getuige kan zowel worden uitgevoerd door de rechter ter rechtszitting als door een politiedienst na een verzoek daartoe van de rechter aan het openbaar ministerie; het enkele feit dat een beklaagde de rechter verzoekt om een dergelijke onderzoeksdaad, houdt dan ook niet in dat die rechter dat verzoek moet beoordelen aan de hand van de criteria voortvloeiend uit artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (2). (1) Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1144.N, RO 20, AC 2021, nr. 167. (2) Over deze criteria Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626, NC 2021, 49; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508, NC 2021, 46; Cass. 16 juni 2020, AR P.19.1263.N, AC 2020, nr. 399; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73, met concl van advocaat-generaal R. MORTIER, NC 2017, 173. Zie D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Brugge, Die Keure, 2014, 25-58; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST en S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 766-768; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1398-1402.

Strafzaken - Getuigen - Recht op het doen ondervragen van getuigen - Verzoek tot het horen van een getuige op de terechtzitting - Voorwaarden

P.21.0058.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.10 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de kentekenplaathouder van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem rustende vermoeden van artikel 67bis Wegverkeerswet te weerleggen dat hij bestuurder was van dat motorvoertuig op moment van de verkeersinbreuk (1); de rechter kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt, waaronder de tijd verstreken tussen de overtreding en de kennisgeving door de kentekenplaathouder van de identiteit van de vermeende bestuurder van het voertuig op het ogenblik van de overtreding; de enkele omstandigheid dat de kentekenplaathouder een schriftelijke verklaring van een derde voorlegt, samen met een kopie van de identiteitskaart van deze derde, ter bevestiging van zijn bewering dat deze derde de bestuurder was van het voertuig op het ogenblik van de overtreding, verplicht de rechter niet aan te nemen dat daarmee het vermoeden van schuld is weerlegd (2); uit deze beoordelingsbevoegdheid van de rechter volgt niet dat elke weerlegging van het vermelde ingestelde vermoeden onmogelijk is en dat dit vermoeden het karakter krijgt van een onweerlegbaar vermoeden. (1) Cass. 30 juni 2020, AR P.20.0022.N, AC 2020, nr. 458; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0147.N, AC 2020, nr. 437; Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0076.N, AC 2020, nr. 401, N.C. 2020, 548; Cass. 22 november 2016, AR P.14.1909.N, AC 2016, nr. 662; Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539. Zie C. DE ROY, "De wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-19, 128-130; S. STALLAERT, "Artikel 67bis Wegverkeerswet: naar een kentekenaansprakelijkheid in het wegverkeer", T. Strafr. 2018, 130-132; A. BLOCH, "Hoe weerlegbaar is het weerlegbaar vermoeden van artikel 67bis Wegverkeerswet. Komt het recht op een eerlijk proces in het gedrang?", T. Strafr. 2020, 91-97; Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 3-14; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1325-1328. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0076.N, AC 2020, nr. 401, N.C. 2020, 548; Cass. 22 november 2016, AR P.14.1909.N, AC 2016, nr. 662. Zie M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1326.

Strafzaken - Vermoedens - Overtreding van de Wegverkeerswet of het Wegverkeersreglement - Vermoeden van strafrechtelijke aansprakelijkheid van de kentekenplaathouder - Schriftelijke verklaring van een derde die de verkeersinbreuk bekent - Weerlegging van het wettelijk vermoeden

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Overtreding van de Wegverkeerswet of het Wegverkeersreglement - Vermoeden van strafrechtelijke aansprakelijkheid van de kentekenplaathouder - Schriftelijke verklaring van een derde die de verkeersinbreuk bekent - Weerlegging van het wettelijk vermoeden

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.1104.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.5 AC nr. ...

De rechter mag ervan uitgaan dat de getuige die een beklaagde voorstelt ter rechtszitting te horen, een getuige à décharge is tenzij anders aangegeven en daarvoor moet de beklaagde geen uitdrukkelijk standpunt innemen over de hoedanigheid van de getuige en moet de rechter niet eerst over diens verklaring beschikken.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Hoedanigheid van de getuige - Getuige à décharge - Beoordeling

Niets belet dat de rechter zijn beslissing om een getuige à décharge niet ter rechtszitting te horen, enkel steunt op de onbetrouwbaarheid van de door de betrokkene af te leggen verklaring, hetgeen namelijk impliceert dat die verklaring niet zal bijdragen tot de waarheidsvinding; het is wel vereist dat de rechter daarover een redelijke zekerheid heeft, maar daarvoor moet hij evenwel niet eerst de verklaring van de betrokkene horen en kan de rechter dat immers afleiden uit alle hem regelmatig voorgelegde gegevens.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Weigering - Concrete omstandigheden - Betrouwbaarheid van de getuige - Beoordeling

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar die bepalingen kennen aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die concrete omstandigheden kunnen betrekking hebben op de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring (1). (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass 26 februari 2019, AR P.18.1028 N, AC 2019, nr. 117.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden

P.20.1144.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.6 AC nr. ...

De beklaagde die ter rechtszitting met bepaalde personen wil worden geconfronteerd, moet dat duidelijk, precies en ondubbelzinnig aan de rechter vragen; de aanvoering van de beklaagde dat hij tijdens het strafrechtelijk vooronderzoek of voor de eerste rechter ten onrechte niet is geconfronteerd met bepaalde personen, impliceert als dusdanig nog geen vraag aan of verplichting voor de appelrechters om zelf die confrontaties te organiseren.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verzoek tot confrontatie met getuigen

P.20.1234.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.11 AC nr. ...

De rechter miskent de bewijskracht van een akte indien hij aan een geschrift, waarnaar hij uitdrukkelijk verwijst, een verklaring toeschrijft die dit geschrift niet bevat dan wel ontkent dat dit geschrift een verklaring bevat, die er wel in voorkomt, kortom wanneer hij het geschrift doet liegen (1); de enkele omstandigheid dat de rechter uit een stuk dat hij vermeldt niet hetzelfde gevolg afleidt als een partij, houdt echter nog geen miskenning van de bewijskracht van dat stuk in. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0746.N, AC 2020, nr. 735; Cass. 27 oktober 2020, AR P.20.0565.N, AC 2020, nr. 659, T. Strafr. 2021, 35. Zie J. VERBIST en Ph. TRAEST, "Cassatiemiddelen in strafzaken", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 99-100.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Het afleiden van een gevolg uit een stuk - Andere interpretatie dan deze van een procespartij

- Artt. 8.17 en 8.18 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1180.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1 AC nr. ...

Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgens hetwelk tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat tijdens zijn verhoor, bekrachtigt een vereiste die voortvloeit uit het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces; hieruit volgt dat het recht op bijstand door een advocaat ook geldt voor de rechtsplegingen die reeds vóór de wet van 13 augustus 2011 die dit recht heeft ingevoerd, hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1339-1340.

Strafzaken - Bekentenis - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De schending van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering en van artikel 6.1 EVRM heeft tot gevolg dat het vonnisgerecht op geen enkele wijze uit het onregelmatig afgenomen verhoor het bewijs van het misdrijf kan afleiden; het is niet enkel verboden hieruit een bewijs af te leiden dat verband houdt met zelfincriminerende uitlatingen en rechtstreeks de schuld aantoont van degene die de verklaring aflegt; het verbod betreft ook de ontkenningen van de verdachte wanneer de feitenrechter, om hem in zijn overtuiging te sterken, het wisselend, veranderlijk, tegenstrijdig, verzonnen of ongeloofwaardig karakter van die ontkenningen onderstreept.

Strafzaken - Bekentenis - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0998.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.2 AC nr. ...

Hoewel het proces-verbaal van de rechtszitting in beginsel de vermeldingen bevat die nodig zijn om de regelmatigheid van de rechtspleging te kunnen beoordelen en bijgevolg ook vermeldingen kan bevatten betreffende het al dan niet instemmen door een beklaagde met probatievoorwaarden, kan een dergelijke vermelding ook worden opgenomen in het vonnis of arrest zelf; de in een vonnis of arrest opgenomen vaststellingen betreffende het verloop van de rechtszitting en onder meer betreffende het feit of een partij al dan niet een bepaalde verklaring heeft afgelegd, hebben bewijswaarde tot inschrijving wegens valsheid.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Vaststellingen betreffende het verloop van de rechtszitting - Vermeldingen in het vonnis of arrest

P.20.0937.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.3 AC nr. ...

Artikel 870 Gerechtelijk Wetboek en artikel 1353 oud Burgerlijk Wetboek zijn niet van toepassing op de bewijsregeling in strafzaken (1). (1) Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.1260.F, AC 2000, nr. 575 (m.b.t. art. 1353 Burgerlijk Wetboek); Cass. 24 september 1999, AR D.98.0043.F, AC 1999, nr. 483 (m.b.t. art. 870 Gerechtelijk Wetboek).

Strafzaken - Vermoedens - Toepasselijke wetsbepalingen

- Art. 1353 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Uit de bepaling van artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering, volgt dat in beginsel hoger beroep wordt ingesteld door een verklaring van hoger beroep door de betrokkene of zijn advocaat op de griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen en deze vorm is op straffe van niet-ontvankelijkheid voorgeschreven en levert het bewijs op van het hoger beroep; indien een partij voorhoudt dat, hoewel uit griffiegegevens van het rechtscollege dat de beslissing heeft gewezen niet blijkt dat een verklaring van hoger beroep werd afgelegd, zij wel degelijk een dergelijke verklaring heeft afgelegd, staat het aan die partij die bewering te bewijzen, maar uit het enkele feit dat een partij aantoont dat binnen de beroepstermijn opdracht aan een advocaat is gegeven om hoger beroep in te stellen en dat de burgerlijke partij daarvan is ingelicht, volgt niet dat de appelrechter moet aannemen dat er door die raadsman tijdig en regelmatig hoger beroep is ingesteld; de appelrechter oordeelt daar onaantastbaar over maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) R. VERSTRAETEN en H. DEMETS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015/5, pp. 347-389; J. VERBIST, "De hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken", RW 2013-2014, pp. 1604-1614.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Hoger beroep in strafzaken - Bewijs van het hoger beroep - Draagwijdte

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.0988.N 29 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.11 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de rechter in strafzaken een deskundigenonderzoek te bevelen enkel omdat het resultaat ervan bewijs à décharge voor de beklaagde zou kunnen opleveren; de rechter oordeelt integendeel onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van een dergelijke onderzoekshandeling (1); aldus belet niets die rechter om, mits naleving van zijn motiveringsverplichting, de aanstelling van een deskundige te weigeren wanneer een partij haar verzoek tot deskundigenonderzoek niet grondt op een aannemelijk gegeven of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0573.N, AC 2020, nr. 732; Cass. 11 september 2020, AR C.19.0448.N, AC 2020, nr. 525; Cass. 31 januari 2012, AR P.11.1227.N, AC 2012, nr. 76; Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390 en Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 108. Zie J. LAENENS, "Het bewijs en de onderzoeksmaatregelen", in De rol van de accountant en belastingconsulent, Die Keure, 2003, 37-40; B. ALLEMEERSCH, Taakverdeling in het burgerlijk proces, Intersentia, 2007, 413; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 79-83; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 905; B. DE SMET, Deskundigen in het strafproces. Algemene beginselen, Kluwer, 2015, 47-50.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Deskundigenonderzoek - Vonnisgerechten - Aanstelling van een deskundige - Verzoek van de beklaagde tot aanstelling van een deskundige - Noodzaak van een deskundigenonderzoek - Beoordeling

P.20.0818.F 16 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.7 AC nr. ...

In strafzaken beoordeelt de rechter op onaantastbare wijze de bewijswaarde van de hem voorgelegde en aan de tegenspraak van de partijen onderworpen bewijselementen, mits het recht op een eerlijk proces niet wordt miskend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 781.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijswaarde van een bewijsstuck - Onaantastbare beordeeling van de rechter

Uit artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de onregelmatigheid van een bewijsstuk niet leidt tot de niet-ontvankelijkheid van de vervolging maar, wanneer die onregelmatigheid naar recht wordt vastgesteld door de feitenrechter, tot het weren van het onrechtmatige bewijs.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid van een bewijselement

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De omstandigheid dat opgenomen mededelingen of gegevens die niet relevant zijn geacht, niet meer door de verdediging kunnen worden geraadpleegd of overgeschreven, belet de feitenrechter niet om bij de beoordeling van de schuld van de beklaagde de mededelingen in aanmerking te nemen die, na door de onderzoeksrechter als relevant te zijn beoordeeld, in een proces-verbaal zijn overgeschreven en opgenomen, mits de betrouwbaarheid ervan niet wordt aangetast en het gebruik ervan in dergelijke omstandigheden niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 781.

Strafzaken - Bewijsvoering - Directe telefoontap - Irrelevant geachte opgenomen gesprekken - Raadpleging wegens technisch defect onmogelijk - Gevolg - Inaanmerkingneming van de relevant geachte en overgeschreven gesprekken

- Art. 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan vormt de sanctie van omstandigheden waarin de strafvervolging niet kan worden ingeleid of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces; de niet-ontvankelijkheid van die strafvordering valt dus niet samen met de onregelmatigheid of de nietigheid van de handeling die tijdens de uitoefening ervan is verricht of daartoe aanleiding heeft gegeven, aangezien de feitenrechter in feite de gevolgen beoordeelt van de door hem vastgestelde onregelmatigheden op de wijze waarop het recht van de beklaagde op een eerlijk proces nog, of niet meer, kan worden uitgeoefend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 781.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid of nietigheid van een onderzoekhandeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.20.0719.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.5 AC nr. ...

Dekking van een nietigheid bij toepassing van artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken heeft tot gevolg dat de niet-naleving van de Taalwet Gerechtszaken niet meer op ontvankelijke wijze kan worden aangevoerd voor het appelgerecht; een dergelijke gedekte onregelmatigheid kan dan ook niet worden getoetst overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, welke een niet gedekte onregelmatigheid veronderstelt.

Strafzaken - Bewijsvoering - Verhoor zonder tolk - Nietigheid - Dekking

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid - Nietigheid gedekt - Toetsing overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

---

P.20.0800.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.9 AC nr. ...

De onderzoeksrechter is niet verplicht het verhoor van getuigen zelf te verrichten en hij kan het verhoor van getuigen ook opdragen aan de politie in welk geval de artikelen 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering niet van toepassing zijn; de artikelen 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering zijn overigens niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en evenmin substantieel.

Strafzaken - Getuigen - Verhoor - Onderzoeksrechter - Opdracht - Geen verplichting om verhoor zelf te verrichten

- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering

P.20.0573.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek, die van toepassing zijn voor de strafgerechten wanneer die uitspraak doen over het bestaan en de omvang van de schade, volgt dat de rechter de mogelijkheid, maar niet de verplichting heeft om de overlegging van een stuk te bevelen; hij beslist onaantastbaar of de overlegging nodig is voor zijn oordeelsvorming.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bevel tot overlegging van stukken

- Artt. 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0828.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.1 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde van de processen-verbaal opgesteld op basis van artikel 62, Wegverkeerswet, strekt zich uit tot alle materiële vaststellingen die de verbalisanten verrichten bij de vaststelling van de overtreding en daartoe behoort ook de vaststelling dat een in een politievoertuig geplaatste snelheidsmeter geijkt is (1). (1) D. HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 en 1433-1458.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeerswet - Artikel 62 - Processen-verbaal ter opsporing en vaststelling van overtredingen van de Wegverkeerswet

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart

1968

P.20.0714.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.4 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; dit geldt ook voor het bestaan of de draagwijdte van een overeenkomst die een beklaagde aanvoert als verweer tegen een telastlegging.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Overeenkomst - Bewijs van het bestaan of draagwijdte van een overeenkomst - Beoordeling - Toepassing

P.20.0101.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.2 AC nr. ...

Het bewijs van het feit dat een persoon die een voertuig op de openbare weg bestuurt in staat van dronkenschap verkeerde, is aan geen bijzondere regels onderworpen, zodat dit met name door vermoedens kan worden bewezen (1). (1) Cass. 11 december 1984, AR 8950, AC 1984-85, nr. 226.

Strafzaken - Vermoedens - Dronkenschap aan het stuur - Gemeen recht

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.1073.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.14 AC nr. ...

De artikelen 1319 tot 1322 Oud Burgerlijk Wetboek werden opgeheven bij artikel 73 van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek; de opheffing van die bepalingen is krachtens artikel 75 van voornoemde wet in werking getreden op 1 november 2020; voortaan wordt de bewijskracht van de akten geregeld in de artikelen 8.17 en 8.18 van Boek 8 Burgerlijk Wetboek die respectievelijk betrekking hebben op de bewijskracht van de authentieke akte en de bewijskracht van de onderhandse akte. (impliciete oplossing).

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Artikelen 1319 tot 1322 Oud Burgerlijk Wetboek - Opheffing - Nieuwe beschikkingen - Artikelen 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek

P.20.0254.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.2 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Er bestaat inzake witwassen geen bewijsstandaard die vereist dat, om de bewering van een beklaagde te weerleggen dat cash stortingen op zijn rekening legaal zijn omdat zij moeten worden toegerekend op zijn vroegere afnames van contante gelden van dezelfde rekening, het bewijs wordt geleverd dat de afgehaalde gelden zijn gebruikt voor een ander doel dan die stortingen; het bewijs van witwasmisdrijven valt onder de principieel vrije bewijswaardering eigen aan het strafrecht.

Strafzaken - Bewijsvoering - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Bewijsstandaard

Strafzaken - Bewijsvoering - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Bewijsstandaard

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, wat het geval is voor het bewijs van witwasmisdrijven, beoordeelt de strafrechter onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en daartoe behoort ook het beoordelen van de geloofwaardigheid van de beweringen van partijen of derden, waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem overtuigen van de schuld van de beklaagde zonder dat hij daardoor het vermoeden van onschuld miskent; bij het oordeel of een beklaagde schuldig is aan een hem verweten witwasmisdrijf omdat met zekerheid elke legale oorsprong kan worden uitgesloten van de zaken die het voorwerp van zijn gedraging uitmaken, kan de rechter het gegeven betrekken dat een beklaagde een gedeelte van zijn inkomsten heeft dienen te besteden aan kosten voor levensonderhoud of uitgaven van persoonlijke aard.

Strafzaken - Bewijsvoering - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Elementen

Strafzaken - Bewijsvoering - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Elementen

P.20.0783.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.12 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn; wanneer de ogenschijnlijke vrees van een getuige voor de beklaagde of met de beklaagde in verband staande personen van zulke aard is dat die vrees een ernstige reden kan zijn om de getuige niet ter rechtszitting te horen, moet de rechter onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn die deze vrees rechtvaardigen en of er geen haalbare alternatieven zijn (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt; compenserende factoren voor het niet kunnen ondervragen van een getuige kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; de rechter dient daartoe geen getuigenverhoor te bevelen van een medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien waarvan die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd aangezien de beklaagde aan de rechter kan vragen ter rechtszitting met de medebeklaagde te worden geconfronteerd en daar alle vragen kan voorstellen of opmerkingen maken om de belastende verklaringen te weerleggen of ze te doen aanpassen of verduidelijken (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting -

Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0700.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.8 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld en de regel volgens welke twijfel de beklaagde ten goede moet komen hebben niet tot gevolg dat de ontkenningen van laatstgenoemde, bij gebrek aan een materieel bestanddeel, noodzakelijkerwijs voorrang moeten krijgen op de beschuldigingen van het slachtoffer (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, §§ 1 tot 7, in Pas. 2020, nr. 615.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vermoeden van onschuld en regel "in dubio, pro reo" - Beschuldigingen van het slachtoffer - Geen materieel bestanddeel - Ontkenningen van de beklaagde - Beginsel van de beoordelingsvrijheid van de feitenrechter

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0477.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.11 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of een bepaalde vermelding in een proces-verbaal van de politie, ongeacht of dit bijzondere bewijswaarde heeft, een verschrijving inhoudt; aldus kan de rechter een materiële vergissing in een proces-verbaal verbeteren met betrekking tot de vermelding van de taal die een bestuurder van een voertuig al dan niet machtig is, zonder dat hierdoor enige bepaling van de Taalwet Gerechtszaken wordt geschonden of het recht op een eerlijk proces wordt miskend.

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Proces-verbaal van politie - Verschrijving - Materiële vergissing met betrekking tot de taal die men al dan niet machtig is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

---

P.20.0344.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.9 AC nr. ...

De vernietiging door het Hof van een arrest, alsmede van de gehele rechtspleging die eraan voorafgaat tot en met de dagvaarding om te verschijnen voor de correctionele rechtbank, belet niet dat een partij lichting vraagt van stukken die zij heeft neergelegd in de loop van de vernietigde procedure teneinde deze opnieuw neer te leggen in de procedure na verwijzing; dit heeft evenmin tot gevolg dat daardoor het strafdossier onwettig wordt samengesteld.

Strafzaken - Bewijsvoering - Vernietiging rechtspleging - Lichting van stukken - Gebruik van stukken in procedure na verwijzing

---

P.20.0920.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.18 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat het Spaanse recht, bij het verhoor van de benadeelde persoon, niet voorziet in de mededeling van de rechten bepaald in het Wetboek van Strafvordering, kan niet worden afgeleid dat dit verhoor, op zich, als onregelmatig moet worden beschouwd.

Strafzaken - Bewijsvoering - Verhoor van de benadeelde persoon - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - Draagwijdte - In Spanje afgenomen verhoor - Regelmatigheid

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering somt de rechten op die moeten worden meegedeeld aan elke persoon die in België wordt ondervraagd en aan wie geen misdrijf ten laste wordt gelegd; noch deze bepaling, noch enig andere bepaling verplicht het Belgische gerecht ertoe om het verhoor, dat in het buitenland door een buitenlandse gerechtelijke of politionele autoriteit werd afgenomen, van een persoon die werd verhoord als klager buiten de door de voornoemde wettelijke bepaling opgesomde vormen, als niet-bestaand te beschouwen.

Strafzaken - Bewijsvoering - Verhoor van een klager - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - In het buitenland afgenomen verhoor - Ontvankelijkheid

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.19.1308.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.3 AC nr. ...

De termijn van veertien dagen, bedoeld in artikel 66, tweede lid, Sociaal Strafwetboek, gaat pas in op het ogenblik waarop de onderzoekers met zekerheid kennis konden hebben van alle bestanddelen van de inbreuk en er geen enkele twijfel over de identiteit van de dader meer bestond; de vraag of alle bestanddelen van de inbreuk met zekerheid zijn gekend en er geen enkele twijfel over de identiteit van de dader bestaat, wordt door de rechter op onaantastbare wijze beoordeeld.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Sociaal Strafwetboek - Misdrijf - Bewijskracht van de processen-verbaal

- Art. 66, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.20.0486.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0849.N 12 augustus 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200812.VAK.6 AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat niet nader geïdentificeerde politionele informatie in aanmerking wordt genomen als loutere inlichting die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied en voor zover de rechter aan die inlichtingen als zodanig geen wettelijke bewijswaarde toekent; dergelijke politionele informatie waarvan de herkomst niet uit het strafdossier blijkt, kan dan ook een ernstige en objectieve aanwijzing opleveren op grond waarvan politiediensten gerechtigd zijn een voertuig te intercepteren en te doorzoeken.

Strafzaken - Algemeen - Politionele informatie

P.20.0022.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.20 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de door de titularis van de nummerplaat voorgelegde bewijzen die van aard zijn het in artikel 67bis Wegverkeerswet bepaalde vermoeden te weerleggen zonder dat hij ertoe gehouden is om bijkomende bewijsgegevens te verzoeken wanneer hij oordeelt dat de voorgelegde gegevens onvoldoende zijn; dit levert geen niet-toegelaten omkering van de bewijslast noch miskenning van het recht van verdediging op, zelfs niet als de zaak eerst in hoger beroep op tegenspraak werd behandeld (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Overtreding - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Strafzaken - Vermoedens - Wegverkeer - Overtreding - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde - Beoordeling - Opdracht van de rechter

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0632.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.21 AC nr. ...

De bewijslast voor het feit dat een beklaagde een op zijn naam gehuurd voertuig bestuurde waarmee een verkeersovertreding is begaan ligt bij de vervolgende partij; de beklaagde moet zijn onschuld niet bewijzen.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Overtreding - Gehuurd voertuig - Bestuurder van het voertuig

Het vermoeden van onschuld houdt niet in dat de rechter de door de beklaagde aangevoerde feitelijke gegevens voor waar moet aannemen en hij die aanvoeringen niet op hun geloofwaardigheid mag beoordelen.

Strafzaken - Vermoedens - Vermoeden van onschuld - Voorleggen van bewijzen - Geloofwaardigheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0324.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.6 AC nr. ...

Uit de bewoordingen en de wetsgeschiedenis van artikel 24 van de wet van 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar volgt dat enkel de processen-verbaal opgesteld door de ambtenaren en agenten die door de Koning zijn aangewezen, bewijswaarde hebben tot het tegendeel wordt bewezen en dat enkel met betrekking tot die processen-verbaal, op straffe van nietigheid, moet worden voldaan aan de in het tweede lid bepaalde vereisten; daarentegen doet dat artikel geen afbreuk aan de algemene opsporingsbevoegdheid van de officieren van gerechtelijke politie, noch aan hun plicht om van de ontvangen klachten en aangiften en de vastgestelde misdaden en wanbedrijven proces-verbaal op te stellen en daarvan kennis te geven aan de bevoegde gerechtelijke overheid, zoals dat onder meer is bepaald in de artikelen 15 en 40 Wet Politieambt en die processen-verbaal, ook al betreffen zij overtredingen van de wet van 11 februari 2013, hebben niet de bijzondere bewijswaarde bepaald in artikel 24, tweede lid, van die wet, moeten niet voldoen aan de in dat lid bepaalde vereisten en zijn niet onderworpen aan de erin bepaalde nietigheidssanctie en zij gelden als inlichtingen waarop de rechter vrij zijn overtuiging kan steunen (1). (1) D. HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 en 1433-1458.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wet 11 februari 2013 - Artikel 24 - Ambtenaren en agenten aangewezen door de Koning voor de opsporing en vaststelling van inbreuken - Processen-verbaal - Draagwijdte

P.19.1263.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.7 AC nr. ...

Wanneer bewijzen die voor de bodemrechter worden aangevoerd afkomstig zijn van een telefoontap in een dossier dat hem niet is overgelegd, oefent het vonnisgerecht toezicht uit op de wettigheid van die maatregel op grond van de op die telefoontap betrekking hebbende beschikkingen en stukken die hem regelmatig in afschrift tijdens het debat worden overgelegd; niet vereist is dat het vonnisgerecht hierbij noodzakelijk de overlegging beveelt van het volledige strafdossier waarin die telefoontap werd bevolen (1). (1) Cass. 25 februari 2009, AR P.08.1818.F, AC 2009, nr. 157.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Telefoontap - Bodemrechter - Bewijzen afkomstig van een telefoontap aangewend in een dossier dat niet is voorgelegd - Toezicht op de wettigheid van de maatregel

- Artt. 90ter en 90quater, § 1, 1° Wetboek van Strafvordering

Wanneer de strafrechter een getuigenverklaring als niet doorslaggevend voor de schuldigverklaring beschouwt, mag hij die verklaring als steunbewijs in aanmerking nemen, althans in zoverre niet blijkt dat die verklaring dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat ze het resultaat van de zaak heeft bepaald.

Strafzaken - Getuigen - Niet-horen ter terechtzitting - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0076.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de houder van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem op grond van artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden te weerleggen; hij kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 22 november 2016, AR P.14.1909.N, AC 2016, nr. 662; Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Bewijswaarde - Weerlegbaarheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

Strafzaken - Vermoedens - Wegverkeer - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Bewijswaarde - Weerlegbaarheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

P.20.0103.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.3 AC nr. ...

Een vonnis of arrest kan vaststellingen bevatten betreffende het verloop van de rechtszitting; die vaststellingen, ook als ze niet zijn vermeld in het proces-verbaal van de terechtzitting, hebben authentieke bewijswaarde behoudens inschrijving wegens valsheid.

Strafzaken - Allerlei - Terechtzitting - Mededeling van het openbaar ministerie - Authentieke bewijswaarde

P.19.1343.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.10 AC nr. ...

Artikel 42 Wegverkeerswet of enig uitvoeringsbesluit sluiten een haarstaalanalyse niet uit als bewijs van de lichamelijke en geestelijke ongeschiktheid tot besturen van een motorvoertuig (1). (1) Cass. 28 mei 2019, AR P.19.0121.N, arrest niet gepubliceerd.

Strafzaken - Bewijsvoering - Wegverkeerswet - Artikel 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Haaranalyse - Toelaatbaarheid

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.1272.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is onregelmatig verkregen bewijs slechts nietig en dient het bijgevolg te worden uitgesloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de gegevens van de zaak of ingevolge de begane onregelmatigheid het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; hij kan bij zijn oordeel, onder meer, één of meer van volgende omstandigheden in aanmerking nemen: - de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen onachtzaamheid begaan; - de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid; - de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf; - de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd; weliswaar moet de rechter niet noodzakelijk één of meerdere van die omstandigheden betrekken bij zijn beoordeling over het eerlijke karakter van het proces, maar de enkele omstandigheid dat de onregelmatigheid de beklaagde niet belet tegenspraak te voeren over het bewijs of de verkrijging ervan, volstaat niet om te oordelen dat het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 28 mei 2013, AR P.13.0066.N, AC 2013, nr. 327 met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, RW 2013-14, 1616 en noot B. DE SMET, "Criteria en subcriteria voor de beoordeling van onregelmatigheden inzake de bewijsverkrijging".

Strafzaken - Bewijsvoering - Fouillering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid - Voorwaarden - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

P.20.0036.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.4 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en hij mag daarbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter die op grond van de laatst beschikbare boekhouding van een gefailleerde vennootschap vaststelt dat bepaalde activa haar toebehoorden vóór het faillissement, aan de zaakvoerder die instond voor het beheer van die vennootschap vragen om een aannemelijke verantwoording te verstrekken voor het feit dat die activa na het faillissement niet konden worden aangetroffen en bij gebrek daaraan kan de rechter op grond van feitelijke vermoedens oordelen dat die zaakvoerder deze activa met het vereiste opzet heeft verduisterd in de zin van artikel 489ter, 1°, Strafwetboek, zonder dat hij enige feitelijke gedraging van de zaakvoerder met betrekking tot die activa moet vaststellen en zonder dat hij aldus het vermoeden van onschuld noch enige bewijslastregel in strafzaken miskent (1). (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de herwerkte uitgave, 336-338.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Boekhouding - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

Strafzaken - Vermoedens - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Draagwijdte

Strafzaken - Bewijsvoering - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

P.20.0459.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.11 AC nr. ...

Indien voor het onderzoeksgerecht wordt aangevoerd dat inzake voorlopige hechtenis de ernstige aanwijzingen van schuld zijn afgeleid uit een huiszoeking waarvan de regelmatigheid niet blijkt, dan kan het onderzoeksgerecht de regelmatigheid van de huiszoeking beoordelen op basis van een gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel, voor zover de inverdenkinggestelde niet heeft betwist dat de inhoud van die kopie, die fax of dat e-mailbericht overeenstemt met het origineel.

Strafzaken - Bewijsvoering - Huiszoeking - Voorlopige hechtenis - Aanwijzingen van schuld - Regelmatigheid van de huiszoeking - Beoordeling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel - Draagwijdte

Op grond van artikel 29 Wet Politieambt kunnen politieambtenaren overgaan tot het doorzoeken van een voertuig op de openbare weg, onder meer indien zij op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd of plaats, redelijke gronden hebben om te denken dat het voertuig wordt gebruikt of zou kunnen worden gebruikt om een misdrijf te plegen of om overtuigingsstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf te vervoeren; het doorzoeken van een voertuig mag nooit langer duren dan de tijd vereist door de omstandigheden die het rechtvaardigen maar zulke doorzoeking kan, volgens de noodwendigheden, gebeuren in meerdere fasen die plaatsvinden op niet-aansluitende tijdstippen, zodat een voertuig het voorwerp kan uitmaken van meerdere doorzoekingen die in dat geval elk moeten voldoen aan de vereisten van artikel 29 Wet Politieambt (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282; L. ARNOU, Zoeking in voertuigen, Comm. Straf., nr. 20 e.v.

Strafzaken - Bewijsvoering - Wet Politieambt - Artikel 29 - Doorzoeking van een voertuig - Voorwaarden - Duur van de doorzoeking - Niet-aansluitende tijdstippen

P.19.1306.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de processen-verbaal waarin melding wordt gemaakt van bewijselementen die in de door de rechter omschreven omstandigheden zijn vergaard, "onherroepelijk ongeldig en aangetast" waren, kan worden afgeleid dat de rechter in concreto heeft nagegaan of de begane onregelmatigheden de betrouwbaarheid van die bewijselementen hebben aangetast en dat hij heeft vastgesteld dat dit wel degelijk het geval was. (Art. 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering)

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Uitsluiting - Verantwoording - "Onherroepelijk ongeldige en aangetaste" processen-verbaal - Impliciete vaststelling van een onregelmatigheid die de betrouwbaarheid van het bewijs aantast

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De vaststelling dat een onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek is tekortgeschoten in zijn plicht om de bewijzen op een eerlijke manier te vergaren, impliceert daarom nog niet dat er geen eerlijk proces meer kan worden gevoerd en dat de vervolging onontvankelijk moet worden verklaard (1); de rechter kan de vervolging pas onontvankelijk verklaren wanneer hij in concreto vaststelt dat die tekortkoming, gelet op de omstandigheden van de procedure die in haar geheel moet worden beoordeeld, tot gevolg heeft dat een eerlijk proces definitief onmogelijk is geworden (2). (1) Niettegenstaande dat het Hof eerder heeft geoordeeld dat « het recht op een eerlijke behandeling van de zaak de eerbiediging inhoudt van het loyaliteitsbeginsel door de politiediensten » (Cass. 5 november 2014, AR P.14.1170.F, AC 2014, nr. 668). (2) Zie Parl. St. Kamer 53 0041/2 en 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363 (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat, en miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht); Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0169.F, AC 2019, nr. 289 (geen verhoor van de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek); Cass. 22 mei 2018, AR P.17.0994.N, AC 2018, nr. 318 (heimelijke geluidsopname van huiselijke gesprekken); Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. en noot M.N.B. (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat); Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459 (niet-naleving van een niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde, namelijk de wettelijk bepaalde wachttijd bij het afnemen van de ademtest).

Strafzaken - Bewijsvoering - Voorwaarden - Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren - Ontvankelijkheid van de vervolging

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een oneerlijke handeling die in de voorbereidende fase van het strafproces werd verricht het eerlijk karakter van het proces al dan niet onherroepelijk heeft aangetast; het Hof gaat na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Strafzaken - Bewijsvoering - Oneerlijke handeling verricht in de loop van de voorbereidende fase van het strafproces - Onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

Wanneer de appelrechters hebben geoordeeld dat de begane onregelmatigheden de betrouwbaarheid van de in de door hen omschreven omstandigheden vergaarde bewijselementen hebben aangetast, hoeven zij, om hun beslissing naar recht te verantwoorden in het licht van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, niet meer na te gaan of het gebruik van die bewijselementen in strijd was met het recht op een eerlijk proces door, met name, met het belang van de maatschappij bij de bestraffing van het misdrijf rekening te houden (1). (1) De eiser verweet de appelrechters de processen-verbaal te hebben uitgesloten waarvan zij oordeelden dat de betrouwbaarheid ervan was aangetast door het gebrek aan loyauteit van de onderzoekers, zonder het onderzoek (de zgn. "Antigoon-test") te hebben verricht zoals vereist door artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. Luidens die bepaling "wordt enkel tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement besloten indien : - de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, of; - de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of; - het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces". Dit zijn geen cumulatieve voorwaarden. De appelrechters hebben geoordeeld dat die processen-verbaal "onherroepelijk ongeldig en aangetast" waren, waaruit kan worden afgeleid dat zij hebben vastgesteld dat de begane onregelmatigheden de betrouwbaarheid van die processen-verbaal hebben aangetast (tweede criterium van art. 32 – cfr. supra).Om die stukken te kunnen uitsluiten, hoefden zij dus niet daarenboven vast te stellen dat het gebruik van die stukken in strijd was met het recht op een eerlijk proces (derde criterium van art. 32 – zie Fr. LUGENTZ, La preuve en matière pénale - Sanction des irrégularités, Anthemis, 2017, p. 102-103, §7). Aldus, schrijft Fr. LUGENTZ, « c'est sous réserve de l'hypothèse (…) relative à la fiabilité des preuves (…) [qu'] une méconnaissance par les enquêteurs de la présomption d'innocence ne devrait généralement pas entraîner l'irrégularité de la preuve éventuellement affectée ou de la procédure dans son ensemble ». (Fr. LUGENTZ, o.c., p. 85). (M.N.B.)

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid die de betrouwbaarheid van het bewijs aantast - Noodzaak om na te gaan of het gebruik van de onbetrouwbare bewijzen in strijd is met het recht op een eerlijk proces - Onregelmatig bewijs - Uitsluiting - Verantwoording

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1 AC nr. ...

Artikel 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering, in werking getreden op 27 november 2016, is niet van toepassing op verhoren die daarvoor zijn afgenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Verklaring van de verdachte - Geen recht op bijstand van een advocaat - Toelaatbaarheid van het bewijs - Verklaringen afgelegd voor 27 november 2016.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Verklaring van de verdachte - Geen recht op bijstand van een advocaat - Toelaatbaarheid van het bewijs - Verklaringen afgelegd voor 27 november 2016.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De onrechtmatigheid van het bewijs omwille van het afleggen door een verdachte van verklaringen zonder bijstand van een advocaat en met miskenning van de cautieplicht, leidt niet tot onontvankelijkheid van de strafvordering, maar enkel tot gebeurlijke uitsluiting van dit bewijs (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verklaring van de verdachte - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Sanctionering - Ontvankelijkheid van de strafvordering

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verklaring van de verdachte - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Sanctionering - Ontvankelijkheid van de strafvordering

Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven of met het recht op bescherming van persoonsgegevens, heeft niet steeds een miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg ; krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de erin vermelde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd; deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een verdragsrechtelijk of grondwettelijk gewaarborgd recht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Gegevens verstrekt door telecom-operatoren - Gebrek aan regels over de bewaring van data - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Algemeen - Gegevens verstrekt door telecom-operatoren - Gebrek aan regels over de bewaring van data - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op bijstand van een advocaat is verbonden met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan verplicht worden zich te incrimineren.

Strafzaken - Bewijsvoering - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces - Verklaring van de verdachte zonder verwittiging van het zwijgrecht - Cautieplicht

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Bewijsvoering - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces - Verklaring van de verdachte zonder verwittiging van het zwijgrecht - Cautieplicht

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op een eerlijk proces vereist slechts dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie, in zoverre hij zich in een kwetsbare positie bevindt; het staat aan de rechter om aan de hand van concrete gegevens van de zaak na te gaan of de beklaagde zich tijdens zijn verhoren in een bijzonder kwetsbare positie bevond en, zo dit het geval is, of het niet-uitsluiten van bepaalde verhoren die tijdens het strafonderzoek werden afgelegd zonder bijstand van een advocaat of miskenning van de cautieplicht, tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel is miskend (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verklaring van de verdachte zonder bijstand van een advocaat - Kwetsbare positie - Beoordeling door vonnisrechter - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verklaring van de verdachte zonder bijstand van een advocaat - Kwetsbare positie - Beoordeling door vonnisrechter - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

Noch artikel 6 EVRM, noch het recht van verdediging, verzetten zich ertegen dat het vonnisgerecht zich baseert op de beschikbare gegevens van het strafdossier; daartoe komen alle gegevens in aanmerking, waaronder de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht waaruit blijkt welke feiten wel en niet worden verwezen en de aan tegenspraak onderworpen informatie verstrekt door het openbaar ministerie; niet vereist is dat de vonnisrechter het nog bij de onderzoeksrechter aanhangige dossier inkijkt.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Beschikbare gegevens in het strafdossier - Verwijzingsbeschikking - Inzage dossier door vonnisrechter.

- Artt. 55, 127, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Beschikbare gegevens in het strafdossier - Verwijzingsbeschikking - Inzage dossier door vonnisrechter.

- Artt. 55, 127, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

P.19.1253.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.3 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; hij mag hierbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard, die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; wanneer de rechter op die grond oordeelt dat de feiten van een telastlegging bewezen zijn, miskent hij het vermoeden van onschuld niet.

Strafzaken - Vermoedens - Vermoedens van feitelijke aard

- Artt. 154, 189 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Strafzaken - Bewijsvoering - Vermoedens van feitelijke aard - Gevolg - Motiveringsplicht

- Artt. 154, 189 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.1003.F 29 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200129.3 AC nr. ...

Wanneer inzake jeugdbescherming de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de feitenrechter in feite de bewijswaarde van de gegevens waarop hij zijn beslissing grondt en waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Jeugdbescherming - Beginsel van de beoordelingsvrijheid van de rechter

De in artikel 8 EVRM bepaalde bescherming van het privéleven strekt zich uit tot de privécommunicatie; elk gebruik van een zonder medeweten van de andere deelnemers opgenomen privé-communicatie waaraan men zelf deelneemt, kan een inbreuk op de voormelde bepaling zijn; het staat aan de rechter te beoordelen of dit gebruik is toegestaan en hierover te beslissen op grond van de feitelijke gegevens van de zaak, rekening houdend met de redelijke privacyverwachting die de deelnemers daarvan konden hebben en die onder meer betrekking heeft op de inhoud en de omstandigheden waarin het gesprek plaatsvond; de rechter kan daartoe ook acht slaan op het doel dat met het gebruik van de opname wordt beoogd, alsook op de hoedanigheid van de deelnemers en van de bestemmeling van de opname (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

Strafzaken - Allerlei - Privé-communicaties - Opname door een deelnemer zonder medeweten van de andere deelnemer - Gebruik in rechte - Recht op bescherming van het privéleven

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.1010.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.4 AC nr. ...

De rechter kan de schuld van een beklaagde aan een misdrijf niet uitsluitend steunen op het gegeven dat die beklaagde reeds voor gelijkaardige feiten werd veroordeeld; hij kan dat gegeven bij de schuldbeoordeling nochtans wel in aanmerking nemen ter ondersteuning van andere bewijsgegevens.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Schuldbeoordeling - Strafrechtelijke voorgaanden - Invloed

P.19.0477.N 31 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191231.2N.3 AC nr. ...

Het verlies van de bijzondere bewijswaarde van de in een proces-verbaal opgenomen vaststellingen van de verbalisanten wegens het niet-tijdig toezenden van een afschrift van dit proces-verbaal aan de overtreder, heeft niet tot gevolg dat de rechter met die vaststellingen geen rekening mag houden of dat hij dat slechts mag doen indien die vaststellingen worden bevestigd door andere bewijsgegevens; het staat aan de rechter om onaantastbaar de bewijswaarde te beoordelen van vaststellingen die zijn opgenomen in een proces-verbaal dat geen bijzondere bewijswaarde heeft (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Proces-verbaal van vaststelling - Toezending van een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder - Niet-naleving termijn van toezending - Verlies bijzondere bewijswaarde - Draagwijdte

P.18.0531.F 4 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191204.2F.2 AC nr. ...

De wet behoudt de hoedanigheid van getuige niet voor aan personen die, met eigen ogen, het wanbedrijf hebben zien plaatsvinden (1). (1) Cass. 20 oktober 2010, AR P.09.0529.F, AC 2010, nr. 614.

Strafzaken - Getuigen - Getuige

- Artt. 71, 155 en 189 Wetboek van Strafvordering

Het verbod om in het kader van de strafvervolging de onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht aan te wenden, is gegrond op het recht van het kind op de eerbiediging van zijn privéleven en gezinsleven, dat inzonderheid beschermd wordt door de artikelen 22 Grondwet en 8.1 EVRM; het berust ook op het beroepsgeheim dat door artikel 458 Strafwetboek wordt toegekend aan deskundigen of aan maatschappelijk assistenten, waaraan de ondervraagde personen informatie moeten kunnen toevertrouwen met de garantie dat deze niet voor een ander doel zal worden aangewend dan dat waarvoor ze werd vergaard.

Strafzaken - Bewijsvoering - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure - Aanwending in het kader van de strafvervolging - Verbod - Wettelijke grondslag

- Artt. 50 en 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

De algemene opzet van de Jeugdbeschermingswet en de finaliteit van de in dat kader mogelijke onderzoeken sluiten uit dat de stukken van de procedures die bij de jeugdrechtbank zijn ingeleid en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht, in het kader van een strafvervolging worden aangevoerd, zelfs als de beklaagde de overlegging ervan tot staving van zijn verweer of een burgerlijke partij ze tot staving van haar beschuldiging aanvoert (1). (1) Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; Cass. 19 februari 2014, AR P.13.1690.F, AC 2014, nr. 128.

Strafzaken - Bewijsvoering - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure - Aanwending voor het gerecht - Grens - Verbod om die onderzoeken aan te wenden in het kader van de strafvervolging

- Artt. 50 en 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.19.0566.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.1 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, zoals vastgelegd in artikel 6 EVRM, belet de strafrechter niet bij de beoordeling van de schuld van een beklaagde aan een strafbaar feit rekening te houden met voor die rechter onder eed afgelegde verklaringen van getuigen, tegen wie die beklaagde zich burgerlijke partij heeft gesteld voor de onderzoeksrechter wegens meineed, noch met voor die rechter onder eed afgelegde verklaringen van getuigen die betrekking hebben op feiten die zich jaren daarvoor hebben afgespeeld (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Strafzaken - Getuigen - Verklaringen van getuigen tegen dewelke klacht wegens meineed is neergelegd - Verklaringen van getuigen die betrekking hebben op feiten die zich jaren voordien hebben voorgedaan - Beletsel voor de beoordeling van de zaak - Draagwijdte

Strafzaken - Getuigen - Verklaringen van getuigen tegen dewelke klacht wegens meineed is neergelegd - Verklaringen van getuigen die betrekking hebben op feiten die zich jaren voordien hebben voorgedaan - Beletsel voor de beoordeling van de zaak - Draagwijdte

P.19.0772.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.4 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn waarbij het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken en de bewijslast bij het openbaar ministerie berust; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd, zodat de rechter bij die beoordeling ook in aanmerking kan nemen dat de beklaagde de toestand van herhaling niet betwist zonder dat uit die enkele omstandigheid volgt dat de rechter verplicht is die toestand van herhaling aan te nemen (1). (1) Cass. 8 maart 1988, AR nr. 1960, AC 1987-1988, nr. 425.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 1, 4° - Bewijs van de toestand van herhaling - Bestaan van een vroegere veroordeling met kracht van gewijsde - Voorwaarden - Draagwijdte

Strafzaken - Bewijsvoering - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 1, 4° - Bewijs van de toestand van herhaling - Bestaan van een vroegere veroordeling met kracht van gewijsde - Voorwaarden - Draagwijdte

P.19.0635.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.5 AC nr. ...

De wet van 5 februari 2016, die de voorheen in artikel 90quater, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde nietigheidssanctie opheft, is noch een wet die een nieuw misdrijf invoert, noch een wet die de strafmaat bepaalt maar is een procedurewet die vanaf de inwerkingtreding ervan van toepassing is op elke strafvordering, ook al dateert de onregelmatigheid van vóór de opheffing van de vermelde sanctie in toepassing van de artikelen 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek; de vormvereisten voor een afluistermaatregel op grond van artikel 90quater, § 1, Wetboek van Strafvordering en de bewijswaarde van de uit die maatregel verkregen gegevens zijn na de inwerkingtreding van de wet van 5 februari 2016 nog steeds dezelfde als deze die bestonden op het moment waarop de als strafbaar beoordeelde gedragingen werden gesteld en de niet-naleving van die vormvereisten is nog steeds gesanctioneerd, zij het niet meer automatisch met nietigheid, zodat het enkele feit dat beklaagde niet meer kan genieten van die automatische nietigheid, niet tot gevolg heeft dat de rechtspleging voor hem onduidelijk of onvoorspelbaar is geworden, noch dat hem waarborgen zijn ontnomen met betrekking tot de bewijslast van het openbaar ministerie aangaande zijn schuld en geen enkele verdrags- of grondwetsbepaling houdt de verplichting in om vormvereisten voor een onderzoekshandeling die een impact hebben op het recht op de eerbiediging van het privéleven, te sanctioneren met automatische nietigheid (1). (1) Cass. 13 juni 2017, AR P.17.0450.N, AC 2017, nr. 382; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017, L. ARNOU, Het wegvallen van de nietigheidssanctie inzake het afluisteren vindt genade in de ogen van het Grondwettelijk Hof, NC 2018, 35-37.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onderzoek in strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluistermaatregel - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

P.19.0834.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de bevoegde agenten of één van hen de processen-verbaal die hun vaststellingen bevatten, zelf op te maken en te ondertekenen (1). (1) Zie Cass. 25 mei 1994, AR P.94.0106.F, AC 1994, nr. 263.

Strafzaken - Geschriften - Allerlei - Wegverkeer - Overtredingen - Vaststelling - Bevoegde agenten - Processen-verbaal - Opmaak en ondertekening

- Art. 3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0334.F 25 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.2 AC nr. ...

De appelrechters die op grond van de gegevens die hen tot hun overtuiging hebben gebracht en die aan de tegenspraak van de beklaagde werden onderworpen, oordelen dat de weigering om een getuige op de rechtszitting te horen geen enkele weerslag heeft op de betrouwbaarheid van het schuldbewijs en op het billijk karakter van het proces, zijn niet verplicht bovendien de compenserende elementen te vermelden die hen in staat hebben gesteld de betrouwbaarheid van de beschuldigingen van die getuige te beoordelen, aangezien zij geoordeeld hebben dat het bewijs geleverd is op grond van elementen die onderscheiden zijn van mogelijke verklaringen van laatstgenoemde.

Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde - Inaanmerkingneming als bewijs - Voorwaarden - Vermelding van compenserende factoren - Verplichting

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om belastende verklaringen die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of diens raadsman zijn afgelegd, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, zonder dat de beklaagde, hoewel hij bij de feitenrechter daarom had verzocht, die persoon als getuige tijdens het proces heeft kunnen ondervragen, moet worden nagegaan - of er ernstige redenen zijn voor het niet-verschijnen van de getuige, - of de belastende verklaring van de afwezige getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, - of er compenserende factoren voorhanden zijn, inzonderheid voldoende sterke procedurele waarborgen, die een tegenwicht vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en die de eerlijkheid van het proces in zijn geheel verzekeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 479.

Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde - Inaanmerkingneming als bewijs

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de betrouwbaarheid van een deskundigenonderzoek twijfelachtig is, heeft in de regel niet de onontvankelijkheid van de gehele vervolging tot gevolg en ontslaat de rechter evenmin van de verplichting om, enerzijds, telastleggingen waarop die handeling betrekking heeft te onderzoeken in het licht van de andere, regelmatig overgelegde bewijzen en, anderzijds, telastleggingen te onderzoeken die geen verband houden met het gelaakte bewijs (1). (1) Betreffende de vereiste van onpartijdigheid aan de zijde van een deskundige, zie Cass. 20 december 2007, AR C.07.0307.N, AC 2007, nr. 654. Zie ook Cass. 15 maart 1985, AR 4439, AC 1985-86, nr. 428: "uit de enkele omstandigheid dat een door de rechter aangestelde deskundige van partijdigheid kan worden verdacht, kan niet worden afgeleid dat de zaak niet eerlijk is behandeld; dat kan met name niet wanneer partijen de gelegenheid hebben gehad t.a.v. de eventuele partijdigheid verweer te voeren". En "het advies van de gerechtsdeskundige, ongeacht of hij in de fase van het vooronderzoek is tussengekomen, heeft geen bijzondere bewijswaarde; de rechters beoordelen vrij de inhoud ervan; niets verplicht hen om aan het verslag van de deskundige meer geloof te hechten dan aan dat van de technisch raadsman van de inverdenkinggestelde of van de burgerlijke partij." (Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701).

Strafzaken - Bewijsvoering - Twijfelachtig karakter van een deskundigenonderzoek - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de vervolging en voor de verplichting van de rechter om de telastleggingen in het licht van de andere bewijzen te onderzoeken

- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek

Het gevolg van de onregelmatigheid van een bewijselement, de sanctie voor de miskenning van het recht op het voorafgaandelijk overleg en op de bijstand van een advocaat en de sanctie voor de miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht, bestaat niet in de niet-ontvankelijkheid van de vervolging of van de strafvordering maar, wanneer die onregelmatigheden naar recht zijn vastgesteld door de feitenrechter, respectievelijk in het weren van het onwettige bewijselement, het verbod, voor dat gerecht, om bewijzen van schuld te putten in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht is afgelegd en de vermindering van de uitgesproken of zelfs van de bij wet vastgestelde straf (1). (1) Zie (onderzoeksgerechten) Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. « in hoofdzaak » OM en noot ondertekend M.N.B.; Fr. LUGENTZ, La Preuve en matière pénale - Sanction des irrégularités, Anthemis, Limal, 2017, p. 195 e.v.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid van een bewijselement - Miskenning van het recht op het voorafgaandelijk overleg, het recht op de bijstand van een advocaat en het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Vaststelling door feitenrechter - Sanctie

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het verhoor van een verdachte heeft in de regel niet tot gevolg dat het recht van verdediging onherroepelijk is aangetast of dat een eerlijke behandeling van de zaak definitief is uitgesloten; wanneer de rechter een andere dan de wettelijk bepaalde sanctie voor de afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het verhoor overweegt, dient hij na te gaan wat de concrete impact is van de afwezigheid van die bijstand op de uitoefening van het recht van verdediging van de verdachte en op zijn recht op een eerlijk proces tijdens het verdere verloop van de procedure (1). (1) Zie Cass 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606, § 8 (betreffende een dergelijk verhoor "op een ogenblik dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM nog niet in die zin interpreteerde en de Belgische wetgeving nog niet in die noodzaak voorzag"); EHRM 27 november 2008, verzoekschrift nr. 36391/02, Salduz t. Turkije).

Strafzaken - Bewijsvoering - Recht op een eerlijk proces - Geen bijstand van een advocaat - Miskenning van het recht van verdediging

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

De feitenrechter beoordeelt in feite de gevolgen die de onregelmatigheden, die hij zegt te hebben vastgesteld, hebben gehad voor de wijze waarop de beklaagde zijn recht op een eerlijk proces al dan niet nog kan uitoefenen; het Hof gaat evenwel na of hij, uit zijn vaststellingen, zowel de onregelmatigheid zelf van de onderzoekshandelingen of van de daden van vervolging als van de gevolgtrekkingen die hij daaruit maakt naar recht heeft kunnen afleiden (1), indien deze verschillen van die welke in de wet zijn vastgelegd. (1) Zie Cass. 27 februari 2019, AR P.18.1121.F, AC 2019, nr. 126.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid van een bewijselement - Gevolgen voor het recht op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Marginale toetsing door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het evenwicht tussen de rechten van de verschillende partijen put het begrip eerlijk proces niet uit; het ideaal van rechtvaardigheid is hiervan ook een bestanddeel; hieruit volgt dat het gewicht van het openbaar belang bij de vervolging van een misdrijf en de berechting van de daders in aanmerking kan worden genomen en kan worden afgewogen tegen het belang van het individu dat de bewijzen ten laste regelmatig worden verzameld (1). (1) Cass. 30 april 2014, AR P.13.1869.F/7, AC 2014, nr. 307 (inzake C.-S., betreffende het in het buitenland verkregen bewijs); zie EHRM 1 maart 2007, verzoekschrift nr. 5935/02, Heglas t. Republiek Tsjechië, §86 en 87; EHRM 11 juli 2006, Jalloh t. Duitsland, verzoekschrift nr. 54810/00, §97.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Criterium van het gebruik van het bewijs dat het recht op een eerlijk proces miskent - Afweging tussen openbaar belang en het belang van de partijen

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer een verdachte zonder bijstand van een advocaat verklaringen aflegt die ook derden beschuldigen, is het aldus tegen hen verkregen bewijs op zich niet onregelmatig; onverminderd de mogelijkheid waarover de verdachte beschikt om op de inhoud van die verklaringen terug te komen, treedt hij in dat geval enkel op als een getuige wiens verklaring, om te worden aangenomen, niet in het bijzijn van een raadsman hoeft te worden afgelegd (1). (1) Cass. 5 september 2012, AR P.12.0418.F, AC 2012, nr. 447 (derde middel), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2012, nr. 447; zie Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210, §7.

Strafzaken - Getuigen - Verhoor van een verdachte zonder zonder bijstand van een advocaat - Verklaringen die ook derden beschuldigen - Weerslag op de regelmatigheid van het bewijs

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

De rechter die een onregelmatig bewijs wil weren op grond dat het gebruik ervan het recht op een eerlijk proces miskent, moet vaststellen of de procedure eerlijk is verlopen; daartoe moet hij nagaan of het recht van verdediging is nageleefd (1). (1) Cass. 30 april 2014, AR P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307 (inzake C.-S., betreffende het in het buitenland verkregen bewijs), Rev. dr. pén. crim., 2014, p. 834 e.v., noot F. LUGENTZ; zie EHRM 28 juli 2009, verzoekschrift nr. 18704/05, Lee Davies t. België.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Wering - Criterium van het gebruik van het bewijs dat het recht op een eerlijk proces miskent - Eerbiediging van het recht van verdediging - Controle door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

De waarborg op een eerlijk proces ontzegt de feitenrechter de bevoegdheid niet om de gegrondheid van een door één van de partijen gevorderde onderzoekshandeling te beoordelen en verbiedt hem derhalve evenmin te oordelen dat de zaak in staat van wijzen is zonder dat de gevorderde handeling, die niet nodig was om de waarheid te achterhalen, werd bevolen (1); uit de enige omstandigheid dat de door de inverdenkinggestelde gevorderde polygraaftest hem door de kamer van inbeschuldigingstelling werd geweigerd op grond dat die test, gelet op het voorwerp ervan, niet kan bijdragen tot de oplossing van het geschil, kan niet worden afgeleid dat de zaak, in zijn geheel, niet à charge en à décharge werd onderzocht en evenmin, bijgevolg, dat er onmogelijk een eerlijk proces kon worden gevoerd voor het vonnisgerecht (2). (1) Zie, inzake het aan de feitenrechter gericht verzoek tot verhoor van een getuige, Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. OM in Pas. 2016; Cass. 15 november 2017, AR P.17.0150.F, AC 2017, nr. 647. (2) Zie Cass. 15 mei 2001, AR P.99.1478.N, AC 2001, nr. 282 (antwoord op het tweede middel, beschikbaar op juridat.be).

Strafzaken - Allerlei - Vonnisgerecht - Eerlijk proces - Vordering tot het verrichten van een onderzoekshandeling - Polygraaf - Weigering van het onderzoeksgerecht - Weerslag op de eerlijke behandeling van de zaak

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0356.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.4 AC nr. ...

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering ontziet de onregelmatige bewijzen wanneer de overtreden vorm niet is voorgeschreven op straffe van nietigheid, wanneer de onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs niet aantast en wanneer het gebruik van die onregelmatigheid het recht op een eerlijk proces niet in het gedrang brengt; die regel is van toepassing op alle onregelmatigheden, onverschillig of ze een recht aantasten dat wordt gewaarborgd door een interne rechtsregel dan wel door een internationaal verdrag (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2018, AR P.17.0882.N, AC 2018, nr. 109, § 14; Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265, § 7, AC 2016, nr. 265, met concl. advocaat-generaal met opdracht Winants.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Miskenning van een recht dat gewaarborgd wordt door een interne rechtsregel of door een internationaal verdrag - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het toezicht van de rechter op de toelaatbaarheid van een bewijs ten aanzien van de in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vastgestelde voorwaarden vormt een daadwerkelijk rechtsmiddel dat beantwoordt aan de voorschriften van artikel 13 EVRM (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2018, AR P.17.0882.N, AC 2018, nr. 109, § 15.

Strafzaken - Bewijsvoering - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Bewijs - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Toezicht door de rechter op de toelaatbaarheid van dat bewijs in het licht van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0104.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.5 AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat informatie louter in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied; wanneer een partij aanvoert dat dergelijke inlichtingen op onregelmatige wijze zijn verkregen, dient zij dit aannemelijk te maken op een wijze die het niveau van een loutere bewering overstijgt en de rechter oordeelt onaantastbaar of die partij haar aanvoering geloofwaardig maakt (1). (1) Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr.716; Cass. 2 december 2014, AR P.13.0545.N, AC 2014, nr. 743; Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T.Strafr. 2014/1, (47)48-50.

Strafzaken - Bewijsvoering - Informatie afkomstig van de Duitse fiscus - Aanvoering van onrechtmatige informatieverkrijging - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte

P.18.1259.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 1.1 en 3.1 Napels II-overeenkomst volgt dat de verzoeker om bijstand de op grond van deze overeenkomst verkregen informatie van de bevoegde overheid kan aanwenden in een strafrechtelijke procedure; uit artikel 1.2 Napels II-overeenkomst volgt niet dat de verzoeker om bijstand gebruik had moeten maken van het Europees rechtshulpverdrag omdat de bevoegde autoriteit daarom had verzocht aangezien het de verzoekende autoriteit toekomt te bepalen op grond van welk rechtsinstrument hij zijn verzoek om bijstand formuleert.

Strafzaken - Bewijsvoering - Douane en accijnzen - Internationale Verdragen - Europese Unie - Napels II-overeenkomst - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Overeenkomst - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Draagwijdte

- Art. 1.1, 1.2 en 1.3 Nauwe samenwerking tussen de douaneadministraties in de EU (Napels II-overeenkomst)

Uit de bepalingen van artikel 281, § 1, AWDA, de artikelen 12, 45.3, eerste lid en 51 van de Verordening (EG) nr. 515/97, alsmede de verantwoording die is verstrekt ter gelegenheid van de wijziging van artikel 12 Verordening (EG) nr. 515/97 door de Verordening (EU) nr. 2015/1525 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015, volgt dat indien op grond van de Verordening (EG) nr. 515/97 de bevoegde autoriteit om bijstand werd verzocht, de verzoeker om bijstand de aldus verkregen gegevens mag aanwenden in strafrechtelijke procedures wegens de niet-naleving van douanevoorschriften, aangezien onder gerechtelijke procedures of rechtsvervolgingen in de zin van artikel 45.3, eerste lid, Verordening (EG) nr. 515/97 zonder enig onderscheid alle gerechtelijke procedures en rechtsvervolging, strafvervolgingen inbegrepen, vallen en uit artikel 51 Verordening (EG) nr. 515/97 bovendien geenszins kan worden afgeleid dat de verzoeker om bijstand verplicht zou zijn een beroep te doen op andere rechtsinstrumenten voor internationale rechtshulp zoals de Napels II-overeenkomst of het Europees rechtshulpverdrag.

Strafzaken - Bewijsvoering - Douane en accijnzen - Internationale Verdragen - Europese Unie - Verordening (EG) nr. 515/97 - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Verordening - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Verplichting tot gebruik van andere instrumenten voor internationale rechtshulp - Draagwijdte

- Art. 281, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Uit de bepalingen van de artikelen 281, § 1, AWDA en de artikelen 10.1 en 17.3 van de Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China volgt dat de informatie en documenten verkregen ingevolge een verzoek om bijstand gedaan op grond van deze Overeenkomst met het oog op een correcte toepassing van de douanewetgeving en ter preventie, opsporing en bestrijding van inbreuken op de douanewetgeving, mogen aangewend worden in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving die het voorwerp vormden van het verzoek om samenwerking en noch artikel 10.2 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China dat bepaalt dat deze bijstand geen beletsel vormt voor de toepassing van de voorschriften van de wederzijdse bijstand in strafzaken, noch artikel 10.3 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China dat bepaalt dat de bijstand bij de invordering van rechten, heffingen en boetes, het aanhouden of in hechtenis nemen van personen en de inbeslagneming van goederen niet onder deze overeenkomst valt, laten toe anders te oordelen aangezien de mogelijkheid om de Chinese autoriteiten krachtens de wederzijdse bijstand in strafzaken om bijstand te verzoeken, immers niet uitsluit dat gegevens verkregen krachtens de Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China door de administratie worden gebruikt in een door haar aanhangig gemaakte strafrechtelijke procedure en de daarmee gepaard gaande fiscale rechtsvordering; de in artikel 10.3 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China bepaalde uitzonderingsregel heeft specifiek betrekking op het geval waarin de rechten, heffingen en boetes reeds zijn vastgesteld en niet op het geval waarin de verschuldigdheid van de rechten nog niet is vastgesteld; wanneer het op grond van de Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China geformuleerde verzoek om bijstand aan de Chinese autoriteiten strekte tot een correcte toepassing van de douanewetgeving en de preventie, opsporing en bestrijding van inbreuken op de douanewetgeving in de zin van artikel 10.1 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China moet de verzoeker, indien hij de verkregen informatie en documenten wil aanwenden in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving die het voorwerp vormden van het verzoek om samenwerking, niet vooraf de Chinese autoriteiten daartoe schriftelijk om toestemming verzoeken zoals voorgeschreven door artikel 17.4, tweede en derde zin, Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China aangezien de verkregen informatie en documenten dan immers gebruikt worden voor doeleinden van deze overeenkomst, als bedoeld door artikel 17.4, eerste zin, Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China.

Strafzaken - Bewijsvoering - Douane en accijnzen - Internationale Verdragen - Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Verordening - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Toestemming van de Chinese autoriteiten - Draagwijdte

- Art. 281, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.19.0014.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.3 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 272, eerste zin, AWDA, volgt dat aan de processen-verbaal van de ambtenaren een bijzondere bewijswaarde toekomt in die zin dat de persoonlijk door de verbalisant gedane vaststellingen die in dat proces-verbaal zijn opgenomen gelden tot bewijs van het tegendeel, waarbij het tegenbewijs kan worden geleverd met alle bewijsmiddelen die door de rechter worden beoordeeld; de bijzondere bewijswaarde heeft enkel betrekking op het materiële element van het douane- of accijnsmisdrijf en niet op het morele element van dat misdrijf en artikel 6 EVRM en het daarin vervatte recht op een eerlijk proces verzetten zich niet ertegen dat de bijzondere bewijswaarde niet alleen geldt voor de persoonlijk door de verbalisanten gedane vaststellingen betreffende het materieel misdrijfbestanddeel, maar ook voor de door de verbalisant beschreven opsporingshandelingen betreffende dat misdrijfbestanddeel en uit de omstandigheid dat de verbalisant in het proces-verbaal de door hem uitgevoerde opsporingshandelingen beschrijft, volgt niet dat hij daardoor persoonlijk betrokken wordt bij het misdrijf dat hij moet opsporen en dat aan zijn vaststellingen ter zake de bijzondere bewijswaarde zou moeten worden ontzegd (1). (1) Cass. 4 oktober 2006, AR P.06.0545.F, AC 2006, nr. 459, RW 2008-09, 1043 en noot E. VAN DOOREN, "De bijzondere wettelijke bewijswaarde van het proces-verbaal inzake douane en accijnzen"; GwH 14 februari 2001, arrest 16/2001, B.12.3; Cass. 15 april 1997, AR P.96.1399.N, AC 1997, nr. 186; Cass. 14 december 1988, AR nr. 6707, AC 1988-89, nr. 225; D HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 (deel I) en 1433-1458 (deel II), inz. 1381.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Persoonlijke vaststellingen met betrekking tot het materieel misdrijfbestanddeel - Beschrijving van de opsporingshandelingen - Draagwijdte - Douane en accijnzen - Bijzondere bewijswaarde van de processen-verbaal van de ambtenaren

P.18.0815.N 23 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190423.2 AC nr. ...

Het staat aan de beklaagde die er zich op beroept uitgegraven bodem als bodem binnen een kadastrale werkzone vrij te mogen gebruiken, geloofwaardig aan te voeren of voldaan is aan de toepassingvoorwaarden van het uitzonderingsregime bepaald in de artikelen 158, 7° en 164, eerste lid, 1°, VLAREBO en inzonderheid aan de voorwaarde van een kadastrale werkzone; vervolgens staat het aan de rechter om te oordelen of de beklaagde slaagt in die aanvoeringsplicht.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Milieurecht - Achterlaten van afvalstoffen - Gebruik van uitgegraven bodem als bodem - Verbod - Uitzonderingsregime

- Artt. 158, 7°, en 164, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 14 december 2007 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming
- Art. 12 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
- Art. 12, § 1 Decr. Vl. R. 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen

P.18.1191.F 27 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190327.1 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde die artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet aan de in dit artikel bedoelde processen-verbaal hecht, geldt enkel voor de persoonlijke vaststellingen van de verbalisant op het ogenblik dat het misdrijf werd gepleegd of onmiddellijk daarna voor wat de bestanddelen van het misdrijf betreft en de omstandigheden ervan, met inbegrip van de vermelding dat een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder werd verstuurd alsook de datum van verzending; ze is niet van toepassing op de latere vaststellingen en evenmin op de inlichtingen die de verbalisant buiten die eerste vaststelling heeft vergaard, of op de naderhand bezorgde gegevens (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 2017, AR P.16.1272.N, AC 2017, nr. 567, eveneens inzake de bijzondere bewijswaarde van, krachtens artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet, het proces-verbaal met vermelding, met toepassing van artikel 67ter, tweede lid, van de verzending aan de rechtspersoon op wiens naam het motorvoertuig waarmee het misdrijf werd begaan, is ingeschreven, de vraag om inlichtingen, gevoegd bij het afschrift van het proces-verbaal. Het Hof oordeelt overigens dat "de niet-naleving van de termijn, bepaald door artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet, [namelijk de termijn van veertien dagen om het afschrift van het proces-verbaal over te zenden] geen nietigheid meebrengt van het proces-verbaal van vaststelling van de overtreding maar enkel dat dit proces-verbaal zijn bijzondere bewijswaarde verliest en slechts geldt als inlichting". (Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438; Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, AC 1986, nr. 116; Cass. 25 mei 1999, AR P.97.1008.N, AC 1999, nr. 305; zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.0859.F, AC 2014, nr. 666). Het Hof stelt weliswaar niet expressis verbis dat hetzelfde geldt voor de bewijswaarde van het proces-verbaal met vermelding van de verzending van de documenten met toepassing van artikel 67ter, tweede lid, wanneer dit proces-verbaal werd opgesteld na het verstrijken van de - identieke - termijn van veertien dagen bepaald bij artikel 67ter, tweede lid, toch rijst de vraag of die stelling van de eiser niet moest worden bijgetreden? Inzake de draagwijdte van die bewijswaarde, zie Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F, AC 2019, nr. 23 (tweede middel, tweede onderdeel) en ref. in noot ("Wanneer de houder van de kentekenplaat van het voertuig voorhoudt dat de vraag om inlichtingen niet aan hem werd gericht of dat hij deze niet heeft ontvangen, is het aan hem om de feitelijke gegevens aan te voeren die zijn bewering aannemelijk maken"). (MNB).

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Processen-verbaal - Bijzondere bewijswaarde

- Artt. 62 en 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.1028.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1 AC nr. ...

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d EVRM - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 6.1 EVRM wil de wetgever niet verbieden het recht te beperken, ook voor een beklaagde, om van bepaalde stukken gebruik te maken, wanneer de aanwending voor de rechtbank afbreuk kan doen aan de rechten van andere personen, die met name eveneens door het EVRM worden gewaarborgd (1). (1) Te dezen, het recht op eerbiediging van het privé- en familieleven, gewaarborgd door artikel 8 EVRM. De appelrechters hebben geoordeeld dat ze geen acht konden slaan op de "afschriften van twee beslissingen van de dienst gerechtelijke bescherming te Luik betreffende [twee] minderjarigen," namelijk stukken die de beklaagde had ingediend tot staving van zijn verweer. Het OM heeft erop gewezen dat het middel ten onrechte het arrest nr. 86/2002 van 8 mei 2002 aanvoert waarbij het Grondwettelijk Hof de artikelen 131, § 2, en 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering gedeeltelijk nietig heeft verklaard; die bepalingen werden na dat arrest immers gewijzigd maar betreffen vooral de stukken die door de onderzoekgerechten nietig werden verklaard als gevolg van de vaststelling van een onregelmatigheid, verzuim, of grond voor nietigverklaring, wat niet het geval is voor de in het middel beoogde stukken. (M.N.B.)

Strafzaken - Bewijsvoering - Beperking door de wet van het recht, ook voor een beklaagde, om gebruik te maken van bepaalde stukken - Verenigbaarheid met artikel 6.1 EVRM

- Art. 55, derde lid Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De algemene opzet van de wet van 8 april 1965 en de finaliteit van de onderzoeken die ze toestaat, sluiten uit dat de stukken van de procedures die bij de jeugdrechtbank werden geopend en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij leeft, in het kader van strafvervolging worden aangevoerd, zelfs als een beklaagde de overlegging ervan zou vorderen tot staving van zijn verweer; de aard van die onderzoeken, de inmenging die ze vormen in het privé- en familieleven en de vertrouwelijkheid die de wet eraan toekent, teneinde de opdrachtgevende overheid volledige inlichtingen te verschaffen, houden immers in dat ze uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor die onderzoeken werden verricht (1). (1) Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510; en concl. van M. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal in Pas.

Strafzaken - Bewijsvoering - Jeugdbescherming - Onderzoeken met betrekking tot de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij leeft - Aanwending voor de rechtbank

- Art. 55, derde lid Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.19.0097.F 6 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190206.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de gebruiker van een oproepnummer met schending van artikel 46bis Wetboek van Strafvordering zou zijn geïdentificeerd, machtigt de onderzoekgerechten die uitspraak doen inzake voorlopige hechtenis niet om die informatie te weren, buiten de drie gevallen waarin artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering een dergelijke sanctie bepaalt (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566, met concl. OM in Pas.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Onderzoeksgerecht dat uitspraak doet inzake voorlopige hechtenis - Identificatie van de gebruiker van een oproepnummer - Schending van artikel 46bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0623.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.12 AC nr. ...

Uit de niet-naleving alleen van een regel betreffende de bewijsvoering, die in geval van schending strafrechtelijk zou worden bestraft, kan niet worden afgeleid dat de strafvordering niet ontvankelijk is (1); hetzelfde geldt wanneer het onrechtmatig verkregen bewijs de enige of doorslaggevende grondslag is voor de identificatie van de overtreder (2). (1) Cass. 12 december 2018, AR P.18.0924.F, AC 2018, nr. 705. (2) Te dezen, volgt de onregelmatigheid uit het ontbreken van een voorafgaandelijke machtiging van het Sectoraal Comité voor de federale overheid van de Commissie bescherming persoonlijke levenssfeer, vereist voor het raadplegen van de Kruispuntbank van de voertuigen (art. 18, § 1, wet van 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen; zie Cass.13 december 2016, AR P.16.0682.N, AC 2016, nr. 717. Inzake het verlenen van een voorafgaande machtiging voor de politiediensten bij de uitoefening van hun opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie (art. 36bis, laatste alinea, van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens), van kracht met terugwerkende kracht op 26 juni 2003 (art. 3, van de wet van 14 juni 2017): zie GwH nr. 153/2018 van 8 november 2018 (vernietiging van dat artikel 3 met handhaving van de gevolgen ervan); Cass. 12 december 2018, AR P.18.0575.F, arrest niet gepubliceerd; GwH nr. 4/2019 van 23 januari 2019. De wet van 8 december 1992 werd intussen opgeheven door artikel 280, eerste lid, van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, van kracht op 5 september 2018. Inzake de sanctie wegens niet-inachtneming van artikel 18, § 1, van de wet van 19 mei 2010 vóór de invoering van voornoemde afwijking door de wet van 14 juni 2017: zie Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0371.F, AC 2017, nr. 545 (toepassing van de "Antigoon" test, art. 32, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering). (M.N.B.)

Strafzaken - Bewijsvoering - Regel waarvan de schending strafrechtelijk wordt bestraft - Niet-naleving - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de strafvordering

- Art. 18 Wet 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0826.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.13 AC nr. ...

Mits de rechter uit zijn feitelijke vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord, beoordeelt hij, wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, onaantastbaar de bewijswaarde van de gegevens waarop hij zijn overtuiging steunt en die regelmatig werden voorgelegd tijdens het debat op tegenspraak; aldus, kan de rechter, wanneer hij de elementen van een misdrijf met geweld onderzoekt, zich overtuigd achten door verklaringen van de slachtoffers in de processenverbaal, die door een deskundigenonderzoek of andere stukken worden gestaafd, ook al zijn sommige van die slachtoffers partij in de zaak, en zich niet overtuigd achten door de verklaringen van de beklaagden (1). (1) Cass. 23 januari 2011, AR P.07.1437.F, AC 2008, nr. 53.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.18.0790.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.3 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat de beschikkingen waarbij de afluistermaatregelen werden bevolen voldoende steun vinden in andere aanwijzingen die ze vermelden en die, ongeacht de nietige huiszoeking, de afluistermaatregel schragen, laten aldus niet na het verband tussen de nietige huiszoeking en de afluistermaatregel te onderzoeken en verantwoorden naar recht de beslissing het bewijs verkregen door de afluistermaatregelen niet uit te sluiten (1). (1) Cass. 10 mei 2016, AR P.15.1643.N, AC 2016, nr. 310 en NC 2017.155, met noot van B. DE SMET, "Voegen van stukken aan het dossier en verwijderen van stukken wegens de 'fruit of the poisonous tree'- doctrine"; J. MEESE, "Het bewijs in strafzaken", in P. TAELMAN (ed.), Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, XLIste postuniversitaire cyclus Willy Delva, Mechelen, Wolters Kluwer, 2016, 537-537.

Strafzaken - Bewijsvoering - Afluistermaatregelen - Aanwijzingen voor het bevelen van afluistermaatregelen gedeeltelijk gesteund op een onwettig verklaarde huiszoeking - Draagwijdte

P.18.0924.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.2 AC nr. 705

Uit de enkele omstandigheid dat een regel betreffende de bewijsvoering waarvan de miskenning strafbaar is gesteld, niet werd nageleefd, kan geen onontvankelijkheid van de strafvordering worden afgeleid.

Strafzaken - Bewijsvoering - Regel betreffende de bewijsvoering waarvan miskenning strafrechtelijk wordt bestraft - Niet-naleving - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de strafvordering

P.18.1240.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.4 AC nr. 707

Aangezien het verbod voor de onderzoeksrechter om andere feiten te onderzoeken dan die welke bij hem aanhangig werden gemaakt niet is voorgeschreven op straffe van nietigheid, kan de rechter het ingevolge die overschrijding verkregen bewijs enkel nietig verklaren of het op een andere manier uitsluiten door te preciseren hoe en waarom die onregelmatigheid hetzij de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, hetzij tot gevolg had dat het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 707.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Onderzoekshandelingen verricht buiten de saisine van de onderzoeksrechter - Sanctie

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Om te beoordelen of het gebruik van een onregelmatig verkregen bewijselement in strijd is met het recht op een eerlijk proces kan de kamer van inbeschuldigingstelling met name het niet opzettelijk of verschoonbaar karakter in aanmerking nemen van de door de overheid begane onrechtmatigheid of het feit dat die niet in verhouding staat tot de ernst van het misdrijf dat door de onregelmatige handeling kon worden vastgesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 707.

Strafzaken - Bewijsvoering - Toezicht op de regelmatigheid van de procedure door de kamer van inbeschuldigingstelling - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Aanwending in strijd met het recht op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0896.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.6 AC nr. 703

De bijzondere bewijswaarde van de processen-verbaal krachtens artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet geldt niet wanneer de verbalisant van een dergelijk proces-verbaal persoonlijk betrokken is bij het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van dat proces-verbaal; de enkele omstandigheid dat de verbalisant die proces-verbaal opstelt deelneemt aan het verkeer en bij die deelname overtredingen vaststelt waarvan hij proces-verbaal opstelt en na die vaststellingen met de overtreder wordt geconfronteerd, volstaat niet om te besluiten tot persoonlijke betrokkenheid van de verbalisant (1). (1) Zie Cass. 5 september 2017, AR P.16.1055.N, AC 2017, nr. 443.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Artikel 62, Wegverkeerswet - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Persoonlijke betrokkenheid bij geverbaliseerd misdrijf - Deelname aan het verkeer door de verbalisant

Uit de omstandigheid dat de rechter oordeelt dat een verbalisant niet persoonlijk betrokken is en de in het proces-verbaal vermelde zintuiglijke vaststellingen bijgevolg een bijzondere bewijswaarde hebben, volgt niet dat de overtreder zich betreffende die vaststellingen niet meer zou kunnen verweren.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Artikel 62, Wegverkeerswet - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Oordeel van rechter dat verbalisant niet persoonlijk betrokken is bij geverbaliseerd misdrijf

Uit het enkele feit dat een verbalisant in zijn proces-verbaal aangeeft geen persoonlijk betrokken verbalisant te zijn, volgt niet dat hij een persoonlijk betrokken verbalisant is; het staat aan de rechter te oordelen of een verbalisant daadwerkelijk persoonlijk betrokken is.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Artikel 62, Wegverkeerswet - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde -

Verbalisant - Persoonlijke betrokkenheid bij geverbaliseerd misdrijf - Deelname aan het verkeer door de verbalisant - Aangifte door verbalisant niet persoonlijk betrokken te zijn

P.18.1153.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.4 AC nr. 656

Noch artikel 5 EVRM noch enige andere bepaling verbieden het onderzoeksgerecht om op grond van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de regelmatigheid na te gaan van het onderzoek dat aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding voorafgaat.

Strafzaken - Bewijsvoering - Voorlopige hechtenis - Onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek voorafgaand aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding - Wettelijke grondslag

- Artt. 16 en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0506.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.3 AC nr. 645

De verplichting die artikel 155 Wetboek van Strafvordering aan de griffier oplegt om aantekening te houden van de voornaamste verklaringen van de ter rechtszitting gehoorde getuigen, geldt niet voor de strafrechtbanken die in hoger beroep uitspraak doen en vereist evenmin dat het vonnis of arrest de voornaamste inhoud van de getuigenverklaringen vermeldt; het feit dat het proces-verbaal van de rechtszitting of het vonnis of arrest de voornaamste verklaringen van de ter rechtszitting gehoorde getuigen niet vermeldt, houdt geen schending in van artikel 149 Grondwet noch miskenning van enige motiveringsverplichting van de rechter en evenmin wordt het Hof daardoor belet zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen waarbij het feit dat bij gebrek aan aantekening van de getuigenverklaringen geen controle kan worden uitgeoefend op de bewijswaardering of de eventuele miskenning van de bewijskracht van die verklaringen door de rechter, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0380.N, AC 2007, nr. 462; Cass. 27 september 2006, AR P.06.1262.F, AC 2006, nr. 443; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 2388.

Strafzaken - Getuigen - Hoger beroep - Ter terechtzitting gehoorde getuigen - Aantekening van voornaamste verklaringen door griffier

P.18.0688.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.5 AC nr. 647

De strafvordering en het recht de strafvordering uit te oefenen ontstaan door het plegen van het als misdrijf omschreven feit, ongeacht de wijze waarop zij verder worden uitgeoefend en onafhankelijk van de wijze waarop de bewijsgaring verloopt zodat bijgevolg de sanctie op de onregelmatigheid van bewijsmateriaal in de regel niet bestaat uit de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, maar uit de verplichting voor de rechter om dat onregelmatige bewijs te weren en vervolgens zijn oordeel enkel te steunen op eventueel aanwezig ander bewijsmateriaal, in zoverre dat regelmatig is verkregen en niet louter voortvloeit uit of onontwarbaar is vermengd met het onregelmatige bewijs; daarentegen kan de rechter de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering enkel uitspreken wanneer vaststaat dat het, niettegenstaande de wering van de onregelmatige bewijselementen, volstrekt onmogelijk is geworden om de strafvordering voort te zetten met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM (1). (1) Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39 met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE in Pas. 2017, nr. 39; Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231, met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid van bewijsmateriaal - Ander bewijsmateriaal

Strafzaken - Algemeen - Onregelmatigheid van bewijsmateriaal - Ontvankelijkheid van de strafvordering

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid van bewijsmateriaal

Het zwijgrecht, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 en 14.3.g IVBPR, houdt niet alleen het recht in om niet tegen zichzelf te getuigen, maar ook het recht van iedere persoon die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om niet mee te werken aan zijn eigen beschuldiging; aangezien een vervolgde persoon niet kan worden gedwongen om mee te werken aan het bewijs van de gegrondheid van de beschuldiging die tegen hem zal worden ingebracht, kan hij niet gestraft worden voor het niet-meedelen van gegevens die hem zullen ontmaskeren waaruit volgt dat de rechter die uitspraak moet doen over een strafvervolging, het bewijs moet weren dat ontleend is aan gegevens die van de vervolgde persoon zijn verkregen onder dreiging van een sanctie, tenzij vaststaat dat daardoor het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel niet is aangetast (1). (1) Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2013, nr. 380.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Zwijgrecht - Recht om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging - Bewijs ontleend aan gegevens verkregen onder dreiging van een sanctie

Opdat de rechter ertoe zou zijn gehouden bewijs te weren wegens miskenning van het zwijgrecht van een beklaagde omdat dit bewijs werd verzameld ter gelegenheid van een administratief onderzoek waaraan deze laatste zijn medewerking moest verlenen onder dreiging van een strafsanctie, is vereist dat de beklaagde ten tijde van dat onderzoek te beschouwen was als een persoon die wordt vervolgd in de zin van de artikelen 6.1 en 6.3 EVRM en de artikelen 14.1 en 14.3.g IVBPR wat veronderstelt dat tegen hem een strafonderzoek werd ingesteld of minstens het instellen van een strafonderzoek werd beoogd; daarentegen is het zwijgrecht niet van toepassing op louter administratieve onderzoeken die enkel ertoe strekken materiële vaststellingen te doen met het oog op het naleven van de toepasselijke reglementering, zonder dat de persoon die het voorwerp ervan uitmaakt wordt beticht van een inbreuk of zich bevindt onder dreiging van strafvervolging.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Zwijgrecht - Recht om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging - Bewijs ontleend aan gegevens verkregen onder dreiging van een sanctie - Louter administratieve onderzoeken

P.18.0787.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.7 AC nr. 630

Voor de schuldigverklaring aan het door artikel 505, eerste lid, 2°, Strafwetboek bedoelde misdrijf is vereist dat de illegale herkomst of oorsprong van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken vaststaat zonder dat is vereist dat de strafrechter het precieze misdrijf kent dat de vermogensvoordelen heeft opgeleverd; het volstaat dat de rechter op grond van de feitelijke gegevens van de zaak elke legale herkomst of oorsprong kan uitsluiten (1). (1) Cass. 17 september 2013, AR P.12.1162.N, AC 2013, nr. 453.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Schuldigverklaring aan een witwasmisdrijf

- Artt. 42, 3° en 505, eerste lid, 2° Strafwetboek

P.18.0516.N 30 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181030.1 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter die gelast is met feiten van misbruik van vertrouwen en die als vaststaand gegeven aanneemt dat een vennootschap betalingen heeft gedaan die op grond van de gegevens van het strafdossier het vervolgde misdrijf ten nadele van die vennootschap lijken op te leveren, van de beklaagde die als bestuurder de betalingen heeft uitgevoerd, vragen daarvoor een aannemelijke verantwoording te verstrekken bij gebreke waarvan de rechter op grond van een feitelijk vermoeden kan oordelen dat die bestuurder de gelden niet in het belang van de vennootschap heeft aangewend, maar ze integendeel heeft verduisterd in de zin van artikel 491 Strafwetboek en waarbij aldus de rechter het vermoeden van onschuld niet miskent.

Strafzaken - Vermoedens - Misbruik van vertrouwen - Feitelijk vermoeden - Beoordeling

P.18.0235.F 3 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181003.1 AC nr. 522

Artikel 1.2 Codex deontologie voor advocaten, verbindend verklaard door het reglement van 12 november 2012 van de Orde van Franstalige en Duitstalige balies van België, verbiedt niet dat de persoon die de advocaat in vertrouwen heeft genomen, wanneer hij zich voor de rechtbank moet verdedigen, een brief overlegt die hij met zijn raadsman heeft gewisseld.

Strafzaken - Bewijsvoering - Regelmatigheid - Briefwisseling gevoerd tussen de cliënt en zijn advocaat - Overlegging aan de rechtbank door de cliënt met het oog op zijn verdediging - Artikel 1.2, Codex deontologie voor advocaten

- Art. 458 Strafwetboek

Artikel 458 Strafwetboek staat niet eraan in de weg dat de cliënt van de advocaat, een door die bepaling beschermde persoon, met het oog op zijn verdediging, de briefwisseling overlegt die hij met zijn raadsman heeft gevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 522.

Strafzaken - Bewijsvoering - Regelmatigheid - Briefwisseling gevoerd tussen de cliënt en zijn advocaat - Beroepsgeheim - Overlegging aan de rechtbank door de cliënt met het oog op zijn verdediging - Wettigheid

- Art. 458 Strafwetboek

P.18.0770.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.11 AC nr. ...

Uit artikel 96, § 4, tweede lid, Stedenbouwdecreet 1999 volgt dat indien een beklaagde aantoont door enig bewijsmateriaal dat een constructie dateert van na de inwerkingtreding van de Stedenbouwwet 1962, maar van vóór de eerste vaststelling van het gewestplan er een vermoeden bestaat dat die constructie is vergund, behoudens een door de overheid te leveren tegenbewijs dat de constructie in overtreding werd opgericht; die op de beklaagde rustende voorwaarde om van het vermoeden van vergunning te kunnen genieten houdt als dusdanig geen schending in van artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 IVBPR of een miskenning van de regels betreffende de bewijslast in strafzaken (1). (1) Zie: Cass. 13 december 2005, AR P.05.0891.N, AC 2005, nr. 667 met concl. van procureur-generaal De Swaef.

Strafzaken - Vermoedens - Stedenbouw - Constructies gebouwd vóór de allereerste, definitieve vaststelling van het gewestplan - Vermoeden van vergunning

- Art. 96, § 4, tweede lid Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit artikel 96, § 4, tweede lid, Stedenbouwdecreet 1999 volgt niet dat de rechter geen enkele appreciatiebevoegdheid heeft betreffende de gegevens die door een beklaagde worden aangevoerd als enig bewijsmateriaal dat een constructie is gebouwd na de inwerkintreding van de Stedenbouwwet 1962, maar vóór de eerste vaststelling van het gewestplan; de rechter kan wel degelijk beoordelen of met het aangevoerde bewijsmateriaal wordt aangetoond dat de constructie dateert uit de voormelde periode en dit ongeacht het door de vervolgende partijen te leveren tegenbewijs.

Strafzaken - Vermoedens - Stedenbouw - Constructies gebouwd vóór de allereerste, definitieve vaststelling van het gewestplan - Vermoeden van vergunning - Gegevens aangevoerd door de beklaagde die zich op het vermoeden beroept - Beoordeling door de rechter

- Art. 96, § 4, tweede lid Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

P.18.0217.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.6 AC nr. ...

Artikel 6.3.d EVRM kent aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter die daarover oordeelt zijn beslissing te steunen op de concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1250.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.4 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de bewijswaarde van de verklaringen van personen die geen verklaringen hebben afgelegd in verband met de schuld van de beklaagde of van het resultaat van hun optreden, oordeelt de rechter onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van het bevelen van een bijkomende onderzoeksmaatregel zoals een getuigenverhoor, mits daarbij het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet te miskennen.

Strafzaken - Getuigen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1252.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.5 AC nr. ...

Het besturen van een motorvoertuig in staat van alcoholintoxicatie is een wanbedrijf waarvan het bewijs, wanneer het door een adem- of bloedanalyse wordt geleverd, bijzonder bij wet is geregeld (1) zodat wanneer de rechter zijn beslissing grondt op de resultaten van de alcoholconcentratie per liter uitgeademde alveolaire lucht of per liter bloed, hij zich dient te houden aan de bepalingen die de bijzondere gebruiksmodaliteiten van de gebruikte toestellen vastleggen (2). (1) Zie: Cass. 26 november 2008, AR P.08.1043.F, AC 2008, nr. 671. (2) Cass. 12 maart 2014, AR P.13.1880.F, AC 2014, nr. 202.

Strafzaken - Bewijsvoering

- Artt. 34 en 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het feit dat uit de vaststellingen van de verbalisanten of uit enig stuk van het strafdossier niet uitdrukkelijk blijkt dat het gebruikte ademanalysetoestel voldoet aan de voorschriften van het KB Ademtest- en ademanalysetoestellen, levert geen vermoeden op van een schending van de daarin gestelde regels omdat de rechter op grond van een feitelijke beoordeling dient na te gaan of uit de gegevens van de zaak blijkt dat een vormvereiste niet werd nageleefd en, in voorkomend geval, de weerslag ervan op de betrouwbaarheid van het bewijs en het recht op een eerlijk proces moet beoordelen.

Strafzaken - Bewijsvoering

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

De bepaling van artikel 519, § 1, 2°, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door de wet van 7 januari 2014 tot wijziging van het statuut van de gerechtsdeurwaarders, doet geen afbreuk aan de regel van de vrije bewijswaardering door de strafrechter op grond waarvan er geen wettelijke hiërarchie bestaat tussen de verschillende bewijsmiddelen die regelmatig voor de strafrechter zijn aangebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, behoudens voor wat betreft de misdrijven waarvoor de wet een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft; aldus gelden de vaststellingen van een gerechtsdeurwaarder met betrekking tot zuiver materiële feiten op verzoek van een particulier enkel als inlichting die is onderworpen aan de onaantastbare beoordeling van de strafrechter.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Gerechtsdeurwaarder - Vaststellingen met betrekking tot zuiver materiële feiten op verzoek van een particulier - Vrije bewijswaardering door strafrechter - Bestaanbaarheid

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement wordt besloten, niet alleen indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, maar ook wanneer de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; aldus laat de wetgever het in de gevallen waarin hij geen nietigheidssanctie heeft bepaald, het aan de rechter over om aan de hand van de overige wettelijke criteria te bepalen of het onregelmatig verkregen bewijs al dan niet dient te worden nietig verklaard en op die wijze de rechtsbescherming van de partijen in het proces te waarborgen.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Nietigheidssanctie - Toepassing

Artikel 90ter Wetboek van Strafvordering is een norm die toegankelijk is voor de betrokkenen en die nauwkeurig is verwoord; het is een norm die krachtens artikel 8.2 EVRM de inmenging van het openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privéleven toestaat (1). (1) Zie Cass. 26 maart 2003, AR P.03.0412.F, AC 2003, nr. 208.

Strafzaken - Bewijsvoering - Recht op eerbiediging van privéleven, gezinsleven, huis en briefwisseling - Onderscheppen, kennisnemen, doorzoeken en opnemen van niet voor publiek toegankelijke communicatie of gegevens van een informaticasysteem of een deel ervan - Norm artikel 90ter Wetboek van Strafvordering - Aard

De bewijsverkrijging in strafzaken is niet vergelijkbaar met de wijze waarop het recht van verdediging wordt uitgeoefend; het feit dat er geen met artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vergelijkbare bepaling bestaat in verband met de uitoefening van het recht van verdediging, kan dan ook niet leiden tot een miskenning van de wapengelijkheid.

Strafzaken - Bewijsvoering - Bewijsverkrijging in strafzaken - Wijze waarop het recht van verdediging wordt uitgeoefend - Vergelijkbaarheid

De rechter dient geen getuigenverhoor te bevelen van een medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien van wie die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd; de beklaagde kan immers aan de rechter vragen ter rechtszitting met de medebeklaagde te worden geconfronteerd en kan daar alle vragen voorstellen of opmerkingen maken om de belastende verklaringen te weerleggen of ze te doen aanpassen of verduidelijken.

Strafzaken - Getuigen - Horen van getuigen ter terechtzitting - Medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien van wie die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd - Gevolg - Taak rechter

Het enkele feit dat een beklaagde aanvoert dat het strafonderzoek onregelmatigheden bevat die hij wil controleren, heeft niet tot gevolg dat de rechter de personen die de beklaagde aanwijst als degenen die daarover meer informatie kunnen verschaffen, als getuigen ter rechtszitting moet horen, wanneer de rechter uit andere aan tegenspraak onderworpen gegevens kan afleiden dat de aangevoerde onregelmatigheden niet zijn begaan, dat zij niet tot bewijsuitsluiting moeten leiden of dat zij zonder belang zijn voor de verdere beoordeling van de zaak.

Strafzaken - Getuigen - Horen van getuigen ter terechtzitting - Aanvoering door beklaagde dat het strafonderzoek onregelmatigheden bevat die hij wil controleren - Gevolg - Taak rechter

Het vergaren van bewijsmiddelen die een inbreuk uitmaken op een van de grondrechten uit titel II van de Grondwet maakt het voorwerp uit van een beslissing door een onafhankelijke en onpartijdige rechter en is geen verordenende of administratieve akte; de persoon ten aanzien van wie een dergelijke onderzoeksmaatregel werd gesteld, bevindt zich in een niet-vergelijkbare rechtstoestand met diegene die het voorwerp uitmaakt van een administratieve akte.

Strafzaken - Bewijsvoering - Vergaren van bewijsmiddelen die een inbreuk uitmaken op een van de grondrechten uit titel II van de Grondwet - Aard

In het kader van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan wel degelijk de inbreuk op een grondrecht van het EVRM door een onderzoeksmaatregel worden opgeworpen; het feit dat de vastgestelde inbreuk op een grondrecht door een onderzoeksmaatregel niet noodzakelijk leidt tot uitsluiting van het bewijs, maakt geen miskenning uit van het grondrecht in kwestie noch van het recht op een effectief rechtsmiddel, daar andere wegen openstaan voor het slachtoffer van een dergelijke inbreuk zoals een vordering tot schadevergoeding op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie EHRM 31 januari 2017, Kalneniene t. België, ro. 62.

Strafzaken - Bewijsvoering - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Opwerping van een inbreuk op een grondrecht van het EVRM door een onderzoeksmaatregel - Geen noodzakelijke uitsluiting van bewijs

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering leiden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin vermelde voorwaarden, niet tot nietigheid of wering uit het debat; deze regel geldt ook voor onregelmatigheden die een inbreuk inhouden op een bepaling van openbare orde (1). (1) Zie Cass. 19 mei 2015, AR P.14.0921.N, AC 2015, nr. 322.

Strafzaken - Bewijsvoering - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Onregelmatigheden die niet leiden tot nietigheid of wering uit het debat en inbreuk inhouden op een bepaling van openbare orde

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin vermelde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd.

Strafzaken - Bewijsvoering - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Andere onregelmatigheden

Uit artikel 90ter, § 1, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de onderzoeksmaatregel van rechtstreekse afluistering kan worden bevolen ten aanzien van personen die verdacht worden van bepaalde strafbare feiten, ten aanzien van communicatiemiddelen of informaticasystemen die geregeld worden gebruikt door een persoon op wie een verdenking rust, ten aanzien van de plaatsen waar die persoon wordt vermoed te vertoeven en ten aanzien van de persoon van wie wordt vermoed dat hij geregeld in verbinding staat met een persoon op wie een verdenking rust; de genoemde plaatsen kunnen ook een woning zijn en in al deze gevallen zijn de toepassingsvoorwaarden gelijk waarbij artikel 90octies Wetboek van Strafvordering bijkomende voorwaarden voorschrijft indien de onderzoeksmaatregel betrekking heeft op de lokalen aangewend voor beroepsdoeleinden, de woonplaats, de communicatiemiddelen of de informaticasystemen van een advocaat of een arts (1). (1) Zie Cass. 26 maart 2003, AR P.03.0412.F, AC 2003, nr. 208.

Strafzaken - Bewijsvoering - Recht op eerbiediging van privéleven, gezinsleven, huis en briefwisseling - Onderscheppen, kennisnemen, doorzoeken en opnemen van niet voor publiek toegankelijke communicatie of gegevens van een informaticasysteem of een deel ervan - Rechtstreekse afluistering - Plaatsen - Begrip

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat de vaststelling dat een bepaalde onderzoeksmaatregel een inbreuk op artikel 8 EVRM uitmaakt niet per se impliceert dat het bewijs dat door deze onderzoeksmaatregel werd verkregen, niet meer kan worden gebruikt bij de beoordeling van de schuld van de beklaagde; na de vaststelling van een dergelijke inbreuk, dient te worden nagegaan of het gebruik van dit bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces, waarbij de procedure in haar geheel wordt beoordeeld en hierbij moet er onder meer aandacht zijn voor de omstandigheden waarin het bewijs is verkregen en of hierdoor de betrouwbaarheid van het bewijs is aangetast (1). (1) Zie EHRM 31 januari 2017, Kalneniene t. België.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onderzoeksmaatregel - Inbreuk artikel 8 EVRM

Uit artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de begane onregelmatigheid, voor zover de naleving van de betrokken vormvoorwaarden niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, niet noodzakelijk leidt tot bewijsuitsluiting, maar de rechter concreet moet nagaan of zij de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459; Cass. 11 mei 2016, AR P.16.0154.F, AC 2016, nr. 313.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselement - Toelaatbaarheid - Heimelijk geluidsopname van huiselijke gesprekken - Schending van de redelijke privacy verwachting van de deelnemers aan de gesprekken - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

P.17.1222.F 16 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180516.2 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde aanvoert dat het strafdossier geen enkel element bevat dat de telastleggingen van witwassen met enig basismisdrijf in verband kan brengen waaruit de onrechtmatige oorsprong van de gelden kan worden afgeleid, verantwoordt de rechter de afwijzing van dat verweer naar recht door elke rechtmatige oorsprong van de gelden uit te sluiten en de verklaringen van de eiser betreffende de oorsprong van zijn inkomsten in aanmerking te nemen, doch daar een andersluidende beoordeling van de feiten tegenover te stellen (1). (1) Zie Cass. 17 december 2013, AR P.13.1354.N, AC 2013, nr. 690, en de verwijzingen in de noot; M. L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le Recel et le Blanchiment", in Les Infractions - Vol. 1: Les infractions contre les biens, 2de uitg., Larcier, 2016, pp. 557-566, inz. de verwijzingen in de noten 148 e.v.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Witwassen - Toepassingsvoorwaarden - Basismisdrijf - Beoordeling door de rechter - Aard

- Art. 505 Strafwetboek

P.17.1135.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.2 AC nr. ...

Artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verplicht de Staat om, indien een persoon op geloofwaardige wijze aanvoert dat hij door politieambtenaren op een wijze werd behandeld die een inbreuk uitmaakt op de verdragsbepaling, een officieel, onafhankelijk en objectief onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken.

Strafzaken - Bewijsvoering - Artikel 3 EVRM - Geloofwaardige aanvoering van gebruik van niet-gerechtvaardigd politiegeweld

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld bij een confrontatie met de politie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de politionele autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn waaruit evenwel niet volgt dat het onderzoeksgerecht moet aannemen dat dit geweld niet strikt noodzakelijk was; het onderzoeksgerecht oordeelt daar onaantastbaar over.

Strafzaken - Bewijsvoering - Artikel 3 EVRM - Geweld bij politieconfrontatie

P.17.0872.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.2 AC nr. ...

Wanneer de strafrechter het aangewezen acht een getuige ter rechtszitting te horen met het oog op de waarheidsvinding of de eerbiediging van het recht van verdediging, verbiedt geen enkele wetsbepaling hem ambtshalve het openbaar ministerie of de partijen te verzoeken een getuige op te roepen of te dagvaarden om hem op een latere rechtszitting te horen (1). (1) D. DE WOLF, "De onderzoeksbevoegdheid van de rechter in de correctionele procedure: noodzakelijke instrumenten voor de waarheidsvinding", NC 2010, 93-99.

Strafzaken - Getuigen - Horen van getuigen - Ambtshalve verzoek door rechter aan openbaar ministerie of partijen

P.17.0841.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.4 AC nr. ...

Het komt diegene toe die zich beklaagt het slachtoffer te zijn van geweld bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie om met geloofwaardige stukken zoals bijvoorbeeld foto's of medische attesten aannemelijk te maken dat hij bij zijn arrestatie of vrijheidsberoving verwondingen heeft opgelopen en het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of de door de klager voorgebrachte stukken voldoende geloofwaardig maken dat hij de verwondingen heeft opgelopen bij zijn arrestatie of detentie; de omstandigheid dat de stukken werden opgesteld onmiddellijk of zeer kort na de invrijheidstelling is daarbij een belangrijk, maar geen beslissend gegeven zodat de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak kan oordelen dat dergelijke stukken onvoldoende aannemelijk maken dat de vastgestelde verwondingen werden opgelopen bij de arrestatie of tijdens de detentie.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Persoon slachtoffer van geweld bij zijn arrestatie of detentie - Bewijsstukken opgesteld onmiddellijk of zeer kort na de invrijheidstelling - Beoordeling door de rechter

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn en het de Staat toekomt om daarvoor een overtuigende verklaring te geven; indien hij daarin niet slaagt, staat een verdragsrechtelijke inbreuk van de Staat vast (1). (1) Zie EHRM, 28 oktober 1998, Assenov e.a. t. Bulgarije, §§ 92-102; EHRM, 1 juli 2004, Bakbak t. Turkije, § 47; EHRM, 23 februari 2006, Ognyanova en Choban t. Bulgarije, §§ 94-95; EHRM, 10 maart 2009, Turan Cakir t. België, § 54; EHRM, 4 november 2010, Darraj t.Frankrijk, § 36; EHRM, 9 oktober 2012, Mikiashvili t. Georgië, §§ 69-71; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. 217.

Strafzaken - Vermoedens - Persoon slachtoffer van geweld bij zijn arrestatie of detentie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de autoriteiten - Taak van de Staat

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0004.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.1 AC nr. ...

Het middel dat de bestreden beslissing verwijt niet dezelfde uitwerking toe te kennen aan een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens als de uitwerking die de eiser eraan toeschrijft, voert geen miskenning van de bewijskracht van akten aan (1). (1) Het Hof heeft in die zin al gezegd dat "het onderdeel [dat] aan het arrest niet verwijt dat het heeft beslist dat [een] vonnis [...] een vermelding bevat die er niet in staat of dat het geen vermelding bevat die er wel in staat, maar enkel dat het de juiste draagwijdte van dat vonnis miskent [...], niet de miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoert". (Cass. 26 oktober 2000, AR C.99.0060.F, AC 2000, nr. 577). Zie ook Cass. 19 oktober 2000, AR C.99.0245.F, AC 2000, nr. 561 (wat betreft aanslagbiljetten); Cass. 20 februari 2003, AR C.01.0504.F, AC 2003, nr. 120 (wat betreft een beschikking die een vordering tot staking gegrond verklaart); Cass. 3 maart 2005, AR C.04.0296.F, AC 2005, nr. 133 (wat betreft conclusies); Cass. 22 juli 2008, AR P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425 (wat betreft de beoordeling van de bewijswaarde van een verslag); Ph. GÉRARD, Hakim BOULARBAH en Jean-François VAN DROOGHENBROECK, « Pourvoi en cassation en matière civile », RPDB, Bruylant, 2012, nr. 541 tot 543 en de referenties in de noten 1060 et 1070.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Uitlegging

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek

P.17.0882.N 20 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180220.3 AC nr. ...

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement enkel wordt besloten indien ofwel de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, ofwel de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, ofwel het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; krachtens die bepaling worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin vermelde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd en deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een verdragsrechtelijk of grondwettelijk gewaarborgd recht dat de bescherming van het privéleven beoogt (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265 met concl. OM; zie de wet van 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Schending van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Schending van artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

---

P.17.0737.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.5 AC nr. ...

Artikel 961/2 Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op de bewijsregeling in strafzaken.

Strafzaken - Getuigen - Getuigenbewijs in de vorm van schriftelijke verklaringen - Artikel 961/2 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Artikel 961/2 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

---

P.17.1023.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.2 AC nr. ...

Een door een tolk afgelegde eed is regelmatig, ook als die eed niet letterlijk wordt afgelegd in de door artikel 27 Wet Register Deskundigen en Tolken voorgeschreven bewoordingen, voor zover de afgelegde eed eenzelfde betekenis heeft als de voorgeschreven eed en aan de tolk dezelfde verplichtingen oplegt.

Strafzaken - Eed - Door tolk afgelegde eed - Vorm

P.17.1055.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.7 AC nr. ...

Artikel 417, derde lid, Strafwetboek voert geen onweerlegbaar vermoeden van ogenblikkelijke noodzaak van verdediging in, maar wel een vermoeden dat door de vervolgende partij kan worden weerlegd en sluit niet uit dat de rechter, die vaststelt dat het feit plaatsheeft bij het zich verdedigen tegen de daders van een met geweld tegen personen gepleegde diefstal of plundering, onderzoekt of de verdediging wel evenredig is met het gebruikte geweld (1). (1) Contra: Cass. 3 maart 1941, Pas. 1941, I, 61.

Strafzaken - Vermoedens - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Rechtvaardiging - Artikel 417, derde lid, Strafwetboek - Vermoeden van ogenblikkelijke noodzaak van verdediging - Aard

- Art. 417, derde lid Strafwetboek

P.17.1037.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.7 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het, het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Niets verzet zich ertegen dat de rechter de schuld van de beklaagde aan een bepaald feit afleidt uit gegevens die zich na de voltrekking van dat feit voordoen.

Strafzaken - Algemeen - Beklaagde schuldig aan een bepaald feit - Schuld afgeleid uit gegevens die zich voordeden na het feit

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0411.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is onregelmatig verkregen bewijs slechts nietig en dient het bijgevolg te worden uitgesloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 5 januari 2016, AR P.15.1103.N, AC 2016, nr. 8; Cass. 4 december 2007, AR P.07.1302.N, AC 2007, nr. 613.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Nietigheid

P.17.0385.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.3 AC nr. 719

In strafzaken zijn artikel 870 Gerechtelijk Wetboek en de artikelen 1315, 1316 en 1349 Burgerlijk Wetboek in de regel niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 20 december 2001, AR D.01.0009.N, AC 2001, nr. 717 (in tuchtzaken); Cass. 24 september 1999, AR D.98.0043.F, AC 1999, nr. 483 (in tuchtzaken); D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Comm. Straf., nr. 2.

Strafzaken - Vermoedens - Toepassing van de artikelen 870 Gerechtelijk Wetboek en 1315, 1316 en 1346 Burgerlijk Wetboek - Principe

P.17.0888.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.5 AC nr. 709

Bij afwezigheid van een tijdige toezending aan de overtreder van het proces-verbaal van overtreding als bedoeld in artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet verliest dit proces-verbaal zijn bijzondere bewijswaarde; de erin vervatte vaststellingen blijven evenwel gelden als eenvoudige inlichtingen, waarvan de rechter de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, AC 1985-1986, nr. 116.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeerswet - Artikel 62 - Proces-verbaal van overtreding - Laattijdige toezending aan de overtreder

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het verlies van de bijzondere bewijswaarde die vaststellingen hebben op grond van artikel 62, tweede lid, Wegverkeerswet wegens het niet-tijdig toezenden van het proces-verbaal van overtreding en de daardoor ontstane moeilijkheid om het tegenbewijs te leveren van de materiële vaststellingen, heeft noodzakelijk tot gevolg dat het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingestelde weerlegbaar vermoeden van toerekening van die overtreding aan de titularis van de nummerplaat van het voertuig verdwijnt, aangezien ingevolge de niet-tijdige toezending van het proces-verbaal van overtreding de weerlegging van dit vermoeden evenzeer wordt bemoeilijkt.

Strafzaken - Vermoedens - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Overtreding Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten - Niet geïdentificeerde bestuurder - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Proces-verbaal van overtreding - Verlies bijzondere bewijswaarde door niet-tijdige toezending

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.16.1173.N 5 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171205.2 AC nr. 687

De bewijskracht van een foto als bijlage van een geschrift wordt enkel miskend wanneer die foto met de tekst in commentaar één geheel vormt (1). (1) Zie Cass. 26 januari 2005, AR P.04.0928.F, AC 2005, nr. 52.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Foto als bijlage van een geschrift - Miskenning bewijskracht

P.17.0630.F 22 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171122.2 AC nr. ...

Artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet absoluut, aangezien de rechter dat verzoek kan inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd; wanneer om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488, en de verwijzingen in de noot.

Strafzaken - Getuigen - Recht een getuige te doen ondervragen - Verzoek om een getuige te horen - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0410.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7 AC nr. 662

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele

waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0150.F 15 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171115.2 AC nr. 647

Krachtens artikel 6.3.d EVRM heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als dat het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt, aangezien de rechter dat verzoek kan inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Recht om een getuige te doen verhoren - Draagwijdte - Artikel 6.3.d EVRM - Beoordelingscriteria - Waarheidsvinding en eerlijk proces

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om belastende verklaringen die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of diens raadsman zijn afgelegd, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, zonder dat de beklaagde, hoewel hij bij de feitenrechter daarom had verzocht, die persoon als getuige op de rechtszitting heeft kunnen ondervragen, moet worden nagegaan of er een ernstige grond bestaat die verantwoordt waarom de getuige niet verschijnt en of zijn verklaring bijgevolg als bewijs kan worden aangenomen, of de verklaring van de afwezige getuige de enige dan wel doorslaggevende grondslag van de veroordeling vormt en of er compenserende factoren voorhanden zijn, inzonderheid voldoende sterke procedurele waarborgen, die een tegengewicht vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en die de eerlijkheid van het proces in zijn geheel verzekeren (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181.

Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek - Inaanmerkingneming als bewijs - Voorwaarden - Artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Bij conclusie ingediend verzoek om een getuige te doen horen - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0039.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.2 AC nr. 615

De miskenning van de bewijskracht van een foto is niet mogelijk, aangezien een foto geen geschrift is, tenzij de door de rechter gegeven uitlegging niet uitsluitend slaat op de foto, maar ook op een geschrift waaraan die foto is toegevoegd (1). (1) Zie: Cass. 26 januari 2005, AR P.04.0928.F, AC 2005, nr. 52.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskenning van de bewijskracht van een foto

- Artt. 1319, 1320 en 1321 Burgerlijk Wetboek

De miskenning van de bewijskracht van een plan is slechts mogelijk voor zover dat plan hoort bij een geschrift dat toelichting geeft bij het plan.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskenning van de bewijskracht van een plan

- Artt. 1319, 1320 en 1321 Burgerlijk Wetboek

P.16.1272.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.4 AC nr. 567

De bijzondere bewijswaarde verbonden aan een naar aanleiding van een overtreding op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten door een daartoe bevoegd ambtenaar opgesteld proces-verbaal geldt alleen voor de in het proces-verbaal van overtreding opgenomen zintuiglijke vaststellingen door de verbalisant gedaan op het ogenblik van het misdrijf of kort nadien betreffende de bestanddelen van het misdrijf en de ermee verbonden omstandigheden; ze geldt evenwel niet voor latere vaststellingen en inlichtingen die hij buiten die eerste vaststelling verkrijgt of voor de later verstrekte gegevens (1). (1) Cass. 28 oktober 2014, AR P.13.0595.N, AC 2014, nr. 639.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0371.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.3 AC nr. 545

De appelrechters die, na te hebben vastgesteld dat de omstandigheden waarin het bewijsmateriaal werd vergaard geen enkele twijfel laten bestaan over de authenticiteit en de kwaliteit daarvan wat het meten van de snelheid betreft of de identificatie van de eiser via de gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen, vervolgens besluiten dat het onderzoek van de gegrondheid van de strafrechtelijke aanklacht tegen de eiser eerlijk is verlopen, verantwoorden hun beslissing naar recht (1). (1) Zie Cass. 13 december 2016, AR P.16.0682.N, AC 2016, nr. 717.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Wegverkeer - Inschrijving van voertuigen - Gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen - Opsporing van verkeersovertredingen - Toegang door de politie - Geen machtiging van het Sectoraal comité

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De aanwending van een met schending van artikel 8 EVRM verkregen bewijs miskent niet noodzakelijk het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie EHRM 31 januari 2017, Kalnènienè t. België, J.L.M.B. 2017, p. 477.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Schending van artikel 8 EVRM - Recht op een eerlijk proces

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0069.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.5 AC nr. 540

Het recht van verdediging verplicht de rechter die aan een ander strafdossier ontleende bewijsgegevens uitsluit gelet op de weigering door het openbaar ministerie tot inzage in dat strafdossier en de daaruit voortvloeiende onmogelijkheid om de regelmatigheid van die bewijsgaring na te gaan, niet om de informatie uit dat ander strafdossier die louter als inlichting wordt aangewend om het gerechtelijk onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, ook uit te sluiten aangezien deze informatie niet voor onbestaande kan worden gehouden; het staat aan de rechter om, indien aannemelijk wordt gemaakt of vaststaat dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen, te oordelen of het gebruik van die inlichtingen het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd miskent (1). (1) Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434: Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724 - Zie wat betreft het onderscheid tussen inlichtingen en bewijs: Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724; Cass. 27 september 2016, AR P.15.0852.N, AC 2016, nr. 526; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T. Strafr. 2014/1, 47-53.

Strafzaken - Allerlei - Gebruik van informatie als loutere inlichting - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

P.15.1398.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.1 AC nr. 517

De strafrechter kan het openbaar ministerie niet verplichten stukken waaruit instructies aan politieambtenaren zouden moeten blijken bij het strafdossier te voegen wat een ontoelaatbare inmenging in de opdrachten van het openbaar ministerie zou impliceren maar de strafrechter kan het openbaar ministerie wel verzoeken bepaalde stukken te voegen die hij nuttig acht voor de waarheidsvinding of voor het recht op een eerlijk proces van een partij; indien het openbaar ministerie weigert op dit verzoek in te gaan, staat het aan de rechter te oordelen wat daarvan de impact is op de bewijsvoering en het recht op een eerlijk proces van die partij waardoor het recht op een eerlijk proces afdoende gewaarborgd is (1). (1) Zie Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 517.

Strafzaken - Bewijsvoering - Voeging van stukken aan het strafdossier - Verzoek aan openbaar ministerie door strafrechter - Weigering door openbaar ministerie

P.17.0428.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.4 AC nr. ...

Artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt, de rechter kan een dergelijk verzoek inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd; wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; zie Cass. 31 mei 2016, P.14.1488.N, AC 2016, nr. 358; EHRM, (Gc), Al-Khawaja en Thahery t. Verenigd Koninkrijk, 15 december 2011, nrs. 26.766/05 en 22.228/06; EHRM, (GC), Schatschaschwili t. Duitsland, 15 december 2015, nr. 9154/10; EHRM, Riahi t. België, 14 juni 2016, nr. 65.400/10, §§ 27 tot 33.

Strafzaken - Getuigen - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek tot verhoor van een getuige - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om verklaringen à charge die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of zijn raadsman zijn afgenomen, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, en dat terwijl de beklaagde, die de vonnisrechter nochtans daarom heeft verzocht, evenmin de mogelijkheid heeft gekregen om de persoon die deze verklaringen heeft afgelegd als getuige tijdens het proces te ondervragen, moet worden nagegaan of er (a) een ernstige reden bestaat waarom de getuige niet verschijnt en of, bijgevolg, diens verklaring als bewijs kan worden aangenomen; (b) of de verklaring van de afwezige getuige de enige dan wel doorslaggevende grond is voor de veroordeling; en (c) of er compenserende elementen voorhanden zijn, meer bepaald voldoende sterke procedurele waarborgen als tegengewicht voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs hebben ondervonden en die volstaan om de billijkheid van de rechtspleging in haar geheel te waarborgen (1). (1) Zie Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM, Riahi t. België, 14 juni 2016, nr. 65.400/10, §§ 27 tot 33.

Strafzaken - Getuigen - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Geen verhoor tijdens het proces - Inaanmerkingneming van de verklaringen - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1055.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.2 AC nr. 443

De bijzondere bewijswaarde krachtens artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet geldt niet wanneer de verbalisant van een dergelijk proces-verbaal persoonlijk betrokken is bij het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van dit proces-verbaal; de enkele omstandigheid dat de verbalisant die proces-verbaal opstelt wegens een inbreuk op artikel 4.1 Wegverkeerswet, dezelfde verbalisant is aan wiens bevelen geen gevolg gegeven werd, volstaat niet (1). (1) Arb.H. 14 juli 1997, 48/97, B.1.1 en B.4.2; Cass. 15 november 2016, AR P.16.0811.N, AC 2016, nr. 645; A. VANDEPLAS, Over de betrokkenheid van de verbalisant, RW, 1997-1998, 987; C. IDOMON, De gevolgen van de betrokkenheid van de verbalisant voor de bewijswaarde van een in verkeerszaken opgesteld proces-verbaal, RW, 2001-2002, 1330.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Artikel 62 Wegverkeerswet - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Persoonlijke betrokkenheid bij geverbaliseerd misdrijf

P.15.0814.N 27 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170627.1 AC nr. 423

Ter ondersteuning van haar stelling waarvan zij de bewijslast heeft, kan de burgerlijke partij alle door haar vergaarde bewijsmiddelen aan de rechter voorleggen, waaronder de resultaten van een onderzoek op haar verzoek uitgevoerd door een privédetective en geen enkele bepaling verplicht een burgerlijke partij om voorafgaandelijk aan de onderzoeksrechter, de onderzoeksgerechten of het vonnisgerecht daartoe het stellen van deze onderzoekshandelingen te vragen; de enkele omstandigheid dat dergelijk onderzoek door de burgerlijke partij eenzijdig gevoerd wordt, belet de rechter niet vrij de bewijswaarde van de gegevens ervan die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en die de beklaagde bijgevolg naar hun juistheid en authenticiteit kan betwisten, te beoordelen en zulks levert geen miskenning van het recht van verdediging noch van het recht op een eerlijk proces, waarvan de wapengelijkheid deel uitmaakt, op (1). (1) D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Kluwer, Comm. Straf.

Strafzaken - Bewijsvoering - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Eénzijdig karakter van het onderzoek - Beoordeling van bewijswaarde door rechter - Recht van verdediging - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

Strafzaken - Bewijsvoering - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Beoordeling door de rechter van de bewijsmiddelen - Draagwijdte

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.17.0450.N 13 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170613.3 AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Afluistermaatregel - Artikel 90quater, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vormvoorschriften - Wet die de sanctie bij niet-naleving van de vormvoorschriften wijzigt - Toepassing in de tijd - Draagwijdte

P.17.0220.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.3 AC nr. ...

De vaststellingen van de verbaliserende agent, volgens welke de snelheidsmeter werd nagezien en geïnstalleerd overeenkomstig de instructies van de gebruikers- en installatiehandleiding, maken deel uit van de materiële vaststellingen die de verbaliserende agent dient te verrichten; indien ze in een proces-verbaal zijn opgenomen waarvan een afschrift aan de overtreder wordt toegezonden binnen een termijn van veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van de overtreding, hebben die vaststellingen de bewijswaarde die in artikel 62 Wegverkeerswet is bepaald (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Proces-verbaal van vaststelling - Bijzondere bewijswaarde - Voorwaarde - Toezending van een afschrift aan de overtreder

- Art. 62, § 8 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wanneer de vaststellingen betreffende het nazicht van de snelheidsmeter en de naleving van de instructies van de gebruikershandleiding bij het plaatsen van het toestel, in een nakomend proces-verbaal zijn opgenomen dat meer dan veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van de overtreding is opgemaakt, hebben die vaststellingen niet de bijzondere bewijswaarde bepaald in artikel 62 Wegverkeerswet; dat betekent evenwel niet dat die gegevens elke bewijswaarde hebben verloren; de rechter kan ze in aanmerking nemen bij wijze van inlichting (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Proces-verbaal van vaststelling - Bijzondere bewijswaarde - Toezending van een afschrift aan de overtreder - Termijn - Proces-verbaal opgemaakt buiten de termijn

- Art. 62, § 8 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0388.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.1 AC nr. ...

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en verduidelijken waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, n. 648.

Strafzaken - Getuigen - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek bij conclusie om de getuige te doen verhoren - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, heeft het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping en ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt; de rechter kan een dergelijk verzoek immers inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het verzoek al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en mits eerbiediging van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, n. 648.

Strafzaken - Getuigen - Recht om getuigen te ondervragen of te doen ondervragen - Draagwijdte - Beoordelingscriteria

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0991.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.1 AC nr. ...

Het beschikkingsbeginsel staat los van de beoordeling van de strafrechter die uitspraak doet over de strafvordering en die daartoe moet nagaan of de bestanddelen van het misdrijf verenigd zijn, zelfs wanneer de burgerlijke partij niet heeft aangevoerd dat bepaalde van die bestanddelen voorhanden zijn.

Strafzaken - Bewijsvoering - Bewijs van misdrijf - Beschikkingsbeginsel - Toepassing

P.16.1011.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.3 AC nr. 302

Indien een beklaagde aanvoert dat uit een buitenlands strafdossier afkomstige bewijsgegevens onregelmatig zouden zijn, dient hij die bewering aannemelijk te maken, waarbij een loutere bewering of veronderstelling niet volstaat en de rechter onaantastbaar oordeelt in feite of een beklaagde zijn bewering aannemelijk maakt; die aanvoeringsverplichting creÃ«ert voor de beklaagde geen recht van toegang tot het buitenlands strafdossier of een recht op afschrift van alle of bepaalde dossiergegevens, aangezien het voldoen aan zijn aanvoeringsplicht ook mogelijk is zonder die gegevens, zodat dit als dusdanig geen schending oplevert van artikel 6 EVRM of een miskenning van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 2 december 2014, AR P.13.0545.N, AC 2014, nr. 743; Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr. 716; F. Schuermans, âDe zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoekâ, T.Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatige bewijsgegevens afkomstig uit een buitenlands strafdossier - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte - Toegang tot het buitenlands strafdossier

P.17.0290.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4 AC nr. 303

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen Ã charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1292.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.12 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een buitenlandse politiedienst aan de Belgische gerechtelijke autoriteiten gegevens uit een buitenlands strafonderzoek ter kennis brengt die in België geen bewijs uitmaken, maar enkel worden aangewend als inlichting om een strafonderzoek op te starten en binnen dat kader autonome bewijzen te verzamelen, verleent aan de beklaagde niet het recht het buitenlandse strafonderzoek aan een regelmatigheidscontrole te onderwerpen; een onderzoek naar de regelmatigheid van de buitenlandse informatiegaring is immers enkel vereist wanneer de beklaagde aannemelijk maakt dat de ter kennis gebrachte gegevens op een onregelmatige wijze zijn verkregen en daardoor het gebruik ervan een aantasting uitmaakt van zijn recht op een eerlijk proces, te beoordelen over het geheel van het proces (1). (1) Zie Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr. 716 ; Cass. 8 november 2016, AR P.16.0613.N, AC 2016, nr. 631.

Strafzaken - Allerlei - Strafonderzoek - Gegevens uit buitenlands strafonderzoek aangewend als inlichting - Gebruik ter opstarting strafonderzoek - Regelmatigheidscontrole door beklaagde

Geen enkele bepaling vereist dat de door een strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek opgeleverde gegevens die geen bewijsmateriaal uitmaken, maar enkel worden aangewend als inlichting, bij het strafdossier worden gevoegd.

Strafzaken - Allerlei - Strafonderzoek - Door strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek opgeleverde gegevens aangewend als inlichting - Voeging bij strafdossier - Vereiste

Uit de tekst van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en van artikel 13 Wet Wederzijdse Internationale Rechtshulp Strafzaken volgt dat deze bepalingen niet van toepassing zijn op gegevens die niet als bewijs in aanmerking worden genomen, maar enkel als inlichting.

Strafzaken - Bewijsvoering - Strafonderzoek - Inlichtingen - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 13 Wet Wederzijdse Internationale Rechtshulp Strafzaken - Toepasselijkheid

P.16.0351.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.1 AC nr. ...

De beslissing over de betrouwbaarheid van een bewijsmiddel houdt verband met de bewijswaardering, en die beslissing komt enkel toe aan de vonnisrechter; de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling dat er geen reden is om een stuk als bewijsmiddel te weren omdat de aangevoerde onregelmatigheid de betrouwbaarheid ervan niet aantast, is dan ook niet bindend voor de vonnisrechter en belet niet dat de partijen voor die rechter verweer voeren over de betrouwbaarheid van dat stuk (1). (1) Cass. 19 mei 2015, AR P.14.0921.N, AC 2015, nr. 322; Cass. 3 april 2012, AR P.11.2095.N, AC 2012, nr. 214 met concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Strafzaken - Algemeen - Betrouwbaarheid van een bewijsmiddel - Aangevoerde onregelmatigheid - Middel dat verband houdt met de bewijswaardering - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.16.1152.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.6 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het, het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0261.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.3 AC nr. ...

Het gebruik van onrechtmatig verkregen inlichtingen die niet dienen als bewijs maar louter worden aangewend ter oriëntering en voor de verdere uitbouw van een strafonderzoek, leidt niet tot de onontvankelijkheid van de strafvordering.

Strafzaken - Allerlei - Strafonderzoek - Onrechtmatig verkregen inlichtingen die niet dienen als bewijs - Gebruik

Uit de tekst van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en van artikel 13 van de wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat deze bepalingen niet van toepassing zijn op onregelmatig verkregen inlichtingen die niet als bewijs in aanmerking kunnen worden genomen, maar louter worden aangewend ter oriëntering en voor de verdere uitbouw van een strafonderzoek; dit ontslaat evenwel de rechter die vaststelt dat dergelijke inlichtingen onrechtmatig werden verkregen, niet van de verplichting na te gaan of het gebruik van die inlichtingen met dat doel het recht van de partijen op een eerlijk proces niet aantast, waarbij het eerlijk proces in zijn geheel moet worden beschouwd.

Strafzaken - Allerlei - Strafonderzoek - Onrechtmatig verkregen inlichtingen die niet dienen als bewijs - Gebruik - Verplichting rechter

P.16.0994.F 8 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170208.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Vermoedens - Vermoeden van onschuld - Burgerlijke partij

Het vermoeden van onschuld heeft betrekking op de houding van de rechter die moet kennisnemen van een beschuldiging in strafzaken (1), wat niet het geval is wanneer de eiser slechts als burgerlijke partij is opgetreden; enkel omdat de feitenrechter uit het aan zijn beoordeling voorgelegde dossier elementen heeft gehaald met betrekking tot het gedrag van de burgerlijke partij, zelfs als die een onwettigheid kunnen opleveren, teneinde de context te schetsen van de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd, kan geen miskenning van het recht op een onpartijdige rechtbank worden afgeleid (2). (1) Cass. (verenigde kamers) 16 september 1998, AR A.94.0001.F (dat uitspraak doet over een cassatieberoep tegen een tussenarrest in de zaak "Agusta-Dassault", JLMB 1998, p. 1354. (2) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2017, nr. ....

Strafzaken - Vermoedens - Vermoeden van onschuld - Burgerlijke partij

---

P.16.0970.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4 AC nr. ...

Artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen waarbij hij er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op

een eerlijk proces - Beoordeling

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

---

De concrete omstandigheden waarop de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van een getuige à décharge steunt, kunnen betrekking hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1006.F 25 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.7 AC nr. ...

Aangezien artikel 17, § 1, eerste lid, en § 3 Wet Verwerking Persoonsgegevens betrekking heeft op de aangifte bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van één of meer geautomatiseerde verwerkingen van gegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd zijn, voldoet de voorafgaande aangifte van alle vaste en mobiele flitspalen die gebruikt worden in een politiezone aan de wettelijke vereiste zonder dat daarenboven een individuele aangifte van elk apparaat afzonderlijk vereist is.

Strafzaken - Bewijsvoering - Geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens - Wegverkeer - Plaatsing van vaste en mobiele flitspalen - Aangifte bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Aangifte van alle gebruikte flitspalen - Wettigheid

- Art. 17, § 1, eerste lid, en § 3 Wet 8 dec. 1992 tot bescherming van de persoonlijke levensfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

P.15.1134.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens, waaronder de verklaringen van de beklaagden, ook deze die hen voordelig zijn; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, hoeft hij niet bijzonder te motiveren in welke mate hij deze verklaringen in aanmerking neemt noch hoe de verklaringen van een beklaagde tegenover deze van de medebeklaagden dienen te worden afgewogen.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verklaringen van beklaagden - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de rechter

P.16.0626.F 18 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid - Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie

Het gevolg van de nietigheid van een bewijselement en de sanctie op de miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat, is niet de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering maar, wanneer de onregelmatigheden door het onderzoeksgerecht zijn vastgesteld, de intrekking van het nietig verklaarde bewijselement en het verbod voor dat gerecht om aanwijzingen of bezwaren te vinden in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht werd afgelegd; het onderzoeksgerecht kan de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering slechts uitspreken wanneer het, niettegenstaande de intrekking van de nietig verklaarde bewijselementen en het verbod om op grond van een onregelmatig afgelegde verklaring te oordelen dat er voldoende bezwaren van schuld bestaan, volstrekt onmogelijk is geworden om de strafvordering voort te zetten met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM (1); de onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces moet vaststaan; ze kan niet blijken uit een mogelijkheid of een veronderstelling (2). (1) Zie bijv. Cass. 27 oktober 2010, P.10.1372.F, AC. 2010, nr. 640, met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas.: "De vormvereisten die artikel 47bis van het Wetboek van Strafvordering voor het verhoor van de verdachte oplegt, de korte duur die de Grondwet oplegt voor de vrijheidsberoving, het feit dat de inverdenkinggestelde, bij de betekening van het bevel tot aanhouding onmiddellijk inzage krijgt van alle in de artikelen 16, §7, en 18, §2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde stukken, het recht van de inverdenkinggestelde om, overeenkomstig artikel 20, §§1 en 5, van de voormelde wet, onmiddellijk verkeer te hebben met zijn advocaat, de inzage van het dossier vóór de verschijning voor het onderzoeksgerecht zoals dat door artikel 21, §3, van de wet is geregeld, alsook de rechten die met name in de artikelen 61ter, 61quater, 61quinquies, 136 en 235bis, Wetboek van Strafvordering zijn vastgelegd, wettigen niet zonder meer de conclusie dat het definitief onmogelijk is om de zaak van iemand die zonder advocaat door de politie en de onderzoeksrechter is gehoord, op een eerlijke wijze te behandelen" ; Cass. 27 februari 2013, P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134: "De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan is de sanctie gesteld op omstandigheden waardoor de strafvordering niet kan worden ingesteld of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak."; Cass. 30 april 2014, P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307: "Tenzij de onregelmatigheid tot gevolg heeft dat het recht van verdediging van de beklaagde van meet af aan van zijn substantie wordt ontdaan of dat de kwaliteit van het bewijsmateriaal erdoor wordt aangetast, staat het aan de rechters om een proportionaliteitsonderzoek te verrichten door de aangeklaagde onregelmatigheid af te wegen tegen de rechten die elke beklaagde al dan niet heeft kunnen uitoefenen tijdens het voorbereidend onderzoek, voor de onderzoeksgerechten, tijdens de rechtszittingen van de correctionele rechtbank en in zijn middelen in hoger beroep." (kop). Vgl. (wat betreft de sanctie op de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding, in het licht van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet en niet van de regelmatigheid van het bewijs en van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering), Cass. 18 juni 2013, AR P.13.1022.N, AC 2013, nr. 379: "Niet naar recht verantwoord is het arrest dat oordeelt dat het gegeven dat de eiser door de onderzoeksrechter werd verhoord zonder bijstand van een raadsman, niet tot gevolg heeft dat het aanhoudingsmandaat door het onderzoeksgerecht zou moeten worden opgeheven om reden dat niet blijkt dat die omstandigheid eisers recht op een eerlijk proces op een onherstelbare wijze zou hebben gehypothekeerd." (M.N.B.). (2) Zie concl. "in substantie" van het OM (eensluidende subsidiaire stelling wat betreft het eerste middel, derde onderdeel, en het tweede middel).

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid - Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

Het onderzoek dat de rechter is opgedragen, houdt in dat het openbaar belang in aanmerking wordt genomen bij de vervolging van het misdrijf en de berechting van de dader en dat dit wordt afgewogen tegen het belang dat het individu daarbij heeft dat de bewijzen ten laste regelmatig worden vergaard (1). (1) Zie Cass. 30 april 2014, P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307 (betreffende de aanwending van in het buitenland verzameld bewijsmateriaal, artikel 13, wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering); zie EHRM, 1 maart 2007, Heglas t. Tsjechische Republiek, §§ 86 en 87; EHRM, 11 juli 2006, Jalloh t. Duitsland, §97. (M.N.B.)

Strafzaken - Bewijsvoering - Uitsluiting - Maatstaf dat de aanwending van het bewijs het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt - Afweging tussen openbaar belang en het belang van de partijen

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0639.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of bewijselementen rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeien uit een onregelmatig verklaard bewijselement en dus net als dat onregelmatig verklaard bewijs uit het debat moeten worden geweerd; geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter indien hij vaststelt dat een bewijsgegeven onregelmatig is verkregen en een partij aanvoert dat die onregelmatigheid alle overige bewijsgegevens heeft aangetast, voor elk stuk van het strafdossier uitdrukkelijk aan te geven of het al dan niet voortvloeit uit het onregelmatig verklaard bewijsgegeven en dus al dan niet uit het strafdossier moet worden geweerd; de rechter kan die beoordeling op algemene wijze verrichten, voor zover hij dit doet op een manier die geen onduidelijkheid laat bestaan over het al dan niet geweerd zijn van stukken (1). (1) Cass. 9 juni 2004, AR P.04.0603.F, AC 2004, nr. 314; Cass. 14 december 1999, AR P.99.1585.N, AC 1999, nr. 678.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verklaard bewijselement - Invloed op andere bewijselementen - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.15.0704.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.3 AC nr. ...

Wanneer een arts ervan verdacht wordt een misdrijf te hebben gepleegd in de uitoefening van zijn beroep en desbetreffend strafvervolging wordt ingesteld, verliezen de stukken die als bewijsmiddel van dat misdrijf in aanmerking kunnen komen, het vertrouwelijke karakter dat zij desgevallend zouden kunnen bezitten en aldus beletten noch het beroepsgeheim noch het recht op eerbiediging van het privéleven, de woning en de briefwisseling van die arts dat dergelijke stukken bij een huiszoeking in beslag worden genomen en verder worden onderzocht; de eerbiediging van dit geheim en die rechten vereist in dat geval wel dat een onafhankelijke waarnemer erop toeziet dat geen afbreuk wordt gedaan aan de vertrouwelijkheid van onder het beroepsgeheim vallende stukken in zoverre die niet in aanmerking lijken te komen als bewijsmiddel van het vervolgde misdrijf (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2005, AR P.05.0431.N, AC 2005, nr. 294; Cass. 11 januari 2012, AR P.11.0846.F, AC 2012, nr. 22; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 295, nr. 589.

Strafzaken - Bewijsvoering - Arts - Misdrijf in uitoefening van zijn beroep - Stukken die als bewijsmiddel in aanmerking kunnen komen - Vertrouwelijk karakter

P.16.0908.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.6 AC nr. ...

Artikel 90sexies Wetboek van Strafvordering (oud) vereist niet dat, wanneer relevant verklaarde gesprekken zijn gevoerd in een andere taal dan deze van de rechtspleging, het strafdossier zowel een overschrijving van die gesprekken in de gevoerde taal bevat als een vertaling van die overschrijving in de taal van de rechtspleging want die gesprekken kunnen immers ook rechtstreeks worden vertaald in de taal van de rechtspleging en in die taal worden overgeschreven zodat enkel vereist is dat de partijen aan de hand van de originele opnames de juistheid en de betrouwbaarheid van de vertaling kunnen nagaan en daarover verweer kunnen voeren; aldus vormt het loutere feit dat het strafdossier enkel een overschrijving in de taal van de rechtspleging bevat van de relevant verklaarde telecommunicatie die is gevoerd in een andere taal, geen onregelmatigheid die de rechter verplicht toepassing te maken van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 9 december 2014, AR P.13.0756.N, AC 2014, nr. 768.

Strafzaken - Allerlei - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Telefoontap - Anderstalige relevant verklaarde gesprekken - Overschrijving in de taal van de rechtspleging

P.14.1909.N 22 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161122.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of de titularis van de nummerplaat van het voertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem, ingevolge de bepaling van artikel 67bis Wegverkeerswet, rustende vermoeden van schuld te weerleggen; uit de enkele omstandigheid dat die titularis een verklaring van de vermeende bestuurder voorlegt, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat het vermoeden van schuld is weerlegd noch dat hij voor het verwerpen van die verklaring een bijzondere motiveringsplicht dient in acht te nemen en daaruit kan geen schending van artikel 6.2 EVRM of miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539; Corr. rb Brussel, 25 april 2014, Verkeer, Aansprakelijkheid ,Verzekering, 2015/2 , 61 met noot van L.BREWAEYS, "Over de draagwijdte van het vermoeden opgenomen in artikel 67bis van de Wegverkeerswet".

Strafzaken - Vermoedens - Wegverkeer - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Bewijswaarde - Weerlegbaarheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Bewijswaarde - Weerlegbaarheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

P.16.0872.F 16 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161116.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Getuigen - Recht een getuige te doen horen - Bij conclusie ingediend verzoek tot verhoor van een getuige - Weigering - Motiveringsplicht

Strafzaken - Getuigen - Recht een getuige te doen horen - Verzoek tot verhoor van een getuige - Beoordelingscriteria - Waarheidsvinding en het recht op een eerlijk proces

Artikel 6, § 3, d), EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping en ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt, de rechter kan een dergelijk verzoek inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het verzoek al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en mits eerbiediging van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Recht een getuige te doen horen - Verzoek tot verhoor van een getuige - Beoordelingscriteria - Waarheidsvinding en het recht op een eerlijk proces

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek niet inwilligt, daarop antwoorden en de reden verduidelijken waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Recht een getuige te doen horen - Bij conclusie ingediend verzoek tot verhoor van een

getuige - Weigering - Motiveringsplicht

P.16.0811.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.7 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde zolang het tegendeel niet is bewezen van de processen-verbaal opgesteld door de overheidspersonen die de Koning aanwijst om toezicht te houden op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten geldt niet wanneer de verbalisant van een dergelijk proces-verbaal persoonlijk betrokken is bij het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van dit proces-verbaal, maar de enkele omstandigheid dat de verbalisant deelneemt aan het verkeer en bij die deelname een overtreding vaststelt en daarvan proces-verbaal opstelt, volstaat niet om te oordelen dat de verbalisant persoonlijk betrokken is; de rechter beoordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, of de verbalisant betrokken partij is en het Hof gaat enkel na of de rechter zijn beslissing over de persoonlijke betrokkenheid van de verbalisant heeft kunnen gronden op de door hem gedane vaststellingen (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH bij Cass. 11 december 2013, AR P.13.1300.F, Pas. 2013, nr. 677.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 62 - Proces-verbaal dat bewijs oplevert tot bewijs van het tegendeel - Bijzondere bewijswaarde - Persoonlijke betrokkenheid verbalisant bij het vastgestelde misdrijf - Gevolg - Toepassing

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De door artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalde bijzondere bewijswaarde geldt alleen voor de door een bevoegd overheidspersoon in het proces? verbaal van overtreding opgenomen zintuiglijke vaststellingen (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1871.N, AC 2014, nr. 527.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 62 - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde

Wanneer een toestel wordt gebruikt om de snelheid te meten van een voertuig, anders dan in de door artikel 62, tweede en derde lid, Wegverkeerswet bedoelde gevallen, is de bijzondere bewijswaarde van het proces-verbaal beperkt tot de zintuiglijke vaststellingen van de verbalisant met betrekking tot dat voertuig, de omstandigheden waarin de meting gebeurde en de aflezing van het resultaat van de meting; het staat aan de rechter te oordelen of op basis van deze vaststellingen, die overeenkomstig artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet, tot bewijs van het tegendeel geacht worden waar te zijn, de overtreding van de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten bewezen is en het Hof gaat enkel na of de rechter die beslissing heeft kunnen gronden op de door hem gedane vaststellingen.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Snelheidsmeting van een voertuig anders dan de gevallen bedoeld in artikel 62, tweede en derde lid - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Grens - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.16.0980.F 9 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.3 AC nr. ...

Uit de vermelding, in de beslissing over de grond van de zaak, van een uitleg van een medische term afkomstig uit de medische literatuur die op internet kan worden geraadpleegd, vermelding waarbij de rechter zich beperkt tot het verduidelijken van die door de deskundigen gebruikte term en het niet heeft over het bestaan van het door hen vastgestelde trauma, kan niet worden afgeleid dat die rechter zijn overtuiging zou hebben gegrond op een gegeven van het dossier waarover de partijen niet vrij tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 18 december 2013, AR P.13.0708.F, AC 2013, nr. 693 (7de middel).

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beslissing over de grond van de zaak - Uitleg van een term gevonden op internet, waarover geen tegenspraak is gevoerd

P.16.0613.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.7 AC nr. ...

Indien in een in België ingestelde strafvordering gebruik wordt gemaakt van bewijsmateriaal dat werd verkregen door de uitvoering in België van een buitenlands rechtshulpverzoek zonder dat aan het in het buitenland gevoerde onderzoek zelf enig bewijsmaterieel wordt ontleend, dient de Belgische rechter niet de wettigheid te beoordelen van dit buitenlands onderzoek dat immers in generlei mate bijdraagt tot zijn oordeelsvorming en is het buitenlands rechtshulpverzoek te beschouwen als loutere inlichting zonder dat de informatie die het bevat of waarop het is gesteund, bewijs vormt (1). (1) Zie wat betreft het onderscheid tussen inlichtingen en bewijs ? Cass. 27 september 2016, AR P.15.0852.N, AC 2016, nr?; Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; F. SCHUERMANS,? De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek?, T. Strafr. 2014/1, 47-53.

Strafzaken - Bewijsvoering - Gebruik in een in België ingestelde strafvordering van bewijsmateriaal verkregen door uitvoering in België van een buitenlands rechtshulpverzoek - Beoordeling van de wettigheid van het buitenlands onderzoek - Draagwijdte

P.15.0593.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.5 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van de onderzoeker die het onderzoek gevoerd of medegevoerd heeft; de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn en daarvoor is niet vereist dat het bewijs geleverd wordt dat de onderzoeker effectief partijdig heeft gehandeld en geen onderzoek à décharge gevoerd heeft, maar de rechter moet wel vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval geweest is (1). (1) Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

Strafzaken - Bewijsvoering - Partijdige bewijsgaring - Beoordeling door de rechter - Redenen

P.15.0843.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.3 AC nr. ...

De controle van de alcoholintoxicatie van een bestuurder met gebruik van een ademtest, ademanalyse of bloedproef zoals bepaald in de artikelen 59, 60 en 63 Wegverkeerswet, is niet ongeldig en de resultaten van de door deze bewijsmiddelen opgeleverde metingen verliezen niet hun bijzondere bewijswaarde door het feit dat de bevoegde politieambtenaren, vooraleer deze bewijsmiddelen aan te wenden, de bestuurder onderwerpen aan een blaasprestatie die niet ertoe strekt om strafbare alcoholintoxicatie vast te stellen of daarover bewijs te vergaren, maar enkel om een eerste aanwijzing op te leveren over het eventuele alcoholverbruik van de bestuurder en bijgevolg het nut van de effectieve aanwending van de bedoelde bewijsmiddelen; het feit dat de bedoelde blaasprestatie gebeurt met behulp van een toestel dat de wet niet bepaalt, doet daaraan geen afbreuk aangezien enkel de resultaten van de metingen gedaan met de wettelijk bepaalde bewijsmiddelen het bewijs van strafbare alcoholintoxicatie opleveren.

Strafzaken - Bewijsvoering - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Alcoholintoxicatie - Gebruik van ademtest, ademanalyse of bloedproef - Voorafgaandelijke blaasprestatie - Invloed op de bijzondere bewijswaarde - Draagwijdte

P.15.1123.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bewijsvoering - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Aanwending voor het gerecht

Strafzaken - Bewijsvoering - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Aanwending voor het gerecht - Regels betreffende de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing

De algemene opzet van de Jeugdbeschermingswet en de finaliteit van de onderzoeken die zij toestaat, sluiten uit dat de stukken van de procedures die voor de jeugdrechtbank werden geopend en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht, in het kader van een strafvervolging worden aangevoerd, zelfs niet als de overlegging daarvan gevraagd wordt door een beklaagde tot staving van zijn verweer; de aard van die onderzoeken, de inmenging die ze betekenen voor het privé- en familieleven en de vertrouwelijkheid die de wet eraan toekent teneinde de overdracht van een volledig onderzoek te verzekeren aan de opdrachtgevende overheid, houden in dat ze uitsluitend aangewend kunnen worden voor het doel waarvoor ze werden verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

Strafzaken - Bewijsvoering - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Aanwending voor het gerecht

De wet van 24 oktober 2013 had, door de invoering van het nieuwe artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, niet tot gevolg dat de regels voor de mededeling van de stukken bedoeld in artikel 55 Jeugdbeschermingswet, werden gewijzigd; de uit die regels voortvloeiende grenzen voor de aanwending daarvan blijven bijgevolg ongewijzigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

Strafzaken - Bewijsvoering - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Aanwending voor het gerecht - Regels betreffende de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing

---

P.16.0925.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Vermoedens - Vermoeden van schuld door het enkele feit van een eerdere veroordeling wegens feiten van dezelfde aard - Miskenning van het rechtsbegrip feitelijk vermoeden

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof - Rechtsbegrip feitelijk vermoeden

Strafzaken - Vermoedens - Rechtsbegrip feitelijk vermoeden

De rechter die het enkele bestaan van een vroegere veroordeling wegens gelijkaardige feiten tot een vermoeden van schuld verheft, kan daaruit niet afleiden, zonder het begrip vermoeden te miskennen, dat de hem voorgelegde feiten bewezen zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Vermoedens - Vermoeden van schuld door het enkele feit van een eerdere veroordeling wegens feiten van dezelfde aard - Miskenning van het rechtsbegrip feitelijk vermoeden

Het bestaan van de feiten waarop de rechter zijn beslissing steunt, wordt door hem op onaantastbare wijze vastgesteld, en de gevolgen die hij als vermoeden daaruit afleidt worden door de wet aan het oordeel en aan het beleid van de rechter overgelaten; het Hof gaat evenwel na of hij het rechtsbegrip feitelijk vermoeden niet heeft miskend of verdraaid en of hij met name uit de aldus vastgestelde feiten geen gevolgen heeft afgeleid die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Vermoedens - Rechtsbegrip feitelijk vermoeden

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof - Rechtsbegrip feitelijk vermoeden

---

P.16.0396.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.6 AC nr. ...

Behoudens voor wat feiten betreft die algemeen bekend zijn of berusten op algemene ervaring en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, de rechter zijn beslissing te laten steunen op feitelijke elementen die niet voortspruiten uit de gegevens van het strafdossier of het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts ingevolge eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Grenzen - Feiten niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen - Uitzondering

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Grenzen - Feiten niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen

P.16.0362.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.1 AC nr. ...

Wanneer de wet in strafzaken geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in feite de bewijswaarde van de hem regelmatig voorgelegde gegevens waarop hij zijn overtuiging grondt en waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren; artikel 154 Wetboek van Strafvordering, dat slechts aanwijzend is, verbiedt de rechter niet met andere bewijselementen rekening te houden dan processen-verbaal (1). (1) Cass. 17 december 1980, AR 1133, AC 1980-1981, nr. 234, p. 442.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Artikel 154 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 154, 155, 156 en 189 Wetboek van Strafvordering

P.15.1105.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.3 AC nr. ...

Uit artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer de niet nageleefde vormvoorwaarde niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, de begane onregelmatigheid niet noodzakelijk leidt tot bewijsuitsluiting, maar de rechter concreet moet nagaan of zij de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces, wat hij op grond van de gegevens van de zaak onaantastbaar beoordeelt.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselement - Toelaatbaarheid - Niet-naleving vormvoorwaarde - Voorwaarde niet voorgeschreven op straffe van nietigheid - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

P.15.0395.F 29 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160629.3 AC nr. ...

Wanneer het misdrijf verband houdt met de uitvoering van een overeenkomst waarvan het bestaan ontkend of waarvan de uitlegging betwist wordt, gedraagt de strafrechter zich naar de regels van het burgerlijk recht bij zijn beslissing over het bestaan van die overeenkomst of over de uitvoering ervan; daaruit volgt dat het bewijs van de overeenkomst die de dader van het misbruik van vertrouwen verplichtte om de zaak terug te geven of ze voor een bepaald doel te gebruiken of aan te wenden, moet worden geleverd overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht, indien die overeenkomst wordt betwist; die verplichting heeft niet tot gevolg dat de strafrechter, wanneer een beklaagde voor zijn verdediging het bestaan van een overeenkomst en de uitvoering ervan aanvoert, zich naar de regels van het burgerlijk recht moet gedragen; in dat geval moeten de regels van het bewijs in strafzaken worden toegepast (1). (1) Zie Cass. 24 oktober 2007, AR P.07.0799.F, AC 2007, nr. 502.

Strafzaken - Bewijsvoering - Beklaagde - Verweermiddel - Bestaan en uitvoering van een overeenkomst - Toepassing van de regels van het bewijs in strafzaken

- Artt. 491 en 544 Strafwetboek

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1507.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.3 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter de schuld van een zaakvoerder aan misbruik van vertrouwen ten nadele van de vennootschap afleiden uit het feit dat die zaakvoerder niet kan verantwoorden dat hij de gelden die hij volgens de boekhoudkundige stukken heeft afgenomen van de vennootschapsrekening, heeft besteed in het belang van de vennootschap waardoor aldus de rechter het vermoeden van onschuld of de regels betreffende de bewijslast in strafzaken niet miskent en hij evenmin artikel 491 Strafwetboek schendt (1). (1) Zie Cass. 11 maart 2014, AR P.12.1903.N, AC 2014, nr. 197.

Strafzaken - Vermoedens - Vermoedens van feitelijke aard - Misbruik van vertrouwen door zaakvoerder ten nadele van de vennootschap - Toepassing

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 257, eerste lid, en 258 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Strafzaken - Bewijsvoering - Misbruik van vertrouwen door zaakvoerder ten nadele van de vennootschap

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 257, eerste lid, en 258 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Misbruik van vertrouwen door zaakvoerder ten nadele van de vennootschap

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 257, eerste lid, en 258 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

---

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

De onrechtmatigheid van het bewijs omwille van het afleggen door een beklaagde van verklaringen zonder bijstand of mogelijkheid tot bijstand van een advocaat leidt niet tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, maar enkel tot eventuele bewijsuitsluiting; het recht de strafvordering uit te oefenen ontstaat immers door het plegen van het als misdrijf omschreven feit, ongeacht de wijze waarop ze verder wordt uitgeoefend en onafhankelijk van de wijze waarop de bewijsgaring verloopt (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 29 november 2011, AR P.11.0113.N, AC 2011, nr. 651 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 13 november 2012, AR P.12.1082.N, AC 2012, nr. 610 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 8 april 2014, AR P.13.0080.N, AC 2014, nr. 275; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0666.N, AC 2014, nr. 607.

Strafzaken - Algemeen - Onwettig of onregelmatig bewijs - Beklaagde - Verklaring zonder bijstand van een advocaat - Strafvordering

---

P.16.0204.F 18 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160518.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bewijsvoering - Lacunes in het gerechtelijk onderzoek - Gevolg - Vrijspraak op grond van andere gegevens - Wettigheid

De rechter verantwoordt zijn beslissing om de beklaagde vrij te spreken naar recht, wanneer hij zijn overtuiging niet heeft gegrond op openstaande vragen die het gevolg zijn van lacunes in het onderzoek, maar op onverenigbaarheden tussen het verhaal van het kind dat feiten van seksueel misbruik aanvoert en de gegevens van het strafdossier, waardoor er twijfel blijft bestaan over de schuldvraag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Lacunes in het gerechtelijk onderzoek - Gevolg - Vrijspraak op grond van andere gegevens - Wettigheid

P.16.0154.F 11 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160511.9 AC nr. ...

Tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement wordt enkel besloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden op straffe van nietigheid is voorgeschreven, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; om de betrouwbaarheid van een onregelmatig verkregen bewijselement te beoordelen, kan de rechter zich op andere bewijselementen baseren die regelmatig werden verkregen (1). (1) Zie Cass. 2 maart 2011, AR P.10.0586.F, AC 2011, nr. 175; Cass. 8 april 2014, AR P.12.1630.N, AC 2014, nr. 273; Cass. 14 mei 2014, AR P.14.0186.F, AC 2014, nr. 345; A. De Nauw, Na de jurisprudentiële, een bijkomende wettelijke verenging van de sanctie van de bewijsuitsluiting, RW 2014-2015, nr. 30, p. 1190.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselement - Beoordeling van de betrouwbaarheid ervan door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1643.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.1 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering beslist dat krachtens de wet de nietigheid van een onderzoekshandeling moet worden uitgesproken, is met toepassing van paragraaf 6 van dat artikel in de regel ertoe gehouden de bewijselementen die het gevolg zijn van deze onderzoekshandeling als bewijs uit te sluiten; zij kan niet weigeren op grond van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering of artikel 13 van de wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken, bewijselementen die het gevolg zijn van de nietig verklaarde onderzoekshandeling als bewijs uit te sluiten.

Strafzaken - Bewijsvoering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Onderzoek van de regelmatigheid van de procedure - Nietigverklaring krachtens de wet van een onderzoekshandeling - Gevolg - Weigering bewijselementen die het gevolg zijn van de nietig verklaarde onderzoekshandeling uit te sluiten

P.15.0651.F 4 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160504.2 AC nr. ...

Het verbod voor de rechter om uitspraak te doen op grond van elementen waarvan hij slechts uit persoonlijke wetenschap kennis draagt, is slechts het logisch uitvloeisel van zijn plicht om zijn beslissing uitsluitend te laten steunen op elementen waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Recht van verdediging - Recht op een contradictoir debat

P.16.0214.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.2 AC nr. ...

Luidens artikel 32 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering kan slechts tot nietigheid van een bewijselement besloten worden in een van de drie gevallen die in dat artikel op alternatieve wijze worden opgesomd; wanneer de rechter geoordeeld heeft dat door de onregelmatigheid van het telefonie-onderzoek de beklaagden het recht op een eerlijk proces werd ontnomen, dient hij de toepassing van de andere wettelijke criteria in die bepaling niet te onderzoeken.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Bewijsuitsluiting - Voorwaarden van artikel 32 van de voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering - Alternatieve criteria

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De sanctie van het motiveringsgebrek van een beschikking gewezen met toepassing van zowel artikel 88bis als artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering dient enkel beoordeeld te worden volgens de in artikel 32 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering opgesomde criteria (1). (1) Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0424.F, AC 2014, nr. 386 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Rev. dr. pén. crim., 2014, p. 959, R.A.G.B., 2015, p. 36 en de noot van V. VEREECKE, "Artikel 32 V.T.Sv. regelt de procedurele nietigheid".

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Opsporen en lokaliseren van telecommunicatie - Afluisteren van telecommunicatie - Beschikking van de onderzoeksrechter - Motiveringsgebrek - Sanctie - Bewijsuitsluiting

- Artt. 88bis en 90ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1639.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.3 AC nr. ...

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement enkel wordt besloten indien ofwel de nalevering van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, ofwel de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, ofwel het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; krachtens die bepaling worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin ver- melde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd en deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een verdragsrechtelijk of grondwettelijk gewaarborgd recht (1). (1) Zie concl. OM

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Miskenning van artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Miskenning van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Miskenning van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Miskenning van artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

P.15.1670.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering kan tegen een persoon geen veroordeling worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd in strijd met het recht op bijstand van een advocaat tijdens zijn verhoor door de politie of door de onderzoeksrechter; daaruit volgt dat de rechter geen bewijs voor misdrijven mag zoeken in verhoren die onregelmatig buiten de aanwezigheid van een advocaat zijn afgenomen (1). (1) Cass. 5 september 2012, AR P.12.0418.F, AC 2012, nr. 447, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2012, nr. 447.

Strafzaken - Bekentenis - Verhoor van een verdachte tijdens vrijheidsberoving - Bijstand van de advocaat - Onregelmatig verhoor wegens afwezigheid van de advocaat - Gevolg - Inaanmerkingneming van het verhoor als bewijs

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

P.15.0005.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.8 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een proces-verbaal melding zou maken van gegevens die afkomstig zijn van een niet-gekende bron volgt niet dat dit proces-verbaal nietig is of dat het geen bijzondere bewijswaarde kan hebben.

Strafzaken - Geschriften - Allerlei - Proces-verbaal - Verkeersovertreding - Melding van gegevens afkomstig van een niet-gekende bron

Uit de enkele omstandigheid dat een proces-verbaal van een verkeersovertreding onduidelijke of zelfs onjuiste gegevens zou bevatten over de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs door de parketmagistraat, volgt niet dat dit proces-verbaal nietig is of geen bijzondere bewijswaarde kan hebben met betrekking tot de vastgestelde verkeersovertreding.

Strafzaken - Geschriften - Allerlei - Proces-verbaal - Verkeersovertreding - Onduidelijke of onjuiste gegevens over de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs

P.14.1314.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.2 AC nr. ...

De strafrechter die moet oordelen of een persoon zich schuldig heeft gemaakt aan het door artikel 16.6.1, § 2, 1°, DABM bepaalde wanbedrijf, kan bij de beoordeling van de wettigheid van de bestuurlijke maatregel nagaan of het milieumisdrijf op grond waarvan de niet-uitgevoerde, niet-betaalde of genegeerde bestuurlijke maatregel werd opgelegd, bewezen is; indien de administratieve rechter reeds bij definitieve beslissing heeft geoordeeld dat het milieumisdrijf dat aan de bestuurlijke maatregel ten grondslag ligt, is bewezen, bindt die beslissing de strafrechter.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Milieurecht - Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Opzettelijk niet uitvoeren, niet betalen of negeren van bestuurlijke maatregelen na milieumisdrijf - Beoordeling wettigheid van de opgelegde bestuurlijke maatregelen door strafrechter - Voorafgaande definitieve beslissing van administratieve rechter over bewijs milieumisdrijf

P.15.1602.F 16 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160316.2 AC nr. ...

Als bijzondere opsporingsmethode heeft de stelselmatige observatie betrekking op een geplande opsporingsoperatie, uitgevoerd door de politie, en niet op het onderzoek door de politie, nadat de feiten zijn gepleegd, van beelden die met een bewakingscamera zijn opgenomen (1). (1) M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en H.-D. BOSLY, Droit de la procédure pénale, 7de uitg., Die Keure 2014, p. 547.

Strafzaken - Allerlei - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Begrip - Onderzoek door de politie, na het plegen van de feiten, van beelden opgenomen met een bewakingscamera - Invloed

- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering

Artikel 47sexies, §1, Wetboek van Strafvordering heeft betrekking op de stelselmatige observatie door een politieambtenaar en regelt de wijze waarop het technisch hulpmiddel door hem wordt aangewend; in de zin van die bepaling wordt de bestuurlijke overheid die kan worden gemachtigd om met toepassing van de Camerawet een bewakingssysteem te plaatsen, ten opzichte van de politiediensten als een derde beschouwd.

Strafzaken - Allerlei - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Gegevens verkregen door een technisch hulpmiddel waarover een derde beschikt - Derde - Begrip - Administratieve overheid gemachtigd om bewakingsapparatuur te installeren

- Art. 47sexies, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het gebruik van de informatie die door een technisch hulpmiddel is verkregen waarover een derde beschikt, ook al is dat een openbaar bestuur, en waarvan die derde de gegevens die hij verzamelt ter beschikking stelt van de opsporingsdiensten, is geen observatie in de loop waarvan een politieambtenaar technische hulmiddelen aanwendt waarvoor een machtiging is vereist (1). (1) Zie Cass. 19 juni 2012, AR P.12.0362.N, AC 2012, nr. 400.

Strafzaken - Allerlei - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Begrip - Gegevens verkregen door een technisch hulpmiddel waarover een derde beschikt - Informatie door de derde ter beschikking gesteld van de

opsporingsdiensten

- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering

P.14.1300.N 8 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160308.2 AC nr. ...

Het afschrift van het proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wet of de reglementen betreffende de politie over het wegverkeer, dat aan de overtreder wordt toegezonden binnen veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van het misdrijf, zoals dit is voorgeschreven bij artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet, moet niet door de verbalisant ondertekend zijn; de omstandigheid dat dit afschrift niet ondertekend is zoals het origineel tast de bijzondere bewijswaarde van het proces-verbaal niet aan en belet niet dat de overtreder zijn verdediging kan voeren, noch dat zijn proces eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 juni 1978, AC 1978, 1228 (toen nog een termijn van 8 dagen voor toezending van het afschrift).

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeerswet - Afschrift van het proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding - Geen verplichting tot ondertekening

P.14.1935.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.5 AC nr. ...

De betrouwbaarheid van het bewijs kan niet door het onderzoeksgerecht worden onderzocht, vermits dit de beoordeling van de bewijswaarde betreft die enkel toekomt aan de vonnisrechter (1). (1) Cass. 3 april 2012, AR P.11.2095.N, AC 2012, nr. 214 met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger.

Strafzaken - Algemeen - Betrouwbaarheid van het bewijs - Onderzoek door het onderzoeksgerecht

Noch artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel verplicht het onderzoeksgerecht de verklaring die een verdachte tijdens het strafonderzoek heeft afgelegd zonder de bijstand van een advocaat, nietig te verklaren en uit het debat te weren wegens een onherroepelijke en onherstelbare miskenning van zijn recht op een eerlijk proces.

Strafzaken - Bewijsvoering - Verdachte - Verklaring afgelegd tijdens strafonderzoek zonder bijstand van een advocaat - Nietigverklaring - Verplichting voor het onderzoeksgerecht

P.15.1505.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.5 AC nr. ...

De loyaliteit van de rechter wordt vermoed tot bewijs van het tegendeel; de rechter die een stuk uit het debat weert wordt aldus vermoed te weigeren dat stuk in aanmerking te nemen om tot zijn overtuiging te komen, rechtstreeks dan wel onrechtstreeks; daaruit volgt dat noch artikel 6.1 EVRM noch enige andere bepaling verbiedt dat de rechter, die heeft beslist stukken uit het debat te weren, het onderzoek van de zaak voortzet (1). (1) Zie Cass. 21 april 2004, AR P.04.0124.F, AC 2004, nr. 211.

Strafzaken - Allerlei - Eerlijk proces - Vonnisgerecht - Verwijderde stukken - Gevolg - Samenstelling van de zetel

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De regels betreffende de bewijsvoering vereisen dat het onwettig of onregelmatig bevonden bewijsmateriaal uit het debat wordt geweerd maar laten toe dat de rechter uitspraak doet op grond van andere bewijselementen die de partijen, mits ze niet door een gebrek zijn aangetast, vrij hebben kunnen tegenspreken; ze kunnen slechts tot niet-ontvankelijkheid van de strafvordering leiden wanneer de vervolging op grond van onrechtmatig verkregen bewijsmateriaal werd ingesteld (1). (1) Zie Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231, met concl. advocaat-generaal Duinslaeger; Cass. 3 januari 2012, AR P.10.1662.N, AC 2012, nr. 2.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onwettig of onregelmatig bevonden bewijsmateriaal - Uit het debat geweerd bewijsmateriaal - Andere bewijselementen - Strafvordering - Ontvankelijkheid

P.14.1942.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.4 AC nr. ...

De artikelen 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek betreffende de vermoedens zijn niet van toepassing in strafzaken (1). (1) Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.1260.F, AC 2000, nr. 575.

Strafzaken - Vermoedens - Feitelijke vermoeden - Artikelen 1349 en 1353 van het Burgerlijk Wetboek - Toepassing

P.15.0514.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.2 AC nr. ...

Het eerlijk karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de regelmatige samenstelling van het strafdossier; die vrees moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn en vereist niet dat het bewijs wordt geleverd van een onregelmatige samenstelling van het strafdossier, maar wel dat de rechter aan de hand van concrete en nauwkeurige elementen het bestaan vaststelt van objectieve redenen die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest (1). (1) Zie: Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

Strafzaken - Bewijsvoering - Bewijsgaring - Twijfel over de regelmatige samenstelling van het strafdossier - Voorwaarde - Grens - Beoordeling door de rechter - Redenen

P.15.0855.F 6 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160106.3 AC nr. ...

De regels betreffende de toelaatbaarheid van het wettelijk bewijs in strafzaken zijn van openbare orde.

Strafzaken - Bewijsvoering - Regels betreffende de toelaatbaarheid van het wettelijk bewijs - Karakter van openbare orde

P.15.1103.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.7 AC nr. ...

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering laat niet toe tot andere nietigheden te besluiten dan deze die de wet bepaalt (1). (1) Cass. 4 maart 2015, AR P.14.1796.F, AC 2015, nr. 157; zie Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0709.F, AC 2012, nr. 508.

Strafzaken - Algemeen - Onregelmatig verkregen bewijs - Nietigheden

Onregelmatig verkregen bewijs is slechts ongeldig en dient bijgevolg te worden uitgesloten in de gevallen bepaald in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; bewijs verkregen met schending van een wettelijke bepaling levert niet noodzakelijk een miskenning van het recht op een eerlijk proces op en is daarom nietig; het feit dat de niet-nageleefde wetsbepaling de bescherming van het privé-leven beoogt, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 4 maart 2015, AR P.14.1796.F, AC 2015, nr. 157; zie Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0709.F, AC 2012, nr. 508.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Nietigheid

P.15.1203.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.6 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde noodtoestand als rechtvaardigingsgrond aanvoert, hoeft hij het bestaan daarvan niet te bewijzen, maar enkel aantonen dat zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot (1). (1) Cass. 24 maart 1999, AR P.98.1127.F, AC 1999, nr. 175; Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Rechtvaardigingsgrond - Noodtoestand

P.15.1332.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.6 AC nr. ...

De rechter kan, zonder zich tegen te spreken, onregelmatigheden vaststellen ten opzichte van de regels betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte en tegelijkertijd beslissen dat de bloedanalyse nog steeds voldoende wetenschappelijke waarborgen bood waardoor geloof kon worden gehecht aan de resultaten ervan.

Strafzaken - Bewijsvoering - Bloedanalyse - Vaststelling van onregelmatigheden tijdens de afnameprocedure - Beslissing die de betrouwbaarheid van het bewijs vaststelt - Tegenstrijdigheid

- Art. 63 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.0905.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.4 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM noch het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces verzetten zich ertegen dat informatie louter als inlichting in aanmerking wordt genomen die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat de informatie op onregelmatige wijze is verkregen; indien een buitenlandse ambtgenoot aan een Belgisch ambtenaar van het openbaar ministerie met betrekking tot in België gepleegde feiten informatie bezorgt uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek, staat het in de eerste plaats aan het openbaar ministerie en uiteindelijk aan de rechter om te oordelen of die informatie in aanmerking wordt genomen als loutere inlichting dan wel als bewijs en indien een partij aanvoert dat de informatie op onregelmatige wijze werd verkregen, dient zij dit aannemelijk te maken op een wijze die het niveau van een loutere bewering overstijgt waarbij de rechter onaantastbaar oordeelt of die partij haar aanvoering geloofwaardig maakt en waarbij die aanvoeringsplicht geen miskenning inhoudt van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T.Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onderzoek in strafzaken - Gebruik van informatie uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek - Aanvoering door partij dat de informatie op onregelmatige wijze zou zijn verkregen

P.15.0880.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Strafzaken - Bewijsvoering - Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik van de opname in het kader van de verdediging in rechte

Hij die met het oog op de bewijsvoering in een geschil waarbij de deelnemers aan een gesprek betrokken zijn, gebruik maakt van een door hem gemaakte opname van dat gesprek waaraan hij heeft deelgenomen, handelt niet met het door artikel 314bis, § 2, tweede lid, Strafwetboek bedoelde bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bewijsvoering - Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik van de opname in het kader van de verdediging in rechte

P.15.1346.N 27 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151027.3 AC nr. ...

Het feit dat een inverdenkinggestelde aan de onderzoeksrechter kan vragen dat een getuige anoniem zou worden ondervraagd zoals bedoeld bij artikel 75bis Wetboek van Strafvordering, houdt niet in dat hij in die hoedanigheid kan worden ondervraagd; een inverdenkinggestelde is in zijn eigen strafzaak immers geen getuige zoals bedoeld in die wetsbepaling en kan dan ook het erin bedoeld verzoek niet doen voor zichzelf.

Strafzaken - Getuigen - Anonieme getuige - Inverdenkinggestelde

P.13.1451.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Aangifte door de Cel voor financiële informatieverwerking - Bewijswaarde - Waarde van gewone inlichtingen

De door de Cel voor financiële informatieverwerking (CFI) vergaarde informatie die aan het openbaar ministerie wordt meegedeeld overeenkomstig de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, heeft slechts de waarde van gewone inlichtingen die door het gerechtelijk onderzoek moeten worden nagegaan (1). (1) Zie de concl. van het OM in Pas. 2015, nr. ....

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Aangifte door de Cel voor financiële informatieverwerking - Bewijswaarde - Waarde van gewone inlichtingen

P.14.0238.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bewijsvoering - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Werking in de tijd

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

Strafzaken - Bewijsvoering - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Artikel 6 EVRM - Recht van verdediging - Miskenning

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Aanwending in strijd met het recht op een eerlijk proces - Verschoonbaar karakter van de onregelmatigheid - Toezicht

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Miskenning van een substantiële regel betreffende de organisatie van hoven en rechtbanken

Overeenkomstig de artikelen 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek is artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering van toepassing op de hangende rechtsgedingen; het is bijgevolg onmiddellijk van toepassing op alle, vóór zijn inwerkingtreding op 22 november 2013, gepleegde misdrijven die nog niet definitief zijn berecht of verjaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 24 oktober 2013 tot wijziging van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wat betreft de nietigheden, blijkt dat de nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement, bedoeld in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat betrekking heeft op de eerbiediging van de op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorschriften, geen miskenning inhoudt van een substantiële regel betreffende de organisatie van de hoven en rechtbanken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Miskenning van een substantiële regel betreffende de organisatie van hoven en rechtbanken

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De onmiddellijke toepassing van de regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal is niet in strijd met artikel 6 EVRM en miskent evenmin het recht van verdediging, welke de toelaatbaarheid van het onrechtmatig of onregelmatig verkregen bewijsmateriaal niet regelen als dusdanig, aangezien de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, waaronder de wijze waarop de bewijselementen werden vergaard, door de rechter moet worden beoordeeld in het licht van de gehele rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Artikel 6 EVRM - Recht van verdediging - Miskenning

De rechter beoordeelt in feite of de bij de bewijsverkrijging begane onregelmatigheid verschoonbaar is, maar het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Aanwending in strijd met het recht op een eerlijk proces - Verschoonbaar karakter van de onregelmatigheid - Toezicht

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De regels inzake de toelaatbaarheid van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal maken geen deel uit van die welke het misdrijf omschrijven en de straf bepalen, als bedoeld in de artikelen 7 EVRM, 15.1 IVBPR en 2 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Werking in de tijd

---

P.15.0576.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.5 AC nr. ...

Een grief van miskenning van de bewijskracht van een akte bestaat erin een stuk aan te wijzen waarnaar de bestreden beslissing uitdrukkelijk verwijst en deze te verwijten dat ze, ofwel aan dat stuk een bewering toeschrijft die niet erin voorkomt, ofwel te verklaren dat het stuk een vermelding niet bevat die wel erin voorkomt, met andere woorden dat het van dat stuk een uitlegging geeft die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie J. de CODT, Les nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 190.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskenning van de bewijskracht van een akte

---

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

Uit de artikelen 235ter, §2, vierde en vijfde lid en 235ter, §4, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die overeenkomstig artikel 235ter, §2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering de onderzoeksrechter en de BTS-officier hoort, dit niet kan doen onder eed en dat de verantwoording daarvoor bestaat in de noodzaak de gebruikte technieken, tactieken en bronnen af te schermen; de toestand waarin, eensdeels, de onderzoeksrechter en de BTS-officier verkeert, wiens identiteit steeds is gekend en wiens opdracht is beperkt tot het voorlichten van de kamer van inbeschuldigingstelling over de gebruikte bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie in het licht van de gegevens vervat in het vertrouwelijk dossier, en, anderdeels, de politieambtenaren die belast zijn met de uitvoering van de observatie en de infiltratie en de in artikel 47octies, §1, tweede lid, bedoelde burger, die door de kamer van inbeschuldigingstelling niet kunnen worden verhoord, maar slechts door de onderzoeksrechter onder het statuut van volledig anonieme getuige, valt niet te vergelijken.

Strafzaken - Getuigen - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier - Horen van politieambtenaren - Onderscheid

Strafzaken - Getuigen - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier

---

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

De afwezigheid van de advocaat bij een verhoor door de politie tijdens de termijn van vrijheidsberoving kan aan een eventuele schuldigverklaring in de weg staan in zoverre deze zou steunen op tijdens dergelijk verhoor afgelegde zelfincriminerende verklaringen, zonder dat de verhoorde persoon afstand heeft gedaan van de bijstand van een raadsman of vrijwillig daarvoor gekozen heeft (1). (1) Zie Cass. 10 april 2012, AR P.12.0604.F, AC 2012, nr. 222; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606.

Strafzaken - Getuigen - Aanhouding - Duur van de vrijheidsberoving - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor door de politie - Geen advocaat aanwezig - Gevolg - Strafvervolging - Schuldigverklaring - Onwettigheid

- Art. 2bis, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.14.0406.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.6 AC nr. ...

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2005, AR P.04.1528.F, AC 2005, nr. 180, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; S. VANDROMME "Anonieme inlichtingen in de strafprocedure", (noot onder Cass. 23 maart 2005), RW 2006-07, 829.

Strafzaken - Getuigen - Anonieme getuigenissen verkregen buiten het toepassingsgebied van de artt. 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Sv. - Bewijswaarde

P.14.0580.N 9 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150609.2 AC nr. ...

De vaststellingen over het verloop van de rechtszitting die de griffier opneemt in het proces-verbaal van de rechtszitting, hebben een authentieke bewijswaarde die enkel door het instellen van een ontvankelijke valsheidsvordering kan worden ontkracht; loutere beweringen van een partij volstaan daartoe niet (1). (1) Zie Cass. 9 oktober 2001, AR P.00.0104.N, AC 2001, nr. 536.

Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Proces-verbaal van de rechtszitting - Vaststellingen over het verloop van de rechtszitting - Authentieke bewijswaarde

P.14.0262.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.5 AC nr. ...

De rechter kan voor wat betreft het criterium van de betrouwbaarheid van het bewijs slechts tot bewijsuitsluiting overgaan, indien hij vaststelt dat de onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs daadwerkelijk heeft aangetast; de miskenning van de tussentijd bepaald in punt 3.6 van bijlage 2 van het koninklijk besluit van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen kan de betrouwbaarheid van het bewijs aantasten, indien mondalcohol de resultaten van de tweede analyse zou hebben beïnvloed waarbij dient te worden vastgesteld dat mondalcohol het bewijs effectief heeft aangetast.

Strafzaken - Bewijsvoering - Wegverkeerswet - Artikel 34 - Ademanalyse - Mondalcohol - Miskenning tussentijd tussen eerste en tweede analyse - Betrouwbaarheid van het bewijs - Toepassing

P.14.0414.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1 AC nr. ...

De miskenning van de bewijskracht van een akte betreft de uitlegging van de bewoording daarvan, eventueel in samenhang met de stukken naar dewelke die akte verwijst; ze betreft niet de juridische of feitelijke gevolgtrekking die de rechter uit de door hem uitgelegde akte maakt (1). (1) Cass. 26 april 2011, AR P.10.1972.N, AC 2011, nr. 278.

Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskenning van de bewijskracht van een akte

P.13.1399.N 12 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.2 AC nr. ...

Ofschoon het aan het openbaar ministerie staat elk gegeven mee te delen dat invloed kan hebben op de regelmatigheid van het bewijsmateriaal of het bestaan van het misdrijf, kan uit het feit alleen dat andere dossiers waarvan de inverdenkinggestelde beweert dat ze relevant zouden zijn, niet werden gevoegd, niet worden afgeleid dat die verplichting niet werd nageleefd; het feit dat het openbaar ministerie, dat de bewijslast draagt en instaat voor het geheim van het onderzoek, de keuze van die stukken maakt, kan jegens die partij geen vermoeden van de loyaliteit doen ontstaan (1). (1) Zie: Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0758.F, AC 2012, nr. 509

Strafzaken - Bewijsvoering - Openbaar ministerie - Loyaliteitsbeginsel - Geen voeging van andere dossiers die relevant zouden zijn - Keuze van stukken door het openbaar ministerie - Vermoeden van loyaliteit

P.14.1462.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.2 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling belet dat de inhoud van een elektronisch bericht dat door de geadresseerde op regelmatige wijze is ontvangen en aan het gerecht is meegedeeld, door de rechter als bewijs wordt toegelaten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Strafzaken - Bewijsvoering - Elektronisch bericht - Toelaatbaarheid

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bewijsvoering - Aantasting van de betrouwbaarheid van het bewijs - Afwijzing van het bewijs

Strafzaken - Bewijsvoering - Elektronisch bericht - Toelaatbaarheid

De aantasting van de betrouwbaarheid van het bewijs is slechts een grond tot afwijzing daarvan als die aantasting te wijten is aan de onwettigheid of onregelmatigheid van de daad die de bewijsverkrijging mogelijk heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Strafzaken - Bewijsvoering - Aantasting van de betrouwbaarheid van het bewijs - Afwijzing van het bewijs

P.15.0024.F 15 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150415.2 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke- of verdragsbepaling verplicht de nationale rechter, die uitspraak moet doen over de vervolging die tegen een politieambtenaar is ingesteld wegens onrechtmatig geweld, om een verschillend geloof te hechten aan de beweringen van de persoon die hem daarvan beschuldigd dan aan de uitleg van de beklaagde die zich daartegen verweert; dergelijke omkering van de bewijslast zou tot miskenning van het vermoeden van onschuld leiden, dat algemeen geldend is en dat bijgevolg ook een politieambtenaar ten goede moet komen die wegens onrechtmatig geweld wordt vervolgd (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. ....

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Vervolging ingesteld tegen een politieagent wegens onrechtmatig geweld - Aan de verklaringen van de partijen wordt een verschillend geloof gehecht - Vermoeden van onschuld - Miskenning

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.13.1129.N 31 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150331.2 AC nr. ...

De rechters mogen hun overtuiging laten steunen op elk gegeven van het strafdossier, waaronder de overtuigingsstukken, waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren; dergelijke stukken, onverschillig of ze neergelegd zijn ter griffie, maken deel uit van het strafdossier dat de partijen en de rechter kunnen inzien en zijn aan de tegenspraak onderworpen; zodat de rechter die zijn beslissing laat steunen op dergelijke regelmatig aan zijn beoordeling overgelegde gegevens, noch het recht van verdediging noch het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Cass. 18 juli 2000, AR P.00.0742.N, AC 2000, nr. 428.

Strafzaken - Bewijsvoering - Strafdossier - Overtuigingsstukken - Bewijswaarde

P.14.1298.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3 AC nr. ...

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld terwijl hij werd gearresteerd of tijdens zijn detentie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn, het de Staat toekomt om daarvoor een overtuigende verklaring te geven en dat indien hij daarin niet slaagt, een verdragsrechtelijke inbreuk van de Staat vaststaat (1); uit deze bepaling volgt evenwel niet dat de nationale rechter die moet oordelen over de aanwezigheid van voldoende bezwaren in hoofde van wegens het gebruik van niet-gerechtvaardigd geweld verdachte politieambtenaren, ertoe gehouden is de verklaringen van slachtoffers als geloofwaardig aan te nemen en de verklaringen van de verdachten als niet geloofwaardig te verwerpen wat een schending zou uitmaken van het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld, waarvan ook politieambtenaren verdacht van niet-gerechtvaardigd geweld genieten (1). (1) Zie EHRM, 28 oktober 1998, Assenov e.a. t. Bulgarije, §92-102; EHRM, 1 juli 2004, Bakbak t. Turkije, §47; EHRM, 23 februari 2006, Ognyanova en Choban t. Bulgarije, §94-95; EHRM, 10 maart 2009, Turan Cakir t. België, §54; EHRM, 4 november 2010, Darraj t. Frankrijk, §36; EHRM, 9 oktober 2012, Mikiashvili t. Georgië, §69-71.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de autoriteiten - Taak van de Staat - Taak van de nationale rechter

P.14.1339.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de eiser het niet eens is met het verslag van de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige en dat hij de weerlegging van dat verslag zal moeten betrekken in zijn verweer voor de vonnisrechter, houdt geen omkering van de bewijslast noch miskenning van het vermoeden van onschuld in; voor de vonnisrechter beschikt de eiser immers over de waarborgen tot eerbiediging van het recht van verdediging en kan hij het bedoelde verslag, dat enkel de waarde heeft van een advies, vrij betwisten en tegenspreken.

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Betwisting van een deskundigenverslag - Omkering van de bewijslast

P.14.1796.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.2 AC nr. ...

Er wordt enkel tot afwijzing van een onregelmatig verkregen bewijselement besloten indien de nietigheid bij wet is bepaald, indien het verzuim de betrouwbaarheid van het bewijs verloren heeft doen gaan of indien de aanwending van het bewijs de eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt; een proces is niet langer eerlijk wanneer het met name ondanks zijn onregelmatigheid ontvankelijk verklaarde bewijs het risico inhoudt van een veroordeling op grond van twijfelachtige gegevens, terwijl de partij tegen wie ze worden aangevoerd ze niet op nuttige wijze kan tegenspreken om de waarheid te herstellen.

Strafzaken - Algemeen - Onregelmatig verkregen bewijselement - Beslissing tot afwijzing - Voorwaarde - Aanwending van het bewijs brengt de eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.1739.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.5 AC nr. 103

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Allerlei - Telefonie - Mobiele telefoon - Uitlezen van het geheugen van een mobiele telefoon - Tekstberichten - Maatregel die voortvloeit uit de inbeslagneming

Strafzaken - Allerlei - Telefonie - Mobiele telefoon - Onderzoek van de gegevens opgeslagen in het geheugen van de drager - Wettigheid

Wanneer de inbeslagneming van de drager van het informaticasysteem niet gerechtvaardigd is, kan de procureur des Konings de gegevens die van belang zijn voor het opsporingsonderzoek, laten kopiëren op dragers die toebehoren aan de overheid; de toegang daartoe houdt in dat de politieagenten die belast zijn met het onderzoek, de gegevens die zijn opgeslagen in het geheugen van de drager mogen onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Allerlei - Telefonie - Mobiele telefoon - Onderzoek van de gegevens opgeslagen in het geheugen van de drager - Wettigheid

- Art. 39bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

Een mobiele telefoon is een toestel dat via een programma zorgt voor een geautomatiseerde gegevensverwerking en dat met name toelaat elektronische telecommunicatie te verzenden en te ontvangen; het uitlezen van het geheugen van een mobiele telefoon, waaronder de berichten die erin opgeslagen zijn in de vorm van tekstberichten, is een maatregel die voortvloeit uit de inbeslagneming, die kan worden uitgevoerd in het kader van een opsporingsonderzoek zonder andere vormvereisten dan die welke bepaald zijn voor die onderzoekshandeling (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Allerlei - Telefonie - Mobiele telefoon - Uitlezen van het geheugen van een mobiele telefoon - Tekstberichten - Maatregel die voortvloeit uit de inbeslagneming

- Art. 35 Wetboek van Strafvordering

BEWIJSKRACHT VAN DE AKTEN [ZIE: 077 BEWIJS]

C.16.0224.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.5 AC nr. ...

De bewijskracht van een akte is de eerbiediging van hetgeen daarin schriftelijk is vastgesteld en houdt geen verband met de beoordeling van de juistheid of de getrouwheid van de vertaling van een akte die in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgesteld.

- Begrip - Vertaling van een in een andere taal dan die van de rechtspleging opgestelde akte - Juistheid en getrouwheid - Beoordeling

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek

BEZIT

C.20.0439.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.5 AC nr. ...

Wie de bezitsvordering instelt, ziet af van de eigendomsvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 415.

- Cumulatie van eigendomsvordering en bezitsvordering - Gevolg - Ontvankelijkheid van de eigendomsvordering

- Art. 1371 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0485.F 20 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1 AC nr. ...

In een geschil tussen de tegenwoordige bezitter van een lichamelijk roerend goed en de hem onmiddellijk voorafgaande bezitter geldt het bezit als vermoeden van titel ten gunste van de bezitter te goeder trouw; hieruit volgt dat de onmiddellijk voorafgaande bezitter die het lichamelijk roerend goed terugvordert, enerzijds moet aantonen dat hij de eigenaar van het goed was op het ogenblik dat de tegenwoordige bezitter hiervan bezit heeft genomen, en dat hij anderzijds ofwel het gebrekkig bezit door laatstgenoemde ofwel het niet-bestaan dan wel het precair karakter van de door laatstgenoemde aangevoerde titel moet bewijzen; in zoverre het onderdeel neerkomt op de veronderstelling dat degene die het roerend goed terugvordert, moet aantonen dat hij het regelmatig in zijn bezit heeft op de dag waarop hij het terugvordert, faalt het naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

- Lichamelijk roerend goed - Tegenwoordige bezitter - Onmiddellijk voorafgaande bezitter die het goed terugvordert - Terugvordering - Bewijzen

De goede trouw, in de zin van artikel 2279 Burgerlijk Wetboek als bewijsregel, is het vertrouwen van de bezitter in het rechtmatig karakter van zijn verkrijging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

- Lichamelijk roerend goed - Goede trouw

C.18.0200.F 10 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.4 AC nr. ...

Het bezit als eigenaar is de uitoefening, over een zaak, van de feitelijke macht van de eigenaar met de bedoeling deze voor zichzelf te houden; de overtuiging dat men de eigenaar is van die zaak, is daartoe niet vereist (1). (1) Zie Cass. 24 december 1964 (Bull. en Pas. 1965, I, 423).

- Preventie en bescherming op het werk - Externe dienst - Opdrachten - Uitvoering - Beperking

- Artt. 2229 en 2262 Burgerlijk Wetboek

C.19.0026.F 15 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191115.2 AC nr. ...

Artikel 2229 Burgerlijk Wetboek bepaalt dat, om iets door verjaring te verkrijgen, een openbaar bezit als eigenaar is vereist; het bezit is heimelijk wanneer de bezitsdaden niet gekend kunnen zijn door degene tegen wie de bezitter ze wil aanvoeren, zonder dat vereist is dat het heimelijk karakter van het bezit voortvloeit uit een verberging door de bezitter (1). (1) Zie Cass. 19 juni 2019, AR C.08.0183.N, AC 2009, nr. 423.

- Openbaar bezit - Heimelijk bezit - Bepaling

- Art. 2229 Burgerlijk Wetboek

C.13.0513.F 7 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150507.8 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Bezitter te goeder trouw - Eigenaar - Terugbetaling - Verplichting - Ontstaan - Bijzaak - Opname

De verplichting van de eigenaar om de bezitter te goeder trouw de waarde van de werken te vergoeden tot beloop van ofwel de waarde van de materialen en het arbeidsloon ofwel de door het erf verkregen meerwaarde, ontstaat zodra de bijzaak is opgenomen in de hoofdzaak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Bezitter te goeder trouw - Eigenaar - Terugbetaling - Verplichting - Ontstaan - Bijzaak - Opname

- Art. 555, derde lid Burgerlijk Wetboek

BLOEDPROEF

P.21.0500.F 23 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.6 AC nr. ...

Artikel 44bis, § 3, Wetboek van Strafvordering, dat door artikel 64 Wegverkeerswet toepasselijk is verklaard inzake wegverkeer, dat bepaalt dat indien het optreden van de opgevorderde geneesheer hierdoor geen vertraging ondervindt, de persoon van wie het bloedmonster wordt genomen op eigen kosten een geneesheer naar keuze daarbij tegenwoordig kan doen zijn, houdt in dat de persoon van wie het bloedmonster wordt genomen, in staat is die wil kenbaar te maken; dat betekent niet dat de politie ambtshalve een tweede geneesheer zou moeten aanstellen wanneer die persoon niet in staat is er één te kiezen.

- Modaliteiten van de bloedafname - Recht op bijstand van een arts naar keuze

- Art. 64 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 44bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.21.0015.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.12 AC nr. ...

De naleving van de voorwaarden bepaald in artikel 63, § 1, Wegverkeerswet onder dewelke een bloedproef kan worden opgelegd, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, en de niet-naleving van de voorwaarden tast niet noodzakelijk de betrouwbaarheid aan van de analyse van een in strijd met de voorwaarden afgenomen bloedproef en het gebruik van die analyse impliceert niet noodzakelijk een miskenning van het recht op een eerlijk proces; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de niet-naleving van de in artikel 63 Wegverkeerswet bepaalde voorwaarden de betrouwbaarheid van het onrechtmatig verkregen bewijs daadwerkelijk aantast dan wel of het gebruik ervan het recht op een eerlijk proces miskent en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Bewijsvoering - Toepassing van de criteria inzake de uitsluiting van onregelmatig verkregen bewijs - Betrouwbaarheid van het bewijs - Beoordeling

- Art. 63 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is een onregelmatig verkregen bewijs slechts nietig en dient het bijgevolg te worden uitgesloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; die bepaling maakt geen onderscheid naargelang het bewijs vrij wordt geleverd dan wel bijzonder bij wet is geregeld (1) en derhalve dient ook de miskenning van een voorschrift van het wettelijk geregelde bewijs inzake alcoholintoxicatie aan de voormelde criteria te worden getoetst om al dan niet tot de uitsluiting van het onregelmatig verkregen bewijs te besluiten. (1) Cass. 14 mei 2014, AR P.14.0186.F, AC 2014, nr. 345, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

- Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Bewijsvoering - Bijzonder bij wet geregeld bewijs - Miskenning van het wettelijk geregeld bewijs inzake alcoholintoxicatie - Onregelmatig verkregen bewijs - Uitsluiting - Criteria - Toepassing

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1341.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.1 AC nr. 536

Artikel 8 KB Bloedproef bepaalt dat de bloedanalyse plaatsvindt volgens de methode omschreven in artikel 63, §2, Wegverkeerswet en overeenkomstig die bepaling bestaat de bloedanalyse uit een kwantitatieve bepaling op plasma door middel van gas- of vloeistofchromatografie-massaspectometrie met gebruik van gedeuteerde interne standaarden voor een of meerdere van de stoffen vermeld in het artikel, zodanig dat het eigenlijk detecteren van de stoffen bedoeld in artikel 37bis Wegverkeerswet gebeurt op het plasma dat aanwezig is in het bloedmonster, hetgeen veronderstelt dat het bloedmonster eerst moet worden gecentrifugeerd teneinde het plasma af te scheiden, wat een eerste stap is in het analyseproces; artikel 6/1 KB Bloedproef bepaalt dat vooraleer de analyse wordt verricht, het bloedmonster rechtop en bij een temperatuur van + 4° Celsius wordt bewaard in een daartoe bestemde koelkast maar deze bepaling schrijft niet voor dat die temperatuur moet worden behouden tijdens het analyseproces (1). (1) De feiten dateren van 2 mei 2014. Het KB van 4 juni 1999 werd inmiddels opgeheven en vervangen door het KB van 27 november 2015 tot uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat betreft de speekselanalyse en de bloedproef bij het sturen onder invloed van bepaalde psychotrope stoffen en de erkenning van de laboratoria.

- Koninklijk Besluit van 4 juni 1999 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het gehalte van andere stoffen dan alcohol die de rijvaardigheid beïnvloeden - Artikelen 6/1 en 8 - Bloedanalyse - Methode - Draagwijdte

P.17.0168.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.3 AC nr. ...

Enkel wanneer de persoon wiens bloed werd geanalyseerd om het alcoholgehalte te bepalen, het recht om een tweede analyse te laten verrichten, heeft uitgeoefend binnen vijftien dagen te rekenen vanaf de dag der kennisgeving van de resultaten van de analyse door het openbaar ministerie, kan hij een miskenning van zijn recht van verdediging in verband met dat resultaat inroepen.

- Alcoholgehalte - Deskundigenonderzoek - Betwisting van de resultaten - Recht van verdediging

- Artt. 7, derde lid, 9 en 10 KB 10 juni 1959 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 15 April 1958 tot wijziging van het Wetboek, van strafvordering, van de wet van 1 Augustus 18

De wet vereist niet dat het bloedstaal dat werd afgenomen om het alcoholgehalte te bepalen, tezelfdertijd wordt overgemaakt als de vordering van de gerechtelijke overheid wanneer de neerlegging van het bloedstaal gebeurt in een erkend laboratorium en niet ter griffie.

- Alcoholgehalte - Neerlegging bij een erkend laboratorium - Overmaking van de vordering van de gerechtelijke overheid

- Artt. 6 en 7 KB 10 juni 1959 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 15 April 1958 tot wijziging van het Wetboek, van strafvordering, van de wet van 1 Augustus 18

BOEKHOUDER [ZIE: 701 ACCOUNTANT]

D.16.0001.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 52 en 56 van het koninklijk besluit van 27 november 1985 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van de beroepsinstituten die voor de dienstverlenende intellectuele beroepen zijn opgericht, volgt dat de plaatsvervangende leden de werkende leden kunnen vervangen, wanneer deze laatste verhinderd zijn; voor de toepassing van de plaatsvervanging volstaat het dat de verhindering van de werkende leden wordt vastgesteld, zonder dat bovendien vereist is dat de reden van de verhindering wordt vermeld.

- Tucht - Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten - Kamer van beroep - Samenstelling - Verhindering van de werkende leden - Vervanging door de plaatsvervangende leden - Reden van de verhindering

- Artt. 52 en 56 KB 27 november 1985 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van de beroepsinstituten die voor de dienstverlenende intellectuele beroepen zijn opgericht

BOEKHOUDRECHT

D.22.0007.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.3 AC nr. ...

De in de artikelen 2, 1°, en 5, eerste lid, van de wet van 17 maart 2019 bedoelde activiteiten worden in de zin van die artikelen enkel voor rekening van derden uitgeoefend wanneer ze door een persoon worden uitgeoefend als zelfstandige, niet voor rekening van een beroepsbeoefenaar, maar voor rekening van een derde-cliënt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 772.

- Gecertificeerd accountant - Zelfstandige in hoofdberoep of bijberoep - Aard van de prestaties - Beroepsactiviteiten voor rekening van derden

- Artt. 2, 1°, 3 en 5, eerste lid Wet 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur

F.17.0049.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.5 AC nr. ...

De onderneming die tussen twee vervaldagen vastrentende effecten koopt, niet op grond van artikel 19, vierde lid, van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 verplicht is om uit de aankoopprijs van die effecten, die op de actiefzijde van de balans worden geboekt, een bedrag te halen gelijk aan de reeds verlopen interest en het te debiteren op een resultatenrekening van klasse 75 "Financiële opbrengsten", zodat het creditsaldo van die rekening op de volgende vervaldag kan samenvallen met het bedrag van de sinds de koop verlopen interest (1). (1) Art. 27bis, § 3, KB 8 oktober 1976, vóór de wijziging ervan door het KB van 6 november 1987.

- Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Aankoopprijs - Reeds verlopen interest - Boekhoudkundige verwerking

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

Het enige doel van de boekhoudkundige aanpassingen bestaat erin aan elk opeenvolgend boekjaar van dezelfde onderneming de desbetreffende opbrengsten te verbinden; ze laten niet toe om in de rekeningen van de overnemende onderneming de aanschaffingsprijs van vastrentende effecten te corrigeren wanneer die prijs werd vastgesteld op basis van de reeds sinds de voorgaande vervaldag verlopen interest en kunnen evenmin ertoe leiden dat het gedeelte van de verkoopprijs dat de tegenwaarde van de verlopen interest vertegenwoordigt in de rekeningen van de overdragende onderneming worden gekwalificeerd als financiële opbrengsten (1). (1) Art. 27bis, § 3, KB 8 oktober 1976, vóór de wijziging ervan door het KB van 6 november 1987.

- Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Reeds verlopen interest - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Boekhoudkundige aanpassingen - Voorwerp

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

BORGTOCHT

P.25.0049.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

- Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0817.F 14 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.8 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde de voor zijn invrijheidstelling vereiste borg niet betaalt, vloeit niet noodzakelijk voort dat de borgsom werd vastgesteld zonder rekening te houden met zijn financiële draagkracht (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2023, AR P.23.0805.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.22.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling tegen borgstelling - Niet-betaling - (geen) Weerslag op de wettigheid van de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De voor het vaststellen van het bedrag van een borgsom in aanmerking te nemen bestaansmiddelen zijn niet enkel die welke de inverdenkinggestelde verkrijgt uit een regelmatig uitgeoefende activiteit, maar ook die welke de criminaliteit waarvan hij wordt verdacht hem zouden hebben opgebracht indien de feiten bewezen waren; uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde geen enkel duidelijk teken van rijkdom vertoont, volgt niet dat de borgsom moet worden vastgesteld door de aanwijzingen betreffende een niet-aangegeven, want onrechtmatige, winstgevende activiteit voor onbestaande te houden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, dat geconcludeerd heeft tot cassatie.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling tegen borgstelling - In aanmerking te nemen bestaansmiddelen voor de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0805.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.22 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde stukken voorlegt die zijn precaire financiële situatie aannemelijk maken en dat hij het bedrag van de eerder vastgestelde borgsom niet betaalt, volgt op zich niet dat de rechter moet erkennen dat die borgsom buitensporig zou zijn of dat hij zich aan een bijzondere motiveringsplicht moet houden om de bewijswaarde van de neergelegde stukken te verwerpen.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Bedrag van de borgsom - Buitensporig karakter - Stukken die de precaire financiële situatie aannemelijk maken - Niet-betaling van het bedrag van de eerder vastgestelde borgsom - Invloed

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het ontbreken van een vermogensonderzoek is voor het vaststellen van het bedrag van een borgsom niet van doorslaggevend belang, aangezien dat bedrag kan worden vastgesteld op grond van verschillende feitelijke gegevens die door de rechter op onaantastbare wijze worden beoordeeld.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling van de rechter - Geen vermogensonderzoek - Invloed

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De borgsom, die bedoeld is om het vluchtgevaar tegen te gaan, moet worden vastgesteld met inachtneming van de financiële draagkracht van de inverdenkinggestelde maar ook, in voorkomend geval, overeenkomstig artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, door rekening te houden met het bestaan van ernstige vermoedens dat uit het misdrijf verkregen geldsommen of waarden in het buitenland werden belegd of verborgen werden gehouden; de rechter kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde op onaantastbare wijze beoordeelt (1). (1) Cass. 9 november 2022, AR P.22.1407.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom - Criteria

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1407.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11 AC nr. ...

De rechter die bij de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis de vrijlating onder borgsom beveelt, bepaalt op onaantastbare wijze het bedrag van de borgsom en is bij gebrek aan een conclusie niet verplicht zijn beslissing hierover met redenen te omkleden (1); niettemin moet bij het bepalen van de borgsom, die is bedoeld om het vluchtgevaar tegen te gaan, ook rekening worden gehouden met de financiële draagkracht van de verdachte en, zo nodig, overeenkomstig artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, met het bestaan van ernstige vermoedens dat de uit het misdrijf verkregen geldsommen of effecten in het buitenland werden belegd of verborgen werden gehouden (2). (1) Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0689.F, AC 2002, nr. 297; zie concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. 2022, nr. 719. Wat betreft de ontvankelijkheid van het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, zie Cass. 22 december 2021, AR P.21.1606.F, AC 2021, nr. 826, met concl. OM op datum in Pas. en verw. in voetnoot ondertekend M.N.B. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 719.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Verplichting van de rechter om het bedrag van de borgsom te verantwoorden - Draagwijdte

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0459.N 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2N.4 AC nr. ...

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom; het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 www.juportal.be.

- Voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Borgsom - Beoordeling door de rechter

Bij de beoordeling van de vraag of de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming, dient de rechter onder meer na te gaan of de doelstelling van de voorlopige hechtenis en met name de vrijwaring van de openbare veiligheid ook door die alternatieve maatregel kan worden verwezenlijkt; hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom ook tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden voor de tenuitvoerlegging van de beslissing (1). (1) Zie Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 www.juportal.be.

- Voorlopige hechtenis - Voldoende alternatief voor de vrijheidsbeneming - Beoordeling - Doelstelling voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De in artikel 35 Voorlopige Hechteniswet bedoelde invrijheidstelling onder voorwaarden en invrijheidstelling die afhankelijk wordt gesteld van de voorafgaande en volledige betaling van een borgsom houden alternatieve maatregelen in voor de voorlopige hechtenis en de ermee gepaard gaande vrijheidsberoving en de vrijheidsbeperkingen die met die alternatieve maatregelen gepaard gaan, zijn uit hun aard minder ingrijpend dan de vrijheidsberoving die voortvloeit uit de voorlopige hechtenis, onder welke modaliteit die ook wordt uitgevoerd; het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat de inverdenkinggestelde in vrijheid kan worden gesteld onder de voorwaarden die het bepaalt en mits hij voorafgaand een bepaalde borgsom betaalt, dient dan ook niet te antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde waarin deze om de uitvoering van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht verzoekt, en is er niet toe gehouden te motiveren waarom die alternatieve maatregelen meer geschikt zijn dan een hechtenis onder elektronisch toezicht om het recidive-, collusie- en vluchtgevaar te neutraliseren.

- Voorlopige hechtenis - Alternatieven voor de voorlopige hechtenis - Beoordeling

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De in artikel 35, § 1, Voorlopige Hechteniswet bedoelde invrijheidstelling onder voorwaarden en de in paragraaf 4 van dat artikel bedoelde invrijheidstelling die afhankelijk wordt gesteld van de voorafgaande en volledige betaling van een borgsom, kunnen gelijktijdig worden opgelegd (1); de omstandigheid dat de in artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet bedoelde borgsom moet worden betaald vóór de invrijheidstelling terwijl de in paragraaf 1 van dat artikel bedoelde voorwaarden moeten worden nageleefd na de invrijheidstelling, doet hieraan geen afbreuk. (1) Cass. 19 juli 2005, AR P.05.1008.N, AC 2005, nr. 390.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Het gelijktijdig opleggen van invrijheidstelling onder voorwaarden en een borgsom

- Art. 35, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite welke voorwaarden noodzakelijk zijn, gelet op de redenen vermeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zonder dat hij ertoe gehouden is elke voorwaarde afzonderlijk te motiveren; zo ook oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2019, AR P.19.0958.N, AC 2019, nr. 489; Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0882.N, AC 2015, nr. 456.

- Voorlopige hechtenis - Beoordeling door de rechter

- Artt. 16 en 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De rechter oordeelt onaantastbaar over het bedrag van de in artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet bedoelde borgsom, rekening houdend met de in dat artikel bedoelde criteria; bij afwezigheid van een conclusie dient de rechter die de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom oplegt niet vast te stellen dat de inverdenkinggestelde in staat is deze te betalen, en dient hij niet de criteria te vermelden op grond waarvan hij de omvang van de borgsom bepaalt en de loutere bewering in de conclusie van de inverdenkinggestelde dat hij eerder niet in staat was een borgsom te betalen, verplicht de rechter niet ertoe zijn beslissing in dit verband nader te motiveren (1). (1) Zie Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 www.juportal.be; Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0689.F, AC 2002, nr. 297.

- Voorlopige hechtenis - Bedrag - Criteria - Bepaling van de omvang - Motivering

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

C.20.0073.F 24 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.6 AC nr. ...

Hoewel het verhaalrecht van de borg op de hoofdschuldenaar in de regel pas opeisbaar wordt op het ogenblik dat hij de verbintenis van laatstgenoemde voldoet, bestaat dit recht zodra de verbintenis van de borg ontstaat.

- Borg - Verhaalrecht jegens de hoofdschuldenaar - Ontstaan van het recht

- Artt. 2011, 2028, eerste lid, en 2032 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0037.F 10 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.13 AC nr. ...

Wanneer de schuldeiser, in geval van borgstelling door meerdere personen, aan één van hen een kwijtschelding van schuld toekent, worden de medeborgen bevrijd ten belope van het bedrag van het aandeel van de bevrijde borg, tenzij het bedrag dat door laatstgenoemde werd betaald het bedrag van dit aandeel te boven gaat, in dat geval zijn ze bevrijd ten belope van het betaalde bedrag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 764.

- Borgstelling door verscheidene personen - Kwijtschelding van schuld aan één van de borgen - Andere medeborgen - Bevrijding

- Art. 2033 Oud Burgerlijk Wetboek

S.19.0065.F 16 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201116.3F.5 AC nr. ...

De borg gaat in regel geen verbintenissen aan ten aanzien van een derde partij bij de borgstellingsovereenkomst, maar enkel ten aanzien van de schuldeiser (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 698.

- Borgstelling - Omvang - Schuldeiser - Derde

- Artt. 1165 en 2011 (oud) Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0117.N 9 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.8 AC nr. ...

De borgsteller blijft ingevolge een borgstellingsovereenkomst aangegaan voor onbepaalde duur en opgezegd met inachtneming van de conventioneel bepaalde opzeggingstermijn, na het verstrijken van de opzeggingstermijn gehouden tot de krachtens de borgstellingsovereenkomst gewaarborgde verbintenissen van de hoofdschuldenaar, ook al worden zij na de opzeggingstermijn opeisbaar, maar hij is daarentegen niet meer gehouden tot waarborg van nieuwe verbintenissen van de hoofdschuldenaar, die niet in de borgstellingsovereenkomst zijn begrepen.

- Borgstellingsovereenkomst - Opzegging - Borgsteller - Gehoudenheid tot verbintenissen

- Artt. 1134, eerste en tweede lid, 2015 en 2034 Burgerlijk Wetboek

C.19.0169.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.5 AC nr. ...

De kosteloze aard van de persoonlijke zekerheidsstelling is het ontbreken van enig economisch voordeel, zowel rechtstreeks als onrechtstreeks, dat de persoonlijkezekerheidsteller kan genieten ten gevolge van de zekerheidsstelling (1). (1) Art. 80, derde lid, Faillissementswet, vóór de opheffing ervan door artikel 70, eerste lid, van de wet van 11 augustus 2017.

- Faillissement van een vennootschap - Gevolgen - Bevrijding van de natuurlijke persoon die zich als persoonlijkezekerheidsteller kosteloos heeft verbonden - Kosteloos karakter

- Art. 80, derde lid Wet 8 augustus 1997

P.20.0126.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13 AC nr. ...

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom en het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003,, nr. 280.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Redelijke termijn - Borgsom - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming; het oordeelt eveneens in het licht van die doelstellingen onaantastbaar over het bedrag van de borgsom en kan bij het bepalen van dat bedrag de financiële draag- kracht van de betrokkene betrekken, maar hoeft dit niet te doen.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatief voor de vrijheidsbeneming - Bedrag - Criteria - Financiële draagkracht - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

C.19.0141.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.6 AC nr. ...

Hoewel artikel 2031, eerste lid, Burgerlijk Wetboek de borg bestraft door de schuldenaar die de schuldeiser ten onrechte heeft betaald vrij te stellen van de verplichting om tegen hem een vordering tot teruggave in te stellen en door de last en de risico's van een vordering tot teruggave tegen die schuldeiser op de borg te verhalen, verbiedt ze de schuldeiser niet om het onverschuldigde bedrag aan de schuldenaar terug te betalen.

- Betaling door de borg - Geen waarschuwing van de schuldenaar - Betaling door de schuldenaar

- Art. 2031, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.15.0809.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.1 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 35, § 4, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet vereisen niet dat de mededeling die de veroordeelde opdraagt te verschijnen ter tenuitvoerlegging van de hem opgelegde gevangenisstraf gebeurt door middel van een opsluitingsbriefje met opgave van de plaats waar hij zich dient aan te bieden; deze mededeling kan eveneens gebeuren door elke kennisgeving waarbij de bevoegde overheid de veroordeelde duidelijk opdraagt zich op een bepaald moment of binnen een opgegeven tijdsspanne bij een aangeduide dienst aan te bieden en het feit dat de veroordeelde aan een dergelijk bevel geen gevolg geeft, kan leiden tot het verzuim van verschijning op grond waarvan de rechter kan oordelen dat de borgsom vervalt aan de Staat (1). (1) Cass. 12 juni 2007, AR P.07.0237.N, AC 2007, nr. 318 met concl. eerste advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 19 juli 2005, AR P.05.1008.N, AC 2005, nr. 390, RDPC, 2006, p. 285 en noot G.-F. RANERI, "La mise en liberté sous caution dans la jurisprudence de la Cour de Cassation".

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Uitnodiging tot verschijning voor tenuitvoerlegging - Voorwaarden - Draagwijdte

De rechter oordeelt op grond van alle gegevens die hem regelmatig ter kennis zijn gebracht op het moment van zijn uitspraak, onaantastbaar of de veroordeelde die niet is verschenen ter tenuitvoerlegging van zijn straf een wettige grond van verschoning voor dat verzuim aanvoert; aldus kan de rechter, ook al stelt hij vast dat de veroordeelde voorheen door zijn foutieve nalatigheid geen gevolg heeft gegeven aan een bevel van het openbaar ministerie om zich aan te bieden met het oog op die tenuitvoerlegging, de verschoonbaarheid van de veroordeelde afleiden uit het feit dat hij zich heeft aangeboden om zijn straf te ondergaan nadat hij door het openbaar ministerie werd gedagvaard tot vervallenverklaring van de borgsom (1). (1) Contra G. TIMMERMANS, Etude sur la détention préventive, Gent, Hoste, 1878, p. 303, nr. 390.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Verzuim om te verschijnen - Wettige grond van verschoning - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 35, § 4, vijfde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.1099.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 35, § 4, vijfde en zesde lid, Voorlopige Hechteniswet wordt de borgsom toegewezen aan de Staat, zodra gebleken is dat de verdachte zonder wettige reden van verschoning niet verschenen is bij enige proceshandeling en wordt de niet-verschijning van de verdachte bij een proceshandeling vastgesteld door het vonnis of het arrest van veroordeling, waarbij eveneens verklaard wordt dat de borgsom aan de Staat vervalt; de toewijzing van de borgsom aan de Staat is het gevolg van de niet-verschijning zonder wettige reden van verschoning bij enige proceshandeling en die toewijzing door de appelrechter houdt geen verzwaring in van de toestand van een beklaagde die bij een niet door het openbaar ministerie bestreden verstekvonnis werd veroordeeld tot straf en zonder dat de toewijzing van de borgsom aan de Staat werd gevorderd of tegen hem werd bevolen (1). (1) Contra Cass. 11 juni 2008, AR P.08.0614.F, onuitg.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing door de appelrechter van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Verstekvonnis dat de borgsom niet toewijst aan de Staat - Geen beroep

van het openbaar ministerie - Verzet - Relatieve werking van het verzet - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Draagwijdte

C.16.0149.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.4 AC nr. ...

Indien de schuldeiser aan één der hoofdelijke borgen kwijtschelding heeft verleend, worden de medeborgen bevrijd tot beloop van de bijdrageplicht van de bevrijde borg, tenzij wanneer de kwijtschelding werd afgekocht en de afkoopsom meer bedraagt dan de bijdrageplicht van de bevrijde borg, in welk geval de medeborgen worden bevrijd tot beloop van deze afkoopsom.

- Kwijtschelding aan één der hoofdelijke borgen - Gevolg - Bevrijding van de medeborgen

- Artt. 1285, 1287, derde lid, en 1288 Burgerlijk Wetboek

C.15.0401.F 20 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161020.1 AC nr. ...

Uit artikel 23 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997 volgt dat de rente enkel ophoudt te lopen t.a.v. de boedel en niet t.a.v. de gefailleerde of de borg van die gefailleerde.

- Faillissement - Niet-gewaarborgde schuldvordering - Lopende rente - Gevolgen voor de personen

- Art. 23 Wet 8 augustus 1997

C.15.0079.F 22 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160922.15 AC nr. ...

De verjaring, die een verweer is tegen een laattijdige vordering, begint slechts te lopen vanaf de dag waarop die vordering ontstaat. Dat is in de regel de dag waarop de verbintenis moet worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 24 januari 2013, AR C.11.0649.F, AC 2013, nr. 58.

- Verjaring - Burgerlijke zaken - Termijnen (Aard. Duur. Aanvang. Einde) - Aanvang - Beginsel

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

C.15.0320.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 2015 Burgerlijk Wetboek wordt een borgtocht niet vermoed, moet hij uitdrukkelijk zijn aangegaan en mag men hem niet verder uitstrekken dan de perken waarbinnen hij is aangegaan; uit deze wetsbepaling volgt dat de borgtocht beperkend moet worden geïnterpreteerd in die zin dat de borg enkel kan worden geacht zich te willen verbinden tot zekerheid van verbintenissen die hij redelijkerwijze kan voorzien bij het sluiten van de borgtocht.

- Begrip - Wijze van interpretatie

- Art. 2015 Burgerlijk Wetboek

C.14.0275.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.5 AC nr. ...

Artikel 1287, eerste lid, Burgerlijk Wetboek luidens welk de kwijtschelding of ontslag bij overeenkomst aan de hoofdschuldenaar verleend, de borgen bevrijdt, is ook van toepassing op de zakelijke borg.

- Kwijtschelding of ontslag bij overeenkomst aan de hoofdschuldenaar - Gevolg - Bevrijding van de borgen - Toepassingsgebied - Zakelijke borg

- Art. 1287, eerste lid Burgerlijk Wetboek

De derde die tot zekerheid van andermans schuld aan de schuldeiser een zakelijke zekerheid verschaft, is anders dan de borg niet tot deze schuld gehouden met zijn gehele vermogen, maar heeft hiervoor slechts in te staan tot beloop van het zakelijk zekerheidsrecht.

- Derde die zakelijke zekerheid verschaft voor andermans schuld - Gevolg - Gehoudenheid

De regels inzake borgtocht zijn op de zakelijke borg enkel van toepassing in zoverre zij verenigbaar zijn met de aard ervan.

- Zakelijke borg - Toepasselijke rechtsregels

Een minnelijke aanzuiveringsregeling die voorziet in een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding heeft de bevrijding tot gevolg van de borgen overeenkomstig artikel 1287, eerste lid, Burgerlijk Wetboek; indien de schuldeiser tegen het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling bezwaar heeft aangetekend overeenkomstig artikel 1675/10, § 4 , tweede lid, en de regeling door de rechtbank werd gehomologeerd niettegenstaande dit bezwaar, dan geldt de minnelijke aanzuiveringsregeling niet als kwijtschelding in de zin van artikel 1287, eerste lid, Burgerlijk wetboek.

- Collectieve schuldenregeling - Minnelijke aanzuiveringsregeling - Gevolg - Borgen - Schuldeiser - Bezwaar tegen het ontwerp - Homologatie door de rechtbank

- Art. 1287, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 1675/10, § 4, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.1514.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.3 AC nr. ...

De borgsom wordt aan de Staat toegewezen wanneer de veroordeelde, zonder wettige reden van verschoning, niet is verschenen bij enige proceshandeling of voor de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf; er is sprake van niet-verschijning ter tenuitvoerlegging van de veroordeling wanneer de veroordeelde geen gevolg geeft aan het opsluitingsbriefje dat hem daartoe is verstrekt of wanneer hij zich onrechtmatig aan de tenuitvoerlegging van de straf onttrekt volgens een van de bij wet bepaalde modaliteiten (1). (1) Zie Cass. 24 september 2008, AR P.08.0639.F, AC 2008, nr. 501, met concl. advocaat-generaal Vandermeersch.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Toewijzing aan de Staat - Niet-verschijning ter tenuitvoerlegging van de veroordeling

- Art. 35, § 4, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat hij de persoonlijke verschijning van de beklaagde heeft bevolen, kan de rechter niet, wanneer bij de beklaagde tot een gevangenisstraf veroordeelt, beslissen het bedrag van de door de veroordeelde gestorte borgsom toen hij voorlopig was aangehouden, aan de Staat toe te wijzen, op grond dat hij, niettegenstaande het feit dat hij zich door een advocaat had doen vertegenwoordigen, door zijn handelwijze de tenuitvoerlegging van de straf had belet, wat die borgsom moet garanderen.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Vervolging van de beklaagde - Verschijning in de persoon van een advocaat - De rechter heeft de persoonlijke verschijning van de beklaagde niet bevolen - Veroordeling tot een gevangenisstraf - Toewijzing van de borgsom aan de Staat - Wettigheid

- Art. 35, § 4, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

BOSSEN

P.23.0353.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.8 AC nr. ...

Artikel 44 van het Waalse Boswetboek en artikel 24, derde lid, van het besluit van de Waalse regering van 27 mei 2009 betreffende de inwerkingtreding en de uitvoering van het decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek staan weliswaar de verbranding van besmet kapafval toe, op voorwaarde dat de nodige maatregelen worden genomen om brandverspreiding te voorkomen en de administratie hiervan op de hoogte wordt gebracht (1); hieruit kan echter niet worden afgeleid dat dit materiaal geen afvalstof zou zijn in de zin van het decreet van 27 juni 1996 van het Waalse Gewest betreffende de afvalstoffen, dat dit bij een normaal bedachtzame en omzichtige bosexploitant rechtmatige twijfel kan wekken of dat laatstgenoemde ervan kon uitgaan dat het decreet hem de toelating gaf dergelijk afval op de kaplocatie te verbranden en de buurt aldus rookhinder te berokkenen (2). (1) Die bepaling staat onder die voorwaarden inderdaad toe om "kapafval te verbranden na een zware aanval van insecten en/of schimmels die schadelijk zijn voor de gezondheidstoestand van het bos zoals een aanval van spintkevers of ontbladerende insecten en in het kader van een ontginning als maatregel voor het beheer van de biodiversiteit". Artikel 167 Boswetboek, dat voor het Waalse Gewest is opgeheven door het decreet van het Waalse Gewest van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek en voor het Vlaams Gewest door het decreet van 13 juni 1990, verbiedt om in een bos of binnen honderd meter ervan vuur te dragen of aan te steken. (2) Het OM heeft geoordeeld dat de aangevochten reden betreffende de onoverkomelijke dwaling overtollig was en dat het middel bijgevolg niet ontvankelijk was bij gebrek aan belang. Het wees er bovendien op dat de eiser geen kritiek uitoefende op de overweging van het bestreden arrest – dat het Hof ambtshalve tegenspreekt – dat het hout in dit geval niet als afvalstof kon worden aangemerkt. Artikel 2 van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen spreekt van "landbouwafvalstoffen", "tuinafval", "biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval". Het Hof heeft zich reeds over de verbranding van bosafval in het Waalse Gewest gebogen, maar om vast te stellen dat de gemeenteraden niet bevoegd zijn om de verbranding van droog natuurlijk afval afkomstig van bossen, velden en tuinen, zoals geregeld in het Veldwetboek en in het Boswetboek, geheel of gedeeltelijk strafbaar te stellen via gemeentereglementen (Cass. 7 oktober 2020, AR P.20.0249.F, AC 2020, nr. 614, met concl. OM). (M.N.B.)

- (Waals) Boswetboek - Verbranding van door spintkevers besmet kapafval - Afvalstoffen - Gevolgen in geval van rookhinder voor de omwonenden

- Art. 24 Besluit van de Waalse Regering van 27 mei 2009 betreffende de inwerkingtreding en de uitvoering van het decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Artt. 2 en 7 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

P.22.0021.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.5 AC nr. ...

Of er sprake is van een bos in de zin van artikel 3 Bosdecreet hangt af van de feitelijke toestand op het terrein; daarover oordeelt de rechter onaantastbaar met inachtneming van de criteria vermeld in die bepaling; die criteria zijn niet vaag en zij verlenen aan de rechter geen al te grote beoordelingsbevoegdheid, maar zijn klaarblijkelijk voldoende duidelijk en nauwkeurig opdat eenieder zou weten wanneer hij zich in een bos bevindt; uit het enkele feit dat de rechter dat laatste slechts kan uitmaken op grond van de concrete situatie die hij beoordeelt na de feiten, volgt niet dat artikel 3, § 1, Bosdecreet het legaliteitsbeginsel miskent (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Vlaams Gewest - Definitie van een bos - Beoordeling van een terrein door de rechter

- Art. 2 Bosdecreet 13 juni 1990

Uit de samenhang tussen artikel 3, §1 Bosdecreet en de artikelen 12bis tot en met 12novies Decreet Natuurbehoud alsook de wetsgeschiedenis van het decreet van 22 juni 2018 houdende diverse wijzigingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990 en het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu volgt dat de onderscheiden toegankelijkheid van bossen voor voetgangers en gemotoriseerd verkeer voortvloeit uit de beperkte impact die voetgangers hebben op de aard en de functies van bos- en natuurgebieden; daartegenover staat dat de impact van gemotoriseerd verkeer van een geheel andere orde is gelet op onder meer de snelheid, het gevaar en het geluid dat kan uitgaan van dergelijk verkeer; dit verschil is een feit van algemene bekendheid dat zodanig vanzelfsprekend is dat het geen verdere toelichting vereist; hieruit volgt dat, voor wat betreft de toegang tot een bos of tot bepaalde plaatsen in een bos, de rechtstoestand van voetgangers en deze van gemotoriseerde voertuigen zodanig verschillend is dat de beide categorieën onderling niet te vergelijken zijn (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Vlaams Gewest - Toegang - Gemotoriseerd vervoer - Voorwaarden

- Artt. 12bis tot en met 12novies Decr. 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

- Art. 3 Bosdecreet 13 juni 1990

P.21.1022.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3 AC nr. ...

De diefstal bestaat in het bedrieglijk wegnemen van andermans roerend goed; het wegnemen, tegen de wil van de eigenaar, van hout dat de dief zou hebben gehakt, vormt het wegnemen van een roerend goed; dat wegnemen wordt als bedrieglijk aangemerkt zodra degene die zich tegen de wil van de eigenaar meester maakt van de zaak, handelt met het oogmerk de zaak niet terug te geven en er animo domini over te beschikken; het misdrijf dat artikel 32 van het Waalse decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestraft met de in artikel 96 bedoelde geldboete, bestaat in het vellen, weghalen of uit de grond rukken van bomen zonder de toelating van de eigenaar; die bepalingen houden dus geen verband met het bedrieglijk wegnemen van hout, dat wordt bestraft door artikel 461 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 273.

- Diefstal - Begrip - Door de dief gehakt hout - Onderscheid met het door artikel 32 van het Waals decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestrafte misdrijf

- Art. 32 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Art. 461 Strafwetboek

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat het oorspronkelijke proces-verbaal, opgesteld in het Duits wegens inbreuken op de boswetgeving, door de verbaliserende overheid werd gestuurd naar een sanctionerend ambtenaar die niet bevoegd is om kennis te nemen van rechtsplegingen in die taal, vormt geen grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering (1). (1) Het eerste middel van de eerste drie eisers voerde meer bepaald aan dat die kennisgeving gericht had moeten zijn aan de sanctionerende ambtenaar van de Waalse gewestelijke milieuadministratie bevoegd voor het Duitstalig gebied. Maar, "geen enkele decretale bepaling verduidelijkt hoe de procureur des Konings aan de gewestelijke milieuadministratie zijn beslissing meedeelt om een opsporingsonderzoek [...] te openen [...]. De gewestelijke overheid die de procureur des Konings volgens artikel D.162, vierde lid, Milieuwetboek, bericht moet geven wanneer hij de strafvordering wenst uit te oefenen, is de gewestelijke milieuadministratie; die bepaling verduidelijkt niet welke ambtenaar of dienst van die administratie door de procureur des Konings op de hoogte moet worden gebracht" (Cass. 1 juni 2016, AR P.16.0303.F, AC 2016, nr. 367).

- Strafzaken - In het Duits opgesteld proces-verbaal dat naar een sanctionerend ambtenaar is gestuurd die niet bevoegd is om van rechtsplegingen in die taal kennis te nemen - Invloed op de ontvankelijkheid van de strafvordering

P.20.0249.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel D167, § 1, (Waals) Milieuwetboek-Boek 1 zijn de gemeenteraden bevoegd om, via een gemeentelijk reglement, geheel of gedeeltelijk feiten strafbaar te stellen die met name aan de basis liggen van het volgende misdrijf: de verbranding van huisafval in open lucht of in installaties die niet voldoen aan de bepalingen van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, met uitzondering van de verbranding van droog natuurlijk afval afkomstig van bossen, velden en tuinen, zoals geregeld in het Veldwetboek en het Boswetboek; de in dat artikel bedoelde uitzondering heeft tot gevolg dat, in de daarin omschreven aangelegenheid, elk mogelijk samenlopend optreden vanwege een gemeente wordt uitgesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 614.

- Boswetboek - Verbranding van kapafval - Bevoegdheid van de gemeenten om op te treden

- Art. 2, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek
- Art. D167, § 1 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.18.0051.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.4 AC nr. ...

De misdrijven als bedoeld in artikel 138, 2°, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de politierechtbank kennisneemt van de in het Boswetboek omschreven misdrijven, zijn door het Vlaams Gewest op grond van de artikelen 6, § 1, III, 4°, 11, eerste lid, en 19, § 1 en § 2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen strafbaar gestelde feiten in de regelgeving die het Boswetboek heeft vervangen, zoals de in artikel 90bis Bosdecreet opgenomen verbodsbepalingen, die krachtens artikel 107bis Bosdecreet strafbaar zijn gesteld door artikel 16.6.3quinquies DABM (1). (1) Zie: Cass. 26 mei 1998, AR P.98.0562.N, AC 1998, nr. 274; Cass. 14 juni 1994, AR P.93.0606.N, AC 1994, nr. 306; Zie noot M.D.S. bij Cass. 23 februari 1993, AR 6076, AC 1993, nr. 112.

- Boswetboek - Misdrijven in het Boswetboek omschreven - Begrip - Toepassing

---

P.16.1104.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.1 AC nr. 705

In de fase van de strafrechtelijke handhaving, dit is van zodra er een redelijk vermoeden van misdrijf is, kunnen de in artikel 16.3.10 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bedoelde toezichthouders, hun toezichtrechten niet meer uitoefenen.

- Bosdecreet - Handhaving - Toezichthouders - Toezichtrechten

- Art. 6.1.5, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 107bis Bosdecreet 13 juni 1990
- Art. 16.3.10 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

---

P.17.0015.F 29 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170329.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Openbare wegen - Toegang voor motorvoertuigen - Ontrading

Uit het feit dat artikel 22 van het Waalse Boswetboek, onder de daarin bepaalde voorwaarden, de toegang verbiedt voor motorvoertuigen tot daartoe niet afgebakende wegen, kan niet worden afgeleid dat het in artikel 17 van dat wetboek bedoelde algemeen verbod op belemmering van het verkeer op dergelijke wegen niet van toepassing zou zijn op motorvoertuigen, zodat permanente slagbomen de toegang mogen blokkeren; de omstandigheid dat een bord aangeeft dat de doorgang vrij blijft voor andere, in de artikelen 20 en 21 van dat wetboek bedoelde, niet-gemotoriseerde gebruikers, zoals voetgangers, fietsers of ruiters, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Openbare wegen die de bossen en wouden doorkruisen - Verkeer - Motorvoertuigen - Ontrading

- Artt. 17 en 22 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

P.16.0619.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.5 AC nr. ...

Bij de beoordeling of er sprake is van een bos in de zin van artikel 3, § 1, Bosdecreet en of een beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan een inbreuk op artikel 96 Bosdecreet, is de rechter niet gebonden door de in artikel 91 Bosdecreet bepaalde mededelings- en informatieplichten bij de overdracht of vestiging van een zakelijk recht op een onroerend goed waarop het Bosdecreet van toepassing is en door de sanctieregeling bij verzuim van die verplichtingen.

- Bos - Begrip - Inbreuk op artikel 96 Bosdecreet - Beoordeling door de rechter

Uit de omstandigheid dat bomen door de vorige eigenaar zouden zijn aangeplant in strijd met artikel 35bis Veldwetboek, volgt niet dat de nieuwe eigenaar de bepalingen van het Bosdecreet bij de verwijdering van die aanplanting niet zou moeten naleven en belet niet dat op grond van het Bosdecreet een bestuurlijke maatregel wordt uitgevaardigd die strekt tot herstel van een wederrechtelijke ontbossing.

- Bosaanplanting door de vorige eigenaar van een perceel in strijd met artikel 35bis Veldwetboek - Verwijdering door de nieuwe eigenaar - Voorwaarde - Uitvaardiging van een herstelmaatregel

P.14.1627.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.7 AC nr. ...

De rechter is verplicht het herstel te bevelen zodra dit noodzakelijk is om de gevolgen van het misdrijf te doen verdwijnen; daaruit volgt dat het herstel in de oorspronkelijke toestand niet inhoudt dat de plaats noodzakelijk moet worden hersteld in de materiële toestand die identiek is aan de toestand die vóór het bosmisdrijf bestond en dat dit herstel ook kan inhouden dat aan de illegale ontbossing een einde wordt gesteld door aanplanting van andere boomsoorten dan deze die onrechtmatig werden verwijderd (1). (1) Cass. 8 september 2009, AR P.09.0402.N, AC 2009, nr. 484.

- Bosmisdrijf - Illegale ontbossing - Herstelmaatregel - Herstel in de oorspronkelijke toestand

- Art. 16.6.6, § 1 Decr. Vl. R. 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Of een bos er een is in de zin van artikel 3, § 1, Bosdecreet, hangt af van de feitelijke toestand op het terrein, waarover de rechter onaantastbaar oordeelt; hierbij kan hij zich, naast andere elementen, steunen op de biologische waarderingskaart.

- Artikel 3, § 1, Bosdecreet - Begrip "bos" - Beoordeling door de rechter - Criteria - Feitelijke toestand - Biologische waarderingskaart

BRANDSTICHTING

P.25.0320.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.4 AC nr. ...

Artikel 517 Strafwetboek veronderstelt het opzet om een van de in de artikelen 510, 511 en 512 bedoelde misdrijven te plegen, door dat opzet in verband te brengen met het enkele feit dat de in brand gestoken zaken zodanig waren geplaatst dat de brand, in de normale gang van zaken, van de ene op de andere moest overslaan; in dit geval dient het openbaar ministerie enkel te bewijzen dat de brand, volgens de plaatsgesteldheid, van de in brand gestoken zaak moest overslaan op de zaak die vervolgens door de brand werd getroffen (1). (1) Zie concl. OM.

- Opzettelijke brandstichting - Brandstichting van een bewoond gebouw - Moreel bestanddeel - Opzet om het misdrijf te plegen - Artikel 517 Strafwetboek - Zaken die zodanig zijn geplaatst dat de brand van de ene op de andere moet overslaan - Bewijs van het moreel bestanddeel - Draagwijdte

- Art. 517 Strafwetboek
- Art. 510 Strafwetboek

P.24.1758.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.8 AC nr. ...

Artikel 520 Strafwetboek stelt strafbaar zij die gebouwen, bruggen, dijken, straatwegen, spoorwegen, sluizen, magazijnen, werkplaatsen, loodsen, schepen, vaartuigen, rijtuigen, wagons, vliegtuigen of andere kunstwerken, bouwwerken of motorvoertuigen vernielen of pogen te vernielen door het veroorzaken van een ontploffing; gelet op de nauwe band van die strafbepaling met de artikelen 510 tot en met 519 Strafwetboek wordt het vernielen of het pogen te vernielen van een gebouw door ontploffing gelijkgesteld met het vernielen of pogen te vernielen van een gebouw door brandstichting; ontploffing of brandstichting in de betekenis van de artikelen 510 tot en met 520 Strafwetboek bestaat wanneer de dader wetens en willens de feitelijke omstandigheden in het leven roept waarvan hij in redelijkheid moet weten dat die ontploffing of brand tot gevolg kunnen hebben of daartoe aanleiding kunnen geven (1); voor strafbaarheid wordt aldus het bewijs van algemeen opzet vereist. (1) Cass. 8 juni 2004, P.03.1740.N, AC 2004, nr. 308, T. Strafr. 2004, 369.

- Vernieling of poging tot vernieling van een gebouw door ontploffing - Materieel bestanddeel van het misdrijf - Gelijkstelling met vernieling of een poging tot vernieling door brandstichting - Moreel bestanddeel van het misdrijf - Algemeen opzet

- Art. 520 Strafwetboek
- Art. 519 Strafwetboek
- Art. 518 Strafwetboek
- Art. 517 Strafwetboek
- Art. 516 Strafwetboek
- Art. 515 Strafwetboek
- Art. 514bis Strafwetboek
- Art. 514 Strafwetboek
- Art. 513 Strafwetboek
- Art. 512 Strafwetboek
- Art. 511 Strafwetboek
- Art. 510 Strafwetboek

P.21.1021.F 24 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211124.2F.4 AC nr. ...

Het in artikel 510 Strafwetboek bedoelde misdrijf vormt een misdrijf dat tegen zowel personen als eigendommen is gericht; hoewel dat misdrijf vereist dat een of meer personen daadwerkelijk ter plaatse aanwezig waren op het ogenblik dat de brand werd gesticht, hoeft de dader daar niet van op de hoogte te zijn geweest; hij had hun aanwezigheid enkel moeten kunnen vermoeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr°742 .

- Opzettelijke brandstichting - Bewoond gebouw - Vermoeden van aanwezigheid van personen

- Art. 510 Strafwetboek

P.17.0468.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.4 AC nr. ...

Artikel 510 Strafwetboek vereist niet dat het in brand gestoken voorwerp volledig wordt vernield; het misdrijf van brandstichting is voltrokken ook wanneer het vuur het in brand gestoken voorwerp maar gedeeltelijk heeft beschadigd (1). (1) Cass. 24 oktober 1892, Pas. 1893, I, 5; Antwerpen 30 januari 1986, RW 1985-86, 2345 en noot M. DE SWAEF, ? Over opzettelijke brandstichtingen', 2347; M. DE SWAEF en M. TRAEST, ?Opzettelijke brandstichting', Comm. Straf. 3, nr. 5.

- Brandstichting van een onroerend goed - Artikel 510 Strafwetboek - Materieel element - Draagwijdte - Gedeeltelijke beschadiging van het in brand gestoken voorwerp

BURENHINDER [ZIE: 008/06.04 AANSPRAKELIJKHEID BUIT

C.22.0081.F 12 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230112.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de veroorzaker van de hinder een overheid is, moet de rechter, bij de beoordeling van de omvang van die hinder, de lasten in aanmerking nemen die een particulier moet dragen in het collectief belang.

- Hinder - Veroorzaker - Overheid - Omvang van de hinder - Beoordeling - Collectief belang

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

BURGERLIJKE RECHTEN - POLITIEKE RECHTEN

C.20.0418.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.2 AC nr. ...

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in burgerlijke zaken slechts worden geweerd indien de bewijsverkrijging de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of indien hierdoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht; de rechter dient hierbij rekening te houden met al de omstandigheden van de zaak, waaronder de wijze waarop het bewijs werd verkregen, de omstandigheden waarin de onrechtmatigheid werd begaan, de ernst van de onrechtmatigheid en de mate waarin hierdoor het recht van de wederpartij werd geschonden, de bewijsnood van de partij die de onrechtmatigheid beging en de houding van de wederpartij (1). (1) Cass. 9 november 2018, AR C.17.0220.N-C.17.0318.N, AC 2018, nr. 620.

- Artikel 14, IVBPR - Onrechtmatig verkregen bewijs - Beoordeling toelaatbaarheid door de rechter - Wijze - Wering

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.18.0005.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.4 AC nr. ...

Het vereiste van onpartijdigheid vervat in artikel 6.1 EVRM, artikel 14.1 IVBPR en in het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces en van het recht van verdediging houdt niet in dat de instantie waarnaar verwezen wordt na vernietiging steeds volledig anders moet samengesteld zijn, onverminderd de verplichting alles in het werk te stellen om een volledig andere samenstelling te betrachten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 14.1, IVBPR - Vereiste van onpartijdigheid - Instantie waarnaar verwezen wordt na vernietiging - Samenstelling - Wijze

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0220.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.4 AC nr. 620

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, staat het de rechter de toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs te beoordelen in het licht van de artikelen 6 EVRM en 14 IVBPR, rekening houdende met de elementen van de zaak in haar geheel genomen, inbegrepen de wijze waarop het bewijs verkregen werd en de omstandigheden waarin die onrechtmatigheid werd begaan; een dergelijk bewijs, behoudens het geval van miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm, mag alleen worden geweerd wanneer de bewijsverkrijging is aangetast door een gebrek waardoor de betrouwbaarheid ervan wegvalt of waardoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 14, IVBPR - Onrechtmatig verkregen bewijs - Beoordeling toelaatbaarheid door de rechter - Wijze - Wering

- Art. 70, §§ 1 en 2 Wet 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten

C.15.0538.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Artikel 14.3, b) en d) IVBPR - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

Noch artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, noch artikel 14, §3, b) en d) IVBPR houden een absoluut recht op bijstand van een advocaat van zijn keuze in (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 14.3, b) en d) IVBPR - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Art. 14, § 3, b) en d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0307.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.2 AC nr. ...

Het hof van beroep verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om de beroepen beschikking van de eerste rechter te bevestigen, die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg onbevoegd had verklaard om van de vordering kennis te nemen, op grond dat die beschikking "bij uitsluiting tot de bevoegdheid behoort van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen", waarvoor "de vreemdeling, naar aanleiding van het beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid dat hij voor [die] raad kan instellen [...], het risico op aantasting van zijn fundamentele rechten kan aanvoeren voor het geval dat die tenuitvoerlegging zou plaatsvinden" (1). (1) Zie Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

- Burgerlijke rechten - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 39/1, §1, tweede lid, 39/2, §2, 39/82, §1, eerste lid, en §2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid, Vreemdelingenwet, krachtens welke de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen bevoegd is om, in het kader van een administratief kort geding en onder de in artikel 39/82, §2, eerste lid, bepaalde voorwaarden, de schorsing te bevelen van de tenuitvoerlegging van de individuele beslissingen die hij kan vernietigen en, bij voorraad, alle nodige maatregelen te bevelen om de belangen van de partijen of van de personen die belang hebben bij de oplossing van de zaak veilig te stellen, wijken niet af van de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken betreffende de geschillen over burgerlijke rechten (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

- Burgerlijke rechten - Vreemdeling - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

C.16.0057.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.2 AC nr. ...

Bij een gebonden bevoegdheid kan de administratieve overheid enkel vaststellen dat de wettelijke voorwaarden al dan niet vervuld zijn en beschikt zij over geen enkele beoordelingsbevoegdheid (1). (1) Zie de concl. van procureur-generaal baron J. VELU, toen advocaat-generaal, voor Cass. (verenigde kamers) 10 april 1987, AR 5590-5619, AC 1986-87, nr. 477; zie tevens de concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL bij Cass. (verenigde kamers) 19 februari 2015, AR C.14.0369.N, AC 2015, nr. 132.

- Uitvoerende macht - Administratieve overheid - Bevoegdheid - Gebonden bevoegdheid

- Art. 144 Grondwet 1994

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering van een partij die gegrond is op een subjectief recht (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

- Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144 Grondwet 1994

Een partij kan zich ten aanzien van de administratieve overheid enkel op een subjectief recht beroepen als de bevoegdheid van die overheid volledig gebonden is (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

- Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Subjectief recht ten aanzien van een administratieve overheid

- Art. 144 Grondwet 1994

Het bestaan van een subjectief recht veronderstelt dat de eiser zich beroept op een welbepaalde juridische verplichting die een regel van objectief recht rechtstreeks aan een derde oplegt en bij de uitvoering waarvan die partij belang heeft (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

- Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Subjectief recht

- Art. 144 Grondwet 1994

C.13.0343.F 15 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160415.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Burgerlijke rechten - Vreemdelingen - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Burgerlijke rechten - Vreemdelingen - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

De rechter in kort geding en het hof van beroep verantwoorden niet naar recht hun beslissing dat zij zonder rechtsmacht zijn om uitspraak te doen over de vordering tot veroordeling van de Staat tot het uitreiken van visa, die gegrond is op het burgerlijk recht op eerbiediging van de fysieke integriteit en op het verbod van onmenselijke of vernederende behandelingen, zonder te onderzoeken of de fysieke integriteit van de eisers werd bedreigd omdat de Staat had verzuimd het arrest van de raad voor vreemdelingenbetwistingen ten uitvoer te leggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

- Burgerlijke rechten - Vreemdelingen - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, 39/84, Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 39/1, §1, tweede lid, 39/2, §2, 39/82, §1, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid, Vreemdelingenwet, krachtens welke de raad voor vreemdelingenbetwistingen bevoegd is om, in het kader van een administratief kort geding en onder de in artikel 39/82, §2, eerste lid, bepaalde voorwaarden, de schorsing te bevelen van de tenuitvoerlegging van de individuele beslissingen die hij kan vernietigen en, bij voorraad, alle nodige maatregelen te bevelen om de belangen van de partijen of van de personen die belang hebben bij de oplossing van de zaak veilig te stellen, wijken niet af van de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken betreffende de geschillen over burgerlijke rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

- Burgerlijke rechten - Vreemdelingen - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, 39/84, Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot

het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.15.0736.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.4 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem heeft dezelfde draagwijdte als de bepalingen van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie Cass. 20 mei 2014, AR P.13.0026.N, AC 2014, nr. 357; Cass. 24 juni 2014, AR P.13.1747.N, AC 2014, nr. 452; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1509.N, AC 2015, nr. 119; Cass. 24 april 2015, AR F.14.0045.N, AC 2015, nr. 275.

- Internationaal Verdrag Burgerrechten en Politieke Rechten - Artikel 14.7 - Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem"

C.14.0369.N 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.9 AC nr. 132

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Rechterlijke macht - Bevoegdheid

Geschillen over subjectieve rechten behoren in de regel tot de bevoegdheid van de justitiële rechter (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Artt. 144 en 145 Grondwet 1994

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

C.25.0152.F 7 november 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251107.1F.2 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. van advocaat-generaal Werquin; Cass. 19 november 2021, AR C.20.0523.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.1.

- Openbaar ministerie - Recht om ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek - Deel II: RECHTERLIJKE ORGANISATIE. (art. 58 tot 555/16)

P.25.0968.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.21 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 410 en 412 Wetboek van Strafvordering, kan de burgerlijke partij enkel cassatieberoep instellen met betrekking tot de bepalingen die haar burgerlijke belangen betreffen, maar kan zij in geen geval de vernietiging van een gewezen motiverende of veroordelende beslissing van het hof van assisen vorderen (1). (1) Zie concl. OM.; zie Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1489.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.4; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0240.N, AC 2020, nr. 538, met concl. van advocaat-generaal DE SMET.

- Hof van assisen - Motiverende of veroordelende beslissing - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 412 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel III (Art. 407 tot en met 447bis)

- Art. 410 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel III (Art. 407 tot en met 447bis)

P.25.0325.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.44 AC nr. ...

De door artikel 44 Strafwetboek en de artikelen 161 en 189 Wetboek van Strafvordering bedoelde teruggave houdt, behalve het louter teruggeven van goederen die aan de eigenaar werden ontnomen en die in handen van het gerecht zijn gekomen, elke maatregel in die beoogt de materiële gevolgen van het bewezenverklaarde misdrijf teniet te doen, met als doel het herstel van de feitelijke toestand zoals die bestond vóór het plegen van het bewezenverklaarde misdrijf en dus de vrijwaring van het algemeen belang (1); indien een overeenkomst door een misdrijf werd verkregen en deze overeenkomst bijgevolg geen effect mag sorteren, kan de teruggave dan ook bestaan in een door de strafrechter uit te spreken nietigverklaring van die overeenkomst, welke retroactief werkt. (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0284.N, AC 2018, nr. 124; Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412; Cass. 3 september 2013, AR P.10.1836.N, AC 2013, nr. 413, RW 2015-16, 265, TRV 2016, 271; R. VERSTRAETEN, "De teruggave en het derdenverzet in strafzaken", RW 1989-90, 157-159; A. VANDEPLAS, "Teruggave", in Comm. Straf. 2003, 21p.; J. HUYSMANS, "The criminal judge can do everything ...? De ruime draagwijdte van de teruggave (art. 44 Sw.) in strafzaken en de impact daarvan op de bevoegdheid van de strafrechter op burgerlijk gebied (275-278)"; J. RAEYMAKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", NC 2017, 446-470; N. DE VOS, "Bedrog bij de verkoop van zaken en de huur van werk", in Comm. Straf. 2024, 41.

- Strafzaken - Teruggave - Begrip - Nietigverklaring van een overeenkomst als vorm van verplichte teruggave - Voorwaarden

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 161 Wetboek van Strafvordering
- Art. 44 Strafwetboek

De rechter die een beklaagde veroordeelt op grond van het misdrijf van het verhuren van een niet-conforme woning zoals bedoeld in artikel 3.34 Vlaamse Codex Wonen van 2021, voorheen artikel 20, § 1, Vlaamse Wooncode, kan als vorm van teruggave in de zin van artikel 44 Strafwetboek de nietigverklaring van de huurovereenkomst uitspreken wanneer vaststaat dat die overeenkomst door dat misdrijf werd verkregen en de nietigverklaring ervan bijgevolg noodzakelijk is om de gevolgen van dat misdrijf ongedaan te maken; de nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave is dan ook slechts mogelijk wanneer de verhuurde woning niet-conform was op het tijdstip dat die overeenkomst werd gesloten en het bewezenverklaarde misdrijf ook betrekking heeft op de verhuur van de niet-conforme woning op dit tijdstip (1). (1) Over de nietigheid van de huurovereenkomst als teruggave bevolen door de strafrechter in zaken van bewezen verklaarde feiten van krotwoningen of huisjesmelkerij bestond er verdeeldheid in de rechtspraak. Zie hof van beroep Gent, 10e Kamer, 17 december 2021, C/1678/2021, www.arrestendatabank.be; Corr. Gent 24 juni 2008, RW 2008-9, 1697, noot T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen: opzet, verbeurdverklaring en nietigheid van de huurovereenkomst" (pro nietigverklaring) en hof van beroep te Brussel, 15e Kamer, 3 juni 2021, 855/2021, www.arrestendatabank.be (contra); T. VANDROMME, Woningkwaliteitsbewaking in het Vlaams Gewest, in Recht&Praktijk, Kluwer, 2022, 431-433. In zaken van inbreuken op de woningkwaliteit in het Vlaamse Gewest (artikel 3.34 Vlaamse Codex Wonen, voordien artikel 20, §1 Vlaamse Wooncode) kan ook het herstel van de woning, in de zin van het wegwerken van gebreken, een vorm van teruggave zijn, die in het belang is van de huurder. Zie Cass. 5 september 2023, AR P.23.0220.N, AC 2023, nr. 529, met concl. OM; Cass. 15 oktober 2013, AR P.12.1764.N, AC 2013, nr. 522; Cass. 3 september 2013, AR P.12.1041.N, AC 2013, nr. 414; T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen", in Comm. Straf. 2021, 52-68. Verder is op te merken dat de burgerlijke rechter niet ambtshalve de absolute nietigheid kan opwerpen van een huurovereenkomst als blijkt dat bij aanvang de gehuurde woning niet voldeed aan de woonkwaliteitsnormen van de Vlaamse Wooncode (Cass. 6 januari 2022, C.21.0089.N, AC 2022, nr. 7, TBBR/RGDC 2022, 438 noot N. BERNARD "Insalubrité du logement : la 'solution' de la nullité du bail poursuit son lent reflux" (438-444). (BDS)

- Strafzaken - Teruggave - Inbreuken op de Vlaamse Codex Wonen 2021 - Nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave - Voorwaarden

- Art. 3.34 Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 161 Wetboek van Strafvordering
- Art. 44 Strafwetboek

P.24.1797.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.26 AC nr. ...

Uit artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een beklaagde in eerste aanleg werd vrijgesproken voor het misdrijf waarvoor hij werd vervolgd en het appelgerecht ingevolge de afwezigheid van een hoger beroep op strafgebied enkel nog te oordelen heeft over de door de burgerlijke partij tegen de beklaagde aanhangig gemaakte burgerlijke rechtsvordering gegrond op het feit waarvoor de vrijspraak werd verleend, het appelgerecht zich niet mag uitspreken over de vraag of de beklaagde zich aan dat misdrijf heeft schuldig gemaakt; het appelgerecht mag in een dergelijk geval uitsluitend oordelen of het gedrag, zoals dat blijkt uit het met de strafvervolging aanhangig gemaakte feit, een fout oplevert in oorzakelijk verband met de schade die door de burgerlijke partij wordt gevorderd waarbij de strafrechter zich in een dergelijk geval bevindt in dezelfde situatie als de burgerlijke rechter die zich moet uitspreken over een schadevergoedingsvordering die is gesteund op een strafbaar feit en hij, wil hij het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld niet miskennen, zich moet onthouden van bewoordingen waaruit de vaststelling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de betrokkene voor een feit waarvoor hij definitief is vrijgesproken, kan worden afgeleid.

- Beklaagde vrijgesproken in eerste aanleg - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Geen hoger beroep op strafgebied - Bevoegdheid van het appelgerecht beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering - Vermoeden van onschuld - Geen uitspraak over de vraag of de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan het misdrijf - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0047.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.27 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf te zijn benadeeld, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, de omvang van de schade en het oorzakelijk verband tussen de schade en de vermelde misdaad of het vermelde wanbedrijf maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijke partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door de misdaad of het wanbedrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken en het onderzoeksgerecht oordeelt in beginsel onaantastbaar of de schade die de benadeelde beweert te hebben geleden aannemelijk is, wat het kan afleiden uit zijn vaststelling dat de betrokkene al dan niet reële en persoonlijke schade heeft of kan hebben geleden; de kosten of uitgaven die de beroepsvereniging heeft gedaan om bewarende maatregelen te nemen met het oog op het beperken of het beheersen van de schade die een van haar leden zou hebben toegebracht aan derden ingevolge het plegen van hem verweten misdrijven, indien bewezen, kan schade uitmaken die de beroepsvereniging werkelijk en persoonlijk lijdt als gevolg van die misdrijven en die zij op het moment van haar burgerlijke partijstelling nog niet concreet dient becijferen en de beroepsvereniging kan, onder de vorm van reputatieschade, ook werkelijke, rechtstreekse en persoonlijke schade lijden ingevolge misdrijven gepleegd door een van haar leden waarbij het feit dat de beroepsvereniging niet kan worden vereenzelvigd met leden en niet verantwoordelijk is voor het professionele handelen van een van haar leden, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239.

- Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beroepsvereniging - Orde van Advocaten - Kosten en uitgaven door de beroepsvereniging van bewarende maatregelen strekkende tot schadebeperking - Reputatieschade - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.25.0109.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling van verordening (EG) nr. 987/2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels regelt de gevolgen die, op het vlak van de burgerlijke rechtsvordering van de socialezekerheidsinstellingen van de lidstaten, verbonden moeten worden aan een vonnis dat, op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering wegens schending van de nationale strafwet, hem aan die feiten schuldig verklaart.

- Sociale zekerheid - Verordening 987/2009 over de coördinatie van sociale zekerheidsstelsels - Vonnis dat, op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering wegens schending van de nationale strafwet, hem aan die feiten schuldig verklaart - Gevolgen die verbonden moeten worden aan de burgerlijke rechtsvordering van de socialezekerheidsinstellingen van de lidstaten

Aangezien de beslissing over de strafvordering bindend is voor de rechter die van de burgerlijke rechtsvordering kennisneemt, kan hij zich over de vorderingen van de burgerlijke partij niet in een andere zin uitspreken dan die welke werd gevolgd in de beslissing die het misdrijf bewezen heeft verklaard (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, 363-367, wat betreft het gezag van gewijsde in strafzaken op de burgerlijke rechtsvordering, zoals het besloten ligt in artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (Cass. 19 juni 2014, AR F.13.0070.N, ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140619.7, AC 2014, nr. 447), binnen de grenzen van artikel 23 Gerechtelijk Wetboek (zie Cass. 12 december 2007, AR P.07.0979.F, ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071212.5, AC 2007, nr. 629, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.ECLI:BE:CASS:2007:CONC.20071212.5).

- Gezag van gewijsde in strafzaken t.a.v. de rechter die van de burgerlijke rechtsvordering kennisneemt - Draagwijdte

P.24.0698.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.5 AC nr. ...

Het Hof verleent geen akte van de afstand van het cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering wanneer die afstand op een dwaling berust (1). (1) Zie Cass. 28 april 2020, AR P.20.0186.N, AC 2020, nr. 253.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Cassatieberoep - Afstand op grond dat de beslissing geen eindbeslissing is - Eindbeslissing - Afstand die op een dwaling berust - Gevolg

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer het bestreden arrest uitspraak doet over alles wat het voorwerp uitmaakte van de vordering van de burgerlijke partij, die enkel de veroordeling van de beklaagde tot betaling van een euro provisioneel vorderde, en de appelrechters hun rechtsmacht hierover volledig hebben uitgeoefend, is die beslissing een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; de omstandigheid dat de appelrechters hun uitspraak over de kosten en de overige burgerlijke belangen hebben aangehouden, heeft niet tot gevolg dat hun beslissing geen eindbeslissing is (1). (1) Zie Cass. 28 april 2020, AR P.20.0186.N, AC 2020, nr. 253.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Eindbeslissing - Begrip - Beslissing die uitspraak doet over alles wat het voorwerp van de vordering van de burgerlijke partij uitmaakt - Beslissing die de uitspraak over de kosten aanhoudt - Gevolg

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0150.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.10 AC nr. ...

Volgens artikel 2, tweede lid, Tarief Rechtsplegingsvergoeding moet voor een in geld waardeerbare vordering het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding in beginsel worden bepaald op het bedrag van de vordering zoals vastgesteld overeenkomstig de artikelen 557 tot 562 Gerechtelijk Wetboek, waarbij het in aanmerking te nemen bedrag dit is van de vordering in de inleidende akte of in de laatste conclusie; de rechtsplegingsvergoeding moet in hoger beroep voor een in geld waardeerbare vordering worden bepaald op de waarde of de geldelijke inzet van het hoger beroep, zoals die blijkt uit de beroepsakte of de laatste appelconclusie en de loutere omstandigheid dat de beklaagde na een laatste appelconclusie een deel van de door de burgerlijke partij gevorderde schadevergoeding heeft voldaan, verplicht het appelgerecht niet daarmee bij de berekening van het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding rekening te houden.

- Rechtsplegingsvergoeding - Tarief Rechtsplegingsvergoeding - In geld waardeerbare vordering - In aanmerking te nemen bedrag - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep - Betaling door de beklaagde van een deel van de door de burgerlijke partij gevorderde schadevergoeding - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2, eerste en tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0044.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.8 AC nr. ...

Krachtens artikel 66 Wetboek van Strafvordering worden de klagers alleen dan als burgerlijke partij beschouwd indien zij het uitdrukkelijk verklaren, hetzij bij de klacht, hetzij bij een latere akte, of indien zij bij een van die akten een conclusie tot schadevergoeding nemen; een schriftelijke conclusie waarin aan een welbepaalde persoon aanwijzingen van schuld ten laste worden gelegd die zijn verwijzing naar het vonnisgerecht verantwoorden, is dus geen akte van burgerlijke partijstelling tegen die persoon (1). (1) Zie Cass. 2 december 2008, AR P.08.1082.N, AC 2008, nr. 689; Cass. 30 mei 2023, AR P.22.1719.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230530.2N.4

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling - Klacht - Conclusie tot schadevergoeding - Persoon tegen wie de burgerlijk partijstelling gericht is

- Art. 67 Wetboek van Strafvordering

- Art. 66 Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partijstelling, die door de onderzoeksmagistraat, zijn griffier en de verschijnende partij wordt ondertekend, vermeldt dat ze gericht is tegen een bij naam genoemde persoon of tegen onbekenden; uit de omstandigheid dat de klacht tevens een niet-geïdentificeerde derde bij de zaak betrekt, volgt, bij gebrek aan een uitdrukkelijke verklaring in die zin, niet dat de burgerlijke partij zich ook tegen hem burgerlijke partij heeft gesteld (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2021, AR P.21.0769.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.5

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling - Klacht - Persoon tegen wie de burgerlijk partijstelling gericht is

- Art. 66 Wetboek van Strafvordering

P.25.0067.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.5 AC nr. ...

De teruggave van de subsidies die werden aangewend voor andere doeleinden dan die waarvoor ze zijn verkregen, wordt niet bevolen krachtens artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek maar krachtens artikel 3 van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen; die bepaling stelt de door de rechter ambtshalve te bevelen teruggave niet afhankelijk van het bewijs van schade die persoonlijk werd geleden door de organisatie of instelling die de onverschuldigde betaling heeft verricht (1). (1) Zie Cass. 27 januari 2009, AR P.08.1639.N, AC 2009, nr. 68.

- Subsidies, vergoedingen en toelagen - Ambtshalve teruggave - (Geen) bewijs van schade

- Art. 3 KB 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen

P.24.1036.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.12 AC nr. ...

De klacht met burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter stelt de strafvordering en de ermee gepaard gaande burgerlijke vordering in; het feit dat een klager na zijn burgerlijkepartijstelling niet meer kan worden verhoord, maakt de ingestelde strafvordering niet onontvankelijk.

- Strafzaken - Klacht met burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter - Ontvankelijkheid - Geen verhoor van de burgerlijke partij voor klachtbevestiging - Gevolg

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

F.23.0029.N 21 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.4 AC nr. ...

De vordering waarbij een belastingplichtige opkomt tegen een aanslag in de personenbelasting is geen burgerlijke vordering in de zin van artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

- Afzonderlijke burgerlijke vordering tegen een aanslag in de inkomstenbelasting - Aard - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.0802.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.17 AC nr. ...

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering staat slechts cassatieberoep open tegen een eindbeslissing op de burgerlijke rechtsvordering; het bestreden vonnis dat beslist tot een heropening van het debat met betrekking tot de gerechtskosten en de kosten van een deskundige V. alsmede inzake de interesten op de door de eerste rechter toegekende schadevergoeding en de zaak in voorzetting stelt teneinde de partijen toe te laten daarover standpunt in te nemen is geen eindbeslissing in de zin van de voormelde bepaling en de door de eiser gedane afstand doet daaraan geen afbreuk., zodat het cassatieberoep is wegens voorbarigheid niet ontvankelijk.

- Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Afstand - Ontvankelijkheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.24.1524.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.11 AC nr. ...

Artikel 4, elfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, behoudens akkoord van de partijen of de in artikel 748, § 2, Gerechtelijk Wetboek bedoelde uitzondering, conclusies die na het verstrijken van de vastgestelde termijnen worden overgelegd, ambtshalve uit het debat worden geweerd; een partij die, na te hebben vastgesteld dat de tegenpartij haar conclusie laattijdig heeft neergelegd, de rechter zelf verzoekt om een nieuwe conclusietermijn en een uitstel van de behandeling van de zaak, geeft hiermee te kennen akkoord te zijn om af te wijken van de initieel opgelegde conclusietermijnen.

- Conclusietermijnen - Neerlegging van conclusies na het verstrijken van de vastgestelde termijnen - Gevolg - Principiële wering - Verzoek van de partij die de laattijdigheid van de neerlegging van conclusies vaststelt voor nieuwe conclusietermijnen en vraag tot uitstel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 748, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, elfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.0635.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.16 AC nr. ...

Uit de loutere omstandigheid dat de bestuurder van een voertuig definitief werd vrijgesproken van het onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval omdat niet bewezen is dat hij naar aanleiding van dat ongeval een fout of nalatigheid heeft begaan, kan niet worden afgeleid dat die bestuurder niet schuldig kan worden verklaard aan het in artikel 33, § 2, Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf; de rechter miskent dan ook niet het gezag van gewijsde van de voormelde vrijspraak wanneer hij die bestuurder veroordeelt wegens vluchtmisdrijf naar aanleiding van een ongeval dat voor een ander slagen of verwondingen tot gevolg heeft gehad, wanneer hij oordeelt dat die bestuurder, wetend dat zijn voertuig aanleiding tot een verkeersongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht heeft genomen om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, ook al is het ongeval niet aan zijn schuld te wijten.

- Verkeersongeval - Vluchtmisdrijf - Bestanddelen van het misdrijf - Voorwaarde van het weten van de dader dat hij de oorzaak dan wel aanleiding tot een verkeersongeval was - Vrijspraak wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval - Gevolg voor de beoordeling van schuld aan het vluchtmisdrijf - Gezag van gewijsde - Gevolg

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1747.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 162 Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of de strafvordering zelf niet op gang heeft gebracht, niet kan worden veroordeeld tot de kosten van de strafvordering.

- Gerechtskosten - Strafzaak - Procedure voor de feitenrechter - Geen strafvervolging op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

- Art. 162 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 162bis Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of zich niet bij de rechtstreekse dagvaarding van een andere burgerlijke partij heeft aangesloten en die tegen het beroepen vonnis, dat de beklaagde en de vrijwillig tussenkomende partij heeft veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding aan de burgerlijke partij, zelf geen hoger beroep heeft ingesteld, niet kan worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde en aan de vrijwillig tussenkomende partij; dat het appelgerecht zich na een vrijspraak van de beklaagde onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de vordering van de burgerlijke partij tegen de beklaagde en tegen de vrijwillig tussenkomende partij, is daarbij niet relevant (1). (1) Cass. 22 september 2021, AR P.21.0442.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.3 , met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.; Cass. 10 juni 2020, AR P.19.1043.N, AC 2020, nr. 385; Cass. 11 maart 2009, AR P.07.1778.F, AC 2009, nr. 192; GwH 18 december 2008, arrest 182/2008, GwH 18 februari 2010, arrest 11/2010, www.const-court.be.

- Strafzaken - Rechtsplegingsvergoeding - Geen strafvervolging op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Beslissing van onbevoegdheid wat betreft de burgerlijke vordering - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

P.24.0409.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1 AC nr. ...

De artikelen 418 tot 420 Strafwetboek maken de schuld van de dader niet afhankelijk van het bewijs dat zijn fout de enige oorzaak van de schade is; er moet enkel worden vastgesteld dat de schade zonder die fout niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan en de dader niet van zijn aansprakelijkheid wordt ontslagen alleen op grond dat andere oorzaken, zoals een pathologische aanleg van het slachtoffer, aan het ontstaan ervan zouden hebben bijgedragen (1). (1) Cass. 3 mei 2017, AR P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Onopzettelijk doden - Fout die een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg oplevert - Voorwaarde - Pathologische aanleg van het slachtoffer - Invloed

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

P.23.1163.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.1 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter een burgerlijke vordering tot herstel van schade slechts gegrond verklaren indien hij vaststelt dat de schade voortvloeit uit een als misdrijf gekwalificeerd feit waarvoor de beklaagde is vervolgd en dat de rechter bewezen verklaart; hieruit volgt dat de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke vordering de beklaagde die enkel in die hoedanigheid in de strafprocedure is betrokken en voor de hem ten laste gelegde feiten is vrijgesproken niet in een andere hoedanigheid kan veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding.

- Strafzaken - Burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Beklaagde - Vrijspraak - Veroordeling tot schadevergoeding in andere hoedanigheid - Grens

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1187.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.2 AC nr. ...

Artikel 2:104, § 1, eerste lid, WVV, dat bepaalt dat de vennoten of aandeelhouders door de sluiting van de vereffening van rechtswege onverdeelde eigenaars, elk voor hun deel, van alle actieve vermogensbestanddelen van de vennootschap, ook al zijn deze op het ogenblik van de sluiting van de vereffening niet gekend, is niet beperkt tot de activa die zijn opgenomen in de staat van activa en passiva bij de ontbinding van de vennootschap of die op dat moment nog niet waren gekend maar omvat ook de activa die wel waren gekend, maar bij het opstellen van de voormelde staat over het hoofd zijn gezien (1); de appelrechters die vaststellen dat de vordering tot schadevergoeding, ingesteld namens de besloten vennootschap, een op het ogenblik van de ontbinding gekend actief vermogensbestanddeel van de vennootschap was en die vervolgens oordelen dat, aangezien deze vordering niet werd opgenomen in de staat van activa en passiva van de vennootschap bij haar ontbinding, de vordering niet is overgegaan naar het persoonlijk vermogen van de eiser, verantwoorden hun beslissing niet naar recht. (1) Zie K. De Backer, "Commentaar bij artikel 2:104 WVV", in Vennootschappen en verenigingen, Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, 2023, 23.

- Strafzaken - Ontvankelijkheid - Vordering tot schadevergoeding namens een vennootschap - Ontbinding van de vennootschap - Sluiting van de vereffening - Vennoot van rechtswege eigenaar van de actieve vermogensbestanddelen - Begrip activa - Activa die over het hoofd zijn gezien - Gevolg

- Art. 2:104, § 1, eerste lid Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

P.24.1310.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.2 AC nr. ...

De op grond van de artikelen 418 en 420 Strafwetboek geformuleerde kwalificatie is niet de voorwaarde sine qua non voor de toelaatbaarheid, voor de strafrechter, van een burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van lichamelijke schade uit een verkeersongeval; die schade kan ook voortvloeien uit een gewelddadig contact tussen twee lichamen die met elkaar in botsing komen en kan hiermee in een oorzakelijk verband worden gebracht indien het zelf een misdrijf vormt dat in eender welke kwalificatie bewezen wordt verklaard.

- Verkeersongeval - Strafvervolging op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 420 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

Om een vordering tot schadevergoeding ontvankelijk te kunnen verklaren, moet de strafrechter die van deze vordering kennisneemt vaststellen dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen een of meerdere aan de dader ten laste gelegde feiten en de door de klager aangevoerde schade.

- Vordering tot vergoeding van de uit een misdrijf voortvloeiende schade - Ontvankelijkheid - Voorwaarde

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.24.1150.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.4 AC nr. ...

Wanneer de curator namens de boedel optreedt, oefent hij de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit en dit zijn de rechten die voortvloeien uit de schade aan de boedel ten gevolge van de fout van wie ook, waardoor het passief van het faillissement wordt vermeerderd, het actief wordt verminderd of het actief dat ter beschikking moest staan van de schuldeisers niet effectief voorhanden is in de boedel maar het faillissement van de schuldenaar staat niet eraan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade is ontstaan die hem alleen treft; de medecontractant van een vennootschap kan ingevolge een als misdrijf omschreven feit gepleegd door een derde, zoals een juridische of feitelijke bestuurder van die vennootschap, persoonlijke en individuele schade lijden die niet samenvalt met zijn contractuele schuldvordering op de vennootschap en die hij bijgevolg, ook tijdens de afhandeling van het faillissement van de vennootschap, zelf op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek van die bestuurder kan vorderen door middel van een klacht met burgerlijkepartijstelling; dergelijke schade, die vreemd is aan de collectieve schade van de boedel, kan ontstaan wanneer een bestuurder, met gebruik van zijn werkelijke zeggenschap over de vennootschap, een als het misdrijf oplichting omschreven feit ten nadele van die medecontractant pleegt door hem ertoe te bewegen met de vennootschap een overeenkomst te sluiten voor de aanneming van werken, die de bestuurder in werkelijkheid nooit van plan is geweest correct en volledig door de vennootschap te laten uitvoeren, maar die hij gebruikt als voorwendsel om de medecontractant voorschotten te laten betalen die de bestuurder zich, overeenkomstig zijn vooraf bestaande opzet, toe-eigent of laat toe-eigenen door derden (1). (1) Cass. 23 april 2024, AR P.24.0006.N, AC 2024, nr. 324; Cass. 7 november 2023, AR P.23.0713.N, AC 2023, nr. 706.

- Burgerlijke partijstelling - Faillissement - Optreden van de curator namens de boedel - Uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers - Collectieve schade - Vordering van een schuldeiser voor vergoeding van een persoonlijke schade - Bestuurder van een vennootschap die een oplichting pleegt ten nadele van een medecontractant - Mogelijkheid tijdens de afhandeling van het faillissement om deze schade terug te vorderen - Burgerlijke rechtsvordering op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek - Burgerlijke partijstelling uit hoofde van oplichting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.22.0449.F 8 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230908.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van deze bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. OM.

- Openbaar ministerie - Recht om ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1561.F 31 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.4 AC nr. ...

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt het slachtoffer van een wanbedrijf de mogelijkheid niet om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht, mits de rechter die van dit geschil heeft kennisgenomen, geen uitspraak doet over het strafbaar karakter van de aan die beklaagde toegeschreven fout en geen twijfel uit over zijn schuld aan de feiten waarvan hij werd vrijgesproken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Vrijspraak van de beklaagde - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt de veroordeelde beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied, het recht niet om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, beklaagde en burgerlijke partij, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was; hier anders over oordelen zou de verzekeraar het recht ontzeggen de beslissing die de verzekerde voor het ongeval aansprakelijk stelt, in hoger beroep met goed gevolg tegen te spreken, wat zijn recht op een eerlijk proces en op toegang tot de rechter ten onrechte zou beperken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0236.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.5 AC nr. ...

Artikel 6, § 1, eerste lid, van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken bepaalt dat de prestatieverlener voor elke gevorderde prestatie een kostenstaat opstelt en artikel 6, § 1, eerste lid, voorziet in een administratief beroep in geval van verzet van de dienstverlener tegen de vermindering van zijn kostenstaat; de uitgaven die de prestatieverlener heeft gedaan om een gerechtelijke opdracht te vervullen, zijn onderworpen aan de door de Wet 23 maart 2019 ingevoerde taxatie- en vereffeningsprocedures en zijn, zelfs wanneer zij onvoldoende werden terugbetaald, geen door het misdrijf veroorzaakte en naar gemeen recht vergoedbare schade (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk

aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

De vergoedbare schade in de zin van de artikelen 1382 Oud Burgerlijk Wetboek en 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is niet de schade die de prestatieverlener verbindt aan een, in zijn ogen ontoereikende, taxatie van zijn kostenstaat; die schade veronderstelt immers een door het misdrijf veroorzaakte aantasting van een vooraf bestaand en bij wet beschermd subjectief recht van degene die deze schade aanvoert (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Hoewel een vereniging dierenbescherming als maatschappelijk doel kan hebben, kan zij zich daarom nog niet beroepen op een subjectief recht op het welzijn van die dieren.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Dierenbescherming - Vereniging voor dierenbescherming - Subjectief recht op dierenwelzijn

P.22.1635.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.4 AC nr. ...

Op het hoger beroep van de beklaagde dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing van de eerste rechter die over de strafvordering uitspraak doet en die het feit bewezen verklaart dat als grondslag dient voor de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hoewel de appelrechter in een dergelijk geval niet gebonden is door het oordeel van de eerste rechter over de hoogte van het bedrag dat nodig is om het schadeverwekkende feit te vergoeden, is hij daarentegen wel gebonden door de in kracht van gewijsde gegane beslissing over de schuld van de beklaagde en door de strafwaardigheid van het feit, aangezien die schuld niet kan worden losgekoppeld van het voorwerp van het bewezen verklaarde misdrijf. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

- Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen - Geen hoger beroep tegen de beslissing over de strafvordering - Gezag van gewijsde van de beslissing over de strafvordering - Omvang - Gevolg voor de berechting van de burgerlijke rechtsvordering in hoger beroep

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

C.22.0029.F 23 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Openbaar ministerie - Recht om een ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0292.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.13 AC nr. ...

De aanwending van het btw-mechanisme om de aan de Staat verschuldigde belastingen niet door te storten of om een schuldvordering op de belastingadministratie te verkrijgen, is een misdrijf waarvan de opbrengst, net als bij verduistering of oplichting, de schade vormt die het wanbedrijf rechtstreeks aan de Schatkist heeft toegebracht; de belastingschuld is in dergelijke gevallen het onmiddellijke resultaat is van het bedrog.

- Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Begrip - Belastingschuld

- Artt. 73 en 73bis Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

De omstandigheid dat er een dwangbevel wordt uitgevaardigd tegen sommige beklaagden die btw-fraude hebben gepleegd, ontzegt de administratie de mogelijkheid niet om een burgerlijke rechtsvordering in te stellen tegen de andere beklaagden waartegen het dwangbevel niet werd uitgevaardigd, evenmin als tegen de eerstgenoemde beklaagden, aangezien artikel 93undeciesE van datzelfde wetboek voorschrijft dat de bepalingen van dat wetboek geen afbreuk doen aan het recht van de Staat om het herstel van de in die bepaling bedoelde schade te vorderen.

- Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Dwangbevel uitgevaardigd tegen sommige beklaagden en niet tegen de anderen

- Artt. 73, 73bis, 73sexies et 93undeciesE Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

De omstandigheid dat de administratie krachtens artikel 73sexies Btw-wetboek over een eigen mogelijkheid beschikt om de ontdoken belasting in te vorderen, die bestaat in de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een van de in dit artikel opgesomde beslissingen over de in de artikelen 73 en 73bis bedoelde misdrijven, ontzegt de Belgische Staat de mogelijkheid niet om in rechte op te treden via een gewone procedure.

- Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Eigen mogelijkheid van de administratie om de ontdoken belasting te innen

- Artt. 73, 73bis en 73sexies Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

P.22.0026.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters, enerzijds, aan een persoon tegen wie de strafvordering door een burgerlijke partijstelling werd ingesteld een verhoogde rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep toekennen wegens het onredelijk geachte karakter van de situatie, omdat de beslissing van de burgerlijke partij om hoger beroep in te stellen een misbruik had uitgemaakt dat de gedaagde in hoger beroep, verontrust door een als procesziek aangemerkt gedrag, ertoe heeft verplicht hiertegen verweer te voeren en een omstandige conclusie te laten opstellen door zijn raadsman, en, anderzijds, aan de gedaagde in hoger beroep een vergoeding toekennen om de morele schade te herstellen die hij heeft geleden wegens het feit onterecht te zijn betrokken in een procedure die de burgerlijke partij met een schuldige lichtzinnigheid tegen hem heeft ingesteld, vergoeden zij twee onderscheiden schades (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 690.

- Burgerlijke partijstelling bij rechtsvordering voor de onderzoeksrechter - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij dat een misbruik uitmaakt - Verhoogde rechtsplegingsvergoeding - Schadevergoeding wegens tergende en roekeloze rechtspleging - Cumulatie - Wettigheid

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 128, 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering

P.22.0543.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.5 AC nr. ...

Wanneer een vonnis oordeelt dat de vergoeding van de kosten van de adviserend geneesheer die zijn gemaakt om de belangen van de burgerlijke partij te verdedigen in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek dient te worden aangenomen en daarnaast een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt ten aanzien van de burgerlijke partij, heeft de rechtbank, impliciet maar zeker, zowel het recht van de burgerlijke partij voorbehouden om door een adviserend geneesheer te worden bijgestaan als het recht van de gesubrogeerde partij om de terugbetaling daarvan te vorderen; de rechtbank heeft haar rechtsmacht over de burgerlijke rechtsvordering van de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij dus niet volledig uitgeput.

- Beslissing die de vergoeding van de kosten van een adviserend geneesheer aanneemt en een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het rechtscollege - Terugvordering van de kosten door de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 19 et 807 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0528.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.1 AC nr. ...

In toepassing van artikel 23 Gerechtelijk Wetboek strekt het gezag van gewijsde zich enkel uit tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor hem is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag, zij het impliciet, van zijn beslissing vormt (1). (1) Cass. 29 januari 2007, AR C.04.0600.F, AC 2007, nr. 52.

- Onherroepelijke beslissing van een burgerlijke rechtbank - Gezag van het gerechterlijk gewijsde

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0601.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.5 AC nr. ...

Een conclusie moet in haar geheel worden gelezen; een vordering die is opgenomen in de motieven van een conclusie is regelmatig aan de rechter voorgelegd, zelfs wanneer zij niet herhaald wordt in het dictum van de conclusie (1). (1) Cass. 5 februari 2004, AR C.01.0372.N, AC 2004, nr. 59; Cass. 30 september 1996, AR S.95.0055.F, AC 1996, nr. 337.

- Vordering tot schadevergoeding opgenomen in alleen de motieven van een conclusie - Beschikkingsbeginsel - Beoordeling van de conclusie in haar geheel

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0351.F 18 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220518.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het beroepen vonnis definitief uitspraak doet op strafrechtelijk gebied en op burgerrechtelijk gebied over de aansprakelijkheid, en het, wat betreft de schade, de beklaagde veroordeelt tot het betalen van een voorlopige schadevergoeding aan het slachtoffer, een medisch deskundigenonderzoek beveelt om de lichamelijke schade te beoordelen en het de uitspraak over de overige punten aanhoudt, en wanneer het appelgerecht deze beslissingen bevestigt, met als wijziging dat de aansprakelijkheid wordt verdeeld, en vervolgens, op het verzoekschrift met toepassing van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, aan de burgerlijke partij de bedragen en schadevergoeding toekent die zij heeft gevorderd, heeft de appelrechter zich geen evocatierecht toegeëigend daar waar de wet hem dat niet toestaat; die laatste beslissing trekt de zaak immers niet aan zich: ze doet enkel uitspraak over het hele geschil tussen de partijen omdat het geschil voor het appelgerecht werd gebracht krachtens de devolutieve werking van het rechtsmiddel (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 362.

- Definitieve beslissing op strafgebied en op burgerrechtelijk gebied over de aansprakelijkheid - Over de schade, de toekenning van voorlopige bedragen en de aanstelling van een deskundige - Aanhouding van de uitspraak over de overige punten - Hoger beroep van de beklaagde - Devolutieve werking - Draagwijdte - Gevolg - (Geen) evocatie

- Artt. 203 en 215 Wetboek van Strafvordering

P.22.0188.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.7 AC nr. ...

Wanneer zaken die in leven toebehoorden aan een erflater na diens overlijden worden gestolen, wordt de uit de diefstal voortvloeiende schade geleden door diens erfgerechtigden, zoals aangewezen door de wet of met een erfregeling; het staat dan ook aan de strafrechter om de beklaagde die hij schuldig verklaart aan de diefstal van die zaken, te veroordelen tot schadevergoeding aan degenen die aantonen die erfgerechtigden te zijn; daarvoor moet niet eerst de nalatenschap van de erflater zijn vereffend en verdeeld en evenmin moeten de erfgerechtigden aantonen dat zijzelf of de erflater reeds gedurende enige periode vóór het overlijden van deze laatste of vóór de diefstal eigenaar waren van de gestolen zaken.

- Strafzaken - Diefstal - Zaken van een erflater - Schadelijdende partij - Erfgerechtigden - Bewijs - Draagwijdte

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0032.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5 AC nr. ...

Het hoger beroep van de burgerlijke partij maakt enkel de burgerlijke rechtsvordering bij de rechter aanhangig; het beoogt een verhoging van de schadevergoeding die het slachtoffer had gevorderd of de veroordeling tot schadevergoeding indien zijn vordering in eerste aanleg, als gevolg van de vrijspraak van de beklaagde, was verworpen; aangezien de burgerlijke partij niet bevoegd is om haar hoger beroep tot de strafvordering uit te breiden, heeft de beslissing die in eerste aanleg over deze vordering is gewezen, geen gezag van gewijsde tegen haar; daaruit volgt dat de appelrechter, bij wie enkel het ontvankelijk hoger beroep van de burgerlijke partij tegen een vrijspraak aanhangig is gemaakt, krachtens de devolutieve werking van dat hoger beroep kan en moet nagaan of het feit dat de grondslag vormt voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen is en of dat feit de schade heeft veroorzaakt waarvan het herstel wordt gevraagd (1); derhalve miskent de beslissing waarbij het gerecht, op dit hoger beroep, oordeelt dat de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, terwijl de eerste rechter, die op strafrechtelijk gebied uitspraak deed, dat had uitgesloten, noch het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde noch dat van de eerbiediging van het vermoeden van onschuld. (1) Zie Cass. 29 april 2015, AR P.15.0148.F, AC 2015, nr. 283; Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F, AC 2001, nr. 472; Faustin HELIE, Traité de l'instruction criminelle, III, Brussel, 1869, 3313, nr. 4493; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, Brussel, 4de uitg., 2012, 1033.

- Hoger beroep - Devolutieve werking - Appelrechter die enkel kennis neemt van het hoger beroep van de burgerlijke partij - Omvang van de aanhangigmaking - (Geen) Gezag van gewijsde van de beroepen beslissing over de strafvordering ten aanzien van de burgerlijke partij - (Geen) invloed op het vermoeden van onschuld

P.21.1028.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 1018, 6°, Gerechtelijk Wetboek omvatten de kosten de in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtsplegingsvergoeding; wanneer de burgerlijke partij in haar conclusie in hoger beroep de veroordeling van de beklaagde "tot alle kosten en tot de kosten van de twee aanleggen" vordert, mist het middel, dat miskenning van het beschikkingsbeginsel aanvoert en het bestreden arrest verwijt aan de burgerlijke partij een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen voor de twee aanleggen terwijl zij dit niet voor het hof van beroep had gevorderd, feitelijke grondslag (1). (1) De eiser verweet het arrest aldus uitspraak te doen ultra petita. Echter, "aangezien artikel 1017 [eerste lid] Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat ieder vonnis zelfs ambtshalve de in het ongelijk gestelde partij, in de regel, in de kosten verwijst (...) schendt de rechter die een der partijen in de kosten verwijst art. 1138, 2°, Ger.W. niet doordat hij uitspraak zou hebben gedaan over niet gevorderde zaken of doordat hij meer zou hebben toegekend dan was gevorderd" (Cass. 9 november 1979, AC 1979-80, nr. 165; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N-C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614, waaruit blijkt "de rechter die de kosten vereffent, geen uitspraak doet over een rechtsvordering"; Cass. 16 mei 1974, AC 1974, 1036). Bovendien, "de strafrechter kan op grond van artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek de in het ongelijk gestelde beklaagde, burgerlijk aansprakelijke partij of voor de beklaagde tussengekomen partij ambtshalve tot een rechtsplegingsvergoeding veroordelen ten voordele van de in het gelijk gestelde burgerlijke partij" (Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284; Cass. 20 januari 2010, AR P.09.1146.F, AC 2010, nr. 47, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.). Het openbaar ministerie heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat uitgaat van andere juridische beginselen, faalt naar recht.

- Beschikkingsbeginsel - Burgerlijke partij die de veroordeling van de beklaagde tot de gerechtskosten vordert - Veroordeling tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) ultra petita

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1018, 6°, 1022 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.21.0583.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.4 AC nr. ...

De burgerlijke partij heeft in beginsel geen hoedanigheid om op te komen tegen de beslissing op strafrechtelijk gebied (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Hoger beroep - Burgerlijke partij - Beslissing op strafrechtelijk gebied - Grens

Uit de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens, binnen de door die verklaring bepaalde grenzen, door de in het appelverzoekschrift of grievenformulier opgegeven grieven; het appelgerecht dat uitspraak doet over de aldus aangevoerde grieven oordeelt binnen de grenzen van de devolutieve werking van het aangetekende hoger beroep en dat een grief betrekking heeft op de omstandigheid dat in het beroepen vonnis geen uitspraak werd gedaan over een onderdeel van de telastleggingen of over een punt van de burgerlijke rechtsvordering, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Hoger beroep - Saisine van het appelgerecht - Grieven - Burgerlijke partij - Beroepen vonnis zonder uitspraak over een van de telastleggingen - Devolutieve werking van het hoger beroep - Gevolgen

- Artt. 203, 204 en 215 Wetboek van Strafvordering

P.21.1030.F 2 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220302.2F.1 AC nr. ...

Degene wiens goed is beschadigd door een onrechtmatige daad, heeft recht op het herstel van zijn bezit door de teruggave van het goed in de staat waarin het zich bevond vóór die daad; in de regel kan de benadeelde dus het bedrag vorderen dat nodig is om het goed te laten herstellen, zonder dat dit bedrag kan worden verminderd door de vervallen staat van het beschadigde goed.

- Onrechtmatige daad - Schade - Volledige vergoeding van de schade - Vervallen staat van het beschadigde goed - Invloed

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.1303.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 3 EVRM volgt niet dat op alle politieambtenaren die met een klager bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie contact hadden, de verplichting rust een overtuigende verklaring te geven voor de bij een arrestatie of tijdens een detentie opgelopen verwondingen van die klager; een dergelijke omkering van de bewijslast in strafzaken is immers strijdig met het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld, waarvan ook politieambtenaren genieten; die regel geldt evenzeer indien de strafrechter uitspraak doet over een op een misdrijf gegronde burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0841.N, AC 2018, nr. 784; Cass. 15 april 2015, AR P.15.0024.F, AC 2015, nr. 253; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. 217, RABG 2015, 987 noot V. VEREECKE, RW 2016-17, 738 noot S. DEWULF.

- Beoordeling van alleen de burgerlijke vordering - Voorwaarden - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Verhoor van de politieambtenaren - Bewijslast - Vermoeden van onschuld van de politieambtenaren

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1213.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.4 AC nr. ...

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het onderzoek werd ingeleid door de burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter en de raadkamer oordeelt dat het feit noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding oplevert, of dat tegen de inverdenkinggestelde generlei bezwaar bestaat, de burgerlijke partij wordt veroordeeld tot het aan de inverdenkinggestelde betalen van de vergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek; overeenkomstig artikel 1 Tarief Rechtsplegingsvergoeding is deze voor elke aanleg verschuldigd; noch uit de voormelde bepalingen noch uit eender welke andere bepaling kan worden afgeleid dat, in een dergelijk geval, de veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep afhankelijk is gesteld van het instellen van een vordering tot toekenning van die rechtsplegingsvergoeding voor de raadkamer.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Gerechtelijk onderzoek geopend door burgerlijke partijstelling - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

P.21.1278.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.5 AC nr. ...

De strafrechter die na het verval van de strafvordering enkel nog te beslissen heeft over de burgerlijke rechtsvordering, oordeelt onaantastbaar of het door een partij voorgestelde getuigenverhoor dienstig is voor het bewijs van de onrechtmatige daad; de strafrechter dient daarbij echter het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging te eerbiedigen (1); het Hof gaat na of de strafrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die met die rechten niet in overeenstemming te brengen zijn; de strafrechter kan oordelen dat het herverhoor van getuigen ingevolge het tijdsverloop niet meer dienstig is wegens het risico van onbetrouwbaarheid; daarvoor moet die rechter niet eerst de getuigen horen. (1) Cass. 4 mei 2021, AR P.21.0101.N, , ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.6 met concl. OM, RW 2021-2022, 781.

- Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Beoordeling van de burgerlijke vordering na verval van de strafvordering - Verzoek tot het horen van belastende getuigen - Risico van onbetrouwbaarheid van de mondelinge getuigenis - Beoordeling - Grens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De strafrechter oordeelt onaantastbaar of de overschrijding van de redelijke termijn de bewijsvoering en het recht van verdediging van de beklaagde zo ernstig en onherstelbaar heeft aangetast dat geen eerlijke beoordeling van de aan die beklaagde verweten feiten meer mogelijk is en de op die feiten gesteunde burgerlijke rechtsvordering bijgevolg niet-ontvankelijk moet worden verklaard; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met alle dienstige omstandigheden, zoals het al dan niet bestaan van de mogelijkheid voor een beklaagde rechtspersoon om in de periode vóór de aanstelling van een lasthebber ad hoc bewijs à décharge te verzamelen of bij te houden; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0179.F, AC 2017, nr. 323; Cass. 15 september 2010, AR P.10.0572.F, AC 2010, nr. 524; GwH 29 juli 2010, nr. 92/2010. Zie M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 58-59.

- Verval van de strafvordering - Redelijke termijn van de rechtspleging - Verantwoordelijkheid van de rechtspersoon - Aanstelling van de lasthebber ad hoc van de rechtspersoon - Mogelijkheid van de lasthebber ad hoc om bewijs à décharge te verzamelen - Beoordeling van de overschrijding van de redelijke termijn op het recht van verdediging - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.21.0278.F 4 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220204.1F.4 AC nr. ...

Het niet-vervolgen van de dader van een als misdrijf omschreven feit voor de strafrechter belet het slachtoffer niet de vergoeding van de daaruit voortvloeiende schade te vorderen voor de burgerlijke rechter; de schuld van de dader is naar recht bewezen in de zin van het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld en de artikelen 6.2 EVRM en 14.2 IVBPR, wanneer het slachtoffer voor de burgerlijke rechter aantoont dat de bestanddelen van het misdrijf voorhanden zijn en, indien de dader een rechtvaardigingsgrond aanvoert die niet geheel ongeloofwaardig is, dat die rechtvaardigingsgrond niet bestaat (1). (1) Zie Cass. 7 september 2018, AR C.17.0694.N, AC 2018, nr. 450.

- Misdrijf - Schade - Geen vervolging voor de strafrechter - Rechtsvordering tot schadevergoeding voor de burgerlijke rechter - Schuld van de dader - Bewijs

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.21.0189.N 27 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.8 AC nr. ...

De rechterlijke verplichting om desgevallend ambtshalve en waar nodig met eerbiediging van de rechten van verdediging de toepasselijke rechtsregels op te werpen, geldt maar wanneer de partijen in het bijzonder feiten en handelingen tot staving van hun vorderingen dan wel verweer hebben aangevoerd.

- Taak van de rechter - Aanvulling van rechtsgronden

- Art. 8.4, eerste lid Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

P.21.0922.F 15 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211215.2F.2 AC nr. ...

De vergoedingsplicht afgeleid uit artikel 29bis WAM geldt wanneer de verzekerde niet op enigerlei wijze aansprakelijk is en is niet gegrond op een overtreding die hij zou hebben begaan, zodat de correctionele rechter of de politierechter een dergelijke vordering tot schadevergoeding niet kan beslechten zonder miskenning van de bevoegdheidsregels van de strafrechtbanken, die van openbare orde zijn (1). (1) Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0858.F, AC 2005, nr. 520.

- Rechtsvordering ingesteld voor het strafgerecht - Rechtsvordering op grond van artikel 29bis WAM - Bevoegdheid van de strafrechter

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0995.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.10 AC nr. ...

Het instellen van hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling kan tergend en roekeloos zijn wanneer zij het recht om dit rechtsmiddel aan te wenden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon overschrijdt (1); het enkele gegeven dat een kamer van inbeschuldigingstelling een beslissing van de raadkamer over de toepasselijke verjaringstermijn wijzigt, sluit niet uit dat er sprake kan zijn van procesmisbruik; de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er sprake is van een tergend en roekeloos hoger beroep; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig het bestaan van proceduremisbruik heeft kunnen afleiden. (1) Cass. 20 december 2017, AR P.17.0426.F, AC 2017, nr. 722, RW 2018-19, 1502 noot S. VAN OVERBEKE, "De beklaagde of inverdenkinggestelde als eiser tot schadeloosstelling in de strafprocedure: een reeds oude eend in de strafrechtelijke bijt" (1504-1508); Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N, AC 2015, nr. 33; K.I. Gent 23 april 2020, RABG 2021, 107 noot F. VAN VOLSEM, "Hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een buitenvervolgingstelling: appelleren is riskeren", 107-115. Zie ook R. VERSTRAETEN en J. HUYSMANS, "Ruimte voor een theorie van rechtsmisbruik in het strafprocesrecht?", in Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2012, 509-526.

- Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Tergend en roekeloos hoger beroep - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

C.20.0523.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.1 AC nr. ...

De ambtshalve vordering kan door het openbaar ministerie worden ingesteld telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde raakt; de vereisten van de openbare orde die een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, impliceren dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0252.F, Pas. 2019, nr. 311, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.; Cass. 28 januari 2016, AR C.14.0237.N, Pas. 2016, nr. 63.

- Openbaar ministerie - Rechtsvordering van ambtswege

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

Het openbaar ministerie kan hoger beroep instellen op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek, wanneer de openbare orde in gevaar is gebracht door een feitelijke toestand die moet worden verholpen, zelfs in een zaak waarin ze geen partij was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Openbaar ministerie - Zaak waarin het openbaar ministerie geen partij is - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

P.21.0615.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 2, eerste en tweede lid, Tarief Rechtsplegingsvergoeding en 557 Gerechtelijk Wetboek volgt dat voor het bepalen van de waarde van een schadevergoedingsvordering uit een misdrijf door een burgerlijke partij voor het strafgerecht rekening wordt gehouden met de gevorderde hoofdsom en met de gevorderde vergoedende interesten, dit zijn de gevorderde interesten vervallen tussen de datum van het misdrijf en de datum waarop de burgerlijke partij haar in geld waardeerbare vordering voor het strafgerecht heeft geformuleerd; voor het bepalen van de waarde van die vordering wordt geen rekening gehouden met de gerechtelijke vergoedende interesten, dit zijn de interesten vanaf de datum waarop de burgerlijke partij haar voor de strafrechter in geld waardeerbare vordering heeft geformuleerd en de datum van de rechterlijke beslissing, noch met de gerechtelijke verwijlinteresten, zijnde de interesten vanaf de uitspraak.

- Strafzaken - Veroordeling van de beklaagde - Rechtsplegingsvergoeding - Basisbedrag - Bedrag van de vordering van de burgerlijke partij - Gevorderde hoofdsom en vergoedende interesten - Berekening - Grenzen

- Art. 557 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 2, eerste en tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.10 AC nr. ...

Aan de consignatieplicht waartoe een burgerlijke partij die rechtstreeks dagvaardt voor de strafrechter krachtens artikel 108 Tarief Strafzaken gehouden is te voldoen, wordt in beginsel geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat, na de rechtstreekse dagvaarding door de burgerlijke partij, de rechtstreeks gedaagde vervolgens ook op vordering van het openbaar ministerie wordt gedagvaard voor dezelfde strafrechter, die de zaken samenvoegt en samen behandelt; het gebrek aan consignatie door de burgerlijke partij belemmert in dat geval de voortgang van de procedure echter niet wanneer de strafrechter vaststelt dat aan de rechtstreekse dagvaarding door de burgerlijke partij geen andere kosten zijn verbonden dan deze van de op last van het openbaar ministerie aanhangig gemaakte strafvordering, die door de Staat moeten worden voorgeschoten (1). (1) Zie Cass. 9 december 2009, AR P.09.1105.F, AC 2009, nr. 730, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch op datum in Pas..

- Strafzaken - Rechtstreekse dagvaarding door burgerlijke partij voor de strafrechter - Verplichting tot consignatie - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor dezelfde strafrechter - Gebrek aan consignatie - Voortgang van de procedure - Voorwaarden

- Art. 108 Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

- Strafzaken - Rechtstreekse dagvaarding door burgerlijke partij voor de strafrechter - Verplichting tot consignatie - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor dezelfde strafrechter - Gebrek aan consignatie - Voortgang van de procedure - Voorwaarden

- Art. 108 Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

P.21.0852.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.11 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde bij een in kracht van gewijsde getreden vonnis op strafgebied heeft veroordeeld wegens een feit omschreven als het misdrijf bepaald in de artikelen 392, 398 en 399 Strafwetboek, zou zijn rechtsmacht overschrijden indien hij dat feit, bij de uitgestelde behandeling van de erop gesteunde burgerlijke rechtsvordering, zou omschrijven als een misdrijf bepaald in de artikelen 392, 399 en 400 Strafwetboek; in dat geval heeft de rechter zijn rechtsmacht over die omschrijving immers definitief uitgeput in zijn vonnis op strafgebied, zodat die omschrijving nadien niet meer bij hem aanhangig is en evenmin nog aanhangig kan worden gemaakt bij de appelrechter (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Rechterlijke beslissing over alleen de burgerlijke rechtsvordering na een definitieve veroordeling op strafgebied - Hoger beroep ingesteld door de burgerlijke partij - Betwisting over de toepasselijke strafbaarstelling - Rechtsmacht van de rechter in hoger beroep - Omvang

- Artt. 392, 399 en 400 Strafwetboek

P.21.0769.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.5 AC nr. ...

De onderzoeksrechter stelt van de klacht met burgerlijke partijstelling een proces-verbaal op waaruit onder meer moet blijken voor welke feiten de onderzoeksrechter werd geadieerd; indien ter gelegenheid van de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter een schriftelijke klacht werd ingediend waarvan de inhoud niet of niet geheel overeenstemt met het door de onderzoeksrechter opgestelde proces-verbaal, is het dit proces-verbaal dat de draagwijdte van de klacht met burgerlijke partijstelling bepaalt en het staat de kamer van inbeschuldigingstelling te onderzoeken voor welke feiten de onderzoeksrechter is geadieerd.

- Strafzaken - Klacht met burgerlijke partijstelling - Proces-verbaal - Schriftelijke klacht - Saisine van de onderzoeksrechter

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.20.1045.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.11 AC nr. ...

In tegenstelling tot de teruggave, die een burgerrechtelijke maatregel is met een reële uitwerking die door de rechter bij een veroordeling moet worden opgelegd, is de verbeurdverklaring met toewijzing van de verbeurdverklaarde zaken een straf die aan de burgerlijke partij waaraan die zaken worden toegewezen een vorderingsrecht toekent die strekt tot afgifte van die zaken door de bevoegde ambtenaar van de federale overheidsdienst Financiën, die deze geldstraf ten uitvoer legt krachtens artikel 197bis Wetboek van Strafvordering; onverminderd het in artikel 43bis, laatste lid, Strafwetboek opgelegde verbod om de veroordeelde een onredelijk zware straf op te leggen, heeft de rechter de mogelijkheid, maar niet de verplichting, om de toewijzing van de betrokken zaken te bevelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 554; Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

- Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Toewijzing verbeurdverklaarde zaken aan de burgerlijke partij - Opdracht van de rechter

- Art. 197bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Uit de oude artikelen 7 en 8 Hypotheekwet (1) volgt dat alle goederen van de schuldenaar strekken tot voldoening van zijn schulden, met inbegrip van die welke hij op een later tijdstip zou verkrijgen, en dat in dat opzicht alle schuldeisers gelijk worden behandeld, tenzij de wet in een reden van voorrang zou voorzien; geen enkele wettelijke bepaling vestigt op de geldsommen die in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent worden verbeurdverklaard een voorrecht waardoor die geldsommen bij voorrang aan het slachtoffer van het misdrijf zouden moeten worden toegewezen (2). (1) Artt. 7 en 8 Hypotheekwet, Oud Burgerlijk Wetboek, boek III, dl. XVIII, opgeheven door art. 29, 4°, van de wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek, in werking getreden op 1 september 2021. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

- Gelijkkheid tussen schuldeisers - Toepassing op het slachtoffer van het misdrijf wat betreft de in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen

- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Gelijkkheid tussen schuldeisers - Toepassing op het slachtoffer van het misdrijf wat betreft de in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

P.21.0389.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat de burgerlijke partij haar recht om in rechte op te treden heeft uitgeoefend op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgvuldig persoon en dat zij tevens de inverdenkinggestelde schade wilde berokkenen door kwaadwillig en lichtzinnig ernstige beschuldigingen tegen hem te uiten, met als enig doel de door hem ingeleide procedures met betrekking tot het kind te doen mislukken, willigt zij wettig die vordering tot schadevergoeding wegens tergende of roekeloze rechtspleging in, waarbij de in aanmerking genomen fout erin bestaat dat de burgerlijke partij de gehele strafrechtspleging als instrument heeft gebruikt om de inverdenkinggestelde schade toe te brengen in het kader van een burgerlijk geschil (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 529.

- Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Afsluiting van het gerechtelijk onderzoek - Buitenvervolgingstelling - Tergende of roekeloze rechtspleging - Toekenning van schadevergoeding aan de inverdenkinggestelde - Fout van de burgerlijke partij die erin bestaat de strafrechtspleging te hebben gebruikt als instrument om de inverdenkinggestelde schade toe te brengen in het kader van een burgerlijk geschil

- Artt. 159, 191, 212 en 347 Wetboek van Strafvordering

P.21.0449.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.6 AC nr. ...

De uit artikel 6.1 EVRM afgeleide verplichting voor de strafrechter om, ongeacht of er een conclusie is ingediend, de voornaamste redenen op te geven ter verantwoording van zijn beslissing over de schuld of de onschuld van een vervolgde persoon geldt enkel met betrekking tot de beslissing op de strafvordering en geldt niet voor de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering.

- Beslissing - Motivering - Opgave van de voornaamste redenen ter verantwoording van de beslissing over schuld of onschuld

C.20.0582.F 3 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210603.1F.4 AC nr. ...

De uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering die niet tezelfdertijd als de strafvordering voor dezelfde rechter wordt vervolgd, wordt geschorst zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, voor zover er gevaar bestaat voor onverenigbaarheid tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter.

- Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering - Afzonderlijk voor de burgerlijke rechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering - Afzonderlijk voor de burgerlijke rechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het arrest dat, om te bepalen of de aansprakelijkheid van een van de partijen in het gedrang is gebracht, een beoordeling maakt van de feiten die bij een strafgerecht aanhangig zijn gemaakt ten gevolge van de klacht met burgerlijke partijstelling, heeft niet naar recht kunnen beslissen om de uitspraak over de rechtsvorderingen niet op te schorten.

- Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering - Afzonderlijk voor de burgerlijke rechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering - Beslissing - Wettigheid

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering - Afzonderlijk voor de burgerlijke rechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering - Beslissing - Wettigheid

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0303.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.2 AC nr. ...

Uit artikel 458, tweede lid, 4°, WIB92 volgt dat, wanneer een vonnisgerecht het verval van de strafvordering door verjaring tegen een of meerdere personen die terechtstaan voor de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde belastingmisdrijven vaststelt, het gehouden is te onderzoeken of de feiten die deze misdrijven opleveren al dan niet bewezen zijn (1). (1) Teneinde de fiscus toe te laten desgevallend het in artikel 458WIB92 bepaalde solidariteitsmechanisme te genieten. Immers, "de administratie der directe belastingen beschikt, wat de belasting betreft, over een eigen mogelijkheid tot herstel die naast de inkohiering bestaat in de hoofdelijkheid, die krachtens [die bepaling] voortvloeit uit een veroordeling als dader van of als medeplichtige aan misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 van het voormelde wetboek; tot de in dat artikel bedoelde veroordeling behoort ook de beslissing die zich, wegens de verjaring van de strafvordering, ertoe beperkt de bestanddelen van de misdrijven bewezen te verklaren" (Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349; Cass. 28 september 2010, AR P.10.0099.N, AC 2010, nr. 554, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal DE SWAEF).

- Inkomstenbelastingen - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Verjaring van de strafvordering - Verplichting om te onderzoeken of de feiten die deze telastleggingen van fiscale aard opleveren, al dan niet bewezen zijn

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Wanneer een belastingmisdrijf wordt gepleegd met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden, is de belastingadministratie gehouden daarvan het bewijs te leveren om aldus de ontdoken belasting te kunnen inkohieren; dit geldt ook ten aanzien van de mededaders of medeplichtigen jegens wie zij zich wil beroepen op het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid; de noodzaak om van het misdrijf aangifte te doen bij de procureur des Konings om dat bewijs te verkrijgen, om de inzage van het strafdossier te verkrijgen, om het verloop van het onderzoek op te volgen en om te wachten tot dit onderzoek de gegevens oplevert die in het bijzonder de administratie moeten toelaten om de mededaders of de medeplichtigen van het belastingmisdrijf dat met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden werd gepleegd, te identificeren, teneinde het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid te genieten, kan op zichzelf schade toebrengen aan het departement van de Staat dat voor de inning en de invordering van de directe belastingen instaat; in een dergelijk geval vloeit de schade van de Staat voort uit de verplichting voor de administratie om het bewijs te leveren van de schuld van de mededaders of medeplichtigen, wanneer de belastingschuldige zich door het plegen van misdaden of wanbedrijven aan de vrijwillige betaling ervan onttrekt, door een of meerdere met de invordering belaste ambtenaren toe te wijzen aan de analyse van de akten, de stukken, de registers, de documenten of de inlichtingen die zijn verzameld door het strafonderzoek dat, wanneer het tegen die belastingplichtige is geopend, de ontoereikende onderzoeksbevoegdheden van voormelde administratie vervangt (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349 (2de middel); Cass. 14 juni 2006, AR P.06.0073.F, AC 2006, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH (II.A.3 - 5de middel) op datum in Pas.; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F, P.00.1353.F en P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

- Inkomstenbelastingen - Belgische Staat, administratie der directe belastingen - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Schade - Kosten verbonden aan de opvolging van het strafdossier

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het in artikel 458, eerste en tweede lid, WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid tussen daders of medeplichtigen van misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 452 WIB92 betreffende de betaling van de ontdoken belasting en de interesten, dat voortvloeit uit een veroordeling wegens een inbreuk op de bepalingen van het WIB92 of uit de vaststelling dat de aldus gekwalificeerde feiten bewezen zijn, staat los van de beslissing die inbreuken op andere bepalingen dan degene van dat wetboek bewezen verklaart; derhalve kan niet worden geoordeeld dat de schade, die voortvloeit uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting, die aan de Belgische Staat werd toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het aan de beklaagde ten laste gelegde mechanisme van belastingontduiking, het voorwerp uitmaakt van de in artikel 458, eerste en tweede lid, WIB92 bepaalde eigen mogelijkheid tot herstel (1); de rechter kan derhalve niet de burgerlijke rechtsvordering van de Staat, administratie der directe belastingen, om die reden niet-ontvankelijk verklaren. (1) In essentie preciseert het Hof hier dat artikel 458 WIB92 de fiscus niet belet om zich burgerlijke partij te stellen voor de schade die voortvloeit uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting maar veroorzaakt is door gemeenrechtelijke misdrijven – anders gezegd niet de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven – die inbegrepen zijn in het aan de beklaagde ten laste gelegde mechanisme van belastingontduiking. "De Staat, administratie der directe belastingen, heeft zoals iedere benadeelde het recht om een burgerlijke rechtsvordering in te stellen voor schade waarvoor de belastingwetgeving niet in een eigen mogelijkheid tot herstel voorziet; de voor de administratie krachtens artikel 458, eerste lid, WIB92 bestaande mogelijkheid tot herstel, nl. de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een veroordeling, staat eraan in de weg dat de administratie lastens de dader of medeplichtige aan een van de misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 WIB92 een burgerlijke rechtsvordering zou instellen strekkende tot vergoeding van de schade bestaande uit het equivalent van de ontdoken belasting" (Cass. 17 december 2015, AR C.13.0194.N, AC 2015, nr. 761, met concl. van toenmalig advocaat-generaal THIJS). Zie ook Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349 ("Een belastingschuld vloeit niet voort uit fraude; zij vindt haar oorsprong in de belastbare transactie die men met fraude heeft pogen te verhullen; de fraude kan dus niet de oorzaak zijn, in de zin van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, van schade bestaande in het bedrag van de ontdoken belasting"), en noot van F. KONING, "La solidarité au paiement de l'impôt éludé en vertu de l'article 458, alinéa 1er, du CIR, serait-elle désormais applicable même en cas d'absence de condamnation pénale?", JT 2011, p. 832; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.0929.F, AC 2016, nr. 151, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 11 januari 2017, AR P.16.0703.F, en noot O. MICHIELS, "L'article 458 du Code des impôts sur les revenus est-il un frein à l'intervention du fisc en procédure pénale?", JT 2017, p. 397-400; Cass. 13 november 2019, AR P.19.0267.F, AC 2019, nr. 589, met andersluidende concl. OM op datum in Pas. en noot E. VAN BRUSTEM, "A propos de l'action civile du fisc: quel impôt, quel dommage et devant... quel juge?", Rev. dr. pén. crim. 2021, p. 5 e.v.). Dit dossier past in het bedrieglijk kader van de kasgeldvennootschappen of "cash companies" (zie E. VAN BRUSTEM, "Sociétés de liquidités: réparation du dommage propre de l'administration fiscale, quo vadis", noot bij Cass. 11 januari 2017, Rev. dr. pén. crim. 2017, p. 853 e.v.).

- Inkomstenbelastingen - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Niet-toepasselijkheid op de schade uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting die aan de Belgische Staat is toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het mechanisme van belastingontduiking - Invloed op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling van de Belgische Staat, administratie der directe belastingen

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter een burgerlijke rechtsvordering tot herstel van schade slechts gegrond verklaren indien hij vaststelt dat de schade voortvloeit uit een als misdrijf gekwalificeerd feit waarvoor de beklaagde is vervolgd en dat de rechter bewezen verklaart; het vaststellen van een inbreuk op de algemene zorgvuldigheidsplicht bepaald in artikel 1382 oud Burgerlijk Wetboek volstaat hiertoe niet wanneer die fout geen misdrijf uitmaakt.

- Strafzaken - Gegrondverklaring - Schade voortvloeiende uit een als misdrijf gekwalificeerd feit - Inbreuk op de algemene zorgvuldigheidsplicht - Fout die geen misdrijf uitmaakt - Voorwaarde

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1325.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7 AC nr. ...

De regel van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geldt voor alle onregelmatigheden, ook al houden zij een inbreuk in op een regel van rechterlijke organisatie (1); er bestaat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven verbod voor de onderzoeksrechter om feiten te onderzoeken waarvoor hij niet is gelast met een ontvankelijke akte; hieruit volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een bewijselement opgeleverd door een onderzoeksdaad voor feiten waarvoor de onderzoeksrechter niet regelmatig was gelast door een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling, enkel nietig kan verklaren en als bewijs uitsluiten wanneer zij oordeelt dat het gebruik van dat bewijselement het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Uitsluiten van bewijsgegevens verzameld na de klacht - Recht op een eerlijk proces

- Artt. 63, 131 en 235bis Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Derden in de zin van artikelen 76, eerste lid en tweede lid en 683, eerste lid Wetboek van Vennootschappen zijn zij die met de vennootschap wegens haar bestaan hebben gehandeld; deze wetsbepalingen beschermen immers de derden die met de vennootschap of met haar organen plegen te handelen en voor wie de openbaar te maken akten om die reden relevant zijn; degene waartegen de vennootschap een klacht met burgerlijke partijstelling indient, is geen derde in de zin van die bepalingen; hetzelfde geldt voor de onderzoeksrechter waarbij de klacht wordt ingediend; de rechtsband waarin de vennootschap die personen met haar klacht betrekt, steunt immers op een beweerde onrechtmatige daad of op de wet en is dus onvrijwillig; bijgevolg zijn alle bestaande akten en gegevens van de vennootschap hen onmiddellijk tegenstelbaar; die wetsuitlegging ontzegt aan de verkrijgende vennootschap niet het recht op toegang tot de rechter in de periode tussen de fusie en de bekendmaking ervan; de fusie kan immers worden vermeld bij de klacht met burgerlijke partijstelling, zodat belanghebbenden daarvan kennis kunnen nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijke partijstelling namens de overgenomen vennootschap vóór de openbaarmaking van de akte van overname - Tegenstelbaarheid van de overname aan de onderzoeksrechter en aan personen tegen wie de vennootschap klacht indient

- Artt. 76, eerste en tweede lid, en 683, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.21.0101.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.6 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde verzoekt om ter rechtszitting een getuige te horen die tijdens het vooronderzoek een voor hem belastende verklaring heeft afgelegd, moet de rechter dat verzoek enkel beoordelen in het licht van de drie toetsingscriteria die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft ontwikkeld om getuigen à charge (niet) ter rechtszitting te horen wanneer hij zich uitspreekt over de gegrondheid van de strafvordering; dat is niet het geval wanneer de strafrechter, na de vaststelling van het verval van de strafvordering, enkel nog gelast blijft met de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering en dus enkel nog moet uitmaken of de beklaagde een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd waarvoor hij aanvankelijk is vervolgd en of de gevorderde schade daaruit voortvloeit; in dat geval oordeelt de rechter onaantastbaar of het voorgestelde getuigenverhoor dienstig is voor het bewijs van de onrechtmatige daad (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Beoordeling van de burgerlijke vordering na verval van de strafvordering - Verzoek tot het horen van belastende getuigen - Beoordeling

C.19.0111.F 15 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3 AC nr. ...

Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat onder de daarin bepaalde voorwaarden de schorsing van de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering voorschrijft zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, houdt geen verband met de uitoefening van de tuchtvordering, zelfs al kan die ertoe leiden dat aan de vervolgde persoon de uitoefening van een recht met civielrechtelijk karakter wordt ontnomen (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1020.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat a) de burgerlijke rechtsvordering slechts samen met een ontvankelijke strafvordering bij de strafrechter aanhangig kan worden gemaakt, b) een op een misdrijf gebaseerde burgerlijke rechtsvordering die bij het vonnisgerecht aanhangig wordt gemaakt op een ogenblik dat de strafvordering met betrekking tot dat misdrijf nog niet is verjaard, niet verjaart totdat hierover definitief uitspraak is gedaan, ook al is tijdens de procedure voor het vonnisgerecht de verjaring van de strafvordering ingetreden en c) wanneer het vonnisgerecht oordeelt dat de strafvordering op het ogenblik van de verwijzing naar het vonnisgerecht reeds vervallen was door verjaring, het geen rechtsmacht meer heeft om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering , ook al dateert de burgerlijke partijstelling van vóór het verval van de strafvordering; de omstandigheid dat de verjaring van de strafvordering op het ogenblik van de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht door dat laatste gerecht niet werd of nog niet kon worden vastgesteld maar slechts ingevolge de beslissing van het vonnisgerecht is komen vast te staan, doet aan het bovenstaande geen afbreuk (1) (2). (1) Cass. 7 september 2016, AR P.16.0362.F, AC 2016, nr. 462; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 en Cass. 7 maart 1995, AR P.94.1289.N, AC 1995, nr. 138. Zie J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 238; F. DERUYCK, "De burgerlijke vordering voor de strafrechter: een status quaestionis aan de hand van de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie", in CBR Jaarboek 2010-11, Intersentia, 2011, 395; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Maklu, 2012, 229; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1173, 1230 en 1234; G.F. RANIERI, "Le sort de l'action civile, en cas de prescription de l'action publique acquise, à la suite d'une disqualification, après la constitution de partie civile entre les mains du juge d'instruction mais avant l'ordonnance de renvoi", R.D.P. 2016, 711; O. MICHIELS en G. FALQUE, Principes de procédure pénale, Larcier, 2019, 117; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 918. (2) Cass. 23 maart 2016, AR P.15.1445.F, AC 2016, nr. 208, R.D.P. 2016, 708 noot G.F. RANERI; Cass. 28 september 2010, AR P.09.1598.N, AC 2010, nr. 553. Zie R. VERSTRAETEN, De burgerlijke partij en het gerechtelijk onderzoek, Maklu, 1990, 64-65; J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 238; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1230-1231; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 918; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 331.

- Klacht met burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter - Verjaring van de strafvordering op moment van de inleidende akte

- Artt. 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1216.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikelen 66 en 67 Wetboek van Strafvordering vereisen niet dat een burgerlijke partij die afstand doet van haar burgerlijke partijstelling, de afstand moet laten betekenen aan de andere burgerlijke partijen in het geding (1). (1) Zie Cass. 26 juni 1986, AR nr. 7504, AC 1986, nr. 675.

- Strafzaken - Burgerlijke partijstelling - Afstand door een burgerlijke partij - Betekening aan andere burgerlijke partijen

- Artt. 66 en 67 Wetboek van Strafvordering

Uit de bepalingen van artikelen 824, tweede lid, en 825 Gerechtelijke Wetboek, die van toepassing zijn indien de strafrechter definitief over de strafvordering heeft beslist en enkel dient te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering, volgt dat een burgerlijke partij haar afstand van geding enkel dient te betekenen aan een tegenpartij.

- Strafzaken - Artikelen 824, tweede lid, en 825 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid - Afstand door een burgerlijke partij - Betekening aan tegenpartij

- Artt. 824, tweede lid, en 825 Gerechtelijk Wetboek

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of een oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade aannemelijk is, met andere woorden of het aannemelijk is dat die schade zich ook zonder dat feit zou hebben voorgedaan zoals ze zich in concreto heeft voorgedaan; het Hof gaat wel na of het onderzoeksgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die geen verband ermee houden of met het begrip oorzakelijk verband onverenigbaar zijn (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239.

- Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof.

- Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof.

Hij die beweert te zijn benadeeld door een misdaad of een wanbedrijf, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, de omvang ervan en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf; wel moet de beweerde benadeelde, wil zijn burgerlijke-partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239, NC 2020, 476; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0895.N, AC 2018, nr. 128; Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285; Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.1191.F, AC 2011, nr. 576, JLMB 2012, 449 noot N. COLETTE-BASECQZ; Cass. 18 januari 2011, AR P.10.1252.N, AC 2011, nr. 50; Cass. 26 oktober 2010, AR P.09.1662.N, AC 2010, nr. 632; Cass. 3 april 2007, AR P.07.0041.N, AC 2007, nr. 168; Cass. 11 februari 2003, AR P.02.0394.N, AC 2003, nr. 94; Cass. 8 oktober 2002, AR P.02.0419.F, AC 2002, nr. 516, NJW 2002, 499 noot M. DE SWAEF, RW 2003-04, 297 noot A. VANDEPLAS, T. Strafr. 2003, 294 noot R. VERSTRINGHE; Cass. 21 september 1999, AR P.99.0743.N, AC 1999, nr. 475; Cass. 21 december 1993, AR P.93.1353.N, AC 1993, nr. 539, RW 1993-94, 777. Zie S. VAN OVERBEKE, "Strafrechtelijke gevolgen van een onontvankelijke burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter", RW 2008-09, 1458-1465; F. DERUYCK, "De burgerlijke vordering voor de strafrechter: een status quaestionis aan de hand van de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie", in CBR Jaarboek 2010-11, Intersentia, 2011, 385-387; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 2012, 220-222; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 200; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1240-1241; S. VERHELST, De rol van het slachtoffer in het straf(proces)recht, Intersentia, 2014, 195-229; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 914; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 722-729.

- Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Controle door het onderzoeksgerecht

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

- Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Controle door het onderzoeksgerecht

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

Weliswaar moet de beweerde benadeelde op het moment van zijn klacht met burgerlijke-partijstelling nog niet het bewijs leveren van het oorzakelijk verband tussen zijn schade en de aangeklaagde feiten, maar moet hij dat verband slechts aannemelijk maken; daartoe volstaat evenwel niet zijn loutere bewering dat hij is benadeeld door feiten die beantwoorden aan een misdaad of een wanbedrijf en die hij aan een derde verwijt, dergelijke bewering bindt het onderzoeksgerecht niet en ontslaat het niet van de plicht om, zelfs ambtshalve, na te gaan of er tussen de aangeklaagde feiten en de beweerde schade een voldoende aannemelijk oorzakelijk verband bestaat om op grond daarvan een gerechtelijk onderzoek naar die feiten te verantwoorden.

- Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Loutere bewering van benadeling door een misdaad of wanbedrijf - Toezicht van het onderzoeksgerecht op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling

- Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Loutere bewering van benadeling door een misdaad of wanbedrijf - Toezicht van het onderzoeksgerecht op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling

C.20.0447.N 5 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210305.1N.8 AC nr. ...

De regel van openbare orde krachtens welke de behandeling van de burgerlijke vordering die niet tegelijk met de strafvordering door dezelfde rechter gebeurt, moet worden geschorst zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, wordt verantwoord door het feit dat de strafrechtelijke beslissing, ten aanzien van de afzonderlijk ingestelde burgerlijke vordering, in de regel gezag van gewijsde heeft met betrekking tot de punten die de strafvordering en de burgerlijke vordering met elkaar gemeen hebben en geldt enkel wanneer er gevaar bestaat voor onverenigbaarheid of tegenstrijdigheid tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter, wat ook het geval kan zijn wanneer niet alle partijen in de burgerlijke zaak tevens partij zijn in de strafzaak (1). (1) Zie Cass. 7 september 2020, AR C.18.0316.N, AC 2020, nr. 494.

- Naast elkaar behandelde strafvordering en burgerlijke vordering - Schorsing van de burgerlijke vordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1234.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.11 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf te zijn benadeeld, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, haar omvang en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf; evenwel moet de beweerde benadeelde, wil zijn burgerlijke-partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken (1); de enkele omstandigheid dat de belastingadministratie wacht met de behandeling van het bezwaarschrift van een belastingplichtige over verschuldigde vennootschapsbelastingen totdat de strafrechter zich heeft uitgesproken over een klacht met burgerlijke-partijstelling van de belastingplichtige tegen derden die valse verklaringen zouden hebben afgelegd, die een impact zouden kunnen hebben op de betwisting over de verworpen beroepskosten van die belastingplichtige, verplicht het onderzoeksgerecht niet ervan uit te gaan dat die verklaringen bepalend zijn voor de uitslag van de fiscale administratieve betwisting; evenmin belet de omstandigheid dat de belastingadministratie nog geen uitspraak heeft gedaan over het bezwaarschrift van de belastingplichtige, dat het onderzoeksgerecht op grond van de aan dat gerecht voorgelegde gegevens oordeelt dat de klager geen reële en persoonlijke schade ingevolge de aangeklaagde valsheden aannemelijk maakt omdat het onwaarschijnlijk is dat die valsheden de beoordeling van het fiscale geschil zullen beïnvloeden. (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0895.N, AC 2018, nr. 128; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285; Cass. 3 april 2017, AR P.07.0041.N, AC 2007, nr. 168.

- Impact van de beweerde valse verklaringen op de uitslag van de fiscale procedure - Bewijswaarde van andere gegevens van het strafdossier - Klacht met burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Aannemelijk maken van reële en persoonlijke schade - Klacht over valse verklaringen van derden in een fiscale procedure - Ontbreken van

een uitspraak van de belastingadministratie op moment van de uitspraak van het onderzoeksgerecht

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.20.1335.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.10 AC nr. ...

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich concreet heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; dit verband veronderstelt dat, zonder de fout, de schade zich niet had voorgedaan zoals ze zich heeft voorgedaan (1); er is bijgevolg geen oorzakelijk verband wanneer de schade zich eveneens zou hebben voorgedaan indien de verweerder de hem verweten handelwijze correct had uitgevoerd; de rechter moet aldus bepalen wat de verweerder had moeten doen om rechtmatig te handelen; hij moet abstractie maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval, zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen, en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan; indien de rechter daarbij vaststelt dat de schade zich op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan of oordeelt dat zulks onzeker is, is er geen oorzakelijk verband tussen fout en schade; om te besluiten tot een oorzakelijk verband dient de rechter niet alle mogelijke hypothetische gevolgen die tot dezelfde schade hadden kunnen leiden, te vermelden en uit te sluiten. (1) Cass. 10 november 2020, AR P.20.0659.N, AC 2020, nr. 688 met concl. OM; Cass. 14 januari 2020, AR P.19.0931.N, AC 2020, nr. 35, N.C. 2020, 355; Cass. 9 december 2015, AR P.15.0578.F, AC 2015, nr. 734 met concl. van advocaat-generaal M. PALUMBO, op datum in Pas. Droit Pénal de l'Entreprise, 2016, 149 noot F. LAGASSE; Cass. 20 oktober 2015, AR P.14.0763.N, AC 2015, nr. 614, R.W. 2016-17, 706; Cass. 29 oktober 2014, AR P.13.0820.F, AC 2014, nr. 644 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; Cass. 1 februari 2011, AR P.10.1354.N, AC 2011, nr. 96, RW 2011-12, 957 noot S. VAN OVERBEKE; Cass. 30 mei 2001, AR P.01.0075.F, AC 2001, nr. 319; Cass. 15 december 1992, AR 5700, AC 1991-92, nr. 795; Cass. 27 maart 1980, AC 1979-80, 946. Zie F. VAN VOLSEM, "Culpa in het Belgisch strafrecht: een poging tot synthese", Preadviezen van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Boom uitgevers, 2012, 115; S. VAN OVERBEKE, "Onopzettelijke doodslag en onopzettelijke slagen en verwondingen: een algemene strafbaarstelling die een specifieke schade onderstelt", RW 2011-12, 960; J. ROZIE en T. VANSWEEVELT, "Causaliteit in het Belgische strafrecht. Over de kruisbestuiving tussen het buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht en het strafrecht", N.C. 2014, 433-473; C. IDOMON, "Onopzettelijk doden en onopzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel", in Strafrecht. Duiding, Larcier, 2018, 536; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 315-317.

- Zeker oorzakelijk verband tussen fout en schade - Rechtmatig handelen van de verweerder - Uitsluiten van alle mogelijke hypothetische gevolgen die tot dezelfde schade hadden kunnen leiden

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.19.1024.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.11 AC nr. ...

Indien een beklaagde in zijn verzoekschrift of grievenformulier aangeeft te zijn gegriefd door de uitspraak over de schuld betreffende een of meerdere telastleggingen, zonder aan te geven dat hij is gegriefd door de beslissing over de tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering, dan is de saisine van het appelgerecht beperkt tot de beslissing over de schuld van de beklaagde op strafgebied en de daarmee onafscheidelijk verbonden beslissingen; het beslissingsonderdeel betreffende de schuld van een beklaagde op strafgebied en dat betreffende de burgerlijke rechtsvordering, zelfs al hebben ze betrekking op dezelfde feiten, zijn geen onafscheidelijk verbonden beslissingen voor de toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Hoger beroep van de beklaagde - Onbeperkt hoger beroep - Verzoekschrift met grieven of grievenformulier - Aankruisen van enkel de grief schuld - Rechtsmacht van het rechtscollege in hoger beroep

P.20.0573.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek, die van toepassing zijn voor de strafgerechten wanneer die uitspraak doen over het bestaan en de omvang van de schade, volgt dat de rechter de mogelijkheid, maar niet de verplichting heeft om de overlegging van een stuk te bevelen; hij beslist onaantastbaar of de overlegging nodig is voor zijn oordeelsvorming.

- Strafzaken - Vonnisgerechten - Bevel tot overlegging van stukken

- Artt. 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0012.F 18 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.4 AC nr. ...

De burgerlijke rechtsvordering die tezelfdertijd en voor dezelfde rechters kan worden ingesteld als de strafvordering wordt voor de strafrechter gebracht door eenieder die kan beweren persoonlijk te zijn benadeeld door het misdrijf waarop de strafvordering betrekking heeft, of door eenieder die kan bewijzen het slachtoffer van dat misdrijf te zijn geweest (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 710.

- Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Voorwerp - Herstel van schade veroorzaakt door een misdrijf - Titularis van de vordering

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0171.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.2 AC nr. ...

Als het proces-verbaal van de rechtszitting en het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke vordering, beiden niet bericht van valsheid, vermelden dat de raadsman van de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen een schadenota heeft neergelegd, volgt daaruit dat deze partijen de bijstand van een raadsman hebben genoten en bijgevolg aanspraak maken op een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Het openbaar ministerie adviseerde het Hof het middel van eiser I (beschuldigde) tegen het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke belangen (arrest III) gegrond te verklaren, en verwerping van zijn cassatieberoep voor het overige, om reden dat uit de voorliggende stukken bleek dat de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) 3 en 4 hun eis tot schadevergoeding zelf hebben uiteengezet en alleen zij de neergelegde schadenota hebben ondertekend; het louter overhandigen van deze schadenota door de advocaat die de zaak wel heeft uiteengezet van burgerlijke partijen 1 en 2. leek volgens het openbaar ministerie niet te voldoen aan de term ?bijstand van een advocaat' die een rechtsplegingsvergoeding rechtvaardigt ten gunste van burgerlijke partijen 3 en 4.

- Burgerlijke partij - Hof van assisen - Rechtsplegingsvergoeding - Bijstand van een advocaat - Neerleggen van een schadenota

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 351 Wetboek van Strafvordering

C.18.0316.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.13 AC nr. ...

De regel van openbare orde die is vastgelegd in artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en krachtens welke de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering die niet tezelfdertijd als de strafvordering voor dezelfde rechter wordt vervolgd, geschorst wordt zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, wordt verantwoord door het feit dat het strafvonnis, ten aanzien van de afzonderlijk ingestelde burgerlijke rechtsvordering, in de regel gezag van gewijsde heeft met betrekking tot de punten die de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering met elkaar gemeen hebben.

- Strafvordering en burgerlijke rechtsvordering afzonderlijk ingesteld - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering - Regel van openbare orde - Grondslag van de regel

De verplichting die artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oplegt aan de rechter die van de burgerlijke rechtsvordering kennisneemt om zijn uitspraak aan te houden, is slechts van toepassing wanneer er gevaar bestaat voor onverenigbaarheid tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter; het Hof kan nagaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten wettig heeft kunnen afleiden dat er geen gevaar bestaat voor tegenstrijdigheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter.

- Strafvordering en burgerlijke rechtsvordering afzonderlijk ingesteld - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering - Vereisten

P.20.0383.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.8 AC nr. ...

De rechter die beslist dat een burgerlijke partij die slechts een provisionele schadevergoeding vordert, terwijl zij in staat had moeten zijn om een definitieve schade-eis te formuleren en die op grond daarvan een definitieve schadevergoeding toekent, miskent niet het recht van die burgerlijke partij van toegang tot de rechter en pleegt evenmin rechtsweigering.

- Toekenning van een definitief bedrag bij provisionele vordering - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter

P.20.0124.F 22 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf niet verjaren vóór de strafvordering; uit dat artikel volgt dat wanneer het slachtoffer zijn vordering vóór de verjaring van de strafvordering instelt voor de strafrechter, de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering ophoudt te lopen zolang het geding niet is beëindigd; hieruit kan dus niet worden afgeleid dat wanneer de rechter, die kennisgenomen heeft van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering, vaststelt dat de eerstgenoemde vordering verjaard is, hij moet beslissen dat de laatstgenoemde vordering ook is verjaard wanneer ze van geen enkele verjaringsstuitende daad het voorwerp heeft uitgemaakt voordat de specifieke desbetreffende verjaring is ingetreden (1). (1) Bij toepassing, in dit geval, van art. 198 Wetboek van Vennootschappen, opgeheven door de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen. De eiser voerde aan dat het Hof inzake stedenbouw oordeelt dat "wanneer de vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat voor de strafrechter tijdig is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd" (Cass., 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549, aangehaald door Raoul DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, 2010, p. 1222, eerste lid). Dat arrest wijst er echter ook op dat "de vordering van de stedenbouwkundige inspecteur tot herstel in de vorige staat een burgerlijke rechtsvordering is volgend uit een misdrijf, zodat deze vordering, overeenkomstig artikel 26 Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, niet verjaart vóór de strafvordering". Hieruit volgt dat de vordering luidens dat arrest "tijdig" is ingesteld wanneer dit vóór de verjaring ervan is gebeurd, ongeacht of dat is geschied volgens de regels van het burgerlijk recht (zie Fr. KUTY, Les principes généraux de droit pénal belge, T. I - La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, nr. 146, tweede lid) dan wel volgens de regels van de strafvordering. Zo heeft het Hof in zijn arrest van 16 maart 2010 beslist dat de burgerlijke rechtsvordering "tijdig" voor de strafrechter was ingesteld, enkel en alleen omdat ze vóór de verjaring van de strafvordering was ingesteld, zonder daarbij te verwijzen naar de burgerrechtelijke verjaringsregels. Het Hof voegt hieraan toe dat "[uit de artikelen 4 en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 2244 Burgerlijk Wetboek] volgt dat wanneer de burgerlijke rechtsvordering tijdig voor de strafrechter is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd. Ongeacht de verjaring van de strafvordering blijft de strafrechter bevoegd om de burgerlijke rechtsvordering te beoordelen" (Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1519.N, AC 2009, nr. 185 ; zie Cass. 13 mei 2003, AR P.02.1261.N, AC 2003, nr. 291, en de noten ; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 ; Cass. 12 maart 2008, AR P.07.1523.F, AC 2008, nr. 171). (M.N.B.)

- Burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf en ingesteld voor de strafrechter vóór de verjaring van de

strafvordering - Verjaring

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek
- Art. 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.1274.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.1 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf benadeeld te zijn, kan zich op grond van artikel 63, Wetboek van Strafvordering, voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen , zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, haar omvang en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf, maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijke partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken; bij die beoordeling dient het onderzoeksgerecht dat over de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling oordeelt, rekening te houden met de concrete feiten voorwerp van de klacht met burgerlijke partijstelling en niet met de abstracte misdrijfomschrijvingen; het onderzoeksgerecht oordeelt in beginsel op een onaantastbare wijze in feite of de schade die de benadeelde beweert te hebben geleden aannemelijk is, wat het kan afleiden uit zijn vaststelling dat de beweerde benadeelde geen schade heeft geleden of heeft kunnen lijden omdat de aangevoerde schade niet reëel noch persoonlijk is en het Hof gaat enkel na of het onderzoeksgerecht uit de door hem vastgestelde feitelijke gegevens geen gevolgen trekt die er geen verband mee houden of met het begrip schade onverenigbaar zijn (1). (1) Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285.

- Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beoordeling

P.19.1229.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.3 AC nr. ...

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit blijft onderworpen aan de regels van het gemene recht wanneer de voorwaarden daartoe vervuld zijn, wat, in geval van een fout die in een oorzakelijk verband staat tot de schade, kan leiden tot de toekenning van een vergoeding overeenkomstig artikel 1382 Burgerlijk Wetboek; hieruit volgt dat de rechter die uitspraak doet over de schadelijke gevolgen van een strafbare fout van een derde, met toepassing van die bepaling moet nagaan of en in welke mate de schade zich zonder de fout op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit" - Invloed op de regels die van toepassing zijn op de raming van de schade - Schade uit een strafbare fout

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

P.19.1287.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5 AC nr. ...

Aangezien de buitenvervolgingstelling niet enkel een einde maakt aan de strafvordering maar ook aan de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering, kan niet worden volgehouden dat het arrest geen enkele beslissing over laatstgenoemde rechtsvordering bevat noch, bijgevolg, dat de beperking van het hoger beroep tot de burgerlijke beschikkingen leidt tot de niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

Door de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter worden de strafvordering en de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling via rechtsvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer het onderzoeksgerecht de buitenvervolgingstelling uitspreekt, maakt het door een ondeelbare beslissing aan de beide vorderingen, zowel aan de burgerlijke vordering als aan de strafvordering, een einde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

P.19.1100.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.3 AC nr. ...

Als uit de bestreden beslissing niet blijkt dat ingevolge dading de gehele schade van de burgerlijke partij is vergoed, hebben de appelrechters niet vastgesteld dat het bedrag dat ingevolge de dading is betaald aan de burgerlijke partij overeenstemt met het vermogensvoordeel dat het arrest lastens de beklaagde verbeurdverklaart (1). (1) J. RAEYMAEKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", N.C. 2017, 446-470.

- Teruggave - Dading - Niet-overeenstemming van het bedrag van de dading en het wederrechtelijk vermogensvoordeel - Vergoeding van de gehele schade

- Art. 2044 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 42, 3°, 43bis en 44 Strafwetboek

P.19.1114.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.1 AC nr. ...

Het gebruik van het btw-mechanisme om de aan de Staat verschuldigde belasting niet aan hem door te storten of om een schuldvordering op de belastingadministratie te verkrijgen, is een misdrijf waarvan de opbrengst, net als bij verduistering of oplichting, de schade vormt die het misdrijf rechtstreeks aan de Schatkist heeft berokkend, waarbij de belastingschuld in dergelijke gevallen het onmiddellijke resultaat is van het bedrog; hieruit volgt dat het strafgerecht, door de burgerlijke rechtsvordering ontvankelijk te verklaren die de Belgische Staat op grond van dat misdrijf heeft ingesteld, niet de bevoegdheden overschrijdt die hem door de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zijn toegekend (1). (1) Cass. 21 maart 2017, AR P.16.1031.N, AC 2017, nr. 198.

- Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Belgische Staat - Btw - BTW-fraude - Belastingontduiking - Schade - Burgerlijkepartijstelling - Bevoegdheid van het strafgerecht

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.19.0325.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.3 AC nr. ...

De rechter dient op grond van de hem voorgelegde gegevens te beoordelen of er gevaar voor onverenigbaarheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter bestaat (1). (1) Zie Cass. 3 april 2009, AR C.08.0111.N, AC 2009, nr. 240.

- Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Schorsing van de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarde - Gevaar voor onverenigbaarheid - Opdracht van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Noch uit artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, een bepaling van openbare orde, noch uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende de bevoegdheid van de rechter volgt dat de rechter die kennisneemt van een vordering tot het aanhouden van de uitspraak alle mogelijke onderzoeksmaatregelen moet bevelen om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter uit te sluiten (1). (1) Cass. 7 februari 2013, AR C.12.0158.F, AC 2013, nr. 91, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 6 december 2012, AR C.11.0604.F, AC 2012, nr. 670, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420; Zie Cass. 17 juni 2004, AR C.02.0503.N, AC 2004, nr. 337.

- *Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Vordering tot het aanhouden van de uitspraak - Gevolg - Onderzoeksmaatregel om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid uit te sluiten - Bevoegdheid van de rechter*

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.1070.F 22 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200122.2F.3 AC nr. ...

Het slachtoffer van een misdrijf kan zich voor de strafrechter burgerlijke partij stellen door op de rechtszitting een schriftelijke conclusie neer te leggen of deze op de griffie in te dienen; artikel 152 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de conclusies ambtshalve uit de debatten worden geweerd wanneer ze buiten de vastgestelde termijn zijn neergelegd en niet aan alle betrokken partijen werden medegedeeld; uit de omstandigheid dat de politierechtbank geen conclusietermijnen heeft vastgesteld, volgt niet dat de conclusie die op de griffie van die rechtbank werd neergelegd en aan de betrokken partijen werd medegedeeld, voor niet-bestaande moet worden gehouden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 64. Art. 189 Wetboek van Strafvordering bepaalt met name dat de bepalingen van art. 152 van dat wetboek ook gelden voor de correctionele rechtbanken.

- *Burgerlijkepartijstelling voor de strafrechter - Vormen - Indiening op de griffie*

- Artt. 66, 67, 152 en 189 Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partij moet zich voor het vonnisgerecht burgerlijke partij stellen vóór het sluiten van het debat voor de eerste rechter en kan dat niet voor het eerst in hoger beroep doen (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 64.

- *Burgerlijkepartijstelling voor de strafrechter voor het eerst in hoger beroep - Ontvankelijkheid*

- Art. 67 Wetboek van Strafvordering

P.19.0682.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.5 AC nr. ...

Wanneer een partij slechts één rechtsplegingsvergoeding vordert van alle in het ongelijk gestelde partijen, dient de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering ambtshalve elke in het ongelijk gestelde partij te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijkgestelde partij; de omstandigheid dat deze in het gelijk gestelde partij slechts de solidaire veroordeling vordert van alle in het ongelijk gestelde partijen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 8 mei 2018, AR. P.17.1274.N, AC 2018, nr. 294.

- *Rechtsplegingsvergoeding - Beschikkingsbeginsel*

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

- Artt. 1138, 2°, en 1021 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0413.F 10 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200110.1F.1 AC nr. ...

Wanneer overeenkomstig artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de burgerlijke rechtsvordering niet tezelfdertijd voor dezelfde rechter wordt vervolgd als de strafvordering, wordt de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering geschorst zolang niet definitief is beslist over de strafvordering die vóór of gedurende de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering is ingesteld, voor zover er gevaar voor onverenigbaarheid bestaat tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter en onverminderd de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 31.

- Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering voor de strafrechter - Aanhangige burgerlijke rechtsvordering voor de burgerlijke rechter - Voortzetting

P.19.0688.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 424 Wetboek van Strafvordering neemt, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om beroep in cassatie in te stellen een aanvang bij het verstrijken van de termijn voor verzet of, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen ten aanzien van de beklaagde of de beschuldigde, na het verstrijken van de gewone termijnen van verzet en moet het beroep in cassatie worden ingesteld binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijnen omdat de wetgever hiermee wil vermijden dat een beslissing die nog kan worden bestreden met het rechtsmiddel van verzet ook voor het Hof van Cassatie kan worden aangevochten; wanneer een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering van een burgerlijke partij tegen een beklaagde deels vatbaar is voor verzet en deels bij gebrek aan belang niet vatbaar is voor verzet door de beklaagde, kan het cassatieberoep van de burgerlijke partij tegen deze beslissing in haar geheel enkel worden ingesteld na het verstrijken van de gewone termijn van verzet aangezien anders de door de wetgever beoogde doelstelling niet kan worden bereikt.

- Strafzaken - Cassatieberoep - Beslissing uitgesproken bij verstek - Beslissing deels vatbaar voor verzet en deels niet vatbaar voor verzet - Aanvang van de termijn voor het cassatieberoep

P.19.0267.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.1 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering nemen de strafgerechten, in burgerlijke zaken, slechts kennis van één enkele rechtsvordering, namelijk die welke strekt tot herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade; de belastingschuld vloeit niet voort uit de fraude maar uit de belastbare economische activiteit; de misdrijven die de fraude uitmaken, zijn niet de oorzaak van die schuld in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek (1); de nieuwe artikelen 442quinquies WIB92 en 93undecies E Btw-wetboek hebben noch tot doel of tot gevolg het onderwerp van de voor het strafgerecht gebrachte burgerlijke rechtsvordering te wijzigen, noch die rechtsvordering aan het vereiste oorzakelijk verband tussen het misdrijf en de schade te onttrekken, noch de strafrechter te machtigen het bedrag van de verschuldigde belasting te bepalen, maar de belastingadministratie toe te staan op die rechtsvordering een beroep te doen wanneer de toepassing van de bepalingen van fiscaal recht niet in staat stelt het volledige herstel van de door de schatkist geleden schade te verkrijgen (2). (1) Zie Cass. 10 februari 2009, AR P.08.1312.N, AC 2009, nr. 109, met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF. (2) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 589.

- Burgerlijke rechtsvordering gebracht voor de strafgerechten - Onderwerp - Belastingschuld - Misdrijven die de fraude uitmaken

- Art. 93undecies E Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 442quinquies Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

- Burgerlijke rechtsvordering gebracht voor de strafgerechten - Onderwerp - Belastingschuld - Misdrijven die de fraude uitmaken

- Art. 93undecies E Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 442quinquies Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

P.19.0757.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.3 AC nr. ...

De schadevergoeding moet het slachtoffer terugplaatsen in de toestand waarin hij zich zou bevonden hebben, mocht het schadegeval zich niet hebben voorgedaan en dit houdt in dat de aansprakelijke de schade volledig moet vergoeden; wanneer het slachtoffer reeds voorafgaand aan het schadegeval schade heeft geleden of een beperking vertoonde, wordt enkel de nieuwe schade of de verergering van de bestaande schade vergoed (1). (1) Cass. 2 februari 2011, AR P.10.1601.F, AC 2011, nr. 98, RW 2012-2013, 300-303 met noot van B. WEYTS, "Het leerstuk van de voorbeschiktheid tot schade als loutere toepassing van de regel van de integrale schadeloosstelling.

- *Schadevergoeding - Oorzakelijk verband - Reeds voorafbestaande schade - Draagwijdte*

- *Schadevergoeding - Oorzakelijk verband - Reeds voorafbestaande schade - Draagwijdte*

P.19.0325.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.2 AC nr. ...

Een burgerlijke partij kan hoger beroep kan instellen tegen een beslissing van de raadkamer tot internering van de inverdenkinggestelde, maar enkel wat betreft haar burgerlijke belangen; de beslissing tot internering zelf is een beslissing die valt onder de strafvordering en een burgerlijke partij beschikt niet over de vereiste hoedanigheid om die beslissing zelf aan te vechten; de kamer van inbeschuldigingstelling die kennis neemt van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering die is gesteund op feiten waarvoor werd geïnterneerd, is bij de beoordeling van die burgerlijke rechtsvordering niet gebonden door de interneringsbeslissing zelf die als beslissing op de strafvordering spijts dit hoger beroep onaangetast blijft; een interneringsbeslissing heeft wegens de devolutieve werking van het hoger beroep van de burgerlijke partij niet noodzakelijk tot gevolg dat de kamer van inbeschuldigingstelling op hoger beroep van de burgerlijke partij de burgerlijke rechtsvordering dient te beoordelen op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- *Internering - Hoger beroep*

- Artt. 14, § 1, eerste zin, 18, en 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering

P.19.0479.N 1 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191001.2 AC nr. ...

Het wanbedrijf omschreven in de artikelen 418 en 420 Strafwetboek bestaat in een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, dat tegelijkertijd de oorzaak kan zijn van slagen of verwondingen en van schade aan goederen; in dat geval is de burgerlijke rechtsvordering tot herstel van de schade aan de goederen een rechtsvordering die op het wanbedrijf is gegrond (1). (1) Cass. 22 november 2000, AR P.00.1173.F, AC 2000, nr. 636.

- *Wanbedrijf van onopzettelijke slagen of verwondingen - Wanbedrijf waarbij zowel verwondingen als schade aan goederen is veroorzaakt - Rechtsvordering tot herstel van de schade aan goederen - Grondslag*

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 418 en 420 Strafwetboek

P.19.0341.N 24 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190924.2 AC nr. ...

Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande titel Wetboek van Strafvordering en het beginsel 'Le criminel tient le civil en état' zijn alleen van toepassing op de behandeling van een burgerlijke rechtsvordering voor de burgerlijke rechter.

- *Artikel 4 van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafklacht met burgerlijke partijstelling - Adagium 'Le criminel tient le civil en état' - Draagwijdte*

P.19.0216.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.1 AC nr. ...

Uit artikel 4, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is gemaakt, ambtshalve de zaak moet aanhouden wanneer deze niet in staat is, wat de rechtsvordering betreft tot herstel van de schade, door een misdrijf veroorzaakt; de regel geldt ook ten aanzien van een reeds gestelde burgerlijke partij, wanneer de zaak, wat de afhandeling van haar belangen betreft, niet in staat van wijzen is en de gestelde burgerlijke partij kan wat haar betreft, het aanhouden van de zaak vorderen (1). (1) Zie Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1723.N, AC 2012, nr. 317, met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF.

- Burgerlijke partij - Aanhouden van de burgerlijke belangen door de rechter - Reeds gestelde burgerlijke partij

P.19.0094.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.5 AC nr. ...

Uit artikel 495, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de Orde van Vlaamse balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone kan doen blijken van een rechtstreeks belang om in rechte op te treden teneinde het collectief belang van de rechtszoekenden als subjecten van rechterlijke beslissingen met betrekking tot fundamentele vrijheden te behartigen; dat belang valt niet noodzakelijk samen met het individueel belang van de rechtszoekende dat een advocaat moet verdedigen en het staat aan de rechter dit te onderzoeken (1). (1) GwH 6 juli 2017, nr. 87/2017; contra: Cass. 4 april 2005, AR C.04.0351.F, AC 2005, nr. 194 met concl. van eerste advocaat-generaal LECLERCQ op datum in Pas.

- Orde van Vlaamse Balies - Ordre des barreaux francophones et germanophone - Belang om in rechte op te treden - Begrip - Doel

- Art. 495, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.19.0238.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.8 AC nr. ...

Het algemeen opzet van de Jeugdbeschermingswet en de finaliteit van de onderzoeken die zij toestaat, sluiten uit dat de stukken van de procedures die de jeugdrechtbank kan hanteren en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en op het milieu waarin hij leeft, worden aangewend voor eender welk ander doel dan dat waarvoor ze werden uitgevoerd, zodat deze niet kunnen worden aangevoerd ter beoordeling van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de ouders van de minderjarige (1). (1) Cass. 19 mei 1993, AR P.93.0149.F, AC 1993, nr. 247.

- Jeugdbescherming - Vordering tegen de burgerrechtelijk aansprakelijke ouders - Stukken met betrekking tot de persoonlijkheid en het milieu van de minderjarige - Aanwending

- Artt. 50 en 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.19.0252.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.3 AC nr. ...

De vordering die, in het kader van de handhaving van het gezamenlijk ouderlijk gezag, de domiciliëring en de huisvesting van het kind bij de vader dan wel bij de moeder vraagt, is van burgerrechtelijke aard (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2019, nr. 311, met betrekking tot de procedure die van toepassing is voor de jeugdrechtbank wanneer ze over een dergelijke vordering uitspraak doet.

- Ouderlijk gezag - Domiciliëring en huisvesting van het kind - Aard van de vordering

- Art. 374, § 1 Burgerlijk Wetboek

Het openbaar ministerie heeft in de regel niet de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de beschikkingen betreffende de burgerlijke rechtsvordering; artikel 138bis Gerechtelijk Wetboek staat het openbaar ministerie weliswaar toe om in burgerlijke zaken ambtshalve op te treden telkens als de openbare orde zijn tussenkomst vergt, maar uit dat artikel volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde raakt; de vereisten van de openbare orde die, in de zin van voormeld artikel 138bis, een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, impliceren dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden; dat is het geval wanneer de aantasting van fundamentele beginselen algemene belangen zoals de rechterlijke organisatie, de rechtszekerheid of de sociale vrede schaadt (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2019, nr. 311; R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 118 en de verwijzingen in de noten.

- Openbaar ministerie - Hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen - Voorwaarden - Vereisten van de openbare orde

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

P.17.0730.F 20 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190320.1 AC nr. ...

Het voorwerp van de vordering is het maatschappelijk of economisch voordeel dat de pleiter wil verkrijgen, en niet de kwalificatie van de schade op grond waarvan dat voordeel wordt betracht; het voorwerp van de vordering wordt niet gewijzigd wanneer de rechter een gevorderd bedrag toekent en verklaart dat de vergoeding overeenstemt met de vermogensvoordelen verkregen uit de bewezen geachte misdrijven en niet gegrond is op de schulden die wegens die misdrijven na het faillissement onbetaald zijn gebleven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 168.

- Vordering op grond van de schulden die na het faillissement onbetaald zijn gebleven - Voorwerp van de vordering - Wijziging van de vordering - Begrip - Wijziging van de kwalificatie van de schade - Invloed - Voorwerp van de vordering - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vordering tot schadeloosstelling van de curator - Nadeel geleden door de boedel der schuldeisers

Wanneer de afloop van de verbeurdverklaring definitief werd beslist door de vermogensvoordelen verkregen uit de bewezen geachte tenlasteleggingen van misbruik van vennootschapsgoederen per equivalent verbeurd te verklaren terwijl het bedrag ervan niet aan de burgerlijke partij is toegewezen, is het hof van beroep, dat uitspraak doet over de civielrechtelijke belangen met toepassing van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, onbevoegd om die beslissing ter discussie te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 168.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vordering tot schadeloosstelling van de burgerlijke partij - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Verbeurdverklaring per equivalent - Onstentenis van toewijzing aan de burgerlijke partij - Gevolg - Later bezwaar van de burgerlijke partij

- Art. 43bis, derde lid Strafwetboek

P.18.0699.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.2 AC nr. 720

De burgerlijke rechtsvordering kan slechts op een ontvankelijke wijze bij de strafrechter aanhangig worden gemaakt indien de strafvordering op dat ogenblik niet reeds is vervallen en die regel geldt ook indien het verval van de strafvordering is ingetreden op grond van artikel 216bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 1 februari 2000, AR P.97.0991.N, AC 2000, nr. 83; Cass. 6 mei 1993, AR 6416, AC 1993, nr. 325 met concl. van advocaat-generaal BRESSELEERS.

- Aanhangigmaking bij de strafrechter - Voorwaarde - Verval van de strafvordering door betaling van een minnelijke schikking

- Art. 216bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0782.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.3 AC nr. 686

De rechter die een gedeelte van de gevorderde bedragen toekent door de vordering verantwoord te verklaren als blijvende invaliditeit en niet op grond van de aangevoerde arbeidsongeschiktheid, wijzigt het voorwerp van de vordering van de burgerlijke partij niet (1). (1) Zie Cass. 12 november 2008, AR P.07.1627.F, AC 2008, nr. 628: "Wanneer het bestreden arrest aan de vordering zoals door de burgerlijke partij verwoord, een andere omschrijving geeft dan die welke in conclusie is voorgesteld, wijzigen de appelrechters het voorwerp van de vordering niet en doen zij geen uitspraak over een niet-gevorderde zaak"; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant 2014, nrs. 188 tot 194.

- Beschikkingsbeginsel - Vordering van de burgerlijke partij - Voorwerp - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Ambtshalve wijziging van de omschrijving door de rechter in blijvende invaliditeit

- Artt. 807 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.18.0649.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.5 AC nr. 628

Wanneer de strafrechter regelmatig is geadieerd van overtredingen, fraudes, misdrijven of misdaden als bedoeld in de artikelen 281 en 282 AWDA en de belastingschuldige regelmatig in het proces is betrokken, moet de rechter zich over de fiscale rechtsvordering van de vervolgende partij uitspreken (1). (1) Cass. 14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2013, nr. 269.

- Administratie van Douane en Accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Strafrechter - Bevoegdheid

- Artt. 281, 282 en 283 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.18.0270.F 24 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181024.5 AC nr. 582

Uit de artikelen 123, 8°, en 270, tweede lid, Nieuwe Gemeentewet volgt dat de rechtsvordering van de gemeente wordt ingesteld door het college van burgemeester en schepenen, mits machtiging van de gemeenteraad; wat dat betreft is het noodzakelijk doch voldoende dat het college uitdrukkelijk zijn wil te kennen heeft gegeven om de overwogen rechtsvordering in te stellen; de nuttige uitlegging van de beraadslagingen van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en schepenen vergt dat die vergeleken worden met de wetsbepalingen die ze beweren toe te passen, waarbij de vaststelling van wat elk van die instellingen kon doen een aanwijzing is van wat ze daadwerkelijk hebben gedaan; aangezien het krachtens de voormelde bepalingen niet aan de gemeenteraad is om te beslissen om de rechtsvordering in te stellen, maar enkel om daartoe machtiging te verlenen, houdt de machtiging die door de raad aan het college wordt gegeven in beginsel in dat het college, behoudens aanwijzingen in tegengestelde zin, vooraf heeft beslist om de rechtsvordering in te stellen en om die beslissing aan de gemeenteraad tot machtiging voor te leggen(1). (1) Volgens het OM hebben de appelrechters in onderhavig geval in feite en naar recht vastgesteld dat uit het dossier niet blijkt dat het college van burgemeester en schepenen, nog vóór de klacht met burgerlijkepartijstelling, heeft beslist om de strafvordering tegen de verweerder op gang te brengen. Het leidt daaruit in ondergeschikte orde af dat het middel in zoverre niet-ontvankelijk is. (M.N.B.)

- Gemeente - Beslissing van het college van burgemeester en schepenen - Machtiging van de gemeenteraad - Uitlegging van de beraadslagingen van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en schepenen

- Artt. 123, 8° en 270, tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

P.18.0234.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.3 AC nr. ...

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot het betalen van de ontdoken rechten veronderstelt dat op het ogenblik waarop die rechtsvordering aanhangig wordt gemaakt, de door de artikelen 281 en 282 AWDA bedoelde overtredingen, fraudes, misdrijven of misdaden regelmatig bij de strafrechter zijn aangebracht en dat de belastingschuldige regelmatig bij het proces is betrokken (1). (1) Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1559.N, AC 2016, nr. 341; Cass. 8 oktober 2013, AR P.12.1043.N, AC 2013, nr. 504; Cass. 14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269.

- Administratie van Douane en Accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Strafrechter - Bevoegdheid

P.18.0208.F 5 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180905.13 AC nr. ...

De toelaatbaarheid van de rechtsvordering om de schending van een ernstig bedreigd recht te voorkomen, veronderstelt dat de eiser houder is van het volgens hem bedreigde recht op het ogenblik waarop hij het wil doen gelden; dat is niet het geval wanneer de burgerlijke partij, toen haar vader nog leefde, op diens vermogen enkel een erfelijke roeping had, afhankelijk van het bestaan van een eventueel actief op het ogenblik van het openvallen van de nalatenschap (1). (1) Zie Cass. 4 december 1989, AR 6848, AC 1989-90, nr. 216.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Belang - Ernstig bedreigd recht - Begrip - Erfelijke roeping

- Art. 18, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Het belang dat voor het instellen van een rechtsvordering is vereist, wordt beoordeeld op het ogenblik waarop de vordering wordt ingesteld, ook al is niet vereist dat de eiser op dat ogenblik schade heeft geleden; het belang bestaat in elk voordeel dat de klager uit de door hem ingestelde vordering kan halen op het ogenblik waarop hij ze instelt, ook al moet de erkenning van zijn recht pas bij de uitspraak van het vonnis zijn aangetoond (1). (1) Zie Cass. 4 december 1989, AR 6848, AC 1989-90, nr. 216.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Belang

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0635.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.1 AC nr. ...

De strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering tot herstel van de schade is niet gehouden na te gaan of een beklaagde, die wordt vrijgesproken van alle hem ten laste gelegde feiten, andere fouten of onvoorzichtigheden in oorzakelijk verband met de gevorderde schade heeft begaan (1). (1) Zie: R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1176 e.v.

- Strafzaken - Beklaagde - Vrijspraak van alle ten laste gelegde feiten - Vordering tot herstel van schade - Beoordeling door de strafrechter

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0765.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.1 AC nr. ...

Wanneer de eerste rechter zich onbevoegd verklaart om te oordelen over de strafvordering of de strafvordering niet ontvankelijk verklaart en hij zich daarom onbevoegd verklaart om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering, moet de appelrechter die ingevolge het enkele hoger beroep van het openbaar ministerie het beroepen vonnis teniet doet, uitspraak doen over de gegrondheid van zowel de strafvordering als de burgerlijke rechtsvordering; de rechter die zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de strafvordering of die de strafvordering niet ontvankelijk verklaart, raakt niet aan de zaak zelf, ook al leidt hij zijn onbevoegdheid of de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering af uit de feiten van het strafdossier (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2008, AR P.07.1720.F, AC 2008, nr. 136; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, p. 1352.

- Strafrechter - Vonnis van onbevoegdverklaring - Uitsluitend hoger beroep van het openbaar ministerie - Vernietiging vonnis door appelrechter

P.17.0895.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.5 AC nr. ...

De beoordeling van de ontvankelijkheid van de burgerlijkepartijstelling houdt geen verband met de vraag of het openbaar ministerie een gerechtelijk onderzoek heeft gevorderd en of de onderzoeksrechter effectief een gerechtelijk onderzoek heeft gevoerd.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Ontvankelijkheid - Beoordeling

De burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter en de daardoor ingestelde strafvordering zijn slechts ontvankelijk wanneer de aangeklaagde feiten beantwoorden aan een door de wet als misdaad of wanbedrijf gekwalificeerd misdrijf en aannemelijk wordt gemaakt dat die feiten de burgerlijke partij hebben benadeeld (1). (1) Cass. 26 oktober 2010, AR P.09.1662.N, AC 2010, nr. 632.

- Burgerlijkepartijstelling voor onderzoeksrechter - Ontvankelijkheid

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

Het feit dat de burgerlijke partij is vervolgd voor ten nadele van anderen gepleegde misdrijven waardoor zijzelf geen schade heeft geleden, verleent haar niet het vereiste belang voor haar burgerlijkepartijstelling, ongeacht of de veroordeling van de beweerde werkelijke dader van die misdrijven haar tot nut zou strekken; aldus heeft zij noch het vereiste materiële belang, noch het vereiste morele belang.

- Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Vervolging van burgerlijke partij voor misdrijven waardoor hijzelf geen schade heeft geleden

Het onderzoeksgerecht is bevoegd om de ontvankelijkheid van de burgerlijkepartijstelling te beoordelen wanneer deze het gerechtelijk onderzoek op gang heeft gebracht zonder dat het openbaar ministerie een vordering tot gerechtelijk onderzoek heeft genomen of een verwijzing naar het vonnisgerecht heeft gevorderd; in dat geval vormt de burgerlijkepartijstelling immers de grondslag voor het bestaan van de strafvordering, waarvan de ontvankelijkheid ter beoordeling staat van de onderzoeksgerechten.

- Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Beoordeling ontvankelijkheid - Bevoegdheid

Het onderzoeksgerecht moet de burgerlijkepartijstelling en de daardoor op gang gebrachte strafvordering niet–ontvankelijk verklaren wanneer het oordeelt dat de burgerlijke partij haar schade ingevolge de aangeklaagde feiten niet aannemelijk maakt of niet beschikt over het vereiste belang; het feit dat voor het uitoefenen van de strafvordering betreffende het aangeklaagde misdrijf geen burgerlijkepartijstelling vereist is, doet daaraan geen afbreuk en daardoor wordt het recht van verdediging van de burgerlijke partij niet miskend (1). (1) Zie Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344.

- Gerechtelijk onderzoek - Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Aannemelijkheid schade of aanwezigheid van vereiste belang - Beoordeling

P.17.0426.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.7 AC nr. 722

Het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beschikking tot buitenvervolgingstelling kan een tergend en roekeloos karakter vertonen wanneer die partij de bedoeling heeft de inverdenkinggestelde nadeel te berokkenen of wanneer zij haar recht om dit rechtsmiddel aan te wenden, uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon te buiten gaat; de rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er proceduremisbruik is, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen het bestaan daarvan naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666; zie Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N en P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33; Cass. 31 oktober 2003, AR C.02.0602.F, AC 2003, nr. 456 en JT 2004, p. 135, noot J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, "L'abus procédural: une étape décisive".

- Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

Op grond van artikel 135, §1, Wetboek van Strafvordering, dat de burgerlijke partij toestaat hoger beroep in te stellen tegen alle beschikkingen van de raadkamer, kan de kamer van inbeschuldigingstelling niet naar recht vaststellen dat er bij de burgerlijke partij sprake is van proceduremisbruik, louter omdat de procureur des Konings voor de raadkamer de buitenvervolgingstelling heeft gevorderd; geen enkele wetsbepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling evenwel om, bij de beoordeling van het onrechtmatig karakter van het hoger beroep van de burgerlijke partij, dat feit in aanmerking te nemen tussen het geheel van de omstandigheden van de zaak die zij moet onderzoeken.

- Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolgingstelling voor de raadkamer

- Artt. 135, § 1, 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

De artikelen 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering staan de strafrechter toe uitspraak te doen over de tussenvorderingen van de beklaagde tegen de burgerlijke partij tot vergoeding van de schade die hem door de vervolging werd berokkend (1); de kamer van inbeschuldigingstelling die een beschikking tot buitenvervolgingstelling bevestigt, is bevoegd om de inverdenkinggestelde schadevergoeding toe te kennen wegens de foutieve gedraging van de burgerlijke partij, en niet louter omdat die fout voortvloeit uit het hoger beroep van laatstgenoemde. (1) Cass. 2 december 2003, AR P.03.1120.N, AC 2003, nr. 609.

- Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

P.16.1178.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.4 AC nr. 659

Om te bepalen of een beslissing op tegenspraak of bij verstek is gewezen, dient geen rekening te worden gehouden met de omschrijving die de rechter geeft aan de voor hem gevoerde rechtspleging, maar met de stukken waaruit blijkt dat partijen al dan niet het debat hebben bijgewoond en hun vorderingen, verweermiddelen en excepties hebben kunnen aanvoeren; een beslissing is ten aanzien van een verweerder op de burgerlijke rechtsvordering op tegenspraak gewezen wanneer deze, persoonlijk of vertegenwoordigd door een advocaat, op de rechtszitting is verschenen en er zijn verweer heeft voorgedragen op de tegen hem aangevoerde vorderingen en middelen en het feit dat die verweerder afwezig is op een rechtszitting waarop tegen hem vorderingen of middelen worden aangevoerd, heeft niet steeds tot gevolg dat de ganse rechtspleging ten aanzien van hem bij verstek verloopt, zodat indien die verweerder over deze vorderingen of middelen nog zijn verweer kan voeren op een latere rechtszitting waarop hij wel aanwezig is, de beslissing tegenover hem op tegenspraak gewezen is (1). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.14.1418.F, AC 2015, nr.51(over de strafvordering) met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2015, nr. 51.

- Strafzaken - Beslissing op tegenspraak of bij verstek - Omschrijving gegeven door de rechter - Criteria om de aard van de beslissing te bepalen - Draagwijdte

P.17.0070.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.6 AC nr. 661

De artikelen 9 en 42, 1°, Loonbeschermingswet, stellen het niet-tijdig betalen van loon strafbaar, hetgeen zowel de laattijdige betaling als het geheel uitblijven ervan inhoudt; een schadevergoeding voor achterstallig loon ex delicto kan dan ook gevorderd worden (1). (1) Artikel 42, 1° Loonbeschermingswet werd inmiddels opgeheven bij wet van 6 juni 2010 houdende invoering van het Sociaal Strafwetboek en de inbreuk is thans strafbaar gesteld door artikel 162, 1° van het SSW.

- Schadevergoeding ex delicto - Loonbeschermingswet - Artikelen 9 en 42, 1° - Draagwijdte

- Artt. 9 en 42, 1° Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

P.17.0255.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.7 AC nr. 606

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen fout en schade vereist dat met zekerheid vaststaat dat de schade zich zonder de fout niet zou hebben voorgedaan zoals ze zich concreet heeft voorgedaan (1). (1) Cass. 1 april 2004, AR C.01.0211.F, AC 2004, nr. 174 met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN.

- Fout - Schade - Oorzakelijk verband

P.17.0377.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.2 AC nr. 573

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Uitspraak over de strafvordering - Geen beslissing over een vordering ingesteld door de burgerlijke partij - Burgerlijke belangen niet aangehouden

Uit artikel 4, tweede en derde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de strafrechter, na uitspraak te hebben gedaan over de strafvordering, niet langer uitspraak kan doen over een eerder door de burgerlijke partij voor hem ingestelde vordering, als uit het vonnis blijkt dat de strafrechter over die vordering geen uitspraak heeft gedaan (1). (1) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM, in Pas. 2017, nr. ..... .

- Uitspraak over de strafvordering - Geen beslissing over een vordering ingesteld door de burgerlijke partij - Burgerlijke belangen niet aangehouden

- Art. 4, tweede en derde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0539.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.1 AC nr. 480

De appelrechters die, na het verval van de strafvordering te hebben vastgesteld, bij de beoordeling van de tegen de beklaagde ingestelde burgerrechtelijke rechtsvordering vaststellen dat hij de als misdrijf omschreven feiten heeft gepleegd, dienen dit niet te doen met eenstemmigheid aangezien de beoordeling van de burgerrechtelijke rechtsvordering door de appelrechters immers geen repressieve draagwijdte heeft (1). (1) Cass. 22 januari 2013, AR P.12.0543.N, AC 2013, nr. 42.

- Strafzaken - Rechtspleging in hoger beroep - Vaststelling van het verval van de strafvordering - Beoordeling van de tegen de beklaagde gerichte burgerrechtelijke vordering - Draagwijdte

- Strafzaken - Rechtspleging in hoger beroep - Vaststelling van het verval van de strafvordering - Beoordeling van de tegen de beklaagde gerichte burgerrechtelijke vordering - Draagwijdte

P.17.0275.F 21 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schuldeiser van de strafrechter een titel verkrijgt die het recht op vergoeding van zijn schade bevestigt en die het bedrag van de schade vaststelt, belet niet dat, in geval van ontoereikendheid van de activa van de gefailleerde vennootschap, de tenuitvoerlegging van die titel plaatsvindt volgens de regel van de samenloop en de ter zake geldende beginselen van gemeen recht (1). (1) M. REGOUT, "De la constitution de partie civile contre le failli", J.T. 1979, p. 417 en 418; J. WINDEY, "Incidence du concordat et de la faillite sur la responsabilité des administrateurs et fondateurs", R.D.C. 2001, p. 303.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Schuldeiser van een gefailleerde persoon - Strafbare feiten - Burgerlijke partijstelling tegen de gefailleerde voor de strafrechter - Verkrijgen van een titel die het recht op vergoeding van zijn schade bevestigt

De eventuele aangifte van schuldvordering van een benadeelde individuele schuldeiser in het passief van de gefailleerde vennootschap, verbiedt hem niet zijn eigen rechten te doen gelden, waaronder het recht om zich burgerlijke partij te stellen met het oog op het verkrijgen van een titel die het recht op vergoeding van schade voortvloeiend uit het plegen van strafbare feiten bevestigt; de erkenning van het recht om individueel op te treden, is gegrond op het feit dat de opschorting van de strafvordering voortvloeiend uit de faillietverklaring, zich niet uitstrekt tot de strafrechtelijke vorderingen die per definitie persoonlijk zijn, zodat de beperking van het vorderingsrecht van de individuele schuldeisers, in dat geval, niet verantwoord is (1). (1) M. REGOUT, "De la constitution de partie civile contre le failli", J.T. 1979, p. 417 en 418; J. WINDEY, "Incidence du concordat et de la faillite sur la responsabilité des administrateurs et fondateurs", R.D.C. 2001, p. 303.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Schuldeiser van een gefailleerde persoon - Aangifte van schuldvordering - Gevolg - Strafbare feiten - Burgerlijke partijstelling tegen een gefailleerde - Recht van de schuldeiser om individueel op te treden - Grondslag

P.16.0701.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Verval van de strafvordering - Overlijden van de beklaagde - Invloed op de berechting van de burgerlijke rechtsvordering

In geval van overlijden van de beklaagde vooraleer zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid werd vastgesteld, staat het niet aan de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt om te onderzoeken of de overledene zich aan het misdrijf schuldig heeft gemaakt maar wel of zijn gedrag, zoals dat uit de in de vervolging bedoelde feiten blijkt, een fout heeft opgeleverd die in oorzakelijk verband staat met de door de burgerlijke partij aangevoerde schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. X.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Verval van de strafvordering - Overlijden van de beklaagde - Invloed op de berechting van de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0368.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.2 AC nr. ...

Een burgerlijke partij kan slechts incidenteel beroep instellen op voorwaarde dat de beklaagde tegen wie zij incidenteel beroep instelt, een ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld tegen de beslissing op de tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering; op het enkel hoger beroep van een beklaagde en bij afwezigheid van een ontvankelijk hoofd- of incidenteel beroep van een burgerlijke partij kan de appelrechter de niet-inwilligen door een beroepen vonnis van een burgerlijke rechtsvordering van die burgerlijke partij tegen die beklaagde niet hervormen in een inwilliging ervan.

- Strafzaken - Hoger beroep - Enkel hoger beroep van beklaagde - Afwezigheid van ontvankelijk hoofd- of incidenteel beroep van burgerlijke partij

P.15.0959.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.2 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat de vordering van de burgerlijke partijen verjaard is omdat het vertrekpunt van de verjaring niet moet bepaald worden in hoofde van de burgerlijke partijen die belast zijn met de terugvordering van de onterecht betaalde uitgaven, maar wel in hoofde van het verzekeringsstelsel dat de voor die prestaties bestemde fondsen heeft geleverd, met name het RIZIV en die deze vordering aldus verjaard verklaren door het vertrekpunt van de verjaring te bepalen op het ogenblik van kennis door het RIZIV terwijl de beklaagden hebben aangevoerd dat de verjaring begint te lopen van de kennis door de burgerlijke partijen, miskennen hun recht van verdediging door hen niet in de mogelijkheid te stellen hierover verweer te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Recht van verdediging - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

P.16.0547.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.1 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat het door de beklaagde gepleegde misdrijf in oorzakelijk verband staat met het overlijden van het slachtoffer, maar deze zelf ook een fout heeft begaan die tot zijn overlijden heeft bijgedragen en het aandeel van het slachtoffer in de aansprakelijkheid op de helft bepalen en die de door de burgerlijke partij gevorderde provisies herleiden tot de helft op grond van de fout van het slachtoffer, zonder de burgerlijke partij in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Recht van verdediging - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

P.16.0558.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.3 AC nr. ...

De appelrechters die de vordering van de burgerlijke partijen tot vergoeding van de kosten van hun raadgevend geneesheer ongegrond verklaren omdat zij niet bewijzen deze kosten zelf te hebben betaald, zonder hen in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Recht van verdediging - Vordering tot vergoeding van kosten van raadgevend geneesheer - Bewijs betaling - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

P.16.0751.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 2244 Burgerlijk Wetboek vormt een dagvaarding voor het gerecht, betekend aan hem die men wil beletten de verjaring te verkrijgen, burgerlijke stuiting en met een dagvaarding voor het gerecht wordt ook een burgerlijke partijstelling voor de strafrechter bedoeld; een dagvaarding stuit de verjaring voor de vordering die ze inleidt, en voor de vorderingen die daarin virtueel begrepen zijn (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2010, AR P.09.1266.N, AC 2010, nr. 20.

- Verjaring - Burgerlijke partijstelling voor de strafrechter

P.16.1031.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.4 AC nr. ...

De Belgische Staat kan zich voor de strafrechter burgerlijke partij stellen op grond van de misdrijven die het onrechtmatig aftrekken van btw of de niet-betaling van btw tot voorwerp hebben en dit voor de onrechtmatig afgetrokken btw of niet-betaalde btw, waarbij de omstandigheid dat de administratie voor de betaling van de ontdoken belasting over een eigen mogelijkheid tot herstel beschikt, die bestaat in de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een veroordeling als dader of medeplichtige aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 73 en 73bis Btw- wetboek, de Belgische Staat niet de toegang tot de rechter ontzegt door middel van de gewone rechtspleging (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2000, AR P.98.0836.N, AC 2000, nr.123.

- Belgische Staat - Belasting over de toegevoegde waarde - Onrechtmatige btw-aftrek of niet betaling btw - Ontdoken belasting - Schade - Burgerlijke partijstelling

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.16.0279.N 17 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170317.2 AC nr. ...

Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, bepaalt niet dat, wanneer de strafrechter definitief heeft geoordeeld over de strafvordering, de voor de burgerlijke rechter aanhangige burgerlijke rechtsvordering slechts mag worden vervolgd nadat afstand werd gedaan van dezelfde voor de strafrechter nog hangende burgerlijke rechtsvordering.

- Artikel 4, eerste lid, V.T.Sv. - Definitieve beoordeling van de strafvordering door de strafrechter - Aanhangige burgerlijke rechtsvordering voor de burgerlijke rechter - Vervolging

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0774.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.1 AC nr. ...

Wanneer de door een onrechtmatige daad benadeelde partij een bepaald bedrag vordert, vermeerderd met de gerechtelijke interest, kent de rechter geen niet gevorderde interest toe als hij de aansprakelijke dader veroordeelt om moratoire interest te betalen op de toegekende vergoeding, met inbegrip van de compensatoire interest (1). (1) Zie Cass. 25 januari 1989, AR 7009, AC 1988-89, nr. 308; Cass. 4 november 1985, AR 7398, AC 1985-86, nr. 144: "Gerechtelijke interest kan zowel compensatoire als moratoire interest zijn.".

- Gevorderde gerechtelijke interesten - Moratoire interesten op compensatoire interesten - Verbod uitspraak te doen over niet gevorderde zaken

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek

P.16.1061.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Voorwaarden en grenzen - Benadeelde persoon - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds - Bewijslast

De artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek verplichten degene die een foutieve handeling stelt om de schade die door die handeling is ontstaan volledig te vergoeden zodra die schade vaststaat; uit de beide leden van artikel 1315 Burgerlijk Wetboek volgt dat de eiser de bewijslast draagt en dat de verweerder, zodra dat bewijs is geleverd, moet worden veroordeeld tenzij hijzelf, tegen de toestand in zoals die uit het tegen hem geleverde bewijs volgt, een feit aanvoert waaruit moet worden afgeleid dat hij van zijn schuld is bevrijd; de rechter die oordeelt dat de eiser, door de tegemoetkoming van het ziekenfonds in de drie aangevoerde facturen niet te becijferen, het bewijs niet levert van de aangevoerde schade, mag de bevrijding van de verweerder niet doen afhangen van de omkering, te zijnen laste, van de bewijslast voor het bevrijdend feit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

- Voorwaarden en grenzen - Benadeelde persoon - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds - Bewijslast

- Artt. 1315, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.16.0608.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.5 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan het oordeel dat het instellen van een hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling tergend en roekeloos is, afleiden uit de vaststelling dat de oorspronkelijke klacht met burgerlijke partijstelling louter werd neergelegd met als doel een andere procedure te verstoren; het door het aantekenen van een hoger beroep verderzetten van een strafrechtspleging waarvan wordt vastgesteld dat ze van haar doel is afgewend, is foutief (1). (1) Zie: Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N - P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33.

- Burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens tergend en roekeloos hoger beroep - Tergend en roekeloos karakter

P.16.0531.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2 AC nr. ...

Hoewel een burgerlijke partij in de regel geen hoedanigheid heeft om hoger beroep in te stellen tegen een beslissing op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering, een dergelijk beroep niet ontvankelijk is en dan ook geen invloed heeft op de rechtspleging voor de appelrechter, heeft een burgerlijke partij wel de vereiste hoedanigheid om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing die haar veroordeelt tot de kosten van de strafvordering.

- Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep - Hoedanigheid

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1117.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.6 AC nr. ...

De beslissing van de strafrechter over de hoofdelijke gehoudenheid van beklaagden tot betaling van schadevergoeding aan de burgerlijke partij is vreemd aan de beslissing van die rechter over de verdeling van het verbeurdverklaarde vermogensvoordeel onder deze beklaagden vermits het hier gaat over onderscheiden beslissingen met een andere rechtsgrond; de rechter die oordeelt dat een verbeurd te verklaren vermogensvoordeel voortspruit uit misdrijven waaraan hij verschillende beklaagden schuldig verklaart, oordeelt onaantastbaar in welke mate hij dat vermogensvoordeel onder die beklaagden verdeelt en hij dient dat vermogensvoordeel niet te verdelen op grond van de benadeling die elk van deze misdrijven aan de burgerlijke partij heeft veroorzaakt, maar kan de verdeling steunen op de mate van de betrokkenheid van elke beklaagde bij deze misdrijven vermits die verdeling deel uitmaakt van de beslissing over de strafmaat waarbij de rechter alle aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens over de bewezen verklaarde misdrijven en de persoonlijkheid van de beklaagden mag betrekken (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1970.N, AC 2014, nr. 604.

- Schadevergoeding ten bedrage van een hoofdsom - Hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagden - Verbeurdverklaring van dezelfde hoofdsom - Verdeling van het verbeurdverklaarde vermogensvoordeel onder de beklaagden - Rechtsgrond - Draagwijdte

Verbeurdverklaring en schadevergoeding hebben een onderling verschillende rechtsgrond aangezien de verbeurdverklaring een straf is die ertoe strekt aan de veroordeelde een leed op te leggen als sanctie voor een door de strafwet verboden gedraging, terwijl schadevergoeding strekt tot het herstel van het door een onrechtmatige daad veroorzaakte nadeel aan het slachtoffer en zodoende van burgerrechtelijke aard is; het feit dat de rechter een beklaagde veroordeelt tot schadevergoeding aan de burgerlijke partij, verplicht hem dan ook niet tot een bijkomende motivering over het nut van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen lastens die beklaagde en het feit dat de schadevergoeding en de verbeurdverklaring dezelfde hoofdsom tot voorwerp hebben, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

- Schadevergoeding ten bedrage van een hoofdsom - Verbeurdverklaring van dezelfde hoofdsom - Rechtsgrond - Motivering - Draagwijdte

P.16.0421.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Burgerlijke vordering uit misdrijf - Inwilliging

- Burgerlijke vordering uit misdrijf - Verstek van de beklaagde - Gevorderde schade die niet voortvloeit uit het misdrijf

- Burgerlijke vordering uit misdrijf - Verstek van de verwerende of vorderende partij - Vorderingen of verweermiddelen van de verschijnende partij - Beoordeling - Artikel 806 Gerechtelijk Wetboek

De rechter bij verstek die de vorderingen of verweermiddelen van de verschijnende partij niet inwilligt, moet vaststellen dat het inwilligen ervan strijdig is met de openbare orde.

- Burgerlijke vordering uit misdrijf - Verstek van de verwerende of vorderende partij - Vorderingen of verweermiddelen van de verschijnende partij - Verwerping

In de context van artikel 806 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechter in het verstekvonnis de vorderingen of verweermiddelen van de verschijnende partij inwilligt, behalve in zoverre de rechtspleging, die vorderingen of middelen strijdig zijn met de openbare orde, is het inwilligen van een kennelijk ongegronde vordering of een kennelijk ongegrond verweer strijdig met de openbare orde (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke vordering uit misdrijf - Verstek - Inwilliging van een kennelijk ongegronde vordering - Inwilliging van een kennelijk ongegrond verweer

P.15.1090.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.4 AC nr. ...

Op de burgerlijke rechtsvordering van de vervoersmaatschappij tegen diegene die strafrechtelijk werd veroordeeld om als reiziger zich toegang te hebben verschaft tot de spoorvoertuigen en de perrons, zonder in het bezit te zijn geweest van een geldig vervoerbewijs, beoordeelt de rechter onaantastbaar in feite of het in het reglement van de vervoermaatschappij vastgestelde schadevergoedingsbedrag duidelijk niet evenredig is, in de zin van artikel 32, 21°, Wet Handelspraktijken en artikel 74, 24°, Wet Marktpraktijken, aan het nadeel dat door de verkoper of onderneming kan worden geleden; het Hof is niettemin bevoegd om na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten al dan niet wettig heeft kunnen afleiden dat het vastgestelde schadevergoedingsbedrag duidelijk niet evenredig is aan het nadeel dat door de verkoper of onderneming kan worden geleden (1). (1) Reeds eerder oordeelde het Hof dat de artikelen 1.6, 31, 32 en 33 Wet Handelspraktijken en 2, 1°, 74 en 75 Wet Marktpraktijken van toepassing zijn op de bedingen in overeenkomsten gesloten tussen de NMBS en een consument met betrekking tot de toeslagen ingeval van het niet of niet-tijdig voldoen van de prijs voor het vervoer (Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318). Waar de strafrechter bij de beoordeling van de burgerlijke vordering uit misdrijf zich in de regel uitsluitend kan steunen op art. 1382 e.v. B.W. zal hij, bij de beoordeling van de omvang van de schade van de NMBS, zoals in casu, dienen na te gaan of het in het reglement bepaalde schadevergoedingsbedrag duidelijk onevenredig is aan het nadeel dat de vervoermaatschappij lijdt.

- Spoorwegonderneming - Reiziger niet in bezit van een geldig vervoerbewijs - Strafrechtelijke veroordeling - Burgerlijke vordering van de vervoersmaatschappij - Omvang - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

P.16.0689.F 23 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161123.1 AC nr. ...

Ofschoon de rechter op onaantastbare wijze, aan de hand van de omstandigheden van de zaak, oordeelt of er al dan niet sprake is van misbruik van procedure, gaat het Hof na of hij uit zijn vaststellingen dat misbruik naar recht heeft kunnen vaststellen (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506.

- Vergoeding wegens roekeloos en tergend geding - Roekeloos en tergend karakter - Beoordeling door de rechter - Toezicht van het Hof

- Artt. 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering

Een procedure kan een roekeloos of tergend karakter aannemen wanneer een partij de bedoeling heeft een tegenpartij schade te berokkenen, maar ook wanneer zij haar recht om in rechte op te treden, uitoefent op een wijze die de perken van de normale uitoefening van dat recht door een normaal en zorgvuldig persoon kennelijk te buiten gaat (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506.

- Vergoeding wegens roekeloos en tergend geding - Roekeloos en tergend karakter

- Artt. 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering

P.16.0878.F 9 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Strafzaken - Gezag van gewijsde - Overgenomen burgerlijke partij - Niet-ontvankelijke vordering - Gevolgen voor de overnemende vennootschap

De beslissing van de strafrechter op de met toepassing van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voor hem gebrachte burgerlijke rechtsvordering, heeft enkel gezag van rechterlijk gewijsde binnen de perken van artikel 23 Gerechtelijk Wetboek; wanneer een vonnis de vordering van een burgerlijke partij niet-ontvankelijk verklaart, op grond dat zij werd overgenomen door een vennootschap die niet in de zaak is tussengekomen hoewel zij daartoe gemachtigd was, moet uit de vermelding, in dat vonnis, dat toepassing werd gemaakt van het voormelde artikel 4, worden afgeleid dat de burgerlijke belangen van de overnemende vennootschap werden aangehouden (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 17 april 2007, AR P.06.1613.N, RW 2008-2009, p. 405, en noot S. Van Overbeke, "Het ambtshalve aanhouden van de burgerlijke belangen".

- Strafzaken - Gezag van gewijsde - Overgenomen burgerlijke partij - Niet-ontvankelijke vordering - Gevolgen voor de overnemende vennootschap

P.15.0124.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.1 AC nr. ...

De veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde niet–aangehaalde goederen, vormt een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij, door zijn toedoen, tekort komt aan de verplichting de zaak te leveren; artikel 44 Strafwetboek bepaalt dat de veroordeling tot de bij de wet uitgesproken straffen altijd wordt uitgesproken onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan partijen mochten zijn verschuldigd en die bepaling vormt een toepassing van de hiervoor vermelde regel (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. ...; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1132.N, AC 2016, nr. ...

- Douane en accijnzen - Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde - Aard - Grondslag

P.16.0362.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.1 AC nr. ...

Artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf verjaart volgens de regels van het Burgerlijk Wetboek of van de bijzondere wetten die van toepassing zijn op de rechtsvordering tot vergoeding van schade, maar dat zij niet kan verjaren vóór de strafvordering.

- Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Verjaring van de burgerlijke rechtsvordering - Toepasselijke regels

- Artt. 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter is een wijze van inleiding van de burgerlijke rechtsvordering in de zin van artikel 2244 Burgerlijk Wetboek; wanneer het slachtoffer, voor de strafrechter, zijn vordering vóór de verjaring van de strafvordering instelt, houdt de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering op te lopen, tot de dag van de uitspraak van de beslissing die een einde stelt aan het geding (1). (1) Cass. 12 maart 2008, AR P.07.1523.F, AC 2008, nr. 171; Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1519.N, AC 2010, nr. 185.

- Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Verjaring van de burgerlijke rechtsvordering - Stuiting en schorsing - Inleiding van de burgerlijke rechtsvordering - Begrip

- Artt. 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek

P.16.0052.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.4 AC nr. ...

Wanneer, ingeval tegen een rechtspersoon en tegen degene die bevoegd is om hem te vertegenwoordigen een strafvordering wordt ingesteld wegens dezelfde of samenhangende feiten, door de rechtbank een lasthebber ad hoc is aangewezen om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, is overeenkomstig artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering deze laatste uitsluitend bevoegd om namens de rechtspersoon als beklaagde rechtsmiddelen, met inbegrip van cassatieberoep, aan te wenden tegen de beslissingen over de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering en over de gelijktijdig aanhangige burgerlijke rechtsvorderingen als accessorium van die strafvordering, alsook om afstand te doen van de tegen die beslissingen ingestelde rechtsmiddelen (1). (1) Zie: Cass. 26 september 2006, AR P.05.1663.N, AC 2006, nr. 435 met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL.

- Aanwending van rechtsmiddelen - Beklaagde - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging door een lasthebber ad hoc - Gevolg

P.14.1132.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.1 AC nr. ...

De veroordeling inzake douane en accijnzen tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen ingeval van niet-overlegging als burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring, vormt een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser, of wanneer hij, door zijn toedoen, tekort komt aan de verplichting de zaak te leveren; de strafrechter ontleent de bevoegdheid om te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan aan het voormelde beginsel, waarvan artikel 44 Strafwetboek een toepassing vormt (1). (1) Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr.130 met concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

- Douane en accijnzen - Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Aard van deze veroordeling - Grondslag

P.14.1588.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.2 AC nr. ...

De veroordeling inzake douane en accijnzen tot betaling van de tegenwaarde van verbeurdverklaarde goederen die niet zijn aangehaald, vormt een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij, door zijn toedoen, tekort komt aan de verplichting de zaak te leveren; artikel 44 Strafwetboek bepaalt dat de veroordeling tot de bij de wet uitgesproken straffen altijd wordt uitgesproken onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan partijen mochten zijn verschuldigd en die bepaling vormt een toepassing van de hiervoor vermelde regel (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr....; Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr. 130 met concl. advocaat-generaal P.DUINSLAEGER.

- Douane en accijnzen - Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Aard van deze veroordeling - Grondslag

P.15.0001.F 22 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160622.1 AC nr. ...

De burgerlijke rechtsvordering kan voor de strafrechter worden ingesteld door eenieder die beweert persoonlijk te zijn benadeeld door het misdrijf dat het voorwerp van de strafvordering uitmaakt, met andere woorden door eenieder die verantwoordt dat hij door dat misdrijf in zijn persoon, zijn goederen dan wel zijn eer kan zijn geschaad; de omstandigheid dat de wet de vervolging wegens belaging afhankelijk stelt van de klacht van de persoon die beweert te worden belaagd, belet de rechter niet om vast te stellen dat dit misdrijf een ander persoon schade heeft berokkend.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Titularis van de vordering - Voorwaarde - Misdrijf belaging

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1559.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.1 AC nr. ...

De bevoegdheid van de strafrechter om overeenkomstig artikel 283 AWDA kennis te nemen van de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten ten aanzien van een douane- of accijnsschuldenaar die een rechtspersoon is, vereist niet dat deze rechtspersoon voor de strafrechter werd gedagvaard in zijn hoedanigheid van burgerrechtelijk aansprakelijke partij voor misdrijven gepleegd door zijn aangestelden.

- Douane en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering gericht tegen een rechtspersoon - Bevoegdheid van de strafrechter

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen is niet beperkt tot de personen die worden gedagvaard in hun hoedanigheid van burgerrechtelijk aansprakelijke partijen voor misdrijven gepleegd door andere procespartijen; die bevoegdheid strekt zich ook uit tot zij die in hun hoedanigheid van beklaagde als douane- en accijnsschuldenaar in de strafprocedure betrokken waren.

- Douane en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Bevoegdheid van de strafrechter - Personen waaromtrent de strafrechter uitspraak kan doen

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen is niet beperkt tot de personen die worden vervolgd wegens overtreding van de artikelen 281 en 282 AWDA, maar strekt zich uit tot elke douane- en accijnsschuldenaar die in de strafprocedure is betrokken en waartegen de administratie een burgerlijke rechtsvordering heeft ingesteld en dit ongeacht in welke hoedanigheid die douane- of accijnsschuldenaar in de procedure werd betrokken (1). (1) Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269 (gewezen in dezelfde zaak).

- Douane en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Bevoegdheid van de strafrechter

De door de administratie ingestelde rechtsvordering tot invordering van door een douane- of accijnsmisdrijf ontdoken rechten als bedoeld in artikel 283 AWDA, is een burgerlijke rechtsvordering die weliswaar samengaat met de strafvordering, maar hiervan losstaat; deze zelfstandige burgerlijke rechtsvordering vloeit immers niet voort uit het misdrijf, maar vindt rechtstreeks haar grondslag in de wet die de verplichting tot betaling van rechten oplegt (1). (1) Cass. 20 februari 1990, AR 3175, AC 1989-90, nr. 371; Cass. 13 januari 1999, AR P.98.0412.F, AC 1999, nr. 37; Cass. 14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; HUYBRECHTS, L., DUINSLAEGER, P., VAN DOOREN, E. en BOSSUYT, A., "15 jaar cassatierechtspraak inzake douane en accijnzen", Verslag van het Hof van Cassatie, 2009, p. 197 e.v.; DE NAUW, A., "Overzicht van douanestrafrecht", RW, 2004-2005, 935.

- Douane en accijnzen - Rechtsvordering tot invordering van rechten bedoeld in artikel 283 AWDA - Grondslag

- Douane en accijnzen - Rechtsvordering tot invordering van rechten bedoeld in artikel 283 AWDA - Aard

Het niet-ontvankelijk verklaren van de strafvordering lastens een douane- en accijnsschuldenaar belet niet dat de strafrechter, voor zover hij regelmatig was geadieerd van de door de artikelen 281 en 282 AWDA bedoelde misdrijven tegen andere in de strafprocedure vervolgde beklaagden, op grond van artikel 283 AWDA kennis neemt van de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen ingesteld tegen die douane- en accijnsschuldenaar.

- Douane en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Regelmatig geadieerde strafrechter - Latere beslissing waarbij de strafvordering niet ontvankelijk wordt verklaard

P.16.0072.N 3 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160503.3 AC nr. ...

De burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter geschiedt door een ondubbelzinnige wilsverklaring ten overstaan van de onderzoeksrechter voor wie wordt verschenen; de onderzoeksrechter stelt van de burgerlijkepartijstelling een proces-verbaal op waaruit onder meer blijkt wie zich bij hem voor welke feiten burgerlijke partij heeft gesteld en het is ingevolge dit proces-verbaal dat de strafvordering is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 13 april 2010, AR P.09.1778.N, AC 2010, nr. 254; Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

- Strafzaken - Burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter

- Strafzaken - Burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter

Het proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter dient overeenkomstig artikel 12 Taalwet Gerechtszaken te worden opgesteld in de taal van de rechtbank waartoe de onderzoeksrechter behoort; op het opstellen van dit proces-verbaal zijn de artikelen 13 tot en met 16 Taalwet Gerechtszaken, die het taalgebruik regelen voor de onderzoeksgerechten en de vonnisgerechten en de wijziging van de toe te passen taal, niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0048.N, AC 2015, nr. 153.

- Strafzaken - Burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling - Taalgebruik

Ter gelegenheid van de burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter en het opstellen van het proces-verbaal van die stelling kan de burgerlijke partij aan de onderzoeksrechter stavingsstukken overhandigen die de geacteerde klacht kunnen toelichten, aanvullen of ondersteunen; de loutere neerlegging van die stukken stelt de strafvordering niet in werking en noch de Taalwet Gerechtszaken noch enige andere wettelijke bepaling schrijft voor dat die stukken in de taal van de rechtbank waartoe de onderzoeksrechter behoort, moeten zijn opgesteld (1). (1) Zie Cass. 4 februari 2015, AR P.14.1148.F, AC 2015, nr. 84.

- Strafzaken - Burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling - Neerlegging van stavingsstukken

P.15.0216.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.3 AC nr. ...

Bij ontstentenis van betwisting omtrent de wetsbepaling waarop de burgerlijke rechtsvordering is gegrond, behoeft de rechter die wetsbepaling niet te vermelden (1). (1) Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.0807.F, AC 2001, nr. 550.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Grondslag - Misdrijf - Wetsbepaling - Vermelding - Verplichting van de rechter

- Art. 149 Grondwet 1994

De rechter kan de beklaagde alleen veroordelen tot vergoeding van de schade, na te hebben vastgesteld dat de beklaagde het misdrijf, waarop de burgerlijke rechtsvordering gegrond is, gepleegd heeft, en dat het voormelde misdrijf de schade heeft veroorzaakt (1). (1) Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.0807.F, AC 2001, nr. 550.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Aan een burgerlijke partij toegekende schadevergoeding

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer de strafvordering is verjaard en de burgerlijke rechtsvordering tijdig werd ingesteld, staat het aan de strafrechter die vordering te onderzoeken (1). (1) Cass. 27 oktober 1992, AR 5905, AC 1992, nr. 700.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Verjaring van de strafvordering - Gevolg voor de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1445.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.5 AC nr. ...

Wanneer blijkt dat de strafvordering op de dag van de beschikking tot verwijzing van het onderzoeksgerecht was vervallen door verjaring, is het vonnisgerecht niet bevoegd om uitspraak te doen over de burgerlijke rechtsvordering die daarvan bijzaak is, ook al dateert de burgerlijke partijstelling van vóór die verjaring (1). (1) Zie Cass. 28 september 2010, AR P.09.1598.N, AC 2010, nr. 553.

- Aanhangigmaking bij de strafrechter - Verjaring van de strafvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1353.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat een burgerlijke partij in de akte van burgerlijkepartijstelling aan de bij de onderzoeksrechter aangebrachte feiten een bepaalde kwalificatie heeft gegeven, belet de onderzoeksrechter niet prima facie te oordelen dat deze feiten onder geen enkele strafrechtelijke kwalificatie kunnen worden gebracht en er dan ook grond is om het dossier mee te delen aan het openbaar ministerie met het oog op de regeling van de rechtspleging.

- Gerechtelijk onderzoek - Akte van burgerlijke partijstelling - Kwalificatie gegeven door de burgerlijke partij aan de bij de onderzoeksrechter aangebrachte feiten

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafrechter - Bevoegdheid - Mogelijkheid tot burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - "Fraus omnia corrumpit" - Draagwijdte - Schade geleden door het slachtoffer - Schade voortvloeiend uit een opzettelijke fout van het slachtoffer die gemeenschappelijk is met de fout begaan door de dader van h

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven - Schade - Oorzakelijk verband met het misdrijf

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Actuele en vaststaande schade

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven - Schade

De belastingschuld ontstaat uit de belastbare handeling die men met fraude heeft willen verhullen zodat ze niet de oorzaak, in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek, kan zijn van schade gelijk aan het bedrag van de ontdoken belasting; de schade die is ontstaan uit het feit dat de Staat op basis van de belastingwetgeving, de verschuldigde en ontdoken belasting slechts kan innen bij de vennootschapsbelastingplichtige personen dan wel de personen die als daders van of medeplichtigen aan een belastingmisdrijf hoofdelijk tot betaling van de ontdoken belasting zijn gehouden, is niet het gevolg van een gemeenrechtelijk misdrijf maar heeft een buitenliggende oorzaak, met name de belastingwetgeving (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven - Schade - Oorzakelijk verband met het misdrijf

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De burgerlijke rechtsvordering die volgens de wet tegelijkertijd en voor dezelfde rechters kan vervolgd worden als de strafvordering is, behoudens de bij wet bepaalde uitzonderingen, die welke tot vergoeding strekt van door een misdrijf veroorzaakte schade; de rechtsvordering voortvloeiend uit een misdrijf die niet tot vergoeding van de daardoor veroorzaakte schade strekt, kan niet voor de strafgerechten worden gebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Strafrechter - Bevoegdheid - Mogelijkheid tot burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De door een misdrijf veroorzaakte schade waarvan de vergoeding voor de strafrechter wordt gevorderd, moet actueel en vaststaand zijn; als het aangevoerde nadeel toekomstig en onzeker is, kan de partij die een dergelijk nadeel aanvoert geen ontvankelijke rechtsvordering tot schadevergoeding instellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Actuele en vaststaande schade - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Ontvankelijkheid - Voorwaarde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het beginsel fraus omnia corrumpit staat eraan in de weg dat het bedrog de dader voordeel oplevert; voormeld beginsel verzet zich ertegen dat het slachtoffer van een misdrijf wordt vergoed voor de schade voortvloeiend uit een opzettelijk door hem begane fout die gemeenschappelijk is met de fout begaan door de dader van het misdrijf dat aan de schade ten grondslag ligt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - "Fraus omnia corrumpit" - Draagwijdte - Schade geleden door het slachtoffer - Schade voortvloeiend uit een opzettelijke fout van het slachtoffer die gemeenschappelijk is met de fout begaan door de dader van h

Hoewel de administratie der directe belastingen het recht heeft op grond van belastingmisdrijven een burgerlijke rechtsvordering in te stellen, kan ze dat enkel in zoverre ze het herstel vordert van schade waarvoor de wetgeving in geen eigen mogelijkheid tot herstel voorziet, met andere woorden, voor specifieke schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven - Schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.14.1757.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.2 AC nr. ...

In strafzaken strekt de burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de schade die het gevolg is van een bewezen verklaard misdrijf; hieruit volgt dat de grondslag van de burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter het bewezen verklaarde misdrijf is en de daaruit voortvloeiende schade en niet een factuur of een leveringsbon, welke akten evenwel door de rechter naar hun bewijswaarde kunnen beoordeeld worden (1). (1) Zie Cass. 15 september 2015, AR P.14.0561.N, AC 2015 nr. ... met concl. van advocaat-generaal met opdracht A. Winants.

- Strafzaken - Vergoeding van de schade - Grondslag - Bewezen verklaard misdrijf

P.13.0982.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.2 AC nr. ...

De zeer precieze bevoegdheden die artikel 10, eerste lid, Wet van 31 maart 1898 aan de beroepsverenigingen heeft toegekend om in rechte op te treden, komen alleen toe aan de beroepsverenigingen in de strikte zin, namelijk diegene die werden opgericht overeenkomstig deze wet; dit is niet het geval voor de Orde van advocaten te Kortrijk.

- Optreden in rechte van een beroepsvereniging - Wet 31 maart 1898 - Draagwijdte - Toepassing

Uit artikel 455 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de raad van de Orde de opdracht heeft "om de eer van de Orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen", kan geen recht worden afgeleid om door middel van burgerlijke partijstelling een rechtsvordering wegens miskenning door een niet-advocaat van de beroepsbelangen van een advocaat in te stellen.

- Burgerlijke partijstelling - Advocaat - Beroepsbelangen van een advocaat - Miskenning door een niet-advocaat - Orde van advocaten - Recht om door een burgerlijke partijstelling een rechtsvordering in te stellen - Artikel 455 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

P.14.1033.N 3 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151103.2 AC nr. ...

De onderzoeksrechter stelt van de burgerlijkepartijstelling een proces-verbaal op waaruit onder meer blijkt wie zich bij hem burgerlijke partij heeft gesteld en wie degene die verschenen is, heeft vertegenwoordigd; uit de samenhang van de artikelen 63 en 66 Wetboek van Strafvordering volgt dat indien ter gelegenheid van de burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter een schriftelijke klacht werd neergelegd waarvan de inhoud niet of niet geheel overeenstemt met de vermeldingen van het door de onderzoeksrechter opgestelde proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling, dit proces-verbaal de draagwijdte bepaalt van de burgerlijkepartijstelling (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

- Burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling

P.15.0701.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter, wanneer de strafvordering verjaard is verklaard, slechts kennis nemen van de burgerlijke rechtsvordering op voorwaarde dat deze vóór de verjaring van de strafvordering bij hem is aangebracht (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 2014, p. 284.

- Bevoegdheid van de strafrechter om kennis te nemen van de burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Verjaard verklaarde strafvordering

Wanneer de strafrechter de strafvordering vervallen verklaart, kan hij de burgerlijke rechtsvordering van de burgerlijke partij niet ontvankelijk verklaren zonder na te zien of zij zich vóór de verjaring van de strafvordering burgerlijke partij heeft gesteld.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Verjaard verklaarde strafvordering - Bevoegdheid van de strafrechter om kennis te nemen van de burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarde - Burgerlijke partijstelling vóór de verjaring van de strafvordering - Nazicht

P.14.0561.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Ontvankelijkheid - Rechtmatig belang

De strafrechter kan slechts schadevergoeding toekennen aan een burgerlijke partij in zoverre de door die partij ingestelde rechtsvordering strekt tot de vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte schade en voor zover de benadeelde, krachtens artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, een belang heeft om ze in te dienen; de krenking van een belang kan slechts tot een vordering leiden als het om een rechtmatig belang gaat, maar de omstandigheid dat de benadeelde zich in een onrechtmatige toestand bevindt sluit niet uit dat hij kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang (1). (1) Zie concl. OM.

- Ontvankelijkheid - Rechtmatig belang

P.15.0089.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.6 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf benadeeld te zijn, kan zich burgerlijke partij stellen, zowel voor de onderzoeksrechter als voor het onderzoeksgerecht, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, haar omvang en het oorzakelijk verband ervan met het aan de verdachte ten laste gelegde misdrijf, maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijkepartijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering omtrent de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken; bij die beoordeling dient het onderzoeksgerecht rekening te houden met de concrete feiten voorwerp van de klacht met burgerlijkepartijstelling en niet met de abstracte misdrijfomschrijvingen (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285.

- Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beoordeling

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.0991.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.1 AC nr. ...

De devolutieve werking van het hoger beroep wordt miskend door het arrest dat, na te hebben vastgesteld dat de eerste rechter, op burgerlijk gebied, gebonden was door zijn beslissing tot vrijspraak, geen uitspraak doet over de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd en die als grondslag dienen voor de burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F, AC 2001, nr. 472.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vonnis gewezen op de strafvordering - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Hoger beroep - Devolutieve werking

Aangezien de burgerlijke partij geen hoger beroep kan instellen tegen een beslissing op de strafvordering, dient zij daartoe de beslissing van de strafrechter over haar belangen af te wachten; de omstandigheid dat die rechter, na een beslissing tot vrijspraak, het onderzoek van de ontvankelijkheid en van de gegrondheid van de burgerlijke rechtsvordering uitstelt, is wat dat betreft irrelevant (1). (1) Cass. 25 september 2013, AR P.13.0608.F, AC 2013, nr. 477.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vonnis gewezen op de strafvordering - Vonnis houdt de uitspraak aan over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

Op het enkele hoger beroep van de burgerlijke partij dient de appelrechter, ingevolge de devolutieve werking van het hoger beroep, met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering na te gaan of het aan die vordering ten grondslag liggend feit bewezen is en of het die partij schade heeft berokkend; het gezag van gewijsde van de beslissing die, op de strafvordering, de beklaagde vrijspreekt, strekt zich niet uit tot de burgerlijke rechtsvordering die door de burgerlijke partij voor de appelrechter is gebracht (1). (1) Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F, AC 2001, nr. 472.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vonnis gewezen op de strafvordering - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Hoger beroep - Devolutieve werking - Opdracht van de rechter in hoger beroep

P.14.1882.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Overlijden van de beklaagde tijdens de beraadslaging - Gevolgen voor de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering

Hoewel het overlijden van de beklaagde tijdens de beraadslaging, van rechtswege het verval van de strafvordering meebrengt, heeft dit geen gevolgen voor de burgerrechtelijke beschikkingen van het na een tegensprekelijk debat gewezen vonnis (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Overlijden van de beklaagde tijdens de beraadslaging - Gevolgen voor de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering

P.13.2051.F 1 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150401.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Door een misdrijf veroorzaakte schade - Verzekeringsinstelling - Ten gunste van het slachtoffer verrichte uitbetalingen - Contractuele verplichting - Tegenprestatie voor de verzekeringspremies

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Voorwerp - Herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade - Titularis van de vordering

Door aan haar verzekerde, die het slachtoffer is van een misdrijf, prestaties toe te kennen tot vergoeding van de geleden materiële economische schade, lijdt de verzekeringsinstelling geen schade die door een misdrijf is veroorzaakt maar voert ze een contractuele verplichting uit; bijgevolg verantwoordt de rechter zijn beslissing naar recht wanneer hij de vordering van een verzekeringsmaatschappij van onderlinge bijstand strekkende tot terugvordering van de ten gunste van het slachtoffer verrichte uitbetalingen in het kader van een vrije onderlinge en aanvullende verzekering afwijst, op grond dat zij, in haar hoedanigheid van verzekeraar, haar waarborg heeft gebruikt als tegenprestatie voor de door haar ontvangen verzekeringspremies en zij geen enkele schade heeft geleden in de zin van de artikelen 1382 e.v. Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Door een misdrijf veroorzaakte schade - Verzekeringsinstelling - Ten gunste van het slachtoffer verrichte uitbetalingen - Contractuele verplichting - Tegenprestatie voor de verzekeringspremies

De burgerlijke rechtsvordering, die naar luid van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, terzelfdertijd en voor dezelfde rechters vervolgd kan worden als de strafvordering, is de rechtsvordering tot herstel van de schade die door een misdrijf is veroorzaakt en die volgens artikel 3 van die wet behoort aan hen die de schade hebben geleden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Voorwerp - Herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade - Titularis van de vordering

P.14.1788.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.5 AC nr. ...

Niettegenstaande artikel 4, eerste lid initio, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, kan het hof van assisen geen kennis nemen van de burgerlijke rechtsvordering wanneer het niet kan oordelen of de beschuldiging al dan niet gegrond is aangezien de strafvordering verjaard is.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Uitdoving van de strafvordering - Hof van assisen - Vaststelling van de verjaring van de strafvordering - Gevolg voor de burgerlijke rechtsvordering

P.14.0184.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.2 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 3 en 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 19bis-11, § 1, 8°, 19bis-14, § 1 en 19bis-17, eerste lid, WAM volgt dat het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds zich voor de strafrechter als gesubrogeerde in de rechten van de benadeelde die het heeft vergoed wegens niet-verzekering, burgerlijke partij kan stellen tegen de voor het ongeval aansprakelijke; niet vereist is dat de aansprakelijke tevens wordt vervolgd en veroordeeld voor het besturen van een niet-verzekerd voertuig.

- WAM-verzekering - Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds - Niet-verzekerde aansprakelijke - Vergoeding van de benadeelde - Subrogatie - Burgerlijke partijstelling - Mogelijkheid

P.14.0048.N 3 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150303.5 AC nr. ...

Het feit dat geschriften die ter gelegenheid van de wilsverklaring tot burgerlijkepartijstelling aan de onderzoeksrechter werden overhandigd, anderstalige passages bevatten, doet geen afbreuk aan de regelmatigheid van het door de onderzoeksrechter opgestelde proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling dat zelf aan de taalvereisten voldoet (1). (1) Zie Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

- Strafzaken - Burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijke partijstelling - Taalgebruik - Stavingsstukken die de klacht toelichten - Anderstalige passages

- Art. 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.14.1148.F 4 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150204.3 AC nr. 84

Ter bepaling van de mate waarin de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig is gemaakt, dient de burgerlijke partij aan de onderzoeksrechter op nauwkeurige wijze, in een proces-verbaal met authentieke waarde, de strafbare feiten te vermelden waarvoor zij zich burgerlijke partij wil stellen (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, dl. 1, Brugge, Die Keure, 2014, p. 613.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijke partijstelling - Mate waarin de zaak aanhangig is gemaakt

- Artt. 63 en 66 Wetboek van Strafvordering

Uit de samenlezing van de artikelen 63 en 66 van het Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer een strafvordering op gang wordt gebracht door een klacht met burgerlijke partijstelling waarvan de inhoud niet overeenstemt met de vermeldingen van het proces-verbaal dat door de onderzoeksrechter is opgesteld, dat proces-verbaal de draagwijdte van de burgerlijke partijstelling bepaalt (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Klacht - Proces-verbaal van burgerlijke partijstelling

- Artt. 63 en 66 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de burgerlijke partij na haar burgerlijke partijstelling stukken neerlegt bij de politie opdat de onderzoeksrechter de mate waarin hij kennisneemt van de zaak zou uitbreiden tot andere feiten, zijn die feiten, ook al zijn ze samenhangend, behoudens nieuwe burgerlijke partijstelling of aanvullende vordering van het openbaar ministerie, niet rechtsgeldig bij die rechter aanhangig gemaakt (1). (1) Cass. 18 juni 1973, AC 1973, p. 1020; R. Verstraeten, De burgerlijke partij en het gerechtelijk onderzoek, Antwerpen, Maklu, 1990, nr. 154.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Naderhand neerleggen van stukken strekkende tot het verruimen van de mate waarin de rechter kennisneemt van de zaak

- Artt. 63 en 66 Wetboek van Strafvordering

P.14.1546.F 21 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.4 AC nr. ...

Aangezien de rechter meteen uitspraak moet doen over zijn bevoegdheid en over de ontvankelijkheid van de aan zijn onderzoek voorgelegde vorderingen, beoordeelt hij, ambtshalve, de aard van het misdrijf dat de feiten zouden opleveren die bij hem aanhangig zijn gemaakt, in de veronderstelling dat ze bewezen zouden zijn; wanneer hij de omschrijving niet wijzigt waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, hoeft hij hun geen kennis te geven van de gegevens eigen aan de zaak die hij in aanmerking zal nemen, vermits ze die kennen (1). (1) Zie Cass. 3 december 2014, AR P.14.1198.F, AC 2014, nr. .....

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Ontvankelijkheid van de burgerlijke rechtsvordering - Verjaring van de strafvordering - Contraventionalisering van een wanbedrijf - Ambtshalve aanneming van de verzachtende omstandigheden - Kennisgeving aan de partijen - Verplichting

P.14.1276.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.6 AC nr. ...

Het misdrijf van bedrieglijk onvermogen kan aanleiding geven zowel tot morele schade als tot specifieke materiële schade die voortspruit uit de krenking van het rechtmatige belang op spoedige betaling, waardoor bijzondere kosten zijn ontstaan en degene die beweert dergelijke schade als gevolg van dat misdrijf te hebben geleden kan klacht met burgerlijke partijstelling doen en moet daarbij, wil zijn klacht ontvankelijk zijn, zijn vermelde bewering aannemelijk maken (1). (1) Cass. 2 september 2008, AR P. 08.0125.N, AC 2008, nr.438 ; Cass., 23 februari 2005, AR P.04.1517.F, AC 2005, nr. 112.

- Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling in strafzaken - Bedrieglijk onvermogen - Schade

Krachtens artikel 63 Wetboek van Strafvordering volstaat het voor een ontvankelijke burgerlijke partijstelling te kunnen beweren door het misdrijf benadeeld te zijn geweest, dat wil zeggen dat de bewering omtrent de schade aannemelijk wordt gemaakt, zodat bijgevolg voor de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling het rechtmatige karakter van die schade niet moet worden bewezen.

- Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling in strafzaken - Voorwaarden van ontvankelijkheid

P.14.1163.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.6 AC nr. 33

De kamer van inbeschuldigingstelling is krachtens de artikelen 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering bevoegd om kennis te nemen van de vordering tot schadevergoeding van een buiten vervolging gestelde inverdenkinggestelde wegens een tergend en roekeloos hoger beroep door een burgerlijke partij; het instellen van hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling kan tergend en roekeloos zijn, niet alleen wanneer die partij de bedoeling heeft schade te berokkenen, maar ook wanneer zij het recht om dit rechtsmiddel aan te wenden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon overschrijdt (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506. Jurisprudentiefiche

- Burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter

BURGERLIJKE STAAT

C.21.0154.F 10 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221110.1F.1 AC nr. ...

De rechtsvordering tot inroeping van staat, die in geval van overlijden van de erflater tegen zijn erfgenamen moet worden gericht, is niet ontvankelijk ten aanzien van een persoon die deze hoedanigheid niet heeft, zelfs al is deze door de eiser vanaf de inleiding van de procedure in de zaak betrokken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 721.

- Rechtsvordering tot inroeping van staat - Hoedanigheid - Voorwaarde - Partijen - Gebrek aan hoedanigheid van de verweerder

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 332quater Oud Burgerlijk Wetboek

Artikel 332quater Oud Burgerlijk Wetboek bepaalt niet dat, wanneer de vordering moest worden ingesteld bij eenzijdig verzoekschrift, de instelling van die vordering bij dagvaarding de zaak niet rechtsgeldig bij de rechter aanhangig maakt of dat die vordering niet ontvankelijk is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 721.

- Rechtsvordering tot inroeping van staat - Instelling van de rechtsvordering - Vorm - Procedure op eenzijdig verzoekschrift - Keuze voor de dagvaarding

- Art. 332quater Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

Artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek vermeldt een geldigheidsvoorwaarde van het huwelijk (1). (1) Zie concl. OM.

- Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Begrip - Voorwaarde - Aard - Geen totstandbrenging van een duurzame levensgemeenschap - Intentie van minstens een van de echtgenoten om een voordeel te verkrijgen van verblijf dat aan de staat van gehuwde is verbonden.

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 18, 21, 27, § 1, al. 1, en 31, § 1, al. 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

De vordering van een echtgenoot die opkomt tegen de weigering, gegrond op artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek, van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven, moet worden ingesteld door een eenzijdig verzoekschrift en worden behandeld volgens de daarvoor bepaalde procedure (1). (1) Zie concl. OM.

- Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Wijze van instelling - Procedure

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 23, § 3, 27, § 1, eerste en vierde lid, en 31, § 1, eerste lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.09.0312.F 8 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161208.4 AC nr. ...

Aangezien het aan elke overheid, en niet enkel aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, staat een buitenlandse authentieke akte betreffende de burgerlijke stand te erkennen of niet te erkennen, is de rechter, die kennisneemt van het beroep tegen de beslissing van een andere overheid om die zelfde akte niet te erkennen, niet gebonden door de beslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand.

- Buitenlandse authentieke akte - Erkenning - Ambtenaar van de burgerlijke stand - Beroep - Rechter - Bevoegdheid

- Art. 27, § 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

Een buitenlandse authentieke akte strekt tot bewijs van de feiten vastgesteld door de buitenlandse overheid en dit tot bewijs van het tegendeel, dat door alle rechtsmiddelen kan worden geleverd.

- Buitenlandse authentieke akte - Vaststellingen - Bewijs van het tegendeel - Vorm

- Art. 28, § 2 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

BURGERRECHTELIJK AANSPRAKELIJKE PARTIJ

P.23.1163.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.1 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter een burgerlijke vordering tot herstel van schade slechts gegrond verklaren indien hij vaststelt dat de schade voortvloeit uit een als misdrijf gekwalificeerd feit waarvoor de beklaagde is vervolgd en dat de rechter bewezen verklaart; hieruit volgt dat de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke vordering de beklaagde die enkel in die hoedanigheid in de strafprocedure is betrokken en voor de hem ten laste gelegde feiten is vrijgesproken niet in een andere hoedanigheid kan veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding.

- Strafzaken - Beklaagde - Vrijspraak - Veroordeling tot schadevergoeding in andere hoedanigheid - Grens

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

CASSATIE

P.25.0279.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de rechter onwettig het alcoholslot en het verval van het recht tot sturen voor onbepaalde tijd wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid cumuleert, wordt de vernietiging beperkt tot de beslissingen over de veiligheidsmaatregelen, maar ze strekt zich uit tot de twee maatregelen, gelet op de band die tussen die beslissingen kan bestaan.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Wegverkeer - Alcoholslot - Verval van het recht tot sturen voor onbepaalde tijd wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Cumulatie van de twee maatregelen - (Geen) Wettigheid - Vernietiging uitgebreid tot de twee maatregelen

P.24.1615.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.2 AC nr. ...

Als gevolg van de vernietiging van de beslissing over de aan de eiser opgelegde straf heeft het door de appelrechters tegen hem uitgevaardigde bevel tot onmiddellijke aanhouding geen uitwerking meer (1). (1) Cass. 23 juni 2021, AR P.21.0334.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.3; zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", in Répertoire pratique du droit belge, Brussel, Bruylant, 2015, 631.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vernietiging van de beslissingen over de straf - Gevolg - Onmiddellijke aanhouding

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

P.24.1345.F 15 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250115.2F.3 AC nr. ...

De ongedaan te maken onregelmatigheid betreffende de ontzetting van de in artikel 31, eerste lid, Strafwetboek, bedoelde rechten heeft geen weerslag op de schuldigverklaring en op de hoofdstraf die wegens de bewezen verklaarde telastleggingen is opgelegd; de cassatie en de verwijzing zijn beperkt tot het dictum dat de eiser tot die ontzetting veroordeelt (1) (2). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM. (2) Cass. 4 september 1984, AR 8253, AC 1984-85, nr. 1.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Gedeeltelijke cassatie - Bijkomende straf - Ontzetting van de in artikel 32, eerste lid, Strafwetboek bedoelde rechten - Onwettigheid - Gevolg

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31 Strafwetboek

P.23.1062.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.1 AC nr. ...

Wanneer de onwettigheid van het bestreden arrest een invloed heeft op de beslissing over de herstelvordering die door de gemachtigd ambtenaar inzake stedenbouw werd ingesteld, is de vernietiging beperkt tot die beslissing (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie R. DECLERCQ, o.c., nr. 954, p. 643 en verw. in noot 4039; Cass. 14 september 2022, AR P.22.0398.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.2, met concl. OM.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Andere partijen - Stedenbouwmisdrijf - Vernietiging van het bestreden arrest in zoverre het uitspraak doet over de door de gemachtigd ambtenaar ingestelde herstelvordering - Vernietiging beperkt tot die beslissing

P.23.0675.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.1 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof mag acht slaan, niet blijkt dat de procedure, waarvoor geen gerechtelijk onderzoek werd ingeleid, het voorwerp heeft uitgemaakt van een aanneming van omstandigheden die de onttrekking van die procedure aan de natuurlijke rechter verantwoorden, hebben bijgevolg noch de jury, noch het hof van beroep noch de rechtbank rechtmatig van de zaak kennisgenomen; overeenkomstig artikel 434, tweede lid, Wetboek van Strafvordering dient de cassatie te worden uitgebreid tot de oudste nietige akte; hoewel de cassatie werd uitgesproken op grond van onbevoegdheid, een geval bedoeld in artikel 435, vierde lid, van dat Wetboek, dient het Hof de rechter niet aan te wijzen die van de zaak moet kennisnemen, maar moet het openbaar ministerie beslissen over de criminele dan wel correctionele oriëntatie die volgens hem aan de vervolging moet worden gegeven (1). (1) Contra (wat de omvang van de cassatie en de verwijzing betreft) Cass. 4 maart 2015, AG P.14.1835.F-P.14.1836.F, AC 2015, nr.158; in dit geval was het de raadkamer die, bij de regeling van de rechtspleging na afloop van een onderzoek, de inverdenkinggestelde wegens een misdaad, naar de correctionele rechtbank had verwezen, zonder aanneming van verzachtende omstandigheden (zoals de correctionele rechtbank of het hof van beroep dat hierna evenmin hebben gedaan), en heeft het Hof de zaak naar een ander hof van beroep verwezen. Met het oog op de proceseconomie heeft het OM geconcludeerd tot de cassatie van het enkel aangevochten arrest, met verwijzing naar een hof van beroep, waarbij het mutatis mutandis verwees naar dit precedent verwees en stelde dat de feitenrechter, in tegenstelling tot andere gronden van onbevoegdheid, deze met toepassing van artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden zelf kan verhelpen en dat systematisch ook doet. (M.N.B.)

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtstreekse dagvaarding door het openbaar ministerie voor de correctionele rechtbank wegens een misdaad - Geen verzachtende omstandigheid die in de rechtstreekse dagvaarding is vermeld of door de eerste rechter of door de appelrechters is aangenomen - Gevolgen - Cassatie die teruggaat tot de oudste nietige akte - Verwijzing naar de procureur des Konings

- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 2, tweede lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 435, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Rechtstreekse dagvaarding door het openbaar ministerie voor de correctionele rechtbank wegens een misdaad - Geen verzachtende omstandigheid die in de rechtstreekse dagvaarding is vermeld of door de eerste rechter of door de appelrechters is aangenomen - Gevolgen - Cassatie die teruggaat tot de oudste nietige akte - Verwijzing naar de procureur des Konings

- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 2, tweede lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 435, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering

Het middel dat aanvoert dat het gebrek aan antwoord op de conclusie van de eiser waarin hij de toepassing van artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vorderde wegens overschrijding van de redelijke termijn, moet leiden tot de gehele vernietiging van de beslissing over de strafvordering en niet tot een vernietiging die tot de straf is beperkt, is nieuw en dus niet ontvankelijk wanneer noch uit de conclusie van de eiser noch uit enig ander stuk waarop het Hof acht mag slaan, blijkt dat de overschrijding van de redelijke termijn die hij voor het hof van beroep aanvoerde de uitoefening van zijn recht van verdediging onherroepelijk had aangetast en dat hij het hof van beroep enkel had gevraagd om hem een gewone schuldigverklaring of, bij ontstentenis daarvan, een lagere straf dan de wettelijk bepaalde minimumstraf op te leggen.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Conclusie die voor de appelrechters de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Middel dat het niet-beantwoorden van een conclusie aanvoert - Middel dat een gehele vernietiging vordert - Ontvankelijkheid

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0449.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.1 AC nr. ...

De onwettigheid van de beslissing over de hoofdstraf leidt tot de vernietiging van de beslissingen over de straffen en over de bijdrage tot het Slachtofferfonds; ze heeft echter geen weerslag op de schuldigverklaring (1) evenmin als op de veroordeling tot betaling van de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand en op de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten (2). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 12 december 2018, AR P.18.0987.F, AC 2018, nr. 706, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH OP DATUM IN PAS. (2) Het bestreden arrest veroordeelt de eiser met name tot gevangenisstraffen en geldboeten (met uitstel) en tot de verbeurdverklaring bij equivalent en tot betaling van de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand, en bevestigt met name de veroordeling tot een verbodsstraf en tot betaling van de bijdrage aan het Slachtofferfonds en van de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten (van 50 euro, niet geïndexeerd).

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vernietiging beperkt tot de uitgesproken straffen - Omvang - Veroordelingen tot een bijdrage aan het Slachtofferfonds (ja) - Veroordelingen tot een bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand (neen) en tot de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten, bepaald in artikel 91, tweede lid, KB 28 december 1950 (neen)

- Art. 91, tweede lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

- Art. 4, § 3 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

- Art. 11 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen

- Art. 434, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer het Hof de onwettigheid vaststelt van de onwettigheid van de beslissing die weigert het probatieuitstel voor de uitgesproken straf te verlenen, terwijl de schuldigverklaring zelf niet wordt vernietigd, wordt de vernietiging beperkt tot de uitgesproken straffen en tot de bijdrage aan het Slachtofferfonds (1). (1) Zie o.a. Cass. 6 september 2017, AR P.17.0061.F, AC 2017, nr. 447 (in geval van onwettigheid van de beslissing die het door de eerste rechter verleende uitstel beperkt); Cass. 13 oktober 2010, AR P.10.1208.F, AC 2010, nr. 597 (... "alsook de beslissing tot onmiddellijke aanhouding"); Cass. 16 januari 2002, AR P.01.0948.F, AC 2002, nr. 30 (in geval van onwettigheid van de beslissing die de opschorting van de uitspraak van de veroordeling weigert).

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Weigering van het probatieuitstel - Onwettigheid - Uitgesproken straffen - Veroordeling tot betaling van een bijdrage aan het Slachtofferfonds

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 434, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.23.0200.F 31 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.3 AC nr. ...

De verplichting om voor een of meer examens en onderzoeken te slagen met het oog op het herstel in het recht tot sturen is een veiligheidsmaatregel; wanneer die maatregel verplicht moet worden opgelegd en de rechter dit heeft verzuimd en de schuldigverklaring en de wegens de bewezen verklaarde telastleggingen uitgesproken straffen zelf niet worden vernietigd, is de vernietiging beperkt tot het ontbreken van die veiligheidsmaatregel (1). (1) Zie Cass. 15 november 2000, AR P.00.1271.F, AC 2000, nr. 625; Cass. 22 december 2021, AR P.21.1265.F, arrest niet gepubliceerd ("Vernietigt het bestreden vonnis in zoverre het uitspraak doet over de voorwaarden die aan het herstel van de verweerder in het recht tot sturen zijn verbonden").

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Verplicht ondergeschikt aan het slagen voor examens en onderzoeken - Verzuim van de rechter om dit op te leggen

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0273.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.5 AC nr. ...

Wanneer het Hof een beslissing vernietigt die aangetast is door een onwettigheid betreffende de opdeciemen, is de cassatie beperkt tot dat dictum (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, dat vaststelt dat het arrest geen enkele dubbelzinnigheid bevat over het bedrag van de geldboeten die ze oplegt (vóór de toepassing van de opdeciemen), zodat het OM hieruit afleidt dat het enkel moest worden vernietigd in zoverre het verzuimt die geldboeten te verhogen met de opdeciemen. Het Hof heeft het bestreden arrest niettemin vernietigd in zoverre het uitspraak doet over de geldboeten. (M.N.B.)

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Veroordeling tot een geldboete - Opdeciemen - Onwettigheid - Gevolg

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdécimes op de strafrechtelijke geldboeten

P.22.1635.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.4 AC nr. ...

Niettegenstaande de afstand door de eiser, die niet geldt als een berusting, leidt de vernietiging van de beslissing over het aansprakelijkheidsbeginsel evenwel tot de nietigverklaring van de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade van de verweerster, die uit de eerstgenoemde beslissing voortvloeit (1). (1) Cass. 3 mei 2000, AR P.99.1197.F, AC 2000, nr. 268.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Vernietiging van de beslissing over het aansprakelijkheidsbeginsel - Uitbreiding tot de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

P.22.1360.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1 AC nr. ...

Wanneer de rechter door afzonderlijke beslissingen uitspraak heeft gedaan over de schuld of over het bewezen karakter van de aan de beklaagde verweten feiten en over de straf of over de uit te spreken maatregel, heeft het cassatieberoep tegen de tweede beslissing noodzakelijkerwijs tot gevolg dat het Hof de wettigheid van de eerste beslissing moet toetsen, zelfs als hiertegen geen cassatieberoep werd ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Cassatieberoep gericht tegen de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof noodgedwongen verplicht de eerste beslissing te toetsen

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.0186.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5 AC nr. ...

Op het niet-beperkte cassatieberoep van de WAM-verzekeraar van de beklaagde leidt de vernietiging op grond van het beginsel van aansprakelijkheid tot vernietiging van de niet-definitieve beslissingen die, gewezen op de tegen die verzekeraar ingestelde burgerlijke rechtsvorderingen, uitspraak doen over de omvang van de schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1090 en verwijzingen in nota, waaronder Cass. 27 januari 2004, AR P.03.0839.N, Pas. 2004, nr. 46.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Tussenkomende partij - W.A.M.-verzekering - Cassatieberoep van de verzekeraar - Vernietiging van de eindbeslissing over het beginsel van burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Uitbreiding naar de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade

P.22.0431.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.3 AC nr. ...

De in artikel 38, § 2bis, Wegverkeerswet bepaalde mogelijkheid voor de rechter houdt slechts een spreiding van de tenuitvoerlegging van het verval in de tijd in, zonder dat die aanpassing een invloed heeft op de effectieve duur van de straf; hieruit volgt dat de vernietiging van de beslissing met betrekking tot het verzoek tot het verkrijgen van die aanpassing niet tot de vernietiging van de beslissing over het opleggen van het verval zelf leidt (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0092.N, arrest niet gepubliceerd.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Effectief verval van het recht tot sturen - Verzoek om het verval in het weekend uit te voeren - Geen uitspraak

- Art. 38, § 2bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0640.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.8 AC nr. ...

Uit artikel 435, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1) volgt dat wanneer het Hof, met toepassing van artikel 434 van dit wetboek, een arrest heeft vernietigd met verwijzing, enkel in zoverre het uitspraak doet over de op te leggen straf en de betaling van de bijdrage aan het Bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, terwijl de cassatieberoepen voor het overige worden verworpen, het arrest van het gerecht op verwijzing dat zichzelf verbiedt opnieuw uitspraak te doen over de schuld in overeenstemming is met het arrest van het Hof en het middel dat kritiek uitoefent op die beslissing niet-ontvankelijk is (2); aangezien het middel niet-ontvankelijk is wegens een reden die eigen is aan de procedure voor het Hof, hoeven de in dit verband voorgestelde prejudiciële vragen niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld (3). (1) Lid ingevoegd door art. 161 van de wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie; de verantwoording van amendement nr. 28 (DOC 54 2259/003, p. 37) is erg summier. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 625. (3) Cass. 6 juni 2005, AR S.04.0181.F, AC 2005, nr. 322.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Cassatie met verwijzing beperkt tot de straf - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het gerecht op verwijzing - Cassatieberoep - Middel dat kritiek uitoefent op de beslissing van het gerecht op verwijzing dat zichzelf verbiedt opnieuw uitspraak te doen over de schuld - Niet-ontvankelijkheid - (Geen) prejudiciële vraag

- Artt. 434, eerste lid, en 435, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1016.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het Hof, met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, een beslissing vernietigt die de gevangenisstraf en de werkstraf cumuleert met schending van artikel 7, derde lid, Strafwetboek (1), vernietigt het Hof de aangegeven beslissing met verwijzing, in zoverre ze uitspraak doet over de gehele opgelegde straf en over de bijdrage aan het Slachtofferfonds, waarbij het Hof het gerecht op verwijzing de aan de beklaagde op te leggen straf vrij laat bepalen. (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590, en verw. in voetnoot.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Cumulatie van de gevangenisstraffen en werkstraffen - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vernietiging

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 7, derde lid Strafwetboek

P.22.0445.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.7 AC nr. ...

Aangezien het uitstel een maatregel is die zijn weerslag heeft op de tenuitvoerlegging van de hoofdstraf, leidt de onwettigheid ervan, wegens de band tussen de strafmaat en de maatregel, tot de vernietiging van de gehele beslissing over de straf; de schuldigverklaring daarentegen kan zelf niet worden vernietigd, aangezien de aangeklaagde onwettigheid hiermee geen verband houdt; op het cassatieberoep dat krachtens artikel 441 Wetboek van Strafvordering door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie werd ingesteld, vernietigt het Hof aldus het vonnis dat de beklaagde veroordeelt en hem een uitstel van strafuitvoering toekent zonder de duur van het uitstel te preciseren, in zoverre het uitspraak doet over de gehele straf, en verwijst het de zaak naar een andere rechtbank (1). (1) Zie Cass. 31 januari 2007, AR P.06.1492.F, onuitg.; Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F, AC 2005, nr. 96; Cass. 22 januari 2003, AR P.02.1505.F, AC 2003, nr. 47 (over in kracht van gewijsde gegane beslissingen); zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB 2015, nr. 951, en verwijzingen in noten.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Veroordelend vonnis dat een straf met uitstel oplegt - Duur van het uitstel niet bepaald - Cassatieberoep - Vernietiging van de uitspraak over de straf - Verwijzing van de aldus beperkte zaak naar een andere rechtbank

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.21.1599.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.1 AC nr. ...

De onwettigheid van de uitgesproken verbeurdverklaring bij equivalent van de vermogensvoordelen tast de wettigheid van de schuldigverklaring en van de andere straffen niet aan zodat de vernietiging wegens die onwettigheid beperkt is tot de beslissing die uitspraak doet over de verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen (1). (1) Cass. 11 oktober 2016, AR P.16.0473.N, AC 2016, nr. 561.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Onwettigheid van de verbeurdverklaring bij equivalent van de vermogensvoordelen - Omvang van de cassatie

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

P.21.0729.F 2 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220202.2F.1 AC nr. ...

Aangezien het verval van het recht tot sturen een bestanddeel is van de hoofdstraf, leidt de onwettigheid van de straf van het verval tot de vernietiging van de beslissingen die zijn gewezen over de telastleggingen waarvoor dat verval is opgelegd en over de bijdrage aan het Bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, die voortvloeien uit de veroordeling tot die straf (1). (1) Wat betreft de omvang van de cassatie heeft het Openbaar ministerie de aandacht van het Hof gevestigd op de rechtspraak van de Nederlandstalige kamer, die oordeelt dat het verval van het recht tot het besturen van een voertuig een bijkomende straf is, zodat in geval van een onwettigheid die op die straf betrekking heeft, alleen het beschikkend gedeelte over de toepassing van die straf wordt vernietigd, met inbegrip van de beslissing over het niet-opleggen van een geneeskundig en psychologisch onderzoek, die er het gevolg van is (Cass. 1 maart 2011, AR P.10.1610.N, AC 2011, nr. 173, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; zie ook Cass. 7 januari 2014, AR P.13.1716.N, AC 2014, nr. 9).

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Verkeersovertreding - Onwettigheid van het verval van het recht tot sturen - Gevolg - Vernietiging van de beslissingen over de straf

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0844.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.2 AC nr. ...

Er bestaat geen grond om de vernietiging uit te breiden tot de beslissing waarbij de appelrechters de misdrijven bewezen hebben verklaard en een verbeurdverklaring hebben bevolen wanneer de vernietiging is bevolen om een reden die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan die beslissingen zijn genomen; aldus strekt de vernietiging van de beslissing die de opschorting van de veroordeling beveelt zich niet uit tot de beslissing waarbij de rechter het misdrijf bewezen verklaart, wanneer de vernietiging is bevolen om een reden die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan die beslissing is genomen, wat het geval is wanneer de onregelmatigheid enkel verband houdt met het gebrek aan opgave van de duur van de proeftijd (1). (1) Zie Cass. 7 november 2001, AR P.01.0924.F, AC 2001, nr. 604; zie Cass. 8 februari 2000, AR P.97.1697.N, AC 2000, nr. 98, met concl. “in hoofdzaak” van toenmalig eerste advocaat-generaal DU JARDIN, op datum in Pas.; wat betreft het uitstel zonder opgave van de duur van dat uitstel, zie Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F, AC 2005, nr. 96 (vernietiging beperkt tot de straf, andersluidende schriftelijke conclusie van de procureur-generaal) en Cass. 17 maart 1993, AR 359, AC 1993, nr. 148 ; F. KUTY, o.c., p. 1017, nr. 3609.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Gewone opschorting - Geen opgave van de duur van de proeftijd - Vernietiging op een grond die geen verband houdt met de gronden waarop de beslissingen steunen die de misdrijven bewezen verklaren en een verbeurdverklaring bevelen

P.21.1262.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.6 AC nr. ...

De bepalingen die van toepassing zijn op de procedure in correctionele zaken en in politiezaken, verbinden de beoordeling van de schuld en die van de straf zo nauw met elkaar dat er in de regel niet met afzonderlijke beslissingen uitspraak mag worden gedaan over, enerzijds, de schuld en, anderzijds, de op te leggen straf (1); wanneer de rechter afzonderlijk heeft beslist over de schuld en de straf, leidt het cassatieberoep tegen de tweede beslissing noodzakelijk ertoe dat het Hof de wettigheid van de eerste beslissing moet toetsen, zelfs wanneer hiertegen geen cassatieberoep is ingesteld (2). (1) Cass. 27 april 2005, AR P.05.0173.F, AC 2005, nr. 246, RDPC, 2005, p. 938, en noot "L'unicité du droit pénal et le pourvoi en cassation immédiat"; zie Cass. 13 juni 1989, AR 2977, AC 1989, nr. 595; Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 1530 en noot 1258; zie, met betrekking tot de verenigbaarheid van dit beginsel met artikel 6 EVRM, Cass. 25 februari 2014, AR P.12.1799.N, AC 2014, nr. 148. (2) Zie Cass. 5 februari 1986, AR 4695, AC 1986, nr. 361; Cass. 8 mei 1979, AC 1979, 1054, RW, 1979-1980, kol. 2162, en noot; zie Cass. 27 april 2005, AR P.05.0173.F, AC 2005, nr. 246. Dit geldt ook wanneer het cassatieberoep tegen de eerste beslissing die niet ontvankelijk is (Cass. 24 februari 1975, AC 1975, p. 717; Cass. 14 juni 1983, AR 8080, AC 1983, nr. 568). Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB., 2015, nr. 1004.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Correctionele- en politiezaken - Eenheid van strafproces - Afzonderlijke beslissingen over schuld en straf - Cassatieberoep tegen de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof noopt tot de toetsing van de eerste beslissing

P.21.0411.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.19 AC nr. ...

Het vonnis waarbij nagelaten wordt de werkstraffen opgelegd voor de misdrijven waartussen samenloop is als bedoeld in artikel 60 Strafwetboek, te herleiden tot 300 werkuren schendt artikel 60 Strafwetboek; het niet-herleiden van de bij het vonnis opgelegde werkstraffen overeenkomstig artikel 60 Strafwetboek tot 300 uren tast de beslissing betreffende het opleggen van de werkstrafvervangende geldboeten niet aan gezien die werkstrafvervangende geldboeten zelf niet strijdig zijn met artikel 60 Strafwetboek of door een andere onwettigheid zijn aangetast (1). (1) Contra Cass. 20 januari 2021, AR P.20.1251.F, AC 2021, nr. 42, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.12, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch, op datum in Pas.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Straf - Samenloop - Artikel 60 Strafwetboek - Overschrijding van de maximum op te leggen straf - Werkstraffen - Onwettigheid - Vernietiging - Vervangende straf - Omvang

- Art. 60 Strafwetboek

P.20.1251.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.12 AC nr. ...

Wanneer de rechtbank, in overtreding van artikel 60 Strafwetboek, werkstraffen heeft uitgesproken waarvan de duur meer dan driehonderd uur bedraagt, vernietigt het Hof, op de vordering die zijn procureur-generaal heeft ingesteld bij toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, het aangegeven vonnis in zoverre het beslist dat de werkstraf die de tweede feiten betreft de toegestane strafmaat te boven gaat en in zoverre het een vervangende straf oplegt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 42.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Meerdaadse samenloop van misdrijven - Samenvoeging van de straffen - Werkstraffen - Grens - Straf die in zijn geheel driehonderd uur te boven gaat

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 60 Strafwetboek

P.20.1252.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, in overtreding van artikel 60 Strafwetboek, een autonome probatiestraf heeft uitgesproken waarvan de duur, samengevoegd bij die van de straf die reeds werd opgelegd door een eerder vonnis voor samenlopende misdrijven, meer dan twee jaar bedraagt, vernietigt het Hof, op de vordering die zijn procureur-generaal heeft ingesteld bij toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, het aangegeven arrest in zoverre het beslist dat de autonome probatiestraf de toegestane strafmaat te boven gaat en in zoverre het een vervangende straf oplegt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 43.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Meerdaadse samenloop van misdrijven - Samenvoeging van de straffen - Autonome probatiestraffen - Grens - Straf die in zijn geheel twee jaar te boven gaat

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 60 Strafwetboek

P.19.0811.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.9 AC nr. 627

De vernietiging van het arrest over de ontvankelijkheid van de strafvordering leidt tot vernietiging van het arrest van schuldigverklaring met inbegrip van de beslissing tot onmiddellijke aanhouding; de vernietiging dient te worden uitgebreid tot de voorafgaande rechtspleging en met name de oudste nietige akte, dit is de rechtstreekse dagvaarding door de procureur des Konings.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vernietiging van een arrest dat de strafvordering ontvankelijk verklaart, na rechtstreekse dagvaarding door de procureur des Konings - Uitbreiding naar de oudste nietige akte

- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vernietiging van een arrest dat de strafvordering ontvankelijk verklaart, na rechtstreekse dagvaarding door de procureur des Konings - Uitbreiding naar de oudste nietige akte

- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0250.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.3 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van de rechtszitting vermeldt dat de zitting heeft plaatsgevonden met gesloten deuren, terwijl ze volgens het arrest van 31 mei 2018 openbaar werd gehouden, laat deze tegenstrijdigheid het Hof niet toe na te gaan of de appelrechters het voorschrift van de artikelen 148 Grondwet en 190 Wetboek van Strafvordering hebben nageleefd; in dit geval dient de vernietiging van het besteden arrest te worden uitgebreid tot het onderzoek van de zaak vanaf die rechtszitting (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 681.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Onderzoek en behandeling ter terechtzitting - Openbaarheid - Onderzoek en behandeling met gesloten deuren volgens het proces-verbaal van de rechtszitting maar openbaar volgens het daaropvolgend arrest - Tegenstrijdigheid - Gevolg - Vernietiging - Uitbreiding tot de oudste nietige akte

- Artt. 190, eerste lid, en 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 148, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0578.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de cassatie zonder verwijzing niet tot gevolg kan hebben dat de beslissing van de eerste rechter die is aangetast met een nietigheid waarover de appelrechters geen uitspraak hebben gedaan, zou blijven bestaan, wordt de cassatie uitgebreid tot de oudste nietige akte, zijnde het beroepen vonnis (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Cassatie zonder verwijzing - Beroepen vonnis dat is aangetast door een nietigheid waarover de appelrechters geen uitspraak hebben gedaan - Gevolg

- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0344.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.9 AC nr. ...

De vernietiging door het Hof van een arrest, alsmede van de gehele rechtspleging die eraan voorafgaat tot en met de dagvaarding om te verschijnen voor de correctionele rechtbank, belet niet dat een partij lichting vraagt van stukken die zij heeft neergelegd in de loop van de vernietigde procedure teneinde deze opnieuw neer te leggen in de procedure na verwijzing; dit heeft evenmin tot gevolg dat daardoor het strafdossier onwettig wordt samengesteld.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke partij - Lichting van stukken - Gebruik van stukken in procedure na verwijzing

P.20.0240.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2 AC nr. ...

Bij vernietiging van het arrest van het hof van assisen dat uitspraak doet over de burgerlijke vordering wordt de zaak verwezen naar de rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Hof van assisen - Vrijspraak - Geen cassatieberoep ingesteld door het openbaar ministerie - Arrest inzake de burgerlijke rechtsvordering - Cassatieberoep ingesteld door de burgerlijke partij - Vernietiging - Verwijzing naar de rechtbank van eerste aanleg - Toepassing

- Art. 435, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0231.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.2N.1 AC nr. ...

De vernietiging van de weigering van de vonnisrechter om de behandeling van de zaak op verzoek van de beklaagde uit te stellen, leidt tot de vernietiging van de overige beslissingen betreffende de tegen de beklaagde ingestelde vorderingen, die eruit voortvloeien.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vernietiging van de weigering tot een verzoek van uitstel van behandeling - Overige beslissingen van de vonnisrechter

P.19.1329.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.11 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde met schending van artikel 31, § 4, derde lid, Wet Voorlopige Hechtenis handhaaft voor een duur van twee maanden, terwijl de geldigheid van die titel van vrijheidsberoving niet meer dan een maand mocht bedragen, vernietigt het Hof het arrest zonder verwijzing, in zoverre het de voorlopige hechtenis handhaaft voor een duur van meer dan een maand (1). (1) Cass. 7 maart 2018, AR P.18.0227.F, AC 2018, nr. 159.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Nieuwe beslissing tot handhaving - Handhaving voor een duur van twee maanden i.p.v. een maand - Vernietiging - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0958.N 1 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191001.4 AC nr. ...

Alle met het oog op voorlopige invrijheidstelling krachtens artikel 35 Voorlopige Hechteniswet opgelegde voorwaarden, zijn gelet op de aard en de draagwijdte van die maatregel en de daarvoor wettelijke bepaalde bijzondere motiveringsverplichting, onderling onlosmakelijk verbonden, zodat het niet naar recht verantwoord zijn van één van die voorwaarden de vernietiging van het arrest met zich meebrengt in zoverre het beslist over de na te leven voorwaarden (1). (1) Cass. 18 maart 2003, AR P.03.0352.N, AC 2003, nr. 178.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Onderlinge onlosmakelijke verbondenheid van de voorwaarden

- Artt. 16 en 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.1042.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.4 AC nr. ...

De vernietiging van een beslissing over de straf belet niet dat de rechter op verwijzing een verbeurdverklaring uitspreekt op grond van een schriftelijke vordering die het openbaar ministerie reeds heeft genomen tijdens de rechtspleging die voorafgaat aan de vernietigde beslissing; aldus hoeft het openbaar ministerie die schriftelijke vordering niet opnieuw te nemen voor de rechter op verwijzing.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Vernietiging van beslissing over de straf - Bijzondere verbeurdverklaring vermogensvoordelen door rechter op verwijzing - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

P.18.0987.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.3 AC nr. 706

De onwettigheid van de beslissing over de hoofdstraf brengt de vernietiging met zich mee van de beslissingen over de straffen en over de bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden; ze strekt zich daarentegen niet uit tot de schuldigverklaring (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 706.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Onwettigheid van de hoofdstraf - Omvang van de vernietiging - Schuldigverklaring - Hoofdstraffen en bijkomende straffen

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

P.18.0551.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.5 AC nr. 611

De vernietiging met verwijzing plaatst de partijen binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing in de toestand waarin de partijen zich zouden hebben bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd, hetgeen inhoudt dat wat dat punt betreft de partijen elke door hen gewenste vordering kunnen nemen en elk verweer kunnen laten gelden; daaruit volgt dat indien het Hof een op grond van een witwasmisdrijf bevolen bijzondere verbeurdverklaring heeft vernietigd omdat als voorwerp van dit misdrijf de door dit misdrijf gegenereerde vermogensvoordelen werden verbeurdverklaard, de rechter op verwijzing rechtsmacht heeft om de bijzondere verbeurdverklaring te bevelen van hetzij het voorwerp van dit witwasmisdrijf hetzij de vermogensvoordelen die uit dit witwasmisdrijf voortkomen hetzij eventueel beide, voor zover aan de wettelijke voorwaarden voor die bijzondere verbeurdverklaringen is voldaan (1). (1) Cass. 11 oktober 2012, AR C.10.0711.F, AC 2012, nr. 524; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, pp. 1682-1683.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Bijzondere verbeurdverklaring op grond van een witwasmisdrijf - Vernietiging omdat als voorwerp van dit misdrijf de door dit misdrijf gegenereerde vermogensvoordelen werden verbeurdverklaard - Rechtsmacht van de rechter op verwijzing - Draagwijdte

- Art. 435, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0952.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.6 AC nr. ...

Artikel 435 Wetboek van Strafvordering kent gezag van gewijsde toe aan een arrest van het Hof van Cassatie.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Arrest van het Hof - Gezag van gewijsde

- Art. 435 Wetboek van Strafvordering

P.18.0051.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.4 AC nr. ...

Wanneer de appelrechter, op het hoger beroep tegen een vonnis van een ratione materiae onbevoegde correctionele rechtbank, net zoals de eerste rechter kennis neemt van de strafvordering en uitspraak doet over de grond van de zaak, vernietigt het Hof van Cassatie het bestreden arrest en de gehele rechtspleging die er aan is voorafgegaan, tot en met de dagvaarding van de eiser om te verschijnen voor de correctionele rechtbank en verwijst het de zaak naar de procureur des Konings (1). (1) Cass. 26 juni 1979, AC 1978-1979, 1286; Cass. 8 september 1975, AC 1976, 33.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Dagvaarding voor een ratione materiae onbevoegde rechtbank - Correctionele rechtbank en hof van beroep die kennis nemen van de zaak en uitspraak doen te gronde

- Art. 408, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0227.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.2 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling, met schending van artikel 30, §4, Voorlopige Hechteniswet, de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde voor een duur van twee maanden handhaaft, terwijl die titel van vrijheidsbeneming slechts voor een maand kon gelden, vernietigt het Hof het arrest zonder verwijzing, in zoverre het de voorlopige hechtenis handhaaft voor een duur van meer dan een maand.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Handhaving voor een duur van twee maanden i.p.v. een maand - Vernietiging zonder verwijzing

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0355.F 4 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171004.2 AC nr. 526

Wanneer de rechter een vervangende gevangenisstraf heeft uitgesproken terwijl de wet hem enkel ertoe machtigde een vervangend rijverbod op te leggen en de veroordelende beslissing, voor het overige, overeenkomstig de wet is gewezen, wordt de vernietiging tot die straf beperkt (1). (1) Zie Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0560.F, AC 2014, nr. 367 (vernietiging zonder verwijzing van de vervangende gevangenisstraf, in zoverre ze het wettelijk maximum overschrijdt); Cass. 21 april 1999, AR P.98.1388.F, AC 1999, nr. 229 (ibid.); Cass. 26 april 2016, AR P.15.1381.N, AC 2016, nr. 280 (vernietiging met verwijzing beperkt tot de door de appelrechter verzwaarde vervangende gevangenisstraf, zonder vast te stellen dat de beslissing met eenparigheid van stemmen werd genomen); R. DECLERCQ, Cassation en matière répressive, Bruylant, 2006, nr. 955.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vervangende gevangenisstraf - Onwettigheid

P.17.0065.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.1 AC nr. ...

Wanneer het Hof de beslissing van de appelrechters op de burgerlijke rechtsvordering vernietigt wegens miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en van de devolutieve werking van het hoger beroep, blijft de beslissing van de eerste rechter om de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond te verklaren bestaan aangezien die in kracht van gewijsde is getreden vanaf de dag waarop die beslissing niet meer vatbaar was voor hoger beroep, zodat de vernietiging wordt uitgesproken zonder verwijzing.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Appelrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van de eerste rechter die de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond verklaart - Ontstentenis van hoger beroep door de burgerlijke partij - Nieuwe beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis - Gevolg - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het Hof de beslissing van de appelrechters op de strafvordering vernietigt wegens miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en van de devolutieve werking van het hoger beroep, blijft de veroordeling van de beklaagde door de eerste rechter bestaan aangezien die in kracht van gewijsde is getreden vanaf de dag waarop die beslissing niet meer vatbaar was voor hoger beroep, zodat de vernietiging wordt uitgesproken zonder verwijzing.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Appelrechter die uitspraak doet over de strafvordering - Ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie en de beklaagde - Nieuwe beslissing over de strafvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis - Gevolg - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

P.17.0307.F 13 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170913.1 AC nr. ...

De vernietiging van een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering tegen een beklaagde leidt tot de vernietiging van de niet-definitieve beslissing over de burgerlijke rechtsvordering van dezelfde burgerlijke partij tegen een andere beklaagde, die door dezelfde onwettigheid is aangetast (1). (1) Cass. 14 november 2012, AR P.12.1611.F, AC 2012, nr. 612.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Cassatie - Beslissing over de burgerlijke rechtsvordering van dezelfde burgerlijke partij tegen een andere beklaagde - Zelfde onwettigheid - Nietigverklaring - Beslissing over de burgerlijke rechtsvordering tegen een beklaagde

P.17.0061.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.5 AC nr. ...

Wanneer een arrest wordt vernietigd wegens de onwettigheid van de beslissing die het uitstel beperkt dat door de eerste rechter werd toegekend, terwijl de schuldigverklaring zelf niet wordt vernietigd, wordt de vernietiging beperkt tot de straf en tot de bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot Hulp aan de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden (1). (1) Het Hof bevestigt hier dat het uitstel een van de bestanddelen van de straf vormt en dat straf en uitstel één geheel vormen; zie Cass. 7 juni 2017, AR P.17.0220.F, AC 2017, zie datum; Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F, met concl. van advocaat-generaal R. LOOP, AC 2005, nr. 96; Cass. 10 mei 2000, P.99.1887.F, AC 2000, nr. 281. Eerder had het Hof de bestreden beslissing vernietigd, in zoverre die uitspraak had gedaan over de strafvordering ingesteld wegens de telastlegging die gepaard ging met het uitstel dat door een onwettigheid is aangetast (Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0259.F, AC 1999, nr. 342; Cass. 29 november 1988, AR 2309, AC 1988-89, nr. 185; Cass. 13 oktober 1958, AC 1959, p. 150). Het Hof heeft weliswaar de cassatie reeds beperkt tot het uitstel wanneer de bestrafte onwettigheid daaraan afbreuk doet, maar het betrof hier vernietigingen bij wijze van inkorting en zonder verwijzing, waarbij uitstel werd toegekend terwijl de wet het niet toeliet (zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB 2015, p. 639 en de verwijzingen in noot 4011). (M.N.B.)

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Uitstel toegekend door de eerste rechter - Beperking in hoger beroep - Onwettigheid

P.17.0220.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.3 AC nr. ...

In de regel brengt de onwettigheid van de beslissing tot uitstel, een maatregel die de tenuitvoerlegging van de hoofdstraf treft, de vernietiging mee van de beslissingen over de straf en over de strafmaat, gelet op het verband tussen de strafmaat en die maatregel (1). (1) Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F, AC 2005, nr. 96.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Veroordeling met uitstel - Uitstel - Onwettigheid

P.17.0345.F 19 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170419.3 AC nr. ...

Het verval van het recht tot het besturen van een voertuig, opgelegd aan hij die een voertuig bestuurt spijts het tegen hem uitgesproken verval, is geen hoofdstraf maar enkel een bijkomende straf, ook al voorziet artikel 48 Wegverkeerswet in die verplichte vervallenverklaring; daaruit volgt dat wanneer de schuldigverklaring en de veroordeling tot andere straffen met betrekking tot die telastlegging, zelf niet worden vernietigd, de vernietiging beperkt blijft tot het beschikkend gedeelte betreffende het uitgesproken verval van het recht tot sturen (Impliciet) (1). (1) Zie Cass. 29 september 2009, AR P.09.0467.N, AC 2009, nr. 533; Cass. 1 maart 2011, AR P.10.1610.N, AC 2011, nr. 173, met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER. De eerste van die twee beslissingen, die beide betrekking hebben op artikel 35 Wegverkeerswet dat het rijden in staat van dronkenschap bestraft, betekent een ommezwaai in de rechtspraak die onder meer wordt bevestigd door de beslissing van 1 maart 2011 en door de volgende arresten: Cass. 27 november 2013, AR P.13.1178.F, AC 2013, nr. 637 (gebrek aan motivering van de duur van het verval op grond van de artikelen 22, § 1, en 24, 1°, WAM-wet en artikel 38.5 Wegverkeerswet); Cass. 7 januari 2014, AR P.13.1716.N, AC 2014, nr. 9 (uitstel toegekend voor de totaliteit van het verval, terwijl artikel 41 Wegverkeerswet een effectief gedeelte oplegt van minimum 8 dagen); Cass. 18 februari 2014, AR P.13.0189.N, arrest niet gepubliceerd (tegenstrijdig gemotiveerd); Cass. 3 mei 2016, AR P.14.1500.N, arrest niet gepubliceerd (gebrek aan motivering van de weigering van het uitstel voor het verval); Cass. 13 september 2016, AR P.16.0402.N, arrest niet gepubliceerd (geen antwoord op het verzoek om het verval te beperken tot de voertuigen van categorie C en het herstel van het recht tot sturen niet afhankelijk te maken van het slagen voor examens). Voordien oordeelde het Hof immers dat het verval van het recht tot het besturen van een voertuig te besturen een onderdeel was van de uitgesproken hoofdstraf, zodat de onwettigheid ervan zich uitstrekte tot de gehele veroordeling wegens het misdrijf waarvoor het verval was uitgesproken: zie bijv. Cass. 21 oktober 1968, AC 1969, p. 204; Cass. 20 juli 1983, AR 8112, AC 1982-83, nr. 608; Cass. 12 oktober 1994, AR P.94.0634.F, AC 1994, nr. 428. Zie ook R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, R.P.D.B. 2015, p. 636 e.v., inz. pp. 641-643 (M.N.B.)

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Besturen van een voertuig op de openbare weg niettegenstaande vervallenverklaring van het recht tot sturen - Verval van het recht tot sturen

- Art. 48 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.1538.N 20 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.2 AC nr. ...

Wanneer de strafvordering niet werd ingesteld en vervolgd door de bevoegde arbeidsauditeur en gewezen is door een kamer van het hof van beroep die niet wettig was samengesteld, dient de gehele rechtspleging die aan het arrest, die dit niet vaststelt, is voorafgegaan, tot en met de dagvaarding van de beklaagde om te verschijnen voor de correctionele rechtbank nietig te worden verklaard.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Uitoefenen van de strafvordering - Bevoegdheid - Miskenning

- Art. 408, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Rechtspleging in hoger beroep - Samenstelling van de zetel - Onwettigheid

- Art. 408, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0310.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.5 AC nr. ...

De onwettigheid van de straf van verbeurdverklaring wegens schending van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering tast noch de wettigheid van de schuldverklaring noch die van een andere uitgesproken straf van verbeurdverklaring aan, tenzij ook daarvoor de eenparigheid vereist is (1). (1) Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Veroordeling - Verzwaring van de straf uitgesproken in eerste aanleg - Toevoeging van een straf van verbeurdverklaring - Niet-vaststelling van de eenparigheid - Onwettigheid

P.16.0473.N 11 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161011.3 AC nr. ...

De onwettigheid van de beslissing van het appelgerecht dat, rechtdoende op verzet, een door de eerste rechter uitgesproken geldboete en vervangende gevangenisstraf bevestigt, maar de bijkomende straf van de bijzondere verbeurdverklaring verhoogt en aldus de bij verstek opgelegde straf verzwaart, tast de wettigheid van de schuldigverklaring en van de hoofdstraffen niet aan zodat het Hof het bestreden arrest enkel vernietigt in zoverre het uitspraak doet over die bijzondere verbeurdverklaring.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Veroordeling door de eerste rechter - Hoger beroep - Arrest bij verstek - Bevestiging vonnis eerste rechter - Ontvankelijk verzet - Appelgerecht dat de bijzondere verbeurdverklaring verzwaart - Onwettigheid - Omvang van de cassatie

P.15.1381.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.2 AC nr. ...

Wanneer het appelgerecht de door de eerste rechter uitgesproken geldboete bevestigt, maar de vervangende gevangenisstraf verzwaart, zonder dat het vaststelt dat de beslissing eenparig werd genomen, wordt de vernietiging beperkt tot die straf (1). (1) Cass. 21 november 1984, AR 3768, AC 1984-1985, nr 182; Cass. 4 november 2003, AR P.03.0698.N, AC 2003, nr. 550.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de vervangende gevangenisstraf - Geen eenparigheid - Gevolg - Vernietiging - Beperking

P.14.1942.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.4 AC nr. ...

Het Hof vernietigt zonder verwijzing de beslissing van de strafrechter waarbij de geldboete onwettig wordt verhoogd met 50 decimes in zoverre die geldboete wordt verhoogd met meer dan 45 decimes (1). (1) Cass. 19 juni 2001, AR P.99.1715.N, AC 2001, nr. 376.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Veroordeling - Geldboete - Opdecimes - Onwettige verhoging - Vernietiging zonder verwijzing

- Art. 1 Wet 5 maart 1952 betreffende de opdeciemen op de strafrechtelijke geldboeten

P.15.0653.F 9 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150909.3 AC nr. ...

Wanneer de eiser, in zijn hoedanigheid van beklaagde en burgerlijke partij, zijn cassatieberoep heeft beperkt tot de beslissing over het aansprakelijkheidsbeginsel, leidt de vernietiging van die beslissing tot de vernietiging van de niet-definitieve beslissingen over de omvang van de schade, gewezen op de door en tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvorderingen, welke uit de eerste beslissing voortvloeien.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Beklaagde en burgerlijke partij - Cassatieberoep beperkt tot de beslissing over het aansprakelijkheidsbeginsel - Vernietiging van die beslissing

P.14.1159.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.7 AC nr. ...

Wanneer het Hof vaststelt dat de beslissing tot het opleggen van een vervangend rijverbod de artikelen 40, eerste lid en 65, Strafwetboek, evenals artikel 69bis Wegverkeerswet schendt, vernietigt het enkel de veroordeling tot dit vervangend rijverbod en laat het de beslissing over de schuld, de geldboete, het uitstel van tenuitvoerlegging en de bijdrage voor de financiering van het Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden onaangetast; dergelijke vernietiging geschiedt met verwijzing (1). (1) Cass. 10 september 2013, AR P.13.1166.N, AC 2013, nr. 435.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vervangend rijverbod - Onwettigheid

P.15.0023.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.5 AC nr. ...

Artikel 1 Wet Opdeciemen Geldboeten bepaalt dat het bedrag van de strafrechtelijke geld- boeten met vijftig decimes wordt verhoogd, zonder dat die verhoging het juridisch karakter van die boeten wijzigt, en dat de hoven en rechtbanken in hun arresten of vonnissen vaststellen dat die geldboete met vijftig decimes is verhoogd bij toepassing van deze wet en tevens het uit die verhoging voortvloeiende cijfer vermelden; wanneer het cijfer dat voortvloeit uit de verhoging met de decimes niet overeenstemt met de samentelling van het bedrag van de geldboete en de decimes, schendt de beslissing deze bepaling en dient zij op dat punt te worden vernietigd, zonder dat er grond is tot verwijzing (1). (1) Cass. 21 maart 2001, AR P.00.1626.F, AC 2001, nr. 150; Cass. 19 juni 2001, AR P.99.1715.N, AC 2001, nr. 376; Cass. 20 september 1971, AC 1972, 69; zie P.ARNOU, ' Opdecimes ', Comm. Strafr., nr. 82.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Veroordeling - Geldboete en opdeciemen - Niet correct toepassen van de opdeciemen - Beperkte vernietiging van de beslissing - Geen grond tot verwijzing

P.15.0118.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.5 AC nr. ...

De onwettigheid waardoor de aanneming van de verschoningsgrond is aangetast, leidt tot nietigheid van de beslissing die op grond daarvan uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Aanneming van de door verschoningsgrond aangetaste onwettigheid - Gevolg voor de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering

P.15.0279.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.6 AC nr. ...

De vernietiging van de schuldigverklaring aan één telastlegging in hoofde van de beklaagde brengt de vernietiging mee van de aan deze beklaagde voor alle bewezen verklaarde telastleggingen samen opgelegde straffen.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vernietiging van de schuldigverklaring aan één telastlegging - Eén enkele straf voor alle telastleggingen

P.14.1879.F 18 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150318.3 AC nr. ...

Het verzuim om in een veroordelend vonnis de straf van verbeurdverklaring te vermelden, leidt tot vernietiging van de beslissing over die straf (1). (1) Zie Cass. 12 december 2012, AR P.12.1301.F, AC 2012, nr. 686.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Beklaagde - Veroordeling - Bij wet opgelegde vermeldingen - Vermelding van de straf - Verbeurdverklaring - Verzuim

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.13.1066.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.5 AC nr. ...

De vernietiging van de beslissing op de door de burgerlijke partij tegen de verzekeraar, waarmee een op artikel 8 WAM-wet gegronde bijzondere verzekering burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de organisatoren van een snelheids-, regelmatigheids- of behendigheidsrit of -wedstrijd voor motorrijtuigen werd afgesloten, ingestelde burgerlijke rechtsvordering, brengt de vernietiging mee van de beslissing op de door de burgerlijke partij tegen de verzekeraar "burgerlijke aansprakelijkheid" van de beklaagde, bestuurder van het in het ongeval betrokken voertuig, en tegen het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds ingestelde burgerlijke rechtsvordering, welke beslissing daarmee een niet-onderscheiden dictum vormt (1). (1) Zie Cass. 11 oktober 2000, AR P.00.0576.F, AC 2000, nr. 538.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Beslissing op de burgerlijke rechtsvordering van de verzekeraar ex art. 8 Wam-wet - Vernietiging

P.14.1796.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.2 AC nr. ...

De vernietiging van het arrest alvorens recht te doen dat de bewijselementen afwijst die door de onderzoeksrechter zijn verkregen, leidt tot vernietiging van de eindbeslissing die, op grond van die afwijzing, die telastleggingen niet-bewezen of verjaard verklaart en het beslag opheft, omdat de tweede beslissing onvermijdelijk uit de eerste beslissing voortvloeit (1). (1) R. Declercq, Cassation en matière répressive, Bruylant, 2006, p. 579, nr. 1013.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Arrest alvorens recht te doen wijst de bewijselementen af die door de onderzoeksrechter zijn verkregen - Arrest dat de telastleggingen niet-bewezen of verjaard verklaart en dat het beslag opheft - Cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen beide arresten - Vernietiging van het arrest alvorens recht te doen

P.14.1637.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.6 AC nr. 100

De vernietiging, op het cassatieberoep van het openbaar ministerie, van het arrest houdende de verklaring van de jury en de motivering ervan, strekt zich uit tot het gehele debat alsook tot de verklaring van de jury; zij brengt de vernietiging met zich mee van de daarop volgende beschikking van vrijspraak van de beschuldigde en het daaruit voortvloeiende arrest over de burgerlijke belangen.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Hof van assisen - Eindarrest - Vrijspraak - Arrest houdende de verklaring van de jury en de motivering ervan - Gebrek aan motivering - Onregelmatigheid - Cassatieberoep van het openbaar ministerie

P.14.1344.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.9 AC nr. ...

De verbeurdverklaring is geen bestanddeel van de hoofdstraf, zodat de vastgestelde onwettigheid enkel de verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen zelf aantast, maar de overige beslissingen van het arrest onverlet laat (1). (1) Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Onwettigheid - Verbeurdverklaring van vermogensvoordelen

P.14.1543.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.7 AC nr. 81

De onwettigheid van de beslissing tot uitstel als maatregel die de tenuitvoerlegging van een hoofdstraf treft, brengt de vernietiging mee van de beslissingen over de straf en de strafmaat, gelet op het verband tussen de strafmaat en deze maatregel (1). (1) Cass. 15 maart 2000, AR P.99.1419.F, AC 2000, nr. 178.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Probatieuitstel voor een hoofdstraf - Duur van het uitstel niet bepaald - Vernietiging van de beslissingen over de straf en de strafmaat

P.14.1392.F 21 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.5 AC nr. ...

De vernietiging, op het cassatieberoep van de beklaagde, van de beslissing over de lichamelijke schade, strekt zich uit tot de beslissing waarbij de vrijwillig tussengekomen partij samen met de beklaagde in solidum wordt veroordeeld, indien de vrijwillig tussengekomen partij tegen die beslissing regelmatig cassatieberoep heeft ingesteld (1). (1) Cass. 4 maart 1998, AR P.97.1515.F, AC 1998, nr. 119.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Tussenkomende partij - Cassatieberoep van de beklaagde - Vernietiging van de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering - Regelmatig cassatieberoep van de tussenkomende partij - Veroordeling samen met de beklaagde - Uitbreiding

P.14.1426.F 14 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150114.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Beklaagde - Veroordeling - Onwettige geldboete - Onwettig verval van het recht tot sturen - Cassatie bij wijze van inkorting - Vernietiging zonder verwijzing

Wanneer het Hof, enerzijds, het bestreden vonnis vernietigt in zoverre het, bij de uitspraak over de straf, de beklaagde een geldboete oplegt die hoger is dan het wettelijk mogelijke bedrag en hem tot een verval van het recht tot sturen veroordeelt dat wettelijk niet mogelijk is, en, anderzijds, het cassatieberoep verwerpt voor het overige, verklaart het dat er geen grond is tot verwijzing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... (gedeeltelijk andersluidende conclusie) .

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Beklaagde - Veroordeling - Onwettige geldboete - Onwettig verval van het recht tot sturen - Cassatie bij wijze van inkorting - Vernietiging zonder verwijzing

ALGEMEEN. OPDRACHT EN BESTAANSREDEN VAN HET HOF. AARD VAN HET CASSATIEGEDING

P.23.1682.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de wrakingsprocedure werd ingesteld terwijl de zaak, door de uitspraak van de beslissing, niet langer bij de magistraat van het Hof aanhangig was, heeft het verzoek tot wraking geen bestaansreden (1). (1) Cass. 28 oktober 2010, AR C.10.0594.F, AC 2010, nr. 646.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Onpartijdigheid van de leden van het Hof - Vordering tot wraking gericht tegen een lid van de zetel van het Hof van Cassatie - Vordering ingesteld na de uitspraak van het arrest - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0558.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.2 AC nr. ...

Het recht dat door een arrest van het Hof wordt erkend, ontstaat niet uit dat arrest.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Erkenning van een recht - Rol van het Hof

P.23.0657.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.16 AC nr. ...

Krachtens artikel 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet moet aan het Hof van Cassatie een volledig dossier worden bezorgd; wanneer uit de door de raadsman van de eiser neergelegde stukken blijkt dat er een proces-verbaal van de rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling werd opgemaakt en dat dit proces-verbaal niet in het aan het Hof voorgelegde dossier voorkomt, is het Hof niet in staat zijn toezicht uit te oefenen.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Toetsing van de regelmatigheid van de rechtspleging - Onvolledig dossier - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontbrekend proces-verbaal van de rechtszitting - Gevolg

- Art. 31, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1085.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.6 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM, noch de noodzaak om het recht van verdediging van de procespartijen te eerbiedigen of om het Hof in staat te stellen de wettigheid van de bestreden beslissing te controleren, vereisen dat de gezegden van de partijen ter rechtszitting moeten kunnen worden gecontroleerd aan de hand van de weergave daarvan in het proces-verbaal van die rechtszitting en het is evenmin vereist dat de bestreden beslissing die gezegden als dusdanig aanhaalt bij de beoordeling van de impact ervan op de bewijswaardering van de gegevens van het strafdossier (1). (1) Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE; Cass. 2 november 2011, AR P.11.1424.F, AC 2011, nr. 588.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Wettigheidstoezicht - Procedure op de zitting - Gezegden van de partijen ter rechtszitting niet opgenomen in een proces-verbaal - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0939.N 30 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220830.VAK.1 AC nr. ...

Er is sprake van gewettigde verdenking in de zin van artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering wanneer de aangevoerde feiten bij partijen of derden een gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan over het vermogen van de betrokken magistraten om op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen; het Hof moet daarbij onderzoeken of de verdenkingen die een partij op dat vlak meent te kunnen koesteren, objectief gezien verantwoord zijn; daarbij moet worden aangenomen dat tot bewijs van het tegendeel rechters worden vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Verzoek tot verwijzing van een rechtbank naar een andere - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Taak van het Hof

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0766.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.9 AC nr. ...

Behoudens in de bij wet bepaalde uitzonderingen is de procureur-generaal of de advocaat-generaal bij het Hof geen partij in de voor het Hof gevoerde rechtspleging; tijdens het cassatiegeding is hij niet de tegenpartij van de partijen (1). (1) Zie EHRM, Manzano Diaz t. België, 18 mei 2021, nr. 26402/17.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - (Geen) hoedanigheid van partij in de rechtspleging

Het beginsel van wapengelijkheid, dat inhoudt dat geen enkele partij in het geding in omstandigheden wordt geplaatst die haar in een gunstigere of minder voordelige situatie plaatsen dan die van haar tegenpartij, is niet miskend door de omstandigheid dat het ontwerparrest van de als verslaggever aangeduide raadsheer is medegedeeld aan de advocaat-generaal bij het Hof (1). (1) Zie EHRM, Manzano Diaz t. België, 18 mei 2021, nr. 26402/17.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Rechtspleging voor het Hof van Cassatie - Ontwerparrest van de als verslaggever aangeduide raadsheer - Mededeling aan de advocaat-generaal bij het Hof - Beginsel van wapengelijkheid

Het ontwerparrest van de raadsheer-verslaggever, dit is een magistraat van het rechtsprekend college dat met de behandeling van het dossier werd belast, vormt geen door een partij overgelegd stuk dat de rechtsprekende beslissing zou kunnen beïnvloeden, maar een element dat binnen het rechtscollege wordt opgemaakt in het kader van het totstandkomingsproces van de eindbeslissing; een dergelijk intern document van het rechtsprekend college, gedekt door de geheimhouding, kan niet onderworpen zijn aan het beginsel van het recht op tegenspraak (1). (1) Zie EHRM, Manzano Diaz t. België, 18 mei 2021, nr. 26402/17.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Rechtspleging voor het Hof van Cassatie - Ontwerparrest van de als verslaggever aangeduide raadsheer - Aard - Intern document van het rechtsprekend college, gedekt door de geheimhouding - Beginsel van het recht op tegenspraak

P.21.1515.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 1080 en 1114, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, die ook van toepassing zijn in strafzaken, volgt dat het verzoekschrift van een partij tot intrekking van een arrest van het Hof ondertekend moet zijn door een advocaat bij het Hof, zo niet is het verzoekschrift niet-ontvankelijk (1). (1) Cass. 17 april 2018, AR P.17.1116.N, AC 2018, nr. 241; Cass. 16 januari 2008, AR P.07.1748.F, AC 2008, nr. 29 met concl. van procureur-generaal J.F. LECLERCQ op datum in Pas.; Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.0852.F, AC 2007, nr. 471; Cass. 22 februari 2017, AR P.07.0852.F, AC 2007, nr. 126. Zie S. VAN OVERBEKE, "Het Hof van Cassatie als rechter over zijn eigen arresten. Over de intrekking van cassatie-arresten en de meticuleuze en periculeuze betekening van het cassatieberoep in strafzaken", R. Cass. 2001, 1-22; F. BAUDONCQ, "Artikel 1114 Ger. W.", in Commentaar Gerechtelijk Wetboek, Kluwer, 2017, 1-8; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1866-1867.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Verzoekschrift tot intrekking van een arrest van het Hof - Vormvereisten

- Artt. 1080 en 1114, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.0784.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt op grond van de omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en van de stukken waarvan de beklaagde kennis heeft kunnen nemen en waarop hij zich heeft kunnen verdedigen, onaantastbaar welk precies feit het voorwerp van de betichting uitmaakt en of de beklaagde beschikt over voldoende informatie om zich daarop te verdedigen; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die ermee geen verband houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Recht van verdediging - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Wettigheidscontrole

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0661.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.22 AC nr. ...

Wanneer blijkt dat op het ogenblik van het versturen van de kennisgeving van de dag waarop het cassatieberoep van de beklaagde zou worden behandeld, zijn adres in het buitenland gekend was en de kennisgeving werd verstuurd naar een adres waar hij niet langer woonachtig was en hij derhalve onwetend was over de dag waarop zijn cassatieberoep zou worden behandeld, geen kennis heeft kunnen nemen van de conclusie van het openbaar ministerie en terzake evenmin enig verweer heeft kunnen voeren, is er grond tot intrekking van het arrest.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Strafzaken - Intrekking van een arrest - Kennisgeving van de dag van behandeling van het cassatieberoep - Toezending aan de beklaagde - Onjuist adres

C.18.0366.F 6 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 1107, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek kunnen de partijen, wanneer het openbaar ministerie schriftelijk conclusie neemt, ten laatste op de zitting en uitsluitend in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie, een nota neerleggen waarin geen nieuwe middelen mogen worden aangevoerd; die bepaling staat geen van de partijen toe te antwoorden op de nota die een andere partij met toepassing van dat artikel heeft neergelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2020, nr 167.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Algemeen - Openbaar ministerie bij het Hof - Conclusie - Noot in antwoord op conclusie van openbaar ministerie - Inhoud - Antwoord op de nota van een andere partij - Artikel 1107, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1107, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0489.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.7 AC nr. ...

De aanwijzing in een cassatiearrest van de rechter naar wie de zaak wordt verwezen is een daad van gerechtelijke administratie die het Hof ofwel op vordering van de Procureur-generaal, ofwel op verzoek van de partijen of van een van hen te alle tijde kan verbeteren of wijzigen als die op een vergissing berust, ongeacht de aard ervan of ongeacht of het belang van partijen dit gebiedt (1). (1) Zie Cass. 28 oktober 2011, AR C.11.0593.F, AC 2011, nr. 580; Cass. 9 december 2005, AR C.05.0516.N, AC 2005, nr. 658.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Arrest - Cassatie met verwijzing - Aanwijzing van de rechter naar wie de zaak verwezen wordt - Aard - Vergissing - Vordering tot verbetering - Bevoegdheid

P.19.0303.F 3 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190403.3 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 828, 1°, en 832, Gerechtelijk Wetboek kan een advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie die niet als hoofdpartij in het geschil optreedt, gewraakt worden wegens wettige verdenking; het bestaan van een wettige reden om een gebrek aan onpartijdigheid te vrezen vereist dat wordt nagegaan of de verdenkingen die een partij beweert te ervaren, objectief verantwoord kunnen worden; dat is niet het geval wanneer de magistraat verweten wordt dat hij een initiatief dat indruist tegen een juiste toepassing van de wet of de rechten en plichten van de verzoekers niet kan wijzigen, niet heeft genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 208.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Strafzaken - Wraking van een advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie - Wettige verdenking

- Artt. 828, 1°, en 832 Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Strafzaken - Wraking - Wettige verdenking - Magistraten die het voorwerp van wraking kunnen uitmaken - Advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie

- Artt. 828, 1°, en 832 Gerechtelijk Wetboek

P.17.1166.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.5 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1114, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, wordt het verzoekschrift tot intrekking ingediend en aan de partijen in het geding of hun advocaten betekend op de wijze bepaald in de artikelen 1079 en 1080 Gerechtelijk Wetboek en moet dat verzoekschrift krachtens artikel 1080 Gerechtelijk Wetboek ondertekend zijn door een advocaat bij het Hof van Cassatie; de door de voormelde wettelijke bepalingen voorgeschreven vormvereisten zijn toepasselijk op ieder verzoek van een partij tot intrekking van een arrest van het Hof, ook als het arrest in strafzaken werd gewezen (1). (1) Cass. 16 januari 2008, AR P.07.1748.F, AC 2008, nr. 29 met concl. van Procureur-generaal LECLERCQ in Pas. 2008, nr. 29; Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.0852.F, AC 2007, nr. 471; zie ook Cass. 8 januari 2003, AR P. 02.1572.F, AC 2003, nr. 16 (enkel over de vereiste van betekening). In een arrest van 19 april 2016, AR P.16.0469.N, AC 2016, nr. 267 wees het Hof een verzoek tot intrekking, in- gediend door de raadslieden van een beklaagde die geen advocaat bij het Hof waren, af, maar verklaarde het verzoek aldus impliciet ontvankelijk. Er kan in dit verband ook worden gewezen op de twijfels die R. DECLERCQ uit bij de toepassing van artikel 1114 Gerechtelijk Wetboek in strafzaken, Beginselen van Strafrechstpleging, Kluwer, 2014, p. 1697, nr. 4351. AW

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Strafzaken - Intrekking van een arrest - Rechtspleging - Verzoekschrift - Ontvankelijkheid

P.17.1257.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het

Hof - Conclusie - Verzoek om uitstel om op de conclusie van het openbaar ministerie te antwoorden - Hoedanigheid om het verzoek in te dienen - Burgerlijke partijen zijn geen partij in de bestreden arresten

Wanneer de verweerders in cassatie, als burgerlijke partijen, geen partij zijn in de bestreden arresten op de strafvordering, terwijl de hen betreffende burgerlijke belangen door een afzonderlijk arrest werden geregeld, hebben zij, op strafrechtelijk gebied, niet de hoedanigheid om te verzoeken dat de zaak wordt verdaagd om op de conclusie van het openbaar ministerie te antwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 157.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Conclusie - Verzoek om uitstel om op de conclusie van het openbaar ministerie te antwoorden - Hoedanigheid om het verzoek in te dienen - Burgerlijke partijen zijn geen partij in de bestreden arresten

- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.1023.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met het strafproces in zijn geheel, noch uit enig andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat het openbaar ministerie bij het Hof schriftelijk dient te concluderen of een geschreven neerslag of de schriftelijke voorbereiding van zijn mondelinge conclusie aan de partijen moet overleggen (1). (1) Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0277.N, AC 2015, nr. 457.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Conclusies - Schriftelijke conclusies - Verplichting

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Zitting - Mondelinge conclusie - Wijze

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Conclusies - Mondelinge conclusie - Geschreven neerslag of schriftelijke voorbereiding - Mededeelbaarheid

---

P.16.0879.F 16 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161116.3 AC nr. ...

Wanneer de stukken met betrekking tot de rechtspleging voor de eerste rechter, die ontbraken in het aan het Hof met toepassing van artikel 431 Wetboek van Strafvordering bezorgde dossier, inmiddels werden overgezonden en op de griffie van het Hof werden neergelegd, hebben de eiser en het Hof de mogelijkheid gehad om de wettigheid van het arrest te onderzoeken in zoverre dit naar de beslissing van de eerste rechter verwijst.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Strafzaken - Rechtspleging voor het Hof - Dossier van de rechtspleging bezorgd aan het Hof - Stukken met betrekking tot de rechtspleging voor de eerste rechter - Ontbrekende stukken - Later gevoegd

---

F.15.0176.F 20 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160520.3 AC nr. ...

Hoewel het Hof de opdracht en de bevoegdheid heeft om, buiten het in artikel 1113, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde geval, de intrekking van een door hem gewezen arrest te bevelen, kan het dat alleen maar doen op voorwaarde dat die beslissing uitsluitend op een verschrijving berust die niet kan worden verweten aan degene die de intrekking heeft gevorderd en waartegen laatstgenoemde geen verweer heeft kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 23 oktober 2009, AR C.09.0267.F, AC 2009, nr. 615, en de verwijzing.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Intrekking van een arrest

- Art. 1113, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

D.15.0017.F 19 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160219.5 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of de aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht vormen; het Hof is enkel bevoegd om te onderzoeken of de rechter het geval van overmacht wettig heeft kunnen afleiden uit de omstandigheden die hij opgeeft; het Hof zou daarentegen niet, zonder overschrijding van zijn bevoegdheden, zijn beoordeling in de plaats kunnen stellen van die van de rechter die een dergelijk geval uitsluit (1). (1) A. De Bruyn, "La Cour de cassation et le fait ou... quand et comment la Cour de cassation contrôle-t-elle une appréciation en fait du juge du fond?", Liber amicorum Michel Mahieu, 2008, p. 48-49.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Bevoegdheid van het Hof van Cassatie - Verzet - Burgerlijke zaken - Termijn - Verzet aangetekend buiten de wettelijke termijn - Overmacht - Voorwaarde - Bevoegdheid van de rechter - Geen overmacht - Cassatieberoep - Bevoegdheid van het Hof

P.15.0833.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.3 AC nr. ...

Wanneer, sinds het instellen van een cassatieberoep, door het openbaar ministerie bij de feitenrechter, met naleving van de in artikel 216bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde voorwaarden, aan de eiser in cassatie een minnelijke schikking werd voorgesteld, welke door hem werd aanvaard en nageleefd, stelt het Hof, op vordering van de procureur-generaal, en bij toepassing van artikel 216bis, § 2, tiende lid, Wetboek van Strafvordering, vast dat de strafvordering tegen de eiser is vervallen zodat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 25 november 2015, AR P.15.0749.F, AC 2015, nr. .... met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Strafzaken - Minnelijke schikking - Artikel 216bis Wetboek van Strafvordering - Procedure in cassatie - Vaststelling van het verval van de strafvordering door het Hof

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

De door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie; deze noot mag geen toelichting noch een uitbreiding inhouden van de eerder in de memorie aangevoerde middelen.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Conclusies - Antwoordnoot

Het openbaar ministerie bij het Hof is niet verplicht een schriftelijke conclusie te nemen en geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verleent aan partijen het recht op een kopie van de schriftelijke voorbereiding van het openbaar ministerie dat mondeling concludeert; geen miskenning van het recht van verdediging met inbegrip van het recht op tegenspraak kan worden afgeleid uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie bij het Hof bij het mondeling concluderen een geschreven nota snel zou hebben voorgelezen want die omstandigheid, zo zij zich zou hebben voorgedaan, geldt immers voor alle partijen en ook voor het Hof en belet bovendien de partijen niet kennis te nemen van het standpunt van het openbaar ministerie (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.09.0079.N, AC 2009, nr. 169.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Conclusies - Mondelinge conclusie - Schriftelijke voorbereiding - Mededeelbaarheid

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Zitting - Mondelinge conclusie - Wijze

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Openbaar ministerie bij het Hof - Conclusies - Schriftelijke conclusies - Verplichting

C.14.0023.N 26 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150326.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Opdracht van het Hof - Arresten Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

De arresten van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die uitspraak doen over de bevoegdheid of onbevoegdheid van deze afdeling kunnen slechts voor het Hof van Cassatie worden aangevochten wanneer hierdoor een geschil van attributie ontstaat tussen de Raad van State en de rechterlijke overheid en het Hof aldus zijn regulerende opdracht in verband met de respectieve bevoegdheid van de rechterlijke orde en de Raad van State heeft te vervullen; het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waarbij deze zich onbevoegd verklaart om een andere reden dan dat het geschil tot de bevoegdheid van de rechterlijke orde behoort, zodat geen geschil van attributie hierdoor ontstaat, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie de concl. van het OM.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Opdracht van het Hof - Arresten Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973
- Art. 158 Grondwet 1994

C.15.0089.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.6 AC nr. ...

De wet voorziet niet in de onttrekking van de zaak aan het Hof van Cassatie, noch in de verwijzing van de zaak van een kamer naar een andere of van een afdeling naar een andere van het Hof wegens wettige verdenking (1). (1) Cass. 23 maart 1988, AR 6617, Pas. 1988, nr. 464.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Hof van Cassatie - Wettige verdenking - Toepassing

- Art. 648 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0337.F 2 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150302.3 AC nr. ...

Hoewel de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze nagaat of er proceduremisbruik is, gaat het Hof na of hij uit die vaststellingen het bestaan van dergelijk misbruik rechtmatig heeft kunnen afleiden.

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Vaststelling van de feiten door de feitenrechter - Rechtsmisbruik - Proceduremisbruik - Toezicht door het Hof

ALLERLEI

P.25.1207.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.19 AC nr. ...

Krachtens artikel 1114, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek wordt het verzoekschrift tot intrekking ingediend en aan de andere partijen in het geding of hun advocaten betekend op de wijze bepaald in de artikelen 1079 en 1080; krachtens voormeld artikel 1080 moet dit verzoekschrift door een advocaat bij het Hof van Cassatie worden ondertekend (1); de door die wetsbepalingen voorgeschreven vormen zijn van toepassing op elk verzoek tot intrekking van een arrest van het Hof, zelfs als de bedoelde beslissing werd gewezen in strafzaken en met toepassing van artikel 433 Wetboek van Strafvordering (2). (1) Cass. 12 november 2008, AR P.08.1432.F, AC 2008, nr. 630, met concl. van eerste advocaat-generaal Leclercq op datum in Pas. (2) Cass. 22 februari 2017, AR P.17.0135.F, AC 2017, nr. 126, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch op datum in Pas..

Allerlei - Verzoekschrift tot intrekking - Beslissing van niet-toelaatbaarheid van het cassatieberoep - Strafzaken - Vorm - Advocaat bij het Hof - Betekening - Ontvankelijkheid - Voorwaarde

- Art. 433 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel III (Art. 407 tot en met 447bis)
- Art. 1114 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.23.0066.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.14 AC nr. ...

In geval van cassatie met verwijzing die wordt beperkt tot de gehele straf of tot een van de in de bestreden beslissing uitgesproken straffen, begint de verjaring van de strafvordering dus opnieuw te lopen vanaf het arrest van het Hof (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Verjaring van de strafvordering - Schorsing van de verjaring tijdens het cassatiegeding - Tijdstip waarop de schorsing eindigt

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

F.22.0115.F 16 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.2 AC nr. ...

De memorie van wederantwoord van de eiser is niet ontvankelijk, aangezien de verweerder in zijn memorie van antwoord geen grond van niet-ontvankelijkheid heeft aangevoerd.

Allerlei - Rechtspleging - Memorie van antwoord - Ontvankelijkheid

- Art. 1094, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.1115.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.16 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 670, tweede lid, 671, tweede lid, en 682bis Gerechtelijk Wetboek over het verzoek tot rechtsbijstand in procedures voor het Hof van Cassatie, waarbij het verzoek moet worden ingediend bij het bureau voor rechtsbijstand van het Hof of in spoedeisende gevallen bij de eerste voorzitter, zijn ook van toepassing in strafzaken; het verzoek tot rechtsbijstand is niet-ontvankelijk als het betrekking heeft op een procedure waarin het Hof reeds arrest heeft gewezen.

Allerlei - Strafzaken - Verzoekschrift kosteloze rechtsbijstand - Procedure waarin het Hof reeds arrest heeft gewezen - Ontvankelijkheid

- Artt. 670, tweede lid, 671, tweede lid, en 682bis Gerechtelijk Wetboek

Uit de tekst van artikel 674bis Gerechtelijk Wetboek volgt dat in strafzaken geen rechtsbijstand kan worden gevraagd voor het verkrijgen van afschriften van stukken die verband houden met een cassatieberoep tegen een beslissing van een onderzoeks-of vonnisgerecht.

Allerlei - Strafzaken - Rechtsbijstand - Verkrijgen van afschriften van stukken die verband huden met een cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 674bis Gerechtelijk Wetboek

P.16.0112.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.4 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde, eiser in cassatie, tijdens het cassatiegeding is overleden, doet dat overlijden de strafvordering vervallen, zodat de strafrechtelijke veroordeling van de eiser zonder uitwerking blijft.

Allerlei - Cassatieberoep van de beklaagde - Overlijden van de eiser in cassatie tijdens het cassatiegeding

C.15.0017.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.7 AC nr. 107

Artikel 1107 van het Gerechtelijk Wetboek laat aan het openbaar ministerie de beoordeling van de wenselijkheid van een schriftelijke dan wel mondelinge conclusie over.

Allerlei - Openbaar ministerie - Conclusie - Modaliteiten - Beoordelingsvrijheid

- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

ARRESTEN. VORM

P.21.0227.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18 AC nr. ...

Wanneer het Hof met spoed uitspraak doet, voorziet geen enkele bepaling in de termijn waarin de advocaat van de eiser in cassatie op de hoogte moet worden gebracht van de rechtsdag van de zaak (1). (1) Zie Cass. 13 mei 2020, AR P.20.0446.F, AC 2020, nr. 292, en noot M.N.B. Om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, moet de eiser elementen aanvoeren die overmacht vormen en waaruit blijkt dat de overmacht heeft voortgeduurd tot de datum van die laattijdige neerlegging (zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83, en verwijzingen in de voetnoten; Cass. 16 augustus 2017, AR P.17.0844.F, arrest niet gepubliceerd). De omstandigheid die de eiser aanvoert, beantwoordt niet aan die voorwaarde: zonder zich op overmacht te beroepen om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, voert hij aan dat die laattijdigheid niet kan worden bestraft met de niet-ontvankelijkheid van de memorie, omdat hij pas twee dagen na de neerlegging van de memorie op de hoogte is gebracht van de datum van deze rechtszitting. Volgens hem impliceert het recht van verdediging dat de eiser in cassatie zijn memorie moet kunnen neerleggen "binnen een termijn van 15 dagen, zodra hij officieel op de hoogte is gebracht van de datum van de rechtszitting via de brief met de rechtsdagbepaling die de verdediging ontvangt van de griffie van het Hof". Een dergelijke vereiste blijkt echter noch uit artikel 432 Wetboek van Strafvordering noch uit artikel 1106 Gerechtelijk Wetboek, waarnaar hij verwijst, noch uit enige andere bepaling. (M.N.B.)

Arresten - vorm - Rechtspleging - Voeging - Zaken waarin het Hof met spoed uitspraak doet - Termijn waarbinnen de advocaat van de eiser in cassatie op de hoogte moet worden gebracht van de rechtsdag van de zaak - Rechtspleging - Bericht van de rechtsdag

- Art. 1106 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

P.20.1196.F 23 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201223.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel van het EU-recht schrijft de precieze termijn voor waarbinnen het Hof van Cassatie uitspraak moet doen over het cassatieberoep tegen het arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling die illegaal in het land verblijft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

Arresten - vorm - Rechtspleging - Voeging - Termijn waarbinnen het Hof uitspraak moet doen - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof uitspraak moet doen

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0124.F 22 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.5 AC nr. ...

Wanneer als gevolg van een verschrijving van de griffie het rechtsdagbericht van de zaak aan de advocaat van de eiser werd gestuurd op een onjuist adres en die raadsman hierdoor het in artikel 1107 Gerechtelijk Wetboek vastgelegde recht werd ontzegd om op die rechtszitting te verschijnen, aldaar de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie te horen en, in voorkomend geval, het Hof te vragen een termijn vast te stellen om een antwoordnota neer te leggen, moet het tegensprekelijk karakter van de rechtspleging worden hersteld dat door de gelaakte verschrijving is teloorgegaan en moet derhalve het arrest worden ingetrokken dat het cassatieberoep heeft verworpen (1). (1) Het Hof heeft niet alleen arresten ingetrokken omdat ze enkel berustten op een verschrijving die de eiser niet kon worden aangerekend en waartegen hij zich niet heeft kunnen verdedigen (zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1225), maar ook en met name wanneer het arrest van verwerping werd uitgesproken op een eerdere datum dan die welke per vergissing aan de eiser werd medegedeeld, zodat hij ervan kon uitgaan dat de termijn van het oude artikel 420bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering nog niet was verstreken (Cass. 19 juni 1972, AC 1972, p. 982 ; Cass. 29 september 1992, AR 7060, AC 1991-92, nr. 636, aangehaald door R. DECLERCQ, o.c., nr. 1223. noot 4796); zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH vóór Cass. 21 september 2016, AR P.16.0925.F, Pas. 2016, nr. 515. Het verstekarrest van 15 januari 2020 lijkt tevens vatbaar voor verzet. Weliswaar "doet het Hof naar luid van de artikelen 1108 en 1113 Gerechtelijk Wetboek recht, ongeacht of de advocaten en de partijen tegenwoordig zijn of niet en worden alle arresten geacht op tegenspraak te zijn gewezen. Artikel 1106, tweede lid, van hetzelfde wetboek bepaalt [evenwel] dat de griffier een rechtsdagbericht van de zaak verstuurt ten minste vijftien dagen vóór de zitting. Het verzuim van dat vormvereiste ontneemt het arrest het tegensprekelijk karakter dat het geacht werd te bezitten." (Cass. 23 februari 2011, AR P.11.0297.F, AC 2011, nr. 163). Bovendien heeft het Hof heeft met name het verzet ontvankelijk verklaard, « formée contre un arrêt rendu à la suite d'une procédure pour laquelle les formalités prévues par l'ancien article 420ter du Code d'instruction criminelle n'avaient pas été observées, c'est-à-dire que la fixation n'a pas été portée, au moins 15 jours avant le jour de l'audience, au tableau des causes pendantes devant la Cour, affiché au greffe et dans la salle des audiences et contenant le nom des parties, des avocats et du magistrat du ministère public chargé de donner ses conclusions » (R. DECLERCQ, o.c., nr. 1221, en de verwijzingen in de noot 4766). (M.N.B.)

Arresten - vorm - Rechtspleging - Voeging - Rechtspleging - Strafzaken - Tegensprekelijk karakter - Cassatieberoep - Rechtsdagbericht - Onjuist adres - Verschrijving die de eiser niet kan worden aangerekend - Bij verstek gewezen arrest van verwerping - Intrekking op vordering van de procureur-generaal - Nieuwe beschikkingen

- Artt. 1106, 1107 en 1113 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0469.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.5 AC nr. ...

Het Hof trekt zijn arrest enkel in wanneer het berust op een kennelijke materiële vergissing waartoe de eiser niet zelf heeft bijgedragen; door in zijn memorie een identiteit te vermelden die niet volledig overeenstemt met deze vermeld in de cassatieakte heeft de verzoeker de diensten van de griffie misleid over de zaak waartoe zijn memorie bestemd was en heeft hij zelf ertoe bijgedragen dat de memorie niet aan het Hof is voorgelegd, zodat er geen grond tot intrekking van het arrest bestaat (1). (1) Cass. 12 november 2008, AR P.08.1432.F, AC 2008, nr. 630; Cass. 8 september 2004, AR P.04.0922.F, RDPC, 2005, p. 208; Cass. 25 september 2001, AR P. 01.1091.N, AC 2001, nr. 494; Cass. 8 februari 2000, AR P.99.1805.N, AC 2000, nr. 99 - zie de bespreking van dit arrest door S. VAN OVERBEKE, "Het Hof van Cassatie als rechter over zijn eigen arresten. Over de intrekking van cassatie-arresten en de meticuleuze en periculeuze betekening van het cassatieberoep in strafzaken", R. Cass. 2001, pp. 12-22; zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, p. 1695 e.v. en de aldaar geciteerde rechtspraak.

Arresten - vorm - Allerlei - Strafzaken - Intrekking van een arrest - Voorwaarden - Memorie met een andere identiteit dan in de cassatieakte

- Art. 1114 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0063.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.3 AC nr. ...

De geldigheid van een arrest waarbij het Hof uitspraak doet over een cassatieberoep kan enkel worden aangevochten met de procedure tot intrekking; het middel, dat kritiek uitoefent op een dergelijk arrest, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 23 december 2015, AR P.15.1572.F, AC 2015, nr. ...; M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, 7de uitg., Die Keure, 2014, dl. II, p. 1473.

Arresten - vorm - Allerlei - Arrest doet uitspraak over een cassatieberoep - Geldigheid - Gevolg - Cassatiemiddel oefent kritiek uit op een dergelijk arrest - Ontvankelijkheid

P.15.1572.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.1 AC nr. ...

De geldigheid van een arrest waarbij het Hof uitspraak doet over een cassatieberoep kan enkel worden aangevochten met de procedure tot intrekking (1). (1) Zie R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Brussel, Bruylant, 2015, p. 759-760.

Arresten - vorm - Algemeen - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Verwerpingsarrest - Betwisting van de geldigheid van het arrest - Procedure van intrekking

BEVOEGDHEID VAN HET HOF

P.25.1207.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.19 AC nr. ...

Krachtens artikel 1114, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek wordt het verzoekschrift tot intrekking ingediend en aan de andere partijen in het geding of hun advocaten betekend op de wijze bepaald in de artikelen 1079 en 1080; krachtens voormeld artikel 1080 moet dit verzoekschrift door een advocaat bij het Hof van Cassatie worden ondertekend (1); de door die wetsbepalingen voorgeschreven vormen zijn van toepassing op elk verzoek tot intrekking van een arrest van het Hof, zelfs als de bedoelde beslissing werd gewezen in strafzaken en met toepassing van artikel 433 Wetboek van Strafvordering (2). (1) Cass. 12 november 2008, AR P.08.1432.F, AC 2008, nr. 630, met concl. van eerste advocaat-generaal Leclercq op datum in Pas. (2) Cass. 22 februari 2017, AR P.17.0135.F, AC 2017, nr. 126, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch op datum in Pas..

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Verzoekschrift tot intrekking - Beslissing van niet-toelaatbaarheid van het cassatieberoep - Strafzaken - Vorm - Advocaat bij het Hof - Betekening - Ontvankelijkheid - Voorwaarde

- Art. 433 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel III (Art. 407 tot en met 447bis)
- Art. 1114 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.25.0832.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.15 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie voert niet ambtshalve een middel aan op het cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen een arrest van buitenvervolgingstelling (1). (1) Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1428.F, AC 2005, nr. 95; Zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0256.F, AC 2017, nr. 385 (impliciet); Cass. 10 september 1996, AR P.95.0849.N, AC 1996, nr. 299; Cass. 10 december 1980 (voltallige zitting), AR 5918, AC 1981, I, nr. 219; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 487: "On le comprend difficilement, étant donné que le recours porte dans ce cas sur l'action publique" (Cass. 7 november 1979, AC 1980, 299).

Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen een arrest van buitenvervolgingstelling - (Geen) ambtshalve toezicht

C.24.0033.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.2 AC nr. ...

Wanneer de feitenrechter de buitenlandse wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de uitlegging die eraan wordt gegeven in het land van oorsprong; het Hof van Cassatie onderzoekt of de beslissing van de feitenrechter met die uitlegging overeenstemt (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2018, AR C.15.0354.F, AC 2018, nr. 333, met concl. van advocaat-generaal de Koster op datum in Pas.; Cass. 27 januari 2017, AR C.15.0238.N, AC 2017, nr. 62 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 18 maart 2013, AR C.12.0031.F, AC 2013, nr. 192, met concl. van advocaat-generaal Genicot op datum in Pas.; Cass. 4 november 2010, AR C.07.0191.F, AC 2010, nr. 653 met concl. van advocaat-generaal de Koster op datum in Pas.; Cass. 12 januari 2009, AR C.07.0269.F, AC 2009, nr. 21; Cass. 9 oktober 1980, AR nr. 6142, AC 1980-81, nr. 90 met concl. van advocaat-generaal Krings op datum in Pas.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Burgerlijke zaken - Vreemde wet - Toepassing - Uitlegging door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

P.24.1503.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.4 AC nr. ...

Opdat een cassatiemiddel op ontvankelijke wijze een rechterlijke beslissing kan verwijten aanvoeringen van een eiser onbeantwoord te laten, is vereist dat precies wordt aangegeven welke verweren niet worden beantwoord, alsook in welke conclusie die verweren werden ontwikkeld; die identificatieplicht moet de advocaat-generaal en het Hof in staat stellen hun opdracht zonder risico op vergissing op een ernstige wijze uit te voeren; het middel is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet-ontvankelijk, wanneer de eiser een middel over een motiveringsgebrek heeft ontwikkeld, hoe uitgesponnen het ook moge zijn, dat het Hof niet toelaat met zekerheid te achterhalen welke de door de eiser voor de appelrechters ontwikkelde verweren zijn die onbeantwoord zouden zijn gelaten en in welke conclusie die verweren werden ontwikkeld (1). (1) Over de vereiste van nauwkeurigheid van het cassatiemiddel zie o.a. Cass. 9 december 2020, AR P.20.0458.F, AC 2020, nr. 762; Cass. 21 september 2010, AR P.09.1719.N, AC 2010, nr. 534; F. VAN VOLSEM, "Het aanvoeren van een cassatiemiddel in strafzaken: een overzicht", in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ. 2023, 122-124; S. SONCK, "De ontvankelijkheid van het cassatiemiddel in strafzaken", in De cassatieberoepen, Larcier, 2023, 532-533; R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Bruylant, 2015, nrs. 656 e.v.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Beoordeling van een memorie met cassatiemiddelen - Memorie die onduidelijk is geformuleerd - Achterhalen van grieven door het Hof - Voorwaarden

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.24.0592.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.12 AC nr. ...

Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek bepaalt onder meer dat het gerecht dat de beslissing heeft gewezen te allen tijde ambtshalve of op verzoek van een partij elke kennelijke rekenfout of verschrijving of kennelijke leemte, andere dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verzuim, kan verbeteren, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen en dat de verbetering steun moet vinden in de wet, het dossier van de rechtspleging of de stavingsstukken die werden voorgelegd aan de rechter die de te verbeteren beslissing heeft uitgesproken; een kennelijke leemte in de zin van die bepaling kan erin bestaan dat een beslissing die blijkt uit de redenen van het te verbeteren vonnis of arrest niet werd hernomen in het beschikkend gedeelte ervan aangezien elke beslissing van de rechter over een betwisting of een vordering een beschikkend gedeelte inhoudt, ongeacht de plaats van die beslissing in de tekst van het vonnis of het arrest; de rechter oordeelt onaantastbaar of het beschikkend gedeelte van een vonnis of arrest niet een beslissing herhaalt die nochtans blijkt uit de redenen ervan en aldus een kennelijke leemte bevat, die hij mag en moet verbeteren zonder dat hij daardoor de erin bevestigde rechten uitbreidt, beperkt of wijzigt (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15. C. VAN SEVEREN, "Art. 794 Ger.W.", in Comm. Ger. Afl. 117, p. 16, nr. 13.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Verbeterende beslissing - Voorwaarden - Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek - Kennelijke leemte - Beslissing blijkend uit de redenen van het vonnis of arrest maar niet hernomen in

het beschikkend gedeelte ervan - Verbetering - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter - Marginale toets

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.23.1062.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.1 AC nr. ...

De strafrechter beslist op onaantastbare wijze in feite of een vermogensvoordeel waarop de bijzondere verbeurdverklaring betrekking heeft, rechtstreeks uit een misdrijf werd verkregen; het Hof gaat na of de rechter, op grond van zijn onaantastbare beoordeling, het wettelijk begrip vermogensvoordeel niet heeft miskend (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1970.N, AC 2014, nr. 604.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Bijzondere verbeurdverklaring - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 42, 3° Strafwetboek

Wanneer een ontvankelijk cassatieberoep wordt gericht tegen de beslissing die een herstelmaatregel inzake stedenbouw beveelt, kan het Hof, in dit kader, ambtshalve een middel van miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoeren (1). (Impliciete oplossing). (1) Wat betreft deze grief en de ambtshalve aangevoerde middelen, zie resp. R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 473 e.v. [inz. 480 en noot 1701] en 852.

Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Ontvankelijk cassatieberoep - Miskenning van de bewijskracht van de akten

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.23.0908.F 16 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230816.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer de jeugdkamer van het hof van beroep en de correctionele kamer van datzelfde hof zich onbevoegd hebben verklaard wegens de leeftijd van de vervolgde persoon en die tegenstrijdige beslissingen op dezelfde feiten betrekking hebben en in kracht van gewijsde zijn gegaan, is er grond tot regeling van rechtsgebied wegens een geschil van rechtsmacht dat de rechtsgang belemmert; het Hof spreekt zich uit over de persoonlijke bevoegdheid van de feitenrechter en vernietigt het arrest van de correctionele kamer van het hof van beroep dat zich onbevoegd heeft verklaard omdat de beklaagde minderjarig was op de datum van de feiten, wanneer de stukken van het dossier, met name het meest uitgebreide medisch deskundigenonderzoek, er geen enkele twijfel over laten bestaan dat de vervolgde persoon tijdens de gehele strafbare periode meerderjarig was (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Regeling van rechtsgebied - Strafzaken - Persoonlijke bevoegdheid van het bodemgerecht - Tegenstrijdige in kracht van gewijsde gegane beslissingen over de leeftijd van de vervolgde persoon - Onderzoek van de zaak

- Art. 533 Wetboek van Strafvordering
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 527 Wetboek van Strafvordering
- Art. 528 Wetboek van Strafvordering
- Art. 529 Wetboek van Strafvordering
- Art. 530 Wetboek van Strafvordering
- Art. 525 Wetboek van Strafvordering
- Art. 532 Wetboek van Strafvordering
- Art. 540 Wetboek van Strafvordering
- Art. 534 Wetboek van Strafvordering
- Art. 535 Wetboek van Strafvordering
- Art. 536 Wetboek van Strafvordering
- Art. 537 Wetboek van Strafvordering
- Art. 538 Wetboek van Strafvordering
- Art. 539 Wetboek van Strafvordering

- Art. 531 Wetboek van Strafvordering

P.23.0353.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.8 AC nr. ...

Rechtsdwaling kan wegens bepaalde omstandigheden door de rechter als onoverkomelijk worden beschouwd, op voorwaarde dat uit die omstandigheden kan worden afgeleid dat de beklaagde heeft gehandeld zoals elke redelijke en voorzichtige persoon dat zou hebben gedaan; onoverkomelijke dwaling komt de pleger van het misdrijf ten goede, op voorwaarde dat ze betrekking heeft op een van de bestanddelen ervan (1); de feitenrechter stelt op onaantastbare wijze de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing grondt, waarbij het Hof evenwel nagaat of hij uit die omstandigheden wettig het bestaan van een rechtvaardigingsgrond heeft kunnen afleiden (2). (1) Zie Cass. 22 december 2021, AR P.21.1311.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.6, met concl. OM; Cass. 9 november 2021, AR P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, en de verw. in voetnoot; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl.II: L'infraction pénale, 2de uitg., Larcier, 2020, nrs. 1504 e.v. [1515, 1519-1520]. (2) Cass. 9 november 2021, AR P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, met concl. OM; Cass. 29 mei 2002, AR P.01.1202.F, AC 2002, nr. 324.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Misdrijf - Verantwoording - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Beoordeling door de rechter - Toezicht van het Hof

- Art. 71 Strafwetboek

P.21.0671.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 794 Gerechtelijk Wetboek kan het Hof verschrijvingen verbeteren indien de stukken van de rechtspleging hem dat toelaten, maar het kan van die mogelijkheid enkel gebruikmaken als het kennisgenomen heeft van een ontvankelijk cassatieberoep (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 737.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Cassatieberoep tegen een beslissing die door een verschrijving is aangetast - Verbetering door het Hof

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0315.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.3 AC nr. ...

Wanneer het Hof in een arrest gewezen in strafzaken geoordeeld heeft dat de memorie van eiser laattijdig werd neergelegd ter griffie en bijgevolg niet ontvankelijk is en achteraf blijkt dat het Hof geen acht geslagen heeft op de neerlegging die blijkt uit andere tijdig ter griffie neergelegde stukken en bij vergissing eisers middelen niet aan een onderzoek heeft onderwerpen, is er grond tot intrekking van het arrest en een nieuwe beoordeling van het cassatieberoep (1). (1) Cass. 12 november 2008, AR P.08.1432.F, AC 2008, nr. 630.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Arrest van het Hof - Niet-ontvankelijkheid van de memorie - Verwerping van het cassatieberoep - Vergissing omtrent de neerlegging van de memorie - Grond tot intrekking

- Art. 1133 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0295.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.1 AC nr. ...

Een weigering tot overlevering op grond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is enkel verantwoord wanneer ernstige en concrete gegevens worden aangevoerd die doen aannemen dat de fundamentele rechten van de persoon zelf, om wiens overlevering wordt gevraagd, in de uitvaardigende lidstaat kennelijk in gevaar zullen worden gebracht (1); de rechter oordeelt onaantastbaar of dergelijke gegevens voorhanden zijn en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Zie Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1119.N, nr. 505; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Artikel

4, 5° - Afbreuk aan de fundamentele rechten zoals bevestigd door artikel 6 EVRM - Aanvoeringsplicht - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1271.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.8 AC nr. ...

Wanneer het bestreden arrest verwijst naar een op de correctionele griffie neergelegde conclusie die, als gevolg van een verwisseling van de inschrijvingscodes van de dossiers, verkeerdelijk aan het rechtsplegingsdossier ten laste van de eiser is toegewezen, mag het Hof overeenkomstig artikel 794 Gerechtelijk Wetboek die verschrijving verbeteren (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 28.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Onjuiste vermelding in een arrest - Verschrijving - Verbetering door het Hof

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0969.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.4 AC nr. ...

De wet bepaalt geen sanctie indien de onderzoeksrechter niet tijdig overgaat tot een inverdenkingstelling en dit kan dan ook niet leiden tot de niet-ontvankelijkheid of het verval van de strafvordering, behoudens indien daardoor de uitoefening van het recht van verdediging van de beklaagde onherroepelijk is aangetast (1); de rechter beslist onaantastbaar of dat het geval is en het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onverantwoorde gevolgen afleidt. (1) Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2002.F, AC 2012, nr. 200, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch op datum in Pas..

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter - Laattijdigheid - Gevolgen - Beoordeling - Toezicht door het Hof

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

P.21.1503.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15 AC nr. ...

Artikel 21, § 3, Voorlopige Hechteniswet is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid en evenmin verplicht een eventuele schending van die bepaling het onderzoeksgerecht om de voorlopige hechtenis zonder meer op te heffen; die opheffing dringt zich enkel op indien het onderzoeksgerecht vaststelt dat door de onmogelijkheid tot kopiename van het dossier, het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde onherroepelijk is geschaad, waarover het onderzoeksgerecht onaantastbaar oordeelt (1); het Hof gaat wel na of dat gerecht uit zijn vaststellingen geen onverantwoorde gevolgen afleidt. (1) Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Recht van de inverdenkinggestelde om met eigen middelen kopie te nemen - Miskenning - Gevolgen - Onaanstatbare beoordeling door het onderzoeksgerecht - Toezicht door het Hof

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0743.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.12 AC nr. ...

Volgens artikel 21, eerste lid, 5°, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering verjaart de strafvordering voor een wanbedrijf dat in een overtreding is omgezet door verloop van één jaar te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf is gepleegd; er is stuiting van de verjaring van de strafvordering door daden van onderzoek of vervolging verricht binnen die termijn; wanneer voor de telastlegging van het in de artikelen 418 en 419, tweede lid, Strafwetboek bedoelde wanbedrijf van onopzettelijke doding slechts een geldboete wordt opgelegd van 25,00 euro, zijnde overeenkomstig artikel 38, eerste lid, Strafwetboek een geldboete wegens overtreding, volgt dat het met deze telastlegging geviseerde misdrijf een wanbedrijf is dat is omgezet in een overtreding en geacht wordt steeds een overtreding te zijn geweest, waarvoor een verjaringstermijn van één jaar geldt.

Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Vervolging wegens het wanbedrijf onopzettelijke doding ten gevolge van een verkeersongeval - Opleggen van een geldboete toepasselijk voor een overtreding -

Gevolg

- Art. 21, eerste lid, 5° Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 38, eerste lid, 418 en 419, tweede lid Strafwetboek

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

Het middel dat het Hof noopt tot een feitelijke beoordeling waarvoor het niet is bevoegd, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Verplichting om een feitelijk onderzoek te verrichten - Bevoegdheid van het Hof

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.10 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de rechtstreekse dagvaarding door de burgerlijke partij al dan niet kosten heeft teweeggebracht of vermoedelijk nog kan teweegbrengen die niet gedekt zijn door de strafvordering die op last van het openbaar ministerie aanhangig werd gemaakt en hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat de strafvordering op het ogenblik van zijn beslissing nog niet definitief haar beslag heeft gekregen; het Hof gaat wel na of de rechter zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden uit de feiten en gegevens die hij heeft vastgesteld.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Rechtstreekse dagvaarding door burgerlijke partij voor de strafrechter - Verplichting tot consignatie - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor dezelfde strafrechter - Gebrek aan consignatie - Gevolgen - Beoordeling - Wettigheidstoezicht door het Hof

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Rechtstreekse dagvaarding door burgerlijke partij voor de strafrechter - Verplichting tot consignatie - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor dezelfde strafrechter - Gebrek aan consignatie - Gevolgen - Beoordeling - Wettigheidstoezicht door het Hof

P.21.0724.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.9 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een gedrag van een werknemer al dan niet een seksuele connotatie heeft die de waardigheid van een persoon aantast of een bedreigende, vijandige, beledigende vernederende of kwetsende omgeving creëert en hij is daarbij niet gebonden door de mening van andere werknemers over de seksuele connotatie en het grensoverschrijdend karakter van dat gedrag; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Sociaal strafrecht - Ongewenst seksueel gedrag op het werk - Mening van andere werknemers - Invloed - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.21.0033.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.10 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de rechter zijn beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis en de redelijkheid ervan geheel of grotendeels grondt op redenen die zijn ontleend aan eerdere rechterlijke beslissingen over de voorlopige hechtenis volgt niet dat zijn beslissing daardoor niet zou getuigen van een noodzakelijke individualisering of zou getuigen van een automatisme dat niet verenigbaar is met het uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis; het is noodzakelijk maar voldoende dat de rechter onderzoekt of op het ogenblik van zijn beslissing er nog voldoende redenen zijn die een handhaving van de voorlopige hechtenis verantwoorden en of de duur van die hechtenis nog steeds redelijk is, hij kan daarbij oordelen dat redenen die reeds eerder in aanmerking werden genomen om de voorlopige hechtenis te handhaven, nog steeds actueel zijn (1); het staat aan het onderzoeksgerecht te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak onder meer wat betreft de aard en de complexiteit van de feiten, de houding van de inverdenkinggestelde en de houding van de met opsporing belaste instanties (2), het door artikel 5.3 EVRM gewaarborgde recht van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd om binnen een redelijke termijn te worden berecht, is miskend; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0980.N, AC 2020, nr. 632; Cass. 16 april 2019, AR P. 19.0343.F, AC 2019, nr. 234; Cass. 11 maart 2014, AR P.14.0377.N, AC 2014, nr. 195; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr. 117; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638. (2) Cass. 6 juli 2010, AR P.10.1095.N, AC 2010, nr. 475; Cass. 25 juni 2008, AR P.08.0963.F, AC 2008, nr. 400; Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003, nr. 280. Zie Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2015, 136.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Motiveringsplicht - Individualisering van de beslissing - Overname van redenen van vorige beslissingen - Uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis - Beoordeling door de feitenrechter - Wettigheidscontrole

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0429.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.9 AC nr. ...

De aanwijzing van de lasthebber ad hoc om de beklaagde rechtspersoon te vertegenwoordigen, heeft niet tot gevolg dat de strafrechtelijke of de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de lastgever voor de hem ten laste gelegde feiten wordt overgedragen op de lasthebber; hieruit volgt dat de door de rechtspersoon opgelopen veroordelingen niet aan de lasthebber ad hoc kunnen worden opgelegd, alleen maar omdat hij die rechtspersoon heeft vertegenwoordigd; het arrest dat een persoon als beklaagde kwalificeert maar hem tegelijkertijd de hoedanigheid van lasthebber ad hoc toekent en hem vervolgens hoofdelijk met de bestuurders van de vertegenwoordigde vennootschap veroordeelt tot betaling van de vergoedingen aan de verweerders, en dat de door de tweede en de derde verweerders tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvorderingen in beginsel gegrond verklaart, is niet naar recht verantwoord; aangezien het niet om een louter materiële vergissing gaat en het Hof niet bevoegd is om een veroordeelde in de plaats te stellen van een andere, wordt de vernietiging met verwijzing uitgesproken (1). (1) Het OM heeft, in hoofdorde, aangevoerd dat die veroordeling een kennelijke materiële vergissing uitmaakt die het Hof kan verbeteren (vgl., wat betreft de verbetering van de identiteit van een partij die in het bevel tot aanhouding verkeerdelijk is vermeld, Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327, en verwijzingen in noot). (M.N.B.)

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklaagde rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0483.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.9 AC nr. ...

Indien een tussenarrest een hoger beroep ontvankelijk verklaart en een partij enkel cassatieberoep instelt tegen het eindarrest, dan kan zij in het kader van het cassatieberoep tegen dat eindarrest niet meer op ontvankelijke wijze een middel aanvoeren dat de wettigheid bekritiseert van de in het tussenarrest vervatte beslissing van ontvankelijkverklaring van het hoger beroep, waartegen zij een cassatieberoep had kunnen instellen en de omstandigheid dat de in het tussenarrest vervatte beslissing de verdere rechtsmacht bepaalt van de appelrechter, doet daaraan niets af (1). (1) Contra Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1592.N, AC 2010, nr. 229 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Cassatieberoep enkel gericht tegen eindarrest - Tussenarrest dat een hoger beroep ontvankelijk verklaart - Bevoegdheid en opdracht van het Hof - Draagwijdte

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Cassatieberoep enkel gericht tegen eindarrest - Tussenarrest dat een hoger beroep ontvankelijk verklaart - Bevoegdheid en opdracht van het Hof - Draagwijdte

P.20.0931.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.13 AC nr. ...

De door het Corona-KB nr. 3 bedoelde onderbreking van de strafuitvoering die de uitvoering van de straf schorst voor de duur van de maatregel vertoont gelijkenissen met het door artikel 6 Wet Strafuitvoering bedoelde penitentiair verlof waaraan ook voorwaarden kunnen worden verbonden die de vrijheid van de betrokkene inperken; de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 kan niet verantwoorden dat voor veroordeelden aan wie een door het Corona-KB nr. 3 bedoelde onderbreking van strafuitvoering is toegekend, waarvan ze de voorwaarden naleven, de duur van die onderbreking niet wordt beschouwd als een strafuitvoering; het vonnis dat bij het bepalen van de datum van toelaatbaarheid van het verzoek van de veroordeelde om elektronisch toezicht de periode van onderbreking van de strafuitvoering op basis van het Corona-KB nr. 3 niet beschouwt als strafuitvoering schendt de artikelen 10 en 11 Grondwet en miskent het algemeen rechtsbeginsel van gelijkheid van de Belgen voor de wet (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER, op datum in Pas.

Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot elektronisch toezicht als strafuitvoeringsmodaliteit - Onderbreking van de strafuitvoering als maatregel om de verspreiding van het Corona Covid-19 virus tegen te gaan - Toepassing van KB nr. 3 van 9 april 2020 - Gelijkenis met penitentiair verlof op basis van Wet Strafuitvoering - Toerekening van de duur van de onderbreking op de strafuitvoering - Overeenstemming met de gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 6, § 2, 7 en 8 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 6 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0618.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22 AC nr. ...

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 131/2016 van 20 oktober 2016 en rekening houdend met de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 82/2018 van 28 juni 2018 van datzelfde Hof en artikel 502, Wetboek van Strafvordering, volgt dat wanneer het Hof van Cassatie in een zaak van voorrecht van rechtsmacht lastens een magistraat van een hof van beroep, de zaak heeft verwezen naar een ander hof van beroep teneinde een onderzoeksmagistraat aan te wijzen om op te treden als onderzoeksrechter, het Hof wanneer het gerechtelijk onderzoek is beëindigd de rechtspleging moet regelen op een wijze die vergelijkbaar is met die welke geldt bij de gemeenrechtelijke procedure van regeling van de rechtspleging; dat dit derhalve inhoudt dat wanneer er toepassing wordt gemaakt van de door artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering, bepaalde procedure van verruimde minnelijke schikking, het aan het Hof toekomt, na controle van de wettelijke toepassingsvoorwaarden bepaald in artikel 216bis, §1, Wetboek van Strafvordering, van de eventuele vergoeding van de slachtoffers of de fiscale en sociale administraties, van de uit vrije wil en weloverwogen aanvaarding van de minnelijke schikking en van de proportionaliteit ervan met de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde, deze verruimde minnelijke schikking te bekrachtigen (1). (1) Zie de vordering van het OM; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van een hof van beroep - Verwijzing door het Hof naar een ander hof van beroep voor aanstelling van een onderzoeksmagistraat - Beëindiging van het onderzoek - Verruimde minnelijke schikking - Regeling van de rechtspleging - Draagwijdte

---

P.20.0522.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.7 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een onjuiste vermelding in een beslissing een verschrijving is die hij mag verbeteren; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of die onverenigbaar zijn met het begrip verschrijving (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272, en de verwijzingen in de voetnoten.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Onjuiste vermelding in een akte - Verschrijving - Verbetering door de rechter - Marginale toetsing

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0159.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.6 AC nr. ...

Niet naar recht verantwoord is de veroordeling vanaf 1 januari 2020 van de beklaagde tot betaling van een vergoeding op grond van artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken, bepaling die op die datum is opgeheven door artikel 43 KB 15 december 2019.

Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Veroordeling tot betaling van een vergoeding wegens gerechtskosten - Toepasselijke bepaling

- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

- Art. 91, tweede lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

---

C.18.0383.N 12 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar in feite of de redelijke termijn kennelijk is overschreden waarna het Hof nagaat of uit die vaststellingen en redenen niet blijkt dat werd geoordeeld met miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Redelijke termijn - Kennelijke overschrijding - Beoordeling door de feitenrechter - Opdracht van het Hof

---

P.20.0242.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.21 AC nr. ...

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten; deze hoge mate van vertrouwen houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5° Wet Europees Aanhoudingsbevel; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het voormelde vermoeden te weerleggen; het Hof van Cassatie gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond - Verweer met betrekking tot het kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten - Weerleggen van het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende staat - Beoordeling - Bevoegdheid van het Hof - Marginale toetsing

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

C.18.0575.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.5 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie is bevoegd om een materiële vergissing in het bestreden arrest die blijkt uit de samenhang van de tekst, te verbeteren (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Verschrijving in de bestreden beslissing - Materiële vergissing - Verbetering door het Hof

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

P.19.0729.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.9 AC nr. ...

Er is sprake van een jachtdaad wanneer is aangetoond dat de beklaagde met de hem verweten handeling het voornemen heeft gehad wild te bemachtigen (1); de rechter oordeelt daarover onaantastbaar maar het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord. (1) L. ULRIX, Jacht in APR, GENT, Story-Scientia, 1973, nr. 2 tot 20.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Jacht - Jachtdaad - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 2, tweede lid Jachtdecreet Vlaamse Raad 24 juli 1991

P.19.0758.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.11 AC nr. ...

De rechter mag een verzoek om taalwijziging als bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite over het bestaan van dergelijke omstandigheden maar het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. 666.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.19.0487.N 22 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191022.4 AC nr. ...

De strafrechter oordeelt onaantastbaar en voor zover hij aan het begrip abnormaal profijt dat in de wet niet nader is omschreven zijn gebruikelijke betekenis toekent, of de verhuring van kamers met het oog op prostitutie geschiedt met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 13 april 1999, AR P.98.0898.N, AC 1999, nr. 204.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Ontucht en prostitutie - Verhuur van kamers - Abnormaal profijt - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 380, § 1, 3° Strafwetboek

P.19.0615.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 23, tweede en vierde lid, Taalwet Gerechtszaken heeft een beklaagde die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, in beginsel het recht om de verwijzing te vragen naar een gerecht waar de rechtspleging in het Frans geschiedt, maar de rechter kan wegens de omstandigheden van de zaak beslissen niet in te gaan op die vraag en aldus het verzoek tot taalwijziging afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn, eigen aan de zaak, die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar over het voorhanden zijn van dergelijke omstandigheden en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0034.N, AC 2017, nr. 614.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Taalgebruik in gerechtszaken - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Omstandigheden van de zaak - Aard - Onaantastbare beoordeling - Toepassing - Toezicht door het Hof

C.19.0053.N 23 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190923.1 AC nr. ...

Indien de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt over het opleggen van de sanctie en het matigen ervan, dan beschikt het Hof niettemin over een marginaal toetsingsrecht ter zake de evenredigheid tussen de zwaarte van de inbreuk en de opgelegde sanctie (1). (1) Cass. 21 april 2017, AR C.16.0458.N, AC 2017, nr. 277.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Beslag - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0485.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.5 AC nr. ...

Wanneer de rechter de buitenlandse wet toepast, moet hij de draagwijdte ervan bepalen op grond van de uitleg die deze wet in het land van oorsprong krijgt; het Hof gaat na of de beslissing van de rechter conform die uitleg is (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Toepassing van de buitenlandse wet door de rechter - Nazicht van de beslissing door het Hof

C.18.0518.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.4 AC nr. ...

Indien de beslissende eed overeenkomstig artikel 1358 Burgerlijk wetboek kan worden opgedragen omtrent alle geschillen van welke aard ook, komt het aan de rechter toe om over de opportuniteit en de toelaatbaarheid van dit bewijsmiddel te oordelen, waarbij de rechter souverein oordeelt of deze voorwaarden vervuld zijn, met dien verstande dat deze beoordeling door het Hof marginaal kan worden getoetst.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Burgerlijke zaken - Eed - Beslissende eed - Opportuniteit en toelaatbaarheid - Beoordeling door de rechter - Taak van het Hof

- Art. 1358 Burgerlijk Wetboek

P.19.0439.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.15 AC nr. ...

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of een onjuiste vermelding in een beslissing een verschrijving is die hij mag verbeteren; het Hof gaat na of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of die onverenigbaar zijn met het begrip verschrijving (1). (1) Zie Cass. 22 september 2015, AR P.14.1118.N, AC 2015, nr. 541.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Onjuiste vermelding in een akte - Verschrijving - Verbetering door de rechter - Marginale toetsing

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.18.1222.N 5 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2 AC nr. ...

De sanctie van het verval van het hoger beroep wegens het gebrek aan formele ondertekening van het grievenformulier is slechts uitzonderlijk niet van toepassing, namelijk indien het op grond van de specifieke feiten van het geval vaststaat dat de appellant of zijn raadsman zich de erin vermelde grieven toch eigen heeft gemaakt; de appelrechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het Hof gaat na of hij uit de vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Hoger beroep - Strafzaken - Grievenformulier of verzoekschrift - Geen formele ondertekening - Gevolg - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

D.17.0017.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.5 AC nr. ...

Het middel, dat het Hof noopt tot een feitelijke beoordeling waarvoor het niet bevoegd is, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 2 februari 2018, AR C.16.0448.F, AC 2018, nr. 71; Cass. 11 september 2003, AR C.01.0295.N, AC 2003, nr. 428.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Feitelijke beoordeling - Geen bevoegdheid van het Hof

P.18.0052.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.2 AC nr. ...

De strafrechter oordeelt onaantastbaar wie de werkelijke eigenaar is van de zaken die het voorwerp uitmaken van de bewezen verklaarde witwasmisdrijven, zonder noodzakelijk gebonden te zijn door formele vennootschapsstructuren en de afscheiding van vermogens die daar eventueel uit volgt; het Hof gaat wel na of de strafrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Verbeurdverklaring - Witwasmisdrijf - Voorwerp - Eigenaar - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Artt. 42, 1°, en 505, derde lid Strafwetboek

C.17.0584.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.1 AC nr. ...

Het hof gaat enkel na of de rechter het begrip "feitelijk vermoeden" niet heeft miskend, en meer bepaald, of hij uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgtrekkingen heeft afgeleid die op grond van die feiten geenszins kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Wettigheidstoezicht - Begrip "feitelijk vermoeden" - Beoordeling

- Art. 1353 Burgerlijk Wetboek

P.18.0691.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.10 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie is niet bevoegd om de wettigheid van de arresten van het Grondwettelijk Hof te onderzoeken.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Grondwettelijk Hof - Arresten - Wettigheidstoezicht

P.18.0467.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.6 AC nr. ...

Uit artikel 418 Wetboek van Strafvordering en bij afwezigheid van enig andersluidende wetsbepaling volgt dat bij het Hof van Cassatie geen hoger beroep openstaat tegen de beslissing van een raadsheer-onderzoeksrechter over een op grond van artikel 61quater, § 1 tot en met § 4, Wetboek van Strafvordering ingediend verzoek; noch de door het Grondwettelijk Hof met het arrest nr. 9/2018 van 1 februari 2018 vastgestelde onbestaanbaarheid van de artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering met de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 6 EVRM en het oordeel dat het aan de verwijzingsrechter toekomt aan de vastgestelde schending een einde te maken via de toepassing van de gemeenrechtelijke regels van de strafrechtspleging, noch de bevoegdheden waarover het Hof van Cassatie inzake voorrecht van rechtsmacht beschikt op grond van de artikelen 481 en 482 Wetboek van Strafvordering betreffende leden van het hof van beroep en ambtenaren van het openbaar ministerie bij een dergelijk hof, doen hieraan afbreuk.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei

- Artt. 61quater, §§1 tot 4, 418, 479 tot 482 Wetboek van Strafvordering

C.17.0505.N 4 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180604.3 AC nr. ...

De eiseres vorderde in haar appelconclusie van 16 november 2016 dat voor zover zij tot de kosten van de appelprocedure zou worden veroordeeld, haar de minimumrechtsplegingsvergoeding van 90 euro zou worden opgelegd aangezien zij is toegelaten tot het voordeel van de juridische tweedelijnsbijstand; het bestreden vonnis dat de eiseres veroordeelt tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep van 480 euro, op grond dat de partijen erover geen betwisting voeren dat de rechtsplegingsvergoeding moet bepaald worden op het basisbedrag van de toepasselijke schaal, geeft hiermee van eiseres' appelconclusie een uitleg die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan en miskent mitsdien de bewijskracht ervan; wanneer cassatie wordt uitgesproken zonder verwijzing doet het Hof uitspraak over de kosten krachtens artikel 1111, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR S.13.0018.N, AC 2014, nr. 763 en Cass. 22 mei 2017, AR C.16.0446.N, AC 2017, nr. 344.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

C.17.0602.F 28 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180528.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Vonnis - Materiële fout - Zittingsblad - Proces-verbaal van de rechtszittingen - Verbetering - Bevoegdheid van het Hof

Uit het zittingsblad en het proces-verbaal van de rechtszittingen die betrekking hebben op de zaak volgt dat het ten gevolge van een kennelijke materiële fout is, die door het Hof verbeterd kan worden om de gegrondheid van het middel te beoordelen, dat het bestreden vonnis vermeld heeft dat het in de raadkamer werd uitgesproken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 337.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Vonnis - Materiële fout - Zittingsblad - Proces-verbaal van de rechtszittingen - Verbetering - Bevoegdheid van het Hof

Om na te gaan of een vonnis regelmatig is en of een substantiële of op straffe van nietigheid vormvereiste vervuld is, dat het middel betwist, vermag het Hof acht slaan op het zittingsblad waarvan een uittreksel, desgevallend op zijn initiatief, bij het dossier van de voor het Hof gevolgde rechtspleging is gevoegd (Impliciete oplossing) (1). (1) Het zittingsblad bedoeld in artikel 783 Gerechtelijke Wetboek dat bewaard wordt in "een register" (artikel 784 Gerechtelijk Wetboek) op de griffie van het rechtscollege dat het vonnis heeft gewezen maakt geen deel uit van het dossier van de rechtspleging dat, krachtens de artikelen 720 en volgende van dat wetboek, "voor iedere zaak die op de algemene rol is ingeschreven, wordt aangelegd". Het dossier van de rechtspleging bevat krachtens artikel 721, eerste lid, 3°, van datzelfde wetboek immers enkel de processen-verbaal van de rechtszittingen (zie voor het onderscheid tussen het zittingsblad en het proces-verbaal van de rechtszitting de concl. van advocaat-generaal Werquin vóór Cass. 11 september 2009, AR C.08.0218.F, AC 2009, nr. 491; zie ook Cass. 14 november 1979, AC 1980, nr. 182 en noot (2), p. 348. Het zittingsblad bevat de minuut van het vonnis en de vermeldingen voorgeschreven door artikel 783, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek. Volgens de rechtspraak van het Hof is het zittingsblad een stuk waarop het Hof vermag acht te slaan om de regelmatigheid na te gaan van de voor de feitenrechter gevolgde rechtspleging (Cass. 3 februari 1997, AR S.96.0068.F, AC 1997, nr. 59 en noot (2), p. 152). Het zittingsblad is immers een authentieke akte die inzonderheid bedoeld is om het verloop van de rechtspleging vast te stellen. Aangezien het niet bij het dossier van de rechtspleging gevoegd is, staat het aan de eiser die dat wil aanvoeren tot staving van het cassatiemiddel, een eensluidend afschrift ervan bij het verzoekschrift te voegen (Cass. 3 januari 2008, AR C.06.0496.N, AC 2008, nr. 5). Heel anders is het geval waarover het geannoteerde arrest uitspraak doet en waarin de eiser zich niet beroept op het zittingsblad en dat blad door geen enkele andere partij in het cassatiegeding regelmatig aan het Hof is overgelegd. In dit geval werd een uittreksel van het zittingsblad op verzoek van de verslaggever bij het dossier van de voor het Hof gevolgde rechtspleging gevoegd en werden de partijen ervan in kennis gesteld.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Vonnissen en arresten - Materiële fout - Beoordeling - Zittingsblad - Bevoegdheid van het Hof

---

C.15.0354.F 25 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180525.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Burgerlijke zaken - Vreemde wet - Interpretatie door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

Wanneer de rechter de buitenlandse wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de interpretatie die eraan gegeven wordt in het land van oorsprong; het Hof van Cassatie gaat de overeenstemming van de beslissing van de feitenrechter met die interpretatie na (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 333.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Burgerlijke zaken - Vreemde wet - Interpretatie door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 15 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0192.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Toepassing van de buitenlandse wet door de feitenrechter - Bepaling van de draagwijdte ervan

Wanneer de feitenrechter de buitenlandse wet toepast, moet hij de draagwijdte ervan bepalen door rekening te houden met de uitlegging die eraan gegeven wordt in het land van oorsprong; het Hof gaat na of de beslissing van de feitenrechter overeenstemt met de uitlegging ervan (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Bepaling van de draagwijdte ervan - Toepassing van de buitenlandse wet

door de feitenrechter

S.16.0055.F 23 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180423.4 AC nr. ...

Het Hof toetst de eenvormigheid van de beslissing van de feitenrechter met die uitlegging.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Burgerlijke zaken - Vreemde wet - Uitlegging door de feitenrechter - Toetsing van het Hof

C.17.0438.N 12 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180412.3 AC nr. ...

Het behoort aan de feitenrechter te oordelen of de vervulling van de voorwaarde materieel onmogelijk is; hij dient hierbij na te gaan of objectieve elementen de vervulling van de voorwaarde in de weg staan; de onmogelijkheid moet vaststaand zijn; het Hof gaat hierbij enkel na of de rechter het wettelijk begrip "onmogelijke voorwaarde" niet heeft miskend.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Verbintenis - Voorwaardelijke verbintenis - Onmogelijke voorwaarde - Begrip - Opdracht van de feitenrechter - Hof van Cassatie - Toetsing

- Artt. 1168 en 1172 Burgerlijk Wetboek

P.17.0445.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.1 AC nr. ...

Het Hof onderzoekt ambtshalve de verjaring van de strafvordering en dat ambtshalve onderzoek bestaat onafhankelijk van de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie ter rechtszitting van het Hof; het is een gegeven waarmee de eiser in cassatie dient rekening te houden bij het aanvoeren van zijn middelen in een overeenkomstig artikel 429 Wetboek van Strafvordering ingediende memorie waarbij hij desgevallend in zijn memorie middelen kan aanvoeren voor het geval zijn in hoofdorde aangevoerde middelen worden verworpen waardoor zijn recht van verdediging en zijn door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces afdoende gegarandeerd is.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Ambtshalve onderzoek - Verjaring

P.18.0003.F 17 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180117.7 AC nr. ...

Uit artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat de wet de onderzoeksgerechten gelast uitspraak te doen over het beroep van de vreemdeling tegen de vrijheidsberovende maatregel waarvan hij op het ogenblik van dat beroep het voorwerp was; daaruit volgt niet dat die gerechten en het Hof, waarbij een cassatieberoep tegen de beslissing in hoger beroep van de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig is gemaakt, bevoegd blijven wanneer de vreemdeling werd verwijderd (1). (1) Zie Cass. 25 november 2014, AR P.14.1707.N, AC 2014, nr. 725.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Vreemdeling inmiddels van het grondgebied verwijderd

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.0034.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.1 AC nr. 614

Niet alleen de beklaagde die alleen Frans kent, maar ook hij die zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, kan de verwijzing vragen naar een gerecht waar de rechtspleging in het Frans geschiedt zonder dat hij moet bewijzen of geloofwaardig maken dat hij alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt; de rechter beoordeelt dit onaantastbaar en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Op grond van artikel 23, vierde lid, Taalwet Gerechtszaken kan de rechter, indien de aanvrager alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, wegens omstandigheden van de zaak beslissen niet in te gaan op de aanvraag om taalwijziging op grond van objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt (1); de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of er objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak zijn die een goede rechtsbedeling kunnen begunstigen of bemoeilijken en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. 666; Cass. 10 november 2015, AR P.15.0714.N, AC 2015, nr. 667.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Objectiveerbare omstandigheden van de zaak - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toepassing - Toezicht door het Hof

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.17.0727.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.6 AC nr. 619

Het staat aan het appelgerecht om, in de eerste plaats op basis van de inhoud van de verklaring van hoger beroep en binnen de grenzen daarvan vervolgens op basis van de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering geformuleerde grieven, de draagwijdte van het hoger beroep en dus de saisine van het appelgerecht te bepalen; het Hof gaat wel na of het appelgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Hoger beroep - Strafzaken - Appelgerecht - Draagwijdte van het hoger beroep - Bepaling van de saisine - Wijze - Toezicht door het Hof

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.1001.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.5 AC nr. 588

Artikel 159 Grondwet, krachtens hetwelk de hoven en rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toepassen in zoverre zij met de wetten overeenstemmen, verleent aan het Hof van Cassatie evenmin de bevoegdheid de wet niet toe te passen.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Artikel 159 Grondwet - Exceptie van onwettigheid - Draagwijdte

Artikel 26, §3, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bepaalt dat een rechtscollege niet ertoe gehouden is een prejudiciële vraag te stellen in het geval van een procedure ter beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis, behalve wanneer er onder meer ernstige twijfel bestaat over de verenigbaarheid van een wet met één van de in §1 bedoelde regels of artikelen van de Grondwet; die bepaling laat het Hof van Cassatie niet toe de Voorlopige Hechteniswet niet toe te passen wegens een onverenigbaarheid met de Grondwet.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Onverenigbaarheid met de Grondwet - Draagwijdte

Geen enkele bepaling van het EVRM of de Grondwet vereist dat elk arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis het voorwerp moet kunnen uitmaken van een wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie

Krachtens artikel 142 Grondwet en de artikelen 1 en 26 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof oordeelt het Grondwettelijk Hof bij arresten gewezen ingevolge beroepen tot nietigverklaring of prejudiciële vragen, over de verenigbaarheid van de wetten met de grondwettelijk of wettelijk bepaalde artikelen van de Grondwet; aldus heeft het Hof van Cassatie geen rechtsmacht om de wet niet toe te passen wegens zijn onverenigbaarheid met de Grondwet.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Onverenigbaarheid met de Grondwet

P.16.1232.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.6 AC nr. 498

De rechter oordeelt onaantastbaar of een natuurlijke persoon wiens strafrechtelijke verantwoordelijkheid samenloopt met deze van een rechtspersoon, wetens en willens heeft gehandeld; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Misdrijf - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Samenloop met de rechtspersoon - Fout wetens en willens - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.17.0259.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafvordering - Heromschrijving van de telastlegging door de feitenrechter

De rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van de gegevens van de beschikking tot verwijzing, van de dagvaarding of van het strafdossier, of de feiten die hij onder hun nieuwe omschrijving bewezen verklaart werkelijk die zijn welke het voorwerp uitmaken van de strafvordering of welke daaraan ten grondslag liggen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie de dienaangaande gelijkluidende concl. "in substantie" van het OM, in Pas. 2017, nr.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafvordering - Heromschrijving van de telastlegging door de feitenrechter

P.17.0165.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.2 AC nr. ...

Noch het Hof van Cassatie noch enig ander intern rechtscollege zijn bevoegd om een eventuele tegenstrijdigheid te beslechten tussen twee grondwettelijke bepalingen.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Tegenstrijdigheid tussen grondwettelijke bepalingen - Vernietiging

P.16.0575.N 6 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170606.3 AC nr. 370

De rechter oordeelt onaantastbaar of de boedelbeschrijving op het ogenblik dat de eed werd afgelegd, verkeerde of onvolledige gegevens bevat; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen geen gevolgen heeft getrokken die daarmee geen verband houden of daardoor niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Boedelbeschrijving met verkeerde of onvolledige gegevens - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 226 Strafwetboek

C.16.0446.N 22 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170522.2 AC nr. ...

Wanneer cassatie wordt uitgesproken zonder verwijzing doet het Hof uitspraak over de kosten krachtens artikel 1111, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR S.13.0018.N, AC 2014, nr. 763.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

P.17.0179.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.2 AC nr. ...

De rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast met betrekking tot de onredelijk lange duur van een rechtspleging en de gevolgen daarvan, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0604.N, AC 2006, nr. 439.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Strafvordering - Overschrijding van de redelijke termijn - Beoordeling door de rechter - Marginale toetsing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.16.0458.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.2 AC nr. ...

Indien de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt over het opleggen van de sanctie en het matigen ervan (1), beschikt het Hof niettemin over een marginaal toetsingsrecht (2) ter zake de evenredigheid tussen de zwaarte van de inbreuk en de opgelegde sanctie. (1) Zie Cass. 3 december 1990, AR 8820, AC 1990-91, nr. 174. (2) Zie over het begrip "marginale toetsing" de concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER vóór Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0318.N, AC 2012, nr. 560, r.o. 14, en de aldaar geciteerde rechtspraak van het Hof.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Beslag - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0031.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.4 AC nr. ...

De appelrechter oordeelt onaantastbaar in feite of de grieven die in het verzoekschrift of het grievenformulier zijn opgegeven, voldoende nauwkeurig zijn maar het Hof gaat evenwel na of de appelrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; uit de enkele omstandigheid dat een appellant aanduidt dat zijn grieven betrekking hebben op alle beslissingen van het beroepen vonnis, kan niet worden afgeleid dat die grieven niet nauwkeurig zijn (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter - Toezicht door het Hof

P.17.0087.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.5 AC nr. ...

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering en bij die beoordeling kan de appelrechter onder meer in aanmerking nemen dat een appellant die gebruik maakt van het grievenformulier ook grieven heeft aangevinkt die geen enkele relevantie hebben voor de beroepen beslissing; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Onaantastbare beoordeling door de appelrechter - Toezicht door het Hof

P.17.0105.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.6 AC nr. ...

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305 , met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Onaantastbare beoordeling door de appelrechter - Toezicht door het Hof

P.17.0147.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.11 AC nr. ...

Het staat aan de appelrechter in strafzaken om onaantastbaar in feite de draagwijdte te bepalen van de door een appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven grief of grieven; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Onaantastbare beoordeling door de appelrechter - Toezicht door het Hof

P.17.0248.F 22 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.5 AC nr. ...

Het Hof is enkel bevoegd om uitspraak te doen over het cassatieberoep tegen het arrest dat de administratieve hechtenis van de vreemdeling handhaaft; het is niet bevoegd om diens invrijheidstelling te bevelen.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Opdracht van het Hof

P.16.1109.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.4 AC nr. ...

Noch de bepalingen van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke bepaling verlenen het Hof, dat uitspraak doet in strafzaken, de bevoegdheid kennis te nemen van een tegenvordering tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos cassatieberoep (1). (1) Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0500.N, AC 2007, nr. 515; Cass. 18 februari 2004, AR P.03.1467.F, AC 2004, nr. 87 en R.D.P. 2005, p. 90, met noot G.-F. RANERI, Le pourvoi téméraire ou vexatoire en matière pénale, pp. 91 tot 102, inz. p. 97 en de noten 27 e.v. alsook pp. 100 e.v. inzake de problemen die, gelet op het recht om vrij zijn verdediging te organiseren, de ontvankelijkheid van een vordering van het openbaar ministerie zou stellen tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos cassatieberoep van de beklaagde; zie ook, de lege ferenda, R. VERSTRAETEN en J. HUYSMANS, Ruimte voor een theorie van rechtsmisbruik in het strafprocesrecht?, in Liber amicorum M. DE SWAEF, Intersentia, 2013, pp. 509-526. Een dergelijke vordering is wel ontvankelijk in burgerlijke zaken: zie Cass. 19 oktober 2009, AR S.09.0037.N, AC 2009, nr. 594; Cass. 26 juni 2014, AR C.13.0414.N, AC 2014, nr. 459 (M.N.B.)

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Tegenvordering - Vordering gegrond op het tergend en roekeloos karakter van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.1001.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.2 AC nr. ...

Personen bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd, bevinden zich niet in een situatie die vergelijkbaar is met deze waarin personen zich bevinden die meewerken aan een reconstructie van de feiten vermits de reconstructie van de feiten de actieve medewerking van de verdachte vereist terwijl de huiszoeking kan plaatsvinden buiten de aanwezigheid van de verdachte en leidt tot het verzamelen van bewijs dat bestaat los van de wil van de verdachte, zodat, wanneer voor het Hof de vraag rijst naar de bestaanbaarheid van de artikelen 87 en 89bis van het Wetboek van Strafvordering met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM doordat zij niet vereisen dat bij een huiszoeking verricht in de woning van de verdachte die verdachte zich kan laten vergezellen door zijn raadsman, terwijl dat wel het geval is bij een plaatsbezoek dat georganiseerd wordt met het oog op een reconstructie overeenkomstig artikel 62, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, het Hof de vraag aan het Grondwettelijk Hof niet moet stellen.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Recht op bijstand van een advocaat - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting van het Hof van Cassatie - Zwijgrecht - Verbod van gedwongen zelfincriminatie - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1152.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.6 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de criteria of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

P.16.1297.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.7 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of de locatie waar wordt gewerkt een plaats is waarvan moet worden gevreesd dat de lucht er plots en op elk ogenblik kan worden verontreinigd door uit de omgeving voortkomende gevaarlijke uitwasemingen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Arbeidsbescherming - Veiligheid van de arbeiders - Plaats waarvan moet gevreesd worden dat de lucht er plots kan worden verontreinigd door gevaarlijke uitwasemingen - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 53, § 1, a), 3° Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

P.17.0135.F 22 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Beschikking van niet-toelaatbaarheid - Verzuim om op de memorie te antwoorden - Materiële fout die niet toerekenbaar is aan de eiser - Intrekking

Op vordering van de procureur-generaal trekt het Hof een beschikking van niet-toelaatbaarheid in wanneer het Hof geen weet had van de regelmatige neerlegging van een memorie in naam van de eiser en vervolgens doet het, bij wege van nieuwe beschikkingen, uitspraak over het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Beschikking van niet-toelaatbaarheid - Verzuim om op de memorie te antwoorden - Materiële fout die niet toerekenbaar is aan de eiser - Intrekking

P.16.0342.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.2 AC nr. ...

De regel dat het niet aan het Hof maar aan de feitenrechter staat om te oordelen of de redelijke termijn-vereiste is miskend, kent een uitzondering wanneer de overschrijding van de redelijke termijn te wijten is aan de duur van het beraad door de appelrechter waarover de beklaagde geen verweer heeft kunnen voeren, maar ook in dat geval moet het redelijk karakter van de termijn worden beoordeeld op grond van de concrete omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.10.1766.N, AC 2011, nr. 650; Cass. 14 september 2010, AR P.10.0953.N, AC 2010, nr. 518; Cass. 15 maart 2005, AR P.05.0125.N, AC 2005, nr. 160; Cass. 13 februari 2001, AC 2001, nr. 86; Cass. 30 juni 2000, AR C.98.0484.N, AC 2000, nr. 424; Cass. 30 september 1997, AR P.96.0489.N, AC 1997, nr. 375; Cass. 9 januari 1996, AR P.94.0613.N, AC 1996, nr. 16.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Rechten van de Mens - Artikel 6 E.V.R.M. en artikel 14.3.c I.V.B.P.R. - Overschrijding van de redelijke termijn - Beoordeling door het Hof - Voorwaarde

C.15.0238.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Vreemde wet - Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie - Toetsing door het Hof

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

Substitutie van motieven door toepassing van de buitenlandse wet is slechts mogelijk wanneer de draagwijdte van die buitenlandse wet zo evident is dat redelijkerwijze geen ruimte voor twijfel kan bestaan over de correcte interpretatie ervan of wanneer de betrokken buitenlandse wet reeds is uitgelegd door de hoogste rechterlijke instanties van het land van oorsprong (1). (1) Zie de op dit punt strijdige concl. OM; het OM was van mening dat de diverse rechtsvragen die zich stellen in verband met de toepassing van artikel 438, derde lid, van het Duitse Bürgerliches Gesetzbuch op de feiten van deze zaak, aan de criteria beantwoorden om tot substitutie van de rechtsgrond naar vreemd recht te kunnen overgaan. Anders dan het besteden arrest, was het OM van mening dat het eerste onderdeel van het tweede middel, na substitutie van motieven, bij gebrek aan belang niet ontvankelijk was.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

Wanneer de feitenrechter de buitenlandse wet toepast, gaat het Hof de overeenstemming na van de beslissing van de feitenrechter met de interpretatie die aan die wet gegeven wordt in het land van oorsprong; het Hof heeft ten aanzien van buitenlands recht geen rechtscheppende taak (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Vreemde wet - Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie - Toetsing door het Hof

P.15.1090.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.4 AC nr. ...

Op de burgerlijke rechtsvordering van de vervoersmaatschappij tegen diegene die strafrechtelijk werd veroordeeld om als reiziger zich toegang te hebben verschaft tot de spoorvoertuigen en de perrons, zonder in het bezit te zijn geweest van een geldig vervoerbewijs, beoordeelt de rechter onaantastbaar in feite of het in het reglement van de vervoermaatschappij vastgestelde schadevergoedingsbedrag duidelijk niet evenredig is, in de zin van artikel 32, 21°, Wet Handelspraktijken en artikel 74, 24°, Wet Marktpraktijken, aan het nadeel dat door de verkoper of onderneming kan worden geleden; het Hof is niettemin bevoegd om na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten al dan niet wettig heeft kunnen afleiden dat het vastgestelde schadevergoedingsbedrag duidelijk niet evenredig is aan het nadeel dat door de verkoper of onderneming kan worden geleden (1). (1) Reeds eerder oordeelde het Hof dat de artikelen 1.6, 31, 32 en 33 Wet Handelspraktijken en 2, 1°, 74 en 75 Wet Marktpraktijken van toepassing zijn op de bedingen in overeenkomsten gesloten tussen de NMBS en een consument met betrekking tot de toeslagen ingeval van het niet of niet-tijdig voldoen van de prijs voor het vervoer (Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318). Waar de strafrechter bij de beoordeling van de burgerlijke vordering uit misdrijf zich in de regel uitsluitend kan steunen op art. 1382 e.v. B.W. zal hij, bij de beoordeling van de omvang van de schade van de NMBS, zoals in casu, dienen na te gaan of het in het reglement bepaalde schadevergoedingsbedrag duidelijk onevenredig is aan het nadeel dat de vervoermaatschappij lijdt.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Spoorwegonderneming - Reiziger niet in bezit van een geldig vervoerbewijs - Strafrechtelijke veroordeling - Burgerlijke vordering van de vervoersmaatschappij - Omvang - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

P.16.0811.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.7 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde zolang het tegendeel niet is bewezen van de processen-verbaal opgesteld door de overheidspersonen die de Koning aanwijst om toezicht te houden op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten geldt niet wanneer de verbalisant van een dergelijk proces-verbaal persoonlijk betrokken is bij het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van dit proces-verbaal, maar de enkele omstandigheid dat de verbalisant deelneemt aan het verkeer en bij die deelname een overtreding vaststelt en daarvan proces-verbaal opstelt, volstaat niet om te oordelen dat de verbalisant persoonlijk betrokken is; de rechter beoordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, of de verbalisant betrokken partij is en het Hof gaat enkel na of de rechter zijn beslissing over de persoonlijke betrokkenheid van de verbalisant heeft kunnen gronden op de door hem gedane vaststellingen (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH bij Cass. 11 december 2013, AR P.13.1300.F, Pas. 2013, nr. 677.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Wegverkeer - Overtreding - Persoonlijke betrokkenheid verbalisant bij het vastgestelde misdrijf - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wanneer een toestel wordt gebruikt om de snelheid te meten van een voertuig, anders dan in de door artikel 62, tweede en derde lid, Wegverkeerswet bedoelde gevallen, is de bijzondere bewijswaarde van het proces-verbaal beperkt tot de zintuiglijke vaststellingen van de verbalisant met betrekking tot dat voertuig, de omstandigheden waarin de meting gebeurde en de aflezing van het resultaat van de meting; het staat aan de rechter te oordelen of op basis van deze vaststellingen, die overeenkomstig artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet, tot bewijs van het tegendeel geacht worden waar te zijn, de overtreding van de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten bewezen is en het Hof gaat enkel na of de rechter die beslissing heeft kunnen gronden op de door hem gedane vaststellingen.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Wegverkeer - Snelheidsmeting van een voertuig anders dan de gevallen bedoeld in artikel 62, tweede en derde lid - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Grens - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.16.0925.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Beschikking van niet-toelaatbaarheid - Memorie niet beantwoord - Materiële fout is niet te wijten aan de eiser - Intrekking

Op vordering van de procureur-generaal trekt het Hof een beschikking van niet-toelaatbaarheid in wanneer het Hof geen weet had van de regelmatige neerlegging van een memorie in naam van de eiser en vervolgens doet het, opnieuw, uitspraak over het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Beschikking van niet-toelaatbaarheid - Memorie niet beantwoord - Materiële fout is niet te wijten aan de eiser - Intrekking

P.15.0290.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.2 AC nr. ...

Op grond van artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken is door elke veroordeelde slechts één vergoeding per criminele, correctionele of politiezaak verschuldigd, ongeacht het aantal feiten waarvoor hij wordt vervolgd of veroordeeld; gelet op de devolutieve werking van het hoger beroep, speelt het geen rol of de veroordeling wordt uitgesproken in eerste aanleg dan wel voor het eerst in hoger beroep.

Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Gerechtskosten - Tarief strafzaken - Vergoeding - Eénmaligheid

P.16.0396.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.6 AC nr. ...

De beslissing dat de in artikel 141bis Strafwetboek bepaalde uitsluitingsgrond niet van toepassing is op de misdrijven leider te zijn van een terroristische groep of te hebben deelgenomen aan enige activiteit van een terroristische groep, gesteund op feiten die niet aan tegenspraak zijn onderworpen en die evenmin van algemene bekendheid of algemene ervaring zijn, is niet naar recht verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Recht van verdediging - Strafzaken - Bewijs - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Recht op tegenspraak

S.15.0117.N 12 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160912.3 AC nr. ...

Het feit dat als dringende reden wordt aangevoerd kan een aflopende dan wel een voortdurende tekortkoming uitmaken; de rechter die moet nagaan of een ontslag om dringende reden tijdig is gegeven, oordeelt in feite of het feit dat ter rechtvaardiging van het ontslag om dringende reden wordt aangevoerd al dan niet een voortdurende tekortkoming uitmaakt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 23 december 2002, AR S.02.0050.F, AC 2002, nr. 692.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Toezicht van het Hof - Arbeidsovereenkomst - Einde - Ontslag om dringende reden

- Art. 35, derde lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

P.15.0135.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een beklaagde onoverwinnelijk heeft gedwaald; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Misdrijf - Rechtvaardiging - Dwaling - Onoverwinnelijke dwaling - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

P.16.0182.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.4 AC nr. ...

De rechter stelt onaantastbaar vast welk het doel was van de dader die gebruik heeft gemaakt van een vals stuk en waarin dit gebruik heeft bestaan; het Hof toetst alleen of de feitelijke vaststellingen die de rechter maakt, zijn oordeel over dat doel en gebruik naar recht kunnen verantwoorden.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Valse stukken - Gebruik - Doel van de dader - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Binnen de perken van de wet en de verdragsbepalingen die in België rechtstreekse werking hebben, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader; het Hof vermag evenwel na te gaan of uit de vaststellingen en overwegingen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Bepaling van de sanctie - Onaantastbare beoordeling door de strafrechter - Marginale toetsing

Strafbare deelneming als bedoeld in artikel 66 Strafwetboek vereist dat de mededader een door de wet bepaalde vorm van medewerking aan een misdaad of een wanbedrijf verleent, weet dat hij zijn medewerking aan een bepaalde misdaad of een bepaald wanbedrijf verleent en het opzet heeft aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen; de rechter oordeelt onaantastbaar of de als mededader vervolgde beklaagde aan die voorwaarden voldoet en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of daardoor niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 22 juni 2004, AR P.03.1620.N, AC 2004, nr. 344.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Strafbare deelneming - Onaantastbare beoordeling door de strafrechter - Marginale toetsing

P.15.0751.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.1 AC nr. ...

Het recht van verdediging houdt in de regel in dat elke partij tijdens het gerechtelijk onderzoek stukken die zij nuttig acht voor haar verdediging bij het strafdossier kan doen voegen en die stukken moeten in de regel tot het strafdossier blijven behoren opdat de rechter bij de beoordeling van de gegrondheid van de strafvordering ze in zijn oordeel kan betrekken; de omstandigheid dat door een partij aan een strafdossier gevoegde stukken zich bij de behandeling door de rechter niet langer meer in het strafdossier bevinden, leidt als dusdanig niet tot de onontvankelijkheid van de strafvordering; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of het niet langer meer aanwezig zijn van deze stukken het recht van verdediging van de partij die ze heeft laten voegen, heeft miskend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Nazicht door het Hof - Grenzen - Marginale toetsing - Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Procespartij - Voeging van stukken aan het dossier van de rechtspleging - Stukken niet langer aanwezig in het strafdossier bij de behandeling voor de feitenrechter - Recht van de verdediging - Miskenning - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.16.0117.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de hem regelmatig overgelegde feitelijke gegevens, mits eerbiediging van het recht van verdediging, of bij aanranding der eerbaarheid of verkrachting de schuldige behoort tot degenen die over het slachtoffer gezag hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Strafvordering - Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Verzwarende omstandigheid dat de schuldige gezag heeft over het slachtoffer - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof - Marginale toetsing

P.16.0001.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of rekening houdend met concrete en ter zake doende elementen van het dossier de voordelen die de herstelmaatregel oplevert voor de woonkwaliteit in verhouding staan tot de lasten die ze voor de overtreder veroorzaken, maar het Hof kan nagaan of de rechter uit de door hem in aanmerking genomen feitelijke gegevens geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Onaantastbare beoordeling door de rechter van de redelijkheid van de herstelmaatregel - Toetsing door het Hof

P.14.0743.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.4 AC nr. ...

Wanneer de eiser aanvoert dat het bestreden vonnis, dat hem niet veroordeelt wegens een inbreuk op artikel 36 Wegverkeerswet, de eiser ten onrechte voorgoed vervallen verklaart van het recht tot sturen omdat noch uit de vaststellingen van het bestreden vonnis, noch uit het strafregister van de eiser blijkt dat hij binnen een termijn van drie jaar voorafgaand aan het feit waarvoor het hem veroordeelt een veroordeling opliep wegens één van de overtredingen bedoeld in artikel 38, § 1, eerste lid, 1° tot 5°, Wegverkeerswet, vermag het Hof acht te slaan op het strafregister (1). (1) Zie: Cass. 14 april 2015, AR P.13.1108.N, AC 2015, nr. 247.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Straftoemeting - Wegverkeerswet - Vervallenverklaring van het recht tot sturen voorgoed - Beslissing door de eiser bekritiseerd - Gerechtelijk verleden - Vaststelling

P.15.1044.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.3 AC nr. ...

Het komt de rechter die overeenkomstig artikel 159 Grondwet geroepen is de wettigheid van een beschermingsbesluit te onderzoeken niet toe zich voor die beoordeling in de plaats te stellen van het bestuur maar wel te onderzoeken of het bestuur bij die beoordeling voldoende zorgvuldigheid heeft betoond, alsook nagaan of de gemaakte beoordeling van het beschermingswaardig karakter van het onroerend goed en de toestand waarin het zich bevindt op het ogenblik van de beslissing marginaal getoetst wel redelijk is en of dit ook blijkt uit de in aanmerking genomen motieven; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Monumenten en landschappen - Bescherming van monumenten en stads- of dorpsgezichten - Beschermingsbesluit - Beoordeling door de rechter - Omvang - Grens - Toezicht door het Hof

---

P.14.1296.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.5 AC nr. ...

De rechter mag het verzoek om taalwijziging als bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar over het voorhanden zijn van dergelijke omstandigheden maar het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 november 2015, AR P.15.0714.N, AC 2015, nr. ...; Zie: Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 3 maart 1999, AR P.99.0148.F, AC 1999, nr. 128.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Objectiveerbare omstandigheden van de zaak - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

---

P.15.0714.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.6 AC nr. ...

De rechter mag het verzoek om taalwijziging als bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar over het voorhanden zijn van dergelijke omstandigheden maar het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. ...; Zie: Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 3 maart 1999, AR P.99.0148.F, AC 1999, nr. 128.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Objectiveerbare omstandigheden van de zaak - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

---

S.15.0039.N 9 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151109.3 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of de werknemer zich op het ogenblik van het ongeval onder het gezag van de werkgever bevindt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Arbeidsongeval - Ongeval overkomen tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst - Werknemer onder het gezag van de werkgever - Begrip - Beoordeling van de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 7 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

P.14.1118.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de feiten die hij even onaantastbaar vaststelt, of een onjuiste vermelding in een akte voortspruit uit een materiële verschrijving die hij kan rechtzetten en hij kan dat oordeel onder meer afleiden uit de omstandigheid dat de vastgestelde vergissing van die aard is dat zij enkel het gevolg kan zijn van een louter materiële verschrijving; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die ermee geen verband houden of die met het begrip materiële verschrijving onverenigbaar zijn.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Onjuiste vermelding in een akte - Materiële verschrijving - Rechtzetting - Marginale toetsing

---

C.14.0272.F 18 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150618.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Verschrijving in de bestreden beslissing - Verbetering door het Hof

Het Hof is bevoegd om een materiële vergissing in de bestreden beslissing, die blijkt uit de samenhang van de tekst, te verbeteren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Verschrijving in de bestreden beslissing - Verbetering door het Hof

---

P.14.0493.N 12 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.3 AC nr. ...

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar over het bestaan, de aard en de gevolgen van een onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Dwangsom - Opheffing, opschorting of vermindering - Hoofdveroordeling - Onmogelijkheid te voldoen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Omvang - Toezicht door het Hof

- Art. 1385quinquies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.13.1108.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters bij de beoordeling van de op te leggen straf verwijzen naar het strafrechtelijk verleden van de eiser en het middel aanvoert dat uit het uittreksel uit het strafregister van de eiser blijkt dat hij enkel veroordeeld werd tot politiestraffen door een vonnis dat op het ogenblik van de uitspraak uitgewist was, vermag het Hof op deze stukken acht te slaan (1). (1) contra: Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.1041.F, AC 2005, nr. 523 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Feitenrechter - Motivering van de straf - Gerechtelijk verleden - Vaststelling - Uittreksel uit het strafregister

---

C.14.0023.N 26 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150326.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Arresten Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

De arresten van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die uitspraak doen over de bevoegdheid of onbevoegdheid van deze afdeling kunnen slechts voor het Hof van Cassatie worden aangevochten wanneer hierdoor een geschil van attributie ontstaat tussen de Raad van State en de rechterlijke overheid en het Hof aldus zijn regulerende opdracht in verband met de respectieve bevoegdheid van de rechterlijke orde en de Raad van State heeft te vervullen; het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waarbij deze zich onbevoegd verklaart om een andere reden dan dat het geschil tot de bevoegdheid van de rechterlijke orde behoort, zodat geen geschil van attributie hierdoor ontstaat, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie de concl. van het OM.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Arresten Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de

bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973
- Art. 158 Grondwet 1994

P.14.1788.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.5 AC nr. ...

Hoewel het Hof de verjaring van de strafvordering ambtshalve onderzoekt wanneer het kennisneemt van het cassatieberoep van de beklaagde of van het openbaar ministerie, doet het Hof dat niet wanneer het uitspraak doet over een beroep dat ingesteld werd door de burgerlijke partijen.

Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Verjaring van de strafvordering - Ambtshalve onderzoek

P.14.1509.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.5 AC nr. 122

De rechter oordeelt onaantastbaar of de feiten die het voorwerp uitmaken van de vervolgingen identiek of substantieel dezelfde zijn; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit de vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Non bis in idem-beginsel - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Cassatieberoep - Bevoegdheid - Marginale toetsing - Strafzaken - Strafvordering

C.15.0017.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.7 AC nr. 107

Het staat niet aan het Hof om, bij het beoordelen van een nieuwe vordering tot wraking, kennis te nemen van grieven tegen de arresten die het gewezen heeft op andere vorderingen tot wraking die al eerder zijn gericht tegen dezelfde magistraat in hetzelfde hoofdgeding.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Wraking - Vordering tot wraking - Arrest van het Hof - Nieuwe vordering tot wraking - Zelfde magistraat - Zelfde hoofdgeschil - Grieven tegen het arrest van het Hof - Bevoegdheid

Het Hof van Cassatie is bevoegd om kennis te nemen van de wraking die gericht tegen een lid van een raad van beroep van de Orde van geneesheren.

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Wraking - Lid van een raad van beroep van de Orde van geneesheren

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0532.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Wet tot bescherming van de economische mededinging - Interpretatie - Prejudiciële vraag aan het Hof van Cassatie - Arrest van het Hof - Gezag - Artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

De artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek houden geen verband met het gezag van een arrest waarin het Hof, op grond van artikel 72 van de Wet Economische Mededinging 2006, zich uitspreekt bij wege van prejudicieel arrest over de kwesties met betrekking tot de interpretatie van die wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2015., nr. ...

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Wet tot bescherming van de economische mededinging - Interpretatie - Prejudiciële vraag aan het Hof van Cassatie - Arrest van het Hof - Gezag - Artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

BINDENDVERKLARING

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

De mededeling van de zaak aan het openbaar ministerie verantwoordt niet dat het tot bindendverklaring van het arrest wordt opgeroepen in het cassatiegeding (1). (1) Cass. 12 oktober 2007, AR C.06.0545.F, AC 2007, nr. 480.

Bindendverklaring - Hoger beroep van het openbaar ministerie tot bindendverklaring van het arrest - Ontvankelijkheid

F.20.0090.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.3 AC nr. ...

Een vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest moet worden ingediend vóór het verstrijken van de in artikel 1093 Gerechtelijk Wetboek bepaalde termijn; een vordering tot bindendverklaring van het arrest, die meer dan drie maanden na de betekening van het verzoekschrift ter griffie werd neergelegd, is laattijdig en bijgevolg niet ontvankelijk.

Bindendverklaring - Burgerlijke zaken - Vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest - Termijn van neerlegging - Ontvankelijkheid

- Artt. 1093, 1100 en 1103 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0485.F 1 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170601.8 AC nr. ...

Het door de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij tegen de door de eiser ingestelde vordering tot bindendverklaring van het arrest aangevoerde middel van niet-ontvankelijkheid, afgeleid uit het gebrek aan belang van die vordering, is gegrond, wanneer geen enkel middel is gericht tegen de beslissing van de rechter die de vordering van de eiser tegen de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij niet-ontvankelijk verklaart en de eiser niet aantoont dat hij belang erbij heeft dat het arrest van het Hof ten aanzien van de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij bindend wordt verklaard.

Bindendverklaring - Door de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij aangevoerde middel van niet-ontvankelijkheid, afgeleid uit een gebrek aan belang - Geen cassatiemiddel - Gegrondheid

VERNIETIGING. OMVANG

C.23.0412.N 8 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250908.3N.8 AC nr. ...

De rechter op verwijzing heeft slechts rechtsmacht binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing; hoewel de omvang van de vernietiging in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat ten grondslag ligt aan de vernietiging, raakt de vernietiging van een punt van het dictum het hele punt, ongeacht de reden voor die vernietiging; de rechter op verwijzing mag zich dus niet beperken tot het herstellen van de onwettigheid van het vernietigde punt, maar moet een volledig nieuwe beslissing nemen over dit punt (1). (1) Cass. 8 januari 2015, AR C.13.0267.F, AC 2015, nr. 14; Cass. 30 september 2013, AR C.12.0345.F, AC 2013, nr. 490.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Beginsel

- Art. 1095 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1082, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0641.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.25 AC nr. ...

Ingeval van cassatie met verwijzing moet de rechter naar wie de zaak door het Hof is verwezen binnen de grenzen van de verwijzing de zaak opnieuw beoordelen en daaruit volgt dat de rechter op verwijzing niet moet antwoorden op een conclusie die werd ingediend in de aan het cassatiearrest voorafgaande procedure, tenzij die partij die conclusie in de procedure na verwijzing heeft hernomen.

Vernietiging - Omvang - Allerlei - Cassatie met verwijzing - Procedure na verwijzing - Verplichting tot het beantwoorden van regelmatig ingediende conclusie - Conclusie neergelegd in de procedure vóór het cassatiearrest - Grens

C.21.0502.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.4 AC nr. ...

Het gezag van een arrest van het Hof is een gevolg hiervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 770.

Vernietiging - Omvang - Algemeen - Gevolg van een arrest van het Hof van Cassatie

- Art. 1110, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Artikel 1110, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, in de versie zoals gewijzigd door de wet van 6 juli 2017, volgens hetwelk het gerecht waarnaar de zaak wordt verwezen zich voegt naar het arrest van het Hof van Cassatie betreffende het door dat Hof beslechte rechtspunt, is niet van toepassing op het gezag van de arresten die vóór de inwerkingtreding van dat artikel werden uitgesproken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 770.

Vernietiging - Omvang - Algemeen - Arrest van het Hof van Cassatie - Gevolg - Wet 6 juli 2017 - Gezag - Werking in de tijd

- Artt. 3 en 1110, vierde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0197.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.1 AC nr. ...

Hoewel de cassatie van rechtswege en als gevolg hiervan leidt tot de nietigverklaring van de handelingen en vonnissen die het gevolg zijn van de vernietigde beslissing en, in geval van gedeeltelijke cassatie, tot nietigverklaring van de gehele rechtspleging en van alle handelingen die ingevolge het nietig verklaarde gedeelte van de beslissing zijn gesteld, ook al werd tegen de daaropvolgende handelingen en vonnissen geen enkel rechtsmiddel aangewend en heeft het cassatiearrest die nietigverklaring niet uitgesproken of vastgesteld, strekt de cassatie zich niet uit tot de beslissingen in een zaak die niet aanhangig werd gemaakt bij de rechter die de vernietigde beslissing heeft uitgesproken, ook al waren die beslissingen gegrond op de vernietigde beslissing, en maakt ze een dergelijke zaak evenmin aanhangig bij de rechter op verwijzing (1). (1) Cass. 13 september 2012, AR C.11.0730.F, AC 2012, nr. 465.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Cassatie van de bestreden beslissing - Beslissingen die hiervan het gevolg zijn - Uitwerking - Bevoegdheid van de rechter op verwijzing

C.21.0368.F 10 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220610.1F.6 AC nr. ...

Hoewel de vernietiging in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat de grondslag ervan vormt, is de rechter op verwijzing bevoegd om uitspraak te doen over een voor hem gebrachte betwisting die door een ander dictum van de vernietigde beslissing werd beslecht dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam, maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt, hetzij omdat het voormelde dictum voortvloeit uit het bestreden dictum of daarmee een noodzakelijke band vertoont, hetzij omdat het, vanuit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet van dat dictum te onderscheiden is (1). (1) Zie Cass. 5 januari 2018, AR C.17.0381.F, AC 2018, nr. 10.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Verzekeringsovereenkomst - Ongeoorloofd uitsluitingsbeding - Arrest dat de geldigheid van het beding aanneemt - Middel dat niet opkomt tegen de redenen van het arrest dat oordeelt dat het zwembad van de eiseres, ongeacht de bestemming ervan, behoort tot de categorie van luxegoederen die niet door de verzekeringsovereenkomst worden gedekt - Ontvankelijkheid

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0052.N 2 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.3 AC nr. ...

De vernietiging in cassatie leidt tot de vernietiging van al de uitvoeringshandelingen die op de vernietigde beslissing zijn gesteund zodat er restitutie plaatsvindt van al hetgeen krachtens die beslissing werd betaald; indien de veroordeling echter betrekking heeft op een verbintenis iets te doen of niet te doen, levert het cassatie-arrest geen titel tot restitutie op en dient de bodemrechter de omvang van de restitutie te bepalen.

Vernietiging - Omvang - Algemeen - Gevolgen - Uitvoerbare titel - Restitutie

- Art. 1494 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0549.F 5 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.4 AC nr. ...

In burgerlijke zaken is, uit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, het dictum waartegen geen enkele partij in het cassatiegeding een ontvankelijk cassatieberoep kan instellen, niet onderscheiden van het bestreden dictum (1). (1) Cass. 6 december 2013, AR C.12.0567.F, AC 2013, nr. 665, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 13 januari 2005, AR C.04.0280.F, AC 2005, nr. 22.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Niet-afzonderlijk dictum

Een partij in het geding voor de feitenrechter die niet in het cassatiegeding werd opgeroepen door de eiser of door de verweerder en wier vrijwillige tussenkomst in dit geding niet-ontvankelijk wordt verklaard, is voor de toepassing van de regels inzake de omvang van de cassatie geen partij in het cassatiegeding (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2016, AR C.15.0181.F, AC 2016, nr. 194; Cass. 6 december 2013, AR C.12.0567.F, AC 2013, nr. 665, met concl. OM op datum in Pas..

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Partij in het geding voor de feitenrechter - Niet in het cassatiegeding opgeroepen partij - Noch door de eiser noch door de verweerder - Vrijwillige tussenkomst in het cassatiegeding - Niet-ontvankelijk verklaard - Gevolg ten aanzien van de regels inzake de omvang van de cassatie

C.20.0446.F 27 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.7 AC nr. ...

Hoewel de overtreding van de Taalwet Gerechtszaken, krachtens artikel 40, eerste lid, van die wet, zowel de vorm als de inhoud van de akte aantast, zodat het bestreden vonnis in zijn geheel nietig is, is de vernietiging niettemin beperkt tot die beslissing van het vonnis waartegen het cassatieberoep is gericht en tot de beslissing over de kosten, die hiervan het gevolg is (1). (1) Cass. 20 januari 1992, AR 7607, 7683 en 7740, AC 1991-92, nr. 256.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Taalzaken - Gerechtszaken - Vonnissen en arresten - Nietigheden - Overlegging door de eiser van een Franse vertaling van een bladzijde van een in het Nederlands opgemaakt deskundigenverslag - Vraag van de rechter om de oorspronkelijke versie van het deskundigenverslag te overleggen - Verwerping van een vordering van de eiser op grond van deze versie - Geen vertaling - Geen weergave van de inhoud ervan in het Frans - Gevolg - Nietigheid - Grens

- Artt. 24, 37 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 1082 en 1095 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0244.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.2 AC nr. ...

Hoewel een vernietiging door het Hof in de regel is beperkt tot de draagwijdte van het middel dat de grondslag ervan vormt, moet de verwijzingsrechter uitspraak doen over een hem voorgelegd geschilpunt dat is beslecht door een ander dictum van de vernietigde beslissing dan het dictum dat met het cassatiemiddel is betreden wanneer het andere dictum, uit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet is onderscheiden van het bestreden dictum.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging - Dictum dat door het cassatiemiddel is bestreden - Geschilpunt beslecht door een ander dictum - Taak van de verwijzingsrechter

- Artt. 1082, eerste lid, 1095 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0464.N 8 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210208.3N.6 AC nr. ...

Het door de wet van 6 juli 2017 ingevoegde artikel 1110, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek dat de gevolgen regelt van een door het Hof uitgesproken vernietigingsarrest, is slechts van toepassing op arresten van het Hof die zijn gewezen na de inwerkingtreding van die bepaling.

Vernietiging - Omvang - Algemeen - Vernietigingsarrest - Gevolgen - Wet 6 juli 2017 - Inwerkingtreding

- Art. 1110, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0303.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5 AC nr. ...

Aangezien de cassatie in burgerlijke zaken de proceshandelingen die de partijen vóór de vernietigde beslissing hebben verricht, laat voortbestaan en er bijgevolg nog uitspraak moet worden gedaan over de gegrondheid van het verzoek tot verbetering, bestaat grond tot verwijzing van de zaak (1). (1) Cass. 15 oktober 2020, AR F.19.0124.F, AC 2020, nr. 641, met concl. van procureur-generaal HENKES op datum in Pas.; Cass. 19 september 1994, AR S.94.0005.F, AC 1994, nr. 387, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ, toen advocaat-generaal, op datum in Pas.; zie Cass. 27 juni 2013, AR C.13.0053.F, AC 2013, nr. 403.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Proceshandelingen die de partijen vóór de vernietigde beslissing hebben verricht

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0031.F 19 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201119.1F.6 AC nr. ...

Hoewel de vernietiging in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat de grondslag ervan vormt, is de rechter op verwijzing bevoegd om uitspraak te doen over een voor hem gebrachte betwisting, die werd beslecht door een ander dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt, hetzij omdat het voormelde dictum voortvloeit uit het bestreden dictum of daarmee een noodzakelijke band vertoont, hetzij omdat het, vanuit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet van dat dictum te onderscheiden is (1). (1) Cass. 5 januari 2018, AR C.17.0381.F, AC 2018, nr. 10.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Huuroverdracht - Kennisgeving - Kennisname - Datum

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0171.F 3 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.5 AC nr. ...

De vernietiging van de beslissing van het bestreden vonnis dat het voordeel van een erfdienstbaarheid van overhang toekent, strekt zich uit tot de beslissing van dat vonnis om de erfdienstbaarheid uit te breiden tot de wortels van diezelfde bomen, wegens het verband dat het voormelde vonnis tussen die beschikkingen legt (1). (1) Cass. 12 oktober 2006, AR C.06.0063.F, AC 2006, nr. 485.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging van een beslissing van een vonnis - Andere beslissing van dat vonnis - Verband dat het vonnis tussen die beschikkingen legt

De vernietiging van het bestreden vonnis leidt tot vernietiging van de beslissingen van een eerder vonnis die de eiser verbieden de betrokken esdoorn, met inbegrip van zijn takken en wortels, te beschadigen, te snoeien of te onderhouden, de vordering van de eiser tot terugbetaling van de snoeikosten van die boom verwerpen en hem verbieden ter hoogte van de esdoorn een greppel te graven om hierin een rioolbuis te installeren op een afstand van minder dan drie meter vijftig van de grens tussen de erven, aangezien die beslissingen op dezelfde onwettigheid berusten (1). (1) Cass. 18 november 1988, AR 6093, AC 1988-89, nr. 166; zie Cass. 18 oktober 2018, AR C.17.0297.F, AC 2018, nr. 566.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging van een beslissing van een vonnis - Andere beslissingen van een eerder vonnis - Dezelfde rechtsgrond

C.18.0024.N 5 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.1 AC nr. ...

Een valsheidsvordering die ondergeschikt is ingesteld aan het aangevoerde middel, is ingevolge de vernietiging op grond van dit middel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (impliciete oplossing) (1). (1) Zie Cass. 1 december 2011, AR C.11.0078.N, AC 2011, nr. 665; Cass. 3 november 2008, AR S.08.0060.N, AC 2008, nr. 607.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Verzoek tot betichting van valsheid ondergeschikt aan het cassatiemiddel - Vernietiging van de bestreden beslissing - Ontvankelijkheid

- Art. 907 Gerechtelijk Wetboek

In geval van cassatie van de beslissing genomen in het kader van de gevorderde uitvoering bij equivalent strekt de vernietiging zich uit tot de beslissing genomen in het kader van de in ondergeschikte orde gevorderde ontbinding van de overeenkomst.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging van de beslissing genomen in het kader van de hoofdvordering - In ondergeschikte orde gestelde vordering

C.15.0428.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.1 AC nr. ...

Aan de rechter die kennisneemt van een geschil op verwijzing na gedeeltelijke cassatie, komt slechts rechtsmacht toe binnen de grenzen van de verwijzing; die verwijzing is beperkt tot de omvang van de vernietiging, die in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat ten grondslag ligt aan de vernietiging; de vernietiging kan worden uitgebreid tot de niet te onderscheiden beslissingen, de beslissingen die er een nauw verband mee vertonen of de beslissingen die van de vernietigde beslissingen het gevolg zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Verwijzing - Rechtsmacht - Omvang

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Cassatie heeft in de regel enkel uitwerking ten aanzien van de partijen die regelmatig in het geding voor het Hof waren betrokken; de uitwerking van de cassatie kan ten gevolge van de nauwe band tussen de gecasseerde beslissing en de beslissing getroffen ten aanzien van de partijen die niet in het cassatiegeding, maar wel in de vernietigde beslissing betrokken waren, worden uitgebreid tot die partijen wanneer zulks bij uitzondering vereist is door de noodwendigheden van een goede rechtsbedeling; dit is het geval wanneer cassatie werd uitgesproken in een onsplitsbaar geschil waarin niet alle partijen betrokken waren (1). (1) Zie concl. OM.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Uitwerking - Partijen - Uitbreiding

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0130.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1 AC nr. ...

Wanneer na een cassatieberoep de bestreden beslissing wordt vernietigd, dan worden de partijen binnen de perken ervan, voor de rechter naar wie de zaak overeenkomstig artikel 1110 Gerechtelijk Wetboek is verwezen, teruggeplaatst in dezelfde positie als waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd, waarbij de verwijzing geen nieuw geding doet ontstaan, maar de voortzetting is van het geding voorafgaand aan het cassatieberoep zodat hieruit volgt dat, wanneer een cassatiearrest een beslissing in hoger beroep vernietigt met verwijzing, er ingevolge die vernietiging geen definitieve beslissing voorhanden is over het hoger beroep en dat dit appelgeding verder zijn verloop kent voor de verwijzingsrechter (1). (1) Zie concl. OM.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging met verwijzing - Geding voor de verwijzingsrechter in hoger beroep

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0481.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.2 AC nr. ...

Aan de rechter die kennisneemt van een geschil op verwijzing komt slechts rechtsmacht toe binnen de grenzen van de cassatie, waarbij de omvang van de cassatie in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat ten grondslag ligt aan de vernietiging, zij het met inbegrip van de nauw verband houdende beslissingen en van beslissingen die van de vernietigde beslissing en het gevolg zijn, en het in die stand van de rechtspleging aan de verwijzingsrechter staat over die omvang te beslissen ongeacht de door het Hof gebruikte bewoordingen (1). (1) Zie concl. OM.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Verwijzingsrechter - Kennisname van het geschil - Omvang van de cassatie - Beoordeling

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

P.18.1106.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.10 AC nr. 652

De rechter op verwijzing heeft slechts rechtsmacht binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing en het staat aan die rechter te bepalen, onder controle van het Hof, in hoeverre hij van de zaak kennis moet nemen en dus welke de vernietigde beslissingen van de bestreden rechtelijke uitspraak zijn die door hem opnieuw moeten worden beoordeeld want het zijn immers slechts die beslissingen, met inbegrip van de onafscheidbare beslissingen en de gevolgbeslissingen, die de omvang van de vernietiging en de verwijzing bepalen en dus niet de onderliggende reden of redenen die aanleiding hebben gegeven tot cassatie; de vernietiging met verwijzing plaatst de partijen binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing in de toestand waarin de partijen zich zouden hebben bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd (1). (1) Zie Cass. 13 juni 2007, AR P.07.528.F, AC 2007, nr. 322.

Vernietiging - Omvang - Algemeen - Vernietiging met verwijzing - Rechter op verwijzing en partijen

- Art. 435 Wetboek van Strafvordering

P.18.0551.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.5 AC nr. 611

De rechter op verwijzing heeft slechts rechtsmacht binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing en het staat aan de rechter op verwijzing te bepalen, onder controle van het Hof, in hoeverre hij van de zaak kennis moet nemen en dus welke de vernietigde beslissingen zijn van de bestreden rechterlijke uitspraak die door hem opnieuw moeten worden beoordeeld aangezien het slechts de vernietigde beslissingen zijn van de bestreden rechterlijke uitspraak, met inbegrip van de onafscheidbare beslissingen en de gevolgbeslissingen, die de omvang van de vernietiging en de verwijzing bepalen en dus niet de onderliggende reden of redenen die aanleiding hebben gegeven tot cassatie (1). (1) Cass. 5 juni 2018, AR P.18.0144.N, AC 2018, nr. 354; T. DECAIGNY, "De gevolgen van een arrest van het Hof van Cassatie en de relatie tot andere hoge rechtscolleges", in W. VAN EECKHOUTTE en J. GHYSELS (eds.), Cassatie in strafzaken, Antwerpen, Intersentia, 2014, nr. 464, p. 229-230.

Vernietiging - Omvang - Algemeen - Verwijzing - Rechtsmacht van de rechter op verwijzing - Strafzaken - Draagwijdte

- Art. 435, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

C.17.0280.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.1 AC nr. 599

Indien de verweerder op vrijwaring de cassatie verkrijgt van de beslissing met betrekking tot de tegen hem ingestelde vordering tot vrijwaring, leidt dit tot de vernietiging van de beslissing op de hoofdvordering ingeval de middelen gericht zijn tegen de motieven die aan de beslissing betreffende de hoofdvordering ten grondslag liggen, ingevolge de noodzakelijke band van afhankelijkheid tussen de beslissing over de vrijwaring en de beslissing op de hoofdvordering (1). (1) Cass. 14 mei 2004, AR C.03.0434.F, AC 2004, nr. 262.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Beslissing met betrekking tot de vordering tot vrijwaring - Cassatie - Gevolg voor de beslissing betreffende de hoofdvordering

C.17.0297.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.7 AC nr. ...

De vernietiging van de beslissing van het arrest om het incidenteel beroep van de eiser en zijn vorderingen voor het hof van beroep niet-ontvankelijk te verklaren, strekt zich uit tot de beslissing dat de eiser, voor de verdere rechtspleging, door een voorlopige bewindvoerder moet worden vertegenwoordigd, aangezien ze op dezelfde onwettigheid is gegrond (1). (1) Cass. 8 oktober 2007, AR S.07.0012.F, AC 2017, nr. 461.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging van een beslissing - Andere beslissing - Zelfde juridische grondslag

C.16.0138.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.1 AC nr. ...

De vernietiging van, enerzijds, de beslissing die het derdenverzet van een partij tegen een beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat, niet-ontvankelijk verklaart en van, anderzijds, de beslissing die de vordering van andere partijen tot nietigverklaring van een op grond van dat beslag betekend bevel tot betalen ongegrond verklaart, strekt zich wegens de onsplitsbaarheid uit tot de overige beschikkingen van de bestreden beslissing die het derdenverzet van die andere partijen als ongegrond verwerpt.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Vernietiging van de beslissing die het derdenverzet van een partij niet-ontvankelijk verklaart - Vernietiging van de beslissing die de vordering van andere partijen tot nietigverklaring van een op grond van dat beslag betekend bevel tot betalen ongegrond verklaart - Uitwerking op de overige beschikkingen van de bestreden beslissing die het derdenverzet van die andere partijen als niet-gegrond verwerpt

C.16.0288.F 6 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180906.2 AC nr. ...

De vernietiging van de beslissing volgens welke een partij haar contractuele verplichtingen jegens haar contractant niet is nagekomen, strekt zich uit tot die volgens welke die partij een extracontractuele fout jegens een andere partij heeft begaan, aangezien laatstgenoemde beslissing op dezelfde onwettigheid is gegrond (1). (1) Cass. 8 oktober 2007, AR S.07.0012.F, AC 2007, nr. 461.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging van een beslissing - Andere beslissing - Zelfde juridische grondslag

F.16.0116.N 17 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180517.8 AC nr. ...

Aangezien de beslissing over de wettigheid van de vraag om inlichtingen gevolgen kan hebben op de beslissing over de wettigheid van de uitbreiding van de onderzoekstermijn, dient te worden beschouwd dat beide beslissingen dusdanig nauw verbonden zijn dat de vernietiging bij cassatiearrest van de eerstgenoemde beslissing zich uitstrekt tot laatstgenoemde beslissing.

Vernietiging - Omvang - Belastingzaken - Vraag om inlichtingen - Uitbreiding onderzoekstermijn - Nauwe band

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0381.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.3 AC nr. ...

Hoewel de vernietiging in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat de grondslag ervan vormt, is de rechter op verwijzing bevoegd om uitspraak te doen over een voor hem gebrachte betwisting, die werd beslecht door een ander dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt, hetzij omdat het voormelde dictum voortvloeit uit het bestreden dictum of daarmee een noodzakelijke band vertoont, hetzij omdat het, uit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet van dat dictum losstaat (1). (1) Betreffende de uitbreiding van de vernietiging tot het dictum dat niet onderscheiden is van het bestreden dictum van de vernietigde beslissing: Cass.13 januari 2005, AR C.04.0280.F, AC 2005, nr. 22; dat arrest definieert ook het begrip "dictum dat niet onderscheiden is van het bestreden dictum van de vernietigde beslissing". Het Franse begrip "dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée" werd op die manier in het Nederlands vertaald; zie ook Cass. 13 februari 2006, AR C.04.0454.F, AC 2006, nr. 92, met concl. eerste advocaat-generaal Leclercq in Pas. 2006; Cass. 21 november 2008, AR C.07.0448.N, AC 2008, nr. 654; zie concl. advocaat-generaal A. Van Ingelgem vóór Cass. 6 maart 2014, AR C.13.0141.N, AC 2014. Het Franse begrip "dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée" werd fout uitgedrukt door de bewoordingen "onafscheidbare beslissingen" in een arrest van het Hof van 10 december 2007 (Cass. 10 december 2007, AR C.07.0313.N, AC 2007, nr. 622), welke bewoordingen vervolgens voor het eerst in het Frans werden vertaald als "décisions indissociables"; zie ook Cass. 28 januari 2011, AR C.10.0032.N-C.10.0033.N, AC 2011, nr. 87, met concl. advocaat-generaal G. Dubrulle, en Cass. 8 mei 2014, AR C.13.0506.N, AC 2014, nr. 329. Wat betreft de uitbreiding van de vernietiging tot het andere dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt doordat het voortvloeit uit het bestreden dictum: Cass. 13 september 2012, AR C.11.0730.F, AC 2012, nr. 465. Wat betreft de uitbreiding van de vernietiging tot het andere dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt doordat het daarmee een noodzakelijke band vertoont: Cass. 29 april 2010, AR C.09.0176.N - C.09.0479.N, AC 2010, nr. 297, met concl. advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Bevoegdheid

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0260.N 23 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171023.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 1110, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, plaatst de vernietiging met verwijzing, de partijen, binnen de grenzen van de vernietiging, in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd; de partijen kunnen derhalve, binnen deze grenzen, alle middelen opwerpen waarover zij voor de vernietiging beschikten (1). (1) Zie Cass. 7 november 2016, AR C.16.0067.N, AC 2016, nr. 624.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging - Partijen - Middelen

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging

---

S.15.0071.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.3 AC nr. ...

° De vernietiging met verwijzing plaatst de partijen, binnen de grenzen van de vernietiging, in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd (1). (1) Cass. 26 januari 1990, AR 6880, AC 1989-90, nr. 328.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Doorhaling van de zaak op de rol

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0067.N 7 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161107.3 AC nr. ...

Cassatie is in de regel beperkt tot de draagwijdte van het middel dat eraan ten grondslag ligt (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2011, AR C.10.0032.N en C.10.0033.N, AC 2011, nr. 87.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging - Beperking

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0192.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Beperkingen - Middel

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Bevoegdheid van de rechter op verwijzing

De vernietiging is in de regel beperkt tot de draagwijdte van het middel waarop zij steunt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Beperkingen - Middel

Het staat aan de rechter op verwijzing om, onder toezicht van het Hof in geval van cassatieberoep, zelf de grenzen te bepalen waarbinnen de zaak bij hem aanhangig is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Bevoegdheid van de rechter op verwijzing

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0402.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.4 AC nr. ...

De behandeling van de zaak voor en na cassatie vormt een enkele aanleg (1); dienvolgens mag er slechts een rechtsplegingsvergoeding worden toegekend voor deze enkele aanleg (2). (1) Zie Cass. 7 november 2014, AR C.14.0122.N, AC 2014, nr. 683. (2) Het OM concludeerde eveneens tot gedeeltelijke vernietiging op het eerste onderdeel van het derde cassatiemiddel, doch zonder verwijzing.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Verwijzing - Gevolg - Geding voor de verwijzingsrechter - Aard - Gevolg - Gerechtskosten - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 1, tweede lid KB 26 okt. 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in art. 1022 Ger.Wb. en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artt. 1 tot 13 W. 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de

- Artt. 1110, 1e en 2e lid, 1017, 1e lid, en 1022, 1e lid Gerechtelijk Wetboek

F.13.0108.N 12 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150612.1 AC nr. ...

Aan de rechter die kennisneemt van een geschil op verwijzing na gedeeltelijke cassatie, komt slechts rechtsmacht toe binnen de grenzen van de verwijzing welke in beginsel beperkt is tot de omvang van de vernietiging, zij het met inbegrip van onafscheidbare beslissingen en beslissingen die van de vernietigde beslissingen het gevolg zijn; het staat in die stand van de rechtspleging aan de verwijzingsrechter over die omvang, welke in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat ten grondslag ligt aan de vernietiging, te beslissen ongeacht de door het Hof gebruikte bewoordingen.

Vernietiging - Omvang - Belastingzaken - Gedeeltelijke cassatie - Geschil op verwijzing - Taak van de rechter

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Volgens de geest en de algemeenheid van de bewoordingen van artikel 1110, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, dat de verwijzing na cassatie regelt, mag het wettelijk gevolg van de verwijzing na cassatie niet worden beperkt tot het onderzoek van het vernietigde dictum, maar dient het gehele proces, in zoverre het nog moet worden beslecht, voor de rechter op verwijzing te komen.

Vernietiging - Omvang - Belastingzaken - Verwijzing na cassatie - Wettelijk gevolg

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0267.F 8 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150108.2 AC nr. 14

De grief waarbij het hof van beroep, dat uitspraak doet op verwijzing, verweten wordt dat het zijn kennisneming van de zaak niet heeft beperkt tot het onderzoek van een van de toepassingsvoorwaarden van artikel 2280 van het Burgerlijk Wetboek, houdt geen verband met de artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek en evenmin met de artikelen 1317, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Cass. 28 april 1988, AR 8022, AC 1987-88, nr. 523.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Rechter op verwijzing - Grief afgeleid uit het feit dat het hof van beroep zijn kennisneming van de zaak niet heeft beperkt - Wettelijke bepalingen die geen verband houden met die kritiek - Ontvankelijkheid

- Artt. 23 t.e.m. 28 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1317, 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek

Hoewel het Hof slechts kennisneemt van de punten van de beslissing die in het inleidende verzoekschrift zijn vermeld en de omvang van de vernietiging in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel waarop deze gegrond is, raakt de vernietiging van een punt van het dictum evenwel het hele dictum, ongeacht de reden voor die vernietiging (1). (1) Cass. 30 september 2013, AR C.12.0345.F, AC 2013, nr. 490.

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Beginsel

VORDERINGEN TOT VERNIETIGING. CASSATIEBEROEP IN HET BELANG VAN DE WET

P.25.0062.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16 AC nr. ...

Uit de artikelen 16, eerste en tweede lid, en 17, tweede lid, van de wet van 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder volgt dat, wat betreft de uitvoering van vrijheidsstraffen uitgesproken na 1 september 2023 met een uitvoerbaar gedeelte van twee jaar of minder, maar zes maanden of meer, dat: 1° de regeling in beginsel enkel van toepassing is op veroordeelden die uitsluitend een veroordelende beslissing ondergaan die hen heeft veroordeeld tot een vrijheidsstraf van drie jaar of minder, uitgesproken na de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafuitvoering, voor zover die veroordelende beslissing kracht van gewijsde heeft verkregen; dit betreft de vereiste van een "nieuwe" veroordeling; 2° voor zij die een dergelijke nieuwe veroordeling ondergaan, de regeling evenwel ook van toepassing is indien er daarnaast een straf in uitvoering komt die werd uitgesproken voor de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafuitvoering en dus een "oude" veroordeling betreft (1). (1) Zie vordering OM op basis van art. 442 Wetboek van Strafvordering.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Niet-ontvankelijk cassatieberoep van eiser wegens laattijdige indiening van stukken van betrekening - Vordering van de procureur-generaal bij het Hof

- Art. 17, tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder
- Art. 16, eerste en tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

P.23.1016.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.7 AC nr. ...

De beslissing van de strafuitvoeringsrechter die een verzoek tot opschorting van de straf op grond van artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering gegrond verklaart, kan het voorwerp uitmaken van een cassatieberoep in het belang van de wet; de eventuele vernietiging vindt zonder verwijzing plaats omdat ze met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering wordt uitgesproken en de veroordeelde dus niet kan benadelen (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie o.m, wat betreft voornoemd beginsel, Cass. 13 september 2023, P.23.0953.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.7.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Procedure bepaald in artikel 441 Wetboek van Strafvordering - Toekenning van de opschorting van de tenuitvoerlegging door de strafuitvoeringsrechter - Toepassing - (Geen) verwijzing in het geval van vernietiging

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.23.0953.F 13 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.7 AC nr. ...

Op aangifte van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie kan dit Hof door één enkel arrest meerdere beslissingen vernietigen die strijdig zijn met de wet. (Impliciete oplossing)

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vernietiging door één enkel arrest van meerdere beslissingen die strijdig met de wet zijn

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

P.23.0827.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.8 AC nr. ...

Wanneer het cassatieberoep van een van de partijen niet ontvankelijk is, kan de procureur-generaal bij het Hof door middel van een schriftelijke conclusie cassatieberoep instellen in het belang van de wet, overeenkomstig artikel 442 Wetboek van Strafvordering (1). (impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Cassatieberoep in het belang van de wet - Onontvankelijk cassatieberoep van het openbaar ministerie - Cassatieberoep in het belang van de wet dat door de procureur-generaal bij het hof in conclusie is ingesteld - Onderzoek door het Hof

- Art. 442 Wetboek van Strafvordering

P.22.1016.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het Hof, met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, een beslissing vernietigt die de gevangenisstraf en de werkstraf cumuleert met schending van artikel 7, derde lid, Strafwetboek (1), vernietigt het Hof de aangegeven beslissing met verwijzing, in zoverre ze uitspraak doet over de gehele opgelegde straf en over de bijdrage aan het Slachtofferfonds, waarbij het Hof het gerecht op verwijzing de aan de beklaagde op te leggen straf vrij laat bepalen. (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590, en verw. in voetnoot.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Artikel 441, Wetboek van Strafvordering - Cumulatie van de gevangenisstraffen en werkstraffen - Vernietiging

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 7, derde lid Strafwetboek

P.22.0445.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.7 AC nr. ...

De toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering is niet beperkt tot de beslissingen die in kracht van gewijsde zijn gegaan(1); de op grond van die bepaling ingestelde vordering is derhalve ontvankelijk zelfs vóór het verstrijken van de buitengewone verzettermijn (2). (Impliciete oplossing). (1) En dat "in tegenstelling tot wat is vereist voor de toepassing van artikel 442" (R. DECLERCQ, o.c., nr. 1274). (2) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1870; zie M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, Brussel, 4de uitg., Brussel, 2012, 1078 ("relatieve werking van het hoger beroep").

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vordering tot vernietiging - Strafzaken - Artikel 441, Wetboek van Strafvordering - Vordering van de procureur-generaal vóór het verstrijken van de buitengewone verzettermijn - Ontvankelijkheid

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

Aangezien het uitstel een maatregel is die zijn weerslag heeft op de tenuitvoerlegging van de hoofdstraf, leidt de onwettigheid ervan, wegens de band tussen de strafmaat en de maatregel, tot de vernietiging van de gehele beslissing over de straf; de schuldigverklaring daarentegen kan zelf niet worden vernietigd, aangezien de aangeklaagde onwettigheid hiermee geen verband houdt; op het cassatieberoep dat krachtens artikel 441 Wetboek van Strafvordering door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie werd ingesteld, vernietigt het Hof aldus het vonnis dat de beklaagde veroordeelt en hem een uitstel van strafuitvoering toekent zonder de duur van het uitstel te preciseren, in zoverre het uitspraak doet over de gehele straf, en verwijst het de zaak naar een andere rechtbank (1). (1) Zie Cass. 31 januari 2007, AR P.06.1492.F, onuitg.; Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F, AC 2005, nr. 96; Cass. 22 januari 2003, AR P.02.1505.F, AC 2003, nr. 47 (over in kracht van gewijsde gegane beslissingen); zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB 2015, nr. 951, en verwijzingen in noten.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vordering tot vernietiging - Strafzaken - Vordering van de procureur-generaal - Artikel 441, Wetboek van Strafvordering - Veroordelend vonnis dat een straf met uitstel oplegt - Vernietiging - Omvang - Uitspraak over de straf - Verwijzing van de aldus beperkte zaak naar een andere rechtbank

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.22.0491.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.13 AC nr. ...

Er is reden een veroordeling van de politierechtbank te vernietigen waarbij aan een overtreder die houder is van een buitenlands rijbewijs herstelexamens werden opgelegd op basis van oud artikel 38, § 3 Wegverkeerswet en de latere veroordeling te vernietigen wegens rijden spijts verval rijbewijs met als grondslag dat rijverbod verbonden aan herstelexamens (1) (2). (1) Over deze bepaling en de aanpassing ervan in het thans geldende artikel 38, §8 Wegverkeerswet zie Wetsontwerp ter verbetering van de verkeersveiligheid, 22 december 2017, Parl. St. Kamer 2017-18, 54 2868/001, p. 25-26. (2) Art. 38, §3 Wegverkeerswet, in de versie voor de inwerkingtreding van art. 11, 4° Wet 6 maart 2018.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Aangifte overeenkomstig artikel 441 Wetboek van Strafvordering - Wegverkeerswet - Rijverbod - Herstelexamens - Overtreder die alleen houder is van een buitenlands rijbewijs - Toepasselijke bepalingen in 2012 - Gevolg

- Artt. 38, § 3, en 48 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

P.22.0220.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.5 AC nr. ...

Op het met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering door de procureur-generaal ingestelde cassatieberoep vernietigt het Hof, zonder verwijzing, het arrest dat een strafrechtelijke veroordeling tegen een overleden persoon uitspreekt (1). (1) Cass. 8 mei 1990, AR 4318, AC 1990, nr. 523.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Artikel 441, Wetboek van Strafvordering - Veroordeling van een overleden persoon

- Art. 20 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

P.21.0411.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.19 AC nr. ...

Het vonnis waarbij nagelaten wordt de werkstraffen opgelegd voor de misdrijven waartussen samenloop is als bedoeld in artikel 60 Strafwetboek, te herleiden tot 300 werkuren schendt artikel 60 Strafwetboek; het niet-herleiden van de bij het vonnis opgelegde werkstraffen overeenkomstig artikel 60 Strafwetboek tot 300 uren tast de beslissing betreffende het opleggen van de werkstrafvervangende geldboeten niet aan gezien die werkstrafvervangende geldboeten zelf niet strijdig zijn met artikel 60 Strafwetboek of door een andere onwettigheid zijn aangetast (1). (1) Contra Cass. 20 januari 2021, AR P.20.1251.F, AC 2021, nr. 42, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.12, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch, op datum in Pas.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Straf - Samenloop - Artikel 60 Strafwetboek - Overschrijding van de maximum op te leggen straf - Werkstraffen - Onwettigheid - Vernietiging - Vervangende straf - Omvang

- Art. 60 Strafwetboek

P.20.1251.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.12 AC nr. ...

Wanneer de rechtbank, in overtreding van artikel 60 Strafwetboek, werkstraffen heeft uitgesproken waarvan de duur meer dan driehonderd uur bedraagt, vernietigt het Hof, op de vordering die zijn procureur-generaal heeft ingesteld bij toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, het aangegeven vonnis in zoverre het beslist dat de werkstraf die de tweede feiten betreft de toegestane strafmaat te boven gaat en in zoverre het een vervangende straf oplegt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 42.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Aangifte op verzoek van de procureur-generaal bij een hof van beroep - Onwettige straf - Meerdaadse samenloop van misdrijven - Samenvoeging van de straffen - Werkstraffen - Grens - Straf die in zijn geheel driehonderd uur te boven gaat

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 60 Strafwetboek

P.20.1252.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, in overtreding van artikel 60 Strafwetboek, een autonome probatiestraf heeft uitgesproken waarvan de duur, samengevoegd bij die van de straf die reeds werd opgelegd door een eerder vonnis voor samenlopende misdrijven, meer dan twee jaar bedraagt, vernietigt het Hof, op de vordering die zijn procureur-generaal heeft ingesteld bij toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, het aangegeven arrest in zoverre het beslist dat de autonome probatiestraf de toegestane strafmaat te boven gaat en in zoverre het een vervangende straf oplegt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 43.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Aangifte op verzoek van de procureur-generaal bij een hof van beroep - Onwettige straf - Meerdaadse samenloop van misdrijven - Samenvoeging van de straffen - Autonome probatiestraffen - Grens - Straf die in zijn geheel twee jaar te boven gaat

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 60 Strafwetboek

C.18.0353.N 18 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.8 AC nr. ...

De wetgever heeft aan de Gemeenschapsordes de bevoegdheid gegeven om, in reglementen, gevallen van ambtshalve weglating van het tableau te bepalen, volgens de rechtspleging in tuchtzaken, wanneer dat vereist is voor de eer, de rechten en de gemeenschappelijke beroepsbelangen van hun leden, voor de loyauteit in het beroep of voor de behartiging van de belangen van de advocaat en de rechtzoekende, waarbij de appreciatie van wat nuttig is en passend voor het te bereiken doel door het Hof mag worden getoetst op zijn redelijkheid (1). (1) Zie concl. OM.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Reglementen van de Gemeenschapsordes - Toetsing - Bevoegdheid van het Hof

- Artt. 495, eerste en tweede lid, 496, eerste en tweede lid, 498, 499 en 500 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0645.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.4 AC nr. 446

Wanneer de appelrechters die, nadat het openbaar ministerie onmiskenbaar heeft aangegeven dat het kon volstaan met een verwijzing naar het motiverend gedeelte van het beroepen vonnis en het syntheseproces-verbaal en dus niet zou ingaan op het verzoek van de appelrechters om per telastlegging de stukken van het strafdossier aan te wijzen waarop die zijn gesteund, vaststellen dat aan hun concrete vraag niet is voldaan en oordelen dat de zaak niet in staat van wijzen is en ze in voortzetting stellen, aan het openbaar ministerie een onwettig bevel geven waarbij door het geven van dit onwettig bevel en de weigering de zaak te behandelen gelet op de niet-inwilliging van dit bevel, de strafvordering is gestremd, vernietigt het Hof, op de vordering tot vernietiging door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, ingesteld op verzoek van een procureur-generaal bij het hof van beroep, het arrest en zegt dat er geen grond is tot verwijzing.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Strafzaken - Arrest - Onwettig bevel door de strafrechteraan het openbaar ministerie - Vernietiging zonder verwijzing

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

P.17.0191.F 22 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.3 AC nr. ...

Wanneer het Hof, op vordering van de procureur-generaal bij dat Hof, met toepassing van artikel 442 Wetboek van Strafvordering een arrest vernietigt van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de invrijheidstelling van een inverdenkinggestelde beveelt, wordt de vernietiging uitgesproken zonder verwijzing (1). (1) Zie de vordering van het OM.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Vernietiging in het belang van de wet - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 442 Wetboek van Strafvordering

P.16.1103.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.12 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 14, § 2, eerste en tweede lid, Probatiewet volgt dat het vonnisgerecht bij wie een ontvankelijke vordering tot herroeping van het probatie-uitstel aanhangig is slechts op drie wijzen kan beslissen: het kan het probatie-uitstel handhaven, het kan het probatie- uitstel herroepen of het kan nieuwe voorwaarden aan het reeds verleende probatie-uitstel verbinden; het vonnisgerecht dat moet oordelen over een ontvankelijke herroepingsvordering kan noch de aard noch het voorwerp van de uitgesproken straf wijzigen en kan dan ook een probatie-uitstel niet vervangen door een gewoon uitstel (1). (1) Cass. 11 september 2013, AR P.13.0706.F, AC 2013, nr. 439; P. HOET, Gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen Opschorting, uitstel, probatie, werkstraf en elektronisch toezicht, Larcier, 2014, 217, p. 474-475.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Strafzaken - Artikel 441 Sv. - Veroordeling met probatie-uitstel - Herroeping van het probatie-uitstel - Draagwijdte - Gevolg - Vonnis op verzet dat een probatie-uitstel herroept en een gewoon uitstel verleent voor de helft van de gevangenisstraf - Onwettige beslissing - Vernietiging met verwijzing

- Art. 14, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.15.1257.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.2 AC nr. ...

De vernietiging, op het cassatieberoep dat de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie met toepassing van artikel 442 Wetboek van Strafvordering tegen een beslissing in strafzaken heeft ingesteld, wordt uitsluitend uitgesproken in het belang van de wet en zonder verwijzing (1). (1) Cass. 14 augustus 2001, AR P.01.1159.F, AC 2001, nr. 431.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Strafzaken - Cassatieberoep van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie - Cassatie beperkt tot het belang van de wet en zonder verwijzing

- Art. 442 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het cassatieberoep van de vreemdeling tegen wie een administratieve bewaringsmaatregel werd uitgevaardigd geen bestaansreden meer heeft, kan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, op de rechtszitting en in het belang van de wet, de vernietiging vorderen van de beslissing tot handhaving van de terbeschikkingstelling van die vreemdeling aan de Dienst Vreemdelingenzaken, die door onwettigheid is aangetast (1). (1) Zie Cass. 7 augustus 2007, AR P.07.1106.F, AC 2007, nr. 375.

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Strafzaken - Vreemdelingen - Administratieve bewaringsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing om de vreemdeling ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken te houden - Cassatieberoep - Cassatieberoep zonder bestaansreden - Onrechtmatige beslissing tot handhaving - Cassatieberoep van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie in het belang van de wet

- Art. 442 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP

ALGEMEEN - CASSATIEBEROEP IN HET BELANG VAN DE WET -

F.19.0100.F 21 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200221.1F.6 AC nr. ...

De regel van rechterlijke inrichting, vervat in artikel 388, tweede lid, WIB92, vormt geen belemmering voor het recht van toegang tot de rechter, gewaarborgd bij artikel 6 EVRM.

Algemeen - Cassatieberoep in het belang van de wet - Verzoekschrift en exploot van betekening - Indienen ter griffie - EVRM - Artikel 6 - Recht op toegang tot de rechter

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 388, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De indiening, op straffe van verval, van het verzoekschrift dat vooraf aan de verweerder werd betekend en van het exploot van betekening ter griffie van het hof van beroep, die de aanhangigmaking van de zaak bij het Hof bepaalt, is een regel van rechterlijke inrichting waarop de artikelen 860 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing zijn.

Algemeen - Cassatieberoep in het belang van de wet - Verzoekschrift en exploot van betekening - Indienen ter griffie - Regel van rechterlijke organisatie

- Art. 388, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.17.0398.N 25 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191125.3N.4 AC nr. ...

De afstand van het cassatieberoep nadat de termijn voor het instellen van een rechtsgeldig cassatieberoep verstreken is, dient beschouwd te worden als een berusting in de bestreden beslissing; er wordt niet aangetoond dat de afstand ingegeven was door dwaling; aan de intrekking van de afstand kan bijgevolg geen gevolg worden gegeven zodat de afstand van het cassatieberoep moet worden vastgesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Cassatieberoep in het belang van de wet - Afstand van voorziening in cassatie - Na verstrijken van de cassatietermijn

F.14.0058.F 23 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150423.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 27 en 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken volgt dat, als de bestreden beslissing in het Frans werd gewezen, het cassatieberoep op straffe van nietigheid volledig in die taal opgesteld moet zijn; wanneer dat cassatieberoep, in de uiteenzetting van een middel, een citaat in het Nederlands bevat dat een afzonderlijke grief vormt of dat noodzakelijk is voor het begrip van een grief, moet dat beroep om het als volledig in het Frans opgesteld te kunnen beschouwen, een vertaling van dat citaat geven of er de inhoud van weergeven in die taal (1). (1) Zie Cass. 8 juni 2000, AR P.97.0047.N, AC 2000, nr. 351; Cass. 15 januari 1990, Bull. en Pas., I, nr. 296; a contrario: Cass. 15 februari 1993, Bull. en Pas., I, nr. 91, over de toelichting bij een middel.

Algemeen - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Middel van niet-ontvankelijkheid - Taal - Eentaligheid van de akte - Citaat in een andere taal in het middel - Draagwijdte

- Artt. 27 en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

ALLERLEI

P.18.0122.F 21 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180221.1 AC nr. ...

De procureur-generaal bij het hof van beroep heeft de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de beslissingen inzake rechtsbijstand en zulks uitsluitend wegens overtreding van de wet (Impliciete oplossing) (1). (1) Cass. 17 februari 2009, AR P.09.0015.N, AC 2009, nr. 132.

Allerlei - Rechtsbijstand - Persoon door wie cassatieberoep kan worden ingesteld

- Artt. 688 en 690 Gerechtelijk Wetboek

ARRESTEN RAAD VAN STATE

C.14.0023.N 26 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150326.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Arresten raad van state - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Ontvankelijkheid

De arresten van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die uitspraak doen over de bevoegdheid of onbevoegdheid van deze afdeling kunnen slechts voor het Hof van Cassatie worden aangevochten wanneer hierdoor een geschil van attributie ontstaat tussen de Raad van State en de rechterlijke overheid en het Hof aldus zijn regulerende opdracht in verband met de respectieve bevoegdheid van de rechterlijke orde en de Raad van State heeft te vervullen; het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waarbij deze zich onbevoegd verklaart om een andere reden dan dat het geschil tot de bevoegdheid van de rechterlijke orde behoort, zodat geen geschil van attributie hierdoor ontstaat, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie de concl. van het OM.

Arresten raad van state - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Ontvankelijkheid

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973
- Art. 158 Grondwet 1994

BELASTINGZAKEN

F.18.0083.N 25 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210625.1N.13 AC nr. ...

Is niet ontvankelijk het cassatieberoep inzake een geschil over de toepassing van de regularisatieheffing en de bijhorende boete dat niet werd ondertekend door een advocaat bij het Hof van Cassatie.

Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Verzoekschrift tot cassatie - Regularisatieheffing - Ondertekening door een advocaat bij het Hof van Cassatie - Vereiste

- Art. 121 en 122 Programmawet 27 december 2005
- Art. 379 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0090.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.3 AC nr. ...

Een vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest moet worden ingediend vóór het verstrijken van de in artikel 1093 Gerechtelijk Wetboek bepaalde termijn; een vordering tot bindendverklaring van het arrest, die meer dan drie maanden na de betekening van het verzoekschrift ter griffie werd neergelegd, is laattijdig en bijgevolg niet ontvankelijk.

Belastingzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest - Termijn van neerlegging - Ontvankelijkheid

- Artt. 1093, 1100 en 1103 Gerechtelijk Wetboek

F.20.0136.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.7 AC nr. ...

Wanneer het verzoekschrift niet uitgaat van een bevoegd orgaan, is het cassatieberoep niet ontvankelijk; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, moet blijken dat de persoon door wie cassatieberoep kan worden ingesteld, heeft beslist om de voorziening in te stellen en vervolgens zijn handtekeningsbevoegdheid heeft overgedragen aan de persoon die het verzoekschrift heeft ondertekend.

Belastingzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eisers en verweerders - Eisers - Rechtspersonen - Bevoegd orgaan - Bevoegdheidsdelegatie - Ontvankelijkheid

- Art. 730, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.19.0066.N 4 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.5 AC nr. ...

Artikel 1079 Gerechtelijk Wetboek moet strikt worden geïnterpreteerd; bijgevolg kan in fiscale zaken niet met één cassatievoorziening worden opgekomen tegen verschillende arresten die door het hof van beroep in afzonderlijke zaken zijn geveld; artikel 701 Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing in de procedure voor het Hof (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Verschillende arresten door het hof van beroep geveld in afzonderlijke zaken - Eén cassatievoorziening - Ontvankelijkheid

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

F.18.0151.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.9 AC nr. ...

Het verzuim van ondertekening van het aan de verweerder betekende afschrift van het verzoekschrift houdende voorziening in cassatie leidt slechts tot nietigheid indien de verweerder aantoont dat hij hierdoor in zijn belangen is geschaad (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Betekend afschrift van de voorziening - Ondertekening door advocaat - Vereiste

- Art. 378 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

F.19.0100.F 21 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200221.1F.6 AC nr. ...

Inzake inkomstenbelastingen worden de cassatieberoepen tegen de arresten die gewezen zijn op de voorzieningen die vóór 1 maart 1999 zijn ingesteld bij het hof van beroep, volledig geregeld volgens de artikelen 386 en 391 WIB92, zoals ze van toepassing waren vóór de opheffing ervan bij artikel 34 van de wet van 15 maart 1999, en worden het tot het Hof van Cassatie gerichte verzoekschrift, dat vooraf aan de verweerder werd betekend, en het exploot van betekening, op straffe van verval, ingediend ter griffie van het hof van beroep (1). (1) Cass. 14 juni 2007, AR F.06.0050.F, AC 2007, nr. 329; Cass. 10 april 2000, AR F.99.0052.F, AC 2000, nr. 241; Cass. 22 november 1999, AR F.99.0048.F, AC 1999, nr. 618.

Belastingzaken - Algemeen - Inkomstenbelastingen - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Werking in de tijd - Verzoekschrift - Bevoegde griffie

- Art. 388, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 11, eerste lid Wet 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale geschillen
- Art. 97, negende lid Wet 15 maart 1999 betreffende de beslechting in fiscale geschillen

---

F.17.0143.F 11 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190411.3 AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber, zelfs van een gerechtsdeurwaarder, binden de lastgever wanneer ze binnen de grenzen van de lastgeving worden begaan en kunnen voor de lastgever geen overmacht vormen; het cassatieberoep dat op de griffie van het Hof wordt neergelegd na het verstrijken van de in artikel 1073, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde termijn, is laattijdig.

Belastingzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Laattijdige neerlegging - Gerechtsdeurwaarder - Fout of nalatigheid

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Belastingzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Laattijdige neerlegging - Gerechtsdeurwaarder - Fout of nalatigheid

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.18.0095.F 28 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190228.15 AC nr. ...

De memorie van antwoord van de verweerder is niet ontvankelijk wanneer zij niet ter griffie van het Hof is neergelegd maar per post is toegezonden (1). (1) Zie Cass. 3 december 1998, AR F.98.0004.F, AC 1998, nr. 502; Cass. 22 december 1997, AR F.97.0025.F, AC 1997, nr. 577.

Belastingzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Toezending per post - Niet-ontvankelijk

- Art. 1092, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.17.0050.F 29 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181129.1 AC nr. ...

De betekening in Frankrijk door de tussenkomst van een Franse gerechtsdeurwaarder op verzoek van de Belgische gerechtsdeurwaarder doet de termijn van cassatieberoep ingaan.

Belastingzaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Begin - Betekening in Frankrijk - Verdrag van 15 november 1965 - Rechtstreekse betekening

- Art. 10, b) Verdrag 15 november 1965 inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke zaken en in handelszaken, opgemaakt te 's Gravenhage en goedgekeurd bij wet van 24 januari 1970

F.17.0083.F 9 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180209.3 AC nr. ...

De afwijking van artikel 1080 van het Gerechtelijk Wetboek door artikel 93 Btw-wetboek, dat bepaalt dat het verzoekschrift houdende het cassatieberoep door een advocaat mag worden ondertekend, is enkel van toepassing op het cassatieberoep tegen een beslissing over de in hoofdstuk XIV van dat wetboek bedoelde vervolgingen en gedingen die worden ingeleid door de administratie of door de belastingschuldige om de betaling of de teruggave van de belasting, interest, fiscale geldboeten en toebehoren te verkrijgen; voor de toepassing ervan is vereist dat die vervolgingen en gedingen zijn ingeleid in de vorm van een gedinginleidende vordering en niet van een tussenvordering of van een vordering tot tussenkomst (1). (1) Zie Cass. 27 november 2015 AR C.15.0276.F, AC 2015, nr. 710; raadpl. ook Cass. 20 september 2013, AR F.12.0003.F, AC 2013, nr. 470, met concl. OM in Pas. 2013, nr. 470.

Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Afwijking - Verzoekschrift ondertekend door een advocaat - Ontvankelijkheid

- Art. 93 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

De afwijking van artikel 1080 Gerechtelijk Wetboek, bepaald in de strikt uit te leggen bepaling van artikel 93 Btw-wetboek, is niet van toepassing op het cassatieberoep tegen het arrest dat uitspraak doet over een geschil waarin, enerzijds, de eiser tegen de verweerster een vordering heeft ingesteld tot terugbetaling van het onverschuldigd betaalde, die strekte tot terugbetaling van de belasting over de toegevoegde waarde die de verweerster de eiser, volgens hem onterecht, had gefactureerd op de kostprijs van een opleiding die zij hem had verstrekt en, anderzijds, de verweerster de verweerder tot tussenkomst had opgeroepen teneinde haar te vrijwaren indien de hoofdvordering gegrond werd verklaard (1). (1) Zie Cass. 27 november 2015 AR C.15.0276.F, AC 2015, nr. 710; raadpl. ook Cass. 20 september 2013, AR F.12.0003.F, AC 2013, nr. 470, met concl. OM in Pas. 2013, nr. 470.

Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Afwijking - Verzoekschrift ondertekend door een advocaat - Ontvankelijkheid - Vervolgingen en gedingen ingeleid in de vorm van een vordering tot tussenkomst

- Art. 93 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

F.16.0085.F 8 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170908.3 AC nr. ...

Een betwisting betreffende een aanslag in de inkomstenbelasting valt niet onder de toepassing van artikel 378 WIB92, zodat het cassatieverzoekschrift moet worden ondertekend door een advocaat bij het Hof van Cassatie overeenkomstig artikel 1080 Gerechtelijk Wetboek, wanneer de oorspronkelijke vordering van de fiscus, schuldeiser van een farmaceutische vennootschap voor aanslagen in de vennootschapsbelasting, betrekking heeft op de nietigverklaring van de overeenkomst van overdracht, door twee andere farmaceutische vennootschappen, van hun deelbewijzen in die vennootschap en op hun veroordeling om de prijs ervan terug te betalen, en de nieuwe vordering van de fiscus, waarover het bestreden arrest uitspraak doet, betrekking heeft op de veroordeling van de twee vennootschappen tot betaling van een vergoeding tot herstel van de schade die was veroorzaakt door de misdrijven van valsheid en gebruik van valse stukken die zij hadden gepleegd.

Belastingzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verzoekschrift - Ondertekening - Advocaat bij het Hof van Cassatie - Afwijking - Betwisting betreffende een aanslag in de inkomstenbelasting

F.15.0160.N 3 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170303.1 AC nr. ...

Inzake verkeersbelasting op de autovoertuigen moet het verzoekschrift houdende voorziening in cassatie van de belastingplichtige in elk geval door een advocaat worden ondertekend en neergelegd.

Belastingzaken - Vormen - Allerlei - Ondertekening - Betwisting inzake verkeersbelasting

- Artt. 3.1.0.0.1 en 3.8.0.0.2 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

F.16.0065.N 3 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170303.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat de eiseres aan de raadsman van de verweerder het ontwerp van haar cassatieberoep had meegedeeld, voorafgaandelijk aan de neerlegging van het niet vooraf betekend verzoekschrift ter griffie van het Hof, kan niet tot gevolg hebben dat het cassatieberoep ontvankelijk is of dat eiseres op ontvankelijke wijze een memorie van toelichting zou kunnen laten betekenen aan de verweerder en ter griffie van het Hof neerleggen.

Belastingzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Niet-betekening - Ontwerp van cassatieberoep - Voorafgaande mededeling

- Artt. 1079 en 1087 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0276.F 27 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151127.1 AC nr. ...

Artikel 142-4 van het Wetboek van Successierechten wijkt van die regel af door te bepalen dat het verzoekschrift waarbij het cassatieberoep wordt ingesteld, door een advocaat mag worden ondertekend.

Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Beginsel - Afwijking inzake successierechten

- Art. 142-4 Wetboek van Successierechten
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

De afwijking van artikel 1080 van het Gerechtelijk Wetboek, waarin artikel 142-4 van het Wetboek van Successierechten voorziet, is slechts van toepassing op het cassatieberoep tegen de in artikel 142-1 van dat wetboek bedoelde beslissingen over vervolgingen en gedingen die door de administratie of de belastingplichtige worden ingesteld om de betaling of de teruggaaf van rechten, interesten en boeten te verkrijgen; de toepassing ervan veronderstelt dat de voornoemde vervolgingen en gedingen ingesteld werden in de vorm van een gedinginleidende vordering en niet in die van een tussenvordering.

Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Beginsel - Afwijking inzake successierechten

- Artt. 142-1 en 142-4 Wetboek van Successierechten
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

Het verzoekschrift waarbij cassatieberoep wordt ingesteld, wordt, op straffe van nietigheid, zowel op het afschrift als op het origineel, door een advocaat bij het Hof van Cassatie ondertekend.

Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Beginsel

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0173.F 25 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150925.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Henkes.

Belastingzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Bevoegde adressaat

Artikel 42, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek zegt niet dat de betekening moet gebeuren aan het kantoor van de door de bevoegde minister aangewezen ambtenaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

Belastingzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Bevoegde adressaat

- Art. 42, 1° Gerechtelijk Wetboek

F.14.0060.F 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.4 AC nr. ...

Inzake inkomstenbelastingen vallen de cassatieberoepen tegen de arresten die gewezen zijn op de beroepen die vóór 1 maart 1999 bij het hof van beroep ingesteld werden, helemaal onder toepassing van de artikelen 386 tot 391 WIB92, zoals ze van toepassing waren vóór de opheffing ervan bij artikel 34 van de wet van 15 maart 1999 (1). (1) Cass. volt. zit., 21 juni 1999, AR F.99.0049.N, Bull. en Pas. 1999, I, nr. 381 met concl. van advocaat-generaal Leclercq; Cass. 22 november 1999, AR F.99.0048.F, Pas. 1999, nr. 618; Cass. 10 april 2000, AR F.99.0052.F, Pas. 2000, nr. 241; Cass. 14 juni 2007, AR F.06.0050.F, Pas. 2007, nr. 329, alsook Cass. 20 december 2012, AR F.12.0039.F, arrest niet gepubliceerd.

Belastingzaken - Algemeen - Inkomstenbelastingen - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Werking in de tijd - Verzoekschrift - Bevoegde griffie

- Art. 388, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De neerlegging op de griffie van het hof van beroep, op straffe van verval, van het voorafgaandelijk aan de verweerder betekende verzoekschrift en het exploot van de betekening, waardoor de zaak aanhangig gemaakt wordt bij het Hof, is een regel van rechterlijke organisatie, waarop de artikelen 860 en volgende Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing zijn; die regel belemmert het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op toegang tot een rechter niet.

Belastingzaken - Algemeen - Inkomstenbelastingen - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Werking in de tijd - Verzoekschrift - Bevoegde griffie - Regel van rechterlijke organisatie - Gevolg - Recht op toegang tot een rechter - Belemmering

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 860 e.v. Gerechtelijk Wetboek

F.14.0005.F 29 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150129.3 AC nr. ...

Het geschil, dat veronderstelt dat de kwestie van de wettigheid van de aanslagen in de personenbelasting wordt beslecht ten aanzien van de eisers in hun geheel, is onsplitsbaar in de zin van artikel 31 van het Gerechtelijk Wetboek, aangezien de rechtsvordering van de eisers strekt tot de nietigverklaring, of, althans, tot de ontheffing van sommige aanslagen in de personenbelasting, waarbij elke aanslag ten name van de toentertijd gehuwde eisers op één enkele belastbare grondslag werd vastgesteld; het cassatieverzoekschrift dat door de eiser regelmatig, maar te laat wat betreft de eiseres, werd ingesteld, komt haar ten goede.

Belastingzaken - Vormen - Onsplitsbare zaken - Begrip - Ontvankelijkheid

- Art. 31 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0056.N 9 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150109.6 AC nr. 25

Het verzoekschrift in cassatie van de belastingplichtige in een procedure waarin hij een hem opgelegde provinciebelasting betwist, moet niet noodzakelijk door een advocaat bij het Hof van Cassatie, maar in elk geval door een advocaat worden ondertekend en neergelegd (1). (1) Zie Cass. 12 december 2008, AR F.07.0035.N, AC 2008, nr. 727, met concl. OM; Cass. 19 oktober 2012, AR F.11.0121.N, arrest niet gepubliceerd.

Belastingzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Ondertekening - Provinciebelastingen

- Art. 11 Wet 24 dec. 1996 betreffende de vestiging en de invordering van de provincie- en gemeentebelastingen
- Art. 378 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

BURGERLIJKE ZAKEN

C.24.0027.N 18 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250918.1N.2 AC nr. ...

Een vonnis dat uitspraak doet over een vordering tot onttrekking is niet vatbaar voor verzet of hoger beroep; er kan tegen dergelijk vonnis cassatieberoep wordt ingesteld (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Contra: Cass. 21 januari 2013, AR C.10.0483.F, AC 2013, nr. 39.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Beslag - Uitvoerend beslag - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Vordering tot onttrekking - Vonnis

- Art. 1613, derde lid Gerechtelijk Wetboek - Deel V: BEWAREND BESLAG, MIDDELEN TOT TENUITVOERLEGGING EN COLLECTIEVE SCHULDENREGELING. (art. 1386 tot 1675/27)

D.24.0014.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.6 AC nr. ...

Noch uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 406, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, bij de in artikel 412, § 1, bedoelde overheid een vordering tot schorsing in het belang van de dienst kan instellen, noch uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie de zaak krachtens artikel 419 van dat wetboek bij de tuchtrechtbank aanhangig kan maken wanneer die overheid geen beslissing aan de betrokkene heeft verzonden, kan worden afgeleid dat de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, die geen van die handelingen heeft gesteld maar slechts een advies over de zaak heeft uitgebracht, partij in de zaak is geweest.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Verweerders - Rechterlijke tucht - Cassatieberoep van de magistraat tegen de procureur-generaal bij het hof van beroep - Ontvankelijkheid

C.24.0257.F 10 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250410.1F.3 AC nr. ...

Noch uit de artikelen 27 en 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken, noch uit enige andere bepaling volgt dat elk stuk dat wordt neergelegd tot staving van het cassatieberoep, op straffe van nietigheid moet worden opgemaakt in de taal van de rechtspleging of volledig in die taal moet worden vertaald.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taalgebruik - Stuk neergelegd tot staving van het cassatieberoep

- Art. 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 27 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

F.23.0116.F 10 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250410.1F.14 AC nr. ...

Het cassatieverzoekschrift moet, op straffe van niet-ontvankelijkheid, betekend worden aan de partij waartegen het cassatieberoep is gericht (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Hoedanigheid van de verwerende partij

- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.24.0045.F 20 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250120.3F.8 AC nr. ...

Zowel het afschrift als het origineel van het cassatieverzoekschrift moeten op straffe van nietigheid worden ondertekend door een advocaat bij het Hof van Cassatie.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Begrotingsordonnantie - Bekendmaking - Regels

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0352.F 28 juni 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240628.1F.5 AC nr. ...

In de regel wordt het ambt van openbaar ministerie bij elk hof van beroep uitgeoefend door de procureur-generaal, de eerste advocaat-generaal, de advocaten-generaal en de substituten-procureurs-generaal bij dat rechtscollege, die op ondeelbare wijze optreden, zelfs wanneer een zaak naar dat rechtscollege is verwezen na de vernietiging van een arrest dat in een ander rechtsgebied werd gewezen(1); de omstandigheid dat de magistraat van het territoriaal bevoegde openbaar ministerie verklaart te handelen ter vertegenwoordiging van zijn territoriaal onbevoegde ambtgenoot, heeft geen gevolg heeft voor de regelmatigheid van de rechtspleging; de territoriaal bevoegde procureur-generaal is partij bij het arrest. (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 513.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser - Arrest van een hof van beroep in de zaak van de procureur-generaal en de verweerder - Verwijzing na cassatie naar een ander hof van beroep - Partij voor dat hof van beroep - Waarneming van het ambt van openbaar ministerie door een advocaat-generaal of een substituut-procureur-generaal bij dat hof

- Art. 144 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 143, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 137 Gerechtelijk Wetboek

S.22.0001.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.1 AC nr. ...

Wanneer een sociaal verzekerde de Commissie Kunstenaars verzoekt hem een kunstenaarsvisum af te geven, dat het bewijs levert van de artistieke aard van de prestaties of de werken die hij tegen vergoeding levert en voor rekening van een opdrachtgever en dat bijgevolg aantoont dat de RSZ-wet op hem van toepassing is overeenkomstig artikel 1bis van die wet, de Commissie Kunstenaars het kunstenaarsvisum weigert en de sociaal verzekerde die weigering betwist, heeft die betwisting betrekking op de rechten en verplichtingen waarop de sociaal verzekerde aanspraak maakt, op een andere wijze dan krachtens een arbeids- of leerovereenkomst, met toepassing van de wetten en reglementen in sociale zaken; een dergelijke betwisting is niet enkel onderworpen aan artikel 580, 19°, maar ook aan de artikelen 580, 3°, 704, § 2 en 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Begin - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum - Ontvankelijkheid

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

C.23.0072.F 1 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231201.1F.4 AC nr. ...

De uitdrukkelijke berusting van een partij geschiedt door een akte van berusting, die ondertekend wordt door haarzelf of door haar lasthebber, die een bijzondere volmacht heeft ontvangen om in haar naam te berusten (1). (1) Cass. 7 april 2016, AR F.14.0070.N, AC 2016, nr. 242.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Algemeen - Berusting van een partij - Geldigheidsvoorwaarden

- Art. 1045, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1044, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

F.22.0146.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.11 AC nr. ...

Zodra een memorie van antwoord niet ontvankelijk is, mag het Hof evenmin acht slaan op het stuk dat bij die memorie was gevoegd ter verantwoording van de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Grond van niet-ontvankelijkheid - Niet-ontvankelijkheid van de memorie van antwoord - Stukken waarop het Hof acht mag slaan

- Art. 1098 Gerechtelijk Wetboek

Een memorie van antwoord die een grond van niet-ontvankelijkheid tegen het cassatieberoep aanvoert, maar niet aan de advocaat van de eiser werd betekend vóór de neerlegging ervan op de griffie, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Ontvankelijkheid van de memorie van antwoord

- Art. 1092, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

D.23.0002.F 15 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230615.1F.4 AC nr. ...

De aanvang van de termijn wordt niet bepaald volgens de bij wet voorgeschreven wijze van kennisgeving, maar volgens de wijze waarop de kennisgeving daadwerkelijk is gebeurd (1). (1) Cass. 19 maart 2012, AR D.11.0003.F, AC 2012, nr. 180; Cass. 17 juni 2011, AR D.10.0013.N, AC 2011, nr. 411.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Aanvang - Kennisgeving op papier

- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1121/5, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 54 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 53bis Gerechtelijk Wetboek

C.21.0068.F 23 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.9 AC nr. ...

Het bestreden arrest dat de eiseres en de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij veroordeelt tot betaling van een provisioneel bedrag dat het als ontegenzeglijk verschuldigd beschouwt, spreekt een eindvonnis uit waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Vrijwillige onverdeeldheid als hoofdzaak - Verdwijning van het gezamenlijk project dat de oorzaak ervan vormde - Gevolg

C.21.0309.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.4 AC nr. ...

De rechter die een partij veroordeelt tot betaling van een provisioneel bedrag dat wordt geacht onbetwistbaar verschuldigd te zijn, wijst een eindvonnis (1). (1) Zie concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.1F.4.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Beslissingen onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Veroordeling tot betaling van een provisioneel bedrag dat wordt geacht onbetwistbaar verschuldigd te zijn - Aard van het vonnis

- Artt. 19, derde lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die het geschil betreffende de geldigheid van het eindverslag van het deskundigenonderzoek beslecht, regelt geen tussengeschil betreffende de expertisemaatregel, maar wijst, door uitspraak te doen over de wettigheid van dat bewijs, een eindvonnis (1). (1) Zie concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.1F.4.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Beslissingen onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Geschil betreffende de geldigheid van het eindverslag van het deskundigenonderzoek - Aard van het vonnis

- Artt. 19, derde lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0497.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.2 AC nr. ...

De bekritiseerde beslissingen, die verband houden met de modaliteiten van het rechterlijk bevel dat de toestand van de partijen moet regelen tot aan de eindbeslissing van het hof van beroep en van het deskundigenonderzoek, zijn vonnissen alvorens recht te doen.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Beslissingen onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Vordering tot voorlopige regeling van de toestand van de partijen - Vonnis dat een rechterlijke bevel aan de partijen bevat - Latere beslissingen betreffende de modaliteiten van het rechterlijk bevel - Aard van het vonnis

- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0459.F 1 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221201.1F.2 AC nr. ...

Noch uit de omstandigheid dat het cassatieberoep werd ingesteld niettegenstaande het negatieve advies van een advocaat bij het Hof noch uit de omstandigheid dat de eiseres zevenendertig middelen heeft aangevoerd tot staving van dat cassatieberoep, kan worden afgeleid dat dit cassatieberoep onrechtmatig was.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Tergende en roekeloze rechtsvordering - Negatief advies van een advocaat bij het Hof - Veelvoud aan middelen

Een eiser handelt roekeloos door zijn cassatieberoep te richten tegen de verweerders die niet bij de zaak voor het hof van beroep betrokken waren.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Tergende en roekeloze rechtsvordering - Cassatieberoep gericht tegen een partij die niet in de zaak voor het hof van beroep betrokken was

C.21.0179.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.7 AC nr. ...

Hoewel artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek alle partijen toestaat te antwoorden op de conclusie van het openbaar ministerie, staat het geen van hen toe te antwoorden op de nota van een andere partij die met toepassing van dit artikel werd neergelegd (1). (1) Cass. 5 november 2021, AR C.20.0139.F, AC 2021, nr. 698; Cass. 5 maart 2020, AR C.18.0366.F, AC 2020, nr. 167.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Door een partij neergelegde nota van antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie - Dooor een andere partij neergelegde nota van antwoord op de nota van antwoord - Ontvankelijkheid

- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0367.F 17 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221117.1F.6 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht de eisende partij die tegen dezelfde beslissing gelijktijdig hoger beroep en cassatieberoep instelt, te vermelden dat het cassatieberoep is ingesteld in ondergeschikte orde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 744.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Middel - Vereiste vermeldingen - Hoger beroep tegen een beslissing - Gelijktijdig cassatieberoep tegen dezelfde beslissing - Subsidiair karakter van het cassatieberoep - Geen vermelding

Krachtens artikel 608 Gerechtelijk Wetboek neemt het Hof van Cassatie kennis van de beslissingen in laatste aanleg die voor hem worden gebracht wegens overtreding van de wet of wegens schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen; het Hof dient, in voorkomend geval ambtshalve, te oordelen of de door het cassatieberoep voor hem gebrachte beslissing een beslissing in laatste aanleg is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 744.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - In laatste aanleg gewezen beslissing

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

F.20.0165.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.3 AC nr. ...

Het Hof stelt dat eiseres belang heeft om tegen eindbeslissingen op te komen waarbij de appelrechters hun rechtsmacht over de desbetreffende geschilpunten uitputten, gelet op de tegen haar ingestelde vrijwaringsvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Gemis aan belang of bestaansreden - Bijzondere belasting - Leegstandsheffing Vlaams Gewest - Strafrechtelijke aard - Preventief en bestraffend doel

- Art. 1077 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0425.F 15 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220915.1F.1 AC nr. ...

Artikel III.26, § 1, derde lid, Wetboek Economisch Recht, dat bepaalt dat de rechtbank de vordering van de inschrijvingsplichtige onderneming van ambtswege onontvankelijk verklaart indien de inschrijvingsplichtige onderneming op de datum van het inleiden van haar vordering niet is ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen, is niet van toepassing op de rechtsmiddelen, het cassatieberoep inbegrepen, die de onderneming instelt tegen de beslissing die over een dergelijke rechtsvordering uitspraak doet.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser - Geen inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen - Ontvankelijk cassatieberoep

- Art. III.26, § 1, derde lid Wetboek van economisch recht

F.20.0086.F 15 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220915.1F.2 AC nr. ...

Indien de verweerder geen middel van niet-ontvankelijkheid tegen het cassatieberoep heeft opgeworpen, dient geen acht te worden geslagen op het geschrift met de titel "memorie van wederantwoord".

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van wederantwoord - Geen tegen het cassatieberoep opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid - Gevolg - Wering van het stuk

- Art. 1094, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.21.0082.F 17 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220117.3F.3 AC nr. ...

Wanneer de bestreden beslissing werd betekend aan een persoon die aan de instrumenterende gerechtsdeurwaarder heeft verklaard de aangestelde te zijn van de partij aan wie wordt betekend, welke noch bewijst noch aanvoert dat die persoon niet haar aangestelde is, en de stukken van de rechtspleging de vermeldingen van het exploot evenmin tegenspreken, volstaan deze vermeldingen en het relaas van de gerechtsdeurwaarder over de aan hem gedane verklaring om te verantwoorden dat de betekening werd gedaan aan een aangestelde van degene aan wie wordt betekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 36.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Aanvang - Dag van de betekening van de bestreden beslissing - Betekening bij deurwaardersexploot - Rechtspersoon - Overhandiging van een afschrift van de akte aan een aangestelde - Verantwoording van de hoedanigheid van aangestelde

- Artt. 35, tweede lid, 1073, eerste lid, en 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

---

C.20.0139.F 5 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.7 AC nr. ...

Hoewel artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek elke partij toestaat te antwoorden op de conclusie van het openbaar ministerie, staat het geen van hen toe te antwoorden op de noot die een andere partij met toepassing van dat artikel heeft neergelegd.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Noot van antwoord van de eiser op de conclusie van het openbaar ministerie - Noot van antwoord van de verweerder op die noot - Ontvankelijkheid

- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0043.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.2 AC nr. ...

De bepalingen van boek XX WER, wijken niet af van de regel dat de termijn om zich in cassatie te voorzien begint te lopen vanaf de betekening van een in laatste aanleg gewezen vonnis of arrest.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Faillietverklaring - Termijn voor het instellen van cassatieberoep - Aanvang

- Artt. 57, eerste lid, en 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

---

C.21.0048.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.12 AC nr. ...

De betekening van de beschikking die partneralimentatie oplegt stuit de vijfjarige verjaringstermijn van artikel 3:324, lid 1, Nederlands Burgerlijk Wetboek, voor wat betreft hetgeen ingevolge de uitspraak bij het jaar of kortere termijn moet worden betaald.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vreemde wet

- Artt. 3:324, eerste lid, en 3:325, tweede lid Nederlands Burgerlijk Wetboek

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat gericht is tegen het openbaar ministerie dat enkel advies heeft uitgebracht over de zaak waarin het geen partij is geweest, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eisers en verweerders - Verweerders - Cassatieberoep gericht tegen het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 1097 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0008.F 3 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210603.1F.5 AC nr. ...

De bepaling van het bestreden arrest waartegen het cassatieberoep is gericht, beslecht geen enkel geschil en is een beslissing alvorens recht te doen waartegen slechts na de eindbeslissing cassatieberoep openstaat.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Bepaling van het bestreden arrest die geen enkel geschil beslecht - Beslissing alvorens recht te doen

- Art. 1077 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0244.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.2 AC nr. ...

In civiele zaken is het dictum waartegen geen enkele partij een ontvankelijk cassatiemiddel kan aanvoeren, wat het geval is voor een dictum dat de eiser tot cassatie niet benadeelt en de verweerder in cassatie enkel zou benadelen bij vernietiging van het bestreden dictum, uit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet onderscheiden van het bestreden dictum.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Gemis aan belang of bestaansreden - Bestreden dictum - Ander dictum waartegen geen ontvankelijk cassatiemiddel kan worden aangevoerd - Omvang van de vernietiging

- Artt. 1082, eerste lid, 1095 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

F.20.0090.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.3 AC nr. ...

Een vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest moet worden ingediend vóór het verstrijken van de in artikel 1093 Gerechtelijk Wetboek bepaalde termijn; een vordering tot bindendverklaring van het arrest, die meer dan drie maanden na de betekening van het verzoekschrift ter griffie werd neergelegd, is laattijdig en bijgevolg niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vordering van de verweerster tot bindendverklaring van het arrest - Termijn van neerlegging - Ontvankelijkheid

- Artt. 1093, 1100 en 1103 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0086.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.5 AC nr. ...

De aanwijzing, in een cassatiemiddel, van een wettelijke bepaling, zonder verdere precisering, verwijst naar die bepaling zoals zij is gewijzigd of vervangen.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Cassatiemiddel - Wettelijke bepaling - Aanwijzing zonder precisering

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0007.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6 AC nr. ...

De afstand van het recht op cassatieberoep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die niet voor een andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.14.0460.F, AC 2016, nr. 257.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Afstand van het recht om cassatieberoep in te stellen

C.20.0116.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3 AC nr. ...

De betekening aan de verweerster van het arrest van het hof van beroep dat de devolutieve werking van het hoger beroep aanneemt, en aldus het middel verwerpt van de eiseres dat die werking betwist, ontzegt laatstgenoemde niet het recht op cassatieberoep.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Gemis aan belang of bestaansreden - Geen belang - Middel van de eiseres dat de devolutieve werking van het hoger beroep betwist - Eerste arrest dat die devolutieve werking aanneemt - Betekening van dat arrest door de eiseres - Latere geschriften van de eiseres in overeenstemming met de beslissing van dat arrest - Tweede arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak - Cassatieberoep tegen beide arresten

C.18.0411.N 18 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201218.1N.14 AC nr. ...

Een algemene proceshouding van een partij, die blijk geeft van een volharding in de lichtzinnigheid in procedure aangezien de aard van de in de voorziening aan bod komende problematiek noch complex, noch van aard is om hierover juridische betwisting te voeren, getuigt van een tergende en roekeloze houding die de toekenning van een schadevergoeding wettigt (1). (1) Zie Cass. 28 april 2017, AR D.16.0016.N, AC 2017, nr. 298.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Tergend en roekeloos cassatieberoep - Schadevergoeding - Redenen

- Art. 563, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0464.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.9 AC nr. ...

De rechter die met betrekking tot een van de geschilpunten voorbehoud heeft verleend zonder dat geschilpunt aan te houden heeft zijn rechtsmacht uitgeput zodat tegen die beslissing cassatieberoep openstaat (1). (1) Zie Cass. 10 februari 2009, AR P.08.1312.N, AC 2009, nr. 109; vgl. Cass.19 maart 1992, AR 9122, Arr.Cass. 1991-92, nr. 381.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Geschilpunt voor de rechter - Beslissing - Verlenen van een voorbehoud zonder het geschilpunt aan te houden - Cassatieberoep

- Artt. 19, eerste lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

De vordering tot gemeenverklaring van een te wijzen gerechtelijke beslissing strekt ertoe te beletten dat de verwerende partij op die vordering, eventueel in een ander geding met eisende partij, kan aanvoeren dat die beslissing haar niet kan worden tegengeworpen, waarbij het bestaan van die mogelijkheid voor de eisende partij volstaat om aan te tonen dat zij belang erbij heeft de beslissing te doen gemeen verklaren ten aanzien van de verwerende partij (1). (1) Cass. 4 juni 2020, AR C.18.0560.N, AC 2020, nr. 361; Cass. 16 november 2001, AR C.00.0139.F, AC 2001, nr. 622.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Vordering tot gemeenverklaring van de te wijzen gerechtelijke beslissing - Belang

De wetgever heeft het gewijzigd artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek, als uitzondering op artikel 3 Gerechtelijk wetboek, slechts van toepassing verklaard op de procedures die vanaf 9 juni 2018 worden ingesteld en niet op de dan reeds hangende procedures.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering - Artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek - Wijziging bij wet van 25 mei 2018 - Cassatieberoep

- zoals gewijzigd bij Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de

rechterlijke orde

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

Voor zover de memorie van wederantwoord van de eiser een verweer inhoudt tegen het antwoord van de verweerder op het middel zelf, is deze memorie niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 30 januari 2012, AR S.10.0118.N, AC 2012, nr. 73.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van wederantwoord - Verweer met betrekking tot het middel zelf

- Art. 1094 Gerechtelijk Wetboek

G.20.0184.F 24 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200924.PPEV. AC nr. ...

Het arrest dat een partij met toepassing van artikel 758, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek een partij het recht ontzegt zelf haar conclusies en verweermiddelen voor te dragen en haar gelast zich door een advocaat te laten bijstaan, is een beslissing waarvan de gevolgen door het hof van beroep op elk ogenblik kunnen worden beëindigd en waarmee het zijn rechtsmacht over een geschilpunt niet geheel heeft uitgeoefend, en vormt dus geen eindvonnis; het voorgenomen cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing is dus kennelijk niet ontvankelijk; het daartoe ingediende verzoek om rechtsbijstand kan bijgevolg worden verworpen.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Voorbarig cassatieberoep - Aan de partijen opgelegd verbod om zelf hun conclusies en verweermiddelen voor te dragen - Geen eindbeslissing - Invloed op het verzoek om rechtsbijstand

- Artt. 19, 682, tweede lid, 758, tweede lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Voorbarig cassatieberoep - Aan de partijen opgelegd verbod om zelf hun conclusies en verweermiddelen voor te dragen - Geen eindbeslissing - Invloed op het verzoek om rechtsbijstand

- Artt. 19, 682, tweede lid, 758, tweede lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0422.N 11 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.4 AC nr. ...

Een cassatieberoep tegen een beslissing alvorens recht te doen in een tussenvonnis moet worden ingesteld voor het verstrijken van de termijn voor het instellen van een cassatieberoep tegen het eindvonnis, wat ook geldt voor een cassatieberoep tegen een eindbeslissing in dit tussenvonnis, tenzij, gelet op de betekening ervan, de termijn voor het instellen van een cassatieberoep tegen de eindbeslissing eerder is verstreken (1). (1) Zie Cass. 24 september 2010, AR C.09.0311.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 25 maart 2010, AR C.08.0392.N, arrest niet gepubliceerd; J. VERBIST en B. VANLERBERGHE, "Ontvankelijkheid van het cassatieberoep in burgerlijke zaken" in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops, 2016, nr. 33; P. GERARD, H. BOULARBAH en J.-F. VAN DROOGENBROECK, Pourvoi en cassation en matière civile, Bruylant, 2012, 44, nr. 55.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Tussenvonnis - Gemengd karakter - Cassatieberoep

- Artt. 1073 en 1078 Gerechtelijk Wetboek

F.18.0151.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.9 AC nr. ...

Het verzuim van ondertekening van het aan de verweerder betekende afschrift van het verzoekschrift houdende voorziening in cassatie leidt slechts tot nietigheid indien de verweerder aantoont dat hij hierdoor in zijn belangen is geschaad (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Betekend afschrift van de voorziening - Ondertekening door advocaat - Vereiste

- Art. 378 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0560.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.9 AC nr. ...

Nu de eis tot bindendverklaring van een te wijzen gerechtelijke beslissing van louter conservatoire aard is en enkel tot doel heeft te beletten dat de verweerder op die eis kan aanvoeren dat die beslissing haar niet kan worden tegengeworpen, volstaat het bestaan van die mogelijkheid voor de eisende partij om aan te tonen dat zij bij de vordering tot bindendverklaring belang heeft en staat het niet aan het Hof bij de uitspraak over die vordering te oordelen over betwistingen waarover partijen in het kader van een andere procedure in debat kunnen treden ook al zou hieruit blijken dat eiser geen belang heeft bij de bindendverklaring.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Vordering tot bindendverklaring van het cassatiearrest - Belang - Beoordeling

- Artt. 15 tot 18 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0403.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.16 AC nr. ...

Alleen de procureur-generaal bij het hof van beroep kan cassatieberoep instellen tegen de beslissingen betreffende een verzoek om rechtsbijstand.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Algemeen - Beslissing betreffende een verzoek om rechtsbijstand - Voorziening in cassatie - Bevoegdheid

- Artt. 688, tweede lid, en 690 Gerechtelijk Wetboek

F.18.0022.F 27 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200327.1F.1 AC nr. ...

De fout of de nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder, die overmacht kan vormen waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen verlengd wordt met de tijd waarin de eiser in de volstrekte onmogelijkheid verkeerde om dat rechtsmiddel in te stellen, is die welke werd begaan in het kader van zijn monopolie en niet die welke werd begaan bij het verrichten van een handeling die hij op vraag van een partij kan uitvoeren (1). (1) Het gaat in deze zaak om de neerlegging van het verzoekschrift en van het exploot op de griffie van het Hof. Zie ook Cass. 21 december 2012, AR F.12.0006.N, AC 2012, nr. 709.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Algemeen - Gerechtsdeurwaarder - Fout - Overmacht - Verlenging van de termijn - Voorwaarden - Monopolie - Foutieve handeling die geen verband houdt met het monopolie

- Artt. 516, 519, § 1, 1073, eerste lid, en 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Algemeen - Gerechtsdeurwaarder - Fout - Overmacht - Verlenging van de termijn - Voorwaarden - Monopolie - Foutieve handeling die geen verband houdt met het monopolie

- Artt. 516, 519, § 1, 1073, eerste lid, en 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.18.0121.F 10 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200110.1F.2 AC nr. ...

De neerlegging, door een derde, van een akte van hervatting van het geding dat door een partij is ingeleid, impliceert niet dat die partij afstand doet van het geding, maar dat die derde de procedure voortzet die is ingeleid door de oorspronkelijke partij, die cassatieberoep kan instellen tegen de beschikkingen van het vonnis die haar oorspronkelijke vordering betreffen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Oorspronkelijke partij door wie cassatieberoep kan worden ingesteld - Personen door wie cassatieberoep kan worden ingesteld - Akte van hervatting van het geding - Neerlegging door een derde

- Art. 815 Burgerlijk Wetboek

C.18.0437.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.5 AC nr. ...

Een cassatieberoep in burgerlijke zaken kan, al zijn de partijen dezelfde en de aangevoerde middelen aanverwant, niet worden ingesteld met één enkel verzoekschrift tegen verschillende beslissingen die gewezen zijn in afzonderlijke zaken die de rechter niet heeft gevoegd (1). (1) Cass. 2 maart 2017, AR F.14.0025.F-F.14.0159.F, AC 2017, nr. 150; Cass. 26 november 2004, AR C.03.0011.N, AC 2004, nr. 569.

Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Verschillende bestreden beslissingen die niet werden gevoegd - Eén verzoekschrift in cassatie - Ontvankelijkheid

- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0234.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat het bezwaar van de eisers tegen de staat van vereffening van de notaris, dat tot doel heeft de verplichting van de eiseres te betwisten om een bedrag in de nalatenschap in te brengen, door de appelrechter op verwijzing ontvankelijk en gegrond zou kunnen worden verklaard voor zover het door de eiseres werd ingesteld, terwijl definitief zou worden beslist dat het niet ontvankelijk is voor zover het door de eiser werd ingesteld, zou tot parallelle berekeningen van de te verdelen boedel leiden maar zou de gezamenlijke tenuitvoerlegging van die beslissingen niet materieel onmogelijk maken.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Vereffening-verdeling van een nalatenschap tussen vier erfgenamen - Staat van vereffening - Beslissing die de bezwaren van de twee eisers niet-ontvankelijk verklaart - Door de twee eisers ingesteld cassatieberoep - Laattijdig cassatieberoep van één van de eisers - Geen opsplitsbaar geschil

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het geschil niet onsplitsbaar is, is het door een van de twee eisers laattijdig ingestelde cassatieberoep niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Vereffening-verdeling van een nalatenschap tussen vier erfgenamen - Staat van vereffening - Beslissing die de bezwaren van de twee eisers niet-ontvankelijk verklaart - Door de twee eisers ingesteld cassatieberoep - Laattijdig cassatieberoep van één van de eisers - Geen opsplitsbaar geschil - Ontvankelijkheid

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0014.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.8 AC nr. ...

De neerlegging, door een vennootschap, van een akte van hervatting van het geding, zelfs al werd ze enkel verricht met het oog op de door het arrest bevolen heropening van het debat, heeft de kennisgeving tot gevolg van de overdracht van de litigieuze rechten die vóór het ingestelde cassatieberoep heeft plaatsgehad, zodat de eiseres, op de datum waarop zij het cassatieberoep heeft ingesteld, niet meer de hoedanigheid had om dat te doen.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Hoedanigheid van de eiseres - Vordering van de eiseres die strekt tot veroordeling van de verweersters tot betaling van de vereffeningssaldi van zes vastgoedcertificaten - Akte van hervatting van het geding die vóór het ingestelde cassatieberoep werd neergelegd door een vennootschap in het kader van de door het bestreden arrest bevolen heropening van het debat - Overeenkomst tot overdracht, door de eiseres, van de zes vastgoedcertificaten aan die vennootschap - Overdracht van de rechtsvorderingen die een nauw verband met de overgedragen rechten vertonen - Gevolg - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

C.19.0054.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.4 AC nr. ...

Wanneer een arrest door het Hof als een eindarrest werd aangemerkt, is het cassatieberoep tegen een aan dat arrest voorafgaand arrest niet voorbarig (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Cassatieberoep tegen een arrest dat aan een eindarrest voorafgaat - Middel van niet-ontvankelijkheid dat het voorbarig karakter van het voorafgaand arrest aanvoert

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Cassatieberoep tegen een arrest dat aan een eindarrest voorafgaat - Middel van niet-ontvankelijkheid dat het voorbarig karakter van het voorafgaand arrest aanvoert

Luidens artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is het vonnis een eindvonnis voor zover daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt uitgeput is, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald; het begrip eindvonnis impliceert dat het punt waarop de beslissing betrekking heeft, het voorwerp van het debat heeft uitgemaakt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Beslissing alvorens recht te doen - Middel van niet-ontvankelijkheid dat het voorbarig karakter ervan aanvoert - Eindvonnis

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Beslissing alvorens recht te doen - Middel van niet-ontvankelijkheid dat het voorbarig karakter ervan aanvoert - Eindvonnis

De mogelijke niet-ontvankelijkheid van een of meer middelen heeft geen invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Middel van niet-ontvankelijkheid dat het gebrek aan belang van de eiser aanvoert om de beslissingen van het bestreden arrest aan te vechten waartegen verschillende middelen worden aangevoerd

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Middel van niet-ontvankelijkheid dat het gebrek aan belang van de eiser aanvoert om de beslissingen van het bestreden arrest aan te vechten waartegen verschillende middelen worden aangevoerd

C.17.0398.N 25 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191125.3N.4 AC nr. ...

De afstand van het cassatieberoep nadat de termijn voor het instellen van een rechtsgeldig cassatieberoep verstreken is, dient beschouwd te worden als een berusting in de bestreden beslissing; er wordt niet aangetoond dat de afstand ingegeven was door dwaling; aan de intrekking van de afstand kan bijgevolg geen gevolg worden gegeven zodat de afstand van het cassatieberoep moet worden vastgesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Afstand - Afstand - Afstand van voorziening in cassatie - Na verstrijken van de cassatietermijn

C.18.0510.F 18 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191118.3F.1 AC nr. ...

De vereisten van artikel 6.1 EVRM betreffende het recht van toegang tot de rechter, het monopolie dat artikel 519, ? 1, Gerechtelijk Wetboek aan de gerechtsdeurwaarders voorbehoudt, evenals de grenzen betreffende de keuze van gerechtsdeurwaarder die voortvloeien uit de regels van territoriale bevoegdheid, zoals deze zijn bepaald in artikel 516 Gerechtelijk Wetboek, impliceren dat de fout of nalatigheid van deze ministerieel ambtenaar overmacht kan vormen die de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen verlengt met de tijd tijdens welke het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dat rechtsmiddel aan te wenden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 601.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Allerlei - Gerechtsdeurwaarder - Wettelijk monopolie - Betekening van het verzoekschrift na het verstrijken van de wettelijke termijn - Fout of nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder - Overmacht

C.18.0600.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.15 AC nr. ...

Het in een cassatievoorziening vermelden van een als geschonden wettelijke bepaling die niet van toepassing is op het geding maar die in identieke bewoordingen de wel toepasselijke en inmiddels opgeheven wetsbepaling herneemt, geeft geen aanleiding tot de onontvankelijkheid van het cassatiemiddel nu deze vergissing geen incidentie heeft op de beoordeling van de gegrondheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vermelding van de wettelijke bepalingen waarvan de schending wordt aangevoerd - Niet toepasselijke wet

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0340.F 11 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.2 AC nr. ...

De toepassing van de artikelen 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek, die moeten worden nageleefd op straffe van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, kan niet afhankelijk worden gesteld van de vermeende erkenning van een gedeeltelijke splitsbaarheid van het geschil noch van de beoordeling van dat karakter door de appelrechter.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Beslissing van de algemene vergadering van de verweerster om de parkeerplaatsen en kelders van de eiser aan een vennootschap te verhuren en van de tussen de verweerster en de vennootschap gesloten huurovereenkomst - Tegenstelbaarverklaring van deze beslissing - Vordering gericht tegen de verweerster en tegen de vennootschap - Onsplitsbaar geschil

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het geschil onsplitsbaar is, is het cassatieberoep dat niet gericht is tegen alle bij de bestreden beslissing betrokken partijen wier belang strijdig is met dat van de eiser, niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 januari 2015, AR C.12.0636.F, AC 2015, nr. 654.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Beslissing van de algemene vergadering van de verweerster om de parkeerplaatsen en kelders van de eiser aan een vennootschap te verhuren en van de tussen de verweerster en de vennootschap gesloten huurovereenkomst - Tegenstelbaarverklaring van deze beslissing - Vordering gericht tegen de verweerster en tegen de vennootschap - Onsplitsbaar geschil - Cassatieberoep gericht door de eiser tegen de verweerster - Ontvankelijkheid

C.16.0357.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.1 AC nr. 116

Het cassatieberoep gericht tegen een vonnis in laatste aanleg van de vrederechter waarbij de vordering van de belanghebbende niet ontvankelijk werd verklaard omdat deze niet op de door de wet bepaalde wijze werd ingesteld, is onontvankelijk (1). (1) Zie GwH, arrest 8 mei 2019, nr. 62/2019.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Ruilverkavelingswet - Vordering niet op door de wet bepaalde wijze ingesteld - Vonnis van de vrederechter - Vonnis in laatste aanleg

- Artt. 23, twaalfde lid, en 43 Wet 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Ruilverkavelingswet - Vordering niet op door de wet bepaalde wijze ingesteld - Vonnis van de vrederechter - Vonnis in laatste aanleg

- Artt. 23, twaalfde lid, en 43 Wet 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Ruilverkavelingswet - Vordering niet op door de wet bepaalde wijze ingesteld - Vonnis van de vrederechter - Vonnis in laatste aanleg

- Artt. 23, twaalfde lid, en 43 Wet 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Ruilverkavelingswet - Vordering niet op door de wet bepaalde wijze ingesteld - Vonnis van de vrederechter - Vonnis in laatste aanleg

- Artt. 23, twaalfde lid, en 43 Wet 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet

C.18.0448.F 20 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.2 AC nr. ...

De rechtsvordering die de vereffende vennootschap heeft ingesteld vóór de afsluiting van haar vereffening, kan noch door haar vereffenaars noch door haar vennoten, die niet kunnen worden beschouwd als haar rechtverkrijgenden ten algemene titel, worden voortgezet (1). (1) Zie Cass. 17 juni 1965 (Bull en Pas. 1965, I, 1134).

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eisers en verweerders - Eisers - Handelsvennootschap - Vordering tot betaling van een geldsom - Ontbinding en vereffening - Arrest dat de vordering verwerpt - Cassatieberoep ingesteld door de vennoten van de vennootschap - Ontvankelijkheid

- Artt. 194, 195 en 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.17.0480.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.1 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 1086, 1092, eerste lid, en 1107 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de verweerder slechts kan antwoorden op de conclusie van het openbaar ministerie, mondeling of met een noot, zo hij een memorie van antwoord heeft ingediend conform artikel 1092 Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Conclusie van het openbaar ministerie - Antwoord door de verweerder

- Artt. 1086, 1092, eerste lid, en 1107 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0328.F 13 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190613.4 AC nr. ...

De artikelen 1079, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek en 82, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen sluiten, in geval van onregelmatigheid van het exploot van betekening van een cassatieverzoekschrift aan een gemeenschap, de toepassing niet uit van de regel van artikel 861 van het Gerechtelijk Wetboek, volgens hetwelk de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren indien het aangeklaagde verzuim of de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 368.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Vorm van betekening - Franse Gemeenschap van België - Verzoekschrift niet betekend aan de voorzitter van de regering - Verzoekschrift betekend aan de minister op wiens verzoek het verweer tegen de rechtsvordering wordt gevoerd

- Art. 82, eerste lid Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980
- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.19.0252.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.3 AC nr. ...

Het openbaar ministerie heeft in de regel niet de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de beschikkingen betreffende de burgerlijke rechtsvordering; artikel 138bis Gerechtelijk Wetboek staat het openbaar ministerie weliswaar toe om in burgerlijke zaken ambtshalve op te treden telkens als de openbare orde zijn tussenkomst vergt, maar uit dat artikel volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde raakt; de vereisten van de openbare orde die, in de zin van voormeld artikel 138bis, een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, impliceren dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden; dat is het geval wanneer de aantasting van fundamentele beginselen algemene belangen zoals de rechterlijke organisatie, de rechtszekerheid of de sociale vrede schaadt (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2019, nr. 311; R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 118 en de verwijzingen in de noten.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser - Openbaar ministerie - Voorwaarden - Vereisten van de openbare orde

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

C.18.0107.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.2 AC nr. ...

De memorie van antwoord is niet ontvankelijk wanneer zij een grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep opwerpt maar niet betekend werd aan de advocaat van de eiser vóór de neerlegging ter griffie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 245.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Memorie van antwoord - Grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep - Betekening - Tijdstip

C.16.0481.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.2 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat opkomt tegen een beslissing van de appelrechter die in overeenstemming met het eerste cassatiearrest oordeelt dat een tuinbouwveiling geen industrie of industrieel bedrijf is in de zin van de artikelen, 7 en 8 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, is ingevolge artikel 1119, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek niet toelaatbaar (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen waartegen reeds cassatieberoep is ingesteld - Cassatie met verwijzing - Verwijzingsrechter - Beslissing die in overeenstemming is met het cassatiearrest - Nieuwe voorziening in cassatie

- Art. 8, 2.1.2 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

C.18.0397.N 4 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190304.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 1079 Gerechtelijk Wetboek wordt het cassatieberoep ingesteld door op de griffie van het Hof van Cassatie een verzoekschrift in te dienen dat in voorkomen geval vooraf wordt betekend aan de partij tegen wie het cassatieberoep is gericht; uit deze bepaling volgt dat het gaat om een procedurele vereiste zonder dewelke geen tegensprekelijke cassatieprocedure wordt ingeleid; de verplichting raakt de openbare orde en beoogt een goede rechtsbedeling en vlotte afhandeling van het buitengewoon rechtsmiddel; anders dan waarvan de eiseres uitgaat, betreft dergelijke procedurele voorwaarde van de betekening voorafgaand aan de neerlegging van het cassatieberoep in tegensprekelijke zaken, de ontvankelijkheid van dit buitengewoon rechtsmiddel en dient het te worden onderscheiden van de formaliteiten die louter het bewijs van de betekening of de vermelding van de betekeningsakte zelf betreffen en die op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven en waarop de nietigheidsleer van artikel 860 en volgende Gerechtelijk Wetboek van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieverzoekschrift - Indiening ter griffie - Voorafgaande betekening - Niet-naleving

C.18.0188.F 21 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190221.1 AC nr. ...

Aangezien de Belgische Staat één en ondeelbaar is, is het cassatieberoep ontvankelijk wanneer het gericht is tegen de Belgische Staat die door drie ministers wordt vertegenwoordigd, terwijl hij voor de feitenrechter door slechts één van die ministers werd vertegenwoordigd.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Verweerders - Belgische Staat vertegenwoordigd door de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, door de minister van Justitie en door de minister van Begroting - Ontvankelijkheid

C.16.0315.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1 AC nr. ...

De adoptieprocedure is een eenzijdige procedure waarin onder meer de geadopteerde die de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt en wiens toestemming is vereist, moet worden opgeroepen om te worden gehoord zonder dat dit hem de hoedanigheid van partij in het geding verleent, terwijl hij bij deze verschijning wel kan verklaren in het geding te willen tussenkomen, zodat het middel van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep dat er van uitgaat dat de minderjarige ouder dan twaalf jaar die werd opgeroepen om te worden gehoord maar geen dergelijke verklaring tot tussenkomst heeft afgelegd zelf als partij in de cassatieprocedure diende te worden betrokken en het cassatieberoep aan hem diende te worden betekend, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Procedure inzake adoptie - Geadopteerde van meer dan twaalf jaar - Geen verklaring tot tussenkomst - Vonnis inzake adoptie - Cassatieberoep

- Artt. 1231-3, eerste lid, 1231-8, eerste lid, 1231-10, eerste lid, 1° en 2°, 1231-10, tweede lid, en 1231-11 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 348-1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0048.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.3 AC nr. ...

Nu de eiser die cassatieberoep wil instellen, alvorens het verzoekschrift ter griffie van het Hof in te dienen, een bevoegd gerechtsdeurwaarder opdracht moet geven het exploot op te stellen en het te betekenen aan de partijen waartegen dit beroep is gericht, houden het monopolie dat artikel 519,§1, Gerechtelijk Wetboek wat dat betreft aan gerechtsdeurwaarders toekent, alsook de beperkingen die, wat de keuze van de instrumenterende deurwaarder betreft, voortvloeien uit de regels inzake territoriale bevoegdheid die in artikel 516 van hetzelfde wetboek zijn bepaald, in dat de fout of de nalatigheid van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen kan worden verlengd met de tijdsduur waarin het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dit beroep in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Allerlei - Betekening van het verzoekschrift - Verplichte tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder - Laattijdige betekening

- Artt. 516, 519, § 1, en 1073 Gerechtelijk Wetboek

F.17.0095.F 20 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181220.4 AC nr. ...

De aangevoerde onregelmatigheid van de betekening van het cassatieberoep heeft de belangen van de verwerende partij niet geschaad wanneer zij, door tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie, binnen de wettelijke termijnen een memorie van antwoord heeft neergelegd en heeft geantwoord op de in het cassatieberoep aangevoerde middelen (1). (1) Cass. 6 april 2017, AR C.15.0506.F, AC 2017, nr. 250. Zie Cass. 29 juni 2018, AR F.17.0144.F, AC 2018, nr. 428; Cass. 10 juni 2010, AR F.09.0014.N, AC 2010, nr. 415.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Verweerder - Belgische Staat - Minister van Financiën - Betekening aan onbevoegde ambtenaar - Nietigheid - Neerlegging van een memorie van antwoord - Fout die de belangen van de verweerder niet heeft geschaad

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0405.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling schrijft voor dat het arrest van het hof van beroep dat uitspraak doet over het beroep bedoeld in de artikelen 14, § 1, van het decreet van 12 april 2001 van de Waalse Gewestraad betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, 12bis, § 14, en 29bis van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, niet voor cassatieberoep vatbaar is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 708.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Elektriciteitsmarkt - Beroep - Hof van beroep

F.18.0016.N 23 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181123.4 AC nr. 663

Uit artikel 1079 Ger. W. volgt dat de voorziening bij het Hof wordt ingesteld door het neerleggen van een verzoekschrift ter griffie, en niet door de betekening ervan; wanneer bijgevolg de betekening van een verzoekschrift niet wordt gevolgd door de neerlegging ervan ter griffie, staat niets eraan in de weg dat de eiser het verzoekschrift een tweede maal laat betekenen om dit verzoekschrift vervolgens tijdig neer te leggen ter griffie (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Betekening niet gevolgd door neerlegging - Implicaties

- Art. 1079, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.17.0126.F 22 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181122.1 AC nr. ...

Wanneer de Europese Commissie krachtens artikel 15, § 3, eerste lid, van de verordening (EG) nr. 1/2003 van 16 december 2002, schriftelijke opmerkingen indient bij de rechterlijke instanties van de lidstaten om een coherente toepassing van de artikelen 101 en 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie te waarborgen, komt zij tussenbeide als amicus curiae en is zij geen vrijwillig tussenkomende partij in de procedure in de zin van artikel 812 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 657.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Tussenkomst - Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Europese Commissie - Tussenkomst in de hoedanigheid van amicus curiae - Neerlegging van schriftelijke opmerkingen - Doel

- Art. 15, § 3, eerste lid Verordening E.G. nr. 1/2003 van de Raad van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag
- Art. 812 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0070.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.6 AC nr. 622

De beslissing waarbij de appelrechter zich uitspreekt over de devolutieve kracht van het hoger beroep en beslist om de zaak bij toepassing van artikel 1068, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek te verwijzen naar de eerste rechter, is een eindbeslissing op tussengeschil in de zin van artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek waartegen onmiddellijk cassatieberoep openstaat (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen in feite en in rechte - Beslissing van de appelrechter om de zaak bij toepassing van artikel 1068, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek naar de eerste rechter te verwijzen - Eindbeslissing op tussengeschil

- Art. 19, eerste lid, en 1068, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 1073, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en uit de afwezigheid van een wettelijke bepaling die een maximale termijn vanaf de uitspraak voorziet om cassatieberoep aan te tekenen, volgt dat bij gebrek aan betekening of kennisgeving van het bestreden arrest, in beginsel onbeperkt in de tijd cassatieberoep kan worden aangetekend; artikel 2262bis Burgerlijk Wetboek heeft betrekking op de verjaring en is niet van toepassing op de termijnen om een rechtsmiddel in te stellen, zoals de termijn om zich in cassatie te voorzien (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Gebrek aan betekening of kennisgeving - Duur van het cassatieberoep in de tijd

- Art. 2262bis Burgerlijk Wetboek
- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0280.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.1 AC nr. 599

Het cassatieberoep van de tot vrijwaring opgeroepen partij tegen de beslissing op de hoofdvordering is ontvankelijk ten aanzien van de oorspronkelijke eiser indien er voor de bodemrechter een geschil tussen die twee partijen bestond, waartoe het volstaat dat die partijen tegen elkaar geconcludeerd hebben.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Algemeen - Tot

vrijwaring opgeroepen partij - Cassatieberoep tegen de eiser - Ontvankelijkheid

C.17.0297.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.7 AC nr. ...

Aangezien de eiser kritiek oefent op de beslissingen van het arrest die zijn incidenteel beroep en zijn vorderingen voor het hof van beroep niet-ontvankelijk verklaren en die zeggen dat hij, voor de verdere rechtspleging, door een voorlopig bewindvoerder vertegenwoordigd zal moeten worden, kunnen de redenen betreffende zijn bekwaamheid om zijn rechten uit te oefenen, waarop die beslissingen steunen, hem in het cassatiegeding niet worden tegengeworpen.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser in cassatie - Meerderjarige - Arrest dat zijn incidenteel beroep niet-ontvankelijk verklaart - Arrest dat hem verplicht door een voorlopige bewindvoerder te worden vertegenwoordigd - Cassatieberoep tegen de redenen betreffende zijn bekwaamheid om zijn rechten uit te oefenen - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep dat is ingesteld door de lasthebber na de inwerkingtreding van de algemene of bijzondere lastgeving die door een wilsbekwame meerderjarige wordt verleend en die in het bijzonder tot doel heeft om voor hem een buitengerechtelijke bescherming te regelen, is ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser in cassatie - Meerderjarige - Buitengerechtelijke bescherming - Algemene lastgeving - Ontvankelijkheid

F.15.0055.F 11 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181011.7 AC nr. ...

Wanneer een tegen de schuldenaar ingestelde rechtsvordering, na zijn faillietverklaring, tegen de gefailleerde persoonlijk en niet tegen de curator wordt voortgezet, is het cassatieberoep van die gefailleerde tegen de beslissing over die rechtsvordering ontvankelijk, aangezien die beslissing niet aan de boedel kan worden tegengeworpen (1). (1) Cass. 12 februari 1982, AR 3300, AC 1981-82, nr. 354; Cass. 2 december 1986, AR 85, AC 1986-87, nr. 200; Cass. 4 september 1987, AR 5383-5399, AC 1987-88, nr. 3; Cass. 18 februari 2005, AR C.03.0003.N, AC 2005, nr. 103.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtsvordering voortgezet tegen de gefailleerde - Beslissing die niet aan de boedel kan worden tegengeworpen - Cassatieberoep van de gefailleerde - Ontvankelijk cassatieberoep

- Art. 24 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

S.18.0011.F 17 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180917.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 36, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, in de versie die van toepassing is, wordt elke kennisgeving aan de woonplaats die een procespartij heeft vermeld in haar laatste akte van de lopende rechtspleging regelmatig geacht te zijn zolang die partij de wijziging van haar woonplaats niet uitdrukkelijk aan de griffie en de andere partijen, evenals aan het openbaar ministerie heeft meegedeeld; daaruit volgt dat het cassatieberoep dat meer dan drie maanden na die regelmatige kennisgeving is ingesteld bij een op de griffie van het Hof neergelegd verzoekschrift, laattijdig is (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr. 470.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Aanvang - Kennisgeving van de bestreden beslissing - Voorwaarde - Regelmatigheid - Vermelding van de woonplaats van de partij - Vermelding in haar laatste akte van rechtspleging - Gevolg - Ontvankelijkheid

- Artt. 36, § 2, eerste lid, en 1073 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0265.F 6 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180906.3 AC nr. ...

De verweerder die geen memorie van antwoord heeft neergelegd, mag zijn verweermiddelen niet mondeling ontwikkelen.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Geen neerlegging van een memorie van antwoord

- Artt. 1086 en 1093 Gerechtelijk Wetboek

F.17.0081.F 8 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180608.5 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtspersoon die in rechte optreedt - Bevoegd orgaan - Opgave van dat orgaan

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtspersoon die in rechte optreedt - Akten van verweer tegen een rechtsvordering - Cassatieberoep - Ambtshalve doorhaling uit de Kruispuntbank van Ondernemingen - Gevolg - Toepassing

De rechtspersoon die in rechte optreedt, is niet verplicht het bevoegde orgaan op te geven dat hem met het oog hierop vertegenwoordigt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 372.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtspersoon die in rechte optreedt - Bevoegd orgaan - Opgave van dat orgaan

- Art. 703, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Artikel III.26, §1, eerste en tweede lid, van het Wetboek van economisch recht, is niet van toepassing op de akten van verweer tegen een rechtsvordering, ook al betreft die akte een cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 372.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtspersoon die in rechte optreedt - Akten van verweer tegen een rechtsvordering - Cassatieberoep - Ambtshalve doorhaling uit de Kruispuntbank van Ondernemingen - Gevolg - Toepassing

- Art. III.26, § 1, eerste en tweede lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

F.16.0116.N 17 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180517.8 AC nr. ...

De akte van gedeeltelijke afstand waarbij verweerster afstand doet van het middel van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep dat zij opwierp in de memorie van antwoord, heeft geen weerslag op de ontvankelijkheid van de memorie; indien de memorie van antwoord, die een middel van niet ontvankelijkheid van het cassatieberoep aanvoert niet werd betekend aan de advocaat van de eiser voorafgaand aan de indiening ervan ter griffie, is deze niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord - Grond van niet-ontvankelijkheid - Afstand - Betekening - Vereiste

- Art. 1092, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0077.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Schorsende werking van een vordering tot wraking - Duur

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Dringende aard van een vordering in kortgeding

Uit de loutere omstandigheid dat een vordering in kortgeding per definitie dringend van aard is, kan niet worden afgeleid dat het algemeen belang of de volstrekte noodzakelijkheid vereisen dat van het gemeenrecht wordt afgeweken bij het vaststellen van het tijdsverloop van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Dringende aard van een vordering in kortgeding

- Artt. 28, 837, eerste lid, 1118 en 1094/1 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het hof van beroep in burgerlijke zaken uitspraak doet over een vordering tot wraking, blijft de door artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde schorsende werking voortduren gedurende de termijn van het ingestelde cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing en, indien dat buitengewoon rechtsmiddel binnen de termijn wordt uitgeoefend, totdat het Hof hierover uitspraak heeft gedaan; het voortduren van de schorsende werking die verbonden is aan de wraking ontneemt aan het verzoek tot inkorting zijn voornaamste voorwerp (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Schorsende werking van een vordering tot wraking - Duur

- Artt. 28, 837, eerste lid, 1118 en 1094/1 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0302.N 2 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171102.1 AC nr. 607

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Meermaals betekening - Termijn voor cassatieberoep - Aanvang

Indien een partij een rechterlijke beslissing meermaals op verschillende data betekent aan eenzelfde persoon, neemt de termijn om een cassatieberoep in te stellen een aanvang bij de eerste geldige betekening, zodat cassatieberoep niet rechtsgeldig kan worden ingesteld tenzij het geschiedt binnen de termijn die eerst eindigt (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Meermaals betekening - Termijn voor cassatieberoep - Aanvang

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0500.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding

De beslissing waarbij de Raad van State uitspraak over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding doet, is als dusdanig niet van dien aard dat ze het voorwerp van een cassatieberoep kan uitmaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 158 Grondwet 1994

S.16.0081.F 15 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170515.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Bevoegde minister - Begrip "op vervolging en benaarstiging van" - Draagwijdte - Belgische Staat - Vertegenwoordiging

In de vermelding dat het cassatieberoep is ingesteld door de Belgische Staat "vertegenwoordigd door de minister van Financiën", "op vervolging en benaarstiging van de cel arbeidsongevallen" wijst de uitdrukking "op vervolging en benaarstiging van" geen natuurlijke persoon of zelfs geen rechtspersoon aan, maar een overheidsdienst zonder rechtspersoonlijkheid; zij heeft dus niet tot doel de natuurlijke persoon aan te wijzen die optreedt voor de Belgische Staat en die erover waakt dat de door het bevoegde orgaan besliste rechtsvordering van de publiekrechtelijke rechtspersoon vervolgd wordt voor het bevoegde rechtscollege of die gemachtigd wordt om in rechte op te treden.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Belgische Staat - Vertegenwoordiging - Bevoegde minister - Begrip "op vervolging en benaarstiging van" - Draagwijdte

F.16.0092.F 11 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170511.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat er, op verzoek van de verweerders, tien dagen na de eerste betekening een tweede betekening op een ander adres van de eiser is gedaan, met de vermelding dat ze de betekening van tien dagen eerder tenietdoet en vervangt, waarbij die betekening een verschrijving in het adres van betekening bevat, betekent niet dat de eerste betekening, waarvan de regelmatigheid niet wordt betwist, haar uitwerking verliest; het cassatieberoep dat is ingesteld bij een verzoekschrift dat op de griffie van het Hof is ingediend buiten de termijn die vanaf de eerste betekening is ingegaan, is laattijdig (1). (1) Cass. 4 oktober 1996, AR C.93.0396.N, AC 1996, nr. 354. Vgl. Cass. 6 mei 2013, AR S.12.0065.F, AC 2013, nr. 281, en Cass. 14 mei 2007, AR S.06.0070.F, AC 2007, nr. 247; D. RENDERS en J.-F. VAN DROOGENBROECK, «Erreur de droit et droit à l'erreur», in Liber amicorum M. Mahieu, Larcier, 2008, inz. Nr. 42, p 483.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Eerste betekening - Tweede betekening die de eerste vervangt

- Art. 1097 Gerechtelijk Wetboek

D.16.0005.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Tucht - Orde van Vlaamse Balies - Ontvankelijkheid

De inzake toepasselijke bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek staan niet eraan in de weg dat zowel de Orde van advocaten waartoe de betrokken advocaat behoort als de Orde van Vlaamse balies waarvan de Orde van advocaten deel uitmaakt, gemachtigd zijn om op te treden als eiser of verweerder voor het Hof van Cassatie dat uitspraak doet over de cassatieberoepen tegen de beslissingen in laatste aanleg van de raden van beroep van de Orde van advocaten (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Tucht - Orde van Vlaamse Balies - Ontvankelijkheid

- Artt. 455, 495, eerste en tweede lid, 1121/1, § 1, 1°, 1121/2 en 1121/3, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0506.F 6 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170406.1 AC nr. ...

De aangevoerde onregelmatigheid van de betekening van het cassatieberoep heeft de belangen van de verweerder niet geschaad wanneer hij, door tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie, binnen de wettelijke termijnen een memorie van antwoord heeft neergelegd en heeft geantwoord op de in het cassatieberoep aangevoerde middelen.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Cassatieberoep - Betekening - Verweerder - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Vertegenwoordiging - Onregelmatigheid - Middel van niet-ontvankelijkheid - Belang van de verweerder - Aantasting - Geen aantasting - Ontvankelijkheid

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep - Betekening - Verweerder - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Vertegenwoordiging - Onregelmatigheid - Middel van niet-ontvankelijkheid - Belang van de verweerder - Aantasting - Geen aantasting - Ontvankelijkheid

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0025.F 2 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170302.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Afzonderlijke zaken voor de feitenrechter - Verschillende beslissingen - Enig cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Afzonderlijke zaken voor de feitenrechter - Verschillende beslissingen - Enig cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Gedeeltelijke afstand - Uitwerking - Totale afstand - Uitwerking

Aangezien die grond van niet-ontvankelijkheid het cassatieberoep aantast in zoverre het gericht is tegen elk bestreden arrest, heeft de omstandigheid dat de partij afstand doet van het cassatieberoep in zoverre het gericht is tegen één van die arresten, niet tot gevolg dat voornoemd cassatieberoep, in zoverre het tegen het andere arrest is gericht, regelmatig bij het Hof aanhangig is gemaakt (1); dergelijke afstand heeft niet tot gevolg dat hierdoor het oorspronkelijk cassatieberoep ontvankelijk wordt, voor zover het blijft bestaan, evenmin als het nieuwe cassatieberoep dat de eiser zou instellen tegen de beslissing waartegen hij het cassatieberoep heeft gericht waarvan hij afstand heeft gedaan; wanneer de partij haar afstand tot het gehele cassatieberoep uitbreidt, moet van die afstand akte worden verleend en is het nieuwe cassatieberoep tegen een van de arresten ontvankelijk. (1) Id. Wanneer de afstand ertoe strekt een grond van niet-ontvankelijkheid te vermijden die de akte aantast waarvan de partij afstand doet, is die afstand, om uitwerking te kunnen hebben, noodgedwongen totaal. Daarom heeft het Hof m.b.t. een memorie van antwoord die aan een cassatieberoep een middel van niet-ontvankelijkheid tegenwierp maar niet aan de eiser was betekend zoals bepaald in artikel 1092 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij artikel 7 van de wet van 2014, zonder acht te slaan op de akte waarmee de verweerster verklaarde van het tegen het cassatieberoep opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid afstand te doen, de memorie van antwoord niet-ontvankelijk verklaard (Cass. 20 mei 2016, AR C.15.0014.F, niet gepubliceerd).

Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Afzonderlijke zaken voor de feitenrechter - Verschillende beslissingen - Enig cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Gedeeltelijke afstand - Uitwerking - Totale afstand - Uitwerking

Uit artikel 1079, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat strikt moet worden uitgelegd, volgt dat een enig cassatieberoep in burgerlijke zaken, al zijn de partijen dezelfde en de aangevoerde middelen aanverwant, niet kan worden ingesteld tegen verschillende beslissingen die gewezen zijn in afzonderlijke zaken die de rechter niet heeft gevoegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017 nr ?.; Cass. 29 september 2016, AR F.16.0035.F, niet gepubliceerd; Cass. 26 november 2004, AC 2004, nr. 569, en noot (1), p. 1903, en Cass. 13 januari 1848, Bull. et Pas. 1848, I, 41; raadpl. ook Cass. 28 februari 1997, AC 1997, nr. 115, en Cass. 5 maart 1954, AC 1954, p. 456 (redenen); R.P.D.B., v° "Pourvoi en cassation en matière civile", door Ph. Gérard, J.-Fr. van Drooghenbroeck en H. Boularbah, nr. 176; Scheyven, tweede uitg. nr. 149. De andersluidende rechtspraak inzake plaatselijke belastingen waarnaar R.P.D.B. verwijst, is, zoals de verweerster terecht aanvoert, niet meer ter zake dienend sinds die aangelegenheid onderworpen is aan de regels van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het cassatieberoep.

Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Afzonderlijke zaken voor de feitenrechter - Verschillende beslissingen - Enig cassatieberoep - Ontvankelijkheid

C.16.0261.F 23 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170223.8 AC nr. ...

De dag van indiening van het verzoekschrift op de griffie, in de zin van artikel 1079 van het Gerechtelijk Wetboek, is die van de ontvangst ervan op de griffie van het Hof, ongeacht de dag van inschrijving van de zaak op de rol na de betaling van de rolrechten.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Verzoekschrift - Indiening op de griffie - Tijdstip

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0222.N 13 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Openbaar ministerie - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het openbaar ministerie zelf partij is bij het bestreden arrest, kan het zich niet op artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek beroepen om cassatieberoep in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Openbaar ministerie - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.09.0312.F 8 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161208.4 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat door de echtgenoten is ingesteld tegen de procureur-generaal bij het hof van beroep die enkel een advies heeft uitgebracht over de zaak waarin hij geen partij is geweest, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 12 oktober 2007, AR C.06.0545.F, AC 2007, nr. 480.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Cassatieberoep van de echtgenoten gericht tegen de procureur-generaal bij het hof van beroep - Ontvankelijkheid

C.14.0212.N 2 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161202.1 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verzoekschrift in cassatie - Advocaat bij het Hof - Ondertekening "op concept en vordering" - Mogelijkheid

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Fiscale zaken - Vlaams Gewest - Onroerende voorheffing - Verkeersbelasting - Verzoekschrift in cassatie - Ondertekening

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Fiscale zaken - Ondertekening "op concept en vordering"

De ondertekening van het verzoekschrift houdende voorziening in cassatie “op concept en vordering” wijst erop dat de advocaat de voorziening niet zelf heeft opgesteld en deze niet vrij en weloverwogen heeft ondertekend, zodat niet vaststaat dat hij de inhoud ervan tot de zijne maakt; de ondertekening “op concept en vordering” is eigen aan de advocaten bij het Hof van Cassatie om cassatieberoep in te stellen wanneer hun tussenkomst wettelijk vereist is, en is aldus verbonden aan hun hoedanigheid van ministerieel ambtenaar (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verzoekschrift in cassatie - Advocaat bij het Hof - Ondertekening "op concept en vordering" - Mogelijkheid

In fiscale zaken is de tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie niet vereist en is de advocaat geen ministerieel ambtenaar zodat hij niet de hoedanigheid heeft om een verzoekschrift tot cassatie te ondertekenen “op concept en vordering” (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Fiscale zaken - Ondertekening "op concept en vordering"

Inzake de onroerende voorheffing en de verkeersbelasting in het Vlaamse Gewest, moet het verzoekschrift in cassatie van de belastingplichtige niet noodzakelijk door een advocaat bij het Hof van Cassatie, maar in elk geval door een advocaat worden ondertekend en neergelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Fiscale zaken - Vlaams Gewest - Onroerende voorheffing - Verkeersbelasting - Verzoekschrift in cassatie - Ondertekening

- Art. 3.8.0.0.2 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0378.N 16 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160916.6 AC nr. ...

Door het gevorderde deskundigenonderzoek te bevelen, nemen de appelrechters een eindbeslissing over een tussengeschil, waartegen cassatieberoep openstaat.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Bevolen deskundigenonderzoek - Eindbeslissing over een tussengeschil

- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0298.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.1 AC nr. ...

De stukken die de verweerder tot staving van de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep overlegt, moeten bij zijn memorie van antwoord worden gevoegd en bijgevolg moet er, bij het beoordelen van het tegen het cassatieberoep opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid, geen acht worden geslagen op de hierna neergelegde stukken.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Begin - Eiser die in een niet-aangrenzend Europees land verblijft - Tegen het cassatieberoep opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid - Laattijdigheid - Bestreden arrest - Betekening via de post - Bewijs - Stukken waarop het Hof vermag acht te slaan

- Artt. 55, 2°, 1073, eerste en tweede lid, 1098 en 1100 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0490.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.3 AC nr. ...

De machtiging van de provincieraad om een cassatieberoep in te stellen is niet vereist wanneer het voorwerp van het geschil geen verband houdt met de goederen van de provincie.

Burgerlijke zaken - Vormen - Te voegen stukken (bij cassatieberoep of memorie) - Cassatieberoep van de provincie - Machtiging van de provincieraad

- Art. L 2224-4 Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

C.15.0142.N 21 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160421.7 AC nr. ...

De cassatievoorziening die gericht is tegen de omschrijving van de opdracht van de deskundige door de appelrechters, waarover tussen de partijen geen betwisting bestond, is gericht tegen een vonnis alvorens recht te doen, terwijl er nog geen eindvonnis is, en is mitsdien voorbarig en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 24 oktober 2013, AR C.12.0295.N – C.12.0446.N, AC 2013, nr. 548.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing alvorens recht te doen - Geen eindvonnis

- Artt. 19, eerste en tweede lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0460.F 15 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160415.4 AC nr. ...

Les rémunérations payées aux membres de la famille ne sont des frais professionnels déductibles du dirigeant d'entreprise que lorsqu'ils sont inhérents à ses activités en tant que dirigeant d'entreprise au sein de la société et pas à l'activité sociale de la société; il faut, à cet égard, examiner si les activités des membres de la famille bénéficient au dirigeant d'entreprise ou à la société (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Bestreden arrest - Stilzwijgende berusting - Begrip

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

Afstand van het recht op cassatieberoep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Zie Cass. 18 september 2009, AR C.08.0333.F, AC 2009, nr. 510; Cass. 22 oktober 2009, AR C.08.0336.N-C.08.0979.N, AC 2009, nr. 602.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Afstand van het recht op cassatieberoep

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

S.15.0100.F 4 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160404.3 AC nr. ...

Aangezien het bureau voor rechtsbijstand van het Hof, nadat de eiser zijn staat van behoeftigheid bewezen heeft, het advies van een advocaat bij het Hof van Cassatie ingewonnen heeft overeenkomstig artikel 682, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, en de beschikking van de eerste voorzitter van 1 september 2015 vaststelt dat blijkt uit dat advies dat "de eiser geen cassatieberoep kan instellen met een redelijke kans op succes" en bijgevolg zijn aanvraag voor rechtsbijstand verwerpt omdat "zijn eis niet gerechtvaardigd lijkt in de zin van artikel 667 van het Gerechtelijk Wetboek", werden de vereisten van artikel 6, §1, van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, die het recht op toegang tot de cassatierechter waarborgen, nageleefd; krachtens artikel 1080 van het Gerechtelijk Wetboek, is het verzoekschrift dat het cassatieberoep instelt niet ontvankelijk als het niet zowel op het afschrift als op het origineel door een advocaat bij het Hof van Cassatie ondertekend is.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Ondertekening door een advocaat bij het Hof van Cassatie - Ontstentenis - Sanctie - Niet-ontvankelijkheid - Toegang tot het gerecht - Toegang tot de cassatierechter - Rechtsbijstand - Artikel 6.1, Verdrag rechten van de mens - Naleving

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.15.0181.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.6 AC nr. ...

De vrijwillige tussenkomst van een partij in de bestreden beslissing die noch een partij in het cassatiegeding noch een in dat cassatiegeding opgeroepen partij is, kan alleen ertoe strekken zich bij de eiser dan wel de verweerder aan te sluiten teneinde het cassatieberoep te steunen dan wel te bestrijden (1). (1) 1. In beginsel is de vrijwillige tussenkomst van elke persoon die zijn belang aantoont, in het nieuwe geding dat door de betekening van het cassatieberoep wordt ingeleid, ontvankelijk. (Simont, Des pourvois en cassation en matière civile, 1933, p. 138). De ontvankelijkheid van de tussenkomst in cassatie is echter geen absolute regel. (Simont, op. cit., p. 138). De vrijwillige tussenkomst kan nooit een slinks middel zijn waarmee de tussenkomende partij zich aan de gevolgen van een verval jegens haar kan onttrekken, bv. omdat zij verzuimd heeft binnen de dienstige termijn cassatieberoep in te stellen of nog dat rechtsmiddel onregelmatig heeft ingesteld. (Simon, op. cit., p. 138; Tarbé, Cour de cassation, 1840, p. 138; Crépon, Du pourvoi en cassation en matière civile, 1892, nr. 268; Faye, la Cour de cassation, 1903, nr. 247; noot F.D. onder Cass. 19 april 1979 (AC 1978-79, p. 977). Wie in de rechtspleging voor de feitenrechters partij is geweest, en dat zelfs nog maar in de hoedanigheid van tussenkomende partij, moet in beginsel cassatieberoep instellen indien hij enig bezwaar heeft tegen een beslissing over de zaak zelf. (Simon, op. cit., p. 139; Gérard, Boularbah et van Drooghenbroeck, Pourvoi en cassation en matière civile, 2012, nr. 672). Hij zal zich bijgevolg pas als tussenkomende partij bij het cassatieberoep van een andere partij ontvankelijk kunnen aansluiten wanneer het cassatieberoep van die partij hem door de onsplitsbaarheid van hun gemeenschappelijke belangen ten goede komt. (Simont, op. cit., p. 139; Tarbé, op. cit., p. 138; Crépon, op. cit., nr. 269; Faye, op. cit., nr. 247). Een tussenkomst is geen cassatieberoep en kan de gevolgen ervan niet hebben; de tussenkomst kan dan ook geen enkel punt van het vonnis of arrest dat door het cassatieberoep niet wordt betwist, in vraag stellen en hierdoor worden dergelijke punten buiten het debat gehouden. (Bernard, Manuel des pourvois et des formes de procéder devant la Cour de cassation, 1868, p. 278). De tussenkomende partij mag de draagwijdte van het debat niet wijzigen. Zij kan zich enkel aansluiten bij de middelen van de partij van wie zij de conclusie steunt zonder, bijvoorbeeld, nieuwe middelen van niet-ontvankelijkheid te kunnen opwerpen indien zij de conclusie van de verweerder steunt. (Simont, op. cit., p. 140; Faye, op. cit., nrs. 246-247; De Paepe, Etudes sur la compétence civile, dl. I, 1889, p. 516). De rol van de tussenkomende partij moet zich zodoende ertoe beperken in het geding de argumenten te leveren die zij dienstig acht om hetzij het cassatieberoep te steunen hetzij te bestrijden, al naar gelang zij in de zin van eiser dan wel verweerder tussenkomt, en om te concluderen, indien er grond bestaat tot cassatie, dat zij voor de rechter op verwijzing geplaatst wil worden in de positie waarin zij zich zou hebben bevonden indien zij voor die rechter op verwijzing enkel was tussengekomen. (Bernard, op. cit., p. 278-279). Indien het Hof het cassatieberoep verwerpt, is ook het lot van de tussenkomst meteen verzegeld; indien het Hof de beslissing echter vernietigt, biedt het aannemen van de tussenkomst de tussenkomende partij het voordeel dat zij partij wordt in de nieuwe aanleg die op de cassatie volgt en wordt zij in zodanige mate partij dat haar tussenkomst niet meer voor de feitenrechter in vraag kan worden gesteld. (Bernard, op.cit., p. 279). 2. De tussenkomende partij, die wel partij is in het bestreden vonnis maar niet in het cassatiegeding, en die de slotopmerking van de verweerster overneemt volgens welke, "indien het Hof oordeelt (...) dat (...) het bestreden vonnis moet worden vernietigd (...), (de) vernietiging in dat geval moet worden (...) uitgebreid tot de beslissing die, op grond dat (de tussenkomende partij) zich beroept op een 'overeenkomst tussen de partijen' volgens welke 'de beroepsschade zal worden gevorderd in naam van de (verweerster)', de vergoeding voor de blijvende materiële beroepsschade niet aan (de tussenkomende partij) maar aan de verweerster toekent, (dat) het bestreden vonnis immers uitspraak heeft gedaan in de zin die door de tussenkomende partij was gevorderd, zodat laatstgenoemde geen belang erbij heeft de beslissing aan te vechten die de vordering van de verweerster heeft ingewilligd, overeenkomstig haar vordering, (dat) er in geval van cassatie daarentegen grond bestaat om het dictum te vernietigen", beweert met haar vrijwillige tussenkomst die vordering tot uitbreiding van de volledige vernietiging tot alle beslissingen van het bestreden vonnis betreffende de blijvende materiële beroepsschade, wegens hun onsplitsbaarheid, te steunen. Haar tussenkomst strekt er niet toe zich bij de verweerster te voegen om het cassatieberoep te bestrijden. Bovendien bestaat er tussen de tussenkomende partij en de

verweerster geen onsplitsbaar gemeenschappelijk belang. De vrijwillige tussenkomst is bijgevolg niet ontvankelijk. In werkelijkheid wordt de tussenkomende partij geïnspireerd door de theorie van de zogenaamd niet onderscheiden dicta, krachtens welke de vernietiging van een dictum van de bestreden beslissing de vernietiging tot gevolg moet hebben van de andere dicta van die beslissing waartegen noch de eiseres noch de verweerster een ontvankelijk cassatieberoep hadden kunnen instellen, terwijl het behoud van die dicta de verweerster in cassatie vanaf dat ogenblik zou benadelen. (zie concl. OM vóór Cass. 6 december 2013, Pas. 2013, nr. 665). Haar tussenkomst strekt immers tot het verkrijgen van een uitbreiding van de vernietiging tot een dictum dat haar niet benadeelt en waartegen zij geen ontvankelijk cassatieberoep zou kunnen instellen. Die theorie gaat enkel op indien is aangetoond dat de voorwaarden voor de toepassing ervan tussen de eiseres en de verweerster zijn vervuld, wat hier niet het geval is, aangezien de verweerster geenszins wordt benadeeld door het behoud van de beslissing die de tussenkomende partij niet vergoedt, en die haar niet aanbelangt. Th. W.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Vrijwillige tussenkomst - Ontvankelijkheid

Noot van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Vrijwillige tussenkomst - Ontvankelijkheid

---

C.15.0301.F 12 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160212.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord - Handtekening - Advocaat - Gebrek

Een brief van de verwerende partij in antwoord op het cassatieberoep die niet ondertekend werd door een advocaat bij het Hof van Cassatie, mag het Hof niet in aanmerking nemen.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord - Handtekening - Advocaat - Gebrek

- Art. 1092 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0237.N 28 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160128.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Openbaar ministerie - Rechtsvordering van ambtswege - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als een bepaling van openbare orde of betreffende de openbare orde geschonden werd; de vereisten van openbare orde die, in de zin van die bepaling, een dergelijk optreden kunnen verantwoorden, veronderstellen dat de openbare orde in gevaar wordt gebracht door een toestand die moet worden verholpen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Openbaar ministerie - Rechtsvordering van ambtswege - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

S.13.0015.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Gemis aan belang of bestaansreden - Gemis aan belang

Het cassatieberoep dat geen enkel middel opwerpt tegen de enige beslissing van een arrest die de eiser kan schaden, mist belang (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Gemis aan belang of bestaansreden - Gemis aan belang

C.15.0255.F 11 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151211.4 AC nr. ...

In zoverre het middel dat het arrest, dat de bewoordingen ervan niet herneemt, verwijt de bewijskracht te miskennen van een brief waarvan het afschrift dat aan het verzoekschrift tot cassatie werd gehecht, wel de vermelding van "eensluidend verklaard afschrift" draagt maar niet de vermelding van zijn eensluidendheid met het voor het hof van beroep overgelegde stuk, is het niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 11 september 2009, AR C.08.0274.F-C.08.0301.F, AC 2009, nr. 492 met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2009, nr. 492.

Burgerlijke zaken - Vormen - Te voegen stukken (bij cassatieberoep of memorie) - Middel afgeleid uit de miskenning van de bewijskracht van de akten

C.13.0402.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.4 AC nr. ...

De eiser in cassatie die in de kosten is veroordeeld door de appelrechters, heeft een voldoende belang om in cassatie te komen (1). (1) Cass. 3 januari 2008, AR C.06.0680.N, AC 2008, nr. 6.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser in cassatie - Veroordeling in de kosten - Belang

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

S.13.0005.N 15 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150615.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Verordening (EG) nr. 1393/2007 - Niet-naleving

Krachtens artikel 9.2. van de Betekeningsverordening wordt, wanneer de betekening of de kennisgeving van een stuk overeenkomstig het recht van een lidstaat binnen een bepaalde termijn moet worden verricht, de datum die ten aanzien van de aanvrager in aanmerking moet worden genomen bepaald door het recht van deze lidstaat; ten aanzien van de eiser, die zich in cassatie diende te voorzien binnen de drie maanden na de betekening van het arrest van het arbeidshof op 16 oktober 2012, dient de betekening van het cassatieberoep overeenkomstig artikel 40, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek dan ook geacht te zijn verricht door de afgifte tegen ontvangstbewijs van de akte aan de postdienst; het middel van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep dient te worden verworpen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Verordening (EG) nr. 1393/2007 - Niet-naleving

F.14.0155.F 21 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150521.17 AC nr. ...

Krachtens artikel 1092, tweede en vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek dient de memorie van antwoord, voorafgaand aan de indiening ter griffie, enkel aan de advocaat van de eiser of, indien hij geen advocaat heeft, aan de eiser zelf worden betekend wanneer hij een middel van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep opwerpt; aangezien het tegen het cassatieberoep opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid niet kan worden aangenomen, zal de verweerster worden veroordeeld tot de kosten van de betekening van de memorie van antwoord.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Belastingzaken - Memorie van antwoord - Betekening - Tegen het cassatieberoep opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid - Verwerping - Kosten van betekening

- Art. 1092, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Hoewel de toelichting bij het middel een onduidelijkheid in dat middel kan ophelderen door een gegeven dat er reeds in staat duidelijker naar voren te brengen, kan ze geen leemte in de tekst ervan verhelpen; een middel waarvan de tekst onvolledig is, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 18 december 2014, AR F.14.0022.F, AC 2014, nr. 807. Krachtens artikel 1080 van het Gerechtelijk Wetboek bevat het cassatieverzoekschrift de uiteenzetting van de middelen van de eiser, zijn conclusie en de vermelding van de wettelijke bepalingen waarvan de schending wordt aangevoerd, een en ander op straffe van nietigheid. Krachtens artikel 1087 van dat wetboek kan de eiser, samen met zijn verzoekschrift, of, op straffe van verval, binnen vijftien dagen na de betekening ervan, een aanvullende memorie overleggen die vooraf aan de verweerder is betekend en waarin de feiten worden uiteengezet en de cassatiemiddelen worden ontwikkeld. Die bepalingen zijn van toepassing op het cassatieberoep in belastingzaken. Volgens de vaste rechtspraak van het Hof kunnen de overwegingen die gemaakt worden onder de titel "toelichting" in het cassatieverzoekschrift weliswaar een onduidelijkheid in het middel ophelderen door een gegeven dat er reeds in staat duidelijker naar voren te brengen, maar kunnen ze evenwel geen leemte in de tekst van dat middel verhelpen door er een gegeven, dat er niet al in substantie was vervat, aan toe te voegen. De belangrijkste reden hiervoor is dat, wanneer een en dezelfde akte – het cassatieberoep – "middelen" van cassatie en een "toelichting" bevat, de "middelen" in een dergelijke indeling het eigenlijke "cassatieverzoekschrift" vormen en de "toelichting" de aanvullende memorie vormt die, in dat geval, samen met het verzoekschrift wordt overgelegd. En net zoals de aanvullende memorie geen leemten in het verzoekschrift kan verhelpen, kan de "toelichting" die zelfde leemten niet verhelpen. (zie Cass. 16 mei 1938, Bull. en Pas., 169, en noot 1; over de voorgeschiedenis van de redenen waarop die regel berust, zie noot 2 onder Cass. 31 oktober 1935, ibid., 22).

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Belastingzaken - Tekst van het middel en zijn toelichting - Onderscheid - Onvolledige tekst

- Artt. 1080 en 1087 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0123.F 12 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150312.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eisers - Voorwaarde

In de regel kan niemand cassatieberoep instellen indien hij niet in dezelfde hoedanigheid in de zaak betrokken was voor de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen; de omstandigheid dat de rechten en verplichtingen uit de verzekeringsovereenkomst die de aansprakelijkheid dekt van een gefailleerde vennootschap, vóór de hervatting van het geding, van het Belgische filiaal van de vennootschap naar Zwitsers recht Z. zijn overgedragen naar het Belgische filiaal naar Iers recht Z., geeft laatstgenoemde niet de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen arresten die zijn gewezen in de zaak van een andere vennootschap Z. en van de vennootschap namens wie zij het geding heeft hervat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eisers - Voorwaarde

---

G.15.0027.N 12 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150312.10 AC nr. ...

Uit artikel 747, §2, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat geen ontvankelijk cassatieberoep kan worden ingesteld tegen een beschikking die met toepassing van artikel 747 van dat wetboek uitspraak doet over het in staat stellen en de bepaling van rechtsdag; hieraan wordt geen afbreuk gedaan doordat daarin tevens toepassing wordt gemaakt van artikel 758, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Bepaling van conclusietermijnen en rechtsdag - Beschikking

- Artt. 747, § 2, vierde lid, en 758, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0181.N 6 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150206.4 AC nr. 91

Uit artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als een bepaling van openbare orde of betreffende de openbare orde geschonden werd; de vereisten van de openbare orde die, in de zin van die bepaling, een dergelijk optreden kunnen verantwoorden, veronderstellen dat de openbare orde in gevaar wordt gebracht door een toestand die moet worden verholpen (1); dit is niet het geval wanneer het arrest zijn beslissing verantwoordt met de in het cassatieberoep bekritiseerde reden dat er in de schrijfwijze van de familienaam in de geboorteakte een materiële vergissing van linguïstische aard is gebeurd. (1) Cass. 7 februari 2013, AR C.12.0165.F – C.12.0229.F, AC 2013, nr. 92, met concl. advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Openbaar ministerie - Rechtsvordering van ambtswege - Artikel 138bis, Gerechtelijk Wetboek - Voorwaarden - Openbare orde - Begrip - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.12.0636.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.9 AC nr. ...

Het geschil dat veronderstelt dat de vraag over het bestaan van de verkoop van een onroerend goed ten aanzien van de verkopers en de vraag over de ontbinding ervan beslecht worden, is onsplitsbaar in de zin van de artikelen 31 en 1084 van het Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Vordering tot ontbinding van de verkoop van een onroerend goed ten laste van de koper - Partijen in de rechtspleging - De koper en twee verkopers, waarvan de ene de bijzondere lasthebber is van de andere - Onsplitsbaar geschil

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het geschil onsplitsbaar is, is de voorziening die niet gericht is tegen alle bij de bestreden beslissing betrokken partijen wier belang strijdig is met dat van de eiser, niet-ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 14 mei 2009, AR C.07.0322.F-C.07.0329.F, AC 2009, nr. 316.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Vordering tot ontbinding van de verkoop van een onroerend goed ten laste van de koper - Partijen in de rechtspleging - De koper en twee verkopers, waarvan de ene de bijzondere lasthebber is van de andere - Onsplitsbaar geschil - Cassatieberoep door koper niet betekend aan verkoper die hoedanigheid heeft van bijzondere lasthebber van andere verkoper - Ontvankelijkheid

C.13.0532.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser - Eiser die geen partij was bij de bestreden beslissing

In de regel kan niemand cassatieberoep instellen tegen een beslissing, als hij niet in het geding was voor de rechter die ze gewezen heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser - Eiser die geen partij was bij de bestreden beslissing

C.14.0075.F 15 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150115.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Allerlei - Kruispuntbank van Ondernemingen - Akte van verweer tegen een rechtsvordering - Toepasselijke bepaling - Ambtshalve schrapping - Ontvankelijkheid van een cassatieberoep

Artikel 14 van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, is niet van toepassing op de akten van verweer tegen een rechtsvordering, zelfs niet wanneer die akte een akte van hoger beroep of een cassatieberoep is; een vennootschap verkeert dus niet in de onmogelijkheid om een ontvankelijk cassatieberoep in te stellen tijdens de periode van ambtshalve schrapping van haar inschrijving bij de Kruispuntbank van Ondernemingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Allerlei - Kruispuntbank van Ondernemingen - Akte van verweer tegen een rechtsvordering - Toepasselijke bepaling - Ambtshalve schrapping - Ontvankelijkheid van een cassatieberoep

- Art. 14 Wet 16 jan. 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen

S.14.0010.F 5 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150105.2 AC nr. 2

Een materiële vergissing in het verzoekschrift en in de akte van betekening ervan brengt niet de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep teweeg als de stukken van de rechtspleging de verbetering ervan mogelijk maken.

Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vermeldingen - Materiële verschrijving - Verbetering

STRAFZAKEN

P.25.0968.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.21 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 410 en 412 Wetboek van Strafvordering, kan de burgerlijke partij enkel cassatieberoep instellen met betrekking tot de bepalingen die haar burgerlijke belangen betreffen, maar kan zij in geen geval de vernietiging van een gewezen motiverende of veroordelende beslissing van het hof van assisen vorderen (1). (1) Zie concl. OM.; zie Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1489.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.4; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0240.N, AC 2020, nr. 538, met concl. van advocaat-generaal DE SMET.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Hof van assisen - Motiverende of veroordelende beslissing - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 412 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel III (Art. 407 tot en met 447bis)
- Art. 410 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel III (Art. 407 tot en met 447bis)

P.25.1224.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.18 AC nr. ...

Artikel 31 Voorlopige Hechteniswet staat het cassatieberoep enkel toe tegen de beslissingen die de voorlopige hechtenis handhaven; een dergelijke beslissing is die welke de invrijheidstelling afhankelijk maakt van voorwaarden (1); het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen een beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die de beklaagde in vrijheid stelt onder voorwaarden is bijgevolg ontvankelijk (2); wanneer het openbaar ministerie afstand doet van een dergelijk cassatieberoep op grond dat het niet ontvankelijk is, kan geen akte worden verleend van die afstand, die op een vergissing berust. (1) Zie noot van M.N.B. onder Cass. 22 december 2021, AR P.21.1606.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.14 (impliciete oplossing), met concl. "in hoofdzaak" OM, ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211222.2F.14; zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10e uitg., La Charte, 2025, I, 1336. (2) Zie Cass. 15 oktober 2008, AR P.08.1443.F, AC 2008, nr. 550 (impliciete oplossing), op gelijkl. concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0760.F ECLI:BE:CASS:2001:ARR.20010523.7, (cassatieberoep van de inverdenkinggestelde of beklaagde tegen het arrest dat één of meerdere voorwaarden voor diens voorlopige invrijheidstelling verlengt).

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Toezicht op de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de invrijheidstelling onder voorwaarden van de beklaagde beveelt - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid - Afstand van het cassatieberoep om de verkeerde reden dat het niet ontvankelijk is - Gevolg

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Toezicht op de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de invrijheidstelling onder voorwaarden van de beklaagde beveelt - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid - Afstand van het cassatieberoep om de verkeerde reden dat het niet ontvankelijk is - Gevolg

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.1011.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering moet de verklaring van het voor de inverdenkinggestelde ingestelde cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat zijn internering beveelt, worden opgemaakt en ondertekend door een advocaat die houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0901.N, AC 2019, nr. 568.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de internering beveelt - Cassatieberoep ingesteld door de inverdenkinggestelde in de gevangenis - Ontvankelijkheid

- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.25.0983.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.2 AC nr. ...

Artikel 96, eerste lid, Wet Strafuitvoering somt op beperkende wijze de beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank op waartegen een veroordeelde cassatieberoep kan instellen, met name de beslissingen tot toekenning, afwijzing, herziening of herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit als bedoeld in Titel V Wet Strafuitvoering; deze bepaling laat evenwel geen cassatieberoep toe tegen beslissingen waarbij de behandeling van een verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit van het elektronisch toezicht wordt uitgesteld en waarbij uitgaansvergunningen worden toegekend bij toepassing van artikel 59 Wet Strafuitvoering (1). (1) Cass. 10 september 2024, AR P.24.1260.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240910.2N.12.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafuitvoering - Wet Strafuitvoering - Artikelen 59 en 96, eerste lid - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen waartegen een veroordeelde cassatieberoep kan instellen - Beslissing waarbij de behandeling van een verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit van elektronisch toezicht wordt uitgesteld en toekenning van uitgaansvergunningen - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 59 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0951.F 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAC.1 AC nr. ...

Uit artikel 78 Interneringswet volgt dat de beslissingen die de plaatsing van de geïnterneerde persoon in een inrichting tot bescherming van de maatschappij en, in afwachting van een plaats in deze inrichting, zijn plaatsing in de afdeling tot bescherming van de maatschappij van een gevangenis bevelen, niet voor cassatieberoep vatbaar zijn (1). (1) Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0660.N, AC 2019, nr. 419.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Internering - Toepassingsmodaliteiten - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissingen betreffende de plaatsing van de geïnterneerde persoon - Afdeling tot bescherming

van de maatschappij van een gevangenis - Inrichting tot bescherming van de maatschappij

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.24.1201.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 794/1, 797, tweede lid, en 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat wanneer de partij die cassatieberoep instelt tegen de bestreden beslissing geen andere grief aanvoert dan dat de appelrechters geen uitspraak hebben gedaan over een punt van de voor hen gebrachte vordering, zoals de toepassing, op de rechtsplegingsvergoeding in eerste aanleg, van de vermindering waarop zij, in haar hoedanigheid van in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die juridische tweedelijnsbijstand geniet, beweert recht te hebben, het cassatieberoep niet ontvankelijk is; wanneer, met andere woorden, een partij geen andere klachten kan aanvoeren dan een verzuim om uitspraak te doen, moet zij van de procedure tot verbetering en niet van de cassatieprocedure gebruikmaken (1). (1) Het Hof heeft weliswaar beslist dat artikel 794/1, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door artikel 35 van de Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, niet van toepassing is "in strafzaken" (Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0039.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.12). Het OM heeft evenwel gesteld dat die uitsluiting slechts van toepassing is op de beslissingen over de strafvordering, zelfs al heeft het geen enkele expliciete aanwijzing daartoe aangetroffen in de parlementaire voorbereiding van die wet (Parl.St., Kamer, 54 2827). Aangezien de vordering na 9 juni 2018 werd ingesteld, is bovendien artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door die wet, hierop van toepassing (Zie Cass. 2 oktober 2020, AR C.19.0464.N, AC 2020, nr. 601). (M.N.B.)

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Enige door de eiser opgeworpen grief die betrekking heeft op het verzuim om uitspraak te doen over een punt van de voor de appelrechters gebrachte vordering betreffende de rechtsplegingsvergoeding in eerste aanleg - Invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 797, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 794/1 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0773.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.23 AC nr. ...

Volgens artikel 97, § 1, tweede lid, laatste zin, Wet Strafuitvoering moeten de cassatiemiddelen worden voorgesteld in een memorie die moet toekomen ten laatste de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep; het cassatieberoep tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III Wetboek van Strafvordering; van een dergelijke advocaat mag worden verwacht dat hij vertrouwd is met de termijn en de vormen die gelden voor het indienen van een memorie in het kader van een cassatieberoep tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank en dat die raadsman dus weet dat hij die memorie moet doen toekomen ter griffie van het Hof van Cassatie binnen de vijf dagen na de datum van het cassatieberoep en dus zonder de ontvangst van het bericht van rechtsdagbepaling af te wachten.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep tegen de beslissing tot herroeping van een modaliteit - Termijn van vijf dagen voor het indienen van een memorie - Verplichte tussenkomst van een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Laattijdige neerlegging van de memorie - Overmacht - Beoordeling

- Art. 97, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 425 Wetboek van Strafvordering

P.25.0034.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.5 AC nr. ...

Het arrest, dat uitspraak doet bij toepassing van artikel 61quater, § 5, Wetboek van Strafvordering, houdt geen beslissing in als bedoeld door artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering zodat het cassatieberoep, ingesteld vooraleer een eindbeslissing voorligt in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bijgevolg voorbarig en derhalve niet ontvankelijk is (1). (1) Cass. 1 maart 2023, AR P.22.1352.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12 met strijdige concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 4 januari 2022, arrest niet gepubliceerd; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, la Charte, 10e édition, 2025, t. I, pp. 649-650.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Verzoek tot opheffing van een onderzoekshandeling met betrekking tot goederen - Artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering - Ontvankelijkheid

- Art. 420, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

P.25.0702.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.14 AC nr. ...

Wanneer als cassatiemiddel de niet-naleving van een pleegvorm wordt aangevoerd, terwijl de eiser in cassatie de naleving van die pleegvorm onmogelijk heeft gemaakt en er dus zelf verantwoordelijk voor is, is het middel in die omstandigheden bij gebrek aan rechtmatig belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM; zie JT 2025, p. 421 met noot B. DEJEMEPPE, “Le parquet et la loyauté procédurale ».

Strafzaken - Algemeen - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Wet Strafuitvoering - Artikel 53, eerste lid - Horen van het openbaar ministerie - Afwezigheid van het openbaar ministerie ter zitting - Niet naleving van deze pleegvorm - Vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep door het openbaar ministerie - Belang - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 61 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 59, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 53, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.24.0132.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.5 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de geïnterneerde tegen de beslissingen van de kamer voor bescherming van de maatschappij over de uitgaansvergunningen is ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissing over de toekenning van uitgaansvergunningen - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissing over de toekenning van uitgaansvergunningen - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.25.0777.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.18 AC nr. ...

De met het oog op uitlevering aan het Verenigd Koninkrijk gedetineerde persoon die cassatieberoep instelt tegen de door de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen beslissing tot uitvoerbaarverklaring van het door de Britse overheden verleende internationaal aanhoudingsbevel kan de akte van cassatieberoep geldig zelf op de griffie van de gevangenis ondertekenen (1). (Impliciete oplossing). (1) "De Uitleveringswet 1874 maakt geen melding van het cassatieberoep, dat ter zake geregeld blijft door het Wetboek van Strafvordering. Artikel 3 van de wet betreft immers enkel, enerzijds, de procedure van uitvoerbaarverklaring door de raadkamer van het door de bevoegde buitenlandse overheid verleende aanhoudingsbevel en, anderzijds, de wijze om het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep over de uitlevering in te winnen. Daaruit volgt dat het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing van de raadkamer tot uitvoerbaarverklaring bevestigt, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift". (Cass. 28 september 2016, AR P.16.0938.F, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.4, AC 2016, nr. 531; zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0520.N, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.5, AC 2016, nr. 382). In het geval van de door het Verenigd Koninkrijk ingediende verzoeken tot uitlevering verwijst artikel 13 van die wet echter, met het oog op de regeling van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", naar de Wet Europees Aanhoudingsbevel, waarvan artikel 18 voorziet in een bijzondere regeling voor het cassatieberoep en, met name, in een duidelijk kortere termijn om cassatieberoep in te stellen (vijf dagen); in dat geval eist het Hof geen tussenkomst van een advocaat die houder is van het getuigschrift (zie Cass. 25 maart 2015, AR P.15.0393.F, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.2, AC 2015, nr. 221, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas., ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150325.2). Bijgevolg is het cassatieberoep, dat deel uitmaakt van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", aangezien het mogelijk maakt om de beslissing die over dat verzoek uitspraak heeft gedaan te toetsen, wel ontvankelijk. (M.N.B.)

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de Britse overheden - Artikel 13 Uitleveringswet 1874 - Toepassing van de procedure geregeld door de Wet Europees Aanhoudingsbevel - Beslissing tot uitvoerbaarverklaring gewezen door de kamer van inbeschuldigingstelling - Akte van cassatieberoep die door de met het oog op uitlevering gedetineerde persoon zelf is ondertekend op de griffie van de gevangenis - Ontvankelijkheid

- Art. 18 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds
- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds
- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

P.25.0253.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.13 AC nr. ...

Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek verplicht het openbaar ministerie niet aanwezig te zijn op de uitspraak van het arrest betreffende de burgerlijke belangen, welke het enige dictum is dat het cassatieberoep aan het Hof van Cassatie heeft kunnen voorleggen wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is (1). (1) De eiseres voerde aan dat het arrest artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek schond omdat, volgens haar, uit de stukken waarop het Hof acht mag slaan, niet blijkt dat die beslissing werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Arrest van het hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt -

Cassatieberoep van de beklaagde - Cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Cassatieberoep gericht tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Middel volgens hetwelk het arrest niet blijkt te zijn uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Arrest van het hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Cassatieberoep van de beklaagde - Cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Cassatieberoep gericht tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Middel volgens hetwelk het arrest niet blijkt te zijn uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is en het Hof van Cassatie dus enkel kennisneemt van de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering, kan het Hof de laatstgenoemde beslissing niet vernietigen krachtens artikel 4, twaalfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat de wettigheid van die enkele beslissing, het voorwerp van het cassatieberoep, niet afhankelijk stelt van de aanwezigheid van het openbaar ministerie (1). (1) In dit geval verklaart het bestreden arrest de strafvordering verjaard en ontslaat het de eiseres, beklaagde, van rechtsvervolging zonder kosten. Aangezien die beslissing de eiseres op geen enkele wijze benadeelt, is het cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering. Het zittingsblad van de openbare rechtszitting van het hof van beroep waarop de zaak in beraad werd genomen, vermeldt dat “het openbaar ministerie en de [eiseres], beklaagde, berusten in de verjaring van het strafrechtelijk gedeelte. Het debat wordt derhalve beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering. Het openbaar ministerie verlaat de zittingszaal met instemming van de [eiseres]”. Dit middel is dus strijdig met de eerdere proceshouding, maar de regels van rechterlijke organisatie zijn van openbare orde. “Krachtens de artikelen 138, eerste lid, en 140, Gerechtelijk Wetboek en artikel 284 Wetboek van Strafvordering is de aanwezigheid van het openbaar ministerie vereist voor de regelmatige samenstelling van de strafgerechten, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt”. (Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0531.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2, AC 2017, nr. 71). Het laatste lid van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorziet in een dergelijke uitzondering, aangezien het bepaalt dat “wanneer alleen de burgerlijke belangen bij de [straf]rechter aanhangig worden gemaakt, de aanwezigheid van het openbaar ministerie op de terechtzitting niet verplicht is”. (M.N.B.)

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Openbaar ministerie dat, net als de burgerlijke partij, concludeert tot de verjaring van de strafvordering en de zittingszaal verlaat, zodat het openbaar ministerie het debat over de enkele burgerlijke belangen laat doorgaan zonder hem - Cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Gevolg - (Geen) mogelijkheid om de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering te vernietigen

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Openbaar ministerie dat, net als de burgerlijke partij, concludeert tot de verjaring van de strafvordering en de zittingszaal verlaat, zodat het openbaar ministerie het debat over de enkele burgerlijke belangen laat doorgaan zonder hem - Cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Gevolg - (Geen) mogelijkheid om de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering te vernietigen

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer de rechtspersoon niet wordt beoogd door de verklaring van cassatieberoep, heeft zij geen hoedanigheid om de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep aan te voeren (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Tussenkomende partij - Rechtspersoon niet beoogd door het cassatieberoep - (Geen) hoedanigheid om de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep aan te voeren

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.25.0331.N 13 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250513.2N.27 AC nr. ...

Indien een beklaagde die voor de eerste rechter om een taalwijziging heeft verzocht en dit verzoek werd afgewezen en het door hem bij toepassing van artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken bedoelde hoger beroep eveneens werd afgewezen, in de appelprocedure voor de correctionele rechtbank afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek om taalwijziging; de beklaagde geeft aldus onmiskenbaar te kennen dat hij zich niet gegriefd acht door het gegeven dat de tegen hem ingestelde strafvervolging werd behandeld in de taal van de rechtspleging (1); daaruit volgt dat die beklaagde geen belang heeft bij het cassatieberoep dat hij instelt tegen het afwijzend vonnis van de Nederlandstalige en Franstalige arrondissementsrechtbanken zetelend in verenigde vergadering dat op zijn hoger beroep is gewezen bij toepassing van artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken. (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1584.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.9; Cass. 27 juni 2023, AR P.23.0641.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230627.2N.39; Cass. 26 mei 2020, AR P.19.1338.N, AC 2020, nr. 316, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.13

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Arrondissement Halle-Vilvoorde - Verzoek om taalwijziging in eerste aanleg - Afwijzing van het verzoek door de politierechtbank en nadien door de arrondissementsrechtbank in verenigde vergadering te Brussel - Hoger beroep - Afstand van de grief schuldbeoordeling - Effect op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep gericht tegen de beslissing van de arrondissementsrechtbank

- Art. 23quater Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.24.0698.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.5 AC nr. ...

Het Hof verleent geen akte van de afstand van het cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering wanneer die afstand op een dwaling berust (1). (1) Zie Cass. 28 april 2020, AR P.20.0186.N, AC 2020, nr. 253.

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Afstand op grond dat de beslissing geen eindbeslissing is - Eindbeslissing - Afstand die op een dwaling berust - Gevolg

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer het bestreden arrest uitspraak doet over alles wat het voorwerp uitmaakte van de vordering van de burgerlijke partij, die enkel de veroordeling van de beklaagde tot betaling van een euro provisioneel vorderde, en de appelrechters hun rechtsmacht hierover volledig hebben uitgeoefend, is die beslissing een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; de omstandigheid dat de appelrechters hun uitspraak over de kosten en de overige burgerlijke belangen hebben aangehouden, heeft niet tot gevolg dat hun beslissing geen eindbeslissing is (1). (1) Zie Cass. 28 april 2020, AR P.20.0186.N, AC 2020, nr. 253.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing - Begrip - Beslissing die uitspraak doet over alles wat het voorwerp van de vordering van de burgerlijke partij uitmaakt - Beslissing die de uitspraak over de kosten aanhoudt - Gevolg

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0509.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de veroordeelde niet van het vonnis van de strafuitvoeringsrechter in kennis werd gesteld op de wijze bedoeld in artikel 46, § 1, derde lid, Wet Strafuitvoering, is het cassatieberoep ontvankelijk als het meer dan vijf dagen na de uitspraak van het vonnis maar daags na de kennisname ervan is ingesteld (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Strafuitvoeringsrechter - Weigering tot toekenning van het elektronisch toezicht - Beslissing gewezen na afloop van een schriftelijke procedure - Cassatieberoep ingesteld meer dan vijf dagen na de uitspraak van het vonnis - Geen mededeling van het gewezen vonnis aan de veroordeelde binnen de vierentwintig uur - Gevolg

- Art. 97, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 46, § 1, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.23.0298.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.12 AC nr. ...

Uit de artikelen 187, § 1, en 424 Wetboek van Strafvordering volgt dat, wanneer het jegens de beklaagde bij verstek gewezen vonnis niet werd betekend en de verzettermijn dus niet is ingegaan, de termijn om tegen die beslissing cassatieberoep in te stellen niet kan ingaan (1); evenwel volgt noch uit die bepalingen, noch uit de artikelen 187, § 7, en 206 van dat wetboek, noch uit enige andere wettelijke bepaling dat in geval van verzet tegen het verstekvonnis, en vervolgens van afstand van dat rechtsmiddel, de uitspraak van de beslissing die akte van de afstand van het rechtsmiddel verleent de termijn om cassatieberoep tegen het verstekvonnis in te stellen doet ingaan (2); in een dergelijk geval leidt het Hof uit zijn vaststelling dat het dossier geen enkel stuk bevat dat de betekening van het bestreden vonnis aantoont, af dat het cassatieberoep voorbarig is en verleent het in voorkomend geval akte van de afstand van dat cassatieberoep. (1) Zie, wat betreft het voorbarig karakter van het cassatieberoep van de beklaagde tegen een jegens hem bij verstek gewezen en niet betekend vonnis, Cass. 9 oktober 2024, AR P.23.0720.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241009.2F.9, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20241009.2F.9 ; Cass. 7 september 2022, AR P.21.1593.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.2, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220907.2F.2. (2) In afwijking van de regel "verzet op verzet is ongeldig", "belet de akteverlening niet, behoudens wanneer de afstand berusting in de bij verstek gewezen beslissing inhoudt, dat de beklaagde binnen de wettelijke termijn een tweede maal verzet instelt tegen die beslissing" (Cass. 4 april 2017, AR P.17.0032.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.3, Pas. 2017, nr. 246 en de noot A.W., RABG, 2018, 463, noot M. ROZIE, "Opposition sur opposition ne vaut", behalve wanneer binnen de wettelijke termijn een tweede verzet wordt aangetekend na afstand van een eerste verzet"; zie B. DE SMET, "Verstek en verzet in strafzaken", 4de uitg., C.A.B.G., Intersentia, 2020, 123, noot 693). Wanneer de in laatste aanleg bij verstek gewezen beslissing nog vatbaar is voor verzet, volgt uit artikel 424 Wetboek van Strafvordering dat die termijn van 15 dagen om cassatieberoep in te stellen voor de beklaagde pas ingaat na het verstrijken van de gewone verzettermijn. Wanneer ze niet meer vatbaar is voor verzet, gaat de termijn van 15 dagen om cassatieberoep in te stellen voor de niet-verschenen partij in de dag na de betekening van de beslissing (zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, 2077). (M.N.B.).

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Veroordeling bij verstek niet betekend - Verzet - Afstand - Beslissing die akte van de afstand verleent - (Geen) aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen tegen het verstekvonnis - Gevolg voor de mogelijke afstand van cassatieberoep

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 1 en 7 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Veroordeling bij verstek niet betekend - Verzet - Afstand - Beslissing die akte van de afstand verleent - (Geen) aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen tegen het verstekvonnis - Gevolg voor de mogelijke afstand van cassatieberoep

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering
- Art. 206 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 1 en 7 Wetboek van Strafvordering

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering mag de eiser in cassatie na verloop van twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep geen memories of stukken meer indienen, met uitzondering van akten van afstand of hervatting van het geding, akten waaruit blijkt dat het cassatieberoep doelloos is geworden en de noten bedoeld in artikel 1107 van het Gerechtelijk Wetboek; bovendien kan een noot van antwoord die is neergelegd met toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek de memorie in cassatie niet aanvullen of uitbreiden (1); wanneer de in de memorie van antwoord vervatte vordering tot betichting van valsheid in burgerlijke zaken wordt ingesteld na het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, is ze bijgevolg niet ontvankelijk (2). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0006.N, ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100629.5, AC 2010, nr. 468, met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF ECLI:BE:CASS:2010:CONC.20100629.5; zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, p. 381 en de verwijzingen in de noten. (2) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

Strafzaken - Allerlei - Noot in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegd na het verstrijken van de wettelijke termijn voor de neerlegging van de memorie - Grenzen - Incidentele valsheidsvordering - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Noot in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegd na het verstrijken van de wettelijke termijn voor de neerlegging van de memorie - Grenzen - Incidentele valsheidsvordering - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0097.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep van een eiser tot opheffing van een opsporingsmaatregel tegen de beslissing die het openbaar ministerie heeft genomen met toepassing van artikel 28sexies, § 4, Wetboek van Strafvordering, is vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep wanneer de Belgische rechtbanken hierdoor hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot opheffing op grond van artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering - Verwerping - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing waardoor de Belgische rechtbanken hun rechtsmacht

volledig hebben uitgeoefend - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 28sexies, § 4 Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering, is het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat gewezen is op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings betreffende de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp vormen van het misdrijf, niet vatbaar voor cassatieberoep; uit arrest nr. 29/2024 van het Grondwettelijk Hof van 14 maart 2024 volgt evenwel dat de cassatieberoepen niet op grond van die rechtsnorm niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard (1). (1) Cass. 22 mei 2024, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 ; zie AGwH 14 maart 2024, nr. 29/2024, dat antwoordt op de prejudiciële vraag gesteld door Cass. 21 december 2022, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.3, met concl. "in hoofdzaak" van het OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221221.2F.3.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

P.24.0802.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.17 AC nr. ...

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering staat slechts cassatieberoep open tegen een eindbeslissing op de burgerlijke rechtsvordering; het bestreden vonnis dat beslist tot een heropening van het debat met betrekking tot de gerechtskosten en de kosten van een deskundige V. alsmede inzake de interesten op de door de eerste rechter toegekende schadevergoeding en de zaak in voorzetting stelt teneinde de partijen toe te laten daarover standpunt in te nemen is geen eindbeslissing in de zin van de voormelde bepaling en de door de eiser gedane afstand doet daaraan geen afbreuk., zodat het cassatieberoep is wegens voorbarigheid niet ontvankelijk.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Afstand - Ontvankelijkheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Ontvankelijkheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0105.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.6 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een door de beklaagde opgeworpen onbevoegdheid én over de controle van de bijzondere opsporingsmethoden is in zoverre het de bevoegdheid betreft vatbaar op grond van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering voor een onmiddellijk cassatieberoep, zodat er geen afstand daarvan kan worden verleend; de uitspraak over de bijzondere opsporingsmethoden is evenwel geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch een beslissing als bedoeld door het tweede lid van die bepaling, zodat daarvoor de afstand van het cassatieberoep wel kan worden verleend.

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Voorbereidende beslissing of beslissing van onderzoek - Beslissing inzake de onbevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Afstand van het

cassatieberoep - Draagwijdte

- Art. 420, eerste en tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 189ter Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Voorbereidende beslissing of beslissing van onderzoek - Beslissing inzake de bijzondere opsporingsmethoden - Onmiddellijk cassatieberoep - Afstand van het cassatieberoep - Draagwijdte

- Art. 420, eerste en tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 189ter Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die hij uiterlijk vijftien dagen vóór de rechtszitting ter griffie van het Hof doet toekomen en deze termijn is een volle termijn wat inhoudt dat vijftien volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van neerlegging van de memorie en de dag van de rechtszitting, zodat indien de zestiende of de zeventiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag of zondag zijn, de memorie ervoor moet zijn neergelegd; de naleving van de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn van twee maanden om de memorie in te dienen, ontslaat de eiser in cassatie niet van de verplichting om eveneens de in het eerste lid van dit artikel bepaalde volle termijn van vijftien dagen te respecteren (1). (1) Cass. 6 april 2016, AR P.16.0299.F, AC 2016, nr. 239 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 met noot AW, NC 2015, p. 329 en noot F. DERUYCK, "Over de nieuwe termijnen in de cassatieprocedure: wat meer haast en wat meer spoed, en toch goed?".

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Artikel 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Dubbele termijn - Termijn van twee maanden te rekenen vanaf het cassatieberoep en termijn van vijftien dagen voor de zitting - Aard van de termijn van vijftien dagen - Volle termijn - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 429, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0252.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.9 AC nr. ...

Artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kent aan de wraking een schorsende werking toe die de rechter, op straffe van nietigheid, verbiedt de procedure voort te zetten en aan de schorsende werking komt een einde wanneer de beslissing tot verwerping van de vordering kracht van gewijsde krijgt, dit is na verloop van de termijn om cassatieberoep in te stellen als bedoeld in artikel 838, derde lid, Gerechtelijk Wetboek of, in geval van cassatieberoep binnen die termijn, wanneer het Hof van Cassatie het cassatieberoep tegen die beslissing verwerpt; uit artikel 838 Gerechtelijk Wetboek volgt dat binnen korte termijn uitspraak moet worden gedaan over een vordering tot wraking zodat een cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek door het Hof dan ook als spoedeisend wordt behandeld; de raadsman van een eiser in cassatie, die houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding van cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, Wetboek van Strafvordering, weet of moet weten dat de behandeling van een cassatieberoep tegen een wrakingsbeslissing door het Hof als spoedeisend wordt behandeld en het voorwerp kan uitmaken van een rechtsdagbepaling op korte termijn, zodat hij niet dient te wachten op de ontvangst van de door artikel 1106, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde rechtsdagbepaling om zijn memorie op te stellen en in te dienen en er dus geen sprake is van overmacht.

Strafzaken - Algemeen - Wraking - Cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek - Spoedeisende behandeling - Rechtsdagbepaling - Kennisgeving van de rechtsdagbepaling - Indienen van de memorie - Overmacht - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 432 Wetboek van Strafvordering
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Wraking - Cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek - Spoedeisende behandeling - Rechtsdagbepaling - Kennisgeving van de rechtsdagbepaling - Indienen van de memorie - Overmacht - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 432 Wetboek van Strafvordering
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

Volgens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet de eiser in cassatie zijn middelen aanvoeren in een memorie die hij uiterlijk vijftien dagen vóór de rechtszitting ter griffie van het Hof doet toekomen en de in deze bepaling bedoelde termijn van vijftien dagen is een volle termijn, wat inhoudt dat vijftien volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van de indiening van de memorie en de dag van de rechtszitting, zodat indien de zestiende en de zeventiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag of zondag zijn, de memorie ervóór moet zijn neergelegd; die termijn is voorgeschreven opdat de advocaat-generaal bij het Hof en het Hof de in de memorie aangevoerde middelen op een gedegen manier zouden kunnen onderzoeken en beoordelen (1). (1) Cass. 6 april 2016, AR P.16.0299.F, AC 2016, nr. 239 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 met noot AW, NC 2015, p. 329 en noot F. DERUYCK, "Over de nieuwe termijnen in de cassatieprocedure: wat meer haast en wat meer spoed, en toch goed?".

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Termijn van vijftien dagen voor de zitting voor neerlegging van de memorie - Aard van de termijn van vijftien dagen - Volle termijn - Draagwijdte - Gevolg

P.24.1603.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.1 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 31, § 1, tweede lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties kan de minderjarige overtreder, bij verzoekschrift voor de jeugdrechtbank, beroep instellen tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen; indien de jeugdrechtbank krachtens artikel 31, § 1, zevende lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over het beroep, kan tegen haar eindvonnis cassatieberoep worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete voor de jeugdrechtbank - Beslissing van de rechtbank gewezen in eerste en laatste aanleg - Beslissing waartegen cassatieberoep kan worden ingesteld (ja)

- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Art. 418 Wetboek van Strafvordering

Wanneer beroep wordt ingesteld tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar, kan laatstgenoemde of zijn afgevaardigde, met toepassing van artikel 31, § 2, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties, de gemeente vertegenwoordigen in het kader van de procedure voor de rechtbank; aangezien de sanctionerend ambtenaar niet optreedt qualitate qua voor de rechtbank maar slechts in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van de gemeente en voor zover hij niet werd veroordeeld tot de kosten jegens de minderjarige overtreder en zijn ouders, heeft hij niet de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis van de jeugdrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Sanctionerend ambtenaar die de gemeente vertegenwoordigt voor de jeugdrechtbank - Draagwijdte - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar tegen de beslissing van de rechtbank - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

P.24.1628.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.5 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de eiser maakt bij het Hof enkel de wetsschendingen aanhangig die in zijn nadeel zijn begaan; de beslissing volgens welke het hoger beroep van de eiser ontvankelijk is, terwijl dat rechtsmiddel volgens laatstgenoemde als laattijdig moest worden beschouwd, is een dictum in het voordeel van de eiser (1). (1) Cass. 10 februari 1988, AC 1987-88, p. 752. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Coll. Répertoire pratique du droit belge, Brussel, Bruylant, 2015, p. 274, nr. 462.

Strafzaken - Algemeen - Objectief belang - Schending die de eiser benadeelt - Begrip - Hoger beroep van de eiser ontvankelijk verklaard - Belang

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Objectief belang - Schending die de eiser benadeelt - Begrip - Hoger beroep van de eiser ontvankelijk verklaard

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

P.25.0028.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.9 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de vreemdeling tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 7 september 2016, AR P.16.0926.F, AC 2016, nr. 465.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving - Cassatieberoep - Verklaring van cassatieberoep - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Verplichting

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 73 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.24.1788.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.15 AC nr. ...

Het Hof verklaart de memorie ontvankelijk, ondanks de neerlegging ervan minder dan vijftien dagen vóór de rechtszitting, wanneer die termijn, gelet op het feit dat de rechtsdag met onverwijlde spoed werd vastgelegd, tot gevolg heeft dat de aan de eiser opgelegde vervaltermijn wordt teruggebracht naar een datum die vóór de neerlegging van zijn cassatieberoep valt (1). (Impliciete oplossing). (1) De in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting, die verstreek nog vóór de datum van neerlegging van het cassatieberoep dat was ingesteld tegen het arrest betreffende de voorlopige aanhouding van de persoon wiens uitlevering was gevraagd, kon in dit geval niet worden toegepast; het Hof heeft de memorie bijgevolg niet onontvankelijk verklaard, ook al werd het acht dagen na het verstrijken van de voormelde termijn neergelegd. Inzake uitlevering, net als inzake vasthouding van een vreemdeling op grond van de Vreemdelingenwet, zijn de termijnen van het Wetboek van Strafvordering van toepassing, maar "het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling van een met het oog op uitlevering opgesloten persoon wordt door het Hof met onverwijlde spoed onderzocht" (Cass. 27 december 2017, AR P.17.1260.F, arrest niet gepubliceerd).

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep ingesteld minder dan vijftien dagen vóór de rechtszitting van het Hof - Memorie neergelegd na het verstrijken van de in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting - Ontvankelijkheid

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.22.0400.F 22 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat geen cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat is gewezen op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings over de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp van het misdrijf vormen; aan het Grondwettelijk Hof moet dus een prejudiciële vraag worden gesteld over een mogelijke schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet door die bepaling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

P.23.1567.F 22 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.15 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep in de zaak van de eiser, op de datum die in de verklaring van cassatieberoep is opgegeven, een arrest heeft gewezen dat over zijn voorlopige hechtenis uitspraak doet, is het cassatieberoep tegen een onbestaande beslissing ingesteld en is het zodoende niet ontvankelijk (1). (1) R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, R.P.D.B., Brussel, Bruylant, 2015, 43.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Algemeen - Cassatieberoep gericht tegen een onbestaande beslissing - Ontvankelijkheid

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0993.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de eiser wiens cassatieberoep gericht is tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering zijn memorie meedeelt aan de advocaat van de verweerder en niet aan de verweerder (1), en de advocaat van de verweerder aanwezig is op de rechtszitting (2), stelt het Hof niet ambtshalve de niet-ontvankelijkheid vast van die memorie vast op grond van artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering (3). (Impliciete oplossing). (1) Uit artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt: "om regelmatig te zijn, moet de memorie ter kennis gebracht worden van de partij waartegen het beroep gericht is en niet van diens raadsman." (Cass. 30 september 2015, AR P.15.1040.F, Pas. 2015, nr. 573). (2) Het is maar de vraag of dit beginsel ook van toepassing is wanneer noch uit de stukken (memorie van antwoord of andere), noch uit de aanwezigheid van de advocaat van de verweerder op de rechtszitting van het Hof blijkt dat de memorie daadwerkelijk aan de raadsman van de verweerder is meegedeeld. En zal het Hof, als de verweerder in zijn memorie van antwoord aanvoert dat de memorie enkel aan zijn advocaat is meegedeeld, die grond van niet-ontvankelijkheid verwerpen, op grond dat het doel van artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, namelijk de bescherming van het recht van verdediging, is bereikt? En zal het Hof in dat geval naar artikel 861 Gerechtelijk Wetboek verwijzen? (3) Deze - weliswaar - impliciete oplossing staat vast, waarbij het OM heeft geconcludeerd tot de niet-ontvankelijkheid van de memorie. Contra Cass. 7 september 2016, AR P.16.0461.F, arrest niet gepubliceerd, dat de niet-ontvankelijkheid van de memorie ambtshalve vaststelt in zoverre het cassatieberoep gericht is tegen de uitspraak over de door de verweerster tegen de eiser ingestelde burgerlijke vordering, op grond dat de memorie aan zijn raadsman en niet aan de eiser werd meegedeeld (en dat, bovendien, antwoordt op het middel betreffende het cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing over de tegen de eiser ingestelde strafvordering).

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Memorie die aan de advocaat van de verweerder maar niet aan hemzelf werd meegedeeld - Raadsman van de verweerder aanwezig op de terechtzitting - (Geen) ambtshalve grond van niet-

ontvankelijkheid

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.23.1072.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering, moet de memorie op straffe van niet-ontvankelijkheid ter griffie van het Hof worden neergelegd binnen de termijn van twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep; deze termijn, die vanaf de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste wordt berekend, wordt berekend vanaf de dag na de verklaring van cassatieberoep en bevat de vervaldag, behalve bij verlenging overeenkomstig artikel 644 Wetboek van Strafvordering (1) indien hij eindigt op een zaterdag, een zondag of een andere wettelijke feestdag. (Impliciete oplossing). (1) Cass. 16 januari 2019, AR P.18.1133.F, AC 2019, nr. 27, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; zie D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "La jurisprudence de la cour de cassation, à la suite des réformes de la procédure en cassation en matière pénale ", Cour de cassation de Belgique, Rapport annuel 2016, Larcier, 2017, 181 en verw. in voetnoten 143 en 144.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn van twee maanden volgend op de verklaring van cassatieberoep - Berekening van de termijn

- Art. 644 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Wanneer overmacht de eiser in cassatie verhindert om een memorie met zijn middelen, in te dienen binnen de termijn van twee maanden bepaald in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, verantwoordt die overmacht het ingaan van een nieuwe termijn niet, maar wordt voornoemde wettelijke termijn met de duur ervan verlengd (1). (Impliciete oplossing). (1) "Behoudens overmacht kan de termijn van twee maanden voor het indienen van memories of stukken, volgend op de verklaring van cassatieberoep, niet worden verlengd" (Cass. 29 oktober 2019, AR P.19.0697.N, AC 2019, nr. 554, en verwijzingen in voetnoot). Zie, wat betreft de schorsing van de termijn voor de neerlegging van de memorie in geval van overmacht, Cass. 3 maart 2021, AR P.21.0227.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18, en voetnoot M.N.B; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "La Procédure en cassation en matière pénale", in M. GREGOIRE (uitg.), Le point sur les procédures de cassation (M. GRÉGOIRE, coörd.), 2016, 32 en voetnoot 118; Cass. 14 september 2016, AR P.16.0936.F, AC 2016, nr. 492 met concl. "in hoofdzaak" OM (laattijdige oproeping). In dit geval komt de aangevoerde overmacht voort uit de omstandigheid dat een technische storing in de dossierkast van de griffie van het Hof het veertien dagen lang onmogelijk had gemaakt om op de griffie van het Hof inzage van het dossier te verkrijgen. Er werd echter geen enkele memorie met de middelen neergelegd binnen de met de duur van deze verhindering verlengde wettelijke termijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het middel faalde naar recht in zoverre dat het aanvoerde dat die omstandigheid hetzij de cassatie van het bestreden arrest verantwoordde, hetzij de opening van een nieuwe termijn "van een even lange duur als de voornoemde ontoegankelijkheid", vanaf een, door de eiser overigens niet gepreciseerde, datum na het einde van de wettelijke termijn. (M.N.B.)

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Overmacht die de neerlegging van de memorie binnen de wettelijke termijn van twee maanden verhindert - Gevolg

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.23.0631.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.5 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 427, tweede lid, en 429, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering moeten het exploot van betekening van het cassatieberoep, de memorie en het bewijs van de verzending hiervan naar de partij waartegen het cassatieberoep is gericht, op straffe van niet-ontvankelijkheid binnen de twee maanden volgend op de verklaring van cassatieberoep worden neergelegd op de griffie van het Hof; aan die vereiste is voldaan wanneer het origineel van het exploot van betekening van het cassatieberoep, de memorie en het bewijs van verzending hiervan naar de partij waartegen het cassatieberoep is gericht, in het dossier van de rechtspleging voorkomen dat tijdig aan het Hof werd meegedeeld (impliciete oplossing); het Hof kan de middelen van het openbaar ministerie, eiser in cassatie, niet in aanmerking nemen wanneer deze worden aangevoerd in een memorie waarvan uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat ze de verweerder ter kennis is gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Geen bewijs van verzending van de memorie naar de partij waartegen het cassatieberoep is gericht - Gevolg

- Art. 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 427, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie die bij het aan het Hof bezorgde dossier van de rechtspleging is gevoegd - Mededeling binnen de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn - Ontvankelijkheid van de memorie

- Art. 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 427, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Exploot van betekening dat bij het aan het Hof bezorgde dossier van de rechtspleging is gevoegd - Mededeling binnen de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 427, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.23.0827.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.8 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 427, eerste en tweede lid, en 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering moet het openbaar ministerie, eiser in cassatie, zijn cassatieberoep doen betekenen aan de partij tegen wie het is gericht en moet het exploot van betekening binnen de twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep worden neergelegd bij de griffie van het Hof van Cassatie; artikel 429, eerste en tweede lid, van dat wetboek bepaalt dat de eiser zijn memorie binnen dezelfde termijn bij de griffie van het Hof moet doen toekomen; wanneer het exploot van betekening en de memorie buiten die termijn op de griffie werden ontvangen, zijn het cassatieberoep en de memorie niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie die bij het aan het Hof bezorgde dossier van de rechtspleging is gevoegd - Bezorging buiten de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn - Gevolg

- Art. 429, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Exploot van betekening dat bij het aan het Hof bezorgde dossier van de rechtspleging is gevoegd - Bezorging buiten de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn - Gevolg

- Art. 429, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.23.0148.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 427, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering moet de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep laten betekenen aan de partij tegen wie het is gericht en moet het exploot van betekening binnen de in artikel 429 bepaalde termijnen worden neergelegd op de griffie van het Hof van Cassatie; om aan het vereiste te voldoen voorzien dat bij het eerste lid van die bepaling is voorgeschreven, is niet vereist dat het origineel van het exploot van betekening wordt neergelegd, een leesbaar afschrift van dat exploot is voldoende, mits dit afschrift er authentiek uitziet (1). (1) Cass. 28 oktober 2020, AR P.20.0272.F, AC 2020, nr. 669.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van het exploot van betekening - Vorm - In afschrift neergelegde stukken - Geldigheid

- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.23.0504.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.1 AC nr. ...

Het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat met toepassing van artikel 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering en artikel 15 Wet 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie oordeelt over het beroep dat door een eigenaar is ingesteld tegen het beslag op kunstwerken of antieke voorwerpen dat door de Belgische onderzoeksrechter werd bevolen ter uitvoering van een door de Italiaanse gerechtelijke overheden uitgevaardigd bevriezingsbevel, is een beslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0314.F, AC 2020, nr. 355.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Internationale rechtshulp - Europese Unie - Beslag op voorwerpen ter uitvoering van een door de buitenlandse overheid uitgevaardigd bevriezingsbevel - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

P.23.0861.F 14 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.13 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de beklaagde tegen de beslissing die uitspraak doet over zijn verzoek tot wijziging van het adres waar het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend (1), is niet ontvankelijk wanneer de eiser zich krachtens een andere beslissing in voorlopige hechtenis bevindt. (1) Uit de artt. 24bis en 27, § 1, 1° en 5° Voorlopige Hechteniswet volgt respectievelijk dat, wanneer de raadkamer de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen en de handhaving van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht heeft bevolen (overeenkomstig artikel 26, § 3, tweede lid), het bodemgerecht, uitsluitend op vordering van het openbaar ministerie, of de kamer van inbeschuldigingstelling, voor de duur van het cassatiegeding, bevoegd zijn om te bevelen dat die hechtenis voortaan zal worden uitgevoerd in de gevangenis. Artikel 24bis, § 1, derde lid, bepaalt dat tegen de beschikking die beslist dat het aanhoudingsbevel of de beschikking of het arrest tot handhaving van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht vanaf dat ogenblik in de gevangenis zal worden uitgevoerd, geen rechtsmiddel kan worden aangewend. Die bepalingen doen er echter het zwijgen toe wat betreft het verzoek tot wijziging van het adres waar het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend. (M.N.B.)

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die uitspraak doet over het verzoek van de beklaagde, die zich in voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht bevindt, tot wijziging van het adres waar dit toezicht wordt uitgeoefend

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 24bis, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0699.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.6 AC nr. ...

Aangezien de partijen bij de overeenkomst hoger beroep kunnen instellen tegen een vonnis dat oordeelt dat er geen grond bestaat tot bekrachtiging van de voorafgaande erkenning van schuld en dat het dossier ter beschikking stelt van het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 216, § 4, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, is het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, die niet in laatste aanleg is gewezen, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Algemeen - Niet in laatste aanleg gewezen beslissing - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering
- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.23.0368.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.3 AC nr. ...

Artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om cassatieberoep in te stellen voor alle partijen pas ingaat vanaf de dag na het verstrijken van de gewone termijn van verzet, die zelf vijftien dagen bedraagt te rekenen van de betekening van de verstekbeslissing, voor zover er geen verzet werd aangetekend; die regel is enkel van toepassing op de partijen die gebonden zijn door het geding dat bij verstek werd berecht en niet op de partijen waarvan het geding jegens alle partijen op tegenspraak werd berecht.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Jegens een beklaagde bij verstek gewezen beslissing - Jegens de andere beklaagden op tegenspraak gewezen beslissing - Aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

P.22.1564.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.4 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat door een advocaat in naam van een overledene wordt ingesteld, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - In naam van een overledene ingesteld cassatieberoep - Ontvankelijkheid

P.22.1690.F 29 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de burgerlijke partij meerderjarig is geworden vóór de betekening van het cassatieberoep van de beklaagde, is die betekening, gedaan aan de persoon die voorheen optrad als voogd ad hoc, onregelmatig (1). (1) Zie (in burgerlijke zaken en vóór het Gerechtelijk Wetboek, wat betreft de verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan de meerderjarig geworden verweerders en niet meer aan hun vader, de wettelijk beheerder), Cass. 6 december 1912, Pas. 1913, I, p. 26-27, geciteerd in R.P.D.B., dl. IX, v° "Pourvoi en cassation en matière civile", Brussel, Bruylant, 1938, p. 620, nr. 265; (onder vigeur van het Gerechtelijk Wetboek, wat betreft een voorlopig bewindvoerder van de goederen wiens lastgeving was opgehouden te bestaan vóór de betekening) Cass. 27 juni 2011, AR C.10.0012.F, AC. 2011, nr. 425 [p. 1646], met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas. Wat betreft de beteugeling van de onregelmatigheid van een betekening in strafzaken is artikel 831 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing (Cass. 2 juni 2020, AR P.19.0985.N, AC 2020, nr. 343, en de noot ondertekend A.W.). (M.N.B.)

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Meerderjarig geworden verweerder - Gevolg

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1449.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.7 AC nr. ...

Een vonnis dat een beklaagde wegens een snelheidsovertreding in een agglomeratie, in staat van wettelijke herhaling, veroordeelt tot een geldboete en tot een verval van het recht tot sturen, maar de uitspraak over de in artikel 38, § 3, 1° tot 4°, Wegverkeerswet bepaalde veiligheidsmaatregelen aanhoudt omdat die beklaagde beweert een inwoner van een andere staat te zijn en over een door de autoriteiten van die staat afgegeven rijbewijs te beschikken, waardoor hij niet aan de wettelijke voorwaarden zou voldoen om in België een rijbewijs te verkrijgen, is geen definitieve veroordeling over de strafvordering die voor onmiddellijk cassatieberoep vatbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Wegverkeer - Veroordeling tot een geldboete en tot een verval van het recht tot sturen - Beslissing die de uitspraak over de in artikel 38, § 3, Wegverkeerswet bepaalde veiligheidsmaatregelen aanhoudt - Geen eindbeslissing

- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1553.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.8 AC nr. ...

De memorie in cassatie in strafzaken die ondertekend is door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die houder is van dat getuigschrift, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM; het arrest werd niet gepubliceerd omdat de beslissing volgens welke de memorie ontvankelijk is impliciet is.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Ondertekening door een advocaat die geen houder is van het getuigschrift in de plaats van ("loco") de advocaat van de eiser die hiervan houder is - Ontvankelijkheid

- Artt. 425 en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 425 en 429, al. 1er Wetboek van Strafvordering

P.23.0026.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.23 AC nr. ...

Artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang neemt bij het verstrijken van de termijn voor verzet; wanneer de gewone termijn om verzet aan te tekenen tegen het arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert, een berisping uitspreekt ten aanzien van de minderjarige en zijn ouders burgerrechtelijk aansprakelijk verklaart, ten aanzien van de moeder van de minderjarige niet was verstreken op het tijdstip dat het cassatieberoep werd ingesteld, is het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders ten aanzien van die drie verweerders voorbarig (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Jeugdbescherming - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert en een berisping uitspreekt - Verstekarrest ten aanzien van de burgerrechtelijk aansprakelijk verklaarde moeder - Cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders - Cassatieberoep vóór het verstrijken van de gewone termijn van verzet - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

P.23.0211.F 8 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 464/38, § 5, Wetboek van Strafvordering kan tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechter die uitspraak doet over een vordering tot opheffing van een vervreemdingsmaatregel die een bankrekening treft, geen cassatieberoep worden ingesteld door de verzoeker of door de magistraat van het openbaar ministerie die het strafuitvoeringsonderzoek leidt; het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 178 van 17 december 2015 geoordeeld dat zowel in het geval waarin de vervreemding de veroordeelde betreft als in het geval waarin ze een derde betreft, de onmogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis gewezen met toepassing van artikel 464/38, § 2 tot § 4, van dat wetboek, de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet niet schendt (1). (1) GwH 17 december 2015, nr. 178; Cass. 2 september 2020, AR P.20.0625.F, AC 2020, nr. 480, met concl. OM op datum in Pas.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafuitvoeringsonderzoek - Beroep van een persoon die door een vervreemdingsmaatregel werd benadeeld - Weigering van de SUO-magistraat om de maatregel op te heffen - Beroep bij de strafuitvoeringsrechter - Verwerping van het beroep - Beslissing niet vatbaar voor cassatieberoep - (Geen) schending van de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet

- Art. 464/38, § 5 Wetboek van Strafvordering

P.22.1352.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12 AC nr. ...

Er is sprake van een eindbeslissing over de strafvordering in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, wanneer die beslissing uitspraak doet over alles was het voorwerp van die vordering uitmaakte en de strafrechter zijn rechtsmacht hiermee volledig heeft uitgeoefend; het definitieve of voorbereidende karakter van een strafrechtelijke beslissing hangt af van de aard ervan en niet van het belang dat het uitgestelde cassatieberoep al dan niet zal hebben; de beslissing die geen uitspraak doet over alles wat het voorwerp van de vervolging uitmaakte, verliest haar voorbereidende en onderzoekende karakter niet, enkel en alleen omdat ze definitief uitspraak doet over een incident met betrekking tot die vervolging (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Begrip

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Begrip

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 19 Gerechtelijk Wetboek, krachtens hetwelk het vonnis een eindvonnis is in zoverre de rechter hiermee zijn rechtsmacht over een geschilpunt volledig heeft uitgeoefend, houdt geen verband met de voorwaarden voor de ontvankelijkheid van het cassatieberoep dat tegen de beslissingen in strafzaken wordt ingesteld.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Begrip - Artikel 19, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Begrip - Artikel 19, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

Artikel 420, eerste lid, Wetboek van strafvordering bepaalt dat tegen de voorbereidende beslissingen en beslissingen van onderzoek, "zelfs al zijn die zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd", slechts cassatieberoep kan worden ingesteld na het eindarrest of het eindvonnis; door zelfs in geval van tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing het onmiddellijk cassatieberoep uit te sluiten, verbiedt de wetgever de eiser zich tot staving van de ontvankelijkheid van zijn onmiddellijk cassatieberoep te beroepen op het gebrek aan voorwerp of aan belang waardoor het uitgestelde cassatieberoep zou zijn aangetast (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onmiddellijk cassatieberoep tegen een voorbereidende beslissing of een beslissing van onderzoek - Ontvankelijkheid - Uitgesteld cassatieberoep zonder voorwerp of belang - Invloed

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Aaaaaart. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onmiddellijk cassatieberoep tegen een voorbereidende beslissing of een beslissing van onderzoek - Ontvankelijkheid - Uitgesteld cassatieberoep zonder voorwerp of belang - Invloed

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Aaaaaart. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Aangezien het Hof vaststelt dat de wetgever, voor het cassatiegeding, de rechtzoekende wiens vervallenverklaring van zijn nationaliteit wordt uitgesproken als gevolg van een burgerlijke rechtspleging die voor het hof van beroep is ingeleid na een strafrechtelijke veroordeling, anders behandelt dan de rechtzoekende wiens nationaliteit vervallen wordt verklaard door een beslissing die tegelijkertijd over de strafvordering uitspraak doet, bestaat er grond om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de grondwettelijkheid van artikel 23, § 6, eerste lid, WBN (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

De persoon van wie de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit door het openbaar ministerie wordt gevorderd voor het hof van beroep met toepassing van artikel 23, § 1, WBN, moet worden gelijkgesteld met een vervolgde persoon en dient zijn cassatieberoep niet te betekenen aan het openbaar ministerie (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Toepassing

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Toepassing

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over de vordering tot vervallenverklaring, is overeenkomstig artikel 26, § 6, eerste lid, WBN, slechts ontvankelijk voor zover de verweerder in de vordering zich voor het hof van beroep tevergeefs heeft beroepen op de toekenning, op de dag van zijn geboorte, van de Belgische nationaliteit wegens de nationaliteit van zijn vader of moeder of omdat hij in België is geboren uit een ouder die zelf in België is geboren; het cassatieberoep is daarenboven enkel ontvankelijk wanneer het wordt gemotiveerd door de onwettigheid of de onregelmatigheid van de verwerping van die naar behoren opgeworpen exceptie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.22.1502.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.7 AC nr. ...

Het arrest dat het hoger beroep ongegrond verklaart dat door de moeder van het kind is ingesteld tegen de beschikking van de jeugdrechter die zichzelf internationaal bevoegd verklaart om beschermingsmaatregelen ten aanzien van het kind te bevelen, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en houdt geen verband met de het tweede lid van die bepaling bedoelde gevallen, aangezien er enkel een geschil inzake bevoegdheid in de zin van de voormelde wetsbepaling bestaat indien de rechter die van de strafvordering kennisneemt zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent, indien aangevoerd wordt dat een rechter zich de bevoegdheden van een andere rechter heeft toegeëigend of indien hij zich onbevoegd verklaart, zodat er een geschil over rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en dat enkel door een regeling van rechtsgebied kan worden beëindigd (1). (1) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1179.F, AC 2019, nr. 104.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Jeugdgerechten - Beslissing tot vaststelling van de internationale bevoegdheid van de rechter - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Geen eindbeslissing - Jeugdbescherming

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.22.1706.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.8 AC nr. ...

Uit artikel 96 Wet Strafuitvoering volgt dat tegen de beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank die de veroordeelde op grond van artikel 59 van die wet een andere dan de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit, zoals het elektronisch toezicht, toekennen en die de uitspraak over zijn vordering aanhouden en de heropening van het debat bevelen, geen cassatieberoep kan worden ingesteld.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoeringsmodaliteit van de vrijheidsstraf - Toekenning, bij wijze van overgangsmaatregel, van een modaliteit met toepassing van artikel 59 Wet Strafuitvoering - Beslissing (niet) vatbaar voor cassatieberoep

- Art. 59 en 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1444.F 17 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving, heeft geen bestaansreden meer wanneer die vreemdeling intussen werd gerepatrieerd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0744.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.1 AC nr. ...

De dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren, is een accessorium van het herstel van de plaats in de vorige staat, wat een burgerrechtelijke maatregel is, ook al maakt hij deel uit van de strafvordering; wie cassatieberoep instelt tegen de beslissing die hem veroordeelt tot betaling van een dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren, is in het door de gemachtigde ambtenaar ingeleide geding geen strafrechtelijk vervolgde partij in de zin van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; wanneer het openbaar ministerie zitting heeft gehouden als partij in het geding dat voor de feitenrechters betrekking had op de betaling van een dwangsom, moet de gedaagde zijn cassatieberoep doen betekenen aan elke partij waartegen het is gericht, dus niet enkel tegen de partij die hem dagvaardt tot de betaling van de dwangsom, maar ook tegen het openbaar ministerie dat zitting houdt in het geding waarin die vordering aanhangig is gemaakt; een dergelijk niet aan het openbaar ministerie betekend cassatieberoep is niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 20 april 2022, AR P.21.1022.F, AC 2022, nr. 272, met concl. "in hoofdzaak" OM, op datum in Pas.; Cass. 22 maart 2016, AR P.15.1665.N, AC 2016, nr. 203; Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr. 598; Cass. 25 mei 2010, AR P.09.1761.N, AC 2010, nr. 364; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "De rechtspraak van het Hof van Cassatie naar aanleiding van de hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken", Hof van Cassatie van België – Jaarverslag 2016, Larcier, Brussel, 2017, p. 166-216.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Stedenbouw - Misdrijf - Dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren - Aard - Cassatieberoep door veroordeelde - Betekening aan de dagende partij en aan het openbaar ministerie - Verzuim - Invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0999.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.2 AC nr. ...

Het Hof slaat geen acht op de afstand die is gedaan door een advocaat van wie blijkt dat hij geen bijzondere volmacht heeft en geen advocaat bij het Hof van Cassatie is, van een cassatieberoep dat is ingesteld door de burgerlijke partijen tegen beslissingen die hun vorderingen geheel of gedeeltelijk verwerpen aangezien de afstand van het cassatieberoep in een dergelijk geval gelijkstaat met een afstand van de rechtsvordering (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB, 2015, nr. 510 (die verduidelijkt dat een advocaat echter geen bijzondere volmacht moet hebben om afstand te kunnen doen van een onregelmatig cassatieberoep dat is ingesteld onder voorbehoud van een nieuw cassatieberoep en dat daadwerkelijk wordt gevolgd door een nieuw cassatieberoep) en de verwijzingen in voetnoot nr. 1798, waaronder Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0595.N, AC 2012, nr. 575 en, a contrario, Cass. 22 oktober 2014, AR P.14.1390.F, AC 2014, nr. 633; S. VAN OVERBEKE, "Afstand van het cassatieberoep", in W. van Eeckhoutte en J. Ghysels (eds), Cassatie in strafzaken, Antwerpen, Intersentia, 2014, 63.

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Advocaat zonder bijzondere volmacht - Gevolg voor de ontvankelijkheid van de afstand

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0828.N 20 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.22 AC nr. ...

Artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tegen het in dat artikel bedoelde arrest van de preliminaire rechtszitting van de voorzitter van het hof van assisen, dat de lijst bevat van de getuigen die ter rechtszitting van dat hof zullen worden gehoord, geen rechtsmiddel kan worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Hof van assisen - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen houdende de lijst van getuigen - Artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering - Afwezigheid van rechtsmiddel

- Art. 278, § 4 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Hof van assisen - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen houdende de lijst van getuigen - Artikel 278, § 4, Wetboek

van Strafvordering - Afwezigheid van rechtsmiddel

- Art. 278, § 4 Wetboek van Strafvordering

Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de partijen op straffe van verval bij conclusie alle onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en alle gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering die zij overeenkomstig artikel 235bis, § 5, voor de feitenrechter kunnen opwerpen omschrijven en dat de voorzitter hierover uitspraak doet in een afzonderlijk arrest dan dit bedoeld in artikel 278, § 3, waartegen een eis tot cassatie kan worden ingesteld samen met de eis tegen het eindarrest bedoeld in artikel 359 (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Algemeen - Hof van assisen - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen over onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en over de gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering - Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Art. 278bis Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Algemeen - Hof van assisen - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen over onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en over de gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering - Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Art. 278bis Wetboek van Strafvordering

Ingevolge de bepalingen van de artikelen 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering is het niet uitgesloten dat de voorzitter van het hof van assisen tijdens het debat voor dat hof, eventueel op vraag van een partij, beslist om getuigen te verhoren ook wanneer die zijn geweerd uit de lijst van getuigen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering en tegen die beslissing van de voorzitter staat een uitgesteld cassatieberoep open (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Hof van assisen - Discretionaire macht van de voorzitter - Artikel 281, § 2 Wetboek van Strafvordering - Horen van getuigen - Getuigen die niet voorkomen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Tussenarrest - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Artt. 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Hof van assisen - Artikel 306 Wetboek van Strafvordering - Horen van getuigen op vordering van de procureur-generaal of verzoek van de beschuldigde of de burgerlijke partij - Getuigen die niet voorkomen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Tussenarrest - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Artt. 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Hof van assisen - Artikel 306 Wetboek van Strafvordering - Horen van getuigen op vordering van de procureur-generaal of verzoek van de beschuldigde of de burgerlijke partij - Getuigen die niet voorkomen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Tussenarrest - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Artt. 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Hof van assisen - Discretionaire macht van de voorzitter - Artikel 281, § 2 Wetboek van Strafvordering - Horen van getuigen - Getuigen die niet voorkomen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Tussenarrest - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Artt. 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 420 Wetboek van Strafvordering kan in principe tegen de voorbereidende beslissingen en beslissingen van onderzoek slechts cassatieberoep worden ingesteld na de eindbeslissing en dit is het geval voor tussenbeslissingen die een verzoek verwerpen om een getuige te horen; dat artikel maakt geen onderscheid tussen de vonnisrechters in strafzaken en kan bijgevolg geen onverantwoorde discriminatie inhouden tussen partijen die voor deze rechters verschijnen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Artikel 420 Wetboek van Strafvordering - Voorbereidende beslissingen en beslissingen van onderzoek - Tussenbeslissing die een verzoek tot

verhoor van een getuige verwerpt - Uitgesteld cassatieberoep

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Artikel 420 Wetboek van Strafvordering - Voorbereidende beslissingen en beslissingen van onderzoek - Tussenbeslissing die een verzoek tot verhoor van een getuige verwerpt - Uitgesteld cassatieberoep

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.22.1327.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving, heeft geen bestaansreden meer wanneer die vreemdeling intussen werd vrijgelaten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Vrijlating van de vreemdeling

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0680.F 14 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221214.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die is ondertekend door een advocaat die houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, waarvan de vereisten worden bepaald door de Koning; het Hof slaat geen acht op een memorie waarop een onleesbare handtekening is aangebracht en die de hoedanigheid van de ondertekenaar niet vermeldt, ook al werd ze ondertekend loco een advocaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 824 .

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vorm voor memorie - Handtekening van een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Ondertekening loco een advocaat - Onleesbare handtekening zonder vermelding van de hoedanigheid van de ondertekenaar - (Niet-)ontvankelijkheid van de memorie

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1208.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.9 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak heeft gedaan over het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving verliest zijn bestaansreden wanneer die vreemdeling intussen werd vrijgelaten of gerepatrieerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Invrijheidstelling of repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1286.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.15 AC nr. ...

Wanneer de veroordelende beslissing geen eindbeslissing is, met name wegens de schorsende werking van het cassatieberoep van het openbaar ministerie, behoudt de onder aanhoudingsbevel verwezen beklaagde de status van inverdenkinggestelde die zich in voorlopige hechtenis bevindt, zodat hij, overeenkomstig artikel 27, § 1, 5°, Voorlopige Hechteniswet, aan het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, een verzoek tot invrijheidsstelling kan richten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 658.

Strafzaken - Algemeen - Cassatiebreoep tegen een veroordelend arrest - Schorsende werking - Draagwijdte - Eiser in cassatie in voorlopige hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0956.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.6 AC nr. ...

Wanneer het cassatieberoep van de eiser tegen de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering van de verweerder bij gebrek aan betekening aan de verweerder niet ont- vankelijk is en de aan de eiser opgelegde straf voor de feiten van de telastleggingen naar recht is verantwoord, is het middel dat betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Algemeen - Geen betekening aan de verweerder - Ontvankelijkheid

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1137.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.18 AC nr. ...

De beslissing van het rechtscollege in hoger beroep die het hoger beroep van de beklaagde tegen de afwijzing van zijn verzoek om de zaak te verwijzen naar een rechtbank in een ander taalgebied afwijst als ontvankelijk doch ongegrond en de zaak terug verwijst naar de eerste rechter is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en evenmin een beslissing als bedoeld door een van de uitzonderingsgevallen van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep tegen die beslissing wegens voorbarigheid niet ontvankelijk is (1). (1) Cass. 11 oktober 2005, AR P.05.0606.N, AC 2005, nr. 497; Cass. 23 juni 1999, AR P.99.0384.F, AC 1999, nr. 390.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Taalgebruik in gerechtszaken - Verzoek tot verzending van de zaak naar een rechtscollege van een ander taalgebied - Hoger beroep tegen de afwijzing van het verzoek - Beslissing van een ongegrond hoger beroep en verwijzing van de zaak naar de eerste rechter - Onmiddellijk cassatieberoep - Toelaatbaarheid

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.22.0739.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7 AC nr. ...

Artikel 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek beoogt voor de rechter die over de wraking uitspraak moet doen een tegensprekelijke procedure te organiseren zowel ten aanzien van de wrakende partij als ten aanzien van de overige partijen in het hoofdgeding, welke behoorlijk dienen te worden opgeroepen en die het recht hebben om voor de rechter die over het wrakingsverzoek uitspraak doet, mondeling of door geschriften opmerkingen te maken over de in de wrakingakte aangevoerde middelen, over de antwoorden van de gewraakte magistraat onderaan de wrakingsakte en over de conclusie van het openbaar ministerie; uit die bepaling volgt evenwel niet dat niet-wrakende partijen, beklaagden in de procedure te gronde, cassatieberoep kunnen instellen tegen de beslissing waarbij het wrakingsverzoek van een andere beklaagde wordt afgewezen (1). (1) Cass. 6 mei 2014, AR P.14.0654.N, AC 2014, nr. 322.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Allerlei - Wraking - Aard van de procedure - Begrip - Grens

- Art. 838, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.1122.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.21 AC nr. ...

De bepaling van artikel 5.4 EVRM is ook van toepassing op vreemdelingen die krachtens de Vreemdelingenwet van hun vrijheid worden beroofd door een administratieve overheid zodat de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling de wettigheid van zijn vrijheidsberoving op korte termijn moet kunnen laten toetsen door een rechter hetgeen inhoudt dat een rechter op korte termijn definitief beslist of de vrijheidsberoving al dan niet wettig is, waarbij rechterlijke beslissingen die de wettigheid zelf niet beoordelen, zoals een vernietiging wegens een motiveringsgebrek of een onbevoegdheid, geen dergelijke definitieve beslissingen zijn, ook al kunnen ze in aanmerking worden genomen voor de invulling van het begrip korte termijn; uit deze verdragsbepaling zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) volgt dat het feit van de invrijheidstelling van een vreemdeling, die op het ogenblik dat hij van zijn vrijheid was beroofd aan een rechter heeft gevraagd om de wettigheid van die vrijheidsberoving te toetsen of tegen een dergelijke toetsingsbeslissing een rechtsmiddel heeft aangewend, niet tot gevolg heeft dat dit verzoek of het ter zake ingediende rechtsmiddel zonder voorwerp is, zodat de rechter bij wie een verzoek aanhangig is tot beoordeling van de wettigheid van de vrijheidsberoving van een vreemdeling of van een rechtsmiddel tegen een beslissing die uitspraak doet over die wettigheid, indien hij daartoe door de inmiddels in vrijheid gestelde vreemdeling uitdrukkelijk is uitgenodigd, zich moet uitspreken over de wettigheid van de vrijheidsberoving en hij de beoordeling van het verzoek of van het ingestelde rechtsmiddel niet zonder voorwerp kan verklaren op de enkele grond dat de vreemdeling niet langer van zijn vrijheid is beroofd; de voormelde verdragsrechtelijke verplichting primeert op artikel 71 Vreemdelingenwet dat het beroep bij de rechterlijke macht enkel verleent aan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving en ook de mogelijkheid die een in vrijheid gestelde vreemdeling heeft om de wettigheid van de niet langer bestaande vrijheidsberoving te laten toetsen door de burgerlijke rechter met het oog op het verkrijgen van een schadevergoeding (2), ontslaat het onderzoeksgerecht en het Hof niet van de uit artikel 5.4 EVRM voortvloeiende verplichting om op korte termijn te oordelen over de wettigheid van een bestuurlijke vrijheidsberoving van een vreemdeling of over een ter zake ingesteld rechtsmiddel, voor zover de vreemdeling dat verzoek tot wettigheidsbeoordeling heeft geformuleerd of dat rechtsmiddel heeft ingesteld op een ogenblik dat hij nog van zijn vrijheid was beroofd en hij de aangezochte rechter uitdrukkelijk verzoekt om niettegenstaande de invrijheidstelling de wettigheid van de ondergane vrijheidsberoving te toetsen (3). (1) EHRM 14 november 2013, nr. 56028/10, M.D. t. België, ro 44; EHRM 11 april 2013, Firoz Muneer t. België, nr. 56005/10, ro 86; EHRM 30 juni 2020, nr. 54962/18, Muhammad Saqawat t. België, ro 75. (2) Cass. 25 maart 2020 AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, RDP 2020, p. 864. (3) Zie de andersluidende concl. OM in P.22.1122.N; zie L. DENYS, "Naar het einde van de cassatierechtspraak 'zonder voorwerp' inzake administratieve vrijheidsberoving van vreemdelingen", RW 2020-21, pp. 802-815. Met dit arrest stapt het Hof af van zijn traditionele 'zonder voorwerp'-rechtspraak met betrekking tot de wettigheidscontrole van een vrijheidsberovende maatregel genomen ten opzichte van een vreemdeling wanneer deze op het ogenblik van die controle in vrijheid werd gesteld.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 74/6, § 1 - Wettigheidscontrole - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 74/6, § 1 - Wettigheidscontrole - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0398.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.2 AC nr. ...

De beslissing, inzake de telastleggingen van schending van de artikelen 98, § 1, 300, 1° en 2°, en 306 BWRO, dat de strafvordering niet ontvankelijk is omdat de daarin bedoelde feiten reeds zijn bestraft door gemeentebelastingen die tegen de verweerder werden ingekohierd in zijn hoedanigheid van eigenaar van verblijven die in zijn pand zijn ingericht en die als overtallig, ongezond of onbewoonbaar zijn gekwalificeerd, wordt gewezen op de strafvordering in strikte zin en niet op de vordering tot schadevergoeding; de gemachtigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft bijgevolg niet de hoedanigheid om die beslissing aan het Hof voor te leggen; in dergelijke gevallen heeft hij daarentegen wel de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de beslissing over de herstelvordering (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2022, nr. 537.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Allerlei - Stedenbouw - Schending van het BWRO - "Non bis in idem" - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering in strikte zin - Beslissing over de herstelvordering - Cassatieberoep van de gemachtigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Ontvankelijkheid

- Artt. 98, § 1, 300, 1° en 2°, 306 en 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.22.1165.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.18 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de onderzoeksrechter jegens de eiser-inverdenkinggestelde een beschikking tot opheffing van het aanhoudingsbevel onder voorwaarden heeft gewezen, stelt het Hof vast dat het cassatieberoep dat hij heeft ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Voir Cass. 1er avril 2020, RG P.20.0332.F, Pas. 2020, n° 224 ; Cass. 21 décembre 2005, RG P.05.1621.F, Pas. 2005, n° 687. In casu, c'est à l'audience même de la Cour que le conseil du demandeur a déposé lesdites pièces.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Voorlopige hechtenis - Arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Beschikking van de onderzoeksrechter die de opheffing van het aanhoudingsbevel onder voorwaarden beveelt

- Artt. 25, § 2, en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1593.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.2 AC nr. ...

Artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om cassatieberoep in te stellen tegen de beslissing die ten aanzien van de beklaagde bij verstek is gewezen, aanvangt bij het verstrijken van de gewone verzettermijn; het cassatieberoep moet worden ingesteld binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 514.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Ten aanzien van de beklaagde bij verstek gewezen beslissing - Termijn van cassatieberoep - Aanvang

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

P.22.0339.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.4 AC nr. ...

In zijn arrest van 21 september 2021 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld, zonder te betwisten dat het vereisen van een getuigschrift om een cassatieprocedure te kunnen instellen in se een doel van behoorlijke rechtsbedeling nastreeft, dat het Hof van Cassatie, in de omstandigheden van de zaak, door in zijn arrest van 1 juni 2016 de cassatieberoepen niet-ontvankelijk te verklaren en zodoende de procedurefout te sanctioneren die werd begaan door de raadsman van de eisers, die hun middelen niet hebben kunnen uiteenzetten in de context van een strafproces, het juiste evenwicht heeft verbroken tussen, enerzijds, de rechtmatige bekommernis om de procedurevoorschriften met betrekking tot het instellen van een cassatieberoep te doen eerbiedigen, en anderzijds, het recht op toegang tot de rechter, en aldus blijk geeft van een overdreven formalisme inzake de procedurevoorschriften die verband houden met de ontvankelijkheid van het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 515.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie ondertekend door een advocaat-houder van het getuigschrift - Vereiste om de hoedanigheid van advocaat-houder van het getuigschrift te bewijzen - Overdreven formalisme

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0023.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.6 AC nr. ...

De beslissing die oordeelt dat een strafrechtelijke veroordeling wegens een stedenbouwmisdrijf definitief is, een tijdig ingestelde herstelvordering niet is verjaard, een verzoek tot gedinghervatting van de Stedenbouwkundig inspecteur voor het ramen van de meerwaarde ontvankelijk is, een vordering tot vervanging van een gerechtsdeskundige ongegrond is op grond van regels van het Handhavingsbesluit Ruimtelijke Ordening over het bepalen van de meerwaarde, die de partijen uitnodigt om relevante stukken voor te leggen om de meerwaarde te bepalen die een onroerend goed heeft verkregen door een misdrijf van stedenbouw en het debat heropent met vaststelling van conclusietermijnen, is geen eindbeslissing noch een beslissing waartegen ingevolge art. 420 Wetboek van Strafvordering cassatieberoep openstaat.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Stedenbouw - Definitieve veroordeling op strafgebied - Uitstel van behandeling voor het ramen van de meerwaarde die het goed verkreeg door het misdrijf - Verzoek tot gedinghervatting - Heropening van de debatten - Bepalen van conclusietermijnen

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.22.0814.N 28 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ORD.20220728.BSAV. AC nr. ...

Wanneer de bestreden beslissing van veroordeling is gewezen bij verstek ten aanzien van de beklaagde en op tegenspraak ten aanzien van de vrijwillig tussenkomende partij, als verzekeraar van de beklaagde, en de vrijwillig tussenkomende partij alleen is veroordeeld tot vergoeding van de schade in zoverre de beklaagde die heeft veroorzaakt, is de bestreden beslissing in de mate dat het uitspraak doet over de tegen de vrijwillig tussenkomende partij ingestelde burgerlijke rechtsvordering geen eindbeslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep openstaat, aangezien de beklaagde nog verzet kan aantekenen en daardoor geheel of gedeeltelijk kan worden ontslagen van de veroordeling, met als gevolg dat de vrijwillig tussenkomende partij, wier lot onlosmakelijk is verbonden met dat van de beklaagde, in dezelfde mate van die veroordeling wordt ontslagen; de cassatieberoepen van de burgerlijke partij ingesteld vóór het verstrijken van de gewone verzetstermijn van de beklaagde zijn mitsdien, in die mate, voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie a contrario Cass. 14 mai 2008, AR P.08.0157.F, AC 2008, nr. 293 (impliciet) en Cass. 24 juni 1992, AR 9712, AC 1992, nr. 560: wanneer een arrest de beklaagde bij verstek heeft veroordeeld en op tegenspraak heeft bevolen dat diens vrijwillig tussengekomen verzekeraar buiten het geding zou worden gesteld, kan de burgerlijke partij zich onmiddellijk tegen laatstgenoemde beslissing in cassatie voorzien, ook al is de gewone verzettermijn waarover de beklaagde beschikt nog niet verstreken; R. DECLERCQ, o.c., nr. 304.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Bestreden beslissing gewezen bij verstek inzake de beklaagde en op tegenspraak inzake de vrijwillig tussengekomen partij - Cassatieberoep ingesteld door de burgerlijke partij tegen de beslissing met betrekking tot de beklaagde vóór het verstrijken van zijn gewone verzetstermijn - Voorbarigheid - Draagwijdte van de onontvankelijkheid

- Artt. 420 en 424 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de bestreden beslissing wat de beklaagde betreft bij verstek en wat de vrijwillig tussengekomen partij betreft op tegenspraak is gewezen, is het cassatieberoep ingesteld door de burgerlijke partij vóór het verstrijken van de gewone verzetstermijn van de beklaagde voorbarig en derhalve niet ontvankelijk in zoverre gericht tegen de beslissing met betrekking tot de beklaagde (1). (1) Als de bestreden beslissing "vatbaar is voor verzet" (zie 424 Sv.; Cass. 14 mei 2008, AR P.08.0157.F, AC 2008, nr. 293; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB, 2015, nr. 291-295 en 298-299.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Bestreden beslissing gewezen bij verstek inzake de beklaagde en op tegenspraak inzake de vrijwillig tussengekomen partij - Cassatieberoep ingesteld door de burgerlijke partij tegen de beslissing met betrekking tot de beklaagde vóór het verstrijken van zijn gewone verzetstermijn - Voorbarigheid

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

P.22.0094.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.10 AC nr. ...

De in artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot mag geen ander middel inhouden dan de middelen die zijn aangevoerd in een regelmatig neergelegde memorie (1). (1) Cass. 13 februari 2018, AR P.17.0445.N, AC 2018, nr. 94.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Middel aangevoerd in de in artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot - Ontvankelijkheid

- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Middel aangevoerd in de in artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot - Ontvankelijkheid

- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0766.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.9 AC nr. ...

Wanneer twee arresten waartegen een van zijn vrijheid beroofde vreemdeling cassatieberoep heeft ingesteld, uitspraak doen over de gevolgen van de aangevoerde onwettigheid van de eerste beslissing tot vasthouding van een vreemdeling, waarbij het ene arrest zich onbevoegd verklaart om te beslissen of deze onwettigheid van die aard is dat ze de tweede vasthoudingstitel onwettig maakt, en het andere zich bevoegd acht en over die kwestie uitspraak doet, is er sprake van samenhang tussen beide zaken die verantwoordt dat ze samen worden behandeld.

Strafzaken - Algemeen - Maatregel tot vasthouding van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opeenvolgende hechtenistitels - Aangevoerde onwettigheid van de eerste beslissing tot vasthouding van een vreemdeling - Opeenvolgende arresten die over de kwestie uitspraak doen - Cassatieberoepen - Samenhang - Voeging van de zaken

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.0377.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.11 AC nr. ...

De afstand van het cassatieberoep "onverminderd de eventueel door het Hof ambtshalve aan te voeren middelen" kan niet worden verleend aangezien aldus wordt aangegeven dat er niet berust wordt in het arrest, maar dat het Hof uitgenodigd wordt de wettigheid van de beslissingen te toetsen (1). (1) Cass. 2 april 2019, AR P.18.1147.N, RABG 2019/13, 1143 en noot F. VAN VOLSEM, "Het Hof van Cassatie aanvaardt niet zo maar een afstand van het cassatieberoep in strafzaken". S. VAN OVERBEKE, Afstand van cassatieberoep in strafzaken, Kluwer, Mechelen, 2008.

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Voorwaardelijke afstand - Draagwijdte - Gevolg

P.22.0450.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.4 AC nr. ...

Het vonnis van de Nederlandstalige en Franstalige arrondissementsrechtbanken Brussel in verenigde vergadering dat uitspraak doet over een overeenkomstig artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken ingestelde hoger beroep tegen het vonnis van de Nederlandstalige politierechtbank houdende afwijzing van het verzoek tot verzending naar een Franstalige rechtbank en dat dit hoger beroep ontvankelijk en gegrond verklaart, het beroepen vonnis vernietigt en de zaak verzendt naar de Franstalige politierechtbank Brussel is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en valt evenmin onder een van de uitzonderingsgevallen van het tweede lid van die bepaling (1). (1) Cass. 15 oktober 2019, AR P.19.0615.N, AC 2019, nr. 523 (impliciete oplossing).

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Taalwet Gerechtszaken - Artikel 23quater - Vonnis van de Nederlandstalige en Franstalige arrondissementsrechtbanken Brussel in verenigde vergadering - Vernietiging van een vonnis van een Nederlandstalige politierechtbank houdende afwijzing van een verzoek tot verzending - Verzending naar een Franstalige politierechtbank - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23quater Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.0658.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.12 AC nr. ...

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling om de behandeling van de vordering van het openbaar ministerie tot het bevelen van de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel uit te stellen naar een latere terechtzitting is geen eindbeslissing, zodat overeenkomstig artikel 18 Wet Europees Aanhoudingsbevel, in samenhang met artikel 420 Wetboek van Strafvordering het cassatieberoep niet-ontvankelijk is.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Uitstel van de behandeling van de zaak

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0519.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.7 AC nr. ...

Het cassatieberoep van een minderjarige tegen een arrest dat zijn uithandengeving door de jeugdgerechten beveelt, is niet ontvankelijk wanneer de verklaring van cassatieberoep niet door een advocaat is ondertekend (1). (1) Bovendien dient die advocaat houder te zijn van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Cassatieberoep tegen een arrest van uithandengeving door de jeugdgerechten - Verklaring van cassatieberoep - Vereiste ondertekening door een advocaat - Door de minderjarige zelf ondertekend cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.0518.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.3 AC nr. ...

Tegen de beslissing gewezen bij toepassing van artikel 53 Interneringswet staat volgens artikel 53, § 3, derde lid, Interneringswet geen rechtsmiddel open zodat het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing niet ontvankelijk is (1). (1) HEIMANS, H. en VANDER BEKEN, T., "De nieuwe interneringswet van 5 mei 2014" in J. CASSELMAN, R. DE RYCKE en H. HEIMANS (eds.), Internering. Nieuwe interneringswet en organisatie van de zorg, Brugge, Die Keure, 2015, 49-110; HEIMANS, H., VANDER BEKEN, T. en SCHIPAANBOORD, A.E., "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel 1: De gerechtelijke fase", RW 2014-15, 1043-1064, "Deel 2: De uitvoeringsfase", RW 2015-2016, 42-62, "Deel 3: De reparatie", RW 2016-2017, 603-619.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Algemeen - Internering - Kamer voor bescherming van de

maatschappij - Kabinetsbeslissing van de rechter voor de bescherming van de maatschappij omtrent een verzoek tot uitgaansvergunning - Artikel 53 Interneringswet - Afwijzing - Cassatieberoep - Artikel 53, § 3, derde lid, Interneringswet - Ontvankelijkheid

- Art. 53, § 3, derde lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.1034.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.4 AC nr. ...

De beklaagde die cassatieberoep instelt tegen de beslissing over de rechtsvordering tot terugbetaling van de in artikel 233 Sociaal Strafwetboek bedoelde sociale voordelen, moet zijn cassatieberoep betekenen aan het openbaar ministerie.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van de beklaagde - Cassatieberoep gericht tegen de beslissing over de rechtsvordering tot terugbetaling van de sociale voordelen - Verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan het openbaar ministerie

- Artt. 233 en 236, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.22.0366.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de titel die de vreemdeling aan het toezicht van de onderzoeksgerechten heeft voorgelegd, niet langer de titel was op grond waarvan de betrokkene was opgesloten op het ogenblik waarop de appelrechters uitspraak hebben gedaan. heeft zijn verzoekschrift tot invrijheidstelling nog vóór de bestreden beslissing zijn bestaansreden verloren en heeft het hiertegen gerichte cassatieberoep geen belang (1). (1) Zie Cass. 1 december 2021, AR P.21.1462.F, AC 2021, nr. 762.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de invrijheidstelling beveelt - Nieuwe beslissing tot vasthouding die vóór het arrest van het hof van beroep werd genomen - Autonome titel - Cassatieberoep van de Belgische Staat - Belang

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.1022.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3 AC nr. ...

Wanneer een beslissing op de strafvordering uitspraak doet over het door de gemachtigd ambtenaar gevorderde herstel van de plaats in de vorige staat op grond van het (Waals) Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling, moet de persoon aan wie die maatregel is opgelegd zijn cassatieberoep tegen die beslissing betekenen aan het openbaar ministerie bij het rechtscollege dat die beslissing heeft gewezen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 273.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - (Waals) Wetboek Ruimtelijke ontwikkeling - Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de oorspronkelijke staat - Cassatieberoep van de veroordeelde - Verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan het openbaar ministerie

- Art. D.VII.13 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.22.0394.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.8 AC nr. ...

De beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank die de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied toekent, is vatbaar voor cassatieberoep (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 275.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 25/3, 26 en 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0497.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.15 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een beslissing gewezen op een overeenkomstig artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling door een vreemdeling wiens uitlevering wordt gevraagd, wordt geregeld door de gemeenrechtelijke bepalingen betreffende het cassatieberoep in strafzaken; uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat een cassatieberoep in strafzaken in principe slechts kan worden ingesteld door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III van het Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep ingesteld door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door het afleggen van een verklaring aan de gemachtigde van de directeur van de gevangenis waar hij is opgesloten, niet ontvankelijk is (1). (1) Cass. 22 juni 2021, AR P.21.0809.N, AC 2021, nr. 471 Het is vaste rechtspraak van het Hof dat het cassatieberoep inzake uitlevering wordt beheerst door de gemeenrechtelijke bepalingen en niet door de wet op de voorlopige hechtenis – zie Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0589.N, AC 2018, nr. 382; Cass. 5 september 2017, AR P.17.1167.N, AC 2017, nr. 689; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140, T. Strafr. 2012/3, p. 172 en noot T. DECAIGNY, RW 2012-13/9, pp. 341-344 en noot S. DEWULF, "De bijzondere regeling voor het toezicht op de uitleveringsdetentie"; A. WINANTS, "Uitlevering: De voorlopige aanhouding", Comm. Strafr. (aanpassing april 2022), nr. 40.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Uitleveringswet 1874 - Artikel 5, vierde lid - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Afwijzing door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door een verklaring aan de gemachtigde van de gevangenisdirecteur

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.22.0470.F 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2F.11 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 24bis, § 1, derde lid, en 24bis, § 3, Voorlopige Hechteniswet volgt dat geen cassatieberoep openstaat tegen de beslissing die uitspraak doet over de vordering van het openbaar ministerie krachtens artikel 24bis, § 3 en § 4, tweede lid, laatste zin van die wet; er bestaat grond om akte te verlenen van de afstand van het cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen de beslissing over de vordering van het openbaar ministerie.

Strafzaken - Afstand - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Vordering van het openbaar ministerie tot herroeping van de modaliteit van het elektronisch toezicht - Beslissing over de vordering van het openbaar ministerie

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Vordering van het openbaar ministerie tot herroeping van de modaliteit van het elektronisch toezicht - Beslissing over de vordering van het openbaar ministerie

Wanneer het hof van beroep door één enkele beslissing de vordering van het openbaar ministerie tot herroeping van de modaliteit van het elektronisch toezicht heeft ingewilligd en de eisen van de beklaagde, vervat in het verzoekschrift tot invrijheidstelling dat door hem werd neergelegd vóór de uitspraak van het hof over de gegrondheid van de vordering van het openbaar ministerie, heeft verworpen, behoudt het rechtsmiddel, in zoverre het gericht is tegen de beslissing die is gewezen krachtens artikel 27 Voorlopige Hechteniswet, zijn bestaansreden en is het cassatieberoep voor het overige ontvankelijk; als het cassatieberoep werd aangenomen, zou de vernietiging van het arrest dat uitspraak heeft gedaan over het verzoekschrift van de beklaagde zich uitstrekken tot de beslissing die de vordering van het openbaar ministerie heeft ingewilligd, wegens het verband tussen de laatstgenoemde beslissing en de beslissing van het onderzoeksgerecht om de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht van de beklaagde na afloop van de regeling van de rechtspleging te handhaven; aldus behoudt het cassatieberoep zijn bestaansreden en is het noch onontvankelijk noch voorbarig.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Vordering van het openbaar ministerie tot herroeping van de modaliteit van het elektronisch toezicht - Verzoekschrift van de beklaagde met het oog op invrijheidstelling - Beslissing die uitspraak doet over de vordering van het openbaar ministerie en het verzoekschrift van de beklaagde

- Artt. 24bis en 27 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0435.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.11 AC nr. ...

De behoorlijk ondertekende memorie dient in origineel te worden neergelegd; de memories die per fax of e-mail worden overgelegd, voldoen bijgevolg niet aan het wettelijk voorschrift, ook al bevatten ze een afbeelding of een facsimile van de handtekening van de auteur (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2012, AR P.11.1832.F, AC 2012, nr. 107.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vorm voor de neerlegging van de memorie - Memorie overgelegd per fax of e-mail - Ontvankelijkheid

- Art. 18, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0317.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.24 AC nr. ...

Wanneer het Hof een cassatieberoep dat eiser heeft ingesteld tegen een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij de invrijheidstelling onder toezicht werd toegekend, heeft verworpen, kan eiser niet nogmaals in een cassatieberoep dat eiser ingesteld heeft tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij de invrijheidstelling onder toezicht werd herroepen, de onwettigheid van het vonnis tot invrijheidstelling onder toezicht aan de beoordeling van het Hof voorleggen.

Strafzaken - Algemeen - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Invrijheidstelling onder toezicht - Cassatieberoep tegen de beslissing tot invrijheidstelling onder toezicht - Verwerping - Beslissing tot herroeping - Cassatieberoep tegen de beslissing tot herroeping - Aanvoering van de onwettigheid van de beslissing tot invrijheidstelling onder toezicht

P.22.0336.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.16 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer, bij afzonderlijke beschikking, nadat ze in het kader van de regeling van de rechtspleging uitspraak had gedaan over de inverdenkingstellingen, de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde heeft bevolen, heeft het cassatieberoep van laatstgenoemde tegen een eerder arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Cass. 29 december 1994, AR P.94.1503.F, AC 1994, nr. 576.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep tegen een arrest dat de handhaving van de hechtenis beveelt - Handhaving van de voorlopige hechtenis bij de regeling van de rechtspleging - Latere beschikking van de raadkamer

- Artt. 26, § 3, en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1324.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.8 AC nr. ...

De curator van het faillissement die een advocaat is, houder van het in artikel 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift van opleiding in cassatieprocedures, mag zelf namens de gefailleerde rechtspersoon de verklaring van cassatieberoep en de memorie ondertekenen; hij is niet verplicht hiertoe een beroep te doen op een andere advocaat die houder is van het getuigschrift (1). (1) Zie, op datum in Pas., de op dit punt andersluidende concl. van het OM dat hiervoor verwees naar Cass. 30 juni 2021, AR P.21.0214.F, AC 2021, nr. 492, betreffende de lasthebber ad hoc, met andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM; de eiseres voerde met name aan dat de curator, anders dan de lasthebber "ad hoc", een gerechtsmandataris is en dat zij in deze zaak als burgerlijke partij optrad tegen de bestuurder van de gefailleerde vennootschap, de enige beklaagde. (M.N.B.) (Impliciete oplossing)

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Gefailleerde rechtspersoon - Curator die advocaat is, houder van het getuigschrift - (Geen) verplichting om een beroep te doen op een andere advocaat, houder van het getuigschrift, om de verklaring van cassatieberoep en de memorie te ondertekenen

- Artt. XX.122 en XX.132 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Artt. 425 en 429 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Gefailleerde rechtspersoon - Curator die advocaat is, houder van het getuigschrift - (Geen) verplichting om een beroep te doen op een andere advocaat, houder van het getuigschrift, om de verklaring van cassatieberoep en de memorie te ondertekenen

- Artt. XX.122 en XX.132 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Artt. 425 en 429 Wetboek van Strafvordering

P.21.1366.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.3 AC nr. ...

Overmacht die de ontvankelijkheid verantwoordt van een laattijdig ingesteld cassatieberoep, kan alleen voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser in cassatie en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden; het komt de eiser toe de aangevoerde overmacht aannemelijk te maken (1). (1) Cass. 3 mei 2011, AR P.10.1865.N, AC 2011, nr. 292 met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 21 mei 2003, AR P.03.0699.N, AC 2003, nr. 312. Zie H. VAN BAVEL, "Ontvankelijkheid van de voorziening in cassatie", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 16; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1801.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Laattijdig ingesteld cassatieberoep - Overmacht - Begrip

- Artt. 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

P.21.0838.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.4 AC nr. ...

Artikel 801/1 Gerechtelijk Wetboek is van toepassing in strafzaken (1). (Impliciete oplossing). (1) Artikel 801/1 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat "eenmaal de verbeterde beslissing in kracht van gewijsde is gegaan, de verbeterende beslissing alleen nog kan worden betwist door cassatieberoep in te stellen". Hieruit volgt dat het bestreden verbeterend vonnis, hoewel het bij verstek is gewezen, niet "vatbaar is voor verzet" en dat de in artikel 424 Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn dus niet van toepassing is; het cassatieberoep kon worden ingesteld vanaf de uitspraak van de beslissing tot de vijftiende dag na de betekening ervan (Cass. 21 september 2016, AR P.16.0438.F, AC 2016, nr. 513, en concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH OP DATUM IN PAS; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1806). De studie van G.-F. RANERI en M. TRAEST (o.l.v. F. FISCHER, P. MATHIEU en Ph. DE KOSTER, "De toepassing van het Gerechtelijk Wetboek in strafzaken: artikelsgewijze bespreking van de rechtspraak van het Hof", Jaarverslag van het Hof van Cassatie 2005, 176 tot 286) vermeldt die bepaling weliswaar niet - die is later ingevoerd door artikel 122 van de wet van 24 oktober 2013 - maar vermeldt wel het deel over de uitlegging en de verbetering van het vonnis; aldus wijst de studie erop dat, overeenkomstig artikel 793 Gerechtelijk Wetboek "de rechter die een onduidelijke of dubbelzinnige beslissing heeft gewezen, die kan uitleggen, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen" (Cass. 3 oktober 1989, AR 3090, AC 1990, nr. 70; zie Cass. 4 oktober 2005, AR P.05.0828.N, AC 2005, nr. 478) en dat "uit een arrest van 23 september 2003 ten slotte volgt dat de artikelen 798 en 799 van het Gerechtelijk Wetboek ook van toepassing kunnen zijn in strafzaken" (Cass. 23 september 2003, AR P.03.0373.N, AC 2003, nr. 448). In dat arrest heeft de tweede kamer van het Hof beslist "dat wanneer geen hoger beroep is ingesteld tegen een vonnis dat een verschrijving of misrekening inhoudt, de appelrechter bij wie een hoger beroep tegen een ander vonnis in dezelfde zaak aanhangig is gemaakt, geen rechtsmacht bezit om in het niet-bestreden vonnis verschrijvingen of misrekeningen te verbeteren".

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Beslissing tot verbetering van een in kracht van gewijsde gegane beslissing - Artikel 801/1 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 801/1 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0073.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11 AC nr. ...

Het verzoekschrift met cassatiemiddelen dat met de verklaring van cassatieberoep is neergelegd op de griffie van het hof van beroep en dat samen met het dossier binnen de termijn op de griffie van het Hof is toegekomen, kan gelden als memorie in de zin van artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel (1). (Impliciete oplossing). (1) In casu blijkt uit het dossier dat voormeld verzoekschrift is neergelegd op de dag van de verklaring van cassatieberoep. Zie a contrario Cass. 16 november 2010, AR P.10.1730.N, AC 2010, nr. 678 en noot: "Het verzoekschrift met cassatiemiddelen dat niet is neergelegd ter griffie van het hof van beroep samen met het cassatieberoep, kan niet als memorie gelden in de zin van artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel, en is niet ontvankelijk ook al is het samen met het dossier binnen de termijn toegekomen op de griffie van het Hof".

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Verzoekschrift dat geldt als memorie

- Art. 18, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1696.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het door de buitenlandse overheid uitgevaardigde aanhoudingsbevel door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard met toepassing van artikel 3, tweede lid, Uitleveringswet 1874, en dat uitvoerbaar verklaard bevel is betekend aan de krachtens artikel 5, eerste lid, van de voormelde wet voorlopig aangehouden vreemdeling, is laatstgenoemde niet meer van zijn vrijheid beroofd krachtens het voorlopige aanhoudingsbevel dat de onderzoeksrechter op die grond heeft uitgevaardigd, maar is hij opgesloten krachtens het buitenlands aanhoudingsbevel dat door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard en krachtens de beschikking die tot bewijs ervan strekt; het cassatieberoep tegen het arrest dat onderzoekt of de wettelijke voorwaarden van de door de onderzoeksrechter besliste voorlopige aanhouding zijn vervuld, heeft in dat geval geen bestaansreden meer; dat ontzegt de vreemdeling niet het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechterlijke instantie, opdat die instantie op korte termijn uitspraak doet over de wettigheid van zijn vasthouding en zijn invrijheidstelling beveelt indien de vasthouding illegaal is (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 25.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Uitlevering - Met het oog op zijn uitlevering voorlopig aangehouden vreemdeling - Voorlopig aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Uitvoerbaar verklaard en aan de vreemdeling betekend internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering - Verlies van bestaansreden van het cassatieberoep - Invloed op het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.

- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 3 en 5, eerste en vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.21.1606.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.14 AC nr. ...

Artikel 31 Voorlopige Hechteniswet staat enkel cassatieberoep toe tegen beslissingen die de voorlopige hechtenis handhaven; een dergelijke beslissing is die welke de invrijheidstelling afhankelijk maakt van voorwaarden en van de betaling van een borgsom (1). (1) Zie de dienaangaande gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 826; die impliciete oplossing blijkt uit de afzonderlijke beslissingen (zie Cass. 12 oktober 1999, AR P.99.1388.N, AC 1999, nr. 525) waarmee het Hof, enerzijds, uitspraak heeft gedaan over het cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen de beslissing die de invrijheidstelling van de verweerder afhankelijk maakt van voorwaarden en van de betaling van een borgsom en, anderzijds, de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep heeft vastgesteld in zoverre het is gericht tegen de beslissing die de invrijheidstelling van de verweerder beveelt. (M.N.B.)

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Beslissing in laatste aanleg over invrijheidstelling onder voorwaarden tegen een borgsom - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Beslissing in laatste aanleg over invrijheidstelling onder voorwaarden tegen een borgsom - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1314.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ORD.20211216.BSAV. AC nr. ...

Tegen een beslissing op grond van artikel 58bis, § 1 of § 3, Wegverkeerswet staat geen hoger beroep open en bijgevolg ook geen cassatieberoep tegen een arrest gewezen op het hoger beroep tegen een dergelijke beslissing (1). (1) Cass. 20 januari 2009, AR P.08.1434.N, AC 2009, nr. 49.

Strafzaken - Algemeen - Wegverkeerswet - Artikel 58bis, § 1 of § 3 - Immobilisering van een voertuig als beveiligingsmaatregel - Procedure tot opheffing - Rechtsmiddel

- Art. 58bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1464.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.22 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 425, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wordt de verklaring van cassatieberoep gedaan door de advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen en wordt zij door hem en de griffier getekend en ingeschreven in het daartoe bestemd register; deze regel geldt ook voor een cassatieberoep ingesteld tegen de bij toepassing van artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek gewezen beschikking van de voorzitter van de rechtbank in verband met de verdeling van de zaken (1). (1) De eiser had op basis van artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek, een procedure ingesteld die tot doel had zijn zaak toe te vertrouwen aan de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Oudenaarde, daar waar zij was vastgesteld voor de afdeling Dendermonde, aangezien hij twijfelde aan de onpartijdigheid en objectiviteit van deze laatste. De voorzitter wees dit evenwel af en de eiser bekloeg er zich over dat hij tegen een dergelijke beschikking – waartegen enkel de procureur-generaal bij het hof van beroep zich in cassatie kan voorzien overeenkomstig artikel 642, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek – geen rechtsmiddel bezat en wilde dat het Hof hierover een prejudiciële vraag zou stellen aan het Grondwettelijk Hof. Hij deed dit middels zijn cassatieberoep dat hij evenwel niet instelde met eerbiediging van de bepalingen van artikel 425, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering maar via een verzoekschrift ingediend ter griffie van het Hof. Er kan daarenboven worden opgemerkt dat de procedure van artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek betrekking heeft op de materiële bevoegdheid van de verschillende secties of kamers binnen een rechtbank alsmede op de territoriale verdeling van de zaken (zie D. SCHEERS en P. THIRIAR, "Verdelingsincidenten en territoriale bevoegdheid: een brug te weinig", RW 2014-2015, 1202), maar zonder dat de eigenlijke bevoegdheid van de rechtbank zelf ter discussie staat. Wat hier beoogd wordt is een onttrekking wegens gewettigde verdenking die geen verdelingsincident is in de zin van artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek en waarvoor er geëigende procedures bestaan. Het cassatieberoep werd dan ook niet ontvankelijk verklaard en aangezien dit gebeurde op basis van een andere grond dan die waarover eiser een prejudiciële vraag wenste te stellen, werd aan dit verzoek geen gevolg gegeven. AW

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vorm - Verklaring ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen - Gevolg

- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.1462.F 1 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.7 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats, uitgevaardigd op basis van artikel 51-5, § 4, Vreemdelingenwet, een nieuwe, autonome titel van vrijheidsberoving vormt, heeft die het verval van de vorige tot gevolg; bijgevolg is het cassatieberoep tegen het arrest dat de wettigheid ervan heeft getoetst, zonder voorwerp; het belang dat de Belgische Staat, eiser, niettemin voor zijn cassatieberoep beweert te behouden heeft niet tot gevolg dat dit zijn voorwerp terugkrijgt, aangezien de bij artikel 71 Vreemdelingenwet ingevoerde rechterlijke toetsing geen ander voorwerp heeft dan de vrijheidsberovende maatregel die van kracht is op het tijdstip dat het rechtscollege dat van de zaak kennisneemt, uitspraak moet doen (1). (1) Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de invrijheidstelling beveelt - Cassatieberoep van de Belgische Staat - Nieuwe beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats - Autonome titel - Cassatieberoep zonder voorwerp

- Artt. 51-5, § 4, en 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.1165.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.13 AC nr. ...

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling over de rechtsvraag of het aan de onderzoeksrechter dan wel aan de voorzitter van de raadkamer staat om de termijn bedoeld in artikel 127, § 3, Wetboek van Strafvordering te bepalen, is geen beslissing over een bevoegdheidsgeschil waartegen onmiddellijk cassatieberoep openstaat; deze rechtsvraag kan immers geen aanleiding geven tot een geschil over rechtsmacht zoals hier bedoeld, maar enkel tot een beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling, die daarover in hoger beroep te oordelen heeft overeenkomstig haar bevoegdheid bepaald in artikel 61quinquies, § 4, Wetboek van Strafvordering; tegen die laatste beslissing staat enkel cassatieberoep open binnen de termijn voor het instellen van cassatieberoep tegen de eindbeslissing over de strafvordering.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onderzoeksgerechten - Regeling der rechtspleging - Termijn voor inzage in het strafdossier en het indienen van een verzoek tot aanvullend onderzoek - Bepalen van de termijn door de onderzoeksrechter of voorzitter van de raadkamer - Onmiddellijk cassatieberoep - Geschil inzake bevoegdheid - Grens

- Artt. 61quinquies, § 4, 127, § 3, en 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip

- Artt. 61quinquies, § 4, 127, § 3, en 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, wanneer de rechter die kennis neemt van de strafvordering zich de bevoegdheid van een andere rechter toe-eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil over nationale rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld (1). (1) Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109; Cass. 5 november 2013, AR P.13.0834.N, AC 2013, nr. 579; Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265; Cass. 3 april 2007, AR P.07.01324.N, AC 2007, nr. 169; Cass. 9 januari 2007, AR P.06.1430.N, AC 2007, nr. 13; Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164; Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584. Zie ook F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na "Potpourri II', in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ., 2016, 211-212; H. VAN BAVEL, "Ontvankelijkheid van de voorziening in cassatie: Een update na de wet van 14 februari 2014 en de Potpourri II-wet van 5 februari 2016", in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ. 2016, 107-108.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Er kan geen geschil inzake bevoegdheid bestaan tussen een rechter en een griffier, noch tussen griffiers onderling; het cassatieberoep gericht tegen de beslissing van een rechter of griffier om de termijn te bepalen voor het vragen van bijkomende onderzoekshandelingen ter gelegenheid van de rechtspleging is voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Termijn voor inzage in het strafdossier en het indienen van een verzoek tot aanvullend onderzoek - Bepalen van de termijn door een rechter of griffier - Onmiddellijk cassatieberoep - Toelaatbaarheid

---

P.21.1483.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.23 AC nr. ...

Er staat geen rechtsmiddel open tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij de modaliteit van het elektronisch toezicht van een bevel tot gevangenneming, uitgevaardigd tegen een inverdenkinggestelde die naar het hof van assisen is verwezen, wordt omgezet naar de modaliteit van uitvoering in de gevangenis wegens nieuwe omstandigheden die voldoende ernstig en noodzakelijk zijn; bijgevolg is het cassatieberoep ertegen niet-ontvankelijk.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Bevel tot gevangenneming - Modaliteit van elektronisch toezicht -

Omzetting naar de modaliteit van uitvoering in de gevangenis

- Artt. 24bis, 26, § 3, en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1319.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.21 AC nr. ...

Wanneer de lastens de eiser uitgesproken veroordeling op de strafvordering kracht van gewijsde heeft verkregen, bevindt de eiser zich niet langer onder het stelsel van de voorlopige hechtenis en hebben het door de eiser op grond van artikel 27, § 1, 2°, Voorlopige Hechteniswet ingediende verzoek tot voorlopige invrijheidstelling en bijgevolg het in het kader van die procedure ingestelde cassatieberoep niet langer een bestaansreden; de omstandigheid dat de eiser een kennelijk onontvankelijk verzet heeft aangetekend tegen het op tegenspraak gewezen arrest van het hof van beroep over de strafvordering, kan niets daaraan veranderen.

Strafzaken - Algemeen - Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling - Procedure voor het vonnisgerecht - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Veroordelende beslissing die kracht van gewijsde heeft gekregen

- Art. 27, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1036.F 3 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211103.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de beslissing is gewezen op een eerdere datum dan de vastgestelde datum en het niet bewezen is dat de partijen aanwezig waren bij de uitspraak of dat ze opgeroepen waren om op die datum te verschijnen, vangt de termijn voor cassatieberoep in beginsel aan op de datum waarop de beslissing regelmatig had moeten worden uitgesproken; die regel vloeit voort uit het feit dat de overmacht die de ontvankelijkheid van een na het verstrijken van de wettelijke termijn ingesteld cassatieberoep verantwoordt, alleen kan voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser in cassatie en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 696.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Vervroegde uitspraak van het arrest - Aanvang van de termijn

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

Een eiser tot cassatie kan zijn cassatieberoep instellen binnen vijftien dagen na de vervroegde uitspraak van het arrest dat hem veroordeelt, aangezien de verklaring van beroep is gedaan binnen de bij artikel 423 Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 696.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Vervroegde uitspraak van het arrest - Cassatieberoep binnen vijftien dagen na de uitspraak - Ontvankelijkheid

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

P.21.0982.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.4 AC nr. ...

Het strafrechtelijk beslag dat de eisers verzoeken op te heffen, houdt geen verband met een strafvordering die te hunnen laste aanhangig is in België en aldus zijn de eisers geen vervolgde personen in de zin van artikel 427 Wetboek van Strafvordering; de cassatieberoepen die niet betekend zijn aan het openbaar ministerie bij het appelrechter en de memorie die niet ter kennis is gebracht van het openbaar ministerie bij het appelgerecht, zoals vereist door artikel 429 Wetboek van Strafvordering, zijn niet ontvankelijk (1) (2). (1) In deze zaak werd ingevolge een internationaal rechtshulpverzoek uitgaande van Zwitserland, door een Belgische onderzoeksrechter strafrechtelijk beslag gelegd op de tegoeden op financiële rekeningen in België, waarvan één van de eisers titularis was; eisers hebben vervolgens een verzoekschrift neergelegd tot opheffing van het beslag op grond van artikel 61quater Wetboek van Strafvordering dat geleid heeft tot een arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling, waartegen cassatieberoep werd ingesteld. (2) Voor wat betreft de ontvankelijkheid van een onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling in het kader van de procedure bepaald in artikel 22, § 2, Wet Europees onderzoeksbevel juncto artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering: zie Cass. 12 mei 2020, AR P.20.0342.N, AC 2020, nr. 288, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Strafrechtelijk beslag in het kader van een internationaal rechtshulpverzoek - Verzoek tot opheffing van het beslag - Beslissing Kamer van Inbeschuldigingstelling - Vervolgde persoon - Vereiste van betekening - Memorie - Kennisgeving - Gevolgen

- Artt. 427, eerste lid, en 429 Wetboek van Strafvordering

P.21.0532.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.15 AC nr. ...

Aangezien de rechtsplegingsvergoeding geen bestanddeel van de schade vormt, is de beslissing die veroordeelt tot betaling ervan een eindbeslissing, zelfs wanneer de beslissing die, op de burgerlijke rechtsvordering, uitspraak doet over de omvang van de schade, dat niet is; wanneer de feitenrechter de eiser tot cassatie heeft veroordeeld tot betaling van een provisie, voor het overige de burgerlijke belangen heeft aangehouden en de eiser heeft veroordeeld tot betaling van een rechtsplegingvergoeding, en wanneer laatstgenoemde afstand doet van zijn cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen de beslissing die, op de burgerlijke rechtsvordering, uitspraak doet over de omvang van de schade, bestaat er bijgevolg geen grond om de afstand van het cassatieberoep te verlenen, in zoverre dat is gericht tegen de beslissing die uitspraak doet over de rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Contra Cass. 27 februari 2019, P.18.1119.F, AC 2019, nr. 125 ("de beslissing die het beroepen vonnis heeft bevestigd dat de burgerlijke partijstellingen ontvankelijk heeft verklaard, en vervolgens de uitspraak over de gegrondheid van die burgerlijke vorderingen aanhoudt en daartoe de heropening van het debat beveelt, de zaak naar de eerste rechter verwijst en de burgerlijke partijen een rechtsplegingsvergoeding toekent, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en houdt geen verband met de in het tweede lid van die bepaling beoogde gevallen") en Cass. 10 mei 2011, AR P.10.1927.N, AC 2011, nr. 311 ("het Hof verleent de eiser in cassatie afstand zonder berusting van zijn cassatieberoep wanneer de feitenrechter hem heeft veroordeeld tot betaling van een provisie en rechtsplegingsvergoeding en voor het overige de burgerlijke belangen aanhoudt"). In hoofdorde heeft het OM uit die beslissingen afgeleid dat er grond bestond om de afstand van het cassatieberoep ook te verlenen in zoverre het is gericht tegen de beslissing met betrekking tot de rechtsplegingsvergoedingen en om het derde middel, dat geen verband houdt met de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, niet te onderzoeken.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing - Eindbeslissing - Afstand van cassatieberoep - Bestreden beslissing die uitspraak doet over de ontvankelijkheid van de burgerlijke rechtsvordering, de uitspraak over het overige aanhoudt en de rechtsplegingsvergoeding toekent - Voorlopige beslissing over de schade - Voorbarig cassatieberoep - Eindbeslissing over de rechtsplegingsvergoeding

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Bestreden beslissing die uitspraak doet over de ontvankelijkheid van de burgerlijke rechtsvordering, de uitspraak over het overige aanhoudt en de rechtsplegingsvergoeding toekent - Voorlopige beslissing over de schade - Voorbarig cassatieberoep - Eindbeslissing over de rechtsplegingsvergoeding

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1121.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.15 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep van een beklaagde tegen de beschikking van de raadkamer die hem heeft verwezen naar de correctionele rechtbank niet ontvankelijk verklaart omdat het niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en evenmin een beslissing vallend onder een van de uitzonderingsgevallen van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en is dus niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Cass. 11 maart 2008, AR P.07.1717.N, AC 2008, nr. 168.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger

beroep tegen de verwijzingsbeslissing van de raadkamer wegens het bestaan van voldoende bezwaren - Ontvankelijkheid - Aard van de beslissing - Gevolg

- Artt. 135, § 2, en 420, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat hoger beroep van een beklaagde tegen de beslissing van de raadkamer om hem niet de opschorting van de uitspraak van veroordeling te verlenen onontvankelijk verklaart omdat noch artikel 135 Wetboek van Strafvordering noch artikel 4, § 2, Probatiewet daartoe in een rechtsmiddel voorzien, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en evenmin beslissingen vallend onder een van de uitzonderingsgevallen van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en is dus niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Cass. 11 maart 2008, AR P.07.1717.N, AC 2008, nr. 168; P. HOET, Opschorting, uitstel, probatie, werkstraf en elektronisch toezicht, Brussel, Larcier, 2014, nr. 88.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep tegen de verwijzingsbeslissing van de raadkamer wegens het bestaan van voldoende bezwaren - Ontvankelijkheid - Aard van de beslissing - Gevolg

- Art. 4, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 135 en 420, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.1196.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.14 AC nr. ...

Uit artikel 5.4 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat een verdachte die cassatieberoep heeft aangetekend tegen een beslissing betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, het recht heeft om kennis te nemen van de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal bij dit Hof over het gevolg dat aan zijn cassatieberoep moet worden gegeven en in het bijzonder voor wat betreft de door hem aangevoerde cassatiemiddelen; een verdachte die te kennen heeft gegeven aanwezig te willen zijn op de rechtszitting waarop de advocaat-generaal zijn conclusie neemt, moet dan ook worden overgebracht naar de rechtszitting, behoudens overmacht; het staat aan de Belgische Staat zijn diensten zo te organiseren dat aan de verdragsrechtelijke verplichtingen van België wordt voldaan en de omstandigheid dat de politie of de penitentiaire diensten onvoldoende capaciteit hebben om de overbrenging uit te voeren maakt geen overmacht uit (1) . (1) EHRM 22 oktober 2019, nr. 27703/16, Venet t. België.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Verdachte - Voorlopige hechtenis - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Verdachte - Voorlopige hechtenis - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Verdachte - Voorlopige hechtenis - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Verdachte - Voorlopige hechtenis - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1191.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.9 AC nr. ...

Wanneer de Belgische Staat de hoedanigheid heeft om tegen een arrest cassatieberoep in te stellen en de verklaring van cassatieberoep werd opgemaakt in zijn naam door verschijning, op de griffie van het hof van beroep, van de advocaat die hem vertegenwoordigt, komt het aan de griffie die de verklaring van cassatieberoep in ontvangst neemt niet toe daarenboven te onderzoeken wie van het administratief personeel van de Belgische Staat bevoegd is om de zaak bij het Hof aanhangig te maken (1). (1) In zijn tweede middel van niet-ontvankelijkheid voerde de verweerder aan dat geen enkele bepaling de voor deze aangelegenheid bevoegde minister toestond de bevoegdheid om cassatieberoep in te stellen tegen de op grond van artikel 72, derde lid, Vreemdelingenwet gewezen arresten over te dragen. Hij leidde hieruit af dat een administratief deskundige van de Dienst Vreemdelingenzaken die bevoegdheid niet kon uitoefenen en wees erop dat een brief die door een dergelijke ambtenaar was ondertekend en aan de raadsman van de Belgische Staat was gericht, "[die advocaat] verzocht om tegen [het arrest] cassatieberoep in te stellen". Het OM heeft wat dat betreft benadrukt dat, behalve wanneer de wet een bijzondere lastgeving vereist, "krachtens artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de eenvoudige verklaring van de advocaat geldt als vermoeden van zijn bevoegdheid om een partij in een procedure te vertegenwoordigen; voor de strafgerechten kan dit vermoeden niet worden omgekeerd, aangezien de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing zijn" (Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0302.F, AC 2020, nr. 354, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; er dient te worden opgemerkt dat er in dit geval geen sprake is van een ontkentenis zoals bedoeld in de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek). Welnu, uit de verklaring van cassatieberoep blijkt dat ze is ondertekend door "Mr. (...), advocaat, voor en in naam van de Belgische Staat (...), vertegenwoordigd door de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie", en niet voor en in naam van de voormelde ambtenaar. Bovendien, merkt het OM op, blijkt niet, gesteld dat het in artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde vermoeden in dergelijke aangelegenheden weerlegbaar zou zijn, dat de door de verweerder overgelegde brief dat vermoeden zou kunnen omkeren. (M.N.B.)

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Allerlei - Vreemdelingen - Administratieve maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Handhaving - Cassatieberoep in naam van de Belgische Staat - Bevoegdheid om over het instellen van het cassatieberoep te beslissen - Toetsing

- Art. 440 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0654.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.4 AC nr. ...

Een burgerlijke partij heeft geen belang om te eisen dat haar burgerlijke rechtsvordering wordt beoordeeld door het gewone vonnisgerecht na een gebeurlijke uithandengeving van de minderjarige en niet door de jeugdrechtbank; de beslissing over de uithandengeving heeft immers geen nadelig effect voor de beoordeling van die burgerlijke rechtsvordering; voor beide gerechten kan een burgerlijke partij alle argumenten aanvoeren tot staving van haar rechtsvordering die enkel strekt tot het herstel van de door haar geleden schade; de onmogelijkheid voor een burgerlijke partij om een rechtsmiddel aan te wenden tegen de weigering om een minderjarige uit handen te geven zodat over de burgerlijke rechtsvordering wordt beslist door de jeugdrechtbank, tast het recht van de burgerlijke partij van toegang tot de rechter of haar recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, zoals gewaarborgd door de artikelen 6.1 en 13 EVRM, niet aan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing van de jeugdrechtbank om een minderjarige niet uit handen te geven - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Arrest van de jeugdkamer dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Toelaatbaarheid van het cassatieberoep

- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0795.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.17 AC nr. ...

Uit artikel 427 Wetboek van Strafvordering volgt dat het openbaar ministerie zijn cassatieberoep moet laten betekenen aan de beklaagde en het exploot van betekening moet indienen ter griffie van het Hof binnen de termijn om een memorie in te dienen.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Betekening van het cassatieberoep - Indiening van het exploot van betekening

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 429, tweede lid en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de eiser in cassatie zijn memorie moet indienen binnen de twee maanden na het instellen van zijn cassatieberoep en dat binnen die termijn ook het bewijs van verzending bij aangetekende brief van de memorie aan de verweerder moet worden ingediend.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Indiening van de memorie - Bewijs van verzending aan de verweerder

- Art. 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1045.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.11 AC nr. ...

De burgerlijke partij kan cassatieberoep instellen tegen de beslissing waardoor het hof van beroep haar vordering tot toewijzing van de ten laste van de beklaagde bij equivalent verbeurd verklaarde geldsommen verwerpt; ze dient dat cassatieberoep niet aan de beklaagde te betekenen of hem haar memorie mee te delen (1). (impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 554.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Cassatieberoep van de burgerlijke partij tegen de weigering om haar de ten laste van de beklaagde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen toe te wijzen

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Algemeen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij tegen de weigering om haar de ten laste van de beklaagde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen toe te wijzen - Betekening van het cassatieberoep en mededeling van de memorie

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0446.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3 AC nr. ...

De bewering van de beklaagde dat de hem ten laste gelegde misdrijven geen enkele band vertonen met het grondgebied van het Rijk, zodat ze ontsnappen aan de rechtsmacht van de Belgische hoven en rechtbanken, houdt geen verband met de bevoegdheidsbetwisting in de zin van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC. 2017, nr. 109; Cass. 12 januari 2011, AR P.10.1671.F, AC. 2011, nr. 27, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas.; Cass. 2 maart 1976, AC. 1976, 752; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 149; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 1778 en noot 84.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip - Geschil over nationale rechtsmacht

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest dat uitspraak doet over de betwisting waarbij wordt aangevoerd dat een rechter de bevoegdheden van een andere rechter heeft miskend, terwijl dergelijk cassatieberoep niet kan worden ingesteld tegen het arrest dat uitspraak doet over een exceptie van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, afgeleid uit het territorialiteitsbeginsel van het interne strafrecht; dit onderscheid betreft noch personen die verschillend worden behandeld terwijl zij zich in een zelfde of soortgelijke rechtspositie bevinden noch personen die op dezelfde wijze worden behandeld terwijl zij in een verschillende rechtspositie verkeren, maar op personen wier rechtsmiddel anders worden behandeld omdat het een verschillend onderwerp heeft (1); de vraag betreffende dat verschil in behandeling dat geen verband houdt met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, is geen prejudiciële vraag in de zin van artikel 26, § 1, 3°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof en dient bijgevolg niet te worden gesteld. (1) "Het Hof is niet gehouden een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof wanneer deze vraag betrekking heeft op categorieën van personen die zich niet in dezelfde juridische toestand bevinden" (Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC. 2010, nr. 134, met concl. van advocaat-genaraal DUINSLAEGER). Wat dat betreft "houdt het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedureregels een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen". (AGwH 21 september 2017, nr. 148/2017, § B.75.1).

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip - Geschil over nationale rechtsmacht - Verschil in behandeling met de bevoegdheidsbetwisting van de Belgische rechtscolleges - Verzoek om een prejudiciële vraag te stellen - Relevantie

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0822.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 429 Wetboek van Strafvordering moeten de cassatiemiddelen worden aangevoerd in een memorie die wordt ingediend op de griffie van het Hof; de in het eerste lid van dat artikel aan het openbaar ministerie toegekende vrijstelling heeft enkel betrekking op de ondertekening door een advocaat en niet op de overige vormen die voor de neerlegging van de memorie zijn voorgeschreven; het Hof kan derhalve geen acht slaan op de middelen die in de akte zelf van het door het openbaar ministerie ondertekende cassatieberoep voorkomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr 557.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Cassatiemiddelen - Middelen aangevoerd in de verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 216bis, § 1, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.21.1161.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.17 AC nr. ...

Niet-ontvankelijk is het onmiddellijk cassatieberoep dat is gericht tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling over de eerste handhaving van de voorlopige hechtenis waarbij, na een oordeel prima facie over een onregelmatigheid in de bewijsvoering, de zaak wordt uitgesteld met het oog op een controle overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering uit naar een latere rechtszitting (1); aangezien dit uitstel geen beslissing is waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd in de zin van artikel 31, § 1 en § 2, Voorlopige Hechteniswet en geen eindbeslissing is of een beslissing waartegen ingevolge artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering onmiddellijk cassatieberoep mogelijk is. (1) Over de controle 'prima facie' op nietigheden, gronden van verval van de strafvordering of gronden van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, aangevoerd voor de kamer van inbeschuldigingstelling in het kader van de beoordeling van de voorlopige hechtenis, zie Cass. 13 januari 2021, AR P.20.0956.F, AC 2021, nr. 21 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0744.N, AC 2019, nr. 422; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 4 december 2018, AR P.18.1184.N, AC 2018, nr. 683, Cass. 13 december 2017, AR P.17.1203.F, AC 2017, nr. 712; Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, nr. 364; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74 ; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106, en nota M. DE SWAEF. Zie J. de CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, 139-140; M. DE SWAEF en M. TRAEST, "Het gezag van gewijsde van beslissingen van de onderzoeksgerechten: oude wijn in nieuwe zakken?" in De wet voorbij. Liber amicorum Luc Huybrechts, Antwerpen, Intersentia, 2010, 99, L. ARNOU, "De nietigheid van de huiszoeking prima en secunda facie" in De wet voorbij. Liber amicorum Luc Huybrechts, Antwerpen, Intersentia, 2010, 2-20; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 436-437; Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2015, 71-72; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 1214-1215; Y. LIEGEOIS en B. DE SMET, "Twintig jaar zuivering van nietigheden tijdens het gerechtelijk onderzoek. Tijd voor verandering of opfrissing van het systeem?, RW 2019-20, 5; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 936-937.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Regelmatigheid van een onderzoeksdaad - Zuivering van nietigheden - Uitstel van de zaak

- Art. 31, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 235bis en 420 Wetboek van Strafvordering

P.21.0904.F 20 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210720.VAC.3 AC nr. ...

De verweerder kan zijn antwoord slechts aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift en die uiterlijk acht dagen vóór de rechtszitting op de griffie van het Hof van Cassatie wordt ingediend.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Verweerder - Memorie van antwoord - Neerlegging

- Art. 429, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0214.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.10 AC nr. ...

De lasthebber ad hoc die overeenkomstig artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wordt aangesteld wanneer een rechtspersoon en zijn bevoegde vertegenwoordiger worden vervolgd voor dezelfde strafrechter wegens dezelfde of samenhangende feiten, staat niet gelijk aan de gerechtsmandataris en is niet de raadsman van de rechtspersoon, maar wordt in de plaats van het eigenlijk orgaan van die rechtspersoon gesteld, zelfs al is hij slechts qualitate qua bij het geding betrokken; de hoedanigheid van advocaat-houder van het getuigschrift van de ad-hoclasthebber ontslaat hem bijgevolg niet van de verplichting om, vóór het indienen van het cassatieberoep en het neerleggen van de memorie, een beroep te doen op de in de voormelde artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde bijstand (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2021, nr. 492.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc die ook advocaat-houder van het getuigschrift is - Ondertekening van de akte van voorziening

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc die ook advocaat-houder van het getuigschrift is - Ondertekening van de memorie

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0486.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.11 AC nr. ...

Volgens artikel 359, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering zijn op het cassatieberoep dat kan ingesteld worden door de veroordeelde tegen het arrest op tegenspraak uitgesproken door het Hof van Assisen, de regels uit boek II, titel III, hoofdstuk II van het Wetboek van Strafvordering van toepassing; Volgens artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering wordt behoudens in hier niet toepasselijke gevallen de verklaring van cassatieberoep gedaan door de advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen en moet die advocaat houder zijn van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, zodat de door de eiser zelf gedane verklaringen van cassatieberoep tegenover de afgevaardigde van de gevangenisdirecteur niet ontvankelijk zijn.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Hof van assisen - Verklaring van cassatieberoep door de veroordeelde - Verklaring door veroordeelde tegenover de afgevaardigde van de gevangenisdirecteur - Ontvankelijkheid

- Artt. 359 en 425 Wetboek van Strafvordering

P.21.0808.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.27 AC nr. ...

Ingeval van cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel wordt het dossier overeenkomstig artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel toegezonden aan de griffie van het Hof van Cassatie en overeenkomstig artikel 18, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel doet het Hof van Cassatie uitspraak over het cassatieberoep binnen een termijn van vijftien dagen; wanneer het Hof op basis van het aan de griffie van het Hof overgemaakte dossier in de onmogelijkheid is om zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen, dient het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling te worden vernietigd (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H. D . BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale,9e éd., 2021, la Charte, t.II, pp. 2120 – 2122.

Strafzaken - Algemeen - Strafvordering - Europees aanhoudingsbevel - Buitenlands Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Artikelen 18, §§ 2 en 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Art. 18, §§ 2 en 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.0809.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.28 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een beslissing gewezen op een overeenkomstig artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling door een vreemdeling wiens uitlevering wordt gevraagd, wordt geregeld door de gemeenrechtelijke bepalingen betreffende het cassatieberoep in strafzaken; uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat een cassatieberoep in strafzaken in principe slechts kan worden ingesteld door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III van het Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep ingesteld door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door het afleggen van een verklaring aan de gemachtigde van de directeur van de gevangenis waar hij is opgesloten, niet ontvankelijk is (1). (1) Het is vaste rechtspraak van het Hof dat het cassatieberoep inzake uitlevering wordt beheerst door de gemeenrechtelijke bepalingen en niet door de wet op de voorlopige hechtenis – zie Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0589.N, AC 2018, nr. 382; Cass. 5 september 2017, AR P.17.1167.N, AC 2017, nr. 689; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140, T. Strafr. 2012/3, p. 172 en noot T. DECAIGNY, RW 2012-13/9, pp. 341-344 en noot S. DEWULF, " De bijzondere regeling voor het toezicht op de uitleveringsdetentie".

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Uitleveringswet 1874 - Artikel 5, vierde lid - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Afwijzing door de kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Cassatieberoep door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door een verklaring aan de gemachtigde van de gevangenisdirecteur

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

---

P.21.0703.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.12 AC nr. ...

Enkel tegen arresten en vonnissen waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd kan cassatieberoep worden ingesteld ; het arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen de beschikking van de raadkamer die zijn verzoek tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden ongegrond verklaart, en dat beslist dat het voormelde verzoek niet ontvankelijk is, aangezien het niet op de griffie werd neergelegd, maar enkel per e-mail is verzonden, vormt geen hechtenistitel; derhalve is het cassatieberoep tegen een dergelijk arrest niet ontvankelijk.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Verzoek van de inverdenkinggestelde tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden - Afwijzing - Hoger beroep - Arrest dat het verzoek niet-ontvankelijk verklaart - Beslissing die geen hechtenistitel vormt

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.21.0684.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.12 AC nr. ...

Wanneer cassatieberoep wordt ingesteld tegen een arrest waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd en het dossier pas daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie van het Hof is ontvangen, de inverdenkinggestelde en zijn raadslieden, die nog diezelfde dag zijn opgeroepen, niet op de rechtszitting zijn verschenen en het Hof, wegens die vertraging in de toezending van de stukken en in de verzending van de oproepingen, zich niet ervan kan verzekeren dat het recht van verdediging ten volle werd geëerbiedigd, moet de uitoefening van dat recht worden hersteld door het onderzoek van de zaak te verdagen naar de eerstvolgende rechtszitting van de tweede kamer (1). (1) En dit ook als blijkt dat het Hof dus niet binnen de wettelijke termijn uitspraak zal kunnen doen. In dit geval werden de diensten van het Hof pas in de loop van de namiddag van woensdag 19 mei in kennis gesteld van het bestaan van het cassatieberoep. Aangezien ten laatste daags erna, op donderdag 20 mei, uitspraak kon worden gedaan, werd de behandeling van het dossier vastgesteld op de buitengewone rechtszitting die dus op die datum werd gehouden, al houdt de tweede Franstalige kamer gewoonlijk zitting op woensdag. Het openbaar ministerie heeft enkel geconcludeerd dat de bestreden beslissing zijns inziens overeenkomstig de wet was gewezen. Het eindarrest dat op 26 mei 2021 werd gewezen en eveneens op die datum werd gepubliceerd, stelt vast dat "het Hof, wegens een vertraging in de toezending van de stukken, geen uitspraak heeft kunnen doen binnen de vijftien dagen na het instellen van het cassatieberoep, zoals voorgeschreven door artikel 31, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, [en dat] hieruit volgt dat de eiser krachtens de wet vrij is en dat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft". (M.N.B.)

Strafzaken - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterstre datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Strafzaken - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterstre datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer het Hof wegens een vertraging in de toezending van de stukken geen uitspraak heeft kunnen doen binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep, zoals voorgeschreven door artikel 31, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, volgt hieruit dat de eiser vrij is krachtens de wet en dat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 16 maart 1994, AR P.94.0216.F, AC 1994, nr. 130, en de noot van M.N.B. ; R. DECLERCQ, «Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 149, p. 108, en noot 627. Het tussenarrest van 20 mei 2021 dat de zaak verdaagt, werd eveneens op dezelfde datum gepubliceerd.

Strafzaken - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Vertraging in de toezending van de stukken - Geen arrest binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Strafzaken - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Vertraging in de toezending van de stukken - Geen arrest binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0628.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.14 AC nr. ...

Niet-ontvankelijk is het cassatieberoep dat enkel is gericht tegen een bevel tot onmiddellijke aanhouding bevolen na een veroordeling in een in eerste aanleg gewezen vonnis waartegen de wet een hoger beroep toelaat.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Bevel tot onmiddellijke aanhouding - Beslissing in eerste aanleg waartegen hoger beroep openstaat - Gevolg

- Art. 33, § 2, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

P.21.0069.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.1 AC nr. ...

Door de ondertekening van de memorie te laten voorafgaan door de vermelding “op vordering en uitdrukkelijk verzoek van eisers in cassatie” wijst de advocaat erop dat hij de memorie uitsluitend op vraag van de eisers heeft ondertekend en dat hij zich de inhoud ervan niet eigen maakt; dit is niet bestaanbaar met de doelstelling van de wet, namelijk dat de ondertekenende advocaat weloverwogen instemt met de inhoud van de memorie en die tot de zijne maakt, zodat de memorie, die is ondertekend door een raadsman “op vordering en uitdrukkelijk verzoek van eisers in cassatie”, zelfs indien die houder is van het getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken, niet ontvankelijk is (1). (1) Zie Cass. 3 november 2015, AR P.15.0311.N, AC 2015, nr. 648, met andersluidende concl. “in hoofdzaak” van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Ondertekening van de memorie op vordering en uitdrukkelijk verzoek van eisers - Draagwijdte - Gevolg

Volgens de artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan het cassatieberoep in strafzaken, behoudens in hier niet toepasselijke gevallen, slechts worden ingesteld door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III van het Wetboek van Strafvordering en kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die door een dergelijke advocaat is ondertekend; met die verplichting wilde de wetgever vermijden dat cassatieberoepen in strafzaken te lichtzinnig zouden worden ingesteld en memories met cassatiemiddelen te lichtzinnig zouden worden ingediend en van een advocaat, houder van het getuigschrift, wordt verwacht dat hij de partijen die cassatieberoep in strafzaken wensen in te stellen en die een memorie wensen in te dienen, wijst op het specifieke karakter van het cassatieberoep en de bijzondere taak die de grondwetgever aan het Hof van Cassatie heeft opgedragen als instantie die de wettigheid van de bestreden rechterlijke beslissing toetst zonder in de beoordeling van de feiten zelf te treden (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2021, AR P.20.1191.N, AC 2021, nr. 123, met concl. “in hoofdzaak” van advocaat-generaal Winants.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Doelstelling - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Doelstelling - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.21.0255.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.3 AC nr. ...

Ingevolge de verwerping van een cassatieberoep tegen een veroordelend arrest, verkrijgt het arrest wat betreft de beslissingen op de strafvordering kracht van gewijsde zodat het cassatieberoep, in zoverre ook gericht is tegen de beslissing waarbij de onmiddellijke aanhouding wordt bevolen, geen bestaansreden meer heeft.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Veroordelend arrest - Beslissing over de onmiddellijke aanhouding - Verwerping

P.21.0274.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.2 AC nr. ...

Een arrest dat uitspraak doet over het beroep dat een verzoeker tot opheffing van een opsporingshandeling overeenkomstig artikel 28sexies, § 4, Wetboek van Strafvordering heeft ingesteld bij de kamer van inbeschuldigingstelling, is geen eindarrest in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109, Cass. 5 november 2013, AR P.13.0834.N, AC 2013, nr. 579, Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265, Cass. 3 april 2007, AR P.07.01324.N, AC 2007, nr. 169, Cass. 9 januari 2007, AR P.06.1430.N, AC 2007, nr. 13, Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164, Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Verzoek tot opheffing van een opsporingshandeling - Hoger beroep - Kamer van Inbeschuldigingstelling - Voorziening - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 28sexies, § 4 Wetboek van Strafvordering

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, wanneer de rechter die kennisneemt van de strafvordering zich bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil over nationale rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld; de vraag of er sprake is van een beslissing inzake bevoegdheid in de zin van deze bepaling moet niet worden beslecht aan de hand van de benaming die partijen aan hun betwisting hebben gegeven of die door het rechtscollege wordt gehanteerd, maar aan de hand van het werkelijk voorwerp ervan (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109, Cass. 5 november 2013, AR P.13.0834.N, AC 2013, nr. 579, Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265, Cass. 3 april 2007, AR P.07.01324.N, AC 2007, nr. 169, Cass. 9 januari 2007, AR P.06.1430.N, AC 2007, nr. 13, Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164, Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Beoordeling

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Het arrest dat oordeelt dat de Belgische gerechtelijke autoriteiten krachtens artikel 3 Strafwetboek bevoegd zijn voor de vervolging van de misdrijven die het voorwerp uitmaken van het onderzoek aangezien de in België en in het buitenland te situeren feiten een ondeelbaar geheel vormen en het volstaat dat één van de constitutieve bestanddelen in België is gelokaliseerd, neemt met dat oordeel, ondanks het gebruik van het begrip bevoegdheid, geen beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109, Cass. 5 november 2013, AR P.13.0834.N, AC 2013, nr. 579, Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265, Cass. 3 april 2007, AR P.07.01324.N, AC 2007, nr. 169, Cass. 9 januari 2007, AR P.06.1430.N, AC 2007, nr. 13, Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164, Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Verzoek tot opheffing van een opsporingshandeling - Hoger beroep - Kamer van Inbeschuldigingstelling - Beslissing met betrekking tot de rechtsmacht van de Belgische gerechtelijke autoriteiten

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Strafwetboek

P.20.1307.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 425, § 2, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat indien in eenzelfde zaak een partij tegelijkertijd cassatieberoep instelt tegen een eindbeslissing en tegen een of meer voorbereidende beslissingen en beslissingen van onderzoek, gewezen door andere gerechten dan het gerecht dat de eindbeslissing nam, de verklaringen van cassatieberoep worden gedaan op de griffie van het laatste gerecht.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Cassatieberoep tegen een tussen- en een eindbeslissing van verschillende rechtsmachten in dezelfde zaak - Verklaring op de griffie van het gerecht dat de eindbeslissing nam

- Art. 425, § 2, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0288.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.12 AC nr. ...

Volgens artikel 424 Wetboek van Strafvordering neemt de termijn om beroep in cassatie in te stellen tegen een bij verstek gewezen beslissing die vatbaar is voor verzet een aanvang bij het verstrijken van de termijn voor verzet; indien een beslissing niet vatbaar is voor verzet door een beklaagde dient de burgerlijke partij het verstrijken van de termijn voor verzet niet af te wachten, maar dient zij onmiddellijk cassatieberoep in te stellen, zodat het cassatieberoep niet voorbarig is en de afstand ervan niet kan worden verleend (1). (1) Cass. 22 september 2020, AR P.20.0452.N, AC 2020, nr. 564; Cass. 21 september 2016, AR P.16.0438.F, AC 2016, nr. 513.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Uitspraak bij verstek ten aanzien van de beklaagde en op tegenspraak ten aanzien van de burgerlijke partij en een tussenkomende partij - Beslissing niet vatbaar voor verzet door de beklaagde - Afstand van het cassatieberoep van de burgerlijke partij wegens voorbarigheid

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Afstand van het cassatieberoep van de burgerlijke partij wegens voorbarigheid - Uitspraak bij verstek ten aanzien van de beklaagde en op tegenspraak ten aanzien van de burgerlijke partij en een tussenkomende partij - Beslissing niet vatbaar voor verzet door de beklaagde

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

P.20.1225.F 14 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.1 AC nr. ...

Het Hof kan geen acht slaan op de memorie van antwoord van een verweerder die werd meegedeeld aan de advocaat bij het Hof die de eiser vertegenwoordigt, waarvan niet blijkt dat die ook ter kennis is gebracht aan de eiser in persoon, zoals voorgeschreven door het in artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde vormvereiste (1). (1) Cass. 2 juni 2015, AR P.15.0224.N, AC 2015, nr. 366.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord - Mededeling van de memorie aan de eiser in persoon - Mededeling aan de raadsman van de eiser - Geldigheid

- Art. 429, al. 4 Wetboek van Strafvordering

P.21.0116.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.1 AC nr. ...

De beslissing waarbij het hoger beroep van een beklaagde op burgerlijk gebied ontvankelijk wordt verklaard en de zaak wordt uitgesteld voor verder onderzoek is geen eindbeslissing en evenmin een beslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep mogelijk is.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Beslissing waarbij de zaak is uitgesteld voor verder onderzoek - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

Het vonnis in hoger beroep dat het hoger beroep op strafgebied onontvankelijk verklaart van de burgerlijke partij maar geen uitspraak doet over de ontvankelijkheid van het hoger beroep van dezelfde partij in haar hoedanigheid van beklaagde voor een andere telastlegging, is geen eindbeslissing op de tegen deze partij ingestelde strafvordering, zodat het cassatieberoep ingesteld tegen dit onderdeel van de bestreden beslissing voorbarig en bijgevolg niet-ontvankelijk is.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Uitstel van de zaak voor verder onderzoek - Geen beslissing over de beslissing over het hoger beroep op strafgebied - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.21.0146.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.13 AC nr. ...

Het arrest dat het hoger beroep van een beklaagde tegen een tussenvonnis over de niet-verwijzing van de zaak op basis van artikel 23 Taalwet Gerechtszaken ontvankelijk en gegrond verklaart, de zaak aan zich trekt ten aanzien van deze beklaagde en ze verwijst naar het hof van beroep in een ander taalgebied, is geen arrest waartegen onmiddellijk cassatieberoep ontvankelijk is (1). (1) Cass. 11 oktober 2005, AR P.05.0606.N, AC 2005, nr. 497; Cass. 23 juni 1999, AR P.99.0384.F, AC 1999, nr. 390; Cass. 19 mei 1998, AR P.96.0926.N, AC 1998, nr. 263; Cass. 19 oktober 1994, AR P.94.0515.F, AC 1994, nr. 440.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Hoger beroep tegen een tussenvonnis waarbij verwijzing van de zaak op grond van de Taalwet wordt geweigerd - Evocatie van de zaak - Verwijzing naar een ander rechtscollege - Cassatieberoep door het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.21.0422.N 7 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210407.2N.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 31, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet kunnen cassatiemiddelen onder meer worden voorgedragen in een memorie die op de griffie van het Hof van Cassatie moet toekomen, uiterlijk de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep; die termijn is ook van toepassing op de stukken die de eiser in cassatie wenst neer te leggen.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0354.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.11 AC nr. ...

Uit artikel 96, eerste lid, Wet Strafuitvoering volgt dat de enige beslissingen (1) van de strafuitvoeringsrechter en van de strafuitvoeringsrechtbank die voor cassatieberoep openstaan diegene zijn met betrekking tot de toekenning, de afwijzing, de herziening of de herroeping van de in Titel V, Wet Strafuitvoering bedoelde strafuitvoeringsmodaliteiten, evenals de krachtens Titel XI van die wet genomen beslissingen; het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank dat zonder het verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, enerzijds beslist dat, voor het bepalen van de duur en het verstrijken van de straffen, alsook van de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling, de door een Frans hof van assisen opgelegde opsluiting een door een Belgische rechtbank opgelegde gevangenisstraf opslorpt, dat laatstgenoemde beslissing niet in aanmerking dient te worden genomen voor het bepalen van de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling en, dat de ondergane opsluiting dient te worden verrekend met de strafuitvoering die door het voormelde hof van assisen werd uitgesproken, en anderzijds de griffie van de gevangenis uitnodigt om bijgevolg de opsluitingsfiche te verbeteren met inachtneming van die nieuwe elementen, bereidt het onderzoek van het verzoek tot toekenning van die modaliteit voor, houdt geen verband met de in artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bedoelde uitzonderingen en kan bovendien geen krachtens titel XI Wet Strafuitvoering genomen beslissing zijn, en, om die reden, is het vatbaar voor een cassatieberoep, aangezien de artikelen 81 tot 86, die deel uitmaken van de voormelde titel XI, nog niet in werking waren getreden (2). (1) Die op grond van die wet zijn genomen: zie Cass. 17 maart 2021, AR P.21.0272.F, AC 2021, nr. 201, betreffende het cassatieberoep tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel over de betwisting door de veroordeelde van de door de procureur des Konings te Brussel genomen beslissing om een straf of maatregel met toepassing van artikel 18, § 4, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen aan te passen. (2) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 239.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Strafuitvoeringsrechtbank - Voor cassatie vatbare beslissingen - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Strafuitvoeringsrechtbank - Voor cassatie vatbare beslissingen - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0272.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.8 AC nr. ...

De door artikel 423 Wetboek van Strafvordering bepaalde gemeenrechtelijke termijn van cassatieberoep is van toepassing op het cassatieberoep tegen een beslissing van de strafuitvoerinsrechtbank te Brussel over de betwisting door de veroordeelde van de door de procureur des Konings te Brussel genomen beslissing om een straf of maatregel met toepassing van artikel 18, § 4, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen aan te passen (1). (1) Dat artikel bepaalt: "indien de gevonniste persoon meent dat de door de procureur des Konings besliste aanpassing de in de beslissingsstaat uitgesproken straf of maatregel verzwaart naar aard of duur, kan hij deze beslissing voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel betwisten". Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat "het gemene recht van de strafrechtspleging van toepassing is op de rechtsmiddelen die openstaan tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank" die op grond van die bepaling is genomen (Memorie van toelichting, Parl. St. Kamer, 53K1796/001, p. 22). Het Hof oordeelt aldus dat de eiser, in geval van cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, geen memorie mag neerleggen na het verstrijken van de door artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde gemeenrechtelijke termijn (Cass. 6 november 2019, AR P.19.1013.F, AC 2019, nr. 575, met concl. "in hoofzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.).

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Internationale rechtshulp - Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Internationale rechtshulp - Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

P.21.0237.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 423 Wetboek van Strafvordering en artikel 62 Jeugdbeschermingswet moet de verklaring van cassatieberoep gericht tegen een arrest van de jeugdkamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over beschermende maatregelen worden gedaan binnen vijftien dagen na de bestreden beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 176.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Duur, begin en einde - Jeugdbescherming - Arrest van de jeugdkamer dat uitspraak doet over beschermende maatregelen - Termijn van cassatieberoep

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

Het arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen een beschikking van de jeugdrechter die voorlopige maatregelen vastlegt, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, en valt niet onder de in het tweede lid van die bepaling bedoelde gevallen; het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing kan pas na het eindarrest worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 176.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Jeugdbescherming - Beschikking die voorlopige maatregelen vastlegt - Hoger beroep - Arrest van de jeugdkamer dat uitspraak doet over het hoger beroep - Termijn van cassatieberoep - Aanvang

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.20.1265.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.15 AC nr. ...

Een beklaagde die een rechtsplegingsvergoeding vordert van een in het ongelijk gestelde rechtstreeks dagende burgerlijke partij, heeft voor wat betreft die rechtsvordering niet de hoedanigheid van vervolgde persoon en moet aldus zijn cassatieberoep overeenkomstig artikel 427 Wetboek van Strafvordering laten betekenen aan de partij tegen wie het gericht is.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Rechtsplegingsvergoeding van de rechtstreeks dagende burgerlijke partij - Betekening

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.21.0227.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18 AC nr. ...

Artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering stelt de ontvankelijkheid van de memorie afhankelijk van de voorwaarde dat deze uiterlijk vijftien vrije dagen voor de rechtszitting op de griffie van het Hof moet toekomen; die vormvereiste is voorgeschreven op straffe van onontvankelijkheid; het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet wordt door het Hof met de vereiste spoed onderzocht; in dat geval is de in artikel 432 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen voor de kennisgeving van de vaststelling van de zaak niet van toepassing; op het ogenblik dat de eiser cassatieberoep instelt, weet hij dat het Hof, volgens een vaste praktijk, zijn cassatieberoep uiterlijk op de rechtszitting vóór het verval van de vasthoudingstitel zal onderzoeken; de raadsman van de eiser hoeft bijgevolg niet op de inlichtingen van de griffie te wachten om te weten dat de zaak met de vereiste spoed zal worden vastgesteld (1). (1) Zie Cass. 13 mei 2020, AR P.20.0446.F, AC 2020, nr. 292, en noot M.N.B. Om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, moet de eiser elementen aanvoeren die overmacht vormen en waaruit blijkt dat de overmacht heeft voortgeduurd tot de datum van die laattijdige neerlegging (zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83, en verwijzingen in de voetnoten; Cass. 16 augustus 2017, AR P.17.0844.F, arrest niet gepubliceerd). De omstandigheid die de eiser aanvoert, beantwoordt niet aan die voorwaarde: zonder zich op overmacht te beroepen om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, voert hij aan dat die laattijdigheid niet kan worden bestraft met de niet-ontvankelijkheid van de memorie, omdat hij pas twee dagen na de neerlegging van de memorie op de hoogte is gebracht van de datum van deze rechtszitting. Volgens hem impliceert het recht van verdediging dat de eiser in cassatie zijn memorie moet kunnen neerleggen "binnen een termijn van 15 dagen, zodra hij officieel op de hoogte is gebracht van de datum van de rechtszitting via de brief met de rechtsdagbepaling die de verdediging ontvangt van de griffie van het Hof". Een dergelijke vereiste blijkt echter noch uit artikel 432 Wetboek van Strafvordering noch uit artikel 1106 Gerechtelijk Wetboek, waarnaar hij verwijst, noch uit enige andere bepaling. (M.N.B.)

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor de neerlegging van de memorie - Bestreden arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Dringende zaak

- Art. 1106 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 429, eerste lid, en 432 Wetboek van Strafvordering

P.21.0276.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.21 AC nr. ...

In strafzaken wordt een onregelmatigheid in de betekening van het cassatieberoep enkel bestraft wanneer een essentieel gegeven ontbreekt of wanneer die onregelmatigheid het recht van verdediging heeft aangetast (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 428; Cass. 21 januari 1997, AR P.95.1476.N, AC 1997, nr. 43 (onjuiste vermelding van de woonplaats van de eiser); wat betreft de nietigheid van de dagvaarding in strafzaken, Cass. 31 maart 2009, AR P.08.1929.N, AC 2009, nr. 223, en verwijzingen in de voetnoten.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Onregelmatigheid - Sanctie

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Artikel 5 EVRM houdt geen verband met de vormen die de betekening van het cassatieberoep regelen en hun mogelijke onregelmatigheid bestraffen.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Onregelmatigheid - Verdrag rechten van de mens - Artikel 5 - Toepasselijkheid

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering
- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De omstandigheid dat de Belgische Staat niet is verschenen voor de onderzoeksgerechten die krachtens artikel 72 Vreemdelingenwet van de zaak hebben kennisgenomen, ontzegt hem de hoedanigheid van in de zaak betrokken partij niet en heeft geen invloed op zijn belang om cassatieberoep in te stellen tegen het arrest dat de invrijheidstelling van een vreemdeling beveelt (1). (1) Zie Cass. 10 september 2014, AR P.14.1374.F, AC 2014, nr. 509. Ter herinnering, in die aangelegenheid is er geen verzet mogelijk.

Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Toezicht door de rechterlijke macht - Rechtsmiddelen - Hoedanigheid van de minister in de procedure - Cassatieberoep van de minister - Ontvankelijkheid indien de Belgische Staat niet voor de onderzoeksgerechten is verschenen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Door de beslissing over het hoger beroep oefent de kamer van inbeschuldigingstelling tegen de beschikking bedoeld in artikel 72, derde lid, Vreemdelingenwet, zijn rechtsmacht volledig uit met betrekking tot het in het tweede lid van die bepaling bedoelde onderzoek, zodat die beslissing een eindbeslissing is in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) "De in strafzaken en in hoger beroep gewezen beslissing waardoor de appelrechters hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend, is onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep" (Cass. 22 september 1993, AR P.93.0567.F, AC 1993, nr. 366).

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Definitief karakter

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

Artikel 72 Vreemdelingenwet, dat geen melding maakt van het cassatieberoep, heeft enkel betrekking op de onderzoeksprocedure van de daarin bepaalde rechtsmiddelen waarover de onderzoeksgerechten uitspraak doen; die bepaling verwijst noodzakelijkerwijs naar de Voorlopige Hechteniswet die van toepassing was op het tijdstip van de bekendmaking van de Vreemdelingenwet, namelijk de wet van 20 april 1874, die geen enkele bepaling bevatte met betrekking tot het cassatieberoep, dat werd ingesteld volgens de regels van het Wetboek van Strafvordering; de Voorlopige Hechteniswet, dat een hoofdstuk over het cassatieberoep bevat, heeft artikel 72 Vreemdelingenwet niet gewijzigd; bijgevolg, en niettegenstaande de inwerkingtreding van de Voorlopige Hechteniswet, kan cassatieberoep worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de invrijheidstelling van de vreemdeling beveelt, aangezien dat cassatieberoep wordt geregeld door de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 29 november 2017, AR P.17.1145.F, AC 2017, nr. 683; Cass. 28 april 2009, AR P.09.0545.N, AC 2009, nr. 283.

Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Toepasselijke wetsbepalingen

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

Het arrest dat geen uitspraak heeft gedaan wat betreft het door het openbaar ministerie ingestelde hoger beroep betreffende een beklaagde , heeft zijn rechtsmacht over de beslissing op strafvordering betreffende die beklaagde niet volledig uitgeput en het arrest is in die mate geen eindbeslissing, zodat er afstand kan worden gedaan van het cassatieberoep; in zoverre dat arrest wel een eindbeslissing is wat betreft de uitspraak op de burgerlijke rechtsvordering gericht tegen die beklaagde kan er geen afstand worden gedaan van het cassatieberoep (1). (1) S. VAN OVERBEKE, Afstand van cassatieberoep in strafzaken, Kluwer, 2008.

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Uitspraak door de appelrechters over de burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Geen uitspraak door de appelrechters - Geen eindbeslissing

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan cassatieberoep in beginsel slechts worden ingesteld na de eindbeslissing en er is een eindbeslissing indien de rechter uitspraak doet over de gehele vordering en hij zijn rechtsmacht betreffende die vordering volledig heeft uitgeoefend (1). (1) F. VAN VOLSEM, "Het onmiddellijk en het uitgestelde cassatieberoep tegen beslissingen op de strafvordering na potpourri II", noot onder Cassatie 8 maart 2016, RABG 2016/14, 1033-1059.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Algemeen - Eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1191.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.13 AC nr. ...

Advocaten bij het Hof, die ministerieel ambtenaar zijn, kunnen in de gevallen waarin hun tussenkomst wettelijk is vereist, cassatieberoepen of daarmee verband houdende geschriften ondertekenen “op vordering en concept”; in strafzaken is de tussenkomst van een advocaat bij het Hof niet vereist en is de advocaat geen ministerieel ambtenaar, zodat hij niet de hoedanigheid heeft om een memorie te ondertekenen “op vordering en concept” en de ondertekening van een memorie 'op vordering en concept' door een advocaat bij het Hof voldoet niet aan de door de artikelen 425, §1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering vereiste noodzaak houder te zijn van een getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken om cassatieberoep in te stellen in strafzaken en middelen aan te voeren in een memorie (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Advocaat bij het Hof - Ondertekening van de memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Advocaat bij het Hof - Ondertekening van de memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Artikelen 425, § 1 en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Doelstelling - Advocaat bij het Hof - Ondertekening van een memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Artikelen 425, § 1 en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Doelstelling - Advocaat bij het Hof - Ondertekening van een memorie op vordering en concept - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, moet ook een partij die zelf advocaat is en zelfs als die houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures in strafzaken, een beroep doen op een ander advocaat houder van het bedoelde getuigschrift om cassatieberoep in strafzaken in te stellen en om zijn middelen in een door die advocaat ondertekende memorie aan te voeren aangezien alleen van een dergelijk advocaat kan worden verwacht dat hij, zonder zelf in de zaak enig belang te hebben dat zijn perceptie over de feiten en het recht kan vertekenen, met voldoende afstand en terughoudendheid cassatiemiddelen kan aanvoeren met een redelijke kans op slagen en deze verplichting dient gelet op de bijzondere aard en de rol van het Hof van Cassatie in strafzaken, een wettig doel, namelijk een behoorlijke rechtsbedeling en die verplichting is niet disproportioneel met het beoogde doel (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Partij die advocaat is - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Artikelen 425, § 1 en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Doelstelling - Draagwijdte - Partij die advocaat is

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Partij die advocaat is - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Partij die advocaat is - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Artikelen 425, § 1 en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Doelstelling - Draagwijdte - Partij die advocaat is

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Partij die advocaat is - Draagwijdte

- Artt. 425, § 1, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering dient de eiser in cassatie zijn memorie in te dienen binnen twee maanden na het instellen van het cassatieberoep en in elk geval vijftien dagen vóór de rechtszitting en deze termijnen zijn noodzakelijk opdat de tegenpartij verweer zou kunnen voeren, de advocaat-generaal en het Hof voldoende tijd zouden hebben voor het onderzoek van de middelen en het Hof binnen een redelijke termijn uitspraak zou kunnen doen; de termijnbepaling, waarvan de niet-naleving wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van de memorie, dient een wettig doel, namelijk een behoorlijke rechtsbedeling en de verplichting is niet disproportioneel met het beoogde doel (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Doelstelling

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Doelstelling

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1118.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 79, § 1, eerste lid, Interneringswet stelt de advocaat van de veroordeelde cassatieberoep in binnen een termijn van vijf dagen te rekenen van de uitspraak; die termijn geldt eveneens indien het cassatieberoep is ingesteld tegen een beslissing tot internering van een veroordeelde overeenkomstig artikel 77/7 Interneringswet.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Internering tijdens de uitvoering van een vrijheidsstraf - Hoger beroep tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij

- Artt. 77/7 en 79, § 1, eerste lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.1215.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de strafvordering en de burgerlijke rechtsvorderingen, en het geen uitspraak heeft gedaan over de kosten van de strafvordering omdat de feiten, in de veronderstelling dat ze zijn bewezen, als doodslag moeten worden gekwalificeerd, is het cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Beslissing beperkt zich tot de onbevoegdverklaring van het geadieerde gerecht - Cassatieberoep van de beklaagde - Ontvankelijkheid

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

P.21.0088.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.14 AC nr. ...

Aangezien de geldigheidsduur van de bestuurlijke beslissing van vrijheidsberoving inzake vreemdelingen in de tijd beperkt is en artikel 5.4 EVRM vereist dat elkeen die van zijn vrijheid is beroofd het recht heeft voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding, wordt de behandeling van dergelijke cassatieberoepen binnen een korte termijn vastgesteld.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Dringende zaak - Vreemdelingenwet - Termijn voor het neerleggen van de memorie

Het niet kunnen voldoen door de eiser in cassatie van de termijn van artikel 429, eerste lid, Wetboek van strafvordering houdt evenwel niet in dat de raadsman van de eiser, die als houder van een getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken weet of moet weten dat de behandeling van het cassatieberoep inzake vreemdelingen snel zal worden vastgesteld, mag wachten met het indienen van een memorie tot hij de door artikel 1106, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde kennisgeving van de rechtsdagbepaling ontvangt en hij dient zo snel als mogelijk na het instellen van zijn cassatieberoep de memorie in te dienen, anders zijn de advocaat-generaal bij het Hof en het Hof in de onmogelijkheid om de memorie ernstig op haar merites te toetsen (1); de memorie die slechts één dag vóór de rechtszitting is neergelegd terwijl eiser reeds in de mogelijkheid was een memorie in te dienen op een tijdstip dat de voormelde beoordeling mogelijk maakt, is niet ontvankelijk. (1) Zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vreemdelingenwet - Dringende zaak - Laattijdige neerlegging van de memorie

P.20.0956.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1 AC nr. ...

Tegen de eindbeslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die, in het kader van het onderzoek van de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis, de strafvervolging niet-ontvankelijk verklaart, staat cassatieberoep open (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindbeslissing - Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

Artikel 31 Voorlopige Hechteniswet staat enkel cassatieberoep toe tegen beslissingen die de voorlopige hechtenis handhaven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Andere beslissingen dan die welke de voorlopige hechtenis handhaven

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0670.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.1 AC nr. ...

De verlenging van rechtswege tot één maand van de termijnen bepaald in artikel 1, §§ 1 en 2, van het koninklijk besluit nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken is van toepassing op de cassatieberoepen in strafzaken die enkel betrekking hebben op de burgerlijke belangen (1). (impliciete oplossing). (1) BS 9 april 2020; zie verslag aan de Koning; D. CHEVALIER e.a., "La procédure civile en période de Covid-19, commentaires et analyses de l'arrêté royal n° 2 du 9 avril 2020", JT, 2020, p. 330-338. Hoewel het cassatieberoep, dat enkel de burgerlijke belangen betreft, werd ingesteld op woensdag 22 april 2020, dus de dag na het verstrijken van de termijn van 15 dagen bepaald in artikel 423 Wetboek van Strafvordering, is het dus wegens die verlenging toch ontvankelijk. Die termijn is immers verstreken in de periode vastgesteld in artikel 1 van het voormelde koninklijk besluit nr. 2 (namelijk "vanaf de datum van de bekendmaking van dit besluit tot en met 3 mei 2020").

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Verlenging tot een maand bepaald in artikel 1, KB nr. 2 van 9 april 2020 "Covid" - Toepassing - Cassatieberoepen in strafzaken die enkel betrekking hebben op de burgelijke belangen

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1 KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken

P.20.0940.F 18 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.7 AC nr. ...

Een van de voorwaarden voor de ontvankelijkverklaring van een naar aanleiding van een cassatieberoep ingestelde valsheidsvordering bestaat erin dat de betichting van valsheid waarschijnlijk genoeg moet zijn om de bewijskracht van een officiële akte van rechtspleging aan te tasten (1). (1) Cass. 9 december 2008, AR P.08.0750.N, AC 2008, nr. 710.

Strafzaken - Algemeen - Valsheidsvordering bij tussenvordering - Toelaatbaarheid

- Art. 907 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0250.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de akte van voorziening vermeldt dat het cassatieberoep werd ingesteld door mr. X "voor en in naam van de vennootschap Y, beklaagde, met als lasthebber ad hoc, mr. Z" en niet "in naam van mr. Z. in zijn hoedanigheid van lasthebber ad hoc van de vennootschap Y, beklaagde", leidt dit niet tot de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep wegens schending van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1)(Impliciete oplossing). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 681.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Rechtspersoon - Lasthebber ad hoc - Cassatieberoep ingesteld "voor en in naam van de (rechtspersoon), met als lasthebber ad hoc (...)" en niet "in naam van lasthebber ad hoc" in die hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0838.F 28 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201028.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling belet de rechter gevat met het verzet tegen een bij verstek gewezen beslissing, over dat rechtsmiddel uitspraak te doen wanneer tegen die beslissing cassatieberoep is ingesteld (1). (1) Wanneer tegen eenzelfde beslissing cassatieberoep is ingesteld en verzet werd gedaan, moet het onderzoek van het laatstgenoemde rechtsmiddel bij voorrang plaatsvinden (behoudens indien het verzet kennelijk niet ontvankelijk is). Dit vloeit met name voort uit de uitdovende werking van het ontvankelijk en gedaan verklaard verzet dat tot gevolg heeft dat het verstekvonnis ongedaan wordt gemaakt; in dat geval wordt het cassatieberoep zonder voorwerp. De in artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn volgens welke de termijn om cassatieberoep in te stellen aanvangt bij het verstrijken van de gewone termijn voor verzet sterkt in die oplossing. (D.V.).

Strafzaken - Algemeen - Bij verstek gewezen beslissing - Samenloop tussen verzet en cassatieberoep

- Artt. 187 en 424 Wetboek van Strafvordering

P.20.0272.F 28 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201028.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep laten betekenen aan de partij tegen wie het gericht is, met uitzondering van de vervolgde persoon die daartoe evenwel enkel is verplicht in zoverre zijn cassatieberoep gericht is tegen de beslissing over de tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvordering; het exploot van betekening moet, in origineel of in afschrift, binnen de in artikel 429 Wetboek van Strafvordering voor de neerlegging van de memories en de overige stukken bepaalde termijnen worden neergelegd bij de griffie van het Hof (1) (Impliciete oplossing). (1) In haar memorie van antwoord had de verweerster een middel van niet-ontvankelijkheid opgeworpen tegen het tweede cassatieberoep en tegen de memorie omdat de stukken betreffende de betekening van het cassatieberoep en het bewijs van de mededeling van de memorie slechts in afschrift in het dossier werden opgenomen. Tot voor kort oordeelde het Hof dat het betekeningsexploot zelf binnen de voorgeschreven termijnen moest worden neergelegd en dat een afschrift van de akte van cassatieberoep samen met de mededeling dat de akte van betekening werd toegestuurd daartoe niet volstond (Cass. 6 juni 2017, AR P.15.1296.N (arrest niet gepubliceerd); Cass. 5 april 2016, AR P.16.0368.N, AC 2016, nr. 234; F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na 'Pot Pourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (uitg.), Procéder devant la Cour de cassation – Procederen voor het Hof van Cassatie, Antwerpen, Knops Publishing, 2016, p. 258). Het Hof heeft evenwel meermaals op impliciete wijze toegelaten dat het tegen een burgerlijke partij gericht cassatieberoep van de beklaagde ontvankelijk was wanneer het exploot van betekening van het cassatieberoep in afschrift (en niet in origineel) binnen de voorgeschreven termijn in het dossier van de rechtspleging werd neergelegd en de verweerster niet aanvoerde dat het cassatieberoep haar niet werd betekend (Cass. 28 oktober 2020, AR P.20.0272.F, AC 2020, nr. 668; Cass. 29 juni 2016, AR P.16.0329.F, AC 2016, nr. 430 (impliciete oplossing)). Het openbaar ministerie heeft geoordeeld dat een afschrift van het exploot van betekening van het cassatieberoep of van het bewijs van de mededeling van de memorie als onvoldoende beschouwen om de betekening of de mededeling te bewijzen, terwijl de verweerster niet aanvoert dat het cassatieberoep haar niet werd betekend of dat de memorie haar niet werd medegedeeld, zou getuigen van overdreven formalisme, onverenigbaar met artikel 6.1 EVRM (D.V.).

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Vorm - Betekening van cassatieberoep - Neerlegging van het exploot van betekening - In afschrift neergelegde stukken - Inaanmerkingneming

- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

Artikel 429 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de eiser in cassatie zijn middelen uiterlijk twee maanden na de verklaring van cassatieberoep moet aanvoeren in een door een advocaat ondertekende memorie die hij ter griffie indient en bij aangetekend schrijven meedeelt aan de partij waartegen het cassatieberoep is gericht; wanneer het bewijs van die verzending niet, in origineel of in afschrift, binnen dezelfde termijn wordt neergelegd ter griffie (1), is de memorie niet ontvankelijk (2). (1) In haar memorie van antwoord had de verweerster een middel van niet-ontvankelijkheid opgeworpen tegen het tweede cassatieberoep en tegen de memorie omdat de stukken betreffende de betekening van het cassatieberoep en het bewijs van de mededeling van de memorie slechts in afschrift in het dossier werden opgenomen. Tot voor kort oordeelde het Hof dat het betekeningsexploot zelf binnen de voorgeschreven termijnen moest worden neergelegd en dat een afschrift van de akte van cassatieberoep samen met de mededeling dat de akte van betekening werd toegestuurd daartoe niet volstond (Cass. 6 juni 2017, AR P.15.1296.N (arrest niet gepubliceerd); Cass. 5 april 2016, AR P.16.0368.N, AC 2016, nr. 234; F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na 'Pot Pourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (uitg.), Procéder devant la Cour de cassation – Procederen voor het Hof van Cassatie, Antwerpen, Knops Publishing, 2016, p. 258). Het Hof heeft evenwel meermaals op impliciete wijze toegelaten dat het tegen een burgerlijke partij gericht cassatieberoep van de beklaagde ontvankelijk was wanneer het exploot van betekening van het cassatieberoep in afschrift (en niet in origineel) binnen de voorgeschreven termijn in het dossier van de rechtspleging werd neergelegd en de verweerster niet aanvoerde dat het cassatieberoep haar niet werd betekend (Cass. 28 oktober 2020, AR P.20.0272.F, AC 2020, nr. 668; Cass. 29 juni 2016, AR P.16.0329.F, AC 2016, nr. 430 (impliciete oplossing)). Het openbaar ministerie heeft geoordeeld dat een afschrift van het exploot van betekening van het cassatieberoep of van het bewijs van de mededeling van de memorie als onvoldoende beschouwen om de betekening of de mededeling te bewijzen, terwijl de verweerster niet aanvoert dat het cassatieberoep haar niet werd betekend of dat de memorie haar niet werd medegedeeld, zou getuigen van overdreven formalisme, onverenigbaar met artikel 6.1 EVRM (D.V.). (2) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 2 september 2015, AR P.15.0547.F, AC 2015, nr. 472.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vorm - Mededeling van de memorie aan de partij waartegen het cassatieberoep is gericht - Neerlegging van het bewijs van de verzending - Afwezigheid - Sanctie

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.20.0943.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 30, § 1, Voorlopige Hechteniswet kan tegen de beslissing van de correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling met toepassing van artikel 27, § 3, van die wet, hoger beroep worden ingesteld; het cassatieberoep dat tegen een dergelijke beslissing is gericht, is bijgevolg niet ontvankelijk.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Algemeen - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 30, § 1, en 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0928.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.11 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die hij uiterlijk vijftien dagen door de rechtszitting ter griffie van het Hof doet toekomen; de eiser weet dat zaken van bestuurlijke vrijheidsberoving van vreemdelingen voor het Hof spoedeisend zijn en hij niet moet wachten op een bericht van de griffier over de rechtsdagbepaling vooraleer een memorie in te dienen; de daags voor de rechtszitting ingediende memorie is niet ontvankelijk, behoudens overmacht (1). (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.1172.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 augustus 2018, AR P.18.0841.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410;. Zie ook A. HENKES, "De vrijheidsberoving van een vreemdeling en het beroep bij de rechterlijke macht", Mercuriale van 2 september 2019, R.W. 2019-20, 931.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Bestuurlijke aanhouding van vreemdelingen - Spoedeisend karakter - Memorie ingediend daags voor de zitting - Ontvankelijkheid

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0452.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een cassatieberoep deels niet ontvankelijk zou zijn omdat de beslissing de vordering van een eiser deels inwilligt, kan geen afstand zonder berusting van het cassatieberoep verantwoorden; dergelijke afstand beoogt immers het veiligstellen van de mogelijkheid voor de eiser om tegen die beslissing alsnog cassatieberoep in te stellen.

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Afstand zonder berusting

Een burgerlijke partij die cassatieberoep wil aantekenen tegen een ten aanzien van een beklaagde bij verstek en ten aanzien van een tussengekomen verzekeraar op tegenspraak gewezen beslissing dient overeenkomstig artikel 424 Wetboek van Strafvordering het verstrijken van de gewone termijn van verzet af te wachten; het lot van de tussengekomen verzekeraar is immers wat betreft de burgerlijke rechtsvordering van de burgerlijke partij ondeelbaar verbonden met dat van de beklaagde.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Uitspraak bij verstek ten aanzien van beklaagde en op tegenspraak ten aanzien van een tussengekomen partij

P.19.0347.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.6 AC nr. ...

Een versteklatende burgerlijke partij kan tegen de beslissing die in laatste aanleg ten aanzien van haar bij verstek is gewezen onmiddellijk cassatieberoep instellen, maar dat cassatieberoep is alleen ontvankelijk indien het werd ingesteld binnen de wettelijke termijn na het verstrijken van de gewone verzetstermijn (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 542.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Ten aanzien van haar bij verstek gewezen beslissing - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Versteklatende burgerlijke partij - Cassatieberoep tegen de verstekbeslissing - Termijn van cassatieberoep

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

P.20.0240.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2 AC nr. ...

De burgerlijke partij kan geen cassatieberoep instellen tegen de beslissing van het hof van assisen over de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Burgerlijke partij - Hof van assisen - Vrijspraak - Cassatieberoep door burgerlijke partij - Ontvankelijkheid

- Artt. 359, derde lid, en 412 Wetboek van Strafvordering

P.20.0370.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.14 AC nr. ...

De beslissing die het hoger beroep tegen het vonnis tot aanstelling van een deskundige onontvankelijk verklaart en de zaak voor verdere afhandeling terug naar de eerste rechter verzendt is geen beslissing die vatbaar is voor onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Cass. 19 juni 2013, AR P.12.0282.N, AC 2013, nr. 381; Cass. 7 mei 1997, AR P.96.1351.F, AC 1997, nr. 220. Zie H. VAN BAVEL, "Ontvankelijkheid van de voorziening in cassatie", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 18.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Tussenvonnis - Aanstelling deskundige - Verzending van de zaak naar de eerste rechter - Onontvankelijkheid van het hoger beroep tegen het tussenvonnis - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.20.0535.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.15 AC nr. ...

Wanneer een beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, neemt de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang bij het verstrijken van de termijn van verzet of, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen ten aanzien van de beklaagde of beschuldigde, na het verstrijken van de gewone termijn van verzet, waarbij het cassatieberoep moet worden ingesteld binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijn, zelfs als het verzet ongedaan wordt verklaard en het verzet in de buitengewone termijn is ingesteld omdat het arrest bij verstek niet aan de persoon van de beklaagde is betekend (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Uitspraak bij verstek in hoger beroep die vatbaar is voor verzet - Verzet in de buitengewone termijn - Ongedaan verzet - Cassatieberoep ingesteld tegen de uitspraak bij verstek en het ongedaan verzet - Ontvankelijkheid

- Artt. 187, §§ 1 en 6, 359 en 424 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Uitspraak bij verstek in hoger beroep die vatbaar is voor verzet - Verzet in de buitengewone termijn - Ongedaan verzet - Cassatieberoep ingesteld tegen de uitspraak bij verstek en het ongedaan verzet - Ontvankelijkheid

- Artt. 187, §§ 1 en 6, 359 en 424 Wetboek van Strafvordering

P.20.0358.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering kan tegen de beslissingen inzake bevoegdheid onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld; zijn met name beslissingen inzake bevoegdheid, de arresten en vonnissen die uitspraak doen over een door de partijen opgeworpen geschil betreffende de bevoegdheid van de rechter om kennis te nemen van een voor hem gebrachte vordering (1); wanneer er voor de kamer van inbeschuldigingstelling een debat plaatsvindt over de bevoegdheid van die kamer om uitspraak te doen over een door het openbaar ministerie ingediend verzoek tot bekrachtiging van een verruimde minnelijke schikking, is het arrest dat beslist dat de appelrechters daartoe niet bevoegd zijn, een beslissing inzake bevoegdheid en kan hiertegen dus onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld in de zin van voormeld artikel 420, tweede lid, 1° (2). (1) Zie Cass. 13 september 2017, AR P.17.0307.F, AC 2017, nr. 466; Cass. 19 januari 2005, AR P.04.1515.F, AC 2005, nr. 39; Cass. 7 juni 1994, AR P.94.0628.N, AC 1994, nr. 293; concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. vóór Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.0897.F, Pas. 2018, nr. 598; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. I, p. 950. (2) In tegenstelling tot, met name, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarmee ze, na aanneming van verzachtende omstandigheden, de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank beveelt (Cass. 8 juni 2016, RG P.16.0562.F, AC 2016, nr. 385, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.).

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Verruimde minnelijke schikking in strafzaken - Verzoek tot bekrachtiging ingediend door het openbaar ministerie - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling dat ze daartoe niet bevoegd is - Beslissing inzake bevoegdheid - Onmiddellijk

cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 8 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 216bis, § 2, en 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

P.20.0413.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.18 AC nr. ...

Wanneer een eiser afstand doet van zijn cassatieberoep nopens de schuld op strafgebied en burgerlijk gebied kan die afstand worden verleend (1). (1) Zie over de afstand van het cassatieberoep R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 2014, 6de editie, pp. 1526-1532, nrs. 3942-3951; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2017, 8ste editie, pp. 1602-1603.

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Afstand met betrekking tot de schuld op burgerlijk gebied.

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Afstand met betrekking tot de schuld op strafgebied

P.20.0625.F 2 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 464/36, § 6, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering kan tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechter dat uitspraak doet over het beroep, ingesteld door de persoon die benadeeld is door een inbeslagneming met betrekking tot zijn goederen, tegen de beslissing van de SUO-magistraat tot verwerping van zijn verzoek tot opheffing van die uitvoeringshandeling geen cassatieberoep worden ingesteld, en het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat die uitsluiting verenigbaar is met de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 480.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafuitvoeringsonderzoek - Beroep van de persoon benadeeld door een inbeslagneming met betrekking tot zijn goederen - Weigering van de SUO-magistraat om het beslag op te heffen - Beroep bij de strafuitvoeringsrechter - Verwerping van het beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/36, § 6, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0824.N 29 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200729.VAK.2 AC nr. ...

Niet-ontvankelijk is het cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart dat is gericht tegen een afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorwaarden verbonden aan de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Onderzoeksgerechten - Regeling der rechtspleging - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Handhaving van de voorwaarden - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 31, § 1, 36, § 2, en 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0692.F 15 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAC.1 AC nr. ...

Na het instellen van het in de Wet Strafuitvoering bepaalde cassatieberoep moet het openbaar ministerie het bewijs van betekening van het cassatieberoep en van de aan de veroordeelde gestuurde aangetekende zending van de memorie neerleggen binnen vijf dagen na de datum van het cassatieberoep.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Openbaar ministerie

- Art. 97, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0500.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.5 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat bij toepassing van artikel 21bis, § 7, Wetboek van Strafvordering het hoger beroep van de eiseres ongegrond verklaart tegen de afwijzende beschikking van de procureur des Konings, om inzage in en afschrift van een strafdossier betreffende een opsporingsonderzoek te verkrijgen is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en die beslissing valt evenmin onder een van de uitzonderingsgevallen van het tweede lid van dit artikel; het cassatieberoep is niet ontvankelijk.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opsporingsonderzoek - Beslissing over inzage en afschrift van een strafdossier

---

P.20.0543.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 429 Wetboek van Strafvordering moeten de cassatiemiddelen worden aangevoerd in een memorie die wordt ingediend op de griffie van het Hof; de in het eerste lid van dat artikel aan het openbaar ministerie toegekende vrijstelling geldt enkel voor de ondertekening door de advocaat en niet voor de overige vormen die voor de neerlegging van de memorie zijn voorgeschreven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Cassatiemiddelen - Middelen aangevoerd in de verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Cassatiemiddelen - Middelen aangevoerd in de verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Het Wetboek van Strafvordering is van toepassing op het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die een persoon, die in hechtenis wordt gehouden krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel, in vrijheid stelt en wiens overlevering aan de uitvaardigende Staat om één van de in de Wet Europees Aanhoudingsbevel vermelde redenen werd uitgesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

Strafzaken - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Invrijheidstelling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Toepasselijk recht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Strafzaken - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Invrijheidstelling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Toepasselijk recht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.20.0314.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.7 AC nr. ...

Het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat met toepassing van de artikelen 61quater, § 5, Wetboek van Strafvordering, en 15, § 1, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, uitspraak doet over het beroep dat een eigenaar heeft ingesteld tegen de inbeslagneming van zijn pand, die door het Belgische onderzoeksgerecht werd bevolen ter uitvoering van de beslissing die de Franse rechterlijke overheden overeenkomstig artikel 12 van de voormelde wet hebben genomen om de tegoeden te bevriezen, is een beslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld (1). (1) Het OM had geoordeeld dat akte van de afstand moest worden verleend omdat de bestreden beslissing niet als een eindbeslissing kon worden aangemerkt in de zin van art. 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering. De inbeslagneming, in België, van een pand vormt immers de uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen, d.i. een bewarende maatregel die noodzakelijkerwijs leidt tot een latere maatregel, zoals de vervreemding of de verbeurdverklaring van het goed, of nog de opheffing van het beslag.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Internationale rechtshulp - Europese Unie - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

P.20.0345.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.12 AC nr. ...

De afstand zonder berusting van een cassatieberoep houdt in dat er niet in de bestreden beslissing wordt berust en er op een later tijdstip alsnog cassatieberoep kan worden ingesteld; een arrest dat het hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer waarbij de opschorting van de uitspraak van veroordeling wordt gelast onontvankelijk wordt verklaard wegens laattijdigheid is een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zodat de afstand op een dwaling berust en niet wordt verleend (1). (1) Cass. 7 september 1994, AR P.94.0381.F, AC 1994, nr. 361; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, 1530-1531, nr. 3948.

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep tegen een beslissing van de raadkamer wegens laattijdigheid onontvankelijk verklaart - Aard van de beslissing - Dwaling

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0227.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.5 AC nr. ...

Er is slechts sprake van een beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 2°, Wetboek van Strafvordering indien de rechter niet enkel het bestaan van een fout vaststelt, maar ook het bestaan van de schade en het causaal verband tussen beide.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geen eindbeslissing, wel onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Algemeen - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip

P.20.0219.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.3 AC nr. ...

Wanneer, volgens de verklaring van cassatieberoep, de eiser zijn cassatieberoep enkel heeft ingesteld in de hoedanigheid van beklaagde, neemt het Hof niet kennis van een cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering die de eiser, als burgerlijke partij, heeft ingesteld tegen de verweerder in zijn hoedanigheid van beklaagde.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Cassatieberoep enkel ingesteld in de hoedanigheid van beklaagde

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

P.20.0495.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de vreemdeling cassatieberoep instelt tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een vrijheidsberovende maatregel die twee maanden later verstrijkt, weet hij dat het Hof de behandeling ervan uiterlijk op die datum of in de week vóór die vervaldatum zal vaststellen, zodat de omstandigheid dat hij pas laattijdig op de hoogte werd gebracht van de datum van de rechtszitting, niet aantoont dat hij zijn memorie onmogelijk binnen de termijn van vijftien dagen of, althans, uiterlijk een week vóór het instellen van zijn cassatieberoep heeft kunnen neerleggen (1). (1) Rekening houdend met de omstandigheid dat de eiser pas op 12 mei 2020 op de hoogte was gebracht van de vaststelling van de zaak op de rechtszitting van 20 mei 2020, besloot het OM tot de ontvankelijkheid van de memorie die werd neergelegd op 14 mei 2020, na het instellen van een cassatieberoep op 4 mei 2020.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting - Niet-naleving - Overmacht - Beoordeling

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0377.F 13 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200513.2F.5 AC nr. ...

De vaststelling door de kamer van inbeschuldigingstelling, in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, van de regelmatigheid van de in het opsporingsonderzoek en in het gerechtelijk onderzoek toegepaste bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, is een voorbereidende beslissing of een beslissing van onderzoek in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, en houdt geen verband met de in het tweede lid van die bepaling vermelde gevallen; hieruit volgt dat het cassatieberoep dat tegen een dergelijke beslissing is ingesteld vóór de eindbeslissing over de lastens de beklaagde ingestelde strafvordering, niet ontvankelijk is (1). (1) Zie Cass. (beschikking) 14 juli 2016, AR P.16.0787.F, arrest niet gepubliceerd, dat eraan herinnert dat "het onmiddellijk cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing werd opgeheven door de artikelen 100 en 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie" (zogenaamde "Potpourri II"-wet); Cass. 4 april 2017, AR P.16.0351.N (§3), AC 2017, nr. 243; het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr.148/2017 van 21 december 2017 (§B.47 tot B.56), een middel van ongrondwettigheid verworpen dat met name tegen die bepalingen was gericht.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering

- Artt. 235ter en 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0446.F 13 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200513.2F.6 AC nr. ...

Artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering stelt de ontvankelijkheid van de memorie afhankelijk van de voorwaarde dat deze uiterlijk vijftien vrije dagen vóór de rechtszitting op de griffie van het Hof moet toekomen (1) ; het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet, wordt door het Hof bij hoogdringendheid onderzocht; op het ogenblik dat de eiser cassatieberoep instelt, weet hij dus dat het Hof de rechtsdag, met het oog op het onderzoek van dat cassatieberoep, uiterlijk in de week vóór het verval van de titel zal vaststellen; de raadsman van de eiser hoeft bijgevolg niet op de inlichtingen van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zal worden vastgesteld (2); wanneer, aldus, de eiser geen ander nieuw element aanvoert dat de overmacht, waardoor de memorie laattijdig zou zijn neergelegd, aannemelijk maakt, de wettelijke termijn voor de afgifte van de memorie niet heeft kunnen naleven omdat hij drie dagen vóór de laatste nuttige dag telefonisch op de hoogte is gebracht van de vaststelling van de rechtsdag, de oproeping hem nog niet ter kennis is gebracht en hij aantoont met de vereiste spoed te hebben gehandeld, aangezien de memorie werd ingediend binnen de werkdag volgend op de mededeling van de datum van de rechtszitting, is de aangevoerde overmacht niet verantwoord, is de afgifte van de memorie op de griffie twee dagen na de laatste nuttige dag laattijdig (3) en is de memorie niet ontvankelijk. (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0375.F, AC 2019, nr. 271, en noot M.N.B.; Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326, en noot A.W. (2) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410. (3) Zie Cass. 24 juni 2020, AR P.20.0595.F, arrest niet gepubliceerd: soortgelijke beslissing voor een memorie die werd neergelegd op dinsdag 9 juni 2020, dus op de dag na de laatste nuttige dag, terwijl die memorie, zoals het openbaar ministerie erop gewezen heeft, werd ondertekend op vrijdag 5 juni; in dit geval heeft de eiser niet aangevoerd dat de laattijdige neerlegging van de memorie zou zijn verantwoord door overmacht. (M.N.B.).

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Bestreden arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Dringende zaak - Gevolg - Laattijdige neerlegging - Overmacht

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0104.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.4 AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber verbinden de lastgever wanneer zij binnen de perken van de lastgeving zijn begaan en kunnen op zichzelf voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht opleveren; het recht op toegang tot de rechter, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan de gerechtsdeurwaarders toekent, alsook de beperkingen die, wat de keuze van de instrumenterende deurwaarder betreft, voortvloeien uit de regels inzake territoriale bevoegdheid die in artikel 516 van datzelfde wetboek zijn bepaald, houden in dat de fout of de nalatigheid van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen kan worden verlengd met de tijdsduur waarin het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dit beroep in te stellen maar dit is niet het geval wanneer de gerechtsdeurwaarder de hem toerekenbare fout niet heeft begaan in het kader van het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan deze ministeriële ambtenaar toekent, maar in de uitvoering van een handeling die hij overeenkomstig artikel 519, § 2, Gerechtelijk Wetboek op verzoek van een partij kan verrichten (1). (1) In deze zaak werd het cassatieberoep van de burgerlijke partij tijdig ingesteld en ook tijdig betekend aan de partijen tegen wie het gericht was, maar werden de betekeningsexploten neergelegd buiten de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde termijn. Deze verplichting wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep (F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na 'Potpourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, p. 260, nr. 266). De burgerlijke partij beriep zich op overmacht. Overmacht wordt restrictief ingevuld door het Hof en kan slechts voortvloeien uit "een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid niet heeft kunnen voorzien noch voorkomen en waardoor het hem onmogelijk was tijdig zijn rechtsmiddel aan te wenden" (Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606). Zo werd met name geoordeeld dat het verweer dat niet tijdig een advocaat kon worden geraadpleegd (Cass. 10 juli 2019, AR P.19.0694.F, AC 2019, nr. 417) of niet tijdig een advocaat-attesthouder kon worden gevonden (Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584 en noot AW) of niet tijdig de nodige handelingen werden gesteld ingevolge een wisseling van raadslieden (Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0298.N, AC 2019, nr. 156 en Cass. 29 oktober 2019, AR P.19.0697.N, AC 2019, nr. 554) geen overmacht uitmaakt. In de thans voorliggende casus werd door de burgerlijke partij een fout van de gerechtsdeurwaarder ingeroepen bij de neerlegging van de betekeningsexploten en de hier voorliggende vraag is derhalve of deze fout kan worden beschouwd als overmacht. De Nederlandstalige afdeling van de eerste kamer had in een arrest van 8 februari 2019 geoordeeld dat gelet op het monopolie toegekend aan de gerechtsdeurwaarder door artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, alsmede op de beperkingen in de keuze van de instrumenterende gerechtsdeurwaarder voortvloeiend uit de regels inzake territoriale bevoegdheid bepaald in artikel 516 van datzelfde wetboek, de fout van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd (Cass. 8 februari 2019, AR C.18.0048.N, AC 2019, nr. 83 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER), maar in een arrest van 11 april 2019 van de eerste kamer, Franstalige afdeling, oordeelde het Hof dat fouten of nalatigheden van de lasthebber, zelfs van een gerechtsdeurwaarder, de lastgever binden wanneer ze binnen de grenzen van de lastgeving worden begaan en voor de lastgever geen overmacht kunnen vormen (Cass. 11 april 2019, AR F.17.0143.F, AC 2019, nr. 229) - zie over deze beide arresten TBBR 2019/8, 492 e.v. en noot van S. DE REY en B. TILLEMAN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: zet lastgeving nog steeds de toon?" en JLMB 2019/29 en noot van J.-L. FAGNART, "La faute de l'huissier de justice et la force majeure". Gelet op deze tegenspraak volgde op 18 november 2019 een arrest gewezen in voltallige zitting (C.18.0510.F met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT op datum in Pas. - zie TBBR 2020/2, 102 e.v. en noot S. DE REY en B. TILLEMAN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: in voltallige zitting beslecht" en PB 2019/5-6, 213 e.v. en noot P. DEPUYDT, "De fout van de gerechtsdeurwaarder: overmacht voor de rechtzoekende. Of toch niet?") waarin de regel bepaald in het arrest van 8 februari 2019 wordt overgenomen en derhalve het principe van overmacht bij een fout van de gerechtsdeurwaarder wordt aanvaard, maar in casu deze overmacht niet werd aangenomen omdat uit de neergelegde stukken niet kon worden afgeleid op welke datum

de opdracht aan de deurwaarder om tot betekening over te gaan, werd gegeven. Tenslotte is het in het kader van deze problematiek ook van belang na te gaan wat precies onder het wettelijk monopolie van de gerechtsdeurwaarder wordt begrepen. Overeenkomstig artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, valt de betekening hier uiteraard wel onder, maar dit is niet het geval met de residuaire bevoegdheden bepaald in §2 van datzelfde artikel. Derhalve valt de neerlegging ter griffie van de betekeningsstukken binnen de wettelijk vereiste termijn niet onder dit monopolie. Gelet op de tijdige betekening was het mogelijk deze neerlegging binnen de wettelijk bepaalde termijn te doen, temeer dat dit een handeling is die ook de eiser zelf kan en mag doen, zodat deze fout van de lasthebber -in casu de gerechtsdeurwaarder- geen overmacht uitmaakt (zie ook Cass. 27 maart 2020, AR F.18.0022.F, AC 2020, nr. 217; Cass. 21 december 2012, AR F.12.0006.N, AC 2012, nr. 709). AW.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van de betekeningsexploten - Overschrijding van de termijn bepaald in artikel 429, Wetboek van Strafvordering - Fout of nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder - Overmacht - Draagwijdte

P.20.0342.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.3 AC nr. ...

Het onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling in het kader van de procedure bepaald in artikel 22, § 2, Wet Europees onderzoeksbevel juncto artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering, is ontvankelijk (1). (impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Algemeen - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep

P.20.0439.F 29 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.9 AC nr. ...

Cassatieberoep kan worden ingesteld tegen een arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen een beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling van een persoon die is aangehouden ingevolge een uitvoerbaar Europees aanhoudingsbevel, wanneer zijn overlevering aan de gerechtelijke autoriteit van de uitvaardigende Staat werd uitgesteld in toepassing van artikel 24 Wet Europees Aanhoudingsbevel (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie Cass. 26 juni 2019, AR P.18.1095.F, arrest niet gepubliceerd (impliciete oplossing), gewezen na GwH 28 mei 2019, nr. 90/2019; Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0469.F, AC 2019, nr. 290 (impliciete oplossing).

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Uitgestelde overlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling

- Art. 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0186.N 28 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200428.2N.2 AC nr. ...

Het bestreden vonnis dat de eiseres veroordeelt tot de betaling aan de verweerder van een provisie te vermeerderen met de interesten, een voorbehoud verleent en met uitzondering van de beslissing over de kosten niets aanhoudt om nog over te beslissen, is een eindbeslissing in de zin van artikel 420 Sv., zodat de afstand van het cassatieberoep niet wordt verleend (1). (1) Anders dan het Hof oordeelde, had het openbaar ministerie geconcludeerd tot het verlenen van akte van de afstand zonder berusting van een voorbarig cassatieberoep.

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Tussenkomende partij - Betaling van een provisie aan de burgerlijke partij onder voorbehoud - Aanhouding van de beslissing over de kosten - Akte van afstand - Eindbeslissing

- Artt. 420 en 429 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Tussenkomende partij - Betaling van een provisie aan de burgerlijke partij onder voorbehoud - Aanhouding van de beslissing over de kosten - Akte van afstand - Eindbeslissing

- Artt. 420 en 429 Wetboek van Strafvordering

P.20.0306.F 8 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.10 AC nr. ...

Uit artikel 3, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de uitvoerende macht als enige bevoegd is om, op het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling, over de uitlevering te beslissen (1); het hof van beroep mag bijgevolg niet kennisnemen van het hoger beroep tegen het ministerieel besluit; hieruit volgt dat het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart, eveneens onontvankelijk is (2). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, § 10, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. « Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1799). (2) Zie Cass. 4 maart 2020, AR P.20.0226.F, AC 2020, nr. 164.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart om kennis te nemen van het hoger beroep tegen een ministerieel besluit van uitlevering

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.20.0267.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen de beslissing van een onderzoeksgerecht dat op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doet, heeft geen bestaansreden meer wanneer aan de maatregel van vrijheidsberoving waartegen het beroep van de eiser is gericht een einde is gemaakt door zijn invrijheidstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214 ; zie Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. De conclusie van het OM, die werd neergelegd voordat het OM in kennis was gesteld van de invrijheidstelling van de eiser, waaruit volgt dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft, heeft betrekking op de invloed, op de wettigheid van de vrijheidsberoving van de vreemdeling, van de omstandigheid dat hij tijdens een huiszoeking werd aangehouden zonder voorafgaande en schriftelijke toestemming.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0207.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.17 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat is gericht tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechter tot afwijzing van een verzoek tot opheffing van de door de SUO-magistraat bevolen vervreemding van in beslag genomen goederen is niet-ontvankelijk.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek - Beslissing tot vervreemding van een in beslag genomen goed - Verzet bij de strafuitvoeringsrechter - Afwijzende beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/38, § 4, eerste lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering

P.20.0092.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.11 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij van niet-ontvankelijkheid van het verzet van een geïnterneerde tegen de afwijzende beslissing over zijn op grond van art. 53 Interneringswet ingediend verzoek tot het verkrijgen van uitgaansvergunningen, is niet-ontvankelijk, aangezien deze beslissing niet is vermeld in artikel 78 Interneringswet over de toelaatbaarheid van het cassatieberoep.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Geïnterneerde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Niet-ontvankelijk verzet tegen een beslissing inzake uitgaansvergunningen - Niet ontvankelijk cassatieberoep

- Artt. 53 en 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.0692.F 12 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200212.2F.2 AC nr. ...

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 161/2019 van 24 oktober 2019 voor recht gezegd: "Artikel 420 van het Wetboek van strafvordering, zoals vervangen bij artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, schendt de artikelen 10 en 11 Grondwet in zoverre het niet in de mogelijkheid voorziet om onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen een beslissing tot uithandengeving"; in datzelfde arrest beslist het Grondwettelijk Hof dat de vaststelling van die lacune is uitgedrukt in voldoende nauwkeurige en volledige bewoordingen om, in afwachting van een optreden van de wetgever, de in het geding zijnde bepaling te kunnen toepassen met inachtneming van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie; hieruit volgt dat artikel 420 Wetboek van Strafvordering geen belemmering meer vormt voor het onmiddellijk cassatieberoep tegen een beslissing tot uithandengeving op grond van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet of van artikel 125 decreet (Franse Gemeenschap) van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming (impliciete oplossing) (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 122.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Uithandengeving door de jeugdgerechten

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Uithandengeving door de jeugdgerechten

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

Strafzaken - Algemeen - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Middelen - Grenzen - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

P.20.0038.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 31, § 1 en § 2, Voorlopige Hechteniswet kan een cassatieberoep enkel worden ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat beslist tot handhaving van de voorlopige hechtenis; wanneer de raadkamer de hechtenis handhaaft en de tenuitvoerlegging hiervan onder elektronisch toezicht beveelt, het openbaar ministerie hiertegen hoger beroep aantekent en de onderzoeksrechter nadien bij toepassing van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet, beslist tot uitvoering van de hechtenis onder de modaliteit van elektronisch toezicht, is het arrest dat het hoger beroep van het openbaar ministerie ontvankelijk maar, gelet op deze beschikking, zonder voorwerp verklaart zonder hierbij uitspraak te doen over de handhaving van de hechtenis van de beklaagde, geen arrest is in de zin van artikel 31, § 1, Voorlopige Hechteniswet en is derhalve het cassatieberoep niet ontvankelijk.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Artikel 31, §§ 1 en 2, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis - Begrip - Ontvankelijkheid

P.19.1307.F 15 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200115.2F.7 AC nr. ...

Een memorie die is ingediend ter griffie van het hof van beroep en niet ter griffie van het Hof van Cassatie, is niet ontvankelijk (1), zelfs als die memorie nog vóór de inschrijving van het dossier op de griffie van het Hof van Cassatie bij dat dossier wordt gevoegd binnen de termijnen bepaald in artikel 429 Wetboek van Strafvordering. (Impliciete oplossing). (1) Cass. 2 juni 2015, AR P.15.0667.N, Pas. 2015, nr. 365; zie Cass. 24 november 2015, AR P.15.0890.N, Pas. 2015, nr. 696, §§ 3 en 4; Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509, §§ 7 en 8; Cass. (besch.) 30 augustus en 4 september 2018, AR P.18.0705 tot 708.N, arrest niet gepubliceerd. Hetzelfde geldt, sinds de inwerkingtreding van de wet van 14 februari 2014, voor het verzoekschrift met de middelen tot staving van het cassatieberoep dat is neergelegd op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen (Cass. 6 mei 2015, AR P.15.0379.F, Pas. 2015, nr. 293 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH). Immers, "artikel 24 Wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken heeft artikel 422 Wetboek van Strafvordering vervangen. De wet van 14 februari 2014 voorziet vanaf haar inwerkingtreding op 1 februari 2015 niet meer in de mogelijkheid tot het indienen van een verzoekschrift houdende de middelen tot cassatie op de griffie van het hof of van de rechtbank die het bestreden arrest of vonnis gewezen heeft, bij het doen van de verklaring van beroep in cassatie, hetzij binnen de vijftien volgende dagen". (Cass. 24 november 2015, voormeld). Het Hof had nog vóór die inwerkingtreding erop gewezen dat "het als "memorie in cassatie" benoemde verzoekschrift niet ontvankelijk is wanneer het door beklaagde tot staving van zijn voorziening op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing gewezen heeft wordt neergelegd na het verstrijken van de bij artikel 422 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven termijn van vijftien dagen; van alle belang ontbloot is de omstandigheid dat de akte op de griffie van het Hof van Cassatie is ingekomen binnen de bij art. 420bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vastgestelde termijn van twee maanden" (Cass. (volt. zitting) 19 december 1989, AR 3488, AC 1989-90, nr. 253; zie R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 539). Evenzo volgt impliciet uit het besproken arrest dat de ontvangst van het dossier van de rechtspleging op de griffie van het Hof binnen de termijnen bepaald in artikel 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering niet toelaat een als "memorie" benoemd geschrift te regulariseren dat vooraf bij het dossier werd gevoegd. De ontvankelijkheid van de memorie - of van een in art. 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoeld stuk - kan dus niet afhangen van de snelheid waarmee het dossier aan de griffie van het Hof werd toegestuurd. Hoe kan men anders de ontvankelijkheid onderzoeken van een memorie die wel in het dossier voorkomt maar daarin niet werd gebundeld of geïnventariseerd? Enkel de datum van indiening van het dossier op de griffie van het Hof van Cassatie, die door de griffier is vastgesteld overeenkomstig art. 429, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering - wat in de praktijk neerkomt op een nota in de marge van dat document - moet dus in aanmerking worden genomen. (M.N.B.)

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie ingediend ter griffie van het hof van beroep - Niet-ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.19.1327.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.10 AC nr. ...

Het openbaar ministerie, eiser in cassatie, dient zijn memorie, op straffe van niet-ontvankelijkheid, ter kennis te brengen aan de partij waartegen het cassatieberoep is gericht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 18.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie in cassatie - Ontvankelijkheid - Verplichting om de memorie aan de inverdenkinggestelde ter kennis te brengen

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Het cassatieberoep van het openbaar ministerie is ontvankelijk wanneer het is ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart dat het openbaar ministerie heeft ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer die, bij de regeling van de rechtspleging, de voorlopige hechtenis heeft gehandhaafd en heeft beslist dat deze voortaan zou worden uitgevoerd onder elektronisch toezicht (impliciete oplossing) (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 18.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie niet-ontvankelijk verklaard - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1123.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.5 AC nr. ...

Indien het cassatieberoep uitgaat van het openbaar ministerie kan dit zijn memorie in cassatie, met de bewijzen van verzending aan de tegenpartijen, via de griffie aan het dossier laten toevoegen; de memorie zal ontvankelijk zijn indien het dossier tijdig, binnen de in artikel 429 Wetboek van Strafvordering bedoelde termijnen, wordt ontvangen ter griffie van het Hof van Cassatie.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Memorie - Indiening ter griffie

- Artt. 429, 430 en 431 Wetboek van Strafvordering

P.19.1175.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.2F.9 AC nr. ...

De beslissing betreffende de bijzondere uitvoeringsmodaliteit, die bestaat in een uitgaansvergunning of een penitentiair verlof die door de strafuitvoeringsrechtbank kan worden toegekend overeenkomstig artikel 59 Wet Strafuitvoering, houdt geen verband met de gevallen bedoeld in Titel V van de wet en is geen beslissing genomen met toepassing van Titel XI van die wet; tegen de beslissing betreffende een dergelijke modaliteit kan geen cassatieberoep worden ingesteld (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.16.0705.N, AC 2016, nr. 428 ; Cass. 25 februari 2014, AR P.14.0232.N, AC 2014, nr. 151; Cass. 18 januari 2012, AR P.11.2136.F, AC 2012, nr. 51; Cass. 26 december 2007, AR P.07.1762.N, AC 2007, nr. 662.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Algemeen - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissing betreffende de strafuitvoeringsmodaliteit die bestaat in een uitgaansvergunning of een penitentiair verlof

- Artt. 59 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.0795.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 427, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot buitenvervolgingstelling van een inverdenkinggestelde, haar cassatieberoep moet laten betekenen aan de inverdenkinggestelde, in zoverre gericht tegen de beslissing van buitenvervolgingstelling en haar veroordeling tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding, en moet laten betekenen aan het openbaar ministerie, in zoverre gericht tegen haar veroordeling tot het betalen van de kosten van de strafvordering.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Burgerlijke partij - Cassatieberoep tegen een arrest van buitenvervolgingstelling - Betekening - Ontvankelijkheid

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot buitenvervolgingstelling van een inverdenkinggestelde, haar memorie moet laten betekenen aan de inverdenkinggestelde, in zoverre gericht tegen de beslissing van buitenvervolgingstelling en haar veroordeling tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding, en moet laten betekenen aan het openbaar ministerie, in zoverre gericht tegen haar veroordeling tot het betalen van de kosten van de strafvordering.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Burgerlijke partij - Cassatieberoep tegen een arrest van buitenvervolgingstelling - Betekening - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.19.1002.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.10 AC nr. ...

De naleving van de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn van twee maanden om de memorie in te dienen, ontslaat de eiser in cassatie niet van de verplichting om de in het eerste lid van dit artikel bepaalde volle termijn van vijftien dagen te respecteren.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor de indiening van de memorie - Ontvankelijkheid

- Art. 429, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

De termijn van vijftien dagen bedoeld in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, is een volle termijn, wat inhoudt dat vijftien volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van neerlegging van de memorie en de dag van de rechtszitting; indien de zestiende of de zeventiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag, zondag of feestdag zijn, moet de memorie ervoor zijn neergelegd.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor de indiening van de memorie - Termijn van vijftien dagen vóór de zitting - Berekening

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1105.F 4 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191204.2F.3 AC nr. ...

In de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet onder eindarrest of eindvonnis op de strafvordering de beslissing worden verstaan waarbij uitspraak is gedaan over de gehele vordering en de rechtsmacht van de strafrechter dienaangaande volledig is uitgeoefend; de beschikking van de correctionele rechtbank die, met toepassing van artikel 55bis Wegverkeerswet, de verlenging bevestigt van de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs die door het parket was bevolen en die eveneens de inbeslagneming van het voertuig van de overtreder tot op de einddatum van de verlengde periode handhaaft, maakt niet een dergelijke beslissing uit.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Wegverkeer - Correctionele rechtbank - Beschikking die de onmiddelijke intrekking van het rijbewijs verlengt en de inbeslagname van het voertuig handhaaft - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 55bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Het Hof kan geen acht slaan op het geschrift van het openbaar ministerie dat in de akte zelf van het cassatieberoep is vervat aangezien, krachtens artikel 429 Wetboek van Strafvordering, de cassatiemiddelen moeten worden aangevoerd in een memorie die op de griffie van het Hof wordt ingediend, en de vrijstelling die het eerste lid van dat artikel aan het openbaar ministerie toekent, enkel betrekking heeft op de ondertekening door een advocaat en niet op de andere, voor de neerlegging van de memorie voorgeschreven vormen (1). (1) Cass. 10 juni 2015, AR P.15.0446.F, AC 2015, nr. 386.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vorm - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Middelen die in de akte zelf van het cassatieberoep zijn vervat - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.19.0688.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 424 Wetboek van Strafvordering neemt, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om beroep in cassatie in te stellen een aanvang bij het verstrijken van de termijn voor verzet of, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen ten aanzien van de beklaagde of de beschuldigde, na het verstrijken van de gewone termijnen van verzet en moet het beroep in cassatie worden ingesteld binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijnen omdat de wetgever hiermee wil vermijden dat een beslissing die nog kan worden bestreden met het rechtsmiddel van verzet ook voor het Hof van Cassatie kan worden aangevochten; wanneer een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering van een burgerlijke partij tegen een beklaagde deels vatbaar is voor verzet en deels bij gebrek aan belang niet vatbaar is voor verzet door de beklaagde, kan het cassatieberoep van de burgerlijke partij tegen deze beslissing in haar geheel enkel worden ingesteld na het verstrijken van de gewone termijn van verzet aangezien anders de door de wetgever beoogde doelstelling niet kan worden bereikt.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Beslissing uitgesproken bij verstek - Beslissing deels vatbaar voor verzet en deels niet vatbaar voor verzet - Aanvang van de termijn voor het cassatieberoep

P.19.0604.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.1 AC nr. ...

De beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering is een maatregel van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt; daaruit volgt dat hij tegen wie op grond van artikel 20bis Vlaamse Wooncode een herstelmaatregel is bevolen, zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing niet alleen moet laten betekenen aan de eiser tot herstel, maar ook aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen (1). (1) Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0321.N, AC 2015, nr. 452, punt. 6. Zie concl. OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Herstelvordering

- Art. 20bis, § 1 Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Uit de samenhang tussen de artikelen 427, eerste lid, en 429, tweede, vierde en vijfde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat een beklaagde voor wat betreft de beslissing op de herstelvordering op straffe van ontvankelijkheid zijn memorie ter kennis moet brengen van de partij waartegen het cassatieberoep is gericht en het bewijs van verzending van de memorie moet neerleggen ter griffie van het Hof van Cassatie binnen de termijn waarbinnen de memorie moet zijn ingediend (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Herstelvordering

- Art. 20bis, § 1 Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Artt. 427 en 429 Wetboek van Strafvordering

P.19.0819.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.3 AC nr. ...

De beklaagde moet zijn cassatieberoep, op straffe van niet-ontvankelijkheid, doen betekenen aan de Belgische Staat, in de persoon van de minister van Financiën, wanneer het gericht is tegen de beslissing die, inzake accijnzen (1), uitspraak doet over de rechtsvordering van die minister tot betaling van de ontdoken rechten en de verwijlinterest (2). (1) In dit geval, de verschuldigde accijns en bijzondere accijns op de gefabriceerde tabak (Wet van 3 april 1997). (2) In dezelfde zin moet, inzake stedenbouw, de beklaagde zijn cassatieberoep, op straffe van niet-ontvankelijkheid van dat cassatieberoep, doen betekenen aan het openbaar ministerie en aan het dienaangaande tussengekomen bestuur wanneer het gericht is tegen de beslissing betreffende het herstel van de plaats in de vorige staat (Cass. 1 maart 2017, AR P.16.0838.F, AC 2017, nr. 144, en de verwijzingen in de voetnoten); de eiser tot betwisting van een door de sanctionerend ambtenaar op grond van het Waals Milieuwetboek opgelegde administratieve geldboete, hoeft zijn cassatieberoep daarentegen niet aan laatstgenoemde te betekenen (Cass. 11 april 2018, AR P.18.0114.F, nr. 225, impliciet, met concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2018).

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Accijnzen - Beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Verplichting om het cassatieberoep te doen betekenen aan de Belgische Staat, minister van Financiën

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Accijnzen - Beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Verplichting om het cassatieberoep te doen betekenen aan de Belgische Staat, minister van Financiën

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.19.1013.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.5 AC nr. ...

Artikel 18, § 4, van de wet van 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie bepaalt dat indien de gevonniste persoon meent dat de door de procureur des Konings besliste aanpassing de in de beslissingsstaat uitgesproken straf of maatregel verzwaart naar aard of duur, kan hij deze beslissing voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel betwisten; het cassatieberoep van de gevonniste persoon dat gericht is tegen het vonnis dat afwijzend beschikt op het verzoekschrift van de eiser tegen een beslissing van het openbaar ministerie die de door het buitenlands vonnis opgelegde straf handhaaft en niet verzwaart, is niet-ontvankelijk wegens gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. « in hoofdzaak » OM in Pas. 2019, nr. 575.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Internationale rechtshulp - In het buitenland uitgesproken vrijheidsbenemende straf - Uitvoering in België - Handhaving door de procureur des konings van de in het buitenland uitgesproken straf - Beroep van de voor de strafuitvoeringsrechtbank gevonniste persoon - Bevestiging van de beslissing van de procureur des Konings - Cassatieberoep van de veroordeelde - Belang

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

Wanneer de procureur des Konings, met toepassing van artikel 18, § 1, van de wet van 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, beslist heeft de door de in de beslissingsstaat uitgesproken straf te handhaven, is het cassatieberoep van laatstgenoemde dat gericht is tegen een vonnis dat de beslissing van het openbaar ministerie niet ter discussie stelt, niet-ontvankelijk wegens gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. « in hoofdzaak » OM in Pas. 2019, nr. 575.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Internationale rechtshulp - In het buitenland uitgesproken vrijheidsbenemende straf - Uitvoering in België - Handhaving door de procureur des konings van de in het buitenland uitgesproken straf - Beroep van de voor de strafuitvoeringsrechtbank gevonniste persoon - Bevestiging van de beslissing van de procureur des Konings - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Belang

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de

vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

P.19.0901.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.6 AC nr. ...

Het cassatieberoep ingesteld door de geïnterneerde zelf in de gevangenis tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat zijn internering beveelt is niet ontvankelijk aangezien het krachtens artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, dient te worden ingesteld door een advocaat houder van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III van dit wetboek bij de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P.15.0555.F, AC 2015, nr. 440.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Bescherming van de maatschappij - Beslissing tot internering - Cassatieberoep van de geïnterneerde - Ontvankelijkheid

P.19.0697.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.5 AC nr. ...

Behoudens overmacht (1), kan de termijn van twee maanden voor het indienen van memories of stukken, volgend op de verklaring van cassatieberoep, niet worden verlengd; de door eiser aangevoerde omstandigheden, met name tijdsnood ingevolge de weigering van zijn raadsman die de kansen op succes van het cassatieberoep heeft onderzocht, een memorie in te dienen, alsook de noodzaak een andere advocaat te vinden die de tijd zal hebben om toch een memorie in te dienen, alsmede de gerechtelijke vakantie, maken geen grond van overmacht uit. (1) Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1998.N, AC 2017, nr. 584; Cass. 19 september 2012, AR P.12.1377.F, AC 2012, nr. 474; Cass. 3 mei 2011, AR P.10.1865.N, AC 2011, nr. 292.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn - Overmacht

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.19.0317.N 8 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191008.1 AC nr. ...

Het cassatieberoep, ingesteld door de raadsman van eiser die optreedt als dominus litis zonder dat deze laat blijken dat hij houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift en dat enkel wordt ondertekend door een raadsman die optreedt in de plaats van (loco) de dominus litis die wel houder is van dit getuigschrift, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Ondertekening uitsluitend door advocaat-houder van getuigschrift loco de dominus litis zonder dat deze laatste laat blijken dat hij houder is van dit getuigschrift - Ontvankelijkheid

P.19.0580.F 18 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190918.1 AC nr. ...

De advocaat die de akte van afstand van het cassatieberoep ondertekent, hoeft geen houder te zijn van het getuigschrift van opleiding in cassatieprocedures, zoals bedoeld in de artikelen 425, § 1, tweede lid, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (impliciet) (1). (1) Het OM heeft tot staving van die oplossing aangevoerd dat de beklaagde persoonlijk, zonder tussenkomst van een advocaat, afstand kan doen van zijn cassatieberoep. Tevens kan uit de mogelijkheid die artikel 426 Wetboek van Strafvordering de gedetineerde of de uit handen gegeven en in een gemeenschapscentrum geplaatste minderjarige biedt om persoonlijk, zonder tussenkomst van een advocaat, de verklaring van het overeenkomstig artikel 31 Voorlopige Hechteniswet ingestelde cassatieberoep te doen bij de directeur van de gevangenis of bij zijn gemachtigde, worden afgeleid dat de advocaat geen houder van het voormelde getuigschrift hoeft te zijn om een verklaring van cassatieberoep inzake voorlopige hechtenis te ondertekenen (zie D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "De rechtspraak van het Hof van Cassatie naar aanleiding van de hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken", Hof van Cassatie van België - Jaarverslag 2016, Larcier, Brussel, 2017, pp. 191-196; concl. OM in Cass. 17 augustus 2016, AR P.16.0891.F, Pas. 2016, nr. 444). (M.N.B.)

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Akte van afstand van het cassatieberoep ondertekend door een advocaat -

Getuigschrift van opleiding in cassatieprocedures

- Art. 425, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0741.N 17 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190917.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 337, derde lid, en 359, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het cassatieberoep tegen het motiverend arrest van het hof van assisen slechts geldig kan worden ingesteld samen met een cassatieberoep tegen het veroordelend arrest; ingevolge de te verlenen afstand van het cassatieberoep tegen het veroordelend arrest krijgt die beslissing kracht van gewijsde en kan het cassatieberoep tegen het motiverend arrest niet langer leiden tot de cassatie van het veroordelend arrest (1). (1) Zie Cass. 26 februari 2014, AR P.13.1863.F, AC 2014, nr. 155, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas..

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Cassatieberoep tegen het motiverend en veroordelend arrest van het hof van assisen - Afstand van het cassatieberoep tegen het veroordelend arrest

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Cassatieberoep tegen het motiverend en veroordelend arrest van het hof van assisen - Afstand van het cassatieberoep tegen het veroordelend arrest

P.19.0660.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 78 Interneringswet staat er geen cassatieberoep open tegen beslissingen van de kamer tot bescherming van de maatschappij inzake uitgaansvergunningen, tot plaatsing van de geïnterneerde op een wachtlijst van een forensisch psychiatrisch centrum en tot behoud van de internering in een bepaalde inrichting (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2018, AR P.18.0174.F, AC 2018, nr. 158; Cass. 21 februari 2017, AR P.17.0124.N, AC 2017, nr. 124.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Internering - Uitvoeringsmodaliteiten - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissingen inzake uitgaansvergunningen, tot plaatsing van de geïnterneerde op een wachtlijst van een forensisch psychiatrisch centrum en tot behoud van de internering in een bepaalde inrichting

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.0686.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.3 AC nr. ...

Wanneer het cassatieberoep gericht is tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, kan het Hof ambtshalve vaststellen dat de eiser door overmacht zijn memorie laattijdig op de griffie heeft neergelegd (impliciete beslissing) (1). (1) Art. 429, lid 1, Sv, bepaalt dat « (...) de eiser in cassatie zijn middelen slechts [kan] aanvoeren in een memorie (...) die hij uiterlijk vijftien dagen voor de terechtzitting ter griffie van het Hof van Cassatie doet toekomen », d.i. behoudens overmacht. "De termijn van vijftien dagen bedoeld in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door artikel 31 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, is een volle termijn, wat inhoudt dat vijftien volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van de indiening van de memorie en de dag van de rechtszitting; indien de zestiende en de zeventiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag, zondag of feestdag zijn, moet de memorie ervóór zijn neergelegd" (Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 en noot getekend AW; zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0375.F, AC 2019, nr. 271 en noot OM; contra Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410). De Vreemdelingenwet maakt geen melding van het cassatieberoep, zodat het cassatieberoep gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 van die wet, nog steeds door het Wetboek van Strafvordering wordt geregeld (Cass. 7 september 2016, AR P.16.0926.F, AC 2016, nr. 465; Cass. 21 december 2011, AR P.11.2042.F, AC 2011, n° 703, RW, 2012-2013, blz. 1138, nota B. DE SMET, « Wettigheidscontrole op de aanhouding van een illegale vreemdeling met het oog op verwijdering van het grondgebied »), met name inzake termijnen (D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, « De rechtspraak van het Hof van Cassatie naar aanleiding van de hervormingen van de cassatieprocedure in strafzaken », Jaarverslag van het Hof van Cassatie, 2016, Larcier, blz. 172). « Aangezien [zo'n] cassatieberoep door het Hof bij hoogdringendheid wordt onderzocht, hoeft de raadsman van de eiser niet op een brief van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zal worden vastgesteld » (Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410; Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83). Maar « wanneer de advocaat van de eiser wegens een laattijdige oproeping onmogelijk zijn memorie kon neerleggen binnen de termijn van vijftien dagen voor de rechtszitting, kan het Hof die memorie niet onontvankelijk verklaren hoewel deze het voorschrift van artikel 429 Wetboek van Strafvordering niet naleeft » (Cass. 14 september 2016, AR P.16.0936.F, AC 2016, nr. 492, en concl. OM "in hoofdzaak" op datum in Pas.). Zo heeft het Hof de overmacht impliciet vastgesteld in zaken waarin de memorie op de 15de dag (Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781 en gelijkluidende concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.) of op de 9de dag vóór de terechtzitting (Cass. 14 september 2016, AR P.16.0936.F, AC 2016, nr. 492 en concl. OM "in hoofdzaak", op datum in Pas.) is neergelegd. In andere arresten heeft het Hof vastgesteld dat de memorie van de vreemdeling laattijdig was in zaken waarin de memorie op de 6de dag (Cass. 26 juli 2017, AR P.17.0757.F, arrest niet gepubliceerd), op de 5de dag (Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83; Cass. 10 april 2019, AR P.19.0308.F, arrest niet gepubliceerd) of op de 2de dag (Cass. 21 juin 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, n° 410) vóór de terechtzitting was neergelegd. In huidige zaak heeft het Hof impliciet ambtshalve de overmacht vastgesteld, terwijl in recente (door het OM aangevoerde) arresten, de overmacht niet ambtshalve is vastgesteld in zaken waarin het bewijs van de betekening van het cassatieberoep 15 dagen (Cass. 29 mei 2019, AR P.19.0493.F, AC 2019, nr. 336 - cassatieberoep van de Belgische Staat) of de memorie 14 dagen (Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0375.F, AC 2019, nr. 271, noot OM - cassatieberoep van de Belgische Staat) of 9 dagen (Cass. 12 juni 2019, AR P.19.0534.F, arrest niet gepubliceerd - cassatieberoep van de vreemdeling) vóór de terechtzitting is neergelegd. (MNB)

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vasthouding op grond van de Vreemdelingenwet - Memorie - Laattijdige neerlegging - Overmacht - Ambtshalve vaststelling door het Hof

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0694.F 10 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190710.3 AC nr. ...

Overmacht die de ontvankelijkheid van een na het verstrijken van de wettelijke termijn ingesteld cassatieberoep verantwoordt, kan enkel voorvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid noch heeft kunnen voorzien noch heeft kunnen voorkomen (1). (1) Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Einde - Voorlopige hechtenis - Verstrijken van de wettelijke termijn - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Overmacht

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Artikel 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, is niet van toepassing op de eiser in cassatie die onder aanhoudingsbevel onder elektronisch toezicht is geplaatst.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Vorm van de neerlegging - Eiser in cassatie onder aanhoudingsbevel onder elektronisch toezicht - Verklaring van cassatieberoep - Plaats

- Art. 426, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Het cassatieberoep inzake voorlopige hechtenis moet, in de regel, worden ingesteld uiterlijk op de dag volgend op die waarop de betekening van de bestreden beslissing is gedaan, op het sluitingsuur van de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen (1). (1) Zie Cass. 6 augustus 2002, AR P.02.1181.N, AC 2002, nr. 408.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Einde - Voorlopige hechtenis

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 425, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0344.F 26 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190626.1 AC nr. ...

Wanneer een beschuldigde, eiser in cassatie, zijn cassatieberoep tegen het motiverend arrest van het hof van assisen aan de burgerlijke partij heeft doen betekenen, kan die betekening gelden als oproeping tot bindendverklaring van het arrest.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Hof van assisen - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de beschuldigde - Betekening van het cassatieberoep aan de burgerlijke partij - Draagwijdte - Oproeping tot bindendverklaring van het arrest

- Art. 337, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0625.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.6 AC nr. ...

Het cassatieberoep ingesteld door de persoon zelf die het voorwerp uitmaakt van een Europees aanhoudingsbevel en die onder voorwaarden in vrijheid is gesteld, zonder tussenkomst van een advocaat en ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing). (1) Overeenkomstig artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen bij wet van 14 februari 2014, dient het cassatieberoep te worden ingesteld door het openbaar ministerie of door een advocaat, houder van het getuigschrift opleiding in cassatieprocedure, ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen. Artikel 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bevat een uitzondering op deze regel en laat in het kader van de voorlopige hechtenis de gedetineerde toe zijn verklaring van cassatieberoep te doen bij de gevangenisdirecteur. Deze uitzondering werd, na een aantal arresten van het Hof in verschillende zin en op andersluidende conclusies van het OM, uiteindelijk ook van toepassing gemaakt op de persoon aangehouden in het kader van een Europees aanhoudingsbevel - zie F. VAN VOLSEM, "" Cassatieberoep in strafzaken na Potpourri II", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, 246-247, nrs. 205-207. Het OM heeft steeds het standpunt gehuldigd dat de uitzondering bepaald in artikel 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering restrictief diende te worden geïnterpreteerd en concludeerde dan ook in onderhavige zaak tot de onontvankelijkheid van het cassatieberoep aangezien het in casu ging over een persoon die niet was gedetineerd of aangehouden. AW

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Persoon in vrijheid gesteld onder voorwaarden - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep door de persoon zelf bij het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen - Ontvankelijkheid

P.19.0572.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.4 AC nr. ...

De procureur-generaal die cassatieberoep instelt tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel, moet zijn cassatieberoep aan de verweerder doen betekenen en moet het exploot van betekening ten laatste de vijfde dag te rekenen van de datum van instelling van dat beroep op de griffie doen toekomen (1). (1) Cass. 6 oktober 2015, AR P.15.1258.N, AC 2015, nr. 582.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de tenuitvoerlegging weigert - Cassatieberoep van de procureur-generaal - Neerlegging van het exploot van betekening

- Art. 18, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.19.0247.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.2 AC nr. ...

De verklaring van cassatieberoep in strafzaken die is ondertekend door een advocaat van wie blijkt dat hij houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, in de plaats van een andere advocaat ("loco"), is niet onontvankelijk enkel en alleen omdat niet blijkt dat die andere advocaat ook houder is van dat getuigschrift (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 350; Cass. 12 oktober 2016, AR P.16.0610.F (impliciet), AC 2016, nr. 565, en andersluidende concl. OM in Pas. 2016; contra Cass. 17 oktober 2017, AR P.16.1082.N, AC 2017, nr. 566.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep - Ondertekening door een advocaat, van wie blijkt dat hij houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, "loco" een advocaat van wie dit niet blijkt - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

Het autonoom karakter van de procedure tot wraking van deskundigen, bedoeld in de artikelen 966 en volgende Gerechtelijk Wetboek, heeft tot gevolg dat een arrest dat ter zake uitspraak doet geen voorbereidend arrest of een arrest van onderzoek is maar een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; hieruit volgt dat het instellen van het cassatieberoep niet ondergeschikt is aan de voorwaarde dat er een beslissing wordt uitgesproken die de saisine van de strafrechter inzake de strafvordering uitput (1). (1) Contra Cass. 6 maart 2013, AR P.12.1779.F, AC 2013, nr. 148, met andersl. concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2013. Hierin schreef laatstgenoemde: "Het Hof is thans van oordeel dat de wrakingsprocedure een autonoom karakter heeft en dat, bijgevolg, een onmiddellijk cassatieberoep tegen het arrest dat uitspraak doet over de wraking van een rechter in strafzaken ontvankelijk is. Dezelfde regel is m.i. van toepassing op het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over een vordering tot wraking van een door de onderzoeksrechter aangewezen deskundige: een dergelijk cassatieberoep moet derhalve onmiddellijk worden ingesteld, nog vóór de eindbeslissing over de strafvordering". Over het onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over de wraking van een rechter, zie: Cass. 29 september 2006, AR P.06.0843.N, AC 2006, nr. 452, met concl. advocaat-generaal met opdracht CORNELIS; Cass. 24 januari 2008, AR P.08.0019.N, AC 2008, nr. 62; Cass. 14 oktober 2015, AR P.15.1014.F, AC 2015, nr. 604; Cass. 6 april 2016, AR P.16.0299.F, AC 2016, nr. 239 (impliciet), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2016. Wat betreft de vroegere rechtspraak in tegengestelde zin, zie Cass. 18 september 2002, AR P.02.0874.F, AC 2002, nr. 459. (M.N.B.)

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Verzoek tot wraking van deskundigen - Arrest - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 966 e.v. Gerechtelijk Wetboek
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.19.0336.F 29 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190529.2 AC nr. ...

Met toepassing van de artikelen 425, § 1, tweede lid, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moeten de verklaring van cassatieberoep en de memorie, op straffe van niet-ontvankelijkheid, worden ondertekend door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures; aangezien de tussenkomst van een gespecialiseerde advocaat wordt verantwoord door het technische en specifieke karakter van de voor het Hof gevolgde procedure, is die bijstand vereist voor de geschriften van de rechtspleging waarin de eiser middelen aanvoert of vragen betreffende de oplossing van het cassatieberoep opwerpt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 335.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Geschriften van de rechtspleging - Vorm - Geschrift dat middelen aanvoert of vragen betreffende de oplossing van het cassatieberoep opwerpt - Ondertekening vereist door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures

- Artt. 425, § 1, tweede lid, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Een tussenvordering tot betichting van valsheid die samen met het cassatieberoep in strafzaken wordt ingesteld, moet op straffe van niet-ontvankelijkheid worden ondertekend door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 335.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep - Tussenvordering tot betichting van valsheid - Vorm - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures

- Artt. 425, § 1, tweede lid, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0493.F 29 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190529.3 AC nr. ...

Het exploot van betekening van het cassatieberoep van de Belgische Staat tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving moet, op straffe van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, worden neergelegd op de griffie van het Hof van Cassatie binnen de bij artikel 429 van dat wetboek bepaalde termijnen; dat is ook het geval wanneer het cassatieberoep onverwijld moet worden onderzocht door het Hof (1). (1) Zie Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de Belgische Staat - Vreemdeling - Betekening van cassatieberoep - Termijn voor neerlegging van het exploot van betekening

- Artt. 427, tweede lid, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0375.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.14 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die hij uiterlijk vijftien dagen voor de rechtszitting ter griffie van het Hof doet toekomen; daaruit volgt dat het Hof niet vermag acht te slaan op de memorie die minder dan vijftien volle dagen voor de vastgestelde rechtszitting ter griffie is neergelegd (1); als de zestiende, zeventiende en achttiende dag vóór de rechtszitting respectievelijk vallen op een feestdag, een zondag of een zaterdag, moet de memorie vóór die dagen worden neergelegd (2). (Impliciete beslissing). (1) Cass 6 april 2016, AR P.16.0299.F, AC. 2016, nr. 239, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH. Als de zaak op de rechtszitting van 7 februari 2018 is vastgesteld, verstreek de termijn om de memorie neer te leggen, met toepassing van die regel, aldus op maandag 22 januari 2018 (Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83). (2) Zie Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326, en noot ondertekend AW: "De termijn van vijftien dagen bedoeld in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door artikel 31 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, is een volle termijn, wat inhoudt dat vijftien volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van de indiening van de memorie en de dag van de rechtszitting; indien de zestiende en de zeventiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag, zondag of feestdag zijn, moet de memorie vóór die dagen zijn neergelegd". Aangezien de dag van de zitting in voorliggend geval op dinsdag 19 mei 2015 plaatsvond, werd de memorie, die op maandag 4 mei 2015 was neergelegd (namelijk de vijftiende dag vóór de zitting), bijgevolg laattijdig bevonden. Aangezien de zaak op de rechtszitting van woensdag 8 mei 2019 was vastgesteld en de zestiende dag vóór die dag een feestdag was (Paasmaandag, 22 april), moest de memorie in onderhavig geval uiterlijk op vrijdag 19 april worden neergelegd. Contra Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410, dat beslist dat aangezien de rechtszitting op woensdag 21 juni 2017 was vastgesteld, "met toepassing van die regel de termijn om een memorie neer te leggen op dinsdag 6 juni 2017 verstreek, aangezien de maandag die eraan voorafgaat een feestdag was". De wet van 15 december 1980 bepaalt geen termijnen die afwijken van het gemeen recht voor het cassatieberoep; het Hof wacht evenwel in dit kader niet op het verstrijken van de bij art. 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven termijn van twee maanden om het dossier vast te stellen, een termijn waarna geen enkele memorie nog mag worden neergelegd. Immers, "Het cassatieberoep tegen een arrest dat op grond van de artikelen 72 e.v. Vreemdelingenwet uitspraak doet, wordt door het Hof bij hoogdringendheid onderzocht. De raadsman van de eiser hoeft niet op een brief van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zal worden vastgesteld". (Voornoemd Cass. 21 juni 2017, P.17.0617.F). De eiser heeft overmacht ter verantwoording van het niet-neerleggen van de memorie binnen de wettelijke termijn enkel mondeling op de zitting en niet in de memorie aangevoerd. Het Hof heeft daarop geen acht geslagen, maar heeft, zoals het openbaar ministerie had voorgesteld, het middel van de eiser ambtshalve genomen. (MNB)

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn van vijftien volle dagen vóór de zitting voor het neerleggen van de memorie - Berekening - Verloop op een feestdag

- Art. 53, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0064.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.4 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een arrest van het hof van beroep dat uitspraak doet over een vordering tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit is slechts ontvankelijk indien is voldaan aan de cumulatieve voorwaarden opgesomd in artikel 23, § 6, eerste lid, van het Wetboek van 28 juni 1984 van de Belgische nationaliteit (1). (1) Zie Cass. 14 september 2010, AR P.09.1918.N, AC 2010, nr. 516, met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN; Cass. 10 juni 2009, AR P.09.0295.F, AC 2009, nr. 390.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Allerlei - Nationaliteit - Vordering tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Arrest van het hof van beroep - Cassatieberoep van persoon van wie het verval van de Belgische nationaliteit wordt gevorderd - Ontvankelijkheid

P.18.1179.F 20 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190220.1 AC nr. ...

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter die kennisneemt van de strafvordering zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent of als wordt aangevoerd dat een rechter zich de bevoegdheid van een andere rechter heeft toegeëigend dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil over rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld (1); het verzoek van de inverdenkinggestelde om de ontvankelijkheid van de vervolging of een buitenvervolgingsstelling uit te spreken, is geen geschil inzake bevoegdheid in de zin van die bepaling. (1) Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109 (met betrekking tot de beslissing van de appelrechters inzake de ontvankelijkheid van de vervolgingen beoogd in telastleggingen van feiten die, volgens de eiser, geen enkele factor van aanknoping hebben met het Belgische grondgebied); Cass. 8 juni 2016, AR P.16.0562.F, AC 2016, nr. 385 (met betrekking tot het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de verwijzing beveelt van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank, na verzachtende omstandigheden te hebben aangenomen), en concl. van M. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal in Pas.; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY EN D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e ed., 2017, B.I, p. 949-950.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Bevoegdheidsbetwisting - Begrip - Verzoek van de inverdenkinggestelde om de niet-ontvankelijkheid van de vervolging of een buitenvervolgingsstelling uit te spreken

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.1160.F 13 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190213.2 AC nr. ...

In de zin van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering moet onder eindarrest of eindvonnis op de strafvordering de beslissing worden verstaan waarbij uitspraak wordt gedaan over de gehele vordering en waarbij de rechtsmacht van de strafrechter volledig wordt uitgeoefend (1); wanneer het gerechtelijk onderzoek voortgaat in zoverre het de feiten van schending van het beroepsgeheim betreft die de eisers, burgerlijke partijen, opwerpen, heeft het arrest dat de burgerlijke partijstelling wegens verjaring niet-ontvankelijk verklaart in zoverre ze gericht is tegen de lasterlijke aangifte, de stukken nietig verklaart betreffende het onderzoek dat op grond van die telastlegging is verricht en dat, met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, de verwijdering ervan uit het onderzoek beveelt, niet het definitieve karakter dat bij dit artikel is vereist; bovendien houdt het geen verband met de in het tweede lid van die bepaling bedoelde uitzonderingen. (1) Zie Cass. 7 juni 2017, AR P.17.0313.F, AC 2017, nr. 90; Cass. 29 september 2006, AR P.06.0843.N, AC 2006, nr. 452, met concl. van M. Cornelis, advocaat-generaal met opdracht; Cass. 22 september 1993, AC 1993, nr. 366. "La définition du jugement définitif donnée par l'article 19 du Code Judiciaire et suivant laquelle le jugement est définitif dans la mesure où il épuise la juridiction du juge « sur une question litigieuse » n'est donc pas utilisable pour l'examen de la recevabilité d'un pourvoi contre une décision d'une juridiction pénale, sur l'action publique ou sur l'action civile » (De definitie die artikel 19 Gerechtelijk Wetboek geeft van het eindvonnis namelijk dat het vonnis een eindvonnis is als de rechtsmacht van de rechter « over een litigieuze kwestie » daardoor volledig is uitgeoefend, kan dus niet worden aangewend voor het onderzoek van de ontvankelijkheid van een cassatieberoep tegen een beslissing van een strafrechter op de strafvordering of op de burgerlijke rechtsvordering) (Vertaling) (R. DECLERCQ, "Pourvoi en Cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 306 en ref. in noten 1160 tot 1162; zie Cass. 22 januari 1985 (pl. zitting), AR 8724, AC 1985, nr. 299 en ref. in noot). En de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogeheten "potpourri II" heeft de mogelijkheid opgeheven om onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen beslissingen die zijn genomen met toepassing van de artikelen 135, 235bis en 235ter Wetboek van Strafvordering, uitzondering die tot dan beoogd was in het tweede lid, 2°, van die bepaling.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Eindarrest of eindvonnis

- Artt. 235bis en 420 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Eindarrest of eindvonnis

- Artt. 235bis en 420 Wetboek van Strafvordering

P.18.0850.F 6 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190206.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 427, tweede lid, Wetboek van Strafvordering moet het exploot van betekening binnen de termijnen voorzien in artikel 429 van dat wetboek neergelegd worden bij de griffie van het Hof van Cassatie; wanneer het exploot van betekening op de griffie van het Hof van Cassatie is neergelegd daags na de door die bepalingen voorgeschreven termijn, zonder dat de eiser omstandigheden aanvoert die een geval van overmacht kunnen opleveren, is het cassatieberoep niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 74.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Exploot van betekening - Termijn van neerlegging

- Artt. 427, tweede lid, en 429 Wetboek van Strafvordering

P.18.1133.F 16 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering dient de memorie, op straffe van onontvankelijkheid, te worden neergelegd op de griffie van het Hof binnen de termijn van twee maanden die volgen op de verklaring van het cassatieberoep; de termijn van twee maanden, die gerekend wordt van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste, wordt gerekend vanaf de dag na de verklaring van cassatieberoep en omvat de vervaldag, behoudens verlenging overeenkomstig artikel 644 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 27.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn van twee maanden volgend op de verklaring van cassatieberoep - Berekening van de termijn

- Art. 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.18.1134.F 16 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2 AC nr. ...

De moeder van het kind is gerechtigd onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen het arrest inzake jeugdbescherming dat gewezen is op tegenspraak ten aanzien van haar en bij verstek ten aanzien van de vader van het kind, hoewel de gewone verzetstermijn die open staat voor laatstgenoemde niet is verstreken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Jeugdbescherming - Arrest bij verstek ten aanzien van de vader van het kind - Cassatieberoep van de moeder van het kind - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

P.18.0641.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.1 AC nr. ...

Met artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, heeft de wetgever aan de eisers in cassatie een algemene verplichting tot betekening opgelegd, met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing over de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0512.N, AC 2015, nr. 544.; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. 543; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. 540; zie F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na ?Potpourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, Cassatiebalie, pp. 249-261.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekeningsplicht van de partij die cassatieberoep instelt - Draagwijdte - Uitzondering

Uit de bepalingen van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en de artikelen 6.1.41, §1, eerste lid, 6.1.41, §4, en 6.3.1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat hij tegen wie op grond van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een herstelmaatregel is bevolen, zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing niet alleen moet laten betekenen aan de eiser tot herstel, maar ook aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft genomen (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0512.N, AC 2015, nr. 544; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. 543; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. 540; zie F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na ?Potpourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, Cassatiebalie, pp. 249-261.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

P.18.0421.F 19 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181219.3 AC nr. 725

Een beklaagde kan cassatieberoep instellen tegen de verstekbeslissing vatbaar voor verzet, binnen dezelfde termijn als het cassatieberoep dat openstaat tegen de beslissing die het verzet ongedaan verklaart, mits dat verzet binnen de gewone verzetstermijn werd gedaan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2018, nr. 725; zie Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0365.N, §§ 1 tot 3, AC 2018, nr. 181 (zaak waarin verzet werd gedaan vóór het verstrijken van de gewone verzetstermijn, maar waarin het cassatieberoep tegen de verstekbeslissing niet ontvankelijk is op grond dat het werd ingesteld na het cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet ongedaan verklaart).

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Cassatieberoep tegen de verstekbeslissing - Ontvankelijkheid

- Artt. 187, § 6, 1°, en 424 Wetboek van Strafvordering

P.18.0972.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.5 AC nr. 723

In zoverre artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken een minderjarige de mogelijkheid ontneemt om onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen een beslissing tot uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet en deze minderjarige aldus gelijk stelt met een inverdenkinggestelde die evenmin onmiddellijk cassatieberoep kan instellen tegen een beslissing tot verwijzing van het onderzoeksgerecht, terwijl de gevolgen van het ontbreken van een onmiddellijk cassatieberoep in beide situaties wezenlijk verschillend zijn, stelt zich de vraag of hogervermeld artikel 20 de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt (1). (1) Het OM had in deze geconcludeerd tot het stellen van een andere prejudiciële vraag, namelijk in de zin van Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.0897.F, AC 2018, nr. 598 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, in Pas. 2018, nr. 598. De vraag of de uithandengeving van een minderjarige een beslissing is die betrekking heeft op de bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering, wordt in sommige rechtsleer positief beantwoord (J. PUT, Handboek Jeugdbescherming, Brugge, Die Keure, 2015, 294; zie ook B. DE SMET "Cassatieberoep gericht tegen een arrest van uithandengeving van een minderjarige", noot onder Cass. 17 mei 2017, T. Strafr.2016/4, 234-237). Deze interpretatie druist evenwel in tegen de rechtspraak van het Hof nopens het begrip 'beslissing inzake bevoegdheid' - zie Cass. 6 maart 2018, AR P.17.1284.N, AC 2018, nr. 153; zie F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na Potpourri II", in Bruno MAES en Paul WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, 220. AW

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Jeugdbescherming - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Beslissing houdende uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Onmogelijkheid tot onmiddellijk cassatieberoep - Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Jeugdbescherming - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Beslissing houdende uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Onmogelijkheid tot

onmiddellijk cassatieberoep - Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0786.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.1 AC nr. 704

De burgerlijke partij moet haar cassatieberoep tegen een arrest van buitenvervolgingstelling doen betekenen aan de personen tegen wie de strafvordering is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 704.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Arrest van buitenvervolgingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Betekening aan de personen tegen wie de strafvordering is ingesteld - Verplichting tot betekening

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.1240.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.4 AC nr. 707

Wanneer het bestreden arrest de voorlopige hechtenis handhaaft nadat het de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding is nagegaan en hierbij toezicht heeft uitgeoefend op de regelmatigheid van de procedure, met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering betreffende onderzoekshandelingen die buiten de saisine van de onderzoeksrechter zijn verricht, zijn die beslissingen vatbaar voor een onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 707.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht op de regelmatigheid van de onderzoeksprocedure - Arrest dat de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding nagaat en toezicht uitoefent op de regelmatigheid van de procedure - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.0766.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.2 AC nr. ...

Wanneer zij geen geding zijn aangegaan voor het hof van beroep, mist de eiser in cassatie de hoedanigheid om een medebeklaagde in de hoedanigheid van verweerder voor het Hof te dagen en om de vernietiging van de beslissing die zijn aansprakelijkheid uitsluit, te verkrijgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 671.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Beklaagde-eiser in cassatie - Geen geding voor de feitenrechter tussen de eiser en de medebeklaagde-verweerder - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

P.18.0809.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.3 AC nr. ...

Het ontbreken van de verplichting voor de vervolgde partij om de verklaring van cassatieberoep aan het openbaar ministerie te betekenen geldt ook ten aanzien van de Belgische Staat, administratie der douane en accijnzen, wanneer laatstgenoemde tussenbeide komt als vervolgende partij en aldus de strafvordering uitoefent (impliciete oplossing) (1). (1) F. VAN VOLSEM, "Twee middelen bedoeld om tegenspraak in de penale cassatieprocedure te waarborgen: de verplichtingen het cassatieberoep te betekenen en de memories ter kennis te brengen", N.C., 2017, p. 417.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Douane en accijnzen - Vervolgde persoon - Verplichting om het cassatieberoep aan de administratie te betekenen

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.1154.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.4 AC nr. ...

Wanneer een cassatieberoep dat gericht is tegen het arrest dat uitspraak doet over de vrijheidsberoving van een vreemdeling met toepassing van artikel 74/6, §1, eerste lid, 2°, Vreemdelingenwet, doelloos is geworden ingevolge de repatriëring van die vreemdeling, heeft de omstandigheid dat de vernietiging van het arrest voor die vreemdeling een belang kan uitmaken in het kader van een aansprakelijkheidsvordering tegen de Staat wegens onwettige opsluiting, niet tot gevolg dat aan het cassatieberoep opnieuw voorwerp wordt verleend.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansreden

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.0763.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.2 AC nr. 654

De niet definitieve beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek valt niet onder de gevallen bedoeld in artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doende over de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 136, tweede lid, 136bis, 235bis en 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0949.F 7 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181107.12 AC nr. 616

De hoedanigheid van advocaat-houder van een getuigschrift wordt bewezen door de loutere vermelding van houder daarvan te zijn, in de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, met name de stukken die binnen de termijn van twee maanden bepaald in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering zijn neergelegd; daaruit volgt dat die hoedanigheid niet bewezen is wanneer die vermelding ontbreekt; dit minimale vormvereiste streeft een rechtmatig doel na en dergelijk bewijsmiddel kan niet beschouwd worden als afbreuk doende aan het recht om cassatieberoep in te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 616.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Handtekening van een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Termijn om de stukken neer te leggen die van de opleiding getuigen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 425, § 1, tweede lid, en 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0270.F 24 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181024.5 AC nr. 582

Het college van burgemeester en schepenen kan cassatieberoep instellen nog vóór de gemeenteraad goedkeuring en machtiging heeft verleend aan het voorstel ad hoc van dat college (1). (Impliciete oplossing). (1) Het OM had in hoofdorde andersluidend geconcludeerd dat: -het door de verweerder aangevoerde artikel 848 Gerechtelijk Wetboek betreffende de ontkentenis van proceshandelingen weliswaar niet van toepassing is op de strafgerechten, ook als die enkel uitspraak doen over een burgerlijke rechtsvordering (Cass. 19 januari 2000, AR P.99.0503.F, AC 2000, nr. 45; Cass. 11 februari 1986, AR 8815, AC 1985-86, nr. 373). -het college van burgemeester en schepenen, ingevolge artikel 270, tweede lid, Nieuwe Gemeentewet, in tegenstelling tot wat het heeft gedaan, toch geen cassatieberoep kon indienen tegen het arrest dat de strafvordering niet-ontvankelijk verklaart vooraleer de gemeenteraad zijn machtiging ad hoc had verleend, die het college trouwens aan de raad had gevraagd maar die deze pas na de verklaring van cassatieberoep heeft verleend; -het college bovendien, door "voor te stellen" een cassatieberoep in te dienen, door Mr. R. daartoe de opdracht te geven en door de gemeenteraad om machtiging te vragen om die procedure in te stellen, niet heeft beslist om cassatieberoep in te stellen en nog minder om de burgemeester daartoe de opdracht te geven; -het eerste middel van niet-ontvankelijkheid van de verweerder is bijgevolg gegrond. (M.N.B.)

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Burgerlijke partij - Gemeente - Beslissing van het college van burgemeester en schepenen - Machtiging van de gemeenteraad

- Artt. 123, 8°, en 270, eerste lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

De beklaagde heeft er geen belang bij de wettigheid te betwisten van de beslissing van de appelrechters om de kosten van het hoger beroep ten laste van de burgerlijke partij te leggen.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Gemis aan belang - Kosten van het hoger beroep - Beslissing om de kosten van het hoger beroep ten laste van de burgerlijke partij te leggen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel van niet-ontvankelijkheid opgeworpen door de beklaagde

P.18.0184.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.3 AC nr. 537

De memorie van antwoord van een beklaagde die niet aan de andere partijen ter kennis is gebracht kan als ontvankelijk worden beschouwd wat betreft het cassatieberoep gericht tegen de beslissing op de strafvordering maar wordt als onontvankelijk beschouwd in zoverre het gericht is tegen de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering die tegen hem is ingesteld en tegen de beslissing over de rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0321.N, AC 2015, nr. 452; Cass. 2 juni 2015, AR P.15.0224.N, AC 2015, nr. 366.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord van de beklaagde - Niet aan de andere partijen ter kennis gebracht - Ontvankelijkheid

- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0113.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.5 AC nr. ...

Indien een beklaagde wordt vrijgesproken door de appelrechter en de appelrechter weigert diens aanspraken te beoordelen op een goed dat lastens een andere beklaagde wordt verbeurd verklaard, heeft de betrokkene wat betreft die beslissing zijn positie van vervolgde partij verlaten en moet hij zijn cassatieberoep laten betekenen aan zijn tegenpartij, met name het openbaar ministerie.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - In beroep vrijgesproken beklaagde - Aanspraak op een goed verbeurdverklaard lastens een andere beklaagde - Weigering van de appelrechter om die aanspraak te beoordelen - Rechtspositie van de eiser

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0578.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.8 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een vonnis dat de beklaagde strafrechtelijk veroordeelt en de zaak in voortzetting plaatst na een deskundige aangesteld te hebben om na te gaan of die beklaagde lichamelijk en geestelijk geschikt is om een voertuig te besturen, is ontvankelijk (1). (1) Impliciete oplossing. Zie concl. OM.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Veroordelend vonnis dat een deskundigenonderzoek beveelt over een beveiligingsmaatregel - Ontvankelijkheid van de voorziening

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.0222.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.7 AC nr. ...

Inzake voorrecht van rechtsmacht is het cassatieberoep van de burgerlijke partij niet ontvankelijk wanneer zij haar cassatieberoep niet heeft laten betekenen aan de inverdenkinggestelde die door het Hof van Cassatie buiten vervolging werd gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Voorrecht van rechtsmacht - Buitenvervolgingstelling van de inverdenkinggestelde door het Hof van Cassatie - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Geen betekening aan de inverdenkinggestelde

- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0347.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.6 AC nr. ...

De eiser in cassatie vermag in een in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegde noot niet te verzoeken een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer hij dat reeds had kunnen aanvoeren in zijn regelmatig neergelegde memorie (1). (1) Cass. 1 april 2014, AR P.12.1334.N, AC 2014, nr. 252.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Noot in antwoord op conclusie van openbaar ministerie - Formuleren van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0589.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.7 AC nr. ...

Het in handen van de gemachtigde van de gevangenisdirecteur ingestelde cassatieberoep door een vreemdeling wiens uitlevering wordt gevraagd en die opkomt tegen het arrest dat uitspraak doet over zijn op grond van artikel 5.4 EVRM en artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874, ingediende verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, is niet ontvankelijk.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen

- Art. 425, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0114.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.3 AC nr. ...

Gedeeltelijk andersluidende conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Cassatieberoep van de eiser - Verplichting tot betekening aan de sanctionerend ambtenaar

De eiser tot betwisting van een door de sanctionerend ambtenaar op grond van het Waals Milieuwetboek opgelegde administratieve geldboete, hoeft zijn cassatieberoep niet aan laatstgenoemde te betekenen (1). (Impliciet) (1) Impliciet, de beslissing lijkt niet minder vast te staan, gelet op de expliciete conclusie "in substantie" van het OM in Pas. 2018, nr. 225 (zie conclusie).

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Cassatieberoep van de eiser - Verplichting tot betekening aan de sanctionerend ambtenaar

- Art. D164 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

G.18.0070.F 5 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180405.1 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wordt het kind dat cassatieberoep instelt tegen een arrest dat maatregelen inzake gedwongen hulpverlening neemt ten aanzien van hemzelf en van zijn ouders, gelijkgesteld met de vervolgde persoon; het arrest dat de dwangmaatregelen beveelt, doet geen uitspraak over de tegen het kind ingestelde burgerlijke rechtsvordering; het cassatieberoep dient bijgevolg niet te worden betekend aan het openbaar ministerie en aan de ouders van verzoekster.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Algemeen - Jeugdbescherming - Maatregelen inzake opgelegde hulpverlening - Rechtsbijstand - Betekening aan de partij tegen wie het gericht is - Vervolgde persoon - Verplichting - Voorwaarde

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.1263.F 28 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180328.2 AC nr. ...

Uit artikel 427, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat zowel de betekening van het cassatieberoep als de neerlegging van het exploot waaruit de vervulling van dat vormvoorschrift blijkt, moeten plaatsvinden binnen de termijn van twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep; een document dat noch de opgave van de naam van de instrumenterende gerechtsdeurwaarder noch de modaliteiten van de betekening van het beroep bevat, is geen exploot van betekening van het cassatieberoep van de eiser aan de partijen waartegen het gericht is.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Exploot van betekening

- Art. 427, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0127.F 28 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180328.3 AC nr. ...

Het openbaar ministerie kan geldig afstand doen van het cassatieberoep dat het heeft ingesteld (1). (1) Cass. 2 september 2015, AR P.15.0746.F, AC 2015, nr. 474 (impliciet, eveneens met betrekking tot een niet-ontvankelijk cassatieberoep, aangezien het voorbarig was) en concl. adv.-gen. VANDERMEERSCH. In deze zaak had het openbaar ministerie in die zin geconcludeerd nadat het had vastgesteld dat het cassatieberoep van de procureur des Konings niet ontvankelijk was "bij gebrek aan neerlegging op de griffie van het Hof, binnen de dubbele termijn van het nieuwe artikel 429 [Wetboek van Strafvordering], van de stukken tot staving van de betekening aan de beklaagde". De omstandigheid dat het arrest die niet-ontvankelijkheid niet vaststelt vooraleer het akte verleent van de afstand, blijkt nauwelijks van betekenis, want dat is ook het geval in Cass. 8 januari 1986, AR 4708, AC 1986, nr. 299, waarvan de kop evenwel vermeldt dat "in de regel het openbaar ministerie geen afstand kan doen van de voorziening die het bij het Hof heeft ingesteld; het Hof verleent echter wel akte van de afstand, als de afstand geenszins betekent dat van de strafvordering wordt afgezien, maar integendeel aan het openbaar ministerie, als eiser, de kans biedt die vordering verder uit te oefenen" (zie R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 495, en referenties in noten nrs. 1743 tot 1745). Kan men desondanks uit de beslissing van het Hof om het arrest te laten publiceren niet afleiden dat het openbaar ministerie thans in alle gevallen afstand kan doen van zijn cassatieberoep, zelfs als die afstand tot gevolg heeft dat het van de strafvordering afziet? Dat kan vooral worden afgeleid uit de recente beslissing, die impliciet maar vaststaand is gezien de andersluidende conclusie de lege lata van het openbaar ministerie, dat "de gewestelijk sanctionerend ambtenaar van het Operationele Directoraat-generaal Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu van de Waalse Overheidsdienst afstand kan doen van het cassatieberoep dat hij heeft ingesteld tegen een beslissing van de correctionele rechtbank, in eerste en laatste aanleg gewezen op verzoek tot betwisting van de administratieve geldboete opgelegd door de sanctionerend ambtenaar" en dit ondanks de "bijna repressieve" aard van die rechtspleging (Cass. 6 september 2017, AR P.17.0571.F, AC 2017, nr. 450, met andersluidende concl. OM en noot M.N.B.). (M.N.B.)

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Afstand - Geldigheid

---

P.17.0765.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 420, tweede lid, 2°, Wetboek van Strafvordering kan er onmiddellijk cassatieberoep worden aangetekend tegen de beslissingen die inzake de burgerlijke rechtsvordering uitspraak doen over het beginsel van aansprakelijkheid; dit is het geval voor wat betreft de beslissing van de appelrechters dat zij zich ingevolge het hoger beroep van het openbaar ministerie dienen uit te spreken over de burgerlijke rechtsvordering van de burgerlijke partij zodat de door de beklaagden gevraagde afstand zonder berusting van hun cassatieberoep gericht tegen de beslissingen die hen veroordelen op burgerrechtelijk gebied, niet kan worden verleend.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Beslissing van appelrechters na uitsluitend hoger beroep van het openbaar ministerie - Draagwijdte

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Cassatieberoep tegen arrest waarbij vonnis van onbevoegdverklaring wordt vernietigd na uitsluitend hoger beroep van het openbaar ministerie - Draagwijdte

---

P.18.0141.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip - Vervolging van een parlementslid - Regeling van de rechtspleging - Uitzondering wegens miskenning van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak

Het grondwettelijk bestel waarbij het ambt van parlementslid wordt beschermd, heeft betrekking op de ontvankelijkheid van de vervolging tijdens de duur van de parlementaire zitting, zodat de exceptie die is afgeleid uit schending van artikel 59 Grondwet geen verband houdt met de bevoegdheid van het rechtscollege dat van die vervolging kennisneemt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 198.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip - Vervolging van een parlementslid - Regeling van de rechtspleging - Uitzondering wegens miskenning van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 59 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0365.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Verstekbeslissing waartegen verzet mogelijk is en waartegen binnen de gewone verzetstermijn verzet werd aangetekend - Beslissing waarbij verzet tegen die verstekbeslissing ongedaan werd verklaard

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Cassatieberoepen tegen ongedaanverklaring verzet en verstekbeslissing

Een beklaagde kan tegen een verstekbeslissing waartegen verzet mogelijk is en waartegen hij binnen de gewone verzetstermijn verzet heeft aangetekend, cassatieberoep aantekenen binnen dezelfde termijn als tegen de beslissing waarbij zijn verzet tegen die verstekbeslissing ongedaan werd verklaard; die termijn neemt in beginsel een aanvang de dag volgend op de betekening van de beslissing van ongedaanverklaring van het verzet tegen de verstekbeslissing en het cassatieberoep tegen de verstekbeslissing moet bovendien worden ingesteld ten laatste samen met het cassatieberoep tegen de beslissing waarbij het verzet tegen de verstekbeslissing ongedaan wordt verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Cassatieberoepen tegen ongedaanverklaring verzet en verstekbeslissing

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Verstekbeslissing waartegen verzet mogelijk is en waartegen binnen de gewone verzetstermijn verzet werd aangetekend - Beslissing waarbij verzet tegen die verstekbeslissing ongedaan werd verklaard

P.18.0174.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.3 AC nr. ...

Artikel 78 Interneringswet bepaalt niet dat de advocaat van de geïnterneerde persoon cassatieberoep kan instellen tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij tot weigering van de toekenning van een door de betrokkene aangevraagde uitgaansvergunning of een door hem aangevraagd verlof.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoeringsmodaliteit van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissing tot weigering van de toekenning van een uitgaansvergunning of van een verlof - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.1284.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.7 AC nr. ...

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan tegen voorbereidende beslissingen van onderzoek, zelfs al zijn die zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd, slechts cassatieberoep worden ingesteld na het eindarrest of het eindvonnis maar artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat niettemin onmiddellijk cassatieberoep kan worden aangetekend tegen beslissingen inzake bevoegdheid; er is een beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering indien de rechter die van de strafvordering kennisneemt zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil van rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld; de Nederlandstalige correctionele rechtbank te Brussel die zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van het hoger beroep van de beklaagde, omdat overeenkomstig artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken het hoger beroep tegen de afwijzing door de politierechtbank te Vilvoorde om de zaak te verzenden naar een politierechtbank met het Frans als taal van de rechtspleging bij uitsluiting bij de in de artikelen 73bis en 75bis Gerechtelijk Wetboek bedoelde arrondissementsrechtbanken moet worden gebracht, is dan ook geen beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Beslissingen inzake bevoegdheid

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Hoger beroep - Beslissing inzake bevoegdheid - Taalwet Gerechtszaken - Artikel 23quater - Toepasselijkheid

---

P.17.1023.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.2 AC nr. ...

Uit de tekst en het opzet van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat ertoe strekt de onafhankelijkheid te waarborgen van een rechtspersoon, blijkt dat enkel de lasthebber ad hoc ertoe gemachtigd is om de rechtspersoon bij de strafvordering te vertegenwoordigen; om regelmatig te zijn moet het tegen een rechtspersoon gerichte cassatieberoep voor wie een lasthebber ad hoc is aangesteld, dan ook aan die lasthebber ad hoc worden betekend (1). (1) Cass. 6 september 2016, AR P.16.0052.N, AC 2016, nr. 460; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0999.N, AC 2016, nr. 482.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

---

P.18.0116.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.1 AC nr. ...

Aangezien het cassatieberoep tegen een arrest dat op grond van de artikelen 72 e.v. Vreemdelingenwet uitspraak doet, door het Hof onverwijld wordt onderzocht, hoeft de raadsman van de eiser niet op een brief van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zou worden vastgesteld (1); wanneer hij geen enkel ander element aanvoert dat erop wijst dat de overmacht wegens het niet-neerleggen van de memorie tot drie werkdagen vóór de rechtszitting heeft voortgeduurd, is de memorie laattijdig die op die datum op de griffie werd neergelegd (2). (1) Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410. (2) Zie Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410 (de memorie was neergelegd op maandag 19 juni 2017, twee dagen voor de rechtszitting, terwijl het cassatieberoep was ingesteld op 18 mei 2017); Cass. 26 juli 2017, AR P.17.0757.F, arrest niet gepubliceerd (de memorie was eveneens drie werkdagen voor de rechtszitting neergelegd, namelijk op donderdag 20 juli 2017 -aangezien vrijdag 21 juli een feestdag is- terwijl het cassatieberoep op 29 juni 2017 was ingesteld).

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Gevolg - Laattijdige neerlegging - Overmacht

- Artt. 429, eerste lid, en 432 Wetboek van Strafvordering

P.17.1146.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.5 AC nr. ...

Tegen een beslissing waarbij de raadkamer de ontlasting beveelt van de onderzoeksrechter op grond dat de feiten waarop zijn onderzoek is gericht, samenhangend lijken te zijn met die waarvoor een gerechtelijk onderzoek in een ander arrondissement wordt gevoerd staat voor een inverdenkinggestelde of een persoon tegen wie de strafvordering is ingesteld in de zin van artikel 61bis Wetboek van Strafvordering gelet op de aard van die beslissing geen rechtsmiddel open, ook niet indien de ontlasting geen betrekking heeft op alle van de bij die onderzoeksrechter aanhangige feiten, maar slechts op bepaalde van die feiten.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Regeling van de rechtspleging - Beslissing tot ontlasting van de onderzoeksrechter - Toepassing

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

P.17.0786.F 3 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180103.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geen eindbeslissing, wel onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip - Opzettelijke slagen en verwondingen - Beslissing die de verzwarende omstandigheid blijvende arbeidsongeschiktheid uitsluit

De beslissing over de burgerlijke rechtsvordering waarbij de rechter de omschrijving van de feiten in de telastlegging bedoeld in artikel 400 Strafwetboek afwijst en aldus de verzwarende omstandigheid van blijvende arbeidsongeschiktheid afwijst, is een beslissing die uitspraak doet over het beginsel van aansprakelijkheid; een onmiddellijk cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing is ontvankelijk ook als de beslissing die uitspraak doet over de schade geen eindbeslissing is (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 2.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geen eindbeslissing, wel onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip - Opzettelijke slagen of verwondingen - Beslissing die de verzwarende omstandigheid blijvende arbeidsongeschiktheid uitsluit

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0902.F 29 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171129.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Jeugdbescherming - Ouders van de minderjarige - Verplichting tot betekening van het cassatieberoep

In de regel moet de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep doen betekenen aan de partij tegen wie het gericht is; de ouders van een minderjarige moeten echter het cassatieberoep dat zij instellen tegen de beslissing die maatregelen beveelt ten aanzien van hun kind, niet doen betekenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 682.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Jeugdbescherming - Ouders van de minderjarige - Verplichting tot betekening van het cassatieberoep

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.1145.F 29 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171129.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat het Hof uitspraak doet binnen een termijn van meer dan vijftien dagen te rekenen vanaf het cassatieberoep, kan op zich niet worden beschouwd als onverenigbaar met artikel 15.2 van de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, noch met de artikelen 5.4 en 6 EVRM (1). (1) Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489.

Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van

inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitspreekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Artikel 15.2 van de richtlijn 2008/115/EG - Artikel 5.4 E.V.R.M. - Artikel 6, E.V.R.M. - Verenigbaarheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De Voorlopige Hechteniswet 1990, die een hoofdstuk wijdt aan het cassatieberoep, heeft artikel 72 Vreemdelingenwet niet gewijzigd, zodat zelfs na de inwerkingtreding van de Voorlopige Hechteniswet artikel 31 van die wet niet van toepassing is op het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de beslissing tot handhaving van de opsluiting van een vreemdeling; dat cassatieberoep en zijn berechting blijven onderworpen aan de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 28 april 2009, AR P.09.0545.N, AC 2009, nr. 283.

Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Toepasselijke wettelijke bepalingen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.0019.F 22 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171122.1 AC nr. ...

Om regelmatig te zijn, moet de kennisgeving van de memorie de geadresseerde bereiken per aangetekende brief of, naargelang de informatie waarover de auteur van die memorie beschikt, aan een plaats zijn gericht waar die kennisgeving geacht wordt de geadresseerde te bereiken; ze dient aldus te geschieden aan de partij tegen wie het cassatieberoep is gericht, aan haar woonplaats zoals die uit het dossier van de rechtspleging blijkt of, bij gebrek aan een woonplaats, aan haar verblijfplaats of aan de gekozen woonplaats (1). (1) In die zin oordeelt het Hof dat het cassatieberoep dat per aangetekend schrijven is betekend, verstuurd door de gerechtsdeurwaarder naar een adres in het buitenland, niet ontvankelijk is wanneer uit de processtukken niet blijkt dat de geadresseerde op de dag waarop de brief ter post is afgegeven, zijn woon- of verblijfplaats in het buitenland had op het in de brief opgegeven adres (Cass. 8 september 1975, AC 1976, p. 41). Net zoals het Grondwettelijk Hof voor de betekening van het cassatieberoep heeft gezegd, strekt de mededeling van de memorie ertoe "haar ter kennis te brengen van de partij tegen wie ze is gericht, teneinde die partij toe te laten haar verdediging voor te bereiden" (GwH 30 juni 2004, nr. 12/2004). Anderzijds is ook de memorie onontvankelijk waarvan geen kennis werd gegeven aan de betrokken partij zelf maar aan haar advocaat (Cass. 7 september 2016, AR P.16.0461.F, onuitgegeven, ambtshalve middel). Daarentegen "is de memorie van de eiser, waarvan geen kennis werd gegeven aan de nieuwe woonplaats van de verweerder, terwijl het cassatieberoep hem aan die woonplaats werd betekend, ontvankelijk wanneer daarvan kennis werd gegeven aan de woonplaats van de verweerder zoals die in het bestreden arrest is vermeld en laatstgenoemde niet aanvoert dat hij de memorie niet ontvangen heeft" (Cass. 11 januari 2017, AR P.16.0703.F, AC 2017, nr. 22).

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Kennisgeving van de memorie - Plaats waar de kennisgeving geacht wordt de geadresseerde te bereiken

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0455.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.1 AC nr. 621

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Beslissing tot buitenvervolgingstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Beslissing tot buitenvervolgingstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Ter kennis brengen van de memorie aan het openbaar ministerie

Om ontvankelijk te zijn, moeten het cassatieberoep van de burgerlijke partij tegen een beslissing tot buitenvervolgingstelling van de kamer van inbeschuldigingstelling, en de memorie met haar middelen niet respectievelijk aan het openbaar ministerie worden betekend en ter kennis gebracht (1). (1) Impliciet; zie andersluidende conclusie OM. Het Hof bevestigt aldus de ommekeer in de rechtspraak die, wat het ter kennis brengen van de memorie betreft, bij arrest van 14 juni 2017 was ingezet, AR P.17.0256.F, AC 2017, nr. 385, met andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. 385; contra Cass. (beschikking), 11 mei 2015, AR P.15.0342.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0436.N, AC 2016, nr. 599, § 1 tot 6; Cass. 20 juni 2017, AR P.16.0573.N, AC 2017, nr. 406. Er dient op gewezen dat het bestreden arrest weliswaar de buitenvervolgingstelling van de verweerster, inverdenkinggestelde, had bevolen, maar de verweerder, inverdenkinggestelde, naar de correctionele rechtbank had verwezen en de kosten jegens de Staat had aangehouden. Het Hof zegt dus niet dat de burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen een arrest van buitenvervolgingstelling dat hem tot betaling van die kosten veroordeelt, haar cassatieberoep en memorie respectievelijk moet betekenen en ter kennis brengen aan de procureur-generaal bij het hof van beroep (zie Cass. 7 februari 2017, AR P.16.0608.N, AC 2017, nr. 91, § 2). (M.N.B.)

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Beslissing tot buitenvervolgingstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie

- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Beslissing tot buitenvervolgingstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Ter kennis brengen van de memorie aan het openbaar ministerie

- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.17.1077.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.6 AC nr. 626

Uit geen enkele bepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank, het recht moet omvatten om de beslissing die de regelmatigheid of de gepastheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde heeft onderzocht, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen; het feit dat tegen dergelijke beslissingen geen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld, doet bijgevolg geen afbreuk aan het recht van de inverdenkinggestelde op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank (1) (2) . (1) Zie met name Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489 (voorziening van een aangehouden vreemdeling) en Cass. 14 september 2016, AR P.16.0646.F, AC 2016, nr. 490, met concl. OM in Pas. 2016, nr. 490 (voorziening tegen een beslissing tot inbeslagneming op grond van artikel 61quater Wetboek van Strafvordering). (2) Zoals gewijzigd bij artikel 137 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "potpourri II" genaamd.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0255.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.7 AC nr. 606

Het staat aan de eiser in cassatie of zijn raadsman, die in hoger beroep ervan wordt verwittigd dat op de daartoe vastgestelde datum geen arrest zal worden uitgesproken en die in voorkomend geval geen nieuwe datum voor de uitspraak ontvangt, zich regelmatig te informeren over die nieuwe datum zonder daarbij periodes te laten voorbijgaan die hem zouden beletten tijdig cassatieberoep in te stellen.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Hoger

beroep - Geen arrest op de vastgestelde datum - Geen nieuwe datum voor uitspraak - Cassatieberoep ingesteld na het verstrijken van de wettelijke termijn - Draagwijdte

Overmacht waardoor een na het verstrijken van de wettelijke termijn ingesteld cassatieberoep ontvankelijk is, kan enkel voorvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid niet heeft kunnen voorzien noch voorkomen en waardoor het hem onmogelijk was tijdig zijn rechtsmiddel aan te wenden (1). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0897.N, AC 2010, nr. 472; Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Cassatieberoep ingesteld na het verstrijken van de wettelijke termijn - Overmacht

P.16.1198.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.2 AC nr. 584

De vereiste dat het cassatieberoep in strafzaken enkel kan worden ingesteld door een advocaat die houder is van het door artikel 425, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift, belet niet dat de eiser in cassatie volkomen vrij die advocaat kiest en dat die advocaat in volle onafhankelijkheid zijn opdracht uitvoert, aangezien de keuze van de advocaat houder van het getuigschrift op geen enkele manier beperkt wordt; de fouten of nalatigheden die deze vrijelijk gekozen advocaat begaat binnen zijn opdracht binden de eiser in cassatie en leveren als dusdanig voor de eiser in cassatie geen overmacht op (1). (1) Cass. 3 mei 2011, AR P. 10.1865.N, AC 2011, nr. 292. De eiser verwees in zijn memorie naar het arrest van 9 november 2011,AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, gewezen op gelijkluidende conclusie van advocaat-generaal Damien VANDERMEERSCH, waarin het Hof in het licht van de EHRM-arresten Platakou t. Griekenland van 11 januari 2001 (EHRM, nr. 38460/97) en Kaufmann t. Italië van 19 mei 2005 (EHRM 14021/02) zijn vroegere rechtspraak heeft verlaten en heeft geoordeeld dat de fout van een gerechtsdeurwaarder wel overmacht kan uitmaken (zie X. TATON en G. ELOY, "La force majeure en droit de la procédure: un moyen au secours des justiciables forclos?" in I. BOUIOUKLIEV (ed.), La force majeure. État des lieux, Limal, Anthemis, 2013, 147-148). Het Hof wees daarbij op het monopolie van de gerechtsdeurwaarder en de beperkingen bij de keuze van een gerechtsdeurwaarder. De eiser steunde op dit arrest om eenzelfde redenering te maken m.b.t .de advocaat die houder moet zijn van het getuigschrift omdat die ook een monopolie zou hebben, maar de vraag is of deze beide toestanden vergelijkbaar zijn. In zijn voormelde conclusie wees advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op het verschil tussen de gerechtsdeurwaarders en de advocatuur en ook in de rechtsleer wordt dat standpunt gehuldigd (zie o.m. A. DECROES, "Délais de recours et force majeure", JT 2013, 496, nr. 6, die een voorbehoud maakt m.b.t. de advocaten bij het Hof van Cassatie; D.M. noot, P&B 2012, 81; R. SALZBURGER, "La faute contractuelle commise par l'huissier de justice-mandataire constitute-t-elle un cas de force majeure pour son mandant?", TBBR 2012, 449; G. SCHOORENS, "De laattijdige betekening van een rechtsmiddel door de fout van de gerechtsdeurwaarder: een geval van overmacht", T. Strafr. 2012, 39) De geciteerde rechtspraak en rechtsleer dateren van vóór de wet van 14 februari 2014 waarbij ondermeer de vereiste van het getuigschrift werd ingevoerd. AW

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Cassatieberoep ingesteld na het verstrijken van de wettelijke termijn - Vereiste voor de advocaat die cassatieberoep instelt houder te zijn van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Overmacht - Draagwijdte

Overmacht die de ontvankelijkheid verantwoordt van een laattijdig ingesteld cassatieberoep, kan alleen voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser in cassatie en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden (1). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0897.N, AC 2010, nr.472.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Cassatieberoep ingesteld na het verstrijken van de wettelijke termijn - Overmacht

P.17.1001.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.5 AC nr. 588

Krachtens artikel 31, §2, Voorlopige Hechteniswet, gewijzigd bij artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, staat tegen beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis geen onmiddellijk cassatieberoep open, behoudens tegen de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen op het hoger beroep tegen de beslissingen bedoeld in artikel 21, §1, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet (1). (1) I. MENNES, Potpourri II-wet: gerichte verbeteringen aan de Wet Voorlopige Hechtenis, NC 2016, 204-222, inz. 215-219; J. MEESE, Potpourri II: een overzicht van de belangrijkste wijzigingen op vlak van strafprocesrecht, RW 2015-2016, 1563-1573, inz. 1571-1573.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep

---

P.17.0377.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.2 AC nr. 573

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing - Cassatieberoep ingesteld na wettelijke termijn - Verweerder zonder woon- of verblijfplaats of gekozen woonplaats in België - Gevolg voor de toepasselijke termijn

Noch artikel 55,1°, Gerechtelijk Wetboek, noch de artikelen 427 en 429 Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wet bepalen dat de termijn van twee maanden waarbinnen de partij die cassatieberoep instelt op de griffie het exploot moet neerleggen van betekening van haar cassatieberoep aan de partij tegen wie het is gericht, moet worden verlengd wanneer die partij in een aangrenzend land verblijft (1). (1) Zie gelijkluidende conclusie "in hoofdzaak" OM, in Pas. 2017, nr. ..... .

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing - Cassatieberoep ingesteld na wettelijke termijn - Verweerder zonder woon- of verblijfplaats of gekozen woonplaats in België - Gevolg voor de toepasselijke termijn

- Art. 55 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 427 en 429 Wetboek van Strafvordering

P.17.0967.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.6 AC nr. 577

Het Hof vermag geen acht te slaan op de memorie die op de griffie van het Hof is toegekomen na de vijfde dag volgend op de datum van het cassatieberoep (1). (1) Zie Cass. 10 april 2007, AR P.07.0370.N, AC 2007, nr. 176.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Strafuitvoering - Vonnis - Neerlegging van een memorie op de griffie van het Hof na de vijfde dag volgend op de datum van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 97, § 1, tweede lid, laatste zin Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.16.0854.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.1 AC nr. 564

Wanneer, ingeval de strafvordering tegen een rechtspersoon en tegen degene die bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen wordt ingesteld wegens dezelfde of samenhangende feiten, door de rechtbank een lasthebber ad hoc is aangewezen om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, is uitsluitend deze lasthebber ad hoc bevoegd om namens deze rechtspersoon rechtsmiddelen met inbegrip van cassatieberoep aan te wenden tegen de beslissingen over de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P. 05.1663.N, AC 2006, nr. 435 met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1808.N, AC 2012, nr. 319; Zie: Cass. 6 september 2016, AR P.16.0052.N, AC 2016, nr. 460.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc - Bevoegdheid

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.1082.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.3 AC nr. 566

Uit artikel 425, §1, Wetboek van Strafvordering volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, §1, tweede lid, bedoelde getuigschrift; de advocaat die namens de eiser als dominus litis cassatieberoep instelt, moet aan deze vereisten voldoen vermits pas op die manier kan de door de wetgever met deze bepalingen beoogde doelstelling, namelijk waarborgen dat het instellen van een cassatieberoep slechts weloverwogen gebeurt door een advocaat die blijk heeft gegeven van een vertrouwdheid met de cassatieprocedure in strafzaken, worden bereikt (1). (1) Zie: Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. 233; Cass. 10 mei 2016, AR P.16.0284.N, AC 2016, nr. 311; Cass. 6 september 2016, AR P.16.0917.N, AC 2016, nr. 461.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0065.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.1 AC nr. ...

De eiser kan geldig afstand doen van zijn cassatieberoep in zoverre het gericht is tegen de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade terwijl zijn cassatieberoep tegen de beslissing over het beginsel van de aansprakelijkheid niet ontvankelijk is wegens ontstentenis van bewijs van betekening van het cassatieberoep.

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing over de omvang van de schade die geen eindbeslissing is - Ontstentenis van betekening van het cassatieberoep - Weerslag

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0933.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat het Hof uitspraak binnen een termijn van meer dan vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep, kan als dusdanig niet als onverenigbaar worden beschouwd met artikel 5.4 EVRM of met de artikelen 13 en 15 van de richtlijn 2008/115/EG; geen enkele Unierechtelijke bepaling of algemeen Unierechtelijk beginsel geeft de termijn aan waarbinnen het arrest van het Hof van Cassatie dient te worden gewezen en uit geen enkele bepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel het recht moet omvatten om het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat over het beroep uitspraak heeft gedaan, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2017, AR P.17.0248.F, AC 2017, nr. 208.

Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Termijn voor uitspraak door het Hof - Verenigbaarheid met artikel 5.4 EVRM

- Art. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 31 Voorlopige hechteniswet is niet van toepassing op het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de beslissing tot handhaving van de hechtenis van een vreemdeling, waarvan het cassatieberoep en de behandeling ervan onderworpen blijven aan de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering; het Hof moet bijgevolg geen uitspraak doen binnen de termijn van vijftien dagen die in dat artikel is bepaald (1). (1) Zie Cass. 14 maart 2001, AR P.01.0179.F, AC 2001, nr. 133, met concl. van J. SPREUTELS, toen advocaat-generaal; Cass. 21 maart 2001, AR P.01.0163.F, AC 2001, nr. 152; Cass. 28 april 2009, AR P.09.0545.N, AC 2009, nr. 283; Cass. 23 juni 2009, AR P.09.0844.N, AC 2009, nr. 434 ; Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1165.N, AC 2010, nr. 484.

Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Toepasselijke wetsbepalingen - Termijn voor uitspraak door het Hof

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0539.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.1 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 27 en 40 Taalwet Gerechtszaken moet, op straffe van nietigheid, de rechtspleging voor het Hof wanneer de bestreden beslissing in het Frans of in het Nederlands is gewezen, gevoerd worden in de taal van die beslissing; uit die bepalingen volgt dat een cassatieberoep door middel van een akte in het Nederlands tegen een Franstalig arrest nietig is (1). (1) Cass. 18 oktober 1991, AC 1991- 92, nr. 98; L. LINDEMANS, Taalgebruik in rechtszaken, APR, 1973, E. Story-Scientia PVBA, Gent-Leuven, pp.153-154, nrs. 243-244 en p. 167, nr. 260.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Bestreden beslissing in het Frans - Cassatieberoep in het Nederlands

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Bestreden beslissing in het Frans - Cassatieberoep in het Nederlands

P.17.0465.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.5 AC nr. 484

De strafvordering houdt geen verband met één der handelingen vermeld in artikel 492/1, §1 en §2, Burgerlijk Wetboek die betrekking hebben op de bescherming van de persoon of goederen van de beschermde persoon, maar beoogt de schuldigverklaring van de beklaagde en zijn veroordeling tot bij de wet bepaalde straffen of maatregelen en het feit dat die straffen of maatregelen de persoon of goederen van de beklaagde treffen, doet hieraan geen afbreuk; hieruit volgt dat de voorlopige bewindvoerder die aangesteld is om een beschermde persoon te vertegenwoordigen, geen hoedanigheid heeft om cassatieberoep in te stellen tegen een beslissing over de strafvordering tegen die beschermde persoon (1). (1) Cass. 11 mei 2005, AR P.04.1730.F, AC 2004, nr. 273.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Allerlei - Bewindvoerder van een beschermde persoon - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

P.17.0641.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.6 AC nr. 485

Het arrest dat uitspraak doet in hoger beroep tegen een beslissing van de onderzoeksrechter tot aanvullende consignatie is geen eindbeslissing noch een uitspraak in één der gevallen bedoeld in artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en het cassatieberoep daartegen is bijgevolg voorbarig en mitsdien niet ontvankelijk.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing van de onderzoeksrechter tot aanvullende consignatie

P.17.0307.F 13 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170913.1 AC nr. ...

Zijn beslissingen inzake bevoegdheid en bijgevolg vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep, die welke uitspraak doen over een door de partijen opgeworpen geschil inzake de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak en die waarbij de rechter zich ambtshalve onbevoegd verklaart (1). (1) Cass. 19 januari 2005, AR P.04.1515.F, AC 2005, nr. 39.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Zittingen van de rechtbanken - Uitsel van het onderzoek van de zaak - Openbaarheid van het debat

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bevat een regel inzake bevoegdheid die aan de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt de bevoegdheid toekent om kennis te nemen van de geschillen die incidenteel voor hem worden opgeworpen.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Bevoegdheidsregel - Beslissing die het tusengeschil naar de burgerlijke rechter verwijst - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0282.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.4 AC nr. 465

De rechtsopvolger van een overleden vrijwillig tussengekomen partij wiens vordering tot toewijzing van verbeurdverklaarde gelden door het bestreden arrest gedeeltelijk werd ingewilligd, moet zijn cassatieberoep laten betekenen aan diegene lastens wie de gelden werden verbeurdverklaard.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Vrijwillig tussenkomende partij - Vordering tot toewijzing van verbeurdverklaarde gelden - Gedeeltelijke inwilliging - Cassatieberoep van de rechtsopvolger van de overleden vrijwillig tussenkomende partij - Betekeningsplicht

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0571.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Afstand - Allerlei - Waals Milieuwetboek - Administratieve boete - Verzoek tot betwisting - Beslissing van de correctionele rechtbank - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar - Afstand

De gewestelijk sanctionerend ambtenaar van het Operationele Directoraat-generaal Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu van de Waalse Overheidsdienst kan afstand doen van het cassatieberoep dat hij heeft ingesteld tegen een beslissing van de correctionele rechtbank die in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over een verzoek tot betwisting van de door die ambtenaar opgelegde administratieve sanctie (Impliciet) (1). (1) Zie andersluidende concl. OM, in Pas. 2017, nr. ..... . Het openbaar ministerie kan weliswaar met een minnelijke schikking een einde stellen aan de strafvordering, zelfs "wanneer de onderzoeksrechter met een onderzoek is gelast of wanneer de zaak reeds bij de rechtbank of het hof aanhangig is gemaakt (...), voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen in strafzaken" (art. 216bis, § 2, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij artikel 98 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "Pot-pourri II genaamd"). Bovendien kan het openbaar ministerie voortaan afstand doen van zijn hoger beroep (art. 206 Sv., zoals heringevoerd door artikel 91 van de voormelde wet van 5 februari 2016). Het openbaar ministerie had mondeling, op de rechtszitting van het Hof, gesteld dat die mogelijkheid, gelet op het verschil in aard van de procedure in hoger beroep en de cassatieprocedure, die mogelijkheid, de lege lata, niet kon worden uitgebreid tot de afstand van zijn cassatieberoep. Aangezien het Hof, in voorliggend arrest, de afstand van de sanctionerend ambtenaar in aanmerking heeft genomen, zou dit volgens ons voortaan ook moeten gelden voor de afstand van de administratie van financiën, vervolgende partij, of van het openbaar ministerie, zelfs wanneer die afstand neerkomt op een afstand van de uitoefening van de strafvordering, in tegenstelling tot wat het Hof tot nog toe heeft beslist maar zoals advocaat-generaal D. Vandermeersch voorstond in zijn conclusie (Cass. 2 september 2015, AR P.15.0746.F, AC 2015, nr. 474.) (M.N.B.)

Strafzaken - Afstand - Allerlei - Waals Milieuwetboek - Administratieve boete - Verzoek tot betwisting - Beslissing van de correctionele rechtbank - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar - Afstand

- Artt. D163 en D164 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

P.17.0458.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.3 AC nr. 445

Het bestaan van, eensdeels, de beschikking van de raadkamer van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel waarbij de vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging wegens niet-naleving van artikel 16, §2, Taalwet Gerechtszaken werd afgewezen, en, anderdeels, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat afstand verleent van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen deze beschikking en bovendien bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent aan de onderzoeksrechter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, doet geen conflict van rechtsmacht ontstaan waaraan alleen door een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld want ingevolge het arrest heeft de beschikking immers geen uitwerking meer; aangezien het arrest geen eindbeslissing is en evenmin een beslissing gewezen met toepassing van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, is eisers cassatieberoep voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onderzoeksgerechten - Beschikking tot afwijzing van vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Arrest dat afstand verleent van het hoger beroep en bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent

---

P.17.0617.F 21 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.1 AC nr. ...

Aangezien het cassatieberoep tegen een arrest dat op grond van de artikelen 72 e.v. Vreemdelingenwet uitspraak doet, door het Hof bij hoogdringendheid wordt onderzocht, hoeft de raadsman van de eiser niet op een brief van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zal worden vastgesteld.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de eiser geen enkel gegeven aanvoert dat erop wijst dat de overmacht wegens het niet-neerleggen van de memorie is blijven duren tot twee dagen voor de rechtszitting, is de memorie die op die datum op de griffie werd neergelegd laattijdig.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Laattijdige neerlegging - Overmacht

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0573.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.6 AC nr. 406

De memorie van de eiser in cassatie, burgerlijke partij, die niet ter kennis werd gebracht van het openbaar ministerie bij het appelgerecht dat het arrest heeft gewezen, is niet ontvankelijk.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Geen kennisgeving aan het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Het cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen een beslissing tot buitenvervolgingstelling van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij zij tevens is veroordeeld tot de kosten, dat niet is betekend zowel aan de inverdenkinggestelden als aan het openbaar ministerie bij het appelgerecht, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0436.N, AC 2016, nr. 599.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot buitenvervolgingstelling met veroordeling tot kosten - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Betekening

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.17.0256.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Beslissing tot buitenvervolgingstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Mededeling van de memorie aan het openbaar ministerie

De memorie met de middelen van de burgerlijke partij die haar cassatieberoep heeft gericht tegen een beslissing tot buitenvervolgingstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling, hoeft niet aan het openbaar ministerie te worden meegedeeld om ontvankelijk te zijn (1). (1) Impliciet, contra Cass. (beschikking) 11 mei 2015, AR P.15.0342.N, onuitgegeven, en Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0436.N, AC 2016, zie datum; zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Beslissing tot buitenvervolgingstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Mededeling van de memorie aan het openbaar ministerie

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0313.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.4 AC nr. ...

De beslissing is een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter definitief uitspraak heeft gedaan over alles wat betrekking heeft op de voor hem gebrachte vorderingen, zelfs als hij de burgerlijke partijen akte heeft verleend van hun voorbehoud op fiscaal vlak en de zaak wat dat betreft sine die heeft uitgesteld (1). (1) Zie Cass. 1 december 1999, AR P.99.0930.F, AC 1999, nr. 646; R. Declercq, Pourvoi en cassation en matière répressive, Brussel, Bruylant, 2015, p. 213.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Geen eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing - Geen eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Cassatieberoep tegen voorbereidende vonnissen en arresten en tegen vonnissen en arresten van onderzoek, staat eerst open na het eindarrest of na het eindvonnis; wanneer de eindbeslissing op tegenspraak doch in eerste aanleg is gewezen en daartegen geen hoger beroep is ingesteld, staat de termijn om cassatieberoep in te dienen tegen een voorafgaande niet-definitieve beslissing eerst open na het verstrijken van de termijn om hoger beroep in te stellen tegen de eindbeslissing (Impliciet) (1). (1) Cass. 30 april 1985, AC 1984-85, nr. 519. Dit is een schoolvoorbeeld. In casu was de eindbeslissing, die op tegenspraak en in eerste aanleg werd uitgesproken, gewezen door de politierechtbank op 9 januari 2017. Tegen die beslissing werd geen hoger beroep ingesteld. De eiseres had tegen het bestreden (niet-definitieve) vonnis dat in de zaak werd gewezen op 20 november 2013, twee cassatieberoepen ingesteld, respectievelijk op 23 januari 2017 (tijdens de beroepstermijn) en 9 februari 2017 (de dag na het verstrijken van de beroepstermijn). Het Hof heeft afstand verleend van het eerste cassatieberoep en heeft het tweede cassatieberoep ontvankelijk verklaard.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Geen eindbeslissing - Aanvang van de termijn

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0615.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.4 AC nr. 356

Wanneer het exploot van betekening van het cassatieberoep opgave doet van de cassatieakte zoals die blijkt uit de stukken van de rechtspleging en vermeldt dat die cassatieakte is betekend aan de verweerder, dan dient die akte niet samen met dat exploot te worden neergelegd ter griffie van het Hof aangezien de in het exploot vermelde gegevens het Hof toelaten de regelmatigheid van de betekening na te gaan.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Exploot van betekening van het

cassatieberoep - Neerlegging ter griffie - Afschrift van de cassatieakte - Draagwijdte

- Artt. 427, eerste en tweede lid, en 429 Wetboek van Strafvordering

P.16.1273.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.7 AC nr. 359

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid als bedoeld in de artikelen 420, tweede lid en 539 Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter die kennis neemt van de strafvordering zich de bevoegdheid van een andere rechter toe-eigent of zich onbevoegd verklaart, zodat daaruit een geschil over jurisdictie kan ontstaan dat de rechtsgang belemmert en enkel door regeling van rechtsgebied kan worden beëindigd; de beslissing over de bevoegdheid van het arbeidsauditoraat om op te treden voor daden van belaging die ook een pesterij zouden uitmaken en die op de werkvloer zouden zijn gepleegd is geen beslissing over een geschil inzake bevoegdheid zoals bedoeld door voormelde artikelen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 5de editie 2010, nrs. 903 en 1019.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Draagwijdte - Betwisting over de bevoegdheid van het arbeidsauditoraat om de strafvordering in te stellen - Daden van belaging - Pesterijen op de werkvloer

P.17.0146.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.3 AC nr. ...

Niet ontvankelijk is het cassatieberoep dat vóór de eindbeslissing is ingesteld tegen een arrest van de jeugdkamer van het hof van beroep die, zonder uitspraak te doen over een geschil inzake bevoegdheid, oordeelt dat een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding niet geschikt is voor de minderjarige die bij haar wordt voorgeleid wegens een als misdrijf omschreven feit en beslist de zaak uit handen te geven en ze naar het openbaar ministerie te verwijzen met het oog op vervolging voor het bevoegde gerecht, als daartoe grond bestaat (1). (1) Zie Cass. 21 januari 1998, AR P.97.1637.F, AC 1998, nr. 40; Cass. 22 juli 1988, AR 6869, AC 1987-88, nr. 681; Cass. 21 februari 1990, AR 8080, AC 1989-90, nr. 376; Cass. 9 juli 2002, AR P.02.0893.F, AC 2002, nr. 398. Die beslissingen maakten toepassing van de destijds toepasselijke artikelen, met name artikel 416, Wetboek van Strafvordering en artikel 38 van de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegde en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade Dat artikel 416, Wetboek van Strafvordering werd ondertussen weliswaar aangevuld door de wet van 13 juni 2006, teneinde onmiddellijke cassatieberoepen toe te laten tegen de "verwijzingsarresten overeenkomstig artikel 57bis jeugdbeschermingswet (...)". Maar die uitzondering werd niet gehandhaafd in artikel 420 Wetboek van Strafvordering zoals vervangen door artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken. Wat de ratio legis van die palinodie betreft, zie de toelichtingen bij het wetsvoorstel met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, Gedr.st., Senaat, zitting 2012-2013, 5-1832/1, p. 9; G.F. RANERI, "De wijziging van de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken - Het voorstel van 2012 en zijn verloop", Hof van Cassatie van België - Jaarverslag 2013, Brussel, uitg. Belgisch Staatsblad, 2014, pp. 127 tot 174, inz. pp. 140 en 141. In de voorliggende zaak trad de eiser op in zijn hoedanigheid van voogd van de eiseres in de zin van hoofdstuk VI van titel XIII (art. 479) programmawet (I) van 24 december 2002 met betrekking tot de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen ("NBMV") Hij voerde met name aan dat artikel 16, § 1, van dat hoofdstuk (" (...) De beroepstermijnen gaan in op het tijdstip van de kennisgeving aan de voogd. (...)") te dezen van toepassing was, in afwijking van de gemeenrechtelijke beroepstermijn, die in artikel 203 Wetboek van Strafvordering is bepaald. Gezien de niet-ontvankelijkheid van de cassatieberoepen heeft het Hof geen uitspraak kunnen doen over de middelen van de eisers. En het openbaar ministerie heeft het Hof geen ambtshalve middel kunnen voorstellen over de ontvankelijkheid van het hoger beroep van de "NBMV voogd" tegen het vonnis van uithandengeving aangezien "het recht van de minderjarige om een apart hoger beroep in te stellen, is een eigen recht dat alleen hijzelf of zijn advocaat kan uitoefenen. Zijn vader en moeder kunnen hem niet vertegenwoordigen als hij rechtsmiddelen aanwendt tegen de beslissingen van de jeugdgerechten op de strafvordering." (Cass. 18 januari 2012, AR P.11.0996.F, AC 2012, nr. 47, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH). (M.N.B.)

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Minderjarige verdachte - Arrest van het hof van beroep, jeugdkamer - Uithandengeving en verwijzing naar het openbaar ministerie - Geen geschil inzake bevoegdheid - Cassatieberoep vóór de eindbeslissing - Ontvankelijkheid

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.16.1164.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.7 AC nr. ...

Wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, neemt, krachtens artikel 424 Wetboek van Strafvordering, de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang bij het verstrijken van de termijn van verzet of, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen ten aanzien van de beklaagde of de beschuldigde, na het verstrijken van de gewone termijn van verzet, waarbij het cassatieberoep moet ingesteld worden binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijnen en de omstandigheid dat het verzet tegen het bij verstek gewezen arrest ongedaan wordt verklaard, hieraan geen afbreuk doet.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Algemeen - Beslissing bij verstek - Ongedaan verklaard verzet - Toepassing

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

P.17.0052.F 5 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170405.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Beslissing in hoger beroep die het verzet als ongedaan beschouwt - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Termijn om cassatieberoep in te stellen

Wanneer de verzetdoende partij zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek en het op zijn eerste verzet gewezen vonnis hem niet werd betekend, is de termijn waarover hij beschikt om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis dat zijn verzet als ongedaan beschouwt, dezelfde als die waarover zij beschikt om cassatieberoep in te stellen tegen het tweede vonnis dat, uitspraak doende op haar tweede verzet, dat verzet niet-ontvankelijk heeft verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Beslissing in hoger beroep die het verzet als ongedaan beschouwt - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Termijn om cassatieberoep in te stellen

P.16.0351.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.1 AC nr. ...

Artikel 3 Gerechtelijk Wetboek, dat krachtens artikel 2 van dat wetboek van toepassing is op strafzaken, houdt een algemene regel in waaruit volgt dat de nieuwe wetten op de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen, behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald en zonder dat die rechtsgedingen ingevolge de enkele toepassing van de nieuwe wet kunnen worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor ze op geldige wijze aanhangig zijn en aldus is een wet die de rechtspleging voor het Hof van Cassatie wijzigt, in de regel van toepassing op alle procedures voor het Hof waarin het cassatieberoep dateert vanaf de datum van inwerkingtreding van die wet (1); in geval van wijziging van de wetgeving betreffende de mogelijkheid rechtsmiddelen in te stellen, is het echter de wet die van kracht is op de datum van de uitspraak van de bestreden beslissing, die in de regel de rechtsmiddelen regelt die daartegen openstaan (2). (1) Cass. 3 juni 2015, AR P. 15.0262.F, AC 2015, nr. 369. De problematiek die aan de orde was in dit arrest betrof niet de afschaffing van een mogelijkheid tot cassatieberoep, maar de verplichting tot betekening van het cassa- tieberoep. (2) Cass. 6 oktober 1999, AR P.99.1247.F, AC 1999, 1227; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "La jurisprudence de la Cour de Cassation à la suite des réformes de la procédure en cassation en matière pénale", Hof van Cassatie van België. Jaarverslag 2016, pp. 1-3; R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, p. 384; X. (H. VAN BAVEL), "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen",T. Strafr., 2016, p. 46, nr. 98; P. VANLERSBERGHE, " Artikel 3 Gerechtelijk Wetboek", Gerechtelijk recht. Artikelsgewijze commentaar, pp. 25 en 27.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Algemeen - Wet tot wijziging van de mogelijkheid rechtsmiddelen in te stellen - Toepasselijkheid - Draagwijdte

Strafzaken - Algemeen - Wet tot wijziging van de rechtspleging voor het Hof - Toepasselijkheid - Draagwijdte

P.16.1109.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.4 AC nr. ...

Noch de bepalingen van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke bepaling verlenen het Hof, dat uitspraak doet in strafzaken, de bevoegdheid kennis te nemen van een tegenvordering tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos cassatieberoep (1). (1) Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0500.N, AC 2007, nr. 515; Cass. 18 februari 2004, AR P.03.1467.F, AC 2004, nr. 87 en R.D.P. 2005, p. 90, met noot G.-F. RANERI, Le pourvoi téméraire ou vexatoire en matière pénale, pp. 91 tot 102, inz. p. 97 en de noten 27 e.v. alsook pp. 100 e.v. inzake de problemen die, gelet op het recht om vrij zijn verdediging te organiseren, de ontvankelijkheid van een vordering van het openbaar ministerie zou stellen tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos cassatieberoep van de beklaagde; zie ook, de lege ferenda, R. VERSTRAETEN en J. HUYSMANS, Ruimte voor een theorie van rechtsmisbruik in het strafprocesrecht?, in Liber amicorum M. DE SWAEF, Intersentia, 2013, pp. 509-526. Een dergelijke vordering is wel ontvankelijk in burgerlijke zaken: zie Cass. 19 oktober 2009, AR S.09.0037.N, AC 2009, nr. 594; Cass. 26 juni 2014, AR C.13.0414.N, AC 2014, nr. 459 (M.N.B.)

Strafzaken - Algemeen - Tegenvordering - Vordering gegrond op het tergend en roekeloos karakter van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0838.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.1 AC nr. ...

Inzake stedenbouw moet de beklaagde, op straffe van niet-ontvankelijkheid van zijn cassatieberoep, zijn cassatieberoep laten betekenen aan het openbaar ministerie (1) en aan het dienaangaande tussengekomen bestuur (2), wanneer het gericht is tegen de beslissing betreffende het herstel van de plaats in de vorige staat (3). (1) Zie Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr. 598: "Uit het gegeven dat het openbaar ministerie bevoegd is om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen, en dit ongeacht of de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd en dat de beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering een maatregel is van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt, volgt dat hij tegen wie op grond van artikel 6.1.41, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een herstelmaatregel is bevolen, op straffe van niet-ontvankelijkheid, zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing moet laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen." (koppen); Cass. 13 september 2016, AR P.15.0999.N, AC 2016, nr. ... (2) Cass. (beschikking), 8 juli 2015, AR P.15.0636.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. (beschikking), 17 augustus 2015, AR P.15.0720.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. 540; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. 543; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0512.N, AC 2015, nr. 544; Cass. 1 december 2015, AR P.15.0399.N, AC 2015, nr. 715; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0999.N, AC 2016, nr. .... (3) Krachtens artikel 427, Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen door artikel 29 Wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Waals Milieuwetboek - Herstel van plaats in de vorige staat - Personen aan wie de beklaagde zijn cassatieberoep moet betekenen

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.16.1283.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.3 AC nr. ...

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Bij verstek gewezen beslissing in hoger beroep en door verjaring vervallen strafvordering - Verstek niet vatbaar voor verzet - Cassatieberoep van het openbaar ministerie

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Bij verstek gewezen beslissing in hoger beroep en door verjaring vervallen strafvordering - Verstek niet vatbaar voor verzet - Cassatieberoep van het openbaar ministerie

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

P.17.0143.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.7 AC nr. ...

Als een beslissing vatbaar is voor verzet, is cassatieberoep uitgesloten zolang het gewone rechtsmiddel van verzet mogelijk is.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vonnis van herroeping van een invrijheidstelling op proef - Vonnis bij verstek - Beslissing vatbaar voor verzet - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

P.16.0821.F 15 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170215.1 AC nr. ...

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, Wetboek van strafvordering (1) wanneer de rechter die kennisneemt van de strafvordering zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil over nationale rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert, waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gemaakt (2); de beslissing van de appelrechters betreffende de ontvankelijkheid van de onder de verschillende telastleggingen bedoelde vervolgingen, waarvan de feiten volgens de eiser geen enkel verband houden met het Belgisch grondgebied, maakt geen dergelijke beslissing uit. (1) Zoals gewijzigd bij artikel 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "Potpourri II" genaamd, die het tweede punt heeft opgeheven dat toeliet onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen de beslissingen genomen "met toepassing van de artikelen 135, 235bis en 235ter" Wetboek van strafvordering. (2) Cass. 8 juni 2016, AR P.16.0562.F (dat heeft vastgesteld dat "Het arrest waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling, na aanneming van de verzachtende omstandigheden, de verwijzing beveelt van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering"), Pas. 2016, nr ..., met concl. advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Straf - Motivering - Strafverzwaring

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0333.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.2 AC nr. ...

Uit artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering en haar doelstelling volgt dat het in de regel volstaat dat de eiser tijdig ter griffie van het Hof het bewijs neerlegt van de afgifte ter post van de aangetekende zending houdende diens memorie, op naam van de bestemmeling en waarop een datumstempel is aangebracht, zonder dat het vereist is dat ook een kopie van de aldus toegezonden memorie met desgevallend bijhorend schrijven wordt neergelegd; de advocaat die een dergelijk bewijs neerlegt, wordt vermoed met die zending de kwestieuze memorie te hebben toegestuurd, behoudens tegenbewijs.

Strafzaken - Vormen - Te voegen stukken (bij cassatieberoep of memorie) - Memorie - Terkennisbrenging aan de verweerder - Neerlegging ter griffie van het bewijs van verzending

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Uit de tekst van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de doelstelling die erin bestaan een onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon te waarborgen, vloeit voort dat zolang de lasthebber ad hoc niet van zijn mandaat is ontlast, hij als enige bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen en de keuze te bepalen van de raadsman die voor de rechtspersoon optreedt, zodat indien namens de rechtspersoon een memorie van antwoord wordt ingediend uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan moet blijken dat de raadsman die de memorie heeft ondertekend, werd aangesteld door de lasthebber ad hoc.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord - Neerlegging namens een rechtspersoon - Ontvankelijkheid

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0608.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.5 AC nr. ...

De burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling van de inverdenkinggestelde heeft bevestigd en dat die burgerlijke partij heeft veroordeeld tot de kosten van het hoger beroep, moet zijn cassatieberoep laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het appelgerecht.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Arrest van buitenvervolgingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Betekeningsplicht

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0358.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 423 Wetboek van Strafvordering moet de verklaring van cassatieberoep worden gedaan binnen vijftien dagen na de uitspraak van de bestreden beslissing, behoudens wanneer de wet een andere termijn bepaalt; de cassatieberoepen die niet binnen die termijn zijn ingesteld, zijn niet ontvankelijk.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Witwassen - Constitutieve bestanddelen - Illegale herkomst of oorsprong - Bepaling

Na zijn verklaring van cassatieberoep beschikt de eiser in cassatie over een termijn zoals bepaald in 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering om eventueel een memorie in te dienen met middelen tot staving van zijn cassatieberoep, maar die memorie is niet vereist voor de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, terwijl daarentegen artikel 204 Wetboek van Strafvordering de appellant verplicht, op straffe van verval van het hoger beroep, om binnen de termijn voor het hoger beroep in een verzoekschrift of op een formulier waarvan het model is bepaald door de Koning, nauwkeurig de grieven te vermelden die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; aldus is de rechtspleging voor het Hof wezenlijk verschillend van deze voor de rechter in hoger beroep en is de rechtstoestand van degene die hoger beroep instelt is niet vergelijkbaar met deze van degene die cassatieberoep instelt zodat de prejudiciële vraag die geen betrekking heeft op vergelijkbare rechtstoestanden die verschillend worden behandeld, niet dient te worden gesteld (1). (1) De wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken (BS 27 februari 2014) heeft een aantal belangrijke hervormingen aangebracht aan het penaal cassatieberoep, met de bedoeling het buitengewoon karakter van dit rechtsmiddel te onderstrepen. Deze wijzigingen zijn van kracht met ingang van 1 februari 2015, behoudens de vereiste voor de advocaten om houder te zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures die pas in werking trad op 1 februari 2016. Eén van de wijzigingen betreft de termijn om cassatieberoep in te stellen: daar waar het oude artikel 359 Sv. sprak over vijftien vrije dagen , bedraagt de termijn thans , ingevolge de gewijzigde artikelen 359 en 423 Sv. vijftien dagen en de parlementaire voorbereiding vermeldt uitdrukkelijk dat ze berekend worden overeenkomstig de artikelen 52 en 53 van het Gerechtelijk Wetboek (Parl.St., Senaat, Zitting 2012-2013, n° 5- 1832/1, blz. 12), zodat het geen vrije termijnen meer zijn (Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 en noot AW). Drie beroepen tot vernietiging werden ingesteld tegen de artikelen 25 tot 28, 31 en 50 van de wet van 14 februari 2014 en één van de middelen was gericht tegen de termijn van 15 dagen na de uitspraak om cassatieberoep in te stellen. Bij arrest 108/2015 van 16 juli 2015 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat die beperking van de cassatietermijn niet onevenredig was onder meer omdat de nieuwe termijn overeenstemde met de beroepstermijnen voor vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (B.19.2.). Ingevolge de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (de zgn. Potpourri II-wet - B.S. 19 februari 2016), meer bepaald artikel 88, 1°, werden de beroepstermijnen voor de vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (artt. 172, tweede lid, 174, tweede lid en 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering) evenwel gebracht op 30 dagen. Op basis hiervan waren de eisers in cassatie de mening toegedaan dat de redenering van het Grondwettelijk Hof, gelet op de wet van 15 februari 2016, niet meer opging en wensten zij dan ook dat een nieuwe prejudiciële vraag zou worden gesteld nopens de verenigbaarheid van artikel 423, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, juncto artikel 6 EVRM. Met bovenstaand arrest verwerpt het Hof van Cassatie deze zienswijze. AW

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Draagwijdte - Gevolg - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Verschillende rechtstoestanden

P.16.1017.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.11 AC nr. ...

Het arrest dat met toepassing van artikel 135 Wetboek van Strafvordering en artikel 62 Jeugdbeschermingswet uitspraak doet over het hoger beroep tegen een beschikking van de onderzoeksrechter waarbij deze met toepassing van artikel 49, derde lid, Jeugdbeschermingswet, een minderjarige naar de jeugdrechtbank verwijst wegens een als misdrijf omschreven feit, oordeelt dat de zaak lastens de minderjarige niet onregelmatig bij de onderzoeksrechter aanhangig werd gemaakt, maar dat deze overeenkomstig de wettelijke bepalingen van de Jeugdbeschermingswet werd geadieerd en gehandeld heeft, zodat er geen reden is de rechtspleging onontvankelijk te verklaren en verder oordeelt dat evenmin bewijselementen noch stukken nietig dienen te worden verklaard en dat het hoger beroep niet-ontvankelijk is in zoverre het betrekking heeft op schuldaanwijzingen, bevat geen eindbeslissing, noch een beslissing over de bevoegdheid, noch een uitspraak in één der andere gevallen bedoeld in artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep tegen dit arrest voorbarig en mitsdien niet ontvankelijk is.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Jeugdbescherming - Jeugdbeschermingswet - Artikel 49 - Beschikking van de onderzoeksrechter tot verwijzing van een minderjarige naar de jeugdrechtbank - Hoger beroep - Aard van de beslissing in hoger beroep

P.16.0703.F 11 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.4 AC nr. ...

De memorie van de eiser, waarvan geen kennis werd gegeven aan de nieuwe woonplaats van de verweerder, terwijl het cassatieberoep hem aan die woonplaats werd betekend, is ontvankelijk wanneer van die memorie kennis werd gegeven aan de woonplaats van de verweerder zoals die in het bestreden arrest is vermeld en laatstgenoemde niet aanvoert dat hij de memorie niet ontvangen heeft.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Ter kennis brengen van de memorie aan de partij tegen wie het cassatieberoep is gericht - Adreswijziging van de verweerder

P.16.1313.F 11 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Verlenging - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

Wanneer de minister, met toepassing van artikel 7, derde, zesde en achtste lid, Vreemdelingenwet, de maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling verlengt en de wettigheid van die beslissing door de raadkamer werd bevestigd overeenkomstig artikel 74 van die wet, betekent dit niet dat het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een vroegere beslissing tot verlenging van de vrijheidsberoving geen bestaansreden meer heeft (impliciet) (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr ...

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Verlenging - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

- Artt. 7, derde, vijfde, zesde en achtste lid, 71 en 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.16.1068.F 14 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161214.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Termijn voor neerlegging van het exploot van betekening

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Termijn voor neerlegging van het exploot van betekening - Berekening

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor neerlegging van de memorie en het bewijs van mededeling

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn - Neerlegging van de memorie buiten termijn - Gevolg - Ontvankelijkheid van de memorie

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Termijn - Neerlegging van het exploot van betekening buiten termijn - Gevolg - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor neerlegging van de memorie en het bewijs van mededeling - Berekening

Krachtens de artikelen 427, tweede lid, en 429, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering moeten, op straffe van niet-ontvankelijkheid, het exploot van betekening van het cassatieberoep, de memorie en het bewijs van mededeling van die memorie aan de partij tegen wie het cassatieberoep is gericht, op de griffie van het Hof worden neergelegd binnen de termijn van twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ... .

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Termijn voor neerlegging van het exploot van betekening

- Artt. 427, tweede lid, en 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor neerlegging van de memorie en het bewijs van mededeling

- Artt. 427, tweede lid, en 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

De termijn van twee maanden wordt gerekend van de zoveelste tot daags vóór de zoveelste; hij wordt gerekend vanaf de dag na die van de verklaring van cassatieberoep en de vervaldag is in de termijn begrepen, behoudens verlenging overeenkomstig artikel 644 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ... .

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor neerlegging van de memorie en het bewijs van mededeling - Berekening

- Artt. 427, tweede lid, en 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Termijn voor neerlegging van het exploot van betekening - Berekening

- Artt. 427, tweede lid, en 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de verklaring van cassatieberoep werd ondertekend op woensdag 29 juni 2016, verstrijkt de wettelijk bepaalde termijn voor neerlegging van het exploot van betekening, van de memorie en het bewijs van mededeling van de memorie aan de verweerder, op 29 augustus 2016; wanneer die stukken dinsdag 30 augustus 2016 op de griffie werden neergelegd, zijn het cassatieberoep en de memorie niet-ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ... .

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Termijn - Neerlegging van het exploot van betekening buiten termijn - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Artt. 427, tweede lid, en 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn - Neerlegging van de memorie buiten termijn - Gevolg - Ontvankelijkheid van de memorie

- Artt. 427, tweede lid, en 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.16.1183.F 7 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161207.1 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen het arrest dat de invrijheidstelling beveelt van de vreemdeling heeft geen bestaansreden meer wanneer de Staat een einde maakt aan de vasthoudingsmaatregel (1). (1) Zie Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0841.F, AC 2009, nr. 413: "Uit een brief van de Dienst Vreemdelingenzaken van 29 mei 2009 blijkt dat de ten aanzien van de verweerder genomen vrijheidsberovende maatregel op 19 mei 2009 verviel, datum waarop de voormelde overheid een einde heeft gemaakt aan de opsluiting die met toepassing van artikel 7, tweede en derde lid, Vreemdelingenwet was bevolen. Het cassatieberoep heeft bijgevolg geen bestaansreden meer".

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Niet-handhaving van de vrijheidsberoving - Vrijlating - Cassatieberoep van de Staat - Geen

bestaansreden

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.16.1113.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.6 AC nr. ...

De eiser die cassatieberoep instelt tegen een beslissing die zijn vordering tot wraking verwerpt, weet dat de zaak voor het Hof spoedeisend is en het voorwerp zal uitmaken van een rechtsdagbepaling op korte termijn zodat die eiser niet dient te wachten op de ontvangst van een rechtsdagbepaling alvorens de werkzaamheden te verrichten met het oog op het indienen van zijn memorie.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Beslissing die de vordering tot wraking verwerpt - Behandeling voor het Hof - Spoedeisend karakter

- Artt. 429, eerste en tweede lid, en 432 Wetboek van Strafvordering

P.16.0436.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.4 AC nr. ...

Uit artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen een beslissing tot buitenvervolgingstelling van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij zij tevens is veroordeeld tot de kosten, slechts ontvankelijk is wanneer het betekend is zowel aan de inverdenkinggestelde als aan het openbaar ministerie (1). (1) Zie R.VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 359.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Beslissing tot buitenvervolgingstelling van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Betekening

P.16.0610.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Getekend "loco" een advocaat die geen houder is van het getuigschrift

De verklaring van cassatieberoep in strafzaken die door een advocaat is getekend die houder blijkt te zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, in de plaats van ("loco") een andere advocaat, is niet onontvankelijk door het enkele feit dat niet blijkt dat ook de tweede advocaat houder is van het voormelde getuigschrift (1). (Impliciet) (1) Contra Cass. 10 mei 2016, AR P.16.0284.N, AC 2016, zie datum; zie ook andersluidende concl. OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Getekend "loco" een advocaat die geen houder is van het getuigschrift

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0587.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.5 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de partij die door de appelrechter burgerlijk aansprakelijk wordt gesteld voor de betaling van een geldboete en de kosten van de strafvordering waartoe een beklaagde wordt veroordeeld, dat niet werd betekend aan het openbaar ministerie bij het appelgerecht, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 4 februari 1986, AR 9605, AC 1985-1986, nr. 353; Cass. 12 december 1986, AR 776, AC 1986-1987, nr. 231.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Allerlei - Burgerlijk aansprakelijke partij - Geen betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.16.0938.F 28 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.4 AC nr. ...

De Uitleveringswet 1874 maakt geen melding van het cassatieberoep, dat ter zake geregeld blijft door het Wetboek van Strafvordering; daaruit volgt dat het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing van de raadkamer tot uitvoerbaarverklaring bevestigt, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0520.N, AC 2016, nr. ... (dat de niet-ontvankelijkheid vaststelt van het cassatieberoep dat, gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beschikking tot uitvoerbaarverklaring van de raadkamer bevestigt, niet door een advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, werd ingesteld).

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep - Advocaat die geen houder is van het getuigschrift - Ontvankelijkheid

---

P.16.0438.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - In laatste aanleg gewezen vonnis bij verstek - Vonnis niet vatbaar voor verzet - Termijn om cassatieberoep in te stellen

Het cassatieberoep dat gericht is tegen een in laatste aanleg gewezen vonnis bij verstek, dat niet vatbaar is voor verzet, kan worden ingesteld vanaf de uitspraak van die beslissing tot de vijftiende dag na de betekening van dat verstekvonnis (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - In laatste aanleg gewezen vonnis bij verstek - Vonnis niet vatbaar voor verzet - Termijn om cassatieberoep in te stellen

---

P.16.0646.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Regelmatigheid van het beslag en van de vervreemding

Uit geen enkele wetsbepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank, het recht moet inhouden om het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat de regelmatigheid of de gepastheid heeft onderzocht van de beslissing van de onderzoeksrechter om tot de vervreemding over te gaan van een in beslag genomen goed alsook de regelmatigheid heeft onderzocht van het gerechtelijk onderzoek, met inbegrip van de regelmatigheid van de inbeslagneming, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen; men kan niet stellen dat het feit dat tegen dergelijke beslissingen geen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld, afbreuk doet aan het recht van de inverdenkinggestelde of van de getroffen derde op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank of aan hun recht op een eerlijke behandeling van de zaak (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ..... (2) Zoals gewijzigd bij art. 115 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie ("pot-pourri II" genaamd).

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Regelmatigheid van het beslag en van de vervreemding

- Artt. 35ter, 61quater, 61sexies, 89, 235bis en 420 Wetboek van Strafvordering

---

P.16.0929.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.4 AC nr. ...

De afstand tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank is regelmatig wanneer hij wordt gedaan bij een verklaring van de gedetineerde eiser op de griffie van de gevangenis (Impliciet) (1). (1) Voor de afstand in persoon van het cassatieberoep door een gedetineerde, wat de strafvordering betreft, zie Cass. 21 december 1994, AR P.94.1342.F, AC. 1994, nr. 571.

Strafzaken - Afstand - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Vormen van de afstand - Afstand in persoon -

Gedetineerde

- Art. 6 Wet 16 februari 1961

P.16.0936.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor memories en stukken - Laattijdige oproeping

Wanneer de advocaat van de eiser wegens een laattijdige oproeping onmogelijk zijn memorie kon neerleggen binnen de termijn van vijftien dagen voor de rechtszitting, kan het Hof die memorie niet onontvankelijk verklaren hoewel deze het voorschrift van artikel 429 Wetboek van Strafvordering niet naleeft (Impliciet) (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor memories en stukken - Laattijdige oproeping

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.15.0999.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.4 AC nr. ...

Artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering verplicht de eiser in cassatie, ook indien vertegenwoordigd door een lasthebber ad hoc die advocaat is, op straffe van onontvankelijkheid zijn memorie per aangetekende brief ter kennis te brengen van de partijen tegen wie zijn beroep is gericht en het bewijs van verzending ter griffie neer te leggen binnen de termijn welke is bepaald in het eerste of het tweede lid van dit artikel.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

Met artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering heeft de wetgever aan de eisers in cassatie, ook indien vertegenwoordigd door een lasthebber ad hoc die advocaat is – een algemene verplichting tot betekening opgelegd, met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing over de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

Noot van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

Noot van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

P.16.0926.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.4 AC nr. ...

De Vreemdelingenwet maakt geen melding van het cassatieberoep, zodat het cassatieberoep gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 van die wet, nog steeds door het Wetboek van Strafvordering wordt geregeld (1). (1) Cass. 23 juni 2009, AR P.09.0844.N, AC 2009, nr. 434.

Strafzaken - Allerlei - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Cassatieberoep - Toepasselijke bepalingen

Het cassatieberoep van de vreemdeling tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. .....

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering

van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Cassatieberoep - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures

P.16.0052.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.4 AC nr. ...

Wanneer, ingeval tegen een rechtspersoon en tegen degene die bevoegd is om hem te vertegenwoordigen een strafvordering wordt ingesteld wegens dezelfde of samenhangende feiten, door de rechtbank een lasthebber ad hoc is aangewezen om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, is overeenkomstig artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering deze laatste uitsluitend bevoegd om namens de rechtspersoon als beklaagde rechtsmiddelen, met inbegrip van cassatieberoep, aan te wenden tegen de beslissingen over de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering en over de gelijktijdig aanhangige burgerlijke rechtsvorderingen als accessorium van die strafvordering, alsook om afstand te doen van de tegen die beslissingen ingestelde rechtsmiddelen (1). (1) Zie: Cass. 26 september 2006, AR P.05.1663.N, AC 2006, nr. 435 met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL.

Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtspersoon vertegenwoordigd door een lasthebber ad hoc - Gevolg

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging door een lasthebber ad hoc

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging door een lasthebber ad hoc - Gevolg

P.16.0917.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.5 AC nr. ...

Uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het bij het tweede lid van die paragraaf bedoelde getuigschrift; zowel de advocaat die als raadsman van de eiser het cassatieberoep instelt als deze die in de plaats van deze raadsman het cassatieberoep tekent, moeten aan deze vereisten voldoen vermits pas op die manier de door de wetgever met deze bepalingen beoogde doelstelling, namelijk waarborgen dat het instellen van een cassatieberoep slechts weloverwogen gebeurt door een advocaat die blijk heeft gegeven van een vertrouwdheid met de cassatieprocedure in strafzaken, kan worden bereikt (1). (1) Zie: Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. ...; Cass. 10 mei 2016, AR P.16.0284.N, AC 2016, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0911.F 24 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160824.1 AC nr. ...

Met uitzondering van de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen de binnen vijf dagen na het verlenen van het bevel tot aanhouding gewezen beslissingen, als bedoeld in artikel 21, § 1, tweede lid, Wet Voorlopige Hechtenis, zijn de beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep; die regel is van toepassing op de verzoeken tot voorlopige invrijheidstelling die op grond van artikel 27 Wet Voorlopige Hechtenis worden ingediend (1). (1) zoals gewijzigd bij artikel 137 van de Wet tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, in werking getreden op 29 februari 2016, "Pot-pourri II" genaamd.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden

- Artt. 27 en 31, § 2 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

P.16.0891.F 17 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160817.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Advocaat - Opleiding - Getuigschrift

Artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de advocaat die de verklaring van cassatieberoep doet en tekent, houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, heeft een algemene draagwijdte en is op alle procedures van toepassing, tenzij daarvan bij een bijzondere wet wordt afgeweken, wat niet het geval is voor het cassatieberoep gericht tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, moet blijken dat de verklaring van cassatieberoep werd gedaan door een advocaat die houder is van dat getuigschrift (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Advocaat - Opleiding - Getuigschrift

- Art. 97, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 425, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0254.F 15 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160615.2 AC nr. ...

Om regelmatig te zijn, moet de betekening van het cassatieberoep tegen een rechtspersoon waarvoor een lasthebber ad hoc werd aangewezen, aan laatstgenoemde gebeuren.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep gericht tegen een rechtspersoon waarvoor een lasthebber ad hoc werd aangewezen - Ontvankelijkheid

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0562.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Begrip - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter die kennisneemt van de strafvordering zich de bevoegdheden van een andere rechter toe–eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil over rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Koninklijk besluit nog niet in werking getreden - Ministeriële uitvoeringsbesluiten - Ondertekening en bekendmaking vóór de inwerkingtreding van het koninklijk besluit - Wettigheid

Het arrest waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling, na aanneming van de verzachtende omstandigheden, de verwijzing beveelt van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, beslecht geen geschil inzake bevoegdheid in de zin van het tweede lid van dat artikel en houdt geen verband met de andere in dat artikel bepaalde gevallen (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid -

Begrip - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank

P.16.0294.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.7 AC nr. ...

De termijn van acht dagen bedoeld in artikel 429, derde lid, Wetboek van Strafvordering, is een volle termijn, wat inhoudt dat acht volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van de indiening van de memorie van antwoord en de dag van de rechtszitting; indien de negende en de tiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag, zondag of feestdag zijn, moet de memorie ervóór zijn neergelegd (1). (1) Zie: Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor de indiening van de memorie van antwoord - Ontvankelijkheid

P.16.0520.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.5 AC nr. ...

Voor het cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer, die een internationaal aanhoudingsbevel uitvoerbaar verklaart, gelden de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering zodat het cassatieberoep waarvan de verklaring niet werd gedaan door een advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, niet ontvankelijk is.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep zonder toedoen van een advocaat - Ontvankelijkheid

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.16.0252.F 1 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160601.3 AC nr. ...

De cassatieberoepen, die na 1 februari 2016 zijn ingesteld door een advocaat, van wie niet blijkt uit de stukken die zijn neergelegd binnen de termijn van twee maanden bepaald in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat hij houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, van dat wetboek bedoelde getuigschrift, zijn niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 5 april 2016, AR P.16.0344.N, AC 2016, nr. ....; Cass. 10 mei 2016, AR P.16.0284.N, AC 2016, nr. .....

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep na 1 februari 2016 - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Handtekening van een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Termijn om de stukken neer te leggen die van de opleiding getuigen

- Artt. 425, § 1, tweede lid, en 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0173.F 11 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160511.11 AC nr. ...

De memorie die op de griffie van het Hof is neergelegd na 1 februari 2016 en die ondertekend is door een advocaat van wie uit de rechtspleging niet blijkt dat hij houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. .....; Cass. 10 mei 2016, AR P.16.0284.N, AC 2016, nr. .....

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie ondertekend door een advocaat - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Artikel 31, Wet 14 februari 2014 - Advocaat houder van het getuigschrift opleiding in cassatieprocedures

- Artt. 425, § 1, tweede lid, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0263.F 11 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160511.10 AC nr. ...

Een partij kan geen tweede maal cassatieberoep instellen tegen dezelfde beslissing, behoudens in de gevallen waarin de wet voorziet (1). (1) Zie Cass. 16 juni 1999, AR P.99.0310.F, AC 1999, nr. 366.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen waartegen reeds cassatieberoep is ingesteld - Toepassing

- Art. 419 Wetboek van Strafvordering

P.16.0284.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.2 AC nr. ...

Artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de verklaring van cassatieberoep voor de beklaagde gedaan en getekend door de advocaat, die houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, heeft een algemene draagwijdte en is van toepassing in alle procedures, tenzij daarvan door een bijzondere wet wordt afgeweken, wat niet het geval is voor het cassatieberoep ingesteld tegen een beslissing van de hoge commissie tot bescherming van de maatschappij bedoeld in artikel 19ter Wet Bescherming Maatschappij.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Artikel 425, § 1 Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg - Toepassing

- Art. 19ter Wet Bescherming Maatschappij
- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het bij het tweede lid van die paragraaf bedoelde getuigschrift; zowel de advocaat die als raadsman van de eiser het cassatieberoep instelt als deze die in de plaats van deze raadsman het cassatieberoep tekent, moeten aan deze vereisten voldoen (1). (1) Zie: Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0031.N 3 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160503.1 AC nr. ...

Overeenkomstig het tweede lid van artikel 427 Wetboek van Strafvordering moet het exploot van betekening van het cassatieberoep binnen de termijn bepaald in artikel 429 Wetboek van Strafvordering neergelegd worden ter griffie van het Hof van Cassatie.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Exploot van betekening - Neerlegging ter griffie

Met de termijn van twee maanden bedoelt artikel 429 Wetboek van Strafvordering twee kalendermaanden; hieruit volgt dat wanneer het cassatieberoep ingesteld is op 31 december, de termijn van twee maanden verstrijkt op 28 februari en, in het geval van schrikkeljaar, 29 februari.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Termijn van twee maanden

P.16.0228.N 3 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160503.4 AC nr. ...

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat hij die namens een partij ter griffie van het Hof een memorie wil indienen niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, bedoelde getuigschrift (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.16.0020.N, AC 2016, nr. ...; Cass. 11 mei 2016, AR P.16.0173.F, AC 2016, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Vormvereisten

P.16.0457.F 27 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160427.9 AC nr. ...

Het Hof vermag geen acht te slaan op de memorie die het openbaar ministerie heeft neergelegd tot staving van zijn cassatieberoep tegen een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank, wanneer niet blijkt dat die memorie werd meegedeeld aan de verweerder.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Neerlegging van een memorie - Memorie niet meegedeeld aan de partij tegen wie het cassatieberoep is gericht - Gevolg - Ontvankelijkheid

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0299.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Termijn van vijftien dagen - Vrije termijn

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die hij uiterlijk vijftien dagen voor de terechtzitting ter griffie van het Hof doet toekomen; daaruit volgt dat het Hof geen acht slaat op de memorie die minder dan vijftien vrije dagen voor de vastgestelde terechtzitting op de griffie wordt neergelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Termijn van vijftien dagen - Vrije termijn

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0414.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 137, Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering, kan tegen de arresten waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd geen onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld, behoudens tegen de arresten gewezen door de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen de beslissingen tot handhaving die binnen vijf dagen na het verlenen van het bevel tot aanhouding zijn gewezen (1). (1) Cass. 30 maart 2016, AR P.16.0388.N, AC 2016, nr. ...

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Maandelijks toezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0203.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.9 AC nr. ...

De verklaring van cassatieberoep die niet zodanig is opgesteld dat daaruit ondubbelzinnig het voorwerp en de draagwijdte van het rechtsmiddel blijken, maakt de zaak niet bij het Hof aanhangig (1). (1) Cass. 23 december 1968, AC 1969, nr. 399; Cass. 16 april 2008, AR P.08.0028.F, AC 2008, nr. 228.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep - Inhoud - Vereisten - Verzuim

P.16.0334.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.3 AC nr. ...

Uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, dat van toepassing is op het cassatieberoep dat wordt ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling, volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring van cassatieberoep niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, bedoelde getuigschrift.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Vermeldingen - Vreemdelingenwet - Bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving - Uitspraak van de kamer van inbeschuldigingstelling over de wettigheid van de vrijheidsberoving - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

P.16.0368.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.4 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep moet laten betekenen aan de partij tegen wie het is gericht, artikel 427, tweede lid, van hetzelfde wetboek, dat bepaalt dat het exploot van betekening moet worden neergelegd ter griffie van het Hof binnen de voor het indienen van de memorie bepaalde termijn, en artikel 97, § 1, tweede lid, Wet Strafuitvoering, dat bepaalt dat de memorie op de griffie van het Hof moet toekomen ten laatste op de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep, volgt dat het openbaar ministerie ingeval van een door de Wet Strafuitvoering bedoeld cassatieberoep de stukken die een betekening van het cassatieberoep aan de veroordeelde aantonen, moet neerleggen ter griffie van Hof binnen de termijn van vijf dagen na de datum van het cassatieberoep; de neerlegging van een afschrift van de akte van cassatieberoep samen met de mededeling dat een akte van betekening werd toegestuurd, volstaan daartoe niet.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Betekening - Neerlegging van het exploot van betekening

P.16.0388.N 30 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160330.3 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat na het in werking treden van artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie is ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat beslist om de hechtenis te handhaven maar niet de eerste beslissing is, is niet ontvankelijk.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Maandelijkse handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0703.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.3 AC nr. ...

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het voor het Hof van Cassatie voor een partij niet langer mogelijk is zichzelf te verdedigen en dat steeds de bijstand van een raadsman vereist is voor het ondertekenen van de memorie; dat een partij zelf advocaat is, ontslaat haar niet van de verplichting beroep te doen op een raadsman (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.15.1067.N, AC 2016, nr. ...; R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 355, nr. 21-22 en 384, nr. 90.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat - Partij die zelf advocaat is

P.15.1067.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.5 AC nr. ...

Uit artikel 429, derde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het voor het Hof van Cassatie voor een partij niet langer mogelijk is zich zelf te verdedigen en dat steeds de bijstand van een raadsman vereist is voor het ondertekenen van de memorie; dat een partij zelf advocaat is, ontslaat deze niet van de verplichting beroep te doen op een raadsman (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.15.0703.N, AC 2016, nr. ...; R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 355, nr. 21-22 en 384, nr. 90.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat - Partij die zelf advocaat is

P.15.1521.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.7 AC nr. ...

Met de bepaling van artikel 427. eerste lid. Wetboek van Strafvordering. Zoals gewijzigd door de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, heeft de wetgever aan de eisers in cassatie een algemene verplichting tot betekening opgelegd. met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing op de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen; een partij. die geen vervolgde partij is. moet zijn cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen een op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering genomen beslissing laten betekenen aan de partijen tegen wie het is gericht.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Algemene verplichting tot betekening - Op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering genomen beslissing - Toepassing

P.15.1665.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.8 AC nr. ...

De beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering is een maatregel van burgerlijke aard. die niettemin onder de strafvordering valt en het openbaar ministerie is bevoegd om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen en dit ongeacht of de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd; de veroordeelde die op grond van artikel 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek de opheffing vordert van een hem ter verzekering van de uitvoering van een herstelmaatregel opgelegde dwangsom, de opschorting van de looptijd van die dwangsom of de vermindering ervan wegens blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid om aan de hoofdveroordeling te voldoen, is dan ook geen vervolgde partij in de zin van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering waaruit volgt dat hij zijn cassatieberoep moet laten betekenen aan de personen tegen wie het is gericht, namelijk het openbaar ministerie bij het gerecht dat uitspraak heeft gedaan over die vordering en de herstelvorderende overheid in wiens voordeel de veroordeling tot betaling van een dwangsom werd uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2010, AR P.09.1761.N, AC 2010, nr. 364; Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Stedenbouw - Veroordeelde - Cassatieberoep tegen de beslissing over de vordering van de veroordeelde betreffende de hem opgelegde dwangsom - Verplichting te betekenen aan het openbaar ministerie - Verzuim

- Art. 6.1.41, §§ 1, 3 en 4 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.16.0020.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.9 AC nr. ...

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing vanaf 1 februari 2016, volgt dat behalve het openbaar ministerie de eiser in cassatie zijn middelen slechts kan aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift (1). (1) Zie R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 355-356, nr. 21-24.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat

P.16.0355.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.11 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 21, § 1, Voorlopige Hechteniswet en artikel 31, § 1 en § 2, Voorlopige Hechteniswet, zoals gewijzigd door artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, in werking getreden op 29 februari 2016, volgt dat met uitzondering van de eerste beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis, tegen een dergelijke beslissing geen onmiddellijk cassatieberoep mogelijk is (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0319.F, AC 2016, nr. ...

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis - Toepassing

P.15.1679.F 9 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160309.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie neergelegd door het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid - Kennisgeving aan de verweerder - Verplichting

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Het Hof slaat geen acht op de memorie van het openbaar ministerie, wanneer uit de rechtspleging niet blijkt dat ze bij aangetekende zending aan de beklaagde, verweerder in cassatie, was meegedeeld binnen twee maanden na de op 1 december 2015 ondertekende verklaring van cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie neergelegd door het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid - Kennisgeving aan de verweerder - Verplichting

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0188.F 9 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160309.5 AC nr. ...

Het Hof verleent akte van afstand van het cassatieberoep wanneer de eiser afstand doet van zijn cassatieberoep per brief die op de griffie van het hof van beroep wordt neergelegd en die aan alle waarborgen van authenticiteit voldoet (1). (1) Voordien heeft het Hof verklaard geen acht te slaan op een afstand per gewone brief, die geen enkele waarborg op authenticiteit biedt (Cass. 7 december 1936, Pas. 1936, I, p. 442; Cass. 15 november 1937, Pas. 1937, I, p. 343; Cass. 11 december 1944, Pas. 1945, I, p. 66: R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Brussel, Larcier, 2015, p. 296).

Strafzaken - Afstand - Algemeen - Vorm

P.16.0203.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.4 AC nr. ...

Het vonnis alvorens recht te doen waarbij de strafuitvoeringsrechtbank, zonder vooruit te lopen op de ontvankelijkheid van de aanvraag tot toekenning van elektronisch toezicht, beslist de uitspraak daarover aan te houden, de gevangenisadministratie om bijkomende inlichtingen vraagt, laatstgenoemde met name verzoekt te antwoorden op de argumenten die de veroordeelde aanvoert tegen haar berekeningen betreffende de datum waarop iemand voor voorwaardelijke invrijheidstelling en andere strafuitvoeringsmodaliteiten in aanmerking komt en de heropening van het debat beveelt, is niet vatbaar voor cassatieberoep.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafuitvoeringsrechtbank - Aanvraag tot toekenning van elektronisch toezicht - Vonnis alvorens recht te doen - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.15.1523.N 1 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160301.3 AC nr. ...

Artikel 429 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de eiser in cassatie zijn middelen moet aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat en die per aangetekende brief ter kennis gebracht wordt van de partij waartegen het beroep gericht is; die vormvereisten zijn voorgeschreven op straffe van niet-ontvankelijkheid; weliswaar is op grond van die bepaling ook de mededeling van de memorie langs elektronische weg mogelijk "onder de door de Koning bepaalde voorwaarden", maar het ontbreken van een koninklijk besluit dat de voorwaarden voor die wijze van mededeling bepaalt, staat de toepassing ervan in de weg (1). (1) Zie Cass. 30 september 2015, AR P.15.1040.F, AC 2015, nr. ... .

Strafzaken - Vormen - Te voegen stukken (bij cassatieberoep of memorie) - Memorie - Partij waartegen het cassatieberoep is gericht - Ter kennis brengen van de memorie

P.15.1573.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.4 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, wordt, op straffe van niet-ontvankelijkheid, de memorie van de eiser ter kennis gebracht van de partij waartegen het cassatieberoep gericht is en wordt het bewijs van verzending ter griffie neergelegd binnen de in de wet bepaalde termijn; die verplichting geldt ook voor het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 10 juni 2015, AR P.15.0446.F, AC 2015, nr...; Cass. 6 mei 2015, AR P.15.0379.F, AC 2015, nr. 293; zie R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, nummer 5, 373.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Artikel 429 Wetboek van Strafvordering - Memorie van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

P.15.0833.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.3 AC nr. ...

Wanneer, sinds het instellen van een cassatieberoep, door het openbaar ministerie bij de feitenrechter, met naleving van de in artikel 216bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde voorwaarden, aan de eiser in cassatie een minnelijke schikking werd voorgesteld, welke door hem werd aanvaard en nageleefd, stelt het Hof, op vordering van de procureur-generaal, en bij toepassing van artikel 216bis, § 2, tiende lid, Wetboek van Strafvordering, vast dat de strafvordering tegen de eiser is vervallen zodat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 25 november 2015, AR P.15.0749.F, AC 2015, nr. .... met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Minnelijke schikking gesloten en uitgevoerd in strafzaken tijdens de aanleg in cassatie

P.15.1351.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.5 AC nr. ...

Bepalend voor de tijdigheid van de memorie is uitsluitend de datum waarop de memorie wordt ontvangen op de griffie van het Hof en niet de datum van de memorie of de datum van de brief waarbij de memorie wordt toegestuurd (1). (1) Zie Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Tijdige memorie

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.16.0157.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.6 AC nr. ...

Het cassatieberoep waarvan de verklaring niet werd gedaan door een advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, is niet ontvankelijk (1). (1) Vanaf 1 februari 2016 moet de advocaat die de verklaring van cassatieberoep doet tevens vermelden dat hij houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures (artikel 50 van de Wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken).

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.15.1596.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Dringende zaak - Memorie neergelegd binnen twee maanden te rekenen van de verklaring van cassatieberoep - Memorie neergelegd minder dan vijftien dagen voor de rechtszitting - Memorie neergelegd vóór de vaststelling van de zaak - Ontvankelijkheid

De memorie die binnen twee maanden te rekenen van de verklaring van cassatieberoep is neergelegd, is ontvankelijk wanneer zij vóór de vaststelling van de zaak werd neergelegd, zelfs als zij minder dan vijftien dagen voor de rechtszitting werd neergelegd (Impliciet) (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Dringende zaak - Memorie neergelegd binnen twee maanden te rekenen van de verklaring van cassatieberoep - Memorie neergelegd minder dan vijftien dagen voor de rechtszitting - Memorie neergelegd vóór de vaststelling van de zaak - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

G.15.0228.F 22 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151222.5 AC nr. ...

Luidens artikel 427, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij de wet van 14 februari 2014, die op 1 februari 2015 in werking is getreden, moet de partij die cassatieberoep instelt haar cassatieberoep doen betekenen aan de partij tegen wie het gericht is; de vervolgde persoon is daartoe evenwel enkel verplicht in zoverre zijn cassatieberoep gericht is tegen de beslissing over de tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvordering. het hoger beroep van de Belgische Staat, dat ertoe strekt de hechtenis van een vreemdeling te handhaven, is geen burgerlijke rechtsvordering in de zin van die bepaling; het cassatieberoep dient derhalve niet aan de Belgische Staat of aan het openbaar ministerie te worden betekend.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Burgerlijke partij - Rechtsbijstand - Betekening aan de partij tegen wie het gericht is - Vervolgde persoon - Verplichting - Voorwaarde

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0399.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.3 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen en, zo zij zich heeft gemanifesteerd als procespartij, aan de herstelvorderende overheid (1). (1) Zie Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr..; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Stedenbouw - Milieubeleid - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

Met artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie, heeft de wetgever aan de eisers in cassatie een algemene verplichting tot betekening opgelegd, met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing over de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekeningsplicht van de partij die cassatieberoep instelt - Draagwijdte - Uitzondering

P.15.0982.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.5 AC nr. ...

Artikel 429 Wetboek van Strafvordering vereist dat de memorie door een advocaat is ondertekend: met de handtekening geeft de auteur aan zich de inhoud van de memorie eigen te maken en de ondertekening is een substantiële vormvereiste om de authenticiteit en de geldigheid van de memorie te waarborgen; aan de vereiste van ondertekening moet zijn voldaan bij het indienen van de memorie ter griffie of uiterlijk bij het verstrijken van de door artikel 429 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn om de memorie ter griffie van het Hof in te dienen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat - Tijdstip

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat - Tijdstip

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat

P.15.0749.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Minnelijke schikking gesloten en uitgevoerd in strafzaken tijdens de aanleg in cassatie

Wanneer blijkt uit de rechtspleging dat, sinds het instellen van het cassatieberoep door de inverdenkinggestelde, de procureur-generaal bij het hof van beroep hem een minnelijke schikking heeft voorgesteld met inachtneming van de in artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering bepaalde voorwaarden en dat hij die heeft betaald, verklaart het Hof de strafvordering vervallen en stelt vast dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Minnelijke schikking gesloten en uitgevoerd in strafzaken tijdens de aanleg in cassatie

- Art. 216bis Wetboek van Strafvordering

P.13.0982.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.2 AC nr. ...

Het overlijden van de beklaagde, eiser in cassatie, vooraleer de bestreden beslissing op de strafvordering in kracht van gewijsde is gegaan, heeft het verval van de strafvordering tot gevolg waardoor die beslissing zonder uitwerking blijft en het cassatieberoep in zoverre geen bestaansreden meer heeft; het cassatieberoep van de beklaagde behoudt een bestaansreden in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0381.N, AC 2007, nr. 463; Cass. 3 november 2015, AR P.14.1158.N, AC 2015, nr. ...

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Overlijden van de beklaagde, eiser in cassatie

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Overlijden van de beklaagde, eiser in cassatie

P.15.1146.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.4 AC nr. ...

Het cassatieberoep gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die met toepassing van artikel 61quater Wetboek van Strafvordering uitspraak doet, zonder een betwisting te moeten beslechten waarbij, in de zin van artikel 131, § 1, 1°, Wetboek van Strafvordering, een onregelmatigheid, verzuim of nietigheid wordt aangevoerd waardoor het beslag van goederen en de blokkering van bankrekeningen is aangetast, is voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2005, AR P.05.0148.F, AC 2005, nr. 181, met concl. OM in Pas. 2005, nr. 181; Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onderzoeksrechter - Beslag - Strafrechtelijk kortgeding - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.14.1158.N 3 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151103.3 AC nr. ...

Het overlijden van de beklaagde vooraleer de bestreden beslissing op de strafvordering in kracht van gewijsde is gegaan, heeft het verval van de strafvordering tot gevolg zodat bijgevolg die beslissing zonder uitwerking blijft; in zoverre het cassatieberoep gericht is tegen de beslissing op de strafvordering, heeft het geen bestaansreden meer (1). (1) Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0381.N, AC 2007, nr. 463; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 86, nr. 155.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Overlijden van de beklaagde, eiser in cassatie

- Art. 20 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0311.N 3 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151103.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Ontvankelijkheid - Ondertekening "op vordering en concept" door advocaat

In strafzaken is de tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie niet vereist en is de advocaat geen ministerieel ambtenaar zodat hij niet de hoedanigheid heeft om een memorie te ondertekenen "op vordering en concept"; de handtekening met de vermelding "op vordering en naar ontwerp" is geen handtekening als bedoeld bij artikel 429 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Ontvankelijkheid - Ondertekening "op vordering en concept" door advocaat

P.15.1292.F 28 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151028.2 AC nr. ...

Met toepassing van het nieuwe artikel 429 Wetboek van Strafvordering mag het Hof geen acht slaan op het middel van het openbaar ministerie, eiser in cassatie, dat aangevoerd wordt in een verklaring van cassatieberoep die neergelegd werd op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing gewezen heeft, aangezien het niet wordt aangevoerd in een memorie die neergelegd werd op de griffie van het Hof.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Verzoekschrift neergelegd door openbaar ministerie op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Het cassatieberoep van het openbaar ministerie is niet ontvankelijk wanneer de stukken die de betekening ervan aan de veroordeelde aantonen, niet werden neergelegd op de griffie van het Hof.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Stukken die de betekening van het cassatieberoep aan de veroordeelde aantonen - Niet binnen de wettelijke termijn neergelegd

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.15.0726.N 27 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151027.4 AC nr. ...

Geen ontvankelijk cassatieberoep kan worden ingesteld tegen een persoon die op het ogenblik van het instellen ervan, is overleden (1). (1) Cass. 31 mei 1996, AR C.95.0364.F, AC 1996, nr. 201.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Burgerlijke partij overleden op het ogenblik van het cassatieberoep

P.15.1261.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.3 AC nr. ...

De beslissingen van de strafuitvoeringsrechter die de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen weigeren, deze al dan niet toekennen met of zonder een bijzondere voorwaarde dan wel de voorlopige invrijheidstelling herroepen, alsook de beslissingen die uitspraak doen over de verdere invrijheidstelling na opsluiting van de veroordeelde van wie de procureur des Konings de voorlopige aanhouding heeft bevolen, zijn vatbaar voor cassatieberoep; aangezien de beslissing alvorens recht te doen die de beslissing van de strafuitvoeringsrechter slechts uitstelt, in afwachting van aanvullende medische onderzoeken en niet definitief uitspraak doet over het verzoek tot toekenning van de voorlopige invrijheidstelling, kan er daartegen noch onmiddellijk noch uitgesteld cassatieberoep worden ingesteld.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische

redenen - Vonnis alvorens recht te doen - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.15.1287.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep in de gevangenis door de gedetineerde - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep ingesteld door een persoon die in België is gedetineerd in uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel zonder de tussenkomst van een advocaat en door middel van een verklaring gedaan voor de directeur van de gevangenis of zijn gemachtigde is ontvankelijk (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie de concl. van het OM. Het Hof, in voltallige zitting, heeft, zonder opgave van redenen, de zienswijze van het openbaar ministerie verworpen.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep in de gevangenis door de gedetineerde - Ontvankelijkheid

P.15.1014.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter door een burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld door de verzoeker tot wraking - Verplichte betekening

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter door een burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld door de verzoeker tot wraking - Memorie in cassatie - Verplichting de memorie mede te delen

Uit artikel 427 Wetboek van Strafvordering volgt dat het cassatieberoep, behoudens wanneer de vervolgde partij cassatieberoep indient tegen de veroordelende beslissing op de tegen hem ingestelde strafvordering en buiten de materies waar het cassatieberoep door bijzondere bepalingen wordt geregeld, aan de partijen moet worden betekend tegen wie het is gericht, op straffe van niet-ontvankelijkheid; het cassatieberoep van een eiser, verzoeker tot wraking, is niet ontvankelijk wanneer uit de rechtspleging niet blijkt dat hij zijn cassatieberoep heeft betekend aan de partijen tegen wie hij, als burgerlijke partij, zijn vordering had ingesteld (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekening - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter door een burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld door de verzoeker tot wraking - Verplichte betekening

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Het Hof vermag geen acht te slaan op de memorie van de eiser, verzoeker tot wraking, wanneer uit de rechtspleging niet blijkt dat zij werd meegedeeld aan de andere partijen in de zaak, in het kader waarvan werd verzocht de onderzoeksrechter te wraken (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter door een burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld door de verzoeker tot wraking - Memorie in cassatie - Verplichting de memorie mede te delen

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.14.0355.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.1 AC nr. ...

Ingeval de strafvordering tegen een rechtspersoon en tegen degene die bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, wordt ingesteld en een lasthebber ad hoc voor de rechtspersoon is aangewezen, kiest de lasthebber ad hoc vrij de raadsman van de rechtspersoon; hij kan, zo hij oordeelt dat er geen gevaar is voor tegenstrijdigheid van belangen, een beroep doen op dezelfde advocaat als de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt, maar indien een beroep wordt gedaan op eenzelfde advocaat voor de rechtspersoon en voor de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt, moet die keuze blijken uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan (1). (1) Cass. 4 oktober 2011, AR P.11.0203.N, AC 2011, nr. 519.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc - Eenzelfde advocaat voor vervolgde rechtspersoon en natuurlijke persoon

P.15.0305.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.2 AC nr. ...

Uit het gegeven dat het openbaar ministerie bevoegd is om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen, en dit ongeacht of de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd en dat de beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering een maatregel is van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt, volgt dat hij tegen wie op grond van artikel 6.1.41, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een herstelmaatregel is bevolen, op straffe van niet-ontvankelijkheid, zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing moet laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Stedenbouw - Veroordeelde - Cassatieberoep tegen de beslissing over de door de herstelvorderende overheid gevorderde herstelmaatregel - Verplichting te betekenen aan het openbaar ministerie - Verzuim

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.15.1258.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.5 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de bepalingen van artikel 427, eerste en tweede lid, 429 Wetboek van Strafvordering en artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat de procureur-generaal die cassatieberoep instelt tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel het exploot van betekening van zijn cassatieberoep aan de betrokkene, ter griffie van het Hof moet doen toekomen ten laatste de vijfde dag te rekenen vanaf de datum van het instellen van het cassatieberoep.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Europees aanhoudingsbevel - Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitspraak over de tenuitvoerlegging - Cassatieberoep door procureur-generaal - Neerlegging betekeningsexploot ter griffie

P.15.1040.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.5 AC nr. ...

Artikel 429 Wetboek Strafvordering, zoals van toepassing op de cassatieberoepen die zijn ingesteld na 1 februari 2015, datum waarop de wet van 14 februari 2014 gedeeltelijk in werking getreden is, bepaalt dat de eiser in cassatie zijn middelen moet aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat en die per aangetekende brief ter kennis gebracht wordt van de partij waartegen het beroep gericht is; hoewel, krachtens die bepaling, ook de mededeling van de memorie langs elektronische weg mogelijk is "onder de door de Koning bepaalde voorwaarden", staat de ontstentenis van een koninklijk besluit dat die voorwaarden nader bepaalt, aan die wijze van mededeling in de weg.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Mededeling aan de partij waartegen het beroep gericht is - Wijze van mededeling

- Art. 429, eerste en vierde lid Wetboek van Strafvordering

De eiser in cassatie moet zijn middelen aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat en die per aangetekende brief ter kennis gebracht wordt van de partij waartegen het beroep gericht is; die vormvereisten zijn voorgeschreven op straffe van niet-ontvankelijkheid.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Op straffe van niet-ontvankelijkheid voorgeschreven vormvereisten

- Art. 429, eerste en vierde lid Wetboek van Strafvordering

Om regelmatig te zijn, moet de memorie ter kennis gebracht worden van de partij waartegen het beroep gericht is en niet van diens raadsman.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie - Mededeling aan de partij waartegen het beroep gericht is - Mededeling aan diens raadsman - Regelmatigheid

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.15.1251.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.8 AC nr. ...

Uit de samenhang van artikel 18 Wet Europees Aanhoudingsbevel en de artikelen 425, § 1, en 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de wet niet voorziet in de mogelijkheid voor een gedetineerde persoon de verklaring van cassatieberoep tegen de beslissing die in hoger beroep uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van het tegen hem uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel, overeenkomstig artikel 18, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel te doen zowel zonder de tussenkomst van een advocaat als op een andere plaats dan de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen (1). (1) Contra: Cass. 25 maart 2015, AR P.15.0393.F, AC 2015, nr. met andersluidende concl. van advocaat-generaal Loop. Het thans geannoteerde arrest had betrekking op een aanvullend verzoek tot overlevering van een reeds in het buitenland gedetineerde persoon ingevolge het aanvankelijk uitgevoerde Europees aanhoudingsbevel. Artikel 31 Wet Europees aanhoudingsbevel bepaalt dat de raadkamer die de betrokken persoon heeft overgeleverd, over de tenuitvoerlegging van het bijkomend EAB beslist onder de voorwaarden gesteld in artikel 16 van die wet. Die beslissing wordt genomen ten laatste 30 dagen na ontvangst van het verzoek. Dit is geen vervaltermijn. Tevens bepaalt artikel 31 dat de overgeleverde persoon zich kan laten vertegenwoordigen door zijn advocaat in België indien hij, zoals te dezen, niet persoonlijk voor de Belgische rechter kan verschijnen. De advocaat zal in zulk geval gebeurlijk moeten instaan voor het instellen van rechtsmiddelen. MDS

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Europees aanhoudingsbevel - Beslissing van tenuitvoerlegging - Gedetineerde - Verklaring van cassatieberoep - Door advocaat ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen

P.15.0828.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.1 AC nr. ...

Op straffe van niet-ontvankelijkheid van de memorie, is de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar, eiser in cassatie, verplicht zijn memorie mee te delen aan de verweerder.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep ingesteld door de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar van de Waalse overheidsdienst - Memorie van de eiser - Ontvankelijkheid - Verplichting tot mededeling

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Op straffe van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, is de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar van de Waalse overheidsdienst verplicht zijn cassatieberoep te betekenen aan de persoon tegen wie het is gericht.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep ingesteld door de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar van de Waalse overheidsdienst - Ontvankelijkheid - Verplichting het cassatieberoep te betekenen

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.15.0397.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.7 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen en, zo zij zich heeft gemanifesteerd, aan de herstelvorderende overheid (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr...; Cass. 21 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr....

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

Met artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie, heeft de wetgever aan de eisers in cassatie een algemene verplichting tot betekening opgelegd, met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing over de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.15.0538.N, AC 2015, nr...; Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr..

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekeningsplicht van de partij die cassatieberoep instelt - Draagwijdte - Uitzondering

P.15.0398.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.2 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen en, zo zij zich heeft gemanifesteerd, aan de herstelvorderende overheid (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ..

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

Met artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie, heeft de wetgever aan de eisers in cassatie een algemene verplichting tot betekening opgelegd, met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing over de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ..

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekeningsplicht van de partij die cassatieberoep instelt - Draagwijdte - Uitzondering

P.15.0512.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.3 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen en, zo zij zich heeft gemanifesteerd, aan de herstelvorderende overheid (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Huisvesting - Vlaamse Wooncode - Herstelvordering - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

Met artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie, heeft de wetgever aan de eisers in cassatie een algemene verplichting tot betekening opgelegd, met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing over de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekeningsplicht van de partij die cassatieberoep instelt - Draagwijdte - Uitzondering

P.15.0538.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekeningsplicht van de partij die cassatieberoep instelt - Draagwijdte - Uitzondering - Cassatieberoep ingesteld door de vader van een minderjarige in het kader van een procedure jeugdbescherming

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Geschrift ondertekend door eiser - Ontvankelijkheid

Krachtens artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep laten betekenen aan de partij tegen wie het gericht is; de vervolgde persoon is daartoe evenwel enkel verplicht in zoverre zijn cassatieberoep gericht is tegen de beslissing over de tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Zie concl. OM. Cass. 21 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekeningsplicht van de partij die cassatieberoep instelt - Draagwijdte - Uitzondering - Cassatieberoep ingesteld door de vader van een minderjarige in het kader van een procedure jeugdbescherming

Krachtens artikel 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering kan, behalve het openbaar ministerie de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat; het geschrift dat niet ondertekend is door een advocaat is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM. Cass. 8 juli 2015, AR P. 15.0850.N, AC 2015, nr...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Geschrift ondertekend door eiser - Ontvankelijkheid

P.15.0911.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.7 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat de op grond van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het Decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid genomen beslissingen op de herstelvorderingen heeft gewezen (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr..; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Stedenbouw - Milieubeleid - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

Met artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie, heeft de wetgever aan de eisers in cassatie een algemene verplichting tot betekening opgelegd, met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing over de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr..; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Betekeningsplicht van de partij die cassatieberoep instelt - Draagwijdte - Uitzondering

P.14.1762.F 9 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150909.2 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de vervolgende partij na het cassatieberoep tegen de veroordelende beslissing, met inachtneming van de in artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering bepaalde voorwaarden, aan de eiser een minnelijke schikking heeft voorgesteld die deze heeft betaald, stelt het Hof het verval van de strafvordering vast, zodat de ten aanzien van de eiser genomen beslissing op de strafvordering zonder uitwerking blijft en het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 5 november 2013, AR P.12.1824.N, AC 2013, nr. 584.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Rechtspleging voor het Hof van Cassatie - Afsluiten en uitvoeren van een minnelijke schikking in de loop van de rechtspleging

- Art. 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.15.0358.N 8 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150908.5 AC nr. ...

Ingevolge het overlijden van de inverdenkinggestelde, vervalt de tegen hem ingestelde strafvordering, zodat het onderzoeksgerecht geen rechtsmacht meer heeft om uitspraak te doen over de daarop geënte burgerlijke rechtsvordering; hieruit volgt dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2011, AR P.10.1331.N, arrest niet gepubliceerd.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Verval van strafvordering - Overlijden van inverdenkinggestelde

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Verval van strafvordering - Overlijden van inverdenkinggestelde

P.15.0479.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.4 AC nr. ...

Het cassatieberoep van het openbaar ministerie is niet ontvankelijk wanneer uit de rechtspleging niet blijkt dat het openbaar ministerie zijn cassatieberoep heeft doen betekenen op de door de verweerder in het raam van de rechtspleging in hoger beroep gekozen woonplaats, nu deze geen andere in België gekende woon- of verblijfplaats heeft.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Betekening - Verweerder zonder gekende woon- of verblijfplaats in België - Door de verweerder in het raam van de rechtspleging in hoger beroep gekozen woonplaats

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.15.0547.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.5 AC nr. ...

Het Hof slaat geen acht op de memorie die is neergelegd door een burgerlijke partij, eiseres in cassatie, wanneer uit de rechtspleging niet blijkt dat het bewijs van mededeling van de memorie aan de verweerder, op de griffie werd neergelegd binnen de termijn van twee maanden, die ingaat de dag van de ondertekening van de verklaring van cassatieberoep.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van een burgerlijke partij - Memorie - Ontvankelijkheid - Neerlegging van het bewijs van mededeling van de memorie

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0746.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Afstand - Geldigheid

Het openbaar ministerie kan op geldige wijze afstand doen van het cassatieberoep dat het heeft ingesteld (1). (Impliciet) (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Afstand - Geldigheid

P.15.0822.F 13 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150813.1 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 427 en 429, tweede en derde lid, Wetboek van Strafvordering is de ontvankelijkheid van het cassatieberoep van het openbaar ministerie onderworpen aan de voorwaarde dat het exploot van betekening of het stuk dat de betekening aan een gedetineerde of geïnterneerde door de directeur van de inrichting aantoont, neergelegd wordt op de griffie van het Hof van Cassatie binnen twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Voorziening van het openbaar ministerie - Betekening aan de gedetineerde of aan de geïnterneerde - Neerlegging ter griffie - Termijn - Ontvankelijkheid

P.15.0850.N 8 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150708.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat en de Wet Strafuitvoering bevat geen bepaling die hiervan afwijkt; een grievenschrift door eiser zelf geschreven en niet ondertekend door een advocaat is niet ontvankelijk.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Artikel 429 Wetboek van Strafvordering - Wet Strafuitvoering - Geen afwijkende bepaling - Grievenschrift ondertekend door de eiser zelf en niet door advocaat - Ontvankelijkheid

P.15.0962.N 8 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150708.4 AC nr. ...

Uit artikel 31, §§1 en 2 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis volgt dat de inverdenkinggestelde geen cassatieberoep kan instellen tegen het afzonderlijke arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat met toepassing van artikel 26, §4, van voormelde wet, op hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de invrijheidstelling onder voorwaarden van de inverdenkinggestelde bij diens verwijzing door de raad- kamer, beslist dat hij aangehouden blijft (1). (1) Cass. 23 september 2014, AR P.14.1424.N en P.14.1431.N, AC 2014, nr 549; Cass. 3 april 2007, AR P.07.0377.N, AC, 2007, nr. 172; Cass. 22 februari 2006, AR P.06.0270.F, AC, 2006, nr. 105.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot verwijzing - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden - Hoger beroep van de procureur des Konings - Hervorming van de bestreden beschikking - Afzonderlijk arrest dat beslist dat de inverdenkinggestelde aangehouden blijft - Voorziening - Ontvankelijkheid

- Artt. 26, § 4, 30 en 31, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0321.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.2 AC nr. ...

Het openbaar ministerie is bevoegd om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aan- wenden van rechtsmiddelen, zelfs als de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd en de beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering is een maatregel van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt; daaruit volgt dat hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen zijn memorie in cassatie voor wat betreft de beslissing op de herstelvordering per aangetekende brief moet ter kennis brengen van het openbaar ministerie bij het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, en zo zij zich heeft gemanifesteerd als procespartij, aan de herstelvorderende overheid, en dit op straffe van ontvankelijkheid van de memorie wat betreft de herstelvordering (1). (1) Cass. 3 september 2013, AR P.12.1253.N, AC 2013, nr. 415; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1808.N, AC 2012, nr. 319, NC, 2014, 481 en noot D. DE WOLF, "De persoon aan wie bij een herstelvordering in stedenbouwstraf- zaken het verzet moet worden betekend"; Cass. 5 mei 2009, AR P.08.1853.N, AC 2009, nr. 293.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Stedenbouw - Herstelvordering - Aard van de maatregel - Gevolg - Cassatieberoep - Memorie - Ter kennis brengen van het openbaar ministerie en de herstelvorderende overheid - Ontvankelijkheid

- Artt. 427 en 429 Wetboek van Strafvordering

P.15.0739.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.5 AC nr. ...

Uit artikel 421, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de partij die cassatieberoep aantekent tegen het arrest tot verwijzing naar het hof van assisen, op straffe van verval, in de akte van cassatieberoep moet preciseren welke van de in artikel 421, derde lid, Wetboek van Strafvordering vermelde gronden hij inroept (1). (1) Cass. 17 juni 2015, AR P.15.0684.F, AC 2015, nr. X.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verwijzing naar het hof van assisen - Vermelding van de grond tot cassatieberoep

- Art. 421, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0400.N 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.12 AC nr. ...

Niet toelaatbaar, want niet ontvankelijk, is het cassatieberoep ingesteld buiten de termijn van vijftien dagen na de uitspraak van de bestreden beslissing.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Algemeen - Termijn voor cassatieberoep

- Artt. 423 en 433 Wetboek van Strafvordering

P.15.0315.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Strafzaken - Algemeen - Heropening van de rechtspleging - Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering - Voorwaarden - Tekortkoming in de rechtspleging dermate ernstig dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging rijst

Strafzaken - Algemeen - Heropening van de rechtspleging - Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Heropening van de rechtspleging - Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering - Voorwaarden - Eiser blijft zeer ernstige nadelige gevolgen ondervinden

Maakt een zeer ernstig nadelig en dadelijk gevolg uit dat de heropening van de rechtspleging verantwoordt, in de zin van artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, het feit dat de eiser tot heropening van de rechtspleging momenteel ter uitvoering van zijn straf is aangehouden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

Strafzaken - Algemeen - Heropening van de rechtspleging - Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering - Voorwaarden - Eiser blijft zeer ernstige nadelige gevolgen ondervinden

- Artt. 442bis, 442ter, 1°, en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Maakt een tekortkoming in de rechtspleging uit die dermate ernstig is dat er ernstige twijfel rijst over de uitkomst van de bestreden rechtspleging, in de zin van artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, het door het Europees Hof vastgestelde feit dat de rechtspleging, door na afloop ervan de redenen van de beslissing niet op te geven, onvoldoende waarborgen heeft geboden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

Strafzaken - Algemeen - Heropening van de rechtspleging - Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering - Voorwaarden - Tekortkoming in de rechtspleging dermate ernstig dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging rijst

- Artt. 442bis, 442ter, 1°, en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering beveelt het Hof van Cassatie de heropening van de rechtspleging, wanneer uit het onderzoek van de aanvraag blijkt dat de vastgestelde schending het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat ernstige twijfel bestaat over de uitkomst van de bestreden rechtspleging, voor zover de veroordeelde partij zeer ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden die slechts door een heropening kunnen worden hersteld (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr..... (2) Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214.

Strafzaken - Algemeen - Heropening van de rechtspleging - Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering

- Artt. 442bis, 442ter, 1°, en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0451.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.4 AC nr. ...

Artikel 429 Wetboek van Strafvordering legt op dat de memorie wordt meegedeeld, teneinde het recht van verdediging van de verweerder te vrijwaren.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Mededeling van de memorie - Verplichting - Draagwijdte - Vrijwaring recht van verdediging van de verweerder

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.15.0555.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.5 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de geïnterneerde, dat is ingesteld na de inwerkingtreding, op 1 februari 2015, van de artikelen 27 en 45 tot 48 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, moet worden ondertekend door een advocaat op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Bescherming van de maatschappij - Beslissing tot internering - Cassatieberoep van de geïnterneerde - Ontvankelijkheid

- Art. 425 Wetboek van Strafvordering

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

De artikelen 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing in strafzaken, ook niet als de strafgerechten uitspraak doen over de herstelvorderingen krachtens artikel 6.1.41 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van de in die bepaling vermelde overheden; de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep van een eiser tot herstel tegen de beslissing op de herstelvordering met betrekking tot een beklaagde heeft niet de niet-ontvankelijkheid tot gevolg van dit cassatieberoep in zoverre gericht tegen een andere beklaagde.

Strafzaken - Vormen - Onsplitsbare zaken - Stedenbouw - Artikelen 31 en 1084 Ger.W. - Ontvankelijkheid

Uit de tekst van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de doelstelling van die bepaling een onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon te waarborgen vloeit voort dat vanaf zijn aanstelling enkel de lasthebber ad hoc bevoegd is om de rechtspersoon in het strafproces te vertegenwoordigen; daaruit volgt niet alleen dat de aangestelde lasthebber ad hoc als enige bevoegd is om namens de rechtspersoon te beslissen over het aanwenden van rechtsmiddelen, maar ook dat de betekening van een cassatieberoep aan een rechtspersoon voor wie een lasthebber ad hoc is aangesteld, slechts regelmatig is als die betekening gebeurde aan deze lasthebber ad hoc (1). (1) Zie Cass. 9 juni 2009, AR P.09.446.N, AC 2009, nr. 388; Cass. 4 oktober 2011, AR P.11.0203.N, AC 2011, nr. 519.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc - Betekening

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc - Bevoegdheid - Betekening

P.15.0684.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest tot verwijzing naar het hof van assisen - Onmiddellijk cassatieberoep - Voorwerp

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest tot verwijzing naar het hof van assisen - Onmiddellijk cassatieberoep - Verklaring van cassatieberoep - Vermelding van de reden van het cassatieberoep

Het onmiddellijk cassatieberoep van de beschuldigde tegen een arrest van verwijzing naar het hof van assisen is niet ontvankelijk wanneer de verklaring geen melding maakt van de reden van het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest tot verwijzing naar het hof van assisen - Onmiddellijk cassatieberoep - Verklaring van cassatieberoep - Vermelding van de reden van het cassatieberoep

- Artt. 231 en 421 Wetboek van Strafvordering

Het onmiddellijk cassatieberoep van de beschuldigde tegen een arrest van verwijzing naar het hof van assisen, dat niet met toepassing van de artikelen 135 en 235bis Wetboek van Strafvordering uitspraak heeft gedaan, legt het Hof alleen de schending voor van de wetten betreffende de bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling en van het hof van assisen en draagt het slechts de toetsing op van de nietigheden die op beperkende wijze in artikel 421, derde lid, van dat wetboek zijn vermeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest tot verwijzing naar het hof van assisen - Onmiddellijk cassatieberoep - Voorwerp

- Artt. 231 en 421 Wetboek van Strafvordering

P.15.0446.F 10 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150610.5 AC nr. ...

Met toepassing van het nieuwe artikel 429 Wetboek van Strafvordering vermag het Hof geen acht te slaan op het middel van de eiser wanneer het niet is aangevoerd in een memorie die op de griffie van het Hof is neergelegd (1). (1) Zie Cass. 6 mei 2015, AR P.15.0379.F, AC 2015, nr. ... . Te dezen had de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik, de eiser in cassatie, een middel aangevoerd in zijn verklaring van cassatieberoep en niet in een op de griffie van het Hof neergelegde memorie.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Wijze van neerlegging van een memorie

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.15.0262.F 3 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150603.6 AC nr. ...

Vermits de cassatieprocedure wordt ingeleid met de verklaring van cassatieberoep, is het de datum van die verklaring die het toepassingsgebied bepaalt van de nieuwe artikelen van het Wetboek van Strafvordering, voortvloeiend uit de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie, die in werking is getreden op 1 februari 2015, en niet de datum van de bestreden beslissing.

Strafzaken - Vormen - Algemeen - Wet 14 februari 2014 - Werking in de tijd - Vaststelling van het toepassingsgebied van de nieuwe bepalingen - Datum van de verklaring van cassatieberoep

- Artt. 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek

Aangezien het niet werd betekend aan de partijen waartegen het is gericht, is het cassatieberoep dat op 4 februari 2015 werd ingesteld, dus na de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 427 Wetboek van Strafvordering, niet ontvankelijk.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Wet 14 februari 2014 - Cassatieberoep ingesteld na inwerkingtreding van de wet - Gebrek aan betekening van het cassatieberoep aan de partijen waartegen het is gericht - Ontvankelijkheid

P.15.0224.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.9 AC nr. ...

Artikel 429, derde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de verweerder in cassatie zijn antwoord slechts kan aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat en die hij uiterlijk acht dagen vóór de rechtszitting ter griffie van het Hof doet toekomen; deze memorie moet volgens artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bij aangetekende brief ter kennis van de eiser worden gebracht en het bewijs van verzending moet binnen de vermelde termijn van acht dagen ter griffie van het Hof worden neergelegd, dit op straffe van onontvankelijkheid (1). (1) In deze zaak dateerde het bestreden arrest van 29 januari 2015, dus vóór de inwerkingtreding op 1 februari 2015 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, terwijl het cassatieberoep werd ingesteld op 9 februari 2015, dus na deze inwerkingtreding. Het belang van dit arrest resideert in de impliciete uitspraak die wordt gedaan over de toepassing van de wet van 14 februari 2014 in de tijd, waarbij de datum van het cassatieberoep doorslaggevend is en niet de datum van de bestreden beslissing.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord - Termijn voor de indiening van de memorie van antwoord - Terkennisbrenging van de eiser - Bewijs van verzending - Neerlegging ter griffie - Ontvankelijkheid

P.15.0667.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.8 AC nr. ...

Een memorie die is ingediend ter griffie van het hof van beroep en niet ter griffie van het Hof van Cassatie, is niet ontvankelijk.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie ingediend ter griffie van het hof van beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.13.0864.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.2 AC nr. ...

Niet ontvankelijk bij gebrek aan belang is het cassatieberoep van de beklaagde na het eindarrest tegen de beslissing van niet ontvankelijkheid over zijn hoger beroep tegen de verwijzingsbeschikking van de raadkamer, nu dit hoger beroep enkel betrekking had op de bezwaren, de bewijskracht van de gegevens van het strafonderzoek en het verzoek tot het verlenen van opschorting (1). (1) Cass 7 november 2006, AR P.06.1003.N, AC 2006, nr. 542; zie Cass. 31 oktober 2006, AR P.06.0614.N, AC 2006, nr. 527 met concl. van advocaat-generaal Timperman.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Gemis aan belang - Verwijzingsbeschikking van de raadkamer - Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep betreffende de bezwaren, de bewijskracht van de gegevens van het strafonderzoek en het verzoek tot opschorting - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing van niet ontvankelijk hoger beroep - Eindarrest - Cassatieberoep tegen beslissing van niet ontvankelijk hoger beroep - Ontvankelijkheid

Niet ontvankelijk bij gebrek aan belang is het cassatieberoep van de beklaagde na het eindarrest tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het verzoek op grond van artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Gemis aan belang - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek van beklaagde op grond van artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering - Beslissing - Cassatieberoep na eindarrest - Gevolg - Ontvankelijkheid

P.15.0559.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.4 AC nr. ...

De termijn van vijftien dagen bedoeld in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door artikel 31 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, is een volle termijn, wat inhoudt dat vijftien volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van de indiening van de memorie en de dag van de rechtszitting; indien de zestiende en de zeventiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag, zondag of feestdag zijn, moet de memorie ervóór zijn neergelegd (1). (1) Het OM had geconcludeerd dat het niet om een vrije termijn ging en dat de memorie derhalve ontvankelijk was. De wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken (BS 27 februari 2014) heeft een aantal belangrijke hervormingen aangebracht aan het penaal cassatieberoep, met de bedoeling het buitengewoon karakter van dit rechtsmiddel te onderstrepen. Deze wijzigingen zijn van kracht met ingang van 1 februari 2015, behoudens de vereiste voor de advocaten om houder te zijn van een getuig- schrift van een opleiding in cassatieprocedures die pas in werking treedt op 1februari 2016. Eén van de wijzigingen betreft de termijn om cassatieberoep in te stellen: daar waar het oude artikel 359 Sv. sprak over vijftien vrije dagen, bedraagt de termijn thans, ingevolge de gewijzigde artikelen 359 en 423 Sv. vijftien dagen en de parlementaire voorbereiding vermeldt uitdrukkelijk dat ze berekend worden overeenkomstig de artikelen 52 en 53 van het Gerechtelijk Wetboek (Parl.St., Senaat, Zitting 2012-2013, n° 5- 1832/1, blz. 12), zodat het geen vrije termijnen meer zijn. Ook aan de vormen en termijnen voor het indienen van de middelen werden wijzigingen aangebracht. De mogelijkheid om zijn middelen te doen kennen in een verzoekschrift, neer te leggen binnen de termijn van vijftien dagen op de griffie van het hof of de rechtbank die de uitspraak deed, overeenkomstig het oude artikel 422 Sv., wordt door de nieuwe wet afgeschaft. Thans kunnen de middelen ter ondersteuning van een voorziening in cassatie, overeenkomstig het nieuwe artikel 429 Sv., enkel nog worden ingediend via een memorie die op de griffie van het Hof van Cassatie dient toe te komen uiterlijk vijftien dagen vóór de terechtzitting én binnen de termijn van twee maanden van de verklaring van cassatieberoep. Onder de vroegere regeling ging het om een termijn van acht dagen vóór de terechtzitting én binnen de twee maanden van de inschrijving op de algemene rol. De termijn van twee maanden werd reeds onder de gelding van de vroegere regeling berekend overeenkomstig de artikelen 52 tot 54 Gerechtelijk Wetboek (A. BLOCH, "Over kamelen en cassatie: de onontvankelijke memorie", T. Strafr., 2013, 25) en dit blijft zo onder de nieuwe artikelen. De termijn van acht dagen, waarover in het oude stelsel niet gepreciseerd was of het een vrije dan wel een gewone termijn was, werd door de rechtspraak van het Hof van Cassatie beschouwd als een vrije termijn (zie R.DECLERCQ, Cassation en matière répressive, Bruylant, 2006, nr. 546 en de aldaar aangehaalde cassatie- arresten). De vraag die thans aan de orde was is of dit nog steeds zo is nu de termijn verlengd werd van acht naar vijftien dagen? Het Hof van Cassatie heeft daarop bevestigend geantwoord. Het is juist dat uit niets in de parlementaire voorbereiding van de wet van 14 februari 2014 blijkt dat de wetgever is willen afstappen van de rechtspraak van het Hof van Cassatie dat de termijn van acht dagen – en dus mutatis mutandis ook deze van vijftien dagen – een vrije termijn is, voor zover de wetgever zich van deze rechtspraak bewust was. Het is ook zo dat strikt genomen het niet is omdat diezelfde wetgever uitdrukkelijk is afgestapt van de vrije termijn voor het instellen van het cassatieberoep, dit zou impliceren dat hij dat ook wenste te doen inzake de termijn om een memorie in te dienen. Anderzijds dient evenwel onderstreept te worden dat de oude regeling een interne logica bezat: vanaf het ogen-blik dat de termijn om cassatieberoep in te stellen een vrije termijn was, leek het logisch dat ook zo te interpreteren voor het indienen van de memorie. Deze logica is echter zoek wanneer enerzijds de termijn om een voorziening in cassatie in te stellen geen vrije termijn meer is, maar die om een memorie in te dienen dan weer wel. Men kan zich ook afvragen of alsdan dezelfde redenering zich opdringt voor de memorie van antwoord waarvan het nieuwe artikel 429 Sv. stelt dat die uiterlijk acht dagen vóór de zitting op de griffie van het Hof van Cassatie dient toe te komen? Daarenboven lijkt het hanteren van vrije termijnen in bepaalde materies tot moeilijkheden te kunnen leiden. Zo is de geldigheidsduur van de vrijheidsberovende beslissing in de wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen in principe beperkt tot maximum 2 maanden (artikelen 7, 25 27, 74/5 en 74/6 van de wet van 15 december 1980). De

beslissingen die een vasthou- ding inhouden zijn vatbaar voor rechtsmiddelen, waaronder het cassatieberoep. Een deel van deze termijn is op het ogenblik van de rechtszitting van het Hof van Cassatie reeds verstreken, maar indien daarbij ook nog vrije termijnen gelden voor de neerlegging van de memorie, wordt de in praktijk nuttige tijdspanne hiervoor wel zeer kort. De wet van 14 februari 2014 beoogt, luidens het verslag uitgebracht namens de commissie voor de justitie, de coherentie tussen de strafwetten te verhogen en ze te verduidelijken (Parl.St., Kamer, Zitting 2012-2013, n° 53-3065/003, blz. 3) en deze bekommernis lag dan ook mee aan de basis van het standpunt van het OM in deze. AW

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor de indiening van de memorie - Ontvankelijkheid

---

P.15.0379.F 6 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150506.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Verzoekschrift neergelegd door openbaar ministerie op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen - Ontvankelijkheid

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Stukken die de betekening aantonen van het cassatieberoep aan de beklaagde - Niet binnen de wettelijke termijn neergelegd - Niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep

Met toepassing van het nieuwe artikel 429 Wetboek van Strafvordering, vermag het Hof geen acht te slaan op de middelen van het openbaar ministerie, eiser in cassatie, die zijn aangevoerd in een verzoekschrift neergelegd op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen, aangezien ze niet zijn aangevoerd in een memorie die op de griffie van het Hof is neergelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Verzoekschrift neergelegd door openbaar ministerie op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Het cassatieberoep van het openbaar ministerie dat na de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 427 Wetboek van Strafvordering is ingesteld, is niet ontvankelijk, bij ontstentenis van de neerlegging op de griffie van het Hof, binnen de dubbele termijn van het nieuwe artikel 429 Wetboek van Strafvordering, van de stukken die de betekening ervan aan de beklaagde aantonen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Stukken die de betekening aantonen van het cassatieberoep aan de beklaagde - Niet binnen de wettelijke termijn neergelegd - Niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.15.0332.N 4 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150504.5 AC nr. ...

Niet ontvankelijk is het cassatieberoep dat door een niet vervolgde maar belanghebbende partij is aangetekend tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling over de tenuitvoerlegging van de overdracht aan de verzoekende buitenlandse overheden van in het kader van een internationaal rechtshulpverzoek in beslaggenomen goederen, wanneer dit cassatieberoep niet werd betekend.

Strafzaken - Vormen - Algemeen - Internationaal rechtshulpverzoek - In beslag genomen goederen - Verzoek tot overdracht aan de verzoekende buitenlandse overheden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tussenkomst van een niet-vervolgde maar belanghebbende partij - Geen betekening - Ontvankelijkheid

---

G.15.0075.F 27 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150427.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, in werking getreden op 1 februari 2015, moet de partij die cassatieberoep instelt het cassatieberoep laten betekenen aan de partij tegen wie het gericht is; de vervolgde persoon is daartoe evenwel enkel verplicht in zoverre zijn cassatieberoep gericht is tegen de beslissing over de tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvordering; vermits geen enkele van de door het hof van assisen van de provincie Luik gewezen arresten waartegen de verzoeker cassatieberoep heeft ingesteld, een beslissing wijst over de burgerlijke rechtsvorderingen, hoeven de cassatieberoepen van de verzoeker op grond van het nieuwe artikel 427 Wetboek van Strafvordering niet te worden betekend.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Burgerlijke partij - Rechtsbijstand - Betekening aan de partij tegen wie het gericht is - Vervolgde persoon - Verplichting

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.14.1882.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Algemeen - Cassatieberoep namens een overledene - Ontvankelijkheid

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Cassatieberoep tegen een overledene - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep dat namens een overledene is ingesteld, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Algemeen - Cassatieberoep namens een overledene - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep dat door het openbaar ministerie is ingesteld tegen een beslissing die werd gewezen op een tijdstip dat de persoon tegen wie het is gericht, overleden was, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Cassatieberoep tegen een overledene - Ontvankelijkheid

---

P.15.0118.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Hof van assisen - Beslissing van schuldigverklaring - Verschoningsgrond uitlokking - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld samen met het cassatieberoep tegen het eindarrest over de burgerlijke belangen - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen het motiverend arrest van het hof van assisen dat de verschoningsgrond uitlokking in aanmerking neemt, is ontvankelijk wanneer het samen met het cassatieberoep is ingesteld tegen het eindarrest dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen (1) (Impliciet). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Hof van assisen - Beslissing van schuldigverklaring - Verschoningsgrond uitlokking - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld samen met het cassatieberoep tegen het eindarrest over de burgerlijke belangen - Ontvankelijkheid

---

P.12.1249.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.1 AC nr. ...

De niet-betekening door een eiser op derdenverzet van zijn cassatieberoep aan de partijen tegen wie het is gericht, kan niet worden gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van dit cassatieberoep (1). (1) GwH 17 juli 2014, nr. 108/2014.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Allerlei - Derdenverzet - Cassatieberoep door eiser op derdenverzet - Niet-betekening - Ontvankelijkheid

P.14.0695.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 416 Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan door artikel 16 van de wet van 14 februari 2014, moet een vonnis of een arrest, in de regel, het geschil daadwerkelijk beëindigen en is het noodzakelijk dat er niets meer te beslechten valt vooraleer het aan het Hof kan worden voorgelegd zodat het cassatieberoep tegen beslissingen over een tussengeschil voorbarig is; in afwijking van die regel staat het tweede lid van het hier toepasselijke artikel 416 Wetboek van Strafvordering onmiddellijk cassatieberoep onder meer toe tegen de vonnissen of arresten inzake bevoegdheid.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Eindbeslissing - Begrip - Gevolg - Uitzondering

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Begrip

P.15.0393.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging - Cassatieberoep - Cassatieberoep ingesteld in de gevangenis door de aangehouden persoon - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep is ontvankelijk wanneer het door de aangehouden persoon is ingesteld bij de directeur van de gevangenis of bij zijn gemachtigde, zonder tussenkomst van een advocaat, en gericht is tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling inzake een Europees aanhoudingsbevel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging - Cassatieberoep - Cassatieberoep ingesteld in de gevangenis door de aangehouden persoon - Ontvankelijkheid

- Artt. 2 to 43 Wet 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken

- Art. 18 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 12 Wet 19 december 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie

P.15.0236.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.1 AC nr. ...

Artikel 96 Wet Strafuitvoering staat het slachtoffer niet toe om cassatieberoep in te stellen tegen de vonnissen van de strafuitvoeringsrechtbank (1). (1) Cass. 28 augustus 2012, AR P.12.1454.F, AC 2012, nr. 439.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissing - Cassatieberoep van het slachtoffer - Ontvankelijkheid

- Art. 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het subjectieve belang om de vernietiging van een beslissing te verkrijgen, kan niet volstaan om de ontvankelijkheid te rechtvaardigen van het cassatieberoep dat buiten de door de wet toegestane gevallen ingesteld wordt.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Algemeen - Persoon die een subjectief belang heeft om de vernietiging te verkrijgen

P.14.0184.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.2 AC nr. ...

Ontvankelijk is het onmiddellijk cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing die uitspraak doet over het subrogatierecht van het gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds en over de invloed van de tussenkomst van de ongevallenverzekeraar op de tussenkomst van de aansprakelijkheidsverzekeraar, zelfs wanneer die beslissing geen eindbeslissing is (impliciet) (1). (1) Het Hof oordeelde eerder dat het cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing omtrent de vraag of de in gedwongen tussenkomst gedaagde verzekeraar, krachtens de met zijn verzekerde gesloten verzekeringsovereenkomst, gehouden is een bepaald risico te dekken, wanneer die beslissing geen eindbeslissing is, voorbarig en derhalve niet ontvankelijk was aangezien dergelijke vraag beschouwd werd als betrekking hebbende op de inhoud van die overeenkomst, maar als vreemd aan het door artikel 416, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde beginsel van aansprakelijkheid (Cass. 27 januari 2004, AR P.03.0839.N, AC 2004, nr. 46). Later oordeelde het Hof dat krachtens het tweede lid van artikel 416 Wetboek van Strafvordering, onmiddellijk cassatieberoep tegen de beslissing omtrent zowel het beginsel van aansprakelijkheid als omtrent het beginsel van de verplichting voor de aansprakelijkheidsverzekeraar om de slachtoffers van een ongeval te vergoeden, ontvankelijk is (Cass., 14 december 2005, AR P.04.1578.F, AC 2005, nr. 672 met concl. adv.-gen. Genicot): dit houdt in dat de beslissing over de tussenkomst van de verzekeraar beschouwd wordt als in het verlengde liggende van de uitspraak over het beginsel van aansprakelijkheid. Het hier geannoteerde arrest had betrekking op een beslissing die enkel uitspraak deed over het subrogatierecht van het gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds (gelet op het niet-verzekerd zijn van de beklaagde en de toepassing van art. 19bis-11, § 1, 8° WAM-wet), over de invloed van de tussenkomst van de ongevallenverzekeraar op de tussenkomst van de aansprakelijkheidsverzekeraar en op de omvang van de schade. Door de middelen te beantwoorden neemt het Hof aan dat het onmiddellijk cassatieberoep ontvankelijk is, ook al doet de bestreden beslissing geen uitspraak over het beginsel van aansprakelijkheid in de strikte zin, met name over de fout, de schade en het oorzakelijk verband tussen beide. Het Hof bevestigt aldus het standpunt dat het eerder in zijn hiervoor aangehaald arrest van 14 december 2005 aannam.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geen eindbeslissing, wel onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die betrekking heeft op de toepassing van het verzekeringsrecht - Ontvankelijkheid

- Art. 416, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.14.1637.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.6 AC nr. 100

De burgerlijke partij kan alleen cassatieberoep instellen tegen de beschikkingen die op haar burgerlijke belangen betrekking hebben en, in geen geval, de vernietiging vorderen van een beslissing van vrijspraak door het hof van assisen (1). (1) Zie Cass. 17 maart 2010, AR P.09.1741.F, AC 2010, nr. 191, met concl. OM in Pas.

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Burgerlijke partij - Hof van assisen - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 409 en 412 Wetboek van Strafvordering

P.15.0166.F 4 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150204.2 AC nr. 85

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Afzonderlijke beschikking - Handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Uit de opzet van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis blijkt dat geen enkel rechtsmiddel openstaat tegen de onderzoeksbeslissingen die, bij de regeling van de rechtspleging, zeggen dat de inverdenkinggestelde aangehouden blijft, zij het onder elektronisch toezicht; in dat geval kan de inverdenkinggestelde, zo hij zijn hechtenis betwist, een verzoek tot invrijheidstelling indienen, overeenkomstig artikel 27, § 1, van de voormelde wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Afzonderlijke beschikking - Handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 26, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.14.1957.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.1 AC nr. 13

Uit de opzet van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis blijkt dat geen enkel rechtsmiddel kan worden aangewend tegen de beslissingen van de onderzoeksgerechten die, bij de regeling van de rechtspleging, de aanhouding van de inverdenkinggestelde bevestigen; in dat geval kan de inverdenkinggestelde, zo hij zijn hechtenis betwist, een verzoek tot invrijheidstelling indienen, overeenkomstig artikel 27, § 1, van de voormelde wet (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0283.F, AC 2011, nr. 143, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor casstieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de hechtenis - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing van niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Een inverdenkinggestelde kan slechts onmiddellijk cassatieberoep instellen tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen de beschikking tot verwijzing, op voorwaarde dat hij tegen die beschikking hoger beroep heeft kunnen instellen; aangezien de kamer van inbeschuldigingstelling de regelmatigheid niet hoeft te onderzoeken van een rechtspleging die niet regelmatig bij haar aanhangig is gemaakt, kan het ontbreken van dat toezicht niet tot cassatie kan leiden (1). (1) Zie Cass. 4 november 2003, AR P.03.0945.N, AC 2003, nr. 552.

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot verwijzing - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing van niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep - Geen toezicht op de regelmatigheid van de rechtspleging - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 416, tweede lid Wetboek van Strafvordering

TUCHTZAKEN

D.23.0010.F 23 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231023.3F.6 AC nr. ...

De op het tableau van een balie ingeschreven advocaat die een partij bijstaat krachtens artikel 1086 Gerechtelijk Wetboek, kan, op grond van artikel 1107, derde lid, de verdaging enkel vragen om die conclusie mondeling te beantwoorden.

Tuchtzaken - Vormen - Op het tableau van een balie ingeschreven advocaat die een partij bijstaat - Antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie - Vraag om verdaging - Voorwerp

- Art. 1121/5 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1107, derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1086 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 478 Gerechtelijk Wetboek

Enkel een advocaat bij het Hof van Cassatie kan, in een zaak waarin zijn monopolie van toepassing is, één van de door de procedure voorgeschreven geschriften neerleggen.

Tuchtzaken - Vormen - Antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie - Schriftelijk antwoord - Advocaat

- Art. 1121/5 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1086 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 478 Gerechtelijk Wetboek

D.22.0007.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.3 AC nr. ...

In tuchtzaken is de memorie van antwoord laattijdig en derhalve niet ontvankelijk wanneer deze meer dan twee maanden na de betekening van het cassatieberoep is neergelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 772.

Tuchtzaken - Vormen - Memorie van antwoord

- Art. 1121/5, 1° Gerechtelijk Wetboek

D.18.0005.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.4 AC nr. ...

De rechtspleging van cassatieberoep wordt in tuchtzaken geregeld zoals in burgerlijke zaken, behalve dat na cassatie de zaak naar hetzelfde, doch anders samengestelde tuchtrechtscollege wordt verwezen; dit rechtscollege voegt zich naar de beslissing van het Hof betreffende de door dat Hof beslechte rechtspunt; indien het onmogelijk is om het tuchtrechtscollege anders samen te stellen, wordt daarvan melding gemaakt in de eindbeslissing (1). (1) Zie concl. OM.

Tuchtzaken - Algemeen - Rechtspleging - Regeling - Rechtscollege - Samenstelling

- Art. 1121/5, eerste lid, 5° Gerechtelijk Wetboek

D.17.0019.F 18 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180518.3 AC nr. ...

Enkel de Orde van de balie waartoe de advocaat behoort die bij de tuchtprocedure is betrokken, is bevoegd om voor het Hof op te treden (1). (1) Cass. 11 september 2015, AR D.15.0002.F, AC 2015, nr. 508, noot Th. W.

Tuchtzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Personen tegen wie cassatieberoep kan worden ingesteld - Cassatieberoep ingesteld tegen de Orde van de Franstalige en Duitstalige Balies - Ontvankelijkheid

- Art. 1121/2 Gerechtelijk Wetboek

D.16.0016.N 28 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170428.4 AC nr. ...

De termijn om in tuchtzaken cassatieberoep in te stellen bedraagt twee maanden te rekenen van de kennisgeving van de beslissing; wanneer de kennisgeving is gebeurd bij aangetekende brief of bij gewone brief, begint de termijn te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst.

Tuchtzaken - Algemeen - Advocaat

- Artt. 53bis, 2°, en 1121/5, 1° Gerechtelijk Wetboek

Mede gelet op de proceshouding van de eiser in het algemeen kan de vordering tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos cassatieberoep gegrond voorkomen (1). (1) Zie Cass. 17 mei 2001, AR C.99.0271.F, AC 2001, nr. 289; zie ook Cass. 17 november 2006, AR F.05.0050.N, AC 2006, nr. 575.

Tuchtzaken - Algemeen - Tergend en roekeloos cassatieberoep - Schadevergoeding - Redenen

- Art. 563, derde lid Gerechtelijk Wetboek

D.16.0005.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Tuchtzaken - Algemeen - Orde van Vlaamse Balies - Ontvankelijkheid

De inzake toepasselijke bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek staan niet eraan in de weg dat zowel de Orde van advocaten waartoe de betrokken advocaat behoort als de Orde van Vlaamse balies waarvan de Orde van advocaten deel uitmaakt, gemachtigd zijn om op te treden als eiser of verweerder voor het Hof van Cassatie dat uitspraak doet over de cassatieberoepen tegen de beslissingen in laatste aanleg van de raden van beroep van de Orde van advocaten (1). (1) Zie concl. OM.

Tuchtzaken - Algemeen - Orde van Vlaamse Balies - Ontvankelijkheid

- Artt. 455, 495, eerste en tweede lid, 1121/1, § 1, 1°, 1121/2 en 1121/3, § 1 Gerechtelijk Wetboek

D.15.0012.N 3 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.3 AC nr. ...

Cassatieberoep kan worden ingesteld tegen de beslissing in laatste aanleg van de Kamer van verwijzing en instaatstelling over de verwijzing naar de tuchtinstantie bij de bedrijfsrevisoren (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2005, AR D.02.0029.N, AC 2005, nr. 334, met concl. van advocaat-generaal BRESSELEERS; zie ook Cass. 1 juni 2006, AR C.05.0440.N en C.06.0017.N, inzake het cassatieberoep bij evaluatie.

Tuchtzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Bedrijfsrevisor - Kamer van verwijzing en instaatstelling - Beslissing in laatste aanleg over de verwijzing naar de tuchtinstantie bij de bedrijfsrevisoren

- Artt. 44, § 1, eerste lid, 46, § 1, 47 en 55 tot 57 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut der bedrijfsrevisoren
- Artt. 2 en 608 Gerechtelijk Wetboek

D.15.0002.F 11 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150911.4 AC nr. ...

Noot van advocaat-generaal Werquin.

Tuchtzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Personen tegen wie cassatieberoep kan worden ingesteld - Cassatieberoep tegen de Ordre des barreaux francophones et germanophone - Ontvankelijkheid

Enkel de Orde van de balie waartoe de advocaat behoort die bij de tuchtprocedure is betrokken, is bevoegd om voor het Hof op te treden (1).

Tuchtzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Personen tegen wie cassatieberoep kan worden ingesteld - Cassatieberoep tegen de Ordre des barreaux francophones et germanophone - Ontvankelijkheid

- Art. 1121/2 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEMIDDELEN

ALGEMEEN

F.22.0136.F 8 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231208.1F.6 AC nr. ...

Zodra de memorie van antwoord niet ontvankelijk is, mag het Hof geen acht slaan op het stuk dat bij die memorie is gevoegd ter verantwoording van de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Memorie van antwoord - Grond van niet-ontvankelijkheid - Te voegen stukken

- Art. 1098 Gerechtelijk Wetboek

De memorie van antwoord die niet aan de advocaat van de eiser werd betekend vóór de neerlegging ervan op de griffie, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Memorie van antwoord - Grond van niet-ontvankelijkheid - Betekening - Ontvankelijkheid

- Art. 1092, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

De memorie van antwoord die niet concludeert tot de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep maar de akte van betekening van het bestreden arrest aanvoert en neerlegt, voert een grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep aan (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Memorie van antwoord - Grond van niet-ontvankelijkheid - Vorm

- Art. 1092, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0012.F 6 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6 AC nr. ...

Wanneer het onderzoek van het middel de inzage van de arbitrale uitspraak vereist en die uitspraak slechts gedeeltelijk is weergegeven in het bestreden vonnis, niet deel uitmaakt van het dossier van de rechtspleging die voor de feitenrechter werd gevolgd en niet bij het verzoekschrift is gevoegd, is het middel niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Ontvankelijkheid - Band met de bestreden beslissing - Arbitrage - Uitspraak - Voorwaarden

F.15.0051.F 29 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.1 AC nr. ...

Het middel dat opkomt tegen de tegenstrijdigheid in de redengeving is slechts zonder belang, wanneer andere redenen van het arrest dan die waartussen tegenstrijdigheid wordt aangevoerd, een toereikende grondslag van de bestreden beslissing vormen (1). (1) Zie Cass. 21 oktober 2002, AR S.99.0090.F, AC 2002, nr. 554.

Algemeen - Belang - Tegenstrijdigheid in de redengeving

C.15.0414.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.17 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Algemeen - Overname van de bewoordingen van de akte - Te voegen stuk - Ontvankelijkheid - Bewijskracht van de akten - Miskenning

Het middel dat is afgeleid uit de miskenning van de bewijskracht van een akte, is niet ontvankelijk wanneer de bestreden beslissing de bewoordingen van die akte niet overneemt en de eisers aan het Hof geen eensluidend verklaard afschrift van die akte overleggen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Bewijskracht van de akten - Miskenning - Overname van de bewoordingen van de akte - Te voegen stuk - Ontvankelijkheid

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Gerechtelijk Wetboek

BELASTINGZAKEN

F.21.0177.F 6 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231006.1F.3 AC nr. ...

Het middel dat enkel de schending aanvoert van artikel 356 WIB92 en niet van de artikelen 444 en 298, § 1, WIB92, die de aard van de belastingverhoging omschrijven, kan niet leiden tot cassatie en is derhalve niet ontvankelijk.

Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Belastingverhoging - Wetsbepalingen die een begrip omschrijven

- Art. 444 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 298, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

F.22.0156.F 1 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.3 AC nr. ...

Het middel dat de beslissing verwijt de bewijskracht van een stuk uit het dossier te miskennen en de miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoert, dat geen algemeen rechtsbeginsel is, maar geen enkele wettelijke bepaling als geschonden aanwijst, is niet ontvankelijk (1). (1) Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de miskenning van de bewijskracht van de akten (zie, in die zin, Cass. 29 april 1994, AC 1994, nr. 209). De inhoud ervan volgt uit de wettelijke bepalingen op grond waarvan de zaak bij het Hof van Cassatie aanhangig kan worden gemaakt (artt. 8.16, 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek).

Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Onbestaand algemeen rechtsbeginsel - Geen aanwijzing van de geschonden wettelijke bepaling - Ontvankelijkheid

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

F.18.0008.F 28 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220328.3F.7 AC nr. ...

Zelfs al is het middel gegrond op wettelijke bepalingen die van openbare orde of van dwingend recht zijn, kan het enkel voor het eerst voor het Hof worden aangevoerd indien de feitelijke gegevens die voor de beoordeling ervan noodzakelijk zijn, door de feitenrechter zijn vastgesteld of uit de stukken blijken waarop het Hof vermag acht te slaan.

Belastingzaken - Nieuw middel - Belgisch belastingtarief - Belgische fiscale verblijfhouder - Vaststelling van de gemiddelde aanslagvoet - Belastingvermindering - Vrijgestelde inkomsten van Luxemburgse oorsprong - Vrijgestelde inkomsten van Luxemburgse oorsprong - Berekeningswijze

F.17.0110.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.8 AC nr. ...

Het middel dat schending van een wettelijke bepaling aanvoert, terwijl het geen kritiek uitoefent op de beslissing die oordeelt dat die bepaling geen verband houdt met het geschilpunt maar deze bijtreedt, kan niet tot cassatie leiden en is bijgevolg, wegens gebrek aan belang, niet ontvankelijk.

Belastingzaken - Belang - Beslissing die oordeelt dat een wettelijke bepaling geen verband houdt met het geschilpunt - Middel dat schending van die bepaling aanvoert - Middel dat die beslissing bijtreedt

F.20.0062.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.13 AC nr. ...

Het vonnis of arrest dat oordeelt dat bij gebrek aan veroordeling of vrijspraak door een strafgerecht, het non bis in idem-beginsel niet door een partij kan worden aangevoerd om de fiscale sancties tegen hem te betwisten en dat de miskenning van dat beginsel niet is aangetoond, noch de vernietiging van de litigieuze bijdragen, laat staan van de verhogingen, kan verantwoorden, miskent niet de bewijskracht van een uitspraak in correctionele zaken die beslist dat de strafvervolging niet ontvankelijk is wegens miskenning van het recht op een eerlijk proces en van het vermoeden van onschuld tijdens het strafonderzoek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

Belastingzaken - Algemeen - Bewijskracht - Vonnis uitspraak doende in correctionele zaken - Niet-ontvankelijke strafvervolging - Latere gerechtelijke procedure in belastingzaken - Draagwijdte van het strafvonnis

- Artt. 1318, 1319 en 1320 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0161.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.6 AC nr. ...

Het middel dat het arrest verwijt geen feitelijke vaststellingen te bevatten die het Hof toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen, maar deze leemte afleidt uit een uitlegging van wettelijke bepalingen waarvan het arrest toepassing maakt, houdt geen verband met artikel 149 Grondwet.

Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Artikel 149 - Geen feitelijke vaststellingen die het Hof toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen - Leemte die wordt afgeleid uit een uitlegging van wettelijke bepalingen waarvan het arrest toepassing maakt - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.19.0079.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.2 AC nr. ...

Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep kunnen niet voor het eerst voor het Hof worden aangevoerd.

Belastingzaken - Nieuw middel - Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep - Ontvankelijkheid

F.19.0076.F 29 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.5 AC nr. ...

Het middel dat uitgaat van de opvatting dat de mogelijkheid om de leveringen van verbouwde gebouwen aan de belasting te onderwerpen enkel bij wet en niet door een administratieve circulaire kan worden ingevoerd, zonder kritiek uit te oefenen op de beslissing van het arrest dat een dergelijke invoering geenszins is vereist om de verbouwde gebouwen aan de belasting over de toegevoegde waarde te kunnen onderwerpen, kan niet tot cassatie leiden en is, derhalve, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 340.

Belastingzaken - Belang - Middel dat niet tot cassatie kan leiden - Niet-ontvankelijk middel

F.19.0112.F 29 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.7 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze de feiten waaruit hij afleidt dat de definitieve stopzetting van de werkzaamheid niet het gevolg is van een gelijkaardige gebeurtenis als een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom.

Belastingzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Afzonderlijke aanslagen - Meerwaarden - Gedwongen definitieve stopzetting - Gelijkaardige gebeurtenis als een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom - Feitenrechter - Feitelijke beoordeling

- Art. 171 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0016.F 27 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200327.1F.7 AC nr. ...

Het middel is niet ontvankelijk wanneer het de schending van een wettelijke bepaling aanvoert zonder rekening te houden met de overgangsregeling die van toepassing is op de inwerkingtreding van die bepaling, terwijl deze een invloed heeft op de beoordeling van de gegrondheid van het middel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 218.

Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Wettelijke bepaling - Inwerkingtreding - Overgangsregeling - Invloed op de beoordeling van het middel - Geen inachtneming - Ontvankelijkheid van het middel

F.18.0100.F 27 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190627.6 AC nr. ...

Het middel, dat gericht is tegen een rechtsgrond die de oplossing van het geschil niet heeft kunnen beïnvloeden, kan niet tot cassatie leiden en is derhalve niet ontvankelijk wegens gebrek aan belang (1). (1) Cass. 10 april 2006, AR C.05.0408.F, AC 2006, nr. 213.

Belastingzaken - Belang - Wettigheid van de beslissing - Reden zonder weerslag - Ontvankelijkheid

F.18.0108.F 27 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190627.7 AC nr. ...

Het middel tot staving van een cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de belasting dat aanvoert dat de belastingplichtige onwettig het recht is ontzegd om de betaling van die belasting uit te stellen, heeft geen invloed op de wettigheid van de beslissing en is, derhalve, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 409.

Belastingzaken - Belang - Bestreden beslissing - Voorwerp - Buitenlandse grief - Ontvankelijkheid

F.17.0118.F 20 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180920.3 AC nr. ...

Het middel, dat de rechter verwijt een wettelijke bepaling te hebben geschonden, op grond dat hij die bepaling niet op het geschil heeft toegepast terwijl deze had moeten worden toegepast, is ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 18 december 2008, AR C.06.0351.F, AC 2008, nr. 471 (in de Pasicrisie werd het antwoord op de grond van niet-ontvankelijkheid niet gepubliceerd); Cass. 16 september 2004, AR F.03.0049.F en F.03.0062.F, AC 2004, nr. 415; Cass. 28 november 2002, AR C.01.0353.F, AC 2002, nr. 641; Cass. 12 maart 1992, AR 9089, AC 1991-92, nr. 367; Cass. 7 september 1983, AR 3913, AC 1983-84, nr. 17.

Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Vermelding van de geschonden wettelijke bepalingen - Toepassing door de rechter - Ontvankelijkheid

F.16.0123.F 11 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180511.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Schending van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (geconsolideerde versies van het Verdrag van Amsterdam van het Verdrag van Nice) - Goedkeuringswet - Geen vermelding - Ontvankelijkheid

Het middel is niet ontvankelijk, wanneer het de schending aanvoert van artikel 39 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Unie, geconsolideerde versie van het Verdrag van Amsterdam, dat in werking is getreden op 1 mei 1999, alsook geconsolideerde versie van het Verdrag van Nice, dat in werking is getreden op 1 februari 2003, zonder de wet te verduidelijken die de voormelde verdragen heeft goedgekeurd1. 1 Zie concl. OM in Pas., 2018, nr.301. ---------- ---------- ---------- ----------

Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Schending van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (geconsolideerde versies van het Verdrag van Amsterdam van het Verdrag van Nice) - Goedkeuringswet - Geen vermelding - Ontvankelijkheid

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

F.16.0078.N 25 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180125.5 AC nr. ...

Het middel dat de schending aanvoert van de directe werking van Richtlijn 2010/24/EU van de Raad van 16 maart 2010 betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit belastingen, rechten en andere maatregelen, zonder de niet-correcte omzetting van deze Richtlijn aan te voeren, in samenhang met artikel 288, derde lid, VWEU, waaruit de rechtstreekse werking van de Richtlijn zou volgen, is niet ontvankelijk.

Belastingzaken - Algemeen - Geschonden wetsbepalingen - Directe werking van EU-richtlijn

Het middel dat uitsluitend de schending aanvoert van artikel 18.2, derde lid, Richtlijn 2010/24/EU van de Raad van 16 maart 2010 betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit belastingen, rechten en andere maatregelen, zonder de nationale bepalingen te vermelden die deze Richtlijn hebben omgezet in het Belgisch recht, is niet ontvankelijk.

Belastingzaken - Algemeen - Geschonden wetsbepalingen - EU-richtlijn - Omzettingsbepalingen - Vereiste

F.14.0007.F 29 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150129.4 AC nr. ...

Het middel dat opkomt tegen een beslissing die in overeenstemming is met de vordering die eiser in cassatie aan de rechter heeft voorgelegd, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass., 1 maart 2012, AR C.10.1425.N, AC 2012, nr. 142, en Cass. 16 maart 2012, AR C.08.0323.F en C.09.0590.F, AC 2012, nr. 175 en concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2012 nr. 175.

Belastingzaken - Belang - Ontstentenis - In overeenstemming met de vordering bekritiseerde beslissing - Ontvankelijkheid

BURGERLIJKE ZAKEN

S.19.0028.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.5 AC nr. ...

In zoverre het middel de schending van wetsbepalingen aanvoert, terwijl noch uit de vermeldingen van het bestreden arrest noch uit de stukken waarop het Hof acht mag slaan, blijkt dat de verweerder aan de toepassingsvoorwaarden van die bepalingen voldeed, en het om een feitelijk onderzoek verzoekt, waarvoor het Hof niet bevoegd is, is het bijgevolg niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Middel dat schending van wetsbepalingen aanvoert - Geen gegeven waaruit blijkt dat de verweerder aan de toepassingsvoorwaarden van die bepalingen voldeed - Ontvankelijkheid - Bevoegdheden van

het Hof van Cassatie

- Art. 147, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

C.23.0212.N 30 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250530.1N.5 AC nr. ...

Een cassatiemiddel dat schending aanvoert van artikel 1110, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek op grond dat de rechter op verwijzing een onjuiste draagwijdte heeft verleend aan het wettelijk begrip "beslecht rechtspunt", is ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Ontvankelijkheid van het cassatiemiddel - Begrip "beslecht rechtspunt" - Aanvoering dat rechter op verwijzing onjuiste draagwijdte gaf aan dit begrip - Gevolg

- Art. 1110, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

S.19.0082.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.1 AC nr. ...

De grond van niet-ontvankelijkheid volgens welke de beslissing waartegen het middel is gericht naar recht zou worden verantwoord door een vergeefs bekritiseerde reden van het arrest, heeft geen weerslag op de ontvankelijkheid van het middel, in zoverre het middel het niet-beantwoorden van de conclusie van de eiseres aanvoert (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2011, AR C.10.0528.F, AC 2011, nr. 230; Cass. 24 november 2008, AR C.06.0490.F, AC 2008, nr. 657; Cass. 11 september 2000, AR C.98.0514.F, AC 2000, nr. 456, en de noot 1; C. Parmentier, Comprendre la technique de cassation, Brussel, Larcier, 2018, 2de uitg., coll. JLMB Opus, vol. 8, nr. 131.

Burgerlijke zaken - Belang - Middel dat het niet-beantwoorden van een conclusie aanvoert - Grond van niet-ontvankelijkheid - Beslissing die naar recht wordt verantwoord door een in een ander middel vergeefs bekritiseerde reden

C.23.0482.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.4 AC nr. ...

Het middel, dat gegrond is op een wettelijke bepaling die noch van openbare orde noch van dwingend recht is, dat niet aan de rechter is voorgelegd, waarover deze evenmin op eigen initiatief heeft beslist en dat hij niet hoefde toe te passen, is nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip - Ontvankelijkheid

C.23.0352.F 28 juni 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240628.1F.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat het arrest van het hof van beroep te Bergen de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik als partij in het geding vermeldt, terwijl de procureur-generaal bij het hof van beroep te Bergen de aan de hoedanigheid van partij in het geding verbonden rechten heeft uitgeoefend en dat hij cassatieberoep kan instellen, berokkent geen nadeel aan de eiser, die bijgevolg geen belang heeft om tegen die beslissing op te komen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 513.

Burgerlijke zaken - Belang - Hoedanigheid van partij - Recht om cassatieberoep in te stellen - Middel dat opkomt tegen het arrest in zoverre dit de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik als partij in het geding vermeldt - Ontvankelijkheid - Arrest in de zaak van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik en de verweerder - Verwijzing na cassatie naar het hof van beroep te Bergen - Waarneming van het ambt van openbaar ministerie door een advocaat-generaal of een substituut-procureur-generaal bij dat hof - Uitwerking

C.23.0123.F 17 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.3 AC nr. ...

Zelfs als het middel uitgaat van wettelijke bepalingen die van openbare orde of van dwingend recht zijn, kan het enkel voor het eerst voor het Hof worden aangevoerd wanneer de feitelijke gegevens die voor de beoordeling noodzakelijk zijn, door de feitenrechter zijn vastgesteld of uit de stukken blijken waarop het Hof acht mag slaan; dit is het geval voor het bestaan van de omstandigheden waarvan de Vreemdelingenwet de toegang tot het grondgebied of het verblijf doet afhangen, waarbij dat bestaan, hoewel het een voor het onderzoek van een middel noodzakelijk feitelijk gegeven is, moet blijken uit het bestreden arrest of uit de andere stukken waarop het Hof acht mag slaan (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Middel dat uitgaat van wettelijke bepalingen van openbare orde of van

dwingend recht - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Onderzoek van de feitelijke gegevens - Voorwaarden - Voorbeeld - Toegangs- of verblijfsvoorwaarden voor vreemdelingen

- Art. 39/1, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 9 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 1/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 1/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 1/1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

D.23.0007.F 10 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.5 AC nr. ...

Het cassatiemiddel is nieuw wanneer het gegrond is op wettelijke bepalingen die noch van openbare orde noch van dwingend recht zijn, niet voor de raad van beroep werd voorgedragen, waarvan deze niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en waarvan het niet diende kennis te nemen, ook al had hij een gegeven vastgesteld waaruit de onregelmatige aanhangigmaking afgeleid kon worden (1). (1) Zie Cass. 26 april 1990, AC 1990, nr. 505.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip - Geen middel dat aanvoert dat de zaak op onregelmatige wijze bij de provinciale raad aanhangig werd gemaakt

F.21.0177.F 6 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231006.1F.3 AC nr. ...

Het middel dat enkel de schending aanvoert van artikel 356 WIB92 en niet van de artikelen 444 en 298, § 1, WIB92, die de aard van de belastingverhoging omschrijven, kan niet leiden tot cassatie en is derhalve niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Belastingverhoging - Wetsbepalingen die een begrip omschrijven

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 444 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 298, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.22.0350.F 4 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.3 AC nr. ...

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij het bestaan van een fout afleidt, gaat het Hof na of hij zijn beslissing wettig uit de vastgestelde feiten heeft afgeleid; het Hof onderzoekt met name of de eiser een fout heeft begaan die zijn schade heeft verergerd en die is afgeleid uit de reden dat hij de locatie vóór de indiening van het gedinginleidende verzoekschrift niet diende te onderhouden (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Jacht - Schade - Verergering van de schade door een fout van het slachtoffer - Termijn om te handelen - Laattijdig handelen - Beoordeling

- Art. 3, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

C.21.0522.F 23 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.6 AC nr. ...

In zoverre een wiskundige formule tot doel heeft niet enkel de gegevens in feite maar ook de gegevens in rechte waarop de rechter zijn beslissing baseert in cijfers uit te drukken, kan de vergissing in die formule een rechtsdwaling uitmaken; de middelen die het arrest verwijten een dergelijke vergissing te maken en aldus de daarin aangevoerde bepalingen van het WIB92 te schenden, zijn bijgevolg ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitwerking of keuze van een wiskundige formule - Vergissing - Omschrijving - Middelen die het arrest verwijten een rechtsdwaling te begaan - Ontvankelijkheid

C.22.0220.F 2 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.1 AC nr. ...

De artikelen 1319 tot 1322 Oud Burgerlijk Wetboek zijn opgeheven door artikel 73 van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat wetboek; krachtens artikel 75 van die wet is die opheffing in werking getreden op 1 november 2020; de voormelde artikelen houden bijgevolg geen verband met de grief die het bestreden arrest, dat na de opheffing van die artikelen is gewezen, verwijt de bewijskracht van een authentieke akte te miskennen.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Miskenning van de bewijskracht van een akte - Aangevoerde bepaling - Ontvankelijkheid

- Artt. 1319 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 73 Wet 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek

Een middel dat schending aanvoert van een artikel van een wet waarvan de tekst door een latere wet werd gewijzigd, verwijst naar dat artikel zoals het werd gewijzigd (1). (1) Cass. 29 januari 2009, AR C.07.0616.F, AC 2009, nr. 74.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wetsartikel - Wijziging - Gevolg

C.21.0375.F 19 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230119.1F.6 AC nr. ...

Hoewel de feitenrechter in feite oordeelt of de persoon de bewaarder van een dier is, moet het Hof nagaan of die rechter uit de vastgestelde feiten het bestaan van een bewaring naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Aansprakelijkheid van de bewaarder van het dier - Bestaan van de bewaring - Toezicht

C.21.0492.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.1 AC nr. ...

Het middel dat tot staving van een cassatieberoep in burgerlijke zaken de schending van een wetsbepaling aanvoert die niet van toepassing is op het geschil en die de rechter niet toepast, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 769.

Burgerlijke zaken - Belang - Schending van een wettelijke bepaling die de rechter niet toepast

C.22.0205.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.6 AC nr. ...

Het middel dat tot staving van een cassatieberoep in burgerlijke zaken enkel de schending van een wetsbepaling aanvoert, zonder op te geven in welke mate de bestreden beslissing deze geschonden heeft, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 771.

Burgerlijke zaken - Onduidelijk middel - Gewettigde verdenking

C.21.0264.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.6 AC nr. ...

Het middel dat het arrest verwijt zich op een vermoeden te baseren om het bewijs van de bestelling, door de eiseres, van bijkomende werken aan te nemen, zonder te onderzoeken of er geen schriftelijk bewijs was vereist om het bewijs van een akkoord tussen de partijen over de bijkomende werken aan te nemen, maar niet vermeldt in welk opzicht uit de vermeldingen van het arrest zou volgen dat de partijen inzonderheid de feiten zouden hebben aangevoerd die, volgens het middel, de toepassing vereisten van artikel 1341 Oud Burgerlijk Wetboek, dat het hof van beroep ambtshalve had moeten aanvoeren, is onnauwkeurig en, bijgevolg, niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Onduidelijk middel - Middel dat de miskenning van het algemeen rechtsbeginsel inzake het ambt van de rechter aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 1341 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0306.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.4 AC nr. ...

Het middel dat het arrest niet verwijt een bij artikel 127, § 2, c), Wet Verzekeringen 2014 verboden uitsluitingsbeding geldig te verklaren, kan, in zoverre het de schending van die wetsbepaling aanvoert, niet tot cassatie leiden en heeft geen belang.

Burgerlijke zaken - Belang - Verzekeringsovereenkomst - Ongeoorloofd uitsluitingsbeding - Arrest dat de geldigheid van het beding aanneemt - Middel dat niet opkomt tegen de redenen van het arrest dat oordeelt dat het zwembad van de eiseres, ongeacht de bestemming ervan, behoort tot de categorie van luxegoederen die niet door de verzekeringsovereenkomst worden gedekt - Ontvankelijkheid

- Art. 127, § 2, c) Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.20.0251.F 11 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220211.1F.1 AC nr. ...

Hoewel het Hof bevoegd is om een foutieve reden van de bestreden beslissing te vervangen door een rechtsgrond waarmee die beslissing naar recht wordt verantwoord, kan het niet, zonder zijn bevoegdheid te buiten te gaan, die beslissing zelf wijzigen (1). (1) Cass. 11 april 2014, AR C.12.0242.F, AC 2014, nr. 285 ; Cass. 2 oktober 2008, AR C.07.0104.F, AC 2008, nr. 520.

Burgerlijke zaken - Belang - Vervanging van een reden - Bevoegdheid van het Hof

C.21.0064.F 24 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211224.1F.3 AC nr. ...

Het middel dat niet vermeldt tot welke orde elk van de advocaten behoort en het Hof verplicht dit feitelijk gegeven te onderzoeken om te bepalen welke deontologische normen op hen respectievelijk van toepassing zijn, is onnauwkeurig.

Burgerlijke zaken - Onduidelijk middel - Verweerders - Meerdere advocaten die een gerechtelijk mandaat uitvoeren - Middel gericht tegen de beslissing dat er geen verzuim van de deontologische plichten is - Onderscheiden juridische grondslagen - Gedragsregels van de advocaat, aangenomen door de algemene vergadering van de Ordre des barreaux francophones et germanophone - Reglement van de Orde van de Vlaamse Balies betreffende de aan procedures verbonden regels van confraterniteit - Verschillend toepassingsgebied ratione personae van de reglementen - Geen vermelding van de orde waartoe elk van de advocaten behoort - Ontvankelijkheid

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

Het middel dat het Hof noopt tot een feitelijke beoordeling waarvoor het niet is bevoegd, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verplichting om een feitelijk onderzoek te verrichten - Ontvankelijkheid

Het middel dat niet verduidelijkt op welke wijze het arrest de in dat middel bedoelde wettelijke bepalingen schendt, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639; Cass. 16 juni 2014, AR S.13.0131.F, AC 2014, nr. 431.

Burgerlijke zaken - Onduidelijk middel - Begrip - Ontvankelijkheid

Het Montevideo-verdrag, waarbij België zich niet heeft aangesloten, is geen wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Montevideo-verdrag van 26 december 1933 - Ontvankelijkheid

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0139.F 5 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.7 AC nr. ...

Zonder belang en, derhalve, niet ontvankelijk is het cassatiemiddel dat zich beroept op de miskenning van de bewijskracht van de conclusie van een partij wanneer de rechter over het in die conclusie aangevoerde middel uitspraak heeft gedaan zoals hij dat had moeten doen indien hij de aangevoerde miskenning niet had begaan (1). (1) Cass. 21 september 2007, AR C.05.0590.F, AC 2007, nr. 425.

Burgerlijke zaken - Belang - Middel dat zich beroept op de miskenning van de bewijskracht van een conclusie van een partij - Rechter die over dat middel uitspraak doet zoals hij dat had moeten doen indien hij de aangevoerde miskenning van de bewijskracht van die conclusie niet had begaan - Ontvankelijkheid

Niet ontvankelijk is het middel dat zich beroept op de schending van de gewijzigde tekst van een wettelijke bepaling, terwijl de oorspronkelijke tekst van die bepaling op het geschil toepasselijk is en de wijziging invloed kan hebben op de gegrondheid van het middel (1). (1) Cass. 12 januari 2006, AR C.04.0151.N, AC 2006, nr. 31; Cass. 22 april 2010, AR C.09.0270.N, AC 2010, nr. 274.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Geschonden wetsbepaling - Gewijzigde wettelijke bepaling - Ontvankelijkheid

Een middel dat schending aanvoert van een artikel van een wet waarvan de tekst door een latere wet werd gewijzigd, verwijst naar dat artikel zoals het werd gewijzigd (1). (1) Cass. 27 september 2018, AR C.16.0346.F, AC 2018, nr. 505.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Vermelding van een wetsartikel - Wijziging door een latere wet

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

Het middel dat steunt op bepalingen die noch van openbare orde, noch van dwingend recht zijn, dat niet aan de feitenrechter is voorgelegd, waarvan hij niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en dat ook niet hoorde te doen, is nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Middel dat noch van openbare orde noch van dwingend recht is - Ontvankelijkheid

De verplichting tot motivering van de vonnissen en arresten is een vormvereiste (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Motiveringsplicht - Vormvereiste - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0529.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.2 AC nr. ...

Bij gebrek aan een gemeenschappelijke titel bepaalt de rechter in feite de grens tussen de eigendommen; het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 17 september 1987, AR 7704 (AC 1987-88, 80).

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Eigendomsrecht - Afpaling - Geen gemeenschappelijke titel - Grens tussen de aanpalende eigendommen - Toezicht van het Hof

- Art. 642 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter beoordeelt in feite of het bezit voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar, niet-dubbelzinnig en als eigenaar is; het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Voorwaarden van het bezit - Toezicht van het Hof

- Art. 2229 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0881.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.15 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 187, § 5, 1°, Wetboek van Strafvordering is het verzet van een beklaagde, behoudens overmacht, niet ontvankelijk wanneer het niet binnen de wettelijke termijn werd ingesteld; overmacht die de ontvankelijkheid verantwoordt van het verzet dat na het verstrijken van de wettelijke termijn is ingesteld, kan alleen voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de verzetdoende partij, die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden; de rechter beoordeelt in feite of de aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken, het Hof gaat enkel na of de rechter uit de omstandigheden die hij in aanmerking neemt, al dan niet wettig overmacht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 22 maart 2016, AR P.14.1182.N, AC 2016, nr. 196, RABG 2016, 1028, noot V. VEREECKE en RW 2016-17, 302, noot B. DE SMET; Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607 (concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.), T. Strafr. 2012, 38 noot G. SCHOORENS; Cass. 27 april 2010, AR P.09.1847.N, AC 2010, nr. 285, RW 2010-11, 1475 noot B. DE SMET; Cass. 8 november 2006, AR P.06.0488.F, AC 2006, nr. 545, RDP 2007, 280. Zie alg. D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 166-168; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1413-1415; J. MEESE, "Overmacht in het strafprocesrecht" in Overmacht, Intersentia, 2015, 149-169; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, II, 1660-1661.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Strafzaken - Verzet - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Controle op de beslissing van laattijdig verzet door het Hof

- Art. 187, § 5, 1° Wetboek van Strafvordering

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Strafzaken - Verzet - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Controle op de beslissing van laattijdig verzet door het Hof

- Art. 187, § 5, 1° Wetboek van Strafvordering

C.20.0552.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.3 AC nr. ...

Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat de schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar de benadeelde toelaat met zekerheid vast te stellen of de verzekeraar zijn schade zal vergoeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 567.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging - Schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar aan de benadeelde - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.20.0086.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.5 AC nr. ...

De aanwijzing, in een cassatiemiddel, van een wettelijke bepaling, zonder verdere precisering, verwijst naar die bepaling zoals zij is gewijzigd of vervangen.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wettelijke bepaling - Aanwijzing zonder precisering

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0007.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de loyale procesvoering (1). (1) Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0025.F, AC 2020, nr. 90; Cass. 13 december 2019, AR C.19.0054.F, AC 2019, nr. 669.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Aangevoerde miskenning van een algemeen rechtsbeginsel van de loyale procesvoering - Ontvankelijkheid

Het middel dat niet aan de feitenrechter werd voorgelegd, waarvan laatstgenoemde niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en dat ook niet diende te doen, is nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 13 december 2019, AR C.19.0141.F, AC 2019, nr. 670.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip - Ontvankelijkheid

C.20.0116.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de eiseres zich, in haar latere geschriften, zij het zonder enig voorbehoud, heeft gevoegd naar de andersluidende beslissing van het hof van beroep om haar vorderingen in te stellen, ontzegt haar niet het recht om die voor haar nadelige beslissing voor te leggen aan het Hof of hierin te berusten (1). (1) Cass. 23 maart 2018, AR F.17.0112.F, AC 2018, nr. 203; Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0686.F, AC 2012, nr. 512, met concl. OM op datum in Pas.; zie Cass. 30 juni 2016, AR F.15.0014.N, AC 2016, nr. 437.

Burgerlijke zaken - Belang - Hof van beroep te Brussel - Middel van de eiseres dat de devolutieve werking van het hoger beroep betwist - Eerste arrest dat die devolutieve werking aanneemt - Betekening van dat arrest door de eiseres - Latere geschriften van de eiseres in overeenstemming met de beslissing van dat arrest - Tweede arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak - Cassatieberoep tegen beide arresten

C.20.0303.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5 AC nr. ...

De geschiktheid van het middel om tot cassatie te leiden, kan niet worden beoordeeld op grond van de veronderstelde gevolgen van de rechtspleging, behalve in het geval dat een wet die tijdens het cassatiegeding in werking is getreden en op het hangende geding van toepassing is, de verwijzingsrechter zou verplichten dezelfde beslissing als de bestreden beslissing te nemen (1). (1) Zie Cass. 21 april 2017, AR C.16.0418.N, AC 2017, nr. 275, met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL; Cass. 5 maart 2015, AR C.13.0358.F, AC 2015, nr. 161, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 30 september 2009, AR P.08.1102.F, AC 2009, nr. 535, met concl. OM op datum in Pas.

Burgerlijke zaken - Belang - Beoordeling t.a.v. de bestreden beslissing en niet t.a.v. de beslissing van de rechter op verwijzing - Uitzondering

F.19.0126.N 4 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.3 AC nr. ...

Artikel 1080 Gerechtelijk Wetboek vereist niet dat in het verzoekschrift tot cassatie, naast de schending van rechtstreeks werkende internationale verdragsbepalingen, ook de Belgische wet tot goedkeuring van dit verdrag wordt vermeld (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wettelijke bepalingen - Rechtstreeks werkende internationale verdragsbepalingen - Belgische goedkeuringswet - Noodzaak tot vermelding

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0349.F 26 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201026.3F.5 AC nr. ...

Zelfs al is het middel gegrond op wettelijke bepalingen die van openbare orde of van dwingend recht zijn, kan het enkel voor het eerst voor het Hof worden aangevoerd indien de feitelijke gegevens die voor de beoordeling noodzakelijk zijn, blijken uit de bestreden beslissing of uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan (1). (1) Cass. 19 december 2017, AR P.17.0385.N, AC 2017, nr. 719; Cass. 21 maart 2014, AR C.13.0248.F, AC 2014, nr. 230; Cass. 9 november 2007, AR C.07.0093.F, AC 2007, nr. 543; Cass. 10 mei 2002, AR F.01.0038.F, AC 2002, nr. 289; Cass. 27 oktober 2000, AR C.98.0407.N, AC 2000, nr. 583.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Middel gegrond op wettelijke bepalingen van openbare orde of van dwingend recht - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aanwezigheid van voor de beoordeling noodzakelijke feitelijke gegevens

S.18.0069.F 12 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201012.3F.5 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van de door een contractuele fout veroorzaakte schade; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter uit zijn vaststellingen wettig het bestaan van de schade heeft afgeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 624.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Schade

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Burgerlijk Wetboek

S.17.0072.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.2 AC nr. ...

Zo uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat verweer werd gevoerd tegen de vordering tot veroordeling tot de kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, is het middel dat opkomt tegen de beslissing tot veroordeling tot deze kosten nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Schending artikel 1017 Gerechtelijk Wetboek - Vordering tot betaling van de kosten inbegrepen de rechtsplegingsvergoeding - Geen verweer

- Artt. 1017 en 1022 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0196.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.4 AC nr. ...

Wanneer het onderzoek van de aangevoerde tegenstrijdigheid de uitlegging veronderstelt van de wettelijke bepalingen die door het arrest worden toegepast, houdt die grief, die niet gelijkstaat met een gebrek aan redenen, geen verband met artikel 149 van de Grondwet (1). (1) Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Grief die de tegenstrijdigheid tussen een reden en het dictum van de beslissing aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.17.0109.F 13 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.6 AC nr. ...

Wanneer het onderzoek van de gelaakte tegenstrijdigheid de uitlegging veronderstelt van de wettelijke bepalingen die door het arrest worden toegepast, houdt die grief, die niet gelijkstaat met een gebrek aan redenen, geen verband met artikel 149 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 191; Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Grief die een tegenstrijdigheid in de redenen van de beslissing en tussen de redenen en het dictum ervan aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0114.F 6 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.2 AC nr. ...

Het middel dat de bevoegdheid van de beslagrechter betwist om uitspraak te doen over de betwistingen betreffende de verkoopsvoorwaarden die zijn opgemaakt door de notaris die met de toewijzing van de in beslag genomen goederen is belast, alsook het eventuele verbod voor die rechter om te onderzoeken of de op die goederen toegestane pachtovereenkomsten aan de beslagleggende schuldeiser kunnen worden tegengeworpen, is niet ontvankelijk wanneer het de artikelen 1395 en 1582 Gerechtelijk Wetboek niet als geschonden opgeeft.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Toewijzing - Notaris - Verkoopvoorwaarden - Betwistingen - Beslagrechter - Bevoegdheid - Wettelijke grondslag - Geen vermelding van de artikelen 1395 en 1582 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 1080, 1395 en 1582 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0309.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat er geen beslissing is gewezen over de fout die aan de aangestelde van de aansteller wordt verweten en over het oorzakelijk verband tussen die fout en de schade die aan een andere aangestelde van diezelfde aansteller is berokkend, ontneemt niet alle belang aan het middel dat kritiek uitoefent op de beslissing volgens welke de verzekeraar die in de rechten van het slachtoffer is gesubrogeerd, zich niet op artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek, kan beroepen.

Burgerlijke zaken - Belang - Verzekeraar gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer - Slachtoffer aangestelde van een aansteller - Schade veroorzaakt door een aangestelde van diezelfde aansteller - Middel gericht tegen de beslissing volgens welke de verzekeraar zich niet op artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek kan beroepen - Geen beslissing over de fout en het oorzakelijk verband met de schade - Ontvankelijkheid

C.19.0127.N 19 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191219.1N.4 AC nr. ...

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak onaantastbaar oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0209.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.4 AC nr. ...

Het middel dat het bestreden arrest verwijt dat het uit de weigering van de moeder van het kind om de door het hof van beroep voorgestelde bemiddeling op te starten, niet het bestaan van een nieuw gegeven afleidt, verzoekt het Hof om tot een beoordeling van feiten over te gaan, waardoor het zijn bevoegdheden zou overschrijden, en is derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 16 maart 2015, AR S.13.0088.F, AC 2015, nr. 200.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Spoedeisend geachte zaak die onder de bevoegdheid van de familierechtbank valt - Herhaling van een verzoek - Voorwaarde - Nieuwe gegevens - Ontvankelijkheid

C.19.0054.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.4 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de coherentie en de procedurele loyaliteit; het middel dat de miskenning van een dergelijk beginsel aanvoert, is derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Aangevoerde miskenning van een algemeen rechtsbeginsel van de coherentie en de procedurele loyaliteit - Ontvankelijkheid

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Aangevoerde miskenning van een algemeen rechtsbeginsel van de coherentie en de procedurele loyaliteit - Ontvankelijkheid

C.19.0141.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.6 AC nr. ...

Het middel dat niet werd voorgelegd aan de appelrechter, waarvan laatstgenoemde niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en dat ook niet hoorde te doen, is nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 22 juni 2018, AR C.17.0587.F, AC 2018, nr. 409.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Ontvankelijkheid

C.18.0600.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.15 AC nr. ...

Het in een cassatievoorziening vermelden van een als geschonden wettelijke bepaling die niet van toepassing is op het geding maar die in identieke bewoordingen de wel toepasselijke en inmiddels opgeheven wetsbepaling herneemt, geeft geen aanleiding tot de onontvankelijkheid van het cassatiemiddel nu deze vergissing geen incidentie heeft op de beoordeling van de gegrondheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Vermelding van de wettelijke bepalingen waarvan de schending wordt aangevoerd - Niet toepasselijke wet

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0151.F 8 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191108.3 AC nr. ...

Wanneer de overweging van het arrest waarop de verweerder steunt om de door het middel bekritiseerde redenen als overtollig aan te merken geen onderscheiden en voldoende grond van de beslissing vormt, is het middel ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 582; Cass. 30 november 2015, AR S.15.0058.F, AC 2015, nr. 712.

Burgerlijke zaken - Belang - Niet bekritiseerde reden die geen onderscheiden en voldoende grond van de beslissing

vormt - Ontvankelijkheid van de bekritiseerde redenen

C.19.0053.N 23 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190923.1 AC nr. ...

Indien de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt over het opleggen van de sanctie en het matigen ervan, dan beschikt het Hof niettemin over een marginaal toetsingsrecht ter zake de evenredigheid tussen de zwaarte van de inbreuk en de opgelegde sanctie (1). (1) Cass. 21 april 2017, AR C.16.0458.N, AC 2017, nr. 277.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Beslag - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0302.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.3 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of een contractuele verbintenis een inspannings- of resultaatsverbintenis uitmaakt; het Hof kan enkel nagaan of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Contractuele verbintenis - Inspannings- of resultaatsverbintenis

C.18.0195.N 3 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190503.1 AC nr. ...

Het onderdeel dat strijdig is met het door de eiseressen ingenomen procedureel standpunt voor de rechters ten gronde is, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Belang - Voor de rechters ten gronde ingenomen strijdig standpunt

C.17.0682.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.1 AC nr. ...

Wanneer de aangevoerde onduidelijkheid niet het middel aantast maar de uiteenzetting van de feiten van het geschil en de voorafgaande rechtspleging die, in het verzoekschrift, eraan voorafgaat kan de grond van niet-ontvankelijkheid van het middel niet worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 244.

Burgerlijke zaken - Onduidelijk middel - Erfenis - Vereffening - Verdeling - Inbreng - Geschonken onroerend goed - Waarde - Schatting - Tijdstip

C.16.0487.F 14 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190314.7 AC nr. ...

Het middel dat het arrest verwijt de overeenkomst als een lening op interest te kwalificeren, houdt geen verband met artikel 1907bis van het Burgerlijk Wetboek, dat betrekking heeft op de wederbeleggingsvergoeding die bij gehele of gedeeltelijke terugbetaling van de lening verschuldigd is.

Burgerlijke zaken - Onduidelijk middel - Middel dat kritiek uitoefent op de kwalificatie die het hof van beroep aan een overeenkomst heeft gegeven - Artikel 1907bis Burgerlijk Wetboek - Niet-ontvankelijkheid

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0253.F 25 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190225.1 AC nr. ...

Het middel dat niet betoogt dat de bewuste koelgroep materieel geïncorporeerd is met de gemeenschappelijke delen van het pand, maar aanvoert dat die een onroerend goed vormt door incorporatie ter natuurlijke en noodzakelijke aanvulling van zaken die zelf onroerend worden beschouwd, als elementen die noodzakelijk zijn voor de volkomenheid van het gebouw en daarmee geïncorporeerd zijn vermengt feit en recht en is dus ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 113.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Middel vermengt feit en recht

C.18.0305.F 21 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190221.2 AC nr. ...

Het middel dat de schending van de artikelen 33 en volgende van het Verdrag van Lugano van 30 oktober 2007 aanvoert, zonder de goedkeuringsakte te vermelden die dat verdrag binnen de Europese Unie verbindende kracht heeft verleend, is niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Verdrag van Lugano van 30 oktober 2007 - Schending - Ontvankelijkheid

C.18.0428.N 15 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190215.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.055.N, AC 2017, nr. 82.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Rechtsmisbruik - Hof van Cassatie - Bevoegdheid

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0289.F 7 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190207.8 AC nr. ...

Het uit de miskenning van de bewijskracht van een akte afgeleide middel is niet ontvankelijk, wanneer de bestreden beslissing de bewoordingen van deze akte niet overneemt en de eiser de akte niet regelmatig tot staving van zijn cassatieberoep overlegt (1). (1) Cass. 27 oktober 2003, AR S.02.0103.F, AC 2003, nr. 532.

Burgerlijke zaken - Te voegen stukken - Bewijskracht - Ontvankelijkheid

S.18.0056.F 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.8 AC nr. ...

Het middel dat het arrest niet verwijt aan de conclusie van de eiser een uitlegging te geven die niet verenigbaar is met de bewoordingen ervan maar te beslissen dat die conclusie niet in overeenstemming is met artikel 744 Gerechtelijk Wetboek, houdt geen verband met de artikelen 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek, waarvan het de schending aanvoert; het middel is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 697.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Vermelding van de artikelen - Artikelen die geen verband houden met de grief

C.17.0700.F 6 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181206.14 AC nr. ...

De tegen het middel opgeworpen grond van niet-ontvankelijkheid kan niet worden aangenomen wanneer het onderzoek ervan verband houdt met het onderzoek van het middel (1). (1) Zie Cass. 30 mei 1994, AR C.93.0443.N, AC 1994, nr. 272.

Burgerlijke zaken - Belang - Middel dat de schending aanvoert van bepaalde wettelijke bepalingen waarvan de toepassing door de rechter uitgesloten wordt - Grond van niet-ontvankelijkheid hieruit afgeleid dat de wettelijke bepalingen die door de rechter worden toegepast volstaan om de beslissing naar recht te verantwoorden

D.17.0017.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.5 AC nr. ...

Het middel dat de bestreden uitspraak verwijt de wettelijke voorwaarden niet te vermelden die het inleiden van een procedure tot herziening extra legem verantwoorden, houdt geen verband met artikel 149 van de Grondwet, dat de rechter verplicht de redenen op te geven die het Hof in staat moeten stellen zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen (1). (1) Zie Cass. 13 oktober 2008, AR S.08.0017.F, AC 2008, nr. 543.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Ontvankelijkheid

Het middel is niet ontvankelijk wanneer het, bij ontstentenis van wettelijke bepalingen die de procedure tot herziening van een tegen een advocaat uitgesproken tuchtrechtelijke beslissing regelen, enkel een leemte in de wetgeving laakt die, gesteld dat ze het gelijkheidsbeginsel miskent, het optreden van de wetgever zou vereisen om de modaliteiten van een dergelijke procedure vast te leggen, aangezien dergelijk middel geen invloed heeft op de wettigheid van de beslissing.

Burgerlijke zaken - Belang - Middel dat de miskenning van het gelijkheidsbeginsel aanvoert - Miskenning die het optreden van de wetgever vereist - Ontvankelijkheid

Het middel, dat het Hof noopt tot een feitelijke beoordeling waarvoor het niet bevoegd is, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 2 februari 2018, AR C.16.0448.F, AC 2018, nr. 71; Cass. 11 september 2003, AR C.01.0295.N, AC 2003, nr. 428.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verplichting tot feitelijke beoordeling - Geen bevoegdheid van het Hof - Ontvankelijkheid

C.17.0280.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.1 AC nr. 599

Een partij die door een verweerder in tussenkomst en vrijwaring is opgeroepen kan een beroep doen op de middelen die de verweerder op de hoofdvordering in conclusie heeft aangevoerd, wanneer de berechting van de door die conclusie opgeworpen betwisting ook belang heeft voor de jegens haar genomen beslissing (1). (1) Cass. 22 februari 1982, Arr. Cass. 1982, nr. 370.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Tot vrijwaring opgeroepen partij - Beroep op middel van de verweerder op hoofdvordering

C.18.0081.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.5 AC nr. ...

De voorschriften van een bijzonder plan van aanleg dienen te worden beschouwd als een wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek waarop de artikelen 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn; een cassatiemiddel dat de schending van bewijskracht ervan aanvoert is niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Ruimtelijke ordening - Bijzonder plan van aanleg - Aard - Gevolg - Schending van bewijskracht - Toepasselijkheid - Cassatiemiddel afgeleid uit die schending - Ontvankelijkheid

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2, § 1, tweede en derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

C.16.0138.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.1 AC nr. ...

Een rechtsgrond die vergeefs door een middel wordt bekritiseerd en een onderscheiden en voldoende grondslag voor de bestreden beslissing vormt, maakt het middel dat een andere en, bijgevolg overtollige, reden van die beslissing betreft, doelloos en niet-ontvankelijk (1). (1) Cass. 23 april 2018, AR S.16.0044.F, AC 2018, nr. 261, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2018.

Burgerlijke zaken - Belang - Middelen die kritiek oefenen op meerdere rechtsgronden die volstaan als grondslag voor de bestreden beslissing - Verwerping van een middel dat kritiek oefent op een rechtsgrond - Ontvankelijkheid van de overige middelen

C.16.0346.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.2 AC nr. ...

Een middel dat de schending aanvoert van een wetsartikel waarvan de tekst werd vervangen door een latere bepaling, beoogt dat artikel zoals het werd vervangen (1). (1) Cass. 29 januari 2009, AR C.07.0616.F, AC 2009, nr. 74.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wetsbepaling - Wijziging

C.17.0587.F 22 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180622.2 AC nr. ...

Het middel dat steunt op wettelijke bepalingen die noch van openbare orde, noch van dwingend recht zijn, dat niet aan de feitenrechter werd voorgelegd en waarvan hij niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en dat ook niet hoorde te doen, is nieuw (1). (1) Cass. 18 oktober 2012, AR C.11.0761.F, AC 2012, nr. 540.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Vennoten - Kwalificatie - Onderneming

C.17.0380.F 15 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180615.1 AC nr. ...

Het middel is in beginsel niet nieuw wanneer het opkomt tegen een reden die de rechter ter verantwoording van zijn beslissing opgeeft (1). (1) Cass. 14 december 2015, AR S.10.0216.F, AC 2015, nr. 746 met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT in Pas 2015, nr. 746.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Burgerlijke zaken - Vereniging van mede-eigenaars - Betekening - Aangetekende brief - Gerechtelijk syndicus - Vergissing - Vermelde syndicus niet bevoegd - Betekening aan de persoon met bevoegdheid om de brief te beantwoorden

C.17.0504.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.3 AC nr. ...

Als een fout in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek wordt aangemerkt elke schending van een wettelijke norm waarin een welbepaalde gedraging geboden of verboden wordt; daarnaast maakt ook elke inbreuk op de zorgvuldigheidsnorm een fout uit; de zorgvuldigheidsnorm wordt geschonden wanneer men zich anders gedraagt dan een normaal vooruitziend en zorgvuldig persoon die in dezelfde omstandigheden verkeert; hoewel de feitenrechter op onaantastbare wijze oordeelt over het bestaan van een fout, gaat het Hof niettemin na of de rechter het wettelijk begrip fot niet heeft miskend (1). (1) Cass. 21 september 2012, AR F.11.0085.N, AC 2012, nr. 481.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Wettelijk begrip fout

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.17.0667.F 4 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180504.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Overschrijding van de redelijke termijn - Niet aan het hof van beroep voorlegde vordering - Feitelijke beoordeling door het Hof - Ontvankelijkheid

Het middel, gegrond op de overschrijding van de redelijke termijn, dat niet werd voorgelegd aan het hof van beroep en waarvan het onderzoek het Hof zou nopen tot een beoordeling van feiten waarvoor het niet bevoegd is, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr .

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Overschrijding van de redelijke termijn - Niet aan het hof van beroep voorlegde vordering - Feitelijke beoordeling door het Hof - Ontvankelijkheid

S.16.0044.F 23 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180423.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Belang - Vergeefs bekritiseerde reden - Overtollige reden - Ontvankelijkheid

Een overweging die vergeefs door een onderdeel is bekritiseerd en die een onderscheiden en voldoende grond van de beslissing vormt, maakt het onderdeel dat een andere en bijgevolg overtollige reden van die beslissing beoogt, doelloos en niet-ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 261.

Burgerlijke zaken - Belang - Vergeefs bekritiseerde reden - Overtollige reden - Ontvankelijkheid

C.17.0300.N 12 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180412.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Belang - Substitutie van motieven - Ontvankelijkheid

Niet ontvankelijk, bij gebrek aan belang, is het cassatiemiddel dat, al ware het gegrond, niet tot cassatie kan leiden, doordat de bestreden beslissing op grond van een door het Hof in de plaats gestelde reden naar recht verantwoord is (1). (1) Zie concl. OM; zie tevens Cass. 23 maart 2012, AR D.11.0002.F, AC 2012, nr.193; Cass. 26 september 2008, AR C.07.0416.N, AC 2008, nr. 510; Cass. 22 april 2005, AR C.04.0194.N, AC 2005, nr. 238.

Burgerlijke zaken - Belang - Substitutie van motieven - Ontvankelijkheid

F.17.0112.F 23 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180323.2 AC nr. ...

De eiser, die in zijn syntheseconclusie het hof van beroep heeft verzocht om het verzoekschrift tot hoger beroep niet-ontvankelijk te verklaren voor verschillende aanslagjaren, heeft er geen belang bij kritiek uit te oefenen op het dictum van het bestreden arrest dat door het hoger beroep over die aanslagjaren niet-ontvankelijk te verklaren, hem geen nadeel berokkent (1). (1) Cass. 22 oktober 2001, AR S.00.0118.F - S.00.0131.F, AC 2001, nr. 564; raadpleeg ook concl. adv.-gen. Werquin vóór Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0686.F, AC 2012, nr. 512; Cass. 7 februari 2014, AR C.12.0571.F, AC 2014, nr. 103; Cass. 22 januari 2015, RG C.13.0532.F, AC 2015, nr. 56, met concl. adv.-gen. Vandermeersch; Cass. 29 januari 2015, RG F.14.0007.F, AC 2015, nr. 69; Cass. 11 september 2015, AR C.15.0006.F, AC 2015, nr. 507 en noot van adv.-gen. Werquin, p. 1991.

Burgerlijke zaken - Belang - Syntheseconclusie in hoger beroep - Gelijkluidende bestreden beslissing

Het middel, dat enkel opkomt tegen de redenen waarop het bestreden arrest de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep voor verschillende aanslagjaren grondt maar de onwettigheid niet betwist van de beslissing die eisers hoger beroep voor het overige eveneens niet-ontvankelijk verklaart, kan niet leiden tot cassatie van die beslissing (1). (1) De grond van niet-ontvankelijkheid die gegrond verklaard wordt door het geannoteerde arrest, levert een interessante combinatie op van de twee betekenissen van het begrip belang in de cassatieprocedure: het subjectieve belang van de eiser, die niet kan opkomen tegen een beslissing die in overeenstemming is met zijn conclusie, en het objectieve belang van het middel, dat begrepen wordt als het vermogen van het middel om tot cassatie te leiden. (AH)

Burgerlijke zaken - Belang - Syntheseconclusie in hoger beroep - Gelijkluidende bestreden beslissing

C.17.0299.N 29 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180129.1 AC nr. ...

Zelfs al raakt een middel de openbare orde of is het van dwingend recht ten voordele van de eiser in cassatie, toch is het nieuw en derhalve niet ontvankelijk wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, niet blijkt dat voor de feitenrechter enig feit is aangevoerd dat met de als geschonden aangewezen bepaling verband houdt en uit de bestreden beslissing evenmin blijkt dat die beslissing feitelijke gegevens vaststelt die hierop betrekking hebben (1). (1) Cass. 5 januari 2009, AR S.08.0101.N, AC 2009, nr. 6 en Cass. 8 september 2008, AR C.08.0026.N, AC 2008, nr. 456.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Verbintenis iets niet te doen - Sanctie - Schadevergoeding

S.17.0028.F 13 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Vermelding van de artikelen die tot cassatie kunnen leiden - Ontvankelijkheid

Hoewel het middel niet preciseert in welk opzicht het arrest artikel 54 van het Gerechtelijk Wetboek schendt, leidt het daarentegen uit de artikelen 704, §1, en 1034quinquies van dat wetboek duidelijk af dat het versturen per aangetekende brief van een verzoekschrift op tegenspraak naar de griffier van het gerecht en de neerlegging ervan ter griffie, twee gelijkwaardige wijzen zijn om een zaak in te leiden die bij een dergelijk verzoekschrift kan worden ingeleid; de schending van die twee artikelen van het Gerechtelijk Wetboek, zou, samen met de andere door het middel aangevoerde wettelijke bepalingen, als het middel gegrond was, volstaan om de vernietiging tot gevolg te hebben (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Vermelding van de artikelen die tot cassatie kunnen leiden - Ontvankelijkheid

C.17.0023.F 18 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.3 AC nr. ...

Artikel 149 van de Grondwet beperkt zich ertoe de rechter de naleving van een vormvereiste op te leggen die geen verband houdt met de waarde van de redenen van de vonnissen en de arresten.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Artikel 149 Grondwet - Motivering - Vormvereiste - Grief die geen verband houdt met het aangevoerde artikel - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0196.F 4 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170904.1 AC nr. ...

Het middel dat het arrest verwijt de bewijswaarde te miskennen van de authentieke akte van overdracht die is opgemaakt door de notaris, houdt geen verband met artikel 19, Wet Notarisambt, dat betrekking heeft op de uitvoerbare kracht ervan; het is derhalve niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Authentieke akte - Notariële akte - Bewijswaarde - Verbindende kracht - Onderscheid - Wettelijke bepalingen die geen verband houden met de grief - Gevolg - Ontvankelijkheid

- Art. 19 Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0418.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Belang - Beoordeling - Criterium

Het belang van een middel wordt objectief beoordeeld in het licht van een mogelijke vernietiging van de bestreden beslissing en niet op grond van de voortzetting van het geding voor de verwijzingsrechter (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Belang - Beoordeling - Criterium

C.16.0458.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.2 AC nr. ...

Indien de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt over het opleggen van de sanctie en het matigen ervan (1), beschikt het Hof niettemin over een marginaal toetsingsrecht (2) ter zake de evenredigheid tussen de zwaarte van de inbreuk en de opgelegde sanctie. (1) Zie Cass. 3 december 1990, AR 8820, AC 1990-91, nr. 174. (2) Zie over het begrip "marginale toetsing" de concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER vóór Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0318.N, AC 2012, nr. 560, r.o. 14, en de aldaar geciteerde rechtspraak van het Hof.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Beslag - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0131.F 20 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170420.2 AC nr. ...

De bevoegdheid van de beslagrechter om de betwisting over de identiteit van de houder van de schuldvordering op de derde te beslechten, sluit niet uit dat hij de wettelijke bepalingen die van toepassing zijn om uitspraak te doen over die betwisting, kan schenden.

Burgerlijke zaken - Belang - Derdenbeslag - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 1395, eerste lid, en 1489 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0055.N 3 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.1 AC nr. ...

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0238.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Belang - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

Substitutie van motieven door toepassing van de buitenlandse wet is slechts mogelijk wanneer de draagwijdte van die buitenlandse wet zo evident is dat redelijkerwijze geen ruimte voor twijfel kan bestaan over de correcte interpretatie ervan of wanneer de betrokken buitenlandse wet reeds is uitgelegd door de hoogste rechterlijke instanties van het land van oorsprong (1). (1) Zie de op dit punt strijdige concl. OM; het OM was van mening dat de diverse rechtsvragen die zich stellen in verband met de toepassing van artikel 438, derde lid, van het Duitse Bürgerliches Gesetzbuch op de feiten van deze zaak, aan de criteria beantwoorden om tot substitutie van de rechtsgrond naar vreemd recht te kunnen overgaan. Anders dan het besteden arrest, was het OM van mening dat het eerste onderdeel van het tweede middel, na substitutie van motieven, bij gebrek aan belang niet ontvankelijk was.

Burgerlijke zaken - Belang - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

C.16.0062.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.1 AC nr. ...

Het middel, dat gegrond is op artikel 971, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat noch van openbare orde noch van dwingend recht is, en dat niet aan de bodemrechter is voorgelegd, waarvan hij niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en niet diende kennis te nemen, is nieuw en bijgevolg niet-ontvankelijk (1). (1) Zie Cass 14 februari 2014, AR C.12.0422.F, AC 2014 nr. 121 met concl. van advocaat-generaal Henkes, in Pas. 2014.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Verzoek tot wraking van een deskundige - Verhoor van de partijen en van de deskundige in raadkamer - Aard van de wettelijke bepaling

C.16.0291.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.3 AC nr. ...

Het middel dat opkomt tegen de redenen die de bestreden beslissing schragen, kan tot cassatie leiden en is derhalve niet zonder belang (1). (1) Cass. 4 november 2011, AR C. 09.0130.F, AC 2011, nr. 595.

Burgerlijke zaken - Belang - Kritiek tegen de redenen die de bestreden beslissing schragen

C.09.0310.F 2 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170102.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip

Het middel dat uitgaat van de schending van wettelijke bepalingen die noch van openbare orde, noch dwingend zijn, en waarvan uit de door het hof van beroep vastgestelde feiten niet blijkt dat deze moesten worden toegepast om uitspraak te doen over de betwisting die dat hof moest beslechten, maar dat aan voornoemd hof niet werd voorgelegd en waarover het niet op eigen initiatief uitspraak heeft gedaan, is nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip

C.13.0455.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Onpartijdigheid van een rechter wegens zijn persoonlijke toestand - Ontvankelijkheid

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Onpartijdigheid van een gerecht wegens de samenstelling ervan - Ontvankelijkheid

Het middel dat de onpartijdigheid van een gerecht betwist vanwege de samenstelling ervan kan voor het eerst in de cassatieaanleg worden aangevoerd wanneer het steunt op een regel die, doordat hij de objectieve vereisten van de rechterlijke organisatie betreft, essentieel is voor de rechtsbedeling (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Onpartijdigheid van een gerecht wegens de samenstelling ervan - Ontvankelijkheid

Het middel dat het daarin aangevoerde gebrek aan onpartijdigheid afleidt uit de persoonlijke toestand, jegens de partijen of een van hen, van een rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen, kan niet voor het eerst in de cassatieaanleg worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Onpartijdigheid van een rechter wegens zijn persoonlijke toestand - Ontvankelijkheid

S.08.0094.F 14 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161114.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wet in de tijd - Toepasselijke wetsbepaling - Vermelding - Ontvankelijkheid

Het middel dat de schending aanvoert van de wetsbepalingen die niet op het geschil van toepassing zijn, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wet in de tijd - Toepasselijke wetsbepaling - Vermelding - Ontvankelijkheid

S.08.0121.F 14 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161114.2 AC nr. ...

Uit de reden van het arrest dat de eiser "het eventuele bestaan van een handeling die gelijk staat met contractbreuk niet heeft aangevoerd" kan niet worden afgeleid dat het de instemming van de eiser zou vaststellen met de wijziging van sommige elementen van zijn salaris en ontneemt dat het middel zijn belang over die kwestie dus niet; de grond van niet-ontvankelijkheid kan niet worden aangenomen.

Burgerlijke zaken - Belang - Niet aangevoerde handeling die gelijk staat met contractbreuk - Draagwijdte - Beperking - Gevolg - Ontvankelijkheid van het middel

Het middel dat bij het vermelden van meerdere grieven voor een ervan de wet niet vermeldt die het arrest zou schenden, is in zoverre niet-ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Meerdere aangevoerde grieven - Niet-vermelding van de geschonden wettelijke bepalingen voor een van de grieven - Gevolg - Ontvankelijkheid

C.16.0014.F 20 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161020.2 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van het cassatiemiddel vereist niet dat de eiser verduidelijkt welk belang hij bij de vernietiging heeft.

Burgerlijke zaken - Belang - Waals Gewest - Gemeenschappelijk landbouwbeleid - Steun aan de landbouwers - Voorwaarden - Goede landbouw- en milieuconditie - Omschrijving

C.14.0565.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.2 AC nr. ...

Niet ontvankelijk, bij gebrek aan belang, is het cassatiemiddel dat niet tot cassatie kan leiden doordat de bestreden beslissing op grond van een door het Hof in de plaats gestelde rechtsgrond naar recht verantwoord is (1). (1) Cass. 23 maart 2012, AR D.11.0002.F, AC 2012, nr. 193.

Burgerlijke zaken - Belang - Vervanging van een rechtsgrond - Ontvankelijkheid

C.15.0309.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Eigendom - Mede-eigendom - Mede-eigenaar - Vorderingsrecht - Dringende en noodzakelijke werken - Begrip - Toetsing door het Hof

De rechter oordeelt in feite welke werken als dringend en noodzakelijk in de zin van artikel 577-9, §4, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek kunnen worden beschouwd; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Eigendom - Mede-eigendom - Mede-eigenaar - Vorderingsrecht - Dringende en noodzakelijke werken - Begrip - Toetsing door het Hof

- Art. 577-9, § 4, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0331.F 6 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160506.2 AC nr. ...

Het cassatiemiddel is niet ontvankelijk, bij gebrek aan belang, wanneer het niet tot cassatie kan leiden doordat de bestreden beslissing op grond van een door het Hof vervangen reden naar recht verantwoord is (1). (1) Cass. 26 september 2008, AR C.07.0416.N, AC 2008, nr. 510.

Burgerlijke zaken - Belang - Vervanging van redenen - Ontvankelijkheid

C.15.0382.F 8 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160408.2 AC nr. ...

In zoverre het middel de schending aanvoert van artikel 740 Gerechtelijk Wetboek, dat betrekking heeft op de mededeling aan de tegenpartij van de memories, nota's en stukken, houdt dat middel, dat het bestreden vonnis verwijt dat het de laattijdig op de griffie neergelegde conclusie niet uit het debat weert, zodoende geen verband met die wetsbepaling en is het, derhalve, niet ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Kritiek op de beslissing om een laattijdig neergelegde conclusie niet uit het debat te weren

S.14.0039.F 4 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160404.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Belang - Beslissing overeenkomstig de appelconclusie van de eiseres - Grief - Ontvankelijkheid

De eiseressen hebben, ongeacht de middelen die zij bij de appelrechter hebben opgeworpen, er belang bij tegen de beslissing die hun vordering afwijst en hen aldus te kort doet, een middel aan te voeren dat voor het eerst voor het Hof kan worden opgeworpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Belang - Beslissing overeenkomstig de appelconclusie van de eiseres - Grief - Ontvankelijkheid

C.12.0388.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.2 AC nr. 425

Wanneer het Hof de in het middel bekritiseerde redenen waarop de bestreden beslissing steunt, vervangt door een juridische grondslag die het dictum verantwoordt, is het middel, dat niet tot cassatie kan leiden, niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Cass. 10 september 2015, AR C.12.0533.N-C.12.0597.N, AC 2015, nr. ..., met concl. van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Belang - Vervanging van redenen - Niet-ontvankelijkheid

C.15.0181.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.6 AC nr. ...

Het middel, dat zich niet ertoe beperkt het bestreden vonnis te verwijten dat het aan een brief een andere uitlegging geeft dan die welke de eiser voorstelde maar aanvoert dat de uitlegging waarop het middel kritiek uitoefent, niet verenigbaar is met de bewoordingen van die brief, zou volstaan, indien ze gegrond is, om een miskenning van de bewijskracht van de akten op te leveren (1). (1) Cass. 19 november 2007, AR C.06.0150.F, AC 2007, nr. 562; Kirkpatrick en Léonard, Le contrôle de l'interprétation des conventions par la Cour de cassation et les cas dans lesquels une convention doit être considérée comme une 'loi' au sens de l'article 608 du Code judiciaire, in Mélanges Philippe Gérard, 2002, p. 411, nr. 5.

Burgerlijke zaken - Belang - Geschriften - Bewijskracht

C.15.0121.F 4 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160304.1 AC nr. ...

De grief die een gebrek aan antwoord op de conclusie aanvoert, is niet nieuw, aangezien die grief enkel door de bestreden beslissing aan het licht kon zijn gebracht (1). (1) Zie J. en L. Boré, La cassation en matière civile, 5de uitg., april 2015, Dalloz, p. 404, nr. 77.21.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Geen antwoord op de conclusie

D.15.0001.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.14 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Artikel 159 Grondwet - Besluiten en verordeningen - Rechterlijk wettigheidstoezicht

Het middel dat verder niet de schending aanvoert van artikel 159 Grondwet waarin het rechterlijk wettigheidstoezicht op besluiten en verordeningen vervat ligt, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Artikel 159 Grondwet - Besluiten en verordeningen - Rechterlijk wettigheidstoezicht

- Art. 159 Grondwet 1994

C.15.0179.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.3 AC nr. ...

De omschrijving van een overeenkomst of van een beding van die overeenkomst bestaat erin de precieze juridische aard ervan te bepalen en wordt door de feitenrechter derhalve niet op onaantastbare wijze beoordeeld.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Geen vermelding van de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek

Het middel, dat het arrest niet verwijt dat het aan een litigieus beding van een verzekeringsovereenkomst een uitlegging geeft die niet verenigbaar is met de bewoordingen ervan maar dat het daaraan een omschrijving geeft die strijdig is met artikel 11 van de wet van 25 juni 1992, dient de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek niet als geschonden op te geven.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Geen vermelding van de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek

Ongeacht de middelen die de verzekerde aan de feitenrechter heeft voorgelegd, kan hij tegen dat arrest, dat zijn vordering tot vergoeding van de gevolgen van de diefstal van zijn voertuig verwerpt op grond van het beding van de verzekeringsovereenkomst volgens hetwelk de diefstal niet gedekt is wanneer de sleutels in of op het voertuig zijn gebleven, en waarvan de eiser de toepassing betwistte, verwerpt en hem zodoende benadeelt, een middel inzake de schending van artikel 11 van de wet van 25 juni 1992 aanvoeren, dat voor het eerst voor het Hof mag worden opgeworpen (1). (1) Cass. 11 september 2015, AR C.15.0006.F, AC 2015, nr. ..., en noot 1, ondertekend Th. W.

Burgerlijke zaken - Belang - Artikel 11 van de wet van 25 juni 1992 - Aard van de bepaling - Afstand

F.15.0024.F 15 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160115.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 88, §2, Gerechtelijk Wetboek, moeten de incidenten in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van eenzelfde hof van beroep vóór ieder ander middel door een van de partijen of bij de opening van de debatten ambtshalve worden opgeworpen en voorgelegd door de kamer of de raadsheer aan de eerste voorzitter, wiens beschikking bindend is voor de kamer of de raadsheer naar wie de vordering wordt verwezen, buiten de voorziening bij het Hof van Cassatie van de procureur-generaal; daaruit volgt dat het incident niet voor het eerst kan worden aangevoerd voor het Hof.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Hof van beroep - Verdeling van de zaken onder de kamers - Incident - Regeling in limine litis - Cassatiemiddel - Ontvankelijkheid

- Artt. 109, tweede lid, en 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

S.10.0216.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Administratieve overheid - Beslissing - Machtsoverschrijding - Beroep tot vernietiging - Verwerpingsarrest van de Raad van State - Draagwijdte - Fout van de administratieve overheid

Het middel is in beginsel niet nieuw wanneer het kritiek oefent op een reden die de rechter ter verantwoording van zijn beslissing opgeeft, zelfs als dat middel de openbare orde niet raakt en niet van dwingend recht is (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Voorzitter van het hof van assisen - Wraking - Redenen - Gewettigde verdenking

C.15.0255.F 11 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151211.4 AC nr. ...

In zoverre het middel dat het arrest, dat de bewoordingen ervan niet herneemt, verwijt de bewijskracht te miskennen van een brief waarvan het afschrift dat aan het verzoekschrift tot cassatie werd gehecht, wel de vermelding van "eensluidend verklaard afschrift" draagt maar niet de vermelding van zijn eensluidendheid met het voor het hof van beroep overgelegde stuk, is het niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 11 september 2009, AR C.08.0274.F-C.08.0301.F, AC 2009, nr. 492 met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2009, nr. 492.

Burgerlijke zaken - Te voegen stukken - Middel afgeleid uit de miskenning van de bewijskracht van de akten

S.15.0058.F 30 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151130.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Belang - Niet bestreden reden met dezelfde grond tot verantwoording van de beslissing als die van de andere bekritiseerde redenen - Ontvankelijkheid

Wanneer een reden van het bestreden arrest dezelfde grond van zijn beslissing vormt als die van de andere, door het middel bekritiseerde, redenen van het arrest, kan de grond van niet-ontvankelijkheid die tegen dat middel is opgeworpen en afgeleid is uit het gebrek aan belang, niet worden aangenomen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Burgerlijke zaken - Belang - Niet bestreden reden met dezelfde grond tot verantwoording van de beslissing als die van de andere bekritiseerde redenen - Ontvankelijkheid

C.14.0431.F 6 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151106.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Onderdeel van een middel

Wanneer een middel of een onderdeel van een middel verschillende afzonderlijke grieven bevat, moet de eiser voor elk van die grieven de wettelijke bepalingen vermelden waarvan hij de schending aanvoert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Onderdeel van een middel

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

S.15.0037.F 19 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151019.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Tijdelijke werkloosheid - Voorwaarde - Tijdelijke schorsing van de arbeidsovereenkomst - Definitieve ongeschiktheid om de overeengekomen arbeid te verrichten - Gevolgen - Bedoelde wetsbepalingen - Ontvankelijkheid

Het middel bekritiseert de beslissing van het bestreden arrest dat de eiser arbeidsgeschikt heeft verklaard in de zin van de wetgeving op de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering en hem vervolgens tijdelijke werkloosheidsuitkeringen heeft toegekend, hoewel hij definitief ongeschikt was de overeengekomen arbeid voor rekening van zijn werkgever uit te voeren, terwijl de arbeidsovereenkomst niet meer geschorst is zodra de ongeschiktheid van de werknemer om die overeengekomen arbeid te verrichten definitief wordt; aangezien uit geen enkele van de in het middel aangevoerde wetsbepalingen volgt dat de arbeidsovereenkomst, zoals hij aanvoert, niet meer geschorst is zodra de ongeschiktheid van de werknemer om de overeengekomen arbeid te verrichten definitief wordt, volstaan de in het middel vermelde wetsbepalingen, indien het middel gegrond zou zijn, niet om de vernietiging te verantwoorden; het middel is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015,nr. ...

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Tijdelijke werkloosheid - Voorwaarde - Tijdelijke schorsing van de arbeidsovereenkomst - Definitieve ongeschiktheid om de overeengekomen arbeid te verrichten - Gevolgen - Bedoelde wetsbepalingen - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 1 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 27, 2°, a) KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

C.15.0098.F 9 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151009.3 AC nr. ...

Het middel, dat het arrest verwijt dat het de eiser opdraagt te bewijzen dat hij het bezit van de schulderkenning onvrijwillig heeft overgedragen, en enkel artikel 1282 van het Burgerlijk Wetboek, dat geen verband houdt met die grief, als geschonden opgeeft, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 12 april 2013, AR C.12.0448.F, AC 2013, met concl. OM in Pas, nr. 248.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Verbintenissen uit overeenkomst - Schuldvordering - Invordering

C.14.0495.N 8 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151008.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Beslissing van de rechter op verwijzing - Overeenstemming met het cassatiearrest - Enig middel - Ontvankelijkheid

Het enige cassatiemiddel is niet ontvankelijk, in zoverre de beslissing van de rechter op verwijzing, na een cassatiearrest, overeenstemt met dat arrest (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Beslissing van de rechter op verwijzing - Overeenstemming met het cassatiearrest - Enig middel - Ontvankelijkheid

- Art. 1119, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0006.F 11 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150911.3 AC nr. ...

Aangezien de eiser in zijn conclusie die voorafgaat aan het bestreden arrest, het hof van beroep uitnodigt om het hoger beroep van de verweerster ontvankelijk te verklaren, heeft hij er geen belang bij kritiek uit te oefenen op het dictum van dat arrest dat door dat beroep ontvankelijk te verklaren, hem geen nadeel berokkent (1). (1) De rechtspraak van het Hof ligt in die zin vast dat de eiser in cassatie er geen belang bij heeft om kritiek uit te oefenen op een dictum dat hem niet benadeelt, zelfs als hij een bepaling van openbare orde of van dwingend recht inroept. De ontstentenis van een nadeel wordt afgeleid uit het feit dat de beslissing overeenstemt met wat de eiser in zijn conclusie heeft gevorderd. Aangezien het de beslissing zelf betreft, is het Hof van oordeel dat het principe dat het ontwaarde, toepassing vindt welk ook het voorwerp van die beslissing is. Of het nu om een beslissing gaat die uitspraak doet over een vraag van formeel recht (Cass. 22 oktober 2001, AR S.00.0118.F-S.00.0131.F, AC 2001, nr. 564; Cass. 7 februari 2014, AR C.12.0571.F, AC 2014, nr. 103; Cass. 22 januari 2015, AR C.13.0532.F, www.juridat.be, met de op dit punt tegenstrijdige concl. van het OM) of over een vraag van materieel recht (Cass. 4 oktober 2012, AR C.110686.F, AC 2012, nr. 512, met concl. OM; Cass. 29 januari 2015, AR F.14.0007.F), die rechtspraak is op dezelfde wijze van toepassing. Zij heeft niet uitsluitend betrekking op de beslissingen die uitspraak doen over een vraag van formeel recht, in tegenstelling tot wat men zou kunnen denken op basis van bepaalde arresten van het Hof, die door hun formulering verwarring doen ontstaan. (Cass. 1 maart 2012, AR C.10.0425.N, AC 2012, nr. 142; Cass. 16 maart 2012, AR C.08.0323.F, AC 2012, nr. 175, met concl. OM; voor een bespreking van die arresten zie de concl. van het OM bij Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0686.F, AC 2012, nr. 512). Th. W.

Burgerlijke zaken - Belang - Beslissing die overeenstemt met de conclusie

Noot van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Belang - Beslissing die overeenstemt met de conclusie

C.12.0533.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Belang - Substitutie van motieven - Ontvankelijkheid

Niet ontvankelijk, bij gebrek aan belang, is het cassatiemiddel dat niet tot cassatie kan leiden doordat de bestreden beslissing op grond van een door het Hof in de plaats gestelde reden naar recht verantwoord is (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Belang - Substitutie van motieven - Ontvankelijkheid

S.14.0014.F 22 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150622.1 AC nr. ...

Afstand van een recht moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn; voor zover het middel dat algemeen rechtsbeginsel aanvoert om kritiek uit te oefenen op de beslissing van het arrest dat de afstand van een partij niet uit bepaalde feiten volgt, houdt het geen verband met dat beginsel en is het niet-ontvankelijk (1). (1) Cass. 24 juni 2013, AR S.11.0116.F, AC 2013, nr. 393; P. MARSCHAL, Observations onder Cass. 24 juni 2013, JLMB, 2014, p. 143.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Algemeen rechtsbeginsel - Afstand van een recht - Strikte uitlegging - Middel dat dit algemeen rechtsbeginsel aanvoert - Draagwijdte - Ontvankelijkheid

S.13.0076.F 4 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150504.2 AC nr. ...

Het middel dat een tegenstrijdigheid tussen twee beslissingen van het arrest aanklaagt maar enkel de schending aanvoert van artikel 149 van de Grondwet dat daarmee geen verband houdt, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 18 januari 2002, AR C.00.0208.F, AC 2002, nr. 41.

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Middel dat een tegenstrijdigheid aanvoert in de beslissingen van de bestreden beslissing - Ontvankelijkheid

S.13.0088.F 16 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150316.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Gevolg - Ontvankelijkheid

Het middel dat het Hof zou verplichten tot een beoordeling van de feiten waardoor het zijn bevoegdheden overschrijdt, is niet-ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Gevolg - Ontvankelijkheid

C.13.0358.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Belang - Beoordeling t.a.v. de bestreden beslissing en niet t.a.v. de beslissing van de rechter op verwijzing

Het gebrek aan belang van een cassatiemiddel kan in de regel niet worden beoordeeld op grond van de beslissing die de rechter op verwijzing zal nemen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Belang - Beoordeling t.a.v. de bestreden beslissing en niet t.a.v. de beslissing van de rechter op verwijzing

C.14.0337.F 2 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150302.3 AC nr. ...

Hoewel de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze nagaat of er proceduremisbruik is, gaat het Hof na of hij uit die vaststellingen het bestaan van dergelijk misbruik rechtmatig heeft kunnen afleiden.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Rechtsmisbruik - Proceduremisbruik - Beoordeling van de rechter - Toezicht door het Hof

S.13.0038.F 16 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150216.2 AC nr. 116

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Werkloosheid - Recht op uitkering - Activeringsovereenkomst - Actief zoekgedrag naar werk - Beoordeling - Gevolg - Ontvankelijkheid

Het middel waarvan het onderzoek het Hof zou verplichten, wegens het ontbreken van vaststellingen van het arrest op die punten, na te gaan of de werkloze op de arbeidsmarkt beschikbaar was en actief naar werk heeft gezocht, en aldus zijn bevoegdheden te overschrijden, is niet-ontvankelijk (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Werkloosheid - Recht op uitkering - Activeringsovereenkomst - Actief zoekgedrag naar werk - Beoordeling - Gevolg - Ontvankelijkheid

S.13.0085.F 16 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150216.3 AC nr. 117

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Dwingende bepaling ten voordele van de werknemer

Het middel dat de werkgever afleidt uit de schending van artikel 627, 9°, dat niet aan het arbeidshof is voorgelegd en dat het niet zelf heeft opgeworpen, is nieuw en, bijgevolg, niet ontvankelijk (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Dwingende bepaling ten voordele van de werknemer

- Art. 627, 9° Gerechtelijk Wetboek

D.14.0011.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.9 AC nr. 108

Het middel dat duidelijk genoeg aangeeft in welke mate de bestreden beslissing een bepaling schendt die, indien de grief gegrond was, zou volstaan om te leiden tot vernietiging van de bestreden beslissing, is ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 16 juni 2014, AR S.13.0131.F, AC 2014, nr. 431.

Burgerlijke zaken - Onduidelijk middel - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtsanctie - Verzwaring

zonder voorafgaande verwittiging beroepsbeoefenaar - Gevolg

C.14.0101.F 5 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150205.7 AC nr. 87

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Te voegen stukken - Middel dat het Hof verplicht kennis te nemen van de inhoud van een akte van het gerecht - Neerlegging van een afschrift - Geen conformiteitsverklaring door de griffier - Ontvankelijkheid

Het middel dat de miskenning aanvoert van de bewijskracht van de akten, van het gezag en de kracht van gewijsde van een gerechtelijke akte, is niet ontvankelijk wanneer bij het cassatieberoep enkel een afschrift van die akte is gevoegd dat door een advocaat bij het Hof is geparafeerd, maar niet door de griffier van het betrokken rechtscollege gelijkluidend is verklaard (1). (1) Zie gedeelt. gelijkl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Te voegen stukken - Middel dat het Hof verplicht kennis te nemen van de inhoud van een akte van het gerecht - Neerlegging van een afschrift - Geen conformiteitsverklaring door de griffier - Ontvankelijkheid

- Artt. 168, 790 en 791 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0195.F 29 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150129.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat het bestreden vonnis, vóór de uitspraak ervan, werd ondertekend door de rechters die het hebben gewezen, sluit het belang van de eisers niet uit om tegen dat vonnis dat hen benadeelt een middel aan te voeren dat opkomt tegen de onwettigheid van de uitspraak ervan.

Burgerlijke zaken - Belang - Vonnis - Regelmatig ondertekend - Niet regelmatig uitgesproken - Grief - Belang - Ontvankelijkheid

C.13.0532.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Burgerlijke zaken - Belang - Kritiek geformuleerd in cassatie door een partij - Kritiek op een beslissing over de rechtspleging die in overeenstemming met haar conclusies is - Ontvankelijkheid

Wanneer blijkt uit haar geschriften voor het hof van beroep dat een procespartij uitdrukkelijk de ontvankelijkheid van het beroep van een andere partij heeft aanvaard, heeft zij er geen belang bij om kritiek uit te oefenen op de beslissing van het bestreden arrest die, in overeenstemming met die geschriften, dat beroep ontvankelijk verklaart (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Belang - Kritiek geformuleerd in cassatie door een partij - Kritiek op een beslissing over de rechtspleging die in overeenstemming met haar conclusies is - Ontvankelijkheid

STRAFZAKEN

P.25.0630.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.11 AC nr. ...

Het middel dat de beschuldigde aanvoert tot staving van zijn cassatieberoep is niet ontvankelijk wegens onnauwkeurigheid, wanneer het middel het openbaar ministerie verwijt dat het hem, bij de neerlegging van de getuigenlijst, niet in kennis heeft gesteld van het feit dat er tegen de magistraat die het dossier had onderzocht en waarvan was aangegeven dat hij in geval van verhindering zou kunnen worden vervangen, een strafrechtelijk vooronderzoek was ingeleid, met name wegens valsheden in informatica, die hij zou hebben gepleegd om een vertraging in de behandeling van zijn dossiers te verbergen, en dat het openbaar ministerie door die informatie te verzwijgen, de wapengelijkheid heeft miskend en de beschuldigde met name niet heeft toegelaten om in limine litis, op de preliminaire rechtszitting, de onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden aan te voeren die overeenkomstig artikel 235bis, § 5, Wetboek van Strafvordering, voor de feitenrechter kunnen worden opgeworpen, maar die onderzoeksrechter niet verwijt zijn verplichting te hebben miskend om een onderzoek à décharge te voeren, waardoor het hem evenmin verwijt een valsheid te hebben gepleegd die hun nadeel zou hebben berokkend en bijgevolg niet verduidelijkt waarin het aangevoerde verzuim hem schade zou hebben toegebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Allerlei - Middel dat aanvoert dat de beschuldigde door het openbaar ministerie niet op de hoogte werd gebracht van het bestaan van een strafrechtelijk vooronderzoek tegen de onderzoeksmagistraat - Ontvankelijkheid

- Art. 235bis, § 5 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

Artikel 326 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de gezworenen niet vóór hun beraadslaging over de in het dossier opgenomen processen-verbaal mogen beschikken; zodra de beschuldigde, eiser in cassatie, echter niet aanvoert dat de gezworenen bij de kortstondige inbezitneming van het overgedragen stuk kennis zouden hebben genomen van een gegeven ten laste waarvan ze niet op de rechtszitting in kennis zouden zijn gesteld of de partijen geen tegenspraak hebben kunnen voeren en waarop zij hun overtuiging zouden hebben gebaseerd, is het middel dat de schending van het beginsel van het mondeling karakter van het debat aanvoert in de volgende omstandigheden niet ontvankelijk bij gebrek aan belang: op verzoek van een raadsman van een burgerlijke partij heeft de voorzitster van het hof aan de gezworenen een stuk doen overhandigen uit de powerpointpresentatie van de onderzoekers, die deel uitmaakte van de overtuigingsstukken, waartegen de raadsman van de beschuldigde zich heeft verzet, de burgerlijke partij heeft haar vraag ingetrokken en de overgedragen exemplaren werden teruggegeven (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Belang - Hof van assisen - Kortstondige terbeschikkingstelling van een stuk aan de gezworenen - Middel dat de miskenning aanvoert van het beginsel van het mondeling karakter van het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 326 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

Wanneer de beschuldigde, eiser in cassatie, aanvoert dat een van de gezworenen, vóór de rechtszitting na afloop waarvan de jury naar de beraadslagingskamer werd gestuurd, heeft deelgenomen aan een gesprek, waarin ook de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie en twee advocaten waren betrokken, en dat, volgens het middel, dit gedrag van de gezworene waarvan de eiser een foto heeft gemaakt en dat door een gerechtsdeurwaarder werd bevestigd, gewettigde twijfel doet ontstaan over de onpartijdigheid van die gezworene, zodat het motiverend arrest, alsook het veroordelend arrest dat hiervan het gevolg is, vernietigd moeten worden, maar uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser die omstandigheid voor het hof van assisen heeft aangevoerd om die gezworene te doen wraken, is het middel, dat voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd en een onderzoek van feitelijke gegevens vereist waarvoor het Hof niet bevoegd is, niet ontvankelijk (1). (1) Zie het eerste middel van T.K. (arrest, sub D): deze eiser heeft, van zijn kant, aangevoerd dat hij pas na het verdict kennis heeft gekregen van de foto waaruit hij het bestaan van een dergelijk gesprek afleidt; dit middel is bijgevolg niet nieuw, maar het Hof heeft vastgesteld dat ook dit middel niet ontvankelijk is omdat het onderzoek ervan eveneens een onderzoek van feitelijke gegevens vereist.

Strafzaken - Nieuw middel - Middel dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat een gezworene, vóór de rechtszitting, een gesprek heeft gevoerd met een vertegenwoordiger van het OM en met twee advocaten na afloop waarvan de jury naar de beraadslagingskamer werd gestuurd - Nieuw en feitelijk middel - Ontvankelijkheid

P.25.0832.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.15 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie voert niet ambtshalve een middel aan op het cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen een arrest van buitenvervolgingstelling (1). (1) Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1428.F, AC 2005, nr. 95; Zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0256.F, AC 2017, nr. 385 (impliciet); Cass. 10 september 1996, AR P.95.0849.N, AC 1996, nr. 299; Cass. 10 december 1980 (voltallige zitting), AR 5918, AC 1981, I, nr. 219; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 487: "On le comprend difficilement, étant donné que le recours porte dans ce cas sur l'action publique" (Cass. 7 november 1979, AC 1980, 299).

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen een arrest van buitenvervolgingstelling - (Geen) ambtshalve toezicht

P.25.0568.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.7 AC nr. ...

In zoverre het cassatiemiddel het hof van assisen verwijt geen rekening te hebben gehouden met een overschrijding van de redelijke termijn, terwijl uit de rechtsplegingsstukken niet blijkt dat die verdediging voor de feitenrechters was aangevoerd, is het nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1541.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.4. Immers, "wanneer de beschuldigde geen conclusie heeft ingediend i.v.m. de gevolgen van de overschrijding van de redelijke termijn, is het hof van assisen er niet toe gehouden de beslissing dat die termijn niet is overschreden, afzonderlijk te motiveren." (Cass. 31 mei 1995, AR P.95.0345.F, (VI, 3de middel), AC 1995, nr. 268; zie Cass. 22 oktober 1986, AR 5114, AC 1986-87, nr. 117).

Strafzaken - Nieuw middel - Veroordeling door het hof van assisen - Cassatieberoep - Overschrijding van de redelijke termijn van de duur van de strafvervolging voor het eerst voor het Hof aangevoerd - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

In zoverre het cassatiemiddel het Hof verzoekt om het strafblad van de eiser te onderzoeken, wat een stuk is dat geen deel uitmaakt van de stukken waarop het Hof acht mag slaan, is het niet ontvankelijk (1). (1) "Het middel dat aanvoert dat de eiser, in strijd met wat het bestreden arrest vaststelt, geen gerechtelijk verleden had, vereist een onderzoek van feitelijke gegevens, waarvoor het Hof niet bevoegd is" (Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.1041.F, AC 2005, nr. 523, met wat dat betreft andersluidende concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; contra Cass. 14 april 2014, P.13.1108.N, AC 2015, nr. 247, kritische noot van Fr. CLOSE, "La Cour de cassation peut-elle avoir égard à l'extrait de casier judiciaire figurant au dossier ?", JLMB, 2016/26, 1219-1222; concl. OM op datum in Pas. vóór Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221012.2F.13.)

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Afwezigheid van antecedenten aangevoerd als verzachtende omstandigheid - Feitelijke beoordeling - Middel dat het Hof van cassatie verzoekt om het strafblad van de eiser te onderzoeken - (Niet-)ontvankelijkheid

De grief van de beklaagde die opkomt tegen het bevel dat de voorzitter van het hof van assisen aan zijn raadsman heeft gegeven om een stuk neer te leggen waarvan de advocaat zelf de afwezigheid betreurde en het heeft neergelegd, heeft geen belang.

Strafzaken - Belang - Advocaat van de verdediging die de afwezigheid in het dossier van een stuk betreurt en het op bevel van de voorzitter van het hof van assisen neerlegt - Middel dat een dergelijk bevel aanvecht - (Geen) belang

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het al dan niet aannemen van verzachtende omstandigheden in het voordeel van de dader van een moord – een misdaad die de wet bestraft met levenslange opsluiting – valt onder de onaantastbare beoordeling van het hof van assisen (1), aangezien het niet op alle daders van dezelfde misdaad de verzachtende omstandigheid dient toe te passen die het voor een van hen heeft aangenomen (2). (1) "Het hof van assisen oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar of er al dan niet verzachtende omstandigheden kunnen worden aangenomen" (Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1394.N, AC 2015, nr. 120); zie Cass. 17 juni 1980, AC 1979-80, II, p. 1299; Cass. 9 oktober 1973, AC 1974, I, 144. (2) "De rechter beschikt over een discretionaire bevoegdheid om verzachtende omstandigheden al dan niet toe te kennen; volgens zijn onaantastbare beoordeling kan hij ze aan een bepaalde medebeschuldigde, medebeklaagde of mede-inverdenkinggestelde toekennen, maar niet aan een andere" (Cass. 2 oktober 2002, AR P.02.1038.F, AC 2002, nr. 504). En "het enkele feit dat de rechter oordeelt dat een welbepaalde omstandigheid voor een beschuldigde een verzachtende omstandigheid is die een strafvermindering verantwoordt, heeft, gelet op het individuele karakter van de straf, niet voor gevolg dat hij moet motiveren waarom diezelfde omstandigheid ook voor een andere beschuldigde niet als verzachtende omstandigheid wordt aangenomen" (Cass. 20 januari 2004, AR P.03.1364.N, AC 2004, nr. 31). Zie wat betreft het persoonlijke karakter van de verzachtende omstandigheden, A. BRAAS, Précis de droit pénal, Bruylant, 1936, nr. 402; Ch. HENNAU en J. VERHAEGEN, Droit pénal général, Bruylant, 2de uitg., 1995, nr. 513.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Feitelijke beoordeling - Gevolg - (Geen) verplichting om op alle daders van dezelfde misdaad de voor een van hen aangenomen verzachtende omstandigheid toe te passen - Hof van assisen - Straftoemeting

- Art. 80 Strafwetboek
- Art. 79 Strafwetboek

P.25.0319.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.11 AC nr. ...

Wanneer het arrest de eiser veroordeelt voor de feiten omschreven onder de telastleggingen A (mensensmokkel met verzwarende omstandigheden) en D (betrokkenheid bij een criminele organisatie) tot een straf en er uit de motivering van de aan eiser opgelegde bestraffing niet blijkt dat het arrest hem een andere straf zou hebben opgelegd indien hij zich voor wat betreft het feit omschreven onder de telastlegging A niet aan het voltrokken misdrijf maar slechts aan een strafbare poging had schuldig gemaakt, zodat de voor de feiten omschreven onder de telastleggingen A en D opgelegde bestraffing naar recht verantwoord blijft, is het middel dat aanvoert dat er slechts sprake is van een strafbare poging van het misdrijf mensensmokkel en niet van een voltooid misdrijf bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 november 1948, Pas. 1948, p. 651; CUYKENS S. en DE HOOGHE G., "La peine légalement et judiciairement justifiée: étude d'une théorie controversée", RDPC 2023/3, 227, nr. 7.

Strafzaken - Belang - Schuldigverklaring aan een voltrokken misdrijf - Meerdere feiten - Veroordeling tot straf - Aanvoering dat de feiten een strafbare poging betreffen - Naar recht verantwoorde straf - Gevolg

P.25.0891.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.38 AC nr. ...

Volgens artikel 20, § 4, eerste lid, Wet Europees Aanhoudingsbevel levert het definitieve besluit het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen de titel van vrijheidsbeneming op tot de daadwerkelijke overlevering van de persoon aan de uitvaardigende staat; eisers detentie is derhalve gegrond op de beslissing waarbij de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel is bevolen; hij heeft bijgevolg geen belang meer bij zijn kritiek op de beoordeling van de wettigheid van de door de onderzoeksrechter genomen beslissing van inhechtenisneming.

Strafzaken - Belang - Europees aanhoudingsbevel - Beslissing tot tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel - Effect op de eerdere beslissing van de voorlopige aanhouding - Middel dat gericht is tegen alleen de voorlopige aanhouding - Gevolg

- Art. 20, § 4, eerste lid Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.25.0173.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.17 AC nr. ...

Artikel 422 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke is bepaald door de op het misdrijf toepasselijke wet, niemand de vernietiging van het arrest of het vonnis kan vragen, op grond van het enig middel dat bij de vermelding van de tekst van de wet een vergissing is begaan; wanneer het arrest een beklaagde schuldig verklaart aan valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken met vermelding van de artikelen 193, 196, 213 en 214 Strafwetboek maar zonder vermelding van artikel 197 Strafwetboek, dan betreft de niet-vermelding van artikel 197 Strafwetboek een vergissing die op grond van artikel 422 Wetboek van Strafvordering geen aanleiding kan geven tot cassatie.

Strafzaken - Algemeen - Artikel 422 Wetboek van Strafvordering - Veroordeling uit hoofde van valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken - Geen vermelding van artikel 197 Strafwetboek - Ontvankelijkheid

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering
- Art. 214 Strafwetboek
- Art. 213 Strafwetboek
- Art. 197 Strafwetboek
- Art. 196 Strafwetboek
- Art. 193 Strafwetboek

P.25.0702.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.14 AC nr. ...

Wanneer als cassatiemiddel de niet-naleving van een pleegvorm wordt aangevoerd, terwijl de eiser in cassatie de naleving van die pleegvorm onmogelijk heeft gemaakt en er dus zelf verantwoordelijk voor is, is het middel in die omstandigheden bij gebrek aan rechtmatig belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM; zie JT 2025, p. 421 met noot B. DEJEMEPPE, “Le parquet et la loyauté procédurale ».

Strafzaken - Belang - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Wet Strafuitvoering - Artikel 53, eerste lid - Horen van het openbaar ministerie - Afwezigheid van het openbaar ministerie ter zitting - Niet naleving van deze pleegvorm - Vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep door het openbaar ministerie - Belang - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 61 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 59, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 53, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0504.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.31 AC nr. ...

Uit artikel 420 Wetboek van Strafvordering volgt dat behoudens in de in het tweede lid van die bepaling vermelde gevallen de eiser in cassatie tegen een tussenbeslissing slechts cassatieberoep kan instellen na de eindbeslissing; indien een eiser in cassatie enkel cassatieberoep instelt tegen de eindbeslissing en niet tegen een tussenbeslissing, ook al was die beslissing vatbaar voor een uitgesteld cassatieberoep, kan hij in het kader van zijn cassatieberoep tegen de eindbeslissing geen ontvankelijke middelen aanvoeren betreffende een onwettigheid van de tussenbeslissing; dat de onwettigheid van de tussenbeslissing kan doorwerken op de eindbeslissing doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie andersluidende concl. “in hoofdzaak” OM.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Middel dat gericht is tegen een beslissing alvorens recht te doen - Ontbreken van een cassatieberoep tegen de beslissing alvorens recht te doen - Gevolg

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.25.0253.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.13 AC nr. ...

Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek verplicht het openbaar ministerie niet aanwezig te zijn op de uitspraak van het arrest betreffende de burgerlijke belangen, welke het enige dictum is dat het cassatieberoep aan het Hof van Cassatie heeft kunnen voorleggen wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is (1). (1) De eiseres voerde aan dat het arrest artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek schond omdat, volgens haar, uit de stukken waarop het Hof acht mag slaan, niet blijkt dat die beslissing werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie.

Strafzaken - Allerlei - Arrest van het hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Cassatieberoep van de beklaagde - Cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Cassatieberoep gericht tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Middel volgens hetwelk het arrest niet blijkt te zijn uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is en het Hof van Cassatie dus enkel kennisneemt van de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering, kan het Hof de laatstgenoemde beslissing niet vernietigen krachtens artikel 4, twaalfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat de wettigheid van die enkele beslissing, het voorwerp van het cassatieberoep, niet afhankelijk stelt van de aanwezigheid van het openbaar ministerie (1). (1) In dit geval verklaart het bestreden arrest de strafvordering verjaard en ontslaat het de eiseres, beklaagde, van rechtsvervolging zonder kosten. Aangezien die beslissing de eiseres op geen enkele wijze benadeelt, is het cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering. Het zittingsblad van de openbare rechtszitting van het hof van beroep waarop de zaak in beraad werd genomen, vermeldt dat "het openbaar ministerie en de [eiseres], beklaagde, berusten in de verjaring van het strafrechtelijk gedeelte. Het debat wordt derhalve beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering. Het openbaar ministerie verlaat de zittingszaal met instemming van de [eiseres]". Dit middel is dus strijdig met de eerdere proceshouding, maar de regels van rechterlijke organisatie zijn van openbare orde. "Krachtens de artikelen 138, eerste lid, en 140, Gerechtelijk Wetboek en artikel 284 Wetboek van Strafvordering is de aanwezigheid van het openbaar ministerie vereist voor de regelmatige samenstelling van de strafgerechten, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt". (Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0531.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2, AC 2017, nr. 71). Het laatste lid van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorziet in een dergelijke uitzondering, aangezien het bepaalt dat "wanneer alleen de burgerlijke belangen bij de [straf]rechter aanhangig worden gemaakt, de aanwezigheid van het openbaar ministerie op de terechtzitting niet verplicht is". (M.N.B.)

Strafzaken - Allerlei - Hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Openbaar ministerie dat, net als de burgerlijke partij, concludeert tot de verjaring van de strafvordering en de zittingszaal verlaat, zodat het openbaar ministerie het debat over de enkele burgerlijke belangen laat doorgaan zonder hem - Cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Gevolg - (Geen) mogelijkheid om de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering te vernietigen

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.23.1731.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de door de beklaagde bekritiseerde bankvordering op geen enkel punt nietig is, heeft het geen enkel belang te onderzoeken of er al dan niet een noodzakelijk verband bestaat tussen die akte en de daaropvolgende verrichtingen waartoe ze zou hebben geleid.

Strafzaken - Belang - Bankvordering - Door de beklaagde aangevoerde onregelmatigheid die geen enkele nietigheid tot gevolg heeft - Middel dat een onderzoek vereist van het verband tussen die akte en de daaropvolgende verrichtingen waartoe het zou hebben geleid

- Art. 46quater, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

Het middel dat opkomt tegen de authentieke vaststelling van het arrest volgens hetwelk het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord, zonder dat de eiser die vaststelling, uiterlijk in zijn memorie, van valsheid heeft beticht, is wat dat betreft niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

Strafzaken - Allerlei - Authentieke vaststelling, in het bestreden arrest, dat het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de eiser in cassatie niet verduidelijkt op welk in zijn conclusie vervat verweer de appelrechters niet zouden hebben geantwoord, is het middel dat het gebrek aan antwoord op de conclusie aanvoert onduidelijk en, bijgevolg, niet ontvankelijk (1). (1) Voir Cass. 12 mei 2021, AR P.21.0619.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.14 ; Cass. 23 oktober 2013, RG P.13.1601.F, ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20131023.3, AC 2013, nr. 544.

Strafzaken - Onduidelijk middel - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Middel dat de ontstentenis van antwoord op de voor de appelrechters neergelegde conclusie aanvoert - Geen opgave van het verweer dat de appelrechters niet zouden hebben beantwoord - Gevolg

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

De vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste heeft een authentiek karakter en kan enkel worden aangevochten door een procedure tot betichting van valsheid; dit is met name het geval voor de vermelding onderaan het aanhoudingsbevel waarbij de griffier bevestigt dat hij, op de vermelde datum en het vermelde uur, het aanhoudingsbevel "aan de inverdenkinggestelde heeft getoond, het hem heeft betekend en hem een afschrift heeft gegeven van dit aanhoudingsbevel en van alle stukken die bedoeld worden in artikel 16, § 7, Voorlopige Hechteniswet" (1). (1) Zie Cass. 24 augustus 1998, AR P.98.1170.F, ECLI:BE:CASS:1998:ARR.19980824.7, AC 1998, nr. 373; (wat betreft de vermeldingen van een proces-verbaal van de rechtszitting); Cass. 9 april 2024, AR P.24.0413.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.13 ; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4. De eiser voerde aan dat "het aanhoudingsbevel, bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, nietig is en het onderzoeksgerecht de inverdenkinggestelde niet in voorlopige hechtenis kan houden. Volgens de bewoordingen zelf van [artikel 18 Voorlopige Hechteniswet] is de betekening regelmatig indien voldaan wordt aan de vier daarin voorgeschreven vormvereisten: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte. Deze voorwaarden zijn cumulatief". (Cass. 1 december 2021, RG P.21.1481.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH. ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211201.2F.11).

Strafzaken - Allerlei - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Cassatiemiddel voortvloeiend uit de betwisting van een dergelijke vaststelling - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering

P.25.0448.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29 AC nr. ...

Volgens artikel 35, § 1 en § 5, Voorlopige Hechteniswet kunnen de onderzoeksgerechten de inverdenkinggestelde in vrijheid laten onder oplegging van één of meer voorwaarden en artikel 35, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat deze voorwaarden betrekking moeten hebben op een van de redenen genoemd in artikel 16, § 1, vierde lid, en daaraan moeten aangepast zijn, in acht genomen de omstandigheden van de zaak hetgeen het bestaan betreft van ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten inverdenkinggestelde nieuwe misdaden en wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden; hieruit volgt dat de rechter die oordeelt over het verzoek van een inverdenkinggestelde om een hem opgelegde voorwaarde op de heffen, dient vast te stellen dat er op het moment van zijn beslissing nog steeds minstens één van de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde redenen van toepassing is, zodat indien de rechter wettig het bestaan van één dergelijke reden vaststelt, zijn motivering over eventueel nog andere redenen overtollig is en de kritiek van de inverdenkinggestelde op die motivering niet tot cassatie kan leiden; de vermelde bepalingen vereisen niet dat de rechter in zijn beslissing over het verzoek tot opheffing van een voorwaarde uitdrukkelijk melding maakt van de artikelen van de Voorlopige Hechteniswet die hij toepast of van verdrags- of wetsbepalingen die de inverdenkinggestelde tot zijn staving van zijn verzoek aanvoert en het feit dat de rechter die bepalingen niet vermeldt, betekent bovendien niet dat hij ze niet toepast of geen acht erop slaat.

Strafzaken - Allerlei - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motivering door de rechter - Vermelding van één reden uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Motivering over andere redenen uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Overtollige motivering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.1689.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.5 AC nr. ...

Het cassatiemiddel dat het Hof vraagt om zich in de berechting van de grond van de zaak te mengen, schendt artikel 147 Grondwet en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2024, AR P.24.1379.F (arrest niet gepubliceerd); Cass. 20 juni 2012, AR P.12.0022.F (arrest niet gepubliceerd).

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Cassatiemiddel dat het Hof vraagt om zich in de berechting van de grond van de zaak te mengen - Schending van artikel 147 Grondwet - Niet-ontvankelijkheid van het middel

- Art. 147 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0263.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.6 AC nr. ...

Aangezien uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser in cassatie, een vreemdeling die op grond van de Vreemdelingenwet is vastgehouden, voor de kamer van inbeschuldigingstelling de miskenning heeft aangevoerd van het fundamenteel recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding, is het middel dat een dergelijke miskenning aanvoert niet ontvankelijk, in zoverre het voor de eerste maal voor het Hof wordt aangevoerd en het onderzoek ervan het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten, waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 834-838.

Strafzaken - Nieuw middel - Vreemdeling - Verzoek om internationale bescherming - Handhaving - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Cassatieberoep - Aanvoering, de eerste maal voor het Hof van Cassatie, van miskenning

van het recht om, binnen zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van redenen van zijn aanhouding - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

P.24.1722.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.16 AC nr. ...

De bewijskracht en de bewijswaarde van akten zijn twee onderscheiden juridische begrippen aangezien de bewijskracht van een akte slaat op het verbod voor de rechter om van een geschrift, waarnaar hij uitdrukkelijk verwijst, een uitlegging te geven die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan, met andere woorden om het geschrift te doen liegen, terwijl de bewijswaarde van een geschrift slaat op het geloof dat de rechter bij de bewijswaardering kan of moet hechten, al naargelang het geval, aan het geschrift; een cassatiemiddel dat deze onderscheiden juridische begrippen door elkaar gebruikt is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet ontvankelijk, ook al wordt in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet het begrip bewijskracht gehanteerd waar bewijswaarde wordt bedoeld.

Strafzaken - Onduidelijk middel - Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet - Proces-verbaal van de politie - Bewijskracht en bewijswaarde - Middel dat de onderscheiden begrippen door elkaar gebruikt - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1628.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.5 AC nr. ...

Het belang van een middel wordt objectief, afhankelijk van de mogelijkheid tot vernietiging beoordeeld en niet op grond van de slaagkansen van de bij de rechter op verwijzing in te stellen vordering; het wordt evenmin beoordeeld in functie van de beslissing die een andere rechter zou kunnen wijzen en waarvoor, volgens de eiser tot cassatie, een andere procedure aanhangig is waarvan de uitkomst zou kunnen worden beïnvloed door de beslissing van de appelrechter op verwijzing (1). (1) Cass. 28 januari 2021, AR C.20.0303.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5; Cass. 30 september 2009, P.08.1102.F, AC 2009, nr. 535, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Coll. Répertoire pratique du droit belge, Brussel, Bruylant, 2015, p. 441, nr. 749, en p. 442, nr. 750.

Strafzaken - Belang - Objectief belang - Schending die de eiser benadeelt - (Geen) belang in functie van een toekomstige beslissing - Begrip

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

P.24.1506.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1 AC nr. ...

Indien het arrest van veroordeling van het hof van assisen met betrekking tot de straftoemeting oordeelt dat geen sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, geeft het hof van assisen daarmee hoe dan ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn; het middel over het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn dat alleen is gericht tegen het arrest van de voorzitter van het hof van assisen geveld na de preliminaire zitting derhalve niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Strafzaken - Belang - Hof van assisen - Eindarrest - Vaststelling in het arrest van veroordeling dat de redelijke termijn niet is overschreden - Draagwijdte - Verweer over de redelijke termijn gevoerd tijdens de preliminaire zitting - Middel in cassatie over de redelijke termijn alleen gericht tegen het arrest over de preliminaire zitting dat de strafvordering niet vervallen verklaart - Gevolg

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0179.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de maximumstraf die van toepassing is op de misdaad waarvoor het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd vijftien jaar opsluiting te boven gaat, volgt uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet dat het gerecht dat uitspraak doet over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, zich niet dient uit te spreken over de gevaren, en met name het vluchtgevaar, die in de vierde paragraaf van dat artikel zijn omschreven, dat de overwegingen die het hieraan desondanks zou wijden overtollig zijn, dat, bijgevolg, het middel dat hiertegen opkomt geen belang heeft en dat het voornoemde gerecht niet dient te antwoorden op de middelen die, in het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, het vluchtgevaar betwisten, aangezien dit geen voorwaarde is die de wet op de voortzetting van de voorlopige hechtenis stelt (1). (1) Zie Cass. 18 augustus 2021, AR P.21.1100.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 3 januari 2024, AR P.23.1747.F, AC 2024, nr. 8; Cass. 10 mei 2006, AR P.06.0644.F, AC 2006, nr. 268. En dit zelfs als de rechter zijn vaststelling volgens welke de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid kracht kan bijzetten door te wijzen op het bestaan van een of meerdere voorwaarden vermeld in artikel 16, derde lid, Voorlopige Hechteniswet (Cass. 31 oktober 2001, AR P.01.1389.F; zie Cass. 3 oktober 2023, AR P.23.1309.N, AC 2023, nr. 622; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1210.

Strafzaken - Belang - Opgelegde straf van meer dan 15 jaar opsluiting - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verplichting voor de rechter om zich over het onttrekkingsgevaar uit te spreken en de middelen betreffende dat gevaar te beantwoorden (geen) - Gevolgen voor het belang van het cassatiemiddel dat opkomt tegen de (overtollige) overwegingen over dat gevaar

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0122.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.17 AC nr. ...

Artikel 68, § 5, eerste lid, Wet Strafuitvoering verplicht de strafuitvoeringsrechtbank die een elektronisch toezicht herroept, in het vonnis uitdrukkelijk te bepalen dat de periode binnen welke de veroordeelde onder elektronisch toezicht stond, wordt afgetrokken van het op het ogenblik van de toekenning nog resterende gedeelte van de vrijheidsstraffen maar het loutere verzuim van die wettelijke verplichting kan de veroordeelde evenwel niet schaden (1). (1) Cass. 24 januari 2023, AR P.22.1771.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230124.2N.7. Contra Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0339.F, AC 2010, nr. 193, ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100317.10; Cass. 10 juni 2008, AR P.08.0795.N, AC 2008, nr. 361, ECLI:BE:CASS:2008:ARR.20080610.4.

Strafzaken - Belang - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Elektronisch toezicht - Herroeping - Vermelding in het vonnis van de aftrek van de periode onder elektronisch toezicht - Verzuim - Gevolg

- Art. 68, § 5, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.24.1503.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.4 AC nr. ...

Opdat een cassatiemiddel op ontvankelijke wijze een rechterlijke beslissing kan verwijten aanvoeringen van een eiser onbeantwoord te laten, is vereist dat precies wordt aangegeven welke verweren niet worden beantwoord, alsook in welke conclusie die verweren werden ontwikkeld; die identificatieplicht moet de advocaat-generaal en het Hof in staat stellen hun opdracht zonder risico op vergissing op een ernstige wijze uit te voeren; het middel is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet-ontvankelijk, wanneer de eiser een middel over een motiveringsgebrek heeft ontwikkeld, hoe uitgesponnen het ook moge zijn, dat het Hof niet toelaat met zekerheid te achterhalen welke de door de eiser voor de appelrechters ontwikkelde verweren zijn die onbeantwoord zouden zijn gelaten en in welke conclusie die verweren werden ontwikkeld (1). (1) Over de vereiste van nauwkeurigheid van het cassatiemiddel zie o.a. Cass. 9 december 2020, AR P.20.0458.F, AC 2020, nr. 762; Cass. 21 september 2010, AR P.09.1719.N, AC 2010, nr. 534; F. VAN VOLSEM, "Het aanvoeren van een cassatiemiddel in strafzaken: een overzicht", in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ. 2023, 122-124; S. SONCK, "De ontvankelijkheid van het cassatiemiddel in strafzaken", in De cassatieberoepen, Larcier, 2023, 532-533; R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Bruylant, 2015, nrs. 656 e.v.

Strafzaken - Onduidelijk middel - Vereiste van nauwkeurigheid van de memorie - Achterhalen van grieven door het Hof - Voorwaarden

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.25.0065.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.15 AC nr. ...

De eiser heeft geen belang aan te voeren dat de rechter een door hem ingediend verzoek onontvankelijk had moeten verklaren in plaats van het als ongegrond af te wijzen (1). (1) Cass. 8 december 2003, AR C.02.0440.F, AC 2003, nr. 631; Cass. 1 april 1976, AC 1976, 889; F. VAN VOLSEM, "Het aanvoeren van cassatiemiddelen in strafzaken: een overzicht", in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ. 2023, 139.

Strafzaken - Belang - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Afwijzing van een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling als ongegrond - Grief van de veroordeelde dat het verzoek onontvankelijk was - Gevolg

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

P.25.0088.F 29 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.6 AC nr. ...

Het middel heeft geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk wanneer het aanvoert dat de appelrechters het verweermiddel niet hebben beantwoord volgens hetwelk de eiser het recht op een dubbele aanleg en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel werd ontzegd omdat hij geen inzage in het dossier van de rechtspleging heeft gekregen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, terwijl laatstgenoemde zijn verschijning net om die reden had bevolen, zodat dit verweermiddel als gevolg van die beslissing irrelevant was geworden (1). (1) Het OM heeft geoordeeld dat het middel niet ontvankelijk is om de volgende redenen: - "artikel 72 Vreemdelingenwet, waarvan het vijfde lid bepaalt dat, in geval van beroep bij de rechterlijke macht, de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank kan raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de rechtszitting voorafgaan, voorziet bij gebrek aan inzage van de stukken vóór de verschijning van de vreemdeling niet in een sanctie, aangezien een dergelijke onregelmatigheid slechts wordt gesanctioneerd wanneer ze een aantasting van het recht van verdediging inhoudt" (Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0445.F, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10, AC 2020, nr. 273, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. ECLI:BE:CASS:2020:CONC.20200506.2) ; - het recht van verdediging van de vreemdeling wordt niet geschonden wanneer zijn raadsman bij aangetekende brief van de griffier bericht heeft gekregen dat hij het dossier kan raadplegen op de griffie van het hof van beroep gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting van de kamer van inbeschuldigingstelling voorafgaan, zelfs als die vormvereiste voor de raadkamer niet is nageleefd (Cass. 24 maart 1999, AR P.99.0293.F, ECLI:BE:CASS:1999:ARR.19990324.9, AC 1999, nr. 180); Het middel is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, wanneer het aanvoert dat de vreemdeling tegen wie een maatregel van vrijheidsberoving is genomen, geen inzage zou hebben gekregen van het dossier binnen de twee werkdagen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, die zijn invrijheidstelling heeft bevolen. (ibid.). (M.N.B.).

Strafzaken - Belang - Invrijheidstelling - Hoger beroep van de Staat - Middel van de vreemdeling dat het gebrek aan inzage van de stukken vóór zijn verschijning voor de raadkamer aanvoert - Wijziging - Cassatieberoep van de vreemdeling - Middel waarin wordt aangevoerd dat de kamer van inbeschuldigingstelling het voormelde middel niet heeft beantwoord - (Geen) belang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.23.1485.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters een beklaagde schuldig verklaren aan de feiten van een telastlegging en daarbij een langere periode weerhouden dan de eerste rechter maar uit de motivering van de aan de beklaagde opgelegde bestraffing blijkt dat deze niet werd beïnvloed door deze bijkomende schuldigverklaring, is het cassatiemiddel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Vgl. Cass. 26 april 2016, AR P.16.0117.N, AC 2016, nr. 283; Cass. 26 juni 1990, AR 3535, AC 1989-90, nr. 627, met noot R.D.; zie F. VAN VOLSEM, "Een bijzondere grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatiemiddel: de naar recht verantwoorde straf", RABG 202/1, nr. 15. Het OM had geconcludeerd tot een cassatie omdat het van oordeel was dat de appelrechters zich niet beperkten tot een loutere precisering van de incriminatieperiode, maar een bijkomende veroordeling uitspraken voor andere feiten in een periode waarvoor het beroepen vonnis had vrijgesproken en dat dit zonder éénparigheid was gebeurd – vgl. Cass. 21 oktober 1987, AR nr. 5940, AC 1987-88, nr. 105. AW

Strafzaken - Belang - Naar recht verantwoorde straf - Schuldigverklaring die een langere periode betreft dan die weerhouden door de eerste rechter - Geen invloed op de opgelegde bestraffing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.24.0846.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.11 AC nr. ...

Het cassatiemiddel dat opkomt op tegen een beslissing van het onderzoeksgerecht die een verzoek om aanvullend onderzoek afwijst vertoont geen belang meer na een beslissing van het vonnisgerecht waar datzelfde verzoek werd geformuleerd en door het vonnisgerecht werd beoordeeld en de loutere mogelijkheid dat bij een andersluidende beslissing van het onderzoeksgerecht de onderzoeksrechter het verzoek om bijkomend onderzoek had kunnen inwilligen, laat niet toe anders te oordelen (1). (1) Cass. 26 mei 2015, AR P.13.0864.N, AC 2015, nr. 339.

Strafzaken - Belang - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij een verzoek tot aanvullend onderzoek wordt afgewezen - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Belang

- Art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering

Het cassatiemiddel dat opkomt tegen de beschikking van de raadkamer die oordeelt dat de zaak in staat is en ze verwijst naar de correctionele rechtbank, vertoont geen belang meer na een beslissing van het vonnisgerecht alwaar het verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen ook werd geformuleerd en door het vonnisgerecht werd beoordeeld.

Strafzaken - Belang - Beschikking van de raadkamer - Oordeel dat de zaak in staat is - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer - Belang

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering
- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Het middel dat kritiek uitoefent op de authentieke vaststelling van het arrest volgens welke het hof van beroep uitspraak heeft gedaan op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering, dat het openbaar ministerie de onmiddellijke aanhouding heeft gevorderd van die beklaagde, die vanaf dan als veroordeelde werd gekwalificeerd, en dat de appelrechters, na zijn raadsman te hebben gehoord, zijn onmiddellijke aanhouding hebben bevolen zonder dat die vaststelling van valsheid wordt beticht, is in zoverre niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM, §§ 29-32.

Strafzaken - Allerlei - Onmiddellijke aanhouding - Cassatieberoep - Grief betreffende authentieke vermeldingen - Ontvankelijkheid

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1062.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.1 AC nr. ...

Wanneer een ontvankelijk cassatieberoep wordt gericht tegen de beslissing die een herstelmaatregel inzake stedenbouw beveelt, kan het Hof, in dit kader, ambtshalve een middel van miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoeren (1). (Impliciete oplossing). (1) Wat betreft deze grief en de ambtshalve aangevoerde middelen, zie resp. R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 473 e.v. [inz. 480 en noot 1701] en 852.

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Ontvankelijk cassatieberoep - Miskenning van de bewijskracht van de akten

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.23.0682.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.3 AC nr. ...

De veroordeling van de beklaagde en de beslissing over zijn onmiddellijke aanhouding die door twee verschillende zetels zijn uitgesproken, vormen elk een afzonderlijke beslissing; de grief van tegenstrijdigheid kan aldus niet op een tegenstrijdigheid tussen die twee beslissingen van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM, volgens welke het niet anders is (a contrario) wanneer die beslissingen door eenzelfde zetel zijn gewezen.

Strafzaken - Allerlei - Tegenstrijdigheid tussen de beslissing over de onmiddellijke aanhouding en de veroordelende beslissing - (Geen) grief van tegenstrijdigheid

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De met toepassing van artikel 149 van de Grondwet verboden tegenstrijdigheid is, ofwel een tegenstrijdigheid tussen de redenen of tussen de redenen en het beschikkend gedeelte van eenzelfde beslissing, ofwel tussen de beschikkingen van die beslissing onderling, en niet de tegenstrijdigheid die tussen twee arresten kan bestaan die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn gewezen.

Strafzaken - Allerlei - Grief van tegenstrijdigheid - Begrip - (Geen) tegenstrijdigheid tussen twee arresten die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn gewezen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.1318.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een middel verzoekt om het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, dient de vraag niet te worden gesteld wanneer het antwoord op die vraag geen invloed kan hebben op de wettigheid van het bestreden arrest (1). (1) Zie Cass. 19 december 2017, AR P.17.0385.N, AC 2017, nr. 719.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Cassatiemiddel dat verzoekt om het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen - Antwoord op de vraag dat geen invloed heeft op de wettigheid van het bestreden arrest - Gevolg

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.23.1072.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.7 AC nr. ...

Een middel dat geen enkele grief tegen de bestreden beslissing vermeldt, is niet ontvankelijk (1); aldus is het middel niet-ontvankelijk wanneer het aanvoert dat het recht van verdediging van de eiser tijdens de rechtspleging voor het Hof werd miskend, doordat hij gedurende een gedeelte van de termijn van twee maanden om een memorie in te dienen geen inzage van het dossier ter griffie heeft kunnen krijgen, aangezien het middel enkel betrekking heeft op de rechtspleging voor het Hof en het niet kan leiden tot de vaststelling van enige onwettigheid van het bestreden arrest (2). (1) Zie Cass. 23 december 2020, AR P.20.1196.F, AC 2020, nr. 790, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; R. DECLERCQ, " Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 676 en verw. in voetnoten 2372 en 2373. (2) Het is inderdaad in het kader van het onderzoek van de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, en niet van een middel, dat deze omstandigheid kan worden aangevoerd (cf. infra).

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Onmogelijkheid tot inzage van het dossier ter griffie van het Hof - Aanvoering van miskenning van het recht van verdediging tijdens de rechtspleging voor het Hof - (Niet-) ontvankelijkheid van het middel

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.23.0649.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.4 AC nr. ...

Het middel dat aanvoert dat het gebrek aan antwoord op de conclusie van de eiser waarin hij de toepassing van artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vorderde wegens overschrijding van de redelijke termijn, moet leiden tot de gehele vernietiging van de beslissing over de strafvordering en niet tot een vernietiging die tot de straf is beperkt, is nieuw en dus niet ontvankelijk wanneer noch uit de conclusie van de eiser noch uit enig ander stuk waarop het Hof acht mag slaan, blijkt dat de overschrijding van de redelijke termijn die hij voor het hof van beroep aanvoerde de uitoefening van zijn recht van verdediging onherroepelijk had aangetast en dat hij het hof van beroep enkel had gevraagd om hem een gewone schuldigverklaring of, bij ontstentenis daarvan, een lagere straf dan de wettelijk bepaalde minimumstraf op te leggen.

Strafzaken - Nieuw middel - Conclusie die voor de appelrechters de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Middel dat het niet-beantwoorden van een conclusie aanvoert - Middel dat een gehele vernietiging vordert - Ontvankelijkheid

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.1172.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het bestreden arrest zich ertoe beperkt te oordelen dat het eerdere door het hof van beroep gewezen arrest, krachtens hetwelk dit gerecht de internering van de verweerder heeft bevolen, niet voor verbetering of uitlegging vatbaar is in de zin van de artikelen 793 en 794 Gerechtelijk Wetboek, houdt het middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen, geen verband met de bestreden beslissing en is het bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Internering - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Arrest dat de beklaagde vrijspreekt en zijn internering beveelt - Vordering tot verbetering of uitlegging - Arrest dat de verbetering en de uitlegging weigert - Cassatieberoep - Middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen - Ontvankelijkheid

P.21.1042.F 24 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4 AC nr. ...

Het middel dat de appelrechters verwijt niet op verweermiddelen te hebben geantwoord zonder de gegevens te verduidelijken die het hof van beroep niet in aanmerking zou hebben genomen, is onnauwkeurig en mitsdien niet ontvankelijk.

Strafzaken - Onduidelijk middel - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van die conclusie op de conclusie aanvoert - Onnauwkeurigheid - Gevolg

P.23.0160.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.4 AC nr. ...

Het in artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, bepaalde verbod voor de rechter om kennis te nemen van een zaak waarvan hij eerder heeft kennisgenomen in de uitoefening van een ander rechterlijk ambt, mag voor het eerst in cassatie worden aangevoerd (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 27 oktober 2021, AR P.21.0854.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.10 (impliciete oplossing), met andersluidende concl. OM; Cass. 10 april 2003, AR C.02.0220.F, AC 2003, nr. 243; Cass. 10 maart 1997, AC 1997, 333; Cass. 29 november 1996, AR C.96.0148.N, AC 1996, nr. 469. In tegenstelling tot het middel dat de schending aanvoert van de beginselen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter, gewaarborgd door de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR (Cass. 29 juni 2011, AR P.11.0473.F, AC 2011, nr. 433, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 9 februari 1990, AR 6510, AC 1989-90, nr. 357). Het Hof heeft eerder nochtans gesteld dat "de beschuldigde, die van het dossier inzage genomen heeft of kan nemen, hierdoor kan nagaan of de magistraten die zitting houden in het hof van assisen, in de zaak al dan niet als onderzoeksrechter of OM zijn opgetreden in strijd met artikel 127 Gerechtelijk Wetboek" (Cass. 4 september 1996, AR P.96.0536.F, AC 1996, nr. 290). (M.N.B.)

Strafzaken - Nieuw middel - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1464.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.8 AC nr. ...

Wanneer het Hof de in het middel bekritiseerde reden waarop de bestreden beslissing berust, kan vervangen door een rechtsgrond die het beschikkend gedeelte verantwoordt, kan het middel, al is het gegrond, niet tot cassatie leiden en is het bijgevolg niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Belang - Vervanging van redenen door het Hof - Gevolg

P.22.1532.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1 AC nr. ...

Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek biedt de mogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen vonnissen die tegenstrijdige beschikkingen bevatten; een tegenstrijdigheid in de redenen valt niet onder deze bepaling (1). (1) Zie noot MNB onder Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 (wat betreft de toepasselijkheid van die bepaling in strafzaken); Cass. 5 januari 2016, AR P.14.0844.N, AC 2016, nr. 2 ("er bestaat tegenstrijdigheid in de motivering als bedoeld bij artikel 149 Grondwet en artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek wanneer er een tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing onderling of tussen de redenen en het dictum; dit is niet het geval wanneer de tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing en de gegevens van het strafdossier"); Cass. 24 november 2000, AR C.98.0037.N, AC 2000, nr. 641 ("artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek heeft geen betrekking op een tegenstrijdigheid tussen redenen en een beschikking van een beslissing").

Strafzaken - Allerlei - Tegenstrijdigheid tussen beschikkingen - Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

P.23.0169.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.7 AC nr. ...

Het middel dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat de inverdenkinggestelde drie dagen vóór de opmaak van de akte van hoger beroep die in het dossier voorkomt een verklaring van hoger beroep heeft gedaan en dat, bijgevolg, de kamer van inbeschuldigingstelling buiten de in artikel 30, § 3, Probatiewet vastgestelde termijn uitspraak heeft gedaan, is nieuw en derhalve niet-ontvankelijk.

Strafzaken - Nieuw middel - Nieuw middel dat het bestaan aanvoert van een eerdere verklaring van hoger beroep dan die welke in het dossier voorkomt - Cassatiemiddel dat voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd - Ontvankelijkheid

- Artt. 30, § 3, en 31, § 3 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

P.21.0228.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2 AC nr. ...

Aangezien het Hof vaststelt dat de wetgever, voor het cassatiegeding, de rechtzoekende wiens vervallenverklaring van zijn nationaliteit wordt uitgesproken als gevolg van een burgerlijke rechtspleging die voor het hof van beroep is ingeleid na een strafrechtelijke veroordeling, anders behandelt dan de rechtzoekende wiens nationaliteit vervallen wordt verklaard door een beslissing die tegelijkertijd over de strafvordering uitspraak doet, bestaat er grond om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de grondwettelijkheid van artikel 23, § 6, eerste lid, WBN (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Ontvankelijkheid van de middelen - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatiemiddelen - Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Ontvankelijkheid van de middelen - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatiemiddelen - Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Het middel dat opkomt tegen de mogelijkheid die de wetgever het openbaar ministerie biedt om, voor het instellen van de vordering tot vervallenverklaring van de nationaliteit, te kiezen tussen de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep en de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter bij wie de strafvervolging aanhangig is gemaakt, houdt geen verband met het bestreden arrest en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit -

Burgerlijke procedure of strafprocedure - Door de wetgever aan het openbaar ministerie geboden mogelijkheid - Middel dat tegen deze keuze opkomt - Ontvankelijkheid

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure of strafprocedure - Door de wetgever aan het openbaar ministerie geboden mogelijkheid - Middel dat tegen deze keuze opkomt - Ontvankelijkheid

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over de vordering tot vervallenverklaring, is overeenkomstig artikel 26, § 6, eerste lid, WBN, slechts ontvankelijk voor zover de verweerder in de vordering zich voor het hof van beroep tevergeefs heeft beroepen op de toekenning, op de dag van zijn geboorte, van de Belgische nationaliteit wegens de nationaliteit van zijn vader of moeder of omdat hij in België is geboren uit een ouder die zelf in België is geboren; het cassatieberoep is daarenboven enkel ontvankelijk wanneer het wordt gemotiveerd door de onwettigheid of de onregelmatigheid van de verwerping van die naar behoren opgeworpen exceptie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatiemiddelen - Ontvankelijkheid

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatiemiddelen - Ontvankelijkheid

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.22.1361.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.3 AC nr. ...

Uit het feit dat de rechter de inhoud van een film onjuist weergeeft, volgt op zich alleen niet dat hij de artikelen 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek schendt.

Strafzaken - Allerlei - Middel dat de miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoert - Akte - Begrip - (Niet de) inhoud van een film

- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

Aangezien de bestanddelen van het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen onder de artikelen 392 en 398 en volgende van het Strafwetboek vallen, faalt het middel van de burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen een beslissing tot vrijspraak van dat misdrijf naar recht, in zoverre het de schending van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek aanvoert.

Strafzaken - Allerlei - Vrijspraak van het opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel dat schending aanvoert van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Faalt naar recht

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

Aangezien een juridische theorie geen wet is in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, kan de miskenning ervan niet leiden tot cassatie (1). (1) Cass. 15 juni 2005, AR P.05.0627.F, AC 2005, nr. 346.

Strafzaken - Allerlei - Wet - Begrip - Rechtstheorie - Miskenning - Gevolg

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0956.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.6 AC nr. ...

Wanneer het cassatieberoep van de eiser tegen de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering van de verweerder bij gebrek aan betekening aan de verweerder niet ont- vankelijk is en de aan de eiser opgelegde straf voor de feiten van de telastleggingen naar recht is verantwoord, is het middel dat betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

Strafzaken - Belang - Naar recht verantwoorde straf - Middel dat betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering - Cassatieberoep niet betekend aan de verweerder - Ontvankelijkheid - Draagwijdte

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1198.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 AC nr. ...

Wanneer de beschikkingen van de bestreden beslissing elkaar tegenspreken voor zover de bestreden beslissing, enerzijds, de beroepen beschikking vernietigt en, anderzijds, door uitspraak te doen bij nieuwe beschikkingen het tweede hoger beroep, dat door de raadsman van de eiser werd ingesteld, zonder bestaansreden verklaart en het eerste hoger beroep, dat door de eiser werd ingesteld, niet gegrond verklaart, heeft de grief van tegenstrijdigheid van de beschikkingen geen belang voor zover de beslissing aan het hoger beroep alle gevolgen verleent die de eiser ervan kon verwachten (1). (1) Het Openbaar Ministerie dat op die tegenstrijdige redenen heeft gewezen, had geconcludeerd tot de vernietiging op grond van een ambtshalve middel wegens schending van artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat er "voorziening in cassatie wegens overtreding van de wet openstaat (...) indien er in een vonnis tegenstrijdige beschikkingen staan". Het Hof heeft minstens impliciet beslist dat die bepaling van toepassing is in strafzaken: zie Cass. 30 oktober 2019, AR P.19.0683.F, AC 2019, nr. 560; Cass. 2 mei 2018, AR P.18.0133.F, AC. 2018, nr. 277; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.0844.N, AC 2016, nr. 2; Cass. 5 februari 2014, AR P.13.0914.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 28 november 2012, AR P.12.1578.F, AC 2012, nr. 645; Cass. 27 september 2012, AR P.12.0435.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 27 september 2011, AR P.11.1581.N, AC 2011, nr. 502 (arrest tot tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel); Cass. 25 februari 2009, AR P.08.1818.F, AC 2009, nr. 157; Cass. 23 juni 2004, AR P.04.0426.F, arrest niet gepubliceerd (ambtshalve middel, in correctionele zaken), ... Zie ook Cass. 21 juni 2006, AR P.06.0872.F, arrest niet gepubliceerd: het arrest dat beslist dat het onderdeel, "voor zover het schending aanvoert van artikel 149 Grondwet, dat niet van toepassing is op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de voorlopige hechtenis, naar recht faalt", voegt hieraan toe dat, "voor het overige een tegenstrijdigheid tussen de redenen van een rechterlijke beslissing of tussen de redenen en het beschikkend gedeelte ervan een vernietigingsgrond vormt wanneer die tegenstrijdigheid bestaat in een gebrek aan motivering en het toezicht van het Hof onmogelijk maakt". (M.N.B.)

Strafzaken - Belang - Hoger beroep - Vernietiging van de beroepen beschikking - Eerste hoger beroep niet-gegrond en tweede hoger beroep zonder bestaansreden - Tegenstrijdige beschikkingen - Cassatieberoep - Belang van de grief

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0766.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.9 AC nr. ...

Wanneer, door de verwerping van het cassatieberoep tegen een navolgend arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een nieuwe vasthoudingstitel die ten aanzien van de eiser werd uitgevaardigd, de rechter op verwijzing, in de veronderstelling dat het middel gegrond zou zijn, niet zou kunnen beslissen dat de onwettigheid waarmee de eerdere maatregel van vrijheidsberoving is aangetast van die aard is dat ze de nieuwe titel ongeldig maakt, omdat het tweede arrest wettig beslist dat de aangevoerde onregelmatigheid met betrekking tot de eerste titel de wettigheid van de navolgende vathoudingsbeslissing niet aantast, is het middel dat tegen het eerste arrest wordt aangevoerd bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

Strafzaken - Belang - Maatregel tot vasthouding van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Opeenvolgende hechtenistitels - Wettigheidscontrole - Verwerping van het cassatieberoep tegen de beslissing die de tweede titel geldig verklaart - Middel gericht tegen het arrest dat uitspraak doet over de eerste hechtenistitel - Ontvankelijkheid

P.22.0417.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.11 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan niet blijkt dat de beklaagde voor het appelgerecht heeft aangevoerd dat tijdens de procedure in eerste aanleg de bepalingen van de Taalwet Gerechtszaken betreffende het horen van getuigen, de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering betreffende de eedaflegging en het horen van getuigen op de rechtszitting in strafzaken en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht op bijstand zijn geschonden, dan kan hij dat op grond van artikel 40, eerste en tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, artikel 407 Wetboek van Strafvordering en artikel 2 van de wet van 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken voor het Hof niet meer aanvoeren (1). (1) Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0262.N, AC 2018, nr. 379.

Strafzaken - Nieuw middel - Aanvoering door de beklaagde van schendingen in eerste aanleg van rechtsnormen - Niet opwerping van de schendingen voor het appelgerecht - Gevolg

- Art. 2 Wet 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.0307.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.9 AC nr. ...

Oud artikel 380, § 1, 4°, Strafwetboek (1) bestrafte eenieder die, op welke manier ook, andermans ontucht of prostitutie exploiteert; de exploitatie van de ontucht of de prostitutie van een persoon met wie de dader samenwoont, veronderstelt dat hij hieruit een rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel verkrijgt dat de gewone voordelen eigen aan die samenwoning overstijgt; bovendien is dat misdrijf een aflopend misdrijf dat losstaat van de mogelijke teruggave, aan het slachtoffer, van de door de dader verkregen geldsommen; de feitenrechter beoordeelt in feite of de beklaagde een dergelijk voordeel heeft verkregen uit de ontucht of de prostitutie van het slachtoffer, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen het bestaan van die exploitatie wettig heeft kunnen afleiden (2). (1) Opgeheven door art. 117 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht (BS 30 maart 2022), in werking getreden op 1 juni 2022 met toepassing van artikel 118 van de voormelde wet. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 423.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Exploitatie van de ontucht of de prostitutie - Verkregen voordeel

- Art. 380 oud, § 1, 4° Strafwetboek

P.22.0332.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde het bestreden arrest verwijt de in beslag genomen goederen of de opbrengst van de vervreemding ervan verbeurd te verklaren omdat ze het voorwerp uitmaken van de witwasmisdrijven, terwijl die zaken volgens hem het vermogensvoordeel vormen dat uit het witwassen is verkregen en niet het voorwerp van dat misdrijf zijn, maar het arrest die verbeurdverklaring verrekent met die welke werd uitgesproken omdat die zaken het voorwerp uitmaakten van de bewezen verklaarde misdrijven van witwassen en heling, berokkent de bekritiseerde kwalificatie de beklaagde, gelet op die verrekening, geen enkel nadeel en is het middel, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk (1). (1) Op het eerste gezicht kon het middel niet ontbloot van belang lijken, voor zover de verbeurdverklaring van het voorwerp van de telastleggingen verplicht is – onder voorbehoud van de vermindering ervan op grond van artikel 505, vijfde en zesde lid –, terwijl de verbeurdverklaring van de goederen bedoeld in art. 42, 3°, Strafwetboek, facultatief is. De procureur des Konings heeft die verbeurdverklaring van de in beslag genomen goederen of van de opbrengst van de vervreemding van die goederen daadwerkelijk schriftelijk gevorderd overeenkomstig artikel 43bis Strafwetboek, dat niet vereist dat er in elke aanleg schriftelijke vorderingen worden genomen (Cass. 17 juni 2003, AR P.03.0611.N, AC 2003, nr. 357). (M.N.B.)

Strafzaken - Allerlei - Verbeurdverklaring, als voorwerp van het witwassen, van een uit het misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Verrekening, met de verbeurdverklaring, van de als voorwerp van het witwassen verbeurdverklaarde bedragen - Invloed - Kritiek op de kwalificatie - Middel niet ontvankelijk bij gebrek aan belang

- Artt. 42, 1° en 3°, en 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek

P.22.0118.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.12 AC nr. ...

De burgemeester kan op grond van de artikelen 133 en 135, § 2, 1°, Nieuwe Gemeentewet een tijdelijk bestuurlijk beslag bevelen op kosten van de betrokken bestuurder van een motorvoertuig dat een veilig en vlot verkeer op openbare wegen heeft verstoord of de veiligheid van voorbijgangers in gevaar heeft gebracht; deze wettelijke bepalingen laten evenwel niet toe dat de burgemeester bestraffend optreedt door de teruggave van het voertuig afhankelijk te maken van, eensdeels, het volgen op eigen kosten van een vorming, zelfs niet als die beoogt de betrokkene aan te zetten tot een verkeersveiliger gedrag, en, anderdeels, van de betaling van kosten voor takeling en opslag die de werkelijke kosten te buiten gaan; een dergelijke bestuurlijke beslissing dient wegens het ontbreken van een afdoende wettelijke grondslag overeenkomstig artikel 159 Grondwet buiten toepassing te worden gelaten en zij kan dan ook geen grondslag bieden voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Nieuwe Gemeentewet - Bevoegdheid van de burgemeester tot het nemen van maatregelen voor de veiligheid op openbare wegen - Bestuurlijke maatregel van inbeslagname van het voertuig naar aanleiding van een verkeersmisdrijf - Opleggen van een cursus als bestuurlijke maatregel voor de opheffing van het beslag op kosten van de overtreder - Teruggave van het voertuig na het volgen van een cursus en de betaling van kosten voor takeling en opslag die de werkelijke kosten te buiten gaan - Aard van de maatregelen - Beginsel 'ne bis in idem' - Rechterlijke controle op de wettigheid van de bestuurlijke maatregelen - Ambtshalve controle door het Hof

- Artt. 133 en 135, § 2, 1° Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0092.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.2 AC nr. ...

Het middel dat de samenstelling van de assisenjury bekritiseert, terwijl de eiser de mogelijkheid heeft gehad om gezworenen te wraken en niet blijkt dat hij die samenstelling voor het hof van assisen heeft bekritiseerd, is nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk ; dit is het geval wanneer een gezworene werd gewraakt en vervangen door een plaatsvervangende gezworene tijdens de beraadslaging en de partijen, die zijn gehoord, hebben verklaard dat zij wat dat betreft geen opmerkingen hadden.

Strafzaken - Nieuw middel - Hof van assisen - Wraking en vervanging van een gezworene tijdens de beraadslaging zonder opmerkingen van de partijen, die zijn gehoord - Veroordeling - Cassatieberoep - Middel dat kritiek oefent op de samenstelling van de jury

P.22.0317.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.24 AC nr. ...

Wanneer het Hof een cassatieberoep dat eiser heeft ingesteld tegen een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij de invrijheidstelling onder toezicht werd toegekend, heeft verworpen, kan eiser niet nogmaals in een cassatieberoep dat eiser ingesteld heeft tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij de invrijheidstelling onder toezicht werd herroepen, de onwettigheid van het vonnis tot invrijheidstelling onder toezicht aan de beoordeling van het Hof voorleggen.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Invrijheidstelling onder toezicht - Cassatieberoep tegen de beslissing tot invrijheidstelling onder toezicht - Verwerping - Beslissing tot herroeping - Cassatieberoep tegen de beslissing tot herroeping - Aanvoering van de onwettigheid van de beslissing tot invrijheidstelling onder toezicht

P.21.1595.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.6 AC nr. ...

Een middel dat miskenning aanvoert van de rechtspraak is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 181.

Strafzaken - Algemeen - Middel dat een miskenning van de rechtspraak aanvoert - Ontvankelijkheid

P.21.0844.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.2 AC nr. ...

De beslissing die de gewone opschorting van de veroordeling wegens bewezen verklaarde telastleggingen beveelt, zonder opgave van de duur van de proeftijd, is onwettig (1); het Hof kan die onwettigheid ambtshalve vaststellen. (1) Zie, betreffende de onwettigheid van een veroordeling met uitstel zonder opgave van de duur van dat uitstel, Cass. 15 maart 2000, AR P.99.1419.F, AC 2000, nr. 178; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV: la peine, Larcier, 2017, p. 1034, nr. 3633, noot 5832. Een dergelijke onwettigheid is geen verschrijving die door de feitenrechter kan worden verbeterd (Cass. 31 oktober 2012, AR P.12.0862.F, AC 2012, nr. 581).

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Gewone opschorting - Geen opgave van de duur van de proeftijd

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.21.0082.F 8 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.2 AC nr. ...

De grond van niet-ontvankelijkheid waarin wordt aangevoerd dat het middel niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang omdat de straf naar recht is verantwoord, kan niet worden aangenomen wanneer het voorwerp van het middel niet beperkt is tot een van beide misdrijven waarvoor slechts één straf is uitgesproken, terwijl die straf naar recht verantwoord zou blijven door het andere bewezen verklaarde misdrijf (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB, 2015, nr. 792.

Strafzaken - Belang - Strafvordering - Naar recht verantwoorde straf - Begrip

P.21.0910.N 2 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211102.2N.6 AC nr. ...

Wanneer het bestreden vonnis niet alleen de strafvordering niet ontvankelijk verklaart bij gebrek aan wettelijke grondslag voor de bestraffing, maar ook oordeelt dat de feiten niet strafbaar zijn omdat de beklaagde een activiteit in intieme kring uitoefende in de zin van artikel 5, tweede lid, MB 23 maart 2020 waarop het verplaatsingsverbod van artikel 8 MB 23 maart 2020 niet van toepassing is, dan draagt dit oordeel de bestreden beslissing zodat het middel dat dit oordeel niet bekritiseert niet tot cassatie kan leiden en bij gebrek aan belang niet ontvankelijk is (1). (1) Over de ontvankelijkheid van de strafvordering zie Cass. 28 september 2021 (voltallige zitting), AR P.21.1129, AC 2021, nr. 593 met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS.

Strafzaken - Belang - Bestreden vonnis dat de strafvordering niet ontvankelijk verklaart - Bijkomend oordeel dat de feiten niet strafbaar zijn - Wet Civiele Veiligheid - Artikel 182 - Ministerieel Besluit van 23 maart 2020 - Artikel 8 - Verbod om zich onnodig op de openbare weg en in openbare plaatsen te bevinden - Uitzonderingen op dit verbod - Artikel 5, tweede lid, Ministerieel Besluit van 23 maart 2020 - Activiteiten in intieme of familiale kring - Middel dat

dit bijkomend oordeel niet bekritiseert - Gevolg - Ontvankelijkheid

- Art. 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

- Art. 5, tweede lid MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

P.21.0854.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.10 AC nr. ...

Het in artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verbod voor de rechter om kennis te nemen van een zaak waarvan hij vroeger bij het uitoefenen van een ander rechterlijk ambt heeft kennisgenomen, mag voor het eerst in cassatie worden aangevoerd (1). (1) Zie de op dat vlak andersluidende concl. OM in Pas. 2021, nr. 684.

Strafzaken - Nieuw middel - Middel afgeleid uit de miskenning van het verbod voor de rechter om van eenzelfde zaak kennis te nemen bij het uitoefenen van een ander rechterlijk ambt - Ontvankelijkheid

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.3 AC nr. ...

Het middel dat het door het Grondwettelijk Hof in een arrest ingenomen standpunt bekritiseert en dus niet het bestreden arrest is niet ontvankelijk, zodat de prejudiciële vraag bij toepassing van artikel 26, § 2, tweede lid, 1°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet dient te worden gesteld (1). (1) GwH 7 november 1996, nr. 60/96; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, die Keure 2020, pp. 135-140, nrs. 10-18; J. DE CODT, "De vervolging van magistraten", in X. DE RIEMAECKER en R. VAN RANSBEEK (eds), Statuut en deontologie van de magistraat, Brugge, die Keure, 2020, nr. 15; R. VERSTRAETEN, "Voorrecht van rechtsmacht", in L. DUPONT en B. SPRIET (eds.), Strafrecht voor rechtspractici, IV, Acco, 1991, 115; G. BELTJENS, "Article 479", Encyclopédie du droit criminel belge, II, 1903, nr. 28.

Strafzaken - Algemeen - Voorrecht van rechtsmacht - Afwezigheid van dubbele aanleg - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Cassatiemiddel dat het arrest van het Grondwettelijk Hof aanvecht - Ontvankelijkheid

- Art. 26, § 2, tweede lid, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Strafzaken - Algemeen - Voorrecht van rechtsmacht - Afwezigheid van dubbele aanleg - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Cassatiemiddel dat het arrest van het Grondwettelijk Hof aanvecht - Ontvankelijkheid

- Art. 26, § 2, tweede lid, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0653.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.11 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de redelijke termijn waarbinnen over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging overeenkomstig artikel 6.1 EVRM moet zijn beslist, is overschreden (1); bij de beoordeling houdt de rechter rekening met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de met opsporing, vervolging en berechting belaste overheden en het belang dat de zaak heeft voor de beklaagde (2); het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (3); de marginale toets die het middel van het Hof vraagt over het oordeel door de rechter betreffende het al dan niet overschreden zijn van de redelijke termijn is enkel mogelijk op grond van feitelijke gegevens die de rechterlijke beslissing bevat of die blijken uit andere stukken waarop het Hof vermag acht te slaan. (1) Cass. 25 maart 2014, AR P.13.1855.N, AC 2014, nr. 239; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.N, AC 2001, nr. 91. (2) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1161.N, AC 2021, nr. 215; Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0620.N, AC 2020, nr. 647; Cass. 28 september 2016, AR P.16.0307.F, AC 2016, nr. 529 (met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE, op datum in Pas., RABG 2017, 563 noot C. VAN DE HEYNING; Cass. 13 september 2016, AR P.16.0403.N, AC 2016, nr. 485; Cass. 25 maart 2014, AR P.12.1890.N, AC 2014, nr. 237; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0442.N, AC 2011, nr. 552. Zie ook J. HUYSMANS, Legitieme verdediging, Intersentia, 2017, 55-59; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 745-747; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, I, 51-66. (3) Cass. 14 december 2010, AR P.10.0671.N, AC 2010, nr. 741; Cass. 26 september 2006, AR P.06.0604.N, AC 2006, nr. 439; Cass. 17 mei 2000, AR P.00.0275.F, AC 2000, nr. 302 . Zie J. MEESE, "Redelijke termijn in strafzaken", in Comm. Sr. 2012, 7; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 949; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 807-808; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, I, 54.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Marginale toets door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0334.F 23 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.3 AC nr. ...

Wanneer het middel kritiek uitoefent op een dictum dat overeenstemt met de conclusie van de eiser, is het bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 472.

Strafzaken - Belang - Middel dat kritiek uitoefent op een dictum dat overeenstemt met de conclusie van de eiser

P.21.0322.F 16 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210616.2F.3 AC nr. ...

Wanneer het arrest, om de daarin vermelde redenen, het aan een beklaagde ten laste gelegd misdrijf bewezen verklaart, om vervolgens, in het dictum, het beroepen vonnis te bevestigen, onder voorbehoud van verschillende wijzigingen, waarvan geen enkele verband houdt met dat feit waarvan de eerste rechter de beklaagde had vrijgesproken, kan de grief die de tegenstrijdigheid aanvoert tussen voormelde redenen en het dictum geen aanleiding geven tot cassatie aangezien de enige maatregel van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling naar recht verantwoord blijft door de overige bewezen verklaarde misdrijven (1). (1) Zie de op dit punt andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, in het bijzonder punt 3, op datum in Pas.

Strafzaken - Belang - Strafvordering - Hoger beroep - Reden die een telastlegging bewezen verklaart waarvan de beklaagde door het beroepen vonnis is vrijgesproken - Dictum dat die veroordeling niet vermeldt bij de wijzigingen aan het beroepen vonnis dat voor het overige wordt bevestigd - Opschorting van de veroordeling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Middel dat tegenstrijdigheid aanvoert tussen de redenen en het dictum - Wettelijk verantwoorde maatregel - Niet-ontvankelijkheid van het middel bij gebrek aan belang

P.20.0303.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.2 AC nr. ...

De grond van niet-ontvankelijkheid waarmee de verweerder aan het Hof het voorwerp zelf voorlegt van de betwisting die de eiser heeft opgeworpen voor de appelrechters, en waarover de eiser aanvoert dat de appelrechters zich onwettig aan dat onderzoek hebben onttrokken, kan niet worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1522.F, AC 2001, nr. 74: "De tegen een middel opgeworpen grond van niet-ontvankelijkheid kan niet worden aangenomen wanneer het onderzoek ervan onafscheidbaar is van het onderzoek van het middel"; Cass. 10 november 1997, AR S.97.0050.F, AC 1997, nr. 465.

Strafzaken - Algemeen - Grond van niet-ontvankelijkheid - Onderzoek ervan onafscheidbaar van het onderzoek van het middel

P.21.0261.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.7 AC nr. ...

Volgens artikel 2 van de wet van 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken kan de beklaagde in correctionele zaken als cassatiemiddel geen nietigheden aanvoeren die in eerste aanleg zijn gepleegd en die hij voor het appelgerecht niet heeft opgeworpen en de enige uitzondering hierop is de nietigheid wegens onbevoegdheid (1). (1) Cass. 17 september 2013, AR P.12.1162.N, AC 2013, nr. 453.

Strafzaken - Nieuw middel - Niet voor het hof van beroep opgeworpen nietigheden die in eerste aanleg zijn gepleegd - Gevolg

- Art. 2 Wet 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken

P.21.0245.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.9 AC nr. ...

Niet ontvankelijk bij gebrek aan belang is het middel dat aanvoert dat de kamer van inbeschuldigingstelling onterecht het beroep tegen de verwijzingsbeschikking niet ontvankelijk verklaart, wanneer het arrest de gegrondheid van het verweer over de nietigheid van de beroepen beschikking onderzoekt en het hoger beroep afwijst; de omstandigheid dat het arrest het hoger beroep niet ontvankelijk verklaart, kan de eiser zodoende niet grieven (1). (1) Cass. 5 oktober 2010, AR P.10.0530.N, AC 2010, nr. 575.

Strafzaken - Belang - Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsbeschikking - Hoger beroep - Nietigheid of onregelmatigheid met betrekking tot de beschikking - Kamer van Inbeschuldigingstelling - Arrest dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Arrest dat de gegrondheid van het verweer onderzoekt - Ontvankelijkheid - Gevolg

P.21.0619.F 12 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.14 AC nr. ...

Wanneer de eiser de middelen die de appelrechters onbeantwoord zouden hebben gelaten niet verduidelijkt, is het middel dat het gebrek aan antwoord op de conclusie aanvoert, onnauwkeurig, en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.1601.F, AC 2013, nr. 544.

Strafzaken - Onduidelijk middel - Middel dat een gebrek aan antwoord op de neergelegde conclusie aanvoert - Gebrek aan precisering

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0093.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.13 AC nr. ...

Het Hof kan het bevel tot dagvaarding van de beklaagde, het proces–verbaal van de rechtszitting bij verstek en de betekening van het verstekvonnis aan de beklaagde niet in aanmerking nemen als daden die de verjaring van de strafvordering stuiten of schorsen, wanneer deze stukken niet aan het dossier zijn toegevoegd en de voeging ervan niet kan worden voorzien (1). (1) M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 232–233.

Strafzaken - Te voegen stukken - Verjaring van de strafvordering - Stuiting - Bevel tot dagvaarding van de beklaagde - Proces-verbaal van de rechtszitting - Betekening van het verstekvonnis aan de beklaagde - Akten niet gevoegd aan het strafdossier

- Artt. 21 tot en met 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0276.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.21 AC nr. ...

Het middel dat opkomt tegen een grond die de rechter ter verantwoording van zijn beslissing opgeeft, kan niet als nieuw worden aangemerkt (1). (1) Zie Cass. 15 juni 2018, RG C.17.0380.F, AC 2018, nr. 390 (burgerlijke zaken); Cass. 14 december 2015, AR S.10.0216.F, AC 2015, nr. 746, met concl. van advocaat-generaal GENICOT (id.) op datum in Pas.; Cass. 14 november 2000, AR P.98.1439.N, AC 1998, nr. 619; R. DECLERCQ, o.c., nr. 824, pp. 485-486, en verwijzingen in voetnoot 2951 (gerechtelijk privaatrecht), en nr. 834 ("en procédure pénale (...) l'irrecevabilité du moyen nouveau se rattache plutôt à l'interdiction, pour la cour, de constater et d'apprécier des éléments de fait"); C. PARMENTIER, Comprendre la technique de cassation, Larcier, 2de uitg., 2018, nr. 150.

Strafzaken - Nieuw middel - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Definitief karakter - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

P.20.0970.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4 AC nr. ...

Zonder inschrijving wegens valsheid is een cassatiemiddel onontvankelijk als het opkomt tegen de authentieke vaststellingen van het proces-verbaal van een terechtzitting (1). (1) Cass. 25 april 1984, AR 3576, AC 1984, nr. 494.

Strafzaken - Algemeen - Middel gegrond op een bewering in strijd met de authentieke vaststellingen van het proces-verbaal van de terechtzitting - Geen betichting van valsheid - Ontvankelijkheid

P.20.1196.F 23 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201223.2F.4 AC nr. ...

Wanneer een cassatiegrief niet is gericht tegen het bestreden arrest en een omstandigheid laakt die het gerecht dat het arrest heeft gewezen niet kan worden aangerekend en waarover het geen uitspraak vermocht te doen, houdt het geen verband met de bestreden beslissing en is het bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Grief die niet is gericht tegen het bestreden arrest - Grief die een omstandigheid laakt die de appelrechters niet kan worden aangerekend - Ontvankelijkheid

P.20.0694.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon die een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd, op het ogenblik van de beslissing aan een in artikel 9, eerste lid, 2° Interneringswet bedoelde geestesstoornis lijdt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550. Zie H. HANOUILLE, Internering en toerekeningsvatbaarheid, Intersentia, 2018, 283-285.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Geesteszieke - Internering - Bewijs van een misdaad of wanbedrijf - Geestesstoornis - Beoordeling door de feitenrechter - Toepassing

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak om overeenkomstig artikel 9, § 2, Interneringswet een actualisatie te laten uitvoeren van een eerder uitgevoerd deskundigenonderzoek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0343.F, AC 2017, nr. 409. Zie H. HANOUILLE, Internering en toerekeningsvatbaarheid, Intersentia, 2018, 283-285.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Geesteszieke - Internering - Deskundigenonderzoek - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Toepassing

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0250.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.3 AC nr. ...

Het feit dat een beslissing alvorens recht te doen onherroepelijk is, bij ontstentenis van cassatieberoep of wegens verwerping van het cassatieberoep, doet niets af aan de eventuele onwettigheid van de eindbeslissing die daarop is gegrond; aangezien die onwettigheid een dergelijke beslissing betreft, kunnen de eisers middelen aanvoeren die daarop betrekking hebben (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas.; zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB, 2015, nrs. 721 tot 723 en verwijzingen en noten 2512 en 2515.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Cassatieberoep tegen het eindarrest - Middelen die kritiek uitoefenen op arresten alvorens recht te doen, voorbereidende arresten of tussenarresten - Ontvankelijkheid

P.20.0483.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.9 AC nr. ...

Indien een tussenarrest een hoger beroep ontvankelijk verklaart en een partij enkel cassatieberoep instelt tegen het eindarrest, dan kan zij in het kader van het cassatieberoep tegen dat eindarrest niet meer op ontvankelijke wijze een middel aanvoeren dat de wettigheid bekritiseert van de in het tussenarrest vervatte beslissing van ontvankelijkverklaring van het hoger beroep, waartegen zij een cassatieberoep had kunnen instellen en de omstandigheid dat de in het tussenarrest vervatte beslissing de verdere rechtsmacht bepaalt van de appelrechter, doet daaraan niets af (1). (1) Contra Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1592.N, AC 2010, nr. 229 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Cassatieberoep enkel gericht tegen eindarrest - Tussenarrest dat een hoger beroep ontvankelijk verklaart - Ontvankelijkheid - Draagwijdte

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Cassatieberoep enkel gericht tegen eindarrest - Tussenarrest dat een hoger beroep ontvankelijk verklaart - Ontvankelijkheid - Draagwijdte

P.20.0150.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.11 AC nr. ...

Dwaling kan slechts schulduitsluitend zijn als ze onoverkomelijk is, wat betekent dat uit de omstandigheden kan worden afgeleid dat de persoon die zich op de dwaling beroept, heeft gehandeld zoals ieder redelijk en voorzichtig persoon in dezelfde situatie zou hebben gehandeld (1); de rechter beoordeelt in feite of de beklaagde zich in een toestand van onoverkomelijke dwaling bevond, waarbij het Hof nagaat of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten onoverkomelijke dwaling mocht afleiden (2); de omstandigheid dat de beklaagde voorhoudt dat de draagwijdte van de strafwet niet duidelijk is, levert als dusdanig geen onoverkomelijke dwaling op. (1) Cass. 2 oktober 2018, AR P.17.0854.N, AC 2018, nr. 514; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612, met concl. van advocaat generaal J.M. GENICOT, op datum in Pas.; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 12 februari 1985, AR 8946 AC 1984-85, 802; Zie S. BRAHY, "De l'effet justificatif de l'erreur en droit pénal", RDP 1976-77, 339-359; M. FAURE, "De onoverkomelijke rechtsdwaling in milieustrafzaken", RW 1991-92, 937-950; B. DE SMET, "De onoverkomelijke rechtsdwaling als wapen tegen overregulering en artificiële incriminaties", RW 1992-93, 1288-1295; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Vol. 2, L'infraction pénale, Brussel, Larcier, 2012, 505-522; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, Die Keure, 2017, 100-103; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 346-354. (2) Cass. 6 september 2017, AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449, RDP 2018, 187; Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC 2016, nr. 580; Zie T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit penal, Die Keure, 2019, 179-182.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Misdrijf - Schulduitsluitingsgrond - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Toezicht door het Hof

P.19.1313.F 2 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.1 AC nr. ...

Het middel is van belang ontbloot wanneer het de beslissing in hoger beroep verwijt de eenheid van opzet tussen de aan de eiser ten laste gelegde misdrijven in aanmerking te hebben genomen en te hebben geweigerd onderscheiden straffen voor die misdrijven te hebben willen uitspreken, terwijl de toepassing van onderscheiden straffen, bij gebrek aan door de rechtbank in aanmerking genomen verzachtende omstandigheden, niet kon leiden tot de veroordeling van de eiser tot straffen waarvan het totaal lager was dan de door de appelrechters uitgesproken enkele straf.

Strafzaken - Belang - Samenloop van misdrijven - Eenheid van opzet - Uitspraak van een enkele straf - Middel dat de appelrechters verwijt geen onderscheiden straffen te hebben uitgesproken - Belang

- Artt. 60 en 65 Strafwetboek

P.20.0368.F 24 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200624.2F.6 AC nr. ...

Wanneer er voor meerdere misdrijven één enkele straf is uitgesproken, is het middel dat wordt aangevoerd tot staving van het cassatieberoep tegen de beslissing op de strafvordering niet ontvankelijk indien het op slechts één van de bewezen verklaarde misdrijven betrekking heeft en de uitgesproken straf naar recht verantwoord blijft door één of meerdere andere, eveneens bewezen verklaarde telastleggingen (1); dit kan echter onmogelijk het geval zijn wanneer aangevoerd wordt dat de beslissing tot vrijspraak van een telastlegging onwettig is. (1) "En matière répressive la Cour déclare non recevable, à défaut d'intérêt, le moyen de cassation pris de l'illégalité de la déclaration de culpabilité, chaque fois que, l'illégalité dénoncée fût-elle établie, la peine - ou la mesure - prononcée par le juge du fond resterait légalement justifiée. C'est ce qu'on appelle la 'théorie de la peine justifiée'" (J. KIRKPATRICK en S. NUDELHOLE, "La théorie de la peine justifiée et la recevabilité des moyens de cassation en matière répressive et disciplinaire", Mélanges offerts à R. Legros, Brussel, Bruylant, 1985, p. 289-314, nr. 1). "La Cour de cassation admet un tempérament à [cette] théorie : la fin de non-recevoir ne peut être opposée s'il ressort de manière certaine des motifs de la décision entreprise que l'illégalité invoquée par le moyen a influencé la détermination de la peine" (ibid., nr. 6). Die grond van niet-ontvankelijkheid veronderstelt bovendien dat "une peine unique a été prononcée pour plusieurs infractions - conformément aux règles du concours idéal, du concours matériel ou, plus fréquemment, de l'unité d'intention qui forme une infraction continuée -" en dat het tot staving van het cassatieberoep aangevoerde middel slechts één van die misdrijven betreft (zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 792 e.v.; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. II, p. 1582-1585), en niet een misdrijf dat niet bewezen werd verklaard. Aldus kan er geen op die theorie gebaseerde grond van niet-ontvankelijkheid worden opgeworpen tegen het middel dat betrekking heeft op de vrijspraak van een gecorrectionaliseerde moord, waarbij wel een gevangenisstraf van drie jaar met uitstel werd opgelegd wegens het bewezen verklaarde wanbedrijf van illegale wapendracht. We zijn intussen vertrouwd met de kritiek op de oude theorie van de verantwoorde straf, die is ontstaan in het kader van een strafrecht dat gekenmerkt wordt door de onveranderlijkheid van de straffen (J. KIRKPATRICK e.a., o.c., nr. 16, p. 304). Ze biedt het praktische voordeel geen beslissingen te moeten vernietigen wegens een onwettigheid waardoor enkel minieme feiten maar niet meerdere of ernstigere feiten zijn aangetast. Wanneer de motivering van de gedeeltelijke vrijspraak aanvechtbaar is, staat het in strafzaken aan het openbaar ministerie om te oordelen of er tegen die beslissing een middel moet worden aangevoerd. De beklaagde, daarentegen, heeft geen belang bij het aanvechten van die beslissing. (M.N.B.)

Strafzaken - Belang - Geen belang - Naar recht verantwoorde straf - Begrip - Middel dat betrekking heeft op de beslissing tot vrijspraak van een telastlegging

P.19.0529.N 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2N.6 AC nr. ...

De toelichting in een memorie in strafzaken vormt een geheel met het middel en kan de reeds geformuleerde grief preciseren (1). (1) Cass. 10 januari 1990, AR nr. 7774, AC 1989-90, nr. 287. R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 6de editie, nr. 4014.

Strafzaken - Algemeen - Middel - Begrip - Toelichting in de memorie

P.20.0304.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.6 AC nr. ...

Wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke bepaald is door de op het misdrijf toepasselijke wet, kan bij toepassing van artikel 422 Wetboek van Strafvordering niemand de vernietiging van het arrest of vonnis vragen op grond van het enige middel dat bij de vermelding van de tekst van de wet een vergissing is begaan.

Strafzaken - Belang - Vermelding van toegepaste wetsbepalingen - Ontbreken van een wetsbepaling over een verzwarende omstandigheid

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering

P.20.0219.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.3 AC nr. ...

Wanneer het Hof niet kennisneemt van een cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering die de eiser, als burgerlijke partij, heeft ingesteld tegen de verweerder in zijn hoedanigheid van beklaagde, miskent het middel dat kritiek uitoefent op de beslissing die, op het hoger beroep van de eiser, de aan de verweerder ten laste gelegde feiten niet-bewezen verklaart, de devolutieve kracht van het cassatieberoep en is het derhalve niet ontvankelijk.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Middel dat kritiek uitoefent op een beslissing waartegen het cassatieberoep niet opkomt - Ontvankelijkheid

P.20.0093.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.6 AC nr. ...

De betekening aan de procureur des Konings moet als onbestaande worden beschouwd wanneer de partij op wiens verzoek zij werd verricht, de woon-of verblijfplaats kende of diende te kennen van degene aan wie wordt betekend; de rechter oordeelt onaantastbaar en in het licht van de feitelijke gegevens die eigen zijn aan de zaak of het openbaar ministerie de werkelijke woon-of verblijfplaats van de eiser kende of had moeten kennen op het ogenblik van de betekening van het verstekvonnis, het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640, RABG 2010, 425; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0107.F, AC 2009, nr. 285, RW 2010-11, 1053; Cass. 13 december 2000, AR P.001100.F, AC 2000, nr. 686; Cass. 14 februari 1995, AR P.93.1431.N, AC 1995, nr. 89. Zie ook F. VAN VOLSEM, "Over de wijzen van betekening in strafzaken in het algemeen en aan een in een buitenlandse gevangenis opgesloten beklaagde in het bijzonder", RABG, 2010, 427-436; T. TOREMANS, "De nietigheid van de betekening aan de procureur des Konings wegens kennis van de woon-of verblijfplaats van de geadresseerde", RW 2013-14, 163-169; A. BAILLEUX, Afstand van recht in de strafprocedure, Intersentia, 2019, p. 341-343.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Beoordeling van de regelmatigheid van de betekening

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een bewezen verklaard misdrijf voor de beklaagde vermogensvoordelen heeft opgeleverd en welk daarvan het bedrag is; in voorkomend geval kan de rechter de geldwaarde ervan ramen overeenkomstig artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

De strafrechter oordeelt onaantastbaar in feite of, naargelang het al dan niet verwezenlijkt zijn van het door de dader van het misdrijf nagestreefde doel en het nuttige gevolg dat hij van het valse stuk verwachtte, aan het gebruik van dat stuk een einde is gekomen, waardoor de verjaringstermijn van de strafvordering een aanvang neemt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet heeft opgehouden de door de vervalser gewenste uitwerking te hebben (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Gebruik van valse stukken - Verjaring strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 194, 196, 213 en 214 Strafwetboek

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Gebruik van valse stukken - Verjaring strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 194, 196, 213 en 214 Strafwetboek

P.18.1287.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3 AC nr. ...

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet dat gevolg is blijven hebben (1). (1) Zie Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644; Cass. 28 september 2016, AR P.16.0491.F, AC 2016, nr. 530; Cass. 23 maart 2016, AR P.16.0074.F, AC 2016, nr. 211 (gebruik van valse stukken in informatica); Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2011, nr. 130 (fiscale valsheden); Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 13 mei 2008, RG P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Gebruik van valse stukken - Begrip - Toezicht van het Hof

- Art. 197 Strafwetboek

P.19.1151.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie enkel tegen de straf hoger beroep heeft ingesteld, de eiser in zijn grievenformulier in hoger beroep zijn hoger beroep heeft beperkt tot zijn schuldigverklaring aan één enkele telastlegging en tot de straf, en de appelrechters die telastlegging enkel herkwalificeren, de schuldigverklaring aan de overige telastleggingen bevestigen, waarbij ze zich ertoe beperken één daarvan te verbeteren, en de beslissing van de eerste rechter over de kosten van de strafvordering, de bijdrage tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en de bijdrage tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand bevestigen, is het middel volgens hetwelk de appelrechters aldus de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden, niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, aangezien die bevestigingen hem op geen enkele manier benadelen.

Strafzaken - Belang - Vonnis over de zaak zelf - Hogere beroepen - Hoger beroep van het openbaar ministerie beperkt tot de straf - Grieven van de beklaagde beperkt tot de schuldigverklaring aan een telastlegging en tot de straf - Bevestiging van de schuldigverklaring aan de overige telastleggingen, waarvan één verbeterd wordt - Bevestiging wat betreft de kosten van de strafvordering en de bijdragen tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand - Cassatieberoep van de beklaagde - Middel volgens hetwelk de appelrechters de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden - Belang

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

Strafzaken - Nieuw middel - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Middelen - Grenzen - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

P.19.0535.F 9 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.2 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de eiser, voor de onderzoeksgerechten, heeft geconcludeerd tot de overschrijding van de redelijke termijn, is het middel dat die overschrijding voor de eerste keer voor het Hof aanvoert, nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204.

Strafzaken - Nieuw middel - Overschrijding van de redelijke termijn - Middel voor de eerste keer aangevoerd voor het Hof van Cassatie - Ontvankelijkheid

P.19.0621.F 3 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190703.1 AC nr. ...

Niet ontvankelijk, bij gebrek aan belang, is het middel dat aanvoert dat de eiser niet onverwijld, in een taal die hij verstaat, op de hoogte is gebracht van de redenen van de maatregel van vrijheidsberoving, terwijl de raadkamer zijn invrijheidstelling om die reden heeft bevolen en de kamer van inbeschuldigingstelling heeft vastgesteld dat de eiser achteraf op regelmatige wijze op de hoogte is gebracht (1). (1) Zie Cass. 24 maart 1999, AR P.99.0293.F, AC 1999, nr. 180.

Strafzaken - Belang - Vreemdeling - Maatregel van vrijheidsberoving - Redenen - Geen onverwijlde kennisgeving, in een taal die hij verstaat - Raadkamer - Invrijheidstelling - Hoger beroep - Kennisgeving van de redenen van de maatregel van vrijheidsberoving - Ontvankelijkheid

- Art. 5.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0649.N 3 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190703.11 AC nr. ...

Het middel dat niet opkomt tegen de redenen op grond waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de voorlopige hechtenis handhaaft, maar opkomt tegen een overweging die de inhoud van de vordering van het openbaar ministerie betreft, kan niet tot cassatie leiden en is derhalve niet ontvankelijk.

Strafzaken - Belang - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Middel dat niet opkomt tegen de redenen op grond waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de voorlopige hechtenis handhaaft - Middel dat opkomt tegen een overweging die de inhoud van de vordering van het openbaar ministerie betreft - Ontvankelijkheid

P.19.0598.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.5 AC nr. ...

Uit artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering dat bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbank de veroordeelde en zijn raadsman, het openbaar ministerie en de directeur hoort, en zijn wetsgeschiedenis, volgt geen absoluut verbod voor een veroordeelde om door een raadsman te worden vertegenwoordigd op de rechtszittingen van de strafuitvoeringsrechtbank maar wel is vereist dat de veroordeelde persoonlijk aanwezig is op een rechtszitting waarop het verzoek tot het verkrijgen van een strafuitvoeringsmodaliteit wordt behandeld, zodat zekerheid bestaat over het aanvaarden van de voorwaarden en verplichtingen die verbonden zijn aan de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit; de raadsman kan de veroordeelde wat dit aspect betreft niet vertegenwoordigen en de strafuitvoeringsrechtbank kan de afwijzing van de strafuitvoeringsmodaliteit verantwoorden door te verwijzen naar de afwezigheid van de veroordeelde op de rechtszitting maar indien evenwel het verweer van de veroordeelde geen betrekking heeft op de aan de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit verbonden voorwaarden of verplichtingen, maar wel op andere aspecten zoals de toelaatbaarheidsvoorwaarden dan verzet artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering zich niet ertegen dat de veroordeelde wat dit aspect betreft wordt vertegenwoordigd door zijn raadsman (1). (1) Zie Cass. 30 augustus 2017, AR P.17.0900.N, AC 2017, nr. 439; Cass. 8 oktober 2008, AR P.08.1388.F, AC 2008, nr. 535; Cass. 19 maart 2008, AR P.08.0363.F, AC 2008, nr. 193; Cass. 7 november 2007, AR P.07.1440.F, AC 2007, nr. 533; GwH 4 maart 2009, 35/2009, ro B.7; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, tôme II, Brugge, La Charte, 2017, 1735-1738.

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Toekenningsprocedure - Zitting - Horen van veroordeelde - Aanwezigheid van veroordeelde - Vertegenwoordiging van de veroordeelde door raadsman

---

P.17.0158.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.1 AC nr. ...

Wanneer het gevolg beoogd door een pleitnota, die de appelrechters wegens laattijdige neerlegging hebben geweigerd, werd bereikt, is het middel dat de miskenning van het recht van verdediging aanvoert omdat die nota geweerd werd, belangloos en, bijgevolg, niet-ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 239.

Strafzaken - Belang - Pleitnota neergelegd voor het vonnisgerecht - Laattijdige neerlegging - Wering - Middel dat miskenning van het recht van verdediging aanvoert - Vaststelling dat het door de nota beoogde gevolg werd bereikt - Middel zonder belang

Strafzaken - Belang - Pleitnota neergelegd voor het vonnisgerecht - Laattijdige neerlegging - Wering - Middel dat miskenning van het recht van verdediging aanvoert - Vaststelling dat het door de nota beoogde gevolg werd bereikt - Middel zonder belang

---

P.18.0747.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.2 AC nr. ...

Zich als partij gedragen naar de wijsheid van de appelrechters wat de van haar gevorderde rechtsplegingsvergoeding betreft houdt in dat zij die vordering heeft betwist zodat bijgevolg het cassatiemiddel dat daaromtrent geen verweer werd gevoerd niet nieuw en ontvankelijk is (1). (1) Zie B. DE GRYSE, "De wijsheid van de rechter" in B. DAUWE, B. DE GRYSE, E. DE GRYSE, B. MAES, K. VAN LINT (eds.), Liber Amicorum Ludovic De Gryse, Gent, Larcier, 2010, 483-490.

Strafzaken - Nieuw middel - Procedure voor de feitenrechter - Gevorderde rechtsplegingsvergoeding - Zich daaromtrent gedragen naar de wijsheid van de appelrechters - Middel afgeleid uit gebrek aan verweer

---

P.18.0642.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.2 AC nr. 685

Wanneer een straf werd uitgesproken wegens een misdrijf dat met een verzwarende omstandigheid werd gepleegd, is het middel niet ontvankelijk dat enkel betrekking heeft op de verzwarende omstandigheid, wanneer de veroordeling naar recht verantwoord blijft door het misdrijf zonder de verzwarende omstandigheid (1). (1) Cass. 2 oktober 1996, AR P.96.1085.F, AC 1996, nr. 347, en verwijzingen in noot; zie Cass. 12 december 2007, AR P.07.1015.F, AC 2007, nr. 644; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB 2015, nr. 809 en verwijzingen in noot 2910.

Strafzaken - Belang - Strafvordering - Straf naar recht verantwoord zonder de verzwarende omstandigheid - Middel inzake de verzwarende omstandigheid - Ontvankelijkheid

P.18.0766.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.2 AC nr. ...

Wanneer het middel niet opkomt tegen de redenen op grond waarvan de appelrechters hun beslissing om de eiser in cassatie aansprakelijk te stellen, hebben verantwoord, maar opkomt tegen de redenen op grond waarvan zij de aansprakelijkheid van een medebeklaagde hebben uitgesloten, kan het niet leiden tot de vernietiging van de beslissing die de appelrechters hebben gewezen over de burgerrechtelijke vordering die de burgerlijke partij tegen de eiser heeft ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 671.

Strafzaken - Belang - Eiser aansprakelijk verklaard voor de schade - Middel dat opkomt tegen de beslissing die de aansprakelijkheid van een medebeklaagde uitsluit - Ontvankelijkheid

P.18.0678.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.1 AC nr. 653

In strafzaken is het opstellen van een middel aan geen enkel bijzonder vormvereiste onderworpen en de wet bepaalt geen terminologie die dwingend bij de formulering moet worden gebruikt; het aangevoerde middel moet evenwel duidelijk en gestructureerd uiteengezet zijn, zodat blijkt welke rechtsregel de bestreden beslissing schendt en waarom de insteller van het cassatieberoep daartegen opkomt; het is niet aan het Hof om, in een uiteenzetting die niet aan de minimale vereisten van begrijpelijkheid beantwoordt, na te gaan wat het aangevoerde middel zou kunnen zijn (1). (1) Zie R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », RPDB 2015, nr. 654 en verwijzingen in noten 2273 en 2274.

Strafzaken - Onduidelijk middel - Aflopend misdrijf - Constitutieve bestanddelen - Voltrekking

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0753.F 17 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181017.3 AC nr. 563

Het middel dat enkel betrekking heeft op de verzwarende omstandigheid van aanranding van de eerbaarheid en poging tot verkrachting, bestaande in het feit dat het misdrijf de dood van het slachtoffer heeft veroorzaakt, is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de straf naar recht verantwoord blijft door de veroordeling van de eiser wegens doodslag om een poging tot diefstal te vergemakkelijken zodat, ook al was de omschrijving van de feiten van aanranding van de eerbaarheid en poging tot verkrachting met de verzwarende omstandigheid van de dood van het slachtoffer onjuist, dan nog heeft die omschrijving geen gevolgen voor de wettigheid van die beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 563.

Strafzaken - Belang - Aanranding van de eerbaarheid en poging tot verkrachting met als verzwarende omstandigheid de dood van het slachtoffer - Cassatiemiddel heeft uitsluitend betrekking op de verzwarende omstandigheid - Ontvankelijkheid - Straf naar recht verantwoord door een andere bewezen verklaarde beschuldiging

- Art. 376, eerste lid Strafwetboek

P.18.0262.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.4 AC nr. ...

Volgens artikel 2 van de wet van 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken, kan de beklaagde, in correctionele zaken, als cassatiemiddel geen nietigheden aanvoeren die in eerste aanleg zijn gepleegd en die hij voor het hof van beroep niet heeft opgeworpen; de enige uitzondering hierop is de nietigheid wegens onbevoegdheid (1). (1) Zie Cass. 19 juni 2002, AR P.02.0406.F, AC 2002, nr. 369.

Strafzaken - Nieuw middel

P.18.0515.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.5 AC nr. ...

Wanneer het middel een omstandigheid aanklaagt die niet te wijten is aan het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen en waarover dat gerecht geen uitspraak vermocht te doen, is het cassatiemiddel niet tegen het bestreden arrest gericht en bijgevolg niet ontvankelijk. (1). (1) Zie Cass. 22 december 1999, AR P.99.1022.F, AC 1999, nr. 696.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Middel voert een omstandigheid aan die niet te wijten is aan het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen - Ontvankelijkheid

P.17.1113.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.4 AC nr. ...

In ondergeschikte orde eensluidende conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Nieuw middel - Arrest van buitenvervolgingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Ontvankelijkheid

Het middel van de burgerlijke partij, die cassatieberoep instelt tegen het arrest van buitenvervolgingstelling van de kamer van inbeschuldigingstelling, is niet onontvankelijk louter omdat het opkomt tegen een beslissing die eensluidend is met die van de eerste rechter en waartegen de eiser niet is opgekomen voor het hof van beroep (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie (dienaangaande in hoofdorde andersluidende) schriftelijke concl. OM in Pas. 2018, nr. 244; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB, nrs. 112 en 828 en verwijzingen in de noten, waaronder Cass. 22 juni 1983, AR 2861, AC 1982-83, I, nr. 589, en noot 3.

Strafzaken - Nieuw middel - Arrest van buitenvervolgingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Ontvankelijkheid

P.17.0445.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.1 AC nr. ...

De door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot mag geen ander middel inhouden dan de middelen die eerder zijn aangevoerd in een regelmatig neergelegde memorie.

Strafzaken - Allerlei - Antwoordnoot - Inhoud

P.17.1023.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat de appelrechters, net als de eerste rechter, aan de begrippen die het toepassingsgebied van een strafbepaling bepalen een onjuiste invulling zouden geven, zonder dat een burgerlijke partij die cassatieberoep aantekent tegen een arrest van buitenvervolgingstelling, dit heeft opgeworpen voor de appelrechters, belet die burgerlijke partij niet die onwettigheid aan te voeren voor het Hof.

Strafzaken - Allerlei - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Cassatieberoep door burgerlijke partij - Niet voor de appelrechter opgeworpen onwettigheid

P.17.0385.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.3 AC nr. 719

Een middel dat aan de feitenrechter niet is voorgelegd en waarover die op eigen initiatief niet heeft beslist, ook al is het gegrond op een wettelijke bepaling of verdragsbepaling die of op een algemeen rechtsbeginsel dat de openbare orde raakt of van dwingend recht is, kan slechts voor het Hof worden opgeworpen wanneer de feitelijke gegevens die voor de beoordeling noodzakelijk zijn, blijken uit de bestreden beslissing of uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan (1). (1) Cass. 7 december 1999, AR P. 98.0487.N, AC 1999, nr. 666.

Strafzaken - Nieuw middel - Middel dat de openbare orde raakt of van dwingend recht is - Vereiste feitelijke gegevens - Feitenrechter - Geen vaststelling

P.17.1167.N 5 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171205.4 AC nr. 689

Bij ontstentenis van specifieke bepalingen inzake uitlevering, zijn de regels die van toepassing zijn op de rechtspleging inzake een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling de gemeenrechtelijke regels, in dit geval de regels van het Wetboek van Strafvordering en niet deze van de Voorlopige Hechteniswet (1). (1) Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140.

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Passieve uitlevering - Vreemdeling aangehouden met oog op uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidsstelling - Rechtspleging - Toepasselijke rechtsregels

- Artt. 3 en 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0156.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.5 AC nr. 642

Uit de samenhang van de artikelen 76, 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek, 73bis en 167, eerste lid, ZIV-wet, 232, 1° en 235, eerste lid, Sociaal Strafwetboek volgt dat wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, en wanneer een oplichting betrekking heeft op het gebruik van dergelijke valse stukken, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd zijn de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering moet samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Schending artikelen 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0513.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.5 AC nr. 547

Het Hof is bevoegd om na te gaan of uit de stukken van de rechtspleging blijkt of de verjaring van de strafvordering werd gestuit of geschorst waardoor ze op het tijdstip van de uitspraak van het bestreden arrest niet was verjaard, teneinde te bepalen of het middel, dat opkomt tegen de berekening van de verjaring door de appelrechters, hoewel het gegrond is, niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang.

Strafzaken - Belang - Middel komt op tegen de berekening van de verjaring door de appelrechters - Onjuiste berekening - Controle door het Hof van de verjaring - Niet-verjaarde feiten

P.17.0479.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een beklaagde de bijstand van een tolk vraagt en verkrijgt teneinde zijn verdediging in persoon te voeren, houdt niet in dat het daartoe zonder bijstand van een tolk toegekende uitstel het recht van verdediging zou miskennen; de bewering dat de eiser in die omstandigheden de draagwijdte van het hem toegekende uitstel niet zou hebben begrepen, vergt een beoordeling van feiten waarvoor het Hof niet bevoegd is. (1) Zoals van kracht vóór de wijziging ervan bij artikel 17 van de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ, BS 24 november 2016 (van kracht op 1 juni 2017).

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Bewering betreffende het begrijpen van de draagwijdte van het uitstel

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.17.0489.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.2 AC nr. ...

Rechtsdwaling wegens bepaalde omstandigheden kan door de rechter slechts als onoverkomelijk worden beschouwd als uit die omstandigheden kan worden afgeleid dat de beklaagde heeft gehandeld zoals iedere redelijke en voorzichtige persoon zou hebben gehandeld die zich in dezelfde omstandigheden als de beklaagde bevindt (1); de vonnisrechter stelt weliswaar op onaantastbare wijze de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing steunt, maar het Hof gaat na of hij daaruit wettig het bestaan van een rechtvaardigingsgrond heeft kunnen afleiden (2); de loutere vaststelling dat de beklaagde slecht werd geadviseerd, zelfs door een onderlegd persoon, is wat dat betreft onvoldoende (3). (1) Zie Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC, 2016 nr. 58. (2) Zie Cass. 25 november 2015, AR P.15.0286.F, AC 2015, nr. 699. (3) Zie Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC, 2016, nr. 58; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 1 oktober 2002, AR P.01.1006.N, AC 2002, nr. 492; Cass. 16 januari 2001, AR P.99.0441.N, AC 2001, nr. 29; Cass. 15 november 1988, AR 2374, AC 1988-89, nr. 153; Cass. 19 mei 1987, AR 964, AC 1986-87, nr. 554.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Misdrijf - Rechtvaardigingsgrond - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Toezicht door het Hof - Slechte raad door een deskundig persoon

- Art. 71 Strafwetboek

P.17.0361.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.1 AC nr. ...

In strafzaken is de omstandigheid dat de eiser in cassatie op gedeeltelijk foutieve wijze de wetsbepaling vermeldt die het arrest zou hebben geschonden, niet in strijd met enig vormvereiste die tot niet-ontvankelijkheid van het middel kan leiden (1). (1) Zie Cass. 25 februari 1992, AR nr. 4965, AC 1991-1992, nr. 333, met concl. M. DE SWAEF, toen advocaat-generaal; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B. 2015, nr. 597-598: Cass. 24 juni 2015, AR P.15.0451.F, AC 2015, nr. 438: «In strafzaken wordt niet vereist dat het cassatiemiddel de wetsbepaling vermeldt, in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, die volgens de eiser door de bestreden beslissing is geschonden; daaruit volgt dat de eiser niet gehouden is de door hem bedoelde bepaling met redenen te omkleden of te verantwoorden."

Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Geschonden wetsbepaling - Gedeeltelijk foutieve vermelding

P.17.0165.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.2 AC nr. ...

Het cassatiemiddel, dat schending aanvoert van artikel 6.3, c, EVRM omdat de advocaat die voor het hof van assisen een beschuldigde verdedigt die niet over voldoende middelen beschikt, niet vergoedt wordt op een wijze die hem toelaat zijn opdracht te vervullen, is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de eiser niet aanvoert dat hij in zijn zaak geen bijstand heeft kunnen genieten van een advocaat die op concrete en daadwerkelijke wijze zijn verweer heeft waargenomen, niettegenstaande de wettelijke beperkingen inzake erelonen.

Strafzaken - Belang - Hof van assisen - Beschuldigde verdedigd door een advocaat - Wettelijke beperking inzake erelonen - Middel voert schending aan van artikel 6.3, c, EVRM - Beschuldigde heeft een concrete en daadwerkelijke verdediging genoten

P.16.1336.N 23 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170523.2 AC nr. 346

Wanneer de eiser in cassatie voor de appelrechters niet heeft aangevoerd dat de toepassing van artikel 3bis, §§5 en 6, Wet Beroepsuitoefeningsverbod schending inhoudt van artikel 6 EVRM, de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet, artikel 3bis, §§5 en 6, en de artikelen 55, 57, 792, tweede en derde lid, 860, tweede lid, 865 en 1051 Gerechtelijk Wetboek wegens het feit dat de beroepstermijn van artikel 3bis, §6, korter is dan de gemeenrechtelijke beroepstermijn zoals bepaald in artikel 1051, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en de kennisgeving op grond van artikel 3bis, §5, niet de mogelijkheden tot het instellen van rechtsmiddelen moet preciseren zoals dat wel vereist is door artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek, is het middel nieuw, mitsdien niet ontvankelijk.

Strafzaken - Nieuw middel - Toepassing beroepsuitoefeningsverbod - Toepasselijke beroepstermijn - Geen

aanvoering voor de appelrechter door eiser in cassatie

P.16.0972.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.4 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters hebben geweigerd aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen is het Hof in beginsel enkel ertoe gehouden zelf die vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen, wanneer de eiser niet alleen de afwijzing van zijn verzoek aanvecht, maar tevens de beslissing bekritiseert over het geschil zelf dat voor hem de grond oplevert tot het opwerpen van de prejudiciële vraag.

Strafzaken - Allerlei - Middel gericht tegen de weigering van de feitenrechter een prejudiciële vraag te stellen - Verplichting van het Hof

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.17.0066.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning - Toepassing

De rechter oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, over de door de verstek latende beklaagde aangevoerde overmacht of wettige reden van verschoning, waarbij het Hof enkel nagaat of uit de aangevoerde omstandigheid overmacht of een wettige reden kan afgeleid worden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning - Toepassing

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.15.0632.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.3 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet verplicht de kamer van inbeschuldigingstelling die op grond van artikel 624 Wetboek van Strafvordering een verzoek tot herstel in eer en rechten afwijst omdat de eiser geen blijk heeft gegeven van verbetering en van goed gedrag, de concrete elementen te vermelden waarop dit oordeel is gesteund (1). (1) Het cassatieberoep dateert van vóór de wetswijziging van art. 624 Wetboek van Strafvordering door artikel 26 van de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenissen en houdende diverse bepalingen inzake justitie, B.S. 30 december 2016.

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Herstel in eer en rechten - Verzoek tot herstel in eer en rechten - Afwijzing

P.17.0147.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.11 AC nr. ...

Het staat aan de appelrechter in strafzaken om onaantastbaar in feite de draagwijdte te bepalen van de door een appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven grief of grieven; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Onaantastbare beoordeling door de appelrechter - Toezicht door het Hof

P.15.1562.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.10 AC nr. ...

Is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk, het cassatiemiddel dat de schending aanvoert van artikel 149 Grondwet, doordat het bestreden vonnis na het telast gelegde feit te hebben geherkwalificeerd in een inbreuk op artikel 22, § 1, tweede lid, WAM, om als houder of bestuurder een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht, het beroepen vonnis bevestigt dat de eiseres veroordeelde tot straf wegens inbreuk op artikel 22, §1, eerste lid, WAM, om als eigenaar een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht, vermits de tegen de eiseres uitgesproken straf niet hoger is dan die welke tegen haar kan worden uitgesproken als houdster of bestuurster van het niet-verzekerd voertuig voor de inbreuk bepaald in artikel 22, § 1, tweede lid, WAM.

Strafzaken - Belang - WAM-verzekering - Veroordeling om als eigenaar een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht - Hoger beroep - Herkwalificatie van het feit in "om als houder een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht" - Bevestiging van het beroepen vonnis - Cassatiemiddel dat de schending van artikel 149 Grondwet aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

---

P.16.1120.F 15 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170215.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechter die de telastleggingen bewezen verklaart waarvoor het beroepen vonnis de beklaagde had vrijgesproken, nalaat te vermelden dat die beslissing met eenparigheid van stemmen werd genomen terwijl de gevangenisstraffen en het met eenparigheid van stemmen aan de eiser opgelegde verbod (1), naar recht verantwoord blijven door de overige bewezen verklaarde misdrijven, is het cassatiemiddel dat dit verzuim aanvoert niet ontvankelijk aangezien het niet tot cassatie kan leiden (2). (1) In onderhavig geval drong die verduidelijking zich op aangezien de straf werd verzwaard (M.N.B.). (2) Over het begrip naar recht verantwoorde straf, zie R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, p. 472 tot 482 : « (...) l'irrecevabilité du moyen de cassation est fondée sur ce que le demandeur est sans intérêt, le grief, qu'il formule laissant subsister la légalité de la peine prononcée » (nr. 794). Die jurisprudentiële opvatting is dus gegrond op artikel 416 Wetboek van Strafvordering dat luidt : "De partijen kunnen slechts cassatieberoep instellen indien zij daartoe hoedanigheid en belang hebben".

Strafzaken - Belang - Telastleggingen bewezen verklaard in hoger beroep - Verzwaring van de toestand van de beklaagde in hoger beroep - Eenparigheid vereist - Verzuim - Naar recht verantwoorde straf - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Artt. 211bis en 416 Wetboek van Strafvordering

P.15.0541.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.6 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof van Cassatie niet blijkt dat de beklaagde voor de appelrechters heeft aangevoerd dat de eerste rechter door de heromschrijving zich heeft uitgesproken over een ander feit dan het aanhangig gemaakte feit is zijn middel nieuw en bijgevolg onontvankelijk.

Strafzaken - Nieuw middel - Heromschrijving der feiten door eerste rechter - Geen aanvoering door beklaagde in beroep dat het gaat om ander feit dan aanhangig gemaakt

---

P.16.0199.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.4 AC nr. ...

De beklaagde die veroordeeld is tot een straf van verbeurdverklaring, die niet opkomt tegen de wettigheid van de beslissing tot verbeurdverklaring zelf, heeft geen belang bij de betwisting van de wettigheid en de regelmatigheid van de beslissing tot toewijzing van de verbeurdverklaarde sommen aan de curator van de gefailleerde vennootschap, aangezien die verbeurdverklaring tot gevolg heeft dat die goederen zijn vermogen verlaten door de eigendom ervan over te dragen aan de Openbare Schatkist of aan de burgerlijke partij (1). (1) Zie F. Lugentz en D. Vandermeersch, “Saisie et confiscation en matière pénale” in RPDB, Brussel, Bruylant, 2005, 76-77.

Strafzaken - Belang - Straf van verbeurdverklaring - Middel aangevoerd door de beklaagde - Middel dat niet opkomt tegen de wettigheid van de beslissing tot verbeurdverklaring - Middel dat enkel opkomt tegen de toewijzing van de verbeurdverklaarde sommen aan de burgerlijke partij - Gebrek aan belang

P.16.0879.F 16 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161116.3 AC nr. ...

Het middel, dat aanvoert dat in het aan het Hof met toepassing van artikel 431 Wetboek van Strafvordering bezorgde dossier, stukken ontbreken die deel uitmaken van het voorbereidend onderzoek, heeft geen uitstaans met de bestreden beslissing en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 22 december 1999, AR P.99.1022.F, AC 1999, nr. 696.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Dossier van de rechtspleging bezorgd aan het Hof - Stukken van het voorbereidend onderzoek - Ontbrekende stukken - Middel - Ontvankelijkheid

P.16.0897.F 2 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161102.1 AC nr. ...

Het middel, dat schending aanvoert van artikel 6.1 EVRM, en dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat de eiser in hoger beroep zijn advocaat onmogelijk tijdig kon raadplegen om het verzoekschrift in te vullen waarin de tegen de beroepen beslissing aangevoerde grieven zijn vermeld, is nieuw en mitsdien niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 19 oktober 2016, AR P.16.0883.F, AC 2016, nr. ... .

Strafzaken - Nieuw middel - Middel voert schending aan van artikel 6.1 EVRM

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.16.0883.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.9 AC nr. ...

Wanneer het middel, dat schending aanvoert van artikel 2.1 Protocol nr. 7, EVRM, stelt dat de uitvoeringsmodaliteiten van het hoger beroep bepaald in artikel 204 Wetboek van Strafvordering afbreuk doen aan de kern van het recht op rechtspraak in twee instanties, voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd, is het niet ontvankelijk.

Strafzaken - Nieuw middel - Middel voert schending aan van artikel 2.1, Protocol nr. 7, EVRM

P.16.0420.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.2 AC nr. ...

Het middel gericht tegen een overweging die door de beslissing van de appelrechter irrelevant is geworden, heeft geen belang.

Strafzaken - Belang - Middel komt op tegen een overweging die irrelevant is geworden

P.15.0290.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.2 AC nr. ...

Op grond van artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken is door elke veroordeelde slechts één vergoeding per criminele, correctionele of politiezaak verschuldigd, ongeacht het aantal feiten waarvoor hij wordt vervolgd of veroordeeld; gelet op de devolutieve werking van het hoger beroep, speelt het geen rol of de veroordeling wordt uitgesproken in eerste aanleg dan wel voor het eerst in hoger beroep.

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Gerechtskosten - Tarief strafzaken - Vergoeding - Eénmaligheid

P.16.0396.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.6 AC nr. ...

De beslissing dat de in artikel 141bis Strafwetboek bepaalde uitsluitingsgrond niet van toepassing is op de misdrijven leider te zijn van een terroristische groep of te hebben deelgenomen aan enige activiteit van een terroristische groep, gesteund op feiten die niet aan tegenspraak zijn onderworpen en die evenmin van algemene bekendheid of algemene ervaring zijn, is niet naar recht verantwoord.

Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Recht van verdediging - Strafzaken - Bewijs - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Recht op tegenspraak

P.16.0052.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.4 AC nr. ...

Uit artikel 50 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken volgt dat vanaf 1 februari 2016 alleen een memorie ondertekend door een advocaat die houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift, ontvankelijk is, ook al dateert het cassatieberoep van vóór 1 februari 2016 (1). (1) Zie: Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. ...

Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Memorie - Vormvereisten vanaf 1 februari 2016

P.16.0236.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Belang - Middel dat de omschrijving van de feiten betwist - Naar recht verantwoorde straf

Een cassatiemiddel is niet ontvankelijk wanneer de bestreden beslissing naar recht verantwoord blijft ook al was het middel gegrond; dat is met name het geval wanneer het middel de omschrijving betwist die aan het feit is gegeven en beweert dat het anders moet worden omschreven, terwijl de uitgesproken straf naar recht verantwoord blijft voor beide omschrijvingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Belang - Middel dat de omschrijving van de feiten betwist - Naar recht verantwoorde straf

P.16.0117.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.5 AC nr. ...

Wanneer de uitgesproken straf naar recht verantwoord is zonder de verzwarende omstandigheid die in de telastlegging is bedoeld, kan het middel dat enkel betrekking heeft op deze verzwarende omstandigheid, niet tot cassatie leiden en is het bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 2 oktober. 1996, AR P.96.1085.F, AC 1996, arrest nr. 347; Cass.19 december. 2007, AR P.07.1015.F, AC 2007, nr. 644.

Strafzaken - Belang - Middel dat enkel betrekking heeft op de verzwarende omstandigheid - Straf naar recht verantwoord zonder de verzwarende omstandigheid - Ontvankelijkheid

P.16.0058.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.1 AC nr. ...

Wanneer de beschuldigde geen cassatieberoep heeft ingesteld tegen het arrest houdende de motivering van het hof van assisen, houdt het middel dat opkomt tegen de beslissing tot schuldigverklaring en de motivering ervan, geen verband met de beslissing die uitspraak doet over de aan de beschuldigde op te leggen straf na de verklaring van de jury en het arrest houdende de motivering, en is het bijgevolg niet ontvankelijk.

Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Arrest houdende de veroordeling door het hof van assisen - Cassatieberoep - Middel dat opkomt tegen de beslissing tot schuldigverklaring en de motivering ervan - Ontvankelijkheid

- Artt. 337, tweede lid, en 359 Wetboek van Strafvordering

P.16.0334.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.3 AC nr. ...

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat van toepassing is op het cassatieberoep dat wordt ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling, volgt dat hij die namens een partij ter griffie van het Hof een memorie wil indienen niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, bedoelde getuigschrift.

Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Vreemdelingenwet - Bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving - Uitspraak van de kamer van inbeschuldigingstelling over de wettigheid van de vrijheidsberoving - Cassatieberoep - Memorie - Vormvereisten

P.16.0368.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.4 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de memorie van de eiser per aangetekende brief ter kennis wordt gebracht van de partij waartegen het beroep is gericht, dat het bewijs van verzending ter griffie wordt neergelegd binnen de termijn om een memorie in te dienen en dat deze vormvereisten voorgeschreven zijn op straffe van onontvankelijkheid, en artikel 97, § 1, tweede lid, Wet Strafuitvoering, dat bepaalt dat de memorie op de griffie van het Hof moet toekomen ten laatste op de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep, volgt dat het openbaar ministerie ingeval van een door de Wet Strafuitvoering bedoeld cassatieberoep het bewijs van aangetekende zending van de memorie aan de veroordeelde moet neerleggen binnen vijf dagen na de datum van het cassatieberoep.

Strafzaken - Te voegen stukken - Strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie - Vormvereisten - Kennisgeving aan de partij tegen wie het cassatieberoep gericht is - Neerlegging ter griffie van het bewijs van de kennisgeving

---

P.15.0703.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.3 AC nr. ...

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het voor het Hof van Cassatie voor een partij niet langer mogelijk is zichzelf te verdedigen en dat steeds de bijstand van een raadsman vereist is voor het ondertekenen van de memorie; dat een partij zelf advocaat is, ontslaat haar niet van de verplichting beroep te doen op een raadsman (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.15.1067.N, AC 2016, nr. ...; R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 355, nr. 21-22 en 384, nr. 90.

Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat - Partij die zelf advocaat is

---

P.15.1067.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.5 AC nr. ...

Uit artikel 429, derde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het voor het Hof van Cassatie voor een partij niet langer mogelijk is zich zelf te verdedigen en dat steeds de bijstand van een raadsman vereist is voor het ondertekenen van de memorie; dat een partij zelf advocaat is, ontslaat deze niet van de verplichting beroep te doen op een raadsman (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.15.0703.N, AC 2016, nr. ...; R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 355, nr. 21-22 en 384, nr. 90.

Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat - Partij die zelf advocaat is

---

P.16.0020.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.9 AC nr. ...

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing vanaf 1 februari 2016, volgt dat behalve het openbaar ministerie de eiser in cassatie zijn middelen slechts kan aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift (1). (1) Zie R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, (347) 355-356, nr. 21-24.

Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Memorie - Vormvereisten - Handtekening door advocaat

---

P.15.1523.N 1 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160301.3 AC nr. ...

Artikel 429 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de eiser in cassatie zijn middelen moet aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat en die per aangetekende brief ter kennis gebracht wordt van de partij waartegen het beroep gericht is; die vormvereisten zijn voorgeschreven op straffe van niet-ontvankelijkheid; weliswaar is op grond van die bepaling ook de mededeling van de memorie langs elektronische weg mogelijk "onder de door de Koning bepaalde voorwaarden", maar het ontbreken van een koninklijk besluit dat de voorwaarden voor die wijze van mededeling bepaalt, staat de toepassing ervan in de weg (1). (1) Zie Cass. 30 september 2015, AR P.15.1040.F, AC 2015, nr. ... .

Strafzaken - Te voegen stukken - Memorie - Partij waartegen het cassatieberoep is gericht - Ter kennis brengen van de memorie

P.16.0063.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.3 AC nr. ...

De geldigheid van een arrest waarbij het Hof uitspraak doet over een cassatieberoep kan enkel worden aangevochten met de procedure tot intrekking; het middel, dat kritiek uitoefent op een dergelijk arrest, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 23 december 2015, AR P.15.1572.F, AC 2015, nr. ...; M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, 7de uitg., Die Keure, 2014, dl. II, p. 1473.

Strafzaken - Allerlei - Arrest doet uitspraak over een cassatieberoep - Geldigheid - Gevolg - Cassatiemiddel oefent kritiek uit op een dergelijk arrest - Ontvankelijkheid

P.14.1024.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 1119, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek wordt tegen een arrest gewezen op verwijzing, dat in overeenstemming is met het eerste cassatiearrest, geen voorziening toegelaten (1). (1) Zie Cass. 6 juni 2005, AR S.04.0181.F, AC 2005, nr. 322, met concl. van eerste advocaat-generaal Leclercq; Cass. 12 oktober 2006, AR C.04.0138.F, AC 2006, nr. 482.

Strafzaken - Allerlei - Beslissing van de rechter op verwijzing - Overeenstemming met het cassatiearrest - Voorziening - Ontvankelijkheid

P.15.0286.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite het bestaan van een onoverkomelijke rechtsdwaling terwijl het Hof nagaat of hij uit die onaantastbare vaststellingen zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Misdrijf - Fout - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

P.15.0682.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.2 AC nr. ...

De miskenning van een omzendbrief, die geen wet is in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, kan niet tot vernietiging leiden (1). (1) Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0279.F, AC 2011, nr. 142.

Strafzaken - Algemeen - Middel dat de miskenning van een ministeriële omzendbrief aanvoert - Ontvankelijkheid

P.14.0355.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.1 AC nr. ...

Niet-ontvankelijk is de memorie, door eenzelfde advocaat neergelegd namens een natuurlijke persoon en een rechtspersoon voor wie een lasthebber ad hoc is aangewezen, indien uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, niet blijkt dat de raadsman werd aangesteld door de lasthebber ad hoc (1). (1) Cass. 4 oktober 2011, AR P.11.0203.N, AC 2011, nr. 519.

Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Memorie neergelegd door eenzelfde advocaat namens een vervolgde rechtspersoon en een natuurlijke persoon - Aanstelling van de raadsman door de lasthebber ad hoc - Ontvankelijkheid van de memorie

P.14.0474.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar de feiten waaruit hij het bestaan van een band van ondergeschiktheid afleidt, terwijl Het Hof nagaat of hij die beslissing wettig heeft kunnen afleiden uit zijn vaststellingen (1). (1) Zie Cass. 29 april 2003, AR P.02.1459.N-P.02.1578.N, AC 2003, nr. 268.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Fout - Burgerlijke aansprakelijkheid - Aangestelde - Wettelijke aansprakelijkheid van de aansteller - Voorwaarde - Band van ondergeschiktheid - Beoordeling door de rechter - Toepassing

- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.15.0802.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.4 AC nr. ...

Wanneer de grief volgens welke het bericht om te verschijnen de eiser slechts dertien dagen voor de zitting van de raadkamer met het oog op de regeling van de rechtspleging werd verzonden, niet aan de kamer van inbeschuldigingstelling werd voorgelegd aangezien die grief niet bij schriftelijke conclusie werd aangevoerd voor de raadkamer, kan hij ook niet voor het eerst voor het Hof van Cassatie worden aangevoerd.

Strafzaken - Nieuw middel - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Inverdenkinggestelde - Geen schriftelijke conclusie - Verwijzingsbeschikking - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest - Cassatieberoep van de inverdenkinggestelde - Grief die betrekking heeft op het bericht om te verschijnen voor de raadkamer - Ontvankelijkheid

- Artt. 127, § 2 en 3, 131, § 1, 135, § 2, en 235bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0576.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.5 AC nr. ...

Een grief van miskenning van de bewijskracht van een akte bestaat erin een stuk aan te wijzen waarnaar de bestreden beslissing uitdrukkelijk verwijst en deze te verwijten dat ze, ofwel aan dat stuk een bewering toeschrijft die niet erin voorkomt, ofwel te verklaren dat het stuk een vermelding niet bevat die wel erin voorkomt, met andere woorden dat het van dat stuk een uitlegging geeft die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie J. de CODT, Les nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 190.

Strafzaken - Allerlei - Grief van miskenning van de bewijskracht van een akte

P.14.0561.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Strafzaken - Belang - Wapenwet - Verbeurdverklaring - Bijkomende straf bepaald onder de oude en de nieuwe wet - Wettigheid van de beslissing - Ontvankelijkheid van het middel

Wanneer de verbeurdverklaring zowel krachtens de oude Wapenwet 1933 als de nieuwe Wapenwet 2006 is bepaald, is de beslissing daartoe wettig verantwoord en is het middel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM nopens de minst zware strafwet.

Strafzaken - Belang - Wapenwet - Verbeurdverklaring - Bijkomende straf bepaald onder de oude en de nieuwe wet - Wettigheid van de beslissing - Ontvankelijkheid van het middel

P.15.1158.N 12 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150812.1 AC nr. ...

Miskenning van een rechtsbeginsel dat geen algemeen rechtsbeginsel uitmaakt, levert geen grond op tot cassatie.

Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Miskenning van een rechtsbeginsel

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

De door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie; deze noot mag geen toelichting noch een uitbreiding inhouden van de eerder in de memorie aangevoerde middelen.

Strafzaken - Nieuw middel - Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Conclusies - Antwoordnoot

P.15.0451.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.4 AC nr. ...

In strafzaken wordt niet vereist dat het cassatiemiddel de wetsbepaling vermeldt, in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, die volgens de eiser door de bestreden beslissing is geschonden; daaruit volgt dat de eiser niet gehouden is de door hem bedoelde bepaling met redenen te omkleden of te verantwoorden.

Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Geschonden wetsbepaling

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0241.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite over het bestaan van onoverkomelijke dwaling en het Hof gaat na of hij uit zijn onaantastbare vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 22 januari 2000, AR P.98.0284.N, AC 2000, nr. 64.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Op tegenspraak gewezen beslissing - Laattijdig hoger beroep - Niet-ontvankelijkheid - Onoverkomelijke dwaling - Feitelijke beoordeling door de feitenrechter

P.14.0440.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.3 AC nr. ...

Niet ontvankelijk bij gebrek aan belang is het cassatiemiddel dat enkel de schuldigverklaring aan enkele telastleggingen aanvecht, dan wanneer de beslissing van opschorting van de uitspraak naar recht verantwoord is wegens de schuldigverklaring aan de andere telastleggingen (1). (1) Cass. 22 maart 2005, AR P.04.1414.N, AC 2005, nr. 176.

Strafzaken - Belang - Beslissing van opschorting van de uitspraak - Middel dat enkel de schuldigverklaring aan enkele telastleggingen aanvecht - Naar recht verantwoorde beslissing voor de andere telastleggingen - Gevolg - Ontvankelijkheid

P.15.0363.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.4 AC nr. ...

Niet ontvankelijk is het cassatiemiddel dat enkel betrekking heeft op het toepasselijke wetsartikel waarop de toekenning van het uitstel is gebaseerd, aangezien krachtens artikel 422 Wetboek van Strafvordering, wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke bepaald is door de op het misdrijf toepasselijke wet, niemand de vernietiging van het vonnis kan vragen, enkel omdat bij de vermelding van de tekst van de wet een vergissing is begaan (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2006, AR P.06.0476.N, AC 2006, nr. 456.

Strafzaken - Belang - Veroordeling - Vergissing bij de vermelding van de tekst van de wet - Toepassing

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering

P.15.0118.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen

De beoordeling van het bestaan van uitlokking is een feitelijke kwestie die door de feitenrechter wordt beoordeeld; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht het bestaan van de verschoningsgrond heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen

P.15.0279.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.6 AC nr. ...

Het artikel 149 Grondwet verplicht de rechter in strafzaken te antwoorden op het door de partijen in conclusie gevoerde verweer; de rechter dient ook de conclusie van een vrijgesproken medebeklaagde te beantwoorden wanneer daarin een verweer wordt gevoerd dat ook dienstig is voor het oordeel over de strafvordering tegen een andere beklaagde (1). (1) Cass. 7 februari 2006, AR P.05.1346.N, AC 2006, nr. 79; Cass. 5 april 2000, AR P.99.1889.F, AC 2000, nr. 225.

Strafzaken - Belang - Bestreden arrest - Geen antwoord op de conclusie van een medebeklaagde - Verweer dat ook dienstig is voor het oordeel over de strafvordering tegen de eiser - Vrijgesproken medebeklaagde - Ontvankelijkheid

TUCHTZAKEN

D.23.0007.F 10 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.5 AC nr. ...

Het cassatiemiddel is nieuw wanneer het gegrond is op wettelijke bepalingen die noch van openbare orde noch van dwingend recht zijn, niet voor de raad van beroep werd voorgedragen, waarvan deze niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en waarvan het niet diende kennis te nemen, ook al had hij een gegeven vastgesteld waaruit de onregelmatige aanhangigmaking afgeleid kon worden (1). (1) Zie Cass. 26 april 1990, AC 1990, nr. 505.

Tuchtzaken - Nieuw middel - Begrip - Orde der apothekers - Geen middel dat aanvoert dat de zaak op onregelmatige wijze bij de provinciale raad aanhangig werd gemaakt

D.21.0007.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.5 AC nr. ...

Het middel tot staving van een cassatieberoep tegen een beslissing van de raad van beroep van de Orde der Artsen in tuchtzaken dat niet opgeeft welke wettelijke bepaling zou geschonden zijn, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 15 september 1972, AC 1973, 63.

Tuchtzaken - Vereiste vermeldingen - Middel dat niet opgeeft welke bepaling zou geschonden zijn - Ontvankelijkheid

- Artt. 1080 en 1121/5 Gerechtelijk Wetboek

Het middel dat het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten waarvoor het niet is bevoegd, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 19 mei 2000, AR D.99.0006.F, AC 2000, nr. 308.

Tuchtzaken - Algemeen - Middel dat het Hof ertoe verplicht feitelijke gegevens na te gaan - Ontvankelijkheid

Het middel dat schending aanvoert van rechtspraak van het Hof van Cassatie die geen wet vormt in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, is niet ontvankelijk.

Tuchtzaken - Vereiste vermeldingen - Opgave van de geschonden wettelijke bepalingen - Rechtspraak van het Hof van Cassatie - Ontvankelijkheid

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

D.21.0005.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6 AC nr. ...

Het middel dat het Hof verzoekt zijn eigen beoordeling in de plaats te stellen van de andersluidende beoordeling van de raad van beroep, waartoe het niet bevoegd is, is niet ontvankelijk.

Tuchtzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof - Ontvankelijkheid

Het middel dat het Hof verzoekt zijn eigen beoordeling in de plaats te stellen van de andersluidende beoordeling van de raad van beroep, waartoe het niet bevoegd is, is niet ontvankelijk.

Tuchtzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof - Ontvankelijkheid

Het middel dat niet opgeeft hoe en waarom de in het middel aangevoerde artikelen zouden geschonden zijn, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568.

Tuchtzaken - Onduidelijk middel - Begrip - Ontvankelijkheid

Zonder belang en derhalve niet ontvankelijk is het middel dat kritiek oefent op een ten overvloede gegeven reden van de bestreden beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568; zie ook Cass. 30 november 2000, AR D.00.0023.F, AC 2000, nr. 659. Ze ook Cass. 23 maart 1973, AC 1972, 736; Cass. 18 januari 1974, AC 1973, 555.

Tuchtzaken - Belang - Middel dat gericht is tegen een ten overvloede gegeven reden - Ontvankelijkheid

Een middel dat niet opkomt tegen een motivering die een beslissing op zelfstandige wijze verantwoordt, kan niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568; zie ook Cass. 30 november 2000, AR D.00.0023.F, AC 2000, nr. 659.

Tuchtzaken - Belang - Voldoende redenen waartegen het middel niet opkomt - Ontvankelijkheid

Tuchtzaken - Belang - Voldoende redenen waartegen het middel niet opkomt - Ontvankelijkheid

D.19.0005.N 30 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.9 AC nr. ...

Wanneer één enkele tuchtstraf wordt uitgesproken voor verschillende tuchtrechtelijke inbreuken moet aan de hand van de motieven van de bestreden beslissing worden nagegaan in hoeverre de bewezenverklaring van niet of vergeefs bestreden telastleggingen de door de rechter opgelegde tuchtstraf verantwoordt (1). (1) Zie Cass. 19 april 1979, AC 1978-79, p. 976.

Tuchtzaken - Algemeen - Orde van architecten - Raad van beroep - Verschillende tuchtrechtelijke inbreuken - Een enkele tuchtstraf - Cassatiemiddel gericht tegen elk van de tuchtrechtelijke inbreuken - Ontvankelijkheid - Wettelijk verantwoorde tuchtstraf

D.17.0019.F 18 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180518.3 AC nr. ...

Wanneer de omissie, die erin bestaat dat de bestreden beslissing niet door de secretaris werd ondertekend, hersteld werd sinds het neerleggen van het verzoekschrift tot cassatie, kan het middel dat de schending van de artikelen 780, eerste lid, en 785 van het Gerechtelijk Wetboek aanvoert, niet leiden tot cassatie; het vertoont dus geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk.

Tuchtzaken - Belang - Advocaat - Beslissing niet ondertekend door de secretaris - Cassatieberoep - Herstel van de omissie

Wanneer voor drie tenlasteleggingen een enkele tuchtstraf wordt opgelegd, kan het cassatiemiddel dat slechts op een van die tenlasteleggingen slaat, terwijl de straf door de andere naar recht verantwoord blijft, niet tot cassatie leiden; het vertoont dus geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 13 januari 2006, AR D.05.0003.F, AC 2006, nr. 34, met concl. OM.

Tuchtzaken - Belang - Meerdere tenlasteleggingen - Een enkele tuchtstraf - Cassatiemiddel inzake één van de tenlasteleggingen - Ontvankelijkheid

CHEQUE

P.17.0068.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.3 AC nr. 616

Een endossement werkt in de regel eigendom overdragend, maar dat is niet het geval bij een endossement ter incasso zoals bedoeld door artikel 23, eerste lid, Chequewet.

- Endossement ter incasso

COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST

S.21.0021.F 15 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230515.3F.2 AC nr. ...

De overgang van een onderneming of van een gedeelte van een onderneming bestaat in de overgang van een economische eenheid die haar identiteit behoudt, waaronder een georganiseerd geheel van middelen met het oog op de voortzetting van een al dan niet hoofdzakelijke economische activiteit wordt begrepen; de overgang heeft betrekking op een economische eenheid, namelijk een georganiseerd geheel van personen en middelen dat de uitoefening van een economische activiteit met een eigen doel mogelijk maakt, waarbij de doorslaggevende factor bestaat in het behoud van de identiteit van de economische eenheid; om te bepalen of aan die voorwaarde is voldaan, moet rekening worden gehouden met alle feitelijke omstandigheden die de betrokken verrichting kenmerken, waaronder met name het soort onderneming of instelling waar het om gaat, de vraag of er al dan niet materiële bestanddelen zoals gebouwen en roerende goederen worden overgedragen, de waarde van de immateriële bestanddelen, de vraag of de nieuwe bedrijfsleider al dan niet het merendeel van het personeel overneemt, de vraag of het cliënteel al dan niet wordt overgedragen, alsook de mate van overeenkomst van de activiteit zoals zij vóór en na de overgang wordt uitgeoefend en de duur van een eventuele stopzetting van die activiteit; die gegevens zijn echter slechts gedeeltelijke aspecten van de vereiste globale beoordeling en kunnen daarom niet afzonderlijk worden beoordeeld; het feit dat de overgang het gevolg is van eenzijdige beslissingen van de overheid, namelijk die om niet langer subsidies aan een rechtspersoon toe te kennen, wat de stopzetting van zijn activiteit tot gevolg heeft, en ze aan een andere rechtspersoon toe te kennen, sluit de toepassing van richtlijn 2001/23/EG van de Raad van 12 maart 2001 niet uit (1). (1) Zie concl. OM.

- *Overgang van ondernemingen - Toepassingsgebied - Begrip*

- Art. 6 CAO nr. 32bis van 7 juni 1985 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij wijziging van werkgever ingevolge de overgang van ondernemingen krachtens overeenkomst en tot regeling van de rechten van de werknemers

S.21.0029.N 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3N.1 AC nr. ...

De bevoegdheid krachtens artikel 578, 3° Gerechtelijk Wetboek houdt in dat de arbeidsgerechten kennis kunnen nemen van vorderingen die strekken tot de naleving van individuele, subjectieve rechten die voortvloeien uit een cao die in de onderneming van de werkgever van toepassing is; zij hebben geen rechtsmacht om kennis te nemen van de collectieve geschillen die kunnen rijzen met betrekking tot de toepasselijke collectieve arbeidsovereenkomsten; zij kunnen zodoende geen kennis nemen van vorderingen die strekken tot het afdwingen van een wijziging van een bestaande cao of het sluiten van een nieuwe cao voor een collectiviteit van werknemers (1). (1) Zie concl. OM.

- *Geschil - Individueel geschil - Collectief geschil - Begrip*

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

- *Geschil - Individueel geschil - Collectief geschil - Begrip*

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

De individuele dan wel collectieve aard van een geschil betreffende de toepassing van een collectieve arbeidsovereenkomst wordt niet bepaald door het voorwerp van de vordering zoals ze door de eiser wordt omschreven, maar door het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het geschil; om zijn rechtsmacht te bepalen dient de rechter bijgevolg het werkelijk nagestreefde doel van de door de partijen gestelde vorderingen na te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- *Geschil - Individueel geschil - Collectief geschil - Aard - Bepaling*

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

- *Geschil - Individueel geschil - Collectief geschil - Aard - Bepaling*

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

S.19.0014.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.5 AC nr. ...

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 17 februari 1997 blijkt de intentie van de wetgever om voor de toepassing van artikel 38 Arbeidswet, dat een arbeidsregeling met nachtprestaties invoert, het begrip nachtarbeid te hernemen zoals vermeld in de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 793.

- Invloed op de wetgever - Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 gesloten op 23 maart 1990 in de Nationale Arbeidsraad - Nachtarbeid - Begrip

- Artt. 1, 13 en 14 CAO nr. 46 van 23 maart 1990 betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties
- Artt. 35 en 38 Arbeidswet van 16 maart 1971

C.17.0303.N 27 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN. AC nr. ...

Het beroep van een werkgever tegen een beslissing van het paritair comité waarbij dit weigert om een toetredingsakte inzake niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen goed te keuren, is geen individueel geschil betreffende de toepassing van collectieve arbeidsovereenkomsten waarvan de kennisname, bij uitsluiting van de Raad van State, behoort tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

- Werkgever - Invoering van niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen - Negatieve beslissing paritair comité - Beroep bij de Raad van State - Aard

- Art. 9 Wet 21 december 2007 betreffende de uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2007-2008
- Art. 14, § 1, 1° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.19.1045.N 3 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 5, § 1, eerste en tweede lid, Wet Arbeidsvoorwaarden Detachering, artikel 52, eerste lid, CAO-wet en artikel 162, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek, volgt dat de werkgever die in België een ter beschikking gestelde werknemer tewerkstelt ertoe is gehouden voor de verrichte arbeidsprestaties met toepassing van de loonbarema's die zijn vastgelegd in collectieve arbeidsovereenkomsten, het eventueel achterstallig loon uit te betalen dat invorderbaar is op grond van een algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst en dat het niet-betalen van dit achterstallig loon strafbaar is.

- CAO-wet - Artikel 52 - Strafbepalingen - Ter beschikking gestelde werknemer - Achterstallig loon - Invorderbaarheid - Niet-betaling - Draagwijdte

- Art. 162, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 5 Wet 5 maart 2002 Wet betreffende de arbeids-, loon- en tewerkstellingsvoorwaarden in geval van detachering van werknemers in België en de naleving ervan

Uit de bepalingen van de artikelen 28, 31 en 32 CAO-wet volgt eensdeels dat de werkgever, na de algemeenverbindendverklaring van een collectieve arbeidsovereenkomst, gehouden is de loonbarema's die zijn vastgelegd in die collectieve arbeidsovereenkomst na te leven vanaf de datum waarop de overeenkomst in werking treedt zonder meer dan één jaar vóór de bekendmaking van het koninklijk besluit terug te werken en anderdeels dat een eventueel achterstal aan loon invorderbaar is zodra het koninklijk besluit tot algemeenverbindendverklaring van kracht is.

- Artikelen 28, 31 en 32 - Algemeen verbindend verklaring - Gevolg - Loonbarema's - Naleving - Tijdstip - Draagwijdte - CAO-wet

- Artt. 28, 31 en 32 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

- CAO-wet - Artikelen 28, 31 en 32 - Algemeen verbindend verklaring - Achterstallig loon - Invorderbaarheid - Tijdstip - Draagwijdte

- Artt. 28, 31 en 32 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

S.17.0013.F 28 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190128.3 AC nr. ...

De werknemer die is aangenomen voor onbepaalde tijd behoudt de hoedanigheid van werknemer van de werkgever zolang de arbeidsovereenkomst wordt voortgezet, na de kennisgeving van het ontslag tot aan het einde van de opzegging; het middel dat volledig berust op de opvatting dat de werknemer die hoedanigheid verliest vanaf de kennisgeving van het ontslag, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 53.

- Artikel 19.4, wet 5 december 1968 - Toepasselijk op de werknemers van een door de overeenkomst gebonden werkgever - Arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd - Ontslag - Kennisgeving - Opzegging - Tijdstip van het verlies van de hoedanigheid van werknemer van de werkgever

S.15.0101.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.4 AC nr. ...

Noch uit artikel 26 CAO-wet dat bepaalt dat de bedingen van een in een paritair orgaan gesloten overeenkomst die verband houden met de individuele betrekkingen tussen werkgever en werknemer, bindend zijn voor alle werkgevers en werknemers die behoren tot het ressort van het paritair orgaan, voor zover zij vallen onder de werkingssfeer zoals deze in de overeenkomst is bepaald, noch uit artikel 35 van deze wet dat de Koning de bevoegdheid verleent om paritaire comités op te richten en te bepalen welke personen, welke bedrijfstak of ondernemingen en welk gebied tot het ressort van elk comité behoren, volgt dat de Koning bij de uitoefening van deze bevoegdheid ertoe gehouden is onder "handelsbedrijvigheid" het kopen en verkopen van goederen te verstaan.

- Handelsbedrijvigheid - Begrip

S.08.0121.F 14 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161114.2 AC nr. ...

Uit artikel 7 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 32bis, van 7 juni 1985, gesloten in de Nationale Arbeidsraad betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij wijziging van werkgever ingevolge de overgang van ondernemingen krachtens overeenkomst en tot regeling van de rechten van de werknemers die overgenomen worden bij overname van activa na faillissement, algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 25 juli 1985, volgt dat de verkrijger de salarisvoorwaarden die in de overgelaten onderneming van kracht waren niet mag wijzigen zonder instemming van de werknemer.

- Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 32bis - Conventionele overgang van onderneming - Rechten van de werknemers van de overgelaten onderneming - Loon - Verkrijger - Verplichting

Volgens artikel 4 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 32bis, van 7 juni 1985, regelt die overeenkomst niet de overgang van de rechten der werknemers op de prestaties die voortspruiten uit de stelsels inzake ouderdoms-, overlevings- en invaliditeitsuitkeringen, toegekend uit hoofde van aanvullende regimes van sociale voorzieningen; de verkrijger is bijgevolg niet verplicht het groepsverzekeringsstelsel dat binnen de overgelaten onderneming bestond, voort te zetten.

- Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 32bis - Conventionele overgang van onderneming - Rechten van de werknemers van de overgelaten onderneming - Groepsverzekering - Verkrijger - Verplichting

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING

S.24.0028.F 28 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250428.3F.1 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van de vordering van een schuldeiser tot verwerping van de collectieve schuldenregeling is aan geen andere voorwaarden onderworpen dan dat de eiser aan de vereisten van de artikelen 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek voldoet en dat, ter zake van een nieuwe vordering die in ondergeschikte orde is ingesteld, deze aan de vereisten van artikel 807 van dat wetboek voldoet (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering van een schuldeiser tot verwerping van de collectieve schuldenregeling - Ontvankelijkheid -

Voorwaarden

- Art. 1675/15, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/14, § 2, derde en vierde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/12, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/11 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/7, § 4 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 807 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

S.24.0037.N 7 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250407.3N.6 AC nr. ...

Hoger beroep kan slechts worden ingesteld door iemand die in de procedure in eerste aanleg partij is geweest als eiser, verweerder of tussenkomende partij en door de beroepen beslissing in zijn belang wordt geschaad, wat het geval kan zijn wanneer zijn vordering door de eerste rechter niet werd toegekend; wanneer de rechter op verzoek van een belanghebbende beslist om de schuldbemiddelaar te vervangen, treedt de schuldbemiddelaar ook wanneer hij vooraf wordt opgeroepen om in raadkamer te worden gehoord, hierbij niet op als partij in het geding dat over zijn vervanging uitspraak doet.

- Schuldbemiddelaar - Vervanging - Hoger beroep door schuldbemiddelaar

- Art. 1675/17, § 4 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1050 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

S.23.0051.N 3 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.8 AC nr. ...

Uit artikel 1675/9, §§ 1, 2°, 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek en artikel 464/1, § 8, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering volgt dat in het raam van een collectieve schuldenregeling, de Federale Overheidsdienst Financiën, zoals iedere schuldeiser, ertoe gehouden is namens de eiser tijdig aangifte van schuldvordering te doen van de door de schuldenaar opgelopen strafrechtelijke boetes, verbeurdverklaringen en kosten en dat bij gebrek aan tijdige aangifte de door artikel 1675/9, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalde sanctie, erin bestaande dat de schuldeiser onweerlegbaar wordt vermoed afstand te hebben gedaan van zijn schuldvordering, van toepassing is; noch artikel 464/1, § 8, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, dat enkel betrekking heeft op de kwijtschelding of vermindering van straffen in het raam van een collectieve insolventieprocedure, noch enige andere wetsbepaling voorziet in een uitzondering op de verplichting om tijdig aangifte te doen van penale boetes en verbeurdverklaarde sommen en op de eraan gekoppelde sanctie (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijke veroordeling - Geldboete - Geen aangifte - Afstand schuldvordering

- Art. 1675/9, §§ 1, 2°, 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 464/1, § 8, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

S.22.0045.N 17 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250217.3N.5 AC nr. ...

Hoger beroep kan slechts worden ingesteld door iemand die in de procedure in eerste aanleg partij is geweest als eiser, verweerder of tussenkomende partij en door de beroepen beslissing in zijn belang wordt geschaad; wanneer de schuldbemiddelaar het vorderingsrecht uitoefent dat artikel 1675/15, § 1, Gerechtelijk Wetboek hem verleent om de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de aanzuiveringsregeling te vorderen, treedt hij hierbij op als partij in het geding dat over de herroeping uitspraak doet (1). (1) Zie concl. OM.

- Schuldbemiddelaar - Vordering tot herroeping - Rechtsmiddel - Hoger beroep - Hoedanigheid

- Art. 1675/15, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de schuldbemiddelaar het vorderingsrecht uitoefent dat artikel 1675/15, § 1, Gerechtelijk Wetboek hem verleent om de herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid of van de aanzuiveringsregeling te vorderen, heeft hij, wanneer zijn verzoek tot herroeping wordt afgewezen, belang bij de hervorming of de vernietiging van die beslissing in hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

- Schuldbemiddelaar - Vordering tot herroeping - Rechtsmiddel - Hoger beroep - Belang

- Art. 1675/15, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0136.F 27 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231027.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 1675/7 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de loop van de interest wordt geschorst ten aanzien van de personen die een zakelijke zekerheid hebben verstrekt om een schuld van de verzoeker te waarborgen (1). (1) Zie concl. OM.

- Schorsing van de loop van de interest - Schuld van de verzoeker - Zakelijke zekerheid - Derde-hypotheekgever - Uitwerking

- Art. 1675/7, § 1, eerste lid, en § 4 Gerechtelijk Wetboek

S.22.0004.N 7 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221107.3N.4 AC nr. ...

Een schuldeiser wordt enkel geacht afstand te doen van een schuldvordering indien hij door de schuldbemiddelaar bij aangetekend schrijven is aangemaand om binnen de in artikel 1675/9, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalde termijn van deze schuldvordering aangifte te doen (1). (1) Zie concl. OM.

- Schuldeiser - Schuldvordering - Niet-aangifte - Afstand - Voorwaarden

- Art. 1675/9, § 3 Gerechtelijk Wetboek

S.20.0065.N 18 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211018.3N.6 AC nr. ...

Uit artikel 1675/2 Gerechtelijk Wetboek en zijn wetsgeschiedenis volgt dat de termijn van vijf jaar om een nieuw verzoek in te dienen die ingeval van herroeping aan de schuldenaar wordt opgelegd, een wachttermijn is waarbinnen de schuldenaar geen ontvankelijk verzoek tot het verkrijgen van een collectieve schuldenregeling kan indienen; deze termijn kan door de rechter dan ook niet worden verlengd of verkort.

- Herroeping - Nieuw verzoek - Termijn - Aard - Wachttermijn

- Art. 1675/2 Gerechtelijk Wetboek

S.20.0043.F 18 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210118.3F.4 AC nr. ...

Uit artikel 1675/7, §§ 1, 3 en 6, Gerechtelijk Wetboek en artikel 8 Hypotheekwet volgt niet dat de beslissing van toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling de ontbinding van rechtswege van de met de schuldenaar gesloten kredietovereenkomst tot gevolg heeft.

- Kredietovereenkomst - Beslissing tot toelaatbaarheid

- Art. 1675/7, §§ 1, 3 en 6 Gerechtelijk Wetboek

S.19.0092.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.8 AC nr. ...

In geval van herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid eindigen de onbeschikbaarheid van het vermogen van de schuldenaar en de schorsing van de gevolgen van de zakelijke zekerheden en van de voorrechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 534.

- Toelaatbaarheid - Herroeping - Verdeling van de beschikbare bedragen - Zakelijke zekerheden en voorrechten

- Art. 1675/15, § 2/1 en 3 Gerechtelijk Wetboek

De op de bemiddelingsrekening beschikbare bedragen moeten worden verdeeld onder alle schuldeisers van de schuldenaar, ongeacht of hun vordering is ontstaan vóór of na de toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling, waarbij rekening moet worden gehouden met de wettelijke of overeengekomen redenen van voorrang en met de rang van de bevoorrechte schuldeisers (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 534.

- Toelaatbaarheid - Herroeping - Bemiddelingsrekening - Beschikbare bedragen - Verdeling - Wijze

- Artt. 8 en 14 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Artt. 1675/7, § 1, eerste, tweede en derde lid, en § 2, en 1675/12, § 2/1 en 3 Gerechtelijk Wetboek

---

S.18.0031.F 6 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190506.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling onderwerpt de schuldeisers van de boedel aan dezelfde regeling als de schuldeisers in de boedel of beperkt hun rechten ten aanzien van die boedel; hieruit volgt dat, bij tegeldemaking van een onroerend goed van de schuldenaar, de schuldeisers van de boedel hun rechten op de opbrengst van die tegeldemaking kunnen doen gelden; voor zover, bijgevolg, die inschrijving aan de andere schuldeisers kan worden tegengeworpen, moet de prijs worden verdeeld met eerbiediging van de hypotheek die een dergelijke schuldeiser heeft doen inschrijven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 265.

- Schuldeisers van de boedel - Schuldeisers in de boedel - Onderscheid - Verkoop - Tegeldemaking van een onroerend goed - Hypotheek - Hypothecaire inschrijving - Tegenstelbaarheid

- Artt. 1675/7, §§ 1 en 3, en 1675/14bis Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 8 en 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

---

S.17.0038.F 19 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180319.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Vereiste - Vorm

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Vormvoorschrift - Ontstentenis - Vermoeden van afstand

- Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Inleiding - Termijn - Aard van de termijn

Aangezien de termijn van artikel 1675/9, § 3, Gerechtelijk Wetboek geen op straffe van verval voorgeschreven termijn is in de zin van artikel 860 Gerechtelijk Wetboek, zijn de artikelen 861, 864 en 865 van dat wetboek niet van toepassing op de sanctie die volgt uit de niet-naleving van die termijn (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr...

- Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Inleiding - Termijn - Aard van de termijn

De omstandigheid dat de gegevens met betrekking tot een schuldvordering in het gedinginleidend verzoekschrift van de vordering tot collectieve schuldenregeling worden vermeld, ontslaat de houder van die schuldvordering niet van de verplichting daarvan aangifte te doen volgens de wijze en binnen de termijnen die door artikel 1675/9, § 2 en 3, Gerechtelijk Wetboek zijn voorgeschreven (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr...

- Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Vereiste - Vorm

Hoewel de termijn waarbinnen de schuldeiser zijn aangifte van schuldvordering moet doen niet op straffe van verval is voorgeschreven, volgt uit § 3 van artikel 1675/9 Gerechtelijk Wetboek dat indien een schuldeiser geen aangifte van schuldvordering doet binnen de in die wettelijke bepaling bedoelde termijn van vijftien dagen, te rekenen van de ontvangst van de door de schuldbemiddelaar aan hem gerichte aangetekende brief, de betrokken schuldeiser geacht wordt afstand te doen van zijn schuldvordering en in dat geval het recht verliest om zich te verhalen op de schuldenaar en op de personen die voor hem een persoonlijke zekerheid hebben gesteld en dit recht enkel herwint in geval van afwijzing of herroeping van de aanzuiveringsregeling; de schuldvordering waarvan de schuldeiser wordt geacht afstand te doen omdat hij daarvan geen aangifte heeft gedaan binnen de voorgeschreven termijn, kan niet in de minnelijke aanzuiveringsregeling worden opgenomen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr...

- Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Vormvoorschrift - Ontstentenis - Vermoeden van afstand

S.17.0047.N 12 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180212.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Herroeping - Toelaatbaarheid - Aanzuiveringsregeling - Wachttermijn

Uit artikel 1675/2, derde lid, Gerechtelijk Wetboek en de wetsgeschiedenis van de wijziging van voormeld artikel bij de wet van 14 januari 2013 volgt dat de wachttermijn van vijf jaar om een nieuw verzoek in te dienen die ingeval van herroeping wordt opgelegd aan de schuldenaar zowel van toepassing is op een herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid als op de herroeping van de aanzuiveringsregeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Herroeping - Toelaatbaarheid - Aanzuiveringsregeling - Wachttermijn

S.16.0031.F 8 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180108.2 AC nr. ...

Bij herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid wordt de schorsing van de gevolgen van de zakelijke zekerheden en van de voorrechten beëindigd en moeten de bedragen die beschikbaar zijn op de bemiddelingsrekening worden verdeeld rekening houdend met de wettelijke of conventionele redenen van voorrang.

- Verdeling van de beschikbare bedragen - Schuldeisers - Zakelijke zekerheden en voorrechten - Herroeping

- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Artt. 1675/7, § 1, derde lid, en § 4, en 1675/15, §§ 2/1 en 3 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0392.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.5 AC nr. 405

Het verlenen door de arbeidsrechtbank van een beschikking van toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling belet de strafrechter die op basis van de hem overgelegde gegevens moet oordelen of de betrokkene zich aan het misdrijf van bedrieglijk onvermogen heeft schuldig gemaakt, evenwel niet te beslissen dat het indienen door de betrokkene van een verzoek om tot de collectieve schuldenregeling te worden toegelaten een omstandigheid is waaruit blijkt dat hij zich onvermogend heeft willen maken (1). (1) Zie Cass. 7 januari 2013, S.12.0016.F, AC 2013, nr. 13.

- Beschikking van toelaatbaarheid door arbeidsrechtbank - Bedrieglijk onvermogen - Beoordeling door de strafrechter

- Artt. 1675/2, eerste lid, en 1675/6 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 490bis, tweede lid Strafwetboek

C.16.0466.F 15 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170515.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Minnelijke regeling - Kwijtschelding - Hoofdelijke medeschuldenaars

Uit de artikelen 1285, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 1675/10, § 2 en 4 en 1675/3, derde lid van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat een minnelijke aanzuiveringsregeling in het raam van een collectieve schuldenregeling die voorziet in een volledige of gedeeltelijke kwijtschelding ten voordele van een van de hoofdelijke medeschuldenaars de bevrijding van de andere schuldenaars tot gevolg heeft, tenzij de schuldeiser zich uitdrukkelijk zijn rechten tegen laatstgenoemden heeft voorbehouden (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

- Minnelijke regeling - Kwijtschelding - Hoofdelijke medeschuldenaars

S.14.0075.F 2 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170102.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Schuld voor herstel van een lichamelijk letsel veroorzaakt aan een derde door een misdrijf - Kwijtschelding van schuld - Verbod - Draagwijdte - Derde optredend in de rechten van de getroffene

Volgens artikel 1675/13, §3, tweede streepje, van het Gerechtelijk Wetboek, kan de rechter geen kwijtschelding verlenen voor de schulden die een schadevergoeding inhouden, toegestaan voor het herstel van een lichamelijke schade veroorzaakt door een misdrijf; daaruit volgt dat een schuld die een schadevergoeding inhoudt toegestaan voor het herstel van een lichamelijke schade veroorzaakt door een door de bemiddelde begaan misdrijf niet kan worden kwijtgescholden, ongeacht de gerechtigde van de overeenstemmende schuldvordering de persoon is wiens fysieke integriteit is aangetast of de derde die hem vergoed heeft en in de plaats van zijn rechten tegen de bemiddelde is getreden (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017 nr. ...

- Schuld voor herstel van een lichamelijk letsel veroorzaakt aan een derde door een misdrijf - Kwijtschelding van schuld - Verbod - Draagwijdte - Derde optredend in de rechten van de getroffene

S.16.0001.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal vanderlinden.

- Strafrechtelijke boete - Kwijtschelding - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter

Uit de samenhang van de artikelen 1675/13bis, §1 en §2, 1675/13, §3, Gerechtelijk Wetboek en 464/1, § 8, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kwijtschelding geen betrekking kan hebben op een penale boete; de rechter van de collectieve schuldenregeling kan bijgevolg aan de schuldenaar geen kwijtschelding verlenen voor schulden die het gevolg zijn van een veroordeling tot zulke boete (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Zie Cass. 18 november 2013, AR S.12.0138.F, AC 2013, nr. 613.

- Strafrechtelijke boete - Kwijtschelding - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter

C.14.0275.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.5 AC nr. ...

Een minnelijke aanzuiveringsregeling die voorziet in een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding heeft de bevrijding tot gevolg van de borgen overeenkomstig artikel 1287, eerste lid, Burgerlijk Wetboek; indien de schuldeiser tegen het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling bezwaar heeft aangetekend overeenkomstig artikel 1675/10, § 4 , tweede lid, en de regeling door de rechtbank werd gehomologeerd niettegenstaande dit bezwaar, dan geldt de minnelijke aanzuiveringsregeling niet als kwijtschelding in de zin van artikel 1287, eerste lid, Burgerlijk wetboek.

- Minnelijke aanzuiveringsregeling - Gevolg - Borgen - Schuldeiser - Bezwaar tegen het ontwerp - Homologatie door de rechtbank

- Art. 1287, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 1675/10, § 4, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.14.0038.F 5 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150105.7 AC nr. 3

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Beschikking van toelaatbaarheid - Herroeping - Bemiddelingsrekening - Verdeling onder schuldeisers

Bij herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid wordt de schorsing van de gevolgen van de zakelijke zekerheden en van de voorrechten beëindigd en de verdeling, onder de schuldeisers, van de bedragen die beschikbaar zijn op de bemiddelingsrekening moet geschieden rekening houdend met de wettelijke of conventionele redenen van voorrang (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Beschikking van toelaatbaarheid - Herroeping - Bemiddelingsrekening - Verdeling onder schuldeisers

- Artt. 1675/7, § 1, derde lid, en 1675/15, § 3 Gerechtelijk Wetboek

S.14.0048.F 5 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150105.4 AC nr. 4

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Beschikking van toelaatbaarheid - Betekening - Schuldeisers - Aangifte van schuldvordering - Hypothecaire schuldeiser - Garantie voor de verbintenissen van een derde

- Beschikking van toelaatbaarheid - Betekening - Schuldeisers van de verzoeker - Aangifte van schuldvordering

De schuldeiser die geniet van een hypotheek waarmee de verzoeker heeft ingestemd voor één van zijn gebouwen als garantie voor de verbintenissen van een derde, is niet de schuldeiser van de verzoeker en bijgevolg niet verplicht een aangifte van schuldvordering te doen binnen de bij artikel 1675/9, Gerechtelijk Wetboek, voorgeschreven termijn (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Beschikking van toelaatbaarheid - Betekening - Schuldeisers - Aangifte van schuldvordering - Hypothecaire schuldeiser - Garantie voor de verbintenissen van een derde

- Art. 1675/9 Gerechtelijk Wetboek

De bij artikel 1675/9, Gerechtelijk Wetboek, voorgeschreven verplichting tot aangifte van schuldvordering is enkel van toepassing op de schuldeisers van de verzoeker (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Beschikking van toelaatbaarheid - Betekening - Schuldeisers van de verzoeker - Aangifte van schuldvordering

- Art. 1675/9 Gerechtelijk Wetboek

COMMISSIE

C.20.0553.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.10 AC nr. ...

De werkelijk geleden schade waarvoor de handelsagent van de principaal een bijkomende schadevergoeding kan verkrijgen, die verschilt van de schade die gedekt wordt door de uitwinningsvergoeding, kan slechts betrekking hebben op kosten die de handelsagent op grond van een contractuele verplichting of op advies van de principaal ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst op zich heeft genomen en niet op de kosten die hij vrijwillig en op eigen initiatief heeft gemaakt.

- Handelsagent - Werkelijk geleden schade - Bijkomende schadevergoeding - Gemaakte kosten

- Art. X.19 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Een uitwinningsvergoeding zoals bepaald in artikel X.18 WER kan worden gecumuleerd met een bijkomende schadevergoeding zoals bedoeld in artikel X.19 WER, voor zover die andere dan de door de uitwinningsvergoeding gedekte schade vergoedt (1). (1) HvJ (EU) 3 december 2015, C-338/14, Quenon.

- Handelsagent - Uitwinningsvergoeding - Bijkomende schadevergoeding - Cumul

- Artt. X.18 en X.19 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Artt. 17.1 en 17.2, c) Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

C.15.0292.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.4 AC nr. ...

De toekenning van de bijkomende schadeloosstelling is niet onderworpen aan de voorwaarde dat er een schuldige gedraging van de principaal is geweest.

- Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op bijkomende schadeloosstelling

- Art. 21 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

- Art. 17.2, c Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

De in artikel 21 van de wet van 13 april 1995 bedoelde bijkomende schadeloosstelling kan, bijgevolg, slechts een schade dekken die onderscheiden is van die welke wordt gedekt door de in artikel 20 bedoelde uitwinningsvergoeding.

- Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op een uitwinningsvergoeding - Forfait - Recht op bijkomende schadeloosstelling - Voorwerp

- Artt. 20 en 21 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

- Art. 17.1 en 17.2, a), b), c) Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE

C.22.0493.F 6 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250306.1F.1 AC nr. ...

De persoon die een beroep tot nietigverklaring instelt tegen een beslissing van het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie, moet over een persoonlijk en rechtstreeks, reeds verkregen en dadelijk belang beschikken.

- Belgisch instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Beslissing - Beroep tot nietigverklaring - Belang

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek - Eerste deel: ALGEMENE BEGINSELEN. (art. 1 tot 57)

- Art. 2, § 1 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

P.22.1198.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling het uitgebreide toezicht op de wettigheid van het bewijsmiddel met betrekking tot de resultaten van de analyse van de telefonische communicatie die de inverdenkinggestelde vanaf zijn versleutelde berichtenplatform heeft gevoerd, naar een latere datum heeft verdaagd, kan niet worden afgeleid dat de voorlopige hechtenis niet meer kan worden verantwoord op grond van de aan die resultaten verbonden aanwijzingen die aan een wettigheidstoezicht prima facie werden onderworpen.

- Toezicht op de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht prima facie - Verdaging naar een latere datum van het uitgebreide toezicht op de wettigheid van een bewijsmiddel

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

C.20.0251.F 11 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220211.1F.1 AC nr. ...

Wanneer het Instituut, op basis van de voorwaarden van de wet van 13 juni 2005 en van het koninklijk besluit van 18 januari 2001 tot uitvoering ervan, het bedrag van het door de operator verschuldigde jaarlijks recht bepaalt, neemt dat Instituut een beslissing die voor de operator bindende rechtsgevolgen heeft die zijn belangen kunnen schaden.

- Aan een operator verleende vergunning om een mobiel telecommunicatienetwerk te exploiteren - Vordering van het BIPT tot betaling van een recht - Omschrijving

- Artt. 13, § 1, en 24, § 1 KB 18 januari 2001 tot vaststelling van het bestek en van de procedure tot toekenning van vergunningen voor de mobiele telecommunicatiesystemen van de derde generatie

- Art. 14, § 1 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

C.19.0356.N 7 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.1 AC nr. ...

Wanneer de nationale regelgevende instantie binnen de drie jaar volgend op de aanneming van een voorafgaand besluit betreffende die markt, geen nieuwe marktanalyse heeft uitgevoerd, blijven de reglementaire verplichtingen die in het kader van een vorige marktanalyse op een relevante markt werden opgelegd aan een operator met sterke machtspositie, van toepassing tot de volgende marktanalyse wordt aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Besluit van het Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Analyse van de relevante markten - Gebrek aan nieuwe marktanalyse binnen de driejarige termijn - Reglementaire verplichtingen - Operator met sterke machtspositie

- Art. 5, § 1, a) Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

P.21.0029.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11 AC nr. ...

Artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek, is niet enkel gericht op de onderschepping van een niet voor het publiek toegankelijke communicatie; het bestraft ook de kennisneming ervan; die kan als opzettelijk worden gekwalificeerd wanneer een journalist, na te hebben begrepen dat de beluisterde conversatie niet voor het publiek bestemd was, niet heeft opgehangen maar, integendeel, naar de wederzijdse verklaringen heeft geluisterd en hiervan nota heeft genomen, waarbij dit alles heeft gediend om een artikel te schrijven dat de volgende dag in zijn dagblad is verschenen; de bekendmaking van het onwettig beluisterde privégesprek vormt het in het tweede lid van dat artikel bedoelde strafbare feit (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

- Niet voor het publiek toegankelijke communicatie - Opzettelijke kennisneming - In artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek, bedoeld misdrijf - Begrip - Bekendmaking via een persartikel

- Art. 314bis Strafwetboek

Het drukpersmisdrijf impliceert de uitdrukking van een strafbare gedachte of opinie in een gedrukt of digitaal geschrift dat in het openbaar werd verspreid (1); de rechter die aldus vaststelt dat het vertrouwelijk gesprek dat als gevolg van een onwettige opname werd gepubliceerd, bestaat in een bemiddeling tussen een veroordeelde en een van zijn slachtoffers in het kader van artikel 3ter Voorafgaande Titel van Wetboek van Strafvordering en aan de beluisterde, opgenomen en gepubliceerde verklaringen slechts een inhoud toekent die vrij is van elk strafbaar karakter, kan beslissen dat het relaas van het onderhoud in een persartikel, door de publicatie van passages uit dat gesprek, niet het misdrijf vormt dat krachtens artikel 150 Grondwet moet worden berecht door een jury (2). (1) Zie Cass. 7 oktober 2020, AR P.19.0644.F, AC 2020, nr. 613, met concl. van advocaat-generaal DE KOSTER op datum in Pas. (2) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

- Drukpersmisdrijf - Begrip - Onwettige opname van een vertrouwelijk gesprek - Bekendmaking - Misdrijf dat geen drukpersmisdrijf vormt

- Art. 3bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 314bis Strafwetboek

Het handmatig noteren van de verklaringen van een onrechtmatig beluisterd gesprek om hieruit passages te publiceren die worden voorgesteld als de precieze, dan wel gedeeltelijke transcriptie van wat werd gehoord, kan een door artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek verboden opname vormen; die opname is immers tot stand gekomen met behulp van het in die bepaling bedoelde enig toestel wanneer de dader voor het noteren gebruikmaakt van een telefoongesprek dat hij via zijn vaste telefoon heeft ontvangen en hem slechts zonder medeweten en zonder toestemming van de afzender heeft bereikt; uit de omstandigheid dat de telefoon van een derde het toestel vormt dat hem heeft toegelaten kennis te nemen van een vertrouwelijk gesprek en er passages van te noteren om die te publiceren, kan niet worden afgeleid dat die derde, op het ogenblik dat hij de telefoon opnam, de hoedanigheid heeft verkregen van deelnemer aan het gesprek dat hij toevallig heeft opgevangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

- Zonder medeweten en zonder toestemming van de afzender ontvangen telefoongesprek - Onwettig afluisteren - Verboden opname - Begrip - Handmatig noteren

- Art. 314bis Strafwetboek

C.20.0338.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.7 AC nr. ...

° Het arrest dat oordeelt dat, enerzijds, het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie geen andere gegevens aanbrengt die de ernst van de inbreuk verantwoorden dan die welke het reeds in aanmerking had genomen bij de keuze voor de geldboete, met uitzondering van de duur van het tijdvak waarbinnen de inbreuken zijn gepleegd, en dat, anderzijds, de door het Instituut aangevoerde verzwarende omstandigheden noch relevant noch bewezen zijn, en besluit dat, bij gebrek aan richtlijnen, coherentie in de ten aanzien van de operatoren genomen beslissingen en van andere objectieve gegevens, het bedrag van de geldboete enkel ex aequo et bono kan worden vastgesteld, baseert zijn beslissing niet op opportuniteitsredenen of subjectieve overwegingen, maar op een onderzoek in feite en in rechte dat rekening houdt met alle omstandigheden van de zaak in het licht van de criteria van evenredigheid, objectiviteit, transparantie en non-discriminatie.

- Uitspraak van een boete door het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Betwisting van de keuze voor de boete en het bedrag van de boete - Marktenhof - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Art. 5 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

- Artt. 2, § 1, en 21, § 5 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

---

P.19.1003.F 29 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200129.3 AC nr. ...

De in artikel 8 EVRM bepaalde bescherming van het privéleven strekt zich uit tot de privécommunicatie; elk gebruik van een zonder medeweten van de andere deelnemers opgenomen privé-communicatie waaraan men zelf deelneemt, kan een inbreuk op de voormelde bepaling zijn; het staat aan de rechter te beoordelen of dit gebruik is toegestaan en hierover te beslissen op grond van de feitelijke gegevens van de zaak, rekening houdend met de redelijke privacyverwachting die de deelnemers daarvan konden hebben en die onder meer betrekking heeft op de inhoud en de omstandigheden waarin het gesprek plaatsvond; de rechter kan daartoe ook acht slaan op het doel dat met het gebruik van de opname wordt beoogd, alsook op de hoedanigheid van de deelnemers en van de bestemmeling van de opname (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

- Privé-communicaties - Opname door een deelnemer zonder medeweten van de andere deelnemer - Gebruik in rechte - Recht op bescherming van het privéleven

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.19.0188.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat een deelnemer aan een privégesprek dat gesprek uit eigen beweging heeft opgenomen, zodat een derde de opgenomen gegevens voor het gerecht zou kunnen gebruiken, volstaat niet als bewijs van het feit dat die derde hem tot die opname zou hebben aangespoord, wat uit hoofde van de hoofddader niet strafbaar is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 364. (antwoord op het tweede middel).

- Opname van een privételecommunicatie door een deelnemer met het oog op het gebruik ervan door een derde - Bestaanbaarheid met artikel 314bis Strafwetboek

- Artt. 16 en 314bis Strafwetboek

Artikel 314bis Strafwetboek bestraft enkel de opname van een communicatie door een persoon die hieraan niet heeft deelgenomen; de wet verbiedt de personen die aan de communicatie deelnemen, niet om deze op te nemen (1). (1) Zie Cass. 17 november 2015, AR P.15.0880.N, AC 2015, nr. 684, met concl. van advocaat-generaal met opdracht WINANTS; Cass. 8 januari 2014, AR P.13.1935.F, AC 2014, nr. 12 en concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, in Pas. 2014, nr. 21; Cass. 9 september 2008, AR P.08.0276.N, AC 2008, nr. 458, en concl. advocaat-generaal TIMPERMAN; Cass. 9 januari 2001, AR P.99.0235.N, AC 2001, nr. 7 (m.b.t. de artt. 8.1 EVRM en 17.1 IVBPR); Chr. DE VALKENEER, "Les infractions en matières d'écoutes, de prise de connaissance et d'enregistrement de communications et de télécommunications", in Les Infractions, vol. 5, Les infractions contre l'ordre public, Larcier, 2012, p. 400-402.

- Opname van een privételecommunicatie door een deelnemer - Bestaanbaarheid met artikel 314bis Strafwetboek

- Art. 314bis Strafwetboek

C.18.0222.N 11 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190111.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 119, §1, eerste lid, en §2, derde lid, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, krachtens dewelke de operator in geval van onbetaalde rekening de maatregel kan nemen om vóór de volledige verbreking van de aansluiting gratis een beperkte dienst te verstrekken, volgt dat de eindgebruiker tijdens de periode van minimumdienst niet gehouden is tot betaling van de abonnementskosten (1). (1) Zie concl. OM.

- Operator - Maatregelen ingeval van wanbetaling - Instellen van een minimumdienst - Gratis karakter

- zoals van toepassing vóór de vervanging ervan door art. 25 Wet 31 juli 2017 houdende diverse bepalingen inzake elektronische communicatie

- Artt. 119, § 1, eerste lid, en § 2, derde lid Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

C.15.0498.F 23 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170323.3 AC nr. ...

De vormgebreken waarmee de beslissing van de CRC behept is, kunnen niet leiden tot vernietiging ervan wanneer ze kunnen worden verbeterd door het gerecht dat uitspraak doet over een beroep tegen die beslissing.

- Conferentie van regulatoren voor de elektronische communicatiesector - Beslissing - Vormgebreken - Vernietiging

- Art. 5, derde lid Samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds consulteren bij het opstellen van regelgeving inzake elektronische communicati

Hoewel het hof van beroep Brussel, op grond van zijn volheid van rechtsmacht, de beslissingen van de CRC kan vernietigen en wijzigen, uitspraak ken doen over de grond van het geschil door de externe en interne wettigheid van die beslissingen te toetsen en door na te gaan of ze in feite gegrond zijn, of ze voortvloeien uit correcte juridische kwalificaties en of ze niet kennelijk buiten verhouding staan tot de gegevens die aan de CRC zijn voorgelegd, kan het geen standpunt innemen op het vlak van opportuniteit.

- Conferentie van regulatoren voor de elektronische communicatiesector - Beslissing - Beroep voor het hof van beroep te Brussel - Volheid van rechtsmacht - Inhoud

- Art. 5, derde lid Samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse

Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds consulteren bij het opstellen van regelgeving inzake elektronische communicati

P.16.0294.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.7 AC nr. ...

Het gebruik van de opname van een gesprek door een deelnemer aan dat gesprek zonder medeweten van de andere deelnemers, buiten het geval van louter gebruik voor zichzelf en anders dan het gebruik bedoeld in artikel 314bis, §2, tweede lid, Strafwetboek, kan een inbreuk zijn op artikel 8 EVRM; bij de beoordeling of dat gebruik een inbreuk oplevert op artikel 8 EVRM betrekt de rechter onder meer het criterium van de redelijke privacyverwachting van de deelnemers aan het gesprek of het doel dat met het gebruik van de opname wordt beoogd en daarbij kunnen onder meer de inhoud van het gesprek, de omstandigheden waaronder het gesprek plaatsvond, de hoedanigheid van de deelnemers aan het gesprek en de hoedanigheid van de bestemmeling van de opname een rol spelen (1). (1) Zie: Cass. 9 september 2008, AR P.08.0276.N, AC 2008, nr. 458 met concl. advocaat-generaal TIMPERMAN; Cass. 17 november 2015, AR P.15.0880.N, AC 2015, nr. ... met concl. advocaat–generaal met opdracht WINANTS.

- Privé-communicaties - Opnemen van een privégesprek waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik opname buiten het geval van gebruik voor zichzelf en buiten het geval bedoeld in artikel 314bis Strafwetboek - Gevolg - Beoordeling door de rechter - In aanmerking te nemen criteria

P.15.0880.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik van zulke opname buiten het gebruik voor zichzelf en buiten het geval bedoeld in artikel 314bis Strafwetboek - Gevolg - Beoordeling door de rechter - In aanmerking te nemen criteria

- Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Bestaanbaarheid met artikel 314bis Strafwetboek

- Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik van de opname in het kader van de verdediging in rechte - Artikel 314bis, § 2, tweede lid Strafwetboek - Moreel bestanddeel

Elk gebruik van een zonder medeweten van de andere deelnemers gemaakte opname, buiten het geval van het louter gebruik voor zichzelf en anders dan het gebruik bedoeld in artikel 314bis, § 2, tweede lid, Strafwetboek, kan een inbreuk zijn op artikel 8 EVRM; bij de beoordeling of het gebruik een inbreuk oplevert op artikel 8 EVRM betrekt de rechter onder meer het criterium van de redelijke privacyverwachting van de deelnemers aan het gesprek of het doel dat met het gebruik van de opname wordt beoogd en daarbij kunnen onder meer de inhoud van het gesprek, de omstandigheden waaronder het gesprek plaatsvond, de hoedanigheid van de deelnemers aan het gesprek en de hoedanigheid van de bestemmeling van de opname een rol spelen (1). (1) Zie concl. OM

- Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik van zulke opname buiten het gebruik voor zichzelf en buiten het geval bedoeld in artikel 314bis Strafwetboek - Gevolg - Beoordeling door de rechter - In aanmerking te nemen criteria

Hij die met het oog op de bewijsvoering in een geschil waarbij de deelnemers aan een gesprek betrokken zijn, gebruik maakt van een door hem gemaakte opname van dat gesprek waaraan hij heeft deelgenomen, handelt niet met het door artikel 314bis, § 2, tweede lid, Strafwetboek bedoelde bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden (1). (1) Zie concl. OM.

- Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik van de opname in het kader van de verdediging in rechte - Artikel 314bis, § 2, tweede lid Strafwetboek - Moreel bestanddeel

Noch artikel 8.1 EVRM noch artikel 314bis Strafwetboek beletten het louter opnemen van een gesprek door een deelnemer aan dit gesprek zonder medeweten van de andere deelnemers (1). (1) Zie concl. OM.

- Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Bestaanbaarheid met artikel 314bis Strafwetboek

P.14.1664.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.4 AC nr. ...

Artikel 259bis, § 2, van het Strafwetboek straft ieder openbaar officier of ambtenaar, drager of agent van de openbare macht die, naar aanleiding van de uitoefening van zijn bediening, buiten de gevallen die de wet bepaalt of zonder inachtneming van de vormen die zij voorschrijft, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden, gebruik maakt van een wettig gemaakte opname van privé-communicatie of -telecommunicatie; gebruik maken van, in de zin van dat artikel, houdt de aanwending of het gebruik in van een opname en niet het enkele feit van die opname in bezit te hebben (1). (1) Christian De Valkeneer, Les infractions, dl. 5, Les infractions contre l'ordre public, Larcier, 2013, p. 404-405.

- Openbaar officier of ambtenaar - Opnemen van privé-communicatie of -telecommunicatie - Gebruik met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden - Gebruik maken van

- Art. 259bis, § 2 Strafwetboek

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE

C.17.0010.N 27 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN. AC nr. ...

Het cassatieberoep gericht tegen de motieven van een vernietigingsarrest waarin de Raad van State verduidelijkingen verschaft met betrekking tot maatregelen die moeten worden genomen om te verhelpen aan de onwettigheid die tot de nietigverklaring heeft geleid, betreft geen attributieconflict ten aanzien waarvan het Hof van Cassatie zijn regulerende opdracht in verband met de respectieve bevoegdheid van de rechterlijke orde en de Raad van State heeft te vervullen (1). (1) Zie concl. OM.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Arrest van nietigverklaring - Verduidelijking in verband met te nemen uitvoeringsmaatregelen - Cassatieberoep

- Artt. 33, eerste lid, en 35/1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.17.0114.N 27 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN. AC nr. ...

Waar de Raad van State weliswaar zonder rechtsmacht is wanneer de vordering strekt tot de nietigverklaring of schorsing van een administratieve rechtshandeling waarbij een administratieve overheid weigert een verplichting uit te voeren die overeenstemt met een subjectief recht van verzoeker en het aangevoerd middel gebaseerd is op een regel van materieel recht die deze verplichting in het leven roept en het geschil inhoudelijk bepaalt, doet de loutere omstandigheid dat de uitspraak over een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een besluit van de Vlaams minister vereist dat de Raad van State ook uitspraak doet over het bestaan en de omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning, geen afbreuk aan de rechtsmacht van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Rechtsmacht - Werkelijk en rechtstreeks voorwerp van de vordering - Arrest van schorsing - Uitspraak over bestaan en omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning

- Artt. 14, § 1 en 17, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.17.0303.N 27 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN. AC nr. ...

Het beroep van een werkgever tegen een beslissing van het paritair comité waarbij dit weigert om een toetredingsakte inzake niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen goed te keuren, is geen individueel geschil betreffende de toepassing van collectieve arbeidsovereenkomsten waarvan de kennisname, bij uitsluiting van de Raad van State, behoort tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Werkgever - Invoering van niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen - Negatieve beslissing paritair comité - Beroep bij de Raad van State - Aard

- Art. 9 Wet 21 december 2007 betreffende de uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2007-2008
- Art. 14, § 1, 1° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0043.F 29 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

De beslissing van een hoofd van een rechtscollege om een vertaler te schrappen van de lijst van de personen die in die hoedanigheid bij zijn rechtbank zijn aanvaard, vormt geen akte met betrekking tot overheidsopdrachten (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Onder akte met betrekking tot overheidsopdrachten wordt verstaan elke akte die uitgaat van een aanbestedende overheid of die voor haar rekening wordt verricht en die op directe of indirecte wijze ertoe strekt een overeenkomst onder bezwarende titel te sluiten met een of meer aannemers, leveranciers of dienstverleners (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.15.0465.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstelvordering

Een herstelvordering veronderstelt dat een onwettigheid werd vastgesteld in een arrest van de Raad van State dat uitspraak doet over een beroep tot nietigverklaring bedoeld in artikel 14, §§ 1 of 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstelvordering

- Artt. 11bis en 14, §§ 1 of 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.11.0455.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

- Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Uitoefening van een gebonden bevoegdheid - Gevolg daarvan op het voorwerp van het beroep

De omstandigheid dat de vervulling van de voorwaarden bedoeld in artikel 13 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 juli 2000 houdende de regeling inzake verlof en disponibiliteit wegens ziekte of invaliditeit van sommige personeelsleden uit het onderwijs de terbeschikkingstelling van het personeelslid van rechtswege tot gevolg heeft zonder dat de administratieve overheid dienaangaande over enige beoordelingsbevoegdheid beschikt, sluit de bevoegdheid van de Raad van State niet uit, aangezien met de aldus aan de administratieve overheid opgelegde verplichting geen subjectief recht van dat personeelslid overeenstemt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Uitoefening van een gebonden bevoegdheid - Gevolg daarvan op het voorwerp van het beroep

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep dat strekt tot de nietigverklaring van een beslissing om het personeelslid van rechtswege ter beschikking te stellen wegens ziekte en de beslissing tot eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken en de toelating tot het doen gelden van pensioenrechten bestaat in de nietigverklaring van een handeling die de administratieve toestand van de verweerder wijzigt en die zijn herstel in de vorige stand beoogt; de verweerder zou dat doel niet kunnen bereiken door zich tot de rechtbanken van de rechterlijke orde te wenden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling wegens ziekte met wachtgeld - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.15.0164.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-general Werquin.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Administratieve overheid - Beslissingen bindend voor derden

Een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, ook al moest zij bij haar oprichting een door de wet bepaalde vorm aannemen en ook al is zij onderworpen aan een verregaande controle van de overheid, die geen beslissingen kan nemen die derden kunnen binden, verliest haar privaatrechtelijk karakter niet; het doet hiervoor niet ter zake dat haar een taak van algemeen belang is toevertrouwd (1). (1) Zie concl. OM.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Administratieve overheid - Beslissingen bindend voor derden

---

C.14.0023.N 26 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150326.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Begrip - Arresten Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

De arresten van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die uitspraak doen over de bevoegdheid of onbevoegdheid van deze afdeling kunnen slechts voor het Hof van Cassatie worden aangevochten wanneer hierdoor een geschil van attributie ontstaat tussen de Raad van State en de rechterlijke overheid en het Hof aldus zijn regulerende opdracht in verband met de respectieve bevoegdheid van de rechterlijke orde en de Raad van State heeft te vervullen; het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waarbij deze zich onbevoegd verklaart om een andere reden dan dat het geschil tot de bevoegdheid van de rechterlijke orde behoort, zodat geen geschil van attributie hierdoor ontstaat, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie de concl. van het OM.

- Begrip - Arresten Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973
- Art. 158 Grondwet 1994

C.14.0308.N 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.8 AC nr. 131

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akte van een administratieve overheid - Milieuvergunning - Beroep tot nietigverklaring - Beoordeling van de draagwijdte van verbintenissen - Gevolg - Rechtsmacht

Wanneer het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep strekte tot nietigverklaring van de milieuvergunning en niet tot nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling waarbij een administratieve overheid weigert om een verplichting uit te voeren die overeenstemt met een subjectief recht van de verzoeker, doet de omstandigheid dat de uitspraak over een aangevoerde miskenning van het onpartijdigheidsbeginsel vereist dat de Raad van State tevens oordeelt over de draagwijdte van de verbintenissen in het brownfieldconvenant tussen de vergunningverlenende overheid en de aanvrager van de vergunning, geen afbreuk aan de rechtsmacht van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akte van een administratieve overheid - Milieuvergunning - Beroep tot nietigverklaring - Beoordeling van de draagwijdte van verbintenissen - Gevolg - Rechtsmacht

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973
- Artt. 144 en 145 Grondwet 1994

CONSUMENTENKREDIET

C.21.0140.F 6 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220506.1F.1 AC nr. ...

De opschorting van de uitvoering van de verplichtingen van de consument ten aanzien van de kredietgever is afhankelijk, niet van het bestaan van een gelieerde kredietovereenkomst in de zin van artikel 1, 20°, Wet Consumentenkrediet, maar van de omstandigheid dat het gefinancierde goed of de gefinancierde dienstverlening in de kredietovereenkomst wordt vermeld, of dat het bedrag ervan rechtstreeks door de kredietgever aan de verkoper wordt gestort.

- Consument - Uitvoering van zijn verplichtingen - Opschorting

- Artt. 1, 20°, en 24 Wet 12 juni 1991 op het Consumentenkrediet

De kredietovereenkomst moet het gefinancierde goed of de gefinancierde dienstverlening vermelden; de rechter beoordeelt in feite het bestaan van een dergelijke vermelding.

- Gefinancierd goed of gefinancierde dienstverlening - Vermelding - Bestaan - Rechter - Feitelijke beoordeling

- Art. 1, 20° Wet 12 juni 1991 op het Consumentenkrediet

C.19.0291.F 24 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200124.1F.1 AC nr. ...

De in een gelieerde kredietovereenkomst vereiste objectieve commerciële eenheid dient niet tussen de kredietgever en de leverancier of dienstenaanbieder te bestaan, maar tussen de aanschaf van goederen of diensten en de daartoe gesloten kredietovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 74.

- Gelieerde kredietovereenkomst - Commerciële eenheid

- Art. 1, 20° Wet 12 juni 1991 op het Consumentenkrediet

C.18.0155.F 28 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190328.1 AC nr. ...

Een commerciële eenheid wordt geacht te bestaan wanneer de kredietgever, de kredietbemiddelaar uitgezonderd, voor de financiering door een derde, bij het voorbereiden of sluiten van de kredietovereenkomst gebruik maakt van de diensten van de leverancier of dienstenaanbieder.

- Gelieerde kredietovereenkomst - Voorwaarde - Commerciële eenheid - Financiering door een derde

- Art. 1, 20° Wet 12 juni 1991 op het Consumentenkrediet

CONTINUITEIT VAN DE ONDERNEMING

F.16.0022.N 16 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160616.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Collectief akkoord - Reorganisatieplan - Vermindering van schuldvorderingen - Afwijking - Schuldvorderingen uit arbeidsprestaties

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 49/1, vierde lid, WCO blijkt dat het de bedoeling was de werknemers te beschermen zodat de in dit artikel vervatte regel niet de aard van de schuldvordering op het oog heeft, maar wel de hoedanigheid van de schuldeiser; bijgevolg betreft deze bepaling enkel de schuldvorderingen van de werknemers, en geenszins de schuldvordering van de Belgische Staat tot betaling van bedrijfsvoorheffing die verband houdt met arbeidsprestaties van vóór de opening van de procedure (1). (1) Zie concl. OM; bijkomend weze opgemerkt dat indien de werkgever de bedrijfsvoorheffing wel heeft ingehouden, maar heeft nagelaten deze door te storten, de belastingplichtige deze bedrijfsvoorheffing in beginsel mag verrekenen met de door hem verschuldigde belasting (Vr. nr. 161 VAN DUN, Vr. & Antw. Senaat 1975-1976, 7 september 1976, 1867; Vr. nr. 171 VAN GREMBERGEN, Vr. & Antw. Kamer 1981-82, 21 mei 1982, 1626; Vr. nr. 2-746 DE CLIPPELE 21 maart 2002, Vr. & Antw. Senaat 2001-2002, 21 maart 2002, 64; Antwerpen, 18 april 1989, FJF, Nr. 89/169; Brussel, 22 februari 2001, FJF, Nr. 2001, 398; Brussel, 5 juni 2008, Fiscoloog, 2009, afl. 1182, 10; Com. IB 1992, nr. 312/42; TIBERGHIEN, Handboek voor Fiscaal Recht 2014-2015, Wolters Kluwer, nr. 1658.50, p. 696)

- Collectief akkoord - Reorganisatieplan - Vermindering van schuldvorderingen - Afwijking - Schuldvorderingen uit arbeidsprestaties

- Art. 49/1, tweede en vierde lid Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.15.0321.N 28 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160128.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Reorganisatieplan - Homologatie door de rechtbank - Weigering - Voorwaarden

- Machtiging tot aangepast reorganisatieplan - Weigering homologatie

Indien de rechter de homologatie van een reorganisatieplan heeft geweigerd omdat een bepaald onderdeel ervan in strijd is met de openbare orde en de schuldenaar wordt toegestaan om een aangepast reorganisatieplan aan de schuldeisers voor te leggen, kan de rechtbank de homologatie van dit aangepaste reorganisatieplan niet weigeren wegens onderdelen van het plan die niet het voorwerp waren van de weigeringsbeslissing en die ongewijzigd zijn gebleven (1). (1) Zie concl. OM.

- Machtiging tot aangepast reorganisatieplan - Weigering homologatie

- Art. 55 Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Krachtens artikel 55 Wet Continuïteit Ondernemingen beslist de rechtbank, binnen veertien dagen na de zitting, en in elk geval vóór de vervaldag van de met toepassing van de artikelen 24, §2, en 38 van deze wet bepaalde opschorting, of zij al dan niet het reorganisatieplan homologeert; de homologatie kan slechts worden geweigerd in geval van niet-naleving van de pleegvormen of wegens schending van de openbare orde; in dat geval mag de rechtbank de schuldenaar toestaan een aangepast reorganisatieplan aan de schuldeisers voor te leggen; het vonnis stelt dan de datum vast van de zitting waarop zal worden overgegaan tot de stemming over het plan (1). (1) Zie concl. OM.

- Reorganisatieplan - Homologatie door de rechtbank - Weigering - Voorwaarden

- Art. 55 Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.15.0256.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.8 AC nr. ...

De bedoeling van de wet ervoor te zorgen dat het biedingsproces op een transparante en efficiënte wijze verloopt, staat er niet aan in de weg dat indien er moeilijkheden rijzen met de offertes, de rechtbank aan de gerechtsmandataris opdracht geeft om tot heronderhandeling over te gaan of tot het organiseren van een nieuwe biedingsprocedure tussen de oorspronkelijke bieders.

- Door de rechtbank bevolen overdracht van activa - Gerechtsmandataris - Offertes - Ratio legis

- Art. 62 Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.14.0309.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.1 AC nr. ...

De beslissing waartegen geen hoger beroep is ingesteld en die de vrijwillige tussenkomsten van de schuldeisers van de onderneming waarvan de homologatie van het gerechtelijk reorganisatieplan gevorderd wordt, niet-ontvankelijk verklaart en de beslissing die de appelrechters moeten wijzen in het kader van het hoger beroep van een andere schuldeiser waarvan de vrijwillige tussenkomst aanvaard werd, zijn geen beslissingen waarvan de gezamenlijke tenuitvoerlegging materieel onmogelijk is (1). (1) Wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, vóór de wijziging ervan bij de wet van 27 mei 2013.

- Gerechtelijk reorganisatieplan - Hoger beroep - Onsplitsbaar geschil

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

Het vonnis dat zich niet ertoe beperkt het bedrag en de hoedanigheid waarvoor de betwiste schuldvordering voorlopig aanvaard zal worden in de werkzaamheden van de gerechtelijke reorganisatie te bepalen maar een eindbeslissing neemt inzake het bedrag of de hoedanigheid van die schuldvordering, is vatbaar voor verhaal overeenkomstig de bij het Gerechtelijk Wetboek bepaalde vormen en termijnen.

- Gerechtelijk reorganisatieplan - Beslissing van de rechtbank - Vonnis vatbaar voor verhaal

- Artt. 5 en 46 Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

F.14.0141.N 27 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150327.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Boedelschulden

- Schulden aangegaan tijdens de procedure van gerechtelijke reorganisatie - Erkenning als boedelschulden

- Boedelschulden - Verschuldigde bedrijfsvoorheffing

De erkenning van de schulden aangegaan tijdens de procedure van gerechtelijke reorganisatie als boedelschulden in de daaropvolgende vereffening of faillissement dient beperkt te blijven tot schulden voor prestaties die voortvloeien uit contracten met de onderneming in moeilijkheden (1). (1) Zie concl. OM.; het Hof heeft op dezelfde zitting in de zaak F.14.0157.N uitspraak gedaan in dezelfde zin wat de verschuldigde bedrijfsvoorheffing betreft en de verschuldigde BTW.

- Schulden aangegaan tijdens de procedure van gerechtelijke reorganisatie - Erkenning als boedelschulden

- Art. 37, eerste lid Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

De fiscus is ter zake van de verschuldigde bedrijfsvoorheffing niet te aanzien als een schuldeiser aan wie zekerheid moet worden verschaft met het oog op het verderzetten van de prestaties tijdens de procedure van gerechtelijke reorganisatie; deze schuldvorderingen zijn derhalve geen boedelschulden krachtens artikel 37, eerste lid, Wet Continuïteit Ondernemingen (1). (1) Zie concl. OM.; het Hof heeft op dezelfde zitting in de zaak F.14.0157.N uitspraak gedaan in dezelfde zin wat de verschuldigde bedrijfsvoorheffing betreft en de verschuldigde BTW.

- Boedelschulden - Verschuldigde bedrijfsvoorheffing

- Artt. 2, 1°, 3bis, en 23, 1° Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

- Art. 37, eerste lid Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Een schuld is alleen dan een boedelschuld, wanneer de curator verbintenissen heeft aangegaan met het oog op het beheer van de boedel, onder meer door de handelsactiviteit van de gefailleerde voort te zetten, de door laatstgenoemde gesloten overeenkomsten uit te voeren of nog door de roerende of onroerende goederen te gebruiken met het oog op het passend beheer van de failliete boedel; aangezien boedelschulden afbreuk doen aan het beginsel van de gelijkheid van schuldeisers dat aan de Faillissementswet ten grondslag ligt, dienen zij beperkend te worden uitgelegd (1). (1) Zie concl. OM.; het Hof heeft op dezelfde zitting in de zaak F.14.0157.N uitspraak gedaan in dezelfde zin wat de verschuldigde bedrijfsvoorheffing betreft en de verschuldigde BTW.

- Boedelschulden

- Art. 37, eerste lid Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.14.0331.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.10 AC nr. 106

Uit artikel 2, d) en h), van de wet van 31 januari 2009 volgt niet dat de schuldvordering in de opschorting waarover iemand beschikt, die gewaarborgd wordt door een bijzonder voorrecht of een hypotheek, slechts een buitengewone schuldvordering is tot beloop van de waarde van de tegeldemaking van de grondslag van het bijzondere voorrecht of van de hypotheek die ze waarborgt.

- Buitengewone schuldeiser in de opschorting - Omvang

- Art. 2, d) en h) Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNERMING

C.22.0415.F 15 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230515.3F.4 AC nr. ...

Het voorrecht van de verhuurder op alles wat de verhuurde woning stoffeert, vastgelegd in artikel 20, 1°, Hypotheekwet, is een zakelijke zekerheid in de zin van artikel I.23, 14°, WER (1). (1) Zie concl. OM.

- Buitengewone schuldvorderingen in de opschorting - Begrip - Voorrecht van de verhuurder - Omschrijving

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Art. I.22, 14° Wetboek van economisch recht

C.22.0282.F 9 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230209.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de rechtbank, alvorens uitspraak te doen over de homologatie, de schuldenaar uitnodigt om aan de schuldeisers een aangepast reorganisatieplan voor te stellen dat tegemoetkomt aan de tegen het plan geformuleerde bezwaren, wijst ze geen eindbeslissing; de rechtbank die hierna uitspraak doet over de homologatie van het aangepaste reorganisatieplan, dient alsnog uitspraak te doen over de geschilpunten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 107.

- Reorganisatieplan - Bezwaren - Rechtbank - Beslissing die een aanpassing vóór homologatie beveelt - Aard

C.21.0377.F 10 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220610.1F.1 AC nr. ...

Artikel 37, eerste lid, WCO, dat bepaalt dat de schuldvorderingen, in de mate dat ze ten aanzien van de schuldenaar beantwoorden aan prestaties uitgevoerd tijdens de procedure van gerechtelijke reorganisatie door zijn medecontractant, ongeacht of ze voortvloeien uit nieuwe verbintenissen van de schuldenaar of uit overeenkomsten die lopen op het ogenblik van het openen van de procedure, als boedelschulden worden beschouwd in een navolgende vereffening of faillissement tijdens de periode van reorganisatie of na het beëindigen ervan, in zoverre er een nauwe band bestaat tussen de beëindiging van de procedure van reorganisatie en die collectieve procedure, heeft zowel betrekking op de prijs van die prestaties als op de accessoria van die prijs.

- Schuldvorderingen - Boedelschulden - Prestaties uitgevoerd ten aanzien van de schuldenaar tijdens de procedure van gerechtelijke reorganisatie - Prijs van de prestatie - Accessoria

- Art. 37, eerste lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

De betaling aan schuldeisers die door artikel 37, eerste lid, WCO als boedelschuldeisers worden beschouwd, wordt slechts bij voorrang afgenomen van de opbrengst van de te gelde gemaakte goederen waarop een zakelijk recht is gevestigd, voor zover die prestaties hebben bijgedragen tot het behoud van de zekerheid of van de eigendom; het is vereist maar voldoende dat die schuldvorderingen hebben bijgedragen tot het behoud van die zekerheid of van de eigendom.

- Boedelschuldeisers - Betaling bij voorrang

- Art. 37, derde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

S.21.0034.F 25 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220425.3F.6 AC nr. ...

Na het tijdstip van de overdracht kan de schuldenaar, die niet meer de werkgever van die werknemers is, hun arbeidsovereenkomst niet meer beëindigen en heeft een dergelijke beëindiging niet de onmiddellijke opeisbaarheid tot gevolg van de schulden die uit de uitvoering van die overeenkomst zijn ontstaan (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286. (2) Artikelen 5, 8, § 1, 9, 14 en 16 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 102, gesloten op 5 oktober 2011 in de Nationale Arbeidsraad en algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 14 april 2013.

- Overdracht onder gerechtelijk gezag - Titularis van het opzeggingsrecht van de arbeidsovereenkomst - Beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de schuldenaar - Gevolg voor de schulden die uit de uitvoering van de arbeidsovereenkomst zijn ontstaan

- Artt. 5, 8, § 1, 9, 14 en 16 CAO nr. 102 van 5 oktober 2011, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij wijziging van werkgever ten gevolge van een gerechtelijke reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag

- Art. 61, § 1, 2 en 6 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

De rechtsvordering die strekt tot de betaling van geldsommen die na de overdracht opeisbaar zijn geworden, is een rechtsvordering die uit de arbeidsovereenkomst tussen de overnemer en de werknemer is ontstaan en waarvoor derhalve de verjaringstermijn geldt van één jaar na de beëindiging van deze overeenkomst of vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na de beëindiging van de overeenkomst mag overschrijden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286.

- Overdracht onder gerechtelijk gezag - Rechten en verplichtingen ten aanzien van de overgenomen werknemers - Rechtsvordering ontstaan uit de arbeidsovereenkomst tussen de overnemer en de werknemer - Verjaringstermijn - Duur

- Art. 15 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

De rechten en verplichtingen ten aanzien van de overgenomen werknemers die voortvloeien uit hun arbeidsovereenkomst met de schuldenaar, die bestaat op het tijdstip van de overdracht waarvan het vonnis van de rechtbank van koophandel dat de overdracht onder gerechtelijk gezag toestaat, akte heeft genomen, worden als gevolg van die overdracht overgedragen aan de overnemer die ten aanzien van die werknemers de hoedanigheid van werkgever verkrijgt en jegens hen gehouden is tot de schulden die op dat tijdstip niet opeisbaar waren (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286. (2) Artikelen 5, 8, § 1, 9, 14 en 16 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 102, gesloten op 5 oktober 2011 in de Nationale Arbeidsraad en algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 14 april 2013.

- Overdracht onder gerechtelijk gezag - Op het tijdstip van de overdracht bestaande arbeidsovereenkomst met de schuldenaar - Gevolg van de overdracht voor de rechten en verplichtingen ten aanzien van de overgenomen werknemers - Hoedanigheid van de overnemer - Rechten en verplichtingen uit de arbeidsovereenkomst met de schuldenaar - Op het tijdstip van de overdracht niet-opeisbare schulden - Verplichting van de overnemer

- Artt. 5, 8, § 1, 9, 14 en 16 CAO nr. 102 van 5 oktober 2011, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij wijziging van werkgever ten gevolge van een gerechtelijke reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag
- Art. 61, § 1, 2 en 6 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.20.0115.N 18 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.3 AC nr. ...

Indien de insolventierechtbank of de rechter in hoger beroep krachtens artikel XX.79 WER de schuldenaar kan toelaten om een aangepast reorganisatieplan ter goedkeuring aan de schuldeisers voor te leggen, dan is deze hiertoe niet verplicht en kan een dergelijke weigering verantwoord zijn door de gering geachte slaagkansen van een aangepast reorganisatieplan.

- Voorlegging ter goedkeuring aan de schuldeisers - Gerechtelijke reorganisatie - Aangepast reorganisatieplan - Weigering door de rechter - Toepassing

- Artt. XX.59, XX.77, XX.79 en XX.81 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.19.0310.F 8 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200608.3F.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 44, 47, 49, 51, 53 en 55 van hoofdstuk 3 WCO volgt dat, wanneer de schuldenaar aan de schuldeisers, als modaliteit van het reorganisatieplan, de overdracht van het geheel of een gedeelte van zijn activiteiten voorstelt, die overdracht door de schuldenaar zelf wordt gerealiseerd in uitvoering van dat plan dat vooraf door de schuldeisers werd goedgekeurd en door de rechtbank werd gehomologeerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 375.

- Reorganisatieplan - Vrijwillige overdracht door de schuldenaar

- Artt. 44, 47, 49, 51, 53 en 55 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

De vrijwillige overdracht die door de schuldenaar zelf als modaliteit van het reorganisatieplan wordt voorgesteld, vormt geen overdracht onder gerechtelijk gezag die door de rechtbank wordt bevolen met instemming van de schuldenaar, die deze instemming tijdens de procedure geeft, en wordt bijgevolg uitsluitend beheerst door de regels van hoofdstuk 3 van titel 3 WCO (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 375.

- Reorganisatieplan - Vrijwillige overdracht door de schuldenaar - Overdracht onder gerechtelijk gezag - Onderscheid - Bijkomende opschorting

- Artt. 44, 47, 49, 51, 53, 55, 59, 60, 62 en 64 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.19.0096.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.9 AC nr. ...

Nu de wetgever een geschillenregeling invoerde om conflicten in een vennootschap in going concern op te lossen derwijze dat zo weinig mogelijk afbreuk wordt gedaan aan de continuïteit van de onderneming, kan de rechter die in de regel de waarde van de over te dragen aandelen bepaalt met het oog op de continuïteit van de onderneming, de aandelen enkel tegen liquidatiewaarde waarderen in geval van verlieslatende ondernemingen waarvan dus twijfel bestaat over hun voortbestaan (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2012, AR C.11.0398.N, AC 2012, nr. 514; Cass. 9 december 2010, AR C.08.0441.F, AC 2010, nr. 723.

- Taak van de rechter - Over te dragen aandelen - Waardering

- Artt. 636, eerste lid, 640, eerste lid, en 657 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.19.0294.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.6 AC nr. ...

Voor de uitwerking en stemming van het reorganisatieplan geldt een schuldvordering die gewaarborgd wordt door een pand op alle bestaande en toekomstige schuldvorderingen van de schuldenaar als buitengewone schuldvordering in de opschorting ten belope van de realisatiewaarde in going concern van deze schuldvorderingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Procedure van gerechtelijke reorganisatie - Uitwerking en stemming van het reorganisatieplan - Schuldeiser - Schuldvordering gewaarborgd door algemeen pand op alle schuldvorderingen van de schuldenaar - Aard

- Artt. 15 en 60 Wet 11 juli 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de zakelijke zekerheden op roerende goederen betreft en tot opheffingvan diverse bepalingen ter zake
- Art. I.22, 14° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

F.17.0105.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.4 AC nr. ...

Artikel 70, eerste lid, WCO, maakt geen onderscheid naargelang de aard van de schulden van de natuurlijke persoon met een eenmanszaak zodat zowel de schulden die betrekking hebben op de overgedragen onderneming als de overige schulden van de natuurlijke persoon kunnen worden kwijtgescholden door de rechtbank.

- Artikel 70 - Bevrijding van de schuldenaar (natuurlijke persoon) - Schulden die kunnen worden kwijtgescholden - Aard

- Art. 70 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.18.0564.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.8 AC nr. ...

Artikel 37, eerste lid, WCO strekt ertoe het in stand houden van bestaande en het aangaan van nieuwe contractuele verhoudingen aan te moedigen en het krediet van de schuldenaar te versterken ten einde de continuïteit van de onderneming veilig te stellen.

- Artikel 37, eerste lid WCO - Doelstelling

- Art. 37, eerste lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Schuldvorderingen uit kredietovereenkomsten kunnen gelden als boedelschulden als bedoeld in artikel 37, eerste lid, WCO indien zij voortvloeien uit nieuwe overeenkomsten of uit nieuwe opnemingen krachtens bestaande kredietovereenkomsten die worden verdergezet.

- Schuldvorderingen uit kredietovereenkomsten - Boedelschulden

- Art. 37, eerste lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

F.17.0133.N 21 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180621.12 AC nr. ...

Aangezien de artikelen 164 en 165 KB/WIB92 zich niet verstaan met het bijzonder regime van de tenuitvoerlegging en beslagen in het raam van de gerechtelijke reorganisatie ligt het in de rede de gevolgen van het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag tijdens deze procedure geheel af te stemmen op de artikelen 30 en 31 WCO; uit het geheel van de bepalingen volgt dat het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag zijn bewarende werking behoudt tijdens de periode van opschorting tenzij hiervan de opheffing wordt bevolen op grond van artikel 31 WCO.

- Gerechtelijke reorganisatie - Periode van opschorting - Vereenvoudigd fiscaal beslag onder derden - Bewarende werking

- Artt. 30 en 31 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

- Artt. 164 en 165 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

C.17.0503.N 22 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180222.10 AC nr. ...

Artikel 37, derde lid WCO strekt tot bescherming van de kredietverlening derwijze dat de bedoelde boedelschuldeisers geen afbreuk doen aan de rechten van zekerheidsschuldeisers op hun respectieve onderpand, tenzij wordt aangetoond dat de prestaties hebben bijgedragen tot het behoud ervan; het is nodig maar voldoende dat die schuldvorderingen hebben bijgedragen tot het behoud van die zekerheid of de eigendom (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2014, AR C.13.0201.F, AC 2014, nr.160.

- WCO - Artikel 37, derde lid

- Art. 37, derde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Artikel 37, eerste lid, WCO strekt ertoe het in stand houden van bestaande en het aangaan van nieuwe contractuele verhoudingen aan te moedigen en het krediet van de schuldenaar te versterken ten einde de continuïteit van de onderneming veilig te stellen.

- WCO - Artikel 37, eerste lid - Doelstelling

- Art. 37, eerste lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Indien het zekerheidsrecht betrekking heeft op het geheel of een gedeelte van de activa van een onderneming, zoals een pand op een handelszaak, dan dragen de prestaties geleverd tijdens de periode van opschorting ertoe bij dat de handelsactiviteiten kunnen worden voortgezet met alle risico's van dien, maar heeft dit daarom nog niet tot gevolg dat de economische waarde van deze activa bewaard worden in het vermogen van de onderneming, wat eerst het geval zal zijn indien de medecontractant in concreto aantoont dat de geleverde prestaties de economische waarde van het voorwerp van het zekerheidsrecht hebben bewaard.

- Geleverde prestaties tijdens periode van opschorting - Met zekerheid bezwaarde activa - Behoud van de economische waarde

- Art. 37, derde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.17.0071.N 12 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.11 AC nr. 551

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Reorganisatieplan - Intrekking

De intrekking van het reorganisatieplan ontneemt het elke uitwerking, behoudens wat betreft de reeds uitgevoerde betalingen en verrichtingen, onder meer de reeds verrichte overdracht van het geheel of een gedeelte van de onderneming of van haar activiteiten; de intrekking heeft tot gevolg dat de schuldenaar en de schuldeisers zich in dezelfde toestand bevinden, behalve wat de voornoemde elementen betreft, als er geen gehomologeerd reorganisatieplan zou zijn geweest; de appelrechters die, ondanks de intrekking van een eerste reorganisatieplan en de gevolgen daarvan, oordelen dat door de nieuwe procedure afbreuk wordt gedaan aan de verworvenheden van de schuldeisers uit het eerste reorganisatieplan, met name de daarin voorziene termijnen van betaling, verantwoorden hun beslissing om het verzoek van de schuldenaar tot opening van een nieuwe procedure onontvankelijk te verklaren, niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Reorganisatieplan - Intrekking

- Art. 58, vierde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

DADING

C.19.0423.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.7 AC nr. ...

De wederzijdse toegevingen die partijen bij een dading doen om een geschil te beëindigen of te voorkomen, en die een verbintenis inhouden om iets te geven, te doen of niet te doen, moeten niet noodzakelijk betrekking hebben op het geschil dat men wenst te beëindigen of te voorkomen (1). (1) Zie Cass. 31 oktober 2005, AR S.05.0007.F, AC 2005, nr. 554; Cass. 18 mei 1995, AR C.93.0270.N, AC 1995, nr. 245.

- *Wederzijdse toegevingen*

- Art. 2044 Burgerlijk Wetboek

C.18.0103.N 15 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190215.4 AC nr. ...

Onder dwaling omtrent het voorwerp van het geschil in de zin van artikel 2053 Burgerlijk Wetboek wordt verstaan een dwaling omtrent de zelfstandigheid van de zaak voorwerp van het geschil, met name een dwaling omtrent het bestaan of de aard van de subjectieve rechten voorwerp van het geschil, maar niet een dwaling omtrent de omvang van die rechten.

- *Vernietiging - Grond - Dwaling*

- Art. 2053, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- *Vernietiging - Grond - Dwaling*

- Art. 2053, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- *Vernietiging - Grond - Dwaling*

- Art. 2053, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- *Vernietiging - Grond - Dwaling*

- Art. 2053, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.18.0007.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.2 AC nr. 667

Er is sprake van een strafvervolging als bedoeld in artikel 6.1 EVRM en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM wanneer deze vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het interne recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft; maatregelen van burgerlijke aard vervat in een consensuele dadingsovereenkomst laten zich niet vereenzelvigen met een straf zodat het non bis in idem beginsel niet kan miskend zijn (1). (1) Cass. 29 januari 2013, AR P.12.0402.N, AC 2013, nr. 67 met concl. van advocaat-generaal DE SWAEF.

- *Dadingsovereenkomst - Aard van de maatregel - Draagwijdte*

C.15.0508.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.1 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 887, tweede lid, 888, eerste lid, 2244, eerste lid en 2052 Burgerlijk Wetboek volgt dat een deelgenoot wegens benadeling van meer dan een vierde kan opkomen tegen een verdeling die ten onrechte als dading werd gekwalificeerd, maar dat deze mogelijkheid niet openstaat ten aanzien van een werkelijke dading, namelijk een wederkerige overeenkomst waarbij de partijen wederzijdse toegevingen doen om de onverdeeldheid te doen ophouden; het Hof komt hiermee terug op zijn eerdere rechtspraak (1). (1) Zie Cass. 21 november 1946, AC 1945-46, p. 400 en Cass. 28 januari 2010, AR C.09.0036.N, AC 2010, nr. 67.

- *Dading die tot doel heeft de onverdeeldheid onder de mede-erfgenamen te doen ophouden - Benadeling voor meer dan een vierde - Vordering tot vernietiging van de verdeling - Mogelijkheid*

C.16.0142.F 10 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161110.3 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk overeenkomsten van onbepaalde duur op elk ogenblik en door elk van de partijen kunnen worden beëindigd, machtigt een partij bij een dading niet om een verbintenis die zij daarin bij wijze van toegeving heeft aangegaan, eenzijdig te herroepen, zelfs al werd die verbintenis voor onbepaalde duur aangegaan.

- *Gezag van gewijsde - Partij bij een dading - Algemeen beginsel van het recht op beëindiging van een*

overeenkomst van onbepaalde duur - Verbintenis van onbepaalde duur bij wijze van in de dading gedane toegeving - Eenzijdige herroeping

- Art. 2052 Burgerlijk Wetboek

S.15.0040.F 18 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160118.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Rechten van derden - Openbare orde

- Eindvonnis vatbaar voor hoger beroep - Dading onder partijen om de betwisting te beëindigen - Voorwaarden - Uitwerking ten aanzien van derden

Aangezien het voorwerp van die dading niet buiten de zaken valt waarover men kan beschikken, tast de omstandigheid dat de rechten waarop derden aanspraak maken de openbare orde raken, hun verplichting niet aan de externe uitwerking van de dading te eerbiedigen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Rechten van derden - Openbare orde

- Art. 2051 Burgerlijk Wetboek

Als een eindbeslissing over een geschil gewezen werd die alsnog vatbaar is voor hoger beroep en de partijen in het geding vervolgens een overeenkomst sluiten om dat geschil te beëindigen waarbij de ene partij afziet van de rechten die ze door die beslissing verkrijgt en de andere van het instellen van hoger beroep, geldt hun dading ten aanzien van derden die de uitwerking ervan tussen de contracterende partijen moeten erkennen; daaruit volgt dat derden, wanneer de dading, krachtens artikel 2051 van het Burgerlijk Wetboek, enkel voor de partijen het recht doet ontstaan de herhaling van het geschil te beletten, niet meer kunnen stellen dat de rechten van die partijen of van een van hen bepaald worden door het vonnis dat tot de dading heeft geleid (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Eindvonnis vatbaar voor hoger beroep - Dading onder partijen om de betwisting te beëindigen - Voorwaarden - Uitwerking ten aanzien van derden

- Art. 2051 Burgerlijk Wetboek

DAGVAARDING

C.24.0243.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.8 AC nr. ...

Een dagvaarding maakt niet enkel de vordering aanhangig die ze uitdrukkelijk instelt, maar ook de vordering waarvan het voorwerp virtueel begrepen is in de dagvaarding (1). (1) Zie concl. OM.

- Stuiting van de verjaring - Omvang van de stuiting - Vordering die virtueel begrepen is in het voorwerp van de bij dagvaarding ingestelde vordering - Grenzen

- Art. 2244, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

Artikel 43, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek houdt voor het openbaar ministerie de verplichting in om het exploot van dagvaarding te doen betekenen aan de woon- of verblijfplaats van de beklaagde, zoals die door het openbaar ministerie is gekend of had moeten zijn gekend; of het openbaar ministerie kennis had of had moeten hebben van die woon- of verblijfplaats, moet worden beoordeeld op basis van de gegevens waarover het openbaar ministerie beschikte of kon beschikken op het ogenblik van de dagvaarding en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie ook Cass. 26 maart 2024, AR P.23.0972.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240326.2N.10; Cass. 20 april 2021, AR P.20.1307.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4.

- Strafzaken - Betekening van de dagvaarding aan woon-of verblijfplaats - Geldigheid - Voorwaarde - Woon- of

verblijfplaats die door het openbaar ministerie gekend is of had moeten gekend zijn - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 43, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

De artikelen 702 en 860 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing in strafzaken; noch artikel 43, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek, noch enige andere bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel schrijft voor dat een exploot van dagvaarding absoluut nietig is om de enkele reden dat het exploot niet de juiste woon- of verblijfplaats van de gedaagde vermeldt.

- Strafzaken - Vermelding van de woon- of verblijfplaats - Geen toepassing van artikel 702 en 860 Gerechtelijk Wetboek - Vermelding van onjuiste woon-of verblijfplaats - Geen nietigheid - Gevolg

- Art. 860 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 702 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 43, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.21.0154.F 10 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221110.1F.1 AC nr. ...

Artikel 332quater Oud Burgerlijk Wetboek bepaalt niet dat, wanneer de vordering moest worden ingesteld bij eenzijdig verzoekschrift, de instelling van die vordering bij dagvaarding de zaak niet rechtsgeldig bij de rechter aanhangig maakt of dat die vordering niet ontvankelijk is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 721.

- Rechtsvordering tot inroeping van staat - Instelling van de rechtsvordering - Vorm - Procedure op eenzijdig verzoekschrift - Keuze voor de dagvaarding

- Art. 332quater Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0209.N 13 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.4 AC nr. ...

De dagvaarding stuit niet alleen de verjaring van de vordering die ze inleidt, maar ook van de vorderingen die daarin virtueel begrepen zijn.

- Stuiting

- Art. 101 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.10 AC nr. ...

Aan de consignatieplicht waartoe een burgerlijke partij die rechtstreeks dagvaardt voor de strafrechter krachtens artikel 108 Tarief Strafzaken gehouden is te voldoen, wordt in beginsel geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat, na de rechtstreekse dagvaarding door de burgerlijke partij, de rechtstreeks gedaagde vervolgens ook op vordering van het openbaar ministerie wordt gedagvaard voor dezelfde strafrechter, die de zaken samenvoegt en samen behandelt; het gebrek aan consignatie door de burgerlijke partij belemmert in dat geval de voortgang van de procedure echter niet wanneer de strafrechter vaststelt dat aan de rechtstreekse dagvaarding door de burgerlijke partij geen andere kosten zijn verbonden dan deze van de op last van het openbaar ministerie aanhangig gemaakte strafvordering, die door de Staat moeten worden voorgeschoten (1). (1) Zie Cass. 9 december 2009, AR P.09.1105.F, AC 2009, nr. 730, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch op datum in Pas..

- Strafzaken - Rechtstreekse dagvaarding door burgerlijke partij voor de strafrechter - Verplichting tot consignatie - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor dezelfde strafrechter - Gebrek aan consignatie - Voortgang van de procedure - Voorwaarden

- Art. 108 Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

- Strafzaken - Rechtstreekse dagvaarding door burgerlijke partij voor de strafrechter - Verplichting tot consignatie - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor dezelfde strafrechter - Gebrek aan consignatie - Voortgang van de procedure - Voorwaarden

- Art. 108 Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

P.19.0039.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.12 AC nr. ...

Uit artikel 182, derde lid, Wetboek van Strafvordering (1) volgt dat het openbaar ministerie, onder de daarin bedoelde voorwaarden, niet verplicht is de niet-verschenen beklaagde in kennis te stellen van de nieuwe zittingsdag en dat, in geval in de loop van de rechtspleging toch een nieuwe dagvaarding wordt uitgevaardigd niettegenstaande de eerste regelmatig was, die betekening ten bewarende titel geschiedt waarbij de tweede dagvaarding de eerste niet vervangt; derhalve ontneemt de tweede dagvaarding aan de eerste niet de uitwerking van de voornoemde bepaling; de betekening, aan de beklaagde, van een tweede dagvaarding waarvan hij geen kennis heeft gehad kan bijgevolg geen afbreuk doen aan het vrijwillige karakter van zijn niet-verschijnen dat het arrest onder meer afleidt uit de opdracht die hij aan een advocaat heeft toevertrouwd om hem op de gedinginleidende terechtzitting te vertegenwoordigen (2). (1) Toepasselijk op de rechtspleging voor de correctionele rechtbanken, terwijl hetzelfde artikel 145, vierde lid, van dat wetboek, zoals de eiser preciseert en waarnaar het arrest verwijst, toepasselijk is op de rechtspleging voor de politierechtbanken. De memorie van toelichting van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogeheten "pot-pourri II" preciseert: "Die regel heeft een algemene draagwijdte: hij is van toepassing op procedures die worden gevoerd voor alle strafgerechten, in eerste aanleg en in hoger beroep." (Parl. St. Kamer, 54 1418/001, p. 68). (2) Het openbaar ministerie heeft bovendien erop gewezen dat de omstandigheid dat die nieuwe dagvaarding uitgevaardigd is op verzoek van de rechter niet ter zake doet - de rechter kan het openbaar ministerie trouwens geen bevelen geven (Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; zie Cass. 21 juni 1974, Pas. 1974, I, p. 1176) -, evenmin als de omstandigheid dat een al dan niet overbodige nieuwe dagvaarding "een stuitende verjaringshandeling" vormt "waarvan de kosten ten laste van de veroordeelde zijn". (MNB)

- Strafzaken - Verzet - Gedinginleidende rechtszitting - Vertegenwoordigd door een advocaat - Uitstel - Nieuwe dagvaarding - Vrijwillig verstek - Ongedaan verzet

- Artt. 145, vierde lid, 182, derde lid, en 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

---

P.18.0388.N 19 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190219.2 AC nr. ...

Indien een bevel tot dagvaarding de vermelding draagt "De procureur des Konings", gevolgd door een onleesbare handtekening, wordt die handtekening behoudens tegenbewijs vermoed te zijn geplaatst door een bevoegd ambtenaar van het openbaar ministerie; het enkele gegeven dat uit andere procedurestukken blijkt dat deze handtekening niet de handtekening is van de procureur des Konings zelf, volstaat niet om geloofwaardig te maken dat het bevel tot dagvaarding door een niet-bevoegd persoon is ondertekend.

- Bevel tot dagvaarding door de procureur des Konings - Onleesbare handtekening

---

C.17.0470.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.2 AC nr. 571

Een pauliaanse vordering strekt ertoe het verhaalsrecht van de schuldeiser te bewaren zodat een dagvaarding op grond van artikel 1167 Burgerlijk Wetboek zowel als een conclusie neergelegd in dit geding met de schuldenaar er eveneens toe strekken de vordering van de schuldeiser te doen erkennen (1) (2). (1) Zie concl. OM. Het OM concludeerde eveneens tot verwerping van het cassatieberoep, doch was van mening dat het tweede onderdeel van het cassatiemiddel, waarvan het vierde subonderdeel in het hier gepubliceerde arrest wordt beantwoord met deze rechtsregel, in zijn geheel niet tot cassatie kon leiden nu het opkomt tegen de beslissing dat de verjaring gestuit is. De appelrechter oordeelde immers niet alleen dat de verjaring van de rechtsvordering van de verweerster gestuit is, maar ook dat de sanctie van het door eiser gepleegde rechtsmisbruik erin bestaat dat de verweerster nog de mogelijkheid moet worden geboden haar aanspraken te doen gelden. Deze in het vierde en vijfde onderdeel tevergeefs bekritiseerde schraagt volgens het OM de beslissing. Het hier gepubliceerde arrest, dat zoals hoger gesteld eerst antwoordt op het vierde subonderdeel van het tweede onderdeel van het cassatiemiddel en dat oordeelt dat de erin aangevoerde grief dat de verjaring van de titel van de verweerster door de conclusie van de verweerster niet rechtsgeldig was gestuit, niet aangenomen kan worden, oordeelt vervolgens dat de overige grieven, die gericht zijn op andere redenen van stuiting, geen belang vertonen en bijgevolg niet ontvankelijk zijn. (2) Zie Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0415.N, AC 2015, nr. 196; Cass. 26 april 2012, AC 2012, nr. 260, met concl. OM.

- Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Neerlegging van een conclusie

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek

C.17.0334.F 25 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180525.3 AC nr. ...

Uit het feit dat enkel de vereniging van mede-eigenaars bevoegd is om in rechte op te treden, als eiser en als verweerder, zelfs al heeft de syndicus tot opdracht de vereniging in rechte te vertegenwoordigen, volgt volgens de voorschriften dat de vordering tegen een vereniging van mede-eigenaars aan haar moet worden betekend.

- Burgerlijke zaken - Vermeldingen - Vereniging van mede-eigenaars - Vordering in rechte - Vordering - Betekening

- Artt. 577-8, § 3, derde lid, 6°, en 577-9 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de aangetekende brief met de dagvaarding van een vereniging van mede-eigenaars bij vergissing gericht is tot een andere persoon dan de gerechtelijke syndicus maar de dagvaarding betekend werd aan de persoon die bevoegd is om erop te antwoorden, tast de ontstentenis van bevoegdheid van de vermelde syndicus de ontvankelijkheid van de vordering niet aan.

- Burgerlijke zaken - Vereniging van mede-eigenaars - Betekening - Aangetekende brief - Gerechtelijk syndicus - Vergissing - Vermelde syndicus niet bevoegd - Betekening aan de persoon met bevoegdheid om de brief te beantwoorden

- Art. 577-8, §§ 3 en 4, 6° Burgerlijk Wetboek
- Art. 38 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0589.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.5 AC nr. ...

De dagvaarding stuit de verjaring van de vordering die zij inleidt (1); het voorwerp van de vordering is wat effectief wordt gevorderd (2). (1) C. LEBLON, Stuiting, schorsing en verlenging van verjaringstermijnen, in I. CLAEYS (ed.), Verjaring in het privaatrecht . Weet de avond wat de morgen brengt?, Mechelen, Kluwer, 2005, 97-98, nr. 13. (2) J. LAENENS e. a. , Handboek Gerechtelijk Recht, 2008, 93, nr. 150.

- Verjaring - Stuiting

- Art. 2244, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0130.N 1 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180201.4 AC nr. ...

Brieven of geschriften waarbij de partijen in het kader van een gerechtelijke vereffening-verdeling betwistingen of aanspraken ter kennis brengen van de notaris-vereffenaar, vormen geen verjaringsstuitende dagvaarding voor het gerecht aangezien daardoor geen rechtsvordering wordt ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht

- Toepassingsgebied - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard - Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip

Onder een dagvaarding voor het gerecht in de zin van artikel 2244, §1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek moet worden verstaan het instellen van een rechtsvordering waarbij de eiser het bedreigde recht dat aan verjaring is onderworpen ten gronde wil laten erkennen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.16.1022.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.5 AC nr. 521

Artikel 182, derde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de dagvaarding geldig blijft in geval van verdaging van de zaak tot een bepaalde datum of in geval van voortzetting van de zaak op een bepaalde datum; de toepassing van deze bepaling vereist niet dat het debat in de zaak is aangevat.

- Strafzaken - Geldigheid - Verdaging of voortzetting van de zaak - Bepaalde datum

C.16.0402.F 1 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170601.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 867 van het Gerechtelijk Wetboek, dat van toepassing is op de feiten, kan het verzuim of de onregelmatigheid van de vorm van een proceshandeling, met inbegrip van de niet-naleving van de in die afdeling bedoelde termijnen of van de vermelding van een vorm, niet tot nietigheid leiden, wanneer uit de gedingstukken blijkt dat de handeling het doel heeft bereikt dat de wet ermee beoogt, of dat die niet-vermelde vorm wel in acht is genomen.

- Burgerlijke zaken - Nietigheid - Proceshandeling - Vorm - Verzuim of onregelmatigheid - Niet-naleving van de termijnen - Verwezenlijking van het door de wet beoogde doel - Niet-vermelde vorm in acht genomen

Het doel dat de wet met de betekening van de dagvaarding beoogt, bestaat in de mededeling van de dagvaarding aan de gedagvaarde partij teneinde haar de mogelijkheid te bieden haar verweermiddelen voor te dragen.

- Betekening - Wettelijk doel

C.16.0021.F 19 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160919.2 AC nr. ...

De dagvaarding in kort geding heeft bijgevolg enkel een stuitende werking als ze een vordering bevat die strekt tot de, desnoods voorlopige, erkenning van het door de verjaring bedreigde recht (1). (1) Het openbaar ministerie oordeelde dat de dagvaarding in kort geding met het oog op het doen nemen van dringende bewarende maatregelen, virtueel de vordering bevatte om dat recht ten gronde te doen erkennen waardoor de verjaring zodoende gestuit wordt.

- Dagvaarding in kort geding - Verjaring - Stuitende werking

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.12.0565.N 8 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151008.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

- Dagvaarding tot hervatting van het geding - Gedwongen hervatting van geding van rechtswege - Geldigheid - Voorwaarden - Taak van de rechter

De gedwongen hervatting van geding van rechtswege veronderstelt dat de betekening van de dagvaarding tot hervatting regelmatig is gebeurd en dat alle in redelijkheid mogelijke stappen zijn ondernomen om de erfgenaam regelmatig op te roepen en dat dit door de rechter wordt nagegaan, nadat hiertoe desgevallend bijkomende inlichtingen werden ingewonnen door het openbaar ministerie (1). (1) Zie concl. OM.

- Dagvaarding tot hervatting van het geding - Gedwongen hervatting van geding van rechtswege - Geldigheid - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Artt. 815, 816, 817 en 818 Gerechtelijk Wetboek

P.14.1655.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 179 en 182 Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij bij de correctionele rechtbank slechts een wanbedrijf kan aanhangig maken met een rechtstreekse dagvaarding en de correctionele rechtbank en in hoger beroep het hof van beroep dienen op zicht van de rechtstreekse dagvaarding en volgens de daarin vervatte kwalificatie na te gaan of zij bevoegd zijn om kennis te nemen van het aanhangig gemaakte feit; bij deze drempelcontrole, die een onderzoek van het feit zelf uitsluit, dient de rechter zich niet te beperken tot de door de burgerlijke partij in de rechtstreekse dagvaarding zelf gegeven wettelijke omschrijving van het misdrijf, maar mag hij om te bepalen onder welke omschrijving het feit met de rechtstreekse dagvaarding is aanhangig gemaakt, ook rekening houden met alle overige in de dagvaarding vermelde gegevens (1). (1) Zie Cass. 8 september 1998, AR P.98.1078.N, AC 1998, nr. 394; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 831-832, nr. 1663-1664; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 670-671, nr. 1577 en 924, nr. 2169.

- Rechtstreekse dagvaarding - Burgerlijke partij - Omschrijving van het misdrijf - Drempelcontrole door rechter - Toepassing

C.13.0176.N 6 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150206.1 AC nr. 88

Onder een dagvaarding voor het gerecht in de zin van artikel 2244, §1, Burgerlijk Wetboek moet worden verstaan, het instellen van een rechtsvordering waarbij een schuldeiser het bedreigde recht dat aan verjaring is onderworpen, ten gronde wil laten erkennen (1); een dagvaarding in kort geding die strekt tot het nemen van bewarende maatregelen in spoedeisende gevallen of tot het bevelen van een onderzoek naar de oorzaken van een schade, leidt bijgevolg geen vordering in zoals bedoeld in artikel 2244, §1, Burgerlijk Wetboek. (1) Zie Cass. 7 juni 2012, AR C.11.0498.N, AC 2012, nr. 372.

- Dagvaarding voor het gerecht

- Art. 2244, § 1 Burgerlijk Wetboek

P.13.0830.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.2 AC nr. 29

In strafzaken wordt de inhoudelijke geldigheid van de dagvaarding geregeld door de artikelen 145, 182, 184 en 211 Wetboek van Strafvordering, die geen nietigheidssanctie inhouden; een dagvaarding kan in strafzaken slechts nietig worden verklaard wanneer een wezenlijk bestanddeel van de akte ontbreekt of wanneer vaststaat dat het recht van verdediging door die onregelmatigheid is miskend (1). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.08.1929.N, AC 2009, nr. 223.

- Strafzaken - Inhoudelijke geldigheid - Nietigheid

DEELNEMING AAN MISDRIJVEN [ZIE: 276/08 MISDRIJF]

P.21.0148.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.9 AC nr. ...

De mogelijkheid tot vervolging van een in het buitenland gepleegd misdrijf in België houdt geen verband met de bevoegdheid van de strafrechter, maar wel met de ontvankelijkheid van de strafvordering; een vreemdeling kan in België niet worden vervolgd als mededader of medeplichtige aan een wanbedrijf gepleegd in het buitenland (1), de niet–ontvankelijkheid van de strafvordering voor dat wanbedrijf vormt geen beletsel voor de strafvordering ingesteld tegen de vreemdeling voor samenhangende feiten van mededaderschap aan strafbare feiten gepleegd in België. (1) B. SPRIET, "Strafbare deelneming aan in het buitenland gepleegde misdrijven", RW 1990-91, 55-57; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 171.

- In het buitenland gepleegd wanbedrijf - Mededader is vreemdeling - Rechtsmacht van de Belgische strafrechter - Vervolging wegens samenhangende feiten gepleegd in België

- Artt. 7 en 11 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3, 4; 66 en 67 Strafwetboek

DERDENBESLAG [ZIE: 065 BESLAG]

C.18.0268.F 14 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.5 AC nr. ...

Bij omzetting van een bewarend beslag onder derden in een uitvoerend beslag onder derden moet de beslaglegger vooraf een bevel aan zijn schuldenaar doen betekenen, ook al dient hij deze vormvereiste niet te vervullen wanneer hij een uitvoerend beslag onder derden legt.

- Bewarend beslag onder derden - Omzetting - Uitvoerend beslag onder derden

- Artt 1491, eerste lid, 1497, eerste lid, en 1539 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0131.F 20 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170420.2 AC nr. ...

Een schuldeiser kan, in de regel, geen beslag leggen op de gedeponeerde sommen of borgtochten in handen van de Deposito- en Consignatiekas tenzij de deponent ervan zijn schuldenaar is.

- Beslag in handen van de Deposito- en Consignatiekas

- Artt. 7 en 9 KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

- Art. 1445 Gerechtelijk Wetboek

DERDENVERZET

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.8 AC nr. ...

Het rechtsmiddel van derdenverzet staat slechts open tegen beslissingen die door een burgerlijk gerecht zijn gewezen en beslissingen van een strafgerecht dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen; het gegeven dat de tenuitvoerlegging van een beslissing van een strafgerecht een burgerrechtelijk gevolg heeft, volstaat niet om tegen die beslissing derdenverzet toe te laten; aangezien de verbeurdverklaring een straf is, kan artikel 1122 Gerechtelijk Wetboek dan ook niet worden toegepast in het kader van de aanspraken van een derde op verbeurdverklaarde goederen; een derde die beweert eigenaar te zijn van verbeurdverklaarde goederen, moet ook niet noodzakelijk een rechtsmiddel instellen voor de strafrechter; hij kan ook andere procedurele mogelijkheden aanwenden zoals het formuleren van zijn aanspraken voor de burgerlijke rechter op grond van artikel 3 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak; stelt de derde evenwel een rechtsmiddel voor de strafrechter in, dan zijn daarop de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering van toepassing; dat een derde in dat geval wordt gelijkgesteld met een veroordeelde beklaagde die verstek heeft gelaten, is niet onvoorzienbaar; die omstandigheid houdt dan ook geen ontoelaatbare uitbreiding in van de toepassing van artikel 187, § 1, Wetboek van Strafvordering, maar verleent aan de betrokkene naar analogie met een bij verstek veroordeelde beklaagde het bijkomende recht verzet te kunnen instellen tijdens een buitengewone termijn die pas begint te lopen vanaf het moment van de effectieve kennisneming van de betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed - Toegang tot de strafrechter - Ontoelaatbaarheid van het derdenverzet

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed - Toegang tot de strafrechter - Ontoelaatbaarheid van het derdenverzet

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

Hoewel in burgerlijke zaken het gezag van gewijsde relatief is en enkel tussen de partijen geldt, kan de bewijswaarde van de beslissing worden aangevoerd als een weerlegbaar vermoeden tegen derden die geen derdenverzet hebben aangetekend; derden kunnen zich eveneens beroepen op de bewijswaarde van een vonnis ten aanzien van de partijen bij die beslissing

- Burgerlijke zaken - Rechterlijke beslissing - Gezag van gewijsde - Derden - Geen derdenverzet - Tegenstelbaarheid van de rechterlijke beslissing - Draagwijdte - Bevoegdheid van derden

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

F.20.0003.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.5 AC nr. ...

De voorwaarde dat het door of krachtens de wet georganiseerde administratief beroep voorafgaandelijk moet worden uitgeput is enkel van toepassing op het geschil dat voor de rechtbank van eerste aanleg is gebracht door de belastingplichtige, maar niet op het derdenverzet dat wordt gedaan door een persoon die, ook al was hij de belasting verschuldigd, niet naar behoren is opgeroepen en niet in dat geschil is tussengekomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 553.

- Belastingzaken - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Uitputting van het administratief beroep - Draagwijdte - Tot betaling van de belasting gehouden derde - Toepassing

- Artt. 1122, 1125, eerste en derde lid, 1385undecies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

---

C.19.0169.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.5 AC nr. ...

Hoewel de schuldeiser enkel in geval van bedrog derdenverzet kan doen tegen de beslissing waarbij zijn schuldenaar was betrokken en diens patrimonium treft, hoeft hij daarentegen het bestaan van dergelijk bedrog niet te bewijzen wanneer die beslissing betrekking heeft op het recht zelf dat hij op die schuldenaar heeft.

- Lening aan een vennootschap - Vonnis van faillietverklaring van de vennootschap - Vonnis dat de echtgenote bevrijdt van de verbintenissen van de persoonlijkezekerheidsstelling die door haar overleden echtgenoot kosteloos waren aangegaan - Derdenverzet van de schuldeiser tot vernietiging van dat vonnis - Ontvankelijkheid

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Artt. 1122, eerste en tweede lid, 3°, en 1124 Gerechtelijk Wetboek

---

C.18.0571.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.14 AC nr. ...

Derdenverzet is slechts niet ontvankelijk wegens gebrek aan belang wanneer het uitgaat van een persoon wiens rechtspositie door de beslissing niet kan worden aangetast (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-ontvankelijkheid - Gebrek aan belang

- Art. 1122, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0666.F 6 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181206.13 AC nr. ...

Er is enkel sprake van een onrechtmatig belang wanneer de rechtsvordering strekt tot behoud van een toestand die in strijd is met de openbare orde of tot het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel (1). (1) Cass. 27 september 2018, AR C.16.0138.F-C.16.0375.F, AC 2018, nr. 503.

- Ontvankelijkheid - Belang

Een persoon kan derdenverzet aantekenen tegen de beslissing, zij het een voorlopige beslissing, die zijn rechten benadeelt (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2015, AR C.14.0270.N, AC 2015, nr. 74.

- Ontvankelijkheid

C.16.0138.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.1 AC nr. ...

De vernietiging van, enerzijds, de beslissing die het derdenverzet van een partij tegen een beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat, niet-ontvankelijk verklaart en van, anderzijds, de beslissing die de vordering van andere partijen tot nietigverklaring van een op grond van dat beslag betekend bevel tot betalen ongegrond verklaart, strekt zich wegens de onsplitsbaarheid uit tot de overige beschikkingen van de bestreden beslissing die het derdenverzet van die andere partijen als ongegrond verwerpt.

- Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Nietigverklaring van de beschikking op het derdenverzet - Uitwerking van die nietigverklaring op de andere partijen - Voorwaarde - Onsplitsbaarheid

- Art. 1130 Gerechtelijk Wetboek

Er is enkel sprake van een onrechtmatig belang wanneer de rechtsvordering strekt tot behoud van een toestand die in strijd is met de openbare orde of ertoe strekt een onrechtmatig voordeel te verkrijgen (1). (1) Zie Cass. 28 november 2013, AR C.13.0166.N, AC 2013, nr. 645.

- Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Ontvankelijkheid van het derdenverzet - Belang - Begrip

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de beslagrechter, die op derdenverzet uitspraak doet, de beschikking intrekt die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat, is zijn beslissing bij voorraad uitvoerbaar en verhindert ze dat een vordering tot vernieuwing van het aldus opgeheven beslag wordt ingesteld.

- Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Intrekking - Bij voorraad uitvoerbare beslissing

- Artt. 1039, tweede lid, 1395, tweede lid, en 1436 Gerechtelijk Wetboek

Eenieder die niet behoorlijk is opgeroepen of niet in dezelfde hoedanigheid in de zaak is tussengekomen, kan derdenverzet doen tegen een, zij het voorlopige, beslissing die zijn rechten benadeelt.

- Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Ontvankelijkheid van het derdenverzet - Belang

- Art. 1122, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0661.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Uit de artikelen 1122, eerste lid, 1130, eerste lid en 1131 Gerechtelijk wetboek volgt dat het derdenverzet, binnen de grenzen ervan, aanleiding geeft tot een geheel nieuwe behandeling van het geschil, zodat indien in het kader van een procedure op eenzijdig verzoekschrift het derdenverzet gericht is tegen een beslissing gewezen in hoger beroep, het derdenverzet zich, binnen de perken ervan, uitstrekt tot het gehele geschil en de rechtsmacht van de rechter die kennisneemt van het derdenverzet niet beperkt is tot de geschilpunten die het voorwerp uitmaakten van het hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1122, eerste lid, 1130, eerste lid, en 1131 Gerechtelijk Wetboek

C.11.0724.F 2 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170102.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Handels- of ambachtsonderneming - Kruispuntbank - Registratie - Inschrijving - Vordering in rechte - Ontvankelijkheid - Onderscheid - Rechtsvordering - Akte van verdediging

Artikel 14 van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, zoals van toepassing op het geschil, is niet van toepassing op de akten van verdediging tegen een vordering, ook als die akte een derdenverzet betreft (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

- Handels- of ambachtsonderneming - Kruispuntbank - Registratie - Inschrijving - Vordering in rechte - Ontvankelijkheid - Onderscheid - Rechtsvordering - Akte van verdediging

C.14.0561.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Burgerlijke zaken - Derde - Beslissing - Na betekening geen derdenverzet aangetekend - Gevolg - Bewijswaarde van de beslissing - Ten aanzien van die derde

Uit de omstandigheid dat een persoon geen derdenverzet heeft aangetekend nadat de beslissing hem werd betekend, volgt in beginsel niet dat deze beslissing ten aanzien van die derde de bewijswaarde heeft van een onweerlegbaar vermoeden dat de rechter bindt (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Derde - Beslissing - Na betekening geen derdenverzet aangetekend - Gevolg - Bewijswaarde van de beslissing - Ten aanzien van die derde

- Artt. 23, 26, 1122 en 1124 Gerechtelijk Wetboek

P.14.1501.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.1 AC nr. ...

Het rechtsmiddel van derdenverzet tegen de beslissing op de herstelvordering is ontzegd aan de derde-verkrijger van wie de titel van verkrijging niet was overgeschreven vóór de overschrijving van de dagvaarding voor de correctionele rechtbank op grond van artikel 146 Stedenbouwdecreet 1999, thans artikel 6.1.1. Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening; door de hypothecaire publiciteit van de dagvaarding kon de derde-verkrijger immers in de procedure tussenkomen.

- Herstelvordering - Beslissing op de herstelvordering - Derde-verkrijger - Titel van verkrijging niet overgeschreven vóór de overschrijving van de dagvaarding - Stedenbouw

C.14.0270.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.5 AC nr. ...

Derdenverzet is slechts niet ontvankelijk wegens gebrek aan belang wanneer het uitgaat van een persoon wiens rechtspositie door de beslissing niet kan worden aangetast (1). (1) Cass. 21 maart 2003, AR C.00.0634.N, AC 2003, nr. 188.

- Ontvankelijkheidsvereiste - Belang

- Artt. 1033 en 1122, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

DESKUNDIGENONDERZOEK

C.24.0124.N 18 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250918.1N.5 AC nr. ...

De rechter mag weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de eiser zijn vordering tot deskundigenonderzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van zijn vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Zie Cass. 9 december 2021, AR C.19.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.2.

- Vordering tot deskundigenonderzoek - Weigering - Voorwaarden

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.25.0848.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.34 AC nr. ...

Het is aan de kamer voor bescherming van de maatschappij, indien zij daartoe wordt uitgenodigd, te oordelen of een geïnterneerde op het ogenblik van de beslissing lijdt aan een geestesstoornis en indien zij oordeelt dat dit het geval is binnen de door de Interneringswet bepaalde mogelijkheden de meest geschikte uitvoeringsmaatregel op te leggen; bij die beoordeling betrekt de kamer de voorhanden zijnde adviezen van deskundigen, zonder evenwel door die adviezen gebonden te zijn aangezien de beslissingsmacht immers bij de kamer als gespecialiseerd en multidisciplinair rechtscollege ligt en niet bij de adviserende deskundigen.

- Internering - Uitvoering - Beoordeling of geïnterneerde nog lijdt aan geestesstoornis - Meest geschikte uitvoeringsmaatregel - Bevindingen van de deskundigen - Beslissingsmacht Kamer voor bescherming van de maatschappij - Wijze

Uit het enkele gegeven dat de door een geïnterneerde overgelegde stukken dateren van na het verslag van een deskundige waarop de kamer voor bescherming van de maatschappij steunt ter beoordeling van de geestestoestand, volgt niet dat de bevindingen van deze deskundige niet langer actueel zouden zijn.

- Internering - Uitvoering - Beoordeling of geïnterneerde nog lijdt aan geestesstoornis - Overlegging van stukken die dateren van na het verslag van een deskundige - Actualiteit van het deskundigenverslag - Invloed

P.24.1676.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.16 AC nr. ...

De bevindingen van een technisch raadsman, die een partij bijbrengt ter ondersteuning van een vordering, een exceptie of een verweer, hebben geen wettelijke bewijswaarde, maar behoren tot de vrije bewijswaardering van de strafrechter; aldus oordeelt die rechter onaantastbaar of en in welke mate de bevindingen van de technisch raadsman hem overtuigen en geen enkele bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verplicht de strafrechter die oordeelt dat de bevindingen van de technisch raadsman niet overtuigend zijn, aanvullend technisch onderzoek te vragen of een gerechtsdeskundige aan te stellen.

- Strafzaken - Verslag van een technisch raadsman - Vrije bewijswaardering - Onaantastbare beoordeling - Geen verplichting tot aanvullend onderzoek - Gevolg

C.23.0169.F 30 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250130.1F.3 AC nr. ...

De opzet van artikel 973 Gerechtelijk Wetboek bestaat er niet noodzakelijkerwijs in de partij die verzuimt zijn opmerkingen binnen de gestelde termijn te formuleren, het recht te ontzeggen zijn grieven betreffende het deskundigenverslag aan het oordeel van de rechter te onderwerpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Deskundigenverslag - Opmerkingen van de partijen - Termijn - Niet-naleving van de termijn - Gevolgen

- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek

De rechter kan een oneerlijke proceshouding evenwel bestraffen en dergelijke grieven om die reden weren (1). (1) Zie concl. OM.

- Deskundigenverslag - Opmerkingen van de partijen - Termijn - Niet-naleving van de termijn - Toezicht van de rechter - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek

P.24.1396.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.11 AC nr. ...

Het slachtoffer van het geweld of de bedreiging vermeld in artikel 473, eerste lid, Strafwetboek of van de foltering vermeld in artikel 473, tweede lid, Strafwetboek, kan letsels of aandoeningen vertonen die niet door dat geweld, die bedreiging of die foltering zijn veroorzaakt zodat de vraagstelling aan de gerechtsdeskundige of de letsels van het slachtoffer het gevolg zijn van het geweld, de bedreiging of de foltering geen tegenstrijdigheid inhoudt met de veroordeling voor die feiten.

- Diefstal met geweld of bedreiging - Foltering - Verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 473, eerste en tweede lid, Strafwetboek - Veroordeling uit hoofde van de feiten - Gevolgen voor het slachtoffer - Vraagstelling aan de deskundige over de letsels van het slachtoffer - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 473, eerste lid en tweede lid Strafwetboek

P.24.1345.F 15 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250115.2F.3 AC nr. ...

De eerbiediging van het vermoeden van onschuld wordt beoordeeld in het licht van de gehele rechtspleging; dit vermoeden wordt ten aanzien van de beklaagde gewaarborgd door de tegenspraak die hij over de verklaringen van de deskundige, en met name over het al dan niet objectieve karakter van zijn vaststellingen, kan voeren en door de onpartijdigheid waarmee de onderzoeksrechter de bewijswaarde van de bevindingen van de deskundige beoordeelt (1) (2). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM. (2) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550.

- Strafzaken - Verdrag Rechten van de Mens - Artikelen 6.1 en 6.2 - Vermoeden van onschuld - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenverslag - Technisch raadsman van het openbaar ministerie - Beoordeling van de bewijswaarde

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1148.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17 AC nr. ...

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg

- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinquies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg

- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinquies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

P.24.0846.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.11 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat de rechter op basis van een volledige lezing van een deskundigenverslag oordeelt dat een tegenstrijdigheid in dat verslag slechts het gevolg is van een materiële vergissing en dat bij de bewijswaardering daarmee rekening moet worden gehouden en uit artikel 6.1 EVRM volgt niet dat de rechter slechts tot dat oordeel kan komen na het horen van de deskundige.

- Beoordeling - Bewijswaarde - Verbetering van een materiële vergissing - Horen van de deskundige - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

C.22.0091.F 3 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231103.1F.2 AC nr. ...

De opmerkingen die de rechter ambtshalve uit het debat kan weren, zijn die welke zijn ontvangen na het verstrijken van de termijn die voor het maken van die opmerkingen was vastgesteld, zonder dat vereist is dat de deskundige die opmerkingen moet hebben ontvangen vóór de neerlegging van zijn eindverslag.

- Opmerkingen van de partijen en van hun technische raadslieden - Ambtshalve geweerde opmerkingen - Voorwaarde

- Art. 976, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.23.1105.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5 AC nr. ...

Het onderzoek, in het licht van artikel 8 EVRM, van de noodzaak van de inmenging in het recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven, impliceert dat er, in het licht van de feitelijke gegevens van de zaak, in hun geheel beschouwd, moet worden nagegaan of er relevante en voldoende redenen zijn die de mogelijke maatregel verantwoorden; dit onderzoek vereist een afweging van de belangen van het kind en van die van zijn ouders en er kan, in dit opzicht, bijzondere aandacht worden besteed aan het belang van het kind dat, naargelang van de aard en het ernstige karakter ervan, op dat van zijn ouders voorrang kan krijgen; met het oog hierop voert de rechter een concrete analyse uit van de toestand van de betrokkenen op grond van geactualiseerde gegevens, zonder dat hiervoor een medisch of psychologisch verslag vereist is (1). (1) Zie EHRM, Guide sur 1'article 8 de la Convention européenne des droits de 1'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt op 31 augustus 2022, [inz. §324, §343 en §368 tot §379]; Ivana ROAGNA, La protection du droit au respect de la vie privée et familiale par la Convention europeenne des droits de l'homme, Série des précis droits de l'homme du Conseil de l'Europe, 2012; Cass. 20 oktober 2021, AR 21.1041.F, arrest niet gepubliceerd.; Cass. 30 september 1993, AR 9686, AC 1993, nr. 388.

- Recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven - Inmenging - Voorwaarden - (Geen) medisch of psychologisch verslag

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.22.0411.F 22 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230622.1F.3 AC nr. ...

De rechter kan de opmerkingen van de partijen ambtshalve uit het debat weren wanneer deze werden gemaakt na het verstrijken van de termijn die de deskundige had vastgesteld om op zijn voorlopig advies te antwoorden, en hieruit volgt niet dat de rechter dergelijke opmerkingen niet ambtshalve uit het debat mag weren zolang de deskundige zijn eindverslag niet heeft neergelegd (1). (1) Zie concl. OM.

- Voorlopig verslag - Opmerkingen van de partijen - Termijn - Vertraging - Uitwerking

- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0257.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.4 AC nr. ...

Net zoals het gerechtelijk deskundigenonderzoek is het advies van de technisch raadsman van het openbaar ministerie een beoordelingsgegeven dat aan de rechter wordt voorgelegd; deze beoordeling is vrij en de hoedanigheid van de gerechtelijke overheid die het deskundigenonderzoek of het advies heeft gevorderd verplicht de rechter niet om meer geloof aan het ene dan aan het andere te hechten (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Advies van de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Bewijswaarde - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

Uit geen enkele wettelijke bepaling blijkt dat de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman, behoudens de door de wet voorziene uitzonderingen, de handelingen waarvan de uitvoering door de rechter aan de gerechtsdeskundige kan worden gevraagd, niet zou mogen verrichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Door de technisch raadsman verrichte handelingen - Beperking

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

C.21.0309.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.4 AC nr. ...

De deskundigenopdracht waarmee een college van deskundigen wordt belast, moet collectief worden voortgezet totdat dit college zijn eindverslag neerlegt (1). (1) Zie concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.1F.4.

- Deskundigenopdracht waarmee een college van deskundigen wordt belast - Wijze van uitvoering van de opdracht

- Art. 982, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0838.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters een vermelding van de deskundige in een deskundigenverslag rechtzetten in het licht van de toelichting die hieraan voorafgaat, verbeteren zij enkel een materiële vergissing, zonder de betekenis van de referentietekst te wijzigen, maar door integendeel zijn ware betekenis en samenhang te herstellen; een dergelijke rechtzetting houdt geen miskenning in van de bewijskracht van akten aangezien ze niet tot een verkeerde opvatting van het bedoelde geschrift leidt.

- Strafzaken - Deskundigenverslag - Verbetering van een vermelding van de deskundige

P.22.0992.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.21 AC nr. ...

Noch artikel 5, § 2, Interneringswet (1) noch enige andere bepaling bepalen dat het bezit van de beroepstitel van forensisch psychiater door de gerechtsdeskundige die advies moet verlenen over de aanwezigheid van een geestesstoornis bij de verdachte, een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm van die handeling uitmaakt (2). (1) Zoals vervangen door artikel 146 van de wet van 4 mei 2016, BS 13 mei 2016. (2) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 661.

- Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Geestesstoornis - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Aangestelde deskundige die geen houder is van de door artikel 5, § 2, eerste lid, Interneringswet vereiste beroepstitel

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 86, 88 en 90 Gecoördineerde wet 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen
- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.1062.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.8 AC nr. ...

Noch artikel 5, § 2, Interneringswet, noch enige andere bepaling, bepalen dat het bezit van de beroepstitel van forensisch psychiater door de gerechtsdeskundige die advies moet verlenen over de aanwezigheid van een geestesstoornis bij de verdachte, een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm van die handeling uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 19 oktober 2022, AR P.22.0992.F, AC 2022, nr. 660, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.

- Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Geestesstoornis - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Aangestelde deskundige die geen houder is van de door artikel 5, § 2, eerste lid, Interneringswet vereiste beroepstitel - Invloed

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 86, 88 en 90 Gecoördineerde wet 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen
- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.0674.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat een beklaagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskenning van het recht van verdediging van die beklaagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklaagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

- Recht van verdediging in strafzaken - Recht op tegenspraak - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de betrouwbaarheid van de geregistreerde verklaring van de getuige - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0543.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.5 AC nr. ...

Wanneer een vonnis oordeelt dat de vergoeding van de kosten van de adviserend geneesheer die zijn gemaakt om de belangen van de burgerlijke partij te verdedigen in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek dient te worden aangenomen en daarnaast een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt ten aanzien van de burgerlijke partij, heeft de rechtbank, impliciet maar zeker, zowel het recht van de burgerlijke partij voorbehouden om door een adviserend geneesheer te worden bijgestaan als het recht van de gesubrogeerde partij om de terugbetaling daarvan te vorderen; de rechtbank heeft haar rechtsmacht over de burgerlijke rechtsvordering van de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij dus niet volledig uitgeput.

- Beslissing die de vergoeding van de kosten van een adviserend geneesheer aanneemt en een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het rechtscollege - Terugvordering van de kosten door de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 19 et 807 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0793.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.8 AC nr. ...

De vaststelling van de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig vereist niet noodzakelijk een verslag van een medisch deskundige, hoewel dit in het licht van de omstandigheden aangewezen kan zijn (1). (1) Cass. 31 mei 2022, AR P.22.0211.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.8; Cass. 29 maart 2022, AR P.21.1473.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.26; Cass. 14 september 2021, AR P.21.0109.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.4, T. Pol. 2022, 55.

- Strafzaken - Wegverkeerswet - Artikel 42 - Verval van het recht tot sturen als veiligheidsmaatregel - Verslag van een medisch deskundige - Grens

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0380.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.3 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde, maar deze vrees voor een partijdige bewijsgaring moet objectief gerechtvaardigd zijn, waarbij niet vereist is dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter wel moet vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest; uit het gegeven dat een door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige na een onderzoek naar de waarachtigheid van een verklaring afgelegd door een zich manifesterend slachtoffer, ook de geestestoestand van een verdachte onderzoekt, volgt niet noodzakelijk dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem door de onderzoeksrechter toevertrouwde opdrachten en de vonnisrechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt (1). (1) Cass. 21 december 2021, AR P.21.0055.N, AC 2021, nr. 816.

- Strafzaken - Bewijsvoering - Onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige - Door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige die een onderzoek doet naar de waarachtigheid van de verklaring van een slachtoffer - Zelfde gerechtsdeskundige die de geestestoestand van de beklaagde onderzoekt - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1540.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.2 AC nr. ...

Het feit dat de rechter die moet oordelen over de internering zich door een psychiater- deskundige moet laten voorlichten over de geestestoestand van de beklaagde ten tijde van de feiten en van het deskundigenonderzoek en over het mogelijke oorzakelijk verband tussen de geestesstoornis en de feiten, staat niet eraan in de weg dat het de rechter zelf is die onaantastbaar oordeelt over de geestestoestand van de beklaagde op het moment van de beslissing en dat het advies van de deskundige enkel een hulpmiddel is bij de globale inschatting van die geestestoestand door de rechter; bijgevolg verplichten noch de artikelen 5, §1, en 9, §1, 2° Interneringswet noch artikel 5.4 EVRM de rechter, die overweegt de internering van de beklaagde te bevelen voor samenhangende strafbare feiten, voor elk van die feiten een deskundigenonderzoek of de actualisatie van een reeds in de procedure uitgevoerd deskundigenonderzoek te bevelen; de rechter kan zich ook baseren op het verslag van een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek dat reeds vroeger in de procedure werd bevolen voor andere samenhangende feiten, wanneer hij van oordeel is dat dit verslag hem voor alle te beoordelen feiten een voldoende advies verschaft over de geestestoestand van de beklaagde op het moment van zijn beslissing (1). (1) In dezelfde zin Cass. 23 november 2021, AR P.21.0888.N, AC 2021, nr. 738, T. Strafr. 2022, 57; Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; K. HANOULLE; "Potpourri III als sluitstuk van de nieuwe interneringswetgeving", NC 2016, 392.

- Debat over de internering van de beklaagde - Deskundigenonderzoek - Actualisering van het deskundigenverslag - Actueel advies over de geestestoestand van de beklaagde - Verslag opgesteld in een eerdere procedure over samenhangende feiten - Toelaatbaarheid

- Artt. 5, § 1, en 9, § 1, 2° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.21.0149.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.8 AC nr. ...

Deelgenoten die een onderzoeksmaatregel zoals een deskundigenonderzoek wensen, dienen hun verzoek daartoe tot de notaris-vereffenaar te richten en slechts wanneer de notaris-vereffenaar ontijdig dan wel geen passend gevolg hieraan geeft, kunnen de deelgenoten zich krachtens van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek rechtstreeks tot de vereffeningsrechter wenden; de deelgenoten kunnen verder bezwaren uiten ten aanzien van de notariële werkzaamheden die de notaris-vereffenaar, bij gebrek aan akkoord, bij de vereffeningsrechter moet aanbrengen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Deelgenoten - Aan de notaris-vereffenaar gevraagd deskundigenonderzoek - Ontijdige of niet passende reactie

- Artt. 19, derde lid, 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0899.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.5 AC nr. ...

Enkel de rechter is bevoegd om rechtsgevolgen af te leiden uit het onderzoek van een stuk waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren; met het oog hierop verplicht geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel hem, in de regel, om dit stuk, zelfs als het om een medisch stuk gaat, eerst voor advies aan een gerechtsdeskundige voor te leggen.

- Strafzaken - Rechtsgevolgen die door de rechter uit een stuk worden afgeleid - Medisch stuk - (Geen) verplichting om het advies van een deskundige te vragen

C.21.0058.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.1 AC nr. ...

Om na te gaan of de rechter de gerechtsdeskundige belast met vaststellingen te doen of technisch advies te geven, dan wel zijn rechtsmacht met betrekking tot de beoordeling van het geschil ten gronde heeft overgedragen door aan de deskundige advies te vragen over de gegrondheid van de vordering, volstaat het enkele gebruik van de terminologie van de wet bij het formuleren van de opdracht in de regel niet om tot overdracht van rechtsmacht te besluiten, maar dient de formulering van de opdracht in haar geheel te worden nagegaan en moeten alle gegevens in acht worden genomen (1). (1) Zie concl. OM.

- *Opdracht van de rechter aan de deskundige - Overdracht van rechtsmacht - Beoordeling*

- Artt. 11, eerste lid, en 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.7 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van doorslaggevend belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde, maar de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet objectief zijn gerechtvaardigd waarvoor niet vereist is dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter wel moet vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest; uit het gegeven dat een gerechtsdeskundige in zijn eerste verslag een standpunt heeft ingenomen over de schuld van de beklaagde dat in latere verslagen niet wordt herhaald, volgt niet steeds dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem toevertrouwde opdracht zodat de rechter al zijn verdere verslagen buiten beschouwing dient te laten en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt (1). (1) Cass. 30 oktober 2018, AR P. 18.0516.N, RW 2018-19/36, 1420 met noot B. DE SMET, "De onpartijdigheid van de gerechtsdeskundige in strafzaken".

- *Strafzaken - Onpartijdigheid van een deskundige - Draagwijdte*

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- *Strafzaken - Onpartijdigheid van een deskundige - Draagwijdte*

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.19.0644.N 9 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 962 kan de rechter weigeren om een deskundigenonderzoek te beleven wanneer de eiser zijn vordering tot deskundigenonderzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van zijn vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden is om die maatregel te bevelen.

- *Vordering tot deskundigenonderzoek - Weigering*

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.1186.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.16 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat in de fase van het vooronderzoek of van het gerechtelijk onderzoek het psychiatrisch deskundigenonderzoek steeds moet plaatsvinden in aanwezigheid van een tolk (1). (1) Cass. 7 februari 2012, AR P.11.1732.N, AC 2012, nr. 89, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. Zie M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 851.

- *Strafzaken - Psychiatrisch onderzoek van de inverdenkinggestelde - Recht op bijstand van een tolk - Grens*

- Artt. 5, 6, 7 en 8 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 6.1 en 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechter stelt onaantastbaar op basis van de hem voorgelegde gegevens vast dat de inverdenkinggestelde de taal van de rechtspleging, met inbegrip van de taal van het gerechtelijk psychiatrisch onderzoek, voldoende begrijpt; het Hof gaat wel na of de rechter zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden uit de feiten en gegevens die hij heeft vastgesteld.

- Strafzaken - Psychiatrisch onderzoek van de inverdenkinggestelde - Noodzaak van bijstand van een tolk - Beheersing van de procestaal door de inverdenkinggestelde - Beoordeling door de feitenrechter - Wettigheidscontrole door het Hof - Omvang

---

P.21.0841.F 17 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211117.2F.1 AC nr. ...

De twijfel die moet leiden tot de vrijspraak van de beklaagde is niet die van de gerechtsdeskundige maar die van de rechter (1). (1) Cass. 25 mei 1994, AR P.93.1487.F, AC 1994, nr. 261.

- Strafzaken - Mening van de deskundige - Door de deskundige geuite twijfel

Behoudens het feit dat aan de deskundige geen mening of vaststellingen mogen worden toegeschreven die hij niet heeft geuit of gedaan, is het de rechter niet verboden een door die deskundige geuite hypothese boven elke twijfel als bewezen aan te nemen, zelfs als die deskundige zelf van mening was dat die hypothese niet met zekerheid bewezen is; na afloop van het debat kan de rechter bijvoorbeeld beslissen dat die hypothese wordt bevestigd door andere feitelijke gegevens en dat elke andere uitleg van de hand moet worden gewezen (1). (1) Zie Cass. 22 juli 2008, AR P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425.

- Strafzaken - Mening van de deskundige - Bewijswaarde

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Het tegensprekelijk deskundigenonderzoek is niet de enige wijze van weerlegging van de bijzondere bewijswaarde van een proces-verbaal van vaststelling dat geldt tot bewijs van het tegendeel (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2017, AR P.16.1002.F, arrest niet gepubliceerd, met betrekking tot een soortgelijke zaak van vogeljacht: "Geen enkele wets- of verdragsbepaling verbiedt de rechter om uitspraak te doen op basis van een dossier waarin bepaalde gegevens ontbreken of bepaalde stukken op onvolledige wijze zijn opgesteld, mits hij met die gebreken rekening houdt wanneer ze blijken de vrije en volledige uitoefening van het recht van verdediging te kunnen belemmeren. Met toepassing van die regel heeft [het hof van beroep], wat betreft de eerbied voor het recht van verdediging, geoordeeld dat noch de vrijlating van de vogels noch het gebrek aan foto's van die vogels afbreuk doen aan de vaststellingen van de agenten van de anti-stroperij eenheid, die gelden tot bewijs van het tegendeel." Wat betreft de verdwijning of niet-toegankelijkheid van stukken, zie ook Cass. 21 oktober 2020, AR P.19.1310.F, AC 2020, nr. 651, met concl. OM op datum in Pas.

- Strafzaken - Proces-verbaal - Vaststellingen die gelden tot bewijs van het tegendeel - Wijze van weerlegging van de bijzondere bewijswaarde - Geen tegensprekelijk deskundigenonderzoek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.27 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de rechter in strafzaken een deskundigenonderzoek te bevelen enkel omdat het resultaat ervan van belang zou kunnen zijn voor de actuele toestand van de beklaagde of voor de straftoemeting; de rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van een dergelijke onderzoekshandeling en aldus belet niets de rechter om, mits hij de motiveringsverplichting naleeft, de aanstelling van een deskundige te weigeren wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen.

- Strafzaken - Belang voor de actuele toestand van beklaagde of straftoemeting - Noodzaak, raadzaamheid en

gepastheid van de onderzoekshandeling - Weigering - Wijze

- Strafzaken - Belang voor de actuele toestand van beklaagde of straftoemeting - Noodzaak, raadzaamheid en gepastheid van de onderzoekshandeling - Weigering - Wijze

P.21.0535.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de conclusie van de beklaagde, die wordt vervolgd wegens verkrachting en aanranding van de eerbaarheid ten nadele van zijn dochters, de verklaringen van de deskundige in zijn neergelegde verslagen bekritiseert, die ten aanzien van hun auteur een overtuiging lijken uit te drukken omtrent de werkelijkheid van het seksueel misbruik en de door de slachtoffers opgelopen letsels aangaande posttraumatische stress, neemt het arrest, dat met geen van zijn redenen het aangevoerde gebrek verwerpt, dat gebrek over door, althans gedeeltelijk, de veroordeling te baseren op verklaringen van de deskundige die bekritiseerd worden omdat ze de schuld van de beklaagde zouden vaststellen (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0449.F, AC 2010, nr. 558.

- Strafzaken - Deskundigenverslag dat het vermoeden van onschuld miskent - Op dat verslag gegronde beslissing van schuldigverklaring - Wettigheid

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1170.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.3 AC nr. ...

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ook al kan de onderzoeksrechter in het belang van het onderzoek en rekening houdend met de aard van het deskundigenonderzoek en in het licht van de stand en het al dan niet hoogdringend karakter van de rechtspleging, bepalen dat het deskundigenonderzoek contradictoir zal verlopen door aan de partijen de gelegenheid te geven te reageren op het voorverslag van de deskundige en de deskundige op te dragen die opmerkingen te beantwoorden (1). (1) Cass. 12 april 2000, AR P.00.0136.F, AC 2000, nr. 249.

- Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Deskundige aangesteld door de onderzoeksrechter - Toepassing van het Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte

- Art. 970 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek

- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinquies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0988.N 29 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.11 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de rechter in strafzaken een deskundigenonderzoek te bevelen enkel omdat het resultaat ervan bewijs à décharge voor de beklaagde zou kunnen opleveren; de rechter oordeelt integendeel onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van een dergelijke onderzoekshandeling (1); aldus belet niets die rechter om, mits naleving van zijn motiveringsverplichting, de aanstelling van een deskundige te weigeren wanneer een partij haar verzoek tot deskundigenonderzoek niet grondt op een aannemelijk gegeven of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0573.N, AC 2020, nr. 732; Cass. 11 september 2020, AR C.19.0448.N, AC 2020, nr. 525; Cass. 31 januari 2012, AR P.11.1227.N, AC 2012, nr. 76; Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390 en Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 108. Zie J. LAENENS, "Het bewijs en de onderzoeksmaatregelen", in De rol van de accountant en belastingconsulent, Die Keure, 2003, 37-40; B. ALLEMEERSCH, Taakverdeling in het burgerlijk proces, Intersentia, 2007, 413; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 79-83; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 905; B. DE SMET, Deskundigen in het strafproces. Algemene beginselen, Kluwer, 2015, 47-50.

- Strafzaken - Aanstelling van een deskundige - Verzoek van de beklaagde tot aanstelling van een deskundige - Noodzaak van een deskundigenonderzoek - Toepassing

P.20.0573.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de procespartij haar verzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van haar vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; Cass. 31 januari 2012, AR P.11.1227.N, AC 2012, nr. 76; Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 108. Zie J. LAENENS, "Het bewijs en de onderzoeksmaatregelen", in De rol van de accountant en belastingconsulent, Die Keure, 2003, 37-40; B. ALLEMEERSCH, Taakverdeling in het burgerlijk proces, Intersentia, 2007, 413; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 79-83; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 905; B. DE SMET, Deskundigen in het strafproces. Algemene beginselen, Kluwer, 2015, 47-50.

- Strafzaken - Vonnisgerechten - Verzoek tot aanstelling van een deskundige - Beoordeling

- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0694.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak om overeenkomstig artikel 9, § 2, Interneringswet een actualisatie te laten uitvoeren van een eerder uitgevoerd deskundigenonderzoek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0343.F, AC 2017, nr. 409. Zie H. HANOUILLE, Internering en toerekeningsvatbaarheid, Intersentia, 2018, 283-285.

- Strafzaken - Geesteszieke - Internering - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Beoordeling

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

C.19.0448.N 11 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.1 AC nr. ...

De rechter mag weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de eiser zijn vordering tot deskundigenonderzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van zijn vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Zie Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0682.F, AC 2012, nr. 389.

- Burgerlijke zaken - Vordering tot deskundigenonderzoek - Beoordeling door de rechter - Weigering

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen over te leggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt, maar het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit.

- Burgerlijke zaken - Gevraagde onderzoeksmaatregel - Recht op bewijs - Beoordeling

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.0440.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.1 AC nr. ...

De adviserende beoordeling door de deskundige of er mogelijk een oorzakelijk verband bestaat tussen de geestesstoornis en de feiten is een hulpmiddel bij de globale inschatting van die geestestoestand, alsook van het risicogevaar, de behandelbaarheid en de behandelingsmogelijkheden van de betrokkene.

- Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten

- Art. 5, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.1306.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1 AC nr. ...

De politieambtenaar die, in die hoedanigheid, in het kader van een onderzoek vaststellingen doet en analyses verricht, is geen gerechtsdeskundige, ook al is voor de uitvoering van die taken een zekere technische of wetenschappelijke kennis vereist; anders dan de gerechtsdeskundige verstrekt die ambtenaar geen advies aan de rechter, maar is hij krachtens artikel 8 Wetboek van Strafvordering belast met het opsporen van de misdrijven en het verzamelen van de bewijzen ervan; met toepassing van de artikelen 28ter, § 3, en 56, § 2, Wetboek van Strafvordering, en de artikelen 8/2 en 8/6 Wet Politieambt ontvangt hij en voert hij de vorderingen uit die de procureur des Konings of de onderzoeksrechter hem opdragen; het proces-verbaal waarin een politieman zijn vaststellingen en analyses optekent met betrekking tot de vergelijking van de foto van het gelaat van een bekende persoon met die van een persoon wiens identiteit wordt opgespoord, is geen deskundigenverslag (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2006, AR P.05.1583.F, AC 2006, nr. 95 (begrip gerechtsdeskundige, wat de onderzoeker die een verhoor afneemt met de polygraaf, niet is).

- Politieambtenaar - Wettelijke opdracht - Vaststellingen en analyses in het kader van een onderzoek - Verschillen t.a.v. de deskundige - Gelaatsvergelijking

- Artt. 8/2 en 8/6 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Artt. 8, 28ter, § 3, en 56, § 2 Wetboek van Strafvordering

C.19.0092.N 19 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191219.1N.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 875bis, 902, 972, §1 en 984, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter die een nieuw onderzoek door een deskundige beveelt, terwijl in een eerdere fase van de procedure reeds een deskundigenonderzoek werd bevolen, de omstandigheden dient te vermelden die tot een nieuw onderzoek nopen en dient aan te geven waarom het eerder deskundigenverslag niet kan dienen (1). (1) Zie concl. OM.

- Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motiveringsplicht - Bevel tot een nieuw deskundigenonderzoek

S.18.0102.F 14 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191014.1 AC nr. ...

Doordat het bestreden arrest zijn beoordelingsvrijheid inzake de bewijswaarde van een deskundigenverslag beperkt tot het geval waarin dat verslag door een vergissing zou zijn aangetast, schendt het artikel 962, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 516.

- Deskundigenverslag - Bewijswaarde - Rechter - Beoordelingsbevoegdheid - Draagwijdte

- Art. 962, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

De rechter is niet verplicht het advies van de deskundigen te volgen indien het strijdig is met zijn overtuiging; de feitenrechter moet de bewijswaarde van een deskundigenverslag in feite beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 516.

- Deskundigenverslag - Rechter - Beoordelingsbevoegdheid - Beginselen

- Art. 962, eerste lid en 4 Gerechtelijk Wetboek

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

Uit artikel 962 Gerechtelijk Wetboek voort vloeit dat de aan een deskundige gegeven opdracht beperkt moet blijven tot het verzamelen van de nodige feitelijke gegevens om de rechter in staat te stellen de relevante rechtsregels toe te passen; de rechter kan de deskundige niet gelasten een advies te geven over de gegrondheid van de vordering (1). (1) (In burgerlijke zaken) Cass. 15 juni 2018, AR C.17.0422.F, AC 2018, nr. 391; Cass. 15 november 2012, AR C.11.0579.F, AC 2012, nr. 616; over de vraag betreffende de eventuele toepasselijkheid, op de strafprocedure, van de artikelen 962 e.v. Gerechtelijk Wetboek, inzonderheid wat betreft het tegensprekelijk karakter van het deskundigenonderzoek dat door de strafrechter is bevolen in zijn hoedanigheid van feitenrechter, zie GwH 27 mei 1998, nr. 60/98, inz. B.2, B.8 en B.9.

- Strafzaken - Opdracht - Rechtsmacht

- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat de betrouwbaarheid van een deskundigenonderzoek twijfelachtig is, heeft in de regel niet de onontvankelijkheid van de gehele vervolging tot gevolg en ontslaat de rechter evenmin van de verplichting om, enerzijds, telastleggingen waarop die handeling betrekking heeft te onderzoeken in het licht van de andere, regelmatig overgelegde bewijzen en, anderzijds, telastleggingen te onderzoeken die geen verband houden met het gelaakte bewijs (1). (1) Betreffende de vereiste van onpartijdigheid aan de zijde van een deskundige, zie Cass. 20 december 2007, AR C.07.0307.N, AC 2007, nr. 654. Zie ook Cass. 15 maart 1985, AR 4439, AC 1985-86, nr. 428: "uit de enkele omstandigheid dat een door de rechter aangestelde deskundige van partijdigheid kan worden verdacht, kan niet worden afgeleid dat de zaak niet eerlijk is behandeld; dat kan met name niet wanneer partijen de gelegenheid hebben gehad t.a.v. de eventuele partijdigheid verweer te voeren". En "het advies van de gerechtsdeskundige, ongeacht of hij in de fase van het vooronderzoek is tussengekomen, heeft geen bijzondere bewijswaarde; de rechters beoordelen vrij de inhoud ervan; niets verplicht hen om aan het verslag van de deskundige meer geloof te hechten dan aan dat van de technisch raadsman van de inverdenkinggestelde of van de burgerlijke partij." (Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701).

- Strafzaken - Twijfelachtig karakter - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de vervolging en voor de verplichting van de rechter om de telastleggingen in het licht van de andere bewijzen te onderzoeken

- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek

De vraag of de met het onderzoek belaste personen en organen voldoende onafhankelijk en onpartijdig zijn, moet worden beoordeeld in het licht van alle bijzondere omstandigheden eigen aan de zaak (1). (1) Cass. 27 februari 2019, AR P.18.1121.F, AC 2019, nr. 126; EHRM 14 april 2015, Mustafa Tunç en Fecire Tunç t. Turkije, verzoekschrift nr. 24014/05, §223 e.v.

- Strafzaken - Met het onderzoek belaste personen en organen - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De procedurele rechtvaardigheid kan in gevaar worden gebracht wanneer de bewijsgaring, in haar geheel, is verlopen in omstandigheden die de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs aantasten omdat er twijfel bestaat omtrent de onpartijdigheid van de met het onderzoek belaste personen; de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet echter objectief worden verantwoord, in die zin dat de rechter dient vast te stellen dat er redenen zijn die de partijen terecht doen vrezen voor het ontstaan van een dergelijk risico op partijdigheid (1). (1) (Betreffende de onpartijdigheid van de onderzoeker en niet van een deskundige, zoals in onderhavig geval) Cass. 27 februari 2019, AR P.18.1121.F, AC 2019, nr. 126; Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357; zie ook (betreffende de loyaliteitsplicht van de met het onderzoek belaste onderzoekers en magistraten) Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, "KBL", AC 2011, nr. 370, integrale versie (beschikbaar op Juridat.be).

- Strafzaken - Twijfel over de onpartijdigheid van de met het onderzoek belaste personen - Redenen die terecht doen vrezen voor een risico op partijdigheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Om te beoordelen of de deskundige enkel vaststellingen heeft gedaan of een technisch advies heeft uitgebracht dan wel zich de rechtsmacht van de rechter heeft toegeëigend met betrekking tot het beoordelen van de gegrondheid van de vervolging en na te gaan of hij gehandeld heeft buiten de grenzen van de hem door de rechter toevertrouwde opdracht, moet worden onderzocht hoe de opdracht in zijn geheel is geformuleerd en moet rekening worden gehouden met alle elementen eigen aan het deskundigenonderzoek, zoals het technisch karakter van de opdracht en de context waarin de deskundige met die opdracht wordt belast; het kan voorkomen dat de vraag waarop de deskundige een antwoord van technische aard moet geven, samenvalt met de vraag waarover de rechter vanuit een juridisch oogpunt uitspraak moet doen (1). (1) (In burgerlijke zaken) Cass. 15 juni 2018, AR C.17.0422.F, AC 2018, nr. 391; Cass. 15 november 2012, AR C.11.0579.F, AC 2012, nr. 616; over de vraag betreffende de eventuele toepasselijkheid, op de strafprocedure, van de artikelen 962 e.v. Gerechtelijk Wetboek, inzonderheid wat betreft het tegensprekelijk karakter van het deskundigenonderzoek dat door de strafrechter is bevolen in zijn hoedanigheid van feitenrechter, zie GwH 27 mei 1998, nr. 60/98, inz. B.2, B.8 en B.9.

- *Strafzaken - Opdracht - Rechtsmacht - Onderzoek*

- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

Het autonoom karakter van de procedure tot wraking van deskundigen, bedoeld in de artikelen 966 en volgende Gerechtelijk Wetboek, heeft tot gevolg dat een arrest dat ter zake uitspraak doet geen voorbereidend arrest of een arrest van onderzoek is maar een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; hieruit volgt dat het instellen van het cassatieberoep niet ondergeschikt is aan de voorwaarde dat er een beslissing wordt uitgesproken die de saisine van de strafrechter inzake de strafvordering uitput (1). (1) Contra Cass. 6 maart 2013, AR P.12.1779.F, AC 2013, nr. 148, met andersl. concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2013. Hierin schreef laatstgenoemde: "Het Hof is thans van oordeel dat de wrakingsprocedure een autonoom karakter heeft en dat, bijgevolg, een onmiddellijk cassatieberoep tegen het arrest dat uitspraak doet over de wraking van een rechter in strafzaken ontvankelijk is. Dezelfde regel is m.i. van toepassing op het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over een vordering tot wraking van een door de onderzoeksrechter aangewezen deskundige: een dergelijk cassatieberoep moet derhalve onmiddellijk worden ingesteld, nog vóór de eindbeslissing over de strafvordering". Over het onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over de wraking van een rechter, zie: Cass. 29 september 2006, AR P.06.0843.N, AC 2006, nr. 452, met concl. advocaat-generaal met opdracht CORNELIS; Cass. 24 januari 2008, AR P.08.0019.N, AC 2008, nr. 62; Cass. 14 oktober 2015, AR P.15.1014.F, AC 2015, nr. 604; Cass. 6 april 2016, AR P.16.0299.F, AC 2016, nr. 239 (impliciet), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2016. Wat betreft de vroegere rechtspraak in tegengestelde zin, zie Cass. 18 september 2002, AR P.02.0874.F, AC 2002, nr. 459. (M.N.B.)

- *Verzoek tot wraking van deskundigen - Arrest - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid*

- Art. 966 e.v. Gerechtelijk Wetboek

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

C.18.0195.N 3 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190503.1 AC nr. ...

Uit artikel 976, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt, mede gelet op de aan de rechter toekomende taak het verloop van de procedure op te volgen en de betwistingen te beslechten, dat het verbod voor de deskundige om laattijdige opmerkingen te beantwoorden, niet belet dat de rechter op grond van bijzondere omstandigheden de deskundige opdraagt deze alsnog te beantwoorden.

- *Verbod voor de deskundige om laattijdige opmerkingen te beantwoorden - Taak van de rechter*

- Art. 976, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.19.0302.F 3 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190403.2 AC nr. ...

Artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling met voorrang boven alle andere zaken uitspraak doet en de beslissing moet genomen worden binnen vijftien dagen nadat het beroep is ingesteld; dit rechtscollege dat, rekening houdend met de termijnen die inherent zijn aan de rechtspleging inzake de voorlopige hechtenis, geen uitspraak doet over de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken, motiveert zijn beslissing regelmatig en verantwoordt haar naar recht wanneer het niet ingaat op het verzoek om de artsen, die de attesten hebben afgeleverd met de leeftijd van de inverdenkinggestelde die minderjarig beweerde te zijn, ter zitting te horen omdat het oordeelt dat er geen ernstige argumenten zijn om de besluiten van de medische onderzoeken ter discussie te stellen, dat de attesten niet tegenstrijdig zijn aangezien ze beide een leeftijd boven de 18 jaar aangeven en dat het hof van beroep niet kan ingaan op het verzoek om een deskundige te horen in het kader van het toezicht op de voorlopige hechtenis (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 207.

- Strafzaken - Inverdenkinggestelde die beweert minderjarig te zijn - Deskundigenonderzoek - Botonderzoek - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Vordering tot verhoor van de deskundige ter zitting - Weigering

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

C.17.0315.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.5 AC nr. 621

Artikel 963, §1, Gerechtelijk Wetboek houdt in dat een beslissing die het verloop van de procedure van het deskundigenonderzoek regelt en niet valt onder een van de in die bepaling vermelde uitzonderingen, niet kan worden aangevochten middels een gewoon rechtsmiddel, ongeacht of die beslissing dient te worden aangezien als een eindbeslissing, waarbij de rechter een tussen partijen gevoerde betwisting beslecht en hierdoor zijn rechtsmacht hieromtrent volledig uitput.

- Beslissingen die het verloop van de procedure van het deskundigenonderzoek regelen - Rechtsmiddelen - Begrip

- Art. 963, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0422.F 15 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180615.2 AC nr. ...

De aan een deskundige gegeven opdracht moet beperkt blijven tot het verzamelen van de nodige feitelijke gegevens om de rechter in staat te stellen de relevante rechtsregels toe te passen; de rechter kan de deskundige niet gelasten een advies te geven over de gegrondheid van de vordering (1). (1) Zie Cass. 15 november 2012, AR C.11.0579.F, AC 2012, nr. 616.

- Burgerlijke zaken - Opdracht - Rechtsmacht

- Artt. 11, eerste lid, en 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Om na te gaan of de rechter de deskundige gelast vaststellingen te doen of een technisch advies te geven dan wel hem zijn rechtsmacht met betrekking tot de beoordeling van de gegrondheid van het geschil overdraagt, moet worden onderzocht hoe de opdracht in zijn geheel is geformuleerd en moet rekening worden gehouden met alle elementen eigen aan het deskundigenonderzoek, zoals de redenen van het vonnis dat het voormelde onderzoek beveelt, het technisch karakter van de opdracht en de context waarin de deskundige met die opdracht wordt belast. Het kan voorkomen dat de vraag waarop de deskundige een antwoord van technische aard moet geven, samenvalt met de vraag waarover de rechter vanuit een juridisch oogpunt uitspraak moet doen (1). (1) Cass. 15 november 2012, AR C.11.0579.F, AC 2012, nr. 616.

- Burgerlijke zaken - Opdracht - Rechtsmacht - Onderzoek

- Artt. 11, eerste lid, en 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0300.N 12 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180412.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Burgerlijke zaken - Gerechtsdeskundige - Niet-ondertekening van het verslag - Nietigheid - Dekking

De dekking van de nietigheid ingevolge de niet-ondertekening van het verslag van de gerechtsdeskundige was verworven van zodra een vonnis of arrest op tegenspraak was gewezen, behalve datgene dat enkel een maatregel van inwendige aard inhield, zonder dat bedoelde nietigheid was voorgedragen of ambtshalve was uitgesproken (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 862 Gerechtelijk Wetboek vóór de opheffing ervan bij art. 24 Wet 19 oktober 2015; Art. 864 Gerechtelijk Wetboek vóór de vervanging ervan, met opheffing van het tweede lid, bij art. 25 Wet 19 oktober 2015.

- Burgerlijke zaken - Gerechtsdeskundige - Niet-ondertekening van het verslag - Nietigheid - Dekking

- Artt. 862, § 1, 2°, 864, eerste en tweede lid, en 978, § 1, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.0784.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.8 AC nr. 550

Het staat aan de vonnisrechter om de bewijswaarde van een deskundigenverslag, dat de partijen vrij hebben kunnen tegenspreken, in feite te beoordelen, op voorwaarde dat hij de deskundige geen mening toeschrijft die deze niet heeft geuit of vaststellingen toeschrijft die deze niet heeft gemaakt (1). (1) Cass. 22 juli 2008, AR P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425.

- Strafzaken - Internering - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundigenadvies - Bewijswaarde

- Artt. 5 en 9, § 1, 2° , en § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De geestestoestand van een persoon wiens internering wordt gevorderd, wordt onaantastbaar door de vonnisrechter beoordeeld, op grond van de regelmatig tijdens het debat overgelegde gegevens, zonder dat hij door de besluiten van een deskundigenverslag gehouden is.

- Strafzaken - Internering - Geestestoestand die de internering verantwoordt - Beoordeling door de rechter - Advies van de psychiater-deskundige

- Artt. 5 en 9, § 1, 2° , en § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.0388.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.1 AC nr. ...

Geen enkele andere regel verbiedt de rechter die de internering van een inverdenkinggestelde of een beklaagde in overweging neemt, dat hij zijn beslissing verantwoordt door andere informatie in aanmerking te nemen dan diegene die afkomstig is uit het dossier van het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek.

- Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Inaanmerkingneming van andere gegevens

- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Aangezien de wet vereist dat voorafgaand aan de interneringsbeslissing een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek wordt uitgevoerd, mag de rechter rekening houden met het geval waarin de beklaagde weigert de deskundige te ontmoeten en het bevolen medisch onderzoek te ondergaan door bijvoorbeeld te bepalen dat in een dergelijk geval de geneesheer zijn opdracht zal vervullen door gebruik te maken van de al dan niet medische gegevens van het dossier van de rechtspleging.

- Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Weigering van de beklaagde

- Artt. 5 en 9, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De rechter is niet gebonden door de regels die vervat liggen in de Code van geneeskundige plichtenleer, die geen kracht van wet heeft aangezien hij niet bindend is verklaard; de omstandigheid dat bepaalde modaliteiten van het door hem bevolen forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek desgevallend in strijd kunnen zijn met die code, is op zich niet van die aard dat de onpartijdigheid van de rechter in twijfel kan worden getrokken.

- Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Code van geneeskundige plichtenleer - Bindende kracht

- Artt. 5 en 9, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 15, § 1 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

De inwerkingtreding van nieuwe procedurebepalingen met betrekking tot het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek tast noch de regelmatigheid van handelingen die voordien overeenkomstig de toenmalig toepasselijke wetgeving werden gesteld, noch de bevoegdheid van de rechter om die handelingen in aanmerking te nemen, aan.

- Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Handelingen die overeenkomstig de toenmalig toepasselijke wetgeving werden gesteld - Inaanmerkingneming

- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

C.16.0062.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.1 AC nr. ...

De bepaling volgens welke de rechter, wanneer de deskundige de wraking betwist, uitspraak doet nadat hij de partijen en de deskundige in raadkamer heeft gehoord, raakt de openbare orde niet en is evenmin van dwingend recht.

- Verzoek tot wraking van een deskundige - Verhoor van de partijen en van de deskundige in raadkamer - Aard van de wettelijke bepaling

- Art. 971, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Het verzoek tot wraking van de deskundige wordt doelloos, wanneer deze van zijn opdracht is ontheven doordat hij zijn verslag heeft neergelegd.

- Verzoek tot wraking van een deskundige - Verwerping door de eerste rechter - Hoger beroep - Neerlegging van het deskundigenonderzoekverslag

- Art. 963, § 2 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0310.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 463, eerste lid, WIB92 mogen de ambtenaren van de Algemene Administratie van de Fiscaliteit en de Algemene Administratie van de inning en de invordering en van de Algemene Administratie van de Bijzondere Belastinginspectie, op straffe van nietigheid van de akte van rechtspleging, slechts als getuige worden gehoord; uit die regel volgt niet dat een gepensioneerde ambtenaar van de fiscale administratie niet zou mogen worden aangesteld als gerechtsdeskundige.

- Strafzaken - Gerechtsdeskundige - Aanstelling van een gepensioneerde ambtenaar van de fiscale administratie - Wettigheid

- Art. 463, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.15.1357.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 3, wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken kan, in de schriftelijke overeenkomst tot oprichting van een gemeenschappelijk onderzoeksteam, worden overeengekomen dat vertegenwoordigers van derde landen, van Eurojust, van Europol of van OLAF als deskundigen deel uitmaken van deze onderzoeksteams, dat zij aanwezig mogen zijn bij handelingen van opsporing of van gerechtelijk onderzoek, mits instemming van de in § 1 bedoelde magistraat en dat zij zelf geen daden van die aard mogen verrichten; uit die bepaling volgt niet dat de daarin bedoelde vertegenwoordigers de hoedanigheid van gerechtsdeskundige hebben en zij de eed moeten afleggen die is voorgeschreven in artikel 44, derde lid, Wetboek van Strafvordering.

- Gemeenschappelijk onderzoeksteam - Vertegenwoordigers van derde landen, van Eurojust, van Europol of van OLAF

De ambtenaren van OLAF kunnen de onderzoeksrechter bijstand verlenen op grond van de bevoegdheid die hun werd toegekend om de Lidstaten bijstand te verlenen in de bestrijding van fraude ten nadele van de Europese Unie.

- OLAF - Bijstand aan de onderzoeksrechter

- Art. 1 Verordeing (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)

P.16.0128.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.4 AC nr. ...

Artikel 11, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt dat de rechters hun rechtsmacht niet kunnen overdragen, houdt in dat de opdracht waarmee de rechter een gerechtsdeskundige belast, beperkt moet zijn tot het doen van vaststellingen of het geven van een technisch advies, maar geen vraag mag bevatten om advies te geven over de gegrondheid van de strafvordering of van de burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 6 maart 2014, AR C.12.0615.N, AC 2014, nr. 179 met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Opdracht aan de deskundige - Draagwijdte

Het enkele feit dat de onderzoeksrechter een deskundige opdraagt hem voor te lichten over de aard en de omstandigheden van een misdrijf, daarin begrepen de oorzaken van de verwondingen van de bij een misdrijf betrokken persoon, houdt niet in dat de onderzoeksrechter zijn rechtsmacht aan deze deskundige overdraagt; krachtens de artikelen 43 en 44 Wetboek van Strafvordering kan de onderzoeksrechter de deskundige immers met een dergelijke opdracht belasten (1). (1) Cass. 28 april 2015, AR P.14.1623.N, AC 2015, nr 279, P&B 2015, 190-194 met noot TOREMANS T., "Jurisprudentiële temperingen op het verbod van overdracht van rechtsmacht in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek".

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Opdracht aan de deskundige - Voorlichting over de aard, de omstandigheden en de oorzaken van de verwondingen van het slachtoffer - Wettigheid

Om na te gaan of de onderzoeksrechter zijn rechtsmacht al dan niet aan de gerechtsdeskundige heeft overgedragen, dient de formulering van de opdracht aan de deskundige in haar geheel te worden nagegaan en moeten alle gegevens in acht worden genomen, zoals de redenen waarvoor en de context waarin de deskundige is aangesteld; de rechter die deze beoordeling doet, mag evenwel uit de door hem aldus vastgestelde gegevens geen gevolgen trekken die met de bedoelde overdracht geen verband houden of die het oordeel daarover niet kunnen verantwoorden (1). (1) Zie voetnoot (2); HUYBRECHTS L., "Is de rechterlijke opdracht aan de deskundige om aanwijzingen van misdrijven te zoeken een overdracht van rechtsmacht?", noot onder Corr. Antwerpen 11 oktober 2013, NC 2014, 331-334.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Opdracht aan de deskundige - Beoordeling van de draagwijdte van de opdracht - Criteria

P.15.0769.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.4 AC nr. ...

Er bestaat geen absoluut recht voor de partijen om de deskundige die een niet-tegensprekelijk deskundigenverslag heeft opgesteld onder eed te ondervragen op de rechtszitting; het staat aan de vonnisrechter om onder meer rekening houdend met de aard en de inhoud van het niet-tegensprekelijk deskundigenverslag, de aard, de inhoud en het onderbouwd zijn van de daarop door de partijen geformuleerde kritieken en het al dan niet beslissend of doorslaggevend karakter van het niet-tegensprekelijk deskundigenverslag bij de bewijslevering te oordelen of de tegenspraak voldoende is gewaarborgd door de mogelijkheid voor de partijen om dit verslag te bekritiseren zonder dat het noodzakelijk is de deskundige op de rechtszitting onder eed te horen (1). (1) EHRM, 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t./ Verenigd Koninkrijk.

- Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Recht van de partijen om de deskundige op de rechtszitting onder eed te horen - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Recht van de partijen om de deskundige op de rechtszitting onder eed te horen

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het in aanmerking nemen van een tijdens het gerechtelijk onderzoek niet op tegenspraak uitgevoerd deskundigenonderzoek bij de schuldbeoordeling miskent als dusdanig niet het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging van de partijen; deze rechten worden gewaarborgd door de mogelijkheid van de partijen om het verslag van dat deskundigenonderzoek tijdens het debat voor de vonnisrechter te bespreken en te bekritiseren en de deskundige ter rechtszitting op te roepen (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0117.N, NC 2012, p. 383 met noot HUYBRECHTS, L.

- Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Aanwending bij schuldbeoordeling - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Compenserende maatregelen

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.15.0143.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.1 AC nr. ...

Het feit dat een partij niet kan deelnemen aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek met betrekking tot de strafvordering, houdt geen schending in van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging omdat de eerbiediging van die bepaling en dat recht immers wordt gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, voor wie de partijen dat verslag vrij kunnen betwisten en tegenspreken en die eveneens onaantastbaar de bewijswaarde van het deskundigenverslag beoordeelt en die de deskundige of de door de partijen aangebrachte technische raadslieden kan horen, zelf deskundigen aanstellen en vragen dat bijkomend onderzoek wordt uitgevoerd; met betrekking tot het verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst die een opdracht van de onderzoeksrechter uitvoert, gelden dezelfde waarborgen van tegenspraak omdat ook het verslag van een dergelijke politiedienst immers door de partijen vrij kan worden betwist en tegengesproken voor de vonnisrechter, die tot de uitvoering van gelijkaardige onderzoeksmaatregelen kan beslissen en die de bewijswaarde van zulk verslag even onaantastbaar beoordeelt als de bewijswaarde van een deskundigenverslag (1). (1) Zie: Cass. 22 oktober 2014, AR P.13.0764.F, AC 2014, nr. 628; Cass. 10 maart 2015, AR P.14.1339.N, AC 2015, nr. ...

- Strafzaken - Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Niet-tegensprekelijk karakter - Compenserende waarborgen - Verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst - Toepasselijkheid

---

P.14.0921.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.1 AC nr. ...

Artikel 962 Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op het door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek dat betrekking heeft op de strafvordering (1). (1) Cass. 12 april 2000, AR P.00.0136.F, AC 2000, nr. 249.

- Strafzaken - Strafvordering - Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Artikel 962 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

Een gerechtsdeskundige mag zich voor de verwerking van louter uitvoerende en administratieve verrichtingen laten bijstaan door derden, op voorwaarde dat hij noch de leiding noch de opdracht geheel of gedeeltelijk aan derden delegeert (1). (1) Zie B. De Smet, Deskundigenonderzoek in strafzaken, Comm. Straf.

- Bijstand door derden

Het enkele feit dat de gerechtsdeskundige in zijn verslag tot het besluit komt dat de inverdenkinggestelde een bepaald technisch voorschrift heeft overtreden en dat dit een misdrijf inhoudt, levert geen miskenning op van de plicht tot onpartijdigheid van die deskundige (1). (1) Zie B. De Smet, Deskundigenonderzoek in strafzaken, Comm. Straf.

- Plicht tot onpartijdigheid

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, die ook van toepassing is op verslagen van gerechtsdeskundigen, worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin vermelde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd; deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een bepaling van openbare orde dan wel betrekking hebben op een regel van rechterlijke organisatie.

- Onregelmatigheden - Niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde

P.14.1623.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.2 AC nr. ...

Het enkele feit dat de onderzoeksrechter een deskundige opdraagt hem voor te lichten over de aard en de omstandigheden van een misdrijf, daarin begrepen de oorzaken van het overlijden van het slachtoffer, houdt niet in dat hij zijn rechtsmacht aan deze deskundige overdraagt; krachtens de artikelen 43 en 44 Wetboek van Strafvordering kan de onderzoeksrechter de deskundige immers met een dergelijke opdracht belasten (1). (1) Zie Cass. 15 november 2012, AR C.11.0579.F, AC 2012, nr. 616.

- Strafzaken - Deskundige - Opdracht door onderzoeksrechter - Voorlichten over aard en omstandigheden van misdrijf - Draagwijdte - Overdracht van rechtsmacht

- Art. 11, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.1899.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.5 AC nr. ...

Artikel 971 Gerechtelijk Wetboek, dat onverenigbaar is met de regels die de strafprocedure beheersen, is niet van toepassing in strafzaken, maar deze niet – toepasselijkheid houdt niet in dat de deskundige en de partijen niet vrijuit kunnen spreken en dat de betrouwbaarheid van het bewijs wordt aangetast (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2000, AR P.97.0515.N, AC 2000, nr. 100, met concl. advocaat- generaal P. Duinslaeger, RW 2000-2001, 217 e.v.; Cass. 12 april 2000, AR P.00.0136.F, AC 2000 , nr. 249, RW 2001-2002, 306 met noot B.DE SMET, ' De samenwerking tussen de deskundige en de partijen in strafzaken'.

- Strafzaken - Verzoek tot wraking van een deskundige - Niet-toepasselijkheid van artikel 971 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0346.N 20 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150320.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 978, eerste lid, (oud) en 979, tweede lid, (oud) Gerechtelijk Wetboek volgt dat de gerechtsdeskundige gehouden is de opmerkingen van partijen op zijn voorverslag op te tekenen en te beantwoorden en dat zijn eindverslag op straffe van nietigheid moet worden voorzien van de eedformule en door hem moet worden ondertekend, maar niet dat de opmerkingen van partijen en het antwoord van de deskundige op straffe van nietigheid moeten worden opgenomen in het eindverslag zelf en niet als bijlage bij dit eindverslag mogen worden gevoegd.

- Gerechtsdeskundige - Voorverslag - Opmerkingen van de partijen - Eindverslag - Eedformule en ondertekening - Voorwaarden

- Artt. 978, eerste lid (oud), en 979, tweede lid (oud) Gerechtelijk Wetboek

P.14.1339.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een partij niet kan deelnemen aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, behoudens wanneer en in zoverre deze laatste zulks gepast vindt voor de waarheidsvinding, houdt geen schending van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging in; de eerbiediging van die bepaling en dat recht wordt immers gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, die onaantastbaar de bewijswaarde van het verslag van de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige beoordeelt en voor wie de partijen dat verslag vrij kunnen betwisten en tegenspreken en die ook de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige of de door de partijen aangebrachte technische raadslieden kan horen en zelf deskundigen kan aanstellen (1). (1) Cass. 26 oktober 2010, AR P.10.1029.N, AC 2010, nr. 637; Cass. 13 november 2012, AR P.12.1082.N, AC 2012, nr. 610 met concl. OM; Cass. 22 oktober 2014, AR P.13.0764.F, AC 2014, nr. ...

- Strafzaken - Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Niet-tegensprekelijk karakter - Compenserende waarborgen

De verplichting voor de onderzoeksrechter het gerechtelijk onderzoek ook à décharge te voeren, verplicht hem niet het door hem bevolen deskundigenonderzoek op tegenspraak te doen verlopen.

- Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Verplichting te onderzoeken à charge en à décharge - Onderzoek à décharge

C.13.0457.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.1 AC nr. ...

Tussenkomst in een deskundigenonderzoek kan geschieden zolang geen afbreuk wordt gedaan aan het recht van verdediging van de partij die gedwongen tussenkomt; hieruit volgt dat een gedwongen tussenkomst in het deskundigenonderzoek niet is uitgesloten in geval dat de gerechtsdeskundige reeds een voorlopige mening heeft geformuleerd, wanneer blijkt dat het recht van verdediging van de in gedwongen tussenkomst gedaagde partij is geëerbiedigd.

- Gedwongen tussenkomst - Tijdstip

- Artt. 812 en 981 Gerechtelijk Wetboek

DIEFSTAL EN AFPERSING

P.25.0354.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.12 AC nr. ...

Artikel 474 Strafwetboek, dat een strafverzwaring bepaalt voor wanneer bij diefstal het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden en toch de dood veroorzaakt, vereist niet dat zich tussen het gepleegde geweld of de bedreiging en het intreden van de dood bij het slachtoffer slechts een beperkt tijdsverloop mag voordoen; het is noodzakelijk maar voldoende dat er tussen het ene en het andere een oorzakelijk verband wordt bewezen, ongeacht het tijdstip van het overlijden.

- Diefstal met geweld of bedreiging zonder het oogmerk om te doden en toch de dood veroorzaakt - Tijdsverloop tussen het geweld of bedreiging en het overlijden - Oorzakelijk verband tussen het geweld of bedreiging en het overlijden ongeacht het tijdstip van overlijden - Voorwaarde

- Art. 474 Strafwetboek
- Art. 468 Strafwetboek

De verzwarende omstandigheid van artikel 474 Strafwetboek is bewezen wanneer het oorzakelijk verband is aangetoond tussen het geweld of de bedreiging bij de diefstal en de dood van een persoon tegen wie dat geweld of die bedreiging werd gericht en dat oorzakelijk verband is bewezen van zodra is aangetoond dat het geweld of de bedreiging met zekerheid tot de dood heeft bijgedragen.

- Diefstal met geweld of bedreiging zonder het oogmerk om te doden en toch de dood veroorzaakt - Oorzakelijk verband tussen het geweld of de bedreiging en de dood - Bewijs - Wijze

- Art. 474 Strafwetboek
- Art. 468 Strafwetboek

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle daders van diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan waren betrokken, maar het aannemen van de verzwarende omstandigheden dat de diefstal werd gepleegd door middel van geweld of bedreiging, de diefstal werd gepleegd ten nadele van een persoon van wie de kwetsbare toestand ten gevolge van de leeftijd duidelijk was of de dader bekend was en het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden maar toch de dood heeft veroorzaakt vereist een beoordeling voor elke dader afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag; de verplichting tot een individuele analyse belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere daders steunt op dezelfde feitelijke gegevens.

- Objectief verzwarende omstandigheden - Diefstal met geweld, gepleegd ten nadele van kwetsbaar persoon, zonder het oogmerk om te doden maar met de dood tot gevolg - Meerdere daders - Toerekening van de verzwarende omstandigheden - Beoordeling voor elke dader afzonderlijk - Individuele analyse van het gedrag van de dader - Toerekening op basis van dezelfde feitelijke gegevens - Wijze

- Art. 474 Strafwetboek

- Art. 471, laatste lid Strafwetboek

- Art. 468 Strafwetboek

P.24.1396.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.11 AC nr. ...

Het slachtoffer van het geweld of de bedreiging vermeld in artikel 473, eerste lid, Strafwetboek of van de foltering vermeld in artikel 473, tweede lid, Strafwetboek, kan letsels of aandoeningen vertonen die niet door dat geweld, die bedreiging of die foltering zijn veroorzaakt zodat de vraagstelling aan de gerechtsdeskundige of de letsels van het slachtoffer het gevolg zijn van het geweld, de bedreiging of de foltering geen tegenstrijdigheid inhoudt met de veroordeling voor die feiten.

- Diefstal met geweld of bedreiging - Foltering - Verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 473, eerste en tweede lid, Strafwetboek - Veroordeling uit hoofde van de feiten - Gevolgen voor het slachtoffer - Vraagstelling aan de deskundige over de letsels van het slachtoffer - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 473, eerste lid en tweede lid Strafwetboek

P.22.0952.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15 AC nr. ...

Een schuldigverklaring als mededader in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek vereist de vaststelling dat de mededader zijn medewerking verleent aan de misdaad of het wanbedrijf op een in die bepaling bedoelde wijze, hij weet dat hij zijn medewerking aan die misdaad of dat wanbedrijf verleent en hij het opzet heeft aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen; in de regel kan alleen een positieve daad die aan de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf voorafgaat of ermee samen gaat mededaderschap aan die misdaad of dat wanbedrijf opleveren zodat de enkele omstandigheid dat een persoon kennis heeft of moet hebben gehad van een misdaad of een wanbedrijf, niet voldoende is om hem als mededader aan die misdaad of dat wanbedrijf in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek te kunnen beschouwen (1). (1) Vgl. Cass. 27 april 2021, AR P.21.0080.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.11.

- Diefstal - Diefstal van elektriciteit en water in het kader van de teelt en verkoop van cannabis - Geen actieve handelingen van de beklaagde in het kader van de ontvreemding van elektriciteit en water - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.22.0892.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.5 AC nr. ...

Om schuldig te worden bevonden aan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf moet de dader met name eraan hebben bijgedragen op de door de wet bepaalde wijze; bovendien is het strafbaar karakter van een daad van deelneming afhankelijk van de voltooiing van hetzelfde hoofdmisdrijf; uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), en artikel 14.1 IVBPR volgt echter dat het recht op een eerlijk proces vereist dat de reële verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf afzonderlijk worden beoordeeld (2); hieruit volgt, enerzijds, dat wanneer meerdere personen beschuldigd worden van deelneming aan een diefstal met een of meer verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek, het hof van assisen de jury daarover een geïndividualiseerde vraag moet stellen en, anderzijds, dat de kwalificatie bijgevolg per deelnemer kan verschillen afhankelijk van de kwalificaties van de verzwarende omstandigheden die elk van hen welbewust heeft aanvaard of aan de uitvoering waarvan hij heeft deelgenomen (3). (1) Zie EHRM 2 juni 2005, Goktepe t. België, nr. 50372/99, J.T., 2005, 713, en voetnoot P.-P. RENSON, evenals de daaropvolgende arresten Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, AC 2008, nr. 379 (heropening van de rechtspleging) en Cass. 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal M. DESWAEF; EHRM 27 maart 2008, Delespesse t. België, 27 maart 2008, N.C. 2008, 260, voetnoot J. ROZIE. (2) Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, hierboven vermeld; zie Cass. 9 april 2019, AR P.18.1305.N, AC 2019, nr. 222, en voetnoot. (3) Het openbaar ministerie heeft aangevoerd dat sinds het Goktepe-arrest de veroordelende beslissing niet langer dezelfde verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf moet vermelden: hoewel dit arrest de theorie van de materiële ontlening van de strafbaarheid en het beginsel van de mededeelbaarheid van de "reële" of "objectieve" verzwarende omstandigheden, die tot dan toe in België ingeburgerd waren, niet formeel verwerpt, veroordeelt het de weigering om de aan de jury gestelde vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheden te individualiseren (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1625 en de verwijzingen in voetnoot 79; F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in Les infractions, vol. 1, les infractions contre les biens, Larcier, Brussel, 2de uitg., 2016, 149-159). Bovendien oordeelt het Hof van Cassatie voortaan dus dat het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR vereist dat de verzwarende omstandigheden afzonderlijk worden beoordeeld voor elke mededader of medeplichtige, aan wie de verzwarende omstandigheden van het hoofdfeit slechts kunnen worden toegerekend indien hij hiervan kennis had en ze heeft aanvaard (zie Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0781.N, AC 2020, nr. 650, met concl. van advocaat-generaal De Smet). Het OM heeft hieruit afgeleid dat de jegens een beschuldigde bewezen verklaarde verzwarende omstandigheden niet ipso jure toe te rekenen zijn aan de mededaders of medeplichtigen en dat het middel dat geheel uitgaat van een andere rechtsopvatting faalt naar recht.

- Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer

- Artt. 66, 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek

P.22.0770.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.6 AC nr. ...

Om te beantwoorden aan de verzwarende omstandigheid dat de doodslag gepleegd is om de diefstal of de afpersing te vergemakkelijken of om de straffeloosheid ervan te verzekeren, zoals bedoeld in artikel 475 Strafwetboek, moet een oorzakelijk verband bestaan tussen de diefstal en de doodslag, waarbij het eerstgenoemde misdrijf het doel moet zijn en het tweede het middel (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Luik, Wolters Kluwer 2018, p. 796-797.

- Diefstal door middel van geweld of bedreiging of afpersing - Verzwarende omstandigheid van doodslag gepleegd om de diefstal of de afpersing te vergemakkelijken

- Art. 475 Strafwetboek

P.22.0188.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.7 AC nr. ...

Het enkele feit dat een beklaagde met het akkoord van de bank en overeenkomstig de algemene voorwaarden van de bank geld dat hem niet toebehoort wegneemt van een bankrekening, sluit zijn bedrieglijk opzet niet uit.

- Bedrieglijk opzet - Geldsom op rekening waarvan beklaagde titularis is - Wegneming met akkoord van de bank - Gevolg

Het feit dat de zaak waarvan de wegneming aan een beklaagde wordt verweten bestaat uit een geldsom geplaatst op een rekening waarvan die beklaagde de titularis is, belet niet dat die geldsom aan een ander kan toebehoren en dat de beklaagde ze bedrieglijk kan wegnemen; dat de beklaagde op grond van zijn vermelde hoedanigheid aanspraak maakt op het feitelijk bezit van die geldsom, doet daaraan geen afbreuk (1); het staat aan de strafrechter om onaantastbaar te oordelen aan wie de weggenomen zaak op het moment van de wegneming in werkelijkheid toebehoorde en of de wegneming van de zaak bedrieglijk was en de strafrechter is daarbij niet gebonden door enige burgerrechtelijke bepaling. (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2002, nr. 326.

- Wegneming van andermans zaak - Geldsom op rekening waarvan beklaagde titularis is - Werkelijke eigenaar - Feitelijk bezit - Gevolg

- Art. 461 Strafwetboek

Wanneer zaken die in leven toebehoorden aan een erflater na diens overlijden worden gestolen, wordt de uit de diefstal voortvloeiende schade geleden door diens erfgerechtigden, zoals aangewezen door de wet of met een erfregeling; het staat dan ook aan de strafrechter om de beklaagde die hij schuldig verklaart aan de diefstal van die zaken, te veroordelen tot schadevergoeding aan degenen die aantonen die erfgerechtigden te zijn; daarvoor moet niet eerst de nalatenschap van de erflater zijn vereffend en verdeeld en evenmin moeten de erfgerechtigden aantonen dat zijzelf of de erflater reeds gedurende enige periode vóór het overlijden van deze laatste of vóór de diefstal eigenaar waren van de gestolen zaken.

- Zaken van een erflater - Schadelijdende partij - Erfgerechtigden - Bewijs - Draagwijdte

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1022.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3 AC nr. ...

De diefstal bestaat in het bedrieglijk wegnemen van andermans roerend goed; het wegnemen, tegen de wil van de eigenaar, van hout dat de dief zou hebben gehakt, vormt het wegnemen van een roerend goed; dat wegnemen wordt als bedrieglijk aangemerkt zodra degene die zich tegen de wil van de eigenaar meester maakt van de zaak, handelt met het oogmerk de zaak niet terug te geven en er animo domini over te beschikken; het misdrijf dat artikel 32 van het Waalse decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestraft met de in artikel 96 bedoelde geldboete, bestaat in het vellen, weghalen of uit de grond rukken van bomen zonder de toelating van de eigenaar; die bepalingen houden dus geen verband met het bedrieglijk wegnemen van hout, dat wordt bestraft door artikel 461 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 273.

- Diefstal - Begrip - Door de dief gehakt hout - Onderscheid met het door artikel 32 van het Waals decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestrafte misdrijf

- Art. 32 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Art. 461 Strafwetboek

P.20.0781.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.10 AC nr. ...

Indien een deelnemer betwist dat bij diefstal de door artikelen 468 en 471 verzwarende omstandigheden van geweld of bedreiging en gebruik van een vluchtvoertuig op hem van toepassing is, dient de rechter opdat hij de verzwarende omstandigheden aan de deelnemer kan toerekenen, vast te stellen dat de deelnemer kennis had van die verzwarende omstandigheden en dat hij die heeft aanvaard; die individuele toerekening vereist niet dat ook wordt vastgesteld dat de deelnemer zelf geweld heeft gebruikt of heeft bedreigd of daaraan heeft deelgenomen of dat de deelnemer zelf gebruik heeft gemaakt van een voertuig of enig ander al dan niet met een motor aangedreven tuig (1). (1) Zie concl. OM.

- Geweld en bedreiging - Gebruik van een vluchtvoertuig - Toerekening van de verzwarende omstandigheden aan deelnemers van diefstal - Kennis en aanvaarding van de verzwarende omstandigheden - Individuele beoordeling

- Artt. 66, 461, 468 en 471 Strafwetboek

P.20.0273.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.16 AC nr. ...

De constitutieve bestanddelen van het misdrijf afpersing zijn, naast het gebruik van dwang of bedreiging, het zich toe-eigenen van andermans goed of van een onrechtmatig voordeel ten nadele van een ander; het geldbedrag waarvoor een schuldeiser een schuldvordering op zijn schuldenaar heeft, is geen goed dat de schuldeiser toebehoort aangezien dat bedrag enkel het voorwerp kan uitmaken van een vorderingsrecht van de schuldeiser op het vermogen van de schuldenaar, zodat het feit dat de dader zich vanwege het slachtoffer een geldbedrag toe-eigent omdat dit bedrag hem verschuldigd is en hem dus "toekomt", het bestaan van het materiële constitutieve bestanddeel van het misdrijf afpersing niet uitsluit, evenmin als van een ander vermogensmisdrijf zoals diefstal of oplichting (1). (1) Cass. 22 juni 2016, AR P.16.0010.F, AC 2016, nr. 416; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.1593.F, AC 2016, nr. 120; D. MERCKX EN Th. LOQUET, 'Afpersing', Comm. Straf., 2014, nrs. 3-5 en 9 e.v.

- Afpersing - Constitutieve bestanddelen - Toe-eigenen van andermans zaak - Draagwijdte

- Art. 470 Strafwetboek

P.18.1305.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.6 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle deelnemers aan diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan betrokken waren; het aannemen van de verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid en 474 Strafwetboek, vereist een beoordeling voor elke deelnemer afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag, maar dit belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere deelnemers steunt op dezelfde feitelijke gegevens (1). (1) Cass. 20 juni 2018, JT 2018, 717 en noot F. KUTY, "La responsabilité pénale du chef d'une circonstance aggravante réelle de nature intentionnelle: l'exigence de prévision de sa commission à l'exclusion de sa seule prévisibilité"; F. KUTY, "Les conditions de la responsabilité pénale du chef des circonstances aggravantes réelles de nature intentionnelle", JT 2016, pp. 185-188; Cass 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255 met concl van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 17 juni 2008, AR P08.0070.N, AC 2008, nr. 379 met concl. van advocaat-generaal M. DE SWAEF; EHRM, arrest nr. 50372/99, 2 juni 2005, Göktepe t. België; J. VANHEULE, "Strafbare deelneming: een overzicht van rechtspraak 2000-2010", NC 2012, 1-18, inz. nrs. 45-50 en de aldaar geciteerde rechtspraak en rechtsleer.

- Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid, en 474 Strafwetboek - Toerekening aan de deelnemers - Draagwijdte

---

P.18.0999.N 12 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190212.1 AC nr. ...

Hij die mede-eigenaar is van een roerend goed en dit goed wegneemt tegen de wil van de andere mede-eigenaars, maakt zich schuldig aan diefstal van dit goed (1). (1) Zie: Cass. 3 oktober 2000, AR P.99.0437.N, AC 2000, nr. 508; Cass. 16 december 1957, AC 1958, nr. 230.

- Diefstal - Mede-eigenaar die een roerend goed wegneemt tegen de wil van andere mede-eigenaars

- Art. 461, eerste lid Strafwetboek

P.18.0777.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.3 AC nr. 721

De bepaling van het begrip nacht, opgenomen onder boek II, titel IX, hoofdstuk 1, afdeling III Strafwetboek, heeft enkel betrekking op de diefstallen vermeld in hoofdstuk 1 van Titel IX van boek II van het Strafwetboek en het opschrift van titel IX van dit hoofdstuk "betekenis van sommige in dit wetboek voorkomende uitdrukkingen" doet hieraan geen afbreuk, daar artikel 478 Strafwetboek geen definitie geeft van het begrip "nacht" maar wel van het begrip "diefstal bij nacht", met name een strafbaar feit dat naar zijn aard verschillend is van het verstoren van de nachtrust bedoeld in artikel 561/1 Strafwetboek, zodat die feiten voor de respectieve daders ervan met elkaar niet vergelijkbare rechtssituaties uitmaken en er aldus er geen grond is tot het stellen van de prejudiciële vraag (1). (1) Cass. 22 januari 1991, AR 4213, AC 1990-91, nr. 265; Cass. 7 november 1898, Pas. 1899, I, 11; L. DE SCHEPPER, "Nachtlawaai", Comm. Straf., 3-4, nrs. 4-5; P. ARNOU, "Nacht", Comm. Straf., 9-23, nrs. 24-77.

- Artikel 478 Strafwetboek - Diefstal bij nacht - Begrip nacht - Draagwijdte

P.18.0132.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 724, eerste lid, Burgerlijk Wetboek hebben de erfgenamen die daarvoor in aanmerking komen, het recht zich in de periode tussen het openvallen en het aanvaarden van de nalatenschap in het bezit te stellen van de goederen van de nalatenschap, deze voorlopig te beheren en er de vruchten van te innen onder voorbehoud van teruggave aan de erfgenamen aan wie ze toekomen; die saisine belet niet dat de erfgenaam die een zaak van de nalatenschap vóór de verdeling ervan bedrieglijk wegneemt en ze zodoende onttrekt aan de verdeling tussen de erfgenamen, het wanbedrijf van diefstal pleegt (1). (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer 2010, 6de herwerkte uitgave, 306, nr. 387.

- Openvallen nalatenschap - Saisine erfgenamen - Begrip

P.17.1199.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.12 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Bewijs - Onaantastbare vaststelling door de feitenrechter

- Bewijs - Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Begrip - Voornemen om over de zaak animo domini te beschikken

Als bedrieglijk wegnemen in de zin van artikel 461, eerste lid, Strafwetboek geldt het wegnemen van een zaak tegen de wil van de eigenaar in, door een persoon die, zodra hij de zaak heeft weggenomen, het voornemen heeft om er als eigenaar over te beschikken; het animo domini gedrag van degene die zich van de zaak meester heeft gemaakt, kan worden afgeleid uit de weigering om die zaak aan zijn wettige eigenaar terug te geven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 197.

- Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Begrip - Voornemen om over de zaak animo domini te beschikken - Bewijs

- Art. 461, eerste lid Strafwetboek

Ofschoon het bedrieglijk opzet aanwezig moet zijn op het tijdstip waarop het misdrijf wordt gepleegd, kan het bewijs daarvan uit latere feiten blijken; de rechter stelt onaantastbaar de feiten vast waaruit hij het bestaan van bedrieglijk opzet afleidt, terwijl het Hof nagaat of hij, uit zijn vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 197.

- Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Bewijs - Onaantastbare vaststelling door de feitenrechter

- Art. 461, eerste lid Strafwetboek

P.16.0033.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Winants.

- Invloed op het bestaan van het dreigend kwaad - Draagwijdte - Constitutieve bestanddelen - Bedreiging - Begrip - Vrees voor een dreigend kwaad - Afweermiddelen of tegenmaatregelen getroffen door het slachtoffer

Het aanwenden van enig afweermiddel of het stellen van enige tegenmaatregel door het slachtoffer of de enkele omstandigheid dat een slachtoffer meent iets te kunnen ondernemen tegen het kwaad waarmede het bedreigd wordt, al dan niet door een beroep te doen op de overheid, sluiten niet noodzakelijk uit dat er sprake is van een dreigend kwaad als bedoeld bij de bepalingen van de artikel 470 en 483, tweede lid, Strafwetboek aangezien deze elementen niet noodzakelijk inhouden dat de bedreiging ophoudt te bestaan en dat het slachtoffer zich niet gedwongen voelt daarop in te gaan (1). (1) Zie concl OM.

- Constitutieve bestanddelen - Bedreiging - Begrip - Vrees voor een dreigend kwaad - Afweermiddelen of tegenmaatregelen getroffen door het slachtoffer - Invloed op het bestaan van het dreigend kwaad - Draagwijdte

P.16.0097.F 26 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161026.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Onrechtmatig voordeel - Afpersing - Bestanddelen - Moreel bestanddeel

De bestanddelen van afpersing bestaan enerzijds in het zich toe-eigenen van andermans goed of van een onrechtmatig voordeel ten nadele van een derde en, anderzijds, in de uitoefening van een onrechtmatige dwang waardoor aan de toestemming van het slachtoffer een gebrek kleeft wegens geweld of bedreiging; een voordeel houdt niet op onrechtmatig te zijn enkel omdat de dader van de feiten meent dat dit voordeel hem verschuldigd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. en Cass. 22 juni 2016, AR P.16.0010.F, AC 2016.

- Afpersing - Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Onrechtmatig voordeel

- Art. 470 Strafwetboek

P.16.0010.F 22 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160622.2 AC nr. ...

De bestanddelen van afpersing bestaan enerzijds in het zich toe-eigenen van andermans goed of van een onrechtmatig voordeel ten nadele van een derde en, anderzijds, een al even onrechtmatige dwang, aangezien die erin bestaat de toestemming van het slachtoffer door geweld of bedreiging ongeldig te maken; een voordeel houdt niet op onrechtmatig te zijn enkel omdat de dader van de feiten meent dat dit voordeel hem verschuldigd is (1). (1) Zie Cass. 17 februari 2016, AR P.15.1593.F, AC 2016, nr. .....

- Afpersing - Bestanddelen - Onrechtmatig voordeel

- Art. 470 Strafwetboek

P.15.1593.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.4 AC nr. ...

De bestanddelen van afpersing bestaan, enerzijds, in het zich toe-eigenen van andermans goed of van een onrechtmatig voordeel ten nadele van een ander en, anderzijds, in een al even onrechtmatige dwang aangezien deze erin bestaat de toestemming van het slachtoffer door geweld of bedreiging ongeldig te maken; die voorwaarden zijn cumulatief (1). (1) Zie F. Lutgentz, "Les vols et les extorsions", in Les infractions contre les biens, Brussel, Larcier, 2008, p. 118 tot 124.

- Afpersing - Bestanddelen

- Art. 470 Strafwetboek

P.14.1948.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.1 AC nr. ...

Het arrest dat enerzijds de beklaagde schuldig verklaart aan diefstal door middel van geweld of bedreigingen met de omstandigheid dat het misdrijf gepleegd werd onder twee van de in artikel 471 Strafwetboek vermelde omstandigheden en anderzijds op de burgerlijke rechtsvordering het beroepen vonnis bevestigt waarbij een gerechtsdeskundige werd aangesteld met als opdracht advies te verstrekken over een blijvende schade en meer bepaald aan te geven of de blijvende letsels op een blijvende wijze een aantasting van de arbeidsgeschiktheid van het slachtoffer uitmaken, is tegenstrijdig gemotiveerd aangezien de opdracht aan de deskundige de mogelijkheid open laat dat de diefstal met geweld of bedreiging onder meer een blijvende fysische of psychische ongeschiktheid zoals bepaald door artikel 473 Strafwetboek, ten gevolge heeft gehad (1). (1) Cass. 28 juni 2000, AR P.99.1886.F, AC 2000, nr. 409; Cass. 30 maart 1994, AR P.93.1596.F, AC 1994, nr. 155.

- Diefstal met geweld of bedreiging - Gepleegd onder twee van de verzwarende omstandigheden van artikel 471 Strafwetboek - Strafvordering - Veroordeling - Burgerlijke vordering - Deskundigenonderzoek - Motivering - Tegenstrijdigheid

- Artt. 468, 471, 472 en 473 Strafwetboek

- Art. 149 Grondwet 1994

P.14.0748.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.6 AC nr. ...

Behoudens in bijzondere gevallen die te maken hebben met de concrete omstandigheden waarin de feiten plaatsvinden of met de persoon van het slachtoffer, is er geen bedreiging in de zin van de artikelen 470 en 483, tweede lid, Strafwetboek, wanneer het vermeende slachtoffer een beroep kan doen op wettelijke middelen om de dreiging te doen ophouden of af te wenden, wat het geval is wanneer hij zich kan verdedigen voor de rechters voor wie de vermeende afperser dreigt rechtsvorderingen in te stellen; het enkele feit dat die rechtsvorderingen overdreven of ongerechtvaardigd zouden zijn, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) MERCKX, D. en LOQUET, Th., Afpersing, Comm. Straf., 2014, p. 13 en p. 15; HUYBRECHTS, L., Afpersing en eigenrichting, T. Straf.,2005, p. 54.

- Afpersing - Bedreiging - Dreiging met een overdreven of ongerechtvaardigde rechtsvordering - Toepassing

- Afpersing - Bedreiging

DIEREN

P.23.0236.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.5 AC nr. ...

Hoewel een vereniging dierenbescherming als maatschappelijk doel kan hebben, kan zij zich daarom nog niet beroepen op een subjectief recht op het welzijn van die dieren.

- Dierenbescherming - Vereniging voor dierenbescherming - Subjectief recht op dierenwelzijn

C.21.0375.F 19 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230119.1F.6 AC nr. ...

Artikel 1385 Oud Burgerlijk Wetboek impliceert dat de bewaarder van het dier op het ogenblik van het schadelijk feit niet alleen het meesterschap erover had, maar ook een niet-ondergeschikt recht van leiding en toezicht, zonder medewerking van de eigenaar, en van gebruik, zoals de eigenaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Herstelplicht - Bewaarder van het dier - Meesterschap over het dier - Begrip - Omvang

- Art. 1385 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Het bezit en het toedienen aan vee van verschillende geneesmiddelen en substanties (anesthetica, hormonen en stoffen met productie-stimulerende werking), zonder toelating en zonder voorschrift (1), evenals het uitvoeren van keizersneden zonder aanwezigheid van een dierenarts (2) zijn reglementaire misdrijven en dus kan het schuldbestanddeel worden afgeleid uit het feit dat de beklaagde de bij wet verboden materiële gedraging heeft gesteld, zonder dat hij hiervoor een aannemelijke rechtvaardigingsgrond kan aanvoeren (3). (1) Inbreuk op artikel 11, § 1, eerste lid, 1, van de wet van 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde diervoeders. (2) Inbreuk op artikelen 20 en 21 van de wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde. (3) Zie Cass. 21 februari 2018, AR P.16.1199.F, AC 2018, nr. 111 (wat betreft het in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Strafwetboek bedoelde misdrijf) met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, (die meer bepaald vermeldt dat: "sauf lorsque le texte légal en dispose autrement, les infractions instituées par les lois particulières appartiennent à la catégorie des infractions dites réglementaires. Dans le cas d'une infraction règlementaire, l'élément moral ou fautif se déduit du non-respect par le prévenu du prescrit légal, découlant de l'adoption du comportement matériel prohibé ou de l'omission de celui que la loi impose sans que ce prévenu puisse invoquer une cause de justification d'exclusion de culpabilité ou de non-imputabilité, telle que l'état de nécessité ou l'ignorance et l'erreur invincibles"); Cass. 27 september 2017, AR P.17.0482.F, AC 2017, nr. 504 (inbreuk op artikel 67ter Wegverkeerswet); Cass. 6 mei 2015, AR P.15.0379.F, AC 2015, nr. 293 (art. 5, tweede lid Strafwetboek), met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II: l'infraction pénale, 2e uitg., Larcier, 2020, nrs. 1171 tot 1176 ("la notion de faute infractionnelle"), in het bijzonder nr. 1173.

- Bezit en toedienen aan vee van geneesmiddelen etc. zonder toelating en zonder voorschrift en uitvoeren van keizersneden zonder aanwezigheid van een dierenarts - Reglementaire misdrijven - Schuldbestanddeel

- Artt. 20 en 21 Wet 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde

- Art. 11 Wet 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde diervoeders

---

P.19.1164.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.7 AC nr. ...

De Verordeningen (EEG) nr. 470/2009, (EU) nr. 2015/262 en (EG) nr. 504/2008 houden allemaal, hetzij rechtstreeks, hetzij gedeeltelijk, verband met de volksgezondheid en hebben als dusdanig dan ook geen onderscheiden voorwerp; hieruit volgt dat de appelrechters het begrip 'voedselproducerend dier' in artikel 2 Verordening (EEG) nr. 470/2009 kunnen uitleggen aan de hand van de definitie van paardachtigen in de Verordeningen (EU) nr. 2015/62 en (EG) nr. 504/2008 en dat zij op die grond kunnen oordelen dat paardachtigen in principe voedselproducerende dieren zijn.

- Voedselveiligheid - Voedingsmiddelen - Farmacologisch werkzame stoffen - Voedselproducerend dier - Paarden en paardachtigen

- Art. 20.1 Verordening (EG) nr. 504/2008 van de Commissie van 6 juni 2008 ter uitvoering van de Richtlijnen 90/426/EEG en 90/427/EEG van de Raad wat betreft methoden voor de identificatie van paardachtigen

- Art. 37 Uitvoeringsverordening (EU) 2015/262 van de Commissie van 17 februari 2015 tot vaststelling van voorschriften overeenkomstig de Richtlijnen 90/427/EEG en 2009/156/EG van de Raad met betrekking tot de methoden voor de identificatie van paardachtigen

- Art. 2 Verordening (EG) nr. 470/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsp

De verplichtingen van de dierenarts bij het coderen van gegevens van het paspoort van de paardachtige in verband met uitsluiting uit de voedselketen en het leveren van een toedienings-en verschaffingsdocument zijn van toepassing op de behandelende dierenarts, de hoedanigheid van officiële dierenarts is niet vereist.

- Identificatie en encodering van paardachtigen - Centrale gegevensbank - Bijwerken van gegevens door een dierenarts - Behandelende dierenarts

- Artt. 46 en 47 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in

een centrale gegevensbank

- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

P.18.0995.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of grondwettelijke bepaling verzet zich tegen het verlenen van een visitatiemachtiging ter opsporing van inbreuken inzake dierenwelzijn; uit de artikelen 6 en 8.2 EVRM en artikel 15 Grondwet volgt dat de visitatie van een woning onder meer toegestaan is wanneer een wet daarin voorziet ter voorkoming van strafbare feiten en voor de visitatie een gemotiveerde machtiging wordt verleend door een onafhankelijke rechter en aan die vereiste is voldaan indien de machtiging, die door haar aard een beperkt karakter heeft, vermeldt in het kader van welk onderzoek, voor welke woning en aan welke persoon of personen ze wordt verleend, evenals op een wijze die beknopt mag zijn de reden waarom ze noodzakelijk is.

- Dierenwelzijnswet - Visitatie - Gemotiveerde machtiging verleend door een onafhankelijke rechter - Vereisten - Draagwijdte

Uit de bepaling van artikel 94, § 1, Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen, volgt niet dat de overdracht van bevoegdheden afhankelijk werd gesteld van het aannemen van een eigen regeling door de Gemeenschappen en Gewesten; uit de bepaling volgt wel dat de gewestelijke overheden aan wie bevoegdheden zijn overgedragen deze uitoefenen volgens de bestaande regels, zolang deze niet worden gewijzigd of opgeheven door de parlementen of regeringen van de Gemeenschappen of Gewesten, zodat de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn bevoegd was om vaststellingen te doen en een visitatiemachtiging te vragen.

- Dierenwelzijnswet - Visitatie - Visitatiemachtiging gevraagd door de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn - Vaststellingen gedaan door de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn - Artikel 94, § 1, Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen - Bevoegdheid van de Gemeenschappen en Gewesten - Afwezigheid van Vlaams Decreet betreffende het dierenwelzijn - Draagwijdte

P.18.0536.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.5 AC nr. ...

Het principieel verbod dieren te fokken door het kruisen van verschillende rassen, geeft uitvoering aan artikel 10 Dierenwelzijnswet dat aan de Koning de mogelijkheid verleent om aan de kwekers bij het verhandelen van dieren voorwaarden op te leggen met het doel deze te beschermen en hun welzijn te verzekeren onder meer door preventie van ziekten welke onder meer kunnen worden veroorzaakt door toegepaste fokmethodes.

- Verbod dieren te fokken door het kruisen van rassen - Wettelijke grondslag

- Art. 19, § 3 KB 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren

- Art. 10 Wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

P.17.0602.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.5 AC nr. ...

Inzake dierenbescherming en -welzijn in het Waals Gewest moet de machtiging om iemands woning binnen te treden door de onderzoeksrechter worden verleend.

- Bescherming en welzijn - Waals Gewest - Huiszoeking en huisbezoek - Huiszoeking in een woning - Machtiging - Bevoegdheid - Onderzoeksrechter

- Artt. D138 en D145 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

P.15.1379.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.1 AC nr. 462

De ontzegging door de rechtbank, bijkomend aan de veroordeling wegens overtreding bepaald in de Wet Dierenbescherming, van het recht om definitief of voor een termijn van één maand tot drie jaar dieren van één of meer soorten te houden, is een bijkomende straf en geen veiligheidsmaatregel (1). (1) Impliciete beslissing.

- Wet Dierenbescherming - Artikel 40 - Ontzegging door de rechtbank van het recht om dieren te houden - Aard van de beslissing

- Art. 40 Wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

P.16.0495.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.4 AC nr. ...

De ambtenaren van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen zijn ter opsporing van inbreuken op de Wet Hormonen Dieren bevoegd om op elk moment elke plaats te betreden en te doorzoeken waar zich producten kunnen bevinden, evenals elke plaats waar bewijzen van het bestaan van een inbreuk mogelijk kunnen worden aangetroffen, tenzij het gaat om lokalen die uitsluitend als woning dienen in welk geval het bezoek slechts toegelaten is tussen 5 uur 's ochtends en 9 uur 's avonds en met machtiging van de politierechter; de omstandigheid dat bij een plaatsbetreding en doorzoeking ter opsporing van inbreuken op de Wet Hormonen Dieren zaken werden aangetroffen en in beslag genomen die vervolgens aanleiding hebben gegeven tot een vervolging wegens een inbreuk op de Drugswet en het koninklijk besluit van 12 april 1974 betreffende sommige verrichtingen in verband met stoffen met hormonale, antihormonale, anabole, beta–adrenergische, anti–infectieuze, anti–parasitaire en anti–inflammatoire werking, maakt die plaatsbetreding, doorzoeking en inbeslagneming niet onregelmatig.

- Stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking - Inbreuken - Opsporing - Ambtenaren van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen - Bevoegdheden - Omvang

- Artt. 2, 4°, en 3, § 2 KB 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen

- Artt. 4, § 3, 2°, en 5, eerste en tweede lid, 11° Wet 4 februari 2000 houdende oprichting van het federaal Agentschap voor de Veiligheid van de voedselketen

P.16.0424.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.9 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen; uit de wetsgeschiedenis van de Wet Dierenbescherming blijkt dat deze wet aan de reeds bestaande doelstellingen inzake dierenbescherming zoals de bescherming tegen menselijke wreedheden, uitdrukkelijk het doel heeft toegevoegd het welzijn van de dieren te bevorderen door in hun behoeften te voorzien en zowel het personeel toepassingsgebied van artikel 4, § 1, Wet Dierenbescherming als het materieel en het moreel element van dat artikel zijn duidelijk omschreven en voldoende afgebakend, zodat voor al degenen op wie die bepalingen toepasselijk zijn, zij voldoende toegankelijk zijn en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen zij op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijven, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is (1). (1) Parl. St., Senaat, 1982-1983, 469/2.

- Wet Dierenbescherming - KB Inrichting Dieren - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

P.15.0593.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.5 AC nr. ...

De van het toepassingsgebied van het KB Vogelbescherming uitgesloten in–, uit– en doorvoer van vogels of krengen die behoren tot uitheemse soorten, strekt zich niet uit tot het in bezit hebben of onder zich houden na invoer van vogels of krengen die behoren tot uitheemse soorten.

- Artikel 1.5° van het koninklijk besluit van 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaamse Gewest - Reikwijdte

- Art. 1.5° KB 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaams Gewest

Uit het arrest C–100/08 van 10 september 2009 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat het verbod op invoer, uitvoer en houden van Europese inheemse vogels die in gevangenschap zijn geboren en gekweekt, zoals afgeleid uit de artikelen 1, 3°, en 7bis van het KB Vogelbescherming, tenzij deze conform artikel 7bis van voormeld koninklijk besluit zijn gemerkt, slechts een belemmering vormt op het intracommunautair handelsverkeer indien het vogels betreft die op rechtmatige wijze in de handel zijn gebracht in andere lidstaten of indien die vogels conform de in de andere Lid–staten geldende regels zijn gemerkt en vergezeld zijn van een certificaat afgegeven overeenkomstig de Europese regelgeving inzake de bescherming van in het wild levende dier– en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer.

- Verbod op invoer, uitvoer en houden van Europese inheemse vogels die in gevangenschap zijn geboren en gekweekt - Intracommunautair handelsverkeer - Bestaanbaarheid

C.15.0234.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Consumentenverkoop - Gebrek aan overeenstemming - Vermoeden - Toepassingsgebied - Verkoop van dieren - Verenigbaarheid met de aard van het verkochte goed

Het vermoeden van gebrek aan overeenstemming is in beginsel, bij een verkoop van dieren, niet onverenigbaar met de aard van het verkochte goed (1). (1) Zie concl. OM.

- Consumentenverkoop - Gebrek aan overeenstemming - Vermoeden - Toepassingsgebied - Verkoop van dieren - Verenigbaarheid met de aard van het verkochte goed

- Artt. 1649quater, §§ 1 en 4 Burgerlijk Wetboek

DIERENARTS

P.19.1164.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.7 AC nr. ...

De verplichtingen van de dierenarts bij het coderen van gegevens van het paspoort van de paardachtige in verband met uitsluiting uit de voedselketen en het leveren van een toedienings-en verschaffingsdocument zijn van toepassing op de behandelende dierenarts, de hoedanigheid van officiële dierenarts is niet vereist.

- Identificatie en encodering van paardachtigen - Centrale gegevensbank - Bijwerken van gegevens door een dierenarts - Behandelende dierenarts

- Artt. 46 en 47 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

C.18.0393.F 25 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190225.3 AC nr. ...

Het arrest dat overweegt dat het vijlen en raspen van die glazuurpunten om te vermijden dat ze de mond van het paard verwonden, "valt onder het gebruikelijke verzorgen bedoeld in artikel 3, § 2, 2° van de wet" en kan bijgevolg door een "tandtechnicus" worden uitgevoerd voor zover diens tussenkomst beperkt is "tot het vaststellen van de aanwezigheid van te scherpe glazuurpunten en die te vijlen", met uitsluiting van "het bepalen van de oorzaak van dat fenomeen en van de remedies die eraan kunnen verhelpen", wat "valt onder de raadpleging van een dierenarts", past de artikelen 3, § 1, eerste lid en tweede lid, 6° en ook 3, § 2, 2°, van de wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde juist toe (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 115.

- Diergeneeskunde - Diergeneeskundige handeling - Begrip - Draagwijdte - Grenzen - Vijlen, raspen van de glazuurpunten van de tanden van paardachtigen

C.17.0235.N 28 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170428.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de wet van 19 december 1950 tot instelling van de Orde der Dierenartsen volgt dat de rechtsprekende functies binnen de Orde der Dierenartsen zijn voorbehouden aan de gewestelijke raden en de gemengde raden van beroep en dat aan de hoge raad geen rechtsprekende functies worden verleend.

- Orde der Dierenartsen - Wraking - Hoge Raad - Rechtsprekende functie

D.15.0007.F 22 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160122.5 AC nr. ...

Het feit dat het derde lid van artikel 23 van de wet van 19 december 1950 tot instelling van de Orde der Dierenartsen sinds de inwerkingtreding van de wet van 19 maart 2014 niet meer bepaalt dat de wanbetaling van de bijdrage, in voorkomend geval, aanleiding kan geven tot toepassing van een van tuchtstraffen voorzien bij artikel 14 van de wet van 19 december 1950, impliceert niet dat de Orde dergelijke straffen in geval van wanbetaling van de bijdrage niet mag opleggen bij wijze van miskenning van de regels van de eer, de geheimhouding, de eerlijkheid, de waardigheid en de rechtschapenheid van het beroep.

- Tucht - Wanbetaling van de bijdrage aan de Orde - Geen wettelijke strafbaarstelling meer - Miskenning van de regels van de eer, de geheimhouding, de eerlijkheid, de waardigheid en de rechtschapenheid van het beroep

- Artt. 1 en 3 Code der plichtenleer (editie 2013)
- Artt. 5, 14 en 23, derde lid Wet 19 december 1950 tot instelling van de Orde der dierenartsen

DIPLOMATEN EN CONSULS

P.25.1072.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 29, 39.1 en 39.2 van het Verdrag van Wenen volgt niet dat een diplomatieke ambtenaar wiens taak werd beëindigd en die de ontvangststaat nog niet heeft verlaten, zijn onschendbaarheid slechts verliest nadat aan hem het verstrijken van de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn werd meegedeeld of nadat de zendstaat daarover heeft beslist en de rechter van de ontvangststaat die over de toepasselijkheid van de onschendbaarheid van een diplomatiek ambtenaar moet oordelen kan vaststellen wanneer de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn is verstreken en oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak waarbij de omstandigheid dat de diplomatieke ambtenaar na de beëindiging van zijn taak nog over een verblijfstitel beschikt, de rechter bij die beoordeling niet bindt; de voormelde bepalingen sluiten niet uit dat een diplomatieke ambtenaar na het ophouden van zijn onschendbaarheid wordt aangehouden voor feiten die zich hebben voorgedaan na de beëindiging van zijn taak en op een ogenblik dat hij de ontvangststaat nog niet heeft verlaten.

- Diplomaten - Diplomatieke immuniteit - Diplomatiek ambtenaar - Begin en einde van de voorrechten en immuniteiten - Artikelen 29, 39.1 en 39.2 Verdrag van Wenen - Beëindiging van de diplomatieke taak - Diplomatiek ambtenaar die de ontvangststaat niet heeft verlaten - Verlies van de onschendbaarheid - Verstrijken van de redelijke termijn om het land te verlaten - Beoordeling door de rechter - Gevolg - Aanhouding van de diplomatieke ambtenaar - Draagwijdte

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 39.2 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968
- Art. 39.1 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968
- Art. 29 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968

P.18.1301.N 2 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190102.3 AC nr. ...

De onschendbaarheid en de immuniteiten van een diplomaat worden door de ontvangstaat van de diplomaat en door een derde Staat verleend, wanneer de diplomaat op het grondgebied van de derde Staat op doorreis is om zijn werkzaamheden op zijn post te aanvaarden of om naar zijn post terug te keren, of wanneer hij naar zijn eigen land terugkeert.

- Immuniteit - Diplomaat - Verdrag van Wenen - Immuniteit verleend door een derde Staat - Voorwaarde - Doorreis

- Artt. 29, 31.1, 39.1 en 40.1 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968

Onder doorreis als bedoeld in het strikt uit te leggen artikel 40.1, eerste zin, Verdrag van Wenen, wordt enkel verstaan de doorreis die verband houdt met de uitoefening van de diplomatieke opdracht van de diplomaat, met name de reis vanuit het land van herkomst om de diplomatieke standplaats te vervoegen of om naar het thuisland terug te keren, ofwel de reis vanuit de standplaats naar het land waar de diplomaat een diplomatieke missie dient te vervullen of om, na de vervulling van die missie, vanuit dit land naar de diplomatieke standplaats terug te keren; een terugkeer uit een derde land waar de diplomaat op vakantie verblijft naar de standplaats, is vreemd aan de uitoefening van de diplomatieke opdracht en is bijgevolg geen doorreis als bedoeld in artikel 40.1, eerste zin, Verdrag van Wenen (1). (1) J. SALMON, Manuel de droit diplomatique, Bruxelles, Bruylant, 1994, p. 421-422; J.-P. PANCRACIO, Droit et institutions diplomatiques, Paris, Pedone, 2007, p. 228.

- Immuniteit - Diplomaat - Verdrag van Wenen - Immuniteit verleend door een derde Staat - Doorreis

- Art. 40.1 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968

C.16.0039.N 28 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161028.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Diplomaten - Voorrechten en immuniteiten - Redenen

De toekenning van voorrechten en immuniteiten aan diplomaten is noodzakelijk om de goede werking van de diplomatieke vertegenwoordiging te verzekeren en de goede verstandhouding tussen Staten te bevorderen; deze diplomatiek immuniteit geldt, in beginsel, onbeperkt zowel in het raam van de ambtsuitoefening als wat het privé-leven betreft (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Diplomaten - Voorrechten en immuniteiten - Redenen

P.14.0414.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1 AC nr. ...

Noch uit artikel 22.3, noch uit artikel 40 Verdrag Diplomatiek Verkeer vloeit een vrijwaring tegen onderzoek of beslag voort voor een vervoermiddel van een diplomatieke zending die niet in België is geaccrediteerd.

- Vervoermiddel van een diplomatieke zending die niet in België is geaccrediteerd - Onderzoek of beslag - Vrijwaring - Toepassing

DOUANE EN ACCIJNZEN

P.25.0469.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.4 AC nr. ...

Artikel 236, § 1, AWDA legt de verbeurdverklaring op van alle goederen die ten gevolge van een verkeerde benaming de grondslag voor de vestiging van de douaneschuld wijzigen; hoewel de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurd verklaarde goederen een burgerrechtelijke veroordeling is, maakt zij, in geval van niet-overlegging van die goederen, deel uit van de strafvordering, aangezien die veroordeling het noodzakelijke accessorium van de in de strafvordering bedoelde verbeurdverklaring is; wanneer het hoger beroep van de Belgische Staat enkel betrekking heeft op de strafrechtelijke beschikkingen van het bestreden vonnis, overschrijden de appelrechters bijgevolg de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak niet wanneer zij de verbeurdverklaring gepaard laten gaan met de veroordeling waarzonder de niet-overlegging van de goederen die straf ondoeltreffend zou maken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van goederen met een verkeerde benaming - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging van die goederen - Aard -

Burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring - Draagwijdte - Gevolg - Hoger beroep van de Belgische Staat beperkt tot de strafrechtelijke beschikkingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 50 Strafwetboek
- Art. 44 Strafwetboek
- Art. 259 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 236 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.24.1697.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.27 AC nr. ...

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft bij arrest van 20 mei 2021 (ro 50) in de zaak C 209/20, ingevolge een prejudiciële vraag over de geldigheid van Verordening nr. 1357/2013, geoordeeld dat de Europese Commissie op basis van haar beoordeling van de feiten terecht ervan kon uitgaan dat de verwerking van wafers van silicium tot zonnecellen in het productieproces van zonnemodules en -panelen moest worden aangemerkt als laatste ingrijpende bewerking in de zin van artikel 24 CDW; aldus heeft het Hof van Justitie de door de Commissie gehanteerde ruime definitie van het begrip "verzonden uit" bevestigd (1); hieruit volgt dat zonnepanelen voor de toepassing van de verordeningen nr. 184/2016 en nr. 185/2016 moeten worden geacht te zijn verzonden vanuit het land waar de productie van de erin gebruikte cellen heeft plaatsgevonden, dit is het land waarin de verwerking van wafers van silicium tot fotovoltaïsche cellen van kristallijn silicium heeft plaatsgevonden. (1) HvJ 20 mei 2021, zaak C-209/20, Renesola UK Ltd, www.curia.europa.eu.

- Antidumpingrechten - Invoer van zonnepanelen - Bepaling van de plaats van verzending van de zonnepanelen - Productieproces - Criteria

- Art. 60 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek
- Art. 24 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

F.21.0198.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.2 AC nr. ...

Het Hof verwijst naar het arrest van 3 maart 2005 in de zaak C-195/03, Papismedov, waarin het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelde dat bij de douane aangebrachte goederen waarvoor een summiere aangifte is ingediend en een document van extern communautair douanevervoer is geldig gemaakt, niet op regelmatige wijze in het douanegebied van de Gemeenschap zijn binnengebracht wanneer de goederen in de aan de douaneautoriteiten overgelegde documenten onder een "onjuiste benaming" zijn opgegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Op onregelmatige wijze binnenbrengen van goederen - Summiere aangifte - Goederen met onjuiste benaming

- Art. 202 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

F.22.0072.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.5 AC nr. ...

Aan de registratieverplichting opdat in toepassing van artikel 1.3 Uitvoeringsverordening (EU) nr. 501/2013 de antidumpingheffing kan worden geïnd zijn geen formele vereisten verbonden; het is enkel vereist dat de registratie geen twijfel laat bestaan inzake de identificatie van alle aan heffing onderworpen invoerverrichtingen van de betrokken producten en het mogelijk maakt om doeltreffend alle beschikbare informatie te verzamelen teneinde de uitgebreide antidumpingrechten correct met terugwerkende kracht te innen (1). (1) Zie concl. OM.

- Antidumpingrechten - Invoer - Registratieverplichting - Vormvoorwaarden

- Art. 14, vijfde lid Verordening (EG) nr. 1225/2009 van de Raad van 30 november 2009 betreffende beschermende maatregelen tegen invoer met dumping uit landen die geen lid zijn van de Europese Gemeenschap

- Art. 13, derde lid Verordening (EG) nr. 1225/2009 van de Raad van 30 november 2009 betreffende beschermende maatregelen tegen invoer met dumping uit landen die geen lid zijn van de Europese Gemeenschap

- Art. 2 Verordening (EU) nr. 875/2012 van de Commissie van 25 september 2012 tot opening van een onderzoek naar de mogelijke ontwijking van de bij Verordening (EU) nr. 990/2011 van de Raad ...

F.21.0037.N 24 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.5 AC nr. ...

Artikel 241 CDW, krachtens hetwelk de terugbetaling door de douaneautoriteiten van bedragen aan rechten bij invoer of aan rechten bij uitvoer geen geeft aanleiding tot betaling van moratoire interest door genoemde autoriteiten, is niet van toepassing op de terugbetaling van douanerechten met toepassing van artikel 239 CDW (1). (1) Het Hof verwijst naar HvJ 18 januari 2017, Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen t. Hauptzollamt Bielefeld, C-365/15.

- *Terugbetaling of kwijtschelding van de rechten bij in- of uitvoer - Bijzondere situatie - Moratoire interest*

- Art. 241 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 239 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Artikel 905.1 CTW, dat de gevallen bepaalde waarin de lidstaten waaronder de beschikkende douaneautoriteit ressorteert de zaak dienden te verwijzen naar de Commissie ter behandeling volgens de procedure bedoeld in de artikelen 906 tot en met 909, is een regel van procesrecht waarvan de opheffing onmiddellijk van toepassing is, zodat ook in hangende gedingen van deze bepaling geen toepassing meer kan worden gemaakt, ook al betreffen deze gedingen rechten die vóór de opheffing van het CTW opeisbaar werden.

- *Terugbetaling of kwijtschelding van de rechten bij in- of uitvoer - Bijzondere situatie - Verwijzing naar de Commissie - Vereiste*

- Art. 905.1 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Het bestaan van een bijzondere situatie is aangetoond in de zin van artikel 239 CDW wanneer uit de omstandigheden van het concrete geval volgt dat de belastingschuldige in een uitzonderlijke situatie verkeert vergeleken met de andere marktdeelnemers die dezelfde activiteit verrichten, en hij zonder de bijzondere omstandigheden het aan boeking achteraf van de douanerechten verbonden nadeel niet zou hebben ondervonden; daarbij dient het belang van de gemeenschap bij de volledige naleving van de douanewetgeving te worden afgewogen tegen het belang van de marktdeelnemer te goeder trouw geen schade te lijden die verder gaat dan het normale handelsrisico (1). (1) Het Hof verwijst naar HvJ 25 juli 2008, CAS SpA t. Commissie van de Europese Gemeenschappen, C-204/07.

- *Terugbetaling of kwijtschelding van de rechten bij in- of uitvoer - Bijzondere situatie - Begrip*

- Art. 239 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

F.23.0035.N 24 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.33 AC nr. ...

De lidstaten kunnen het recht om op hun grondgebied douaneaangiften te doen volgens de methode van de directe of de indirecte vertegenwoordiging zodanig voorbehouden dat de vertegenwoordiger een douanecommissionair moet zijn die daar zijn beroep uitoefent (1). (1) Zie concl. OM.

- *Douaneaangiften - Douanevertegenwoordiging - Douanecommissionair*

- Art. 5.2 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Een douane-expediteur, die dat wenste, had de wettelijke mogelijkheid om douaneaangiften te doen in de hoedanigheid van directe vertegenwoordiger van zijn opdrachtgever; het voorbehouden van de indirecte vertegenwoordiging aan ingeschreven douane-expediteurs hield geen verbod in om als directe vertegenwoordiger aangifte te doen (1). (1) Zie concl. OM.

- Douane-expediteur - Directe en indirecte douanevertegenwoordiging - Keuzemogelijkheid - Voorwaarde

- Art. 127 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Art. 70-3, § 2 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Art. 201.3 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 5.4 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Het beginsel van de loyale samenwerking vereist dat de lidstaten de uitoefening van aan het Unierecht ontleende rechten in de praktijk mogelijk maken; daaruit volgt dat het niet volstaat dat de wet de theoretische mogelijkheid bevat voor de douane-expediteur om als directe vertegenwoordiger op te treden of deze mogelijkheid althans niet uitsluit, maar dat de vrije keuze om als directe vertegenwoordiger op te treden in de praktijk ook daadwerkelijk mogelijk moet zijn; dit laatste geldt slechts wanneer vaststaat dat de douane-expediteur effectief voor een directe vertegenwoordiging zou hebben gekozen of daartoe minstens een kans bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

- Douane-expediteur - Directe douanevertegenwoordiging - Daadwerkelijke vrije keuzemogelijkheid

- Art. 4.3 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

P.21.1267.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.10 AC nr. ...

De strafbepalingen vervat in de bepalingen van de artikelen 45 en 48 Accijnswet en 220, 221 en 281/2 AWDA maken deel uit van het bijzonder douanestrafrecht, waarmee de wetgever via een eigen systeem voor strafrechtelijke opsporing en vervolging de omvang en de frequentie van de fraude wil bestrijden in een bijzonder technische en vaak grensoverschrijdende materie die mede grotendeels door een uitgebreide Europese regelgeving wordt beheerst, waarbij de bestraffing van de inbreuken op de douane- en accijnswetgeving vaak bemoeilijkt wordt door het hoge aantal personen dat bij de handel is betrokken en door de mobiliteit van de goederen waarop de rechten zijn verschuldigd; deze inbreuken worden voornamelijk gepleegd wegens de enorme winsten die ermee kunnen worden gerealiseerd, dit ten nadele van verschillende overheden en om die redenen, en in het bijzonder om dit type criminaliteit te ontraden, bestraft de wetgever douane- en accijnsmisdrijven met geldboeten die zeer zwaar kunnen zijn omdat zij worden berekend op grond van de douanerechten of accijnzen die de daders ontduiken of wilden ontduiken en het ontradend effect van de geldboeten kan enkel uitwerking krijgen wanneer voor het berekenen van die geldboeten niet alleen de gerealiseerde winst, maar ook de verhoopte winst in rekening wordt gebracht en ook artikel 42 DWU bepaalt dat de sancties die door de lidstaten worden vastgesteld voor het niet naleven van de douanewetgeving effectief, proportioneel en afschrikkend moeten zijn; dat geldboeten inzake douane en accijnzen de financiële draagkracht van de veroordeelde redelijkerwijze overstijgen, houdt niet in dat die misdrijven op een onevenredige of een discriminerende wijze worden bestraft, ook niet wanneer zij de door de daders verhoopte winst niet hebben opgeleverd omdat zij tijdig zijn ontdekt en de omstandigheid dat de door een beklaagde gepleegde feiten zo ernstig zijn dat de geldboete redelijkerwijze niet kan worden herleid tot een bedrag dat de beklaagde wel zal kunnen betalen omdat een dergelijk bedrag in generlei verhouding staat tot de feiten, leidt er evenmin toe dat de rechter die beklaagde geen of maar een beperkte hoofdgevangenisstraf kan opleggen, zodat binnen de voormelde perken de rechter onaantastbaar de sanctie vaststelt die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader waarbij het Hof nagaat of uit de vaststellingen en redenen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen.

- Douanestrafrecht - Strafbepalingen - Artikel 45 en 48 Accijnswet 2009 - Artikelen 220, 221 en 281/2 AWDA - Ratio legis van de strafbepalingen - Geldboeten - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 220, 221 en 281/2 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 45 en 48 Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen

- Art. 42 Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie

- Art. 49.3 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Europese Unie - DWU - Artikel 42 - Sancties voor de niet naleving van de douanewetgeving - Principes - Geldboeten - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 220, 221 en 281/2 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 45 en 48 Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen

- Art. 42 Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie

- Art. 49.3 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Een rechtstreekse dagvaarding moet niet aan de hand van een bijzondere beschrijving van de aard en de redenen van de beschuldiging of op enige andere wijze vermelden waarom een beklaagde wordt vervolgd voor een feit dat hem niet is verweten in een tijdens het strafonderzoek opgesteld proces-verbaal en dat het proces-verbaal is opgesteld door de douane- en accijnsadministratie in het kader van een onderzoek naar inbreuken inzake douane en accijnzen, waarover die administratie de strafvordering uitoefent behoudens voor wat betreft de gevangenisstraf, dat het proces-verbaal bijzondere bewijswaarde geniet en dat de rechtstreekse dagvaarding of de veroordelende beslissing een verwijzing bevat naar vaststellingen opgenomen in dat proces-verbaal, doet daaraan geen afbreuk aangezien het niet dat proces-verbaal, maar wel de rechtstreekse dagvaarding is die de strafvordering voor de strafrechter aanhangig maakt en die zodoende de beschuldiging tegen de beklaagde bevat; de door de administratie in de loop van het onderzoek opgestelde processen-verbaal betreffen in dat verband enkel stukken van het strafdossier die de beklaagde, naast andere hem ter beschikking staande gegevens, kennis kunnen verschaffen van wat hem ten laste is gelegd en waarop hij zich in de loop van het proces kan verdedigen, zodat de inhoud van die processen-verbaal de navolgende strafvordering van de administratie dan ook niet beperkt; vereist is enkel dat de beklaagde met de informatie die hij met de dagvaarding verneemt en de overige gegevens waarover hij redelijkerwijze kan beschikken, in het bijzonder de stukken van het strafdossier, voldoende informatie heeft om zich naar behoren te kunnen verdedigen tegen de beschuldiging en de rechter oordeelt onaantastbaar of de beklaagde over die informatie beschikt waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736. met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

- Uitoefening van de strafvordering - Rechtstreekse dagvaarding - Vervolging voor feiten die de beklaagde in het proces-verbaal opgesteld tijdens het strafonderzoek niet werden verweten - Draagwijdte - Noodzakelijke informatie in de dagvaarding - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Wettigheidscontrole van het Hof

C.19.0544.N 25 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.1 AC nr. ...

De aangever is aansprakelijk voor de volledigheid en de juistheid van de aangifte en de douaneautoriteiten moeten de aangifte onmiddellijk aanvaarden, voor zover zij beantwoordt aan de wettelijke voorwaarden; in de regel geldt de datum van aanvaarding van de aangifte als de datum die in aanmerking moet worden genomen voor de toepassing van alle bepalingen welke gelden voor de douaneregeling waarvoor de goederen zijn aangegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Aanvaarding

- Art. 199 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Artt. 59, 62, 63 en 67 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

De douaneautoriteiten kunnen afzien van een zekerheidstelling, zelfs indien het een verplichte zekerheidstelling betreft waarvoor de belanghebbende geen vrijstelling kan vragen (1). (1) Zie concl. OM.

- Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Zekerheidstelling - Verplichting

- Artt 375 en 376 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 74 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

De douaneautoriteiten zijn niet verplicht de goederen te identificeren door verzegeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Identificatie van de goederen - Verzegeling - Verplichting

- Art. 349 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

De douaneautoriteiten zijn niet verplicht tot verificatie, controle of analyse van de aangifte en de aangegeven goederen over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Verificatie - Verplichting

- Art. 68 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Uit de artikelen 203.1 en 203.3 CDW volgt dat de aangever inzake de douaneregeling extern communautair douanevervoer aansprakelijk kan zijn voor de betaling van de douaneschuld wanneer de goederen niet op het kantoor van bestemming aankomen, ook wanneer dit het gevolg is van diefstal door derden en de aangever hiervoor geen schuld treft (1). (1) Zie concl. OM.

- Douaneregeling extern communautair douanevervoer - Douaneschuld - Aansprakelijkheid

- Art. 203 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

F.20.0059.N 16 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.1 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 221.4 CDW is het voldoende dat de douaneautoriteiten van oordeel zijn dat er sprake is van een strafrechtelijk vervolgbare handeling waardoor de douaneschuld is ontstaan, ongeacht het tijdstip waarop de douaneautoriteiten deze handeling als strafrechtelijk vervolgbaar kwalificeren (1). (1) Zie concl. OM.

- Communautair Douanewetboek - Artikel 221.3 CDW - Verplichting van mededeling van het bedrag van de verschuldigde rechten binnen drie jaar - Uitzondering artikel 221.4 CDW - Douaneschuld ontstaan uit strafrechtelijk vervolgbare handeling - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 221 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

P.21.0527.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.9 AC nr. ...

Het begrip bijhorend erf bedoeld in artikel 429, §3, eerste lid, b), i), laatste gedachtestreepje, Programmawet van 27 december 2004 duidt overeenkomstig zijn gewone taalkundige betekenis op een erf dat op een meer dan occasionele wijze dienstig is voor de exploitatie van een landbouwonderneming; bijgevolg is een bouwwerf van een derde geen bijhorend erf louter omdat graafwerken op die werf teelaarde opleveren die nadien als landbouwproduct wordt vervoerd van de werf naar een landbouwperceel (1). (1) Art. 429, § 3, eerste lid, b), i), Programmawet van 27 december 2004, BS 31 december 2004.

- Accijnsvrijstelling voor de producten gebruikt als brandstof voor tractoren bij vervoer tussen de boerderij en de bijhorende erven - Begrip bijhorend erf

- Art. 429, § 3, eerste lid, b), i) Programmawet 27 december 2004

F.19.0125.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 420, § 6, eerste en tweede lid, van de Programmawet van 27 december 2004, 1 van het K.B. van 3 juli 2005 houdende maatregelen voor de toepassing van bepaalde verlaagde tarieven inzake accijnzen en 9, § 1, van de Wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen, volgt dat een bedrijf dat voldoet aan de wettelijke grondvoorwaarden om te genieten van het nultarief, zonder evenwel in het bezit te zijn van een vergunning "energieproducten en elektriciteit", recht heeft op terugbetaling van de onterecht betaalde accijnzen.

- Accijnzen - Energiebijdrage - Nultarief - Vergunning energieproducten en elektriciteit - Vereiste

- Art. 9, § 1 Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen

- Art. 1 KB 3 juli 2005 houdende maatregelen voor de toepassing van bepaalde verlaagde tarieven inzake accijnzen

- Art. 420, § 6, eerste en tweede lid Programmawet 27 december 2004

F.19.0130.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.8 AC nr. ...

De GS-toelichtingen vormen weliswaar belangrijke middelen ter verzekering van een eenvormige toepassing van het gemeenschappelijk douanetarief door de douaneautoriteiten van de Lidstaten en kunnen als zodanig als waardevolle hulpmiddelen bij de uitleg ervan worden beschouwd, maar zij zijn niettemin rechtens niet bindend, zodat in voorkomend geval moet worden onderzocht of de inhoud ervan met de bepalingen zelf van het gemeenschappelijk douanetarief in overeenstemming is en de draagwijdte ervan niet wijzigt.

- Gecombineerde nomenclatuur - Uitlegging - GS Toelichtingen - Bindend karakter

P.20.1263.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.8 AC nr. ...

Uit de artikelen 6, §§ 1 en 2, a, 7, § 1, a, ii), en 8, §§ 1, 2 en 4 Accijnswet volgt dat, wanneer goederen onder een accijnsschorsingsregeling zijn overgebracht vanuit een Belgisch belastingentrepot naar een plaats van bestemming in een andere lidstaat en de eiser aantoont dat zij daar niet zijn toegekomen, de rechter de afzender of entrepothouder in België enkel kan vrijstellen van het in artikel 8, § 4, Accijnswet 2009 bepaalde vermoeden wanneer deze laatste ofwel aantoont dat de goederen wel degelijk op de plaats van bestemming zijn toegekomen, ofwel de plaats aantoont waar de onregelmatigheid heeft plaatsgevonden die resulteert in de uitslag tot verbruik van de goederen.

- Accijnzen - Onttrekking van accijnsgoederen aan de accijnsschorsingsregeling - Verzending van accijnsgoederen vanuit een belastingentrepot in België - Accijnsgoederen zijn niet toegekomen op de plaats van bestemming in een andere lidstaat - Vermoeden van een onregelmatigheid op de plaats van verzending - Weerlegging van het vermoeden door de afzender of entrepothouder in België

- Art. 8, §§ 1, 2 en 4 Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen

- Art. 7, § 1, a, ii) Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen

- Art. 6, §§ 1 en 2, a Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen

P.20.1031.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.4 AC nr. ...

Artikel 437 Programmawet 27 december 2004 heeft volgens zijn bewoordingen een algemene draagwijdte en stelt de onjuiste toepassing strafbaar van alle bepalingen van hoofdstuk XVIII van die wet; aldus is ook het indienen van een onjuiste aanvraag tot terugbetaling van de verhoging van bijzondere accijns strafbaar; daarvoor is niet vereist dat artikel 429, § 5, 2), Programmawet uitdrukkelijk erop wijst dat de erin bedoelde aanvraag correct moet zijn; bovendien zijn deze bepalingen gericht op personen die vertrouwd zijn met de materie; de personen tot wie artikel 437 Programmawet zich richt, moeten dan ook worden geacht de toepasselijke wetsbepalingen te kennen en te weten dat zij strafbaar zijn met de in dat artikel bepaalde straffen wanneer zij de terugbetaling vragen van accijnzen voor brandstoffen die daarvoor niet in aanmerking komen; hieruit volgt dat artikel 437 Programmawet voor al degenen op wie ze toepasselijk is, op een klaarblijkelijk voldoende nauwkeurige wijze de strafbaarstelling inhoudt van het indienen van een onterechte vraag tot terugbetaling van de verhoging van bijzondere accijns, bedoeld in artikel 429, § 5, 2), Programmawet; bijgevolg schendt artikel 437 Programmawet klaarblijkelijk niet de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR.

- Accijnzen - Onjuiste aanvraag tot het terugbetalen van de verhoging van de bijzondere accijns op gasolie gebruikt als motorbrandstof - Artikelen 429 en 437 Programmawet 27 december 2004 - Omschrijving van de strafbaar gestelde gedraging - Vereiste van een voldoende nauwkeurige wijze van de strafbaarstelling - Beoordeling

De laattijdige betaling van invoerrechten, accijnzen of andere belastingen, die volgens art. 331, § 1 AWDA aanleiding geeft tot een betaling van een interest tegen 9,60% per jaar, slaat zowel op de betaling van verschuldigde accijns als op de betaling van onverschuldigd terugbetaalde accijns; in beide gevallen kan de administratie immers als gevolg van de laattijdige betaling niet beschikken over de haar verschuldigde accijnzen op het moment van hun opeisbaarheid.

- Accijnzen - Laattijdige betaling van accijnzen - Onverschuldigd terugbetaalde accijns - Verschuldigde interest

- Art. 331, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Het correct en toereikend bijhouden van een voorraadadministratie is geen constitutief bestanddeel van het misdrijf bedoeld in artikel 437 Programmawet van 27 december 2004, wanneer dat enkel bestaat in het onterecht indienen van in artikel 429, § 5, 2), van deze Programmawet vermelde aanvragen tot terugbetaling van de verhoging van bijzondere accijns op gasolie met een zwavelgehalte van niet meer dan 10mg/kg, gebruikt als motorbrandstof, en het ten onrechte ontvangen van die accijns; dat misdrijf kan immers bestaan ongeacht of de dader zijn voorraadadministratie correct en toereikend bijhoudt.

- Bijzondere accijns op gasolie gebruikt als motorbrandstof - Aanvraag tot terugbetaling van de verhoging van de accijns - Indienen van een aanvraag met valse vermeldingen - Materieel bestanddeel van het misdrijf - Voorraadadministratie

- Artt. 429, § 5, en 437 Programmawet 27 december 2004

- Art. 227 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

F.19.0086.N 4 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.10 AC nr. ...

Teruggaaf van accijns is niet mogelijk voor het geval waarin de accijns betrekking heeft op een accijnsproduct dat bij vergissing werd uitgeslagen tot verbruik hier te lande; het loutere feit van een vergissing in de aangifte ten verbruik doet immers geen afbreuk aan de omstandigheid dat door die aangifte het accijnsproduct in België kan en mag worden verbruikt en er een accijnsschuld is ontstaan, ongeacht de doorverkoop en verzending van het accijnsproduct naar een buitenlandse afnemer (1). (1) Het Hof formuleerde in een arrest van dezelfde datum een identieke rechtsregel in de zaak F.19.0018.N.

- Accijnzen - Vergissing in de aangifte ten verbruik - Teruggaaf - Mogelijkheid

- Art. 236 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

P.20.0759.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.6 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van het KB Uitvoer, alsook uit de rechtstreekse werking van Verordening (EU) nr. 36/12 en de wijzigingsverordeningen volgt dat het Bericht in het Belgisch Staatsblad van 2 april 2012 over toepassing van Verordening (EU) nr. 36/12 enkel een informatieve waarde heeft; dat bericht is niet vereist voor de inwerkingtreding van de vergunningsplicht bepaald in vermelde verordeningen; evenmin is dat bericht een uitvoeringsbesluit waarvan de overtreding strafbaar is gesteld door artikel 9, § 1 KB Uitvoer.

- Verordening (EU) 36/12 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië - Vergunning voor uitvoer van bepaalde chemische producten naar Syrië - Toepassing in de Belgische rechtsorde

- Artt. 1, §§ 1 en 3, en 9, § 1 KB 30 december 1993 betreffende de toepassing van de handelingen uitgaande van de bevoegde instellingen der Europese Gemeenschappen in verband met de landbouw
- Artt. 2, 3 en 10 Wet 11 september 1962 betreffende de in-, uit- en doorvoer van goederen en de daaraan verbonden technologie
- Artt. 213, 249 tot 253, en 263 tot 284 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.20.0674.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.7 AC nr. ...

Op grond van de artikelen 23 en 139 Wetboek van Strafvordering wordt de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank onder meer bepaald door de plaats waar het misdrijf is gepleegd en daaronder zijn alle plaatsen begrepen waar zich een gedraging voordoet die een constitutief bestanddeel van het misdrijf vormt; uit de bepalingen van de artikelen 70/2, 70/4, § 1, en 139, 2, a), AWDA volgt dat het indienen van een douaneaangifte met vermelding van een onjuiste oorsprong van de goederen die in het vrije verkeer worden gebracht, een materiële handeling uitmaakt die een constitutief bestanddeel is van het misdrijf van in het vrije verkeer brengen van goederen met vermelding van een onjuiste oorsprong, zodat de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank voor die feiten kan worden bepaald aan de hand van de ligging van het douanekantoor waar de aangifte is ingediend en wordt gecontroleerd.

- In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank - Bevoegd douanekantoor - Draagwijdte

- Artt. 70/2, 70/4, § 1, e, en 139, 2, a) Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Artt. 32 en 139 Strafwetboek

Uit de bepalingen van de artikelen 1 en 2 van het ministerieel besluit van 19 juli 2006, de artikelen 1, § 1, en 2 van het ministerieel besluit van 22 juli 1998 en de artikelen 4, § 1, 1°, en 6, 2° en de bijlage 3 van het ministerieel besluit van 26 maart 2007,volgt dat de aan het enig kantoor der douane en accijnzen toegewezen bevoegdheid tot het aanvaarden van elektronisch ingediende douaneaangiften geen afbreuk doet aan de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbanken van de plaatsen waar de douanekantoren gevestigd zijn die instaan voor de afhandeling van die aangiften; die plaatsen zijn immers plaatsen waar het misdrijf is gepleegd aangezien daar onder meer de overeenstemming van de goederen met de aangiften worden gecontroleerd en de verdere bestemming van de goederen wordt opgevolgd.

- In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Elektronische douaneaangifte - Enig douanekantoor - Hulpkantoren van het enig kantoor - Territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank - Draagwijdte

- Artt. 4, § 1, 1°, en 6, 2° en de bijlage 3 MB 26 maart 2007 houdende de oprichting van de hulpkantoren van het enig kantoor der douane en accijnzen en de bepaling van de bevoegdheden van het enig kantoor der douane en accijnzen en van zijn hulpkantoren
- Artt. 1 en 2 MB 19 juli 2006 houdende de oprichting van het enig kantoor der douane en accijnzen
- Artt. 1, § 1, en 2 MB 22 juli 1998 betreffende de aangiften inzake douane en accijnzen

P.20.0143.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.11 AC nr. ...

Artikel 311, § 1, AWDA staat de strafrechter niet toe om, wanneer hij vaststelt dat de vervolging vertraging heeft opgelopen, de accijnsschuld om die reden vrij te stellen van de wettelijke interest.

- Vervolging voor de strafrechter - Veroordeling tot betaling van ontdoken rechten - Moratoire interesten - Vetraging bij de uitoefening van de strafvordering - Vrijstelling van de moratoire interesten - Wettigheid

- Art. 311, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

De bepaling van artikel 267 AWDA houdt weliswaar geen vervaltermijn voor het opstellen van een proces-verbaal in, maar het laattijdig opstellen van een proces-verbaal kan niettemin ertoe leiden dat het niet als bewijs kan worden aangewend indien daardoor het recht van verdediging van de geverbaliseerde wordt miskend.

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 267 - Opstellen van processen-verbaal - Termijn - Laattijdige opstelling - Redelijke termijn - Recht van verdediging - Draagwijdte

De krachtens de artikelen 220, §1, 221, §1, en 257, §3, AWDA uit te spreken verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurd te verklaren goederen en evenmin dat de ontduiker bekend is (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF.

- Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring - Aard

De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging houdt geen verbeurdverklaring in van de niet-aangehaalde goederen en is evenmin preventief of repressief van aard, maar houdt enkel verband met de vaststelling van de door het misdrijf veroorzaakte schade en vormt aldus een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren, zodat de rechter alle beklaagden ten laste van wie hij de verbeurdverklaring uitspreekt, hoofdelijk moet veroordelen tot de betaling van die tegenwaarde bij de niet-overlegging.; de veroordeling inzake douane en accijnzen tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan is geen straf, noch naar Belgisch recht noch in de autonome interpretatie ervan in artikel 7 EVRM, artikel 15 IVBPR en artikel 49 Handvest Grondrechten Europese Unie, maar een civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring; dat de veroordeling wordt uitgesproken ten gevolge van een veroordeling voor een strafbaar feit en tijdens een procedure die van strafprocesrechtelijke aard is, verleent aan die veroordeling niet het karakter van straf (1). (1) Cass. 4 oktober 2016, AR P.14.1881.N, AC 2016, nr. 540; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0124.N, AC 2016, nr. 479; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1132.N, AC 2016, nr. 423; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. 424; Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 29 april 2014, NC 2014, 318 en noot P. WAETERICNK, "Juridische ?creativiteit' ten dienste van de ?kaalpluk' bij accijns- en douanefraude"; Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr. 130 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

- Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard - Draagwijdte

Met artikel 227, §1, AWDA viseert de wetgever alle vormen van deelneming, ook deze die niet binnen het toepassingsgebied van de artikelen 66 en 67 Strafwetboek vallen en een belanghebbende in de zin van die bepaling is de derde die, wetende dat hij zijn medewerking verleent aan het misdrijf, zich verstaat met de dader of daders van de fraude hetzij om een voordeel uit de fraude te verkrijgen, hetzij om de fraude te vergemakkelijken of toe te laten dat ze blijft voortbestaan, en die ook het opzet heeft om dit te doen; artikel 227, §1, AWDA vereist niet noodzakelijk dat de belanghebbende zich reeds vóór de voltrekking van het misdrijf waarin hij een belang heeft, met de daders ervan heeft verstaan, waaruit volgt dat het, in het geval bedoeld in artikel 8, §4, Accijnswet 2009, geen belang heeft of de afspraak tussen de belanghebbende en de daders is gemaakt vóór of na het wegbrengen van de goederen uit het belastingentrepot (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF.

- Accijnswet 2009 - Artikel 8, § 4 - Onttrekking aan de schorsingsregeling inzake accijnzen - Deelneming aan het misdrijf - Artikel 227, § 1, AWDA - Draagwijdte

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 227, § 1 - Deelneming aan het misdrijf - Accijnswet 2009 - Artikel 8, § 4 - Onttrekking aan de schorsingsregeling inzake accijnzen - Draagwijdte

P.20.0351.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.11 AC nr. ...

Artikel 3, §1, van het koninklijk besluit van 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen verbiedt dat men zich, behalve in de wettelijk bepaalde gevallen, op de openbare weg begeeft met een door een explosie- of verbrandingsmotor aangedreven voertuig, zonder na te gaan of de daarvoor gebruikte brandstof denaturanten of merkstoffen bevat; dergelijk misdrijf maakt geen handelingsmisdrijf uit, maar een verzuimsmisdrijf (1). (1) Cass. 4 december 2018, AR P.18.0825.N, AC 2018, nr. 680; H. BERCKMOES en F. GOOSSEN, "Overmacht in strafzaken", noot onder Cass. 16 september 2014, RW 2015-16, 785-789; J. ROZIE, "In abstracto of in concreto? Over de subjectivering van de bonus pater familias-standaard bij de toetsing van de schuldontheffingsgronden van overmacht en dwaling", NC 2016, 223-236.

- KB 19 mei 2014 - Artikel 3, § 1 - Rijden op de openbare weg met een door explosie- of verbrandingsmotor aangedreven voertuig - Brandstof die denaturanten of merkstoffen bevat - Misdrijf - Aard

- Art. 3, § 1 KB 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen

Behoudens overmacht of onoverwinnelijke dwaling, houdt de loutere overtreding van het voorschrift van artikel 3, §1, van het koninklijk besluit van 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen in dat de dader daaraan schuldig moet worden geacht omdat de kennis van het feit van de overtreding volgt uit de kennis van de wettelijke verplichting zelf (1). (1) Cass. 4 december 2018, AR P.18.0825.N, AC 2018, nr. 680; H. BERCKMOES en F. GOOSSEN, "Overmacht in strafzaken", noot onder Cass. 16 september 2014, RW 2015-16, 785-789; J. ROZIE, "In abstracto of in concreto? Over de subjectivering van de bonus pater familias-standaard bij de toetsing van de schuldontheffingsgronden van overmacht en dwaling", NC 2016, 223-236.

- KB 19 mei 2014 - Artikel 3, § 1 - Rijden op de openbare weg met een door explosie- of verbrandingsmotor aangedreven voertuig - Brandstof die denaturanten of merkstoffen bevat - Misdrijf - Moreel bestanddeel

- Art. 3, § 1 KB 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen

Ook al houdt inzake douane en accijnzen het feit van de overtreding zelf in dat de dader daaraan schuldig moet worden geacht, behoudens overmacht of onoverwinnelijke dwaling, en de overtreder dus het wettelijke vermoeden van schuld kan doen omkeren, toch neemt dit wettelijk omkeerbare schuldvermoeden niet weg dat de dader weet moet hebben gehad van het feit van de overtreding; bij het misdrijf dat bestaat in het verzuim aan een wettelijke verplichting te voldoen, volgt die kennis uit de kennis van de wettelijke verplichting zelf en bij een ander misdrijf moet die kennis bij de dader worden aangetoond (1). (1) Cass. 4 december 2018, AR P.18.0825.N, AC 2018, nr. 680; H. BERCKMOES en F. GOOSSEN, "Overmacht in strafzaken", noot onder Cass. 16 september 2014, RW 2015-16, 785-789; J. ROZIE, "In abstracto of in concreto? Over de subjectivering van de bonus pater familias-standaard bij de toetsing van de schuldontheffingsgronden van overmacht en dwaling", NC 2016, 223-236.

- Misdrijf - Verzuimsmisdrijf - Handelingsmisdrijf - Moreel bestanddeel

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1 AC nr. ...

Artikel 87 Wet 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 verleent aan de ambtenaren van de bijzondere belastinginspectie (BBI) de machten van ambtenaren van alle fiscale administraties, en bijgevolg ook de machten van de ambtenaren van douane en accijnzen; wanneer de ambtenaren van de bijzondere belastinginspectie optreden inzake douane en accijnzen, geldt het verbod om anders dan als getuige op te treden derhalve niet; Het feit dat verschillende fiscale administraties door de wet zijn bekleed met verschillende bevoegdheden, zodat de rechten die de belastingplichtige kan laten gelden tegen de ene administratie niet van toepassing zijn op de andere administratie, houdt geen schending in van enige verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling noch miskenning van enig rechtsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

- Bijzondere belastingsinspectie - Onderzoeksbevoegdheden - Douane en accijnzen

- Artt. 63 en 72 Wet 4 aug. 1986
- Art. 87 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980
- Artt. 265 tot 286 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Bijzondere belastingsinspectie - Onderzoeksbevoegdheden - Douane en accijnzen

- Artt. 63 en 72 Wet 4 aug. 1986
- Art. 87 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980
- Artt. 265 tot 286 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Uit de bepalingen van de AWDA volgt dat het opsporen, vaststellen en vervolgen van inbreuken op de AWDA is toevertrouwd aan douaneambtenaren, die daartoe over ruime onderzoeksbevoegdheden beschikken, zoals woningen visiteren en zaken in beslag nemen; douaneambtenaren zijn functioneel te beschouwen als agenten van gerechtelijke politie en kunnen in die hoedanigheid bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie; dat deze ambtenaren, vanuit statutair oogpunt, geen politieambtenaren zijn en hun ambt niet uitoefenen onder het gezag van de minister van Justitie, doet hieraan geen afbreuk.

- Gerechtelijk onderzoek - Douaneambtenaren - Onderzoeksbevoegdheden - Bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie

- Artt. 3,4 en 5 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Artt. 175, 182, 189, 201, 267, 273 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Gerechtelijk onderzoek - Douaneambtenaren - Onderzoeksbevoegdheden - Bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie

- Artt. 3,4 en 5 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Artt. 175, 182, 189, 201, 267, 273 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Uit de Wet van 22 april 2003 volgt niet dat douaneambtenaren bij het verlenen van bijstand aan de gerechtelijke politie bekleed dienen te zijn met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings (1). (1) Zie concl. OM.

- Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie - Hulpofficier van de procureur des Konings

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

- Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie - Hulpofficier van de procureur des Konings

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

P.19.1200.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.8 AC nr. ...

Onttrekking aan het douanetoezicht in de zin van art. 203.1 CDW is elk handelen of nalaten dat tot gevolg heeft dat de bevoegde douaneautoriteiten, al is het maar tijdelijk, de toegang tot de onder douanetoezicht staande goederen wordt belemmerd en de door de douanewetgeving voorgeschreven controles niet kunnen verrichten; de rechter kan het begrip bestemmingswijziging en zodoende de strafbaarstelling vervat in artikel 257 §3 AWDA bepalen aan de hand van het toepassingsgebied van artikel 203.1 CDW.

- Douanedocumenten - Wijziging bestemming goederen zonder toelating douaneadministratie - Strafbaarstelling

- Art. 203.1 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 257, § 3 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Invoer - Douaneschuld - Onttrekking aan het douanetoezicht

- Art. 203.1 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 257, § 3 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

F.18.0117.N 23 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.7 AC nr. ...

Het dwangbevel dat wordt uitgevaardigd als de Belgische vervangende titel en dat strekt tot invordering van douanerechten die verschuldigd zijn aan een verzoekende buitenlandse Lidstaat van de Europese Unie, is geen oorspronkelijke taxatietitel waarin de belastingschuld materieel geconcretiseerd wordt en maakt een loutere uitvoeringshandeling uit tot inning van een buitenlandse fiscale schuld; die uitvoeringshandeling is geen bestuurshandeling in de zin van artikel 1 van de wet van 29 juli 1991 die uitdrukkelijk moet worden gemotiveerd.

- Europese Unie - Wederzijdse bijstand - Douanerechten - Invordering gevraagd door een lidstaat van de EU - Richtlijn 76/308/EEG van de EG-Raad - Wet 20 juli 1979 - Aangezochte Belgische autoriteit - Dwangbevel - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

- Art. 1 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

- Artt. 13 en 16 Wet 20 juli 1979 betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit bepaalde bijdragen, rechten, belastingen en andere maatregelen

P.19.0705.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.4 AC nr. ...

De bepalingen van een dadingsovereenkomst tussen een medebeklaagde en de Administratie van Douane en Accijnzen zijn vertrouwelijk gelet op artikel 320 AWDA, krachtens hetwelk elke ambtenaar van deze administratie verplicht is tot de meest volstrekte geheimhouding aangaande alle zaken waarvan hij wegens de uitoefening van zijn opdracht kennis heeft, behoudens indien hij optreedt binnen de uitoefening van zijn ambt; bovendien wordt de Administratie van de Douane en Accijnzen, zowel in haar hoedanigheid van vervolgende partij als in haar hoedanigheid van bestuur belast met de inning van belastingen als opdracht van algemeen belang, vermoed loyaal op te treden, behoudens indien het tegendeel aannemelijk wordt gemaakt; hieruit volgt dat een beklaagde bij de beoordeling van de gegrondheid van een tegen hem gerichte rechtsvordering tot betaling van douanerechten of accijnzen, niet steeds het recht heeft voorlegging te eisen van de dadingsovereenkomst, afgesloten met een medebeklaagde; de rechter oordeelt onaantastbaar of voorlegging van deze overeenkomst is vereist voor de vrijwaring van het recht op een eerlijk proces van de beklaagde, dan wel of de door de administratie voorgelegde afrekening en uitleg op basis van die overeenkomst volstaan.

- Transactie - Vertrouwelijkheid van de overeenkomst - Recht op tegenspraak van een medebeklaagde

- Artt. 263 en 320 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0819.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.3 AC nr. ...

De beklaagde moet zijn cassatieberoep, op straffe van niet-ontvankelijkheid, doen betekenen aan de Belgische Staat, in de persoon van de minister van Financiën, wanneer het gericht is tegen de beslissing die, inzake accijnzen (1), uitspraak doet over de rechtsvordering van die minister tot betaling van de ontdoken rechten en de verwijlinterest (2). (1) In dit geval, de verschuldigde accijns en bijzondere accijns op de gefabriceerde tabak (Wet van 3 april 1997). (2) In dezelfde zin moet, inzake stedenbouw, de beklaagde zijn cassatieberoep, op straffe van niet-ontvankelijkheid van dat cassatieberoep, doen betekenen aan het openbaar ministerie en aan het dienaangaande tussengekomen bestuur wanneer het gericht is tegen de beslissing betreffende het herstel van de plaats in de vorige staat (Cass. 1 maart 2017, AR P.16.0838.F, AC 2017, nr. 144, en de verwijzingen in de voetnoten); de eiser tot betwisting van een door de sanctionerend ambtenaar op grond van het Waals Milieuwetboek opgelegde administratieve geldboete, hoeft zijn cassatieberoep daarentegen niet aan laatstgenoemde te betekenen (Cass. 11 april 2018, AR P.18.0114.F, nr. 225, impliciet, met concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2018).

- Accijnzen - Beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Verplichting om het cassatieberoep te doen betekenen aan de Belgische Staat, minister van Financiën

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

- Accijnzen - Beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Verplichting om het cassatieberoep te doen betekenen aan de Belgische Staat, minister van Financiën

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.19.0384.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.1 AC nr. ...

Een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is een geleide ondervraging over misdrijven die aan een in dat artikel bedoelde persoon te laste kunnen worden gelegd, door een daartoe bevoegde ambtenaar geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden, maar dat artikel is niet van toepassing op spontane verklaringen of aanwijzingen van een persoon die op zijn gedrag of situatie wordt aangesproken door een daartoe bevoegde ambtenaar, wiens interpellatie enkel bedoeld is om zich een juist beeld van de vastgestelde feiten te vormen teneinde vervolgens een gepaste beslissing te kunnen nemen; het enkele gegeven dat de vastgestelde feiten kunnen wijzen op het bestaan van een misdrijf of dat een administratieve controle kan leiden tot strafvervolging, houdt nog niet in dat een vraag die een ambtenaar in het kader van een dergelijke controle stelt, steeds een verhoor uitmaakt in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering en of dit het geval is dient te worden beoordeeld op grond van onder meer de feitelijke omstandigheden van de zaak, de aard en het doel van de administratieve controle, de bevoegdheden van de ambtenaar en in het licht van dit alles de evidentie en de omvang van de vraagstelling; levert aldus nog geen verhoor op in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering het enkele gegeven dat een douaneambtenaar, die bij een grenspostcontrole een aanzienlijk bedrag aan contante gelden aantreft in de bagage van een reiziger die voorheen heeft ontkend iets te moeten aangeven, aan die reiziger een vraag stelt met betrekking tot de herkomst of de bestemming van de aangetroffen gelden aangezien dat in die context een evidente vraag betreft die de loutere informatiegaring waarvoor de ambtenaar bevoegd is niet te buiten gaat (1). (1) Cass 28 mei 2019, AR P.19.0127.N, AC 2019, nr. 330; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, 2017, pp.397-400.

- Douaneambtenaar - Grenspostcontrole - Aantreffen van een bedrag aan contant geld - Vraag met betrekking tot de herkomst - Verhoor - Begrip - Draagwijdte

P.17.1006.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.10 AC nr. ...

De krachtens de artikelen 220, § 1, 221, § 1, en 257, § 3, AWDA uit te spreken verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurd te verklaren goederen en evenmin dat de ontduiker bekend is; bij de verbeurdverklaring van niet-aangehaalde goederen rust op de veroordeelde de verplichting om deze voor te brengen (1). (1) Zie Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. 424; GwH 31 januari 2019, nr. 16/2019.

- Verbeurdverklaring van niet-aangehaalde goederen - Aard van deze verbeurdverklaring

De veroordeling inzake douane en accijnzen tot de betaling van de tegenwaarde van de niet-aangehaalde goederen houdt als dusdanig geen verbeurdverklaring ervan in en zij is evenmin preventief of repressief van aard, maar zij houdt enkel verband met de vaststelling van de door het misdrijf veroorzaakte schade en zij vormt aldus een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren; die veroordeling maakt geen straf uit, maar is het civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring waarbij de omstandigheid dat de veroordeling wordt uitgesproken ten gevolge van een veroordeling voor een strafbaar feit en tijdens een procedure die van strafprocesrechtelijke aard is, aan die veroordeling niet het karakter van straf verleent (1). (1) Zie Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. 424; GwH 31 januari 2019, nr. 16/2019.

- Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van niet-aangehaalde goederen - Aard van deze veroordeling

P.18.1259.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 281, § 1, AWDA, de artikelen 12, 45.3, eerste lid en 51 van de Verordening (EG) nr. 515/97, alsmede de verantwoording die is verstrekt ter gelegenheid van de wijziging van artikel 12 Verordening (EG) nr. 515/97 door de Verordening (EU) nr. 2015/1525 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015, volgt dat indien op grond van de Verordening (EG) nr. 515/97 de bevoegde autoriteit om bijstand werd verzocht, de verzoeker om bijstand de aldus verkregen gegevens mag aanwenden in strafrechtelijke procedures wegens de niet-naleving van douanevoorschriften, aangezien onder gerechtelijke procedures of rechtsvervolgingen in de zin van artikel 45.3, eerste lid, Verordening (EG) nr. 515/97 zonder enig onderscheid alle gerechtelijke procedures en rechtsvervolging, strafvervolgingen inbegrepen, vallen en uit artikel 51 Verordening (EG) nr. 515/97 bovendien geenszins kan worden afgeleid dat de verzoeker om bijstand verplicht zou zijn een beroep te doen op andere rechtsinstrumenten voor internationale rechtshulp zoals de Napels II-overeenkomst of het Europees rechtshulpverdrag.

- Internationale Verdragen - Verordening (EG) nr. 515/97 - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Verordening - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Verplichting tot gebruik van andere instrumenten voor internationale rechtshulp - Draagwijdte

- Art. 281, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Uit de bepalingen van de artikelen 281, § 1, AWDA en de artikelen 10.1 en 17.3 van de Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China volgt dat de informatie en documenten verkregen ingevolge een verzoek om bijstand gedaan op grond van deze Overeenkomst met het oog op een correcte toepassing van de douanewetgeving en ter preventie, opsporing en bestrijding van inbreuken op de douanewetgeving, mogen aangewend worden in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving die het voorwerp vormden van het verzoek om samenwerking en noch artikel 10.2 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China dat bepaalt dat deze bijstand geen beletsel vormt voor de toepassing van de voorschriften van de wederzijdse bijstand in strafzaken, noch artikel 10.3 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China dat bepaalt dat de bijstand bij de invordering van rechten, heffingen en boetes, het aanhouden of in hechtenis nemen van personen en de inbeslagneming van goederen niet onder deze overeenkomst valt, laten toe anders te oordelen aangezien de mogelijkheid om de Chinese autoriteiten krachtens de wederzijdse bijstand in strafzaken om bijstand te verzoeken, immers niet uitsluit dat gegevens verkregen krachtens de Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China door de administratie worden gebruikt in een door haar aanhangig gemaakte strafrechtelijke procedure en de daarmee gepaard gaande fiscale rechtsvordering; de in artikel 10.3 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China bepaalde uitzonderingsregel heeft specifiek betrekking op het geval waarin de rechten, heffingen en boetes reeds zijn vastgesteld en niet op het geval waarin de verschuldigdheid van de rechten nog niet is vastgesteld; wanneer het op grond van de Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China geformuleerde verzoek om bijstand aan de Chinese autoriteiten strekte tot een correcte toepassing van de douanewetgeving en de preventie, opsporing en bestrijding van inbreuken op de douanewetgeving in de zin van artikel 10.1 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China moet de verzoeker, indien hij de verkregen informatie en documenten wil aanwenden in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving die het voorwerp vormden van het verzoek om samenwerking, niet vooraf de Chinese autoriteiten daartoe schriftelijk om toestemming verzoeken zoals voorgeschreven door artikel 17.4, tweede en derde zin, Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China aangezien de verkregen informatie en documenten dan immers gebruikt worden voor doeleinden van deze overeenkomst, als bedoeld door artikel 17.4, eerste zin, Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China.

- Internationale Verdragen - Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Overeenkomst - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Toestemming van de Chinese autoriteiten - Draagwijdte

- Art. 281, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.19.0014.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.3 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 272, eerste zin, AWDA, volgt dat aan de processen-verbaal van de ambtenaren een bijzondere bewijswaarde toekomt in die zin dat de persoonlijk door de verbalisant gedane vaststellingen die in dat proces-verbaal zijn opgenomen gelden tot bewijs van het tegendeel, waarbij het tegenbewijs kan worden geleverd met alle bewijsmiddelen die door de rechter worden beoordeeld; de bijzondere bewijswaarde heeft enkel betrekking op het materiële element van het douane- of accijnsmisdrijf en niet op het morele element van dat misdrijf en artikel 6 EVRM en het daarin vervatte recht op een eerlijk proces verzetten zich niet ertegen dat de bijzondere bewijswaarde niet alleen geldt voor de persoonlijk door de verbalisanten gedane vaststellingen betreffende het materieel misdrijfbestanddeel, maar ook voor de door de verbalisant beschreven opsporingshandelingen betreffende dat misdrijfbestanddeel en uit de omstandigheid dat de verbalisant in het proces-verbaal de door hem uitgevoerde opsporingshandelingen beschrijft, volgt niet dat hij daardoor persoonlijk betrokken wordt bij het misdrijf dat hij moet opsporen en dat aan zijn vaststellingen ter zake de bijzondere bewijswaarde zou moeten worden ontzegd (1). (1) Cass. 4 oktober 2006, AR P.06.0545.F, AC 2006, nr. 459, RW 2008-09, 1043 en noot E. VAN DOOREN, "De bijzondere wettelijke bewijswaarde van het proces-verbaal inzake douane en accijnzen"; GwH 14 februari 2001, arrest 16/2001, B.12.3; Cass. 15 april 1997, AR P.96.1399.N, AC 1997, nr. 186; Cass. 14 december 1988, AR nr. 6707, AC 1988-89, nr. 225; D HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 (deel I) en 1433-1458 (deel II), inz. 1381.

- Processen-verbaal van de ambtenaren - Bijzondere bewijswaarde - Persoonlijke vaststellingen met betrekking tot het materieel misdrijfbestanddeel - Beschrijving van de opsporingshandelingen - Draagwijdte

F.16.0097.N 26 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190426.2 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 13 en 20 van het koninklijk besluit van 29 december 1992 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop, volgt dat de in het voormelde artikel 20 opgenomen verplichting zekerheid te stellen voor de accijnzen slechts rust op de erkend entrepothouder, en niet op de douane-expediteur die de aangifte deed in de douanerechten (1). (1) Zie concl. OM.

- Douane - Extern communautair douanevervoer - Douane-expediteur - Zekerheidsstelling voor de accijnzen - Gehoudenheid - Artikel 20 KB van 29 december 1992 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten

- Artt. 13 en 20 KB 29 december 1992 betreffende de algemene regeling voor accijnsprodukten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop

F.17.0098.N 12 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 5.2 en 5.4 van het Communautair Douanewetboek en de artikelen 70-3, § 2 en 127, Algemene Wet Douane en Accijnzen, vóór de wijziging door respectievelijk de artikelen 71 en 126 van de wet van 12 mei 2014, volgt dat een douane-expediteur, die zulks wenste, wel degelijk de mogelijkheid had om douaneaangiften te doen in de hoedanigheid van directe vertegenwoordiger van zijn opdrachtgever; het voorbehouden van de indirecte vertegenwoordiging aan ingeschreven douane-expediteurs hield geen verbod in om als directe vertegenwoordiger aangifte te doen en noch uit de wijzigingen van de artikelen 70-3 en 127 AWDA met de wet van 12 mei 2014 noch uit de parlementaire voorbereiding van die wijzigende wet blijkt het tegendeel (1). (1) Zie concl. OM.

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikelen 70-3, § 2, en 127 AWDA - Vertegenwoordiging - Douaneaangiften - Draagwijdte

- Artt. 70-3, § 2, en 127 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 5.2 en 5.4 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Communautair Douanewetboek - Artikelen 5.2 en 5.4 CDW - Vertegenwoordiging - Douaneaangiften - Draagwijdte

- Artt. 70-3, § 2, en 127 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 5.2 en 5.4 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Uit de samenhang van artikel 211, 314, § 1, en 314, § 3, AWDA volgt dat een administratief beroep openstaat tegen beslissingen die betrekking hebben op de vaststelling van de belastingschuld, maar niet tegen het dwangbevel (1). (1) Zie concl. OM.

- Dwangbevel - Vordering in rechte - Ontvankelijkheid - Voorafgaand administratief beroep - Mogelijkheid

- Artt. 211, 314, § 1, en 314, § 3 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

F.15.0086.N 25 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190125.1 AC nr. ...

De formele motiveringsplicht vereist niet dat het dwangbevel verwijst naar de precieze artikelen en het opschrift van de toepasselijke wetgeving; het volstaat dat het dwangbevel de belastingplichtige toelaat om, eventueel na het inwinnen van juridisch advies, de toepasselijke wetsbepalingen te achterhalen.

- Dwangbevel - Motiveringsverplichting - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Draagwijdte - Vermelding van alle toepasselijke wetsbepalingen - Vereiste

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

Inzake douane en accijnzen is het dwangbevel een bestuurshandeling waarop de Wet Motivering Bestuurshandelingen van toepassing is, zodat het bestuur de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die ten grondslag liggen aan de belastingschuld waarvoor het dwangbevel werd uitgevaardigd; aangezien het dwangbevel de belastingschuld concretiseert, is het onder meer vereist dat het belastbare feit, het bedrag en de hoedanigheid van de schuldenaar duidelijk worden gemaakt.

- Dwangbevel - Motiveringsverplichting - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

Om de accijnsschuldenaar aan te duiden op grond van artikel 20, §§ 2 en 3 van het Koninklijk Besluit van 29 december 1992 betreffende de algemene regeling van accijnsprodukten, dient niet te worden aangetoond dat de overtreding of onregelmatigheid was begaan tijdens het verkeer te lande.

- Accijnzen - Aanduiding van de accijnsschuldenaar - Plaats van de overtreding of onregelmatigheid - Vaststelling - Onmogelijkheid

- Art. 20, §§ 2 en 3 KB 29 december 1992 betreffende de algemene regeling voor accijnsprodukten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop

P.18.0722.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.2 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 139, 6°, 202 en 261 AWDA, stellen een douane-expediteur in beginsel strafbaar wanneer hij invoeraangiften indient waarop goederen onder een onjuiste waarde zijn vermeld, alsook wanneer ingevolge die onjuiste aangifte de op de goederen verschuldigde rechten of accijnzen niet of niet volledig worden geïnd; de appelrechters die oordelen dat de voormelde bepalingen van de AWDA voor de beklaagde als professionele tussenpersoon inhouden dat hij bij wijze van algemene voorzorgsmaatregel bijzonder oplettend moet zijn bij het vermelden op invoeraangiften van de waarde van goederen die fraudegevoelig zijn wegens hun onderworpenheid aan hoge invoer- en antidumpingrechten, omschrijven aldus nader de voormelde bepalingen van de AWDA en laten een normaal en voorzichtig douane-expediteur toe om op het moment van het stellen van de hem verweten gedragingen, de feiten en nalatigheden te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen, zodat het legaliteitsbeginsel niet is miskend en de beslissing naar recht verantwoord is.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Douane en accijnzen - Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikelen 139, 6°, 202 en 261 - Omstandige aangifte - Draagwijdte

Krachtens de artikelen 135, tweede lid, en 261/2, 1°, AWDA, is de douanevertegenwoordiger die de instructies van zijn klant voor de douaneaangifte heeft gevolgd, niet strafbaar wanneer bewezen is dat zijn klant schuldig is aan sluikerij.; evenwel blijft de douanevertegenwoordiger die optreedt als indirecte vertegenwoordiger, hoofdelijk met zijn klant gehouden tot de betaling van de belasting (1). (1) Cass. 5 november 2002, AR P.02.0013.N, AC 2002, nr. 581; S. VASTMANS en P.VANVAECK, "Douanerechten en accijnzen", in A. TIBERGHIEN, Handboek voor fiscaal recht 2017/2018,Wolters Kluwer, pp. 1997-1998.

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikelen 135, tweede lid, en 261/2, 1° - Douanevertegenwoordiger - Strafbaarheid van de douanevertegenwoordiger - Draagwijdte

Uit de communautaire bepalingen van artikel 5.2 en 5.4 CDW en uit de internrechtelijke bepalingen van de artikelen 70/3, §2, en 127 AWDA volgt, eensdeels, dat een lidstaat de methode van de indirecte vertegenwoordiging mocht opleggen (1) aan een ingeschreven douane-expediteur die in deze hoedanigheid de aangifte indiende en, anderdeels, dat een douane-expediteur die de aangifte niet in deze hoedanigheid deed, wel degelijk de mogelijkheid had om die aangifte te doen als directe vertegenwoordiger van zijn opdrachtgever; noch uit de wijziging van de artikelen 70/3 en 127 AWDA met de wet van 12 mei 2014 noch uit de parlementaire voorbereiding van die wijzigende wet blijkt het tegendeel (2). (1) Ten tijde van de feiten die dateerden van 3 maart 2011 tot 22 juni 2011. (2) Cass. 20 maart 2018, AR P.17.1017.N, AC 2018, nr. 193.

- Communautair Douanewetboek - Artikelen 5.2 en 5.4 - Vertegenwoordiging - Draagwijdte

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikelen 70/3, § 2 en 127 - Aangifte tot het in het vrije verkeer brengen van goederen - Hoedanigheid van de aangever - Draagwijdte

Uit het geheel van de bepalingen van de artikelen 4.5, 217.1, 221.1, 243 en 246 van het CDW en de artikelen 267, 268, 271, 281, §1, en 283 van de Algemene Wet Douane en Accijnzen volgt dat een door artikel 267 AWDA bedoeld proces-verbaal geen loutere administratieve beslissing en dus geen door artikel 4.5 CDW bedoelde beschikking is, ook al geldt het opstellen ervan als een boeking in de zin van artikel 217.1 CDW, geldt het bezorgen van een afschrift ervan als een mededeling in de zin van artikel 222.1 CDW en oordeelt de strafrechter tevens over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen; dat proces-verbaal heeft immers eveneens als finaliteit de strafrechter in te lichten over de erin vastgestelde misdrijven wanneer voor die misdrijven strafvervolging wordt ingesteld, ongeacht het feit dat het proces-verbaal zelf geen beslissing bevat om de strafvordering in te stellen en het is dan ook niet vereist dat de personen tegen wie proces-verbaal wordt opgesteld vooraf kennis krijgen van de gegevens waarop het proces-verbaal is gesteund en vooraf worden gehoord en evenmin moet tegen een dergelijke beslissing een hoger beroep als bedoeld door artikel 243 CDW openstaan; het recht van verdediging van de personen die het voorwerp uitmaken van dit proces-verbaal wordt afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid om inzage te nemen van het proces-verbaal of door de toezending van dit proces-verbaal en de rechten op inzage en verweer die zij voor de strafrechter kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 4 oktober 2016, AR P.14.1881.N, AC 2016, nr. 540.

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikelen 267, 268, 271, 281, § 1, en 283 - Opstellen van een proces-verbaal - Draagwijdte

- Communautair Douanewetboek - Artikelen 4.5, 217.1, 221.1, 243 en 246 - Beschikking van de douaneautoriteit - Draagwijdte

C.14.0175.N 14 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181214.1 AC nr. 714

Opdat de termijn van drie jaar voor het inleiden van een procedure tot navordering van niet-geheven rechten een aanvang kan nemen op de dag waarop het oorspronkelijk van de belastingplichtige opgeëiste bedrag is geboekt, is vereist dat oorspronkelijk bij de invoer een bedrag werd opgeëist en dat dit bedrag werd geboekt; bij gebrek aan zulke boeking, gaat de termijn in op de dag waarop de douaneschuld is ontstaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Procedure navordering van rechten - Verjaringstermijn van drie jaar - Aanvang op de dag waarop het

oorspronkelijk van de belastingplichtige opgeëiste bedrag is geboekt

- Art. 2.1 EEG-Verordening nr. 1697/79 van de Raad van 24 juli 1979 inzake navordering van de rechten bij invoer of bij uitvoer

Uit de artikelen 1999 en 2000 B.W. en artikel 13 van de Wet van 5 mei 1872 houdende herziening van het wetboek van koophandel betreffende het pand en de commissie volgt dat de douane-expediteur, ongeacht of de overeenkomst met zijn opdrachtgever als een lastgeving dan wel als een commissieovereenkomst dient te worden gekwalificeerd, de invoerrechten en anti-dumpingrechten tot betaling waarvan hij jegens de administratie gehouden is, kan verhalen op zijn opdrachtgever (1). (1) Zie concl. OM.

- Douane-expediteur - Invoerrechten - Betaling aan de administratie - Verhaal op de opdrachtgever - Mogelijkheid

- Art. 13 Wet 5 mei 1872 houdende herziening der beschikkingen betreffende het Pand en de Commissie. - WETBOEK VAN KOOPHANDEL : BOEK I _ TITELS VI en VII. Het Pand en De Commissie
- Artt. 1999 en 2000 Burgerlijk Wetboek

P.18.0825.N 4 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181204.2 AC nr. 680

Artikel 3, §1, van het koninklijk besluit van 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen verbiedt dat men zich, behalve in de wettelijk bepaalde gevallen, op de openbare weg begeeft met een door een explosie- of verbrandingsmotor aangedreven voertuig, zonder na te gaan of de daarvoor gebruikte brandstof denaturanten of merkstoffen bevat; dergelijk misdrijf maakt geen handelingsmisdrijf uit, maar een verzuimsmisdrijf.

- Koninklijk besluit van 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen - Artikel 3, § 1 - Rijden op de openbare weg met een door explosie- of verbrandingsmotor aangedreven voertuig - Brandstof die denaturanten of merkstoffen bevat - Misdrijf - Aard

- Art. 3, § 1 KB 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen

Behoudens overmacht of onoverwinnelijke dwaling, houdt de loutere overtreding van het voorschrift van artikel 3, §1, van het koninklijk besluit van 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen in dat de dader daaraan schuldig moet worden geacht omdat de kennis van het feit van de overtreding volgt uit de kennis van de wettelijke verplichting zelf.

- Koninklijk besluit van 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen - Artikel 3, § 1 - Rijden op de openbare weg met een door explosie- of verbrandingsmotor aangedreven voertuig - Brandstof die denaturanten of merkstoffen bevat - Misdrijf - Moreel bestanddeel

- Art. 3, § 1 KB 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen

Ook al houdt inzake douane en accijnzen het feit van de overtreding zelf in dat de dader daaraan schuldig moet worden geacht, behoudens overmacht of onoverwinnelijke dwaling, en de overtreder dus het wettelijke vermoeden van schuld kan doen omkeren, toch neemt dit wettelijk omkeerbare schuldvermoeden niet weg dat de dader weet moet hebben gehad van het feit van de overtreding (1); bij het misdrijf dat bestaat in het verzuim aan een wettelijke verplichting te voldoen, volgt die kennis uit de kennis van de wettelijke verplichting zelf en bij een ander misdrijf moet die kennis bij de dader worden aangetoond. (1) Cass. 12 september 2006, AR P.06.0416.N, AC 2006, nr. 406.

- Misdrijf - Verzuimsmisdrijf - Handelingsmisdrijf - Moreel bestanddeel

P.18.0649.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.5 AC nr. 628

De rechtsvordering tot invordering van door een misdrijf ontdoken douane- of accijnsrechten, die door de douaneadministratie worden gevorderd voor de strafrechter op grond van artikel 283 AWDA, is een burgerlijke rechtsvordering die niet uit het misdrijf voortvloeit, maar haar grondslag rechtstreeks vindt in de wet die de verplichting tot betaling van de rechten oplegt (1). (1) Cass. 8 oktober 2013, AR P.12.1043.N, AC 2013, nr. 504.

- Administratie van Douane en Accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Grondslag

- Artt. 281, 282 en 283 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Wanneer de strafrechter regelmatig is geadieerd van overtredingen, fraudes, misdrijven of misdaden als bedoeld in de artikelen 281 en 282 AWDA en de belastingschuldige regelmatig in het proces is betrokken, moet de rechter zich over de fiscale rechtsvordering van de vervolgende partij uitspreken (1). (1) Cass. 14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2013, nr. 269.

- Strafrechter - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Bevoegdheid

- Artt. 281, 282 en 283 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.18.0234.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.3 AC nr. ...

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot het betalen van de ontdoken rechten veronderstelt dat op het ogenblik waarop die rechtsvordering aanhangig wordt gemaakt, de door de artikelen 281 en 282 AWDA bedoelde overtredingen, fraudes, misdrijven of misdaden regelmatig bij de strafrechter zijn aangebracht en dat de belastingschuldige regelmatig bij het proces is betrokken (1). (1) Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1559.N, AC 2016, nr. 341; Cass. 8 oktober 2013, AR P.12.1043.N, AC 2013, nr. 504; Cass. 14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269.

- Administratie van Douane en Accijnzen - Strafrechter - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Bevoegdheid

De door de administratie ingestelde rechtsvordering tot invordering van door een douane- of accijnsmisdrijf ontdoken rechten als bedoeld in artikel 283 AWDA, is een burgerlijke rechtsvordering die weliswaar samengaat met de strafvordering, maar hiervan losstaat aangezien deze zelfstandige burgerlijke rechtsvordering immers niet voortvloeit uit het misdrijf, maar rechtstreeks haar grondslag vindt in de wet die de verplichting tot het betalen van rechten oplegt (1). (1) Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1559.N, AC 2016, nr. 341; Cass. 8 oktober 2013, AR P.12.1043.N, AC 2013, nr. 504; Cass. 12 september 2012, AR P.11.1001.F, AC 2012, nr. 457.

- Administratie van Douane en Accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Grondslag

P.18.0184.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.3 AC nr. 537

Krachtens artikel 7, § 1, d), Wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen kan het douaneagentschap dat de accijnsgoederen bij invoer aangeeft of zijn lasthebber, tot betaling van de ontdoken rechten worden gehouden.

- Accijnsrechten - Betaling van de ontdoken rechten - Verschuldigd - Douaneagentschap

- Art. 7, § 1, d) Wet 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

De rechtsvordering tot invordering van de ontdoken rechten bedoeld in artikel 283 AWDA, die door de administratie der douane en accijnzen is ingesteld in het kader van de in de artikelen 281 en 282 van die wet bedoelde misdrijven, is een burgerlijke rechtsvordering samenhangend met de strafvordering, die niet uit het misdrijf voortvloeit maar haar grondslag vindt in de wet die de verplichting tot betaling van rechten oplegt; de administratie der douane en accijnzen kan evenmin als burgerlijke partij worden beschouwd in de zin van artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en kan niet, wanneer die burgerlijke vordering wordt afgewezen, tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde worden veroordeeld.

- Vordering tot inning van de ontdoken rechten - Aard - Draagwijdte - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 283 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

F.13.0034.N 21 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180921.1 AC nr. ...

De weigering van de toekenning van de tariefpreferenties bij toepassing van artikel 94.5 TCDW houdt geen verband met een al dan niet begane actieve vergissing door de douaneautoriteiten van het land van uitvoer bij het afleveren van de certificaten, maar met hun houding in het kader van de wederzijdse samenwerking; wanneer het preferentieel tarief op grond van artikel 94.5 TCDW wordt geweigerd, dan zijn de douaneautoriteiten van het land van invoer ertoe gehouden over te gaan tot navordering van de verschuldigde rechten behoudens buitengewone omstandigheden zodat bijgevolg van de boeking achteraf niet meer kan worden afgezien bij toepassing van artikel 220, tweede lid, b),CDW (1). (1) Zie concl. OM.

- Invoer van goederen in een land van de Europese Gemeenschappen - Controle van oorsprong - Weigering preferentieel tarief bij toepassing artikel 94.5 TCDW - Niet-boeking achteraf bij toepassing van artikel 220, tweede lid, b) CDW - Mogelijkheid

- Art. 220, tweede lid EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 okt. 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 94.5 EEG-Verordening nr. 2454/93 van de Commissie van 2 juli 1993

P.17.1005.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.2 AC nr. ...

De vraag of een scheepsagent schuldenaar is van de douaneschuld bij invoer omdat hij in de zin van artikel 202.3, tweede streepje, CDW 1992 wist of redelijkerwijze had moeten weten dat de invoer op onregelmatige wijze geschiedde, houdt geen verband met de terugbetaling of kwijtschelding van rechten als bedoeld in artikel 239 CDW 1992.

- Artt. 202.3 en 239 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Het arrest Schenker van het Hof van Justitie van de Europese Unie legt enkel een verband tussen de onjuistheid van de summiere aangifte en het ontstaan van een douaneschuld ingevolge het onregelmatig binnenbrengen van goederen in het douanegebied van de Unie, maar niet tussen de onjuistheid of de onvolledigheid van die aangifte en de schuldenaarsverklaring van de scheepsagent aan de douaneschuld (1). (1) HvJ 8 september 2016, C-409/14.

- Artt. 22/3, 23, 24, § 1, 25 en 36 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 202.1 en 202.3, tweede streepje EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Het feit dat de scheepsagent ertoe gehouden is de goederen in de door hem ingediende summiere aangifte zodanig specifiek te omschrijven dat ze onder de juiste tariefpost kunnen worden ingedeeld of dat hij daarover zo nodig meer inlichtingen dient in te winnen, houdt niet in dat hij door dat niet te doen, steeds weet of redelijkerwijze moet weten dat het binnenbrengen van de goederen op onregelmatige wijze geschiedt.

- Artt. 22/3, 23, 24, § 1, 25 en 36 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 202.1 en 202.3, tweede streepje EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

F.15.0023.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.1 AC nr. ...

De bewijslast van de feiten die de verschuldigdheid van een retributie voor bijzondere prestaties van ambtenaren der douane of accijnzen aantonen, rust op de administratie; het komt bijgevolg aan de douaneautoriteiten toe te bewijzen dat er effectief prestaties werden verstrekt door douaneambtenaren die aanwezig waren buiten de officiële openingsuren van het douanekantoor.

- Retributie voor bijzondere prestaties van ambtenaren der douane of accijnzen - Verschuldigdheid - Bewijslast

- Art. 1 MB 17 oktober 1997 tot vaststelling van de retributies voor bijzondere prestaties of voor verrichtingen van de ambtenaren der douane of accijnzen

- Art. 17, § 1, eerste lid Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Art. 30 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 okt. 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

P.14.0597.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.1 AC nr. 645

Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering en artikel 283 AWDA schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet omdat het niet zonder redelijke verantwoording is dat de wetgever elke verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten heeft uitgesloten in de betrekkingen tussen de beklaagde en de administratie van douane en accijnzen, wanneer die administratie in aanzienlijke mate de functie van het openbaar ministerie vervult; aldus is die administratie, in de gevallen waarin zij optreedt als vervolgende partij, geen rechtsplegingsvergoeding verschuldigd wanneer haar fiscaalrechtelijke vordering tegen de beklaagde wordt afgewezen (1). (1) GwH 6 oktober 2016, nr. 127/2016.

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 283 - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Draagwijdte

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 283 - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Draagwijdte

P.17.1017.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.3 AC nr. ...

De bepaling van artikel 220.2.b), eerste lid van het Communautair Douanewetboek heeft volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie als doel de betaling achteraf van invoerrechten te beperken tot die gevallen waarin een dergelijke betaling is gerechtvaardigd en verenigbaar met een zo fundamenteel beginsel als het vertrouwensbeginsel; aldus bevat die bepaling een bevestiging van het vertrouwensbeginsel, waarbij de toepassingsvoorwaarden waaraan moet worden getoetst uitdrukkelijk zijn bepaald (1). (1) HvJ 20 november 2008, C-375/07, Heuschen & Schrouff Oriental Foods Trading.

- Communautair Douanewetboek - Artikel 220.2.b), eerste lid, CDW - Recht van niet-navordering - Vertrouwensbeginsel - Draagwijdte

De rechter die moet oordelen over de regelmatigheid van de boeking moet nagaan of aan de drie in artikel 220.2.b), eerste lid, CDW bepaalde toepassingsvoorwaarden is voldaan; uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat wat betreft de eerste voorwaarde het gewettigd vertrouwen van de belastingschuldige slechts voor bescherming vatbaar is indien het de bevoegde autoriteiten "zelf" zijn geweest die de grondslag hebben gecreëerd voor dat gewettigd vertrouwen, zodat enkel vergissingen die toe te schrijven zijn aan een actieve gedraging van de bevoegde autoriteiten recht geven op de niet-navordering van rechten (1). (1) HvJ 18 oktober 2007 C-173/06, Agrover Srl; HvJ 10 december 2016, C-427/14, Valsts ienëmumu dienests.

- Draagwijdte - Communautair Douanewetboek - Artikel 220.2.b), eerste lid, CDW - Recht van niet-navordering - Vertrouwensbeginsel - Vergissing van de douanautoriteiten zelf

Het enkele gegeven dat de douaneautoriteiten met aanneming van de door een aangever opgegeven foutieve goederencode zonder grondige verificatie goederen vrijgeven, kan evenwel niet worden beschouwd als een actieve vergissing van de douaneautoriteiten en dus geen gewettigd vertrouwen in de geldigheid van de aangifte opleveren; de douaneautoriteiten nemen bij de aanvaarding van de aangifte immers geen standpunt in over de juistheid van de door de aangever verstrekte informatie waarvoor de aangever zelf verantwoordelijk is en dat geldt ook voor de vaststelling van de juiste postonderverdeling bij de tariefindeling van goederen.

- Communautair Douanewetboek - Recht van niet-navordering - Vertrouwensbeginsel - Vergissing van de douanautoriteiten zelf - Foutieve informatie verstrekt door de aangever - Draagwijdte

Uit de communautaire bepalingen van de artikelen 5.2 en 5.4 van het Communautair Douanewetboek en de internrechtelijke bepalingen van de artikelen 70-3, § 2 en 127, Algemene Wet Douane en Accijnzen, vóór de wijziging door de artikelen 71 en 126 van de wet van 12 mei 2014, volgt dat een douane-expediteur, die zulks wenste, wel degelijk de mogelijkheid had om douane-aangiften te doen in de hoedanigheid van directe vertegenwoordiger van zijn opdrachtgever; het voorbehouden van de indirecte vertegenwoordiging aan ingeschreven douane-expediteurs hield geen verbod in om als directe vertegenwoordiger aangifte te doen en noch uit de wijzigingen van de artikelen 70-3 en 127 AWDA met de wet van 12 mei 2014 noch uit de parlementaire voorbereiding van die wijzigende wet blijkt het tegendeel.

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikelen 70-3, § 2, en 127 AWDA - Vertegenwoordiging - Douaneaangiften - Draagwijdte

- Communautair Douanewetboek - Artikelen 5.2 en 5.4 CDW - Vertegenwoordiging - Douaneaangiften - Draagwijdte

---

F.16.0033.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.5 AC nr. ...

De douaneschuld kan ook bij een proces-verbaal opgesteld overeenkomstig de artikelen 267 en 268 AWDA worden vastgesteld wanneer het exacte bedrag aan rechten bij invoer of bij uitvoer dat voortvloeit uit de douaneschuld met zekerheid wordt vastgesteld ten aanzien van de schuldenaars.

- Douaneschuld - Boeking - Douaneschuldenaar

- Artt. 267 en 268 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 2.1, eerste lid, en 2.2, eerste lid EEG-Verordening nr. 1854/89 van de Raad van 14 juni 1989 betreffende de boeking en de betalingsvoorwaarden voor uit hoofde van een douaneschuld te vereffenen bedragen aan rechten bij in- of bij uitvoer

---

F.16.0118.N 21 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.13 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Douane - Nomenclatuur - Indeling van de goederen - Interpretatieregels - Voorrang van de post met de meest specifieke omschrijving

De interpretatieregel opgenomen in de eerste zin van regel 3, a), op grond waarvan de post met de meest specifieke omschrijving voorrang heeft boven posten met een meer algemene strekking, is van toepassing op alle goederen die vatbaar zijn voor indeling onder twee of meer posten, en dus niet uitsluitend op mengsels, samengestelde werken of goederen opgemaakt in stellen of assortimenten; dat de tweede zin van regel 3, a) bijkomend bepaalt dat die verschillende posten als even specifiek worden aangemerkt wanneer het gaat om een mengsel, samengesteld werk, stel of assortiment waarvan telkens een gedeelte van de samenstellende stoffen, bestanddelen of artikelen in twee of meer afzonderlijke posten kan worden ingedeeld, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Douane - Nomenclatuur - Indeling van de goederen - Interpretatieregels - Voorrang van de post met de meest specifieke omschrijving

- Bijlage I, regel 3, a) Verordening (EG) nr. 1549/2006 van de Commissie van 17 oktober 2006 tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief

---

P.16.0013.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.3 AC nr. 403

Noch uit de artikelen 10, eerste lid, Wet In- uit- en doorvoer Goederen en 231, §2, AWDA, noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de door de erkende deskundigen bepaalde waarden van de in- of uitgevoerde diamanten voor de strafrechter bindend zijn voor de berekening van de toepasselijke geldboete of de te bevelen veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de niet-overgelegde goederen, wat niet belet dat de strafrechter bij zijn beoordeling over de schuld en de straf de bevindingen van deze erkende deskundigen, die geen door de strafrechter aangestelde deskundigen zijn, in aanmerking kan nemen.

- Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Strafrechter - Beoordeling schuld en straf

- Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Strafrechter - Beoordeling schuld en straf

Noch uit de artikelen 3 en 4 van het koninklijk besluit van 30 april 2004 houdende maatregelen betreffende het toezicht op de diamantsector noch uit enige andere bepaling van het KB Toezicht Diamantsector volgt dat de bevindingen van de erkende deskundigen onder meer op het vlak van waardebepaling bindend zouden zijn voor de douaneadministratie; uit de tekst van artikel 4, §4, KB Toezicht Diamantsector volgt alleen dat eventuele door de erkende deskundigen vastgestelde afwijkingen tot een onderzoek en vervolging door de douaneadministratie aanleiding kunnen geven.

- Artikelen 3 en 4 KB Toezicht Diamantsector - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Douaneadministratie

- Artikelen 3 en 4 KB Toezicht Diamantsector - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Vastgestelde afwijkingen - Douaneadministratie

Uit de enkele omstandigheid dat een beklaagde niet betrokken is bij de waardebepalingen door de erkende deskundigen en er de facto geen tegenexpertise meer kan worden gevraagd en uitgevoerd indien de goederen zijn vrijgegeven, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces of een miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

- Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Waarborg

- Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging

P.16.0213.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.4 AC nr. 404

Artikel 78 CDW moet zo worden uitgelegd dat de douaneautoriteiten de resultaten van het gedeeltelijk onderzoek van in een douaneaangifte opgenomen goederen, welk onderzoek is verricht op basis van monsters die van deze goederen zijn genomen, kunnen extrapoleren naar goederen die in eerder door diezelfde aangever ingediende douaneaangiften waren opgenomen en waarvoor geen dergelijk onderzoek is verricht en ook niet meer kan worden verricht aangezien reeds vrijgave van deze goederen is verleend, wanneer het om identieke goederen gaat, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit te verifiÃ«ren; de determinerende voorwaarde voor het extrapoleren is het identiek karakter van de goederen waarvan aangifte is gedaan, wat wil zeggen dat de goederen afkomstig zijn van dezelfde fabrikant, dezelfde benaming en samenstelling hebben en er hetzelfde uitzien als de goederen waarop de andere aangiften betrekking hebben zodat het extrapoleren bijgevolg niet afhankelijk is van de voorwaarden dat de douaneaangiften door eenzelfde aangever zijn ingediend en evenmin dat de aangiften waarvoor wordt geÃ«xtrapoleerd dateren van vÃ³Ã³r de aangifte waarvoor een onderzoek werd uitgevoerd (1). (1) Hof van Justitie 27 februari 2014 (C-571/12) Greencarrier Freight Services Latvia SIA t. Valsts ienÃªmumu dienests.

- Douaneautoriteiten - Resultaten van gedeeltelijk onderzoek van in een douaneaangifte opgenomen goederen - Extrapolatie naar goederen in eerder door diezelfde aangever ingediende douaneaangiften opgenomen - Goederen waarvoor geen dergelijk onderzoek is verricht

De regel 2.a), van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur van de bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, zoals vervangen bij de Verordening (EG) nr. 1214/2007 van de Commissie van 20 september 2007, belet niet dat de fysieke aanwezigheid van een zuivere of verwerkte stof en de essentiële kenmerken van een goed worden vastgesteld aan de hand van de omschrijving in documenten, verklaringen of andere stukken, zoals handelsdocumenten en gegevens betreffende de invoertransacties waaruit de benaming en de samenstelling van de goederen blijkt.

- Fysieke aanwezigheid van een zuivere of verwerkte stof en de esentiële kenmerken van een goed - Vaststelling

P.15.0295.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.3 AC nr. ...

Vóór hun vervanging bij de respectieve artikelen 320 en 324 van de programmawet van 22 december 2003, in werking getreden op 10 januari 2004, bepaalden artikel 42, eerste lid, Accijnswet 1997 en artikel 15, eerste lid, van de wet van 3 april 1997 betreffende het fiscaal stelsel van gefabriceerde tabak dat ongeacht de in die wetten bepaalde straffen, de ontdoken accijns altijd verschuldigd blijft, maar krachtens de artikelen 320 en 324 voormeld is deze accijns niet meer verschuldigd op accijnsproducten die, naar aanleiding van de vaststelling van een in die wetten bedoelde overtreding, effectief in beslag worden genomen en naderhand worden verbeurdverklaard of bij wege van transactie aan de Schatkist worden afgestaan; deze wetswijzigingen hebben geen betrekking op de straf voor de overtreding, maar enkel op de accijnsschuld zodat zij geen onmiddellijke werking hebben op de vóór hun inwerkingtreding definitief verschuldigd geworden, maar nog niet betaalde accijns, zonder dat artikel 2, tweede lid, Strafwetboek daaraan afbreuk doet vermits die bepaling enkel van toepassing is op straffen, maar niet op de veroordeling tot betaling van ontdoken accijns, die louter burgerlijk van aard is (1). (1) Zie: Cass. 29 januari 2008, AR P.07.1434.N, AC 2008, nr. 69.

- Artikel 42, eerste lid, Wet Accijnsprodukten - Wetswijziging - Artikel 320 Programmawet van 22 december 2003 - Wetswijziging die niet de straf maar enkel de accijnsschuld betreft - Werking in de tijd - Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek - Verenigbaarheid

- Gefabriceerde tabak - Fiscaal stelsel - Artikel 15, eerste lid, wet 3 april 1997 - Wetswijziging - Artikel 324 Programmawet van 22 december 2003 - Draagwijdte van de wetswijziging

- Gefabriceerde tabak - Fiscaal stelsel - Artikel 15, eerste lid, wet 3 april 1997 - Wetswijziging - Artikel 324 Programmawet van 22 december 2003 - Wetswijziging die niet de straf maar enkel de accijnsschuld betreft - Werking in de tijd - Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek - Verenigbaarheid

- Artikel 42, eerste lid, Wet Accijnsprodukten - Wetswijziging - Artikel 320 Programmawet van 22 december 2003 - Draagwijdte van de wetswijziging

P.15.1134.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.1 AC nr. ...

Artikel 281, § 3, AWDA belet niet dat het openbaar ministerie alleen beslist over de strafvordering inzake misdrijven die vallen onder zijn bevoegdheid, ook al werden zij samen met douanemisdrijven vastgesteld door de administratie van douane en accijnzen en ook al stelt deze geen vervolging in (1). (1) Zie GwH 16 februari 2005, nr. 40/2005; A. DE NAUW, "Overzicht van douanestrafprocesrecht", RW 2004-05, 921-936.

- Misdrijven en douanemisdrijven - Beslissing door openbaar ministerie over strafvordering inzake misdrijven

De door artikel 271 AWDA aan de verbalisanten opgelegde verplichting strekt niet ertoe om op dat ogenblik de geverbaliseerde de gelegenheid te geven verweer te voeren over de in het proces-verbaal vermelde materiële vaststellingen van de verbalisanten en eventuele gevolgtrekkingen maar strekt enkel ertoe de geverbaliseerde, ook als hij ongeletterd is, in te lichten over de inhoud van het proces-verbaal; deze formaliteit en de overhandiging of, zo de geverbaliseerde afwezig blijft, de toezending van een afschrift van het proces-verbaal, hebben als doel daarna het recht van verdediging van de geverbaliseerde te waarborgen (1). (1) Cass. 11 februari 2014, AR P.12.0989.N, AC 2014, nr. 106.

- Vaststelling van misdrijven, fraudes of overtredingen - Opmaken van het proces-verbaal - Uitnodiging van de geverbaliseerde om tegenwoordig te zijn - Overhandiging of toezending van een afschrift van het proces-verbaal - Doel

Uit artikel 6.3.c EVRM vloeit niet voort dat een inzake douane en accijnzen geverbaliseerde overtreder op het ogenblik dat hij wordt uitgenodigd om tegenwoordig te zijn bij het opmaken van het proces-verbaal en de overhandiging van een afschrift, de bijstand moet genieten van een raadsman (1). (1) Cass. 11 februari 2014, AR P.12.0989.N, AC 2014, nr. 106.

- Vaststelling van misdrijven, fraudes of overtredingen - Opmaken van het proces-verbaal - Uitnodiging van de geverbaliseerde om tegenwoordig te zijn - Overhandiging van een afschrift van het proces-verbaal - Bijstand van een raadsman

P.15.1365.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.5 AC nr. ...

De uit artikel 217.1 CDW voortvloeiende verplichting om het exacte bedrag van de verschuldigde rechten te boeken houdt niet de verplichting in om het totaalbedrag van die rechten, globaal in één som, te vermelden in de boekhouding of op een andere drager die als zodanig dienstdoet, zodat het volstaat dat aan de hand van de vermeldingen in de boekhouding of iedere andere drager die als zodanig dienstdoet, het exacte bedrag van de verschuldigde rechten door de schuldenaar met zekerheid kan worden bepaald; het exacte bedrag van de verschuldigde rechten kan door de schuldenaar met zekerheid worden bepaald indien in een proces-verbaal van overtredingen van de douanewetgeving de bedragen aan verschuldigde invoerrechten en invoerheffingen weliswaar afzonderlijk worden vermeld, maar het exacte bedrag met zekerheid kan worden bepaald door deze bedragen op te tellen (1). (1) HvJ 8 november 2012, C-351/11, KGH Belgium NV t/ Belgische Staat; HvJ, 28 januari 2010, C- 264/08, Belgische Staat t/Direct Parcel Distribution Belgium NV.

- Communautair Douanewetboek - Artikel 217.1 CDW - Verplichting tot boeking van het bedrag aan rechten bij invoer en uitvoer voortvloeiende uit een douaneschuld - Draagwijdte

F.15.0074.N 4 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161104.1 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- Douane - Invoerrechten - Tarief - Kamelenvlees

Kamelenvlees kan onder de GN-code 0208 90 40 als “ander vlees van wild” worden ingedeeld wanneer de kamelen waarvan dat vlees afkomstig is in het wild leefden en er op deze dieren werd gejaagd, hetgeen kan afgeleid worden uit de omstandigheid dat deze dieren aan een verwilderde populatie werden “onttrokken om te worden verwerkt tot voedingsmiddel”; opdat kamelenvlees als “ander vlees van wild” onder de GN-code 0208 90 40 kan worden ingedeeld, is derhalve niet vereist dat de kamelen waarvan dat vlees afkomstig is en die in het wild leefden, tijdens de jacht werden gedood (1). (1) Zie concl. OM.

- Douane - Invoerrechten - Tarief - Kamelenvlees

- Bijlage I EEG-Verordening nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987

P.14.1881.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.1 AC nr. ...

Een door artikel 267 AWDA bedoeld proces-verbaal, ook al geldt het opstellen ervan als een boeking in de zin van artikel 217.1 CDW en het bezorgen van een afschrift ervan als een mededeling in de zin van artikel 222.1 CDW en oordeelt de strafrechter ook over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen, is geen loutere administratieve beslissing en dus geen door artikel 4.5 CDW bedoelde beschikking, zodat niet vereist is dat de personen tegen wie proces-verbaal wordt opgesteld vooraf kennis moeten krijgen van de gegevens waarop het proces-verbaal is gesteund en vooraf moeten gehoord; evenmin moet tegen een dergelijke beslissing een hoger beroep als bedoeld door artikel 243 CDW openstaan.

- Misdrijven, fraudes of overtredingen - Proces-verbaal - Aard

Het recht van verdediging van de personen die het voorwerp uitmaken van het proces-verbaal bedoeld in artikel 267 AWDA wordt afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid om inzage te nemen van het proces-verbaal of door het hen toesturen van dit proces-verbaal en door de rechten op inzage en verweer die zij voor de strafrechter kunnen uitoefenen.

- Misdrijven, fraudes of overtredingen - Vaststelling bij proces-verbaal - Recht van verdediging van de personen die het voorwerp ervan uitmaken - Vrijwaring

Indien de rechter veroordeelt tot verbeurdverklaring van niet-aangehaalde goederen is hij tevens verplicht te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde van de niet-aangehaalde goederen en dit ongeacht of de niet-overlegging als dusdanig een gevolg is van een van het bewezen verklaarde misdrijf te onderscheiden foutief gedrag vermits die verplichting enkel voortvloeit uit het gepleegde misdrijf zelf; de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde niet-aangehaalde goederen vereist dan ook niet een in kracht van gewijsde getreden verbeurdverklaring van die goederen (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. ...; Zie: Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. ... met concl. van plvv. advocaat-generaal De Swaef; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1132.N, AC 2016, nr. ...

- Onttrekkking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de niet-aangehaalde goederen - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Grondslag

- Artt. 220, § 1, 221, § 1, en 257, § 3 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 44 Strafwetboek
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.15.1693.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.4 AC nr. ...

De artikelen 197 en 198, § 3, AWDA ontslaan de politierechter niet van de verplichting de erin bedoelde machtiging tot visitatie van huizen, erven en panden van particulieren uitdrukkelijk te motiveren; aan die vereiste is voldaan indien de machtiging, die door haar aard uitsluitend betrekking kan hebben op douane- en accijnsaangelegenheden en bijgevolg steeds een beperkt karakter heeft, vermeldt in het kader van welk onderzoek, voor welke woning en aan welke persoon of personen ze wordt verleend, evenals op een wijze die beknopt mag zijn de reden waarom ze noodzakelijk is (1). (1) Cass. 27 maart 2012, AR P.11.1701.N, AC 2012, nr. 196 met conclusie eerste adv.-gen. M. De Swaef; E. VAN DOOREN, Douane en accijnzen: visitatie, Kluwer, Comm. Straf.

- Machtiging tot huisvisitatie - Politierechter - Motivering

Uit de bepaling van artikel 281, § 3, AWDA, volgt dat wanneer hetzelfde feit tegelijkertijd een gemeenrechtelijke en een fiscale valsheid kan uitmaken waarbij eendaadse samenloop kan ontstaan tussen de gemeenrechtelijke valsheid , de fiscale valsheid en het specifieke misdrijf voorzien bij artikel 259 AWDA en toepassing kan gemaakt worden van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, de strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie met betrekking tot de feiten ressorterend onder zijn bevoegdheid, ontvankelijk is.

- Strafvordering - Instellen van de strafvordering - Vordering van het openbaar ministerie en vordering van de administratie voortspruitend uit dezelfde overtreding

P.13.1652.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.2 AC nr. 660

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Aangifte tot het in het vrije verkeer brengen of in verbruik stellen in het douanegebied van de Gemeenschap - Aanbrengen onder een verkeerde benaming en verkeerde goederentariefcode - Goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein - Aanbieding bij de douane in afzonderlijke verpakkingen - Prejudiciële vraagstelling aan het Hof van Justitie

De bepalingen in het douane- en accijnsrecht die de rechter opdragen aan de veroordeelde een hoofdelijke geldboete op te leggen miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijke karakter van de straf, zoals afgeleid uit artikel 39 Strafwetboek (1). (1) GwH 7 november 2013, nr. 148/2013, BS 13 maart 2014; Cass. 22 april 2014, AR P.13.1670.N, AC 2014, nr. 291.

- Veroordelingen tot een geldboete - Hoofdelijkheid - Wettigheid

Uit de arresten Molenbergnatie, C-201/04, van 23 februari 2006, Distillerie Smeets Hasselt, C-126/08, van 16 juli 2009, Direct Parcel Distribution Belgium, C-264/08, van 28 januari 2010 en KGH Belgium, C-351/11, van 8 november 2012, alsmede de beschikking Gerlach & C°, C-477/07, van 9 juli 2008, van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat niet is vereist dat de bevoegde regelgever van de lidstaten uitdrukkelijk en specifiek zou bepalen welke de op de boeking in de zin van de artikelen 217.1, 217.2 en 221.1 CDW toepasselijke voorschriften zijn; wetsbepalingen, reglementaire bepalingen of administratieve praktijken welke als gevolg hebben dat het exacte bedrag aan rechten bij invoer of bij uitvoer dat voortvloeit uit een douaneschuld door de bevoegde douaneautoriteiten in de boekhouding wordt geregistreerd of op iedere andere drager die als zodanig dienst doet, zodat met name de boeking van de betrokken bedragen met zekerheid kan worden vastgesteld, volstaan, ook als die niet specifiek met dat doel werden uitgevaardigd; de omstandigheid dat artikel 3 AWDA voor de regels van de boeking verwijst naar de verordeningen van de Europe Unie en de artikelen 267 en 268 AWDA dateren van vóór de invoering van de communautaire bepalingen inzake de boeking doet daaraan niets af en de verwijzing door artikel 3 AWDA naar de verordeningen van de Europese Unie kan niet worden beschouwd als een impliciete opheffing van de artikelen 267 en 268 AWDA als bepalingen die nadere voorschriften bevatten met betrekking tot het boeken van de douaneschuld (1). (1) Cass. 15 mei 2012, AR P.11.0679.F, AC 2012, nr. 303; Cass. 26 februari. 2014, AR P.13.1744.F, AC 2014, nr. 154.

- Communautair Douanewetboek - Artikel 217 CDW - Douaneschuld - Boeking - Wijze - Vereisten

Uit het arrest C-499/14 van 10 maart 2016 van het Hof van Justitie blijkt dat de Regel 3, b) van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur die is opgenomen in bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, in de versie van verordening (EG) nr. 1214/2007 van de Commissie van 20 september 2007, aldus moet worden uitgelegd dat goederen als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, die in afzonderlijke verpakkingen ter inklaring worden aangeboden en pas daarna samen worden verpakt, niettemin kunnen worden aangemerkt als "goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein" in de zin van deze regel, en bijgevolg onder een en dezelfde tariefpost kunnen vallen, wanneer -rekening houdend met andere objectieve factoren- vaststaat dat deze goederen bij elkaar horen en bestemd zijn om in de kleinhandel als één geheel te worden verkocht; volgens het Hof van Justitie staat het aan de nationale rechter om dit na te gaan (1) (2) (3). (1) HvJ C–499/14, VAD bvba en Johannes van Aert t./ België, www.curia.eu. (2) Cass. 4 november 2014, AR P.13.1652.N, AC 2014, nr. 660 met concl. van plvv. advocaat–generaal. DE SWAEF. (3) In casu hadden de "in het hoofdgeding aan de orde zijnde goederen" betrekking op dvd–spelers, tuners en displaycombinaties, enerzijds, en afzonderlijk verpakte luidsprekers, anderzijds.

- Gemeenschappelijk douanetarief - Aangifte tot het in het vrije verkeer brengen of in verbruik stellen in het douanegebied van de Gemeenschap - Aanbrengen onder een verkeerde benaming en verkeerde goederentariefcode - Goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein - Aanbieding bij de douane in afzonderlijke verpakkingen - Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 - Artikel 3, b Bijlage I - Tarief-en statistieknomenclatuur - Hof van Justitie - Uitlegging

Wanneer de vraag rijst of goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein die in afzonderlijke verpakkingen bij de douane worden aangeboden omdat dit gerechtvaardigd is, maar waarvan duidelijk is dat ze bij elkaar horen en ze bestemd zijn om in de kleinhandel als een geheel te worden aangeboden, te beschouwen zijn als goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein als bedoeld door de regel 3 b) van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur, ook als die goederen na de aangifte en met het oog op aanbieding in de kleinhandel gezamenlijk worden verpakt en de uitlegging van de regel 3 b) van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur, waarvoor het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd is, noodzakelijk is voor de te wijzen beslissing, is er grond om overeenkomstig artikel 267.3 VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Aangifte tot het in het vrije verkeer brengen of in verbruik stellen in het douanegebied van de Gemeenschap - Aanbrengen onder een verkeerde benaming en verkeerde goederentariefcode - Goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein - Aanbieding bij de douane in afzonderlijke verpakkingen - Prejudiciële vraagstelling aan het Hof van Justitie

P.15.0124.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.1 AC nr. ...

De artikelen 220, § 1, 221, § 1, en 257, § 3, AWDA verplichten de verbeurdverklaring van de goederen die worden onttrokken aan het douanetoezicht en deze verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurd te verklaren goederen en evenmin dat de ontduiker bekend is; bij de verbeurdverklaring van niet–aangehaalde goederen rust op de veroordeelde de verplichting om deze voor te brengen (1). (1) 1 Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. ...

- Verbeurdverklaring van goederen die worden onttrokken aan het douanetoezicht - Aard

- Verbeurdverklaring van goederen die worden onttrokken aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van niet-aangehaalde goederen - Gevolg voor de veroordeelde

De tegenwaarde van verbeurdverklaarde niet–aangehaalde goederen, ingeval van niet–overlegging, vormt een schadevergoeding in de zin van artikel 50 Strafwetboek en de rechter moet dan ook alle beklaagden ten laste van wie hij de verbeurdverklaring uitspreekt, hoofdelijk veroordelen tot de betaling van die tegenwaarde bij de niet–overlegging en dit ongeacht of die niet–overlegging het gevolg is van een van de bewezen verklaarde misdrijven te onderscheiden fout; die verplichting vloeit voort uit de bewezen verklaarde misdrijven (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. ...

- Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van verbeurdverklaarde goederen - Aard

De veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen vormt een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser, of wanneer hij, door zijn toedoen, tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren; die veroordeling maakt geen straf uit, maar is het burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1132.N, AC 2016, nr. ...

- Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van verbeurdverklaarde goederen - Aard

Uit de toepassing van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek en artikel 44 Strafwetboek volgt dat de rechter zo hij veroordeelt tot verbeurdverklaring van niet–aangehaalde goederen hij tevens verplicht is te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde van de niet–aangehaalde goederen en dit ongeacht of de niet–overlegging als dusdanig een gevolg is van een van het bewezen verklaarde misdrijf te onderscheiden foutief gedrag; die verplichting vloeit enkel voort uit het gepleegde misdrijf zelf; de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde niet–aangehaalde goederen vereist dan ook niet een in kracht van gewijsde getreden verbeurdverklaring van die goederen (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. ...

- Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde - Grondslag

P.14.1132.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.1 AC nr. ...

De veroordeling inzake douane en accijnzen tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan is geen straf, maar een burgerrechtelijk gevolg van de veroordeling tot verbeurdverklaring (1). (1) Cass. 3 december 1860, Pas. 1860, I, 401; Cass. 4 juni 1917, Pas. 1917, I, 30; Cass. 21 september 1999, AR P.98.1346.N, AC 1999, nr. 474; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1459.N- AR P.02.1578.N, AC 2003, nr. 268; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269; Cass. 2 september 2003, AR P.01.1494.N, AC 2003, nr. 409; Cass. 31 oktober 2006, AR P.06.0928.N, AC 2006, nr. 531; Cass. 12 februari 2008, AR P.07.1562.N, AC 2008, nr. 105; Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr.130 met concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; Cass. 29 april 2014, AR P.14.0083.N, NC 2014, 318 en noot P. WAETERINX, ' Juridische "creativiteit" ten dienste van de "kaalpluk" bij accijns- en douane fraude'; zie ook A. DE NAUW , 'Een wettelijke straf zonder wettelijke basis. De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurd verklaarde goederen bij niet-overlegging ervan in douane en accijnzen', noot onder GwH 1 december 2011, nr. 181/2011, NC 2013, 48-53; Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr...

- Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Aard van deze veroordeling

De veroordeling inzake douane en accijnzen tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen ingeval van niet-overlegging als burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring, vormt een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser, of wanneer hij, door zijn toedoen, tekort komt aan de verplichting de zaak te leveren; de strafrechter ontleent de bevoegdheid om te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan aan het voormelde beginsel, waarvan artikel 44 Strafwetboek een toepassing vormt (1). (1) Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr.130 met concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

- Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Aard van deze veroordeling - Grondslag

P.14.1588.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.2 AC nr. ...

Artikel 50 Strafwetboek bepaalt dat alle wegens een zelfde misdrijf veroordeelde personen hoofdelijk zijn gehouden tot teruggave en schadevergoeding; als burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring, maakt de verplichting tot betaling van de tegenwaarde van verbeurdverklaarde goederen die niet zijn aangehaald, een schadevergoeding uit in de zin van die bepaling en bijgevolg moet de rechter alle beklaagden die hij veroordeelt wegens de onttrekking van goederen aan het douanetoezicht en ten laste van wie hij de verbeurdverklaring van die goederen dient te bevelen, hoofdelijk veroordelen tot betaling van de tegenwaarde bij de niet-overlegging ervan, ongeacht of die niet-overlegging als dusdanig al dan niet een gevolg is van hun foutief gedrag (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N., AC 2016, nr....

- Veroordeling wegens een misdrijf - teruggave en schadevergoeding - Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Aard van deze veroordeling - Hoofdelijkheid

De artikelen 220, § 1, 221, § 1, en 257, § 3, AWDA verplichten de verbeurdverklaring van de goederen die worden onttrokken aan het douanetoezicht en deze verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurd te verklaren goederen en evenmin dat de ontduiker bekend is.

- Verbeurdverklaring van goederen onttrokken aan het douanetoezicht - Aard van deze verbeurdverklaring

De veroordeling inzake douane en accijnzen tot betaling van de tegenwaarde van verbeurdverklaarde goederen die niet zijn aangehaald, vormt een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij, door zijn toedoen, tekort komt aan de verplichting de zaak te leveren; artikel 44 Strafwetboek bepaalt dat de veroordeling tot de bij de wet uitgesproken straffen altijd wordt uitgesproken onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan partijen mochten zijn verschuldigd en die bepaling vormt een toepassing van de hiervoor vermelde regel (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr....; Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr. 130 met concl. advocaat-generaal P.DUINSLAEGER.

- Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Aard van deze veroordeling - Grondslag

Uit de toepassing van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek en artikel 44 Straf- wetboek volgt dat de rechter zo hij veroordeelt tot verbeurdverklaring van niet - aangehaalde goederen tevens verplicht is te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde van de niet-aangehaalde goederen en dit ongeacht of de niet-overlegging het gevolg is van een van het bewezen verklaarde misdrijf te onderscheiden foutief gedrag, aangezien die verplichting enkel voortvloeit uit het gepleegde misdrijf zelf; de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de niet-aangehaalde verbeurdverklaarde goederen vereist dan ook niet een in kracht van gewijsde getreden verbeurdverklaring van die goederen.

- Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Grondslag voor de veroordeling

P.14.1672.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.3 AC nr. ...

Artikel 202.3 CDW duidt als schuldenaar van een douaneschuld die ontstaat door het op onregelmatige wijze binnenbrengen van goederen onder meer de persoon aan die de goederen op onregelmatige wijze heeft binnengebracht; naar die bepaling, welke tot doel heeft de voorwaarden voor het bepalen van de schuldenaren van de douaneschuld volledig vast te stellen, moet volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie elke persoon worden begrepen die wegens zijn handelwijze moet worden geacht aan het op onregelmatige wijze binnenbrengen van de goederen ten grondslag te hebben gelegen en het staat aan de rechter om op basis van de omstandigheden van zaak te oordelen of hij die de summiere aangifte of de aangifte voor een douaneregeling heeft ingediend, door de vermelding van een onjuiste benaming in dit document ten grondslag heeft gelegen aan het op onregelmatige wijze binnenbrengen van de goederen (1). (1) HvJ 23 september 2004, nr. C-414/02, Spedition Ulustrans; HvJ 3 maart 2005, C-159/03, Papismedov.

- Communautair Douanewetboek - Artikel 202.3 CDW - Schuldenaar van een douaneschuld - Draagwijdte van het begrip

De bepaling van artikel 202.2 CDW heeft volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie als doel de betaling achteraf van in- of uitvoerrechten te beperken tot die gevallen waarin een dergelijke betaling gerechtvaardigd is en verenigbaar met een zo fundamenteel beginsel als het vertrouwensbeginsel; aldus bevat deze bepaling een bevestiging van het vertrouwensbeginsel, waarbij de toepassingsvoorwaarden uitdrukkelijk worden bepaald en in dergelijk geval moet geen beroep worden gedaan op het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, maar dienen de in het CDW bepaalde voorwaarden te worden getoetst (1). (1) HvJ 20 november 2008, C-375/07, Heuschen ea.; zie L. VANDENBERGHE, 'Rechtmatig vertrouwen in actieve vergissingen van de administratie: begaat het Hof van Cassatie een actieve vergissing, met miskenning van de Europese btw- en douanerechtspraak?', TFR 2014, 280, nr. 9; L. VANDENBERGHE, 'Douanetarief- classificatie: bevestiging van het vertrouwensbeginsel', Fisc.Act. 2011, afl. 10, 1-6.

- Communautair Douanewetboek - Artikel 202.2 CDW - Vertrouwensbeginsel - Draagwijdte

De bepaling van artikel 239 CDW bevat een eigen communautair overmachtsbegripen deze mogelijkheid tot kwijtschelding van rechten moet volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie eng worden uitgelegd, aangezien zij, overeenkomstig artikel 233.1, b, CDW, een oorzaak is van tenietgaan van de douaneschuld; dat artikel beantwoordt aan de noodzaak om de eigen middelen van de Unie te beschermen en er kan dan ook slechts een beroep worden gedaan op overmacht volgens de regels die zijn neergelegd in deze bepaling (1). (1) HvJ 17 februari 2011, nr. C-78/10, Berel.

- Communautair Douanewetboek - Artikel 239 CDW - Begrip overmacht - Draagwijdte

Uit de bepalingen van artikel 24, § 1 en § 2, AWDA volgt niet dat met betrekking tot de in de verordeningen de Europese Unie bepaalde verplichtingen met betrekking tot het binnenbrengen van de goederen in het land, het aanbieden ervan bij de douane, de summiere aangifte ervan, de lossing en de tijdelijke opslag ervan, de rechter niet op basis van de omstandigheden van de zaak moet nagaan of de scheepsagent ten grondslag heeft gelegen aan het op onregelmatige wijze binnenbrengen van goederen.

- Algemene aangifte - Personen gehouden of gemachtigd om deze algemene aangifte te doen - Draagwijdte

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat de regel over de aanvangsdatum van de verjaring van artikel 221.3 CDW (oud) een materiële rechtsregel is, die derhalve niet kan worden toegepast op de invordering van een douaneschuld die vóór de inwerkingtreding van deze bepaling is ontstaan (1). (1) HvJ 23 februari 2006, nr. C-201/04, Molenbergnatie.

- Communautair Douanewetboek - Artikel 221.3 CDW (oud) - Verjaring van de douaneschuld - Aanvangsdatum

P.15.1559.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.1 AC nr. ...

De bevoegdheid van de strafrechter om overeenkomstig artikel 283 AWDA kennis te nemen van de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten ten aanzien van een douane- of accijnsschuldenaar die een rechtspersoon is, vereist niet dat deze rechtspersoon voor de strafrechter werd gedagvaard in zijn hoedanigheid van burgerrechtelijk aansprakelijke partij voor misdrijven gepleegd door zijn aangestelden.

- Douane en accijnzenwet - Artikelen 281, 282 en 283 AWDA - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Burgerlijke rechtsvordering gericht tegen een rechtspersoon - Bevoegdheid van de strafrechter

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van de ontdoken rechten veronderstelt dat op het ogenblik van de aanhangigmaking van die burgerlijke rechtsvordering de strafrechter regelmatig is geadieerd van door de artikelen 281 en 282 AWDA bedoelde overtredingen, fraudes, misdrijven of misdaden én dat de belastingschuldige regelmatig bij het proces is betrokken (1). (1) Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269 (gewezen in dezelfde zaak); Cass.14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; Cass. 8 oktober 2013, AR P.12.0143.N, AC 2013, nr. 504 en NC, 2013 met noot van VAN DOOREN, E., "De fiscaalrechtelijke onbevoegdheid van de strafrechter over douanerechten ter wille van de miskenning van het specialiteitsbeginsel".

- Douane en accijnzenwet - Artikelen 281, 282 en 283 AWDA - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Bevoegdheid van de strafrechter

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen is niet beperkt tot de personen die worden gedagvaard in hun hoedanigheid van burgerrechtelijk aansprakelijke partijen voor misdrijven gepleegd door andere procespartijen; die bevoegdheid strekt zich ook uit tot zij die in hun hoedanigheid van beklaagde als douane- en accijnsschuldenaar in de strafprocedure betrokken waren.

- Douane en accijnzenwet - Artikelen 281, 282 en 283 AWDA - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Bevoegdheid van de strafrechter - Personen waaromtrent de strafrechter uitspraak kan doen

De bevoegdheid van de strafrechter om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen is niet beperkt tot de personen die worden vervolgd wegens overtreding van de artikelen 281 en 282 AWDA, maar strekt zich uit tot elke douane- en accijnsschuldenaar die in de strafprocedure is betrokken en waartegen de administratie een burgerlijke rechtsvordering heeft ingesteld en dit ongeacht in welke hoedanigheid die douane- of accijnsschuldenaar in de procedure werd betrokken (1). (1) Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269 (gewezen in dezelfde zaak).

- Douane en accijnzenwet - Artikelen 281, 282 en 283 AWDA - Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Bevoegdheid van de strafrechter - Personen waaromtrent de strafrechter uitspraak kan doen

De door de administratie ingestelde rechtsvordering tot invordering van door een douane- of accijnsmisdrijf ontdoken rechten als bedoeld in artikel 283 AWDA, is een burgerlijke rechtsvordering die weliswaar samengaat met de strafvordering, maar hiervan losstaat; deze zelfstandige burgerlijke rechtsvordering vloeit immers niet voort uit het misdrijf, maar vindt rechtstreeks haar grondslag in de wet die de verplichting tot betaling van rechten oplegt (1). (1) Cass. 20 februari 1990, AR 3175, AC 1989-90, nr. 371; Cass. 13 januari 1999, AR P.98.0412.F, AC 1999, nr. 37; Cass. 14 juni 2005, AR P.05.0123.N, AC 2005, nr. 339; HUYBRECHTS, L., DUINSLAEGER, P., VAN DOOREN, E. en BOSSUYT, A., "15 jaar cassatierechtspraak inzake douane en accijnzen", Verslag van het Hof van Cassatie, 2009, p. 197 e.v.; DE NAUW, A., "Overzicht van douanestrafrecht", RW, 2004-2005, 935.

- Rechtsvordering tot invordering van rechten bedoeld in artikel 283 AWDA - Grondslag

- Rechtsvordering tot invordering van rechten bedoeld in artikel 283 AWDA - Aard

Het niet-ontvankelijk verklaren van de strafvordering lastens een douane- en accijnsschuldenaar belet niet dat de strafrechter, voor zover hij regelmatig was geadieerd van de door de artikelen 281 en 282 AWDA bedoelde misdrijven tegen andere in de strafprocedure vervolgde beklaagden, op grond van artikel 283 AWDA kennis neemt van de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen ingesteld tegen die douane- en accijnsschuldenaar.

- Burgerlijke rechtsvordering in betaling van rechten en accijnzen - Regelmatig geadieerde strafrechter - Latere beslissing waarbij de strafvordering niet ontvankelijk wordt verklaard

---

P.14.1519.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.3 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging

- Fraude - Deelneming

- Goederen onttrokken aan douanetoezicht - Verbeurdverklaring

- Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht

De artikelen 220, § 1, 221, § 1, en 257, § 3, AWDA verplichten de verbeurdverklaring van de goederen die worden onttrokken aan het douanetoezicht; deze verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurd te verklaren goederen en evenmin dat de ontduiker bekend is (1). (1) Zie concl. OM.

- Goederen onttrokken aan douanetoezicht - Verbeurdverklaring

De rechter moet alle beklaagden die hij veroordeelt wegens de onttrekking van goederen aan het douanetoezicht en ten laste van wij hij de verbeurdverklaring van die goederen dient te bevelen, hoofdelijk veroordelen tot betaling van de tegenwaarde bij niet-wederoverlegging ervan, ongeacht of die niet-wederoverlegging als dusdanig al dan niet een gevolg is van hun foutief gedrag (1). (1) Zie concl. OM.

- Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging

- Artt. 44 en 50 Strafwetboek

Met artikel 227, § 1, AWDA viseert de wetgever alle vormen van deelneming, ook die welke niet binnen het toepassingsgebied van de artikelen 66, 67 en 69 Strafwetboek vallen; belanghebbende in de zin van artikel 227, § 1, AWDA is de derde die, wetende dat hij zijn medewerking verleent aan het misdrijf, zich verstaat met de dader of daders van de fraude hetzij om een voordeel uit de fraude te verkrijgen hetzij om de fraude te vergemakkelijken of toe te laten dat ze blijft voortbestaan, en die ook het opzet heeft om dit te doen (1). (1) Zie concl. OM.

- Fraude - Deelneming

Onttrekking aan het douanetoezicht in de zin van artikel 203.1 CDW is elk handelen of nalaten dat tot gevolg heeft, zelfs maar tijdelijk, dat aan de bevoegde douaneautoriteiten de toegang tot de onder douanetoezicht staande goederen wordt belemmerd en dat die autoriteiten de door de douanewetgeving voorgeschreven controles niet kunnen verrichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht

P.15.1045.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.8 AC nr. ...

Inzake douane en accijnzen ontzegt het feit dat het openbaar ministerie dagvaardt in hoger beroep, de administratie het recht niet om van vervolging af te zien (1). (1) Zie RPDB., trefwoord "Douanes et Accises", nrs. 369 en 383, p. 211-212.

- Administratie der douane en accijnzen - Door de administratie opgestarte vervolging - Hoger beroep van de beklaagde - Dagvaarding door het openbaar ministerie om voor de appelrechter te verschijnen

Artikel 29, tweede lid, Wetboek van Strafvordering houdt geen verband met de vervolging waartoe de minister van Financiën, administratie der douane en accijnzen, het initiatief heeft genomen (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0614.F, AC 2010, nr. 561.

- Administratie der douane en accijnzen - Door de administratie opgestarte vervolging - Artikel 29, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Toepassing

P.15.1062.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.7 AC nr. ...

De artikelen 6, 7, 11.2 en 12 van het Verdrag van Genève betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR-Verdrag), houden geen verband met de beoordeling van de gevolgen van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de beklaagde die schuldig is verklaard aan het binnenbrengen van goederen met ontduiking van de accijnsrechten, de bijzondere accijnsrechten en de verpakkingsheffing op die goederen.

- Ontdoken accijnsrechten - Strafvervolging - CMR-Verdrag - Vrijstelling van de aansprakelijkheid van de vervoerder - Toepassing op de gevolgen van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de beklaagde

P.14.0527.N 22 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151222.1 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Douanegebied van de Unie - Binnenbrengen van goederen - Te vervullen formaliteiten - Eerste douanekantoor in het douanegebied - Geografische omschrijving van het eerste douanekantoor - Bepaling door de rechter

Het staat, aan de rechter om rekening houdend met de concrete omstandigheden waarin de goederen in het douanegebied van de Unie zijn binnengebracht en de in dat verband tegenover de autoriteiten te vervullen formaliteiten, te bepalen welke het eerste douanekantoor in het douanegebied van de Unie is en welke de zone is van dat kantoor; de rechter is daarbij niet gebonden door de wijze waarop de minister van Financiën op grond van artikel 5, 2°, AWDA de geografische omschrijving van de door hem opgerichte kantoren en hulpkantoren heeft bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Douanegebied van de Unie - Binnenbrengen van goederen - Te vervullen formaliteiten - Eerste douanekantoor in het douanegebied - Geografische omschrijving van het eerste douanekantoor - Bepaling door de rechter

P.14.1257.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.4 AC nr. ...

De rechtsvordering van de administratie tot invordering van de rechten ontdoken door een overtreding, fraude of misdrijf bedoeld in de artikelen 281 en 282 AWDA, is een burgerlijke rechtsvordering die samengaat met de strafvordering en die rechtstreeks haar grondslag vindt in de wet die de verplichting tot betaling van rechten oplegt zodat de strafrechter, ook in geval van vrijspraak of verval van de strafvordering door verjaring, uitspraak moet doen over deze rechtsvordering en zodoende, wanneer hij vaststelt dat rechten werden ontdoken naar aanleiding van de hiervoor vermelde misdrijven, de ontduikers krachtens artikel 266, § 1, AWDA solidair met de medeplichtigen en de voor het misdrijf aansprakelijke personen moet veroordelen tot betaling van de ontdoken rechten; hierdoor miskent de strafrechter noch het legaliteitsbeginsel noch het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijk karakter van de straf (1). (1) Zie: Cass. 23 september 1987, AR 5857, AC 1987-1988, nr. 50; Cass. 28 september 1993, AR 6312, AC 1993, nr. 379; Cass. 25 juni 1997, AR P.97.0187.F, AC 1997, nr. 301; Cass. 27 maart 2001, AR P.00.1517.N, AC 2001, nr. 167; Cass. 28 september 2010, AR P.10.0099.N, AC 2010, nr. 554.

- Rechtsvordering tot invordering van rechten ontdoken door overtreding, fraude of misdrijf - Aard - Grondslag - Gevolg - Bestaanbaarheid met het legaliteitsbeginsel en het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijk karakter van de straf

De veroordeling tot betaling van de rechten ontdoken door een overtreding, fraude of misdrijf bedoeld in de artikelen 281 en 282 AWDA, heeft geen preventief of repressief karakter en is bijgevolg geen straf naar Belgisch recht of in de zin van het EVRM, maar beoogt enkel de rechten van de Schatkist te vrijwaren; de omstandigheid dat een dergelijke veroordeling een grote impact kan hebben op het vermogen van de ontduiker, doet daaraan geen afbreuk.

- Veroordeling tot betaling van rechten ontdoken door overtreding, fraude of misdrijf - Aard - Doel

P.14.1783.N 27 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151027.2 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Artikel 203.1 Communautair Douanewetboek - Onttrekking aan douanetoezicht

- Artikelen 203 en 204 Communautair Douanewetboek - Respectievelijk werkingssfeer

De artikelen 203 en 204 CDW hebben een verschillende werkingssfeer: artikel 203 heeft betrekking op de gedragingen die onttrekking van goederen aan het douanetoezicht tot resultaat hebben; artikel 204 heeft betrekking op de niet-nakoming van de verplichtingen en de voorwaarden die aan de verschillende douaneregelingen verbonden zijn en volgens de bewoordingen van artikel 204 CDW wordt deze bepaling alleen toegepast in situaties die niet onder artikel 203 CDW vallen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikelen 203 en 204 Communautair Douanewetboek - Respectievelijk werkingssfeer

Onttrekking aan het douanetoezicht in de zin van artikel 203.1 CDW is elk handelen of nalaten dat tot gevolg heeft dat de bevoegde douaneautoriteiten, al is het maar tijdelijk, de toegang tot de onder douanetoezicht staande goederen wordt belemmerd en de door de douanewetgeving voorgeschreven controles niet kan verrichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 203.1 Communautair Douanewetboek - Onttrekking aan douanetoezicht

C.14.0152.N 24 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150924.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Douane - Invoerheffingen - Inning - Bevoegde instantie - Afschaffing van de CDCV

De bevoegdheid tot inning van rechten verschuldigd vóór 1 januari 1994 behoort, vanaf die datum, toe aan de Belgische Staat en, vanaf 1 juni 1995, aan het BIRB; na de opheffing van de CDCV, een orgaan van de Belgische Staat, en voordat het BIRB ter zake kon optreden, kon de Belgische Staat de bevoegdheid tot de inning van rechten uitoefenen, met dien verstande dat de aldus gestelde handelingen aan het BIRB worden toegerekend (1). (1) Zie concl. OM.

- Douane - Invoerheffingen - Inning - Bevoegde instantie - Afschaffing van de CDCV

- Artt. 1, tweede lid, 4 en 5 KB 11 december 1995 tot regeling van de overdracht van goederen, rechten en verplichtingen van de Centrale dienst voor contingenten en vergunningen van het Ministerie van Economische Zaken en van de sector "Industrieel bedrijfsleven" van de Belgische

- Artt. 3, § 3, en 6 KB 7 augustus 1995 houdende herstructurering van het Ministerie van Economische Zaken

- Artt. 1, § 1, 15, 16 en 33 KB 30 december 1993 betreffende de toepassing van de handelingen uitgaande van de bevoegde instellingen der Europese Gemeenschappen in verband met de landbouw

- Art. 1, § 1, eerste lid KB 25 okt. 1971 tot uitvoering van de wet van 20 juli 1971 tot instelling van gewaarborgde gezinsbijslag

- Art. 4 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.14.0275.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.1 AC nr. 138

Geschillen over verplichtingen in belastingzaken zijn geen betwistingen die verband houden met de vaststelling van burgerlijke rechten of verplichtingen noch met de bepaling van de gegrondheid van de strafvordering; de vordering van de Belgische Staat tot betaling van ontdoken rechten vloeit niet voort uit het aan een beklaagde ten laste gelegde misdrijf, maar vindt haar rechtstreekse grondslag in de fiscale wet die de betaling van die rechten oplegt; op de vordering tot betaling van ontdoken accijnzen, bijzondere accijnzen en energiebijdragen zijn de artikelen 6.1 en 13 EVRM dan ook niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 21 november 1997, AR F.97.0048.F, AC 1997, nr. 498; Cass. 14 januari 1999, AR F.98.0047.F, AC 1999, nr. 24; Cass. 15 mei 2012, AR P.11.0679.N, AC 2012, nr. 303.

- Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Grondslag

Uit de bepaling van artikel 267 AWDA volgt niet dat er voor het opstellen van een proces-verbaal een vervaltermijn bestaat, maar het laattijdig opstellen van een proces-verbaal kan niettemin tot nietigheid ervan aanleiding geven indien daardoor het recht van verdediging van de geverbaliseerden werd miskend; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of het laattijdig opstellen van een proces-verbaal daadwerkelijk het recht van verdediging van een geverbaliseerde heeft miskend (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2008, AR P.08.0288.F, AC 2008, nr. 514.

- Opstellen van proces-verbaal - Laattijdigheid - Beoordeling door de rechter

- Opstellen van proces-verbaal - Vervaltermijn

F.12.0130.N 13 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150213.2 AC nr. 111

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Douanerechten - Procedure tot navordering - Verjaringstermijn van drie jaar - Toepassingsvoorwaarden

- Douanerechten - Invordering - Bevoegde Lidstaat

Om de bevoegdheid te toetsen van de lidstaat die is overgegaan tot invordering van de douanerechten, dient te worden bepaald of de plaats van de overtreding of de onregelmatigheid kon worden vastgesteld op het ogenblik waarop is gebleken dat de zending niet bij het kantoor van bestemming was aangebracht (1) . (1) Zie concl. OM.

- Douanerechten - Invordering - Bevoegde Lidstaat

- Art. 378.1 EEG-Verordening nr. 2454/93 van de Commissie van 2 juli 1993

- Art. 36, eerste en derde lid EEG-Verordening nr. 222/77 van de Raad van 13 dec. 1976

Voor toepassing van artikel 3, eerste lid, Verordening nr. 1697/79 is niet vereist dat de autoriteiten niet in staat waren om binnen de termijn van drie jaar het juiste bedrag van de wettelijk verschuldigde rechten bij invoer of bij uitvoer vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Douanerechten - Procedure tot navordering - Verjaringstermijn van drie jaar - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 2.1, eerste en tweede lid, en 3, eerste lid EEG-Verordening nr. 1697/79 van de Raad van 24 juli 1979 inzake navordering van de rechten bij invoer of bij uitvoer

F.12.0177.N 9 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150109.4 AC nr. 23

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Douane - Douaneschuld - Tijdstip van ontstaan

De douaneschuld bij invoer die ontstaat doordat een voorwaarde voor de toekenning van een verlaagd tarief bij invoer niet in acht is genomen, ontstaat op het tijdstip waarop de goederen onder de betrokken douaneregeling werden geplaatst, wanneer achteraf blijkt dat aan deze voorwaarde niet is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Douane - Douaneschuld - Tijdstip van ontstaan

- Art. 2.5 Verordening (EG) nr. 1502/95 van de Commissie van 29 juni 1995 tot vaststelling, voor het verkoopseizoen 1995/1996, van uitvoeringsbepalingen van Verordening (EEG) nr. 1766/92 van de Raad ten aanzien van de invoerrechten in de sector granen

- Artt. 204 en 221.3 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 okt. 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

DRONKENSCHAP

P.21.0988.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.13 AC nr. ...

De rechter kan de in artikel 35 Wegverkeerswet bedoelde staat van dronkenschap bij de bestuurder van een voertuig afleiden uit alle aan tegenspraak onderworpen gegevens die hem zijn voorgelegd; het is niet vereist dat de betrokkene heeft gestuurd in een toestand van alcoholintoxicatie bedoeld in artikel 34 Wegverkeerswet, noch dat de staat van dronkenschap bij hem is vastgesteld tijdens het sturen; aldus kan de rechter het feit dat de bestuurder het voertuig in staat van dronkenschap heeft bestuurd afleiden uit de beschrijving van diens toestand door de verbalisanten, ook wanneer die laatsten de bestuurder pas hebben aangetroffen nadat hij had gestuurd; de tijdsspanne tussen het sturen en de vaststellingen van de verbalisanten speelt geen rol wanneer de rechter kan uitsluiten dat die vaststellingen zijn beïnvloed door een gebeurtenis na het sturen, zoals het feit dat de bestuurder alsdan nog alcoholische dranken zou hebben genuttigd (1). (1) Cass. 24 november 2020, AR P.20.0761.N, AC 2020, nr. 716; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0540.F, AC 2016, nr. 117; Cass. 20 september 2011, AR P.11.0182.N, AC 2011, nr. 481; Cass. 11 december 1984, AR 8950, AC 1985, nr. 226.

- Dronkenschap achter het stuur - Tijdspanne tussen het sturen en de vaststellingen van de politie - Toestand van de bestuurder op moment van aantreffen door de politie - Voorwaarden

- Artt. 34 en 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0101.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.2 AC nr. ...

Het bewijs van het feit dat een persoon die een voertuig op de openbare weg bestuurt in staat van dronkenschap verkeerde, is aan geen bijzondere regels onderworpen, zodat dit met name door vermoedens kan worden bewezen (1). (1) Cass. 11 december 1984, AR 8950, AC 1984-85, nr. 226.

- Dronkenschap aan het stuur - Bewijs - Gemeen recht - Vermoedens

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

DRUKPERS (POLITIE OVER DE)

P.25.0265.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.1 AC nr. ...

De handeling die erin bestaat de gegevens, de foto en het adres van een persoon online bekend te maken om derden die tot die publicatie toegang hebben ertoe aan te zetten daden te stellen die de rust van die persoon verstoren, kan geen drukpersmisdrijf uitmaken, aangezien een dergelijke verrichting geen uiting van een mening inhoudt; de verrichting die, met hetzelfde voornemen, erin bestaat de journalistieke waarde van een persartikel van diezelfde persoon te bekritiseren, kan evenmin als drukpersmisdrijf worden gekwalificeerd, aangezien die verrichting niet in een onrechtmatige uitoefening van de vrijheid van meningsuiting bestaat (1). (1) Zie Cass. 19 januari 2022, AR P.20.1182.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1.

- Artikel 150 Grondwet - Drukpersmisdrijf - Handeling die erin bestaat de gegevens, de foto en het adres van een persoon online bekend te maken - Voornemen om derden die tot die publicatie toegang hebben ertoe aan te zetten daden te stellen die de rust van die persoon verstoren - Handeling die, met hetzelfde voornemen, erin bestaat de journalistieke waarde van een persartikel van die persoon te bekritiseren - (Geen) kwalificatie als drukpersmisdrijf

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het drukpersmisdrijf is een misdrijf waarvan het bestaan enkel kan worden aangenomen door de in een openbaar verspreid geschrift vervatte gedachte strafbaar te verklaren; dat misdrijf mag niet worden verward met het misdrijf waarvan de pers het instrument is (1). (1) Cass. 28 april 2021, AR P.21.0029.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11.

- Artikel 150 Grondwet - Drukpersmisdrijf - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.1598.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.1 AC nr. ...

Artikel 150 Grondwet bepaalt dat de jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsook voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven, behoudens voor drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie zijn ingegeven; aldus onttrekt de grondwetgever aan het hof van assisen de bevoegdheid om de daad te berechten die erin bestaat, in een gedrukt of digitaal geschrift, denkbeelden te verspreiden die aanzetten tot haat of geweld jegens een groep personen wegens hun zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, of met het bedoeling de invoering van een discriminerend of segregationistisch beleid jegens die personen te verantwoorden.

- Drukpersmisdrijven - Bevoegdheid van het hof van assisen - Exceptie - Drukpersmisdrijven ingegeven door racisme of xenofobie - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1182.F 19 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1 AC nr. ...

Het in artikel 150 Grondwet bedoelde drukpersmisdrijf bestaat in de aantasting van de rechten van hetzij de maatschappij, hetzij een burger, door de uiting van een strafbare gedachte of opinie in een gedrukt of digitaal geschrift, dat in het openbaar werd verspreid (1) ; wanneer uit de redenen van het arrest blijkt dat het hof van beroep de telastlegging van belaging niet bewezen heeft verklaard omdat de gedachten of de meningen die in de pamfletten of de blog van de beklaagde worden geuit strafbaar zouden zijn, maar wegens de gevolgen die de door haar uitgevoerde aanvallen via pamfletten, ronselpraktijken, artikelen op haar blog, druk op de stedenbouwkundige diensten, aangiftes bij de overheden en het aanspreken van klanten hebben gehad voor de rust van de burgerlijke partij, gelet op hun onophoudelijk, veelvuldig, terugkerend en stelselmatig karakter, alsook op de duur van de periode waarin ze werden gepleegd en de context waarin ze hebben plaatsgevonden, hebben de appelrechters hun beslissing niet gegrond op een beoordeling van het strafbaar karakter van de gedachten of meningen die de beklaagde via gedrukte of digitale geschriften heeft verspreid en hebben zij, bijgevolg, de voormelde grondwetsbepaling niet geschonden. (1) Cass. 28 april 2021, AR P.21.0029.F, AC 2021, nr. 312.

- Artikel 150, Grondwet - Drukpersmisdrijf - Begrip - Strafbaar karakter van de gedachten of meningen - Misdrijf van belaging - Verspreiding van pamfletten - Opstellen van artikelen op het internet

- Art. 442bis Strafwetboek

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0029.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11 AC nr. ...

Het drukpersmisdrijf impliceert de uitdrukking van een strafbare gedachte of opinie in een gedrukt of digitaal geschrift dat in het openbaar werd verspreid (1); de rechter die aldus vaststelt dat het vertrouwelijk gesprek dat als gevolg van een onwettige opname werd gepubliceerd, bestaat in een bemiddeling tussen een veroordeelde en een van zijn slachtoffers in het kader van artikel 3ter Voorafgaande Titel van Wetboek van Strafvordering en aan de beluisterde, opgenomen en gepubliceerde verklaringen slechts een inhoud toekent die vrij is van elk strafbaar karakter, kan beslissen dat het relaas van het onderhoud in een persartikel, door de publicatie van passages uit dat gesprek, niet het misdrijf vormt dat krachtens artikel 150 Grondwet moet worden berecht door een jury (2). (1) Zie Cass. 7 oktober 2020, AR P.19.0644.F, AC 2020, nr. 613, met concl. van advocaat-generaal DE KOSTER op datum in Pas. (2) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

- Drukpersmisdrijf - Begrip - Onwettige opname van een vertrouwelijk gesprek - Bekendmaking - Misdrijf dat geen drukpersmisdrijf vormt

- Art. 3bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 314bis Strafwetboek

Wanneer, ondanks de weerklank van de strafrechtelijke procedures waarvan de litigieuze bemiddeling het sluitstuk vormde, de in het kader hiervan uitgewisselde verklaringen niet passen binnen het kader van algemeen belang, maar uitsluitend tot het privéleven behoren, de indringing in het privéleven van de deelnemers noch verantwoord noch noodzakelijk was om een van de in artikel 10.2 EVRM bedoelde rechtmatige doelen te waarborgen en die inmenging evenmin bij wet was toegestaan aangezien, integendeel, artikel 314bis Strafwetboek dit als een misdrijf omschrijft, miskent de veroordeling hiervoor van wie die verklaringen via de pers heeft bekendgemaakt niet de door de artikelen 19 en 25 Grondwet, artikel 10 EVRM en artikel 19 IVBPR gewaarborgde persvrijheid en vrijheid van meningsuiting, aangezien die vrijheden niet absoluut zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

- Drukpersmisdrijf - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 314bis Strafwetboek

C.20.0352.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.5 AC nr. ...

Het recht op vrijheid van meningsuiting, dat de vrijheid om inlichtingen te ontvangen of te verstrekken omvat met als logisch gevolg hiervan het recht van het publiek op informatie, maakt deel uit van de rechten en vrijheden van anderen die, mits de in het artikel 8.2 EVRM bepaalde voorwaarden strikt worden nageleefd, een inmenging in het privé- en gezinsleven kunnen verantwoorden; een dergelijke inmenging moet aan een dwingende maatschappelijke noodwendigheid beantwoorden en de evenredigheid tussen het aangewende middel en het beoogde doel moet worden geëerbiedigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 276.

- Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 10 - Recht op vrijheid van meningsuiting - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Artikel 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Inmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Artikel 10 - Recht op vrijheid van meningsuiting - Inmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0644.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.1 AC nr. ...

Artikel 150 Grondwet stelt de bevoegdheid van de jury voor de persmisdrijven niet afhankelijk van de relevantie of het maatschappelijk belang van de gepubliceerde gedachte of opinie, evenmin als van het min of meer beargumenteerde of uitgewerkte karakter van het strafbare geschrift of van de bekendheid van de auteur van dat geschrift (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 613.

- Drukpersmisdrijf - Bevoegdheid van de jury - Vaststelling - Relevantie of maatschappelijk belang van de gepubliceerde gedachte of opinie - Beargumenteerd of uitgewerkt karakter van het strafbare geschrift - Bekendheid van de auteur

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0457.F 8 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181108.9 AC nr. ...

De digitale archivering van een oud artikel uit de geschreven pers dat, ten tijde van de feiten, op wettige wijze het verhaal heeft gebracht van gebeurtenissen uit het verleden die thans gedekt zijn door het in die zin begrepen recht op vergetelheid, ontsnapt niet aan de inmengingen in het recht op vrijheid van meningsuiting die het gevolg zijn van het recht op eerbiediging van het privéleven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 617; Cass. 29 april 2016, AR C.15.0052.F, AC 2016, nr. 291.

- Vrijheid van meningsuiting - Persvrijheid - Digitale archieven - Recht om online te plaatsen - Recht op toegang van het publiek - Geen absoluut recht

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 17 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het recht op eerbiediging van het privéleven omvat het recht op vergetelheid, waardoor de persoon die schuldig werd bevonden aan een misdaad of wanbedrijf zich in bepaalde omstandigheden ertegen kan verzetten dat zijn verleden opnieuw in de herinnering wordt gebracht naar aanleiding van een nieuwe openbaarmaking van die feiten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 617; Cass. 29 april 2016, AR C.15.0052.F, AC 2016, nr. 291.

- Recht op eerbiediging van het privéleven - Persoon schuldig bevonden aan een misdaad of wanbedrijf - Nieuwe openbaarmaking van de feiten - Recht op vergetelheid - Verzet tegen het opnieuw in herinnering brengen van het gerechtelijk verleden - Vrijheid van meningsuiting - Inmenging - Verantwoording

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 17 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De inmengingen in het recht op vrijheid van meningsuiting die het gevolg zijn van het recht op eerbiediging van het privéleven, kunnen bestaan in een wijziging van de gearchiveerde tekst waardoor een aantasting van het recht op vergetelheid kan worden voorkomen of hersteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 617; Cass. 29 april 2016, AR C.15.0052.F, AC 2016, nr. 291.

- Vrijheid van meningsuiting - Recht op vergetelheid - Digitale archieven - Inmenging - Verantwoording - Wijze - Voorkoming of herstel van een aantasting van het recht op vergetelheid

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 17 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0958.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.8 AC nr. ...

Het drukpersmisdrijf vereist een strafbare meningsuiting in een tekst die vermenigvuldigd is door een drukpers of een gelijkaardig procedé; digitale verspreiding vormt een dergelijk gelijkaardig procedé (1). (1) Cass. 29 januari 2013, AR P.12.1988.N, AC 2013, nr. 71.

- Drukpersmisdrijf

C.15.0052.F 29 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160429.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Drukpersmisdrijf

- Vrijheid van meningsuiting - Persvrijheid - Digitale archieven - Recht om online te plaatsen - Recht van het publiek om toegang ertoe te krijgen - Niet-absolute rechten

- Recht op eerbiediging van het privéleven - Persoon die schuldig werd bevonden aan een misdaad of misdrijf - Nieuwe openbaarmaking van de feiten - Recht op vergetelheid - Verzet tegen het opnieuw in herinnering brengen van het gerechtelijk verleden - Vrijheid van meningsuiting - Inmenging - Verantwoording

- Vrijheid van meningsuiting - Recht op vergetelheid - Digitale archivering - Inmenging - Verantwoording - Wijze - Voorkoming of herstel van een aantasting van het recht op vergetelheid

De digitale archivering van een oud artikel uit de geschreven pers dat, ten tijde van de feiten, op wettige wijze het verhaal heeft gebracht van gebeurtenissen uit het verleden die thans gedekt zijn door het in die zin begrepen recht op vergetelheid, wordt niet onttrokken aan de inmengingen in het recht op vrijheid van meningsuiting die voornoemd recht op vergetelheid kan verantwoorden; die inmengingen kunnen bestaan in een verandering van de gearchiveerde tekst waardoor een aantasting van het recht op vergetelheid kan worden voorkomen of hersteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Vrijheid van meningsuiting - Recht op vergetelheid - Digitale archivering - Inmenging - Verantwoording - Wijze - Voorkoming of herstel van een aantasting van het recht op vergetelheid

Het recht op eerbiediging van het privéleven, gewaarborgd door de artikelen 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, 17 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten en 22 van de Grondwet, dat het recht op vergetelheid omvat voor een persoon die schuldig is bevonden aan een misdaad of misdrijf, om zich in bepaalde omstandigheden ertegen te kunnen verzetten dat het publiek wordt herinnerd aan zijn gerechtelijk verleden naar aanleiding van een nieuwe openbaarmaking van de feiten, kan een inmenging in het recht op vrijheid van meningsuiting verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Recht op eerbiediging van het privéleven - Persoon die schuldig werd bevonden aan een misdaad of misdrijf - Nieuwe openbaarmaking van de feiten - Recht op vergetelheid - Verzet tegen het opnieuw in herinnering brengen van het gerechtelijk verleden - Vrijheid van meningsuiting - Inmenging - Verantwoording

- Art. 22 Grondwet 1994

- Art. 17 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 8 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Opdat er sprake kan zijn van een drukpersmisdrijf in de zin van artikel 764, eerste lid, 4°, van het Gerechtelijk Wetboek is het noodzakelijk dat de uiting van de gedachte via de pers een misdadig karakter vertoont (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Drukpersmisdrijf

- Art. 764, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Hoewel de artikelen 10 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden en 19 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, die de vrijheid van meningsuiting, en, bijgevolg, de persvrijheid beschermen, aan de organen van de geschreven pers het recht toekennen om digitale archieven online te zetten, en aan het publiek om toegang te hebben tot die archieven, kunnen die rechten niet absoluut zijn maar kunnen ze, binnen de strikte perken waarin die verdragsbepalingen voorzien, in bepaalde omstandigheden wijken voor andere rechten die evenzeer geëerbiedigd horen te worden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Vrijheid van meningsuiting - Persvrijheid - Digitale archieven - Recht om online te plaatsen - Recht van het publiek om toegang ertoe te krijgen - Niet-absolute rechten

- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 10 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

DWANGSOM

C.23.0332.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.5 AC nr. ...

De dwangsomschuldeiser die beweerdelijk verbeurde dwangsommen wil invorderen moet voorafgaand aan uitvoerend beslag op roerend goed een bevel tot betalen laten betekenen, dat geldt als ingebrekestelling en eerste daad van tenuitvoerlegging; dit bevel moet alle elementen bevatten die de dwangsomschuldenaar moeten toelaten vrijwillig tot betaling over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Invordering beweerdelijk verbeurde dwangsom - Uitvoerend beslag op roerend goed - Verplichting dwangsomschuldeiser - Bevel tot betalen - Inhoud

- Art. 1499 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De dwangsomschuldenaar kan zich voor de beslagrechter verzetten tegen de tenuitvoerlegging voor de beweerdelijk verbeurde dwangsommen en, in geval van verzet, oordeelt de beslagrechter of de dwangsommen al dan niet verbeurd zijn en bijgevolg of de tenuitvoerlegging al dan niet rechtmatig is; de beslagrechter richt zich daarbij naar het doel en de strekking van de dwangsomveroordeling, zonder de inhoud van de dwangsomtitel te kunnen wijzigen, beperken of uitbreiden (1). (1) Zie concl. OM.

- Tenuitvoerlegging dwangsom - Verzet dwangsomschuldenaar - Taak van de beslagrechter - Verbeurte dwangsom - Rechtmatigheid bevel tot betalen - Beoordeling dwangsomtitel - Maatstaf - Grenzen

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 793, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De dwangsomschuldenaar kan zijn bezwaren betreffende de tenuitvoerlegging voor de beweerdelijk verbeurde dwangsommen voor de beslagrechter brengen middels een verzet tegen het bevel tot betalen; de beslagrechter oordeelt in het raam van dat verzet of de dwangsommen al dan niet verbeurd zijn en bijgevolg of het bevel tot betalen al dan niet rechtmatig is (1). (1) zie concl. OM.

- Tenuitvoerlegging dwangsom - Verzet dwangsomschuldenaar - Bevel tot betalen - Taak van de beslagrechter - Verbeurte dwangsom - Rechtmatigheid bevel tot betalen

- Art. 1499 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De overtreding van de hoofdveroordeling maakt de dwangsommen automatisch betaalbaar en de uitvoerbare titel ontstaat bij de overtreding ingevolge de rechterlijke beslissing met de dwangsomveroordeling; deze rechterlijke beslissing vormt de uitvoerbare titel op basis waarvan kan worden uitgevoerd voor beweerdelijk verbeurde dwangsommen (1). (1) Zie concl. OM.

- Overtreding hoofdveroordeling - Gevolg - Ontstaan uitvoerbare titel - Tijdstip

- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Uitvoering - Beweerdelijk verbeurde dwangsommen - Uitvoerbare titel - Basis

- Art. 1385quater, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De saisine van de beslagrechter als executierechter is beperkt tot de in het bevel tot betalen aangevoerde overtredingen en de dientengevolge beweerdelijk verbeurde dwangsommen; de saisine van de beslagrechter strekt zich niet uit tot niet in het bevel tot betalen aangevoerde overtredingen en de dientengevolge beweerdelijk verbeurde dwangsommen, ook al zouden deze overtredingen zijn begaan vóór de betekening van het bevel tot betalen en binnen het totaalbedrag ervan blijven (1). (1) Zie concl. OM.

- Saisine beslagrechter - Saisine executierechter - Beweerdelijk verbeurde dwangsom - Bevel tot betalen - Grens

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 793, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De taak van de beslagrechter bestaat erin de regelmatigheid en de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging te controleren, en het komt hem bijgevolg toe in het raam van een verzet tegen een bevel of een beslag met betrekking tot beweerdelijk verbeurde dwangsommen te oordelen of de dwangsommen waarvoor tot tenuitvoerlegging werd overgegaan al dan niet verbeurd zijn; het komt hem daarentegen niet toe te oordelen over het al dan niet verbeurd zijn van dwangsommen waarvoor nog niet tot tenuitvoerlegging werd overgegaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Taak van de beslagrechter - Verzet - Beweerdelijk verbeurde dwangsom - Grens

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0346.F 1 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.2 AC nr. ...

De vordering van de schuldenaar tot opheffing, opschorting of vermindering van de dwangsom houdt geen verband met een moeilijkheid bij de tenuitvoerlegging van de dwangsom (1). (1) Zie concl. OM.

- Moeilijkheid bij de tenuitvoerlegging van de dwangsom - Begrip

- Art. 1385quinquies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het verzet voor de beslagrechter betrekking heeft op de eigenlijke veroordeling tot de dwangsom waarvan de schuldenaar de opheffing, de opschorting of de vermindering vordert, duurt de stuitende werking niet voort tot de uitspraak van een eindbeslissing over die vordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Beslagrechter - Verzet tegen het bevel tot betaling - Voorwerp - Stuitende werking - Draagwijdte

- Art. 2244, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1385octies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1385quinquies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de verjaring van de dwangsom wordt gestuit door een bevel tot betaling waartegen de schuldenaar verzet aantekent voor de beslagrechter, duurt de stuiting voort tot de uitspraak van een eindbeslissing over de moeilijkheid bij de tenuitvoerlegging; het is dus niet voldoende dat de schuldenaar verzet aantekent tegen het bevel tot betaling; dat verzet moet bovendien betrekking hebben op een moeilijkheid bij de tenuitvoerlegging van de dwangsom (1). (1) Zie concl. OM.

- Verjaring - Stuiting - Bevel tot betaling - Beslagrechter - Verzet tegen het bevel tot betaling - Uitwerking

- Art. 2244, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1385octies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1498, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0744.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.1 AC nr. ...

De dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren, is een accessorium van het herstel van de plaats in de vorige staat, wat een burgerrechtelijke maatregel is, ook al maakt hij deel uit van de strafvordering; wie cassatieberoep instelt tegen de beslissing die hem veroordeelt tot betaling van een dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren, is in het door de gemachtigde ambtenaar ingeleide geding geen strafrechtelijk vervolgde partij in de zin van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; wanneer het openbaar ministerie zitting heeft gehouden als partij in het geding dat voor de feitenrechters betrekking had op de betaling van een dwangsom, moet de gedaagde zijn cassatieberoep doen betekenen aan elke partij waartegen het is gericht, dus niet enkel tegen de partij die hem dagvaardt tot de betaling van de dwangsom, maar ook tegen het openbaar ministerie dat zitting houdt in het geding waarin die vordering aanhangig is gemaakt; een dergelijk niet aan het openbaar ministerie betekend cassatieberoep is niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 20 april 2022, AR P.21.1022.F, AC 2022, nr. 272, met concl. “in hoofdzaak” OM, op datum in Pas.; Cass. 22 maart 2016, AR P.15.1665.N, AC 2016, nr. 203; Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr. 598; Cass. 25 mei 2010, AR P.09.1761.N, AC 2010, nr. 364; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, “De rechtspraak van het Hof van Cassatie naar aanleiding van de hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken”, Hof van Cassatie van België – Jaarverslag 2016, Larcier, Brussel, 2017, p. 166-216.

- Betekening aan de dagende partij en aan het openbaar ministerie - Verzuim - Invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep - Stedenbouw - Misdrijf - Dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren - Aard - Cassatieberoep door veroordeelde

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.21.0396.N 2 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220902.1N.7 AC nr. ...

De termijn toegekend voor de uitvoering van de hoofdveroordeling is bedoeld om aan de schuldenaar de gelegenheid te geven de tegen hem uitgesproken veroordeling na te komen, daar waar de termijn gedurende dewelke volgens de beslissing van de rechter de dwangsom niet is verbeurd, ertoe strekt de schuldenaar nog enige tijd te geven om de veroordeling na te komen zonder dat de niet-nakoming de verbeurte van een dwangsom tot gevolg heeft, zodat deze beide termijnen verschillend zijn van juridische aard en strekking (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitvoeringstermijn van de hoofdveroordeling - Dwangsomtermijn - Aard en strekking

- Art. 1, derde en vierde lid Wet 31 januari 1980 houdende goedkeuring van de Benelux-Overeenkomst houdende eenvormige wet betreffende de dwangsom, en van de Bijlage (eenvormige wet betreffende de dwangsom), ondertekend te 's-Gravenhage op 26 november 1973

- Art. 1, derde en vierde Wet 31 januari 1980 houdende goedkeuring van de Benelux-Overeenkomst houdende eenvormige wet betreffende de dwangsom, en van de Bijlage (eenvormige wet betreffende de dwangsom), ondertekend te 's-Gravenhage op 26 november 1973

- Art. 1385bis, derde lid Gerechtelijk Wetboek

In de hypothese waarin de rechter aan de veroordeelde een termijn verleent om aan de hoofdveroordeling te voldoen onder verbeurte van een dwangsom voor het geval de veroordeling niet tijdig wordt uitgevoerd en hij deze termijn laat ingaan op het tijdstip van zijn uitspraak of van een andere gebeurtenis die de betekening van de beslissing voorafgaat, waaraan artikel 1385bis, derde lid, Gerechtelijk Wetboek niet in de weg staat, zal de dwangsom slechts vanaf het verstrijken van de uitvoeringstermijn verbeuren indien de beslissing op dat ogenblik ook reeds werd betekend.

- Uitvoeringstermijn - Verbeuring - Aanvang

C.21.0395.N 9 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220609.1N.11 AC nr. ...

De bestreden beslissing dat de eiseres niet heeft voldaan aan de dwangsomveroordeling en evenmin in de onmogelijkheid verkeert om eraan te voldoen, steunt ook op de zelfstandige tevergeefs bekritiseerde redenen omtrent het ontbrekende element van de handleidingen en onderhoudsvoorschriften van de technische toestellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Draagwijdte - Belang

- Artt. 1385bis, 1385quater, 1395 en 1395quinquies Gerechtelijk Wetboek

C.21.0274.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.3 AC nr. ...

De dwangsom verbeurt verder zolang de hoofdveroordeling niet is uitgevoerd en de titel actueel is.

- Verbeuren van de dwangsom - Duurtijd

- Art. 1385quater Gerechtelijk Wetboek

C.19.0356.N 7 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.1 AC nr. ...

Wanneer de rechter aan de nakoming van de hoofdveroordeling een dwangsom verbindt, dient de hoofdveroordeling voldoende nauwkeurig te worden bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbonden aan de nakoming van een hoofdveroordeling - Taak van de rechter

- Art. 1385bis Gerechtelijk Wetboek

C.20.0342.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.10 AC nr. ...

Een abusieve invordering van de dwangsom kan voorhanden zijn zowel van bij de aanvang als vanaf een later tijdstip; in dat laatste geval kan het herleiden van het misbruikte recht tot zijn normale uitoefening slechts vanaf dat tijdstip gebeuren.

- Abusieve invordering - Herleiding - Tijdstip

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

- Abusieve invordering - Herleiding - Tijdstip

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

C.20.0048.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.4 AC nr. ...

De dwangsom is een indirect executiemiddel dat dient als financiële prikkel tot nakoming van de hoofdveroordeling en kan slechts accessoir aan die hoofdveroordeling worden opgelegd, zodat slechts samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis hoger beroep kan worden ingesteld tegen een beslissing om accessoir aan een beslissing alvorens recht te doen een dwangsom op te leggen waarover betwisting bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

- Voorafgaande maatregel - Accessoir opgelegde dwangsom - Betwisting - Vonnis - Aard - Hoger beroep

- Artt. 19, eerste en derde lid, 875bis, tweede lid, 1050, tweede lid, en 1385bis Gerechtelijk Wetboek

C.18.0349.F 26 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201026.3F.5 AC nr. ...

Het verschuldigd karakter van een dwangsom hangt niet af van de voorwaarde dat de beslissing die deze dwangsom vaststelt, die na de betekening ervan werd verbeterd, opnieuw samen met het verbeterend vonnis wordt betekend en dat, tenzij het verbeterend vonnis hierover anders beschikt, de dwangsom is verschuldigd vanaf de betekening van de verbeterde beslissing.

- Betekening van het vonnis dat de veroordeling tot betaling van een dwangsom inhoudt - Verbeterend vonnis - Voorwaarde van het verschuldigd karakter

- Artt. 794, 1495, eerste lid, en 1385bis, derde lid Gerechtelijk Wetboek

De rechter die een verbeterend vonnis wijst, beslist dat de verbeterde beslissing uitspraak doet zoals dat in het verbeterend vonnis wordt vermeld en, bijgevolg, vormt het verbeterend vonnis één geheel met het verbeterde vonnis (1). (1) Cass. 21 maart 2005, AR C.03.0578.N, AC 2005, nr. 174.

- Verbeterend vonnis - Gegevens dat dit vonnis moet bevatten

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

De inleiding van een vordering tot verbetering van een vonnis heeft niet de schorsing van de uitvoerbare kracht van de te verbeteren beslissing tot gevolg; dat is evenmin het geval voor de tenuitvoerlegging van de dwangsom die is verbonden aan de te verbeteren beslissing (1). (1) Cass. 5 december 2008, AR C.07.0057.N, AC 2008, nr. 700.

- Vordering tot verbetering - Uitvoerbare kracht

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0556.F 13 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190913.3 AC nr. ...

In geval van zwarigheden bij de tenuitvoerlegging van een beslissing over een dwangsom, staat het aan de beslagrechter te bepalen of voldaan is aan de voorwaarden om een dwangsom op te eisen; hij kan aldus de dwangsom niet opheffen of verminderen maar enkel nagaan of de uitvoerbare titel, wanneer zich een nieuw element voordoet, zijn actueel karakter en, derhalve, zijn uitvoerbaarheid heeft behouden; daaruit volgt dat de beslagrechter niet mag beslissen dat, wanneer de veroordeelde niet heeft voldaan aan zijn hoofdveroordeling, de dwangsom niet verbeurd is wegens overmacht of staat van behoefte (1). (1) Zie concl. OM.

- Tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Opdracht - Grenzen - Overmacht - Staat van behoefte

- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 1385bis Gerechtelijk Wetboek stelt het verschuldigd zijn van de dwangsom niet afhankelijk van het feit dat de niet-tenuitvoerlegging van de hoofdveroordeling het gevolg is van een fout van de schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Het verschuldigde - Niet-tenuitvoerlegging van de hoofdveroordeling - Fout van de schuldenaar

- Art. 1385bis Gerechtelijk Wetboek

C.18.0398.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.3 AC nr. ...

De dwangsom verbeurt verder zolang de hoofdveroordeling niet is uitgevoerd en de titel actueel is (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurte - Termijn

- Art. 1385quater Gerechtelijk Wetboek

C.18.0385.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.5 AC nr. ...

De betekening waarvan sprake in artikel 1385bis, derde lid, Gerechtelijk wetboek, heeft niet alleen tot doel ter kennis van de schuldenaar te brengen dat de schuldeiser nakoming van de rechterlijke uitspraak verlangt, maar ook te verzekeren dat de schuldenaar op de hoogte is van de inhoud van het rechterlijk gebod of verbod zodat hieruit volgt dat wanneer tegen een veroordeling waarbij een dwangsom is opgelegd hoger beroep werd ingesteld en de veroordeling onder verbeurte van een dwangsom slechts blijkt uit de samenlezing van de beslissingen van de eerste rechter en de appelrechter, de dwangsom slechts kan verbeuren nadat de beide beslissingen aan de schuldenaar werden betekend na de uitspraak van de bekrachtigde beslissing, waarbij niet is vereist dat deze beslissingen gelijktijdig worden betekend.

- Uitspraak in eerste aanleg en in hoger beroep - Vereiste samenlezing - Betekening

- Art. 1385bis, derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Uitspraak waarbij de dwangsom is vastgesteld - Betekening - Doelstelling

- Art. 1385bis, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0525.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 1385bis, eerste lid, 1385quater, eerste lid, 1385quinquies, eerste lid en 1395, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat de regeling van de dwangsom uitgaat van een strikte taakverdeling tussen de rechter die de dwangsom oplegt, zijnde de dwangsomrechter, en de rechter die moet oordelen over het verbeurd zijn ervan, zijnde de beslagrechter; de dwangsomrechter kan zich niet uitspreken over het verbeurd zijn van de dwangsommen, maar enkel over de onmogelijkheid aan de hoofdveroordeling te voldoen (1). (1) Cass 14 november 2008, AR C.05.0421.N, AC 2008, nr. 631; Cass. 20 oktober 2008, AR S.07.0059.N, AC 2008, nr. 561.

- Rechter die de dwangsom oplegt - Bevoegdheid - Verbeuring van de dwangsom - Draagwijdte

Volgens artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt de rechter een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelenen en deze termijn vangt aan indien de rechterlijke beslissing waarbij die termijn wordt bepaald, kracht van gewijsde krijgt maar de rechter kan naast de hersteltermijn op grond van artikel 1385bis, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek wat betreft de dwangsom ook een respijttermijn toekennen die ertoe strekt de schuldenaar, desgevallend na het verstrijken van de hersteltermijn, nog enige tijd te geven om de veroordeling na te komen zonder dat de niet-nakoming de verbeurte van een dwangsom tot gevolg heeft; de rechter oordeelt onaantastbaar of hij een respijttermijn toekent en indien de rechter geen respijttermijn verleent, verbeuren de dwangsommen na het verstrijken van de hersteltermijn op voorwaarde dat de beslissing waarbij het herstel onder de verbeurte van een dwangsom werd bevolen, voorafgaandelijk werd betekend, waaruit volgt dat de afwezigheid van de betekening van een in kracht van gewijsde gegane beslissing waarbij het herstel onder de verbeurte van een dwangsom werd bevolen, zonder belang is voor het doen ingaan van de hersteltermijn en de herstelplichtige uit die afwezigheid van betekening niet kan afleiden dat de herstelvorderende overheid niet aandringt op een herstel tijdens de hersteltermijn (1). (1) Cass. 31 januari 1995, AR P.93.1138.N, AC 1995, nr. 107; P. VANSANT, Zakboekje ruimtelijke ordening 2018, Mechelen, Kluwer, 2017, 849-850.

- Stedenbouw - Uitvoering van de herstelmaatregelen - Toekenning van een hersteltermijn - Herstel onder verbeurte van de dwangsom - Betekening van de beslissing - Draagwijdte

C.18.0216.N 21 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181221.4 AC nr. 734

De verplichting om, na tussenkomst van de bekrachtigende beslissing, zowel de bekrachtigende beslissing als de beslissing waarin de dwangsom werd opgelegd desgevallend opnieuw te betekenen, is ingegeven door de noodzaak van rechtszekerheid teneinde geschillen zoveel als mogelijk te vermijden; hieraan wordt ook voldaan wanneer de bekrachtigde beslissing wordt betekend na de betekening van de bekrachtigende beslissing; een gelijktijdige betekening van beide beslissingen is niet vereist.

- Beslissing waarin de dwangsom werd opgelegd - Bekrachtigende beslissing - Betekening - Oogmerk -

Voorwaarde - Al dan niet gelijktijdige betekening

- Art. 1385bis, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0086.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.1 AC nr. 570

Aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te oordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Zie (op dit punt andersluidende) concl. OM; het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op de derde grief van het enig cassatiemiddel; het was immers van mening dat de appelrechter, als beslagrechter in hoger beroep, zich de facto de exclusieve bevoegdheid van de dwangsomrechter om de dwangsom te verminderen of op te heffen had aangematigd.

- Invordering - Rechtsmisbruik - Bevoegdheid - Beslagrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1385quater en 1395 Gerechtelijk Wetboek

De regeling van de dwangsom gaat uit van een strikte taakverdeling tussen de rechter die de dwangsom oplegt, de dwangsomrechter, en de rechter die moet oordelen over het al dan niet verbeurd zijn ervan, de beslagrechter (1). (1) Zie concl. OM.

- Dwangsomrechter - Beslagrechter - Taakverdeling

- Artt. 1385bis t.e.m. 1385nonies Gerechtelijk Wetboek

C.16.0409.F 19 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180119.1 AC nr. ...

Het arrest, dat oordeelt dat de verplichting tot betaling van de vergoedingen geen hoofdveroordeling is in de zin van artikel 1385bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en dat die derhalve met een dwangsom gepaard kan gaan, verantwoordt niet naar recht zijn beslissing.

- Voorwaarde - Hoofdveroordeling - Betaling van vergoeding

Elk bevel van de rechter levert een hoofdveroordeling op in de zin van artikel 1385bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en kan bijgevolg niet gepaard gaan met een dwangsom in zoverre die veroordeling betrekking heeft op de betaling van een geldsom (1). (1) Het OM heeft in hoofdzaak gezegd dat het bestreden arrest de ten laste van Amazon uitgesproken veroordeling analyseert en oordeelt dat die uit twee onderdelen bestaat: enerzijds, de verplichting om aangifte te doen van de verkopen van dragers en toestellen voor de reproductie van geluids- en beeldwerken en, anderzijds, een veroordeling tot betaling van de vergoedingen voor het kopiëren van geluidswerken en audiovisuele werken voor eigen gebruik, die verschuldigd zijn naargelang die verkopen in België plaatsvinden. Het bestreden arrest, dat beslist dat de hoofdveroordeling (de verplichting om aangifte te doen) geen veroordeling tot betaling van een geldsom is, aangezien het gaat om een verbintenis om iets te doen, geeft een foutieve interpretatie aan het begrip "hoofdveroordeling". De rechtsleer is unaniem van oordeel dat "het begrip ?hoofdveroordeling' enkel wordt gebruikt om het bevel van de rechter te kwalificeren en te onderscheiden van de veroordeling tot een dwangsom; die dwangsom heeft tot doel het bevel te versterken en wordt om die reden als accessorium van dat bevel beschouwd". Daaruit volgt dat het van weinig belang is of de veroordeling tot betaling van de vergoedingen al dan niet het accessorium is van de veroordeling om aangifte te doen. Zij maakt deel uit van de hoofdveroordeling in de zin van artikel 1385bis Gerechtelijk Wetboek en kan niet gepaard gaan met een dwangsom om de tenuitvoerlegging ervan te waarborgen. (zie I. Moreau-Margrève, L'astreinte, Annales de la Faculté de droit de Liège, 1982, p. 65; J. Van Compernolle en G. de Leval, l'astreinte, Répertoire Notarial, 2013, dl. XIII, boek IV-6, nr. 39; K. Wagner, Dwangsom 2003-2009, Larcier 2010 nr. 53: "het begrip ?hoofdveroordeling' waarvan sprake in artikel 1385bis Ger. W., moet worden begrepen in tegenstelling tot de (voorwaardelijke) veroordeling tot een dwangsom, dewelke een accessorium is van de veroordeling waaraan de rechter een dwangsom verbindt [...] Dit betekent dat een dwangsom kan worden verbonden aan een veroordeling die op zich genomen een accessorium van een andere veroordeling is"). Ph de K.

- Voorwaarde - Hoofdveroordeling

- Art. 1385bis, § 5 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0548.N 2 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171102.4 AC nr. 610

De betekening, vóór dewelke de dwangsom niet kan worden verbeurd, heeft tot doel ter kennis te brengen aan de schuldenaar dat de schuldeiser nakoming verlangt van de rechterlijke uitspraak.

- Verbeuren van de dwangsom - Betekening - Doel

- Art. 1385bis, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 1385bis Gerechtelijk wetboek volgt dat de rechter in hoger beroep als rechter die de dwangsom heeft opgelegd dient te worden beschouwd, wanneer uit het dictum van de beslissing in hoger beroep onmiskenbaar blijkt dat de appelrechter de uitspraak van de rechter in eerste aanleg betreffende de hoofdveroordeling waaraan de veroordeling tot betaling van de dwangsom was verbonden, dan wel de veroordeling tot de dwangsom, geheel of ten dele, heeft vernietigd en op een van deze punten een van de uitspraak in eerste aanleg afwijkende beslissing heeft genomen.

- Oplegging van dwangsom - Rechter in eerste aanleg - Afwijkende beslissing in hoger beroep - Dwangsomrechter - Bepaling

- Art. 1385bis Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 1385bis Gerechtelijk wetboek volgt dat in geval de rechter in eerste aanleg een dwangsom heeft opgelegd en zijn vonnis op dit punt in hoger beroep wordt bevestigd, de rechter in eerste aanleg geldt als de rechter die de dwangsom heeft opgelegd.

- Oplegging van dwangsom - Rechter in eerste aanleg - Bevestiging in hoger beroep - Dwangsomrechter - Bepaling

- Art. 1385bis Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 1385bis, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, dat overeenstemt met artikel 1, derde lid, van de Eenvormige Wet betreffende de dwangsom, volgt dat wanneer de uitvoerbaarheid van de dwangsomveroordeling werd geschorst door het instellen van een rechtsmiddel, de bekrachtigde uitspraak tezamen met de uitspraak in hoger beroep moet worden betekend alvorens opnieuw dwangsommen kunnen worden verbeurd.

- Instellen van een rechtsmiddel - Verbeuren van dwangsommen

P.16.0843.F 4 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170104.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Opheffing of opschorting - Strikte uitlegging van de titel waarbij de dwangsom wordt bevolen - Onduidelijke hoofdstraf

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 31 januari 1980 houdende goedkeuring van de Benelux-Overeenkomst houdende eenvormige wet betreffende de dwangsom volgt dat zij een dwangmiddel is in de vorm van een bijkomende veroordeling; de titel waarbij zij wordt bevolen, moet bijgevolg strikt worden uitgelegd; daaruit volgt dat de verplichting die de hoofdveroordeling uitmaakt, duidelijk de handeling moet omschrijven die het vonnis wil opleggen, zodat de draagwijdte van dat bevel bij de veroordeelde geen redelijke twijfel kan doen ontstaan, en ook dat de rechter die uitspraak doet over het verzoek tot opheffing of opschorting van de dwangsom de draagwijdte van dat bevel niet mag uitbreiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Opheffing of opschorting - Strikte uitlegging van de titel waarbij de dwangsom wordt bevolen - Onduidelijke hoofdstraf

- Artt. 1385bis en 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

C.14.0032.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Hoofdveroordeling - Voldoening - Afhankelijk van vergunning van de overheid - Weigering tot aflevering van de vergunning

- Opheffing, opschorting of vermindering - Hoofdveroordeling - Onmogelijkheid te voldoen - Voorwaarden - Toepassing

Indien de voldoening van de hoofdveroordeling afhankelijk is van het verkrijgen van een vergunning van de overheid, levert de weigering tot aflevering van deze vergunning, in beginsel, een onmogelijkheid op om aan de hoofdveroordeling te voldoen, tenzij het niet-verkrijgen van de vergunning te wijten is aan de nalatigheid van de veroordeelde (1). (1) Zie concl. OM.

- Hoofdveroordeling - Voldoening - Afhankelijk van vergunning van de overheid - Weigering tot aflevering van de vergunning

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

Van "onmogelijkheid" om aan de hoofdveroordeling te voldoen als bedoeld in artikel 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek is sprake indien zich een situatie voordoet waarin de dwangsom zijn zin als dwangmiddel verliest, dit wil zeggen als geldelijke prikkel om nakoming van de veroordeling zoveel mogelijk te verzekeren; dit is het geval indien het onredelijk zou zijn om van de veroordeelde meer inspanning en zorgvuldigheid te vergen dan hij heeft betracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Opheffing, opschorting of vermindering - Hoofdveroordeling - Onmogelijkheid te voldoen - Voorwaarden - Toepassing

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

P.16.0011.F 4 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160504.1 AC nr. ...

De veroordeling tot een dwangsom voor het geval dat aan de hoofveroordeling niet wordt voldaan, is voor de rechter slechts een mogelijkheid doch geen verplichting; het feit dat een dwangsom wordt gevorderd om de veroordeling tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke staat te waarborgen is wat dat betreft zonder belang (1). (1) Zie G. Ballon, Dwangsom, A.P.R. 1980, p. 16.

- Stedenbouw - Veroordeling tot herstel van plaats in de vorige staat - Veroordeling tot een dwangsom - Verplichting voor de rechter

- Art. 155, § 4 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.1665.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.8 AC nr. ...

De beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering is een maatregel van burgerlijke aard. die niettemin onder de strafvordering valt en het openbaar ministerie is bevoegd om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen en dit ongeacht of de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd; de veroordeelde die op grond van artikel 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek de opheffing vordert van een hem ter verzekering van de uitvoering van een herstelmaatregel opgelegde dwangsom, de opschorting van de looptijd van die dwangsom of de vermindering ervan wegens blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid om aan de hoofdveroordeling te voldoen, is dan ook geen vervolgde partij in de zin van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering waaruit volgt dat hij zijn cassatieberoep moet laten betekenen aan de personen tegen wie het is gericht, namelijk het openbaar ministerie bij het gerecht dat uitspraak heeft gedaan over die vordering en de herstelvorderende overheid in wiens voordeel de veroordeling tot betaling van een dwangsom werd uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2010, AR P.09.1761.N, AC 2010, nr. 364; Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr...

- Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat. Betaling van een meerwaarde - Veroordeelde - Cassatieberoep tegen de beslissing over de vordering van de veroordeelde betreffende de hem opgelegde dwangsom - Verplichting te betekenen aan het openbaar ministerie - Verzuim

- Art. 6.1.41, §§ 1, 3 en 4 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.14.0386.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Niet-nakoming van de hoofdveroordeling - Verbeurdverklaring in de Bondsrepubliek Duitsland - Erkenning en wederzijdse tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen - Bilaterale overeenkomst van 30 juni 1958 - Artikel 1 (1) - Artikel 6 (1) - EEX-Verordening - Artikel 33.1 - Artikel 38.1

Wanneer een hoofdveroordeling waaraan een dwangsom is verbonden gedeeltelijk in de Bondsrepubliek Duitsland moet worden voldaan, kan de dwangsom in die Staat enkel worden verbeurd wegens niet-nakoming van de hoofdveroordeling, indien de hoofdveroordeling er uitvoerbaar werd verklaard op grond van een exequaturprocedure (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-nakoming van de hoofdveroordeling - Verbeurdverklaring in de Bondsrepubliek Duitsland - Erkenning en wederzijdse tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen - Bilaterale overeenkomst van 30 juni 1958 - Artikel 1 (1) - Artikel 6 (1) - EEX-Verordening - Artikel 33.1 - Artikel 38.1

- Artt. 33.1 en 38.1 EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

- Artt. 1 (1) en 6 (1) Overeenkomst 30 juni 1958 tussen het Koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland

- Art. 1385bis, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0384.N 8 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151008.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Tenuitvoerlegging - Zwarigheden - Beslagrechter - Beoordeling - Maatstaf toetsing

In geval van zwarigheden bij de tenuitvoerlegging van een vonnis dat een veroordeling tot een dwangsom inhoudt, moet de beslagrechter, op grond van artikel 1498 Gerechtelijk Wetboek, bepalen of de voorwaarden waarbij de dwangsom verschuldigd is, al dan niet vervuld zijn; de beslagrechter moet daarbij als maatstaf van de toetsing van de ter uitvoering van de veroordeling verrichte handelingen, het doel en de strekking van de veroordeling als richtsnoer nemen, met dien verstande dat de veroordeling geacht wordt niet verder te strekken dan tot het bereiken van het daarmee beoogde doel; hij mag hierbij de ter uitvoering van de veroordeling te verrichten handelingen zoals bepaald in de titel niet wijzigen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Tenuitvoerlegging - Zwarigheden - Beslagrechter - Beoordeling - Maatstaf toetsing

- Artt. 1385quater en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0529.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelmaatregel - Titel - Actualiteit - Duur - Later afgeleverde regularisatievergunning

De titel waarbij een herstelmaatregel werd bevolen onder verbeurte van een dwangsom wegens de wederrechtelijke uitvoering van werken blijft actueel zolang de voorwaarden van een later afgeleverde regularisatievergunning niet zijn nagekomen en de uitgevoerde werken niet volledig overeenkomen met de werken waarvoor deze regularisatievergunning werd afgeleverd (1). (1) Zie concl. OM.

- Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelmaatregel - Titel - Actualiteit - Duur - Later afgeleverde regularisatievergunning

- Artt. 99, § 1, 149, § 1, eerste en vijfde lid, en 158 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Art. 1385quater Gerechtelijk Wetboek

P.14.0493.N 12 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.3 AC nr. ...

De door artikel 1385quinquies, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen, is geen absolute, maar wel een relatieve onmogelijkheid die moet worden afgemeten volgens de maatstaf van wat redelijkerwijze onmogelijk is.

- Opheffing, opschorting of vermindering - Hoofdveroordeling - Onmogelijkheid te voldoen - Aard - Beoordelingscriterium

- Art. 1385quinquies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar over het bestaan, de aard en de gevolgen van een onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Opheffing, opschorting of vermindering - Hoofdveroordeling - Onmogelijkheid te voldoen - Beoordeling door de rechter - Aard

- Art. 1385quinquies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Er is sprake van een gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen in de zin van artikel 1385quinquies, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek indien zich een toestand voordoet waarin de dwangsom haar zin als dwangmiddel, dit wil zeggen als geldelijke prikkel om nakoming van de veroordeling zoveel mogelijk te verzekeren, verliest, wat het geval is indien het onredelijk zou zijn om van de veroordeelde meer inspanning en zorgvuldigheid te vergen dan hij heeft betracht (1). (1) Zie: Cass. 30 mei 2002, AR C.99.0298.N, AC 2002, nr. 329

- Opheffing, opschorting of vermindering - Hoofdveroordeling - Onmogelijkheid te voldoen - Voorwaarden - Toepassing

- Art. 1385quinquies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0602.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.10 AC nr. ...

De veroordeling tot terugstorting van de helft van de kinderbijslag kan niet gepaard gaan met een dwangsom aangezien zij een veroordeling is tot betaling van een geldsom in de zin van artikel 1385bis, eerst lid van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 28 oktober 2004, AR C.01.0432.F, AC 2004, nr. 514.

- Uitspraak - Voorwaarde - Veroordeling tot het betalen van een geldsom

- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

ECHTSCHEIDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED

ALGEMEEN

C.15.0217.F 3 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161103.5 AC nr. ...

Hoewel de rechtbank bij het bepalen van het bedrag van de onderhoudsuitkering na echtscheiding met name rekening kan houden met de levensstandaard van de partijen tijdens het huwelijk, heeft die uitkering niet tot doel de echtgenoot-eiser dezelfde levensstandaard als tijdens het samenleven te waarborgen.

Algemeen - Onderhoudsuitkering - Doel

- Art. 301, § 3, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

ALLERLEI

S.18.0038.F 16 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191216.3F.6 AC nr. ...

De door een buitenlandse rechtbank regelmatig gewezen vonnissen betreffende de staat van de personen hebben in de regel uitwerking in België, ongeacht elke uitvoerbaarverklaring; krachtens de vroegere regeling van het Wetboek IPR worden ze in België evenwel slechts als regelmatig aangemerkt wanneer ze voldoen aan de in artikel 570 Gerechtelijk Wetboek bepaalde voorwaarden; krachtens het tweede lid van die bepaling moet de rechter onderzoeken 1° of de beslissing niets inhoudt dat in strijd is met de beginselen van openbare orde of met de regels van het Belgisch publiekrecht, en 2° of het recht van verdediging werd geëerbiedigd; het gaat om twee onderscheiden en cumulatieve voorwaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 671.

Allerlei - Staat van de personen - Buitenlandse rechtbank - Verstoting - Ontbinding van het huwelijk - Vonnis - Regelmatigheid - Uitwerking in België

BIJZONDERE REGELS OVER DE SCHEIDING VAN TAFEL EN BED

C.16.0059.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.4 AC nr. ...

De in artikel 1:173 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek bepaalde regel dat de scheiding van tafel en bed tot stand komt door de inschrijving van de beslissing in het huwelijksgoederenregister, aangewezen in artikel 116, en dat de beschikking haar kracht verliest indien het verzoek tot inschrijving niet is gedaan uiterlijk zes maanden na de dag waarop de beschikking in kracht van gewijsde is getreden, is te aanzien als een procedure in de zin van artikel 21 Brussel IIbis-Verordening die niet kan worden vereist voor de erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing inzake scheiding van tafel en bed (1). (1) Art. 21 Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000, afgekort "Brussel IIbis-Verordening".

Bijzondere regels over de scheiding van tafel en bed - Internationaal privaatrecht - Europese Unie - Erkenning en

tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken - Brussel IIbis-verordening - Erkenning van een beslissing in de andere lidstaten - Procedure die niet kan worden vereist - Toepassing - Scheiding van tafel en bed - Uitgesproken in België - Erkenning in Nederland - Nederlandse vormvereisten

- Art. 21 EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

ECHTSCHEIDINGSPROCEDURE

C.24.0157.F 6 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250306.1F.5 AC nr. ...

Wanneer de familierechtbank kennisneemt van een vordering waarin gevraagd wordt de ouder die weigert een rechterlijke beslissing betreffende de verblijfsregeling van de kinderen of het recht op persoonlijk contact tot betaling van een dwangsom die ertoe strekt de naleving van deze beslissing te waarborgen, kan die ouder een tegenvordering instellen tot wijziging van de beslissing betreffende het ouderlijk gezag of de verblijfsregeling van het kind.

Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Rechterlijke beslissing betreffende de verblijfsregeling van de kinderen - Weigering tot uitvoering - Familierechtbank - Vordering tot veroordeling tot betaling van een dwangsom - Tegenvordering - Wijziging van de beslissing over het ouderlijk gezag of de verblijfsregeling

- Art. 1253ter, tweede, derde en vijfde lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

- Art. 387ter, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Rechterlijke beslissing betreffende de verblijfsregeling van de kinderen - Weigering tot uitvoering - Vordering tot veroordeling tot betaling van een dwangsom - Hoger beroep - Tegenvordering - Wijziging van de beslissing over het ouderlijk gezag of de verblijfsregeling - Vordering ingesteld in hoger beroep

- Art. 1253ter, tweede, derde en vijfde lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

- Art. 387ter, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0522.F 23 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.6 AC nr. ...

Het arrest dat voor het vaststellen van het brutobedrag van de onderhoudsuitkering een nettobedrag tot beloop van tachtig pct. in aanmerking neemt, terwijl dit percentage moet worden toegepast op het brutobedrag van de onderhoudsuitkering om te bepalen tot op welke hoogte deze belastbaar is, schendt artikel 99 WIB92.

Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Bedrag van de onderhoudsuitkering van de echtgenote - Vaststelling van een maandelijks nettobedrag - Wijze van berekening van het brutobedrag dat de belasting definitief omvat

- Art. 99 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.21.0504.N 5 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.6 AC nr. ...

De familierechter die tot beslechting van een geschil over kinderalimentatie ambtshalve toepassing maakt van een rekenmethode, met concretisering van de gewone en de buitengewone kinderkosten, steunt daarom niet op persoonlijke kennis en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 16 april 2004, AR C.02.0504.N, AC 2004, nr. 199.

Echtscheidingsprocedure - Echtscheiding door onderlinge toestemming - Kinderalimentatie - Bepaling - Wijze ambtshalve door de rechter gekozen - Recht van verdediging

- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

C.15.0240.F 8 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161208.5 AC nr. ...

Het onherstelbaar karakter van de ontwrichting van het koppel kan worden afgeleid uit schriftelijke verklaringen die het bestaan bevestigen van een nieuwe duurzame affectieve relatie, die zijn neergelegd door de echtgenoot die de echtelijke woonst heeft verlaten en die door de andere echtgenoot in een conclusie in kort geding zijn gebruikt om de toewijzing van de echtelijke verblijfplaats en de kosteloze betrekking ervan te verkrijgen.

Echtscheidingsprocedure - Echtscheiding op grond van bepaalde feiten - Ontwrichting - Onherstelbaar karakter - Bewijs

- Art. 229, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.16.0077.N 25 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161125.1 AC nr. ...

De rechter die niettegenstaande de verbindende kracht van de aan de echtscheiding door onderlinge toestemming voorafgaande overeenkomst die is gesloten vóór de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, de in die overeenkomst vastgestelde onderhoudsuitkering op vordering van een van de partijen herziet, op grond dat de weigering van de andere partij om de onderhoudsuitkering te herzien rechtsmisbruik uitmaakt, is daarbij niet gebonden door de in artikel 301, § 4, (oud) Burgerlijk Wetboek bepaalde een-derde-regel (1). (1) Art. 301 BW zoals van toepassing vóór de wijziging bij wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, art. 7; zie ook Cass. 12 april 2010, AR C.09.0279.F, AC 2010, nr. 250 en Cass. 20 april 2006, AR C. 03.0084.N, AC 2006, nr. 226.

Echtscheidingsprocedure - Echtscheiding door onderlinge toestemming - Vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet gesloten voorafgaande overeenkomst - Onderhoudsuitkering - Herziening door de rechter - In artikel 301, § 4, (oud) BW bepaalde een-derde-regel

- Art. 301, § 4, (oud) Burgerlijk Wetboek

C.12.0368.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.1 AC nr. ...

De bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank die op grond van artikel 1280 Gerechtelijk Wetboek voorlopige maatregelen beveelt, strekt zich uit vanaf de dagvaarding tot echtscheiding; die regel staat niet eraan in de weg dat de bevoegde voorzitter van de rechtbank maatregelen beveelt voor een periode die voorafgaat aan de dagvaarding tot echtscheiding, voor zover die maatregelen verband houden met de rechtsvordering tot echtscheiding en er voor die periode nog geen maatregelen werden bevolen (1). (1) Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420.

Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Voorzitter van de rechtbank - Bevoegdheid - Periode - Aanvang - Dagvaarding tot echtscheiding - Maatregelen - Periode voorafgaand aan de dagvaarding

- Art. 1280 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0486.N 16 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160916.3 AC nr. ...

De voorzitter van de rechtbank die met toepassing van artikel 1280 Gerechtelijk Wetboek uitspraak doet over de voorlopige maatregelen tijdens de echtscheidingsprocedure op grond van onherstelbare ontwrichting, is door de gehomologeerde overeenkomsten gebonden en mag deze niet intrekken of wijzigen, tenzij de omstandigheden veranderd zijn; de wetsbepalingen vereisen evenwel niet dat de gewijzigde omstandigheden die de intrekking of wijziging van een gehomologeerde overeenkomst verantwoorden, zich buiten de wil van de partijen moeten voordoen.

Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Echtscheidingsprocedure op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk - Gehomologeerde overeenkomsten - Intrekking of wijziging - Gewijzigde omstandigheden

- Artt. 1256 en 1280 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0413.N 25 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160425.1 AC nr. ...

Het bedrag van de onderhoudsuitkering die tijdens een echtscheidingsprocedure door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg op grond van artikel 1280 (oud) Gerechtelijk Wetboek wordt toegekend, moet worden vastgesteld met inachtneming van de behoeften en de inkomsten van elk der echtgenoten; aangezien de in artikel 213 Burgerlijk Wetboek bepaalde hulpverplichting tussen echtgenoten voortduurt tijdens de echtscheidingsprocedure, moet de uitkering niet worden geraamd in verhouding tot de levensstijl van de echtgenoten tijdens het samenleven, maar wel zodanig dat de uitkeringsgerechtigde echtgenoot in staat is de levensstijl aan te houden die hij zou gehad hebben indien er geen scheiding was geweest.

Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Echtgenoot - Onderhoudsuitkering - Vaststelling - Behoefte

C.13.0585.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.7 AC nr. ...

Wanneer de partijen een overeenkomst hebben gesloten die de aard van de buitengewone kosten, het deel van die kosten dat zowel de vader als de moeder voor zijn of haar rekening dient te nemen alsook de modaliteiten voor de aanwending van die kosten vermeldt, kan de rechter die overeenkomst alleen wijzigen wanneer zich een nieuwe omstandigheid betreffende de toestand van de ouders of van de kinderen voordoet waardoor het belang van die kinderen in het gedrang kan komen.

Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Buitengewone kosten - Overeenkomst tussen partijen - Wijziging van de overeenkomst door de rechter

- Art. 1321, § 1, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203, § 1, 203bis, § 3, en 1134, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.13.0615.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.4 AC nr. ...

Aangezien het echtscheidingsrecht slechts een enkele echtscheidingsgrond kent, namelijk de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, en het uitspreken van de echtscheiding in beginsel geen weerslag heeft op de gevolgen ervan, wordt, van zodra de echtscheiding werd uitgesproken op vordering van een van de echtgenoten en deze beslissing in kracht van gewijsde is getreden, de vordering van de andere echtgenoot zonder voorwerp (1). (1) Zie de concl. OM.

Echtscheidingsprocedure - Algemeen - Echtscheiding uitgesproken op vordering van een der echtgenoten - Beslissing in kracht van gewijsde getreden

- Art. 229, §§ 1, 2 en 3 Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Echtscheidingsprocedure - Algemeen - Echtscheiding uitgesproken op vordering van een der echtgenoten - Beslissing in kracht van gewijsde getreden

GEVOLGEN T.A.V. DE GOEDEREN

P.21.0908.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.14 AC nr. ...

De boedelbeschrijving die wordt opgesteld na de ontbinding van een huwelijksvermogensstelsel strekt ertoe de omvang van het gemeenschappelijk vermogen of van de onverdeeldheid vast te stellen en dient alle gegevens te bevatten die nodig zijn voor een betrouwbaar beeld van de samenstelling, de baten en de lasten van de onverdeelde boedel (1); de omstandigheid dat het ontbonden huwelijksvermogensstelsel betrekking heeft op een stelsel van scheiding van goederen en geen gemeenschappelijk vermogen omvat, heeft niet tot gevolg dat er geen vereffening en verdeling kan worden bevolen en geen notariële boedelbeschrijving moet worden opgesteld waarbij de in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven eed moet worden afgelegd; immers kan er bij de ontbinding van een stelsel van scheiding van goederen niet alleen sprake zijn van een onverdeeldheid tussen de partijen, maar kan er onder meer ook discussie ontstaan over het eigendomsrecht op bepaalde goederen, wat kan leiden tot de vaststelling van het bestaan van een onverdeeldheid of een directe weerslag kan hebben op de omvang ervan. (1) Cass. 1 maart 2022, AR P.21.0658.N, AC 2022, nr. 154; Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.0548.N, AC 2003, nr. 497; Cass. 26 januari 1999, AR P.97.0485.N, AC 1999, nr. 42; Cass. 8 december 1981, AC 1981-82, nr. 233. Zie alg. S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 63p.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Huwelijksvermogensstelsel van scheiding van goederen - Notariële boedelbeschrijving met eedaflegging - Bestaan van een onverdeeldheid

- Artt. 1175, eerste lid, en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Strafwetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

De uit de echt gescheiden partijen bij een boedelbeschrijving die wordt opgesteld naar aanleiding van de vereffening en verdeling van een gebeurlijke onverdeeldheid na de ontbinding van een stelsel van scheiding van goederen zijn ertoe gehouden om alle goederen en waarden te vermelden die kunnen leiden tot de vaststelling van het bestaan van een onverdeeldheid of die een invloed kunnen hebben op de omvang van de onverdeelde boedel; zij zijn er bovendien ook toe verplicht opgave te doen van de goederen en waarden die krachtens een wettelijke bepaling of een beding in het huwelijkscontract tot hun respectieve eigen vermogen behoren maar waarvan het eigendomsrecht door de andere partij wordt betwist.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Omvang van de onverdeeldheid na echtscheiding - Huwelijksvermogensstelsel van scheiding van goederen - Notariële boedelbeschrijving met eedaflegging - Verplichtingen van de partijen bij de aangifte van goederen

- Artt. 1175, eerste lid, en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Strafwetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0173.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.6 AC nr. ...

Deelgenoten die een onderzoeksmaatregel zoals een overlegging van stukken wensen, dienen hun verzoek daartoe tot de notaris-vereffenaar te richten en slechts wanneer de notaris-vereffenaar ontijdig dan wel geen passend gevolg hieraan geeft, kunnen de deelgenoten zich krachtens van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek rechtstreeks tot de vereffeningsrechter wenden; zij kunnen verder bezwaren uiten ten aanzien van de notariële werkzaamheden die de notaris-vereffenaar, bij gebrek aan akkoord, bij de vereffeningsrechter moet aanbrengen (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Deelgenoten - Aan de notaris-vereffenaar gevraagde onderzoeksmaatregel - Geen passende reactie

- Artt. 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling kunnen in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling worden aangebracht en kunnen enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter worden aanhangig gemaakt, zodat deelgenoten, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de vereffeningsrechter kunnen aanhangig maken (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffeningsrechter - Modaliteiten

- Artt. 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0417.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.41 AC nr. ...

Wanneer een goed wordt verkocht dat behoort tot de post-communautaire onverdeeldheid die ontstaat door de ontbinding van een huwelijksvermogensstelsel met een gemeenschap van goederen en de goederen bevat die deel uitmaakten van de gemeenschap op het ogenblik van de ontbinding van het huwelijk, valt de opbrengst daarvan in de onverdeeldheid om aldaar voorafgaandelijk aan de regels van de vereffening en verdeling van de huwelijksgemeenschap te worden onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Gemeenschap van goederen - Ontbinding - Postcommunautaire onverdeeldheid - Verkoop van een goed - Opbrengst

- Artt. 1427 en 1430, eerste, tweede en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0624.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.43 AC nr. ...

De bijzondere rechtspleging van gerechtelijke vereffening-verdeling houdt onder meer in dat, na de behandeling door de notaris-vereffenaar en de beslechting door de vereffeningsrechter van bezwaren in het raam van een bezwarenprocedure met betrekking tot een notariële staat van vereffening-verdeling, specifiek wat betreft de reeds behandelde en beslechte bezwaren, enkel bijkomende bezwaren kunnen worden aangebracht over de wijze waarop de notaris-vereffenaar gevolg heeft gegeven aan de rechterlijke beslissing in het raam van de verdere notariële werkzaamheden.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Beslechte bezwaren door de vereffeningsrechter - Bijkomende bezwaren - Rechtsmacht van de vereffeningsrechter

- Artt. 1207 e.v. Gerechtelijk Wetboek

C.19.0635.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.2 AC nr. ...

De echtgenoot die een vergoeding vordert ten laste van het gemeenschappelijk vermogen, moet bewijzen dat er vermenging is opgetreden tussen de eigen gelden en de gemeenschapsgelden, waarbij de loutere omstandigheid dat tijdens het huwelijk eigen gelden zijn terechtgekomen op een bankrekening op naam van beide echtgenoten dan wel op naam van een van beide echtgenoten waarop het wettelijk vermoeden van gemeenschap van toepassing is, daartoe niet volstaat.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Gemeenschappelijk vermogen - Eigen gelden - Vermenging - Vergoeding - Bewijs

- Art. 1434 Burgerlijk Wetboek

C.18.0263.F 15 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191115.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de maatregel van het uitsluitend genot van de gezinswoning wordt opgelegd als de uitvoering in natura van de hulpverplichting tussen de echtgenoten, kan die maatregel, naargelang van de gegevens die in aanmerking worden genomen door de rechter die deze maatregel oplegt, aanleiding geven tot verrekening van het genot van de echtgenoot op zijn aandeel in de inkomsten van de onverdeelde goederen en, ingeval het aandeel van de onderhoudsgerechtigde echtgenoot in de onverdeelde inkomsten hoger is dan dat voordeel, wordt dit genot aanzien als een voorschot op dit aandeel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 599.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel - Genot van de gezinswoning - Uitvoering in natura van de hulpverplichting

- Art. 577-2, § 3 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1278, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 223, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

Door de ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel ontstaat tussen de partijen een postcommunautaire onverdeeldheid, die de goederen bevat die aanwezig waren op het ogenblik waarop de ontbinding van het huwelijk tussen de echtgenoten terugwerkt, evenals de vruchten die deze goederen nadien hebben opgebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 599.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel

- Art. 1278, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0042.F 16 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190516.1 AC nr. ...

Indien de rechter dit wegens uitzonderlijke omstandigheden eigen aan de zaak billijk acht, kan hij beslissen dat bij de vereffening van de gemeenschap geen rekening zal worden gehouden met sommige goederen die zijn verworven of met sommige schulden die zijn aangegaan sedert het tijdstip dat de echtgenoten feitelijk gescheiden leefden, voor zover één van de echtgenoten dat gevorderd heeft.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Vonnis dat de echtscheiding uitspreekt - Beginsel - Terugwerkende kracht van de gevolgen tot op de datum van de vordering tot echtscheiding - Uitzondering

- Art. 1278, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0473.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.10 AC nr. ...

Uit de artikelen 1209 tot 1223 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing voor de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011, en uit de toelichting daarbij in het verslag van de koninklijk commissaris volgt dat die wetsbepalingen aldus moeten worden gelezen dat slechts de betwistingen uitgedrukt in of voortvloeiend uit de beweringen en zwarigheden opgenomen overeenkomstig artikel 1218 in het proces-verbaal van de boedelnotaris, door de neerlegging ter griffie van de uitgifte van dit proces-verbaal bij de rechtbank aanhangig worden gemaakt(1); het volstaat dat een betwisting is uitgedrukt voor de notaris opdat deze verder kan worden gevoerd voor de rechtbank; de overige partijen dienen hun verweer in verband met de betwisting niet noodzakelijk voor de notaris te voeren; zij kunnen hun verweer tegen een zwarigheid voor het eerst voor de rechtbank ontwikkelen(2). (1) Cass. 6 april 1990, AC 1989-90, nr. 474, met concl. van advocaat-generaal D'Hoore. (2) Zie Ph. De Page, noot onder Cass. 6 april 1990, Rev. Not. Belge, 1991, 277.

Gevolgen t.a.v. de goederen

- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0094.N 9 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171109.8 AC nr. 628

Een begunstiging in een levensverzekering of een schuldsaldoverzekering is slechts een voordeel in de zin van art. 299 Burgerlijk Wetboek wanneer deze begunstiging als een onrechtstreekse schenking kan worden gekwalificeerd.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Bedongen huwelijksvermogensstelsel - Verlies van voordelen - Voordelen - Begrip - Draagwijdte - Levensverzekering - Schuldsaldoverzekering - Begunstiging

- Artt. 108, eerste lid, en 131 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

Met voordelen in de zin van art. 299 Burgerlijk Wetboek worden bedoeld, eensdeels, alle schenkingen tussen echtgenoten, anderdeels, de voordelen die tegelijk overlevingsrechten zijn, met name de bedingen van vooruitmaking en de bedingen van ongelijke verdeling van de huwelijksgemeenschap (1). (1) Cass. 23 november 2001, AR C.99.0012.N, AC 2001, nr. 641.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Bedongen huwelijksvermogensstelsel - Verlies van voordelen - Voordelen

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

C.16.0125.N 24 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.1 AC nr. ...

De artikelen 1446 en 1447 Burgerlijk Wetboek vinden geen toepassing wanneer de echtgenoten gehuwd zijn onder het stelsel van scheiding van goederen.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Vereffeningsprocedure - Preferentiële toewijzing van de gezinswoning - Stelsel van scheiding van goederen

- Artt. 1446 en 1447 Burgerlijk Wetboek

C.12.0380.F 12 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170112.1 AC nr. ...

Met 'voordelen' in de zin van art. 299 van het Burgerlijk Wetboek wordt bedoeld, eensdeels, alle schenkingen tussen echtgenoten, anderdeels, de voordelen die tegelijk overlevingsrechten zijn, met name de bedingen van vooruitmaking en de bedingen van ongelijke verdeling van de huwelijksgemeenschap; zodoende is die bepaling niet van toepassing op de andere voordelen die bij de verdeling ontstaan uit de samenstelling van de huwelijksgemeenschap en derhalve niet op de voordelen die het gevolg zijn van de inbreng van een eigen goed in de huwelijksgemeenschap (1). (1) Cass. 23 november 2001, AR C.99.0012.N, AC 2001, nr. 641.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Bedongen gemeenschapsstelsel - Echtgenoot tegen wie de echtscheiding wordt aangenomen - Verlies van voordelen - Voordelen

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

C.13.0520.F 16 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151116.1 AC nr. ...

De ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel doet tussen de partijen een postcommunautaire onverdeeldheid ontstaan die zowel de goederen bevat die aanwezig waren op het ogenblik waarop de ontbinding van het huwelijk tussen de echtgenoten terugwerkt, als de vruchten die deze goederen nadien hebben opgebracht.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Huwelijksvermogensstelsel met gemeenschap van goederen - Ontbinding

- Art. 1278, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0463.N 26 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150626.3 AC nr. ...

Artikel 1278, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek staat niet eraan in de weg dat elk van de echtgenoten, ook na de vordering in echtscheiding, krachtens artikel 577-2, §3, Burgerlijk Wetboek recht heeft op zijn aandeel in de vruchten van de onverdeelde goederen.

Gevolgen t.a.v. de goederen - Vordering in echtscheiding - Onverdeelde goederen - Vruchten - Echtgenoten - Aandeel

- Art. 577-2, § 3 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1278, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

GEVOLGEN T.A.V. DE PERSONEN

C.24.0073.N 7 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250307.1N.5 AC nr. ...

Bij het bepalen van de bijdrage van de ouders in de kosten voor hun kinderen moet de rechter rekening houden met de middelen waarover zij werkelijk kunnen beschikken na verrekening van de redelijkerwijze onvermijdelijke lasten, zoals de onderhoudslasten voor een niet-gemeenschappelijk kind.

Gevolgen t.a.v. de personen - Kinderen - Onderhoudsgeld - Niet-gemeenschappelijk kind - Gevolg

- Art. 203, §§ 1 en 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0220.N 14 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250214.1N.5 AC nr. ...

Bij het bepalen van de bijdrage van de ouders in de kosten voor hun kinderen kan de rechter rekening houden met inkomsten die een ouder als titularis van een vennootschap zich redelijkerwijze kon verschaffen; zo kan de alimentatierechter rekening houden met de winsten van een vennootschap waarvan een ouder bestuurder of aandeelhouder is, ingeval die winsten, zonder bedrijfseconomische noodzaak, als reserve in de vennootschap werden aangehouden en niet bij wijze van vergoeding of dividend aan de ouder werden uitgekeerd, terwijl die ouder anders kon beslissen (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen t.a.v. de personen - Kinderen - Onderhoudsbijdrage kinderen - Normaal verkrijgbare inkomsten via de vennootschap - Begrip

- Art. 203bis Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 203 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0522.F 23 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.6 AC nr. ...

Het arrest dat voor het vaststellen van het brutobedrag van de uitkering na echtscheiding een nettobedrag tot beloop van tachtig pct. in aanmerking neemt, terwijl dit percentage moet worden toegepast op het brutobedrag van de uitkering na echtscheiding om te bepalen tot op welke hoogte deze belastbaar is, schendt artikel 99 WIB92.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Bedrag van de uitkering na echtscheiding - Vaststelling van een maandelijks nettobedrag - Wijze van berekening van het brutobedrag dat de belasting definitief omvat

- Art. 99 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.21.0177.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.3 AC nr. ...

De ouders dienen naar evenredigheid van hun middelen te zorgen voor de huisvesting, het levensonderhoud, het toezicht, de opvoeding en de opleiding van hun kinderen, waarbij onder middelen met name alle beroepsinkomsten, roerende en onroerende inkomsten van de ouders worden bedoeld, alsook alle voordelen en andere middelen die hun levensstandaard en deze van de kinderen waarborgen; indien de rechter bij het bepalen van die middelen rekening houdt met de mogelijkheden die de ouders onbenut laten om bijkomende inkomsten te verwerven, moeten die mogelijkheden concreet zijn (1). (1) Cass. 2 januari 2014, AR C.12.0164.N, AC 2014, nr. 1.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Uitkering tot levensonderhoud - Bedrag - Gegevens waarmee rekening kan worden gehouden - Mogelijkheden die partijen onbenut laten

- Art. 301, §§ 2 en 3 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0638.N 16 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.5 AC nr. ...

De familierechter die wordt aangesproken tot herziening van de verblijfsregeling die de echtgenoten in een familierechtelijke overeenkomst met het oog op echtscheiding door onderlinge toestemming over hun kinderen hebben getroffen, moet rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak en in het belang van de kinderen nagaan of nieuwe omstandigheden de toestand van de partijen of die van hun kinderen ingrijpend wijzigen; de appelrechter die de verblijfsregeling die de partijen bij overeenkomst met het oog op echtscheiding door onderlinge toestemming over hun kinderen hebben getroffen, wijzigt om de enkele reden dat de wijziging in het belang van de kinderen is zonder een nieuwe omstandigheid vast te stellen die dergelijke wijziging toelaat, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht (1). (1) Zie Cass. 19 december 2022, AR C.22.0104.N, AC 2022, nr. 836 en Cass. 28 juni 2012, AR C.11.0069.N, AC 2012, nr. 421, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

Gevolgen t.a.v. de personen - Kinderen - Ouderlijk gezag en recht op persoonlijk contact - Gewijzigde omstandigheden

- Artt. 374, § 2, vierde lid, en 387bis Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1288, eerste lid, 2° en 3°, tweede lid, 1253ter/4 tot 1253ter/6 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1228, eerste lid, 2° en 3°, tweede lid, 1253ter/4 tot 1253ter/6 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0484.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.15 AC nr. ...

Noch uit artikel 203, § 1, oud Burgerlijk Wetboek noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de betalingen door een schuldenaar die naast onderhoudsschulden ook andere schulden heeft bij dezelfde schuldeiser, bij afwezigheid van uitdrukkelijke toerekening door die schuldenaar of toerekening door de schuldeiser in het kwijtschrift, noodzakelijk eerst op de onderhoudsschulden en pas dan op de andere schulden moeten worden toegerekend (1); de schuldenaar van een uitkering tot onderhoud die meer dan twee maanden vrijwillig nalaat de termijnen ervan volledig te kwijten en zich ertoe beperkt slechts een gedeelte ervan te betalen, maakt zich schuldig aan familieverlating (2). (1) L. DUPONT, "Verlating van familie", APR 1975, 53. (2) Cass. 3 november 2009, AR P.09.0884.N, AC 2009, nr. 634, RW 2009-10, 1644; Cass. 20 mei 2009, AR P.09.0272.F, AC 2009, nr. 332. Zie ook R. DECLERCQ, "L'abandon de famille en droit pénal belge", RDP 1953, 547; L. DUPONT, "Verlating van familie", APR, 1985, 58-60.

Gevolgen t.a.v. de personen - Kinderen - Onderhoudsbijdrage voor het kind na echtscheiding - Meerdere schulden tegenover de onderhoudsgerechtigde ouder - Toerekening van een betaling op de onderhoudsschuld - Omvang

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 391bis Strafwetboek

C.19.0417.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.41 AC nr. ...

Wanneer het faillissement wordt uitgesproken vooraleer de echtscheiding gevolgen heeft ten aanzien van derden, omvat de faillissementsboedel benevens het eigen vermogen van de echtgenoot-gefailleerde ook de volledige huwelijksgemeenschap en dienen de tot de huwelijksgemeenschap behorende goederen door de curator te gelde te worden gemaakt ten behoeve van de faillissementsschuldeisers, rekening houdend met de regels in verband met de verhaalbaarheid van schulden ten aanzien van echtgenoten; wanneer het faillissement daarentegen wordt uitgesproken na het ogenblik waarop de echtscheiding gevolgen heeft ten aanzien van derden, moet in eerste instantie de huwelijksgemeenschap worden vereffend en verdeeld, waarna het netto-aandeel van de gefailleerde echtgenoot aan de curator dient te worden overgemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen t.a.v. de personen - Algemeen - Echtscheiding - Gevolgen ten opzichte van derden - Tussenkomend faillissement van één van de echtgenoten - Tijdstip

- Art. 96 Wet 8 augustus 1997
- Art. 1278, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0285.N 11 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201211.1N.8 AC nr. ...

De rechter kan de duur van de onderhoudsuitkering beperken tot een kortere termijn dan de huwelijksduur, indien en voor zover de uitkeringsgerechtigde kan worden verondersteld na verloop van die kortere termijn over voldoende inkomsten of mogelijkheden te beschikken om zelf in zijn behoeften te kunnen voorzien (1). (1) Zie Cass. 8 juni 2012, AR C.11.0469.F, AC 2012, nr. 374; Cass. 12 oktober 2009, AR C.08.0524.F, AC 2009, nr. 572.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Kortere termijn dan de huwelijksduur

- Art. 301, § 3, eerste en tweede lid, en § 4, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0463.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.4 AC nr. ...

Met " voordelen " in de zin van de artikelen 299 (oud en nieuw) en 300 Burgerlijk Wetboek worden bedoeld, enerzijds, alle schenkingen tussen echtgenoten en, anderzijds, de huwelijksvoordelen die tegelijk overlevingsrechten zijn; het beding in een huwelijkscontract met scheiding van goederen volgens hetwelk iedere echtgenoot titularis is van een vordering die hem, bij de ontbinding van het huwelijk, recht geeft op een aandeel in de aanwinsten van het vermogen van de mede-echtgenoot, verleent geen huwelijksvoordeel dat tegelijk een overlevingsrecht is in de zin van deze artikelen (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Beding in een huwelijkscontract met scheiding van goederen - Echtgenoot tegen wie de echtscheiding wordt toegestaan - Verlies van voordelen - Begrip

- Artt. 299, nieuw en oud, en 300 Burgerlijk Wetboek

C.15.0328.F 24 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190624.2 AC nr. ...

In geval van echtscheiding geschiedt het behoud van de contractuele erfstelling, voortvloeiend uit het vroegere artikel 300 Burgerlijk Wetboek, of het verval ervan, voortvloeiend uit het nieuwe artikel 299 van dat wetboek, en is het onherroepelijk verkregen op het ogenblik dat de echtscheiding uitwerking krijgt; hieruit volgt dat de echtgenoot die de echtscheiding heeft verkregen vóór de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007 en het voordeel van een contractuele erfstelling heeft behouden krachtens het vroegere artikel 300 Burgerlijk Wetboek, dat voordeel niet kan worden ontnomen ten gevolge van de opheffing van die bepaling en de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 299 van dat wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 391.

Gevolgen t.a.v. de personen - Allerlei - Contractuele erfstelling ten voordele van de echtgenoot - Echtscheiding in het voordeel van de begiftigde echtgenoot - Vroegere artikelen 299 en 300 Burgerlijk Wetboek - Nieuwe wet - Overlijden van de erfsteller - Gevolg - Toepasselijke wet

C.16.0437.F 1 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171201.1 AC nr. ...

De uitkering na echtscheiding heeft niet tot doel de uitkeringsgerechtigde in staat te stellen de kosten van de opvoeding en het onderhoud van de gemeenschappelijke kinderen te kunnen dragen.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Uitkering na echtscheiding

- Art. 301, § 3 Burgerlijk Wetboek

C.16.0397.F 6 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171006.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 301, §§ 2 en 3, van het Burgerlijk Wetboek volgt niet dat de onderhoudsuitkering na echtscheiding de uitkeringsgerechtigde dezelfde levensstandaard als tijdens het samenleven moet waarborgen (1). (1) Zie Cass. 6 maart 2014, AR C.12.0184.N, AC 2014, nr. 178.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Onderhoudsuitkering - Vaststelling - Criterium

- Art. 301, §§ 2 en 3 Burgerlijk Wetboek

C.15.0251.F 16 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170216.9 AC nr. ...

De uitkomst van de vereffening-verdeling van het huwelijksvermogen van de voormalige echtgenoten kan, in bepaalde omstandigheden, het nieuwe element zijn dat de herziening van het bedrag van de uitkering na echtscheiding rechtvaardigt naargelang de verrijking of de verarming van de voormalige echtgenoten (1). (1) Art. 301, § 3, Burgerlijk Wetboek, zoals van toepassing voor zijn wijziging door de wet van 27 april 2007; zie Cass. 14 september 2012, AR C.11.0619.N, AC 2012, nr. 469.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Uitkering na echtscheiding - Vaststelling - Ingrijpende wijziging in de bestaansmiddelen van de uitkeringsgerechtigde echtgenoot - Nieuw element

- Art. 301, § 3 Burgerlijk Wetboek

C.14.0471.F 5 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151005.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Onderhoudsuitkering - Levensstijl - Aanzienlijke terugval van de economische situatie - Behoeftige echtgenoot - Inkomsten van de andere echtgenoot - Beoordeling

De onderhoudsuitkering die krachtens artikel 301, Burgerlijk Wetboek, verschuldigd is, wordt niet voornamelijk vastgesteld volgens de levensstijl van de echtgenoten tijdens hun samenleven, zodat de aanzienlijke terugval van de economische situatie van de behoeftige echtgenoot kan beoordeeld worden zonder precies het bedrag te kennen van de inkomsten van de andere echtgenoot tijdens hun samenleven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015 nr. ...

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Onderhoudsuitkering - Levensstijl - Aanzienlijke terugval van de economische situatie - Behoeftige echtgenoot - Inkomsten van de andere echtgenoot - Beoordeling

- Art. 301 Burgerlijk Wetboek

C.13.0304.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150917.14 AC nr. ...

De omstandigheid dat de woonstvergoeding die een uitkeringsgerechtigde ex-echtgenoot op grond van artikel 577-2, §3 en §5, Burgerlijk Wetboek verschuldigd is vanaf het definitief worden van de echtscheiding, wegens de exclusieve bewoning van de nog onverdeelde voormalige echtelijke woonst, niet effectief maandelijks wordt betaald, maar een te verrekenen schuld is die bij de vereffening en verdeling in mindering zal worden gebracht op zijn aandeel in de onverdeeldheid, verhindert in beginsel niet dat de rechter de met de nog te verrekenen woonstvergoeding corresponderende woonlast in aanmerking neemt bij het beoordelen van de staat van behoefte van de uitkeringsgerechtigde ex-echtgenoot en het bepalen van de hem toekomende onderhoudsuitkering na echtscheiding; daardoor wordt geen rekening gehouden met een toekomstige en onzekere wijziging in de financiële toestand van de partijen; dat artikel 301, §7, tweede lid, Burgerlijk Wetboek de mogelijkheid biedt de uitkering tot levensonderhoud aan te passen indien de vereffening en verdeling aanleiding geeft tot een wijziging van de financiële toestand van de partijen die dit rechtvaardigt, doet daaraan niet af.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Vereffening en verdeling - Woonstvergoeding - Staat van behoefte van de uitkeringsgerechtigde ex-echtgenoot - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Draagwijdte

- Artt. 301, § 7, tweede lid, en 577-2, §§ 3 en 5 Burgerlijk Wetboek

C.13.0615.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Devolutieve kracht - Beperking van het hoger beroep - Draagwijdte

Het volstaat dat de beslissing tot echtscheiding niet meer voor verzet of hoger beroep vatbaar is opdat de echtscheiding ten aanzien van de persoon van de echtgenoten gevolgen heeft, ook al wordt het vonnis waarin deze beslissing is vervat op andere punten bestreden; niet vereist is dat de beslissing daarenboven op regelmatige wijze in de registers van de burgerlijke stand is overgeschreven (1). (1) Zie de concl. OM.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Syntheseconclusie - Artikel 748bis, Gerechtelijk Wetboek - Aard van die bepaling

- Artt. 28 en 1278, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0182.F 16 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150416.3 AC nr. ...

Wanneer een echtscheidingsprocedure werd ingeleid vóór de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007, blijven de vroegere, daarin vermelde bepalingen van het Burgerlijk Wetboek van toepassing op de volledige echtscheidingsprocedure en wanneer, in het kader van die procedure, de echtscheiding wordt uitgesproken op grond van die vroegere bepalingen, hetzij vóór hetzij na de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007, blijft het daaruit voortvloeiende recht op levensonderhoud na echtscheiding bepaald door de vroegere wet (1). (1) Zie Cass. 8 maart 2010, AR C.08.0550.F, AC 2010, nr. 160, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT in Pas.

Gevolgen t.a.v. de personen - Algemeen - Nieuwe wet - Werking in de tijd - Echtscheiding - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Afwijking van de onmiddellijke toepassing

- Art. 42, § 2 Wet 27 april 2007

Wanneer de echtscheiding van de partijen enkel op grond van het nieuwe artikel 229, §1, Burgerlijk Wetboek werd uitgesproken door een vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, moet het recht op levensonderhoud na echtscheiding worden bepaald door de bepalingen van het nieuwe artikel 301 Burgerlijk Wetboek.

Gevolgen t.a.v. de personen - Algemeen - Nieuwe wet - Werking in de tijd - Echtscheiding - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Afwijking van de onmiddellijke toepassing - Grens

- Art. 42, § 2 Wet 27 april 2007

Hoewel de wetgever, wat betreft de onderhoudsuitkering na een echtscheiding die is uitgesproken op grond van de vroegere artikelen 229, 231 en 232 van het Burgerlijk Wetboek, heeft willen afwijken van de regel van de onmiddellijke toepassing van de wet van 27 april 2007, om te voorkomen dat alle gescheiden echtgenoten een uitkering tot levensonderhoud zouden kunnen vorderen wanneer zij voldoen aan de in de nieuwe wet bepaalde economische voorwaarden voor de toekenning ervan, zelfs als zij schuldig zijn of het vermoeden van schuld van het vroegere artikel 306 Burgerlijk Wetboek niet hebben omgekeerd of als de gewezen echtgenoten met gedeelde schuld zijn gescheiden, geldt die afwijking niet voor een vordering van een uitkering tot levensonderhoud die wordt ingesteld na een echtscheiding die enkel op grond van de nieuwe wet werd uitgesproken, aangezien alle vorderingen tot echtscheiding en de daaruit voortvloeiende vorderingen tot toekenning van een uitkering tot levensonderhoud onderworpen moeten worden aan één enkel, coherent rechtsstelsel (1). (1) Zie Cass. 8 maart 2010, AR C.08.0550.F, AC 2010, nr. 160, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT in Pas.

Gevolgen t.a.v. de personen - Algemeen - Nieuwe wet - Werking in de tijd - Echtscheiding - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Afwijking van de onmiddellijke toepassing

- Art. 42, § 2 Wet 27 april 2007

C.14.0179.F 19 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.12 AC nr. ...

De uit de echt gescheiden echtgenoot dient in de eerste plaats de in artikel 301 Burgerlijk Wetboek bedoelde uitkering tot levensonderhoud te betalen als de andere echtgenoot behoeftig is; slechts in de tweede plaats dienen de ouders in het levensonderhoud van hun gescheiden kind te voorzien met toepassing van artikel 203, §1, Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 20 april 2007, AR C.05.0153.N, AC 2007, nr. 197.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Verzoek om een uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding - Ouderlijke onderhoudsverplichting - Rangorde

- Artt. 203, § 1, en 301 Burgerlijk Wetboek

De artikelen 203, §1, en 301, §§2 en 3, Burgerlijk Wetboek beletten niet dat, om de relatieve staat van behoefte van de echtgenoot-schuldeiser te beoordelen, de rechtbank rekening houdt met de vrijwillige financiële hulp die zijn vader en moeder hem gaven tijdens het samenleven en die zij hem blijven geven.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Verzoek om een uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding - Ouderlijke onderhoudsverplichting - Staat van behoefte van de begunstigde - Beoordeling - Criteria

- Artt. 203, § 1, en 301, §§ 2 en 3 Burgerlijk Wetboek

Om de relatieve staat van behoefte van de uitkeringsgerechtigde echtgenoot te beoordelen, dient de rechter geen rekening te houden met de financiële situatie en de levensstijl van de echtgenoot-schuldenaar sinds de scheiding van de partijen.

Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Verzoek om een uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding - Staat van behoefte van de begunstigde - Beoordeling - Criteria

- Art. 301, § 3 Burgerlijk Wetboek

ECONOMIE

C.21.0543.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.1 AC nr. ...

Het recht van terugkoop van de openbare rechtspersoon in geval de gebruiker de economische bedrijvigheid staakt of in geval dat hij de andere voorwaarden tot gebruik niet naleeft, is een persoonlijk recht waarvan de rechtsvordering, bij gebrek aan afwijkende regeling in de Wet Economische Expansie, onderworpen is aan de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar bepaald in artikel 2262bis, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Economische expansie - Verkoop van gronden - Recht van terugkoop - Persoonlijke rechtsvordering - Verjaringstermijn

- Art. 2262bis, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie
- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

C.21.0187.F 22 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221222.1F.1 AC nr. ...

Het belang van de distributienetgebruikers vormt een van de doelstellingen van de reglementering en van de transitoire tariefmethodologieën 2017 en 2018; het is bijgevolg een transparant en voorzienbaar criterium om het onredelijk karakter van niet-beheersbare kosten te beoordelen (1). (Tariefmethodologieën van 11 februari 2016 en 1 december 2017 van de CWAPE voor de distributie van elektriciteit en aardgas) (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 856.

- Energie - Gas en elektriciteit - Elektriciteitsrichtlijn 2009/72/EG van het Parlement en de Raad van 13 juli 1999 - Gasrichtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 - Doelstellingen - Omzetting in Belgisch recht - Vaststelling van de tarieven door de regulerende instantie - Tariefmethodologieën voor 2017 en 2018 - Overgangsperiode - Verwerping van de niet-beheersbare kosten - Onredelijk karakter - Beoordeling

- Art. 15/5ter Wet 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen
- Art. 12bis, §§ 2, 4, 5 et 9, en 23 Wet 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

De doelstelling van de Elektriciteitsrichtlijn en de Gasrichtlijn om een betrouwbaar, efficiënt en klantgericht concurrentiesysteem in te voeren dat de levering van elektriciteit tegen de laagste prijs waarborgt, maakt deel uit van de transparante en voorzienbare criteria die als basis dienen voor de vaststelling, door de regulerende instantie, van de tarifaire berekeningsmethoden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 856.

- Energie - Gas en elektriciteit - Elektriciteitsrichtlijn 2009/72/EG van het Parlement en de Raad van 13 juli 1999 - Gasrichtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 - Doelstellingen - Vaststelling van de tarieven door de regulerende instantie - Criteria

- Art. 40 en 41 Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raadvan 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG
- Artt. 36 en 37, §§ 1, a en d, en 8 Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG

P.20.1017.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.11 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 16, lid 2, Richtlijn nr. 2000/13/EG en artikel 15, lid 2, Verordening (EU) nr. 1169/2011 en hun wetsgeschiedenis volgt dat de lidstaten kunnen eisen dat de verplichte voedselinformatie op het etiket van levensmiddelen minstens wordt aangebracht in de taal of de talen van het taalgebied waar de producten op de markt worden aangeboden, op voorwaarde dat die talen tot de officiële talen van de Europese Unie behoren; de appelrechters die oordelen dat de bepaling van artikel 8 van de Wet van 24 januari 1977, krachtens dewelke de gegevens die op het etiket voorkomen en dwingend zijn voorgeschreven, minstens worden gesteld in de taal of talen van het taalgebied waar de producten op de markt worden aangeboden, respectievelijk het Frans of het Nederlands, niet onverenigbaar is met het doel gesteld door de Europese regelgeving en zoals ook uitgedrukt door artikel 16, lid 2, Richtlijn nr. 2000/13/EG en artikel 15, lid 2, Verordening (EU) nr. 1169/2011, verantwoorden hun beslissing naar recht.

- Verplichte voedselinformatie - Etikettering levensmiddelen - Taal van het taalgebied waar producten worden aangeboden - Voorwaarde - Europese regelgeving - Belgische regelgeving - Verenigbaarheid - Draagwijdte

- Art. 8 Wet 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten

- Art. 15, tweede lid Verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011

- Art. 16, tweede lid Richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgeving der lidstaten inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame

C.20.0144.N 19 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.8 AC nr. ...

Het recht van terugkoop, dat kan worden uitgeoefend indien de koper niet voldoet aan de voorwaarden omtrent de economische bestemming van de gronden en de gebruiksmodaliteiten, strekt tot vrijwaring van de belangrijke financiële inspanningen die de overheid heeft moeten doen voor de aankoop, de aanleg of de uitrusting van de gronden, zodat de termijn van vijf jaar waartoe artikel 1660 Oud Burgerlijk Wetboek het in artikel 1659 Oud Burgerlijk Wetboek bedoelde recht van wederinkoop beperkt, hierop niet van toepassing is (1). (1) Zie Cass. 22 februari 2018, AR C.13.0095.N, AC 2018, nr. 115; Cass. 3 december 2015, AR C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728, met gelijkluidende concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem; Cass. 18 maart 2004, AR C.03.0099.N, AC 2004, nr. 154.

- Economische expansie - Verkoop van gronden - Recht van terugkoop - Aard

- Art. 76 Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

C.20.0331.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.3 AC nr. ...

De uitvoering van een in tijd en ruimte en op het vlak van de geviseerde activiteiten beperkt niet-concurrentiebeding beperkt niet steeds op onevenredige wijze de vrijheid van ondernemen wanneer de overeenkomst die het beding bevat, onrechtmatig werd beëindigd door de partij in wiens voordeel de niet-concurrentie was bedongen.

- Vrijheid van koophandel en nijverheid - Overeenkomst - Onrechtmatige beëindiging - Niet-concurrentiebeding

- Art. II.3 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.18.0144.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1 AC nr. ...

De vrijheid om enige economische activiteit naar keuze uit te oefenen en de vrijheid van ondernemen omvatten de vrijheid van mededinging die slechts aan beperkingen kan worden onderworpen bij wet of overeenkomst, waarbij de wet niet voorziet in een concurrentieverbod voor een bestuurder van een vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

- Vrijheid van koophandel en nijverheid - Vrijheid van mededinging - Beperkingen - Bestuurder van een vennootschap - Toepassing

- Artt. II.3 en II.4 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.18.0381.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.2 AC nr. ...

Een nietig verklaarde overeenkomst kan voor partijen geen grondslag van rechten en verplichtingen zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Distributieovereenkomst - Beding van verticale prijsbeperking - Hardekernrestrictie - Nietigheid van rechtswege

- thans art. 101 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Art. 81, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap, in de versie ervan geconsolideerd te Amsterdam op 2 okt. 1997, goedgekeurd bij de wet van 10 augustus 1998

C.19.0005.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.4 AC nr. ...

Uit de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof volgt dat het beginsel van de economische en monetaire unie een bevoegdheidsverdelende regel uitmaakt in de zin van artikel 26,§1, 1°, bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, waarvan uitsluitend het Grondwettelijk Hof de schending door een decreet mag toetsen (1). (1) Zie concl. OM.

- Economische en monetaire unie - Bevoegdheidsverdelende regel - Schending

- Art. 26, § 1, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

D.16.0021.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.13 AC nr. ...

Apothekers, ook al zijn zij geen kooplieden in de zin van artikel 1 Wetboek van Koophandel en ook al hebben zij een maatschappelijke functie, oefenen een activiteit uit die gericht is op de uitwisseling van goederen of diensten; zij streven op duurzame wijze een economisch doel na en zijn aldus in de regel ondernemingen in de zin van artikel I.1, 1°, Wetboek Economisch Recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. I.1, 1° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Art. 1 Wetboek van Koophandel

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Een beslissing van een raad van beroep die aan een of meer apothekers beperkingen oplegt in de mededinging die niet vereist zijn om de fundamentele regels van het beroep te handhaven of aan de dringende eisen van de regelmatige normale toediening van de gezondheidszorgen te voldoen, maar die in werkelijkheid ertoe strekken bepaalde materiële belangen van apothekers te begunstigen of een bepaald economisch stelsel te installeren of in stand te houden, is in strijd met artikel IV.1, §1, 2° en 3°, Wetboek Economisch Recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. IV.1, § 1, 2° en 3° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Krachtens de bepalingen van de Apothekerswet zijn de Orde bepaalde taken opgedragen, inzonderheid toe te zien op het eerbiedigen van de deontologie en op de handhaving van de eer, de bescheidenheid, de eerlijkheid en de waardigheid van haar leden; de Orde streeft hierbij geen economisch doel na maar vervult een wettelijke taak waarvoor zij een regulerende bevoegdheid heeft gekregen van de overheid; dit belet evenwel niet dat zij een ondernemingsvereniging is in de zin van artikel IV.1, §1, Wetboek Economisch Recht zodat haar beslissingen in overeenstemming moeten zijn met de eisen van de voormelde bepalingen van het Wetboek Economisch Recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. IV.1, § 1 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.13.0095.N 22 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180222.6 AC nr. ...

Artikel 76 van het decreet van 19 december 2003 strekt er net zoals artikel 32, §1, Wet Economische Expansie toe het gebruik of het verwerven van gronden afhankelijk te maken van de bestendiging van de economische activiteit die erop wordt uitgeoefend en voorziet daartoe onder meer in een eigen verplichte regeling van terugkoop die geenszins gelijkstaat met de privaatrechtelijke bepalingen in het Burgerlijk Wetboek over het recht van wederinkoop, zodat de termijn van vijf jaren tot dewelke artikel 1660 Burgerlijk Wetboek het recht van wederinkoop, bedoeld in artikel 1659 Burgerlijk Wetboek beperkt, ook onder de gelding van het decreet van 19 december 2003 niet van toepassing is op het in artikel 76 van dat decreet bedoelde terugkooprecht (1). (1) Cass. 3 december 2015, AR C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728.

- Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 - Artikel 76 - Gebruik of verwerving van gronden - Bestendigen van de economische activiteit ingeval van verkoop - Recht van terugkoop

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

- Art. 76 Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

De termijn van vijf jaren tot welke artikel 1660 Burgerlijk Wetboek het in artikel 1659 Burgerlijk Wetboek bedoelde recht van wederinkoop beperkt, is niet van toepassing op het recht van terugkoop bepaald in artikel 32, §1, Wet Economische Expansie nu een dergelijke beperking onverenigbaar is met het oogmerk om aan die gronden een blijvende economische bestemming te geven (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2004, AR C.03.0099.N, AC 2004, nr.154; Zie Cass. 3 december 2015, C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728.

- Wet Economische Expansie - Artikel 32, § 1 - Aankoop, aanleg en uitrusting van gronden - Verkoop - Recht van terugkoop

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

Uit artikel 32, §1, Wet Economische Expansie en de wetsgeschiedenis volgt dat het recht van terugkoop dat kan worden uitgeoefend ingeval de koper niet voldoet aan de voorwaarden inzake de economische bestemming van de gronden en de gebruiksmodaliteiten ervan, de belangrijkste financiële inspanningen wil vrijwaren die de Staat heeft moeten doen voor de aankoop, de aanleg of de uitrusting van deze gronden (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2004, AR C.03.0099.N, AC 2004, nr.154; Zie Cass. 3 december 2015, C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728.

- Wet Economische Expansie - Artikel 32, § 1 - Aankoop, aanleg en uitrusting van gronden - Verkoop - Recht van terugkoop - Doelstelling

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

---

C.15.0537.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Ondernemingsvereniging - Beperking handelingsvrijheid op de relevante markt - Verbod

Niet elk besluit van een ondernemingsvereniging die de handelingsvrijheid op de relevante markt beperkt valt onder het verbod van artikel IV.1, §1, Wetboek van Economisch Recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Ondernemingsvereniging - Beperking handelingsvrijheid op de relevante markt - Verbod

- Art. IV.1, § 1 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

---

C.15.0538.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.3 AC nr. ...

Bedingen die onrechtmatig zijn in de overeenkomsten gesloten tussen een beroepsbeoefenaar van een vrij beroep en een consument zijn verboden en nietig (1). (1) Zie concl. OM.

- Overeenkomst - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

- Artt. XIV.50 en XIV.51, § 1, eerste lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- *Overeenkomst - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding*

- *Overeenkomst - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding*

Een onrechtmatig beding is elk beding of elke voorwaarde in een overeenkomst tussen een beoefenaar van een vrij beroep en een consument die, alleen of in samenhang met een of meer andere bedingen of voorwaarden, een kennelijk onevenwicht schept tussen de rechten en plichten van de partijen ten nadele van de consument (1). (1) Zie concl. OM.

- *Overeenkomst - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding*

- Art. I.8, 20° Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

C.16.0354.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.2 AC nr. 468

Artikel 7 van het decreet van 2 en 17 maart 1791, dat zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en nijverheid, is van openbare orde (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

- *Vrijheid van handel en nijverheid - Ongeoorloofde beperking - Verbod - Aard*

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

De beperking van de concurrentie is onredelijk wanneer die naar voorwerp, territorium of duur verder reikt dan noodzakelijk om de concurrentie tegen te gaan (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

- *Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie*

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Het beding dat een onredelijke beperking van de concurrentie naar voorwerp, territorium of duur oplegt, is nietig (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

- *Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie*

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

C.16.0177.N 3 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.2 AC nr. ...

Artikel IV.1., §1, WER wordt niet geschonden doordat vrije beroepsbeoefenaren zoals advocaten of de OVB door middel van zelfregulering bepaalde ethische regels vastleggen indien deze regels evenredig blijven met het nagestreefde en door de nationale openbare overheid opgelegde doel; voor de goede uitoefening van het beroep van advocaat is het van wezenlijk belang dat de cliënt in volledige onafhankelijkheid en in zijn belang wordt verdedigd, dat de advocaat elk risico van belangenconflict vermijdt en een strikt beroepsgeheim in acht neemt (1). (1) Zie concl. OM.

- *Wetboek Economisch Recht - Mededinging - Beperking*

- Art. IV.1., § 1 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- *Wetboek Economisch Recht - Mededinging - Beperking*

- *Wetboek Economisch Recht - Vrije uitoefening van economische activiteiten - Beperking*

Uit de bepalingen van artikel II.3 en II.4 WER volgt dat de vrije uitoefening van enige economische activiteit onder meer kan worden beperkt door wetten die de openbare orde betreffen; de regels die de uitoefening van het beroep van advocaat regelen, in het bijzonder met betrekking tot de onafhankelijkheid van de advocaat en de vertrouwelijkheid van de contacten tussen advocaten onderling en tussen advocaten en hun cliënt, zijn van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM.

- *Wetboek Economisch Recht - Vrije uitoefening van economische activiteiten - Beperking*

- Artt. II.3 en II.4 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

D.16.0008.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat bepaalde activiteiten van de beoefenaar van het vrij beroep ressorteren onder de bepalingen van Boek VI WER, doet evenwel geen afbreuk aan de toepasselijkheid op deze laatste van de deontologische gedragsregels eigen aan het vrij beroep, ook wat de activiteiten betreft die niet kenmerkend zijn voor dit vrij beroep.

- Apotheker - Tucht - Wetboek Economisch Recht - Beoefenaar van een vrij beroep - Activiteiten die ressorteren onder de bepalingen van Boek VI WER - Toepasselijkheid van de deontologische gedragsregels eigen aan het vrij beroep

- Artt. I. 1. 1°, I. 8. 35°, VI. 1, § 1, en XIV. 1, § 1, eerste en tweede lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Uit de bepalingen van de artikelen I. 1. 1° en I. 8. 35°, VI. 1. §1 en XIV. 1. §1, eerste en tweede lid, Wetboek Economisch Recht en de wetsgeschiedenis volgt dat de activiteiten van de beoefenaars van een vrij beroep ressorteren onder Boek XIV voor zover deze activiteiten specifiek vallen onder de intellectuele prestaties die kenmerkend zijn voor dit vrij beroep, terwijl de activiteiten waarvoor dit niet het geval is, onderworpen zijn aan de bepalingen van Boek VI WER.

- Apotheker - Tucht - Wetboek Economisch Recht - Activiteiten van de beoefenaars van een vrij beroep - Intellectuele prestaties kenmerkend voor dit vrij beroep - Boek XIV WER - Andere activiteiten waarvoor dit niet het geval is - Boek VI WER

- Artt. I. 1. 1°, I. 8. 35°, VI. 1, § 1, en XIV. 1, § 1, eerste en tweede lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

C.15.0218.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.4 AC nr. ...

De termijn van één maand volgend op de afgifte van het precontractueel informatiedocument, voor het verstrijken waarvan geen enkele verbintenis mag worden aangegaan, is geen verjaringstermijn en betreft evenmin een termijn voor het verrichten van een proceshandeling; Artikel 2260 van het Burgerlijk Wetboek, noch de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek zijn derhalve op de berekening van de termijn van toepassing.

- Commerciële samenwerkingsovereenkomsten - Precontractueel informatiedocument - Afgifte - Termijn waarbinnen geen enkele verbintenis mag worden aangegaan - Aard

- Art. 3 Wet 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten

Het begrip "maand" van de termijn volgend op de afgifte van het precontractueel informatiedocument voor het verstrijken waarvan geen enkele verbintenis mag worden aangegaan, dient te worden uitgelegd in de gebruikelijke betekenis die het dagelijks taalgebruik eraan geeft; de termijn van één maand begint derhalve te lopen vanaf de dag na die van het verstrekken van het precontractueel informatiedocument en eindigt één maand later.

- Commerciële samenwerkingsovereenkomsten - Precontractueel informatiedocument - Afgifte - Termijn waarbinnen geen enkele verbintenis mag worden aangegaan - Uitlegging - Maand

- Art. 3 Wet 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten

C.14.0428.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Wet economische expansie - Artikel 32, § 1 - Verplichte regeling van terugkoop - Verkoopovereenkomst - Terugkooprecht

De bepaling van artikel 32, §1, Wet Economische Expansie, die in een verplichte regeling van terugkoop voorziet, belet niet dat de partijen in de verkoopovereenkomst een termijn kunnen bedingen binnen dewelke het terugkooprecht kan worden uitgeoefend; bij gebrek aan een conventioneel bepaalde termijn, kan het terugkooprecht onbeperkt in de tijd worden uitgeoefend (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet economische expansie - Artikel 32, § 1 - Verplichte regeling van terugkoop - Verkoopovereenkomst - Terugkooprecht

- Art. 32, § 1 Wet 30 dec. 1970 betreffende de economische expansie

C.14.0008.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Vrijheid van handel en onderneming - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde - Bevoegdheid van de rechter

- Vrijheid van handel en onderneming - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde

- Vrijheid van handel en onderneming - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Openbare orde

Artikel 7 van het decreet van 2 en 17 maart 1791, dat zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en ondernemen, is van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Vrijheid van handel en onderneming - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Openbare orde

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Het beding dat een buitensporige beperking van de concurrentie oplegt met betrekking tot het voorwerp, het grondgebied of de duur, is nietig (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***

- Vrijheid van handel en onderneming - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Indien de gedeeltelijke nietigheid van een concurrentiebeding mogelijk is, kan de rechter de nietigheid ervan beperken tot het gedeelte dat strijdig is met de openbare orde, voor zover het behoud van het gedeeltelijk vernietigde beding beantwoordt aan de bedoeling van de partijen (1). (1) Zie andersl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Vrijheid van handel en onderneming - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

EED

P.24.1148.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het

onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

De rechtstoestand waarin een persoon die met behulp van een beëdigd tolk door een opsporingsambtenaar wordt verhoord tijdens een gerechtelijk- of opsporingsonderzoek valt niet te vergelijken met de rechtstoestand van een beklaagde of een beschuldigde die met behulp van een beëdigd tolk wordt verhoord door de rechter op een rechtszitting, gebeurlijk in aanwezigheid van een rechtsprekende jury; in het eerste geval kunnen na het verhoor betwistingen over de onpartijdigheid van de tolk en de kwaliteit van de vertolking worden voorgelegd aan het onderzoeks- of het vonnisgerecht, in het tweede geval gebeurt de vertolking in aanwezigheid van het rechtscollege dat dadelijk over eventuele betwistingen te oordelen heeft (1) (2) (3). (1) Zie gelijkluidende concl. OM. (2) Art. 282 Wetboek van Strafvordering, in de versie van vóór de wijziging bij art. 4 Wet 10 april 2014. (3) Art. 332 Wetboek van Strafvordering, in de versie van vóór de wijziging bij art. 148 Wet 21 december 2009.

- Vooronderzoek - Verhoor van verdachten of getuigen met bijstand van een beëdigde tolk door een

opsporingsambtenaar - Verschil met het verhoor van een beklaagde of beschuldigde op de openbare terechtzetting met bijstand van een beëdigde tolk - Betwistingen over de onpartijdigheid van de tolk en de kwaliteit van de vertolking

- Art. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 282 en 332 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 192 Grondwet, artikel 601, 1° Gerechtelijk Wetboek, artikel 2 Decreet 20 juli 1831, artikel 31 Taalwet Gerechtszaken, artikel 62 Sociaal Strafwetboek en artikel 47bis, § 1, 5 Wetboek van Strafvordering volgt dat behoudens afwijkende regeling alle burgers die met een openbare dienst worden belast de door artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831 bedoelde eed moeten afleggen en dat dit ook het geval was voor een tolk die in gerechtszaken een vertaal- of vertolkingsopdracht uitvoert, tenzij hij op de rechtszitting zelf wordt beëdigd (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Vooronderzoek - Verhoor van verdachten en getuigen - Bijstand van een beëdigde tolk tijdens het verhoor door een sociaal inspecteur vóór 1 december 2016 - Aflegging van de eed van art. 2 Decreet 20 juli 1831 voor de vrederechter

- Art. 47bis, § 1.5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 62 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artttt. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 601, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0908.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.14 AC nr. ...

De boedelbeschrijving die wordt opgesteld na de ontbinding van een huwelijksvermogensstelsel strekt ertoe de omvang van het gemeenschappelijk vermogen of van de onverdeeldheid vast te stellen en dient alle gegevens te bevatten die nodig zijn voor een betrouwbaar beeld van de samenstelling, de baten en de lasten van de onverdeelde boedel (1); de omstandigheid dat het ontbonden huwelijksvermogensstelsel betrekking heeft op een stelsel van scheiding van goederen en geen gemeenschappelijk vermogen omvat, heeft niet tot gevolg dat er geen vereffening en verdeling kan worden bevolen en geen notariële boedelbeschrijving moet worden opgesteld waarbij de in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven eed moet worden afgelegd; immers kan er bij de ontbinding van een stelsel van scheiding van goederen niet alleen sprake zijn van een onverdeeldheid tussen de partijen, maar kan er onder meer ook discussie ontstaan over het eigendomsrecht op bepaalde goederen, wat kan leiden tot de vaststelling van het bestaan van een onverdeeldheid of een directe weerslag kan hebben op de omvang ervan. (1) Cass. 1 maart 2022, AR P.21.0658.N, AC 2022, nr. 154; Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.0548.N, AC 2003, nr. 497; Cass. 26 januari 1999, AR P.97.0485.N, AC 1999, nr. 42; Cass. 8 december 1981, AC 1981-82, nr. 233. Zie alg. S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 63p.

- Boedelbeschrijving - Huwelijksvermogensstelsel - Scheiding van goederen - Notariële boedelbeschrijving - Bestaan van een onverdeeldheid

- Artt. 1175, eerste lid, en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Strafwetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

De uit de echt gescheiden partijen bij een boedelbeschrijving die wordt opgesteld naar aanleiding van de vereffening en verdeling van een gebeurlijke onverdeeldheid na de ontbinding van een stelsel van scheiding van goederen zijn ertoe gehouden om alle goederen en waarden te vermelden die kunnen leiden tot de vaststelling van het bestaan van een onverdeeldheid of die een invloed kunnen hebben op de omvang van de onverdeelde boedel; zij zijn er bovendien ook toe verplicht opgave te doen van de goederen en waarden die krachtens een wettelijke bepaling of een beding in het huwelijkscontract tot hun respectieve eigen vermogen behoren maar waarvan het eigendomsrecht door de andere partij wordt betwist.

- Boedelbeschrijving - Omvang van de onverdeeldheid na echtscheiding - Huwelijksvermogensstelsel van scheiding

van goederen - Notariële boedelbeschrijving met eedaflegging - Verplichtingen van de partijen bij de aangifte van goederen

- Artt. 1175, eerste lid, en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Strafwetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1556.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.14 AC nr. ...

De verplichting van een gerechtsdeskundige, beëdigd vertaler of vertaler-tolk die niet in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen en beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken is opgenomen om zijn verslag of vertaling op straffe van nietigheid te ondertekenen, waarbij die handtekening moet worden voorafgegaan door de in artikel 555/15, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde schriftelijke eed, is niet van toepassing op de tolk, bedoeld in artikel 555/15, derde lid, Gerechtelijk Wetboek.

- Tolk - Verplichting om het verslag of de vertaling op straffe van nietigheid te ondertekenen - Artikel 555/15, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied - Tolk bedoeld in artikel 555/15, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Gevolg

- Artt. 11 tot 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 555/15, derde en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Een door een tolk afgelegde eed is regelmatig, ook als die eed niet letterlijk wordt afgelegd in de door de wet voorgeschreven bewoordingen, voor zover de afgelegde eed eenzelfde betekenis heeft als de voorgeschreven eed en aan de tolk dezelfde verplichtingen oplegt (1). (1) Cass. 13 februari 2018, AR P.17.1023.N, AC 2018, nr. 95.

- Door tolk afgelegde eed - Vorm - Voorwaarden

- Artt. 11 tot 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 555/15, derde en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.1023.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.2 AC nr. ...

Een door een tolk afgelegde eed is regelmatig, ook als die eed niet letterlijk wordt afgelegd in de door artikel 27 Wet Register Deskundigen en Tolken voorgeschreven bewoordingen, voor zover de afgelegde eed eenzelfde betekenis heeft als de voorgeschreven eed en aan de tolk dezelfde verplichtingen oplegt.

- Door tolk afgelegde eed - Vorm

P.15.1077.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.3 AC nr. ...

De eed die bij de boedelbeschrijving wordt afgelegd, heeft betrekking op de vermeldingen die nuttig zijn voor het vaststellen van de omvang van de boedel (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0032.N, AC 2015, nr. 152.

- Eed bij boedelbeschrijving - Voorwerp

- Art. 226 Strafwetboek

P.16.0383.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.6 AC nr. ...

De eed die bij de boedelbeschrijving wordt afgelegd heeft betrekking op de vermeldingen die nuttig zijn voor het vaststellen van de omvang van de boedel en hoewel de eed geen betrekking heeft op verklaringen betreffende de oorsprong of de eigendom van de goederen, waarover de strafrechter niet te oordelen heeft en die aan bod zullen komen ter gelegenheid van de vereffening en verdeling, dienen de belanghebbenden niettemin zo dit van belang is voor het bepalen van de omvang van de boedel, correcte opgave te doen van de plaats waar de goederen zich bevinden of zich op elk voor het opmaken van de boedelbeschrijving relevant tijdstip hebben bevonden, wie de goederen onder zich heeft of op elk voor het opmaken van de boedelbeschrijving relevant tijdstip in bezit had of wat ermee is gebeurd; een verzwijging van die gegevens of het vermelden van onjuiste gegevens kan immers een onttrekking inhouden van de goederen aan de boedel en dus een verduistering in de zin van artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0032.N, AC 2015, nr. 152; VANOVERBEKE, S., "Het begrip 'verduistering' bij de eedaflegging n.a.v. een boedelbeschrijving" (noot onder Antwerpen 14 mei 2002), RW 2002-03, 909-912.

- Eed bij boedelbeschrijving

P.14.0032.N 3 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150303.3 AC nr. ...

De eed die bij de boedelbeschrijving wordt afgelegd, heeft betrekking op de vermeldingen die nuttig zijn voor het vaststellen van de omvang van de boedel, niet op verklaringen omtrent de oorsprong of de eigendom van de goederen waarover de strafrechter niet bevoegd is te oordelen, maar die aan bod zullen komen ter gelegenheid van de vereffening en verdeling (1). (1) Cass. 28 februari 2012, AR P.11.0925.N, AC 2012, nr. 137.

- Eed bij boedelbeschrijving

- Art. 226 Strafwetboek

EFFECTEN AAN TOONDER

C.11.0371.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.5 AC nr. ...

Het middel, dat aanvoert dat de in dat artikel 138, tweede lid, van de wet van 4 december 1990 opgenomen uitkering van de deelbewijzen aan de deelnemers ook doelt op de levering van deelbewijzen, faalt naar recht.

- Gemeenschappelijk beleggingsfonds naar Luxemburgs recht - Bewarende bank - Vennootschap naar Luxemburgs recht - Aanwijzing in België van een instelling die instaat voor de uitkeringen aan de deelnemers - Begrip betaling aan de deelnemers

- Art. 138, tweede lid Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

EIGENDOM

C.24.0109.N 18 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250918.1N.9 AC nr. ...

Artikel 555 Oud Burgerlijk Wetboek is van toepassing op een derde, dit is elke andere persoon dan de grondeigenaar zelf, ongeacht zijn hoedanigheid, die op eigen kosten en voor eigen rekening beplantingen of gebouwen tot stand heeft gebracht, en waarbij het lot van die beplantingen of gebouwen niet wordt geregeld in een afwijkende wettelijke of contractuele bepaling (1). (1) Zie concl. OM.

- Natrekking - Eigenaar van de grond - Gebouwen - Tot stand gebracht door een derde - Begrip

- Art. 555 Oud Burgerlijk Wetboek

Een mede-eigenaar die een gebouw opricht op een perceel grond dat aan de onverdeeldheid toebehoort, is een derde in de zin van artikel 555 Oud Burgerlijk Wetboek, aangezien hij een andere persoon is dan de grondeigenaar zelf in de mate dat hij niet enkel bouwt op zijn eigen aandeel, maar ook op dat van zijn deelgenoten in de onverdeelde grond; elke fractie van die grond wordt immers getroffen door de onverdeeldheid; de mede-eigenaar kan derhalve, indien de andere mede-eigenaars geen wegruiming vragen ten aanzien van hen een vergoeding vorderen als bedoeld in het derde lid van artikel 555 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Natrekking - Eigenaar van de grond - Gebouwen - Tot stand gebracht door een derde - Mede-eigenaar - Vergoeding - Voorwaarden

- Art. 555, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0292.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.2 AC nr. ...

De betaling door een van de mede-eigenaars van de lasten van de eigendom die zijn aandeel te boven gaat, doet geen waardenschuld maar een sommenschuld ontstaan in het voordeel van die mede-eigenaar ten opzichte van de andere mede-eigenaars.

- Mede-eigendom - Lasten van de eigendom - Betaling door een van de mede-eigenaars - Gevolg

- Art. 577-2, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

C.24.0043.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.9 AC nr. ...

Behoudens toepassing van artikel 577-4, § 1/1, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek, is een statutaire clausule, waarbij de bouwpromotor zich het recht voorbehoudt om eenzijdig, zonder beslissing van de algemene vergadering, de gemeenschappelijke delen, zoals beschreven in de basisakte, te wijzigen en te onttrekken aan het regime van de mede-eigendom, strijdig met de dwingende bepalingen inzake de gedwongen mede-eigendom van gebouwen en groepen van gebouwen, die van toepassing zijn van zodra het eigendomsrecht tussen verschillende personen verdeeld is (1). (1) Zie concl. OM.

- Mede-eigendom - Basisakte - Wijziging gemeenschappelijke delen - Voorwaarden

- Art. 577-14 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 577-7 Oud Burgerlijk Wetboek

Conventionele bedingen houdende de mogelijkheid voor de bouwpromotor om gemeenschappelijke delen aan het regime van de mede-eigendom te onttrekken, ook wanneer of nadat kopers privatieve delen hebben aangekocht, is strijdig met de openbare orde of met bepalingen van dwingend recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Mede-eigendom - Basisakte - Conventionele bedingen tot wijziging van gemeenschappelijke delen - Strijdig met de openbare orde of regels van dwingend recht

C.23.0381.N 21 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250221.1N.6 AC nr. ...

De leasinggever blijft eigenaar van het geleasede goed, ook wanneer de leasingnemer zijn betalingsverbintenis correct uitvoert; bij het einde van de leasingovereenkomst is de leasingnemer in principe gehouden tot teruggave van het geleasede goed aan de leasinggever, zonder dat de leasinggever daarbij gehouden is tot betaling van de waarde van het goed aan de leasingnemer; de leasingnemer kan echter bij het einde van de leasingovereenkomst ervoor kiezen om de in de leasingovereenkomst bedongen aankoopoptie uit te oefenen; oefent hij deze optie uit, dan wordt hij eigenaar van het goed en heeft hij recht op de waarde ervan (1). (1) Zie concl. OM.

- Leasing - Einde leasingovereenkomst - Eigendom geleasede goed - Waarde van het geleasede goed - Verplichtingen en rechten leasinggever en leasingnemer

- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur
- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

Het eigendomsrecht van de leasinggever laat hem toe om bij ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer het goed terug te vorderen, maar strekt niet louter tot zekerheid van de uitvoering door de leasingnemer van zijn betalingsverbintenis (1). (1) Zie concl. OM.

- Leasing - Leasinggever - Ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer - Eigendomsrecht - Functie

- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de leasinggever bij ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer het geleasede goed terugvordert vóór het einde van de leasingovereenkomst en de waarde van het goed het bedrag van de schuldvordering van de leasinggever overtreft, is de leasinggever als eigenaar van het geleasede goed niet gehouden tot afdracht van het saldo aan de leasingnemer (1). (1) Zie concl. OM. Contra: Cass. 8 november 2002, AR C.00.0374.N, AC 2002, nr. 594.

- Leasing - Ontbinding van de leasingovereenkomst wegens wanprestatie leasingnemer - Waarde van het geleasede goed dat het bedrag van de schuldvordering van de leasinggever overtreft - Bestemming

- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0155.F 1 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.4 AC nr. ...

Artikel 577-9, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, in de toepasselijke versie voortvloeiend uit de wet van 2 juni 2010 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek teneinde de werking van de mede-eigendom te moderniseren en transparanter te maken, is van toepassing op de vorderingen tot wijziging van de wijze van verdeling van de lasten, bedoeld in artikel 577-9, § 6, 2°, zodat die vorderingen gericht kunnen worden tegen de vereniging van mede-eigenaars die de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang heeft om zichzelf daartegen te verdedigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Mede-eigendom - Vereniging van mede-eigenaars - Hoedanigheid en belang - Vorderingsrecht - Recht van verdediging - Vordering tot wijziging van de wijze van verdeling van de lasten

- Art. 577-9, § 1, eerste lid, en § 6, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0440.F 9 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230309.1F.1 AC nr. 574

Uit het feit dat de wetgever in een gradueel systeem heeft voorzien, waarbij de drempel van de te behalen meerderheid in verhouding staat tot de ernst van de inmenging in de rechten van de mede-eigenaars, alsook in een procedure van rechterlijk toezicht, volgt dat artikel 577-7, § 1, 2°, e), Oud Burgerlijk Wetboek een billijk evenwicht tot stand brengt tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom, aangezien er een redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel.

- Mede-eigendom - Algemene vergadering van mede-eigenaars - Beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen - Wijze van besluitvorming - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Recht van de mede-eigenaars - Inmenging - Ernst - Meerderheidsdrempel - Procedure van rechterlijk toezicht - Vereisten van het algemeen belang - Bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom - Billijk evenwicht

- Art. 577-7, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Mede-eigendom - Algemene vergadering van mede-eigenaars - Beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen - Wijze van besluitvorming - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Recht van de mede-eigenaars - Inmenging - Ernst - Meerderheidsdrempel - Procedure van rechterlijk toezicht - Vereisten van het algemeen belang - Bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom - Billijk evenwicht

- Art. 577-7, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

Artikel 577-7, § 1, 2°, e), Oud Burgerlijk Wetboek, dat bepaalt dat de algemene vergadering bij meerderheid van vier vijfde van de stemmen beslist over alle daden van beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen, vormt een inmenging in het recht op het ongestoord genot van de eigendom in de zin van artikel 1, eerste lid, Eerste Aanvullend Protocol.

- Mede-eigendom - Algemene vergadering van mede-eigenaars - Beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen - Wijze van besluitvorming - Meerderheid van vier vijfde van de stemmen - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging

- Art. 577-7, § 1, 2°, e) Oud Burgerlijk Wetboek

- Mede-eigendom - Algemene vergadering van mede-eigenaars - Beschikking over gemeenschappelijke onroerende goederen - Wijze van besluitvorming - Meerderheid van vier vijfde van de stemmen - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging

- Art. 577-7, § 1, 2°, e) Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0011.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.3 AC nr. ...

Van zodra een onverdeeldheid is ontstaan door overdracht of toekenning van tenminste een kavel, beschikt een onder het appartementsrecht vallende groep van gebouwen van rechtswege over een vereniging van mede-eigenaars op het niveau van de groep (1). (1) Zie concl. OM.

- Gedwongen mede-eigendom - Appartementsrecht - Groep van gebouwen - Vereniging van mede-eigenaars

- Artt. 577-3, eerste en vierde lid, en 577-5, §§ 1 en 2 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel ter vrijwaring en herstel van het milieu opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van het milieu en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt; bij afwezigheid van een conclusie over de redelijkheid en evenredigheid van de herstelmaatregel, is de rechter er evenwel niet toe gehouden zijn beslissing in dit verband nader met redenen te omkleden (1). (1) Over de herstelmaatregel in zaken van stedenbouw en ruimtelijke ordening (art. 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) oordeelde het Hof reeds in vergelijkbare zin: "Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is. Hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder. Het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1, in dezelfde zin Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3; Cass. 4 februari 2003, AR P.01.1462.N, AC 2003, nr. 80; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N, AC 2009, nr. 689) en "De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is. Bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1; Cass. 27 september 2011, AR P.10.2020.N, AC 2011, nr. 500; Cass. 18 december 2001, AR P.99.1548.N, AC 2001, nr. 709). (BDS)

- Eerste aanvullend protocol - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Last die de herstelmaatregel meebrengt voor de overtreder - Recht op eigendom - Evenredigheid - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

P.21.1640.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.17 AC nr. ...

De bijzondere facultatieve verbeurdverklaring van artikel 50, § 2 Wegverkeerswet is op zich niet onbestaanbaar met het recht op het ongestoord genot van eigendom, dat is gewaarborgd bij artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM, voor zover ze geen onevenredige maatregel vormt ten aanzien van het ermee nagestreefde wettige doel en aldus een miskenning inhoudt van het eigendomsrecht; binnen de perken van de wet en deze verdragsbepaling die in België rechtstreekse werking heeft, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader.

- Recht op eigendom - Strafzaken - Wegverkeer - Artikel 50, § 2, Wegverkeerswet - Bijzondere facultatieve verbeurdverklaring - Verenigbaarheid - Evenredigheid

- Art. 52, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 1, eerste aanvullend protocol Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.13 AC nr. ...

De derde die een rechtsmiddel instelt tegen de beslissing tot verbeurdverklaring, doet dat weliswaar ter vrijwaring van zijn vermogen tegen een burgerrechtelijk gevolg van die straf, maar maakt daardoor nog geen loutere eigendomsbetwisting bij de rechter aanhangig; de verbeurdverklaring die aan zijn rechtsmiddel ten grondslag ligt, is immers een straf die aan een beklaagde is opgelegd; bovendien moet de derde voor de rechter die van zijn rechtsmiddel kennisneemt, elk verweer kunnen aanvoeren dat ertoe strekt dat de verbeurdverklaring tegenover hem geen uitwerking heeft; aldus kan de derde voor die rechter verweer voeren, niet enkel over het bestaan van zijn burgerlijk eigendomsrecht of goede trouw, maar ook over de strafrechtelijke grondslag van de lastens de beklaagde bevolen verbeurdverklaring; de rechter moet dat verweer onderzoeken in zoverre hij de verbeurdverklaring tegenover die derde niet op een andere grond teniet doet (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aard en voorwerp van de betwisting

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aard en voorwerp van de betwisting

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

De verbeurdverklaring van het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw, zoals bepaald in artikel 43quater, §4, Strafwetboek, vereist niet dat de verbeurdverklaarde goederen eigendom zijn van de beklaagde en laat dus de mogelijkheid open dat goederen worden verbeurdverklaard waarop een persoon die geen partij was in het strafproces, nadien een eigendomsaanspraak laat gelden; aldus staat het feit dat die derde niet zelf is vervolgd voor het feit dat aan de verbeurdverklaring ten grondslag ligt, de regelmatigheid van die straf niet in de weg; het feit dat het openbaar ministerie die persoon niet heeft opgeroepen overeenkomstig artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan eventueel aanleiding geven tot schadevergoeding, maar heeft evenmin tot gevolg dat de verbeurdverklaring niet regelmatig is bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Een wettelijke bepaling heeft uit haar aard een algemeen karakter en kan zodoende van toepassing zijn op een veelheid aan situaties die niet allemaal specifiek door die bepaling kunnen worden geregeld; het staat aan de rechter om een dergelijke bepaling uit te leggen en in dat kader te beoordelen welke situaties en personen onder de toepassing ervan kunnen vallen; daarbij dient de rechter acht te slaan op de duidelijkheid en de voorspelbaarheid van die bepaling voor de persoon op wie ze van toepassing kan zijn, rekening houdend met onder meer de bewoordingen van de bepaling, de evolutie van de maatschappij en het recht sinds de invoering ervan en de wijze waarop ze door de rechtspraak wordt uitgelegd; het vereiste van de strikte uitlegging van de strafwet verbiedt de rechter niet een bepaling die behoort tot de strafrechtspleging toepasselijk te verklaren op een persoon wiens situatie in die bepaling niet uitdrukkelijk is geregeld; de rechtspraak aanvaardt sinds geruime tijd dat een derde tegen de beslissing die de verbeurdverklaring beveelt van goederen waarop hij aanspraak maakt, de rechtsmiddelen kan aanwenden die ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staan, met inbegrip van het verzet, en dat hij zijn aanspraken voor het eerst op verzet kan laten gelden, aangezien hij van rechtswege partij in het geding is, ook al is hij daarin niet verschenen of opgeroepen; indien niet blijkt dat de bij verstek veroordeelde beklaagde kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing, kan hij in verzet komen totdat de termijnen van verjaring van de straf verstreken zijn; die bepaling kan op grond van de bewoordingen ervan worden toegepast op een derde wiens goed is verbeurd verklaard en die niet verscheen of is opgeroepen in het strafproces (1).
(1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de eigenaar te goeder trouw die niet in het strafproces verscheen of is opgeroepen - Toepassing van de regels over het verzet van de bij verstek veroordeelde beklaagde - Voorspelbaarheid van de regels over het verzet - Verzet in de gewone of buitengewone termijn - Toepassing

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de eigenaar te goeder trouw die niet in het strafproces verscheen of is opgeroepen - Toepassing van de regels over het verzet van de bij verstek veroordeelde beklaagde - Voorspelbaarheid van de regels over het verzet - Verzet in de gewone of buitengewone termijn - Toepassing

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het rechtsmiddel van derdenverzet staat slechts open tegen beslissingen die door een burgerlijk gerecht zijn gewezen en beslissingen van een strafgerecht dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen; het gegeven dat de tenuitvoerlegging van een beslissing van een strafgerecht een burgerrechtelijk gevolg heeft, volstaat niet om tegen die beslissing derdenverzet toe te laten; aangezien de verbeurdverklaring een straf is, kan artikel 1122 Gerechtelijk Wetboek dan ook niet worden toegepast in het kader van de aanspraken van een derde op verbeurdverklaarde goederen; een derde die beweert eigenaar te zijn van verbeurdverklaarde goederen, moet ook niet noodzakelijk een rechtsmiddel instellen voor de strafrechter; hij kan ook andere procedurele mogelijkheden aanwenden zoals het formuleren van zijn aanspraken voor de burgerlijke rechter op grond van artikel 3 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak; stelt de derde evenwel een rechtsmiddel voor de strafrechter in, dan zijn daarop de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering van toepassing; dat een derde in dat geval wordt gelijkgesteld met een veroordeelde beklaagde die verstek heeft gelaten, is niet onvoorzienbaar; die omstandigheid houdt dan ook geen ontoelaatbare uitbreiding in van de toepassing van artikel 187, § 1, Wetboek van Strafvordering, maar verleent aan de betrokkene naar analogie met een bij verstek veroordeelde beklaagde het bijkomende recht verzet te kunnen instellen tijdens een buitengewone termijn die pas begint te lopen vanaf het moment van de effectieve kennisneming van de betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Verzet van de derde-eigenaar - Aard en termijnen van het rechtsmiddel - Voorzienbaarheid van de regels over het verzet in de gewone en buitengewone termijn

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Verzet van de derde-eigenaar - Aard en termijnen van het rechtsmiddel - Voorzienbaarheid van de regels over het verzet in de gewone en buitengewone termijn

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

Om zijn aanspraak op de verbeurdverklaarde goederen te laten gelden, kan de derde voor de strafrechter een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing die de verbeurdverklaring beveelt, dit is naargelang het geval verzet, hoger beroep of cassatieberoep; in die zin wordt de derde ingevolge de verbeurdverklaring van rechtswege een partij in het strafproces en beschikt hij over dezelfde rechtsmiddelen die ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staan; geen miskenning van enig recht van de derde kan worden afgeleid uit het feit dat hijzelf het initiatief dient te nemen om zijn aanspraken te laten gelden; bovendien belet niets dat het rechtsmiddel dat de derde kan instellen nadat hij op de hoogte is gebracht van de beslissing tot verbeurdverklaring, onderworpen is aan redelijke beperkingen; dat een derde nadeel kan ondervinden van de lastens een beklaagde bevolen verbeurdverklaring doet als dusdanig geen afbreuk aan het feit dat die straf enkel is opgelegd aan de beklaagde als sanctie voor een lastens hem bewezen verklaard misdrijf en dat zij niet is opgelegd aan de derde zelf; bijgevolg miskent die verbeurdverklaring het vermoeden van onschuld van de derde niet en zijn bepalingen die specifiek gelden voor een beklaagde, zoals artikel 6.3.a EVRM en artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, als dusdanig niet van toepassing op die derde; dat sluit evenwel niet uit dat die derde in het algemeen aanspraak kan maken op de eerbiediging van het vermoeden van onschuld, het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het recht op tegenspraak (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit geen enkele internationale of nationale rechtsnorm volgt dat de rechter alleen goederen kan verbeurdverklaren die eigendom zijn van de beklaagde aan wie hij deze straf oplegt of waarop enkel die beklaagde aanspraken kan laten gelden; wel moet de persoon die aanspraak maakt op verbeurdverklaarde goederen en die niet is vervolgd of tussengekomen in het strafproces waarin de verbeurdverklaring is bevolen, de mogelijkheid hebben om zijn aanspraak voor te leggen aan een rechter die kan oordelen over de uitwerking van de verbeurdverklaring tegenover de betrokkene; deze dreigt immers nadeel van de verbeurdverklaring te ondervinden (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht op eigendom - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed

- Recht op eigendom - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed

Voor een persoon die kennis neemt van de betekening van een beslissing waarbij goederen worden verbeurdverklaard waarvan hij voorhoudt eigenaar te zijn, alsook van een modelformulier waarin wordt uitgelegd over welke rechtsmiddelen een bij verstek veroordeelde persoon in strafzaken beschikt, moet het ook bij afwezigheid van een aan die bijzondere situatie aangepaste wetsbepaling of formulier duidelijk zijn dat hij, indien hij tegen die beslissing verzet wil instellen, dat moet doen binnen de wettelijk bepaalde termijn van verzet zoals die ook is vermeld in dat formulier; dit is des te meer het geval wanneer die persoon, steeds bijgestaan door een advocaat, feitelijk op de hoogte was van de beslissing tot verbeurdverklaring en van de strafprocedure die tot deze beslissing heeft geleid, ook al was hij in die procedure niet formeel opgeroepen of was hij niet verplicht daarin tussen te komen; het is voor die derde ook niet onvoorzienbaar dat het verzet dat hij tegen de beslissing kan instellen tijdsgebonden is aangezien er binnen een redelijke termijn zekerheid moet komen over de bestemming van de verbeurdverklaarde goederen; bijgevolg heeft de derde geen recht op verzet zonder enige tijdsbeperking of op de beoordeling van de gegrondheid van zijn aanspraak door een rechter, ongeacht de niet-ontvankelijkheid van zijn verzet wegens de laattijdigheid ervan; hieruit volgt dat artikel 187 Wetboek van Strafvordering voor de derde die kennis heeft genomen van de voormelde betekening en kennisgeving, voldoende duidelijk en voorspelbaar is om de termijn te kennen waarbinnen hij verzet dient aan te tekenen tegen de beslissing tot verbeurdverklaring; door het feit dat de derde binnen de in artikel 187, § 1, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen, eventueel verlengd ingevolge het bestaan van een situatie van overmacht, verzet kan instellen tegen de beslissing tot verbeurdverklaring die hem benadeelt, worden de rechten van de derde geëerbiedigd, zoals het recht op een eerlijk proces en het recht op eigendom (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de derde die niet was opgeroepen of niet tussenkwam in het strafproces - Betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring - Informatie over de termijnen en vormvereisten van het verzet aan de hand van een modelformulier - Voorzienbaarheid van de termijnen om ontvankelijk verzet in te stellen - Verlenging van de termijnen wegens overmacht - Beoordeling

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de derde die niet was opgeroepen of niet tussenkwam in het strafproces - Betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring - Informatie over de termijnen en vormvereisten van het verzet aan de hand van een modelformulier - Voorzienbaarheid van de termijnen om ontvankelijk verzet in te stellen - Verlenging van de termijnen wegens overmacht - Beoordeling

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0529.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.2 AC nr. ...

Bij gebrek aan een gemeenschappelijke titel bepaalt de rechter in feite de grens tussen de eigendommen; het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 17 september 1987, AR 7704 (AC 1987-88, 80).

- Eigendomsrecht - Afpaling - Geen gemeenschappelijke titel - Grens tussen de aanpalende eigendommen - Onaantastbare beoordeling door rechter - Toezicht van het Hof

- Art. 642 Oud Burgerlijk Wetboek

De partij die aanvoert dat de grens tussen twee erven voortvloeit uit een usucapio, draagt hiervan de bewijslast.

- Eigendomsrecht - Afpaling - Geen gemeenschappelijke titel - Grens tussen de aanpalende eigendommen - Usucapio - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

De rechter beoordeelt in feite of het bezit voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar, niet-dubbelzinnig en als eigenaar is; het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

- Aankoop - Verjaring - Voorwaarden van het bezit - Onaantastbare beoordeling door rechter - Toezicht van het Hof

- Art. 2229 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0027.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.3 AC nr. ...

De eigenaar van een privatieve scheidsmuur kan de prijs voor het gemeen maken van die muur van zijn nabuur vorderen indien en voor zover deze laatste van deze muur een zodanig gebruik maakt dat hij zich het mede-bezit daarvan aanmatigt, aldus inbreuk pleegt op het uitsluitend eigendomsrecht van zijn nabuur en daarmee redelijkerwijze niet kan voortgaan zonder de impliciete wil de muur voor gemeen te houden.

- Privatieve scheidsmuur - Gemeen maken - Vordering prijs van de nabuur

- Art. 661 Oud Burgerlijk Wetboek

De enkele omstandigheid dat de nabuur uit het bestaan van de scheidsmuur voordeel haalt, houdt geen bezitsaanmatiging van de scheidsmuur in.

- Privatieve scheidsmuur - Voordeel voor de nabuur

- Art. 661 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0563.N 2 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210902.1N.3 AC nr. ...

De plicht tot bijdrage in de gemeenschappelijke lasten veronderstelt dat de gemeenschappelijke delen kunnen worden gebruikt overeenkomstig hun bestemming; in principe is dat het geval vanaf de voorlopige oplevering van de gemeenschappelijke delen.

- Mede-eigendom - Plicht tot bijdrage in de gemeenschappelijke lasten - Voorlopige oplevering

- Artt. 577-2, §§ 3, 5 en 7 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0062.N 19 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.4 AC nr. ...

De syndicus is gemachtigd een procedure tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten van de mede-eigendom in te stellen, zoals die door de algemene vergadering van de mede-eigenaars werden vastgesteld, zonder dat hij daartoe van die algemene vergadering toestemming of bekrachtiging moet verkrijgen en kan ook zonder die toestemming of bekrachtiging hoger beroep instellen tegen het vonnis waarbij de vordering tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten van de mede-eigendom geheel of gedeeltelijk werd afgewezen.

- Mede-eigendom - Procedure tot betaling van voorschotten en achterstallen - Syndicus - Bevoegdheid

- Art. 577-8, § 4, 3°, 5° en 6° Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1171.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.9 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijke karakter van de straf en het recht op eigendom verzetten zich ertegen dat een verbeurdverklaring op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, van een voertuig dat gediend heeft om drugsmisdrijven te plegen die de rechter kan bevelen zelfs indien het geen eigendom is van de veroordeelde, wordt opgelegd aan een derde te goeder trouw die niet wist en niet kon weten dat zijn voertuig werd of zou worden gebruikt om het drugsmisdrijf te plegen; het enkele feit dat de derde niet is veroordeeld voor het drugsmisdrijf voor het plegen waarvan zijn voertuig heeft gediend, volstaat bijgevolg niet om de verbeurdverklaring ervan lastens de dader van het misdrijf te beletten, maar daarvoor is ook vereist dat de derde te goeder trouw is en bij het bepalen van die goede trouw kan de rechter rekening houden met het gegeven dat de derde ingevolge een hem verwijtbare gedraging heeft bijgedragen tot de totstandkoming van het drugsmisdrijf; het staat aan de rechter om op grond van de concrete gegevens van de zaak te oordelen of de derde die opkomt tegen de verbeurdverklaring van het voertuig op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, te goeder trouw is (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht op eigendom - Strafzaken - Bijzondere verbeurdverklaring - Voertuig gediend om drugsmisdrijven te plegen - Rechten van derden - Derde niet veroordeeld voor het drugsmisdrijf - Goeder trouw - Beoordeling - Criteria

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

---

C.19.0171.F 3 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.5 AC nr. ...

Het recht om takken te behouden die over een naburig eigendom hangen, kan niet worden verkregen door usucapio.

- Overhang van boomtakken over een naburig eigendom - Gedogen van de nabuur

- Art. 37, eerste en vierde lid Veldwetboek

C.17.0397.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.3 AC nr. ...

Een vorderingsrecht kan een eigendom zijn in de zin van artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM op voorwaarde dat het gaat om een aanspraak die voldoende vaststaat om opeisbaar te zijn zodat degene die deze aanspraak formuleert kan bogen op een legitieme verwachting dat zijn aanspraak zal worden gehonoreerd.

- Vorderingsrecht - Eigendom

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

---

P.18.0999.N 12 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190212.1 AC nr. ...

Hij die mede-eigenaar is van een roerend goed en dit goed wegneemt tegen de wil van de andere mede-eigenaars, maakt zich schuldig aan diefstal van dit goed (1). (1) Zie: Cass. 3 oktober 2000, AR P.99.0437.N, AC 2000, nr. 508; Cass. 16 december 1957, AC 1958, nr. 230.

- Mede-eigendom - Mede-eigenaar die een roerend goed wegneemt tegen de wil van andere mede-eigenaars

- Art. 461, eerste lid Strafwetboek

C.18.0140.N 18 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190118.1 AC nr. ...

De regel vervat in artikel 577-2, §6, Burgerlijk Wetboek, die bepaalt dat andere daden van beheer, alsmede daden van beschikking, om geldig te zijn, met medewerking van alle mede-eigenaars moeten geschieden, betreft enkel de verhouding tussen de mede-eigenaars onderling en niet de verhouding tussen de mede-eigenaars en derden, die beheerst blijft door het gemeen recht; de miskenning ervan leidt niet tot de ongeldigheid van de overeenkomst, maar tot de niet-tegenwerpelijkheid ervan aan de andere mede-eigenaars (1). (1) Cass. 28 juni 2013, AR C.12.0439.N, AC 2013, nr. 404, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

- Mede-eigendom - Andere daden van beheer en beschikking - Vereiste van medewerking van alle mede-

eigenaars - Toepassingsgebied - Sanctie

- Art. 577-2, § 6 Burgerlijk Wetboek

Het verhuren aan derden van de onverdeelde eigendom is in beginsel noch een daad van behoud, noch een daad van voorlopig beheer in de zin van artikel 577-2, §5, Burgerlijk Wetboek; in beginsel is daartoe de medewerking van alle mede-eigenaars vereist (1). (1) Cass. 28 juni 2013, AR C.12.0439.N, AC 2013, nr. 404, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

- Mede-eigendom - Onverdeeld goed - Verhuur aan derden - Daad - Aard

- Art. 577-2, §§ 5 en 6 Burgerlijk Wetboek

Wanneer één van de mede-eigenaars met een derde een huurovereenkomst sluit met betrekking tot een onverdeeld goed, is deze huurovereenkomst niet ongeldig, maar kan zij enkel niet worden tegengeworpen aan de andere mede-eigenaars (1). (1) Cass. 28 juni 2013, AR C.12.0439.N, AC 2013, nr. 404, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

- Mede-eigendom - Onverdeeld goed - Mede-eigenaar - Huurovereenkomst met een derde - Sanctie

- Art. 577-2, § 6 Burgerlijk Wetboek

C.17.0700.F 6 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181206.14 AC nr. ...

Onder "gebouw" en "privatief gedeelte" verstaat artikel 577-3 van het Burgerlijk Wetboek de gebouwen en privatieve gedeelten die zijn opgetrokken of kunnen worden opgetrokken (1). (1) Artikel 577-3 Burgerlijk Wetboek, ingevoegd door de wet van 30 juni 1994.

- Gedwongen mede-eigendom - Gebouw - Privatief gedeelte

C.18.0288.N 3 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181203.1 AC nr. 678

De abnormale vatbaarheid van het pand van de naburige eigenaar sluit het bestaan van burenhinder niet uit, maar kan een weerslag hebben op de omvang van de vergoeding, die de rechter naar redelijkheid moet beoordelen rekening houdend met alle omstandigheden van het geval, zoals onder meer de plaatsgesteldheid, de bestemming, de ouderdom van het gebouw en de stand van de techniek; indien de abnormale vatbaarheid voor de hinder geheel is toe te rekenen aan de naburige eigenaar kan de rechter de vergoeding zelfs herleiden tot nul.

- Burenhinder - Abnormale vatbaarheid van het pand van de naburige eigenaar - Weerslag op de vergoeding

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

De eigenaar van een pand die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan een naburige eigenaar hinder op te leggen die de gewone ongemakken van het nabuurschap overtreft, is een rechtmatige en passende vergoeding tot herstel van het verstoorde evenwicht verschuldigd (1). (1) Cass. 24 maart 2016, AR C. 15.0308.N, AC 2016, nr. 219; Cass. 15 november 2013, AR C.11.0656.F, AC 2013, nr. 605.

- Burenhinder

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

C.17.0265.F 6 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180906.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 552, eerste lid, en 553 van het Burgerlijk Wetboek en uit de artikelen 1, in de versie die van toepassing was vóór de wijziging ervan bij de wet van 25 april 1994, en 4 van de Opstalwet, blijkt niet dat elke afstand van het recht van natrekking een recht van opstal doet ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 444.

- Eigenaar van de grond - Afstand van het recht van natrekking

- Artt. 1 en 4 Wet 10 jan. 1824 over het recht van opstal
- Artt. 552, eerste lid, en 553 Burgerlijk Wetboek

C.17.0394.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Mede-eigendom - Gedwongen mede-eigendom van gebouwen - Syndicus - Initiatiefrecht - Optreden in rechte

De bevoegdheid van de syndicus om de vereniging van mede-eigenaars in rechte te vertegenwoordigen is te onderscheiden van het initiatiefrecht voor het optreden in rechte; de beslissing om in rechte op te treden berust bij de algemene vergadering; zonder beslissing van de algemene vergadering is de door de syndicus ingestelde vordering, in beginsel, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

- Mede-eigendom - Gedwongen mede-eigendom van gebouwen - Syndicus - Initiatiefrecht - Optreden in rechte

- Artt. 577-8, § 4, 6°, en 577-9, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

---

C.17.0451.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.6 AC nr. ...

Onder eigendom in de zin van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM wordt niet alleen bestaande eigendom begrepen, maar ook vermogensrechten, met inbegrip van vorderingen waaromtrent de betrokkene kan laten gelden dat hij of zij minstens een legitieme verwachting heeft om het daadwerkelijk genot van een eigendomsrecht te verwerven; daarentegen kan een voorwaardelijke vordering die vervallen is ingevolge de niet-vervulling van de voorwaarde niet worden beschouwd als eigendom in de zin van voormelde bepaling (1). (1) "[...] according to the established case-law of the Convention organs, "possessions" can be "existing possessions" or assets, including claims, in respect of which the applicant can argue that he has at least a "legitimate expectation" of obtaining effective enjoyment of a property right. By way of contrast, the hope of recognition of the survival of an old property right which it has long been impossible to exercise effectively cannot be considered as a "possession" within the meaning of Article 1 of Protocol No. 1, nor van a conditional claim which lapses as a result of the non-fulfilment of the condition". EHRM 12 juli 2001, nr. 42527/98, Prins Hans-Adam II van Liechtenstein/Duitsland; EHRM 10 juli 2002, nr. 38645/97, Polacek en Polackova/Tsjechië; EHRM 10 juli 2002, nr. 39794/98, Gratzinger en Gratzingerova/Tsjechië; EHRM 28 september 2004, nr. 44912/98, Kopecký/Slovakije; EHRM 29 januari 2008, nr. 19247/03, Balan/Moldavië; EHRM 15 september 2009, nr. 10373/05, Moskal/Polen; J. SLUYSMANS en R. DE GRAAFF, "Ontwikkelingen in het eigendomsbegrip onder artikel 1 Eerste Protocol", NTM 2014, 255.

- Begrip - Verdrag Rechten van de Mens - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

---

C.16.0368.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.5 AC nr. 670

Wanneer de rechter de gedwongen overdracht van aandelen beveelt, bepaalt hij vrij het tijdstip van eigendomsoverdracht.

- Naamloze vennootschappen - Aandelen - Gedwongen overdracht - Eigendomsoverdracht - Tijdstip

- Art. 640 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.17.0023.F 18 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.3 AC nr. ...

Uit artikel 577-9, § 2, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de mede-eigenaar de onregelmatigheid van een beslissing van de algemene vergadering wil aanvoeren, dit moet doen binnen de door haar bepaalde termijn van vier maanden, ook als die onregelmatigheid ontstaan is uit de strijdigheid van een bepaling in de basisakte of in het reglement van mede-eigendom met een dwingende bepaling van de wet.

- Mede-eigendom - Algemene vergadering - Beslissing - Betwisting door een mede-eigenaar

- Art. 577-9, § 2 Burgerlijk Wetboek

Uit de artikelen 577-5, § 3, 577-8, § 4, 3° 5° en 6°, en 577-9, § 1, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de syndicus gemachtigd is een procedure tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten van de mede-eigendom in te stellen, zoals die door de algemene vergadering van de mede-eigenaars werden vastgesteld, maar moet van die algemene vergadering daartoe geen toestemming of bekrachtiging krijgen.

- Mede-eigendom - Vordering tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten - Syndicus - Bevoegdheid

- Artt. 577-5, § 3, 577-8, § 4, 3°, 5° en 6°, en 577-9, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.15.0473.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.2 AC nr. ...

Geschillen tussen eigenaars van naburige panden, die hun oorsprong vinden in het gebrek aan onderhoud van het eigen pand van één der naburige eigenaars, zijn geen geschillen in de zin van artikel 591, 2°, Gerechtelijk Wetboek, ook al dienen ingevolge dit gebrek aan onderhoud van het eigen pand ook werken te worden uitgevoerd aan de gemene delen.

- Eigenaars van naburige panden - Geschillen - Gevolg van gebrek aan onderhoud van het eigen pand - Vrederechter - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Artikel 591, 2° Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied

- Art. 591, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.16.0026.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.10 AC nr. ...

De onverdeelde eigenaar die beschikte over het exclusief genot van een onverdeeld goed moet de overige onverdeelde eigenaars voor dat genot vergoeden.

- Onroerend goed - Onverdeeldheid - Exclusief genot door één onverdeelde eigenaar

- Art. 577-2, § 2 Burgerlijk Wetboek

Wanneer een van de ex-echtgenoten het gemeenschappelijke pand betrekt na de ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel van de gemeenschap van goederen, moet hij aan de andere ex-echtgenoot, ongeacht de omstandigheden van de zaak, geen woonstvergoeding betalen die gelijk is aan de helft van de huurwaarde van het pand.

- Onroerend goed - Onverdeeldheid - Ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel - Bewoning door één ex-echtgenoot

- Art. 577-2, § 3 Burgerlijk Wetboek

C.15.0309.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Mede-eigendom - Mede-eigenaar - Vorderingsrecht - Dringende en noodzakelijke werken - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Mede-eigendom - Mede-eigenaar - Vorderingsrecht - Dringende en noodzakelijke werken - Toepassingsgebied - Niet-hoogdringende werken

De omstandigheid dat werken niet hoogdringend zijn en bijgevolg niet kunnen worden beschouwd als bewarende maatregelen of daden van voorlopig beheer die de syndicus bij toepassing van artikel 577-8, §4, 4°, van het Burgerlijk Wetboek, buiten elke tussenkomst van de algemene vergadering kan verrichten, sluit niet uit dat deze werken dringend en noodzakelijk kunnen zijn in de zin van artikel 577-9, §4, eerste lid, van dit Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Mede-eigendom - Mede-eigenaar - Vorderingsrecht - Dringende en noodzakelijke werken - Toepassingsgebied - Niet-hoogdringende werken

- Art. 577-9, § 4, eerste lid Burgerlijk Wetboek

De rechter oordeelt in feite welke werken als dringend en noodzakelijk in de zin van artikel 577-9, §4, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek kunnen worden beschouwd; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Mede-eigendom - Mede-eigenaar - Vorderingsrecht - Dringende en noodzakelijke werken - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 577-9, § 4, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0308.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.15 AC nr. ...

De eigenaar van het pand die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan een naburige eigenaar hinder op te leggen die de gewone ongemakken van het nabuurschap overtreft, es een rechtmatige en passende vergoeding tot herstel van het verstoorde evenwicht verschuldigd (1). (1) Cass. 15 november 2013, AR C.11.0656.F, AC 2013, nr. 605.

- Burenhinder

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

C.12.0533.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Bepaling die een aantasting van het eigendomsrecht tot gevolg heeft - Interpretatie - Particulier - Ontneming van eigendom

- Ontneming van eigendom - Geen uitdrukkelijke wettekst - Gevolg - Verkaveling - Verkavelingsvergunning - Last - Kosteloze grondafstand

- Burgerlijk Wetboek - Artikel 544 - Aard

De wetsbepaling krachtens dewelke eigendom het recht is om op de meest volstrekte wijze van een zaak het genot te hebben en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of met de verordeningen, is van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijk Wetboek - Artikel 544 - Aard

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

Elke bepaling die een aantasting van het eigendomsrecht tot gevolg heeft moet restrictief geïnterpreteerd worden en een uitdrukkelijke tekst is vereist om een particulier zijn eigendom te ontnemen (1). (1) Zie concl. OM.

- Bepaling die een aantasting van het eigendomsrecht tot gevolg heeft - Interpretatie - Particulier - Ontneming van eigendom

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek
- Art. 16 Grondwet 1994

Wanneer geen uitdrukkelijke tekst, vereist om een particulier zijn eigendom te ontnemen, ten tijde van de ontneming voorhanden is, is de kosteloze grondafstand opgelegd als last van de verkavelingsvergunning in strijd met artikel 544 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM. Artikel 58, eerste lid, Stedenbouwwet 1962, zoals van toepassing vóór de invoeging van een nieuw lid bij decreet van 28 juni 1985.

- Ontneming van eigendom - Geen uitdrukkelijke wettekst - Gevolg - Verkaveling - Verkavelingsvergunning - Last - Kosteloze grondafstand

- Art. 58, eerste lid Wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw
- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

C.14.0463.N 26 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150626.3 AC nr. ...

Artikel 1278, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek staat niet eraan in de weg dat elk van de echtgenoten, ook na de vordering in echtscheiding, krachtens artikel 577-2, §3, Burgerlijk Wetboek recht heeft op zijn aandeel in de vruchten van de onverdeelde goederen.

- Mede-eigenaar - Vordering in echtscheiding - Onverdeelde goederen - Vruchten - Echtgenoten - Aandeel

- Art. 577-2, § 3 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1278, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0248.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.4 AC nr. ...

De akten onder levenden tot overdracht van onroerende zakelijke rechten, andere dan voorrechten en hypotheken, kunnen bij gebrek aan overschrijving in het daartoe bestemde register op het kantoor van bewaring der hypotheken niet worden tegengeworpen aan derden die zonder bedrog hebben gecontracteerd in die mate dat zij kunnen schaden hetzij aan de zakelijke rechten welke die derden bezitten op de goederen waarop bedoelde akten betrekking hebben, hetzij aan de verhaalsrechten welke die derden op de goederen hebben vervolgd tegen hun schuldenaar.

- Onroerende zakelijke rechten - Andere dan voorrechten en hypotheken - Akten onder levenden tot overdracht of aanwijzing - Gebrek aan overschrijving op het hypotheekkantoor

- Art. 1, eerste lid Hypotheekwet van 16 dec. 1851

C.14.0047.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat de vereniging van mede-eigenaars gemeenschappelijke gedeelten niet voor eigen rekening gebruikt of geniet, volstaat niet om haar de hoedanigheid van bewaarder van die gedeelten te ontnemen.

- Mede-eigendom - Bewaarder van de gemeenschappelijke gedeelten van het gebouw - Bepaling - Geen gebruik of genot

- Artt. 577-5, § 3 en 577-7, § 1, 1°, b) Burgerlijk Wetboek

De artikelen 577-5, §3, en 577-7, §1, 1°, b), van het Burgerlijk Wetboek verlenen de vereniging van mede-eigenaars een bevoegdheid van toezicht, leiding en controle op de gemeenschappelijke gedeelten van het gebouw of van de groep van gebouwen, die zij bewaart en die zij bijgevolg voor eigen rekening beheert; de vereniging van mede-eigenaars heeft derhalve, in de regel, de bewaring van de gemeenschappelijke gedeelten in de zin van artikel 1384, eerste lid (1). (1) Cass. 28 mei 2010, AR C.09.0233.F, AC 2010, nr. 371, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2010, nr. 371.

- Mede-eigendom - Bewaarder van de gemeenschappelijke gedeelten van het gebouw - Bepaling

- Artt. 577-5, § 3 en 577-7, § 1, 1°, b) Burgerlijk Wetboek

ENERGIE

C.23.0495.N 8 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250908.3N.1 AC nr. ...

Een belangrijke wijziging of beduidende uitbreiding in de zin van artikel 270, derde lid, van het Algemeen Reglement van 10 maart 1981 op de elektrische installaties (AREI) is een wijziging of uitbreiding van een elektrische installatie die een bijkomende impact heeft op de veiligheid van personen of goederen, die nog niet is afgedekt door een gelijkvormigheidscontrole; een bijkomend gelijkvormigheidsonderzoek is derhalve slechts vereist wanneer de wijziging of uitbreiding in het licht van de bepalingen van het AREI tot een inbreuk zou kunnen leiden die nog niet kon worden vastgesteld bij het gelijkvormigheidsonderzoek van de reeds bestaande elektrische installatie.

- Elektrische installatie - Belangrijke wijziging - Uitbreiding - Bijkomend gelijkvormigheidsonderzoek

- Art. 270, derde lid KB 10 maart 1981 waarbij het Algemeen Reglement op de elektrische installaties voor de huishoudelijke installaties en sommige lijnen van transport en verdeling van elektrische energie bindend wordt verklaard

Het door artikel 270, eerste lid, van het Algemeen Reglement van 10 maart 1981 op de elektrische installaties (AREI) vereiste gelijkvormigheidsonderzoek van de elektrische installatie strekt tot controle of een installatie op een veilige manier in werking kan worden gesteld vooraleer zij in gebruik wordt genomen en moet bijgevolg buiten spanning gebeuren (1). (1) Art. 270 AREI voor de opheffing ervan bij KB 8 september 2019.

- Elektrische installatie - Gelijkvormigheidsonderzoek - Doel - Wijze

- Art. 270, eerste lid KB 10 maart 1981 waarbij het Algemeen Reglement op de elektrische installaties voor de huishoudelijke installaties en sommige lijnen van transport en verdeling van elektrische energie bindend wordt verklaard

Het recht op minimumsteun voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen ontstaat pas vanaf de ingebruikname van de productie-installatie, wat betekent dat de elektrische installatie wordt aangesloten en stroom begint op te wekken.

- Elektrische installatie - Hernieuwbare energie - Elektriciteit - Minimumsteun - Voorwaarden

- Art. 7.1.6, § 1 Decreet Vlaams Parlement 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid

- Art. 7.1.1 Decreet Vlaams Parlement 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid

---

C.22.0197.F 2 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.4 AC nr. ...

De netbeheerder moet worden beschouwd als een leverancier van alle hoeveelheden gas die, verbruikt door een eindafnemer, noch zelf werden opgewekt noch werden gefactureerd door een leverancier die over een leveringsvergunning beschikt.

- Gas - Waals Gewest - Hoeveelheden gas die noch zelf worden opgewekt noch worden gefactureerd door een leverancier die over een vergunning beschikt - Verbruik door de eindafnemers - Netbeheerder - Hoedanigheid

- Art. 30, § 5, tweede lid Decr.W.Gew. 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt

---

C.21.0187.F 22 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221222.1F.1 AC nr. ...

Het belang van de distributienetgebruikers vormt een van de doelstellingen van de reglementering en van de transitoire tariefmethodologieën 2017 en 2018; het is bijgevolg een transparant en voorzienbaar criterium om het onredelijk karakter van niet-beheersbare kosten te beoordelen (1). (Tariefmethodologieën van 11 februari 2016 en 1 december 2017 van de CWAPE voor de distributie van elektriciteit en aardgas) (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 856.

- Gas en elektriciteit - Elektriciteitsrichtlijn 2009/72/EG van het Parlement en de Raad van 13 juli 1999 - Gasrichtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 - Doelstellingen - Omzetting in Belgisch recht - Vaststelling van de tarieven door de regulerende instantie - Tariefmethodologieën voor 2017 en 2018 - Overgangsperiode - Verwerping van de niet-beheersbare kosten - Onredelijk karakter - Beoordeling

- Art. 15/5ter Wet 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen

- Art. 12bis, §§ 2, 4, 5 et 9, en 23 Wet 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

De doelstelling van de Elektriciteitsrichtlijn en de Gasrichtlijn om een betrouwbaar, efficiënt en klantgericht concurrentiesysteem in te voeren dat de levering van elektriciteit tegen de laagste prijs waarborgt, maakt deel uit van de transparante en voorzienbare criteria die als basis dienen voor de vaststelling, door de regulerende instantie, van de tarifaire berekeningsmethoden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 856.

- Gas en elektriciteit - Elektriciteitsrichtlijn 2009/72/EG van het Parlement en de Raad van 13 juli 1999 - Gasrichtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 - Doelstellingen - Vaststelling van de tarieven door de regulerende instantie - Criteria

- Art. 40 en 41 Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raadvan 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG

- Artt. 36 en 37, §§ 1, a en d, en 8 Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG

S.18.0061.N 7 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191007.4 AC nr. ...

De tegemoetkomingen die overeenkomstig artikel 7, § 4, Wet Tegemoetkoming Gehandicapten als voorschot worden toegekend op schadevergoedingen waarop een gehandicapte aanspraak kan of zou kunnen maken ten aanzien van een derde-aansprakelijke, worden vastgesteld onder dezelfde voorwaarden als de inkomensvervangende tegemoetkoming of integratietegemoetkoming zelf; een voorschot dat als integratietegemoetkoming wordt toegekend moet aldus worden aangezien als een integratietegemoetkoming zoals bedoeld in de artikelen 2 van het ministerieel besluit van 30 maart 2007, houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van elektriciteit aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie en het ministerieel besluit van 30 maart 2007 houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van aardgas aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie (1). (1) Zie concl. OM.

- Elektriciteit - Gas - Sociale maximumprijzen - Voorwaarden - Mindervaliden - Tegemoetkoming - Voorschotten

C.19.0005.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.4 AC nr. ...

Een op een prejudiciële vraag gewezen arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie, waarbij werd geoordeeld dat de artikelen 28 en 30 EG-Verdrag en 11 en 13 EER-Overeenkomst onder bepaalde voorwaarden niet in de weg staan aan een nationale regeling die voorziet in de toekenning door de bevoegde gewestelijke reguleringsinstantie van verhandelbare certificaten voor de op het grondgebied van het betrokken gewest opgewekte groene stroom en die de elektriciteitsleveranciers verplicht tot jaarlijkse inlevering van een bepaalde hoeveelheid van deze certificaten, waarbij deze niet aan die verplichting kunnen voldoen door garanties van oorsprong te gebruiken die afkomstig zijn uit andere lidstaten van de Unie of uit derde landen die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, bindt niet slechts de verwijzende rechter, maar ook elke andere nationale rechter, wat betreft de uitleg van de in het geding zijnde bepalingen van Unierecht, onder voorbehoud van de mogelijkheid voor deze nationale rechter om een nieuwe vraag te stellen aan het Hof van Justitie, zodat de appelrechters die oordelen dat de vereiste tussenkomst van de Vlaamse regering om de gelijkheid of gelijkwaardigheid te aanvaarden van garanties van oorsprong uit andere lidstaten van de Europese unie of uit derde landen die partij zijn bij de EER-Overeenkomst geen schending van het Unierecht uitmaakt zonder de door het Hof van Justitie gedefinieerde voorwaarden voor die regeling na te gaan, hun beslissing niet naar recht verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

- Groenestroomcertificaten - Nationale regeling - Verenigbaarheid met het Unierecht - Prejudiciële vraag Hof van Justitie - Arrest

- Artt. 23, § 1, eerste lid, en 25 Decreet 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt
- Art. 267, eerste lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.14.0227.N 27 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190527.1 AC nr. ...

Artikel 13, derde lid, van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening geeft de Staat, de provinciën en de gemeenten, in alle geval, het recht de schikkingen of het plan van een inrichtingen van elektriciteitsleidingen en de werken die ermee verband houden, te laten wijzigen; krachtens die bepalingen moet de kostprijs van die wijzigingen onder meer worden gedragen door de onderneming die de leidingen heeft aangelegd als de wijzigingen vereist zijn in het belang van de wegen.

- Nutsleidingen - Verplaatsing - Kosten - Tenlastelegging van de nutsbedrijven

C.13.0256.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Beslissing CREG - Bestuurshandeling - Motivering - Afdoende karakter - Begrip

- Beslissing CREG - Bestuurshandeling - Uitdrukkelijke motivering - Artikel 6 Wet 29 juli 1991 - Toepassing

- Tariefvoorstel - Gemotiveerde beslissing - Verplichting regulator - Artikel 12, § 7, Wet 29 april 1999 - Omvang

De in artikel 12, §7, van de wet van 29 april 1999 neergelegde verplichting voor de regulator om zijn gemotiveerde beslissing over het tariefvoorstel mede te delen aan de netbeheerder, geldt niet enkel ten aanzien van de netbeheerder als aanvrager van de vergunning en de rechter, maar ten aanzien van elke betrokkene die tegen de bestuurshandeling kan opkomen; uit de vereiste dat de motivering eenieder, die gerechtigd is op te komen tegen de bestuurshandeling, in staat moet stellen te beoordelen of hij dit met nuttig gevolg kan doen, volgt tevens dat het noodzakelijk is de redenen uiteen te zetten waarom de argumentatie van de netbeheerder wordt bijgetreden (1). (1) Zie concl. OM.

- Tariefvoorstel - Gemotiveerde beslissing - Verplichting regulator - Artikel 12, § 7, Wet 29 april 1999 - Omvang

- Art. 12, § 7 Wet 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

- Artt. 3 en 6 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

Het afdoende karakter van de motivering houdt in dat deze pertinent moet zijn en draagkrachtig, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen; de motivering moet eenieder, die gerechtigd is op te komen tegen de bestuurshandeling, in staat stellen te beoordelen of hij dit met nuttig gevolg kan doen (1). (1) Zie concl. OM.

- Beslissing CREG - Bestuurshandeling - Motivering - Afdoende karakter - Begrip

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

Krachtens artikel 6 van de Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen is deze wet slechts van toepassing op de bijzondere regelingen waarbij de uitdrukkelijke motivering van bepaalde bestuurshandelingen is voorgeschreven, in zoverre deze regelingen minder strenge verplichtingen opleggen dan die bepaald in de voorafgaande artikelen; hieruit volgt dat de strengste motiveringsplicht van toepassing moet zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Beslissing CREG - Bestuurshandeling - Uitdrukkelijke motivering - Artikel 6 Wet 29 juli 1991 - Toepassing

- Art. 6 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

D.15.0005.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.5 AC nr. ...

Ingevolge artikel 11.1.11, vierde lid, van het decreet van het Vlaamse parlement van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid rust een verwittigingsplicht op de architect die met de controle op de uitvoering van de werken belast is; deze bepaling houdt evenwel niet in dat de architect steeds gehouden is toezicht uit te oefenen op de werken die relevant zijn inzake de EPB-eisen.

- Energiebeleid - Architect - Controle op de uitvoering van de werken - Verwittigingsplicht - Toezicht EPB-eisen

- Art. 11.1.11, vierde lid Decreet Vlaams Parlement 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid

ERFDIENSTBAARHEID

C.24.0335.F 15 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250515.1F.4 AC nr. ...

De afschaffing van een erfdienstbaarheid kan niet worden bevolen zolang de erfdienstbaarheid nut blijft hebben voor het heersende erf, ook al houdt dit geen verband met de reden waarom de erfdienstbaarheid werd gevestigd.

- Afschaffing - Voorwaarde

- Art. 710bis Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0003.F 13 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231013.1F.3 AC nr. ...

De eigenaar wiens erf ingesloten ligt omdat hij geen of onvoldoende toegang heeft via de openbare weg en hij deze toegang niet kan inrichten zonder overdreven onkosten of ongemakken, kan, voor het normale gebruik van zijn eigendom naar de bestemming ervan, een doorgang vorderen over de erven van zijn naburen, tegen betaling van een vergoeding in verhouding tot de schade die hij mocht veroorzaken; dit recht van doorgang kan niet worden geweigerd op grond dat de ingeslotenheid door een opzettelijk feit werd veroorzaakt, tenzij dit feit te wijten is aan de eigenaar die zich op het recht van doorgang beroept.

- Ingesloten erf - Recht van doorgang - Weigering - Voorwaarden

- Art. 682, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0302.F 20 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.4 AC nr. ...

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing die de bewoner van een ingesloten erf de doorgang op een van de naburige percelen weigert en die welke hem de doorgang op een ander van die percelen weigert, gezamenlijk ten uitvoer te leggen; de omstandigheid dat die bewoner bijgevolg over geen enkel recht van doorgang naar zijn erf zou beschikken, maakt het geschil niet onsplitsbaar.

- Recht van doorgang - Gerechtelijke procedure - Hoger beroep - Principaal beroep - Vorm. Termijn. Onsplitsbaar geschil - Criterium - Onmogelijkheid om twee beslissingen gezamenlijk ten uitvoer te leggen - Toepassing

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0236.F 13 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230213.3F.6 AC nr. ...

Bij gebrek aan een rechtsfeit van ingeslotenheid krachtens artikel 682 Oud Burgerlijk Wetboek, omdat de eigenaar of de gebruiker van een naburig erf de toegang tot de openbare weg duldt en aldus mogelijk maakt, is artikel 3.135 Burgerlijk Wetboek van toepassing vanaf de inwerkingtreding ervan (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 112.

- Geen ingesloten erf krachtens artikel 682 Oud Burgerlijk Wetboek - Artikel 3.135 Burgerlijk Wetboek - Toepassing - Tijdstip

- Art. 3.135 Burgerlijk Wetboek - Boek 3: "Goederen"

Een erf ligt niet ingesloten en er ontstaat dus ook geen recht van uitweg zolang de toegang tot de openbare weg wordt geduld door de eigenaar of de gebruiker van een naburig erf; het rechtsfeit van de ingeslotenheid vindt dus niet plaats (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 112.

- Oud Burgerlijk Wetboek - Geen ingesloten erf.

- Art. 682, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0103.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.4 AC nr. ...

De ingeslotenheid van een erf dient niet enkel te worden beoordeeld op grond van het al dan niet palen van het erf aan de openbare weg, maar ook op grond van het normale gebruik dat van het perceel, volgens de bestemming ervan, wordt gemaakt, met inbegrip van elk economisch rendement dat door de bestemming van dat erf mogelijk wordt gemaakt (1). (1) Cass. 8 september 2016, AR C.15.0221.F, AC 2016, nr. 468; Cass. 11 december 2014, AR C.13.0365.F, AC 2014, nr. 779; Cass. 14 oktober 2010, AR C.09.0032.F, AC 2010, nr. 601; Cass. 6 februari 2009, AR C.08.0295.N, AC 2009, nr. 102; Cass. 1 december 2005, AR C.04.0581.N, AC 2005, nr. 641; Cass. 12 maart 1981, AR 6264, AC 1981, nr. 405; Verslag bij voorstel van wet tot wijziging van afdeling V van titel IV van het Tweede Boek (artikelen 682 tot 685) van het Burgerlijk Wetboek, betreffende het recht van uitweg, Parl.St. Senaat, BZ 1974, nr. 147-2, 2.

- Erfdienstbaarheid van uitweg - Ingesloten erf - Beoordeling

- Art. 682, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0088.F 22 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.6 AC nr. ...

Bestemming door de huisvader is slechts aanwezig wanneer is bewezen dat twee thans van elkaar gescheiden erven aan dezelfde eigenaar hebben toebehoord en dat hij degene is die de zaken heeft gesteld in de toestand waaruit de erfdienstbaarheid voortvloeit; behoudens andersluidende wil van de partijen bij de akte van verdeling blijven de uitzichten die aanwezig zijn op het ogenblik dat de eigenaar zijn erf splitst, ten laste van een van de gesplitste erven behouden in het voordeel van het andere erf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 290

- Bestemming door de huisvader - Vestiging - Thans van elkaar gescheiden erven die aan dezelfde eigenaar hebben toebehoord - Zaken gesteld in de toestand waaruit de erfdienstbaarheid voortvloeit - Uitzichten aanwezig op het ogenblik van de splitsing

- Art. 693 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0217.F 30 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201130.3F.3 AC nr. ...

De niet-voortdurende erfdienstbaarheid blijft niet-voortdurend, zelfs als er blijvende werken werden uitgevoerd om de uitoefening ervan te vergemakkelijken.

- Voortdurende erfdienstbaarheden - Niet-voortdurende erfdienstbaarheden - Onderscheid - Blijvende werken

- Artt. 688, 691 en 692 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0362.F 22 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201022.1F.2 AC nr. ...

Uit artikel 701 Burgerlijk Wetboek volgt dat de eigenaar van het dienstbare erf op zijn kosten de bouwwerken of beplantingen moet verwijderen die de uitoefening van de erfdienstbaarheid hinderen.

- Eigenaar van het dienstbare erf - Bouwwerken of beplantingen die de uitoefening van de erfdienstbaarheid hinderen - Verplichting

- Art. 701 Burgerlijk Wetboek

C.19.0449.N 11 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.8 AC nr. ...

Een recht van overgang over een privédomein kan als erfdienstbaarheid tot openbaar nut ten behoeve van de inwoners van de gemeente en van alle belanghebbenden worden verkregen door een dertigjarig voortdurend en onafgebroken, openbaar en ondubbelzinnig gebruik van een strook grond door eenieder, voor het openbaar verkeer, op voorwaarde dat dit gebruik geschiedt met de bedoeling de strook als zodanig te gebruiken en niet berust op een louter gedogen van de eigenaar van het goed waarop de overgang wordt uitgeoefend (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht van overgang over privédomein - Erfdienstbaarheid tot openbaar nut

- Artt. 649, 950, 1349, 1353, 2219, 2227, 2229, 2232 en 2262 Burgerlijk Wetboek

C.19.0196.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.4 AC nr. ...

Het beperkt gebruik van een erfdienstbaarheid gedurende dertig jaar kan leiden tot het gedeeltelijk verval van die erfdienstbaarheid en, daarna, tot de beperking ervan tot de limieten waarbinnen ze werd gebruikt; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of het gebruik van de erfdienstbaarheid werd beperkt door een materieel obstakel.

- Beperkt gebruik van een erfdienstbaarheid gedurende dertig jaar - Gevolg - Erfdienstbaarheid van doorgang - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 706 en 708 Burgerlijk Wetboek

C.19.0115.F 17 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200117.1F.3 AC nr. ...

De artikelen 697 en 698 Burgerlijk Wetboek verbieden de eigenaar van het dienstbare erf niet om op dat erf alle nodige onderhoudswerken uit te voeren, op voorwaarde dat hij niets doet wat het gebruik van de erfdienstbaarheid beperkt of bemoeilijkt.

- Erfdienstbaarheid van afvoer van afvalwater - Leiding die behoort tot de eigenaar van een dienstbaar erf - Poreusheid van de leiding - Geen werken uitgevoerd om dit te verhelpen - Abnormale burenhinder - Schade - Compensatieverplichting

- Artt. 697 en 698 Burgerlijk Wetboek

C.17.0694.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.3 AC nr. ...

De in artikel 5, §1, van het besluit van de Vlaamse Executieve van 20 maart 1991, bepaalde termijn van twee jaar is een vervaltermijn, zodat na het verstrijken ervan de eigenaar van het private erf aan de gerechtigde op de erfdienstbaarheid niet meer kan vragen om het bezette terrein aan te kopen.

- Art. 5, § 1 Besluit van de Vlaamse Executieve 20 maart 1991 houdende vaststelling van regelen met betrekking tot de uitvoering van werken door de N.V. Aquafin in toepassing van de artikelen 32septies en 32octies van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de

C.17.0380.F 15 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180615.1 AC nr. ...

De verjaring van de in artikel 685 Burgerlijk Wetboek bedoelde vordering tot vergoeding kan niet beginnen te lopen vóór het vonnis van toewijzing.

- Wettelijke erfdienstbaarheid van uitweg - Verjaring - Aanvang - Vordering tot vergoeding

- Art. 685 Burgerlijk Wetboek

De wettelijke erfdienstbaarheid van uitweg kan niet worden verworven door verjaring maar moet in rechte worden gevorderd door de eigenaar wiens erf ingesloten ligt, tegen betaling van een vergoeding in verhouding tot de schade die die uitweg mocht veroorzaken; het komt de rechter toe de ligging van de uitweg te bepalen op zulk een wijze dat hij het minst schadelijk is (1). (1) Artt. 682 tot 684 Burgerlijk Wetboek, zoals zij werden gewijzigd door de wet van 1 maart 1978 tot wijziging van Afdeling V van Titel IV van het Tweede Boek (artikelen 682 tot 685), van het Burgerlijk Wetboek.

- Wettelijke erfdienstbaarheid van uitweg - Wijze van verwerving - Voorwaarden - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 682 tot 684 Burgerlijk Wetboek

C.15.0221.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.5 AC nr. ...

Artikel 682, § 1, van het Burgerlijk Wetboek houdt, bij de omschrijving van de insluiting van het erf, rekening met het normale gebruik dat van het perceel, naar de bestemming ervan, wordt gemaakt, met inbegrip van elk economisch rendement dat door de bestemming van dat erf mogelijk wordt gemaakt; het vereist niet dat de eigenaar die een gebouw op zijn erf wil plaatsen, het voornemen moet hebben dat gebouw er zelf op te trekken (1). (1) Cass. 11 december 2014, AR C.13.0365.F, AC 2014, nr. 779, met concl. van eerste advocaat-generaal Leclercq in Pas. 2014, nr. 779.

- Erfdienstbaarheid van uitweg - Ingesloten erf

- Art. 682, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.14.0484.N 1 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151001.9 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of het gebruik van de erfdienstbaarheid van natuurlijke afloop van water van hoger gelegen erven op lager gelegen erven buiten 's mensen toedoen door toedoen van de eigenaar van het dienstbare erf al dan niet belemmerd wordt (1). (1) Zie Cass. 6 maart 2003, AR C.01.0420.F, AC 2003, nr. 153.

- Hoger gelegen erven - Lager gelegen erven - Natuurlijke afloop van water - Belemmering van het gebruik - Beoordeling door de rechter

- Artt. 640, eerste en tweede lid, en 701, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.13.0580.N 12 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150112.2 AC nr. 27

Degene die de uitoefening van een conventioneel recht van overgang vordert op grond van een titel die ouder is dan dertig jaar moet, als hem de bevrijdende verjaring wordt tegengeworpen, het bewijs leveren dat de verjaring werd gestuit en het verval door onbruik werd vermeden, hetzij doordat de erfdienstbaarheid werd uitgeoefend sedert minder dan dertig jaar voorafgaand aan het instellen van de vordering, hetzij doordat het bestaan van de erfdienstbaarheid in deze periode werd erkend door de eigenaar van het dienstbare erf.

- Conventionele erfdienstbaarheid van overgang - Titel ouder dan 30 jaar - Bevrijdende verjaring - Tegenbewijs

- Artt. 695, 706 en 707 Burgerlijk Wetboek

ERFENISSEN

C.23.0326.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.3 AC nr. ...

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling kunnen in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling worden aangebracht en kunnen enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter worden aanhangig gemaakt, zodat deelgenoten, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de vereffeningsrechter kunnen aanhangig maken (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 1207 tot en met 1224 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing vóór en na de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011.

- Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffeningsrechter - Modaliteiten

- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek

C.24.0075.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.7 AC nr. ...

Vermogens- of erfenisbejaging is een bijzondere vorm van bedrog, waarbij de begiftigde of een derde middelen inzet, handelingen stelt of manipulaties verricht met de bedoeling om de vrije wil van de beschikker te beïnvloeden door hem te doen dwalen en hem zodoende aan te zetten tot het doen van een gift die hij anders klaarblijkelijk niet zou hebben gedaan (1) (2). (1) Art. 901 Oud Burgerlijk Wetboek, zoals vóór de opheffing ervan bij wet van 19 januari 2022. (2) Artt. 1109 en 1116, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek, zoals vóór de opheffing ervan bij wet van 28 april 2022.

- Testament - Bedrog - Vermogens- of erfenisbejaging - Begrip

- Art. 1116, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1109 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 901 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0492.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.1 AC nr. ...

Wanneer een rechtsvordering wordt ingesteld in de hoedanigheid van erfgenaam, wordt het bestaan van een wettelijke uitzondering op de verjaring beoordeeld ten aanzien van de de cujus, tot aan zijn overlijden, en pas daarna ten aanzien van de erfgenaam (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 769.

- Vordering ingesteld voor de rechter in de hoedanigheid van erfgenaam - Verjaring - Wettelijke uitzondering op de verjaring - Beoordeling - Tijdstip

- Artt. 718, 724 en 2251 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0317.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.2 AC nr. ...

Een inbreuk op de fiscale wetgeving door een partij heeft op zich niet tot gevolg dat haar vordering niet kan worden toegelaten wegens afwezigheid van een rechtmatig belang in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, nu dit enkel het geval is indien deze partij het behoud nastreeft van een toestand in strijd met de openbare orde of van een onrechtmatig voordeel.

- Algemene legataris - Vordering tot terugbetaling van de decuius gekregen bedragen - Geen aangifte in de nalatenschap - Inbreuk op de fiscale wetgeving - Toelaatbaarheid van de vordering - Toepassing

- Art. 40, vierde lid Wetboek van Successierechten
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0381.F 24 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211224.1F.6 AC nr. ...

Artikel 843 Oud Burgerlijk Wetboek vereist dat de vrijstelling van inbreng met zekerheid vaststaat maar sluit niet uit dat ze stilzwijgend kan zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 828.

- Openvallen nalatenschap - Aan een mede-erfgenaam toegestane schenking - Verplichting van inbreng in de boedel - Uitzondering - Vrijstelling van inbreng

- Art. 843 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0555.N 2 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.6 AC nr. ...

De rechter die de genotswaarde en de opbrengstwaarde van het goed evalueert, bepaalt de eventuele vergoeding die bijkomend moet worden ingebracht; de omstandigheid dat de inbrengwaarde van het goed zelf wordt bepaald dan wel geactualiseerd naar het tijdstip van de verdeling van de nalatenschap, sluit niet uit dat bijkomend een vergoeding moet worden ingebracht van hetzij de genotswaarde, hetzij de opbrengstwaarde van het goed voor de periode vanaf het overlijden van de erflater tot de verdeling van diens nalatenschap (1). (1) Zie concl. OM.

- – Vergoeding van genotswaarde of opbrengstwaarde geschonken goed

- Art. 856 Oud Burgerlijk Wetboek

- Waardering geschonken goed

- Art. 856 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de erflater een onroerend goed heeft geschonken met vrijstelling van inbreng in natura en de begiftigde erfgenaam bijgevolg het goed in waarde moet inbrengen, kunnen op grond van artikel 856 Oud Burgerlijk Wetboek op het in te brengen bedrag, dat in de plaats komt van de inbreng in natura, vruchten dan wel interest worden toegekend; die vruchten of interest strekken tot vergoeding van hetzij de genotswaarde, hetzij de opbrengstwaarde van het goed voor de periode vanaf het overlijden van de erflater tot de verdeling van diens nalatenschap (1). (1) Zie concl. OM.

- Schenkingen - Inbreng - Inbreng in waarde - Interesten

- Art. 856 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0308.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.4 AC nr. ...

Een vordering tegen een deelgenoot tot betaling van de prijs van de aandelen die deze door optielichting van de nalatenschap heeft verkregen, kan in een afzonderlijke procedure worden ingesteld en niet enkel in het kader van de procedure van vereffening en verdeling, ook al heeft een dergelijke vordering een weerslag op de omvang van de te vereffenen en verdelen boedel.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Vordering tot betalen van de prijs van aandelen - Te volgen procedure

- Art. 1209, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0039.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.28 AC nr. ...

Bij de samenstelling van de fictieve massa wordt de waarde van de geschonken goederen geraamd volgens hun staat ten tijde van de schenking en hun waarde ten tijde van het overlijden, waarbij rekening kan worden gehouden met de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van het goed op voorwaarde dat deze voldoende zeker en niet hypothetisch zijn.

- Fictieve massa - Samenstelling - Schenking - Raming van de waarde - Toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden

- Art. 922 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0488.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.11 AC nr. ...

De inbreng van giften strekt ertoe het wettelijk erfrecht, dat de gelijkheid onder de wettelijke erfgenamen vooropstelt, te beschermen, terwijl de inkorting ertoe strekt te verhinderen dat het voorbehouden erfdeel dat de wet aan bepaalde erfgenamen toekent, wordt uitgehold; hieruit volgt dat een schenking moet worden ingebracht in of, met het oog op een eventuele inkorting, fictief moet worden toegevoegd aan de nalatenschap waartoe de geschonken goederen zou hebben behoord indien de schenking niet zou zijn verricht (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 843, 920 en 922 Oud BW voor hun wijzing door de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake.

- Inbreng van giften - Inkorting - Doel

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

Een huwelijksvoordeel valt niet in de nalatenschap, maar behoort de langstlevende echtgenoot toe ingevolge de vereffening en verdeling van het huwelijksvermogensstelsel (1). (1) Zie concl. OM.

- Huwelijksvermogensstelsels - Bedongen stelsels - Vereffening en verdeling - Verblijvingsbeding - Nalatenschap - Uitwerking

- Artt. 1445, 1461, 1464, eerste en tweede lid, en 1465 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de huwelijksgemeenschap ingevolge een verblijvingsbeding in haar totaliteit toekomt aan de langstlevende echtgenoot, dient de erfrechtelijke verrekening door inbreng of inkorting daarentegen niet te gebeuren in de nalatenschap van de vooroverleden echtgenoot aangezien de geschonken goederen dan geen deel uitmaken van diens nalatenschap (1). (1) Zie concl. OM.

- Huwelijksvermogensstelsels - Bedongen stelsels - Verblijvingsbeding - Uitwerking - Nalatenschap - Inbreng - Inkorting

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer tijdens het huwelijk door de echtgenoten gemeenschapsgoederen werden geschonken, moet de inbreng of de inkorting van deze schenking gebeuren in de nalatenschap van de vooroverleden echtgenoot in de mate dat de geschonken goederen, indien de schenking niet zou hebben plaatsgevonden, in diens nalatenschap zouden zijn gevallen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 843, 920 en 922 Oud BW voor hun wijzing door de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake.

- Huwelijksvermogensstelsels - Gemeenschapsgoederen - Schenkingen - Nalatenschap - Inbreng - Inkorting

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0507.F 22 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201022.1F.3 AC nr. ...

Omtrent een nog niet opengevallen nalatenschap kan men geen enkel beding maken, tenzij in de bij wet bepaalde gevallen; een beding dat de grenzen van die uitzonderingen te boven gaat, is derhalve absoluut nietig en kan niet worden gedekt.

- Beding over een niet-opengevallen nalatenschap - Verbod - Uitzondering - Overschrijding

- Art. 1130, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0293.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.14 AC nr. ...

De specifieke overgangsregeling van artikel 9 van de wet van 13 augustus 2011 houdt een afwijking in op de onmiddellijke toepasselijkheid van nieuwe procedureregels op hangende geschillen zoals bepaald in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek en beoogt de nieuwe procedureregels slechts toepasselijk te maken op vorderingen tot vereffening-verdeling die in beraad worden genomen na de inwerkingtreding van de nieuwe wet terwijl de oude procedureregels verder gelden eenmaal de verdeling reeds werd bevolen of de vordering tot vereffening-verdeling reeds in beraad was genomen voor het ogenblik van inwerkingtreding van de wet (1). (1) Cass. 2 november 2018, AR C.18.0134.N, AC 2018, nr. 603.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, Wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0477.F 3 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.4 AC nr. ...

De rechter miskent de in artikel 4, derde lid, Wet 16 mei 1900, vastgelegde orde van voorrang wanneer hij aan die bepaling een voorwaarde toevoegt die hierin niet is vervat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 3.

- Kleine nalatenschappen - Orde van voorrang

- Art. 4 Wet van 16 mei 1900 tot erfregeling van de kleine nalatenschap

C.18.0234.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.3 AC nr. ...

De notaris-vereffenaar dient enkel een proces-verbaal van de geschillen of moeilijkheden met beschrijving van de bezwaren op te stellen wanneer die bezwaren binnen de bepaalde termijnen en in de bepaalde vorm zijn ingebracht; hieruit volgt niet dat de opmaak van een dergelijk proces-verbaal de rechter bindt met betrekking tot de ontvankelijkheid van de bezwaren.

- Vereffening-verdeling van een nalatenschap tussen vier erfgenamen - Staat van vereffening - Bezwaren van twee erfgenamen - Opmaak, door de notaris, van een proces-verbaal van de geschillen of moeilijkheden - Voorwaarde - Tegenstelbaarheid aan de rechter

- Art. 1223, §§ 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0452.N 17 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191017.17 AC nr. ...

De erfgenaam die de goederen van een nalatenschap wegmaakt of verborgen houdt, kan de in het artikel 792 Burgerlijk Wetboek, zoals hier van toepassing, bedoelde straf niet ontlopen, tenzij hij uiterlijk vóór het afsluiten van de in het artikel 1175 Gerechtelijk Wetboek bedoelde boedelbeschrijving uit eigen beweging, zonder hiertoe door de omstandigheden gedwongen te zijn, de juiste en volledige informatie verstrekt of zijn valse verklaring rechtzet (1). (1) Zie concl. OM.

- Nalatenschap - Weggemaakte of verborgen gehouden goederen - Artikel 792 Burgerlijk Wetboek - Straf

- Art. 792 Burgerlijk Wetboek

De rechter oordeelt in feite of de erfgenaam uit eigen beweging, zonder hiertoe door de omstandigheden gedwongen te zijn heeft gehandeld, onverminderd het marginaal toetsingsrecht van het Hof (1). (1) Zie concl. OM.

- Erfgenaam - Weggemaakte of verborgen gehouden goederen - Handeling uit eigen beweging - Beoordeling door de rechter

- Art. 792 Burgerlijk Wetboek

C.18.0367.N 17 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190517.2 AC nr. ...

Artikel 918 Burgerlijk Wetboek steunt op het wettelijk vermoeden dat de daarin bedoelde vervreemdingen, die door de erflater worden toegestaan aan een van zijn erfgerechtigden in rechte lijn, niets meer en niets minder zijn dan giften die betrekking hebben op de volle eigendom van de vervreemde goederen, maar met vrijstelling van inbreng; dit wettelijk vermoeden, dat een vermoeden van vermomde schenking instelt dat enkel kan worden weerlegd door de toestemming van de andere reservatairen, dient als een uitzonderingsbepaling strikt te worden geïnterpreteerd.

- Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Wettelijk vermoeden - Begrip

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

- Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Wettelijk vermoeden - Begrip

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de vraag rijst voor het Hof van Cassatie of artikel 918 Burgerlijk Wetboek in de versie voor de wijziging ervan door artikel 52 van de Wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen terzake, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt indien het aldus wordt geïnterpreteerd dat een vervreemding met voorbehoud van een recht van bewoning niet onder de toepassing van deze bepaling valt, terwijl een vervreemding met voorbehoud van vruchtgebruik en een vervreemding met afstand van het kapitaal er wel onder valt, stelt het Hof die vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM.

- Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Toerekening - Vervreemding onder voorbehoud van een recht van bewoning - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudicieel geschil - Grondwettelijk Hof - Vraagstelling

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Toerekening - Vervreemding onder voorbehoud van een recht van bewoning - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudicieel geschil - Grondwettelijk Hof - Vraagstelling

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.17.0657.F 8 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190408.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 859 en 860 Burgerlijk Wetboek volgt dat, in het door artikel 859 bedoelde geval, de waarde van de onroerende goederen waaruit de kavels zullen worden gevormd, moet worden geschat op het tijdstip van de verdeling, waarvan de inbreng een verrichting is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 214.

- Vereffening - Verdeling - Inbreng - Geschonken onroerend goed - Waarde - Schatting - Tijdstip

F.17.0080.N 25 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190125.5 AC nr. ...

De langstlevende echtgenoot die in toepassing van artikel 745bis, §1, eerste lid B.W. het vruchtgebruik verkrijgt van een nalatenschap waarin een blote eigendom aanwezig is, verkrijgt een eventueel vruchtgebruik op dat goed; dit vruchtgebruik zal pas uitwerking krijgen bij het overlijden van de actuele vruchtgebruiker of bij het verstrijken van de termijn waarvoor het eerdere vruchtgebruik werd toegestaan, op voorwaarde dat de houder van het eventuele vruchtgebruik op dat tijdstip nog in leven is (1). (1) Zie concl. OM.

- Nalatenschap waarin blote eigendom aanwezig is - Langstlevende echtgenoot - Eventueel vruchtgebruik - Uitwerking - Tijdstip

- Art. 745bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0134.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.5 AC nr. 603

De specifieke overgangsregeling van artikel 9 van de wet van 13 augustus 2011 houdt een afwijking in op de onmiddellijke toepasselijkheid van nieuwe procedureregels op hangende geschillen van artikel 3 Gerechtelijk wetboek, nu uit de wetsgeschiedenis van de overgangsregeling blijkt dat deze beoogde de nieuwe procedureregels slechts toepasselijk te maken op de vorderingen tot vereffening-verdeling die in beraad worden genomen na de inwerkingtreding van de nieuwe wet en de oude procedureregels verder te laten gelden "eenmaal de verdeling reeds werd bevolen onder de gelding van de oude wet", zodat in de zaken waarin de vordering tot vereffening-verdeling reeds in beraad was genomen vóór het ogenblik van in werkingtreding van de wet, de bepalingen van toepassing blijven zoals die golden voorafgaand aan de nieuwe wet (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0132.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 724, eerste lid, Burgerlijk Wetboek hebben de erfgenamen die daarvoor in aanmerking komen, het recht zich in de periode tussen het openvallen en het aanvaarden van de nalatenschap in het bezit te stellen van de goederen van de nalatenschap, deze voorlopig te beheren en er de vruchten van te innen onder voorbehoud van teruggave aan de erfgenamen aan wie ze toekomen; die saisine belet niet dat de erfgenaam die een zaak van de nalatenschap vóór de verdeling ervan bedrieglijk wegneemt en ze zodoende onttrekt aan de verdeling tussen de erfgenamen, het wanbedrijf van diefstal pleegt (1). (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer 2010, 6de herwerkte uitgave, 306, nr. 387.

- Openvallen nalatenschap - Saisine erfgenamen - Begrip

C.16.0115.F 16 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170216.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Hoedanigheid van verhuurder van het onroerend goed - Onroerend goed - Huishuur - Overlijden van de verhuurder - Wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel - Blote eigendom - Langstlevende echtgenoot - Vruchtgebruik

In geval van overlijden van de verhuurder van een onroerend goed hebben zowel de persoon die de blote eigendom verkrijgt van het geheel of een gedeelte van dat onroerend goed in de hoedanigheid van wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel van de verhuurder, als de langstlevende echtgenoot die het vruchtgebruik ervan verkrijgt, de hoedanigheid van verhuurder van dat onroerend goed (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr. ...

- Onroerend goed - Huishuur - Overlijden van de verhuurder - Wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel - Blote eigendom - Langstlevende echtgenoot - Vruchtgebruik - Hoedanigheid van verhuurder van het onroerend goed

- Artt. 745bis, § 1, eerste lid, en 1742 Burgerlijk Wetboek

C.15.0539.F 8 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161208.6 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 727, 1°, van het Burgerlijk Wetboek, bestaat er geen grond om een onderscheid te maken al naargelang de erfgerechtigde die de overledene heeft gedood of heeft pogen te doden, in een staat van krankzinnigheid dan wel in een andere, in artikel 1, eerste lid, van de wet van 1 juli 1964, bedoelde staat verkeerde.

- Onwaardigheid om te erven - Grond die het bestaan van het misdrijf uitsluit - Staat van krankzinnigheid

- Art. 727, 1° Burgerlijk Wetboek

C.15.0488.N 28 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161028.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Heerloze nalatenschap - Staat - Begrip

De Staat is geen erfgenaam in de zin van artikel 790 Burgerlijk Wetboek, maar verkrijgt de heerloze nalatenschap op grond van zijn recht van soevereiniteit (1). (1) Zie concl. OM.

- Heerloze nalatenschap - Staat - Begrip

- Art. 790 Burgerlijk Wetboek

C.15.0457.N 21 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161021.3 AC nr. ...

Een beding over een niet opengevallen nalatenschap is een beding waardoor louter eventuele rechten op een niet opengevallen nalatenschap of op een bestanddeel ervan worden toegekend, gewijzigd of afgestaan (1). (1) Cass. 11 april 1980, AC 1979-80, nr. 509; zie Cass. 9 maart 1989, AR 8276, AC 1988-89, nr. 386.

- Beding over een niet opengevallen nalatenschap

- Artt. 791, 1130 en 1600 Burgerlijk Wetboek

Een overeenkomst waarbij twee of meer partijen bepaalde goederen of rechten verwerven onder het beding dat de langstlevende eigenaar of houder wordt van het geheel der goederen of rechten, heeft geen eventuele rechten tot voorwerp en valt bijgevolg niet onder het verbod van 1130, tweede lid, Burgerlijk Wetboek; dit is evenmin het geval wanneer een dergelijk beding van aanwas een vervalbeding of een ontbindende voorwaarde bevat voor het geval dat aan de samenwoning van de partijen een einde komt, aangezien de partijen tijdens de duur van het samenwonen definitief verbonden zijn; de louter omstandigheid dat het beding aldus een potestatief element bevat, heeft niet tot gevolg dat het onder het verbod van artikel 1130, tweede lid, Burgerlijk Wetboek valt; voormelde bedingen zijn te aanzien als ontbindende voorwaarden en vallen evenmin onder het verbod bedoeld in artikel 1174 Burgerlijk Wetboek.

- Beding van aanwas - Begrip - Voorwerp

- Artt. 791, 1130, tweede lid, 1174 en 1600 Burgerlijk Wetboek

- Beding over een niet opengevallen nalatenschap - Verbod - Toepassingsgebied - Overeenkomst - Verwerven van goederen of rechten - Door twee of meer partijen - Beding van aanwas - Vervalbeding of ontbindende voorwaarde - Einde van samenwoning

- Artt. 791, 1130, tweede lid, 1174 en 1600 Burgerlijk Wetboek

C.15.0388.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.3 AC nr. ...

Het bij wijze van overgangsregeling door artikel 35, lid 2, van de wet van 14 mei 1981 tot wijziging van het erfrecht van de langstlevende echtgenoot ingesteld vermoeden geldt enkel wanneer de echtgenoten elkaar hebben begiftigd met het ten tijde van de begiftiging grootste beschikbaar gedeelte of de hoegrootheid van hun gift hebben bepaald op het alsdan grootste beschikbaar gedeelte, hetzij een vierde in volle eigendom en een vierde in vruchtgebruik.

- Begiftiging langstlevende echtgenoot - Wet tot wijziging van het erfrecht van de langstlevende echtgenoot - Overgangsregeling - Artikel 35, tweede lid - Door de wet ingesteld vermoeden

- Art. 35, tweede lid Wet 14 mei 1981 tot wijziging van het erfrecht van de langstlevende echtgenoot
- Art. 1094 Burgerlijk Wetboek

C.15.0244.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Schenkingen - Inkorting - Inkorting in waarde - Interesten - Toepasselijke interestvoet

Wanneer de inkorting in waarde geschiedt, kunnen op het in te korten bedrag, dat in de plaats komt van de inkorting in natura, interesten worden toegekend; de rechter bepaalt daarbij de interestvoet in overeenstemming met de waarde van de vruchten die in geval van inkorting in natura aan de nalatenschap hadden moeten worden teruggegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Schenkingen - Inkorting - Inkorting in waarde - Interesten - Toepasselijke interestvoet

- Art. 928 Burgerlijk Wetboek

C.14.0443.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.7 AC nr. ...

De rechtsvordering wegens wegmaking of verberging van goederen van de nalatenschap kan gelijktijdig met de verdeling worden ingesteld, maar zij kan ook, hetzij vóór hetzij na de verdeling worden ingesteld, met dien verstande dat iedere erfgenaam dan slechts kan opkomen voor zijn herberekend eigen aandeel in de weggemaakte of verborgen gehouden zaak (1). (1) Zie Cass. 12 december 1996, AR C.96.0040.F, AC 1996, nr. 504.

- Wegmaking of verberging van goederen van de nalatenschap - Rechtsvordering wegens wegmaking of verberging - Instellen van de vordering - Tijdstip - Voorwerp

- Art. 792 Burgerlijk Wetboek

Op grond van de wetsbepaling die, onder de in de wet bepaalde voorwaarden, voorziet in de hoofdelijke aansprakelijkheid van de testamentuitvoerders, kan slechts vergoeding worden gevorderd voor de schade die voortvloeit uit de slechte uitvoering van hun mandaat met betrekking tot de roerende goederen van de nalatenschap; hieruit volgt dat op grond van artikel 1033 Burgerlijk Wetboek lastens een testamentuitvoerder slechts een aansprakelijkheidsvordering kan worden ingesteld en dat een erfgerechtigde die, in geval van heling van roerende goederen van de nalatenschap door een testamentuitvoerder die ook zelf erfgerechtigd is, op grond van dit artikel geen aanspraak kan maken op het aandeel van de erfgerechtigde testamentuitvoerder in de weggemaakte of verborgen gehouden goederen, aangezien dergelijke vordering niet strekt tot vergoeding van schade.

- Testamentuitvoerders - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Rechtsvordering tegen testamentuitvoerders - Voorwerp - Gevolg - Heling van goederen van de nalatenschap - Door erfgerechtigde testamentuitvoerder - Rechtsvordering wegens wegmaking of verberging

- Art. 1033 Burgerlijk Wetboek

F.14.0173.F 25 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150925.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Henkes.

- Schuldvordering - Waardevermindering - Wederroepelijkheid van de titel

Uit de samenhang van artikelen 19 en 21, II, van het Wetboek van Successierechten volgt dat de wederroepelijkheid van de titel van de schuldvordering geen oorzaak van waardevermindering ervan is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

- Schuldvordering - Waardevermindering - Wederroepelijkheid van de titel

- Artt. 19 en 21, II Wetboek van Successierechten

C.13.0193.F 12 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150312.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Henkes.

- Vervreemding aan een erfgerechtigde in de rechte lijn - Gift - Wettelijk vermoeden - Omkering

Artikel 918 van het Burgerlijk Wetboek steunt op het wettelijk vermoeden dat de daarin bedoelde vervreemdingen, die door de de cujus worden toegestaan aan een van zijn erfgerechtigden in de rechte lijn, niets meer en niets minder zijn dan giften die betrekking hebben op de volle eigendom van de vervreemde goederen, maar met vrijstelling van inbreng; dat wettelijk vermoeden kan bijgevolg enkel worden omgekeerd wanneer, overeenkomstig artikel 918, de andere reservataire erfgenamen hebben toegestemd in de vervreemding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Vervreemding aan een erfgerechtigde in de rechte lijn - Gift - Wettelijk vermoeden - Omkering

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

F.14.0061.F 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.5 AC nr. ...

Artikel 788, tweede lid, Burgerlijk Wetboek, dat een toepassing is van de regel vervat in artikel 1167 Burgerlijk Wetboek, vereist voor de vernietiging van de handeling van verwerping door een erfgenaam met benadeling van de rechten van zijn schuldeisers, het bewijs dat die handeling abnormaal was en dat de schuldenaar gehandeld heeft met de wetenschap dat de schuldeisers zouden worden benadeeld.

- Erfgenaam - Verwerping - Benadeling van de schuldeisers - Vernietiging

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL

P.25.0891.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.38 AC nr. ...

Volgens artikel 11, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel kan de onderzoeksrechter, na het verhoor van de persoon ten aanzien van wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, gelasten dat de betrokkene op grond van het Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt geplaatst of blijft; tegen deze beslissing staat volgens artikel 11, § 7, Wet Europees Aanhoudingsbevel geen rechtsmiddel open (1); een eventuele onwettigheid van de vordering van de procureur des Konings aan de onderzoeksrechter om bij toepassing van artikel 11 Wet Europees Aanhoudingsbevel een bevel tot inhechtenisneming te verlenen, is zonder invloed op de vordering van de procureur des Konings aan het onderzoeksgerecht om bij toepassing van artikel 16 Wet Europees Aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te bevelen. (1) Zie hierover Cass. 2 oktober 2013, AR P.13.1559.F, AC 2013, nr. 494; Cass. 9 januari 2007, AR P.07.0001.N, AC 2007, nr. 15.

- Voorlopige aanhouding bevolen door de onderzoeksrechter - Rechtsmiddelen - Onwettigheid in de vordering van het openbaar ministerie gericht aan de onderzoeksrechter - Effect op de beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 16 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 11, §§ 3 en 7 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Volgens artikel 20, § 4, eerste lid, Wet Europees Aanhoudingsbevel levert het definitieve besluit het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen de titel van vrijheidsbeneming op tot de daadwerkelijke overlevering van de persoon aan de uitvaardigende staat; eisers detentie is derhalve gegrond op de beslissing waarbij de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel is bevolen; hij heeft bijgevolg geen belang meer bij zijn kritiek op de beoordeling van de wettigheid van de door de onderzoeksrechter genomen beslissing van inhechtenisneming.

- Beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel - Effect op de eerdere beslissing van de voorlopige aanhouding - Middel dat gericht is tegen alleen de voorlopige aanhouding - Belang - Gevolg

- Art. 20, § 4, eerste lid Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.25.0531.N 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.30 AC nr. ...

De tenuitvoerlegging van een in het Engels gesteld aanhoudingsbevel vereist niet dat dit bevel wordt vertaald, onverminderd het recht op vertaling of bijstand door een tolk waarop de betrokkene zich kan beroepen.

- Passieve uitlevering - Door het Verenigd Koninkrijk uitgevaardigd internationaal aanhoudingsbevel - Toepasselijke wet - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Regelmatigheid aanhoudingsbevel opgesteld in het Engels - Vertaling - Verplichting

- Art. 2, § 6 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.25.0219.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.12 AC nr. ...

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 17 juli 2008, nr. C-66/08 volgt dat zelfs als aan de beide voorwaarden van artikel 4.6 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel en artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is voldaan, het onderzoeksgerecht niet verplicht is om de bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren, zodat het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd; hieruit volgt dat zelfs al stelt het onderzoeksgerecht vast dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een Belg is, het de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel niettemin kan toestaan indien het van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende staat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende staat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (1). (1) HvJ 17 juli 2008, nr. C-66/08, Szymon Kozlowski, www.curia.europa.eu; Cass. 31 maart 2020, AR P.20.0350.N, AR P.20.0350.N, AC 2020, nr. 221; Cass. 27 februari 2018, AR P.18.0186.N, AC 2018, nr. 132; Cass. 1 december 2015, AR P.15.1501.N, AC 2015, nr. 719. Zie ook Zie H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, nr. 216-217, p. 115-116 en S. DEWULF, Overlevering, in APR, Mechelen Kluwer 2020, nr. 132, p. 117-120.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - EAB ter fine van strafuitvoering - Facultatieve weigeringsgrond - Artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Geen verplichting voor het onderzoeksgerecht - Beoordeling - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.24.1783.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.19 AC nr. ...

Uit de artikelen 2, § 4, 3°, 5° en 6°, en 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging volgt niet dat het onderzoeksgerecht slechts de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op strafuitvoering kan bevelen indien dit gerecht en de persoon om wiens overlevering wordt gevraagd de beschikking hebben over een afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen op grond waarvan het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd; het volstaat dat het uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel, desgevallend aangevuld met door de uitvaardigende staat bijkomend verstrekte informatie, de gegevens bevat die het onderzoeksgerecht moeten toelaten zich uit te spreken over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel.

- Wet Europees Aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel gericht aan België - EAB met het oog op strafuitvoering - Tenuitvoerlegging door het onderzoeksgerecht - Voorwaarden - Afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen waarop het EAB is gesteund - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 2, § 4, 3°, 5° en 6° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.23.1318.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.21 AC nr. ...

Uit arrest nr. C-514/17 van 13 december 2018 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat artikel 4.6 van het Kaderbesluit 2002/584 van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten zich niet verzet tegen de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wanneer de verjaring van de straf op grond waarvan dat aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, in de uitvoerende staat is verkregen, zodat die straf daar niet zou kunnen worden ondergaan; bijgevolg verantwoordt vaststelling van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de buitenlandse straf volgens het Belgisch recht is verjaard, haar beslissing om de in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde facultatieve weigeringsgrond te verwerpen, naar recht (1); het Hof van Justitie van de Europese Unie dient hierover dus geen vraag te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 en AR P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 2097 en voetnoten 311-314. De facultatieve weigeringsgrond voorzien in artikel 6, 4° van de wet moet onderscheiden worden van de verplichte weigeringsgrond bedoeld in artikel 4, °4 van de wet ("ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten"); "het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat" (Cass. 26 januari 2022, AR P.22.0073.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11). (2) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F-P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

- Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie
- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.23.1249.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel moet de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel worden geweigerd ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; wanneer de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een vreemdeling is met hoofdverblijfplaats in België, moet men zich plaatsen op het tijdstip van het verzoek om overlevering, ter uitvoering van het Europees aanhoudingsbevel, om de bevoegdheid van de Belgische rechter te toetsen en niet op het tijdstip waarop de strafbare feiten werden gepleegd (1). (1) Zie concl. OM.

- Verplichte weigeringsgrond - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Feiten waarvan de Belgische gerechten kunnen kennisnemen - Tijdstip van beoordeling

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1511.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 AC nr. ...

De mogelijke toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende veroordelingen die in de beslissingsstaat zijn uitgesproken en waarvoor een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, is een kwestie waarover de autoriteiten van die staat moeten oordelen; het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van drie gevangenisstraffen, dient de samenloop tussen die in de beslissingsstaat uitgesproken veroordelingen niet in aanmerking te nemen.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Facultatieve grond tot weigering - Uitvoering van de straffen in België - Toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende in de beslissingsstaat uitgesproken veroordelingen - Bevoegd gerecht - (Geen) inaanmerkingneming van de samenloop door het onderzoeksgerecht

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

De door een magistraat van de beslissingsstaat genomen beschikking tot tenuitvoerlegging die drie veroordelingen voegt en die enkel de uitvoeringsduur van de drie in een Europees aanhoudingsbevel vermelde en aldus gevoegde gevangenisstraffen vaststelt, spreekt geen straf uit en heeft niet tot gevolg dat er in België een volgens het Belgisch recht verjaarde straf zou kunnen worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1529.F, AC 2022, nr. 785.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Beschikking tot tenuitvoerlegging van een magistraat van de beslissingsstaat die drie veroordelingen voegt - Draagwijdte - Invloed op de verjaring van de straf in België

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1529.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14 AC nr. ...

Artikel 38, § 1, Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen bepaalt dat indien het onderzoeksgerecht artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel toepast, haar beslissing de erkenning en de tenuitvoerlegging van de vrijheidsbenemende straf of maatregel omvat die vermeld wordt in de rechterlijke beslissing waarvoor een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en dat de procureur des Konings zich door de staat die het Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd het vonnis, vergezeld van het certificaat, laat bezorgen; aangezien artikel 3, 1°, Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen bepaalt dat onder "vonnis" een door een rechtscollege van de beslissingsstaat in strafzaken gewezen onherroepelijke beslissing wordt verstaan waarbij een vrijheidsbenemende straf of maatregel wordt opgelegd, is de door de procureur van de Italiaanse Republiek genomen beslissing tot voeging van eerdere, door de Italiaanse strafgerechten uitgesproken veroordelingen geen beslissing die een veroordeling uitspreekt en vormt ze geen vonnis in de zin van de voormelde bepalingen; de voormelde wetsbepalingen kunnen evenmin tot gevolg hebben dat er in België een volgens de Belgische wet verjaarde straf zou kunnen worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, AC 2022, nr. 784.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Beslissing van de procureur van de beslissingsstaat tot voeging van de veroordelingen - Draagwijdte - Invloed op de verjaring van de straf in België

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

De mogelijke toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende veroordelingen die in de beslissingsstaat zijn uitgesproken en waarvan sommige het voorwerp uitmaken van een Europees aanhoudingsbevel, is een kwestie die betrekking heeft op de strafuitvoering, die uitsluitend door de autoriteiten van die staat kan worden beoordeeld; hieruit volgt dat het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over een Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van een straf, geen rekening dient te houden met de samenloop tussen die veroordeling en andere veroordelingen die in de beslissingsstaat zijn uitgesproken.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende in de beslissingsstaat uitgesproken veroordelingen - Bevoegd gerecht - (Geen) inaanmerkingneming van de samenloop door het onderzoeksgerecht

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel, beoordeelt op onaantastbare wijze of de mededeling van de beslissingsstaat volstaat om de vragen te beantwoorden die in het verzoek om bijkomende inlichtingen zijn gesteld of dat er bijkomende inlichtingen moeten worden ingewonnen.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Verzoek om bijkomende inlichtingen - Antwoord van de autoriteiten van de beslissingsstaat - Toereikendheid - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Art. 2, § 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1321.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.27 AC nr. ...

Artikel 47, 1°, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op de in artikel 16, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde betekening.

- Tenuitvoerlegging in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 16, § 3 - Betekening van de beslissing aan de betrokken persoon - Toepassing van artikel 47, 1° Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 16, § 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 47, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.22.1195.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.23 AC nr. ...

Artikel 4.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd in geval de strafvordering of de straf is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten en de beide in dat artikel vermelde voorwaarden zijn cumulatief, zodat ingeval van territoriale of extraterritoriale onbevoegdheid van de Belgische gerechten, de verjaring van de strafvordering of de straf niet meer moet worden gecontroleerd, waarbij de beoordeling van de voormelde bevoegdheid betrekking heeft op de vervolgbaarheid in België van de feiten die aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag liggen; overeenkomstig artikel 7, § 2, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zijn de Belgische gerechten niet bevoegd zijn voor feiten gepleegd door een buitenlander in het buitenland en ten opzichte van buitenlandse benadeelden en dit zonder aangifte door de slachtoffers of de vreemde overheid (1). (1) Cass. 17 november 2020, AR P.20.1127.N, AC 2020, nr. 708; Cass. 22 januari 2014, AR P.14.0065.F, AC 2014, nr. 55 en concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

- Tenuitvoerlegging in België - Verplichte weigeringsgrond - Artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Bevoegdheid van de Belgische gerechten tot kennisname van de feiten - Cumulatieve voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 7, § 2, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4.4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Artikel 4.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel maakt geen onderscheid tussen een Belgische onderdaan en een niet-Belgische ingezetene in België en zij kunnen zich beiden beroepen op de in deze bepaling opgenomen weigeringsgrond voor zover is voldaan aan de erin vermelde voorwaarden.

- Tenuitvoerlegging in België - Verplichte weigeringsgrond - Artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Onderscheid tussen een Belgische onderdaan en een niet-Belgische ingezetene in België - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 4.4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1109.F 23 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220823.VAC.8 AC nr. ...

Artikel 54 Shengenuitvoeringsovereenkomst en het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem houden geen verband met het onderzoek van de door artikel 4.4 Wet Europees Aanhoudingsbevel vereiste voorwaarde van de bevoegdheid van de Belgische gerechten.

- Tenuitvoerlegging - Weigering - Artikel 4.4 Wet Europees Aanhoudingsbevel - Bevoegdheid - "Non bis in idem" - Onderscheid

- Art. 4.4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 54 Overeenkomst 19 juni 1990 ter uitvoering van het tussen de Regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland, en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing

P.22.1043.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.3 AC nr. ...

De redenen dat het gevaar voor collusie en het gevaar voor het wegmaken van bewijsmateriaal blijven bestaan, gelet op het verder onderzoek naar de financiële relaties en transacties en de bestemming van de gelden die mogelijk werden gegenereerd door de ten laste gelegde feiten, hebben geen betrekking op de feiten van witwassen waarvoor de eiser niet werd overgeleverd, maar wel op de feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugwet in vereniging.

- Overlevering voor feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugswet in vereniging - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Geen overlevering voor feiten van witwassen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 37 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0985.F 26 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220726.VAC.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 13 Uitleveringswet 1874 worden, wat betreft de betrekkingen met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de aanwijzing van de bevoegde overheden en de procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering in beginsel geregeld door de Wet Europees Aanhoudingsbevel; de in de Wet Europees Aanhoudingsbevel geregelde procedure van tenuitvoerlegging van de verzoeken tot overlevering omvat de aanhouding, de eventuele hechtenis met het oog op die tenuitvoerlegging en de beslissingen over de handhaving van de hechtenis of de voorlopige invrijheidstelling van de persoon, die aan de beslissing over de tenuitvoerlegging van het verzoek tot overlevering zelf voorafgaan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 482.

- Door het Verenigd Koninkrijk uitgevaardigd internationaal aanhoudingsbevel - Procedure van uitvaardiging en tenuitvoerlegging van verzoeken tot overlevering - Toepasselijke wet - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging

- Art. 20 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 5 en 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Tot op het tijdstip van de definitieve beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel is de raadkamer enkel bevoegd om de betrokken persoon in voorlopige vrijheid te stellen in het in artikel 20, § 3, bepaalde geval dat de onderzoeksrechter binnen vijftien dagen geen uitspraak heeft gedaan over een verzoek tot overlevering of dat verzoek heeft verworpen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 482.

- België, aangezochte Staat - Opsluiting - Verzoek tot invrijheidstelling ingediend vóór de definitieve beslissing over de tenuitvoerlegging - Onbevoegdheid van de raadkamer - Uitzonderingen - Geen uitspraak door de onderzoeksrechter binnen vijftien dagen volgend op een verzoek tot invrijheidstelling van de betrokken persoon of verwerping van dat verzoek

- Art. 20, § 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0658.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.12 AC nr. ...

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling om de behandeling van de vordering van het openbaar ministerie tot het bevelen van de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel uit te stellen naar een latere terechtzitting is geen eindbeslissing, zodat overeenkomstig artikel 18 Wet Europees Aanhoudingsbevel, in samenhang met artikel 420 Wetboek van Strafvordering het cassatieberoep niet-ontvankelijk is.

- Uitstel van de behandeling van de zaak - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Tenuitvoerlegging

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

- Art. 18 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0623.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.15 AC nr. ...

De rechter oordeelt in strafzaken in beginsel onaantastbaar over een door een partij ingediend verzoek tot heropening van het debat (1); de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht bij de beoordeling van de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel een na het sluiten van het debat neergelegd verzoekschrift tot heropening van het debat verwerpt, houdt dan ook geen miskenning in van het recht van verdediging, noch van de verplichting van dat onderzoeksgerecht om de beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel met redenen te omkleden. (1) Zie Cass. 13 april 2005, AR P.05.0263.F, AC 2005, nr. 221.

- Tenuitvoerlegging - Verzoek tot heropening der debatten - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Verwerping - Gevolg

Noch artikel 17, § 4, eerste lid, Wet Europees Aanhoudingsbevel dat bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die moet oordelen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel, de verificaties verricht omschreven in artikel 16, § 1, tweede lid, van die wet, waarbij onder meer wordt nagegaan of de weigeringsgrond van artikel 6, 1°, van diezelfde wet moet worden toegepast, noch enige andere bepaling verplichten de kamer van inbeschuldigingstelling om het resultaat af te wachten van een in het land van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit gevoerde betwisting of om het debat daarom te heropenen (1). (1) Cass. 6 september 2011, AR P.11.1526.N, AC 2011, nr. 453.

- Tenuitvoerlegging - Onderzoeksgerecht - Betwisting in het land van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit - Gevolg

- Artt. 16 en 17 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0532.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.13 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 28.2 en 28.3, Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel en artikel 38, §1 en § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat, ook al vermeldt artikel 38 Wet Europees Aanhoudingsbevel dit niet uitdrukkelijk en verwijst het evenmin uitdrukkelijk naar artikel 16 Wet Europees Aanhoudingsbevel, het onderzoeksgerecht slechts de tenuitvoerlegging van een tweede Europees aanhoudingsbevel kan bevelen indien het vaststelt dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit van het eerste bevel, toestemming heeft verleend met de overlevering aan de uitvaardigende rechterlijke autoriteit van het tweede bevel in de gevallen waarin die toestemming is vereist; het staat immers aan het onderzoeksgerecht te onderzoeken of de toestemming is vereist en of ze werd verleend en het onderzoeksgerecht kan zich niet ertoe beperken de tenuitvoerlegging te bevelen van het tweede Europees aanhoudingsbevel met de vaststelling dat een overlevering slechts mogelijk is nadat de bevoegde uitvoerende autoriteit van het eerste bevel toestemming zal hebben gegeven met de overlevering aan de uitvaardigende autoriteit van het tweede bevel (1). (1) Zie Cass. 11 september 2019, AR P.19.0922.F, AC 2019, nr. 452, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch, op datum in Pas.; contra: J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, p. 248-249.

- Persoon die door een Staat aan België is overgeleverd in uitvoering van een eerste Europees aanhoudingsbevel - Tweede Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een andere Staat - Tenuitvoerlegging - Toestemming van de eerste Staat

- Art. 38, §§ 1 en 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0483.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.12 AC nr. ...

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van dat bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokkene, zoals die worden bevestigd door artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en volgens het Hof van Justitie dient het Belgische onderzoeksgerecht dat bewijzen heeft dat er een reëel gevaar bestaat dat personen die in de uitvaardigende staat zijn gedetineerd onmenselijk of vernederend worden behandeld, verplicht is te beoordelen of dit gevaar bestaat alvorens tot de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel te besluiten; het onderzoeksgerecht dient zich bij deze beoordeling te baseren op objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens die, wat de detentievoorwaarden van de uitvaardigende lidstaat betreft, kunnen duiden op gebreken die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken, hetzij bepaalde detentiecentra betreffen en deze gegevens kunnen blijken uit internationale rechterlijke beslissingen, zoals de arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; het onderzoeksgerecht moet daarbij concreet en nauwkeurig nagaan of er zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd vanwege de detentieomstandigheden in die lidstaat een reëel gevaar zal lopen te worden onderworpen aan een onmenselijke of vernederende behandeling wanneer hij wordt overgeleverd aan die lidstaat en daartoe, zo nodig, aan de uitvaardigende rechterlijke autoriteit om aanvullende gegevens moet verzoeken en in afwachting van de ontvangst van deze gegevens zijn beslissing over de overlevering moet uitstellen (1). (1) HvJ (Grote Kamer) 5 april 2016, C-404/15 en C-659/16.

- Buitenlands bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgronden - Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Schending van de fundamentele rechten van artikel 6 VEU - Detentieomstandigheden in de gevangenissen van de uitvaardigende staat - Taak van het onderzoeksgerecht - Uitlegging door het Hof van Justitie - Draagwijdte

- Art. 1, derde lid Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, waarvan de Wet Europees Aanhoudingsbevel de omzetting naar Belgisch recht uitmaakt, blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten en deze hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel; de weigering tot overlevering op grond van deze bepaling is dan ook enkel verantwoord wanneer er ernstige en concrete gegevens worden aangevoerd die doen aannemen dat de fundamentele rechten van de persoon zelf, om wiens overlevering wordt gevraagd, in de uitvaardigende staat kennelijk in gevaar zullen worden gebracht, of met andere woorden dat er een ernstig, persoonlijk en direct risico is op schending van fundamentele rechten; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of dergelijke gegevens voorhanden zijn en het oordeelt evenzeer onaantastbaar of het zich op basis van de informatie die het dossier bevat en die door de partijen wordt overgelegd voldoende voorgelicht acht om zich uit te spreken over het toepassen van de weigeringsgrond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en uit het loutere feit dat de betrokkene een schending aanvoert van artikel 3 EVRM omwille van de detentieomstandigheden in gevangenissen van de uitvaardigende staat, volgt niet dat het onderzoeksgerecht steeds verplicht is daarover nadere informatie in te winnen (1). (1) Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1119.N, AC 2021, nr. 505; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 18 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615.

- Buitenlands bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging in België - Beginsel van wederzijds vertrouwen - Weigeringsgronden - Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Schending van de fundamentele rechten van artikel 6 VEU - Detentieomstandigheden in de gevangenissen van de uitvaardigende staat - Artikel 3 EVRM - Taak van het onderzoeksgerecht - Bijkomende informatie - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1, derde lid Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.22.0435.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.11 AC nr. ...

De behoorlijk ondertekende memorie dient in origineel te worden neergelegd; de memories die per fax of e-mail worden overgelegd, voldoen bijgevolg niet aan het wettelijk voorschrift, ook al bevatten ze een afbeelding of een facsimile van de handtekening van de auteur (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2012, AR P.11.1832.F, AC 2012, nr. 107.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Arrest dat de tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel beveelt - Cassatieberoep - Vorm voor de neerlegging van de memorie - Memorie overgelegd per fax of e-mail - Ontvankelijkheid

- Art. 18, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0406.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.15 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 16, § 5, en 17 Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat ingeval van hoger beroep door het openbaar ministerie tegen de beslissing tot invrijheidstelling van de onderzoeksrechter op grond van artikel 16, § 5, Wet Europees Aanhoudingsbevel, de kamer van inbeschuldigingstelling zich niet enkel moet uitspreken over de hechtenistoestand van de betrokkene, maar ook over de tenuitvoerlegging van het Europees Aanhoudingsbevel (1). (1) S. VANDROMME, "Beslissingsbevoegdheid inzake detentie en vrijheid onder voorwaarden in het raam van een procedure strekkende tot de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel", RW 2005-06, 1548, nr. 18; D. VAN DAELE, "België en het Europees aanhoudingsbevel: een commentaar bij de wet van 19 december 2003", T. Strafr. 2005, 171, nr. 35; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 160-16; S. DEWULF, Overlevering, APR, 2020, nr. 243, p. 221; M.A.BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 2117.

- Verstrijken van de termijn van 15 dagen voor de uitspraak over de tenuitvoerlegging van het bevel - Invrijheidstelling van de betrokkene - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Onderzoeksopdracht van de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontbreken van een beslissing over de tenuitvoerlegging van het bevel

- Artt. 16, § 5, en 17 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.22.0286.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep van de uitvoerende Staat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel heeft bevolen, na te hebben geoordeeld, enerzijds, dat de verzoekende Belgische Staat voorstelt de persoon van wie de overlevering wordt gevraagd in een halfopen gevangenis te plaatsen, in een een- of tweepersoonscel met meer dan zeven vierkante meter beschikbare ruimte per persoon en, anderzijds, dat, als het in uitzonderlijke gevallen voorkomt dat de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende lidstaat de verklaringen van de uitvaardigende lidstaat niet vertrouwt en het Europees aanhoudingsbevel weigert uit te voeren op grond van precieze gegevens, omdat het gevaar bestaat dat de fundamentele rechten van de betrokkene zouden worden miskend, dit gevaar niet bestaat, gelet op de waarborgen die de verzoekende Staat op het hoogste niveau biedt, miskent het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling, dat oordeelt dat dit arrest van het hof van beroep van de uitvoerende Staat bij zijn beslissing om de eiser aan de Belgische autoriteiten over te leveren geen rekening heeft gehouden met de detentievoorwaarden in de gevangenis van Leuze-en-Hainaut, de bewijskracht van die beslissing.

- Door België uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel - Door België geboden waarborgen betreffende de detentievoorwaarden - Arrest van het hof van beroep van de uitvoerende Staat dat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel beveelt - Voorlopige hechtenis na de overlevering van de persoon - Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheid - Miskenning van de bewijskracht van het arrest dat de overlevering van de inverdenkinggestelde beveelt

---

P.22.0295.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.1 AC nr. ...

Een weigering tot overlevering op grond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is enkel verantwoord wanneer ernstige en concrete gegevens worden aangevoerd die doen aannemen dat de fundamentele rechten van de persoon zelf, om wiens overlevering wordt gevraagd, in de uitvaardigende lidstaat kennelijk in gevaar zullen worden gebracht (1); de rechter oordeelt onaantastbaar of dergelijke gegevens voorhanden zijn en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Zie Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1119.N, nr. 505; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55.

- Tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Afbreuk aan de fundamentele rechten zoals bevestigd door artikel 6 EVRM - Aanvoeringsplicht - Draagwijdte

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.22.0195.F 23 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.9 AC nr. ...

Artikel 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (1) heeft geen betrekking op het beschikkingsbeginsel en dat beginsel regelt noch de uitspraak over de strafvordering, (2) noch de procedure betreffende de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel. (1) Wat betreft de toepassing van artikel 780 in strafzaken, zie G.-F. RANERI en M. TRAEST (onder leiding van F. FISCHER, P. MATHIEU en Ph. DE KOSTER), "De toepassing van het gerechtelijk wetboek in strafzaken: artikelsgewijze bespreking van de rechtspraak van het Hof", Jaarverslag van het Hof van Cassatie, 2005, 176 tot 286. (2) Zie Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0088.F, AC 2019, nr. 287; Cass. 29 juni 2011, AR P.11.0944.F, AC 2011, nr. 434; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1816.

- Exequaturprocedure - Beschikkingsbeginsel - (Geen) Toepassing

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

Tegen de beslissing waarbij de onderzoeksrechter, die uitspraak doet op grond van artikel 11, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel, de hechtenis in de gevangenis of onder elektronisch toezicht beveelt, kan geen rechtsmiddel worden aangewend, overeenkomstig paragraaf 7 van voormeld artikel (1). (1) Zie Cass. 16 augustus 2005, AR P.05.1196.F, AC 2005, nr. 398.

- Hechtenis in de gevangenis of onder elektronisch toezicht - Beslissing van de onderzoeksrechter - Geen rechtsmiddel

- Art. 11 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

De onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel, met toepassing van de artikelen 16 en 17 Wet Europees Aanhoudingsbevel, moeten enkel oordelen over de tenuitvoerlegging van deze titel, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 4 tot 8 van deze wet, na te zijn nagegaan of de voorwaarden van artikel 3 van die wet zijn vervuld; ze zijn niet bevoegd om uitspraak te doen over de wettigheid en de gepastheid van de beschikking waarbij de onderzoeksrechter, met toepassing van artikel 11, § 3, van dezelfde wet, beslist over de hechtenis in de gevangenis of onder elektronisch toezicht van de betrokken persoon (1). (1) Zie Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443; Cass. 5 juli 2005, AR P.05.0896.N, AC 2005, nr. 387, met concl. "in hoofdzaak" van toenmalig eerste advocaat-generaal M. LECLERCQ; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., II, 2114 tot 2116.

- Exequaturprocedure - Onderzoeksgerecht - Omvang van de controle - Niet over de wettigheid en de gepastheid van de beschikking waarbij de onderzoeksrechter heeft beslist over de hechtenis in de gevangenis of onder elektronisch toezicht

- Artt. 3 tot 8, 11, 16, en 17 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0163.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.20 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht oordeelt met betrekking tot de toepassing van artikel 8 Wet Europees Aanhoudingsbevel onaantastbaar of de persoon om wiens overlevering wordt verzocht en die geen Belg is, in België verblijft; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 6 juli 2016, AR P.16.0739.F, AC 2016, nr. 439; Cass. 14 juli 2009, AR P.09.1074.F, AC 2009, nr. 454; Cass. 23 december 2008, AR P.08.1803.N, AC 2008, nr. 752; Cass. 19 juli 2005, (arrest niet gepubliceerd), RW 2006-07, 210 noot E. DE BOCK; Cass 5 juli 2005, AR P.05.0896.N, AC 2005, nr. 387, RW 2006-07, 759 noot G. STESSENS; Cass. 5 oktober 2004, AR P.04.1286.N, AC 2004, nr. 456, T. Strafr. 2005, 218. A. WINANTS, "Actuele beschouwingen over het Europees aanhoudingsbevel", in Strafrecht meer...dan ooit, Die Keure, 2011, 47; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 196; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, nr. 4741; S. DEWULF, Overlevering, APR 2020, 80-82.

- Tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel - Terugkeergarantie - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle door het Hof

- Art. 8 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Krachtens artikel 6.1° Wet Europees Aanhoudingsbevel kan de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel worden geweigerd ingeval de persoon op wie het Europees aanhoudingsbevel betrekking heeft in België wordt vervolgd wegens het feit dat aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag ligt; de onderzoeksgerechten beslissen onaantastbaar of zij de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel weigeren op grond van deze facultatieve weigeringsgrond (1). (1) Cass. 6 juli 2016, AR P.16.0739.F, AC 2016, nr. 439; Cass. 26 juni 2013, AR P.13.1098.F, AC 2013, nr. 398, RDP 2013, 1187; A. WINANTS, "De doorwerking van het EU-Kaderbesluit inzake overlevering", NC 2006, 92; H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 234-236; A. WINANTS, "Actuele beschouwingen over het Europees aanhoudingsbevel", in Strafrecht meer...dan ooit, Die Keure, 2011, 41-42; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 607; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 104-106 en 132-133; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST en S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 1231-1232; S. DEWULF, Overlevering, APR, 2020, 182-184; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 2095.

- Facultatieve weigeringsgronden - Vervolging in België wegens een feit vermeld in het Europees aanhoudingsbevel - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle door het Hof

- Art. 6, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0073.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling van het Kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten of van de Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel krachtens artikel 15.2 van het Kaderbesluit, dringend bijkomende inlichtingen over de verjaring van de straf moet vragen wanneer het vaststelt dat het Europees aanhoudingsbevel alle bij artikel 8.1 van het Kaderbesluit voorgeschreven vermeldingen bevat, waaronder de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis en de uitgesproken straf met een duur van minstens vier maanden (1). (1) Artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel somt de gegevens op die het Europees aanhoudingsbevel moet bevatten (zie art. 8.1, c) en f), Kaderbesluit 2002/584). Daarin wordt inderdaad met name "de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis, een aanhoudingsbevel of elke andere uitvoerbare rechterlijke beslissing" vermeld, maar niet de opgave van de datum waarop de verjaring bereikt zal zijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het Europees aanhoudingsbevel geen betrekking kan hebben op de tenuitvoerlegging van een straf die volgens de wet van de verzoekende Staat is verjaard, aangezien de rechterlijke beslissing waarbij die straf is opgelegd niet meer uitvoerbaar is, maar dat het Belgische onderzoeksgerecht daarom nog niet bevoegd is om na te gaan of die verjaring is bereikt, noch verplicht is om dringend bijkomende inlichtingen te vragen. Het lijkt daarentegen wel aangewezen dat het openbaar ministerie de autoriteiten van de uitvaardigende Staat dringend raadpleegt wanneer de persoon die onder Europees aanhoudingsbevel staat geloofwaardig aanvoert dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard en derhalve niet-uitvoerbaar is volgens het recht van die Staat. "Artikel 2, § 4, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vereist niet dat het Europees aanhoudingsbevel opgave doet van de verjaringstermijn van de in de uitvaardigende Staat uitgesproken straf [maar] deze bepaling verhindert het onderzoeksgerecht niet de verjaringstermijn te beoordelen op grond van bijkomende informatie die nadien door de autoriteiten van die Staat wordt meegedeeld en aan de tegenspraak van de partijen is onderworpen." (Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683 [§ 3], en verwijzingen in noot). In die zin oordeelt het Hof dat "wanneer de autoriteiten [van de verzoekende Staat] hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het recht [van die Staat] is verjaard, het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder hoeft na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit evenmin de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser hoeft te vragen". (Cass. 8 juli 2020, AR P.20.0699.F, AC 2020, nr. 465).

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Verplichting van de onderzoeksgerechten om dringend bijkomende inlichtingen te vragen - (Geen) bijkomende vermeldingen over de verjaring van de straf volgens het recht van de uitvaardigende Staat

- Artt. 8.1 en 15.2 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel beschikt niet over een discretionaire bevoegdheid om die tenuitvoerlegging toe te kennen of te weigeren; onder voorbehoud van de door artikel 4 tot 7 Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalde verplichte of facultatieve weigeringsgronden is de tenuitvoerlegging verplicht wanneer de door die wet bepaalde voorwaarden zijn vervuld; (1) behoudens de voormelde weigeringsgronden is dit het geval wanneer het voor de tenuitvoerlegging van een straf uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel de gegevens bevat die zijn opgesomd in artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel, waaronder de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis en de uitgesproken straf, wanneer het een vrijheidsbenemende straf van minstens vier maanden is en de andere voorwaarden van de Wet Europees Aanhoudingsbevel zijn vervuld. (1) Zie Cass. 13 december 2006, AR P.06.1557.F, AC 2006, nr. 648, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; HvJ-EU 6 december 2018, C-551/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:991 [punt 41], dat uitspraak doet over een door het Hof gestelde prejudiciële vraag (Cass. 29 augustus 2018, AR P.18.0902.N, AC 2018, nr. 438; Cass. 22 januari 2019, AR P.18.0902.N, AC 2019, nr. 37), dat verwijst naar HvJ-EU 25 juli 2018, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586 [punt 41 en daarin geciteerde rechtspraak].

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Onderzoeksgerecht - Bevoegdheden

- Artt. 2 tot 7 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Het verzoekschrift met cassatiemiddelen dat met de verklaring van cassatieberoep is neergelegd op de griffie van het hof van beroep en dat samen met het dossier binnen de termijn op de griffie van het Hof is toegekomen, kan gelden als memorie in de zin van artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel (1). (Impliciete oplossing). (1) In casu blijkt uit het dossier dat voormeld verzoekschrift is neergelegd op de dag van de verklaring van cassatieberoep. Zie a contrario Cass. 16 november 2010, AR P.10.1730.N, AC 2010, nr. 678 en noot: "Het verzoekschrift met cassatiemiddelen dat niet is neergelegd ter griffie van het hof van beroep samen met het cassatieberoep, kan niet als memorie gelden in de zin van artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel, en is niet ontvankelijk ook al is het samen met het dossier binnen de termijn toegekomen op de griffie van het Hof".

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Verzoekschrift dat geldt als memorie

- Art. 18, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Noch artikel 8.1 van het Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, noch artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel, noch enige andere bepaling van het Kaderbesluit en van de wet verplichten de uitvaardigende autoriteit in het Europees aanhoudingsbevel te verduidelijken dat de bij uitvoerbaar vonnis uitgesproken straf niet is verjaard volgens het recht van de uitvaardigende Staat, en geen enkele bepaling staat de uitvoerende autoriteit toe het Europees aanhoudingsbevel niet uit te voeren wanneer het die inlichting niet bevat; (1) krachtens artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel dient het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel die tenuitvoerlegging te weigeren ingeval de straf volgens het Belgisch recht is verjaard en de Belgische gerechten bovendien bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten, betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat (2). (1) Zie Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 2086. Die wettelijke bepaling vervangt het stelsel van de enkelvoudige verjaring door dat van de dubbele verjaring (d.w.z. volgens de Belgische wet en volgens de wet van de verzoekende Staat), dat doorslaggevend was in het oude uitleveringsrecht, behalve wanneer de feiten onder de bevoegdheid van de Belgische gerechten vallen (zie S. DEWULF, "Overlevering", APR, Wolters Kluwer, 2020, nr. 182, dat verwijst naar J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Coll. Recht en Praktijk, Kluwer, 2013, nr. 138). (2) Artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel somt de gegevens op die het Europees aanhoudingsbevel moet bevatten (zie art. 8.1, c) en f), Kaderbesluit 2002/584). Daarin wordt inderdaad met name “de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis, een aanhoudingsbevel of elke andere uitvoerbare rechterlijke beslissing” vermeld, maar niet de opgave van de datum waarop de verjaring bereikt zal zijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het Europees aanhoudingsbevel geen betrekking kan hebben op de tenuitvoerlegging van een straf die volgens de wet van de verzoekende Staat is verjaard, aangezien de rechterlijke beslissing waarbij die straf is opgelegd niet meer uitvoerbaar is, maar dat het Belgische onderzoeksgerecht daarom nog niet bevoegd is om na te gaan of die verjaring is bereikt, noch verplicht is om dringend bijkomende inlichtingen te vragen. Het lijkt daarentegen wel aangewezen dat het openbaar ministerie de autoriteiten van de uitvaardigende Staat dringend raadpleegt wanneer de persoon die onder Europees aanhoudingsbevel staat geloofwaardig aanvoert dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard en derhalve niet-uitvoerbaar is volgens het recht van die Staat. “Artikel 2, § 4, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vereist niet dat het Europees aanhoudingsbevel opgave doet van de verjaringstermijn van de in de uitvaardigende Staat uitgesproken straf [maar] deze bepaling verhindert het onderzoeksgerecht niet de verjaringstermijn te beoordelen op grond van bijkomende informatie die nadien door de autoriteiten van die Staat wordt meegedeeld en aan de tegenspraak van de partijen is onderworpen.” (Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683 [§ 3], en verwijzingen in noot). In die zin oordeelt het Hof dat “wanneer de autoriteiten [van de verzoekende Staat] hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het recht [van die Staat] is verjaard, het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder hoeft na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit evenmin de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser hoeft te vragen”. (Cass. 8 juli 2020, AR P.20.0699.F, AC 2020, nr. 465).

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar vonnis - Exequatur - Geen vermelding in het Europees aanhoudingsbevel van de verjaring van de straf volgens het recht van de uitvaardigende Staat

- Art. 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 8.1 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.21.1541.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.12 AC nr. ...

Een door artikel 9 Interneringswet bedoelde rechterlijke beslissing tot internering en de door de kamer voor de bescherming van de maatschappij genomen uitvoeringsbeslissingen van de internering vormen een veiligheidsmaatregel als bedoeld door artikel 2.1 Kaderbesluit EAB en artikel 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel; uit de artikelen 2 en 9 Interneringswet volgt dat de interneringsbeslissing uitwerking blijft hebben tot op het ogenblik dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij beslist tot de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde; uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt bovendien dat de veiligheidsmaatregel geen uitwerking meer kan hebben indien niet langer is voldaan aan de uit deze verdragsbepaling voortvloeiende voorwaarden voor vrijheidsberoving; zodat een interneringsbeslissing een veiligheidsmaatregel is van een onbepaalde duur, die voor de toepassing van artikel 2.1 Kaderbesluit EAB en art. 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel moet worden geacht minstens vier maanden te bedragen (1). (1) Zie alg. H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 100-166 en 182-183; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 284-285; S. DEWULF, Handboek uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, 216; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2021, 2083.

- Uitgesproken straf of veiligheidsmaatregel van meer dan vier maanden - Internering van de veroordeelde - Toepassing

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 2 en 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 2.1 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten
- Artt. 5.1.e en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1343.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.18 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 17, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel kunnen de betrokken persoon en het openbaar ministerie bij de kamer van inbeschuldigingstelling tegen de beslissing van de raadkamer beroep instellen binnen een termijn van vierentwintig uur die ten aanzien van het openbaar ministerie begint te lopen de dag waarop de beslissing is genomen en ten aanzien van de betrokken persoon de dag waarop zij hem wordt betekend of aan zijn woonplaats of gekozen woonplaats wordt betekend; die termijn wordt niet van uur tot uur gerekend, zodat de raadsman van de betrokken persoon tijdens de openingsuren van de griffie hoger beroep kan aantekenen gedurende de volledige eerstvolgende werkdag volgend op de dag van de betekening van de beslissing van de raadkamer, ongeacht op welk uur precies die beslissing hem werd betekend.

- Beschikking tot tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel - Hoger beroep van de persoon tegen wie het bevel is uitgevaardigd - Termijn - Bepaling van de termijn - Betekening van de beschikking - Eerstvolgende werkdag - Openingsuren van de griffie

- Art. 17, § 1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1229.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.19 AC nr. ...

Het beginsel van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten vereist dat de weigering tot overlevering wordt verantwoord met omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de rechten van de betrokkene, die het vermoeden van eerbiediging van die rechten, dat de uitvaardigende lidstaat geniet, kunnen weerleggen; de enkele omstandigheid dat in het Europees aanhoudingsbevel door de rechter die het bevel heeft uitgevaardigd de feiten in de aantonende wijs en niet in de voorwaardelijke wijs zijn geformuleerd en dat in essentie wordt verwezen naar de verklaring van het beweerde slachtoffer en verklaringen van personen welke die verklaring bevestigen en dus niet naar eventueel uitgevoerde onderzoeken en objectieve bewijselementen à charge of a décharge, is niet afdoende om te spreken van ernstige redenen om te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon (1). (1) Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0483.F, AC 2019, nr. 291.

- Buitenlands bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgronden - Eerbiediging van de fundamentele rechten - Beginsel van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten - Uiteenzetting der feiten in de aantonende wijs - Verwijzing naar de verklaring van het slachtoffer - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6 Verdrag 7 februari 1992 betreffende de Europese Unie

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.0586.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.7 AC nr. ...

Het enkele feit dat de op grond van een Europees aanhoudingsbevel overgeleverde persoon in kennis wordt gesteld van de betekening van een bij verstek gewezen veroordeling tot een vrijheidsstraf wegens andere, vóór zijn overlevering gepleegde feiten dan die waarop de overlevering betrekking heeft, is op zich geen "maatregel die de individuele vrijheid van" die persoon "beperkt" in de zin van artikel 37, § 2, eerste lid, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, en van artikel 27, lid 3, c, van het kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie in zijn arrest C/388/08 van 1 december 2008 (1). (1) Aangezien het eerste middel het OM gegrond leek, concludeerde het tot cassatie met verwijzing van het arrest, behalve in zoverre voornoemd arrest de hogere beroepen ontvankelijk verklaart. "Krachtens de eerste paragraaf van artikel 37, Wet Europees Aanhoudingsbevel, en onder voorbehoud van de in de tweede paragraaf bepaalde uitzonderingen, "kan een persoon overgeleverd op grond van een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische gerechtelijke autoriteit niet worden vervolgd, veroordeeld of van zijn vrijheid worden beroofd wegens een ander, vóór zijn overlevering gepleegd strafbaar feit dan dat waarop [deze] betrekking heeft". De aldus overgeleverde persoon wordt geacht voor deze feiten afwezig te zijn. Het specialiteitsbeginsel verhindert bijgevolg de tenuitvoerlegging van de op 10 juni 2005 bij verstek uitgesproken veroordeling. Het openbaar ministerie kan het vonnis dus niet doen betekenen" (Cass. 4 oktober 2006, AR P.06.1050.F, Rev. dr. pén. crim. 2007, p. 246, aangevoerd door de eiser en aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 2150 en 2151, noten 53 en 55). Het OM heeft hieruit afgeleid dat het bestreden arrest het in voormeld artikel 37 vastgelegde specialiteitsbeginsel miskent dat, volgens het OM, het parket niet enkel verbiedt een bij verstek gewezen vonnis aan de op een andere grond overgeleverde persoon te doen betekenen om de buitengewone verzettermijn te doen ingaan, maar hem bovendien verbiedt die persoon, met dezelfde bedoeling, in kennis te stellen van de eerdere betekening "aan parket" van een dergelijk vonnis. Arrest nr. C-388/08 van het Europees Hof van de Europese Unie van 1 december 2008 is volgens het OM in dit geval niet van toepassing, aangezien het betrekking heeft op de inleiding van de vervolging (zie Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass. 16 september 2015, AR P.15.0869.F, AC 2015, nr. 522; Cass. 21 april 2009, AR P.08.1789.N, AC 2009, nr. 262; Cass. 24 maart 2009, AR P.08.1881.N, AC 2009, nr. 214), en niet, zoals hier, op de tenuitvoerlegging van een reeds gewezen vonnis. (M.N.B.)

- Uitgevaardigd door een Belgische gerechtelijke autoriteit - Veroordeling bij verstek die betrekking heeft op feiten die vóór de overlevering zijn gepleegd en op andere feiten dan die welke tot de veroordeling hebben geleid - Betekening van de veroordeling aan de overgeleverde persoon ter kennis gebracht - Uitwerking - Specialiteitsbeginsel - Toepasselijkheid

- Art. 27, 3, c Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 37 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1170.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.17 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling van de Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat het Europees aanhoudingsbevel niet kan worden uitgevaardigd om een voortvluchtige waartegen een grensoverschrijdend opsporingsbericht is uitgevaardigd en die overeenkomstig de door artikel 2 Wet Voorlopige Hechtenis bepaalde voorwaarden en vormvoorschriften op het grondgebied van het Rijk is aangehouden, onder verzekerd toezicht te plaatsen.

- Uitvaardiging van een aanhoudingsbevel ten aanzien van een voortvluchtige die het voorwerp uitmaakt van een grensoverschrijdende opsporing - Aanhouding in België met toepassing van artikel 2 Wet Voorlopige Hechtenis - Regelmatigheid van het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan om te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 VEU; deze bepaling voorziet in een weigeringsgrond wanneer er, op basis van concrete gegevens, ernstige redenen bestaan om te denken dat de uitvaardigende Staat afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon en heeft geen betrekking op de in België gevoerde procedure tot tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel, evenmin als op de daden die er werden gesteld om de goede tenuitvoerlegging ervan te verzekeren.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Onderzoeksgerechten - Weigeringsgrond van de tenuitvoerlegging - Miskenning van fundamentele rechten - Draagwijdte - In België gevoerde procedure tot tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

De raadkamer en, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling moeten ervoor zorgen dat in het kader van de rechtspleging die voor hen wordt gevoerd met het oog op de uitspraak over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel, het recht van verdediging van de betrokken persoon wordt nageleefd en dat hij daadwerkelijk de rechten kan uitoefenen die uit de Wet Europees Aanhoudingsbevel alsook uit het kaderbesluit 2002/584/JAI van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel voortvloeien; wanneer de gezochte persoon voor het onderzoeksgerecht aanvoert dat de schriftelijke verklaring van zijn rechten hem niet vóór zijn verhoor werd overhandigd door de onderzoeksrechter, dient dat gerecht te onderzoeken of dit verzuim, gesteld dat het is bewezen, werd hersteld in een latere stand van de rechtspleging of dat er uit de omstandigheden van de zaak volgt dat, ondanks het aangevoerde verzuim, de belanghebbende van zijn rechten kennis heeft gekregen en die rechten daadwerkelijk heeft kunnen uitoefenen.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Recht van verdediging - Controle door de onderzoeksgerechten - Geen overhandiging van de verklaring van rechten vóór het verhoor door de onderzoeksrechter

- Art. 10/1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Onder voorbehoud van de door de Wet Europees Aanhoudingsbevel opgesomde verplichte of facultatieve weigeringsgronden, dienen de onderzoeksgerechten aan het Europees aanhoudingsbevel uitvoering te verlenen wanneer de door de voormelde wet bepaalde voorwaarden vervuld zijn; uit geen enkele bepaling volgt dat die gerechten de tenuitvoerlegging van het bevel kunnen weigeren of de vrijlating van de betrokken persoon moeten bevelen wanneer de onderzoeksrechter hem met schending van voormeld artikel 10/1 de schriftelijke verklaring van zijn rechten niet vóór zijn verhoor heeft overhandigd.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Onderzoeksgerechten - Weigeringsgrond van de tenuitvoerlegging - Geen overhandiging van de verklaring van rechten vóór het verhoor door de onderzoeksrechter

- Art. 10/1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1119.N 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAK.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel wordt de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel geweigerd ingeval ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 EVRM; gelet op het beginsel van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten moet de weigering tot overlevering worden verantwoord met uitvoerige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokken persoon en die het vermoeden van eerbiediging van die rechten waarvan de uitvaardigende lidstaat geniet, kunnen weerleggen; de betrokken persoon moet derhalve een ernstig, persoonlijk en direct risico op schending van zijn fundamentele rechten aantonen (1). (1) zie Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55.

- Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Aantasting van de fundamentele rechten zoals bevestigd door artikel 6 EVRM - Verantwoording - Aanvoering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Uit de arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie van respectievelijk 17 december 2020 in de zaken C-354/20 PPU en C-412/20 PPU en 15 juli 2021 in de zaak C-791/19, volgt dat aan de vereiste van een concreet onderzoek van de individuele toestand van een persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd geen afbreuk wordt gedaan door het bestaan van de gebreken in het Poolse rechtssyteem die de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de Poolse rechters kunnen aantasten.

- Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Aantasting van de fundamentele rechten zoals bevestigd door artikel 6 EVRM - Polen - Gebreken in het Poolse rechtssysteem - Vereiste van een concreet onderzoek van de individuele toestand

P.21.0936.N 20 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210720.VAK.9 AC nr. ...

De in artikel 4, 2°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalde weigeringsgrond berust op het non-bis in idem ¬beginsel dat verband houdt met het beëindigen van het strafvervolging; een beslissing waarbij de gerechtelijke autoriteit van een aangezochte lidstaat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel weigert, is geen beslissing die de strafvervolging beëindigt en is bijgevolg geen definitieve beslissing zoals bedoeld in artikel 4, 2°, Wet Europees Aanhoudingsbevel.

- Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond - Non bis in idem Beginsel - Weigering - Beslissing - Aard van de beslissing

- Art. 4, 2° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.0808.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.27 AC nr. ...

Ingeval van cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel wordt het dossier overeenkomstig artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel toegezonden aan de griffie van het Hof van Cassatie en overeenkomstig artikel 18, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel doet het Hof van Cassatie uitspraak over het cassatieberoep binnen een termijn van vijftien dagen; wanneer het Hof op basis van het aan de griffie van het Hof overgemaakte dossier in de onmogelijkheid is om zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen, dient het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling te worden vernietigd (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H. D . BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale,9e éd., 2021, la Charte, t.II, pp. 2120 – 2122.

- Buitenlands Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Artikelen 18, §§ 2 en 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Art. 18, §§ 2 en 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Ingeval van hoger beroep tegen een beslissing van de raadkamer die een Europees aanhoudingsbevel uitvoerbaar verklaart moet de kamer van inbeschuldigingstelling overeenkomstig artikel 17, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel uitspraak doen binnen de vijftien dagen bij wege van een met redenen omklede beslissing, na het horen van de procureur-generaal en de betrokkene bijgestaan of vertegenwoordigd door zijn advocaat en dient zij daarbij de verificaties te verrichten omschreven in artikel 16, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H. D . BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale,9e éd., 2021, la Charte, t.II, pp. 2117-2120.

- Buitenlands Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Hoger beroep tegen de beslissing tot uitvoerbaarverklaring - Kamer van inbeschuldigingstelling - Artikelen 16, § 1, en 17, § 4 Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Art. 17, § 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 16, § 1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.0665.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.10 AC nr. ...

Gelet op de omschrijving van artikel 4bis, § 1, a, i), van het kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 dat op ondubbelzinnige wijze moet vaststaan dat de gezochte persoon "op de hoogte was van het voorgenomen proces", kan de omstandigheid dat een dagvaarding werd overhandigd aan een derde, zelfs aan zijn advocaat die hem vervolgens heeft vertegenwoordigd, als dusdanig niet aan die vereisten voldoen; een dergelijke modaliteit laat immers niet toe om ondubbelzinnig vast te stellen dat de betrokkene "daadwerkelijk" de informatie over het tijdstip en de plaats van het proces heeft ontvangen, evenmin als, in voorkomend geval, het precieze tijdstip van die ontvangst of de inhoud van de meegedeelde informatie over de gevolgen van de niet-verschijning.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve grond - Voorwaarden - Aan de advocaat overhandigde dagvaarding - Advocaat die de gezochte persoon vervolgens heeft vertegenwoordigd

- Art. 7, § 1, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4bis, § 1, a Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

Artikel 4bis, § 1, a, van het gewijzigde kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten bepaalt dat wanneer de gezochte persoon niet in persoon is verschenen op het proces dat tot de beslissing heeft geleid, de uitvoerende Staat vooralsnog moet voorbijgaan aan de facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel indien de betrokkene, hetzij persoonlijk werd gedagvaard en daarbij op de hoogte werd gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces, hetzij via andere middelen officieel en daadwerkelijk van die modaliteiten in kennis is gesteld, zodat op ondubbelzinnige wijze vaststond dat hij op de hoogte was van het voorgenomen proces, waarbij het in die gevallen ook is vereist dat die informatie tijdig is verstrekt en dat ze preciseert dat bij niet-verschijning een beslissing kan worden genomen; de naleving van de voorwaarden van de voormelde bepaling en van artikel 7, § 1, 1°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, dat die bepaling omzet, moet waarborgen dat de gezochte persoon de informatie betreffende het tijdstip en de plaats van zijn proces en de gevolgen van een eventuele niet-verschijning snel genoeg heeft ontvangen en stelt aldus de uitvoerende autoriteit in staat te onderzoeken of het recht van verdediging werd geëerbiedigd (1). (1) Cass. 20 januari 2021, AR P.21.0032.F, AC 2021, nr. 45.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve grond

- Art. 7, § 1, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4bis, § 1, a Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.21.0032.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.18 AC nr. ...

Artikel 4bis, § 1, a, van het gewijzigde kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten schrijft voor dat, wanneer de gezochte persoon niet in persoon is verschenen op het proces dat tot de beslissing heeft geleid, de uitvoerende staat vooralsnog moet voorbijgaan aan de facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel indien de betrokkene hetzij persoonlijk werd gedagvaard en daarbij op de hoogte werd gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces dat tot de beslissing heeft geleid, hetzij daadwerkelijk en officieel van die modaliteiten in kennis is gesteld, zodat op ondubbelzinnige wijze vaststond dat hij op de hoogte was van het voorgenomen proces, waarbij het in die gevallen ook vereist is dat die informatie tijdig is verstrekt en dat ze preciseert dat er bij niet-verschijning een beslissing kan worden genomen; de naleving van de voorwaarden van de voormelde bepaling en van artikel 7, § 1, 1°, Wet Europees Aanhoudingsbevel dat deze bepaling omzet, moet waarborgen dat de gezochte persoon de informatie betreffende de datum en de plaats van zijn proces en betreffende de gevolgen van een eventueel verstek voldoende tijdig heeft ontvangen en laat aldus de uitvoerende autoriteit ook toe na te gaan of het recht van verdediging in acht werd genomen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 45.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve weigeringsgrond

- Art. 7, § 1, 1° Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004
- Art. 4bis Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

Wanneer de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, aanvoert dat het Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek, niet de in artikel 7, § 1, 1° tot 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel voorgeschreven vermeldingen bevatte, zodat moest worden overwogen om de tenuitvoerlegging ervan te weigeren, moeten de appelrechters nagaan of, volgens het Europees aanhoudingsbevel, de informatie tijdig aan de eiser was meegedeeld en met de precisering dat er bij niet-verschijning een veroordeling kon worden uitgesproken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 45.

- Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve weigeringsgrond - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verificatie van de voorwaarden

- Art. 7, § 1, 1° Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004
- Art. 4bis Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.20.1159.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat zich op basis van informatie die het dossier bevat en die door de partijen werd voorgelegd voldoende voorgelicht acht over de draagwijdte van de regelgeving in de uitvaardigende staat is niet verplicht aanvullende informatie in te winnen bij de uitvaardigende staat alvorens zich uit te spreken over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 5° Wet Europees aanhoudingsbevel; uit het enkele feit dat in bepaalde rechtsleer vragen worden gesteld over de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende staat met een EVRM-bepaling volgt niet dat het onderzoeksgerecht daarover noodzakelijkerwijze aanvullende informatie moet inwinnen.

- Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Onderzoek naar de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende lidstaat met het EVRM - Informatie in het dossier en aangebracht door de partijen - Inwinnen van informatie bij de uitvaardigende lidstaat

Het onderzoeksgerecht oordeelt bij de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat te weerleggen; die beoordeling heeft enkel betrekking op het concrete geval van de persoon tegen wie het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en niet op andere gevallen (1). (1) Cass. 28 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212. Zie M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 86-104. Specifiek over de verenigbaarheid van de Zweedse regels over voorlopige hechtenis met artikel 5 EVRM zie HvJ 12 december 2019, zaak PPU, C-625/19, §51-53, www.curia.europa.eu

- Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van grondrechten - Kennelijk gevaar van aantasting grondrechten - Beoordeling

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Uit de artikelen 5.1.c en 5.3 EVRM volgt dat een rechterlijke autoriteit dient te oordelen of rekening houdend met deze verdragsbepalingen en de nationale regelgeving een voorlopige hechtenis wettig en noodzakelijk is en blijft, alsook of de duur van die hechtenis nog wel redelijk is; een stelsel waarbij het loutere feit van een verdenking wegens een bepaald misdrijf verplicht tot voorlopige hechtenis is strijdig met deze bepalingen, maar uit deze bepalingen volgt niet dat een verdachte over een absoluut recht op vrijlating onder voorwaarden of tegen een borgsom moet beschikken.

- Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de wettigheid, noodzaak en redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 5.1.c en 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1163.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.15 AC nr. ...

De feiten van de lijst van artikel 5, §2, Wet Europees Aanhoudingsbevel zijn niet strafrechtelijk omschreven, maar moeten generisch of criminologisch worden beschouwd, dus als een strafrechtelijk domein of een categorie van strafbare feiten; tot de strafbare feiten die in die lijst worden omschreven als de illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen behoren bijgevolg ook het stellen van voorbereidende handelingen met het oog op de aanmaak, de verkoop, de levering of de illegale verschaffing van een in artikel 2bis, §1, Drugswet bedoelde stof, met het oog op het verbouwen van planten waaruit deze stoffen kunnen worden getrokken, zoals strafbaar gesteld door artikel 2bis, § 6, Drugswet; de omstandigheid dat deze feiten in België werden strafbaar gesteld na de inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel doet daaraan geen afbreuk.

- Verplichte weigeringsgronden - Dubbele incriminatie - Lijst van artikel 5, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Categorie van strafbare feiten - Handel in verdovende middelen - Voorbereidende handelingen - Strafbaarheid van feiten gepleegd na inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Artt. 2bis, §§ 1 en 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 5, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.1127.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.15 AC nr. ...

De voorwaarden vervat in artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, dat bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd in geval de strafvordering is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten, zijn cumulatief, zodat in geval van territoriale of extraterritoriale onbevoegdheid van de Belgische gerechten de verjaring van de strafvordering niet meer moet worden gecontroleerd; de beoordeling van de voormelde bevoegdheid heeft betrekking op de vervolgbaarheid in België van de feiten die aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag liggen en het gegeven dat de Wet Europees Aanhoudingsbevel een wet op de rechtspleging betreft en geen strafwet bedoeld in artikel 2 Strafwetboek, is bij die beoordeling niet bepalend (1). (1) Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443 ; Cass. 23 januari 2014, AR P.14.0065.F, AC 2014, nr. 55; Zie Cass. 14 juli 2009, AR P.09.1075.N, AC 2009, nr. 456.

- Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Cumulatieve voorwaarden

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische gerechten - Vervolgbaarheid in België

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Krachtens artikel 7.1 EVRM en artikel 2, eerste lid, Strafwetboek, is vereist dat er, op het ogenblik dat de verdachte de handeling heeft gesteld die aanleiding geeft tot vervolging en berechting, een wettelijke bepaling bestond die die handeling strafbaar stelde; de wettelijke bepaling van artikel 6,1° ter, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft geen nieuwe strafbare feiten in het leven geroepen, maar heeft door de toevoeging van een nieuwe wettelijke grondslag voor vervolging en dus bestraffing in België de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische gerechten uitgebreid en dient aldus als een regel van materieel strafrecht te worden aangemerkt (1); uit het voorgaande volgt dat de strafwet die de bestraffing in België uitbreidt tot feiten gepleegd buiten het Belgisch grondgebied, niet van toepassing is op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding ervan; een verdachte kan zich niet beroepen op een retroactieve toepassing van een dergelijke bepaling als mindere strafwet teneinde de toepassing van een instrument van internationale rechtshulp te vermijden. (1) Cass. 12 oktober 1964, Pas. 1965, I, 154.

- Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische gerechten - Werking in de tijd

- Art. 6, 1°ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel blijkt dat de regeling inzake het Europees Aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten en dit houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het voormelde vermoeden te weerleggen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Vermoeden van eerbiediging van de fundamentele rechten door de uitvaardigende lidstaat

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

Wanneer de onderzoeksrechter een regelmatig bevel tot aanhouding verleent voor feiten waarvoor de verdachte ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel is overgeleverd, leidt het enkele feit dat dit bevel ook slaat op feiten waarvoor de verdachte niet is overgeleverd en waarvoor hij dus ingevolge de toepassing van het specialiteitsbeginsel niet kan worden vervolgd, niet tot de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding (1). (1) Cass. 12 september 2017, AR P.15.1413.N, AC 2017, nr. 463 met concl. van advocaat-generaal M. TIMPERMAN.

- Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

- Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

P.20.0999.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.17 AC nr. ...

De weigeringsgrond bepaald in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel valt onder de toepassing van artikel 6.1 EVRM, dat bepaalt dat eenieder bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging, recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling binnen een redelijke termijn; er bestaat geen abstracte termijn waarvan het verstrijken noodzakelijkerwijze het overschrijden van de redelijke termijn voor de behandeling van een zaak met zich meebrengt en de redelijkheid van die termijn moet worden beoordeeld in functie van het concrete verloop van de strafvervolging in elke afzonderlijke zaak, zodat uit het loutere bestaan van een bepaald tijdsverloop niet kan worden afgeleid dat het recht van de over te leveren persoon op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn kennelijk dreigt te worden miskend; een nationale instantie kan de miskenning van het recht op de behandeling van de gegrondheid van een strafvervolging binnen een redelijke termijn dan ook slechts onderzoeken voor zover die instantie kennis kan nemen van de strafvervolging hetgeen niet het geval is voor de uitvoerende rechterlijke autoriteit die uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel aangezien in dat geval is de strafvordering enkel aanhangig is bij de uitvaardigende rechterlijke autoriteit die bijgevolg de enige is die rechtsmacht heeft om uitspraak te doen over de strafvervolging, zodat de verplichting voor het onderzoeksgerecht om de weigeringsgrond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel te onderzoeken, niet inhoudt dat dit gerecht ook moet onderzoeken of de redelijke termijn waarbinnen de strafvervolging moet worden berecht, al dan niet is overschreden en de over te leveren persoon kan zijn verweer over de miskenning van de redelijke termijn aanvoeren voor de nationale autoriteit die na zijn overlevering de gegrondheid van de strafvordering beoordeelt (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.12.0024.N, AC 2012, nr. 21.

- Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan fundamentele rechten - Redelijke termijn - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan fundamentele rechten - Redelijke termijn - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0944.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.17 AC nr. ...

De Belgische onderzoeksgerechten hebben geen rechtsmacht om in het kader van de tenuitvoerlegging van het uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel de wettigheid en regelmatigheid van dit bevel te beoordelen; die beoordeling komt de rechter van de uitvaardigende staat toe.

- Tenuitvoerlegging - Regelmatigheid van het Europees aanhoudingsbevel - Beoordeling door het

onderzoeksgerecht

P.20.0844.N 12 augustus 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200812.VAK.4 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht is niet verplicht om de in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren; het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd.

- Weigeringsgrond artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Toepassing

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Wanneer het onderzoeksgerecht van oordeel is dat er geen ernstige redenen voorhanden zijn om te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, verplicht de loutere bewering van de betrokkene dat er wél sprake zou zijn van dergelijke ernstige redenen, het onderzoeksgerecht niet om dienaangaande nader onderzoek te bevelen of verdere informatie in te winnen; hierdoor wordt de bewijslast niet op de betrokken persoon gelegd.

- Weigeringsgrond artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Bewijslast

- Art. 4.5 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0723.F 15 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAC.3 AC nr. ...

De toepassing van de termijn van een maand waarbinnen een nieuw verzoek tot invrijheidstelling mag worden ingediend door een persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel gevangen wordt gehouden en wiens overlevering aan de verzoekende staat werd uitgesteld, heeft tot doel een onrechtmatige herhaling van verzoeken tot invrijheidsstelling te voorkomen, en is niet van toepassing wanneer het eerdere verzoek niet-ontvankelijk werd verklaard.

- Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verwerping - Nieuw verzoek - Termijn - Toepassing

- Art. 24, § 1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 27, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0699.F 8 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200708.VAC.8 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht kan de overlevering van een Belgische of in België verblijvende veroordeelde met het oog op de tenuitvoerlegging van zijn straf niet weigeren indien die straf volgens het Belgisch recht is verjaard; een dergelijke beslissing zou elk belang ontnemen aan de straf die werd uitgesproken door de staat die het Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd.

- Veroordeelde is Belg of verblijft in België - Overlevering - Weigering - Verjaring van de straf - Beslissingsbevoegdheid

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

De procedurele bepalingen die door de wet van 19 december 2003 zijn ingevoerd als gevolg van de omzetting, in het Belgische recht, van het kaderbesluit van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, kennen in deze aangelegenheden aan de gerechtelijke overheden een beslissingsbevoegdheid toe (1). (1) Cass. 15 februari 2017, AR P.17.0129.F, AC 2017, nr. 112.

- Beslissingsbevoegdheid - GERECHTELIJKE OVERHEDEN

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Wanneer de Italiaanse autoriteiten hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het Italiaans recht is verjaard, hoeft het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser te vragen.

- Straffen - EFFECTIEVE STRAF - Toezicht - ONDERLING VERTROUWEN TUSSEN DE LIDSTATEN

- Art. 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.20.0543.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.1 AC nr. ...

Buiten de gevallen die op limitatieve wijze worden opgesomd in artikel 23.5 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, voorziet voormeld besluit niet in de mogelijkheid om, in de uitvoerende Staat, de persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt gehouden automatisch of onvoorwaardelijk in vrijheid te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

- Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Automatische en onvoorwaardelijke invrijheidstelling - Verenigbaarheid met het kaderbesluit

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 12 en 23.5 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

- Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Automatische en onvoorwaardelijke invrijheidstelling - Verenigbaarheid met het kaderbesluit

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 12 en 23.5 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

De rechter die een leemte in de Wet Europees Aanhoudingsbevel invult, moet zich voegen naar de bepalingen en de doelstellingen van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, waarvan de voormelde wet de omzetting in Belgisch recht verzekert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Leemte in de wetgeving vastgesteld door het Grondwettelijk Hof - Invulling van de leemte door de rechter

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Leemte in de wetgeving vastgesteld door het Grondwettelijk Hof - Invulling van de leemte door de rechter

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Krachtens artikel 12 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel kan een persoon op elk tijdstip, overeenkomstig het interne recht van de uitvoerende lidstaat, in voorlopige vrijheid worden gesteld, mits de bevoegde autoriteit van die lidstaat alle maatregelen neemt die ze noodzakelijk acht om de vlucht van de gezochte persoon te voorkomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

- Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Voorlopige invrijheidstelling

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 12 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

- Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Voorlopige invrijheidstelling

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 12 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

Het Wetboek van Strafvordering is van toepassing op het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die een persoon, die in hechtenis wordt gehouden krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel, in vrijheid stelt en wiens overlevering aan de uitvaardigende Staat om één van de in de Wet Europees Aanhoudingsbevel vermelde redenen werd uitgesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Invrijheidstelling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Toepasselijk recht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Invrijheidstelling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Toepasselijk recht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Uit arrest nr. 90/2019 van het Grondwettelijk Hof van 28 mei 2019 kan worden afgeleid dat de persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt gehouden en wiens overlevering aan de uitvaardigende Staat werd uitgesteld, ondanks het stilzwijgen van de wet het onderzoeksgerecht die over de handhaving van zijn hechtenis uitspraak doet, zijn invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling, dan wel de uitvoering van zijn hechtenis onder elektronisch toezicht moet kunnen vragen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Voorwerp - Invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling - Uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Voorwerp - Invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling - Uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Artikel 5.4 EVRM staat de persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt gehouden toe de rechter te vragen de wettigheid van zijn hechtenis te onderzoeken, met name vanuit het oogpunt van de redelijke duur van de vervolging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Toezicht door het onderzoeksgerecht - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke duur van de vervolging

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Toezicht door het onderzoeksgerecht - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke duur van de vervolging

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch artikel 23 Wet Europees Aanhoudingsbevel, noch enige bepaling van die wet of van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel bepalen of staan toe dat de persoon die in hechtenis wordt gehouden krachtens de beslissing tot tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel die door het onderzoeksgerecht met toepassing van artikel 16 Wet Europees Aanhoudingsbevel werd genomen, en die een verzoekschrift tot invrijheidstelling heeft ingediend, zonder meer wordt vrijgelaten wanneer de raadkamer geen uitspraak heeft gedaan binnen een termijn van vijf dagen te rekenen van de indiening van het verzoekschrift (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

- Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Uitspraak van de raadkamer - Termijn van vijf dagen om uitspraak te

doen - Niet-naleving

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Uitspraak van de raadkamer - Termijn van vijf dagen om uitspraak te doen - Niet-naleving

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0516.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.5 AC nr. ...

Bij gebrek aan conclusie van de persoon tegen wie het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en die zich beroept op de toepassing van artikel 4, 4° en 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, waarbij hij respectievelijk wijst op de feitelijke omstandigheden die volgens hem verantwoorden waarom zijn overlevering aan de uitvaardigende lidstaat een gevaar voor zijn gezondheid zou vormen, en op de bevoegdheid van de Belgische gerechten om van de in die staat berechte feiten kennis te nemen, dienen de onderzoeksgerechten niet ambtshalve de redenen op te geven waarom die gronden van verplichte weigering tot tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel volgens hen niet van toepassing zijn (1). (1) Het Hof, dat aldus vaststelt dat het middel "nieuw" en niet ontvankelijk is, hoefde niet eraan te herinneren: - met betrekking tot het eerste middel, dat, "gelet op het beginsel van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten waarop het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten berust, de weigering tot overlevering moet worden verantwoord met omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de rechten van betrokkene, die het vermoeden van eerbiediging van die rechten, dat de uitvaardigende lidstaat geniet, kunnen weerleggen; het risico op schending van fundamentele rechten kan niet worden aangetoond op grond van loutere vermoedens of speculaties" (Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443), noch, - met betrekking tot het tweede middel, dat "voor de toepassing van de weigeringsgrond vervat in artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel niet alleen is vereist dat de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard, maar ook dat de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; de tweede voorwaarde heeft betrekking op de vervolgbaarheid in België van de feiten die aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag liggen" (ibid.).

- Uitvoerbaarverklaring - Gronden van verplichte weigering - Onderzoeksgerechten - Geen conclusie die zich beroept op een gevaar voor de gezondheid, gelet op de Covid-19-pandemie, of op de bevoegdheid van de Belgische gerechten om van de in de uitvaardigende staat berechte feiten kennis te nemen - Motiveringsplicht

- Art. 4, 4° et 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0491.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.12 AC nr. ...

Het staat aan het onderzoeksgerecht bij zijn beslissing over de uitvoering van een Europees Aanhoudingsbevel te oordelen of onder meer in het licht van het onttrekkingsgevaar de modaliteiten van de voorwaardelijke invrijheidstelling, de invrijheidstelling tegen borgstelling of de hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht kunnen worden toegekend; daarbij kan het onderzoeksgerecht het al dan niet beschikken over een officiële woonplaats of verblijfplaats in aanmerking nemen.

- Tenuitvoerlegging - Voorlopige hechtenis - Modaliteit van elektronisch toezicht - Beoordeling

- Art. 20, § 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0439.F 29 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.9 AC nr. ...

Wanneer een persoon is aangehouden ingevolge een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel, zijn overlevering aan de gerechtelijke autoriteit van de uitvaardigende Staat werd uitgesteld in toepassing van artikel 24 Wet Europees Aanhoudingsbevel en hij een verzoekschrift tot invrijheidstelling heeft neergelegd waarin hij vraagt om zijn hechtenis onder elektronisch toezicht te mogen voortzetten, dienen de onderzoeksgerechten die van een dergelijk verzoekschrift kennisnemen, hierover uitspraak te doen 1) met inachtneming van de bepalingen betreffende de voorlopige hechtenis, met inbegrip van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, dat hierop de regel toepast dat het gerecht in hoger beroep met eenparigheid van stemmen uitspraak moet doen wanneer het een voor de vervolgde persoon gunstige beslissing wenst te hervormen; een arrest dat de vrijheidsberoving in de gevangenis handhaaft door een beschikking te hervormen die het elektronisch toezicht toestaat, verzwaart de toestand van de inverdenkinggestelde en moet derhalve met eenparigheid van stemmen gewezen worden (2). (1) Zie GwH 28 mei 2019, nr. 90/201; Cass. 26 juni 2019, AR P.18.1095.F, arrest niet gepubliceerd. (2) Het Hof oordeelt daarentegen dat "het voorschrift van artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering niet van toepassing is op de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die in toepassing van artikel 17, §4, Wet Europees Aanhoudingsbevel uitspraak moet doen in hoger beroep over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel en daarbij alleen het toezicht bepaald bij artikel 16, §1, tweede lid, van voormelde wet dient uit te oefenen", welk artikel geen equivalent heeft in de Voorlopige Hechteniswet" (Cass. 4 november 2008, AR P.08.1548.N, AC 2008, nr. 610).

- Uitvoerbaarverklaring - Uitgestelde overlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Toekenning van de modaliteit van elektronisch toezicht - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Hervorming - Eenparigheid

- Art. 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Cassatieberoep kan worden ingesteld tegen een arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen een beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling van een persoon die is aangehouden ingevolge een uitvoerbaar Europees aanhoudingsbevel, wanneer zijn overlevering aan de gerechtelijke autoriteit van de uitvaardigende Staat werd uitgesteld in toepassing van artikel 24 Wet Europees Aanhoudingsbevel (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie Cass. 26 juni 2019, AR P.18.1095.F, arrest niet gepubliceerd (impliciete oplossing), gewezen na GwH 28 mei 2019, nr. 90/2019; Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0469.F, AC 2019, nr. 290 (impliciete oplossing).

- Uitvoerbaarverklaring - Uitgestelde overlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0350.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.10 AC nr. ...

Uit het arrest C-66 van 17 juli 2008 (Szymon Kozlowski) van het Hof van Justitie (1) van de Europese Unie volgt dat zelfs als aan de voorwaarden is voldaan van de facultatieve weigeringsgrond voor de uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of veiligheidsmaatregel, namelijk dat 1°de betrokkene Belg of ingezetene is of in België verblijft en 2° de bevoegde Belgische autoriteiten zich ertoe verbinden die straf of veiligheidsmaatregel ten uitvoer te leggen overeenkomstig de Belgische wetgeving, het onderzoeksgerecht niet verplicht is om de bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren; het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (2). (1) HvJ 17 juli 2008, Szymon Koslowski, C-66/108, www.curia.europa.eu. (2) Cass. 1 december 2015, AR P.15.1501.N, AC 2015, nr. 719. Zie ook Zie H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, nr. 216-217, p. 115-116 en S. DEWULF, Overlevering, in APR, Mechelen Kluwer 2020, nr. 132, p. 117-120.

- Facultatieve weigeringsgrond - Betrokkene is ingezetene in België of verblijft in België - Rechtmatig belang - Onderzoeksgerechten - Beoordeling - Redenen

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

P.20.0320.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20 AC nr. ...

Artikel 2, §4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat het Europees aanhoudingsbevel melding maakt van het tijdstip van het misdrijf waarvoor het Europees aanhoudingsbevel wordt uitgevaardigd; de gegevens die in het Europees aanhoudingsbevel moeten worden opgenomen zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en het volstaat dat het bevel zo is opgesteld dat dit het onderzoeksgerecht in staat stelt te oordelen of de wettelijk bepaalde voorwaarden voor tenuitvoerlegging zijn vervuld (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1818-1819; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 41-44.

- Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 2, § 4, 5° - Gegevens van het Europees aanhoudingsbevel - Tijdstip waarop het misdrijf is gepleegd - Draagwijdte

- Art. 2, § 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 VEU en het onderzoeksgerecht beoordeelt in feite of er een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten bestaat in de zin van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en of de gegevens het vermoeden van eerbiediging van die rechten door de uitvaardigende staat weerleggen; het onderzoeksgerecht beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en wanneer het van oordeel is dat de persoon wiens overlevering wordt gevraagd, niet aannemelijk maakt dat er een kennelijk gevaar bestaat voor een aantasting van zijn fundamentele rechten, is het niet verplicht de betrokkene te verzoeken om daarover nadere gegevens te verstrekken (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. Van Gaever, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 86-104.

- Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4, 5° - Weigeringsgrond - Fundamentele rechten - Artikel 6 VEU - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0242.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.21 AC nr. ...

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten; deze hoge mate van vertrouwen houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5° Wet Europees Aanhoudingsbevel; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het voormelde vermoeden te weerleggen; het Hof van Cassatie gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697.

- Weigeringsgrond - Verweer met betrekking tot het kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten - Weerleggen

van het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende staat - Beoordeling - Bevoegdheid van het Hof - Marginale toetsing

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Regeling berustend op een hoge mate van vertrouwen tussen de Lidstaten - Vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten door de uitvaardigende staat - Beoordeling door de rechter van de uitvoerende staat

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0259.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.22 AC nr. ...

Het staat aan het onderzoeksgerecht dat moet beslissen over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en meer bepaald de vraag of de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten, onaantastbaar te oordelen of de betrokkene een persoon is met zijn hoofdverblijfplaats in het Rijk als bedoeld door artikel 7, § 1, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; uit het enkel feit dat de betrokkene voorlopig is ingeschreven in het wachtregister als bedoeld in artikel 1, § 1, eerste lid, 2°, van de Wet van 19 juli 1991 volgt niet dat hij zijn hoofdverblijfplaats heeft in België.

- Weigeringsgrond - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de feiten - Vreemdeling - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister - Beoordeling

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen
- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0050.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.13 AC nr. ...

Uit de ontstaansgeschiedenis van artikel 187, tweede en derde lid, Wetboek van Strafvordering blijkt dat de wetgever bij de vaststelling van het aanvangspunt van de termijn van verzet voor een veroordeelde die kennis krijgt van een tegen hem bij verstek gewezen beslissing door de betekening van een Europees aanhoudingsbevel, rekening heeft willen houden met de vrijwaring van zijn grondrecht om persoonlijk aanwezig te zijn tijdens de procedure op verzet; hieruit volgt dat de verzetstermijn voor de veroordeelde die het voorwerp uitmaakt van een eindbeslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel en kennis heeft van de betekening van het verstekvonnis door de betekening van het Europees aanhoudingsbevel alsook kennis heeft van de datum van de overlevering maar zich hieraan onttrekt, begint te lopen vanaf de datum van de voorziene overlevering (1). (1) Cass. 14 april 2015, AR P.14.0337.N, AC 2014, nr. 248 met concl. in substantie van advocaat-generaal M. TIMPERMAN, RW 2016-17, 623-626 en noot B. DE SMET, "Het verzet van de beklaagde die in het buitenland is aangehouden", T.Strafr. 2016, afl. 6, 393, noot J. VAN GAEVER.

- Aanhoudingsbevel gesteund op een veroordeling bij verstek - Betekening van een verstekvonnis niet aan persoon - Kennisname van de betekening door de betekening van het Europees aanhoudingsbevel - Verzet - Aanvangstermijn van het verzet - Onttrekking aan de overlevering - Draagwijdte

P.19.0806.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6 AC nr. ...

De in artikel 37, §1 en §2, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vermelde uitzondering op het verbod tot vervolging, veroordeling of vrijheidsberoving van een overgeleverde persoon voor andere feiten dan die waarop de overlevering betrekking heeft, betreft een situatie waarin de strafvervolging niet leidt tot de toepassing van een maatregel die de persoonlijke vrijheid van de betrokkene beperkt, zodat in het kader van die uitzondering een persoon kan worden vervolgd voor "enig ander feit" dan dat welk de reden tot zijn overlevering is geweest, dat strafbaar is gesteld met een vrijheidsstraf of een tot vrijheidsbeneming strekkende maatregel, zonder dat de toestemmingsprocedure hoeft te worden gevolgd, op voorwaarde dat tijdens de strafvervolging geen vrijheidsbeperkende maatregel wordt opgelegd; indien die persoon wordt veroordeeld tot een vrijheidsbeperkende straf of maatregel, kan die straf pas worden uitgevoerd indien toestemming is verleend zodat hieruit volgt dat de enkele veroordeling tot een gevangenisstraf nog geen maatregel is die de individuele vrijheid beperkt als bedoeld in artikel 37, §2, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel maar dat de onmiddellijke aanhouding dat wel is (1). (1) HvJ 1 december 2008, arrest C-388/08/PPU, Strafzaken tegen Artur Leymann en Aleksei Pustovarov; S. DEWULF, Handboek Uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, pp. 200-206.

- Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 37 § 1 en § 2, 3° - Specialiteit - Draagwijdte

---

P.19.1232.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.14 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM is niet van toepassing op een gevangenhouding na een rechterlijke veroordeling, zodat het onderzoeksgerecht aan deze verdragsbepaling geen rechtsmacht kan ontlenen om kennis te nemen van een verzoek tot invrijheidstelling van hij tegen wie een buitenlands Europees aanhoudingsbevel ter fine van strafuitvoering werd uitgevaardigd dat werd geweigerd op grond van artikel 6.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel en die zich daardoor bij toepassing van artikel 38, §1, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen in strafuitvoering bevindt.

- Buitenlands Europees aanhoudingsbevel ter fine van strafuitvoering - Onderzoeksgerechten - Verzoek tot invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit artikel 38, §1, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen volgt dat bij weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel door het onderzoeksgerecht op grond van artikel 6.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel, de buitenlandse straf onmiddellijk en rechtstreeks uitvoerbaar is in België en door de autoriteiten van de uitvoerende macht ook moet worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0579.N, AC 2018, nr. 381.

- Weigering tenuitvoerlegging Europees aanhoudingsbevel door onderzoeksgerecht - Buitenlandse straf

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

---

P.19.0971.N 27 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190927.1 AC nr. ...

Het Europees aanhoudingsbevel vormt een autonome titel van vrijheidsberoving; artikel 12 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat wanneer een persoon wordt aangehouden op grond van een Europees aanhoudingsbevel, het de uitvoerende rechterlijke autoriteit is die beslist of de betrokkene in hechtenis blijft overeenkomstig het recht van de uitvoerende lidstaat en dat die persoon op elk tijdstip overeenkomstig het recht van de uitvoerende lidstaat in voorlopige vrijheid kan worden gesteld., zodat hij die ter uitvoering van het Europees aanhoudingsbevel in de uitvoerende lidstaat is aangehouden, zijn invrijheidstelling niet kan aanvragen in de uitvaardigende lidstaat en dat evenmin kan doen door in de uitvaardigende lidstaat een andere titel van vrijheidsberoving aan te vechten dan het Europees aanhoudingsbevel, ook al is dit bevel ingevolge die andere titel uitgevaardigd (1). (1) D. FLORE, "Le mandat d'arrêt européen: première mise en œuvre d'un nouveau paradigme de la justice pénale européenne", JT 2002, p.273-281; B. DEJEMEPPE, "La loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen", JT 2004, p. 112-115; STESSENS, G, "Het Europees aanhoudingsbevel. De Wet van 19 december 2003", RW 2004-05, p. 561-581; D. VANDERMEERSCH, "Le mandat d'arrêt européen et la protection des droits de l' homme", RDP 2005, p. 219-239; D. VAN DAELE, "België en het Europees aanhoudingsbevel: een commentaar bij de Wet van 19 december 2003", T.Strafr. 2005, p. 151-186; A. WINANTS, "De doorwerking van het EU - kaderbesluit inzake overlevering", NC 2006, p. 77-94; H. SANDERS, Het Europees aanhoudingsbevel, Nederlands en Belgisch overleveringsrecht in hoofdlijnen, Mortsel, Intersentia, 2007; B. DEJEMEPPE, "Le mandat d'arrêt européen validé par la Cour de Justice de Luxembourg", JT 2007, p. 450; S. DE WULF, "Europese golven op een strafrechtelijk strand. Het Hof van Justitie en het Europees aanhoudingsbevel", NC 2007, p. 330-347; FRANSSEN, V, "Het Europees aanhoudingsbevel gered, hoera?", RW 2008, p. 1138-1144; S. DE WULF, "Een strafrechtelijk offensief van de Europese Unie. Overzicht van nieuwe regelgevende en jurisprudentiële munitie voor het Europees strafrecht", NC 2009. p. 155-177; H. SANDERS, Handboek overleveringsrecht Mortsel, Intersentia, 2011; A. WINANTS., "Actuele beschouwingen over het Europees aanhoudingsbevel", in DERUYCK (ed.)., Strafrecht meer ... dan ooit, die Keure, 2011; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk. Kluwer, 2013.

- Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 12 - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische overheid - Tenuitvoerlegging in het buitenland - Europees aanhoudingsbevel gebaseerd op een veroordeling bij verstek met onmiddellijke aanhouding - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

P.19.0922.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190911.5 AC nr. ...

Uit artikel 28, 2°, c, van het kaderbesluit van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en uit artikel 38, § 1 en § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel dat de regels bepaalt die van toepassing zijn op de uitvoering van een tweede Europees aanhoudingsbevel, uitgevaardigd door een lidstaat ten aanzien van een persoon die aan België is overgeleverd in uitvoering van een eerste Europees aanhoudingsbevel dat door een andere Staat is afgeleverd volgt dat, behoudens verblijf uit vrije wil van de betrokkene op het grondgebied van de uitvaardigende Staat van het eerste aanhoudingsbevel, wanneer die persoon instemt met de uitvoering van het tweede bevel en afstand doet van de bescherming van het specialiteitsbeginsel, de uitvaardigende Staat van het eerste bevel het tweede niet mag uitvoeren zonder de instemming van de Staat die hem de gezochte persoon had overgeleverd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 452.

- Uitvoering aan België gevraagd - Persoon die door een Staat aan België is overgeleverd in uitvoering van een eerste Europees aanhoudingsbevel - Tweede Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een andere Staat - Instemming van de eerste Staat

- Art. 38, §§ 1 en 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.19.0787.N 24 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190724.2 AC nr. ...

Artikel 17, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling bij wege van een met redenen omklede beslissing uitspraak doet over het beroep van de betrokken persoon of het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel; die bepaling verplicht de kamer van inbeschuldigingstelling te antwoorden op het verweer waarbij de betrokken persoon zich beroept op het bestaan van een weigeringsgrond (1). (1) Zie Cass. 23 december 2008, RG P.08.1803.N, AC 2008, nr. 752.

- Tenuitvoerlegging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Weigeringsgrond - Motiveringsverplichting

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 6 en 17 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.18.1095.F 26 juni 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Aangezien artikel 20, §§2, 3 en 4, Wet Europees aanhoudingsbevel de personen die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel zijn aangehouden en wier overlevering aan de uitvaardigende Staat wordt uitgesteld om een in de artikelen 23 en 24 van de wet bepaalde reden, niet toelaat te verzoeken om voorwaardelijk of tegen borgstelling in vrijheid te worden gesteld of om de hechtenis onder elektronisch toezicht uit te voeren, terwijl de in verdenking gestelde personen die onder aanhoudingsbevel zijn geplaatst in het kader van een in België geopend gerechtelijk onderzoek, de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis of over de regeling van de rechtspleging kunnen verzoeken om voorwaardelijk of tegen borgstelling in vrijheid te worden gesteld of om het aanhoudingsbevel onder elektronisch toezicht uit te voeren, is er grond om het Grondwettelijk Hof hierover een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) En dit hoewel het Grondwettelijk Hof oordeelt dat "de rol van de onderzoeksrechter bij de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel fundamenteel verschilt van diegene in het kader van de wet op de voorlopige hechtenis, nu reeds een aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd door de bevoegde autoriteiten van een andere lidstaat. Zijn optreden heeft enkel betrekking op de eventuele hechtenis van de gezochte persoon in afwachting van een beslissing over de gevraagde overlevering." (GwH 10 oktober 2007, nr. 128/2007, §B.5.4).

- Exequatur - Overlevering aan de uitvaardigende Staat uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling of tot uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Verschil in behandeling met de in verdenking gestelde personen die onder aanhoudingsbevel zijn geplaatst in het kader van een in België geopend gerechtelijk onderzoek - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Artt. 11 en 20, §§ 2, 3 en 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Exequatur - Overlevering aan de uitvaardigende Staat uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling - Verschil in behandeling met de personen die krachtens een beschikking tot inhechtenisneming van de onderzoeksrechter zijn aangehouden op grond van een nog niet uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Artt. 11 en 20, §§ 2, 3 en 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Exequatur - Overlevering aan de uitvaardigende Staat uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling - Verschil in behandeling met de personen die krachtens een beschikking tot inhechtenisneming van de onderzoeksrechter zijn aangehouden op grond van een nog niet uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Artt. 11 en 20, §§ 2, 3 en 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Exequatur - Overlevering aan de uitvaardigende Staat uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling of tot uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Verschil in behandeling met de in verdenking gestelde personen die onder aanhoudingsbevel zijn geplaatst in het kader van een in België geopend gerechtelijk onderzoek - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Artt. 11 en 20, §§ 2, 3 en 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.19.0625.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.6 AC nr. ...

Het cassatieberoep ingesteld door de persoon zelf die het voorwerp uitmaakt van een Europees aanhoudingsbevel en die onder voorwaarden in vrijheid is gesteld, zonder tussenkomst van een advocaat en ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing). (1) Overeenkomstig artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen bij wet van 14 februari 2014, dient het cassatieberoep te worden ingesteld door het openbaar ministerie of door een advocaat, houder van het getuigschrift opleiding in cassatieprocedure, ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen. Artikel 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bevat een uitzondering op deze regel en laat in het kader van de voorlopige hechtenis de gedetineerde toe zijn verklaring van cassatieberoep te doen bij de gevangenisdirecteur. Deze uitzondering werd, na een aantal arresten van het Hof in verschillende zin en op andersluidende conclusies van het OM, uiteindelijk ook van toepassing gemaakt op de persoon aangehouden in het kader van een Europees aanhoudingsbevel - zie F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na Potpourri II", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, 246-247, nrs. 205-207. Het OM heeft steeds het standpunt gehuldigd dat de uitzondering bepaald in artikel 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering restrictief diende te worden geïnterpreteerd en concludeerde dan ook in onderhavige zaak tot de onontvankelijkheid van het cassatieberoep aangezien het in casu ging over een persoon die niet was gedetineerd of aangehouden. AW

- Uitvoering in België - Persoon in vrijheid gesteld onder voorwaarden - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep door de persoon zelf bij het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen - Ontvankelijkheid

---

P.19.0572.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.4 AC nr. ...

De procureur-generaal die cassatieberoep instelt tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel, moet zijn cassatieberoep aan de verweerder doen betekenen en moet het exploot van betekening ten laatste de vijfde dag te rekenen van de datum van instelling van dat beroep op de griffie doen toekomen (1). (1) Cass. 6 oktober 2015, AR P.15.1258.N, AC 2015, nr. 582.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de tenuitvoerlegging weigert - Cassatieberoep van de procureur-generaal - Ontvankelijkheid - Neerlegging van het exploot van betekening

- Art. 18, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.19.0469.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.4 AC nr. ...

De opschorting van de termijnen bepaald in artikel 30 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof ontzegt degene die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel wordt gedetineerd, het recht niet de wettigheid van zijn detentie door een rechter te laten toetsen, met name uit het oogpunt van de redelijke termijn van de vervolging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 290.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Persoon gedetineerd krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Opschorting van de termijnen

- Art. 30 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer een rechtscollege kennisneemt van een vordering om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, moet het beoordelen in welke mate die vordering verenigbaar is met de eis dat eenieder die vóór zijn berechting wordt gedetineerd, binnen een redelijke termijn wordt berecht of hangende het proces in vrijheid wordt gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 290.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Persoon gedetineerd krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep -

Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Opschorting van de termijnen - Bestaanbaarheid met artikel 5.3 EVRM

- Artt. 26 en 30 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 5.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0483.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.5 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel moet de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel worden geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan om te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokkene, zoals die worden bevestigd door artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, en krachtens het beginsel van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten moet de weigering tot overlevering worden verantwoord met omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de rechten van de betrokkene en die het vermoeden van eerbiediging van die rechten, dat de uitvaardigende lidstaat geniet, kunnen weerleggen (1); uit de enige omstandigheid dat het Europees aanhoudingsbevel de uiteenzetting van de feiten eerder in de aantonende wijs dan in de voorwaardelijke wijs besluit, kan niet worden afgeleid dat er een ernstige reden zou bestaan om te denken dat de overlevering van de gezochte persoon aan de uitvaardigende lidstaat afbreuk zou doen aan zijn fundamentele rechten. (1) Cass. 15 april 2014, AR P.14.0616.F, AC 2014, nr. 289 ; Rev. dr. pén. crim., 2014, p. 1029, noot A. WEYEMBERGH en I. ARMADA, « A propos de quelques arrêts récents de la Cour de cassation concernant le motif de refus d'exécution d'un mandat d'arrêt européen fondé sur les droits fondamentaux ».

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Weigeringsgrond - Tenuitvoerlegging die afbreuk doet aan de fundamentele rechten - Begrip - Uiteenzetting van de feiten eerder in de aantonende wijs dan in de voorwaardelijke wijs opgesteld

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.18.0902.N 22 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190122.3 AC nr. 438

De uitvaardigende rechterlijke autoriteit moet in het Europees aanhoudingsbevel ter fine van strafuitvoering niet alleen melding maken van de vrijheidsbenemende hoofdstraf waartoe de betrokkene bij definitieve beslissing is veroordeeld, maar ook van de door artikel 34bis Strafwetboek bedoelde bijkomende straf die hem bij dezelfde beslissing en wegens hetzelfde strafbare feit is opgelegd, maar de enkele omstandigheid dat die autoriteit geen melding heeft gemaakt in het Europees aanhoudingsbevel van de bijkomende straf en de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende staat de tenuitvoerlegging van het bevel en dus de overlevering van de betrokkene heeft toegestaan, heeft evenwel niet tot gevolg dat de bijkomende straf in de uitvaardigende staat niet kan worden uitgevoerd; de beslissing van de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende staat strekt er immers niet toe toestemming te geven voor de uitvoering van een vrijheidsstraf in de uitvaardigende staat, maar blijft beperkt tot het toestaan van de overlevering van de betrokkene in overeenstemming met het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel opdat het gepleegde strafbare feit niet onbestraft blijft, zodat het niet-vermelden door de autoriteit van de uitvaardigende staat in het Europees aanhoudingsbevel van de bijkomende straf niet belet dat die bijkomende straf in die staat kan worden uitgevoerd, indien de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende staat de mogelijkheid had om zich op de artikelen 3 tot en met 5 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel te beroepen; aan die voorwaarde is voldaan indien de autoriteit van de uitvaardigende staat in het Europees aanhoudingsbevel melding maakt van de vrijheidsbenemende hoofdstraf waartoe de betrokkene bij definitieve beslissing is veroordeeld, zodat de autoriteit van de uitvoerende staat zich ervan kan vergewissen of het Europees aanhoudingsbevel binnen de werkingssfeer van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel valt en inzonderheid of de vereiste grens is bereikt, alsook indien de betrokkene die bekend was met de duur en het bestaan van de bijkomende straf zich bij de uitvoerende rechterlijke autoriteit niet heeft beroepen op het ontbreken van de vermelding van die bijkomende straf in het Europees aanhoudingsbevel (1). (1) Het Hof van Justitie beantwoordde in zijn arrest van 6 december 2018, C-551/118 PPU, de door het Hof van Cassatie bij arrest van 29 augustus 2018 gestelde prejudiciële vragen; zie over de inlichtingen die een EAB conform artikel 2, §4, Wet van 19 december 20003, dient te bevatten Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116.

- Belgisch Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan Nederland - Overlevering ter fine van strafuitvoering - Vermelding in het Europees aanhoudingsbevel van de vrijheidsbenemende hoofdgevangenisstraf - Geen vermelding in het Europees aanhoudingsbevel van de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Draagwijdte

- Belgisch Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan Nederland - Overlevering ter fine van strafuitvoering - Vermelding in het Europees aanhoudingsbevel van de vrijheidsbenemende hoofdgevangenisstraf - Geen vermelding in het Europees aanhoudingsbevel van de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Draagwijdte

De vermeldingen welke zijn bepaald in artikel 8.1, c), d), e) en f), Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel moeten de uitvoerende rechterlijke overheid in staat stellen na te gaan of voldaan is aan de vorm- en grondvoorwaarden voor de overlevering op grond van een uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel en of er desgevallend redenen zijn om een weigeringsgrond in aanmerking te nemen, zoals de eerbiediging van de in artikel 6 EVRM neergelegde grondrechten en algemene beginselen.

- Artikel 8.1, c), d), e) en f), Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel - Vereiste vermeldingen - Eerbiediging van artikel 6 EVRM

- Artikel 8.1, c), d), e) en f), Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel - Vereiste vermeldingen - Eerbiediging van artikel 6 EVRM

Om te weten met name of het volstaat dat een uitvaardigende rechterlijke autoriteit in het Europees aanhoudingsbevel enkel melding maakt van de opgelegde uitvoerbare vrijheidsstraf en dus niet van de voor hetzelfde feit en bij dezelfde rechterlijke beslissing opgelegde bijkomende straf, zoals de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank die slechts tot effectieve vrijheidsbeneming zal aanleiding geven na de uitvoering van de eerstbedoelde vrijheidsstraf en slechts na een uitdrukkelijke beslissing daartoe van de strafuitvoeringsrechtbank, moeten, overeenkomstig artikel 267, tweede lid, VWEU, prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie nopens de juiste draagwijdte van artikel 8.1, f), Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel gesteld worden.

- Hoofdgevangenisstraf en terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Vereiste vermeldingen - Artikel 8.1, f), Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel - Uitlegging - Hof van Justitie van de Europese Unie - Prejudiciële vragen

- Hoofdgevangenisstraf en terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Vereiste vermeldingen - Artikel 8.1, f), Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel - Uitlegging - Hof van Justitie van de Europese Unie - Prejudiciële vragen

P.18.1267.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.6 AC nr. 724

Noch de bepalingen van de artikelen 5, 6 en 13 EVRM, de artikelen 12 en 13 van de Grondwet, artikel 18 Wet Voorlopige Hechtenis, de artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces laat de rechter van de lidstaat die een Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd toe om de rechterlijke beslissingen van andere lidstaten over de tenuitvoerlegging van dit bevel te toetsen op hun rechtsgeldigheid, ook niet wanneer tegen deze beslissingen in de lidstaat van de tenuitvoerlegging geen rechtsmiddel open staat (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2017, II, 1861 ; zie wat betreft de uitlevering P.-E. TROUSSE en J. VANHALEWIJN, Uitlevering en internationale rechtshulp in strafzaken , APR, pp. 112-113, nrs. 257-260.

- Belgisch bevel tot aanhouding - Procedure van tenuitvoerlegging in Nederland - Artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet - Niet naleving van de termijnen in Nederland - Draagwijdte

P.18.0735.N 11 juli 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180711.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de tenuitvoerlegging van de vrijheidsberovende straf opgelegd met uitstel door een eerder vonnis, plaatsvindt krachtens een later vonnis dat het uitstel herroept, neemt niet weg dat het eerste vonnis geldt als het veroordelend vonnis in de zin van artikel 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel.

- Art. 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.18.0579.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.6 AC nr. ...

Uit artikel 38, § 1, Wet Wederzijdse Erkenning Straffen 2012 volgt dat, bij weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel door het onderzoeksgerecht, de buitenlandse straf onmiddellijk en rechtstreeks uitvoerbaar is in België en door de autoriteiten van de uitvoerende macht ook moet worden uitgevoerd; aldus kan het onderzoeksgerecht, als bevoegde Belgische autoriteit, zich ertoe verbinden deze straf ten uitvoer te leggen overeenkomstig de Belgische wetgeving (1). (1) Zie Cass. 18 oktober 2006, AR P.06.1316.F, AC 2006, nr. 496, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 111-112 en 129; S. DEWULF, Uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, 238; D. VAN DAELE, "De tenuitvoerlegging in België van een vrijheidsbenemende straf of maatregel opgelegd in een andere lidstaat van de Europese Unie", NC 2015, 298.

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.18.0228.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.1 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de onderzoeksrechter om in het Europees aanhoudingsbevel de feiten aan te vullen die hij in het bevel tot aanhouding bij verstek heeft bedoeld en verplicht hem evenmin om in dezelfde bewoordingen de feiten te omschrijven die in het Europees aanhoudingsbevel en in het nationaal bevel tot aanhouding zijn bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 160.

- Inhoud - Feiten bedoeld in het bevel tot aanhouding bij verstek - Andere omschrijving - Andere feiten - Regelmatigheid

- Art. 34 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 2, § 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Inhoud - Feiten bedoeld in het bevel tot aanhouding bij verstek - Andere omschrijving - Andere feiten - Regelmatigheid

P.18.0205.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.8 AC nr. ...

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt een weigeringsgrond voor de overlevering wanneer er, op grond van feitelijke gegevens, ernstige redenen bestaan om te denken dat de uitvaardigende lidstaat afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokkene, zoals onder meer gewaarborgd door het EVRM; op de omstandigheid dat het recht op een gezinsleven van de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een beletsel vormt voor de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel in de zin van voormeld artikel, ongeacht de houding van de uitvaardigend lidstaat, is artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 9 december 2014, P.14.1825.N, AC 2014, nr. 774; Cass. 8 juli 2014, P.14.1085.F, AC 2014, nr. 471.

- Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Overlevering - Weigeringsgrond - Recht op gezinsleven van persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd - Bestaanbaarheid

- Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Overlevering - Weigeringsgrond

P.18.0186.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.8 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 4.6 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, zoals uitgelegd door het arrest C-66/08 van 17 juli 2008 van het Hof van Justitie van de Europese Unie, volstaat het niet dat de persoon waarvan de overlevering wordt gevraagd in de uitvoerende lidstaat woonachtig is of er verblijft en moet de uitvoerende rechterlijke autoriteit integendeel nagaan of er in een concrete situatie sprake is van een band tussen de betrokkene en de uitvoerende lidstaat op grond waarvan kan worden vastgesteld dat het begrip "verblijven" in de zin van artikel 4.6 Kaderbesluit op hem van toepassing is; de rechter moet dat uitmaken op basis van een globale beoordeling van verschillende objectieve elementen die de situatie van de betrokkene kenmerken, waaronder de duur, de aard en de voorwaarden van zijn verblijf, alsook de familiale en economische bindingen die hij met de uitvoerende lidstaat heeft.

- Overlevering - Band tussen betrokkene en uitvoerende lidstaat - Verblijf van de persoon waarvan de overlevering wordt gevraagd in de uivoerende lidstaat - Beoordeling - Wijze

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.17.1059.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.5 AC nr. 625

Uit geen enkele wets- of verdragsbepaling vloeit voort dat de machtiging tot tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel zou afhangen van de mededeling, door de verzoekende overheid, van het origineel van die titel (1). (1) Zie Cass. 8 december 2004, AR P.04.1540.F, AC 2004, nr. 601; Cass. 6 januari 2010, AR P.09.1879.F, AC 2010, nr. 8.

- Vormvoorschriften - Mededeling van een origineel exemplaar

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 2, § 4, 4, 5°, en 9, § 2 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.15.1413.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.2 AC nr. 463

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Vervolging en berechting van de inverdenkinggestelde wegens feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Voorlopige hechtenis

De omstandigheid dat een inverdenkinggestelde na zijn overlevering in voorlopige hechtenis verblijft wegens feiten waarvoor die overlevering is geweigerd, verhindert niet dat hij voor die feiten kan worden vervolgd en berecht, wanneer de voorlopige hechtenis ook wettelijk gerechtvaardigd is door feiten waarvoor hij wel is overgeleverd (1). (1) Zie concl. OM.

- Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Vervolging en berechting van de inverdenkinggestelde wegens feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Voorlopige hechtenis

- Art. 37, §§ 1 en 2, 3° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.17.0129.F 15 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170215.4 AC nr. ...

Op grond van artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel kan het onderzoeksgerecht de overlevering van een Belgische of in België verblijvende veroordeelde, met het oog op de tenuitvoerlegging van zijn straf, niet weigeren als die straf naar Belgisch recht verjaard is; dergelijke beslissing maakt de straf die is uitgesproken door de Staat die het Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd, zonder voorwerp (1). (1) Zie Cass. 7 november 2007, AR P.07.1516.F, AC 2007, nr. 534, T.Strafr. 2007, p. 106, met noot J. VAN GAEVER; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683; S. DEWULF, Handleiding Uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, p. 237; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 7de uitg., 2014, dl. II, p. 1648 en 1649.

- Straf uitgesproken door een buitenlandse rechtbank - Facultatieve weigering - Voorwaarden - Veroordeelde is Belg of verblijft in België - Uitzondering - Straf is volgens de Belgische wet verjaard

- Artt. 12, 6°, en 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 6, 4° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.16.0974.N 11 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161011.1 AC nr. ...

Artikel 8 Wet Europees Aanhoudingsbevel houdt in dat wanneer de overlevering van een persoon lastens wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd met het oog op strafvervolging, afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat hij, na te zijn berecht, naar België wordt teruggezonden teneinde aldaar de straf of de veiligheidsmaatregel te ondergaan die tegen hem door de uitvaardigende rechterlijke overheid is uitgesproken, de terugkeergarantie slechts kan worden uitgevoerd wanneer die terugzending door de uitvaardigende autoriteit mogelijk is, wat veronderstelt dat de vermelde persoon ter beschikking is van deze laatste; dit brengt met zich mee dat wanneer de uitvaardigende autoriteit de terugkeerkeergarantie wegens het feit van de overgeleverde persoon niet kan uitvoeren, zij een nieuw Europees aanhoudingsbevel kan uitvaardigen, deze keer met het oog op de tenuitvoerlegging van de straf en de uitvoerende rechterlijke autoriteit voor de tenuitvoerlegging van dit bevel zal moeten nagaan of de voorwaarden van de tenuitvoerlegging overeenkomstig de artikelen 4 en 5 Wet Europees Aanhoudingsbevel verenigd zijn en, desgevallend, of er een weigeringsgrond bestaat zoals bepaald bij artikel 6 van die wet.

- Artikel 8 Wet Europees Aanhoudingsbevel - Terugkeergarantie - Niet-uitvoering

- Artikel 8 Wet Europees Aanhoudingsbevel - Terugkeergarantie

P.16.0889.N 10 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160810.1 AC nr. ...

De onderzoeksgerechten die bij toepassing van de artikelen 16 en 17 Wet Europees Aanhoudingsbevel uitspraak doen, hebben enkel te oordelen over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 4 tot en met 8 van die wet, na te hebben nagegaan of de voorwaarden van artikel 3 van dezelfde wet zijn vervuld; zij hebben geen rechtsmacht om te oordelen over de regelmatigheid van de beschikking waarbij de onderzoeksrechter beslist over de hechtenis van de betrokken persoon (1). (1) Cass. 5 juli 2005, AR P.05.0896.N, AC 2005, nr. 387 en de concl. in substantie van eerste adv.-gen. J.F. LECLERCQ.

- Tenuitvoerlegging - Onderzoeksgerecht - Toezicht - Voorwerp - Beschikking van de onderzoeksrechter

Gelet op het beginsel van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten waarop het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten berust, moet de weigering tot overlevering worden verantwoord met omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de rechten van betrokkene, die het vermoeden van eerbiediging van die rechten, dat de uitvaardigende lidstaat geniet, kunnen weerleggen (1); het risico op schending van fundamentele rechten kan niet worden aangetoond op grond van loutere vermoedens of speculaties. (1) Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615.

- Overlevering - Procedure - Lidstaten - Beginsel van wederzijds vertrouwen

- Overlevering - Weigering - Verantwoording - Kennelijk gevaar voor de rechten van betrokkene - Risico op schending - Aantoning door loutere vermoedens of speculaties - Voldoening

- Overlevering - Weigering - Verantwoording - Kennelijk gevaar voor de rechten van betrokkene - Uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van de fundamentele rechten - Weerlegging - Omstandige gegevens - Verjaring van de strafvordering - Overschrijding van de redelijke termijn - Voldoening

Noch de verjaring van de strafvordering, noch de overschrijding van de redelijke termijn, waarover enkel de gerechten van de uitvaardigende staat te oordelen hebben, kunnen als dusdanig de omstandige gegevens opleveren die het vermoeden van eerbiediging van de fundamentele rechten van de betrokkene, dat de uitvaardigende lidstaat geniet, kunnen weerleggen.

- Overlevering - Weigering - Verantwoording - Kennelijk gevaar voor de rechten van betrokkene - Uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van de fundamentele rechten - Weerlegging - Omstandige gegevens - Verjaring van de strafvordering - Overschrijding van de redelijke termijn - Beoordeling - Uitsluitend bevoegde gerechten

Voor de toepassing van de weigeringsgrond vervat in artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is niet alleen vereist dat de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard, maar ook dat de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; de tweede voorwaarde heeft betrekking op de vervolgbaarheid in België van de feiten die aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag liggen.

- Weigeringsgrond - Belgische gerechten - Bevoegdheid - Kennisneming van de feiten - Feitelijke grondslag van het Europees aanhoudingsbevel - Vervolgbaarheid in België

P.16.0805.N 20 juli 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160720.5 AC nr. ...

De miskenning van het recht op de behandeling van de tenuitvoerlegging van een strafrechtelijke veroordeling binnen een redelijke termijn in de zin van artikel 6.1 EVRM kan door een nationale instantie slechts onderzocht worden voor zover die nationale instantie van de strafuitvoering kennis kan nemen; dit is niet het geval voor het onderzoeksgerecht van de uitvoerende autoriteit van een lidstaat, dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel; in dat geval is de strafuitvoering immers enkel aanhangig bij de uitvaardigende rechterlijke instantie die bijgevolg de enige is die rechtsmacht heeft om uitspraak te doen over de strafuitvoering (1). (1) Cass. 10 januari 2014, AR P.12.0024.N, AC 2012, nr. 21.

- Strafuitvoering - Tenuitvoerlegging - Onderzoek van de redelijke termijn door het onderzoeksgerecht

De verplichting voor het onderzoeksgerecht de weigeringsgrond bepaald in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, te onderzoeken, houdt niet in dat dit gerecht ook moet onderzoeken of de redelijke termijn binnen dewelke de straf moet worden uitgevoerd, al dan niet overschreden is (1). (1) Cass. 10 januari 2014, AR P.12.0024.N, AC 2012, nr. 21.

- Strafuitvoering - Tenuitvoerlegging - Onderzoeksgerecht - Weigeringsgronden - Onderzoek of er ernstige redenen bestaan dat de tenuitvoerlegging afbreuk doet aan de fundamentele rechten

P.16.0739.F 6 juli 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160706.2 AC nr. ...

In het kader van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, beoordeelt de rechter in feite het bestaan van ernstige redenen om te vrezen dat er afbreuk zou worden gedaan aan de fundamentele rechten, terwijl het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Het arrest verwijst op p.3 bij vergissing naar art. 5, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel i.p.v. naar art. 4, 5° van deze wet.

- Verplichte weigeringsgrond voor overlevering - Gevaar voor afbreuk aan de fundamentele rechten - Bestaan van ernstige redenen - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Het voordeel van de terugkeer naar het grondgebied van de tenuitvoerleggingsstaat, die bij wijze van mogelijkheid is bepaald, wordt aan de feitelijke beoordeling van het onderzoeksgerecht overgelaten, onverminderd de verplichting de conclusie te beantwoorden waarin het bestaan wordt aangevoerd van voorwaarden die de toepassing van de terugkeergarantie rechtvaardigen; het arrest dat ter afwijzing van het verzoek tot toekenning van de terugkeergarantie, dat gegrond is op de aanvoering van een wettig belang bij de tenuitvoerlegging van de straf op het grondgebied van de Staat waar de betrokkene zijn verblijfplaats heeft, enkel verwijst naar de eventuele beslissing van de uitvaardigende Staat, antwoordt niet op het verzoek tot toekenning van de terugkeergarantie.

- Verzoek tot toekenning van de terugkeergarantie - Onderzoeksgerecht - Weigeringsbeslissing - Motivering

- Art. 8 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

De tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel kan worden geweigerd wanneer de persoon op wie het betrekking heeft in België wordt vervolgd wegens hetzelfde feit als dat waaraan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag ligt; aangezien het om een facultatieve weigeringsgrond gaat, beoordeelt de gerechtelijke overheid op discretionaire wijze of de strafvordering, gelet op de omstandigheden, in België moet worden voortgezet.

- Facultatieve weigeringsgrond voor overlevering - Vervolging in België wegens hetzelfde feit - Beoordeling door de gerechtelijke overheid

- Art. 6, 1° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.16.0606.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.6 AC nr. ...

Het feit dat de onderzoeksrechter die een Europees aanhoudingsbevel heeft verleend wordt ontlast van het gerechtelijk onderzoek, heeft niet het verval tot gevolg van het bevel tot aanhouding bij verstek, het op grond daarvan verleende Europees aanhoudingsbevel en de afstand van het specialiteitsbeginsel die de overgeleverde verdachte in de uitvoerende lidstaat heeft gedaan ter gelegenheid van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel; het feit dat de bedoelde ontlasting leidt tot het verval van het door die onderzoeksrechter na de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel verleende bevel tot aanhouding, doet daaraan geen afbreuk.

- Ontlasting van gerechtelijk onderzoek

P.16.0545.F 11 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160511.12 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling verantwoordt de beslissing om te weigeren het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen dat door de buitenlandse overheid is uitgevaardigd tegen een minderjarige die op het tijdstip van het feiten ouder was dan zestien jaar, naar recht, wanneer het enerzijds vaststelt dat de feiten die de minderjarige ten laste worden gelegd geen deel uitmaken van de misdrijven bepaald in de artikelen van het Strafwetboek waarnaar artikel 57bis, § 1, Jeugdbeschermingswet verwijst en, anderzijds, dat de betrokkene niet eerder het voorwerp is geweest van een of meerdere in dat artikel bedoelde maatregelen (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0780.N., AC 2013, nr. 369, met concl. M. De Swaef, toen plaatsvervangend advocaat-generaal.

- Tenuitvoerlegging - Overlevering van een minderjarige ouder dan zestien

- Art. 57bis, § 1 Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 4.3° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Het onderzoeksgerecht dat ingevolge een Europees aanhoudingsbevel uitspraak moet doen over de overlevering van een minderjarige die op het tijdstip van de feiten ouder was dan zestien jaar, moet nagaan of die persoon zich in een van de voorwaarden bevindt die bij artikel 57bis, § 1, Jeugdbeschermingswet zijn bepaald, waardoor de uithandengeving kan worden bevolen, zonder zich daarom uit te spreken over het passend karakter van een eventuele beschermende maatregel (1). (1) Cass. 13 april 2016, AR P.16.0429.F, AC 2016., nr. .....

- Tenuitvoerlegging - Overlevering van een minderjarige ouder dan zestien - Voorwaarde - Onderzoeksgerechten - Controle

- Art. 57bis, § 1 Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 4.3° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.16.0429.F 13 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160413.1 AC nr. ...

De tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval de persoon op wie het betrekking heeft krachtens het Belgische recht nog niet strafrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld voor de in het verzoek tot overlevering bedoelde feiten; het onderzoeksgerecht, dat uitspraak moet doen over de overlevering van een minderjarige die op het tijdstip van de feiten ouder was dan zestien jaar, moet nagaan of die persoon zich in een van de voorwaarden bevindt die bij artikel 57bis, § 1, Jeugdbeschermingswet zijn vastgesteld, waardoor de uithandengeving kan worden bevolen, zonder zich daarom uit te spreken over het passend karakter van een eventuele beschermende maatregel (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0780.N, AC 2013, nr. 359, met concl. van M. De Swaef, toen plaatsvervangend advocaat-generaal.

- Tenuitvoerlegging - Overlevering van een minderjarige van zestien jaar of ouder - Voorwaarde - Onderzoeksgerechten - Nazicht

- Art. 57bis, § 1 Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 4.3° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.16.0425.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.6 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat de uitvaardigende staat nadat hij een Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van een bij verstek uitgesproken straf, dit bevel aanvult door toevoeging van een verklaring waarin wordt aangegeven dat de over te leveren persoon binnen een termijn van tien dagen verzet zal kunnen aantekenen tegen de verstekveroordeling en dat voor zover dit rechtsmiddel effectief wordt aangewend de verstekveroordeling zal worden vernietigd en de betrokkene opnieuw zal worden berecht; die loutere toevoeging leidt niet ertoe dat een nieuw Europees aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd.

- België als aangezochte staat - Europees aanhoudingsbevel met het oog op de uitvoering van een bij verstek uitgesproken straf - Aanvulling door de verzoekende staat van het Europees aanhoudingsbevel door een toelichting omtrent de verzetsprocedure

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat een uitvaardigende staat, na te hebben vastgesteld dat een persoon tegen wie de strafvordering was ingesteld, bij verstek is veroordeeld, een eerder uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel met het oog op strafvervolging intrekt en een nieuw Europees aanhoudingsbevel uitvaardigt met het oog op de uitvoering van de bij verstek uitgesproken straf.

- België als aangezochte staat - Eerste Europees aanhoudingsbevel met het oog op strafvervolging uitgevaardigd door de verzoekende staat - Navolgende veroordeling bij verstek in de uitvaardigende staat - Intrekking van het eerste Europees aanhoudingsbevel - Uitvaardiging van een tweede nieuw Europees aanhoudingsbevel met het oog op de uitvoering van het verstekvonnis - Wettigheid

Uit de artikelen 16, § 1, en 17, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt niet dat de rechter uitdrukkelijk moet vermelden dat hij de in artikel 16, § 1, van die wet bepaalde verificatie heeft gedaan.

- Nazicht bedoeld in artikel 16, § 1 Wet Europees Aanhoudingsbevel - Verplichting voor de rechter

---

P.15.1501.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.7 AC nr. ...

Zelfs al zou het onderzoeksgerecht op basis van de concrete elementen van de zaak oordelen dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een ingezetene is van België of er verblijft, kan het de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel niettemin toestaan, indien het van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (1). (1) Zie HvJ 18 juli 2008, nr. C-66/08, Kozlowski; S. DE WULF, Handboek Uitleveringsrecht, Antwerpen, Intersentia, 2013, blz. 234 e.v.

- Weigering tenuitvoerlegging door uitvoerende rechterlijke autoriteit - Criteria

- Art. 6, 4° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Tenuitvoerlegging - Persoon die ingezetene is van België of er verblijft - Tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat - Rechtvaardiging - Rechtmatig belang - Toepassing

- Art. 6, 4° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.15.1287.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Uitvoering in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep in de gevangenis door de gedetineerde - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep ingesteld door een persoon die in België is gedetineerd in uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel zonder de tussenkomst van een advocaat en door middel van een verklaring gedaan voor de directeur van de gevangenis of zijn gemachtigde is ontvankelijk (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie de concl. van het OM. Het Hof, in voltallige zitting, heeft, zonder opgave van redenen, de zienswijze van het openbaar ministerie verworpen.

- Uitvoering in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep in de gevangenis door de gedetineerde - Ontvankelijkheid

---

P.15.1258.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.5 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de bepalingen van artikel 427, eerste en tweede lid, 429 Wetboek van Strafvordering en artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat de procureur-generaal die cassatieberoep instelt tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel het exploot van betekening van zijn cassatieberoep aan de betrokkene, ter griffie van het Hof moet doen toekomen ten laatste de vijfde dag te rekenen vanaf de datum van het instellen van het cassatieberoep.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitspraak over de tenuitvoerlegging - Cassatieberoep door procureur-generaal - Neerlegging betekeningsexploot ter griffie

P.15.1251.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.8 AC nr. ...

Uit de samenhang van artikel 18 Wet Europees Aanhoudingsbevel en de artikelen 425, § 1, en 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de wet niet voorziet in de mogelijkheid voor een gedetineerde persoon de verklaring van cassatieberoep tegen de beslissing die in hoger beroep uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van het tegen hem uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel, overeenkomstig artikel 18, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel te doen zowel zonder de tussenkomst van een advocaat als op een andere plaats dan de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen (1). (1) Contra: Cass. 25 maart 2015, AR P.15.0393.F, AC 2015, nr. met andersluidende concl. van advocaat-generaal Loop. Het thans geannoteerde arrest had betrekking op een aanvullend verzoek tot overlevering van een reeds in het buitenland gedetineerde persoon ingevolge het aanvankelijk uitgevoerde Europees aanhoudingsbevel. Artikel 31 Wet Europees aanhoudingsbevel bepaalt dat de raadkamer die de betrokken persoon heeft overgeleverd, over de tenuitvoerlegging van het bijkomend EAB beslist onder de voorwaarden gesteld in artikel 16 van die wet. Die beslissing wordt genomen ten laatste 30 dagen na ontvangst van het verzoek. Dit is geen vervaltermijn. Tevens bepaalt artikel 31 dat de overgeleverde persoon zich kan laten vertegenwoordigen door zijn advocaat in België indien hij, zoals te dezen, niet persoonlijk voor de Belgische rechter kan verschijnen. De advocaat zal in zulk geval gebeurlijk moeten instaan voor het instellen van rechtsmiddelen. MDS

- Beslissing van tenuitvoerlegging - Gedetineerde - Verklaring van cassatieberoep - Door advocaat ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen

P.15.0869.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.3 AC nr. ...

Aangezien de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf afhankelijk blijft van de toestemming van betrokkene, levert het enkele feit van een dergelijke straf te hebben uitgesproken, geen schending op van artikel 37, § 2, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel (1). (1) Cass. 24 maart 2009, AR P.08.1881.N, AC 2009, nr. 214.

- Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de Belgische rechterlijke overheid - Overlevering - Specialiteitsbeginsel - Vervolging en berechting voor een ander feit dan dat welke de reden tot overlevering was - Strafrechtspleging geeft aanleiding tot de toepassing van een maatregel die de individuele vrijheid beperkt - Toepassing

- Art. 37, § 2, 3° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.15.1024.F 22 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150722.3 AC nr. ...

Wanneer het Europees aanhoudingsbevel niet met het oog op vervolging maar met het oog op de uitvoering van een straf is uitgevaardigd, is artikel 8 van de wet van 19 december 2003 niet van toepassing.

- Tenuitvoerlegging van een straf - Artikel 8, Wet Europees aanhoudingsbevel - Toepassing

- Art. 8 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Artikel 4 van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel bepaalt "in principe" niet dat de tenuitvoerlegging van het bevel kan worden geweigerd ingeval de verzoeker niet in persoon op zijn proces is verschenen.

- Tenuitvoerlegging - Niet in persoon op het proces verschenen

- Art. 4 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

De weigering tot tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel ter uitvoering van een straf is facultatief wanneer de betrokkene in het buitenland bij verstek werd veroordeeld, maar de tenuitvoerlegging van een dergelijk bevel kan niet worden geweigerd wanneer hij op de hoogte was van het proces en hij erop werd gewezen dat hij bij verstek kon worden berecht.

- Tenuitvoerlegging - Persoon tegen wie een aanhoudingsbevel is uitgevaardigd - Veroordeling bij verstek - Persoon was van het proces op de hoogte

- Art. 7, 1° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.14.0337.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Aanhoudingsbevel gesteund op een veroordeling bij verstek - Betekening van het arrest niet aan persoon - Kennisname van die betekening door de betekening van het aanhoudingsbevel - Gevolg - Invrijheidstelling in het buitenland

De omstandigheid dat een bij verstek veroordeelde aan wie de betekening van het arrest niet aan persoon is gedaan, en die van die betekening kennis heeft gekregen door de betekening van een Europees aanhoudingsbevel, overeenkomstig artikel 187, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, nog in verzet kan komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop hij in het buitenland in vrijheid werd gesteld, heeft slechts betrekking op de invrijheidstelling na de eindbeslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel (1). (1) Zie concl. OM.

- Aanhoudingsbevel gesteund op een veroordeling bij verstek - Betekening van het arrest niet aan persoon - Kennisname van die betekening door de betekening van het aanhoudingsbevel - Gevolg - Invrijheidstelling in het buitenland

P.15.0393.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

- Tenuitvoerlegging in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep - Cassatieberoep ingesteld in de gevangenis door de aangehouden persoon - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep is ontvankelijk wanneer het door de aangehouden persoon is ingesteld bij de directeur van de gevangenis of bij zijn gemachtigde, zonder tussenkomst van een advocaat, en gericht is tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling inzake een Europees aanhoudingsbevel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Tenuitvoerlegging in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep - Cassatieberoep ingesteld in de gevangenis door de aangehouden persoon - Ontvankelijkheid

- Art. 12 Wet 19 december 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie

- Artt. 2 to 43 Wet 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken

- Art. 18 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.15.0126.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.10 AC nr. 83

Krachtens artikel 6.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel kan de tenuitvoerlegging worden geweigerd in geval het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd met het oog op de ten- uitvoerlegging van een straf of van een veiligheidsmaatregel, de betrokken persoon Belg is of in België verblijft, en de bevoegde Belgische autoriteiten zich ertoe verbinden die straf of veiligheidsmaatregel overeenkomstig de Belgische wetgeving ten uitvoer te leggen; uit die wets- bepaling volgt dat de weigeringsgrond van artikel 6.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel enkel kan worden toegepast voor de uitvoerbaarverklaring van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op de tenuitvoerlegging van een straf of een veiligheidsmaatregel, maar niet met het oog op vervolging (1). (1) Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697; zie J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, p.112 - 129, nrs. 211-234.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond bepaald in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel

Zoals blijkt uit het arrest C-306/9 van 21 oktober 2010 van het Hof van Justitie van de Europese Unie, bevindt de bij verstek veroordeelde die nog beschikt over de mogelijkheid om een nieuw proces te verzoeken, zich in een vergelijkbare situatie als een persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel met het oog op de strafvervolging is uitgevaardigd; hieruit volgt dat een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd ter uitvoering van een vonnis bij verstek waartegen nog een rechtsmiddel kan worden ingesteld, vergelijkbaar is met een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op vervolging, zodat het arrest dat toepassing maakt van de weigeringsgrond van artikel 6.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel om de uitvoerbaarverklaring te weigeren van een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op strafvervolging niet naar recht verantwoord is (1). (1) HvJ 21 oktober 2010, C – 306/09, I.B.; zie RW 2011-2012, 1528 en bespreking door K.WEIS; zie J. VAN GAEVER, o.c., p.199 – 202, nrs. 382-387.

- Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond bepaald in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel - Vonnis bij verstek - Vonnis nog vatbaar voor een rechtsmiddel

EUROPESE UNIE

ALGEMEEN

C.24.0131.N 2 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250502.1N.4 AC nr. ...

De nationale rechter moet het nationale recht in overeenstemming met het Unierecht en zo richtlijnconform mogelijk uitleggen en zodoende, in het licht van de bewoordingen en het doel van de richtlijn, het beoogde resultaat ervan nastreven (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Richtlijnconforme uitlegging - Begrip

Het Unierecht omvat onder meer het recht op een doeltreffende rechtsbescherming, terwijl remedies niet alleen doeltreffend maar ook evenredig en afschrikkend moeten zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Recht op een doeltreffende rechtsbescherming - Begrip

Uit de primauteit van het Unierecht volgt dat de nationale rechter voorrang moet geven aan de bepaling van een richtlijn boven een daarmee strijdige bepaling van nationaal recht en dat hij deze laatste bepaling buiten toepassing moet laten (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Primauteit van het Unierecht - Gevolg

S.17.0095.N 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3N.1 AC nr. ...

De in artikel 68 Verordening (EG) nr. 883/2004 beoogde 'grond waarop de rechten worden verkregen' ziet niet op de grondslag waarop het recht op gezinsuitkeringen in de bevoegde Lid-Staat wordt geopend, maar wel op de grondslag waarop de verzekerde aan de wetgeving van die bevoegde Lid-Staat is onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verordening 883/2004 - Gezinsbijslagen - Toepasselijke wetgeving

- Art. 68 Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

S.22.0009.N 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3N.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 4, 1°, 5, § 2, 2° en 3°, 18, §§ 1 tweede lid en 2, 2° wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, waarmee overeenkomstige regels bepaald in de richtlijn 2007/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep werden omgezet, volgt dat niet alleen de persoon die een werknemer tewerkstelt krachtens een arbeidsovereenkomst, maar elke persoon voor wie een welbepaalde andere persoon in uitvoering van een arbeidsbetrekking daadwerkelijk een persoonlijke beroepsactiviteit verricht, moet worden aangezien als een werkgever op wie de in artikel 18, § 2, 2°, bepaalde forfaitaire schadevergoeding in voorkomend geval van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EEG - Aanvullende regelingen sociale zekerheid - Arbeidsbetrekkingen - Werkgever - Begrip

- Art. 2, 2° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming
- Art. 18, § 1, tweede lid Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming
- Art. 5, § 2, 2° en 3° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming
- Art. 4, 1° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming

C.23.0482.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.4 AC nr. ...

Uit de enkele vaststelling dat een inschrijvingsprocedure niet marktconform is verlopen, in het bijzonder omdat de inschrijvingsprocedure niet voldeed aan de vereisten van concurrentie, transparantie, niet-discriminatie en onvoorwaardelijkheid, kan het bestaan van een voordeel niet worden afgeleid (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Staatssteun - Maatregel - Voordeel - Niet-marktconforme inschrijvingsprocedure - Inschrijvingsprocedure die niet voldoet aan de vereisten van concurrentie, transparantie, niet-discriminatie en onvoorwaardelijkheid - Gevolg

- Art. 107, eerste lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.22.0110.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.4 AC nr. ...

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt dat de toepassing van een nationale regel inzake rechtsmisbruik geen afbreuk mag doen aan de volle werking en de eenvormige toepassing van de Uniebepalingen in de lidstaten; in het bijzonder mogen de nationale rechterlijke instanties bij de beoordeling van de uitoefening van een uit een Uniebepaling voortvloeiend recht de strekking van deze bepaling niet wijzigen noch de daardoor nagestreefde doelstellingen in gevaar brengen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Rechtsmisbruik - Unirechtelijk begrip - Gevolg

C.20.0440.F 30 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230330.1F.5 AC nr. ...

Wanneer, voor het Hof van Cassatie, de vraag wordt gesteld of voldaan is aan artikel 23, § 1, a), en § 2, van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ondertekend te Lugano op 30 oktober 2007, wanneer een beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter is opgenomen in de algemene voorwaarden waarnaar een schriftelijk gesloten overeenkomst verwijst door vermelding van de hyperlink naar een website waarop van deze algemene voorwaarden kan worden kennisgenomen en waarop deze kunnen worden gedownload en afgedrukt, zonder dat de partij waaraan dat beding wordt tegengeworpen, is verzocht de algemene voorwaarden te aanvaarden door op die website een vakje aan te vinken, en ongeacht het antwoord op de vraag of die partij, vóór het sluiten van de overeenkomst, hiervan op de voormelde website daadwerkelijk heeft kennisgenomen, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 368.

Algemeen - Verdrag van 30 oktober 2007 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Lugano II) - Artikel 23 - Internationale overeenkomst - Beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter - Aanvaarding van de algemene voorwaarden -

Verwijzing naar een hyperlink - Vraag om uitlegging

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Algemeen - Verdrag van 30 oktober 2007 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Lugano II) - Artikel 23 - Internationale overeenkomst - Beding tot aanwijzing van de bevoegde rechter - Aanvaarding van de algemene voorwaarden - Verwijzing naar een hyperlink - Vraag om uitlegging

- Art. 23 Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

---

S.17.0076.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.3 AC nr. ...

Ten aanzien van een migrerende werknemer op wie de Belgische pensioenwetgeving van toepassing is geweest en die na het bereiken van de leeftijd van 62 jaar of na een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren zijn beroepsbezigheid heeft voortgezet, moet het bij artikel 52, lid 1, b), Verordening (EG) nr. 883/2004 bedoelde theoretisch bedrag door het bevoegde Belgische orgaan worden vastgesteld alsof de betrokkene het tijdvak na het bereiken van de leeftijd van 62 jaar of na een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren in België heeft vervuld, met inbegrip van een pensioenbonus van 2 euro per dag effectieve tewerkstelling in de bij artikel 2, 3°, Pensioenbonusbesluit bedoelde referteperiode, ongeacht in welke lidstaat hij zijn beroepsbezigheid heeft voortgezet.

Algemeen - Migrerende werknemers - Rustpensioen - Pensioenbonus - Theoretisch bedrag - Tijdvak

- Artt. 2, 5, b), 6 en 52, eerste lid Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

---

C.21.0150.N 28 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220428.1N.3 AC nr. ...

Dat een prealabele vraag moet worden beslecht inzake een krachtens artikel 1, lid 2, b) van de Brussel 1bis-Verordening uitgesloten materie, staat niet in de weg aan het binnen de werkingssfeer van de Verordening vallen van een dergelijke vordering, aangezien dit de aard van de door de vordering te bewaren rechten niet wijzigt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Brussel 1bis-Verordening - Werkingssfeer - Prealabele vraag inzake een uitgesloten materie

Een vordering tot betaling van een factuur voor levering van goederen ter uitvoering van een overeenkomst gesloten vóór de opening van een insolventieprocedure, door de schuldeiser die in de ene lidstaat is gevestigd, in die lidstaat ingesteld tegen de schuldenaar nadat tegen hem een insolventieprocedure is geopend in een andere lidstaat, valt binnen de werkingssfeer van de Brussel 1bis-Verordening, aangezien zij is gebaseerd op een recht of verbintenis voortvloeiend uit de gemene regels van het burgerlijk en het handelsrecht (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Brussel 1bis-Verordening - Werkingssfeer - Overeenkomst gesloten voor de opening van de insolventieprocedure - Factuur - Vordering tot betaling - Vordering ingesteld in de lidstaat van de schuldeiser - Insolventieprocedure tegen schuldenaar geopend in een andere lidstaat

- Art. 1, eerste lid Verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures

- Art. 1, eerste en tweede lid, b) Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

---

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie in de zaak C-17/19 (Bouyges travaux publics, Elco construct Bucarest, Welbond armatures) van 14 mei 2020 volgt dat moet worden onderzocht of de Belgische regelgever met de Dimona-aangifteplicht enkel een socialezekerheidsrechtelijke doelstelling heeft dan wel of hij daarnaast ook beoogt de doeltreffendheid van de door de bevoegde nationale autoriteiten uitgevoerde controles te waarborgen om ervoor te zorgen dat de in het arbeidsrecht vastgestelde arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden worden nageleefd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Algemeen - Verordeningen EU 1408/71 en 883/2004 - Buitenlandse werknemers met een A1-attest - Coördinatie van de sociale zekerheid - Dimona-aangifteplicht - Naleving van arbeidsvoorwaarden

F.18.0008.F 28 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220328.3F.7 AC nr. ...

Zelfs al verzet artikel 45 VWEU zich tegen elke nationale maatregel die de uitoefening door de Unieburgers van hun recht op vrij verkeer van werknemers zou belemmeren of minder aantrekkelijk zou maken en het daarom, in beginsel, aan de woonstaat toekomt om aan de belastingplichtige die geheel of gedeeltelijk in een andere lidstaat werkt, alle belastingvoordelen toe te kennen die verband houden met zijn persoonlijke en gezinssituatie, hebben de lidstaten evenwel het recht, volgens de vaste rechtspraak van Hof van Justitie van de Europese Unie, de koppeling tussen het in aanmerking nemen door de woonstaat van, enerzijds, de gehele inkomsten van zijn verblijfhouders en, anderzijds, hun globale persoonlijke en gezinssituatie te wijzigen door middel van bilaterale of multilaterale overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belastingheffing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

Algemeen - Vrij verkeer van werknemers - Inkomstenbelastingen - Vaststelling van de nationale belastingen - In aanmerking nemen van de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie - Woonstaat - Beginsel - Regeling - Dubbelbelastingverdrag

- Art. 45 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.21.1267.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.10 AC nr. ...

De strafbepalingen vervat in de bepalingen van de artikelen 45 en 48 Accijnswet en 220, 221 en 281/2 AWDA maken deel uit van het bijzonder douanestrafrecht, waarmee de wetgever via een eigen systeem voor strafrechtelijke opsporing en vervolging de omvang en de frequentie van de fraude wil bestrijden in een bijzonder technische en vaak grensoverschrijdende materie die mede grotendeels door een uitgebreide Europese regelgeving wordt beheerst, waarbij de bestraffing van de inbreuken op de douane- en accijnswetgeving vaak bemoeilijkt wordt door het hoge aantal personen dat bij de handel is betrokken en door de mobiliteit van de goederen waarop de rechten zijn verschuldigd; deze inbreuken worden voornamelijk gepleegd wegens de enorme winsten die ermee kunnen worden gerealiseerd, dit ten nadele van verschillende overheden en om die redenen, en in het bijzonder om dit type criminaliteit te ontraden, bestraft de wetgever douane- en accijnsmisdrijven met geldboeten die zeer zwaar kunnen zijn omdat zij worden berekend op grond van de douanerechten of accijnzen die de daders ontduiken of wilden ontduiken en het ontradend effect van de geldboeten kan enkel uitwerking krijgen wanneer voor het berekenen van die geldboeten niet alleen de gerealiseerde winst, maar ook de verhoopte winst in rekening wordt gebracht en ook artikel 42 DWU bepaalt dat de sancties die door de lidstaten worden vastgesteld voor het niet naleven van de douanewetgeving effectief, proportioneel en afschrikkend moeten zijn; dat geldboeten inzake douane en accijnzen de financiële draagkracht van de veroordeelde redelijkerwijze overstijgen, houdt niet in dat die misdrijven op een onevenredige of een discriminerende wijze worden bestraft, ook niet wanneer zij de door de daders verhoopte winst niet hebben opgeleverd omdat zij tijdig zijn ontdekt en de omstandigheid dat de door een beklaagde gepleegde feiten zo ernstig zijn dat de geldboete redelijkerwijze niet kan worden herleid tot een bedrag dat de beklaagde wel zal kunnen betalen omdat een dergelijk bedrag in generlei verhouding staat tot de feiten, leidt er evenmin toe dat de rechter die beklaagde geen of maar een beperkte hoofdgevangenisstraf kan opleggen, zodat binnen de voormelde perken de rechter onaantastbaar de sanctie vaststelt die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader waarbij het Hof nagaat of uit de vaststellingen en redenen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen.

Algemeen - Douanewetgeving - DWU - Artikel 42 - Sancties voor de niet naleving van de douanewetgeving - Principes - Geldboeten - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 220, 221 en 281/2 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Artt. 45 en 48 Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen
- Art. 42 Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie
- Art. 49.3 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Algemeen - Handvest Grondrechten Europese Unie - Artikel 49.3 - Legaliteitsbeginsel en evenredigheidsbeginsel inzake delicten en straffen - Douanewetgeving - Strafbepalingen - Ratio legis van de strafbepalingen - Geldboeten - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 220, 221 en 281/2 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Artt. 45 en 48 Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen
- Art. 42 Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie
- Art. 49.3 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0341.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.3 AC nr. ...

Wanneer de partij die de procedure eerst bij een gerecht van een lidstaat aanhangig heeft gemaakt, zich er in een later aanhangig gemaakte procedure voor het gerecht van een andere lidstaat toe verbindt om afstand te doen van het geding in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, maar zij vervolgens nalaat die afstand van geding uit te voeren, zodat geen einde komt aan de procedure in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, blijven de aanhangigheidsregels krachtens artikel 19 Brussel IIbis-Verordening gelden en blijft de situatie van litispendentie voortbestaan zodat het laatst aangezochte gerecht de partijen naar het eerst aangezochte gerecht moet verwijzen, wanneer de bevoegdheid van dit gerecht vaststaat, zoniet zou dit leiden tot parallelle procedures met mogelijk tegenstrijdige beslissingen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Brussel IIbis-verordening - Regels van aanhangigheid - Aanhangige procedure in een Lidstaat - Later aanhangig gemaakte procedure in een andere Lidstaat - Voorgenomen afstand van de eerste procedure - Geen uitvoering van de afstand

- Art. 19, tweede en derde lid EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

C.18.0089.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.8 AC nr. ...

Het is enkel vereist dat een melkproducent landbouwer in hoofdberoep is opdat hij in aanmerking komt voor de toekenning van een extra referentiehoeveelheid maar niet voor de toekenning van een referentiehoeveelheid of een specifieke referentiehoeveelheid (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verordening - Verordening (EEG) nr. 857/84 - Melkproducent - Toekenning referentiehoeveelheid - Toekenning specifieke referentiehoeveelheid - Toekenning extra referentiehoeveelheid

- Art. 2 Verordening (EEG) Nr. 764/89 van de Raad van 20 maart 1989 tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 857/84 houdende algemene voorschriften voor de toepassing van de in artikel 5 quater van Verordening (EEG) nr. 804/68 bedoelde heffing in de sector melk en

- Artt. 2, 3, 3bis en 4, eerste lid, c Verordening 857/84/EEG van de Raad van 31 maart 1984 houdende algemene voorschriften voor de toepassing van de in artikel 5quater van verordening (EEG) nr. 804/68 bedoelde heffing in de sector melk en zuivelprodukten

Het is niet vereist dat een melkproducent landbouwer in hoofdberoep is, opdat hij als producent in de zin van artikel 12, c) Verordening (EEG) nr. 857/84, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie, kan worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verordening - Verordening (EEG) nr. 857/84 - Melkproducent

P.21.0306.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.12 AC nr. ...

Het beginsel van de wederzijdse erkenning van vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, zoals dit is uitgewerkt door het Kaderbesluit Wederzijdse Erkenning Proeftijdbeslissingen en de wet van 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, belet de strafuitvoeringsrechtbank die bij toepassing van artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering moet oordelen over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling waarbij de veroordeelde zich in Nederland zou vestigen, niet dit verzoek af te wijzen omdat er onduidelijkheid is over de werkelijke woon- of verblijfplaats van de veroordeelde en er twijfels bestaan over de haal- en controleerbaarheid van het voorgestelde reclasseringsplan onder meer op het vlak van werk en psychosociale begeleiding.

Algemeen - Kaderbesluit Wederzijdse Erkenning Proeftijdbeslissingen - Beginsel van de wederzijdse erkenning van vonnissen en probatiebeslissingen - Toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Afwijzing

Uit het beginsel van de wederzijdse erkenning van vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, volgt geenszins dat de strafuitvoeringsrechtbank de door de veroordeelde voorgestelde voorwaarden om tegemoet te komen aan de in artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen zonder meer zou moeten aannemen en die niet zou mogen toetsen op hun haal- en controleerbaarheid.

Algemeen - Kaderbesluit Wederzijdse Erkenning Proeftijdbeslissingen - Beginsel van de wederzijdse erkenning van vonnissen en probatiebeslissingen - Toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaarden om tegemoet te komen aan tegenaanwijzingen - Beoordeling

F.17.0016.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.1 AC nr. 426

Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie is niet van toepassing op de vraag of onregelmatig verkregen bewijselementen kunnen worden gebruikt in een fiscaal geding met betrekking tot de personenbelasting.

Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 7 - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Fiscaal geding inzake personenbelasting - Toepassing

- Art. 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 7 - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Fiscaal geding inzake personenbelasting - Toepassing

- Art. 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

C.18.0039.F 24 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200924.1F.5 AC nr. ...

Uit de bewoordingen van artikel 5, paragraaf 2, a) en b) van de richtlijn 2001/29/EG volgt dat de beperkingen die aan het reproductierecht van de houders van de in het artikel 2 bedoelde de rechten worden gesteld, de betaling vereisen van een billijke compensatie aan die rechthebbenden; uit die bepalingen volgt echter niet dat er in een vergoeding ten voordele van de uitgevers wordt voorzien (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

Algemeen - Materieel recht - Richtlijn 2001/29/EG - Betaling van een billijke compensatie - Rechthebbende - Uitgever

- Art. 5, § 2, a) en b) Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij

De rechter die kennisneemt van een geschil tussen particulieren en die aan een nationale bepaling geen richtlijnconforme uitlegging kan geven, kan deze bepaling, in de regel, niet buiten toepassing laten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

Algemeen - Materieel recht - Richtlijn - Omzetting - Nationale bepaling - Geschil tussen particulieren - Onmogelijkheid om van de nationale bepaling een richtlijnconforme uitlegging te geven - Rechter - Verplichting

De bepalingen van een richtlijn die, gelet op hun inhoud, voorkomen als onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig, hebben rechtstreekse werking (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

Algemeen - Materieel recht - Richtlijn - Rechtstreekse werking

Hoewel het beginsel van de billijke compensatie vaststaat, behoren zowel de inhoud van het aan de houders van het auteursrecht toegekende recht als de essentiële voorwaarden ervan tot de bevoegdheid van de lidstaten, zodat het artikel 5, paragraaf 2, a) en b) van de richtlijn 2001/29/EG op zichzelf geen voldoende nauwkeurig omschreven en onvoorwaardelijke bepaling uitmaakt inzake de vorm, de modaliteiten en het niveau van de billijke compensatie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

Algemeen - Materieel recht - Richtlijn 2001/29/EG - Beginsel van de billijke compensatie - Inhoud en essentiële voorwaarden van het recht - Bevoegdheid van de lidstaten

- Art. 5, § 2, a) en b) Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001

betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij

C.19.0280.N 11 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.10 AC nr. ...

Heeft de gerechtsdeurwaarder krachtens artikel 14 van de Betekeningsverordening het beroepen vonnis aan de eiseres betekend door verzending van het betekeningsexploot en de daarin vermelde stukken onder aangetekende omslag met ontvangstbevestiging naar het adres van de eisers in Nederland, dan volgt hieruit dat Nederland de aangezochte lidstaat is, zodat, krachtens artikel 9, eerste lid van voormelde Verordening de datum van betekening de datum is waarop de betekening overeenkomstig het Nederlandse recht is geschied (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Betekeningsverordening (EG) nr. 1393/2007 van 13 november 2007 - Aangezochte lidstaat - Betekening

- Artt. 9, eerste, tweede en derde lid, en 14 Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007

S.19.0031.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.7 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat de regel voor de berekening van de opzeggings- en beschermingsvergoedingen, die een beloning vormen in de zin van artikel 157 VWEU, geen indirecte discriminatie op grond van het geslacht uitmaakt, om reden dat de in het geding zijnde wettelijke bepalingen, en in het algemeen, de regels met betrekking tot de vermindering van de arbeidsprestaties in het kader van een tijdskrediet om te zorgen voor een kind jonger dan acht jaar zowel voor vrouwen als voor mannen gelden, dat de beslissing om een tijdskrediet met dat motief op te nemen "berust op een persoonlijke keuze van de werknemer" en dat "[oordelen] dat het opnemen van tijdskrediet door hoofdzakelijk vrouwen discriminerend zou zijn, een mogelijke discriminatie [creëert] ten aanzien van mannen", zonder na te gaan of, zoals de eisers beweerden, aanzienlijk meer vrouwen dan mannen kiezen voor een vermindering van de arbeidsprestaties met dit motief en of het aldus gecreëerde verschil in behandeling tussen vrouwelijke en mannelijke werknemers kan worden gerechtvaardigd door objectieve factoren die niets met discriminatie op grond van geslacht van doen hebben, schendt artikel 157 VWEU (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 432.

Algemeen - VWEU - Artikel 157 - Gelijke beloning - Mannelijke en vrouwelijke werknemers - Tijdskrediet om te zorgen voor een kind - Vermindering van arbeidsprestaties - Overeenkomstige vermindering compensatoire opzeggings- en ontslagbeschermingsvergoedingen - Gevolg - Indirecte discriminatie - Beoordeling

P.20.0499.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.9 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3, c, EVRM, 14.3, d, IVBPR, en 41 Handvest Grondrechten EU, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de eiser in cassatie onmogelijk kon worden uitgehaald om zich in persoon voor hem te verdedigen, maar aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een handeling van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of van duidelijkheid biedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 41 - Onderzoek van de zaak door een rechter - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht om in persoon te verschijnen, vastgelegd in de artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook in het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, is van toepassing op de vreemdelingen die, vastgehouden met het oog op hun verwijdering, aan de rechterlijke macht het in de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet ingevoerde wettigheidstoezicht willen voorleggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 41 - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassingsgebied - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging geven eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter het recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en er zich voor hem te kunnen verdedigen.

Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 41 - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Recht om gehoord te worden en zich te verdedigen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.19.0304.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.3 AC nr. ...

De onteigening van onroerende goederen die het (her)aanleggen van een bedrijventerrein beoogt en voorafgaat aan een steunmaatregel bestaande in de verkoop van de onteigende gronden aan bedrijven onder de marktvoorwaarden, vormt geen handeling tot uitvoering van die steunmaatregel, zodat het ten uitvoer brengen van de steunmaatregel met miskenning van de aanmeldingsplicht de geldigheid van de onteigening zelf niet aantast maar slechts resulteert in de teruggave van de onwettig verleende steun door de begunstigde aan de onteigenaar namelijk de betaling van het verschil tussen de door de begunstigde betaalde prijs en de werkelijke waarde van de gronden (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Steunmaatregel - Verkoop van grond onder de marktwaarde - Miskenning van de aanmeldingsplicht - Voorafgaande onteigening

- Artt. 73, §§ 1 en 2, en 77, eerste lid Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004
- Artt. 107, eerste lid, en 108, derde lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.19.0119.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.11 AC nr. ...

Het regresrecht van de Unie op grond van subrogatie is beperkt tot de rechten die het slachtoffer zelf en zijn rechtverkrijgenden naar Belgisch recht hadden kunnen laten gelden tegen de aansprakelijke en zijn verzekeraar.

Algemeen - Statuut van ambtenaren van de Europese gemeenschappen - Arbeidsongeschiktheid - Door de Europese unie gedane uitkeringen - Regresrecht op grond van subrogatie

- Art. 85bis Statuut van de ambtenaren der Europese Gemeenschappen

C.14.0572.N 14 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190614.2 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt kennelijk dat bij de waardebepaling van een overheidsopdracht in de zin van artikel 9 Richtlijn 2004/18/EG zowel rekening moet worden gehouden met de bedragen die de aanbestedende dienst aan de potentiële inschrijver zal betalen als met alle inkomsten die deze inschrijver van derden zal verkrijgen (1). (1) HvJ 18 januari 2007, C-220/05, Auroux.

Algemeen - Richtlijn 2004/18/EG - Overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten - Waardebepaling van de overheidsopdracht

- Art. 28 KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken
- thans vervangen door art. 5, eerste lid Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014
- Art. 9, eerste lid Richtlijn 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raadvan 31 maart 2004

S.17.0043.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.5 AC nr. ...

Uit artikel 12, §2, 3° van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie en de wetsgeschiedenis blijkt dat de wetgever aldus toepassing heeft willen maken van de mogelijkheid bepaald in artikel 6, lid 2, Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep; aldus komt aan de begrippen "de vaststelling van verschillende leeftijden [...] voor het verkrijgen van rechten op pensioen- of invaliditeitsuitkeringen" in die bepaling dezelfde draagwijdte toe als aan dezelfde begrippen in artikel 6, lid 2, van Richtlijn 2000/78/EG; het arrest dat, met toepassing van artikel 12 van voormelde wet van 10 mei 2007, oordeelt dat de leeftijd voor de doorbetaling van de bedoelde vergoedingen na het eerste jaar en na de leeftijd van 60 jaar de voorwaarde vormt voor het verkrijgen van het recht op bijkomende invaliditeitsuitkeringen, zodat er geen sprake is van een direct onderscheid op grond van leeftijd, is niet naar recht verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EEG - Aanvullende regelingen sociale zekerheid - Discriminatie verbod - Rechtsvaardigingsgronden

C.18.0354.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5 AC nr. ...

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verordening nr. 1215/2012 van 12 december 2012 - Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

P.17.0882.N 20 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180220.3 AC nr. ...

Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven zoals gewaarborgd door artikel 7 Handvest, artikel 8 EVRM en artikel 22 Grondwet of met het recht op bescherming van persoonsgegevens zoals gewaarborgd door artikel 8 Handvest, heeft niet steeds schending van artikel 6 EVRM of miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265 met concl. OM; zie de wet van 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017.

Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 7 - Eerbiediging van het privéleven - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Draagwijdte

Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 8 - Bescherming van persoonsgegevens - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Draagwijdte

Het feit dat de rechter het onregelmatig verkregen bewijs toetst aan de voorwaarden van artikel 32 Wetboek van Strafvordering, houdt een effectief rechtsherstel in zoals bedoeld in artikel 47, eerste lid, Handvest en artikel 13 EVRM.

Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 47 - Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht - Bewijs - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Toetsing aan artikel 32 Wetboek van Strafvordering

S.12.0062.N 9 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.1 AC nr. 171

Bij arrest van 14 maart 2017 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie onder meer verklaard voor recht: Artikel 2, lid 2, onder a), van richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep moet aldus worden uitgelegd dat het verbod om een islamitische hoofddoek te dragen, dat voortvloeit uit een interne regel van een particuliere onderneming die voorziet in een verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk, geen directe discriminatie op basis van godsdienst of overtuiging in de zin van die richtlijn vormt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Islamitische hoofddoek - Verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk - Directe discriminatie

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Islamitische hoofddoek - Verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk - Directe discriminatie

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Islamitische hoofddoek - Verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk - Directe discriminatie

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Islamitische hoofddoek - Verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk - Directe discriminatie

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

De bepalingen van de Richtlijn 2000/78/EG voorzien in beperkingen op de erin genoemde rechten en vrijheden en in uitzonderingen op het beginsel van de gelijke behandeling, maar stellen de aansprakelijkheid van degene die discrimineert in geen enkel opzicht afhankelijk van het bewijs van schuld of van de afwezigheid van enige rechtvaardigingsgrond; uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt dan ook kennelijk dat het recht op vergoeding van de werknemer die wordt ontslagen wegens het niet–naleven van een bevel of verbod van de werkgever dat een door de bepalingen van de richtlijn niet–toegelaten discriminatie inhoudt, niet afhankelijk kan worden gesteld van de voorwaarde dat de schuld van de werkgever wordt aangetoond en dat er geen enkele door het toepasselijke nationale recht erkende rechtvaardigingsgrond bestaat (1). (1) Zie concl. OM. (2). HvJ, 8 november 1990, C–177/88, ECLI:EU:C:383, Dekker.

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

F.14.0206.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.5 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Algemeen - Primair Unierecht - Vertrouwensbeginsel - Afgeleid gemeenschapsrecht - Richtlijnen - Legaliteitsbeginsel - Hiërarchie

Algemeen - Richtlijnconforme uitlegging - Grenzen - Rechtzekerheidsbeginsel - Verbod van terugwerkende kracht

De nationale rechter moet het nationale recht richtlijnconform uitleggen, dit wil zeggen in het licht van de bewoordingen en het doel van de richtlijn teneinde het hiermee beoogde resultaat te bereiken, maar is niet verplicht om aan de bepalingen van nationaal recht een uitleg te geven die niet strookt met de bewoordingen ervan; de plicht om te refereren aan de inhoud van een richtlijn wordt begrensd door de algemene rechtsbeginselen, zoals het rechtzekerheidsbeginsel en het verbod van terugwerkende kracht. De nationale rechter is dus niet gehouden tot richtlijnconforme interpretatie van het nationale recht indien de bewoordingen van het nationale recht zich daartegen verzetten of wanneer die interpretatie strijdt met het rechtszekerheidsbeginsel en het verbod van terugwerkende kracht (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Richtlijnconforme uitlegging - Grenzen - Rechtzekerheidsbeginsel - Verbod van terugwerkende kracht

Het vertrouwensbeginsel maakt deel uit van het primair Unierecht en moet worden geëerbiedigd door het afgeleide gemeenschapsrecht, waaronder de richtlijnen. Het moet dus niet per definitie wijken voor het legaliteitsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Primair Unierecht - Vertrouwensbeginsel - Afgeleid gemeenschapsrecht - Richtlijnen - Legaliteitsbeginsel - Hiërarchie

C.14.0092.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 23.1 EEX-Verordening primeert op de toepassing van artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, ook al is die bepaling van dwingend recht; de Belgische rechter voor wie de concessiegever wordt gedagvaard op grond van voormeld artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, moet zich dus onbevoegd verklaren wanneer de concessieovereenkomst een geldig beding bevat in de zin van artikel 23.1 EEX-Verordening, dat het gerecht of de gerechten van een andere lidstaat aanwijst voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van de concessieovereenkomst zijn ontstaan.

Algemeen - Primauteit van het Unierecht - Toepassing - Koop - Concessieovereenkomst van alleenverkoop - Beëindiging - Geschillen - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Forumbeding dat gerechten van een andere Lidstaat van de Europese Unie aanwijst - Artikel 23.1 EEX-Verordening - Artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet - Conflict - Voorrang

- Art. 4, eerste lid Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 23.1 EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

P.15.1639.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 7 - Eerbiediging van het privéleven - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Draagwijdte

Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 8 - Bescherming van persoonsgegevens - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Draagwijdte

Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op de eerbiediging van het privéleven zoals gewaarborgd door artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie of met het recht op bescherming van persoonsgegevens zoals gewaarborgd door artikel 8 Handvest, heeft niet steeds schending van artikel 6 EVRM of miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM

Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 7 - Eerbiediging van het privéleven - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Draagwijdte

Algemeen - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 8 - Bescherming van persoonsgegevens - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Draagwijdte

F.14.0015.N 14 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160114.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Algemeen - Primauteit van het Unierecht

Uit de primauteit van het Unierecht volgt dat de rechter voorrang moet geven aan de bepaling van een richtlijn boven een daarmee strijdige bepaling van nationaal recht en dat hij deze laatste bepaling buiten toepassing moet laten (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Primauteit van het Unierecht

P.15.0609.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 50 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 50 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

De artikelen 4.1 Protocol nr. 7 EVRM, 14.7 IVBPR en 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsook het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem staan niet in de weg van een strafrechtelijke vervolging na een tuchtprocedure, wanneer die niet de kenmerken van een strafrechtelijke vervolging draagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 50 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Wanneer de tuchtrechtelijke vervolgingen een overtreding van tuchtrechtelijke aard betreffen, deze geen betrekking heeft op alle burgers maar enkel gericht is op een beperkte categorie personen en de opgelegde tuchtstraf noch een hoge geldboete, noch een vrijheidsberoving, noch een langdurig beroepsverbod inhoudt, kan de rechter wettig beslissen dat de tuchtvordering tegen een persoon niet gelijkstaat aan strafrechtelijke vervolgingen in de zin van artikel 6, § 1er EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 50 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

S.13.0005.N 15 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150615.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Exploot van gerechtsdeurwaarder - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Vorm en termijn van betekening en-of neerlegging - Verordening (EG) nr. 1393/2007 - Niet-naleving

Krachtens artikel 9.2. van de Betekeningsverordening wordt, wanneer de betekening of de kennisgeving van een stuk overeenkomstig het recht van een lidstaat binnen een bepaalde termijn moet worden verricht, de datum die ten aanzien van de aanvrager in aanmerking moet worden genomen bepaald door het recht van deze lidstaat; ten aanzien van de eiser, die zich in cassatie diende te voorzien binnen de drie maanden na de betekening van het arrest van het arbeidshof op 16 oktober 2012, dient de betekening van het cassatieberoep overeenkomstig artikel 40, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek dan ook geacht te zijn verricht door de afgifte tegen ontvangstbewijs van de akte aan de postdienst; het middel van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep dient te worden verworpen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Exploot van gerechtsdeurwaarder - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Vorm en termijn van

betekening en-of neerlegging - Verordening (EG) nr. 1393/2007 - Niet-naleving

ALLERLEI

F.22.0059.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.12 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat aangezien artikel 90, lid 1, en artikel 273 Btw-richtlijn, buiten de door deze bepalingen gestelde beperkingen, noch de voorwaarden noch de verplichtingen preciseren waarin de lidstaten kunnen voorzien, moet worden vastgesteld dat deze bepalingen aan de lidstaten een beoordelingsmarge verlenen betreffende met name de formaliteiten die de belastingplichtigen jegens de belastingdienst dienen te vervullen om een verlaging van de maatstaf van heffing door te voeren (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Btw - Richtlijn 2006/112/EG - Verlaging van de maatstaf van heffing - Formaliteiten opgelegd aan belastingplichtigen - Beoordelingsmarge lidstaten - Grenzen

- Art. 273 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 90, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat het van belang is dat de formaliteiten waaraan de belastingplichtigen moeten voldoen om ten aanzien van de belastingdienst het recht op verlaging van de maatstaf van heffing voor de btw te kunnen uitoefenen, beperkt zijn tot die welke de mogelijkheid bieden aan te tonen dat de tegenprestatie of een deel ervan na de sluiting van de transactie definitief niet zal worden ontvangen; het staat aan de nationale rechter om na te gaan of de door de betrokken lidstaat opgelegde formaliteiten aan deze voorwaarde voldoen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Btw - Formaliteiten opgelegd aan belastingplichtigen - Formaliteiten te voldoen om het recht op verlaging van de maatstaf van heffing voor de btw te kunnen uitoefenen - Grenzen - Bevoegdheid nationale rechter

- Art. 273 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 90, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat maatregelen ter voorkoming van belastingfraude of -ontwijking in beginsel slechts van de regels inzake de maatstaf van heffing mogen afwijken, voor zover dit strikt noodzakelijk is om dat specifieke doel te bereiken; zij dienen namelijk zo min mogelijk afbreuk te doen aan de doeleinden en beginselen van de Btw-richtlijn en mogen dus niet op zodanige wijze worden aangewend dat zij de neutraliteit van de btw zouden aantasten (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Btw - Richtlijn 2006/112/EG - Regels maatstaf van heffing - Maatregelen ter voorkoming van belastingfraude of -ontwijking - Afwijking - Grenzen

- Art. 273 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 90, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Uit het arrest SCT, C-146/19, van 11 juni 2020 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt kennelijk dat, ook al zijn de voorwaarden of vereisten waarvan een lidstaat de verlaging van de maatstaf van heffing afhankelijk maakt, in abstracto beschouwd, verantwoord in het licht van de doelstelling van het voorkomen van fraude of het uitschakelen van het gevaar voor verlies van belastinginkomsten, de niet-vervulling ervan de verlaging van de maatstaf van heffing en de teruggaaf van de btw niet in de weg mag staan wanneer vaststaat dat, in concreto beschouwd, deze geen invloed heeft gehad op de voormelde doelstellingen; hieruit vloeit voort dat het niet-uitreiken van een verbeterend stuk aan de mede-contractant die de btw in aftrek heeft gebracht, geen afbreuk doet aan het recht op verlaging van de maatstaf van heffing en op het recht op teruggaaf van de btw wanneer vaststaat dat het uitreiken van een verbeterend stuk er niet toe had geleid dat de door de medecontractant teveel afgetrokken btw had kunnen worden gerecupereerd (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Richtlijn 2006/112/EG - Formaliteiten inzake verlaging van de maatstaf van heffing - Beoordeling in abstracto - Niet-vervulling van die formaliteiten - Gevolg - Grens - Niet-uitreiken van een verbeterend stuk aan de mede-contractant die de btw in aftrek heeft gebracht - Recht op verlaging van de maatstaf van heffing - Recht op teruggaaf - Voorwaarde

- Art. 273 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 90, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

---

P.24.1697.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.27 AC nr. ...

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft bij arrest van 20 mei 2021 (ro 50) in de zaak C 209/20, ingevolge een prejudiciële vraag over de geldigheid van Verordening nr. 1357/2013, geoordeeld dat de Europese Commissie op basis van haar beoordeling van de feiten terecht ervan kon uitgaan dat de verwerking van wafers van silicium tot zonnecellen in het productieproces van zonnemodules en -panelen moest worden aangemerkt als laatste ingrijpende bewerking in de zin van artikel 24 CDW; aldus heeft het Hof van Justitie de door de Commissie gehanteerde ruime definitie van het begrip "verzonden uit" bevestigd (1); hieruit volgt dat zonnepanelen voor de toepassing van de verordeningen nr. 184/2016 en nr. 185/2016 moeten worden geacht te zijn verzonden vanuit het land waar de productie van de erin gebruikte cellen heeft plaatsgevonden, dit is het land waarin de verwerking van wafers van silicium tot fotovoltaïsche cellen van kristallijn silicium heeft plaatsgevonden. (1) HvJ 20 mei 2021, zaak C-209/20, Renesola UK Ltd, www.curia.europa.eu.

Allerlei - Verordening 1357/2013 - Antidumpingrechten - Invoer van zonnepanelen - Bepaling van de plaats van verzending van de zonnepanelen - Productieproces - Criteria

- Art. 60 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 24 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

---

P.25.0777.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.18 AC nr. ...

In een arrest van 29 juli 2024, nummer 202/24, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie geoordeeld dat hoewel de Handels- en samenwerkingsovereenkomst nergens uitdrukkelijk bepaalt dat de lidstaten gehouden zijn gevolg te geven aan een door het Verenigd Koninkrijk op grond van deze overeenkomst uitgevaardigd aanhoudingsbevel, uit de opzet van titel VII van het derde deel van die overeenkomst, en met name "uit het respectieve oogmerk van de artikelen 600 tot en met 604 ervan", volgt dat een lidstaat de tenuitvoerlegging van een dergelijk bevel slechts kan weigeren om redenen die voortvloeien uit de overeenkomst; artikel 603 van de overeenkomst is bijgevolg rechtstreeks toepasselijk; onder voorbehoud van de in het bovenvermelde artikel 603 bedoelde kennisgevingen, bepaalt paragraaf 1 van die bepaling echter dat de tenuitvoerlegging van een aanhoudingsbevel niet mag worden geweigerd op grond van het feit dat de gezochte persoon onderdaan is van de uitvoerende staat (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; zie HvJEU (Grote Kamer) 29 juli 2024, C-202/24, Alchaster, ECLI:EU:C:2024:649, en concl. van advocaat-generaal SZPUNAR, ECLI:EU:C:2024:559 ; Cass. 27 november 2024, AR P.24.1526.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241127.2F.27.

Allerlei - Passieve uitlevering - Brits internationaal aanhoudingsbevel ter zake van een Belgische onderdaan - Uitvoerbaarverklaring - Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de EU en het VK - Artikel 603, rechtstreeks toepasselijk - Gevolg

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

Krachtens artikel 167, § 2, van de Grondwet sluit de Koning, in de regel, de verdragen, die eerst gevolg hebben nadat zij de instemming van de Kamer van volksvertegenwoordigers hebben verkregen; de Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk is echter geen door de Koning gesloten verdrag; het betreft een associatieovereenkomst op grond van artikel 217 VWEU en de lidstaten zijn niet de verdragsluitende staten ervan.

Allerlei - Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de EU en het VK - Aard - Gevolg - (Geen) behoefte aan instemming van de Kamer van volksvertegenwoordigers

- Art. 217 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

De met het oog op uitlevering aan het Verenigd Koninkrijk gedetineerde persoon die cassatieberoep instelt tegen de door de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen beslissing tot uitvoerbaarverklaring van het door de Britse overheden verleende internationaal aanhoudingsbevel kan de akte van cassatieberoep geldig zelf op de griffie van de gevangenis ondertekenen (1). (Impliciete oplossing). (1) "De Uitleveringswet 1874 maakt geen melding van het cassatieberoep, dat ter zake geregeld blijft door het Wetboek van Strafvordering. Artikel 3 van de wet betreft immers enkel, enerzijds, de procedure van uitvoerbaarverklaring door de raadkamer van het door de bevoegde buitenlandse overheid verleende aanhoudingsbevel en, anderzijds, de wijze om het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep over de uitlevering in te winnen. Daaruit volgt dat het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing van de raadkamer tot uitvoerbaarverklaring bevestigt, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift". (Cass. 28 september 2016, AR P.16.0938.F, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.4, AC 2016, nr. 531; zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0520.N, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.5, AC 2016, nr. 382). In het geval van de door het Verenigd Koninkrijk ingediende verzoeken tot uitlevering verwijst artikel 13 van die wet echter, met het oog op de regeling van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", naar de Wet Europees Aanhoudingsbevel, waarvan artikel 18 voorziet in een bijzondere regeling voor het cassatieberoep en, met name, in een duidelijk kortere termijn om cassatieberoep in te stellen (vijf dagen); in dat geval eist het Hof geen tussenkomst van een advocaat die houder is van het getuigschrift (zie Cass. 25 maart 2015, AR P.15.0393.F, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.2, AC 2015, nr. 221, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas., ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150325.2). Bijgevolg is het cassatieberoep, dat deel uitmaakt van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", aangezien het mogelijk maakt om de beslissing die over dat verzoek uitspraak heeft gedaan te toetsen, wel ontvankelijk. (M.N.B.)

Allerlei - Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de Britse overheden - Artikel 13 Uitleveringswet 1874 - Toepassing van de procedure geregeld door de Wet Europees Aanhoudingsbevel - Beslissing tot uitvoerbaarverklaring gewezen door de kamer van inbeschuldigingstelling - Akte van cassatieberoep die door de met het oog op uitlevering gedetineerde persoon zelf is ondertekend op de griffie van de gevangenis - Ontvankelijkheid

- Art. 18 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds
- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds
- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

C.24.0131.N 2 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250502.1N.4 AC nr. ...

Daar waar de Europese richtlijn 93/13/EEG van 5 april 1993 betreffende de oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, omgezet in het interne Belgische recht in de artikelen VI.82 en volgende WER, aan de lidstaten procesautonomie laat, oordeelt het Hof van Justitie in vaste rechtspraak dat de nationale procedurebepalingen moeten beantwoorden aan onder meer het doeltreffendheidsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Richtlijn 93/13/EEG - Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten - Procesautonomie van de lidstaten - Grenzen

- Art. VI.82 Wetboek van economisch recht

Een consument die het oneerlijke karakter van een contractueel beding heeft laten vaststellen en dit beding buiten toepassing heeft laten verklaren maar slechts gedeeltelijke terugbetaling van op basis van dat beding betaalde bedragen verkrijgt, kan worden tegengehouden of ontmoedigd, wanneer hij een deel van de gedingkosten moet dragen, terwijl hij zijn recht op terugbetaling te goeder trouw en zonder procesrechtsmisbruik uitoefende (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten - Consument die het oneerlijke karakter van een contractueel beding heeft laten vaststellen en dit beding buiten toepassing heeft laten verklaren - Gedeeltelijke terugbetaling aan de consument van de op basis van het oneerlijk beding betaalde bedragen - Deel van de gedingkosten ten laste van de consument - Gevolg

Wanneer beschermingsbepalingen de consument het recht verlenen om zich tot een rechter te wenden teneinde het oneerlijke karakter van een contractueel beding te laten vaststellen en dit beding buiten toepassing te laten verklaren, mogen nationale procedurebepalingen omtrent de gedingkosten de consument niet tegenhouden of ontmoedigen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten - Recht van de consument om zich tot een rechter te wenden teneinde het oneerlijke karakter van een contractueel beding te laten vaststellen en dit beding buiten toepassing te laten verklaren - Nationale bepalingen omtrent gedingkosten - Invloed

F.22.0145.N 25 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250425.1N.11 AC nr. ...

Het Hof vraagt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of voor de toepassing van de stand-stillbepaling van artikel 28, lid 3, a) en vierde lid en bijlage 15, punt 4, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 370 en bijlage X, deel A, sub 4, Richtlijn 2006/112/EG, een uitdrukkelijke wettelijke bepaling is vereist waarmee wordt afgeweken van de in artikel 26, lid 3, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 309 Richtlijn 2006/112/EG, bepaalde btw-vrijstelling van reisbureaus voor reisdiensten buiten de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Allerlei - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

C.24.0012.F 27 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250327.1F.2 AC nr. ...

Uit artikel 129.1 van het tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk gesloten akkoord tot vaststelling van de regelingen voor de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk gedurende een overgangsperiode die ingaat op 1 februari 2020, datum van inwerkingtreding van het akkoord, en eindigt op 31 december 2020, blijkt dat het Verenigd Koninkrijk tijdens de overgangsperiode is gebonden door de verplichtingen die voortvloeien uit de internationale overeenkomsten die zijn gesloten door de Unie, door de lidstaten die namens de Unie optreden, of door de Unie en haar lidstaten die samen optreden; het Verdrag van Den Haag van 30 juni 2005 is van kracht in het Verenigd Koninkrijk van 1 oktober 2015 tot en met 31 december 2020, in zijn hoedanigheid van Staat die gebonden is door zijn goedkeuring van het verdrag met de Europese Unie, en sinds 1 januari 2021, in zijn hoedanigheid van verdragsluitende partij.

Allerlei - Verenigd Koninkrijk - Akkoord inzake de terugtrekking uit de Europese Unie - Overgangsperiode - Toepassing van de internationale overeenkomsten die zijn gesloten door de Europese Unie - Verdrag van Den Haag van 30 juni 2005

P.25.0037.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.9 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 19.1, g) en h), Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen dienen te worden gelezen in samenhang met de overwegingen 15 en 34 van de preambule bij Verordening 2018/1805; hieruit volgt dat er ten gunste van de uitvaardigende Staat een vermoeden bestaat van de inachtneming van de fundamentele rechten van onder meer de persoon tegen wie een confiscatiebevel is uitgevaardigd zodat de weigering van de tenuitvoerlegging van het confiscatiebevel dan ook enkel gerechtvaardigd is wanneer op geloofwaardige wijze omstandige elementen worden aangevoerd die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene, waardoor het voormelde vermoeden wordt weerlegd (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1658.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.3, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS, ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20240312.2N.3.

Allerlei - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Confiscatiebevel - Weigering van tenuitvoerlegging - Vermoeden van inachtneming door uitvaardigende Staat van de fundamentele rechten - Weerlegging - Wijze

- Art. 19.1, g) en h) Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

- Overwegingen (15) en (34) Preambule Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

Op grond van artikel 19.1, g) en h), Verordening 2018/1805 volstaat het voor de toepassing van de daar bedoelde weigeringsgronden niet dat degene waartegen het confiscatiebevel is uitgevaardigd, niet is opgeroepen voor, noch is verschenen op de rechtszitting waarop is beslist tot zijn veroordeling bij verstek tot de straf of de maatregel die het voorwerp van het confiscatiebevel uitmaakt, wanneer de betrokkene inmiddels op regelmatige wijze in kennis is gesteld van zijn veroordeling en hij de mogelijkheid heeft gehad om daartegen een rechtsmiddel aan te wenden dat kon leiden tot een procedure ten gronde en op tegenspraak, naar aanleiding waarvan de oorspronkelijke beslissing op grond van eventueel nieuw bewijsmateriaal kon worden herzien; dat de betrokkene, die beschikte over een dergelijk rechtsmiddel, in voorkomend geval heeft geopteerd voor een ander, ondoelmatig of minder doelmatig rechtsmiddel, heeft geen belang en dat het bij het confiscatiebevel gevoegde certificaat verkeerdelijk vermeldt dat de betrokkene wel persoonlijk ter rechtszitting is opgeroepen of dat er veel tijd is verstreken sinds de veroordeling tot verbeurdverklaring, zijn geen omstandigheden die toelaten anders te oordelen.

Allerlei - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Confiscatiebevel - Weigeringsgronden - Geen oproeping of verschijning op de rechtszitting waarop beslist is tot veroordeling bij verstek - Op regelmatige wijze kennis van de veroordeling - Mogelijkheid tot het aanwenden van een rechtsmiddel - Keuze voor een ondoelmatig of minder doelmatig rechtsmiddel - Grens

- Art. 19.1, g) en h) Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betrekt; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

Allerlei - Handvest Grondrechten EU - Artikelen 7 en 8 - Onrechtmatig bewijs - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.23.0504.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.1 AC nr. ...

Het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat met toepassing van artikel 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering en artikel 15 Wet 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie oordeelt over het beroep dat door een eigenaar is ingesteld tegen het beslag op kunstwerken of antieke voorwerpen dat door de Belgische onderzoeksrechter werd bevolen ter uitvoering van een door de Italiaanse gerechtelijke overheden uitgevaardigd bevriezingsbevel, is een beslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0314.F, AC 2020, nr. 355.

Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Beslag op voorwerpen ter uitvoering van een door de buitenlandse overheid uitgevaardigd bevriezingsbevel - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 2, § 2 ,Wet 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, worden die beslissingen, in de betrekkingen die België onderhoudt met andere lidstaten van de Europese Unie die gebonden zijn door Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen, uitgevaardigd, erkend of ten uitvoer gelegd in overeenstemming met deze verordening en met de artikelen 2/1, 5°, 10, 12 §§ 1, 1/1, 1/2 en 4, 13, 14, 15, 16, 28, 30, §§ 1 tot 3 en §§ 5 tot 8, 33, 37, 38, 39 en 40 van de wet; artikel 39, eerste lid, van de verordening stipuleert dat zij met ingang van 19 december 2020 de bepalingen van het kaderbesluit betreffende de bevriezing van voorwerpen tussen de door die verordening gebonden lidstaten vervangt, en artikel 40 verduidelijkt onder de hoofding "Overgangsbepalingen" dat die verordening van toepassing is op bevriezingscertificaten en confiscatiecertificaten die zijn toegezonden op of na 19 december 2020.

Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen - Bevriezingscertificaat uitgevaardigd door de Italiaanse autoriteiten - Tenuitvoerlegging in België - Toepasselijke bepalingen

- Art. 2, § 2 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie
- Art. 40, § 1 Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen
- Art. 39, eerste lid Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

P.21.1510.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.1 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de omzettingswet van 25 april 2014 van het Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juni 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie blijkt dat de Belgische rechter voor wat betreft de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek zijn beoordelingsvrijheid behoudt om de straf te bepalen die hij gepast en gerechtvaardigd acht in het licht van de desbetreffende omstandigheden, waardoor de wetgever wilde vermijden dat het systematisch in aanmerking nemen van eerdere buitenlandse veroordelingen tot absurde resultaten zou leiden; met de arresten nr. 6/2020 en nr. 8/2020 van 16 januari 2020 oordeelt het Grondwettelijk Hof met verwijzing naar artikel 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ dat het recht van de Europese Unie niet vereist dat de in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bepaalde regels inzake straftoemeting onverkort van toepassing zijn op personen die in een andere lidstaat van de Europese Unie zijn veroordeeld, maar wel dat die veroordelingen op een andere wijze in aanmerking worden genomen, zodat hieruit volgt dat artikel 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ zo moet worden uitgelegd dat de Belgische rechter wel degelijk rekening moet houden met een strafrechtelijke veroordeling uit een andere EU-lidstaat, maar niet onder dezelfde voorwaarden als een veroordeling uitgesproken door een Belgisch strafgerecht en dus zonder verplicht te zijn er dezelfde rechtsgevolgen aan te verbinden en het artikel 99bis, Strafwetboek daarmee in overeenstemming is (1). (1) Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, BS 14 mei 2014; Grondwettelijk Hof, arresten nr. 6/2020 en nr. 8/2020 van 16 januari 2020; J. DE SMEDT en F. VERBRUGGEN, "Grondwettelijk Hof keurt Europese own-goal van wetgever ten onrechte goed (artikelen 99bis en 65, lid 2 Sw.)", NJW 2020, afl 421, 350-352; S BERNEMAN, "(Totale of gedeeltelijke opslorping) in Europees verband: never ending story van een moeizame Europese integratie", T. Strafr. 2020/6, 415-421.

Allerlei - Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juni 2008 - Omzettingswet van 25 april 2014 - Artikelen 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek - Wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie - Samenloop - Gescheiden berechting - Draagwijdte

- Artt. 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek
- Art. 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008
- Titel 8 Wet 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie

Allerlei - Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juni 2008 - Omzettingswet van 25 april 2014 - Artikelen 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek - Wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie - Samenloop - Gescheiden berechting - Draagwijdte

- Artt. 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek
- Art. 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008
- Titel 8 Wet 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie

P.22.0197.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 1, 40.1 en 40.2 van Verordening (EU) 2018/1802 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen en artikel 2, § 1 en § 2, Wet Wederzijdse Erkenning, zoals gewijzigd door de wet van 28 november 2021, en de wetsgeschiedenis van de vermelde wet van 28 november 2021 volgt dat de erkenning en tenuitvoerlegging van een confiscatiebevel op grond van een confiscatiecertificaat dat een Nederlandse autoriteit aan een Belgische autoriteit heeft toegezonden vóór 19 december 2020, wordt geregeld door de Wet Wederzijdse Erkenning in zijn versie vóór de wijziging bij de wet van 28 november 2021.

Allerlei - Strafzaken - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Wet 5 augustus 2006 - Wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van bevriezings- en confiscatiebevelen - Wetswijziging - Confiscatiebevel van een andere lidstaat - Toezending vóór de inwerkingtreding van Verordening (EU) 2018/1805 van 14 november 2018 - Gevolg

- Artt. 2, §§ 1 en 2, en 30 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

- Artt. 1, 40.1 en 40.2 Verordening (EU) 2018/1806 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derd

P.22.0483.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.12 AC nr. ...

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van dat bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokkene, zoals die worden bevestigd door artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en volgens het Hof van Justitie dient het Belgische onderzoeksgerecht dat bewijzen heeft dat er een reëel gevaar bestaat dat personen die in de uitvaardigende staat zijn gedetineerd onmenselijk of vernederend worden behandeld, verplicht is te beoordelen of dit gevaar bestaat alvorens tot de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel te besluiten; het onderzoeksgerecht dient zich bij deze beoordeling te baseren op objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens die, wat de detentievoorwaarden van de uitvaardigende lidstaat betreft, kunnen duiden op gebreken die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken, hetzij bepaalde detentiecentra betreffen en deze gegevens kunnen blijken uit internationale rechterlijke beslissingen, zoals de arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; het onderzoeksgerecht moet daarbij concreet en nauwkeurig nagaan of er zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd vanwege de detentieomstandigheden in die lidstaat een reëel gevaar zal lopen te worden onderworpen aan een onmenselijke of vernederende behandeling wanneer hij wordt overgeleverd aan die lidstaat en daartoe, zo nodig, aan de uitvaardigende rechterlijke autoriteit om aanvullende gegevens moet verzoeken en in afwachting van de ontvangst van deze gegevens zijn beslissing over de overlevering moet uitstellen (1). (1) HvJ (Grote Kamer) 5 april 2016, C-404/15 en C-659/16.

Allerlei - Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 1, derde lid - Schending van de fundamentele rechten van artikel 6 VEU - Detentieomstandigheden in de gevangenissen van de uitvaardigende staat - Uitlegging door het Hof van Justitie - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Art. 1, derde lid Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, waarvan de Wet Europees Aanhoudingsbevel de omzetting naar Belgisch recht uitmaakt, blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten en deze hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel; de weigering tot overlevering op grond van deze bepaling is dan ook enkel verantwoord wanneer er ernstige en concrete gegevens worden aangevoerd die doen aannemen dat de fundamentele rechten van de persoon zelf, om wiens overlevering wordt gevraagd, in de uitvaardigende staat kennelijk in gevaar zullen worden gebracht, of met andere woorden dat er een ernstig, persoonlijk en direct risico is op schending van fundamentele rechten; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of dergelijke gegevens voorhanden zijn en het oordeelt evenzeer onaantastbaar of het zich op basis van de informatie die het dossier bevat en die door de partijen wordt overgelegd voldoende voorgelicht acht om zich uit te spreken over het toepassen van de weigeringsgrond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en uit het loutere feit dat de betrokkene een schending aanvoert van artikel 3 EVRM omwille van de detentieomstandigheden in gevangenissen van de uitvaardigende staat, volgt niet dat het onderzoeksgerecht steeds verplicht is daarover nadere informatie in te winnen (1). (1) Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1119.N, AC 2021, nr. 505; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 18 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615.

Allerlei - Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel - Beginsel van wederzijds vertrouwen - Schending van de fundamentele rechten van artikel 6 VEU - Detentieomstandigheden in de gevangenissen van de uitvaardigende staat - Artikel 3 EVRM - Taak van het onderzoeksgerecht - Bijkomende informatie - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1, derde lid Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1541.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.12 AC nr. ...

Een door artikel 9 Interneringswet bedoelde rechterlijke beslissing tot internering en de door de kamer voor de bescherming van de maatschappij genomen uitvoeringsbeslissingen van de internering vormen een veiligheidsmaatregel als bedoeld door artikel 2.1 Kaderbesluit EAB en artikel 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel; uit de artikelen 2 en 9 Interneringswet volgt dat de interneringsbeslissing uitwerking blijft hebben tot op het ogenblik dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij beslist tot de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde; uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt bovendien dat de veiligheidsmaatregel geen uitwerking meer kan hebben indien niet langer is voldaan aan de uit deze verdragsbepaling voortvloeiende voorwaarden voor vrijheidsberoving; zodat een interneringsbeslissing een veiligheidsmaatregel is van een onbepaalde duur, die voor de toepassing van artikel 2.1 Kaderbesluit EAB en art. 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel moet worden geacht minstens vier maanden te bedragen (1). (1) Zie alg. H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 100-166 en 182-183; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 284-285; S. DEWULF, Handboek uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, 216; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2021, 2083.

Allerlei - Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel - Vlucht van de geïnterneerde naar het buitenland - Europees aanhoudingsbevel - Overlevering naar België - Veroordeling tot een straf of veiligheidsmaatregel van meer dan vier maanden - Internering als maatregel van onbepaalde duur - Beoordeling

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 2 en 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 2.1 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Artt. 5.1.e en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0328.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.17 AC nr. ...

De wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie heeft het Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie omgezet in het Belgische recht en heeft een artikel 99bis, eerste lid, ingevoerd in het Strafwetboek en met het Kaderbesluit 2009/315/JBZ van 26 februari 2009 van de Raad betreffende de organisatie en de inhoud van uitwisseling van gegevens uit het strafregister tussen de lidstaten en het Kaderbesluit 2009/316/JBZ van 6 april 2009 betreffende de oprichting van het Europees Strafregister Informatiesysteem (ECRIS) werd het Europees Strafregisterinformatiesysteem (Ecris) gecreëerd voor de uitwisseling van gegevens over veroordelingen tussen de lidstaten; uit artikel 99bis, eerste lid, Strafwetboek, samen gelezen met de voormelde Kaderbesluiten, volgt niet dat een Belgische strafrechter die bij de straftoemeting rekening houdt met Nederlandse veroordelingen die blijken uit een Ecris-bevraging, uitdrukkelijk moet vaststellen dat die veroordelingen overeenkomstig het Nederlandse recht in aanmerking mogen worden genomen bij de straftoemeting en hij is daartoe enkel verplicht indien de beklaagde daarover een verweer heeft gevoerd; bij afwezigheid van een dergelijk verweer volgt uit het louter in aanmerking nemen door de Belgische strafrechter van de Nederlandse veroordelingen bij de straftoemeting dat hij van oordeel is dat die veroordelingen ook in Nederland bij de straftoemeting in aanmerking hadden mogen worden genomen (1). (1) Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, BS 14 mei 2014, Parl. St. Kamer, 2013-2014, DOC 53 3149/001; zie ook GwH 16 januari 2020, arrest 8/2020, T. Strafr., 2020/6 en noot S. BERNEMAN, "(Totale of gedeeltelijke) opslorping in Europees verband: never ending story van een moeizame Europese integratie"; P. HOET, "Veroordelingen uit een andere EU-lidstaat in Belgische strafrechtelijke procedures"; Het kaderbesluit 200/675/JBZ van de Raad van de Europese Unie van 24 juli 2008, RW 2010-11, afl. 26, 1074-1085.

Allerlei - Kaderbesluiten 2009/315/JBZ en 2009/316/JBZ - Organisatie en inhoud van de uitwisseling van gegevens uit het strafregister tussen lidstaten en oprichting van het Europees Strafregister Informatiesysteem (ECRIS) - Artikel 99bis, eerste lid, Strafwetboek - Wijze waarop rekening wordt gehouden met de in andere staten door strafgerechten uitgesproken veroordelingen - Draagwijdte

- Art. 99bis, eerste lid Strafwetboek

Allerlei - Kaderbesluit 2008/675/JBZ - Wet 25 april 2014 tot omzetting van het kaderbesluit - Artikel 99bis, eerste lid, Strafwetboek - Wijze waarop rekening wordt gehouden met de in andere staten door strafgerechten uitgesproken veroordelingen - Draagwijdte

- Art. 99bis, eerste lid Strafwetboek

Allerlei - Kaderbesluiten 2009/315/JBZ en 2009/316/JBZ - Organisatie en inhoud van de uitwisseling van gegevens uit het strafregister tussen lidstaten en oprichting van het Europees Strafregister Informatiesysteem (ECRIS) - Artikel 99bis, eerste lid, Strafwetboek - Wijze waarop rekening wordt gehouden met de in andere staten door strafgerechten uitgesproken veroordelingen - Draagwijdte

- Art. 99bis, eerste lid Strafwetboek

Allerlei - Kaderbesluit 2008/675/JBZ - Wet 25 april 2014 tot omzetting van het kaderbesluit - Artikel 99bis, eerste lid, Strafwetboek - Wijze waarop rekening wordt gehouden met de in andere staten door strafgerechten uitgesproken veroordelingen - Draagwijdte

- Art. 99bis, eerste lid Strafwetboek

C.20.0092.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.4 AC nr. ...

Een stuk dat louter ter kennis wordt gebracht naar aanleiding van de betekening van een andere akte conform de Betekeningsverordening, maar dat niet in het betekeningsexploot als een te betekenen stuk wordt vermeld en waarop noch de aanvraag tot betekening middels het modelformulier in bijlage I noch het aan het betekeningsexploot gehechte modelformulier in bijlage II afzonderlijk betrekking hebben, kan niet als daadwerkelijk en doeltreffend ontvangen worden beschouwd in de zin van artikel 7 van de verordening, nu in het licht van het doel om het recht van verdediging te beschermen van degene voor wie het stuk bestemd is, deze slechts ten aanzien van het stuk dat daadwerkelijk het voorwerp en het doel van de betekening vormt, zijn rechten kan kennen op een wijze die hem toelaat een nuttig verweer te voeren (1). (1) HvJ (EU) 19 december 2012, C-325/11, Alder, r.o.41; HvJ (EU) 16 september 2015, C-519/13, Alpha Bank Cyprus Ltd., r.o. 32 en 55; HvJ (EU) 28 april 2016, C-384/14, Alta Realitat SL, r.o. 50 en 68; HvJ (EU) 2 maart 2017, C-354/15, Henderson, r.o. 52 en 56; HvJ (EU) 6 september 2018, C-21/17, Caitlin Europe SE, r.o. 34 en 38.

Allerlei - Betekening gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken - Betekeningsverordening (EG) nr. 1393/2007 van 13 november 2007 - Daadwerkelijke en doeltreffende ontvangst - Doel

- Artt. 4, eerste en derde lid, 7, eerste lid, en 8, eerste lid Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007

Uitsluitend de stukken waarvan de verzendende instantie de betekening aanvraagt middels het modelformulier in bijlage I, krachtens artikel 4, lid 3 Betekeningsverordening, en die de ontvangende instantie in het betekeningsexploot als voorwerp van de betekening vermeldt, met de mededeling middels het modelformulier in bijlage II dat de bestemmeling kan weigeren die stukken in ontvangst te nemen, krachtens artikel 8, lid 1, van de verordening, worden geacht daadwerkelijk en doeltreffend te zijn ontvangen in de zin van artikel 7 Betekeningsverordening (1). (1) HvJ (EU) 19 december 2012, C-325/11, Alder, r.o.35-37.

Allerlei - Betekening gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken - Betekeningsverordening (EG) nr. 1393/2007 van 13 november 2007 - Stukken - Daadwerkelijke en doeltreffende ontvangst

P.20.1017.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.11 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 16, lid 2, Richtlijn nr. 2000/13/EG en artikel 15, lid 2, Verordening (EU) nr. 1169/2011 en hun wetsgeschiedenis volgt dat de lidstaten kunnen eisen dat de verplichte voedselinformatie op het etiket van levensmiddelen minstens wordt aangebracht in de taal of de talen van het taalgebied waar de producten op de markt worden aangeboden, op voorwaarde dat die talen tot de officiële talen van de Europese Unie behoren; de appelrechters die oordelen dat de bepaling van artikel 8 van de Wet van 24 januari 1977, krachtens dewelke de gegevens die op het etiket voorkomen en dwingend zijn voorgeschreven, minstens worden gesteld in de taal of talen van het taalgebied waar de producten op de markt worden aangeboden, respectievelijk het Frans of het Nederlands, niet onverenigbaar is met het doel gesteld door de Europese regelgeving en zoals ook uitgedrukt door artikel 16, lid 2, Richtlijn nr. 2000/13/EG en artikel 15, lid 2, Verordening (EU) nr. 1169/2011, verantwoorden hun beslissing naar recht.

Allerlei - Verplichte voedselinformatie - Etikettering levensmiddelen - Taal van het taalgebied waar producten worden aangeboden - Voorwaarde - Europese regelgeving - Belgische regelgeving - Verenigbaarheid - Draagwijdte

- Art. 8 Wet 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten

- Art. 15, tweede lid Verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011

- Art. 16, tweede lid Richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgeving der lidstaten inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame

P.20.1307.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die een beklaagde schuldig verklaart aan een misdrijf in de bewoordingen van de strafwet, voor wat betreft de motivering van de beslissing over de schuld, enkel de verplichting om te antwoorden op een in een regelmatig ingediende conclusie ontwikkelde eis, verweer of exceptie waaruit een rechtsgevolg wordt getrokken voor de door de rechter te nemen beslissing, maar daaruit volgt niet dat de rechter de redenen van zijn redenen moet geven zodat hij het verweer dient te beantwoorden zonder dat hij moet antwoorden op elk argument dat tot staving van dit verweer wordt aangevoerd zonder een afzonderlijk verweer te vormen; noch uit die grondwetsbepaling noch uit de Richtlijn (EU) 2016/343 van 9 mei 2016 kan voor de rechter voor wat betreft de schuldbeoordeling een verdergaande motiveringsplicht worden afgeleid en indien door een partij in een conclusie een alternatief scenario voor de schuld als plausibel wordt aangevoerd, kan de rechter dit verweer beantwoorden en verwerpen met opgave van de redenen waaruit de schuld van de beklaagde volgens de rechter aan het hem ten laste gelegde blijkt en de daaruit voortvloeiende ongeloofwaardigheid van het door de beklaagde aangevoerde scenario.

Allerlei - Richtlijn (EU) 2016/343 van 9 maart 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn - Artikelen 3 en 6.2 - Motivering van vonnissen en arresten - Beslissing over de schuld - Motivering - Vermoeden van onschuld - Alternatief scenario voor de schuld - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.2 Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn

- Art. 3 Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn

---

P.20.0682.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.2 AC nr. ...

Met de CITES-Wijzigingsverordening is vanaf 14 december 2019, dit is na de vervolgde feiten, de annotatie #5 voor Pericopsis elata vervangen door de annotatie #17 die vermeldt: "Stammen of blokken, planken, vellen fineer, gelaagd/geplakt hout en bewerkt hout", waarbij de term "bewerkt hout" in de bijlage "Opmerkingen over de interpretatie van de bijlagen A, B, C en D" gedefinieerd wordt als: "hout (niet-ineengezette plankjes voor parketvloeren daaronder begrepen), waarvan ten minste één zijde of uiteinde over de gehele lengte is geprofileerd (geploegd, van sponningen voorzien, afgerond met V-verbinding of dergelijke), ook indien geschaafd, geschuurd of in de lengte verbonden"; hieruit volgt dat vanaf 14 december 2019 niet enkel "verzaagd hout", maar ook "bewerkt hout" onderworpen is aan de vergunningsplicht doch dat impliceert niet dat "verzaagd hout" dat een verdere bewerking heeft ondergaan, vóór die datum niet viel onder de vergunningsplicht (1). (1) Ten tijde van de feiten was Pericopsis elata (Afrormosia) in bijlage B van de CITES-Verordening voorzien van een annotatie #5: "ter omschrijving van stammen of blokken, planken en vellen fineer" en vielen aldus enkel dergelijke stammen of blokken, planken en vellen fineer onder de vergunningsplicht; met de term "planken" wordt "verzaagd hout" bedoeld; zie Cass. 21 mei 2019, AR P.18.1247.N, AC 2019, nr. 303, met concl. van advocaat-generaal m.o. A. WINANTS.

Allerlei - CITES-Verordening - Uitvoeringsverordening van de Cites-Verordening - Begrip "verzaagd hout" - Bewerking - Draagwijdte

---

P.20.1160.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.15 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 14.1 van het Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen en van artikel 21, § 1, van de Wet van 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, volgt niet dat een strafuitvoeringsrechtbank die op basis van de op het ogenblik van de behandeling van de zaak beschikbare gegevens moet oordelen over een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling, het gewijsde van de herroeping door een Belgische strafuitvoeringsrechtbank van de door een strafuitvoeringsrechtbank in een andere lidstaat toegekende voorwaardelijke invrijheidstelling, niet in aanmerking moet nemen (1). (1) Kaderbesluit 2008/947/JBZ, Pb.L. 16 december 2008, afl 337, 102 zoals gewijzigd door het Kaderbesluit Raad nr. 2009/299/JBZ, 26 februari 2009 tot wijziging van kaderbesluit 2002/584/JBZ, kaderbesluit 2005/214/JBZ, kaderbesluit 2006/783/JBZ, kaderbesluit 2008/909/JBZ en kaderbesluit 2008/947/JBZ en tot versterking van de procedurele rechten van personen, tot bevordering van de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen gegeven ten aanzien van personen die niet verschenen zijn tijdens het proces, Pb.L. 27 maart 2009, afl. 81, 24; Wet van 21 mei 2013, BS 13 juni 2013; J. VAN GAEVER, "Wordt Michelle Martin straks opgenomen in een Kroatisch klooster? Een toelichting bij het Kaderbesluit Probatie", T. Strafr., 2014/2, 91-105.

Allerlei - Kaderbesluit Probatie - Voorwaardelijke invrijheidstelling toegekend door een andere lidstaat - Wet Wederzijdse Erkenning Probatie - Herroeping door een Belgische strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie
- Art. 14.1 Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen

C.18.0259.N 11 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201211.1N.1 AC nr. ...

Indien bij de betekening of kennisgeving geen modelformulier II is gevoegd, mag de rechter die in de lidstaat van herkomst van de zaak kennisneemt, in geen geval uitwerking verlenen aan die betekening of kennisgeving zolang dit verzuim niet is hersteld en staat het pas, na de mededeling aan de geadresseerde door middel van voormeld formulier van zijn recht om te weigeren het stuk in ontvangst te nemen en na de daadwerkelijke uitoefening van dit recht, aan de rechter om te beoordelen of de weigering gerechtvaardigd is, doordat het stuk niet is gesteld of vergezeld gaat van een vertaling in een taal die voldoet aan de vereisten vervat in artikel 8, lid 1, Betekeningsverordening (1). (1) HvJ (EU) 6 september 2018, zaak C-21/17, Catlin Europe SE, r.o. 49-50; HvJ (EU) 2 maart 2017, zaak C-354/15, Andrew Marcus Henderson, r.o. 58 en 65; HvJ (EU) 28 april 2016, zaak C-384/14, Alta Realitat SL, r.o. 71-76; HvJ (EU) 16 september 2015, zaak C-519/13, Alpha Bank Cyprus Ltd, r.o. 61-76.

Allerlei - Betekening gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken - Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 - Artikel 8 - Betekening of kennisgeving - Geen voeging van modelformulier Bijlage II - Weigering inontvangstneming - Beoordeling door de rechter

Uit artikel 8 Betekeningsverordening en de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt kennelijk dat de nationale ontvangende instantie, steeds verplicht is om bij de betekening of kennisgeving van een stuk een modelformulier bijlage II te voegen, ook wanneer het stuk is gesteld of vergezeld van een vertaling in een taal die de geadresseerde begrijpt of in de officiële taal van de plaats waar de betekening of kennisgeving moet worden verricht, overeenkomstig de vereisten vervat in lid 1 van die bepaling (1). (1) HvJ (EU) 6 september 2018, zaak C-21/17, Catlin Europe SE, r.o. 38; HvJ (EU) 2 maart 2017, zaak C-354/15, Andrew Marcus Henderson, r.o. 56 en 60; HvJ (EU) 28 april 2016, zaak C-384/14, Alta Realitat SL, r.o. 55-69; HvJ (EU) 16 september 2015, zaak C-519/13, Alpha Bank Cyprus Ltd, r.o. 40-58.

Allerlei - Betekening gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken - Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 - Artikel 8 - Betekening of kennisgeving - Voeging van het modelformulier Bijlage II

P.20.0759.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.6 AC nr. ...

Een overtreding van Verordening (EU) nr. 36/2012 en de wijzigende verordeningen is geen overtreding van een krachtens de Wet Uitvoer uitgevaardigde bepaling, zodat een dergelijke overtreding niet als dusdanig wordt strafbaar gesteld door artikel 10 van die wet.

Allerlei - Verordening (EU) 36/12 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië - Overtreding van de Verordening - Toepassing van de Wet Uitvoer

Uit de wetsgeschiedenis van het KB Uitvoer, alsook uit de rechtstreekse werking van Verordening (EU) nr. 36/12 en de wijzigingsverordeningen volgt dat het Bericht in het Belgisch Staatsblad van 2 april 2012 over toepassing van Verordening (EU) nr. 36/12 enkel een informatieve waarde heeft; dat bericht is niet vereist voor de inwerkingtreding van de vergunningsplicht bepaald in vermelde verordeningen; evenmin is dat bericht een uitvoeringsbesluit waarvan de overtreding strafbaar is gesteld door artikel 9, § 1 KB Uitvoer.

Allerlei - Verordening (EU) 36/12 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië - Vergunning voor uitvoer van bepaalde chemische producten naar Syrië - Toepassing in de Belgische rechtsorde

- Artt. 1, §§ 1 en 3, en 9, § 1 KB 30 december 1993 betreffende de toepassing van de handelingen uitgaande van de bevoegde instellingen der Europese Gemeenschappen in verband met de landbouw
- Artt. 2, 3 en 10 Wet 11 september 1962 betreffende de in-, uit- en doorvoer van goederen en de daaraan verbonden technologie
- Artt. 213, 249 tot 253, en 263 tot 284 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.20.0314.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.7 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 4, § 4, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie kunnen de materiële gronden die hebben geleid tot de uitspraak van de aan België overgezonden buitenlandse beslissing tot bevriezing van de tegoeden niet voor een Belgische rechtbank worden betwist.

Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Kamer van inbeschuldigingstelling - Omvang van het toezicht - Materiële gronden die hebben geleid tot de beslissing om de tegoeden te bevriezen

- Art. 4, § 4 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

Het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat met toepassing van de artikelen 61quater, § 5, Wetboek van Strafvordering, en 15, § 1, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, uitspraak doet over het beroep dat een eigenaar heeft ingesteld tegen de inbeslagneming van zijn pand, die door het Belgische onderzoeksgerecht werd bevolen ter uitvoering van de beslissing die de Franse rechterlijke overheden overeenkomstig artikel 12 van de voormelde wet hebben genomen om de tegoeden te bevriezen, is een beslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld (1). (1) Het OM had geoordeeld dat akte van de afstand moest worden verleend omdat de bestreden beslissing niet als een eindbeslissing kon worden aangemerkt in de zin van art. 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering. De inbeslagneming, in België, van een pand vormt immers de uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen, d.i. een bewarende maatregel die noodzakelijkerwijs leidt tot een latere maatregel, zoals de vervreemding of de verbeurdverklaring van het goed, of nog de opheffing van het beslag.

Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

Artikel 15, § 2, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie bepaalt dat de redenen van de inbeslagneming enkel kunnen worden aangevochten door een vordering voor een rechtbank van de beslissingsstaat die de beslissing heeft gewezen waarvan de tenuitvoerlegging in België wordt gevorderd; het behoort dus niet aan de rechterlijke overheid van de tenuitvoerleggingstaat om de beoordeling, door de buitenlandse autoriteiten, van het bedrag van het vermogensvoordeel dat het misdrijf heeft opgeleverd of het ernstige en concrete karakter van de aanwijzingen die het beslag verantwoorden te censureren.

Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Kamer van inbeschuldigingstelling - Omvang van het toezicht - Redenen van de inbeslagneming - Beoordeling van het bedrag van het vermogensvoordeel dat het misdrijf heeft opgeleverd - Ernstig en concreet karakter van de aanwijzingen die het beslag verantwoorden

- Art. 15, § 2 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

P.20.0342.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.3 AC nr. ...

Het onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling in het kader van de procedure bepaald in artikel 22, § 2, Wet Europees onderzoeksbevel juncto artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Richtlijn 2014/41/EU van 3 april 2014 - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de EU-Richtlijn 2010/64/EU, om te zetten naar Belgisch recht voor 27 oktober 2013, volgt dat elke beklaagde in de regel recht heeft op een schriftelijke vertaling voor de voor hem relevante stukken, die essentieel zijn voor zijn verweer; als essentiële stukken zijn aangemerkt: de beslissingen tot vrijheidsbeneming, de tenlastelegging in de dagvaarding en de vonnissen; voor wat de andere processtukken betreft, oordeelt de rechter onaantastbaar of ze essentieel zijn voor de effectieve uitoefening van het recht van verdediging; hij kan daarbij alle relevante omstandigheden ter vrijwaring van dat recht in aanmerking nemen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Richtlijn 2010/64 betreffende het recht op vertolking en vertaling - Recht op vertaling - Essentiële stukken voor de verdediging

- Artt. 3.2 en 3.3 Wet 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parle

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Allerlei - Richtlijn 2010/64 betreffende het recht op vertolking en vertaling - Recht op vertaling - Essentiële stukken voor de verdediging

- Artt. 3.2 en 3.3 Wet 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parle

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1164.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.7 AC nr. ...

De Verordeningen (EEG) nr. 470/2009, (EU) nr. 2015/262 en (EG) nr. 504/2008 houden allemaal, hetzij rechtstreeks, hetzij gedeeltelijk, verband met de volksgezondheid en hebben als dusdanig dan ook geen onderscheiden voorwerp; hieruit volgt dat de appelrechters het begrip 'voedselproducerend dier' in artikel 2 Verordening (EEG) nr. 470/2009 kunnen uitleggen aan de hand van de definitie van paardachtigen in de Verordeningen (EU) nr. 2015/62 en (EG) nr. 504/2008 en dat zij op die grond kunnen oordelen dat paardachtigen in principe voedselproducerende dieren zijn.

Allerlei - Voedselveiligheid - Voedingsmiddelen - Farmacologisch werkzame stoffen - Voedselproducerend dier - Paarden en paardachtigen

- Art. 20.1 Verordening (EG) nr. 504/2008 van de Commissie van 6 juni 2008 ter uitvoering van de Richtlijnen 90/426/EEG en 90/427/EEG van de Raad wat betreft methoden voor de identificatie van paardachtigen
- Art. 37 Uitvoeringsverordening (EU) 2015/262 van de Commissie van 17 februari 2015 tot vaststelling van voorschriften overeenkomstig de Richtlijnen 90/427/EEG en 2009/156/EG van de Raad met betrekking tot de methoden voor de identificatie van paardachtigen
- Art. 2 Verordening (EG) nr. 470/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsp

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Artikel 2.1 en 2.2, a) en b) - Terroristische groep en leiding ervan - Strafbare feiten - Draagwijdte

Allerlei - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Overweging (11) - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

P.19.0031.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.1 AC nr. ...

De artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en het daarin vervatte legaliteitsbeginsel,, verzetten zich niet ertegen dat de wetgever met de artikelen 1 en 2 Wet van 18 februari 1969 de Koning machtigt de strafbaarstellingen van overtredingen van de verordeningen van de Europese Unie in het domein van de Wet van 18 februari 1969 te bepalen en dit met de in artikel 2 van deze wet bepaalde straffen; uit de artikelen 1 en 2 Wet van 18 februari 1969 en het doel dat de wetgever daarmee beoogt, volgt dat de Koning het overtreden van de Verordeningen (EEG) nr. 3821/85 en (EU) nr. 165/2014 kan strafbaar stellen, zodat er dan ook geen grond is om artikel 18, §1, KB 14 juli 2005 en artikel 46 KB 17 oktober 2016 buiten toepassing te laten (1). (1) GwH 22 april 2010, nr. 37/2010.

Allerlei - Vervoer - Goederenvervoer - Landvervoer. Wegvervoer - Artikel 19.1, Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 en artikel 14.1, Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 - Draagwijdte

Uit de bepalingen van artikel 13.1.h) van Verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer en artikel 6, f) van het Koninklijk Besluit van 9 april 2007 houdende uitvoering van deze verordening, volgt dat bestuurders van de door artikel 6, f), KB 9 april 2007 bedoelde voertuigen zijn vrijgesteld van de verplichting betreffende het gebruik van het controleapparaat; het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft het begrip "voertuigen die worden gebruikt in verband met [..] onderhoud van [..] wegen" in de zin van artikel 13.1.h) Verordening (EG) nr. 561/2006, aldus uitgelegd dat een voertuig dat materiaal of materieel vervoert naar de plaats waar de wegenonderhoudswerken worden verricht, onder dit begrip valt, mits het vervoer volledig en uitsluitend verband houdt met de uitvoering van deze werken en een aan die werken ondergeschikte activiteit vormt en dit vervoer heeft alleen een ondergeschikt karakter ten opzichte van de wegenonderhoudswerken indien het voertuig waarmee dit materiaal en materieel wordt vervoerd rechtstreeks wordt gebruikt bij de uitvoering van de wegenonderhoudswerken, terwijl het vervoer alleen van materiaal of materieel dat voor de wegenonderhoudswerken van de weg bestemd is niet onder de uitzondering van artikel 13.1.h) Verordening (EG) nr. 561/2006 valt, zodat uit de door het Hof van Justitie van de Europese Unie gegeven uitlegging volgt dat het ondergeschikt karakter van het vervoer moet worden beoordeeld ten aanzien van de concrete vervoersopdracht van de chauffeur.

Allerlei - Vervoer - Goederenvervoer - Landvervoer. Wegvervoer - Verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 - Artikel 13.1.h) - Draagwijdte

Uit de wijze waarop de inbreuk in artikel 15.8, derde zin, Verordening (EEG) nr. 3821/85 en artikel 32.3, derde zin, Verordening (EU) nr. 165/2014 is omschreven volgt dat die slechts bestaat indien in het voertuig een voorziening aanwezig is die kan worden aangewend voor het in dat artikel omschreven doel; het loutere feit dat in het voertuig een voorziening aanwezig is die niet aan die omschrijving voldoet, maar een controle kan bemoeilijken, volstaat niet voor een inbreuk op deze bepaling.

Allerlei - Vervoer - Goederenvervoer - Landvervoer. Wegvervoer - Artikel 15.8, Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 en artikel 32.3, Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 - Vervalsing, verberging, vernietiging of uitwissing van gegevens vermeld op het registratieblad, de bestuurderskaart of het controleapparaat - Voorwaarden voor strafbaarheid - Draagwijdte

P.18.1247.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.2 AC nr. ...

Uit de vergelijking enerzijds van de Nederlandstalige tekst van de Verordening(EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten (CITES-Verordening) met de Franstalige en Engelstalige tekst ervan en anderzijds de vergelijking van de Nederlandstalige tekst van de Verordening (EG) nr. 865/2006 van de Commissie van 4 mei 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van de CITES-Verordening (Uitvoeringsverordening) met de Franstalige en Engelstalige tekst ervan, volgt dat met de term "planken" in de Bijlage B met annotatie # 5 van de CITES-Verordening en in de Bijlage VII van de Uitvoeringsverordening, "verzaagd hout" wordt bedoeld (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten - CITES-Verordening -

Uitvoeringsverordening van de Cites-Verordening - Begrip "planken" - Draagwijdte

P.18.1259.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 1.1 en 3.1 Napels II-overeenkomst volgt dat de verzoeker om bijstand de op grond van deze overeenkomst verkregen informatie van de bevoegde overheid kan aanwenden in een strafrechtelijke procedure; uit artikel 1.2 Napels II-overeenkomst volgt niet dat de verzoeker om bijstand gebruik had moeten maken van het Europees rechtshulpverdrag omdat de bevoegde autoriteit daarom had verzocht aangezien het de verzoekende autoriteit toekomt te bepalen op grond van welk rechtsinstrument hij zijn verzoek om bijstand formuleert.

Allerlei - Internationale rechtshulp - Europees rechtshulpverdrag - Napels II- overeenkomst - Verzoek van de aangezocht autoriteit om gebruik te maken van het Europees rechtshulpverdrag - Draagwijdte

- Art. 1.1, 1.2 en 1.3 Nauwe samenwerking tussen de douaneadministraties in de EU (Napels II-overeenkomst)

Allerlei - Douane en accijnzen - Napels II- overeenkomst - Wederzijdse bijstand en samenwerking tussen douaneadministraties - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Overeenkomst - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Draagwijdte

- Art. 1.1, 1.2 en 1.3 Nauwe samenwerking tussen de douaneadministraties in de EU (Napels II-overeenkomst)

Uit de bepalingen van artikel 281, § 1, AWDA, de artikelen 12, 45.3, eerste lid en 51 van de Verordening (EG) nr. 515/97, alsmede de verantwoording die is verstrekt ter gelegenheid van de wijziging van artikel 12 Verordening (EG) nr. 515/97 door de Verordening (EU) nr. 2015/1525 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015, volgt dat indien op grond van de Verordening (EG) nr. 515/97 de bevoegde autoriteit om bijstand werd verzocht, de verzoeker om bijstand de aldus verkregen gegevens mag aanwenden in strafrechtelijke procedures wegens de niet-naleving van douanevoorschriften, aangezien onder gerechtelijke procedures of rechtsvervolgingen in de zin van artikel 45.3, eerste lid, Verordening (EG) nr. 515/97 zonder enig onderscheid alle gerechtelijke procedures en rechtsvervolging, strafvervolgingen inbegrepen, vallen en uit artikel 51 Verordening (EG) nr. 515/97 bovendien geenszins kan worden afgeleid dat de verzoeker om bijstand verplicht zou zijn een beroep te doen op andere rechtsinstrumenten voor internationale rechtshulp zoals de Napels II-overeenkomst of het Europees rechtshulpverdrag.

Allerlei - Douane en accijnzen - Verordening (EG) nr. 515/97 - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Verordening - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Verplichting tot gebruik van andere instrumenten voor internationale rechtshulp - Draagwijdte

- Art. 281, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.17.0839.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.1 AC nr. ...

De artikelen 2, § 1, en 11, § 4, tweede alinea, van richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs, verzetten zich ertegen dat een lidstaat, buiten een aan de houder van een door een andere lidstaat uitgereikt rijbewijs opgelegde verbodstermijn voor het opnieuw aanvragen van een rijbewijs en zelfs als is voldaan aan de voorwaarde van de normale verblijfplaats op het grondgebied van deze lidstaat, weigert de geldigheid van een door een andere lidstaat uitgereikt rijbewijs te erkennen wanneer een eerder rijbewijs van deze houder op het grondgebied van de eerste lidstaat is ingetrokken (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Richtlijn 2006/126/EG betreffende het rijbewijs - Belgisch rijbewijs in België ingetrokken - Nieuw rijbewijs uitgereikt in een andere lidstaat - Erkenning in België

P.15.1275.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.1 AC nr. ...

Wanneer het orgaan van de lidstaat waar de werknemers gedetacheerd zijn aan het orgaan dat E101-verklaringen heeft afgegeven een verzoek heeft gericht om deze verklaringen te heroverwegen en in te trekken, gelet op in het kader van een gerechtelijk onderzoek verkregen gegevens waaruit kon worden afgeleid dat deze verklaringen frauduleus waren verkregen of ingeroepen, en dit orgaan van afgifte heeft nagelaten om deze gegevens met het oog op de heroverweging van de gegrondheid van de afgifte van die verklaringen in aanmerking te nemen, kan de nationale rechter in het kader van een procedure tegen personen die ervan worden verdacht onder de dekmantel van dergelijke verklaringen een beroep te hebben gedaan op gedetacheerde werknemers, deze verklaringen buiten beschouwing laten indien hij op basis van de voornoemde gegevens en onder eerbiediging van de aan deze personen toekomende waarborgen die eigen zijn aan het recht op een eerlijk proces, oordeelt dat er een dergelijke fraude heeft plaatsgevonden (1). (1) HvJ 6 februari 2018, C-359/16; Zie: Cass. 7 juni 2016, AR P.15.1275.N, AC 2016, nr. 379.

Allerlei

- Art. 11.1.a Verordening Raad EG nr. 574/72 van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71

- Art. 14.1.a Verordening Raad EG nr. 1408/71 van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loonrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de gemeenschap verplaatsen

Allerlei

- Art. 11.1.a Verordening Raad EG nr. 574/72 van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71

- Art. 14.1.a Verordening Raad EG nr. 1408/71 van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loonrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de gemeenschap verplaatsen

C.16.0083.N 2 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171102.2 AC nr. 608

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt kennelijk dat het door de merkhouder in de Gemeenschap in de handel brengen in de zin van artikel 13.1 Gemeenschapsverordening een effectieve verkoop van de waren door de merkhouder veronderstelt, die de merkhouder in staat stelt de economische waarde van het merk te realiseren, wat een overdracht inhoudt aan derden van het recht om over de van het merk voorziene waren te beschikken.

Allerlei - Merken - In de handel brengen

- Art. 13.1 Verordening (EG) nr. 207/2009 van de Raad van 26 februari 2009 inzake het Gemeenschapsmerk

P.17.0573.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.5 AC nr. 568

De Terugkeerrichtlijn verzet zich niet tegen een regeling van een lidstaat waarbij illegaal verblijf wordt tegengegaan met strafrechtelijke sancties, voor zover die regeling toestaat dat een gevangenisstraf wordt opgelegd aan een onderdaan van een derde land op wie een terugkeerprocedure is toegepast en die, zonder geldige reden om niet terug te keren, illegaal op dat grondgebied verblijft (1). (1) Zie: Cass. 30 november 2011, AR P.11.1497.F, AC 2011, nr. 660.

Allerlei - Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Sanctie - Vrijheidsstraf - Bestaanbaarheid met de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

De Terugkeerrichtlijn, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie (1), heeft enkel betrekking op de terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen en heeft dus niet tot doel alle nationale voorschriften inzake het verblijf van vreemdelingen te harmoniseren zodat deze richtlijn zich er niet tegen verzet dat illegaal verblijf in het recht van een lidstaat wordt aangemerkt als een strafbaar feit en dat daarop strafrechtelijke sancties worden gesteld om het plegen van een dergelijke inbreuk op de nationale verblijfsvoorschriften tegen te gaan en te bestraffen. (1) HvJ C-61/11, El Dridi alias Soufi Karim, 2011; HvJ C-329/11, Achughbabian t. Préfet du Val-de-Marne, 2011.

Allerlei - Vreemdelingen - Terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen - Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 - Voorwerp - Grens

- Art. 76 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.0738.N 5 juli 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170705.1 AC nr. 433

Uit artikel 3, lid 3, b), Richtlijn 2013/48/EU, dat bepaalt dat het recht op toegang tot een advocaat inhoudt dat de lidstaten ervoor zorgen dat de verdachten of beklaagden het recht hebben dat hun advocaat bij het verhoor aanwezig is en daaraan daadwerkelijk kan deelnemen en dat deze deelname geschiedt overeenkomstig procedures in het nationale recht, mits die procedures de daadwerkelijke uitoefening en de essentie van het desbetreffende recht onverlet laten, volgt niet dat het recht op toegang tot een advocaat ook inhoudt dat de onderzoeksrechter bij het verhoor van de verdachte voorafgaand aan het afleveren van een bevel tot aanhouding, in alle omstandigheden moet wachten tot diens advocaat is aangekomen (1). (1) Zie: Cass. 1 december 2015, AR P.15.1508.N, AC 2015, nr. 720.

Allerlei - Strafzaken - Richtlijn 2013/48/EU - Recht op toegang tot een advocaat

- Art. 16, §§ 2 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3, derde lid, b) Richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte t

P.16.0213.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.4 AC nr. 404

De regel 2.a), van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur van de bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, zoals vervangen bij de Verordening (EG) nr. 1214/2007 van de Commissie van 20 september 2007, belet niet dat de fysieke aanwezigheid van een zuivere of verwerkte stof en de essentiële kenmerken van een goed worden vastgesteld aan de hand van de omschrijving in documenten, verklaringen of andere stukken, zoals handelsdocumenten en gegevens betreffende de invoertransacties waaruit de benaming en de samenstelling van de goederen blijkt.

Allerlei - Algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur van de bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief - Regel 2.a) - Fysieke aanwezigheid van een zuivere of verwerkte stof en de esentiële kenmerken van een goed - Vaststelling - Bestaanbaarheid

P.14.1858.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.8 AC nr. ...

Krachtens de Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen en de Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels kan een werknemer enkel worden beschouwd als een persoon die in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten en aldus onder de werkingssfeer valt van artikel 14, lid 2, Verordening (EEG) nr. 1408/71 en artikel 13, lid 1, b), Verordening (EG) nr. 883/2004, indien hij gewoonlijk werkzaamheden in loondienst verricht op het grondgebied van meerdere lidstaten, wat inhoudt dat hij in die meerdere lidstaten doorgaans activiteiten van betekenis verricht en dus geen activiteiten met slechts een marginale betekenis.

Allerlei - Sociale zekerheid - Werknemer - Persoon die in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten

C.15.0206.N 7 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161107.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal mortier.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Ompakking - Verzet van de merkhouder - Kunstmatige

afscherming van de markten - Onderzoek

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Onderzoek door de nationale rechter - Tijdstip

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Bewijslevering

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Parallelimporteur - Afzetmogelijkheid - Beperkt deel van de markt - Noodzaak tot ompakking

---

Het bewijs van de objectieve noodzakelijkheid van ompakking kan geleverd worden door alle middelen van recht, met inbegrip van vermoedens die blijken uit feiten die dateren van na het op de markt brengen van het geneesmiddel in de lidstaat van invoer (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Bewijslevering

- Art. 7.2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

---

Indien de parallelimporteur een product slechts op een beperkt deel van de markt van de lidstaat kan afzetten, kan dat deel samenvallen met de markt van het product van de merkhouder in een welbepaald verpakkingsformaat in de lidstaat van invoer en is een ompakking van het product in dat geval noodzakelijk om een effectieve toegang tot de markt van die lidstaat te waarborgen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Parallelimporteur - Afzetmogelijkheid - Beperkt deel van de markt - Noodzaak tot ompakking

- Art. 7.2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

---

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat de nationale rechter de voorwaarde van de objectieve noodzakelijkheid van ompakking moet onderzoeken op het ogenblik dat het geneesmiddel op de markt wordt gebracht in de lidstaat van invoer (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Onderzoek door de nationale rechter - Tijdstip

- Art. 7.2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

---

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt duidelijk dat, om te bepalen of het verzet van een merkhouder tegen een ompakking tot een kunstmatige afscherming van de markten van de lidstaten zal bijdragen, moet worden onderzocht in welke mate het door de parallelimporteur ingevoerde product in het verpakkingsformaat van de lidstaat van uitvoer kan worden afgezet op de gehele markt van het relevante product van de lidstaat van invoer (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Ompakking - Verzet van de merkhouder - Kunstmatige afscherming van de markten - Onderzoek

- Art. 7.2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

---

C.16.0200.N 7 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161107.4 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat wanneer in de omstandigheden van de zaak vaststaat dat de schade, bestaande in het verlies van onderdelen van het vermogen, is ingetreden ten gevolge van een betaling, deze schade zich rechtstreeks voordoet op de plaats van de bankrekening van de verzoeker die de betaling heeft verricht, zodat de gerechten van die lidstaat rechtsmacht hebben.

Allerlei - Artikel 5.3 EEX-verordening - Plaats waar schadebrengende feit zich heeft voorgedaan - Verlies van vermogen - Toepassing

- Art. 5.3 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

P.13.1652.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.2 AC nr. 660

Uit het arrest C-499/14 van 10 maart 2016 van het Hof van Justitie blijkt dat de Regel 3, b) van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur die is opgenomen in bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, in de versie van verordening (EG) nr. 1214/2007 van de Commissie van 20 september 2007, aldus moet worden uitgelegd dat goederen als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, die in afzonderlijke verpakkingen ter inklaring worden aangeboden en pas daarna samen worden verpakt, niettemin kunnen worden aangemerkt als "goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein" in de zin van deze regel, en bijgevolg onder een en dezelfde tariefpost kunnen vallen, wanneer -rekening houdend met andere objectieve factoren- vaststaat dat deze goederen bij elkaar horen en bestemd zijn om in de kleinhandel als één geheel te worden verkocht; volgens het Hof van Justitie staat het aan de nationale rechter om dit na te gaan (1) (2) (3). (1) HvJ C–499/14, VAD bvba en Johannes van Aert t./ België, www.curia.eu. (2) Cass. 4 november 2014, AR P.13.1652.N, AC 2014, nr. 660 met concl. van plvv. advocaat–generaal. DE SWAEF. (3) In casu hadden de "in het hoofdgeding aan de orde zijnde goederen" betrekking op dvd–spelers, tuners en displaycombinaties, enerzijds, en afzonderlijk verpakte luidsprekers, anderzijds.

Allerlei - Douane en accijnzen - Gemeenschappelijk douanetarief - Aangifte tot het in het vrije verkeer brengen of in verbruik stellen in het douanegebied van de Gemeenschap - Aanbrengen onder een verkeerde benaming en verkeerde goederentariefcode - Goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein - Aanbieding bij de douane in afzonderlijke verpakkingen - Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 - Artikel 3, b Bijlage I - Tarief-en statistieknomenclatuur - Hof van Justitie - Uitlegging

P.15.1357.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.1 AC nr. ...

De onafhankelijkheid van OLAF geldt zowel voor het Bureau als voor al zijn ambtenaren, ook in het kader van een met toepassing van artikel 1 van de Verordening (EG) Nr. 1073/1999 verrichte opdracht tot gerechtelijke bijstand; de aangifte door OLAF van feiten van coruptie belet niet dat zijn ambtenaren bijstand verlenen in het kader van het gerechtelijk onderzoek, omdat het onafhankelijk statuut van OLAF wordt gewaarborgd door artikel 12.3 van die Verordening volgens hetwelk alle handelingen die verband houden met een onderzoek, op onafhankelijke wijze zijn gesteld.

Allerlei - Rechtshulp - Eurojust, Europol en OLAF - Bijstand aan de onderzoeksrechter - Onafhankelijkheid

De ambtenaren van OLAF kunnen de onderzoeksrechter bijstand verlenen op grond van de bevoegdheid die hun werd toegekend om de Lidstaten bijstand te verlenen in de bestrijding van fraude ten nadele van de Europese Unie.

Allerlei - OLAF - Bijstand aan de onderzoeksrechter

- Art. 1 Verordeing (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)

C.15.0010.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Bescherming van de financiële belangen - Onregelmatigheden - Vervolging - Verjaringstermijn - Duur

Op grond van artikel 3, derde lid, van Verordening nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen kan een langere verjaringstermijn dan die voorzien in artikel 3, eerste lid, van die Verordening voortvloeien uit de gemeenrechtelijke bepaling van artikel 2262bis, § 1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Bescherming van de financiële belangen - Onregelmatigheden - Vervolging - Verjaringstermijn - Duur

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 3, eerste en derde lid Verordening Raad EG nr. 2988/95 van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen

C.12.0577.N 19 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150619.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Begrip. Vormen - Ambtenaar - Blijvende invaliditeit - Fout van een derde - Ambtshalve pensionering van het personeelslid - Betaling van een invaliditeitspensioen ingevolge het statuut

Wanneer de Europese Unie krachtens het statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen een invaliditeitspensioen dient uit te keren aan een personeelslid dat ambtshalve werd gepensioneerd wegens een blijvende invaliditeit ingevolge door de fout van een derde opgelopen letsels, dan vormt de betaling van dit pensioen dat geen tegenprestatie is voor de dienstprestaties die de Europese Unie zou hebben ontvangen indien het ongeval zich niet zou hebben voorgedaan, geen vergoedbare schade in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Begrip. Vormen - Ambtenaar - Blijvende invaliditeit - Fout van een derde - Ambtshalve pensionering van het personeelslid - Betaling van een invaliditeitspensioen ingevolge het statuut

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.12.0236.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.1 AC nr. ...

Wanneer wordt vastgesteld dat bij een steunaanvraag "oppervlakten" sprake is van een opzettelijke onregelmatigheid, wordt het bedrijfshoofd alle steun ontzegd waarop hij aanspraak had kunnen maken in het kader van de steunregeling waarop deze aanvraag betrekking had en waarvoor de bij de onregelmatigheid betrokken gewasgroep in aanmerking kwam (1). (1) Zie, voor de prejudiciële vraagstelling aan het HvJ, Cass. 26 september 2013, AR C.12.0236.N, AC 2013, nr. 483.

Allerlei - Landbouw - Akkerbouwgewassen - Premies - Steunaanvraag - Opzettelijke onregelmatigheid - Sanctie - Weigering van het steunbedrag

- Art. 33, eerste lid EEG-Verordening nr. 2419/2001 van de Commissie van 11 dec. 2001

PREJUDICIELE GESCHILLEN

C.22.0488.F 20 februari 2026 ECLI:BE:CASS:2026:ARR.20260220.1F.2 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag wordt gesteld of artikel 9 van de Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van de beveiliging van de burgerluchtvaart en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2320/2002 in die zin moet worden uitgelegd dat de bevoegde autoriteit die krachtens die bepaling wordt aangewezen, enkel toezicht houdt op de toepassing van de in artikel 4 vermelde gemeenschappelijke basisnormen, met uitsluiting van elke andere autoriteit, wanneer die normen voortvloeien uit een specifieke reglementering inzake de veiligheid van de burgerluchtvaart, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Prejudiciële geschillen - Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 - Gemeenschappelijke basisnormen op het gebied van de veiligheid van de burgerluchtvaart - Toepassing - Nationale autoriteit verantwoordelijk voor de coördinatie en het toezicht

- Art. 6 Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van de beveiliging van de burgerluchtvaart en totintrekking van Verordening (EG) nr. 2320/2002

Prejudiciële geschillen - Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 - Gemeenschappelijke basisnormen op het gebied van de veiligheid van de burgerluchtvaart - Toepassing -

Nationale autoriteit verantwoordelijk voor de coördinatie en het toezicht

- Art. 6 Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van de beveiliging van de burgerluchtvaart en totintrekking van Verordening (EG) nr. 2320/2002

C.22.0403.F 24 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251024.1F.4 AC nr. ...

Moet artikel 2.1, a), van richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van richtlijn 2001/34/EG, dat op zijn beurt verwijst naar artikel 4.1, 18), van richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van richtlijn 93/22/EEG van de Raad, aldus worden uitgelegd dat het begrip "op de kapitaalmarkt verhandelbare effecten" ook betrekking heeft op de aandelen van een holdingvennootschap die enkel de provincies en de gemeenten in hun bezit kunnen hebben en waarvan de overdracht is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur?

Prejudiciële geschillen - Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

Prejudiciële geschillen - Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

P.25.0109.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de EU-rechtsregel zo evident is dat ze geen enkele uitlegging vereist, bestaat er geen grond om aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie Cass. 11 september 2024, AR P.24.0105.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240911.2F.8; Cass. 3 maart 2021, AR P.21.0227.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18, en de noot M.N.B.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om een vraag te stellen - Voorwaarden

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

Wanneer het middel tot staving van het cassatieberoep verworpen wordt om redenen die geen verband houden met de voorgestelde prejudiciële vraag, dient aan het Hof van Justitie van de Europese Unie geen prejudiciële vraag te worden gesteld (1). (1) Zie Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0516.F, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.5 , AC 2020, nr. 326 (tweede middel), waaruit volgt dat wanneer het antwoord van het Hof van Justitie van de Europese Unie geen invloed kan hebben op de oplossing van het cassatieberoep, de voorgestelde vraag niet relevant is; HvJ 6 oktober 1982, Cilfit e.a. t. Ministero della Sanità, nr. 283/81, Rec., p. 3415 e.v., raadpl. 10 [p. 3429].

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Verplichting om een vraag te stellen - Voorwaarden

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

F.22.0145.N 25 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250425.1N.11 AC nr. ...

Het Hof vraagt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of artikel 28, lid 3, a), en lid 4 en bijlage E, punt 15, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 370 en bijlage X, deel A, sub 4, Richtlijn 2006/112/EG, aldus dient te worden uitgelegd dat een na de inwerkingtreding van Richtlijn 77/388/EEG aan de bestaande wetgeving aangebrachte wijziging waarbij de uitdrukkelijke wetsbepaling die de belastbaarheid van door reisbureaus verrichte reisdiensten buiten de EU tot gevolg had, wordt geschrapt en wordt vervangen door bepalingen waaruit slechts impliciet volgt dat reisdiensten buiten de EU belastbaar blijven, moet worden beschouwd als een wetgeving die niet op de voornaamste punten identiek is aan de vroegere wetgeving en van een andere hoofdgedachte uitgaat (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vervanging door wetgeving met impliciete afwijking - Gevolg

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vervanging door wetgeving met impliciete afwijking - Gevolg

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Het Hof vraagt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of voor de toepassing van de stand-stillbepaling van artikel 28, lid 3, a) en vierde lid en bijlage 15, punt 4, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 370 en bijlage X, deel A, sub 4, Richtlijn 2006/112/EG, een uitdrukkelijke wettelijke bepaling is vereist waarmee wordt afgeweken van de in artikel 26, lid 3, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 309 Richtlijn 2006/112/EG, bepaalde btw-vrijstelling van reisbureaus voor reisdiensten buiten de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Blijvende toepassing - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

P.22.0563.F 4 december 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241204.2F.2 AC nr. ...

Om te bepalen of richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van niet-automatische weegwerktuigen en de Belgische norm waarin die richtlijn is omgezet van toepassing zijn op een toestand waarin het betrokken weegwerktuig werd gebruikt met het oog op de toepassing van een wet of reglement van strafrechtelijke aard en dus niet in het kader van een handelsactiviteit van de gebruiker, dient aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag gesteld: "Zijn de artikelen 1, 2.3 en 3 van richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van niet-automatische weegwerktuigen van toepassing op het gebruik, door de justitiële of politiële autoriteiten, van niet-automatische weegwerktuigen met het oog op de bepaling van de massa van voertuigen voor de toepassing van nationale wetten of reglementen, die in strafrechtelijke sancties voorzien en die, zoals de artikelen 41, § 3, 1°, en 43, § 3, 1°, Wegvervoerswet, en artikel 21, eerste lid, 5°, en artikel 35, 4°, van het koninklijk besluit van 22 mei 2014 betreffende het goederenvervoer over de weg, de inverkeerstelling verbieden van voertuigen waarvan de gewogen massa de toegestane maximummassa overschrijdt?".

Prejudiciële geschillen - Markt van de niet-automatische weegwerktuigen - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassingsgebied - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

Prejudiciële geschillen - Markt van de niet-automatische weegwerktuigen - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassingsgebied - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

F.19.0116.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.3 AC nr. ...

Artikel 311, § 1, punt 1, van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde moet aldus worden uitgelegd dat definitief afgedankte auto's die door een onderneming werden gekocht bij de in artikel 314 van die richtlijn bedoelde personen en die bestemd zijn om te worden verkocht 'voor onderdelen', zonder dat de onderdelen ervan zijn gedemonteerd, gebruikte goederen zijn in de zin van die bepaling wanneer, ten eerste, zij nog onderdelen bevatten die de functionaliteiten hebben behouden die ze hadden toen ze nieuw waren en die in de staat waarin ze verkeren of na herstelling opnieuw kunnen worden gebruikt en, ten tweede, vaststaat dat deze voertuigen door dit hergebruik van onderdelen in hun economische cyclus zijn gebleven en in werkelijkheid niet zijn verkocht om gewoonweg te worden vernietigd of tot een ander voorwerp te worden omgevormd (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Onderneming die tweedehandswagens en wrakken verkoopt - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om te worden verkocht "voor onderdelen" - Niet uit die voertuigen gehaalde onderdelen - Gebruikte goederen - Begrip

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer de vraag rijst of buiten gebruik gestelde motorvoertuigen die door een onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken zijn gekocht bij de in artikel 314 van de richtlijn bedoelde personen en die bedoeld zijn om "voor stukken" te worden verkocht, zonder dat die stukken hieruit zijn gehaald, gebruikte goederen vormen in de zin van artikel 311, paragraaf 1, punt 1, van de richtlijn nr. 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 318.

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om "voor stukken" te worden verkocht - Niet uit die voertuigen gehaalde stukken - Gebruikte goederen

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Richtlijn 2006/112/EG - Uitlegging - Onderneming voor de verkoop van tweedehandswagens en wrakken - Aankoop van buiten gebruik gestelde motorvoertuigen - Bestemd om "voor stukken" te worden verkocht - Niet uit die voertuigen gehaalde stukken - Gebruikte goederen

- Art. 313, § 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 311, § 1, punt 1 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, § 2, eerste lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

F.20.0139.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.4 AC nr. ...

Artikel 135, eerste paragraaf, j), van de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, samen gelezen met artikel 12, eerste en tweede paragraaf, van die richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat de vrijstelling waarin die eerstgenoemde bepaling voorziet voor de levering van een gebouw of een gedeelte ervan en van het bijbehorende terrein, met uitzondering van de levering die vóór de eerste ingebruikneming plaatsvindt, ook geldt voor de levering van een gebouw waarvan een eerste ingebruikneming heeft plaatsgevonden vóór de verbouwing ervan, ook al heeft de betrokken lidstaat in zijn nationale recht niet de voorwaarden voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen vastgesteld, zoals hij dat op grond van de laatstgenoemde bepaling had kunnen doen (1). (1) Zie concl. OM

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Vrijstelling - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet omschreven door de lidstaat - Begrip - Levering na verbouwing - Vrijstelling - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 135, § 1, j) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 12, § 1, a), § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of, wanneer de betrokken lidstaat niet de voorwaarden heeft vastgesteld voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen, de levering na verbouwing van een gebouw waarvan, vóór de verbouwing, een eerste ingebruikneming in de zin van artikel 12.1, a) of van artikel 12.2, derde lid, Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 heeft plaatsgevonden, van de belasting over de toegevoegde waarde blijft vrijgesteld, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1).
(1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 220.

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Vrijstelling - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Prejudiciële geschillen - Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Vrijstelling - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

P.23.1318.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.21 AC nr. ...

Uit arrest nr. C-514/17 van 13 december 2018 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat artikel 4.6 van het Kaderbesluit 2002/584 van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten zich niet verzet tegen de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wanneer de verjaring van de straf op grond waarvan dat aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, in de uitvoerende staat is verkregen, zodat die straf daar niet zou kunnen worden ondergaan; bijgevolg verantwoordt vaststelling van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de buitenlandse straf volgens het Belgisch recht is verjaard, haar beslissing om de in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde facultatieve weigeringsgrond te verwerpen, naar recht (1); het Hof van Justitie van de Europese Unie dient hierover dus geen vraag te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 en AR P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 2097 en voetnoten 311-314. De facultatieve weigeringsgrond voorzien in artikel 6, 4° van de wet moet onderscheiden worden van de verplichte weigeringsgrond bedoeld in artikel 4, °4 van de wet (“ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten”); “het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat” (Cass. 26 januari 2022, AR P.22.0073.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11). (2) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F-P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

Prejudiciële geschillen - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie
- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

S.17.0054.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.1 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of de artikelen 6 en 8 van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, zich verzetten tegen een nationale bepaling volgens welke de uitreiking van een vorm van toestemming tot legaal verblijf in het kader van het onderzoek van een aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen, die in het licht van de hierboven gepreciseerde criteria ontvankelijk werd verklaard, aangeeft dat de onderdaan van een derde land gedurende dat onderzoek gemachtigd is tot verblijf, zij het slechts tijdelijk en precair, en dat die uitreiking derhalve leidt tot de stilzwijgende intrekking van het eerder in het kader van een asielprocedure aangenomen terugkeerbesluit, waarmee ze onverenigbaar is, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 792.

Prejudiciële geschillen - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Prejudiciële geschillen - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

P.21.0332.N 9 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.5 AC nr. ...

Artikel 5 Verordening (EG) nr. 987/2009 van 16 september 2009 steunt op een vermoeden dat een gedetacheerde werknemer regelmatig is aangesloten bij de socialezekerheidsregeling van de lidstaat waar de tewerkstellende onderneming is gevestigd; er is derhalve grond om overeenkomstig artikel 267, lid 3, VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een vraag te stellen, geformuleerd als volgt: "Moet artikel 5 van de Verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels aldus worden uitgelegd dat: - indien, na een vraag van de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling tot intrekking met terugwerkende kracht van de A1-verklaringen, de autoriteiten van de lidstaat die de A1-verklaringen hebben afgegeven zich ertoe beperken deze verklaringen voorlopig in te trekken met de mededeling dat zij geen bindende kracht meer hebben zodat de strafprocedure in de lidstaat van tewerkstelling kan worden verder gezet en er slechts definitief zal worden beslist door de lidstaat van afgifte van de A1-verklaringen nadat de strafprocedure in de lidstaat van tewerkstelling definitief is afgehandeld, het aan de A1-verklaringen klevende vermoeden dat de betrokken werknemers regelmatig zijn aangesloten bij de socialezekerheidsregeling van die lidstaat van afgifte vervalt en die A1-verklaringen niet meer bindend zijn voor de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling; - indien het antwoord op die vraag ontkennend is, de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie de bedoelde A1-verklaringen wegens fraude buiten beschouwing mogen laten" (1)? (1) Het OM was van mening dat de voorgestelde prejudiciële vragen niet moesten worden gesteld, zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Prejudiciële geschillen - Verordening 987/2009 over de coördinatie van sociale zekerheidsstelsels - Bindende kracht van detacheringsdocumenten (A1-documenten) voor autoriteiten van de lidstaat waar de gedetacheerde werknemer verblijft en arbeid verricht - Voorlopige schorsing van de detacheringsdocumenten in de lidstaat van de zetel van de werkgever - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Prejudiciële geschillen - Verordening 987/2009 over de coördinatie van sociale zekerheidsstelsels - Bindende kracht van detacheringsdocumenten (A1-documenten) voor autoriteiten van de lidstaat waar de gedetacheerde werknemer verblijft en arbeid verricht - Voorlopige schorsing van de detacheringsdocumenten in de lidstaat van de zetel van de werkgever - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Er is grond om overeenkomstig artikel 267, lid 3, VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een vraag te stellen, geformuleerd als volgt: “Moeten artikel 13.1, b), i), van de Verordening nr. 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, de artikelen 3.1, a), en 11.1, van de Verordening (EG) m. 1071/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad en artikel 4.1.a), van de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg zo worden uitgelegd dat uit de omstandigheid dat een onderneming die een wegvervoersvergunning verkrijgt in een lidstaat van de Europese Unie overeenkomstig de Verordening (EG) nr. 1071/2009 en de Verordening (EG) nr. 1072/2009 en dus werkelijk en op duurzame wijze in die lidstaat moet zijn gevestigd, noodzakelijk volgt dat daarmee onweerlegbaar is aangetoond dat haar zetel is gevestigd in die lidstaat zoals bedoeld met artikel 13.1 van de voormelde Verordening nr. 883/2004/EG om te bepalen welk socialezekerheidsstelsel van toepassing is en dat de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling door die vaststelling zijn gebonden” (1)? (1) Het OM was van mening dat de voorgestelde prejudiciële vragen niet moesten worden gesteld, zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Prejudiciële geschillen - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Prejudiciële geschillen - Verordening 883/2004 over de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels - Gedetacheerde werknemers - Zetel van de werkgever - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Prejudiciële geschillen - Verordening 883/2004 over de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels - Gedetacheerde werknemers - Zetel van de werkgever - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Prejudiciële geschillen - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

P.21.0738.N 9 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.7 AC nr. ...

De vraag rijst of uit de omstandigheid dat een onderneming die een wegvervoersvergunning verkrijgt in een lidstaat van de Europese Unie overeenkomstig de Verordening (EG) nr. 1071/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad en de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg en dus werkelijk en op duurzame wijze in die lidstaat moet zijn gevestigd, noodzakelijk volgt dat zij daarmee onweerlegbaar aantoont dat haar zetel is gevestigd in die lidstaat zoals bedoeld met artikel 13.1 Verordening nr. 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels en dit ter bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel en of de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling door dat gegeven gebonden zijn; verder rijst de vraag of de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling een wegvervoersvergunning naast zich kunnen neerleggen omdat ze werd verkregen met bedrog, dan wel of die autoriteiten op grond van die vaststelling eerst de intrekking van de wegvervoersvergunning moeten vragen aan de autoriteiten die de vergunning hebben uitgereikt; het antwoord op de voorgestelde vragen vereist een uitlegging van artikel 13.1, b), i), Verordening (EG) nr. 883/2004, de artikelen 3.1.a), 11.1, 12.1 en 13.3 Verordening (EG) nr. 1071/2009 en artikel 4.1.a), Verordening (EG) nr. 1072/2009; waarvoor het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd is, er is derhalve grond om overeenkomstig artikel 267.3 VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie deze vraag te stellen, geformuleerd als volgt: "1. Moeten artikel 13.1, b), i), van de Verordening nr. 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, de artikelen 3.1, a), en 11.1, van de Verordening (EG) nr. 1071/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad en artikel 4.1.a), van de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg zo worden uitgelegd dat uit de omstandigheid dat een onderneming die een wegvervoersvergunning verkrijgt in een lidstaat van de Europese Unie overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 1071/2009 en nr. 1072/2009 en dus werkelijk en op duurzame wijze in die lidstaat moet zijn gevestigd, volgt dat daarmee onweerlegbaar is aangetoond dat haar zetel is gevestigd in die lidstaat zoals bedoeld door artikel 13.1 van de voormelde Verordening nr. 883/2004/EG, ter bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel en of de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling door die vaststelling zijn gebonden?" en 2. "Kan de nationale rechter van de lidstaat van tewerkstelling die vaststelt dat de bedoelde wegvervoersvergunning werd verkregen door bedrog die vergunning naast zich neerleggen, of dienen de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling op grond van de vaststelling van bedrog eerst de intrekking van die vergunning te vragen aan de autoriteiten die de vergunning hebben uitgereikt?" (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 29 juni 2021, AR P.21.0332.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.16, met concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Prejudiciële geschillen - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Wanneer voor het Hof de vraag gesteld wordt of artikel 17, tweede lid, a), eerste streepje, van de richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake zelfstandige handelsagenten in die zin moet worden uitgelegd dat de uitwinningsvergoeding die aan de hoofdagent is verschuldigd naar verhouding van het door de subagent aangebrachte klantenbestand, geen "aanzienlijk voordeel" is dat aan de hoofdagent wordt toegekend, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de EU (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 543.

Prejudiciële geschillen - Aanbreng van klanten door een subagent - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningsvergoeding - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17 - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagent

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

Prejudiciële geschillen - Aanbreng van klanten door een subagent - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningsvergoeding - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17 - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagent

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

C.21.0187.F 22 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221222.1F.1 AC nr. ...

Wanneer de correcte uitlegging van communautaire bepalingen zo evident is dat er redelijkerwijs geen ruimte voor twijfel kan bestaan, dient er geen prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 856.

Prejudiciële geschillen - Energie - Gas en elektriciteit - Elektriciteitsrichtlijn 2009/72/EG van het Parlement en de Raad van 13 juli 1999 - Gasrichtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 - Doelstellingen - Vaststelling van de tarieven door de regulerende instantie - Criteria

P.22.1529.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14 AC nr. ...

Er dient geen prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden gesteld wanneer de juiste toepassing van het gemeenschapsrecht zo evident is dat er redelijkerwijs geen ruimte voor twijfel kan bestaan over de betekenis van de toepasselijke regel (1). (1) Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

Prejudiciële geschillen - Verplichting voor het Hof tot het stellen van de vraag - Geen twijfel over de betekenis van de toepasselijke regel

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.18.0347.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.3 AC nr. ...

Wanneer een uitlegging van een Europese verordening overduidelijk is, bestaat er geen grond om de door een partij voorgestelde prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voor te leggen.

Prejudiciële geschillen - Verplichting

F.18.0046.N 21 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.3 AC nr. 251

Het Hof stelt de vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of artikel 17 van de richtlijn nr. 77/388/EEG aldus dient te worden geïnterpreteerd dat wanneer een uitgave ook ten goede komt aan een derde - zoals dit het geval is wanneer een promotor bij de verkoop van appartementen publiciteitskosten, administratiekosten en makelaarslonen betaalt die ook ten goede komen aan de grondeigenaren - dit niet eraan in de weg staat dat de op die kosten drukkende btw volledig in aftrek kan worden gebracht, op voorwaarde dat wordt vastgesteld dat er een rechtstreeks en onmiddellijk verband bestaat tussen de uitgave en de economische activiteit van de belastingplichtige en dat het voordeel voor de derde ondergeschikt is aan de behoeften van het bedrijf van de belastingplichtige (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Aanleiding tot het stellen van een prejudiciële

vraag - Zesde richtlijn nr. 77/388/EEG van de Raad van 17 mei 1977 - Artikel 17 - Btw - Uitgaven die ten goede komen van derden - Recht op aftrek van voorbelasting

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Aanleiding tot het stellen van een prejudiciële vraag - Zesde richtlijn nr. 77/388/EEG van de Raad van 17 mei 1977 - Artikel 17 - Btw - Uitgaven die ten goede komen van derden - Recht op aftrek van voorbelasting

- Art. 45, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

P.21.0227.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18 AC nr. ...

De rechter dient aan het Hof van Justitie van de Europese Unie geen prejudiciële vraag te stellen over een leemte in de nationale wet wanneer hij vaststelt dat die leemte, in de veronderstelling dat ze een schending van het EU-recht tot gevolg heeft, niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen (1). (1) "C'est aux juridictions nationales saisies d'un litige qu'il appartient d'apprécier tant la nécessité d'une décision préjudicielle pour être en mesure de rendre leur jugement que la pertinence des questions qu'elles posent à la Cour [de justice des Communautés européennes]" (C. NAÔMÉ, Le renvoi préjudiciel en droit européen. Guide pratique, J.L.M.B., Opus 4, Larcier, 2007, p. 104). "Artikel 267 VWEU verplicht een nationaal rechtscollege niet om een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen wanneer de interpretatie van de akte duidelijk is, wanneer de vraag niet relevant is voor de zaak waarvan het kennisneemt, wanneer de in het geding zijnde gemeenschapsbepaling reeds door het Hof van Justitie werd geïnterpreteerd of wanneer de correcte toepassing van het recht van de Europese Unie zo voor de hand ligt dat zij geen ruimte laat voor redelijke twijfel" (Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0516.F, AC 2020, nr. 326; Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie HvJ 6 oktober 1982, Cilfit e.a. t. Ministero della Sanità, C-283/81, inz. § 7, § 10, § 11, § 13, § 14 en § 16; HvJ 15 juni 2005, Intermodal Transports, C-495/03; C. NAÔMÉ, o.c., nr. 146). Wanneer de rechter vaststelt dat een leemte in de nationale wetgeving, gesteld dat deze een schending van het EU-recht tot gevolg zou hebben, niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen, is de vraag over die leemte niet relevant voor de zaak waarvan hij kennisneemt en dient hij ze bijgevolg niet te stellen. (M.N.B.)

Prejudiciële geschillen - Voorwerp - Leemte in de nationale wet die niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen - Invloed op de verplichting om de vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 267 Verdrag 7 februari 1992 betreffende de Europese Unie

P.20.1196.F 23 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201223.2F.4 AC nr. ...

De door artikel 267 VWEU voorgeschreven prejudiciële verwijzing veronderstelt dat de vraag relevant is voor de oplossing van het geschil (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

Prejudiciële geschillen - Cassatieberoep - Prejudiciële verwijzing

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

Wanneer er redelijkerwijze geen twijfel kan bestaan over het feit dat de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan geen straf is die valt onder artikel 49, eerste lid, Handvest Grondrechten Europese Unie, is er geen grond om het Hof van Justitie van de Europese Unie te bevragen (1). (1) Cass. 19 mei 2016, AR C.13.0256.N, AC 2016, nr. 330 met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Legaliteitsbeginsel - Artikel 49 Handvest Grondrechten Europese unie - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard van de veroordeling

P.20.0516.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.5 AC nr. ...

Artikel 267 VWEU verplicht een nationaal rechtscollege niet om een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen wanneer de interpretatie van de akte duidelijk is, wanneer de vraag niet relevant is voor de zaak waarvan het kennisneemt, wanneer de in het geding zijnde gemeenschapsbepaling reeds door het Hof van Justitie werd geïnterpreteerd of wanneer de correcte toepassing van het recht van de Europese Unie zo voor de hand ligt dat zij geen ruimte laat voor redelijke twijfel (1). (1) Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. ; HvJ 6 oktober 1982, Cilfit e.a. t. Ministero della Sanità, nr. C-283/81, Rec. C.J.U.E, 1982, p. 3415.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om de vraag te stellen

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

Prejudiciële geschillen - Strafzaken - Hof van Justitie - Hof van Cassatie - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

C.19.0119.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.11 AC nr. ...

Een prejudiciële vraag die uitgaat van de verkeerde rechtsopvatting dat uit artikel 85bis Statuut blijkt dat de uitkeringen die de Unie heeft gedaan aan een arbeidsongeschikte ambtenaar diens schade vergoeden en deze schadelast definitief rust op de aansprakelijke en zijn verzekeraar, dient niet te worden gesteld.

Prejudiciële geschillen - PPrejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie - Arbeidsongeschiktheid - Door de Europese unie gedane uitkeringen - Verkeerde rechtsopvatting

- Art. 85bis Statuut van de ambtenaren der Europese Gemeenschappen

C.19.0005.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.4 AC nr. ...

Een op een prejudiciële vraag gewezen arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie, waarbij werd geoordeeld dat de artikelen 28 en 30 EG-Verdrag en 11 en 13 EER-Overeenkomst onder bepaalde voorwaarden niet in de weg staan aan een nationale regeling die voorziet in de toekenning door de bevoegde gewestelijke reguleringsinstantie van verhandelbare certificaten voor de op het grondgebied van het betrokken gewest opgewekte groene stroom en die de elektriciteitsleveranciers verplicht tot jaarlijkse inlevering van een bepaalde hoeveelheid van deze certificaten, waarbij deze niet aan die verplichting kunnen voldoen door garanties van oorsprong te gebruiken die afkomstig zijn uit andere lidstaten van de Unie of uit derde landen die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, bindt niet slechts de verwijzende rechter, maar ook elke andere nationale rechter, wat betreft de uitleg van de in het geding zijnde bepalingen van Unierecht, onder voorbehoud van de mogelijkheid voor deze nationale rechter om een nieuwe vraag te stellen aan het Hof van Justitie, zodat de appelrechters die oordelen dat de vereiste tussenkomst van de Vlaamse regering om de gelijkheid of gelijkwaardigheid te aanvaarden van garanties van oorsprong uit andere lidstaten van de Europese unie of uit derde landen die partij zijn bij de EER-Overeenkomst geen schending van het Unierecht uitmaakt zonder de door het Hof van Justitie gedefinieerde voorwaarden voor die regeling na te gaan, hun beslissing niet naar recht verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Prejudiciële vraag - Arrest - Uitlegging van het Unierecht

- Artt. 23, § 1, eerste lid, en 25 Decreet 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

- Art. 267, eerste lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.17.1140.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.6 AC nr. ...

Het begrip voorziening in de zin van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3821/85 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad betreffende tachografen in het wegvervoer is duidelijk en voor geen andere interpretatie vatbaar, zodat de uitlegging van dit begrip niet noodzakelijk is voor de te wijzen beslissing en de prejudiciële vraag bijgevolg niet dient te worden gesteld (1). (1) J. GHYSELS en B. VANLERBERGHE, Prejudiciële vragen: de techniek in kaart gebracht, Intersentia, Antwerpen, 2013, p. 43. Het gaat hier dan om een 'acte clair'.

Prejudiciële geschillen - Hof van Cassatie - Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 - Begrip voorziening - Draagwijdte

P.18.0902.N 22 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190122.3 AC nr. ...

Om te weten met name of het volstaat dat een uitvaardigende rechterlijke autoriteit in het Europees aanhoudingsbevel enkel melding maakt van de opgelegde uitvoerbare vrijheidsstraf en dus niet van de voor hetzelfde feit en bij dezelfde rechterlijke beslissing opgelegde bijkomende straf, zoals de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank die slechts tot effectieve vrijheidsbeneming zal aanleiding geven na de uitvoering van de eerstbedoelde vrijheidsstraf en slechts na een uitdrukkelijke beslissing daartoe van de strafuitvoeringsrechtbank, moeten, overeenkomstig artikel 267, tweede lid, VWEU, prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie nopens de juiste draagwijdte van artikel 8.1, f), Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel gesteld worden.

Prejudiciële geschillen - Europees aanhoudingsbevel - Hoofdgevangenisstraf en terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Vereiste vermeldingen - Artikel 8.1, f), Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel - Uitlegging - Hof van Justitie van de Europese Unie - Prejudiciële vragen

Prejudiciële geschillen - Europees aanhoudingsbevel - Hoofdgevangenisstraf en terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Vereiste vermeldingen - Artikel 8.1, f), Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel - Uitlegging - Hof van Justitie van de Europese Unie - Prejudiciële vragen

C.17.0053.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.1 AC nr. 547

Wanneer de Unierechter op prejudiciële vraag een norm van Unierecht uitlegt, verklaart en preciseert hij de betekenis en de strekking die deze norm vanaf het tijdstip van zijn inwerkingtreding heeft of had moeten hebben; een dergelijke beslissing is declaratief en doet geen rechten ontstaan (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Norm van Unierecht - Uitlegging - Draagwijdte

P.15.1275.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.1 AC nr. 379

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of een krachtens artikel 11.1 van de Verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan door artikel 96.1 van de Verordening (EG) nr. 987/2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, uitgereikte E101-verklaring door een andere rechter dan deze van de uitzendende lidstaat kan worden vernietigd of buiten beschouwing gelaten, indien de feiten die aan zijn oordeel worden onderworpen toelaten vast te stellen dat de verklaring op frauduleuze wijze werd verkregen of ingeroepen, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Prejudiciële geschillen

Prejudiciële geschillen

P.18.0515.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.5 AC nr. ...

Wanneer de prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie betrekking heeft op een middel dat niet ontvankelijk is om een reden die geen verband houdt met de tot staving van het verzoek tot verwijzing aangevoerde reden, is er geen grond om de door een partij gevorderde prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Jaarverslag van het Hof van Cassatie 1999, Brussel, Uitg. Belgisch Staatsblad, 2000, p. 105

Prejudiciële geschillen - Verplichting om de prejudiciële vraag te stellen - Strafzaken - Hof van Cassatie - Verzoek van een partij om een prejudiciële vraag te stellen - Niet ontvankelijk middel - Prejudiciële vraag houdt geen verband met de reden van niet ontvankelijkheid

P.15.0109.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.3 AC nr. 658

Krachtens artikel 51 Handvest Grondrechten Europese Unie zijn de bepalingen van die akte gericht tot de instellingen en de organen van de Unie met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en, uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen, tot de Lidstaten, zodat wanneer een dergelijke aangelegenheid niet aan de orde is de prejudiciële vraag niet dient te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, Pas., 2015, nr. 781; Cass. 15 oktober 2014, AR P.14.1399.F, AC 2014, nr. 612.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen

- Art. 51 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

C.17.0278.N 12 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.14 AC nr. 554

Een op een prejudiciële vraag gewezen arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie bindt niet slechts de verwijzende rechter, maar ook elke andere nationale rechter, wat betreft de uitleg van de in het geding zijnde bepalingen van Unierecht, onder voorbehoud van de mogelijkheid voor deze nationale rechter om een nieuwe vraag te stellen aan het Hof van Justitie.

Prejudiciële geschillen - Uitlegging van het unierecht - Beslissing van het Hof van Justitie - Bindend karakter

- Art. 267, tweede en derde lid Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie
- Art. 19, eerste en derde lid, b) Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

S.12.0147.N 6 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.2 AC nr. 315

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

Het Hof van Justitie van de Europese Unie overwoog in het arrest C-269/15 van 26 oktober 2016, samengevat, dat hoewel de aanvullende pensioenstelsels op basis waarvan de aan de orde zijnde prestaties aan de verweerder zijn uitgekeerd, geen wettelijke regelingen zijn in de zin van artikel 1, onder j, eerste alinea, van Verordening (EEG) nr. 1408/71, de bijdragen die in dezen op de prestaties van deze stelsels zijn ingehouden, niettemin binnen de werkingssfeer van deze verordening vallen omdat deze bijdragen rechtstreeks en specifiek bestemd zijn voor de financiering van bepaalde takken van de Belgische sociale zekerheid; het middel dat geheel ervan uitgaat dat de bijdrageheffing die op grond van artikel 191, eerste lid, 7°, ZIV-wet en artikel 68 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen is verricht op de aan de verweerder uitgekeerde aanvullende pensioenen, niet onderworpen is aan het in artikel 13, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 1408/71 geformuleerde beginsel dat slechts één wetgeving van toepassing is, omdat de stelsels op grond waarvan die aanvullende pensioenen zijn uitgekeerd zelf niet binnen de materiële werkingssfeer van Verordening (EEG) nr. 1408/71 vallen, berust op een onjuiste rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

C.14.0351.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Prejudiciële geschillen - Prejudiciële vraag - Implementatie Europese richtlijn in de Benelux-wetgeving - Onjuiste premisse

Een prejudiciële vraag, die ten onrechte ervan uitgaat dat artikel 3.2.d) van de Europese richtlijnen 89/104/EEG en 2008/95/EG betreffende de aanpassing van het merkenrecht van de lidstaten niet werd geïmplementeerd in de Benelux-wetgeving, dient niet te worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Prejudiciële vraag - Implementatie Europese richtlijn in de Benelux-wetgeving - Onjuiste premisse

- Art. 2.4.f Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

C.14.0045.N 30 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160930.1 AC nr. ...

Wanneer de regel een kennelijk karakter heeft, dient geen prejudiciële vraag gesteld te worden aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2015, nr. 183.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Hof van Cassatie - Verplichting om de vraag te stellen - Voorwaarden - Regel met een kennelijk karakter

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

P.13.1652.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.2 AC nr. 660

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Prejudiciële geschillen - Douane en accijnzen - Aangifte tot het in het vrije verkeer brengen of in verbruik stellen in het douanegebied van de Gemeenschap - Aanbrengen onder een verkeerde benaming en verkeerde goederentariefcode - Goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein - Aanbieding bij de douane in afzonderlijke verpakkingen - Prejudiciële vraagstelling aan het Hof van Justitie

Wanneer de vraag rijst of goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein die in afzonderlijke verpakkingen bij de douane worden aangeboden omdat dit gerechtvaardigd is, maar waarvan duidelijk is dat ze bij elkaar horen en ze bestemd zijn om in de kleinhandel als een geheel te worden aangeboden, te beschouwen zijn als goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein als bedoeld door de regel 3 b) van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur, ook als die goederen na de aangifte en met het oog op aanbieding in de kleinhandel gezamenlijk worden verpakt en de uitlegging van de regel 3 b) van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur, waarvoor het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd is, noodzakelijk is voor de te wijzen beslissing, is er grond om overeenkomstig artikel 267.3 VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Douane en accijnzen - Aangifte tot het in het vrije verkeer brengen of in verbruik stellen in het douanegebied van de Gemeenschap - Aanbrengen onder een verkeerde benaming en verkeerde goederentariefcode - Goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein - Aanbieding bij de douane in afzonderlijke verpakkingen - Prejudiciële vraagstelling aan het Hof van Justitie

C.15.0497.F 15 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160915.2 AC nr. ...

Wanneer de correcte uitlegging van een gemeenschapsbepaling zozeer voor de hand ligt dat zij geen ruimte voor enige redelijke twijfel laat, dient de door een partij voorgestelde prejudiciële vraag niet aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden gesteld.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Prejudiciële vraag

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

C.13.0256.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Prejudiciële geschillen - Nationale rechter - Verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie - Artikel 267 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Draagwijdte

Het criterium dat "er geen ruimte voor redelijke twijfel mag bestaan" opdat de nationale rechter overeenkomstig artikel 267 VWEU niet verplicht zou zijn een prejudiciële vraag te stellen, geldt voor de nationale rechter tegen wiens beslissingen geen rechtsmiddel meer openstaat, maar niet voor de rechter tegen wiens beslissingen wel nog een rechtsmiddel openstaat (1). (1) Zie concl. OM.

Prejudiciële geschillen - Nationale rechter - Verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie - Artikel 267 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Draagwijdte

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

P.14.1677.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om de vraag te stellen

Artikel 267 VWEU verplicht een nationaal rechtscollege niet om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie wanneer de interpretatie van de akte duidelijk is, als de vraag niet relevant is voor de zaak waarvan het kennisneemt, als de in het geding zijnde gemeenschapsbepaling reeds geïnterpreteerd werd door het Hof van Justitie of wanneer de correcte toepassing van het recht van de Europese Unie zo voor de hand ligt dat zij geen ruimte laat voor redelijke twijfel (1). (1) Zie concl. OM

Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om de vraag te stellen

C.11.0371.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.5 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof van Cassatie de vraag rijst of artikel 45 van de richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985 van de Raad tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) in die zin moet worden uitgelegd dat het begrip uitkeringen aan de deelnemers ook doelt op de levering aan deelnemers van certificaten van deelbewijzen op naam, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Prejudiciële geschillen - Europese Unie - Gemeenschappelijk beleggingsfonds naar Luxemburgs recht - Bewarende bank - Vennootschap naar Luxemburgs recht - Aanwijzing in België van een orgaan dat de uitkering aan de deelnemers moet verzekeren - Begrip uitkering aan de deelnemers

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap
- Art. 45 Richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 dec. 1985

VERDRAGSBEPALINGEN

P.25.0399.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.29 AC nr. ...

Uit de uitlegging door het Hof van Justitie van de Europese Unie van de Terugkeerrichtlijn en uit de tekst van artikel 75, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet, zoals gewijzigd door artikel 34 van de wet van 12 mei 2024, volgt dat het door artikel 75, § 2, eerste lid, Vreemdelingenwet bedoelde misdrijf slechts kan worden bestraft met een gevangenisstraf indien aan de vreemdeling reeds een vasthoudingsmaatregel of een minder dwingende maatregel voor vasthouding is opgelegd die is beëindigd zonder dat hij kon worden verwijderd en hij, zonder geldige reden om niet terug te keren, zijn illegaal verblijf in het Rijk verderzet; die onmogelijkheid heeft enkel betrekking op het uitspreken van een gevangenisstraf als hoofdstraf; de door het Hof van Justitie van de Europese Unie gegeven uitlegging en het vermelde artikel 75, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet beletten niet dat de rechter, die het bedoelde misdrijf bestraft met een geldboete, bovendien in overeenstemming met artikel 40, eerste lid, Strafwetboek, de beklaagde veroordeelt tot een vervangende gevangenisstraf voor het geval de veroordeelde de geldboete niet voldoet; de vervangende gevangenisstraf is, hoewel een straf, louter een middel om door een strafdreiging de schuldenaar van de geldboete te dwingen zijn hoofdverbintenis ten uitvoer te leggen; de vervangende gevangenisstraf heeft dan ook een andere juridische aard en een ander doel dan de gevangenisstraf als hoofdstraf (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Verdragsbepalingen - Algemeen - EG-Terugkeerrichtlijn 2008/115 - Vervolging wegens illegaal verblijf - Geen toepassing van dwangmaatregelen met het oog op repatriëring - Bestraffing met alleen een geldboete waaraan een vervangende gevangenisstraf is verbonden - Verenigbaarheid met de EU-Terugkeerrichtlijn - Beoordeling

- Art. 75, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 8 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven
- Art. 40 Strafwetboek

P.25.0109.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling van verordening (EG) nr. 987/2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels regelt de gevolgen die, op het vlak van de burgerlijke rechtsvordering van de socialezekerheidsinstellingen van de lidstaten, verbonden moeten worden aan een vonnis dat, op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering wegens schending van de nationale strafwet, hem aan die feiten schuldig verklaart.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Sociale zekerheid - Verordening 987/2009 over de coördinatie van sociale zekerheidsstelsels - Vonnis dat, op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering wegens schending van de nationale strafwet, hem aan die feiten schuldig verklaart - Gevolgen die verbonden moeten worden aan de burgerlijke rechtsvordering van de socialezekerheidsinstellingen van de lidstaten

De verplichting voor de lidstaat van ontvangst om onverwijld de dialoog- en verzoeningsprocedure op te starten, zoals bedoeld in artikel 76.6 van de Verordening (EU) nr. 883/2004 van het Europees parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, heeft tot doel de uitvaardigende lidstaat in staat te stellen de terechte afgifte van de A1-verklaringen opnieuw te onderzoeken in het licht van de concrete gegevens die door de bevoegde instelling van de lidstaat van ontvangst werden voorgelegd en die doen vermoeden dat die verklaringen op bedrieglijke wijze werden verkregen of aangevoerd (1). (1) De kwestie van de door de verweerster (de RSZ) aangegeven sociale fraude staat centraal in dit dossier. Het middel is gericht tegen de beslissing over de cruciale vraag van de plaats waar de verschillende vrachtwagenbestuurders onderworpen zijn aan de sociale zekerheid. Artikel 19.2 van de Verordening (EG) nr. 987/2009 van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels bepaalt wat volgt: "Op verzoek van de betrokkene of de werkgever verstrekt het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving op grond van een bepaling van titel II van de basisverordening van toepassing is, een verklaring dat die wetgeving van toepassing is en vermeldt het eventueel tot welke datum en onder welke voorwaarden". In dit geval heeft de bevoegde Slovaakse overheid, overeenkomstig die bepaling, "A1-verklaringen" afgegeven die bevestigen dat de betrokken werknemers onderworpen zijn aan de Slovaakse sociale zekerheid. De beschikking die op 23 november 2023 werd gewezen door het Hof van Justitie van de Europese Unie in antwoord op de prejudiciële vraag van het hof van beroep te Luik, verwijst naar de punten 68 en 82 alsook het dictum van arrest C-410/21 van 2 maart 2023 van datzelfde gerecht. Het OM heeft op het derde onderdeel van het middel geconcludeerd tot cassatie met verwijzing: volgens hem beantwoordt het bestreden arrest de conclusie in hoger beroep van de eiser niet, in zoverre hij hierin betwistte dat het verzoek om intrekking van de A1-verklaringen "onverwijld" was gericht aan de Slovaakse overheden, overeenkomstig de voormelde rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, aangezien de (Belgische) sociale inspectie vermoedelijk reeds op 13 augustus 2014 kennis had van het belang van die stukken, dus 21 maanden vóór de brief die de verweerster op 12 mei 2016 naar de Slovaakse overheden had verstuurd, dan nog in de veronderstelling dat die brief wel een dergelijk verzoek vormt. De eiser leidde hieruit af dat de dialoog- en verzoeningsprocedure bedoeld in artikel 76.6 van de voormelde Verordening 883/2004 niet onverwijld is opgestart, dat de A1-verklaringen derhalve nog steeds kunnen worden tegengeworpen aan de strafvordering (en aan de rechtsvordering van de verweerster) en dat, bijgevolg, "de vrijlating (lees: "de vrijspraak") zich opdringt". Volgens het OM ging het hier om een middel dat beantwoord moest worden, dit wil zeggen dat het "de aanvoering door een partij van een feit, een handeling of een tekst" betrof "waaruit zij via een juridische redenering de gegrondheid van een verzoek, een verweer of een exceptie meent te kunnen afleiden". (M.N.B.)

Verdragsbepalingen - Allerlei - Plaats van onderwerping aan de sociale zekerheid - A1-verklaring (artikel 19.2 Verordening (EG) nr. 987/2009) - Verzoek om intrekking - Verplichting voor de lidstaat van ontvangst om onverwijld de dialoog- en verzoeningsprocedure in te leiden (artikel 76.6 Verordening (EG) nr. 883/2004 van 29 april 2004) - Doel

- Art. 19, § 2 Verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

- Art. 76, § 6 Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

P.25.0219.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.12 AC nr. ...

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 17 juli 2008, nr. C-66/08 volgt dat zelfs als aan de beide voorwaarden van artikel 4.6 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel en artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is voldaan, het onderzoeksgerecht niet verplicht is om de bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren, zodat het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd; hieruit volgt dat zelfs al stelt het onderzoeksgerecht vast dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een Belg is, het de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel niettemin kan toestaan indien het van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende staat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende staat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (1). (1) HvJ 17 juli 2008, nr. C-66/08, Szymon Kozlowski, www.curia.europa.eu; Cass. 31 maart 2020, AR P.20.0350.N, AR P.20.0350.N, AC 2020, nr. 221; Cass. 27 februari 2018, AR P.18.0186.N, AC 2018, nr. 132; Cass. 1 december 2015, AR P.15.1501.N, AC 2015, nr. 719. Zie ook Zie H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, nr. 216-217, p. 115-116 en S. DEWULF, Overlevering, in APR, Mechelen Kluwer 2020, nr. 132, p. 117-120.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4.6 - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - EAB ter fine van strafuitvoering - Facultatieve weigeringsgrond - Geen verplichting voor het onderzoeksgerecht - Beoordeling - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.25.0037.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.9 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 19.1, g) en h), Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen dienen te worden gelezen in samenhang met de overwegingen 15 en 34 van de preambule bij Verordening 2018/1805; hieruit volgt dat er ten gunste van de uitvaardigende Staat een vermoeden bestaat van de inachtneming van de fundamentele rechten van onder meer de persoon tegen wie een confiscatiebevel is uitgevaardigd zodat de weigering van de tenuitvoerlegging van het confiscatiebevel dan ook enkel gerechtvaardigd is wanneer op geloofwaardige wijze omstandige elementen worden aangevoerd die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene, waardoor het voormelde vermoeden wordt weerlegd (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1658.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.3, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS, ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20240312.2N.3.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Verdrag Europese Unie - Fundamentele rechten - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Confiscatiebevel - Weigering van tenuitvoerlegging - Vermoeden van inachtneming door uitvaardigende Staat van de fundamentele rechten - Weerlegging - Wijze

- Art. 19.1, g) en h) Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

- Overwegingen (15) en (34) Preambule Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

F.23.0035.N 24 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.33 AC nr. ...

Het beginsel van de loyale samenwerking vereist dat de lidstaten de uitoefening van aan het Unierecht ontleende rechten in de praktijk mogelijk maken; daaruit volgt dat het niet volstaat dat de wet de theoretische mogelijkheid bevat voor de douane-expediteur om als directe vertegenwoordiger op te treden of deze mogelijkheid althans niet uitsluit, maar dat de vrije keuze om als directe vertegenwoordiger op te treden in de praktijk ook daadwerkelijk mogelijk moet zijn; dit laatste geldt slechts wanneer vaststaat dat de douane-expediteur effectief voor een directe vertegenwoordiging zou hebben gekozen of daartoe minstens een kans bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Loyale samenwerking - Unirecht daadwerkelijk praktisch mogelijk maken - Directe douanevertegenwoordiging - Daadwerkelijke vrije keuzemogelijkheid

- Art. 4.3 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

P.22.0563.F 4 december 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241204.2F.2 AC nr. ...

Om te bepalen of richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van niet-automatische weegwerktuigen en de Belgische norm waarin die richtlijn is omgezet van toepassing zijn op een toestand waarin het betrokken weegwerktuig werd gebruikt met het oog op de toepassing van een wet of reglement van strafrechtelijke aard en dus niet in het kader van een handelsactiviteit van de gebruiker, dient aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag gesteld: "Zijn de artikelen 1, 2.3 en 3 van richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van niet-automatische weegwerktuigen van toepassing op het gebruik, door de justitiële of politiële autoriteiten, van niet-automatische weegwerktuigen met het oog op de bepaling van de massa van voertuigen voor de toepassing van nationale wetten of reglementen, die in strafrechtelijke sancties voorzien en die, zoals de artikelen 41, § 3, 1°, en 43, § 3, 1°, Wegvervoerswet, en artikel 21, eerste lid, 5°, en artikel 35, 4°, van het koninklijk besluit van 22 mei 2014 betreffende het goederenvervoer over de weg, de inverkeerstelling verbieden van voertuigen waarvan de gewogen massa de toegestane maximummassa overschrijdt?".

Verdragsbepalingen - Beleid - Markt van de niet-automatische weegwerktuigen - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassingsgebied - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

Verdragsbepalingen - Beleid - Internationaal vervoer van goederen over de weg - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassing - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

Verdragsbepalingen - Beleid - Internationaal vervoer van goederen over de weg - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassing - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

Verdragsbepalingen - Beleid - Markt van de niet-automatische weegwerktuigen - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassingsgebied - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

P.23.0977.F 22 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.6 AC nr. ...

Uit een arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 28 april 2011 blijkt dat de Terugkeerrichtlijn zich ertegen verzet dat een lidstaat het falen van een dwangmaatregel, genomen ter uitvoering van de gedwongen verwijdering van de vreemdeling, kan tegengaan door een vrijheidsstraf op te leggen enkel omdat die vreemdeling na het verstrijken van de hem toegekende termijn om het nationale grondgebied te verlaten, op dat grondgebied is gebleven (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdeling die onderdaan is van een derde land - Misdrijf van illegaal verblijf - Toepasselijke straf - Vrijheidsstraf - Terugkeerrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 75 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 16 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Aangezien België geen gebruik heeft gemaakt van de in artikel 2.2, b., Terugkeerrichtlijn bepaalde mogelijkheid om van de Terugkeerrichtlijn af te wijken, op grond waarvan de lidstaten kunnen beslissen de richtlijn niet toe te passen op onderdanen van derde landen die verplicht zijn tot terugkeer als strafrechtelijke sanctie of als gevolg van een strafrechtelijke sanctie overeenkomstig de nationale wetgeving, kan een rechter een vreemdeling die hij voor andere feiten veroordeelt slechts een gevangenisstraf wegens illegaal verblijf opleggen voor zover laatstgenoemde, die is onderworpen aan de in de Terugkeerrichtlijn bepaalde dwangmaatregelen, op het nationale grondgebied is gebleven zonder geldige reden om niet terug te keren (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdeling die onderdaan is van een derde land - Misdrijf van illegaal verblijf - Toepasselijke straf - Vrijheidsstraf - Terugkeerrichtlijn - Mogelijkheid voor een Staat om van de richtlijn af te wijken - Geen omzetting van die mogelijkheid in intern recht - Gevolg

- Art. 75 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 16 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

P.23.1105.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5 AC nr. ...

Het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 (1) laat krachtens zijn artikel 52 internationale regelingen onverlet waarbij de verdragsluitende Staten partij zijn en die bepalingen bevatten over in dit Verdrag geregelde onderwerpen, en laat de mogelijkheid onverlet dat een of meer verdragsluitende Staten overeenkomsten sluiten die ten aanzien van kinderen die hun gewone verblijfplaats hebben in een van de staten die partij zijn bij dergelijke overeenkomsten bepalingen bevatten over bij het Verdrag geregelde onderwerpen; overeenkomstig artikel 97, § 1, verordening Brussel IIter is, wat de verhouding tot het Verdrag van Den Haag betreft, de verordening van toepassing, behoudens het bepaalde in het tweede lid, indien het betrokken kind zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft (2). (1) Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gesloten te Den Haag op 19 oktober 1996, in werking getreden op 1 september 2014 voor België en op 1 oktober 2010 voor Luxemburg. (2) Zie ook de artikelen 1, 7, 12 en 13 van de voormelde verordening "Brussel IIter".

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingssfeer - Verhouding tot het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 - Kind dat zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft

- Art. 97 Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering

- Art. 52 Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gedaan te 's-Gravenhage op 19 oktober 1996

Volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie moet artikel 1, § 1, verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003, de zogenaamde "verordening Brussel IIbis", aldus worden uitgelegd dat een beslissing waarbij de onmiddellijke ondertoezichtstelling en de plaatsing van een kind buiten zijn eigen gezin worden bevolen, onder het begrip "burgerlijke zaken" in de zin van die bepaling valt wanneer die beslissing is genomen op grond van de regels inzake kinderbescherming (1). (1) Cass. 29 januari 2020, AR P.19.1003.F, AC 2020, nr. 85, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. Zie HvJ 2 april 2009, zaak C-523/07 betreffende de verordening (EG) 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (de zogenaamde "verordening Brussel IIbis), waarvan de Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering (de zogenaamde "verordening Brussel IIter") de herschikking vormt. De zevende considerans van die zogenaamde "verordening Brussel IIter" bepaalt: "Teneinde de gelijke behandeling van alle kinderen te waarborgen dient deze verordening van toepassing te zijn op alle beslissingen betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid, inclusief maatregelen ter bescherming van het kind (...)". Artikel 2.2 van de verordening omschrijft met name de in artikel 1 bedoelde "ouderlijke verantwoordelijkheid" als "alle rechten en verplichtingen die ingevolge een beslissing, van rechtswege of bij een rechtsgeldige overeenkomst aan een natuurlijke persoon of aan een rechtspersoon zijn toegekend met betrekking tot de persoon of het vermogen van een kind, met inbegrip van het gezagsrecht en het omgangsrecht", en, de "persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt" als "elke persoon of instantie die, of elk orgaan dat de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind draagt".

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingssfeer - Plaatsing van een kind buiten zijn gezin op grond van de regels inzake kinderbescherming

Noch artikel 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn (1), noch de artikelen 7 en 72 Vreemdelingenwet, 5.4 EVRM en 47 Handvest Grondrechten EU verbieden de lidstaten van de Europese Unie een nieuw dwangbevel uit te vaardigen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling, wiens aanhoudend onwettig verblijf deze maatregel vereist en die zijn repatriëring belemmert; dat nieuwe bevel, genomen met toepassing van artikel 27 Vreemdelingenwet, maakt een autonome titel uit (2) en moet voldoen aan artikel 15.1 Terugkeerrichtlijn. (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661; Cass. 27 mei 2015, AR P.15.0647.F, AC 2015, nr. 347. (2) Zie Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0355.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.12 en voetnoot M.N.B.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Terugkeerrichtlijn - Artikel 47 Handvest Grondrechten EU - Vreemdelingen - Onwettig verblijf - Handhaving met het oog op de verwijdering - Wederopsluiting van de vreemdeling die zijn repatriëring vermijdt of verhindert - Autonome titel - Verenigbaarheid

- Art. 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

P.23.1287.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.13 AC nr. ...

De maximumduur van de vasthouding, bepaald in de artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn, bedraagt niet twaalf maanden maar "nog eens" twaalf maanden, zodat de maximumduur, met inbegrip van de aanvankelijke termijn van zes maanden, achttien maanden bedraagt

Verdragsbepalingen - Beleid - Recht dat van toepassing is op de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal in het land verblijven - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn - Maximumduur van de vasthouding

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

De artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn bepalen de termijnen die van toepassing zijn op de duur van een vasthouding en op de handhaving hiervan; die artikelen hebben niet tot doel de herhaaldelijke overtreding van een bevel om het grondgebied te verlaten rechtmatig te maken; een dergelijke overtreding is een wanbedrijf dat door de in artikel 75 Vreemdelingenwet bepaalde straffen kan worden bestraft, waaruit volgt dat het de lidstaten niet verboden is eerder in de uitvaardiging van een nieuwe titel dan in de verlenging van de voorgaande titel te voorzien, wanneer de vreemdeling volhardt in de weigering om aan zijn verwijdering gehoor te geven.

Verdragsbepalingen - Beleid - Recht dat van toepassing is op de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal in het land verblijven - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Termijnen die van toepassing zijn op de vasthoudingsmaatregel - Artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

S.17.0054.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.1 AC nr. ...

Artikel 6.4 van de richtlijn 2008/115/EG verzet zich niet tegen een reglementering van een lidstaat volgens welke, wanneer aan een onderdaan van een derde land die illegaal op zijn grondgebied verblijft, wegens de ontvankelijkheid van een aanvraag tot verblijfsvergunning om een van de in die bepaling vermelde redenen, een verblijfsrecht wordt toegekend in afwachting van een beslissing over die aanvraag, de toekenning van dat recht leidt tot de impliciete intrekking van de eerdere terugkeerbeslissing die jegens die onderdaan werd genomen ten gevolge van de verwerping van zijn verzoek om internationale bescherming (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Europese richtlijn 2008/115/EG - Vreemdelingen - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Verdragsbepalingen - Beginselen - Europese richtlijn 2008/115/EG - Vreemdelingen - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

P.23.0737.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.10 AC nr. ...

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU, krachtens hetwelk eenieder het recht heeft dat zijn zaken onpartijdig, billijk en binnen een redelijke termijn door de instellingen, organen en instanties van de Unie worden behandeld, waarbij dat recht met name ook het recht voor eenieder inhoudt om te worden gehoord voordat er jegens hem een voor hem nadelige individuele maatregel wordt genomen, legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, organen en instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht om door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten en, a fortiori, voor het recht om met de bijstand van een advocaat te worden gehoord (1). (1) Cass. 21 september 2016, AR P.16.0939.F, AC 2016, nr. 516.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Handvest Grondrechten EU - Artikel 41 - Toepassingsgebied

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

C.21.0112.F 11 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.4 AC nr. ...

Om te bepalen of een verkoopaanbieding die op een website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats is gepubliceerd door een op die marktplaats actieve derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander, kan worden geacht onderdeel uit te maken van de commerciële communicatie van de beheerder van die website, moet worden nagegaan of deze verkoopaanbieding een verband kan doen ontstaan tussen de door deze beheerder aangeboden diensten en het betrokken teken, omdat een normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker zou kunnen denken dat het deze beheerder zelf is die in eigen naam en voor eigen rekening de waar in de handel brengt waarvoor het betrokken teken wordt gebruikt; in het kader van deze algemene beoordeling van de omstandigheden van het concrete geval zijn de wijze waarop de verkoopaanbiedingen, zowel afzonderlijk als in hun geheel, op de betrokken website worden gepresenteerd alsook de aard en de omvang van de door de websitebeheerder verleende diensten van bijzonder belang (1). (1) Zie concl. OM; HvJ, arrest C-148/21 van 22 december 2022.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 9.2, a), Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 - Merken - Uniemerk - Website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats - Verkoopaanbieding gepubliceerd door een derde verkoper die op de markplaats actief is - Derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander - Commerciële

communicatie van de websitebeheerder - Voorwaarde

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 innzake het Uniemerk

Wanneer de beheerder van een website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats een uniforme methode hanteert voor de presentatie van de op zijn website gepubliceerde verkoopaanbiedingen, waarbij hij tegelijkertijd zijn eigen verkoopaanbiedingen en die van derde verkopers toont en zijn eigen logo als gerenommeerde distributeur vermeldt zowel op zijn website als op al die verkoopaanbiedingen, met inbegrip van die welke betrekking hebben op door derde verkopers aangeboden waren, kan het moeilijk zijn een dergelijk duidelijk onderscheid te maken en kan dus bij de normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker de indruk ontstaan dat het die beheerder is die in eigen naam en voor eigen rekening ook de door die derde verkopers te koop aangeboden waren verhandelt: wanneer deze waren zijn voorzien van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander, kan een dergelijke uniforme presentatie bijgevolg uit het oogpunt van deze gebruikers een verband doen ontstaan tussen dit teken en de door die beheerder verleende diensten; met name wanneer de beheerder van een website voor onlineverkoop bij de verschillende aanbiedingen, die afkomstig zijn van hemzelf of van een derde, zonder onderscheid naar herkomst een vermelding als ‘bestsellers’, ‘het meest gewild’ of ‘in de lift’ plaatst, met name om bepaalde van die aanbiedingen te promoten, kan een dergelijke presentatie bij de normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker de indruk versterken dat de aldus gepromote waren door die beheerder in eigen naam en voor eigen rekening worden verhandeld; met name de diensten die bestaan in de behandeling van vragen van gebruikers over die waren of in de opslag, de verzending en het beheer van retourzendingen van die waren, kunnen bij een normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker eveneens de indruk wekken dat deze waren door die beheerder in eigen naam en voor eigen rekening worden verhandeld en aldus uit het oogpunt van die gebruikers een verband doen ontstaan tussen zijn diensten en de tekens die op die waren en in de verkoopaanbiedingen van die derde verkopers voorkomen (1). (1) Zie concl. OM; HvJ, arrest C-148/21 van 22 december 2022.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 9.2, a), Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 - Merken - Uniemerk - Website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats - Verkoopaanbieding gepubliceerd door een derde verkoper die op de markplaats actief is - Derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander - Uniforme methode van presentatie van de op de website gepubliceerde verkoopaanbiedingen - Gevolg

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 innzake het Uniemerk

Onder de commerciële communicatie van een onderneming wordt elke vorm van aan derden gerichte communicatie verstaan die ertoe dient haar activiteit, goederen of diensten te promoten of aan te geven dat zij een dergelijke activiteit uitoefent, zodat het gebruik van een teken in de eigen commerciële communicatie van een onderneming veronderstelt dat dit teken in de ogen van derden overkomt als een integrerend bestanddeel van die communicatie en dus als een onderdeel van de activiteit van deze onderneming (1). (1) Zie concl. OM; HvJ, arrest C-148/21 van 22 december 2022.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 9.2, a), Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 - Merken - Uniemerk - Beheerder van een website voor onlineverkoop waarin, naast de eigen verkoopaanbiedingen, ook een onlinemarktplaats is geïntegreerd - Website waarvan kan worden geoordeeld dat deze zelf gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan een Uniemerk voor dezelfde waren als deze waarvoor dit merk is ingeschreven - Derde verkopers die op deze marktplaats, zonder toestemming van de houder van dat merk, dergelijke van dat teken voorziene waren te koop aanbieden - Commerciële communicatie van een bedrijf - Begrip

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 innzake het Uniemerk

De invaliditeitsuitkering waarop de ambtenaar van de Europese Unie recht heeft wanneer hij blijvend invalide wordt en die invaliditeit als volledig wordt beschouwd, waardoor het hem niet mogelijk is werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn functiegroep overeenkomen, vormt niet de tegenprestatie voor de arbeidsprestaties die de Europese Commissie zou hebben ontvangen indien het ongeval zich niet had voorgedaan en die uitkering is bijgevolg geen schade die vergoed kan worden in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2018, AR C.16.0344.F, AC 2018, nr. 101, en de aangehaalde verw.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Ambtenaar van de Europese Unie - Ongeval - Definitieve invaliditeit - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Storting van een invaliditeitsuitkering

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 53, 78, 85bis, §§ 1 en 4, en bijlage VIII, art. 14 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen, alsmede van bijzond

P.23.0222.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.14 AC nr. ...

Het noodzakelijk verband tussen het vereiste toezicht "op korte termijn" op de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de te toetsen vrijheidsberoving blijkt met name uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling door een rechter met spoed wordt getoetst, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of moeten ze de vreemdeling het recht toekennen om met hetzelfde doel een procedure in te leiden en artikel 9.3 voegt hieraan toe dat de vreemdeling onmiddellijk wordt vrijgelaten indien die toetsing, die op korte termijn moet plaatsvinden, leidt tot een vaststelling van onrechtmatigheid van de vasthouding (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

Verdragsbepalingen - Beleid - Onthaalrichtlijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0058.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5 AC nr. ...

Uit het arrest van 11 december 2014 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (C-249/13) blijkt dat het recht om in elke procedure te worden gehoord, zoals dit van toepassing is in het kader van de Terugkeerrichtlijn en, met name, in het kader van artikel 6 ervan, in die zin moet worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de kosten van een advocaat voor hun rekening te nemen in het kader van de kosteloze rechtsbijstand, wat impliceert dat de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor niet verplicht is (1). (1) HvJEU, 11 december 2014, R.D.P.C., 2015, 822.

Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Recht op bijstand van advocaat - Terugkeerrichtlijn - Artikel 6 - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte

- Art. 6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, de organen en de instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht van de vreemdeling om, in aanwezigheid van zijn raadsman, door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Fundamentele rechten - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Bijstand van een advocaat - Artikel 41 Handvest Grondrechten EU - Toepassing

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

De artikelen 13 en 15 Terugkeerrichtlijn hebben enerzijds betrekking op de procedure en de waarborgen betreffende het beroep, met name bij de rechterlijke macht, tegen de beslissingen tot terugkeer en, desgevallend, inreisverbod en verwijdering en, anderzijds, op de rechterlijke en periodieke toetsing van de met het oog op de uitvoering van deze beslissingen genomen vasthoudingsmaatregelen: die bepalingen regelen bijgevolg de modaliteiten van de procedure voorafgaand aan de beslissing tot vasthouding van de vreemdeling niet.

Verdragsbepalingen - Beleid - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Terugkeerrichtlijn - Artikelen 13 en 15 - Draagwijdte - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte - (Geen) toepassing van de procedure voorafgaand aan de beslissing om de vreemdeling vast te houden

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

P.22.1444.F 17 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1 AC nr. ...

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing “op korte termijn” van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien die toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

Verdragsbepalingen - Beleid - Onthaalrichtlijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

P.22.1327.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1 AC nr. ...

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing “op korte termijn” van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien de toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

Verdragsbepalingen - Beleid - Onthaalrichtlijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

C.18.0533.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.4 AC nr. ...

De onrechtmatige beslissing om te staken kan de aansprakelijkheid van de werkgever in het gedrang brengen indien de overige voorwaarden van artikel 1384, derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2022, nr. 815.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Herstelplicht - Meesters. Aangestelden - Voorwaarden - Beslissing van de aangestelden om te staken

- Art. 3 Wet 10 februari 2003 betreffende de aansprakelijkheid van en voor personeelsleden in dienst van openbare rechtspersonen

- Artt. 1382 en 1384, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 6, § 4 Het Herziene Europees Sociaal Handvest

P.22.1213.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.11 AC nr. ...

Het rechtscollege waarbij het beroep van de vreemdeling aanhangig is gemaakt, dient na te gaan of de aantasting van het recht om te worden gehoord van die aard is dat de administratieve procedure zonder die onregelmatigheid tot een ander resultaat had kunnen leiden (1). (1) Zie Cass. 4 juli 2018, AR P.18.0659.N, AC 2018, nr. 431.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve beslissing - Recht om te worden gehoord - Aantasting - Toetsing door het rechtscollege waarbij het beroep van de vreemdeling aanhangig is gemaakt

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het recht om gehoord te worden maakt integraal deel uit van het recht van verdediging, dat een algemeen beginsel van het Unierecht is; deze regel beoogt te verzekeren dat de persoon tegen wie een administratieve beslissing werd genomen, vergissingen kan corrigeren en individuele omstandigheden kan aanvoeren die de beslissing kunnen beïnvloeden (1). (1) Zie HvJ-EU 11 december 2014, C-249/13, Khaled Boudjlida tegen Préfet des Pyrénées-Atlantiques, Rev.dr.pén.crim., 2015, 822 [§§ 36-38, 48, 49 & 59]; Cass. 4 juli 2018, AR P.18.0659.N, AC 2018, nr. 431.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Administratieve beslissing - Recht om te worden gehoord - Begrip - Doel

---

C.18.0347.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.3 AC nr. ...

De aanvangsdatum van het verkoopseizoen wordt vastgesteld op grond van de normale productiecyclus van suiker, zonder dat een lidstaat, waaronder België, op die datum mag vooruitlopen op grond van een specifieke oogstcyclus van de suikerbieten; echter kunnen Spanje, Italië en Portugal, maar niet België, afwijken van de regel waarbij de suikerproductie verbonden wordt aan een verkoopseizoen voor de suiker uit herfstbieten.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Landbouw - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Quota - Aanvangsdatum van het verkoopseizoen - Beginsel - Afwijking

- Art. 20 Verordening (EG) nr. 952/2006 van de Commissie van 29 juni 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 318/2006 van de Raad, wat betreft het beheer van de interne suikermarkt en het quotastelsel

- Art. 3, e) Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

De productie die het quotum overtreft, is aan een heffing onderhevig die tot doel heeft een dergelijke productie te ontmoedigen; de gemeenschapswetgever heeft voor de suikersector evenwel in afwijkingen voorzien die dus strikt moeten worden uitgelegd en die toestaan om, tijdens het verkoopseizoen, de overtollige suiker voor één van de in artikel 61 van de Verordening (EG) 1234/2007 bepaalde doeleinden te gebruiken, namelijk de vervaardiging van industriële suiker, de voorziening van ultraperifere gebieden alsmede de uitvoer en overboeking naar de quotumproductie van het volgende verkoopseizoen, zodat de aldus gebruikte suiker definitief en onherroepelijk uit de verkoopcyclus van het lopende seizoen worden gehaald; de overboeking wordt geconcretiseerd door de opslag van de overgeboekte suiker.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Landbouw - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Quota - Beheer van het overschot

- Artt. 55, § 2, 56, §§ 1 en 2, 61, eerste en tweede lid, 63, §§ 1 en 2, en 64, § 1, a) Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

De aan de erkende fabrikant opgelegde verplichtingen om een register te houden en elke maand de stand van de productie mee te delen zijn instrumenten die aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat ter beschikking zijn gesteld om haar controleopdracht te vereenvoudigen en niet om deze te beperken; die verplichtingen leggen de bevoegde autoriteit geenszins op één datum te bepalen, namelijk aan het einde van elke maand, waartoe ze haar controle van de voorraden moet beperken, maar staan haar integendeel onverminderd toe op elk ogenblik elke inlichting op te vragen of tot elke controle van de volledige productie- en verkoopketen van de erkende fabrikant over te gaan, zodat de naleving van die verplichtingen niet uitsluit dat een tekortkoming in het beheer van de quota's kan worden vastgesteld; dergelijke verplichtingen hebben niet tot doel of tot gevolg de draagwijdte van de bestemming van de overboeking van de overtollige suiker te bepalen.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Landbouw - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Quota - Overboeking van een overtollige hoeveelheid van uitwisselbare suiker - Controle van het beheer van de quota - Verplichtingen van de erkende fabrikant - Draagwijdte van de aan de erkende fabrikant opgelegde verplichtingen - Bevoegdheid van de bevoegde autoriteit van de lidstaat - Voorwerp

- Artt. 8, § 1, 9, 10, §§ 1 en 2, 13, §§ 1 en 2, en 21, § 1 Verordening (EG) nr. 952/2006 van de Commissie van 29 juni 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 318/2006 van de Raad, wat betreft het beheer van de interne suikermarkt en het quotastelsel

- Art. 57, §§ 1 en 2 Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

Hoewel de overboeking van een overtollige hoeveelheid suiker, wegens het fungibele karakter ervan, betrekking heeft op uitwisselbare suiker, verplicht het definitieve en onherroepelijke gebruik dat van die overboeking wordt gemaakt de erkende fabrikant evenwel ertoe elke dag van het verkoopseizoen een voortdurende voorraad van overgeboekte suiker in stand te houden, ongeacht de herkomst van die suiker, tot aan het einde van het betrokken verkoopseizoen.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Landbouw - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Quota - Overtollige productie - Beheer van het overschot

- Artt. 8, § 1, 9, 10, §§ 1 en 2, 13, §§ 1 en 2, en 21, § 1 Verordening (EG) nr. 952/2006 van de Commissie van 29 juni 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 318/2006 van de Raad, wat betreft het beheer van de interne suikermarkt en het quotastelsel

- Art. 57, §§ 1 en 2 Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

Per verkoopjaar wordt er door de lidstaat aan de erkende fabrikant een productiequotum toegekend en de voorwaarden voor dat quotum worden niet over twee opeenvolgende jaren maar over het enkele betrokken verkoopjaar beoordeeld.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Landbouw - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Kwantitatieve beperking van de productie - Invoeringsmodaliteiten

- Artt. 55, § 2, 56, §§ 1 en 2, 61, eerste en tweede lid, 63, §§ 1 en 2, en 64, § 1, a) Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

P.22.0483.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.12 AC nr. ...

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van dat bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokkene, zoals die worden bevestigd door artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en volgens het Hof van Justitie dient het Belgische onderzoeksgerecht dat bewijzen heeft dat er een reëel gevaar bestaat dat personen die in de uitvaardigende staat zijn gedetineerd onmenselijk of vernederend worden behandeld, verplicht is te beoordelen of dit gevaar bestaat alvorens tot de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel te besluiten; het onderzoeksgerecht dient zich bij deze beoordeling te baseren op objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens die, wat de detentievoorwaarden van de uitvaardigende lidstaat betreft, kunnen duiden op gebreken die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken, hetzij bepaalde detentiecentra betreffen en deze gegevens kunnen blijken uit internationale rechterlijke beslissingen, zoals de arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; het onderzoeksgerecht moet daarbij concreet en nauwkeurig nagaan of er zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd vanwege de detentieomstandigheden in die lidstaat een reëel gevaar zal lopen te worden onderworpen aan een onmenselijke of vernederende behandeling wanneer hij wordt overgeleverd aan die lidstaat en daartoe, zo nodig, aan de uitvaardigende rechterlijke autoriteit om aanvullende gegevens moet verzoeken en in afwachting van de ontvangst van deze gegevens zijn beslissing over de overlevering moet uitstellen (1). (1) HvJ (Grote Kamer) 5 april 2016, C-404/15 en C-659/16.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Hof van Justitie - Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 1, derde lid - Schending van de fundamentele rechten van artikel 6 VEU - Detentieomstandigheden in de gevangenissen van de uitvaardigende staat - Uitlegging door het Hof van Justitie - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Art. 1, derde lid Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1422.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.1 AC nr. ...

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal doorslaggevend acht voor de beslissing over de schuldigverklaring, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklaagde voor de rechter tegenspraak heeft kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de rechter moet zijn beslissing niet motiveren aan de hand van welbepaalde vaste criteria, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie bepaalde vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming; evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1353.N, AC 2022, nr. 60, met concl. OM; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1245.N, AC 2022, nr. 14.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Hof van Justitie - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Recht op een eerlijk proces - Criteria - Gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming - Aanvoering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het enkele feit dat de algemene en ongedifferentieerde bewaarplicht van communicatiegegevens door telecomoperatoren in strijd is met het Unierecht zoals uitgelegd door het Hof van Justitie en een miskenning uitmaakt van het recht op de bescherming van het privéleven en van de persoonsgegevens van een algemeenheid van burgers, heeft niet tot gevolg dat die onregelmatigheid steeds de ernst van het door een beklaagde gepleegd misdrijf overstijgt.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Hof van Justitie - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Ernst van het misdrijf - Toepassing

P.22.0078.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.15 AC nr. ...

De doeltreffendheid van de door het Unierecht verleende rechtsbescherming, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie (1), verplicht de rechter niet om in strijd met het Unierecht verkregen communicatiegegevens die de speurders op het spoor van een verdachte hebben gezet, maar voor het overige niet doorslaggevend zijn voor de beslissing over diens schuldigverklaring, uit het bewijs te weren indien de betrokkene niet is gehinderd in zijn mogelijkheid om over die gegevens tegenspraak te voeren en er is voldaan aan de andere voorwaarden van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. (1) Zie HvJ 6 oktober 2020, gevoegde zaken C-511/18, C-512/18 en C-520/18, La Quadrature du Net e.a., nr. 221–228, www.curia.europa.eu; HvJ 2 maart 2021, zaak C-746/18, Prokuratuur, nr. 41-44, www.curia.europa.eu.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Hof van Justitie - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Doeltreffendheid van de door het Unierecht verleende rechtsbescherming - Doorslaggevend karakter van het bewijs - Uitsluiting

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal doorslaggevend acht voor de beslissing over de schuldigverklaring, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklaagde voor de rechter tegenspraak heeft kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de rechter moet zijn beslissing niet motiveren aan de hand van welbepaalde vaste criteria, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie bepaalde vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming; evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1353.N, AC 2022, nr. 60, met concl. OM; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1245.N, AC 2022, nr. 14.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Hof van Justitie - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Recht op een eerlijk proces - Criteria - Gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming - Aanvoering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het beginsel van de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie (1), vereist niet dat een nationale bewijsuitsluitingsregel, dit is hier artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, steeds een sanctie bepaalt voor bewijsmateriaal dat is verkregen met miskenning van de persoonlijke levenssfeer en de verwerking van persoonsgegevens zoals beschermd door het Unierecht; meer specifiek is een sanctie niet vereist wanneer de Belgische rechter oordeelt dat het bewijsmateriaal geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde miskent of dat de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast of dat het gebruik van het bewijsmateriaal, in verhouding tot het geheel van de gegevens van het strafdossier, niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces, die beoordeling immers inhoudend dat het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal geen ongerechtvaardigd nadeel toebrengt aan de beklaagde. (1) Zie HvJ 6 oktober 2020, gevoegde zaken C-511/18, C-512/18 en C-520/18, La Quadrature du Net e.a., nr. 221–228, www.curia.europa.eu; HvJ 2 maart 2021, zaak C-746/18, Prokuratuur, nr. 41-44, www.curia.europa.eu.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Hof van Justitie - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Miskenning van de persoonlijke levenssfeer en verwerking van persoonsgegevens - Doeltreffendheid van de door het Unierecht verleende rechtsbescherming - Nationale bewijsuitsluitingsregel - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Sanctie

P.21.1500.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.4 AC nr. ...

De artikelen 6.4 en N Herziening Europees Sociaal Handvest bepalen dat de Staten die hierbij partij zijn het stakingsrecht erkennen en het kunnen regelen; die bepalingen, die onvoldoende duidelijk en nauwkeurig zijn om er een rechtstreekse werking aan toe te kennen in het kader van de strafvervolging, kennen aan een beklaagde geen subjectief recht toe dat hij zou kunnen doen gelden tegen de tegen hem gevorderde strafsancties.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikelen 6.4 en N Herziening Europees Sociaal Handvest - Betoging - Kwaadwillige verkeersbelemmering - Bestraffing van het misdrijf - Stakingsrecht

- Artt. 6.4 en N Het Herziene Europees Sociaal Handvest

Artikel 52, §§ 1 en 3, van de verordening 883/2004/EG past het beginsel van de samentelling van tijdvakken toe op de ouderdoms- en nabestaandenpensioenen, door in § 1, b, te bepalen dat het pensioen moet worden berekend op grond van alle tijdvakken van verzekering die overeenkomstig de wetgeving van alle betrokken lidstaten zijn vervuld, naar verhouding van de duur van de tijdvakken die overeenkomstig de toegepaste nationale wetgeving zijn vervuld, waarbij tegelijkertijd een pensioen moet worden gewaarborgd dat ten minste gelijk is aan het bedrag dat krachtens § 1, a), uitsluitend op grond van de nationale wetgeving is berekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening 883/2004/EG van 29 april 2004 - Persoon die in het Groothertogdom Luxemburg verblijft - Werknemer in België - Tijdvak van werkloosheid in het Groothertogdom Luxemburg - Belgisch tijdvak van arbeidsongeschiktheid - Recht op het rustpensioen - Tijdvakken van verzekering die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Inaanmerkingneming - Toepasselijk beginsel - Samentelling - Wijze van bepaling van het bedrag van de verschuldigde uitkering

- Artt. 5, a) en b), 6, 52, §§ 1, a) en b), en 3, en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

De inaanmerkingneming van tijdvakken van verzekering die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld, houdt geen verband met het in artikel 5 van de verordening 883/2004/EG vermelde beginsel van de gelijkstelling van uitkeringen, maar met het in artikel 6 van die verordening vermelde beginsel van de samentelling van de perioden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening 883/2004/EG van 29 april 2004 - Socialezekerheidsuitkeringen - Tijdvakken van verzekering die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Inaanmerkingneming - Toepasselijk beginsel

- Artt. 5, a) en b), 6, 52, §§ 1, a) en b), en 3, en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

Voor de berekening van het rustpensioen met inaanmerkingneming, overeenkomstig de verordening 883/2004/EG, van de tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld, wordt geen toepassing gemaakt van artikel 5 maar van de artikelen 6, 52 en 56 van die verordening (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening 883/2004/EG van 29 april 2004 - Persoon die in het Groothertogdom Luxemburg verblijft - Werknemer in België - Berekening van het rustpensioen - Tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Toepasselijke bepalingen van de verordening 883/2004/EG van 29 april 2004

- Artt. 5, a) en b), 6, 52, §§ 1, a) en b), en 3, en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

Voor de berekening van de pro-rata-uitkering overeenkomstig artikel 52, § 1, b), van de verordening 883/200/EG wordt het fictieve loon, dat betrekking heeft op de tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld, bepaald op grond van de gegevens bedoeld in artikel 24bis, punt 1, Algemeen Reglement Werknemerspensioen, namelijk, in de regel, voor elke werkloosheidsdag, het dagelijks gemiddelde van de werkelijke, forfaitaire en fictieve lonen van de werknemer met betrekking tot het voorgaande kalenderjaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening 883/2004/EG van 29 april 2004 - Persoon die in het Groothertogdom Luxemburg verblijft - Werknemer in België - Berekening van de pro-rata-uitkering - Tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Wijze van bepaling van het fictieve loon

- Art. 24bis, punt 1 KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

- Artt. 52, § 1, b), en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

Voor de berekening van het in artikel 52, lid 1, a, van de verordening 883/2004/EG bedoelde autonoom pensioen worden de tijdvakken van werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld. niet gelijkgesteld met tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de nationale wetgeving zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening 883/2004/EG van 29 april 2004 - Persoon die in het Groothertogdom Luxemburg verblijft - Werknemer in België - Berekening van het autonoom pensioen - Tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Lot

- Artt. 5, a) en b), 6, 52, §§ 1, a) en b), en 3, en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

P.21.1329.F 5 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220105.2F.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 21, § 2, van de wet van 22 mei 2017 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken kan de overdracht van het bewijsmateriaal door de Belgische uitvoerende autoriteit aan de uitvaardigende Staat worden opgeschort in afwachting van een beslissing over het rechtsmiddel dat overeenkomstig artikel 22 van die wet is aangewend, tenzij in het Europees onderzoeksbevel voldoende gemotiveerd is dat een onmiddellijke overdracht essentieel is voor het goede verloop van het onderzoek of voor de bescherming van de individuele rechten; in zoverre de wet geen onderscheid maakt, kan de opschorting worden bevolen ongeacht welk van de twee in voormeld artikel 22 bedoelde rechtsmiddelen nog aanhangig is, maar wanneer degene die de opheffing van de inbeslagname van voorwerpen hiervóór reeds een rechtsmiddel heeft aangewend om zich te verzetten tegen de overdracht van dezelfde voorwerpen naar de verzoeker en dit eerste rechtsmiddel definitief is verworpen, heeft die partij geen enkel belang meer bij het tweede rechtsmiddel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 6.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Rechtshulp - Strafzaken - Europees onderzoeksbevel - Overdracht van het bewijsmateriaal - Rechtsmiddel aangewend overeenkomstig artikel 22 van de wet van 22 mei 2017 - Schorsende werking

- Artt. 21 en 22 Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken

C.20.0433.F 3 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211203.1F.1 AC nr. ...

De met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad waardoor een derde-wederverkoper doelbewust deelneemt aan de miskenning, door de erkende verdeler, van het verbod om de waren aan een niet-erkende derde te verkopen, is in de regel geen gegronde reden die een uitzondering vormt op de uitputting van de rechten van de merkhouder.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn 2008/95/EG - Merken - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Erkende verdeler - Verbod om aan een niet-erkende derde te verkopen - Derde-wederverkoper - Doelbewust deelneming aan de miskenning van dat verbod

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, 7, § 1, en 8, § 2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

De schending van elke wettelijke bepaling die een loyauteitsplicht ten aanzien van de merkhouder oplegt, vormt geen gegronde reden.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn 2008/95/EG - Merken - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Wettelijke bepaling die een loyauteitsplicht ten aanzien van de merkhouder oplegt

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, 7, § 1, en 8, § 2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

De gegronde redenen hebben tot doel het specifieke voorwerp van het merkrecht te beschermen en enkel een deloyale handelwijze die dat voorwerp aantast, kan de uitputting van het recht van de merkhouder belemmeren.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn 2008/95/EG - Merken - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Doel

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, en 7, § 1 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

Noch de omstandigheid dat een derde-wederverkoper zich ten aanzien van de consumenten aan oneerlijk geachte handelspraktijken schuldig maakt, noch het bestaan van een met de eerlijke marktpraktijken strijdig gedrag dat wel de beroepsbelangen van de merkhouder maar niet zijn merkrecht aantast, vormt een dergelijke gegronde reden.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn 2008/95/EG - Merken - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Derde-wederverkoper - Ten aanzien van de consumenten oneerlijk geachte handelspraktijk - Met de eerlijke marktpraktijken strijdig gedrag

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, en 7, § 1 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

S.20.0092.F 15 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1 AC nr. ...

Artikel 2 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet aldus worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht om de vergoeding voor periodes van thuiswachtdienst vast te stellen naargelang die periodes voorafgaandelijk zijn aangemerkt als “arbeidstijd” dan wel als “rusttijd” (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 721.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Richtlijn 2003/88/EG van het Europese Parlement en de Raad van 4 november 2003 - Periodes van thuiswachtdienst - Vergoeding

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

C.20.0323.N 7 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.4 AC nr. ...

Het verlies van een voordeel of dienst bij weigering van toestemming kan de mogelijkheid van een echte vrije keuze doen ontbreken en een nadelig gevolg uitmaken in de zin van punt 42 van de preambule bij de Algemene Verordening Gegevensbescherming (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Rechtstreeks toepasselijk - Algemene verordening gegevensbescherming - Verwerking van persoonsgegevens - Weigering toestemming - Verlies van voordeel of dienst

- Artt. 4, 11), en 6, eerste lid Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

- Art. 288, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.21.0757.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 40, § 4, Vreemdelingenwet en artikel 7.1 van de Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden volgt niet dat het verblijf van een burger van de Europese Unie in een andere dan zijn eigen lidstaat voor een periode van meer dan drie maanden onvoorwaardelijk is gewaarborgd; dit verblijf is integendeel onderworpen aan de voorwaarden dat de vreemdeling in het bezit is van een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort en dat hij hetzij werk heeft of ten minste de reële kans heeft er te vinden, hetzij voldoende bestaansmiddelen heeft om te voorkomen dat hij tijdens zijn verblijf ten laste komt van het socialebijstandstelsel van het gastland, hetzij bij een onderwijsinstelling is ingeschreven om er een opleiding te volgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 623.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Onderdanen van de Europese Unie - Recht op vrij verkeer - Beperkingen - Recht op verblijf in een andere Lidstaat - Verblijf van meer dan drie maanden

- Art. 40, § 4 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7.1 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden

Krachtens artikel 36 van de Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, kunnen de lidstaten het stelsel van sancties vaststellen dat van toepassing is op overtredingen van de ter uitvoering van die richtlijn vastgestelde nationale bepalingen; naargelang van het door het gastland bepaalde stelsel, kan dus de overtreding worden bestraft van de bepalingen die de voorwaarden vermelden waaronder een burger van de Europese Unie gedurende meer dan drie maanden op het grondgebied van dat land mag verblijven; geen enkele van de bepalingen van de Vreemdelingenwet of de Richtlijn 2004/38/EG verbiedt om een burger van de Unie strafrechtelijk te bestraffen wanneer zijn langdurig verblijf niet voldoet aan de voorwaarden die de in het nationaal recht omgezette Europese rechtsregel op de toekenning van dat recht stelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 623

Verdragsbepalingen - Beginselen - Onderdanen van de Europese Unie - Vrij verkeer - Recht op verblijf in een andere Lidstaat - Verblijf van meer dan drie maanden - Niet-naleving van de voorwaarden - Sanctie - Misdrijf van illegaal verblijf

- Art. 36 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden

D.21.0005.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6 AC nr. ...

Een tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten die, na een eerste vervolging, al tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak hebben geleid, is verboden, voor zover die vervolgingen eenzelfde persoon betreffen; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feiten als dusdanig moeten identiek of substantieel dezelfde zijn, niet de misdrijven of de kwalificatie van de feiten (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.18.0407.N, AC 2019, nr. 341.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Tuchtzaken - Handvest Grondrechten EU - Artikel 50 - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

S.19.0071.F 21 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210621.3F.6 AC nr. ...

Artikel 2.1 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet in die zin worden uitgelegd dat, zelfs als de werknemer niet op zijn arbeidsplaats, zijn woonplaats of een andere verblijfplaats dient te verblijven, de wachttijd tijdens welke hij permanent beschikbaar moet zijn en onderworpen is aan verplichtingen die hem door de werkgever worden opgelegd, waaronder met name het tijdsbestek waarbinnen hij het werk moet hervatten, en die hem op een objectieve en zeer ingrijpende wijze beperken in het vrije tijdsbeheer van de periodes waarin er op hem geen beroep wordt gedaan, moet worden beschouwd als "arbeidstijd"; artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000 kan niet anders worden uitgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Richtlijn 2003/88/EG van het Europese Parlement en de Raad van 4 november 2003 - Arbeidstijd - Begrip

- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector
- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

C.18.0089.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.8 AC nr. ...

De Verordeningen (EEG) nr. 857/84 en 764/89, die, in overeenstemming met artikel 288, tweede lid VWEU, bepalen dat zij verbindend zijn in al hun onderdelen en rechtstreeks toepasselijk zijn in de lidstaten, zijn, wat hun respectievelijke bepalingen betreft onder de artikelen 2, 3 en 3bis, 4, eerste lid, c), 6 eerste lid, en 12, c) voldoende duidelijk, bepaald en onvoorwaardelijk, hebben aldus rechtstreekse gevolgen in de Belgische rechtsorde en scheppen voor de rechtzoekenden individuele rechten die door de nationale rechtbanken moeten worden beschermd (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Verordening - Verordeningen (EEG) nr. 857/84 en 764/89 - Verbindend en rechtstreeks toepasselijk

---

C.19.0303.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.38 AC nr. ...

Een overeenkomst waarin een aanbestedende dienst van een lidstaat rechtstreeks en dus met miskenning van het gelijkheids- en transparantiebeginsel vervat in de artikelen 49 en 56 VWEU, aan een marktdeelnemer uit dezelfde lidstaat een dienstenconcessie gunt met een duidelijk grensoverschrijdend belang, doet een toestand ontstaan die in strijd is met de openbare orde; dergelijke overeenkomst is bijgevolg volstrekt nietig bij gebrek aan geoorloofd voorwerp, behoudens wanneer wordt vastgesteld dat er geen enkele potentieel geïnteresseerde marktspeler was, of indien de rechter beslist om de overeenkomst niet te vernietigen wegens dwingende redenen van algemeen belang die het noodzakelijk maken dat de opdracht of de concessie voortgang vindt (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Grondslagen - Gelijkheids- en transparantiebeginsel - Concessieovereenkomst voor diensten - Miskenning van het gelijkheids- en transparantiebeginsel - Nietigheid

- Artt. 6 en 1108 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 49, eerste lid, en 56, eerste lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

---

F.17.0025.F 14 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210114.1F.17 AC nr. 727

Wanneer de Belgische Staat door een andere lidstaat wordt verzocht een schuldvordering in te vorderen, wordt die schuldvordering niet gelijkgesteld met een schuldvordering van de Belgische Staat en moet de opbrengst van de invordering ervan worden overgemaakt aan die buitenlandse autoriteit (1). (1) HvJ, 11 juni 2020, nr. C-19/19.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Europese richtlijn 2008/55/EG - Europese richtlijn 76/308/EEG - Bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen van een Lidstaat - Schuldvordering van de verzoekende lidstaat - Geen gelijkstelling met de schuldvordering van de aangezochte overheid

Verdragsbepalingen - Allerlei - Europese richtlijn 2008/55/EG - Europese richtlijn 76/308/EEG - Bijstand inzake de

invordering van schuldvorderingen van een Lidstaat - Schuldvordering van de verzoekende lidstaat - Geen gelijkstelling met de schuldvordering van de aangezochte overheid

P.20.1246.F 6 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.11 AC nr. ...

Krachtens artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn mag de bewaring van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsprocedure is ingeleid, ten hoogste worden verlengd met nog eens twaalf maanden, indien die procedure meer tijd vergt omdat de betrokkene niet meewerkt of de nodige documentatie uit derde landen op zich laat wachten.

Verdragsbepalingen - Beleid - Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Termijn - Verlenging

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn heeft niet tot gevolg dat de overtreding van het bevel om het grondgebied te verlaten door de vreemdeling rechtmatig wordt, aangezien die overtreding een wanbedrijf vormt dat strafbaar is met de straffen bepaald in artikel 75 Vreemdelingenwet; bijgevolg verbiedt artikel 15.6 het de lidstaten niet om een nieuwe dwangmaatregel te treffen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling wiens voortgezet illegaal verblijf een dergelijke maatregel vereist, en die zijn repatriëring verhindert (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661.

Verdragsbepalingen - Beleid - Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Nieuwe dwangmaatregel om de verwijdering te verzekeren - Rechtmatigheid

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

C.20.0213.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.5 AC nr. ...

Het wettelijk verblijf zoals bedoeld in artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN dat in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van artikel 12bis, § 1, 2°, WBN inzake de nationaliteitsverklaring, moet in die zin worden uitgelegd, conform artikel 25 Burgerschapsrichtlijn, dat de toelating of machtiging van de Unieburger die in het Rijk werknemer is, om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet, rechtstreeks voortvloeit uit artikel 21, eerste lid, VWEU, zodra voldaan is aan de voorwaarden van de artikelen 7, eerste lid, a), of 16, eerste lid, Burgerschapsrichtlijn, zoals omgezet in de artikelen 40, § 4, 1°, en 42quinquies, § 1, Vreemdelingenwet.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Unieburger - Migrerende werknemer - Verblijfstitel - Grondslag

C.20.0224.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.6 AC nr. ...

Het wettelijk verblijf zoals bedoeld in artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN dat in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van artikel 12bis, § 1, 1°, WBN inzake de nationaliteitsverklaring, moet in die zin worden uitgelegd dat de toelating of machtiging van de Unieburger die familielid is van een burger van de Unie die in het Rijk werknemer is, om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet, rechtstreeks voortvloeit uit het Unierecht, zodra voldaan is aan de voorwaarden van de artikelen 7, eerste lid, d), of 16, eerste lid, Richtlijn 2004/38/EG van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, zoals omgezet in de artikelen 40bis, § 2 en § 4, en 42quinquies, § 1, Vreemdelingenwet.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Unieburger familielid - Familielid van een migrerende werknemer - Verblijfstitel - Grondslag

F.19.0126.N 4 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.3 AC nr. ...

Het beginsel van de Unietrouw, vervat in artikel 10 EG-Verdrag, vereist dat de nationale rechter artikel 53, 6°, WIB 1992 in die zin uitlegt dat het aftrekverbod ook van toepassing is op de door de Europese Commissie krachtens artikel 23, lid 2, a), Verordening 1/2003 opgelegde geldboeten wegens een inbreuk op artikel 81 of 82 EG-Verdrag, opdat de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unierechtelijke verbods- en sanctiebepalingen inzake het mededingingsrecht niet in gevaar wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Beginsel van de Unietrouw - Nationale rechter - Uitlegging nationale bepalingen in overeenstemming met het Unierecht - Vereiste

- Art. 53, 6° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.20.0012.F 18 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.4 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat het bedrag van de onterecht betaalde uitvoerrestituties op landbouwproducten als zodanig geen schade vormt waarvan de Commissie de vergoeding zou kunnen vorderen door middel van een voor de strafrechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering, aangezien zij op grond van de Europese reglementering over een eigen herstelmogelijkheid beschikt en dat de Commissie niet aantoont dat de toekenning van de onterecht betaalde restituties, dankzij concurrentievervalsende misdrijven, op zich specifieke kosten voor de gemeenschapsbegroting heeft veroorzaakt, waarvoor zij over geen enkele eigen vergoedingswijze beschikt, sluit het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de door de Commissie van de Europese Gemeenschappen ten voordele van de beklaagde vennootschappen verrichte stortingen en de misdrijven actieve omkoping en schending van het beroepsgeheim, waaraan zij schuldig zijn verklaard, niet wettig uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 710.

Verdragsbepalingen - Beleid - Landbouwbeleid - Uitvoerrestituties op landbouwproducten - Rechtspersonen die schuldig zijn verklaard aan actieve omkoping en schending van het beroepsgeheim - Schade geleden door de Commissie van de Europese Gemeenschappen - Onterecht betaalde restituties - Oorzakelijk verband met de misdrijven

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0604.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 51 EU-Handvest Grondrechten zijn de bepalingen van dit handvest, zoals het recht van elk kind op persoonlijk contact met zijn ouders, gericht tot de instellingen, organen en instanties van de Unie en tot de Lidstaten uitsluitend van toepassing wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen (1). (1) Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139; Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781 met concl. van advocaat-generaal. D. VANDERMEERSCH in Pas.; Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

Verdragsbepalingen - Beginselen - EU Handvest Grondrechten - Toepassingsgebied

- Artt. 24.3 en 51 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging houdt geen verbeurdverklaring in van de niet-aangehaalde goederen en is evenmin preventief of repressief van aard, maar houdt enkel verband met de vaststelling van de door het misdrijf veroorzaakte schade en vormt aldus een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren, zodat de rechter alle beklaagden ten laste van wie hij de verbeurdverklaring uitspreekt, hoofdelijk moet veroordelen tot de betaling van die tegenwaarde bij de niet-overlegging.; de veroordeling inzake douane en accijnzen tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan is geen straf, noch naar Belgisch recht noch in de autonome interpretatie ervan in artikel 7 EVRM, artikel 15 IVBPR en artikel 49 Handvest Grondrechten Europese Unie, maar een civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring; dat de veroordeling wordt uitgesproken ten gevolge van een veroordeling voor een strafbaar feit en tijdens een procedure die van strafprocesrechtelijke aard is, verleent aan die veroordeling niet het karakter van straf (1). (1) Cass. 4 oktober 2016, AR P.14.1881.N, AC 2016, nr. 540; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0124.N, AC 2016, nr. 479; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1132.N, AC 2016, nr. 423; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. 424; Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 29 april 2014, NC 2014, 318 en noot P. WAETERICNK, "Juridische ?creativiteit' ten dienste van de ?kaalpluk' bij accijns- en douanefraude"; Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr. 130 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER

Verdragsbepalingen - Beginselen - Legaliteitsbeginsel - Artikel 49 Handvest Grondrechten Europese unie - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard - Draagwijdte

---

S.18.0086.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.10 AC nr. ...

Artikel 29.1 van de richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011, - inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming, - legt aan elke lidstaat een nauwkeurige en onvoorwaardelijke resultaatsverplichting op om ervoor te zorgen dat eenieder, die in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming en aan wie hij bescherming verleent, dezelfde nodige sociale bijstand ontvangt als die voorzien voor de eigen onderdanen; de begunstigde kan deze bepaling aanvoeren voor de nationale rechterlijke instanties, namelijk om de onverenigbaarheid van een nationale regeling met deze bepaling op te werpen, zodat de beperking van zijn rechten die deze regeling inhoudt, wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 431.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Gehandicapten - Wet Tegemoetkoming Gehandicapten - Inkomensvervangende tegemoetkoming en integratietegemoetkoming - Onderdanen van derde landen - Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 - Begunstigde van de subsidiaire bescherming - Dezelfde nodige sociale bijstand als die voorzien voor de eigen onderdanen

---

P.20.0320.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20 AC nr. ...

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 VEU en het onderzoeksgerecht beoordeelt in feite of er een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten bestaat in de zin van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en of de gegevens het vermoeden van eerbiediging van die rechten door de uitvaardigende staat weerleggen; het onderzoeksgerecht beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en wanneer het van oordeel is dat de persoon wiens overlevering wordt gevraagd, niet aannemelijk maakt dat er een kennelijk gevaar bestaat voor een aantasting van zijn fundamentele rechten, is het niet verplicht de betrokkene te verzoeken om daarover nadere gegevens te verstrekken (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. Van Gaever, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 86-104.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Verdrag betreffende de Europese Unie - Artikel 6 - Fundamentele rechten - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4, 5° - Weigeringsgrond - Fundamentele rechten - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Art. 6 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

C.18.0572.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.8 AC nr. ...

Het effectiviteitsbeginsel vereist dat een tussenpersoon die voor rekening van een particulier een in strijd met het Unierecht gedane heffing aan de Staat heeft betaald, zich nog tegen de Staat moet kunnen keren wanneer zij door de particulier in terugbetaling wordt aangesproken van de ten onrechte ontvangen bijdragen en de bijzondere vervaltermijn waarbinnen zij een eigen vordering in terugbetaling tegen de staat kan instellen, is verstreken gezien de Staat zelf de aan hem toe te schrijven gevolgen van de onverschuldigde betaling dient te dragen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Effectiviteitsbeginsel - Heffing betaald door particuliere tussenpersoon - Heffing in strijd met het Unierecht - Vordering in terugbetaling tegen de Belgische Staat

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie vooraf- gaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag van Lissabon - Protocol betreffende de overgangsbepalingen - Artikel 9 - Handelingen van de instellingen, organen en instanties van de Unie die vastgesteld zijn op basis van het

Verdrag betreffende de Europese Unie - Kaderbesluiten - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Rechtsgevolgen - Draagwijdte

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag betreffende de Europese Unie - Artikel 34.2 b) VEU - Kaderbesluiten - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Bindende werking - Draagwijdte

---

F.18.0117.N 23 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.7 AC nr. ...

Het dwangbevel dat wordt uitgevaardigd als de Belgische vervangende titel en dat strekt tot invordering van douanerechten die verschuldigd zijn aan een verzoekende buitenlandse Lidstaat van de Europese Unie, is geen oorspronkelijke taxatietitel waarin de belastingschuld materieel geconcretiseerd wordt en maakt een loutere uitvoeringshandeling uit tot inning van een buitenlandse fiscale schuld; die uitvoeringshandeling is geen bestuurshandeling in de zin van artikel 1 van de wet van 29 juli 1991 die uitdrukkelijk moet worden gemotiveerd.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Douaneschuld - Invordering gevraagd door een lidstaat van de EU - Richtlijn 76/308/EEG van de EG-Raad - Wet 20 juli 1979 - Aangezochte Belgische autoriteit - Dwangbevel - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

- Art. 1 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

- Artt. 13 en 16 Wet 20 juli 1979 betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit bepaalde bijdragen, rechten, belastingen en andere maatregelen

---

C.19.0139.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.1 AC nr. ...

Een intrekkingsbeslissing van een overeenkomst die uitgaat van een contracterende instelling, handelend als bestuursorgaan is een appellabel besluit in de zin van artikel 230, vierde lid EG-verdrag waarvan de nationale rechter, bij gebrek aan beroep bij het Hof van Justitie, de geldigheid niet meer kan beoordelen.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Handelingen van de Europese instellingen - Afwezigheid van beroep bij het Hof van Justitie - Bevoegdheid van de nationale rechter

- Art. 230, vierde lid Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap, in de versie ervan geconsolideerd te Amsterdam op 2 oktober 1997, goedgekeurd bij de wet van 10 augustus 1998

P.19.0031.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.1 AC nr. ...

Een verordening heeft volgens artikel 288, tweede lid, VWEU, een algemene strekking, ze is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elk lidstaat.; daaruit vloeit voort dat zij geen verdere uitvoering behoeft door de lidstaten, tenzij de verordening anders beschikt maar dat de lidstaten gebeurlijk wel dienen in te staan voor het vaststellen van de sancties.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Artikel 288 - Rechtshandelingen van de Unie - Verordening - Draagwijdte

C.18.0565.N 25 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191125.3N.9 AC nr. ...

Noch uit artikel 85, eerste lid, b, Verordening 883/2004, noch uit de artikelen 1, 3 en 8 van het Haags Verkeersongevallenverdrag volgt dat de verjaring van het vorderingsrecht van een orgaan dat prestaties overeenkomstig deze verordening is verschuldigd en ter zake beschikt over een onmiddellijk recht ten opzichte van de derde die verplicht is de schade te vergoeden, wordt beheerst door het recht van de staat waar het schadeverwekkende feit zich heeft voorgedaan.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Verordening 883/2004 - Artikel 85, lid 1 - Aard van de bepaling

P.19.0426.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.2 AC nr. ...

Een informaticasysteem zoals bedoeld in artikel 39bis Wetboek van Strafvordering, zoals in 2012 van toepassing, is een systeem voor de opslag, verwerking of overdracht van gegevens; daartoe kan een gegevensbank behoren met de gebruikshistoriek van een website; zo voor een netwerkdoorzoeking enkel de onderzoeksrechter bevoegd is, gelet op artikel 88ter Wetboek van Strafvordering; vereisen artikel 7 Handvest van de Grondrechten van de EU, artikel 8 EVRM en artikel 22 Grondwet als dusdanig niet dat een informaticadoorzoeking wordt uitgevoerd door een onderzoeksrechter; artikel 39bis Wetboek van Strafvordering vormt een wettelijke uitzondering op de in artikel 28bis, §3 Wetboek van Strafvordering bepaalde regel dat opsporingshandelingen gesteld onder leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings geen miskenning mogen inhouden van individuele rechten en vrijheden; bijgevolg vereist een informaticadoorzoeking geen rechterlijke tussenkomst en impliceert het ontbreken van een dergelijke tussenkomst geen miskenning van het recht op privacy.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Eerbiediging van het privé-leven - Informaticadoorzoeking

C.18.0381.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.2 AC nr. ...

Een nietig verklaarde overeenkomst kan voor partijen geen grondslag van rechten en verplichtingen zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Artikel 81, tweede lid EG-verdrag (thans artikel 101 VWEU) - Distributieovereenkomst - Beding van verticale prijsbeperking - Hardekernrestrictie - Nietigheid van rechtswege

- thans art. 101 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Art. 81, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap, in de versie ervan geconsolideerd te Amsterdam op 2 okt. 1997, goedgekeurd bij de wet van 10 augustus 1998

C.19.0005.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.4 AC nr. ...

Een op een prejudiciële vraag gewezen arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie, waarbij werd geoordeeld dat de artikelen 28 en 30 EG-Verdrag en 11 en 13 EER-Overeenkomst onder bepaalde voorwaarden niet in de weg staan aan een nationale regeling die voorziet in de toekenning door de bevoegde gewestelijke reguleringsinstantie van verhandelbare certificaten voor de op het grondgebied van het betrokken gewest opgewekte groene stroom en die de elektriciteitsleveranciers verplicht tot jaarlijkse inlevering van een bepaalde hoeveelheid van deze certificaten, waarbij deze niet aan die verplichting kunnen voldoen door garanties van oorsprong te gebruiken die afkomstig zijn uit andere lidstaten van de Unie of uit derde landen die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, bindt niet slechts de verwijzende rechter, maar ook elke andere nationale rechter, wat betreft de uitleg van de in het geding zijnde bepalingen van Unierecht, onder voorbehoud van de mogelijkheid voor deze nationale rechter om een nieuwe vraag te stellen aan het Hof van Justitie, zodat de appelrechters die oordelen dat de vereiste tussenkomst van de Vlaamse regering om de gelijkheid of gelijkwaardigheid te aanvaarden van garanties van oorsprong uit andere lidstaten van de Europese unie of uit derde landen die partij zijn bij de EER-Overeenkomst geen schending van het Unierecht uitmaakt zonder de door het Hof van Justitie gedefinieerde voorwaarden voor die regeling na te gaan, hun beslissing niet naar recht verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Hof van Justitie - Prejudiciële vraag - Arrest - Uitlegging van het Unierecht

- Artt. 23, § 1, eerste lid, en 25 Decreet 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt
- Art. 267, eerste lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.18.0248.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.1 AC nr. ...

Een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat kan in een andere lidstaat worden opgeroepen, ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad voor het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen; als plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan, moet, volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, worden begrepen hetzij de plaats van de veroorzakende gebeurtenis die aan de schade ten grondslag ligt, hetzij de plaats waar de schade is ingetreden; met het begrip "plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan" wordt niet gedoeld op de plaats waar de verzoeker woont enkel op grond dat deze aldaar financiële schade heeft geleden die voortvloeit uit het in een andere verdragsluitende staat ingetreden en door hem geleden verlies van onderdelen van zijn vermogen; daarentegen is de bevoegdheid van de gerechten van de woonplaats van de verzoeker gerechtigd voor zover deze woonplaats inderdaad de plaats is van de schadebrengende gebeurtenis of het intreden van de schade (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 5.3 EEX-Verordening - Gerecht van de plaats waar het schade brengende feit zich heeft voorgedaan - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 5.3 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

P.19.0508.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.4 AC nr. ...

Artikel 12, 10°, Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen bepaalt dat de tenuitvoerlegging wordt geweigerd indien er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat de tenuitvoerlegging van de beslissing afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten zoals vastgesteld in artikel 6 VEU; het met de Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen ingevoerde stelsel is gesteund op het beginsel van het wederzijdse vertrouwen van de lidstaten in de kwaliteit van de respectieve strafrechtsplegingen en er bestaat dan ook een vermoeden van inachtneming van de fundamentele rechten ten gunste van de beslissingsstaat, zodat de weigering de beslissing te erkennen en de tenuitvoerlegging te bevelen, enkel gerechtvaardigd is bij het op geloofwaardige wijze aanvoeren van omstandige elementen die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene, waardoor het voormelde vermoeden wordt weerlegd (1). (1) D. VAN DAELE, "De tenuitvoerlegging in België van een vrijheidsbenemende straf of maatregel opgelegd in een andere lidstaat van de Europese Unie", NC 2015, pp. 286- 300; S. NEVEU, "La reconnaissance mutuelle des peines et mesures privatives de liberté. Une nouvelle étape de la construction d'un espace judiciaire européen", JT 2012, pp. 665-669; S. NEVEU, "De la loi du 23 mai 1990 à la loi du 15 mai 2012: quelques développements récents en matière de transfert interétatique de l'exécution de la peine privative de liberté", Ann. Dr. Louvain, pp. 269-299.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Wederzijds vertrouwen van de lidstaten in de respectieve strafrechtsplegingen - Fundamentele rechten - Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen - Wederzijdse erkenning van de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Verplichte weigeringsgrond - Artikel 12, 10° - Afbreuk aan de fundamentele rechten vastgesteld in artikel 6 VEU - Vereiste van aanvoering van geloofwaardigheid - Draagwijdte

P.19.0356.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.4 AC nr. ...

Een doeltreffend rechterlijk toezicht, zoals gewaarborgd bij artikel 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, vereist dat het gerecht dat toezicht houdt op een beslissing die het recht van de Unie toepast, kan nagaan of de bewijzen waarop die beslissing steunt, niet zijn verkregen en aangewend met miskenning van de rechten die gewaarborgd worden door het voormelde recht, en inzonderheid door het Handvest; een vonnis dat uitspraak doet over een vervolging, ingesteld wegens inbreuk op het wegverkeersreglement, is geen beslissing die het recht van de Europese Unie toepast; een dergelijk vonnis kan in zoverre het aangevoerde artikel 47 niet schenden.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Europese Unie - Artikel 47 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Toepassingsgebied - Inbreuk op het Wegverkeersreglement

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

S.17.0031.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.3 AC nr. ...

De artikelen 136, §1, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, en 294, §1, 13°, en §2, eerste en vierde lid, van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 zijn de omzetting van artikel 7, §4, eerste lid van Richtlijn 2011/24/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 9 maart 2011 betreffende de toepassing van de rechten van patiënten bij grensoverschrijdende gezondheidszorg; luidens dat artikel worden de kosten van grensoverschrijdende gezondheidszorg door de lidstaat van aansluiting terugbetaald of rechtstreeks betaald tot het bedrag dat door de lidstaat van aansluiting zou zijn ten laste genomen indien de gezondheidszorg op het grondgebied ervan zou zijn verleend maar het ten laste genomen bedrag is niet hoger dan de feitelijke kosten van de ontvangen gezondheidszorg; uit de bewoordingen van artikel 136, §1, van de gecoördineerde wet, die louter de door die wet bepaalde prestaties beogen, en uit de parlementaire voorbereiding van die bepaling, die deze mogelijkheid niet vermelden, blijkt dat voornoemd artikel 136, §1, en artikel 294, §1, 13°, en §2, eerste en vierde lid, de mogelijkheid die artikel 7, §4, tweede lid, van de richtlijn aan de lidstaat biedt, namelijk om meer terug te betalen dan het bedrag dat zou zijn ten laste genomen als de zorg op zijn grondgebied was verstrekt, niet benutten.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Gezondheidszorg - Geneeskundige verstrekkingen buiten het Belgisch grondgebied - Lidstaat van de Europese Unie of Staat die behoort tot de Europese Economische ruimte - Richtlijn 2011/24/EU - Terugbetaling of betaling door de Staat van aansluiting - Bedrag

P.19.0355.F 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.5 AC nr. ...

Het onderzoekgerecht dat belast is met het wettigheidstoezicht van de maatregel van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied van een burger van de Europese Unie, onderzoekt, zonder zich over de gepastheid ervan te mogen uitspreken, of uit de redenen van die beslissing blijkt dat de administratieve overheid haar evenredigheidstoezicht, bedoeld in artikel 43, § 2, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen heeft uitgeoefend.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Vreemdelingen - Burger van de Europese Unie - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Verweer bij het onderzoeksgerecht - Wettigheidstoezicht - Draagwijdte - Richtlijn 2004/38/EG - Artikel 28, § 1 - Factoren vermeld in die bepaling - Redenen van openbare orde en veiligheid - Afweging - Draagwijdte - Evenredigheidstoezicht

- Artt. 43, § 2, en 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 28, § 1, van richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, omgezet in intern recht door artikel 43, § 2, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen moet in die zin worden uitgelegd dat wanneer de maatregelen die worden overwogen meebrengen dat de betrokken persoon van het grondgebied van het gastland wordt verwijderd, die lidstaat rekening moet houden met de aard en de ernst van het aan die persoon verweten gedrag, de duur en, in voorkomend geval, de rechtmatigheid van zijn verblijf in die lidstaat, de tijd die sinds het hem verweten gedrag verstreken is, zijn gedrag gedurende die tijd, de mate waarin hij een actueel gevaar voor de samenleving vormt alsook de hechtheid van de maatschappelijke en culturele banden en familiebanden met die lidstaat (1). (1) EhJ-EU, 2 mei 2018, gevoegde zaken C-331/16 en C-366/16.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Vreemdelingen - Burger van de Europese Unie - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Richtlijn 2004/38/EG - Artikel 28, § 1 - Uitlegging

- Art. 43, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 28, § 1 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden

De lidstaat die de vrijheid van verkeer en verblijf van een burger van de Unie of zijn familieleden beperkt, moet, enerzijds, de bescherming van de fundamentele belangen aangevoerd ter ondersteuning van een dergelijke beperking en, anderzijds, de belangen van die persoon inzake de uitoefening van die vrijheden en ook van zijn privé- en gezinsleven tegen elkaar afwegen; de lidstaat moet hierbij rekening houden met de in artikel 28, § 1, van de Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 29 april 2004 vermelde factoren voor zover ze relevant zijn in die situatie.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Vreemdelingen - Burger van de Europese Unie - Richtlijn 2004/38/EG - Artikel 28, § 1 - Factoren vermeld in die bepaling - Redenen van openbare orde en veiligheid - Afweging

- Art. 43, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 28, § 1 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden

P.17.1140.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.6 AC nr. ...

Een voorziening in de zin van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3821/85 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad betreffende tachografen in het wegvervoer kan elk middel zijn dat voor de in die bepalingen bedoelde manipulaties kan worden gebruikt en bestuurderskaarten waarvan de bestuurder van het voertuig geen titularis is, kunnen dergelijk middel uitmaken.; de omstandigheid dat het gebruik van andermans bestuurderskaart als dusdanig strafbaar is gesteld, of dat een dergelijke kaart kan worden ingetrokken of geschorst bij misbruik of dat de bestuurder die de beschikking heeft in zijn voertuig van andermans bestuurderskaart niet is veroordeeld voor fraude met die kaart, belet niet dat het voorhanden hebben van de bestuurderskaart van een ander door de bestuurder in het voertuig een voorziening kan zijn in de zin van de voormelde bepalingen.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 - Begrip voorziening

P.18.0865.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.7 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 46, 47 en 48 van de Verordening (EU) nr. 165/2014 betreffende tachografen in het wegvervoer volgt dat de bepalingen van de Verordening (EEG) 3821/85 betreffende het controleapparaat in het wegvervoer slechts als overgangs- maatregelen blijven gelden voor zover ze zijn vervangen door bepalingen van de Verordening (EU) nr. 165/2014 die uitvoeringshandelingen vereisen; hieruit volgt dat vanaf 2 maart 2016 de aan de beklaagden met de telastleggingen opgedragen verplichtingen zijn vastgesteld in artikel 32.1 Verordening (EU) nr. 165/2014, bepaling die wat betreft deze verplichting als dusdanig geen verdere uitvoering behoeft.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 - Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 - Intrekking door artikel 47 Verordening (EU) nr. 165/2014 van de Verordening (EEG) nr. 3821/85 - Toepassing van Verordening (EU) nr. 165/2014 met ingang van 2 maart 2016 - Instandhouding door artikel 46 Verordening (EU) nr. 165/2014 van de Verordening (EEG) nr. 3821/85 als overgangsmaatregel tot de in de Verordening (EU) nr. 165/2014 genoemde uitvoeringshandelingen van toepassing worden - Telastleggingen vastgesteld in art. 32.1 Verordening (EU) nr. 165/2014 - Draagwijdte

---

C.18.0156.N 4 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190104.2 AC nr. ...

De appelrechter die artikel 24 van de Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen ambtshalve toepast zonder de partijen toe te laten daarover tegenspraak te voeren, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 24 van de Verordening (EG) nr. 4/2009 - Ambtshalve toepassing

- Art. 24 Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen

---

S.13.0074.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.2 AC nr. 530

De waarborgregeling waarin werd voorzien door artikel 13 van de CAO nr. 36bis, gesloten op 27 november 1981 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de oprichting van een "Fonds voor bestaanszekerheid voor de uitzendkrachten" en vaststelling van zijn statuten, algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 9 december 1981, die strekt tot de bescherming van de uitzendkrachten tegen de niet-nakoming door het uitzendkantoor van zijn verplichting tot betaling van de aan de werknemers toekomende lonen en vergoeding van hun arbeidsprestaties, is geen regeling van sociale zekerheid zoals bedoeld in de Verordening (EEG) nr. 1408/71 en houdt daar evenmin enig verband mee; die waarborgregeling valt bijgevolg niet onder de materiële werkingssfeer van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Fonds voor Bestaanszekerheid voor de Uitzendkrachten - Toepassingsgebied

Het algemeen rechtsbeginsel dat de rechter verplicht de inhoud van het door de verwijzingsregel aangewezen buitenlands recht ambtshalve vast te stellen en toe te passen overeenkomstig de in het land van herkomst gevolgde interpretatie, dat is neergelegd in artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek en artikel 15, §1, Wetboek IPR, is vreemd aan de beslissing van de appelrechters die immers geen toepassing dienden te maken van buitenlands recht, maar dienden na te gaan of een nationale wettelijke bepaling buiten toepassing moet worden gelaten wegens strijdigheid met het Unierecht (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Nationaal recht - Strijdigheid met Unierecht - Buiten toepassing lating - Toepassing

Uit artikel 3, lid 1, Richtlijn 96/71/EG volgt niet dat het uitzendbedrijf, met betrekking tot de bedoelde arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden, de nationale bepalingen van de uitzendstaat moet toepassen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Richtlijn 96/71/EG - Grensoverschrijdende tewerkstelling - Arbeidsvoorwaarden en –omstandigheden - Toepasselijk recht

P.18.0659.N 4 juli 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180704.2 AC nr. ...

Het staat de nationale rechter om aan de hand van de specifieke feitelijke en juridische omstandigheden van het geval na te gaan of de aantasting van het hoorrecht van aard is dat een andere beslissing zou zijn getroffen indien de betrokkene de gelegenheid had gekregen elementen ter rechtvaardiging van zijn standpunt aan te voeren; om een schending van het hoorrecht aan te tonen, dient de betrokkene dus aannemelijk te maken dat, indien hij was gehoord, een andere beslissing had kunnen genomen worden.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Administratieve beslissing - Hoorrecht - Draagwijdte - Controle door de nationale rechter

Uit de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie blijkt dat in het Unierecht het recht om gehoord te worden integraal deel uitmaakt van het recht van verdediging dat een algemeen rechtsbeginsel van de Unie is; de regel beoogt te verzekeren dat de persoon die het voorwerp is van een administratieve beslissing vergissingen kan corrigeren en individuele omstandigheden kan laten gelden die van aard zijn de beslissing te beïnvloeden (1). (1) HvJ., 11 december 2014, R.D.P.C., 2015, p. 822.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Administratieve beslissing - Hoorrecht - Begrip - Doelstelling

S.15.0123.N 18 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180618.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 3.1 en 10.1 van het Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, volgt kennelijk dat wanneer de partijen het toepasselijke recht hebben aangewezen voor de overeenkomst in haar geheel, onverminderd de toepassing van de overige bepalingen van het EVO, de rechtskeuze van de partijen zich uitstrekt tot alle bepalingen van het aangewezen recht die de wederzijdse rechten en verplichtingen van de partijen bij de overeenkomst regelen.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verbintenissen uit overeenkomst - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Overeenkomst-wet

Uit de artikelen 3.1 en 6.1 van het Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, volgt kennelijk dat inzake arbeidsovereenkomsten het recht dat de partijen hebben gekozen op de arbeidsovereenkomst van toepassing is, ook wanneer ingevolge het tweede lid van artikel 6 EVO bij afwezigheid van een rechtskeuze een ander recht van toepassing zou zijn, tenzij wanneer dat voor gevolg heeft dat de werknemer ingevolge de toepassing van het gekozen recht de bescherming verliest van het dwingend recht dat van toepassing zou zijn bij gebreke van een rechtskeuze.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verbintenissen uit overeenkomst - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Arbeidsovereenkomst - Dwingend recht - Bescherming

P.17.1211.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.2 AC nr. ...

De in artikel 1.2 Verordening (EEG) nr. 3118/93 van de Raad van 25 oktober 1993 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers worden toegelaten tot het binnenlands goederenvervoer over de weg in een Lid-Staat waar zij niet gevestigd zijn, uitgewerkte regeling geldt enkel binnen het in artikel 1.1 Verordening (EEG) nr. 3118/93 gehanteerd begrip van tijdelijkheid van het cabotagevervoer.

Verdragsbepalingen - Allerlei

In het licht van de verantwoording in het verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers die gevestigd zijn op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de Europese Economische Ruimte worden toegelaten tot het binnenlands goederenvervoer over de weg in België, en gelet op de wijze waarop dit koninklijk besluit nadere uitvoering geeft aan het in artikel 1.1 Verordening (EEG) nr. 3118/93 van de Raad van 25 oktober 1993 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers worden toegelaten tot het binnenlands goederenvervoer over de weg in een Lid-Staat waar zij niet gevestigd zijn, gehanteerd begrip van tijdelijkheid van het cabotagevervoer, voldoet het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 aan de vereisten van de artikelen 1, eerste lid, en 2 Wet van 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over zee, over de weg, de spoorweg of de waterweg, en de rechtspraak van het Hof van Justitie waaruit volgt dat de lidstaten maatregelen mogen vaststellen tot uitvoering van een verordening voor zover zij de rechtstreekse werking van de verordening niet belemmeren, niet verheimelijken dat die verordening een rechtshandeling is van de Unie en zij binnen de grenzen blijven van de aan de lidstaten toegekende beoordelingsmarge waarbij de lidstaten bij het uitvaardigen van deze uitvoeringsmaatregelen het evenredigheidsbeginsel moeten respecteren (1). (1) Zie Cass. 29 november 2016, AR P.14.1821.N, AC 2016, nr. 680.

Verdragsbepalingen - Allerlei

P.18.0515.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.5 AC nr. ...

Artikel 41 Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie is niet van toepassing op de lidstaten maar enkel op de instellingen, organen en instanties van de Unie (1). (1) Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de grondrechten - Artikel 41 - Recht om te worden gehoord - Toepassingsgebied

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

P.18.0306.N 5 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.5 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 2, a) en 2, b), 9.1 en 9.2, b) en 10.2, Verordening (EG) 273/2004 en de artikelen 2,a) en 2, b), 10.2, b), 10.4, 10.5, 26.3bis, 26.3ter, 27 en 30ter, Verordening (EG) 111/2005 volgt dat het enkele feit van de invoer, doorvoer en uitvoer van niet-geregistreerde stoffen zoals gedefinieerd in artikel 2, b), van deze Verordeningen, geen overtreding inhoudt van die Verordeningen en dus van artikel 2quater, 4° en 5°, Drugwet (1). (1) Zie de studie van de Nederlandse politie, KLPD-Dienst Nationale Recherche over de problematiek van drugprecursoren - " Synthetische drugs en precursoren, Criminaliteitsbeeldanalyse 2012 ", https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/algemeen/nationaal-dreigingsbeeld-2012/cba-synthetische-drugs-2012.pdf

Verdragsbepalingen - Beleid

C.17.0514.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.4 AC nr. ...

Als plaats waar de schade is ingetreden krachtens artikel 96, 2°, Wetboek IPR, dat wordt uitgelegd in de zin van artikel 5.3 EEX - Verordening, moet worden begrepen de plaats waar de veroorzakende gebeurtenis rechtstreekse schadelijke gevolgen heeft gehad voor degene die hierdoor direct is benadeeld (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 5.3 EEX-Verordening - Artikel 96, 2°, Wetboek IPR - Plaats waar de schade is ingetreden

- Art. 96, 2° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 5.3 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 5.3 EEX-Verordening - Hof van Justitie van de Europese Unie - Interpretatieve rechtspraak - Artikel 96, 2°, Wetboek IPR

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 5.3 EEX-Verordening - Artikel 96, 2°, Wetboek IPR - Plaats waar de schade is ingetreden

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 5.3 EEX-Verordening - Artikel 96, 2°, Wetboek IPR - Plaats waar de schade is ingetreden

De plaats waar de schade is ingetreden krachtens artikel 96, 2°, Wetboek IPR, dat wordt uitgelegd in de zin van artikel 5.3 EEX - Verordening, doelt niet op de woonplaats van de verzoeker, enkel op grond dat hij aldaar financiële schade heeft geleden die voortvloeit uit een in een andere staat ingetreden en door hem geleden verlies van vermogensonderdelen; daarentegen hebben de gerechten van de woonplaats van de verzoeker rechtsmacht indien de schade aldaar rechtstreeks is ingetreden (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 5.3 EEX-Verordening - Artikel 96, 2°, Wetboek IPR - Plaats waar de schade is ingetreden

- Art. 96, 2° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 5.3 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Uit artikel 96, 2°, Wetboek IPR en de wetsgeschiedenis blijkt dat deze bepaling gebaseerd is op de interpretatieve rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie bij artikel 5.3 EEX - Verordening, thans artikel 7.2 Brussel Ibis Verordening (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 5.3 EEX-Verordening - Hof van Justitie van de Europese Unie - Interpretatieve rechtspraak - Artikel 96, 2°, Wetboek IPR

- Art. 96, 2° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 5.3 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

P.17.1184.F 23 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180523.2 AC nr. ...

Aangezien artikel 11.2 Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs uitdrukkelijk de naleving van het territorialiteitsbeginsel van de straf- en politiewetten voorbehoudt, hoeft de Belgische rechter niet, alvorens een beklaagde met toepassing van artikel 38, § 1, eerste lid, 3°, Wegverkeerswet een verval van het recht tot sturen op te leggen, na te gaan of hij houder van een Belgisch rijbewijs was of, wanneer hij houder is van een door een andere lidstaat afgegeven rijbewijs, of hij zijn gewone verblijfplaats in België had, en evenmin zich ervan te onthouden een dergelijke straf uit te spreken, op grond dat de betrokkene in een andere lidstaat verblijft.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Rijbewijs - Richtlijn 2006/126/EG - Artikel 11.2 - Toepassingsgebied - Door de Belgische rechter opgelegde straf van verval van het recht tot sturen

- Art. 38, § 1, eerste lid, 3° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 11.2 Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs

Artikel 11.2 Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs bepaalt dat, onder voorbehoud van de naleving van het territorialiteitsbeginsel van de strafrechtelijke en politiële bepalingen, de lidstaat van de gewone verblijfplaats op de houder van een door een andere lidstaat afgegeven rijbewijs zijn nationale bepalingen kan toepassen die betrekking hebben op de beperking, schorsing, intrekking of nietigverklaring van de rijbevoegdheid en daartoe zo nodig kan overgaan tot inwisseling van dat rijbewijs.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Rijbewijs - Richtlijn 2006/126/EG - Artikel 11.2 - Intrekking van de rijbevoegdheid

- Art. 11.2 Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs

C.17.0387.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Brussel Ibis Verordening - Voorlopige en bewarende maatregelen - Maatregel ter verkrijging van informatie of ter bescherming van bewijsmateriaal - Toepassing

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie en de considerans 25 van de Brussel Ibis - Verordening volgt kennelijk dat een maatregel ter verkrijging van informatie of ter bescherming van bewijsmateriaal, die niet als hoofddoel heeft de aanvrager in staat te stellen zijn proceskansen in te schatten, maar een feitelijke situatie of rechtssituatie in stand wil houden ter bewaring van de rechten van de aanvrager, een voorlopige of bewarende maatregel uitmaakt in de zin van artikel 35 Brussel Ibis - Verordening (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Brussel Ibis Verordening - Voorlopige en bewarende maatregelen - Maatregel ter verkrijging van informatie of ter bescherming van bewijsmateriaal - Toepassing

- Art. 35 en considerans 25 Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.16.0192.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Hof van Justitie - Artikel 1, eerste lid, Verordening (EG) nr. 1206/2001 - Overlegging van stukken - In een andere lidstaat woonachtige partij of derde

Verdragsbepalingen - Beginselen - Hof van Justitie - Artikel 1, eerste lid, Verordening (EG) nr. 1206/2001 - Overlegging van stukken - In een andere lidstaat woonachtige partij of derde - Onrechtmatige niet-overlegging - Voorziene consequenties

Uit het arrest van 6 september 2012 Lippens, C-170/11, van het Hof van Justitie van de Europese Unie met betrekking tot artikel 1, lid 1, van de verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken volgt kennelijk dat een gerecht van een lidstaat een in een andere lidstaat woonachtige partij of derde mag veroordelen om hem stukken over te leggen overeenkomstig het nationale recht van dat gerecht (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Hof van Justitie - Artikel 1, eerste lid, Verordening (EG) nr. 1206/2001 - Overlegging van stukken - In een andere lidstaat woonachtige partij of derde

- Art. 1, eerste lid Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 1, eerste lid, Verordening (EG) nr. 1206/2001 - Overlegging van stukken - In een andere lidstaat woonachtige partij of derde - Onrechtmatige niet-overlegging - Voorziene consequenties - Hof van Justitie

- Art. 1, eerste lid Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken

P.18.0385.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.1 AC nr. ...

Artikel 8.3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming, dat met name in een geïndividualiseerde beoordeling van de toestand van de vreemdeling voorziet, is niet van toepassing op de vreemdelingen wier verzoek tot internationale bescherming werd afgewezen.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Vreemdelingen - Vreemdeling die om internationale bescherming verzoekt - Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Artikel 8.3 - Geïndividualiseerde beoordeling van de toestand van de vreemdeling - Toepassingsgebied - Vreemdeling wiens verzoek om internationale bescherming werd afgewezen

C.16.0090.N 22 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180322.6 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie waarbij met betrekking tot het openbare belang van een doeltreffend clementieprogramma wordt aangenomen dat het enkele inroepen van een risico dat een clementieprogramma aan doeltreffendheid zou inboeten door inzage in bewijsmiddelen in het dossier van een mededingingsprocedure die nodig zijn om schadevorderingen ten gevolge van een mededingingsinbreuk te onderbouwen, niet volstaat om weigering van inzage in deze gegevens te rechtvaardigen en enkel het risico dat een bepaald stuk in concreto het openbaar belang van een doeltreffend clementieprogramma aantast kan rechtvaardigen dat dit document niet wordt verspreid, volgt dat het enkele gewettigde vertrouwen dat de informatie die in het kader van een clementieprogramma werd meegedeeld geheim zou blijven en dat de Commissie die informatie enkel zou gebruiken in het kader van de toepassing van artikel 101 VWEU, niet volstaat om een weigering van inzage in deze gegevens te rechtvaardigen die nodig zijn om een schadevergoeding ten gevolge van een inbreuk op artikel 101 VWEU te onderbouwen.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Europese mededingingsregels - Europese clementieregeling - Doeltreffend clementieprogramma - Vertrouwelijkheid van dossiergegevens - Weigering van inzage - Gewettigd vertrouwen van geheimhouding - Toepassing

P.18.0107.N 20 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180220.4 AC nr. ...

De in artikel 4.3 VEU aan de lidstaten van de Europese Unie opgelegde verplichting tot loyale samenwerking heeft alleen betrekking op de uitvoering van het Unierecht (1). (1) Zie over deze bepaling K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, Europees Recht, Antwerpen, Intersentia, 2011, blz. 104-109.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag Europese Unie - Artikel 4.3 VEU - Beginsel van de loyale samenwerking

C.15.0345.F 27 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een kapitaal - Artikel 73, §§ 1 en 2, b), verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een invaliditeitsuitkering - Artikel 78, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 259/68 van de raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

De invaliditeitsuitkering die de Europese Unie aan haar ambtenaar heeft betaald op grond van artikel 78 van Verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 als gevolg van een verkeersongeval en de vergoeding die de ambtenaar naar gemeen recht heeft ontvangen van de voor dat ongeval aansprakelijke derde of van zijn verzekeraar, met inbegrip van de in voornoemd artikel 29bis bepaalde vergoeding, hebben geen afzonderlijke voorwerpen hebben, staan niet los van elkaar en kunnen bijgevolg slechts in het voordeel van de getroffene worden gecumuleerd voor zover de door het Statuut bepaalde vergoeding niet volstaat om het volledige herstel van de geleden schade met toepassing van dat artikel 29bis te garanderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Verdragsbepalingen - Instellingen - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een invaliditeitsuitkering - Artikel 78, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 259/68 van de

raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

- Artt. 78, eerste lid, en 85bis, § 1 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968

Indien het ongeval aan een aansprakelijke derde te wijten is, kan de ambtenaar geen aanspraak maken op een dubbele vergoeding voor de geleden schade, namelijk de ene op grond van artikel 73 van het Statuut en de andere op grond van voornoemd artikel 29bis; die twee vergoedingsmechanismen kunnen enkel worden gecumuleerd voor zover de door het Statuut bepaalde schadeloosstelling niet volstaat om, met toepassing van voornoemd artikel 29bis, het volledige herstel van de geleden schade te garanderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Verdragsbepalingen - Instellingen - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een kapitaal - Artikel 73, §§ 1 en 2, b), verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

- Artt. 72, 73, §§ 1 en 2, b) en 85bis, § 1 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968

P.15.0109.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.3 AC nr. 658

De bepaling van artikel 56 VWEU vereist een grensoverschrijdend element in de voorliggende feiten opdat zij van toepassing zou zijn (1). (1) HvJ 16 februari 1995, C-29/94 tot C-35/94, Aubertin e.a., I -311 tot 318; K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, Europees recht, Antwerpen, Intersentia, 2011, 193-194, nr. 253.

Verdragsbepalingen - Beleid - Artikel 56 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Vrij verkeer van personen, diensten en kapitaal

- Art. 56 Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

Krachtens artikel 51 Handvest Grondrechten Europese Unie zijn de bepalingen van die akte gericht tot de instellingen en de organen van de Unie met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en, uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen, tot de Lidstaten, zodat wanneer een dergelijke aangelegenheid niet aan de orde is de prejudiciële vraag niet dient te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, Pas., 2015, nr. 781; Cass. 15 oktober 2014, AR P.14.1399.F, AC 2014, nr. 612.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest Grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

- Art. 51 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest Grondrechten van de Europese Unie - Artikel 51 - Hof van Justitie van de Europese Unie - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen

- Art. 51 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Overeenkomstig artikel 267, eerste lid, VWEU is het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd om, bij wijze van prejudiciële beslissing, uitspraak te doen over de uitlegging van de verdragen en over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen, de organen of de instanties van de Unie.

Verdragsbepalingen - Instellingen - Artikel 267 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Hof van Justitie van de Europese Unie - Bevoegdheid

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

---

S.17.0003.N 20 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.3 AC nr. ...

Het formulier E102, waarmee de werkgever de verlenging van de detachering aanvraagt voor een termijn die niet langer mag duren dan 12 maanden te rekenen van het einde van het oorspronkelijke tijdvak van twaalf maanden, wordt niet afgeleverd door het bevoegde orgaan van de uitzendstaat; het dient te worden ingediend bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de arbeid wordt verricht, die verklaart al dan niet ermee in te stemmen dat de wetgeving van de uitzendstaat verder toepasselijk blijft; dit akkoord is een essentiële voorwaarde voor een toepassing van de verlenging waarvan sprake in artikel 14, lid 1, b), Verordening (EEG) nr. 1408/71.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Internationale detachering - Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 - E101 - Verlenging - E102 - Onderscheid - Voorwaarden

Uit artikel 11.1 van de Verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71, zoals hier toepasselijk, en de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie daaromtrent volgt dat een rechtsgeldig afgeleverde E101-verklaring een vermoeden creëert dat de gedetacheerde werknemers regelmatig zijn aangesloten bij de socialezekerheidsregeling van de lidstaat waar de onderneming die hen detacheert is gevestigd; die verklaring is in beginsel bindend voor het bevoegde orgaan van de lidstaat waarin die werknemers zijn gedetacheerd voor een tijdvak van twaalf maanden.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Internationale detachering - Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 - E101 - Werking

C.16.0121.N 8 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170508.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Effectiviteitsbeginsel - Verjaring - Termijnen

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt kennelijk dat het effectiviteitsbeginsel vereist dat een als tussenpersoon optredende particulier die voor rekening van een andere particulier een in strijd met het Unierecht gedane heffing aan de Staat heeft betaald, zich nog tegen de Staat moet kunnen keren, wanneer zij door de particulier in terugbetaling wordt aangesproken van de ten onrechte ontvangen bijdragen en de bijzondere vervaltermijn waarbinnen zij een eigen vordering in terugbetaling tegen de Staat kan instellen, is verstreken; de Staat dient immers zelf de aan hem toe te schrijven gevolgen van de onverschuldigde betaling te dragen (1) (2). (1) Zie H.v.J. EU, 19 mei 2011, zaak C-452/09, Iaia e.a.; H.v.J. EU, 8 september 2011, gevoegde zaken C-89/10 en C-96/10, Q-Beef nv / Belgische Staat en Frans Bosschaert / Belgische Staat) (2) Zie grotendeels andersluidende concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Effectiviteitsbeginsel - Verjaring - Termijnen

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

F.15.0119.N 5 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 1a, Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Begrip werknemer - AOW-uitkering - Artikel 34, § 1, 1°, WIB92 - Invloed

Uit de bepaling van artikel 1a van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, die een definitie bevat van het begrip " werknemer " in de zin van die verordening kan niet worden afgeleid dat een AOW-uitkering net als een Belgisch pensioen moet belastbaar zijn op grond van artikel 34, §1, 1°, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 1a, Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Begrip werknemer - AOW-uitkering - Artikel 34, § 1, 1°, WIB92 - Invloed

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 1a Verordening Raad E.G. nr. 1408/71 van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loonrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de gemeenschap verplaatsen

P.15.0485.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.1 AC nr. 300

Uit de samenhang van de bepalingen van artikel 1.1 van de Richtlijn 2006/126/EG van 20 december 2006 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het rijbewijs, artikel 26 van de Wegverkeerswet en artikel 1 van het Koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs, volgt dat een Europees rijbewijs een nationaal rijbewijs is dat in een lidstaat van de Europese Unie werd uitgereikt en dat werd uitgegeven volgens het in de hogervermelde Richtlijn bepaalde model; de rechter bepaalt in feite, mitsdien onaantastbaar, of het rijbewijs uitgegeven door een lidstaat van de Europese Unie beantwoordt aan het modelrijbewijs van de Europese Unie en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Verdragsbepalingen - Beleid - Richtlijn betreffende rijbewijs - Europees model van rijbewijs - Draagwijdte

P.16.0484.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 4.1 en 4.2 van de Verordening (EG) 1346/2000 van 29 mei 2000 worden, tenzij deze verordening iets anders bepaalt, de insolventieprocedure en de gevolgen daarvan beheerst door het recht van de lidstaat op het grondgebied waarvan de insolventieprocedure wordt geopend; dat artikel belet niet dat het slachtoffer van een misdrijf, gepleegd door een dader die in een andere lidstaat van de Europese Unie persoonlijk failliet is verklaard, voor de Belgische strafrechter schadevergoeding vordert en verkrijgt op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek, om vervolgens de uit zijn titel voortvloeiende schuldvordering te onderwerpen aan de insolventieprocedure zoals geregeld volgens het recht van de lidstaat waarin het faillissement is uitgesproken (1). (1) De Verordening (EG) 1346/2000 is ingetrokken bij artikel 91 van de Verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20/05/2015 betreffende insolventieprocedures. Het betreft evenwel een herschikking waarbij artikel 4 (oud) thans art. 7 is geworden. De nieuwe verordening trad in werking op 25 juni 2015 en is van toepassing op insolventieprocedures die openen vanaf 26 juni 2017 (art. 92, 2de lid). Voor de oude insolventieprocedures, hetgeen hier het geval was, blijft de Verordening (EG) 1346/2000 van 29 mei 2000 van toepassing.

Verdragsbepalingen - Beleid - Insolventieprocedure - Toepasselijk recht - Draagwijdte

P.16.0261.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 51 Handvest Grondrechten Europese Unie zijn de bepalingen van dit handvest gericht tot de Lidstaten uitsluitend van toepassing wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen; bijgevolg geldt de verplichting om de grondrechten te eerbiedigen zoals ze in het kader van het Handvest Grondrechten Europese Unie zijn omschreven, enkel indien de lidstaten het communautair recht toepassen (1). (1) Zie Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr 781, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; DE VOS, P. en VERBEKE, D., "Beperkt het handvest van de grondrechten van de EU de toepassing van de Antigoon-doctrine in fiscalibus?" (noot onder HvJ, 17 december 2015, zaak C-419/14), TFR 2016, (356) 361.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest Grondrechten Europese Unie - Toepassingsgebied

P.14.1821.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.7 AC nr. ...

Om naar recht met redenen te zijn omkleed, bij een veroordeling wegens een inbreuk op de vereisten verplicht gesteld zowel bij artikel 8.3 van de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg als bij de artikelen 1 en 3 van het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers die gevestigd zijn op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de Europese Economische Ruimte worden toegelaten tot het binnenlands goederenvervoer over de weg in België, die tot 1 september 2014 strafbaar gesteld zijn bij artikel 5 van het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 en artikel 2 van de wet van 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over zee, over de weg, de spoorweg of de waterweg en vanaf 1 september 2014 bij artikel 41, § 3, 5°, van de wet van 15 juli 2013, moet het veroordelend vonnis artikel 41, § 3, 5°, Wet van 15 juli 2013 vermelden.

Verdragsbepalingen - Algemeen - EG - Verordening 1072/2009 - Inbreuk - Veroordeling - Vereiste vermeldingen - Toepasselijke strafbaarstelling

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 Grondwet 1994

C.16.0059.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.4 AC nr. ...

De in artikel 1:173 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek bepaalde regel dat de scheiding van tafel en bed tot stand komt door de inschrijving van de beslissing in het huwelijksgoederenregister, aangewezen in artikel 116, en dat de beschikking haar kracht verliest indien het verzoek tot inschrijving niet is gedaan uiterlijk zes maanden na de dag waarop de beschikking in kracht van gewijsde is getreden, is te aanzien als een procedure in de zin van artikel 21 Brussel IIbis-Verordening die niet kan worden vereist voor de erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing inzake scheiding van tafel en bed (1). (1) Art. 21 Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000, afgekort "Brussel IIbis-Verordening".

Verdragsbepalingen - Beginselen - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken - Brussel IIbis-verordening - Erkenning van een beslissing in de andere lidstaten - Procedure die niet kan worden vereist - Toepassing - Scheiding van tafel en bed - Uitgesproken in België - Erkenning in Nederland - Nederlandse vormvereisten

- Art. 21 EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

---

P.16.0957.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.4 AC nr. ...

Volgens artikel 6.5 Terugkeerrichtlijn overweegt de lidstaat, indien ten aanzien van de illegaal op het grondgebied van een lidstaat verblijvende onderdaan van een derde land een procedure loopt voor de verlenging van de geldigheidsduur van zijn verblijfsvergunning of een andere vorm van toestemming tot verblijf, ervan af te zien een terugkeerbesluit uit te vaardigen zolang de procedure loopt; aangezien een aanvraag tot regularisatie van verblijf niet kan worden gelijkgesteld met een aanvraag tot verlenging van de verblijfsvergunning, houdt de toestand van de vreemdeling die geen houder was van een verblijfsvergunning of van een machtiging tot verblijf in België en die een aanvraag tot regularisatie van verblijf heeft ingediend op grond van artikel 9bis Vreemdelingenwet, geen verband met de toestand bedoeld in het voormelde artikel 6.5.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Terugkeer - Richtlijn 2008/115/EG - Aanvraag tot regularisatie van verblijf

- Art. 6.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008
- Art. 9bis Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

S.13.0125.N 10 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161010.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden - E.E.G-verordening 1408/71 van 14 juni 1971 van de Raad - Internationale detachering - Werking

Uit artikel 7.2, a), Verordening (EEG) nr. 1408/71, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie in het arrest van 9 september 2015 (zaak C-72/14, X / Inspecteur van de Rijksbelastingsdienst, en C-197/14, T.A. van Dijk / Staatssecretaris van Financiën), volgt dat de bepalingen van het verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden, van 27 juli 1950, zoals laatst herzien op 30 november 1979, en door België goedgekeurd bij wet van 27 februari 1987 (hierna: Rijnvarendenverdrag) en niet de conflictregels van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 van toepassing zijn voor de tewerkstellingen die onder toepassing vallen van het Rijnvarendenverdrag; uit de artikelen 1, m) en 11.2 Rijnvarendenverdrag volgt dat indien de zetel van de onderneming, waartoe het in artikel 1, sub m) bedoelde schip behoort, gevestigd is op het grondgebied van een Verdragsluitende Partij, de wettelijke regeling van toepassing is die geldt op dat grondgebied, ongeacht de nationaliteit van de rijnvarende en ongeacht of de onderneming van de werkgever van de rijnvarende gevestigd is op het grondgebied van een niet-Verdragsluitende Partij (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden - E.E.G-verordening 1408/71 van 14 juni 1971 van de Raad - Internationale detachering - Werking

C.14.0351.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Europese richtlijnen betreffende de aanpassing van het merkenrecht van de lidstaten - Inschrijving merk - Depot te kwader trouw - Weigerings- of nietigheidsgrond - Artikel 3.2.d) - Implementatie door de Benelux-wetgever

De door de Europese richtlijnen 89/104/EEG en 2008/95/EG betreffende de aanpassing van het merkenrecht van de lidstaten in artikel 3.2.d) voorziene facultatieve weigerings- of nietigheidsgrond in verband met een te kwader trouw gedeponeerd merk werd door de Benelux-wetgever geïmplementeerd door de in artikel 2.4.f, BVIE vervatte regel (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Europese richtlijnen betreffende de aanpassing van het merkenrecht van de lidstaten - Inschrijving merk - Depot te kwader trouw - Weigerings- of nietigheidsgrond - Artikel 3.2.d) - Implementatie door de Benelux-wetgever

- Art. 2.4.f Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

C.16.0008.F 6 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161006.8 AC nr. ...

De lidstaten moeten op nationaal en regionaal niveau minimumeisen inzake goede landbouw- en milieuconditie vaststellen waarvan zij de lijst aan de landbouwers moeten bezorgen (1). (1) Art. 3, verordening (EG) nr. 1782/2003, vóór de wijziging ervan bij verordening (EG) nr. 146/2008 van 14 februari 2008 en vóór de opheffing ervan bij verordening nr. 73/2009 van 19 januari 2009.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Gemeenschappelijk landbouwbeleid - Steun aan de landbouwers - Voorwaarden - Goede landbouw- en milieuconditie - Omschrijving

- Artt. 3, §§ 1 en 2, en 5, § 1 Verordening (EG) nr. 1782/2003 van de Raad van 29 september 2003

Verdragsbepalingen - Allerlei - Gemeenschappelijk landbouwbeleid - Steun aan de landbouwers - Voorwaarden - Goede landbouw- en milieuconditie - Omschrijving - Bevoegdheid

- Artt. 3, §§ 1 en 2, en 5, § 1 Verordening (EG) nr. 1782/2003 van de Raad van 29 september 2003

C.15.0280.F 15 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160915.1 AC nr. ...

De benadeelde kan, krachtens de artikelen 8, eerste lid, en 10, tweede lid, van het Verdrag van Brussel, waarvan de voor de oplossing van het geschil dienstige tekst wordt weergegeven in de artikelen 9, eerste lid, sub b, en 11, tweede lid, van de verordening nr. 44/2001, tegen de verzekeraar een rechtstreekse vordering instellen voor de rechtbank van zijn woonplaats in een verdragsluitende Staat, wanneer een dergelijke rechtstreekse vordering mogelijk is en de verzekeraar zijn woonplaats heeft op het grondgebied van een verdragsluitende Staat.

Verdragsbepalingen - Allerlei - EEX-Verordening - Artikel 9, eerste lid, b - Artikel 11, tweede lid - Benadeelde - Rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar - Voorwaarden - Bevoegde rechtbank

- Artt. 9, eerste lid, b, en 11, tweede lid EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

C.15.0497.F 15 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160915.2 AC nr. ...

Indien de vergeleken kenmerken niet wezenlijk, relevant, controleerbaar en representatief voor de goederen en diensten zijn of de kenmerken die deze eigenschappen verenigen niet objectief vergeleken worden, is de vergelijkende reclame ongeoorloofd, zonder dat zij daarenboven het economisch gedrag van de personen tot wie zij zich richt, moet kunnen beïnvloeden, aangezien laatstgenoemd criterium een daarvan losstaande voorwaarde vormt.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Richtlijn 2006/114/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame - Artikel 2, b) - Artikel 4, c) - Vergelijkende reclame - Invloed op het economisch gedrag van de personen tot wie zij zich richt - Ongeoorloofd karakter

- Artt. 2, b), en 4, c) Richtlijn 2006/114/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Artikel 49.3 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie dat bepaalt dat de zwaarte van de straf niet onevenredig mag zijn aan het strafbare feit, heeft met betrekking tot vermogensstraffen geen draagwijdte die verder gaat dan deze van artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de grondrechten - Artikel 49.3

C.13.0256.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn nr. 2009/72/EG (Derde Elektriciteitsrichtlijn) - Artikel 32.1 - Gelding

Verdragsbepalingen - Beginselen - Beginsel van de loyale samenwerking - Artikel 4, § 3, Verdrag betreffende de Europese Unie - National norm - Risico tot conflict met een EU-norm - Nationale overheidsinstantie - Interpretatie

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verordening nr. 714/2009 - Grensoverschrijdende handel in elektriciteit - Geharmoniseerd kader - Toegang tot het netwerk, tarifering en bevoegdheden - Nationale regulerende instanties - Toepassing

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verordening nr. 838/2010 - Elektriciteitsstromen tussen transmissienetbeheerders - Vergoedingsmechanisme - Richtnoeren - Transmissietarifering - Berekening

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn nr. 2009/72/EG (Derde Elektriciteitsrichtlijn) - Artikel 32.1 - Artikelen 36 en 37 - Doelstellingen

De in punt 3 van deel B van Verordening nr. 838/2010 vermelde "door de producenten betaalde jaarlijkse gemiddelde transmissietarieven", verwijst naar het in punt 2 van dit deel vermelde "waarde van de door de producenten betaalde jaarlijkse gemiddelde transmissietarieven", die berekend wordt op grond van het totaal van de gemiddelde transmissietariefkost per producent, en aldus van een individueel gemiddelde (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verordening nr. 838/2010 - Elektriciteitsstromen tussen transmissienetbeheerders - Vergoedingsmechanisme - Richtnoeren - Transmissietarifering - Berekening

- deel B, punt (2) en (3) saanpak voor de transmissietarifering

Gelet op de verschillende doestelling die ten grondslag ligt aan artikel 32.1. van richtlijn nr. 2009/72/EG (Derde Elektriciteitsrichtlijn), enerzijds, dat de toegang van derden tot de transmissie- en distributiesystemen, gegrond op transparantie en non-discriminatie betreft en dat deel uitmaakt van het hoofdstuk VIII betreffende de "Organisatie van de toegang tot het systeem", en de artikelen 36 en 37 van dezelfde richtlijn, anderzijds, die de algemene doelstelling, taak en bevoegdheden van de regulerende instantie tot voorwerp hebben en aldus deel uitmaken van het hoofdstuk IX over de nationale regulerende instanties, verhouden deze bepalingen zich niet als een lex generalis ten opzichte van een lex specialis , zodat hieruit niet kan worden afgeleid dat de artikelen 36 en 37 primeren op het artikel 32.1. van de richtlijn (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn nr. 2009/72/EG (Derde Elektriciteitsrichtlijn) - Artikel 32.1 - Artikelen 36 en 37 - Doelstellingen

- Artt. 32.1, 36 en 37 Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG

Ingeval de toepassing van een nationale norm dreigt te leiden tot een conflict met een EU-norm, zoals bij niet-tijdige omzetting van een richtlijn, dient een nationale overheidsinstantie, zoals de eiseres, krachtens het beginsel van de loyale samenwerking neergelegd in artikel 4, § 3, VEU na te gaan of het nationale recht zodanig kan worden geïnterpreteerd dat het bedoelde conflict wordt vermeden, met name door een richtlijnconforme uitlegging of toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Beginsel van de loyale samenwerking - Artikel 4, § 3, Verdrag betreffende de Europese Unie - National norm - Risico tot conflict met een EU-norm - Nationale overheidsinstantie - Interpretatie

- Art. 4, § 3 Verdrag 7 februari 1992 betreffende de Europese Unie

Krachtens artikel 32.1. van de Derde Elektriciteitsrichtlijn moeten de bekendgemaakte tarieven voor alle in aanmerking komende afnemers gelden en objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen systeemgebruikers; uit deze bepaling volgt dat de verplichting voor de regulator om, binnen het kader van zijn beleid, het principe van de niet-discriminatie na te leven, een algemene gelding heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn nr. 2009/72/EG (Derde Elektriciteitsrichtlijn) - Artikel 32.1 - Gelding

- Art. 32.1 Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG

Uit de titel, de rechtsoverwegingen (3), (6), (11), (13) en (30) alsook uit de artikelen 1,13,14 en 18 van Verordening nr. 714/2009 van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening nr. 1228/2003 blijkt dat de bedoelde verordening het verschaffen van een geharmoniseerd kader voor de grensoverschrijdende handel in elektriciteit viseert; aldus moeten de daarin gestelde regels tot harmonisatie van de toegang tot het netwerk en tarifering en de bevoegdheden die daartoe aan de nationale regulerende instanties worden toegekend, in het kader van de grensoverschrijdende handel worden beschouwd (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verordening nr. 714/2009 - Grensoverschrijdende handel in elektriciteit - Geharmoniseerd kader - Toegang tot het netwerk, tarifering en bevoegdheden - Nationale regulerende instanties - Toepassing

- Artt. 1, 13, 14 en 18 Verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003

Artikel 41 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie legt geen verplichtingen op aan de Lidstaten maar enkel aan de instellingen, de organen en de instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het aangevoerde recht om door de administratieve overheid van een Lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) HvJ, arrest van 11 december 2014, zaak C-249/13, punt 32.H; GRIBOMONT, "Ressortissants de pays tiers en situation irrégulière: le droit d'être entendu avant l'adoption d'une décision de retour", Journal de droit européen, 2015, p. 193.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de grondrechten - Artikel 41 - Toepassingsgebied - Vreemdelingen - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Administratieve beslissing - Recht om vooraf te worden gehoord

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie bevestigt met name eenieders recht op een doeltreffende voorziening in rechte en het recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht; die bepaling waarborgt eenieders recht op een doeltreffende voorziening tegen met name een maatregel tot verwijdering van het grondgebied die eventueel samen met een vasthoudingsmaatregel werd genomen; de vreemdeling die het voorwerp is van een dergelijke maatregel kan daaruit het bestaan niet afleiden van het recht om te worden gehoord vooraleer een dergelijke vasthoudingsmaatregel wordt genomen.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de grondrechten - Artikel 47 - Recht op een doeltreffende voorziening - Toepassingsgebied - Vreemdelingen - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Administratieve beslissing - Recht om vooraf te worden gehoord

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Artikel 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de artikelen 6.2 en 6.3 EVRM bevestigen het recht van eenieder tegen wie een vervolging is ingesteld om voor onschuldig te worden gehouden totdat zijn schuld in rechte is komen vast te staan en waarborgt hem dat recht met eerbiediging van het recht van verdediging; die bepalingen vallen onder het strafprocesrecht; ze beschermen de personen die ervan worden beschuldigd een strafbaar feit te hebben gepleegd en houden geen verband met een door een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving om de doeltreffendheid te verzekeren van het bevel om het grondgebied te verlaten, uitgevaardigd tegen een persoon die de wettelijke voorwaarden van toegang tot het grondgebied, verblijf en vestiging niet eerbiedigt.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de grondrechten - Artikel 48 - Vermoeden van onschuld - Recht van verdediging - Toepassingsgebied - Vreemdelingen - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Administratieve beslissing

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 6, §§ 2 en 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De verplichting om het recht van verdediging te eerbiedigen van de adressaten van beslissingen die hun belangen duidelijk treffen, rust op de administraties van de Lidstaten wanneer ze beslissingen nemen die binnen het toepassingsgebied van het recht van de Unie vallen; geen enkele door de Europese Unie bepaalde norm legt de voorwaarden vast volgens welke de eerbiediging van het recht van verdediging moet worden verzekerd van de illegaal in het land verblijvende onderdanen van derde landen, vooraleer zij worden vastgehouden in een welbepaalde plaats na een bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Zie Cass. 15 oktober 2014, AR P.14.1399.F, AC 2014, nr. 612; HvJ, arrest van 5 november 2014, zaak C-166/13, Mukarubega t. Préfet de police, punt 50; HvJ, arrest van 11 december 2014, zaak C-249/13, Boudjlida t. Préfet des Pyrénées-Atlantiques, punt 40.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Vreemdelingen - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Recht van verdediging - Europese norm

---

C.14.0566.F 15 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160115.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Niet-betwiste schuldvordering - Gerechtelijke procedure - Betwisting van de vordering - Wijze - Belgisch recht - Verstek

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EG) nr. 805/2004 - Europese executoriale titel - Niet-betwiste schuldvordering - Gerechtelijke procedure - Houding van een partij - Erkenning of niet-erkenning van de schuldvordering - Wijze overgelaten aan het recht van de lidstaat van oorsprong

Uit artikel 3, §1, tweede lid, b) en c), van de verordening (EG) nr. 805/2004 van het Europees parlement en van de Raad van 21 april 2004 tot invoering van een Europese executoriale titel voor niet-betwiste schuldvorderingen volgt dat de gemeenschapswetgever het aan het recht van de lidstaat van oorsprong overlaat om te beslissen of de houding van een partij tijdens de gerechtelijke procedure een wijze vormt om zich te verzetten tegen de schuldvordering of om ze te erkennen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EG) nr. 805/2004 - Europese executoriale titel - Niet-betwiste schuldvordering - Gerechtelijke procedure - Houding van een partij - Erkenning of niet-erkenning van de schuldvordering - Wijze overgelaten aan het recht van de lidstaat van oorsprong

Volgens het Belgisch recht dat van toepassing is op het geschil, is het verstek van een partij die nooit verschenen is of niet meer verschijnt, een wijze van betwisting van de vordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Verdragsbepalingen - Allerlei - Niet-betwiste schuldvordering - Gerechtelijke procedure - Betwisting van de vordering - Wijze - Belgisch recht - Verstek

---

P.15.0514.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.2 AC nr. ...

Het relevante criterium voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel van artikel 54 Schengen Uitvoeringsovereenkomst is de gelijkheid van de materiële feiten, begrepen als het bestaan van een geheel van feiten die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn door samenhang in tijd, ruimte en voorwerp, ongeacht de juridische kwalificatie van deze feiten of het beschermde rechtsbelang (1). (1) Cass. 27 november 2007, AR P.05.0583.N, AC 2007, nr. 583.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Schengenuitvoeringsovereenkomst - Artikel 54 - "Non bis in idem" - Toepassing - Criterium

---

P.15.1596.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Door het Handvest toegekende rechten - Toegestane beperkingen - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht op de openbaarheid van het debat - Gesloten deuren - Toegestane afwijking

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Door het Handvest toegekende rechten - Toegestane beperkingen

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Toepassing van de bepalingen van het Handvest

---

Door te verwijzen naar de behandeling met gesloten deuren zoals bepaald inzake voorlopige hechtenis, wijkt artikel 72 Vreemdelingenwet, binnen het kader en met eerbiediging van de in artikel 52.1 van het Handvest van de Europese Unie vastgelegde beperkingen af van de regel van de openbaarheid van de rechtszittingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Door het Handvest toegekende rechten - Toegestane beperkingen - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht op de openbaarheid van het debat - Gesloten deuren - Toegestane afwijking

---

Krachtens artikel 51 Handvest van de Europese Unie, zijn de bepalingen ervan gericht tot de instellingen en organen van de Unie met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en tot de lidstaten, uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen; de verplichting om de grondrechten te eerbiedigen zoals ze in het kader van de Europese Unie zijn omschreven, geldt voor de lidstaten alleen wanneer ze handelen met toepassing van het communautair recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

---

Artikel 52.1 Handvest Europese Unie staat, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, beperkingen toe op de uitoefening van de daarin toegekende rechten en vrijheden indien zij noodzakelijk zijn en daadwerkelijk aan door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang of aan de nood aan bescherming van de rechten en vrijheden van anderen beantwoorden; die beperkingen moeten bij wet zijn gesteld en de essentie van die rechten en vrijheden eerbiedigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Door het Handvest toegekende rechten - Toegestane beperkingen

---

De vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een verwijderingsmaatregel moet kunnen genieten van de rechten vastgelegd door de richtlijn 2013/33/EU van het Europees parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming waarvan de uiterste omzettingsdatum werd vastgesteld op 20 juli 2015, inzonderheid van de waarborgen bepaald in de artikelen 8 tot 11 van die richtlijn betreffende het in bewaring houden en in artikel 26 betreffende het beroep; de kamer van inbeschuldigingstelling, die met toepassing van het communautair recht uitspraak moet doen, is bijgevolg ertoe gehouden uitspraak te doen over het beroep van de vreemdeling tegen de bewaringsmaatregel, met inachtneming van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Toepassing van de bepalingen van het Handvest

---

P.15.1497.F 9 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151209.1 AC nr. ...

Geen enkele regel van de Europese Unie legt de omstandigheden vast waarin de eerbiediging van het recht van verdediging moet worden gewaarborgd van de onderdanen van derde landen die illegaal op het grondgebied verblijven, vooraleer tegen hen een maatregel wordt uitgevaardigd tot handhaving in een welbepaalde plaats, naar aanleiding van een bevel om het grondgebied te verlaten; geen schending van artikel 41 Handvest kan worden afgeleid uit de omstandigheid dat de vasthoudingsmaatregel niet door een verhoor van de vreemdeling werd voorafgegaan.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Vreemdelingen - Onderdanen van derde landen - Onregelmatig verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Recht van verdediging - Europese norm

Uit de tekst van artikel 41.1 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie blijkt dat het recht om te worden gehoord een aspect is van het recht op behoorlijk bestuur en niet erop gericht is om ten aanzien van de Lidstaten te worden toegepast maar enkel ten aanzien van de instellingen, organen en organismen van de Unie.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Individuele maatregel die iemand ongunstig kan raken - Recht van die persoon om vooraf te worden verhoord - Toepassingsgebied

- Art. 41.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

De verplichting om de grondrechten te eerbiedigen zoals ze in het kader van de Europese Unie zijn omschreven, geldt voor de lidstaten alleen wanneer ze met toepassing van het communautair recht handelen.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

C.14.0305.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn 2005/29/EG - Oneerlijke handelspraktijken - Handelspraktijkenwet 1991 - Artikel 53, § 1, eerste en derde lid, WHPC - Sperperiode - Aankondigingen en suggesties van prijsverminderingen - Toepassingsgebied

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 53, §1, eerste en derde lid, van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, zoals te dezen van toepassing, blijkt dat de wetgever niet alleen formeel een dubbele doelstelling vooropstelde, maar ook daadwerkelijk en met opgave van redenen beoogde, naast de economische belangen van de concurrenten, de consument te beschermen en in te lichten door de doorzichtigheid en juistheid te verzekeren van de prijzen zoals die onmiddellijk vóór en tijdens de opruimingsperiodes worden toegepast; hieruit volgt dat artikel 53, §1, van deze wet tevens beoogt de consument te beschermen en dat de krachtens die bepaling verboden aankondigingen van prijsverminderingen en suggesties niet buiten het toepassingsgebied van de Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad vallen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Richtlijn 2005/29/EG - Oneerlijke handelspraktijken - Handelspraktijkenwet 1991 - Artikel 53, § 1, eerste en derde lid, WHPC - Sperperiode - Aankondigingen en suggesties van prijsverminderingen - Toepassingsgebied

- Art. 53, § 1, eerste en derde lid Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

- Art. 2, sub d Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken

C.14.0386.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Erkenning en wederzijdse tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen - Dwangsom - Niet-nakoming van de hoofdveroordeling - Verbeurdverklaring in de Bondsrepubliek Duitsland - EEX-Verordening - Artikel 33.1 - Artikel 38.1

Wanneer een hoofdveroordeling waaraan een dwangsom is verbonden gedeeltelijk in de Bondsrepubliek Duitsland moet worden voldaan, kan de dwangsom in die Staat enkel worden verbeurd wegens niet-nakoming van de hoofdveroordeling, indien de hoofdveroordeling er uitvoerbaar werd verklaard op grond van een exequaturprocedure (1). (1) Zie concl. OM.

Verdragsbepalingen - Beginselen - Erkenning en wederzijdse tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen -

Dwangsom - Niet-nakoming van de hoofdveroordeling - Verbeurdverklaring in de Bondsrepubliek Duitsland - EEX-Verordening - Artikel 33.1 - Artikel 38.1

- Artt. 33.1 en 38.1 EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000
- Artt. 1 (1) en 6 (1) Overeenkomst 30 juni 1958 tussen het Koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland
- Art. 1385bis, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.0762.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.6 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling, dat niet vaststelt dat de tenuitvoerlegging van de verwijderingsmaatregel de vreemdeling niet kan blootstellen aan een ernstig risico op ernstige en onomkeerbare verslechtering van zijn gezondheidstoestand, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht dat het niet-opschortende karakter van het beroep tot nietigverklaring van de beslissing tot weigering van verblijf, gegrond op artikel 9ter Vreemdelingenwet, dat de vreemdeling bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft ingediend, geen afbreuk doet aan de regelmatigheid van zijn titel van inbewaringstelling (1). (1) Zie HvJ, 18 december 2014, aff. C-256/13, OCMW Ottignies-LLN t. Abdida.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Richtlijnen - Onderdanen van derde landen - Richtlijn 2008/115/EG - Beslissing tot weigering van verblijf, gegrond op artikel 9ter Vreemdelingenwet - Beroep tot nietigverklaring - Vrijheidsberoving met het oog op verwijdering - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van de administratieve maatregel - opschortend karakter van het beroep tot nietigverklaring

- Artt. 19.2 en 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Artt. 5 en 13 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 dec. 2008
- Artt. 9ter, 27, § 1, en 72 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.14.1144.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.3 AC nr. ...

Artikel 1 van het Waals decreet van 10 mei 2012 tot omzetting van de richtlijn 2008/98/EG van het Europees parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen preciseert dat die omzetting slechts gedeeltelijk is; in artikel 4 van dat decreet heeft de regionale wetgever met name de in artikel 2, § 1, b) van richtlijn 2008/98/EG bepaalde uitsluitingen niet omgezet, dat wil zeggen bodem (in situ) met inbegrip van niet-uitgegraven verontreinigde grond en duurzaam met de bodem verbonden gebouwen.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Milieurecht - Richtlijn 2008/98/EG - Waals Gewest - Gedeeltelijke omzetting - De uitsluiting van bodem werd niet omgezet

Artikel 2, § 1, b), van de richtlijn 2008/98/EG van het Europees parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen, sluit van zijn toepassingsgebied uit "bodem (in situ) met inbegrip van niet-uitgegraven verontreinigde grond en duurzaam met de bodem verbonden gebouwen"; die richtlijn legt minimumnormen op en verbiedt de Lidstaten niet om preventie- of beheersmaatregelen te nemen voor afvalstoffen, zoals koolwaterstoffen, waarmee de bodem is vermengd.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Milieurecht - Richtlijn 2008/98/EG - Toepassingsgebied - Uitsluiting van bodem

---

C.12.0236.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.1 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 33, lid 1, van de Verordening (EG) nr. 2419/2001 van de Commissie van 11 december 2001 houdende uitvoeringsbepalingen inzake het bij Verordening (EEG) nr. 3508/92 van de Raad ingestelde geïntegreerde beheers- en controlesysteem voor bepaalde communautaire steunregelingen zo moet worden uitgelegd dat de weigering, voor het betrokken kalenderjaar, van "het op grond van de betrokken steunregeling toe te kennen steunbedrag waarop het bedrijfshoofd overeenkomstig artikel 31, lid 2, aanspraak zou kunnen maken", betrekking heeft op het steunbedrag dat in toepassing van de "betrokken steunregeling" zoals opgesomd in artikel 1, lid 1, van de Verordening (EEG) nr. 3508/92 van de Raad van 27 november 1992 tot instelling van een geïntegreerd beheers- en controlesysteem voor bepaalde communautaire steunregelingen, verschuldigd is, zodat niet enkel het steunbedrag voor de "betrokken gewasgroep" moet worden geweigerd, maar het volledige steunbedrag in toepassing van één van de aldaar opgesomde steunregelingen waarvan de betrokken gewasgroep deel uitmaakt, stelt het een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Verdragsbepalingen - Allerlei - Landbouw - Akkerbouwgewassen - Premies - Steunaanvraag - Opzettelijke onregelmatigheid - Sanctie - Weigering van het steunbedrag - Omvang - Prejudicieel geschil

- Art. 267, derde lid Verdrag 7 feb. 1992 betreffende de Europese Unie

C.11.0371.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.5 AC nr. ...

De verplichting volgens welke een instelling voor collectieve belegging in effecten die haar rechten van deelneming verhandelt op het grondgebied van een andere lidstaat dan die waar zij zich bevindt, zorg moet dragen voor de uitkeringen aan de deelnemers in de lidstaat van verhandeling, moet aldus worden uitgelegd dat zij geen betrekking heeft op de afgifte aan de deelnemers van certificaten van deelbewijzen die op hun naam zijn ingeschreven in het door de emittent bijgehouden register van houders van deelbewijzen.

Verdragsbepalingen - Algemeen - Gemeenschappelijk beleggingsfonds naar Luxemburgs recht - Bewarende bank - Vennootschap naar Luxemburgs recht - Aanwijzing in België van een instelling die instaat voor de uitkeringen aan de deelnemers - Begrip betaling aan de deelnemers

- Art. 45 Richtlijn 85/611/EEG van de Raad van 20 december 1985

EXTERRITORIALITEIT

P.22.0188.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.7 AC nr. ...

Artikel 7, § 1, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vereist dat in het buitenland straf is gesteld op het geheel van de constitutieve bestanddelen die vereist zijn om feiten naar Belgisch recht te kwalificeren als een misdaad of een wanbedrijf, maar niet dat elk van die constitutieve bestanddelen als dusdanig een misdrijf in het buitenland uitmaakt.

- Strafzaken - Vervolging in België - Misdaden en wanbedrijven - In het buitenland gepleegd misdrijf - Ontvankelijkheid van de strafvordering - Voorwaarde

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Strafwetboek

P.21.0148.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.9 AC nr. ...

De mogelijkheid tot vervolging van een in het buitenland gepleegd misdrijf in België houdt geen verband met de bevoegdheid van de strafrechter, maar wel met de ontvankelijkheid van de strafvordering; een vreemdeling kan in België niet worden vervolgd als mededader of medeplichtige aan een wanbedrijf gepleegd in het buitenland (1), de niet–ontvankelijkheid van de strafvordering voor dat wanbedrijf vormt geen beletsel voor de strafvordering ingesteld tegen de vreemdeling voor samenhangende feiten van mededaderschap aan strafbare feiten gepleegd in België. (1) B. SPRIET, "Strafbare deelneming aan in het buitenland gepleegde misdrijven", RW 1990-91, 55-57; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 171.

- Mededader is vreemdeling - Rechtsmacht van de Belgische strafrechter - Vervolging wegens samenhangende feiten gepleegd in België - Strafzaken - In het buitenland gepleegd wanbedrijf

- Artt. 7 en 11 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3, 4; 66 en 67 Strafwetboek

FABRIEKSGEHEIM

P.18.0448.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.6 AC nr. 540

De rechter kan naar recht de ontstentenis van een materieel bestanddeel van het misdrijf "onthullen van fabrieksgeheimen" afleiden uit de omstandigheden dat de verkochte keukenrecepten niet beschermd waren en de productie daarvan kan worden toegeschreven aan de kennis van de inverdenkinggestelde of door hem zijn bedacht, zelfs als laatstgenoemde de nadruk heeft gelegd op een identieke productiemethode als die van de klager (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 540.

- Materieel bestanddeel

- Art. 309 Strafwetboek

Een zelfstandige werknemer kan als "werkzaam" worden beschouwd in de zin van artikel 309 Strafwetboek (1). (1) Ibid.

- Werkzaam

- Art. 309 Strafwetboek

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAKOORD EN GERECHTELIJ

ALGEMEEN

C.17.0097.F 31 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220131.3F.8 AC nr. ...

Uit artikel 35 van de wet van 17 december 1998 volgt dat de wetgever, voor wat betreft de tegemoetkomingen naar aanleiding van de deficiënties van wisselagenten vóór l januari 1991, de regels heeft willen handhaven die van kracht waren op de datum waarop die deficiënties zich hebben voorgedaan en heeft hij bijgevolg, door de regel van artikel 8 van het algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten te handhaven, krachtens welke artikel 1252 Oud Burgerlijk Wetboek van toepassing is op de tegemoetkomingen die op grond van dat reglement worden toegekend, die tegemoetkomingen willen uitsluiten van de toepassing van artikel 62 van de wet van 4 december 1990 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 78.

Algemeen - Deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen vóór 1 januari 1991 - Aanvraag tot tegemoetkoming van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten - Gedeeltelijke betaling - Indeplaatsstelling van het Fonds - Samenloop van de schuldeiser en van het Fonds ten aanzien van de gefailleerde - Rang van de schuldeiser ten aanzien van het Fonds - Beginsel - Recht van voorrang van de schuldeiser - Nieuwe wet - Gelijke rang - Werking van de wet in de tijd

- Art. 8, § 1 Algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgkeurd bij MB 5 augustus 1988

- Artt. 34 en 35 Wet 17 december 1998 tot oprichting van een beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten en tot reorganisatie van de beschermingsregelingen voor deposito's en financiële instrumenten

- Artt. 60, § 1, eerste lid, en § 2, en 62, tweede lid Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

- Art. 71bis, § 1, eerste lid, en § 4 Wetboek van Koophandel

- Art. 1252 Oud Burgerlijk Wetboek

De uitsluiting van de tegemoetkomingen naar aanleiding van de deficiënties van wisselagenten vóór 1 januari 1991 van de toepassing van artikel 62 van de wet van 4 december 1990 vloeit niet voort uit artikel 34 van het koninklijk besluit van 2 januari 1991 houdende het algemeen reglement van het Interventiefonds van de beursvennootschappen of uit artikel 8 van het algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgekeurd bij het ministerieel besluit van 5 augustus 1988, maar uit de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 78.

Algemeen - Deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen - Tegemoetkoming van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten - Gedeeltelijke betaling - Indeplaatsstelling van het Fonds - Samenloop van de schuldeiser en van het Fonds - Rang van de schuldeiser, ten opzichte van het Fonds, ten aanzien van de gefailleerde - Wijziging van de rang - Niet-toepassing op de deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen vóór 1 januari 1991 - Oorsprong

- Art. 8, § 1 Algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgkeurd bij MB 5 augustus 1988

- Art. 34 KB 2 januari 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen

- Artt. 34 en 35 Wet 17 december 1998 tot oprichting van een beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten en tot reorganisatie van de beschermingsregelingen voor deposito's en financiële instrumenten

- Artt. 60, § 1, eerste lid, en § 2, en 62, tweede lid Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

- Art. 71bis, § 1, eerste lid Wetboek van Koophandel

- Art. 1252 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0255.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.11 AC nr. ...

Uit de algemene opdracht van de curator, die erin bestaat de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen, en uit het gegeven dat de curator de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uitoefent wanneer hij namens de boedel optreedt, volgt dat de kwijting niet aan de curator kan worden tegengeworpen wanneer hij ten behoeve van de gezamenlijke schuldeisers een vordering in bestuurdersaansprakelijkheid op grond van artikel 528 Wetboek van Vennootschappen instelt.

Algemeen - Curator - Opdracht - Gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers - Bestuurdersaansprakelijkheidsvordering - Kwijting - Tegenstelbaarheid

- Artt. 528, eerste lid en 554, eerste en tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.20.0104.N 18 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.2 AC nr. ...

De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen. Treedt de curator namens de boedel op, dan oefent hij de gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers uit (1). (1) Cass. 5 september 2013, AR C.12.0445.N, AC 2013, nr. 424; Cass. 24 oktober 2002, AR C.00.0476.N-C.00.0477.N, AC 2002, nr. 564, met concl. van advocaat-generaal G. DUBRULLE.

Algemeen - Curator - Opdracht - Gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers

C.19.0656.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.8 AC nr. ...

De gefailleerde kan niet rechtsgeldig berusten in het vonnis waarbij zijn faillissement is uitgesproken aangezien artikel 2, eerste lid, Faillissementswet, van openbare orde is (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2020, nr. 550 dat oordeelde dat de berusting van de gefailleerde in het vonnis van faillietverklaring geen aantasting van de openbare orde inhoudt.

Algemeen - Materie van openbare orde - Gevolg - Vonnis van faillietverklaring - Berusting - Geldigheid

- Art. 2, eerste lid Wet 8 augustus 1997
- Art. 1044, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.0275.F 21 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.2 AC nr. ...

Het indienen van een schuldvordering verleent de schuldeiser geen enkele uitvoerbare titel ten aanzien van de gefailleerde na sluiting van het faillissement maar verleent hem enkel een recht bij de verdeling van het actief van het faillissement.

Algemeen - Schuldeiser van de gefailleerde - Indienen van een schuldvordering

ALLERLEI

C.24.0187.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.13 AC nr. ...

Vereist is dat de in artikel 265, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen bedoelde kennelijke grove fout heeft bijgedragen tot het faillissement zonder dat een rechtstreeks oorzakelijk verband tussen de kennelijk grove fout en het faillissement is vereist; het feit dat de handeling die als kennelijk grove fout wordt gekwalificeerd, dateert van na de datum van staking van betaling zoals deze bij het faillissementsvonnis of een navolgend vonnis werd vervroegd, sluit niet uit dat deze handeling heeft bijgedragen tot het faillissement (1). (1) Artikel 265, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen, zoals van toepassing vóór de opheffing bij Wet van 11 augustus 2017.

Allerlei - Faillissement - Aansprakelijkheid van zaakvoerders of gewezen zaakvoerders alsmede van alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap - Kennelijk grove fout - Begrip - Handeling die dateert van na de staking van betaling - Invloed

- Art. 265, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.24.0113.F 6 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250306.1F.4 AC nr. ...

De betrokkenheid van een persoon bij een faillissement met socialebijdragenschulden kan reeds worden afgeleid uit zijn hoedanigheid van bestuurder of zaakvoerder, in rechte of in feite, van die vennootschap, ook al heeft hij die hoedanigheid niet meer op het ogenblik van de faillietverklaring.

Allerlei - Vennootschap - Faillietverklaring - Bij het faillissement betrokken bestuurder of zaakvoerder - Bepaling

- Art. 38, § 3, octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 265, § 2, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

P.24.1150.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.4 AC nr. ...

Wanneer de curator namens de boedel optreedt, oefent hij de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit en dit zijn de rechten die voortvloeien uit de schade aan de boedel ten gevolge van de fout van wie ook, waardoor het passief van het faillissement wordt vermeerderd, het actief wordt verminderd of het actief dat ter beschikking moest staan van de schuldeisers niet effectief voorhanden is in de boedel maar het faillissement van de schuldenaar staat niet eraan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade is ontstaan die hem alleen treft; de medecontractant van een vennootschap kan ingevolge een als misdrijf omschreven feit gepleegd door een derde, zoals een juridische of feitelijke bestuurder van die vennootschap, persoonlijke en individuele schade lijden die niet samenvalt met zijn contractuele schuldvordering op de vennootschap en die hij bijgevolg, ook tijdens de afhandeling van het faillissement van de vennootschap, zelf op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek van die bestuurder kan vorderen door middel van een klacht met burgerlijkepartijstelling; dergelijke schade, die vreemd is aan de collectieve schade van de boedel, kan ontstaan wanneer een bestuurder, met gebruik van zijn werkelijke zeggenschap over de vennootschap, een als het misdrijf oplichting omschreven feit ten nadele van die medecontractant pleegt door hem ertoe te bewegen met de vennootschap een overeenkomst te sluiten voor de aanneming van werken, die de bestuurder in werkelijkheid nooit van plan is geweest correct en volledig door de vennootschap te laten uitvoeren, maar die hij gebruikt als voorwendsel om de medecontractant voorschotten te laten betalen die de bestuurder zich, overeenkomstig zijn vooraf bestaande opzet, toe-eigent of laat toe-eigenen door derden (1). (1) Cass. 23 april 2024, AR P.24.0006.N, AC 2024, nr. 324; Cass. 7 november 2023, AR P.23.0713.N, AC 2023, nr. 706.

Allerlei - Optreden van de curator namens de boedel - Uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers - Collectieve schade - Vordering van een schuldeiser voor vergoeding van een persoonlijke schade - Bestuurder van een vennootschap die een oplichting pleegt ten nadele van een medecontractant - Mogelijkheid tijdens de afhandeling van het faillissement om deze schade terug te vorderen - Burgerlijke rechtsvordering op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek - Burgerlijke partijstelling uit hoofde van oplichting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.22.0468.F 1 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.5 AC nr. ...

Indien bij faillissement van een onderneming de schulden de baten overtreffen, kunnen de huidige of gewezen bestuurders, zaakvoerders, dagelijks bestuurders, leden van een directieraad of van een raad van toezicht, alsook alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de onderneming werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad, persoonlijk en al dan niet hoofdelijk aansprakelijk worden verklaard voor het geheel of een deel van de schulden van de onderneming tot beloop van het tekort, indien komt vast te staan dat een door hen begane, kennelijk grove fout tot het faillissement heeft bijgedragen, behalve wanneer de gefailleerde onderneming over de drie boekjaren vóór het faillissement of, indien die onderneming sinds minder dan drie jaar is opgericht, alle boekjaren vóór het faillissement, een gemiddelde omzet heeft verwezenlijkt van minder dan 620.000 euro, buiten de belasting over de toegevoegde waarde, en wanneer het balanstotaal bij het einde van het laatste boekjaar niet hoger was dan 370.000 euro; bij de toetsing van die voorwaarden verbonden aan de omzet en aan het balanstotaal moeten de jaarrekeningen en de regelmatigheid van de daarin geboekte verrichtingen worden getoetst ten aanzien van het WVV volgens de modaliteiten voorgeschreven in de bepalingen van titel 4, boek 3, van dat wetboek en moeten zij, overeenkomstig de artikelen 5:97 en 5:98, ter beschikking worden gesteld van de vennoten en, vóór de goedkeuring ervan, door de algemene vergadering worden besproken (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Aansprakelijkheid van de bestuurder of zaakvoerder - Faillissement en schulden die de baten overtreffen -

Kennelijk grove fout - Exceptie - Voorwaarden verbonden aan de omzet en aan het balanstotaal - Toetsing - Jaarrekening - Vereiste regelmatigheid - Draagwijdte

- Art. 3:1, § 1 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019
- Art. XX.225, § 1, eerste lid, en § 2 Wetboek van economisch recht

C.20.0526.F 16 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.6 AC nr. ...

De betrokkenheid van een persoon in een faillissement met RSZ-schulden wordt louter afgeleid uit zijn hoedanigheid van bestuurder of zaakvoerder, de iure of de facto, ongeacht zijn rol in het ontstaan van de toestand van onvermogen of van de RSZ-schulden (1). (1) De bepaling van artikel 530, § 2, eerste lid, is thans opgenomen in artikel XX.226 Wetboek Economisch Recht.

Allerlei - Sociale schulden - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Betrokken persoon - Begrip

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

S.22.0041.F 30 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230130.3F.10 AC nr. ...

De werknemer die op de datum van het faillissement gebonden is door een arbeids- of leerovereenkomst, wiens overeenkomst niet werd beëindigd maar wiens activiteit werd onderbroken als gevolg van het faillissement en die, bij de overname van de activa, gebonden blijkt te zijn door de overeenkomst met de werkgever die deze activa heeft overgenomen, heeft recht op de overbruggingsvergoeding voor de periode waarin zijn activiteit werd onderbroken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 77.

Allerlei - Overbruggingsvergoeding - Onderbreking van de activiteit van de werknemer - Overname van de activa - Werknemer gebonden door een overeenkomst met de werkgever die de activa heeft overgenomen - Faillissement van de onderneming - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers

- Artt. 41 en 42 Wet 26 juni 2002 betreffende de sluiting van ondernemingen

C.22.0017.N 2 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220602.1N.14 AC nr. ...

Nu de bekenmaking in het Belgisch Staatsblad van het vonnis van faillietverklaring en van het latere vonnis dat de staking van betaling vaststelt op last van de curator als gelijkwaardig moet worden beschouwd met deze op last van de griffier, maar de curator daartoe meer geschikt wordt geacht en zulks bovendien bijdraagt tot de werklastvermindering van de griffies, tast de bekendmaking door de griffier de rechtsgeldigheid van deze bekenmaking niet aan.

Allerlei - Vonnis van faillietverklaring - Vonnis van vaststelling staking van betaling - Bekendmaking in het Belgisch Staatsblad - Door de griffier

- Art. XX.107, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

P.21.1324.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.8 AC nr. ...

De curator van het faillissement die een advocaat is, houder van het in artikel 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift van opleiding in cassatieprocedures, mag zelf namens de gefailleerde rechtspersoon de verklaring van cassatieberoep en de memorie ondertekenen; hij is niet verplicht hiertoe een beroep te doen op een andere advocaat die houder is van het getuigschrift (1). (1) Zie, op datum in Pas., de op dit punt andersluidende concl. van het OM dat hiervoor verwees naar Cass. 30 juni 2021, AR P.21.0214.F, AC 2021, nr. 492, betreffende de lasthebber ad hoc, met andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM; de eiseres voerde met name aan dat de curator, anders dan de lasthebber "ad hoc", een gerechtsmandataris is en dat zij in deze zaak als burgerlijke partij optrad tegen de bestuurder van de gefailleerde vennootschap, de enige beklaagde. (M.N.B.) (Impliciete oplossing)

Allerlei - Cassatieberoep in strafzaken - Curator die advocaat is, houder van het getuigschrift - (Geen) verplichting om een beroep te doen op een andere advocaat, houder van het getuigschrift, om de verklaring van cassatieberoep

en de memorie te ondertekenen

- Artt. XX.122 en XX.132 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht
- Artt. 425 en 429 Wetboek van Strafvordering

De bevoegdheid van de curator om alleen op te treden namens de boedel van de schuldeisers betreft enkel de uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers; het belang van de belastingadministratie om de belastingbedragen terug te vorderen die ze door de fraude van de bestuurder van de gefailleerde vennootschap is misgelopen, valt niet samen met het belang van de boedel, maar onderscheidt zich daarvan, zodat die administratie haar individuele vorderingsrecht behoudt tegen diegene die door het misdrijf haar schade heeft veroorzaakt; de rechten die voortvloeien uit de schade ten gevolge van de fout van wie ook, waardoor het passief van het faillissement wordt verzwaard of het actief wordt verminderd, zijn voorzeker gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers; aangezien het doel en het gevolg van de btw-fraude erin bestaan de belastingplichtige die zich de belastingkredieten verschaft onrechtmatig te verrijken, benadeelt het verlies hiervan voor de Schatkist evenwel enkel de houder van de fiscale schuldvordering en niet het vermogen van de door de fraude begunstigde vennootschap (1). (1) Zie de op dit punt eensluidende concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Allerlei - Curator - Bevoegdheden - Omvang - Rechtsvordering namens de boedel van de schuldeisers - (Geen) terugvordering van de belastinggelden die de belastingadministratie door de fraude van de bestuurder van de gefailleerde vennootschap is misgelopen

- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0049.F 17 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220117.3F.2 AC nr. ...

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing die de gecedeerde schuldenaar veroordeelt tot betaling van het bedrag van de overgedragen schuldvordering en deze die de overdrager veroordeelt tot betaling van datzelfde bedrag, gezamenlijk ten uitvoer te leggen; het geschil wordt niet onsplitsbaar door de omstandigheid dat de overdrager zich in staat van faillissement bevindt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 33.

Allerlei - Onsplitsbaar geschil - Overdracht van schuldvordering - Geschil tussen de overdrager, de overnemer en de gecedeerde schuldenaar - Faillissement van de overdrager - Geen hervatting van het geding door de curator - Veroordeling van de overdrager ten voordele van de overnemer - Hoger beroep van de overnemer - Partijen in het geding in hoger beroep - Overnemer en gecedeerde schuldenaar - Veroordeling van de gecedeerde schuldenaar ten voordele van de overnemer - Ontvankelijkheid van het hoger beroep

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0397.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.3 AC nr. ...

Het eigendomsrecht van het vennootschapsvermogen berust uitsluitend bij de vennootschap en niet bij haar aandeelhouders zodat de vennootschap bijgevolg gerechtigd is om schadevergoeding te vorderen van een derde door wiens fout het vennootschapsvermogen werd aangetast en de aandeelhouders voor deze schade niet over enig vorderingsrecht beschikken tegen die derde, ook al stelt de vennootschap of, in het geval dat de vennootschap failliet is verklaard, de curator zelf geen vordering in wegens geleden schade (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Vordering tot schadevergoeding - Vorderingsrecht - Faillietverklaring van de vennootschap - Aantasting van het vennootschapsvermogen

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

G.16.0229.N 12 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170112.2 AC nr. ...

De in artikel 664 Gerechtelijk Wetboek bepaalde voorwaarde om aanspraak te hebben op rechtsbijstand moet zijn vervuld in hoofde van de verzoeker zelf; curatoren die niet optreden als procesvertegenwoordiger van de gefailleerde en de boedel van de schuldeisers, maar als de materiële procespartij in een betwisting omtrent hun afzonderlijk ereloon dat alleen ten laste is van de betrokken hypothecaire schuldeisers, moeten hun onvermogen bewijzen.

Allerlei - Rechtsbijstand - Voorwaarde - Onvermogen - Curator - Afzonderlijk ereloon - Betwisting - Materiële procespartij

- Art. 664 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0401.F 20 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161020.1 AC nr. ...

De hoofdschuldeiser, in wiens rechten de borg in de plaats gesteld meent te zijn, kan zich t.a.v. die borg op de lopende rente beroepen zolang het dividend niet door de boedel is betaald, om zich tegen de indeplaatsstelling van die borg te verzetten.

Allerlei - Indeplaatsstelling - Gedeeltelijke betaling door een borg - Hoofdschuldeiser - Verzet tegen de indeplaatsstelling van de borg - Grond

- Art. 23 Wet 8 augustus 1997
- Art. 1252 Burgerlijk Wetboek

F.15.0045.N 4 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160204.4 AC nr. ...

Aangezien boedelschulden afbreuk doen aan het beginsel van de gelijkheid van schuldeisers dat aan de Faillissementswet ten grondslag ligt, dienen zij beperkend te worden uitgelegd: een schuld is een boedelschuld, wanneer de curator verbintenissen heeft aangegaan met het oog op het beheer van de boedel, onder meer door de handelsactiviteit van de gefailleerde voort te zetten, de door laatstgenoemde gesloten overeenkomsten uit te voeren of nog door de roerende of onroerende goederen te gebruiken met het oog op een passend beheer van de failliete boedel; de curator gaat ook schulden aan met het oog op het beheer van het faillissement wanneer die schulden ontstaan door handelingen die de curator voor dit beheer dient te stellen maar niet stelt (1). (1) Zie concl. OM.; het Hof heeft op dezelfde zitting in de zaak F.14.0157.N uitspraak gedaan in dezelfde zin wat de verschuldigde bedrijfsvoorheffing betreft en de verschuldigde BTW.

Allerlei - Faillissement - Boedelschulden

- Art. 99 Wet 8 aug. 1997

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Allerlei - Faillissement - Boedelschulden - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten

Allerlei - Faillissement - Boedelschulden

Een leegstandsheffing bedrijfsruimten die opeisbaar wordt na het faillissement en die betrekking heeft op het kalenderjaar dat volgt op de datum van het openvallen van het faillissement is een boedelschuld wanneer het voortduren van de leegstand is toe te rekenen aan de curator (1). (1) Zie concl. OM.; het Hof heeft op dezelfde zitting in de zaak F.14.0157.N uitspraak gedaan in dezelfde zin wat de verschuldigde bedrijfsvoorheffing betreft en de verschuldigde BTW.

Allerlei - Faillissement - Boedelschulden - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten

- Art. 99 Wet 8 aug. 1997

BEGRIP. VEREISTEN VAN HET FAILLISSEMENT

C.23.0023.N 23 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231123.1N.1 AC nr. ...

Een natuurlijke persoon kan slechts als onderneming in de zin van artikel I.1, eerste lid, 1°, WER worden gekwalificeerd, wanneer hij aantoont een organisatie te vormen, bestaande uit een geheel van eigen materiële, financiële of menselijke middelen samengebracht met het oog op het uitoefenen van een zelfstandige beroepsactiviteit (1). (1) Zie concl. OM.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Bestuurder van een rechtspersoon - Natuurlijke persoon - Onderneming - Organisatie

- Art. I.1, eerste lid, 1° Wetboek van economisch recht

C.22.0336.F 30 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230330.1F.3 AC nr. ...

In geval van hoger beroep tegen een vonnis dat de schuldenaar failliet heeft verklaard, moet de appelrechter beoordelen of de faillissementsvoorwaarden waren vervuld op het ogenblik dat de eerste rechter uitspraak heeft gedaan; omstandigheden die zich na het faillissement hebben voorgedaan, kunnen niet in aanmerking worden genomen, tenzij daaruit blijkt dat de schuldenaar op het ogenblik van de uitspraak van het vonnis van faillietverklaring de faillissementsvoorwaarden niet vervulde.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Vonnis van faillietverklaring - Hoger beroep - Faillissementsvoorwaarden - Beoordeling - Tijdstip - Latere omstandigheden - Inaanmerkingneming

- Art. XX.100 Wetboek van economisch recht
- Art. XX.99, eerste lid Wetboek van economisch recht

C.22.0264.F 9 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230209.1F.1 AC nr. ...

De schuldenaar die op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en van wie het krediet is geschokt, bevindt zich in staat van faillissement (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2022, AR C.21.0006.F, AC 2022, nr. 203, met concl. OM op datum in Pas.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Schuldenaar - Op duurzame wijze opgehouden te betalen - Geschokt krediet

- Art. XX.99, eerste lid Wetboek van economisch recht

Een natuurlijk persoon is een onderneming in de zin van artikel I.1, eerste lid, WER wanneer hij een organisatie vormt die bestaat uit een ordening van materiële, financiële of menselijke middelen met het oog op de uitoefening van een zelfstandige beroepsactiviteit; de zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap die zijn lastgeving buiten elke eigen organisatie uitoefent, is geen onderneming (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2022, AR C.21.0006.F, AC 2022, nr. 203, met concl. OM op datum in Pas.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap - Lastgeving buiten elke eigen organisatie

- Art. I.1, eerste lid Wetboek van economisch recht

Begrip - Vereisten van het faillissement - Natuurlijke persoon - Onderneming

- Art. I.1, eerste lid Wetboek van economisch recht

C.21.0006.F 18 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220318.1F.9 AC nr. ...

De schuldenaar die op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en van wie het krediet geschokt is, bevindt zich in staat van faillissement (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 203.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Schuldenaar - Op duurzame wijze opgehouden hebben te betalen - Geschokt krediet

Een natuurlijk persoon is een onderneming in de zin van artikel I.1, 1°, Wetboek Economisch Recht wanneer hij of zij een organisatie vormt die bestaat uit de inrichting van materiële, financiële of menselijke middelen met het oog op het uitoefenen van een beroepsactiviteit als zelfstandige; de zaakvoerder of de bestuurder van een vennootschap die zijn mandaat buiten het verband van een eigen organisatie uitoefent, is geen onderneming (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 203.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Natuurlijke persoon - Onderneming

Begrip - Vereisten van het faillissement - Zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap - Mandaat buiten het

verband van een eigen organisatie

P.21.1413.N 15 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220315.2N.10 AC nr. ...

Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek bestraft de personen bedoeld in artikel 489 van dat wetboek die, met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen, hebben verzuimd binnen de bij artikel 9 Faillissementswet, thans artikel XX.102 Wetboek economisch recht, bepaalde termijn aangifte te doen van het faillissement; de rechter kan het bijzonder opzet om de faillietverklaring uit te stellen afleiden uit het feit dat een bestuurder, door de niet-aangifte van het faillissement van de vennootschap, de schulden van die vennootschap laat oplopen terwijl er geen hoop bestaat op een verbetering van haar financiële toestand (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.0856.N, AC 2018, nr. 17.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Misdrijven die verband houden met insolventie - Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Moreel bestanddeel - Bewijs

- thans art. XX.102 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht
- Art. 9 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

C.20.0336.F 22 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.5 AC nr. ...

In geval van hoger beroep tegen een vonnis dat de schuldenaar failliet heeft verklaard, moet de appelrechter beoordelen of de faillissementsvoorwaarden waren vervuld op het ogenblik dat de eerste rechter uitspraak heeft gedaan; omstandigheden die zich na het faillissement hebben voorgedaan, kunnen niet in aanmerking worden genomen, tenzij daaruit blijkt dat de schuldenaar op het ogenblik van de uitspraak van het vonnis van faillietverklaring de faillissementsvoorwaarden niet vervulde.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Vonnis van faillietverklaring - Hoger beroep - Vonnis van faillietverklaring - Beoordeling - Tijdstip - Latere omstandigheden - Inaanmerkingneming

- Artt. XX.99, eerste lid, en XX.100 Wetboek van economisch recht

C.19.0550.F 5 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200605.1F.3 AC nr. ...

De in vereffening gestelde vennootschap blijft krediet genieten wanneer haar schuldeisers hun vertrouwen in die beslissing en in het verloop van de vereffeningsprocedure behouden, voor zover dat vertrouwen op regelmatige en transparante wijze is verkregen; de vennootschap die met miskenning van de rechten van de schuldeisers of in hun nadeel ontbonden wordt, waardoor ze zich kan onttrekken aan de bijzondere verantwoordelijkheden eigen aan de staat van faillissement of aan het in vraag stellen van handelingen die in de verdachte periode zijn verricht, geniet niet langer het vertrouwen van de schuldeisers, zelfs als zij hun wantrouwen niet zouden hebben laten blijken.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Geschokt krediet - Vennootschappen in vereffening - Vertrouwen van schuldeisers - Behoud van het vertrouwen - Op regelmatige en transparante wijze verkregen vertrouwen - Ontbinding van de vennootschap in het nadeel van de schuldeisers

- Art. XX.99, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

P.17.0856.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.5 AC nr. ...

Artikel 489, 2°, Strafwetboek bestraft de kooplieden die zich in staat van faillissement bevinden in de zin van artikel 2 van de Faillissementswet of de bestuurders in rechte of in feite van handelsvennootschappen die zich in staat van faillissement bevinden wanneer zij, zonder wettig verhinderd te zijn, verzuimd hebben de verplichtingen gesteld bij artikel 53 Faillissementswet houdende het verstrekken aan de rechter-commissaris of de curator van alle vereiste inlichtingen na te leven; daartoe behoren de gegevens over welke personen de werkelijke bestuurders van de vennootschap zijn aangezien de afhandeling van het faillissement de medewerking vereist van die personen, alsmede een onderzoek naar de wijze waarop zij de vennootschap hebben bestuurd (1). (1) E. ROGER FRANCE, ? L'infraction de banqueroute: la réforme apportée par la nouvelle loi sur les faillites', TBH, 1998, 81-92, RDP 1998, nr. 4, 379-469; P. TRAEST, ? Misdrijven die verband houden met de staat van faillissement', in Ondernemingsrecht, Die Keure en M&D Seminars, 1999, 5-40; Zie J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2005, 1111-1170; Th. AFSCHRIFT en V. DE BRAUWERE, Manuel de droit pénal financier, Kluwer,nrs. 668-801; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 6e ed., p. 332 ev.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Verzuim om de bij artikel 53 Faillissementswet vereiste inlichtingen te verstrekken - Gegevens over de werkelijke bestuurders van de handelsvennootschap - Draagwijdte

- Art. 53 Wet 8 augustus 1997
- Art. 489, 2° Strafwetboek

Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek bestraft de in artikel 489 van dat wetboek bedoelde personen die, met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen, verzuimd hebben binnen de bij artikel 9 Faillissementswet gestelde termijn aangifte te doen van het faillissement; de rechter kan het bijzonder opzet om de faillietverklaring uit te stellen afleiden uit het feit dat een bestuurder, door de niet-aangifte van het faillissement van de vennootschap, de schulden van die vennootschap laat oplopen terwijl er geen hoop bestaat op een verbetering van haar financiële toestand en daarmee leidt de rechter het bedoelde opzet niet louter af uit de materiële gedraging van de bestuurder en stelt hij dat opzet niet gelijk met de zorgvuldigheidsnorm (1). (1) Cass. 3 juni 2015 AR P.14.0834.F, AC 2015, nr. 367; Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0011.F, AC 1999, nr. 338.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Moreel bestanddeel - Bewijs

- Art. 9 Wet 8 augustus 1997
- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

De in artikel 489 Strafwetboek bedoelde personen die artikel 489bis, 4°, van dat wetboek strafbaar stelt, zijn de kooplieden die zich in staat van faillissement bevinden in de zin van artikel 2 Faillissementswet of de bestuurders in rechte of in feite van handelsvennootschappen die zich in staat van faillissement bevinden en alldus rekent artikel 489bis, 4°, Strafwetboek het erin bedoelde misdrijf uitdrukkelijk toe aan feitelijke bestuurders van failliete handelsvennootschappen; hieruit volgt dat wanneer een handelsvennootschap in werkelijkheid wordt geleid door een feitelijke bestuurder, deze laatste ertoe gehouden is het nodige te doen opdat het faillissement van die vennootschap tijdig wordt aangegeven.; de enkele omstandigheid dat die bestuurder niet de persoonlijke hoedanigheid heeft om de aangifte te doen, sluit dan ook zijn strafbaarheid op grond van artikel 489bis, 4°, Strafwetboek niet uit (1). (1) E. ROGER FRANCE, ? L'infraction de banqueroute: la réforme apportée par la nouvelle loi sur les faillites', TBH, 1998, 81-92, RDP 1998, nr. 4, 379-469; P. TRAEST, ? Misdrijven die verband houden met de staat van faillissement', in Ondernemingsrecht, Die Keure en M&D Seminars, 1999, 5-40; Zie J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2005, 1111-1170; Th. AFSCHRIFT en V. DE BRAUWERE, Manuel de droit pénal financier, Kluwer,nrs. 668-801; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 6e ed., p. 332 ev.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Personen gehouden tot het doen van die aangifte - Draagwijdte - Feitelijke bestuurder van een handelsvennootschap

- Artt. 2 en 9 Wet 8 augustus 1997
- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

C.15.0030.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Faillissement - Vervulling van de faillissementsvoorwaarden - Beoordeling van de toestand van de koopman door de appelrechter - Tijdstip

Uit de samenlezing van artikel 2 en 6 Faillissementswet en artikel 1068, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat in geval van hoger beroep tegen een vonnis dat de koopman failliet heeft verklaard, de appelrechter de vervulling van de faillissementsvoorwaarden dient te beoordelen naar het tijdstip van de uitspraak van de eerste rechter; met latere omstandigheden mag geen rekening worden gehouden, behoudens hieruit zou blijken dat de koopman ten tijde van het faillissementsvonnis niet aan de faillissementsvoorwaarden voldeed; neemt de appelrechter kennis van een hoger beroep tegen een vonnis dat de faillissementsvordering heeft afgewezen, dan dient de appelrechter de toestand van de koopman te beoordelen naar het ogenblik van zijn uitspraak (1). (1) Zie concl. OM.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Faillissement - Vervulling van de faillissementsvoorwaarden - Beoordeling van de toestand van de koopman door de appelrechter - Tijdstip

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 2 en 6 Wet 8 aug. 1997

P.14.0784.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de strafrechter die te oordelen heeft over een strafbaar feit bedoeld in de artikelen 489, 489bis en 489ter Strafwetboek, bij afwezigheid van een faillietverklarende beslissing van het handelsgerecht autonoom moet onderzoeken of de betrokken handelaar of handelsvennootschap zich in een toestand van faillissement bevond gelet op de staking van betaling en het wankelen van krediet, alsook de datum van die toestand moet bepalen, miskent niet het recht op een eerlijk proces van de beklaagde; de beklaagde kan immers voor het strafgerecht, net als voor het handelsgerecht, alle verweermiddelen aanvoeren met betrekking de voorwaarden vereist voor een toestand van faillissement en tegen de daarover gewezen beslissing de bij de wet bepaalde rechtsmiddelen aanwenden.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Afwezigheid van een faillietverklarende beslissing van het handelsgerecht - Strafrechter - Bevoegdheid

Uit artikel 489quater Strafwetboek volgt dat de vaststelling van de ontbinding en vereffening van een vennootschap door het handelsgerecht, die geen vaststelling van de staat van faillissement inhoudt, niet belet dat de strafrechter die te oordelen heeft over een strafbaar feit bedoeld in de artikelen 489, 489bis en 489ter Strafwetboek, autonoom dient vast te stellen of en sinds wanneer de staat van faillissement bestaat.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Vaststelling van de ontbinding en vereffening van een vennootschap door het handelsgerecht - Geen vaststelling van de staat van faillissement - Strafrechter - Bevoegdheid

P.14.0834.F 3 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150603.4 AC nr. ...

Naar luid van artikel 2 Faillissementswet bevindt de koopman die op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en wiens krediet geschokt is, zich in staat van faillissement; de staking van betaling tijdens de verdachte periode betekent niet in dat tijdens die periode geen betalingen zijn verricht.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Staking van betaling

- Art. 489bis, 4° Strafwetboek
- Art. 2 Wet 8 aug. 1997

De rechter beoordeelt in concreto de staking van betaling en het geschokt krediet en, bijgevolg, de datum waarop hij de staat van faillissement vaststelt.

Begrip - Vereisten van het faillissement - Staking van betaling en geschokt krediet - Datum van het faillissement -

Feitelijke beoordeling door de rechter

- Art. 489bis, 4° Strafwetboek
- Art. 2 Wet 8 aug. 1997

BEVOORRECHTE EN HYPOTHECAIRE SCHULDEISERS

C.22.0419.F 28 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250428.3F.3 AC nr. ...

Wanneer de geldigheidstermijn van de hypothecaire inschrijving van een schuldeiser verstrijkt na het vonnis van faillietverklaring van de schuldenaar, moet die schuldeiser zijn inschrijving vernieuwen om zijn recht van voorrang te behouden tot het wordt overgedragen op de prijs van het gehypothekeerde goed (1). Zie concl. OM.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Hypothecaire schuldeiser - Hypothecaire inschrijving die verstrijkt na het vonnis van faillietverklaring - Gevolgen - Vernieuwing van de inschrijving

- Art. 90, eerste lid Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 81, eerste lid Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 1326 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel het vonnis van faillietverklaring de buitenbezitstelling van de schuldenaar tot gevolg heeft en een samenloop van de schuldeisers doet ontstaan, zijn enkel de rechten van de gewone en de algemene bevoorrechte schuldeisers gekristalliseerd op de datum van het faillissement (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Vonnis van faillietverklaring - Uitwerking - Kristallisering - Toepassingsgebied

- Art. 100 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 26 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 25 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 23, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 22 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 16, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Artt. 8 en 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.23.0071.F 27 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231027.1F.5 AC nr. ...

De grondslag van het recht van voorrang dat aan de onderaannemer is toegekend, moet blijven bestaan tot de preferentiële toewijzing van die activa (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Bijzondere voorrechten - Voorrecht van de onderaannemer - Grondslag - Voorwaarde voor de uitoefening van het recht

- Art. 20, 12° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

Het recht van voorrang dat aan de onderaannemer wordt toegekend voor de betaling van zijn schuldvordering tegen de hoofdaannemer, wordt enkel uitgeoefend op en tot beloop van de schuldvordering, ontstaan uit de uitvoering van de werken, die deze aannemer op de opdrachtgever heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Bijzondere voorrechten - Voorrecht van de onderaannemer - Recht van voorrang - Grondslag - Omvang en grens

- Art. 20, 12° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.22.0415.F 15 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230515.3F.4 AC nr. ...

Het voorrecht van de verhuurder op alles wat de verhuurde woning stoffeert, vastgelegd in artikel 20, 1°, Hypotheekwet, is een zakelijke zekerheid in de zin van artikel I.23, 14°, WER (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Continuïteit van de onderneming - Buitengewone schuldvorderingen in de opschorting - Begrip - Voorrecht van de verhuurder - Omschrijving

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. I.22, 14° Wetboek van economisch recht

C.21.0336.N 31 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220331.1N.6 AC nr. ...

De verkoopgelden voortkomend uit de uitwinning van onroerende goederen vallen slechts in de faillissementsboedel nadat de hypothecaire schuldeisers werden voldaan.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Uitwinning van onroerende goederen - Verkoopgelden - Onderdeel van de faillissementsboedel

- Artt. 16, eerste lid, en 91 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Artt. 1639 en 1643, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0159.N 9 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.5 AC nr. ...

Gelden verkregen in het raam van een contractuele bezetting van een onroerend goed worden, net zoals huur- en pachtgelden, vanaf het beslagexploot voor onroerend gehouden om, samen met de prijs van het onroerend goed, volgens de rang van de hypotheken te worden verdeeld, ook indien de schuldenaar het voorwerp wordt van een faillissement.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Faillissement - Contractuele bezettingsvergoeding - Bestemming

- Art. 45, 2°, tweede lid Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 1576, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0104.N 18 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.2 AC nr. ...

Op grond van artikel 409, §2 Wetboek van Vennootschappen kunnen alle op het ogenblik van de uitspraak van het faillissement verschuldigde sociale bijdragen verhaald worden op de bestuurders of gewezen bestuurders alsmede op alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap werkelijke bestuurdersbevoegdheid hadden.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Sociale bijdragen - Bestuurders - Verhaalbaarheid

C.19.0437.N 12 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.11 AC nr. ...

De hypothecaire en bevoorrechte schuldeisers kunnen niet worden uitgesloten van de verdeling of de rangregeling van de verkoopopbrengst van de bezwaarde onroerende goederen om reden dat zij geen tijdige aangifte hebben gedaan van hun schuldvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Bezwaard onroerend goed - Verdeling of rangregeling van de verkoopopbrengst - Hypothecaire of bevoorrechte schuldeiser - Afwezigheid van tijdige aangifte

- Art. 1326 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 62, en 72, eerste en derde lid Wet 8 augustus 1997

C.17.0503.N 22 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180222.10 AC nr. ...

Boedelschulden zijn in het faillissement niet aan de samenloop onderworpen en worden bij voorrang boven de andere schulden voldaan, maar aangezien boedelschulden afbreuk doen aan de gelijkheid tussen schuldeisers dienen zij beperkend te worden geïnterpreteerd.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Boedelschulden

C.15.0051.F 30 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151030.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Verdeling - Tekort - Samenloop

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Boedelschuldeisers - Individuele vervolgingen tegen de gezamenlijke schuldeisers - Samenloop

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Geen individuele vervolgingen - Curator - Tegeldemaking van de goederen - Verdeling van de opbrengsten

Wanneer de boedelschuldeisers geen individuele vervolgingen instellen, gaat de curator over tot de tegeldemaking van de goederen waar op die schuldeisers hun rechten kunnen doen gelden, en verdeelt hij de opbrengst onder die schuldeisers (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Geen individuele vervolgingen - Curator - Tegeldemaking van de goederen - Verdeling van de opbrengsten

De ontoereikende gelden die de curator onder de boedelschuldeisers verdeelt, doet een toestand van samenloop ontstaan onder die schuldeisers; die gelden moeten bijgevolg worden verdeeld met inachtneming van de eventuele gronden van voorrang die de schuldvorderingen genieten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Verdeling - Tekort - Samenloop

Hoewel geen enkele wettelijke bepaling de boedelschuldeisers aan dezelfde regeling onderwerpt als de schuldeisers van de gefailleerde, noch hun rechten jegens de boedel beperkt, staat een toestand van samenloop tussen de boedelschuldeisers eraan in de weg dat die schuldeisers individuele vervolgingen instellen tegen de boedel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Boedelschuldeisers - Individuele vervolgingen tegen de gezamenlijke schuldeisers - Samenloop

C.15.0143.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150917.18 AC nr. ...

De aangifte van de schuldvordering zonder melding te maken van een voorbehoud voor de nadien te vervallen rente, sluit niet uit dat de schuldeisers die gewaarborgd zijn door een bijzonder voorrecht, een pand of een hypotheek, kunnen aanspraak maken op de betaling van de rente uit de opbrengst van bezwaarde goederen.

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Schuldvordering - Aangifte zonder melding van een voorbehoud - Rente

- Art. 23, eerste en tweede lid Wet 8 aug. 1997

GERECHTELIJK AKKOORD

C.22.0282.F 9 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230209.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de rechtbank, alvorens uitspraak te doen over de homologatie, de schuldenaar uitnodigt om aan de schuldeisers een aangepast reorganisatieplan voor te stellen dat tegemoetkomt aan de tegen het plan geformuleerde bezwaren, wijst ze geen eindbeslissing; de rechtbank die hierna uitspraak doet over de homologatie van het aangepaste reorganisatieplan, dient alsnog uitspraak te doen over de geschilpunten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 107.

Gerechtelijk akkoord - Continuïteit van de ondernemingen - Reorganisatieplan - Bezwaren - Rechtbank - Beslissing die een aanpassing vóór homologatie beveelt - Aard

C.20.0195.N 11 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210111.3N.2 AC nr. ...

De schuldvordering tot betaling van de gerechtskosten ontstaat op het ogenblik van het ontstaan van de procesverhouding en de veroordeling tot de gerechtskosten geldt als "schuldvordering in de opschorting" indien de procesverhouding bestond vóór de opening van de procedure van gerechtelijke reorganisatie.

Gerechtelijk akkoord - Continuïteit van de ondernemingen - Voorafgaande gerechtelijke procedure - Gerechtskosten - Aard

- Art. 2, c) Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen
- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

Een schuldvordering wordt geacht te zijn ontstaan vóór de procedure van gerechtelijke reorganisatie wanneer zij haar grondslag vindt in een reeds bestaande rechtsverhouding.

Gerechtelijk akkoord - Continuïteit van de ondernemingen - Schuldvordering - Ontstaan - Ogenblik

- Art. 2, c) Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.16.0547.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.1 AC nr. ...

Hoewel de schuldvordering die is ontstaan uit arbeidsprestaties de bedrijfsvoorheffing omvat, volgt hieruit niet dat die schuldvordering van bedrijfsvoorheffing niet het voorwerp kan uitmaken van een vermindering, aangezien het lot hiervan wordt bepaald door de hoedanigheid van haar titularis en de categorie van de openbare schuldeisers die een algemeen voorrecht genieten zich niet kan beroepen op de regeling die is bepaald voor de categorie van de werknemers die beschikken over een schuldvordering die is ontstaan uit arbeidsprestaties (1) (2). (1) Cass. 16 juni 2016, AR F.16.0022.N, AC 2016, nr. 409 met concl. van advocaat-generaal THIJS. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 547.

Gerechtelijk akkoord - Vermindering - Verantwoording - Gerechtelijke reorganisatie - Loonvordering - Bedrijfsvoorheffing

- Art. 2, 1° Wet 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen
- Artt. 49, eerste lid, 49/1, eerste, tweede en vierde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.18.0423.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.2 AC nr. ...

De schuldvordering van brutoloon vormt een boedelschuld wanneer de arbeidsprestatie wordt verricht tijdens de procedure van gerechtelijke reorganisatie, aangezien de schuldvordering van loon die de tegenprestatie vormt voor de prestaties die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst zijn verricht, de bedrijfsvoorheffing omvat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 549.

Gerechtelijk akkoord - Gerechtelijke reorganisatie - Schuldvordering van brutoloon - Boedelschuld

- Art. 270, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 37 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Het verschil in behandeling tussen de schuldvordering van bedrijfsvoorheffing en de schuldvordering van de belasting over de toegevoegde waarde vloeit niet voort uit artikel 37 WCO, maar uit de omstandigheid dat de Belgische Staat, in de regel, geen schuldeiser is ten aanzien van de schuldenaar die tot de procedure van gerechtelijke reorganisatie werd toegelaten, maar ten aanzien van zijn medecontractant die de aan de belasting onderworpen prestaties heeft verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 549.

Gerechtelijk akkoord - Gerechtelijke reorganisatie - Schuldvordering van brutoloon - Belastingen - Belasting over de toegevoegde waarde - Bedrijfsvoorheffing - Verschil in behandeling - Oorzaak

- Art. 6 KB nr. 7 van 29 december 1992 met betrekking tot de invoer van goederen voor de toepassing van de belasting over de toegevoegde waarde
- Artt. 2, eerste lid, 45, § 1, 47, 51, §§ 1 en 2, 51bis, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 37 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.18.0564.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.8 AC nr. ...

Artikel 37, eerste lid, WCO strekt ertoe het in stand houden van bestaande en het aangaan van nieuwe contractuele verhoudingen aan te moedigen en het krediet van de schuldenaar te versterken ten einde de continuïteit van de onderneming veilig te stellen.

Gerechtelijk akkoord - Artikel 37, eerste lid WCO - Doelstelling

- Art. 37, eerste lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Boedelschulden zijn in het faillissement niet aan de samenloop onderworpen, worden bij voorrang boven de andere schulden voldaan en dienen, nu zij afbreuk doen aan de gelijkheid tussen schuldeisers, beperkend te worden geïnterpreteerd (1). (1) Zie Cass. 22 februari 2018, AR C.17.0503.N, AC 2018, nr. 119.

Gerechtelijk akkoord - Boedelschulden - Aard

- Art. 37, eerste lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Schuldvorderingen uit kredietovereenkomsten kunnen gelden als boedelschulden als bedoeld in artikel 37, eerste lid, WCO indien zij voortvloeien uit nieuwe overeenkomsten of uit nieuwe opnemingen krachtens bestaande kredietovereenkomsten die worden verdergezet.

Gerechtelijk akkoord - Schuldvorderingen uit kredietovereenkomsten - Boedelschulden

- Art. 37, eerste lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.18.0189.N 24 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180924.3 AC nr. ...

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de gedelegeerd rechter in zijn op 18 januari 2018 neergelegd verslag de vraag naar de ontvankelijkheid van het verzoek tot verlenging van de termijn van opschorting heeft opgeworpen; deze exceptie was aldus in het debat zodat het middel dat ervan uitgaat dat het vonnis met miskenning van het recht van verdediging heeft geoordeeld dat dit verzoek niet-ontvankelijk was wegens laattijdigheid, niet kan worden aangenomen.

Gerechtelijk akkoord - WCO - Termijn van opschorting - Verzoek tot verlenging - Ontvankelijkheid

- Artt. 24, § 2 en 38, § 1 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen
- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0071.N 12 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.11 AC nr. 551

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Gerechtelijk akkoord - Continuïteit van de onderneming - Reorganisatieplan - Intrekking

De intrekking van het reorganisatieplan ontneemt het elke uitwerking, behoudens wat betreft de reeds uitgevoerde betalingen en verrichtingen, onder meer de reeds verrichte overdracht van het geheel of een gedeelte van de onderneming of van haar activiteiten; de intrekking heeft tot gevolg dat de schuldenaar en de schuldeisers zich in dezelfde toestand bevinden, behalve wat de voornoemde elementen betreft, als er geen gehomologeerd reorganisatieplan zou zijn geweest; de appelrechters die, ondanks de intrekking van een eerste reorganisatieplan en de gevolgen daarvan, oordelen dat door de nieuwe procedure afbreuk wordt gedaan aan de verworvenheden van de schuldeisers uit het eerste reorganisatieplan, met name de daarin voorziene termijnen van betaling, verantwoorden hun beslissing om het verzoek van de schuldenaar tot opening van een nieuwe procedure onontvankelijk te verklaren, niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk akkoord - Continuïteit van de onderneming - Reorganisatieplan - Intrekking

- Art. 58, vierde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

GEVOLGEN (PERSONEN, GOEDEREN, VERBINTENISSEN)

F.23.0021.F 22 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250522.1F.9 AC nr. ...

De verkoop door de curator van een pand van de gefailleerde is een verbintenis die de curator qualitate qua aangaat met het oog op het beheer van de boedel; wanneer die verkoop aan de belasting over de toegevoegde waarde onderworpen is, vormt de verschuldigde belasting een boedelschuld (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Curator - Pand van de gefailleerde - Verkoop - Verbintenis aangegaan met het oog op het beheer van de boedel - Aan de btw onderworpen verkoop - Verschuldigde belasting - Boedelschuld

C.22.0419.F 28 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250428.3F.3 AC nr. ...

Wanneer de geldigheidstermijn van de hypothecaire inschrijving van een schuldeiser verstrijkt na het vonnis van faillietverklaring van de schuldenaar, moet die schuldeiser zijn inschrijving vernieuwen om zijn recht van voorrang te behouden tot het wordt overgedragen op de prijs van het gehypothekeerde goed (1). Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Hypothecaire schuldeiser - Hypothecaire inschrijving die verstrijkt na het vonnis van faillietverklaring - Gevolgen - Behoud van zijn recht van voorrang - Voorwaarde

- Art. 90, eerste lid Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 81, eerste lid Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 1326 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel het vonnis van faillietverklaring de buitenbezitstelling van de schuldenaar tot gevolg heeft en een samenloop van de schuldeisers doet ontstaan, zijn enkel de rechten van de gewone en de algemene bevoorrechte schuldeisers gekristalliseerd op de datum van het faillissement (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Vonnis van faillietverklaring - Uitwerking - Kristallisering - Toepassingsgebied

- Art. 100 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 26 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 25 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 23, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 22 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 16, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Artt. 8 en 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.22.0165.F 10 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250410.1F.1 AC nr. ...

Artikel 82, tweede lid, Faillissementswet is van toepassing op de wettelijk samenwonende van de gefailleerde; hieruit volgt dat de wettelijk samenwonende, die de clementiemaatregel geniet ingevolge de verschoonbaarheid van de gefailleerde, pas op het ogenblik van de sluiting van het faillissement aanspraak kan maken op een bevrijding van zijn verbintenissen ten aanzien van de schuld van de gefailleerde partner (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Verschoonbaarheid van de gefailleerde uitgesproken vóór de sluiting van het faillissement - Uitwerking voor de wettelijk samenwonende van de gefailleerde - Gevolg

- Art. 82, eerste en tweede lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 80, tweede en vijfde lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 16, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

Zelfs als de verschoonbaarheid van de gefailleerde wordt uitgesproken vóór de sluiting van het faillissement, heeft de verschoonbaarheid pas gevolgen op het ogenblik van de sluiting, wanneer de schuldeisers hun individueel recht van vervolging voor de nog openstaande schulden terugkrijgen (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Verschoonbaarheid van de gefailleerde uitgesproken vóór de sluiting van het faillissement - Uitwerking

- Art. 82, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 80, tweede en vijfde lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 16, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

C.23.0288.F 28 juni 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240628.1F.8 AC nr. ...

Zelfs wanneer de uitoefening van het recht van de gefailleerde om de kwijtschelding te vorderen als rechtsmisbruik wordt aangemerkt, kan de kwijtschelding alleen worden geweigerd indien de gefailleerde kennelijk grove fouten heeft begaan die hebben bijgedragen tot het faillissement (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr 512 .

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Personen - Gefailleerde - Kwijtschelding - Toekenning

- Art. XX.173, §§ 2 en 3 Wetboek van economisch recht

C.21.0150.N 28 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220428.1N.3 AC nr. ...

Artikel 33, Nederlandse Faillissementswet verbiedt gedurende het faillissement uitsluitend de individuele tenuitvoerlegging op het vermogen van de schuldenaar, dit is het tot het faillissement behorende vermogen en staat er aldus niet aan in de weg dat de schuldeiser een bankgarantie afroept die tot persoonlijke zekerheid strekt van een schuld van de gefailleerde, aangezien hij hierdoor geen aanspraak maakt op een bestanddeel van de failliete boedel, maar op een derde vermogen (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Artikel 33, tweede lid, Nederlandse Faillissementswet - Afroep door schuldeiser van bankgarantie tot persoonlijke zekerheid van een schuld van de gefailleerde - Toepassing

Een vordering tot betaling van een factuur voor levering van goederen ter uitvoering van een overeenkomst gesloten vóór de opening van een insolventieprocedure, door de schuldeiser die in de ene lidstaat is gevestigd, in die lidstaat ingesteld tegen de schuldenaar nadat tegen hem een insolventieprocedure is geopend in een andere lidstaat, valt binnen de werkingssfeer van de Brussel 1bis-Verordening, aangezien zij is gebaseerd op een recht of verbintenis voortvloeiend uit de gemene regels van het burgerlijk en het handelsrecht (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Overeenkomst gesloten voor de opening van de insolventieprocedure - Factuur - Vordering tot betaling - Vordering ingesteld in de lidstaat van de schuldeiser - Insolventieprocedure tegen schuldenaar geopend in een andere lidstaat - Werkingssfeer van de Brussel 1bis-Verordening

- Art. 1, eerste lid Verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures
- Art. 1, eerste en tweede lid, b) Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.21.0160.N 31 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220331.1N.8 AC nr. ...

Het loon dat de gefailleerde ontvangt voor arbeidsprestaties die door hem worden geleverd na het faillissement, wordt uit het actief van het faillissement gesloten, ook al werd de arbeidsovereenkomst gesloten vóór het faillissement.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Loon voor arbeidsprestaties ontvangen na het faillissement - Arbeidsovereenkomst gesloten vóór het faillissement - Arbeidsprestaties geleverd na het faillissement

- Art. XX.110, §§ 1 en 3, tweede lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Het recht op loon ontstaat door het verrichten van arbeid op grond van een arbeidsovereenkomst, zodat de oorzaak van het door de gefailleerde ontvangen loon bijgevolg de door de gefailleerde verrichte arbeid is (1). (1) Cass. 11 september 1995, AR S.94.0041.N, AC 1995, nr. 375

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Recht op loon - Ontstaan - Oorzaak

- Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

Uit de wetsgeschiedenis van artikel XX.110, § 3, tweede lid, WER blijkt de doelstelling van het tweede-kansen-beleid dat de gefailleerde natuurlijke personen moet aanmoedigen om opnieuw aan het economische leven deel te nemen, zodat de opbrengsten van arbeidsprestaties geleverd na de opening van het faillissement buiten de boedel dienen te blijven.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Doelstelling van het tweede-kansen-beleid - Opbrengsten van arbeidsprestaties geleverd door de gefailleerde na de opening van het faillissement

C.21.0336.N 31 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220331.1N.6 AC nr. ...

De niet-tegenwerpelijkheid tegen derden zoals bedoeld in artikel 1575 Gerechtelijk wetboek, heeft een relatieve werking en strekt slechts in het voordeel van de betrokken schuldeiser, zodat een hypotheek ingeschreven na de overschrijving van een bevel of beslag, maar vóór het faillissement, tegenwerpelijk is aan de curator van het latere faillissement van de schuldenaar, maar niet aan de schuldeiser die voordien zijn bevel of beslag heeft overgeschreven.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Beslag op onroerende goederen - Handelingen van de schuldenaar tot vervreemding of vestiging van een hypotheek - Niet-tegenwerpelijk aan derden - Faillissement van de schuldenaar

- Artt. 1575 en 1577 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0262.F 17 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.5 AC nr. ...

De bepalingen van de Wet Financiële Zekerheden bepalen de voorwaarden waarin de overeenkomst tot schuldvergelijking aan derden kan worden tegengeworpen wanneer samenloop zich voordoet; ze hebben, behalve in geval van overdracht, noch als voorwerp noch tot gevolg dat er afgeweken wordt van de voorwaarden zelf van de schuldvergelijking, waaronder met name de voorwaarde dat de op dat ogenblik bestaande schulden wederkerig moeten zijn.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Verbintenissen - Nettingovereenkomst - Overeengekomen schuldvergelijking - Samenloop - Wet Financiële Zekerheden - Voorwerp - Gevolg - Voorwaarden van de schuldvergelijking

C.20.0073.F 24 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.6 AC nr. ...

Het verhaalrecht van de borg, ontstaan uit een verbintenis die dagtekent van vóór de faillietverklaring van de hoofdschuldenaar, kan tegen laatstgenoemde niet meer worden uitgeoefend wanneer hij verschoonbaar is verklaard, ook al heeft de borg zijn verbintenis pas na de faillietverklaring uitgevoerd.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Borgtocht - Borg - Verhaalsrecht - Verbintenis die dagtekent van vóór de faillietverklaring van de hoofdschuldenaar - Uitvoering van de verbintenis na het faillissement - Verschoonbaar verklaarde hoofdschuldenaar

- Art. 2032 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 82, eerste lid Wet 8 augustus 1997

C.21.0191.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.7 AC nr. ...

Zelfs als de verklaring van schuldvordering wordt betwist, verleent deze aan degene die ze heeft gedaan niet de hoedanigheid van partij in een geding die het voorwerp kan uitmaken van een vordering tot verwijzing, zolang hij door de curator niet werd opgeroepen voor de rechtbank met het oog op het onderzoek van de betwisting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 418.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Hoedanigheid van een partij in een geding - Faillissement - Betwiste verklaring van schuldvordering

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0118.F 20 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.3 AC nr. ...

Het arrest dat verzuimt de aard te preciseren van de voordelen die de eiser moest verkrijgen uit de activiteiten van de vennootschap waarvoor hij zich borg had gesteld, schendt artikel 149 Grondwet omdat voornoemd arrest het Hof niet in staat stelt zijn wettigheidstoezicht op de beslissing uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 366.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Persoonlijkezekerheidstelling - Aard van de voordelen - Geen vermelding - Borgstelling

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 80, derde lid Wet 8 augustus 1997

C.19.0021.F 25 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikelen 16, eerste lid, 62 en 72 Faillissementswet volgt dat de buitenbezitstelling alle goederen van de gefailleerde treft die een boedel uitmaken waarvan de curator het beheer verzorgt en dat de met een bijzondere zekerheid bezwaarde goederen deel uitmaken van die boedel (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Buitenbezitstelling

- Artt. 16, eerste lid, 62, en 72 Wet 8 augustus 1997

De vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking van een met een bijzondere zekerheid bezwaard goed of de rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement, strekt niet tot de vergoeding van een eigen schade van de bevoorrechte schuldeiser maar van een schade die aan de boedel van goederen is toegebracht; enkel de curator heeft bijgevolg de hoedanigheid om die vordering in te stellen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Met een bijzondere zekerheid bezwaard goed - Vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking ervan aan het actief van het faillissement - Rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement - Onderwerp - Persoon met de hoedanigheid om in rechte op te treden

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

De schuldvordering van de schuldenaar op een derde die hij aan zijn schuldeiser in pand geeft, blijft deel uitmaken van zijn vermogen, zelfs als die derde de pandhouder rechtstreeks moet betalen op de vervaldag.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Overdracht van schuldvorderingen als waarborg door de schuldenaar aan zijn schuldeiser - Titularis van de schuldvordering

- Artt. 2073 en 2079 Oud Burgerlijk Wetboek

De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van het faillissement te gelde te maken en de eventuele opbrengst uit die tegeldemaking te verdelen (1). (1) Cass. 2 oktober 2014, AR C.13.0288.F, AC 2014, nr. 570, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 6 december 2012, AR C.11.0654.F, AC 2011, nr. 671, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Curator - Opdracht

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

De gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers zijn de rechten die voortvloeien uit de schade ten gevolge van eender wiens fout waardoor het passief van het faillissement wordt verzwaard of het actief wordt verminderd; wegens de schade die aldus wordt toegebracht aan de boedel van goederen en rechten die de gemeenschappelijke waarborg van de schuldeisers vormen, is die fout voor die schuldeisers de oorzaak van een collectieve schade en tast ze de rechten aan die zij, gelet op de aard van de rechten, gezamenlijk uitoefenen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Curator - Hoedanigheid - Gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0417.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.41 AC nr. ...

Wanneer het faillissement wordt uitgesproken vooraleer de echtscheiding gevolgen heeft ten aanzien van derden, omvat de faillissementsboedel benevens het eigen vermogen van de echtgenoot-gefailleerde ook de volledige huwelijksgemeenschap en dienen de tot de huwelijksgemeenschap behorende goederen door de curator te gelde te worden gemaakt ten behoeve van de faillissementsschuldeisers, rekening houdend met de regels in verband met de verhaalbaarheid van schulden ten aanzien van echtgenoten; wanneer het faillissement daarentegen wordt uitgesproken na het ogenblik waarop de echtscheiding gevolgen heeft ten aanzien van derden, moet in eerste instantie de huwelijksgemeenschap worden vereffend en verdeeld, waarna het netto-aandeel van de gefailleerde echtgenoot aan de curator dient te worden overgemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Echtscheiding - Tussenkomend faillissement van één van de echtgenoten - Tijdstip

- Art. 96 Wet 8 augustus 1997
- Art. 1278, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0110.F 10 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.12 AC nr. ...

Wanneer de echtgenoot of de voormalige echtgenoot, in zijn hoedanigheid van mededader van eenzelfde misdrijf, hoofdelijk met de gefailleerde wordt veroordeeld tot teruggave en schadevergoeding, is hij niet op grond van de huwelijksband tot de schuld van zijn echtgenoot gehouden en derhalve wordt hij niet ten gevolge van de verschoonbaarheid van de gefailleerde van die aansprakelijkheid bevrijd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 767.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Gefailleerde - Verschoonbaarheid - Echtgenoot of gewezen echtgenoot - Persoonlijke verplichting - Huwelijksband - Bevrijding

- Art. 50 Strafwetboek
- Art. 82, eerste en tweede lid Wet 8 augustus 1997

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Gefailleerde - Verschoonbaarheid - Echtgenoot of gewezen echtgenoot - Strafrechtelijke veroordeling - Schadevergoeding - Hoofdelijke veroordeling met de gefailleerde

- Art. 50 Strafwetboek
- Art. 82, eerste en tweede lid Wet 8 augustus 1997

C.19.0584.F 19 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201119.1F.1 AC nr. ...

Enkel de curator kan zich in het belang van de boedel beroepen op de niet-tegenwerpelijkheid aan de boedel van alle betalingen, verrichtingen en handelingen van de gefailleerde en alle betalingen aan de gefailleerde gedaan vanaf de dag van het vonnis van faillietverklaring (1). (1) Art. 16, eerste lid, Faillissementswet zoals van toepassing vóór de opheffing ervan door de wet van 11 augustus 2017.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Vonnis van faillietverklaring - Betalingen, verrichtingen en handelingen van de gefailleerde - Betalingen aan de gefailleerde - Niet-tegenwerpelijkheid aan de boedel - Persoon die zich op die niet-tegenwerpelijkheid kan beroepen

- Art. 16, eerste lid Wet 8 augustus 1997

C.18.0353.N 18 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.8 AC nr. ...

Aangezien het behoort tot de krachtlijnen van de insolventieregelgeving om de tweede kans, die het ondernemerschap aanmoedigt en een nieuwe start mogelijk maakt, te bevorderen, kan het faillissement van een beoefenaar van een vrij beroep enkel leiden tot de stopzetting van de op datum van de faillietverklaring uitgeoefende activiteit, maar niet tot het verlies van rechtswege van het recht op toegang tot de bewuste beroepsactiviteit en het verhinderen of bemoeilijken, van een nieuwe, zelfs identieke, activiteit (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Beoefenaar van een vrij beroep - Faillissement

- Overweging 72 Richtlijn (EU) 2019/1023 van het Europeens Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende preventieve herstructureringsstelsels, betreffende kwijtschelding van schuld en beroepsverboden, en betreffende maatregelen ter verhoging van de efficiëntie van

C.20.0011.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.6 AC nr. ...

De beslissing van de curator om de overeenkomst niet uit te voeren staat eraan in de weg dat de medecontractant de uitvoering van de overeenkomst in natura of bij equivalent vordert, wanneer hierdoor het passief toeneemt.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Door de gefailleerde gesloten overeenkomst - Niet verdere uitvoering door de curator - Vordering van de medecontractant

- Art. 46 Wet 8 augustus 1997

C.20.0053.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.5 AC nr. ...

Betreft de handeling verricht met bedrieglijke benadeling van de rechten van de schuldeisers, achtereenvolgende rechtshandelingen betreffende een vermogensbestanddeel van de boedel en komt de curator op zowel tegen de overdracht door de gefailleerde aan een derde als tegen de door deze derde gedane overdrachten of verleende rechten, dan doen de vorderingen van de curator tegen de derde en tegen diens rechtverkrijgers een onsplitsbaar geschil rijzen.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bedrieglijke overdracht van een vermogensbestanddeel - Achtereenvolgende rechtshandelingen - Vorderingen van de curator - Aard

- Art. 20 Wet 8 augustus 1997
- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

De curator kan de pauliaanse vordering die strekt tot vergoeding van de schade die de bedrieglijke verarming van de boedel berokkent aan de schuldeisers, welke vergoeding in beginsel bestaat in de niet tegenwerpelijkheid aan de boedel van de bedrieglijke overdracht van een vermogensbestanddeel aan een derde-medeplichtige, ook instellen tegen een derde-onderverkrijger indien zowel ten aanzien van de derde-medeplichtige als ten aanzien van de derde-onderverkrijger aan de voorwaarden van de pauliaanse vordering is voldaan.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Pauliaanse vordering - Curator

- Art. 20 Wet 8 augustus 1997

C.19.0258.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.9 AC nr. ...

De rechter bepaalt onaantastbaar in feite de omvang van de gehoudenheid van de bestuurder voor het geheel of een gedeelte van de bedoelde sociale zekerheidsbijdragen, waarbij het Hof beschikt over een marginaal toetsingsrecht ter zake van de evenredigheid tussen de inbreuk en de gehoudenheid van de bestuurder (1). (1) Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van vennootschappen zoals van kracht voor zijn opheffing bij wet van 18 september 2017.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.19.0322.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.10 AC nr. ...

Hoewel de opname van een schuldvordering in het passief van een faillissement, zonder enig voorbehoud of bezwaar dat binnen de voorgeschreven termijn wordt geformuleerd, in beginsel, een onherroepelijke rechtshandeling vormt die belet dat de opgenomen schuldvordering nog kan worden betwist, blijft een betwisting mogelijk wanneer die aanvaarding het gevolg is van bedrog of arglist van de indiener of heeft plaatsgehad op grond van wegens bedrog of arglist nietige handelingen, hetzij wanneer regels van openbare orde zijn miskend, hetzij nog wanneer overmacht heeft belet dat de waarheid aan het licht wordt gebracht.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldvordering - Opname in het passief - Betwisting

- Art. 69, eerste lid Wet 8 augustus 1997

Met het oog op een doelmatige afwikkeling van de vereffening kan de curator niet terugkomen op de aanvaarding van een schuldvordering op gronden die hem reeds bekend waren voordat de bezwaartermijn is verstreken.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Curator - Schuldvordering - Aanvaarding

- Art. 69, eerste lid Wet 8 augustus 1997

C.19.0169.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.5 AC nr. ...

De kosteloze aard van de persoonlijke zekerheidsstelling is het ontbreken van enig economisch voordeel, zowel rechtstreeks als onrechtstreeks, dat de persoonlijkezekerheidssteller kan genieten ten gevolge van de zekerheidsstelling (1). (1) Art. 80, derde lid, Faillissementswet, vóór de opheffing ervan door artikel 70, eerste lid, van de wet van 11 augustus 2017.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bevrijding van de natuurlijke persoon die zich als persoonlijkezekerheidsteller kosteloos heeft verbonden - Kosteloos karakter

- Art. 80, derde lid Wet 8 augustus 1997

C.19.0397.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.4 AC nr. ...

Bij overeenkomsten tussen meerdere partijen die vóór de datum van het vonnis van faillietverklaring worden gesloten, leidt het vermoeden van verbreking dat is afgeleid uit het gebrek aan een tijdige beslissing van de curator in het faillissement van een van die partijen niet noodzakelijk tot het verval van de verbintenissen die de andere contracterende partijen onderling zijn aangegaan (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 2008, AR C.06.0672.N, AC 2008, nr. 556.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Overeenkomst tussen meerdere partijen - Vonnis van faillietverklaring van een partij - Uitvoering van de overeenkomst - Ingebrekestelling door een partij - Vermoeden van verbreking door de curator

- Art. 46, § 1, tweede lid Wet 8 augustus 1997

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Overeenkomst tussen meerdere partijen - Vonnis van faillietverklaring van een partij - Uitvoering van de overeenkomst - Ingebrekestelling door een partij - Vermoeden van verbreking door de curator

- Art. 46, § 1, tweede lid Wet 8 augustus 1997

C.19.0298.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.4 AC nr. ...

Het retentierecht dat aan de schuldeiser het recht verleent om de teruggave van een goed dat hem door zijn schuldenaar werd overhandigd of bestemd is voor zijn schuldenaar, op te schorten zolang zijn schuldvordering die verband houdt met dat goed niet is voldaan, is tegenwerpelijk aan de samenlopende schuldeisers na het faillissement van de schuldenaar en is niet afhankelijk van de aangifte van de schuldvordering in het faillissement (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser - Retentierecht - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 62, en 72, eerste en derde lid Wet 8 augustus 1997

Indien de schuldeiser en de curator, die wanneer hij optreedt namens de boedel de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uitoefent, overeenkomen om het goed waarop het retentierecht rust te verkopen kan de schuldeiser zijn rechten op de prijs uitoefenen overeenkomstig de afspraken gemaakt met de curator (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser - Goed waarop retentierecht rust - Verkoop in akkoord met de curator

- Artt. 62, en 72, eerste en derde lid Wet 8 augustus 1997

C.18.0499.N 31 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.1 AC nr. ...

De rechter, die dient te oordelen of de wettelijke voorwaarden voor de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid zijn vervuld, kan nagaan of er, in geval van de herhaalde betrokkenheid bij faillissementen met sociale zekerheidsschulden, sprake is van een dergelijk procedé van frauduleuze herhaling en kan bij het bepalen van de omvang van de bedragen waartoe de bestuurder en de gewezen bestuurder gehouden zijn, derhalve rekening houden met het gegeven of zij al dan niet te goeder trouw waren (1). (1) GwH 25 september 2014, nr. 133/2014, B-9; zie ook Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Vennootschap - Faillissement - Sociale zekerheidsschulden - Persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder en gewezen bestuurder - Bepaling van de omvang van de bedragen - Beoordeling door de rechter

- Art. 265, § 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.18.0304.F 7 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190207.9 AC nr. ...

Artikel 20 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997 is een toepassing, inzake faillissementen, van artikel 1167 van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Cass. 25 januari 2013, AR C.12.0202.N, AC 2013, nr. 64.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Handelingen of betalingen met bedrieglijke benadeling rechten schuldeisers

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek
- Art. 20 Wet 8 augustus 1997

C.18.0208.N 1 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190201.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 530, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen, zoals hier toepasselijk, en artikel 38, §3octies, 8°, Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid volgt dat met de " op het ogenblik van de uitspraak van het faillissement verschuldigde sociale bijdragen " worden bedoeld de bijdragen die verschuldigd zijn door de failliet verklaarde vennootschap en niet deze die verschuldigd zijn door de twee of meerdere vennootschappen die in de loop van de vijf voorafgaande jaren werden failliet verklaard; een bestuurder kan bijgevolg met toepassing van artikel 530, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen enkel aansprakelijk worden gesteld voor de sociale-zekerheidsschulden van de laatst failliet verklaarde vennootschap en niet voor de schulden van de eerder failliet verklaarde vennootschappen ook al was hij bij die faillissementen betrokken (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Faillissement - Op het ogenblik van de uitspraak van het faillissement verschuldigde sociale bijdragen - Begrip - Omvang - Aansprakelijkheid bestuurder

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor

werknemers

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.17.0614.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.2 AC nr. 548

De schuldeiser die een vordering op grond van artikel 530, §1, tweede lid, Wetboek van Vennootschappen instelt, komt niet op voor de vergoeding van individuele schade, maar voor zijn aandeel in de collectieve schade; dit aandeel in de collectieve schade houdt geen verband met de contractuele schade die een schuldeiser lijdt naar aanleiding van een door de gefailleerde vennootschap niet-nagekomen verbintenis (1). (1) Zie Cass. 10 december 2008, AR P.08.0939.F, AC 2008, nr. 714; zie ook F. PARREIN, "De allerindividueelste vordering van de allerindividueelste schade - Het persoonlijk vorderingsrecht bij kennelijk grove fout aan banden gelegd", TRV 2012, p. 50, en M. VANDENBOGAERDE, "Aansprakelijkheid van vennootschapsbestuurders", Intersentia, 2009, p. 200, nr. 246.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Verbintenissen - Benadeelde schuldeisers - Rechtsvordering - Draagwijdte

- Art. 530, § 1, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

F.15.0055.F 11 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181011.7 AC nr. ...

Wanneer een tegen de schuldenaar ingestelde rechtsvordering, na zijn faillietverklaring, tegen de gefailleerde persoonlijk en niet tegen de curator wordt voortgezet, is het cassatieberoep van die gefailleerde tegen de beslissing over die rechtsvordering ontvankelijk, aangezien die beslissing niet aan de boedel kan worden tegengeworpen (1). (1) Cass. 12 februari 1982, AR 3300, AC 1981-82, nr. 354; Cass. 2 december 1986, AR 85, AC 1986-87, nr. 200; Cass. 4 september 1987, AR 5383-5399, AC 1987-88, nr. 3; Cass. 18 februari 2005, AR C.03.0003.N, AC 2005, nr. 103.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Personen - Rechtsvordering voortgezet tegen de gefailleerde - Beslissing die niet aan de boedel kan worden tegengeworpen - Cassatieberoep van de gefailleerde - Ontvankelijk cassatieberoep

- Art. 24 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0585.N 31 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180531.7 AC nr. ...

De wettelijke bepaling die voorziet dat elke schuldeiser die geniet van een persoonlijke zekerheidsstelling zulks vermeldt in zijn aangifte van schuldvordering of uiterlijk binnen zes maanden vanaf de datum van het vonnis van faillietverklaring, tenzij het faillissement eerder werd afgesloten, en de naam, de voornaam en het adres vermeldt van de natuurlijke persoon die zich kosteloos persoonlijk zeker heeft gesteld voor de gefailleerde, die bij gebrek aan deze formaliteit is bevrijd, betreft enkel de persoonlijke zekerheidsstellers en is niet van toepassing op diegenen die zakelijke zekerheid hebben gesteld om een schuld van de gefailleerde te waarborgen.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser - Persoonlijke zekerheidsstelling - Formaliteit - Niet-naleving - Gevolg - Toepassingsgebied - Zakelijke zekerheid

- Art. 63, tweede lid Wet 8 augustus 1997

C.17.0211.N 28 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.8 AC nr. 511

Een afstand van recht dient beperkend te worden uitgelegd en een stilzwijgende afstand wordt niet vermoed en kan slechts worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitleg vatbaar zijn, zodat een aangifte van een schuldvordering in het faillissement van de schuldenaar, bijgevolg, in beginsel, niet kan worden uitgelegd als een afstand van het recht om een beroep te doen op schuldvergelijking met een tegenvordering vanwege de gefailleerde.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Aangifte van schuldvordering in het faillissement - Schuldvergelijking met de tegenvordering van de gefailleerde - Afstand van recht - Toepassing

- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997
- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek

Indien gelet op het gelijkheidsbeginsel tussen schuldeisers schuldvergelijking na faillissement in beginsel is uitgesloten, dan lijdt deze regel uitzondering wanneer tussen de schuldvorderingen een nauwe samenhang bestaat, ook al zijn de voorwaarden voor schuldvergelijking eerst na het faillissement in vervulling gegaan.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldvergelijking na faillissement - Nauwe samenhang tussen schuldvorderingen - Toepassing

- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997
- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek

P.17.0275.F 21 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schuldeiser van de strafrechter een titel verkrijgt die het recht op vergoeding van zijn schade bevestigt en die het bedrag van de schade vaststelt, belet niet dat, in geval van ontoereikendheid van de activa van de gefailleerde vennootschap, de tenuitvoerlegging van die titel plaatsvindt volgens de regel van de samenloop en de ter zake geldende beginselen van gemeen recht (1). (1) M. REGOUT, "De la constitution de partie civile contre le failli", J.T. 1979, p. 417 en 418; J. WINDEY, "Incidence du concordat et de la faillite sur la responsabilité des administrateurs et fondateurs", R.D.C. 2001, p. 303.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser van de gefailleerde - Strafbare feiten - Burgerlijke partijstelling tegen de gefailleerde voor de strafrechter - Verkrijgen van een titel die het recht op vergoeding van zijn schade bevestigt

Het indienen van een schuldvordering verleent de schuldeiser geen enkele uitvoerbare titel ten aanzien van de gefailleerde na sluiting van het faillissement maar verleent hem enkel een recht bij de verdeling van het actief van het faillissement.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser van de gefailleerde - Indienen van een schuldvordering

De eventuele aangifte van schuldvordering van een benadeelde individuele schuldeiser in het passief van de gefailleerde vennootschap, verbiedt hem niet zijn eigen rechten te doen gelden, waaronder het recht om zich burgerlijke partij te stellen met het oog op het verkrijgen van een titel die het recht op vergoeding van schade voortvloeiend uit het plegen van strafbare feiten bevestigt; de erkenning van het recht om individueel op te treden, is gegrond op het feit dat de opschorting van de strafvordering voortvloeiend uit de faillietverklaring, zich niet uitstrekt tot de strafrechtelijke vorderingen die per definitie persoonlijk zijn, zodat de beperking van het vorderingsrecht van de individuele schuldeisers, in dat geval, niet verantwoord is (1). (1) M. REGOUT, "De la constitution de partie civile contre le failli", J.T. 1979, p. 417 en 418; J. WINDEY, "Incidence du concordat et de la faillite sur la responsabilité des administrateurs et fondateurs", R.D.C. 2001, p. 303.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser van de gefailleerde - Aangifte van schuldvordering - Gevolg - Strafbare feiten - Burgerlijke partijstelling - Recht van de schuldeiser om individueel op te treden - Grondslag

C.16.0390.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.4 AC nr. ...

Wanneer de zaakvoerders, gewezen zaakvoerders en alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad, betrokken zijn bij een faillissement met schulden ten aanzien van een inningsorganisme van de sociale zekerheidsbijdragen dat eveneens wordt uitgesproken op de datum van het faillissement van de vennootschap waarvan de sociale schulden het voorwerp uitmaken van de in artikel 265, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen bedoelde aansprakelijkheid, wordt het eerstgenoemde faillissement voor de toepassing van artikel 265, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen geacht zich te hebben voorgedaan in de periode van vijf jaar voorafgaand aan het laatstgenoemde faillissement (1). (1) Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM; wat de ratio legis van deze bepaling betreft: zie Grondwettelijk Hof 8 mei 2014, nr. 79/2014, B.6 en B.9.2, dat een eerder arrest van 17 september 2009, nr. 139/2009, bevestigt.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Faillissement - Schulden ten aanzien van een inningsorganisme van de sociale zekerheidsbijdragen - Aansprakelijkheid bestuurders - Periode van vijf jaar voorafgaand aan de faillietverklaring - Begrip

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 265, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

P.16.0484.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.5 AC nr. ...

Het faillissement van de schuldenaar staat er niet aan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade is ontstaan die hem alleen treft, zodat de fout van de bestuurder of zaakvoerder die erin bestaat het misdrijf van oplichting te plegen ten nadele van een contractant van de failliet verklaarde vennootschap, voor die contractant schade kan opleveren die hem alleen treft en die hij bijgevolg kan vorderen van die bestuurder; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 17 december 2015, AR F.14.0024.N., AC 2015, nr 764.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Individuele schade van een schuldeiser - Draagwijdte

C.16.0048.F 9 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.6 AC nr. ...

De curator die de na de sluiting van het faillissement opgedoken activa te gelde had moeten maken indien hij daarvan weet had vóór die sluiting, is een belanghebbende die de hoedanigheid heeft om de aanstelling van een curator ad hoc te vorderen.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Sluiting - Na sluiting opgedoken activa - Curator ad hoc - Aanstelling - Belanghebbende

- Art. 1 KB 25 mei 1999 tot uitvoering van de artikelen 73 en 83 van de faillissementswet van 8 augustus 1997
- Artt. 73 en 83 Wet 8 augustus 1997

Wanneer een derde de aanstelling van een curator ad hoc vordert om de activa te gelde te maken die na de sluiting van het faillissement zijn opgedoken, moet hij zijn rechtsvordering richten tegen de persoon die geacht wordt de vereffenaar van de failliete rechtspersoon te zijn.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Sluiting - Na sluiting opgedoken activa - Curator ad hoc - Aanstelling - Vordering - Gedaagde

- Art. 700 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1 KB 25 mei 1999 tot uitvoering van de artikelen 73 en 83 van de faillissementswet van 8 augustus 1997
- Art. 185 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.15.0401.F 20 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161020.1 AC nr. ...

Uit artikel 23 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997 volgt dat de rente enkel ophoudt te lopen t.a.v. de boedel en niet t.a.v. de gefailleerde of de borg van die gefailleerde.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Personen - Niet-gewaarborgde schuldvordering - Lopende rente

- Art. 23 Wet 8 augustus 1997

S.14.0109.F 3 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161003.1 AC nr. ...

Uit artikel 23, Faillissementswet van 8 augustus 1997, volgt dat de rente alleen ten aanzien van de boedel en niet ten aanzien van de gefailleerde ophoudt te lopen; dat artikel verbiedt het arbeidshof dat uitspraak moet doen over een betwisting inzake de arbeidsovereenkomst tussen een werknemer en een failliete werkgever die door de curator vertegenwoordigd wordt, niet om een rente toe te kennen voor het tijdvak dat volgt op het vonnis van faillietverklaring.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Failliete werkgever - Arbeidsovereenkomst - Werknemer - Schuldvordering - Rente - Berekening - Tijdvak volgend op het vonnis van faillietverklaring

- Artt. 23 en 24 Wet 8 augustus 1997

C.14.0388.N 16 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160916.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Curator - Algemene opdracht - Vorderingsrechten tegen een derde - Redenen - Gehoudenheid

De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen; de noodzaak van een efficiënte afwikkeling van het faillissement en de gelijke behandeling van de schuldeisers, maken dat de curator gerechtigd is de vorderingsrechten uit te oefenen tegen een derde die heeft in te staan voor de schulden van de gefailleerde wanneer die gehoudenheid bestaat tegenover alle schuldeisers, ook al behoren die vorderingsrechten niet toe aan de gefailleerde; de gehoudenheid tegenover alle schuldeisers bestaat, ook al is de omvang van die gehoudenheid beperkt in de tijd (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Curator - Algemene opdracht - Vorderingsrechten tegen een derde - Redenen - Gehoudenheid

- Art. 213, § 2, eerste en tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.15.0166.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Sociale zekerheidsbijdragen - Objectieve aansprakelijkheid zaakvoerders, gewezen zaakvoerders en alle andere personen - Voorwaarden

De zaakvoerders, gewezen zaakvoerders en alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad en die in de loop van de periode van vijf jaar voorafgaand aan de faillietverklaring bij minstens twee faillissementen, vereffeningen of gelijkaardige operaties met schulden ten aanzien van een inningsorganisme van sociale zekerheidsbijdragen betrokken waren, zijn objectief aansprakelijk voor het geheel of een gedeelte van de bedoelde sociale zekerheidsbijdragen, ongeacht of hen een fout ten laste kan worden gelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Sociale zekerheidsbijdragen - Objectieve aansprakelijkheid zaakvoerders, gewezen zaakvoerders en alle andere personen - Voorwaarden

- Art. 265, §2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

F.14.0024.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldenaar - Faillissement - Schuldeiser - Individuele schade - Vordering in rechte tegen derde

Het faillissement van de schuldenaar staat er niet aan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade ontstaan is die hem alleen treft (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldenaar - Faillissement - Schuldeiser - Individuele schade - Vordering in rechte tegen derde

C.15.0210.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.12 AC nr. ...

Wanneer zulks noodzakelijk is voor het beheer van de boedel, kan de curator een einde maken aan een door de failliet gesloten lopende overeenkomst, zelfs wanneer door die overeenkomst rechten worden verleend die aan de boedel tegenwerpelijk zijn (1); aldus kan de curator wanneer de voorwaarden hiertoe vervuld zijn een einde maken aan overeenkomsten inzake het gebruik en het genot van onroerende goederen ook al beantwoorden de aldus verleende rechten aan een zakelijk recht. (1) Cass. 10 april 2008, AR C.05.0527.N, AC 2008, nr. 215, met concl. van advocaat-generaal G. DUBRULLE.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Door de failliet gesloten lopende overeenkomst - Beëindiging door de curator - Overeenkomsten inzake gebruik en genot van onroerende goederen

- Art. 46 Wet 8 aug. 1997

C.15.0143.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150917.18 AC nr. ...

De opname van een schuldvordering in het passief van een faillissement, zonder enig voorbehoud of bezwaar dat binnen de voorgeschreven termijn wordt geformuleerd, is, in beginsel, een onherroepelijke rechtshandeling die belet dat de opgenomen schuldvordering nog kan worden betwist (1). (1) Cass. 18 september 2008, AR C 07.0098.F, AC 2008, nr. 483.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldvordering - Opname in het passief - Wijze

- Art. 62 Wet 8 aug. 1997

C.13.0301.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Verschoonbaarheid van de gefailleerde - Gevolg - Bevrijding van de echtgenoot of voormalige echtgenoot

De echtgenoot of voormalige echtgenoot van de verschoonbaar verklaarde gefailleerde is persoonlijk aansprakelijk in de zin van artikel 82, tweede lid, Faillissementswet, wanneer hij zich, samen met de gefailleerde, borg heeft gesteld voor een schuld van een vennootschap waarvan de gefailleerde zaakvoerder is (1). (1) Zie de concl. OM.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Verschoonbaarheid van de gefailleerde - Gevolg - Bevrijding van de echtgenoot of voormalige echtgenoot

- Art. 82, tweede lid Wet 8 aug. 1997

C.14.0415.N 13 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150313.4 AC nr. ...

De curator kan opkomen tegen de handelingen of betalingen verricht met bedrieglijke benadeling van de rechten van de schuldeisers onverschillig op welke datum zij hebben plaatsgehad; deze vordering strekt in het belang van de boedel en komt ten goede aan alle schuldeisers ongeacht het tijdstip van het ontstaan van hun respectieve schuldvorderingen.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Handelingen of betalingen - Bedrieglijke benadeling van de rechten van de schuldeisers - Curator - Bevoegdheid - Vordering - Strekking

- Art. 20 Wet 8 aug. 1997

Na het faillissement van de schuldenaar strekt een pauliaanse vordering tot de wedersamenstelling van de boedel; de omstandigheid dat de frauduleuze handeling niet alle schuldeisers voor het faillissement op dezelfde wijze heeft benadeeld, neemt niet weg dat de pauliaanse vordering na faillissement de vergoeding beoogt van collectieve schade waarvoor enkel de curator bevoegd is om op te treden; deze vordering komt dan ten goede van alle samenlopende schuldeisers ongeacht het tijdstip van het ontstaan van hun respectieve schuldvorderingen; een pauliaanse vordering kan bijgevolg tijdens het faillissement van de schuldenaar niet meer worden ingesteld of verdergezet door een individuele schuldeiser (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging op het eerste onderdeel; het was immers van mening dat individuele schuldeisers na het faillissement van hun schuldenaar een pauliaanse rechtsvordering kunnen instellen of verderzetten indien de curator nalaat om op te treden tegen de derde-medeplichtige, en dat deze door een individuele schuldeiser na het faillissement ingestelde of voortgezette pauliaanse rechtsvordering dan strekt in het voordeel van al de samenlopende schuldeisers.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Pauliaanse rechtsvordering - Strekking - Bevoegdheid - Curator - Individuele schuldeiser

- Art. 20 Wet 8 aug. 1997
- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek

C.14.0324.N 23 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150123.4 AC nr. ...

Een schuld is alleen dan een boedelschuld, wanneer de curator verbintenissen heeft aangegaan met het oog op het beheer van de boedel, onder meer door de handelsactiviteiten van de gefailleerde voort te zetten, de door laatstgenoemde gesloten overeenkomsten uit te voeren of nog door de roerende of onroerende goederen te gebruiken met het oog op het passend beheer van de failliete boedel; de boedel is alleen in die omstandigheden gebonden door de verbintenissen die met dat beheer verband houden en moet de schulden die erop rusten, dragen (1); schulden die voortvloeien uit de saneringsplicht ten gevolge van inbreuken op de milieuwetgeving die werden begaan vóór de faillietverklaring waarvan de gevolgen nadien blijven voortduren en die vreemd zijn aan het beheer en de vereffening van de boedel, leveren in beginsel geen schuld van de boedel op (2). (1) Cass. 16 juni 1988, AR 8075, nr. 8136 en nr. 8209, AC 1987-88, nr. 642; Cass. 27 april 1992, AR nr. 9291, AC 1991-92, nr. 451 en Cass. 20 januari 1994, AR C.93.0184. F, AC 1994, nr. 37. (2) Zie Cass. 7 maart 2002, AR C 00.0187.N, AC 2002, nr. 167.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Faillissement - Boedelschuld - Begrip

- Artt. 16, 40 en 99 Wet 8 aug. 1997

P.14.1276.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 16, eerste lid, 24 en 82 Faillissementswet hebben niet tot gevolg dat tijdens het faillissement ontstane schulden niet opeisbaar zijn of blijven ten aanzien van de gefailleerde, maar enkel dat met betrekking tot die schulden de concrete rechtsvorderingen en middelen van tenuitvoerlegging van de individuele schuldeisers tegen de gefailleerde in de regel zijn opgeschort tot aan de sluiting van het faillissement, zodat na deze sluiting en behoudens zo de gefailleerde verschoonbaar is verklaard, die schuldeisers voor het onbetaalde gedeelte hun rechtsvorderingen of de gedwongen tenuitvoerlegging van hun schuldvorderingen tegen de betrokkene kunnen aanvatten of hernemen.

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Opschorting rechtsvorderingen en middelen van tenuitvoerlegging

MISDRIJVEN IN VERBAND MET FAILLISSEMENT, BEDRIEGLIJK ONVERMOGEN

P.24.1410.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde wordt vervolgd wegens verduistering van activa omdat hij op de rekening-courant geopend tussen hem en de vennootschap waarvan hij de aandelen verwerft zonder over de nodige middelen te beschikken om de verkoopprijs van de aandelen te betalen, de prijs van de overdracht van die aandelen heeft geboekt, kunnen de overwegingen volgens welke de prijs van de overdracht werd geboekt op de debetzijde van de rekening-courant van de overnemer, de insolvabiliteit van laatstgenoemde op de datum van de overdracht niet is aangetoond en hij die aankoop zal kunnen betalen met de inkomsten van de overgedragen vennootschap, niet leiden tot de vaststelling dat de verduisterde activa regelmatig zijn vervangen door hun tegenwaarde (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verduistering van activa - Materieel bestanddeel - Overdracht van aandelen - Boeking op de rekening-courant - Tegenwaarde - Toepassing

- Art. 489ter, eerste lid, 1° Strafwetboek

P.24.1428.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 489quater Strafwetboek wordt de strafvordering ter zake van de in de artikelen 489, 489bis en 489ter omschreven strafbare feiten vervolgd los van enige vordering die bij de ondernemingsrechtbank mocht zijn ingesteld; nochtans kan de staat van faillissement niet voor de strafrechter worden betwist wanneer die staat is vastgesteld bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing van de ondernemingsrechtbank of van het hof van beroep aan het einde van een procedure waarin de beklaagde hetzij persoonlijk, hetzij als vertegenwoordiger van de gefailleerde onderneming is opgetreden als partij; hieruit volgt dat, met uitzondering van de staat van faillissement die vastgesteld wordt in de omstandigheden bedoeld in voormeld artikel 489quater, een vonnis van de ondernemingsrechtbank geen gezag van gewijsde in strafzaken heeft en de strafrechter kan beslissen dat de staat van staking van betaling op een eerdere datum is bereikt dan die welke uit het faillissementsvonnis blijkt (1). (1) Cass. 1 februari 2022, AR P.21.1412.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.5; Cass. 8 februari 1994, AR 7175, AC 1994, nr. 73.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Staat van faillissement - Bepaling van de datum van staking van betaling door de strafrechter - Uitspraak van de ondernemingsrechtbank - Invloed

- Art. 489quater Strafwetboek

P.22.1347.F 14 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.2 AC nr. ...

Het misdrijf dat wordt bestraft door artikel 490bis van het Strafwetboek is een aflopend misdrijf; het kan echter ook een voortgezet misdrijf zijn, wanneer de handelende persoon, door opeenvolgende handelingen die op zich strafbaar zijn, zijn vermogen met hetzelfde oogmerk blijft onttrekken aan het onderpand van zijn schuldeisers (1). (1) Zie Cass. 27 april 1993, AR 6074, AC 1993, nr. 202.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Bewerking van bedrieglijk onvermogen - Aard van het misdrijf - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Voorwaarde

- Art. 490bis Strafwetboek

De schade die wordt veroorzaakt door het bedrieglijk bewerken van het onvermogen is die welke voortvloeit uit het verlies van een kans voor de schuldeiser om de betaling van zijn schuldvordering te verkrijgen; de schadeloosstelling die wordt toegekend als vergoeding voor het verlies van een kans kan niet gelijk zijn aan het totaalbedrag dat door die kans zou zijn voortgebracht indien zij zich verwezenlijkt had (1); geen enkele wettelijke bepaling verbiedt daarentegen om aan de verloren kans de waarde van een gedeelte of van een percentage van de schuldvordering zelf toe te kennen (2). (1) Zie Cass. 27 februari 2008, AR P.07.1567.F, AC 2008, nr. 135; Cass. 23 februari 2005, AR P.04.1517.F, AC 2005, nr. 112; Cass. 20 februari 2001, AR P.99.0480.N, Pas. 2001, n° 102. (2) Zie Cass. 5 november 2021, AR C.20.0343.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.3 (impliciete oplossing); concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas. vóór Cass. 6 december 2013, AR C.10.0204.F, AC 2013, nr. 661.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Bewerking van bedrieglijk onvermogen - Veroorzaakte schade - Verlies van een kans

P.22.0999.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.2 AC nr. ...

De voltooiing van het wanbedrijf van het bedrieglijk bewerken van het onvermogen vereist geen gelijktijdigheid van de gedragingen waaruit, enerzijds, de wil blijkt om zich onvermogend te maken en, anderzijds, de wil om niet aan zijn verplichtingen te voldoen; het is voldoende dat op een bepaald ogenblik de toestand van het bedrieglijk bewerkt onvermogen en het hiermee samenhangende feit van het niet aan zijn verplichtingen voldoen, gelijktijdig bestaan; de aanhangigmaking van de zaak wegens bedrieglijk onvermogen dat volgens de vervolgende partij werd voltrokken vanaf de datum van de rechterlijke beslissing tot vaststelling van de schuld omvat dus de handelingen die, hoewel ze aan die beslissing zijn voorafgegaan, tot doel en tot gevolg hebben gehad dat ze de schuldenaar onvermogend hebben gemaakt (1). (1) "De verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht maakt bij de strafrechter een bepaalde feitelijke gedraging aanhangig, maar het staat aan de strafrechter om gelet op de bewoordingen van de verwijzingsbeslissing en in het licht van de gegevens van het strafdossier uit te maken welke feitelijke gedraging wordt bedoeld en daaraan de juiste omschrijving te geven met inbegrip van de datum of de tijdsperiode, waarbij hij zo nodig de in de verwijzingsbeslissing voorlopig bepaalde datum of tijdsperiode voor de bij hem aanhangige gedraging dient aan te passen; de strafrechter mag de datum of de tijdsperiode echter niet zodanig aanpassen dat bij hem een andere feitelijke gedraging wordt aanhangig gemaakt dan die welke met de verwijzingsbeslissing werd bedoeld en bovendien moet bij een aanpassing het recht van verdediging van de partijen in acht worden genomen" (Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2013, nr. 130). Anderzijds is het bedrieglijk bewerken van het onvermogen een aflopend misdrijf (Cass. 19 november 1985, AR 8954, AC 1985-86, nr. 181) of een voortgezet misdrijf (Cass. 22 december 2004, AR P.04.1341.F, AC 2004, nr. 624) (zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1134; CH. DE VALKENEER, "Des infractions liées à l'état de faillite", in H.-D. BOSLY en Ch. DE VALKENEER (uitg.) Les infractions – Vol. 1 : les infractions contre les biens, Larcier, 2de uitg., 2016, 235-239). Naast het morele bestanddeel - het bedrieglijk opzet van de schuldenaar (Cass. 15 december 1999, AR P.99.1188.F, AC 1999, nr. 68) - is dit misdrijf "voltooid wanneer de twee voorwaarden die samen het materieel bestanddeel vormen, verenigd zijn, namelijk het bewerken van zijn onvermogen door de schuldenaar en het hierdoor niet voldaan hebben aan zijn verplichtingen, waarbij het onverschillig is welke van beide materiële bestanddelen het andere in tijd voorafging" (Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N, AC 2000, nr. 667; zie Cass. 23 december 1986, AR 613, AC 1986-87, I, nr. 255; Cass. 19 november 1985, AR 8954, AC 1985-86, I, nr. 181). Hieruit kan worden afgeleid dat het bestreden arrest artikel 490bis Strafwetboek schendt, zie de bepalingen betreffende de aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter (artikelen 130, 179 en 182 Wetboek van Strafvordering), met uitsluiting van de materiële bestanddelen van het bewerken van het onvermogen die aan het niet nakomen van de verplichtingen voorafgaan en die, meer bepaald, aan het arrest van het hof van beroep te Bergen voorafgaan, dat de verweerder U. F. veroordeelt tot het vergoeden van de eiseressen en dat het begin van de strafbare periode vormt. (M.N.B.)

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Bedrieglijk bewerken van het onvermogen - Materieel bestanddeel - Vereniging van twee voorwaarden - Opeenvolging in de tijd van de elementen die het materieel bestanddeel vormen - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter om de vóór de strafbare periode gepleegde feiten in aanmerking te nemen

- Art. 490bis Strafwetboek

P.21.1413.N 15 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220315.2N.10 AC nr. ...

Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek bestraft de personen bedoeld in artikel 489 van dat wetboek die, met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen, hebben verzuimd binnen de bij artikel 9 Faillissementswet, thans artikel XX.102 Wetboek economisch recht, bepaalde termijn aangifte te doen van het faillissement; de rechter kan het bijzonder opzet om de faillietverklaring uit te stellen afleiden uit het feit dat een bestuurder, door de niet-aangifte van het faillissement van de vennootschap, de schulden van die vennootschap laat oplopen terwijl er geen hoop bestaat op een verbetering van haar financiële toestand (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.0856.N, AC 2018, nr. 17.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Misdrijven die verband houden met insolventie - Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Moreel bestanddeel - Bewijs

- thans art. XX.102 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht
- Art. 9 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

P.21.0720.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.25 AC nr. ...

Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek bestraft de personen bedoeld in artikel 489 Strafwetboek die met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen verzuimd hebben binnen de bij artikel 2 Faillissementswet, thans artikel XX.102 Wetboek economisch recht, bepaalde termijn aangifte te doen van het faillissement; de in artikel 489 Strafwetboek bedoelde personen zijn onder meer de bestuurders, in rechte of in feite van vennootschappen of van rechtspersonen die zich in staat van faillissement bevinden, zodat daaruit volgt dat volgens de wil van de wetgever ook een feitelijk bestuurder, dit is hij die zonder krachtens de wet of de statuten bestuurder te zijn van een vennootschap die vennootschap in werkelijkheid bestuurt, dader kan zijn van het door artikel 489bis, 4°, Strafwetboek bedoelde misdrijf en dus niet louter deelnemer en een feitelijk bestuurder dan ook ertoe is gehouden de door artikel 489bis, 4°, Strafwetboek strafrechtelijk gesanctioneerde aangifteplicht te voldoen (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.0856.N, AC 2018, nr. 17, contra A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer Belgium, Luik, 2018, 838-839.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek - Verzuim van aangifte van faillissement - Personen die aangifte dienen te doen - Artikel 489 Strafwetboek - Feitelijk bestuurder - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 489 en 489bis, 4° Strafwetboek

P.20.0622.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.11 AC nr. ...

Opdat de strafrechter het verzuim binnen de door artikel 9 Faillissementswet, thans artikel XX.102 Wetboek van Economisch Recht bedoelde termijn aangifte te doen van het faillissement van een vennootschap met het oogmerk de faillietverklaring uit te stellen, strafbaar gesteld door artikel 489bis, 4°, Strafwetboek, bewezen kan verklaren dient hij, indien op dat punt verweer wordt gevoerd, de datum te bepalen waarop de vennootschap zich in een toestand van faillissement, i.e. de datum waarop de vennootschap op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en haar krediet is geschokt, bevond; hij mag bij die beoordeling rekening houden met een belastingschuld waarvan de verschuldigdheid door de vennootschap al dan niet in het kader van een gerechtelijke procedure wordt betwist, indien die betwisting niet ernstig is.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Laattijdige aangifte - Toestand van faillissement - Beoordeling - Betwiste belastingschulden

- Art. 489bis, 4° Strafwetboek
- Art. XX.102 Wetboek van economisch recht
- Art. 9 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

P.20.0036.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.4 AC nr. ...

Bij afwezigheid van daartoe strekkend verweer moet de rechter die een beklaagde schuldig verklaart aan het misdrijf bedoeld in artikel 489bis, 1°, Strafwetboek, bestaande uit de niet-betaling van schulden, niet preciseren op welk moment die schulden betaalbaar zijn; uit het niet-preciseren van dat moment noch uit het bewezen verklaren van het bedoelde misdrijf gedurende een periode die loopt van een bepaalde datum tot een bepaalde datum, kan worden afgeleid dat de rechter het misdrijf beschouwt als een voortdurend misdrijf (1). (1) Zie Cass. 25 november 2003, AR P. 03.0482.N, AC 2003, nr. 594 waaruit volgt dat het misdrijf bestraft door art. 489bis, 1°, Strafwetboek, een aflopend misdrijf is - zie A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de herwerkte uitgave, 334-336.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Artikel 489bis, 1°, Strafwetboek - Niet-betaling van schulden - Moment waarop de schulden betaalbaar zijn - Precisering - Draagwijdte

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en hij mag daarbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter die op grond van de laatst beschikbare boekhouding van een gefailleerde vennootschap vaststelt dat bepaalde activa haar toebehoorden vóór het faillissement, aan de zaakvoerder die instond voor het beheer van die vennootschap vragen om een aannemelijke verantwoording te verstrekken voor het feit dat die activa na het faillissement niet konden worden aangetroffen en bij gebrek daaraan kan de rechter op grond van feitelijke vermoedens oordelen dat die zaakvoerder deze activa met het vereiste opzet heeft verduisterd in de zin van artikel 489ter, 1°, Strafwetboek, zonder dat hij enige feitelijke gedraging van de zaakvoerder met betrekking tot die activa moet vaststellen en zonder dat hij aldus het vermoeden van onschuld noch enige bewijslastregel in strafzaken miskent (1). (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de herwerkte uitgave, 336-338.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Bewijs - Vermoedens - Draagwijdte

P.19.0046.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.4 AC nr. ...

Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek, bestraft kooplieden die met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen verzuimd hebben binnen de maand aangifte te doen van het faillissement en diezelfde bepaling bestraft vanaf 1 mei 2018 ondernemingen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, 1°, Wetboek economisch recht die met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen verzuimd hebben binnen de maand aangifte te doen van het faillissement; het door artikel 489bis, 4°, Strafwetboek bedoelde misdrijf van laattijdige aangifte van het faillissement kan niet enkel worden gepleegd door zij die de hoedanigheid hebben van koopman en vanaf 1 mei 2018 ondernemer in de zin van de vermelde bepaling, maar ook door zij die deze hoedanigheid niet hebben maar aan dit misdrijf deelnemen op een bij de artikelen 66 en 67 Strafwetboek bepaalde wijze en met het vereiste deelnemingsopzet (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.0856.N, AC 2018, nr. 17, RW 2018-2019, 259-260 en noot (m.b.t. feitelijke bestuurders van een vennootschap).

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Artikel 489bis Strafwetboek - Laattijdige aangifte van de toestand van faillissement - Daders van het misdrijf - Draagwijdte

P.18.0662.F 7 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181107.11 AC nr. 615

Het misdrijf bewerken van bedrieglijk onvermogen is een aflopend misdrijf dat naast bijzonder opzet twee materiële bestanddelen vereist, met name het bewerken van het onvermogen en de opeisbaarheid van de niet-voldane schuld; het niet-nakomen van de verplichtingen veronderstelt het bestaan van een voldoende vaststaande schuld, wat niet uitsluit dat deze kan worden betwist, mits ze niet voor ernstige betwisting vatbaar is; de bewerking van het onvermogen kan aan de opeisbaarheid van een schuld voorafgaan waarvan de schuldenaar weet dat deze onontkoombaar is; in dat geval is het misdrijf pas voltrokken op het ogenblik waarop de schuld opeisbaar wordt want tot dan kan de schuldenaar niet verweten worden dat hij zijn verplichting niet is nagekomen (1). (1) Zie Cass. 20 januari 2015, AR P.14.1276.N, AC 2015, nr. 49 (met verwijzingen in noot); Cass. 9 februari 2011, AR P.10.1602.F, AC 2011, nr. 114; Cass. 21 november 2006, AR P.06.0830.N, AC 2006, nr. 582; Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N, AC 2000, nr. 667.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Aflopend misdrijf - Constitutieve bestanddelen - Voltrekking

- Art. 490bis Strafwetboek

P.17.1160.F 27 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180627.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat een persoon, zoals een feitelijke bestuurder, die daartoe krachtens de artikelen 489 en 489bis, 4°, Strafwetboek verplicht is, aangifte doet van het faillissement wanneer aan de voorwaarden van deze staat is voldaan, dwingt hem op zich niet tot het afleggen van een verklaring tegen zichzelf of tot het bekennen van schuld aan een misdrijf met betrekking tot die staat van faillissement.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Misdrijf niet-aangifte van faillissement binnen de wetttelijke termijn - Vermoeden van onschuld

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 9 Wet 8 augustus 1997
- Artt. 489 en 489bis, 4° Strafwetboek

Het onrechtmatige opzet dat vereist is om het misdrijf van niet-aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn op te leveren, kan worden gekenmerkt door de doelstelling, die nu eens erin bestond om de vennootschappen lang genoeg te laten bestaan om daarvan de activa te kunnen overdragen teneinde de dader in staat te stellen zijn beroepsactiviteiten te kunnen voortzetten, dan weer om ten nadele van de schuldeisers een fictief krediet te genereren.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Misdrijf niet-aangifte van faillissement binnen de wetttelijke termijn - Moreel bestanddeel

- Art. 9 Wet 8 augustus 1997
- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

P.17.0856.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.5 AC nr. ...

Artikel 489, 2°, Strafwetboek bestraft de kooplieden die zich in staat van faillissement bevinden in de zin van artikel 2 van de Faillissementswet of de bestuurders in rechte of in feite van handelsvennootschappen die zich in staat van faillissement bevinden wanneer zij, zonder wettig verhinderd te zijn, verzuimd hebben de verplichtingen gesteld bij artikel 53 Faillissementswet houdende het verstrekken aan de rechter-commissaris of de curator van alle vereiste inlichtingen na te leven; daartoe behoren de gegevens over welke personen de werkelijke bestuurders van de vennootschap zijn aangezien de afhandeling van het faillissement de medewerking vereist van die personen, alsmede een onderzoek naar de wijze waarop zij de vennootschap hebben bestuurd (1). (1) E. ROGER FRANCE, ? L'infraction de banqueroute: la réforme apportée par la nouvelle loi sur les faillites', TBH, 1998, 81-92, RDP 1998, nr. 4, 379-469; P. TRAEST, ? Misdrijven die verband houden met de staat van faillissement', in Ondernemingsrecht, Die Keure en M&D Seminars, 1999, 5-40; Zie J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2005, 1111-1170; Th. AFSCHRIFT en V. DE BRAUWERE, Manuel de droit pénal financier, Kluwer,nrs. 668-801; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 6e ed., p. 332 ev.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verzuim om de bij artikel 53 Faillissementswet vereiste inlichtingen te verstrekken - Gegevens over de werkelijke bestuurders van de handelsvennootschap - Draagwijdte

- Art. 53 Wet 8 augustus 1997
- Art. 489, 2° Strafwetboek

Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek bestraft de in artikel 489 van dat wetboek bedoelde personen die, met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen, verzuimd hebben binnen de bij artikel 9 Faillissementswet gestelde termijn aangifte te doen van het faillissement; de rechter kan het bijzonder opzet om de faillietverklaring uit te stellen afleiden uit het feit dat een bestuurder, door de niet-aangifte van het faillissement van de vennootschap, de schulden van die vennootschap laat oplopen terwijl er geen hoop bestaat op een verbetering van haar financiële toestand en daarmee leidt de rechter het bedoelde opzet niet louter af uit de materiële gedraging van de bestuurder en stelt hij dat opzet niet gelijk met de zorgvuldigheidsnorm (1). (1) Cass. 3 juni 2015 AR P.14.0834.F, AC 2015, nr. 367; Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0011.F, AC 1999, nr. 338.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Moreel bestanddeel - Bewijs

- Art. 9 Wet 8 augustus 1997
- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

De in artikel 489 Strafwetboek bedoelde personen die artikel 489bis, 4°, van dat wetboek strafbaar stelt, zijn de kooplieden die zich in staat van faillissement bevinden in de zin van artikel 2 Faillissementswet of de bestuurders in rechte of in feite van handelsvennootschappen die zich in staat van faillissement bevinden en alldus rekent artikel 489bis, 4°, Strafwetboek het erin bedoelde misdrijf uitdrukkelijk toe aan feitelijke bestuurders van failliete handelsvennootschappen; hieruit volgt dat wanneer een handelsvennootschap in werkelijkheid wordt geleid door een feitelijke bestuurder, deze laatste ertoe gehouden is het nodige te doen opdat het faillissement van die vennootschap tijdig wordt aangegeven.; de enkele omstandigheid dat die bestuurder niet de persoonlijke hoedanigheid heeft om de aangifte te doen, sluit dan ook zijn strafbaarheid op grond van artikel 489bis, 4°, Strafwetboek niet uit (1). (1) E. ROGER FRANCE, ? L'infraction de banqueroute: la réforme apportée par la nouvelle loi sur les faillites', TBH, 1998, 81-92, RDP 1998, nr. 4, 379-469; P. TRAEST, ? Misdrijven die verband houden met de staat van faillissement', in Ondernemingsrecht, Die Keure en M&D Seminars, 1999, 5-40; Zie J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2005, 1111-1170; Th. AFSCHRIFT en V. DE BRAUWERE, Manuel de droit pénal financier, Kluwer,nrs. 668-801; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 6e ed., p. 332 ev.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Draagwijdte - Feitelijke bestuurder van een handelsvennootschap - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Personen gehouden tot het doen van die aangifte

- Artt. 2 en 9 Wet 8 augustus 1997
- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

P.14.0490.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.6 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar over het al dan niet bestaan van samenloop tussen de feiten die hem gelijktijdig ter beoordeling worden voorgelegd en wanneer hij een dergelijke samenloop aanneemt, staat het hem vrij bij de beoordeling van één van die feiten, rekening te houden met, naar zijn oordeel, relevante gegevens die betrekking hebben op een ander feit; aldus is de beslissing dat de beklaagden aan de hand van het veelvoud van gepleegde feiten waarbij telkens een eerder beperkt bedrag werd afgehaald, op het ogenblik van het plegen van elk afzonderlijk feit zich ervan bewust waren dat het totaalbedrag van die afhalingen, dat het resultaat is van die afzonderlijke verduisteringen, een betekenisvol nadeel inhield voor de vermogensbelangen van de vennootschap naar recht verantwoord (1). (1) Zie J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2005, p. 352; Th. AFSCHRIFT en V. DE BRAUWERE, Manuel de droit pénal financier, Kluwer, pp. 119 et 120; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 4e ed., p. 236; A. De Nauw, «Misbruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon», RW, 1997-98, p. 525; K. GEENS, «Een 'nieuw' strafbaar misbruik : dat van vennootschapsgoederen», in Liber Amicorum Jean-Pierre Lagae, 1998, pp. 54 et 55; J.-L. DUPLAT, «Le délit d'abus de biens sociaux dans le Code pénal belge», L'expert comptable, 1998, pp. 40 et 41; Ph. ERNST, «Misbruik van vennootschapsgoederen. Enkele bedenkingen vanuit het vennootschapsrecht bij de introductie van een nieuw misdrijf in het rechtspersonenrecht», TRV, 1998, p. 78; Fr. ROGGEN, «L'incrimination nouvelle d'abus de biens sociaux en droit belge», Rev. dr. ULB, Bruylant, p. 135; Ph. 'T KINT, «L'application aux A.S.B.L. du nouveau délit d'abus de biens sociaux en comparaison avec le délit d'abus de confiance», RPS, 1998, p. 377; L. BIHAIN, «Le délit d'abus de biens sociaux», RDC, 1998, pp. 93 et 94; E. ROGER FRANCE, «La répression des abus de biens sociaux : le nouvel article 492bis du Code pénal», JT, 1996, p. 535, n° 9; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux, droit fiscal et groupe de sociétés», RGF, 1998, p. 261; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux», Qualifications et jurisprudence pénales, La Charte, p. 3; J.-P. COLLIN, «Abus de confiance et infractions assimilées», Droit pénal et procédure pénale, suppl. 3 (1er mars 2002), p. 24; B. TILLEMANet Ph. TRAEST, «Een nieuw misdrijf : misbruik van vennootschapsgoederen», in Faillissement en gerechtelijk akkoord : het nieuwe recht, Kluwer, 1998, pp. 428 et 429; M. BOVERIE, «La responsabilité pénale des mandataires locaux», in Les missions du Bourgmestre, UVCW, mis à jour au 1er janvier 2005 par S. Smoos; I. VEROUGSTRAETE, Manuel de la faillite et du concordat, Kluwer, 2003, p. 676.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Misbruik van vennootschapsgoederen - Betekenisvol nadeel voor de vermogensbelangen van de vennootschap - Pluraliteit van afzonderlijke strafbare feiten - Samenloop - Eéndaadse samenloop - Voortgezet misdrijf - Draagwijdte

- Artt. 65 en 492bis Strafwetboek

P.14.0578.N 2 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160202.1 AC nr. ...

Het bedrieglijk opzet, zoals bepaald in artikel 492bis Strafwetboek, bestaat erin doeleinden na te streven die vreemd zijn aan de belangen van de rechtspersoon en sluit niet uit dat de door de dader gestelde gedragingen behoorden tot zijn bevoegdheden als bestuurder van de vennootschap, zoals de betaling van een opeisbare schuldvordering; het is de aanwezigheid van het bedrieglijk opzet die het onderscheid uitmaakt tussen wat een gewone handelsverrichting is en een strafrechtelijk sanctioneerbare verrichting (1). (1) Zie Parl.St. Senaat 1996-97, nr. 1-499/18, 6; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Mechelen, Kluwer, 2005, 293, nr. 405; A. DE NAUW, "Misbruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon", RW 1997-98, (521) 527, nr. 21; I. DELBROUCK, "Misbruik van vennootschapsgoederen", Postal Memorialis, M 86/7; L. DEMEYERE en J. EGGER, "Misbruik van vennootschapsgoederen", in X (ed.), De NV in de praktijk, Antwerpen, Kluwer, 2004, I.12.2-24; S. LOSSY, "Misbruik van vennootschapsgoederen", Comm.Strafr., ed. 2014, 18, nr. 22.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Misbruik van vennootschapsgoederen -

Bedrieglijk opzet

P.14.1894.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.3 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat het bedrieglijk opzet bij het misdrijf van verduistering van activa erin bestaat dat de dader zichzelf een voordeel verschaft heeft dat hij anders niet zou hebben gehad daar hij wegens zijn vordering in rekening-courant als chirografaire schuldeiser in het faillissement uiteindelijk slechts een minimale fractie van dit bedrag zou hebben gerecupereerd, oordeelt aldus dat de dader zich een onrechtmatig voordeel heeft verschaft en verantwoordt de beslissing dat het bedrieglijk opzet vaststaat naar recht.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verduistering van activa - Bedrieglijk opzet - Draagwijdte

- Art. 489ter, eerste lid, 1° Strafwetboek

P.14.0784.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de strafrechter die te oordelen heeft over een strafbaar feit bedoeld in de artikelen 489, 489bis en 489ter Strafwetboek, bij afwezigheid van een faillietverklarende beslissing van het handelsgerecht autonoom moet onderzoeken of de betrokken handelaar of handelsvennootschap zich in een toestand van faillissement bevond gelet op de staking van betaling en het wankelen van krediet, alsook de datum van die toestand moet bepalen, miskent niet het recht op een eerlijk proces van de beklaagde; de beklaagde kan immers voor het strafgerecht, net als voor het handelsgerecht, alle verweermiddelen aanvoeren met betrekking de voorwaarden vereist voor een toestand van faillissement en tegen de daarover gewezen beslissing de bij de wet bepaalde rechtsmiddelen aanwenden.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Strafrechter - Autonoom onderzoek naar toestand faillissement - Recht op een eerlijk proces - Bestaanbaarheid

Uit artikel 489quater Strafwetboek volgt dat de vaststelling van de ontbinding en vereffening van een vennootschap door het handelsgerecht, die geen vaststelling van de staat van faillissement inhoudt, niet belet dat de strafrechter die te oordelen heeft over een strafbaar feit bedoeld in de artikelen 489, 489bis en 489ter Strafwetboek, autonoom dient vast te stellen of en sinds wanneer de staat van faillissement bestaat.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Vaststelling van de ontbinding en vereffening van een vennootschap door het handelsgerecht - Geen vaststelling van de staat van faillissement - Strafrechter - Bevoegdheid

P.14.0834.F 3 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150603.4 AC nr. ...

Naar luid van artikel 2 Faillissementswet bevindt de koopman die op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en wiens krediet geschokt is, zich in staat van faillissement; de staking van betaling tijdens de verdachte periode betekent niet in dat tijdens die periode geen betalingen zijn verricht.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Faillissement - Begrip - Staking van betaling

- Art. 489bis, 4° Strafwetboek
- Art. 2 Wet 8 aug. 1997

Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek, straft het verzuim om binnen de wettelijke termijn aangifte te doen van het faillissement, met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen; dat misdrijf, dat een aflopend karakter heeft, vereist niet dat de voorwaarden voor de staat van faillissement nog steeds aanwezig zijn na de datum waarop de aangifte diende te gebeuren.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Aflopend misdrijf

- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

Het misdrijf verduistering van activa vereist niet dat de verrichte onttrekkingen de gefailleerde vennootschap op aanzienlijke wijze hebben geschaad.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verduistering van activa - Bestanddelen

- Art. 489ter, eerste lid, 1° Strafwetboek

De rechter beoordeelt in concreto de staking van betaling en het geschokt krediet en, bijgevolg, de datum waarop hij de staat van faillissement vaststelt.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Vereisten van het faillissement - Staking van betaling en geschokt krediet - Datum van het faillissement - Feitelijke beoordeling door de rechter

- Art. 489bis, 4° Strafwetboek
- Art. 2 Wet 8 aug. 1997

De rechter leidt het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen af uit daaraan voorafgaande, daarmee samengaande en zelfs uit daaropvolgende feiten.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Opzettelijk bestanddeel - Bewijs

- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

P.14.1276.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.6 AC nr. ...

De gedongen tenuitvoerlegging kan belemmerd worden door het feit dat de schuldenaar tijdens zijn faillissement zijn bezit feitelijk of juridisch onttrekt aan die tenuitvoerlegging, waardoor de schuldeisers kunnen worden benadeeld zodat zij een rechtmatig belang hebben om ook tijdens de periode van het faillissement tegen de gefailleerde klacht met burgerlijke partijstelling te doen wegens bedrieglijk onvermogen en de rechter die klacht kan ontvankelijk verklaren wanneer de schuldeisers hun beweringen over de schade die zij door dit misdrijf zouden hebben geleden aannemelijk maken; het middel dat aanvoert dat tijdens het faillissement enkel de curator een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling wegens bedrieglijk onvermogen kan doen, faalt naar recht.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Gedwongen tenuitvoerlegging - Belemmering - Schade - Burgerlijke partijstelling door de schuldeisers - Ontvankelijkheid - Bevoegdheid van de curator

Het in artikel 490bis Strafwetboek bepaalde misdrijf van bedrieglijk onvermogen is geen faillissementsmisdrijf, maar deze bepaling is van toepassing op elke schuldenaar die op enig moment de constitutieve bestanddelen van die bepaling verenigt, te weten het bedrieglijk organiseren van zijn onvermogen om zijn bezit feitelijk of juridisch te onttrekken aan ge- dwongen tenuitvoerlegging van zijn schuldeisers en het zich onttrekken aan zijn verplichting tot het betalen van een voldoende vaststaande, vervallen en opeisbare schuld, ongeacht welke van die bestanddelen het andere in de tijd voorafgaat (1). (1) Cass. 8 juni 1988, AR 6644, AC 1987-1988, nr. 615; Cass. 17 april 1991, AR 8761, AC 1990-1991, nr. 428; Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N, AC 2000, nr. 667; zie Cass. 30 april 1991, AR 3130, AC 1990-1991, nr. 453, waar een zelfde redenering wordt toegepast inzake bankbreuk; I. Delbrouck," Bedrieglijk bewerken van onvermogen", Memorialis Postal, 35/6; B. De Smet, " Bedrieglijk onvermogen. Het strafrecht als druk op de ketel voor burgerlijke verplichtingen." In Liber Amicorum Alain De Nauw, 184-189; C. De Valckeneer, "Des infractions liées à l'état de faillite", in Les infractions contre les biens, Larcier, 2008, 199-200; N. Bauwens, "Bedrieglijk onvermogen", RW 1989-1990, 286-289; M. Gelders, "Bedrieglijk onvermogen", noot onder Antwerpen 27 oktober 1995, RW 1996-1997, 54.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Bedrieglijk onvermogen - Constitutieve bestanddelen

Opdat het misdrijf van bedrieglijk onvermogen bestaat en schade kan veroorzaken, is niet vereist dat de schuldeiser gepoogd heeft een titel ten uitvoer te leggen of dat hij zelfs maar beschikt over een uitvoerbare titel en evenmin heeft de tijdelijke onmogelijkheid voor de schuldeiser om met betrekking tot zijn schuldvordering een concreet middel van tenuitvoerlegging te laten gelden een invloed op het bestaan van het misdrijf.

Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Bedrieglijk onvermogen - Vereisten - Uitvoerbare titel - Tenuitvoerlegging

RECHTSPLEGING

C.23.0070.F 3 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231103.1F.5 AC nr. ...

De schuldeiser wiens schuldvordering werd aanvaard, heeft de vereiste hoedanigheid om de rechter-commissaris te vragen een voorlopige uitdeling tussen de schuldeisers te bevelen.

Rechtspleging - Voorlopige uitdeling tussen de schuldeisers - Schuldeiser - Vereiste hoedanigheid om een dergelijke uitdeling te vragen

- Art. 77 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

C.21.0043.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.2 AC nr. ...

Artikel XX.108, §2, WER betreft een afwijking van het gemene procesrecht doordat het derdenverzet tegen een faillissementsvonnis openstelt voor elke belanghebbende in de zin van de artikelen 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek, zo ook voor elke belanghebbende schuldeiser buiten de beperkende voorwaarden van artikel 1122, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek.

Rechtspleging - Derdenverzet tegen faillissementsvonnis - Belanghebbende

- Artt. 17, 18 en 122, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. XX.108, § 2 Wetboek van economisch recht

C.19.0021.F 25 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8 AC nr. ...

Enkel de curator heeft de hoedanigheid om namens de boedel in rechte op te treden en de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit te oefenen; hieruit volgt dat een schuldenaar enkel de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden als hij zich kan beroepen op individuele schade (1). (1) Zie Cass. 2 oktober 2014, AR C.13.0288.F, AC 2014, nr. 570, met concl. OM op datum in Pas.

Rechtspleging - Curator - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Schuldeiser - Hoedanigheid

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel het onderzoek van het bestaan en de omvang van de schade verband houdt met de gegrondheid van de rechtsvordering, bepaalt de beoordeling van het individueel karakter van die schade of de schuldenaar de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden, en houdt die beoordeling bijgevolg verband met de ontvankelijkheid van de rechtsvordering (1). (1) Zie Cass. 17 januari 2008, AR F.06.0079.N, AC 2008, nr. 33.

Rechtspleging - Schuldeiser - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel het onderzoek van het bestaan en de omvang van de schade verband houdt met de gegrondheid van de rechtsvordering, bepaalt de beoordeling van het individueel karakter van die schade of de schuldenaar de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden, en houdt die beoordeling bijgevolg verband met de ontvankelijkheid van de rechtsvordering (1). (1) Zie Cass.17 januari 2008, AR F.06.0079.N, AC 2008, nr. 33.

Rechtspleging - Schuldeiser - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0134.F 18 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.1 AC nr. ...

De daadwerkelijke uitoefening van het recht op voorziening waarover een andere partij bij het vonnis van faillietverklaring dan de gefailleerde beschikt, komt niet in het gedrang doordat de beroepstermijn ingaat vanaf de bekendmaking bij uittreksel van dat vonnis in het Belgisch Staatsblad, zonder dat het haar vooraf in zijn integrale vorm ter kennis werd gebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 205.

Rechtspleging - Vonnis van faillietverklaring - Andere partij dan de gefailleerde - Hoger beroep - Daadwerkelijke uitoefening van het beroep - Aantasting

- Artt. XX.106, XX.107 en XX.108 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.19.0300.F 10 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.2 AC nr. ...

De termijn voor een gefailleerde om hoger beroep in te stellen tegen het vonnis van faillietverklaring is vijftien dagen te rekenen van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Rechtspleging - Vonnis van faillietverklaring - Hoger beroep van de gefailleerde - Ontvankelijkheid

- Artt. XX.107, XX.108, §§ 2 en 3, eerste en vierde lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.17.0498.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.4 AC nr. 602

De onbetaalde verkoper onder eigendomsvoorbehoud is gerechtigd om in het faillissement aangifte te doen van zijn schuldvordering als bevoorrechte schuldeiser, zodat de kwijting bedoeld in artikel 80 Faillissementswet zoals van toepassing, welke bepaling strekt tot een doelmatige afwikkeling van de faillissementsvereffening en in die zin de openbare orde raakt, ook op hem van toepassing is indien hij behoorlijk werd opgeroepen, en hij tegen de curatoren ter zake de faillissementsvereffening geen grieven meer kan doen gelden ook al betreffen die een beweerde miskenning van het eigendomsvoorbehoud.

Rechtspleging - Onbetaalde verkoper - Beweerde miskenning van het eigendomsvoorbehoud - Sluiting van het faillissement - Kwijting van de opdracht van de curatoren

- Art. 80 Wet 8 augustus 1997

C.14.0006.F 29 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160129.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Rechtspleging - Faillissement - Sluitingsvonnis - Kennisgeving - Gerechtsbrief - Beroepstermijn - Aanvang - Voorwaarden - Vermeldingen

Wanneer een afwijking van artikel 57 Gerechtelijk Wetboek niet voortvloeit uit een uitdrukkelijke bepaling, heeft de kennisgeving per gerechtsbrief slechts als gevolg dat de beroepstermijn begint te lopen voor zover die de mogelijkheden van beroep en de termijnen ervan vermeldt (1). (1) Zie andersluidende concl. OM. in Pas. 2016, nr. ***

Rechtspleging - Faillissement - Sluitingsvonnis - Kennisgeving - Gerechtsbrief - Beroepstermijn - Aanvang - Voorwaarden - Vermeldingen

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 80, tweede lid, en 5 Wet 8 aug. 1997

C.14.0449.N 28 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160128.4 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 27, eerste lid, Faillissementswet, zoals gewijzigd bij wet van 14 april 2009, blijkt dat in de regel de voorkeur dient te worden gegeven aan de curators die zijn ingeschreven op een lijst opgesteld door de algemene vergadering van de rechtbank van koophandel van het rechtsgebied waar het faillissement openvalt, zodat, indien het geschil tot faillietverklaring wordt onttrokken aan die rechtbank wegens wettige verdenking van die rechtbank, de rechtbank van koophandel waaraan het geschil is toegewezen in de regel de voorkeur dient te geven aan de curators van de lijst van de rechtbank van koophandel waaraan het geschil is onttrokken.

Rechtspleging - Aanstelling curatoren - Wijze

- Art. 27, eerste lid Wet 8 aug. 1997

F.14.0024.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Rechtspleging - Faillissement - Rente van schuldvorderingen - Stopzetting loop interesten - Voorwaarden

Rechtspleging - Faillissement - Curator - Optreden namens de boedel

Rechtspleging - Faillissement - Gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers - Begrip

Rechtspleging - Faillissement - Curator - Algemene opdracht

De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtspleging - Faillissement - Curator - Algemene opdracht

De gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers zijn de rechten die voortvloeien uit de schade aan de boedel ten gevolge van de fout van wie ook, waardoor het passief van het faillissement wordt vermeerderd, het actief wordt verminderd, of het actief dat ter beschikking moest staan van de schuldeisers niet effectief voorhanden is in de boedel (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtspleging - Faillissement - Gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers - Begrip

Overeenkomstig artikel 23, eerste lid, Faillissementswet houdt de rente van schuldvorderingen die niet gewaarborgd zijn door een bijzonder voorrecht, pand of hypotheek, op te lopen vanaf het vonnis van faillietverklaring, doch alleen ten aanzien van de boedel; de stopzetting van de loop van de interesten geldt enkel ten aanzien van de boedel en niet ten aanzien van derden (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtspleging - Faillissement - Rente van schuldvorderingen - Stopzetting loop interesten - Voorwaarden

- Art. 23, eerste lid Wet 8 aug. 1997

Wanneer de curator namens de boedel optreedt, oefent hij de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtspleging - Faillissement - Curator - Optreden namens de boedel

FOLTERING - ONMENSELIJKE BEHANDELING

P.24.1602.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.5 AC nr. ...

Volgens artikel 417/1, 1°, Strafwetboek wordt onder foltering verstaan elke opzettelijke onmenselijke behandeling die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt en dat misdrijf vereist gewelddaden die gekenmerkt worden door de ernst van de handeling in zoverre de handeling getuigt van volledige minachting voor het individu, alsook door de hevigheid van het opzettelijk aan het slachtoffer toegebrachte leed; volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamelijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren en dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamelijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt; uit die bepalingen volgt dat zowel het misdrijf foltering als het misdrijf onmenselijke behandeling gegrond zijn op de ernst van de materiële handeling, niet enkel omdat daardoor pijn wordt veroorzaakt, maar ook omdat die handeling een bijzondere minachting voor het individu uitdrukt (1). (1) Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1647.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 82, RW 2009-2010, 1126 met noot S. DEWULF, “Foltering als misdrijf in het Belgisch strafrecht: bevestiging en afwijking van de internationaalrechtelijke principes”.

- Foltering - Constitutieve bestanddelen - Materieel bestanddeel - Materiële handeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Volledige minachting voor het individu - Intensiteit van het toegebrachte leed - Draagwijdte

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek

- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

- Onmenselijke behandeling - Constitutieve bestanddelen - Materieel bestanddeel - Materiële handeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Volledige minachting voor het individu - Intensiteit van het toegebrachte leed - Geen overschrijding van de minimale drempel van foltering - Draagwijdte

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek

- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

P.24.1647.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6 AC nr. ...

Volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamelijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren; dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamelijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt en die intensiteit kan onder meer blijken uit de samenhang tussen de aard en de kwetsbaarheid van het slachtoffer, de specifieke context waarin de feiten werden gepleegd en de tijdsduur waarin de toebrenging van het leed wordt volgehouden.

- Constitutieve bestanddelen - Materiële handeling - Ernstig geestelijk of lichamelijk leed - Intensiteit van het toegebrachte leed - Criteria - Draagwijdte

- Art. 417/1, 2° Strafwetboek

P.20.1166.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.7 AC nr. ...

De bij artikel 417bis, 2°, Strafwetboek strafbaar gestelde gedraging is het toebrengen van ernstig geestelijk of lichamelijk leed, dat enkel een algemeen opzet vereist; noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan kan worden afgeleid dat een bijzonder opzet is vereist.

- Moreel bestanddeel - Algemeen opzet - Onmenselijke behandeling

- Art. 417bis, 2° Strafwetboek

P.18.0250.F 26 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180926.10 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 14 juni 2002 blijkt dat de definitie van onmenselijke en onterende behandeling steunt op, eensdeels, de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en, anderdeels, een arrest van het Grondwettelijk Hof, destijds het Arbitragehof, van 29 juni 1994, en dat de wetgever ter definiëring van die begrippen, beslist heeft niet naar de ter zake door het Europees Comité ter voorkoming van foltering of door andere instanties geformuleerde verklaringen te verwijzen, maar zich aan de vaste rechtspraak van het Europees Hof heeft willen houden, die bindende kracht heeft (1). (1) Art. 417bis, 2° en 3°, Strafwetboek (art. 5, wet van 14 juni 2002 houdende overeenstemming van het Belgische recht met het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing, aangenomen te New York op 10 december 1984). De eiser voerde aan dat het feit van hem een ondoorzichtige bril te hebben opgezet en oorverdovende muziek te hebben doen horen bij zijn overbrengingen van de ene gevangenis naar een andere of van een gevangenis naar het justitiepaleis, een onmenselijke of vernederende behandeling oplevert; hij heeft vergeefs twee arresten van het EHRM aangevoerd: 18 januari 1978, Ierland t. Verenigd Koninkrijk, verzoekschrift nr. 5310/71, §§96, 167 en 168, en 7 januari 2010, Petyo Petkov t. Bulgarije, verzoekschrift nr. 32130/03, inz. §§32-33 en 43. Dat laatste arrest heeft geoordeeld dat "de noodzaak om de anonimiteit van de verzoeker te bewaren het gebruik van een bivakmuts verantwoordde tijdens zijn verschijningen in het openbaar bij de overbrenging naar de zittingszaal van de rechtbank". (M.N.B.)

- Onmenselijke en vernederende behandeling - Definitie - Verklaringen van het Europees Comité ter voorkoming van foltering

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 417bis, 2° et 3° Strafwetboek

Wanneer het onderzoeksgerecht naar recht beslist dat er onvoldoende bezwaren voorhanden zijn die toelaten te oordelen dat een aangehoudene bij zijn overbrenging slachtoffer werd van een onmenselijke of vernederende behandeling en bijgevolg oordeelt dat het aanvoeren van een dergelijke behandeling niet verdedigbaar is, kan het naar recht beslissen dat er geen grond is om de personen verantwoordelijk voor de overbrengingen te doen identificeren (1). (1) De eiser heeft met name het arrest EHRM (Grote Kamer), 28 september 2015, Bouyid t. België, verzoekschrift nr. 23380/09, §115 aangevoerd: "opdat het algemeen verbod op foltering en onmenselijke of vernederende straffen en behandelingen, dat zich met name richt tot overheidsfunctionarissen, doeltreffend en praktisch zou zijn, dient er een procedure te bestaan die toelaat de aantijgingen van mishandeling te onderzoeken van een persoon die zich in hun handen bevindt". Zie ook Cass. 5 oktober 2016, AR P.16.0420.F, AC 2016, nr. 546: "Het middel dat gericht is tegen een overweging die door de beslissing van de appelrechter irrelevant is geworden, vertoont geen belang".

- Aanvoering van onmenselijke of vernederende behandeling bij de overbrengingen van een aangehouden persoon - Onvoldoende bezwaren - Verzoek om de personen te identificeren verantwoordelijk voor de overbrengingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 417bis, 2° et 3° Strafwetboek

P.17.0256.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.5 AC nr. ...

Onmenselijke of onterende behandeling is een misdaad of een wanbedrijf (1) waarvoor opzet is vereist; ofschoon, in de zin van artikel 3 EVRM, een behandeling die niet tot doel heeft het slachtoffer te vernederen of te verlagen, niet definitief de vaststelling uitsluit dat die bepaling werd geschonden door een Staat die met de organisatie van de detentievoorwaarden is belast, houdt die uitlegging niet in dat de telastleggingen onmenselijke of onterende behandeling als bedoeld in artikel 417bis Strafwetboek, die aan een persoon ten laste worden gelegd, jegens hem bewezen kunnen worden verklaard zonder dat het moreel bestanddeel voorhanden is dat bij die persoon is vereist. (1) In het arrest wordt enkel het woord "misdrijf" gebruikt, maar anders dan de onterende behandeling (417quinquies Strafwetboek) is de onmenselijke behandeling een misdaad (Art. 417quater Strafwetboek).

- Onmenselijke en vernederende behandeling - Moreel bestanddeel - Hechtenisvoorwaarden

- Artt. 417bis, 417quater en 417quinquies Strafwetboek

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1038.F 27 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160127.5 AC nr. ...

Een behandeling houdt niet op onterend te zijn enkel omdat de persoon die de behandeling ondergaat, ermee zou instemmen; daaruit kan niet worden afgeleid dat, wanneer de administratie op geoorloofde wijze hand- en voetboeien heeft aangebracht bij een gedetineerde bij wijze van dwangmaatregel in de zin van artikel 119 van de basiswet, de abnormale verlenging van het dragen van die boeien wegens de duidelijke weigering van de drager om deze te laten losmaken, noodzakelijkerwijs een dergelijke behandeling vormt.

- Onterende behandeling - Verbod in absolute bewoordingen - Draagwijdte - Aanbrengen van hand- en voetboeien bij een gedetineerde - Wettelijke dwangmaatregel - Abnormale verlenging van de maatregel wegens de duidelijke weigering van de gedetineerde om de boeien te laten losmaken

- Artt. 119 en 120 Basiswet 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden

- Artt. 417bis tot 417quinquies Strafwetboek

- Art. 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0578.F 9 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151209.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Palumbo.

- Onterende behandeling

De ernst van de vernedering of van de mensonterende behandeling wordt met name beoordeeld op grond van de daarmee gepaard gaande omstandigheden, inzonderheid de duur van de bejegening en de fysieke of psychische gevolgen daarvan, alsook, in voorkomend geval, het geslacht, de leeftijd en de gezondheidstoestand van het slachtoffer; de rechter beoordeelt in feite het geheel van de gedraging die de vervolgde persoon ten laste wordt gelegd wegens het misdrijf bepaald in de wetsbepaling die in artikel 417quinquies Strafwetboek wordt bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Onterende behandeling

FRAUDE

C.21.0438.F 22 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220422.1F.3 AC nr. ...

Elk bedrog of elke oneerlijkheid bij de opmaak van het bod, met het opzet de pachter te verhinderen zijn recht van voorkoop uit te oefenen, volstaat om dit als bedrog aan te merken, ongeacht de bedoelingen van de verpachter (1). (1) Zie Cass. 21 april 2016, AR C.14.0407.N, AC 2016, nr. 272.

- Begrip

- Artt. 47 en 50, derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

P.17.0083.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2 AC nr. ...

Artikel 2, § 2, Subsidiefraudebesluit dat degene bestraft die wetens en willens een onjuiste of onvolledige verklaring aflegt in verband met een aanvraag tot het verkrijgen of behouden van een subsidie, vergoeding of toelage en artikel 2, § 4, Subsidiefraudebesluit dat degene bestraft die, ten gevolge van een verklaring bedoeld in § 2, een subsidie, vergoeding of toelage ontvangt of behoudt, zijn onderscheiden misdrijven zodat het feit dat een beklaagde een subsidie ontvangt of behoudt als gevolg van een onjuiste of onvolledige verklaring niet tot gevolg heeft dat hij niet meer kan worden veroordeeld wegens het afleggen van die onjuiste of onvolledige verklaring.

- Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Afleggen onjuiste of onvolledige verklaring tot het verkrijgen of behouden van subsidie - Ontvangen of behouden van een subsidie ingevolge onjuiste of onvolledige verklaring - Onderscheiden misdrijven

- Art. 2, §§ 2 en 4 KB 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen

Artikel 2, § 3, Subsidiefraudebesluit dat degene bestraft die een in artikel 1 van dat besluit bedoelde subsidie aanwendt voor andere doeleinden dan die waarvoor ze werd verkregen, is van toepassing zowel op subsidies die wettig zijn verkregen als op subsidies die zijn verkregen ingevolge het afleggen van een onjuiste of onvolledige verklaring als bedoeld in artikel 2, § 2, Subsidiefraudebesluit.

- Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Aanwenden van een subsidie voor andere doeleinden dan waarvoor ze werd verkregen - Strafbaarstelling

- Artt. 1 en 2, §§ 2 en 3 KB 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen

Artikel 4, tweede lid, Subsidiefraudebesluit dat bepaalt dat de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42 Strafwetboek altijd wordt uitgesproken, is ook van toepassing op de vermogensvoordelen bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek en hun geldelijke tegenwaarde bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, van dat wetboek zodat de rechter dan ook verplicht is de verbeurdverklaring te bevelen van die vermogensvoordelen wanneer zij voortspruiten uit de misdrijven bepaald in het Subsidiefraudebesluit en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bijgevolg niet van toepassing is op die verbeurdverklaring.

- Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

- Art. 4, tweede lid KB 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42 en 43bis Strafwetboek

Artikel 4, tweede lid, Subsidiefraudebesluit, dat bepaalt dat de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42 Strafwetboek altijd wordt uitgesproken, is ook van toepassing op de vermogensvoordelen en de geldwaarde bedoeld in de artikelen 42, 3° en 43bis, tweede lid, Strafwetboek, zodat de rechter verplicht is de verbeurdverklaring te bevelen van die vermogensvoordelen en geldwaarde wanneer zij voortspruiten uit de misdrijven bepaald in het Subsidiefraudebesluit.

- Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Verbeurdverklaring - Verplichting - Omvang - Gevolg

- Art. 4, tweede lid KB 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Krachtens artikel 3 Subsidiefraudebesluit en artikel 50 Strafwetboek beveelt de rechtbank waarbij de vervolging aanhangig is, ambtshalve de teruggave van de onterecht betaalde sommen en dit hoofdelijk ten laste van alle beklaagden die hij veroordeelt wegens het misdrijf waaruit de onterechte betaling is voortgevloeid zonder dat het daartoe vereist is dat de onterecht betaalde sommen worden teruggevonden in het vermogen van de betrokken beklaagde.

- Subsidiefraude - Subsidiefraudebesluit - Ambtshalve gelasting tot terugbetaling van de onterecht betaalde sommen

- Art. 3 KB 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen
- Art. 50 Strafwetboek

P.16.0924.F 26 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Informaticabedrog - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Toepassing

Het misdrijf informaticabedrog, gepleegd ten nadele van een bloedverwant in de opgaande lijn, houdt geen verband met artikel 462 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Informaticabedrog - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Toepassing

GAS [ZIE: 137 ENERGIE]

C.15.0190.F 23 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170323.1 AC nr. ...

Wanneer de verplaatsing van leidingen noodzakelijk wordt door de aanleg van autosnelwegen of door werkzaamheden tot verbetering en modernisering van de rijkswegen, oefent het Wegenfonds de bevoegdheden uit die aan de Staat zijn toegewezen.

- Gasleidingen - Verplaatsing - Autosnelweg en rijkswegen - Aanleg, verbetering en modernisering - Wegenfonds - Bevoegdheden

- Art. 9, tweede lid Wet 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen

GEBREK VAN DE ZAAK [ZIE: 008 AANSPRAKELIJKHEID BUI

C.19.0337.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.28 AC nr. ...

Krachtens artikel 1641 Burgerlijk Wetboek is de verkoper gehouden tot vrijwaring voor de verborgen gebreken van de verkochte zaak, die deze ongeschikt maken tot het gebruik waartoe men ze bestemt, of die dit gebruik zodanig verminderen dat de koper, indien hij de gebreken gekend had, de zaak niet of slechts voor een mindere prijs zou hebben gekocht; het gebrek moet ten minste in de kiem bestaan van op het ogenblik van de verkoop.

- Koop - Verborgen gebreken

- Koop - Verborgen gebreken

C.16.0311.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.3 AC nr. ...

De verkoper, wanneer hij een fabrikant of een gespecialiseerde verkoper is, is verplicht de zaak zonder gebrek te leveren en moet daarbij alle maatregelen nemen om alle mogelijke gebreken op te sporen, zodat hij, indien het bestaan van een gebrek wordt aangetoond, de door de koper geleden schade moet vergoeden, tenzij hij bewijst dat het gebrek onmogelijk kon worden opgespoord; deze resultaatsverbintenis rust niet op elke professionele verkoper, maar op de fabrikant en op de gespecialiseerde verkoper ongeacht of deze laatste een professionele verkoper is; de rechter oordeelt in feite of een verkoper als een gespecialiseerde verkoper kan worden beschouwd en hanteert daarbij als onderscheidingscriterium de specialisatiegraad en de technische competenties van de verkoper in kwestie (1). (1) Cass. 6 mei 1977, AC 1977, 915; zie ook Cass. 17 mei 1984, AR 7056, AC 1983-84, nr. 529; Cass. 27 juni 1985, AR 7207, AC 1984-85, nr. 657; Cass. 7 december 1990, AR 6754, AC 1990-91, nr. 182; Cass. 19 september 1997, AR C.96.0207.F, AC 1997, nr. 362; Cass. 18 oktober 2001, AR C.99.0326.N, AC 2001, nr. 556.

- Verkoper - Fabrikant of gespecialiseerde verkoper

- Art. 1643 Burgerlijk Wetboek

C.14.0404.N 9 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160509.4 AC nr. ...

Het onderdeel dat ervan uitgaat dat van zodra een kenmerk van de zaak de economische waarde ervan dusdanig aantast dat, mocht de koper dit kenmerk hebben gekend, hij de zaak niet of slechts aan een mindere prijs zou hebben gekocht, er sprake is van een gebrek in de zin van artikel 1641 Burgerlijk Wetboek, ook indien dit kenmerk niet van aard is het gebruik waartoe de zaak is bestemd wezenlijk te verminderen, faalt het naar recht.

- Verborgen gebreken - Vrijwaring - Voorwaarde - Economische waarde

GEESTESZIEKE

C.22.0039.N 2 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221202.1N.1 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 1386bis, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek volstaat een tijdelijke aantasting van het oordeelsvermogen te wijten aan een bijzondere omstandigheid niet, doch is een aanhoudende aantasting van het geestesvermogen, inherent aan de persoon, vereist (1). (1) Cass. 20 juni 1979, AR 1568, AC 1978-79, 1258.

- Veroordeling tot vergoeding van schade - Persoon met ernstige geestesstoornis

- Art. 1386bis, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.0910.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.9 AC nr. ...

Het middel dat aanvoert dat de persoon die op het tijdstip van de feiten van belaging die hij heeft gepleegd, leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast en die op het ogenblik van het vonnis dat zijn internering beveelt, nog steeds bestaat, zonder meer vrijgesproken zou moeten worden omdat hij niet in staat zou zijn geweest de gevolgen van zijn gedrag voor de personen die het slachtoffer hiervan zijn geworden, in te schatten, zodat het morele bestanddeel zou ontbreken, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

- Internering - Belaging - Moreel bestanddeel - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet op het ogenblijk van de feiten en van het vonnis - Invloed

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 442bis Strafwetboek

C.21.0300.F 13 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.5 AC nr. ...

Uit artikel 493, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat het hoger beroep dat door de beschermde persoon is ingesteld in strijd met zijn onbekwaamheid ten aanzien van zijn goederen, in de regel ontvankelijk is.

- Staat van verkwisting - Bijstandsmaatregel - Aanstelling van een bewindvoerder - Onbekwaamheid om in rechte op te treden als eiser of verweerder zonder de bijstand van de bewindvoerder - Hoger beroep dat enkel en alleen door de beschermde persoon is ingesteld tegen een vonnis dat uitspraak doet over haar aansprakelijkheidsvordering - Ontvankelijkheid

- Art. 493, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

Het bestreden arrest dat de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep afleidt uit het feit dat de handeling enkel en alleen door de beschermde persoon is gesteld, zonder vast te stellen dat zijzelf of haar bewindvoerder de nietigheid ervan aanvoert, schendt artikel 493, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek.

- Staat van verkwisting - Bijstandsmaatregel - Aanstelling van een bewindvoerder - Onbekwaamheid om in rechte op te treden als eiser of verweerder zonder de bijstand van de bewindvoerder - Hoger beroep dat enkel en alleen door de beschermde persoon is ingesteld tegen een vonnis dat uitspraak doet over haar aansprakelijkheidsvordering - Niet-ontvankelijkheid

- Art. 493, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.1020.N 23 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220823.VAK.1 AC nr. ...

De kamer voor de bescherming van de maatschappij is niet gebonden door de in de haar overgelegde stukken vermelde adviezen en ingenomen standpunten.

- Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Stukken - Adviezen - Bewijswaarde - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De kamer voor de bescherming van de maatschappij oordeelt in welke mate de haar overgelegde psychiatrische verslagen nog actueel zijn om te kunnen beslissen over het verder beheer van de internering en over de definitieve invrijheidstelling.

- Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Psychiatrische verslagen - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De kamer voor de bescherming van de maatschappij oordeelt in welke mate niet door de Interneringswet voorgeschreven stukken nuttig zijn voor haar oordeelsvorming.

- Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Niet door de Interneringswet voorgeschreven stukken - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De omstandigheid dat volgens artikel 5.1.e EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, op de Belgische Staat de verplichting rust om een geïnterneerde binnen een redelijke termijn een passende behandeling te verstrekken, belet niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de beoordeling van het verder beheer van de internering en het zoeken naar een instelling die een in overeenstemming met de geestesziekte passende behandeling kan verstrekken, rekening kan houden met de houding van de betrokkene tijdens de hem in het verleden verstrekte behandelingen, zoals de weigering mee te werken met therapieën en agressief gedrag tegenover behandelend personeel en medegeïnterneerden.

- Aangepaste instelling - Criteria - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Beheer - Geesteszieke

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als gespecialiseerd en multidisciplinair rechtscollege bevoegd voor de uitvoering van de internering, om, op basis van de in de artikelen 47 tot en met 51 Interneringswet bedoelde stukken voor wat betreft het verder beheer van de internering en op basis van de in artikel 67 Interneringswet bedoelde stukken voor wat betreft de definitieve invrijheidstelling, alsook op basis van alle andere aan de kamer regelmatig overgelegde en voor tegenspraak vatbare stukken, te beslissen over het verder beheer van de internering en over de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde.

- Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Definitieve invrijheidstelling - Stukken - Beoordeling

- Artt. 47 tot 51, en 67 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0266.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.10 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een beklaagde ten tijde van de hem verweten feiten leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden heeft tenietgedaan in de zin van artikel 71 Strafwetboek (1); indien hij vaststelt dat een beklaagde de hem verweten feiten in een dergelijke toestand heeft gepleegd, kan hij hem niet schuldig verklaren, ongeacht of die toestand van geestesstoornis, die een zekere duurzaamheid veronderstelt, door de beklaagde zelf werd veroorzaakt (2). (1) Cass. 18 maart 1992, AR 9723, AC 1991-92, nr. 382. Over het volledig uitschakelen van de wilsvrijheid als toepassingsvoorwaarde voor art. 71 Sw., te beoordelen door de feitenrechter, zie K. HANOUILLE, "Te gek om los te lopen of net niet? De vergeten groep van de verminderd toerekeningsvatbare daders in het Belgische strafrecht, in Van pionier naar onmisbaar. Over 30 jaar Panopticon, Maklu, 2009, 370; N. COLETTE-BASECQZ en N. BLAISE, Manuel de droit pénal général, Anthémis, 2016, 368; J. ROZIE en D. VANDERMEERSCH, e.a., Commissie voor de Hervorming van het Strafrecht, Voorstel van voorontwerp van Boek I van het Strafwetboek, Die Keure, 2016, 94; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch strafrecht, Die Keure, 2017, 98-99; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 341-342; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II, L'infraction pénale, Larcier, 2020, 378, 402 en 413. (2) L. DUPONT en R. VERSTRAETEN, Handboek Belgisch strafrecht, Acco, 1989, 271; J. ROZIE, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de geestesgestoorde delinquent", in Verantwoordelijkheid en recht, Kluwer, 2008, 226.

- Volledige aantasting van het oordeelsvermogen op moment van het misdrijf - Aard en oorsprong van de geestesstoornis - Eigen verantwoordelijkheid van de beklaagde - Invloed

- Art. 71 Strafwetboek

C.17.0407.N 8 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210308.3N.6 AC nr. ...

Artikel 30, § 2 tot § 6, Wet Bescherming Persoon Geesteszieke neemt de regels niet over die vermeld zijn in de artikelen 7, § 2 en § 3, en 13 van deze wet; de voorwaarden waaronder de laatstvermelde twee artikelen de verdere ziekenhuisopname van de zieke regelen, zijn niet van toepassing zijn in hoger beroep.

- Ziekenhuisopname - Handhaving - Hoger beroep - Procedure

- Artt. 7, §§ 2 en 3, 13 en 30, §§ 2 tot 6 Wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke

Uit de artikel 30, § 3, tweede lid, en vierde lid Wet Bescherming Persoon Geesteszieke en de wetsgeschiedenis volgt dat wanneer de zieke in de beroepsprocedure gebruik wil maken van zijn recht zich te laten bijstaan door een geneesheer-psychiater, hieruit niet voortvloeit dat deze laatste een bijkomende termijn moet worden verleend om hem een schriftelijk advies te verstrekken.

- Ziekenhuisopname - Handhaving - Hoger beroep - Recht op tegenspraak - Procedure

- Art. 30, § 3, tweede lid, en vierde lid Wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke

C.19.0547.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade het gevolg is van een voortdurende fout, verhindert niet dat de schade dag per dag ontstaat en de vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat naargelang de schade zich voordoet, zodat de verjaring van een vordering tot schadevergoeding ingeval van een voortdurende fout van de overheid niet pas begint te lopen zodra het foutief handelen van de overheid heeft opgehouden te bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Voortdurende fout van de overheid - Niet voorzien in een aangepaste en geschikte behandeling - Ontstaan van de schade - Verjaring van de vordering - Aanvang

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0187.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.19 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade het gevolg is van een voortdurende fout, verhindert niet dat de schade dag per dag ontstaat en de vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat naargelang de schade zich voordoet, zodat de verjaring van een vordering tot schadevergoeding ingeval van een voortdurende fout van de overheid niet pas begint te lopen zodra het foutief handelen van de overheid heeft opgehouden te bestaan (1). (1) Zie concl. OM in Cass. 22 januari 2021 AR C.19.0547.N, AC 2021, nr. 53.

- Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Voortdurende fout van de overheid - Niet voorzien in een aangepaste en geschikte behandeling - Ontstaan van de schade - Verjaring van de vordering - Aanvang

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De verjaring is slechts geschorst in geval van onbekwaamverklaring van degene tegen wie de verjaring loopt, ongeacht of deze in staat was om gedurende een periode van internering zijn wil met zekerheid kenbaar te maken (1). (1) Cass. 2 maart 2017, AR F.12.0056.F, AC 2017, nr. 149; Cass. 12 december 2013, AR C.12.0138.N, AC 2013, nr. 680; Cass. 15 februari 2013, AR F.11.0128.N, AC 2013, nr. 111; Zie ook: T. VANSWEEVELT en B. WEYTS, Handboek Verbintenissenrecht, Antwerpen, Intersentia, 2019, 976.

- Internering - Onbekwaamverklaring - Verjaring van de buitencontractuele vordering - Schorsing - Toepassing

P.20.0694.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon die een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd, op het ogenblik van de beslissing aan een in artikel 9, eerste lid, 2° Interneringswet bedoelde geestesstoornis lijdt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550. Zie H. HANOUILLE, Internering en toerekeningsvatbaarheid, Intersentia, 2018, 283-285.

- Strafzaken - Internering - Bewijs van een misdaad of wanbedrijf - Geestesstoornis - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak om overeenkomstig artikel 9, § 2, Interneringswet een actualisatie te laten uitvoeren van een eerder uitgevoerd deskundigenonderzoek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0343.F, AC 2017, nr. 409. Zie H. HANOUILLE, Internering en toerekeningsvatbaarheid, Intersentia, 2018, 283-285.

- Strafzaken - Internering - Deskundigenonderzoek - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0402.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.10 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de rechter moet besluiten tot de onontvankelijkheid van de vervolging, enkel op grond dat de beklaagde, die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest was, op de datum van zijn berechting niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen; zelfs als de beklaagde zijn geestelijke vermogens volledig is kwijtgeraakt, kan die omstandigheid op zich geen afbreuk doen aan de essentie van het proces, dat ook een belangrijke rol vervult voor de slachtoffers en de maatschappij, voor zover de procedureregels de bescherming van de vervolgde persoon waarborgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

- Strafzaken - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 9 en 81 Interneringswet en 1386bis Burgerlijk Wetboek volgt dat de vaststelling dat het misdrijf werd gepleegd door een persoon die op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast, niet tot de onontvankelijkheid van de vervolging leidt maar enerzijds, wanneer is bewezen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd, tot het verbod, in de regel, om hem een straf op te leggen en, anderzijds, wanneer de burgerlijke rechtsvordering wordt uitgeoefend, tot de onderwerping van zijn veroordeling tot vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade aan de in artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek bepaalde regeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

- Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0440.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.1 AC nr. ...

De adviserende beoordeling door de deskundige of er mogelijk een oorzakelijk verband bestaat tussen de geestesstoornis en de feiten is een hulpmiddel bij de globale inschatting van die geestestoestand, alsook van het risicogevaar, de behandelbaarheid en de behandelingsmogelijkheden van de betrokkene.

- Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten - Deskundigenonderzoek

- Art. 5, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Niet vereist voor het kunnen bevelen van de internering is een zeker oorzakelijk verband tussen de geestesstoornis en de feiten waarvoor de inverdenkinggestelde of beklaagde wordt geïnterneerd; de rechter die de internering beveelt, moet enkel vaststellen dat de inverdenkinggestelde of de beklaagde op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast, naast de overige voorwaarden in artikel 9, §1, eerste lid, Interneringswet.

- Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten - Beoordeling door de rechter

- Artt. 5, § 1, en 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0092.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.11 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij van niet-ontvankelijkheid van het verzet van een geïnterneerde tegen de afwijzende beslissing over zijn op grond van art. 53 Interneringswet ingediend verzoek tot het verkrijgen van uitgaansvergunningen, is niet-ontvankelijk, aangezien deze beslissing niet is vermeld in artikel 78 Interneringswet over de toelaatbaarheid van het cassatieberoep.

- Geïnterneerde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek tot het bekomen van een uitgaansvergunning - Afwijzende beslissing - Niet-ontvankelijkheid van het verzet tegen deze beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 53 en 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.1305.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.18 AC nr. ...

Noch de artikelen 9, §2, 59, 3°, en 60, §1 Interneringswet noch enige verdragsrechtelijke of andere wettelijke bepaling vereisen dat een geïnterneerde wiens invrijheidstelling op proef wordt herroepen wegens het niet-naleven van de hem opgelegde bijzondere voorwaarden, slechts kan worden opgenomen in een hiervoor bedoelde inrichting nadat zijn geestestoestand is beoordeeld door een medisch deskundige, aangezien de betrokkene immers werd geïnterneerd op basis van een psychiatrisch deskundigenonderzoek en zijn geestestoestand gedurende het verder beheer van de internering werd opgevolgd; de toestand van herroeping van de invrijheidstelling op proef van een geïnterneerde wegens niet-naleving van de voorwaarden valt dan ook niet te vergelijken met die van een andere geesteszieke die van zijn vrijheid wordt beroofd.

- Internering - Wederopsluiting - Ontbreken van medisch verslag

- Artt. 9, § 2, 59, 3°, en 60, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.1276.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.12 AC nr. ...

Het staat aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, een multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege, erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt; de redelijkheid van die termijn, die niet in absolute termen is uit te drukken, hangt onder meer af van de aard van de geestesziekte, de mogelijke behandelingswijzen, de wijze waarop de geïnterneerde desgevallend in het verleden reeds werd behandeld, de beschikbaarheid van de voorzieningen die gericht zijn op de specifieke noden van de geïnterneerde en de bereidheid van de geïnterneerde om mee te werken met de voorgestelde behandelingen.

- Internering - Overbrenging naar een aangepaste instelling - Redelijke termijn - Criteria

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 3 en 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.18.0356.F 21 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190221.3 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite of de door de verzoeker aangevoerde omstandigheden een grond van spoedeisendheid vormen die het ontbreken van de geneeskundige verklaring verantwoorden; het Hof gaat evenwel na of die rechter uit de feiten die hij heeft vastgesteld geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die door die feiten niet kunnen worden verantwoord.

- Verzoek om rechterlijke bescherming - Verzoekschrift - Ontvankelijkheidsvoorwaarde - Beginsel - Voeging van een omstandige geneeskundige verklaring - Uitzondering - Spoedeisendheid - Beoordeling van de vrederechter - Controle van het Hof - Doel

- Art. 1241, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De spoedeisendheid die het ontbreken van de geneeskundige verklaring verantwoordt, kan niet worden afgeleid uit de omstandigheid dat de persoon voor wie een beschermingsmaatregel werd gevraagd, zich opmaakte om het rusthuis definitief te verlaten zonder beschermd te zijn, terwijl zijn goederen beheerd werden door een derde die deze goederen niet enkel in het belang van die persoon leek te beheren.

- Verzoek om rechterlijke bescherming - Verzoekschrift - Geen voeging van een omstandige geneeskundige verklaring - Spoedeisendheid

- Art. 1241, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0297.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.7 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat is ingesteld door de lasthebber na de inwerkingtreding van de algemene of bijzondere lastgeving die door een wilsbekwame meerderjarige wordt verleend en die in het bijzonder tot doel heeft om voor hem een buitengerechtelijke bescherming te regelen, is ontvankelijk.

- Meerderjarige - Buitengerechtelijke bescherming - Algemene lastgeving - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid

Uit de artikelen 489 tot 490/2 van het Burgerlijk Wetboek, die de buitengerechtelijke bescherming regelen van de meerderjarige die hetzij geheel of gedeeltelijk, zij het tijdelijk, niet in staat is zonder bijstand of andere beschermingsmaatregel zijn belangen van vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen, hetzij zich in staat van verkwisting bevindt, volgt niet dat de algemene of bijzondere lastgeving pas uitwerking heeft op het ogenblik dat de lastgever in één van die toestanden verkeert.

- Meerderjarige - Buitengerechtelijke bescherming - Algemene lastgeving - Aanvang

- Artt. 489 tot 490/2 Burgerlijk Wetboek

Aangezien bekwaamheid de regel is, behouden de personen die onbekwaam zijn wegens hun geestestoestand en jegens wie geen enkele wettelijke maatregel is genomen om hun rechtsbekwaamheid in te perken of op te heffen, die bekwaamheid geheel.

- Meerderjarige - Rechtsbekwaamheid - Geen wettelijke maatregel die zijn rechtsbekwaamheid beperkt of opheft

- Art. 488 Burgerlijk Wetboek

De bijzondere of algemene lastgeving die door een wilsbekwame meerderjarige wordt verleend en die in het bijzonder tot doel heeft om voor hem een buitengerechtelijke bescherming te regelen, krijgt uitwerking vanaf het tijdstip dat door de partijen in hun overeenkomst is bepaald.

- Meerderjarige - Buitengerechtelijke bescherming - Algemene lastgeving - Tijdstip van aanvang

- Artt. 489 tot 490/2 Burgerlijk Wetboek

C.16.0273.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.4 AC nr. 470

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Persoon die schade veroorzaakt - Aansprakelijkheid op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

Degene die beweert dat een persoon die schade heeft veroorzaakt, zich in een staat van ernstige geestesstoornis of zwakzinnigheid bevindt die hem voor de controle van zijn daden ongeschikt maakt, zodat hij aansprakelijk is op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek, dient dit, in toepassing van artikel 1315, eerste lid, Burgerlijk Wetboek te bewijzen; hieruit volgt dat wanneer de benadeelde een rechtstreekse vordering instelt tegen de aansprakelijkheidsverzekeraar op grond van artikel 86 Wet Landverzekeringsovereenkomst, zoals hier van toepassing, en aanvoert dat diens verzekerde aansprakelijk is op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek, terwijl de aansprakelijkheidsverzekeraar opzet in hoofde van zijn verzekerde inroept, de benadeelde in de eerste plaats het bewijs moet leveren dat de verzekerde op het ogenblik van de feiten niet in staat was zijn daden te controleren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Persoon die schade veroorzaakt - Aansprakelijkheid op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

- Artt. 8, eerste lid, en 86 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Artt. 1315, eerste lid, en 1386bis Burgerlijk Wetboek

GEMEENSCHAP EN GEWEST

C.24.0056.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.4 AC nr. ...

Indien de overheid nogmaals tot de uitbetaling van de subsidie en de premie is overgegaan aan een andere onderneming, is zij ertoe gehouden die bedragen terug te vorderen van de laatstgenoemde onderneming (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Coronahinderpremie - Toekenning aan twee ondernemingen - Terugvordering - Verplichting

- Art. 8 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 7 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 6, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

Indien de overheid vaststelt dat er voor een locatie reeds een forfaitaire subsidie, een bijkomende sluitingspremie of een verhoging werd toegekend aan een onderneming, kan zij die subsidie, premie of verhoging niet meer toekennen aan een andere onderneming die op dezelfde locatie ook een exploitatiezetel heeft (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Coronahinderpremie - Toekenning - Voorwaarden

- Art. 8 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 7 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 6, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

C.21.0398.F 10 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.3 AC nr. ...

Artikel 61, § 4, Financieringswet 1989, dat een wettelijke schuldvernieuwing door verandering van schuldenaar invoert, is van toepassing op de buitencontractuele aansprakelijkheid van de Gemeenschappen wegens de fouten die zij in de uitoefening van die bevoegdheid hebben begaan vóór 1 januari 1989, zelfs als er op die datum een gerechtelijke procedure lopende was.

- Monumenten en landschappen - Gewesten die de gemeenschappen opvolgen - Toepassingsgebied - Gevolg

- Art. 61, § 4 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

P.21.0082.F 8 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.2 AC nr. ...

Artikel 11, eerste lid, Bijzondere Wet Hervorming Instellingen, zoals gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, bepaalt dat binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gemeenschappen en de Gewesten de decreten de niet-naleving van hun bepalingen strafbaar kunnen stellen en de straffen wegens die niet-naleving kunnen bepalen; de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek zijn hierop van toepassing, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere inbreuken door een decreet kunnen worden gesteld (1). (1) Volgens de Raad van State "l'article 100 du Code pénal autorise expressément les lois et règlements particuliers à déroger aux dispositions du premier livre de ce Code. Il s'en déduit que ces règles, et notamment celles qui ont trait au concours d'infractions, ne sont pas d'ordre public", de wetgever kan er dus van afwijken en "eu égard à l'article 11 de la loi spéciale [du 8 août 1980 de réformes institutionnelles], le législateur [régional peut] concevoir un régime pour le concours d'infractions différent de celui qui est consacré par les articles 60 et suivants du Code pénal" (RvS 1 maart 2019, nr. 243.876).

- Decreten - Misdrijven - Toepasselijkheid van de bepalingen van boek I Strafwetboek - Uitzonderingsbepalingen

- Art. 100 Strafwetboek

- Art. 11 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980

C.17.0582.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.7 AC nr. ...

Een schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten, die wegens het verstrijken van de termijnen bedoeld in artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit is verjaard, is voorgoed vervallen en tenietgegaan en geeft bijgevolg geen aanleiding tot het ontstaan van een natuurlijke verbintenis in hoofde van de overheidsinstantie; evenmin laat het openbare orde karakter van artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit toe dat de overheid afstand doet van de ingetreden verjaring en de definitief vervallen vordering laat herleven.

- Schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten - Andere dan vaste uitgave - Wet Rijkscomptabiliteit - Verjaring

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Inzake de verjaring van vorderingen tegen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zijn tot 1 januari 2006 de bepalingen van de Wet Rijkscomptabiliteit van toepassing en zijn pas vanaf 1 januari 2006 de gemeenrechtelijke termijnen van de nieuwe wet van toepassing op toekomstige en lopende termijnen.

- Schuldvordering - Vordering tegen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Verjaring - Termijnen - Toepasselijke wet - Toepassing in de tijd

- Art. 1 KB 18 maart 2004 houdende, voor wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, uitstel van de inwerkingtreding van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de

- Art. 15 Wet 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof

- Artt. 50, § 2, en 71, § 1 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

Voor andere schuldvorderingen dan die welke voor de Staat een vaste uitgave uitmaken, dient de belanghebbende, om de betaling van de vordering te verkrijgen, een aangifte, staat of rekening over te leggen, waarbij de verjaringstermijn van vijf jaar geldt voor de schuldvorderingen die door de ministers niet zijn geordonnanceerd binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het jaar gedurende hetwelk ze werden overgelegd.

- Andere dan vaste uitgave - Wet Rijkscomptabiliteit - Schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten - Verjaring

- Artt. 68 en 100 KB 10 december 1868 houdende algemeen reglement op Rijkscomptabiliteit

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

C.18.0328.F 13 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190613.4 AC nr. ...

De artikelen 1079, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek en 82, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen sluiten, in geval van onregelmatigheid van het exploot van betekening van een cassatieverzoekschrift aan een gemeenschap, de toepassing niet uit van de regel van artikel 861 van het Gerechtelijk Wetboek, volgens hetwelk de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren indien het aangeklaagde verzuim of de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 368.

- Gemeenschap - Cassatieberoep - Vorm van betekening - Franse Gemeenschap van België - Verzoekschrift niet betekend aan de voorzitter van de regering - Verzoekschrift betekend aan de minister op wiens verzoek het verweer tegen de rechtsvordering wordt gevoerd

- Art. 82, eerste lid Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980
- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0223.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.2 AC nr. ...

Artikel 79, §1, Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen machtigt de Gemeenschappen en de Gewesten om, bij decreet, de gevallen te bepalen waarin de Gemeenschaps- en Gewestregeringen tot onteigening ten algemenen nutte kunnen overgaan en de modaliteiten daarvan te bepalen; de regeringen kunnen, bij decreet, ook gemachtigd worden publiekrechtelijke rechtspersonen toe te staan over te gaan tot onteigeningen (1). (1) Zie concl. OM.

- Onteigening ten algemenen nutte - Bijzondere Wet Hervorming Instellingen - Machtiging - Decreet - Gevallen en modaliteiten

- Art. 79, § 1 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980

P.18.0995.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 94, § 1, Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen, volgt niet dat de overdracht van bevoegdheden afhankelijk werd gesteld van het aannemen van een eigen regeling door de Gemeenschappen en Gewesten; uit de bepaling volgt wel dat de gewestelijke overheden aan wie bevoegdheden zijn overgedragen deze uitoefenen volgens de bestaande regels, zolang deze niet worden gewijzigd of opgeheven door de parlementen of regeringen van de Gemeenschappen of Gewesten, zodat de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn bevoegd was om vaststellingen te doen en een visitatiemachtiging te vragen.

- Dieren - Dierenwelzijnswet - Visitatie - Visitatiemachtiging gevraagd door de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn - Vaststellingen gedaan door de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn - Artikel 94, § 1, Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen - Bevoegdheid van de Gemeenschappen en Gewesten - Afwezigheid van Vlaams Decreet betreffende het dierenwelzijn - Draagwijdte

C.17.0620.N 14 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180914.3 AC nr. ...

Wanneer een samenwerkingsakkoord door een later samenwerkingsakkoord wordt gewijzigd, dan is op dit wijzigingsakkoord artikel 92bis van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot Hervorming der Instellingen van toepassing; hieruit volgt dat een wijzigingsakkoord dat bepalingen van een eerder akkoord wijzigt of nieuwe bepalingen eraan toevoegt die betrekking hebben op aangelegenheden die bij decreet worden geregeld, die de Gemeenschap of het Gewest zouden kunnen bezwaren of die Belgen persoonlijk zouden kunnen binden, eerst gevolg heeft nadat het instemming heeft verkregen bij decreet; wanneer een aanvankelijk samenwerkingsakkoord dat voor een bepaalde duur werd afgesloten wordt verlengd of wordt omgevormd tot een samenwerkingsakkoord voor onbepaalde duur, komt zulks neer op een wijziging van de samenwerkingsovereenkomst die desgevallend parlementaire instemming behoeft; de omstandigheid dat het oorspronkelijke samenwerkingsakkoord werd afgesloten voor de inwerkingtreding van de Bijzondere Wet van 16 juli 1993, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 92bis, § 1, eerste en tweede lid Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980

C.16.0320.F 13 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Wet Rijkscomptabiliteit - Subsidiërende overheid - Subsidies - Toelagen - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

Artikel 12, derde lid, van de gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit, dat hier van toepassing is, bepaalt dat er, bij ontstentenis van een organieke wet, voor elke toelage in de algemene uitgavenbegroting een speciale bepaling moet zijn die de aard van de toelage preciseert; de verplichting die deze bepaling van openbare orde oplegt, geldt enkel voor de subsidiërende overheid, die deze in acht moet nemen en zich op geen enkele wijze, en, met name door overeenkomst, hieraan mag onttrekken; ze heeft echter geen enkele weerslag op de naleving, door diezelfde overheid, van haar contractuele verbintenissen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Wet Rijkscomptabiliteit - Subsidiërende overheid - Subsidies - Toelagen - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

F.15.0100.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overmacht - Begrip

In geval van overmacht is de leegstandsheffing niet verschuldigd; er is sprake van overmacht indien de leegstand te wijten is aan redenen buiten de wil van de houder van het zakelijk recht; het bestaan van overmacht om aan de leegstand een einde te stellen staat los van het al dan niet indienen van een verzoek tot opschorting van de heffing en van het al dan niet verkrijgen van de opschorting van de heffing (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overmacht - Begrip

- Artt. 15, §§ 1 en 2, 26, § 3, en 34, §§ 1 en 2 Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

C.16.0351.N 12 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170512.2 AC nr. ...

Wanneer het Vlaams Gewest de kosten van herhuisvesting prefinanciert, treedt het met betrekking tot de geprefinancierde kosten in alle rechten die de gemeente heeft ten aanzien van de eigenaar en oefent het in dat geval de bevoegdheden uit die artikel 15, § 1, zesde lid, van de Vlaamse Wooncode aan de burgemeester verleent; dit impliceert dat de beslissing om de herhuisvestingskosten te verhalen op de eigenaars en de appreciatiebevoegdheid ter zake alsdan aan het Vlaams Gewest toekomt (1). (1) Art. 15, § 1, zesde en achtste lid, Vlaamse Wooncode, zoals van toepassing vóór de wijziging bij decreet van 29 maart 2013.

- Vlaams Gewest - Huisvesting - Kosten van herhuisvesting - Prefinanciering door het Vlaams Gewest - Gevolg - Verhaal op de eigenaars - Appreciatiebevoegdheid

- Art. 15, § 1, zesde en achtste lid Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

C.13.0517.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Vlaams Gewest - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

De stedenbouwkundig inspecteur treedt op in naam van het Vlaams Gewest zowel bij het vorderen van een herstelmaatregel als bij het ten uitvoer leggen van de bevolen herstelmaatregel en van de verschuldigde dwangsommen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

- Artt. 6.1.41, § 1, eerste lid, §§ 3 en 4, 6.1.43 en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.15.0593.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.5 AC nr. ...

Bij arrest 139/2003 van 29 oktober 2003 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat de gewestelijke wetgever die de natuurbescherming en het natuurbehoud onder zijn bevoegdheid heeft, met uitsluiting van iedere andere wetgever ertoe gemachtigd is maatregelen te nemen tot bescherming van de vogelsoorten en verder dat de federale wetgever bevoegd is voor de in–, uit– en doorvoer van uitheemse diersoorten en hun krengen en dat deze uitzondering op de algemene gewestelijke bevoegdheid niet ruim kan worden geïnterpreteerd waaruit het Grondwettelijk Hof besloot dat de gewestelijke overheid weliswaar niet bevoegd is om maatregelen te nemen die betrekking hebben op de in–, uit– en doorvoer van uitheemse vogelsoorten en hun krengen, maar wel om andere beschermingsmaatregelen te treffen ten aanzien van ingevoerde uitheemse vogelsoorten die zich op het grondgebied van dat Gewest bevinden; hieruit volgt dat het Vlaams Gewest bevoegd is om het houden van uitheemse vogelsoorten te regelen.

- Vlaams Gewest - Regelen van het houden van uitheemse vogelsoorten - Bevoegdheid

- Art. 6, § 1, III, 2° Bijz. Wet tot hervorming der instellingen van 8 aug. 1980

S.13.0009.F 18 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160118.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Gemeenschappen en Gewesten die de Staat opvolgen - Schulden - Sociale zekerheidsbijdragen - Overdracht - Verdeling - Criterium

Gelezen in het licht van de memorie van toelichting van de Financieringswet 1989, in de versie die op het geschil van toepassing is, impliceren de bewoordingen van artikel 61, §1, zesde lid van die wet dat de eisbaarheidsdatum voor de betaling van de schuld het criterium vormt voor de verdeling van de schuldenlast tussen de Staat en de deelstaten (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Gemeenschappen en Gewesten die de Staat opvolgen - Schulden - Sociale zekerheidsbijdragen - Overdracht - Verdeling - Criterium

- Art. 23, § 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

- Art. 61, § 1, zesde lid Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

C.14.0172.F 2 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151002.1 AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde en alleen maar verklaart op te treden namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door de opgave van zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Cass. 12 november 2008, AR. P.08.0723.F, AC 2008, nr. 629.

- Waals Gewest - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

Het wettelijk vermoeden krachtens hetwelk de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde, vermoed wordt daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen, is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat de beslissing om een akte van rechtspleging te verrichten, niet werd goedgekeurd door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat, maar de bewijslast berust bij die partij.

- Waals Gewest - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard van het vermoeden - Bewijslast

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

C.12.0637.F 30 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Lopende gerechtelijke procedures - Rechtsopvolging van de Staat door de gewesten en gemeenschappen - Juridische omschrijving

- Lopende gerechtelijke procedures - Rechtsopvolging van de Staat door de gewesten en gemeenschappen - Juridische omschrijving - Gevolg op de verjaring

In geval van rechtsopvolging van de Staat door de gewesten en de gemeenschappen in de lopende gerechtelijke procedures, die een schuldvernieuwing is door verandering van schuldenaar, wordt de verjaring geregeld volgens de beginselen die gelden voor de nieuwe verbintenis (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

- Lopende gerechtelijke procedures - Rechtsopvolging van de Staat door de gewesten en gemeenschappen - Juridische omschrijving - Gevolg op de verjaring

- Art. 61, § 1, eerste lid Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

De rechtsopvolging van de Staat door de gewesten en de gemeenschappen in de lopende gerechtelijke procedures is een wettelijke schuldvernieuwing door verandering van schuldenaar, ten gevolge waarvan de oude verbintenis verdwijnt en vervangen wordt door een nieuwe verbintenis (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

- Lopende gerechtelijke procedures - Rechtsopvolging van de Staat door de gewesten en gemeenschappen - Juridische omschrijving

- Art. 61, § 1, eerste lid Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

C.14.0090.N 3 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150403.3 AC nr. ...

Het samenwerkingsgerecht, dat moet worden opgericht voor een samenwerkingsakkoord bedoeld in artikel 92bis, §2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, is slechts bevoegd de geschillen te beslechten die met betrekking tot de interpretatie of de uitvoering van bedoeld akkoord ontstaan tussen de contracterende partijen; deze bevoegdheid kan niet worden uitgebreid tot de geschillen die desbetreffend ontstaan tussen personen of instellingen die geen contracterende partijen zijn bij het samenwerkingsakkoord.

- Gewesten - Samenwerkingsakkoord - Geschillen - Samenwerkingsgerecht - Bevoegdheid

- Art. 1 Wet 23 januari 1989 op het rechtscollege bedoeld bij artikel 92bis, § 5 en § 6, en artikel 94, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

- Artt. 92bis, § 1, eerste lid, §§ 2 en 5 Bijz. Wet tot hervorming der instellingen van 8 aug. 1980

- Artt. 13, 144, 145 en 146 Grondwet 1994

C.14.0267.N 3 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150403.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Vlaams Gewest - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

De stedenbouwkundige inspecteur treedt, zowel bij het vorderen van een herstelmaatregel als bij het ten uitvoer leggen van de bevolen herstelmaatregel en van de verschuldigde dwangsommen, op in naam van het Vlaamse Gewest, zonder dat hij dit in het kader van een gedwongen tenuitvoerlegging uitdrukkelijk in zijn betekeningsexploot dient te vermelden (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

- Artt. 6.1.41, § 1, eerste lid, §§ 3 en 4, en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING

F.22.0049.N 24 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.7 AC nr. ...

Zowel het hogere eenheidstarief bij onvergunde lozing als de regel dat, bij gebrek aan spontane melding en tenzij de heffingsplichtige de werkelijke aanvangsdatum van de lozing bewijst, de onvergunde lozing geacht wordt minstens 30 dagen voor de vaststelling van de milieu-inspectie te hebben plaatsgevonden, hebben een vergoedende en deels ook stimulerende functie, maar strekken er niet toe de heffingsplichtige te bestraffen; derhalve is de heffing bij onvergunde lozing geen strafsanctie in zin van artikel 6.1 EVRM (1). (1) Zie concl. OM. Het Hof oordeelde op 24 januari 2025 in dezelfde zin in de zaak F.22.0050.N.

- *Vlaams Gewest - Heffing voor waterverontreiniging - Strafrechtelijke aard - Beoordeling*

- Art. 35ter Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

F.20.0152.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat een fiscale sanctie of het opleggen van een bijzondere belasting internrechtelijk niet als strafrechtelijk wordt gekwalificeerd, sluit niet uit dat die maatregel strafrechtelijk van aard kan zijn in de zin van artikel 6.1 EVRM; dit is het geval indien de overtreden bepaling gericht is tot alle burgers in hun hoedanigheid van belastingplichtige, de opgelegde sanctie of bijzondere belasting niet alleen een vergoedende functie heeft, maar in wezen een preventief en bestraffend doel heeft (1). (1) Zie concl. OM.

- *Vlaams Gewest - Leegstandsheffing - Bijzondere belasting - Strafrechtelijke aard - Beoordelingscriteria*

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.19.0315.N 2 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210402.1N.1 AC nr. ...

Uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van 21 december 2012 en uit het gebruik van de woorden "verminderd met" in artikel 35vicies, §4, Oppervlaktewaterenwet, volgt dat de in deze bepaling uitgewerkte overgangsregeling, die ertoe strekte te vermijden dat bedrijven zouden worden geconfronteerd met een plotse stijging van de heffingskost en hen de mogelijkheid te bieden zich aan te passen aan de nieuwe regeling, slechts van toepassing is wanneer de vuilvracht berekend volgens de nieuwe regels hoger is dan de vuilvracht berekend volgens de vroegere regels.

- *Vlaams Gewest - Heffing op de waterverontreiniging - Overgangsregeling van artikel 35vicies, § 4 oppervlaktewaterenwet - Berekening van de vuilvracht*

- Art. 35vicies, § 4 Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

F.20.0002.N 2 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210402.1N.2 AC nr. ...

In geval van herhaalde overtredingen op de kilometerheffing, binnen de grenzen bepaald in artikel 3.18.0.0.1, § 4/1, VCF, kan voor dezelfde overtreding een nieuwe sanctie worden opgelegd, ook wanneer de overtreder geen kennis heeft van de eerste overtreding, maar het bevoegde personeelslid kan de administratieve geldboete voor dezelfde overtreding begaan binnen een beperkte tijdspanne verminderen als de belastingplichtige te goeder trouw handelde (1). (1) Zie concl. OM.

- *Kilometerheffing - Herhaalde overtredingen - Nieuwe sanctie voor dezelfde overtreding - Mildering*

- Art. 3.18.0.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

- *Kilometerheffing - Herhaalde overtredingen - Nieuwe sanctie voor dezelfde overtreding*

- Art. 3.18.0.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

F.19.0147.N 12 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210312.1N.10 AC nr. ...

De vordering tot voldoening van de superheffing vindt haar oorzaak in de productie of verwerking/export van mest in het betrokken kalenderjaar en ontstaat op 1 januari van het jaar volgend op het productiejaar; het aanvangspunt van de vijfjarige verjaringstermijn is aldus 1 januari van het jaar volgend op het productiejaar waarop de superheffing betrekking heeft.

- Mestdecreet 1991 - Superheffing - Vordering tot voldoening van de heffing - Verjaringstermijn - Aanvangspunt

- Art. 26 Decr. 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

C.13.0363.N 2 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200102.1N.1 AC nr. ...

Het tarief vermeld in artikel 47, §2, 7° Afvalstoffendecreet geldt als het gewone heffingstarief voor het storten van afvalstoffen op een stortplaats vergund voor bedrijfsafvalstoffen; de heffingsplichtige die zich op het verlaagde tarief wil beroepen heeft de bewijslast dat hij de bij artikel 47, §2, 38° Afvalstoffendecreet vastgelegde gewichtspercentages heeft nageleefd (1). (1) Zie concl. OM.

- Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Afvalstoffendecreet - Milieuheffing - Verlaagd tarief - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 47 Decr. Vl. R. 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen

F.14.0131.N 21 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190621.3 AC nr. ...

Artikel 35undecies Oppervlaktewaterenwet bevat een volledig uitgewerkte eigen regeling voor de rechtzetting van de aangifte; de rechtzettingsprocedure wordt bijgevolg uitsluitend beheerst door artikel 35undecies Oppervlaktewaterenwet zodat artikel 346 WIB92 niet mutatis mutandis kan worden toegepast (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaamse Gewest - Heffing op de waterverontreiniging - Aangifte - Rechtzettingsprocedure - Toepasselijke wetgeving

- Art. 35undecies Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

Bij gebrek aan definitie in de wet, dient de term groenteconservenbedrijven in zijn gebruikelijke betekenis te worden verstaan; uit de vaststelling dat conserveringsmaatregelen worden genomen die moeten toelaten dat aardappelen voldoende lang kunnen worden bewaard om met uitstel te kunnen worden geconsumeerd, mag worden besloten tot de toepassing van de omzettingscoëfficiënten van sector 19 (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Zie ook het arrest dd. 21 juni 2019 inzake F.14.0132.N.

- Vlaamse Gewest - Heffing op de waterverontreiniging - Grondslag - Berekening - Omzettingscoëfficiënten - Groenteconservenbedrijven

- Art. 35septies en nr 19 van de tabel in bijlage Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

C.15.0274.N 25 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180125.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

- Vlaams Gewest - Oppervlaktewaterenwet - Heffing op de waterverontreiniging - Lozing van hemelwater - Berekeningsmethode

Uit de artikelen 35bis, § 3, eerste lid, 35ter, § 1, 35quater, § 1 en 35quinquies, § 1, Oppervlaktewaterenwet en hun onderlinge samenhang volgt dat de methode ter berekening van de vuilvracht bepaald in artikel 35quater, § 1 niet geldt voor de heffingsplichtigen die aan de heffing onderworpen zijn op andere gronden dan de in die bepaling vermelde vormen van waterverbruik, zoals heffingsplichtigen die in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar water hebben geloosd op het grondgebied van het Vlaams Gewest (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Oppervlaktewaterenwet - Heffing op de waterverontreiniging - Lozing van hemelwater - Berekeningsmethode

- Artt. 35bis, § 3, eerste lid, 35ter, § 1, 35quater, § 1 en 35quinquies, § 1 Wet van 26 maart 1971 op de

bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

F.16.0039.N 21 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.10 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Verandering van eigenaar

Een bedrijfsruimte, die vóór het verlijden van de authentieke akte van overdracht reeds eenmaal in de inventaris werd opgenomen, kan pas twee jaar na het verlijden van de authentieke akte het voorwerp kan uitmaken van een leegstandsheffing ten laste van de nieuwe eigenaar die gedurende die termijn van twee jaar is vrijgesteld van de heffing; die tijdelijke vrijstelling van de heffing wordt niet ongedaan gemaakt door de omstandigheid dat de leegstand nog voortduurt nadat een termijn van twee jaar verstreken is sinds het verlijden van de authentieke akte van overdracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Verandering van eigenaar

- Art. 15, §§ 1, 2 en 3 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

F.16.0096.N 21 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.12 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Afvalstoffenheffing - Aftrekbaarheid als beroepskost

Een afvalstoffenheffing wordt betaald door de heffingsplichtige ten aanzien van wie het aftrekverbod vervat in artikel 198, §1, 5°, WIB92 geldt; de omstandigheid dat deze de door hem betaalde heffing verhaalt op zijn klanten, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Afvalstoffenheffing - Aftrekbaarheid als beroepskost

- Art. 5 Decr. Vl. R. 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen
- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0063.N 16 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171116.2 AC nr. ...

De vermelding op het aanslagbiljet van de datum van de verjaardag van de inventarisatieopname is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid van het aanslagbiljet en de verkeerde vermelding ervan kan derhalve niet de nietigheid van het aanslagbiljet en evenmin de nietigheid van de heffing tot gevolg hebben.

- Vlaams Gewest - Leegstandsdecreet - Aanslagbiljet - Datum inventarisatieopname - Verkeerde vermelding

F.15.0100.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overmacht - Begrip

In geval van overmacht is de leegstandsheffing niet verschuldigd; er is sprake van overmacht indien de leegstand te wijten is aan redenen buiten de wil van de houder van het zakelijk recht; het bestaan van overmacht om aan de leegstand een einde te stellen staat los van het al dan niet indienen van een verzoek tot opschorting van de heffing en van het al dan niet verkrijgen van de opschorting van de heffing (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overmacht - Begrip

- Artt. 15, §§ 1 en 2, 26, § 3, en 34, §§ 1 en 2 Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

F.15.0181.N 5 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.4 AC nr. ...

De mogelijkheid de registratie aan te vechten op grond van artikel 7 Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten en artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat wanneer de heffingsplichtige die mogelijkheid niet heeft benut of ze tevergeefs heeft uitgeput, de rechter die op grond van artikel 26, §5, Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten en artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek kennis neemt van het tegen de heffing ingediende bezwaar, nog uitspraak doet over de wettigheid van de registratie op grond waarvan de heffing is vastgesteld (1). (1) Cass. 6 maart 2015, AR F.14.0084.N, AC 2015, nr. 168, met concl. van advocaat-generaal D. Thijs; Cass. 22 mei 2015, AR F.13.0178.N, AC 2015, nr. 338, met concl. van advocaat-generaal D. Thijs.

- Registratie in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten - Heffingsplichtige - Niet benutten of vergeefs uitputten van de mogelijkheid tot betwisting van de registratie - Voor de rechter ingediend bezwaar tegen de heffing

- Artt. 7 en 26, § 5 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

- Art. 569, eerste lid, 32° Gerechtelijk Wetboek

De registratie in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruiten is een individuele fiscale rechtshandeling waarmee het bestuur de toestand van leegstand of verwaarlozing vaststelt en beoogt de opgenomen goederen na twee opeenvolgende registraties aan de heffing te onderwerpen; een geschil in verband met de wettigheid van de registratie in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten is een geschil betreffende de toepassing van de belastingwet bedoeld in artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek.

- Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten - Inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten - Registratie

- Artt. 5, 7 en 15, § 1 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

- Art. 569, eerste lid, 32° Gerechtelijk Wetboek

F.15.0114.N 20 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170120.2 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overdracht tijdens de opschortingstermijn

De oorspronkelijke eigenaar is, als gevolg van de overdracht van de bedrijfsruimte tijdens de opschortingstermijn, zonder dat aan de leegstand of de verwaarlozing een einde werd gesteld, alsnog alle heffingen verschuldigd die zonder de opschorting verschuldigd zouden zijn, ook al werd de heffing pas ingekohierd na de datum van de authentieke akte van de overdracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overdracht tijdens de opschortingstermijn

- Artt. 15, §§ 1 en 2, 34, §§ 1 en 2, en 41, § 2 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

---

F.14.0167.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.3 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing - Inkohiering - Geldigheidsvoorwaarden - Aanduiding van de heffingsplichtige

Het kohier is regelmatig wanneer het de gegevens vermeldt die nodig zijn om de belastingplichtige te kunnen identificeren en het bedrag van de door hem verschuldigde heffing bepaalt; de omstandigheid dat in het kohier niet alleen de werkelijke belastingplichtige maar ook een niet-belastingplichtige werd opgenomen, kan niet leiden tot de integrale nietigheid van het kohier (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing - Inkohiering - Geldigheidsvoorwaarden - Aanduiding van de heffingsplichtige

- Artt. 3, § 2, en 10, § 1, eerste lid Besluit van de Vlaamse regering 2 april 1996 betreffende de heffing ter bestrijding van [...] verkrotting van gebouwen en/of woningen

- Artt. 32, tweede lid, en 33, tweede lid Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

F.14.0074.N 7 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160407.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Vlaams Gewest - Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten - Begrip overmacht

De belastingplichtige, die voorhoudt dat de verwaarlozing of leegstand van het pand te wijten is aan overmacht, dient aan te tonen dat de door hem aangevoerde omstandigheden beantwoorden aan het fiscale begrip "overmacht" nu de gemeenrechtelijke notie "overmacht" ter zake niet toepasselijk is(1).(1) Zie concl. OM. (Impliciet)

- Vlaams Gewest - Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten - Begrip overmacht

- Art. 38 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

F.14.0012.N 5 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151105.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing - Vrijstellingen - Woningen getroffen door een ramp

De vrijstelling van de leegstandsheffing voor de gebouwen of de woningen die getroffen zijn door een ramp, is beperkt tot de heffingen die verschuldigd worden binnen de vrijstellingsperiode van twee jaar volgend op de datum van de ramp (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing - Vrijstellingen - Woningen getroffen door een ramp

- Artt. 26, eerste en tweede lid, en 42, § 2, 3° Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

F.14.0014.N 5 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151105.5 AC nr. ...

De referentiedata waarop de leegstandsheffingen verschuldigd zijn en de referentiedata vanaf wanneer de aanslagen kunnen worden gevestigd zijn dezelfde, namelijk de inschrijving op de inventaris en vervolgens telkens nadat nieuwe perioden van twaalf maanden zijn verstreken sinds de datum van inschrijving en dit tot de schrapping uit de inventaris; daaruit volgt dat ongeacht het tijdstip waarop de aanslag wordt gevestigd binnen de door dit artikel bepaalde termijn, die steeds loopt tot 31 december van het kalenderjaar volgend op het jaar van de referentiedatum, het heffingsjaar en het aanslagjaar samenvallen.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing - Heffingsjaar en aanslagjaar - Samenloop

- Art. 26 Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

Uit het samenvallen van het heffingsjaar en het aanslagjaar inzake leegstandsheffingen volgt dat aan de in artikel 39, § 1, vierde lid, Leegstandsdecreet, in de versie vóór de wijziging ervan bij het decreet van 7 mei 2004, bepaalde verplichting om op het aanslagbiljet op straffe van nietigheid het aanslagjaar te vermelden, is voldaan indien in de plaats van het aanslagjaar hetzelfde heffingsjaar is vermeld.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing - Aanslagbiljet - Verplichte vermeldingen - Toepasselijk aanslagjaar - Verzuim

- Artt. 26 en 39, § 1, vierde lid Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing - Heffingsjaar en aanslagjaar - Samenloop

- Artt. 26 en 39, § 1, vierde lid Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

F.14.0092.F 30 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151030.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 2, 3, § 1, c), en 8, §§1 en 2, van de ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 23 juli 1992 betreffende de gewestbelasting ten laste van bezetters van bebouwde eigendommen en houders van een zakelijk recht op sommige onroerende goederen volgt dat de vloeroppervlakten die gemeten moeten worden overeenkomstig artikel 8, § 2, die zijn welke voor eender welk gedeelte van de eigendom, bestemd zijn, doordat ze als onderbouw ervan dienen, voor industriële of ambachtelijke activiteiten of, meer in het algemeen, voor een ander gebruik dan bewoning.

- Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Niet-residentiële bebouwde eigendommen - Bezetters en houders van zakelijke rechten - Belasting - Grondslag - Vloeroppervlakte - Opmeting - Bestemming

- Artt. 2, 3, § 1, c), en 8, §§ 1 en 2 Ordonnantie Brussels hoofdstedelijk gewest van 23 juli 1992 betreffende de gewestbelasting ten laste van bezetters van bebouwde eigendommen en houders van een zakelijk recht op sommige goederen

---

F.14.0023.N 24 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150924.12 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overdracht van het goed - Nieuwe eigenaar - Opschorting van de heffing - Toepassingsvoorwaarden

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Beëindiging van de leegstand - Schrapping uit de inventaris

De decreetgever heeft een welbepaalde procedure ingesteld om een geregistreerde bedrijfsruimte uit de inventaris te schrappen wanneer de verwaarlozing of leegstand is be?indigd; hoewel de eigenaar bij zijn aanvraag tot schrapping het be?indigen van de leegstand of verwaarlozing kan bewijzen met alle middelen van recht, gestaafd door een verklaring van de burgemeester die de be?indiging ervan bevestigt, heeft die be?indiging slechts rechtsgevolgen door de aanvaarding van de schrapping door de Administratie waarbij de schrapping uitwerking zal krijgen vanaf de datum van de betekening van de aangetekende brief waarin door de eigenaar om de schrapping werd verzocht (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Beëindiging van de leegstand - Schrapping uit de inventaris

- Artt. 12 en 13 Besluit van de Vlaamse regering 1 juli 1997 tot uitvoering van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten.

- Artt. 11, 1°, 12, 13, § 1, 14 en 15, § 1 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

In geval van overdracht van de bedrijfsruimte is de nieuwe eigenaar slechts vrijgesteld van de opgeschorte heffingen indien de leegstand na de overdracht werd beëindigd binnen de opschortingstermijn van 2 jaar te rekenen vanaf de datum van het verlijden van de authentieke akte van overdracht en indien de vraag tot schrapping bij aangetekende brief werd verzonden vóór het verstrijken van de opschortingstermijn en deze door de Administratie werd ingewilligd (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overdracht van het goed - Nieuwe eigenaar - Opschorting van de heffing - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 12 en 13 Besluit van de Vlaamse regering 1 juli 1997 tot uitvoering van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten.

- Artt. 11, 1°, 12, 13, § 1, 14 en 15, § 1 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

---

F.13.0005.N 22 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150522.4 AC nr. ...

De overgangsbepaling waarin artikel 44bis, eerste lid, Leegstandsdecreet voorziet, verhindert niet dat geschillen met betrekking tot de heffingen in de Leegstandsbelasting die betrekking hebben op de heffingsjaren vóór 1 januari 2002 verder worden afgehandeld volgens de regelgeving die destijds van toepassing was tijdens het toepasselijke heffingsjaar; artikel 19bis van het besluit van de Vlaamse regering van 2 april 1996 heeft geen retroactieve werking, en laat de leegstandsheffingen die betrekking hebben op de periode vóór 1 januari 2002 onverlet.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing - Heffingsjaren vóór 1 januari 2002 - Toepasselijke regelgeving

- Art. 19bis Besluit van de Vlaamse regering 2 april 1996 betreffende de heffing ter bestrijding van [...] verkrotting van gebouwen en/of woningen

- Art. 44bis, eerste en tweede lid Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

F.13.0178.N 22 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150522.7 AC nr. ...

De mogelijkheid de registratie van een onroerend goed in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten aan te vechten op grond van artikel 7 Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten en artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat wanneer de heffingsplichtige die mogelijkheid niet heeft benut of ze tevergeefs heeft uitgeput, de rechter die op grond van artikel 26, §4, Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten en artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek kennis neemt van het tegen de heffing ingediende bezwaar, nog uitspraak doet over de wettigheid van de registratie op grond waarvan de heffing is vastgesteld (1). (1) Cass. 17 mei 2013, AR F.12.0093.N, met concl. OM, AC 2013, nr. 308.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing bedrijfsruimten - Inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten - Registratie van een onroerend goed - Beroepsmogelijkheden

- Artt. 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 5, 7, en 26, §§ 3 en 7 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

F.14.0084.N 6 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150306.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing bedrijfsruimten - Inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten - Registratie van een onroerend goed - Beroepsmogelijkheden

De mogelijkheid de registratie van een onroerend goed in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten aan te vechten op grond van artikel 7 Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten en artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat wanneer de heffingsplichtige die mogelijkheid niet heeft benut of ze tevergeefs heeft uitgeput, de rechter die op grond van artikel 26, § 3 (voorheen § 4), Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten en artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek kennis neemt van het tegen de heffing ingediende bezwaar, nog uitspraak doet over de wettigheid van de registratie op grond waarvan de heffing is vastgesteld (1). (1) Zie de concl. OM.

- Vlaams Gewest - Leegstandsheffing bedrijfsruimten - Inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten - Registratie van een onroerend goed - Beroepsmogelijkheden

- Artt. 569, eerste lid, 32° en 1385undecies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 5, 7, en 26, §§ 3 en 7 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

GEMEENTE

C.22.0403.F 24 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251024.1F.4 AC nr. ...

Moet artikel 2.1, a), van richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van richtlijn 2001/34/EG, dat op zijn beurt verwijst naar artikel 4.1, 18), van richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van richtlijn 93/22/EEG van de Raad, aldus worden uitgelegd dat het begrip "op de kapitaalmarkt verhandelbare effecten" ook betrekking heeft op de aandelen van een holdingvennootschap die enkel de provincies en de gemeenten in hun bezit kunnen hebben en waarvan de overdracht is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur?

- *Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip*

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

- *Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip*

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

---

F.22.0116.F 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.1 AC nr. ...

In de zin van artikel L1133-1 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie moet aanplakking worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking die de belanghebbenden de mogelijkheid biedt te allen tijde kennis te nemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de aanplakking is aangeduid (1). (1) Zie concl. OM.

- *Gemeenteverordening - Bekendmaking - Aanplakking - Begrip*

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

In de regel komt het aan de overheid die zich op een gemeenteverordening beroept toe te bewijzen dat die verordening op regelmatige wijze werd bekendgemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

- *Gemeenteverordening - Bekendmaking - Bewijs - Bewijslast*

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

De aantekening in het speciaal daartoe bestemde register vormt het enige toelaatbare bewijsmiddel van de datum van bekendmaking van een gemeentelijk reglement of een gemeentelijke verordening, evenals van de bekendmaking zelf, te weten het bewijsmiddel waarin alles materieel is vervat, in overeenstemming met wat persoonlijk door de ondertekenende openbare ambtenaren is vastgesteld, het onderwerp, de datum van de gemeenteraadsbeslissing op grond waarvan het is goedgekeurd, de plaats waar het door het publiek kan worden geraadpleegd, evenals de goedkeuringsbeslissing van de toezichthoudende overheid; de aantekening toont daarentegen de regelmatigheid van de aanplakking niet aan (1). (1) Zie concl. OM.

- *Gemeenteverordening - Bekendmaking - Bewijs - Aantekening in het daartoe bestemde register - Draagwijdte*

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Art. L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

P.24.1603.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.1 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 31, § 1, tweede lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties kan de minderjarige overtreder, bij verzoekschrift voor de jeugdrechtbank, beroep instellen tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen; indien de jeugdrechtbank krachtens artikel 31, § 1, zevende lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over het beroep, kan tegen haar eindvonnis cassatieberoep worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete voor de jeugdrechtbank - Beslissing van de rechtbank gewezen in eerste en laatste aanleg - Beslissing waartegen cassatieberoep kan worden ingesteld (ja)

- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering

Wanneer beroep wordt ingesteld tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar, kan laatstgenoemde of zijn afgevaardigde, met toepassing van artikel 31, § 2, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties, de gemeente vertegenwoordigen in het kader van de procedure voor de rechtbank; aangezien de sanctionerend ambtenaar niet optreedt qualitate qua voor de rechtbank maar slechts in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van de gemeente en voor zover hij niet werd veroordeeld tot de kosten jegens de minderjarige overtreder en zijn ouders, heeft hij niet de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis van de jeugdrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Sanctionerend ambtenaar die de gemeente vertegenwoordigt voor de jeugdrechtbank - Draagwijdte - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar tegen de beslissing van de rechtbank - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de overtreder beroep heeft ingesteld tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen, verbiedt zijn buitenvervolgingstelling en de daaruit voortvloeiende vernietiging van de geldboete die werd opgelegd op vervolging door de gemeenteoverheid via haar sanctionerend ambtenaar, de rechtbank niet om die vervolgende partij te veroordelen tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Overtreder buiten vervolging gesteld - Vernietiging van de administratieve geldboete - Veroordeling van de gemeente tot de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) Wettigheid

- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Artt. 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering

P.24.0305.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.3 AC nr. ...

De artikelen 5 en 65.2, eerste, tweede en derde lid, Wegverkeersreglement verbieden een gemeente niet om bij wege van algemene beschikking te beslissen om de eenrichtingswegen op haar grondgebied, wegens hun geringe breedte, niet te voorzien van het verkeersbord M2, dat de fietsers toestaat op die wegen in tegenovergestelde richting te rijden.

- Verkeersbord M2 dat de fietsers toestaat op de eenrichtingswegen in tegenovergestelde richting te rijden - Algemene gemeentelijke beschikking - Beslissing om de eenrichtingswegen op het grondgebied van een gemeente,

wegens hun geringe breedte, niet te voorzien van het verkeersbord M2 - Wettigheid

- Art.65.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg
- Art. 5 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

---

F.23.0103.F 2 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250102.1F.3 AC nr. ...

De bepalingen betreffende de bekendmaking, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van de reglementen en verordeningen door aanplakbrief of plaatsing op de website zijn enkel van toepassing op de akten met een reglementaire draagwijdte die de bestuurde verplichtingen opleggen en niet op een begrotingsordonnantie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 5.

- Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Begrotingsordonnantie - Bekendmaking - Regels

- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 114, tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Art. 112, eerste lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

C.22.0497.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.4 AC nr. ...

De sanctionerend ambtenaar dient de overtreder geen nieuwe beslissing ter kennis te brengen wanneer laatstgenoemde, in plaats van hem zijn verweermiddelen mee te delen, bij de politierechtbank beroep instelt tegen de beslissing van die sanctionerend ambtenaar, die de overtreder overeenkomstig artikel 6, § 1, van het koninklijk besluit nr. 1 van 6 april 2020 ter kennis is gebracht.

- Dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Procedure - Kennisgeving aan de overtreder van de beslissing van de sanctionerend ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen - Beroep ingesteld door de overtreder bij de politierechtbank - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 8 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties
- Art. 7 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties
- Art. 6 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

---

F.22.0045.F 22 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230622.1F.6 AC nr. ...

Het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement bestaat in de aantekening in een bijzonder register; de aantekening geldt slechts als bewijs van de datum van bekendmaking als ze wordt gemaakt op de datum van aanplakking of op een van de dagen van de aanplakking, die in dat geval als de eerste datum van bekendmaking geldt (1). (1) Zie concl. OM.

- Plaatselijke belastingen - Belastingverordening - Bewijsmiddel - Bekendmaking - Aanplakking - Register - Aantekening - Uitwerking - Datum - Draagwijdte

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. L 1133-2 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

C.22.0220.F 2 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.1 AC nr. ...

Artikel 92, eerste lid, 1°, van het keizerlijk decreet van 30 december 1809 verplicht de gemeenten enkel om, in voorkomend geval, in geval van onvoldoende inkomsten van het kerkbestuur bij te dragen tot de lasten waaraan de kerkbesturen zich niet kunnen onttrekken omdat ze de essentie zelf van hun opdrachten raken.

- Kerkfabriek - Onvoldoende inkomsten - Verplichting van de gemeente - Grens

- Art. 92, eerste lid, 1° Keizerlijk decreet 30 december 1809

P.22.0118.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.12 AC nr. ...

De burgemeester kan op grond van de artikelen 133 en 135, § 2, 1°, Nieuwe Gemeentewet een tijdelijk bestuurlijk beslag bevelen op kosten van de betrokken bestuurder van een motorvoertuig dat een veilig en vlot verkeer op openbare wegen heeft verstoord of de veiligheid van voorbijgangers in gevaar heeft gebracht; deze wettelijke bepalingen laten evenwel niet toe dat de burgemeester bestraffend optreedt door de teruggave van het voertuig afhankelijk te maken van, eensdeels, het volgen op eigen kosten van een vorming, zelfs niet als die beoogt de betrokkene aan te zetten tot een verkeersveiliger gedrag, en, anderdeels, van de betaling van kosten voor takeling en opslag die de werkelijke kosten te buiten gaan; een dergelijke bestuurlijke beslissing dient wegens het ontbreken van een afdoende wettelijke grondslag overeenkomstig artikel 159 Grondwet buiten toepassing te worden gelaten en zij kan dan ook geen grondslag bieden voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Nieuwe Gemeentewet - Bevoegdheid van de burgemeester tot het nemen van maatregelen voor de veiligheid op openbare wegen - Bestuurlijke maatregel van inbeslagname van het voertuig naar aanleiding van een verkeersmisdrijf - Opleggen van een cursus als bestuurlijke maatregel voor de opheffing van het beslag op kosten van de overtreder - Teruggave van het voertuig na het volgen van een cursus en de betaling van kosten voor takeling en opslag die de werkelijke kosten te buiten gaan - Aard van de maatregelen - Beginsel 'ne bis in idem' - Rechterlijke controle op de wettigheid van de bestuurlijke maatregelen - Ambtshalve controle door het Hof

- Artt. 133 en 135, § 2, 1° Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0440.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.10 AC nr. ...

In de zin van artikel L1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie moet aanplakking worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking waardoor de belanghebbenden te allen tijde kunnen kennisnemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de aanplakking is aangeduid (1). (1) Zie Cass. 20 december 2018, AR F.17.0148.F, AC 2018, nr. 731, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.

- Reglement - Parkeerretributie - Bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.20.0083.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.10 AC nr. ...

De aantekening in het speciaal daartoe bestemde register vormt het enige toelaatbare bewijsmiddel van de datum van bekendmaking van een gemeentelijk reglement of een gemeentelijke verordening, evenals van de bekendmaking zelf, te weten het bewijsmiddel waarin tegelijk alles is vervat, in overeenstemming met wat persoonlijk door de ondertekenende openbare ambtenaren is vastgesteld, het onderwerp, de datum van de gemeenteraadsbeslissing waarmee het is goedgekeurd, de plaats waar het kan worden geraadpleegd door het publiek, evenals de goedkeuringsbeslissing van de toezichthoudende overheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 153.

- Gemeentebelastingen - Rechtspleging - Gemeentelijk reglement - Bekendmaking - Register - Aantekening - Inhoud - Bewijsmiddel - Datum van bekendmaking - Materiële vaststellingen

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L1133-1, eerste en tweede lid, en L1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

De aantekening bewijst daarentegen niet de regelmatigheid van de aanplakking (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 153.

- Gemeentebelastingen - Rechtspleging - Gemeentelijk reglement - Bekendmaking - Register - Aantekening - Bewijsmiddel - Aanplakking - Draagwijdte

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L1133-1, eerste en tweede lid, en L1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

C.21.0042.F 21 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220121.1F.3 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 40, §§ 1, 2 en 3, van de ordonnantie van 22 januari 2009 van de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest houdende de organisatie van het parkeerbeleid en de oprichting van het Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap en de artikelen 17, § 1, en 18, § 3, van de ordonnantie van de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 20 juli 2016 volgt, enerzijds, dat de gemeente die voorheen de controle op het parkeren op haar grondgebied in concessie had gegeven aan een derde, privaatrechtelijk persoon, deze concessie vóór 1 maart 2014 kon overdragen aan het Parkeeragentschap, en, anderzijds, dat in een dergelijk geval, de overeenkomst met de derde kon voortbestaan tot 31 december 2019.

- Controle op het parkeren - Concessie aan een derde privaatrechtelijke persoon - Overdracht aan het Parkeeragentschap vóór 1 maart 2004

- Artt. 17, § 1, en 18, § 3 Ordonnantie 20 juli 2016 tot wijziging van de ordonnantie van 22 januari 2009 houdende de organisatie van het parkeerbeleid en de oprichting van het Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap en van de ordonnantie van 3 april 2014 betreffende de aanvullen

- Art. 40 Ordonnantie 22 januari 2009 houdende de organisatie van het parkeerbeleid en de oprichting van het Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap

C.20.0366.F 3 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211203.1F.3 AC nr. ...

De reglementaire vereiste van overeenstemming van de datum van bekendmaking met de datum van aantekening maakt deel uit van de vorm van de aantekening, zodat die voorwaarde de grenzen van de door artikel L1133-2, tweede lid, van het wetboek aan de uitvoerende macht gegeven machtiging niet te buiten gaat.

- Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bekendmaking - Bewijs - Voorwaarde - Overeenstemming van de datum van bekendmaking met de datum van aantekening - Aard van die voorwaarde

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Om als bewijs van bekendmaking van een gemeentereglement te kunnen gelden, moet de aantekening in het speciaal door de gemeentesecretaris gehouden register op de eerste dag van de aanplakking geschieden.

- Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bekendmaking - Bewijs - Aantekening in een speciaal register

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Om als enig toelaatbaar bewijs van bekendmaking van een gemeentereglement of gemeentelijke verordening te kunnen gelden, moet de bij artikel L1133-2 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie voorgeschreven aantekening niet enkel door de gemeentesecretaris maar ook door de burgemeester moet worden ondertekend.

- Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bekendmaking - Bewijsmiddel

- Artt. 1 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

S.20.0092.F 15 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1 AC nr. ...

De artikelen 39 en 40 van het organiek reglement dat van toepassing is op het brandweerpersoneel van de Stad Nijvel voorzien in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die worden aangeduid als prestaties, interventie, oefening, theorie, wachtdienst in de kazerne, administratieve prestaties, preventieopdrachten, prestaties in geval van oproep of thuiswachtdiensten wanneer het om de officieren en de adjudant gaat; ze regelen het loon niet dat voor elke periode wordt betaald die voor de brandweervrijwilligers arbeidstijd vormt; aangezien die bepalingen niet de vergoeding bepalen van de als arbeidstijd geldende thuiswachtdiensten van vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn, volgt hieruit niet dat die thuiswachtdiensten overeenkomstig de artikelen 39, 1°, en 40, punt 1, van het organiek reglement worden vergoed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 721.

- Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Officieren en adjudant - Opsomming van de verschillende categorieën van prestaties - Vaststelling van een verschillende vergoeding - Vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn - Periodes van thuiswachtdienst - Geen vaststelling van de vergoeding

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

- Werk - Arbeidstijden en rusttijden - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Officieren en adjudant - Opsomming van de verschillende categorieën van prestaties - Vaststelling van een verschillende vergoeding - Vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn - Periodes van thuiswachtdienst - Geen vaststelling van de vergoeding

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

S.19.0071.F 21 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210621.3F.6 AC nr. ...

Artikel 2 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet in die zin worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de bezoldiging van de thuiswachtdiensten te bepalen op grond van de voorafgaande omschrijving van die periodes als "wachttijd" of "rusttijd"; noch die bepaling, noch artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet 14 december 2000, noch artikel 24/1 van het modelreglement verbieden om een verschillende vergoeding te bepalen voor de periodes waarin de brandweervrijwilliger in oproepbaarheidsdienst onderworpen is aan de voormelde verplichtingen, die hem door de werkgever zijn opgelegd, en voor de periodes van de interventies (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

- Loon - Recht op loon - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilliger - In oproepbaarheidsdienst - In interventie

- Art. 1, bijlage 3, art. 24/1, 1°, 2° en 4° KB 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten

- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

Artikel 41, 1°, 4°, 5°, 6°, 7°, 10° en 12°, van het organieke reglement van de gemeentelijke brandweerdienst van de eiseres voorziet in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die omschreven worden als interventie, interventie voor het verwijderen van wespennesten of bijennesten, brandweeroefening, theorie, wachtdienst in het kazernement, administratieve prestaties, telefoonpermanentie voor hulpoproepen en mobilisatie van de brandweervrijwilligers of thuiswachtdiensten van de officieren-vrijwilligers; hieruit volgt dat niet alle periodes die arbeidstijd vormen in de zin van artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 2 van de richtlijn 2003/88/EG, en 24/1 van het modelreglement, overeenkomstig artikel 41, 1°, van het modelreglement bezoldigd worden met een salaris dat is vastgesteld op minimum 1/1976ste van de jaarlijkse brutobezoldiging bepaald bij de weddeschaal van de overeenstemmende graad van het beroepspersoneel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

- Loon - Recht op loon - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilliger - Periodes die arbeidstijd vormen in de zin van de artikelen 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000 en 24/1 van het modelreglement - Bedrag van de bezoldiging

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

De gemeente blijft de werkgever van de brandweervrijwilligers tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone en laatstgenoemde wordt op die datum hun werkgever; de gemeente blijft dus gehouden tot betaling van de verschuldigde bezoldigingen tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

- Brandweervrijwilligers in dienst bij een gemeente - Brandweerlieden - Integratie van de brandweerdiensten in de hulpverleningszones - Uitwerking op de hoedanigheid van werkgever - Gevolg - Vóór de integratie verschuldigde bezoldiging

- Artt. 18, 220, § 1, en 204 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

De periodes waarin de brandweervrijwilliger in oproepbaarheidsdienst onderworpen is aan verplichtingen die hem door de werkgever worden opgelegd, waaronder met name het tijdsbestek waarbinnen hij het werk moet hervatten, en die hem op een objectieve en zeer ingrijpende wijze beperken in het vrije tijdsbeheer van de periodes waarin er op hem geen beroep wordt gedaan, vormen arbeidstijd; artikel 24/1, 4°, van het modelreglement dat, wat betreft de oproepbaarheidsdienst, enkel de periode van de interventie aanrekent als diensttijd en niet de periode waarin de brandweervrijwilliger aan de voormelde verplichtingen is onderworpen, is in strijd met artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet, uitgelegd overeenkomstig artikel 2, van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

- Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Oproepbaarheidsdienst - Omschrijving - Arbeid - Arbeidstijden en rusttijden

- Art. 1, bijlage 3, art. 24/1, 1°, 2° en 4° KB 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten

- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

F.20.0159.F 17 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.7 AC nr. ...

Aanplakking moet worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking waardoor de belanghebbenden te allen tijde kunnen kennisnemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de aanplakking is aangeduid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 352.

- Reglementen en verordeningen - Wijze van bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Reglementen en verordeningen - Wijze van bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Hoewel de aantekening in het speciaal daartoe gehouden register het enige toelaatbare bewijs is van de bekendmaking en de datum van bekendmaking van een reglement of van een gemeentelijke verordening, volgt hieruit niet dat die aantekening de regelmatigheid van de aanplakking aantoont (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 352.

- Reglementen en verordeningen - Bekendmaking door middel van aanplakking - Aantekening in een register van de bekendmaking en de datum van bekendmaking

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Reglementen en verordeningen - Bekendmaking door middel van aanplakking - Aantekening in een register van de bekendmaking en de datum van bekendmaking

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

C.18.0487.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat het verslag van vaststelling bedoeld in artikel 8, § 1, eerste lid, Decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones niet is ondertekend levert een onregelmatigheid op, maar heeft niet tot gevolg dat de rechter de inhoud ervan buiten beschouwing dient te laten en deze inhoud niet kan gelden als inlichting (1). (1) Zie concl. OM.

- Lage-emissiezone - Verslag van vaststelling - Niet-ondertekend verslag

- Art. 8, § 1, eerste, vierde en vijfde lid Decreet 27 november 2015 betreffende lage emissiezones

P.20.0249.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel D167, § 1, (Waals) Milieuwetboek-Boek 1 zijn de gemeenteraden bevoegd om, via een gemeentelijk reglement, geheel of gedeeltelijk feiten strafbaar te stellen die met name aan de basis liggen van het volgende misdrijf: de verbranding van huisafval in open lucht of in installaties die niet voldoen aan de bepalingen van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, met uitzondering van de verbranding van droog natuurlijk afval afkomstig van bossen, velden en tuinen, zoals geregeld in het Veldwetboek en het Boswetboek; de in dat artikel bedoelde uitzondering heeft tot gevolg dat, in de daarin omschreven aangelegenheid, elk mogelijk samenlopend optreden vanwege een gemeente wordt uitgesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 614.

- Boswetboek - Verbranding van kapafval - Bevoegdheid van de gemeenten om op te treden

- Art. 2, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Art. D167, § 1 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

C.19.0161.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.2 AC nr. ...

Het vonnis dat beslist dat het strafrecht dat voorziet in de mogelijkheid om de opschorting van de uitspraak van de veroordeling te verlenen, niet van toepassing is op de litigieuze administratieve sancties, is naar recht verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 527.

- Gemeentelijke administratieve sancties - Sanctionerend ambtenaar - Geldboete - Uitstel - Opschorting - Niet toepasselijk - Grondwettigheid

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Gemeentelijke administratieve sancties - Sanctionerend ambtenaar - Geldboete - Uitstel - Opschorting - Niet toepasselijk - Grondwettigheid

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

F.19.0003.F 13 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.1 AC nr. ...

Om als bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement te kunnen dienen, moet de aantekening in het speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register geschieden op de eerste dag van de bekendmaking door aanplakbrief (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2018, AR F.16.0087.F, AC 2018, nr. 27; Cass. 21 mei 2015, AR F.13.0158.F, AC 2015, nr. 328, met concl. van eerste advocaat-generaal Henkes; artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet, van toepassing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vóór de wijziging ervan bij de beschikking van 5 maart 2009.

- Gemeentebelastingen - Reglementen van de gemeenteraad - Bekendmaking - Wijze - Aanplakking - Bewijs van de bekendmaking - Aantekening in een speciaal register waaruit de bekendmaking en de datum van bekendmaking blijkt - Datum van de aantekening

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

C.18.0618.F 27 juni 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

De overschrijding van de termijn van vijftien dagen na ontvangst van de vaststelling van de inbreuk waarover de sanctionerende ambtenaar beschikt om aan de overtreder de gegevens mee te delen met betrekking tot de vastgestelde feiten en de begane inbreuk , alsmede het bedrag van de administratieve geldboete, leidt niet tot onwettigheid van de administratieve geldboete.

- Gemeentelijke administratieve sancties - Mededeling aan de overtreder - Termijn - Overschrijding

- Art. 29, § 1 Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage

C.18.0262.F 25 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190225.2 AC nr. ...

Uit het administratief statuut van het personeel van de verweerster volgt dat de beslissing van de gemeenteraad om een ambtenaar in disponibiliteit te stellen wanneer zijn afwezigheid wegens ziekte langer verlengd wordt dan het ziekteverlof waarop hij krachtens artikel 99 aanspraak kan maken, uitwerking heeft tot op het tijdstip waarop die ambtenaar de voorwaarden vervult om op rust te worden gesteld of het werk hervat; wanneer een afwezigheid wegens ziekte, die leidt tot de beslissing om een ambtenaar in disponibiliteit te stellen, ononderbroken voortduurt, wordt de administratieve toestand van die ambtenaar bijgevolg niet gewijzigd door eventuele latere beslissingen tot indisponibiliteitsstelling (1). (Artt. 59, 60, 66, 68 en 99, Personeelsstatuut van de gemeente Courcelles, bepaald door de gemeenteraad van 9 oktober 1996 en bekrachtigd door het besluit van de bestendige deputatie van de provincie Henegouwen op 12 december 1996). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 114.

- Personeelsstatuut - Ambtenaar - Ziekte - Handicap - In disponibiliteit stellen

De ambtenaar waarvan de ziekte door de administratieve gezondheidsdienst erkend wordt als een ernstige en langdurige ziekte of handicap, ontvangt een wachtuitkering die overeenstemt met het bedrag van zijn laatste wedde vanaf de aanvang van zijn disponibiliteit, zelfs als tijdens de disponibiliteit eerst werd beslist om die ziekte niet als een ernstige en langdurige ziekte of handicap te erkennen en die beslissing definitief was (1). (Artt. 70 en 71, Personeelsstatuut van de gemeente Courcelles, bepaald door de gemeenteraad van 9 oktober 1996 en bekrachtigd door het besluit van de bestendige deputatie van de provincie Henegouwen op 12 december 1996). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 114.

- Gemeentepersoneel - Administratief statuut - Ziekte - Handicap - In disponibiliteit stellen - Ernstige en langdurige ziekte of handicap - Administratieve gezondheidsdienst - Medex - Beoordeling - Tegengestelde opeenvolgende beslissingen - Gevolg - Wachtuitkering - Aanvang

---

C.18.0181.F 7 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190207.7 AC nr. ...

De rechtspersoon kan, vóór het verstrijken van de fatale termijn of van de verjaringstermijn die van toepassing is op de rechtsvordering, het initiatief van zijn onbevoegd orgaan bekrachtigen; mits de bekrachtiging de door derden verkregen rechten niet benadeelt, heeft ze op het ogenblik van het instellen van de rechtsvordering terugwerkende kracht, waardoor die rechtsvordering ontvankelijk wordt (1). (1) Zie Cass. 18 september 2014, AR C.13.0445.F, AC 2014, nr. 536.

- Rechtspersonen - Onbevoegd orgaan - Uitwerking - Beginsel - Uitzondering - Grenzen

- Art. 848, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1198, tweede lid Burgerlijk Wetboek

De machtiging van de gemeenteraad aan het college van burgemeester en schepenen om in rechte op te treden kan tot de sluiting van het debat worden gegeven (1). (1) Zie Cass. 18 september 2014, AR C.13.0445.F, AC 2014, nr. 536.

- Vordering in rechte - Andere rechtsvorderingen dan die vermeld in artikel L 1242-1, eerste lid, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie - College van burgemeester en schepenen - Voorwaarde - Machtiging van de gemeenteraad - Tijdstip

- Art. L 1242-1, eerste lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

De omstandigheid dat het orgaan dat voor de rechtspersoon optreedt niet bevoegd is, heeft een weerslag op de ontvankelijkheid van de rechtsvordering omdat het voormelde orgaan niet de vereiste hoedanigheid heeft (1). (1) Zie Cass. 18 september 2014, AR C.13.0445.F, AC 2014, nr. 536.

- Rechtspersonen - Onbevoegd orgaan - Uitwerking - Beginsel

- Art. 703, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het bestreden vonnis dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart, op grond dat het onderwerp van de machtiging van de gemeenteraad niet overeenstemt met het onderwerp van het geschil, maar niet vaststelt dat daaruit een dubbelzinnigheid zou zijn ontstaan over het geschil waarop de machtiging betrekking heeft, schendt artikel L 1242-1, tweede lid, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie.

- Hoger beroep van een gemeente - Machtiging van de gemeenteraad aan het college van burgemeester en schepenen - Onjuiste beschrijving van het onderwerp van het geschil - Ontvankelijkheid

- Art. L 1242-1, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

---

C.17.0559.F 31 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190131.8 AC nr. ...

Als de toelagetrekker nalaat verantwoording te verstrekken over het begrotingsjaar waarvoor hij de toegekende toelage nog niet heeft ontvangen, mag de gemeente om die reden niet weigeren de toelage te betalen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 61.

- Art. 8 Wet 14 november 1983 betreffende de controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen

P.18.0270.F 24 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181024.5 AC nr. 582

Uit de artikelen 123, 8°, en 270, tweede lid, Nieuwe Gemeentewet volgt dat de rechtsvordering van de gemeente wordt ingesteld door het college van burgemeester en schepenen, mits machtiging van de gemeenteraad; wat dat betreft is het noodzakelijk doch voldoende dat het college uitdrukkelijk zijn wil te kennen heeft gegeven om de overwogen rechtsvordering in te stellen; de nuttige uitlegging van de beraadslagingen van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en schepenen vergt dat die vergeleken worden met de wetsbepalingen die ze beweren toe te passen, waarbij de vaststelling van wat elk van die instellingen kon doen een aanwijzing is van wat ze daadwerkelijk hebben gedaan; aangezien het krachtens de voormelde bepalingen niet aan de gemeenteraad is om te beslissen om de rechtsvordering in te stellen, maar enkel om daartoe machtiging te verlenen, houdt de machtiging die door de raad aan het college wordt gegeven in beginsel in dat het college, behoudens aanwijzingen in tegengestelde zin, vooraf heeft beslist om de rechtsvordering in te stellen en om die beslissing aan de gemeenteraad tot machtiging voor te leggen(1). (1) Volgens het OM hebben de appelrechters in onderhavig geval in feite en naar recht vastgesteld dat uit het dossier niet blijkt dat het college van burgemeester en schepenen, nog vóór de klacht met burgerlijkepartijstelling, heeft beslist om de strafvordering tegen de verweerder op gang te brengen. Het leidt daaruit in ondergeschikte orde af dat het middel in zoverre niet-ontvankelijk is. (M.N.B.)

- Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van het college van burgemeester en schepenen - Machtiging van de gemeenteraad - Nuttige uitlegging van de beraadslagingen van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en schepenen

- Artt. 123, 8° en 270, tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

Het college van burgemeester en schepenen kan cassatieberoep instellen nog vóór de gemeenteraad goedkeuring en machtiging heeft verleend aan het voorstel ad hoc van dat college (1). (Impliciete oplossing). (1) Het OM had in hoofdorde andersluidend geconcludeerd dat: -het door de verweerder aangevoerde artikel 848 Gerechtelijk Wetboek betreffende de ontkentenis van proceshandelingen weliswaar niet van toepassing is op de strafgerechten, ook als die enkel uitspraak doen over een burgerlijke rechtsvordering (Cass. 19 januari 2000, AR P.99.0503.F, AC 2000, nr. 45; Cass. 11 februari 1986, AR 8815, AC 1985-86, nr. 373). -het college van burgemeester en schepenen, ingevolge artikel 270, tweede lid, Nieuwe Gemeentewet, in tegenstelling tot wat het heeft gedaan, toch geen cassatieberoep kon indienen tegen het arrest dat de strafvordering niet-ontvankelijk verklaart vooraleer de gemeenteraad zijn machtiging ad hoc had verleend, die het college trouwens aan de raad had gevraagd maar die deze pas na de verklaring van cassatieberoep heeft verleend; -het college bovendien, door "voor te stellen" een cassatieberoep in te dienen, door Mr. R. daartoe de opdracht te geven en door de gemeenteraad om machtiging te vragen om die procedure in te stellen, niet heeft beslist om cassatieberoep in te stellen en nog minder om de burgemeester daartoe de opdracht te geven; -het eerste middel van niet-ontvankelijkheid van de verweerder is bijgevolg gegrond. (M.N.B.)

- Cassatieberoep - Beslissing van het college van burgemeester en schepenen - Machtiging van de gemeenteraad

- Artt. 123, 8°, en 270, eerste lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

C.16.0400.F 4 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180504.2 AC nr. ...

De kosten die gepaard gaan met de aanwezigheid van de hulpdiensten op lokale manifestaties op vraag van de overheden of van de organisatoren, moeten worden gedragen door de begunstigde van die prestaties; die begunstigde is noch de gemeente, die beschikt over een openbare brandweerdienst, noch de brandweerintercommunale.

- Lokale manifestaties - Aanwezigheid van de hulpdiensten - Kosten ten laste van de begunstigde - Begunstigde - Bepaling

- Artt. 1, § 1, en 3, § 1 KB 25 april 2007 tot vaststelling van de opdrachten van de hulpdiensten die kunnen verhaald worden en diegene die gratis zijn

- Artt. 1 en 2bis, § 1, 9), en § 2 Wet 31 december 1963 betreffende de civile bescherming

C.17.0272.N 11 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180111.3 AC nr. ...

De overtreder kan binnen de dertig dagen na de kennisgeving als bedoeld in artikel 29, § 1, van de Wet Gemeentelijke administratieve sancties zijn verweermiddelen overmaken aan de sanctionerend ambtenaar; de overtreder beschikt vervolgens over een termijn van één maand vanaf de dag van de kennisgeving van de beslissing van de ambtenaar over de verweermiddelen om hiertegen beroep in te stellen bij de politierechtbank; wanneer de overtreder zijn verweermiddelen aan de sanctionerend ambtenaar heeft overgemaakt buiten de in voormeld artikel 29, § 1, bedoelde termijn, is zijn hoger beroep voor de politierechtbank niet ontvankelijk.

- Gemeentelijke administratieve sancties - Verweermiddelen - Termijn - Sanctionerend ambtenaar - Beslissing - Beroep bij de politierechtbank - Termijn - Ontvankelijkheid

- Artt. 29, §§ 1, 2 en 3, 30, 31, § 1, en 32 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

C.16.0309.N 24 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.5 AC nr. ...

De kosten voor de technische hulpverleningswerkzaamheden die niet het gevolg zijn van een noodoproep om mensen te beschermen of te redden, blijven, krachtens de bepalingen van de Wet Civiele Bescherming 1963 en het koninklijk besluit van 25 april 2007 tot vaststelling van de opdrachten van de hulpdiensten die kunnen verhaald worden en diegene die gratis zijn, niet definitief ten laste van de gemeente en zij kan deze kosten verhalen op degene die aansprakelijk is voor de werkzaamheden.

- Wet Civiele Bescherming 1963 - Kosten voor technische hulpverleningswerkzaamheden - Verhaalbaarheid - Draagwijdte

- Art. 2, 2° KB 25 april 2007 tot vaststelling van de opdrachten van de hulpdiensten die kunnen verhaald worden en diegene die gratis zijn
- Artt. 1, 2bis, § 1, 4°, en 2bis/1, §§ 1 en 4 Wet 31 december 1963 betreffende de civile bescherming

C.15.0126.F 15 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160415.2 AC nr. ...

Onder openbare plaatsen wordt verstaan alle plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek, ook al wordt die toegang in de ruimte of in de tijd beperkt.

- Opdracht - Het voorzien ten behoeve van de inwoners in een goede politie - Op openbare plaatsen

- Art. 135, § 2, eerste lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

C.14.0436.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.3 AC nr. ...

Het ontbreken van de machtiging van de gemeenteraad leidt tot een relatieve nietigheid en de rechter kan die derhalve niet ambtshalve opwerpen.

- Rechtsvordering - Geen machtiging van de gemeenteraad - Sanctie - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 123, 8°, en 270, eerste en tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.14.0133.F 8 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160108.1 AC nr. ...

Artikel 136, tweede lid, Nieuwe Gemeentewet, dat betrekking heeft op het geval waarin de gemeenteontvanger, in de uitoefening van zijn wettelijke bevoegdheden, het bedrag van regelmatige bevelschriften weigert te betalen of zulks uitstelt, is niet van toepassing ingeval het gemeentecollege bij de gemeenteontvanger de betaling van het debet van zijn eindrekening vordert.

- Gemeenteontvanger - Weigering of uitstel van betaling van regelmatige bevelschriften - Toepassingsgebied

- Art. 136, tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

C.15.0231.N 7 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160107.2 AC nr. ...

Uit artikel 135, §2, Nieuwe Gemeentewet blijkt niet dat de uitgaven die de gemeenten op grond van deze wettelijke verplichting moeten doen, definitief ten hunne laste moeten blijven.

- Nieuwe Gemeentewet - Artikel 135, § 2 - Uitgaven - Wettelijke verplichting

- Art. 135, § 2 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

S.13.0134.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7 AC nr. ...

De aanhef van het koninklijk besluit van 3 juin 1999 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten motiveert de hoogdringendheid van die wijziging door de noodzaak om onmiddellijk bepalingen betreffende het statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten te nemen om de veiligheid waarop deze agenten recht hebben in het kader van hun opdrachten te waarborgen en, inzonderheid, om redenen van gelijkheid onverwijld een minimumuurloon vast te stellen; die overwegingen verklaren de bijzondere omstandigheden niet die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maken dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- KB 3 juni 1999 - Gemeentelijke brandweerdiensten - Statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten - Vaststelling van het minimumuurloon - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid - Gevolg

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Noch de artikelen 9, § 2, en 13, § 2, Wet Civiele Bescherming 1963 noch eender welke andere bepaling kennen aan de inspectie of aan de provinciegouverneur de bevoegdheid toe om het loon van de vrijwillige brandweerlieden van een brandweerdienst vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Provinciegouverneur - Brandweerdiensten van de gemeenten, de intercommunales en de prezones - Loon van de vrijwillige brandweerlieden - Bevoegdheid

- Art. 9, § 2, et 13, § 2 Wet 31 december 1963 betreffende de civile bescherming

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN

ALGEMEEN

F.22.0051.N 23 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221223.1N.9 AC nr. ...

Het gemeentelijke belastingreglement dat voorziet in een forfaitaire belasting op het ter beschikking stellen of het verhuren van kamers of gemeubelde appartementen, al dan niet in het kader van een hotelactiviteit en een onderscheid maakt tussen de verhuur van kamers in het kader van een hotelactiviteit waarvoor een tarief van 1.600,00 euro per kamer geldt en de terbeschikkingstelling van kamers en/of gemeubelde appartementen buiten elke hotelactiviteit waarvoor een progressief tarief geldt afhankelijk van de totale oppervlakte van de kamer en/of het gemeubelde appartement, steunt op de bevoegdheid van de gemeente om een bepaald gebruik van onroerende goederen te belasten en gebruikt niet de grondslag of het bedrag van een inkomstenbelasting als belastbaar feit en is bijgevolg niet gesteund op wezenlijke componenten die rechtstreeks de grondslag van de inkomstenbelasting bepalen.

Algemeen - Gemeentelijke belastingreglement - Kamers of gemeubelde appartementen - Ter beschikking stellen of verhuren - Forfaitaire belasting - Bevoegdheid - Grondslag

- Art. 464 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0137.F 2 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180302.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Algemeen - Belastingverordening - Ministeriële omzendbrief - Niet in de verordening overgenomen tekst - Rechtstreekse of onrechtstreekse verwijzing in de verordening - Onlosmakelijk deel van de verordening

Een ministeriële omzendbrief waarnaar een belastingreglement rechtstreeks of via een andere, daarin bedoelde omzendbrief verwijst, zonder de tekst ervan over te nemen, ook als die omzendbrief in het Belgisch Staatsblad werd bekendgemaakt, maakt niet onlosmakelijk deel uit van dat reglement (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. .

Algemeen - Belastingverordening - Ministeriële omzendbrief - Niet in de verordening overgenomen tekst - Rechtstreekse of onrechtstreekse verwijzing in de verordening - Onlosmakelijk deel van de verordening

ANDERE PLAATSELIJKE BELASTINGEN

F.14.0219.F 12 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160212.4 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 10, 11, § 1, 12, § 1, en 14, § 1, van de ordonnantie van de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 23 juli 1992 betreffende de gewestbelasting ten laste van bezetters van bebouwde eigendommen en houders van een zakelijk recht op sommige onroerende goederen volgt dat de belastingplichtige die op 1 oktober nog geen jaarlijks aangifteformulier ontvangen heeft, er zelf een dient aan te vragen bij het gewest vóór 30 september van het jaar volgend op het aanslagjaar in kwestie opdat het gewest de mogelijkheid heeft om het kohier dat gegrond is op zijn aangifte, uitvoerbaar te verklaren binnen de gewone termijn van artikel 12, § 1, tweede lid.

Andere plaatselijke belastingen - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Belasting ten laste van bezetters van bedouwde eigendommen en houders van een zakelijk recht op sommige onroerende goederen - Ordonnantie van 23 juli 1992 - jaarlijkse aangifte - Formulier - Belastingplichtige - Aanvraag van het formulier - Verplichting - Termijn - Bestaansreden

De belasting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten laste van bezetters van bebouwde eigendommen en houders van een zakelijk recht op sommige onroerende goederen, ingevoerd bij ordonnantie van 23 juli 1992, is een gewestelijke belasting en is geen inkomstenbelasting die onderworpen is aan het Wetboek van Inkomstenbelastingen (1). (1) Sinds de institutionele hervorming van 1993 maakt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet langer deel uit van een provincie. Het heeft de provinciale fiscale bepalingen die van toepassing zijn op zijn grondgebied, opgeheven bij ordonnantie van 22 december 1994 (BS 11 februari 1995). In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden de regels met betrekking tot de vestiging, controle, inning en invordering van de gewestelijke belastingen voor elke belasting georganiseerd door de ordonnantie die ze invoert (zie Tiberghien, Handboek fiscaal recht 2011-2012, Kluwer, 2012, nr. 7112, p. 1568 en nr. 7115, p. 1570).

Andere plaatselijke belastingen - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Belasting ten laste van bezetters van bedouwde eigendommen en houders van een zakelijk recht op sommige onroerende goederen - Ordonnantie van 23 juli 1992 - Aard

GEMEENTEBELASTINGEN

F.24.0043.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.7 AC nr. ...

De openbare domeingoederen van de publiekrechtelijke rechtspersonen en hun private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang zijn, uit hun aard, niet aan belasting onderworpen; dit beginsel beperkt de gemeentelijke belastingbevoegdheid (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Gemeentebelasting - Beginsel van belastingvrijdom openbare domeingoederen -

Draagwijdte

F.24.0054.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.10 AC nr. ...

De toetsing aan het gelijkheidsbeginsel en de beweerde ongelijkheid in de fiscale behandeling is slechts aan de orde wanneer de onderscheiden behandeling betrekking heeft op categorieën van personen die zich in vergelijkbare situaties bevinden; rekening houdend met de aard en het doel van de belasting en met hun objectieve kenmerken zijn de exploitanten van logies niet vergelijkbaar met dagtoeristen (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Belasting op toeristische logies - Gelijkheidsbeginsel - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.22.0116.F 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.1 AC nr. ...

In de zin van artikel L1133-1 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie moet aanplakking worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking die de belanghebbenden de mogelijkheid biedt te allen tijde kennis te nemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de aanplakking is aangeduid (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Gemeenteverordening - Bekendmaking - Aanplakking - Begrip

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

In de regel komt het aan de overheid die zich op een gemeenteverordening beroept toe te bewijzen dat die verordening op regelmatige wijze werd bekendgemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Gemeenteverordening - Bekendmaking - Bewijs - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 8.4 Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

De aantekening in het speciaal daartoe bestemde register vormt het enige toelaatbare bewijsmiddel van de datum van bekendmaking van een gemeentelijk reglement of een gemeentelijke verordening, evenals van de bekendmaking zelf, te weten het bewijsmiddel waarin alles materieel is vervat, in overeenstemming met wat persoonlijk door de ondertekenende openbare ambtenaren is vastgesteld, het onderwerp, de datum van de gemeenteraadsbeslissing op grond waarvan het is goedgekeurd, de plaats waar het door het publiek kan worden geraadpleegd, evenals de goedkeuringsbeslissing van de toezichthoudende overheid; de aantekening toont daarentegen de regelmatigheid van de aanplakking niet aan (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Gemeenteverordening - Bekendmaking - Bewijs - Aantekening in het daartoe bestemde register - Draagwijdte

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.24.0010.N 14 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250314.1N.3 AC nr. ...

Een vreemde oorzaak vereist dat de eigenaar zich in de ontoerekenbare onmogelijkheid bevindt om een einde te maken aan de belastbare toestand; bij de beoordeling van deze onmogelijkheid wordt rekening gehouden met het onvoorzienbare of onvermijdbare karakter van het beletsel om hieraan te verhelpen.

Gemeentebelastingen - Vreemde oorzaak - Begrip

- Art. 9.14 Belastingreglementen op ongeschikt en/of onbewoonbaar verklaarde woningen van de stad Antwerpen voor de aanslagjaren 2016 tot en met 2019 en 2020 tot en met 2025

F.23.0050.F 2 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250102.1F.2 AC nr. ...

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld ten aanzien van het doel en de gevolgen van de genomen maatregel of de ingevoerde belasting; het gelijkheidsbeginsel wordt eveneens miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijke band van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 3.

Gemeentebelastingen - Gelijke behandeling - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Criterium van onderscheid - Verantwoording - Beoordeling ten aanzien van het doel en de gevolgen - Evenredigheid - Toepassing

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

De in artikel 10 Grondwet vervatte regel van de gelijkheid van de Belgen, de in artikel 11 Grondwet neergelegde regel van niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen erkende rechten en vrijheden, alsook de regel van artikel 172 Grondwet inzake de gelijkheid voor de belastingen impliceren dat allen die zich in dezelfde toestand bevinden gelijk worden behandeld, maar sluiten niet uit dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover het criterium van onderscheid objectief en redelijk kan worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 3.

Gemeentebelastingen - Gelijke behandeling - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Criterium van onderscheid - Verantwoording

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

De vereiste objectieve en redelijke verantwoording houdt niet in dat de overheidsinstantie die een onderscheid maakt tussen categorieën van belastingplichtigen dit onderscheid moet baseren op vaststellingen of feiten die concreet voor de rechter moeten worden aangetoond of dat zij moet aantonen dat het gebrek aan onderscheid noodzakelijkerwijs bepaalde gevolgen zal hebben; het is voldoende dat er voor het tussen die verschillende categorieën gemaakte onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat of kan bestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 3.

Gemeentebelastingen - Gelijke behandeling - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Criterium van onderscheid - Objectieve verantwoording - Bewijs - Omvang

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

Een verordening die niet enkel de door een activiteit veroorzaakte milieuoverlast wil beperken maar ook andere doelstellingen beoogt, dient niet aan alle belastingplichtigen een belasting op te leggen die wordt berekend in verhouding tot de mate waarin eenieder tot die overlast bijdraagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 3.

Gemeentebelastingen - Beoogde beperking van de milieuoverlast - Andere doelstellingen - Gevolg voor de berekeningswijze

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.22.0069.F 17 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.1 AC nr. ...

Het register met de in volgorde van bekendmaking genummerde aantekeningen dient niet op voorhand te worden ingebonden (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Bekendmaking van een gemeentelijke verordening of van een gemeentelijk reglement - Register - Vorm

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. L 1133-2, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeentelijke verordening of van een gemeentelijk reglement bestaat in de aantekening ervan in het speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Bekendmaking van een gemeentelijke verordening of van een gemeentelijk reglement - Bewijs - Bewijsmiddel

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Noch artikel L1133-1 noch artikel L1133-2 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie verplicht de integrale bekendmaking van de gemeentelijke reglementen (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Bekendmaking van een gemeentelijke verordening of van een gemeentelijk reglement - Draagwijdte

- Art. L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.22.0045.F 22 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230622.1F.6 AC nr. ...

Het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement bestaat in de aantekening in een bijzonder register; de aantekening geldt slechts als bewijs van de datum van bekendmaking als ze wordt gemaakt op de datum van aanplakking of op een van de dagen van de aanplakking, die in dat geval als de eerste datum van bekendmaking geldt (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Belastingverordening - Bewijsmiddel - Bekendmaking - Aanplakking - Register - Aantekening - Uitwerking - Datum - Draagwijdte

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. L 1133-2 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.21.0041.F 1 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221201.1F.5 AC nr. ...

De belasting op drijfkracht wordt gevestigd op een toestand van duurzame aard, namelijk die waarin de belastingplichtige zich bevindt door de drijfkracht die hij voor de uitoefening van zijn beroep tijdens het aanslagjaar moet gebruiken, dat die belasting derhalve een directe belasting is en dat de grondslag ervan bestaat in de kracht van de motoren die gebruikt zijn tijdens het jaar voorafgaand aan dat waarnaar het aanslagjaar wordt genoemd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 789 .

Gemeentebelastingen - Belasting op drijfkracht - Directe belasting - Aard en grondslag

- Artt. 1, eerste en tweede lid, 2 en 3 Gemeentetaks nr. 17/1 van 30 april 2012 van de gemeenteraad van de stad Charleroi
- Artt. 1, eerste en tweede lid, 2 en 3 Belastingvordering 30 april 2012

Een belastingreglement kan, zonder terugwerkende kracht te hebben, een directe belasting invoeren waarvan het belastbaar tijdperk begint op de eerste januari van het aanslagjaar waarin het in werking is getreden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 789.

Gemeentebelastingen - Belasting op drijfkracht - Niet terugwerkende kracht van wetten en verordeningsbesluiten - Belastbaar tijdperk - Tijdstip van aanvang op één januari van het aanslagjaar waarin zij in werking is getreden

- Artt. 1, eerste en tweede lid, 2 en 3 Gemeentetaks nr. 17/1 van 30 april 2012 van de gemeenteraad van de stad Charleroi
- Artt. 1, eerste en tweede lid, 2 en 3 Belastingvordering 30 april 2012

F.19.0121.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.7 AC nr. ...

Het staat aan de rechter te oordelen of mededelingen die een overheid heeft gedaan voorafgaand aan een belastbaar feit bij de belastingplichtige de gerechtvaardigde verwachting kunnen opwekken dat hij niet het voorwerp zou vormen van een fiscale aanslag; mededelingen die dateren van na het belastbaar feit kunnen bij de belastingplichtige een dergelijke verwachting niet opwekken (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Algemene rechtsbeginselen - Beginsel van behoorlijk bestuur - Mededelingen van de overheid - Gerechtvaardigde verwachting

F.21.0092.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat een EU-ambtenaar niet door middel van een aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting bijdraagt tot de gemeentefinanciën, laat niet toe hem anders te behandelen dan de in het bevolkingsregister ingeschreven inwoners wat betreft de andere gemeentebelastingen.

Gemeentebelastingen - Belasting op toegang tot containerpark - EU-ambtenaar - Andere behandeling dan de eigen onderdanen - Mogelijkheid

- Art. 11 Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie
- Art. 4 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

F.21.0108.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.8 AC nr. ...

Een gemeentelijk belastingreglement dat de kantoren in de gemeente belastbaar stelt om een wildgroei van kantoren in de gemeente tegen te gaan en de woonfunctie van het onroerend patrimonium te vrijwaren, kan niet op wettige wijze voorzien in een vrijstelling voor belastingplichtigen die kantooroppervlakten in gebruik hebben die kleiner zijn dan 85 m^2; een dergelijke vrijstelling doorkruist immers het sturend doel van deze belasting.

Gemeentebelastingen - Gemeente Schaarbeek - Belasting op kantooroppervlakten - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.21.0066.F 20 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221020.1F.5 AC nr. ...

In geval van afwezigheid van de secretaris of vacature wordt het uittreksel uit het register van bekendmakingen ondertekend door de waarnemend gemeentesecretaris, zonder dat het uittreksel uit het register van bekendmakingen betreffende het gemeentereglement moet worden voorafgegaan door de vermelding van de ontvangen opdracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 663.

Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking - Bewijs - Register van bekendmakingen - Ondertekeningen - Verhinderd secretaris - Waarnemend secretaris - Vermeldingen

- Art. L 1124-19 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

De bekendmaking en de datum van bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden moeten blijken uit de aantekening in een speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register; het is niet vereist dat het register met de in volgorde van bekendmaking genummerde aantekeningen op voorhand wordt ingebonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 663.

Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking - Bewijs - Register van bekendmakingen - Ingebonden register

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. L 1133-2 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.21.0079.F 29 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220929.1F.11 AC nr. ...

Hoewel een verschil in behandeling tussen categorieën van belastingplichtigen die in vergelijkbare toestanden verkeren redelijk verantwoord moet zijn in het licht van het doel en de gevolgen van de ingevoerde belasting, volgt hieruit niet dat de voorafgaande beoordeling van het kennelijk of voldoende vergelijkbaar karakter van die toestanden moet gebeuren op basis van de doelstellingen van die belasting, die het enige in aanmerking te nemen referentiekader zouden vormen (1). (1) Zie Cass.13 mei 2022, AR F.21.0102.F, AC 2022, nr. 343 en noot OM.

Gemeentebelastingen - Gemeentelijk reglement - Gelijke behandeling - Non-discriminatie - Vergelijkbaarheid van verschillende betrokken categorieën van belastingplichtigen - Doelstellingen van de belasting - Referentiekader

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.20.0101.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.7 AC nr. ...

Hoewel artikel 1 van het belastingreglement van 30 april 2012 niet omschrijft wat onder een zend- of ontvangstsysteem van signalen voor communicatie, anders dan een globaal systeem voor mobiele communicatie, moet worden verstaan, preciseert het wel dat het om communicatienetwerken gaat die functioneren dankzij antennes die worden bevestigd op pylonen of masten die op een specifiek daartoe bestemde locatie zijn verankerd, wat volstaat om het toepassingsgebied van het belastingreglement vast te stellen.

Gemeentebelastingen - Gemeentelijk reglement - Belastingreglement van 30 april 2012 - Toepassingsgebied

- Art. 1, eerste en tweede lid Belastingvordering 30 april 2012

Een objectieve en redelijke verantwoording vereist niet dat de overheidsinstantie die een onderscheid maakt tussen vergelijkbare categorieën van belastingplichtigen moet bewijzen dat het onderscheid of het gebrek aan onderscheid noodzakelijkerwijs bepaalde gevolgen zou hebben; het is voldoende wanneer blijkt dat voor het gemaakte onderscheid tussen die verschillende categorieën een objectieve en redelijke verantwoording bestaat of kan bestaan (1). (1) Cass. 28 januari 2022, AR C.19.0345.F, AC 2022, nr. 77.

Gemeentebelastingen - Belasting op de pylonen en masten, (GSM) of elk ander zend- of ontvangstsysteem van signalen voor communicatie - Gelijkheidsbeginsel - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Objectieve en redelijke verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.21.0199.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.2 AC nr. ...

Om als bewijs van de bekendmaking en van de datum van bekendmaking van een gemeentereglement te kunnen gelden, moet de aantekening zelf in het speciaal door de gemeentesecretaris gehouden register gedagtekend zijn.

Gemeentebelastingen - Gemeentereglement - Bewijs van de bekendmaking en van de datum van bekendmaking

- Artt. 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.21.0102.F 13 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220513.1F.2 AC nr. ...

Hoewel een verschil in behandeling tussen categorieën van belastingplichtigen die in dezelfde toestand of in een voldoende vergelijkbare toestand verkeren redelijkerwijs verantwoord moet zijn in het licht van het doel en de gevolgen van de ingevoerde belasting, volgt hieruit niet dat de voorafgaande beoordeling van het identieke of vergelijkbare karakter van verschillende categorieën van belastingplichtigen, indien de belasting enkel een financieel doel nastreeft, niet kan gebeuren op grond van het doel van de belasting, en wel op zodanige wijze dat besloten moet worden dat hun toestanden vergelijkbaar zijn, op de enige grond dat de belasting ervan gemeentelijke ontvangsten voortbrengt (1). (1) Cass. 28 januari 2022, AR C.19.0345.F, AC 2022, nr. 77; zie Cass. 1 oktober 2021, AR F.19.0012.F, Pas. 2021, nr. 607; Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0054.F, AC 2020, nr. 91, met concl. van procureur-generaal A. HENKES op datum in Pas.

Gemeentebelastingen - Gelijkheid en niet-discriminatie - Gelijkheid voor de belasting - Verschillende categorieën van belastingplichtigen - Identiek of vergelijkbaar karakter - Beoordeling

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.21.0115.F 13 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220513.1F.1 AC nr. ...

Het middel dat geheel uitgaat van de opvatting dat de gemeentelijke overheid met de goedkeuring van de twee litigieuze verordeningen voorrang heeft gegeven aan een van haar opdrachten van openbare dienst, namelijk het verwerken van het papierafval dat voortkomt uit de bedeling van reclamedrukwerk, zodat de hoeveelheid papier die door de ene of de andere distributiemethode van reclamedrukwerk wordt voortgebracht een relevant criterium van onderscheid zou zijn, maar geen kritiek uitoefent op de beslissing van het arrest dat de twee litigieuze belastingverordeningen enkel met een budgettair doel zijn uitgevaardigd, zonder dat ze daarenboven zouden dienen om de toenemende afvalberg tegen te gaan of de folderbedeling te ontraden, kan niet leiden tot cassatie (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2022, AR C.19.0345.F, AC 2022, nr. 77, Cass. 1 oktober 2021, AR F.19.0012.F, AC 2021, nr. 607; Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0054.F, AC 2020, nr. 91, met concl. van procureur-generaal A. HENKES op datum in Pas.

Gemeentebelastingen - Doel van de belasting - Gelijkheid voor de belasting

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.20.0069.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.3 AC nr. ...

Belastingen zijn heffingen, op eigen gezag, door de Staat, de gewesten, de gemeenschappen, de provincies, of de gemeenten, op de geldmiddelen van personen die op hun grondgebied wonen of er belangen bezitten, om voor diensten van openbaar nut te worden aangewend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 152.

Gemeentebelastingen - Algemeen - Grondwet (1831) - Artikel 110 - Artikel 31 - Fiscale bevoegdheid van gemeenten - Beheer van gemeentelijke belangen - Belasting

- Artt. 31 en 110, § 4, eerste en tweede lid Grondwet 1831

F.20.0083.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.10 AC nr. ...

De aantekening in het speciaal daartoe bestemde register vormt het enige toelaatbare bewijsmiddel van de datum van bekendmaking van een gemeentelijk reglement of een gemeentelijke verordening, evenals van de bekendmaking zelf, te weten het bewijsmiddel waarin tegelijk alles is vervat, in overeenstemming met wat persoonlijk door de ondertekenende openbare ambtenaren is vastgesteld, het onderwerp, de datum van de gemeenteraadsbeslissing waarmee het is goedgekeurd, de plaats waar het kan worden geraadpleegd door het publiek, evenals de goedkeuringsbeslissing van de toezichthoudende overheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 153.

Gemeentebelastingen - Rechtspleging - Gemeentelijk reglement - Bekendmaking - Register - Aantekening - Inhoud - Bewijsmiddel - Datum van bekendmaking - Materiële vaststellingen

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L1133-1, eerste en tweede lid, en L1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

De aantekening bewijst daarentegen niet de regelmatigheid van de aanplakking (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 153.

Gemeentebelastingen - Rechtspleging - Gemeentelijk reglement - Bekendmaking - Register - Aantekening - Bewijsmiddel - Aanplakking - Draagwijdte

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L1133-1, eerste en tweede lid, en L1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

C.19.0345.F 28 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220128.1F.3 AC nr. ...

Het bestaan van een verschil in behandeling dient niet op basis van zekere en vaststaande feiten maar op abstracte wijze te worden beoordeeld, rekening houdend met de uit het toepassingsgebied van het litigieuze reglement voortvloeiende risico's op ongelijkheid.

Gemeentebelastingen - Belasting die enkel de eigenaars treft van gsm-zendmasten of van masten die voor een dergelijk systeem worden gebruikt - Gelijkheidsbeginsel - Verschil in behandeling tussen vergelijkbare categorieën - Abstracte of concrete beoordeling van het bestaan van dat verschil

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

De in artikel 10 Grondwet vervatte regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet, de regel van niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen toegekende rechten en vrijheden die vervat is in artikel 11 Grondwet, alsook die van de gelijkheid voor de belasting die in artikel 172 Grondwet is vastgelegd, houden in dat allen die zich in dezelfde toestand bevinden gelijk worden behandeld, maar sluiten niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover het criterium van onderscheid objectief en redelijk verantwoord is; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in het licht van het doel en de gevolgen van de genomen maatregel of de ingevoerde belasting; het gelijkheidsbeginsel wordt eveneens miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijke en evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Cass. 1 oktober 2021, AR F.19.0012.F, AC 2021, nr. 607.

Gemeentebelastingen - Belasting die enkel de eigenaars treft van gsm-zendmasten of van masten die voor een dergelijk systeem worden gebruikt - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1311.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.6 AC nr. ...

De belastingwet, die bedoeld is om op de belastbare materie geheven te worden, is op die materie van toepassing zoals ze zich in feite voordoet, zonder dat hierbij met het geoorloofde of ongeoorloofde karakter ervan rekening wordt gehouden; de omstandigheid dat op raamprostitutie een gemeentebelasting wordt geheven, kan bij de exploitanten van die activiteit niet de onoverkomelijke overtuiging hebben doen ontstaan dat zij handelden in overeenstemming met de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 825.

Gemeentebelastingen - Misdrijven van het houden van een huis van ontucht of prostitutie en van het exploiteren van ontucht of prostitutie - Gemeentebelasting op de plaatsen van raamprostitutie - (Geen) onoverkomelijke rechtsdwaling

- Artt. 71 en 380 Strafwetboek

C.20.0040.N 14 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211014.1N.3 AC nr. ...

De inwerkingtreding op 1 januari 2007 van het gewijzigde artikel 28, § 3, Gasordonnantie belet niet dat de toepassing van dat artikel onderworpen is aan nadere regels die door de regering moeten worden uitgewerkt en die moeten vaststellen hoe de maximumbegrenzing van artikel 28, § 3, eerste lid, Gasordonnantie in de diverse gemeentelijke belastingreglementen moet worden geïmplementeerd; zolang de regering die nadere regels niet heeft vastgesteld, kan het gewijzigde artikel 28, § 3, Gasordonnantie niet worden toegepast, ook al is deze ordonnantie reeds in werking getreden (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Vergoeding voor wegenisrecht - Begrenzing in de Gasordonnantie - Implementatie in de gemeentelijke belastingreglementen - Uitvoeringsbesluit - Vereiste

- Art. 28 Ordonnantie 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van

Ook al geniet een contractspartij een vrijstelling van een cijns, belasting of taks, zelfs voor verstrekte diensten, door de provincie Vlaams-Brabant, de stad Brussel of de Brusselse gemeenten opgelegd uit hoofde van de concessies of vergunningen welke zij zal verkregen hebben, dan kan die contractspartij aan de leveranciers die haar bevoorraden, niettemin de terugbetaling niet weigeren van een gemeentelijke belasting die opgelegd is aan de netbeheerders als vergoeding voor het wegenisrecht van die netbeheerders en die de netbeheerders aan de leveranciers hebben doorgerekend, wanneer de leveringsovereenkomsten tussen die contractspartij en de leveranciers bepalen dat aan die contractspartij alle belastingen worden doorgerekend (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Vergoeding voor wegenisrecht - Doorrekening wegenisbijdrage aan een contractspartij met fiscale immuniteit

- Art. 11 Wet 17 juni 1953 op de inrichting van het gemeenschappelijk vervoer in de streek van Brussel

F.19.0012.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.7 AC nr. ...

Uit de artikelen 1, 2, 3 en 9 van het belastingreglement volgt dat de eerste vrijstelling, in tegenstelling tot de drie andere, betrekking heeft op de inrichtingen van de stad of van organismen gecreëerd door de stad, of ondergeschikt aan de stad, zonder enige beperking betreffende de inhoud van de publiciteit of de persoon die ze exploiteert.

Gemeentebelastingen - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van het reglement - Gelijkheidsbeginsel - Onlosmakelijk karakter

Gemeentebelastingen - Toepassingsgebied - Belasting geheven op de reclame-inrichtingen in de openbare ruimte of zichtbaar van de openbare ruimte - Vrijstelling - Reclame-inrichtingen van de stad of van organismen gecreëerd door, of ondergeschikt aan de stad

F.20.0159.F 17 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.7 AC nr. ...

Aanplakking moet worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking waardoor de belanghebbenden te allen tijde kunnen kennisnemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de aanplakking is aangeduid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 352.

Gemeentebelastingen - Reglementen en verordeningen - Wijze van bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Gemeentebelastingen - Reglementen en verordeningen - Wijze van bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1131-1, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Hoewel de aantekening in het speciaal daartoe gehouden register het enige toelaatbare bewijs is van de bekendmaking en de datum van bekendmaking van een reglement of van een gemeentelijke verordening, volgt hieruit niet dat die aantekening de regelmatigheid van de aanplakking aantoont (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 352.

Gemeentebelastingen - Reglementen en verordeningen - Bekendmaking door middel van aanplakking - Aantekening in een register van de bekendmaking en de datum van bekendmaking

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Gemeentebelastingen - Reglementen en verordeningen - Bekendmaking door middel van aanplakking - Aantekening in een register van de bekendmaking en de datum van bekendmaking

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.20.0132.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.2 AC nr. ...

Wanneer de belasting wegens haar vast tarief wordt gevestigd op de uitoefening van een economische activiteit, zonder dat hierbij rekening wordt gehouden met de geringste aanwijzing over de omvang van die activiteit, of het nu gaat om oppervlakte, grootte van het personeelsbestand dan wel omzet, leidt het belastingreglement tot de gelijke behandeling van etablissementen die weliswaar dezelfde activiteit uitoefenen, maar zich in situaties bevinden die uit het oogpunt van hun fiscale draagkracht, wezenlijk verschillend zijn.

Gemeentebelastingen - Belasting met vast tarief - Belasting op de uitoefening van een economische activiteit - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.19.0064.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.21 AC nr. ...

Een gemeentelijk belastingreglement op ongeschikt of onbewoonbaar verklaarde woningen en gebouwen dat als doel heeft het verslechteren van de woonkwaliteit in de gemeente tegen te gaan en de strijd aan te binden tegen de verpaupering van buurten, kan niet op wettige wijze voorzien in een vrijstelling voor de houders van een zakelijk recht die slechts beschikken over een enkele ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woning of gebouw en daarin wonen; een dergelijke vrijstelling doorkruist immers het sturend doel dat met dit belastingreglement wordt nagestreefd.

Gemeentebelastingen - Stad Gent - Belasting op ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woningen - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.18.0168.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.1 AC nr. ...

De openbaredomeingoederen van de publiekrechtelijke rechtspersonen en de privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang zijn, uit hun aard, niet aan belasting onderworpen (1). (1) Cass. 23 februari 2018, AR F.16.0102.F, AC 2018, nr. 120, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES, op datum in Pas.

Gemeentebelastingen - Publiekrechtelijke rechtspersonen - Openbaredomeingoederen - Privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Belasting

- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.19.0079.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.2 AC nr. ...

De retributie is de vergoeding die de overheid van bepaalde belastingplichtigen vordert als tegenprestatie voor een bijzondere dienst die ze in hun persoonlijk belang heeft geleverd of voor een rechtstreeks en bijzonder voordeel dat zij hen heeft toegestaan; het bedrag van de retributie moet in een redelijke verhouding staan tot het belang van de verleende dienst, zo niet verliest ze haar karakter van retributie en moet ze als een belasting worden beschouwd (1). (1) Cass. 10 mei 2002, AR C.01.0034.F, AC 2002, nr. 285.

Gemeentebelastingen - Retributie - Begrip

- Art. 173 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.18.0162.N 14 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200514.1N.7 AC nr. ...

Bij het vestigen van een belasting ten laste van de eigenaar of de zakelijk gerechtigde van een onroerend goed is de belastingheffende overheid geen derde in de zin van artikel 1 Hypotheekwet aangezien zij daarbij niet optreedt als houder van een conflicterend zakelijk recht en zij daarbij evenmin verhaalsrechten op het goed uitoefent; hieruit volgt dat deze overheid zich bij het vestigen van de belasting niet kan beroepen op de afwezigheid van overschrijving van de akte houdende overdracht van onroerende zakelijke rechten en zij de belasting dient te vestigen ten laste van de werkelijke eigenaar of zakelijk gerechtigde (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Leegstandsheffing - Koopovereenkomst onroerend goed - Gebrek aan overschrijving op het hypotheekkantoor - Tegenstelbaarheid aan derden - Fiscale administratie - Hoedanigheid

- Art. 1 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

F.18.0164.N 14 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200514.1N.8 AC nr. ...

Met gronderven en gebouwen, die krachtens artikel 518 B.W. onroerend uit hun aard zijn, moeten worden gelijkgesteld de voorwerpen die duurzaam en gewoonlijk met de gronderven en gebouwen verbonden zijn of erin vastzitten; de gemakkelijke verplaatsbaarheid van een voorwerp dat bestemd is om duurzaam op een bepaalde plaats te blijven en aldaar verbonden is met de grond ontneemt aan dat voorwerp niet zijn aard van onroerend goed (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Leegstandsheffing stad Oostende - Wooncontainers - Onroerend goed

- Art. 518 Burgerlijk Wetboek

C.19.0349.N 19 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.1 AC nr. ...

Alleen de bekendmaking door aanplakbrief is bepalend voor het verbindend karakter van een reglement of verordening van de gemeente aangezien deze in beginsel in werking treden de vijfde dag volgend op de bekendmaking; de bekendmaking op de website van de gemeente of via de pers beoogt enkel de toegang van de burger tot de rechtshandelingen van reglementaire aard te bevorderen door een betere verspreiding ervan, maar heeft geen invloed op het verbindend karakter van het reglement of de verordening.

Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking op de website van de gemeente - Invloed op het verbindend karakter

- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

F.18.0054.F 31 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200131.1F.3 AC nr. ...

Hoewel de door een belastingverordening ingevoerde vrijstellingen in essentie een ander doel beogen dan het financieel doel eigen aan alle belastingen, zodat de verantwoording van het non-discriminatoir karakter van die vrijstellingen moet worden beoordeeld op basis van dat doel, en hoewel dat doel uit de aard en de gemeenschappelijke kenmerken van de vrijgestelde feiten of handelingen blijkt, is zulks enkel het geval voor zover die vrijstellingen niet in die mate onlosmakelijk met de overige bepalingen van de verordening verbonden zijn dat de nietigverklaring van die vrijstellingen de nietigverklaring van de gehele verordening zou vereisen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 91.

Gemeentebelastingen - Beginsel van gelijkheid - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van de verordening - Onlosmakelijk karakter

C.18.0384.N 10 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191010.9 AC nr. ...

Uit de artikelen 186 en 187 van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, de artikelen 1 en 3 van het koninklijk besluit van 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden volgt dat het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeenteverordening of -reglement bestaat uit de aantekening ervan in het register dat de gemeentesecretaris speciaal daartoe in de wettelijk voorgeschreven vormen houdt; de handtekening van de gemeentesecretaris op de aantekening van de bekendmaking is eveneens vereist opdat de bekendmaking regelmatig zou zijn en het belastingreglement tegenstelbaar (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Gebrek aan handtekening van de gemeentesecretaris - Tegenstelbaarheid van het belastingreglement - Gemeentelijk belastingreglement - Bekendmaking - Wettelijk bewijs - Register - Aantekening

- Artt. 1 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. 186 en 187 Gemeentedecreet 15 juli 2005

Gemeentebelastingen - Gebrek aan handtekening van de gemeentesecretaris - Tegenstelbaarheid van het belastingreglement - Gemeentelijk belastingreglement - Bekendmaking - Wettelijk bewijs - Register - Aantekening

- Artt. 1 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. 186 en 187 Gemeentedecreet 15 juli 2005

F.18.0056.F 27 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190927.3 AC nr. ...

De discrepantie tussen de dagtekening van de aantekening in het register en die van de bekendmaking vermeld in het register vormt een substantiële onregelmatigheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 483.

Gemeentebelastingen - Gemeentereglement - Bekendmaking - Register - Aantekening - Dagtekening van de bekendmaking - Dagtekening van de aantekening - Discrepantie - Substantiële vorm

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.17.0132.F 27 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190627.4 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van de niet-retroactiviteit van wetten staat eraan niet in de weg dat een voor een belastingjaar opgelegde belasting betrekking heeft op een periode van ononderbroken leegstand van minstens zes maanden die is aangevangen in de loop van het vorige belastingjaar op grond van een vorige verordening.

Gemeentebelastingen - Retroactiviteit - Belastbaar feit - Leegstaand pand - Periode - Aanvang - Aan de verordening voorafgaand begrotingsjaar

- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

F.17.0158.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.5 AC nr. ...

De beoordeling van de vergelijkbaarheid tussen categorieën van personen veronderstelt de beoordeling van de wet of het reglement waarin de onderscheiden behandeling wordt geconcretiseerd en inzonderheid het door de wet- of regelgever nagestreefde doel aan de hand waarvan de rechter de pertinentie van het vergelijkingspunt moet nagegaan; indien de verschillende categorieën van personen niet voldoende vergelijkbaar zijn, kan het verschil in behandeling niet verder worden getoetst aan het gelijkheidsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.17.0156.F 17 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190117.3 AC nr. ...

Uit de artikelen L1133-1 en L1133-2, eerste lid, van het Waals Wetboek van plaatselijke democratie en decentralisatie volgt dat de bekendmaking tot gevolg heeft dat het gemeentereglement waarop zij betrekking heeft, bindend wordt mits, op de dag van die bekendmaking, melding kan worden gemaakt van alle gegevens op grond waarvan het uitvoerbaar kan worden gemaakt (1). (1) Cass. 20 juni 2014, AR F.13.0016.F, AC 2014, nr. 449.

Gemeentebelastingen - Gemeentereglement - Bekendmaking - Uitwerking

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste lid Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Wanneer een reglement van de gemeenteraad onderworpen is aan het bijzondere goedkeuringstoezicht, moet de bekendmaking ervan tegelijk melding maken van het onderwerp van het reglement, de datum van de beslissing van de gemeenteraad waarbij de goedkeuring ervan geschiedde, de plaats waar het door het publiek kan worden ingezien alsook de vermelding van de goedkeuringsbeslissing van de toezichthoudende overheid (1). (1) Cass. 20 juni 2014, AR F.13.0016.F, AC 2014, nr. 449.

Gemeentebelastingen - Bijzonder goedkeuringstoezicht - Inhoud van de bekendmaking - Gemeentereglement - Bekendmaking

- Artt. L 1133-1 en L 1133-2, eerste lid Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.17.0147.F 29 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180629.5 AC nr. ...

Het arrest, dat overweegt dat het hof van beroep had kennisgenomen van de vordering tot nietigverklaring van de initiële aanslag op de grond die reeds door de eerste rechter was aangenomen maar die door het incidenteel beroep werd betwist en, bijgevolg, opnieuw voor dat hof werd aangevoerd en dat het hof van beroep dat incidenteel beroep heeft verworpen om de oorspronkelijke vordering gedeeltelijk aan te nemen op dezelfde grond als de eerste rechter en in dat opzicht zijn beslissing te bevestigen, verantwoordt naar recht zijn beslissing dat de subsidiaire aanslag aan het hof van beroep moest worden voorgelegd; aangezien dat de rechterlijke beslissing is die de nietigverklaring uitspreekt, moest een subsidiaire aanslag binnen de termijn van zes maanden te rekenen van dat arrest aan het hof van beroep worden voorgelegd.

Gemeentebelastingen - Aanslagprocedure - Allerlei - Subsidiaire aanslag - Hoger beroep - Bevoegd gerecht - Beslissing die de termijn doet lopen

- Art. L 3321-12, eerste lid Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0032.N 17 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180517.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

Gemeentebelastingen - Gemeente Koksijde - Belasting op de tweede verblijven - Milieubelasting - Gelijkheidsbeginsel - Verschillende fiscale behandeling bepaalde categorieën - Wijze van verantwoording

In het kader van de beoordeling door de rechter of er voor een door de overheid gemaakt onderscheid tussen belastingplichtigen een objectieve en redelijke verantwoording bestaat, kan van die overheid niet worden gevergd dat zij het bewijs moet leveren dat dit onderscheid of de afwezigheid ervan berust op zekere en vaststaande feiten of dat het gemaakte onderscheid noodzakelijk bepaalde gevolgen heeft; het volstaat dat in redelijkheid blijkt dat er een objectieve verantwoording bestaat of kan bestaan voor het gemaakte onderscheid (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Gemeente Koksijde - Belasting op de tweede verblijven - Milieubelasting - Gelijkheidsbeginsel - Verschillende fiscale behandeling bepaalde categorieën - Wijze van verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.16.0132.F 20 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180420.6 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Gemeentebelastingen - Gemeentebelasting op vertoningen en vermakelijkheden - Belasting berekend op de hieruit verkregen bruto-ontvangsten

Een lokale belasting die, net als de inkomstenbelastingen, inkomsten treft, is verboden omdat de belastbare grondslag dezelfde is; dat is het geval voor een gemeentebelasting op vertoningen en vermakelijkheden die berekend wordt op de hieruit verkregen bruto-ontvangsten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

Gemeentebelastingen - Gemeentebelasting op vertoningen en vermakelijkheden - Belasting berekend op de hieruit verkregen bruto-ontvangsten

- Art. 464, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0218.N 16 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160616.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Gemeentebelastingen - Procedure van ambtshalve aanslag - Facultatief karakter

De gemeenten en provincies zijn niet verplicht om bij gebrek aan aangifte binnen de gestelde termijn of in geval van onjuiste, onvolledige of onnauwkeurige aangifte steeds de procedure van ambtshalve aanslag toe te passen; de omstandigheid dat zulks niet blijkt uit de tekst van een gemeentelijk of provinciaal belastingreglement zelf, vermag hieraan geen afbreuk te doen (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Procedure van ambtshalve aanslag - Facultatief karakter

- Artt. 13, § 1, eerste en tweede lid, en 18 Besluit Provincieraad Oost-Vlaanderen 9 december 2009
- Art. 7, § 1, eerste lid Decr. Vl. 30 mei 2008 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen

---

F.15.0089.N 16 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160616.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Gemeentebelastingen - Bevoegdheid tot belastingheffing - Verboden gelijkaardige belasting - Begrip - Gemeentebelasting op vertoningen en vermakelijkheden

Een lokale belasting die is gesteund op een van de wezenlijke componenten die rechtstreeks de grondslag van de inkomstenbelastingen bepalen, is een verboden gelijkaardige belasting in de zin van artikel 464, 1°, WIB92; een gemeentebelasting op vertoningen en vermakelijkheden die een forfaitaire belasting per toeschouwer oplegt aan de organisatoren indien één van de inkomprijzen of gelijkgestelde inning gelijk aan is of hoger is dan een bepaald bedrag, is niet gevestigd op één van de wezenlijke componenten die rechtstreeks de grondslag van de inkomstenbelastingen bepalen, zoals de bruto-ontvangsten of de omzet, en is bijgevolg geen dergelijke verboden gelijkaardige belasting (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Bevoegdheid tot belastingheffing - Verboden gelijkaardige belasting - Begrip - Gemeentebelasting op vertoningen en vermakelijkheden

- Art. 464, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0039.F 26 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160226.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Gemeentebelastingen - Gemeente Schaarbeek - Onbebouwde gronden palend aan de openbare weg, die voldoende is uitgerust - Belasting - Vrijstelling - Overmacht

Uit de artikelen 1 en 6 van het belastingreglement op de onbebouwde gronden palend aan de openbare weg, die voldoende is uitgerust, goedgekeurd door de gemeente Schaarbeek, volgt niet dat een eigenaar van een onbebouwde grond niet mag aanvoeren dat de belasting niet verschuldigd is wanneer de toestand van zijn grond het gevolg is van overmacht (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ***

Gemeentebelastingen - Gemeente Schaarbeek - Onbebouwde gronden palend aan de openbare weg, die voldoende is uitgerust - Belasting - Vrijstelling - Overmacht

F.13.0125.N 3 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150903.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Gemeentebelastingen - Gemeente Koksijde - Belasting op de tweede verblijven - Grondwettelijkheid

Het verweer van de gemeente Koksijde dat de eigen inwoners van de gemeente bijdragen tot de financiering van de gemeente via de bedragen die de gemeente ontvangt uit het Gemeentefonds of op grond van het Decreet van 13 juli 2001, kan geen redelijke verantwoording uitmaken voor de verschillende behandeling van de eigenaars van een tweede verblijf en de eigen inwoners van de gemeente die niet onderworpen zijn aan een aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting, nu het de Vlaamse overheid is die bijdraagt tot deze vorm van financiering, en dus niet de eigen inwoners van de gemeente (1). (1) Zie concl. van het OM.

Gemeentebelastingen - Gemeente Koksijde - Belasting op de tweede verblijven - Grondwettelijkheid

- Art. 19, §§ 1 en 2 Decreet Vlaamse Gemeenschap 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid

- Artt. 2 en 4 Decreet Vlaamse Gemeenschap 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds

F.14.0149.N 3 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150903.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Gemeentebelastingen - Stad Brussel - Belasting op verwaarloosde gebouwen - Verwaarlozing

Voor de toepassing van het belastingreglement van de stad Brussel op de verwaarloosde gebouwen van 17 oktober 2001 volstaat het dat een gebouw geheel of gedeeltelijk niet bewoond of niet uitgebaat is en is het daarbij onverschillig of het gebouw het voorwerp heeft uitgemaakt van een verklaring van onbewoonbaarheid, als ongezond werd beschouwd of het voorwerp uitmaakt van een bevel tot afbraak (1). (1) Zie concl. OM.

Gemeentebelastingen - Stad Brussel - Belasting op verwaarloosde gebouwen - Verwaarlozing

- Art. 1 Belastingsreglement van de Stad Brussel 17 oktober 2001

F.14.0094.F 4 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150604.3 AC nr. ...

De overmacht die de bewoning van het gebouw belet in de zin van artikel 6 van het gemeentereglement van de gemeente Oudergem van 23 oktober 2003, dat vanaf 1 januari 2004 een belasting op de totaal of gedeeltelijk onbewoonde gebouwen invoert, veronderstelt een omstandigheid buiten de menselijke wil die deze niet kon voorzien of voorkomen (1). (1) Merk op dat het Hof in die belastingaangelegenheid de omschrijving van overmacht overneemt zoals die uit zijn rechtspraak inzake gemeen recht voortvloeit (Cass. 7 maart 2008, AR C.06.0379.F en C.07.0244.F, AC 2008, nr. 160; Cass. 18 september 2000, AR S.00.0016.N, AC 2000, nr. 476; Cass. 28 november 1984, AC 1984-85, nr. 198, en de vermelde referenties. Raadpl. P. VAN OMMESLAGHE, Droit des obligations, dl. II, nr. 970; P. WERY, Droit des obligations, vol. 1, nr. 564 ; D. PHILIPPE, Les clauses de force majeure, d'imprévision et de transfert de risques, in Les clauses applicables en cas d'inexécution des obligations contractuelles, p. 3 e.v.). Dat wordt helemaal duidelijk in het licht van het arrest van het Hof van 26 september 2008, waarin het m.b.t. artikel 39, § 2, van het decreet van de Vlaamse Raad van 22 december 1995, zoals vervangen door artikel 6 van het decreet van 7 juli 1998, oordeelt dat de decreetgever "onbillijke toestanden" wou vermijden en beslist dat "het begrip overmacht, bedoeld in artikel 39, § 2, in een van het gemeen recht afwijkende uitleg dient te worden begrepen waarbij als overmacht reeds kan gelden de leegstand te wijten aan redenen buiten de wil van de houder van het zakelijk recht, van wie redelijkerwijze niet kan verwacht worden dat hij een einde stelt aan de leegstand" (Cass. 26 september 2008, AR C.06.0442.N, AC 2008, nr. 508, met eensluidende conclusie van advocaat-generaal D. Thys). Advocaat-generaal Thys legt de nadruk op de wil van de wetgever, zoals deze uit de parlementaire voorbereiding blijkt: "als voorbeeld van dergelijke gevallen van flagrante onbillijkheid die als overmacht kunnen worden beschouwd, wordt in de memorie van toelichting verwezen naar onverwacht langdurig verblijf in een rusthuis of in het buitenland ingevolge een zending, bouwvergunningen die op zich laten wachten, langlopende gerechtelijke procedures waardoor het houderschap van het zakelijk recht lange tijd precair is (...).Uit de memorie van toelichting blijkt dat deze flagrante onbillijkheden als overmacht worden gekwalificeerd, ofschoon zij vaak geen overmacht uitmaken in de strikt gemeenrechtelijke betekenis ervan (cfr. de artt. 1147 en 1148 B.W.)". De Nederlandstalige rechtsleer haalt dat arrest aan wanneer ze ervan uitgaat dat overmacht zodoende moet worden beoordeeld op een wijze die van het gemeen recht afwijkt, in de zin "dat de administratie de overmacht alleen mag beoordelen aan de hand van het criterium of de leegstand vrijwillig of onvrijwillig is" (S. Huyghe, "De hoven en rechtbanken vernietigen de leegstandsheffingen in geval van leegstand om redenen onafhankelijk van de wil", TFR 2007, p. 169. Zie ook Ph. Haagdorens, "Leegstandsheffing: ontvankelijkheid van een bezwaarschrift en aanwezigheid van overmacht inzake leegstand, getoetst en aanvaard", TFR 2012, p. 320; Th. Lauwers, Regionale belastingen en fiscus, nr. 3.1.6; F. Jacobs, Courrier Fiscal 2011, 345; A. De Visscher, "Overmacht inzake leegstandsheffing voor woningen en gebouwen", TFR 2007, p. 3 e.v.; CB, "La 'force majeure' au sens strict parfois atténuée", Fiscologue 2008/1138, p. 1 e.v.).

Gemeentebelastingen - Belasting op de totaal of gedeeltelijk onbewoonde gebouwen - Overmacht die bewoning belet

C.13.0561.N 22 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150522.3 AC nr. ...

Bij het oordeel of een onroerend goed of een deel ervan hoofdzakelijk is bestemd voor de huisvesting van een gezin of een alleenstaande en dus een woning is in de zin van het besluit van de gemeenteraad van de stad Roeselare van 16 december 2008, mag de rechter de omschrijving in de kadastrale bescheiden slechts in aanmerking nemen als die niet afwijkt van de feitelijke bestemming van het onroerend goed.

Gemeentebelastingen - Stad Roeselare - Belasting op onbewoonde woningen - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 1 Besluit van de Gemeenteraad stad Roeselare 16 dec. 2008 inzake directe belastingen op onbewoonde woningen en de gebouwen buiten gebruik

PROVINCIEBELASTINGEN

F.18.0050.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.1 AC nr. ...

De belasting ten laste van de mobiele telefoonoperatoren wordt gevestigd op de uitoefening van hun economische activiteit van mobiele telefonie op basis van aanwijzingen die losstaan van de gemaakte winst en men heeft als aanwijzingen genomen, de zendpylonen en -masten die op het grondgebied van de provincie zijn geplaatst en voor deze activiteit zijn bestemd.

Provinciebelastingen - Provincie Waals-Brabant - Belastingreglement van 18 december 2008 - Toepassingsgebied - Inning van de belasting op de zendpylonen en -masten voor de mobiele telefonienetwerken

- Artt. 1 en 2 Belastingvordering van 18 december 2008

C.20.0026.F 11 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210311.1F.7 AC nr. ...

Artikel L 2213-3 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie onderwerpt het bindend karakter van de provinciereglementen en -verordeningen enkel aan de bekendmaking ervan in het provinciaal Bulletin (1). (1) Zie GwH, arrrest nr. 146/2020 van 20 november 2020.

Provinciebelastingen - Bindend karakter van de reglementen en verordeningen

- Artt. L 2213-2, tweede lid, en L 2213-3, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.18.0091.N 12 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191212.1N.6 AC nr. ...

De algemene provinciebelasting bedrijven van de provincie Oost-Vlaanderen is niet gestoeld op het kadastraal inkomen of op enige andere wezenlijke component die rechtstreeks de grondslag van de inkomstenbelastingen bepaalt en is derhalve geen gelijkaardige belasting op de grondslag of het bedrag van de in artikel 464, 1° WIB genoemde belastingen; de omstandigheid dat een provinciebelasting alleen kan betaald worden met inkomsten die reeds door de Staat werden belast, heeft niet tot gevolg dat de betrokken provinciebelasting gelijkaardig is aan de in artikel 464,1° WIB92 vermelde inkomstenbelastingen.

Provinciebelastingen - Bevoegdheid tot belastingheffing - Verboden gelijkaardige belasting - Begrip - Algemene provinciebelasting bedrijven Oost-Vlaanderen

- Art. 464, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0186.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.7 AC nr. ...

Niet alleen eigenaars van tweede verblijven die dit tweede verblijf zelf gebruiken, maar ook eigenaars van tweede verblijven die dit tweede verblijf verhuren of door een derde laten gebruiken, genieten rechtstreeks dan wel onrechtstreeks het voordeel van de investeringen die de provincie doet in diverse provinciale voorzieningen; bijgevolg is het, in het licht van het financiële doel van de belastingreglementen op tweede verblijven, niet onredelijk om de eigenaar als belastingplichtige aan te merken en daarbij geen onderscheid te maken tussen eigenaars die het tweede verblijf zelf gebruiken en eigenaars die het tweede verblijf verhuren of door een derde laten gebruiken.

Provinciebelastingen - Tweede verblijf - Eigenaar - Belastingplichtige - Redenen

F.14.0218.N 16 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160616.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Provinciebelastingen - Procedure van ambtshalve aanslag - Facultatief karakter

De gemeenten en provincies zijn niet verplicht om bij gebrek aan aangifte binnen de gestelde termijn of in geval van onjuiste, onvolledige of onnauwkeurige aangifte steeds de procedure van ambtshalve aanslag toe te passen; de omstandigheid dat zulks niet blijkt uit de tekst van een gemeentelijk of provinciaal belastingreglement zelf, vermag hieraan geen afbreuk te doen (1). (1) Zie concl. OM.

Provinciebelastingen - Procedure van ambtshalve aanslag - Facultatief karakter

- Artt. 13, § 1, eerste en tweede lid, en 18 Besluit Provincieraad Oost-Vlaanderen 9 december 2009

- Art. 7, § 1, eerste lid Decr. Vl. 30 mei 2008 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen

C.13.0247.N 3 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150903.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Provinciebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Differentiatie in de tariefstructuur - Wijze van verantwoording - Taak van de rechter

Provinciebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Differentiatie in de tariefstructuur - Wijze van verantwoording

Provinciebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Verschillende behandeling - Wijze van verantwoording

De objectieve en redelijke verantwoording voor de verschillende behandeling van belastingplichtigen in een provinciale belastingverordering kan worden afgeleid uit de aard zelf van de gemaakte differentiatie of uit de context van de belastingverordening of van het bijhorende dossier op grond waarvan de provincieraad besliste tot de invoering van de belasting; wanneer de verantwoording voor de verschillende behandeling van belastingplichtigen niet expliciet is vermeld in de aanhef of de tekst van de getoetste belastingverordening of in de stukken van het dossier dat werd voorgelegd aan de provincieraad, moet de rechter nagaan of de door de provinciale overheid tijdens de procedure aangevoerde verantwoording kan worden afgeleid uit de aard van de gemaakte differentiatie of gedragen wordt door de context van de belastingverordening of van het bijhorende dossier (1). (1) Zie concl. van het OM.

Provinciebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Verschillende behandeling - Wijze van verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 Grondwet 1994

In het raam van de toetsing van een belastingverordening met een differentiatie in de tariefstructuur, aan het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel komt het de rechter niet toe de wenselijkheid of opportuniteit van de tariefstructuur van de belasting te beoordelen; de rechter kan een belastingverordening die in een verminderd tarief voorziet voor een bepaalde categorie van belastingplichtigen niet buiten toepassing laten omdat de overheid niet aantoont dat de verantwoording voor de toepassing van het verminderd tarief niet zou kunnen van toepassing zijn op een andere categorie van belastingplichtigen die onderworpen is aan het standaardtarief, maar moet onderzoeken of de belastingplichtige, die de strijdigheid van de tariefstructuur met het gelijkheidsbeginsel aanvoert, in concreto wordt gediscrimineerd door de toepassing van het standaardtarief omdat hij deel uitmaakt van een categorie die op gelijke gronden de toepassing van het verminderd tarief kan eisen (1). (1) Zie concl. van het OM.

Provinciebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Differentiatie in de tariefstructuur - Wijze van verantwoording - Taak van de rechter

- Artt. 10, 11 en 172 Grondwet 1994

Indien in een provinciale belastingverordening een verminderd tarief wordt bepaald voor een bepaalde categorie van belastingplichtigen, moet die differentiatie in redelijkheid kunnen worden verantwoord door het doel van de belasting; de objectieve en redelijke verantwoording voor een differentiatie in de tariefstructuur houdt niet in dat de overheid die een onderscheid maakt tussen belastingplichtigen het bewijs moet leveren dat dit onderscheid of de afwezigheid ervan noodzakelijk bepaalde gevolgen zou hebben: het volstaat om te kunnen beslissen of het maken van categorieën objectief en redelijk is, dat in redelijkheid blijkt dat er een objectieve verantwoording bestaat voor die categorieën en het verschil in tarief (1). (1) Zie concl. van het OM.

Provinciebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Differentiatie in de tariefstructuur - Wijze van verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 Grondwet 1994

F.14.0056.N 9 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150109.6 AC nr. 25

Het verzoekschrift in cassatie van de belastingplichtige in een procedure waarin hij een hem opgelegde provinciebelasting betwist, moet niet noodzakelijk door een advocaat bij het Hof van Cassatie, maar in elk geval door een advocaat worden ondertekend en neergelegd (1). (1) Zie Cass. 12 december 2008, AR F.07.0035.N, AC 2008, nr. 727, met concl. OM; Cass. 19 oktober 2012, AR F.11.0121.N, arrest niet gepubliceerd.

Provinciebelastingen - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep - Ondertekening

- Art. 11 Wet 24 dec. 1996 betreffende de vestiging en de invordering van de provincie- en gemeentebelastingen
- Art. 378 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSPLEGING

C.20.0366.F 3 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211203.1F.3 AC nr. ...

De reglementaire vereiste van overeenstemming van de datum van bekendmaking met de datum van aantekening maakt deel uit van de vorm van de aantekening, zodat die voorwaarde de grenzen van de door artikel L1133-2, tweede lid, van het wetboek aan de uitvoerende macht gegeven machtiging niet te buiten gaat.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bewijs - Voorwaarde - Overeenstemming van de datum van bekendmaking met de datum van aantekening - Aard van die voorwaarde

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Om als bewijs van bekendmaking van een gemeentereglement te kunnen gelden, moet de aantekening in het speciaal door de gemeentesecretaris gehouden register op de eerste dag van de aanplakking geschieden.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bekendmaking - Bewijs - Aantekening in een speciaal register

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Om als enig toelaatbaar bewijs van bekendmaking van een gemeentereglement of gemeentelijke verordening te kunnen gelden, moet de bij artikel L1133-2 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie voorgeschreven aantekening niet enkel door de gemeentesecretaris maar ook door de burgemeester moet worden ondertekend.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bekendmaking - Bewijsmiddel

- Artt. 1 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.19.0003.F 13 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.1 AC nr. ...

Om als bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement te kunnen dienen, moet de aantekening in het speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register geschieden op de eerste dag van de bekendmaking door aanplakbrief (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2018, AR F.16.0087.F, AC 2018, nr. 27; Cass. 21 mei 2015, AR F.13.0158.F, AC 2015, nr. 328, met concl. van eerste advocaat-generaal Henkes; artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet, van toepassing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vóór de wijziging ervan bij de beschikking van 5 maart 2009.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Reglementen van de gemeenteraad - Bekendmaking - Wijze - Aanplakking - Bewijs van de bekendmaking - Aantekening in een speciaal register waaruit de bekendmaking en de datum van bekendmaking blijkt - Datum van de aantekening

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

F.17.0148.F 20 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181220.7 AC nr. ...

In de zin van artikel L 1133-1 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie, dat de bekendmaking van de gemeentelijke reglementen en verordeningen bij aanplakking voorschrijft, moet aanplakking worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking waardoor de belanghebbenden te allen tijde kennis kunnen nemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de bekendmaking is aangeduid (1). (1) Cass. 10 september 1992, AR F1192F, AC 1992, nr. 603; zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 729.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

C.17.0604.F 8 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181108.10 AC nr. ...

Uit artikel L1133-1 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie, dat voorziet in de bekendmaking van de gemeentereglementen en -verordeningen bij aanplakking, volgt niet dat deze permanent ter inzage van het publiek moet worden gehouden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 618.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Verordening - Bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

De bij artikel L1133-2 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie voorgeschreven aantekening in een register vormt het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement of -verordening (1). (1) Cass. 21 mei 2015, AR F.13.0158.F, AC 2015, nr. 328; Cass. 21 mei 2015, AR F.14.0098.F, AC 2015, nr. 329; Cass. 14 september 2009, AR C.08.0340.F, AC 2009, nr. 497.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Verordening - Bekendmaking - Bewijs - Bewijsmiddel

- Art. L 1133-2, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Het bij artikel L1133-2, tweede lid, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie voorgeschreven register, waaruit de bekendmaking en de datum van bekendmaking van de gemeentereglementen en -verordeningen blijkt, dient niet vooraf te worden ingebonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 618.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Verordening - Bekendmaking - Bewijs - Register van bekendmaking - Inbinden

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. L 1133-2, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.16.0054.F 15 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170615.16 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Rechtspleging - Niet van ambtswege gevestigde belasting - Bezwaar - Beslissing van het gemeentecollege - Geen beslissing - Betwisting voor de rechtbank van eerste aanleg - Termijn - Aanvang

Uit het onderling verband tussen artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek en de artikelen L3321-10, eerste en tweede lid, alsook L 3321-11 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie volgt dat, bij ontstentenis van een beslissing van het gemeentecollege dat kennis genomen heeft van een bezwaar tegen een belasting die niet van ambtswege werd gevestigd, de betrokken belastingplichtige de betwisting betreffende de toepassing van het gemeentelijk belastingreglement aanhangig mag maken bij de rechtbank van eerste aanleg, zodra de termijn van zes maanden te rekenen van de datum van ontvangst van dat bezwaar is verstreken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

Rechtspleging - Niet van ambtswege gevestigde belasting - Bezwaar - Beslissing van het gemeentecollege - Geen beslissing - Betwisting voor de rechtbank van eerste aanleg - Termijn - Aanvang

- Artt. L 3321-10, eerste en tweede lid, en L 3321-11 Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

F.15.0148.F 17 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160617.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Bezwaar - Administratieve beslissing - Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Voorwerp

Uit de artikelen 569, eerste lid, 32°, en tweede lid, alsook 1385decies en 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek, en uit de artikelen 10, eerste en tweede lid, en 11 van de wet van 24 december 1996 betreffende de vestiging en de invordering van de provincie- en gemeentebelastingen volgt dat, inzake gemeentebelastingen, de rechter kennisneemt van de geschillen betreffende de toepassing van de gemeentelijke belastingverordeningen en dat, hoewel eerst het bezwaar tegen de gemeentebelasting voor het college van burgemeester en schepenen moet worden ingediend voordat de voor hem gebrachte rechtsvordering kan worden toegelaten, het niet de eventueel op dat bezwaar gewezen administratieve beslissing is die het voorwerp uitmaakt van de rechtsvordering maar de belasting die met toepassing van de belastingverordening werd gevestigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Bezwaar - Administratieve beslissing - Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Voorwerp

---

F.13.0158.F 21 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150521.14 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking - Bewijs

Uit de artikelen 112 en 114 van de Nieuwe Gemeentewet, gecombineerd met de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden, volgt dat het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeenteverordening of –reglement bestaat in de aantekening in het speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. ... . Het Hof heeft dezelfde dag, in de zaak F.14.0098.F, over die aangelegenheid een arrest gewezen dat dezelfde regel stelt (andersluidende concl. OM).

Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking - Bewijs

- Artt. 1 en 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

GENEESKUNDE

ALGEMEEN

C.19.0207.N 3 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.2 AC nr. ...

Ingevolge artikel 35, § 4, ZIV-wet zijn, behoudens andersluidende bepaling, de kosten van materiaal en medische verbruiksgoederen die onrechtstreeks verbonden zijn aan de uitvoering van een in artikel 34, van dezelfde wet, bedoelde verstrekking, opgenomen in het honorarium, ook al blijkt dat niet uitdrukkelijk uit de omschrijving van de toepassingsregelen van de bedoelde verstrekking.

Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Toegankelijkheid gezondheidszorg - Verzorging patiënt - Nomenclatuur - Honorarium - Kosten - Aanrekening aan patiënt

- Art. 35, § 4 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 34 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.17.0649.N 6 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210906.3N.6 AC nr. ...

Overeenkomsten tussen artsen waarbij wordt overeengekomen dat door de ene infrastructuur en diensten ter beschikking worden gesteld en dat de ander een bepaald percentage van zijn ereloon afstaat als forfaitaire gebruiksvergoeding, zijn als dusdanig niet verboden door de artikelen 17, eerste lid, en 18 Wet Gezondheidsberoepen op voorwaarde dat het bedrag van het ereloon dat wordt afgestaan in een redelijke verhouding staat ten opzichte van de verleende tegenprestaties (1). (1) Artt. 17 en 18 Wet Gezondheidsberoepen zoals van toepassing voor het Koninklijk Besluit van 10 mei 2015 houdende coördinatie van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

Algemeen - Overeenkomst - Ereloon - Afstand - Forfaitaire gebruiksvergoeding

- Art. 17, al. 1er et 18 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

C.20.0383.N 6 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210906.3N.5 AC nr. ...

Een ziekenhuis is, voorafgaand aan de tussenkomst van een bij hem werkzame arts, ertoe gehouden uit eigen beweging aan een patiënt, met het oog op het verlenen van diens toestemming, informatie te verstrekken over het al dan niet geconventioneerde statuut van de arts en de financiële gevolgen van diens tussenkomst, zonder dat van de patiënt een specifiek optreden mag worden vereist om kennis te nemen van die informatie.

Algemeen - Arts - Ziekenhuis - Ziekenhuisgeneesheer - Informatieplicht - Patiënten - Rechten - Conventionering

- Art. 30 Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen 7 augustus 1987

- Art. 8, § 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

C.19.0407.F 8 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201008.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 5 Wet Medische Ongevallen volgt niet dat de door het slachtoffer geleden tijdelijke arbeidsongeschiktheid een volledige arbeidsgeschiktheid moet zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 616.

Algemeen - Medisch ongeval zonder aansprakelijkheid - Medische schade - Slachtoffer - Tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Omvang

- Art. 5 Wet 31 maart 2010 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg

Uit artikel 4 en artikel 5, 2°, Wet Medische Ongevallen volgt dat de schade die werd veroorzaakt door een medisch ongeval zonder aansprakelijkheid, ernstig genoeg is wanneer de patiënt is getroffen door een tijdelijke arbeidsongeschiktheid gedurende minstens zes opeenvolgende maanden of zes niet-opeenvolgende maanden over een periode van twaalf maanden, die zich zonder het medisch ongeval niet zou hebben voorgedaan zoals ze heeft plaatsgehad; de rechter beoordeelt in feite of de tijdelijke arbeidsongeschiktheid van de patiënt haar oorsprong in het medisch ongeval vindt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 616.

Algemeen - Medisch ongeval zonder aansprakelijkheid - Medische schade - Ernst - Tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Oorzakelijk verband

- Artt. 4 en 5, 2° Wet 31 maart 2010 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg

Algemeen - Medisch ongeval zonder aansprakelijkheid - Medische schade - Ernst - Tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Oorzakelijk verband - Rechter - Feitelijke beoordeling

- Artt. 4 en 5, 2° Wet 31 maart 2010 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg

C.19.0041.N 10 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200210.3N.10 AC nr. ...

Uit het geheel van artikel 144, §1 en §3, 2° en artikel 145, §1 en §2 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen en de wetsgeschiedenis volgt dat de algemene regeling bedoeld in artikel 144 van voormelde wet een algemeen kader bepaalt waarbinnen, in een schriftelijke individuele overeenkomst, de concrete individuele rechten en verplichtingen van de ziekenhuisarts en de beheerder worden bepaald, zodat in de schriftelijke individuele overeenkomst niet van de algemene regeling kan worden afgeweken (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Arts - Ziekenhuis - Ziekenhuisgeneesheer - Algemene regeling - Individuele overeenkomst - Verhouding

C.19.0093.N 7 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191007.2 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 5, 2° van de wet van 31 maart 2010 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg blijkt niet dat, anders dan uit de door de wet gebruikte bewoordingen volgt, de tijdelijke arbeidsongeschiktheid waardoor het slachtoffer moet getroffen zijn opdat er sprake zou zijn van een voldoende ernstige schade, een volledige of algehele arbeidsongeschiktheid moet zijn (1). (1) Zie deels gelijkluidende concl. OM.

Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Vergoeding van schade als gevolg van de gezondheidszorg - Tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Aard

C.16.0081.N 27 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190527.2 AC nr. ...

Uit artikel 130, § 1, eerste lid, § 3, 4°, artikel 131, § 1, §2, en de wetsgeschiedenis volgt dat de algemene regeling bedoeld in artikel 130 Ziekenhuiswet 1987 een algemeen kader bepaalt waarbinnen in een schriftelijke individuele overeenkomst de concrete individuele rechten en verplichtingen van de ziekenhuisgeneesheer en de beheerder worden bepaald en dat bij gebrek aan concretisering in een schriftelijke individuele overeenkomst, het niet mogelijk is zich op de algemene regeling te beroepen om rechtstreeks verplichtingen te scheppen in hoofde van de ziekenhuisgeneesheer.

Algemeen - Ziekenhuis - Ziekenhuisarts - Rechtsverhouding - Algemene regeling - Individuele overeenkomst

C.15.0356.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.2 AC nr. ...

De bepalingen van de wet van 7 augustus 1987 op de ziekenhuizen, inzake de procedure van afzetting van een ziekenhuisarts, zijn van dwingend recht in het voordeel van de ziekenhuisarts; de niet-naleving ervan leidt tot de relatieve nietigheid van de afzetting (1). (2). (1) Zie concl. OM. (2) Cass. 9 februari 2009, AR C.07.0348.F, AC 2009, nr.103.

Algemeen - Ziekenhuis - Beheerder - Medische Raad - Advies - Ziekenhuisgeneesheer - Afzetting - Dwingende wet

C.16.0265.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.3 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 15, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen, artikel 35, eerste lid, van de wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen, de artikelen 17novies, 91, 130, 132, §1, 133, 135, 140, 141 van de wet van 7 augustus 1987 op de ziekenhuizen en de artikelen 30, 98, 144, 146, § 1, 147, 149 en 155 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen, volgt dat het ziekenhuis dat de honoraria krachtens de hem wettelijk toegewezen exclusieve bevoegdheid centraal int, daarbij in eigen naam en voor eigen rekening optreedt (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Koninklijk Besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen, vóór het werd gecoördineerd bij KB van 10 mei 2015.

Algemeen - Ziekenhuisfactuur - Centrale inning - Ziekenhuis - Hoedanigheid

C.15.0213.N 20 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.1 AC nr. ...

Artikel 1 van het koninklijk besluit van 14 september 1984 tot vaststelling van de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen dat de algemene bepalingen bevat, bepaalt niet dat tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, de in de nomenclatuur bepaalde honoraria alle kosten dekken die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden zijn aan de uitvoering van een in de nomenclatuur opgenomen verstrekking; een dergelijke regel volgt ook niet uit de voormelde in randnummer 1 aangehaalde wettelijke bepalingen; hieruit volgt dat het in de nomenclatuur bepaalde honorarium slechts de kosten van materiaal en medische verbruiksgoederen dekt, voor zover dit blijkt uit de omschrijving van de toepassingsregelen van de bedoelde verstrekking; de Nomenclatuur van de Geneeskundige Verstrekkingen is immers van openbare orde en moet strikt worden geïnterpreteerd.

Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Nomenclatuur - Regelgeving - Aard - Openbare orde

Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Toegankelijkheid gezondheidszorg - Verzorging patiënt - Nomenclatuur - Honorarium - Kosten - Aanrekening aan patiënt

Of de verzekering voor geneeskundige verzorging al dan niet tussenkomt in de kosten van een bepaalde geneeskundige verstrekking wordt uitsluitend bepaald door de ZIV-wet en haar uitvoeringsbesluiten; artikel 154 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen is daaraan vreemd.

Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Geneeskundige verstrekkingen - Tussenkomst in de kosten - Toepasselijke regelgeving

Uit artikel 100 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen volgt dat het budget van financiële middelen uitsluitend kosten dekt die verband houden met de verstrekking van zorgen aan patiënten die in het ziekenhuis verblijven, met inbegrip van een verblijf bij wijze van daghospitalisatie; kosten van ambulante behandeling van patiënten die niet in het ziekenhuis zijn opgenomen, worden niet door het budget van financiële middelen gedekt.

Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Geneeskundige verstrekkingen - Verblijf in ziekenhuis - Daghospitalisatie - Ambulante behandeling - Onderscheid

C.13.0032.F 30 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.8 AC nr. ...

De artikelen 125, 7°, 126, § 1, en 126, § 3, van de op 7 augustus 1987 gecoördineerde wet op de ziekenhuizen zijn van dwingend recht voor de ziekenhuisgeneesheren en de schending ervan leidt tot de relatieve nietigheid van de uitgesproken afzetting (1). (1) Zie Cass. 24 januari 2005, AR C.03.0360.N, AC 2005, nr. 47; Cass. 9 februari 2009, AR C.07.0348.F, AC 2009, nr. 103.

Algemeen - Ziekenhuisgeneesheer - Afzetting - Procedure - Aard van de bepalingen

- Artt. 125, 7°, 126, § 1, en 126, § 3 Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen 7 aug. 1987

C.13.0524.F 16 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150216.1 AC nr. 115

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Geneesheer - Hospitalisatie - Individuele kamer - Gemeenschappelijke kamer - Onderscheid - Forfaitaire honoraria - Supplementen - Wet 10 juli 2008 - Artikel 152, § 5

Het nieuwe artikel 152, § 5, van de Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen van 10 juli 2008, heeft vanaf 1 januari 2013 een onderscheid ingevoerd tussen de opname in een gemeenschappelijke kamer of tweepatiëntenkamer en een individuele kamer, door aan de bewoordingen "forfaitaire honoraria", die in het vroegere artikel 152, § 7, gebruikt zijn, een verschillende inhoud te geven volgens het type opname; bijgevolg kan artikel 26, wet 27 december 2012, dat het vroegere artikel 152, § 7 door artikel 152, § 5, heeft vervangen, geen uitleggende draagwijdte hebben betreffende het voornoemde oude artikel 157, § 7 (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Algemeen - Geneesheer - Hospitalisatie - Individuele kamer - Gemeenschappelijke kamer - Onderscheid - Forfaitaire honoraria - Supplementen - Wet 10 juli 2008 - Artikel 152, § 5

- Art. 154 KB 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994
- Art. 57, §§ 6 en 7 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- zoals ingevoegd bij art. 26 Wet 27 december 2012 houdende diverse bepalingen inzake de toegankelijkheid van de gezondheidzorg
- Artt. 152, § 7 oud en 152, § 5 Gecoördineerde Wet 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

ALLERLEI

C.19.0343.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.79 AC nr. ...

Wanneer de benadeelde aanvoert dat hij schade heeft geleden doordat de arts heeft nagelaten hem bepaalde informatie te verschaffen, moet hij niet alleen bewijzen dat de arts hem de informatie daadwerkelijk had moeten geven, maar ook dat hij dat niet heeft gedaan (1). (1) Cass. 11 januari 2019, AR C.18.0210.N, AC 2019, nr. 15 met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier, toen advocaat generaal.

Allerlei - Patiëntenrechten - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Allerlei - Patiëntenrechten - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0400.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.6 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 139, § 1, van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen is het lid dat geen stem uitbrengt een stemgerechtigd lid met wie rekening moet worden gehouden voor de berekening van de tweederdemeerderheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 261.

Allerlei - Ziekenhuisarts - Afzetting - Medische Raad - Stemming - Berekening van de tweederdemeerderheid

- Artt. 139, §§ 1 tot 3, en 140 Gecoördineerde Wet 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

P.14.1799.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.1 AC nr. 333

Aangezien het materieel bestanddeel van het misdrijf omschreven in artikel 1 Besluit Poliomyelitis bestaat uit het niet-naleven van de in die bepaling omschreven verplichting tot inenting tegen poliomyelitis, kan het misdrijf in België worden gelokaliseerd wanneer de nakoming ervan in België diende te gebeuren; dit is het geval wanneer de persoon die het recht van bewaring of de voogdij uitoefent over kinderen die in de loop van de in artikel 1 Besluit Poliomyelitis omschreven periode in België hebben verbleven en op de lijst zijn opgenomen, zich in België heeft gevestigd (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Besluit Poliomyelitis - Verplichting tot vaccinatie - Strafbaarstelling - Misdrijf - Materieel bestanddeel - Lokalisatie van het misdrijf - Toepassing

- Artt. 1, 3 en 8 KB 26 oktober 1966 waarbij de inenting tegen poliomyelitis verplicht gesteld wordt
- Art. 1, eerste lid, 1° Wet 1 september 1945

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

Allerlei - Besluit Poliomyelitis - Verplichting tot vaccinatie - Strafbaarstelling - Misdrijf - Materieel bestanddeel - Lokalisatie van het misdrijf - Toepassing

Allerlei - Besluit Poliomyelitis - Verplichting tot vaccinatie - Personen op wie de verplichting rust

De verplichting tot vaccinatie van kinderen rust op de in artikel 7 Besluit Poliomyelitis bedoelde personen die in België verblijven en wier kinderen op de in artikel 3 Besluit Poliomyelitis bedoelde lijst werden opgenomen; de aanwezigheid van het kind in België tijdens de volledige door artikel 1 Besluit Poliomyelitis aangeduide periode is hiervoor niet vereist, maar het volstaat dat het kind zich tijdens deze periode op enig ogenblik in België bevindt en op de voormelde lijst is ingeschreven (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Besluit Poliomyelitis - Verplichting tot vaccinatie - Personen op wie de verplichting rust

- Artt. 1, 3 en 8 KB 26 oktober 1966 waarbij de inenting tegen poliomyelitis verplicht gesteld wordt
- Art. 1, eerste lid, 1° Wet 1 september 1945

C.15.0069.F 14 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160314.3 AC nr. ...

Het arrest mocht naar recht beslissen dat de overleden patiënt meermaals, mondeling en schriftelijk de wil heeft uitgedrukt elke relatie met zijn moeder definitief te verbreken, hij die doelstelling uiteindelijk heeft bereikt, en hij aldus op ondubbelzinnige wijze zijn uitdrukkelijke wil heeft geuit zich te verzetten tegen elke inmenging van zijn moeder in zijn persoonlijke levenssfeer en tegen elke toegang van laatstgenoemde tot zijn persoonlijke gegevens, zelfs na zijn overlijden.

Allerlei - Medisch dossier - Recht van inzage - Verwanten - Patiënt - Verzet - Wettelijkheid

- Art. 9, § 4 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

BEROEPSORDEN

C.25.0262.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer het verzoek tot wraking geen enkele grief aanvoert tegen de personen wier wraking wordt gevorderd, vormt dit verzoek geen vordering tot wraking; het gaat om een akte die er slechts de schijn van heeft, maar, gelet op, in voorkomend geval, de in dit geval reeds verstreken termijnen van de tuchtprocedure, een middel vormt dat bedoeld is om de rechtsgang te verlammen; dit verzoek tot wraking vormt bijgevolg proceduremisbruik en heeft om die reden geen enkele opschortende werking (1). (1) Zie Cass. 20 december 2022, AR P.22.0815.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.24 ; Cass. 9 april 2024, AR P.24.0352.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.8.

Beroepsorden - Tuchtprocedure - Raad van beroep van de Orde der artsen - Verzoek tot wraking - Verzoekschrift dat geen enkele grief aanvoert tegen de personen wier wraking wordt gevorderd - Niet-ontvankelijkheid van het verzoek - Verlamming van de tuchtprocedure - Proceduremisbruik - Gevolg

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.25.0228.N 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.8 AC nr. ...

Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat iedere rechter kan worden gewraakt wegens wettige verdenking en wettige verdenking in de zin van deze bepaling veronderstelt dat een rechter niet in staat is op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen in de zaak of dat bij de partijen en de publieke opinie gewettigde twijfel bestaat over zijn geschiktheid om op die wijze uitspraak te doen waarbij die twijfel objectief moet gerechtvaardigd zijn aangezien de rechter ten opzichte van de partijen of derden niet de indruk mag wekken dat hij ongeschikt is om te oordelen met de nodige onafhankelijkheid of onpartijdigheid; wettige verdenking kan evenwel niet worden afgeleid uit de enkele omstandigheid dat een magistraat zitting heeft gehouden in een andere zaak dan deze waarop de wraking betrekking heeft en dat hij een beslissing heeft genomen waarmee de wrakende partij het oneens is.

Beroepsorden - Raad van beroep van de Orde der artsen - Wraking - Wettige verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Begrip - Uitspraak gedaan in een andere zaak - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.25.0229.F 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAC.2 AC nr. ...

De vordering tot wraking die tegen een lid van de raad van beroep van de Orde der artsen wordt ingesteld, terwijl die persoon niet langer deel uitmaakt van die raad, heeft geen bestaansreden (1). (1) Zie Cass. 28 april 2017, AR C.17.0235.N, AC 2017, nr. 297.

Beroepsorden - Raad van beroep van de Orde der artsen - Lid - Vordering tot wraking - Voorwaarde

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

D.23.0005.F 10 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.2 AC nr. ...

De provinciale raad van de Orde der artsen van de provincie Henegouwen beraadslaagt op geldige wijze zodra tien van zijn stemgerechtigde leden aanwezig zijn die alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond.

Beroepsorden - Tuchtzaken - Orde der artsen van de provincie Henegouwen - Beraadslaging van de provinciale raad - Geldigheid - Voorwaarde

- Art. 4, § 1 KB 28 december 1972 tot vaststelling van de regelen betreffende de verkiezing van de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad van de Orde der artsen
- Art. 3, § 1, 6° KB 28 december 1972 tot vaststelling van de regelen betreffende de verkiezing van de leden van de provinciale raden, de raden van beroep en de nationale raad van de Orde der artsen
- Art. 3, eerste lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren
- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Op voorwaarde dat het vonnis is gewezen door het voorgeschreven aantal rechters en deze alle zittingen van de zaak hebben bijgewoond, vereist artikel 779 Gerechtelijk Wetboek niet daarenboven dat alle rechters die de zittingen van de zaak hebben bijgewoond aan de beraadslaging deelnemen.

Beroepsorden - Tuchtzaken - Orde der artsen van de provincie Henegouwen - Beraadslaging van de provinciale raad - Geldigheid - Voorwaarde - Gevolg

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

D.20.0011.F 29 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211029.1F.1 AC nr. ...

Krachtens de devolutieve werking van het hoger beroep moet de raad van beroep die de beslissing van de provinciale raad om aan de zaak geen gevolg te geven vernietigt, zelf beslissen om hetzij aan de zaak geen gevolg te geven, hetzij een aanvullend onderzoek te bevelen, hetzij de arts te doen verschijnen, en in laatstgenoemd geval moet de raad, die van de vervolging kennisneemt, over de grond van de zaak uitspraak doen.

Beroepsorden - Orde der artsen - Raad van beroep - Annulering van een beslissing van de provinciale raad

- Art. 24, derde lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren
- Art. 1068 Gerechtelijk Wetboek

D.21.0007.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.5 AC nr. ...

Artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek is enkel van toepassing in de zaken als bedoeld in het tweede lid van dat artikel, waartoe de rechtspleging voor de raad van beroep van de Orde der Artsen niet behoort (1). (1) Cass. 7 juni 2021, AR C.20.0237.F, AC 2021, nr. 412.

Beroepsorden - Orde der Artsen - Tuchtzaken - Rechtspleging - Raad van beroep - Wijze van kennisgeving van de beslissing

- Art. 792, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Van de beslissingen van de raad van beroep van de Orde der Artsen die, krachtens artikel 33 van het koninklijk besluit van 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren, aan de betrokken arts moeten worden betekend, moet aan laatstgenoemde geen origineel worden overhandigd.

Beroepsorden - Orde der Artsen - Tuchtzaken - Rechtspleging - Raad van beroep - Beslissingen - Verplichting tot kennisgeving - Vorm

- Art. 33 KB 16 februari 1970

Wanneer een opeenvolging van herhaaldelijke wrakingen zonder echte nuttige bewijsvoering getuigt van eenzelfde wil om het verloop van de tuchtprocedure te vertragen of zelfs stelselmatig te verhinderen, heeft de nieuwe vordering tot wraking, ingediend terwijl het Hof al twee vorderingen van dezelfde strekking heeft verworpen, een louter dilatoir karakter en vormt het geen verzoek tot wraking maar een akte die daarvan slechts de schijn heeft met het doel om de rechtsgang te verlammen, zodat een dergelijk verzoekschrift een misbruik van de rechtspleging inhoudt dat niet noopt tot het verrichten van de door de artikelen 836 tot 838 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven vormvereisten (1). (1) Zie Cass. 4 september 2019, AR P.19.0935.F, AC 2019, nr. 434.

Beroepsorden - Orde der Artsen - Tuchtzaken - Wraking - Opeenvolging van vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang - Rechtsmisbruik

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

D.21.0005.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6 AC nr. ...

Het ontbreken van een poging tot verzoening heeft niet tot gevolg dat de rechtspleging en de veroordeling van de eiser die hieruit voortvloeit, door nietigheid zijn aangetast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568.

Beroepsorden - Arts - Tuchtprocedure - Klacht - Geen poging tot verzoening

- Art. 20, § 1, derde lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

C.17.0649.N 6 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210906.3N.6 AC nr. ...

De rechter is niet gebonden door de regels die vervat liggen in de code van geneeskundige plichtenleer, die geen kracht van wet hebben aangezien de code niet verbindend is verklaard (1). (1) Cass. 31 mei 2017, AR P.17.0388.F, AC 2017, nr. 362.

Beroepsorden - Orde van Geneesheren - Code van geneeskundige plichtenleer - Geen verbindende kracht

- Art. 15, § 1, tweede lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

D.19.0016.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.35 AC nr. ...

Geen van de sancties bepaald in artikel 16 van de Artsenwet, ook al moeten ze op hun evenredigheid kunnen worden getoetst, zijn te aanzien als behandelingen of straffen in de zin van artikel 3 EVRM (1). (1) Cass. 26 oktober 2017, AR D.17.0001.N, arrest niet gepubliceerd.

Beroepsorden - Orde der artsen - Tuchtsancties - Aard

Het staat de provinciale raad van de Orde der artsen vrij de geschrapte geneesheer terug in te schrijven op de lijst, zodat de omstandigheid dat een arts wegens bepaalde tuchtrechtelijke inbreuken wordt geschrapt van de lijst der Orde niet belet dat de betrokkene wegens andere tuchtrechtelijke inbreuken wordt geschorst in het recht de geneeskunde uit te oefenen (1). (1) Zie Cass. 31 januari 1986, AR 4929 en 4937, AC 1985-86, nr. 344.

Beroepsorden - Orde der artsen - Tuchtsanctie van schrapping - Herinschrijving op de lijst - Tuchtsanctie van schorsing

- Artt. 6, 1°, en 16, eerste lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

P.20.0344.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.9 AC nr. ...

De strafrechtelijk gesanctioneerde geheimhoudingsplicht die overeenkomstig artikel 30 KB nr. 79 rust op de leden van de provinciale raden, van de raden van beroep en van de nationale raad, en alle personen die, in welke hoedanigheid ook, deelnemen aan de werking van de Orde, heeft tot doel te waarborgen dat zij die aan deze organen vertrouwelijke mededelingen doen, mogen aannemen dat die mededelingen vertrouwelijk blijven; deze geheimhoudingsplicht is evenwel niet absoluut en ze belet niet dat indien uit de mededelingen aanwijzingen blijken dat door een arts een inbreuk werd gepleegd op de regelgeving inzake de ziekte en invaliditeitsuitkering deze informatie door de voormelde organen wordt bezorgd aan een arts-inspecteur van de dienst voor de geneeskundige evaluatie en controle van het RIZIV.

Beroepsorden - Orde der geneesheren - Beroepsgeheim - Verplichting tot geheimhouding - Artikel 30 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de orde der geneesheren

C.19.0067.F 14 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190314.11 AC nr. ...

Het verzoek tot onttrekking van de zaak aan de raad van beroep van de Orde der artsen die het Frans als voertaal heeft, is niet ontvankelijk, aangezien uit de wet blijkt dat er slechts één dergelijke raad bestaat en de verwijzing naar een andere raad van beroep die het Frans als voertaal heeft, bijgevolg wettelijk onmogelijk is (1). (1) Cass. 14 juni 2013, AR C.13.0170.N, AC 2013, nr. 373; Cass. 26 februari 2009, AR C.09.0011.F, AC 2009, nr. 160.

Beroepsorden - Orde der artsen - Raad van beroep die het Frans als voertaal heeft - Verwijzing naar een andere raad van beroep - Wettelijke onmogelijkheid

- Art. 658 Gerechtelijk Wetboek

D.17.0014.N 1 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180301.6 AC nr. ...

De beslissing van de raad van beroep van de Orde der artsen, waarbij aan een arts de sanctie van de schrapping op de lijst van de Orde wordt opgelegd, die vermeldt dat ze werd gewezen met meerderheid van de stemmen van de bij de beraadslaging aanwezige leden, laat niet toe uit te maken of de beslissing werd genomen bij meerderheid van stemmen dan wel bij de door artikel 32, tweede lid, van het KB van 6 februari 1970 vereiste meerderheid van minstens twee derden der stemmen en laat derhalve het Hof niet toe zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen (1). (1) Cass. 21 december 2012, AR D.12.0011.N, AC 2012, nr. 706.

Beroepsorden - Raad van beroep - Arts - Schrapping op de lijst van de Orde - Vereiste meerderheid van minstens twee derde der stemmen - Wettigheidstoezicht door het Hof

- Artt. 26, tweede lid, en 32, eerste en tweede lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren

D.16.0002.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.6 AC nr. ...

Een tuchtvervolging kan bij de provinciale raad van de Orde der artsen enkel rechtsgeldig aanhangig worden gemaakt door een regelmatige beslissing tot verwijzing van het orgaan van telastlegging van die raad.

Beroepsorden - Orde der artsen - Beslissing tot verwijzing van de provinciale raad van de Orde der artsen - Aanhangigmaking van de zaak bij de provinciale vonnisraad

- Art. 24, tweede en derde lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren
- Art. 20, § 1 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

Wanneer de raad van beroep, die niet regelmatig van de zaak heeft kennisgenomen, de beslissing vernietigt op grond waarvan de provinciale raad de geneesheer naar de vonnisraad verwijst, kan hij niet over de zaak zelf uitspraak doen.

Beroepsorden - Orde der artsen - Onregelmatigheid van de beslissing tot verwijzing - Beslissing van de provinciale vonnisraad - Hoger beroep - Raad van beroep - Vernietiging van de beslissing tot verwijzing en van de beslissing over de zaak zelf

- Art. 24, tweede en derde lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren
- Art. 20, § 1 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

D.15.0011.F 27 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151127.2 AC nr. ...

Artikel 1068, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing op de raad van beroep van de Orde der geneesheren (1). (1) Cass. 20 december 2001, AR C.01.0088.N, AC 2001, nr. 715.

Beroepsorden - Orde der geneesheren - Tucht - Hoger beroep - Toepasselijke bepaling

- Artt. 2 en 1068 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de raad van beroep een beslissing van de eerste rechter vernietigt, dient die raad zelf uitspraak te doen over de gevolgen die moeten worden gegeven aan het geschil waarvan hij heeft kennisgenomen (1). (1) Zie Cass. 18 juni 1976, AC 1976, 1164.

Beroepsorden - Orde der geneesheren - Tucht - Hoger beroep - Vernietiging van een bestreden beslissing

- Artt. 2 en 1068 Gerechtelijk Wetboek

GENEESMIDDELEN (VERDOVENDE MIDDELEN INBEGREPEN)

P.22.0020.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.5 AC nr. ...

Het misdrijf van het "gemakkelijker maken" van het gebruik van de in artikel 2bis, § 1, Drugswet genoemde stoffen "door enig ander middel" dan het verschaffen van een lokaal, zoals omschreven in artikel 3, § 2, Drugswet, vereist enkel dat de dader op de hoogte is van het druggebruik en dat hij dit gebruik op eender welke wijze vergemakkelijkt door zijn niet-gerechtvaardigde toedoen of gebrek aan optreden; aldus is voor het bewezen verklaren van dat misdrijf niet vereist dat de dader enig bijzonder opzet zou hebben en moet de dader niet hebben getracht de gebruiker te overhalen of hebben aangemoedigd om drugs te gebruiken (1). (1) Zie Cass. 21 mei 2002, AR P.01.0332.N, AC 2002, nr. 308, RW 2004-2005, nr. 16, p. 620.

Geneesmiddelen (verdovende middelen inbegrepen) - Verdovende middelen - Misdrijf - Het vergemakkelijken van het gebruik van door de Drugswet genoemde stoffen - Moreel bestanddeel

- Art. 3, § 2 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.14.0797.N 8 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150908.4 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 234 KB Geneesmiddelen volgt dat eens de farmaceutische vorm van een geneesmiddel wordt gewijzigd, er geen sprake is van toegelaten fractioneren.

Geneesmiddelen (verdovende middelen inbegrepen) - Fractioneren van geneesmiddelen - Wijziging farmaceutische vorm van een geneesmiddel

UITOEFENING VAN DE GENEESKUNDE

D.21.0019.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.10 AC nr. ...

De Raad van beroep die oordeelt dat de eer en de waardigheid van het beroep en het maatschappelijk vertrouwen in het beroep van arts in hoge mate wordt geschonden wanneer de patiënt de door hem ondergane behandeling die niet conform de huidige stand van de wetenschap werd uitgevoerd, kan aanzien als onwetenschappelijk handelen, zelfs als kwakzalverij, verantwoordt zijn beslissing tot schorsing uit het recht de geneeskunde te beoefenen naar recht.

Uitoefening van de geneeskunde - Behandeling niet conform de huidige stand van de wetenschap - Raad van beroep - Beoordeling van de wetenschappelijke waarde - Aantasting van de eer en de waardigheid van het beroep - Schorsing uit het recht de geneeskunde te beoefenen - Wettigheid

- Art. 6, 2° KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

De tuchtrechtelijke vervolging van een arts wegens fouten die hij in de uitoefening van het beroep of naar aanleiding daarvan heeft begaan, houdt steeds het verwijt in de eer en de waardigheid van het beroep te hebben aangetast zodat de arts die opgeroepen wordt om voor de tuchtraad te verschijnen weet of moet weten dat hij zich hierop moet verdedigen.

Uitoefening van de geneeskunde - Fouten in de uitoefening van het beroep - Aantasting van de eer en de waardigheid van het beroep - Tuchtrechtelijke vervolging

- Art. 6, 2° KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.21 AC nr. ...

Uit de artikelen 70 Strafwetboek, de artikelen 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11,Wet Gezondheidsberoepen en artikel 73, § 1 ZIV-wet volgt dat medische handelingen die raken aan de lichamelijke en seksuele integriteit van patiënten geen misdrijf uitmaken indien zij worden gesteld met het voormelde legitiem doel, met de toestemming van de patiënt en worden uitgevoerd zoals een normaal zorgvuldig handelend arts in dezelfde omstandigheden deze zou uitvoeren; de rechter oordeelt onaantastbaar of een arts een medische behandeling volgens de regels van de kunst heeft uitgevoerd en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die geen verband ermee houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) H. NYS, Gezondheidsberoepen, Wolters Kluwer, 2020, 71-108; A. DIERICKX, Toestemming en strafrecht, Intersentia, 2006; T. VANSWEEVELT en F. DEWALLENS (eds.), Handboek Gezondheidsrecht, Intersentia, 2014, I, 1058.

Uitoefening van de geneeskunde - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen
- Art. 70 Strafwetboek

Uitoefening van de geneeskunde - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

- Art. 70 Strafwetboek

P.20.0014.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.3 AC nr. ...

Het zich ten aanzien van bepaalde patiënten voorstellen als dokter, plastisch chirurg of gynaecoloog, het uitvoeren van consultaties, het preoperatief onderzoeken van patiënten, het stellen van diagnoses, het formuleren van behandelvoorstellen, het interpreteren van verslagen van een radioloog en het daaraan verbinden van behandelconsequenties, het uitvoeren van medische onderzoeken zoals het nemen van echografieën, het uitleggen van het verloop van een operatieve ingreep, het verschaffen van info over protheses en het plaatselijk verdoven van patiënten alvorens littekens of tatoeages met een lasertoestel te behandelen, zijn handelingen die enkel door een arts kunnen worden uitgevoerd en die niet vallen onder het toepassingsgebied van het Koninklijk besluit van 18 juni 1990 houdende vaststelling van de lijst van de technische verpleegkundige verstrekkingen en de lijst van de handelingen die door een arts of een tandarts aan beoefenaars van de verpleegkunde kunnen worden toevertrouwd, alsmede de wijze van uitvoering van die verstrekkingen en handelingen en de kwalificatievereisten waaraan de beoefenaars van de verpleegkunde moeten voldoen.

Uitoefening van de geneeskunde - Handelingen die enkel door een arts kunnen worden uitgevoerd - Technische verpleegkundige verstrekkingen en handelingen die door een arts aan de beoefenaars van de verpleegkunde kunnen worden toevertrouwd - Draagwijdte

C.18.0264.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.15 AC nr. ...

De artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen bepalen noch het ogenblik waarop de gezondheidstoestand van de patiënt moet worden aangetoond noch de arts die deze gezondheidstoestand beoordeelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 259.

Uitoefening van de geneeskunde - Gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen - Artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 - Individuele kamer - Honorariumsupplementen - Uitzondering - Voorwaarden - Gezondheidstoestand van de patiënt - Bewijs

- Artt. 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 Gecoördineerde Wet 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

GERECHTSDEURWAARDER

F.21.0082.F 17 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220117.3F.3 AC nr. ...

Wanneer de bestreden beslissing werd betekend aan een persoon die aan de instrumenterende gerechtsdeurwaarder heeft verklaard de aangestelde te zijn van de partij aan wie wordt betekend, welke noch bewijst noch aanvoert dat die persoon niet haar aangestelde is, en de stukken van de rechtspleging de vermeldingen van het exploot evenmin tegenspreken, volstaan deze vermeldingen en het relaas van de gerechtsdeurwaarder over de aan hem gedane verklaring om te verantwoorden dat de betekening werd gedaan aan een aangestelde van degene aan wie wordt betekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 36.

- Betekening van de bestreden beslissing bij deurwaardersexploot - Rechtspersoon - Overhandiging van een afschrift van de akte aan een aangestelde - Verantwoording van de hoedanigheid van aangestelde

- Artt. 35, tweede lid, 1073, eerste lid, en 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.1242.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.22 AC nr. ...

De politieambtenaar die bij het verlenen van de sterke arm aan een gerechtsdeurwaarder een misdrijf vaststelt, kan daarvan proces-verbaal opstellen of de nodige initiatieven nemen met het oog op de vaststelling van het misdrijf op heterdaad; de vaststelling van een misdrijf door een politieambtenaar ingevolge een handeling die zijn opdracht te buiten gaat is echter niet regelmatig en de rechter oordeelt aan de hand van de dossiergegevens onaantastbaar of de politieambtenaar al dan niet de handeling mocht stellen die aanleiding heeft gegeven tot de ontdekking van het misdrijf waarop de vervolging steunt, waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee onverenigbaar zijn of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Uitvoering van de opdracht - Bijstand van de politie - Wet Politieambt - Artikel 44, derde lid - Lenen van de sterke arm - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 44, derde lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Uitvoering van de opdracht - Bijstand van de politie - Wet Politieambt - Artikel 44, derde lid - Lenen van de sterke arm - Vaststelling door de politieambtenaar van een misdrijf - Draagwijdte - Grenzen - Gevolg

- Art. 44, derde lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.20.0104.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.4 AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber verbinden de lastgever wanneer zij binnen de perken van de lastgeving zijn begaan en kunnen op zichzelf voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht opleveren; het recht op toegang tot de rechter, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan de gerechtsdeurwaarders toekent, alsook de beperkingen die, wat de keuze van de instrumenterende deurwaarder betreft, voortvloeien uit de regels inzake territoriale bevoegdheid die in artikel 516 van datzelfde wetboek zijn bepaald, houden in dat de fout of de nalatigheid van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen kan worden verlengd met de tijdsduur waarin het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dit beroep in te stellen maar dit is niet het geval wanneer de gerechtsdeurwaarder de hem toerekenbare fout niet heeft begaan in het kader van het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan deze ministeriële ambtenaar toekent, maar in de uitvoering van een handeling die hij overeenkomstig artikel 519, § 2, Gerechtelijk Wetboek op verzoek van een partij kan verrichten (1). (1) In deze zaak werd het cassatieberoep van de burgerlijke partij tijdig ingesteld en ook tijdig betekend aan de partijen tegen wie het gericht was, maar werden de betekeningsexploten neergelegd buiten de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde termijn. Deze verplichting wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep (F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na 'Potpourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, p. 260, nr. 266). De burgerlijke partij beriep zich op overmacht. Overmacht wordt restrictief ingevuld door het Hof en kan slechts voortvloeien uit "een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid niet heeft kunnen voorzien noch voorkomen en waardoor het hem onmogelijk was tijdig zijn rechtsmiddel aan te wenden" (Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606). Zo werd met name geoordeeld dat het verweer dat niet tijdig een advocaat kon worden geraadpleegd (Cass. 10 juli 2019, AR P.19.0694.F, AC 2019, nr. 417) of niet tijdig een advocaat-attesthouder kon worden gevonden (Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584 en noot AW) of niet tijdig de nodige handelingen werden gesteld ingevolge een wisseling van raadslieden (Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0298.N, AC 2019, nr. 156 en Cass. 29 oktober 2019, AR P.19.0697.N, AC 2019, nr. 554) geen overmacht uitmaakt. In de thans voorliggende casus werd door de burgerlijke partij een fout van de gerechtsdeurwaarder ingeroepen bij de neerlegging van de betekeningsexploten en de hier voorliggende vraag is derhalve of deze fout kan worden beschouwd als overmacht. De Nederlandstalige afdeling van de eerste kamer had in een arrest van 8 februari 2019 geoordeeld dat gelet op het monopolie toegekend aan de gerechtsdeurwaarder door artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, alsmede op de beperkingen in de keuze van de instrumenterende gerechtsdeurwaarder voortvloeiend uit de regels inzake territoriale bevoegdheid bepaald in artikel 516 van datzelfde wetboek, de fout van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd (Cass. 8 februari 2019, AR C.18.0048.N, AC 2019, nr. 83 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER), maar in een arrest van 11 april 2019 van de eerste kamer, Franstalige afdeling, oordeelde het Hof dat fouten of nalatigheden van de lasthebber, zelfs van een gerechtsdeurwaarder, de lastgever binden wanneer ze binnen de grenzen van de lastgeving worden begaan en voor de lastgever geen overmacht kunnen vormen (Cass. 11 april 2019, AR F.17.0143.F, AC 2019, nr. 229) - zie over deze beide arresten TBBR 2019/8, 492 e.v. en noot van S. DE REY en B. TILLEMAN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: zet lastgeving nog steeds de toon?" en JLMB 2019/29 en noot van J.-L. FAGNART, "La faute de l'huissier de justice et la force majeure". Gelet op deze tegenspraak volgde op 18 november 2019 een arrest gewezen in voltallige zitting (C.18.0510.F met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT op datum in Pas. - zie TBBR 2020/2, 102 e.v. en noot S. DE REY en B. TILLEMAN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: in voltallige zitting beslecht" en PB 2019/5-6, 213 e.v. en noot P. DEPUYDT, "De fout van de gerechtsdeurwaarder: overmacht voor de rechtzoekende. Of toch niet?") waarin de regel bepaald in het arrest van 8 februari 2019 wordt overgenomen en derhalve het principe van overmacht bij een fout van de gerechtsdeurwaarder wordt aanvaard, maar in casu deze overmacht niet werd aangenomen omdat uit de neergelegde stukken niet kon worden afgeleid op welke datum

de opdracht aan de deurwaarder om tot betekening over te gaan, werd gegeven. Tenslotte is het in het kader van deze problematiek ook van belang na te gaan wat precies onder het wettelijk monopolie van de gerechtsdeurwaarder wordt begrepen. Overeenkomstig artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, valt de betekening hier uiteraard wel onder, maar dit is niet het geval met de residuaire bevoegdheden bepaald in §2 van datzelfde artikel. Derhalve valt de neerlegging ter griffie van de betekeningsstukken binnen de wettelijk vereiste termijn niet onder dit monopolie. Gelet op de tijdige betekening was het mogelijk deze neerlegging binnen de wettelijk bepaalde termijn te doen, temeer dat dit een handeling is die ook de eiser zelf kan en mag doen, zodat deze fout van de lasthebber -in casu de gerechtsdeurwaarder- geen overmacht uitmaakt (zie ook Cass. 27 maart 2020, AR F.18.0022.F, AC 2020, nr. 217; Cass. 21 december 2012, AR F.12.0006.N, AC 2012, nr. 709). AW.

- Fout of nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder - Cassatieberoep in strafzaken - Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van de betekeningsexploten - Overschrijding van de termijn bepaald in artikel 429, Wetboek van Strafvordering - Overmacht - Draagwijdte

C.18.0490.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de opdracht van een gerechtsdeurwaarder die door het openbaar ministerie wordt gevorderd om bepaalde opdrachten uit te voeren verband houdt met de taken waartoe de gerechtsdeurwaarder verplicht is, doet er geen afbreuk aan dat de verplichting van de Staat tot betaling van diens onkostenstaat een verbintenis inhoudt die primair strekt tot betaling van een geldsom waarop moratoire interest is verschuldigd indien de betaling niet gebeurt binnen redelijke termijn en na aanmaning (1). (1) Cass. 8 mei 2009, AR F.08.0012.N, AC 2009, nr. 304.

- Vorderend magistraat - Opdracht die verband houdt met verplichte taken van de gerechtsdeurwaarder - Onkostenstaat - Belgische Staat - Verplichting tot betaling

- Art. 1153, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0510.F 18 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191118.3F.1 AC nr. ...

De vereisten van artikel 6.1 EVRM betreffende het recht van toegang tot de rechter, het monopolie dat artikel 519, ? 1, Gerechtelijk Wetboek aan de gerechtsdeurwaarders voorbehoudt, evenals de grenzen betreffende de keuze van gerechtsdeurwaarder die voortvloeien uit de regels van territoriale bevoegdheid, zoals deze zijn bepaald in artikel 516 Gerechtelijk Wetboek, impliceren dat de fout of nalatigheid van deze ministerieel ambtenaar overmacht kan vormen die de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen verlengt met de tijd tijdens welke het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dat rechtsmiddel aan te wenden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 601.

- Cassatieberoep - Betekening van het verzoekschrift na het verstrijken van de wettelijke termijn - Fout of nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder - Wettelijk monopolie - Overmacht

C.18.0048.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.3 AC nr. ...

Nu de eiser die cassatieberoep wil instellen, alvorens het verzoekschrift ter griffie van het Hof in te dienen, een bevoegd gerechtsdeurwaarder opdracht moet geven het exploot op te stellen en het te betekenen aan de partijen waartegen dit beroep is gericht, houden het monopolie dat artikel 519,§1, Gerechtelijk Wetboek wat dat betreft aan gerechtsdeurwaarders toekent, alsook de beperkingen die, wat de keuze van de instrumenterende deurwaarder betreft, voortvloeien uit de regels inzake territoriale bevoegdheid die in artikel 516 van hetzelfde wetboek zijn bepaald, in dat de fout of de nalatigheid van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen kan worden verlengd met de tijdsduur waarin het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dit beroep in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Betekening van het verzoekschrift - Verplichte tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder - Laattijdige betekening

- Artt. 516, 519, § 1, en 1073 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

De bepaling van artikel 519, § 1, 2°, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door de wet van 7 januari 2014 tot wijziging van het statuut van de gerechtsdeurwaarders, doet geen afbreuk aan de regel van de vrije bewijswaardering door de strafrechter op grond waarvan er geen wettelijke hiërarchie bestaat tussen de verschillende bewijsmiddelen die regelmatig voor de strafrechter zijn aangebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, behoudens voor wat betreft de misdrijven waarvoor de wet een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft; aldus gelden de vaststellingen van een gerechtsdeurwaarder met betrekking tot zuiver materiële feiten op verzoek van een particulier enkel als inlichting die is onderworpen aan de onaantastbare beoordeling van de strafrechter.

- Vaststellingen met betrekking tot zuiver materiële feiten op verzoek van een particulier - Vrije bewijswaardering door strafrechter - Bestaanbaarheid

C.17.0632.N 29 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180329.11 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de eerste voorzitter, ingevolge een klachtbrief van de hoofdgriffier, een brief richt tot de syndicus van de gerechtsdeurwaarders en algemene instructies geeft wat betreft het aanmelden van de gerechtsdeurwaarders bij het betreden van het hof van beroep kan geen wettige verdenking afgeleid worden, nu deze aanmeldingsplicht om veiligheidsredenen in beginsel bestaat voor eenieder die het hof van beroep betreedt en geen verband houdt met het bepaalde in artikel 519 en 520 Gerechtelijk Wetboek.

- Ambtsuitoefening - Betreden van het hof van beroep - Aanmelden - Algemene instructies van de Eerste voorzitter

- Artt. 519, 520 en 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

- Ambtsuitoefening - Betreden van het hof van beroep - Aanmelden - Algemene instructies van de Eerste voorzitter

- Artt. 519, 520 en 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.17.0026.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.4 AC nr. 603

Wanneer de betekeningsakte van het verstekvonnis twee met elkaar strijdige authentieke vaststellingen bevat, de ene volgens dewelke de betekeningsakte aan de beklaagde in persoon werd overhandigd, de andere volgens dewelke de betekening niet aan de beklaagde in persoon, maar aan zijn woonst werd gedaan, doen die twee tegenstrijdige vaststellingen elkaar teniet; bijgevolg kan het bestreden vonnis niet wettig oordelen dat het verstekvonnis aan de beklaagde in persoon is betekend.

- Exploot - Betekeningsakte van verstekvonnis - Authentieke vaststellingen - Strijdigheid

C.16.0372.N 9 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.2 AC nr. 378

Artikel 1629, derde lid Gerechtelijk wetboek, krachtens hetwelk de schuldeisers aan wie het ontwerp van verdeling werd toegestuurd tegenspraak kunnen doen, hetzij bij deurwaardersexploot betekend aan de optredende gerechtsdeurwaarder, hetzij bij verklaring vóór deze laatste, sluit niet uit dat een tegenspraak geldig kan worden gedaan op een andere wijze wanneer deze voldoende waarborgen biedt van rechtszekerheid (1). (1) Zie concl. OM.

- Beslag - Gedwongen tenuitvoerlegging - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak - Vorm

- Art. 1629, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Beslag - Gedwongen tenuitvoerlegging - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak - Vorm

GERECHTSKOSTEN

ALGEMEEN

C.14.0172.F 2 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151002.1 AC nr. ...

Met betrekking tot de procedures die bij de Raad van State zijn ingeleid vóór 1 maart 2014, kan de partij die voor de Raad van State in het gelijk werd gesteld de vergoeding van haar verweerkosten voor dat rechtscollege slechts vorderen door een vordering in te stellen bij een rechtbank van de rechterlijke orde op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek; artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek is als dusdanig niet van toepassing op de voornoemde procedures (1). (1) 1 maart is de datum van inwerkingtreding van artikel 30/1, §1, Wet Raad van State, daar ingevoegd door de wet van 20 januari 2014 tot hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State; art. 30, §§ 5 tot 9, Wet Raad van State, vóór de opheffing van die paragrafen door de wet van 20 januari 2014.

Algemeen - Raad van State - Procedure ingeleid vóór 1 maart 2014 - Vergoeding van de verweerkosten - Toepasselijke regeling - Juridische grondslag

- Artt. 30, §§ 5 tot 9, en 30/1, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973

ALLERLEI

C.21.0062.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.8 AC nr. ...

De eiser is de bijdrage aan het begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand verschuldigd aangezien hij voor het Hof niet is bijgestaan door advocaat die hem is toegewezen in de beslissing die hem de juridische tweedelijnsbijstand heeft toegekend en het verzoek tot wraking bovendien geen vordering uitmaakt zoals bedoeld in artikel 4, § 2, tweede lid, 3°, van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een begrotingsfonds.

Allerlei - Juridische tweedelijnsbijstand - Begrotingsfonds - Bijdrage aan het fonds - Inning

- Art. 4, § 2, al. 2, 3° Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

S.18.0037.F 26 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181126.2 AC nr. ...

Uit artikel 4, § 2, eerste lid, tweede lid, 3°, en derde lid van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand en uit artikel 1018, eerste lid, 8°, van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat als de bijdrage tot het fonds, volgens artikel 4, § 2, tweede lid, 3°, van die wet, niet moet worden geïnd op het ogenblik van de inschrijving van de zaak op de rol, zij evenwel, tenzij de in het ongelijk gestelde partij juridische tweedelijnsbijstand of rechtsbijstand geniet, moet worden vereffend in het vonnis of arrest dat de veroordeling tot de kosten uitspreekt en, overeenkomstig artikel 1017, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, in de regel ten laste moet worden gelegd van de overheid of de instelling belast met het toepassen van de wetten en verordeningen bedoeld in de artikelen 579, 6°, 580, 581 en 582, 1° en 2°, van dat wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 664.

Allerlei - Juridische tweedelijnsbijstand - Begrotingsfonds - Bijdrage aan het fonds - Inning - Veroordeling - Vereffening

- Artt. 1017, tweede lid, en 1018, eerste lid, 8° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 4, § 2, eerste en tweede lid, 3°, en derde lid Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

BELASTINGZAKEN

F.14.0042.F 13 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151113.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Belastingzaken - Procedure voor de feitenrechter - In het ongelijk gestelde partij - Belgische Staat - Verschillende behandeling

Noch uit artikel 392, § 2, WIB92, noch uit de artikelen 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering volgt dat de uitgaven en kosten verschillend moeten worden geregeld naargelang de in het ongelijk gestelde partij een belastingplichtige of de Belgische Staat is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Belastingzaken - Procedure voor de feitenrechter - In het ongelijk gestelde partij - Belgische Staat - Verschillende behandeling

- Artt. 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 392, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

BURGERLIJKE ZAKEN

F.17.0014.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.4 AC nr. ...

De rechtsvordering die ertoe strekt de invordering van een belasting verjaard te doen verklaren, betreft een in geld waardeerbare vordering (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Bedrag - Vordering die ertoe strekt de invordering van een belasting verjaard te doen verklaren

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.22.0287.F 22 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230922.1F.9 AC nr. ...

De kosten van de technisch raadsman maken geen deel uit van de kosten waartoe de in het ongelijk gestelde partij wordt veroordeeld.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Kosten van de technisch raadsman

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1018, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0316.F 9 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230309.1F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek wordt de rechtsplegingsvergoeding, indien de in het ongelijk gestelde partij juridische tweedelijnsbijstand geniet, vastgelegd op het door de Koning vastgestelde minimum, tenzij in geval van een kennelijk onredelijke situatie; die bepaling staat de rechter toe de rechtsplegingsvergoeding vast te stellen op een bedrag dat hoger of lager is dan het door de Koning vastgestelde minimum.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - In het ongelijk gestelde partij die juridische tweedelijnsbijstand geniet - Rechtsplegingsvergoeding - Vaststelling

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0193.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.1 AC nr. ...

Ieder eindvonnis verwijst, zelfs ambtshalve, de in het ongelijk gestelde partij in de kosten; hieruit volgt dat de rechter uitspraak doet over de last van de kosten, los van elke mogelijke vordering van de partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 41.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling tot de kosten - Niet gevorderde zaak - Uitwerking

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0217.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.4 AC nr. ...

Een partij is enkel ten aanzien van een andere partij in het ongelijk gesteld indien er tussen die partijen een geding aanhangig is dat het gevolg is van een vordering die tussen hen is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 44.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Veroordeling tot de kosten - In het ongelijk gestelde partij - Begrip

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0085.F 27 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.3 AC nr. ...

De voorzitter van de rechtbank die bij voorraad uitspraak doet met toepassing van artikel 584 Gerechtelijk Wetboek, kan de in het ongelijk gestelde partij tot de kosten veroordelen wanneer hij zijn rechtsmacht uitput.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Voorzitter die bij voorraad uitspraak doet - Veroordeling tot de kosten

- Artt. 19, eerste lid en 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0195.N 11 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210111.3N.2 AC nr. ...

De schuldvordering tot betaling van de gerechtskosten ontstaat op het ogenblik van het ontstaan van de procesverhouding en de veroordeling tot de gerechtskosten geldt als "schuldvordering in de opschorting" indien de procesverhouding bestond vóór de opening van de procedure van gerechtelijke reorganisatie.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Continuïteit van de ondernemingen - Voorafgaande gerechtelijke procedure - Kosten - Aard

- Art. 2, c) Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen
- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

S.19.0018.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.1 AC nr. ...

Een geschil tussen de RVA en de personen die onderworpen zijn aan om het even welk stelsel van sociale zekerheid of onder enig opzicht gerechtigd zijn op ten minste één van de prestaties van de sociale zekerheid en van wie het netto bedrag van de gezamenlijk belastbare inkomsten in de personenbelasting meer dan 3 miljoen frank bedraagt, over de verplichting van deze laatsten tot betaling van een bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid als bedoeld in de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen, is geen rechtspleging zoals bedoeld in artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsgerechten - RVA - Geschil - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Aard van het geschil

- Art. 1017, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0490.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de opdracht van een gerechtsdeurwaarder die door het openbaar ministerie wordt gevorderd om bepaalde opdrachten uit te voeren verband houdt met de taken waartoe de gerechtsdeurwaarder verplicht is, doet er geen afbreuk aan dat de verplichting van de Staat tot betaling van diens onkostenstaat een verbintenis inhoudt die primair strekt tot betaling van een geldsom waarop moratoire interest is verschuldigd indien de betaling niet gebeurt binnen redelijke termijn en na aanmaning (1). (1) Cass. 8 mei 2009, AR F.08.0012.N, AC 2009, nr. 304.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Opdracht die verband houdt met verplichte taken van de gerechtsdeurwaarder - Onkostenstaat - Belgische Staat - Verplichting tot betaling

- Art. 1153, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Onkostenstaten van de dienstverlenende persoon zijn pas invorderbaar na de taxatie door de vorderende magistraat, waarbij de kwaliteit van de verleende dienst en de gelijkvormigheid ervan met de tarifering worden nagegaan.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Dienstverlenend persoon - Onkostenstaat - Invorderbaarheid - Tijdstip

- Artt. 3, eerste tot derde lid, en 4, § 1, eerste lid Programmawet (II) 27 december 2006

C.17.0622.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.4 AC nr. ...

Uit artikel 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek en de artikelen 1382 en 1383 B.W., die bijzondere wettelijke bepalingen zijn in de zin van artikel 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek, volgt dat de kosten ten laste van de niet in het ongelijk gestelde partij kunnen worden gelegd indien deze door haar fout zijn veroorzaakt.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Kosten ten laste van de niet in het ongelijk gestelde partij

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- in de versie voor de wijziging ervan bij Wet 25 december 2016
- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

S.17.0074.F 25 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190325.3 AC nr. ...

Artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op de vordering die door een zelfstandige is ingesteld op grond van artikel 580, 1°, van dat wetboek, als schuldenaar van sociale bijdragen en niet als uitkeringsgerechtigde, tegen een beslissing van de commissie voor vrijstelling van bijdragen die hem een vrijstelling weigert met toepassing van artikel 17 Algemeen Reglement Sociaal Statuut Zelfstandigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 179.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied - Grenzen - Zelfstandige - Commissie voor vrijstelling van bijdragen - Weigering tot vrijstelling - Beroep

- Art. 17 KB nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen
- Art. 2, 7° Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde
- Art. 1017, tweede lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

F.17.0114.F 20 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181220.5 AC nr. ...

Artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 7 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat, is enkel toepasselijk op de zaken die op 1 januari 2008 hangende zijn; met hangende zaken worden de zaken bedoeld waarover, bij de inwerkingtreding van die nieuwe wet, in eerste aanleg of in hoger beroep nog uitspraak moet worden gedaan (1). (1) Cass. 22 april 2013, AR S.12.0117.F, AC 2013, nr. 249 met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2013, n° 249; zie Cass. 15 september 2014, AR C.13.0017.N, AC 2014, nr. 520 met concl. van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Erelonen en kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat - Verhaalbaarheid - Wet 21 april 2007 - Werking - Criterium - Hangende zaken

- Art. 14 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat

C.18.0044.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.3 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat een vennootschap, die op het ogenblik van de dagvaarding in revindicatie niet meer bestond als rechtspersoon, zich vereenzelvigt met haar achterman, kan naar recht oordelen dat deze in de revindicatievordering als de in het ongelijk gestelde partij dient te worden verwezen in de gedingkosten.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - In het ongelijk gestelde partij - Toepassing - Beslag - Gedwongen tenuitvoerlegging - Revindicatie - Rechtspersoon - Achterman - Vereenzelviging

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

S.17.0034.F 17 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180917.1 AC nr. ...

Krachtens het recht op wapengelijkheid, heeft elke partij recht op de bijstand van een technisch raadsman gedurende het gerechtelijk deskundigenonderzoek en op rechtsbijstand als ze over onvoldoende middelen beschikt; wanneer een partij evenwel door een technisch raadsman werd bijgestaan, vereist noch artikel 6, § 1, van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden, noch het beginsel van wapengelijkheid, dat, om het billijk karakter van het proces te vrijwaren, de kosten en erelonen van die technisch raadsman ten laste worden gelegd van een andere procespartij dan de partij die door die raadsman werd bijgestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 469.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Technisch raadsman van een partij - Kosten en erelonen - Wapengelijkheid - Artikel 6, EVRM - Draagwijdte - Gevolg - Tenlasteneming

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De arbeidsongevallenverzekeraar is in de regel niet verplicht om de kosten en erelonen te dragen van de technisch raadsman die de partij heeft bijgestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 469.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsongeval - Technisch raadsman van een partij - Kosten en erelonen - Tenlasteneming

- Art. 1018 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 46, § 2, en 68 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

C.17.0543.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.11 AC nr. ...

De behandeling van de zaak voor en na cassatie vormt een enkele aanleg en er mag dienvolgens slechts een rechtsplegingsvergoeding worden toegekend voor deze enkele aanleg (1). (1) Cass. 15 september 2014, AR C.13.0017.N, AC 2014, nr. 520, met concl. van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter

- Art. 1, tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Artt. 1017, eerste lid, 1022, eerste lid, en 1110, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De rechtsplegingsvergoeding geldt enkel voor de partij die gelijk krijgt in het geschil ten gronde; gelet op de eigen aard van het cassatiegeding is hiervoor geen rechtsplegingsvergoeding verschuldigd en kan de rechter op verwijzing na cassatie geen rechtsplegingsvergoeding toekennen voor de procedure gevoerd voor het Hof (1). (1) Cass. 10 september 2015, AR C.13.0402.N - C.13.0403.N, AC 2015, nr. 502.

Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0505.N 4 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180604.3 AC nr. ...

De eiseres vorderde in haar appelconclusie van 16 november 2016 dat voor zover zij tot de kosten van de appelprocedure zou worden veroordeeld, haar de minimumrechtsplegingsvergoeding van 90 euro zou worden opgelegd aangezien zij is toegelaten tot het voordeel van de juridische tweedelijnsbijstand; het bestreden vonnis dat de eiseres veroordeelt tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep van 480 euro, op grond dat de partijen erover geen betwisting voeren dat de rechtsplegingsvergoeding moet bepaald worden op het basisbedrag van de toepasselijke schaal, geeft hiermee van eiseres' appelconclusie een uitleg die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan en miskent mitsdien de bewijskracht ervan; wanneer cassatie wordt uitgesproken zonder verwijzing doet het Hof uitspraak over de kosten krachtens artikel 1111, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR S.13.0018.N, AC 2014, nr. 763 en Cass. 22 mei 2017, AR C.16.0446.N, AC 2017, nr. 344.

Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

C.17.0450.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.2 AC nr. ...

Wanneer meerdere partijen de rechtsplegingsvergoeding lastens eenzelfde in het ongelijk gestelde partij genieten, geniet ieder van hen de rechtsplegingsvergoeding overeenstemmend met het bedrag van zijn vordering, met dien verstande dat het gecumuleerd bedrag van deze rechtsplegingsvergoedingen het dubbele van de maximale rechtsplegingsvergoeding niet mag overschrijden waarop de begunstigde die gerechtigd is om de hoogste vergoeding te eisen, aanspraak kan maken (1). (1) Cass. 26 april 2012, AR C.10.0534.N - C.10.0535.N, AC 2012, nr. 259, met concl. van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Meerdere partijen - Eenzelfde in het ongelijk gestelde partij - Bedragen

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste en vijfde lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0420.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.11 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de verweerster een rechtsplegingsvergoeding voor de procedure in hoger beroep vorderde van 11.000 euro, en de appelrechters de eiseres veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding voor deze procedure van 12.000 euro, namelijk het basisbedrag " geïndexeerd zoals van toepassing op het ogenblik van de inberaadname ", kennen zij aldus een hoger bedrag toe dan gevorderd en schenden zij bijgevolg artikel 1138, 2°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 18 sept. 2014, AR C.12.0237.F, AC 2014, nr. 533.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Hoger bedrag toegekend dan gevorderd

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

S.17.0051.N 16 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180416.4 AC nr. ...

Het lager tarief van artikel 4 Tarief Rechtsplegingsvergoeding geldt niet voor elk geschil waarvan de arbeidsrechtbank kennis neemt op grond van artikel 579, 1°, Gerechtelijk Wetboek, maar slechts voor die geschillen waarbij de kosten in beginsel steeds ten laste van de verzekeringsonderneming of het Fonds voor beroepsziekten vallen bij toepassing van artikel 68 Arbeidsongevallenwet of artikel 53 Beroepsziektewet.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsgerechten - Geschil - Artikel 136, § 2 ZIV-wet - Arbeidsongeval - Verzekeringsinstelling - Arbeidsongevallenverzekeraar - Aard van het geschil

C.16.0368.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.5 AC nr. 670

De gerechtskosten zijn slechts vanaf de veroordeling verschuldigd en kunnen vóór de datum ervan geen interest opbrengen.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Interesten

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0120.N 12 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.13 AC nr. 553

De wetsbepaling die voorziet dat de proceshandelingen en akten die nietig zijn of nodeloze kosten veroorzaken door toedoen van een ministerieel ambtenaar, te zijnen laste komen, laat slechts toe om kosten ten laste te leggen van de ministerieel ambtenaar die ze heeft veroorzaakt; zij laat niet toe om de nodeloos geachte kosten ten laste te leggen van een partij.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Nodeloze kosten - Tenlastelegging - Artikel 866 Burgerlijk Wetboek - Toepassingsgebied

- Art. 866 Gerechtelijk Wetboek

S.15.0129.N 11 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170911.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsgerechten - Geschil - Werkgever - Bijdrageplicht - Aard van het geschil

Een geschil tussen de RSZ en een werkgever over de verplichting van deze laatste tot betaling van bijdragen, geen rechtspleging is zoals bedoeld in artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en artikel 4 Tarief Rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsgerechten - Geschil - Werkgever - Bijdrageplicht - Aard van het geschil

C.16.0339.N 9 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.1 AC nr. 377

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

Uit de samenhang van de artikelen 827, eerste lid, 1017, eerste lid, 1018 en 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat in geval van afstand van geding, de afstand doende partij in de kosten dient te worden verwezen en dat deze kosten de rechtsplegingsvergoeding ten gunste van de wederpartij omvatten (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

- Artt. 827, eerste lid, 1017, eerste lid, 1018 en 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0446.N 22 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170522.2 AC nr. ...

Wanneer cassatie wordt uitgesproken zonder verwijzing doet het Hof uitspraak over de kosten krachtens artikel 1111, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR S.13.0018.N, AC 2014, nr. 763.

Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

C.14.0349.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Overheid optredend in algemeen belang - Vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening - Stedenbouw - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete of dwangbevel - Verzetsprocedure - Verweerder

De overheid die optreedt in het algemeen belang ter vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening, meer bepaald als verweerder in een verzetsprocedure voor de burgerlijke rechter tegen een administratieve geldboete of een dwangbevel opgelegd op grond van artikel 156 Stedenbouwdecreet of artikel 6.1.49 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, kan tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding worden veroordeeld (1). (1) Zie (op dit punt) andersluidende concl. OM; zie tevens, wat de veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding door de Belgische Staat betreft wanneer het OM in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die het op grond van artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek instelde Cass. 13 januari 2017, AR C.15.0222.N, AC 2017, nr. 28, met concl. van Advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Overheid optredend in algemeen belang - Vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening - Stedenbouw - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete of dwangbevel - Verzetsprocedure - Verweerder

- Art. 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 156 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening
- Artt. 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0162.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.2 AC nr. ...

Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel heeft niet tot gevolg dat de justitiële rechter zich ervan moet onthouden om de gemachtigde ambtenaar onroerend erfgoed te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding indien deze in het ongelijk wordt gesteld in een burgerlijke procedure over de uitvoerbaarheid van een rechterlijke beslissing lastens de derde-verkrijger die geen partij in het geding was (1). (1) Zie GwH 21 mei 2015 (3 arresten), nrs. 68/2015 (voor wat betreft de ambtenaar van de burgerlijke stand die verweer voert in geval van beroep tegen zijn beslissing om de voltrekking van een huwelijk te weigeren), 69/2015 (voor wat de gemeente betreft ingevolge een beroep tegen een beslissing van haar GAS-ambtenaar) en 70/2015 (voor wat de Staat of de gemeente betreft als verweerder in een fiscaal geschil). In die 3 arresten, waarin het Grondwettelijk Hof terugkwam op zijn vroegere rechtspraak, overwoog het in algemene termen dat voor de burgerlijke rechtscolleges het beginsel van de toepassing van de bepalingen met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding op alle partijen, ongeacht of het gaat om privépersonen dan wel om overheden die handelen in het algemeen belang, namelijk het beginsel dat de wetgever in acht heeft genomen wanneer hij de verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten tot stand heeft gebracht, moet worden herbevestigd. Zie tevens Cass. 13 januari 2017, AR C.15.0222.N, AC 2017, nr. 28 dat in dezelfde zin besliste voor wat het OM betreft dat in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die voor een burgerlijk rechtscollege is ingesteld op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Monumenten en landschappen (behoud van) - Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 1017, eesrte lid, 1018, 6° en 1022 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0231.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.5 AC nr. ...

Om, ter vaststelling van het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding, te oordelen of het geschil een al dan niet in geld waardeerbare vordering betreft, dient uitgegaan van hetgeen in de akte rechtsingang gevorderd wordt of ter beslechting wordt voorgelegd en niet van hetgeen uiteindelijk door de rechter wordt beslist.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Vordering - Al dan niet in geld waardeerbaar - Beoordeling - Criterium

- Artt. 2 en 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Artt. 577 en 1022 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0222.N 13 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - In het ongelijk gestelde partij

De beschikking van het bestreden arrest die het openbaar ministerie tot betaling van de kosten van de beide aanleggen veroordeelt, dient in die zin te worden begrepen dat de kosten ten laste van de Staat worden gelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - In het ongelijk gestelde partij

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0482.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.21 AC nr. ...

De in het ongelijk gestelde partij dient een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan de in het gelijk gestelde partij indien tussen deze partijen een daadwerkelijke procesverhouding bestaat; dit veronderstelt dat de ene partij een vordering in rechte instelt strekkende tot de veroordeling van de andere partij: het louter tegen elkaar concluderen door partijen die niets van elkaar vorderen, doet geen daadwerkelijke procesverhouding ontstaan die een veroordeling tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding door de ene partij aan de andere wettigt; hieraan wordt geen afbreuk gedaan doordat, ondanks de afwezigheid van daadwerkelijke procesverhouding, ten onrechte een veroordeling tot de kosten wordt gevorderd; een en ander neemt niet weg dat indien de rechter ten onrechte een der partijen veroordeelt tot de betaling van de rechtsplegingsvergoeding, het rechtsmiddel dat tegen die veroordeling wordt ingesteld een procesverhouding doet ontstaan die aanleiding geeft tot een rechtsplegingsvergoeding waarvan de omvang wordt vastgesteld volgens het bedrag van die veroordeling.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - In het ongelijk gestelde partij - In het gelijkgestelde partij - Procesverhouding - Begrip

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, eerste lid, en 1022 Gerechtelijk Wetboek

---

C.14.0110.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.3 AC nr. ...

Een vordering tot tussenkomst en vrijwaring creëert een nieuwe procesverhouding tussen de eiser in vrijwaring en de verweerder in vrijwaring; de partij die binnen deze procesverhouding in het ongelijk wordt gesteld, dient een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan de in het gelijk gestelde partij; deze rechtsplegingsvergoeding wordt afzonderlijk bepaald op basis van de vordering tot tussenkomst en vrijwaring.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Vordering tot tussenkomst en vrijwaring - Draagwijdte - Procesverhouding tussen partijen

- Artt. 15, 16, 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste li Gerechtelijk Wetboek

Indien de rechter de hoofdvordering afwijst en de vordering tot tussenkomst en vrijwaring zonder voorwerp verklaart, dient de eiser in vrijwaring een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan de verweerder in vrijwaring.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Vordering tot tussenkomst en vrijwaring - Afwijzing van de hoofdvordering - Vordering tot tussenkomst en vrijwaring zonder voorwerp - Gevolg - Rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 15, 16, 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste li Gerechtelijk Wetboek

---

C.15.0407.F 13 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160513.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Rechtsplegingsvergoeding - Wraking - Partij

Wanneer, volgens artikel 838, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de wraking wordt verworpen, is een partij die in haar opmerkingen is gehoord en niet de verzoeker tot wraking is, niet een partij die in het gelijk is gesteld in de zin van artikel 1022, eerste lid, van dat wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Allerlei - Rechtsplegingsvergoeding - Wraking - Partij

- Artt. 838, tweede lid, 1018, eerste lid, 6°, en 1022, 1° Gerechtelijk Wetboek

---

C.15.0020.N 14 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160414.1 AC nr. ...

De vergoeding voor juridische bijstand in de procedure voor de vrederechter met toepassing van de Onteigeningswet 1962 kan geen onderdeel uitmaken van de op grond van artikel 16 Grondwet verschuldigde onteigeningsvergoeding.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Onteigeningswet 1962 - Onteigeningsvergoeding - Omvang - Rechtspleging voor de vrederechter - Vergoeding voor juridische bijstand

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, eerste lid, 6°, en 1022 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 16 Grondwet 1994

S.14.0052.N 11 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160411.1 AC nr. ...

De vordering van een werkloze die strekt tot de vernietiging van de beslissing van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening waarbij hij wordt uitgesloten van het recht op werkloosheidsuitkeringen en waarbij het bedrag van de onrechtmatig ontvangen uitkeringen die worden teruggevorderd in de bestreden administratieve beslissing is vastgesteld, betreft een in geld waardeerbare vordering (1). (1) Cass. 13 september 1999, AR S.99.0058.N, AC 1999, nr. 455 en vgl. Cass 17 maart 1980, AC 1979-80, nr. 450.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsgerechten - Geschil - Werkloosheidsuitkeringen - Uitsluiting - Terugvordering - Rechtsplegingsvergoeding - In geld waardeerbare vordering

- Artt. 579, 1017, tweede lid, en 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 4 d van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat

C.14.0282.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.11 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, artikel 1, tweede lid, koninklijk besluit Tarief Rechtsplegingsvergoeding, en in het bijzonder artikel 2, tweede lid, van voornoemd koninklijk besluit dat niet verwijst naar artikel 620 Gerechtelijk Wetboek, volgt dat de in het gelijk gestelde partij slechts recht heeft op één rechtsplegingsvergoeding per aanleg, die berekend wordt op basis van het bedrag van de hoofdvordering (1). (1) Cass. 10 januari 2011, AR C.09.0456. N, AC 2011, nr. 22.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Omvang - Wijze van berekening

- Artt. 1, tweede lid, en 2, tweede lid d van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat
- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

S.12.0075.F 16 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151116.5 AC nr. ...

De rechtsplegingen vermeld bij artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, zoals dat op het geschil van toepassing is, betreffen een vordering van of tegen een begunstigde van de wetten en verordeningen bedoeld in de artikelen 580, 1° tot 17°, 581 en 582, 1° en 2°, Gerechtelijk Wetboek; de vordering van een aangeslotene bij het overzeese sociale zekerheidsstelstel, dat bij de wet van 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid wordt geregeld en die hij niet als uitkeringsgerechtigde van dat sociale zekerheidsstelsel ingesteld heeft, maar tot terugbetaling van de sociale bijdragen die hij voor zijn lidmaatschap betaald heeft, vormt geen dergelijke vordering (1). (1) Ter herinnering, het openbaar ministerie concludeerde in dit geding tot de vernietiging op het tweede middel omdat het oordeelt dat, aangezien de appelrechters het verval van de overeenkomst van lidmaatschap van de verweerder ambtshalve opwerpen terwijl laatstgenoemde zich beperkte tot het aanvoeren van de nietigheid ervan – die verschilt van het verval zowel door de aard als door het tijdstip waarop ze beoordeeld wordt en de gevolgen ervan in de tijd -, ze een middel hadden opgeworpen waarop de verweerder zich niet had beroepen en waarop de eiser, die zich redelijkerwijs daaraan niet kon verwachten, niet was verzocht te antwoorden met schending van zijn recht van verdediging.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing - Voorwaarde - Begunstigde van de wetten en verordeningen bedoeld in de artikelen 580, 1° tot 17°, 581 en 582, 1° en 2°, Ger. W.

C.13.0402.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.4 AC nr. ...

De behandeling van de zaak voor en na cassatie vormt een enkele aanleg (1); dienvolgens mag er slechts een rechtsplegingsvergoeding worden toegekend voor deze enkele aanleg (2). (1) Zie Cass. 7 november 2014, AR C.14.0122.N, AC 2014, nr. 683. (2) Het OM concludeerde eveneens tot gedeeltelijke vernietiging op het eerste onderdeel van het derde cassatiemiddel, doch zonder verwijzing.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Cassatie - Vernietiging - Verwijzing - Gevolg - Geding voor de verwijzingsrechter - Aard - Gevolg - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 1, tweede lid KB 26 okt. 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in art. 1022 Ger.Wb. en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artt. 1 tot 13 W. 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de

- Artt. 1110, 1e en 2e lid, 1017, 1e lid, en 1022, 1e lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0390.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.2 AC nr. ...

De in het ongelijk gestelde partij dient een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan de in het gelijk gestelde partij indien tussen deze partijen een daadwerkelijke procesverhouding bestaat (1) ; dit veronderstelt dat de ene partij een vordering in rechte instelt strekkende tot de veroordeling van de andere partij of tot het nemen van een rechterlijke beslissing tegen die partij (2). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR S.12.0029.N,AC 2014, nr. 761. (2) S. MOSSELMANS, Tussenvorderingen in het civiele geding, in APR, Mechelen, Kluwer 2007, 23-24.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - In het ongelijk gestelde partij - In het gelijk gestelde partij

- Art. 1, tweede lid KB 26 okt. 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in art. 1022 Ger.Wb. en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artt. 1 tot 13 W. 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, 6° en 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het bedrag van de vordering stemt overeen met de vordering die in de gedinginleidende akte is geformuleerd of met het bedrag dat in de laatste conclusie is gevorderd (1). (1) Zie Cass. 7 januari 2009, AR P.08.0874.F, AC 2009, nr. 13; Cass. 17 november 2011, AR C.10.0497.N, AC 2011, nr. 621.

Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Bepaling - Bedrag van de vordering

- Art. 2, eerste en tweede lid KB 26 okt. 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in art. 1022 Ger.Wb. en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artt. 1 tot 13 W. 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 557 tot 562, 618, 1017, eerste lid, 1018, 6° Gerechtelijk Wetboek

STRAFZAKEN

P.24.1201.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 794/1, 797, tweede lid, en 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat wanneer de partij die cassatieberoep instelt tegen de bestreden beslissing geen andere grief aanvoert dan dat de appelrechters geen uitspraak hebben gedaan over een punt van de voor hen gebrachte vordering, zoals de toepassing, op de rechtsplegingsvergoeding in eerste aanleg, van de vermindering waarop zij, in haar hoedanigheid van in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die juridische tweedelijnsbijstand geniet, beweert recht te hebben, het cassatieberoep niet ontvankelijk is; wanneer, met andere woorden, een partij geen andere klachten kan aanvoeren dan een verzuim om uitspraak te doen, moet zij van de procedure tot verbetering en niet van de cassatieprocedure gebruikmaken (1). (1) Het Hof heeft weliswaar beslist dat artikel 794/1, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door artikel 35 van de Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, niet van toepassing is "in strafzaken" (Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0039.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.12). Het OM heeft evenwel gesteld dat die uitsluiting slechts van toepassing is op de beslissingen over de strafvordering, zelfs al heeft het geen enkele expliciete aanwijzing daartoe aangetroffen in de parlementaire voorbereiding van die wet (Parl.St., Kamer, 54 2827). Aangezien de vordering na 9 juni 2018 werd ingesteld, is bovendien artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door die wet, hierop van toepassing (Zie Cass. 2 oktober 2020, AR C.19.0464.N, AC 2020, nr. 601). (M.N.B.)

Strafzaken - Procedure in cassatie - Enige door de eiser opgeworpen grief die betrekking heeft op het verzuim om uitspraak te doen over een punt van de voor de appelrechters gebrachte vordering betreffende de rechtsplegingsvergoeding in eerste aanleg - Invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 797, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 794/1 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0457.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.16 AC nr. ...

Een veroordeling van de beklaagde tot betaling van de kosten van de strafvordering vereist in beginsel een veroordeling; de rechter die vaststelt dat een vordering tot herroeping van probatie-uitstel bij toepassing van artikel 14, § 2, Probatiewet geen voorwerp meer heeft gelet op de herroeping van rechtswege van dit probatie-uitstel bij toepassing van artikel 14, § 1, Probatiewet, spreekt tegen de gedaagde tot herroeping van het probatie-uitstel geen veroordeling uit; de rechter kan die gedaagde dan ook niet veroordelen tot de kosten van de strafvordering (1). (1) Cass. 27 april 2021, AR P.21.0086.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.7; Cass. 6 maart 1984, AR nr. 8497, AC 1983-84, nr. 381; Antwerpen 15 mei 2013, RW 2014-15, 136.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Herroeping van het probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleven van voorwaarden - Herroeping tijdens de procedure wegens een nieuwe veroordeling - Gevolg

- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 194 Wetboek van Strafvordering
- Art. 162 Wetboek van Strafvordering

P.25.0212.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.32 AC nr. ...

Indien het appelgerecht ingevolge de beperkende werking van het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde appelgrievenformulier enkel te oordelen heeft over de gehoudenheid van een beklaagde tot betaling van de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de Juridische Tweedelijnsbijstand en het anders dan de eerste rechter oordeelt dat de beklaagde niet gehouden is tot die betaling, dan is die appelbeslissing geen veroordelend vonnis in de zin van artikel 162 Wetboek van Strafvordering en kan de beklaagde bijgevolg niet worden veroordeeld tot de kosten van de appelprocedure.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand - Bijdrage die is opgelegd aan een beklaagde die geniet van kosteloze rechtsbijstand - Hoger beroep met een grief die is beperkt tot de opgelegde bijdrage - Beslissing in hoger beroep die stelt dat de beklaagde geen bijdrage meer verschuldigd is - Toewijzing van de gerechtskosten aan de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 162 Wetboek van Strafvordering

P.24.1747.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 162 Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of de strafvordering zelf niet op gang heeft gebracht, niet kan worden veroordeeld tot de kosten van de strafvordering.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Geen strafvervolging op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

- Art. 162 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 162bis Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of zich niet bij de rechtstreekse dagvaarding van een andere burgerlijke partij heeft aangesloten en die tegen het beroepen vonnis, dat de beklaagde en de vrijwillig tussenkomende partij heeft veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding aan de burgerlijke partij, zelf geen hoger beroep heeft ingesteld, niet kan worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde en aan de vrijwillig tussenkomende partij; dat het appelgerecht zich na een vrijspraak van de beklaagde onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de vordering van de burgerlijke partij tegen de beklaagde en tegen de vrijwillig tussenkomende partij, is daarbij niet relevant (1). (1) Cass. 22 september 2021, AR P.21.0442.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.3 , met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.; Cass. 10 juni 2020, AR P.19.1043.N, AC 2020, nr. 385; Cass. 11 maart 2009, AR P.07.1778.F, AC 2009, nr. 192; GwH 18 december 2008, arrest 182/2008, GwH 18 februari 2010, arrest 11/2010, www.const-court.be.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Geen strafvervolging op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Beslissing van onbevoegdheid wat betreft de burgerlijke vordering - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1655.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 4, § 3, Wet Bijdrage Juridische Tweedelijnsbijstand volgt dat indien de strafrechter vaststelt dat een beklaagde juridische tweedelijnsbestand geniet, hij die beklaagde niet kan veroordelen tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds (1). (1) Cass. 5 september 2023, AR P.23.0791.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230905.2N.10; Cass. 9 mei 2023, AR P.23.0219.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.2, T. Strafr. 2023, 239; GwH 25 juni 2020, arrest 94/2020, www.const-court.be; J. DECOKER, "En dan zijn er nog? De bijdragen, toeslagen en vergoedingen", T. Strafr. 2024, 46-51; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1570.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds Juridische tweedelijnsbijstand - Stuk waaruit de kosteloze rechtsbijstand blijkt - Gevolg

- Art. 4, § 3 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

P.23.0449.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.1 AC nr. ...

De onwettigheid van de beslissing over de hoofdstraf leidt tot de vernietiging van de beslissingen over de straffen en over de bijdrage tot het Slachtofferfonds; ze heeft echter geen weerslag op de schuldigverklaring (1) evenmin als op de veroordeling tot betaling van de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand en op de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten (2). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 12 december 2018, AR P.18.0987.F, AC 2018, nr. 706, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH OP DATUM IN PAS. (2) Het bestreden arrest veroordeelt de eiser met name tot gevangenisstraffen en geldboeten (met uitstel) en tot de verbeurdverklaring bij equivalent en tot betaling van de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand, en bevestigt met name de veroordeling tot een verbodsstraf en tot betaling van de bijdrage aan het Slachtofferfonds en van de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten (van 50 euro, niet geïndexeerd).

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Vernietiging beperkt tot de uitgesproken straffen - Omvang - Veroordelingen tot een bijdrage aan het Slachtofferfonds (ja) - Veroordelingen tot een bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand (neen) en tot de forfaitaire vergoeding voor gerechtskosten, bepaald in artikel 91, tweede lid, KB 28 december 1950 (neen)

- Art. 91, tweede lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 4, § 3 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand
- Art. 11 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering
- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen
- Art. 434, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.23.0236.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 3, § 1, van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken zijn gerechtskosten in strafzaken de kosten die ontstaan door de aanstelling van een prestatieverlener door een magistraat of een politiedienst, met name met het oog op de waarheidsvinding, en de kosten die door de Staat worden betaald of voorgeschoten met het oog op de terugvordering ervan bij een veroordeelde of een in het ongelijk gestelde burgerlijke partij; de kosten die onlosmakelijk verbonden zijn aan een in het kader van het voorbereidend onderzoek bevolen beslag, maken deel uit van de gerechtskosten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Gerechtskosten - Begrip - Kosten die onlosmakelijk verbonden zijn aan een in het kader van het onderzoek bevolen beslag

- Art. 3 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

Artikel 6, § 1, eerste lid, van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken bepaalt dat de prestatieverlener voor elke gevorderde prestatie een kostenstaat opstelt en artikel 6, § 1, eerste lid, voorziet in een administratief beroep in geval van verzet van de dienstverlener tegen de vermindering van zijn kostenstaat; de uitgaven die de prestatieverlener heeft gedaan om een gerechtelijke opdracht te vervullen, zijn onderworpen aan de door de Wet 23 maart 2019 ingevoerde taxatie- en vereffeningsprocedures en zijn, zelfs wanneer zij onvoldoende werden terugbetaald, geen door het misdrijf veroorzaakte en naar gemeen recht vergoedbare schade (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Gerechtskosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - Bestaan van een rechtsmiddel - Gevolg

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

De vergoedbare schade in de zin van de artikelen 1382 Oud Burgerlijk Wetboek en 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is niet de schade die de prestatieverlener verbindt aan een, in zijn ogen ontoereikende, taxatie van zijn kostenstaat; die schade veronderstelt immers een door het misdrijf veroorzaakte aantasting van een vooraf bestaand en bij wet beschermd subjectief recht van degene die deze schade aanvoert (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Gerechtskosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.0913.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.17 AC nr. ...

Ingeval van een schuldigverklaring van een beklaagde aan het misdrijf van bendevorming belet de omstandigheid dat volgens de rechter de beklaagde in vergelijking met andere beklaagden een minder belangrijke rol heeft gespeeld in de bende niet de veroordeling van deze beklaagde tot alle kosten veroorzaakt door de feiten van bendevorming.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Beklaagde schuldig verklaard aan het misdrijf van bendevorming - Minder belangrijke rol van de beklaagde in de bende - Veroordeling tot de kosten veroorzaakt door de feiten van bendevorming - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 50 Strafwetboek

Ingeval van een schuldigverklaring van een beklaagde aan het misdrijf van bendevorming gericht op het plegen van autodiefstallen belet de omstandigheid dat de beklaagde niet zelf wordt vervolgd voor feiten van autodiefstallen de vaststelling niet dat de kosten die verband houden met de autodiefstallen zoals stallingskosten ook zijn veroorzaakt door het misdrijf van bendevorming.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Beklaagde die niet wordt vervolgd voor feiten van autodiefstallen - Veroordeling tot de kosten verband houdende met de autodiefstallen - Stallingskosten - Draagwijdte - Gevolg - Beklaagde schuldig verklaard aan het misdrijf van bendevorming met het oog op het plegen van autodiefstallen

- Art. 50 Strafwetboek

P.21.0975.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.2 AC nr. ...

De regel volgens welke de beklaagde niet wordt veroordeeld tot de kosten betreffende de telastlegging waarvan hij werd vrijgesproken, sluit niet uit dat hij tot alle kosten wordt veroordeeld op voorwaarde dat de rechter vaststelt dat al die kosten zijn veroorzaakt door het bewezen verklaarde misdrijf; bij gebrek aan conclusie over dit punt, moet de rechter de veroordeling tot de kosten niet in het bijzonder motiveren (1). (1) Cass. 17 januari 2006, AR P.05.1118.N, AC 2006, nr. 38.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering - Veroordeling voor meerdere telastleggingen - Vrijspraak van bepaalde telasteleggingen en veroordeling voor andere - Veroordeling tot de kosten - Verdeling - Verplichting - Motivering

- Artt. 162, eerste lid, en 194 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beklaagde wegens meerdere telastleggingen wordt vervolgd, van sommige wordt vrijgesproken en aan de andere schuldig wordt verklaard, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze of en in welke mate de kosten van de strafvordering zijn veroorzaakt door de telastlegging waaraan hij schuldig werd verklaard; de artikelen 162 en 194 Wetboek van Strafvordering leggen de verdeling van deze kosten niet op (1). (1) Cass. 4 januari 2011, AR P.10.1198.N, AC 2011, nr. 3.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering - Vervolging voor meerdere telastleggingen - Vrijspraak van bepaalde telasteleggingen en veroordeling voor andere - Veroordeling tot de kosten - Verdeling - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Artt. 162, eerste lid, en 194 Wetboek van Strafvordering

P.21.1028.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 1018, 6°, Gerechtelijk Wetboek omvatten de kosten de in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtsplegingsvergoeding; wanneer de burgerlijke partij in haar conclusie in hoger beroep de veroordeling van de beklaagde "tot alle kosten en tot de kosten van de twee aanleggen" vordert, mist het middel, dat miskenning van het beschikkingsbeginsel aanvoert en het bestreden arrest verwijt aan de burgerlijke partij een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen voor de twee aanleggen terwijl zij dit niet voor het hof van beroep had gevorderd, feitelijke grondslag (1). (1) De eiser verweet het arrest aldus uitspraak te doen ultra petita. Echter, "aangezien artikel 1017 [eerste lid] Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat ieder vonnis zelfs ambtshalve de in het ongelijk gestelde partij, in de regel, in de kosten verwijst (...) schendt de rechter die een der partijen in de kosten verwijst art. 1138, 2°, Ger.W. niet doordat hij uitspraak zou hebben gedaan over niet gevorderde zaken of doordat hij meer zou hebben toegekend dan was gevorderd" (Cass. 9 november 1979, AC 1979-80, nr. 165; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N-C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614, waaruit blijkt "de rechter die de kosten vereffent, geen uitspraak doet over een rechtsvordering"; Cass. 16 mei 1974, AC 1974, 1036). Bovendien, "de strafrechter kan op grond van artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek de in het ongelijk gestelde beklaagde, burgerlijk aansprakelijke partij of voor de beklaagde tussengekomen partij ambtshalve tot een rechtsplegingsvergoeding veroordelen ten voordele van de in het gelijk gestelde burgerlijke partij" (Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284; Cass. 20 januari 2010, AR P.09.1146.F, AC 2010, nr. 47, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.). Het openbaar ministerie heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat uitgaat van andere juridische beginselen, faalt naar recht.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke partij die de veroordeling van de beklaagde tot de gerechtskosten vordert - Veroordeling tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding - Beschikkingsbeginsel - (Geen) ultra petita

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1018, 6°, 1022 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.21.0838.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.4 AC nr. ...

De rechter die in een verbeterend vonnis een tweede veroordeling tot betaling van een bijdrage aan het Fonds uitspreekt, terwijl zijn eerste beslissing slechts één bijdrage bevatte, wijzigt de in zijn eerste beslissing bevestigde rechten.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden - Veroordeling - Verbeterend vonnis - Veroordeling tot twee bijdragen - (Geen) Wettigheid

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0771.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.1 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en artikel 1, eerste lid, van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM volgt dat het recht op een eerlijk proces en het recht op eerbiediging van eigendom zich ertegen verzetten dat de voor het gerecht in het gelijk gestelde partij een substantiële vermindering van haar schuldvordering zou ondergaan wegens de verplichting om alle of het grootste gedeelte van haar verweerkosten te dragen, wanneer die situatie voortvloeit uit de noodzaak om zich te verdedigen tegen een rechtsvordering die in kennelijk onredelijke omstandigheden werd ingesteld; op straffe van schending van die verdragsbepalingen heeft de wetgever, bij het formuleren van artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek niet de bedoeling kunnen hebben om aan de begunstigde van de juridische bijstand een voordeel toe te kennen doordat hij zijn rechten op een kennelijk onredelijke wijze heeft uitgeoefend; hieruit volgt dat een kennelijk onredelijke situatie, zelfs als die aan de begunstigde van de bijstand te wijten is, niet enkel een vermindering van de rechtsplegingsvergoeding tot onder het door de Koning vastgelegde minimum kan verantwoorden maar ook een afwijking van de regel van het minimum (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, Pas. 2021, nr. 824.

Strafzaken - Allerlei - Rechtsplegingsvergoeding verschuldigd door de begunstigde van juridische bijstand - Regel

van het minimum - Afwijking - In kennelijk onredelijke omstandigheden ingestelde rechtsvordering

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

De artikelen 3.6, 9.2 en 9.3 van het Verdrag van Aarhus (1) vertonen niet de vereiste duidelijkheid en nauwkeurigheid om hierin de wil van de verdragsluitende Staten te ontwaren om, in het cassatiegeding, een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen aan de partij waarvan het Hof de middelen of het verweer aanneemt. (1) Verdrag van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (BS 24 april 2003).

Strafzaken - Procedure in cassatie - Verdrag van Aarhus - Invloed op het gebrek aan rechtsplegingsvergoeding voor het cassatiegeding

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

De kenmerken die eigen zijn aan het cassatieberoep laten niet toe om de bij artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtsplegingsvergoeding op te nemen in de gerechtskosten van de voorziening in cassatie; die vergoeding, die verband houdt met de aard en de omvang van het geschil tussen de partijen voor de bodemrechter, wordt beoordeeld in functie van criteria die, aangezien ze betrekking hebben op de zaak zelf, het Hof zouden verplichten tot een onderzoek waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Cass. 15 maart 2017, AR P.16.1109.F, AC 2017, nr. 186, en verwijzing in noot.

Strafzaken - Procedure in cassatie - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die, zonder de partijen toe te laten zich hierover uit te spreken, de rechtsplegingsvergoeding ambtshalve vermindert door die te berekenen op basis van het toegekende bedrag in plaats van op het gevorderde bedrag, om een kunstmatige verhoging van die vergoeding te voorkomen, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht (1). (1) Natuurlijk kan, "niettegenstaande wat in het koninklijk besluit [van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding] is bepaald, de rechter de rechtsplegingsvergoeding berekenen op basis van het toegekende veeleer dan op basis van het gevorderde bedrag, als laatstgenoemd bedrag volgt ofwel uit een klaarblijkelijke overwaardering die de normaal bedachtzame en zorgvuldige justitiabele niet zou hebben begaan, ofwel uit een te kwader trouw verrichte verhoging die als enig doel had op artificiële wijze het bedrag van de vordering op te trekken tot de hogere schijf. De straf op rechtsmisbruik beschermt degene die de rechtsplegingsvergoeding verschuldigd is, tegen een veroordeling die alleen ingegeven is door de vordering van de schuldeiser" (Cass. 17 november 2010, AR P.10.0863.F, AC 2010, nr. 681; zie Cass. 15 september 2020, AR P.19.1109.N, AC 2020, nr. 535). Maar, "de rechter die de gevorderde rechtsplegingsvergoeding ambtshalve herleidt en berekent a rato van het percentage van de toegekende vordering 'om het doelbewust verhogen van een vordering om hogere rechtsplegingsvergoeding te bekomen tegen te gaan', zonder de partijen in de gelegenheid te stellen hieromtrent standpunt in te nemen, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht (Cass. 20 november 2012, AR P.12.0203.N, AC 2012, nr. 623, §§18-19; Zie Cass. 22 april 2010, AR C.09.0270.N, AC 2010, nr. 274).

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Procedure voor de feitenrechter - Ambtshalve herleiding door de rechter

- Artt. 162bis, 194 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0615.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 2, eerste en tweede lid, Tarief Rechtsplegingsvergoeding en 557 Gerechtelijk Wetboek volgt dat voor het bepalen van de waarde van een schadevergoedingsvordering uit een misdrijf door een burgerlijke partij voor het strafgerecht rekening wordt gehouden met de gevorderde hoofdsom en met de gevorderde vergoedende interesten, dit zijn de gevorderde interesten vervallen tussen de datum van het misdrijf en de datum waarop de burgerlijke partij haar in geld waardeerbare vordering voor het strafgerecht heeft geformuleerd; voor het bepalen van de waarde van die vordering wordt geen rekening gehouden met de gerechtelijke vergoedende interesten, dit zijn de interesten vanaf de datum waarop de burgerlijke partij haar voor de strafrechter in geld waardeerbare vordering heeft geformuleerd en de datum van de rechterlijke beslissing, noch met de gerechtelijke verwijlinteresten, zijnde de interesten vanaf de uitspraak.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Basisbedrag - Bedrag van de vordering van de burgerlijke partij - Gevorderde hoofdsom en vergoedende interesten - Berekening - Grenzen

- Art. 557 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 2, eerste en tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

---

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.10 AC nr. ...

Artikel 1017, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de kosten kunnen worden omgeslagen zoals de rechter het raadzaam oordeelt, onder meer wanneer de partijen onderscheidenlijk omtrent enig geschilpunt in het ongelijk zijn gesteld, is niet van toepassing in strafzaken.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke partij die gedeeltelijk in het ongelijk werd gesteld - Omslag rechtsplegingsvergoeding tussen enerzijds de burgerlijke partij en anderzijds de beklaagde - Toepassing

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke partij die gedeeltelijk in het ongelijk werd gesteld - Omslag rechtsplegingsvergoeding tussen enerzijds de burgerlijke partij en anderzijds de beklaagde - Toepassing

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0532.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.15 AC nr. ...

Artikel 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de rechtsplegingsvergoeding een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en erelonen van de in het gelijk gestelde partij; enkel de partijen die een beroep hebben gedaan op de bijstand van een advocaat of die door hem zijn vertegenwoordigd, kunnen op die vergoeding aanspraak maken; de curator is een gerechtelijk mandataris die de boedel vertegenwoordigt en het faillissement van een handelaar beheert in het belang van alle schuldeisers en van de gefailleerde; in die hoedanigheid valt de curator niet onder de bepalingen van voormeld artikel 1022, eerste lid, en kan hem bijgevolg niet de in de bepaling bedoelde vergoeding worden toegekend (1). (1) Zie Cass. 6 mei 1983, AR 3729, AC 1983-84, nr. 493. Het Grondwettelijk Hof heeft tevens voor recht gezegd dat die bepaling “de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt, in zoverre [ze] niet voorziet in de toekenning van een rechtsplegingsvergoeding aan de curator die in het gelijk wordt gesteld naar aanleiding van een betwisting van een ingediende schuldvordering.” (GwH 11 maart 2009, nr. 46/2009).

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Partij bijgestaan door een advocaat - Begrip - Curator

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

Aangezien de rechtsplegingsvergoeding geen bestanddeel van de schade vormt, is de beslissing die veroordeelt tot betaling ervan een eindbeslissing, zelfs wanneer de beslissing die, op de burgerlijke rechtsvordering, uitspraak doet over de omvang van de schade, dat niet is; wanneer de feitenrechter de eiser tot cassatie heeft veroordeeld tot betaling van een provisie, voor het overige de burgerlijke belangen heeft aangehouden en de eiser heeft veroordeeld tot betaling van een rechtsplegingvergoeding, en wanneer laatstgenoemde afstand doet van zijn cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen de beslissing die, op de burgerlijke rechtsvordering, uitspraak doet over de omvang van de schade, bestaat er bijgevolg geen grond om de afstand van het cassatieberoep te verlenen, in zoverre dat is gericht tegen de beslissing die uitspraak doet over de rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Contra Cass. 27 februari 2019, P.18.1119.F, AC 2019, nr. 125 ("de beslissing die het beroepen vonnis heeft bevestigd dat de burgerlijke partijstellingen ontvankelijk heeft verklaard, en vervolgens de uitspraak over de gegrondheid van die burgerlijke vorderingen aanhoudt en daartoe de heropening van het debat beveelt, de zaak naar de eerste rechter verwijst en de burgerlijke partijen een rechtsplegingsvergoeding toekent, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en houdt geen verband met de in het tweede lid van die bepaling beoogde gevallen") en Cass. 10 mei 2011, AR P.10.1927.N, AC 2011, nr. 311 ("het Hof verleent de eiser in cassatie afstand zonder berusting van zijn cassatieberoep wanneer de feitenrechter hem heeft veroordeeld tot betaling van een provisie en rechtsplegingsvergoeding en voor het overige de burgerlijke belangen aanhoudt"). In hoofdorde heeft het OM uit die beslissingen afgeleid dat er grond bestond om de afstand van het cassatieberoep ook te verlenen in zoverre het is gericht tegen de beslissing met betrekking tot de rechtsplegingsvergoedingen en om het derde middel, dat geen verband houdt met de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, niet te onderzoeken.

Strafzaken - Procedure in cassatie - Afstand van cassatieberoep - Bestreden beslissing die uitspraak doet over de ontvankelijkheid van de burgerlijke rechtsvordering, de uitspraak over het overige aanhoudt en de rechtsplegingsvergoeding toekent - Voorlopige beslissing over de schade - Voorbarig cassatieberoep - Eindbeslissing over de rechtsplegingsvergoeding

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0442.F 22 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de burgerlijke partij optreedt tegen een beklaagde die naar het vonnisgerecht is verwezen ten gevolge van een beschikking tot verwijzing of een verwijzingsarrest, ook na een burgerlijke partijstelling bij een onderzoeksrechter, kan de rechter haar niet veroordelen tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de vrijgesproken beklaagde (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 580.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Vrijspraak van de beklaagde - In het ongelijk gestelde burgerlijke partij - Aan de beklaagde verschuldigde rechtsplegingsvergoeding

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de burgerlijke partij in hoger beroep in het ongelijk wordt gesteld maar de zaak aldaar aanhangig werd gemaakt door het beroep van het openbaar ministerie, van de beklaagde of van de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, kan de rechter haar niet veroordelen tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de vrijgesproken beklaagde (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 580.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Hogere beroepen van de beklaagde en van het openbaar ministerie - Vrijspraak van de beklaagde in hoger beroep - In het ongelijk gestelde burgerlijke partij - Aan de beklaagde verschuldigde rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 162bis, tweede lid, 194, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.21.0681.F 22 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.8 AC nr. ...

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering bepaalt niet dat wanneer de beklaagde buiten vervolging wordt gesteld, zelfs niet wanneer zijn hoger beroep niet-gegrond werd verklaard, hij tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij kan worden veroordeeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 581.

Strafzaken - Allerlei - Rechtspleging voor het onderzoeksgerecht - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Niet-gegrond hoger beroep - Toekenning van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

De niet-ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling die tegen een parlementslid is ingesteld, betekent niet dat de burgerlijke partijsteller de inleiding van het onderzoek niet heeft veroorzaakt in de zin van artikel 128 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 581.

Strafzaken - Allerlei - Rechtspleging voor het onderzoeksgerecht - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Toekenning van een rechtsplegingsvergoeding aan de inverdenkinggestelde - Voorwaarde - Opening van het onderzoek door burgerlijke partijstelling

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling vaststelt dat dat de burgerlijke partij aan de oorsprong lag van de inleiding van het onderzoek en dat dit met een buitenvervolgingstelling werd afgesloten, mag ze niet, zonder aan de wet een voorwaarde toe te voegen die deze niet bevat, weigeren de voormelde burgerlijke partij te veroordelen tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding, op grond dat de strafvordering niet door haar maar door een daaropvolgende vordering van het openbaar ministerie was ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 581.

Strafzaken - Allerlei - Rechtspleging voor het onderzoeksgerecht - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Toekenning van een rechtsplegingsvergoeding aan de inverdenkinggestelde - Voorwaarde - Opening van het onderzoek door burgerlijke partijstelling - Niet-ontvankelijkheid - Latere vorderingen van het openbaar ministerie die de strafvordering instellen - Invloed

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

P.21.0119.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 162, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bij toepassing van artikel 176 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de vonnissen in hoger beroep, gewezen door de correctionele rechtbanken, volgt dat een beklaagde niet kan worden veroordeeld tot kosten die uitsluitend betrekking hebben op een telastlegging waarvoor hij wordt vrijgesproken (1). (1) Zie Cass. 9 mei 2007, AR P.07.0091.F, AC 2007, nr. 240.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Vervolging wegens verschillende misdrijven - Vrijspraak voor een telastlegging - Veroordeling in de kosten - Kosten die uitsluitend betrekking hebben op een telastlegging waarvoor vrijgesproken wordt

- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Vervolging wegens verschillende misdrijven - Vrijspraak voor een telastlegging - Veroordeling in de kosten - Kosten die uitsluitend betrekking hebben op een telastlegging waarvoor vrijgesproken wordt

- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0447.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.13 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 4, § 3, eerste lid, van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand, volgt dat de verplichting voor een strafgerecht dat een beklaagde heeft veroordeeld bovendien ook nog te veroordelen tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds niet geldt per aanleg; noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan kan worden afgeleid dat het appelgerecht dat een beroepen beslissing bevestigt dat een beklaagde heeft veroordeeld en hem tevens heeft verplicht tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds, hem voor de procedure in hoger beroep nogmaals zou kunnen of moeten veroordelen tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep - Bevestiging van het beroepen vonnis - Bijkomende veroordeling tot de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand - Wettigheid

- Art. 4 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep - Bevestiging van het beroepen vonnis - Bijkomende veroordeling tot de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand - Wettigheid

- Art. 4 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

P.21.0086.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.7 AC nr. ...

Een beslissing die bij toepassing van artikel 14, §§ 2 en 3, Probatiewet een probatie-uitstel herroept is een veroordelende beslissing in de zin van artikel 162, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep.

Strafzaken - Algemeen - Herroeping probatie-uitstel - Veroordelend vonnis

- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, §§ 2 en 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.1273.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.8 AC nr. ...

Artikel 1021 Gerechtelijk Wetboek volgens welk de partijen een omstandige opgave kunnen indienen van hun onderscheiden kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding zoals bepaald in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek, is niet van toepassing in strafzaken (1). (1) Cass. 8 mei 2018, AR P.17.1274.N, AC 2018, nr. 294

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Artikel 1021 Gerechtelijk Wetboek - Rechtsplegingsvergoeding - Toepasselijkheid

Uit de samenhang van artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 153, § 5, Wet Verzekeringen volgt dat een burgerlijke partij die niet zelf de strafvordering op gang heeft gebracht, niet kan worden veroordeeld tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan een vrijwillig tussenkomende partij tegen wie zij ten onrechte een burgerlijke rechtsvordering heeft ingesteld (1). (1) Zie Cass. 20 mei 2015, AR P.15.0474.F, AC 2015, nr. 327; F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie", in P. TAELMAN (ed.), Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Mechelen, Kluwer, 2016, 631 en 670.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij die zich aansluit bij de strafvordering - In het ongelijk gestelde burgerlijke partij - Vrijwillig tussenkomende partij - Rechtsplegingsvergoeding - Veroordeling van de burgerlijke partij

- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0650.N 29 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 4, § 3, eerste lid, en 10 Wet van 19 maart 2017 en artikel 6 KB van 26 april 2017 volgt dat in appelprocedures de bijdrageplicht aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand slechts van toepassing is wanneer het rechtsmiddel is ingesteld na 30 april 2017.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand - Inleiding van de zaak vóór 1 mei 2017

- Art. 6 KB 26 april 2017 tot uitvoering van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

- Artt. 4, § 3, eerste lid, en 10 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

P.20.0046.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.5 AC nr. ...

De rechtsvordering tot vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte materiële schade heeft betrekking op een in geld waardeerbare vordering; bijgevolg moet de basisrechtsplegingsvergoeding die door de beklaagde is verschuldigd aan een burgerlijke partij die een definitief bedrag van een euro verkrijgt, worden berekend op grond van de artikelen 2 en 8 Tarief Rechtsplegingsvergoeding en niet op grond van het bedrag dat van toepassing is op de rechtsvorderingen die betrekking hebben op niet in geld waardeerbare zaken.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Vaststelling van het bedrag - Criterium - Rechtsvordering tot vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte materiële schade - In geld waardeerbare rechtsvordering

- Artt. 2 en 8 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0171.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.2 AC nr. ...

Als het proces-verbaal van de rechtszitting en het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke vordering, beiden niet bericht van valsheid, vermelden dat de raadsman van de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen een schadenota heeft neergelegd, volgt daaruit dat deze partijen de bijstand van een raadsman hebben genoten en bijgevolg aanspraak maken op een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Het openbaar ministerie adviseerde het Hof het middel van eiser I (beschuldigde) tegen het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke belangen (arrest III) gegrond te verklaren, en verwerping van zijn cassatieberoep voor het overige, om reden dat uit de voorliggende stukken bleek dat de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) 3 en 4 hun eis tot schadevergoeding zelf hebben uiteengezet en alleen zij de neergelegde schadenota hebben ondertekend; het louter overhandigen van deze schadenota door de advocaat die de zaak wel heeft uiteengezet van burgerlijke partijen 1 en 2. leek volgens het openbaar ministerie niet te voldoen aan de term ?bijstand van een advocaat' die een rechtsplegingsvergoeding rechtvaardigt ten gunste van burgerlijke partijen 3 en 4.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Hof van assisen - Afhandeling van burgerlijke belangen - Burgerlijke partij - Bijstand van een advocaat - Neerleggen van een schadenota

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 351 Wetboek van Strafvordering

P.19.1109.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.10 AC nr. ...

De rechter dient het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding in beginsel te berekenen op basis van het gevorderde bedrag en niet op basis van het aan het in het gelijk gestelde partij toegekende bedrag; hij kan de rechtsplegingsvergoeding niettemin berekenen op basis van het toegekende bedrag wanneer het gevorderde bedrag volgt ofwel uit een klaarblijkelijke overwaardering die de normaal bedachtzame en zorgvuldige rechtszoekende niet zou hebben begaan; ofwel uit een te kwader trouw verrichte verhoging die als enig doel had op kunstmatige wijze het bedrag van de vordering op te trekken tot een hogere schijf van de rechtsplegingsvergoeding, zonder hiertoe verplicht te zijn (1). (1) Cass. 17 november 2010, AR P.10.0863.F, AC 2010, nr. 681.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Eis van de burgerlijke partij - Maatstaf - Gevorderd bedrag - Overwaardering

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

De strafrechter kan een beklaagde slechts veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij indien hij de beklaagde schuldig verklaart aan de misdrijven waarop de burgerlijke partij haar rechtsvordering steunt; bij vrijspraak voor een of meerdere telastleggingen kan de strafrechter bij het bepalen van de rechtsplegingsvergoeding geen rekening houden met het bedrag gevorderd door de burgerlijke partij voor de telastleggingen waarvoor hij vrijspreekt.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Meerdere telastleggingen - Eis van de burgerlijke partij - Gedeeltelijke vrijspraak van de beklaagde - Berekening van het bedrag rechtsplegingsvergoeding - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0441.F 24 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200624.2F.7 AC nr. ...

De vermeerdering van de kosten ten aanzien van de vervolgende partij met tien pct. was bepaald in artikel 91, eerste lid, Tarief Strafzaken, maar die bepaling werd opgeheven door artikel 43 van het koninklijk besluit van 15 december 2019, dat in werking is getreden op 1 januari 2020; die vermeerdering kan sinds die datum dus niet meer worden toegepast op de kosten die aan de veroordeelde ten laste worden gelegd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 447.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Tarief Strafzaken - Kosten ten aanzien van de vervolgende partij - Vermeerdering met 10 pct - Opheffing - Inwerkingtreding

- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd
- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

P.19.1043.N 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2N.2 AC nr. ...

Bij afwezigheid van een door de wetgever bepaald criterium oordeelt de rechter onaantastbaar over de facultatieve veroordeling tot een rechtsplegingsvergoeding aan een burgerlijke partij die bij ontstentenis van enig hoger beroep van het openbaar ministerie, de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon hoger beroep heeft ingesteld en in het ongelijk wordt gesteld; de rechter kan bij die beoordeling de wijze betrekken waarop de burgerlijke partij haar vordering heeft uitgeoefend en de impact die dat heeft gehad op de wijze waarop de tegenpartijen zich dienden te verdedigen.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Hoger beroep - Burgerlijke partij - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 1 KB Tarief Rechtsplegingsvergoeding worden de bedragen van de rechtsplegingsvergoeding vastgesteld per gerechtelijke band en ten aanzien van elke partij die door een advocaat wordt bijgestaan en wordt de rechtsplegingsvergoeding verdeeld onder verscheidene partijen in eenzelfde gerechtelijke band die zijn bijgestaan door eenzelfde advocaat; de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij kan bij vrijspraak van meerdere beklaagden bijgestaan door een zelfde advocaat aldus niet tot een rechtsplegingsvergoeding worden veroordeeld aan elke beklaagde (1). (1) F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding en de strafrechter, een ietwat moeilijk huwelijk", N.C. 2008, 379-425; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 134-141; B. VAN DEN BERGH en S. SOBRIE, De rechtsplegingsvergoeding in al zijn facetten, Kluwer, 2016, 81-109; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2017, 1289-1295; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1342-1343.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Vaststelling - Verscheidene partijen - Gerechtelijke band - Bijstand van een zelfde advocaat

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, volgt dat een burgerlijke partij enkel kan worden veroordeeld tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding voor de procedure gevoerd voor de correctionele rechtbank indien zij rechtstreeks heeft gedagvaard of zich heeft aangesloten bij de rechtstreekse dagvaarding van een andere burgerlijke partij en vervolgens in het ongelijk is gesteld (1). (1) Cass. 11 maart 2009, AR P.07.1778.F, A.C. 2009, nr. 192; GwH 18 december 2008, arrest 182/2008, GwH 18 februari 2010, arrest 11/2010, www.const-court.be

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Veroordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0985.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.2 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 187, § 10, Wetboek van Strafvordering, volgt dat de rechter de door het verzet veroorzaakte kosten, met inbegrip van de kosten van uitgifte en van betekening van het vonnis, niet ten laste van de verzet doende partij kan laten, tenzij hij vaststelt dat het verstek aan hem te wijten is.

Strafzaken - Algemeen - Kosten veroorzaakt door het verzet - Artikel 187, § 10, Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 10 Wetboek van Strafvordering

P.20.0125.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.3 AC nr. ...

Artikel 91, eerste lid, Tarief in Strafzaken bepaalde dat in criminele en correctionele zaken die kosten van brief- en pakketpost hebben veroorzaakt, door de rechter aan de Staat als correspondentiekosten een som werd toe geschat, die niet meer mocht bedragen dan 10 procent van de gezamenlijke kosten; die bepaling is opgeheven bij artikel 43 van het koninklijk besluit van 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd; geen enkele bepaling van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoeging van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering of van het koninklijk besluit van 15 december 2019 biedt een rechtsgrond voor dergelijke veroordeling en dit geldt ook voor de omzendbrief nr. 131/7 over de indexering van de bedragen die mogen worden aangerekend door de personen die door de gerechtelijke overheden worden gevorderd voor het uitvoeren van een opdracht in een dienstverlenende rol die gerechtskosten in strafzaken genereert (1). (1) Wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoeging van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering, BS 19 april 2019; KB van 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd, BS 27 december 2019; Omzendbrief 131/7 over de indexering van de bedragen die mogen worden aangerekend door de personen die door de gerechtelijke overheden worden gevorderd voor het uitvoeren van een opdracht in een dienstverlenende rol die gerechtskosten in strafzaken genereert.

Strafzaken - Algemeen - Wet 23 maart 2019 - Draagwijdte

- Art. 648 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

Strafzaken - Algemeen - KB 15 december 2019 - Opheffing van artikel 91 Tarief Strafzaken - Draagwijdte

- Art. 648 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd
- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

Strafzaken - Algemeen - Tarief in strafzaken - Artikel 91 - Kosten van brief en pakketport - Draagwijdte

- Art. 648 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd
- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

P.20.0159.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.6 AC nr. ...

Niet naar recht verantwoord is de veroordeling vanaf 1 januari 2020 van de beklaagde tot betaling van een vergoeding op grond van artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken, bepaling die op die datum is opgeheven door artikel 43 KB 15 december 2019.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling tot betaling van een vergoeding wegens gerechtskosten - Toepasselijke bepaling

- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd
- Art. 91, tweede lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

P.20.0186.N 28 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200428.2N.2 AC nr. ...

Het bestreden vonnis dat de eiseres veroordeelt tot de betaling aan de verweerder van een provisie te vermeerderen met de interesten, een voorbehoud verleent en met uitzondering van de beslissing over de kosten niets aanhoudt om nog over te beslissen, is een eindbeslissing in de zin van artikel 420 Sv., zodat de afstand van het cassatieberoep niet wordt verleend (1). (1) Anders dan het Hof oordeelde, had het openbaar ministerie geconcludeerd tot het verlenen van akte van de afstand zonder berusting van een voorbarig cassatieberoep.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke rechtsvordering - Tussenkomende partij - Betaling van een provisie aan de burgerlijke partij onder voorbehoud - Aanhouding van de beslissing over de kosten - Akte van afstand - Eindbeslissing

- Artt. 420 en 429 Wetboek van Strafvordering

P.19.1151.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie enkel tegen de straf hoger beroep heeft ingesteld, de eiser in zijn grievenformulier in hoger beroep zijn hoger beroep heeft beperkt tot zijn schuldigverklaring aan één enkele telastlegging en tot de straf, en de appelrechters die telastlegging enkel herkwalificeren, de schuldigverklaring aan de overige telastleggingen bevestigen, waarbij ze zich ertoe beperken één daarvan te verbeteren, en de beslissing van de eerste rechter over de kosten van de strafvordering, de bijdrage tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en de bijdrage tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand bevestigen, is het middel volgens hetwelk de appelrechters aldus de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden, niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, aangezien die bevestigingen hem op geen enkele manier benadelen.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Hogere beroepen - Hoger beroep van het openbaar ministerie beperkt tot de straf - Grieven van de beklaagde beperkt tot de schuldigverklaring aan een telastlegging en tot de straf - Bevestiging wat betreft de kosten van de strafvordering en de bijdragen tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand - Cassatieberoep van de beklaagde - Middel volgens hetwelk de appelrechters de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden - Belang

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0682.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.5 AC nr. ...

Wanneer een partij slechts één rechtsplegingsvergoeding vordert van alle in het ongelijk gestelde partijen, dient de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering ambtshalve elke in het ongelijk gestelde partij te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijkgestelde partij; de omstandigheid dat deze in het gelijk gestelde partij slechts de solidaire veroordeling vordert van alle in het ongelijk gestelde partijen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 8 mei 2018, AR. P.17.1274.N, AC 2018, nr. 294.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke rechtsvordering - Ambtshalve veroordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1138, 2°, en 1021 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0683.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.2 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 162bis, 194 en 211 Wetboek van Strafvordering is de beklaagde de burgerlijke partij de rechtsplegingsvergoeding verschuldigd indien hij werd veroordeeld tot vergoeding van de schade voortvloeiend uit het misdrijf waaraan hij schuldig werd bevonden; aangezien de aan de burgerlijke partij verschuldigde rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep door de voormelde wetsbepalingen enkel in verband wordt gebracht met een veroordeling van de beklaagde, is die rechtsplegingsvergoeding niet afhankelijk van de voorwaarde dat de burgerlijke partij daarenboven, op zijn hoger beroep, een verhoging van de door de eerste rechter toegekende schadevergoeding heeft verkregen (1). (1) Zie Cass. 25 november 2009, AR P.09.1094.F, AC 2009, nr. 696, met concl. "in substantie" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - In het gelijk gestelde partij - Begrip - Veroordeling van de beklaagde tot vergoeding van de burgerlijke partij - Hoger beroep van de burgerlijke partij en van het openbaar ministerie - Bevestiging van de burgerlijke beschikkingen - Veroordeling van de beklaagde tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 162bis, 194 en 211 Wetboek van Strafvordering

P.19.0718.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.3 AC nr. ...

Wanneer eenzelfde advocaat in eenzelfde gerechtelijke band verschillende partijen bijstaat die in het gelijk worden gesteld, vermag de rechter de in het ongelijk gestelde partij niet jegens hen te veroordelen tot meerdere rechtsplegingsvergoedingen per aanleg (1). (1) Waarvan het tweede lid voortaan bepaalt: "De bedragen worden vastgesteld per gerechtelijke band en ten aanzien van elke partij die door een advocaat wordt bijgestaan. Wanneer eenzelfde advocaat in eenzelfde gerechtelijke band verschillende partijen bijstaat, wordt de rechtsplegingsvergoeding onder hen verdeeld", en dit sinds de wijziging ervan door het koninklijk besluit van 29 maart 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 21 februari 2010 tot wijziging van de artikelen 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en 162bis van het Wetboek van strafvordering, BS 29 maart 2019, i.w.tr. 20 april 2019.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Beslissing die verschillende partijen, in eenzelfde gerechtelijke band en bijgestaan door dezelfde advocaat, in het gelijk stelt - Rechtsplegingsvergoeding ten laste van de in het ongelijk gestelde partij - Vaststelling

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.18.1248.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.2 AC nr. ...

Uit artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat, onverminderd de toepassing van het derde lid of vijfde lid van artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek, wanneer meerdere burgerlijke partijen in het gelijk zijn gesteld, ieder van hen afzonderlijk recht heeft op een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de beklaagde, ongeacht of zij al dan niet samen met één of meerdere andere in het gelijkgestelde burgerlijke partijen worden bijgestaan door eenzelfde advocaat en ongeacht of zij al dan niet in dezelfde zin hebben geconcludeerd (1). (1) Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Meerdere burgerlijke partijen in het gelijk gesteld - Rechtsplegingsvergoeding - Berekening

- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0747.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.2 AC nr. ...

Het optreden voor het strafgerecht van een herstelvorderende overheid, die een wettelijke of decretale opdracht in het algemeen belang uitoefent en geen particulier belang nastreeft, kan niet worden gelijkgesteld met het optreden van een burgerlijke partij in de zin van artikel 162bis Wetboek van Strafvordering; bij afwezigheid van een wettelijke grondslag kan een beklaagde bijgevolg niet worden veroordeeld tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan een herstelvorderende overheid wiens vordering tegen die beklaagde door de strafrechter wordt ingewilligd, net zoals een herstelvorderende overheid wiens vordering tegen een beklaagde wordt afgewezen, niet kan worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan die beklaagde (1). (1) Zie Cass. 14 mei 2013, AR P.12.1218.N, AC 2013, nr. 294, met concl. van eerste advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 24 mei 2011, AR P.10.2044.N, AC 2011, nr. 343, met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; P. VANSANT en G. VAN HOORICK, Zakboekje Ruimtelijke Ordening 2018, Mechelen, Wolters Kluwer, 2018, 947-948.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Artikel 162bis, Wetboek van Strafvordering

P.18.1119.F 27 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190227.3 AC nr. ...

De beslissing die het beroepen vonnis heeft bevestigd dat de burgerlijkepartijstellingen ontvankelijk heeft verklaard, en vervolgens de uitspraak over de gegrondheid van die burgerlijke vorderingen aanhoudt en daartoe de heropening van het debat beveelt, de zaak naar de eerste rechter verwijst en de burgerlijke partijen een rechtsplegingsvergoeding toekent, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en houdt geen verband met de in het tweede lid van die bepaling beoogde gevallen(1). (1) Zie Cass. 10 mei 2011, AR P.10.1927.N, AC 2011, nr. 311.

Strafzaken - Procedure in cassatie - Cassatieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing over de ontvankelijkheid van de burgerlijke rechtsvordering - Beslissing die de uitspraak over het overige aanhoudt - Beslissing tot toekenning van de rechtsplegingsvergoeding - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.18.0908.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.4 AC nr. ...

Aangezien de aan de burgerlijke partij verschuldigde rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep enkel afhangt van de veroordeling tot schadevergoeding veroorzaakt door het misdrijf waaraan de beklaagde schuldig is verklaard, blijft ze verschuldigd ook als het bedrag van de bij het beroepen vonnis aan de burgerlijke partij toegekende schadevergoeding op het hoger beroep van de beklaagde wordt herleid (1). (1) Cass. 8 mei 2013, AR P.13.0053.F, AC 2013, nr. 286; Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Procedure in hoger beroep - Rechtsplegingsvergoeding - Draagwijdte

P.18.0824.F 19 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181219.4 AC nr. 726

De hoofdelijke veroordeling van verschillende beklaagden tot het geheel van de kosten van de strafvordering of tot hetzelfde aandeel in die kosten, krachtens artikel 50 Strafwetboek, is wettig wanneer sommige van die beklaagden schuldig zijn bevonden aan één telastlegging en anderen, naast dat misdrijf, ook schuldig zijn bevonden aan een tweede telastlegging, voor zover de rechter vaststelt dat al die kosten werden veroorzaakt door de telastlegging waaraan alle beklaagden schuldig werden bevonden (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2011, AR P.10.1198.N, AC 2011, nr. 3; Cass. 15 maart 2006, AR P.05.1488.F, AC 2006, nr. 153 (ambtshalve middel).

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling van beklaagden wegens onderscheiden misdrijven - Hoofdelijke veroordeling tot alle kosten van de strafvordering - Wettigheid

- Art. 50, eerste en tweede lid Strafwetboek

Zij die schuldig zijn verklaard aan actieve omkoping kunnen ook hoofdelijk worden veroordeeld tot de kosten samen met de persoon die een openbaar ambt uitoefent en die een aanbod, een belofte of een voordeel van welke aard dan ook vraagt, aanneemt of ontvangt om een van de in artikel 247 Strafwetboek bedoelde gedragingen aan te nemen en die zich aldus schuldig heeft gemaakt aan passieve omkoping, waarbij elk van die twee telastleggingen een keerzijde van eenzelfde strafbaar feit van omkoping uitmaakt (1); daarentegen machtigt de omstandigheid dat onderscheiden daders die ingevolge eenzelfde beslissing afzonderlijk schuldig werden verklaard aan twee op zich reeds onderscheiden feiten van omkoping, de rechter niet om alle beklaagden hoofdelijk tot terugbetaling van dezelfde kosten te veroordelen (2). (1) Zie André LORENT, "Les frais de justice répressive", Rev.dr.pén.crim. 1983, p. 642, met verwijzing naar Cass. 26 juni 1926, Rev.dr.pén.crim. 1926, p. 816 ; Cass. 15 maart 2006, AR P.05.1488.F, AC 2006, nr. 153 (burgerlijke rechtsvordering, begrip "gemeenschappelijke fout"); contra Cass. 27 januari 1964, Pas. 1964, I, pp. 557 en 558. (2) Zie Cass. 20 juli 1971, AC 1971, p. 1125.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling van bepaalde beklaagden wegens actieve en van andere beklaagden wegens passieve corruptie - Hoofdelijke veroordeling tot alle kosten van de strafvordering - Wettigheid naargelang de feiten van corruptie al dan niet onderscheiden zijn

- Artt. 50, eerste en tweede lid, 246 en 247 Strafwetboek

P.18.0625.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.4 AC nr. 701

Uit de bepalingen van de artikelen 162, 176 en 187, laatste lid, zoals toen toepasselijk, en §10, zoals thans toepasselijk, Wetboek van Strafvordering volgt dat de strafrechter die uitspraak doet over de gegrondheid van het verzet van de beklaagde, deze moet veroordelen tot de door het verzet veroorzaakte kosten, met inbegrip van de kosten van uitgifte en van betekening van het vonnis, ook wanneer hij de strafvordering vervallen verklaart door verjaring, indien hij vaststelt dat het verstek aan hem te wijten is (1). (1) Art. 187 Wetboek van Strafvordering zoals vervangen bij art. 83 Wet 5 februari 2016 (BS 19 februari 2016 (ed. 4)); Zie Cassatie 26 april 2006, AR P.06.214.F, AC 2006, nr. 241.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Hoger beroep - Uitspraak over gegrondheid van verzet van beklaagde

P.18.0849.N 4 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181204.3 AC nr. 681

Artikel 1022, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek vereist dat de rechter bij het bepalen van het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding, de erin vermelde criteria toepast op de feiten die hij zelf beoordeelt; de rechter op verwijzing moet dat bedrag niet afwegen tegen bedragen die andere rechters hebben bepaald in een voorheen vernietigd vonnis of arrest, noch, behoudens daartoe strekkende conclusie, motiveren waarom hij een ander bedrag bepaalt in vergelijking met het voorheen bepaalde bedrag.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Bepaling van het bedrag - Beoordeling door de rechter op verwijzing

- Art. 1022, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0270.F 24 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181024.5 AC nr. 582

De beklaagde heeft er geen belang bij de wettigheid te betwisten van de beslissing van de appelrechters om de kosten van het hoger beroep ten laste van de burgerlijke partij te leggen.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Kosten van het hoger beroep - Beslissing om de kosten van het hoger beroep ten laste van de burgerlijke partij te leggen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel van niet-ontvankelijkheid opgeworpen door de beklaagde - Belang

P.18.0096.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.5 AC nr. ...

De rechtsplegingsvergoeding waartoe het onderzoeksgerecht de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij dient te veroordelen bij toepassing van artikel 128 Wetboek van Strafvordering en artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek is geen kost van de strafvordering, maar een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Onderzoeksgerecht - Burgerlijke partij in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Voorwerp

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

Het onderzoeksgerecht dat de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij veroordeelt tot de kosten van de strafvordering die het tot op de datum van de uitspraak op nul euro bepaalt, spreekt zich ook uit over de verplichting voor die burgerlijke partij om die kosten te dragen die later kunnen worden bepaald zodat die burgerlijke partij belang heeft om tegen een dergelijke veroordeling hoger beroep aan te tekenen.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Onderzoeksgerecht - Burgerlijke partij in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering begroot op nul - Draagwijdte

P.17.1274.N 8 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180508.1 AC nr. ...

Artikel 1021 Gerechtelijk Wetboek volgens welk de partijen een omstandige opgave kunnen indienen van hun onderscheiden kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, zoals bepaald in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek, is niet van toepassing in strafzaken.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Artikel 1021 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

Uit de bepalingen van artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1022, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat, ook wanneer de partijen een opgave hebben ingediend van hun kosten en hierbij slechts één rechtsplegingsvergoeding vorderen, de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering, een rechtsplegingsvergoeding aan elke in het gelijk gestelde partij kan toekennen; uit deze bepalingen volgt tevens dat de strafrechter, bij gebrek aan een verzoek tot afwijking, de rechtsplegingsvergoeding bepaalt op het basisbedrag, ook wanneer dit een hoger bedrag is dan vermeld in de opgave waarbij het feit dat de partijen slechts tesamen één rechtsplegingvergoeding hebben gevraagd, hieraan geen afbreuk doet (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering - Meerdere in het gelijk gestelde partijen - Toekenning rechtsplegingsvergoeding

P.17.0387.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.3 AC nr. ...

De regel volgens dewelke de relatieve werking van het verzet elke verzwaring van de toestand van de verzetdoende partij verhindert, houdt niet in dat die partij niet kan worden veroordeeld tot de kosten van het geding, daarin begrepen deze van de verstekprocedure en het verzet wanneer het verstek aan haar te wijten is; het feit dat het totaal van die kosten hoger kan zijn dan deze gedaan bij de verstekprocedure, doet hieraan geen afbreuk.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Relatieve werking van het verzet - Gevolgen - Veroordeling tot de kosten

- Artt. 187, § 10, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 49 en 50 Strafwetboek

P.17.0173.N 5 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171205.3 AC nr. 688

Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering laat niet toe dat de rechtsplegingsvergoeding ten laste wordt gelegd van de burgerlijke partij die optreedt tegen de personen tegen wie de vervolgingen door het openbaar ministerie zijn ingesteld; evenmin kunnen de rechtsplegingsvergoedingen in voorkomend geval tussen de burgerlijke partij, enerzijds, en de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, anderzijds, worden omgeslagen (1). (1) Zie F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie" in F. TAELMAN (ed.), Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Reeks Gandaius - Postuniversitaire Cyclus Willy Delva, nr. 41, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, 2016, p. 648, nr. 131.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Tenlastelegging van burgerlijke partij - Toelaatbaarheid

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoedingen - Omslag tussen enerzijds burgerlijke partij en anderzijds de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Toelaatbaarheid

---

P.16.1163.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.1 AC nr. ...

De veroordeling tot de kosten is een rechtsgevolg van een veroordelende beslissing, van een beslissing tot internering of van een beslissing die de opschorting van de uitspraak van de veroordeling beveelt (1); het is een burgerrechtelijke beschikking van de veroordeling, die geen verband houdt met het begrip straf (2); bijgevolg staat de omstandigheid dat de vordering van het openbaar ministerie in hoger beroep slechts ten dele zou zijn gevolgd of dat de straf die de beklaagde is opgelegd, zou zijn verminderd, terwijl de door de eerste rechter bewezen verklaarde feiten, bewezen zijn gebleven na afloop van het debat voor het hof van beroep, dat hof niet toe om het bedrag van de veroordeling te verlagen tot de, met het oog op de waarheidsvinding, voor die misdrijven gemaakte kosten. (1) Cass. 5 november 2014, AR P.14.0688.F, AC 2014, nr. 664; Cass. 23 november 1983, AC 1983-84, nr. 166; zie ook Cass. 1 december 1999, AR P.99.1092.F, AC 1999, nr. 649. (2) H.-D. Bosly, «L'étendue de l'effet dévolutif limité de l'appel du ministère public», Rev.dr.pén.crim. 2014, p. 357, noot onder hof van beroep Brussel (14e kamer), 5 februari 2013, en de door de auteur aangehaalde verwijzingen (voetnoten nrs. 14 tot 16) ; A. Lorent, «Les frais de justice répressive», Rev.dr.pén., 1983, p. 609.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep

- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep

- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0288.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.1 AC nr. 337

Wanneer de strafrechter een partij enkel tot het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding veroordeelt, hoeft hij niet aan te geven op grond van welke wettelijke bepalingen hij die veroordeling uitspreekt en evenmin zijn beslissing met bijzondere redenen te omkleden.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen en motivering

- Artt. 162bis en 195 Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de Wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernizering van de strafrechtspleging

- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 149 Grondwet 1994

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen en motivering

- Artt. 162bis en 195 Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de Wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernizering van de strafrechtspleging

- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 149 Grondwet 1994

P.17.0177.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.3 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een verstekvonnis, mag de appelrechter die uitspraak doet over het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, diens toestand niet verzwaren (1); als die appelrechter hem veroordeelt tot het betalen van een bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot Hulp aan de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden (2), wat door het beroepen vonnis niet was opgelegd, miskent hij de relatieve werking van het verzet (3). (1) Wat betreft de relatieve werking van het verzet, zie bijv. Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.1198.F, AC 2011, nr. 559; Cass. 23 juni 2004, AR P.03.1717.F, AC 2004, nr. 348; Cass. 3 juni 1997, AR P.97.0016.N, nr. 256; Cass. 12 september 1995, AR P.94.0386.N, AC 1995, nr. 376; Cass. 10 mei 1994, AR P.94.0014.N, AC 1994, nr. 230; Cass. 4 oktober 1989, AR 7500, AC 1989-90, nr. 74; Cass. 29 november 1988, AR 2184, AC 1988-89, nr. 183; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 7de uitg., 2014, dl. II, pp. 1370 e.v. (2) Dit is verplichting die de rechter oplegt bij iedere veroordeling tot een criminele of correctionele hoofdstraf en die van 10 naar 25 euro is gebracht, vóór de indexering door artikel 1 van het koninklijk besluit van 31 oktober 2005 tot wijziging van het artikel 29, tweede lid, van de wet van 1 augustus 1995 houdende fiscale en andere bepalingen. (3) Ongeacht het feit dat die bijdrage geen straf is (Cass. 9 juni 1987, AR 1406, AC 1986-87, nr. 607) vormt de omstandigheid dat de toestand van de beklaagde feitelijk wordt verzwaard wanneer die verplichting voor het eerst in hoger beroep wordt opgelegd, daartoe geen beletsel en vereist niet dat het arrest op grond van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering met eenparigheid van stemmen wordt uitgesproken (Cass. 7 december 1988, AR 6990, AC 1988-89, nr. 206). Die oplossing is coherent met de relatieve werking van het verzet inzake de vaste vergoeding bedoeld in artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken, die eveneens een eigen karakter heeft en geen straf is: zie Cass. 11 februari 2014, AR P.13.1720.N, AC 2914, nr. 110 en de noot van J. DECOKER, "De vaste vergoeding bij verzet of enkel hoger beroep van beklaagde", T. Strafr. 2015, nr. 1, pp. 16-19; Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0141.F, AC 2008, nr. 276; Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318; Cass. 3 juni 2014, AR P.14.0329.N, AC 2014, nr. 398; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, op.cit., dl. II, p. 1377. (M.N.B.)

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Relatieve werking van het verzet

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen

P.16.1109.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.4 AC nr. ...

Gelet op de bijzondere aard van het cassatiegeding kan geen rechtsplegingsvergoeding worden toegekend ten laste van de beklaagde wiens cassatieberoep tegen de beslissing over de door de burgerlijke partij tegen hem ingestelde rechtsvordering werd verworpen (1) en is er geen grond om het Grondwettelijk Hof de voorgestelde prejudiciële vraag te stellen over dat verschil in behandeling vergeleken met die van de burgerlijke partij voor de strafrechter die, op grond van de artikelen 8 tot 12 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen verbonden aan de bijstand van een advocaat, uitspraak doet over de gegrondheid van haar vordering. (1) Zie bijv. Cass. 21 april 2015, AR P.13.0954.N, AC 2015, nr. 262; Cass. 15 september 2014, AR C.13.0017.N, AC 2014, nr. 520; Cass. 21 oktober 2010, AR F.08.0035.F, met andersluidende concl. van advocaat-generaal A. HENKES, AC 2010, nr. 623; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0561.N, AC 2008, nr. 567; Cass. 11 september 2008, AR C.08.0088.F, AC 2008, nr. 466; Cass. 27 juni 2008, AR C.05.0328.F, AC 2008, nr. 416 met andersluidende concl. van advocaat-generaal met opdracht Ph. DE KOSTER; F. VAN VOLSEM, De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie, in Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Wolters Kluwer, 2016, nr. 182, pp. 595 e.v., inz. pp. 663 e.v.

Strafzaken - Procedure in cassatie - Rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 8 tot 12 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 162bis en 438 Wetboek van Strafvordering

P.16.0531.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2 AC nr. ...

Hoewel een burgerlijke partij in de regel geen hoedanigheid heeft om hoger beroep in te stellen tegen een beslissing op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering, een dergelijk beroep niet ontvankelijk is en dan ook geen invloed heeft op de rechtspleging voor de appelrechter, heeft een burgerlijke partij wel de vereiste hoedanigheid om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing die haar veroordeelt tot de kosten van de strafvordering.

Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep - Hoedanigheid

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.16.1020.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.4 AC nr. ...

De niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten waartoe het arrest hem veroordeelt, is geen verzwaring van zijn toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling in beroep tot niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten - Toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis

De verhoging van de gerechtskosten door de appelrechters is geen strafverzwaring in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 25 september 1950, AC 1951, 16.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Verhoging van de gerechtskosten door de appelrechter

---

P.15.0250.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.2 AC nr. ...

Wanneer meerdere partijen in het ongelijk zijn gesteld, moet de berekening van de rechtsplegingsvergoeding gebeuren ten aanzien van ieder van hen (1); dat deze partijen in solidum gehouden zijn tot vergoeding van dezelfde schade ten overstaan van de burgerlijke partijen, doet hier niet aan af. (1) Zie: Cass. 2 december 2008, AR P.08.0589.N, AC 2008, nr. 687; Cass. 9 november 2011, AR P.11.0886.F, AC 2011, nr. 606.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Meerdere partijen in het ongelijk gesteld - Berekening van de vergoeding - In het ongelijk gestelde partijen in solidum veroordeeld tot dezelfde

schade

- Artt. 162bis en 194 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0953.F 9 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.2 AC nr. ...

De feitenrechter veroordeelt de burgerlijke partij om aan de vrijgesproken beklaagde een rechtsplegingsvergoeding te betalen wanneer de strafvordering enkel op gang werd gebracht met een rechtstreekse dagvaarding door de in het ongelijk gestelde partij; wanneer de burgerlijke partij rechtstreeks dagvaart op grond van andere feiten dan die welke door het openbaar ministerie worden vervolgd, sluit die vordering zich niet aan bij de strafvordering die door het parket is ingesteld in de zin van die bepaling; het hoger beroep van de procureur des Konings dat gericht is tegen het vonnis van de politierechtbank doet daaraan geen afbreuk.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Burgerlijke rechtsvordering - De door het openbaar ministerie vervolgde feiten hebben een onderscheiden grondslag

- Artt. 162bis en 194 Wetboek van Strafvordering

P.16.0420.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.2 AC nr. ...

Een partij die niet wordt bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat heeft geen recht op de rechtsplegingsvergoeding, wat een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Partij niet bijgestaan door een advocaat

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0147.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Milieu - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechterlijke macht - Sanctionerend ambtenaar - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Wettigheid

Het optreden van de sanctionerend ambtenaar in milieuzaken, die een wettelijke opdracht van algemeen belang uitoefent en geen enkel particulier belang nastreeft, kan niet worden gelijkgesteld met het optreden van een burgerlijke partij in de zin van artikel 162bis Wetboek van Strafvordering; hij kan bijgevolg niet worden veroordeeld om de beklaagde de vergoeding te betalen bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Milieu - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechterlijke macht - Sanctionerend ambtenaar - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Wettigheid

P.15.0466.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.4 AC nr. ...

Indien een burgerlijke partij hoger beroep instelt tegen een beschikking van de raadkamer die de buitenvervolgingstelling heeft bevolen van alle inverdenkinggestelden met de veroordeling van de burgerlijke partij tot alle kosten van de strafvordering en dit hoger beroep is beperkt tot de beslissing van buitenvervolgingstelling van één van de inverdenkinggestelden, heeft de kamer van inbeschuldigingstelling te oordelen over de beslissing van buitenvervolgingstelling van die ene inverdenkinggestelde met inbegrip van de veroordeling van de burgerlijke partij tot de kosten in de mate dat die verband houden met de lastens die ene inverdenkinggestelde aanhangige strafvordering.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Raadkamer - Beschikking van buitenvervolgingstelling van alle inverdenkinggestelden - Veroordeling van de burgerlijke partij tot alle kosten van de strafvordering - Hoger beroep van de burgerlijke partij beperkt tot één inverdenkinggestelde - Rechtsmacht van de kamer van inbeschuldigingstelling

P.15.0290.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.2 AC nr. ...

Op grond van artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken is door elke veroordeelde slechts één vergoeding per criminele, correctionele of politiezaak verschuldigd, ongeacht het aantal feiten waarvoor hij wordt vervolgd of veroordeeld; gelet op de devolutieve werking van het hoger beroep, speelt het geen rol of de veroordeling wordt uitgesproken in eerste aanleg dan wel voor het eerst in hoger beroep.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Tarief strafzaken - Vergoeding - Eénmaligheid

P.16.0403.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.7 AC nr. ...

Artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ieder veroordelend vonnis uitgesproken tegen de beklaagde hem veroordeelt tot het betalen aan de burgerlijke partij van de door artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bedoelde rechtsplegingsvergoeding; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt niet dat het beroepen vonnis dergelijke veroordeling heeft uitgesproken en het arrest kon dan ook de beslissing van het beroepen vonnis om de eiser te veroordelen tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de verweerders niet bevestigen.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Geen uitspraak over de rechtsplegingsvergoeding

P.16.0329.F 29 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160629.4 AC nr. ...

Wanneer naar aanleiding van een burgerlijke partijstelling de strafvervolging werd ingesteld tegen de inverdenkinggestelde en de raadkamer de buitenvervolgstelling heeft bevolen en de kosten ten laste van de Staat heeft gelaten, is het hoger beroep van de inverdenkinggestelde dat beperkt is tot het verzuim om de burgerlijke partij tot de kosten te veroordelen, ontvankelijk.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke partijstelling - Strafvervolging - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking van buitenvervolgingstelling - Verzuim om de burgerlijke partij tot de kosten te veroordelen - Beperkt hoger beroep door de inverdenkinggestelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

P.16.0501.F 29 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160629.5 AC nr. ...

De in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek bepaalde strafuitsluitende verschoningsgrond doet de strafrechtelijke fout niet verdwijnen maar heeft enkel tot gevolg dat de begunstigde ervan aan de veroordeling tot een straf ontsnapt; daaruit volgt dat, door die verschoningsgrond aan te nemen, de rechter beslist dat de strafvordering tegen die persoon gegrond is en dat die persoon schuldig is aan het hem ten laste gelegde misdrijf; in dat geval moet de persoon in wiens voordeel die verschoningsgrond erkend werd, worden veroordeeld tot de kosten van de strafvordering.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Beklaagde - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Gevolg - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering

- Artt. 162, eerste lid, en 194 Wetboek van Strafvordering
- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.15.1061.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.3 AC nr. ...

De beslissing die de beklaagde rechtspersoon veroordeelt tot betaling van de kosten en honoraria van de lasthebber ad hoc, is een veroordeling tot de gerechtskosten die deel uitmaakt van de strafvordering (1). (Impliciet). (1) Zie F. Lugentz en O. Klees, "Le point sur la responsabilité pénale des personnes morales", RDPC, 2008, p. 213 tot 215.

Strafzaken - Allerlei - Beklaagde rechtspersoon - Kosten en honoraria van de lasthebber ad hoc - Gerechtskosten - Veroordeling van de rechtspersoon tot de kosten en honoraria van de lasthebber ad hoc - Veroordeling maakt deel uit van de strafvordering

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.13.0390.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.2 AC nr. ...

Er kan slechts van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding, zoals bepaald in het Tarief Rechtsplegingsvergoeding, worden afgeweken, indien een van de partijen hierom verzoekt (1). (1) Zie Cass. 22 april 2010, AR C.09.0270.N, AC 2010, nr. 274.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Basisbedrag - Afwijking

- Art. 1022, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.0474.F 20 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150520.1 AC nr. ...

Zelfs wanneer de strafgerechten uitspraak doen over een burgerlijke rechtsvordering, kunnen ze de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek alleen maar opleggen in de gevallen die in de artikelen 162bis, 194, 211 en 351 Wetboek van Strafvordering zijn bepaald; daaruit volgt dat wanneer de strafvordering door het openbaar ministerie werd ingesteld en de burgerlijke partij zich op de rechtszitting daarbij heeft aangesloten, de rechter haar niet kan veroordelen tot het betalen van die rechtsplegingsvergoeding aan de vrijwillig in de zaak tussengekomen verzekeraar van de beklaagde (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2010, AR P.09.1870.F, AC 2010, nr. 122.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij of haar indeplaatsgestelde - Burgerlijke partij sluit zich aan bij de strafvordering - Beklaagde vrijgesproken - Verzekeraar van de vrijwillig tussengekomen beklaagde - Rechtsplegingsvergoeding - Veroordeling van de burgerlijke partij - Wettigheid

- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 nov. 2014
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

Zowel krachtens artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering als krachtens artikel 153, §5, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, wordt het slachtoffer of zijn indeplaatsgestelde die dagvaardt in schadevergoeding, hetzij voor het strafgerecht, hetzij voor het burgerlijk gerecht, en wiens vordering wordt afgewezen, veroordeeld tot het betalen van de rechtsplegingsvergoeding.

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij of haar indeplaatsgestelde - Rechtstreekse dagvaarding voor de feitenrechter door de burgerlijke partij - Beklaagde vrijgesproken - Verzekeraar van de vrijwillig tussengekomen beklaagde - Rechtsplegingsvergoeding - Veroordeling van de burgerlijke partij

- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 nov. 2014
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.14.1571.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.1 AC nr. ...

De veroordeling van een beklaagde, van een inverdenkinggestelde of van een burgerlijke partij tot de kosten van het hoger beroep kan enkel beschouwd worden als een veroordeling tot de kosten van de strafvordering als die kosten ook die van het hoger beroep van het openbaar ministerie inhouden.

Strafzaken - Algemeen - Veroordeling tot de kosten van het hoger beroep - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering

- Artt. 162 en 194 Wetboek van Strafvordering

De artikelen 162 en 194 van het Wetboek van Strafvordering, krachtens welke het tegen de beklaagde uitgesproken veroordelend vonnis laatstgenoemde in de kosten moet verwijzen, houden geen verband met de regeling van de rechtspleging.

Strafzaken - Algemeen - Veroordeling van de beklaagde tot de kosten - Regeling van de rechtspleging - Toepassing

- Artt. 162 en 194 Wetboek van Strafvordering

GETUIGEN [ZIE: 077 BEWIJS]

S.14.0018.N 11 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160111.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 934, 937 en 946, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en uit de wetsgeschiedenis blijkt dat het aan de rechter staat, ook al is de verklaring onder eed afgelegd, om vrij de bewijswaarde van de getuigenis te beoordelen, hierbij rekening houdende met alle elementen dienstig ter inschatting van de geloofwaardigheid ervan; het middel dat in zijn geheel ervan uitgaat dat aan de getuigenverklaring onder eed een bijzondere bewijswaarde toekomt, faalt naar recht.

- Burgerlijke zaken - Verklaring onder eed - Bewijswaarde

GEZINSBIJSLAG

ALGEMEEN

S.17.0095.N 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3N.1 AC nr. ...

De in artikel 68 Verordening (EG) nr. 883/2004 beoogde 'grond waarop de rechten worden verkregen' ziet niet op de grondslag waarop het recht op gezinsuitkeringen in de bevoegde Lid-Staat wordt geopend, maar wel op de grondslag waarop de verzekerde aan de wetgeving van die bevoegde Lid-Staat is onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verordening 883/2004 - Toepasselijke wetgeving

- Art. 68 Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

ALLERLEI

S.13.0066.F 19 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150119.2 AC nr. ...

De kinderbijslag waarvan artikel 69, §1, van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders van 19 december 1939 de bijslagtrekkende bepaalt, namelijk de persoon aan wie de kinderbijslag ten voordele van het begunstigde kind daadwerkelijk betaald wordt, is een bestaansmiddel van de bijslagtrekkende in de zin van artikel 16, §1, eerste lid, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, en niet een bestaansmiddel van het begunstigde kind.

Allerlei - Aanvraag voor leefloon - Berekening van het bedrag - Samenwonen - Bestaansmiddelen - Kinderbijslag - Bijslagtrekkende

- Art. 69, § 1 Gecoördineerde wetten van 19 dec. 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders
- Artt. 14, § 2 en 16, § 1, eerste lid Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

S.13.0084.F 19 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150119.3 AC nr. ...

Artikel 22, §1, eerste lid, b), van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie en luidens hetwelk voor de berekening van de bestaansmiddelen geen rekening wordt gehouden met de gezinsbijslag waarvoor de betrokkene de hoedanigheid van bijslagtrekkende bezit ten voordele van kinderen krachtens de Belgische of een buitenlandse sociale wetgeving voor zover hij deze opvoedt en ze volledig of gedeeltelijk te zijnen laste heeft, is enkel van toepassing op de bestaansmiddelen van de aanvrager van het leefloon, en niet op die van de bloedverwanten met wie hij samenwoont.

Allerlei - Aanvraag voor leefloon - Berekening van het bedrag - Samenwonen - Bestaansmiddelen - Kinderbijslag - Bijslagtrekkende - Aanvrager van het leefloon

- Artt. 14, § 2, en 16, § 1, eerste lid, en § 2 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

- Artt. 22, § 1, eerste lid, b), en 34, § 2 KB 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie

GEWAARBORGDE GEZINSBIJSLAG

S.17.0086.F 8 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190408.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 7 tweede lid van het koninklijk besluit van 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, geeft de gemachtigde van de minister, behoudens de gevallen bedoeld in artikel 9ter, § 3 van de wet, de instructie aan de gemeente om de betrokkene in te schrijven in het vreemdelingenregister, en hem in het bezit te stellen van een attest van immatriculatie model A.; laatstgenoemde mag bijgevolg, zij het tijdelijk en precair, in het Rijk verblijven overeenkomstig de bepalingen van de wet van 15 december 1980 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 215.

Gewaarborgde gezinsbijslag - Vreemdeling - Voorwaarde - Verblijf in België - Toestemming

- Art. 1 Wet 20 juli 1971 tot instelling van een gewaarborgde gezinsbijslag

WERKNEMERS

S.17.0048.F 25 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190325.2 AC nr. ...

Om te worden beschouwd als een aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid, moet de vergoeding de compensatie beogen van het verlies van de beroepsinkomsten of van de toename van de kosten ten gevolge van de verwezenlijking van een van de risico's die door de verschillende takken van de sociale zekerheid zijn gedekt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 178.

Werknemers - Loon - Sociale bijdragen - Vrijstelling - Door de werkgever toegekende aanvullingen van de gezinsbijslag

- Art. 2, eerste lid, 1° en 3° Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.16.0006.F 19 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170619.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Kinderbijslag

In het stelsel dat door de Algemene kinderbijslagwet is ingericht om de toename van de kosten voor de opvoeding van kinderen te compenseren, wordt de kinderbijslag in functie van het belang van het kind in principe betaald aan de persoon die het daadwerkelijk opvoedt of, in buitengewone omstandigheden, aan het kind zelf wanneer het verondersteld wordt in te staan voor de beslissingen en de kosten die het aanbelangen; bijgevolg kan de premie die niet betaald is in functie van het belang van het kind en in principe aan een persoon die een kind kan opvoeden of aan een kind dat kan instaan voor de kosten die het aanbelangen maar wel aan de twaalfjarige kinderen van de werknemers van de verweerster, niet worden beschouwd als een aanvulling op de kinderbijslag (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Werknemers - Kinderbijslag

- Art. 2 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
- Artt. 68, 69 en 70 Gecoördineerde wetten van 19 dec. 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders

GEZONDHEIDSPOLITIE

OVER DE MENS

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.21 AC nr. ...

Uit de artikelen 70 Strafwetboek, de artikelen 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11,Wet Gezondheidsberoepen en artikel 73, § 1 ZIV-wet volgt dat medische handelingen die raken aan de lichamelijke en seksuele integriteit van patiënten geen misdrijf uitmaken indien zij worden gesteld met het voormelde legitiem doel, met de toestemming van de patiënt en worden uitgevoerd zoals een normaal zorgvuldig handelend arts in dezelfde omstandigheden deze zou uitvoeren; de rechter oordeelt onaantastbaar of een arts een medische behandeling volgens de regels van de kunst heeft uitgevoerd en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die geen verband ermee houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) H. NYS, Gezondheidsberoepen, Wolters Kluwer, 2020, 71-108; A. DIERICKX, Toestemming en strafrecht, Intersentia, 2006; T. VANSWEEVELT en F. DEWALLENS (eds.), Handboek Gezondheidsrecht, Intersentia, 2014, I, 1058.

Over de mens - Wet Gezondheidsberoepen - Artikelen 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

- Art. 70 Strafwetboek

Over de mens - Wet Gezondheidsberoepen - Artikelen 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

- Art. 70 Strafwetboek

P.21.0489.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.6 AC nr. ...

De strafrechter voldoet aan zijn motiveringsverplichting wanneer hij het misdrijf bewezen verklaart in al zijn wettelijke bestanddelen en die bestanddelen uit zijn beslissing blijken en dit is het geval wanneer de beslissing melding maakt van de bewoordingen van de strafwet waarin die bestanddelen zijn opgenomen of van evenwaardige vermeldingen die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole uit te oefenen, dan wel wanneer die bewoordingen of vermeldingen voorkomen in een stuk van het strafdossier waarnaar de beslissing verwijst; het arrest dat opgave doet van de letterlijke bewoordingen van de artikelen 2, eerste lid, en 22 Bloedwet, verwijst naar de appelconclusie van de beklaagde en vermeldingen bevat die evenwaardig zijn aan de bewoordingen van de artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7°, Bloed-KB, voldoet aldus aan de motiveringsverplichting en laat het Hof toe zijn wettigheidscontrole uit te oefenen.

Over de mens - Bloedwet - Artikelen 2 en 22 - Bloed-KB - Artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7° - Vermeldingen die evenwaardig zijn aan de bewoordingen van het Bloed-KB - Wettigheidscontrole van het Hof - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 12.II.B, 7° KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong

- Art. 11G KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong

- Art. 11B KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3quaterdecies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3terdecies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3novies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 22 Wet 5 juli 1994 betreffende bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 2, eerste lid Wet 5 juli 1994 betreffende bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong

Uit de bepalingen van de Bloedwet en het Bloed-KB en uit de wetsgeschiedenis van die bepalingen, alsmede uit de aanhef van het Bloed-KB volgt dat overtredingen van artikel 2 Bloedwet en de artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7°, Bloed-KB, strafbaar gesteld in artikel 22 Bloedwet, strafrechtelijk niet enkel kunnen worden toegerekend aan een bloedinstelling in de zin van artikel 1, 1°, Bloed-KB, maar ook aan de natuurlijke persoon die deze misdrijven materieel heeft verricht.

Over de mens - Bloedwet - Artikelen 2 en 22 - Bloed-KB - Artikelen 1, 1°, 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7° - Toerekening van de misdrijven aan een natuurlijke persoon - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 12.II.B, 7° KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 11G KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 11B KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3quaterdecies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3terdecies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3novies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 22 Wet 5 juli 1994 betreffende bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 2, eerste lid Wet 5 juli 1994 betreffende bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong

P.21.1045.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.8 AC nr. ...

Het verbod op sponsoring zoals bedoeld in artikel 7, 2bis, 1° en 2°, derde streepje, Wet Gezondheid Gebruikers, omvat onder meer iedere vorm van bijdrage aan personen, die het aanprijzen van een tabaksproduct tot doel of tot gevolg heeft; de fabrikant of verdeler van tabaksproducten die commerciële afspraken met detailhandelaars maakt waarbij deze laatsten met een beloning worden gestimuleerd om de tabaksproducten van die fabrikant of verdeler zodanig uit te stallen dat die producten meer zichtbaarheid krijgen, zodat de verkoop ervan wordt bevorderd, overtreedt dat verbod; dit vereist niet de vaststelling dat de detailhandelaars met het uitstallen van die producten het reclameverbod op tabaksproducten overtreden of dat de commerciële afspraken hen daartoe aanzetten.

Over de mens - Tabakswaren - Verbod op reclame voor tabaksproducten - Affiches in en aan krantenwinkels die tabaksproducten verkopen - Afspraken tussen de fabrikant of verdeler van tabakswaren en de detailhandelaars over de zichtbaarheid van de producten - Beoordeling

- Art. 7, § 2bis, 1° en 2°, derde streepje Wet 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten

P.21.0910.N 2 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211102.2N.6 AC nr. ...

Wanneer het bestreden vonnis niet alleen de strafvordering niet ontvankelijk verklaart bij gebrek aan wettelijke grondslag voor de bestraffing, maar ook oordeelt dat de feiten niet strafbaar zijn omdat de beklaagde een activiteit in intieme kring uitoefende in de zin van artikel 5, tweede lid, MB 23 maart 2020 waarop het verplaatsingsverbod van artikel 8 MB 23 maart 2020 niet van toepassing is, dan draagt dit oordeel de bestreden beslissing zodat het middel dat dit oordeel niet bekritiseert niet tot cassatie kan leiden en bij gebrek aan belang niet ontvankelijk is (1). (1) Over de ontvankelijkheid van de strafvordering zie Cass. 28 september 2021 (voltallige zitting), AR P.21.1129, AC 2021, nr. 593 met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS.

Over de mens - Wet Civiele Veiligheid - Artikel 182 - Ministerieel Besluit van 23 maart 2020 - Artikel 8 - Verbod om zich onnodig op de openbare weg en in openbare plaatsen te bevinden - Uitzonderingen op dit verbod - Artikel 5, tweede lid, Ministerieel Besluit van 23 maart 2020 - Activiteiten in intieme of familiale kring - Draagwijdte

- Art. 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

- Art. 5, tweede lid MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

P.19.0374.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.3 AC nr. ...

Door de vermelding van het merk van een tabaksproduct laat een affiche aan de consument weten dat er in de winkel die ze toont tabaksproducten van dat merk te koop zijn en het betreft zodoende, mits aangebracht aan of in die winkel, een wettelijk toegelaten productpresentatie met reclame voor dat merk; het merk van een product kan worden uitgedrukt als een benaming, tekening, afdruk, stempel, letter, cijfer of vorm van dat product of van de verpakking ervan of elk ander teken dat dient om dat product te onderscheiden, met dien verstande evenwel dat artikel 7, § 2bis, 1° en 2°, derde streepje, Wet Gezondheid Gebruikers, slechts deze uitdrukkingsvormen toestaat die kunnen voorkomen op een affiche en daaronder vallen niet de bijzondere productpresentaties die door hun vorm, aanzicht of opstelling vreemd zijn aan het begrip affiche en die derhalve geen toegelaten reclame voor tabaksproducten uitmaken (1). (1) Zie over het begrip affiche ook R.v.St. 17 mei 2001, arrest 95.575; E. SYX, " Reclamebeperkingen als instrument ter bestrijding van tabaksgebruik", in I. SAMOY en E. COUTTEEL (eds.), Het rookverbod uitbreiden?, Leuven, Acco, 2016, 582-583.

Over de mens - Wet Gezondheid Gebruikers van 24 januari 1977 - Artikel 7, § 2bis, 1° en 2° - Verbod op reclame voor tabaksproducten - Uitzondering - Aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches - Begrip merk - Draagwijdte

- Art. 7, § 2bis, 1° en 2° Wet 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten

Een affiche zoals bedoeld in artikel 7, § 2bis, 1° en 2°, Wet Gezondheid Gebruikers, is in zijn oorspronkelijke spraakgebruikelijke betekenis een aanplakbiljet, dit wil zeggen de aanplakking van een boodschap op een papieren drager aan een daarvan onderscheiden wandoppervlak of ook een boodschap die rechtstreeks is aangebracht op een dergelijk wandoppervlak en tevens, in een meer moderne verschijningswijze, een lichtreclame die aan zulk wandoppervlak is gehecht en een affiche wordt verder gekenmerkt door een vlak aanzicht met hoogstens beperkte reliëfschakeringen (1). (1) Zie over het begrip affiche ook R.v.St. 17 mei 2001, arrest 95.575; E. SYX, " Reclamebeperkingen als instrument ter bestrijding van tabaksgebruik", in I. SAMOY en E. COUTTEEL (eds.), Het rookverbod uitbreiden?, Leuven, Acco, 2016, 582-583.

Over de mens - Wet Gezondheid Gebruikers van 24 januari 1977 - Artikel 7, § 2bis, 1° en 2° - Verbod op reclame voor tabaksproducten - Uitzondering - Aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches - Begrip affiche - Draagwijdte

- Art. 7, § 2bis, 1° en 2° Wet 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten

Met tabakswinkels als bedoeld in artikel 7, § 2bis, 2°, derde streepje, Wet Gezondheid Gebruikers zijn, behoudens krantenwinkels omdat die traditioneel tabaksproducten verkopen, geen winkels bedoeld die niet uitsluitend tabaksproducten verkopen, ongeacht hun omzetverdeling en noch de wetsgeschiedenis van artikel 7, § 2bis Wet Gezondheid Gebruikers noch enige andere verdrags- of wetsbepaling verplicht om aan het begrip tabakswinkel een meer omstandige uitlegging te geven (1). (1) GwH 30 september 1999, nr. 102/99.

Over de mens - Wet Gezondheid Gebruikers van 24 januari 1977 - Artikel 7, § 2bis, 1° en 2° - Verbod op reclame voor tabaksproducten - Uitzondering - Aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches in een tabakswinkel - Begrip tabakswinkel - Draagwijdte

- Art. 7, § 2bis, 2°, derde streepje Wet 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten

P.15.0109.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.3 AC nr. 658

Het roken in een speelzaal van een kansspelinrichting levert een inbreuk op op het rookverbod dat geldt in plaatsen waar al dan niet tegen betaling diensten aan het publiek worden verstrekt.

Over de mens - Wet Rookverbod 2009 - Roken in de speelzaal van een kansspelinrichting - Plaatsen waar diensten aan het publiek worden verstrekt - Casino

Uit de wetsgeschiedenis, de aard en de doelstelling van de bepalingen van artikel 2, 3°, b), v, artikel 3, § 1 en artikel 6 Wet Rookverbod 2009, volgt dat het verbod tot het verlenen van diensten in een rookkamer een algemene draagwijdte heeft en niet beperkt is tot enkel het opdienen van dranken (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P. 14.1640.F, AC 2016, nr. 347 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE in Pas. 2016, nr. 347; Cass.16 oktober 2013, AR P.13.0725.F, AC 2013, nr. 525.

Over de mens - Wet Rookverbod 2009 - Rookkamer - Verbod tot het verlenen van diensten - Draagwijdte

- Artt. 2, 3°, b), v, 3, § 1, en 6 Wet 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

GIJZELING

P.24.1602.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.5 AC nr. ...

Volgens artikel 417/1, 1°, Strafwetboek wordt onder foltering verstaan elke opzettelijke onmenselijke behandeling die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt en dat misdrijf vereist gewelddaden die gekenmerkt worden door de ernst van de handeling in zoverre de handeling getuigt van volledige minachting voor het individu, alsook door de hevigheid van het opzettelijk aan het slachtoffer toegebrachte leed; volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamelijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren en dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamelijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt; uit die bepalingen volgt dat zowel het misdrijf foltering als het misdrijf onmenselijke behandeling gegrond zijn op de ernst van de materiële handeling, niet enkel omdat daardoor pijn wordt veroorzaakt, maar ook omdat die handeling een bijzondere minachting voor het individu uitdrukt (1). (1) Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1647.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 82, RW 2009-2010, 1126 met noot S. DEWULF, "Foltering als misdrijf in het Belgisch strafrecht: bevestiging en afwijking van de internationaalrechtelijke principes".

- Verzwarende omstandigheden - Foltering en onmenselijke behandeling - Materiële handeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Veroorzaken van pijn - Uitdrukking van een bijzondere minachting voor het individu - Draagwijdte

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek
- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

GOEDEREN

C.23.0458.N 31 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.9 AC nr. ...

De verplichting van de Staat om verbeurdverklaarde onroerende goederen zelf in gebruik te nemen of te vervreemden, is een rechtstreeks gevolg van de rechterlijke uitspraak waarbij de verbeurdverklaring werd opgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

- Private domeingoederen - Verbeurdverklaarde onroerende goederen - Rechterlijke uitspraak waarbij de verbeurdverklaring is opgelegd - Verplichtingen Belgische Staat

- Art. 117, § 1 Wet 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

C.21.0393.N 2 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220602.1N.2 AC nr. ...

Er bestaat een onverdeeldheid tussen personen die op een zaak of op een geheel van zaken een recht van dezelfde aard hebben, elk voor een aandeel daarin (1). (1) Cass. 7 maart 2014, AR C.13.0461.F, AC 2014, nr. 185.

- Onverdeeldheid

- Art. 815 Oud Burgerlijk Wetboek

C.17.0294.F 25 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181025.3 AC nr. ...

Aangezien de ontbinding van een titel van eigendomsoverdracht, waarvan de uitgewonnen derde de gebreken niet kent, niet tot gevolg heeft dat die titel aangetast zou zijn vanaf het opstellen ervan, valt die ontbinding niet onder het toepassingsgebied van artikel 555 in fine van het Burgerlijk Wetboek.

- Titel van eigendomsoverdracht - Ontbinding - Uitgewonnen derde - Goede trouw

- Artt. 549, 550 en 555 in fine Burgerlijk Wetboek

C.18.0014.F 25 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181025.5 AC nr. ...

Indien de beplantingen, gebouwen en werken tot stand zijn gebracht door een derde met zijn eigen materialen, moet de eigenaar van het erf die verkiest die beplantingen en gebouwen te behouden, de waarde van de materialen en het arbeidsloon vergoeden, die in de regel worden bepaald door de prijs die aan de derde gefactureerd werd, en niet in functie van de prijs die de derde effectief betaalde.

- Werken door een derde met zijn eigen materialen - Eigenaar van het erf - Retentierecht - Vergoeding - Omvang - Waarde van de materialen en het arbeidsloon - Bepaling

- Art. 555, eerste lid Burgerlijk Wetboek

GRIFFIE - GRIFFIER

P.25.0568.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.7 AC nr. ...

De opdracht van de griffier bestaat er met name in akte te verlenen van de verschillende vormvereisten waarvan de vervulling moet worden vastgesteld en hieraan authenticiteit te verlenen (1); geen enkele wettelijke bepaling verzet er zich tegen dat deze opdracht, in een assisenproces, door twee daartoe bevoegde personen wordt uitgeoefend; de dubbele ondertekening door de twee zittingsgriffiers van het arrest tot motivering van de schuld tast de authenticiteit van de stukken waarop deze handtekeningen zijn aangebracht geenszins aan en heeft dus geen invloed op de regelmatigheid van de rechtspleging. (1) Art. 168, vierde lid, 4°, Gerechtelijk Wetboek.

- Griffier - Opdracht - Hof van assisen - Twee zittingsgriffiers die tijdens het proces nu eens samen, dan weer afwisselend, zetelen en de stukken en het arrest tot motivering van de schuld ondertekenen - Wettigheid

- Art. 334, derde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 168 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0478.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.16 AC nr. ...

De vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste heeft een authentiek karakter en kan enkel worden aangevochten door een procedure tot betichting van valsheid; dit is met name het geval voor de vermelding onderaan het aanhoudingsbevel waarbij de griffier bevestigt dat hij, op de vermelde datum en het vermelde uur, het aanhoudingsbevel "aan de inverdenkinggestelde heeft getoond, het hem heeft betekend en hem een afschrift heeft gegeven van dit aanhoudingsbevel en van alle stukken die bedoeld worden in artikel 16, § 7, Voorlopige Hechteniswet" (1). (1) Zie Cass. 24 augustus 1998, AR P.98.1170.F, ECLI:BE:CASS:1998:ARR.19980824.7, AC 1998, nr. 373; (wat betreft de vermeldingen van een proces-verbaal van de rechtszitting); Cass. 9 april 2024, AR P.24.0413.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.13 ; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4. De eiser voerde aan dat "het aanhoudingsbevel, bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, nietig is en het onderzoeksgerecht de inverdenkinggestelde niet in voorlopige hechtenis kan houden. Volgens de bewoordingen zelf van [artikel 18 Voorlopige Hechteniswet] is de betekening regelmatig indien voldaan wordt aan de vier daarin voorgeschreven vormvereisten: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte. Deze voorwaarden zijn cumulatief". (Cass. 1 december 2021, RG P.21.1481.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH. ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211201.2F.11).

- Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de inverdenkinggestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 448 e.v. Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering

P.24.1655.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt weliswaar dat het vonnis de naam van de magistraat van het openbaar ministerie moet bevatten die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest, maar die verplichting is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; de naam van die magistraat kan ook blijken uit het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het vonnis is uitgesproken.

- Strafvordering - Verplichte vermeldingen in de rechterlijke uitspraak - Naam van de magistraat van het openbaar ministerie die aanwezig was bij de uitspraak - Proces-verbaal van de rechtszitting als aanvullende bron van informatie

- Art. 195, tweede lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.23.1236.F 29 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230829.VAC.6 AC nr. ...

Uit artikel 329 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de vermelding van de verhindering van de hoofdgriffier en van de griffiers of van het feit dat de zaak geen uitstel gedoogt tot een griffier tegenwoordig is, moet voortvloeien uit de akte zelf waaraan de toegevoegde persoon zijn medewerking verleent.

- Akte opgemaakt en ondertekend door een assistent bij de griffie - Wettelijke voorwaarden van de bijstand aan de rechter - Vermelding van de voorwaarden in de akte

- Art. 329 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1328.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.2 AC nr. ...

Het proces-verbaal van de rechtszitting moet geen letterlijke weergave bevatten van de bewoordingen waarin een getuige zijn verklaringen ter rechtszitting aflegt; het volstaat dat het proces-verbaal een accurate neerslag van die verklaringen weergeeft; de rechter kan die weergave in een latere beslissing nuanceren, duiden of vervolledigen volgens hetgeen hij zelf op de rechtszitting heeft waargenomen, in zoverre de rechter daardoor aan dat proces-verbaal geen draagwijdte geeft die met de bewoordingen ervan niet te verenigen is.

- Verhoor van de getuige ter rechtszitting - Weergave in het proces-verbaal van de terechtzitting - Duiding van de verklaring door de vonnisrechter

- Artt. 155 en 190 Wetboek van Strafvordering

- Verhoor van de getuige ter rechtszitting - Weergave in het proces-verbaal van de terechtzitting - Duiding van de verklaring door de vonnisrechter

- Artt. 155 en 190 Wetboek van Strafvordering

P.21.1165.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.13 AC nr. ...

Er kan geen geschil inzake bevoegdheid bestaan tussen een rechter en een griffier, noch tussen griffiers onderling; het cassatieberoep gericht tegen de beslissing van een rechter of griffier om de termijn te bepalen voor het vragen van bijkomende onderzoekshandelingen ter gelegenheid van de rechtspleging is voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Termijn voor inzage in het strafdossier en het indienen van een verzoek tot aanvullend onderzoek - Bepalen van de termijn door een rechter of griffier - Onmiddellijk cassatieberoep - Geschil inzake bevoegdheid - Toelaatbaarheid

P.21.1343.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.18 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 17, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel kunnen de betrokken persoon en het openbaar ministerie bij de kamer van inbeschuldigingstelling tegen de beslissing van de raadkamer beroep instellen binnen een termijn van vierentwintig uur die ten aanzien van het openbaar ministerie begint te lopen de dag waarop de beslissing is genomen en ten aanzien van de betrokken persoon de dag waarop zij hem wordt betekend of aan zijn woonplaats of gekozen woonplaats wordt betekend; die termijn wordt niet van uur tot uur gerekend, zodat de raadsman van de betrokken persoon tijdens de openingsuren van de griffie hoger beroep kan aantekenen gedurende de volledige eerstvolgende werkdag volgend op de dag van de betekening van de beslissing van de raadkamer, ongeacht op welk uur precies die beslissing hem werd betekend.

- Hoger beroep - Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Beschikking tot tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel - Hoger beroep van de persoon tegen wie het bevel is uitgevaardigd - Bepaling van de termijn - Betekening van de beschikking - Eerstvolgende werkdag - Openingsuren van de griffie

- Art. 17, § 1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0746.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.4 AC nr. ...

Wanneer het dossier van de rechtspleging een grievenschrift bevat waarop geen datumstempel van de griffie is aangebracht, oordelen de appelrechters op grond van de hen regelmatig voorgelegde en aan tegenspraak onderworpen gegevens onaantastbaar op welke datum dat formulier ter griffie is neergelegd; zij kunnen de datum van de neerlegging van het grievenformulier onder meer afleiden uit de datum die bij dat formulier is vermeld in de inventaris van het hen overgemaakte dossier.

- Strafzaken - Hoger beroep - Grievenformulier - Tijdig aanvoeren van grieven - Ontbreken van datumstempel - Inventaris van het dossier

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

C.18.0095.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.3 AC nr. ...

Onder gelding van artikel 269.1, vijfde lid, van het Wetboek van 30 november 1939 der registratie-, hypotheek- en griffierechten kon de inschrijving op de algemene rol bovendien slechts geschieden na voorlegging van een profisco verklaring, waarbij de niet-voorlegging op zich geen grond van niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep, of een grond tot nietigverklaring van de akte van hoger beroep vormde, zodat de omstandigheid dat bij de indiening van het verzoekschrift tot hoger beroep het rolrecht niet wordt betaald of dat, onder gelding van artikel 269.1, vijfde lid, Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, bij het verzoekschrift geen profiscoverklaring is gevoegd, er niet aan in de weg staat dat het hoger beroep op datum van de indiening van het verzoekschrift is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Hoger beroep - Indiening verzoekschrift ter griffie - Niet betaling rolrecht - Niet voeging profiscoverklaring

- Art. 269.1, vijfde lid Wetboek registratierechten

Uit de samenhang van de artikelen 1056, 2° Gerechtelijk Wetboek, 1060 Gerechtelijk Wetboek en 269.1, eerste, tweede en vijfde lid, van het Wetboek van 30 november 1939 der registratie-, hypotheek- en griffierechten volgt dat het hoger beroep is ingesteld op de datum van de indiening van het verzoekschrift op de griffie en dat de betaling van het rolrecht en de inschrijving van de zaak op de algemene rol dient te gebeuren uiterlijk de dag vóór de datum van verschijning die in de akte is vermeld (1). (1) Zie concl. OM.

- Hoger beroep - Indiening verzoekschrift ter griffie - Betaling van het rolrecht en inschrijving op de algemene rol - Tijdstip

- Art. 269.1, eerste, tweede en vijfde lid Wetboek registratierechten
- Artt. 1056, 2°, en 1060 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0131.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 203, eerste lid, en 644, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 52, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat hoger beroep alleen op geldige wijze ter griffie kan worden ingesteld op de dagen en uren waarop de griffie overeenkomstig de wettelijke voorschriften voor het publiek toegankelijk is; de sluiting van de griffie buiten deze uren geeft geen aanleiding tot verlenging van de beroepstermijn.

- Instellen van hoger beroep - Strafzaken - Uren waarop de griffie toegankelijk is

- Art. 52, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203, eerste lid, en 644, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.14.0028.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.2 AC nr. ...

De woorden "het beheer of het toezicht" in artikel 245 Strafwetboek hebben betrekking op activiteiten van een persoon die een openbaar ambt uitoefent en dit uit hoofde van zijn bediening; ook voorbereidingshandelingen die voormelde persoon krachtens zijn functie stelt voor het nemen van beslissingen door derden, waardoor hij enig belang neemt of aanvaardt, welke het ook zij, in de met zijn ambt of zijn bediening onverenigbare zaken, zijn strafbaar (1). (1) Zie Cass. 1 februari 1978, AC 1978, 656; Cass. 22 november 2005, AR P.05.0717.N, AC 2005, nr. 613 met concl. van procureur-generaal M. De Swaef; F. Van Volsem en D. Van Heuven, Belangenneming. Comm. Straf., nr. 32.

- Belangenneming - Hoofdgriffier - Beheer of toezicht op verrichting - Voorbereidingshandelingen - Strafbaarheid

GRONDWET

ALGEMEEN

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Artikel 26, § 1, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof kent aan dit Hof evenwel niet de bevoegdheid toe om een hiërarchie van de grondwettelijke bepalingen te bepalen teneinde de bestaanbaarheid van de ene bepaling ten aanzien van de andere te toetsen.

Algemeen (oud) - Grondwettelijk Hof - Hiërarchie van de grondwettelijke bepalingen teneinde de bestaanbaarheid van de ene bepaling ten aanzien van de andere te toetsen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

De voorrang van een internationaal verdrag op internrechtelijke wettelijke of grondwettelijke bepalingen veronderstelt dat de internationale rechtsnorm rechtstreekse werking heeft, met andere woorden dat die norm aan particulieren rechten kan verlenen waarop deze zich rechtstreeks voor de nationale rechter kunnen beroepen zonder dat ze voorafgaandelijk uitvoeringsmaatregelen behoeven in de interne rechtsorde (1). (1) Zie Cass. 27 mei 1971, Pas. 1971, 886 (in de rechtsleer vaak geciteerd als het "arrest Franco-Suisse Le Ski"); Cass. 13 mei 1996, AR S.95.0119.N, AC 1996, nr. 173.

Algemeen (oud) - Voorrang van een internationale norm - Voorwaarde - Rechtstreekse werking

P.21.1204.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.22 AC nr. ...

Bij arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017 (B.38.1) heeft het Grondwettelijk Hof artikel 132, 1° Potpourri II-wet van 5 februari 2016 vernietigd in zoverre het de raadkamer, uitspraak doende in het stadium van de regeling der rechtspleging, niet toelaat aan de inverdenkinggestelde die tijdens de voorlopige hechtenis in een strafinrichting verblijft, het voordeel van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht toe te kennen; het staat aan de rechter elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld in te vullen, alsook elke leemte die hieruit voortvloeit, wanneer de rechter aan die leemten in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen om de wet in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet; hieruit volgt dat indien het onderzoeksgerecht bij de verwijzing van een inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht bij toepassing van artikel 26, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet heeft beslist dat hij aangehouden blijft, de inverdenkinggestelde op grond van artikel 27, § 1, 1° en 2°, Voorlopige Hechteniswet niet enkel om zijn voorlopige invrijheidstelling kan verzoeken maar ook om een omzetting van de in gevangenis uit te voeren voorlopige hechtenis naar de modaliteit van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht (1). (1) Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1144.N, AC 2021, nr. 506; Cass. 28 januari 2020, AR P.20.0071.N, AC 2020, nr. 81; Cass. 17 oktober 2018, AR P.18.1011.F, AC 2018, nr. 565; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 9° ed., I, p. 1107.

Algemeen (oud) - Gelijkheidsbeginsel - Leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld - Taak van de rechter om leemten in de wet te verhelpen om ze in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Voorlopige hechtenis - Regeling van de rechtspleging - Handhaving van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van uitvoering in de gevangenis - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Modaliteit van elektronisch toezicht

- Artt. 26, § 3, en 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.1001.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.5 AC nr. 588

Geen enkele bepaling van het EVRM of de Grondwet vereist dat elk arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis het voorwerp moet kunnen uitmaken van een wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie.

Algemeen (oud) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie

GRONDWET 1831 (ART. 1 TOT 99)

C.20.0352.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.5 AC nr. ...

Het recht op vrijheid van meningsuiting, dat de vrijheid om inlichtingen te ontvangen of te verstrekken omvat met als logisch gevolg hiervan het recht van het publiek op informatie, maakt deel uit van de rechten en vrijheden van anderen die, mits de in het artikel 8.2 EVRM bepaalde voorwaarden strikt worden nageleefd, een inmenging in het privé- en gezinsleven kunnen verantwoorden; een dergelijke inmenging moet aan een dwingende maatschappelijke noodwendigheid beantwoorden en de evenredigheid tussen het aangewende middel en het beoogde doel moet worden geëerbiedigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 276.

Algemeen (oud) - Art. 22 (oud) - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Inmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

De machtiging verleend bij de COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 aan de Koning om maatregelen te nemen om de bij of krachtens de wet bepaalde termijnen te schorsen of te verlengen, is voldoende duidelijk en nauwkeurig en voldoet aan de vereiste dat de uitvoeringsbesluiten ervan binnen een vastgestelde redelijke termijn worden bekrachtigd; ze schendt dan ook klaarblijkelijk artikel 12 Grondwet niet.

Algemeen (oud) - Art. 12 (oud) - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Bevoegdheden van de Koning - Schorsing of verlenging van verjaringstermijnen

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0811.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.9 AC nr. ...

Uit de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 31/2019 van 28 februari 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat ingeval van een gerechtelijk onderzoek lastens de in artikel 479 Wetboek van Strafvordering bedoelde magistraten, andere dan die bedoeld in artikel 481 van dat wetboek, bij het afsluiten van dat onderzoek de rechtspleging wat hen en de daders van een samenhangend misdrijf betreft moet worden geregeld overeenkomstig de gemeenrechtelijke regels van de strafrechtspleging; de vraag rijst of het ontzeggen van een dergelijke procedure aan een verdachte niet-houder van het voorrecht van rechtsmacht en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid van aanhangig making bij de vonnisgerechten door de procureur des Konings met een rechtstreekse dagvaarding in de omstandigheden van de zaak, om reden dat bij afsluiten van het onderzoek door een raadsheer-onderzoeksrechter de strafvervolging is vervallen (door minnelijke schikking) lastens de medeverdachte die magistraat is, geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet, zodat er grond is tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Algemeen (oud) - Art. 10 (oud) - Prejudiciële vragen

Algemeen (oud) - Art. 10 (oud) - Prejudiciële vragen

GRONDWET 1831 (ART. 100 TOT EINDE)

F.20.0069.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.3 AC nr. ...

Belastingen zijn heffingen, op eigen gezag, door de Staat, de gewesten, de gemeenschappen, de provincies, of de gemeenten, op de geldmiddelen van personen die op hun grondgebied wonen of er belangen bezitten, om voor diensten van openbaar nut te worden aangewend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 152.

GRONDWET 1831 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 110 (oud) - Belasting - Artikel 31 - Fiscale bevoegdheid van gemeenten - Beheer van gemeentelijke belangen - Belasting

- Artt. 31 en 110, § 4, eerste en tweede lid Grondwet 1831

P.16.1058.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.6 AC nr. 522

Ten tijde van het koninklijk besluit van 7 maart 1977 houdende vaststelling van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, van Koningswege ondertekend door staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening en Huisvesting Mark Eyskens, was het koninklijk besluit van 16 oktober 1976 van kracht waarbij Mark Eyskens in zijn hoedanigheid van staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening en Huisvesting was belast met de bevoegdheden die aan Luc Dhoore bij het koninklijk besluit van 11 december 1975 waren toevertrouwd; dit impliceert dat gelet op dit koninklijk besluit van 11 december 1975 staatssecretaris Mark Eyskens bevoegd was om het koninklijk besluit van 7 maart 1977 houdende vaststelling van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse alleen mede te ondertekenen (1). (1) Zie RvS (VIIe Kamer), 4 juli 2002, nr. 108.832.

GRONDWET 1831 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 106 (oud) - Akte van de Koning - Medeondertekening door minister - Staatssecretaris - Koninklijk besluit van 7 maart 1977 houdende vaststelling van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse - Bevoegdheid - Toepassing

- Artt. 1, 2 en 3 KB 24 maart 1972 betreffende de Staatssecretarissen
- Art. 106 Grondwet 1831

GRONDWET 1994 (ART. 1 TOT 99)

C.24.0391.F 12 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250912.1F.3 AC nr. ...

De vernietiging van een stedenbouwkundige vergunning door de Raad van State leidt met terugwerkende kracht tot de vernietiging van die onwettige vergunning erga omnes, zodat de constructie als onvergund moet worden beschouwd wanneer ze op grond van de vernietigde vergunning is opgetrokken; hieruit volgt dat de instandhouding van een vergunningsplichtige constructie na de kennisneming van een dergelijke vernietiging een misdrijf uitmaakt, zelfs als de bouwwerken vóór de vernietiging werden uitgevoerd; noch het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet noch het legaliteitsbeginsel van het misdrijf staan hieraan in de weg.

Art. 12 - Stedenbouwkundige vergunning - Nietigverklaring - Instandhouding van een constructie - Gevolg

- Art. D.VII.1, § 1 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. 154, 3° Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.22.0009.N 27 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250627.1N.1 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel dat geldt als algemeen rechtsbeginsel in strafzaken, geldt niet als zodanig in tuchtzaken; de tuchtrechter is niet verplicht om de tuchtrechtelijk gesanctioneerde feiten in wettelijke bewoordingen of regels van de plichtenleer te omschrijven; het volstaat dat hij de feiten zodanig preciseert dat kan worden nagegaan of de bestreden beslissing al dan niet uit die feiten heeft kunnen afleiden dat de tuchtrechtelijk gesanctioneerde beroepsbeoefenaar, wettelijk gezien, is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep; de tuchtvordering, die strekt tot onderzoek of een beroepsbeoefenaar de regels van de plichtenleer heeft overtreden dan wel is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep, kan derhalve betrekking hebben op feiten die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een nauwkeurige definitie (1). (1) Cass. 4 april 2025, AR D.22.0017.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.5.

Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Tuchtzaken - Toepasselijkheid

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek
- Art. 14 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Art. 14 - Legaliteitsbeginsel - Tuchtzaken - Toepasselijkheid

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek
- Art. 14 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.23.0037.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.7 AC nr. ...

De inmenging van de Staat in de uitoefening van het recht op het ongestoord genot van de eigendom, wat de aanslagprocedure inhoudt, moet worden bepaald in een rechtsnorm waarvan de toepassing voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar is; hieruit volgt daarentegen niet dat de regels betreffende de toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs enkel kunnen voortvloeien uit een wet in formele zin of dat die regels, wanneer ze de rechter vragen om een evenredigheidstoezicht te verrichten in het licht van het recht op een eerlijk proces door het algemeen belang af te wegen tegen het individueel belang van de belastingplichtige, niet aan het voorzienbaarheidscriterium beantwoorden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Art. 16 - Inmenging van de Staat in de uitoefening van het recht op het ongestoord genot van de eigendom - Aanslagprocedure - Voorwaarde - Toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs - Beginsel

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

F.24.0054.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.10 AC nr. ...

De toetsing aan het gelijkheidsbeginsel en de beweerde ongelijkheid in de fiscale behandeling is slechts aan de orde wanneer de onderscheiden behandeling betrekking heeft op categorieën van personen die zich in vergelijkbare situaties bevinden; rekening houdend met de aard en het doel van de belasting en met hun objectieve kenmerken zijn de exploitanten van logies niet vergelijkbaar met dagtoeristen (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Gemeentebelasting op toeristische logies - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Beginsel van non-discriminatie - Gemeentebelasting op toeristische logies - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

D.22.0017.N 4 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.5 AC nr. ...

De tuchtvordering strekt tot onderzoek of een beroepsbeoefenaar, zoals een arts, de regels van de plichtenleer heeft overschreden dan wel is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep; zij wordt uitgeoefend in het belang van de beroepsgroep en kan betrekking hebben op feiten die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een nauwkeurige definitie; ze kan aanleiding geven tot tuchtsancties die de beroepsbeoefenaar raken in de uitoefening van zijn beroep en worden uitgesproken door een orgaan dat eigen is aan het beroep; de strafvordering heeft daarentegen tot doel schendingen van de maatschappelijke orde te doen bestraffen en wordt uitgeoefend in het belang van de hele maatschappij; zij behoort tot de bevoegdheid van de strafrechter; zij kan enkel betrekking hebben op feiten die de wet op nauwkeurige wijze strafbaar stelt en, in geval van veroordeling, leiden tot wettelijk bepaalde straffen; hieruit volgt dat tuchtrechtelijk vervolgde beroepsbeoefenaars enerzijds en strafrechtelijk vervolgde personen anderzijds geen personen of categorieën van personen uitmaken die in een juridisch vergelijkbare situatie verkeren.

Art. 10 - Artikel 11 - Tuchtvordering - Strafvordering - Onderscheid - Gevolg

- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.1400.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.55 AC nr. ...

Aangezien het decreet 1976 met ingang van 1 januari 2015 werd opgeheven en vervangen door het Onroerenderfgoeddecreet en in dit laatste met ingang van 1 januari 2023 strafbepalingen werden ingevoerd betreffende het niet naleven van de in artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2°, bepaalde meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen van handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten, volgt daaruit dat geen enkele andere bepaling deze gedraging strafbaar stelde tot 1 januari 2023, zodat ingevolge de bepalingen van artikel 7.1 EVRM, 15 IVBPR, 12 Grondwet en 2 Strafwetboek de veroordeling van een beklaagde uit hoofde van deze gedraging, gepleegd voor 1 januari 2023 niet naar recht verantwoord is.

Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is, zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen zodat indien de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de bewezenverklaarde incriminatieperiode werden gewijzigd, de rechter behalve de wetsbepalingen in verband met de toegepaste straffen de wetsbepalingen dient te vermelden die de feiten gedurende de volledige bewezenverklaarde incriminatieperiode strafbaar stellen en aan deze verplichtingen is voldaan als de rechter de telastleggingen van de dagvaarding weergeeft met vermelding van de toepasselijke wetsbepalingen.

Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Wijziging van de misdrijfomschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.22.0011.N 21 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.3 AC nr. ...

De in artikel 10 Grondwet vervatte regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet, de in artikel 11 Grondwet neergelegde regel van non-discriminatie in het genot van de aan de Belgen toegekende rechten en vrijheden alsmede de regel van artikel 172 Grondwet inzake gelijkheid voor de belastingen, staan niet eraan in de weg dat eenzelfde fiscale behandeling wordt ingesteld ten aanzien van categorieën van personen die zich in een verschillende situatie bevinden, voor zover daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het voorhanden zijn van dergelijke verantwoording moet worden getoetst aan het doel en de gevolgen van de ingestelde belasting en aan de redelijkheid van de verhouding tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Art. 11 - Non-discriminatie in het genot van rechten en vrijheden - Onderscheid tussen verschillende categorieën

belastingplichtigen - Vereiste verantwoording - Toetsing van het gemaakte onderscheid

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Gelijkheid inzake belastingen - Onderscheid tussen verschillende categorieën belastingplichtigen - Vereiste verantwoording - Toetsing van het gemaakte onderscheid

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.23.0228.F 13 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.6 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 41, eerste lid, Grondwet worden de uitsluitend gemeentelijke belangen geregeld door de gemeenteraden; uit artikel 3 van de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales volgt niet dat een intercommunale, waarvan de oprichting onder de dienstgewijze decentralisatie valt, wegens haar specifiek doel van gemeentelijk belang, over de verordenende bevoegdheid beschikt die de Grondwet, voor alles wat het gemeentelijk belang betreft, aan de gemeenten toekent (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 33 - Gemeenten - Verordenende bevoegdheid - Intercommunale - Aard - Overdracht van de verordenende bevoegdheid

- Art. 3 Wet 22 december 1986 betreffende de intercommunales
- Art. 41 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.23.0239.F 13 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.1 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 41, eerste lid, Grondwet worden de uitsluitend gemeentelijke belangen geregeld door de gemeenteraden; uit artikel 3 van de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales volgt niet dat een intercommunale, waarvan de oprichting valt onder de dienstgewijze decentralisatie, wegens haar specifiek doel van gemeentelijk belang, over de verordenende bevoegdheid beschikt die de Grondwet, voor alles wat het gemeentelijk belang betreft, aan de gemeenten toekent (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 33 - Gemeenten - Verordenende bevoegdheid - Intercommunale - Aard - Overdracht van de verordenende bevoegdheid

- Art. 3 Wet 22 december 1986 betreffende de intercommunales
- Art. 41 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0400.F 22 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat geen cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat is gewezen op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings over de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp van het misdrijf vormen; aan het Grondwettelijk Hof moet dus een prejudiciële vraag worden gesteld over een mogelijke schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet door die bepaling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Art. 10 - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

Art. 10 - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

Art. 11 - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

Art. 11 - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

---

C.21.0525.N 4 januari 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240104.1N.6 AC nr. ...

Gezien de vraag rijst of de wetgever bij verlenging van de verjaringstermijn en de andere termijnen om in rechte op te treden op grondwettig toegelaten wijze een onderscheid heeft gemaakt tussen enerzijds de rechtzoekende die een vervaltermijn moet naleven bij het instellen van een vordering, en anderzijds degene die een vervaltermijn moet naleven bij het instellen van een rechtsmiddel, bestaat er grond om het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen.

Art. 10 - Artikel 11 - Covid-19 pandemie - Volmachtenbesluit - KB nr. 2 - Al dan niet verlenging van vervaltermijnen - Mogelijke schending van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 1, §§ 1 en 2, eerste lid KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Artikel 11 - Covid-19 pandemie - Volmachtenbesluit - KB nr. 2 - Al dan niet verlenging van vervaltermijnen - Mogelijke schending van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 1, §§ 1 en 2, eerste lid KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0558.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 16 Grondwet en 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM volgt niet dat wanneer een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt de voormelde bepalingen schendt, die schending een fout uitmaakt die voortduurt zolang het foutieve gedrag van de overheid niet is opgehouden.

Art. 16 - Verjaring - Termijn - Aanvang - Aansprakelijkheidsvordering betreffende de schade ontstaan uit een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0325.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.4 AC nr. ...

Noch artikel 141ter Strafwetboek noch artikel 8 EVRM, artikelen 2, 3 en 27.2 Kinderrechtenverdrag, artikelen 22 en 22bis Grondwet of artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek hebben tot doel of tot gevolg dat zij de toepassing van artikel 140, § 1, Strafwetboek uitsluiten ten aanzien van de ouder die materiële middelen verstrekt om zijn kind te laten deelnemen aan de activiteiten van een terroristische groep of om die activiteiten te financieren.

Art. 22 - Artikel 22bis - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de rechten van het kind

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Art. 22 - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met het recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.1287.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.13 AC nr. ...

Artikel 12 Grondwet is niet van toepassing op de vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing.

Art. 12 - Toepassingsgebied - Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1494.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.2 AC nr. ...

Artikel 12, tweede lid, Grondwet, dat bepaalt dat niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft, verbiedt de rechter die kennisneemt van het beroep van de overtreder tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar die hem een administratieve geldboete of het herstel van de plaats in de vorige staat oplegt en die dient te onderzoeken of die ambtenaar de door het Milieuwetboek voorgeschreven termijnen heeft nageleefd zoals deze van toepassing zijn op de feiten van de zaak, niet om rekening te houden met de omstandigheid dat de wetgever die termijnen heeft opgeschort.

Art. 12 - Beginsel van legaliteit van de vervolging - Milieurecht - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar

opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19")

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20
- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020
- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1454.N 2 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.10 AC nr. ...

Het Hof is er op grond van artikel 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof toe gehouden het Grondwettelijk Hof te bevragen over de vraag of artikel 4 van de wet van 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II), de artikelen 10 en 11 Grondwet en het daarin vervatte gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel schendt, voor zover de bij artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19, zoals verlengd met de koninklijke besluiten van 28 april 2020 en 13 mei 2020, ingevoerde schorsing van de verjaring van de strafvordering algemeen van toepassing is en dus zonder een onderscheid te maken naargelang de strafprocedures wel of geen vertraging hebben opgelopen ingevolge de COVID-19-gezondheidscrisis.

Art. 11 - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

Art. 11 - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

Art. 10 - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

Art. 10 - Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

C.22.0243.F 23 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8 AC nr. ...

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 1/2012 van 11 januari 2012 voor recht gezegd dat de Vreemdelingenwet de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre ze niet erin voorziet dat de staatloze die zijn nationaliteit onvrijwillig heeft verloren en die aantoont dat hij geen wettelijke en duurzame verblijfstitel kan verkrijgen in een andere staat waarmee hij banden zou hebben, een verblijfsrecht heeft dat vergelijkbaar is met dat welk de vluchteling geniet op grond van artikel 49 van die wet.

Art. 11 - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Wettigheid

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Wettigheid

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1218.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.9 AC nr. ...

Door voor recht te zeggen dat artikel 4, § 1, van de wet van 24 december 2020 "tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in strijd met de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)" de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt, heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat, wat betreft de schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie, de gelijkstelling van de rechtzoekenden wier vonnis vertraging heeft opgelopen met die welke een dergelijk nadeel niet hebben geleden maar aan wie de voormelde schorsing toch wordt tegengeworpen, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schond (1). (1) GwH, 12 januari 2023, arrest nr. 2/2023.

Art. 10 - Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

Art. 11 - Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

Art. 11 - Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

Art. 10 - Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

P.22.0318.F 8 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2 AC nr. ...

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het naast elkaar bestaan van de procedures van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit bepaald in, enerzijds, artikel 23 WBN en, anderzijds, artikel 23/1, § 1, 1°, WBN, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt in zoverre, in het eerste geval, er geen enkele termijn is bepaald vanaf de verkrijging van de Belgische nationaliteit, terwijl, in het tweede geval, de feiten die een strafrechtelijke veroordeling hebben verantwoord binnen de tien jaar na die verkrijging moeten zijn gepleegd; het gebrek aan discriminatie vloeit met name voort uit het feit dat de personen die niet het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter omdat de misdrijven werden gepleegd meer dan tien jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit, niettemin het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep, indien uit die misdrijven blijkt dat de dader ernstig is tekortgekomen aan zijn Belgische burgerplichten (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 11 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Art. 10 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Art. 11 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Art. 10 - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Art. 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Artt. 23, 23/1, 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.22.1352.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1 AC nr. ...

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 56 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 60 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 60 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 56 - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 56 - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 56 - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 56 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 60 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 60 - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 58 Grondwet houdt geen beperking of uitzondering in op het recht op vrijheid van meningsuiting dat gewaarborgd wordt door artikel 10 EVRM en artikel 19 Grondwet, maar bekrachtigt integendeel het recht op vrijheid van meningsuiting van parlementsleden.

Art. 58 - Parlementaire onschendbaarheid - Vrijheid van meningsuiting - Artikel 10 EVRM en artikel 19 Grondwet

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het komt de rechter toe te beoordelen of de beweringen die een parlementslid uit over een persoon, alsook de beweringen die geen verband houden met problemen van algemene draagwijdte of deel uitmaken van het politieke debat, zijn uitgebracht in de uitoefening van zijn functie en derhalve onder het toepassingsgebied van artikel 58 Grondwet vallen (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 58 - Parlementaire onschendbaarheid - Parlementslid - Beweringen - Toepassingsgebied van artikel 58 - Beoordeling - Rechter - Bevoegdheid

- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.1499.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.7 AC nr. ...

Het ontbreken van een verblijfstitel is geen tegenaanwijzing voor de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit aan een veroordeelde vreemdeling, en uit arrest nr. 148/2017 van het Grondwettelijk Hof van 21 december 2017 blijkt dat een wettelijke bepaling die de rechter zou verbieden een veroordeelde een strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen, enkel en alleen omdat uit een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat hij niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk, niet verenigbaar is met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Dit arrest vernietigt met name artikel 153 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "Potpourri II-wet", hetwelk een nieuw artikel 25/2 invoegde in de Wet Strafuitvoering (...), dat bepaalde: "De beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de voorwaardelijke invrijheidstelling worden niet toegekend wanneer op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk", waarbij die omstandigheid niet verhinderde dat de in artikel 4, § 2, Wet Strafuitvoering bedoelde uitgaansvergunning kon worden toegekend.

Art. 10 - Strafuitvoering - Uitvoeringsmodaliteiten - Veroordeelde vreemdeling - Geen verblijfstitel - (Geen) Tegenaanwijzing

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 22 en 47 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Art. 11 - Strafuitvoering - Uitvoeringsmodaliteiten - Veroordeelde vreemdeling - Geen verblijfstitel - (Geen) Tegenaanwijzing

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 22 en 47 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

C.21.0447.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.9 AC nr. ...

De parlementaire onschendbaarheid heeft enkel betrekking op de mening of de verklaringen die een parlementslid uit in de uitoefening van zijn functie; wanneer dit parlementslid die mening bevestigt of die verklaringen herhaalt in de media, kan hij hiervoor opnieuw geheel aansprakelijk worden gesteld (1). (1) Cass. 11 avril 1904, Pas. 1904, I, 199; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 762.

Art. 58 - Parlementaire onschendbaarheid - Omvang - Band met de functie - Mening en verklaringen weergegeven in de media - Geen onschendbaarheid

- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.1223.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.7 AC nr. ...

Hoewel het belang van het kind, dat centraal staat in artikel 22bis Grondwet, artikel 3 Kinderrechtenverdrag en artikel 5 van de beschikking van de algemene vergadering van de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 april 2004 inzake hulpverlening aan jongeren, het hoofdcriterium is waardoor de rechter zich moet laten leiden wanneer hij kennisneemt van een beslissing tot plaatsing van een minderjarig kind, kan dat niet worden beperkt tot de wil van het kind, zelfs al beschikt het over het vereiste onderscheidingsvermogen.

Art. 22 - Artikel 22bis - Beslissing tot plaatsing - Inachtneming van het belang van het kind

- Art. 5 Ordonnantie Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 april 2004 inzake hulpverlening aan jongeren

- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994

F.21.0108.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.8 AC nr. ...

Een gemeentelijk belastingreglement dat de kantoren in de gemeente belastbaar stelt om een wildgroei van kantoren in de gemeente tegen te gaan en de woonfunctie van het onroerend patrimonium te vrijwaren, kan niet op wettige wijze voorzien in een vrijstelling voor belastingplichtigen die kantooroppervlakten in gebruik hebben die kleiner zijn dan 85 m^2; een dergelijke vrijstelling doorkruist immers het sturend doel van deze belasting.

Art. 10 - Gemeentebelastingen - Gemeente Schaarbeek - Belasting op kantooroppervlakten - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Gemeentebelastingen - Gemeente Schaarbeek - Belasting op kantooroppervlakten - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0871.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals: - de bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang; - de vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskenning van de privacy waarop hij zich beroept; - de inhoud, de vorm en de impact van de publicatie; - de wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 19 - Vrijheid van meningsuiting - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 25 - Persvrijheid - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.21.0087.N 17 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221017.3N.5 AC nr. ...

Anders dan de vennootschapsmandatarissen leveren de mandatarissen in de zin van artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet in feite hun arbeidsprestaties in vrijwel dezelfde voorwaarden als de werknemers; het onderscheid is niet louter gesteund op de rechtsvorm of het doel van de organisatie waarvoor de prestaties worden geleverd, maar op de afhankelijkheidssituatie en de sociaaleconomische toestand van de mandataris die er het gevolg van is.

Art. 10 - Artikel 11 - Sociale zekerheid - Werknemers - Bijdrageplicht - Toepassingsgebied - Uitbreiding - Hoedanigheid van lasthebber - Niet-commerciële organisaties - Handelsvennootschappen - Onderscheid

- Art. 3, 1° KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2, § 1, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het is niet discriminerend het toepassingsgebied van het stelsel van de sociale zekerheid voor werknemers uit te breiden tot bepaalde categorieën van personen die niet door een arbeidsovereenkomst zijn verbonden, maar die sociaaleconomisch beschouwd "arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden, als die van een arbeidsovereenkomst", zelfs al zijn zij daarbij niet onderworpen aan het gezag van een andere persoon voor zover daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat.

Art. 10 - Artikel 11 - Sociale zekerheid - Werknemers - Bijdrageplicht - Toepassingsgebied - Uitbreiding

- Art. 3, 1° KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2, § 1, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.1200.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.11 AC nr. ...

Artikel 2, eerste lid, Huizoekingswet bepaalt dat geen aanhouding ten gevolge van een bevel tot medebrenging, een bevel tot vrijheidsbeneming, een bevel tot vrijheidsbeneming bij verstek of een bevel tot onmiddellijke vrijheidsberoving in de zin van de Voorlopige Hechteniswet in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats mag worden verricht vóór vijf uur 's morgens en na negen uur 's avonds en dat hetzelfde geldt voor een vrijheidsbeneming op het Belgische grondgebied op basis van de Wet Europees Aanhoudingsbevel of op basis van een regel van internationaal verdrags- of gewoonterecht waardoor België gebonden is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Art. 15 - Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning

- Art. 2 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 22 - Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning

- Art. 2 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

De door artikel 8 EVRM vereiste wettelijke grondslag om de inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning, die bestaat in de vrijheidsbeneming van een persoon in een woning, te verantwoorden, is vastgelegd in de Huiszoekingswet, die niet in een andere toestemming voorziet dan die welke schriftelijk is gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Art. 15 - Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning - Inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning - Wettelijke grondslag

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 22 - Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning - Inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning - Wettelijke grondslag

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het tweede lid, 1° tot 5°, van artikel 2 Huiszoekingswet voorziet in verschillende uitzonderingen op het verbod om over te gaan tot een vrijheidsbeneming in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats; zo is krachtens het tweede lid, 3°, het in het eerste lid bedoelde verbod niet van toepassing in geval van verzoek of toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats of de persoon bedoeld in artikel 46, 2°, Wetboek van Strafvordering; krachtens artikel 3 Huiszoekingswet moet het verzoek of de toestemming waarvan sprake in artikel 2, tweede lid, 3°, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing of huiszoeking worden gegeven; die regels zijn van toepassing wanneer een politiedienst een voor het publiek niet-toegankelijke plaats betreedt om over te gaan tot de administratieve vrijheidsberoving van een vreemdeling die onwettig in het Rijk verblijft in het kader van de toepassing van de Vreemdelingenwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Art. 15 - Bescherming van de woning - Afstand van recht - Vrijheidsberoving in een woning - Voorwaarde - Vereiste van schriftelijke en voorafgaande toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 22 - Bescherming van de woning - Afstand van recht - Vrijheidsberoving in een woning - Voorwaarde - Vereiste van schriftelijke en voorafgaande toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 8 EVRM en de artikelen 15 en 22 Grondwet verbieden niet dat afstand wordt gedaan van het recht op bescherming van de woning, met name door een openbaar gezag toe te staan de woning te betreden; om geldig te zijn, moet de afstand van een grondrecht ondubbelzinnig zijn vastgesteld en met kennis van zaken, namelijk op grond van een geïnformeerde toestemming, en zonder dwang zijn gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Art. 15 - Bescherming van de woning - Afstand van recht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend

op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 22 - Bescherming van de woning - Afstand van recht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.21.0079.F 29 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220929.1F.11 AC nr. ...

Hoewel een verschil in behandeling tussen categorieën van belastingplichtigen die in vergelijkbare toestanden verkeren redelijk verantwoord moet zijn in het licht van het doel en de gevolgen van de ingevoerde belasting, volgt hieruit niet dat de voorafgaande beoordeling van het kennelijk of voldoende vergelijkbaar karakter van die toestanden moet gebeuren op basis van de doelstellingen van die belasting, die het enige in aanmerking te nemen referentiekader zouden vormen (1). (1) Zie Cass.13 mei 2022, AR F.21.0102.F, AC 2022, nr. 343 en noot OM.

Art. 10 - Gemeentebelastingen - Gemeentelijk reglement - Gelijke behandeling - Non-discriminatie - Vergelijkbaarheid van verschillende betrokken categorieën van belastingplichtigen - Doelstellingen van de belasting - Referentiekader

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Gemeentebelastingen - Gemeentelijk reglement - Gelijke behandeling - Non-discriminatie - Vergelijkbaarheid van verschillende betrokken categorieën van belastingplichtigen - Doelstellingen van de belasting - Referentiekader

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.20.0031.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.11 AC nr. ...

Het Hof stelt de volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: "Schendt artikel 90, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 10 april 1992 en bekrachtigd bij wet van 12 juni 1992, het grondwettelijk legaliteitsbeginsel en/of gelijkheidsbeginsel vervat in de artikelen 170 en 172 van de Grondwet in zoverre het buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid verkregen winst of baten belastbaar stelt, tenzij de winst of baten voortkomen uit normale verrichtingen van beheer van een privévermogen bestaande uit onroerende goederen, portefeuillewaarden en roerende voorwerpen?" (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 11 - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Art. 11 - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Art. 10 - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Art. 10 - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0101.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.7 AC nr. ...

De regels van de gelijkheid van de Belgen voor de wet, van de niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen erkende rechten en vrijheden, alsook die van de gelijkheid voor de belasting, houden in dat allen die zich in dezelfde toestand bevinden op dezelfde wijze worden behandeld, maar sluiten niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover het criterium van onderscheid objectief en redelijk verantwoord is; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met betrekking tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel of de ingevoerde belasting; het gelijkheidsbeginsel wordt eveneens miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijke en evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Cass. 28 januari 2022, AR C.19.0345.F, AC 2022, nr. 77.

Art. 10 - Gemeentebelastingen - Belasting op de pylonen en masten, (GSM) of elk ander zend- of ontvangstsysteem van signalen voor communicatie - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Gemeentebelastingen - Belasting op de pylonen en masten, (GSM) of elk ander zend- of ontvangstsysteem van signalen voor communicatie - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Een objectieve en redelijke verantwoording vereist niet dat de overheidsinstantie die een onderscheid maakt tussen vergelijkbare categorieën van belastingplichtigen moet bewijzen dat het onderscheid of het gebrek aan onderscheid noodzakelijkerwijs bepaalde gevolgen zou hebben; het is voldoende wanneer blijkt dat voor het gemaakte onderscheid tussen die verschillende categorieën een objectieve en redelijke verantwoording bestaat of kan bestaan (1). (1) Cass. 28 januari 2022, AR C.19.0345.F, AC 2022, nr. 77.

Art. 10 - Gemeentebelastingen - Belasting op de pylonen en masten, (GSM) of elk ander zend- of ontvangstsysteem van signalen voor communicatie - Gelijkheidsbeginsel - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Objectieve en redelijke verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Gemeentebelastingen - Belasting op de pylonen en masten, (GSM) of elk ander zend- of ontvangstsysteem van signalen voor communicatie - Gelijkheidsbeginsel - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Objectieve en redelijke verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0094.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.10 AC nr. ...

In artikel 22bis, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk elk kind het recht heeft zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het aangaan, wordt de minderjarige bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 444.

Art. 22 - Artikel 22bis, § 2 - Recht van het kind om zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het aangaan - Toepassingsgebied

- Art. 22bis, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 22 - Artikel 22bis, § 2 - Recht van het kind om zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het aangaan - Toepassingsgebied

- Art. 22bis, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0306.F 8 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220608.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters oordelen dat de vrijheid van meningsuiting, die niet absoluut is, verplichtingen en verantwoordelijkheden inhoudt, met name de plicht om bepaalde grenzen niet te overschrijden, en dat de dwingende maatschappelijke behoeften, waarvan het beginsel van de gelijkheid van mannen en vrouwen deel uitmaakt, bepaalde beperkingen op de vrijheid van meningsuiting verantwoorden, beperken zij de uitoefening, in de openbare ruimte, van de beginselen van vrijheid van meningsuiting, geweten of godsdienst niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

Art. 11 - Artikel 11bis - Gelijkheid tussen vrouwen en mannen - Draagwijdte - Beperking van de vrijheid van meningsuiting, geweten of godsdienst

- Art. 2 Wet 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie teneinde de daad van discriminatie te bestraffen

- Artt. 11bis en 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 19 - Vrijheid van meningsuiting, geweten en godsdienst - Beperking - Beginsel van de gelijkheid van mannen en vrouwen

- Art. 2 Wet 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie teneinde de daad van discriminatie te bestraffen

- Artt. 11bis en 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0558.F 3 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220603.1F.9 AC nr. ...

Het wetgevend initiatiefrecht kan noch door een minister alleen worden uitgeoefend noch, in de regel, door de ministerraad.

Art. 36 - Wetgevende macht - Initiatiefrecht - Titularis

- Artt. 36 en 75 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 75 - Wetgevende macht - Initiatiefrecht - Titularis

- Artt. 36 en 75 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0101.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6 AC nr. ...

Het enkele feit dat op eenzelfde erf zowel bedrijfsgebouwen als een privéwoning zijn gelegen, impliceert niet dat gans dat erf en al die bedrijfsgebouwen zonder meer genieten van de onschendbaarheid van die privéwoning, zoals gewaarborgd in artikel 8 EVRM en artikel 15 Grondwet; zo kan de rechter oordelen dat deze onschendbaarheid niet geldt voor de bedrijfsterreinen en de bedrijfsgebouwen die geen privékarakter hebben of waar geen vertrouwelijke briefwisseling wordt bewaard en die ruimtelijk te onderscheiden zijn van de privéwoning met haar aanhorigheden en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van alle dienstige gegevens, zoals de ruimtelijke inrichting van het erf, de erop geplaatste afsluitingen en omheiningen, de in de bedrijfsgebouwen uitgeoefende bedrijvigheid en de publieke toegankelijkheid van die gebouwen, zoals deze laatste onder meer kan blijken uit de aard van die bedrijvigheid.

Art. 15 - Onschendbaarheid van de woning - Huiszoeking - Eenzelfde erf met bedrijfsgebouwen en privéwoning - Draagwijdte van de onschendbaarheid - Bedrijfsterreinen en bedrijfsgebouwen zonder privékarakter - Beoordeling - Wijze

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0021.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.5 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is; aan het vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen; het staat aan de strafrechter om te oordelen over de schuld van een beklaagde aan een aan deze laatste ten laste gelegd misdrijf; binnen dat kader dient de strafrechter te onderzoeken of de eventueel door hem toe te passen strafbepaling ten tijde van het feit klaarblijkelijk voldeed aan de vereisten van precisie, duidelijkheid en voorspelbaarheid opdat die bepaling op de beklaagde kan worden toegepast; het feit dat die vereisten een algemene draagwijdte hebben die mee in de beoordeling moet worden betrokken, belet niet dat de strafrechter ze in de hem voorgelegde zaak concreet moet toepassen, rekening houdend met de persoon van de beklaagde en diens situatie ten tijde van het feit; dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met het vereiste van redelijke voorzienbaarheid; er moet immers rekening worden gehouden met het algemene karakter van wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen; het beginsel zelf van de algemeenheid van de wet brengt mee dat de bewoordingen ervan vaak geen absolute precisie kunnen hebben (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Art. 12 - Legaliteit van de strafwet - Nauwkeurigheid en voorspelbaarheid van de strafwet - Evolutie van de strafbare gedragingen - Voorwaarden

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

S.20.0047.F 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.1 AC nr. ...

De artikelen 42, § 1, tweede lid, en 42bis Werkloosheidsbesluit voeren voor het recht op werkloosheidsuitkeringen een verschil in behandeling in tussen, enerzijds, de categorie van de economisch werklozen, die slechts onder beperkte voorwaarden worden vrijgesteld van de wachttijd en, anderzijds, de categorie van de andere tijdelijk werklozen, die zonder voorwaarden worden vrijgesteld van de wachttijd; gelet op de voormelde kenmerken en wettelijke bepalingen, die gemeen zijn aan de economisch werklozen en de andere tijdelijk werklozen, wegens overmacht, jaarlijkse vakantie, technische stoornis of slecht weer, zijn die twee categorieën vergelijkbaar uit het oogpunt van de bestrijding van het misbruik van de tijdelijke werkloosheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 243.

Art. 11 - Werkloosheid - Recht op uitkering - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Andere redenen - Onderscheid

- Artt. 42, § 1, tweede lid, en 42bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Werkloosheid - Recht op uitkering - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Andere redenen - Onderscheid

- Artt. 42, § 1, tweede lid, en 42bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Werkloosheid - Recht op uitkering - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Andere redenen - Onderscheid

- Artt. 42, § 1, tweede lid, en 42bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Werkloosheid - Recht op uitkering - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Andere redenen - Onderscheid

- Artt. 42, § 1, tweede lid, en 42bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.20.0053.N 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.4 AC nr. ...

De artikelen 42, § 1, tweede lid, en 42bis Werkloosheidsbesluit voeren een verschillend regime in voor het recht op werkloosheidsuitkeringen tussen enerzijds de categorie van de economisch werklozen, die slechts onder beperkte voorwaarden vrijgesteld kunnen worden van de wachttijd, en de categorie van de andere tijdelijk werklozen, wegens overmacht, jaarlijkse vakantie, technische stoornis of slecht weer, die zonder die voorwaarden vrijgesteld zijn van de wachttijd; rekening gehouden met de karakteristieken en wettelijke bepalingen die gemeen zijn aan de economisch werklozen en de andere tijdelijk werklozen, wegens overmacht, jaarlijkse vakantie, technische stoornis of slecht weer, zijn deze twee categorieën vanuit het oogpunt van de bestrijding van het oneigenlijk gebruik van de tijdelijke werkloosheid vergelijkbaar.

Art. 10 - Werkloosheid - Recht op uitkeringen - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Andere redenen - Onderscheid

- Artt. 42, § 1, tweede lid, en 42bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Werkloosheid - Recht op uitkeringen - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Andere redenen - Onderscheid

- Artt. 42, § 1, tweede lid, en 42bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0092.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de beschuldigde, die aanvoert dat hij ongelijk wordt behandeld ten aanzien van een beklaagde die voor een ander strafgerecht verschijnt, de verwijdering vordert van de glazen wand waarachter hij tijdens de rechtspleging voor het hof van assisen om veiligheidsredenen is geplaatst, wordt de verwerping van dat verzoek afdoende verantwoord met de redenen dat de specifieke veiligheidsmaatregelen die bij de berechting van een criminele zaak voor het hof van assisen worden genomen, namelijk de plaatsing van een aparte box met een glazen wand waarachter de beschuldigde plaatsneemt, tot een goede rechtsbedeling bijdragen, in het belang van de leden van het hof, het publiek en de gezworenen, die beschermd moeten kunnen worden in de uitoefening van hun gerechtelijk ambt, zonder hierbij aan enige angst te worden blootgesteld, dat die maatregelen worden verantwoord door een “een mogelijke graad van gevaarlijkheid” die op de correctionele rechtszittingen van de rechtbanken of hoven van beroep niet in dezelfde mate aanwezig is en, dat de geplaatste glazen wand het beginsel van het mondeling debat niet miskent, aangezien deze inrichting toelaat de eiser te zien en te horen, evenmin als het vermoeden onschuld, dat niet wordt beïnvloed door de glazen wand, of het recht van verdediging, aangezien de beschuldigde, door de opening in de glazen wand, in alle vertrouwelijkheid kan communiceren met zijn raadsman (1). (1) Zie concl.“in hoofdzaak” OM in Pas. 2022 nr. 232.

Art. 11 - Non-discriminatie - Hof van assisen - Behandeling ter zitting - Veiligheid - Beschuldigde achter een glazen wand

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Gelijkheid voor de wet - Hof van assisen - Behandeling ter zitting - Veiligheid - Beschuldigde achter een glazen wand

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.16.0059.F 28 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220328.3F.3 AC nr. 94

Het middel dat aanvoert dat de overeenkomstig artikel 95, § 1, van de wet van 30 december 1992 door de socialeverzekeringskassen ingevorderde bijdrage niet door de wetgevende macht is goedgekeurd en hieruit afleidt dat die bepaling de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met de artikelen 171 en 174, Grondwet schendt, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

Art. 11 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

Zelfs al is de vennootschapsbijdrage ter ondersteuning van het socialezekerheidsstelsel van de zelfstandigen een belasting in de zin van de artikelen 170 en 172 Grondwet, de invordering van die bijdrage door de socialeverzekeringskassen gaat gepaard met toereikende waarborgen, waarbij wordt verzekerd dat de kassen de opdrachten die de wetgever hun heeft toevertrouwd correct uitvoeren, en dat die bepalingen geen onevenredige beperking van de rechten van de betrokken personen tot gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

Art. 11 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0345.F 28 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220128.1F.3 AC nr. ...

Het bestaan van een verschil in behandeling dient niet op basis van zekere en vaststaande feiten maar op abstracte wijze te worden beoordeeld, rekening houdend met de uit het toepassingsgebied van het litigieuze reglement voortvloeiende risico's op ongelijkheid.

Art. 11 - Gemeentebelastingen - Belasting die enkel de eigenaars treft van gsm-zendmasten of van masten die voor een dergelijk systeem worden gebruikt - Gelijkheidsbeginsel - Verschil in behandeling tussen vergelijkbare

categorieën - Abstracte of concrete beoordeling van het bestaan van dat verschil

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Gemeentebelastingen - Belasting die enkel de eigenaars treft van gsm-zendmasten of van masten die voor een dergelijk systeem worden gebruikt - Gelijkheidsbeginsel - Verschil in behandeling tussen vergelijkbare categorieën - Abstracte of concrete beoordeling van het bestaan van dat verschil

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

De in artikel 10 Grondwet vervatte regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet, de regel van niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen toegekende rechten en vrijheden die vervat is in artikel 11 Grondwet, alsook die van de gelijkheid voor de belasting die in artikel 172 Grondwet is vastgelegd, houden in dat allen die zich in dezelfde toestand bevinden gelijk worden behandeld, maar sluiten niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover het criterium van onderscheid objectief en redelijk verantwoord is; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in het licht van het doel en de gevolgen van de genomen maatregel of de ingevoerde belasting; het gelijkheidsbeginsel wordt eveneens miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijke en evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Cass. 1 oktober 2021, AR F.19.0012.F, AC 2021, nr. 607.

Art. 11 - Gemeentebelastingen - Belasting die enkel de eigenaars treft van gsm-zendmasten of van masten die voor een dergelijk systeem worden gebruikt - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Gemeentebelastingen - Belasting die enkel de eigenaars treft van gsm-zendmasten of van masten die voor een dergelijk systeem worden gebruikt - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1141.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.3 AC nr. ...

Op grond van artikel 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie niet gehouden een opgeworpen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer de wet een artikel van titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet schendt en het volstaat dat het rechtscollege zijn oordeel verduidelijkt aan de hand van een of meerdere redenen die de beslissing kunnen dragen zonder dat het de reden of de redenen daarvoor omstandig en genuanceerd moet onderbouwen; dit is het geval wanneer de redenen van het bestreden arrest de beslissing kunnen dragen dat het verschil in motiveringsplicht tussen de artikelen 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering het gelijkheidsbeginsel klaarblijkelijk niet miskent en het feit dat de wetgever nadien heeft geoordeeld dat de door de beide artikelen vereiste motiveringsplicht tekstueel diende te worden gelijkgeschakeld op grond van een onderlinge afweging van de privacygevoeligheid van de respectieve ermee beoogde maatregelen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) De feiten dateren van vóór de wet van 29 mei 2016 betreffende het verzamelen en het bewaren van de gegevens in de sector van de elektronische communicatie, BS 18 juli 2016.

Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Verschil in motiveringsplicht tussen de artikelen 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering - Geen klaarblijkelijke schending - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Verschil in motiveringsplicht tussen de artikelen 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering - Geen klaarblijkelijke schending - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.20.0432.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.13 AC nr. ...

De rechtstoestand van een persoon die door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg de dood van een ander veroorzaakt valt niet te vergelijken met de rechtstoestand van een persoon die door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg slechts slagen of verwondingen veroorzaakt; bijgevolg is er geen grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Onopzettelijke doding en onopzettelijke slagen en verwondingen - Bestraffing - Verschil in rechtstoestand

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Onopzettelijke doding en onopzettelijke slagen en verwondingen - Bestraffing - Verschil in rechtstoestand

Er is grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof, aangaande de eventuele schending door artikel 419 Strafwetboek van artikelen 10 en 11 G.W., doordat hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding slechts kan worden veroordeeld tot een maximumgevangenisstraf van twee jaar (artikel 419, eerste lid) en hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding in het kader van een verkeersongeval tot meer dan het dubbele, namelijk vijf jaar (artikel 419, tweede lid), terwijl de fout van beide personen eenzelfde onopzettelijk karakter heeft en aanleiding geeft tot eenzelfde gevolg, namelijk een overlijden, waarbij de tweede categorie bovendien een straf kan oplopen waardoor de strafuitvoering wordt beoordeeld door de strafuitvoeringsrechtbank terwijl dat niet het geval is voor de eerste categorie, en dat de omstandigheid dat het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid kadert in een verkeersongeval geen redelijke verantwoording biedt voor dit onderscheidt in bestraffing.

Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing onopzettelijke doding - Verkeersongeval - Verantwoording voor verschil - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing onopzettelijke doding - Verkeersongeval - Verantwoording voor verschil - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0804.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.2 AC nr. ...

De rechter die op basis van feitelijke gegevens vaststelt dat de huurder van een sociale huurwoning niet effectief en gewoonlijk verblijft in die woning, maar wel in een andere woning, miskent niet het recht op persoonlijke vrijheid en op de eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven van de betrokkene.

Art. 22 - Recht op privacy - Vlaamse Wooncode - Sociale woning - Vereiste van bewoning - Hoofdverblijfplaats van de bewoner - Controle op effectieve woonst - Toelaatbaarheid van de controle

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechtstoestand van hij die tegen een voordelige huurprijs een met overheidsmiddelen gebouwde sociale woning kan huren, is niet vergelijkbaar met die van een huurder die huurt op de private huurmarkt; het verschil in behandeling houdt dan ook geen miskenning in van het gelijkheidsbeginsel.

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Vlaamse Wooncode - Sociale woning - Vereiste van bewoning - Hoofdverblijfplaats van de bewoner - Controle op effectieve woonst - Vergelijking met een huurder op de private markt - Gevolg

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Art. 11 - Verbod op discriminatie - Vlaamse Wooncode - Sociale woning - Vereiste van bewoning - Hoofdverblijfplaats van de bewoner - Controle op effectieve woonst - Vergelijking met een huurder op de private markt - Gevolg

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.19.0012.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.7 AC nr. ...

Hoewel de door een belastingreglement ingevoerde vrijstellingen per definitie een ander doel beogen dan het financieel doel eigen aan alle belastingen, zodat de verantwoording van het non-discriminatoir karakter van die vrijstellingen moet worden beoordeeld op basis van dat doel, en hoewel dat doel uit de aard en de gemeenschappelijke kenmerken van de vrijgestelde feiten of handelingen blijkt, kan enkel op voorwaarde dat die vrijstellingen niet dermate onlosmakelijk verbonden zijn met de andere bepalingen van het reglement, de nietigverklaring van die vrijstellingen de nietigverklaring van het gehele reglement vereisen (1). (1) Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0054.F, AC 2020, nr. 91.

Art. 10 - Gemeentebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van het reglement - Onlosmakelijk karakter

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Gemeentebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van het reglement - Onlosmakelijk karakter

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0041.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1 AC nr. ...

Het algemeen opzet van de wet en de finaliteit van de in dat kader bevolen onderzoeken, die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht, sluiten uit dat stukken van procedures bij de jeugdrechtbank over dat maatschappelijk onderzoek in het kader van een strafvervolging worden aangevoerd, zelfs als een beklaagde de overlegging ervan tot staving van zijn verweer zou vorderen; dat verbod geldt ook voor de stukken betreffende de onderzoeken en deskundigenonderzoeken die door andere rechters dan de jeugdrechter worden bevolen, zoals in het kader van een burgerlijke procedure betreffende de uitoefening van het ouderlijk gezag en het recht van verblijf van de minderjarigen (1) ; dat verbod vindt zijn oorsprong in het recht van het kind op de eerbiediging van zijn privéleven en gezinsleven, dat inzonderheid wordt beschermd door artikel 8.1 EVRM en artikel 22 Grondwet (2). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.18.0531.F, AC 2019, nr. 643; Cass. 20 oktober 2010, AR P.09.0529.F, AC 2010, nr. 614, R.D.P. 2011, 198 noot L. NOUWYNCK; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0807.F, AC 2005, nr. 519 met concl. van advocaat–generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., N.C. 2006, 196 noot B. DE SMET, T.J.K. 2006, 325 noot L. DRESER; Antwerpen 2 maart 2016, T. Fam. 2017, 41 noot A. VERSTAPPEN Contra: Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0211.N, AC 2006, nr. 166. (2) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1188.F, AC 2019, nr. 105; Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510; met concl. van advocaat–generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; Cass. 19 februari 2014, AR P.13.1690.F, AC 2014, nr. 129; Cass. 12 mei 1999, AR P.99.0036.F, AC 1999, nr. 280, Antwerpen 21 januari 2009, RW 2009–10, 1053 noot B. DE SMET. Zie J. SMETS, Jeugdbeschermingsrecht, APR 1996, 526–528; B. DE SMET, Juridische aanpak van problemen rond opvoeding, Antwerpen, Intersentia, 2008, 35; J. CORINON, "Juridisering van de hulpverlening: het gebruik/misbruik van hulpverleningsdossiers bij vechtscheidingen", Jura Falc. 2013–14, 967–968; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Brugge, Die Keure, 2015, 481–482; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 302–303; A. VERSTAPPEN, "Het gebruik van stukken uit een jeugdbeschermingsprocedure betreffende de minderjarige in andere gerechtelijke procedures", T. Fam. 2017, 44–52.

Art. 22 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure over het verblijf van minderjarigen - Aanwending voor de vonnisrechter in strafzaken

- Artt. 721, 722, 725 en 872 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0029.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11 AC nr. ...

Wanneer, ondanks de weerklank van de strafrechtelijke procedures waarvan de litigieuze bemiddeling het sluitstuk vormde, de in het kader hiervan uitgewisselde verklaringen niet passen binnen het kader van algemeen belang, maar uitsluitend tot het privéleven behoren, de indringing in het privéleven van de deelnemers noch verantwoord noch noodzakelijk was om een van de in artikel 10.2 EVRM bedoelde rechtmatige doelen te waarborgen en die inmenging evenmin bij wet was toegestaan aangezien, integendeel, artikel 314bis Strafwetboek dit als een misdrijf omschrijft, miskent de veroordeling hiervoor van wie die verklaringen via de pers heeft bekendgemaakt niet de door de artikelen 19 en 25 Grondwet, artikel 10 EVRM en artikel 19 IVBPR gewaarborgde persvrijheid en vrijheid van meningsuiting, aangezien die vrijheden niet absoluut zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

Art. 19 - Drukpersmisdrijf - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 314bis Strafwetboek

Art. 25 - Drukpersmisdrijf - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 314bis Strafwetboek

F.20.0132.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.2 AC nr. ...

Wanneer de belasting wegens haar vast tarief wordt gevestigd op de uitoefening van een economische activiteit, zonder dat hierbij rekening wordt gehouden met de geringste aanwijzing over de omvang van die activiteit, of het nu gaat om oppervlakte, grootte van het personeelsbestand dan wel omzet, leidt het belastingreglement tot de gelijke behandeling van etablissementen die weliswaar dezelfde activiteit uitoefenen, maar zich in situaties bevinden die uit het oogpunt van hun fiscale draagkracht, wezenlijk verschillend zijn.

Art. 11 - Belasting met vast tarief - Belasting op de uitoefening van een economische activiteit - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Belasting met vast tarief - Belasting op de uitoefening van een economische activiteit - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken vervat in artikel 12, tweede lid, Grondwet, is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze wordt gewaarborgd door de artikelen 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR, maar dit beginsel in strafzaken gaat niet zover dat het de wetgever ertoe zou verplichten elk aspect van de vervolging zelf te regelen; vereist is evenwel dat de bijzondere eisen ter zake van nauwkeurigheid, duidelijkheid en voorspelbaarheid waaraan de strafwetten moeten voldoen, niet worden miskend.

Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Grondrecht

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0045.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.8 AC nr. ...

Het recht van het kind om zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn leeftijd en rijpheid, wordt niet miskend door de loutere omstandigheid dat de rechter in een aangelegenheid die het kind betreft niet oordeelt volgens de mening die dat kind heeft geuit (1). (1) Zie W. VANDENHOLE, "Wordt de stem van het kind gehoord? Initiatiefrecht en positie van de minderjarige in de procedure van de verblijfsregeling in het licht van het internationaal recht van de rechten van het kind en de mens", in Verblijfsregeling, Intersentia, 2008, 111-124; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Die Keure, 2015, 446 en 468; L. CAPPON en F. VANDER LAENEN, "Gehoord worden is nog geen inspraak: perspectieven van minderjarigen en ouders op de beslissingen genomen door de jeugdrechter", TJK 2015, 3-19; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 191; E. VAN DER MUSSELE (e.a.), Jeugdadvocaat in Vlaanderen, België en Europa, Brussel, Larcier, 2017, 129; S. RAP, "Heilige graal of werkelijkheid? Het recht om gehoord te worden voor kinderen in juridische procedures", TJK 2019, 131-133; S. DEVRIENDT en M. DECOCK, "De impact van mensenrechtelijke instrumenten op de procespositie van minderjarigen", TJK 2020, 7-20 (p. 15), P. SENAEVE, "Het hoorrecht van minderjarigen", in Handboek familiestrafprocesrecht, Kluwer, 2020, 469-517; F. SWENNEN, Het personen-en familierecht, Intersentia, 2019, 175-176.

Art. 22 - Artikel 22bis - Hoorrecht van de minderjarige - Verplichting aan de mening van het kind een passend belang te hechten in overeenstemming met zijn leeftijd en maturiteit

- Art. 22bis, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 12.1 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

P.20.1273.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.8 AC nr. ...

Uit de arresten nr. 28/2009 van 18 februari 2009 en nr. 66/2009 van 2 april 2009 van het Grondwettelijk Hof volgt dat een burgerlijke partij die de strafvordering niet op gang heeft gebracht en die een rechtsvordering instelt tegen een vrijwillig tussenkomende partij, zich niet in een vergelijkbare situatie bevindt als een partij in een burgerlijke procedure, die deze procedure niet heeft gestart en een tussenvordering instelt tegen een vrijwillig tussenkomende partij alsmede dat een burgerlijke partij die de strafvordering niet op gang heeft gebracht en wier rechtsvordering ingesteld tegen een vrijwillig tussenkomende partij wordt toegekend, zich niet in een vergelijkbare situatie bevindt als een vrijwillig tussenkomende partij ten aanzien van wie een door de burgerlijke partij ingestelde rechtsvordering wordt afgewezen (1). (1) GwH 18 februari 2009, nr. 28/2009, GwH 2 april 2009, nr. 66/2009, www.const-court.be.

Art. 10 - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partij die de strafvordering niet op gang heeft gebracht - Rechtsvordering tegen vrijwillig tussenkomende partij - Burgerlijke procedure - Partij die de burgerlijke procedure niet heeft opgestart - Tussenvordering - Rechtsplegingsvergoeding

Art. 11 - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partij die de strafvordering niet op gang heeft gebracht - Rechtsvordering tegen vrijwillig tussenkomende partij - Burgerlijke procedure - Partij die de burgerlijke procedure niet heeft opgestart - Tussenvordering - Rechtsplegingsvergoeding

C.18.0062.F 18 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.6 AC nr. ...

Uit artikel 23 Grondwet volgt dat de juridische bijstand een openbare dienst is die door de eiser gefinancierd en georganiseerd moet worden en dat de eiser de verhuis- en inrichtingskosten van de lokalen van het bureau voor juridische bijstand niet voor zijn rekening dient te nemen, maar de verweerder wel lokalen ter beschikking moet stellen die geschikt zijn voor de uitoefening van die openbare dienst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 204.

Art. 23 - Tweedelijnsbijstand - Openbare dienst - Belgische Staat - Verplichting tot financiering en organisatie - Inhoud

- Art. 508/19bis Gerechtelijk Wetboek

- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0965.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20 AC nr. ...

De legaliteitsvereiste voortvloeiend uit artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft, wordt niet vervuld ingeval de Raad van State de gevolgen van een onwettige reglementaire akte behoudt bij toepassing van artikel 14ter Wet Raad van State (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.19.0064.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.21 AC nr. ...

Een gemeentelijk belastingreglement op ongeschikt of onbewoonbaar verklaarde woningen en gebouwen dat als doel heeft het verslechteren van de woonkwaliteit in de gemeente tegen te gaan en de strijd aan te binden tegen de verpaupering van buurten, kan niet op wettige wijze voorzien in een vrijstelling voor de houders van een zakelijk recht die slechts beschikken over een enkele ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woning of gebouw en daarin wonen; een dergelijke vrijstelling doorkruist immers het sturend doel dat met dit belastingreglement wordt nagestreefd.

Art. 10 - Gemeentebelastingen - Stad Gent - Belasting op ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woningen - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Gemeentebelastingen - Stad Gent - Belasting op ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woningen - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0811.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.9 AC nr. ...

Uit de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 31/2019 van 28 februari 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat ingeval van een gerechtelijk onderzoek lastens de in artikel 479 Wetboek van Strafvordering bedoelde magistraten, andere dan die bedoeld in artikel 481 van dat wetboek, bij het afsluiten van dat onderzoek de rechtspleging wat hen en de daders van een samenhangend misdrijf betreft moet worden geregeld overeenkomstig de gemeenrechtelijke regels van de strafrechtspleging; de vraag rijst of het ontzeggen van een dergelijke procedure aan een verdachte niet-houder van het voorrecht van rechtsmacht en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid van aanhangig making bij de vonnisgerechten door de procureur des Konings met een rechtstreekse dagvaarding in de omstandigheden van de zaak, om reden dat bij afsluiten van het onderzoek door een raadsheer-onderzoeksrechter de strafvervolging is vervallen (door minnelijke schikking) lastens de medeverdachte die magistraat is, geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet, zodat er grond is tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Art. 11 - Prejudiciële vragen

Art. 11 - Prejudiciële vragen

P.20.1031.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.4 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is; aan het vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en, zo nodig, met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.0722.N, AC 2019, nr. 21; Cass. 16 mei 2017, AR P.15.0807.N, AC 2017, nr. 336.

Art. 14 - Legaliteit van de strafbepaling - Omschrijving van de strafbaar gestelde gedraging - Vereiste van de redelijke voorzienbaarheid van de draagwijdte van de strafbaarstelling

- Artt. 12 en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Art. 12 - Legaliteit van de strafbepaling - Omschrijving van de strafbaar gestelde gedraging - Vereiste van de redelijke voorzienbaarheid van de draagwijdte van de strafbaarstelling

- Artt. 12 en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0693.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 28quater, eerste lid, Wetboek van Strafvordering oordeelt de procureur des Konings over de opportuniteit van de vervolgingen en het komt de strafrechter niet toe de bij hem aanhangig gemaakte strafvervolging op haar opportuniteit te toetsen; de loutere omstandigheid dat een beklaagde wordt vervolgd terwijl anderen, die in dezelfde of gelijkaardige omstandigheden een gelijkaardig misdrijf zouden hebben gepleegd, niet worden vervolgd, neemt de strafbaarheid van het door de eerstgenoemde gepleegde misdrijf niet weg en impliceert niet dat de tegen hem ingestelde strafvordering arbitrair, willekeurig en derhalve niet-ontvankelijk zou zijn, noch dat het gelijkheidsbeginsel zou zijn miskend (1). (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

Art. 11 - Non-discriminatiebeginsel - Strafvordering - Ontvankelijkheid - Openbaar ministerie - Vervolgingen - Vervolgingsbeleid - Draagwijdte

- Art. 28quater, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Art. 10 - Non-discriminatiebeginsel - Strafvordering - Ontvankelijkheid - Openbaar ministerie - Vervolgingen - Vervolgingsbeleid - Draagwijdte

- Art. 28quater, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.18.0365.F 29 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201029.1F.1 AC nr. ...

Uit deze interpretatie van artikel 775, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt geen onderscheid tussen rechtszoekenden die zich in dezelfde rechtstoestand bevinden en op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar een onderscheid tussen rechtszoekenden die, omdat ze zich in verschillende toestanden bevinden, onderworpen zijn aan verschillende regels die zonder onderscheid van toepassing zijn op al degenen die zich in dezelfde toestand bevinden (1). (1) Zie Cass. 13 december 2019, AR C.19.0014.F, AC 2019, nr. 668.

Art. 10 - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel - Nieuw middel - Ontvankelijkheid - Gevolg - Geen verschillende behandeling

- Art. 775, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0931.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.13 AC nr. ...

De regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet en de regel van niet-discriminatie in het genot van aan de Belgen toegekende rechten en vrijheden houden in dat allen die zich in eenzelfde toestand bevinden op dezelfde manier worden behandeld, maar sluit niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen voor zover voor het gemaakte onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel; het gelijkheidsbeginsel is miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER, op datum in Pas.

Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Verschillende categorieën van personen die zich in eenzelfde toestand bevinden - Verantwoording van het onderscheid in behandeling - Verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 11 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Verschillende categorieën van personen die zich in eenzelfde toestand bevinden - Verantwoording van het onderscheid in behandeling - Verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.18.0012.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.1 AC nr. ...

Artikel 23 Grondwet houdt inzake het recht op sociale zekerheid en het recht op maatschappelijke dienstverlening een standstill-verplichting in die zich ertegen verzet dat de bevoegde wetgever en de verordenende overheid de door de toepasselijke norm geboden beschermingsgraad aanzienlijk verminderen, zonder dat daartoe redenen van algemeen belang voorhanden zijn; die bepaling is niet enkel van toepassing op de prestaties die in ruil voor socialezekerheidsbijdragen of voor voldoende werkperiodes worden toegekend door de takken van de sociale zekerheid voor werknemers, zelfstandigen of ambtenaren of door de overzeese sociale zekerheid, maar ook op de prestaties die niet aan de sociale zekerheid bijdragen en die zijn voorzien in diezelfde takken van de sociale zekerheid of in de takken van het stelsel van de sociale bijstand, namelijk de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, de sociale integratie, de eigenlijke maatschappelijke dienstverlening, de gewaarborgde gezinsbijslag en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden; ze is van toepassing op de inschakelingsuitkeringen, die prestaties zijn die niet aan de sociale zekerheid bijdragen en die op grond van de studies worden toegekend door artikel 36 Werkloosheidsbesluit; aangezien elke vermindering van de beschermingsgraad die door de sociale prestaties wordt gewaarborgd, ongeacht of ze al dan niet aan de sociale zekerheid bijdragen, door de aard van die prestaties een vermindering van de uitgaven tot gevolg kan hebben en de betrokkenen ertoe kan aanzetten meer inspanningen te leveren om zich op de arbeidsmarkt te integreren en, bijgevolg, tot het behalen van algemene begrotings- en werkzaamheidsdoelstellingen kan bijdragen, kunnen dergelijke algemene doelstellingen niet volstaan om eender welke vermindering van die beschermingsgraad te verantwoorden; ook de hulp van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn die eenieder wordt gewaarborgd, kan op zich niet volstaan om eender welke vermindering te verantwoorden van de beschermingsgraad die door de sociale prestaties wordt gewaarborgd, ook al dragen die prestaties niet bij aan de sociale zekerheid, omdat dit zou neerkomen op een uitholling van de voormelde standstill-verplichting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 531.

Art. 23 - "Standstill"-verplichting - Toepassingsgebied - Recht op sociale zekerheid - Vermindering - Begrip

- Art. 36 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0227.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.4 AC nr. ...

De vordering tot vergoeding van de litigieuze inrichting strekt tot het behoud van een onrechtmatige toestand wanneer hiervoor niet de vereiste vergunning was verkregen en geen enkele regularisatievergunning was aangevraagd.

Art. 16 - Onteigening ten algemenen nutte - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Behoud van een onrechtmatige toestand

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

De onteigende partij die de billijke schadeloosstelling van zijn schade vordert, moet het gewettigd karakter van die schade bewijzen.

Art. 16 - Onteigening ten algemenen nutte - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Bewijs - Bewijslast - Voorwerp

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0355.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.16 AC nr. ...

De rechter kan een beklaagde slechts schuldig verklaren aan een misdrijf en daarvoor bestraffen als er een wettelijke bepaling voorhanden is die op het ogenblik van de gedraging die gedraging strafbaar stelde.

Art. 14 - Legaliteitsbeginsel - Strafbare gedraging - Toepassing van de strafwet in de tijd

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Artt. 12, tweede lid, en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 12 - Recht op persoonlijke vrijheid - Legaliteitsbeginsel - Strafbare gedraging - Toepassing van de strafwet in de tijd

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Artt. 12, tweede lid, en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.18.0017.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.12 AC nr. ...

De respectieve logica van de twee systemen van vergoeding van schade uit arbeidsongevallen kan niet verantwoorden dat in de overheidssector, die onderworpen is aan de artikelen 11 en 16 van het koninklijk besluit van 13 juli 1970, de uitwerking van vergoedingen die worden herzien op grond van een verergering of vermindering van de arbeidsongeschiktheid wordt uitgesteld tot na het indienen van de aanvraag tot herziening, terwijl in de privésector, die valt onder artikel 72 Arbeidsongevallenwet, die vergoedingen volgens het gemeen recht verschuldigd zijn vanaf de consolidatie van de gewijzigde ongeschiktheid; noch de doorgaans statutaire aard van de band tussen de werknemer en de werkgever in de overheidssector, noch de omstandigheid dat hij taken van algemeen belang vervult, noch de omstandigheid dat hij na het ongeval in de regel zijn ambt en de daaraan verbonden geldelijke voordelen behoudt, noch de procedure tot schadeloosstelling van arbeidsongevallen die in de overheidssector ingewikkelder zou zijn dan in de privésector, kunnen dat verschil in vergoeding verklaren.; het voormelde verschil in behandeling tussen de werknemers uit de overheidssector en privésector, dat niet redelijk verantwoord is, is strijdig met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 430.

Art. 10 - Artikel 11 - Arbeidsongeval - Overheidspersoneel - Koninklijk besluit van 13 juli 1970 - Verlies van bekwaamheid - Verzoek tot herziening - Vergoedingen voor blijvende arbeidsongeschiktheid - Aanvangsdatum - Verschil in behandeling dat niet redelijk verantwoord is

C.19.0271.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.18 AC nr. ...

Gelet op het afgescheiden persoonlijk vermogen van de landbouwer-beherende vennoot in een landbouwvennootschap bestaat een objectief criterium van onderscheid dat niet discriminerend is met de landbouwer die zijn activiteiten uitoefent als natuurlijke persoon en wiens vermogen dat verband houdt met zijn beroepsactiviteit niet afgescheiden is van zijn persoonlijk vermogen.

Art. 10 - Artikel 11 - Vennootschap - Landbouwvennootschap - Beherende vennoot van een handelsvennootschap - Landbouwer natuurlijk persoon - Onderscheid

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Artikel 11 - Vennootschap - Landbouwvennootschap - Beherende vennoot van een handelsvennootschap - Landbouwer natuurlijk persoon - Onderscheid

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0522.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.7 AC nr. ...

De gemeenschappelijke delen van een flatgebouw maken geen deel uit van de woning, in de zin van artikel 15 Grondwet, van de personen die in dat gebouw een flat bewonen (1). (1) Cass. 14 januari 1987, AR 5516, AC 1986-87, nr. 283, R.W., 1986-87, p. 2784-2785, met noot A. VANDEPLAS, "Huiszoeking in een flatgebouw", en geciteerd in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 467 en 473, en noot 414, en in Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, Larcier, 2018, p. 521, noot 1249: « les 'communs' d'un immeuble à appartements multiples ne font pas partie du domicile, au sens de l'article 10 de la Constitution, des personnes qui occupent un appartement dans cet immeuble » (de auteur onderstreept evenwel dat de politieagenten de gemeenschappelijke delen niet door braak enz. kunnen betreden indien de toegang tot die delen is uitgerust met apparatuur die de vrije toegang belemmert).

Art. 15 - Woonplaats

- Art. 1 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0489.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.11 AC nr. ...

De door de rechter bij invrijheidstelling te bepalen voorwaarden kunnen een beperking inhouden op grondrechten, zoals het recht op vrije meningsuiting, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt (1). (1) Cass. 18 maart 2003, AR P.03.0352.N, AC 2003, nr. 178, R.A.B.G. 2003, 785 noot J. ROZIE, T. Strafr. 2004, 68 noot K. BEIRNAERT; Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0882.N, AC 2015, nr. 456; Cass. 1 oktober 2019, AR P.19.0958.N, AC 2019, nr., T. Strafr. 2020, 135 noot E. BAEYENS; Cass. 24 december 2019, AR P.19.1281.N, AC 2019, nr. 687. Zie C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1234-1235; E. BAEYENS, "Vrijheidsbeperkende voorwaarden bij een invrijheidstelling onder voorwaarden?", T. Strafr. 2020, 136-138.

Art. 19 - Vrijheid van meningsuiting - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Bepalen van voorwaarden - Motiveringsplicht - Absolute noodzaak

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0671.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.3 AC nr. ...

Het verbod een huiszoeking te verrichten in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats voor vijf uur ‘s morgens en na negen uur 's avonds, zoals bepaald in artikel 1, eerste lid, Huiszoekingswet en de uitzondering op in geval van verzoek of toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats, zoals bepaald in artikel 1, tweede lid, 3° Huiszoekingswet, bevatten een wettelijke basis voor het uitvoeren van een zoeking in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats; de bijzondere vereiste van artikel 3 Huiszoekingswet dat het verzoek of de toestemming van de bewoner voorafgaand aan de opsporing of huiszoeking moet worden gegeven is niet van toepassing op bedrijfsruimten, die, ook al zijn ze niet publiek toegankelijk, door hun aard of de erin uitgeoefende bedrijvigheden niet te aanzien zijn als een woning of een aanhorigheid ervan; noch het feit dat bedrijfsruimten kunnen vallen onder de bescherming van artikel 8 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van Mens, noch het feit dat artikel 3 Huiszoekingswet is bedoeld om bewijsproblemen te vermijden, doet daaraan afbreuk.

Art. 15 - Onschendbaarheid van de woning - Bedrijfsruimten

- Artt. 1 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1281.N 24 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191224.2N.4 AC nr. ...

De rechter die als voorwaarde in het kader van vrijheid onder voorwaarden oplegt dat de inverdenkinggestelde noch rechtstreeks noch onrechtstreeks ondernemingsactiviteiten mag uitoefenen, legt geen straf op, maar een maatregel die noodzakelijk in de tijd is beperkt (maximum drie maanden, verlengbaar) en enkel als doel heeft het gevaar voor recidive, vlucht, collusie of het doen verdwijnen van bewijzen te vermijden of in te perken en waarvan de naleving niet strafrechtelijk wordt gesanctioneerd; de omstandigheid dat die voorwaarde voor de inverdenkinggestelde dezelfde gevolgen kan hebben als een beroepsverbod als straf, laat niet toe anders te oordelen.

Art. 23 - Recht op vrije keuze van beroepsarbeid - Voorlopige hechtenis - Vrijheid onder voorwaarden

- Art. 1bis KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen
- Artt. 16 en 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, derde lid, 1° De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0031.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.1 AC nr. ...

De artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en het daarin vervatte legaliteitsbeginsel,, verzetten zich niet ertegen dat de wetgever met de artikelen 1 en 2 Wet van 18 februari 1969 de Koning machtigt de strafbaarstellingen van overtredingen van de verordeningen van de Europese Unie in het domein van de Wet van 18 februari 1969 te bepalen en dit met de in artikel 2 van deze wet bepaalde straffen; uit de artikelen 1 en 2 Wet van 18 februari 1969 en het doel dat de wetgever daarmee beoogt, volgt dat de Koning het overtreden van de Verordeningen (EEG) nr. 3821/85 en (EU) nr. 165/2014 kan strafbaar stellen, zodat er dan ook geen grond is om artikel 18, §1, KB 14 juli 2005 en artikel 46 KB 17 oktober 2016 buiten toepassing te laten (1). (1) GwH 22 april 2010, nr. 37/2010.

Art. 12 - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Vervoer - Goederenvervoer - Landvervoer. Wegvervoer - Strafbaarstelling - Draagwijdte

Art. 14 - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Vervoer - Goederenvervoer - Landvervoer. Wegvervoer - Strafbaarstelling - Draagwijdte

P.19.0426.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.2 AC nr. ...

Een informaticasysteem zoals bedoeld in artikel 39bis Wetboek van Strafvordering, zoals in 2012 van toepassing, is een systeem voor de opslag, verwerking of overdracht van gegevens; daartoe kan een gegevensbank behoren met de gebruikshistoriek van een website; zo voor een netwerkdoorzoeking enkel de onderzoeksrechter bevoegd is, gelet op artikel 88ter Wetboek van Strafvordering; vereisen artikel 7 Handvest van de Grondrechten van de EU, artikel 8 EVRM en artikel 22 Grondwet als dusdanig niet dat een informaticadoorzoeking wordt uitgevoerd door een onderzoeksrechter; artikel 39bis Wetboek van Strafvordering vormt een wettelijke uitzondering op de in artikel 28bis, §3 Wetboek van Strafvordering bepaalde regel dat opsporingshandelingen gesteld onder leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings geen miskenning mogen inhouden van individuele rechten en vrijheden; bijgevolg vereist een informaticadoorzoeking geen rechterlijke tussenkomst en impliceert het ontbreken van een dergelijke tussenkomst geen miskenning van het recht op privacy.

Art. 22 - Recht op eerbiediging van het privéleven - Informaticadoorzoeking

P.19.0635.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.5 AC nr. ...

Artikel 12 Grondwet verleent aan de beklaagde niet de waarborg dat de rechter een nietigheidssanctie die op het moment van zijn uitspraak niet meer bestaat, moet toepassen op de niet-naleving van een vormvereiste voor een onderzoekshandeling omdat die sanctie wel was bepaald ten tijde van die handeling; artikel 90quater, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de wet van 5 februari 2016, bevat de vormvoorschriften waaraan een tapbeschikking moet voldoen zonder dat deze nog langer op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven en overeenkomstig de artikelen 2 en 3, Gerechtelijk Wetboek, is dit gewijzigde artikel 90quater, § 1, van toepassing op alle vervolgingen die op de datum van zijn inwerkingtreding op 29 februari 2016 nog niet definitief zijn beoordeeld of verjaard, ook wanneer de afluistermaatregel dateert van vóór de wetswijziging (1). (1) Cass. 13 juni 2017, AR P. 17.0450.N, AC 2017, nr. 382.

Art. 12 - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Afluistermaatregel - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

De wet van 5 februari 2016, die de voorheen in artikel 90quater, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde nietigheidssanctie opheft, is noch een wet die een nieuw misdrijf invoert, noch een wet die de strafmaat bepaalt maar is een procedurewet die vanaf de inwerkingtreding ervan van toepassing is op elke strafvordering, ook al dateert de onregelmatigheid van vóór de opheffing van de vermelde sanctie in toepassing van de artikelen 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek; de vormvereisten voor een afluistermaatregel op grond van artikel 90quater, § 1, Wetboek van Strafvordering en de bewijswaarde van de uit die maatregel verkregen gegevens zijn na de inwerkingtreding van de wet van 5 februari 2016 nog steeds dezelfde als deze die bestonden op het moment waarop de als strafbaar beoordeelde gedragingen werden gesteld en de niet-naleving van die vormvereisten is nog steeds gesanctioneerd, zij het niet meer automatisch met nietigheid, zodat het enkele feit dat beklaagde niet meer kan genieten van die automatische nietigheid, niet tot gevolg heeft dat de rechtspleging voor hem onduidelijk of onvoorspelbaar is geworden, noch dat hem waarborgen zijn ontnomen met betrekking tot de bewijslast van het openbaar ministerie aangaande zijn schuld en geen enkele verdrags- of grondwetsbepaling houdt de verplichting in om vormvereisten voor een onderzoekshandeling die een impact hebben op het recht op de eerbiediging van het privéleven, te sanctioneren met automatische nietigheid (1). (1) Cass. 13 juni 2017, AR P.17.0450.N, AC 2017, nr. 382; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017, L. ARNOU, Het wegvallen van de nietigheidssanctie inzake het afluisteren vindt genade in de ogen van het Grondwettelijk Hof, NC 2018, 35-37.

Art. 22 - Eerbiediging van het privéleven - Afluistermaatregelen - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

Art. 14 - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Afluistermaatregel - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

C.18.0250.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.1 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof volgt dat het voorgaande optreden van een onafhankelijke en onpartijdige rechter weliswaar een belangrijke waarborg vormt voor de naleving van de voorwaarden voor een aantasting van de onschendbaarheid van de woning, maar dat het ontbreken van een voorafgaande rechterlijke machtiging in bepaalde omstandigheden kan worden gecompenseerd door een achteraf verrichte rechterlijke toetsing, zodat een huiszoeking niet steeds noodzakelijk gepaard moet gaan met een voorafgaande machtiging door een onafhankelijke en onpartijdige magistraat.

Art. 15 - Huiszoeking - Machtiging door een onafhankelijke en onpartijdige magistraat

- Art. 8.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.17.0158.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.5 AC nr. ...

De beoordeling van de vergelijkbaarheid tussen categorieën van personen veronderstelt de beoordeling van de wet of het reglement waarin de onderscheiden behandeling wordt geconcretiseerd en inzonderheid het door de wet- of regelgever nagestreefde doel aan de hand waarvan de rechter de pertinentie van het vergelijkingspunt moet nagegaan; indien de verschillende categorieën van personen niet voldoende vergelijkbaar zijn, kan het verschil in behandeling niet verder worden getoetst aan het gelijkheidsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Gemeentebelastingen - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Gemeentebelastingen - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.17.0682.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.1 AC nr. ...

De onteigeningsvergoeding is billijk indien ze overeenstemt met het bedrag dat de onteigende zal moeten betalen voor de aankoop van een pand van dezelfde waarde als dat van dezelfde waarde als dat waaruit hij ontzet is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 244.

Art. 16 - Onteigening - Billijke onteigeningsvergoeding

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0223.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.2 AC nr. ...

Het bepalen van de gevallen waarin en van de wijze waarop tot onteigening ten algemenen nutte kan worden overgegaan, betreft een aan de federale wetgever voorbehouden aangelegenheid; de Gemeenschappen en de Gewesten kunnen in die voorbehouden aangelegenheid slechts optreden in zoverre hen daartoe een bijzondere en uitdrukkelijke machtiging is gegeven bij de wetten tot hervorming der instellingen (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 16 - Onteigening ten algemenen nutte - Aan de federale wetgever voorbehouden aangelegenheid - Gemeenschappen en Gewesten - Machtiging

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.1150.F 20 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190320.4 AC nr. ...

Wanneer een bijzondere wet, krachtens artikel 39 van de Grondwet, de door haar opgerichte gewestelijke organen de bevoegdheid opdraagt een welbepaalde aangelegenheid te regelen, blijven de regels die bestaan op het ogenblik van de bevoegdheidsoverdracht van kracht zolang ze door die organen niet werden gewijzigd of opgeheven.

Art. 39 - Bijzondere wet die de gewestelijke organen de bevoegdheid opdraagt een welbepaalde aangelegenheid te regelen - Bestaande bepalingen op het ogenblik van de bevoegdheidsoverdracht - Geldigheid - Wijziging en opheffing

- Art. 39 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0756.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1 AC nr. ...

Het op een verschillende wijze regelen van de wijze waarop de herstelplichtige en de herstelvorderende overheid participeren in de procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, zijnde een orgaan van het actief bestuur belast met een opdracht van administratief toezicht op de herstelvorderende overheden, is niet strijdig met het gelijkheidsbeginsel; uit het verschil in belang dat die partijen behartigen, de eerste enkel zijn persoonlijk belang, de tweede het algemeen belang volgens de door de decreetgever bepaalde criteria, volgt dat zij zich in een verschillende rechtstoestand bevinden en dat een verschil in behandeling verantwoord is.

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Stedenbouw - Herstelvordering - Procedure voor de Hoge Raad voor het

Handhavingsbeleid - Schending van het gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

P.18.0995.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of grondwettelijke bepaling verzet zich tegen het verlenen van een visitatiemachtiging ter opsporing van inbreuken inzake dierenwelzijn; uit de artikelen 6 en 8.2 EVRM en artikel 15 Grondwet volgt dat de visitatie van een woning onder meer toegestaan is wanneer een wet daarin voorziet ter voorkoming van strafbare feiten en voor de visitatie een gemotiveerde machtiging wordt verleend door een onafhankelijke rechter en aan die vereiste is voldaan indien de machtiging, die door haar aard een beperkt karakter heeft, vermeldt in het kader van welk onderzoek, voor welke woning en aan welke persoon of personen ze wordt verleend, evenals op een wijze die beknopt mag zijn de reden waarom ze noodzakelijk is.

Art. 15 - Onschendbaarheid van de woning - Dierenwelzijnswet - Visitatie - Gemotiveerde machtiging verleend door een onafhankelijke rechter - Vereisten - Draagwijdte

P.18.1032.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.5 AC nr. ...

Artikel 37bis Wegverkeerswet beoogt uit veiligheidsoverwegingen voor alle verkeersdeelnemers te voorkomen dat personen onder invloed van een bepaald THC-gehalte een voertuig besturen en gelet op dit beschermingsoogmerk is het irrelevant of de aanwezigheid van THC in het lichaam het gevolg is van een toegestaan geneesmiddelengebruik dan wel van illegaal middelengebruik; door geen onderscheid te maken naargelang de aanwezigheid van THC in het organisme van de bestuurder het gevolg is van een toegelaten medisch middelengebruik, schendt artikel 37bis de artikelen 10 en 11 Grondwet niet.

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Wegverkeerswet - Artikel 37 - Artikel 37bis - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - THC - Illegaal middelengebruik - Toegelaten medisch middelengebruik - Draagwijdte

Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Wegverkeerswet - Artikel 37 - Artikel 37bis - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - THC - Illegaal middelengebruik - Toegelaten medisch middelengebruik - Draagwijdte

P.18.0722.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.2 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR; de legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en het gegeven dat de rechter bij het nader omschrijven van de strafbepaling over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met de vereiste van redelijke voorzienbaarheid aangezien er rekening moet worden gehouden met het algemene karakter van wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen; het beginsel zelf van de algemeenheid van de wet brengt mee dat de bewoordingen ervan vaak geen absolute precisie kunnen hebben zodat aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de interpretatie daarvan door de rechtscolleges, op het moment van het stellen van de hem verweten gedraging de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen en bij het beoordelen van die vereiste kan de rechter onder meer rekening houden met de bijzondere hoedanigheid of functie van de persoon tot wie de strafbepaling zich richt, zijn bijzondere vertrouwdheid met de materie of het gegeven dat hij beroepsmatig beschikt of kan beschikken over goede informatie (1). (1) Cass. 16 mei 2017, AR P.15.0807.N, AC 2017, nr. 336.

Art. 14 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte

Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte

P.18.1267.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.6 AC nr. 724

Noch de bepalingen van de artikelen 5, 6 en 13 EVRM, de artikelen 12 en 13 van de Grondwet, artikel 18 Wet Voorlopige Hechtenis, de artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces laat de rechter van de lidstaat die een Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd toe om de rechterlijke beslissingen van andere lidstaten over de tenuitvoerlegging van dit bevel te toetsen op hun rechtsgeldigheid, ook niet wanneer tegen deze beslissingen in de lidstaat van de tenuitvoerlegging geen rechtsmiddel open staat (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2017, II, 1861 ; zie wat betreft de uitlevering P.-E. TROUSSE en J. VANHALEWIJN, Uitlevering en internationale rechtshulp in strafzaken , APR, pp. 112-113, nrs. 257-260.

Art. 13 - Recht op zijn natuurlijke rechter - Europees aanhoudingsbevel - Belgisch bevel tot aanhouding - Procedure van tenuitvoerlegging in Nederland - Artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet - Niet naleving van de termijnen in Nederland - Draagwijdte

Art. 12 - Recht op vrijheid - Europees aanhoudingsbevel - Belgisch bevel tot aanhouding - Procedure van tenuitvoerlegging in Nederland - Artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet - Niet naleving van de termijnen in Nederland - Draagwijdte

F.18.0093.N 14 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181214.5 AC nr. 717

Het inzamelen door eigen waarnemingen van feitelijke gegevens in de openbare ruimte door de fiscale administratie met het oogmerk de waarachtigheid van bepaalde feiten te achterhalen teneinde de belasting te kunnen heffen, levert in beginsel geen inbreuk op het privéleven van de belastingplichtige op (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 22 - Eerbiediging privéleven van de belastingplichtige - Observatie door fiscale ambtenaren in de openbare ruimte - Verenigbaarheid

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0007.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.2 AC nr. 667

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest nr. 54/2017 van 11 mei 2017 het artikel 20, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering slechts onderzocht in het licht van de interpretatie dat deze bepaling een verschil in behandeling doet ontstaan doordat ten aanzien van de rechtspersoon die vóór het verlies van de rechtspersoonlijkheid door de onderzoeksrechter in verdenking is gesteld niet het bewijs moet worden geleverd dat de invereffeningstelling of ontbinding tot doel had aan de vervolging te ontsnappen, terwijl dat in andere gevallen wel steeds moet worden geleverd en het stelt vervolgens een schending vast van de artikelen 10 en 11 Grondwet in zoverre het een verschil in behandeling instelt tussen, enerzijds de rechtspersonen die vóór hun invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening in verdenking zijn gesteld door een onderzoeksrechter en, anderzijds, de rechtspersonen die vóór hun invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening door de raadkamer zijn verwezen naar de correctionele rechtbank of rechtstreeks voor de strafrechter ten gronde zijn gedagvaard (1). (1) GwH 11 mei 2017, nr. 54/2017.

Art. 11 - Genot van de rechten en vrijheden zonder discriminatie - Rechtspersoon - Verval van de strafvordering - Artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen - Invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening van een rechtspersoon - Verdere uitoefening van de strafvordering - Voorwaarden - Draagwijdte - Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Verwijzing door de raadkamer naar de correctionele rechtbank of rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Gevolg - Schending

Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Rechtspersoon - Verval van de strafvordering - Artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen -

Invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening van een rechtspersoon - Verdere uitoefening van de strafvordering - Voorwaarden - Draagwijdte - Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Verwijzing door de raadkamer naar de correctionele rechtbank of rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Gevolg - Schending

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen blijkt dat de wetgever met artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft willen beletten dat de strafvordering door vereffening of ontbinding wordt verhinderd, wanneer zij met name wordt ingesteld nadat de rechtspersoon ten gevolge van een inverdenkingstelling met zekerheid kennis heeft gekregen van het feit dat hij zal worden vervolgd en hetzelfde geldt a fortiori voor een dagvaarding of verwijzing naar de correctionele rechtbank; hieruit volgt dat ook ten aanzien van de rechtspersonen die vóór hun invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening door de raadkamer zijn verwezen naar de correctionele rechtbank of rechtstreeks voor de strafrechter ten gronde zijn gedagvaard, het bewijs niet moet geleverd worden dat de invereffeningstelling, de gerechtelijke ontbinding of de ontbinding zonder vereffening tot doel had te ontsnappen aan de vervolging en aldus bestaat de aangeklaagde ongelijke behandeling niet met de rechtspersoon die vóór de invereffeningstelling, de gerechtelijke ontbinding of de ontbinding zonder vereffening in verdenking werd gesteld (1). (1) A. DE NAUW en F. DERUYCK, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", RW 1999-2000, nr. 27, 897-914.

Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Rechtspersoon - Verval van de strafvordering - Artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen - Invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening van een rechtspersoon - Verdere uitoefening van de strafvordering - Voorwaarden - Draagwijdte - Inverdenkingstelling van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Verwijzing door de raadkamer naar de correctionele rechtbank of rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Gevolg - Bestaanbaarheid met de Grondwet

Art. 11 - Genot van de rechten en vrijheden zonder discriminatie - Rechtspersoon - Verval van de strafvordering - Artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen - Invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening van een rechtspersoon - Verdere uitoefening van de strafvordering - Voorwaarden - Draagwijdte - Inverdenkingstelling van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Verwijzing door de raadkamer naar de correctionele rechtbank of rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Gevolg - Bestaanbaarheid met de Grondwet

P.18.0763.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.2 AC nr. 654

De toepassing van bepalingen van het Wetboek van Strafvordering met het oog op de uitbreiding, ten gunste van een inverdenkinggestelde, van de rechten waarover andere rechtzoekenden beschikken die zich in dezelfde toestand bevinden, door de macht van het openbaar ministerie te beperken om als enige, na afloop van het gerechtelijk onderzoek, te beslissen over de verwijzing naar de feitenrechter, kan geen miskenning van het legaliteitsbeginsel opleveren (1); de aanwending, ten gunste van die inverdenkinggestelde, van een rechtspleging die toelaat om, op tegenspraak, het bestaan van voldoende bezwaren na te gaan die zijn verwijzing verantwoorden, stelt geen nieuwe vervolging buiten het wettelijk kader in maar beperkt daarentegen, in het geval van vervolging ingesteld door het openbaar ministerie, de prerogatieven van laatstgenoemde, waaraan de wet de bevoegdheid toekende om alleen te beslissen over het gevolg dat aan het gerechtelijk onderzoek moet worden verleend zodra het is afgesloten (2). (1) Wat dit beginsel betreft, zie P. Marchal, o.c., nr. 68-3. (2) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Wettigheidsbeginsel - Voorzienbaarheid van de strafrechtspleging - Draagwijdte - Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van eerste aanleg in verdenking gesteld van misdaden buiten de

uitoefening van zijn ambt gepleegd - Regeling van de rechtspleging - Bevoegd rechtscollege

- Artt. 127, 479, 480, 482bis, eerste lid, en 502 Wetboek van Strafvordering

- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

De vereiste van voorzienbaarheid van de strafrechtspleging waarborgt elke burger dat tegen hem enkel een opsporingsonderzoek, een gerechtelijk onderzoek of een vervolging kan worden ingesteld volgens een bij wet bepaalde procedure waarvan hij vóór de aanwending kennis kan nemen (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626; GwH 21 december 2004, nr. 202/2004, § B.4.2; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017, § B.93.3; zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB. 2014, nr. 68-3.

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Voorzienbaarheid van de strafrechtspleging

- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0065.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.1 AC nr. 640

Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, dat vervat ligt in de artikelen 10 en 11 Grondwet, is niet enkel een waarborg voor natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen, maar de schending ervan kan ook worden aangevoerd door publiekrechtelijke rechtspersonen (1). (1) Zie GwH 4 maart 2008, nr. 38/2008, Arr.GwH 2008, 459, r.o. B.4.2.

Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte - Personen die de schending ervan kunnen aanvoeren - Publiekrechtelijke rechtspersonen

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte - Personen die de schending ervan kunnen aanvoeren - Publiekrechtelijke rechtspersonen

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0649.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.5 AC nr. 628

De artikelen 7 EVRM, 15 IVBPR, 14 Grondwet en 2, eerste lid, Strafwetboek betreffende de niet-retroactiviteit van de strafwet zijn niet van toepassing op de fiscale rechtsvordering van de vervolgende partij.

Art. 14 - Douane en accijnzen - Administratie van Douane en Accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Toepasselijkheid

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Art. 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.0597.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.1 AC nr. 645

Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering en artikel 283 AWDA schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet omdat het niet zonder redelijke verantwoording is dat de wetgever elke verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten heeft uitgesloten in de betrekkingen tussen de beklaagde en de administratie van douane en accijnzen, wanneer die administratie in aanzienlijke mate de functie van het openbaar ministerie vervult; aldus is die administratie, in de gevallen waarin zij optreedt als vervolgende partij, geen rechtsplegingsvergoeding verschuldigd wanneer haar fiscaalrechtelijke vordering tegen de beklaagde wordt afgewezen (1). (1) GwH 6 oktober 2016, nr. 127/2016.

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Strafzaken - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Bestaanbaarheid met artikel 10 Grondwet - Draagwijdte

Art. 11 - Non-discriminatiebeginsel - Strafzaken - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld -

Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Bestaanbaarheid met artikel 11 Grondwet - Draagwijdte

Art. 11 - Non-discriminatiebeginsel - Strafzaken - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Bestaanbaarheid met artikel 11 Grondwet - Draagwijdte

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Strafzaken - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Bestaanbaarheid met artikel 10 Grondwet - Draagwijdte

---

P.17.1025.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.4 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken, zoals gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, vereist dat de bevoegde regelgever een strafbaarstelling zo opstelt dat die bepaling op zichzelf gelezen of in de context met andere bepalingen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging en de toepasselijke straffen omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en en aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van die bepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen; het legaliteitsbeginsel verzet zich niet ertegen dat bij de omschrijving van strafbaar gedrag de bevoegde regelgever gebruik maakt van begrippen zoals die in een richtlijn van de Europese Unie worden omschreven en een dergelijke verwijzing, ongeacht of die richtlijn in het interne recht is omgezet, doet als dusdanig geen afbreuk aan de redelijke voorzienbaarheid.

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte - Omschrijving van strafbaar gedrag met verwijzing naar een richtlijn van de Europese Unie

Art. 14 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte - Omschrijving van strafbaar gedrag met verwijzing naar een richtlijn van de Europese Unie

---

C.15.0258.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Art. 15 - Artikel 8, EVRM

Uit artikel 15 Grondwet en de wetsgeschiedenis blijkt niet dat de bescherming die deze bepaling biedt, niet verder reikt dan de bescherming van artikel 8 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 15 - Artikel 8, EVRM

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.18.0141.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Art. 59 - Vervolging van een parlementslid - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Uitzondering wegens miskenning van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Het grondwettelijk bestel waarbij het ambt van parlementslid wordt beschermd, heeft betrekking op de ontvankelijkheid van de vervolging tijdens de duur van de parlementaire zitting, zodat de exceptie die is afgeleid uit schending van artikel 59 Grondwet geen verband houdt met de bevoegdheid van het rechtscollege dat van die vervolging kennisneemt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 198.

Art. 59 - Vervolging van een parlementslid - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Uitzondering wegens miskenning van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 59 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0636.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.1 AC nr. ...

Noch artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, noch artikel 28 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof verplicht een rechtscollege waarvoor een prejudiciële vraag is opgeworpen met een identiek onderwerp als een vraag die reeds aanhangig is voor het Grondwettelijk Hof, om zijn uitspraak aan te houden tot dit Hof uitspraak heeft gedaan over deze vraag; evenmin volgt een dergelijke verplichting uit de artikelen 6 en 13 EVRM of artikel 13 Grondwet.

Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Strafzaken - Identieke prejudiciële vraag aanhangig bij het Grondwettelijk Hof - Vraag tot heropening der debatten teneinde de beslissing van het Grondwettelijk Hof af te wachten - Weigering - Hof van Cassatie - Verplichting

S.16.0033.F 5 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180305.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Art. 23 - "Standstill"-verplichting

Artikel 23 Grondwet impliceert een standstill-verplichting inzake het recht op arbeid en het recht op sociale zekerheid die eraan in de weg staat dat de bevoegde wetgever en regelgevende overheid de graad van bescherming die de toepasselijke norm biedt aanzienlijk verminderen zonder dat daarvoor redenen zijn die aan het openbaar belang raken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Art. 23 - "Standstill"-verplichting

P.17.0882.N 20 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180220.3 AC nr. ...

Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven zoals gewaarborgd door artikel 7 Handvest, artikel 8 EVRM en artikel 22 Grondwet of met het recht op bescherming van persoonsgegevens zoals gewaarborgd door artikel 8 Handvest, heeft niet steeds schending van artikel 6 EVRM of miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265 met concl. OM; zie de wet van 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017.

Art. 22 - Eerbiediging van het privéleven - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Draagwijdte

C.15.0537.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.2 AC nr. ...

Artikel 23 Grondwet bevat, inzake aangelegenheden waarop het betrekking heeft, een standstill-verplichting; dat houdt in dat deze bepaling de bevoegde overheid verplicht de voordelen van de van kracht zijnde normen, in dit geval inzake het recht op juridische bijstand, te handhaven door het verbod in te stellen tegen de nagestreefde doelstellingen in te gaan; die verplichting kan echter niet zo worden begrepen dat ze de bevoegde overheid, in het raam van haar bevoegdheden, de verplichting oplegt om, niet te raken aan de modaliteiten van de juridische bijstand; zij verbiedt de bevoegde overheid om zonder dat daartoe redenen van algemeen belang voorhanden zijn, maatregelen te nemen die een aanzienlijke achteruitgang zouden betekenen van het in artikel 23, eerste lid en derde lid, 2°, Grondwet gewaarborgde recht, maar zij ontzegt haar niet de bevoegdheid om te oordelen hoe dat recht op de meest adequate wijze wordt gewaarborgd (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 23 - "Standstill"-verplichting

- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Art. 23 - "Standstill"-verplichting

Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet

Art. 11 - Niet-discriminatie

De regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet die vervat is in artikel 10 Grondwet en die van de niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen erkende rechten en vrijheden die vervat is in artikel 11 Grondwet, impliceren dat eenieder die in dezelfde toestand verkeert op dezelfde wijze wordt behandeld maar sluiten niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in het licht van het doel en de gevolgen van de maatregel; het gelijkheidsbeginsel wordt miskend indien aangetoond wordt dat er geen redelijke en evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 11 - Niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.15.0538.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Art. 11 - Niet-discriminatie

Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet

De regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet die vervat is in artikel 10 Grondwet en die van de niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen erkende rechten en vrijheden die vervat is in artikel 11 Grondwet, impliceren dat eenieder die in dezelfde toestand verkeert op dezelfde wijze wordt behandeld maar sluiten niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in het licht van het doel en de gevolgen van de maatregel; het gelijkheidsbeginsel wordt miskend indien aangetoond wordt dat er geen redelijke en evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 11 - Niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0100.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Art. 15 - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

Met toepassing van artikel 3 Huiszoekingswet, moet de toestemming bedoeld in artikel 1, tweede lid, 3Â°, van die wet, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing ten huize of de huiszoeking worden verleend (1). (1) Zie concl. âin hoofdzaakâ OM in Pas. 2018, nr. 82. De rechter beoordeelt in feite of een huiszoeking zonder rechterlijk bevel verricht is met toestemming van degene die het werkelijk genot heeft van de plaats (Cass. 13 februari 1991, AR 8657, AC 1990-91, nr. 315). In voorliggende zaak heeft het Hof, anders dan het openbaar ministerie, geoordeeld dat het hof van beroep, uit zijn onaantastbare vaststellingen, zijn beslissing niet naar recht kon afleiden dat de eiser impliciet doch onmiskenbaar de aanwezigheid van de politieagenten in zijn woning had toegestaan vooraleer laatstgenoemden daar de visu elementen vaststelden die een huiszoeking op heterdaad verantwoordden.

Art. 15 - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

F.16.0015.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.3 AC nr. ...

De artikelen 131 en 147, 1° WIB92 werden door het Grondwettelijk Hof niet strijdig bevonden met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel doch het Grondwettelijk Hof heeft enkel geoordeeld dat er een onverantwoord verschil in behandeling bestaat tussen gehuwd en ongehuwd samenwonenden omdat laatstgenoemden niet aan hetzelfde regime als de gehuwd samenwonenden zijn onderworpen; door het bevelen van de herberekening van de aanslag waarbij aan gehuwd samenwonenden de hogere belastingvrije som en de hogere belastingvermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten die gelden voor alleenstaanden moet worden toegekend, schenden de appelrechters deze wetsbepalingen en kennen zij, in strijd met artikel 172, tweede lid, Grondwet een vrijstelling en een belastingvermindering toe waarin de wet niet voorziet.

Art. 10 - Vrijstelling en belastingvermindering - Gehuwden - Feitelijk samenwonenden - Verschil in behandeling

- Artt. 131 en 147, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Art. 11 - Vrijstelling en belastingvermindering - Gehuwden - Feitelijk samenwonenden - Verschil in behandeling

- Artt. 131 en 147, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.17.0307.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.2 AC nr. ...

Het hof van beroep verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om de beroepen beschikking van de eerste rechter te bevestigen, die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg onbevoegd had verklaard om van de vordering kennis te nemen, op grond dat die beschikking "bij uitsluiting tot de bevoegdheid behoort van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen", waarvoor "de vreemdeling, naar aanleiding van het beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid dat hij voor [die] raad kan instellen [...], het risico op aantasting van zijn fundamentele rechten kan aanvoeren voor het geval dat die tenuitvoerlegging zou plaatsvinden" (1). (1) Zie Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

Art. 22 - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

S.17.0018.F 13 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Art. 10 - Artikel 11 - Werkloosheid - Toelatingsvoorwaarde - Wachttijd - Duur - Referteperiode - Verlenging - Hogere leeftijdsgroep - Lagere leeftijdsgroep - Artikel 30 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 - Uitlegging - Geen discriminatie

Er is geen discriminatie tussen werklozen van een lagere leeftijdsgroep en die van een hogere leeftijdsgroep in de uitlegging van artikel 30, eerste lid, waardoor een werkloze van een lagere leeftijdsgroep van de door artikel 30, derde lid, bepaalde verlenging zou kunnen genieten van de referteperiode van een hogere leeftijdsgroep waarop hij zich krachtens artikel 30, tweede lid, kan beroepen, aangezien die discriminatie niet blijkt uit die uitlegging, maar uit de afzonderlijke omstandigheid dat werklozen van een hogere leeftijdsgroep niet kunnen genieten van de voor een lagere leeftijdsgroep bedoelde voorwaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Art. 10 - Artikel 11 - Werkloosheid - Toelatingsvoorwaarde - Wachttijd - Duur - Referteperiode - Verlenging - Hogere leeftijdsgroep - Lagere leeftijdsgroep - Artikel 30 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 -

Uitlegging - Geen discriminatie

P.17.1077.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.6 AC nr. 626

De arresten waarbij de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd zijn niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep, behoudens de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen de binnen vijf dagen na de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding gewezen beslissingen tot handhaving; dat verschil in behandeling is geen door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn; het Hof hoeft bijgevolg dienaangaande geen prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zoals gewijzigd bij artikel 137 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "potpourri II" genaamd.

Art. 11 - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Verschil in behandeling

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 14 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Art. 10 - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Verschil in behandeling

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 14 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

C.16.0421.F 6 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171006.4 AC nr. ...

De voogd ad hoc, die werd aangewezen om de niet-ontvoogde minderjarige te vertegenwoordigen, is niet verplicht het kind, ongeacht zijn leeftijd en de omstandigheden van de zaak, te ontmoeten en hem zijn mening over het geschil te vragen.

Art. 22 - Artikel 22bis - Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Aanwijzing van een voogd ad hoc - Belang van het kind - Ontmoeting met de voogd ad hoc

- Art. 331sexies Burgerlijk Wetboek
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 12 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

P.17.0927.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Art. 12 - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur

Art. 12 - Aanhouding - Invrijheidstelling door het parket - Tweede vrijheidsberoving - Bevel tot aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Aanvang

Artikel 12 Grondwet en artikel 18 Voorlopige Hechteniswet, verbieden om een persoon meer dan vierentwintig uur ter beschikking van een politieoverheid te houden zonder dat een onderzoeksrechter hem, vóór het verstrijken van die termijn, heeft kunnen verhoren en over de eventuele uitvaardiging van een eerste hechtenistitel heeft kunnen beslissen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2017, nr. ..... .

Art. 12 - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 12 Grondwet en artikel 18 Voorlopige Hechteniswet hebben niet tot gevolg dat een persoon die door het parket is aangehouden en vervolgens is vrijgelaten, niet meer voor hetzelfde feit voor een onderzoeksrechter kan worden gebracht en onder aanhoudingsbevel kan worden geplaatst; in dat geval loopt de termijn van vierentwintig uur niet vanaf de eerste interpellatie door de politie, namelijk die waarna hij in vrijheid werd gesteld, maar vanaf de tweede vrijheidsberoving, namelijk die welke werd bevolen op grond van gegevens die tot een nieuwe beoordeling van de vereisten met betrekking tot de openbare veiligheid hebben geleid (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2017, nr. ..... .

Art. 12 - Aanhouding - Invrijheidstelling door het parket - Tweede vrijheidsberoving - Bevel tot aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Aanvang

- Artt. 18 en 28 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0572.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Art. 12 - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

De overmacht die voortvloeit uit het feit dat de verdachte niet gehoord kan worden, laat toe om zonder voorafgaande ondervraging een aanhoudingsbevel te verlenen; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de feiten waaruit hij de overmacht afleidt, terwijl het Hof alleen nagaat of hij uit die vaststellingen die beslissing wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. “in substantie” van het OM in Pas. 2017, n....; we bevinden ons hier niet in de hypothese van het aanhoudingsbevel bij verstek dat kan worden verleend tegen een inverdenkinggestelde die voortvluchtig is en zich verbergt of wiens uitlevering moet worden gevorderd (art. 34 Voorlopige Hechteniswet).

Art. 12 - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

C.15.0312.F 29 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170529.1 AC nr. ...

Wanneer de bescherming van een site en de gevolgen daarvan de oorzaak zijn van de onteigening, moet de billijke vergoeding worden vastgesteld met uitsluiting van de waardevermindering die het gevolg is van het beschermingsbesluit.

Art. 16 - Onteigening - Oorzaak - Bescherming van een site - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling

- Art. 240, § 3 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
- Art. 16 Grondwet 1994

P.17.0517.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.2 AC nr. ...

Het nastreven van de doelstellingen die de artikelen 21 en 34, §3, Wet Politieambt en artikel 74/7 Vreemdelingenwet aan de politie toewijzen, houdt geen verband met de gevallen waarin de wet de met een opdracht van bestuurlijke politie belaste politieambtenaren toestaat binnen te dringen in een niet voor het publiek toegankelijke plaats en volstaat als dusdanig niet om die politieagenten te machtigen een huiszoeking te verrichten in de woonplaats van de betrokkenen.

Art. 15 - Vreemdeling - Woonplaats - Onschendbaarheid - Aanhouding - Huiszoeking zonder gerechtelijk bevel of rechterlijke machtiging - Wettigheid

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 74/7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 21 en 34, § 3 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.15.0807.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.4 AC nr. 336

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR en in dat geval is het Hof, overeenkomstig artikel 26, §4, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, in de regel verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde wettelijke bepalingen met de grondrechten bepaald in titel II van de Grondwet; overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, geldt die verplichting evenwel niet wanneer het Hof oordeelt dat de vermelde bepalingen uit Titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet zijn geschonden (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626.

Art. 14 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte

Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte

C.14.0103.F 16 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170316.9 AC nr. 207

Artikel 323 van het Burgerlijk Wetboek schendt artikel 22 van de Grondwet, op grond dat het absolute karakter van de voorwaarde zich te bevinden in één van de in artikel 320 van dat wetboek bedoelde gevallen, dat tot gevolg heeft dat de wetgever buiten die gevallen het wettelijk vermoeden van vaderschap heeft laten prevaleren op de biologische werkelijkheid, zonder aan de rechter de bevoegdheid te laten om rekening te houden met de vaststaande feiten en met de belangen van alle betrokken partijen, een onevenredige aantasting van het recht op eerbiediging van het privéleven vormt (1). (1) Artikel 323 van het Burgerlijk Wetboek, in de versie die van kracht was vóór de opheffing ervan bij artikel 24 van de wet van 1 juli 2006.

Art. 22 - Wettelijk vaderschap van de echtgenoot van de moeder - Geen bezit van staat - Rechtsvordering tot onderzoek van vaderschap van een andere man dan de echtgenoot - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Zwak vermoeden van vaderschap

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

Art. 22 - Wettelijk vaderschap van de echtgenoot van de moeder - Geen bezit van staat - Rechtsvordering tot onderzoek van vaderschap van een andere man dan de echtgenoot - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Zwak vermoeden van vaderschap

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

P.16.1109.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.4 AC nr. ...

Gelet op de bijzondere aard van het cassatiegeding kan geen rechtsplegingsvergoeding worden toegekend ten laste van de beklaagde wiens cassatieberoep tegen de beslissing over de door de burgerlijke partij tegen hem ingestelde rechtsvordering werd verworpen (1) en is er geen grond om het Grondwettelijk Hof de voorgestelde prejudiciële vraag te stellen over dat verschil in behandeling vergeleken met die van de burgerlijke partij voor de strafrechter die, op grond van de artikelen 8 tot 12 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen verbonden aan de bijstand van een advocaat, uitspraak doet over de gegrondheid van haar vordering. (1) Zie bijv. Cass. 21 april 2015, AR P.13.0954.N, AC 2015, nr. 262; Cass. 15 september 2014, AR C.13.0017.N, AC 2014, nr. 520; Cass. 21 oktober 2010, AR F.08.0035.F, met andersluidende concl. van advocaat-generaal A. HENKES, AC 2010, nr. 623; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0561.N, AC 2008, nr. 567; Cass. 11 september 2008, AR C.08.0088.F, AC 2008, nr. 466; Cass. 27 juni 2008, AR C.05.0328.F, AC 2008, nr. 416 met andersluidende concl. van advocaat-generaal met opdracht Ph. DE KOSTER; F. VAN VOLSEM, De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie, in Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Wolters Kluwer, 2016, nr. 182, pp. 595 e.v., inz. pp. 663 e.v.

Art. 10 - Cassatieprocedure - Rechtsplegingsvergoeding - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Artt. 8 tot 12 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 162bis en 438 Wetboek van Strafvordering

C.14.0162.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.2 AC nr. ...

Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel heeft niet tot gevolg dat de justitiële rechter zich ervan moet onthouden om de gemachtigde ambtenaar onroerend erfgoed te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding indien deze in het ongelijk wordt gesteld in een burgerlijke procedure over de uitvoerbaarheid van een rechterlijke beslissing lastens de derde-verkrijger die geen partij in het geding was (1). (1) Zie GwH 21 mei 2015 (3 arresten), nrs. 68/2015 (voor wat betreft de ambtenaar van de burgerlijke stand die verweer voert in geval van beroep tegen zijn beslissing om de voltrekking van een huwelijk te weigeren), 69/2015 (voor wat de gemeente betreft ingevolge een beroep tegen een beslissing van haar GAS-ambtenaar) en 70/2015 (voor wat de Staat of de gemeente betreft als verweerder in een fiscaal geschil). In die 3 arresten, waarin het Grondwettelijk Hof terugkwam op zijn vroegere rechtspraak, overwoog het in algemene termen dat voor de burgerlijke rechtscolleges het beginsel van de toepassing van de bepalingen met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding op alle partijen, ongeacht of het gaat om privépersonen dan wel om overheden die handelen in het algemeen belang, namelijk het beginsel dat de wetgever in acht heeft genomen wanneer hij de verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten tot stand heeft gebracht, moet worden herbevestigd. Zie tevens Cass. 13 januari 2017, AR C.15.0222.N, AC 2017, nr. 28 dat in dezelfde zin besliste voor wat het OM betreft dat in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die voor een burgerlijk rechtscollege is ingesteld op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek.

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Gevolg - Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Burgerlijk geding - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

---

P.15.1340.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.3 AC nr. ...

De artikelen 12 en 14 Grondwet en artikel 2 Strafwetboek verzetten zich niet tegen de strafbaarheid wegens het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken van een grond voor het parkeren van voertuigen, waarbij dat gewoonlijk gebruik blijft voortduren zolang de grond verder door positieve daden van het stallen en verwijderen van voertuigen met een zekere regelmaat wordt gebruikt voor het parkeren van voertuigen, ook al heeft dit gewoonlijk gebruik een aanvang genomen vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling.

Art. 14 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Stedenbouw - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Gewoonlijk gebruik daterend van vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling - Draagwijdte

Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Stedenbouw - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Gewoonlijk gebruik daterend van vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling - Draagwijdte

---

C.16.0177.N 3 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Art. 10 - Advocaat - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

Art. 11 - Advocaat - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

De grondwettelijke regels van de gelijkheid en niet-discriminatie houden in dat eenieder die zich in dezelfde toestand bevindt, op dezelfde wijze moet worden behandeld, maar sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is; het bestaan van dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in functie van het doel en de gevolgen van de genomen maatregel; het gelijkheidsbeginsel is ook miskend wanneer vaststaat dat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel geen redelijk verband van evenredigheid bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 11 - Advocaat - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

Art. 10 - Advocaat - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

P.16.1029.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Art. 11 - Wetswijziging - Afwezigheid van overgangsregeling - Schending van het vertrouwensbeginsel

Art. 10 - Wetswijziging - Afwezigheid van overgangsregeling - Schending van het vertrouwensbeginsel

Er is slechts schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet, in samenhang gelezen met het rechtszekerheids- en het vertrouwensbeginsel, indien de afwezigheid van een overgangsregeling bij een wetswijziging met onmiddellijke ingang, leidt tot een verschil in behandeling waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat of indien aan het vertrouwensbeginsel op buitensporige wijze afbreuk wordt gedaan, wat het geval is wanneer de rechtmatige verwachtingen van een bepaalde categorie van rechtszoekenden worden miskend, zonder dat een dwingende reden van algemeen belang voorhanden is die het ontbreken van een te hunnen voordele ingestelde overgangsregeling kan verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 10 - Wetswijziging - Afwezigheid van overgangsregeling - Schending van het vertrouwensbeginsel

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

Art. 11 - Wetswijziging - Afwezigheid van overgangsregeling - Schending van het vertrouwensbeginsel

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

P.16.0943.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.10 AC nr. ...

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 bepaalt dat personen die zich in hechtenis bevinden verzet kunnen aantekenen tegen veroordelingen in strafzaken uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken door het afleggen van een verklaring aan de attaché-gevangenisdirecteur of de adviseur-gevangenisdirecteur van de strafinrichting en deze bepaling, die tot de inwerkingtreding van artikel 124, 1°, van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie vereiste dat de betrokkene over onvoldoende middelen beschikte om de kosten van de betekening per gerechtsdeurwaardersexploot te betalen, werd ingevoerd omdat de omstandigheid dat een veroordeelde van zijn vrijheid is beroofd ertoe kan leiden dat hij niet tijdig verzet kan aantekenen tegen een veroordelende beslissing; die verantwoording geldt niet alleen voor van hun vrijheid beroofde personen die verzet wensen aan te tekenen tegen veroordelingen in strafzaken uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken, maar ook voor van hun vrijheid beroofde personen die verzet wensen aan te tekenen tegen veroordelende arresten op strafgebied van het hof van assisen, zodat een grondwetsconforme uitlegging er dan ook toe leidt dat de in artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 bepaalde mogelijkheid om verzet aan te tekenen door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur ook geldt voor bij verstek uitgesproken veroordelingen op strafgebied door het hof van assisen (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 11 - Discriminatie - Veroordeling bij verstek door het hof van assisen - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

Art. 10 - Gelijkheid - Veroordeling bij verstek door het hof van assisen - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Art. 11 - Discriminatie - Veroordeling bij verstek door het hof van assisen - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

Art. 10 - Gelijkheid - Veroordeling bij verstek door het hof van assisen - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

S.14.0104.F 12 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161212.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Art. 10 - Artikel 11 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Non-discriminatie

De regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet, vervat in artikel 10 van de Grondwet, en van non-discriminatie in het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen toegekend, vervat in artikel 11 van de Grondwet, impliceert dat al degenen die zich in een zelfde situatie bevinden op gelijke wijze worden behandeld maar sluit niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen voor zover het criterium van onderscheid objectief en redelijk verantwoord kan zijn; het bestaan van die verantwoording moet worden beoordeeld in verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel; het gelijkheidsbeginsel wordt ook miskend wanneer er geen redelijk evenredigheidsverband is tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Art. 10 - Artikel 11 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Non-discriminatie

C.14.0580.F 13 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161013.4 AC nr. ...

Om billijk te zijn, moet de onteigeningsvergoeding even groot zijn als het bedrag dat betaald moet worden om een onroerend goed te kopen van dezelfde waarde als het goed waarvan de onteigende werd ontzet (1). (1) Cass. 29 oktober 2009, AR C.08.0436.N, AC 2009, nr. 626.

Art. 16 - Onteigening - Billijke onteigeningsvergoeding

C.15.0385.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.6 AC nr. ...

Noch uit de artikelen 22 van de Grondwet en 8.1 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, die de eerbiediging van het privé- en gezinsleven waarborgen, noch uit artikel 10 van voornoemd verdrag, dat het recht om te huwen waarborgt, volgt dat de toepassing van artikel 146bis van het Burgerlijk Wetboek zou worden geweerd of dat de beoordeling die voor de toepassing van dat artikel vereist is, zou worden gewijzigd wanneer uit het geheel van de omstandigheden waarop volgens voornoemd artikel acht moet worden geslagen, blijkt dat de huwelijkskandidaten daadwerkelijk hebben samengewoond en een kind hebben gekregen.

Art. 10 - Huwelijk - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om het huwelijk te voltrekken - Voorgeschreven voorwaarden voor het aangaan van het huwelijk - Tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap

- Artt. 146bis, en 167, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 22 Grondwet 1994
- Artt. 8.1 en 10 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0614.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.1 AC nr. ...

Noch artikel 9.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, noch artikel 18.3 IVBPR, noch artikel 19 Grondwet, houden een verbod in om de vrijheid van eredienst te beperken door gedragingen die verband houden met het belijden van die eredienst, te onderwerpen aan de toepassing van strafbepalingen, in zoverre de beperkende maatregelen evenredig zijn met het nagestreefde doel zoals in die artikelen bepaald.

Art. 19 - Vrijheid van eredienst - Beperking - Godsdienstbeleving - Strafbaarstelling van bepaalde gedragingen

F.14.0019.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.1 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Art. 10 - Artikel 11 - Gelijkheidsbeginsel - Vordering tot herstel van schade - Verjaring - Stuiting - Beroep tot nietigverklaring

In zijn arrest nr. 38/2011 van 15 maart 2011oordeelde het Grondwettelijk Hof dat artikel 2 van de wet van 6 februari 1970 betreffende de schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provinciën de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het niet erin voorziet dat een beroep tot nietigverklaring van een administratieve beslissing bij de Raad van State dezelfde gevolgen heeft ten opzichte van de vordering tot herstel van de schade veroorzaakt door de vernietigde administratieve handeling als een dagvaarding voor het gerecht; hieruit volgt dat de rechter aan het beroep tot vernietiging van een administratieve handeling van de provincie bij de Raad van State dezelfde gevolgen kan verlenen ten opzichte van de vordering tot herstel van de schade veroorzaakt door deze handeling als aan een dagvaarding voor het gerecht (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 10 - Artikel 11 - Gelijkheidsbeginsel - Vordering tot herstel van schade - Verjaring - Stuiting - Beroep tot nietigverklaring

- Artt. 2 en 8 Wet 6 februari 1970 betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provinciën
- Art. 2244, § 1, eerste en derde lid Burgerlijk Wetboek

S.12.0028.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Art. 10 - Artikel 11 - Gelijke behandeling - Vergelijkbare situaties - Werkloosheid - Recht op uitkering - Werklozen - Werklozen van wie het recht herzien is door een beslissing van de RVA - Werklozen van wie de uitbetalingsinstelling het onverschuldigd betaalde wil terugvorderen wegens verwerping van de uitgaven - Verschillende categorieën

Aangezien enkel de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, die de werkloosheidsuitkeringen verschuldigd is, met uitsluiting van de uitbetalingsinstelling beslist over het recht op zijn uitkeringen, verschilt de situatie van de werkloze jegens wie de directeur van het werkloosheidsbureau een beslissing herziet wegens een door het bureau begane juridische of materiële fout waardoor uitkeringen onterecht werden toegekend, van die van een werkloze aan wie, wegens een controle van de uitgaven van zijn uitbetalingsinstelling, door die laatste een maatregel van terugvordering van de hun onterecht betaalde uitkeringen opgelegd wordt; de situatie van laatstgenoemde werkloze is evenmin vergelijkbaar met die van een sociaal verzekerde jegens wie de instelling voor sociale zekerheid, die de sociale uitkeringen verschuldigd is, een beslissing herziet wegens een juridische of materiële fout waardoor die sociale prestaties hem onterecht werden toegekend (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 10 - Artikel 11 - Gelijke behandeling - Vergelijkbare situaties - Werkloosheid - Recht op uitkering - Werklozen - Werklozen van wie het recht herzien is door een beslissing van de RVA - Werklozen van wie de uitbetalingsinstelling het onverschuldigd betaalde wil terugvorderen wegens verwerping van de uitgaven - Verschillende categorieën

- Artt. 166, tweede lid en 167, § 2 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 10, 11 en 159 Grondwet 1994

C.13.0042.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Art. 11 - Vreemdelingen - Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechterlijke macht

Art. 10 - Vreemdelingen - Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechterlijke macht

De rechter die een staatloze het verblijfsrecht ontzegt zonder na te gaan of hij buiten zijn wil zijn nationaliteit heeft verloren en of hij aantoont dat hij geen wettige en duurzame verblijfstitel kan verkrijgen in een andere Staat waarmee hij banden zou hebben, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Art. 10 - Vreemdelingen - Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechterlijke macht

Art. 11 - Vreemdelingen - Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechterlijke macht

C.14.0570.F 23 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160523.1 AC nr. ...

Bij arrest nr. 76/2011 van 18 mei 2011 heeft het Grondwettelijk Hof erop gewezen dat verschil in behandeling onevenredige gevolgen heeft wat de ambtenaren van de gemeenten en van de meergemeentelijke politiezones betreft en heeft het geoordeeld dat die discriminatie haar oorsprong niet vindt in artikel 7, §1, van de wet van 6 februari 1970, maar in de ontstentenis van een wetsbepaling die van toepassing is op de gemeenten of op de meergemeentelijke politiezones; de aldus vastgestelde leemte vergt de tussenkomst van de wetgever om de vormvereisten te bepalen van het nieuwe uit te werken verjaringsstelsel voor de gemeenten of meergemeentelijke politiezones; het middel dat volledig ervan uitgaat dat de vastgestelde ongrondwettigheid volgt uit de artikelen 7, §1, van de wet van 6 februari 1970 en 114, §1, van de wet van 22 mei 2003, en dat de rechter daaraan een eind moet stellen door hun toepassingsgebied uit te breiden tot de schuldvordering van de verweerster tot terugbetaling van de ten onrechte betaalde wedden, faalt naar recht.

Art. 10 - Artikel 11 - Verjaring - Wedden betaald door de gemeenten en de meergemeentelijke politiezones - Onverschuldigd betaalde - Vordering tot terugbetaling - Termijn - Verschil in behandeling - Onevenredige gevolgen - Discriminatie - Wetgevende leemte

C.15.0052.F 29 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160429.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Art. 10 - Drukpers - Recht op eerbiediging van het privéleven - Persoon die schuldig werd bevonden aan een misdaad of misdrijf - Nieuwe openbaarmaking van de feiten - Recht op vergetelheid - Verzet tegen het opnieuw in herinnering brengen van het gerechtelijk verleden - Vrijheid van meningsuiting - Inmenging - Verantwoording

Het recht op eerbiediging van het privéleven, gewaarborgd door de artikelen 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, 17 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten en 22 van de Grondwet, dat het recht op vergetelheid omvat voor een persoon die schuldig is bevonden aan een misdaad of misdrijf, om zich in bepaalde omstandigheden ertegen te kunnen verzetten dat het publiek wordt herinnerd aan zijn gerechtelijk verleden naar aanleiding van een nieuwe openbaarmaking van de feiten, kan een inmenging in het recht op vrijheid van meningsuiting verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Art. 10 - Drukpers - Recht op eerbiediging van het privéleven - Persoon die schuldig werd bevonden aan een misdaad of misdrijf - Nieuwe openbaarmaking van de feiten - Recht op vergetelheid - Verzet tegen het opnieuw in herinnering brengen van het gerechtelijk verleden - Vrijheid van meningsuiting - Inmenging - Verantwoording

- Art. 22 Grondwet 1994

- Art. 17 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 8 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.12.0388.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.2 AC nr. 425

Wanneer artikel 488bis-H, § 2, zesde lid, gecombineerd met artikel 488bis-B, § 6, van het Burgerlijk Wetboek, in die zin moet worden uitgelegd dat de niet-overlegging van een omstandige geneeskundige verklaring die bij het door de beschermde persoon ingediende verzoekschrift moet worden gevoegd of, in spoedeisende gevallen, binnen acht dagen na het verzoek van de vrederechter moet worden overgelegd, de niet-ontvankelijkheid tot gevolg heeft van de vordering die ertoe strekt de beschermde persoon te machtigen over zijn goederen te beschikken onder levenden of bij een uiterste wilsbeschikking en niet kan worden gedekt door een geneeskundig deskundigenonderzoek dat door de vrederechter wordt bevolen, schendt het de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Art. 10 - Onbekwaamverklaring en gerechtelijk raadsman - Persoon aan wie een voorlopig bewindvoerder is toegekend - Vordering tot het beschikken bij levenden of bij een uiterste wilsbeschikking - Procedure - Verzoekschrift ingediend door de beschermde persoon - Geen overlegging van een omstandige geneeskundige verklaring - Ontvankelijkheid

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Artt. 488bis-B, § 6, en 488bis-H, § 2, zesde lid Burgerlijk Wetboek

Art. 11 - Onbekwaamverklaring en gerechtelijk raadsman - Persoon aan wie een voorlopig bewindvoerder is toegekend - Vordering tot het beschikken bij levenden of bij een uiterste wilsbeschikking - Procedure - Verzoekschrift ingediend door de beschermde persoon - Geen overlegging van een omstandige geneeskundige verklaring - Ontvankelijkheid

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Artt. 488bis-B, § 6, en 488bis-H, § 2, zesde lid Burgerlijk Wetboek

C.13.0235.N 21 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160121.6 AC nr. ...

Ook al is het beginsel van de gelijke behandeling van de inschrijvers, dat mede gegrond is op het gelijkheidsbeginsel zoals dit voortvloeit uit de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, inherent aan de reglementering betreffende de gunning van overheidsopdrachten (1) en ook al volstaat een schijn van partijdigheid om een miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van onpartijdigheid, dat, in de regel van toepassing is op elk actief bestuursorgaan, op te leveren (2), kan enkel de inschrijver die de laagste regelmatige offerte indiende aanspraak maken op de forfaitaire schadeloosstelling bepaald in artikel 15 van de Overheidsopdrachtenwet 1993; om aanspraak te kunnen maken op bedoelde forfaitaire vergoeding dient de geweerde inschrijver derhalve het bewijs te leveren dat hij de laagst regelmatige offerte indiende; een schijn van partijdigheid volstaat hiertoe niet. (1) Cass. 17 december 2009, AR C.08.0514.N, AC 2009, nr. 762. (2) Cass. 9 januari 2002, AR P.00.0855.F, AC 2002, nr. 14, met concl. van advocaat-generaal J. SPREUTELS.

Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Overheidsopdrachten - Gunning - Beginsel van gelijke behandeling der inschrijvers - Beginsel van onpartijdigheid - Draagwijdte - Geweerde inschrijver - Forfaitaire schadevergoeding - Aanspraakgerechtigde - Bewijslast

- Artt. 1, § 1, eerste lid, en 15 Wet 24 dec. 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Overheidsopdrachten - Gunning - Beginsel van gelijke behandeling der inschrijvers - Beginsel van onpartijdigheid - Draagwijdte - Geweerde inschrijver - Forfaitaire schadevergoeding - Aanspraakgerechtigde - Bewijslast

- Artt. 1, § 1, eerste lid, en 15 Wet 24 dec. 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

S.13.0015.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Art. 10 - Artikel 11 - Gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel - Begrippen - Verschillende behandeling - Rechtvaardiging

De grondwettelijke regels van de gelijkheid van de Belgen voor de wet en van de niet-discriminatie in het genot van de rechten en vrijheden die hen zijn toegekend, beletten niet dat verschillende behandelingen voor bepaalde categorieën van personen worden ingesteld voor zover dat onderscheidingscriterium objectief en redelijk verantwoord is; het bestaan van die rechtvaardiging moet beoordeeld worden in het licht van de doelstelling en de gevolgen van de genomen maatregel; het gelijkheidsbeginsel is miskend wanneer de aangewende middelen en het beoogde doel niet redelijk evenredig zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Art. 10 - Artikel 11 - Gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel - Begrippen - Verschillende behandeling - Rechtvaardiging

P.15.1335.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 12, tweede lid, Grondwet en de artikelen 1, 1°, en 2 Voorlopige Hechteniswet, die een algemene draagwijdte hebben en ook van toepassing zijn op minderjarigen, volgt dat indien de jeugdrechter niet binnen de termijn van vierentwintig uren na vrijheidsberoving wettig heeft beslist tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling de minderjarige in vrijheid moet worden gesteld, ook al kan tegenover hem een opvoedende maatregel worden genomen; de jeugdrechter in hoger beroep die vaststelt dat de beschikking van de jeugdrechter tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling nietig is wegens niet-naleving van het hoorrecht van de minderjarige, kan niet met terugwerkende kracht beslissen tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling (1). (1) Zie Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0507.F, AC 2002, nr. 296; Cass. 31 augustus 2010, AR P.10.1472.N, AC 2010, nr. 491.

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Minderjarige - Vrijheidsberoving - Beslissing tot plaatsing in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling - Termijn van vierentwintig uur - Overschrijding

S.13.0008.F 21 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150921.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Art. 10 - Artikel 11 - Werkloosheid - Werknemers die werkloos geworden zijn door omstandigheden afhankelijk van hun wil - Werklozen die actief naar werk moeten zoeken - Onderscheid - Gedifferentieerde behandeling - Objectief criterium - Rechtvaardiging - Wettelijkheid

Het arrest dat, met toepassing van artikel 159 van de Grondwet, artikel 59sexies, § 6, Werkloosheidsbesluit afwijst op grond dat er voor de door die bepaling bedoelde uitsluiting geen modaliteiten zijn die vergelijkbaar zijn met deze die gekoppeld zijn aan de evenwaardige maatregelen, die van toepassing zijn op de in het voornoemde artikel 51, § 1, eerste lid, bedoelde werknemer, en dat het bestaan ontkent van een objectief en redelijk criterium dat dit verschil in behandeling verantwoordt, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Art. 10 - Artikel 11 - Werkloosheid - Werknemers die werkloos geworden zijn door omstandigheden afhankelijk van hun wil - Werklozen die actief naar werk moeten zoeken - Onderscheid - Gedifferentieerde behandeling - Objectief criterium - Rechtvaardiging - Wettelijkheid

- Artt. 10, 11 en 159 Grondwet 1994

- Artt. 59bis, § 1, eerste lid, en 59ter tot decies KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Artt. 51, § 1, eerste lid, 52 tot 54, en 58, § 1, eerst lid KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

P.15.0882.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.6 AC nr. ...

Artikel 11.1 EVRM, artikel 22.1 IVBPR, artikel 8.1.a, eerste zin, IVESCR en artikel 27 Grondwet waarborgen het recht van vergadering, vereniging of vakvereniging en beperking van de uitoefening van die rechten is overeenkomstig artikel 11.2 EVRM, artikel 22.2 IVBPR, artikel 8.1.a, tweede zin, IVESCR toegelaten, indien deze door de wet is voorgeschreven en in een democratische maatschappij noodzakelijk is onder andere voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen; de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Voorlopige Hechteniswet zijn de nauwkeurige, toegankelijke en voorzienbare wettelijke bepalingen die inmenging in de uitoefening van het recht op vergadering, vereniging of vakvereniging toestaan, en die in een democratische maatschappij noodzakelijk zijn onder meer om de rechten en vrijheden van anderen te beschermen.

Art. 27 - Recht van vereniging - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Beperking van het recht op vereniging - Wettigheid

- Artt. 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 8.1.a Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten

- Artt. 22.1 en 22.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Artt. 11.1 en 11.2 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0455.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.10 AC nr. ...

Artikel 13 Grondwet zegt niet dat een ordemaatregel met instemming van de partijen moet worden genomen.

Art. 13 - Ordemaatregel - Wettigheidsvoorwaarde - Instemming van partijen

- Art. 13 Grondwet 1994

De beschikking van onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter is geen daad van vervolging in de zin van artikel 12 van de Grondwet (1). (1) Zie GwH 12 februari 2015, nr. 19/2015, J.L.M.B. 2015, p. 1169, met opm. O. Michiels.

Art. 12 - Daad van vervolging - Begrip - Beschikking tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter

- Art. 12 Grondwet 1994

Eenieder moet worden berecht volgens objectief vastgestelde bevoegdheids- en procedureregels en mag niet voor een ander dan het door de wet aangewezen rechtscollege worden gedaagd; daaruit volgt ook dat, in de regel, niemand zijn rechter kan kiezen (1). (1) Zie Cass. 7 januari 1997, AR P.96.0678.N, AC 1997, nr. 14.

Art. 13 - Bevoegd rechtscollege - Bij wet bepaald rechtscollege - Gevolg - Recht om zijn rechter te kiezen

- Art. 13 Grondwet 1994

S.14.0042.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Art. 23 - "Standstill"-verplichting - Bezoldiging - Billijke bezoldiging - Vermindering

Artikel 23 van de Grondwet bevat, inzake de materies waarop het betrekking heeft, een standstill-verplichting die de bevoegde overheid verbiedt het door de toepasselijke wetgeving geboden beschermingsniveau aanzienlijk te verminderen zonder dat daartoe redenen van algemeen belang bestaan; daaruit volgt dat die verplichting enkel in de weg staat dat de bezoldiging van de arbeid, zelfs aanzienlijk, verminderd wordt om redenen van algemeen belang als die vermindering het billijke karakter van de bezoldiging aantast (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, ...

Art. 23 - "Standstill"-verplichting - Bezoldiging - Billijke bezoldiging - Vermindering

- Art. 23 Grondwet 1994

C.12.0568.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Art. 10 - Artikel 11 - Vermeende schending - Leemte in de wetgeving - Prejudiciële vraag door het Hof

Wanneer een vermeende schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet betrekking heeft op een leemte in de wetgeving, dient het Hof slechts een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof wanneer het vaststelt dat de rechter, in voorkomend geval, in staat is deze leemte te verhelpen zonder tussenkomst van de wetgever (1). (1) Zie concl. OM.

Art. 10 - Artikel 11 - Vermeende schending - Leemte in de wetgeving - Prejudiciële vraag door het Hof

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

P.15.0091.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.1 AC nr. ...

De bevoegdheid van de onderzoeksgerechten inzake internering heeft tot gevolg dat de rechtzoekende bij de regeling van de rechtspleging een rechter wordt toegekend.

Art. 13 - Bij wet aangewezen rechter - Bescherming van de maatschappij - Internering - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Bevoegdheid

- Art. 7, eerste lid Wet Bescherming Maatschappij
- Art. 13 Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE)

S.19.0028.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.5 AC nr. ...

In zoverre het middel de schending van wetsbepalingen aanvoert, terwijl noch uit de vermeldingen van het bestreden arrest noch uit de stukken waarop het Hof acht mag slaan, blijkt dat de verweerder aan de toepassingsvoorwaarden van die bepalingen voldeed, en het om een feitelijk onderzoek verzoekt, waarvoor het Hof niet bevoegd is, is het bijgevolg niet ontvankelijk.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 147 - Cassatiemiddelen - Burgerlijke zaken - Middel dat schending van wetsbepalingen aanvoert - Geen gegeven waaruit blijkt dat de verweerder aan de toepassingsvoorwaarden van die bepalingen voldeed - Ontvankelijkheid - Bevoegdheden van het Hof van Cassatie

- Art. 147, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0641.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.25 AC nr. ...

Ingeval van cassatie met verwijzing moet de rechter naar wie de zaak door het Hof is verwezen binnen de grenzen van de verwijzing de zaak opnieuw beoordelen en daaruit volgt dat de rechter op verwijzing niet moet antwoorden op een conclusie die werd ingediend in de aan het cassatiearrest voorafgaande procedure, tenzij die partij die conclusie in de procedure na verwijzing heeft hernomen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting tot het beantwoorden van regelmatig ingediende conclusie - Cassatie met verwijzing - Procedure na verwijzing - Conclusie neergelegd in de procedure vóór het cassatiearrest - Grens

F.23.0037.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.7 AC nr. ...

De wezenlijke bestanddelen van elke belasting moeten in beginsel worden bepaald door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering en die bestanddelen moeten worden vermeld in een wet in nauwkeurige, ondubbelzinnige en precieze bewoordingen; tot de wezenlijke bestanddelen van de belasting behoren de aanwijzing van de belastingplichtige, de belastbare materie, de belastbare grondslag, de aanslagvoet en de eventuele belastingvrijstellingen en -verminderingen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Begrip

- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

De regels betreffende de toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs maken geen deel uit van de wezenlijke bestanddelen van de belasting en houden dus geen verband met het legaliteitsbeginsel (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Uitsluiting

- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0265.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.1 AC nr. ...

De handeling die erin bestaat de gegevens, de foto en het adres van een persoon online bekend te maken om derden die tot die publicatie toegang hebben ertoe aan te zetten daden te stellen die de rust van die persoon verstoren, kan geen drukpersmisdrijf uitmaken, aangezien een dergelijke verrichting geen uiting van een mening inhoudt; de verrichting die, met hetzelfde voornemen, erin bestaat de journalistieke waarde van een persartikel van diezelfde persoon te bekritiseren, kan evenmin als drukpersmisdrijf worden gekwalificeerd, aangezien die verrichting niet in een onrechtmatige uitoefening van de vrijheid van meningsuiting bestaat (1). (1) Zie Cass. 19 januari 2022, AR P.20.1182.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Bevoegdheid van het hof van assisen - Drukpersmisdrijf - Handeling die erin bestaat de gegevens, de foto en het adres van een persoon online bekend te maken - Voornemen om derden die tot die publicatie toegang hebben ertoe aan te zetten daden te stellen die de rust van die persoon verstoren - Handeling die, met hetzelfde voornemen, erin bestaat de journalistieke waarde van een persartikel van die persoon te bekritiseren - (Geen) kwalificatie als drukpersmisdrijf

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het drukpersmisdrijf is een misdrijf waarvan het bestaan enkel kan worden aangenomen door de in een openbaar verspreid geschrift vervatte gedachte strafbaar te verklaren; dat misdrijf mag niet worden verward met het misdrijf waarvan de pers het instrument is (1). (1) Cass. 28 april 2021, AR P.21.0029.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Bevoegdheid van het hof van assisen - Drukpersmisdrijf - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

Krachtens het beginsel van de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, zoals vervat in artikel 151 Grondwet, kan de rechter geen bevel geven aan het openbaar ministerie en kan hij het openbaar ministerie dus niet dwingen om een beklaagde toegang te geven tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure (1); de rechter kan uit zijn vaststelling dat het openbaar ministerie aan een beklaagde toegang tot bepaalde informatie ontzegt, enkel gevolgen afleiden voor de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces van deze laatste en hij kan, in zoverre geen minder verregaande remedie mogelijk is, besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens de miskenning van dat recht; bij afwezigheid van daarover bij conclusie gevoerd verweer dient de rechter niet uitdrukkelijk melding te maken van zijn beslissing dat hij, niettegenstaande zijn vaststelling dat de beklaagde geen toegang heeft tot bepaalde informatie waarom hij verzoekt, de strafvordering ontvankelijk acht en die beslissing kan blijken uit het feit dat de rechter oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering. (1) Zie Cass. 9 april 2025, AR P.24.1727.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.18; Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 446.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 151 - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Verzoek om toegang tot informatie die niet behoort tot het strafdossier - Geen bevel van de rechter mogelijk - Weigering door openbaar ministerie - Beoordeling van het gevolg - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Beslissing van de rechter die de strafvordering ontvankelijk acht - Wijze

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0777.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.18 AC nr. ...

Krachtens artikel 167, § 2, van de Grondwet sluit de Koning, in de regel, de verdragen, die eerst gevolg hebben nadat zij de instemming van de Kamer van volksvertegenwoordigers hebben verkregen; de Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk is echter geen door de Koning gesloten verdrag; het betreft een associatieovereenkomst op grond van artikel 217 VWEU en de lidstaten zijn niet de verdragsluitende staten ervan.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 167 - Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de EU en het VK - Aard - Gevolg - (Geen) behoefte aan instemming van de Kamer van volksvertegenwoordigers

- Art. 217 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.25.0562.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.13 AC nr. ...

De motiveringsplicht van het hof van assisen wordt voor wat betreft de beslissing over de schuld geregeld door artikel 334 Wetboek van Strafvordering en niet door artikel 149 Grondwet; geen enkele bepaling verplicht de voorzitter van het hof van assisen om bij de vragen die hij bij toepassing van artikel 322 Wetboek van Strafvordering aan de gezworenen dient te stellen, afzonderlijke vragen te stellen voor elke onderscheiden deelnemingsgedraging zoals bedoeld in artikel 66 Strafwetboek; wanneer het hof van assisen een beschuldigde evenwel schuldig verklaart als deelnemer aan een misdaad, moet uit de voornaamste redenen van de jury die door het college bij toepassing van artikel 334 Wetboek van Strafvordering worden geformuleerd, blijken welke feitelijke gedraging de beschuldigde heeft gepleegd en aan welke deelnemingsvorm hij schuldig wordt geacht (1). (1) Over de voorwaarden van de onontbeerlijke hulp als vorm van mededaderschap (art. 66, 3° Sw.); Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1472.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.13; Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1374.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1; Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7; Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1562.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.1; Cass. 19 september 2023, AR P.23.0482.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230919.2N.1, met concl. OM; Cass. 7 december 2022, AR P.22.0918.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15, RW 2023-24, 58 noot S. MELIS, "Mededaderschap aan elektriciteitsdiefstal bij cannabisplantages: enkel 'weten' volstaat niet"; Cass. 14 juni 2022, AR P.22.0276.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220614.2N.1; Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1366.N, AC 2013, nr. 653; J. VANHEULE, "Bijdrage tot de studie van daderschap en deelneming aan de hand van ontwikkelingen in de rechtspraak (2021-2024)", T. Strafr. 2024, 324-389.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Hof van assisen - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Geen aparte vraag over de deelnemingsvorm van de onontbeerlijke hulp aan de misdaad - Redenen over mededaderschap van een beschuldigde - Grens

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering
- Art. 322 Wetboek van Strafvordering
- Art. 66 Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.24.0054.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.10 AC nr. ...

De toetsing aan het gelijkheidsbeginsel en de beweerde ongelijkheid in de fiscale behandeling is slechts aan de orde wanneer de onderscheiden behandeling betrekking heeft op categorieën van personen die zich in vergelijkbare situaties bevinden; rekening houdend met de aard en het doel van de belasting en met hun objectieve kenmerken zijn de exploitanten van logies niet vergelijkbaar met dagtoeristen (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gelijkheid inzake belastingen - Gemeentebelasting op toeristische logies - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0481.N 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.26 AC nr. ...

De kamer voor de bescherming van de maatschappij die een verzoek om een uitvoeringsmodaliteit van de internering afwijst omdat een reclasseringsplan onvoldoende waarborgen biedt, is niet verplicht te vermelden welk reclasseringsplan wel voldoende waarborgen biedt (1). (1) Zie Cass. 15 november 2016, AR P.16.1037.N, AC 2016, nr. 647, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.8.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek om vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering - Afwijzing - Reclasseringsplan met onvoldoende waarborgen - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.23.0393.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.3 AC nr. ...

Een geschil met betrekking tot een contractuele rechtsverhouding is een geschil over een burgerlijk recht in de zin van deze bepaling. De omstandigheid dat de overheid voor bepaalde aspecten van de contractuele rechtsverhouding over enige appreciatiemarge beschikt, doet daaraan geen afbreuk wanneer zij die appreciatie-marge put uit de overeenkomst zelf.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Rechtsverhouding tussen Hogeschool en student - Contractuele rechtsverhouding - Geschil - Aard

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.1727.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4 AC nr. ...

De onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, vastgelegd in artikel 151 Grondwet, komt vooreerst tot uiting ten aanzien van de hoven en rechtbanken, die het openbaar ministerie geen uitdrukkelijke of impliciete bevelen mogen geven en zijn optreden evenmin mogen berispen, omdat ze zich aldus op onrechtmatige wijze zouden mengen in de opdracht van het openbaar ministerie; de magistraat van het openbaar ministerie, eisende partij in de strafvordering die hij voor de strafgerechten instelt, is de hoofdpartij in het strafproces en hoewel hij zich in die hoedanigheid objectief dient te gedragen, is hij niet gehouden tot een strikte onpartijdigheidsplicht; hieruit volgt dat de rechter zich niet in de bevoegdheden van het openbaar ministerie mag mengen en niet bevoegd is om de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting te wraken of uit te sluiten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 151 - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Opdracht van het openbaar ministerie - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 151 - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Opdracht van het openbaar ministerie - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0363.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.22 AC nr. ...

Artikel 65, derde lid, Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbank ingeval van herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit, mits akkoord van de veroordeelde, een andere strafuitvoeringsmodaliteit kan toekennen; indien de strafuitvoeringsrechtbank beslist tot de herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit en de veroordeelde aangaf akkoord te zijn met de toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit dan volgt uit artikel 149 Grondwet en uit artikel 65, derde lid, Wet Strafuitvoering dat de strafuitvoeringsrechtbank met opgave van redenen moet beslissen over het al dan niet toekennen van die andere strafuitvoeringsmodaliteit.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Strafuitvoering - Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit - Toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit mits akkoord van de veroordeelde - Motivering van het al dan niet toekennen van de andere strafuitvoeringsmodaliteit - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 65, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0390.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.22 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter omkleedt de beslissing tot afwijzing van een verzoek om een strafuitvoeringsmodaliteit, dat voldoet aan de vorm- en tijdsvoorwaarden, regelmatig met redenen indien hij vaststelt dat minstens één van de in artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering vermelde tegenaanwijzingen aanwezig is en hij de feitelijke gegevens vermeldt voor die vaststelling; niet is vereist dat de strafuitvoeringsrechter voor de vaststelling van de aanwezigheid van de door artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen letterlijk de bewoordingen gebruikt waarin die bepaling die tegenaanwijzingen omschrijft, maar wel is het noodzakelijk dat hij ondubbelzinnig vermeldt welke tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen aanwezig zijn; wanneer het vonnis niet ondubbelzinnig vaststelt welke van de in artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen de toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit beletten, is de beslissing tot afwijzing van het verzoek om voorwaardelijke invrijheidstelling niet naar recht verantwoord (1). (1) Cass. 6 augustus 2024, AR P.24.1083.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240806.VAK.1.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing - Aanwezigheid van tegenaanwijzingen - Motivering - Wijze

- Art. 28, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.22.0011.N 21 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.3 AC nr. ...

De in artikel 10 Grondwet vervatte regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet, de in artikel 11 Grondwet neergelegde regel van non-discriminatie in het genot van de aan de Belgen toegekende rechten en vrijheden alsmede de regel van artikel 172 Grondwet inzake gelijkheid voor de belastingen, staan niet eraan in de weg dat eenzelfde fiscale behandeling wordt ingesteld ten aanzien van categorieën van personen die zich in een verschillende situatie bevinden, voor zover daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het voorhanden zijn van dergelijke verantwoording moet worden getoetst aan het doel en de gevolgen van de ingestelde belasting en aan de redelijkheid van de verhouding tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gelijkheid inzake belastingen - Onderscheid tussen verschillende categorieën belastingplichtigen - Vereiste verantwoording - Toetsing van het gemaakte onderscheid

- Art. 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.1689.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.5 AC nr. ...

Het cassatiemiddel dat het Hof vraagt om zich in de berechting van de grond van de zaak te mengen, schendt artikel 147 Grondwet en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2024, AR P.24.1379.F (arrest niet gepubliceerd); Cass. 20 juni 2012, AR P.12.0022.F (arrest niet gepubliceerd).

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 147 - Cassatiemiddel dat het Hof vraagt om zich in de berechting van de grond van de zaak te mengen - Schending van artikel 147 Grondwet - Niet-ontvankelijkheid van het middel

- Art. 147 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0154.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die oordeelt dat een door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is, niet de verplichting om die beslissing nader met redenen te omkleden, behoudens bij een daartoe specifiek en concreet ontwikkeld verweer; evenmin is de rechter verplicht de parameters te vermelden waaruit zou kunnen worden afgeleid in welk geval de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig zou zijn.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Strafzaken - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Oordeel van de rechter dat de door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet

zeer zwaarwichtig is - Geen specifiek en concreet ontwikkeld verweer - Omvang van de motivering - Vermelding van parameters waaruit kan worden afgeleid in welke gevallen de overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig is - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0180.N 31 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.7 AC nr. ...

De rechter, die oordeelt dat de ziekteverzekeraar minstens gedeeltelijk vóór de dagvaarding door zijn verzekerde in diens rechten was gesubrogeerd en die de verjaringstermijn aan de zijde van de ziekteverzekeraar laat aanvangen op de dag van die dagvaarding op grond dat dit het ogenblik is waarop de ziekteverzekeraar kennis heeft gekregen van zijn rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke, zonder vast te stellen op welke datum de verzekerde van de ziekteverzekeraar kennis heeft gekregen van zijn recht tegen de verzekeraar van de aansprakelijke, laat het Hof niet toe zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Motiveringsplicht - Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Verjaringstermijn rechtstreekse vordering - Wettigheidstoezicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0088.F 29 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.6 AC nr. ...

De artikelen 149 Grondwet (1) en 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (2) zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de vrijheidsberoving van een vreemdeling, met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet. (1) "(...) aangezien die beslissingen geen vonnissen in de zin van die bepaling zijn" (Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150826.1, AC 2015, nr. 469). (2) Zie cass. 13 december 2011, AR P.11.1925.N en P.11.1930.N, arresten niet gepubliceerd (§ 3).

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Onderzoeksgerechten - Vreemdelingen die van hun vrijheid zijn beroofd - Handhaving - Toezicht met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet - (Niet) van toepassing

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

De rechter moet enkel antwoorden op de middelen, dit wil zeggen op de aanvoering door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij met een juridische redenering de gegrondheid meent te kunnen afleiden van een verzoek, een verweer of een exceptie (1); de rechter dient aldus niet te antwoorden op een middel dat voor de oplossing van het geschil zonder belang is (2). (1) Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18; Cass. 9 december 2020, AR P.20.0458.F, AC 2020, nr. 762; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273. (2) Zie Cass. 8 december 2021, AR P.21.1465.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7 ("De rechter hoeft niet te antwoorden op een middel dat geen verband houdt met het geding dat bij hem aanhangig is gemaakt of op de vermelding van een feit dat voor de oplossing van het geschil zonder belang is").

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Verplichting een conclusie te beantwoorden - Grenzen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.1448.F 22 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.10 AC nr. ...

De door artikel 149 van de Grondwet vereiste openbaarheid voor de uitspraak van een vonnis houdt niet in dat de partijen en het publiek, op straffe van nietigheid van de beslissing op de hoogte moeten worden gebracht van plaats en datum van de uitspraak (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak in openbare rechtszitting - (Geen) verplichting om het publiek en de veroordeelde op de hoogte te brengen van plaats en datum van de uitspraak

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0682.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.3 AC nr. ...

De veroordeling van de beklaagde en de beslissing over zijn onmiddellijke aanhouding die door twee verschillende zetels zijn uitgesproken, vormen elk een afzonderlijke beslissing; de grief van tegenstrijdigheid kan aldus niet op een tegenstrijdigheid tussen die twee beslissingen van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM, volgens welke het niet anders is (a contrario) wanneer die beslissingen door eenzelfde zetel zijn gewezen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Tegenstrijdigheid tussen de beslissing over de onmiddellijke aanhouding en de veroordelende beslissing - (Geen) grief van tegenstrijdigheid

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De met toepassing van artikel 149 van de Grondwet verboden tegenstrijdigheid is, ofwel een tegenstrijdigheid tussen de redenen of tussen de redenen en het beschikkend gedeelte van eenzelfde beslissing, ofwel tussen de beschikkingen van die beslissing onderling, en niet de tegenstrijdigheid die tussen twee arresten kan bestaan die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn gewezen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Grief van tegenstrijdigheid - Begrip - (Geen) tegenstrijdigheid tussen twee arresten die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn gewezen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0446.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.9 AC nr. ...

Een middel dat beantwoord moet worden, bestaat voor een partij in de aanwijzing van de feiten en van het recht om een vordering in te stellen, dan wel om een verweer of exceptie aan te voeren (1); wanneer de bewering waarop niet geantwoord wordt, in het procedurestuk waarin zij voorkomt geen enkele toelichting bevat die van aard is haar te verduidelijken en haar te rechtvaardigen en bij gebrek aan een juridische redenering die toestaat het gevolg te verbinden aan het feit dat de beklaagde inroept, is bij de beroepsrechters geen verweer of een exceptie aanhangig gemaakt waarop geantwoord moet worden. (1) Zie M. GREGOIRE, « La procédure en cassation en matière civile », in Le point sur les procédures de cassation, Brussel, Bruylant, 2016, p. 102.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Verplichting om een middel te beantwoorden - Middel - Begrip

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1042.F 24 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4 AC nr. ...

De rechter voldoet aan de verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en de conclusie van een partij te beantwoorden, wanneer de beslissing de feitelijke en juridische gegevens vermeldt op grond waarvan een vordering, een verweer of een exceptie wordt aangenomen of afgewezen; de rechter is niet verplicht om uitvoerig in te gaan op de argumenten van de partijen (1). (1) Cass. 7 juni 2017, AR P.17.0165.F, AC 2017, nr. 373; Cass. 24 september 2014, AR P.14.0915.F, AC 2014, nr. 551.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het middel dat de appelrechters verwijt niet op verweermiddelen te hebben geantwoord zonder de gegevens te verduidelijken die het hof van beroep niet in aanmerking zou hebben genomen, is onnauwkeurig en mitsdien niet ontvankelijk.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting om de conclusie te beantwoorden -

Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van die conclusie aanvoert - Onnauwkeurigheid - Gevolg

Wanneer voor het appelgerecht nieuwe middelen of nieuwe stukken worden aangevoerd, is de verwijzing in de beslissing in hoger beroep naar de in het beroepen vonnis vermelde redenen geen onregelmatige of ongeschikte motivering als die redenen tevens de verwerping van de aangevoerde nieuwe gegevens verantwoorden.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Nieuwe in hoger beroep aangevoerde gegevens - Antwoord door verwijzing naar de redenen van de eerste rechter - Wettigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.22.0325.F 20 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.6 AC nr. ...

Het middel dat tot staving van de grief volgens welke een vonnis of arrest de conclusie niet beantwoordt, een stelling formuleert en aanvoert dat de bestreden beslissing een andere stelling zou hebben beantwoord dan die welke in de conclusie werd verwoord en de daadwerkelijk aangevoerde stelling niet beantwoordt, voert een onwettigheid aan die geen verband houdt met de door artikel 149 Grondwet voorgeschreven vormvereiste.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Antwoord op conclusie - Vormvereiste - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1218.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.9 AC nr. ...

Het koninklijk besluit dat werd genomen in uitvoering van een wet tot toekenning van bijzondere machten aan de Koning vormt slechts een akte van de uitvoerende macht die krachtens artikel 159 Grondwet vatbaar is voor het wettigheidstoezicht door de gewone hoven en rechtbanken, zolang dat besluit niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een wettelijke bekrachtiging (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoezicht door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoezicht door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoezicht door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoezicht door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.22.0332.F 9 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230309.1F.4 AC nr. ...

Hoewel de verplichting om de vonnissen met redenen te omkleden een vormvereiste is die geen verband houdt met de inhoud van de redenen waarmee de rechter zijn beslissing moet omkleden, moeten die redenen niettemin, om aan het voorschrift van artikel 149 Grondwet te voldoen, het Hof in staat stellen het hem opgedragen wettigheidstoezicht uit te oefenen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Vonnis - Motiveringsplicht - Redenen die een wettigheidstoezicht moeten toelaten

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0486.F 12 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20230112.1F.6 AC nr. ...

Hoewel de hoven en rechtbanken krachtens artikel 159 van de Grondwet bevoegd en verplicht zijn de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve handeling waarop een vordering, een verweer of een exceptie gegrond is, alvorens hieraan uitwerking te verlenen, dienen ze ook, wanneer ze kennisnemen van een vordering tot schadevergoeding die gegrond is op de onwettigheid van de toewijzing van de overheidsopdracht, uitspraak te doen over de toepassingsvoorwaarden van artikel 15, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993, en van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toetsing van de externe en interne wettigheid van de rechtshandeling - Toewijzing van een overheidsopdracht - Intrekking - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheden van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 15, eerste lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0402.F 5 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.3 AC nr. ...

Hoewel het in de regel aan de ministers toekomt om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, de hoogdringendheid te beoordelen die hen ontslaat van de verplichting om het met redenen omkleed advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State in te winnen, moeten de hoven en rechtbanken overeenkomstig artikel 159 Grondwet nagaan of de minister, door dat advies niet in te winnen, zijn bevoegdheid niet heeft overschreden of zelfs heeft afgewend door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Cass. 29 april 2022, AR C.18.0047.F, AC 2022, nr. 303.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Reglementaire besluiten - Advies - Hoogdringendheid - Beoordeling door de minister - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.20.0100.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.1 AC nr. ...

Het arrest dat vermeldt dat het zich aansluit bij de motivering van een conclusie van het openbaar ministerie en van een arrest dat, in een andere zaak, de door het arrest toegepaste wetsbepaling uitlegt en dat opgave doet van de redenen waarom het zich bij die uitlegging aansluit, kent aan dat arrest geen algemene en als regel geldende draagwijdte toe en beantwoordt de conclusie van de eiser die een andere uitlegging aanvoerde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 817.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motivering door verwijzing naar een arrest van het Hof van Cassatie en naar de conclusie van het openbaar ministerie bij dat arrest

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Gerechtelijk Wetboek

F.21.0108.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.8 AC nr. ...

Een gemeentelijk belastingreglement dat de kantoren in de gemeente belastbaar stelt om een wildgroei van kantoren in de gemeente tegen te gaan en de woonfunctie van het onroerend patrimonium te vrijwaren, kan niet op wettige wijze voorzien in een vrijstelling voor belastingplichtigen die kantooroppervlakten in gebruik hebben die kleiner zijn dan 85 m^2; een dergelijke vrijstelling doorkruist immers het sturend doel van deze belasting.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Gemeente Schaarbeek - Belasting op kantooroppervlakten - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.21.0079.F 29 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220929.1F.11 AC nr. ...

Hoewel een verschil in behandeling tussen categorieën van belastingplichtigen die in vergelijkbare toestanden verkeren redelijk verantwoord moet zijn in het licht van het doel en de gevolgen van de ingevoerde belasting, volgt hieruit niet dat de voorafgaande beoordeling van het kennelijk of voldoende vergelijkbaar karakter van die toestanden moet gebeuren op basis van de doelstellingen van die belasting, die het enige in aanmerking te nemen referentiekader zouden vormen (1). (1) Zie Cass.13 mei 2022, AR F.21.0102.F, AC 2022, nr. 343 en noot OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Gemeentelijk reglement - Gelijke behandeling - Non-discriminatie - Vergelijkbaarheid van verschillende betrokken categorieën van belastingplichtigen - Doelstellingen van de belasting - Referentiekader

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.20.0031.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.11 AC nr. ...

Het Hof stelt de volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: "Schendt artikel 90, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 10 april 1992 en bekrachtigd bij wet van 12 juni 1992, het grondwettelijk legaliteitsbeginsel en/of gelijkheidsbeginsel vervat in de artikelen 170 en 172 van de Grondwet in zoverre het buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid verkregen winst of baten belastbaar stelt, tenzij de winst of baten voortkomen uit normale verrichtingen van beheer van een privévermogen bestaande uit onroerende goederen, portefeuillewaarden en roerende voorwerpen?" (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0101.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.7 AC nr. ...

De regels van de gelijkheid van de Belgen voor de wet, van de niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen erkende rechten en vrijheden, alsook die van de gelijkheid voor de belasting, houden in dat allen die zich in dezelfde toestand bevinden op dezelfde wijze worden behandeld, maar sluiten niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover het criterium van onderscheid objectief en redelijk verantwoord is; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met betrekking tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel of de ingevoerde belasting; het gelijkheidsbeginsel wordt eveneens miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijke en evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Cass. 28 januari 2022, AR C.19.0345.F, AC 2022, nr. 77.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Belasting op de pylonen en masten, (GSM) of elk ander zend- of ontvangstsysteem van signalen voor communicatie - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Een objectieve en redelijke verantwoording vereist niet dat de overheidsinstantie die een onderscheid maakt tussen vergelijkbare categorieën van belastingplichtigen moet bewijzen dat het onderscheid of het gebrek aan onderscheid noodzakelijkerwijs bepaalde gevolgen zou hebben; het is voldoende wanneer blijkt dat voor het gemaakte onderscheid tussen die verschillende categorieën een objectieve en redelijke verantwoording bestaat of kan bestaan (1). (1) Cass. 28 januari 2022, AR C.19.0345.F, AC 2022, nr. 77.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Belasting op de pylonen en masten, (GSM) of elk ander zend- of ontvangstsysteem van signalen voor communicatie - Gelijkheidsbeginsel - Onderscheid tussen verschillende categorieën van personen - Objectieve en redelijke verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0306.F 8 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220608.2F.8 AC nr. ...

De rechter antwoordt op het verweer dat uit een feitelijk gegeven is afgeleid, door hiervan verschillende of hiermee strijdige gegevens op te sommen die het irrelevant maken.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Draagwijdte - Uit een feitelijk gegeven afgeleid verweer - Antwoord door middel van een opsomming van de hiervan verschillende of hiermee strijdige gegevens

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0496.N 5 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220505.1N.7 AC nr. ...

Artikel 32, 2°, B.Vl.Reg 19 december 2008 dat met afwijking van artikel 2262bis, § 1, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek voorziet in een verjaringstermijn van 5 jaar vanaf de subsidieaanvraag voor de terugvordering van onverschuldigd betaalde steun voor ondernemerschapsbevorderende diensten, is in strijd met artikel 15 van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en gewesten en artikel 50, § 2, Financieringswet 1989, die van openbare orde zijn.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Artikel 32, 2° B.Vl.Reg. 19 december 2008 - Artikel 15 wet 16 mei 2003 - Artikel 50, § 2 Financieringswet 1989 - Strijdigheid - Openbare orde-karakter

- Art. 50, § 2 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten
- Art. 15 Wet 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof
- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Het arrest dat toepassing maakt van artikel 32, 2°, B.Vl.Reg 19 december 2008 dat in strijd is met artikel 15 van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en gewesten alsook artikel 50, § 2, Financieringswet 1989, schendt artikel 159 Grondwet.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Toepassing artikel 32, 2° B.Vl.Reg. 19 december 2008 in strijd met artikel 159 Grondwet

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 50, § 2 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten
- Art. 15 Wet 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof
- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 32, 2° Besluit van de Vlaamse Regering 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten

C.18.0047.F 29 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.6 AC nr. ...

Hoewel het in de regel aan de ministers toekomt om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, de hoogdringendheid te beoordelen die hen ontslaat van de verplichting om het met redenen omkleed advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State in te winnen, moeten de hoven en rechtbanken overeenkomstig artikel 159 Grondwet nagaan of de minister naar aanleiding daarvan zijn bevoegdheid niet heeft overschreden of zelfs afgewend door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Cass. 9 september 2002, AR S.00.0125.F, AC 2002, nr. 426.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Rechterlijke macht - Reglementaire besluiten - Raad van State - Afdeling wetgeving - Advies - Hoogdringendheid - Wettigheidstoezicht

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 192 Grondwet, artikel 601, 1° Gerechtelijk Wetboek, artikel 2 Decreet 20 juli 1831, artikel 31 Taalwet Gerechtszaken, artikel 62 Sociaal Strafwetboek en artikel 47bis, § 1, 5 Wetboek van Strafvordering volgt dat behoudens afwijkende regeling alle burgers die met een openbare dienst worden belast de door artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831 bedoelde eed moeten afleggen en dat dit ook het geval was voor een tolk die in gerechtszaken een vertaal- of vertolkingsopdracht uitvoert, tenzij hij op de rechtszitting zelf wordt beëdigd (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Artikel 192 - Eed - Vooronderzoek - Verhoor van verdachten en getuigen - Bijstand van een beëdigde tolk tijdens het verhoor door een sociaal inspecteur vóór 1 december 2016 - Aflegging van de eed van art. 2 Decreet 20 juli 1831 voor de vrederechter

- Art. 47bis, § 1.5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 62 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artttt. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 601, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1640.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.17 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden; artikel 149 Grondwet houdt echter niet in dat de rechter moet antwoorden op een aanvoering waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Hoger beroep - Grievenformulier - Grieven - Eis, exceptie of verweer - Motiveringsplicht

S.16.0059.F 28 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220328.3F.3 AC nr. 94

De in artikel 93 van de wet van 30 december 1992 bedoelde verhoging is een verwijlinterest, die verschuldigd is wegens de laattijdige betaling van een belastingschuld, maar geen belasting, en bijgevolg belet artikel 170, § 1, Grondwet niet dat de wetgever de Koning ertoe machtigt de gevallen te bepalen waarin aan de toepassing van de verhoging kan worden verzaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Verhoging - Aard - Verwijlinterest - Mogelijkheid tot verzaking - Bepaling van de modaliteiten - Machtiging aan de uitvoerende macht

- Art. 93 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 170, § 1 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Verhoging - Aard - Verwijlinterest - Mogelijkheid tot verzaking - Bepaling van de modaliteiten - Machtiging aan de uitvoerende macht

- Art. 93 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Art. 170, § 1 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het middel dat aanvoert dat de invordering van de vennootschapsbijdrage ter ondersteuning van het socialezekerheidsstelsel van de zelfstandigen niet mag worden opgedragen aan de socialeverzekeringskassen omdat belastingen slechts kunnen worden geïnd krachtens een machtiging die door de wetgevende macht aan de uitvoerende macht wordt verleend in een begrotingswet of financiewet, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Verhoging - Aard - Verwijlinterest - Mogelijkheid tot verzaking - Bepaling van de modaliteiten - Machtiging aan de uitvoerende macht

- Artt. 88, b), 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Verhoging - Aard - Verwijlinterest - Mogelijkheid tot verzaking - Bepaling van de modaliteiten - Machtiging aan de uitvoerende macht

- Artt. 88, b), 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het middel dat aanvoert dat de overeenkomstig artikel 95, § 1, van de wet van 30 december 1992 door de socialeverzekeringskassen ingevorderde bijdrage niet door de wetgevende macht is goedgekeurd en hieruit afleidt dat die bepaling de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met de artikelen 171 en 174, Grondwet schendt, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 171 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 174 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 174 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 171 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

Zelfs al is de vennootschapsbijdrage ter ondersteuning van het socialezekerheidsstelsel van de zelfstandigen een belasting in de zin van de artikelen 170 en 172 Grondwet, de invordering van die bijdrage door de socialeverzekeringskassen gaat gepaard met toereikende waarborgen, waarbij wordt verzekerd dat de kassen de opdrachten die de wetgever hun heeft toevertrouwd correct uitvoeren, en dat die bepalingen geen onevenredige beperking van de rechten van de betrokken personen tot gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Sociale zekerheid - Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.19.0063.F 11 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220311.1F.2 AC nr. ...

Uit het feit dat de rechter, die kennisneemt van een vordering tot nietigverklaring van een belasting die met toepassing van een gemeenteverordening werd ingekohierd, die belasting geldig verklaart maar, bij gebrek aan een desbetreffende betwisting van de partijen in de zaak, geen uitspraak doet over het toezicht op de verenigbaarheid van de verordening met de artikelen 10, 11 en 172 Grondwet, volgt niet dat hij dat toezicht niet heeft verricht.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Vordering tot nietverklaring van een gemeentebelasting - Rechterlijke beslissing - Redenen - Toezicht op de verenigbaarheid van de verordening met de artikelen 10, 11 en 172 Grondwet - Effectiviteit van het toezicht - Geen verslag

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0345.F 28 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220128.1F.3 AC nr. ...

Het bestaan van een verschil in behandeling dient niet op basis van zekere en vaststaande feiten maar op abstracte wijze te worden beoordeeld, rekening houdend met de uit het toepassingsgebied van het litigieuze reglement voortvloeiende risico's op ongelijkheid.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Belasting die enkel de eigenaars treft van gsm-zendmasten of van masten die voor een dergelijk systeem worden gebruikt - Gelijkheidsbeginsel - Verschil in behandeling tussen vergelijkbare categorieën - Abstracte of concrete beoordeling van het bestaan van dat verschil

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

De in artikel 10 Grondwet vervatte regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet, de regel van niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen toegekende rechten en vrijheden die vervat is in artikel 11 Grondwet, alsook die van de gelijkheid voor de belasting die in artikel 172 Grondwet is vastgelegd, houden in dat allen die zich in dezelfde toestand bevinden gelijk worden behandeld, maar sluiten niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover het criterium van onderscheid objectief en redelijk verantwoord is; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in het licht van het doel en de gevolgen van de genomen maatregel of de ingevoerde belasting; het gelijkheidsbeginsel wordt eveneens miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijke en evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Cass. 1 oktober 2021, AR F.19.0012.F, AC 2021, nr. 607.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Belasting die enkel de eigenaars treft van gsm-zendmasten of van masten die voor een dergelijk systeem worden gebruikt - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1688.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.10 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet maakt geen deel uit van de door artikel 26, § 1, 3°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bedoelde bepalingen die de grenzen van het aan dat gerecht voorbehouden grondwettigheidstoezicht afbakenen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Grondwettelijk Hof - Grenzen van het grondwettigheidstoezicht

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1182.F 19 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1 AC nr. ...

Het in artikel 150 Grondwet bedoelde drukpersmisdrijf bestaat in de aantasting van de rechten van hetzij de maatschappij, hetzij een burger, door de uiting van een strafbare gedachte of opinie in een gedrukt of digitaal geschrift, dat in het openbaar werd verspreid (1) ; wanneer uit de redenen van het arrest blijkt dat het hof van beroep de telastlegging van belaging niet bewezen heeft verklaard omdat de gedachten of de meningen die in de pamfletten of de blog van de beklaagde worden geuit strafbaar zouden zijn, maar wegens de gevolgen die de door haar uitgevoerde aanvallen via pamfletten, ronselpraktijken, artikelen op haar blog, druk op de stedenbouwkundige diensten, aangiftes bij de overheden en het aanspreken van klanten hebben gehad voor de rust van de burgerlijke partij, gelet op hun onophoudelijk, veelvuldig, terugkerend en stelselmatig karakter, alsook op de duur van de periode waarin ze werden gepleegd en de context waarin ze hebben plaatsgevonden, hebben de appelrechters hun beslissing niet gegrond op een beoordeling van het strafbaar karakter van de gedachten of meningen die de beklaagde via gedrukte of digitale geschriften heeft verspreid en hebben zij, bijgevolg, de voormelde grondwetsbepaling niet geschonden. (1) Cass. 28 april 2021, AR P.21.0029.F, AC 2021, nr. 312.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Drukpersmisdrijf - Begrip - Strafbaar karakter van de gedachten of meningen - Misdrijf van belaging - Verspreiding van pamfletten - Opstellen van artikelen op het internet

- Art. 442bis Strafwetboek
- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0153.N 13 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9 AC nr. ...

De motiveringsplicht van de arbiter houdt, zoals artikel 149 Grondwet, een vormvereiste in, op grond waarvan de arbiter moet antwoorden op elk afzonderlijk middel van de conclusies (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Draagwijdte - Taak van de arbiter

- Artt. 1701, 6°, en 1704, 2°, i) Gerechtelijk Wetboek

C.19.0471.F 10 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211210.1F.5 AC nr. ...

Een ministerieel besluit dat niet alle burgers aanbelangt en waarvan de bekendmaking geen openbaar nut heeft, hoeft niet te worden bekendgemaakt om bindend te zijn.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 190 - Bestuurszaken - Koninklijk besluit - Bekendmaking in het Belgisch Staatsblad - Bekendmaking zonder openbaar nut

- Art. 56, § 1, vierde lid Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966
- Art. 190 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken kunnen, bij de beoordeling van de staatloosheid, bepalen of een collectiviteit een staat vormt, zonder dat de erkenning van die staat door de Koning in dat opzicht een doorslaggevend criterium is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Staat - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1090.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.5 AC nr. ...

De vermeldingen "tijdens de openbare rechtszitting (...) gehouden op de zetel van de strafuitvoeringsrechtbank", opgenomen in het proces-verbaal van de rechtszitting waarop de strafuitvoeringsrechtbank zijn vonnis heeft gewezen en in dat vonnis, betekenen dat de strafuitvoeringsrechtbank het vonnis heeft uitgesproken tijdens een openbare rechtszitting, dit wil zeggen een zitting die de rechtbank heeft gehouden op een voor iedereen toegankelijke plaats; die authentieke vaststellingen hebben bewijskracht tot betichting van valsheid (1). (1) "De strafuitvoeringsrechtbank is een afdeling van de rechtbank van eerste aanleg; wanneer zij uitspraak doet over de haar voorgelegde betwistingen, doet zij uitspraak met een vonnis dat in openbare rechtszitting moet worden uitgesproken, wat veronderstelt dat het in aanwezigheid van het openbaar ministerie op een voor het publiek toegankelijke rechtszitting wordt uitgesproken; aangezien uit geen enkel stuk van de rechtspleging blijkt dat de beslissing in openbare rechtszitting werd gewezen, schendt de bestreden beslissing artikel 149 Grondwet" (Cass. 13 maart 2013, AR P.13.0320.F, AC 2013, nr. 181); zie ook Cass. 28 november 2007, AR P.07.1558.F, AC 2007, nr. 590, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 24 juli 2007, AR P.07.0959.N, AC 2007, nr. 373, met concl. van toenmalig advocaat-generaal THIJS; Cass. 10 april 2007, AR P.07.0370.N, AC 2007, nr. 176; Jaarverslag 2007 van het Hof van Cassatie, p. 80. "Wanneer noch uit de processen-verbaal van de terechtzittingen, noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de debatten van de terechtzittingen waarop de zaak is behandeld en de uitspraak van het uitgestelde arrest in het openbaar hebben plaatsgehad of dat het sluiten der deuren regelmatig is bevolen, is de procedure nietig; de nietigheid van de procedure leidt tot nietigheid van de gewezen beslissing" (Cass. 11 januari 1984, AR 3189, AC 1984, nr. 239). "De vermelding in een proces-verbaal van de rechtszitting, dat geen enkele andersluidende vermelding bevat volgens welke "de behandeling van de zaak overeenkomstig artikel 190, eerste lid, Wetboek van Strafvordering is geschied", bewijst dat het debat in het openbaar heeft plaatsgevonden (Cass. 16 september 2015, AR P.15.0562.F, AC 2015, nr. 525).

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Openbare rechtszitting - Begrip - Vaststelling

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

De verplichting tot motivering van de vonnissen en arresten is een vormvereiste (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Vormvereiste - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0307.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.4 AC nr. ...

Het bestreden arrest dat het gegeven niet preciseert dat aan de basis van de verzwaring van de schade ligt, stelt het Hof in de onmogelijkheid de wettigheid van zijn toepassing van dat wettelijk begrip na te gaan en omkleedt zijn beslissing niet regelmatig met redenen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Rechtsvordering tot schadevergoeding - Verjaring - Aanvang - Verzwaring van de schade - Geen identificatie van het constitutief bestanddeel - Gevolg - Toezicht van het Hof

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0161.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.6 AC nr. ...

Het middel dat het arrest verwijt geen feitelijke vaststellingen te bevatten die het Hof toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen, maar deze leemte afleidt uit een uitlegging van wettelijke bepalingen waarvan het arrest toepassing maakt, houdt geen verband met artikel 149 Grondwet.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Geen feitelijke vaststellingen die het Hof toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen - Afgeleid uit een uitlegging van wettelijke bepalingen waarvan het arrest toepassing maakt - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.19.0012.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.7 AC nr. ...

Hoewel de door een belastingreglement ingevoerde vrijstellingen per definitie een ander doel beogen dan het financieel doel eigen aan alle belastingen, zodat de verantwoording van het non-discriminatoir karakter van die vrijstellingen moet worden beoordeeld op basis van dat doel, en hoewel dat doel uit de aard en de gemeenschappelijke kenmerken van de vrijgestelde feiten of handelingen blijkt, kan enkel op voorwaarde dat die vrijstellingen niet dermate onlosmakelijk verbonden zijn met de andere bepalingen van het reglement, de nietigverklaring van die vrijstellingen de nietigverklaring van het gehele reglement vereisen (1). (1) Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0054.F, AC 2020, nr. 91.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van het reglement - Onlosmakelijk karakter

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0242.N 30 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.4 AC nr. ...

Een administratieve rechtshandeling is een door een administratieve overheid genomen uitvoerbare rechtshandeling bekleed met het vermoeden van wettigheid die doelbewust wordt gesteld om rechtsgevolgen in het leven te roepen of om te beletten dat rechtsgevolgen tot stand komen; de aanmaning en de ingebrekestelling bedoeld in artikel 11, § 1, tweede en vierde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, zijn geen administratieve rechtshandelingen maar loutere uitvoeringshandelingen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Administratieve rechtshandeling

- Art. 11, § 1, tweede en vierde lid Wet 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

---

P.21.1104.N 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAK.3 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet verplicht de rechter niet om melding te maken van een e-mail met een verzoek tot uitstel van de behandeling van een zaak op de daartoe vastgestelde datum, noch om daarop te antwoorden.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot uitstel via e-mail - Vermelding - Beantwoording

---

C.20.0019.F 27 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Wetten. Decreten. Ordonnanties. Besluiten - Werking in de tijd - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de bevrijdende verjaring door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploot van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.17.0511.F 20 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.1 AC nr. ...

De artikelen 144 en 146 Grondwet beletten de partijen niet overeen te komen dat zij een derde zullen belasten met de beslechting van een geschil over rechten waarover zij kunnen beschikken en dat de beslissing van die derde jegens hen verbindende kracht zal hebben.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Artikel 146 - Derde belast met de beslechting, naar recht, van een geschil - Voorwaarden

- Artt. 144 en 146 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0207.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat een verbeurdverklaring slechts regelmatig met redenen is omkleed als de rechter vaststelt dat is voldaan aan de wettelijke voorwaarden om die verbeurdverklaring uit te spreken, maar bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet vermelden uit welke concrete dossiergegevens hij die vaststelling afleidt; indien de verbeurdverklaring een facultatief karakter heeft, volgt uit artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat ingevolge artikel 211 van dit wetboek van toepassing is op de hoven van beroep, dat de rechter nauwkeurig de redenen vermeldt waarom hij het opleggen van die bijkomende straf noodzakelijk acht, zij het dat die motivering beknopt mag zijn.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Verbeurdverklaring - Facultatief - Motivering - Draagwijdte

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0137.F 12 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.8 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de gemachtigde ambtenaar heeft nagelaten de administratieve beroepen waarover hij beschikte in te stellen om de onwettigheid van een door het college van burgemeester en schepenen afgeleverde stedenbouwkundige vergunning te doen vaststellen, kan niet worden afgeleid dat de voormelde ambtenaar niet meer bevoegd zou zijn om de onwettigheid van die vergunning voor de strafrechter aan te voeren en evenmin, derhalve, dat laatstgenoemde zich zou kunnen onttrekken aan het wettigheidstoezicht dat hij krachtens artikel 159 Grondwet dient te verrichten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 344.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoezicht - Stedenbouwkundige overtreding - Regularisatievergunning - Onwettige stedenbouwkundige vergunning - Geen hoger beroep van de gemachtigde ambtenaar

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0029.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11 AC nr. ...

Het drukpersmisdrijf impliceert de uitdrukking van een strafbare gedachte of opinie in een gedrukt of digitaal geschrift dat in het openbaar werd verspreid (1); de rechter die aldus vaststelt dat het vertrouwelijk gesprek dat als gevolg van een onwettige opname werd gepubliceerd, bestaat in een bemiddeling tussen een veroordeelde en een van zijn slachtoffers in het kader van artikel 3ter Voorafgaande Titel van Wetboek van Strafvordering en aan de beluisterde, opgenomen en gepubliceerde verklaringen slechts een inhoud toekent die vrij is van elk strafbaar karakter, kan beslissen dat het relaas van het onderhoud in een persartikel, door de publicatie van passages uit dat gesprek, niet het misdrijf vormt dat krachtens artikel 150 Grondwet moet worden berecht door een jury (2). (1) Zie Cass. 7 oktober 2020, AR P.19.0644.F, AC 2020, nr. 613, met concl. van advocaat-generaal DE KOSTER op datum in Pas. (2) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Drukpersmisdrijf - Begrip - Onwettige opname van een vertrouwelijk gesprek - Bekendmaking - Misdrijf dat geen drukpersmisdrijf vormt

- Art. 3bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 314bis Strafwetboek

P.20.1307.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die een beklaagde schuldig verklaart aan een misdrijf in de bewoordingen van de strafwet, voor wat betreft de motivering van de beslissing over de schuld, enkel de verplichting om te antwoorden op een in een regelmatig ingediende conclusie ontwikkelde eis, verweer of exceptie waaruit een rechtsgevolg wordt getrokken voor de door de rechter te nemen beslissing, maar daaruit volgt niet dat de rechter de redenen van zijn redenen moet geven zodat hij het verweer dient te beantwoorden zonder dat hij moet antwoorden op elk argument dat tot staving van dit verweer wordt aangevoerd zonder een afzonderlijk verweer te vormen; noch uit die grondwetsbepaling noch uit de Richtlijn (EU) 2016/343 van 9 mei 2016 kan voor de rechter voor wat betreft de schuldbeoordeling een verdergaande motiveringsplicht worden afgeleid en indien door een partij in een conclusie een alternatief scenario voor de schuld als plausibel wordt aangevoerd, kan de rechter dit verweer beantwoorden en verwerpen met opgave van de redenen waaruit de schuld van de beklaagde volgens de rechter aan het hem ten laste gelegde blijkt en de daaruit voortvloeiende ongeloofwaardigheid van het door de beklaagde aangevoerde scenario.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motivering - Vermoeden van onschuld - Alternatief scenario voor de schuld - Draagwijdte - Motivering van vonnissen en arresten - Beslissing over de schuld

- Art. 6.2 Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn
- Art. 3 Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.20.0132.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.2 AC nr. ...

Wanneer de belasting wegens haar vast tarief wordt gevestigd op de uitoefening van een economische activiteit, zonder dat hierbij rekening wordt gehouden met de geringste aanwijzing over de omvang van die activiteit, of het nu gaat om oppervlakte, grootte van het personeelsbestand dan wel omzet, leidt het belastingreglement tot de gelijke behandeling van etablissementen die weliswaar dezelfde activiteit uitoefenen, maar zich in situaties bevinden die uit het oogpunt van hun fiscale draagkracht, wezenlijk verschillend zijn.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Belasting met vast tarief - Belasting op de uitoefening van een economische activiteit - Gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0443.F 4 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.3 AC nr. ...

Het arrest dat geen melding maakt van de waarde die het toekent aan de bijdrage in natura die de verweerder levert door de kinderen te huisvesten, stelt het Hof niet in staat te onderzoeken of het bedrag van het aan de verweerder opgelegde aandeel in de opvoedings- en onderhoudskosten is vastgesteld in verhouding tot zijn aandeel in de samengevoegde middelen van de partijen en schendt bijgevolg artikel 149 Grondwet.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Redenen van de vonnissen en arresten - Geen motivering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0965.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20 AC nr. ...

In tegenstelling tot de vernietigingsbeslissing van de Raad van State die de vernietigde akte uit de rechtsorde schrapt, heeft de beslissing om de nietigverklaring van de reglementaire akte te verwerpen geen kracht van gewijsde erga omnes; aldus dienen, met toepassing van artikel 159 Grondwet, de hoven en rechtbanken in het kader van het hun voorgelegde geschil na te gaan of deze akte in overeenstemming is met de wet (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Verwerpingsarrest van de Raad van State - Gezag van gewijsde

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

De legaliteitsvereiste voortvloeiend uit artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft, wordt niet vervuld ingeval de Raad van State de gevolgen van een onwettige reglementaire akte behoudt bij toepassing van artikel 14ter Wet Raad van State (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Strafzaken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0606.F 18 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.1 AC nr. ...

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.19.0064.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.21 AC nr. ...

Een gemeentelijk belastingreglement op ongeschikt of onbewoonbaar verklaarde woningen en gebouwen dat als doel heeft het verslechteren van de woonkwaliteit in de gemeente tegen te gaan en de strijd aan te binden tegen de verpaupering van buurten, kan niet op wettige wijze voorzien in een vrijstelling voor de houders van een zakelijk recht die slechts beschikken over een enkele ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woning of gebouw en daarin wonen; een dergelijke vrijstelling doorkruist immers het sturend doel dat met dit belastingreglement wordt nagestreefd.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Gemeentebelastingen - Stad Gent - Belasting op ongeschikte of onbewoonbaar verklaarde woningen - Vrijstelling - Gelijkheidsbeginsel - Verenigbaarheid

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

De rechter moet enkel de middelen beantwoorden, dit wil zeggen de vermelding door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij met een juridische redenering de gegrondheid meent te kunnen afleiden van een verzoek, een verweer of een exceptie (1); bovendien moet de beklaagde die zich op een rechtvaardigingsgrond beroept, bij de rechter alle elementen aanbrengen die zijn bewering aannemelijk maken (2). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (A, vierde middel). Daarentegen, volgens J. DE CODT, "ce fait ou cet acte ne doit pas être invoqué de façon vague ou imprécise mais se justifier par des éléments de preuve appropriés. À défaut, il ne s'agit que de simples allégations", waarop de rechter niet moet antwoorden (J. DE CODT, Des Nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 209). (2) Cass. 24 februari 2010, AR P.09.1614.F, AC 2010, nr. 120; zie Cass. 24 maart 1999, AR P.98.1127.F, AC 1999, nr. 175. Uit het huidige arrest volgt dat indien de beklaagde geen dergelijke elementen aanbrengt, de rechter niet verplicht is op dat verweer te antwoorden, wat aansluit bij de opvatting van J. DE CODT supra. Ook wanneer de beklaagde zich op een onoverwinnelijke rechtsdwaling beroept, geldt: "De loutere vaststelling dat de beklaagde slecht werd geadviseerd, zelfs door een onderlegd persoon, is wat dat betreft onvoldoende." (Cass. 6 september 2017 AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449); en "Aangezien de vermelding 'toekenning van de verschoningsgrond van uitlokking' in het grievenformulier geen middel vormde, dienden de appelrechters in hun beslissing niet de reden op te geven waarom zij die verschoningsgrond niet in aanmerking hadden genomen." (Cass. 9 september 2020, AR P.20.0283.F, AC 2020, nr. 515).

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Middel - Begrip - Aanvoering van een onoverkomelijke dwaling zonder gegevens aan te brengen die deze aannemelijk maken - Invloed op de verplichting voor de rechter om zijn beslissing te motiveren

- Art. 71 Strafwetboek

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0541.F 5 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201105.1F.1 AC nr. ...

De rechter die de onwettigheid van een bestuurshandeling vaststelt, dient die handeling haar uitwerking te ontzeggen; hieruit volgt echter niet dat, wanneer de onwettigheid van de bestuurshandeling voortvloeit uit een leemte die in strijd is met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, de rechter die leemte kan verhelpen door de toepassing van die handeling uit te breiden tot de gediscrimineerde categorie, al was het maar door uit de definitie van het toepassingsgebied van die handeling de bewoordingen te weren waarop de discriminatie betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 687.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Besluiten en verordeningen - Overeenstemming met de wetten - Onwettigheid - Leemte die in strijd is met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0250.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.3 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van de rechtszitting vermeldt dat de zitting heeft plaatsgevonden met gesloten deuren, terwijl ze volgens het arrest van 31 mei 2018 openbaar werd gehouden, laat deze tegenstrijdigheid het Hof niet toe na te gaan of de appelrechters het voorschrift van de artikelen 148 Grondwet en 190 Wetboek van Strafvordering hebben nageleefd; in dit geval dient de vernietiging van het besteden arrest te worden uitgebreid tot het onderzoek van de zaak vanaf die rechtszitting (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 681.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 148 - Onderzoek en behandeling ter terechtzitting - Openbaarheid - Onderzoek en behandeling met gesloten deuren volgens het proces-verbaal van de rechtszitting maar openbaar volgens het daaropvolgend arrest - Tegenstrijdigheid - Gevolg - Vernietiging - Uitbreiding tot de oudste nietige akte

- Artt. 190, eerste lid, en 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 148, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0677.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.11 AC nr. ...

Aan de uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende verplichting de constitutieve bestanddelen van een misdrijf te vermelden, is voldaan indien de strafrechter het feit bewezen verklaart in de bewoordingen van de strafwet; bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dient de strafrechter geen melding te maken van constitutieve bestanddelen die niet uitdrukkelijk in de strafwet zijn bepaald of dient hij geen nadere invulling te geven aan wel vermelde constitutieve bestanddelen (1). (1) Cass. 16 maart 2005, AR P.04.1592.F, AC 2005, nr. 162. Zie J. VERBIST en Ph. TRAEST, "Cassatiemiddelen in strafzaken", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 108.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Strafzaken - Geen conclusie - Constitutieve bestanddelen van het misdrijf - Vermelding in de bewoordingen van de strafwet - Invulling van de bestanddelen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0644.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.1 AC nr. ...

Artikel 150 Grondwet stelt de bevoegdheid van de jury voor de persmisdrijven niet afhankelijk van de relevantie of het maatschappelijk belang van de gepubliceerde gedachte of opinie, evenmin als van het min of meer beargumenteerde of uitgewerkte karakter van het strafbare geschrift of van de bekendheid van de auteur van dat geschrift (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 613.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Drukpers - Drukpersmisdrijf - Bevoegdheid van de jury - Vaststelling - Relevantie of maatschappelijk belang van de gepubliceerde gedachte of opinie - Beargumenteerd of uitgewerkt karakter van het strafbare geschrift - Bekendheid van de auteur

- Art. 435, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0931.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.13 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken hebben de macht en de plicht de overeenstemming na te gaan met de Grondwet van elk besluit of reglement waarop een vordering, een verweer of exceptie is gesteund (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER op datum in Pas.; Cass. 2 mei 2016, AR S.15.0115.F, AC 2016, nr. 294, met concl. van advocaat-generaal J.M. GENICOT op datum in Pas.; Cass. 8 januari 2015, AR C.13.0546.F, AC 2015, nr. 15; Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0620.F, AC 2012, nr. 511.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Hoven en rechtbanken - Toetsing van een koninklijk besluit aan de Grondwet

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.18.0168.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.1 AC nr. ...

De openbaredomeingoederen van de publiekrechtelijke rechtspersonen en de privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang zijn, uit hun aard, niet aan belasting onderworpen (1). (1) Cass. 23 februari 2018, AR F.16.0102.F, AC 2018, nr. 120, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES, op datum in Pas.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Publiekrechtelijke rechtspersonen - Openbaredomeingoederen - Privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Belasting

- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Publiekrechtelijke rechtspersonen - Openbaredomeingoederen - Privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Belasting

- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.19.0079.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.2 AC nr. ...

De retributie is de vergoeding die de overheid van bepaalde belastingplichtigen vordert als tegenprestatie voor een bijzondere dienst die ze in hun persoonlijk belang heeft geleverd of voor een rechtstreeks en bijzonder voordeel dat zij hen heeft toegestaan; het bedrag van de retributie moet in een redelijke verhouding staan tot het belang van de verleende dienst, zo niet verliest ze haar karakter van retributie en moet ze als een belasting worden beschouwd (1). (1) Cass. 10 mei 2002, AR C.01.0034.F, AC 2002, nr. 285.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 173 - Retributie - Begrip

- Art. 173 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0283.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.12 AC nr. ...

Uit de artikelen 149 Grondwet en 6.1 EVRM blijkt dat indien de appellant in zijn verzoekschrift in hoger beroep of in het in de plaats daarvan gestelde formulier tegen het vonnis niet enkel de grieven in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering inbrengt maar bovendien een middel aanvoert, het gerecht in hoger beroep hierop dient te antwoorden (1). (1) Zie Cass. 21 november 2017, AR P.17.0040.N, AC 2017, nr. 660; Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr. 643; Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Verzoekschrift in hoger beroep of grievenformulier - Aanvoering van een middel - Verplichting voor de rechter om hierop te antwoorden

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Een middel is de aanvoering, door een partij, van een feit, handeling of tekst waaruit zij via een juridische redenering de gegrondheid van een verzoek, verweer of uitzondering meent te kunnen afleiden (1); aangezien de vermelding "toekenning van de verschoningsgrond uitlokking" op het grievenformulier in hoger beroep geen middel vormt, dienen de appelrechters in hun beslissing niet de reden op te geven waarom zij die verschoningsgrond niet in aanmerking hebben genomen (2). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (A, vierde middel). Immers "volgt uit artikel 149 Grondwet dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden, maar dit artikel houdt niet in dat de rechter moet antwoorden op een aanvoering waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt" (Cass. 21 november 2017, AR P.17.0040.N, AC 2017, nr. 660; N.C., 2018, p. 214; Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr. 643; Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639). (2) In dezelfde zin heeft het Hof in zijn voormeld arrest van 21 november 2017, AR P.17.0040.N, vastgesteld dat «de [appellanten] met de voormelde aanvoering ["schending EVRM: geen beschikking over raadsheer verhoor politie"] in hun grievenformulier weliswaar hebben aangeduid waarin volgens hen de schending van het EVRM bestaat, maar daaruit geen rechtsgevolg hebben afgeleid voor de door de appelrechters te nemen beslissing. Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt evenmin dat de [appellanten] over dat rechtsgevolg verweer hebben gevoerd in een voor de appelrechters genomen conclusie. Aldus bevat die aanvoering geen verweer dat het arrest dient te beantwoorden ».

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Middel - Begrip - Vermelding "toekenning van de verschoningsgrond uitlokking" op het grievenformulier in hoger beroep - Invloed op de verplichting van de rechter om zijn beslissing met redenen te omkleden

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0418.F 12 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200612.1F.4 AC nr. ...

Het bestreden vonnis dat niet preciseert welke schade van de verweersters, die in een oorzakelijk verband staat met de contractuele wanprestatie van de eiseres, door het toegekende bedrag wordt vergoed, stelt het Hof in de onmogelijkheid zijn toezicht uit te oefenen op de wettigheid van de beslissing die de schade van verweersters vaststelt en is bijgevolg niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 10 december 2018, AR S.18.0056.F, AC 2018, nr. 697.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Exploitant van een tankstation - Ernstige contractuele wanprestatie begaan in de nakoming van de onderhouds- en teruggaveplicht van het goed - Veroordeling tot schadevergoeding - Toetsing van de wettigheid van de veroordeling

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0609.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2F.24 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet is niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen inzake voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 24 december 2008, AR P.08.1839.F, AC 2008, nr. 753; wat betreft de verplichting om te antwoorden op de conclusies inzake voorlopige hechtenis, zie Cass. 16 augustus 2005, AR P.05.1159.F, AC 2005, nr. 397.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Toepasselijkheid - Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0288.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.6 AC nr. ...

Elk rechtsprekend orgaan is bevoegd en verplicht om de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve akte waarop een vordering, verweer of exceptie is gegrond.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van een administratieve akte - Rechtsprekend orgaan - Verplichting

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0196.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.4 AC nr. ...

Wanneer het onderzoek van de aangevoerde tegenstrijdigheid de uitlegging veronderstelt van de wettelijke bepalingen die door het arrest worden toegepast, houdt die grief, die niet gelijkstaat met een gebrek aan redenen, geen verband met artikel 149 van de Grondwet (1). (1) Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Grief die de tegenstrijdigheid tussen een reden en het dictum van de beslissing aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0347.F 18 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 159 Grondwet kunnen en moeten de met eigenlijke rechtspraak belaste organen de interne en externe wettigheid nagaan van elke bestuurshandeling waarop een vordering, verweer of exceptie gegrond is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 298.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Bestuurshandeling - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Toezicht - Hoven en rechtbanken - Met eigenlijke rechtspraak belaste organen - Opdracht - Verplichting

F.17.0109.F 13 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.6 AC nr. ...

Wanneer het onderzoek van de gelaakte tegenstrijdigheid de uitlegging veronderstelt van de wettelijke bepalingen die door het arrest worden toegepast, houdt die grief, die niet gelijkstaat met een gebrek aan redenen, geen verband met artikel 149 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 191; Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Grief die een tegenstrijdigheid in de redenen van de beslissing en tussen de redenen en het dictum ervan aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0237.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de eiser voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft aangevoerd dat hij een conclusie per fax heeft verstuurd en uit het arrest blijkt dat de eiser en zijn raadsman op de rechtszitting van het hof van beroep aanwezig waren en dat zij werden gehoord, maar niet dat er daadwerkelijk een conclusie aan de appelrechters ter kennis zou zijn gebracht, kan hen niet worden verweten dat zij die conclusie niet hebben beantwoord (1). (1) Hoewel het Hof geen acht slaat op een memorie die hem per fax wordt overgelegd, ook al werd het vervolgens door een advocaat op de rechtszitting ondertekend (Cass. 25 september 2013, AR P.13.1528.F, AC 2013, nr. 479, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas.; contra (impliciete oplossing) Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0743.N, arrest niet gepubliceerd), oordeelt het dat de conclusie, met toepassing van artikel 747, §2, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, per fax ter griffie mag worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn (Cass. 12 februari 2016, AR C.15.0301.F, AC 2016, nr. 102, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.).

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Invloed op de verplichting van de rechters om hierop te antwoorden

P.19.1162.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.17 AC nr. ...

De rechter kan, indien om een werkstraf, een autonome probatiestraf of (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging wordt verzocht en de beklaagde voldoet aan de wettelijk bepaalde voorwaarden, zijn afwijzende beslissing motiveren, hetzij door daartoe specifieke redenen op te geven, hetzij door tegen de beklaagde een of meerdere andere straffen uit te spreken en de keuze voor die straf of straffen en hun maat te motiveren overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; artikel 149 Grondwet, de artikelen 37quinquies, § 3, en 37octies, § 3, Strafwetboek en artikel 8, vierde lid, Probatiewet verplichten de rechter niet om de weigering een werkstraf of een autonome probatiestraf uit te spreken of de modaliteit van het (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, steeds autonoom met een op zichzelf staande redengeving, te motiveren en dit maakt de motiveringsverplichting niet inhoudsloos aangezien het noodzakelijk maar voldoende is dat de beklaagde weet waarom hij tot een of meerdere straffen is veroordeeld en bijgevolg ook weet waarom hij niet werd veroordeeld tot een werkstraf of een autonome probatiestraf of hem geen (probatie) uitstel van tenuitvoerlegging werd verleend (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, 752-768; M.-A. BEERNAERT, H.- D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 8ste editie, 2017, 1366-1376.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motivering van vonnissen - Strafzaken - Correctionele rechtbank - Straf - Verzoek van de beklaagde voor een werkstraf, een autonome probatiestraf of (probatie)-uitsel van tenuitvoerlegging - Artikelen 37quinquies, § 3, en 37octies, § 3, Strafwetboek en artikel 8, vierde lid, Probatiewet - Voorwaarden voor de toekenning - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Weigering - Motivering - Draagwijdte

C.18.0146.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.9 AC nr. ...

Artikel 159 Grondwet is een bijzondere toepassing van het algemeen rechtsbeginsel met grondwettelijke waarde volgens hetwelk de rechter geen toepassing mag maken van een beslissing waarbij een hogere bepaling wordt geschonden en op grond waarvan de met eigenlijke rechtspraak belaste organen de plicht hebben de interne en externe wettigheid te onderzoeken van elke administratieve handeling waarop een vordering, verweer of exceptie is gegrond (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Aard

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0613.N 21 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191121.1N.8 AC nr. ...

Het wegens onwettigheid buiten toepassing verklaren van een vergunning in een geding brengt met zich mee dat deze vergunning tussen de partijen in die zaak buiten beschouwing wordt gelaten, waardoor deze geen gevolgen meer sorteert en de rechter er in rechte noch in feite rekening mee mag houden (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Het buiten toepassing verklaren van een vergunning wegens onwettigheid

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.18.0131.F 25 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191025.2 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet verplicht de rechter niet te antwoorden op conclusies die dermate verwarrend zijn dat het onderzoek ervan onmogelijk blijkt.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Conclusies - Rechter - Verplichting om te antwoorden - Verwarrende conclusies - Geen onderzoek mogelijk

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.18.0059.F 27 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190927.4 AC nr. ...

De belastingadministratie mag de betaling van de belasting over de toegevoegde waarde zonder dwangbevel voor de rechter vorderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 484.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Belasting over de toegevoegde waarde - Niet-betaling -

Vordering in rechte van de belastingadministratie - Dwangbevel

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0259.F 27 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190327.2 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet die de onderzoekgerechten verbieden zich over de opportuniteit uit te spreken, zijn zij enkel bevoegd om de aangehouden vreemdeling vrij te laten als ze vaststellen dat de vrijheidsberovende maatregel, of de beslissing tot verwijdering waarop ze steunt, onwettig is; de onderzoekgerechten zijn niet bevoegd om de vreemdeling schadevergoeding toe te kennen omdat hij onwettig is vastgehouden; de omstandigheid dat de onderzoekgerechten niet bevoegd zijn om uitspraak te doen over een vasthoudingstitel van een vreemdeling die gebrekkig is, belet hem niet om voor de burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde een aansprakelijkheidsvordering in te stellen tegen de Belgische Staat; krachtens de artikelen 144 en 145 Grondwet behoren de geschillen over burgerlijke en politieke rechten immers in de regel tot de bevoegdheid van de rechtbanken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 188, die op zijn beurt verwijst naar artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Vreemdelingen - Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Beperkingen - Onwettige vasthouding - Aansprakelijkheidsvordering tegen de Belgische Staat - Bevoegdheid - Burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 145 - Vreemdelingen - Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Beperkingen - Onwettige vasthouding - Aansprakelijkheidsvordering tegen de Belgische Staat - Bevoegdheid - Burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0756.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1.41, § 1, eerste lid, 6.1.7 en 6.1.6, § 2, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat de overheden die op grond van het decreet bevoegd zijn om een herstelvordering te formuleren dit moeten doen volgens de door de decreetgever bepaalde criteria en in de regel op een positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid en dus niet naar eigen inzicht de meest passende herstelvordering kunnen kiezen.; de aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid toevertrouwde adviesbevoegdheid laat de beoordelingsbevoegdheid van de rechter over de herstelvordering volledig vrij en de rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstelvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing laten (1). (1) Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0253.N, AC 2016, nr. 378; Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1532.N, AC 2015, nr. 361.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoetsing door de rechter - Artikelen 6.1.41, § 1, eerste lid, 6.1.7 en 6.1.6, § 2, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Adviesbevoegdheid - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter - Draagwijdte

Uit de in artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, § 1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, § 1, 2°, bedoelde geval en het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen; krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstelvorderende overheid om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en moet hij een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31; Cass. 15 juni 2004, AR P.04.1345.N, AC 2004, nr. 323.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoetsing door de rechter - Artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Keuze van de herstelmaatregel - Bepalend criterium - Aantasting van de goede plaatselijke ordening - Draagwijdte

S.18.0056.F 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.8 AC nr. ...

De door artikel 149 van de Grondwet vereiste redengeving van de vonnissen en arresten moet het Hof in staat stellen de wettigheid van de bestreden beslissing en niet de regelmatigheid van de redengeving van die beslissing te toetsen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 697.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Verplichting tot motivering van de vonnissen en arresten

D.17.0017.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.5 AC nr. ...

De rechter dient niet te antwoorden op conclusies die wegens zijn beslissing niet langer relevant zijn (1). (1) Cass. 22 september 2014, AR C.13.0496.F, AC 2014, nr. 541, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2014; Cass. 30 september 1996, AR S.95.0055.F, AC 1996, nr. 377.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Redenen van de vonnissen en arresten - Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Geen antwoord op conclusie - Conclusie niet langer relevant

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0787.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.7 AC nr. 630

Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter ook bij afwezigheid van een conclusie, de voornaamste redenen moet vermelden die hem hebben overtuigd om wat betreft de strafvordering te beslissen tot een vrijspraak dan wel een veroordeling; de motivering, die beknopt mag zijn, moet de in de zaak betrokken partijen en de samenleving, in staat stellen de redenen te kennen die de rechter tot zijn beslissing heeft gebracht (1). (1) Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0570.F, AC 2011, nr. 391 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2011, nr. 391.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Beslissing over de strafvordering - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0250.F 26 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180926.10 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet is niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de regeling van de rechtspleging (1). (1) Met name Cass. 27 november 1985, AR 4484, AC 1985-86, nr. 211; Cass. 25 september 2002, AR P.02.0954.F, AC 2002, nr. 479, met concl. van advocaat-generaal J. SPREUTELS, §3; Cass. 5 juni 2013, AR P.12.1881.F, AC 2013, nr. 344; zie ook de nota ondertekend R.H. onder Cass. 2 juli 1951, Pas. 1951, p. 762, gewezen op concl. van procureur-generaal R. HAYOIT DE TERMICOURT; Cass. 3 mei 1995, AR P.94.1431.F, AC 1995, nr. 220; Cass. 2 april 2003, AR P.03.0040.F, AC 2003, nr. 221; Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1415.N, AC 2014, nr. 28, §9, met concl. van P. DUINSLAEGER, toen eerste advocaat-generaal, §21.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Toepasbaarheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.17.0062.F 29 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180629.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bestuurshandeling - Toetsing van de interne en externe wettigheid - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en plicht - Voorwaarde

Elk met eigenlijke rechtspraak belast orgaan kan en moet de interne en externe wettigheid toetsen van gelijk welke bestuurshandeling waarop een vordering, verweer of exceptie gegrond is; het vonnis, dat de toetsing van de interne en externe wettigheid van de bestuurshandeling afhankelijk stelt van de verplichting, voor een partij, om de wetsschending aan te tonen, schendt artikel 159 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 426.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bestuurshandeling - Toetsing van de interne en externe wettigheid - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en plicht - Voorwaarde

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0260.F 20 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180620.1 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde verzoekt om een bijkomende onderzoeksmaatregel te verrichten zo de rechtbank dit passend acht, gedraagt hij zich naar het oordeel van de rechter en antwoordt deze daarop door in de zaak uitspraak te doen zonder tot die maatregel over te gaan.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motivering van de vonnissen en arresten - Strafzaken - Conclusie - Bijkomende onderzoeksmaatregel - Vrijblijvend verzoek - Verplichting om te antwoorden

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.17.0271.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.3 AC nr. ...

Elk rechtsprekend orgaan heeft op grond van artikel 159 Grondwet de bevoegdheid en de plicht om na te gaan of de administratieve handelingen waarvan de toepassing betwist wordt, overeenstemmen met de wet.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.17.0032.N 17 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180517.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal gelijkheidsbeginsel

In het kader van de beoordeling door de rechter of er voor een door de overheid gemaakt onderscheid tussen belastingplichtigen een objectieve en redelijke verantwoording bestaat, kan van die overheid niet worden gevergd dat zij het bewijs moet leveren dat dit onderscheid of de afwezigheid ervan berust op zekere en vaststaande feiten of dat het gemaakte onderscheid noodzakelijk bepaalde gevolgen heeft; het volstaat dat in redelijkheid blijkt dat er een objectieve verantwoording bestaat of kan bestaan voor het gemaakte onderscheid (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.16.0102.F 23 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180223.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Openbare domeingoederen van de Staat en zijn private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Aard - Aanslag

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Artikel 172, tweede lid

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Artikel 172, tweede lid - Openbare domeingoederen van de Staat - Private domeingoederen van de Staat die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Aard - Aanslag - Voorwaarde - Wettigheid van de vrijstelling of de vermindering - Toepasselijkheid

De openbare domeingoederen van de Staat en zijn private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang, zijn slechts aan belasting onderworpen als een wettelijke bepaling daarin uitdrukkelijk voorziet; artikel 172, tweede lid, Grondwet, dat bepaalt dat geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet, is daarop niet van toepassing (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Artikel 172, tweede lid - Openbare domeingoederen van de Staat - Private domeingoederen van de Staat die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Aard - Aanslag - Voorwaarde - Wettigheid van de vrijstelling of de vermindering - Toepasselijkheid

- Art. 172, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Artikel 172, tweede lid

- Art. 172, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

De openbare domeingoederen van de Staat en zijn private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang, zijn, uit hun aard, niet aan belasting onderworpen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Openbare domeingoederen van de Staat en zijn private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Aard - Aanslag

- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0612.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.4 AC nr. ...

Er is slechts tegenstrijdigheid in de motivering wanneer de redenen van eenzelfde rechterlijke beslissing onderling tegenstrijdig zijn (1). (1) Cass. 27 april 2011, AR P.11.0019.F, AC 2011, nr. 281.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Redenen van de vonnissen en arresten - Tegenstrijdigheid in de motivering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.16.0015.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.3 AC nr. ...

De artikelen 131 en 147, 1° WIB92 werden door het Grondwettelijk Hof niet strijdig bevonden met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel doch het Grondwettelijk Hof heeft enkel geoordeeld dat er een onverantwoord verschil in behandeling bestaat tussen gehuwd en ongehuwd samenwonenden omdat laatstgenoemden niet aan hetzelfde regime als de gehuwd samenwonenden zijn onderworpen; door het bevelen van de herberekening van de aanslag waarbij aan gehuwd samenwonenden de hogere belastingvrije som en de hogere belastingvermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten die gelden voor alleenstaanden moet worden toegekend, schenden de appelrechters deze wetsbepalingen en kennen zij, in strijd met artikel 172, tweede lid, Grondwet een vrijstelling en een belastingvermindering toe waarin de wet niet voorziet.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Vrijstelling en belastingvermindering - Gehuwden - Feitelijk samenwonenden - Verschil in behandeling

- Artt. 131 en 147, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.17.0121.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.4 AC nr. 641

Het wegens onwettigheid buiten toepassing verklaren van een koninklijk besluit in een geding brengt met zich mee dat tussen de partijen in die zaak dit besluit buiten beschouwing wordt gelaten, waardoor het geen gevolgen sorteert en de rechter er in rechte noch in feite rekening mee mag houden; hieruit volgt dat de bepalingen van een koninklijk besluit die worden gewijzigd door een wegens onwettigheid buiten toepassing gelaten koninklijk besluit, in het concrete geding moeten worden toegepast.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Koninklijk besluit - Onwettigheid

P.17.1001.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.5 AC nr. 588

Artikel 159 Grondwet, krachtens hetwelk de hoven en rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toepassen in zoverre zij met de wetten overeenstemmen, verleent aan het Hof van Cassatie evenmin de bevoegdheid de wet niet toe te passen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Exceptie van onwettigheid - Cassatie - Bevoegdheid van het Hof - Draagwijdte

Krachtens artikel 142 Grondwet en de artikelen 1 en 26 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof oordeelt het Grondwettelijk Hof bij arresten gewezen ingevolge beroepen tot nietigverklaring of prejudiciële vragen, over de verenigbaarheid van de wetten met de grondwettelijk of wettelijk bepaalde artikelen van de Grondwet; aldus heeft het Hof van Cassatie geen rechtsmacht om de wet niet toe te passen wegens zijn onverenigbaarheid met de Grondwet.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 142 - Grondwettelijk Hof - Bevoegdheid

C.15.0453.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.1 AC nr. ...

Noch uit artikel 17, eerste lid, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, noch uit artikel 159 van de Grondwet kan worden afgeleid dat de beslissingen van het Rekenhof over de wettigheid en het bedrag van de pensioenen ten laste van de Staat bindend zijn voor de rechtbanken die uitspraak moeten doen over een betwisting betreffende burgerrechten of politieke rechten.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Rekenhof - Wettigheid en bedrag van de pensioenen ten laste van de staat - Toezicht - Beslissing - Gezag van de beslissing - Draagwijdte

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 17, eerste lid Wet 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof

P.17.0253.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.3 AC nr. ...

Door te bepalen dat de zittingen van de rechtbanken openbaar zijn, wil artikel 148 Grondwet de openbaarheid van het debat waarborgen; aangezien het debat in het openbaar heeft plaatsgevonden, kan het enkele feit dat uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de rechtszitting waarnaar de rechtbank de behandeling van de zaak heeft uitgesteld om ze in staat van wijzen te brengen, in het openbaar is geschied, niet tot de nietigheid van de rechtspleging leiden.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 148 - Zittingen van de rechtbanken - Uitsel van het onderzoek van de zaak - Openbaarheid van het debat

- Artt. 153 en 190 Wetboek van Strafvordering
- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.15.0465.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstelvordering

Een herstelvordering veronderstelt dat een onwettigheid werd vastgesteld in een arrest van de Raad van State dat uitspraak doet over een beroep tot nietigverklaring bedoeld in artikel 14, §§ 1 of 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstelvordering

- Artt. 11bis en 14, §§ 1 of 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0500.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 158 - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding

De beslissing waarbij de Raad van State uitspraak over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding doet, is als dusdanig niet van dien aard dat ze het voorwerp van een cassatieberoep kan uitmaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 158 - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 158 Grondwet 1994

P.17.0165.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.2 AC nr. ...

Noch het Hof van Cassatie noch enig ander intern rechtscollege zijn bevoegd om een eventuele tegenstrijdigheid te beslechten tussen twee grondwettelijke bepalingen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Artikelen 10 en 11 - Tegenstrijdigheid tussen grondwettelijke bepalingen - Bevoegdheden van het Hof van Cassatie en van de andere rechtscolleges

Met artikel 150 Grondwet, dat voor criminele zaken het hof van assisen instelt, heeft de grondwetgever zijn wil uitgedrukt om de assisenjury te onderscheiden van de andere door hem ingestelde rechtscolleges, die in de andere bepalingen van hoofdstuk VI Grondwet zijn bedoeld, welke aan de rechterlijke macht zijn gewijd; aldus heeft hij toegestaan dat de wet bijzondere procedureregels invoert die van toepassing zijn op de assisenjury, waaronder de regel bepaald in artikel 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering betreffende de motivering, door het college, van de beslissing van de jury over de schuld of onschuld van de beschuldigde.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Draagwijdte - Motivering van de schuldigverklaring - Toepasselijke regels - Verschil in behandeling tussen de beschuldigden en de beklaagden - Verantwoording

P.17.0388.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.1 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM en artikel 148 Grondwet, die het recht van eenieder op een openbare behandeling van zijn zaak waarborgen, zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de regeling van de rechtspleging, inclusief tijdens het debat dat er wordt gevoerd over de noodzaak om de internering van een inverdenkinggestelde te bevelen; die rechtspleging wordt geregeld door artikel 5.1, e, EVRM van toepassing, dat de openbaarheid van het debat niet oplegt (1). (1) Zie GwH 18 februari 2016, nr. 22/2016, inzonderheid B.42 tot B.45; Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2001/1, pp. 25-26.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 148 - Openbaarheid van de rechtszittingen - Internering - Gesloten deuren

- Art. 14, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Artt. 5.1.e, en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0632.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.3 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet verplicht de kamer van inbeschuldigingstelling die op grond van artikel 624 Wetboek van Strafvordering een verzoek tot herstel in eer en rechten afwijst omdat de eiser geen blijk heeft gegeven van verbetering en van goed gedrag, de concrete elementen te vermelden waarop dit oordeel is gesteund (1). (1) Het cassatieberoep dateert van vóór de wetswijziging van art. 624 Wetboek van Strafvordering door artikel 26 van de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenissen en houdende diverse bepalingen inzake justitie, B.S. 30 december 2016.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Herstel in eer en rechten - Verzoek tot herstel in eer en rechten - Afwijzing

P.16.1292.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.12 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 6.1 EVRM, artikel 148 Grondwet en artikel 190, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering laten de rechter toe de aanwezigheid van het publiek bij de behandeling van een zaak te verbieden, in de regel wanneer dit vereist is ter bescherming van de openbare orde, de goede zeden, de nationale veiligheid, de belangen van minderjarigen of het privéleven van de partijen bij het proces; hieruit volgt dat de rechter bij de beoordeling van een verzoek om een zaak met gesloten deuren te behandelen, niet ertoe gehouden is de belangen in acht te nemen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 148 - Rechtbanken - Openbaarheid van de rechtszittingen - Behandeling met gesloten deuren - Verzoek tot behandeling met gesloten deuren - Belangen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces

F.15.0064.N 24 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.2 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Delegatie aan de Koning - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Delegatie aan de Koning - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

De artikelen 170 en 172 Grondwet verplichten de wetgever niet ertoe elk aspect van een belasting of een vrijstelling zelf te regelen. Een delegatie aan de Koning is niet in strijd met het fiscaal legaliteitsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Delegatie aan de Koning - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Delegatie aan de Koning - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0248.F 22 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.5 AC nr. ...

Door te oordelen dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft omdat er een nieuwe administratieve beslissing van vrijheidsberoving is genomen, maakt het Hof geen toepassing van die beslissing in de zin van artikel 159 Grondwet, maar stelt het enkel het bestaan van die beslissing vast.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Toepassing - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Nieuwe administratieve maatregel - Autonome titel - Beroep heeft geen bestaansreden meer

---

C.14.0189.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking - Gevolg - Herstel van plaats in de vorige staat

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Onwettigheid

De onwettigheid van een ministerieel besluit, waarbij de minister namens de Vlaamse Regering het door de gemachtigde ambtenaar ingestelde administratief beroep tegen een door de bestendige deputatie verleende bouwvergunning inwilligt en de vergunning weigert, heeft tot gevolg dat het voor de betrokkenen noch rechten noch verplichtingen oplevert en dat het bestuur het bestaan van het besluit, wegens de onwettigheid ervan, niet kan tegenwerpen aan de aanvrager van de bouwvergunning (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Onwettigheid

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De rechter moet op grond van artikel 159 Grondwet nagaan of een ministerieel besluit waarbij de minister namens de Vlaamse Regering het door de gemachtigde ambtenaar ingestelde administratief beroep tegen een door de bestendige deputatie verleende bouwvergunning inwilligt en de vergunning weigert, in overeenstemming is met de decreet, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en hogere rechtsnormen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Wettigheid - Toetsing door de rechter

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Indien de aanvrager van de bestendige deputatie een regularisatievergunning heeft gekregen en tegen die beslissing een beroep met schorsende werking is ingesteld, kan de rechter, zolang de onwettigheid van de regularisatievergunning niet is vastgesteld, het herstel van plaats in de vorige toestand niet bevelen (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking - Gevolg - Herstel van plaats in de vorige staat

- Artt. 6.1.41, § 1, en 6.1.43 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0197.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Toepasselijkheid

De beslissing van een onderzoeksgerecht waarbij een door een buitenlandse overheid verleend bevel tot aanhouding uitvoerbaar wordt verklaard, is geen vonnis in de zin van artikel 149 Grondwet (1); bijgevolg is die bepaling daarop niet van toepassing (2). (1) Zie Cass. 13 november 1985, AR 4662, AC 1985-86, nr. 168. (2) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2017, nr. ..., alsook M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 7de uitgave, 2014, p. 1626 met verwijzingen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Toepasselijkheid

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 149 Grondwet 1994

S.14.0104.F 12 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161212.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Administratieve handeling - Interne en externe wettigheid - Toetsing - Bevoegdheid van de rechter

De met eigenlijke rechtspraak belaste organen hebben krachtens artikel 159 van de Grondwet de bevoegdheid en de plicht de interne en externe wettigheid te toetsen van ieder administratieve handeling waarop een vordering, verweer of uitzondering gesteund is (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Administratieve handeling - Interne en externe wettigheid - Toetsing - Bevoegdheid van de rechter

C.16.0057.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.2 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering van een partij die gegrond is op een subjectief recht (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144 Grondwet 1994

C.14.0590.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.2 AC nr. ...

De op elk met eigenlijke rechtspraak belast orgaan rustende macht en plicht om de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve akte waarop een vordering, verweer of exceptie is gegrond, belet niet dat het voor de burgerlijke rechter in beginsel behoort aan de partij die de exceptie van onwettigheid inroept, om overeenkomstig artikel 870 Gerechtelijk Wetboek de stukken en elementen aan te brengen noodzakelijk voor die wettigheidstoets, onverminderd de mogelijkheid voor de rechter om iedere procespartij te bevelen het bewijsmateriaal dat zij bezit over te leggen (1). (1) Cass. 22 maart 2012, AR C.10.0152.N, AC 2012, nr. 190, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en verplichtingen - Wettigheidstoezicht - Omvang - Burgerlijke zaken - Exceptie van onwettigheid - Bewijslast - Overlegging van stukken en elementen

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 159 Grondwet 1994

C.15.0503.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Burgerlijke zaken - Motiveringsplicht - Antwoord op een middel - Grens - Argument tot staving van een middel

De verplichting van artikel 149 Grondwet elk vonnis met redenen te omkleden houdt niet in dat de rechter moet antwoorden op elk argument dat tot staving van een middel is aangevoerd, maar geen afzonderlijk middel vormt (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Burgerlijke zaken - Motiveringsplicht - Antwoord op een middel - Grens - Argument tot staving van een middel

- Art. 149 Grondwet 1994

P.16.0981.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.8 AC nr. ...

Er is slechts tegenstrijdigheid in de motivering wanneer de redenen van eenzelfde rechterlijke beslissing onderling tegenstrijdig zijn zodat de tegenstrijdigheid van de redenen van een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank met de redenen van een vorig vonnis van die rechtbank dan ook geen motiveringsgebrek oplevert als bedoeld bij artikel 149 Grondwet; de vonnissen van de strafuitvoeringsrechtbank doen geen uitspraak over de strafvordering en hebben bijgevolg geen gezag van gewijsde en aldus is die rechtbank niet gebonden door de motivering van haar vroegere vonnissen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Motivering - Tegenstrijdigheid

P.16.0452.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat sommige bepalingen van een koninklijk besluit niet in werking treden op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad maar op een later daarin vermelde datum, verbiedt niet dat de ministeriële uitvoeringsbesluiten van die bepalingen worden ondertekend en bekendgemaakt, mits ze niet in werking treden vóór die datum.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Koninklijk besluit nog niet in werking getreden - Ministeriële uitvoeringsbesluiten - Ondertekening en bekendmaking vóór de inwerkingtreding van het koninklijk besluit - Wettigheid

- Art. 159 Grondwet 1994

F.14.0196.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.4 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Hoven en

rechtbanken - Toetsing

Krachtens artikel 159 van de Grondwet passen de hoven en rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toe in zoverre zij met de wetten overeenstemmen; uit deze bepaling volgt dat de rechter een met de wet strijdige administratieve beslissing buiten toepassing moet laten (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Hoven en rechtbanken - Toetsing

- Art. 159 Grondwet 1994

S.15.0014.N 27 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160627.2 AC nr. ...

De niet-toepassing van een koninklijk besluit krachtens artikel 159 Grondwet heeft alleen tot gevolg dat het voor de betrokkenen rechten noch verplichtingen oplevert; de niet-toepassing van artikel 98, eerste lid, van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen krachtens artikel 159 Grondwet, wegens een vermeende strijdigheid met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, heeft niet tot gevolg dat een staatloze onder de in artikel 10, § 1, Vreemdelingenwet bedoelde vreemdelingen valt die van rechtswege zijn toegelaten om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven, noch dat hij gelijkgesteld wordt met een in artikel 49, § 1, bedoelde erkende vluchteling, en heeft aldus niet tot gevolg dat de staatloze van rechtswege tot het grondgebied wordt toegelaten en de door artikel 9, eerste lid, Vreemdelingenwet vereiste machtiging niet behoeft om langer dan drie maanden in het Rijk te mogen verblijven (1). (1) Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0181.F, AC 2011, nr. 388.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Vreemdelingenwet - Uitvoeringsbesluit - Vreemdeling - Staatloze - Onwettigheid - Niet van toepassing - Artikel 159 Grondwet

F.15.0089.N 16 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160616.7 AC nr. ...

De objectieve en redelijke verantwoording die een verschillende fiscale behandeling wettigt, houdt niet in dat de overheid die een onderscheid maakt tussen belastingplichtigen het bewijs moet leveren dat dit onderscheid of de afwezigheid ervan noodzakelijk bepaalde gevolgen zou hebben, het volstaat om te kunnen beslissen of het maken van categorieën objectief en redelijk is, dat in redelijkheid blijkt dat er een objectieve verantwoording bestaat voor die categorieën. Wanneer een norm die de belasting invoert, belastingplichtigen beoogt die zich in een verschillende toestand bevinden, moet zij die verscheidenheid noodzakelijkerwijze opvangen in vereenvoudigde categorieën; de regels van gelijkheid en discriminatie vereisen niet dat de norm de belasting aanpast naargelang de eigenheid van elk geval (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 Grondwet 1994

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal gelijkheidsbeginsel

P.15.0253.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.2 AC nr. ...

De rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstelvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing te laten zodat dit onwettig verklaard advies tussen de partijen en met betrekking tot de door de rechter te beslechten betwisting geen rechtsgevolgen heeft (1). (1) Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1532.N, AC 2015, nr. 361. In dit precedent ging het om het buiten toepassing laten van een onwettig bevonden negatief advies. Het Hof oordeelde thans in dezelfde zin met betrekking tot een onwettig bevonden positief advies.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Stedenbouw - Herstelvordering - Advies Hoge Raad voor het

Handhavingsbeleid - Toetsing door de rechter

- Artt. 6.1.6 en 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 Grondwet 1994

S.15.0115.F 2 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160502.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Contentieuze rechtscolleges - Bevoegdheid - Bestuurshandelingen - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Toezicht

Krachtens artikel 159 van de Grondwet hebben de contentieuze rechtscolleges de rechtsmacht en de plicht om de interne wettelijkheid en de externe wettelijkheid na te gaan van elke bestuurshandeling waarop een vordering, verweer of exceptie gesteund is (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Contentieuze rechtscolleges - Bevoegdheid - Bestuurshandelingen - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Toezicht

P.16.0117.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.5 AC nr. ...

Een onjuiste of ongepaste motivering levert eventueel een schending van de wet op, maar geen motiveringsgebrek (1). (1) . Zie Cass. 2 februari. 1999, AR P.98.1366.N, AC 1999, nr. 581; 17 oktober. 2001, AR P.01.1021.F, AC 2001, nr. 551; Cass 24 januari. 2014, AR C.10.0252.F, AC 2014, nr. 62.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht

D.15.0001.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.14 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Besluiten en verordeningen - Rechterlijk wettigheidstoezicht - Vereiste vermeldingen

Het middel dat verder niet de schending aanvoert van artikel 159 Grondwet waarin het rechterlijk wettigheidstoezicht op besluiten en verordeningen vervat ligt, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Besluiten en verordeningen - Rechterlijk wettigheidstoezicht - Vereiste vermeldingen

- Art. 159 Grondwet 1994

P.15.1091.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.5 AC nr. ...

De rechter die zich overeenkomstig artikel 159 Grondwet moet uitspreken over de aangevoerde onwettigheid van een gewestplan mag zijn beoordeling over de vereiste maatregelen van aanleg om te voldoen aan de economische en sociale behoeften van het gewest en de algemene bestemmingen als bedoeld door artikel 10 Stedenbouwdecreet 1996 niet in de plaats stellen van die van de bevoegde overheid; de rechter kan enkel nagaan of deze overheid bij het nemen van de beslissing is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen (1). (1) Zie i.v.m. plannen van aanleg: RvSt nr. 163.267 van 6 oktober 2006. Zie ook RvSt nr. 199.355 van 7 januari 2010, ro 8.3.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Stedenbouw - Gewestplan - Wettigheid - Beoordeling door de rechter

P.15.1112.F 16 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151216.4 AC nr. ...

Onder een tegenstrijdigheid die een gebrek aan redengeving oplevert, wordt een tegenstrijdigheid begrepen tussen de redenen of tussen de redenen en het beschikkend gedeelte van eenzelfde beslissing; zij kan niet volgen uit de enkele vergelijking van de beslissing die het misdrijf bewezen verklaart met de wetsbepalingen waarop die beslissing is gegrond.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Verplichting de vonnissen en arresten met redenen te omkleden - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling - Tegenstrijdigheid - Gebrek aan redengeving

- Art. 149 Grondwet 1994

F.14.0129.N 5 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151105.7 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de administratie in de voorafgaande procedure tot vestiging van een aanslag een onwettige handeling heeft gesteld, volgt niet dat die aanslag nietig is indien de aanslag op geen enkele wijze op die onwettige handeling is gesteund; dit houdt geen schending in van de artikelen 105 en 170, § 1, Grondwet.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Artikel 170, § 1

- Artt. 105 en 170, § 1 Grondwet 1994

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 105 - Aanslag - Voorafgaande procedure - Onwettige handeling

- Artt. 105 en 170, § 1 Grondwet 1994

P.15.0991.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.3 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet houdt voor de strafrechter niet de verplichting in om bij afwezigheid van een conclusie de voornaamste redenen voor de beslissing op de strafvordering op te geven of aan te geven hoe de elementen van het strafdossier bijdragen tot de constitutieve elementen van de aan een beklaagde verweten misdrijven en geen enkele wetsbepaling staat eraan in de weg dat de appelrechters hun beslissing met redenen omkleden door overname van de redenen van het beroepen vonnis; de rechter motiveert overeenkomstig artikel 149 Grondwet regelmatig de schuldigverklaring van een beklaagde door in de bewoordingen van de strafwet de bestanddelen van het misdrijf vast te stellen, zonder dat hij, bij ontstentenis van een daartoe strekkende conclusie, uitdrukkelijk het bestaan van elk van de verschillende bestanddelen van het misdrijf dient vast te stellen, de gronden daartoe moet opgeven en de juiste rol van een beklaagde daarin dient te bepalen.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Redenen van de vonnissen en arresten - Strafzaken - Geen conclusie

P.15.0562.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.6 AC nr. ...

De vermelding in een proces-verbaal van de rechtszitting, dat geen enkele andersluidende vermelding bevat volgens welke "de behandeling van de zaak overeenkomstig artikel 190, eerste lid, Wetboek van Strafvordering is geschied", bewijst dat de debatten in het openbaar hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie Cass. 15 januari 2003, AR P.02.1296.F, AC 2003, nr. 30.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 148 - Strafzaken - Debatten - Openbare rechtszitting - Vaststelling - Proces-verbaal van de rechtszitting - Vermelding

- Art. 190, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 148 Grondwet 1994

F.13.0125.N 3 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150903.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Artikel 170, § 4 - Fiscale autonomie van de gemeenten

De door artikel 170, § 4, Grondwet gewaarborgde fiscale autonomie van de gemeenten houdt in dat de gemeenten, behalve voor de wettelijk vastgestelde uitzonderingen, en binnen de perken van de wet, vrij bepalen welke materie zij aan belastingen onderwerpen (1). (1) Zie concl. van het OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Artikel 170, § 4 - Fiscale autonomie van de gemeenten

- Art. 170, § 4 Grondwet 1994

P.15.1156.N 26 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150826.1 AC nr. ...

Artikel 149 van de Grondwet is niet toepasselijk op de beslissingen van de onderzoeksgerechten, die op grond van de Vreemdelingenwet uitspraak doen over de handhaving van een vrijheidsberovende maatregel, aangezien die beslissingen geen vonnissen in de zin van die bepaling zijn (1). (1) Cass. 20 juli 2010, AR P.10.1060.F, AC 2010, nr. 482; zie Cass. 2 oktober 2013, AR P.13.1553.F, AC 2013, nr. 493; Cass. 17 september 2013, AR P.13.1522.N, AC 2013, nr. 458; Cass. 30 november 2010, AR P.10.1735.N, AC 2010, nr. 704.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Onderzoeksgerechten - Vreemdelingen - Maatregel van vrijheidsberoving - Handhaving - Toepassing

- Art. 72 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 149 Grondwet 1994

P.14.1532.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.4 AC nr. ...

De rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstelvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing te laten zodat dit onwettig verklaard advies tussen de partijen en met betrekking tot de door de rechter te beslechten betwisting geen rechtsgevolgen heeft.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Stedenbouw - Herstelvordering - Advies Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Toetsing door de rechter

- Artt. 6.1.6 en 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 Grondwet 1994

S.13.0134.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken moeten onderzoeken of de ministers, door het advies van de Raad van State niet in te winnen, hun bevoegdheid hebben overschreden door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Beoordeling - Bevoegdheid - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De aanhef van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 beroept zich op de hoogdringendheid om het intersectorieel akkoord voor sociale programmatie voor de jaren 1991-1994 uit te voeren en op de beslissing van de ministerraad van 19 juni 1992 om de statuten van de veiligheidsdiensten te harmoniseren, inzonderheid de bepalingen betreffende de toekenning van een toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen; aangezien deze meerdere jaren aan het koninklijk besluit voorafgaan, kunnen die passages uit de aanhef van het koninklijk besluit de bijzondere omstandigheden niet verklaren die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maakten dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, namelijk het inwinnen van het advies van de Raad van State, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - KB 20 juni 1994 - Personeel van de openbare brandweerdiensten - Toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De aanhef van het koninklijk besluit van 3 juin 1999 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten motiveert de hoogdringendheid van die wijziging door de noodzaak om onmiddellijk bepalingen betreffende het statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten te nemen om de veiligheid waarop deze agenten recht hebben in het kader van hun opdrachten te waarborgen en, inzonderheid, om redenen van gelijkheid onverwijld een minimumuurloon vast te stellen; die overwegingen verklaren de bijzondere omstandigheden niet die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maken dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - KB 3 juni 1999 - Gemeentelijke brandweerdiensten - Statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten - Vaststelling van het minimumuurloon - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid - Gevolg

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.14.0023.N 26 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150326.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 158 - Cassatie - Bevoegdheid van het Hof - Arresten Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

De arresten van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die uitspraak doen over de bevoegdheid of onbevoegdheid van deze afdeling kunnen slechts voor het Hof van Cassatie worden aangevochten wanneer hierdoor een geschil van attributie ontstaat tussen de Raad van State en de rechterlijke overheid en het Hof aldus zijn regulerende opdracht in verband met de respectieve bevoegdheid van de rechterlijke orde en de Raad van State heeft te vervullen; het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waarbij deze zich onbevoegd verklaart om een andere reden dan dat het geschil tot de bevoegdheid van de rechterlijke orde behoort, zodat geen geschil van attributie hierdoor ontstaat, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie de concl. van het OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 158 - Cassatie - Bevoegdheid van het Hof - Arresten Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973
- Art. 158 Grondwet 1994

P.15.0091.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.1 AC nr. ...

Het Grondwettelijk Hof is niet bevoegd om toezicht uit te oefenen op de overeenstemming van een wet met artikel 150 Grondwet 1994, dat voor criminele zaken een jury instelt.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Instelling van de jury voor criminele zaken - Toezicht op de overeenstemming van een wet - Grondwettelijk Hof - Bevoegdheid

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.14.1964.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 146 Grondwet kan geen rechtbank of geen met eigenlijke rechtspraak belast orgaan worden ingesteld dan krachtens een wet; de tuchtraden en de tuchtraden van beroep van de advocaten zijn instellingen die op grond van de artikelen 456 en 464 Gerechtelijk Wetboek als taak hebben de inbreuken op de eer van de orde van de advocaten en op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid, en kiesheid, die aan het beroep ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, alsook de inbreuken op de reglementen te bestraffen, onverminderd de bevoegdheid van de rechtbanken indien daartoe grond bestaat en die raden kunnen aan advocaten die dergelijke inbreuken plegen, na afloop van de in het Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven procedure, de tuchtmaatregelen opleggen die dat wetboek bepaalt, zodat die raden met rechtspraak belaste organen zijn ingesteld krachtens de wet.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 146 - Rechterlijke macht - Tuchtraden en tuchtraden van beroep van advocaten - Met rechtspraak belaste organen

---

P.14.1709.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Hoven en rechtbanken - Controle - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Betwistingen met betrekking tot de individuele beslissingen

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Hoven en rechtbanken - Controle - Betwisting met betrekking tot een politiek recht

Aangezien de wet de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen de betwistingen met betrekking tot de individuele beslissingen die genomen worden met toepassing van de Vreemdelingenwet, heeft toevertrouwd, is de rechter niet gehouden om de in artikel 159 Grondwet bepaalde wettigheidscontrole uit te voeren (1). (1) zie concl. OM

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Hoven en rechtbanken - Controle - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Betwistingen met betrekking tot de individuele beslissingen

- Art. 39/1 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 145 en 159 Grondwet 1994

Hoewel artikel 159 Grondwet toepasselijk is op de zelfs niet-verordenende bepalingen van het bestuur en op de administratieve handelingen, zelfs al zijn deze van individuele aard, is dat niet zo wanneer de rechter kennisneemt van een betwisting met betrekking tot een politiek recht waarvan de wetgever de kennisneming aan een ander rechtscollege heeft toegewezen met toepassing van artikel 145 Grondwet (1). (1) zie concl. OM

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Hoven en rechtbanken - Controle - Betwisting met betrekking tot een politiek recht

- Artt. 145 en 159 Grondwet 1994

S.12.0026.N 9 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150309.5 AC nr. ...

De met eigenlijke rechtspraak belaste organen moeten krachtens die bepaling de interne en externe wettigheid onderzoeken van elke administratieve handeling waarop een vordering, eis of verweer is gegrond (1). (1) Cass 10 oktober 2011, AR S.10.0112.F, AC 2010, nr. 535.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoezicht - Bevoegdheid en plicht van het met eigenlijke rechtspraak belaste orgaan

- Art. 159 Grondwet 1994

C.14.0369.N 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.9 AC nr. 132

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

Geschillen over subjectieve rechten behoren in de regel tot de bevoegdheid van de justitiële rechter (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Artt. 144 en 145 Grondwet 1994

P.14.1706.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.4 AC nr. 101

Noch artikel 149 van de Grondwet, noch artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering, noch artikel 6 van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden vereisen dat de rechter, wanneer bij hem geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven aanhangig is gemaakt, de concrete elementen vermeldt die de samenvoeging van aparte zaken omwille van hun samenhang rechtvaardigt.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Strafzaken - Samenhang - Geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven - Samenvoeging van zaken - Beslissing - Motivering

- Artt. 195, 226 en 227 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 149 Grondwet 1994

P.15.0172.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.5 AC nr. 97

De rechter wordt tot bewijs van het tegendeel vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen en de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter zijn nauw met elkaar verbonden zodat bij de beoordeling van de objectieve onpartijdigheid van de rechter de waarborgen van diens individuele onafhankelijkheid in aanmerking kunnen worden genomen (1). (1) Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 151 - Rechterlijke macht - Rechter - Onpartijdigheid - Onafhankelijkheid - Beoordeling van de objectieve onpartijdigheid van de rechter - Criterium

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 151, § 1 Grondwet 1994

C.13.0546.F 8 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150108.3 AC nr. 15

Elk rechtsprekend orgaan heeft de bevoegdheid en de plicht om na te gaan of de beslissingen van de administratie waarvan de toepassing betwist wordt, overeenstemmen met de wet (1). (1) Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0620.F, AC 2012, nr. 511.

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Rechterlijke macht - Opdracht

- Art. 159 Grondwet 1994

GRONDWETTELIJK HOF

C.23.0212.N 30 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250530.1N.5 AC nr. ...

Het Hof mag niet zelf oordelen dat een bepaling van Titel II Grondwet klaarblijkelijk niet is geschonden.

- Prejudiciële vraag - Klaarblijkelijk geen schending van een bepaling van Titel II Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.22.0182.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.6 AC nr. ...

Wanneer de administratieve geldboete gegrond is op een bepaling van een wet, een decreet of een regel bedoeld in artikel 134 Grondwet, die vervolgens werd vernietigd door het Grondwettelijk Hof, staat het absolute gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest de betrokkene toe de in de artikelen 10 tot 18 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bedoelde rechtsmiddelen aan te wenden, met name de administratieve of rechterlijke beroepen tegen de handelingen van de administratieve overheden, overeenkomstig artikel 18, alsook het beroep tot intrekking van een arrest van de Raad van State, bepaald in artikel 17, maar de vernietiging van de bepaling heeft geen weerslag op de wettigheid en de regelmatigheid, en met name het actueel karakter, van het dwangbevel dat werd uitgevaardigd wegens niet-betaling van de geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

- Beroep voor de beslagrechter tegen een dwangbevel voortvloeiend uit een beslissing die een administratieve geldboete oplegt - Beslissing genomen op grond van een door het Grondwettelijk Hof vernietigde norm - Gevolg van de vernietiging voor het dwangbevel - Omvang van de bevoegdheid van de beslagrechter

- Art. 18 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 17 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 9 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1396 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0349.F 6 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250206.1F.3 AC nr. ...

Aangezien de prejudiciële vraag van de eiseres, tot aanwijzing van de discriminatie die zij aanvoert tussen de categorieën van personen die zij tegenover elkaar stelt, uitgaat van de oncontroleerbare veronderstelling dat de Koning, bij het vaststellen van het maximaal bedrag van de vergoeding bepaald in het koninklijk besluit van 5 augustus 1991, zou zijn uitgegaan van een beperkende omschrijving van artikel 8, eerste lid, van de wet van 30 juli 1979, zodat Hij, in strijd met die wetsbepaling, de personen die hun aanwezigheid op de plaats en op het ogenblik van het schadegeval niet aantonen, van de toepassing van die wet uitsluit, dient die vraag niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

- Prejudiciële vraag - Discriminatie tussen verschillende categorieën van personen - Op grond van een oncontroleerbare veronderstelling - Uitwerking

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.24.0918.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.1 AC nr. ...

Op grond van artikel 26, § 2, derde lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie niet gehouden een opgeworpen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer het rechtscollege meent dat het antwoord op de prejudiciële vraag niet onontbeerlijk is om uitspraak te doen; het volstaat dat het rechtscollege zijn oordeel verduidelijkt aan de hand van een of meerdere redenen die de beslissing kunnen dragen; het moet de reden of de redenen daarvoor niet omstandig en genuanceerd onderbouwen.

- Prejudicieel geschil - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Afwijzing van het verzoek - Antwoord is niet onontbeerlijk om uitspraak te doen - Voorwaarde - Motivering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 26, § 2, derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.22.0400.F 22 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat geen cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat is gewezen op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings over de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp van het misdrijf vormen; aan het Grondwettelijk Hof moet dus een prejudiciële vraag worden gesteld over een mogelijke schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet door die bepaling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

- Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

---

C.21.0525.N 4 januari 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240104.1N.6 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie is in beginsel gehouden zelf een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de schending, door de wet, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, wanneer de appelrechters dit hebben geweigerd en de eiser in zijn cassatiemiddel niet alleen de afwijzing van zijn vraag aanvecht maar tevens de beslissing bekritiseert over het geschil zelf dat voor hem de grond oplevert tot het opwerpen van een prejudiciële vraag.

- Prejudiciële vraag - Gehoudenheid van het Hof van Cassatie om een prejudiciële vraag te stellen - Voorwaarden

- Art. 26, §§ 1 en 2, eerste en derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudiciële vraag - Gehoudenheid van het Hof van Cassatie om een prejudiciële vraag te stellen - Voorwaarden

- Art. 26, §§ 1 en 2, eerste en derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.22.1318.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een middel verzoekt om het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, dient de vraag niet te worden gesteld wanneer het antwoord op die vraag geen invloed kan hebben op de wettigheid van het bestreden arrest (1). (1) Zie Cass. 19 december 2017, AR P.17.0385.N, AC 2017, nr. 719.

- Prejudiciële vraag - Verplichting om de vraag te stellen - Cassatiemiddel dat verzoekt om een prejudiciële vraag te stellen - Antwoord op de vraag dat geen invloed heeft op de wettigheid van het bestreden arrest - Gevolg

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.23.1390.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.10 AC nr. ...

De procedure van tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, vermeld in de artikelen 95/3 en volgende Wet Strafuitvoering beoogt de toestand waarin de strafuitvoeringsrechtbank, vóór het einde van de hoofdstraf, een oordeel moet vellen; die procedure houdt geen verband met de ambtshalve jaarlijkse controle van diezelfde rechtbank bepaald in de artikelen 95/21 e.v., die betrekking heeft op de toestand van een opgesloten veroordeelde, welke uitsluitend gegrond is op de beslissing ten gevolge van de terbeschikkingsstelling van de strafuitvoeringsrechtbank; het verschil in bestraffing van de niet-naleving van de termijnen waarin die bepalingen respectievelijk voorzien (2), heeft geen betrekking op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen of partijen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar een onderscheid tussen personen die zich in verschillende juridische toestanden bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zijn; bijgevolg dient er dienaangaande geen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld. (2) In tegenstelling tot de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/21, vierde lid, en 95/23, §1 (cfr. supra) wordt de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/3 en volgende bestraft door de onmogelijkheid om de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank ten uitvoer te leggen (zie Cass 17 september 2013, AR P.13.1504.N, AC 2013, nr. 457, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1581.N, AC 2012, nr. 559, met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN). In dezelfde zin heeft de minister van Justitie in dit opzicht overwogen dat "de strafuitvoeringsrechtbank geen keuze heeft: ze moet haar beslissing nemen vóór de hoofdstraf is afgelopen." (Verslag Commissie voor de Justitie, Parl.St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/4, 13). In dat geval volgt uit de parlementaire voorbereiding immers dat het doel van de maatregel, namelijk de bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke delinquenten, een ononderbroken samenhang tussen de doeltreffende tenuitvoerlegging van de hoofdstraf en de tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling oplegt (zie voormelde concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM). Het gaat dus om verschillende juridische toestanden aangezien de beslissing in dit geval betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van deze maatregel en niet op het toezicht erop in de loop van de tenuitvoerlegging ervan. In dit laatste geval kan de sanctie voor de niet-naleving van de wettelijke termijnen niet erin bestaan dat de rechtbank geen beslissing meer kan nemen (cfr. infra). (MNB)

- Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Tenuitvoerlegging vóór het einde van de hoofdstraf - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Verschillende procedures - Verschil in bestraffing van de niet-naleving van de termijnen - (Geen) prejudicieel geschil

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1454.N 2 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.10 AC nr. ...

Het Hof is er op grond van artikel 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof toe gehouden het Grondwettelijk Hof te bevragen over de vraag of artikel 4 van de wet van 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II), de artikelen 10 en 11 Grondwet en het daarin vervatte gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel schendt, voor zover de bij artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19, zoals verlengd met de koninklijke besluiten van 28 april 2020 en 13 mei 2020, ingevoerde schorsing van de verjaring van de strafvordering algemeen van toepassing is en dus zonder een onderscheid te maken naargelang de strafprocedures wel of geen vertraging hebben opgelopen ingevolge de COVID-19-gezondheidscrisis.

- Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

P.22.1464.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.8 AC nr. ...

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof van 20 oktober 2022 kan worden afgeleid dat de strafrechtelijke immuniteit, zoals bepaald in artikel 462, eerste lid, Strafwetboek, ten goede moet komen aan de dader die informaticabedrog heeft gepleegd in het nadeel van zijn echtgenoot, van een bloedverwant in opgaande lijn, van een bloedverwant in nederdalende lijn of van een aanverwant in dezelfde graad, ook al is dit niet in de wet bepaald en niettegenstaande het voorschrift van artikel 78 Strafwetboek, dat de strafrechter verbiedt andere dan de in de wet bepaalde verschoningsgronden in aanmerking te nemen; de door het Grondwettelijk Hof uitgesproken ongrondwettigheid wordt geacht steeds te hebben bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudiciële vraag - Informaticabedrog - Strafuitsluitingsgrond - Familiale immuniteit - Niet-toepassing van de verschoningsgrond op het informaticabedrog - Vaststelling van ongrondwettigheid - Gevolg

- Artt. 78, 462, eerste lid, en 504quater Strafwetboek

C.22.0243.F 23 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8 AC nr. ...

De rechter dient elke lacune in de wet in te vullen waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld, evenals elke lacune die voortvloeit uit het feit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt wanneer hij deze kan verhelpen in het kader van de bestaande wetsbepalingen om de wet in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Cass. 10 september 2021, AR C.20.0138.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5.

- Vreemdelingen - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Lacune - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.0318.F 8 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is de prejudiciële verwijzing niet verplicht wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan over een vraag met een identiek onderwerp (1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudiciële vraag - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudiciële vraag - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0228.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2 AC nr. ...

Aangezien het Hof vaststelt dat de wetgever, voor het cassatiegeding, de rechtzoekende wiens vervallenverklaring van zijn nationaliteit wordt uitgesproken als gevolg van een burgerlijke rechtspleging die voor het hof van beroep is ingeleid na een strafrechtelijke veroordeling, anders behandelt dan de rechtzoekende wiens nationaliteit vervallen wordt verklaard door een beslissing die tegelijkertijd over de strafvordering uitspraak doet, bestaat er grond om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de grondwettelijkheid van artikel 23, § 6, eerste lid, WBN (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

- Prejudiciële vraag - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Prejudiciële vraag - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.21.0828.N 20 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.22 AC nr. ...

Wanneer het Hof van Cassatie vaststelt dat artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering, in het licht van de artikelen 281, § 2, en 306 van dat wetboek, een onderscheid bevat tussen, eensdeels, partijen voor een hof van assisen, die geen uitgesteld cassatieberoep kunnen instellen tegen het in artikel 278 Wetboek van Strafvordering bedoelde arrest van de preliminaire zitting waarbij de voorzitter van het hof van assisen hun verzoek afwijst om getuigen ter rechtszitting van dat hof te ondervragen of ze te doen ondervragen en, anderdeels, partijen voor een andere vonnisrechter in strafzaken, die wel een, eventueel uitgesteld, cassatieberoep kunnen instellen tegen elke in laatste of in enige aanleg gewezen beslissing waarbij de rechter datzelfde verzoek afwijst, zodat aldus de vraag rijst of dit onderscheid verenigbaar is met het gelijkheidsbeginsel neergelegd in de artikelen 10 en 11 Grondwet, stelt het hierover een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudicieel geschil - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 1, 3°, Bijzondere Wet Arbitragehof - Onderscheid inzake de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van hetzij artikel 278, § 4 Wetboek van Strafvordering hetzij de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudicieel geschil - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 1, 3°, Bijzondere Wet Arbitragehof - Onderscheid inzake de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van hetzij artikel 278, § 4 Wetboek van Strafvordering hetzij de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Wanneer het Hof van Cassatie vaststelt enerzijds dat artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering partijen voor het hof van assisen belet cassatieberoep in te stellen tegen een arrest van de preliminaire rechtszitting van de voorzitter van dat hof dat de lijst bevat van de getuigen die ter rechtszitting van dat hof zullen worden gehoord en anderzijds dat die partijen op grond van artikel 278bis Wetboek van Strafvordering wel cassatieberoep kunnen instellen tegen het arrest van de preliminaire rechtszitting van de voorzitter van het hof van assisen over onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering, daar waar die partijen zich in de beide gevallen in een vergelijkbare situatie kunnen bevinden omdat betwistingen die het voorwerp uitmaken van zowel het ene als het andere arrest verband kunnen houden met de uitoefening van hun recht van verdediging. zodat aldus de vraag rijst of dit onderscheid verenigbaar is met het gelijkheidsbeginsel neergelegd in de artikelen 10 en 11 Grondwet, stelt het hierover een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudicieel geschil - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Onderscheid inzake de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van hetzij artikel 278, § 4 Wetboek van Strafvordering hetzij de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Vergelijkbare situaties - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudicieel geschil - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Onderscheid inzake de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van hetzij artikel 278, § 4 Wetboek van Strafvordering hetzij de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Vergelijkbare situaties - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.22.0640.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.8 AC nr. ...

Uit artikel 435, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1) volgt dat wanneer het Hof, met toepassing van artikel 434 van dit wetboek, een arrest heeft vernietigd met verwijzing, enkel in zoverre het uitspraak doet over de op te leggen straf en de betaling van de bijdrage aan het Bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, terwijl de cassatieberoepen voor het overige worden verworpen, het arrest van het gerecht op verwijzing dat zichzelf verbiedt opnieuw uitspraak te doen over de schuld in overeenstemming is met het arrest van het Hof en het middel dat kritiek uitoefent op die beslissing niet-ontvankelijk is (2); aangezien het middel niet-ontvankelijk is wegens een reden die eigen is aan de procedure voor het Hof, hoeven de in dit verband voorgestelde prejudiciële vragen niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld (3). (1) Lid ingevoegd door art. 161 van de wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie; de verantwoording van amendement nr. 28 (DOC 54 2259/003, p. 37) is erg summier. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 625. (3) Cass. 6 juni 2005, AR S.04.0181.F, AC 2005, nr. 322.

- Cassatie met verwijzing beperkt tot de straf - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het gerecht op verwijzing - Cassatieberoep - Middel dat kritiek uitoefent op de beslissing van het gerecht op verwijzing dat zichzelf verbiedt opnieuw uitspraak te doen over de schuld - (Geen) prejudiciële vraag

- Artt. 434, eerste lid, en 435, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0060.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein kan de overtreder, wanneer geen strafrechtelijke sanctie maar een administratieve geldboete wordt opgelegd, beroep instellen bij de correctionele rechtbank; wanneer de correctionele rechtbank het beroep verwerpt en de administratieve geldboete bevestigt, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit waarvoor de opschorting van de uitspraak van de veroordeling kan worden toegekend (1) en behoudt die geldboete haar oorspronkelijke karakter, zonder een straf te vormen in de zin van het interne recht; de wet houdt derhalve geen verschillende behandeling in van de twee categorieën van beklaagden die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en op wie verschillende regels van toepassing zijn en wat dat betreft dient er geen vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof (2). (1) Artikel 9, § 5, tweede lid, en § 7, zesde lid, van het Decreet van het Waals Gewest van 19 maart 2009 laat de sanctionerend ambtenaar en de correctionele rechtbank waarbij het beroep tegen de beslissing aanhangig is gemaakt toe "de overtreder maatregelen tot uitstel van de uitvoering toe te staan"; het decreet kent hun echter niet de bevoegdheid toe om de opschorting van de uitspraak van de opgelegde geldboete te verlenen. (2) Zie a pari GwH 16 juni 2004, nr. 105/2004 met betrekking tot de wet betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten.

- Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - (Geen) mogelijkheid om de opschorting van de uitspraak te verlenen - (Geen) prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

F.20.0031.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.11 AC nr. ...

Het Hof stelt de volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: "Schendt artikel 90, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 10 april 1992 en bekrachtigd bij wet van 12 juni 1992, het grondwettelijk legaliteitsbeginsel en/of gelijkheidsbeginsel vervat in de artikelen 170 en 172 van de Grondwet in zoverre het buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid verkregen winst of baten belastbaar stelt, tenzij de winst of baten voortkomen uit normale verrichtingen van beheer van een privévermogen bestaande uit onroerende goederen, portefeuillewaarden en roerende voorwerpen?" (1). (1) Zie concl. OM.

- Aanleiding tot het stellen van een prejudiciële vraag - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Aanleiding tot het stellen van een prejudiciële vraag - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.21.0390.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.2 AC nr. ...

De appelrechter die vaststelt dat de strijdigheid van een wet met artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM wordt aangevoerd en hierover geen prejudiciële vraag stelt aan het Grondwettelijk Hof, zonder na te gaan of titel II Grondwet een met artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM analoge of gedeeltelijk analoge bepaling bevat en zonder na te gaan of een in voormeld artikel 26, § 4, tweede lid, bepaalde uitzondering op de verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag voorhanden is, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht.

- Aangevoerde strijdigheid van een wet met artikel 1 EAP EVRM - Taak van de rechter - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 4, eerste en tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0034.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.3 AC nr. ...

Aangezien artikel 621 Wetboek van Strafvordering enkel straffen vermeldt die niet kunnen worden uitgewist, staat dat het herstel in eer en rechten niet toe van personen tegen wie een beschermingsmaatregel is genomen met toepassing van de Interneringswet of de Wet Bescherming Maatschappij; het aldus tussen de veroordeelden en de geïnterneerden ingevoerde verschil in behandeling verantwoordt de verwijzing van de zaak naar het Grondwettelijk Hof, zodat het uitspraak kan doen over de hierna omschreven prejudiciële vraag: "Schendt artikel 621 Wetboek van Strafvordering de artikelen 10, 11 of 12 Grondwet, in zoverre dat artikel het herstel in eer en rechten uitsluit van personen tegen wie een beslissing tot internering of betreffende de internering is genomen met toepassing van de Interneringswet of van de Wet Bescherming Maatschappij?" (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 220.

- Prejudiciële vraag - Herstel in eer en rechten - Interneringsmaatregel - Geen mogelijkheid tot herstel in eer en rechten - Verschil in behandeling tussen de veroordeelden en de geïnterneerden

- Art. 621 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 10, 11 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Prejudiciële vraag - Herstel in eer en rechten - Interneringsmaatregel - Geen mogelijkheid tot herstel in eer en rechten - Verschil in behandeling tussen de veroordeelden en de geïnterneerden

- Art. 621 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 10, 11 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1510.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.1 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de omzettingswet van 25 april 2014 van het Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juni 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie blijkt dat de Belgische rechter voor wat betreft de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek zijn beoordelingsvrijheid behoudt om de straf te bepalen die hij gepast en gerechtvaardigd acht in het licht van de desbetreffende omstandigheden, waardoor de wetgever wilde vermijden dat het systematisch in aanmerking nemen van eerdere buitenlandse veroordelingen tot absurde resultaten zou leiden; met de arresten nr. 6/2020 en nr. 8/2020 van 16 januari 2020 oordeelt het Grondwettelijk Hof met verwijzing naar artikel 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ dat het recht van de Europese Unie niet vereist dat de in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bepaalde regels inzake straftoemeting onverkort van toepassing zijn op personen die in een andere lidstaat van de Europese Unie zijn veroordeeld, maar wel dat die veroordelingen op een andere wijze in aanmerking worden genomen, zodat hieruit volgt dat artikel 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ zo moet worden uitgelegd dat de Belgische rechter wel degelijk rekening moet houden met een strafrechtelijke veroordeling uit een andere EU-lidstaat, maar niet onder dezelfde voorwaarden als een veroordeling uitgesproken door een Belgisch strafgerecht en dus zonder verplicht te zijn er dezelfde rechtsgevolgen aan te verbinden en het artikel 99bis, Strafwetboek daarmee in overeenstemming is (1). (1) Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, BS 14 mei 2014; Grondwettelijk Hof, arresten nr. 6/2020 en nr. 8/2020 van 16 januari 2020; J. DE SMEDT en F. VERBRUGGEN, "Grondwettelijk Hof keurt Europese own-goal van wetgever ten onrechte goed (artikelen 99bis en 65, lid 2 Sw.)", NJW 2020, afl 421, 350-352; S BERNEMAN, "(Totale of gedeeltelijke opslorping) in Europees verband: never ending story van een moeizame Europese integratie", T. Strafr. 2020/6, 415-421.

- Prejudiciële vraag - Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juni 2008 - Omzettingswet van 25 april 2014 - Artikelen 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek - Wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie - Samenloop - Gescheiden berechting - Draagwijdte

- Artt. 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek

- Art. 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008

- Titel 8 Wet 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie

- Prejudiciële vraag - Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juni 2008 - Omzettingswet van 25 april 2014 - Artikelen 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek - Wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie - Samenloop - Gescheiden berechting - Draagwijdte

- Artt. 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek
- Art. 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008
- Titel 8 Wet 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie

C.17.0709.N 9 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220509.3N.5 AC nr. ...

Er wordt aangevoerd dat artikel 348-11 Burgerlijk Wetboek de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het een onderscheid maakt tussen het geval waarin een ouder weigert toe te stemmen in de adoptie van het kind, in welk geval de rechter het belang van het kind niet mag beoordelen, en het geval waarin een andere persoon die wettelijk verplicht is zijn toestemming te geven, weigert toe te stemmen in de adoptie van het kind, in welk geval de rechter wel rekening dient te houden met het belang van het kind; er is grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: "Schendt artikel 348-11 van het Burgerlijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 8 van de wet van 20 februari 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek betreffende de adoptie, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het een onderscheid maakt tussen het geval waarin een ouder weigert toe te stemmen in de adoptie van het kind, in welk geval de adoptierechter in de regel het belang van het kind niet mag beoordelen, en het geval waarin een andere persoon die wettelijk verplicht is zijn toestemming te geven, weigert toe te stemmen in de adoptie van het kind, in welk geval de adoptierechter wel rekening dient te houden met het belang van het kind?"

- Prejudiciële vraag - Adoptie - Weigering - Intrekking toestemming - Ouder - Ander persoon - Onverantwoord karakter - Onderscheid - Belang van het kind - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

- Prejudiciële vraag - Adoptie - Weigering - Intrekking toestemming - Ouder - Ander persoon - Onverantwoord karakter - Onderscheid - Belang van het kind - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

Er wordt aangevoerd dat artikel 348-11 Burgerlijk Wetboek de artikelen 22 en 22bis Grondwet schendt in zoverre die wetsbepaling de adoptierechter slechts toelaat geen rekening te houden met de weigering van de moeder van het kind om in de adoptie toe te stemmen in het geval waarin zij zich niet meer om haar kind heeft bekommerd of wanneer zij de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar heeft gebracht, en het de adoptierechter aldus niet mogelijk maakt, in het geval dat het kind een week na zijn geboorte werd geplaatst bij de persoon van wie het verzoek tot adoptie uitgaat en het sindsdien gedurende meer dan 18 maanden in diens gezin is opgegroeid, de weigering van de moeder om in de adoptie toe te stemmen te weren, omdat het in die omstandigheden niet in het belang van het kind is het te onttrekken aan de stabiele omgeving waarin het opgroeit; er is grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: "Schendt artikel 348-11 van het Burgerlijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 8 van de wet van 20 februari 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek betreffende de adoptie, de artikelen 22 en 22bis van de Grondwet, in zoverre het de adoptierechter slechts toelaat, behalve in de in het tweede lid bepaalde gevallen, geen rekening te houden met de weigering van de moeder van het kind om in de adoptie toe te stemmen in het geval waarin zij zich niet meer om haar kind heeft bekommerd of wanneer zij de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar heeft gebracht, en het de adoptierechter aldus niet mogelijk maakt, in het geval dat het kind kort na zijn geboorte werd geplaatst bij de persoon van wie het verzoek tot adoptie uitgaat en het sindsdien gedurende lange tijd in diens gezin is opgegroeid, de weigering van de moeder om in de adoptie toe te stemmen te weren, omdat het in die omstandigheden niet in het belang van het kind zou zijn het te onttrekken aan de omgeving waarin het opgroeit?"(1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudiciële vraag - Adoptie - Weigering - Intrekking toestemming - Ouder - Onverantwoord karakter - Omstandigheden - Onderscheid - Belang van het kind - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

- Prejudiciële vraag - Adoptie - Weigering - Intrekking toestemming - Ouder - Onverantwoord karakter - Omstandigheden - Onderscheid - Belang van het kind - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

C.21.0483.N 5 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220505.1N.3 AC nr. ...

De intrekking voorzien door artikel 16, § 1, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof strekt ertoe de legaliteit van een in kracht van gewijsde gegane beslissing van een burgerlijk gerecht te herstellen wanneer de vernietiging van een wetsbepaling door het Grondwettelijk Hof er de juridische grondslag aan ontneemt; hieruit volgt dat de beslissing niet enkel kan worden ingetrokken wanneer de beslissing toepassing heeft gemaakt van de vernietigde norm maar ook wanneer deze steunt op een andere wetsbepaling waarvan de toepassing wordt gedetermineerd door de vernietigde norm (1). (1) Zie Cass. 10 mei 2004, AR S.02.0078.F, AC 2004, nr. 247 en Cass. 26 februari 2001, AR S.99.0205.F, AC 2001, nr. 114.

- Arrest - Ongrondwettige wet - Vernietiging - Gevolgen - Intrekking van een in kracht van gewijsde gegane beslissing van een burgerlijk gerecht - Voorwaarden - Wegvallen juridische grondslag

- Art. 16, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Arrest - Ongrondwettige wet - Vernietiging - Gevolgen - Intrekking van een in kracht van gewijsde gegane beslissing van een burgerlijk gerecht - Voorwaarden - Wegvallen juridische grondslag

- Art. 16, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.20.0198.F 29 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Prejudiciële vraag - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudiciële vraag - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.1022.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3 AC nr. ...

Een prejudiciële vraag die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan het middel wordt verworpen, hoeft niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

- Voorgestelde prejudiciële vraag die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan het middel wordt verworpen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.1688.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.10 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet maakt geen deel uit van de door artikel 26, § 1, 3°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bedoelde bepalingen die de grenzen van het aan dat gerecht voorbehouden grondwettigheidstoezicht afbakenen.

- Grenzen van het grondwettigheidstoezicht - (Geen) Artikel 149 Grondwet

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1141.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.3 AC nr. ...

Op grond van artikel 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie niet gehouden een opgeworpen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer de wet een artikel van titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet schendt en het volstaat dat het rechtscollege zijn oordeel verduidelijkt aan de hand van een of meerdere redenen die de beslissing kunnen dragen zonder dat het de reden of de redenen daarvoor omstandig en genuanceerd moet onderbouwen; dit is het geval wanneer de redenen van het bestreden arrest de beslissing kunnen dragen dat het verschil in motiveringsplicht tussen de artikelen 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering het gelijkheidsbeginsel klaarblijkelijk niet miskent en het feit dat de wetgever nadien heeft geoordeeld dat de door de beide artikelen vereiste motiveringsplicht tekstueel diende te worden gelijkgeschakeld op grond van een onderlinge afweging van de privacygevoeligheid van de respectieve ermee beoogde maatregelen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) De feiten dateren van vóór de wet van 29 mei 2016 betreffende het verzamelen en het bewaren van de gegevens in de sector van de elektronische communicatie, BS 18 juli 2016.

- Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26, § 2, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2° - Vraag gericht aan een rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie - Verplichting tot het stellen van de vraag - Weigering - Motivering - Draagwijdte

- Artt. 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

S.15.0079.F 29 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211129.3F.72 AC nr. ...

Het Hof is verplicht om aan het Grondwettelijk Hof de vraag stellen over de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door artikel 4, 3°, van de wet van 20 december 2002, in zoverre het de toepassing uitsluit van de beschermingsprocedures ten aanzien van elke preventieadviseur die ontslagen wordt in het kader van een collectief ontslag, ongeacht of de werkgever al dan niet verplicht is om na het collectief ontslag binnen zijn personeel over een preventieadviseur te beschikken, al naargelang hij op dat tijdstip ten minste twintig of, integendeel, minder dan twintig werknemers in dienst heeft.

- Prejudiciële vraag - Ondernemingsraad en veiligheidscomité - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Verplichting om binnen het personeel over een preventieadviseur te beschikken

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudiciële vraag - Ondernemingsraad en veiligheidscomité - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Verplichting om binnen het personeel over een preventieadviseur te beschikken

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Het Hof is verplicht om aan het Grondwettelijk Hof de vraag stellen over de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door artikel 4, 3°, van de wet van 20 december 2002 in zoverre het, ten aanzien van de preventieadviseur die ontslagen is in het kader van een collectief ontslag, waarop de procedures van toepassing zijn die zijn vastgesteld krachtens hoofdstuk VII van de wet van 13 februari 1998 houdende bepalingen tot bevordering van de tewerkstelling, de toepassing uitsluit van de door de wet van 20 december 2002 voorgeschreven procedures op de preventieadviseur van wie het individueel ontslag wordt overwogen.

- Prejudiciële vraag - Ondernemingsraad en veiligheidscomité - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Individueel ontslag - Beschermingsprocedure - Collectief ontslag - Ontstentenis van beschermingsprocedure - Discriminatie

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudiciële vraag - Ondernemingsraad en veiligheidscomité - Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Individueel ontslag - Beschermingsprocedure - Collectief ontslag - Ontstentenis van beschermingsprocedure - Discriminatie

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.20.0432.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.13 AC nr. ...

De rechtstoestand van een persoon die door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg de dood van een ander veroorzaakt valt niet te vergelijken met de rechtstoestand van een persoon die door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg slechts slagen of verwondingen veroorzaakt; bijgevolg is er geen grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Gelijkheidsbeginsel - Onopzettelijke doding en onopzettelijke slagen en verwondingen - Verschil in rechtstoestand - Geen grond tot stellen van prejudiciële vraag

- Gelijkheidsbeginsel - Onopzettelijke doding en onopzettelijke slagen en verwondingen - Verschil in rechtstoestand - Geen grond tot stellen van prejudiciële vraag

Er is grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof, aangaande de eventuele schending door artikel 419 Strafwetboek van artikelen 10 en 11 G.W., doordat hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding slechts kan worden veroordeeld tot een maximumgevangenisstraf van twee jaar (artikel 419, eerste lid) en hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding in het kader van een verkeersongeval tot meer dan het dubbele, namelijk vijf jaar (artikel 419, tweede lid), terwijl de fout van beide personen eenzelfde onopzettelijk karakter heeft en aanleiding geeft tot eenzelfde gevolg, namelijk een overlijden, waarbij de tweede categorie bovendien een straf kan oplopen waardoor de strafuitvoering wordt beoordeeld door de strafuitvoeringsrechtbank terwijl dat niet het geval is voor de eerste categorie, en dat de omstandigheid dat het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid kadert in een verkeersongeval geen redelijke verantwoording biedt voor dit onderscheidt in bestraffing.

- Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing onopzettelijke doding - Verantwoording voor verschil

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing onopzettelijke doding - Verantwoording voor verschil

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Artikel 26, § 1, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof kent aan dit Hof evenwel niet de bevoegdheid toe om een hiërarchie van de grondwettelijke bepalingen te bepalen teneinde de bestaanbaarheid van de ene bepaling ten aanzien van de andere te toetsen.

- Hiërarchie van de grondwettelijke bepalingen teneinde de bestaanbaarheid van de ene bepaling ten aanzien van de andere te toetsen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.24 AC nr. ...

Het middel dat het door het Grondwettelijk Hof in een arrest ingenomen standpunt bekritiseert en dus niet het bestreden arrest is niet ontvankelijk, zodat de prejudiciële vraag bij toepassing van artikel 26, § 2, tweede lid, 1°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet dient te worden gesteld (1). (1) GwH 7 november 1996, nr. 60/96; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, die Keure 2020, pp. 135-140, nrs. 10-18; J. DE CODT, "De vervolging van magistraten", in X. DE RIEMAECKER en R. VAN RANSBEEK (eds), Statuut en deontologie van de magistraat, Brugge, die Keure, 2020, nr. 15; R. VERSTRAETEN, "Voorrecht van rechtsmacht", in L. DUPONT en B. SPRIET (eds.), Strafrecht voor rechtspractici, IV, Acco, 1991, 115; G. BELTJENS, "Article 479", Encyclopédie du droit criminel belge, II, 1903, nr. 28.

- Prejudicieel geschil - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 2, tweede lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Voorrecht van rechtsmacht - Afwezigheid van dubbele aanleg - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Cassatiemiddel dat het arrest van het Grondwettelijk Hof aanvecht - Draagwijdte

- Art. 26, § 2, tweede lid, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudicieel geschil - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 2, tweede lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Voorrecht van rechtsmacht - Afwezigheid van dubbele aanleg - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Cassatiemiddel dat het arrest van het Grondwettelijk Hof aanvecht - Draagwijdte

- Art. 26, § 2, tweede lid, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0713.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Wanneer de vraag die de eiser het Hof van Cassatie voorstelt om aan het Grondwettelijk Hof te stellen uitgaat van een vermeend gebrek aan coherentie en realiteitszin van de wet, moet die vraag, die niet prejudicieel is, niet worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

- Prejudiciële vraag - Begrip - Gebrek aan coherentie en realiteitszin van de wet

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0446.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3 AC nr. ...

Onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest dat uitspraak doet over de betwisting waarbij wordt aangevoerd dat een rechter de bevoegdheden van een andere rechter heeft miskend, terwijl dergelijk cassatieberoep niet kan worden ingesteld tegen het arrest dat uitspraak doet over een exceptie van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, afgeleid uit het territorialiteitsbeginsel van het interne strafrecht; dit onderscheid betreft noch personen die verschillend worden behandeld terwijl zij zich in een zelfde of soortgelijke rechtspositie bevinden noch personen die op dezelfde wijze worden behandeld terwijl zij in een verschillende rechtspositie verkeren, maar op personen wier rechtsmiddel anders worden behandeld omdat het een verschillend onderwerp heeft (1); de vraag betreffende dat verschil in behandeling dat geen verband houdt met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, is geen prejudiciële vraag in de zin van artikel 26, § 1, 3°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof en dient bijgevolg niet te worden gesteld. (1) "Het Hof is niet gehouden een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof wanneer deze vraag betrekking heeft op categorieën van personen die zich niet in dezelfde juridische toestand bevinden" (Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC. 2010, nr. 134, met concl. van advocaat-genaraal DUINSLAEGER). Wat dat betreft "houdt het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedureregels een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen". (AGwH 21 september 2017, nr. 148/2017, § B.75.1).

- Cassatieberoep - Strafzaken - Voorbarig cassatieberoep - Exceptie - Bevoegdheidsbetwisting - Begrip - Geschil over nationale rechtsmacht - Verschil in behandeling met de bevoegdheidsbetwisting van de Belgische rechtscolleges - Verzoek om een prejudiciële vraag te stellen - Relevantie

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0368.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.11 AC nr. ...

Noch de vonnisrechter noch het Hof dient een prejudiciële vraag te stellen die steunt op een loutere hypothese, namelijk dat de eiser nadeel zou ondervinden van het feit dat een andere bestuurder een bezwarende alcoholblaastest zou afleggen in een alcoholslot waarmee een voertuig zou zijn uitgerust waarmee ook de eiser zou rijden.

- Prejudiciële vraag - Hypothese - Verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag

- Prejudiciële vraag - Hypothese - Verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag

P.20.1273.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.8 AC nr. ...

Uit de arresten nr. 28/2009 van 18 februari 2009 en nr. 66/2009 van 2 april 2009 van het Grondwettelijk Hof volgt dat een burgerlijke partij die de strafvordering niet op gang heeft gebracht en die een rechtsvordering instelt tegen een vrijwillig tussenkomende partij, zich niet in een vergelijkbare situatie bevindt als een partij in een burgerlijke procedure, die deze procedure niet heeft gestart en een tussenvordering instelt tegen een vrijwillig tussenkomende partij alsmede dat een burgerlijke partij die de strafvordering niet op gang heeft gebracht en wier rechtsvordering ingesteld tegen een vrijwillig tussenkomende partij wordt toegekend, zich niet in een vergelijkbare situatie bevindt als een vrijwillig tussenkomende partij ten aanzien van wie een door de burgerlijke partij ingestelde rechtsvordering wordt afgewezen (1). (1) GwH 18 februari 2009, nr. 28/2009, GwH 2 april 2009, nr. 66/2009, www.const-court.be.

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partij die de strafvordering niet op gang heeft gebracht - Rechtsvordering tegen vrijwillig tussenkomende partij - Burgerlijke procedure - Partij die de burgerlijke procedure niet heeft opgestart - Tussenvordering - Rechtsplegingsvergoeding

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

De in artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering aan de rechter in hoger beroep opgelegde verplichting om, wanneer hij ambtshalve een grief opwerpt bij toepassing van het tweede lid van die bepaling, de partijen te verzoeken om zich hierover uit te spreken, strekt ertoe het recht van verdediging te vrijwaren van de partijen in hoger beroep aangezien deze niet kunnen voorzien welke grieven in voorkomend geval ambtshalve zullen worden opgeworpen door de rechter in hoger beroep; de situatie van een partij in hoger beroep die wordt geconfronteerd met een bij toepassing van artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering door de rechter in hoger beroep ambtshalve opgeworpen grief, valt niet te vergelijken met de situatie van een partij die bij een hoger beroep tegen een vonnis alvorens recht te doen ervan op de hoogte is dat, wanneer de rechter in hoger beroep het beroepen vonnis tenietdoet of wijzigt, de grond van de zaak zal worden beoordeeld in hoger beroep, zodat hij hierover verweer kan voeren, zodat de prejudiciële vraag die betrekking heeft op niet-vergelijkbare rechtstoestanden niet dient te worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudicieel geschil - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Niet-vergelijkbare rechtstoestanden

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0625.F 2 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.9 AC nr. ...

Wanneer de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep voortvloeit uit een reden die geen verband houdt met het middel en met de door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag, behoeven deze geen antwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 480.

- Prejudiciële vraag - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Prejudiciële vraag die geen verband houdt met de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

P.20.0543.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2F.10 AC nr. ...

De rechter die een leemte in de wet invult welke voortvloeit uit een vastgestelde ongrondwettigheid, mag geen andere grondwettelijke, verdragsrechtelijke of wettelijke bepalingen schenden; daarnaast is vereist dat de rechter, wanneer hij die leemte poogt in te vullen, niet voor keuzes komt te staan die alleen de wetgever mag maken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

- Vaststelling van ongrondwettigheid - Leemte in de wetgeving - Bevoegdheid van de rechter - Invulling van de leemte

- Vaststelling van ongrondwettigheid - Leemte in de wetgeving - Bevoegdheid van de rechter - Invulling van de leemte

C.17.0500.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.2 AC nr. ...

Nu het Grondwettelijk Hof in antwoord op de door het Hof van Cassatie gestelde prejudiciële vraag geen schending weerhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet door artikel 1385undecies Gerechtelijk wetboek dat voorziet in een vervaltermijn van drie maanden die niet vatbaar is voor verlenging wegens afstand, faalt het cassatiemiddel dat dergelijke schending aanvoert naar recht (1). (1) Zie Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0500.N, arrest niet gepubliceerd; GwH, 7 november 2019, arrest nr.168/2019.

- Prejudiciële vraag - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Geen schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Prejudiciële vraag - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Geen schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

C.19.0066.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.11 AC nr. ...

Het Grondwettelijk Hof is niet bevoegd om uitspraak te doen over een prejudiciële vraag omtrent de schending door een wet van een wet.

- Prejudiciële vraag - Schending van een wet door een wet - Bevoegdheid

- Art. 26, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.20.0146.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.3 AC nr. ...

Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering (1) vertrouwt de beoordeling van de in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde middelen, die de partijen aan de feitenrechter kunnen voorleggen, toe aan de voorzitter van het hof en niet meer aan het hof (2) zelf, terwijl voor de gemeenrechtelijke gerechten de rechtbank en niet de voorzitter over die middelen uitspraak doet; dat onderscheid wordt niet gemaakt tussen beschuldigden die zich in dezelfde toestand bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar tussen justitiabelen die zich in verschillende juridische toestanden bevinden die zonder onderscheid gelden voor alle personen die tot de betrokken categorieën behoren; er bestaat dus geen grond om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof (3). (1) Ingevoegd door art. 46 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, en tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie en van het Sociaal Strafwetboek, BS 24 mei 2019, in werking getreden op 3 juni 2019. (2) In de zin van art. 216octies Wetboek van Strafvordering, namelijk "de voorzitter en de twee assessoren". (3) Voor andere toepassingen van dit beginsel, zie Cass. 5 juni 2019, AR P.19.0346.F, AC 2019, nr. 351, met noot M.N.B. (betreffende de veralgemeende correctionaliseerbaarheid van de misdaden) ; Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546 (wat betreft art. 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering "Antigoon"); Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van advocaat-generaal Duinslaeger (betreffende de mogelijkheid van een onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet overeenkomstig art. 235ter Wetboek van Strafvordering, maar niet tegen een arrest dat uitspraak doet overeenkomstig art. 235quater van datzelfde wetboek).

- Prejudiciële vraag - Verplichting - Grenzen - Personen in een verschillende rechtstoestand - Middelen bedoeld in

artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Hof van assisen en gemeenrechtelijke gerechten

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

- Prejudiciële vraag - Verplichting - Grenzen - Personen in een verschillende rechtstoestand - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Hof van assisen en gemeenrechtelijke gerechten

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

Een vraag is geen prejudiciële vraag in de zin van artikel 26 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof en dient dus niet aan dat hof te worden gesteld wanneer de aangevoerde discriminatie niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van de wijziging of de opheffing van die wet, en met name wanneer de daarin geuite kritiek niet berust op de in de prejudiciële vraag vermelde wettelijke bepalingen maar op de in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek vastgelegde regel inzake de onmiddellijke toepassing van de procedurewetten op de hangende rechtsgedingen (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2019, AR P.19.0346.F, AC 2019, nr. 351 (betreffende een voorgestelde prejudiciële vraag die voortvloeit uit de werking in de tijd van de gevolgen van een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof).

- Prejudiciële vraag - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

- Prejudiciële vraag - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0466.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een prejudiciële vraag niet wordt aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een exceptie, hoeft de rechter niet op het verzoek tot het stellen van die vraag te antwoorden (1). (1) Jaarverslag van het Hof van Cassatie 1999, Brussel, uitg. Belgisch Staatsblad, 2000, p. 105.

- Prejudiciële vraag - Vraag niet aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een exceptie - Verplichting om te antwoorden op het verzoek tot het stellen van de vraag

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.16.0374.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.9 AC nr. ...

Nu het Grondwettelijk Hof in antwoord op de door het Hof van Cassatie gestelde prejudiciële vraag geen schending weerhoudt van artikel 16 Grondwet en artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM in samenhang met het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel, door het forfaitair karakter van de berekening van de planschadevergoeding zoals bepaald in artikel 35 van het decreet van het Vlaams Parlement van 22 oktober 1996 betreffende de ruimtelijke ordening, faalt het cassatiemiddel dat dergelijke schending aanvoert naar recht (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2018, AR C.16.0374.N, AC 2018, nr. 5.

- Prejudiciële vraag - Beperkend karakter van de forfaitaire planschadevergoedingsregeling - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

- Prejudiciële vraag - Beperkend karakter van de forfaitaire planschadevergoedingsregeling - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

C.18.0146.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.9 AC nr. ...

De omstandigheid dat een bestuurshandeling na het verstrijken van de termijn van zes maanden waarvan sprake in artikel 18 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet meer voor nietigverklaring vatbaar is, verhindert in de regel niet dat de hoven en rechtbanken deze op grond van artikel 159 Grondwet buiten toepassing kunnen laten (1). (1) Zie concl. OM.

- Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 18 - Niet meer voor vernietiging vatbare bestuurshandeling - Artikel 159, Grondwet 1994 - Toepassing

- Art. 18 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0005.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.4 AC nr. ...

Uit de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof volgt dat het beginsel van de economische en monetaire unie een bevoegdheidsverdelende regel uitmaakt in de zin van artikel 26,§1, 1°, bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, waarvan uitsluitend het Grondwettelijk Hof de schending door een decreet mag toetsen (1). (1) Zie concl. OM.

- Economische en monetaire unie - Bevoegdheidsverdelende regel - Schending

- Art. 26, § 1, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.18.0715.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. 584

Aangezien de beklaagde, in geval van hoger beroep ingesteld door het openbaar ministerie of de burgerlijke partij, niet over een bijkomende termijn beschikt om hoger beroep in te stellen, terwijl een dergelijke termijn van tien dagen openstaat voor het openbaar ministerie en, in voorkomend geval, voor de burgerlijke partij, in geval van hoger beroep ingesteld door de beklaagde, en terwijl elk van die partijen de saisine van de appelrechters kan beperken, moet aan het Grondwettelijk Hof dienaangaande een prejudiciële vraag worden gesteld (1). (1) Zie wat dat betreft de gedeeltelijk andersluidende concl. OM "in hoofdzaak", in Pas. 2018, nr. 584.

- Prejudiciële vraag - Daaropvolgende bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen voor het openbaar ministerie en de burgerlijke partij

- Art. 203, § 1, tweede lid, en § 2 Wetboek van Strafvordering

- Prejudiciële vraag - Daaropvolgende bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen voor het openbaar ministerie en de burgerlijke partij

- Art. 203, § 1, tweede lid, en § 2 Wetboek van Strafvordering

P.19.0763.F 7 augustus 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190807.1 AC nr. ...

Uit arrest nr. 37/2009 van 4 maart 2009 van het Grondwettelijk Hof volgt dat artikel 96 Wet Strafuitvoering de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de veroordeelde die niet is verschenen niet toestaat verzet aan te tekenen tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank met betrekking tot de herroeping van een uitvoeringsmodaliteit van zijn straf (1). (1) Cass. 26 januari 2011, AR P.11.0035.F, AC 2011, nr. 77, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2011, nr. 77; Cass. 23 september 2009, AR P.09.1359.F, AC 2009, nr. 522, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2009, nr. 522.

- Vernietiging van een strafwet - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis tot herroeping van een uitvoeringsmodaliteit van de straf - Rechtbank die bij verstek uitspraak heeft gedaan - Beslissing vatbaar voor verzet

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

Het onderscheid dat hierin bestaat dat, indien de regeling van de rechtspleging had plaatsgevonden vóór 12 januari 2018, de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank had kunnen worden verwezen uit hoofde van een door de wet van 5 februari 2016 gecorrectionaliseerde misdaad, wordt niet gemaakt tussen inverdenkinggestelden die zich in dezelfde toestand bevinden, maar tussen inverdenkinggestelden die zich in verschillende juridische toestanden bevinden die zonder onderscheid gelden voor alle personen die tot de betrokken categorieën behoren; dat onderscheid vloeit niet voort uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof, dat beslist heeft om die gevolgen gedurende een welbepaalde periode te handhaven (1). (1) Zie de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "pot-pourri II"-wet, gedeeltelijk vernietigd door AGwH 21 december 2017, nr. 148/2018, en 9 maart 2018, nr. 28/2018 (uitleggingsarrest) De eiser betoogde dat, indien het verwijzingsarrest was gewezen vóór de bekendmaking van arrest nr. 148/2018 van het Grondwettelijk Hof, hij eerder zou zijn verwezen naar de correctionele rechtbank dan naar het hof van assisen en dat hem in dat geval slechts een vrijheidsstraf van maximum dertig jaar zou zijn opgelegd, terwijl hij nu door het hof van assisen was veroordeeld tot levenslange opsluiting. Hij liet echter na te vermelden dat, zelfs onder vigeur van de vernietigde bepalingen, de correctionalisering van een misdaad door een onderzoeksgerecht enkel mogelijk was als voornoemd gerecht verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond in aanmerking had genomen. Het OM leidde hieruit af dat de aangevoerde discriminatie niet bestond. (M.N.B.).

- Prejudiciële vraag - Veralgemeende correctionaliseerbaarheid van misdaden - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving, gedurende een welbepaalde periode, van de gevolgen van de vernietigde bepalingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van het vernietigingsarrest

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0367.N 17 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190517.2 AC nr. ...

Wanneer de vraag rijst voor het Hof van Cassatie of artikel 918 Burgerlijk Wetboek in de versie voor de wijziging ervan door artikel 52 van de Wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen terzake, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt indien het aldus wordt geïnterpreteerd dat een vervreemding met voorbehoud van een recht van bewoning niet onder de toepassing van deze bepaling valt, terwijl een vervreemding met voorbehoud van vruchtgebruik en een vervreemding met afstand van het kapitaal er wel onder valt, stelt het Hof die vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudicieel geschil - Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Toerekening - Vervreemding onder voorbehoud van een recht van bewoning - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Prejudicieel geschil - Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Toerekening - Vervreemding onder voorbehoud van een recht van bewoning - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0469.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.4 AC nr. ...

De opschorting van de termijnen bepaald in artikel 30 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof ontzegt degene die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel wordt gedetineerd, het recht niet de wettigheid van zijn detentie door een rechter te laten toetsen, met name uit het oogpunt van de redelijke termijn van de vervolging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 290.

- Prejudiciële vraag - Persoon gedetineerd krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Prejudiciële vraag door het Hof - Opschorting van de termijnen

- Art. 30 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer een rechtscollege kennisneemt van een vordering om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, moet het beoordelen in welke mate die vordering verenigbaar is met de eis dat eenieder die vóór zijn berechting wordt gedetineerd, binnen een redelijke termijn wordt berecht of hangende het proces in vrijheid wordt gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 290.

- Prejudiciële vraag - Persoon gedetineerd krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Prejudiciële vraag door het Hof - Opschorting van de termijnen - Bestaanbaarheid met artikel 5.3 EVRM

- Artt. 26 en 30 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 5.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1133.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Winants.

- Prejudicieel geschil - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting

- Prejudicieel geschil - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting

Daar waar niet is vereist dat in de kamer van de rechtbank van eerste aanleg die bestaat uit drie rechters en die kennis neemt van het hoger beroep tegen een beslissing van de politierechtbank die uitspraak doet over een overtreding zoals bedoeld in artikel 76, § 2, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, er ten minste één gespecialiseerde rechter moet zijn zoals bedoeld in artikel 78, vijfde lid, van dit wetboek, terwijl de alleenrechtsprekende rechter die in eerste aanleg kennis neemt van dergelijke overtreding, steeds de gespecialiseerde vorming zoals bedoeld in artikel 78, vijfde lid, moet ontvangen en daarenboven artikel 101, § 2, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de gespecialiseerde correctionele kamer van het hof van beroep die overeenkomstig de in paragraaf 1, tweede lid, van hetzelfde artikel kennis neemt van de aangelegenheden bedoeld in artikel 76, § 2, tweede lid, samengesteld is uit twee raadsheren in het hof van beroep en één raadsheer in het arbeidshof, rijst de vraag of dit onderscheid in behandeling wel bestaanbaar is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel en is er grond om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl.OM.; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM.

- Prejudicieel geschil - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting

- Prejudicieel geschil - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting

P.18.0865.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.7 AC nr. ...

Bij arrest nr. 162/2018 van 22 november 2018 heeft het Grondwettelijk Hof, naar aanleiding van een prejudiciële vraag met een identiek onderwerp geoordeeld dat artikel 78 Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre het niet erin voorziet dat, wanneer de in artikel 76, § 2, tweede lid, van hetzelfde Wetboek bedoelde correctionele kamer uit drie rechters bestaat, één van de rechters een bijzondere opleiding heeft gevolgd of dat één van hen rechter is in de arbeidsrechtbank en heeft het de gevolgen van die bepaling gehandhaafd ten aanzien van alle vonnissen die vóór de bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad zijn gewezen in omstandigheden als vermeld in de prejudiciële vraag; de handhaving van de gevolgen van artikel 78 Gerechtelijk Wetboek heeft tot gevolg dat de beklaagden zich niet langer kunnen beroepen op de met het middel aangevoerde ongrondwettigheid en het Hof is op grond van artikel 26, § 2, eerste lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet ertoe gehouden de prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 20 februari 2018, AR P.16.1133.N, AC 2018, nr. 107 met concl. OM; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM; GwH 22 november 2018, nr. 162/2018.

- Prejudicieel geschil - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Uitspraak van het Grondwettelijk Hof over een prejudiciële vraag met identiek onderwerp - Schending - Handhaving van de gevolgen van de geschonden bepalingen - Gevolg

C.17.0283.N 15 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.1 AC nr. ...

Een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof heeft retroactieve werking, zodat de vernietigde norm wordt geacht in rechte nooit te hebben bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Vernietigingsarrest - Werking in de tijd

P.18.0777.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.3 AC nr. 721

De bepaling van het begrip nacht, opgenomen onder boek II, titel IX, hoofdstuk 1, afdeling III Strafwetboek, heeft enkel betrekking op de diefstallen vermeld in hoofdstuk 1 van Titel IX van boek II van het Strafwetboek en het opschrift van titel IX van dit hoofdstuk "betekenis van sommige in dit wetboek voorkomende uitdrukkingen" doet hieraan geen afbreuk, daar artikel 478 Strafwetboek geen definitie geeft van het begrip "nacht" maar wel van het begrip "diefstal bij nacht", met name een strafbaar feit dat naar zijn aard verschillend is van het verstoren van de nachtrust bedoeld in artikel 561/1 Strafwetboek, zodat die feiten voor de respectieve daders ervan met elkaar niet vergelijkbare rechtssituaties uitmaken en er aldus er geen grond is tot het stellen van de prejudiciële vraag (1). (1) Cass. 22 januari 1991, AR 4213, AC 1990-91, nr. 265; Cass. 7 november 1898, Pas. 1899, I, 11; L. DE SCHEPPER, "Nachtlawaai", Comm. Straf., 3-4, nrs. 4-5; P. ARNOU, "Nacht", Comm. Straf., 9-23, nrs. 24-77.

- Hof van Cassatie - Strafzaken - Diefstal bij nacht - Nachtrumoer - Begrip nacht - Onderscheiden strafbare feiten - Prejudiciële vraag gesteund op niet vergelijkbare rechtssituaties - Verplichting voor het Hof

P.18.0972.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.5 AC nr. ...

In zoverre artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken een minderjarige de mogelijkheid ontneemt om onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen een beslissing tot uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet en deze minderjarige aldus gelijk stelt met een inverdenkinggestelde die evenmin onmiddellijk cassatieberoep kan instellen tegen een beslissing tot verwijzing van het onderzoeksgerecht, terwijl de gevolgen van het ontbreken van een onmiddellijk cassatieberoep in beide situaties wezenlijk verschillend zijn, stelt zich de vraag of hogervermeld artikel 20 de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt (1). (1) Het OM had in deze geconcludeerd tot het stellen van een andere prejudiciële vraag, namelijk in de zin van Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.0897.F, AC 2018, nr. 598 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, in Pas. 2018, nr. 598. De vraag of de uithandengeving van een minderjarige een beslissing is die betrekking heeft op de bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering, wordt in sommige rechtsleer positief beantwoord (J. PUT, Handboek Jeugdbescherming, Brugge, Die Keure, 2015, 294; zie ook B. DE SMET "Cassatieberoep gericht tegen een arrest van uithandengeving van een minderjarige", noot onder Cass. 17 mei 2017, T. Strafr.2016/4, 234-237). Deze interpretatie druist evenwel in tegen de rechtspraak van het Hof nopens het begrip 'beslissing inzake bevoegdheid' - zie Cass. 6 maart 2018, AR P.17.1284.N, AC 2018, nr. 153; zie F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na Potpourri II", in Bruno MAES en Paul WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, 220. AW

- Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Beslissing houdende uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Onmogelijkheid tot onmiddellijk cassatieberoep - Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

- Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Beslissing houdende uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Onmogelijkheid tot onmiddellijk cassatieberoep - Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0007.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.2 AC nr. 667

Krachtens artikel 28, eerste lid, van de Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, moeten het rechtscollege dat de prejudiciële vraag heeft gesteld evenals elk ander rechtscollege dat in dezelfde zaak uitspraak doet, voor de oplossing van het geschil naar aanleiding waarvan de in artikel 26 bedoelde vragen zijn gesteld, zich voegen naar het arrest van het Grondwettelijk Hof; deze verplichting bestaat evenwel slechts indien de wet moet worden uitgelegd zoals door het Grondwettelijk Hof gedaan om de grondwettigheid ervan te beoordelen en niets belet het Hof evenwel krachtens zijn grondwettelijke en wettelijke opdracht, de wet die het voorwerp uitmaakt van de prejudiciële vraag anders uit te leggen.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Beantwoording van de prejudiciële vraag door het Grondwettelijk Hof - Draagwijdte

P.18.0763.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.2 AC nr. 654

Wanneer het Grondwettelijk Hof vaststelt dat een bepaling van het Wetboek van Strafvordering wegens een leemte de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, staat het aan de rechter om die leemte in de mate van het mogelijke aan te vullen; die mogelijkheid hangt evenwel af van de aard van de leemte; indien de aanvulling ervan vereist dat een volledig andere procesregeling wordt ingevoerd, kan de rechter zich niet in de plaats van de wetgever stellen; indien evenwel aan de ongrondwettigheid een einde kan worden gesteld door enkel het wettelijk kader aan te vullen zodat het niet meer strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, kan en moet de rechter dit doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

- Vaststelling van een leemte in de wet - Procesregeling - Bevoegdheid van de rechter

C.16.0065.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.1 AC nr. 640

De rechtsopvatting die ervan uitgaat dat het arrest van het Grondwettelijk Hof van 21 maart 1995 (1) de ongrondwettigheid van artikel 26 (oud) Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering beperkt tot die burgerlijke rechtsvorderingen die strekken tot het herstel van eigen schade met uitsluiting van de herstelvordering uitgaande van de stedenbouwkundig inspecteur, faalt naar recht (2). (1) Arbitragehof (thans GwH) 21 maart 1995, nr. 25/95, AA 1995, 377; dit arrest staat in de rechtsleer bekend als het "lente-arrest". (2) Deze zaak betreft de problematiek van de verjaringstermijn van de stedenbouwkundige herstelvordering en meer bepaald de overgangsregeling tussen het "lente-arrest" van het Arbitragehof, thans GwH, van 21 maart 1995 en de inwerkingtreding van de VCRO, waarin in de artikelen 6.1.43, §5, en 7.7.4 de verjaringstermijn uitdrukkelijk is geregeld. Dit artikel 7.7.4. VCRO, dat blijkbaar ook uitgaat van de toepasselijkheid van het lente-arrest op de verjaring van de herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur, bepaalt thans: "Wanneer het recht van de stedenbouwkundige inspecteur of het college van burgemeester en schepenen om een herstelvordering in te stellen ontstaan is vóór 1 september 2009, beginnen de termijnen, vermeld in artikel 6.1.41, §5, eerste lid, slechts te lopen vanaf die datum. De totale duur van de verjaringstermijn mag evenwel niet méér bedragen dan de termijnen, vermeld in artikel 2262bis, §1, tweede en derde lid, van het Burgerlijk Wetboek. Het eerste lid verhindert de toepassing van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering niet. Wanneer de herstelvordering bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard is verklaard vóór 1 september 2009, vermeld in het eerste lid, kan de inwerkingtreding van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid niet tot gevolg hebben dat een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen. C.V. (3) Art. 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, vóór de vervanging ervan bij art. 2 Wet 10 juni 1998.

- Prejudiciële vraag - Burgerlijke vordering volgend uit een misdrijf - Verjaring - Termijn - Duur - Artikel 26, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Arrest dat de ongrondwettigheid vaststelt - Draagwijdte - Stedenbouw - Herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur

- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.18.0691.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.10 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie is niet bevoegd om de wettigheid van de arresten van het Grondwettelijk Hof te onderzoeken.

- Arresten - Wettigheidstoezicht door het Hof van Cassatie

P.18.0347.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.6 AC nr. ...

De eiser in cassatie vermag in een in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegde noot niet te verzoeken een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer hij dat reeds had kunnen aanvoeren in zijn regelmatig neergelegde memorie (1). (1) Cass. 1 april 2014, AR P.12.1334.N, AC 2014, nr. 252.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Conclusie van het openbaar ministerie - Noot in antwoord op conclusie van openbaar ministerie - Formuleren van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0258.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Arresten waarbij beroepen tot vernietiging verworpen worden - Door die arresten beslechte rechtspunten

De door het Grondwettelijk Hof gewezen arresten waarbij beroepen tot vernietiging verworpen worden, zijn bindend voor de rechtscolleges wat de door die arresten beslechte rechtspunten betreft (1). (1) Zie concl. OM.

- Arresten waarbij beroepen tot vernietiging verworpen worden - Door die arresten beslechte rechtspunten

- Art. 9, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.18.0028.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.7 AC nr. ...

Wanneer het Grondwettelijk Hof een nieuwe wet vernietigt die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt en de maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting op veertig jaar brengt, maar de gevolgen van die wet handhaaft ten opzichte van de beslissingen die op grond ervan zijn genomen vóór de datum van de bekendmaking van het vernietigingsarrest in het Belgisch Staatsblad en in een interpretatief arrest oordeelt dat die handhaving van de gevolgen van de vernietigde bepalingen ook tot gevolg heeft dat de correctionele rechtbanken waarbij de zaken op grond van die bepalingen regelmatig aanhangig werden gemaakt, bij het behandelen van die zaken toepassing kunnen maken van de zwaardere straffen zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen, maar zij niet mogen veroordelen tot een vrijheidsberovende straf waarvan de duur de maximumtermijn van de vrijheidsberovende straf te boven gaat die door het hof van assisen met aanneming van verzachtende omstandigheden zou kunnen worden opgelegd, met name dertig jaar voor misdaden bestraft met levenslange opsluiting, volgt hieruit dat de maximumstraf die na het aannemen van verzachtende omstandigheden kon worden opgelegd, op het ogenblik van de feiten dertig jaar opsluiting en op het ogenblik van het arrest dertig jaar gevangenisstraf bedroeg, zodat de straf op het ogenblik van de rechterlijke beslssing niet zwaarder was dan de straf op het tijdstip van de feiten (1). (1) Het betreft hier de gedeeltelijke vernietiging van een aantal bepalingen van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016, gemeenzaam bekend als de Potpourri II-wet; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017 (vernietigingsarrest) en GwH 9 maart 2018, nr. 28/2018 (interpretatief arrest); J. ROZIE, "Hof van assisen en correctionalisering na potpourri II: kunst- en vliegwerk of dankbare ingreep van de wetgever", NC 2016, 91-114; J. DE HERDT en J. ROZIE, "Correctionaliseerbaarheid en straftoemeting na de gedeeltelijke vernietiging van de Potpourri II-wet", NC 2018, 18-28

- Nieuwe wet die de maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting brengt op veertig jaar - Vernietiging van de wet door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de gevolgen van de wet voor beslissingen genomen vóór de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het arrest van het Grondwettelijk Hof - Draagwijdte

- Nieuwe wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdaad strafbaar met levenslange opsluiting - Maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting gebracht op veertig jaar - Vernietiging van de wet door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de gevolgen van de wet voor beslissingen genomen vóór de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het arrest van het Grondwettelijk Hof - Draagwijdte

P.18.0141.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Prejudiciële vraag - Verplichting om de vraag te stellen - Verschil in behandeling voortvloeiend uit grondwettelijke bepalingen

Wanneer het door de eiser in cassatie aangevoerde verschil in behandeling voortvloeit uit Grondwettelijke bepalingen zelf, waarvan het Grondwettelijk Hof de verenigbaarheid met de regels uit andere grondwettelijke bepalingen niet vermag te beoordelen, is er geen grond om de prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 198.

- Prejudiciële vraag - Verplichting om de vraag te stellen - Verschil in behandeling voortvloeiend uit grondwettelijke bepalingen

P.17.0636.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.1 AC nr. ...

Noch artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, noch artikel 28 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof verplicht een rechtscollege waarvoor een prejudiciële vraag is opgeworpen met een identiek onderwerp als een vraag die reeds aanhangig is voor het Grondwettelijk Hof, om zijn uitspraak aan te houden tot dit Hof uitspraak heeft gedaan over deze vraag; evenmin volgt een dergelijke verplichting uit de artikelen 6 en 13 EVRM of artikel 13 Grondwet.

- Prejudicieel geschil - Strafzaken - Identieke prejudiciële vraag aanhangig bij het Grondwettelijk Hof - Vraag tot heropening der debatten teneinde de beslissing van het Grondwettelijk Hof af te wachten - Weigering - Hof van Cassatie - Verplichting

C.17.0487.N 26 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180226.2 AC nr. ...

Uit het systeem van de prejudiciële vraagstelling, zoals geregeld door de artikelen 26 en 28 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, volgt dat ook in andere zaken die hetzelfde voorwerp hebben als een reeds beantwoorde prejudiciële vraag, de rechter de wetsbepaling die het Grondwettelijk Hof ongrondwettig heeft bevonden, niet mag toepassen behoudens diens recht om een nieuwe prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen (1). (1) Cass. 14 januari 2013, AR C.12.0059.N, AC 2013, nr. 28.

- Prejudiciële vraag - Reeds beantwoord - Gevolg - Rechtbanken - Andere zaken - Zelfde voorwerp - Opdracht van de rechter - Ongrondwettelijk bevonden wetsbepaling - Toepassing

C.15.0458.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.1 AC nr. ...

Op de door het Hof van Cassatie aan het Grondwettelijk Hof gestelde prejudiciële vraag of artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, indien het in die zin geïnterpreteerd wordt dat, naast de primaire schadelijder van een ongeval veroorzaakt door een niet-geïdentificeerd voertuig, ook de secundaire schadelijder de mogelijkheid ontzegd kan worden vergoeding voor materiële schade van het gemeenschappelijk waarborgfonds te verkrijgen, aangezien dergelijke interpretatie immers een ongelijkheid creëert in hoofde van de groep van secundaire schadelijders, omdat slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een toevallig feit dat tegelijkertijd een niet-geïdentificeerd voertuig is, enkel recht hebben op vergoeding van de lichamelijke schade, terwijl de slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een zuiver toevallig feit recht hebben op integrale vergoeding van zowel lichamelijke als materiële schade, heeft het Grondwettelijk Hof bij arrest van 6 juli 2017 voor recht gezegd dat artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt (1). (1) Cass. 30 juni 2016, AR C.15.0458.N, AC 2016, nr. 434.

- Prejudicieel geschil - Artikel 19bis-13, § 3, WAM - Artikelen 10 en 11, Grondwet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Prejudicieel geschil - Artikel 19bis-13, § 3, WAM - Artikelen 10 en 11, Grondwet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Wanneer het cassatiemiddel een schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet opwerpt in zoverre artikel 19bis-13, §3, WAM toelaat dat de secundaire schadelijder de vergoeding van zijn materiële schade wordt ontzegd, niettegenstaande deze werd veroorzaakt door een geïdentificeerde bestuurder doch louter door het feit dat deze zich kan beroepen op de tussenkomst van een niet-geïdentificeerde bestuurder, stelt het Hof de vraag aan het Grondwettelijk Hof of artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, indien het in die zin geïnterpreteerd wordt dat, naast de primaire schadelijder van een ongeval veroorzaakt door een niet-geïdentificeerd voertuig, ook de secundaire schadelijder de mogelijkheid ontzegd kan worden vergoeding voor materiële schade van het gemeenschappelijk waarborgfonds te verkrijgen, aangezien dergelijke interpretatie immers een ongelijkheid creëert in hoofde van de groep secundaire schadelijders, omdat slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een toevallig feit dat tegelijkertijd een niet- geïdentificeerd voertuig is, enkel recht hebben op vergoeding van de lichamelijke schade, terwijl de slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een zuiver toevallig feit recht hebben op integrale vergoeding van zowel lichamelijke als materiële schade.

- Prejudicieel geschil - WAM-verzekering - WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Prejudicieel geschil - WAM-verzekering - WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

P.17.0661.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.2 AC nr. ...

Er hoeft geen prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof wanneer de vraag geen kritiek uitoefent op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn (1); aangezien de wegens rijden in staat van alcoholintoxicatie of staat van dronkenschap in staat van bijzondere herhaling veroordeelde bestuurders een andere categorie vormen dan die waartoe de andere in artikel 38, §6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde bestuurders behoren, zoals zij die een snelheidsovertreding hebben begaan, zodat ten aanzien van eerstgenoemden passender maatregelen konden worden genomen, hoeft de voorgestelde prejudiciële vraag over de in dat artikel bepaalde uitzondering niet te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van M. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal. (2) Geen van de drie, tot nog toe, door het Grondwettelijk Hof over die bepaling gewezen arresten heeft die uitzondering als voorwerp (GwH, nr. 168/2016, 51/2017 en 76/2017). Weliswaar verantwoorden de samenvatting en de memorie van toelichting van de wet dat verschil in behandeling niet echt ... maar hoeft dat? Het onderling verband tussen de specifieke modaliteit van het alcoholslot bedoeld in artikel 37.1, eerste lid, Wegverkeerswet, waarnaar de uitzondering verwijst, en de telastleggingen van rijden in staat van alcoholintoxicatie of staat van dronkenschap is duidelijk, in tegenstelling tot de andere in artikel 38.6 Wegverkeerswet bedoelde overtredingen, waaronder de aan eiser ten laste gelegde snelheidsovertreding (zie Gedr.st., Kamer, 2012-2013, DOC 53K2880/001, pp. 4, 8 en 10). (M.N.B.)

- Prejudiciële vraag - Verplichting om de vraag te stellen - Door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden

- Artt. 37/1, eerste lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0385.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.3 AC nr. 719

Wanneer het cassatiemiddel waarin het verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen is opgenomen niet-ontvankelijk wordt verklaard om redenen die niet ontleend zijn aan normen die zelf het onderwerp uitmaken van dit verzoek, dienen overeenkomstig artikel 26, § 2, tweede lid, 1°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof de prejudiciële vragen niet te worden gesteld.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Niet-ontvankelijkheid van het middel waarin het verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen is opgenomen

P.15.0109.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.3 AC nr. 658

Het Grondwettelijk Hof is niet bevoegd om bij wijze van prejudiciële beslissing een rechterlijke uitspraak te toetsen aan de artikelen 10, 11, 12 en 14 van de Grondwet.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Toetsing van een gerechtelijke uitspraak

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.17.1001.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.5 AC nr. 588

Artikel 26, §3, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bepaalt dat een rechtscollege niet ertoe gehouden is een prejudiciële vraag te stellen in het geval van een procedure ter beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis, behalve wanneer er onder meer ernstige twijfel bestaat over de verenigbaarheid van een wet met één van de in §1 bedoelde regels of artikelen van de Grondwet; die bepaling laat het Hof van Cassatie niet toe de Voorlopige Hechteniswet niet toe te passen wegens een onverenigbaarheid met de Grondwet.

- Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26 - Artikel 26 , § 3 - Prejudiciële vraag - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Draagwijdte

Krachtens artikel 142 Grondwet en de artikelen 1 en 26 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof oordeelt het Grondwettelijk Hof bij arresten gewezen ingevolge beroepen tot nietigverklaring of prejudiciële vragen, over de verenigbaarheid van de wetten met de grondwettelijk of wettelijk bepaalde artikelen van de Grondwet; aldus heeft het Hof van Cassatie geen rechtsmacht om de wet niet toe te passen wegens zijn onverenigbaarheid met de Grondwet.

- Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 1 - Bevoegdheid

- Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26 - Bevoegdheid

F.15.0010.F 29 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Bevoegdheid - Omvang - Onderzoek naar de verenigbaarheid van de in artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989

- Bevoegdheid - Omvang - Onderzoek naar de verenigbaarheid van de in artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 - Beslissing - Gezag

Uit artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof volgt niet dat de bevoegdheid van het Grondwettelijk Hof wordt uitgebreid tot het onderzoek naar de verenigbaarheid van de daarin bedoelde normen van intern recht met de normen van Europees of internationaal recht die grondrechten bekrachtigen die tevens op geheel of gedeeltelijk analoge wijze zijn gewaarborgd in een bepaling uit titel II van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Bevoegdheid - Omvang - Onderzoek naar de verenigbaarheid van de in artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989

- Art. 26, § 4 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Wanneer het Grondwettelijk Hof aan die normen van Europees of internationaal recht het onderzoek toevoegt naar de verenigbaarheid van een norm van intern recht met een bepaling uit titel II van de Grondwet, zijn beslissing, in zoverre ze betrekking heeft op de voornoemde, rechtstreeks toepasselijke van het internationaal verdragsrecht, niet het gezag heeft dat artikel 9, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 eraan toekent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Bevoegdheid - Omvang - Onderzoek naar de verenigbaarheid van de in artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 - Beslissing - Gezag

- Art. 9, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.17.0461.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Prejudiciële vraag - Strafuitvoering - Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Prejudiciële vraag - Strafuitvoering - Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

Aangezien met toepassing van artikel 25, § 2, b, Wet Strafuitvoering, een persoon die door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf is veroordeeld waarvan het uitvoerbaar gedeelte meer dan drie jaar bedraagt, wegens een in staat van herhaling gepleegde misdaad waarop vijftien tot twintig jaar opsluiting staat en die werd gecorrectionaliseerd, langer van de mogelijkheid op voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden uitgesloten dan de persoon die, wegens dezelfde misdaad die in dezelfde omstandigheid is gepleegd, door het hof van assisen, na aanneming van verzachtende omstandigheden, tot een criminele straf is veroordeeld, is er grond om het Grondwettelijk Hof hierover een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ... .

- Prejudiciële vraag - Strafuitvoering - Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Prejudiciële vraag - Strafuitvoering - Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

In zijn arrest nr. 102/2017 van 26 juli 2017 heeft het Grondwettelijk Hof voor recht gezegd: "Artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006 'betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten', in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het tot gevolg heeft dat een persoon die zich in staat van wettelijke herhaling bevindt in de zin van artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek en die door de correctionele rechtbank wordt veroordeeld wegens een met opsluiting van vijftien tot twintig jaar strafbare misdaad die is gecorrectionaliseerd, pas aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij twee derde van zijn straf heeft ondergaan, terwijl een persoon die wegens dezelfde misdaad die in dezelfde omstandigheden is gepleegd, naar het hof van assisen is verwezen en die tot een criminele straf wordt veroordeeld, reeds aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij één derde van zijn straf heeft ondergaan."; daaruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank die beslist dat de persoon die veroordeeld is wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die strafbaar is met vijftien tot twintig jaar opsluiting in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij één derde van zijn straf heeft ondergaan, niettegenstaande de omstandigheid dat het veroordelend vonnis heeft vastgesteld dat laatstgenoemde zich in staat van herhaling bevond, zijn beslissing naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH vóór Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0461.F, AC 2017, nr. 325.

- Prejudiciële vraag - Strafuitvoering - Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Prejudiciële vraag - Strafuitvoering - Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.16.1055.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.2 AC nr. 443

Wanneer ten tijde van het bestreden vonnis de regel waarover de beklaagde het Grondwettelijk Hof vragen wenst te stellen, vernietigd was, verhindert de handhaving van de uitwerking van die regel dat de grondwettigheid ervan betwist kan worden door middel van een prejudiciële vraag, aangezien het erga omnes karakter van die beslissing elk nuttig gevolg aan een dergelijke vraag ontneemt, welke ook de grond is die geleid heeft tot de vernietiging zodat de prejudiciële vraag niet wordt gesteld (1). (1) Zie Cass. 25 november 2015, P.14.1704.F, AC 2015, nr. 698; artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering werd ingevoegd bij artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende Justitie. In zijn arrest nr. 83/2015 van 11 juni 2015 heeft het Grondwettelijk Hof dit artikel gedeeltelijk vernietigd in zoverre het tot gevolg heeft dat de verjaring geschorst wordt wanneer het vonnisgerecht de behandeling van de zaak uitstelt met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen. Het arrest handhaaft de gevolgen van de vernietigde bepaling tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en uiterlijk tot 31 december 2016.

- Prejudiciële vraag - Vraag over een ondertussen vernietigde norm - Handhaving van de gevolgen van de vernietigde norm tot een bepaalde datum

P.17.0766.N 2 augustus 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170802.1 AC nr. 437

In de mate dat er sinds 31 juli 2015 geen wijziging is tussengekomen van artikel 56, tweede alinea, Strafwetboek, moet deze bepaling als strijdig met de artikelen 10 en 11 Grondwet worden beschouwd binnen de perken van de beslissing van het Grondwettelijk Hof bij arrest 185/2014 van 18 december 2014 (1); uit het arrest 102/2017 van 26 juli 2017 van het Grondwettelijk Hof volgt dat de vastgestelde miskenning van het gelijkheidsbeginsel niet beperkt is tot misdaden bestraft met opsluiting van twintig tot dertig jaar (2). (1) GwH 18 december 2014, arrest nr. 185/2014; zie ook Cass. 19 oktober 2016, AR P.16.0837.F, AC 2016, nr. 587 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch. (2) GwH 26 juli 2017, arrest nr. 102/2017.

- Artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Staat van wettelijke herhaling - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Termijnberekening - Gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, 56, tweede lid, en 80 Strafwetboek

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.16.0288.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.1 AC nr. ...

Wanneer het Grondwettelijk Hof geen toepassing maakt van artikel 28, tweede lid, Bijzonder Wet Grondwettelijk Hof (1) om de gevolgen van zijn beslissing te moduleren in de tijd, is de door het Grondwettelijk Hof in antwoord op een prejudiciële vraag vastgestelde ongrondwettigheid gericht tegen de nietigverklaarde bepaling zoals ze sinds haar inwerkingtreding van toepassing was (2). (1) Art. 28, zoals aangevuld met een tweede lid door de Bijzondere wet van 25 december 2016 tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, teneinde het Grondwettelijk Hof te machtigen om in een op prejudiciële vraag gewezen arrest de gevolgen te handhaven van een ongrondwettig verklaarde bepaling. (2) Zonder een eventuele miskenning op te werpen van het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet (zie art. 2 Strafwetboek en artikel 7.1 EVRM), voerde de eiser aan dat het wettigheidsbeginsel (cf. art. 14 Grondwet) verbood dat hij tot een rechtsplegingsvergoeding zou worden veroordeeld terwijl hij op het ogenblik waarop hij hoger beroep instelde - d.i. vóór het arrest van het Grondwettelijk Hof -, niet kon weten dat hij daartoe kon worden veroordeeld.

- Prejudiciële vraag - Vaststelling van ongrondwettigheid zonder modulering van de gevolgen in de tijd

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudiciële vraag - Vaststelling van ongrondwettigheid zonder modulering van de gevolgen in de tijd

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.15.0807.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.4 AC nr. 336

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR en in dat geval is het Hof, overeenkomstig artikel 26, §4, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, in de regel verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde wettelijke bepalingen met de grondrechten bepaald in titel II van de Grondwet; overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, geldt die verplichting evenwel niet wanneer het Hof oordeelt dat de vermelde bepalingen uit Titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet zijn geschonden (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen

P.16.0972.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.4 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters hebben geweigerd aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen is het Hof in beginsel enkel ertoe gehouden zelf die vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen, wanneer de eiser niet alleen de afwijzing van zijn verzoek aanvecht, maar tevens de beslissing bekritiseert over het geschil zelf dat voor hem de grond oplevert tot het opwerpen van de prejudiciële vraag.

- Weigering van de feitenrechter een prejudiciële vraag te stellen - Cassatievoorziening - Verplichting van het Hof

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.15.0379.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek - Grond van niet-ontvankelijkheid wegens het bezit van staat - Grondwetsconforme lezing

Uit een grondwetsconforme lezing van artikel 318, §1, Burgerlijk Wetboek, zoals opgevat door het Grondwettelijk Hof, volgt dat de daarin bepaalde grond van niet-ontvankelijkheid wegens het bezit van staat geen algemeen karakter heeft en dat de rechter, rekening houdende met de belangen van alle betrokken partijen, in het bijzonder met die van het kind, hierop een uitzondering kan maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering tot betwisting van vaderschap - Artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek - Grond van niet-ontvankelijkheid wegens het bezit van staat - Grondwetsconforme lezing

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.14.0349.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een verkeerde rechtsopvatting

Wanneer het verzoek om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof berust op een verkeerde rechtsopvatting, hoeft het Hof die vraag niet te stellen (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1964.N, AC 2015, nr. 218; Cass. 6 november 2014, AR C.14.0066.F, AC 2014, nr. 675; Cass; 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606; Cass. 28 november 2013, AR C.13.0003.N, AC 2013, nr. 642, met concl. OM.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een verkeerde rechtsopvatting

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.14.1001.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.2 AC nr. ...

Personen bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd, bevinden zich niet in een situatie die vergelijkbaar is met deze waarin personen zich bevinden die meewerken aan een reconstructie van de feiten vermits de reconstructie van de feiten de actieve medewerking van de verdachte vereist terwijl de huiszoeking kan plaatsvinden buiten de aanwezigheid van de verdachte en leidt tot het verzamelen van bewijs dat bestaat los van de wil van de verdachte, zodat, wanneer voor het Hof de vraag rijst naar de bestaanbaarheid van de artikelen 87 en 89bis van het Wetboek van Strafvordering met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM doordat zij niet vereisen dat bij een huiszoeking verricht in de woning van de verdachte die verdachte zich kan laten vergezellen door zijn raadsman, terwijl dat wel het geval is bij een plaatsbezoek dat georganiseerd wordt met het oog op een reconstructie overeenkomstig artikel 62, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, het Hof de vraag aan het Grondwettelijk Hof niet moet stellen.

- Recht op bijstand van een advocaat - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Zwijgrecht - Verbod van gedwongen zelfincriminatie - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting van het Hof van Cassatie

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

C.14.0162.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.2 AC nr. ...

Er bestaan geen aanleiding om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen die berust op een foutieve rechtsopvatting (1). (1) Zie Cass. 7 november 2013, AR C.12.0053.N, AC 2013, nr. 590; Cass. 6 november 2014, AR C.14.0066.F, AC 2014, nr. 675; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1964.N, AC 2015, nr. 218.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting om een vraag te stellen - Foutieve rechtsopvatting

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.15.1340.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.3 AC nr. ...

De door de artikelen 99, § 1, eerste lid, 6° en 7°, en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 6° en 7°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde strafrechtelijk gesanctioneerde vergunningsplicht voor het geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed of het opsplitsen van een woning of het wijzigen van het aantal woongelegenheden die hoofdzakelijk bestemd zijn voor huisvesting, valt niet de vergelijken met de door de artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 5°), b) en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde strafrechtelijk gesanctioneerde vergunningsplicht voor het gewoonlijk gebruiken voor het parkeren van voertuigen.; waar er in het eerst bedoelde geval vergunningsplicht en ook strafbaarheid is vanaf het ogenblik dat de functiewijziging of de opsplitsing of wijziging wordt gerealiseerd, is er in het tweede geval slechts vergunningsplicht en strafbaarheid indien met een zekere regelmaat en gedurende een zekere tijd de vereiste handelingen zijn gesteld, zodat de daders van deze misdrijven zich dan ook niet in een vergelijkbare rechtstoestand bevinden en er geen aanleiding is om hierover een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 601.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Geen vergelijkbare rechtstoestanden

---

P.17.0141.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.6 AC nr. ...

De prejudiciële vraag of de artikelen 34 bis, ter, quater en quinquies Sw het artikel 4 Zevende Aanvullend Protocol EVRM (non bis in idem-beginsel) schenden wanneer een persoon na het opleggen en uitvoeren van een gevangenisstraf ter beschikking wordt gesteld van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij deze terbeschikkingstelling ook uitgevoerd wordt in de gevangenis, strekt niet tot de toetsing van de erin vermelde wetsbepalingen aan een bepaling van de Grondwet, maar enkel aan artikel 4 Zevende Protocol EVRM; het in dat laatste artikel gewaarborgde recht is niet op geheel of gedeeltelijk analoge wijze gewaarborgd door een bepaling uit titel II van de Grondwet zodat er geen grond is tot het stellen van de prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Voorstel prejudiciële vraag - Strafuitvoeringsrechtbank - Artikelen 34 bis, ter, quater en quinquiesSw en artikel 4 van het Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Toetsing aan Grondwet - Bestaanbaarheid

F.16.0049.N 20 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170120.6 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Beslissing - Ongrondwettelijkheid van een wet - Retroactieve werking

Wanneer het Grondwettelijk Hof vaststelt dat een wet ongrondwettelijk is, dan heeft die beslissing in de regel een declaratief karakter en werkt zij dus retroactief; hieruit volgt dat het Hof een in laatste aanleg gewezen rechterlijke beslissing kan vernietigen wanneer de wetsbepaling die ten grondslag ligt aan die beslissing, vernietigd werd door het Grondwettelijk Hof, ook al werd het vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof gewezen en bekendgemaakt na de uitspraak van die rechterlijke beslissing (1). (1) Zie concl. van het OM.

- Beslissing - Ongrondwettelijkheid van een wet - Retroactieve werking

- Artt. 8, derde lid, en 9, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.16.0358.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.6 AC nr. ...

Na zijn verklaring van cassatieberoep beschikt de eiser in cassatie over een termijn zoals bepaald in 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering om eventueel een memorie in te dienen met middelen tot staving van zijn cassatieberoep, maar die memorie is niet vereist voor de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, terwijl daarentegen artikel 204 Wetboek van Strafvordering de appellant verplicht, op straffe van verval van het hoger beroep, om binnen de termijn voor het hoger beroep in een verzoekschrift of op een formulier waarvan het model is bepaald door de Koning, nauwkeurig de grieven te vermelden die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; aldus is de rechtspleging voor het Hof wezenlijk verschillend van deze voor de rechter in hoger beroep en is de rechtstoestand van degene die hoger beroep instelt is niet vergelijkbaar met deze van degene die cassatieberoep instelt zodat de prejudiciële vraag die geen betrekking heeft op vergelijkbare rechtstoestanden die verschillend worden behandeld, niet dient te worden gesteld (1). (1) De wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken (BS 27 februari 2014) heeft een aantal belangrijke hervormingen aangebracht aan het penaal cassatieberoep, met de bedoeling het buitengewoon karakter van dit rechtsmiddel te onderstrepen. Deze wijzigingen zijn van kracht met ingang van 1 februari 2015, behoudens de vereiste voor de advocaten om houder te zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures die pas in werking trad op 1 februari 2016. Eén van de wijzigingen betreft de termijn om cassatieberoep in te stellen: daar waar het oude artikel 359 Sv. sprak over vijftien vrije dagen , bedraagt de termijn thans , ingevolge de gewijzigde artikelen 359 en 423 Sv. vijftien dagen en de parlementaire voorbereiding vermeldt uitdrukkelijk dat ze berekend worden overeenkomstig de artikelen 52 en 53 van het Gerechtelijk Wetboek (Parl.St., Senaat, Zitting 2012-2013, n° 5- 1832/1, blz. 12), zodat het geen vrije termijnen meer zijn (Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 en noot AW). Drie beroepen tot vernietiging werden ingesteld tegen de artikelen 25 tot 28, 31 en 50 van de wet van 14 februari 2014 en één van de middelen was gericht tegen de termijn van 15 dagen na de uitspraak om cassatieberoep in te stellen. Bij arrest 108/2015 van 16 juli 2015 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat die beperking van de cassatietermijn niet onevenredig was onder meer omdat de nieuwe termijn overeenstemde met de beroepstermijnen voor vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (B.19.2.). Ingevolge de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (de zgn. Potpourri II-wet - B.S. 19 februari 2016), meer bepaald artikel 88, 1°, werden de beroepstermijnen voor de vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (artt. 172, tweede lid, 174, tweede lid en 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering) evenwel gebracht op 30 dagen. Op basis hiervan waren de eisers in cassatie de mening toegedaan dat de redenering van het Grondwettelijk Hof, gelet op de wet van 15 februari 2016, niet meer opging en wensten zij dan ook dat een nieuwe prejudiciële vraag zou worden gesteld nopens de verenigbaarheid van artikel 423, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, juncto artikel 6 EVRM. Met bovenstaand arrest verwerpt het Hof van Cassatie deze zienswijze. AW

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Cassatieberoep in strafzaken - Hoger beroep in strafzaken - Verschillende rechtstoestanden

D.16.0008.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.6 AC nr. ...

De artikelen van het koninklijk besluit nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers zijn een norm, die ingevolge artikel 26, §1, van de Bijzondere Wet van 6 januari 1989 niet onderworpen is aan de grondwettelijke toetsing door het Grondwettelijk Hof.

- Prejudiciële vraag - Grondwettelijk toetsing van artikel 6, 2° KB nr. 80 - Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26, § 1

- Art. 26, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.16.1153.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.14 AC nr. ...

Wanneer de schending wordt opgeworpen door een wetsbepaling van een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door een bepaling in titel II van de Grondwet en een bepaling van Europees of internationaal recht, moet het rechtscollege, overeenkomstig artikel 26, § 4, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, eerst aan het Grondwettelijk Hof de prejudiciële vraag stellen over de bestaanbaarheid van die wetsbepaling met de bepaling uit titel II van de Grondwet.; er is evenwel geen aanleiding aan het Grondwettelijk Hof te vragen de bestaanbaarheid van een wettelijke bepaling te toetsen aan een bepaling van Europees of internationaal recht.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag tot toetsing van de Interneringswet aan de bepalingen van het EVRM

- Art. 26, § 4 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.16.0837.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Prejudicieel geschil - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Grondwettelijk Hof heeft reeds uitspraak gedaan over een vraag met een identiek onderwerp

Met toepassing van artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is een rechtscollege niet gehouden een prejudiciële vraag te stellen wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan op een vraag of een beroep met een identiek onderwerp (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Prejudicieel geschil - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Grondwettelijk Hof heeft reeds uitspraak gedaan over een vraag met een identiek onderwerp

P.16.0124.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.6 AC nr. ...

De bepaling van artikel 8, derde lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof heeft een algemene strekking en betekent dat de gevolgen van de vernietigde bepaling in de regel worden gehandhaafd ten aanzien van alle administratieve en rechterlijke handelingen en beslissingen (1). (1) Zie R. MOERENHOUT, Commentaar bij artikel 8 Bijzondere Wet van 6 januari 1989, OAPR, afl.8 (januari 1999); R. ANDERSEN, "La modulation dans le temps des effets des arrêts d'annulatoin du conseil d'Etat", in Liber Amicorum Michel Melchior, blz. 385-386; VERSTRAELEN, S., "Toen barstte de bom: het Grondwettelijk Hof handhaaft in een prejudieel arrest de gevolgen van een vastgestelde ongrondwettigheid", RW 2011-12, 1230; TULKENS, F., "Actualités et réflexions sur le droit transitoire jurisprudentiel. Quand le juge maintien les effets de ce qu'il annule.", JT 2012, 737.

- Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 8 - Handhaving van de gevolgen van een vernietigde bepaling

- Art. 8, derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 24, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.0730.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.1 AC nr. 726

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

- Prejudicieel geschil - Hof van Cassatie - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting

- Prejudicieel geschil - Hof van Cassatie - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting

Wanneer het Hof van Cassatie de vraag wordt gesteld of artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden, bevestigd bij wet van 4 mei 1936, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, afzonderlijk of samen gelezen met de artikelen 6 en 13 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in zoverre een bij verstek veroordeelde beklaagde die in een strafinrichting is opgesloten enkel verzet kan doen tegen de veroordelingen in strafzaken, uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken, door middel van een verklaring aan de attaché-gevangenisdirecteur of adviseur-gevangenisdirecteur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde, op voorwaarde dat hij het vereiste bedrag niet in zijn bezit heeft om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken, terwijl krachtens artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van gevangenzittende of geïnterneerde personen, in de strafinrichtingen, door de personen die erin opgesloten zijn, de verklaringen van hoger beroep of van voorziening in verbreking in strafzaken, onbeperkt kunnen worden gedaan aan de bestuurders van die inrichtingen of aan hun gemachtigde, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2014, nr.

- Prejudicieel geschil - Hof van Cassatie - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting

- Art. 1 Wet 25 juli 1893

- Art. 2 KB nr. 236 van 20 jan. 1936

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 26, § 1, 3° en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Prejudicieel geschil - Hof van Cassatie - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting

- Art. 1 Wet 25 juli 1893

- Art. 2 KB nr. 236 van 20 jan. 1936

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 26, § 1, 3° en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

Artikel 5.3 EVRM, dat bepaalt dat eenieder die is gearresteerd of gedetineerd, overeenkomstig paragraaf 1, f van dat artikel, het recht heeft om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld, heeft rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde en voorrang boven de regel van artikel 26, § 2, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof; zo er in het kader van een beroep bij de rechterlijke macht, zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, een prejudiciële vraag zou worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof, dreigt het recht van de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling dat zijn zaak binnen een redelijke termijn wordt gehoord, gewaarborgd door artikel 5.3 EVRM, in het gedrang te komen (1). (1) Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.1636.F arrest niet uitgegeven; zie ook Cass. 30 april 2008, AR P.08.0596.F, AC 2008, nr. 263; Cass. 30 november 2010, AR P.10.1735.N, AC 2010, nr. 704.

- Prejudiciële vraag - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Eerbiediging artikel 5.3 EVRM

P.14.1815.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Prejudiciële vraag - Veroordeling met uitstel en opschorting van de veroordeling - Gewone opschorting - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Verschillende termijnen om hoger beroep in te stellen

Wanneer een cassatiemiddel discriminatie aanvoert omdat er verschillende termijnen van toepassing zijn om hoger beroep in te stellen voor, enerzijds, de inverdenkinggestelde wanneer hem door de raadkamer opschorting van de veroordeling is verleend en, anderzijds, het openbaar ministerie en de burgerlijke partij, wanneer de beroepen beslissing een beschikking tot buitenvervolgingstelling betreft, stelt het Hof van Cassatie een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2015, nr. ... .

- Prejudiciële vraag - Veroordeling met uitstel en opschorting van de veroordeling - Gewone opschorting - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Verschillende termijnen om hoger beroep in te stellen

- Art. 135, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.16.0132.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.4 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof van Cassatie de vraag rijst of artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, gelezen in samenhang met de artikelen 6 en 13 EVRM, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre dit artikel slechts toepasselijk is op schuldbekwamen en slechts sancties voorziet voor de overschrijding van de redelijke termijn in strafzaken opzichtens schuldbekwamen zodat dit artikel derhalve in geen effectief rechtsmiddel voorziet met betrekking tot de overschrijding van de redelijke termijn in strafzaken opzichtens verdachten die bij de berechting van hun zaak in staat van ernstige geestesstoornis verkeren, dient het Hof deze prejudiciële vraag niet te stellen aangezien de geestesgestoorde die niet toerekeningsvatbaar is en ten aanzien van dewelke met toepassing van de Wet Bescherming Maatschappij een beschermingsmaatregel wordt gelast zich niet in een vergelijkbare rechtstoestand bevindt als een beklaagde die schuldig wordt verklaard en hiervoor gestraft wordt.

- Prejudiciële vraag - Strafzaken - Rechtsherstel bij overschrijding van de redelijke termijn - Beklaagde die niet-toerekeningsvatbaar wordt verklaard - Geen toepassing van artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Ongelijke behandeling - Geen vergelijkbare rechtstoestanden

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

C.12.0388.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.2 AC nr. 425

Wanneer artikel 488bis-H, § 2, zesde lid, gecombineerd met artikel 488bis-B, § 6, van het Burgerlijk Wetboek, in die zin moet worden uitgelegd dat de niet-overlegging van een omstandige geneeskundige verklaring die bij het door de beschermde persoon ingediende verzoekschrift moet worden gevoegd of, in spoedeisende gevallen, binnen acht dagen na het verzoek van de vrederechter moet worden overgelegd, de niet-ontvankelijkheid tot gevolg heeft van de vordering die ertoe strekt de beschermde persoon te machtigen over zijn goederen te beschikken onder levenden of bij een uiterste wilsbeschikking en niet kan worden gedekt door een geneeskundig deskundigenonderzoek dat door de vrederechter wordt bevolen, schendt het de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

- Onbekwaamverklaring en gerechtelijk raadsman - Persoon aan wie een voorlopig bewindvoerder is toegekend - Vordering tot het beschikken bij levenden of bij een uiterste wilsbeschikking - Procedure - Verzoekschrift ingediend door de beschermde persoon - Geen overlegging van een omstandige geneeskundige verklaring - Ontvankelijkheid

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Artt. 488bis-B, § 6, en 488bis-H, § 2, zesde lid Burgerlijk Wetboek

D.15.0001.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.14 AC nr. ...

Artikel 25 van het KB nr. 79 van 10 november 1967 betreft een norm die, ingevolge artikel 26, §1, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof niet onderworpen is aan de grondwettelijk toetsing door het Grondwettelijk Hof; een prejudiciële vraag dient niet te worden gesteld (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Grondwettelijke toetsing - Artikel 26, § 1, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof - Prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

- Art. 25 KB nr. 79 van 10 nov. 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Grondwettelijke toetsing - Artikel 26, § 1, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof - Prejudiciële vraag

C.15.0011.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Verzekering - WAM-verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

- Verkeersongeval - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Geen beperking van de gevolgen in de tijd - Ongeval overkomen voor de bekendmaking van dat arrest - Bevoegdheid van de rechter

Het prejudicieel arrest dat de ongrondwettigheid van artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 vaststelt, zonder dat het Grondwettelijk Hof de gevolgen ervan in de tijd heeft beperkt, is declaratoir en zowel het rechtscollege dat de vraag heeft gesteld als dat welk die vraag niet hoefde te stellen, moeten zich daarnaar voegen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Geen beperking van de gevolgen in de tijd - Ongeval overkomen voor de bekendmaking van dat arrest - Bevoegdheid van de rechter - Verkeersongeval

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Artt. 26, § 2, 2°, en 28 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

De rechter moet elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld invullen, evenals elke leemte die hieruit voortvloeit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt, wanneer hij die leemte in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen teneinde de wet in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te brengen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Verzekering - WAM-verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de

vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

- zoals van kracht vóór de wijziging bij Wet 19 januari 2001 tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de regeling inzake automatische vergoeding van de schade, geleden door zwakke weggebruikers en passagiers van motorrijtuigen

- Artt. 1, 10 en 29bis, § 1 en 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.14.1704.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.1 AC nr. ...

Wanneer, sinds het instellen van het cassatieberoep, de norm waarover de eiser het Grondwettelijk Hof wenst te ondervragen, vernietigd werd maar dat Hof de gevolgen van de vernietigde bepaling heeft gehandhaafd tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling, verhindert die handhaving van de gevolgen dat de grondwettigheid van die norm betwist kan worden door middel van een prejudiciële vraag, aangezien het erga omnes karakter van die beslissing elk nuttig gevolg aan een dergelijke vraag ontneemt (1). (1) Zie G. Rosoux, "Le maintien des "effets" des dispositions annulées par la Cour d'arbitrage: théorie et pratique", in Liber amicorum Paul Martens, 2007, nr. 24, pp. 454-455.

- Prejudiciële vraag - Vraag over een ondertussen vernietigde norm - Handhaving van de gevolgen van de vernietigde norm

P.15.0296.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.3 AC nr. ...

Wanneer, sinds het instellen van het cassatieberoep, de norm waarover de eiser het Grondwettelijk Hof wenst te ondervragen, vernietigd werd maar dat Hof de gevolgen van de vernietigde bepaling heeft gehandhaafd tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling, verhindert die handhaving van de gevolgen dat de grondwettigheid van die norm betwist kan worden door middel van een prejudiciële vraag, aangezien het erga omnes karakter van die beslissing elk nuttig gevolg aan een dergelijke vraag ontneemt (1). (1) Zie G. Rosoux, "Le maintien des " effets " des dispositions annulées par la Cour d'arbitrage: théorie et pratique", in Liber amicorum Paul Martens, 2007, nr. 24, pp. 454-455.

- Prejudiciële vraag - Vraag over een ondertussen vernietigde norm - Handhaving van de gevolgen van de vernietigde norm

- Beroep tot vernietiging - Vernietiging van een wetsbepaling - Handhaving van de gevolgen van de bepaling tot een bepaalde datum - Gevolg - Prejudiciële vraag over een ondertussen vernietigde norm

In zijn arrest nr. 83/2015 van 11 juni 2015 heeft het Grondwettelijk Hof artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende justitie, zoals het is gewijzigd bij artikel 3 van de wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, gedeeltelijk vernietigd in zoverre het met name tot gevolg heeft dat de verjaring geschorst wordt telkens als de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht wordt uitgesteld met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; in hetzelfde arrest heeft het Grondwettelijk Hof echter de gevolgen van de vernietigde bepaling gehandhaafd tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en ten laatste tot 31 december 2016; die gevolgen hebben betrekking op de hangende zaken of de zaken waarover nog geen definitieve beslissing werd genomen.

- Beroep tot vernietiging - Vernietiging van een wetsbepaling - Handhaving van de gevolgen van de bepaling tot een bepaalde datum

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.0238.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Prejudiciële vraag - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Onderscheid gemaakt door de wet tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden

Wanneer de prejudiciële vraag geen door de wet gemaakt onderscheid aanklaagt tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn, hoeft die vraag niet te worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Prejudiciële vraag - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Onderscheid gemaakt door de wet tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

Het in artikel 12, tweede lid, en artikel 14 Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze wordt gewaarborgd door artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR; het Hof kan overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof onderzoeken of artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet klaarblijkelijk niet schendt.

- Prejudicieel geschil - Hof van Cassatie - Bevoegdheid - Stedenbouw - Toepassing - Legaliteitsbeginsel

C.12.0568.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vermeende schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Leemte in de wetgeving - Prejudiciële vraag door het Hof

Wanneer een vermeende schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet betrekking heeft op een leemte in de wetgeving, dient het Hof slechts een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof wanneer het vaststelt dat de rechter, in voorkomend geval, in staat is deze leemte te verhelpen zonder tussenkomst van de wetgever (1). (1) Zie concl. OM.

- Vermeende schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Leemte in de wetgeving - Prejudiciële vraag door het Hof

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

P.15.0091.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.1 AC nr. ...

Het Grondwettelijk Hof is niet bevoegd om toezicht uit te oefenen op de overeenstemming van een wet met artikel 150 Grondwet 1994, dat voor criminele zaken een jury instelt.

- Artikel 150, Grondwet 1994 - Instelling van de jury voor criminele zaken - Toezicht op de overeenstemming van een wet - Bevoegdheid

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.14.1964.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.5 AC nr. ...

Prejudiciële vragen die berusten op onjuiste rechtsopvattingen worden niet gesteld.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een onjuiste rechtsopvatting

P.14.1677.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Prejudicieel geschil - Bevoegdheid - Toetsing van de verenigbaarheid van een gemeenschapsnorm met de Grondwet

Het Grondwettelijk Hof is niet bevoegd om de verenigbaarheid van een gemeenschapsnorm met de Grondwet rechtstreeks te toetsen (1). (1) Zie concl. OM

- Prejudicieel geschil - Bevoegdheid - Toetsing van de verenigbaarheid van een gemeenschapsnorm met de Grondwet

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.14.1709.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Prejudicieel geschil - Verplichting om de vraag te stellen - Hof van Cassatie

Het Hof van Cassatie is niet gehouden om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof die geen verband houdt met de oplossing van het cassatieberoep (1). (1) zie concl. OM

- Prejudicieel geschil - Verplichting om de vraag te stellen - Hof van Cassatie

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.15.0092.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.7 AC nr. 124

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling wordt verzocht aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de bestaanbaarheid met de Grondwet van de Overeenkomst inzake uitlevering tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika ondertekend te Brussel op 27 april 1987 en aangezien deze overeenkomst een internationale overeenkomst is ondertekend tussen twee soevereine staten en dergelijke overeenkomst geen wet, decreet of regel is bedoeld in artikel 134 Grondwet, zoals bepaald in artikel 26, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, waarover het Grondwettelijk Hof bij wijze van prejudiciële vraag uitspraak kan doen, valt de bestaanbaarheid van de bepalingen van die overeenkomst met de Grondwet bijgevolg buiten het toepassingsgebied van artikel 26, § 1, van de voormelde wet, zodat de appelrechters de voorgestelde prejudiciële vraag niet hoefden te stellen en er evenmin aanleiding daartoe is voor het Hof.

- Prejudicieel geschil - Strafzaken - Uitlevering - Overeenkomst inzake uitlevering tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika - Artikel 26, § 1, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Toepassingsgebied

C.15.0017.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.7 AC nr. 107

De prejudiciële vraag die het daarin gelaakte onderscheid niet toeschrijft aan de wet maar aan de rechtspraak, dient niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting

- Art. 26, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.14.1463.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.1 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie is niet gehouden het Grondwettelijk Hof een door een partij voorgestelde prejudiciële vraag te stellen wanneer het door de eiser aangevoerde verschil in behandeling zijn grondslag vindt in de respectieve draagwijdten van artikel 6 EVRM en van artikel 149 van de Grondwet, ten opzichte waarvan het Grondwettelijk Hof niet bevoegd is.

- Prejudicieel geschil - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Aangevoerd verschil in behandeling vindt zijn grondslag in de respectieve draagwijdten van art. 6 EVRM en van art. 149 Grondwet

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

Wanneer het voorwerp van de door de eiser voorgestelde vraag geen verband houdt met de door hem aangevoerde grondwettelijke bepalingen, is dit geen prejudiciële vraag in de zin van artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en hoeft zij niet te worden gesteld.

- Prejudicieel geschil - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Voorwerp van de vraag houdt geen verband met de aangevoerde grondwettelijke bepalingen

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

HANDELSPAPIER

C.17.0584.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 25, eerste lid, Wetboek van Koophandel, kan de rechter inzake handelsverrichtingen uit het gebrek aan protest van een brief ten aanzien van een handelaar het feitelijke vermoeden putten en het bewijs erin vinden dat de handelaar de inhoud van die brief aanvaardt, waarbij de rechter zulks beoordeelt naargelang van de feitelijke omstandigheden van het geval.

- Brief ten aanzien van een handelaar - Gebrek aan protest - Beoordeling door de rechter

- Art. 25, eerste lid Wetboek van Koophandel

P.17.0068.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.3 AC nr. 616

Een endossement werkt in de regel eigendom overdragend, maar dat is niet het geval bij een endossement ter incasso zoals bedoeld door artikel 23, eerste lid, Chequewet.

- Endossement - Gevolg - Uitzondering

HANDELSPRAKTIJK

C.24.0131.N 2 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250502.1N.4 AC nr. ...

Daar waar de Europese richtlijn 93/13/EEG van 5 april 1993 betreffende de oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, omgezet in het interne Belgische recht in de artikelen VI.82 en volgende WER, aan de lidstaten procesautonomie laat, oordeelt het Hof van Justitie in vaste rechtspraak dat de nationale procedurebepalingen moeten beantwoorden aan onder meer het doeltreffendheidsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

- Richtlijn 93/13/EEG - Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten - Procesautonomie van de lidstaten - Grenzen

- Art. VI.82 Wetboek van economisch recht

Een consument die het oneerlijke karakter van een contractueel beding heeft laten vaststellen en dit beding buiten toepassing heeft laten verklaren maar slechts gedeeltelijke terugbetaling van op basis van dat beding betaalde bedragen verkrijgt, kan worden tegengehouden of ontmoedigd, wanneer hij een deel van de gedingkosten moet dragen, terwijl hij zijn recht op terugbetaling te goeder trouw en zonder procesrechtsmisbruik uitoefende (1). (1) Zie concl. OM.

- Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten - Consument die het oneerlijke karakter van een contractueel beding heeft laten vaststellen en dit beding buiten toepassing heeft laten verklaren - Gedeeltelijke terugbetaling aan de consument van de op basis van het oneerlijk beding betaalde bedragen - Deel van de gedingkosten ten laste van de consument - Gevolg

Wanneer beschermingsbepalingen de consument het recht verlenen om zich tot een rechter te wenden teneinde het oneerlijke karakter van een contractueel beding te laten vaststellen en dit beding buiten toepassing te laten verklaren, mogen nationale procedurebepalingen omtrent de gedingkosten de consument niet tegenhouden of ontmoedigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten - Recht van de consument om zich tot een rechter te wenden teneinde het oneerlijke karakter van een contractueel beding te laten vaststellen en dit beding buiten toepassing te laten verklaren - Nationale bepalingen omtrent gedingkosten - Invloed

C.24.0224.N 2 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250502.1N.8 AC nr. ...

De rechter mag de verhogingen die betrekking hebben op de heffingen, retributies en ontvangsten van laboratoria en voortvloeien uit artikel 11, §1, eerste en derde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, niet matigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen - Financiering - Heffingen, retributies en ontvangsten van laboratoria - Verhoging wegens nalatigheid - Matigingsbevoegdheid van de rechter

- Art. 11, § 1, eerste en derde lid Wet 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

C.24.0023.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.7 AC nr. ...

Er is geen sanctie bepaald voor het ontbreken van één of meerdere bedingen in de vastgoedbemiddelingsovereenkomst; het is evenwel mogelijk dat door het ontbreken van één of meerdere bedingen in de bemiddelingsovereenkomst het voorwerp van de overeenkomst niet bepaald, noch bepaalbaar is en de overeenkomst bijgevolg nietig is (1). (1) Zie concl. OM.

- Vastgoedmakelaar - Vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Ontbreken van verplichte bedingen - Nietigheid van de overeenkomst - Voorwaarde

- Art. 4 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

- Art. 2 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

C.23.0375.F 20 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250220.1F.4 AC nr. ...

Het bestaan van een positie van economische afhankelijkheid van een bedrijf ten aanzien van een ander bedrijf vereist niet dat die bedrijven verbonden zijn door een overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

- Bestaan van een positie van economische afhankelijkheid van een bedrijf ten aanzien van een ander bedrijf - Voorafgaande voorwaarde

- Art. IV.2/1 Wetboek van economisch recht

C.20.0412.F 6 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250206.1F.5 AC nr. ...

Onder industriële en commerciële prijzen wordt de prijs van alle verkopen van producten, stoffen, voedingswaren, goederen of dieren, alsook het aanbod, de aanvaarding of de uitvoering van alle prestaties bedoeld.

- Verbod op indexering van de industriële en commerciële prijzen - Industriële en commerciële prijzen - Begrip

- Art. 57, § 1 Wet 30 maart 1976 betreffende de economische herstelmaatregelen

C.20.0472.F 5 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.1 AC nr. ...

Uit artikel IV.72, § 4, derde lid, WER volgt dat het mededingingscollege van de Belgische Mededingingsautoriteit geen acht mag slaan op de stukken die na het verzoekschrift zijn neergelegd.

- Restrictieve mededingingspraktijken - Onderzoek - Mededingingscollege van de Belgische Mededingingsautoriteit - Voorlopige maatregelen - Neerlegging van het verzoekschrift tot het nemen van voorlopige maatregelen met de daarmee verband houdende stukken - Gevolgen voor de stukken die na het verzoekschrift zijn neergelegd

- Art. IV.72, § 4, derde lid Wetboek van economisch recht

C.22.0205.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.6 AC nr. ...

Er bestaat enkel grond tot herroeping van de in kort geding bevolen voorlopige maatregelen bij gebrek aan inleiding van een procedure over de grond van de zaak, wanneer die maatregelen niet zijn gericht op de staking van alle gedragingen die een oneerlijke mededinging uitmaken, maar op de staking van het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 771.

- Oneerlijke mededinging - Aanstelling van een sekwester en van een gerechtsdekundige - Derdenverzet - Verzoek tot herroeping van de voorlopige maatregelen

- Artt. 584 en 1369quinquies, 1° Gerechtelijk Wetboek

C.18.0240.F 10 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.3 AC nr. ...

Door te verwijzen naar de begrippen van het aanzienlijk verstoorde evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en plichten van de partijen en de goede trouw, omschrijft artikel 3.1 richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 slechts op abstracte wijze de elementen die kenmerkend zijn voor een onrechtmatig beding en de rechter moet zich over de toepassing van die algemene criteria op een bijzonder beding uitspreken met inachtneming van de omstandigheden eigen aan de zaak; een beding dat in de lijst van de bijlage van de richtlijn voorkomt moet niet noodzakelijkerwijs als onrechtmatig worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 236.

- Richtlijn 93/13/EEG - Onrechtmatige bedingen of voorwaarden - Aanzienlijk verstoord evenwicht tussen de rechten en plichten van de partijen en goede trouw - Abstracte omschrijving - Algemene criteria - Toepassing met inachtneming van de omstandigheden eigen aan de zaak

- Art. 3, § 1 Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, voor de contractuele betrekkingen van de titularissen van vrije beroepen met hun cliënten

Artikel 32 Handelspraktijkenwet 1991 bevat een lijst van bedingen of voorwaarden, of een combinatie daarvan, die, als ze worden ingevoegd in de overeenkomsten tussen een verkoper en een consument, onrechtmatig zijn, waaronder met name, in punt 18, die welke ertoe strekken de bewijsmiddelen te beperken die de consument kan aanwenden; de wetgever heeft er aldus voor gekozen om verder te gaan dan wat de voormelde richtlijn oplegde en om een bindende lijst met onrechtmatige bedingen voor te schrijven, waaruit volgt dat die bedingen niet kunnen worden uitgelegd in het licht van de finaliteit van de richtlijn en om het door die richtlijn beoogde resultaat te bereiken, en dat het in artikel 32.18 bedoelde verbod op het beding dat de bewijsmiddelen van de consument beperkt, niet kan worden uitgebreid tot het beding dat in een omkering van de bewijslast voorziet ten nadele van de consument, zoals bedoeld in punt 1, q), van de voormelde richtlijn (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 236.

- Onrechtmatige bedingen of voorwaarden - Richtlijn 93/13/EEG - Omzetting - Keuze van de wetgever - Bindende lijst van onrechtmatige bedingen - Uitlegging

- Art. 32 Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

C.17.0392.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.8 AC nr. ...

Artikel XVII.11 Wetboek Economisch Recht, dat de onderneming een aansprakelijkheid oplegt voor de daden van haar niet-geïdentificeerde agenten, sluit niet uit dat een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad aan die onderneming persoonlijk kan worden toegerekend wanneer ze niet de nodige maatregelen heeft genomen om de oneerlijke praktijken van haar agenten te voorkomen of hieraan een einde te maken.

- Vordering tot staking - Met de eerlijke handelspraktijken strijdige daad - Niet-geïdentificeerde agenten van een onderneming - Toerekening

- Art. XVII. 11 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

D.19.0004.N 7 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191107.17 AC nr. ...

Het uitoefenen van het beroep van architect is onverenigbaar met dat van aannemer van openbare of private werken; de aldus in het belang van zowel het beroep van architect als van de opdrachtgevers ingestelde onverenigbaarheid moet, zoals elke bepaling die de vrijheid van nijverheid en arbeid inperkt, op beperkende wijze worden uitgelegd; dit belet evenwel niet dat het verbod beide beroepen te cumuleren algemeen is, zich uitstrekt tot de werkzaamheid in dienst van een aannemer van openbare en private werken en niet beperkt is tot de cumulatie van de functie van aannemer en architect in het raam van eenzelfde concreet bouwproject (1). (1) Cass. 16 november 2012, AR D.11.0021.N, AC 2012, nr. 619, met concl. van advocaat-generaal Dubrulle; zie ook Cass. 17 februari 1969, AC 1969, 566, waaruit a contrario duidelijk volgt dat de onverenigbaarheid zich uitstrekt tot de werkzaamheid in dienst van een vennootschap die daadwerkelijk aannemersactiviteiten ontplooit.

- Vrijheid van nijverheid en arbeid - Het cumuleren van het beroep van architect met dat van aannemer - Onverenigbaarheid - Uitlegging

- Art. 10, 1° KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983
- Art. 6 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

C.18.0250.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.1 AC nr. ...

De volle rechtsmacht waarmee het hof van beroep te Brussel uitspraak doet inzake handelingen of beslissingen van het auditoraat bij de Raad voor de Mededinging houdt in dat het hof van beroep zijn beoordeling in beginsel volledig in de plaats kan stellen en die aangevochten beslissing niet alleen kan vernietigen maar ook kan hervormen (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet tot bescherming van de economische mededinging - Raad voor de Mededinging - Onderzoeksprocedure betreffende restrictieve mededingingspraktijken - Handeling of beslissing van het auditoraat - Beroep - Hof van beroep te Brussel - Volle rechtsmacht

- Art. 75, tweede lid Wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 september 2006

Die volle rechtsmacht van het hof van beroep te Brussel impliceert, gelet op de specifieke rol in de handhaving van de wet over de mededinging, dat het hof niet verplicht is de in beslag genomen gegevens zelf opnieuw te onderzoeken en het de toetsing mag beperken (1). (1) Zie concl. OM

- Wet tot bescherming van de economische mededinging - Raad voor de Mededinging - Onderzoeksprocedure betreffende restrictieve mededingingspraktijken - Handeling of beslissing van het auditoraat - Beroep - Hof van beroep te Brussel - Volle rechtsmacht

- Art. 75, tweede lid Wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 september 2006

Het onderzoek betreffende het bestaan van restrictieve mededingingspraktijken is geen strafonderzoek (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet tot bescherming van de economische mededinging - Raad voor de Mededinging - Auditoraat - Onderzoeksprocedure betreffende restrictieve mededingingspraktijken - Aard

- Artt. 131 en 235bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 75, tweede lid Wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 september 2006

C.18.0521.N 9 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190909.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 7 van het Decreet d'Allarde van 2-17 maart 1791 en artikel II.3 Wetboek van economisch recht, zoals te dezen van toepassing, staat het eenieder vrij om naar goeddunken elke handel te drijven of elk beroep, bedrijf of ambacht, respectievelijk economische activiteit uit te oefenen; deze bepalingen, die zich verzetten tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van ondernemen, zijn van openbare orde; het beding dat een onredelijke beperking van de concurrentie naar voorwerp, territorium of duur oplegt, is bijgevolg nietig (1). (1) Cass. 23 januari 2015, AR C.14.0324.N, AC 2015, nr. 60.

- Vrijheid van handel en nijverheid - Verzet tegen een ongeoorloofde beperking - Aard van de bepaling

P.19.0200.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.6 AC nr. ...

Het toepassingsgebied van artikel VI.106, 2°, Wetboek van economisch recht, dat bepaalt dat onverminderd andere wettelijke of reglementaire bepalingen elke reclame van een onderneming verboden is die essentiële informatie over de gevolgen van het door de bestemmeling gegeven antwoord verborgen houdt of op weinig duidelijke wijze weergeeft, of die de eigenlijke commerciële bedoeling, wanneer die niet blijkt uit de context, verborgen houdt of op weinig duidelijke wijze weergeeft, is niet beperkt tot het ronselen van reclame voor frauduleuze internetgidsen.

- Verboden reclame - Artikel VI.106, 2°, Wetboek economisch recht - Toepassingsgebied

- Art. VI.106, 2° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Art. 97, 2° Wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming (Marktpraktijkenwet)

- Art. 94/2, 13° Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

C.18.0323.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.3 AC nr. ...

Het bevel tot staking moet op een duidelijk omschreven daad slaan; het moet daarbij ook van aard zijn om een herhaling van een verboden praktijk te vermijden (1). (1) Zie concl. OM.

- Wetboek van economisch recht - Artikel XVII, eerste lid - Bevel tot staking - Voorwaarden

- Art. XVII, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.18.0401.N 15 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190215.1 AC nr. ...

Aangezien de omvang van de dekking door een verzekeringsovereenkomst behoort tot de belangrijkste kenmerken van het verzekeringsproduct, is aan de vereiste dat een onderneming ten laatste op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst te goeder trouw aan de consument de behoorlijke en nuttige informatie dient te geven betreffende de belangrijkste kenmerken van het product en betreffende de verkoopsvoorwaarden, rekening houdend met de door de consument uitgedrukte behoefte aan informatie en rekening houdend met het door de consument meegedeelde of redelijkerwijze voorzienbare gebruik, niet voldaan wanneer voor de bepaling van de omvang van de dekking door een verzekeringsovereenkomst de bijzondere voorwaarden louter verwijzen naar de algemene voorwaarden (1) (2). (1) Het OM concludeerde tot verwerping van het cassatieberoep aangezien het van oordeel was dat de appelrechter op grond van zijn vaststellingen vermocht te oordelen dat eiser met de algemene voorwaarden, waarvan hij kennis kon nemen, instemde. (2) Art. 4 WMPC, zoals van kracht vóór de opheffing ervan bij Wet 21 december 2013.

- Onderneming - Informatieplicht - Omvang - Belangrijkste kenmerken van het product - Verzekeringsovereenkomst - Dekking - Omvang - Bijzondere voorwaarden - Verwijzing naar de algemene voorwaarden

- Art. 4 Wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming

C.18.0199.F 3 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190103.6 AC nr. ...

Het bevel tot staking moet betrekking hebben op een duidelijk omschreven daad, zodat er over de draagwijdte van dat bevel geen enkele redelijke twijfel kan bestaan (1). (1) Cass. 14 juni 2013, AR C.12.0524.N, AC 2013, nr. 372; zie Cass. 2 maart 2007, AR C.06.0148.N, AC 2007, nr. 124.

- Bevel tot staking

- Art. XVII.1 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

C.17.0594.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.2 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie blijkt kennelijk dat artikel 88 Handelspraktijkenwet 1991, dat de artikelen 4 en 5 Richtlijn 85/577/EEG omzet in het Belgische recht en zoveel mogelijk in het licht van de bewoordingen en de doelstelling van die richtlijn moet worden uitgelegd, een dwingende bepaling is ten gunste van de consument, zodat deze, nadat een geschil is ontstaan, uitdrukkelijk of stilzwijgend en met kennis van zaken afstand kan doen van zijn recht om zich te beroepen op de nietigheid van een buiten de verkoopruimten gesloten overeenkomst op de grond dat hij niet over zijn verzakingsrecht is voorgelicht in de wettelijke bewoordingen.

- Verkoop buiten de onderneming - Consument - Overeenkomst - Verzakingsbeding - Aard

- Art. 88 Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

- Artt. 4 en 5 Richtlijn 85/577/EEG van de Raad van 20 december 1985 betreffende de bescherming van de consument bij buiten verkoopruimten

P.18.0199.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.4 AC nr. ...

Door in bijlage I van de Richtlijn Oneerlijke Handelspraktijken, de aldaar vermelde praktijken onder alle omstandigheden als oneerlijk, misleidend of agressief te beschouwen, is de wetgever afgeweken van het onderzoek van de in de richtlijn vermelde algemene beoordelingscriteria voor dergelijke praktijken; wanneer de ten laste gelegde gedragingen deel uitmaken van de lijst van eenendertig handelspraktijken die onder alle omstandigheden als oneerlijk, agressief of misleidend worden beschouwd, stelt de wet het verbod daarop niet afhankelijk van een bijzondere voorwaarde.

- Wetboek Economisch Recht - Artikel VI.103 - Als oneerlijk, agressief en misleidend beschouwde handelspraktijken - Agressieve handelspraktijken

- Art. VI.103 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Artikel VI.101 Wetboek Economisch Recht zet de algemene definitie om van de in artikel 8 richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 bepaalde definitie van agressieve handelspraktijken, terwijl artikel VI.103, 3° en 8°, van dat wetboek vervolgens twee van de gedragingen omzet die in bijlage I van de Richtlijn Oneerlijke Handelspraktijken, onder alle omstandigheden als oneerlijk, misleidend en agressief worden beschouwd (1). (1) Zie H. JACQUEMIN, "La loi du 6 avril 2010 relatives aux pratiques de marché et à la protection des consommateurs", JT 2010, p. 557.

- Agressieve handelspraktijken - Wetboek Economisch Recht - Artikel VI.101 - Artikel VI.103, 3° en 8°

- Artt. VI.101 en VI.103, 3° en 8° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.16.0090.N 22 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180322.6 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie waarbij met betrekking tot het openbare belang van een doeltreffend clementieprogramma wordt aangenomen dat het enkele inroepen van een risico dat een clementieprogramma aan doeltreffendheid zou inboeten door inzage in bewijsmiddelen in het dossier van een mededingingsprocedure die nodig zijn om schadevorderingen ten gevolge van een mededingingsinbreuk te onderbouwen, niet volstaat om weigering van inzage in deze gegevens te rechtvaardigen en enkel het risico dat een bepaald stuk in concreto het openbaar belang van een doeltreffend clementieprogramma aantast kan rechtvaardigen dat dit document niet wordt verspreid, volgt dat het enkele gewettigde vertrouwen dat de informatie die in het kader van een clementieprogramma werd meegedeeld geheim zou blijven en dat de Commissie die informatie enkel zou gebruiken in het kader van de toepassing van artikel 101 VWEU, niet volstaat om een weigering van inzage in deze gegevens te rechtvaardigen die nodig zijn om een schadevergoeding ten gevolge van een inbreuk op artikel 101 VWEU te onderbouwen.

- Ongeoorloofde mededinging - Europese mededingingsregels - Europese clementieregeling - Doeltreffend clementieprogramma - Vertrouwelijkheid van dossiergegevens - Weigering van inzage - Gewettigd vertrouwen van geheimhouding - Toepassing

C.17.0101.F 8 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171208.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Overeenkomst - Herroepingsbeding - Invoeging - Verplichting - Dading - Toepassing

Uit de artikelen 58, §1, en 60 van de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming volgt dat de overeenkomst, om te worden onderworpen aan de bij voornoemd artikel 60 opgelegde verplichting tot invoeging van een herroepingsbeding, betrekking moet hebben op de verkoop, door een onderneming aan een consument, van goederen of diensten; de dading die, luidens artikel 2044 van het Burgerlijk Wetboek, een contract is waarbij partijen een gerezen geschil beëindigen of een toekomstig geschil voorkomen, is geen koopovereenkomst of dienstenovereenkomst in de zin van de voormelde artikelen 58 en 60 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 696.

- Overeenkomst - Herroepingsbeding - Invoeging - Verplichting - Dading - Toepassing

- Artt. 58, § 1, en 60 Wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming

P.17.0802.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.4 AC nr. 624

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening - Afwijkingen - Vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van een productgroep uitmaakt - Opsomming van de producten waaruit die groepen zijn samengesteld - Verkoop van de totaliteit aan die producten

Krachtens artikel 16, § 2 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening zijn de bij artikel 6 gestelde openingsverboden niet van toepassing op de vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van één van de in de wet opgesomde productgroepen uitmaakt; daaruit volgt dat de vestigingseenheid, om aan de beperkingen inzake de openingsuren te ontsnappen, minstens vijftig percent van haar zakencijfer moet verwezenlijken door de verkoop van de totaliteit aan waren waaruit één van de in de wet bedoelde groepen is samengesteld, zonder enige uitzondering (1). (1) Zie andersluidende conclusie OM «in hoofdzaak» in Pas. 2017, nr

- Openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening - Afwijkingen - Vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van een productgroep uitmaakt - Opsomming van de producten waaruit die groepen zijn samengesteld - Verkoop van de totaliteit aan die producten

- Artt. 6, 8 en 16, § 2 Wet 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening

C.16.0354.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.2 AC nr. 468

Artikel 7 van het decreet van 2 en 17 maart 1791, dat zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en nijverheid, is van openbare orde (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

- Vrijheid van handel en nijverheid - Ongeoorloofde beperking - Verbod - Aard

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

C.14.0003.F 15 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161215.4 AC nr. ...

Artikel 156 van de wet van 6 mei 2009 houdende diverse bepalingen is een uitleggende bepaling in zoverre zij de inhoud van artikel 88, § 1, Wet Economische Mededinging verduidelijkt; bijgevolg wordt voornoemd artikel 88, § 1 geacht steeds de betekenis te hebben gehad die door voornoemd artikel 156 wordt vastgesteld (1). (1) Over de werking van de uitleggingswet, zie met name Cass. 7 april 2016, AR F.14.0097.N, AC 2016, nr...; Cass. 19 mei 2014, AR C.13.0310.N, AC 2014, nr. 355 en Cass. 4 november 1996 (voltallige zitting), AR S.96.0028.F, AC 1996, nr. 412 met noot en concl. van advocaat-generaal Leclercq.

- Uitlegging - Wet van 6 mei 2009 houdende diverse bepalingen - Artikel 156 - Draagwijdte - Wet Economische

Mededinging - Artikel 88, § 1

- Art. 88, § 1 Wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 september 2006

- Art. 156 Wet 6 mei 2009 houdende diverse bepalingen

Uit de artikelen 63, 64 en 86, § 1, eerste lid, Wet Economische Mededinging volgt niet dat het omzetcijfer dat als grondslag voor de berekening van de geldboete dient, beperkt is tot de omzet die gemaakt werd op de Belgische markt en bij de export vanuit België.

- Wet Economische Mededinging - Restrictieve praktijk - Geldboete - Basis van de berekening - Omzet

- Artt. 63, 64 en 86, § 1, eerste lid Wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 september 2006

C.15.0116.N 16 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160916.4 AC nr. ...

Artikel 101, §1, van de Wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming valt onder het toepassingsgebied van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken (1). (1) Zie concl. OM.

- Richtlijn 2005/29/EG - Oneerlijke handelspraktijken - Wet betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming - Artikel 101, § 1 - Verkoop met verlies - Toepassingsgebied

- Art. 101, § 1 Wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming

- Art. 1.1 en punt 6 considerans Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Richtlijn 2005/29/EG - Oneerlijke handelspraktijken - Hof van Justitie van de Europese Unie - Uitlegging

- Verkoop met verlies - Belangen van de consument - Wetsgeschiedenis

- Richtlijn 2005/29/EG - Oneerlijke handelspraktijken - Wet betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming - Artikel 101, § 1 - Verkoop met verlies - Toepassingsgebied

De praktijk van verkoop met verlies schaadt de belangen van de consumenten en de uitgevaardigde maatregel kan bijdragen tot de door de wetgever beoogde bescherming van de consumenten (1). (1) Zie concl. OM.

- Verkoop met verlies - Belangen van de consument - Wetsgeschiedenis

- Art. 101, § 1 Wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming

Van zodra een nationale wettelijke regeling naast de economische belangen van de concurrenten , ook de belangen van de consumenten beoogt te beschermen tegen oneerlijke handelspraktijken die de belangen van de consumenten schaden, ook al is zulks slechts onrechtstreeks, is deze regeling onderworpen aan de voorschriften van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken; slechts de nationale wettelijke regelingen betreffende oneerlijke handelspraktijken die " alleen " de economische belangen van concurrenten schaden of betrekking hebben op transacties tussen handelaars zijn uit de werkingssfeer van de richtlijn gesloten (1). (1) Zie concl. OM.

- Richtlijn 2005/29/EG - Oneerlijke handelspraktijken - Hof van Justitie van de Europese Unie - Uitlegging

- Art. 1.1 en punt 6 considerans Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken

C.15.0497.F 15 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160915.2 AC nr. ...

Vergelijkende reclame die niet het resultaat is van een objectieve vergelijking is ongeoorloofd, zelfs wanneer zij niet misleidend is.

- Vergelijkende reclame - Misleidend karakter - Ongeoorloofd karakter

- Art. VI.17, § 1, 3° Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

C.14.0410.F 22 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160122.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat het sluiten van een overeenkomst van verkoop aan de consument buiten de onderneming van de verkoper bestraft wordt met een strafrechtelijke geldboete wanneer het verzakingsrecht van de consument daarin niet in de wettelijke bewoordingen is gesteld, impliceert niet dat die overeenkomst volstrekt nietig zou zijn (1). (1) Zie Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

- Verkoop aan de consument - Verkoop gesloten buiten de onderneming van de verkoper - Schriftelijke overeenkomst - Geen beding van afstand in de wettelijke bewoordingen

- Art. 88 Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

C.14.0305.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Handelspraktijkenwet 1991 - Artikel 53, § 1, eerste en derde lid, WHPC - Sperperiode - Aankondigingen en suggesties van prijsverminderingen - Doelstelling wetgever

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 53, §1, eerste en derde lid, van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, zoals te dezen van toepassing, blijkt dat de wetgever niet alleen formeel een dubbele doelstelling vooropstelde, maar ook daadwerkelijk en met opgave van redenen beoogde, naast de economische belangen van de concurrenten, de consument te beschermen en in te lichten door de doorzichtigheid en juistheid te verzekeren van de prijzen zoals die onmiddellijk vóór en tijdens de opruimingsperiodes worden toegepast; hieruit volgt dat artikel 53, §1, van deze wet tevens beoogt de consument te beschermen en dat de krachtens die bepaling verboden aankondigingen van prijsverminderingen en suggesties niet buiten het toepassingsgebied van de Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad vallen (1). (1) Zie concl. OM.

- Handelspraktijkenwet 1991 - Artikel 53, § 1, eerste en derde lid, WHPC - Sperperiode - Aankondigingen en suggesties van prijsverminderingen - Doelstelling wetgever

- Art. 53, § 1, eerste en derde lid Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

- Art. 2, sub d Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken

C.14.0395.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.9 AC nr. ...

De vaststelling dat de onwettige daad gestopt is, staat de uitspraak van een bevel tot staking slechts in de weg indien het risico op herhaling van die daad, of van de onwettige praktijk die eraan ten grondslag ligt, uitgesloten is.

- Onwettige daad - Einde van de onwettige daad - Verplichting van de stakingsrechter

- Art. 2, eerste lid Wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming

De stakingsrechter kan, in de regel, niet het bestaan van een inbreuk vaststellen zonder vervolgens de staking ervan uit te spreken.

- Onrechtmatigheid - Verplichting van de stakingsrechter - Beginsel

- Art. 2, eerste lid Wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming

C.14.0568.N 5 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150605.2 AC nr. ...

Onder het begrip lopende overeenkomsten dient verstaan te worden de overeenkomsten waarvan de karakteristieke prestatie door de schuldenaar nog niet werd uitgevoerd (1). (1) Zie E. Dirix, Faillissement en lopende overeenkomsten, RW 2003-2004, 202, nr. 5.

- Wet betreffende de betalingsachterstand bij handelstransacties - Lopende overeenkomsten

- Art. 14 Wet 2 aug. 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

C.13.0182.N 6 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150206.2 AC nr. 89

De enkele omstandigheid dat een handels- of ambachtsonderneming niet over een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen beschikt, heeft niet tot gevolg dat de door haar gesloten overeenkomsten onrechtmatig zijn en geen grondslag kunnen bieden aan een rechtsvordering.

- Handels- of ambachtsonderneming - Kruispuntbank van Ondernemingen - Niet-inschrijving

- Art. 14 Wet 16 jan. 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen

C.13.0369.N 23 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150123.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Raad voor de Mededinging - Voorlopige maatregelen door de voorzitter - Aard van de maatregelen - Verstrijken van de geldigheidsduur van een bij een eerdere beslissing bevolen maatregel - Nieuwe beslissing die voor de toekomst zal gelden

- Raad voor de Mededinging - Voorlopige maatregelen door de voorzitter - Restrictieve mededingingspraktijken die het voorwerp van het onderzoek uitmaken - Klachten en verzoeken betreffende de restrictieve mededingingspraktijken - Auditoraat - Onderzoek

De aard van de voorlopige maatregelen die de voorzitter van de Raad neemt op grond van artikel 62, § 1, Wet Economische Mededinging 2006, zoals hier van toepassing, sluit niet uit dat hij voor de periode volgend op het verstrijken van de geldigheidsduur van een bij een eerdere beslissing bevolen maatregel, een nieuwe beslissing neemt die voor de toekomst zal gelden, indien de toestand na het verstrijken van de duur van de eerder bevolen maatregel zulks vergt en voor zover hij het voordeel van de vroegere beslissing niet ongedaan maakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Raad voor de Mededinging - Voorlopige maatregelen door de voorzitter - Aard van de maatregelen - Verstrijken van de geldigheidsduur van een bij een eerdere beslissing bevolen maatregel - Nieuwe beslissing die voor de toekomst zal gelden

- Art. 62, § 1 Wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 sept. 2006

Voor de toepassing van artikel 62, §1, Wet Economische Mededinging 2006 moet worden beschouwd dat er een onderzoek hangende is van zodra een klacht is ingediend bij het Auditoraat, waaromtrent het Auditoraat nog geen beslissing tot sepot heeft genomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Raad voor de Mededinging - Voorlopige maatregelen door de voorzitter - Restrictieve mededingingspraktijken die het voorwerp van het onderzoek uitmaken - Klachten en verzoeken betreffende de restrictieve mededingingspraktijken - Auditoraat - Onderzoek

- Artt. 45, §§ 1 en 2, en 62, § 1 Wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 sept. 2006

C.13.0579.N 23 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150123.3 AC nr. ...

De bepaling van artikel 7 van het Decreet d' Allarde van 2-17 maart 1791, zoals te dezen van toepassing, die zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en nijverheid, is van openbare orde; het beding dat een onredelijke beperking van de concurrentie naar voorwerp, territorium of duur oplegt, is bijgevolg nietig.

- Vrijheid van handel en nijverheid - Verzet tegen een ongeoorloofde beperking - Aard van de bepaling

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

C.13.0532.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Wet tot bescherming van de economische mededinging - Interpretatie - Prejudiciële vraag aan het Hof van

Cassatie - Arrest van het Hof - Gezag - Artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

De artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek houden geen verband met het gezag van een arrest waarin het Hof, op grond van artikel 72 van de Wet Economische Mededinging 2006, zich uitspreekt bij wege van prejudicieel arrest over de kwesties met betrekking tot de interpretatie van die wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2015., nr. ...

- Wet tot bescherming van de economische mededinging - Interpretatie - Prejudiciële vraag aan het Hof van Cassatie - Arrest van het Hof - Gezag - Artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

HANDELSREGISTER

C.17.0015.F 13 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171013.4 AC nr. ...

De vordering, die betrekking heeft op de vergoeding van het verlies van de winst uit een activiteit waarvoor de onderneming niet is ingeschreven en van de daartoe bestemde middelen, is een op die activiteit gegronde vordering (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2013, AR C.10.0669.N, AC 2013, nr. 94.

- Kruispuntbank van Ondernemingen - Onderneming - Niet-ingeschreven activiteit - Derving van de winst uit de activiteit - Vordering tot vergoeding - Gelijkstelling

- Art. 14, vierde lid Wet 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen

C.16.0504.F 15 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170615.15 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Kruispuntbank van Ondernemingen - Handelsonderneming - Inschrijving - Vordering in rechte - Rechtsvordering gegrond op een andere activiteit dan die waarop de inschrijving betrekking heeft - Rechtsvordering gegrond op een activiteit die niet valt onder het maatschappelijk doel waarvoor de onderneming is ingeschreven - Middel van niet-ontvankelijkheid - Tijdstip

Uit artikel III, 26, § 2, van het Wetboek van economisch recht volgt niet dat het middel van niet-ontvankelijkheid waarin het voorziet, voor de eerste maal voor de eerste rechter moet worden voorgesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Kruispuntbank van Ondernemingen - Handelsonderneming - Inschrijving - Vordering in rechte - Rechtsvordering gegrond op een andere activiteit dan die waarop de inschrijving betrekking heeft - Rechtsvordering gegrond op een activiteit die niet valt onder het maatschappelijk doel waarvoor de onderneming is ingeschreven - Middel van niet-ontvankelijkheid - Tijdstip

- Art. III, 26, § 2 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

HANDELSZAAK

C.16.0195.N 17 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.3 AC nr. ...

Bij de beoordeling van het bestaan van een handelszaak dient de rechter te onderzoeken of de aanwezige elementen het mogelijk maken een eigen cliënteel aan te trekken en te behouden (1). (1) Zie concl. OM.

- Bestaan - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Artt. 1399, eerste lid, 1400, 5°, en 1405, 4° Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Bestaan - Beoordeling door de rechter - Criteria

HELING

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon beticht van het plegen van een witwasmisdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3° of 4°, Strafwetboek, op het moment van zijn handelen of bij de aanvang ervan kennis had van de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de illegale vermogensvoordelen die het voorwerp van de witwasbetichting uitmaken; de rechter kan die kennis wettig afleiden uit alle hem regelmatig overgelegde gegevens, zowel van precieze als van algemene aard en zowel daterend van vóór als van na de voltrekking van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten (1). (1) Zie Cass. 16 januari 2018, AR P.17.1037.N, AC 2018, nr. 33.

- Witwassen - Tweede en derde witwasmisdrijf - Kennis van de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de illegale vermogensvoordelen - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Kennis afgeleid uit gegevens van precieze of algemene aard - Kennis afgeleid uit gegevens van vóór als na de voltrekking van het misdrijf - Draagwijdte

- Art. 505, eerste lid, 3° en 4° Strafwetboek

De verbeurdverklaring per equivalent zoals bedoeld in artikel 505, zesde lid, Strafwetboek is een straf die ten belope van het verbeurdverklaarde bedrag een schuldvordering toevoegt aan het vermogen van de veroordeelde en die ten uitvoer kan worden gelegd op gans dat vermogen (4); indien de verbeurdverklaring per equivalent van datzelfde bedrag aan meerdere veroordeelden wordt opgelegd, is het verbeurdverklaarde bedrag verhaalbaar op het vermogen van elk van die veroordeelden, zonder dat het totaal van de tenuitvoerlegging het verbeurdverklaarde bedrag mag overstijgen; de strafrechter heeft geen rechtsmacht om te bepalen op welk vermogen de door hem bevolen verbeurdverklaring per equivalent zal worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 14 februari 2017, AR P.16.1099.N, AC 2017, nr. 108

- Witwassen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per equivalent - Verbeurdverklaring per equivalent van hetzelfde bedrag opgelegd aan meerdere veroordeelden - Verhaalbaarheid op vermogen van elk van de veroordeelde - Uitvoering - Geen rechtsmacht van de strafrechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

Noch artikel 5 of artikel 22 Witwaswet 2017, noch enige andere bepaling verbiedt de rechter om de feitelijke gegevens van een verslag van de CFI aan de procureur des Konings, dat aanwijzingen bevat voor het bestaan van een witwasmisdrijf, te gebruiken als bewijs voor de schuldigverklaring van een beklaagde aan een misdrijf dat voor die beklaagde de vermogensvoordelen heeft voortgebracht die het voorwerp van dat mogelijke witwasmisdrijf konden uitmaken; het staat integendeel aan de rechter om onaantastbaar de bewijswaarde van die gegevens, naast de overige gegevens van het strafdossier, te beoordelen; het recht van verdediging van de beklaagde wordt gewaarborgd door het feit dat hij voor de rechter tegenspraak kan voeren over die gegevens.

- Witwassen - Verslag Cel voor Financiële Informatieverwerking - Aanwijzingen voor bestaan van witwasmisdrijf - Schuldigverklaring aan misdrijf dat vermogensvoordelen heeft voorgebracht - Gebruik van de feitelijke gegevens van het verslag CFI als bewijs - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Gevolg

- Art. 22 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

- Art. 5 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

De artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek zijn niet van toepassing op de verbeurdverklaring van het voorwerp van een witwasmisdrijf (1). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263.

- Witwassen - Toepassing van de wetsbepalingen over de verbeurdverklaring van illegale vermogensvoordelen -

Grens

- Art. 505, tweede, derde en vierde lid Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

Noch artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek, noch enige andere bepaling of enig ander algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter die het bedrag van de verbeurdverklaring vermindert teneinde de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen, om die vermindering louter af te wegen tegen het persoonlijk aandeel van de veroordeelde in de bewezen verklaarde witwasmisdrijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; hij kan daarbij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde feiten, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling moet betrekken (1); niet vereist is dat de rechter cijfermatig per veroordeelde en per bewezen verklaard feit motiveert waarom en in welke mate hij de lastens die veroordeelde bevolen verbeurdverklaring vermindert; de rechter kan de opgelegde verbeurdverklaring eveneens verminderen op een forfaitaire wijze die leidt tot eenzelfde verbeurdverklaard bedrag lastens elk van de veroordeelden; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176. (2) Over de verbeurdverklaring bij equivalent, en de raming van het illegaal vermogen, in geval van witwassen zie ook Cass. 31 december 2024, AR P.24.0883.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241231.2N.21; Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 10 mei 2023, AR P.21.0876.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.1, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, T. Strafr. 2024, 87 noot M. WALGRAEVE; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176.

- Witwassen - Verbeurdverklaring - Veroordeling bij equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria voor de vermindering van het bedrag van de verbeurdverklaring - Forfaitaire vermindering - Beoordeling - Wettigheidscontrole op de motieven door het Hof

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

Op grond van artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek kan de rechter de verbeurdverklaring per equivalent van het voorwerp van een erin bedoeld witwasmisdrijf bevelen lastens meerdere daders die samen dat misdrijf hebben gepleegd (1), in zoverre de tenuitvoerlegging van die verbeurdverklaring het totale witgewassen vermogensvoordeel niet overschrijdt; hieruit volgt dat artikel 39 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijk karakter van de straf niet van toepassing zijn op deze verbeurdverklaring. (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263; Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

- Witwassen - Verbeurdverklaring per equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Bovengrens - Beginsel van het persoonlijk karakter van de straffen - Grens

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 39 Strafwetboek

P.24.1502.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.9 AC nr. ...

Artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek bestraft degenen die de door een misdrijf verkregen vermogensvoordelen omzetten of overdragen met de bedoeling de illegale oorsprong ervan te verbergen of te verdoezelen; het plaatsen van de gelden van strafbare oorsprong op een bankrekening op naam van de beklaagde vormt, voor die beklaagde, op zich geen daad van verberging, in zoverre die daad op zich geen aanwijzing vormt van de wil om de in omloop gebrachte kapitalen onopspoorbaar te maken.

- Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Daad van verberging - Begrip - Plaatsing door de beklaagde van de gelden van strafbare oorsprong op een van zijn bankrekeningen

- Art. 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

Hoewel de storting van contant geld op een bankrekening de omzetting van fysiek geld in giraal geld inhoudt, kan die daad enkel worden bestraft als witwassen in de zin van artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek, indien de storter, door die omzetting, de oorsprong van de gelden onopspoorbaar heeft willen maken; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze het bestaan van dit opzet, waarbij het Hof evenwel nagaat of hij uit zijn vaststellingen de door hem in aanmerking genomen strafrechtelijke kwalificatie heeft kunnen afleiden.

- Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Vereist bijzonder opzet - Opzet om de oorsprong van de gelden onopspoorbaar te maken - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

P.22.1491.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.14 AC nr. ...

Aangezien de artikelen 42, 1°, 43 en 505, vijfde en zesde lid, Strafwetboek tot gevolg hebben dat het voorwerp van het witwassen dat in het vermogen van de veroordeelde werd aangetroffen en het bedrag van de daarvoor opgelopen verbeurdverklaring die daarvoor is opgelegd, met elkaar in overeenstemming worden gebracht, en de berekening van dat bedrag bijgevolg niet kan worden betwist zonder het bestaan en de draagwijdte van het voorwerp in vraag te stellen, kan de aanduiding door de beklaagde-appellant in het vakje “Straf of maatregel”, dat hij het voornemen heeft het beginsel, de berekening en het bedrag van de door de eerste rechter bevolen verbeurdverklaring te betwisten, geen enkele twijfel laten bestaan over zijn wil om tegelijkertijd de tenlastelegging van witwassen, dat er onlosmakelijk deel van uitmaakt, aan het oordeel van de appelrechters voor te leggen (1). (1) Zie (de in dit opzicht andersluidende) concl. OM: Terwijl het Hof, in tegenstelling tot wat de appelrechters hadden beslist, overweegt dat hun saisine zich eveneens uitstrekte tot de telastlegging van witwassen, beperkt het de cassatie verassend genoeg tot de straffen van verbeurdverklaring zonder ze uit te breiden tot het geheel van de straffen die met name zijn uitgesproken wegens de voormelde telastlegging van het witwassen, terwijl de motivering van de keuze en van de maat van de hoofdstraf nochtans berusten op deze telastlegging.” (D.V.)

- Witwassen - Hoger beroep van de beklaagde - Grievenformulier - Enkel vakje “straf of maatregel” aangekruist - Grief betreffende het beginsel, de berekening en het bedrag van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

Krachtens artikel 505, vijfde en zesde lid, Strafwetboek vormen de zaken bedoeld in het eerste lid, 2°, 3° en 4°, het misdrijf van witwassen, zodat de verbeurdverklaring van die zaken overeenkomstig de artikelen 41, 1° en 43 van dat Wetboek verplicht moet worden bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

- Witwassen - Voorwerp van het misdrijf - Begrip - Verbeurdverklaring - Verplicht karakter

- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

Een zelfde bedrag kan niet twee keer verbeurd worden verklaard, nu eens als vermogensvoordeel dat rechtstreeks uit het misdrijf is verkregen, dan weer als voorwerp van het witwassen van dit voordeel (1). (1) Zie concl. OM.

- Witwassen - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het misdrijf - Cumulatie met de verbeurdverklaring bij wijze van uit het primair misdrijf verkregen vermogensvoordeel - (Geen) Wettigheid

- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

P.21.0876.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.1 AC nr. ...

Noch uit artikel 505, zesde lid, Strafwetboek noch uit de parlementaire voorbereiding van de Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming volgt dat wanneer de rechter, bij het bepalen van het bedrag van de veroordeling bij equivalent, van zijn matigingsbevoegdheid gebruikmaakt en tegen een dader, mededader of medeplichtige van het witwasmisdrijf dus de verbeurdverklaring bij equivalent uitspreekt van een geldsom die lager is dan de geraamde geldwaarde van het voorwerp van het witwasmisdrijf, het bedrag van de tegen elke veroordeelde dader, mededader of medeplichtige uitgesproken verbeurdverklaringen die raming niet te boven mag gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Witwassen - Verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen - Meerdere daders - Verbeurdverklaring uitgesproken tegen elk van de daders - Vermindering van de door de rechter verbeurd verklaarde bedragen - Beperking van het bedrag van de verbeurdverklaringen

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

Uit de tekst van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, zoals gewijzigd door artikel 2, 7°, van de wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, en uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever met het oog op een meer accurate bestraffing van het financieel onderdeel van de zware criminaliteit heeft beslist om de rechter te verplichten de in artikel 505, eerste lid, 3° en 4°, Strafwetboek bedoelde witgewassen vermogensvoordelen verbeurd te verklaren ten aanzien van alle daders, mededaders en medeplichtigen van het witwasmisdrijf, en dat indien die vermogensvoordelen niet meer in het vermogen van de veroordeelden kunnen worden aangetroffen, de verbeurdverklaring bij equivalent moet worden uitgesproken (1). (1) Zie concl. OM.

- Witwassen - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het witwassen - Verplicht karakter - Ratio legis

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

Uit de tekst van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, zoals gewijzigd door artikel 2, 7°, van de wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, en uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever heeft geoordeeld dat wanneer het voorwerp van het witwassen niet meer in het vermogen van de veroordeelden kan worden aangetroffen, de rechter het verbeurd verklaarde bedrag moet kunnen verminderen om de veroordeelde niet aan een straf te onderwerpen die zijn vermogen al te zeer zou doen slinken, rekening houdend met de omvang van dat vermogen en met het gepleegde misdrijf; wat dat betreft verduidelijkt de parlementaire voorbereiding dat het, met het oog op het billijkheidsbeginsel, voor zich spreekt dat de tenuitvoerlegging van het geheel van de verbeurdverklaringen die tegen elk van de daders van het witwasmisdrijf werden uitgesproken, de omvang van het voordeel dat het oorspronkelijke misdrijf opleverde nooit kan overschrijden, wat betekent dat de met de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaringen belaste overheid die verbeurdverklaringen niet ten uitvoer mag leggen tot beloop van een waarde die hoger is dan die van de witgewassen vermogensvoordelen (1). (1) Zie concl. OM.

- Witwassen - Verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen - Beperking - Vermindering van het door de rechter verbeurd verklaarde bedrag - Draagwijdte

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

P.23.0368.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat beklaagden werden vrijgesproken van de feiten van cannabishandel verbiedt de rechter niet te oordelen dat de handel evenwel door derden kon zijn gepleegd en de vermogensvoordelen heeft kunnen opleveren die het voorwerp uitmaken van de aan de beklaagden ten laste gelegde witwaspraktijken.

- Witwassen - Vrijspraak van bepaalde beklaagden van het primaire misdrijf - Weerslag op het aan dezelfde beklaagden verweten witwasmisdrijf

- Art. 505 Strafwetboek

P.22.1532.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1 AC nr. ...

Het moreel bestanddeel van heling bestaat in de kennis die de dader had of moest hebben van de misdadige oorsprong van het goed (1); een sterk vermoeden van diefstal kan bijgevolg het moreel bestanddeel van heling opleveren wanneer de dader, ondanks zijn redenen om dat vermoeden te koesteren, aanvaardt om in het bezit te treden van het goed. (1) Zie Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 13 september 2005, AR P.05.0372.N, AC 2005, nr. 425; Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 504; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1269; M. L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel et le blanchiment", in Les infractions - vol. 1: les infractions contre les biens, o.l.v. H.D. BOSLY en Chr. DE VALKENEER, Larcier, 2de uitg., 2016, 579; J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN, E. ROGER-FRANCE en J.-P. COLLIN, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2de uitg., 2021, 742.

- Moreel bestanddeel - Vermoeden

- Art. 505, eerste lid, 1° Strafwetboek

P.22.0854.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.7 AC nr. ...

De Belgische strafrechter heeft op grond van artikel 3 Strafwetboek rechtsmacht om te oordelen over een in België gepleegd misdrijf en daartoe behoort een misdrijf waarvan één van de constitutieve bestanddelen geheel of gedeeltelijk op het Belgische grondgebied is gelokaliseerd of waaraan materiële gedragingen ten grondslag liggen die zowel in België als in het buitenland zijn gepleegd en die een ondeelbaar geheel vormen; de Belgische rechtscolleges die vaststellen dat een beklaagde op Belgisch grondgebied gelden met een illegale oorsprong heeft ontvangen en die in het buitenland heeft overgeschreven, steunen aldus hun rechtsmacht op een in België gesitueerde materiële witwasgedraging aan een in het buitenland gepleegd witwasmisdrijf (1). (1) Cass. 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618; B. SPRIET, "(Extra)territoriale werking van de Belgische strafwet, met enkele "klassieke" extraterritoriale jurisdictiegronden uit de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering" in X., Strafprocesrecht en extraterritorialiteit (BLUS), 2002, p. 4-16; J. VANHEULE, "Op zoek naar de grenzen van de territoriale rechtsmacht van de strafrechter en van de strafbaarheid van betrokkenheid bij bendevorming", noot onder Gent 30 maart 2021, RABG 1090-1102. Cass. 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618, Antwerpen, 31/01/1995, RW 1996-97, 1027-1028.

- Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek - Territoriale bevoegdheid - Belgische rechtscolleges - Constitutief bestanddeel van het misdrijf op Belgisch grondgebied gelokaliseerd - Materiële gedragingen in België en in het buitenland gepleegd - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 3 en 505, eerste lid, 4° Strafwetboek

Het misdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek is een aflopend misdrijf, gelet op het ogenblikkelijke karakter van de erin vermelde handelingen.

- Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 3° Strafwetboek - Aard van het misdrijf - Aflopend misdrijf

- Art. 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

Het misdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek is een voortdurend misdrijf dat ontstaat bij de handeling of de onthouding, al dan niet aflopend van aard, waarmee de dader met de vereiste kennis van zaken de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van de wederrechtelijke vermogensvoordelen verheelt of verhult en dat blijft voortduren zolang de dader die elementen verheelt of verhult, dit wil zeggen zolang hij bewust de door hemzelf gecreëerde wederrechtelijke toestand ononderbroken laat voortduren, zonder dat daarvoor nog enige verdere gedraging van zijnentwege is vereist.

- Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek - Aard van het misdrijf - Voortdurend misdrijf

- Art. 505, eerste lid, 4° Strafwetboek

Naargelang de hem voorgelegde gegevens kan de rechter een materiële gedraging die bestaat in de overdracht van een wederrechtelijk vermogensvoordeel, zoals een bankoverschrijving, kwalificeren als een verhelen of een verhullen in de zin van artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek, maar daardoor gaat deze materiële gedraging, die uit zijn aard aflopend is, niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een voortdurend misdrijf dat duurt zolang de ermee beoogde verheling of verhulling voortduurt; bepalend voor het voortduren van het misdrijf is de reële mogelijkheid voor de overdrager om na de overdracht het verhelen of verhullen nog te laten voortduren zodat van zodra de overdrager geen zeggenschap meer heeft over het overgedragen vermogensvoordeel, wat het geval kan zijn bij een overdracht aan een derde die eigenmachtig de verdere bestemming van het vermogensvoordeel bepaalt, de overdracht geen voortdurend misdrijf meer uitmaakt voor de overdrager (1). (1) A. DE NAUW en F. DERUYCK, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Wolters Kluwer, 2020, p. 556.

- Witwassen - Aard van het misdrijf - Materiële gedraging die uit zijn aard aflopend is - Begrip verhelen of verhullen bepaald in artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek - Invloed op de aard van het misdrijf - Voortdurend misdrijf - Voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 505, eerste lid, 4° Strafwetboek

P.22.1043.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.3 AC nr. ...

Tot het gerechtelijk onderzoek naar feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugwet in vereniging behoort ook het onderzoek naar de daarmee verband houdende financiële relaties en transacties en de bestemming van de gelden die mogelijk door die misdrijven werden gegenereerd en dit ongeacht of het gerechtelijk onderzoek ook betrekking heeft op feiten van witwassen.

- Witwassen - Gerechtelijk onderzoek - Omvang - Feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugswet in vereniging - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 42, 3°, 324bis en 505 Strafwetboek

- Art. 2bis, § 3 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.21.1628.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.19 AC nr. ...

Het voorwerp van het witwasmisdrijf voorzien in artikel 505, eerste lid, 2°, Strafwetboek, zoals bepaald door artikel 505, zevende lid, Strafwetboek, bestaat uit het gehele wederrechtelijke vermogensvoordeel dat de beklaagde koopt, ruilt, of om niet ontvangt, bezit, bewaart of beheert; de verdere besteding ervan is niet het witgewassen vermogensvoordeel, maar eventueel een wederrechtelijk vermogensvoordeel uit het witwasmisdrijf zelf; het voorwerp van het witwasmisdrijf is dus niet beperkt tot het bedrag van de besteding.

- Witwassen - Eerste witwasmisdrijf - Voorwerp van het witwasmisdrijf - Vermogensvoordeel verkregen uit het witwasmisdrijf

- Art. 505, eerste lid, 2°, en zevende lid Strafwetboek

- Art. 42, 1° en 3° Strafwetboek

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling of algemeen rechtsbeginsel verhindert dat meerdere daders die samen een van de in artikel 505, eerste lid, Strafwetboek bedoelde misdrijven hebben gepleegd, gezamenlijk tot de verbeurdverklaring van het voorwerp van het witwassen worden veroordeeld, voor zover de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring het witgewassen vermogensvoordeel niet te boven gaat; het is in de fase van de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaringen en niet op het ogenblik van de uitspraak ervan dat men zich ervan moet verzekeren dat er geen sprake is van overschrijding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

- Witwassen - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het witwassen - Meerdere daders

- Art. 505 Strafwetboek

P.21.1019.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verhindert de rechter die over de als witwas ten laste gelegde feiten oordeelt, het basismisdrijf vast te stellen op grond van de aan tegenspraak onderworpen gegevens van het strafdossier en dat misdrijf in zijn motivering ook te omschrijven; daarmee doet de rechter geen uitspraak over niet bij hem aanhangige zaken.

- Witwassen - Wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de zaken - Beoordeling van de als witwas ten laste gelegde feiten - Vaststelling van het basismisdrijf - Motivering

- Art. 505 Strafwetboek

P.21.0509.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.6 AC nr. ...

Wanneer door een fout een zaak is ontnomen aan een slachtoffer, bestaat de normale wijze van schadeloosstelling erin de schade in natura te herstellen door de teruggave van de ontnomen zaak te bevelen; bijgevolg dient de rechter op vraag van het slachtoffer eerst na te gaan of die wijze van schadeloosstelling mogelijk is, alvorens over te gaan tot het toekennen van schadevergoeding in de vorm van een geldbedrag dat het equivalent uitmaakt van de waarde van de zaak (1). (1) Zie concl. OM.

- Veroordeling in solidum met de medebeklaagde die schuldig is aan misbruik van vertrouwen - Verkoop van het geheelde goed door de heler - Herstel van de schade - Teruggave van de ontnomen zaak - Vervangende schadevergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0303.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.1 AC nr. ...

Er dient niet te worden overgegaan tot de verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen wanneer de rechtstreekse verbeurdverklaring van dat voorwerp mogelijk is (1). (1) "La confiscation spéciale en matière de blanchiment est, en règle, prononcée en nature pourvu que les avantage patrimoniaux qui font l'objet d'un opération de blanchiment, les biens et valeurs qui leur ont été substitués et les revenus de ces avantages investis se trouvent encore dans le patrimoine du condamné au moment de la condamnation" (A. DE NAUW en F. KUTY, o.c., nr. 1312; zie D. VANDERMEERSCH en F. LUGENTZ, "Saisie et confiscation en matière pénale", RPDB, Bruylant, 2015, nr. 69). "Krachtens artikel 505, derde lid, Strafwetboek dient in geval van witwassen van vermogensvoordelen de verplichte verbeurdverklaring te slaan op de witgewassen vermogensvoordelen als dusdanig en niet op een gelijkwaardig bedrag. Wanneer de witgewassen vermogensvoordelen geldsommen zijn en hiermee overeenstemmende bedragen in het patrimonium van de dader van de witwasoperatie worden aangetroffen, kan de rechter oordelen dat die bedragen de witgewassen geldsommen zijn die zich nog steeds in het patrimonium van de dader bevinden en aldus het voorwerp van het misdrijf uitmaken" (Cass. 6 juni 2006, AR P.06.0274.N, AC 2006, nr. 311; Zie D. VANDERMEERSCH, "Controverse à propos de la confiscation de l'objet du blanchiment", noot onder Cass. 14 januari 2004, JT 2004, 502). Met andere woorden, "la confiscation par équivalent est soumise au principe de subsidiarité: elle ne peut être prononcée que lorsque l'objet du blanchiment ne se trouve plus dans le patrimoine du condamné ou a disparu" (M.-L. CESONI en VANDERMEERSCH, "Le recel et le blanchiment", in Les infractions - Vol. 1: les infractions contre les biens, 2de uitg., Larcier, 2016, 595; Zie R. VERSTRAETEN en D. DEWANDELEER, "Repressieve en preventieve witwaswetgeving na de wetten van 27 april 2007 en 10 mei 2007", NC 2008, § 51 i.f., 24).Bovendien heeft het Hof dit middel ambtshalve opgeworpen inzake de derde eiser, bij wie de appelrechters, eveneens bij equivalent, het saldo van 30% van het bedrag van 99.100 euro dat tijdens een huiszoeking bij hem is teruggevonden en op de rekening van het C.O.I.V. is gestort, hadden verbeurdverklaard.

- Witwassen van vermogensvoordelen - Voorwerp - Verbeurdverklaring bij equivalent

- Art. 505, eerste, vijvde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

Wanneer noch uit de appelconclusies van de beklaagde noch uit enig stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat het aan de beklaagde ten laste gelegde basismisdrijf van de telastlegging van witwas betrekking heeft op feiten die zijn gepleegd in het kader van een gewone fiscale fraude, is de rechter die de illegale herkomst vaststelt van de geldsommen bedoeld in de tegen hem op grond van artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek, als witwas gekwalificeerde telastlegging, niet gehouden te verduidelijken dat deze niet uit dergelijke feiten afkomstig zijn (1). (1) Het Hof oordeelt dat "il n'est pas nécessaire que le juge identifie l'infraction à l'aide de laquelle [les] avantages patrimoniaux [blanchis] ont été obtenus pourvu que, sur la base des éléments de la cause, il puisse exclure toute provenance ou origine légale" (A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1290, en verwijzingen en noten 6090 en 6091).

- Witwassen van vermogensvoordelen - Illegale herkomst - Uitsluiting van de gewone fiscale fraude - Motivering - Verplichting

- Art. 505, derde lid Strafwetboek

P.21.0013.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9 AC nr. ...

Het vermogensvoordeel dat voortspruit uit het misdrijf van de ontduiking van inkomstenbelastingen bestaat in het bedrag van de ontdoken inkomstenbelasting en dat bedrag kan het voorwerp uitmaken van een witwasmisdrijf, ongeacht de vermenging ervan met legaal inkomen; wanneer de vervolgde witwashandeling betrekking heeft op een breukdeel van een aldus vermengd bedrag, staat het aan de rechter, die daarover onaantastbaar oordeelt, om aan de hand van de beoordeling van alle hem voorgelegde feitelijke elementen te bepalen welk gedeelte van dat breukdeel bestaat uit ontdoken inkomstenbelasting en dus een wederrechtelijk vermogensvoordeel uitmaakt en welk gedeelte van dat breukdeel slaat op het saldo van het belastbare inkomen boven de verschuldigde inkomstenbelasting en aldus geen wederrechtelijk vermogensvoordeel uitmaakt, waarbij die gedeelten niet hoeven overeen te stemmen met het percentage van de totale ontdoken belasting op het totale inkomen waarop die belasting is verschuldigd, zonder evenwel het bedrag van de totaal ontdoken belasting te mogen overschrijden.

- Witwassen - Vermogensvoordeel uit het misdrijf verkregen - Ontduiking van inkomstenbelastingen - Vermenging met legaal inkomen - Voorwerp van het witwasmisdrijf - Breukdeel van het vermengde vermogen - Beoordeling

P.20.0784.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.5 AC nr. ...

Het plaatsen van een illegaal vermogensvoordeel bestaande in cash gelden, cheques of buitenlandse overschrijvingen op een bankrekening, het afhalen van deze gelden via een bankcheque en het deponeren van de gelden op een andere rekening van dezelfde titularis kan een door artikel 505, eerste lid, 3° en 4° Strafwetboek bedoelde verrichting zijn, voor zover ze telkens geschiedt met het vereiste opzet (1). (1) Zie concl. OM.

- Witwasmisdrijf - Vermogensvoordeel - Verhullen van de illegale herkomst - Verrichtingen via rekeningen van de dader van het basismisdrijf

- Art. 505, 3° en 4° Strafwetboek

P.20.0785.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.5 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat de witwaspraktijk werd gepleegd op een datum die onbekend is gebleven, maar die wel wordt gesitueerd binnen een bepaalde periode, belet de rechter niet om te beslissen dat, ofschoon de handeling niet beter in de tijd is gesitueerd, de dader, op het ogenblik van de aanvang van deze handelingen, wist of moest weten dat deze betrekking had op een zaak die illegaal werd verkregen.

- Witwassen - Verrichting op een datum die onbekend is gebleven, maar die wel wordt gesitueerd binnen een bepaalde periode - Invloed

- Art. 505 Strafwetboek

P.20.0549.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.7 AC nr. ...

Het bezit, de bewaring of het beheer van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken kan een gedraging uitmaken waarmee de dader van het witwasmisdrijf de oorsprong of de verplaatsing van die zaken verheelt of verhult en dat kan blijken uit de omstandigheden die de rechter vaststelt, waaronder de heimelijke aard van het bezit.

- Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin, Strafwetboek - Draagwijdte

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin Strafwetboek

- Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin, Strafwetboek - Draagwijdte

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin Strafwetboek

P.20.0550.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.11 AC nr. ...

Er bestaat inzake witwassen geen bewijsstandaard die vereist dat, om de bewering van een beklaagde te weerleggen dat cash stortingen op zijn rekening legaal zijn omdat zij moeten worden toegerekend op zijn vroegere afnames van contante gelden van dezelfde rekening, het bewijs wordt geleverd dat de afgehaalde gelden zijn gebruikt voor een ander doel dan die stortingen; het bewijs van witwasmisdrijven valt onder de principieel vrije bewijswaardering eigen aan het strafrecht.

- Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Bewijsstandaard

- Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Bewijsstandaard

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, wat het geval is voor het bewijs van witwasmisdrijven, beoordeelt de strafrechter onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en daartoe behoort ook het beoordelen van de geloofwaardigheid van de beweringen van partijen of derden, waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem overtuigen van de schuld van de beklaagde zonder dat hij daardoor het vermoeden van onschuld miskent; bij het oordeel of een beklaagde schuldig is aan een hem verweten witwasmisdrijf omdat met zekerheid elke legale oorsprong kan worden uitgesloten van de zaken die het voorwerp van zijn gedraging uitmaken, kan de rechter het gegeven betrekken dat een beklaagde een gedeelte van zijn inkomsten heeft dienen te besteden aan kosten voor levensonderhoud of uitgaven van persoonlijke aard.

- Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter

- Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet uitdrukkelijk vermelden dat de verbeurdverklaring die hij beveelt op grond van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, geen miskenning inhoudt van de rechten die derden op de verbeurdverklaarde goederen kunnen doen gelden.

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Rechten van derden - Motivering - Draagwijdte

P.19.0845.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.6 AC nr. ...

Wanneer het witwasmisdrijf bestaat in het verhelen of verhullen van de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van illegale vermogensvoordelen, zoals bedoeld in artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek en dat verhelen of verhullen gebeurt door het omzetten van illegale vermogensvoordelen in andere goederen, dan zijn de goederen die door deze omzetting zijn verkregen niet het voorwerp van het misdrijf witwassen, maar wel een vermogensvoordeel dat voortkomt uit dat misdrijf als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek (1). (1) Cass. 9 september 2014, AR P.14.0447.N, AC 2014, nr. 504; Cass. 27 april 2010, AR P.10.0104.N, AC 2010, nr. 287; Cass. 12 januari 2010, AR P.09.1458.N, AC 2010, nr. 22.

- Witwasmisdrijf - Verhelen of verhullen van illegale vermogensvoordelen - Omzetting van illegale vermogensvoordelen in andere goederen - Goederen verkregen uit die omzetting - Aard

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4° Strafwetboek

P.19.0426.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.2 AC nr. ...

Voor een veroordeling wegens heling dient vast te staan dat de geheelde zaak is verkregen door een misdaad of een wanbedrijf; niet vereist is dat de veroordelende beslissing een nadere omschrijving bevat van die misdaad of dat wanbedrijf (1), dat de dader ervan bekend is of dat de identiteit van de eigenaar van de geheelde zaak vaststaat; de rechter oordeelt op grond van de aan tegenspraak onderworpen feiten onaantastbaar of die zaak met zekerheid, dit wil zeggen zonder redelijke twijfel, afkomstig is van een misdaad of een wanbedrijf. (1) Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340.

- Materieel bestanddeel

P.18.1041.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.3 AC nr. ...

Artikel 505, eerste lid, 3° en 4°, Strafwetboek vereist enkel dat de vermogensvoordelen waarop de daarin omschreven gedragingen betrekking hebben, zaken zijn bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek; geen enkele wetsbepaling vereist dat die zaken, om het voorwerp van de bedoelde witwasmisdrijven te kunnen uitmaken, bovendien identificeerbaar zijn in het vermogen van de beklaagde (1). (1) Cass. 8 november 2005, AR P.05.0996.N, AC 2005, nr. 575 en de noot van J. ROZIE , 'Over voordeelsontneming in fiscalibus', NC 2006, p. 126-130.

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 505, eerste lid, 3° en 4° Strafwetboek - Draagwijdte

De verbeurdverklaring per equivalent, bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek, houdt geen verband met de individualiseerbaarheid van de illegale vermogensvoordelen, maar enkel met de vraag of die vermogensvoordelen nog aanwezig zijn in een vermogen, dan wel daaruit zijn verdwenen; enkel in dat laatste geval dient de rechter op grond van deze bepaling de beklaagde te veroordelen tot het betalen van een geldsom die het equivalent is van de geschatte waarde van het verdwenen vermogensvoordeel (1). (1) Indien de vermogensvoordelen soortzaken zijn die niet uit het vermogen van de betrokkene zijn verdwenen, maar daarin zijn vermengd met andere gelden, zijn zij verbeurd te verklaren op grond van art. 42, 3°, Sw. (objectconfiscatie) en niet op grond van art. 43bis, 2de lid, Sw. (waardeconfiscatie).

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 43bis, Strafwetboek - Verbeurdverklaring per equivalent - Draagwijdte

Illegale vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek omvatten zowel goederen en waarden als elk economisch voordeel uit een misdrijf, zij het een belastingmisdrijf, ook als ze niet in een vermogen kunnen worden geïdentificeerd; aldus is de verhoging van het globale vermogen van een persoon, die voortkomt uit het misdrijf waardoor hij zijn fiscale uitgaven bedrieglijk vermindert, een vermogensvoordeel dat op grond van die bepaling kan worden verbeurdverklaard (1). (1) S. DE MEULENAER, 'Het witwassen van fiscale vermogensvoordelen', in M.MAUS en M. ROZIE (eds.), Actuele problemen van fiscaal strafrecht, 2011, Intersentie, pp. 181-198; zie Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr.545, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. Hierbij dient er evenwel op te worden gewezen dat dit arrest betrekking had op feiten daterend van vóór 1 september 2007 datum van inwerkingtreding van de Wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, (BS 22 augustus 2007), terwijl in de voorliggende casus de nieuwe wet van toepassing was.

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 42, 3° Strafwetboek - Belastingmisdrijf - Verbeurdverklaring - Draagwijdte

P.18.1010.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.4 AC nr. ...

De schuldigverklaring aan een witwasmisdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 3° of 4°, Strafwetboek, vereist dat de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken bewezen is, maar het is niet vereist dat de rechter het precieze misdrijf kent waaruit die zaken voortkomen, op voorwaarde dat hij op grond van feitelijke gegevens elke regelmatige herkomst of oorsprong daarvan kan uitsluiten en aldus dient de rechter zich, voor de schuldigverklaring van een beklaagde aan een dergelijk witwasmisdrijf, in beginsel niet te beperken tot vermogensvoordelen die voortkomen uit welbepaalde misdrijven; wanneer echter de telastlegging het specifieke misdrijf opgeeft waaruit het witgewassen vermogensvoordeel voortkomt, heeft de rechter enkel te oordelen over het witwasmisdrijf in zoverre dit het vermogensvoordeel tot voorwerp heeft dat voortkomt uit het aldus opgegeven misdrijf (1). (1) Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr.213.

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 505, eerste lid, 3° of 4° Strafwetboek - Vereiste voor schuldigverklaring - Draagwijdte

P.18.0551.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.5 AC nr. 611

Uit de wetsgeschiedenis van de bepalingen van de artikelen 42, 1°, 42, 3°, 43bis en 505, derde lid, (oud) Strafwetboek (1) blijkt niet dat de wetgever van oordeel was dat de rechter bij een schuldigverklaring aan een witwasmisdrijf lastens eenzelfde dader prioritair het omgezette goed als voorwerp van dat misdrijf dient verbeurd te verklaren op grond van de artikelen 42, 1°, en 505, derde lid, (oud) Strafwetboek en slechts als die verplichte bijzondere verbeurdverklaring wettelijk niet mogelijk is, de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring kan bevelen van het goed na omzetting als vermogensvoordeel uit het witwasmisdrijf; de wetgever beoogt integendeel met de bijzondere verbeurdverklaringen die krachtens het witwasmisdrijf kunnen worden bevolen een daadwerkelijke voordeelsontneming bij de dader van het witwasmisdrijf en de omstandigheid dat de ene bijzondere verbeurdverklaring een verplicht karakter heeft en de andere een facultatief karakter doet daaraan niets af, zodat hieruit volgt dat niets zich ertegen verzet dat de rechter lastens de dader van een witwasmisdrijf niet de verplichte bijzondere verbeurdverklaring beveelt van het goed dat wordt omgezet als voorwerp van het witwasmisdrijf, maar wel de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring van het goed na omzetting als uit het witwasmisdrijf voortkomende vermogensvoordelen (2)(3). (1) Zoals toepasselijk vóór de wijziging ervan bij wet van 10 mei 2007. (2) Het arrest oordeelt dat de rechter lastens eenzelfde dader voor eenzelfde witwasmisdrijf een goed of een goed dat daarvoor in de plaats is gekomen slechts éénmaal kan verbeurd verklaren. Vgl. met de situatie van vervolging van dezelfde dader wegens het basismisdrijf en het witwasmisdrijf of bij opeenvolgende witwasverrichtingen, Cass. 4 september 2007, AR P.07.0219.N, AC 2007, nr. 381 en Cass. 11 december 2007, AR P.07.0305.N, AC 2007, nr. 626; Cass. 10 september 2014, AR P.14.0475.F, AC 2014, nr. 506 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2014, nr. 506; F. VAN VOLSEM, "De bijzondere verbeurdverklaring", in P. WAETERINCKX, F. VAN VOLSEM en F. DERUYCK (eds.), Strafrecht in onderneming, Antwerpen, Intersentia, 2016, p. 829-830, nr. 146 en p. 857, nr. 238-239; V. TRUILLET, "Confiscations en matière de blanchiment", Rev.dr.pén. 2015, 1081; F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, RPDB, Brussel, Bruylant, 2015, p. 42-43, nr. 72 en p. 47-48, nr. 84. (3) V. TRUILLET, "Confiscations en matière de blanchiment", Rev.dr.pén. 2015, 1083; M. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel en le blanchiment", in H. BOSLY en C. DE VALKENEER (eds.), Les infractions contre les biens, Brussel, Larcier, 2016, 593; Cass. 10 september 2014, AR P.14.0475.F, nr. 506 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2014, nr. 506. In zijn conclusies schrijft advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH dat er in hoofde van éénzelfde dader geen cumul van de verbeurdverklaringen mogelijk is en dat "Dans ce dernier cas, en raison de son caractère obligatoire, seule la confiscation de l'objet du blanchiment devrait être prononcée à charge de cette personne"; zie ook F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, RPDB, Brussel, Bruylant, 2015, p. 48, nr. 84; M. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel en le blanchiment", in H. BOSLY en C. DE VALKENEER (eds.), Les infractions contre les biens, Brussel, Larcier, 2016, 592-593. Er dient hierbij te worden vermeld dat deze rechtsleer betrekking heeft op de bijzondere verbeurdverklaring van het voorwerp van het witwasmisdrijf na de wetgeving van 10 mei 2007. AW

- Witwasmisdrijf - Verbeurdverklaring - Facultatieve verbeurdverklaring van het goed na omzetting, als vermogensvoordeel uit het witwasmisdrijf, desgevallend bij equivalent - Draagwijdte

- Witwasmisdrijf - Verbeurdverklaring - Verplichte verbeurdverklaring van het goed dat is omgezet als voorwerp van het misdrijf welke niet bij equivalent kan worden bevolen - Draagwijdte

P.18.0218.N 9 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181009.1 AC nr. ...

Uit de samenhang van de bepalingen van de artikelen 42, 3°, 505, eerste lid, 2°, en zevende lid Strafwetboek volgt dat de vermogensvoordelen die meerdere beklaagden ontvangen, kopen, ruilen of om niet ontvangen, bezitten, bewaren of beheren, ofschoon zij op het ogenblik van de aanvang van deze handelingen, de oorsprong van die zaken kenden of moesten kennen als voorwerp van het eerste witwasmisdrijf moeten verbeurdverklaard worden ten aanzien van alle deelnemers; worden die zaken niet aangetroffen in het vermogen van de veroordeelde dan gaat de rechter over tot een raming van de geldwaarde ervan en heeft de verplichte verbeurdverklaring betrekking op een geldbedrag waarbij dat geldbedrag dat elke veroordeelde deelnemer moet dragen, verplicht zo gematigd wordt dat het in verhouding staat tot de mate waarin hij bij het witwasmisdrijf betrokken was en de rechter onaantastbaar oordeelt aan de hand van de gegevens van het strafdossier over de mate van betrokkenheid van de veroordeelde bij dat witwasmisdrijf.

- Vermogensvoordelen als voorwerp van misdrijf van witwassen - Zaken niet aangetroffen in het vermogen van de veroordeelde - Raming van de geldwaarde door de rechter - Verplichte verbeurdverklaring ten aanzien van alle deelnemers

P.18.0873.N 9 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181009.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen en de wetsgeschiedenis van artikel 505, eerste lid, 2° en 4°, en derde lid Strafwetboek volgt dat indien het door artikel 505, eerste lid, 2° of 4°, Strafwetboek bedoelde witwasmisdrijf vermogensvoordelen uit een fiscaal misdrijf tot voorwerp heeft, derden, dit wil zeggen anderen dan de dader, de mededader of de medeplichtige aan dat fiscaal basismisdrijf, zich slechts aan deze witwasmisdrijven kunnen schuldig maken indien dat fiscaal basismisdrijf te kwalificeren is als ernstige fiscale fraude; de toepasselijkheid van artikel 505, derde lid, Strafwetboek vereist niet dat de met het fiscale basismisdrijf geviseerde fiscale fraude ook georganiseerd is, ook al kan het georganiseerd karakter van de fraude een indicatie zijn voor de ernst ervan.

- Misdrijf van witwassen - Vermogensvoordelen uit een fiscaal misdrijf tot voorwerp - Schuld van anderen dan de dader, de mededader of de medeplichtige aan het fiscaal misdrijf - Beoordeling

P.17.1222.F 16 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180516.2 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde aanvoert dat het strafdossier geen enkel element bevat dat de telastleggingen van witwassen met enig basismisdrijf in verband kan brengen waaruit de onrechtmatige oorsprong van de gelden kan worden afgeleid, verantwoordt de rechter de afwijzing van dat verweer naar recht door elke rechtmatige oorsprong van de gelden uit te sluiten en de verklaringen van de eiser betreffende de oorsprong van zijn inkomsten in aanmerking te nemen, doch daar een andersluidende beoordeling van de feiten tegenover te stellen (1). (1) Zie Cass. 17 december 2013, AR P.13.1354.N, AC 2013, nr. 690, en de verwijzingen in de noot; M. L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le Recel et le Blanchiment", in Les Infractions - Vol. 1: Les infractions contre les biens, 2de uitg., Larcier, 2016, pp. 557-566, inz. de verwijzingen in de noten 148 e.v.

- Witwassen - Toepassingsvoorwaarden - Basismisdrijf - Beoordeling door de rechter - Aard

- Art. 505 Strafwetboek

P.17.0282.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.4 AC nr. 465

De schuldigverklaring aan de witwasmisdrijven van artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek vereist dat de illegale herkomst of oorsprong van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken en de door de dader vereiste kennis daarvan bewezen zijn, zonder dat de rechter het precieze misdrijf moet kennen waaruit die zaken voortkomen, op voorwaarde dat hij op grond van feitelijke gegevens elke legale herkomst of oorsprong daarvan kan uitsluiten, bijgevolg dient de rechter dan ook niet te preciseren uit welk misdrijf de witgewassen vermogensvoordelen voortspruiten (1). (1) Zie: Cass. 19 september 2006, AR P.06.0608.N, AC 2006, nr. 425; Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr. 213.

- Witwassen van vermogensvoordelen - Schuldigverklaring - Voorwaarden

- Artt. 42, 3°, en 505 eerste lid, 2°, 3° en 4° Strafwetboek

P.16.0184.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.10 AC nr. ...

Voor de schuldigverklaring en veroordeling van de dader aan de witwasmisdrijven van artikel 505, eerste lid, 3° en 4°, Strafwetboek volstaat het dat de illegale herkomst of oorsprong van de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek en de door de dader vereiste kennis daarvan bewezen zijn, zonder dat vereist is dat de strafrechter het precieze misdrijf kent, op voorwaarde dat hij op grond van feitelijke gegevens elke legale herkomst of oorsprong kan uitsluiten (1). (1) Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr. 213.

- Witwassen - Constitutieve bestanddelen - Illegale herkomst of oorsprong - Bepaling

P.15.1646.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.8 AC nr. ...

Artikel 505, derde lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan door de wet van 10 mei 2007, vereist niet dat de verbeurd te verklaren goederen, voorwerp van het misdrijf witwassen, tot het vermogen van de veroordeelde behoren, maar laat enkel toe dat derden krachtens hun rechtmatig bezit aanspraken op die goederen doen gelden; onder derden zijn hier te verstaan, alle personen die niet werden veroordeeld voor het witwasmisdrijf of een eraan ten grondslag liggend misdrijf (1). (1) Zie: Cass. 14 januari 2004, AR P.03.1185.F, AC 2004, nr. 20 met concl. advocaat-generaal Loop; Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1852.N, AC 2014, nr. 170; Cass. 15 december 2015, AR P.15.1142.N, AC 2015, nr. 753.

- Witwasmisdrijf - Voorwerp van het misdrijf - Bijzondere verbeurdverklaring - Vereiste - Rechten van derden - Derden

P.15.1312.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.3 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek en de wetgeschiedenis ervan volgt dat het plaatsen van door artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde vermogensvoordelen bestaande in cash gelden, cheques of buitenlandse overschrijvingen op een bankrekening van hij die deze gelden plaatst, de cheques incasseert of de buitenlandse overschrijvingen doet, wel degelijk een door artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek bedoelde verrichting kan zijn, voor zover zij geschiedt met het door die bepaling vereiste bijzonder opzet (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2013, AR P.13.0313.F, AC 2013, nr. 341.

- Witwasmisdrijf - Vermogensvoordelen - Verrichtingen

P.15.1326.N 23 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160223.4 AC nr. ...

Wanneer een witwasmisdrijf bestaat in het omzetten van illegale vermogensvoordelen in andere zaken, dan zijn de door deze omzetting verkregen zaken een vermogensvoordeel dat voortkomt uit dat misdrijf en kunnen zij verbeurdverklaard worden op grond van artikel 42, 3°, Strafwetboek; een witwasmisdrijf dat niet bestaat in een dergelijke omzetting, kan evenwel geen vermogensvoordeel in de hier bedoelde zin opleveren, maar enkel zaken tot voorwerp hebben die verbeurd te verklaren zijn op grond van artikel 42, 1°, Strafwetboek (1). (1) Zie Cass. 9 september 2014, AR P.14.0447.N, AC 2014, nr. 504.

- Witwasmisdrijf - Vermogensvoordeel - Al dan niet omzetting in andere zaken

P.15.1142.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.1 AC nr. ...

Artikel 505, derde lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan door de wet van 10 mei 2007, vereist niet dat de verbeurd te verklaren goederen tot het vermogen van de veroordeelde behoren, maar laat enkel toe dat derden, dit zijn personen die niet werden veroordeeld voor het witwasmisdrijf of een eraan ten grondslag liggend misdrijf, aanspraken op die goederen doen gelden krachtens hun rechtmatig bezit, wat onder meer kan voortspruiten uit de goede trouw van deze derden, wanneer zij kunnen geloven in de regelmatigheid van de aard en de oorsprong van de goederen (1). (1) Zie: Cass. 14 januari 2004, AR P.03.1185.F, AC 2004, nr. 20 met concl. van advocaat-generaal Loop; Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1852.N, AC 2014, nr. 170.

- Witwasmisdrijf - Voorwerp van het misdrijf - Bijzondere verbeurdverklaring - Vereiste - Rechten van derden - Draagwijdte - Rechtmatig bezit

---

P.15.0890.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.6 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 42, 1°, 43, eerste lid, en 505, zesde lid, Strafwetboek is de verbeurdverklaring van de zaken die het voorwerp uitmaken van het witwasmisdrijf, bedoeld in onder meer artikel 505, eerste lid, 3°, van dat wetboek, verplicht ten aanzien van alle daders, mededaders of medeplichtigen van dat misdrijf, ook al heeft de veroordeelde die zaken niet in eigendom, zonder dat die straf de rechten mag schaden die derden op voor verbeurdverklaring vatbare goederen kunnen doen gelden; kunnen die zaken niet in het vermogen van de veroordeelde worden aangetroffen, dan gaat de rechter over tot een raming van de geldwaarde ervan en heeft de verbeurdverklaring betrekking op een daarmee overeenstemmend geldbedrag; alleen in dat laatste geval kan de rechter het verbeurd te verklaren bedrag verminderen en dit enkel om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen.

- Witwasmisdrijf - Zaken die het voorwerp uitmaken van het witwasmisdrijf - Verplichte verbeurdverklaring

---

P.15.1019.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.1 AC nr. ...

Het misdrijf witwassen bestaat in het in omloop brengen van een vermogensvoordeel dat uit het plegen van een misdrijf is verkregen, met de bedoeling de illegale herkomst ervan te verbergen of te verdoezelen; de Belgische rechtscolleges kunnen daarvan kennisnemen zodra één van de bestanddelen ervan in België is gepleegd; aangezien dat misdrijf verschillende bestanddelen omvat, wordt het wegens zijn complexiteit geacht te zijn gepleegd in elke plaats waar een van de materiële bestanddelen ervan heeft plaatsgegrepen (1). (1) Zie Cass. 23 januari 1979, AC 1978-1979, p. 575; Cass. 14 november 2000, AR P.00.1231.N, AC 2000, nr. 620.

- Witwassen - Belgische rechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Bestanddeel in België gepleegd

- Artt. 3, 42, 3° en 505, 3° Strafwetboek

P.13.1451.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Witwassen - Bewijs - Aangifte door de Cel voor financiële informatieverwerking - Bewijswaarde - Waarde van gewone inlichtingen

- Witwassen - Grondslag van het witwassen - Vermogensvoordeel rechtstreeks uit misdrijf verkregen - Begrip - Strafbare ontduiking van een belastingschuld - Voordeel kan in het vermogen van de dader worden aangetroffen

- Witwassen - Grondslag van het witwassen - Vermogensvoordeel rechtstreeks uit misdrijf verkregen - Begrip - Strafbare ontduiking van een belastingschuld

De strafbare ontduiking van een belastingschuld kan onder de toepassing vallen van artikel 42, 3°, Strafwetboek; in dat geval komt het vermogensvoordeel voort uit een vermindering van de geldelijke kosten met gevolgen voor het totaalvermogen van de schuldenaar (1). (1) Zie de concl. van het OM in Pas. 2015, nr. ....

- Witwassen - Grondslag van het witwassen - Vermogensvoordeel rechtstreeks uit misdrijf verkregen - Begrip - Strafbare ontduiking van een belastingschuld

De door de Cel voor financiële informatieverwerking (CFI) vergaarde informatie die aan het openbaar ministerie wordt meegedeeld overeenkomstig de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, heeft slechts de waarde van gewone inlichtingen die door het gerechtelijk onderzoek moeten worden nagegaan (1). (1) Zie de concl. van het OM in Pas. 2015, nr. ....

- Witwassen - Bewijs - Aangifte door de Cel voor financiële informatieverwerking - Bewijswaarde - Waarde van gewone inlichtingen

Wanneer het bedrag van de ontdoken belasting niet specifiek in het totaalvermogen van de dader van het misdrijf kan worden aangetroffen, kan het niet het als een daad van witwassen worden aangemerkt; dat is echter niet het geval wanneer het uit de belastingfraude verkregen voordeel nog steeds kan worden aangetroffen (1). (1) Zie de concl. van het OM in Pas. 2015, nr. ...

- Witwassen - Grondslag van het witwassen - Vermogensvoordeel rechtstreeks uit misdrijf verkregen - Begrip - Strafbare ontduiking van een belastingschuld - Voordeel kan in het vermogen van de dader worden aangetroffen

P.15.0143.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.1 AC nr. ...

Het misdrijf van artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek dat het omzetten of overdragen bestraft van de in artikel 42, 3°, van dat wetboek bedoelde vermogensvoordelen met de bedoeling de illegale herkomst ervan te verbergen of te verdoezelen of een persoon die betrokken is bij een misdrijf waaruit deze zaken voortkomen, te helpen ontkomen aan de rechtsgevolgen van zijn daden bestaat in het verhelen van vermogensvoordelen die zijn verkregen uit een ander misdrijf zodat hieruit volgt dat enkel vermogensvoordelen die voortkomen uit een misdrijf dat reeds gepleegd is vóór het plegen van het witwasmisdrijf, het voorwerp van dat laatste misdrijf kunnen uitmaken.

- Witwasheling - Artikel 505, eerste lid, 3° Strafwetboek - Omzetten of overdragen van vermogensvoordelen - Materieel bestanddeel

P.14.1710.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.3 AC nr. 95

Uit de tekst van artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat het door deze bepaling bedoelde witwasmisdrijf steeds een voortdurend misdrijf is gebleven, dat ontstaat bij het verhelen of verhullen van de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken en dat blijft voortduren zolang de dader die elementen verheelt of verhult, mits hij bij de aanvang van zijn handelen de illegale oorsprong van de verheelde of verhulde zaken kende of moest kennen (1). (1) Cass. 22 januari 2013, AR P.12.1545.N, AC 2013, nr. 45; zie D. LIBOTTE en H. VAN BAVEL, "Het wel en wee van het witwasmisdrijf", T. Straf. 2007, 345-372.

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Witwasmisdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek - Aard van het misdrijf - Strafbaarheid

HERHALING

P.25.0779.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.16 AC nr. ...

De bijzondere herhalingsregeling bepaald in de artikelen 37bis, § 2, en 48, tweede lid, Wegverkeerswet, verplicht de rechter die omstandigheid in aanmerking te nemen in geval van een eerdere veroordeling binnen een termijn van drie jaar, voor hetzelfde misdrijf, en dit ongeacht de aard en de maat van de straf die voor het antecedent werd opgelegd; de gemeenrechtelijke regeling van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek vormt geen aanvulling van de bijzondere regeling, zodat de rechter uit de eerste regeling geen toepassingsvoorwaarde voor de tweede kan afleiden (1). (1) Zie Cass. 8 december 2004, AR P.04.1174.F, AC 2004, nr. 599; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge – Tome IV : la peine, Brussel, Larcier, 2017, 562.

- Wegverkeerswet - Bijzondere herhaling - Aard en maat van de straf die als grondslag voor de herhaling dient -

(Geen) aanvullend karakter van de gemeenrechtelijke herhaling - Invloed

- Art. 56, tweede lid Strafwetboek
- Art. 48, tweede lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 37bis, § 2 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.25.0024.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en buiten het geval bedoeld in § 7, moet de rechter het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van ten minste drie maanden uitspreken en het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maken van het slagen voor de vier examens en onderzoeken bedoeld in § 3, eerste lid, wanneer de schuldige, na een veroordeling met toepassing van de artikelen 29, § 1, eerste lid, 29, § 3, derde lid, 30, §§ 1, 2 en 3, 33, §§ 1 en 2, 34, § 2, 35, 37, 37bis, § 1, 48, 62bis of artikel 22 WAM, één van deze bepalingen opnieuw overtreedt binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan; uit die wetsbepaling volgt dat het daarin bedoelde nieuwe misdrijf moet zijn gepleegd binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van de vorige veroordeling die in kracht van gewijsde is gegaan, en niet binnen drie jaar te rekenen vanaf de datum waarop die veroordeling kracht van gewijsde heeft verkregen (1). (1) Contra: Cass. 30 april 2025, AR P.23.1227.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.2; Cass. 27 september 2022, AR P.22.0544.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.5.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38 - Aanvang van de termijn waarbinnen het nieuwe misdrijf werd gepleegd - Uitspraak van het vonnis - Invloed

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.1227.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet moet de rechter, behoudens in geval van § 7, het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van ten minste drie maanden uitspreken en het herstel van het recht tot sturen afhankelijk stellen van het slagen voor de vier examens bedoeld in § 3, eerste lid, wanneer de schuldige, na een veroordeling met toepassing van de artikelen 29, § 1, eerste lid, 29, § 3, derde lid, 30, § 1, § 2 en § 3, 33, § 1 en § 2, 34, § 2, 35, 37, 37bis, § 1, 48, 62bis of artikel 22 WAM, één van deze bepalingen binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, opnieuw overtreedt; het definitief karakter van de veroordeling waarop de bijzondere herhaling gegrond is, is een voorwaarde waaraan het bestaan van het begrip herhaling onderworpen is, zodat de termijn van drie jaar waarbinnen de nieuwe overtreding moet zijn begaan, ingaat vanaf het tijdstip waarop de veroordeling die als grondslag voor de toepassing van de hogervermelde bepaling dient, in kracht van gewijsde is gegaan (1). (1) Cass. 27 september 2022, AR P.22.0544.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.5.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6, eerste lid - Voorwaarde voor de herhaling - Definitief karakter van de eerste veroordeling - Nieuwe overtreding begaan binnen de termijn van drie jaar - Aanvang van de termijn

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1796.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.8 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 5 Drugwet volgt dat de nieuwe overtreding moet zijn gepleegd voordat vijf jaar zijn verlopen vanaf de datum dat de eerdere veroordeling kracht van gewijsde heeft verkregen (1). (1) In deze zaak werd de beklaagde in eerste aanleg veroordeeld in staat van wettelijke herhaling, maar in beroep werd de bijzondere herhaling van artikel 5 Drugwet weerhouden. De problematiek die hier aan de orde is betreft de aanvangsdatum van de termijn van 5 jaar bedoeld in dat artikel, met name op het ogenblik van het definitief worden van de veroordeling waarop de herhaling wordt gebaseerd of, naar analogie met de wettelijke herhaling, vanaf het ondergaan of het verjaard zijn van de straf. Het Hof oordeelde reeds dat indien in drugzaken de bijzondere herhaling niet mogelijk is, de wettelijke herhaling nog steeds mogelijk blijft- zie Cass. 13 januari 2009, AR P.08.1626.N, AC 2006, nr. 26 maar contra Cass. 13 juni 2007, AR P.07.0608.F, AC 2007, nr. 324. AW

- Drugwet - Artikel 5 - Bijzondere herhaling - Voorwaarden

- Art. 5 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.23.1023.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet moet de rechter het alcoholslot verplicht opleggen in geval van veroordeling wegens het besturen van een voertuig onder invloed van alcohol binnen drie jaar te rekenen van een voorgaand vonnis dat dezelfde veroordeling uitspreekt, indien de ademanalyse telkens een alcoholconcentratie van ten minste een halve milligram meet of de bloedanalyse telkens een alcoholconcentratie van ten minste 1,2 gram aangeeft, en artikel 26, tweede lid, van de wet van 6 maart 2018 bepaalt dat voormelde bepaling enkel van toepassing is op de na de inwerkingtreding van die wet gepleegde feiten; die bepalingen stellen de toepassing van voormeld artikel 37/1, § 1, derde lid, niet afhankelijk van de voorwaarde dat het antecedent, dat de staat van herhaling oplevert, net als de nieuwe feiten na de inwerkingtreding van de nieuwe wet moet zijn gepleegd (1). (1) Contra: Cass. 23 februari 2022, AR P.21.1638.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.5.

- Artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot - Werking in de tijd - In het vonnis bedoelde feiten die als grondslag voor de herhaling dienen en die werden gepleegd vóór 1 juli 2018 - Invloed

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.1433.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.1 AC nr. ...

De Wegverkeerswet bevat geen bepaling die de in artikel 99bis Strafwetboek bedoelde gelijkstelling uitsluit; die bepaling is met name van toepassing om de in de artikelen 36, eerste lid, en 38, § 6, van die wet bedoelde wettelijke herhaling te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Wegverkeer - Rijden in staat van dronkenschap - Beslissing waarop de bijzondere herhaling berust - Veroordeling uitgesproken door een strafgerecht van een andere EU-lidstaat onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerechten - Artikel 99bis Strafwetboek - Toepassing krachtens artikel 100 van datzelfde wetboek

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 36 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 100 Strafwetboek

- Art. 99bis Strafwetboek

- Artt. 36 en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Artt. 99bis en 100 Strafwetboek

P.22.1021.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de rechter vaststelt dat de misdrijven een collectief misdrijf vormen waarvoor slechts één straf, namelijk de zwaarste, moet worden opgelegd, en dat sommige misdrijven zijn gepleegd in staat van wettelijke herhaling, verantwoordt hij zijn beslissing volgens welke de feiten die zijn bestraft met een enkele uitgesproken straf, zijn gepleegd in een staat van wettelijke herhaling, naar recht (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet (Collectief misdrijf. – Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek) - Feiten waarvoor de zwaarste straf werd opgelegd, die zijn gepleegd na het verstrijken van de staat van wettelijke herhaling - Invloed

- Artt. 56 en 65, eerste lid Strafwetboek

Als de beklaagde wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van ten minste een jaar, waarvan een gedeelte effectief en een gedeelte met uitstel, wordt deze straf geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek op de datum waarop de op het uitstel toepasselijke proeftijd verstrijkt wanneer dat uitstel niet werd herroepen, en op de datum waarop het effectieve gedeelte van de gevangenisstraf niet meer kan worden uitgevoerd wanneer die datum na de voorgaande datum valt (1). (1) Zie Cass. 25 oktober 2022, AR P.22.0813.N, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221025.2N.8, § 8, en concl. van advocaat-generaal SCHOETERS.

- Wanbedrijf na wanbedrijf - Veroordeling tot een straf met gedeeltelijk uitstel - Datum waarop de straf wordt geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek

- Artt. 8, 14 en 18, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 56, tweede lid Strafwetboek

P.22.0515.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.2 AC nr. ...

De vaststelling van de toestand van wettelijke herhaling als bedoeld door artikel 56, tweede lid, Strafwetboek vereist een veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf van ten minste één jaar die kracht van gewijsde heeft op het ogenblik dat de nieuwe feiten worden gepleegd (1). (1) Cass. 5 oktober 1999, AR P.99.0695.N, AC 1999, nr. 507.

- Wettelijke herhaling als bedoeld door artikel 56, tweede lid, Strafwetboek - Voorwaarden

- Art. 56, tweede lid Strafwetboek

P.22.0544.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.5 AC nr. ...

De door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde toestand van bijzondere herhaling vereist het bestaan van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling voor een van de in die bepaling vermelde overtredingen, welke aan de nieuwe overtreding voorafgaat vermits het definitief karakter van de als grondslag voor de toestand van bijzondere herhaling aangevoerde veroordeling tot de essentie van het begrip herhaling behoort; de termijn van drie jaar waarbinnen de nieuwe overtreding moet zijn gepleegd, gaat in op het tijdstip waarop de veroordeling, welke de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet, kracht van gewijsde verkrijgt aangezien de bedoeling van de wetgever om de verkeersveiligheid te verhogen door het invoeren van een regime waardoor een veroordeelde voor één van de in die bepaling vermelde overtredingen ingeval van het plegen van een nieuwe overtreding binnen een termijn van drie jaar, verplicht moet worden veroordeeld tot het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens drie maanden, waarbij het herstel van dit recht afhankelijk wordt gemaakt van het slagen in de vier onderzoeken en examens, enkel kan worden bereikt door zo het beginpunt van de driejarige termijn te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Bijzondere herhaling - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6 - Voorwaarden - Vroegere veroordeling in kracht van gewijsde voor één van de overtredingen vermeld in de bepaling - Nieuwe overtreding binnen een termijn van drie jaar - Tijdstip waarop de termijn van drie jaar ingaat - Doelstelling van de wetgever - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0458.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.13 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast (1). (1) Cass. 10 mei 2022, AR P.22.0193.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6.

- Vaststelling van de staat van herhaling - Bewijs - Bewijslast - Openbaar ministerie - Vormen - Artikel 29ter Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0193.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast.

- Vaststelling van de staat van herhaling - Bewijs - Bewijslast - Openbaar ministerie - Vormen - Artikel 29ter Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1638.F 23 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 26 van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid is artikel 37/1, § 1, Wegverkeerswet in werking getreden op 1 juli 2018 en is het enkel van toepassing op de na die datum gepleegde feiten; om het derde lid van die bepaling in haar nieuwe versie te kunnen toepassen, moeten de te beoordelen feiten van alcoholintoxicatie dus niet alleen zijn gepleegd na 1 juli 2018 maar moeten de in het vonnis bedoelde feiten, die als grondslag voor de herhaling dienen, bovendien na die datum zijn gepleegd (1). (1) Zie Cass. 13 april 2021, AR P.21.0025.N, AC 2021, nr. 260, § 5, en de verwijzingen in voetnoot; Cass. 8 juni 2021, AR P.21.0371.N, arrest niet gepubliceerd. Het OM heeft geconcludeerd dat, zoals uit die twee beslissingen blijkt, de herhaling, bedoeld in het nieuwe artikel 37/1, § 1, derde lid, ervan uitgaat dat zowel de te beoordelen feiten van alcoholintoxicatie als de in het vonnis bedoelde feiten die als grondslag dienen voor de herhaling werden gepleegd na 30 juni 2018, dus vanaf 1 juli 2018, datum waarop de wet in werking is getreden, en niet na die datum, zoals dit arrest vermeldt. (M.N.B.)

- Artikel 37, § 1, derde lid, Wegverkeerswet - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot - Werking in de tijd - Te berechten feiten van alcoholintoxicatie en feiten bedoeld in het vonnis die als grondslag dienen voor de herhaling begaan vóór 1 juli 2018

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1302.F 3 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211103.2F.15 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank die de toepassing van artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering verwerpt op grond van het verschil in behandeling dat het Grondwettelijk Hof in zijn arresten van 18 december 2014, 26 juli 2017 en 7 februari 2018 ongrondwettig heeft verklaard, verantwoordt zijn beslissing naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 697.

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheid - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Veroordeling in staat van wettelijke herhaling - Artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering - Ongrondwettigheid - Weigering van toepassing

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het door het Grondwettelijk Hof in zijn arresten van 18 december 2014, 26 juli 2017 en 7 februari 2018 vastgestelde verschil in behandeling, dat, enerzijds, de persoon die, na een eerste veroordeling tot een criminele straf of binnen vijf jaar na de uitvoering van een gevangenisstraf van ten minste [één jaar], wordt veroordeeld wegens een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting of opsluiting van twintig tot dertig jaar, plaatst tegenover, anderzijds, de persoon die, met hetzelfde gerechtelijk verleden, wordt veroordeeld wegens een wanbedrijf of wegens een misdaad die strafbaar is met opsluiting van maximum twintig jaar, blijft bestaan ondanks de inwerkingtreding van artikel 55bis Strafwetboek; in het eerste geval bevindt de veroordeelde zich immers niet in staat van herhaling zoals bedoeld in artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering en kan hij dus worden toegelaten tot de voorwaardelijke invrijheidstelling zodra hij één derde van zijn straf heeft ondergaan en in het tweede geval bevindt de veroordeelde zich wel in staat van herhaling in de zin van datzelfde artikel, zodat hij pas vanaf twee derde van zijn straf tot de voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden toegelaten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 697.

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheid - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Veroordeling wegens een wanbedrijf of een misdaad die strafbaar is met opsluiting van maximum twintig jaar - Veroordeling in staat van wettelijke herhaling - Artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering - Toepassing - Verschil in behandeling met de persoon veroordeeld wegens een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting of opsluiting van twintig tot dertig jaar - Door het Grondwettelijk Hof vastgestelde ongrondwettigheid - Inwerkingtreding van artikel 55bis Strafwetboek

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0283.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.3 AC nr. ...

Een veroordeling in staat van wettelijke herhaling wegens een voortdurend misdrijf dat door de instandhouding van een feitelijke toestand wordt voortgezet, is wettig wanneer de eerste beslissing die de grondslag vormt van de herhaling in kracht van gewijsde is getreden voor het einde van de strafbare periode die in het kader van de tweede vervolging in aanmerking wordt genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 683.

- Voortdurend misdrijf - Veroordeling - Instandhouding van de feitelijke toestand - Nieuwe vervolgingen - Wettelijke herhaling

- Artt. 56 en 432 Strafwetboek

P.21.0757.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.6 AC nr. ...

Het is op het tijdstip waarop het nieuwe misdrijf wordt berecht, en niet op dat waarop het wordt gepleegd, dat men zich moet plaatsen om te beoordelen of de als eerste termijn van de herhaling aangevoerde verstekveroordeling het karakter heeft van een vroegere veroordeling die als basis hiervoor kan dienen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 623.

- Eerste termijn van herhaling - Verstekveroordeling - Karakter van vroegere veroordeling die als basis voor de herhaling kan dienen

- Artt. 54 tot 57bis Strafwetboek

P.21.0454.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.7 AC nr. ...

Artikel 600 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de door het Strafregister meegedeelde gegevens geen bewijs vormen van de rechterlijke of administratieve beslissingen waarop zij betrekking hebben; de omstandigheid dat de griffiers volgens artikel 592, eerste en derde lid, Wetboek van Strafvordering verantwoordelijk zijn voor het toesturen aan het Strafregister van de in kracht van gewijsde getreden beslissingen en de conformiteit van de aan het Strafregister overgezonden gegevens met de door de rechtscolleges uitgesproken beslissingen doet daaraan niets af (1). (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0860.N, AC 2019, nr. 609; Cass. 12 november 2019, AR P.19.0772.N, AC 2019, nr. 587, RAGB 2020, afl. 8, 688, noot F. VAN VOLSEM.

- Bewijs van de toestand van herhaling - Uittreksel uit het strafregister - Geen bewijs van de rechterlijke of administratieve beslissingen - Draagwijdte

- Art. 600 Wetboek van Strafvordering
- Art. 592, eerste en derde lid Wetboek van Strafvordering

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden zijn verenigd waarbij het bewijs daarvan dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken en het openbaar ministerie de bewijslast draagt als vervolgende partij; geen enkele bepaling verplicht de rechter die van oordeel is dat uit de hem overgelegde stukken niet blijkt dat de voorwaarden voor het vaststellen van de toestand van herhaling zijn vervuld, het debat te heropenen om het openbaar ministerie de gelegenheid te geven daarover standpunt in te nemen en desgevallend alsnog stukken te voegen (1). (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0860.N, AC 2019, nr. 609; Cass. 12 november 2019, AR P.19.0772.N, AC 2019, nr. 587, RAGB 2020, afl. 8, 688, noot F. VAN VOLSEM.

- Bewijs van de toestand van herhaling - Bewijslast - Voorwaarden - Overgelegde stukken - Gevolgen

Het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft, maar het kan door het openbaar ministerie evenwel ook met andere middelen worden geleverd; het staat aan de rechter te oordelen of het openbaar ministerie op dat vlak slaagt in zijn bewijslast en hij kan daarbij in aanmerking nemen dat de beklaagde de toestand van herhaling niet betwist, doch de enkele omstandigheid dat de beklaagde dit niet heeft aangevoerd verplicht de rechter niet de toestand van herhaling aan te nemen (1). (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0860.N, AC 2019, nr. 609; Cass. 12 november 2019, AR P.19.0772.N, AC 2019, nr. 587, RAGB 2020, afl. 8, 688, noot F. VAN VOLSEM.

- Bewijs van de toestand van herhaling - Bestaan van een vroegere veroordeling met kracht van gewijsde - Voorwaarden - Beoordeling - Wijze

P.21.0061.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.1 AC nr. ...

Het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft; het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie evenwel ook met andere middelen worden geleverd, waarbij de rechter de afwezigheid van betwisting door de beklaagde in aanmerking kan nemen (1). (1) Cass. 12 november 2019, AR P.19.0772.N, RABG 2020, afl. 8, 688-704, noot VAN VOLSEM, F.

- Wegverkeer - Artikel 48, tweede lid, Wegverkeerswet - Vroegere veroordeling - Kracht van gewijsde - Bewijs

- Art. 48, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.1313.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.5 AC nr. ...

Artikel 36, eerste lid, Wegverkeerswet bestraft degene die, na een veroordeling bij toepassing van artikel 34, § 2, artikel 35 of artikel 37bis, § 1, een van deze bepalingen binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan opnieuw overtreedt; wanneer de rechter op grond van artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet beslist om, gezien de herhaling, de maatregel op te leggen waarbij de geldigheid van het rijbewijs wordt beperkt tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen, baseert hij die beslissing op een andere hypothese van herhaling dan die welke bedoeld wordt in artikel 38, § 6, betreffende het als straf opgelegde verval van het recht tot sturen (1). (1) Zie concl. OM (onderzoek van het eerste middel) in Pas. 2021, nr. 154.

- Artikel 37, § 1, derde lid, Wegverkeerswet - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Grondslag - Andere herhaling bedoeld in artikel 36, eerste lid, dan die bedoeld in artikel 38, § 6

- Artt. 36, eerste lid, 37/1, § 1, derde lid, en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0323.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.6 AC nr. ...

De personen die een in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding hebben gepleegd in de periode waarin de tweede versie van toepassing was, konden, gelet op de bewoordingen van die versie, ervan uitgaan dat de erin bedoelde strafverzwaring niet op hen zou kunnen worden toegepast wanneer de veroordeling voor die overtreding plaatsvindt na het verstrijken van de periode van drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan; hieruit volgt dat artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet in de tweede versie, om grondwetsconform te zijn zoals bepaald in het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 63/2020 van 7 mei 2020, moet worden uitgelegd in die zin dat een persoon die, in de periode waarin die versie van toepassing was, één van de in die bepaling opgesomde artikelen overtreedt nadat hij reeds eerder voor het overtreden van één van die artikelen was veroordeeld, slechts aan de in die bepaling bedoelde strafverzwaring kan worden onderworpen wanneer hij voor de nieuwe overtreding wordt veroordeeld binnen de periode van drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van het vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan (1). (1) Zie Cass 9 april 2019, AR 18.1208.N, AC 2019, nr. 220; Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid 'een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van 'een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

- Specifieke herhaling - Wegverkeer - Artikel 38, § 6, eerste lid Wegverkeerswet - Opeenvolging van drie

strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.19.0860.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.4 AC nr. ...

De herhalingen bepaald in artikel 29, § 4, derde lid, en artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet betreffen persoonlijke omstandigheden die eigen zijn aan de dader van het verkeersmisdrijf en die alleen invloed hebben op de straf (1) zodat deze herhalingen begrepen zijn in de grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, die enkel betrekking heeft op de strafmaat. (1) Cass. 6 maart 2013, AR P.13.0174.F, AC 2013, nr. 150.

- Wegverkeerswet - Artikelen 29, § 4, derde lid en 38, § 6, eerste lid - Bijzondere herhaling - Begrip

- Artt. 29, § 4, derde lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De rechter is niet verplicht om een niet ondertekend afschrift van een vonnis en een uittreksel uit het strafregister van de beklaagde waarop dit vonnis is vermeld, te aanvaarden als bewijs van het bestaan van de aangevoerde staat van herhaling, maar hij kan daartoe de voorlegging vragen van een ondertekend afschrift van het vonnis en een door de griffier opgesteld attest van niet-verhaal; hiermee voegt de rechter aan de wet geen formalistische voorwaarde toe waarin deze niet voorziet.

- Bijzondere herhaling - Wegverkeerswet - Artikelen 29, § 4, derde lid en 38, § 6, eerste lid - Bewijs

- Artt. 29, § 4, derde lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0772.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.4 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn waarbij het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken en de bewijslast bij het openbaar ministerie berust; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd, zodat de rechter bij die beoordeling ook in aanmerking kan nemen dat de beklaagde de toestand van herhaling niet betwist zonder dat uit die enkele omstandigheid volgt dat de rechter verplicht is die toestand van herhaling aan te nemen (1). (1) Cass. 8 maart 1988, AR nr. 1960, AC 1987-1988, nr. 425.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 1, 4° - Bewijs van de toestand van herhaling - Bestaan van een vroegere veroordeling met kracht van gewijsde - Voorwaarden - Draagwijdte

P.19.0608.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.2 AC nr. ...

Het uitstel is een maatregel die gevolgen heeft voor de tenuitvoerlegging van de straf, terwijl de vermindering waarin de wet voorziet ingeval de rechter vaststelt dat de redelijke termijn overschreden is, betrekking heeft op de straf en niet op de tenuitvoerlegging ervan; wanneer, bijgevolg, de rechter vaststelt dat de redelijke termijn voor de berechting van de beklaagde overschreden is, is hij niet gemachtigd hem het voordeel toe te kennen van de in de Probatiewet bepaalde maatregelen, waarop zijn staat van herhaling hem verbiedt aanspraak te maken (1). (1) Zie Cass. 28 september 2011, AR P.11.1080.F, AC 2011, nr. 507; Cass. 9 oktober 2013, RG P.13.0772.F, AC 2013, nr. 509; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. IV - La peine, Larcier, 2017, p. 1029.

- Straf waarvoor geen uitstel kan worden verleend - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Straf lager dan de minimumstraf - Draagwijdte - Verlenen van een uitstel - Wettigheid

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0299.F 19 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190619.1 AC nr. ...

Artikel 38, § 6, Wegverkeerswet vermeldt artikel 29, § 3, eerste lid, niet als een van de overtredingen die als grondslag kan dienen voor de herhaling die het bestraft (1). (1) Het OM heeft een ambtshalve middel voorgesteld, afgeleid uit de miskenning van de bewijskracht van het veroordelend vonnis van 26 januari 2017, waarop de specifieke herhaling gegrond is. Het OM heeft bovendien voorgesteld om het bestreden vonnis enkel te vernietigen in zoverre het de omstandigheid van de herhaling in aanmerking neemt en in zoverre het uitspraak doet over het geheel van de aan de eiser opgelegde straffen, met inbegrip van het verval van het recht tot sturen en van het feit dat het herstel van dat recht afhankelijk wordt gesteld van het slagen voor bepaalde examens, alsook over de betaling van bijdragen aan de twee Fondsen, en tot verwerping voor de overige punten. Immers, "de rechtspraak van het Hof beslist [thans] dat, wanneer enkel de onwettigheid van de straf of de motivering ervan geen verband houdt met de wettigheid van de schuldverklaring en de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereisten met betrekking tot die schuldverklaring zijn nageleefd, de vernietiging kan worden beperkt tot de beslissing of het gedeelte van de beslissing over de straf" (concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Cass. 12 december 2018, AR P.18.0987.F, Pas. 2018, nr. 706; zie Cass. (volt. zitt.), 8 februari 2000, AR P.97.1697.N, AC 2000, nr. 98, met concl. procureur-generaal J. DU JARDIN; Cass. 10 mei 2000, AR P.99.1887.F, AC 2000, nr. 281; Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 941-1). (M.N.B.)

- Wegverkeer - Snelheidsovertreding - Specifieke herhaling - Artikel 38 Wegverkeerswet

- Artt. 29, § 3, en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.1208.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.4 AC nr. ...

Uit het geheel van de parlementaire voorbereidingen van de wetten van 6 maart 2018 en 2 september 2018 waarbij ondermeer artikel 38, § 6, eerste lid van de Wegverkeerswet werd gewijzigd, volgt dat de wetgever niet de bedoeling had om het aannemen van de toestand van strafverzwaring afhankelijk te maken van een veroordelend vonnis wegens een van de vermelde overtredingen dat niet ouder is dan drie jaar, zodat er geen gewijzigd inzicht van de wetgever blijkt voor wat betreft de voorwaarden voor strafverzwaring (1). (1) Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, BS 15 maart 2018 en wet van 2 september 2018 tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer wat de verbeurdverklaring en immobilisering van voertuigen betreft, BS 2 oktober 2018.

- Specifieke herhaling - Wegverkeer - Artikel 38, § 6, eerste lid Wegverkeerswet - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.18.0879.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8 AC nr. ...

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

- Artikel 38 Wegverkeerswet - Bijzondere herhaling - Toepassing van de strafwet in de tijd - Gunstigere tussenliggende wet

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

P.18.0146.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.2 AC nr. 608

Uit de wijze waarop artikel 41bis, §1, tweede lid, tweede gedachtestreepje, Strafwetboek, is geformuleerd volgt dat voor de bepaling van de op een rechtspersoon toepasselijke minimumgeldboete voor misdrijven waarvoor de minimumvrijheidsstraf voor een natuurlijke persoon minder dan één maand bedraagt, er geen vermenigvuldiging met 500,00 euro dient te gebeuren en de minimumgeldboete bijgevolg steeds 500,00 euro bedraagt; deze regel geldt ook indien de minimumgeldboete moet worden bepaald bij herhaling (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.17.0102.N, AC 2017, nr. 64; Cass.4 maart 2015, AR P.14.1221.F, AC 2015, nr. 155.

- Straf - Geldboete - Rechtspersonen - Conversiesysteem - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete

---

P.17.0545.F 28 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180328.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

Het arrest nr. 15/2018 van het Grondwettelijk Hof van 7 februari 2018 heeft voor recht gezegd dat de staat van wettelijke herhaling die vastgesteld werd ten aanzien van een persoon die door een correctioneel rechtscollege werd veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een wanbedrijf of een gecorrectionaliseerde misdaad die oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar was met de straf van opsluiting van vijf tot tien jaar, niet in aanmerking mag worden genomen om de in artikel 25, § 2, b, Wet Strafuitvoering bedoelde maat van twee derde van de straf die die persoon moet ondergaan vooraleer hij in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, toe te passen (1); met toepassing van dat arrest mag de staat van wettelijke herhaling, die werd vastgesteld in het vonnis dat de veroordeling uitspreekt wegens het wanbedrijf van opzettelijke slagen en verwondingen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, niet in aanmerking worden genomen om die maat van twee derde van de straf toe te passen om de toelaatbaarheidsdatum voor het elektronisch toezicht te berekenen (2). (1) Artikel 25, § 2, b, "zoals het van kracht was vóór de wijziging ervan bij artikel 4 van de wet van 21 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de invoering van een beveiligingsperiode en tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis voor wat de onmiddellijke aanhouding betreft" en "in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede en derde lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden". Artikel 4, 2°, van de wet van 21 december 2017 vult voornoemd artikel 25, § 2, b aan met de woorden ", onder voorbehoud van de toepassing van de artikelen 195, vierde lid, of 344, vierde lid, van het Wetboek van strafvordering", bepalingen die voortaan de correctionele rechter of het hof van assisen in staat stellen om in bepaalde gevallen een beveiligingsperiode te bepalen. (2) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2018, nr.209.

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Herhaling is een persoonlijk verzwarende omstandigheid die inhoudt dat een of meerdere nieuwe misdrijven worden gepleegd binnen een bij de wet bepaalde periode nadat de schuldige bij een in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing tot straf is veroordeeld wegens een of meer eerder gepleegde misdrijven en daardoor voor het nieuwe misdrijf zwaarder kan worden gestraft waarvoor is vereist dat de wet die de strafverzwaring wegens herhaling bepaalt, van kracht is op het ogenblik van het plegen van het nieuwe misdrijf; het feit dat het eerdere misdrijf dat de grondslag van de herhaling uitmaakt, gepleegd werd vóór de inwerkingtreding van die wet, doet daaraan geen afbreuk en heeft geen retroactieve toepassing van een strengere strafwet voor gevolg want de staat van herhaling is immers beslissend voor de bepaling van de straf op het nieuwe strafbaar feit, terwijl die straf, alhoewel zwaarder, geen invloed heeft op de eerdere veroordeling die ongewijzigd blijft bestaan.

- Herhaling - Wet die de strafverzwaring wegens herhaling bepaalt - Misdrijf dat de grondslag van de herhaling uitmaakt, gepleegd vóór de inwerkingtreding van de wet

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Artikel 38 Wegverkeerswet - Wet die de strafverzwaring wegens herhaling bepaalt - Misdrijf dat de grondslag van de herhaling uitmaakt, gepleegd vóór de inwerkingtreding van de wet

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0917.F 24 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180124.4 AC nr. ...

Herhaling is geen verzwarende omstandigheid maar is een toestand die de rechter kan vaststellen op grond van de hem voorgelegde gegevens, zonder dat hij de mate waarin de zaak bij hem aanhangig is gemaakt mag overschrijd (1). (1) Zie Cass. 3 september 1997, AR P.97.1083.F, AC 1997, nr. 329; Cass. 25 april 2001, AR P.01.0111.F, AC 2001, nr. 231; Cass. 30 juni 2004, AR P.04.0784.F, AC 2004, nr. 367; Cass. 21 december 2004, AR P.04.1357.N, AC 2004, nr. 622; Cass. 25 april 2012, AR P.12.0178.F, AC 2012, nr. 255. Terwijl het Grondwettelijk Hof herhaling als een verzwarende omstandigheid heeft omschreven (GwH 18 december 2014, nr. 185/2014, §B.9, met verwijzing naar Gedr.st., Senaat, 1851-1852, nr. 70, p. 28)

- Begrip - Aanhangigmaking bij de rechter

Wanneer de staat van herhaling in de dagvaarding is vermeld, schrijft geen enkele wetsbepaling voor dat de regel moet worden vermeld die de gevolgen daarvan bepaalt (1). (1) Het Hof had eerder gezegd dat, "buiten het geval waarin herhaling leidt tot strafverzwaring of tot toevoeging, aan de straf, van een terbeschikkingstelling van de regering, verplicht artikel 195, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering de rechter niet om de wetsbepaling te vermelden die de staat van herhaling kenmerkt; het vonnis of arrest dient evenwel klaar en duidelijk de wil van de rechter te vermelden om een veroordeling uit te spreken in staat van wettelijke herhaling, zodat de beklaagde en het openbaar ministerie dadelijk de volledige omvang van de veroordeling kunnen inschatten." (Cass. 2 mei 2012, AR P.12.0667.F, AC 2012, nr. 268).

- Beslissing van de rechter - Vermelding van de toegepaste westbepaling - Herhaling

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0661.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.2 AC nr. ...

Indien de veroordeelde persoon een nieuw misdrijf pleegt, beschikt hij niet over een verworven recht om te genieten van de regels betreffende de herhaling die gelden op het tijdstip van het vonnis dat hem heeft bestraft; overeenkomstig het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet is het voldoende, opdat de rechter de staat van herhaling kan vaststellen en onmiddellijk de daaraan verbonden strengere strafregeling kan toepassen, dat de overtreding waarop de tweede termijn wordt toegepast, waarbij het aan de dader staat om die overtreding niet te begaan, dateert van na de inwerkingtreding van de strengere wet (1). (1) Zie EHRM (GC) 29 maart 2006, Achour t. Frankrijk, verzoekschrift nr. 67335/01, §§46 en 52 tot 61; P. ROUBIER, Le droit transitoire - Conflits des lois dans le temps, Dalloz, 1960, heruitg. 2017, pp. 474-477; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. I, Larcier, 2010, nr. 536. Het is wel degelijk dit beginsel dat het Hof heeft toegepast wanneer het impliciet heeft beslist dat artikel 99bis Strafwetboek, ingevoerd bij artikel 62 Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, dat bepaalt dat de veroordelingen uitgesproken door de strafgerechten van een andere lidstaat van de Europese Unie, in aanmerking worden genomen onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerechten en dezelfde rechtsgevolgen zullen hebben als deze veroordelingen wat de vaststelling van de staat van herhaling betreft, van toepassing is op de feiten die na 24 mei 2014 zijn gepleegd, datum van inwerkingtreding van die bepaling, ook als die buitenlandse veroordeling dateert van vóór die datum (Cass. 8 maart 2017, AR P.16.1268.F, AC 2017, nr. 164). Bovendien is de verplichting om te slagen voor examens alvorens in het recht op sturen te worden hersteld een veiligheidsmaatregel en geen straf in de zin van artikel 15, §1, IVBPR, dat het beginsel bevestigt van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet (zie Cass. 10 januari 2018, AR P.17.0827.F, AC 2018, nr. 22, en de verwijzingen in de noot). (M.N.B.)

- Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet - Inaanmerkingneming van de vroegere veroordelingen bij de inwerkingtreding van de wet die de herhaling invoert

- Art. 2 Strafwetboek

P.17.0639.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.7 AC nr. 644

De toepassing van de door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde staat van herhaling vereist niet dat de nieuwe overtreding waarvoor de beklaagde wordt vervolgd en waaraan hij schuldig wordt bevonden identiek is als die op grond waarvan de staat van herhaling wordt aangenomen; een in kracht van gewijsde getreden veroordeling voor om het even welke door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding kan als grondslag dienen voor de vaststelling dat om het even welke door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerwet bedoelde overtreding werd begaan in een dergelijke toestand van herhaling.

- Wegverkeerswet - Artikel 38

P.17.0766.N 2 augustus 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170802.1 AC nr. 437

In de mate dat er sinds 31 juli 2015 geen wijziging is tussengekomen van artikel 56, tweede alinea, Strafwetboek, moet deze bepaling als strijdig met de artikelen 10 en 11 Grondwet worden beschouwd binnen de perken van de beslissing van het Grondwettelijk Hof bij arrest 185/2014 van 18 december 2014 (1); uit het arrest 102/2017 van 26 juli 2017 van het Grondwettelijk Hof volgt dat de vastgestelde miskenning van het gelijkheidsbeginsel niet beperkt is tot misdaden bestraft met opsluiting van twintig tot dertig jaar (2). (1) GwH 18 december 2014, arrest nr. 185/2014; zie ook Cass. 19 oktober 2016, AR P.16.0837.F, AC 2016, nr. 587 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch. (2) GwH 26 juli 2017, arrest nr. 102/2017.

- Staat van wettelijke herhaling - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Termijnberekening - Gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, 56, tweede lid, en 80 Strafwetboek
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.16.1268.F 8 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170308.1 AC nr. ...

Artikel 99bis Strafwetboek, aangenomen luidens artikel 62 Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad op 14 mei 2014, dat bepaalt dat de veroordelingen uitgesproken door de strafgerechten van een andere lidstaat van de Europese Unie in aanmerking worden genomen onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerechten en dezelfde rechtsgevolgen hebben als deze veroordelingen, is wat de vaststelling van de staat van herhaling betreft van toepassing op de feiten die na 24 mei 2014 zijn gepleegd (Impliciet).

- Inaanmerkingneming van de veroordelingen uitgesproken door een andere lidstaat van de Europese Unie - Werking van de strafwet in de tijd - Collectief misdrijf - Feiten gepleegd voor en na 24 mei 2014

- Artt. 56 en 99bis Strafwetboek

Wanneer een collectief misdrijf bestaat uit strafbare feiten die zowel voor als na het antecedent zijn gepleegd dat als grondslag dient voor de herhaling, kan de rechter beslissen dat er herhaling bestaat voor een gedeelte van de feiten (1). (1) Cass. 4 september 2013, AR P.13.0556.F, AC 2013, nr. 419.

- Beslissing die als grondslag voor de herhaling dient - Collectief misdrijf - Feiten gedeeltelijk gepleegd na het antecedent waarop de herhaling is gegrond

- Artt. 56 en 65 Strafwetboek

P.16.0837.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Gecorrectionaliseerde misdaad - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing - Gevolg - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel voor de voorwaardelijke invrijheidstelling

Met toepassing van arrest nr. 185/2014 van 18 december 2014 van het Grondwettelijk Hof, kan geen rekening worden gehouden met de staat van wettelijke herhaling die is vastgesteld ten aanzien van een persoon die tot zeventien jaar gevangenisstraf is veroordeeld wegens diefstal door middel van geweld of bedreiging, met de verzwarende omstandigheid dat het geweld of de bedreiging de dood hebben veroorzaakt zonder het oogmerk te doden, om de duur van de te ondergane opsluiting te bepalen alvorens voor voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking te komen, zoals bepaald in huidig artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Gecorrectionaliseerde misdaad - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing - Gevolg - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel voor de voorwaardelijke invrijheidstelling

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 56, tweede lid Strafwetboek

P.16.0556.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.5 AC nr. ...

Met artikel 38, § 6, Wegverkeerswet heeft de wetgever, zonder de overige in de Wegverkeerswet bepaalde vormen van bijzondere herhaling op te heffen, een aanvullende vorm van bijzondere herhaling ingevoerd teneinde door een strengere bestraffing de verkeersonveiligheid, vooral die welke wordt veroorzaakt door veelplegers, terug te dringen; uit de tekst van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet, de wetsgeschiedenis en de algemene economie van de regeling volgt dat de toepassing van het tweede lid van die bepaling en dus van het opleggen van een verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens zes maanden en het afhankelijk maken van het herstel van dat recht van het slagen voor de vier examens en onderzoeken, slechts het verenigd zijn vereist van de volgende voorwaarden: 1) de beklaagde werd veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven; 2) de beklaagde pleegt binnen een termijn van drie jaar na de uitspraak van dit vonnis opnieuw twee van dergelijke misdrijven en het is niet vereist dat de bewezenverklaring van de nieuw gepleegde misdrijven voorafgaandelijk werd vastgesteld met een in kracht van gewijsde getreden vonnis (1). (1) Zie ook Cass. 3 mei 2016, AR P.16.0349, AC 2016, nr...; A. ALEXANDRE, " Le point sur la nouvelle législation du 9 mars 2014 et son entrée en vigueur", VAV 2015, 4-10 ; B. SPRIET en J. RAEYMAKERS, "Nieuwe wetgeving inzake straffen", VRG-alumnidag 06 maart 2015, p. 418; Memo Verkeer, Kluwer, addendum maart 2015 nr. 9.5.2.3; POSTAL,"Wegverkeer", losbladig, supplement 120, 01 januari 2015, p. 211.

- Bijzondere herhaling - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Wetsbepalingen - Artikel 38 - Toepassingsvoorwaarden - Draagwijdte

P.16.0665.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.9 AC nr. ...

Wanneer na een wanbedrijf een nieuw wanbedrijf in staat van herhaling wordt gepleegd, de veroordeling wegens het eerste feit met uitstel is uitgesproken en het uitstel niet is herroepen, wordt de straf geacht te zijn ondergaan bij het verstrijken van de proeftijd en gaat de bij artikel 56, tweede lid, Strafwetboek bepaalde termijn van vijf jaar in op dat tijdstip (1). (1) Zie Cass. 2 mei 2001, AR P.01.0121.F, AC 2001, nr. 248.

- Wanbedrijf na wanbedrijf - Veroordeling met uitstel zonder herroeping - Ondergane straf - Termijn van vijf jaar - Aanvang

P.15.1495.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.4 AC nr. ...

Door de uitwerking van de wet zelf, brengt de staat van wettelijke herhaling de veroordeelde persoon in een minder gunstige toestand dan de persoon die voor het eerst een misdrijf heeft gepleegd, met het oog op de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit en het herstel in eer en rechten; daaruit volgt dat de rechter, die uitspraak doet op het verzet van de beklaagde, jegens hem geen staat van herhaling kan vaststellen waarin de verstekbeslissing hem niet heeft veroordeeld (1). (1) Zie Cass. 17 september 2008, AR P.08.1242.F, AC 2008, nr. 482; Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.1194.N, AC 2012, nr. 578, met noot.

- Vaststelling van staat van wettelijke herhaling - Verzet - Verzwaring van de toestand van de beklaagde

- Artt. 187, 188, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.15.1225.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.4 AC nr. ...

Wanneer de appelrechter voor het eerst de staat van wettelijke herhaling vaststelt en dezelfde straf uitspreekt als deze uitgesproken door de eerste rechter, dan spreekt hij geen zwaardere straf uit zodat geen eenstemmigheid is vereist (1); het feit dat de staat van wettelijke herhaling voor gevolg heeft dat de veroordeelde overeenkomstig artikel 25, § 2, b) Wet Strafuitvoering later in aanmerking komt voor een voorwaardelijke invrijheidsstelling, betreft enkel de uitvoering van de veroordeling, maar heeft niet voor gevolg dat daardoor een zwaardere straf wordt uitgesproken. (1) Zie: Cass. 6 maart 2013, AR P.13.0014.F, AC 2013, nr. 150.

- Vaststelling van staat van wettelijke herhaling

P.14.1706.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.4 AC nr. 101

Wettelijke herhaling is geen bestanddeel van de telastlegging waarop de strafvordering betrekking heeft maar is alleen een persoonlijke omstandigheid die eigen is aan de dader van het misdrijf en die alleen invloed heeft op de straf of de uitvoering ervan (1). (1) Cass. 25 april 2012, AR P.12.0178.F, Pas. 2012, nr. 255.

- Wettelijke herhaling - Begrip - Persoonlijke omstandigheid eigen aan de dader

- Art. 54 tot 57 Strafwetboek

HEROPENING VAN DE RECHTSPLEGING

P.22.0591.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.19 AC nr. ...

Onder de in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde strijdigheid over de grond van de zaak wordt elke beslissing verstaan die een gedraging als een misdaad of een wanbedrijf omschrijft terwijl, in werkelijkheid, die gedraging de rechtmatige uitoefening vormt van een vrijheid of van een recht die door het Verdrag worden gewaarborgd, of nog elke beslissing die een straf oplegt die niet verenigbaar is met de in dat Verdrag vastgelegde beginselen en waarden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2022, nr. 783.

- Artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van strafvordering - Strijdigheid over de grond van de zaak met het EVRM

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

De miskenning van het recht op een eerlijk proces, van het recht op de bijstand van een advocaat, gewaarborgd in de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, of van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht, vormen geen materiële strijdigheid of strijdigheid over de grond van de zaak met het EVRM, bedoeld in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, maar een formele of procedurele tekortkoming (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2022, nr. 783; zie Cass. 16 maart 2022, AR P.21.1300.F, AC 2022, nr. 195, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas. waarin hij met name verwijst naar de memorie van toelichting van de Aanbeveling van 19 januari 2000, R (2000) 2, van het Comité van Ministers van de Raad van Europa (cf. infra); Cass. 26 oktober 2022, AG P.22.0712.F, Pas. 2022, nr. 683 (dat net als onderhavig arrest beslist dat een dergelijke tekortkoming, die door het EHRM is vastgesteld, in dit geval niet beantwoordt aan de in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde voorwaarden om de heropening van de rechtspleging te bevelen), met concl. OM op datum in Pas.

- Artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van strafvordering - Miskenning van het recht op een eerlijk proces, van het recht op de bijstand van een advocaat, gewaarborgd in de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, of van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - (Geen) materiële strijdigheid of strijdigheid over de grond van de zaak met het EVRM - (Wel) formele of procedurele tekortkoming

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Bij de uitspraak over een verzoek tot heropening van de rechtspleging moet, aangezien de redenen van de veroordeling van de Belgische Staat door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geen strijdigheid over de grond van de zaak maar een procedurele tekortkoming uitmaken, onderzocht worden of die tekortkoming ernstige twijfel over de uitkomst van het proces doet ontstaan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2022, nr. 783; zie Cass. 16 maart 2022, AR P.21.1300.F, AC 2022, nr. 195, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas. waarin hij met name verwijst naar de memorie van toelichting van de Aanbeveling van 19 januari 2000, R (2000) 2, van het Comité van Ministers van de Raad van Europa (cf. infra); Cass. 26 oktober 2022, AG P.22.0712.F, Pas. 2022, nr. 683 (dat net als onderhavig arrest beslist dat een dergelijke tekortkoming, die door het EHRM is vastgesteld, in dit geval niet beantwoordt aan de in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde voorwaarden om de heropening van de rechtspleging te bevelen), met concl. OM op datum in Pas.

- Artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van strafvordering - Veroordeling van België door het EHRM - Reden - Procedurele tekortkoming, en niet een strijdigheid over de grond van de zaak

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

P.22.0712.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bij het vaststellen van een schending van het EVRM oordeelt dat het gedrag van de voorzitter van het hof van assisen twijfel kon doen ontstaan over zijn objectieve onpartijdigheid maar tevens vaststelt dat "niet is aangetoond dat hij zou zijn uitgegaan van het vooroordeel dat [de beschuldigde] schuldig was aan de feiten waarvoor [hij] voor het hof van assisen terecht [diende] te staan", beveelt het Hof niet de heropening van de rechtspleging die de veroordeelde overeenkomstig de artikelen 442bis tot 442octies Wetboek van Strafvordering vraagt wanneer het vaststelt dat er, gelet op het geheel van de gegevens, niet dient te worden geoordeeld dat het aan de voorzitter van het hof van assisen verweten gebrek aan objectieve onpartijdigheid heeft geleid tot ernstige twijfel over de betrouwbaarheid van de verklaring van de jury (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Vaststelling door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het gedrag van de voorzitter van het hof van assisen twijfel kon doen ontstaan over zijn objectieve onpartijdigheid - Geen ernstige twijfel over de betrouwbaarheid van de verklaring van de jury - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0339.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.4 AC nr. ...

Artikel 442bis Wetboek van Strafvordering laat de veroordeelde toe de heropening van de rechtspleging te vragen, enkel wat betreft de strafvordering, met name wanneer bij een definitief arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is vastgesteld dat het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden of de aanvullende protocollen zijn geschonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 515.

- Voorwaarde - Arrest van het Europees Hof dat een schending van het EVRM of de aanvullende protocollen vaststelt

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

P.21.1300.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.16 AC nr. ...

Krachtens artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering beveelt het Hof de heropening van de rechtspleging wanneer uit het onderzoek van de vordering blijkt dat, hetzij, de bestreden beslissing over de zaak zelf strijdig is met het EVRM, hetzij de vastgestelde schending het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat, voor zover de veroordeelde partij zeer ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden die slechts door een heropening kunnen worden hersteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Voorwaarden voor de heropening van de rechtspleging

- Art. 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Artikel 442bis Wetboek van Strafvordering staat de veroordeelde toe om de heropening van de rechtspleging te verzoeken, met name wanneer de schending van het EVRM het voorwerp uitmaakt van een verklaring van erkenning door de regering van de Staat die hiervan wordt beschuldigd, het Europees Hof van die erkenning akte neemt en bijgevolg beslist om de zaak van de rol te schrappen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Arrest dat akte neemt van de eenzijdige verklaring van de schending van het Verdrag door de regering

- Art. 442bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Aangezien uit de redenen van het arrest van het hof van beroep blijkt dat, enerzijds, dat hof de zelfincriminerende verklaringen heeft geweerd die de beklaagde zonder de bijstand van een advocaat heeft afgelegd en deze, effectief, op geen enkele wijze, in aanmerking heeft genomen om te oordelen of er, niettegenstaande de geweerde zelfincriminerende verhoren, een geheel van ernstige, precieze en met elkaar overeenstemmende vermoedens bestond die boven alle twijfel verheven was en tot de vaststelling van de schuld van de beklaagde kon leiden, en, dat, anderzijds, de appelrechters de gevolgen hebben onderzocht die deze verklaringen, die door een kwetsbare persoon zijn afgelegd, voor het eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel hebben gehad, waarbij zij de andere, voor deze zaak relevante factoren in aanmerking hebben genomen die het Europees Hof van de Rechten van de Mens in zijn arrest van 9 november 2018 heeft vermeld (Beuze t. België, verz. 71409/10), verantwoordt het hof van beroep zijn beslissing dat de beperking van de toegang tot een advocaat in de aan het proces voorafgaande fase, wat de zaak zelf betreft, niet strijdig is met de grond van de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, naar recht; hieruit volgt ook dat de schending van het door artikel 6.3.c EVRM gewaarborgde recht op toegang tot een advocaat, in dit geval het gebrek aan bijstand van een advocaat tijdens de verhoren van de in voorlopige hechtenis geplaatste beklaagde, niet het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden beslissing bestaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Voorwaarde voor de heropening van de rechtspleging - Met het Verdrag strijdige beslissing over de zaak zelf - Schending als gevolg van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat - Bestreden arrest dat de zelfincriminerende verklaringen weert die zonder advocaat zijn afgelegd - Arrest dat aan de vereisten van de rechtspraak van het Europees Hof voldoet

- Artt. 442quater en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer het Hof, waarbij een vordering aanhangig is gemaakt met toepassing van artikel 442quater Wetboek van Strafvordering, onderzoekt of de heropening van de rechtspleging moet worden bevolen, doet het geen uitspraak over de gegrondheid van een cassatieberoep maar oefent het een eigen beoordelingsbevoegdheid uit om te oordelen of de bestreden beslissing over de zaak zelf strijdig is met het EVRM en of de vastgestelde schending voortvloeit uit procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel bestaat over de uitkomst van de bestreden beslissing, zonder dat het uitspraak doet over de zaak zelf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Procedure tot heropening van de rechtspleging - Met het Verdrag strijdige beslissing over de zaak zelf - Schending als gevolg van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat - Beoordeling - Eigen beoordelingsbevoegdheid van het Hof van Cassatie

- Artt. 442quater en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

---

P.20.1180.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1 AC nr. ...

De veroordeelde kan op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering om de heropening van de rechtspleging verzoeken, met name wanneer de schending van het EVRM het voorwerp uitmaakt van een verklaring van erkenning door de regering die daarvan wordt beschuldigd, het EHRM van die erkenning akte neemt en dientengevolge beslist de zaak van de rol te schrappen (1). (1) Cass. 7 november 2018, AR P.18.0949.F-P.18.0950.F, AC 2018, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas. J.T., 2020, p. 123, en noot C. JADOT, "La reconnaissance unilatérale de violation de la Convention européenne des droits de l'homme: fait générateur de réouverture de la procédure? "; Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0770.N, AC 2018, nr. 521, R.A.B.G., 2019, p. 14.

- Voorwaarde - Schending van het EVRM - Verklaring van erkenning door de regering van de betrokken Staat

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0884.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.4 AC nr. ...

Het beginsel van de scheiding der machten houdt in dat de rechterlijke macht niet gebonden is door de uitlegging die de Belgische regering van het EVRM geeft, noch door een verklaring van de Belgische regering dat een rechter het EVRM zou hebben geschonden; de beslissing van het Europees Hof waarbij het Hof zich beperkt tot het verlenen van akte van de verklaring van de Belgische regering en tot schrapping van het verzoekschrift van de rol heeft geen gezag van gewijsde met betrekking tot de door verzoekers aangevoerde miskenning van de berechting van de herstelvordering binnen een redelijke termijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Erkenning door de Belgische Staat van een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak - Gezag van uitgelegde zaak

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 37 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.18.0949.F 7 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181107.12 AC nr. 616

Het beginsel van de scheiding der machten houdt in dat de Rechterlijke Macht niet gebonden is door de uitlegging die de administratie van het Verdrag geeft of door de bewering van die administratie dat een rechter dat Verdrag zou hebben geschonden; heeft geen gezag van uitgelegde zaak de beslissing van het EHRM tot doorhaling van de zaak op de rol nadat het zich ertoe heeft beperkt, zonder tot miskenning van het Verdrag te beslissen, akte te nemen van de verklaring van de Belgische Regering volgens welke de vereiste van vermelding van de hoedanigheid van advocaat-houder van het getuigschrift in de stukken van de rechtspleging, geen waarborg biedt op het recht op toegang tot de rechter, zoals bepaald door artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 616.

- Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Verzoekschrift - Erkenning door de Belgische Staat van een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak - Gezag van uitgelegde zaak

- Artt. 425, § 1, tweede lid, 429, tweede lid, en 442bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 37 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0770.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.11 AC nr. ...

Wanneer het Europees Hof voor de Rechten van de Mens akte neemt van de eenzijdige verklaring van de Belgische regering inhoudende erkenning van schending van het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, kan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie ambtshalve de heropening van de rechtspleging vragen die betrekking heeft op de beslissing over de vordering van de herstelvorderende overheden inzake ruimtelijke ordening aangezien die onder het begrip strafvordering valt in de zin van artikel 442bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie: Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214.

- Arrest Hof Mensenrechten - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging betreffende de herstelvordering

- Artt. 442bis en 442ter, 3° Wetboek van Strafvordering

Wanneer uit het onderzoek van de aanvraag blijkt dat de vastgestelde schending van het Verdrag het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel bestaat over de uitkomst van de bestreden rechtspleging, beveelt het Hof van Cassatie, ingevolge artikel 442quinquies, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, de heropening van de rechtspleging voor zover de veroordeelde partij ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden die slecht door een heropening kunnen worden hersteld (1). (1) Cass. 11 december 2003, AR P.13.1150.F, AR P.13.1151.F, AR P.13.1152.F, AR P.13.1153.F, AC 2013, nr. 676 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2013, nr. 676.

- Arrest Hof Mensenrechten - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging

- Art. 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.15.0258.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Verzoek tot heropening van het debat - Artikel 6.1, EVRM - Recht van verdediging

Noch artikel 6.1 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel van de eerbied voor het recht van verdediging, vereist dat de rechter die van oordeel is afwijzend te moeten beschikken over een verzoek tot heropening van het debat wegens de ontdekking gedurende het beraad van een nieuw stuk of feit van overwegend belang, de verzoeker hiervan vooraf kennis geeft teneinde hem toe te laten verweer te voeren omtrent de redenen op grond waarvan de rechter het verzoek meent te moeten afwijzen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verzoek tot heropening van het debat - Artikel 6.1, EVRM - Recht van verdediging

- Art. 773, derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1175.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.7 AC nr. ...

Er is grond tot heropening van de rechtspleging wanneer de in artikel 442 quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde voorwaarden zijn verenigd (1). (1) Cass. 19 maart 2014, AR P.14.0157.F, AC 2014, nr. 216.

- Aan de rechter overgelegde feitelijke gegevens - Wijze van verkrijging

P.15.1158.N 12 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150812.1 AC nr. ...

Artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet heeft enkel betrekking op de rechtstoestand waarin de verzoeker tot voorlopige invrijheidstelling, als gevolg van het cassatieberoep, nog niet is veroordeeld bij een in kracht van gewijsde getreden beslissing; eenmaal het cassatieberoep is verworpen en de veroordelende beslissing aldus kracht van gewijsde heeft verkregen, is die bepaling niet meer van toepassing.

- Veroordeling door het hof van assisen strijdig met artikel 6.1 EVRM bevonden door het EHRM - Verzoek tot heropening van de rechtspleging - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Toepassingsgebied

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De in artikel 27, § 1, 5°, Voorlopige Hechteniswet bedoelde rechtstoestand van voorlopige hechtenis ontstaat slechts vanaf de beslissing van het Hof tot heropening van de rechtspleging; die rechtstoestand ontstaat aldus niet door het feit dat de veroordeelde een verzoek tot heropening van de rechtspleging heeft ingediend als gevolg van een arrest van het EHRM dat beslist heeft dat de veroordeling strijdig met artikel 6.1 EVRM werd bevonden.

- Artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Toepassingsgebied - Veroordeling door het hof van assisen strijdig met artikel 6.1 EVRM bevonden door het EHRM - Verzoek tot heropening van de rechtspleging - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De inleiding van een verzoek tot heropening van de rechtspleging brengt niet mee dat artikel 5.4 EVRM automatisch opnieuw van toepassing wordt; zolang de heropening niet plaatsvindt en de aangevochten procedure door het Hof niet wordt vernietigd, blijft de veroordeling, die geleid heeft tot de beslissing van het EHRM, uitvoerbaar en zijn de toepassingsvoorwaarden van voornoemd artikel niet verenigd.

- Veroordeling door het hof van assisen strijdig met artikel 6.1 EVRM bevonden door het EHRM - Verzoek tot heropening van de rechtspleging - Toegang tot de rechter om de rechtmatigheid van de aanhouding te laten nagaan

- Art. 5.4 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0315.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering - Voorwaarden - Tekortkoming in de rechtspleging dermate ernstig dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging rijst

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering - Voorwaarden - Eiser blijft zeer ernstige nadelige gevolgen ondervinden

Maakt een zeer ernstig nadelig en dadelijk gevolg uit dat de heropening van de rechtspleging verantwoordt, in de zin van artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, het feit dat de eiser tot heropening van de rechtspleging momenteel ter uitvoering van zijn straf is aangehouden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering - Voorwaarden - Eiser blijft zeer ernstige nadelige gevolgen ondervinden

- Artt. 442bis, 442ter, 1°, en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Maakt een tekortkoming in de rechtspleging uit die dermate ernstig is dat er ernstige twijfel rijst over de uitkomst van de bestreden rechtspleging, in de zin van artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, het door het Europees Hof vastgestelde feit dat de rechtspleging, door na afloop ervan de redenen van de beslissing niet op te geven, onvoldoende waarborgen heeft geboden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering - Voorwaarden - Tekortkoming in de rechtspleging dermate ernstig dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging rijst

- Artt. 442bis, 442ter, 1°, en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering beveelt het Hof van Cassatie de heropening van de rechtspleging, wanneer uit het onderzoek van de aanvraag blijkt dat de vastgestelde schending het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat ernstige twijfel bestaat over de uitkomst van de bestreden rechtspleging, voor zover de veroordeelde partij zeer ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden die slechts door een heropening kunnen worden hersteld (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr..... (2) Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214.

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering

- Artt. 442bis, 442ter, 1°, en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Krachtens de artikelen 442bis en 442ter, 1°, Wetboek van Strafvordering, kan de veroordeelde, wanneer bij een definitief arrest van het EHRM is vastgesteld dat het EVRM werd geschonden, de heropening vragen van de rechtspleging die geleid heeft tot zijn veroordeling op de tegen hem ingestelde strafvordering in de zaak die voor het voormelde Hof is gebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

- Arrest Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging in zoverre zij betrekking heeft op de strafvordering

- Artt. 442bis en 442ter, 1° Wetboek van Strafvordering

HERROEPING VAN HET GEWIJSDE

C.18.0116.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.10 AC nr. ...

Wanneer rechterlijke beslissingen betrekking hebben op een rechtsvordering ingesteld door een schuldeiser voor dezelfde schuld tegen onderscheiden hoofdelijke medeschuldenaren, kan de onverenigbaarheid in de zin van artikel 1133, 3° Gerechtelijk wetboek erin bestaan dat de beslissing gewezen op de vordering tegen de ene schuldenaar iedere rechtsgrond ontneemt aan de rechtsvordering tegen de andere.

- Rechtsvordering van een schuldeiser tegen onderscheiden hoofdelijke medeschuldenaars wegens dezelfde schuld - Onverenigbare rechterlijke beslissingen

- Art. 1208, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 1133, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.18.0469.F 11 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.3 AC nr. ...

Wanneer de aangevoerde grond hierin bestaat dat recht is gedaan op stukken die na de beslissing vals zijn verklaard, begint de termijn van zes maanden om het verzoek tot herroeping van het gewijsde in te dienen, te lopen vanaf het ogenblik waarop het stuk vals werd verklaard door een beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan.

- Termijn om het verzoek tot herroeping van het gewijsde in te stellen - Aanvang - Grond - Berechting op grond van stukken die na de beslissing vals zijn verklaard

P.17.1057.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.5 AC nr. ...

Artikel 1133, 5°, Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt dat een verzoek tot herroeping kan worden ingediend onder meer indien de beslissing berust op een vonnis of arrest in strafzaken dat naderhand is vernietigd, beoogt de herroeping van gewijsde mogelijk te maken voor beslissingen waarvan de juridische oorzaak is weggevallen doordat naderhand het vonnis of arrest in strafzaken waarop de beslissing over de burgerlijke belangen berust, wordt vernietigd (1). (1) Cass. 17 februari 1981, AC 1981, nr. 357; M. CASTERMANS, Gerechtelijk privaatrecht, Gent, Story-Scientia, 2009,726; B. SMEKENS, "Herroeping van het gewijsde", Bestendig Handboek Burgerlijk Procesrecht, VIII.6.7-8.

- Artikel 1133, 5°, Gerechtelijk Wetboek - Strafzaken - Beslissing over de burgerlijke belangen - Verzoek tot herroeping - Toelaatbaarheid

Uit artikel 1133, 5°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het gewijsde van een beslissing van de strafrechter over een beslissing over de burgerlijke belangen en dus ook over de herstelvordering van een publiekrechtelijke eiser tot herstel inzake ruimtelijke ordening, in beginsel slechts kan worden herroepen op grond van artikel 1133, 1°, 2°, 3°, 4° en 6°, Gerechtelijk Wetboek, voor zover het vonnis of arrest in de strafzaak, waarop de beslissing over de herstelvordering van een publiekrechtelijke eiser tot herstel inzake ruimtelijke ordening rust, is vernietigd; indien evenwel de grond tot herroeping van gewijsde specifiek betrekking heeft op de beslissing over de herstelvordering van een publiekrechtelijke eiser tot herstel inzake ruimtelijke ordening, bijvoorbeeld omdat die betrekking heeft op de beslissing over de kennelijke onredelijkheid van die vordering of de impact van het bewezen verklaarde stedenbouwmisdrijf op de goede ruimtelijke ordening, en dus op een beslissing die niet rust op het vonnis of arrest in de strafzaak, vereist de vordering tot herroeping van het gewijsde op grond van artikel 1133, 1°, 2°, 3°, 4° en 6°, Gerechtelijk Wetboek niet dat het vonnis of het arrest in de strafzaak is vernietigd (1). (1) Zie Cass. 7 oktober 2008, AR P.08.0669.N, AC 2009, nr. 528; M. CASTERMANS, Gerechtelijk privaatrecht, Gent, Story-Scientia, 2009, 726; G. DE LEVAL e.a., Droit judiciaire. Tome 2. Manuel de procédure civile, Brussel, Larcier 2015, 1188-1189.

- Artikel 1133, 5°, Gerechtelijk Wetboek - Strafzaken - Beslissing over de burgerlijke belangen - Beslissing over de herstelvordering - Herroeping

C.16.0146.F 16 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170316.12 AC nr. ...

Om een verzoek tot herroeping van het gewijsde ontvankelijk te verklaren, is het niet voldoende dat de verzoeker aantoont dat de tegenpartij zich schuldig heeft gemaakt aan bedrieglijke handelingen die de rechter op een dwaalspoor hebben gebracht.

- Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Bewijs van bedrieglijke handelingen

- Artt. 1132 en 1133 Gerechtelijk Wetboek

Een verzoek tot herroeping van het gewijsde mag niet worden ingediend om redenen waarvan de partij weet heeft gehad of weet kon hebben vóór het vonnis waarvan de intrekking wordt gevorderd of vóór het verstrijken van de termijn van de rechtsmiddelen (1). (1) Cass. 16 mei 1974, AC 1974, p. 1035, met concl. procureur-generaal Ganshof van der Meersch in Pas. 1974; Cass. 26 mei 1995, AR C.93.0277.N, AC 1995, nr. 256.

- Ontvankelijkheid

- Artt. 1132 en 1133 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de verzoeker van nalatigheid blijk heeft gegeven door niet de nodige stappen te ondernemen die het hem mogelijk hadden gemaakt tijdens het debat, bij de behandeling van de oorspronkelijke vordering, de gegevens over te leggen waarop hij zijn verzoekschrift grondt, is dat verzoek niet ontvankelijk.

- Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Nalatigheid van de verzoeker

- Artt. 1132 en 1133 Gerechtelijk Wetboek

HERSTEL IN EER EN RECHTEN

P.22.1346.F 25 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.2 AC nr. ...

Zowel uit de bewoordingen van artikel 623 Wetboek van Strafvordering als uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 7 april 1964 betreffende de uitwissing van veroordelingen en het eerherstel in strafzaken (1) volgt dat de voorwaarden waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de veroordeelde kan vrijstellen wanneer hij aantoont dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om aan zijn verplichtingen te voldoen, die zijn welke betrekking hebben op de nakoming van de in het eerste lid van dat artikel bedoelde burgerlijke verplichtingen; hieruit volgt niet dat die versoepeling ook geldt voor de voorwaarde betreffende de uitvoering van de in artikel 622 bedoelde vrijheidsstraffen en geldstraffen (2). (1) Zie memorie van toelichting en verslag, Parl. St. Senaat, zitt.1962-1963, nr. 38, p. 4-5, en nr. 186, p. 4-5. (2) Zie Cass. 6 oktober 2021, AR P.21.0770.F, AC 2021, nr. 624, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.7 met concl. OM op datum IN PAS.; concl. van advocaat-generaal Vandermeersch vóór Cass. 8 december 2010, AR P.10.1067.F, Pas. 2010, nr. 717; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Tome IV: la peine, Brussel, Larcier, 2017, p. 1147-1148.

- (Geen) tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraffen en geldstraffen bedoeld in artikel 522 van dat wetboek - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorwaarden - Vrijstelling - Draagwijdte - (Wel) nakoming van de burgerlijke verplichtingen bedoeld in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering

- Artt. 622 en 623 Wetboek van Strafvordering

P.22.1097.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.4 AC nr. ...

Artikel 623 Wetboek van Strafvordering is van toepassing op de schadevergoedingsplicht die bij gerechtelijke beslissing is vastgesteld en die verplichting bestaat indien de veroordelende beslissing vaststelt dat de burgerlijke partij schade heeft geleden die in oorzakelijk verband staat tot het bewezen verklaarde misdrijf, zonder dat hierbij noodzakelijk het precieze bedrag van de vergoeding voor de geleden schade moet zijn bepaald, zodat een veroordeling tot betaling van een provisionele schadevergoeding een rechterlijke beslissing is die een verplichting tot schadevergoeding inhoudt; aan de door artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven schadevergoedingsplicht is voldaan wanneer de geleden schade is hersteld, wat kan voortvloeien uit een daadwerkelijke betaling, een kwijtschelding van schuld of een dading waarmee de benadeelde partij instemt en het loutere feit dat de burgerlijke rechtsvordering is verjaard, dat de schadelijder niet is overgegaan tot de invordering van de bij rechtelijke beslissing toegekende schadevergoeding of dat de schadelijder geen stappen heeft gezet om de precieze omvang van de bij rechterlijke beslissing vastgestelde schade te bepalen, hebben niet tot gevolg dat de verzoeker niet langer zou moeten voldoen aan de in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde schadevergoedingsplicht (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0746.N, AC 2017, nr. 72, NC 2017/5, 501-502 en noot J. DE HERDT, "Herstel in eer en rechten, na het herstel van de schade".

- Voorwaarde - Artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Schadevergoedingsplicht - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 623, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Artikel 624, derde lid, Wetboek van Strafvordering is van toepassing op schade waarvan bij rechterlijke beslissing niet is bepaald dat de verzoeker tot vergoeding is gehouden zodat hij slechts een morele verplichting tot vergoeding heeft van die schade; de kamer van inbeschuldigingstelling neemt de inspanningen die de verzoeker op dat vlak heeft geleverd mee in haar beoordeling van de vereiste van verbetering en goed gedrag en die beoordeling is op dat punt onaantastbaar (1). (1) Cass. 8 december 2010, AR P.10.1067.F, AC 2010, nr. 717 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas., RW 2011-2012, 830 en noot A. VANDEPLAS, "Eerherstel en het herstel van de aangerichte schade"; Cass. 15 juni 2010, RW 2010-2011, 1601 en noot T. ROES, "Herstel in eer en rechten"; J. DE HERDT, "Herstel in eer en rechten, na het herstel van de schade", NC 2017/5, 501-502, nrs. 3 en 4.

- Voorwaarde - Artikel 624, derde lid, Wetboek van Strafvordering - Schadevergoedingsplicht - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 624, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0034.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.3 AC nr. ...

Het komt aan de wetgevende macht toe te voorzien in een wettelijke regeling die het mogelijk maakt om, onder bepaalde voorwaarden, te vragen dat de beslissingen tot internering niet meer zouden worden vermeld in de uittreksels uit het strafregister of toegankelijk zouden worden gemaakt voor de in artikel 594 Wetboek van Strafvordering bedoelde administratieve overheden (1). (1) GwH, 31 maart 2022, arrest nr. 52/2022.

- Interneringsmaatregel - Opname in het strafregister - Geen wettelijke regeling die de schrapping van de interneringsmaatregel uit het strafregister mogelijk maakt

- Artt. 590 en 594 Wetboek van Strafvordering

- Interneringsmaatregel - Opname in het strafregister - Geen wettelijke regeling die de schrapping van de interneringsmaatregel uit het strafregister mogelijk maakt

- Artt. 590 en 594 Wetboek van Strafvordering

Aangezien artikel 621 Wetboek van Strafvordering enkel straffen vermeldt die niet kunnen worden uitgewist, staat dat het herstel in eer en rechten niet toe van personen tegen wie een beschermingsmaatregel is genomen met toepassing van de Interneringswet of de Wet Bescherming Maatschappij; het aldus tussen de veroordeelden en de geïnterneerden ingevoerde verschil in behandeling verantwoordt de verwijzing van de zaak naar het Grondwettelijk Hof, zodat het uitspraak kan doen over de hierna omschreven prejudiciële vraag: "Schendt artikel 621 Wetboek van Strafvordering de artikelen 10, 11 of 12 Grondwet, in zoverre dat artikel het herstel in eer en rechten uitsluit van personen tegen wie een beslissing tot internering of betreffende de internering is genomen met toepassing van de Interneringswet of van de Wet Bescherming Maatschappij?" (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 220.

- Toepassingsgebied - Uitsluiting van de interneringsmaatregel - Verschil in behandeling tussen de veroordeelden en de geïnterneerden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 621 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 10, 11 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Toepassingsgebied - Uitsluiting van de interneringsmaatregel - Verschil in behandeling tussen de veroordeelden en de geïnterneerden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 621 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 10, 11 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0733.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.16 AC nr. ...

Artikel 624, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het herstel in eer en rechten afhankelijk is van een proeftijd gedurende dewelke de verzoeker onder meer blijk moet hebben gegeven van verbetering en goed gedrag; bij die beoordeling kan de kamer van inbeschuldigingstelling elk relevant gegeven met betrekking tot de persoonlijkheid van de verzoeker en door hem gestelde handelingen in aanmerking nemen, met inbegrip van handelingen die onder een strafrechtelijke kwalificatie vallen, voor zover niet wordt vastgesteld dat de verzoeker zich aan die strafbare feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 28 april 2021, AR P.20.1243.F, AC 2021, nr. 309, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas..

- Proeftijd - Blijk geven van de verbetering en van het goed gedrag - Gegevens over de persoonlijkheid van de verzoeker in eerherstel - Processen-verbaal over nieuwe strafbare feiten begaan in de proeftijd - Beoordeling

- Art. 624 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 626 Wetboek van Strafvordering legt de minimumduur van de proeftijd vast; volgens artikel 625, 4°, Wetboek van Strafvordering begint de proeftijd te lopen van de dag van het verval van de straffen of van de dag waarop ze verjaren (1), voor zover de niet-uitvoering niet te wijten is aan de verzoeker; de proeftijd duurt voort tot de dag waarop het arrest van eerherstel wordt gewezen; die bepalingen beletten de kamer van inbeschuldigingstelling niet om bij de beoordeling of de verzoeker blijk heeft gegeven van verbetering en goed gedrag zowel rekening te houden met de meest recente gedragingen als met gedragingen die zijn gesteld bij het begin van de proeftijd en zowel rekening te houden met gedragingen gesteld tijdens de minimumproeftijd als na het verstrijken van die minimumproeftijd; op de kamer van inbeschuldigingstelling rust behoudens bij de daartoe strekkende conclusie geen verplichting om te motiveren waarom zij bij haar beoordeling of een verzoeker blijk heeft gegeven van verbetering en goed gedrag oudere dan wel meer recente gedragingen betrekt. (1) GwH 8 december 2004, arrest 199/2004, BS 12 januari 2005, RABG 2005, 495 noot Y. VAN DEN BERGHE. Zie ook C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 584.

- Proeftijd - Begin en einde - Blijk geven van de verbetering en van het goed gedrag - Beoordeling - Laakbare gedragingen bij het begin en het einde van de proeftijd

- Artt. 625, 4°, en 626 Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De kamer van inbeschuldigingstelling kan het oordeel dat een verzoeker in eerherstel het niet te nauw neemt met de verkeersregels tijdens de proeftermijn gronden op de vaststelling dat lastens de verzoeker voor verkeersinbreuken een proces-verbaal van waarschuwing werd opgesteld en dat de verzoeker minnelijke schikkingen en onmiddellijke inningen heeft voldaan.

- Proeftijd - Blijk geven van de verbetering en van het goed gedrag - Beoordeling - Processen-verbaal van waarschuwing, onmiddellijke inning en minnelijke schikking

- Art. 624 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0770.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling niet regelmatig vaststelt dat de eiser in herstel in eer en rechten de geldboete heeft betaald of dat de straf is verjaard zonder dat de niet-uitvoering aan hem te wijten is, beslist ze niet naar recht dat de in artikel 622 Wetboek Strafvordering bedoelde voorwaarden zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 624.

- Voorwaarden - Veroordeling die een boete heeft opgelegd - Boete betaald of verjaard zonder dat de niet-uitvoering aan de eiser in herstel in eer en rechten te wijten is - Vaststelling door de kamer van inbeschuldigingstelling

- Art. 622 Wetboek van Strafvordering

P.20.1243.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 624 Wetboek van Strafvordering is het herstel in eer en rechten afhankelijk van een proeftijd waarin de verzoeker, die een natuurlijke persoon is, een vaste verblijfplaats moet hebben gehad en blijk moet hebben gegeven van verbetering en van goed gedrag; de kamer van inbeschuldigingstelling kan in haar beoordeling van de verbetering en van het goed gedrag van de veroordeelde alle relevante gegevens in aanmerking nemen die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en met de handelingen die hij heeft gesteld, met inbegrip van de gedragingen die onder een strafrechtelijke kwalificatie vallen, voor zover ze geen uitspraak doet over hun strafbaar karakter (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 309.

- Voorwaarden - Proeftijd - Blijk van de verbetering en van het goed gedrag - Beoordeling - Inaanmerkingneming van een gedrag dat onder een strafrechtelijke kwalificatie valt

- Art. 624 Wetboek van Strafvordering

P.20.1328.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.12 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan een verzoek tot herstel in eer en rechten dat aan de vormvoorwaarden voldoet enkel afwijzen indien het vaststelt dat niet is voldaan aan één of meerdere van de in de artikelen 621 tot en met 627 Wetboek van Strafvordering opgenomen voorwaarden; noch de aard of de zwaarwichtigheid van de misdrijven waarvoor een verzoeker werd veroordeeld, noch het aantal veroordelingen dat hij heeft opgelopen, noch het eventueel verstekkarakter van die veroordelingen noch de omstandigheid dat de bijkomende straf van het levenslang rijverbod uitwerking blijft hebben, leveren elk als dusdanig en zelfs in hun onderlinge verband beschouwd een wettige grond op om het verzoek tot herstel in eer en rechten af te wijzen, ook al kunnen die omstandigheden een impact hebben op de beoordeling of de verzoeker tijdens de proeftijd blijk heeft gegeven van verbetering en van goed gedrag in de zin van artikel 624 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie M. DE SWAEF, "Cassatierechtspraak over herstel in eer en rechten", NC 2013/3,252-253 (onder Cass. 28 november 2012, AR P.12.1122.F, AC 2012, nr. 644).

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Afwijzing - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 627 Wetboek van Strafvordering
- Art. 621 Wetboek van Strafvordering

Uit de artikelen 619, 621, eerste lid, en 622 Wetboek van Strafvordering volgt dat een levenslang rijverbod een straf is die niet in aanmerking komt voor uitwissing en dus het voorwerp kan uitmaken van herstel in eer en rechten op voorwaarde dat, behoudens in hier niet toepasselijke uitzonderingen, de veroordeelde de vrijheidsstraffen heeft ondergaan en de geldstraffen heeft gekweten (1). (1) Cass. 20 november 2018, AR P.18.0836.N, AC 2018, nr. 651.

- Levenslang rijverbod - Toepassing

- Art. 622 Wetboek van Strafvordering
- Art. 621, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 619 Wetboek van Strafvordering

P.18.0836.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.9 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 619, 621, eerste lid, en 622 Wetboek van Strafvordering volgt dat een levenslang rijverbod een straf is die niet in aanmerking komt voor uitwissing en dus het voorwerp kan uitmaken van herstel in eer en rechten op voorwaarde dat, behoudens hier niet toepasselijke uitzonderingen, de veroordeelde de vrijheidsstraffen heeft ondergaan en de geldstraffen heeft gekweten.

- Levenslang rijverbod - Toepassing

P.15.0632.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.3 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet verplicht de kamer van inbeschuldigingstelling die op grond van artikel 624 Wetboek van Strafvordering een verzoek tot herstel in eer en rechten afwijst omdat de eiser geen blijk heeft gegeven van verbetering en van goed gedrag, de concrete elementen te vermelden waarop dit oordeel is gesteund (1). (1) Het cassatieberoep dateert van vóór de wetswijziging van art. 624 Wetboek van Strafvordering door artikel 26 van de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenissen en houdende diverse bepalingen inzake justitie, B.S. 30 december 2016.

- Verzoek tot herstel in eer en rechten - Afwijzing

P.15.0153.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.2 AC nr. ...

Uit de wetgeschiedenis blijkt dat het, met de invoering bij wet van 7 april 1964 van de laatste zin van artikel 622 Wetboek van Strafvordering luidens dewelke de veroordeelde, indien de straf is verjaard, alleen in eer en rechten hersteld kan worden wanneer de niet-uitvoering niet aan hem te wijten is, de uitdrukkelijke wil van de wetgever was om de bestaande mogelijkheden van herstel in eer en rechten uit te breiden tot de gevallen waar de strafuitvoering verjaard is door het eenvoudig verloop van de verjaringstermijn, zonder dat de veroordeelde zich hieraan heeft onttrokken, maar slechts een afwachtende houding had aangenomen.

- Niet-uitvoering van de straf - Afwachtende houding van de veroordeelde - Verjaring van de strafuitvoering

- Art. 622 Wetboek van Strafvordering

P.16.0746.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.3 AC nr. ...

Aan de verplichting tot schadevergoeding, waarvan sprake in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, is voldaan wanneer het geleden nadeel is hersteld, wat kan voortvloeien uit een daadwerkelijke betaling, een kwijtschelding van schuld of een dading waarmee de benadeelde partij instemt (1). (1) Cass. 8 december 2010, AR P.10.1067.F; Pas. 2010, nr. 717 met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

- Voorwaarde - Voldoen aan de verplichting tot schadevergoeding

- Art. 623, eerste lid Wetboek van Strafvordering

De in het vonnis bepaalde verplichting tot schadevergoeding, waarvan sprake in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bestaat zodra deze veroordelende beslissing vaststelt dat de burgerlijke partij schade heeft geleden die in oorzakelijk verband staat tot het bewezen verklaarde misdrijf, zonder dat hierbij noodzakelijk het precieze bedrag van de vergoeding voor de geleden schade moet zijn bepaald.

- Voorwaarde - Verplichting tot schadevergoeding

- Art. 623, eerste lid Wetboek van Strafvordering

HERZIENING

ADVIES EN VERWIJZING TOT HERZIENING

P.23.0633.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.19 AC nr. ...

Bij de beoordeling of een bepaalde nieuwe verklaring het ernstig vermoeden doet ontstaan dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid tot een vrijspraak van de verzoeker voor de telastlegging, mag de Commissie voor herziening wel degelijk de wijze waarop en de omstandigheden waarin de nieuwe verklaring is afgelegd betrekken, alsook het uit het dossier blijkende gegeven dat de verzoeker een manipulatief karakter heeft.

Advies en verwijzing tot herziening - Advies van de Commissie voor herziening - Nieuwe verklaring - Beoordeling door de commissie - Wijze en omstandigheden waarin de nieuwe verklaring tot stand is gekomen - Manipulatief karakter van de verzoeker - Gevolgen

Advies en verwijzing tot herziening - Advies van de Commissie voor herziening - Nieuwe verklaring - Beoordeling door de commissie - Wijze en omstandigheden waarin de nieuwe verklaring tot stand is gekomen - Manipulatief karakter van de verzoeker - Gevolgen

Geen enkele bepaling vereist dat indien de Commissie voor herziening oordeelt dat niet is uit te sluiten dat een nieuwe verklaring werd afgelegd op vraag van een verzoeker tot herziening, zij moet overgaan tot het horen van de persoon die de nieuwe verklaring heeft afgelegd of van andere personen om de geloofwaardigheid van de nieuwe verklaring te beoordelen.

Advies en verwijzing tot herziening - Advies van de Commissie voor herziening - Nieuwe verklaring - Horen van personen - Geen verplichting - Grens

Advies en verwijzing tot herziening - Advies van de Commissie voor herziening - Nieuwe verklaring - Horen van personen - Geen verplichting - Grens

Nadat de Commissie voor herziening in strafzaken haar advies heeft verleend, dat volgens artikel 445, negende lid, Wetboek van Strafvordering niet bindend is, beslist het Hof volgens artikel 445, tiende lid, Wetboek van Strafvordering tot verwerping van de aanvraag dan wel tot de vernietiging van de veroordeling met verwijzing; wanneer het hof, na het advies van de Commissie, tot het besluit komt dat de door de verzoeker aangevoerde nieuwe elementen, afzonderlijk en zelfs samen genomen, niet het ernstige vermoeden doen ontstaan dat indien deze gegevens bekend zouden zijn geweest bij het appelgerecht, zij tot een vrijspraak van de veroordeelde zouden hebben geleid, is de aanvraag tot herziening ongegrond.

Advies en verwijzing tot herziening - Beslissing na advies Commissie voor herziening - Geen ernstig vermoeden dat de nieuwe gegevens tot vrijspraak zouden hebben geleid - Gevolg

- Art. 445, negende en tiende lid Wetboek van Strafvordering

Advies en verwijzing tot herziening - Beslissing na advies Commissie voor herziening - Geen ernstig vermoeden dat de nieuwe gegevens tot vrijspraak zouden hebben geleid - Gevolg

- Art. 445, negende en tiende lid Wetboek van Strafvordering

P.21.1088.F 1 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.5 AC nr. ...

Wanneer het Hof uitspraak doet na het advies van de Commissie voor herziening in strafzaken te hebben ontvangen, is zijn beslissing met redenen omkleed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 762. (Impliciete oplossing).

Advies en verwijzing tot herziening - Advies van de Commissie voor herziening in strafzaken - Hof van Cassatie - Beslissing tot verwijzing - Met redenen omklede beslissing

- Art. 445, tiende lid Wetboek van Strafvordering

Advies en verwijzing tot herziening - Advies van de Commissie voor herziening in strafzaken - Hof van Cassatie - Beslissing tot verwijzing - Met redenen omklede beslissing

- Art. 445, tiende lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de in het advies van de herzieningscommissie vermelde omstandigheden een geheel van feitelijke gegevens lijken te vormen die de correctionele rechtbank niet bekend waren op het tijdstip van het onderzoek op de rechtszitting en die de veroordeelde niet heeft kunnen aantonen tijdens het geding, en bovendien die gegevens van zodanige aard lijken dat een ernstig vermoeden ontstaat dat, indien ze bekend waren geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid tot hetzij de vrijspraak van de veroordeelde, hetzij de toepassing van een minder strenge strafwet, verklaart het Hof de veroordeling nietig en verwijst het de zaak naar een hof van beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 762.

Advies en verwijzing tot herziening - Advies van de Commissie voor herziening in strafzaken - Beslissing van het Hof - Gegeven dat de rechter niet bekend was - Gegeven dat tot een vrijspraak kan leiden - Gevolg - Nietigverklaring van de veroordeling en verwijzing naar een hof van beroep

- Art. 445, tiende lid Wetboek van Strafvordering

Advies en verwijzing tot herziening - Advies van de Commissie voor herziening in strafzaken - Beslissing van het

Hof - Gegeven dat de rechter niet bekend was - Gegeven dat tot een vrijspraak kan leiden - Gevolg - Nietigverklaring van de veroordeling en verwijzing naar een hof van beroep

- Art. 445, tiende lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0926.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.9 AC nr. ...

Wanneer twee verschillende personen schuldig zijn verklaard aan dezelfde feiten door twee veroordelende vonnissen en deze onverenigbaar zijn omdat het gaat om een feit dat slechts één persoon heeft kunnen plegen (1), staat het bewijs van de onschuld van één van de veroordeelden, voortvloeiend uit de tegenstrijdigheid van die beslissingen, de herziening van die veroordelingen toe overeenkomstig de artikelen 443, eerste lid, 1°, en 445, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (2). (1) De omstandigheid dat twee personen zijn veroordeeld voor hetzelfde feit, impliceert op zichzelf niet dat die veroordelingen tegenstrijdig zijn als beiden hieraan hebben kunnen deelnemen als mededaders of medeplichtigen (zie R.P.D.B., Brussel, Bruylant, 1940, v° "Révision", p. 528, nr. 37; A. SAINT-REMY, Novelles, Procédure pénale, t. II , v° "Révision", Larcier, 1948, p. 530, nr. 95). (2) Zie Cass. 7 januari 1998, AR P.97.1194.F, AC 1998, nr. 7; Cass. 16 juni 1975, AC 1975, 1099 en 1101; Cass. 21 mei 1973, AC 1973, 922; Cass. 21 september 1971, AC 1972, p. 75; Cass. 24 maart 1902, Pas. 1902, I, 191.

Advies en verwijzing tot herziening - Verwijzing tot herziening - Overenigbare veroordelingen van twee personen door onderscheiden beslissingen voor hetzelfde feit dat slechts een persoon heeft kunnen plegen

- Artt. 443, eerste lid, 1°, en 445, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de vernietigde beslissingen zijn gewezen door een correctionele rechtbank die in hoger beroep uitspraak doet en door een politierechtbank, verwijst het Hof van Cassatie de zaak voor herziening naar een correctionele rechtbank die in hoger beroep uitspraak doet (1). (impliciete oplossing). (1) Zie Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1578.N, AC 2015, nr. 8, en de noot van A.W. Artikel 443 Wetboek van Strafvordering voorziet enkel in de herziening “in criminele of correctionele zaken”, maar niet in contraventionele zaken. Hoewel de twee beslissingen in deze zaak respectievelijk werden gewezen door een correctionele rechtbank in hoger beroep en door een politierechtbank, werden ze wel degelijk uitgesproken “in correctionele zaken”, waarin de opgelegde geldboeten meer dan 25 € bedragen, vóór toepassing van opdeciemen (zie art. 38, tweede lid, Strafwetboek). Voordien, en omdat artikel 445, eerste lid, Wetboek van Strafvordering enkel voorziet in de verwijzing “naar een hof van beroep of een hof van assisen dat er vroeger geen kennis van genomen heeft”, verwees het Hof dergelijke zaken naar een hof van beroep (zie Cass. 16 juni 1975, AC 1975, 1099 en 1101; Cass. 21 mei 1973, AC 1973, 922). (M.N.B.)

Advies en verwijzing tot herziening - Overenigbare beslissingen die zijn gewezen door een correctionele rechtbank in hoger beroep en door een politierechtbank - Verwijzing tot herziening - Gerecht op verwijzing - Correctionele rechtbank die in hoger beroep uitspraak doet

- Art. 445, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0227.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.1 AC nr. 698

De bepaling van artikel 445, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, gegrond op artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering vereist geen bijzondere formaliteit voor de vervanging van de eerste voorzitter wanneer hij wettig is belet te zetelen, noch is zij voorgeschreven op straffe van een welbepaalde sanctie; uit het feit dat een kamervoorzitter of een raadsheer in het hof van beroep de burgerlijke kamer voorzit die kennis neemt van de herzieningsaanvraag, volgt dat de eerste voorzitter wettig belet is om te zetelen zonder dat de eerste voorzitter dat wettig belet of de samenstelling van de kamer die eruit volgt, uitdrukkelijk bij beschikking moet vaststellen of motiveren en het arrest melding moet maken van een dergelijke beschikking (1). (1) Zie Cass. 26 maart 2013, AR P.11.1476.N, AC 2013, nr. 209.

Advies en verwijzing tot herziening - Herzieningsaanvraag - Verwijzing voor advies naar het aangewezen hof van beroep - Beoordeling door de burgerlijke kamer voorgezeten door de eerste voorzitter - Aanduiding door de eerste voorzitter van drie raadsheren - Voorwaarde

Advies en verwijzing tot herziening - Herzieningsaanvraag - Verwijzing voor advies naar het aangewezen hof van beroep - Beoordeling door de burgerlijke kamer voorgezeten door de eerste voorzitter - Aanduiding door de eerste voorzitter van drie raadsheren - Voorwaarde

ALGEMEEN

P.22.0196.N 19 november 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241119.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 444, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat, op straffe van niet-ontvankelijkheid van het verzoek tot herziening, de aanmaning tot tussenkomst aan de burgerlijke partijen moet worden gedaan door de verzoeker tot herziening; de aanmaning tot tussenkomst van de burgerlijke partijen is evenwel niet vereist wanneer in de beslissing waarvan de herziening wordt gevraagd aan die burgerlijke partijen geen schadevergoeding wordt toegekend en in dat geval hebben die burgerlijke partijen er ook geen belang bij om tussen te komen in de herzieningsprocedure (1). (1) Cass. 23 februari 2016, AR P.15.1586.N, AC 2016, nr. 134; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 2014, nr. 4779; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, t. II, pp. 1878-1879.

Algemeen - Aanmaning tot tussenkomst van de burgerlijke partij - Draagwijdte - Burgerlijke partij waaraan geen schadevergoeding is toegekend - Belang - Gevolg

- Art. 444, lid 5 Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Aanmaning tot tussenkomst van de burgerlijke partij - Draagwijdte - Burgerlijke partij waaraan geen schadevergoeding is toegekend - Belang - Gevolg

- Art. 444, lid 5 Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Aanmaning tot tussenkomst van de burgerlijke partij - Draagwijdte - Burgerlijke partij waaraan geen schadevergoeding is toegekend - Belang - Gevolg

- Art. 444, lid 5 Wetboek van Strafvordering

P.21.0916.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.12 AC nr. ...

Volgens de parlementaire voorbereiding van de wet van 11 juli 2018 omvat het begrip “gegeven dat de rechter bij de behandeling ter rechtszitting niet bekend was en waarvan de veroordeelde het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding” zowel een nieuwe feitelijke omstandigheid als een gewijzigd deskundigeninzicht; om als herzieningsgrond te kunnen dienen, moet het onbekende gegeven dat tijdens het geding niet kon worden aangetoond, relevant zijn, namelijk dat dit gegeven aanleiding moet geven tot het ernstige vermoeden dat, indien het bekend was geweest, de behandeling van de zaak zou hebben geleid tot de vrijspraak, het ontslag van rechtsvervolging, de verjaring van de strafvordering of de toepassing van een minder strenge straf (1); zowel krachtens de oude als krachtens de nieuwe wet moet de feitelijke omstandigheid die als grond tot herziening wordt aangevoerd dus het nieuwe, aannemelijke en relevante karakter hebben dat vereist is om redelijke twijfel over de uitkomst van de bedoelde procedure te doen ontstaan; dat is niet het geval voor een feit dat tijdens het geding aan de tegenspraak van de partijen werd of kon worden voorgelegd, een feit dat de beschuldigde tijdig heeft kunnen aantonen, een feit dat de eiser tot herziening op onnauwkeurige of hypothetische wijze of zonder enige objectivering aanvoert, of nog een feit dat tot een cirkelredenering kan worden herleid. (1) Zie Memorie van toelichting, Parl.St. Kamer 54-2969/1, p. 11.

Algemeen - Als herzieningsgrond aangevoerde feitelijke omstandigheid - Gegeven dat de rechter bij de behandeling ter rechtszitting niet bekend was en waarvan de veroordeelde het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

Het gezag van gewijsde van het arrest dat een verzoek tot herziening verwerpt, kan het opnieuw instellen van het verzoek verhinderen betreffende de punten die eerder tot staving van het afgewezen verzoek werden aangevoerd (1). (1) Het OM voerde aan dat dit in casu het geval is omdat uit het nieuwe verzoek niet blijkt dat de intussen door de wet van 11 juli 2018 ingevoerde wijzigingen van die aard zijn dat ze enige invloed kunnen hebben op de beoordeling van de gegevens die reeds werden aangevoerd tot staving van het vorige verzoek dat bij arrest van het Hof van 9 januari 2008 werd verworpen. (MNB)

Algemeen - Opeenvolgende verzoeken - Gezag van gewijsde - Toepassing

- Art. 443 Wetboek van Strafvordering

P.20.1152.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.12 AC nr. ...

Een verzoek tot herziening kan steunen op het intrekken of wijzigen door een getuige van zijn verklaring, wanneer een gegeven de oprechtheid van die intrekking of wijziging waarschijnlijk maakt (1); het staat aan de verzoeker om met voldoende aanwijzingen te staven dat dergelijke intrekking of wijziging, op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen, met de uitspraak van de veroordeling niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de veroordeelde, hetzij tot het verval van de strafvordering, hetzij tot het ontslag van rechtsvervolging, hetzij tot de toepassing van een minder strenge strafwet (2). (1) Cass. 26 september 2017, AR P.17.0404.N, AC 2017, nr. 499; Cass. 22 september 1999, AR P.99.1089.F, AC 1999, nr. 479. (2) Over de nieuwe regelgeving m.b.t. de procedure van de herziening in strafzaken ingevolge de wet van 11 juli 2018 houdende diverse bepalingen in strafzaken (BS 18 juli 2018): P. TRAEST en J. ROELANDT, "Herziening van de herziening anno 2019", NC 2019, 481-508.

Algemeen - Oorzaak - Nieuw feit - Intrekking of wijziging van een verklaring door getuige - Oprechtheid

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Oorzaak - Nieuw feit - Intrekking of wijziging van een verklaring door getuige - Oprechtheid

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Oorzaak - Nieuw feit - Intrekking of wijziging van een verklaring door getuige - Niet bestaanbaarheid met de uitspraak - Aanvoering

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Oorzaak - Nieuw feit - Intrekking of wijziging van een verklaring door getuige - Niet bestaanbaarheid met de uitspraak - Aanvoering

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

P.20.0926.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.9 AC nr. ...

Wanneer twee verschillende personen schuldig zijn verklaard aan dezelfde feiten door twee veroordelende vonnissen en deze onverenigbaar zijn omdat het gaat om een feit dat slechts één persoon heeft kunnen plegen (1), staat het bewijs van de onschuld van één van de veroordeelden, voortvloeiend uit de tegenstrijdigheid van die beslissingen, de herziening van die veroordelingen toe overeenkomstig de artikelen 443, eerste lid, 1°, en 445, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (2). (1) De omstandigheid dat twee personen zijn veroordeeld voor hetzelfde feit, impliceert op zichzelf niet dat die veroordelingen tegenstrijdig zijn als beiden hieraan hebben kunnen deelnemen als mededaders of medeplichtigen (zie R.P.D.B., Brussel, Bruylant, 1940, v° "Révision", p. 528, nr. 37; A. SAINT-REMY, Novelles, Procédure pénale, t. II , v° "Révision", Larcier, 1948, p. 530, nr. 95). (2) Zie Cass. 7 januari 1998, AR P.97.1194.F, AC 1998, nr. 7; Cass. 16 juni 1975, AC 1975, 1099 en 1101; Cass. 21 mei 1973, AC 1973, 922; Cass. 21 september 1971, AC 1972, p. 75; Cass. 24 maart 1902, Pas. 1902, I, 191.

Algemeen - Overenigbare veroordelingen van twee personen door onderscheiden beslissingen voor hetzelfde feit dat slechts een persoon heeft kunnen plegen - Gevolg - Verwijzing tot herziening

- Artt. 443, eerste lid, 1°, en 445, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0744.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.4 AC nr. ...

Wanneer een veroordeling de staat van herhaling vaststelt op grond van een rechterlijke beslissing waarvan pas na de veroordeling is gebleken dat ze voor niet bestaande moet worden gehouden, kan dit aanleiding geven tot een aanvraag tot herziening; hiervoor is vereist dat de veroordeelde het bestaan van het gegeven op grond waarvan de eerdere beslissing is vervallen niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding en dat hierdoor het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid tot de toepassing van een minder strenge strafwet (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Strafzaken - Veroordeling in staat van herhaling - Staat van herhaling onbestaand bevonden na de veroordeling - Aanvraag tot herziening

Algemeen - Strafzaken - Veroordeling in staat van herhaling - Staat van herhaling onbestaand bevonden na de veroordeling - Aanvraag tot herziening

P.17.1195.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.9 AC nr. ...

Wanneer de aanvraag tot herziening steunt op de onverenigbaarheid tussen veroordelingen, vernietigt het Hof van Cassatie deze veroordelingen indien zij erkent dat ze onverenigbaar zijn en verwijst het de zaken, in de staat waarin de rechtspleging zich bevindt, en ondanks verjaring van de rechtsvordering of van de straf, naar een hof van beroep of een hof van assisen dat er vroeger geen kennis van genomen heeft; wanneer de veroordelingen bij verstek zijn gewezen, benoemt het Hof van Cassatie een curator voor de verdediging van de veroordeelden die hen bij de rechtspleging in herziening zal vertegenwoordigen (1). (1) R. DECLERCQ, 'Herziening', Comm. Straf., 1-42; Ph. TRAEST, 'Is de herziening in strafzaken aan herziening toe?', in Amicus Curiae Liber Amicorum Marc De Swaef, pp. 383 - 406; M. A. SAINT- REMY , 'La révision des condamnations pénales', Les Novelles, Procédure pénale, II, 1, Brussel, 1948, pp. 501-569; H.-D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH en M-A. BEERNAERT , Droit de la procédure pénale, La Charte, 2010, 6e editie, pp. 1291 -1296.

Algemeen - Strafzaken - Onverenigbaarheid tussen veroordelingen - Vernietiging - Verwijzing

- Artt. 443, 1°, 444 en 445, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Strafzaken - Onverenigbaarheid tussen veroordelingen - Veroordelingen bij verstek - Aanstelling van een curator

- Artt. 443, 1°, 444 en 445, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0404.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.3 AC nr. 499

Een verzoek tot herziening kan steunen op het intrekken door een getuige van zijn verklaring, wanneer een gegeven de oprechtheid van die intrekking waarschijnlijk maakt (1). (1) Zie: Cass. 18 oktober 2000, AR P.00.0880.F, AC 2000, nr. 557.

Algemeen - Nieuw feit - Intrekking

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

Het staat de verzoeker tot herziening te bewijzen dat hij de getuigenissen en gegevens die hij tot staving van zijn verzoek inroept, onmogelijk kon inroepen op het ogenblik van de vervolging (1). (1) Zie: Cass. 6 september 1994, AR P.94.0564.N, AC 1994, nr. 35.

Algemeen - Nieuw feit - Feit onmogelijk in te roepen op het ogenblik van de vervolging - Bewijslast

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

P.16.0507.N 14 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160614.3 AC nr. ...

De procedure bepaald bij artikel 443 Wetboek van Strafvordering is geen cassatieprocedure, zodat artikel 1107 Gerechtelijk Wetboek daarin geen toepassing vindt; het recht van verdediging is gewaarborgd door de mogelijkheid op de rechtszitting mondeling te antwoorden op de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal.

Algemeen - Recht van verdediging

Algemeen - Aard van de procedure

P.15.0003.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.3 AC nr. 121

Een nieuw feit of een omstandigheid zoals bedoeld in artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering, vereist het ontdekken of het achterhalen van een element van feitelijke of technische aard dat de veroordelende beslissing had kunnen wijzigen of beïnvloeden; een vergissing in rechte van de rechter behoort daar niet toe, maar geeft enkel aanleiding tot het aanwenden van een rechtsmiddel.

Algemeen - Nieuw feit - Voorwaarde - Vergissing van de rechter

P.14.1578.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.4 AC nr. 8

Krachtens de artikelen 443, eerste lid, 2°, en 444, eerste lid, 1°, Wetboek van Strafvordering kan de veroordeelde herziening aanvragen van zijn in kracht van gewijsde gegane veroordeling in criminele of correctionele zaken, onder meer wanneer een getuige die op de rechtszitting gehoord is, naderhand een in kracht van gewijsde gegane veroordeling heeft ondergaan wegens valse getuigenis tegen de veroordeelde.

Algemeen - Strafzaken - Definitieve veroordeling van een valse getuige - Vernietiging van de beslissing

ALLERLEI

P.20.0744.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.4 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de rechterlijke beslissing op grond waarvan de staat van herhaling werd vastgesteld ingevolge het ertegen aangetekende verzet in de buitengewone verzetstermijn pas is vervallen nadat de veroordeling die de staat van herhaling heeft vastgesteld in kracht van gewijsde is gegaan, kan niet worden afgeleid dat de verzoeker tot herziening dit ten tijde van het geding niet heeft kunnen aantonen en zulks is met name het geval wanneer de beklaagde de gelegenheid had om voor de rechter aan te voeren dat hij nog verzet in de buitengewone termijn kan aantekenen tegen de rechterlijke beslissing op grond waarvan hij in staat van herhaling wordt geacht; de buitengewone aard van het rechtsmiddel van de herziening en de principiële mogelijkheid om tegen een verstekbeslissing verzet aan te tekenen binnen de buitengewone termijn van verzet bij toepassing van artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, laten niet toe dat de veroordeelde een herziening aanvraagt van een beslissing waartegen nog verzet openstaat in de buitengewone termijn van verzet, noch dat hij een herziening aanvraagt op grond van een gegeven dat hij bij een verzet in de buitengewone termijn had kunnen voorleggen aan de rechter op verzet (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Strafzaken - Verzet in de buitengewone termijn - Veroordeling in staat van herhaling - Staat van herhaling onbestaand bevonden na de veroordeling - Aanvraag tot herziening - Ontvankelijkheid

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Allerlei - Strafzaken - Verzet in de buitengewone termijn - Veroordeling in staat van herhaling - Staat van herhaling onbestaand bevonden na de veroordeling - Aanvraag tot herziening - Ontvankelijkheid

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.14.1578.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.4 AC nr. 8

Wanneer de vernietigde beslissing uitgaat van een correctionele rechtbank, rechtsprekend in hoger beroep, verwijst het Hof van Cassatie de zaak naar een correctionele rechtbank, rechtszitting houdende in hoger beroep (1). (1) Het belang van dit arrest resideert niet zozeer in de beslissing tot herziening, die gebaseerd is op de omstandigheid dat een getuige definitief werd veroordeeld wegens valse getuigenis, dan wel in beslissing nopens de bevoegde rechter na verwijzing door het Hof van Cassatie. Artikel 445, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt inderdaad dat het Hof van Cassatie in dit geval de veroordeling vernietigt en de zaak verwijst "naar een hof van beroep of een hof van assisen, zoals in het eerste lid van dit artikel bepaald is". De tekst van artikel 445 Sv. lijkt duidelijk en de verwijzing naar een hof van assisen of een hof van beroep, ook wanneer de vernietigde beslissing een vonnis is van de correctionele rechtbank, was constante rechtspraak van het Hof van Cassatie (R. DECLERCQ, 'Herziening', Comm.Straf., nrs. 76 en 103 en de aldaar vermelde rechtspraak). In de rechtsleer wordt de verwijzing naar een hof van beroep als de regel vooropgesteld door Ph. TRAEST ('De herziening in strafzaken aan herziening toe?', in Amicus Curiae Liber Amicorum Marc De Swaef, p. 393, voetnoot 45) ook wanneer de vernietigde beslissing werd genomen door een correctionele rechtbank en door M. MAHIEU en J. VAN MEERBEECK ('Procédure de révision en matière pénale', in Droit pénal et procédure pénale, pp. 66-67, nr. 94), alsmede door A. SAINT-REMY ('La révision des condamnations pénales', Les Novelles, Procédure pénale, II, 1, Brussel, 1948, p. 565, nr. 209). Anderzijds maken H.-D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH en M-A. BEERNAERT gewag van een verwijzing naar 'la juridiction de fond compétente' (Droit de la procédure pénale, La Charte, 2010, 6e editie, p. 1295). Ondanks de duidelijke tekst van artikel 445 Sv. is het ook constante rechtspraak van het Hof van Cassatie dat indien de vernietigde beslissing uitgaat van een militaire rechtsmacht, de verwijzing diende te geschieden naar het militair gerechtshof en niet naar het hof van beroep of het hof van assisen (Cass. 5 mei 1952, AC 1952, 486 en de aldaar geciteerde rechtspraak; Pas. 1952, I, 558; zie ook R. DECLERCQ, o.c., nr. 105 en de in voetnoot 5 aangehaalde rechtspraak), dit zowel wanneer de vernietigde beslissing uitging van een krijgsraad als van het militair gerechtshof. Eén van de overwegingen uit het arrest van 5 mei 1952 lijkt ons van belang voor de discussie en luidt als volgt: 'Overwegende dat, door als rechtsmacht op verwijzing het hof van beroep aan te duiden en door zodoende gedeeltelijk af te wijken van de regel van verwijzing naar een rechtsmacht van dezelfde aard als degene die de vernietigde beslissing heeft gewezen (Wetboek van strafvordering, artikel 427), de wetgever van 1894 de wil heeft uitgedrukt de zaak te verwijzen naar de hoogste rechtsmacht van wijzen die er kennis kan van nemen, en die, dienvolgens, in laatste aanleg zou beslissen' (in het Frans luidt de tekst als volgt: la juridiction de jugement la plus élevée qui eût pu être appelée à en connaître et qui, partant, statuerait en dernier ressort). Men mag inderdaad niet uit het oog verliezen dat de huidige regeling inzake herziening in strafzaken het resultaat is van de wet van 18 juni 1894 (BS 24 juni 1894) en sindsdien onveranderd is gebleven, terwijl de bevoegdheid ratione materiae van de hoven en rechtbanken wel een grondige evolutie heeft doorgemaakt, met name inzake het toevertrouwen van het verkeerscontentieux aan de politierechtbanken. Op basis van de hierboven aangehaalde overweging uit het arrest van 5 mei 1952 staat onbetwistbaar vast dat, inzake de berechting van verkeersinbreuken, de correctionele rechtbank, zetelend in hoger beroep, de 'hoogste rechtsmacht van wijzen is die er kennis van kan nemen en in laatste aanleg zou beslissen', zodat de beslissing van het Hof van Cassatie een teleologische interpretatie geeft aan het artikel 445 Sv. die overeenstemt met de wil van de wetgever.

Allerlei - Strafzaken - Definitieve veroordeling van een valse getuige - Vernietiging van de beslissing - Verwijzing na vernietiging - Beslissing uitgaand van een correctionele rechtbank zetelend in hoger beroep - Verwijzing naar een correctionele rechtbank rechtszitting houdende in hoger beroep

- Art. 445, tweede lid Wetboek van Strafvordering

VERZOEK EN VERWIJZING OM ADVIES

P.24.1052.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.7 AC nr. ...

Op grond van artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering kan in criminele of in correctionele zaken de herziening worden aangevraagd van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling wanneer er sprake is van een gegeven dat bij het onderzoek op de rechtszitting aan de rechter niet bekend was en waarvan de veroordeelde het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding en dat, op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen, met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de veroordeelde, hetzij tot het verval van de strafvordering, hetzij tot het ontslag van rechtsvervolging, hetzij tot de toepassing van een minder strenge strafwet; om na te gaan of een gegeven een grond is tot herziening zoals bedoeld in artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering, dient dit gegeven te worden beoordeeld in het licht van de aard en de inhoud van het oordeel van de rechter over het bewijs en de schuld waarop de veroordeling, voorwerp van de herzieningsaanvraag, is gebaseerd, zodat de loutere omstandigheid dat het oordeel van de rechter over de schuld als zodanig in vraag wordt gesteld door een of meer deskundigen of onderzoekers, die stellen dat de op het ogenblik van dat oordeel voorliggende bewijselementen die rechter niet toelieten om de betrokkene boven elke redelijke twijfel schuldig te verklaren, niet kan worden beschouwd als een gegeven zoals bedoeld in artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering en het verzoek tot herziening derhalve kennelijk ongegrond is (1). (1) Zie concl. OM.

Verzoek en verwijzing om advies - Verzoek - Herzieningsverzoek gebaseerd op het voorhanden zijn van nieuwe gegevens - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennelijke ongegrondheid van het verzoek

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

P.21.1173.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.5 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat de veroordeling van een beklaagde wegens een bepaald misdrijf gebaseerd is op een beoordeling van bewijselementen die naar aanleiding van een rechtsmiddel van een wegens datzelfde misdrijf vervolgde medebeklaagde anders worden beoordeeld door de rechter die over dat rechtsmiddel moet oordelen, levert geen gegeven op zoals bedoeld in artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) S. VAN OVERBEKE, "Rechters die uiteindelijk ook mensen zijn - Enkele bedenkingen over de bewijsstandaard en het novum als grondslag tot herziening in strafzaken", RW 2021-22, 143-148; P. TRAEST en J. ROELANDT, "Herziening van de herziening anno 2019", NC 2019, pp. 483-486, nrs. 14-27.

Verzoek en verwijzing om advies - Strafzaken - Artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering - Nieuw gegeven - Draagwijdte

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

Een op artikel 443, eerste lid, 1°, Wetboek van Strafvordering gesteunde aanvraag tot herziening is niet ontvankelijk wanneer de aangevoerde onverenigbaarheid geen betrekking heeft op veroordelingen die wegens eenzelfde feit bij onderscheiden vonnissen of arresten tegen verschillende beschuldigden of beklaagden zijn uitgesproken, maar op de veroordeling van de ene beklaagde of beschuldigde en de vrijspraak van een andere beklaagde of beschuldigde (1). (1) Cass. 24 oktober 2006, AR P.06.0859.N, AC 2006, nr. 509.

Verzoek en verwijzing om advies - Strafzaken - Artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering - Onverenigbaarheid tussen veroordelingen die wegens eenzelfde feit bij onderscheiden vonnissen of arresten tegen verschillende beschuldigden of beklaagden zijn uitgesproken - Draagwijdte

- Art. 443, eerste lid, 1° Wetboek van Strafvordering

P.21.1088.F 1 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de veroordelende beslissing waarvan de herziening wordt gevorderd een schadevergoeding aan een burgerlijke partij heeft toegekend, moet de procureur-generaal, verzoeker tot herziening, aan die burgerlijke partij een aanmaning tot tussenkomst in het geding tot herziening laten betekenen (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 533.

Verzoek en verwijzing om advies - Aanvraag tot herziening - Verzoek ingediend door de procureur-generaal bij het hof van beroep - Ontvankelijkheid - Aanmaning aan de burgerlijke partij

- Art. 444, lid 5 Wetboek van Strafvordering

Verzoek en verwijzing om advies - Aanvraag tot herziening - Verzoek ingediend door de procureur-generaal bij het hof van beroep - Ontvankelijkheid - Aanmaning aan de burgerlijke partij

- Art. 444, lid 5 Wetboek van Strafvordering

Wanneer verschillende getuigenverklaringen in een onderzoek dat werd gevoerd na de veroordeling waarvan de herziening is gevraagd, kunnen aantonen dat de veroordeelde de feiten onder dwang van een andere persoon zou hebben gepleegd en de feiten de toerekenbaarheid zouden kunnen doen verliezen die zijn veroordeling heeft verantwoord, is het door de procureur-generaal bij het hof van beroep ingediende verzoek tot herziening ontvankelijk op grond van artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 533.

Verzoek en verwijzing om advies - Oorzaak van herziening - Gegeven dat de rechter niet bekend was - Begrip - Gegeven dat tot een vrijspraak kan leiden - Grond van niet-toerekenbaarheid ten aanzien van de veroordeelde

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

Verzoek en verwijzing om advies - Oorzaak van herziening - Gegeven dat de rechter niet bekend was - Begrip - Gegeven dat tot een vrijspraak kan leiden - Grond van niet-toerekenbaarheid ten aanzien van de veroordeelde

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

P.21.0849.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.15 AC nr. ...

Op grond van artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering kan in criminele of in correctionele zaken de herziening worden aangevraagd van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling wanneer er sprake is van een gegeven dat bij het onderzoek op de rechtszitting aan de rechter niet bekend was en waarvan de veroordeelde het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding en dat, op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen, met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de veroordeelde, hetzij tot het verval van de strafvordering, hetzij tot het ontslag van rechtsvervolging, hetzij tot de toepassing van een minder strenge strafwet (1). (1) P. TRAEST en J. ROELANDT, "Herziening van de herziening anno 2019", NC 2019/6, 488-489; P. TRAEST, "Is der herziening in strafzaken aan herziening toe?", in F. DERUYCK, E. GOETHALS, L. HUYBRECHTS, J.-F. LECLERCQ, J. ROZIE, P. TRAEST en R. VERSTRAETEN (eds.), Amicus curiae Liber amicorum Marc De Swaef, Antwerpen, Intersentia, 2013, 388-389.

Verzoek en verwijzing om advies - Verzoek - Ontvankelijkheid - Nieuw feit - Begrip

- Art. 443, 3° Wetboek van Strafvordering

P.21.0284.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.2 AC nr. ...

Artikel 443, tweede en derde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat een aanvraag tot herziening niet ontvankelijk is indien de aanvrager bij zijn verzoekschrift geen met redenen omkleed gunstig advies voegt van drie advocaten bij het Hof van Cassatie of van drie advocaten die tenminste tien jaar ingeschreven zijn op de tabel; uit deze bepaling volgt dat een inschrijving op de lijst van de advocaten-stagiairs hier niet als een inschrijving op de tabel kan worden aangemerkt (1). (1) P. TRAEST en J. ROELANDT, "Herziening van de herziening anno 2019", NC 2019/6, 488-489; P. TRAEST, "Is der herziening in strafzaken aan herziening toe?", in F. DERUYCK, E. GOETHALS, L. HUYBRECHTS, J.-F. LECLERCQ, J. ROZIE, P. TRAEST en R. VERSTRAETEN (eds.), Amicus curiae Liber amicorum Marc De Swaef, Antwerpen, Intersentia, 2013, 388-389.

Verzoek en verwijzing om advies - Verzoek - Ontvankelijkheid - Gunstig advies van drie advocaten die tenminste tien jaar ingeschreven zijn op de tabel - Draagwijdte

- Art. 443, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0361.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.3 AC nr. ...

Artikel 444, derde lid, Wetboek van Strafvordering, zoals met ingang van 1 maart 2019 vervangen bij artikel 3, 2°, van de wet van 11 juli 2018 houdende diverse bepalingen in strafzaken, bepaalt dat een aanvraag tot herziening bij het Hof wordt aanhangig gemaakt door een verzoekschrift dat is getekend door een advocaat bij het Hof van Cassatie.

Verzoek en verwijzing om advies - Verzoek - Verzoekschrift - Handtekening

P.18.0606.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.7 AC nr. ...

Een verzoek tot herziening kan steunen op het intrekken door een slachtoffer van zijn verklaring, wanneer een gegeven de oprechtheid van die intrekking waarschijnlijk maakt (1). (1) Ph. TRAEST, " De herziening in strafzaken aan herziening toe?', in Amicus Curiae Liber Amicorum Marc De Swaef, p. 386-387; H.D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH en M-A. BEERNAERT, Droit de la procédure pénale, La Charte, 2017, 8e editie, p. 1622-1623.

Verzoek en verwijzing om advies - Verzoek - Ontvankelijkheid van de aanvraag - Intrekking door het slachtoffer van zijn verklaring - Draagwijdte

P.17.0010.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.8 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat het advies als bedoeld in artikel 443, tweede lid, eerste zin, Wetboek van Strafvordering tot doel heeft een kritische en onafhankelijke beoordeling van een aanvraag tot herziening te verstrekken die het Hof toelaat af te wegen of deze aanvraag voldoende ernstig blijkt te zijn om nader onderzocht te worden, zodat het advies van een advocaat die is opgetreden tijdens de procedure die tot de veroordeling heeft geleid waarvoor de herziening wordt gevraagd, hiertoe niet de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid biedt en de aanvraag tot herziening mitsdien niet ontvankelijk is.

Verzoek en verwijzing om advies - Verzoek tot herziening - Vormvoorschriften - Advies van drie advocaten bij het Hof van Cassatie of die tien jaar ingeschreven zijn op de tabel - Doel - Advies verleend door advocaat die is opgetreden in de voorafgaande procedure

- Art. 443, tweede lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering

P.16.0507.N 14 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160614.3 AC nr. ...

Artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering maakt de ontvankelijkheid van de aanvraag tot herziening van een in kracht van gewijsde getreden criminele of correctionele veroordeling afhankelijk van het bestaan van een nieuw feit dat zich sedert de veroordeling heeft voorgedaan of van een omstandigheid die de veroordeelde niet heeft kunnen aantonen tijdens het geding en waaruit het bewijs van zijn onschuld aan de feiten waarvoor hij werd veroordeeld, blijkt voort te vloeien (1). (1) Zie Cass. 9 september 2015, AR P.15.0775.F, AC 2015, nr ...

Verzoek en verwijzing om advies - Ontvankelijkheid

P.15.1586.N 23 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160223.3 AC nr. ...

Uit artikel 444, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat op straffe van de niet-ontvankelijkheid van het verzoek tot herziening de aanmaning tot tussenkomst aan alle burgerlijke partijen moet worden gedaan door de verzoeker tot herziening (1). (1) Zie Cass. 2 juni 1999, AR P.99.0537.F, AC 1999, nr. 328.

Verzoek en verwijzing om advies - Verzoek - Ontvankelijkheid verzoek - Geen aanmaning tot tussenkomst aan alle burgerlijke partijen door de verzoeker tot herziening

P.15.0775.F 9 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150909.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verzoek en verwijzing om advies - Ontvankelijkheid van het verzoek - Toetsing door het Hof - Bewijs van onschuld - Omstandigheid waarvan de veroordeelde het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding

Krachtens artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering kan de herziening van in kracht van gewijsde gegane veroordelingen in correctionele zaken met name worden aangevraagd wanneer het bewijs dat de veroordeelde onschuldig is of dat een strengere strafwet is toegepast dan die welke hij werkelijk heeft overtreden, schijnt te volgen uit een omstandigheid waarvan hij het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding; wanneer de stukken waarop de aanvraag tot herziening is gegrond, werden opgesteld na het veroordelend arrest waarvan de herziening is aangevraagd en die stukken van aard kunnen zijn om de onschuld van de eiser aan te tonen, is er grond om de aanvraag tot herziening ontvankelijk te verklaren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Verzoek en verwijzing om advies - Ontvankelijkheid van het verzoek - Toetsing door het Hof - Bewijs van onschuld - Omstandigheid waarvan de veroordeelde het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding

HINDERLIJKE INRICHTINGEN

P.25.0366.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de rechter vaststelt dat de aan de beklaagde verweten feiten betrekking hebben op de onregelmatige exploitatie van een lokaal, een terrein of een werkplaats met het oog op de opslag, het onderhoud of de herstelling van motorrijtuigen, kan de rechter hieruit afleiden dat de voormelde voertuigen, die eigendom zijn van de beklaagde en deel uitmaken van zijn onregelmatige exploitatie, het voorwerp van de telastleggingen uitmaken (1). (1) Zie concl. OM.

- Onregelmatige exploitatie van een terrein of van een werkplaats met het oog op de opslag, het onderhoud of de herstelling van motorrijtuigen - Zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken - Voertuigen die eigendom zijn van de beklaagde en deel uitmaken van zijn onregelmatige exploitatie - Verbeurdverklaring

- Art. D.VII.12 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. D.VII.1 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. D.IV.4 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. 77 Decr.W.Gew. 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning
- Art. 11 Decr.W.Gew. 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning
- Art. 3 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen
- Art. 42, 1° Strafwetboek

P.20.1347.F 3 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211103.2F.2 AC nr. ...

De misdrijven die erin bestaan het bodemreliëf merkbaar te wijzigen, afvalstoffen achter te laten of te hanteren en een inrichting van klasse I te exploiteren zonder vergunning, hebben niet enkel betrekking op de handeling waaruit die gedragingen blijken, maar ook op de instandhouding van de gecreëerde wederrechtelijke toestand; ongeacht het gebrek aan enige zeggenschap over de plaatsen waar het misdrijf heeft plaatsgevonden, blijft deze toestand aan de overtreder toerekenbaar zolang hij niet al het mogelijke heeft gedaan om te voldoen aan zijn positieve verplichting om een einde te stellen aan de wederrechtelijke toestand die hij mede heeft gecreëerd of wanneer hij heeft kunnen voorzien dat die gecreëerde wederrechtelijke toestand in stand zou worden gehouden, zelfs wanneer hij de duur hiervan niet heeft kunnen voorzien (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 694.

- Exploitatie van een inrichting van klasse I zonder vergunning - Voorwerp - Toerekenbaarheid van het misdrijf - Leidinggevende die de wederrechtelijke toestand mede heeft gecreëerd - Positieve verplichting om hieraan een einde te stellen - Stopzetting van de functie van leidinggevende

P.15.0841.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.3 AC nr. ...

De artikelen R.95 tot R.100 en R.106 tot R.108 van Boek I van het Milieuwetboek regelen de procedure van monsterneming, analyse en tegenanalyse enkel wanneer de ambtenaren die met de opsporing van milieumisdrijven zijn belast, daartoe overgaan bij wijze van onderzoeksmaatregel als bepaald in artikel D.146, 2° en 3°, van dat wetboek; die regels zijn niet van toepassing wanneer het misdrijf wordt vastgesteld op grond van door de exploitant krachtens artikel D.146, 1°, b, aan die ambtenaren overgelegde gegevens.

- Waals Gewest - Milieuwetboek - Exploitatievergunning - Procedure van autocontrole - Monsterneming - Monster van het door de exploitant geloosde industriële afvalwater - Toepasselijke procedure

HOF VAN ASSISEN

ALGEMEEN

P.25.0265.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.1 AC nr. ...

De handeling die erin bestaat de gegevens, de foto en het adres van een persoon online bekend te maken om derden die tot die publicatie toegang hebben ertoe aan te zetten daden te stellen die de rust van die persoon verstoren, kan geen drukpersmisdrijf uitmaken, aangezien een dergelijke verrichting geen uiting van een mening inhoudt; de verrichting die, met hetzelfde voornemen, erin bestaat de journalistieke waarde van een persartikel van diezelfde persoon te bekritiseren, kan evenmin als drukpersmisdrijf worden gekwalificeerd, aangezien die verrichting niet in een onrechtmatige uitoefening van de vrijheid van meningsuiting bestaat (1). (1) Zie Cass. 19 januari 2022, AR P.20.1182.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1.

Algemeen - Materiële bevoegdheid - Artikel 150 Grondwet - Drukpersmisdrijf - Handeling die erin bestaat de gegevens, de foto en het adres van een persoon online bekend te maken - Voornemen om derden die tot die publicatie toegang hebben ertoe aan te zetten daden te stellen die de rust van die persoon verstoren - Handeling die, met hetzelfde voornemen, erin bestaat de journalistieke waarde van een persartikel van die persoon te bekritiseren - (Geen) kwalificatie als drukpersmisdrijf

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het drukpersmisdrijf is een misdrijf waarvan het bestaan enkel kan worden aangenomen door de in een openbaar verspreid geschrift vervatte gedachte strafbaar te verklaren; dat misdrijf mag niet worden verward met het misdrijf waarvan de pers het instrument is (1). (1) Cass. 28 april 2021, AR P.21.0029.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11.

Algemeen - Materiële bevoegdheid - Artikel 150 Grondwet - Drukpersmisdrijf - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.1598.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.1 AC nr. ...

Artikel 150 Grondwet bepaalt dat de jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsook voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven, behoudens voor drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie zijn ingegeven; aldus onttrekt de grondwetgever aan het hof van assisen de bevoegdheid om de daad te berechten die erin bestaat, in een gedrukt of digitaal geschrift, denkbeelden te verspreiden die aanzetten tot haat of geweld jegens een groep personen wegens hun zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, of met het bedoeling de invoering van een discriminerend of segregationistisch beleid jegens die personen te verantwoorden.

Algemeen - Materiële bevoegdheid - Drukpersmisdrijven - Uitzondering - Drukpersmisdrijven ingegeven door racisme of xenofobie - Begrip

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0092.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.2 AC nr. ...

Het middel dat de samenstelling van de assisenjury bekritiseert, terwijl de eiser de mogelijkheid heeft gehad om gezworenen te wraken en niet blijkt dat hij die samenstelling voor het hof van assisen heeft bekritiseerd, is nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk ; dit is het geval wanneer een gezworene werd gewraakt en vervangen door een plaatsvervangende gezworene tijdens de beraadslaging en de partijen, die zijn gehoord, hebben verklaard dat zij wat dat betreft geen opmerkingen hadden.

Algemeen - Wraking en vervanging van een gezworene tijdens de beraadslaging zonder opmerkingen van de partijen, die zijn gehoord - Veroordeling - Cassatieberoep - Middel dat kritiek oefent op de samenstelling van de jury - Nieuw middel

P.14.1394.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.2 AC nr. 120

Het hof van assisen oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar of er al dan niet verzachtende omstandigheden kunnen worden aangenomen en bepaalt in functie daarvan de op te leggen straf binnen de perken van de wet; het feit dat deze straf hoger kan zijn dan deze die de correctionele rechtbank voor zelfde feiten kan uitspreken, levert geen miskenning van het legaliteitsbeginsel op.

Algemeen - Verzachtende omstandigheden - Beoordeling - Aard - Straftoemeting - Uitspreken van een hogere straf voor eenzelfde feit dan de correctionele rechtbank - Bestaanbaarheid met het legaliteitsbeginsel

ALLERLEI

P.25.0630.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.11 AC nr. ...

Het middel dat de beschuldigde aanvoert tot staving van zijn cassatieberoep is niet ontvankelijk wegens onnauwkeurigheid, wanneer het middel het openbaar ministerie verwijt dat het hem, bij de neerlegging van de getuigenlijst, niet in kennis heeft gesteld van het feit dat er tegen de magistraat die het dossier had onderzocht en waarvan was aangegeven dat hij in geval van verhindering zou kunnen worden vervangen, een strafrechtelijk vooronderzoek was ingeleid, met name wegens valsheden in informatica, die hij zou hebben gepleegd om een vertraging in de behandeling van zijn dossiers te verbergen, en dat het openbaar ministerie door die informatie te verzwijgen, de wapengelijkheid heeft miskend en de beschuldigde met name niet heeft toegelaten om in limine litis, op de preliminaire rechtszitting, de onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden aan te voeren die overeenkomstig artikel 235bis, § 5, Wetboek van Strafvordering, voor de feitenrechter kunnen worden opgeworpen, maar die onderzoeksrechter niet verwijt zijn verplichting te hebben miskend om een onderzoek à décharge te voeren, waardoor het hem evenmin verwijt een valsheid te hebben gepleegd die hun nadeel zou hebben berokkend en bijgevolg niet verduidelijkt waarin het aangevoerde verzuim hem schade zou hebben toegebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Middel dat aanvoert dat de beschuldigde door het openbaar ministerie niet op de hoogte werd gebracht van het bestaan van een strafrechtelijk vooronderzoek tegen de onderzoeksmagistraat - Ontvankelijkheid

- Art. 235bis, § 5 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

P.22.0712.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bij het vaststellen van een schending van het EVRM oordeelt dat het gedrag van de voorzitter van het hof van assisen twijfel kon doen ontstaan over zijn objectieve onpartijdigheid maar tevens vaststelt dat “niet is aangetoond dat hij zou zijn uitgegaan van het vooroordeel dat [de beschuldigde] schuldig was aan de feiten waarvoor [hij] voor het hof van assisen terecht [diende] te staan”, beveelt het Hof niet de heropening van de rechtspleging die de veroordeelde overeenkomstig de artikelen 442bis tot 442octies Wetboek van Strafvordering vraagt wanneer het vaststelt dat er, gelet op het geheel van de gegevens, niet dient te worden geoordeeld dat het aan de voorzitter van het hof van assisen verweten gebrek aan objectieve onpartijdigheid heeft geleid tot ernstige twijfel over de betrouwbaarheid van de verklaring van de jury (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Allerlei - Vaststelling door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het gedrag van de voorzitter van het

hof van assisen twijfel kon doen ontstaan over zijn objectieve onpartijdigheid - Geen ernstige twijfel over de betrouwbaarheid van de verklaring van de jury - Invloed op het verzoek tot heropening van de rechtspleging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0486.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.11 AC nr. ...

Volgens artikel 359, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering zijn op het cassatieberoep dat kan ingesteld worden door de veroordeelde tegen het arrest op tegenspraak uitgesproken door het Hof van Assisen, de regels uit boek II, titel III, hoofdstuk II van het Wetboek van Strafvordering van toepassing; Volgens artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering wordt behoudens in hier niet toepasselijke gevallen de verklaring van cassatieberoep gedaan door de advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen en moet die advocaat houder zijn van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, zodat de door de eiser zelf gedane verklaringen van cassatieberoep tegenover de afgevaardigde van de gevangenisdirecteur niet ontvankelijk zijn.

Allerlei - Cassatieberoep - Verklaring door veroordeelde tegenover de afgevaardigde van de gevangenisdirecteur - Ontvankelijkheid

- Artt. 359 en 425 Wetboek van Strafvordering

P.19.0741.N 17 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190917.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 337, derde lid, en 359, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het cassatieberoep tegen het motiverend arrest van het hof van assisen slechts geldig kan worden ingesteld samen met een cassatieberoep tegen het veroordelend arrest; ingevolge de te verlenen afstand van het cassatieberoep tegen het veroordelend arrest krijgt die beslissing kracht van gewijsde en kan het cassatieberoep tegen het motiverend arrest niet langer leiden tot de cassatie van het veroordelend arrest (1). (1) Zie Cass. 26 februari 2014, AR P.13.1863.F, AC 2014, nr. 155, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas..

Allerlei - Cassatieberoep tegen het motiverend en veroordelend arrest van het hof van assisen - Afstand van het cassatieberoep tegen het veroordelend arrest

P.18.0433.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.4 AC nr. ...

Uit artikel 9, § 1, Interneringswet volgt dat het ogenblik van de beslissing over de schuld van de beschuldigde het relevante tijdstip is om zijn geestestoestand in de zin van die bepaling te beoordelen; niets belet het hof van assisen echter de geestestoestand van de beschuldigde ten tijde van de gepleegde feiten te betrekken bij de beoordeling van zijn geestestoestand op het ogenblik van de beslissing over zijn schuld.

Allerlei - Internering - Beoordeling geestestoestand beschuldigde - Relevant tijdstip - Bepaling

P.17.1257.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Allerlei - Arresten bij verstek gewezen door het hof van assisen - Motiverend arrest en veroordelend arrest - Verzet - Vormen - Betekening enkel geschied aan het openbaar ministerie - Geldigheid

Uit de artikelen 187, §2, eerste lid, 356, tweede lid, en 357 Wetboek van Strafvordering volgt dat het verzet van de bij verstek veroordeelde beschuldigde niet hoeft betekend te worden aan de personen die geen partij zijn in de beslissing die hij wil aanvechten en dat het rechtsmiddel tegen de beslissing op de strafvordering openstaat na enkel de betekening aan het openbaar ministerie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 157.

Allerlei - Arresten bij verstek gewezen door het hof van assisen - Motiverend arrest en veroordelend arrest - Verzet - Vormen - Betekening enkel geschied aan het openbaar ministerie - Geldigheid

- Artt. 187, § 2, eerste lid, 356, tweede lid, en 357 Wetboek van Strafvordering

P.16.0062.F 15 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160115.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Allerlei - Voorzitter van het hof van assisen - Wraking - Redenen - Hoge graad van vijandschap

Allerlei - Voorzitter van het hof van assisen - Wraking - Redenen - Gewettigde verdenking

Wanneer de in het verzoekschrift tot wraking en in het antwoord van de voorzitter van het hof van assisen beschreven gedraging, wiens wraking wordt gevorderd, de bevoegdheden niet overschrijdt die de wet aan die magistraat toekent met het oog op een goede rechtsbedeling en die gedraging evenmin wijst op een dusdanige vijandigheid dat de berechting van de zaak erdoor in het gedrang zou kunnen komen, kunnen de geuite verwijten niet de voldoende zwaarwichtige feiten opleveren waardoor geloof kan worden gehecht aan de beweerde hoge graad van vijandschap waardoor bij de partijen of bij derden gewettigde verdenking kan ontstaan over het vermogen van de rechter om het onderzoek van de zaak met de nodige onpartijdigheid en onafhankelijkheid voort te zetten (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Voorzitter van het hof van assisen - Wraking - Redenen - Hoge graad van vijandschap

- Art. 828, 1° en 12° Gerechtelijk Wetboek

Allerlei - Voorzitter van het hof van assisen - Wraking - Redenen - Gewettigde verdenking

- Art. 828, 1° en 12° Gerechtelijk Wetboek

BEHANDELING TER ZITTING EN TUSSENARRESTEN. VERKLARING VAN DE JURY

P.25.0630.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.11 AC nr. ...

Artikel 326 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de gezworenen niet vóór hun beraadslaging over de in het dossier opgenomen processen-verbaal mogen beschikken; zodra de beschuldigde, eiser in cassatie, echter niet aanvoert dat de gezworenen bij de kortstondige inbezitneming van het overgedragen stuk kennis zouden hebben genomen van een gegeven ten laste waarvan ze niet op de rechtszitting in kennis zouden zijn gesteld of de partijen geen tegenspraak hebben kunnen voeren en waarop zij hun overtuiging zouden hebben gebaseerd, is het middel dat de schending van het beginsel van het mondeling karakter van het debat aanvoert in de volgende omstandigheden niet ontvankelijk bij gebrek aan belang: op verzoek van een raadsman van een burgerlijke partij heeft de voorzitster van het hof aan de gezworenen een stuk doen overhandigen uit de powerpointpresentatie van de onderzoekers, die deel uitmaakte van de overtuigingsstukken, waartegen de raadsman van de beschuldigde zich heeft verzet, de burgerlijke partij heeft haar vraag ingetrokken en de overgedragen exemplaren werden teruggegeven (1). (1) Zie concl. OM.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Kortstondige terbeschikkingstelling van een stuk aan de gezworenen - Middel dat de miskenning aanvoert van het beginsel van het mondeling karakter van het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 326 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

Het beginsel van het mondeling karakter van het debat voor het hof van assisen, dat door de wetgever wordt gewenst en voortvloeit uit de artikelen 280, eerste lid, en 294 tot 316 Wetboek van Strafvordering, maakt onlosmakelijk deel uit van de eerbiediging van het recht van verdediging; het houdt in dat de gezworenen en, in voorkomend geval, de rechters hun innerlijke overtuiging alleen gronden op de gegevens waarvan ze op de zitting kennis hebben gekregen en waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie concl. OM.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Beginsel van het mondeling karakter van het debat - Begrip

- Art. 306 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 294 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 295 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

- Art. 296 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 297 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 298 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 299 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 300 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 301 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 302 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 303 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 280, eerste lid Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 305 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 316 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 307 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 308 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 309 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 310 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 311 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 312 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 312bis Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 313 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 314 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 315 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 315bis Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 304 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

Wanneer de beschuldigde, eiser in cassatie, aanvoert dat een van de gezworenen, vóór de rechtszitting na afloop waarvan de jury naar de beraadslagingskamer werd gestuurd, heeft deelgenomen aan een gesprek, waarin ook de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie en twee advocaten waren betrokken, en dat, volgens het middel, dit gedrag van de gezworene waarvan de eiser een foto heeft gemaakt en dat door een gerechtsdeurwaarder werd bevestigd, gewettigde twijfel doet ontstaan over de onpartijdigheid van die gezworene, zodat het motiverend arrest, alsook het veroordelend arrest dat hiervan het gevolg is, vernietigd moeten worden, maar uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser die omstandigheid voor het hof van assisen heeft aangevoerd om die gezworene te doen wraken, is het middel, dat voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd en een onderzoek van feitelijke gegevens vereist waarvoor het Hof niet bevoegd is, niet ontvankelijk (1). (1) Zie het eerste middel van T.K. (arrest, sub D): deze eiser heeft, van zijn kant, aangevoerd dat hij pas na het verdict kennis heeft gekregen van de foto waaruit hij het bestaan van een dergelijk gesprek afleidt; dit middel is bijgevolg niet nieuw, maar het Hof heeft vastgesteld dat ook dit middel niet ontvankelijk is omdat het onderzoek ervan eveneens een onderzoek van feitelijke gegevens vereist.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Middel dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat een gezworene, vóór de rechtszitting, een gesprek heeft gevoerd met een vertegenwoordiger van het OM en met twee advocaten na afloop waarvan de jury naar de beraadslagingskamer werd gestuurd - Nieuw en feitelijk middel - Ontvankelijkheid

P.25.0568.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.7 AC nr. ...

De grief van de beklaagde die opkomt tegen het bevel dat de voorzitter van het hof van assisen aan zijn raadsman heeft gegeven om een stuk neer te leggen waarvan de advocaat zelf de afwezigheid betreurde en het heeft neergelegd, heeft geen belang.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Advocaat van de verdediging die de afwezigheid in het dossier van een stuk betreurt en het op bevel van de voorzitter van het hof van assisen neerlegt - Cassatiemiddel dat een dergelijk bevel aanvecht - (Geen) belang

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 334, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is niet geschonden wanneer de vragenlijst met de beslissing van de jury niet bij de beslissing maar bij de rechtsplegingsstukken werd gevoegd (1). (1) Cass. 25 oktober 2017, AR P.17.0913.F, AC 2017, nr. 593. In dit geval komt de vragenlijst, hoewel noch gebundeld noch genummerd, wel degelijk voor in het dossier, wordt ze in de inventaris vermeld en bevat ze de antwoorden van de jury, waarnaar nauwkeurig wordt verwezen in het arrest dat de beslissing motiveert.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Draagwijdte - Bij de rechtsplegingsstukken gevoegde vragenlijst - Vragenlijst met de beslissing van de jury - Voeging bij het arrest houdende de motivering - Verplichting

- Art. 334, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De opdracht van de griffier bestaat er met name in akte te verlenen van de verschillende vormvereisten waarvan de vervulling moet worden vastgesteld en hieraan authenticiteit te verlenen (1); geen enkele wettelijke bepaling verzet er zich tegen dat deze opdracht, in een assisenproces, door twee daartoe bevoegde personen wordt uitgeoefend; de dubbele ondertekening door de twee zittingsgriffiers van het arrest tot motivering van de schuld tast de authenticiteit van de stukken waarop deze handtekeningen zijn aangebracht geenszins aan en heeft dus geen invloed op de regelmatigheid van de rechtspleging. (1) Art. 168, vierde lid, 4°, Gerechtelijk Wetboek.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Griffier - Opdracht - Twee zittingsgriffiers die tijdens het proces nu eens samen, dan weer afwisselend, zetelen en de stukken en het arrest tot motivering van de schuld ondertekenen - Wettigheid

- Art. 334, derde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 168 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0562.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.13 AC nr. ...

Artikel 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het college, zonder dat het moet antwoorden op alle neergelegde conclusies, de voornaamste redenen van de beslissing van de jury moet formuleren; die bepaling strekt ertoe de partijen bij de assisenprocedure in staat te stellen de beslissing van de jury te begrijpen (1). (1) Cass. 28 maart 2023, AR P.22.1724.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230328.2N.1; Cass. 24 mei 2022, AR P.22.0419.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0240.N, AC 2020, nr. 538, met concl. OM, RW 2022-23, 1234; Cass. 31 januari 2018, AR P.17.1058.F, AC 2018, nr. 67; Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0834.N, AC 2016, nr. 601; Cass. 26 april 2016, AR P.16.0077.N, AC 2016, nr. 282; Cass. 5 juni 2012, AR P.11.0902.N, AC 2012, nr. 361; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0910.F, AC 2011, nr. 556 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0705.F, AC, 2010, nr. 562, NC 2011, 253 noot L. GYSELAERS; EHRM 29 november 2016, Lhermitte t/België: EHRM 16 november 2010, Taxquet t/België, § 63, www.echr.coe.int Over art. 334 Sv. zie L. HUYBRECHTS, "Strafrechtelijke motiveringsplicht in de branding. Over de motiveringsplicht i.v.m. feit en schuld", NC 2012, 114-115; M. DE SWAEF, "Het hof van assisen in recente cassatierechtspraak", in Na rijp beraad. Liber amicorum Michel Rozie, Intersentia, 2014, 158; C. MAES en S. VANTHIENEN, "Het hof van assisen 2.0. Succesvolle reboot of herhaalde systemcrash?", in Publiekrechtelijke Kronieken, 2018, 232-256; L. KENNES, "Les réformes récentes et à venir du jugement des affaires criminelles", in Actualités de droit penal et de procedure pénale, Anthémis, 2019, 165-166 en 174-175; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2022, 1362-1363; M.-A BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1865-1870.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Voornaamste redenen - Doel van het voorschrift

De motiveringsplicht van het hof van assisen wordt voor wat betreft de beslissing over de schuld geregeld door artikel 334 Wetboek van Strafvordering en niet door artikel 149 Grondwet; geen enkele bepaling verplicht de voorzitter van het hof van assisen om bij de vragen die hij bij toepassing van artikel 322 Wetboek van Strafvordering aan de gezworenen dient te stellen, afzonderlijke vragen te stellen voor elke onderscheiden deelnemingsgedraging zoals bedoeld in artikel 66 Strafwetboek; wanneer het hof van assisen een beschuldigde evenwel schuldig verklaart als deelnemer aan een misdaad, moet uit de voornaamste redenen van de jury die door het college bij toepassing van artikel 334 Wetboek van Strafvordering worden geformuleerd, blijken welke feitelijke gedraging de beschuldigde heeft gepleegd en aan welke deelnemingsvorm hij schuldig wordt geacht (1). (1) Over de voorwaarden van de onontbeerlijke hulp als vorm van mededaderschap (art. 66, 3° Sw.); Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1472.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.13; Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1374.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1; Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7; Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1562.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.1; Cass. 19 september 2023, AR P.23.0482.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230919.2N.1, met concl. OM; Cass. 7 december 2022, AR P.22.0918.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15, RW 2023-24, 58 noot S. MELIS, "Mededaderschap aan elektriciteitsdiefstal bij cannabisplantages: enkel 'weten' volstaat niet"; Cass. 14 juni 2022, AR P.22.0276.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220614.2N.1; Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1366.N, AC 2013, nr. 653; J. VANHEULE, "Bijdrage tot de studie van daderschap en deelneming aan de hand van ontwikkelingen in de rechtspraak (2021-2024)", T. Strafr. 2024, 324-389.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Geen aparte vraag over de deelnemingsvorm van de onontbeerlijke hulp aan de misdaad - Redenen over mededaderschap van een beschuldigde - Grens

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering
- Art. 322 Wetboek van Strafvordering
- Art. 66 Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Noch artikel 6.1 EVRM, noch artikel 334 Wetboek van Strafvordering of enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel, verplichten ertoe dat de formulering van de voornaamste redenen ook melding zou maken van:- de reden waarom een bepaalde verklaring van een medebeschuldigde meer overtuigend wordt bevonden dan een andere verklaring van die medebeschuldigde; - de achterliggende motieven van de voornaamste redenen van de jury; - alle argumenten à décharge die door een beschuldigde tijdens het debat werden voorgebracht; - de reden waarom geloof wordt gehecht aan de interpretatie van de telefoniegegevens door de politiediensten; - de stukken die door de beschuldigde tijdens het debat werden neergelegd; uit de loutere omstandigheid dat de formulering van de voornaamste redenen van de beslissing van de jury niet de reden vermeldt waarom aan een bepaalde verklaring geloof wordt gehecht en aan andere verklaringen niet, kan niet worden afgeleid dat de beslissing van de jury op arbitraire gronden is gebaseerd of het vermoeden van onschuld miskent.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Voornaamste redenen - Draagwijdte - Geen vermelding van stukken ingediend door de beschuldigde of van zijn argumenten - Geen redenen over de geloofwaardigheid van belastende bewijsgegevens of van bepaalde verklaringen van de beschuldigde - Vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0568.F 13 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de voorzitter van het hof van assisen, met toepassing van artikel 316 Wetboek van Strafvordering, de verklaringen heeft voorgelezen van een getuige die niet in de loop van het onderzoek verschijnt, belet hem niet diezelfde getuige op een later tijdstip te horen, wanneer hij op de rechtszitting verschijnt.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Procedure ter terechtzitting - Voorlezing door de voorzitter van de verklaringen van een getuige die niet verschijnt - Later verhoor van die getuige wanneer hij op de rechtszitting verschijnt - Wettigheid

- Art. 316 Wetboek van Strafvordering

P.21.0828.N 20 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.22 AC nr. ...

Ingevolge de bepalingen van de artikelen 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering is het niet uitgesloten dat de voorzitter van het hof van assisen tijdens het debat voor dat hof, eventueel op vraag van een partij, beslist om getuigen te verhoren ook wanneer die zijn geweerd uit de lijst van getuigen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering en tegen die beslissing van de voorzitter staat een uitgesteld cassatieberoep open (1). (1) Zie concl. OM.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Discretionaire macht van de voorzitter - Artikel 281, § 2 Wetboek van Strafvordering - Horen van getuigen - Getuigen die niet voorkomen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Tussenarrest - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Artt. 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Discretionaire macht van de voorzitter - Artikel 281, § 2 Wetboek van Strafvordering - Horen van getuigen - Getuigen die niet voorkomen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Tussenarrest - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Artt. 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Artikel 306 Wetboek van Strafvordering - Horen van getuigen op vordering van de procureur-generaal of verzoek van de beschuldigde of de burgerlijke partij - Getuigen die niet voorkomen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Tussenarrest - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Artt. 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Artikel 306 Wetboek van Strafvordering - Horen van getuigen op vordering van de procureur-generaal of verzoek van de beschuldigde of de burgerlijke partij - Getuigen die niet voorkomen in het arrest bedoeld in artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Tussenarrest - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Artt. 281, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering

P.22.0918.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13 AC nr. ...

Uit de artikelen 329, 329bis, 329quater, 330 en 331, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering blijkt niet dat, buiten het geval van een schuldigverklaring die bij eenvoudige meerderheid van stemmen is verkregen, het motiverend arrest waarbij de beslissing van de jury is gevoegd, uitdrukkelijk dient te vermelden dat die beslissing bij meerderheid van stemmen is genomen.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Schuldigverklaring - Motiverend arrest - Vermelding dat de beslissing van de jury met meerderheid van stemmen is verkregen - (Geen) verplichting

- Artt. 329, 329bis, 329quater, 330 en 331, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0892.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.5 AC nr. ...

Om schuldig te worden bevonden aan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf moet de dader met name eraan hebben bijgedragen op de door de wet bepaalde wijze; bovendien is het strafbaar karakter van een daad van deelneming afhankelijk van de voltooiing van hetzelfde hoofdmisdrijf; uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), en artikel 14.1 IVBPR volgt echter dat het recht op een eerlijk proces vereist dat de reële verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf afzonderlijk worden beoordeeld (2); hieruit volgt, enerzijds, dat wanneer meerdere personen beschuldigd worden van deelneming aan een diefstal met een of meer verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek, het hof van assisen de jury daarover een geïndividualiseerde vraag moet stellen en, anderzijds, dat de kwalificatie bijgevolg per deelnemer kan verschillen afhankelijk van de kwalificaties van de verzwarende omstandigheden die elk van hen welbewust heeft aanvaard of aan de uitvoering waarvan hij heeft deelgenomen (3). (1) Zie EHRM 2 juni 2005, Goktepe t. België, nr. 50372/99, J.T., 2005, 713, en voetnoot P.-P. RENSON, evenals de daaropvolgende arresten Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, AC 2008, nr. 379 (heropening van de rechtspleging) en Cass. 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal M. DESWAEF; EHRM 27 maart 2008, Delespesse t. België, 27 maart 2008, N.C. 2008, 260, voetnoot J. ROZIE. (2) Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, hierboven vermeld; zie Cass. 9 april 2019, AR P.18.1305.N, AC 2019, nr. 222, en voetnoot. (3) Het openbaar ministerie heeft aangevoerd dat sinds het Goktepe-arrest de veroordelende beslissing niet langer dezelfde verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf moet vermelden: hoewel dit arrest de theorie van de materiële ontlening van de strafbaarheid en het beginsel van de mededeelbaarheid van de "reële" of "objectieve" verzwarende omstandigheden, die tot dan toe in België ingeburgerd waren, niet formeel verwerpt, veroordeelt het de weigering om de aan de jury gestelde vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheden te individualiseren (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1625 en de verwijzingen in voetnoot 79; F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in Les infractions, vol. 1, les infractions contre les biens, Larcier, Brussel, 2de uitg., 2016, 149-159). Bovendien oordeelt het Hof van Cassatie voortaan dus dat het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR vereist dat de verzwarende omstandigheden afzonderlijk worden beoordeeld voor elke mededader of medeplichtige, aan wie de verzwarende omstandigheden van het hoofdfeit slechts kunnen worden toegerekend indien hij hiervan kennis had en ze heeft aanvaard (zie Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0781.N, AC 2020, nr. 650, met concl. van advocaat-generaal De Smet). Het OM heeft hieruit afgeleid dat de jegens een beschuldigde bewezen verklaarde verzwarende omstandigheden niet ipso jure toe te rekenen zijn aan de mededaders of medeplichtigen en dat het middel dat geheel uitgaat van een andere rechtsopvatting faalt naar recht.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer - Invloed - Verplichting om de jury een geïndividualiseerde vraag te stellen

- Artt. 66, 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek

P.22.0579.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.19 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld verzet zich niet ertegen dat tijdens de behandeling voor het hof van assisen door getuigen-deskundigen, getuigen of raadslieden van partijen melding wordt gemaakt van op een beschuldigde betrekking hebbende feitelijkheden, die als een misdrijf kunnen worden omschreven maar die geen aanleiding hebben gegeven tot een veroordeling, voor zover daarmee niet wordt aangegeven dat deze beschuldigde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt; uit het enkele feit dat bij het verhoor van de gerechtsdeskundigen is verwezen naar het omvangrijk verleden van de verzoeker en dat de over het moraliteitsonderzoek getuigende politie-inspecteur in de geschreven presentatie onder een rubriek Gerechtelijk verleden melding heeft gemaakt van politionele interventies betreffende de verzoeker, volgt niet dat daardoor wordt aangenomen dat deze beschuldigde zich aan de vermelde strafbare feiten heeft schuldig gemaakt en het vermoeden van onschuld is miskend (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Moraliteitsonderzoek - Getuigenis van een gerechtsdeskundige en politieambtenaar - Aanbrengen van gegevens over het gerechtelijk verleden van de beschuldigde - Onderscheid tussen veroordelingen en politionele inlichtingen - Verduidelijking van dit onderscheid door de voorzitter van het hof van assisen - Vermoeden van onschuld - Wettige verdenking - Beoordeling

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 281, §2 Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de voorzitter van het hof van assisen ertoe gehouden is om indien door getuigen of raadslieden van andere partijen gegevens worden aangevoerd die een negatief licht kunnen werpen op een beschuldigde, ambtshalve tussen te komen; dat geldt evenzeer indien uit die gegevens een miskenning van het vermoeden van onschuld zou kunnen worden afgeleid; het staat immers niet aan de voorzitter van het hof van assisen om in de plaats van de raadslieden van een beschuldigde diens verdediging uit te oefenen (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Voorzitter van het hof van assisen - Discretionaire macht - Moraliteitsonderzoek - Getuigenverhoor - Gegevens die een negatief daglicht werpen op de beschuldigde - Gebrek aan opmerkingen of toelichting van de voorzitter over die gegevens - Vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 281, § 2 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0092.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de beschuldigde, die aanvoert dat hij ongelijk wordt behandeld ten aanzien van een beklaagde die voor een ander strafgerecht verschijnt, de verwijdering vordert van de glazen wand waarachter hij tijdens de rechtspleging voor het hof van assisen om veiligheidsredenen is geplaatst, wordt de verwerping van dat verzoek afdoende verantwoord met de redenen dat de specifieke veiligheidsmaatregelen die bij de berechting van een criminele zaak voor het hof van assisen worden genomen, namelijk de plaatsing van een aparte box met een glazen wand waarachter de beschuldigde plaatsneemt, tot een goede rechtsbedeling bijdragen, in het belang van de leden van het hof, het publiek en de gezworenen, die beschermd moeten kunnen worden in de uitoefening van hun gerechtelijk ambt, zonder hierbij aan enige angst te worden blootgesteld, dat die maatregelen worden verantwoord door een "een mogelijke graad van gevaarlijkheid" die op de correctionele rechtszittingen van de rechtbanken of hoven van beroep niet in dezelfde mate aanwezig is en, dat de geplaatste glazen wand het beginsel van het mondeling debat niet miskent, aangezien deze inrichting toelaat de eiser te zien en te horen, evenmin als het vermoeden onschuld, dat niet wordt beïnvloed door de glazen wand, of het recht van verdediging, aangezien de beschuldigde, door de opening in de glazen wand, in alle vertrouwelijkheid kan communiceren met zijn raadsman (1). (1) Zie concl."in hoofdzaak" OM in Pas. 2022 nr. 232.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Veiligheid -

Beschuldigde achter een glazen wand - Verantwoording

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0843.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.9 AC nr. ...

Er is sprake van onderbreking van het debat, die een grond tot nietigheid van de rechtspleging voor het hof van assisen uitmaakt, wanneer, in de loop van het debat van een begonnen zaak, het onderzoek wordt ingelast van een andere zaak die hiermee geen verband houdt (1) ; de voorzitter van het hof van assisen die tijdelijk zijn plaats verlaat om een stuk over de te berechten zaak te halen, onderbreekt het debat niet. (1) Zie Cass. 20 juli 1972, AC 1971-72, p. 1054; S. SASSERATH, Les Novelles, Procédure pénale, II.1, 1948, nrs. 655 en 656.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Beginsel van de continuïteit van het debat - Onderbreking van het debat

- Art. 280 Wetboek van Strafvordering

Artikel 278, § 2, zesde lid, Wetboek van Strafvordering ontneemt de voorzitter van het hof van assisen het in artikel 301, derde lid, van dat wetboek bepaalde recht niet om te verbieden dat aan de politieambtenaar die het moraliteitsonderzoek heeft verricht bepaalde vragen zouden worden gesteld, met name die welke volgens hem het debat onnodig verlengen (1). (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2021, § 487: "Dès lors qu'une déposition est susceptible de fonder, d'une manière substantielle, la condamnation du prévenu, elle constitue un témoignage à charge et les garanties prévues par l'article 6, §§ 1er et 3, d) de la Convention lui sont applicables" (EHRM 9 november 2006, nrs. 18.885/04 en 21.166/04, Kaste en Mathisen t. Noorwegen, § 53; EHRM 27 februari 2001, Lucà t. Italië, nr. 33.354/96, § 41).

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Getuigenverhoor - Politieambtenaar die het moraliteitsonderzoek heeft verricht - Bevoegdheid van de voorzitter om het stellen van vragen te verbieden

- Artt. 278 en 301 Wetboek van Strafvordering

De schorsing van het debat van het hof van assisen volgt uit de gewone discontinuïteit van het debat, zonder dat de gezworenen of de rechters zich in de tussentijd met een andere zaak bezighouden; de voorzitter kan het debat schorsen telkens als hij dat nuttig acht, en niet enkel om de gezworenen rust te gunnen (1). (1) Immers, "si l'article 280 C.I.cr. autorise la suspension des débats pour le repos de certaines personne, très vite la jurisprudence a étendu le domaine de la suspension. Ainsi, il est admis que le président apprécie souverainement l'opportunité de la suspension. Il peut suspendre toutes les fois qu'il le juge utile" (M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, Brussel, 4de uitg., Brussel, 2012, p. 917, en verwijzingen in noot 229; zie Cass. 30 januari 2001, AR P.00.1501.N, AC 2001, nr. 58; Cass. 1 december 1958, AC 1959, p. 278).

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Beginsel van de continuïteit van het debat - Schorsing van het debat

- Art. 280 Wetboek van Strafvordering

Het in artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht ontzegt de feitenrechter niet de bevoegdheid om, voor zover dat verenigbaar is met een eerlijk proces, de relevantie van het verzoek tot getuigenverhoor te beoordelen (1). (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2021, § 487: "Dès lors qu'une déposition est susceptible de fonder, d'une manière substantielle, la condamnation du prévenu, elle constitue un témoignage à charge et les garanties prévues par l'article 6, §§ 1er et 3, d) de la Convention lui sont applicables" (EHRM 9 november 2006, nrs. 18.885/04 en 21.166/04, Kaste en Mathisen t. Noorwegen, § 53; EHRM 27 februari 2001, Lucà t. Italië, nr. 33.354/96, § 41).

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Verzoek tot

getuigenverhoor - Relevantie - Beoordelingsbevoegdheid van de voorzitter

- Art. 278 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0616.F 12 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.12 AC nr. ...

De voorzitter van het hof van assisen moet op de rechtszitting de orde handhaven; hij is persoonlijk belast met het toezicht op het gehele onderzoek en hij moet de volgorde bepalen waarin het woord zal worden verleend aan degenen die het vragen (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 9de uitg., 2021, p. 1616.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Rol van de voorzitter

- Art. 281, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.0392.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.3 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld zoals onder meer vervat in artikel 6.2 EVRM verbiedt het hof van assisen uitspraak te doen over de schuld van de beschuldigde aan een misdrijf waarvoor hij voor dat hof niet wordt vervolgd, voordat die schuld is vastgesteld bij een in kracht van gewijsde getreden rechterlijke beslissing; noch dat vermoeden noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces beletten echter dat zulk misdrijf in de loop van het debat voor het hof van assisen ter sprake wordt gebracht, voor zover dit niet gebeurt in bewoordingen die ernstig doen twijfelen aan de onschuld van de beschuldigde aan dat misdrijf.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Horen van getuigen - Andere feiten - Vermoeden van onschuld

P.20.0146.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de voorzitter van het hof van assisen een verzoek tot het verhoren van getuigen afwijst dat overeenkomstig artikel 278 Wetboek van Strafvordering is ingediend, kan het hof (1) achteraf, tijdens de debatten, niet opnieuw over hetzelfde verzoek uitspraak doen, aangezien de met toepassing van de voormelde bepaling gewezen beslissing niet voor hoger beroep vatbaar is en enkel de voorzitter, in de bij artikel 281 Wetboek van Strafvordering bepaalde omstandigheden, bevoegd is om de maatregelen en verhoren te bevelen die hij voor de waarheidsvinding nuttig acht. (1) In de zin van art. 216octies Wetboek van Strafvordering, namelijk "de voorzitter en de twee assessoren".

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering

Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering (1) vertrouwt de beoordeling van de in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde middelen, die de partijen aan de feitenrechter kunnen voorleggen, toe aan de voorzitter van het hof en niet meer aan het hof (2) zelf, terwijl voor de gemeenrechtelijke gerechten de rechtbank en niet de voorzitter over die middelen uitspraak doet; dat onderscheid wordt niet gemaakt tussen beschuldigden die zich in dezelfde toestand bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar tussen justitiabelen die zich in verschillende juridische toestanden bevinden die zonder onderscheid gelden voor alle personen die tot de betrokken categorieën behoren; er bestaat dus geen grond om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof (3). (1) Ingevoegd door art. 46 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, en tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie en van het Sociaal Strafwetboek, BS 24 mei 2019, in werking getreden op 3 juni 2019. (2) In de zin van art. 216octies Wetboek van Strafvordering, namelijk "de voorzitter en de twee assessoren". (3) Voor andere toepassingen van dit beginsel, zie Cass. 5 juni 2019, AR P.19.0346.F, AC 2019, nr. 351, met noot M.N.B. (betreffende de veralgemeende correctionaliseerbaarheid van de misdaden) ; Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546 (wat betreft art. 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering "Antigoon"); Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van advocaat-generaal Duinslaeger (betreffende de mogelijkheid van een onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet overeenkomstig art. 235ter Wetboek van Strafvordering, maar niet tegen een arrest dat uitspraak doet overeenkomstig art. 235quater van datzelfde wetboek).

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Regelmatigheid van de rechtspleging - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Bevoegdheid van de voorzitter van het hof van assisen - Onderscheid met de gemeenrechtelijke gerechten - Personen in een verschillende rechtstoestand - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Regelmatigheid van de rechtspleging - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Bevoegdheid van de voorzitter van het hof van assisen - Onderscheid met de gemeenrechtelijke gerechten - Personen in een verschillende rechtstoestand - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

Noch de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, noch enige andere bepaling vereisen dat de beslissing die de voorzitter overeenkomstig artikel 278 Wetboek van Strafvordering heeft genomen, door een ander rechtscollege opnieuw kan worden onderzocht of dat de beschuldigde gedurende het debat voor het hof van assisen een verzoek moet kunnen indienen met het oog op het verrichten van onderzoekshandelingen die verband houden met die welke reeds door de voorzitter zijn geweigerd (1). (1) Zie Cass. 27 april 2011, AR P.11.0019.F, AC 2011, nr. 281 (7de middel), met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1421, noot 50.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

P.19.0344.F 26 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190626.1 AC nr. ...

Wanneer een beschuldigde, eiser in cassatie, zijn cassatieberoep tegen het motiverend arrest van het hof van assisen aan de burgerlijke partij heeft doen betekenen, kan die betekening gelden als oproeping tot bindendverklaring van het arrest.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de beschuldigde - Betekening van het cassatieberoep aan de burgerlijke partij - Draagwijdte - Oproeping tot bindendverklaring van het arrest

- Art. 337, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.18.1148.F 14 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181114.4 AC nr. 635

Wanneer uit de uitlatingen op de rechtszitting, zoals ze werden gecontextualiseerd, blijkt dat de voorzitter van het hof van assisen geen feitelijk aan processtukken toegekend gegeven heeft doen kennen maar een persoonlijke overtuiging over de werkelijkheid van een versie van de feiten betreffende de strafbare deelneming van een beschuldigde, die de beoordeling van de schuldvraag van de beschuldigden in hun geheel kan beïnvloeden en waarvan het onderzoek aan het hof van assisen toekomt, zijn die feiten ernstig en duidelijk genoeg om bij de partijen of bij derden gewettigde verdenking te doen ontstaan over de geschiktheid van de voorzitter om het debat met de vereiste onpartijdigheid te leiden.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Voorzitter van het hof van assisen - Wraking - Gewettigde verdenking - Uitlatingen op de rechtszitting - Uitdrukking van een persoonlijke overtuiging over de werkelijkheid van een versie van de feiten

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.17.1058.F 31 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180131.1 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 329 en 330 van het Wetboek van Strafvordering beraadslaagt het college voor elke beschuldigde over het hoofdfeit en daarna over elke omstandigheid en neemt de voorzitter na iedere stemming de stemmen op in tegenwoordigheid van het college en tekent de beslissing onmiddellijk aan naast de vraag, zonder het aantal stemmen te vermelden, behalve in geval dat de bevestigende verklaring omtrent het hoofdfeit slechts bij eenvoudige meerderheid is tot stand gekomen; wanneer de bevestigende verklaring omtrent de schuldvraag bij eenvoudige meerderheid tot stand is gekomen, verbiedt geen enkele bepaling het hof om, op straffe van nietigheid van zijn beslissing, die omstandigheid en zijn beslissing om de meerderheid al dan niet te volgen, te vermelden in een van het motiverend arrest onderscheiden arrest.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Bij eenvoudige meerderheid tot stand gekomen bevestingende verklaring omtrent het hoofdfeit - Vermelding van die omstandigheid - Beslissing van het hof om de meerderheid al dan niet te volgen - Van het motiverend arrest onderscheiden arrest

- Artt. 329, 330 en 335 Wetboek van Strafvordering

Uit geen enkele bepaling volgt dat wanneer het hof de meerderheid niet volgt, in de in artikel 335 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde omstandigheden, de beslissing van het hof de redenen moet opgeven die de meerderheid van het hof ertoe gebracht hebben om de betrokkene schuldig te verklaren; hetzelfde geldt voor de redenen van de minderheid of het hof die nu volgt of niet.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Bij eenvoudige meerderheid tot stand gekomen bevestingende verklaring omtrent het hoofdfeit - Beslissing van het hof om de minderheid te volgen - Motivering van de uitspraak

Wanneer het hof van assisen vaststelt dat de bevestigende verklaring omtrent de schuldvraag bij eenvoudige meerderheid tot stand is gekomen, heeft geen enkele bepaling de uitwerking of de draagwijdte om het hof te verbieden zich na de beraadslaging uit te spreken; de beslissing van het hof dient immers niet verplicht meteen na afloop van de in artikel 330 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde verklaring te worden genomen; in dat geval is het de jury die definitief uitspraak heeft gedaan, niet toegestaan om deel te nemen aan de beslissing van de voorzitter en de twee assessoren of hun beraadslaging bij te wonen.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Bij eenvoudige meerderheid tot stand gekomen bevestigende verklaring omtrent het hoofdfeit - Gevolg - Beslissing van het hof om de meerderheid al dan niet te volgen - Afzonderlijke beraadslaging van de voorzitter en de twee assessoren

- Art. 335 Wetboek van Strafvordering

P.17.0619.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.6 AC nr. 605

De in artikel 296, eerste lid, Wetboek van Strafvordering opgenomen motiveringsverplichting is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; wanneer geen van de partijen zich ertegen verzet dat een getuige ter rechtszitting van het hof van assisen wordt gehoord zonder vermelding van bepaalde identiteitsgegevens, dient de voorzitter van dat hof de beslissing waarbij hij tot die niet-vermelding beslist, niet inhoudelijk te motiveren.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Getuigen - Artikel 296, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Motiveringsverplichting

Het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging worden niet miskend door het enkele feit dat het strafdossier niet op elk moment gedurende de behandeling van de zaak ter rechtszitting van het hof van assisen aanwezig is; van een dergelijke miskenning kan enkel sprake zijn wanneer het ontbreken van het strafdossier ter rechtszitting een partij concreet hindert in de uitoefening van zijn recht van verdediging.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Afwezigheid strafdossier ter zitting

---

P.17.0913.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.5 AC nr. ...

Artikel 334, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt niet geschonden wanneer de vragenlijst met de beslissing van de jury niet gevoegd is bij de beslissing maar bij de rechtsplegingsstukken.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Vragenlijst met de beslissing van de jury - Voeging bij het arrest houdende de motivering - Verplichting - Draagwijdte - Vragenlijst gevoegd bij de rechtsplegingsstukken

- Art. 334, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0305.F 21 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Beraadslaging over de schuld - Deelname van de beroepsrechters - Beginsel van een actieve deelname - Wettigheid

Door te bepalen dat het college, samengesteld uit de magistraten en de gezworenen, beraadslaagt over de schuldvraag, en door het beginsel te handhaven dat enkel de gezworenen mogen stemmen op de geheime stemming over de schuld, heeft de wetgever het beginsel ingevoerd van een actieve deelname van de magistraten aan de beraadslaging, die eindigt vóór de stemming door de jury; de actieve bijstand van de magistraten aan de beraadslaging over de schuldvraag, zoals bij wet geregeld, doet geen afbreuk aan het beginsel volgens hetwelk alleen de gezworenen beslissen over de schuld of onschuld van de beschuldigde en is verenigbaar met de handhaving van de regel bedoeld in artikel 336 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Beraadslaging over de schuld - Deelname van

de beroepsrechters - Beginsel van een actieve deelname - Wettigheid

- Artt. 327, 329, 329ter en 336 Wetboek van Strafvordering

P.17.0165.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.2 AC nr. ...

Het cassatiemiddel, dat schending aanvoert van artikel 6.3, c, EVRM omdat de advocaat die voor het hof van assisen een beschuldigde verdedigt die niet over voldoende middelen beschikt, niet vergoedt wordt op een wijze die hem toelaat zijn opdracht te vervullen, is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de eiser niet aanvoert dat hij in zijn zaak geen bijstand heeft kunnen genieten van een advocaat die op concrete en daadwerkelijke wijze zijn verweer heeft waargenomen, niettegenstaande de wettelijke beperkingen inzake erelonen.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Beschuldigde verdedigd door een advocaat - Wettelijke beperking inzake erelonen - Beschuldigde heeft een concrete en daadwerkelijke verdediging genoten - Cassatiemiddel voert schending aan van artikel 6.3, c, EVRM - Belang

Met artikel 150 Grondwet, dat voor criminele zaken het hof van assisen instelt, heeft de grondwetgever zijn wil uitgedrukt om de assisenjury te onderscheiden van de andere door hem ingestelde rechtscolleges, die in de andere bepalingen van hoofdstuk VI Grondwet zijn bedoeld, welke aan de rechterlijke macht zijn gewijd; aldus heeft hij toegestaan dat de wet bijzondere procedureregels invoert die van toepassing zijn op de assisenjury, waaronder de regel bepaald in artikel 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering betreffende de motivering, door het college, van de beslissing van de jury over de schuld of onschuld van de beschuldigde.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Motivering van de schuldigverklaring - Toepasselijke regels - Verschil in behandeling tussen de beschuldigden en de beklaagden - Artikel 150 Grondwet

P.17.0179.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.2 AC nr. ...

Wanneer bij het hof van assisen een geschil over de ontvankelijkheid van de strafvorderingen is aangebracht, hoeft het geen uitspraak te doen als een college, samengesteld uit de magistraten en de gezworenen.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Arrest doet uitspraak over de ontvankelijkheid van de strafvordering - Samenstelling van het hof van assisen

- Art. 291 Wetboek van Strafvordering

P.16.1296.F 22 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 334 en 335 Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de voornaamste redenen van de vrijspraak van een beschuldigde slechts in het arrest kunnen worden geformuleerd dat met toepassing van artikel 334 van dat wetboek is gewezen.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Schuldigverklaring met zeven stemmen tegen vijf - Arrest waarbij het hof van assisen zich bij de minderheid aansluit - Vrijspraak van de beschuldigde - Motivering - Arresten gewezen met toepassing van de artikelen 334 en 335 Wetboek van Strafvordering - Motivering opgenomen in beide arresten - Wettigheid

P.16.0667.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.3 AC nr. ...

In zoverre artikel 334, derde lid, Wetboek van Strafvordering de verplichting tot ondertekening door het hoofd van de jury handhaaft, is het onverenigbaar met de wijzigingsbepalingen in de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie en moet het als impliciet daardoor opgeheven worden beschouwd.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Motiverend arrest - Ondertekening door het hoofd van de jury - Verplichting

P.15.1374.F 3 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160203.8 AC nr. ...

De onafhankelijkheid en de persoonlijke onpartijdigheid van de rechter worden vermoed tot bewijs van het tegendeel; uit de enkele omstandigheid dat een zittingsdeurwaarder zich tegenover de gezworenen tendentieus heeft uitgelaten, kan niet worden afgeleid dat zij niet geheel onpartijdig zouden hebben beslist en dus hun eed zouden hebben geschonden (1). (1) Zie Cass. 19 februari 2008, AR P.07.1648.N, AC 2008, nr. 122, T.Strafr., 2008, p. 110 met noot.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Onpartijdigheid van de gezworenen - Tendentieuze uitlatingen van een zittingsdeurwaarder tegen de gezworenen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0062.F 15 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160115.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Arrest op tegenspraak over de schuld - Verstekarrest over de straf - Verzet van de beschuldigde - Mate waarin de zaak bij het hof van assisen is aanhangig gemaakt - Debat over de straf - Voorzitter van het hof van assisen - Handhaving van de orde op de rechtszitting - Bevoegdheid

Wanneer bij het hof van assisen, wegens het voorwerp van het voor het hof aangetekende verzet, enkel het debat aanhangig is gemaakt over de straf die de beschuldigde moet worden opgelegd, staat het aan de voorzitter om de verdediging terug te brengen naar het debat over de straf (1). (1) Zie concl. OM.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Behandeling ter zitting - Arrest op tegenspraak over de schuld - Verstekarrest over de straf - Verzet van de beschuldigde - Mate waarin de zaak bij het hof van assisen is aanhangig gemaakt - Debat over de straf - Voorzitter van het hof van assisen - Handhaving van de orde op de rechtszitting - Bevoegdheid

- Art. 281 Wetboek van Strafvordering

P.14.1862.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.4 AC nr. ...

Artikel 334, tweede lid, Wetboek van Strafvordering schrijft voor dat het hof van assisen en de gezworenen de voornaamste redenen van hun beslissing formuleren, zonder dat zij moeten antwoorden op alle neergelegde conclusies; wanneer het arrest aangeeft waarom elke accidentele oorzaak is uitgesloten en het vaststaat dat de beschuldigde de dader is van geweldplegingen welke de dood van het slachtoffer hebben veroorzaakt met het opzet die dood te veroorzaken, verplicht de omstandigheid dat volgens het verslag van de wetsgeneesheren meerdere vormen van geweldplegingen mogelijk zijn, het hof van assisen en de gezworenen niet bijkomend aan te geven welke precieze geweldpleging de beschuldigde heeft gesteld.

Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Motivering van de schuldigverklaring - Draagwijdte - Arrest dat elke accidentele oorzaak uitsluit - Arrest dat vaststelt dat de beschuldigde de dader is van de geweldplegingen die de dood hebben veroorzaakt met opzet te doden - Mogelijkheid volgens de wetsgeneesheren van verschillende vormen van geweldpleging - Gevolg op de motiveringsverplichting

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

P.20.0171.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.2 AC nr. ...

Als het proces-verbaal van de rechtszitting en het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke vordering, beiden niet bericht van valsheid, vermelden dat de raadsman van de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen een schadenota heeft neergelegd, volgt daaruit dat deze partijen de bijstand van een raadsman hebben genoten en bijgevolg aanspraak maken op een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Het openbaar ministerie adviseerde het Hof het middel van eiser I (beschuldigde) tegen het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke belangen (arrest III) gegrond te verklaren, en verwerping van zijn cassatieberoep voor het overige, om reden dat uit de voorliggende stukken bleek dat de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) 3 en 4 hun eis tot schadevergoeding zelf hebben uiteengezet en alleen zij de neergelegde schadenota hebben ondertekend; het louter overhandigen van deze schadenota door de advocaat die de zaak wel heeft uiteengezet van burgerlijke partijen 1 en 2. leek volgens het openbaar ministerie niet te voldoen aan de term ?bijstand van een advocaat' die een rechtsplegingsvergoeding rechtvaardigt ten gunste van burgerlijke partijen 3 en 4.

Burgerlijke rechtsvordering - Rechtsplegingsvergoeding - Burgerlijke partij - Bijstand van een advocaat - Neerleggen van een schadenota

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 351 Wetboek van Strafvordering

P.20.0240.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 6.1. EVRM en 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het arrest van het hof van assisen de voornaamste redenen en overwegingen moet bevatten die de jury van de schuld of onschuld van de beschuldigde hebben overtuigd, zonder dat het college op alle neergelegde conclusies moet antwoorden, met vermelding van de redenen waarom op elk van de aan de juryleden gestelde vragen positief of negatief is geantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke rechtsvordering - Vrijspraak - Onbevoegdheid te oordelen over de burgerlijke vordering - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 334, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.15.0118.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van schuldigverklaring - Verschoningsgrond uitlokking - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld samen met het cassatieberoep tegen het eindarrest over de burgerlijke belangen - Ontvankelijkheid

Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van schuldigverklaring - Verschoningsgrond uitlokking - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld samen met het cassatieberoep tegen het eindarrest over de burgerlijke belangen - Aanneming van de door verschoningsgrond aangetaste onwettigheid - Vernietiging van het motiverend arrest en het arrest dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen - Aanwijzing van het rechtscollege op verwijzing

Het cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen het motiverend arrest van het hof van assisen dat de verschoningsgrond uitlokking in aanmerking neemt, is ontvankelijk wanneer het samen met het cassatieberoep is ingesteld tegen het eindarrest dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen (1) (Impliciet). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van schuldigverklaring - Verschoningsgrond uitlokking - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld samen met het cassatieberoep tegen het eindarrest over de burgerlijke belangen - Ontvankelijkheid

De onwettigheid waardoor de aanneming van de verschoningsgrond is aangetast, leidt tot nietigheid van de beslissing die op grond daarvan uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering.

Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van schuldigverklaring - Verschoningsgrond uitlokking - Motiverend arrest -

Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld samen met het cassatieberoep tegen het eindarrest over de burgerlijke belangen - Aanneming van de door verschoningsgrond aangetaste onwettigheid - Omvang van de vernietiging van de beslissing over de burgerlijke belangen

Wanneer het Hof het motiverend arrest van het hof van assisen vernietigt met verwijzing, in zoverre het de verschoningsgrond uitlokking aanneemt, alsook het daaropvolgende arrest op de burgerlijke belangen, verwijst het de aldus beperkte zaak naar een ander hof van assisen, zitting houdende zonder bijstand van de jury (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van schuldigverklaring - Verschoningsgrond uitlokking - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld samen met het cassatieberoep tegen het eindarrest over de burgerlijke belangen - Door onwettigheid aangetaste verschoningsgrond - Vernietiging van het motiverend arrest en het arrest dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen - Aanwijzing van het rechtscollege op verwijzing

EINDARREST

P.25.0968.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.21 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 410 en 412 Wetboek van Strafvordering, kan de burgerlijke partij enkel cassatieberoep instellen met betrekking tot de bepalingen die haar burgerlijke belangen betreffen, maar kan zij in geen geval de vernietiging van een gewezen motiverende of veroordelende beslissing van het hof van assisen vorderen (1). (1) Zie concl. OM.; zie Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1489.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.4; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0240.N, AC 2020, nr. 538, met concl. van advocaat-generaal DE SMET.

Eindarrest - Hof van assisen - Motiverende of veroordelende beslissing - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 412 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel III (Art. 407 tot en met 447bis)
- Art. 410 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel III (Art. 407 tot en met 447bis)

P.25.0568.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.7 AC nr. ...

In zoverre het cassatiemiddel het hof van assisen verwijt geen rekening te hebben gehouden met een overschrijding van de redelijke termijn, terwijl uit de rechtsplegingsstukken niet blijkt dat die verdediging voor de feitenrechters was aangevoerd, is het nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1541.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.4. Immers, "wanneer de beschuldigde geen conclusie heeft ingediend i.v.m. de gevolgen van de overschrijding van de redelijke termijn, is het hof van assisen er niet toe gehouden de beslissing dat die termijn niet is overschreden, afzonderlijk te motiveren." (Cass. 31 mei 1995, AR P.95.0345.F, (VI, 3de middel), AC 1995, nr. 268; zie Cass. 22 oktober 1986, AR 5114, AC 1986-87, nr. 117).

Eindarrest - Cassatieberoep - Overschrijding van de redelijke termijn van de duur van de strafvervolging voor het eerst voor het Hof aangevoerd - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het al dan niet aannemen van verzachtende omstandigheden in het voordeel van de dader van een moord – een misdaad die de wet bestraft met levenslange opsluiting – valt onder de onaantastbare beoordeling van het hof van assisen (1), aangezien het niet op alle daders van dezelfde misdaad de verzachtende omstandigheid dient toe te passen die het voor een van hen heeft aangenomen (2). (1) "Het hof van assisen oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar of er al dan niet verzachtende omstandigheden kunnen worden aangenomen" (Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1394.N, AC 2015, nr. 120); zie Cass. 17 juni 1980, AC 1979-80, II, p. 1299; Cass. 9 oktober 1973, AC 1974, I, 144. (2) "De rechter beschikt over een discretionaire bevoegdheid om verzachtende omstandigheden al dan niet toe te kennen; volgens zijn onaantastbare beoordeling kan hij ze aan een bepaalde medebeschuldigde, medebeklaagde of mede-inverdenkinggestelde toekennen, maar niet aan een andere" (Cass. 2 oktober 2002, AR P.02.1038.F, AC 2002, nr. 504). En "het enkele feit dat de rechter oordeelt dat een welbepaalde omstandigheid voor een beschuldigde een verzachtende omstandigheid is die een strafvermindering verantwoordt, heeft, gelet op het individuele karakter van de straf, niet voor gevolg dat hij moet motiveren waarom diezelfde omstandigheid ook voor een andere beschuldigde niet als verzachtende omstandigheid wordt aangenomen" (Cass. 20 januari 2004, AR P.03.1364.N, AC 2004, nr. 31). Zie wat betreft het persoonlijke karakter van de verzachtende omstandigheden, A. BRAAS, Précis de droit pénal, Bruylant, 1936, nr. 402; Ch. HENNAU en J. VERHAEGEN, Droit pénal général, Bruylant, 2de uitg., 1995, nr. 513.

Eindarrest - Straftoemeting - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Feitelijke beoordeling - Gevolg - (Geen) verplichting om op alle daders van dezelfde misdaad de voor een van hen aangenomen verzachtende omstandigheid toe te passen

- Art. 80 Strafwetboek
- Art. 79 Strafwetboek

De opdracht van de griffier bestaat er met name in akte te verlenen van de verschillende vormvereisten waarvan de vervulling moet worden vastgesteld en hieraan authenticiteit te verlenen (1); geen enkele wettelijke bepaling verzet er zich tegen dat deze opdracht, in een assisenproces, door twee daartoe bevoegde personen wordt uitgeoefend; de dubbele ondertekening door de twee zittingsgriffiers van het arrest tot motivering van de schuld tast de authenticiteit van de stukken waarop deze handtekeningen zijn aangebracht geenszins aan en heeft dus geen invloed op de regelmatigheid van de rechtspleging. (1) Art. 168, vierde lid, 4°, Gerechtelijk Wetboek.

Eindarrest - Griffier - Opdracht - Twee zittingsgriffiers die tijdens het proces nu eens samen, dan weer afwisselend, zetelen en de stukken en het arrest tot motivering van de schuld ondertekenen - Wettigheid

- Art. 334, derde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 168 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0562.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.13 AC nr. ...

Het arrest van het hof van assisen over de schuldvragen en het proces-verbaal van de rechtszitting dienen geen melding te maken van de toegepaste bepalingen van het Wetboek van Strafvordering; uit de loutere omstandigheid dat die bepalingen niet worden vermeld, kan niet worden afgeleid dat de erin vermelde voorschriften niet werden nageleefd.

Eindarrest - Arrest van schuldigverklaring - Vermelding van de toegepaste wetsbepalingen - Verzuim - Gevolg

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1506.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1 AC nr. ...

Indien het arrest van veroordeling van het hof van assisen met betrekking tot de straftoemeting oordeelt dat geen sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, geeft het hof van assisen daarmee hoe dan ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn; het middel over het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn dat alleen is gericht tegen het arrest van de voorzitter van het hof van assisen geveld na de preliminaire zitting derhalve niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Eindarrest - Vaststelling in het arrest van veroordeling dat de redelijke termijn niet is overschreden - Draagwijdte - Verweer over de redelijke termijn gevoerd tijdens de preliminaire zitting - Middel in cassatie over de redelijke termijn alleen gericht tegen het arrest over de preliminaire zitting dat de strafvordering niet vervallen verklaart - Belang van de eiser in cassatie - Gevolg

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0419.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op de hoven van assisen; de verplichting om de straftoemetingsbeslissing te motiveren, is opgenomen in artikel 344 Wetboek van Strafvordering; indien het hof van assisen een bij toepassing van artikel 344 Wetboek van Strafvordering gemotiveerde straf oplegt waardoor overeenkomstig artikel 8, § 1, Probatiewet uitstel van tenuitvoerlegging wettelijk niet mogelijk is, moet het hof de weigering uitstel van tenuitvoerlegging niet nader met redenen omkleden.

Eindarrest - Straftoemeting - Motivering - Weigering van een straf met uitstel - Redenen

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Artt. 195 en 344 Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering formuleert het college bestaande uit de beroepsrechter en de juryleden de voornaamste redenen van de beslissing van de jury, zonder dat moet worden geantwoord op alle neergelegde conclusies (1); daaruit volgt dat het college niet voor elk afzonderlijk bestanddeel van de misdaad waaraan de beschuldigde is schuldig verklaard en tot in het detail opgave moet doen van de gegevens waaruit het voorhanden zijn van de diverse bestanddelen blijkt. (1) Cass. 15 september 2020, AR P.20.0240.N, AC 2020, nr. 538 met concl. OM; Cass. 31 januari 2018, AR P.17.1058.F, AC 2018, nr. 67; Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0834.N, AC 2016, nr. 601; Cass. 26 april 2016, AR P.16.0077.N, AC 2016, nr. 282; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0910.F, AC 2011, nr. 556 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0705.F, AC 2010, nr. 562, NC 2011, 253 noot L. GYSELAERS. Over art. 334 Sv. zie L. HUYBRECHTS, "Strafrechtelijke motiveringsplicht in de branding. Over de motiveringsplicht i.v.m. feit en schuld", NC 2012, 114-115; M. DE SWAEF, "Het hof van assisen in recente cassatierechtspraak", in Na rijp beraad. Liber amicorum Michel Rozie, Intersentia, 2014, 158; C. MAES en S. VANTHIENEN, "Het hof van assisen 2.0. Succesvolle reboot of herhaalde systemcrash?", in Publiekrechtelijke Kronieken, 2018, 232-256; L. KENNES, "Les réformes récentes et à venir du jugement des affaires criminelles", in Actualités de droit penal et de procedure pénale, Anthémis, 2019, 165-166 en 174-175; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 1356; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1629-1633.

Eindarrest - Schuldigverklaring - Voornaamste redenen van de beslissing van de jury - Antwoord op conclusies - Grens

- Art. 334, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0240.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2 AC nr. ...

De burgerlijke partij kan geen cassatieberoep instellen tegen de beslissing van het hof van assisen over de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Eindarrest - Vrijspraak - Cassatieberoep door burgerlijke partij - Ontvankelijkheid

- Artt. 359, derde lid, en 412 Wetboek van Strafvordering

Een eerlijk proces vereist dat zowel de burgerlijke partij als de publieke opinie in staat worden gesteld om de beslissing van de jury van het hof van assisen te begrijpen, wat betekent dat de beslissing moet worden gemotiveerd (1). (1) Zie concl. OM.

Eindarrest - Beslissing van de jury - Motivering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.16.0943.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.10 AC nr. ...

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 bepaalt dat personen die zich in hechtenis bevinden verzet kunnen aantekenen tegen veroordelingen in strafzaken uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken door het afleggen van een verklaring aan de attaché-gevangenisdirecteur of de adviseur-gevangenisdirecteur van de strafinrichting en deze bepaling, die tot de inwerkingtreding van artikel 124, 1°, van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie vereiste dat de betrokkene over onvoldoende middelen beschikte om de kosten van de betekening per gerechtsdeurwaardersexploot te betalen, werd ingevoerd omdat de omstandigheid dat een veroordeelde van zijn vrijheid is beroofd ertoe kan leiden dat hij niet tijdig verzet kan aantekenen tegen een veroordelende beslissing; die verantwoording geldt niet alleen voor van hun vrijheid beroofde personen die verzet wensen aan te tekenen tegen veroordelingen in strafzaken uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken, maar ook voor van hun vrijheid beroofde personen die verzet wensen aan te tekenen tegen veroordelende arresten op strafgebied van het hof van assisen, zodat een grondwetsconforme uitlegging er dan ook toe leidt dat de in artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 bepaalde mogelijkheid om verzet aan te tekenen door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur ook geldt voor bij verstek uitgesproken veroordelingen op strafgebied door het hof van assisen (1). (1) Zie concl. OM.

Eindarrest - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Eindarrest - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

P.16.0834.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.1 AC nr. ...

Artikel 780, 2°, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing in strafzaken en de wet schrijft in strafzaken niet voor dat, op straffe van nietigheid, de namen, voornamen en adressen van de verschenen partijen worden weergegeven; het is voldoende dat uit de aanduiding van de partijen kan worden opgemaakt op wie de beslissing van toepassing is en niet vereist is dat ook uit die beslissing moet blijken wie aanwezig was en wie werd gehoord voorafgaandelijk aan die beslissing want deze gegevens kunnen blijken uit het proces-verbaal van rechtszitting (1). (1) Zie Cass. 17 februari 1999, AR P.99.0183.F, AC 1999, nr. 92.

Eindarrest - Aanduiding van de partijen

Krachtens artikel 334, tweede lid, Wetboek van Strafvordering formuleren het hof van assisen en de gezworenen, nadat de gezworenen hebben geantwoord op de gestelde vragen, de voornaamste redenen van hun beslissing, zonder dat zij moeten antwoorden op alle neergelegde conclusies; die motiveringsplicht houdt in dat het hof van assisen en de gezworenen die redenen moeten vermelden opdat de veroordeelde zou weten waarop de schuldigverklaring is gesteund en gezien de rechtspleging voor het hof van assisen in beginsel mondeling is moet het arrest over de schuldigverklaring en de motivering bijgevolg niet de inhoud preciseren van de getuigenverklaringen waarnaar het verwijst in zijn voornaamste redenen (1). (1) Zie Cass. 26 april 2016, AR P.16.0077.N, AC 2016, nr. ...

Eindarrest - Motiveringsplicht

P.16.0077.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 334, tweede lid, Wetboek van Strafvordering formuleren het hof van assisen en de gezworenen, nadat de gezworenen hebben geantwoord op de gestelde vragen, de voornaamste redenen van hun beslissing, zonder dat zij moeten antwoorden op alle neergelegde conclusies; die motiveringsplicht houdt in dat het hof van assisen en de gezworenen die redenen moeten vermelden opdat de veroordeelde zou weten waarop de schuldigverklaring is gesteund, maar niet dat voor elk constitutief bestanddeel van het bewezen verklaarde misdrijf of elk bestanddeel van de bewezen verklaarde deelneming telkens en afzonderlijk de voornaamste redenen moeten worden vermeld.

Eindarrest - Motiveringsplicht

P.16.0058.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.1 AC nr. ...

Wanneer de beschuldigde geen cassatieberoep heeft ingesteld tegen het arrest houdende de motivering van het hof van assisen, houdt het middel dat opkomt tegen de beslissing tot schuldigverklaring en de motivering ervan, geen verband met de beslissing die uitspraak doet over de aan de beschuldigde op te leggen straf na de verklaring van de jury en het arrest houdende de motivering, en is het bijgevolg niet ontvankelijk.

Eindarrest - Cassatieberoep tegen het arrest houdende de veroordeling - Middel dat opkomt tegen de beslissing tot schuldigverklaring en de motivering ervan - Ontvankelijkheid

- Artt. 337, tweede lid, en 359 Wetboek van Strafvordering

P.15.1175.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.7 AC nr. ...

Wanneer het arrest van het hof van assisen de schuldigverklaring enkel motiveert door verwijzing naar het bevestigend antwoord van de jury op niet-geïndividualiseerde vragen die niet verwijzen naar enige concrete of bijzondere omstandigheid, stelt het de beschuldigde niet in staat de redenen te kennen van de schuldigverklaring en schendt het artikel 6.1 EVRM (1). (1) Artikel 334 Wetboek van Strafvordering bepaalt thans (sedert 21 januari 2010) dat het hof van assisen en de gezworenen zonder dat zij moeten antwoorden op alle neergelegde conclusies, de voornaamste redenen van hun beslissing moeten formuleren.

Eindarrest - Schuldigverklaring - Redenen van de schuldigverklaring - Schending artikel 6.1 E.V.R.M.

P.15.0315.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Eindarrest - Schuldigverklaring - Motivering - Recht op een eerlijk proces

Het recht op een eerlijk proces houdt voor het hof van assisen de verplichting in om in zijn beslissing over de beschuldiging melding te maken van de overwegingen die de jury overtuigd hebben van de schuld of onschuld van de beschuldigde en de concrete redenen te vermelden waarom op elke vraag ja of neen werd geantwoord; de enkele bewering dat de eiser schuldig is aan de feiten waarvan hij in de bewezen verklaarde omstandigheden werd beschuldigd, stellen hem niet in staat de concrete redenen te kennen waarom de juryleden tot dat besluit zijn gekomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

Eindarrest - Schuldigverklaring - Motivering - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1788.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.5 AC nr. ...

De uitdoving van de strafvordering belet het hof van assisen de grond ervan te onderzoeken.

Eindarrest - Uitdoving van de strafvordering

Wanneer de zaak niet kan worden berecht wegens de verjaring van de strafvordering, mag het hof van assisen een beschuldigde die niet schuldig kan worden verklaard omdat zijn zaak niet ten gronde kan worden beoordeeld, niet ontslaan van rechtsvervolging.

Eindarrest - Verjaring van de strafvordering - Gevolg - Beslissing tot ontslag van rechtsvervolging

- Art. 342 Wetboek van Strafvordering

Niettegenstaande artikel 4, eerste lid initio, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, kan het hof van assisen geen kennis nemen van de burgerlijke rechtsvordering wanneer het niet kan oordelen of de beschuldiging al dan niet gegrond is aangezien de strafvordering verjaard is.

Eindarrest - Uitdoving van de strafvordering - Gevolg voor de burgerlijke rechtsvordering

P.14.1637.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.6 AC nr. 100

De vernietiging, op het cassatieberoep van het openbaar ministerie, van het arrest houdende de verklaring van de jury en de motivering ervan, strekt zich uit tot het gehele debat alsook tot de verklaring van de jury; zij brengt de vernietiging met zich mee van de daarop volgende beschikking van vrijspraak van de beschuldigde en het daaruit voortvloeiende arrest over de burgerlijke belangen.

Eindarrest - Vrijspraak - Arrest houdende de verklaring van de jury en de motivering ervan - Gebrek aan motivering - Onregelmatigheid - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Cassatie

De burgerlijke partij kan alleen cassatieberoep instellen tegen de beschikkingen die op haar burgerlijke belangen betrekking hebben en, in geen geval, de vernietiging vorderen van een beslissing van vrijspraak door het hof van assisen (1). (1) Zie Cass. 17 maart 2010, AR P.09.1741.F, AC 2010, nr. 191, met concl. OM in Pas.

Eindarrest - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 409 en 412 Wetboek van Strafvordering

De gezworenen, samen met het hof van assisen en nadat zij hun verklaring hebben afgegeven en ondertekend, formuleren de voornaamste redenen van het verdict; het recht op een eerlijk proces houdt in dat die redenen niet op abstracte wijze geformuleerd worden; daaruit volgt dat de vereiste motivering de redenen bevat die de jury van de schuld of onschuld van de beschuldigde hebben overtuigd, met vermelding van de redenen, eigen aan de zaak, waarom op elke aan de gezworenen voorgelegde vraag ja of neen is geantwoord (1). (1) Zie Cass. 29 september 2010, AR P.10.0705.F, AC 2010, nr. 562.

Eindarrest - Beslissing van de jury - Motiveringsplicht

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTSPLEGING TOT DE VERWIJZING NAAR HET HOF

P.22.0918.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13 AC nr. ...

Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, zodra ze na afloop van het gerechtelijk onderzoek zijn verzameld en getoetst, voldoende ernstig blijken om een veroordeling aannemelijk te maken; het bestaan van aanwijzingen van schuld dat de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoordt, wordt door het onderzoeksgerecht onaantastbaar in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 20 september 2022, AR P.22.0303.N, AC 2022, nr. 551.

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Aanwijzingen van schuld die de verwijzing verantwoorden - Begrip - Onaanstatbare beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Artt. 127, 130 en 131 Wetboek van Strafvordering

De onderzoeksgerechten moeten bij de regeling van de rechtspleging de feiten onderzoeken waarop het onderzoek betrekking heeft en deze nauwkeurig omschrijven; bij de kwalificatie van de feiten is de kamer van inbeschuldigingstelling niet gebonden door de kwalificatie die hieraan reeds werd gegeven, hetzij door de burgerlijke partij, hetzij door het openbaar ministerie tijdens het gerechtelijk onderzoek of in de eindvordering, hetzij door de raadkamer (1). (1) Cass. 11 februari 2003, AR P.02.0608.N, AC 2003, nr. 94.

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Kwalificatie van de feiten - Eerdere kwalificaties van de feiten - Invloed

- Artt. 127, 130 en 133 Wetboek van Strafvordering

P.15.0684.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.5 AC nr. ...

Het is op grond van de wet en niet ingevolge de devolutieve werking van het hoger beroep tegen de beschikking tot overzending van de stukken naar de procureur-generaal dat de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer zij de beschuldigde naar het hof van assisen verwijst, de gevangenneming met onmiddellijke tenuitvoerlegging beveelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Raadkamer - Beschikking tot overzending van de stukken - Gevangenneming - Aanhangigmaking bij de kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep

- Artt. 133, 219 en 233 Wetboek van Strafvordering

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verwijzingsarrest - Uitspraak van de beslissing - Rechtszitting - Verschijning van de partijen en van hun advocaten - Tolk

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verwijzingsarrest - Onmiddellijk cassatieberoep - Voorwerp

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verwijzingsarrest - Onmiddellijk cassatieberoep - Vorm - Vermelding van de reden van het cassatieberoep

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verwijzingsarrest - Uitspraak van de beslissing - Vervroegde uitspraak - Recht van verdediging - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Gevolg

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Raadkamer - Beschikking tot overzending van de stukken - Gevangenneming - Aanhangigmaking bij de kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep

De rechter die vervroegd uitspraak doet miskent noch het recht van verdediging noch het recht op een eerlijke behandeling van de zaak, vermits die omstandigheid geen gevolgen heeft voor de termijnen waarover de partijen beschikken om eventuele rechtsmiddelen in te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verwijzingsarrest - Uitspraak

van de beslissing - Vervroegde uitspraak - Recht van verdediging - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Gevolg

- Art. 219 Wetboek van Strafvordering

Het onmiddellijk cassatieberoep van de beschuldigde tegen een arrest van verwijzing naar het hof van assisen is niet ontvankelijk wanneer de verklaring geen melding maakt van de reden van het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verwijzingsarrest - Onmiddellijk cassatieberoep - Vorm - Vermelding van de reden van het cassatieberoep

- Artt. 231 en 421 Wetboek van Strafvordering

Het onmiddellijk cassatieberoep van de beschuldigde tegen een arrest van verwijzing naar het hof van assisen, dat niet met toepassing van de artikelen 135 en 235bis Wetboek van Strafvordering uitspraak heeft gedaan, legt het Hof alleen de schending voor van de wetten betreffende de bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling en van het hof van assisen en draagt het slechts de toetsing op van de nietigheden die op beperkende wijze in artikel 421, derde lid, van dat wetboek zijn vermeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verwijzingsarrest - Onmiddellijk cassatieberoep - Voorwerp

- Artt. 231 en 421 Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 219 Wetboek van Strafvordering noch enige wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verplichten dat, enerzijds, de partijen en hun advocaten worden opgeroepen om te verschijnen op de rechtszitting waarop de kamer van inbeschuldigingstelling het arrest van verwijzing naar het hof van assisen wijst, en dat, anderzijds, de beschuldigde over een tolk moet beschikken om op de dag van de uitspraak de draagwijdte van dat arrest te begrijpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Rechtspleging tot de verwijzing naar het hof - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verwijzingsarrest - Uitspraak van de beslissing - Rechtszitting - Verschijning van de partijen en van hun advocaten - Tolk

- Art. 219 Wetboek van Strafvordering

SAMENSTELLING VAN DE JURY EN VAN HET HOF

P.24.1506.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat de duur van de strafvervolging de redelijke termijn niet overschrijdt, geeft hierdoor noodzakelijk ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering bij toepassing van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Samenstelling van de jury en van het hof - Tijdig opwerpen van nietigheden en gronden van verval of niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn als grond van verval - Geen vaststelling van de zeer zwaarwichtige miskenning - Gevolg voor de strafvordering

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0160.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.4 AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt de uitoefening van twee verschillende rechterlijke ambten in dezelfde zaak (1); de magistraat die aanwezig is op de zetel van het hof van assisen en verslag uitbrengt voor de raadkamer, verricht taken die door een rechter in de rechtbank van eerste aanleg worden vervuld, zodat hij niet twee verschillende rechterlijke ambten uitoefent in de zin van die bepaling. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 22-23.

Samenstelling van de jury en van het hof - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomsten in dezelfde

zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

De rechter in de rechtbank van eerste aanleg die verslag heeft uitgebracht voor de raadkamer die belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, ter vervanging van de verhinderde onderzoeksrechter, heeft in de zaak zodoende niet het ambt van onderzoeksrechter uitgeoefend in de zin van artikel 127 Gerechtelijk Wetboek, dat hem zou verbieden om in dezelfde zaak vervolgens als assessor in het hof van assisen zitting te houden (1). (Impliciete oplossing) (1) Uit artikel 127 Gerechtelijk Wetboek volgt dat "de magistraten die als onderzoeksrechter of openbaar ministerie zijn opgetreden (...), op straffe van nietigheid noch de assisen mogen voorzitten noch als assessor mogen optreden" (zie F. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale, Brussel, Larcier, 2005, 416-418). Die bepaling wordt niet vermeld in het bestreden arrest, maar het OM heeft voorgesteld om een ambtshalve middel met de schending ervan aan te voeren. Volgens het OM moet de onderzoeksrechter ingaan op de inhoud van het dossier wanneer hij verslag uitbrengt op grond van artikel 21, § 1, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, al was het ter vervanging van een verhinderde confrater,. Hieruit heeft het OM afgeleid dat die tussenkomst geen bijkomstig karakter heeft, waardoor ze niet zou kunnen worden beschouwd als een handeling waarmee die magistraat in de zaak het ambt van onderzoeksrechter heeft vervuld in de zin van artikel 127 Gerechtelijk Wetboek. (zie Cass. 27 oktober 2021, AR P.21.0854.F, AC 2021, nr. 684: "het bijkomstig karakter van de enige tussenkomt van een onderzoeksrechter die, toen hij zijn collega, titularis van het dossier, verving, de vraag heeft ingewilligd van een notaris om het niet beslagen saldo van de opbrengst van een verkoop bij hem ter studie vast te houden, laat niet toe om die tussenkomst te beschouwen als een handeling waarmee deze magistraat voorafgaandelijk zou hebben kennisgenomen van de zaak zoals bedoeld in artikel 292 Gerechtelijk Wetboek; het gaat evenmin om een tussenkomst waarvan de betekenis van die aard is dat ze van een mening of een begin van vooringenomenheid kan doen blijken die de onafhankelijkheid van de betrokkene in het gedrang zou kunnen brengen uit vrees om een beslissing te herroepen"). (M.N.B.)

Samenstelling van de jury en van het hof - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomsten in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 127 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0828.N 20 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.22 AC nr. ...

Artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tegen het in dat artikel bedoelde arrest van de preliminaire rechtszitting van de voorzitter van het hof van assisen, dat de lijst bevat van de getuigen die ter rechtszitting van dat hof zullen worden gehoord, geen rechtsmiddel kan worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Samenstelling van de jury en van het hof - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen houdende de lijst van getuigen - Artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering - Afwezigheid van rechtsmiddel

- Art. 278, § 4 Wetboek van Strafvordering

Samenstelling van de jury en van het hof - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen houdende de lijst van getuigen - Artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering - Afwezigheid van rechtsmiddel

- Art. 278, § 4 Wetboek van Strafvordering

Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de partijen op straffe van verval bij conclusie alle onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en alle gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering die zij overeenkomstig artikel 235bis, § 5, voor de feitenrechter kunnen opwerpen omschrijven en dat de voorzitter hierover uitspraak doet in een afzonderlijk arrest dan dit bedoeld in artikel 278, § 3, waartegen een eis tot cassatie kan worden ingesteld samen met de eis tegen het eindarrest bedoeld in artikel 359 (1). (1) Zie concl. OM.

Samenstelling van de jury en van het hof - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen over onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en over de gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering - Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Art. 278bis Wetboek van Strafvordering

Samenstelling van de jury en van het hof - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen over onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en over de gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering - Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering - Rechtsmiddel - Uitgesteld cassatieberoep

- Art. 278bis Wetboek van Strafvordering

Wanneer het Hof van Cassatie vaststelt dat artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering, in het licht van de artikelen 281, § 2, en 306 van dat wetboek, een onderscheid bevat tussen, eensdeels, partijen voor een hof van assisen, die geen uitgesteld cassatieberoep kunnen instellen tegen het in artikel 278 Wetboek van Strafvordering bedoelde arrest van de preliminaire zitting waarbij de voorzitter van het hof van assisen hun verzoek afwijst om getuigen ter rechtszitting van dat hof te ondervragen of ze te doen ondervragen en, anderdeels, partijen voor een andere vonnisrechter in strafzaken, die wel een, eventueel uitgesteld, cassatieberoep kunnen instellen tegen elke in laatste of in enige aanleg gewezen beslissing waarbij de rechter datzelfde verzoek afwijst, zodat aldus de vraag rijst of dit onderscheid verenigbaar is met het gelijkheidsbeginsel neergelegd in de artikelen 10 en 11 Grondwet, stelt het hierover een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM.

Samenstelling van de jury en van het hof - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen houdende de lijst van getuigen - Artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering - Afwezigheid van rechtsmiddel - Onderscheid met de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Samenstelling van de jury en van het hof - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen houdende de lijst van getuigen - Artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering - Afwezigheid van rechtsmiddel - Onderscheid met de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Wanneer het Hof van Cassatie vaststelt enerzijds dat artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering partijen voor het hof van assisen belet cassatieberoep in te stellen tegen een arrest van de preliminaire rechtszitting van de voorzitter van dat hof dat de lijst bevat van de getuigen die ter rechtszitting van dat hof zullen worden gehoord en anderzijds dat die partijen op grond van artikel 278bis Wetboek van Strafvordering wel cassatieberoep kunnen instellen tegen het arrest van de preliminaire rechtszitting van de voorzitter van het hof van assisen over onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering, daar waar die partijen zich in de beide gevallen in een vergelijkbare situatie kunnen bevinden omdat betwistingen die het voorwerp uitmaken van zowel het ene als het andere arrest verband kunnen houden met de uitoefening van hun recht van verdediging. zodat aldus de vraag rijst of dit onderscheid verenigbaar is met het gelijkheidsbeginsel neergelegd in de artikelen 10 en 11 Grondwet, stelt het hierover een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM.

Samenstelling van de jury en van het hof - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen houdende de lijst van getuigen - Artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering - Afwezigheid van rechtsmiddel - Onderscheid met de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van artikel 278bis Wetboek van

Strafvordering - Vergelijkbare situaties - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Samenstelling van de jury en van het hof - Preliminaire zitting - Arrest van de voorzitter van het hof van assisen houdende de lijst van getuigen - Artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering - Afwezigheid van rechtsmiddel - Onderscheid met de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van artikel 278bis Wetboek van Strafvordering - Vergelijkbare situaties - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.22.0579.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.19 AC nr. ...

Uit artikel 833 Gerechtelijk Wetboek vloeit voort dat in zoverre als wrakingsgrond de in het arrest van de preliminaire zitting vervatte weigeringsbeslissing om getuigen niet te horen wordt aangevoerd, het wrakingsverzoek ingediend na meerdere rechtszittingen van het hof van assisen laattijdig en bijgevolg niet ontvankelijk is (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Samenstelling van de jury en van het hof - Beslissing om bepaalde getuigen niet te horen - Onpartijdigheid van de voorzitter van het hof van assisen - Wrakingsgrond over het niet horen van getuigen aangevoerd tijdens de behandeling van de zaak ten gronde - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0392.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.3 AC nr. ...

De opmerking die een partij overeenkomstig artikel 278, § 2, eerste lid, Wetboek van Strafvordering formuleert tegen de opname van een persoon op de lijst van getuigen, ook al voert deze partij daarbij aan dat het horen van die getuige leidt tot een onregelmatigheid, maakt geen conclusie uit in de zin van artikel 278bis Wetboek van Strafvordering die de voorzitter moet beantwoorden in een afzonderlijk arrest bedoeld in artikel 278bis van dat wetboek.

Samenstelling van de jury en van het hof - Artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Getuigenlijst - Opmerkingen

De opname van een persoon op de lijst van getuigen verplicht niet tot het effectief horen van die getuige op de rechtszitting van het hof van assisen; niets belet dat een partij tijdens die rechtszitting aanvoert dat het horen van die getuige een onregelmatigheid inhoudt en dat het hof van assisen daarover beslist.

Samenstelling van de jury en van het hof - Getuigenlijst - Horen van een getuige

Het arrest van de preliminaire zitting bedoeld in artikel 278, § 3 Wetboek van Strafvordering is geen verwijzingsbeschikking bedoeld in artikel 235bis, § 5 van dat wetboek.

Samenstelling van de jury en van het hof - Arrest van de preliminaire zitting

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 278 en 278bis Wetboek van Strafvordering blijkt dat het in artikel 278bis bedoelde verweer moet worden behandeld op de preliminaire rechtszitting, zodat de in dat artikel bedoelde conclusie op straffe van verval uiterlijk op die rechtszitting moet worden neergelegd.

Samenstelling van de jury en van het hof - Artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Onregelmatigheden - Verval

P.20.0146.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de voorzitter van het hof van assisen een verzoek tot het verhoren van getuigen afwijst dat overeenkomstig artikel 278 Wetboek van Strafvordering is ingediend, kan het hof (1) achteraf, tijdens de debatten, niet opnieuw over hetzelfde verzoek uitspraak doen, aangezien de met toepassing van de voormelde bepaling gewezen beslissing niet voor hoger beroep vatbaar is en enkel de voorzitter, in de bij artikel 281 Wetboek van Strafvordering bepaalde omstandigheden, bevoegd is om de maatregelen en verhoren te bevelen die hij voor de waarheidsvinding nuttig acht. (1) In de zin van art. 216octies Wetboek van Strafvordering, namelijk "de voorzitter en de twee assessoren".

Samenstelling van de jury en van het hof - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering

Samenstelling van de jury en van het hof - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering

Noch de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, noch enige andere bepaling vereisen dat de beslissing die de voorzitter overeenkomstig artikel 278 Wetboek van Strafvordering heeft genomen, door een ander rechtscollege opnieuw kan worden onderzocht of dat de beschuldigde gedurende het debat voor het hof van assisen een verzoek moet kunnen indienen met het oog op het verrichten van onderzoekshandelingen die verband houden met die welke reeds door de voorzitter zijn geweigerd (1). (1) Zie Cass. 27 april 2011, AR P.11.0019.F, AC 2011, nr. 281 (7de middel), met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1421, noot 50.

Samenstelling van de jury en van het hof - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

Samenstelling van de jury en van het hof - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

P.17.0464.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.4 AC nr. 546

Het hof van assisen beoordeelt onaantastbaar in feite of de verhinderingsgrond die door een gezworene wordt aangevoerd, moet worden aangenomen, alsook over de noodzaak om in zijn vervanging te voorzien, met het oog op de behandeling van de zaak tot aan de eindbeslissing en om te vermijden dat de zaak niet verder kan worden behandeld omdat in de loop ervan, hetzij de voorzitter, hetzij de assessoren, hetzij de gezworenen verhinderd zijn hun taak te vervullen; noch uit artikel 125 Gerechtelijk Wetboek, noch uit enige andere bepaling blijkt dat de wettigheid van de beslissing van het hof van assisen wat dat betreft zou afhangen van het overleggen, door de verhinderde gezworene, van een bewijs dat de werkelijkheid van het door hem aangevoerde feit bevestigt.

Samenstelling van de jury en van het hof - Verhinderde gezworene - Vervanging - Beoordeling door het hof van assisen - Bewijs van de verhinderingsgrond - Overlegging - Verplichting

- Art. 125, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.1862.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.4 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 79, zevende lid, 119, § 2 en 121 Gerechtelijk Wetboek en bij afwezigheid van enige andersluidende wettelijke bepaling volgt dat een rechter in de jeugdrechtbank kan zetelen in het hof van assisen.

Samenstelling van de jury en van het hof - Jeugdrechter deel uitmakend van het hof van assisen - Wettelijkheid

HOGER BEROEP

ALGEMEEN

P.13.1758.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.1 AC nr. 94

Conclusie van procureur-generaal Duinslaeger.

Algemeen - Tussenvonnis - Beslissing die een feitelijke kwestie of rechtskwestie beslecht - Vatbaarheid voor hoger beroep - Afwezigheid van hoger beroep

Het hoger beroep strekt zich uit tot elk vonnis dat in dezelfde zaak is gewezen en waartegen geen hoger beroep openstond; elk tussenvonnis dat een feitelijke kwestie of een rechtskwestie beslecht, is vatbaar voor hoger beroep; wanneer de rechter in een tussenvonnis een rechtskwestie heeft beslecht en tegen dit vonnis geen hoger beroep werd ingesteld binnen de wettelijke termijn, is het recht op hoger beroep tegen deze beslissing vervallen en is de inhoud van dit tussenvonnis niet onderworpen aan het oordeel van de rechter in hoger beroep (1)(2). (1) Andersluidende concl. OM (2) Zie Cass. 26 mei 2003, AR S.02.0118.F, AC 2003, nr. 320.

Algemeen - Tussenvonnis - Beslissing die een feitelijke kwestie of rechtskwestie beslecht - Vatbaarheid voor hoger beroep - Afwezigheid van hoger beroep

- Art. 1068 Gerechtelijk Wetboek

ALLERLEI

P.24.1563.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 44, § 6, eerste lid, Jeugdbeschermingswet volgt dat het openbaar ministerie, dat in eerste aanleg niet werd betrokken bij de onttrekkings- en verwijzingsprocedure, ook voor het eerst in hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter kan vragen dat de zaak toch aanhangig blijft bij de jeugdrechtbank waar ze reeds aanhangig werd gemaakt; dat het openbaar ministerie in dat geval zelf geen hoger beroep aantekende tegen de onttrekkings- en verwijzingsbeslissing van de jeugdrechter doet hieraan geen afbreuk.

Allerlei - Jeugdbescherming - Territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank - Wijziging verblijfplaats - Verwijzing naar de jeugdrechtbank van de nieuwe verblijfplaats - Hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter - Vraag dat zaak aanhangig blijft bij oorspronkelijke jeugdrechtbank - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 44, § 6 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

C.19.0161.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.2 AC nr. ...

Het vonnis dat beslist dat het strafrecht dat voorziet in de mogelijkheid om de opschorting van de uitspraak van de veroordeling te verlenen, niet van toepassing is op de litigieuze administratieve sancties, is naar recht verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 527.

Allerlei - Gemeentelijke administratieve sancties - Politierechtbank - Geldboete - Uitstel - Opschorting - Niet toepasselijk - Grondwettigheid

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

Allerlei - Gemeentelijke administratieve sancties - Politierechtbank - Geldboete - Uitstel - Opschorting - Niet toepasselijk - Grondwettigheid

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

C.17.0272.N 11 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180111.3 AC nr. ...

De overtreder kan binnen de dertig dagen na de kennisgeving als bedoeld in artikel 29, § 1, van de Wet Gemeentelijke administratieve sancties zijn verweermiddelen overmaken aan de sanctionerend ambtenaar; de overtreder beschikt vervolgens over een termijn van één maand vanaf de dag van de kennisgeving van de beslissing van de ambtenaar over de verweermiddelen om hiertegen beroep in te stellen bij de politierechtbank; wanneer de overtreder zijn verweermiddelen aan de sanctionerend ambtenaar heeft overgemaakt buiten de in voormeld artikel 29, § 1, bedoelde termijn, is zijn hoger beroep voor de politierechtbank niet ontvankelijk.

Allerlei - Gemeentelijke administratieve sancties - Verweermiddelen - Termijn - Sanctionerend ambtenaar - Beslissing - Beroep bij de politierechtbank - Termijn - Ontvankelijkheid

- Artt. 29, §§ 1, 2 en 3, 30, 31, § 1, en 32 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

P.15.1335.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 12, tweede lid, Grondwet en de artikelen 1, 1°, en 2 Voorlopige Hechteniswet, die een algemene draagwijdte hebben en ook van toepassing zijn op minderjarigen, volgt dat indien de jeugdrechter niet binnen de termijn van vierentwintig uren na vrijheidsberoving wettig heeft beslist tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling de minderjarige in vrijheid moet worden gesteld, ook al kan tegenover hem een opvoedende maatregel worden genomen; de jeugdrechter in hoger beroep die vaststelt dat de beschikking van de jeugdrechter tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling nietig is wegens niet-naleving van het hoorrecht van de minderjarige, kan niet met terugwerkende kracht beslissen tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling (1). (1) Zie Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0507.F, AC 2002, nr. 296; Cass. 31 augustus 2010, AR P.10.1472.N, AC 2010, nr. 491.

Allerlei - Jeugdrechter in hoger beroep - Beslissing van jeugdrechter tot plaatsing in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling - Nietigverklaring

BELASTINGZAKEN

F.18.0115.F 21 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190321.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de adviseur-gewestelijk directeur van de administratie van de bijzondere belastinginspectie de hoedanigheid van orgaan van de Staat heeft, ontslaat de rechter niet van de verplichting om na te gaan of hij bevoegd is om hoger beroep in te stellen.

Belastingzaken - Inkomstenbelastingen - Belgische Staat - Bevoegde ambtenaar - Orgaan - Toezicht van de rechter - Voorwerp

BURGERLIJKE ZAKEN (HANDELSZAKEN EN SOCIALE ZAKEN INBEGREPEN)

C.25.0152.F 7 november 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251107.1F.2 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. van advocaat-generaal Werquin; Cass. 19 november 2021, AR C.20.0523.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.1.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar ministerie - Recht om hoger beroep in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek - Deel II: RECHTERLIJKE ORGANISATIE. (art. 58 tot 555/16)

C.24.0485.F 26 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250626.1F.7 AC nr. ...

Behoudens het geval waarin het hoger beroep bij conclusie wordt ingesteld, vermeldt de akte van hoger beroep, op straffe van nietigheid, de uiteenzetting van de grieven, waarbij het voldoende is dat de appellant de verwijten uiteenzet die hij tegen de bestreden beslissing aanvoert; die uiteenzetting moet voldoende duidelijk zijn, zodat de geïntimeerde zijn conclusie kan voorbereiden en de appelrechter de draagwijdte ervan kan beoordelen; de verplichting om de grieven uiteen te zetten houdt niet in dat de middelen waarop ze gegrond zijn moeten worden uiteengezet.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Akte van hoger beroep - Appellant - Uiteenzetting van de grieven - Uiteenzetting van de grieven - Begrip

- Art. 1057, 7° Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.24.0240.F 15 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250515.1F.3 AC nr. ...

De rechter kan het incidenteel beroep toelaten dat buiten de voorwaarden van artikel 1054, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek is ingesteld, om de eerbiediging van het recht van verdediging van de gedaagde in hoofdberoep te waarborgen.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Toelaatbaarheid - Incidenteel beroep dat niet is ingesteld in de eerste conclusie die de gedaagde in hoger beroep heeft genomen na het hoofdberoep of incidenteel beroep dat tegen hem is ingesteld - Voorwaarde

- Art. 1054, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.24.0043.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.9 AC nr. ...

Daarentegen heeft die partij geen verworven recht op de hervorming van het vonnis van de eerste rechter wat betreft de ontvankelijkheid van de vordering van de tegenpartij. Uit de devolutieve werking van het hoger beroep volgt immers dat de appelrechter de ontvankelijkheid van de tegenvordering zoals ze voor hem wordt hernomen, opnieuw moet beoordelen en zich niet mag beperken tot de beoordeling of de tegenvordering in eerste aanleg ontvankelijk was (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Belang bij hoger beroep - Verzuim inroepen niet-ontvankelijkheid voor eerste rechter - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Geen verworven recht hervorming - Nieuwe beoordeling appelrechter

Een dergelijk belang is voorhanden wanneer het hoger beroep strekt tot het herstel van een vergissing of een verzuim of tot de aanvulling van rechtsgronden die hadden kunnen leiden tot een andersluidende, voor deze partij gunstige beslissing van de eerste rechter.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Belang bij hoger beroep - Begrip

Een partij die voor de eerste rechter verzuimd heeft de niet-ontvankelijkheid van de vordering van de tegenpartij te vorderen, kan op ontvankelijke wijze hoger beroep instellen tegen de beslissing van de eerste rechter waarbij de vordering van de tegenpartij ontvankelijk werd verklaard.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Belang bij hoger beroep - Verzuim inroepen niet-ontvankelijkheid voor eerste rechter - Ontvankelijkheid van het hoger beroep

In burgerlijke zaken kan een partij hoger beroep instellen indien haar belangen worden geschaad door de beroepen beslissing.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Belang bij hoger beroep - Belangenschade bij beroepen beslissing

C.24.0103.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.9 AC nr. ...

De kennisgeving bij gerechtsbrief van een vonnis met betrekking tot de evenredige verdeling van de opbrengst na uitvoerend beslag op roerend goed of onder derden dient de mogelijkheid van hoger beroep en de termijn voor het instellen ervan te vermelden, opdat die termijn kan ingaan.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Evenredige verdeling - Vonnis - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Ingaan van termijn van hoger beroep - Voorwaarde

- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De kennisgeving van de rechterlijke beslissing gewezen inzake evenredige verdeling, die de griffier bij gerechtsbrief aan de partijen moet doen, strekt ertoe de termijn voor een rechtsmiddel, zo ook de termijn voor hoger beroep, te doen ingaan (1). (1) Cass. 5 mei 2006, AR F.05.0036.F, AC 2006, nr. 258.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Begin - Evenredige verdeling - Rechterlijke beslissing - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Doel

- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek

De van artikel 57 Gerechtelijk Wetboek afwijkende wettelijke bepaling moet niet uitdrukkelijk zijn; het volstaat dat de afwijking voortvloeit uit de op het hangende geding toepasselijke wetsbepalingen (1). (1) Zie Cass. 29 januari 2016, AR C.14.0006.F, AC 2016, nr. 67, met andersl. concl. van eerste advocaat-generaal A. HENKES, op datum in Pas.; Cass. 6 november 2014, AR C.14.0129.F, AC 2014, nr. 676; Cass. 11 december 2009, AR C.05.0531.F, AC 2009, nr. 738; Cass. 10 maart 2003, AR S.02.0085.F, AC 2003, nr. 161; Cass. 28 februari 2002, AR C.01.0081.N, AC 2002, nr.148.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Voorwaarde - Termijn - Begin termijn vanaf de betekening van de rechterlijke beslissing - Afwijkende wettelijke bepaling

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de van artikel 57 Gerechtelijk Wetboek afwijkende wettelijke bepaling niet uitdrukkelijk is maar slechts voortvloeit uit de op het hangende geding toepasselijke wetsbepalingen die in voorkomend geval maken dat de kennisgeving van een rechterlijke beslissing door de griffier bij gerechtsbrief aan de partijen de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel doet ingaan, doet de kennisgeving die termijn slechts ingaan indien zij het mogelijke rechtsmiddel en de termijn voor het instellen ervan vermeldt.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Begin termijn vanaf de betekening van de rechterlijke beslissing - Niet-uitdrukkelijk afwijkende wettelijke bepaling - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Begin van de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel - Voorwaarde

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.24.0316.F 10 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250210.3F.5 AC nr. ...

Wanneer de rechter een geschilpunt beslecht om zich bevoegd te verklaren, kan het hoger beroep worden ingesteld vanaf de uitspraak van dat vonnis (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Rechter die zich over een geschilpunt uitspreekt om zich onbevoegd te verklaren - Tijdstip om hoger beroep in te stellen

- Art. 1050, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 660, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.24.0256.F 16 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250116.1F.5 AC nr. ...

De gedaagde in hoger beroep moet zijn incidenteel beroep in de regel instellen in het eerste processtuk dat hij neerlegt na het tegen hem gerichte hoger beroep (1). (1) Cass. 26 januari 2024, AR C.22.0279.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240126.1F.1.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Toelaatbaarheid - Voorwaarde

- Art. 1054, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de eerste conclusie van de gedaagde in hoger beroep niet ambtshalve of op verzoek van de appellant werd geweerd uit het debat, vormt deze het eerste processtuk in de zin van artikel 1054, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Toelaatbaarheid - Eerste processtuk - Begrip

- Art. 1054, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0449.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.5 AC nr. ...

Opdat een partij op ontvankelijke wijze beroep kan instellen bij het Marktenhof tegen een beslissing van de geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, is vereist dat deze beslissing haar nadeel toebrengt; bijgevolg heeft een partij geen belang om beroep in te stellen bij het Marktenhof tegen een beslissing van de geschillenkamer die de klacht tegen deze partij seponeert (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Marktenhof - Beroep tegen seponeringsbeslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Belang

- Art. 108, § 1 Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit

C.23.0199.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.1 AC nr. ...

Procespartijen hebben tegenstrijdige belangen in de zin van artikel 1053, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek wanneer zij voor de eerste rechter tegenovergestelde standpunten hebben ingenomen, conclusie tegen elkaar hebben genomen, al dan niet wederkerig vorderingen tegen elkaar hebben ingesteld of ten aanzien van elkaar zijn veroordeeld.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Onsplitsbaar geschil - Tegenstrijdige belangen - Begrip

- Art. 1053 Gerechtelijk Wetboek

S.23.0021.F 27 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.2 AC nr. ...

De appelrechter moet binnen de grenzen van het door de partijen ingestelde hoger beroep een eindbeslissing wijzen over alle geschilpunten die bij hem aanhangig zijn gemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omvang

- Art. 1068 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0084.F 17 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.6 AC nr. ...

Noch uit artikel 1054, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek noch uit artikel 1056, 4°, van dat wetboek volgt dat het bij conclusie ingesteld incidenteel beroep enkel tegen een appellant of een geïntimeerde kan worden gericht, met uitsluiting van de andere partijen die voor de appelrechter in het geding zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Op conclusie - Bestemmelingen

- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0449.F 8 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230908.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van deze bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar ministerie - Recht om hoger beroep in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0302.F 20 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.4 AC nr. ...

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing die de bewoner van een ingesloten erf de doorgang op een van de naburige percelen weigert en die welke hem de doorgang op een ander van die percelen weigert, gezamenlijk ten uitvoer te leggen; de omstandigheid dat die bewoner bijgevolg over geen enkel recht van doorgang naar zijn erf zou beschikken, maakt het geschil niet onsplitsbaar.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Toepassing - Criterium - Onmogelijkheid om twee beslissingen gezamenlijk ten uitvoer te leggen - Erfdienstbaarheid - Recht van doorgang

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0029.F 23 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar ministerie - Recht om hoger beroep aan te tekenen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0180.F 9 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230209.1F.7 AC nr. ...

Het hoger beroep tegen een beslissing inzake bevoegdheid kan enkel samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis worden ingesteld, zelfs al werd het vonnis inzake bevoegdheid zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beslissing inzake bevoegdheid - Beslissing zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd - Hoger beroep

- Artt. 1050, tweede lid, en 1055 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0228.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2 AC nr. ...

Aangezien de vervallenverklaring van de nationaliteit een burgerlijke sanctie is, valt ze niet onder de toepassing van artikel 2, § 1, Zevende Aanvullend Protocol EVRM, dat betrekking heeft op het recht van eenieder die wegens een strafbaar feit is veroordeeld om zijn schuldigverklaring of veroordeling opnieuw door een hoger gerecht te doen beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Allerlei - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Artikel 2.1, zevende aanvullend protocol EVRM - Toepassing

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Allerlei - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Artikel 2.1, zevende aanvullend protocol EVRM - Toepassing

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De dubbele aanleg vormt geen algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Recht op dubbele aanleg - (Geen) algemeen rechtsbeginsel

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Recht op dubbele aanleg - (Geen) algemeen rechtsbeginsel

C.22.0060.N 2 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221202.1N.3 AC nr. ...

Het incidenteel hoger beroep is in beginsel aan geen andere vormvereisten onderworpen dan die welke gelden voor een conclusie, zodat een partij incidenteel hoger beroep kan instellen door een beslissing aan te vechten en de hervorming van het beroepen vonnis te vragen in de motieven van haar conclusie voor de appelrechter, ook al wordt in het dictum van deze conclusie geen hervorming van het beroepen vonnis gevraagd (1). (1) Cass. 6 september 2022, AR P.22.0601.N, AC 2022, nr. 510; Cass. 5 februari 2004, AR C.01.0372.N, AC 2004, nr. 59; Cass. 30 september 1996, AR S.95.0055.F, AC 1996, nr. 337.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Vermelding in de motieven maar niet in het dictum van de conclusie

- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek

C.21.0300.F 13 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.5 AC nr. ...

Uit artikel 493, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat het hoger beroep dat door de beschermde persoon is ingesteld in strijd met zijn onbekwaamheid ten aanzien van zijn goederen, in de regel ontvankelijk is.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Principaal beroep - Geesteszieke - Staat van verkwisting - Bijstandsmaatregel - Aanstelling van een bewindvoerder - Onbekwaamheid om in rechte op te treden als eiser of verweerder zonder de bijstand van de bewindvoerder - Hoger beroep dat enkel en alleen door de beschermde persoon is ingesteld tegen een vonnis dat uitspraak doet over haar aansprakelijkheidsvordering - Ontvankelijkheid

- Art. 493, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

Het bestreden arrest dat de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep afleidt uit het feit dat de handeling enkel en alleen door de beschermde persoon is gesteld, zonder vast te stellen dat zijzelf of haar bewindvoerder de nietigheid ervan aanvoert, schendt artikel 493, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Principaal beroep - Geesteszieke - Onbekwaamheid om in rechte op te treden als eiser of verweerder zonder de bijstand van de bewindvoerder - Hoger beroep dat enkel en alleen door de beschermde persoon is ingesteld tegen een vonnis dat uitspraak doet over haar aansprakelijkheidsvordering - Niet-ontvankelijkheid

- Art. 493, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0119.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.9 AC nr. ...

Indien de eerste rechter over de betwiste schuldvordering heeft geoordeeld en de latere overdracht van de schuldvordering de gecedeerde schuldenaar is ter kennis gebracht, kan de overnemer hoger beroep instellen tegen de gecedeerde schuldenaar, ook al was hij geen procespartij in het geding voor de eerste rechter; de overnemer heeft daartoe de vereiste proceshoedanigheid als bijzondere rechtsverkrijger van de overnemer (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Door de oorspronkelijke schuldeiser na het vonnis van de eerste rechter aan de overnemer overgedragen schuldvordering - Hoger beroep door de schuldeiser-cessionaris - Mogelijkheid

- Artt. 1690, 1692 en 1699 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0405.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.9 AC nr. ...

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt, hetzij om de vordering te onderzoeken hetzij om de toestand van de partijen voorlopig te regelen, zonder daarbij een beslissing te nemen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering, neemt een beslissing alvorens recht te spreken waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat, ook al bestond over die maatregel tussen de partijen betwisting en hebben zij erover debat gevoerd, en dit ongeacht of de betwisting die over de gevorderde voorafgaande maatregel werd gevoerd betrekking heeft op de noodzakelijkheid of de opportuniteit dan wel op de wettigheid of de toelaatbaarheid van deze maatregel (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de betwisting

- Artt. 19, eerste en derde lid en 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0035.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.10 AC nr. ...

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt, hetzij om de vordering te onderzoeken hetzij om de toestand van partijen voorlopig te regelen, zonder daarbij een beslissing te nemen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering, neemt een beslissing alvorens recht te spreken waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat, ook al bestond over die maatregel tussen de partijen betwisting en hebben zij erover debat gevoerd, dit ongeacht de aard van de betwisting die voor de rechter over een op grond van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek gevorderde voorafgaande maatregel werd gevoerd.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de betwisting

- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de betwisting

- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Elke beslissing die de rechter neemt in het raam van een vordering tot het bevelen van een voorafgaande maatregel, na beoordeling van de middelen van de partijen, is een beslissing alvorens recht te spreken waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat en waarmee de rechter aldus geen geschilpunt in de zin van artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek beslecht, doch enkel, alvorens enig geschilpunt te beslechten, de vordering beoordeelt tot het bevelen van een voorafgaande maatregel.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de beslissing

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de beslissing

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0430.N 7 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220307.3N.5 AC nr. ...

Een vonnis waarin akte wordt verleend van een overeenkomst die niet beantwoordt aan artikel 1321, § 1, tweede lid, en § 2, 1°, Gerechtelijk Wetboek en bijgevolg niet wettelijk is tot stand gekomen, vatbaar is voor hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Akkoordvonnis - Kinderalimentatie - Overeenkomst tussen ouders

- Artt. 1043 en 1321, § 1, tweede lid, en § 2, 1° Gerechtelijk Wetboek

C.20.0403.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.7 AC nr. ...

De rechter in hoger beroep die een onderzoeksmaatregel bevestigt en daarbij een geschilpunt dat niet de grondslag vormt van de onderzoeksmaatregel anders beoordeelt dan de eerste rechter, dient toepassing te maken van artikel 1068, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en de zaak, in zoverre de beoordeling ervan afhankelijk is van het resultaat van de onderzoeksmaatregel, te verwijzen naar de eerste rechter (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Rechter in hoger beroep - Bevestiging van een onderzoeksmaatregel - Beoordeling van een geschilpunt dat niet de grondslag vormt van de onderzoeksmaatregel

- Art. 1068, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0082.F 31 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220131.3F.3 AC nr. ...

In de regel onttrekt het hoger beroep het gehele geschil, met inbegrip van de punten van de vordering waarover nog geen uitspraak was gedaan, aan de eerste rechter en maakt het dit geschil aanhangig bij de rechter in hoger beroep (1). (1) Cass. 29 mei 2015, AR C.13.0615.N, AC 2015, nr. 356, met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL; A. HOC en J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, Droit judiciaire, dl. 2, vol. 2, Brussel, Larcier, 2021, p. 119; J. ENGLEBERT en X. TATON (dir.), Droit du procès civil, vol. 2, Limal, Anthémis, 2019, p. 572; P. VANLERSBERGHE, "De verruimde devolutieve kracht…", R.A.B.G., 2015, p. 1241; D. MOUGENOT, "Principes de droit judiciaire privé", Rep. Not., dl. XIII, boek O, 2021, nr. 476; S. VOET, "Verruimde devolutieve werking…", T.fam., 2016, p. 39.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht

- Art. 1068 Gerechtelijk Wetboek

De partij die hoger beroep instelt, kan zijn hoger beroep beperken, maar die beperking kan enkel slaan op de punten van de rechtsvordering waarover de eerste rechter uitspraak heeft gedaan (1). (1) Cass. 29 mei 2015, AR C.13.0615.N, AC 2015, nr. 356, met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL; A. HOC en J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, Droit judiciaire, dl. 2, vol. 2, Brussel, Larcier, 2021, p. 119; J. ENGLEBERT en X. TATON (dir.), Droit du procès civil, vol. 2, Limal, Anthémis, 2019, p. 572; P. VANLERSBERGHE, "De verruimde devolutieve kracht…", R.A.B.G., 2015, p. 1241; D. MOUGENOT, "Principes de droit judiciaire privé", Rep. Not., dl. XIII, boek O, 2021, nr. 476; S. VOET, "Verruimde devolutieve werking…", T.fam., 2016, p. 39.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Beperking van het hoger beroep - Voorwerp

- Art. 1068 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0049.F 17 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220117.3F.2 AC nr. ...

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing die de gecedeerde schuldenaar veroordeelt tot betaling van het bedrag van de overgedragen schuldvordering en deze die de overdrager veroordeelt tot betaling van datzelfde bedrag, gezamenlijk ten uitvoer te leggen; het geschil wordt niet onsplitsbaar door de omstandigheid dat de overdrager zich in staat van faillissement bevindt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 33.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Onsplitsbaar geschil - Overdracht van schuldvordering - Geschil tussen de overdrager, de overnemer en de gecedeerde schuldenaar - Faillissement van de overdrager - Geen hervatting van het geding door de curator - Veroordeling van de overdrager ten voordele van de overnemer - Hoger beroep van de overnemer - Partijen in het geding in hoger beroep - Overnemer en gecedeerde schuldenaar - Veroordeling van de gecedeerde schuldenaar ten voordele van de overnemer - Ontvankelijkheid van het hoger beroep

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0218.N 6 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.7 AC nr. ...

Wanneer de beroepsakte van de appellant ter kennis wordt gebracht van een partij die de appellant niet wilde betrekken maar waarvan hij in de beroepsakte enkel bij wijze van informatie opgave heeft gedaan, dan wordt deze daardoor geen partij in het geding voor de rechter in hoger beroep in de zin van artikel 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek; zij wordt dit evenmin door zich als betrokken partij te gedragen (1). (1) Zie Cass. 12 februari 2021, AR C.20.0086.N, AC 2021, nr. 113; Cass. 17 december 2020, AR C.20.0025.F, AC 2020, nr. 787; Cass. 23 oktober 2015, AR C.14.0322.F, AC 2015, nr. 621, met schriftelijke concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN, op datum in Pas.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Partij

- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

Het openbaar ministerie kan hoger beroep instellen op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek, wanneer de openbare orde in gevaar is gebracht door een feitelijke toestand die moet worden verholpen, zelfs in een zaak waarin ze geen partij was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar ministerie - Zaak waarin het openbaar ministerie geen partij is - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

S.20.0060.N 6 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210906.3N.2 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de partij die het hoger beroep instelde uitvoering heeft gegeven aan de bij voorraad uitvoerbare beslissing van de eerste rechter, heeft niet tot gevolg dat die partij geen belang heeft bij het hoger beroep dat zij instelde, noch dat haar hoger beroep zonder voorwerp wordt.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vrijwillige uitvoering beroepen vonnis

- Artt. 17, eerste lid, 18, 23 en 1060, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0005.N 2 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210902.1N.8 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van het hoger beroep raakt de openbare orde zodat de appelrechter ambtshalve moet nagaan of het hoger beroep, gelet op het voorwerp ervan, gericht is tegen alle partijen wier belang in strijd is met dat van de appellant, ongeacht de kwalificatie van die partijen door de appellant in zijn akte tot hoger beroep (1). (1) Cass. 8 juni 2015, AR S.14.0094.F, AC 2015, nr. 379; Cass. 27 mei 2011, AR C.10.0197.N-C.10.0205.N, AC 2011, nr. 358; Cass. 2 februari 1989, AR 6064-6065, AC 1988-89, nr. 324.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Onsplitsbaar geschil - Openbare orde

- Artt. 1053, eerste en derde lid, en 1057, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.17.0412.N 11 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.9 AC nr. ...

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt om de toestand van partijen voorlopig te regelen, zonder daarbij een beslissing te nemen over de ontvankelijkheid of de grond van de vordering, neemt een beslissing alvorens recht te doen waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat ook al bestond over die maatregel tussen de partijen betwisting en hebben zij hierover het debat gevoerd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting tussen partijen - Beslissing van de rechter - Appellabiliteit

- Art. 19, derde lid, en 1050 eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 1031 en 1051, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek staan niet met elkaar in verband en hun enige gemeenschappelijk kenmerk bestaat erin de beroepstermijn te doen ingaan vanaf de kennisgeving van de beroepen beslissing, waarbij de eerstgenoemde bepaling die termijn doet ingaan in het geval bedoeld in artikel 1030, en de laatstgenoemde bepaling in de gevallen bedoeld in artikel 792, tweede en derde lid; de bepalingen van het tweede lid van die bepaling en de volgende twee leden zijn enkel van toepassing voor de aangelegenheden opgesomd in artikel 704, § 2, alsook inzake adoptie (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Kennisgeving van een beschikking op eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van een vonnis gewezen in de aangelegenheden opgesomd in artikel 704, § 2, Gerechtelijk Wetboek, alsook inzake adoptie - Hoger beroep - Termijn - Aanvang - Toepasselijke bepalingen

- Artt. 1031 et 1051, al. 1 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0275.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.9 AC nr. ...

De stuitende werking van een beroepsakte vangt aan vanaf de datum van de neerlegging ervan en duurt voort tot de datum van de nietigverklaring ervan; ze verhindert dat de beroepstermijn voor een nieuw beroep (dat is) neergelegd vóór de nietigverklaring, is verstreken.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beroepsakte - Nietigheid wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken - Stuitende werking

C.20.0062.N 19 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.4 AC nr. ...

De syndicus is gemachtigd een procedure tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten van de mede-eigendom in te stellen, zoals die door de algemene vergadering van de mede-eigenaars werden vastgesteld, zonder dat hij daartoe van die algemene vergadering toestemming of bekrachtiging moet verkrijgen en kan ook zonder die toestemming of bekrachtiging hoger beroep instellen tegen het vonnis waarbij de vordering tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten van de mede-eigendom geheel of gedeeltelijk werd afgewezen.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Mede-eigendom - Procedure tot betaling van voorschotten en achterstallen - Hoger beroep - Syndicus - Ontvankelijkheid

- Art. 577-8, § 4, 3°, 5° en 6° Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0333.N 19 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.2 AC nr. ...

De voor het eerst in hoger beroep ingestelde tegenvordering moet, omwille van de wapengelijkheid van de procespartijen en hun verplichting tot loyale procesvoering, feitelijk verband houden met een voor de eerste rechter ingestelde vordering (1). (1) Zie Cass. 5 december 2014, AR C.14.0061.N, AC 2014, nr. 755, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 23 februari 2006, AR C.04.0048.N, AC 2006, nr. 106; Cass. 14 oktober 2005, AR C.04.0408.F, AC 2005, nr. 513; Cass. 10 september 1982, AR 3444, AC 1982-83, nr. 29.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Tegenvordering - Voor het eerst gesteld in hoger beroep

- Artt. 14, 807, 1042 en 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0383.F 18 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.5 AC nr. ...

Door de devolutieve kracht van het hoger beroep die in artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek is vastgelegd, neemt de appelrechter, binnen de grenzen van het door de partijen ingestelde hoger beroep, kennis van de gehele zaak, met inbegrip van de feiten die zich in het geding in hoger beroep hebben voorgedaan, en hij dient, in de regel, de in hoger beroep aangevoerde middelen te onderzoeken die niet voor de eerste rechter zijn aangevoerd.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Appelrechter - Verplichting

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0048.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.4 AC nr. ...

De dwangsom is een indirect executiemiddel dat dient als financiële prikkel tot nakoming van de hoofdveroordeling en kan slechts accessoir aan die hoofdveroordeling worden opgelegd, zodat slechts samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis hoger beroep kan worden ingesteld tegen een beslissing om accessoir aan een beslissing alvorens recht te doen een dwangsom op te leggen waarover betwisting bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Voorafgaande maatregel - Accessoir opgelegde dwangsom - Betwisting - Vonnis - Aard - Hoger beroep

- Artt. 19, eerste en derde lid, 875bis, tweede lid, 1050, tweede lid, en 1385bis Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Aard - Voorafgaande maatregel - Accessoir opgelegde dwangsom - Betwisting - Vonnis - Hoger beroep

- Artt. 19, eerste en derde lid, 875bis, tweede lid, 1050, tweede lid, en 1385bis Gerechtelijk Wetboek

C.20.0086.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.5 AC nr. ...

Een partij is enkel gedaagde in hoger beroep in de zin van deze bepaling wanneer een hoofd- of incidenteel beroep tegen haar wordt ingesteld, wat impliceert dat een partij voor de appelrechter een vordering heeft ingesteld, waardoor zij in haar belangen kan worden geschaad.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Gedaagde in hoger beroep

- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0116.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3 AC nr. ...

De in artikel 1224/2 Gerechtelijk Wetboek bepaalde afwijking van de devolutieve werking van het hoger beroep is van toepassing op het hoger beroep tegen elk vóór de opening van de notariële fase van rechtspleging gewezen vonnis (1). (1) Cass. 16 november 2018, AR C.18.0112.N, AC 2018, nr. 643.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Uitwerking - Gerechtelijke verdeling - Afwijking van de devolutieve werking - Toepassingsgebied

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0374.F 17 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.3 AC nr. ...

Enkel de bij het geding in hoger beroep aanwezige of vertegenwoordigde partijen kunnen het voordeel van artikel 1056, 4°, Gerechtelijk Wetboek genieten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 785.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Vorm - Bij conclusie ingesteld hoger beroep - Toepassingsgebied ratione personae

- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek

C.20.0025.F 17 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de afstand van hoger beroep, waarvan de geldigheid weliswaar niet afhankelijk is van de aanneming ervan door de gedaagde in hoger beroep, wordt gedaan nog vóór die partij conclusie heeft genomen over het voorwerp van de vordering waarvan wordt afgezien, kan die afstand haar niet, bij gebrek aan die aanneming, het recht op het instellen van een incidenteel beroep ontzeggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 787.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Betekening van het beroepen vonnis door de gedaagde in hoger beroep - Principaal beroep - Geen conclusie van de gedaagde in hoger beroep over het voorwerp van het principaal beroep - Afstand van geding door de hoofdappelant - Geen aanneming van de afstand van geding door de gedaagde in hoger beroep - Incidenteel beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 825, eerste lid, 826, eerste lid, en 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0183.F 17 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.6 AC nr. ...

Enkel een gedaagde in hoger beroep kan overeenkomstig artikel 1054, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek incidenteel beroep instellen; een partij is slechts in de zin van die bepaling een gedaagde in hoger beroep wanneer er tegen haar een hoofdberoep of een incidenteel beroep is ingesteld; de in het geding in hoger beroep gebrachte partij waartegen een appellant voor de appelrechter een nieuw incidenteel beroep instelt, is geen gedaagde in hoger beroep (1). (1) Zie de concl. OM voor Cass. 17 december 2020, AR C.19.0374.F, AC 2020, nr 785.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Gedaagde in hoger beroep - Begrip - Nieuw incidenteel beroep tegen een in het geding in hoger beroep gebrachte partij - Uitwerking op de hoedanigheid van die partij

- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0608.F 3 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201203.1F.4 AC nr. ...

Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt dat de rechter, alvorens recht te doen en in elke stand van de rechtspleging, een voorafgaande maatregel kan bevelen om hetzij de vordering te onderzoeken of een tussengeschil dat op een dergelijke maatregel betrekking heeft te regelen, hetzij om de toestand van de partijen voorlopig te regelen, sluit niet uit dat het vonnis dat die rechter vervolgens wijst, wanneer hij daarmee zijn rechtsmacht over een geschilpunt uitput, een eindvonnis is in de zin van het eerste en het tweede lid van dat artikel, waartegen derhalve, krachtens artikel 1050, eerste lid, van datzelfde wetboek, onmiddellijk hoger beroep kan worden ingesteld (1). (1) Zie Cass. 13 december 2019, AR C.19.0054.F, AC 2019, nr. 669; Cass. 24 januari 2013, AR C.12.0213.F, AC 2013, nr. 60, met concl. OM, op datum in Pas.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis alvorens recht te doen - Geschilpunt - Kwalificatie van het vonnis

- Artt. 19 en 1050, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0636.F 3 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201203.1F.2 AC nr. ...

De kennisgeving van een vonnis doet de beroepstermijn enkel ingaan in de gevallen waarin de wet die wijze van mededeling van de beslissing voorschrijft en op voorwaarde dat die kennisgeving ertoe strekt de termijnen voor de uitoefening van de rechtsmiddelen te doen ingaan (1). (1) Zie Cass. 17 februari 2011, AR C.10.0440.F, AC 2011, nr. 147, met concl. van advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Kennisgeving van een vonnis - Aanvang van de termijn - Toepassingsgebied

- Art. 1051, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De bijzondere regel van artikel 1253quater, d), Gerechtelijk Wetboek, die, in afwijking van het gemeen recht, de kennisgeving van het vonnis dat uitspraak doet over de vordering tot ontvangstmachtiging als beginpunt neemt van de beroepstermijn, is enkel van toepassing wanneer deze in artikel 203ter Oud Burgerlijk Wetboek bedoelde vordering, autonoom wordt ingesteld (1). (1) Cass. 2 november 2012, AR C.11.0640.N, AC. 2012, nr. 588, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Alimentatievordering - Vordering tot ontvangstmachtiging - Aanvang van de termijn

- Artt. 1051, eerste lid, en 1253quater, b) en d) Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203ter, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de vordering tot ontvangstmachtiging van de in het eerste lid van artikel 203ter Burgerlijk Wetboek bedoelde bedragen samen met een onderhoudsvordering op grond van artikel 203 Oud Burgerlijk Wetboek wordt ingesteld, gaat de termijn waarbinnen hoger beroep kan worden ingesteld tegen een vonnis dat over die twee vorderingen uitspraak doet, pas vanaf de betekening van dat vonnis in (1). (1) Cass. 2 november 2012, AR C.11.0640.N, AC. 2012, nr. 588, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Onderhoudsvordering - Vordering tot ontvangstmachtiging - Tegelijkertijd instellen van die vorderingen - Vonnis dat over die twee vorderingen uitspraak doet - Aanvang van de termijn

- Artt. 1051, eerste lid, en 1253quater, b) en d) Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203ter, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0120.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.7 AC nr. ...

Hoger beroep is toegestaan telkenmale de vordering ten minste één punt bevat waarvan het bedrag niet wettelijk is vastgelegd.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Beslissing die uitspraak doet over verschillende punten van de vordering - Punt van de vordering waarvan het bedrag niet wettelijk is vastgelegd

- Artt. 557, 558, 618, tweede lid, en 619 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0193.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.5 AC nr. ...

De artikelen 4 en 6 Onteigeningwet 1835 houden geen afwijking in van artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek; de onteigende kan, bij hoger beroep van de overheid, de andere onwettigheidsgronden opnieuw aan het hof van beroep voorleggen.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Onteigening ten algemenen nutte - Onteigeningsvordering - Procedure - Onteigeningswet 1835 - Artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek - Aangevoerde onwettigheidsgronden - Oordeel van de rechter

C.20.0053.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.5 AC nr. ...

Betreft de handeling verricht met bedrieglijke benadeling van de rechten van de schuldeisers, achtereenvolgende rechtshandelingen betreffende een vermogensbestanddeel van de boedel en komt de curator op zowel tegen de overdracht door de gefailleerde aan een derde als tegen de door deze derde gedane overdrachten of verleende rechten, dan doen de vorderingen van de curator tegen de derde en tegen diens rechtverkrijgers een onsplitsbaar geschil rijzen.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Bedrieglijke overdracht van een vermogensbestanddeel - Achtereenvolgende rechtshandelingen - Vorderingen van de curator - Aard

- Art. 20 Wet 8 augustus 1997
- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0287.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1 AC nr. ...

De vordering tot gemeen- en bindendverklaring van een te wijzen rechterlijke beslissing heeft geen agressief maar een bewarend karakter, zodat zij, nu zij niet strekt tot veroordeling van verweerder, voor het eerst in hoger beroep kan worden ingesteld (1). (1) Cass. 18 oktober 1979, AC 1979-80, nr. 119; Zie Arbitragehof arrest nr. 47/2001 van 18 april 2001.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vordering in tussenkomst en bindendverklaring - Aard

- Artt. 15, eerste en tweede lid, en 812, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0281.F 13 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.2 AC nr. ...

De rechter die een verzet of hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart of die, in zijn uitspraak over het hoger beroep tegen een vonnis op verzet, het verzet niet-ontvankelijk verklaart of de beslissing van de eerste rechter bevestigt die het verzet niet-ontvankelijk heeft verklaard, neemt niet kennis van de grond van het geschil en kan, derhalve, geen uitspraak doen over een nieuwe vordering die voor hem is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 2 juni 2000, AR C.99.0186.N, AC 2000, nr. 340; Cass. 11 september 1989, AR 6152, AC 1989-90, nr. 17; Cass. 29 oktober 1981, AR 6181-6224-6336, AC 1981-82, nr. 298.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Uitbreiding van eis en nieuwe eis - Niet-ontvankelijk verklaard verzet of hoger beroep - Hoger beroep tegen een op verzet gewezen vonnis - Niet-ontvankelijk verklaard verzet - Bevestiging van de beslissing van het vonnis die het verzet niet-ontvankelijk verklaart - Uitwerking - Nieuwe vordering - Bevoegdheid van de rechter

C.19.0047.N 13 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.8 AC nr. ...

De overdracht van een zaak strekt zich, behoudens andersluidend beding, ook uit tot de voor overdracht vatbare rechten die zodanig nauw verbonden zijn met de zaak derwijze dat het belang bij die rechten afhankelijk is van de eigendom ervan; hieruit volgt dat, behoudens andersluidend beding, enkel de overnemer de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang heeft om de bedoelde rechten in rechte uit te oefenen en dat dit, in beginsel, ook geldt wanneer de overdracht plaatsvindt nadat de rechtsvordering werd ingesteld.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Allerlei - nauw met een onroerend goed verbonden rechten - Overdracht - Overnemer - Hoedanigheid en belang om in rechte op te treden

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

C.19.0188.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.3 AC nr. ...

Artikel19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek, is enkel van toepassing op beslissingen die de rechter uitspreekt binnen dezelfde rechtspleging wat niet het geval is wanneer de rechter enerzijds uitspraak doet in het kader van een hoger beroep tegen een eindvonnis en anderzijds in het kader van een nadien, in een afzonderlijke procedure, ingesteld hoger beroep tegen een tussenvonnis (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Hoger beroep tegen eindvonnis - Nadien ingesteld hoger beroep tegen tussenvonnis - Afzonderlijke rechtsplegingen - Artikel 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0009.F 3 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.6 AC nr. ...

Het feit dat de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing inherent deel uitmaakt van het proces in de zin van artikel 6 EVRM, heeft geen invloed op de draagwijdte van het vereiste van artikel 1057, eerste lid, 2°, Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Vorm - Akte van hoger beroep - Vermelding van de woonplaats - Draagwijdte - Invloed van de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 1057, al. 1 en 2 Gerechtelijk Wetboek

De vermelding van de woonplaats in de akte van hoger beroep strekt ertoe de eiser in hoger beroep te identificeren, niet de tenuitvoerlegging van de te wijzen rechterlijke beslissing te verzekeren.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Vorm - Akte van hoger beroep - Vermelding van de woonplaats - Doel

- Art. 1057, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0054.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.4 AC nr. ...

Het incidenteel beroep is aan geen andere vormvereisten onderworpen dan die welke voor een conclusie gelden, zodat een vordering die is opgenomen in de motieven van een schriftelijke conclusie regelmatig is voorgelegd aan de rechter, zelfs als die vordering niet wordt herhaald in het dictum van dat geschrift (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Conclusies - Vordering opgenomen in de motieven maar niet herhaald in het dictum

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Conclusies - Vordering opgenomen in de motieven maar niet herhaald in het dictum

---

C.19.0052.N 7 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191107.14 AC nr. ...

Dit passief voortbestaan, dat de bescherming beoogt van de schuldeisers van de vennootschap, laat de vereffende vennootschap ook toe om een rechtsmiddel in te stellen tegen een veroordelende rechterlijke beslissing gewezen na de sluiting van de vereffening in een procedure die nog lopende was ten tijde van de vereffening (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vereffende vennootschap - Passief voortbestaan - Rechtsmiddel - Redenen

- Artt. 183, § 1, eerste lid, 194, 195, en 198, § 1, derde streepje Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

---

C.18.0537.N 17 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191017.19 AC nr. ...

Ook in hoger beroep vereist artikel 807 Gerechtelijk Wetboek enkel dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd; het is niet vereist dat de uitbreiding of wijziging van de vordering jegens de partij waartegen de oorspronkelijke vordering was gesteld, reeds bij de eerste rechter aanhangig was of dat zij reeds virtueel in de oorspronkelijke vordening begrepen was (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Uitbreiding van eis en nieuwe eis - Uitbreiding of wijziging van de vordering

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0265.F 6 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190906.3 AC nr. ...

Aangezien de partijen in hoger beroep, door hun verzoekschrift tot hoger beroep, de eiser niet in de zaak betrokken hadden in graad van beroep, verlenen de omstandigheden dat het verzoekschrift tot hoger beroep hem ter kennis was gebracht, dat hij, in de stukken van de voor het hof van beroep afgewikkelde procedure als gedaagde partij werd omschreven, dat hij een verklaring van verschijning heeft gedaan en dat hij, in de bewoordingen die het middel weergeeft, conclusie heeft genomen waarbij hij zichzelf als appellant heeft omschreven, hem niet de hoedanigheid van partij in het geding in de zin van de artikelen 1051, 1053, 1054 en 1056 Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Partijen - Verzoekschrift tot hoger beroep - Gericht tegen de laatste vier verweerders, omschreven als gedaagde partijen - Gericht tegen de eiser en de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partijen, onder de titel 'oorspronkelijke vrijwillig tussenkomende partijen' - Partijen in het geding

- Artt. 1051, 1053, 1054 en 1056 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0480.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.1 AC nr. ...

Indien de schuldvordering die het voorwerp is van het vonnis van de eerste rechter werd overgedragen, kan door de schuldenaar van de overgedragen schuldvordering hoger beroep worden ingesteld hetzij tegen de oorspronkelijke schuldeiser zoals die blijkt uit het bestreden vonnis, hetzij tegen de overnemer (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Overdracht van de schuldvordering door de oorspronkelijke schuldeiser na het vonnis van de eerste rechter - Hoger beroep door de schuldenaar

- Artt. 17, 1042 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 1051, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek loopt de beroepstermijn ten aanzien van de partij aan wie het vonnis betekend werd enkel voor het hoger beroep dat moet worden ingesteld tegen de partij die het vonnis heeft doen betekenen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Beroepstermijn ten aanzien van de partij aan wie het vonnis werd betekend

- Art. 1051, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0276.N 17 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190517.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 807 Gerechtelijk Wetboek, dat overeenkomstig artikel 1042 van dit wetboek van toepassing is in hoger beroep, kan een vordering die voor de rechter aanhangig is, uitgebreid of gewijzigd worden indien de nieuwe, op tegenspraak genomen conclusies, berusten op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd, zelfs indien hun juridische omschrijving verschillend is (1); die bepaling vereist niet dat de nieuwe vordering, voor zover ze berust op een feit of een akte die in de dagvaarding wordt aangevoerd, uitsluitend op dat feit of op die akte steunt (2). (1) Cass. 18 februari 2010, A.R. C.08.0583.N, AC 2010, nr. 107; Cass. 19 februari 2016, A.R. C.15.0205.F, AC 2016, nr. 129. (2) Cass. 3 december 1981, AC 1981-82, nr. 222; Cass. 4 oktober 1982, A.R. nr. 6588, AC 1982-83, nr. 83; P. Thion, Variaties op hetzelfde thema. De vordering vernieuwen zonder te verrassen: artikel 807 Ger. W. , P&B 2002, afl. 2, 125.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Uitbreiding van eis en nieuwe eis - Nieuwe vordering - Uitbreiding of wijziging

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0364.F 2 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190502.1 AC nr. ...

De schuldeiser die in de procedure is tussengekomen heeft, ook al is zijn tussenkomst niet ontvankelijk, de hoedanigheid om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing die over de verschoonbaarheid van de gefailleerde uitspraak doet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 259.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gefailleerde - Verschoonbaarheid - Schuldeiser - Niet-ontvankelijke tussenkomst - Hoger beroep - Hoedanigheid

- Art. 80, tweede lid Wet 8 augustus 1997

C.18.0074.N 5 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 807 van het Gerechtelijk Wetboek vereist, ook in hoger beroep, enkel dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd (1). (1) Cass. 19 februari 2016, AR C.15.0205.F, AC 2016, nr. 129.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Uitbreiding van eis en nieuwe eis - Hoger beroep -

Uitbreiding of wijziging van de vordering

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0130.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1 AC nr. ...

De artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek verhinderen niet dat een partij opnieuw hoger beroep instelt zolang er geen definitieve uitspraak is gedaan over het eerste hoger beroep en zonder dat de partij ertoe verplicht is de uitspraak over dit hoger beroep af te wachten (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Hoger beroep - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de exceptie van het gewijsde verhindert dat partijen opnieuw een hoger beroep met hetzelfde voorwerp instellen wanneer in hoger beroep reeds een einduitspraak werd gedaan over de vorderingen van partijen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Einduitspraak - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de exceptie van rechtsmacht verhindert dat de rechter in hoger beroep terugkomt op een definitieve beslissing waaromtrent zijn rechtsmacht is uitgeput (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Eerder definitieve beslissing - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek volgt dat zolang er in hoger beroep geen definitieve uitspraak is gedaan over de vorderingen van partijen, weze dit ten gevolge van het casseren van een eerste appelbeslissing, een partij, nadat deze een eerste hoger beroep heeft ingesteld dat door een vormgebrek is aangetast, opnieuw hoger beroep kan instellen en afstand kan doen van het aanvankelijke hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Hoger beroep - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0506.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.3 AC nr. ...

Waar hoger beroep slechts kan worden ingesteld tegen een partij die in de procedure in eerste aanleg, hetzij in persoon, hetzij vertegenwoordigd, tegen de appellant is opgetreden en niet kan worden gericht tegen iemand die geen partij was in eerste aanleg, verhindert dit, noch artikel 1053 Gerechtelijk Wetboek, dat naast de onsplitsbaarheid, de aard zelf van de procedure of de rol van de gerechtelijke mandataris die in de loop van de procedure wordt aangesteld, in beginsel vereist dat deze mandataris noodzakelijk in de procedure moet worden betrokken om hem te horen en de verdere procesgang aan hem tegenstelbaar te maken, wat met name het geval is wanneer de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder wordt betwist en met een rechtsmiddel beoogd wordt het bestuur van een maatschap te herstellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gerechtelijk mandataris - Voorlopig bewindvoerder - Betwisting over de aanstelling - Geding in hoger beroep - Noodzakelijk betrokken partij in hoger beroep

- Artt. 616 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0072.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.11 AC nr. ...

Het vereiste belang om hoger beroep in te stellen is voorhanden voor de eiser in hoger beroep wiens vordering in eerste aanleg geheel of gedeeltelijk werd afgewezen of die in eerste aanleg werd veroordeeld, maar het belang om hoger beroep in te stellen kan evenwel ook worden beoordeeld op basis van het risico dat de wijziging van het beroepen vonnis ingevolge het hoger beroep van een andere partij inhoudt voor degene die hoger beroep instelt (1). (1) Zie met betrekking tot het incidenteel hoger beroep Cass. 3 april 2009, AR C.07.0496.N, AC 2009, nr. 238; Cass. 15 september 1997, AR S.96.0103.F, AC 1997, nr. 352.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Instellen van hoger beroep - Vereiste belang - Beoordeling

- Artt. 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de eisende partij in hoger beroep zowel moet voldoen aan de algemene toelaatbaarheidsvereisten als aan de specifieke toelaatbaarheidsvereisten van het betrokken rechtsmiddel.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Eisende partij in hoger beroep - Toelaatbaarheid

- Artt. 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0447.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.2 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis omtrent de afschaffing van artikel 867 Gerechtelijk Wetboek blijkt dat de wetgever het behoud van voormeld artikel overbodig achtte omdat in de gevallen waar het criterium van het bereiken van het normdoel het uitspreken van een nietigheidssanctie verhindert er ook geen sprake kan is van belangenschade en artikel 861 kan worden toegepast, zodat uit deze bepalingen en de wetsgeschiedenis volgt dat het sanctioneren van een op straffe van nietigheid voorgeschreven termijn slechts mogelijk is bij belangenschade van de partij die de exceptie opwerpt.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Hoger beroep - Termijn van verschijning - Op straffe van nietigheid voorgeschreven - Niet-naleving

- Art. 1062, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- zoals van toepassing vóór de opheffing bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Artt. 862, § 1, 1°, en § 2, en 867 Gerechtelijk Wetboek

- vóór en na de wijziging ervan bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Artt. 3, 710 en 861 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0181.F 7 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190207.7 AC nr. ...

Het bestreden vonnis dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart, op grond dat het onderwerp van de machtiging van de gemeenteraad niet overeenstemt met het onderwerp van het geschil, maar niet vaststelt dat daaruit een dubbelzinnigheid zou zijn ontstaan over het geschil waarop de machtiging betrekking heeft, schendt artikel L 1242-1, tweede lid, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Hoger beroep van een gemeente - Machtiging van de gemeenteraad aan het college van burgemeester en schepenen - Onjuiste beschrijving van het onderwerp van het geschil - Ontvankelijkheid

- Art. L 1242-1, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

C.18.0336.F 28 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190128.1 AC nr. ...

Voor de naleving van de verplichting vervat in artikel 1057, 7°, van het Gerechtelijk Wetboek, dat preciseert dat de akte van hoger beroep, met uitzondering van het geval waarin het hoger beroep bij conclusie wordt ingesteld, op straffe van nietigheid, de uiteenzetting van de grieven moet vermelden, is vereist maar volstaat het dat de appellant de verwijten uiteenzet die hij tegen de bestreden beslissing aanvoert; die uiteenzetting moet voldoende duidelijk zijn zodat de geïntimeerde zijn conclusie kan voorbereiden en de appelrechter de draagwijdte ervan kan beoordelen; de verplichting om de grieven uiteen te zetten impliceert niet dat de middelen waarop ze gegrond zijn moeten worden uiteengezet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 51.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Vermeldingen - Grieven - Formulering - Begrip

---

C.17.0680.N 11 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190111.1 AC nr. ...

De uitdrukking "Justice must not only be done, but also be seen to be done" is een algemeen gekende en aanvaarde uitdrukking die in een groot aantal landen van de Europese Unie deel uitmaakt van de rechtstaal van die landen.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Akte van hoger beroep - Taal van de rechtspleging - Gebruik van in de rechtstaal algemeen gekende en aanvaarde uitdrukkingen of adagia

- Art. 1057, 7° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 24 en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Een akte van de rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van de akte in die taal zijn gesteld, of, in het geval een aanhaling in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgenomen, wanneer in de akte tevens de vertaling of de zakelijke inhoud ervan in de taal van de rechtspleging is weergegeven, waaraan niet afdoet het gebruik van in de rechtstaal algemeen gekende en aanvaarde uitdrukkingen of adagia (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2007, AR C.06.0067.N, AC 2007, nr. 143. met betrekking tot de rechtsspreuk "accessorium sequitur principale"; Zie Cass.22 mei 2009, AR C.08.0300.N, AC 2009, nr. 335 met betrekking tot de rechtsspreuk "Nul ne plaide par procureur".

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Akte van hoger beroep - Taal van de rechtspleging

- Art. 1057, 7° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 24 en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

---

C.18.0129.F 3 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190103.2 AC nr. ...

Hoewel de overlegging van stukken die de rechter overeenkomstig artikel 871 van het Gerechtelijk Wetboek beveelt, een onderzoeksmaatregel vormt, is dat niet het geval voor een beslissing tot heropening van het debat om een partij de mogelijkheid te bieden bijkomend bewijsmateriaal over te leggen (1). (1) Cass. 23 oktober 1992, AR 7770, AC 1991-92, nr. 689.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Door de eerste rechter bevolen heropening van het debat - Onderzoeksmaatregel

- Artt. 871 en 1068 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0310.N 7 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181207.1 AC nr. 691

Om te voldoen aan de krachtens artikel 1057, 7° Gerechtelijk Wetboek op straffe van nietigheid bepaalde verplichting in de akte van hoger beroep de uiteenzetting van de grieven te vermelden, is het noodzakelijk maar voldoende dat de appellant duidelijk maakt in welke mate hij zich door de beroepen beslissing gegriefd acht, zodat de geïntimeerde zijn conclusie kan voorbereiden en de appelrechter in staat is de draagwijdte van het hoger beroep na te gaan, zonder dat deze verplichting inhoudt dat ook de middelen ter staving van de grieven moeten worden vermeld (1). (1) Cass. 7 september 2000, AR C.99.0171.F, AC 2000, nr. 450; Cass. 14 december 2000, AR C.99.0359.F, AC 2000, nr. 692 met noot G. CLOSSET-MARCHAL, L'acte d'appel et sa motivation, RGDC, 2002, p. 231-234; Cass. 2 mei 2005, AR S.04.0161.F, AC 2005, nr. 255; Cass. 1 juni 2007, RABG 2008, afl. 11, p. 666 met noot S. BERNEMAN, "Over nieuwe grieven, nieuwe middelen en nieuwe vorderingen in hoger beroep: what's in a name; Cass. 22 oktober 2012, JTT 2013, 10.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Vorm - Akte van hoger beroep - Verplichting tot uiteenzetting van grieven

- Art. 1057, 7° Gerechtelijk Wetboek

C.18.0112.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.4 AC nr. 643

De afwezigheid van devolutieve werking van het hoger beroep geldt voor het hoger beroep tegen elk vonnis inzake gerechtelijke verdeling, zonder onderscheid, dat voor de aanvang van de notariële fase van die verdeling is gewezen.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Gevolg - Gerechtelijke verdeling - Afwezigheid van devolutieve werking - Toepassingsgebied

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0315.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.5 AC nr. 621

Artikel 963, §1, Gerechtelijk Wetboek houdt in dat een beslissing die het verloop van de procedure van het deskundigenonderzoek regelt en niet valt onder een van de in die bepaling vermelde uitzonderingen, niet kan worden aangevochten middels een gewoon rechtsmiddel, ongeacht of die beslissing dient te worden aangezien als een eindbeslissing, waarbij de rechter een tussen partijen gevoerde betwisting beslecht en hierdoor zijn rechtsmacht hieromtrent volledig uitput.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Beslissingen die het verloop van de procedure van het deskundigenonderzoek regelen - Rechtsmiddelen - Begrip

- Art. 963, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0070.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.6 AC nr. 622

Een onderzoeksmaatregel wordt bevestigd in de zin van artikel 1068, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek wanneer de appelrechter enerzijds de beslissing die aan de grondslag ligt van de onderzoeksmaatregel bevestigt en anderzijds de onderzoeksmaatregel zelf, geheel of gedeeltelijk, bevestigt; de omstandigheid dat de appelrechter die een onderzoeksmaatregel bevestigt, een geschilpunt dat niet de grondslag vormt van de onderzoeksmaatregel anders beoordeelt dan de eerste rechter, doet niet er aan af dat hij toepassing dient te maken van artikel 1068, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en de zaak, in zoverre de beoordeling ervan afhankelijk is van de resultaten van de onderzoeksmaatregel, dient te verwijzen naar de eerste rechter (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Artikel 1068, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - Onderzoeksmaatregel - Bevestiging - Begrip - Geschilpunt dat niet de grondslag vormt van de onderzoeksmaatregel - Draagwijdte

- Art. 1068, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0095.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.3 AC nr. ...

Onder gelding van artikel 269.1, vijfde lid, van het Wetboek van 30 november 1939 der registratie-, hypotheek- en griffierechten kon de inschrijving op de algemene rol bovendien slechts geschieden na voorlegging van een profisco verklaring, waarbij de niet-voorlegging op zich geen grond van niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep, of een grond tot nietigverklaring van de akte van hoger beroep vormde, zodat de omstandigheid dat bij de indiening van het verzoekschrift tot hoger beroep het rolrecht niet wordt betaald of dat, onder gelding van artikel 269.1, vijfde lid, Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, bij het verzoekschrift geen profiscoverklaring is gevoegd, er niet aan in de weg staat dat het hoger beroep op datum van de indiening van het verzoekschrift is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Hoger beroep - Indiening verzoekschrift ter griffie - Niet betaling rolrecht - Niet voeging profiscoverklaring

- Art. 269.1, vijfde lid Wetboek registratierechten

Uit de artikelen 861 en 1057, eerste lid, Gerechtelijk wetboek volgt dat de rechter een verzoekschrift tot hoger beroep dat geen melding maakt van de plaats, dag en uur van verschijning, in voorkomend geval nietig kan verklaren wanneer hij vaststelt dat deze onregelmatigheid de belangen van de gedaagde in hoger beroep heeft geschaad, maar dat zolang het verzoekschrift niet nietig is verklaard, deze onregelmatigheid niet eraan in de weg staat dat het hoger beroep, door de neerlegging van het verzoekschrift ter griffie, is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Hoger beroep - Indiening verzoekschrift ter griffie - Onregelmatigheid

- Artt. 861 en 1057, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Uit de samenhang van de artikelen 1056, 2° Gerechtelijk Wetboek, 1060 Gerechtelijk Wetboek en 269.1, eerste, tweede en vijfde lid, van het Wetboek van 30 november 1939 der registratie-, hypotheek- en griffierechten volgt dat het hoger beroep is ingesteld op de datum van de indiening van het verzoekschrift op de griffie en dat de betaling van het rolrecht en de inschrijving van de zaak op de algemene rol dient te gebeuren uiterlijk de dag vóór de datum van verschijning die in de akte is vermeld (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Hoger beroep bij verzoekschrift - Datum van het instellen van het hoger beroep - Beoordeling

- Art. 269.1, eerste, tweede en vijfde lid Wetboek registratierechten
- Artt. 1056, 2°, en 1060 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0186.N 14 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180914.2 AC nr. ...

De regels van het geding inzake samenhang, zoals deze zijn vervat in de artikelen 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek, zijn van overeenkomstige toepassing in hoger beroep; artikel 1050 Gerechtelijk Wetboek is niet onverenigbaar met de toepassing van voormelde regels.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter

- Artt. 30, 701, 1042 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0011.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter

Uit de bepalingen en uit de wetsgeschiedenis van de wet van 3 augustus 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, waarbij artikel 1050, tweede lid, werd ingevoegd en artikel 1050 werd gewijzigd, volgt niet alleen dat geen onmiddellijk hoger beroep openstaat tegen het vonnis over de bevoegdheid, maar ook dat het hoger beroep pas mogelijk is nadat de rechter die zich bevoegd heeft verklaard of de als bevoegd aangewezen rechter een eindvonnis heeft gewezen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid en dat het hoger beroep tegen de beslissing inzake de bevoegdheid "samen" met het appel tegen de eindbeslissing wordt gebracht voor de appelrechter bevoegd voor de behandeling van het hoger beroep tegen het eindvonnis (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1050, tweede lid, en 1055 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0129.F 18 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180518.2 AC nr. ...

Uit artikel 1224/2 Gerechtelijk Wetboek volgt dat, onder de in die bepaling vastgelegde voorwaarden, de verwijzing van de zaak naar de eerste rechter van rechtswege krachtens de wet plaatsvindt wanneer het hof van beroep zijn rechtsmacht volledig heeft uitgeoefend nadat het de voor hem gebrachte betwistingen heeft beslecht.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Vonnis uitgesproken vóór de opening van de werkzaamheden van boedelbeschrijving, opmaak van de rekeningen, vereffening en verdeling van een nalatenschap - Hoger beroep - Geen devolutieve werking - Beslissing dat de Belgische gerechten bevoegd zijn

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0571.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.6 AC nr. ...

Het incidenteel beroep is, in beginsel, aan geen andere vormvereisten onderworpen dan die welke gelden voor een conclusie zodat een vordering die is opgenomen in de motieven van een conclusie regelmatig aan de rechter is voorgelegd, zelfs wanneer zij niet herhaald wordt in het dictum van deze conclusie; een partij kan aldus incidenteel beroep instellen door een beslissing aan te vechten en de hervorming van het bestreden vonnis te vragen in de motieven van haar conclusie voor de rechter in hoger beroep, ook al wordt in het dictum van deze conclusie geen hervorming van het bestreden vonnis gevraagd.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Conclusie - Vordering opgenomen in de motieven maar niet in het dictum

- Artt. 1054, eerste lid, en 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek

C.17.0399.N 29 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180329.10 AC nr. ...

Uit het geheel van de bepalingen van de artikelen 1240, eerste lid, en 1243, §1, eerste en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de personen, waaronder de te beschermen persoon, die bij gerechtsbrief worden opgeroepen om door de vrederechter te worden gehoord, partij worden in het geding, tenzij zij zich hiertegen verzetten ter zitting, zodat, bij afwezigheid van dergelijk verzet, de verdere procedure een tegensprekelijk verloop kent en deze partijen ook gerechtigd zijn om hoger beroep in te stellen (1). (1) Zie Parl. St. Kamer, 2011-12, DOC 53- 1009/010, 55.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Te beschermen persoon - Oproeping bij gerechtsbrief voor de vrederechter - Partij in het geding - Afwezigheid van verzet

- Artt. 1240, eerste lid, en 1243, § 1, eerste en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

---

S.17.0052.F 19 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180219.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beslissing alvorens recht te doen - Hoger beroep - Voorwaarde - Eindvonnis

Krachtens artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is het vonnis een eindvonnis in zover daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald; het begrip ?eindvonnis' impliceert dat de kwestie waarop de beslissing betrekking heeft, het voorwerp van het debat heeft uitgemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beslissing alvorens recht te doen - Hoger beroep - Voorwaarde - Eindvonnis

- Artt. 19, eerste lid, en 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.0457.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.1 AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 1057, 7°, Gerechtelijk Wetboek is een bezwaar van de appellant tegen het beroepen vonnis, dat duidelijk en nauwkeurig moet worden geformuleerd in het verzoekschrift tot hoger beroep om de geïntimeerde toe te laten zijn verweer voor te bereiden en de rechter in staat te stellen de juiste draagwijdte van de grief na te gaan; bij afwezigheid van grieven in de zin van deze bepaling kan het verzoekschrift tot hoger beroep enkel nietig worden verklaard indien de geïntimeerde dit in limine litis vordert en hierbij belangenschade aantoont, waarbij de rechter rekening houdt met de concrete elementen en omstandigheden van de zaak en waarbij de appellant zijn hoger beroep bij conclusie kan uitbreiden tot andere beslissingen van de eerste rechter voor zover de beroepstermijn niet is verstreken en niet in deze beslissingen werd berust (1). (1) Parl.St.Kamer, DOC 54 2015-16, nr. 1418/001, p.87-88; Cass. 06 februari 2018, AR P.17.0543.N, AC 2018, nr. 76; Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 met concl. van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere; Cass. 8 april 2011, AR P.10.0026.N, AC 2011, nr. 256; J. LAENENS, Handboek gerechtelijk recht, Intersentia, 2016, 746.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Grief

C.16.0239.N 5 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171005.1 AC nr. 528

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis waarbij de geadieerde rechter zich (on)bevoegd verklaart - Hoger beroep

Uit de artikelen 556, eerste lid, 1050, eerste en tweede lid en 1055 Gerechtelijk Wetboek, volgt dat geen onmiddellijk hoger beroep openstaat tegen een vonnis waarbij de geadieerde rechter zich bevoegd of onbevoegd verklaart en een dergelijk hoger beroep slechts mogelijk is nadat de rechter die zich bevoegd heeft verklaard of de als bevoegd aangewezen rechter een eindvonnis heeft gewezen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis waarbij de geadieerde rechter zich (on)bevoegd verklaart - Hoger beroep

C.17.0070.F 18 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Aanvang - Betekening - Voorwaarden - Geding

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Aanvang - Betekening van de beslissing - Partij aan wie de beslissing betekend werd - Draagwijdte

De betekening, die de beroepstermijn doet lopen, is deze die gedaan is volgens de door de artikelen 33 tot 42bis van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde voorschriften en die de door de artikelen 43 tot 45 van dat Wetboek vereiste vermeldingen bevat; uit die bepalingen volgt niet dat, om de beroepstermijn te doen lopen, de betekening vereist dat er een geding hangende is tussen de partij die doet betekenen en de partij aan wie ze laat betekenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Aanvang - Betekening - Voorwaarden - Geding

- Artt. 33 tot 42bis, 43 en 45 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 1051, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de termijn om hoger beroep in te stellen een maand is te rekenen vanaf de betekening van het vonnis; krachtens die bepaling loopt de beroepstermijn ten aanzien van de partij aan wie het vonnis betekend werd enkel voor het hoger beroep dat moet worden ingesteld tegen de partij die het vonnis heeft doen betekenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Aanvang - Betekening van de beslissing - Partij aan wie de beslissing betekend werd - Draagwijdte

- Art. 1051 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0340.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen gemengde beslissingen - Bevestiging, zelfs gedeeltelijk, van een onderzoeksmaatregel

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen gemengde beslissingen - Bevestiging, zelfs gedeeltelijk, van een onderzoeksmaatregel - Begrip

De appelrechter beperkt zich ertoe een onderzoeksmaatregel, zelfs gedeeltelijk, te bevestigen, wanneer hij anders beschikt over een geschilpunt dat niet de grondslag van die onderzoeksmaatregel vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen gemengde beslissingen - Bevestiging, zelfs gedeeltelijk, van een onderzoeksmaatregel

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het middel, dat steunt op de opvatting dat de appelrechter de zaak niet naar de eerste rechter verwijst zodra hij het beroepen vonnis op een willekeurig punt wijzigt, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Bevestiging, zelfs gedeeltelijk, van een onderzoeksmaatregel - Begrip - Hoger beroep tegen gemengde beslissingen

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0351.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.1 AC nr. ...

De appelrechters die op eigen gronden de beslissingen van het beroepen vonnis bevestigen, nemen hierdoor de eventuele nietigheid van het beroepen vonnis niet over.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bevestiging van het beroepen vonnis - Op eigen gronden van de appelrechters - Gevolg - Nietigheid van het beroepen vonnis

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat door de eerste rechter een onregelmatigheid, zoals door de appellant aangevoerd, werd begaan sluit niet uit dat de appelrechter op grond van de omstandigheden van de zaak kan oordelen dat de appellant, die ten gronde in het ongelijk wordt gesteld, misbruik van de procedure heeft gemaakt (1). (1) Zie Cass. 29 april 2010, AR C.09.0066.N, AC 2010, nr. 295.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Onregelmatigheid begaan door de eerste rechter - Appellant ten gronde in het ongelijk gesteld - Gevolg - Proceduremisbruik

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereist dat de appelrechter aan wie een volledige toetsingsmogelijkheid wordt geboden en die de zaak zelf kan berechten, de regelmatigheid van de procedure in eerste aanleg zou onderzoeken wanneer een partij hem dit vraagt (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2009, AR D.09.0003.N, AC 2009, nr. 608.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Appelrechter - Toetsingsbevoegdheid - Omvang - Regelmatigheid van de procedure in eerste aanleg

C.16.0441.N 22 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170522.1 AC nr. ...

Artikel 1046 Gerechtelijk Wetboek geldt slechts voor de beslissingen waarbij de rechter geen enkel feitelijk of juridisch geschilpunt beslecht of erop vooruitloopt, zodat de beslissing geen enkele partij een onmiddellijk nadeel kan berokkenen; het beroepen vonnis dat uitspraak doet over de betwisting tussen partijen over de samenhang tussen de onderscheiden vorderingen doet uitspraak over een juridisch geschilpunt en is geen maatregel van inwendige aard (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2014, AR C.13.0164.N, AC 2014, nr. 574 en Cass. 17 december 2003, AR P.03.1450.F, AC 2003, nr. 655.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Verzoek tot samenvoeging wegens samenhang - Beslissing rechter - Aard

C.16.0047.N 19 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170519.2 AC nr. ...

Krachtens de indeplaatsstelling ingevolge artikel 136, §2, vierde lid, ZIV-wet, oefent de verzekeringsinstelling, wanneer ze van de aansprakelijke derde vergoeding vordert voor de aan het slachtoffer uitgekeerde prestaties, geen andere vordering uit dan deze van het slachtoffer zelf, zodat, wanneer het slachtoffer in eerste aanleg reeds zelf een vordering tot schadevergoeding heeft ingesteld tegen de aansprakelijke derde, artikel 812, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de indeplaatsgestelde verzekeringsinstelling niet verhindert om voor het eerst in hoger beroep tussen te komen tot het verkrijgen van een veroordeling van de aansprakelijke derde (1). (1) Cass. 16 november 2009, A.R. C.09.0135.N, AC 2009, nr.665.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzekeringsinstelling - Indeplaatsgestelde van de verzekerde schadelijder - Tussenkomst voor het eerst in graad van hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.16.0214.N 12 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170512.1 AC nr. ...

De beslissing over de betwisting of de Belgische dan wel de buitenlandse rechter rechtsmacht heeft om over het geschil te oordelen, is geen beslissing over de bevoegdheid van de Belgische rechter; de wetsbepaling die voorziet dat tegen een beslissing inzake bevoegdheid slechts hoger beroep kan worden ingesteld samen met het hoger beroep tegen een eindvonnis is bijgevolg niet van toepassing op deze beslissing.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Rechtsmacht - Belgische of buitenlandse rechter - Beslissing - Aard - Gevolg - Appellabiliteit

- Artt. 556, eerste lid, en 1050, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0444.F 16 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170316.10 AC nr. ...

Artikel 1402 van het Gerechtelijk Wetboek moet verhinderen dat de appelrechter de wenselijkheid van de door de eerste rechter uitgesproken voorlopige tenuitvoerlegging opnieuw in vraag stelt; dat artikel belet evenwel niet dat de appelrechter de door de eerste rechter toegekende voorlopige tenuitvoerlegging tenietdoet indien ze is bevolen met schending van de wet of met miskenning van een algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Cass. 1 april 2004, AR C.02.0055.N, AC 2004, nr. 176.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Voorlopige tenuitvoerlegging - Beginsel

- Art. 1402 Gerechtelijk Wetboek

De enige onregelmatigheden op grond waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging tenietgedaan kan worden, zijn die welke een weerslag hebben op de beslissing over de voorlopige tenuitvoerlegging en niet die welke een weerslag hebben op de beslissingen over de grond van de zaak.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Voorlopige tenuitvoerlegging - Beginsel - Grenzen

- Art. 1402 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0217.N 9 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.2 AC nr. ...

Een tegensprekelijke procedure verliest haar aard niet omdat de rechtbank verklaart dat het om een procedure op eenzijdig verzoekschrift gaat; wanneer een vordering in het kader van een tegensprekelijke procedure wordt gewijzigd in een vordering die ook bij eenzijdig verzoekschrift kon worden ingesteld, behoudt de procedure haar tegensprekelijk karakter; de omstandigheid dat van het vonnis kennis wordt gegeven op grond van artikel 1030 Gerechtelijk Wetboek doet hieraan geen afbreuk en heeft niet tot gevolg dat het hoger beroep tegen dit vonnis bij toepassing van artikel 1031 Gerechtelijk Wetboek moet worden ingesteld binnen de maand vanaf die kennisgeving.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Begin - Tegensprekelijke procedure - Vordering die bij eenzijdig verzoekschrift kan worden gesteld - Onjuiste toepassing - Kennisgeving bij gerechtsbrief

C.14.0334.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Verzoekschrift - Griffie - Kennisgeving aan gedaagde partij - Onregelmatigheid - Ontvankelijkheid

Het hoger beroep is ingesteld op de datum van de indiening op de griffie terwijl een onregelmatigheid in de kennisgeving van het hoger beroep geen invloed heeft op de akte van hoger beroep, mitsdien zonder gevolg is voor de ontvankelijkheid van het hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Verzoekschrift - Griffie - Kennisgeving aan gedaagde partij - Onregelmatigheid - Ontvankelijkheid

- Art. 1056, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.13.0455.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Bevestiging van de door de eerste rechter bevolen onderzoeksmaatregel - Wijziging van het beroepen vonnis

Aangezien het bestreden vonnis de vordering tot wijziging van de beschikkingen van het beroepen vonnis gedeeltelijk gegrond verklaart, en zich niet ertoe beperkt de door de eerste rechter bevolen onderzoeksmaatregel geheel of gedeeltelijk te bevestigen, diende het de zaak niet naar de eerste rechter te verwijzen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Bevestiging van de door de eerste rechter bevolen onderzoeksmaatregel - Wijziging van het beroepen vonnis

- Art. 1068, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0573.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.1 AC nr. ...

Afstand van geding in hoger beroep impliceert niet noodzakelijk dat de partij het vast voornemen heeft haar instemming te betuigen met de beslissing; wanneer echter op het ogenblik waarop afstand van geding in hoger beroep wordt gedaan, het hoger beroep niet meer opnieuw kan worden ingesteld omdat de termijn daarvoor is verstreken, komt dit neer op een berusting in het beroepen vonnis (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Afstand van geding - Draagwijdte - Na het verstrijken van de beroepstermijn

- Artt. 820, 821, 822, 823 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Afstand van geding - Draagwijdte - Na het verstrijken van de beroepstermijn

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Afstand van geding - Na het verstrijken van de beroepstermijn - Gevolg - Vordering tot betwisting van vaderschap

Inzake een vordering tot betwisting van vaderschap kan niet geldig afstand van geding in hoger beroep worden gedaan wanneer op dat ogenblik niet meer opnieuw hoger beroep kan worden ingesteld omdat de beroepstermijn al is verstreken; de afstand in hoger beroep komt in dat geval immers neer op een berusting in het vonnis en dus op een verboden verzaking aan de vordering (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Afstand van geding - Na het verstrijken van de beroepstermijn - Gevolg - Vordering tot betwisting van vaderschap

- Artt. 820, 821, 822, 823 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 318 en 331quater Burgerlijk Wetboek

C.14.0301.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Gedaagde in hoger beroep - Hoedanigheid - Syntheseconclusie - Wijziging

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Ontvankelijkheid - Beoordeling - Tijdstip

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Gedaagde in hoger beroep

De ontvankelijkheid van het incidenteel beroep dient in de regel te worden beoordeeld op het ogenblik dat het wordt ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Ontvankelijkheid - Beoordeling - Tijdstip

- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Gedaagde in hoger beroep is zowel de partij tegen wie een hoofdberoep is gericht als de partij die gedaagd werd door een andere gedaagde in hoger beroep, appellant op incidenteel beroep, voor zover ten minste van haar iets wordt gevorderd; een partij van wie door diegene die het hoger beroep heeft ingesteld niets wordt gevorderd, kan niet worden beschouwd als een gedaagde in hoger beroep, die incidenteel beroep kan instellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Gedaagde in hoger beroep

- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Uit wat voorafgaat volgt dat de hoedanigheid van gedaagde in hoger beroep verworven ingevolge een eerder incidenteel beroep van een andere partij, in beginsel niet ongedaan wordt gemaakt door een latere wijziging van dit incidenteel beroep in de syntheseconclusie (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Gedaagde in hoger beroep - Hoedanigheid - Syntheseconclusie - Wijziging

- Artt. 748bis en 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0205.F 19 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160219.3 AC nr. ...

De toepassing van artikel 807 van het Gerechtelijk Wetboek vereist, ook in hoger beroep, enkel dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd; het is niet vereist dat de uitbreiding of wijziging van de vordering tegen de partij waartegen de oorspronkelijke vordering was gesteld, reeds bij de eerste rechter aanhangig was of reeds impliciet in de oorspronkelijke vordering begrepen was (1). (1) Cass. 29 november 2002, AR C.00.0729.N, AC 2002, nr. 645.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Uitbreiding van eis en nieuwe eis - Nieuwe vordering - Hoger beroep

- Art. 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 807 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0168.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.15 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Samenstelling van de zetel - Behandeling door één dan wel door drie raadsheren - Rechterlijke organisatie - Draagwijdte

In zoverre artikel 109bis, §2, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, zoals hier van toepassing, in het kader van een procedure op eenzijdig verzoekschrift de keuze laat aan de appellant om een zaak te laten behandelen door één dan wel door drie raadsheren en zij bijgevolg de samenstelling van de zetel afhankelijk maakt van een wilsverklaring van die partij, is zij geen regel van rechterlijke organisatie die de openbare orde aanbelangt; hieruit volgt dat wanneer een zaak wordt behandeld door een raadsheer terwijl de appellant om een behandeling van de zaak door drie raadsheren had verzocht, alleen de appellant de vernietiging van het aldus gewezen arrest kan vorderen (1). (1) Zie concl. OM

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Samenstelling van de zetel - Behandeling door één dan wel door drie raadsheren - Rechterlijke organisatie - Draagwijdte

- Art. 19bis, § 2, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0321.N 28 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160128.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Voorafgaand vonnis - Aanhangigmaking bij de appelrechter - Voorwaarden

Uit de artikelen 19, eerste lid, en 1068, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het hoger beroep tegen een vonnis van de eerste rechter dat wordt gewezen na een voorafgaand vonnis, de eindbeslissingen van dit voorafgaand vonnis slechts bij de appelrechter aanhangig maakt, voor zover ook tegen dit laatste vonnis hoger beroep is aangetekend; de appelrechter die opnieuw uitspraak doet over een geschilpunt waarover de eerste rechter zijn rechtsmacht volledig had uitgeput en waarover geen hoger beroep werd ingesteld, begaat machtsoverschrijding (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Voorafgaand vonnis - Aanhangigmaking bij de appelrechter - Voorwaarden

- Artt. 19, eerste lid, en 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0030.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Faillissement - Vervulling van de faillissementsvoorwaarden - Beoordeling van de toestand van de koopman door de appelrechter - Tijdstip

Uit de samenlezing van artikel 2 en 6 Faillissementswet en artikel 1068, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat in geval van hoger beroep tegen een vonnis dat de koopman failliet heeft verklaard, de appelrechter de vervulling van de faillissementsvoorwaarden dient te beoordelen naar het tijdstip van de uitspraak van de eerste rechter; met latere omstandigheden mag geen rekening worden gehouden, behoudens hieruit zou blijken dat de koopman ten tijde van het faillissementsvonnis niet aan de faillissementsvoorwaarden voldeed; neemt de appelrechter kennis van een hoger beroep tegen een vonnis dat de faillissementsvordering heeft afgewezen, dan dient de appelrechter de toestand van de koopman te beoordelen naar het ogenblik van zijn uitspraak (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Faillissement - Vervulling van de faillissementsvoorwaarden - Beoordeling van de toestand van de koopman door de appelrechter - Tijdstip

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 2 en 6 Wet 8 aug. 1997

C.14.0322.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Partijen - Hoger beroep ingesteld bij conclusie

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Partij - In eerste aanleg aanwezige, opgeroepen of vertegenwoordigde partij - Geen hoger beroep van die partij - Partij noch gedaagd noch opgeroepen in de zaak in hoger beroep - Neerlegging van een conclusie in hoger beroep

Uit het feit dat een partij, die in eerste aanleg aanwezig, opgeroepen of vertegenwoordigd was maar geen hoger beroep heeft ingesteld en in hoger beroep noch gedaagd noch opgeroepen was, in de zaak in hoger beroep een conclusie heeft neergelegd, kan niet noodzakelijkerwijs worden afgeleid dat zij in hoger beroep partij in de zaak wordt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Partij - In eerste aanleg aanwezige, opgeroepen of vertegenwoordigde partij - Geen hoger beroep van die partij - Partij noch gedaagd noch opgeroepen in de zaak in hoger beroep - Neerlegging van een conclusie in hoger beroep

- Artt. 812, eerste lid, en 1056 Gerechtelijk Wetboek

Enkel de partijen die in de zaak in hoger beroep aanwezig of vertegenwoordigd zijn, kunnen hoger beroep instellen bij conclusie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Partijen - Hoger beroep ingesteld bij conclusie

- Art. 1056 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0048.F 9 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151009.2 AC nr. ...

De hervorming van een vonnis dat tussen twee of meer partijen op tegenspraak uitspraak doet, kan t.a.v. een in eerste aanleg aanwezige, opgeroepen of vertegenwoordigde partij enkel worden gevorderd bij een hoger beroep dat wordt ingesteld op een van de in artikel 1056 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde wijzen en niet bij wege van een gedwongen tussenkomst.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Vorm - Vonnis in eerste aanleg - Partij aanwezig in eigen naam en in de hoedanigheid van vereffenaar van een naamloze vennootschap - Hoger beroep van de andere partij tegen de partij die aanwezig is in de hoedanigheid van vereffenaar van een naamloze vennootschap - Dagvaarding tot gedwongen tussenkomst van de partij die aanwezig is in eigen naam - Ontvankelijkheid

- Artt. 15, 16, tweede lid, 20, 21, 813, 2de lid, 1056 en 1057 Gerechtelijk Wetboek

---

C.14.0332.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150917.16 AC nr. ...

Krachtens artikel 1068, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek maakt het hoger beroep tegen een eindvonnis of tegen een vonnis alvorens recht te doen het geschil zelf aanhangig bij de rechter in hoger beroep; hieruit volgt dat door het hoger beroep het geschil op de rechter in hoger beroep overgaat met alle feitelijke en juridische vragen die daarmee samenhangen (1). (1) Cass. 18 maart 1999, AR C.97.0444. F, AC 1999, nr. 163.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Begrip

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0402.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.4 AC nr. ...

Het regelmatig ingesteld hoger beroep heeft op zich niet tot gevolg dat de nietigheid waardoor de inleidende akte is aangetast, gedekt wordt, maar brengt het geschil met alle feitelijke en juridische vragen die daarmee samenhangen met inbegrip van de excepties betreffende de geldigheid van de dagvaarding voor de appelrechter (1). (1) Cass. 27 mei 1994, AR 8105, AC 1994, nr. 269, met concl. van procureur-generaal J. DU JARDIN, toen advocaat-generaal.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Nietigheid van de rechtsingang - Devolutieve kracht van het hoger beroep

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0226.F 7 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150907.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Expertisemaatregel - Hoger beroep - Bevestiging

Het vonnis dat aldus een door de eerste rechter bevolen onderzoeksmaatregel bevestigt, ook al beweert het tegendeel, zonder daarbij enig geschilpunt anders te beslechten dan de eerste rechter maar toch beslist de zaak niet naar de eerste rechter te verwijzen, schendt artikel 1068, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Expertisemaatregel - Hoger beroep - Bevestiging

- Art. 1068 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0585.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.10 AC nr. ...

De omstandigheid dat een partij een vordering of het resultaat een onderzoeksmaatregel niet betwist, vormt niet de uitdrukking van een overeenkomst tussen de partijen waarvan zij de rechter verzoeken akte te nemen (1). (1) Zie Cass. 7 mei 2004, AR C.03.0603.F, AC 2004, n° 244.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Geen betwisting van een vordering door een partij - Geen betwisting door een partij van het resultaat van een onderzoeksmaatregel - Ontvankelijkheid van het hoger beroep

- Art. 1043, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0214.N 19 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150619.3 AC nr. ...

Een berusting door een gedaagde in hoger beroep is slechts voorwaardelijk, indien ze plaatsvindt vooraleer de tegenpartij haar hoofdberoep heeft ingesteld.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gedaagde in hoger beroep - Berusting - Voorwaardelijkheid - Toepassingsgebied

- Artt. 1044, eerste lid, en 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een berusting door een gedaagde in hoger beroep plaatsvindt nadat de tegenpartij haar hoofdberoep heeft ingesteld, behoudt deze haar uitwerking en kan de gedaagde in hoger beroep, met betrekking tot de beschikkingen waarin hij heeft berust, bijgevolg geen incidenteel beroep meer instellen, ook niet tegen andere procespartijen, voor zover die zelf geen hoger beroep hebben ingesteld na de berusting.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Gedaagde in hoger beroep - Berusting - Na hoofdberoep van de tegenpartij

- Artt. 1044, eerste lid, en 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0485.F 18 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150618.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Draagwijdte - Gevolg - Bevoegdheid van de appelrechter - Bevestiging van een onderzoeksmaatregel - Andere punten van de vordering

Krachtens artikel 1068 van het Gerechtelijk Wetboek moet de appelrechter, binnen de grenzen van het door de partijen ingestelde hoger beroep, over de punten van de bij hem aanhangig gemaakte vordering een eindbeslissing nemen en voor zover zijn beslissing niet berust op de beoordeling van de resultaten van een door de eerste rechter bevolen onderzoeksmaatregel, die hij geheel of gedeeltelijk bevestigt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Draagwijdte - Gevolg - Bevoegdheid van de appelrechter - Bevestiging van een onderzoeksmaatregel - Andere punten van de vordering

- Art. 1068 Gerechtelijk Wetboek

S.14.0094.F 8 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150608.2 AC nr. ...

De appelrechter moet de ontvankelijkheid van de beroepen ambtshalve onderzoeken en inzonderheid nagaan of een hoger beroep dat als incidenteel hoger beroep gekwalificeerd wordt niet ontvankelijk is als principaal beroep (1). (1) Cass. 2 februari 1989, AR 6064-6065, AC 1989, nr. 324; Cass. 27 mei 2011, AR C.10.0197.N – C.10.0205.N, AC 2011, nr. 358; G. de Leval, "Eléments de procedure civile", tweede uitgave, "Les voies de recours – L'appel", p. 339.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Opdracht van het hof van beroep - Ambt van de appelrechter - Bevoegdheid van de appelrechter - Ontvankelijkheid - Incidenteel beroep - Principaal beroep

- Artt. 1050, eerste lid, 1054 en 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek

De wetsbepalingen betreffende de ontvankelijkheid van het hoger beroep in burgerlijke zaken raken de openbare orde.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Ontvankelijkheid - Aard van de wetsregels

C.13.0268.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.1 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters het hoger beroep van de verweerster grotendeels gegrond verklaren en het verweer van de eiser afwijzen, zonder uitspraak te doen over het verzoek tot heropening van het debat van de eiser, schenden zij artikel 773 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2001, AR C.00.0199.F, AC 2001, nr. 525; Cass. 13 mei 2002, AR S.01.0161.F, AC 2002, nr. 292.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzoek tot heropening van het debat - Geen uitspraak over dit verzoek - Uitspraak over de gegrondheid van het hoger beroep

- Artt. 772 en 773 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0615.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Beperking van het hoger beroep - Draagwijdte

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht

De partij die hoger beroep aantekent, kan dit hoger beroep beperken, maar deze beperking kan enkel betrekking hebben op punten van de vordering waarover reeds werd geoordeeld door de eerste rechter. De punten van de vordering waarover nog niet werd geoordeeld worden krachtens het principe zelf van de verruimde devolutieve werking van het hoger beroep aanhangig gemaakt bij de rechter in hoger beroep (1). (1) Zie de concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Beperking van het hoger beroep - Draagwijdte

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Door het hoger beroep wordt in beginsel het volledig geschil met inbegrip van de punten van de vordering waarover nog niet werd geoordeeld, aan de eerste rechter onttrokken en aanhangig gemaakt bij de rechter in hoger beroep (1). (1) Zie de concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0309.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.1 AC nr. ...

De beslissing waartegen geen hoger beroep is ingesteld en die de vrijwillige tussenkomsten van de schuldeisers van de onderneming waarvan de homologatie van het gerechtelijk reorganisatieplan gevorderd wordt, niet-ontvankelijk verklaart en de beslissing die de appelrechters moeten wijzen in het kader van het hoger beroep van een andere schuldeiser waarvan de vrijwillige tussenkomst aanvaard werd, zijn geen beslissingen waarvan de gezamenlijke tenuitvoerlegging materieel onmogelijk is (1). (1) Wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, vóór de wijziging ervan bij de wet van 27 mei 2013.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Gerechtelijk reorganisatieplan - Beslissingen - Onsplitsbaar geschil - Continuïteit van de onderneming

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

Het vonnis dat zich niet ertoe beperkt het bedrag en de hoedanigheid waarvoor de betwiste schuldvordering voorlopig aanvaard zal worden in de werkzaamheden van de gerechtelijke reorganisatie te bepalen maar een eindbeslissing neemt inzake het bedrag of de hoedanigheid van die schuldvordering, is vatbaar voor verhaal overeenkomstig de bij het Gerechtelijk Wetboek bepaalde vormen en termijnen.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Allerlei - Continuïteit van de onderneming - Gerechtelijk reorganisatieplan - Beslissing van de rechtbank - Vonnis vatbaar voor verhaal

- Artt. 5 en 46 Wet 31 jan. 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.14.0298.N 20 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150320.1 AC nr. ...

Uit artikel 1050, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat tegen een vonnis waarbij de rechter zich enkel bevoegd of onbevoegd verklaart, geen onmiddellijk hoger beroep openstaat en een dergelijk beroep slechts mogelijk is nadat de rechter die zich bevoegd heeft verklaard, of de als bevoegd aangewezen rechter een eindvonnis heeft gewezen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid (1). (1) Cass. 25 maart 2010, AR C.09.0554.N, AC 2010, nr. 221.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Beslissing inzake bevoegdheid - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 1050, tweede lid, en 1055 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0358.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.6 AC nr. ...

Hoewel hoger beroep tegen een eindvonnis of tegen een vonnis alvorens recht te doen het geschil zelf bij de rechter in hoger beroep aanhangig maakt, staat het evenwel aan de partijen door het hoger beroep of het incidenteel beroep de grenzen te bepalen waarbinnen de appelrechter uitspraak moet doen over de betwisting die aan de eerste rechter is voorgelegd (1). (1) Cass. 17 november 2011, AR C.10.0453.N, AC 2011, nr. 620.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Beoordeling t.a.v. de bestreden beslissing en niet t.a.v. de beslissing van de rechter op verwijzing

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0097.F 15 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150115.3 AC nr. ...

Hoewel, luidens artikel 1068, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, hoger beroep tegen een eindvonnis of tegen een vonnis alvorens recht te doen het geschil zelf bij de rechter in hoger beroep aanhangig maakt, stellen de partijen zelf, door het hoofd- of incidenteel beroep, de grenzen vast waarbinnen de appelrechter uitspraak moet doen over de geschillen die bij de eerste rechter aanhangig zijn gemaakt (1). (1) Over de toepassing van de regel op gevallen van volstrekte bevoegdheid en van aanleg, zie Cass. 2 mei 2013, AR C.12.0534.F, AC 2013, nr. 275 en de conforme concl. van advocaat-generaal GENICOT in Pas. 2013; Cass. 3 maart 2008, AR C.05.0476.F, AC 2008, nr. 148 en de gedeeltelijk conforme concl. van advocaat-generaal GENICOT; contra Cass. 19 april 2002, AR C.01.0014.F, AC 2002, nr. 242 en de gedeeltelijk andersluidende concl. OM.

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Betwisting die bij de eerste rechter aanhangig is gemaakt - Devolutieve kracht - Grenzen - Keuze van de partijen - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

STRAFZAKEN (DOUANE EN ACCIJNZEN INBEGREPEN)

P.25.0611.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.13 AC nr. ...

De door artikel D217 van het Waals Milieuwetboek ingevoerde regeling voor het instellen van een beroep wijkt af van de gemeenrechtelijke regels van het hoger beroep in strafzaken; artikel 204 Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op het hoger beroep van de overtreder tegen een beslissing van de sanctionerend ambtenaar (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Waals Milieuwetboek - Jachtmisdrijf - Beroep tegen de beslissing van de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar - Regeling die van het gemeen recht afwijkt - Omvang

- Art. D.217 Milieuwetboek - Boek 1: Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Regelgevend deel.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel I (Art. 137 tot en met 216septies)

P.25.0501.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.8 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie tegen het beroepen vonnis hoger beroep heeft ingesteld met betrekking tot de straf, belet de erkenning van de overschrijding van de redelijke termijn de appelrechters niet de aan de beklaagde opgelegde straf te verzwaren, mits die straf het wettelijk maximum niet bereikt (1). (1) Oud artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Overschrijding van de redelijke termijn van de strafvervolging - Erkenning door de appelrechters - Verzwaring van de door de eerste rechter opgelegde straf - Wettigheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de appelrechters voor het eerst de overschrijding van de redelijke termijn vaststellen, moeten ze de straf die ze uitspreken verminderen ten opzichte van die welke ze zouden hebben opgelegd indien de zaak onverwijld was berecht, en niet ten opzichte van die welke de eerste rechter in aanmerking heeft genomen (1) (2). (1) Zie Cass. 29 mei 2024, AR P.23.1560.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240529.2F.3, en verw. in voetnoot; Cass. 18 november 2009, AR P.09.1023.F, AC 2009, nr. 677. (2) Oud artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Overschrijding van de redelijke termijn van de strafvervolging - Vaststelling door de appelrechters - Sanctie - Vermindering van de straf ten opzichte die welke de appelrechters zonder een dergelijke vaststelling zouden hebben opgelegd en niet ten opzichte van de straf die de eerste rechter heeft opgelegd

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.1187.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.3 AC nr. ...

Uit geen enkele wettelijke bepaling volgt dat het arrest dat afstand verleent van het hoger beroep dat een inverdenkinggestelde heeft ingesteld tegen een beslissing die zijn voorlopige hechtenis handhaaft, over de ontvankelijkheid van dit hoger beroep uitspraak moet doen om zijn rechtsmacht volledig uit te oefenen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Draagwijdte

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit artikel 5 EVRM kan niet worden afgeleid dat een beslissing die een vrijheidsberoving voor een beperkte periode verlengt, gemotiveerd moet worden wat betreft de noodwendigheden van die hechtenis, ook al is die beslissing het gevolg van de afstand door de gedetineerde van een rechtsmiddel dat hij had aangewend tegen de beslissing die hij had bestreden, en die op dat punt gemotiveerd is.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Motiveringsplicht - Omvang

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de inverdenkinggestelde van zijn hoger beroep afstand doet, wordt de zaak door die afstand niet van rechtswege aan de kamer van inbeschuldigingstelling onttrokken en moet het arrest dat akte van die afstand verleent, worden gewezen binnen de door artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet vastgestelde termijn, bij gebrek waaraan de inverdenkinggestelde in vrijheid wordt gesteld; hieruit vloeit voort dat het arrest dat binnen de wettelijke termijn akte van de afstand verleent, dezelfde gevolgen heeft als een arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft in de zin van artikel 30, § 4, van die wet, en dat, met toepassing van de voormelde bepaling, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling een titel van vrijheidsberoving voor één maand vanaf de beslissing vormt indien ze betrekking heeft op de eerste, de tweede of de derde beschikking van de raadkamer.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Gevolgen

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.1147.N 12 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250812.VAK.6 AC nr. ...

De termijn van uitspraak binnen de vijftien dagen na instelling van het hoger beroep, zoals bepaald in artikel 30, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, wordt tijdens de duur van een uitstel geschorst indien het wordt verleend op verzoek van de verdachte of zijn raadsman; voor de toepassing van deze bepaling wordt een zaak die in voortzetting wordt gesteld op een latere datum, aanzien als een zaak waarvan de behandeling wordt uitgesteld.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Termijn van 15 dagen voor uitspraak - Schorsing van de termijn tijdens het uitstel verleend op vraag van de verdachte - Voortzetting van de zaak op vraag van de verdachte - Regelmatigheid van de beslissing tot handhaving

- Art. 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.1078.F 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAC.1 AC nr. ...

De verklaring die is verstuurd op een platform dat als communicatiemiddel dient tussen de gedetineerden en de gevangenisadministratie en die, bijgevolg, niet is gedaan aan een gezagsdrager die over de vereiste bevoegdheid beschikt, vormt geen hoger beroep; een dergelijke mededeling heeft enkel tot gevolg dat het de administratieve dienst in staat stelt om de gedetineerde te doen verschijnen op de griffie van de gevangenis, zodra deze opent, om de akte op te maken.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Verklaring - Verzending - Communicatieplatform tussen de gedetineerde en de gevangenisadministratie - Uitwerking

P.25.0469.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.4 AC nr. ...

Artikel 236, § 1, AWDA legt de verbeurdverklaring op van alle goederen die ten gevolge van een verkeerde benaming de grondslag voor de vestiging van de douaneschuld wijzigen; hoewel de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurd verklaarde goederen een burgerrechtelijke veroordeling is, maakt zij, in geval van niet-overlegging van die goederen, deel uit van de strafvordering, aangezien die veroordeling het noodzakelijke accessorium van de in de strafvordering bedoelde verbeurdverklaring is; wanneer het hoger beroep van de Belgische Staat enkel betrekking heeft op de strafrechtelijke beschikkingen van het bestreden vonnis, overschrijden de appelrechters bijgevolg de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak niet wanneer zij de verbeurdverklaring gepaard laten gaan met de veroordeling waarzonder de niet-overlegging van de goederen die straf ondoeltreffend zou maken (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van goederen met een verkeerde benaming - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging van die goederen - Aard - Burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring - Draagwijdte - Gevolg - Hoger beroep van de Belgische Staat beperkt tot de strafrechtelijke beschikkingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 50 Strafwetboek
- Art. 44 Strafwetboek
- Art. 259 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 236 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.24.1697.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.27 AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt (1); wanneer de appellant in zijn grievenformulier de rubriek “schuld” aankruist, maakt hij bij het appelgerecht niet enkel de beslissing over de schuld aanhangig, maar ook alle onafscheidelijk daarmee verbonden beslissingen (2); de appelrechter is ertoe gehouden aan de hem voorgelegde feiten hun juiste omschrijving te geven; die beslissing is onafscheidelijk verbonden met de beslissing over de schuld; bijgevolg kan een beklaagde die hoger beroep instelt tegen zijn schuldigverklaring, zijn grieven niet beperken tot de hem ten laste gelegde feiten zoals heromschreven door de eerste rechter. (1) Zie o.a. Cass. 4 februari 2025, AR P.24.1614.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7; Cass. 11 oktober 2023, AR P.22.1491.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.14, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal WINANTS; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 91-95; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2025, 1958-1965. (2) Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 15 oktober 2019, AR P.19.0600.N, AC 2019, nr. 522; Cass. 13 november 2018, AR P.18.0360.N, AC 2018, nr. 626; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 148-150.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Aankruising rubriek "schuld" - Omschrijving van de feiten - Taak van de rechter in hoger beroep

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.25.0514.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.15 AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt (1); het overeenkomstig artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering door de Koning bij besluit van 18 februari 2016, zoals gewijzigd bij besluit van 23 november 2017, vastgesteld model van het grievenformulier bevat naast onder meer de rubrieken Schuld en Straf en/of maatregel ook een rubriek Procedure (bevoegdheid, verjaring, rechten van verdediging, e.a.); een appellant die aanvoert dat het appelgerecht de strafvordering onontvankelijk moet verklaren wegens miskenning van zijn recht van verdediging en zijn recht op een eerlijk proces omdat hij omwille van medische redenen niet persoonlijk aanwezig kon zijn noch werd vertegenwoordigd en zo een aanleg heeft verloren, beoogt om procedurele redenen een hervorming van de beroepen beslissing op dit punt; indien hij wil dat het appelgerecht zich daarover uitspreekt, moet hij een procedurele grief aanvoeren; uit de loutere aankruising in het appelgrievenformulier van de rubrieken Schuld en Straf en/of maatregel volgt niet dat de appellant elke beslissing op procedureel vlak die een impact heeft of kan hebben op de beslissing over de schuld of de straf als grief aanvoert; dit zou immers betekenen dat de rubriek Procedure zinledig is (2). (1) Zie o.a. Cass. 4 februari 2025, AR P.24.1614.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7; Cass. 11 oktober 2023, AR P.22.1491.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.14, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal WINANTS; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 91-95; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2025, 1958-1965. (2) Over de procedurele grief en de impact op de schuldbeoordeling zie S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 160-165.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Verplicht aanvoeren van grieven - Begrip grief - Rubrieken in het grievenformulier - Aankruising rubriek "schuld" - Aanvoeren van een grief over de rechten van verdediging - Afwezigheid op de terechtzitting om medische redenen - Saisine van de rechter in hoger beroep - Impact van de grief over de procedure - Grens

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.24.1217.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.27 AC nr. ...

Het staat aan het appelgerecht te oordelen of er grond is om bij toepassing van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering ambtshalve een grief aan te voeren en wanneer een beklaagde of het openbaar ministerie de beslissing over de schuld niet door het appelgerecht beoordeeld wensen te zien en met betrekking tot die beslissing bijgevolg geen grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering aanvoeren, is het appelgerecht slechts verplicht om een ambtshalve grief aan te voeren in de zin van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering indien het zelf oordeelt dat daartoe een reden is waarbij de omstandigheid dat de beklaagde voor het appelgerecht zijn schuld betwist, daaraan geen afbreuk doet en het appelgerecht niet verplicht om hierover een ambtshalve grief aan te voeren; indien het appelgerecht oordeelt dat er geen ambtshalve grief in de voormelde zin moet worden opgeworpen, wordt de saisine in hoger beroep beperkt door de verklaringen van hoger beroep en de in het grievenschrift of de grievenschriften aangevoerde grieven (1). (1) Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0436.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.4; Cass. 27 juni 2023, AR P.23.0476.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230627.2N.32. De beklaagde had, zich steunende op de arresten 185/2019 en 189/2019 van 20 november 2019 van het Grondwettelijk Hof, aangevoerd dat hieruit een verplichting voortvloeide voor het appelgerecht om ambtshalve grieven aan te voeren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve aanvoering van grief door het appelgerecht - Verplichting - Geen beoordeling van de beslissing over de schuld voorgelegd aan het appelgerecht - Geen aanvoering van een grief over de schuld - Betwisting van de schuld door de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.24.1797.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.26 AC nr. ...

Uit artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een beklaagde in eerste aanleg werd vrijgesproken voor het misdrijf waarvoor hij werd vervolgd en het appelgerecht ingevolge de afwezigheid van een hoger beroep op strafgebied enkel nog te oordelen heeft over de door de burgerlijke partij tegen de beklaagde aanhangig gemaakte burgerlijke rechtsvordering gegrond op het feit waarvoor de vrijspraak werd verleend, het appelgerecht zich niet mag uitspreken over de vraag of de beklaagde zich aan dat misdrijf heeft schuldig gemaakt; het appelgerecht mag in een dergelijk geval uitsluitend oordelen of het gedrag, zoals dat blijkt uit het met de strafvervolging aanhangig gemaakte feit, een fout oplevert in oorzakelijk verband met de schade die door de burgerlijke partij wordt gevorderd waarbij de strafrechter zich in een dergelijk geval bevindt in dezelfde situatie als de burgerlijke rechter die zich moet uitspreken over een schadevergoedingsvordering die is gesteund op een strafbaar feit en hij, wil hij het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld niet miskennen, zich moet onthouden van bewoordingen waaruit de vaststelling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de betrokkene voor een feit waarvoor hij definitief is vrijgesproken, kan worden afgeleid.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beklaagde vrijgesproken in eerste aanleg - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Geen hoger beroep op strafgebied - Bevoegdheid van het appelgerecht beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering - Vermoeden van onschuld - Geen uitspraak over de vraag of de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan het misdrijf - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0239.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.20 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beslissing van buitenvervolgingstelling vereist niet enkel dat die stelling als burgerlijke partij ontvankelijk is, maar ook dat de burgerlijke partij haar belang behoudt bij dit hoger beroep tijdens de appelprocedure; de algemene bewoordingen van artikel 135, § 1, Wetboek van Strafvordering houden voor de burgerlijke partij geen vrijstelling in van de vereiste van een volgehouden belang als algemene voorwaarde voor de ontvankelijkheid van dit rechtsmiddel en de omstandigheid dat het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een buitenvervolgingstelling tevens strekt tot het voortzetten van de strafvordering doet daaraan geen afbreuk.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Onderzoeksgerechten - Raadkamer - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Belang

- Art. 135, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.25.0554.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.21 AC nr. ...

Wanneer het appelgerecht de voor de telastlegging opgelegde geldboete, vervallenverklaring van het recht tot sturen, het voor die vervallenverklaring verleende gedeeltelijke uitstel van tenuitvoerlegging en het afhankelijk maken van het herstel van het recht tot sturen van het slagen in de vier examens en onderzoeken bevestigt maar anders dan met het beroepen vonnis werd geoordeeld die herstelmaatregel niet beperkt tot voertuigen van de categorieën B en BE, verzwaart het aldus de aan de beklaagde opgelegde bestraffing in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en schendt het die bepaling door niet vast te stellen dat die beslissing met eenparige stemmen werd genomen (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1187.N, AC 2019, nr. 24.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafverzwaring - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Geen beperking in graad van beroep - Bevestiging voor het overige van het beroepen vonnis - Eenparigheid - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Artikel 45, eerste lid, Wegverkeerswet - Herstel in het recht tot sturen - Examens en onderzoeken - Beperking in eerste aanleg tot voertuigen van de categorieën B en BE - Geen vaststelling van de éénparigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 45, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0382.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.15 AC nr. ...

Artikel 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM (1) en artikel 14.5 IVBPR (2) zijn niet van toepassing op de personen die, krachtens de Belgische wet, rechtstreeks voor een hoger rechtscollege zoals het hof van beroep worden gebracht; dit is het geval wanneer de appelrechters, overeenkomstig artikel 215 Wetboek van Strafvordering, de zaak waarvan ze kennisnemen aan zich trekken. (1) Zie Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22, met concl. van advocaat-generaal WINANTS, ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20210302.2N.22. (2) Zie Cass. 3 september 2013, AR P.12.1645.N, AC 2013, nr. 416.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Zaak die door het appelgerecht aan zich wordt getrokken - Geen) toepassing van artikel 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM en artikel 14.5 IVBPR

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 2.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

Het instellen van een incidenteel beroep vereist het bestaan van een ontvankelijk principaal hoger beroep door een partij tegen wie het incidenteel beroep is gericht; een beklaagde heeft echter geen belang om hoger beroep in te stellen tegen een beslissing die een tegen hem gerichte burgerlijke vordering verwerpt en het appelgerecht kan dan ook niet wettig oordelen dat het eventueel principaal hoger beroep van de beklaagde tegen die beslissing ontvankelijk is of dat het appelgerecht saisine heeft om over dat hoger beroep te oordelen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Voorwaarde - Hoger beroep van beklaagde tegen beslissing die de burgerlijke rechtsvordering verwerpt - Geen belang - Gevolg

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.25.0212.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.32 AC nr. ...

Indien het appelgerecht ingevolge de beperkende werking van het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde appelgrievenformulier enkel te oordelen heeft over de gehoudenheid van een beklaagde tot betaling van de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de Juridische Tweedelijnsbijstand en het anders dan de eerste rechter oordeelt dat de beklaagde niet gehouden is tot die betaling, dan is die appelbeslissing geen veroordelend vonnis in de zin van artikel 162 Wetboek van Strafvordering en kan de beklaagde bijgevolg niet worden veroordeeld tot de kosten van de appelprocedure.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep ingesteld door de beklaagde - Grief die is beperkt tot de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de Juridische Tweedelijnsbijstand - Bijdrage die is opgelegd aan een beklaagde die geniet van kosteloze rechtsbijstand - Beslissing in hoger beroep die stelt dat de beklaagde geen bijdrage meer verschuldigd is - Toewijzing van de gerechtskosten aan de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 162 Wetboek van Strafvordering

P.25.0331.N 13 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250513.2N.27 AC nr. ...

Indien een beklaagde die voor de eerste rechter om een taalwijziging heeft verzocht en dit verzoek werd afgewezen en het door hem bij toepassing van artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken bedoelde hoger beroep eveneens werd afgewezen, in de appelprocedure voor de correctionele rechtbank afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek om taalwijziging; de beklaagde geeft aldus onmiskenbaar te kennen dat hij zich niet gegriefd acht door het gegeven dat de tegen hem ingestelde strafvervolging werd behandeld in de taal van de rechtspleging (1); daaruit volgt dat die beklaagde geen belang heeft bij het cassatieberoep dat hij instelt tegen het afwijzend vonnis van de Nederlandstalige en Franstalige arrondissementsrechtbanken zetelend in verenigde vergadering dat op zijn hoger beroep is gewezen bij toepassing van artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken. (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1584.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.9; Cass. 27 juni 2023, AR P.23.0641.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230627.2N.39; Cass. 26 mei 2020, AR P.19.1338.N, AC 2020, nr. 316, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.13

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Arrondissement Halle-Vilvoorde - Verzoek om taalwijziging in eerste aanleg - Afwijzing van het verzoek door de politierechtbank en nadien door de arrondissementsrechtbank in verenigde vergadering te Brussel - Hoger beroep - Afstand van de grief schuldbeoordeling - Effect op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep gericht tegen de beslissing van de arrondissementsrechtbank

- Art. 23quater Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.25.0197.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.4 AC nr. ...

Artikel 210, tweede lid, eerste streep, Wetboek van Strafvordering voorziet in de exceptie van de middelen betreffende de bevoegdheid van het appelgerecht die ambtshalve moeten worden opgeworpen door de appelrechter indien zij tot zijn onbevoegdheid leiden, in voorkomend geval na een herkwalificatie van de feiten; de toepassing van die eerste exceptie staat los van de andere in de wet bedoelde excepties en, met name, van het gebrek aan een misdrijf, bedoeld in artikel 210, tweede lid, derde streep (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Middel betreffende de bevoegdheid - Ambtshalve opgeworpen middel - Draagwijdte - Herkwalificatie van de feiten - Gevolg

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De omstandigheid dat er in het appelverzoekschrift of in het grievenformulier van de beklaagde of van het openbaar ministerie niet naar de schuld wordt verwezen, verandert niets aan de regels volgens welke de bevoegdheid van openbare orde is of de partijen hiervan niet kunnen afwijken; indien de beklaagde of het openbaar ministerie melding hebben gemaakt van een grief die geen betrekking heeft op de schuld aan een welbepaalde telastlegging maar op een strafbepaling van de beroepen beslissing, die verband houdt met de feiten waarop die telastlegging is gegrond, zoals de straf of een maatregel, heeft het appelgerecht ambtshalve de mogelijkheid om, wat betreft die beklaagde, die feiten te herkwalificeren, te beslissen om ze bewezen te verklaren of zich onbevoegd te verklaren om ze te berechten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulieren - Geen grief betreffende de schuld - Grieven betreffende de straf - Artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Middel betreffende de bevoegdheid - Ambtshalve opgeworpen middel - Herkwalificatie van de feiten - Gevolg

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0150.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.10 AC nr. ...

Volgens artikel 2, tweede lid, Tarief Rechtsplegingsvergoeding moet voor een in geld waardeerbare vordering het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding in beginsel worden bepaald op het bedrag van de vordering zoals vastgesteld overeenkomstig de artikelen 557 tot 562 Gerechtelijk Wetboek, waarbij het in aanmerking te nemen bedrag dit is van de vordering in de inleidende akte of in de laatste conclusie; de rechtsplegingsvergoeding moet in hoger beroep voor een in geld waardeerbare vordering worden bepaald op de waarde of de geldelijke inzet van het hoger beroep, zoals die blijkt uit de beroepsakte of de laatste appelconclusie en de loutere omstandigheid dat de beklaagde na een laatste appelconclusie een deel van de door de burgerlijke partij gevorderde schadevergoeding heeft voldaan, verplicht het appelgerecht niet daarmee bij de berekening van het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding rekening te houden.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Rechtsplegingsvergoeding - Tarief Rechtsplegingsvergoeding - In geld waardeerbare vordering - In aanmerking te nemen bedrag - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep - Betaling door de beklaagde van een deel van de door de burgerlijke partij gevorderde schadevergoeding - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2, eerste en tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de appelrechters om, wanneer zij naar de motivering van de eerste rechter verwijzen, de redenen ervan in hun eigen beslissing te herhalen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beslissing van de appelrechter - Verwijzing naar de motivering van de eerste rechter - Verplichting om de redenen ervan te herhalen (geen)

P.25.0166.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.25 AC nr. ...

Artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat om de in hoger beroep uitgesproken straffen te kunnen verzwaren eenstemmigheid is vereist en om te oordelen of er strafverzwaring is in de zin van deze bepaling moeten, indien de eerste rechter zowel een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen heeft opgelegd en het appelgerecht eveneens een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen oplegt, de uitgesproken hoofdgevangenisstraffen worden vergeleken en zijn de overige straffen zijn bij de beoordeling of er een strafverzwaring is in beginsel niet relevant; indien de eerste rechter en het appelgerecht eenzelfde hoofdgevangenisstraf opleggen en de eerste rechter voor die hoofdgevangenisstraf volledig uitstel van tenuitvoerlegging heeft verleend en het appelgerecht eveneens volledig uitstel van tenuitvoerlegging verleent voor eenzelfde proeftijd, maar daaraan probatievoorwaarden verbindt, legt het appelgerecht een zwaardere straf op in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en kan het dit slechts doen mits wordt vastgesteld dat tot die strafverzwaring met eenparigheid van stemmen is beslist (1). (1) A. MONSIEURS, " De zwaarte van de straf volgens het Hof van Cassatie, het grondwettelijk Hof en het Europees hof voor de rechten van de Mens", NC 2008 (225) 240; P. VAN ROOIJ en W. YPERMAN, "De relatieve zwaarte van straffen: tijd om de gordiaanse knoop door te hakken?", T. Strafr. 32023/5, (275) 283.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafverzwaring - Eenparigheid - Hoofdgevangenisstraf met volledig uitstel van tenuitvoerlegging uitgesproken door de eerste rechter - Zelfde straf opgelegd door het appelgerecht maar met probatievoorwaarden voor het uitstel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafverzwaring - Eenparigheid - Hoofdgevangenisstraf met volledig uitstel van tenuitvoerlegging uitgesproken door de eerste rechter - Zelfde straf opgelegd door het appelgerecht maar met probatievoorwaarden voor het uitstel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1615.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.2 AC nr. ...

Het rechtscollege dat in hoger beroep uitspraak doet over het verzet van de beklaagde tegen een door dit rechtscollege bij verstek gewezen beslissing op het hoger beroep van het openbaar ministerie, mag de door de eerste rechter opgelegde straf enkel verzwaren door met eenparigheid van stemmen uitspraak te doen en dit uitdrukkelijk vast te stellen, zelfs als de bij verstek gewezen beslissing de door de eerste rechter uitgesproken straf met eenparigheid van stemmen wettig heeft verzwaard (1), aangezien het bij verstek gewezen arrest krachtens de uitdovende werking van het ontvankelijk verklaarde verzet is vernietigd (2). (1) Cass. 14 februari 2007, AR P.06.1379.F, AC 2007, nr. 88. (2) Zie Cass. 7 december 2016, AR P.16.0650.F, AC 2016, nr. 701.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafverzwaring - Eenparigheid van stemmen - Arrest op verzet - Ontvankelijk verzet - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1686.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.13 AC nr. ...

De rechter bepaalt op onaantastbare wijze en binnen de grenzen van de wet de straffen en maatregelen evenals de strafmaat die nodig zijn om de doelstellingen van de straf te verwezenlijken; die doelstellingen kunnen met name bestaan uit: het uiting geven aan de maatschappelijke afkeuring ten aanzien van de overtreding van de strafwet, het beschermen van de maatschappij, het bevorderen van het herstel van het maatschappelijk evenwicht en van het herstel van de door het misdrijf veroorzaakte schade en het bevorderen van de maatschappelijke rehabilitatie en re-integratie van de dader (1); het is het appelgerecht dat de ouderdom van de feiten waarmee de eerste rechter geen rekening heeft gehouden, in aanmerking neemt, niet verboden de straf te verzwaren. (1) Zie artikel 27 Strafwetboek van 29 februari 2024.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Motivering van de strafkeuze en de strafmaat - Doelstellingen van de straf - Inaanmerkingneming van de ouderdom van de feiten - Strafverzwaring - Wettigheid

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0007.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.1 AC nr. ...

Hoewel het hoger beroep in de regel ertoe strekt de hervorming of de vernietiging te vorderen van de beslissing die hierin wordt bedoeld, wordt dit rechtsmiddel niet onduidelijk en vervalt het niet enkel op grond dat de appellant, nadat hij dit hoger beroep heeft ingesteld, de bevestiging van het beroepen dictum vraagt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Voorwerp van het hoger beroep - Onduidelijke grief - (Geen) verval van het hoger beroep - Verzoek tot bevestiging van het beroepen vonnis

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.24.0781.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.18 AC nr. ...

Indien overmacht die verantwoordt dat een hoger beroep, aangetekend na het verstrijken van de in artikel 203 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn, toch ontvankelijk wordt verklaard, de appellant evenwel slechts tijdelijk heeft belet om hoger beroep in te stellen, vangt van zodra de overmachtssituatie is opgehouden een nieuwe termijn aan om alsnog een verklaring van hoger beroep af te leggen en de omstandigheid dat de appellant de hem als beklaagde ten laste gelegde feiten betwist, doet daaraan geen afbreuk; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar of overmacht de appellant heeft belet tijdig hoger beroep in te stellen, alsook wanneer de overmachtssituatie voor de appellant heeft opgehouden te bestaan; het Hof gaat wel na of het appelgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2023, AR P.22.1549.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.3.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Tijdelijk beletsel - Aanvang nieuwe termijn - Onaantastbare beoordeling door het appelgerecht - Toezicht door het Hof - Wijze - Laattijdig hoger beroep - Overmacht

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.24.1648.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.7 AC nr. ...

De wettige reden van verschoning, bedoeld in artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering, geldt voor de gevallen waarin de opzettelijke afwezigheid van de verzetdoende partij, terwijl hij kennis had van de dagvaarding, niet kan worden uitgelegd als een afstand van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen; wat betreft de criteria op grond waarvan kan worden beoordeeld of de bij verstek veroordeelde al dan niet opzettelijk afstand heeft gedaan van zijn recht om zich te verdedigen, maakt de wet geen onderscheid tussen het geval waarin het verstek zich in eerste aanleg en dat waarin het zich in hoger beroep heeft voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzet tegen een verstekvonnis - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Beoordeling in hoger beroep

- Art. 208 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.24.1527.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.1 AC nr. ...

Behoudens indien het appelgerecht een ambtshalve grief aanvoert als bedoeld in artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, is de saisine van dat gerecht beperkt tot die beslissingsonderdelen waartegen de appellant grieven aanvoert zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidbaar zijn verbonden; de beslissing over schuld aan de verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 2bis, § 2, a), § 3, b) en § 4, b), Drugswet is niet onafscheidbaar verbonden met de beslissing over de schuld aan het basismisdrijf bepaald in artikel 2bis, § 1, Drugswet en wanneer aldus de beklaagde voor het appelgerecht een grief aanvoert waarmee hij enkel opkomt tegen zijn schuldigverklaring aan die verzwarende omstandigheden, moet het appelgerecht niet meer oordelen over de schuld van de beklaagde aan dat basismisdrijf, tenzij het daarover een ambtshalve middel aanvoert.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Beslissingsonderdelen die onafscheidbaar verbonden zijn - Verdovende middelen - Beslissing over de verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 2bis, § 2, a), § 3, b) en § 4, b), Drugswet - Beslissing over de schuld aan het basismisdrijf bepaald in artikel 2bis, § 1, Drugswet - Geen onafscheidbaar verbonden beslissingsonderdelen - Grief beperkt tot schuldigverklaring aan de verzwarende omstandigheden - Gevolg

- Art. 2bis, §§ 1, 2, a), 3, b) en 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.25.0040.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.10 AC nr. ...

Indien een appellant in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appellant opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appellant in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen en het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 4 februari 2025, AR P.24.1614.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf - Bijkomende straffen - Beslissingsonderdeel dat onafscheidbaar is van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.25.0114.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.15 AC nr. ...

Uit artikel 42, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet volgt dat de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid een bewezenverklaring vereist van een overtreding van de politie over het wegverkeer of van een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader, maar die vervallenverklaring is niet afhankelijk van de door de rechter uit te spreken straf; uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 42, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet volgt verder dat indien een appellant in zijn verklaring van hoger beroep verwijst naar de in het grievenformulier vermelde grieven en hij in dat grievenformulier als grief enkel het beslissingsonderdeel aanwijst betreffende de aan de appellant opgelegde straf en daarbij uitdrukkelijk de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid als grief uitsluit, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de straf en niet slaat op de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid vermits dit een beslissingsonderdeel is dat te onderscheiden valt van het beslissingsonderdeel over de straf; de omstandigheid dat volgens artikel 42, tweede lid, Wegverkeerswet het uitspreken van de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid in elke aanleg mogelijk is en dit ongeacht wie het rechtsmiddel heeft ingesteld, laat niet toe anders te oordelen; daaruit volgt bovendien dat aangezien het beslissingsonderdeel betreffende de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid niet tot de saisine van het appelgerecht behoort, het appelgerecht zich niet kan uitspreken over een verzoek tot herziening van de maatregel als bedoeld door artikel 44 Wegverkeerswet.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenstelsel - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Wegverkeer - Verval van het recht te sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Grief beperkt tot de straf - Uitsluiting van de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Beslissingsonderdeel dat afscheidbaar is van het beslissingsonderdeel over de straf - Gevolg

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.24.1484.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.1 AC nr. ...

Noch artikel 195, vijfde lid, noch artikel 211 Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke bepaling verplichten de appelrechters een versterkte motivering te geven wanneer zij de straf verzwaren; zij dienen enkel te voldoen aan de regels die hen verplichten hun beslissing met eenparigheid van stemmen te wijzen en deze nauwkeurig te motiveren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de straf in hoger beroep - Motiveringsplicht - (Geen) versterkte motivering - Eenstemmigheid - Draagwijdte

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0237.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.11 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen bestaat het door deze personen ingestelde hoger beroep in een verklaring gedaan aan de directeur van de inrichting waar zij verblijven, of aan zijn gemachtigde; de verklaring die is verstuurd op een platform dat als communicatiemiddel dient tussen de gedetineerden en de gevangenisadministratie en die, bijgevolg, niet is gedaan aan een gezagsdrager die over de vereiste bevoegdheid beschikt, vormt dus geen hoger beroep; een dergelijke mededeling heeft enkel tot gevolg dat het de administratieve dienst in staat stelt de gedetineerde te vragen op de griffie van de gevangenis te verschijnen, zodra deze opent, om de akte op te maken (1). (1) Zie concl." in hoofdzaak" OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep ingesteld door de inverdenkinggestelde in de gevangenis - Vorm - Verklaring verstuurd op een

communicatieplatform tussen de gedetineerden en de gevangenisadministratie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen
- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.0578.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.5 AC nr. ...

De werkstraf is, wegens het voorwerp ervan, een zwaardere straf dan de geldboete van dezelfde aard, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is; op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, vereist de vervanging van een geldboete door een werkstraf waarmee is ingestemd echter niet dat er wordt vastgesteld dat de beslissing met eenparigheid van stemmen van de appelrechters werd genomen, en dit ongeacht de maat van de opeenvolgend uitgesproken straffen (1). (1) Het OM stelde dat het middel faalde naar recht, met name omdat het, met miskenning van de relatieve werking van het hoger beroep, uitging van de veronderstelling dat de appelrechters die uitsluitend van het hoger beroep van de eiser hebben kennisgenomen, de toestand van de beklaagde kunnen verergeren, aangezien zij met eenparigheid van stemmen uitspraak doen. Weliswaar is "een werkstraf, wegens het voorwerp ervan, zwaarder dan een geldboete, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is" (Cass. 28 februari2007, AR P.06.1472.F, AC 2007, nr. 116). Het Grondwettelijk Hof heeft echter geoordeeld dat de beklaagde die bij verstek tot een geldboete is veroordeeld, op verstek moet kunnen vragen dat er een werkstraf wordt uitgesproken (AGwH 11 januari 2007, nr. 4/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.004), en dat de beslissing om een werkstraf op te leggen aan de beklaagde die door de eerste rechter werd veroordeeld tot een geldstraf geen eenparigheid van stemmen van de appelrechters vereist (cfr. art. 211bis Wetboek van Strafvordering) (AGwH 28 november 2007, nr. 147/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.147). Hieruit volgt dat, "op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, de vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd, de perken van de belangen van de beklaagde niet overschrijdt; daaruit volgt dat de rechter de relatieve werking van het hoger beroep niet miskent door, uitsluitend op het hoger beroep van de beklaagde, de correctionele geldboete waartoe de eerste rechter hem heeft veroordeeld, door een werkstraf te vervangen" (Cass. 20 juin 2007, RG P.07.0176.F, AC 2007, nr. 339, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, p. 2018, noot 615). (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen)

- Art. 38 Strafwetboek
- Art. 37quinquies Strafwetboek
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1537.F 5 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 187, § 8, Wetboek van Strafvordering wordt het verzet niet-ontvankelijk verklaard wanneer het gericht is tegen een beslissing waarbij de verzetdoende partij zich een tweede keer bij verstek heeft laten vonnissen; indien de laatstgenoemde beslissing het verzet als ongedaan heeft beschouwd, beschikt de niet-verschenen beklaagde over het recht om tegen die beslissing hoger beroep in te stellen, wat inhoudt dat hij de grond van de zaak door het gerecht in hoger beroep kan doen onderzoeken overeenkomstig artikel 187, § 9, van dat wetboek; hieruit volgt dat, in geval van iteratief verstek, het tweede verzet niet-ontvankelijk moet worden verklaard, ook al hebben de beklaagde of zijn raadsman de dagvaarding voor de rechtszitting waarop het eerste verzet werd behandeld, niet ontvangen of werden zij van de datum van die rechtszitting niet op de hoogte gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis - Verzet - Iteratief verstek - Nieuwe beslissing bij verstek die het verzet als ongedaan beschouwt - Hoger beroep - Uitwerking

- Art. 187, §§ 8 en 9 Wetboek van Strafvordering

P.24.1614.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7 AC nr. ...

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming vraagt door het appelgerecht (1). (1) Cass. 11 oktober 2023, AR P.22.1491.F, ECLI:BE:CASS:2023:CONC.20231011.2F.14 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH ; Cass. 7 maart 2023, AR P.22.1478.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.1 ; Cass. 7 december 2021, AR P.21.0740.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.5 ; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 91-94; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1711-1713.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Grief - Begrip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Indien een appellant in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appellant opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appellant in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen; het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf - Beoordeling van de bijkomende straffen als onafscheidelijk verbonden grief - Toelaatbaarheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven; uit die bepalingen volgt verder dat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis en in het grievenformulier slechts bepaalde grieven worden opgegeven, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2024, AR P.23.1511.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240625.2N.15; Cass. 30 april 2024, AR P.23.0814.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240430.2N.17; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 1 december 2020, AR P.19.1024.N, AC 2020, nr. 732, met concl. OM; Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0802.F, AC 2019, nr. 540; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 165-170; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1719-1720.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Beslissingsonderdelen die onafscheidelijk zijn verbonden met de

onderdelen aangehaald in het grievenschrift - Omvang van de saisine

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.24.1638.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.6 AC nr. ...

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming vraagt door het appelgerecht (1). (1) Cass. 11 oktober 2023, AR P.22.1491.F, ECLI:BE:CASS:2023:CONC.20231011.2F.14, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 7 maart 2023, AR P.22.1478.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.1, nr. 173; Cass. 7 december 2021, AR P.21.0740.N, AC 2021, nr. 775; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 91-94; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1711-1713.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Grief - Begrip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Indien een appellant in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appellant opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appellant in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen; het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf - Beoordeling van de bijkomende straffen als onafscheidelijk verbonden grief - Toelaatbaarheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven; uit die bepalingen volgt verder dat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis en in het grievenformulier slechts bepaalde grieven worden opgegeven, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2024, AR P.23.1511.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240625.2N.15; Cass. 30 april 2024, AR P.23.0814.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240430.2N.17; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 1 december 2020, AR P.19.1024.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.11, met concl. OM; Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0802.F, AC 2019, nr. 540; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 165-170; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1719-1720.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte

saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Beslissingsonderdelen die onafscheidelijk zijn verbonden met de onderdelen aangehaald in het grievenschrift - Omvang van de saisine

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.24.0409.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1 AC nr. ...

In strafzaken kunnen de vonnisgerechten geen uitspraak doen over feiten die niet bij hen aanhangig zijn gemaakt en kunnen de appelrechters geen uitspraak doen over andere feiten dan die waarop de beslissing van de eerste rechter betrekking had; de strafrechter beoordeelt onaantastbaar, op basis van de gegevens van de beschikking tot verwijzing of van de dagvaarding en van het strafdossier, of de feiten die hij bewezen verklaart door eventueel hun kwalificatie te verbeteren met eerbiediging van het recht van verdediging, werkelijk degene zijn die het voorwerp vormen van de vervolging of waarop deze berust (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Vaststelling - Herkwalificatie - Grens

P.24.1370.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5 AC nr. ...

Aangezien de verschrijving een vergissing is waarvan de verbetering de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten niet wijzigt, verzwaren de appelrechters door een verschrijving met betrekking tot het precieze bedrag van de verbeurdverklaring bij equivalent te verbeteren, de toestand van de beklaagde niet en dienen zij bijgevolg niet met eenparige stemmen uitspraak te doen over dat punt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beroepen vonnis aangetast door een verschrijving - Verschrijving bij de precieze vermelding van het bedrag van de verbeurdverklaring - Verbetering in hoger beroep die de toestand van de beklaagde niet verzwaart - (Geen) vereiste van eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1209.F 15 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250115.2F.10 AC nr. ...

In de regel binden de fouten of nalatigheden van de lasthebber de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de grenzen van de lastgeving en kunnen zij voor de lastgever op zich geen overmacht of onoverkomelijke dwaling vormen (1); wanneer de beklaagde aanvoert dat hij van zijn advocaat de schriftelijke bevestiging heeft ontvangen dat er wel degelijk in zijn naam hoger beroep was ingesteld en dat die schriftelijke bevestiging van zijn advocaat hem onoverkomelijk heeft misleid, waardoor hij onmogelijk binnen de wettelijke termijn hoger beroep heeft kunnen instellen, moeten de appelrechters dit middel onderzoeken. (1) Cass. 25 november 2020, AR P.20.0760.F, AC 2020, nr. 722.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheid - Geen hoger beroep binnen de wettelijke termijn - Advocaat die heeft bevestigd dat hij tijdig hoger beroep heeft ingesteld terwijl hij dat niet heeft gedaan - Door de beklaagde aangevoerde onoverkomelijke dwaling - Verplichting voor de rechter om het middel te onderzoeken

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

De overmacht of onoverkomelijke dwaling waardoor een rechtsmiddel dat na het verstrijken van wettelijke termijn werd aangewend ontvankelijk kan worden verklaard, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de appellant die hij niet heeft kunnen voorzien of vermijden (1); de onoverkomelijke dwaling, die zich onderscheidt van de overmacht, is die welke iedere redelijke en voorzichtige persoon zou hebben begaan indien hij in dezelfde toestand zou hebben verkeerd; wanneer een dergelijke dwaling wordt aangevoerd voor de rechter tot staving van een verweer of van een vordering, moet de rechter onderzoeken hoe de overgrote meerderheid van de personen die met dezelfde omstandigheid te maken krijgt, zou hebben gehandeld. (1) Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheid - Verstrijken van de wettelijke termijn - Onoverkomelijke dwaling - Begrip

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.24.1148.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24 AC nr. ...

Een appelgerecht dat vaststelt dat een strafvervolging niet binnen een redelijke termijn is beslecht zoals vereist door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.3.c IVBPR moet remediëren aan die verdragsrechtelijke schending; indien er geen sprake is van een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn, kan die remediëring bestaan in het uitspreken van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die door het appelgerecht zou zijn opgelegd bij afwezigheid van een overschrijding van de redelijke termijn; niet is vereist dat het appelgerecht uitdrukkelijk melding maakt van de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding van de redelijke termijn; het volstaat dat het appelgerecht ondubbelzinnig aangeeft dat het omwille van de overschrijding een lagere straf oplegt dan de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding; het appelgerecht kan daarvoor de redenen van het beroepen vonnis overnemen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1584.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.9 AC nr. ...

Het verzoek om taalwijziging kan niet voor het eerst in hoger beroep worden geformuleerd, maar indien de eerste rechter het verzoek om taalwijziging afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan tegen de afwijzende beslissing hoger beroep worden ingesteld en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen; indien evenwel voor het appelgerecht een beklaagde die om taalwijziging heeft verzocht, afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek om taalwijziging; de beklaagde geeft aldus onmiskenbaar te kennen dat hij zich niet gegriefd acht door het gegeven dat de tegen hem ingestelde strafvervolging werd behandeld in de taal van de rechtspleging; de grondslag voor de verzaking van het verzoek om taalwijziging ligt dan ook niet in het al dan niet ontkennen maar wel in het aanvaarden van een beslissing die werd gewezen na een behandeling in de taal van de rechtspleging (1). (1) Cass. 27 juni 2023, AR P.23.0641.N, AC 2023, nr. 490; Cass. 26 mei 2020, AR P.19.1338.N, AC 2020, nr. 316.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verzoek tot verzending van de zaak wegens een taalwijziging - Hoger beroep tegen het vonnis dat het verzoek tot verzending afwijst en uitspraak doet ten gronde - Aankruisen van de grieven procedure en schuld - Afstand van de grief schuld - Invloed op het verweer over de taalwijziging

- Art. 23, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.23.1485.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters een beklaagde schuldig verklaren aan de feiten van een telastlegging en daarbij een langere periode weerhouden dan de eerste rechter maar uit de motivering van de aan de beklaagde opgelegde bestraffing blijkt dat deze niet werd beïnvloed door deze bijkomende schuldigverklaring, is het cassatiemiddel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Vgl. Cass. 26 april 2016, AR P.16.0117.N, AC 2016, nr. 283; Cass. 26 juni 1990, AR 3535, AC 1989-90, nr. 627, met noot R.D.; zie F. VAN VOLSEM, "Een bijzondere grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatiemiddel: de naar recht verantwoorde straf", RABG 202/1, nr. 15. Het OM had geconcludeerd tot een cassatie omdat het van oordeel was dat de appelrechters zich niet beperkten tot een loutere precisering van de incriminatieperiode, maar een bijkomende veroordeling uitspraken voor andere feiten in een periode waarvoor het beroepen vonnis had vrijgesproken en dat dit zonder éénparigheid was gebeurd – vgl. Cass. 21 oktober 1987, AR nr. 5940, AC 1987-88, nr. 105. AW

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Straf - Naar recht verantwoorde straf - Cassatiemiddel - Belang - Schuldigverklaring die een langere periode betreft dan die weerhouden door de eerste rechter - Geen invloed op de opgelegde bestraffing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1675.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.9 AC nr. ...

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven, zodat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde grieven, de saisine van het appelgerecht beperkt is tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden; de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid bepaald in artikel 42 Wegverkeerswet vereist een bewezenverklaring van een overtreding van de politie over het wegverkeer of van een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader zodat uit de voormelde bepalingen volgt dat indien een appellant in zijn verklaring van hoger beroep verwijst naar de in het grievenformulier vermelde grieven en hij in dat grievenformulier als grief het beslissingsonderdeel aanwijst betreffende de schuldigverklaring van de appellant aan een of meerdere overtredingen van de politie over het wegverkeer of aan een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader en daarvan de hervorming door het appelgerecht vraagt, het daarvan niet te onderscheiden beslissingsonderdeel waarbij bij toepassing van artikel 42 Wegverkeerswet een vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid wordt uitgesproken, noodzakelijk ook tot de saisine van het appelgerecht behoort, waarbij de omstandigheid dat de appellant in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat zijn hoger beroep niet is gericht tegen het beslissingsonderdeel betreffende die vervallenverklaring en daarover dus formeel geen grief aanvoert, niet toelaat anders te oordelen en het t appelgerecht een dergelijke beperking in de verklaring van hoger beroep en in het grievenformulier buiten beschouwing moet laten.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Principaal beroep. Vorm. Termijn - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Beslissingsonderdelen vermeld in het grievenformulier - Beslissingsonderdelen onafscheidelijk verbonden met die vermeld in het grievenformulier - Artikel 42 Wegverkeerswet - Vervallenverklaring van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Vereiste van een bewezenverklaring aan een overtreding van de politie over het wegverkeer of aan een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Beslissingsonderdelen vermeld in het grievenformulier - Beslissingsonderdelen onafscheidelijk verbonden met die vermeld in het grievenformulier - Artikel 42 Wegverkeerswet - Vervallenverklaring van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Vereiste van een bewezenverklaring aan een overtreding van de politie over het wegverkeer of aan een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

In hoger beroep wordt de aanhangigmaking van de zaak bij de rechter bepaald door de verklaring van hoger beroep en door het verzoekschrift dat de grieven bevat (1). (1) Over de devolutieve werking van het hoger beroep, zie M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., II, 1733 e.v.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Correctioneel rechtscollege in hoger beroep - Aanhangigmaking - Vaststelling

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.23.1671.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.12 AC nr. ...

Wanneer er geen einde werd gemaakt aan de voorlopige hechtenis vóór de beslissing van de eerste rechter of die rechter de onmiddellijke aanhouding van de veroordeelde beklaagde heeft bevolen, kan aan die beklaagde de voorlopige invrijheidstelling worden verleend op indiening van een verzoekschrift bij de kamer belast met de behandeling van correctionele zaken in hoger beroep, vanaf het instellen van het hoger beroep tot de beslissing over dat hoger beroep (1). (1) Cass. 5 oktober 2021, AR P.21.1196.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.14.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Veroordeling in eerste aanleg - In voorlopige hechtenis genomen beklaagde - Hoger beroep - Handhaving van de hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling - Draagwijdte

- Art. 27, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0079.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.6 AC nr. ...

Wanneer een vonnis is aangetast door een tekstuele of substantiële nietigheid, tast een dergelijke onregelmatigheid het in hoger beroep gewezen vonnis niet aan wanneer de rechters in hoger beroep de verschrijving van de eerste rechter niet hebben overgenomen, maar deze hebben hersteld (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" [§§ 3-4].

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Tekstuele of substantiële nietigheidsgrond van het beroepen vonnis - Weerslag op de in hoger beroep gewezen beslissing

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de onregelmatigheid van de beslissing over de grond van de zaak niet voortvloeit uit de onbevoegdheid of uit een machtsoverschrijding maar uit een tekstuele of substantiële nietigheid, moet de rechter in hoger beroep, wanneer hij die beslissing vernietigt, de zaak aan zich trekken en over de grond van de zaak uitspraak doen (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" [§§ 3-4].

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beroepen vonnis dat over de grond van de zaak uitspraak doet - Onregelmatigheid die uit een tekstuele of substantiële nietigheid voortvloeit,

en niet uit de onbevoegdheid of uit een machtsoverschrijding - Weerslag op de in hoger beroep gewezen beslissing

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.23.0795.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.15 AC nr. ...

De nauwkeurige vermelding van de grieven, die het voorwerp en de draagwijdte van het rechtsmiddel afbakenen, heeft tot doel de grenzen te bepalen waarbinnen de zaak bij de appelrechters aanhangig wordt gemaakt; artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiewet voorziet hier echter al in, aangezien het, op het hoger beroep van het openbaar ministerie, het rechtsmiddel dat geen ander voorwerp heeft dan een betwisting van de opschorting, op grond dat aan de toekenningsvoorwaarden niet is voldaan, bij de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig maakt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Doel - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Doel - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering opgelegde grievenformulier is verbonden aan de in artikel 203 bedoelde verklaring van hoger beroep en moet, net als die verklaring, binnen dertig dagen na het beroepen vonnis worden ingediend; voormeld formulier, dat vereist is voor het hoger beroep dat binnen dertig dagen moet worden ingesteld, is dus niet vereist in geval van hoger beroep waarop een andere termijn van toepassing is, zoals het in artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiewet bepaalde hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Verplichting om het formulier neer te leggen - Toepassingsgebied - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Verplichting om het formulier neer te leggen - Toepassingsgebied - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.23.1083.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.8 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 204, eerste lid, tweede zin, Wetboek van Strafvordering wordt het grievenformulier ondertekend door de appellant, zijn advocaat of een andere bijzonder gevolmachtigde; uit de tekst van die bepaling en uit het algemeen opzet van die regel blijkt dat de sanctie voor de niet-ondertekening in beginsel bestaat in het verval van het hoger beroep, aangezien de appellant of zijn raadsman door de ondertekening aangeeft dat hij zich de grieven eigen maakt die in dat formulier met redenen worden omkleed; die sanctie zal niet voor de niet-ondertekening worden opgelegd wanneer uit de aan het appelgerecht voorgelegde gegevens blijkt dat de appellant of zijn raadsman zich de in dat formulier aangekruiste grieven eigen heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Hoger

beroep van het openbaar ministerie - Niet-ondertekening van het grievenformulier - Gevolg

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0900.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.4 AC nr. ...

De begrenzing van de aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters op grond van de grieven die worden aangevoerd in het verzoekschrift zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de voornoemde appelrechters om elke verschrijving recht te zetten die de hun voorgelegde beschikkingen kan aantasten (1), waaronder een verschrijving betreffende het tijdvak van het misdrijf (1). (1) "In correctionele zaken of politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding om te verschijnen niet de daarin vervatte omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar [("in rem")] de feiten zoals ze uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek blijken en waarop de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding zijn gegrond; (...) [in geval van herkwalificatie door de feitenrechter] (...), moet de nieuwe omschrijving desalniettemin hetzelfde feit betreffen als datgene dat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet dat feit daarin zijn begrepen; de beoordeling door de feitenrechter is in dat opzicht onaantastbaar" (Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0221.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7, met concl. OM). Bovendien is "[d]e verschrijving die de rechter mag verbeteren, (of deze al dan niet betrekking heeft op het tijdvak van het misdrijf ...) een schrijffout, namelijk een onachtzaamheid die de wettigheid of regelmatigheid van de beslissing niet aantast en waarvan de rechtzetting de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten of de door haar bevolen maatregelen ongewijzigd laat [...]", (Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verschrijving niet vermeld in de grieven van hoger beroep - Rechtzetting - Dwaling betreffende het tijdvak van het misdrijf

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.22.1491.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.14 AC nr. ...

Aangezien de artikelen 42, 1°, 43 en 505, vijfde en zesde lid, Strafwetboek tot gevolg hebben dat het voorwerp van het witwassen dat in het vermogen van de veroordeelde werd aangetroffen en het bedrag van de daarvoor opgelopen verbeurdverklaring die daarvoor is opgelegd, met elkaar in overeenstemming worden gebracht, en de berekening van dat bedrag bijgevolg niet kan worden betwist zonder het bestaan en de draagwijdte van het voorwerp in vraag te stellen, kan de aanduiding door de beklaagde-appellant in het vakje "Straf of maatregel", dat hij het voornemen heeft het beginsel, de berekening en het bedrag van de door de eerste rechter bevolen verbeurdverklaring te betwisten, geen enkele twijfel laten bestaan over zijn wil om tegelijkertijd de tenlastelegging van witwassen, dat er onlosmakelijk deel van uitmaakt, aan het oordeel van de appelrechters voor te leggen (1). (1) Zie (de in dit opzicht andersluidende) concl. OM: Terwijl het Hof, in tegenstelling tot wat de appelrechters hadden beslist, overweegt dat hun saisine zich eveneens uitstrekte tot de telastlegging van witwassen, beperkt het de cassatie verassend genoeg tot de straffen van verbeurdverklaring zonder ze uit te breiden tot het geheel van de straffen die met name zijn uitgesproken wegens de voormelde telastlegging van het witwassen, terwijl de motivering van de keuze en van de maat van de hoofdstraf nochtans berusten op deze telastlegging." (D.V.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Enkel vakje "straf of maatregel" aangekruist - Witwasmisdrijf - Grief betreffende het beginsel, de berekening en het bedrag van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de identificatie van het dictum waarvan de appellant de wijziging vraagt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Grief - Begrip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.23.0823.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.8 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de appelrechter de motivering van de eerste rechter heeft overgenomen, door vast te stellen dat deze geheel beantwoordt aan dezelfde middelen die de appellant herhaalt, volgt niet dat laatstgenoemde de waarborg voortvloeiend uit het tweevoudige onderzoek van hetzelfde geschilpunt zou zijn ontzegd; het feit dat dit geschilpunt, na afloop van een debat op tegenspraak, tot hetzelfde antwoord leidt, betekent niet dat de betwisting niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een tweede vonnis over de grond van de zaak, wat het hoger beroep verzekert aan diegene die het instelt (1). (1) Zie Cass. 12 februari 1985, AR 8901, AC 1985, nr. 349: "Door de redenen van de eerste rechter met betrekking tot de bewezenverklaring van de tenlastelegging over te nemen, beantwoordt de appelrechter de voor hem genomen conclusie wanneer die redenen, samen met de eigen redengeving, een antwoord bevatten op het in hoger beroep desaangaande gevoerd verweer". "De appelrechters die de motieven van de eerste rechter bijtreden en overnemen, geven daarmee hun eigen redenen, (...)" (Cass. 16 december 2008, AR P.08.1149.N, AC 2008, nr. 733; Cass. 7 juni 2005, AR P.04.0092.N, AC 2005, nr. 324; Cass. 3 april 2001, AR P.00.1595.N, AC 2001, nr. 197; zie Cass. 4 februari 2020, AR P.19.0751.N, AC 2020, nr. 98); M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., II, 1749.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Conclusies - Overneming van de redenen van de eerste rechter door de rechter in hoger beroep - Weerslag op de dubbele aanleg

Onder het begrip "devolutieve werking" wordt verstaan dat het hoger beroep ertoe strekt het geschil aan de rechters in hoger beroep over te dragen (1), zodat zij zich zouden uitspreken over al wat het voorwerp van hun saisine uitmaakt, zoals de appellant dat heeft afgebakend (2). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 1733-1743; F. HELIE, Traité de l'instruction criminelle, Bruylant, Brussel, 1869, III, 280, nr. 4368. Deze auteur herinnert eraan dat dit niet steeds het geval is geweest: oorspronkelijk was het hoger beroep, zowel in Frankrijk als in Rome, veeleer een instrument van politieke centralisatie dan een rechtsmiddel, waardoor de overheid alle verspreide vonnissen, die door plaatselijke gerechten waren geveld, onder haar gezag en toezicht tot één geheel kon terugbrengen. (2) Tantum devolutum quantum appellatum.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Devolutieve werking - Begrip

P.23.0843.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 204 Wetboek van Strafvordering wordt de omvang van de aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in hoger beroep beoordeeld binnen de grenzen van het verzoekschrift dat de grieven bevat, onverminderd de toepassing van artikel 210, tweede lid, van dat Wetboek; de verplichting om grieven te formuleren houdt enkel in dat nauwkeurig moet worden bepaald welke punten van de beslissing in eerste aanleg moeten worden gewijzigd; de appellant kan in voorkomend geval de redenen tot staving van de opgegeven grieven vermelden; hoewel de rechter in hoger beroep aldus is gehouden het gedeelte van de beslissing dat bedoeld wordt in de door de appellant aangevoerde grief opnieuw te beoordelen, verplicht de wet hem evenwel niet om dat onderzoek te beperken tot de redenen die de appellant met betrekking tot die grief heeft opgegeven (1). (1) Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0387.F, AC 2018, nr. 345, met concl. OM op datum in Pas.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolgen voor de bevoegdheid van de rechter

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolgen voor de bevoegdheid van de rechter

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het openbaar ministerie aangeeft dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de straf, op grond dat zij onwettig is, blijft de rechter in hoger beroep bevoegd om die straf te beoordelen binnen de grenzen van de wet die ze oplegt, op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak op het tijdstip waarop hij uitspraak doet (1) en om, in voorkomend geval, het uitstel te verlenen. (1) Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0387.F, AC 2018, nr. 345, met concl. OM op datum in Pas. ("(...) en om, in voorkomend geval, de straf te verminderen"). Het OM heeft er mutatis mutandis naar verwezen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter - Verlenen van een uitstel

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter - Verlenen van een uitstel

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.1425.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.2 AC nr. ...

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering beoogt onder de omschrijving "grieven" enkel de specifieke aanwijzing van een welbepaalde beslissing van het vonnis, waarvan de appellant de wijziging vordert; de appellant die aanvoert dat de eerste rechter een conclusie niet heeft beantwoord of het recht van verdediging heeft miskend, geeft het beschikkende gedeelte niet aan dat hij aan de appelrechters wenst voor te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grief - Begrip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.23.0083.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.2 AC nr. ...

Het is de hoofdstraf, en niet de bijkomende straf of de veiligheidsmaatregel, die in aanmerking moet worden genomen om te bepalen of het gerecht in hoger beroep de toestand van de beklaagde heeft verzwaard in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vereiste eenstemmigheid - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - In aanmerking te nemen criterium

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.23.0699.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.6 AC nr. ...

Aangezien de partijen bij de overeenkomst hoger beroep kunnen instellen tegen een vonnis dat oordeelt dat er geen grond bestaat tot bekrachtiging van de voorafgaande erkenning van schuld en dat het dossier ter beschikking stelt van het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 216, § 4, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, is het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, die niet in laatste aanleg is gewezen, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 418 Wetboek van Strafvordering
- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 216, § 4, vierde lid, Wetboek van Strafvordering spreekt de rechtbank, indien ze de tussen het openbaar ministerie en de verdachte of de beklaagde gesloten overeenkomst bekrachtigt, de voorgestelde straffen uit en wijst ze daartoe een vonnis waarvan de strafbepalingen voor geen enkel rechtsmiddel vatbaar zijn; tegen de beslissing tot weigering van de bekrachtiging kan daarentegen hoger beroep worden ingesteld overeenkomstig het gemeen recht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep

- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.22.1561.F 31 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.4 AC nr. ...

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt het slachtoffer van een wanbedrijf de mogelijkheid niet om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht, mits de rechter die van dit geschil heeft kennisgenomen, geen uitspraak doet over het strafbaar karakter van de aan die beklaagde toegeschreven fout en geen twijfel uit over zijn schuld aan de feiten waarvan hij werd vrijgesproken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt de veroordeelde beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied, het recht niet om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, beklaagde en burgerlijke partij, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was; hier anders over oordelen zou de verzekeraar het recht ontzeggen de beslissing die de verzekerde voor het ongeval aansprakelijk stelt, in hoger beroep met goed gevolg tegen te spreken, wat zijn recht op een eerlijk proces en op toegang tot de rechter ten onrechte zou beperken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1042.F 24 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4 AC nr. ...

Wanneer voor het appelgerecht nieuwe middelen of nieuwe stukken worden aangevoerd, is de verwijzing in de beslissing in hoger beroep naar de in het beroepen vonnis vermelde redenen geen onregelmatige of ongeschikte motivering als die redenen tevens de verwerping van de aangevoerde nieuwe gegevens verantwoorden.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Motivering van het arrest - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Nieuwe in hoger beroep aangevoerde gegevens - Antwoord door verwijzing naar de redenen van de eerste rechter - Wettigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0067.F 24 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering maakt het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, de grond van de zaak aanhangig bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; krachtens die bepaling wordt de grond van de zaak aanhangig bij het appelgerecht, met als enige voorbehoud de relatieve werking van het verzet; artikel 204 Wetboek van Strafvordering betreft een bijzondere bepaling die de devolutieve werking van het hoger beroep bepaalt en dus niet van toepassing is wanneer het hoger beroep gericht is tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Omvang van de aanhangigmaking bij de rechters in hoger beroep - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

In geval van hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, is de appellant niet verplicht de grieven te vermelden die hij tegen de beroepen beslissing opwerpt en heeft de omstandigheid dat hij niettemin één of meerdere vakjes heeft aangekruist op het grievenformulier geen invloed op de aanhangigmaking van de zaak bij het appelgerecht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - (Geen) Verplichting de grieven op te geven - In het formulier aangekruiste grieven - Invloed

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

P.22.1635.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.4 AC nr. ...

Op het hoger beroep van de beklaagde dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing van de eerste rechter die over de strafvordering uitspraak doet en die het feit bewezen verklaart dat als grondslag dient voor de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hoewel de appelrechter in een dergelijk geval niet gebonden is door het oordeel van de eerste rechter over de hoogte van het bedrag dat nodig is om het schadeverwekkende feit te vergoeden, is hij daarentegen wel gebonden door de in kracht van gewijsde gegane beslissing over de schuld van de beklaagde en door de strafwaardigheid van het feit, aangezien die schuld niet kan worden losgekoppeld van het voorwerp van het bewezen verklaarde misdrijf. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van de beklaagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep tegen de beslissing over de strafvordering - Gezag van gewijsde van de beslissing over de strafvordering - Omvang - Gevolg voor de berechting van de burgerlijke rechtsvordering in hoger beroep

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

P.22.1731.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.10 AC nr. ...

De appelrechter is bij het berekenen van de verjaring niet gebonden door de in eerste aanleg uitgesproken straf; het is de straf die hijzelf, in laatste aanleg, voor het misdrijf passend acht die de aard en dus de toepasselijke verjaringstermijn bepaalt (1). (1) P. E. TROUSSE, Les principes généraux du droit pénal positif belge, Les Novelles, Droit pénal, I, vol. 1, Brussel, Larcier, 1959, 319.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen de beslissing op de strafvordering - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Contraventionalisering door de eerste rechter - Gevolg voor de beslissing van de appelrechter

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1 Strafwetboek

P.22.1618.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.2 AC nr. ...

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering ontzegt de beklaagde het recht niet om het strafrechtelijk dictum dat op hemzelf betrekking heeft in zijn geheel aan te vechten, door desnoods het voorwerp van zijn beroep op de rechtszitting te beperken, zoals artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering dat toestaat; uit de omstandigheid dat een appellant vermeldt dat zijn grieven alle telastleggingen betreffen waarvoor hij werd veroordeeld, kan op zich niet worden afgeleid dat de grieven onnauwkeurig zijn of, bijgevolg, dat onmogelijk kan worden bepaald in welke mate de zaak bij het appelgerecht aanhangig is gemaakt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Nauwkeurigheidsvereiste - Recht van de appellant om het strafrechtelijk dictum in zijn geheel aan te vechten - Grieven met betrekking tot alle telastleggingen - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Wanneer uit de rechtspleging blijkt dat de verplichting om het grievenformulier neer te leggen is nageleefd, maar dat het stuk, om een reden buiten de wil van de appellant, niet in het dossier voorkomt, kan de rechter hem met toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering niet van zijn beroep vervallen verklaren, met het risico dat hij hem aldus ten onrechte het recht van toegang tot de rechter zou ontzeggen; in dergelijk geval dient het appelgerecht na te gaan of het op grond van de vermeldingen in de akte van hoger beroep kan bepalen in welke mate de zaak bij hem aanhangig is gemaakt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Verdwijning van het grievenformulier om een reden buiten de wil van de appellant - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.23.0086.F 25 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het bestaan van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis vaststaat en die beslissing niet met eenparigheid van stemmen gewezen dient te worden, kan het ontbreken van de handtekening van een lid van het hof van beroep niet leiden tot de nietigheid van het arrest (1). (1) Zie Cass. 13 september 1994, AR P.92.6877.N, AC 1994, nr. 374 (regeling van de rechtspleging); Cass. 17 augustus 1992, AR 6883, AC 1991-92, nr. 581; Cass. 4 oktober 1976, AC 1977, p. 138 (vonnis van de correctionele rechtbank in hoger beroep); zie M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 4de uitg., Brussel, 2012, p. 813, nr. 37. Wanneer, daarentegen, "een vonnis, dat gewezen is door een collegiale kamer van de rechtbank van eerste aanleg, enkel is ondertekend door de voorzitter en de griffier, zonder dat de onmogelijkheid waarin twee van de rechters zouden hebben verkeerd om het vonnis te ondertekenen verantwoord is overeenkomstig artikel 785 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft het ontbreken van de handtekening van die twee rechters de nietigheid van dat vonnis tot gevolg" (Cass. 5 februari 2010, AR C.09.0377.F, AC 2010, nr. 85, met concl. OM op datum in Pas.; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 1524 en noot 1217).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering

P.22.1627.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.8 AC nr. ...

Enkel de beslissing van de onderzoeksrechter die een einde maakt aan de voorlopige hechtenis, waarvan de raadkamer de wettigheid heeft beoordeeld of over de handhaving waarvan ze uitspraak heeft gedaan (1), heeft tot gevolg dat het rechtsmiddel tegen de door dat onderzoeksgerecht gewezen beschikking geen voorwerp meer heeft. (1) Met andere woorden, de beschikking tot opheffing van het aanhoudingsbevel die door de onderzoeksrechter is gewezen op grond van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet, waartegen geen rechtsmiddel openstaat.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beschikking van de onderzoeksrechter tot opheffing van de voorlopige hechtenis - Gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

- Artt. 25, § 2, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 25, § 2, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet over het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing van de raadkamer tot uitvoering van voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht, kan ze die beschikking hervormen door te beslissen dat de voorlopige hechtenis moet worden voortgezet in de gevangenis en niet onder elektronisch toezicht (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9 en voetnoot; Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N, AC 2014, nr. 76 en voetnoot; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., 1103-1104.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht

- Artt. 21, §§ 1 en 4, 22, § 1, en 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Een beslissing van de onderzoeksrechter tot voortzetting van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht (1) maakt geen einde aan de voorlopige hechtenis; een dergelijke beslissing kan dus niet tot gevolg hebben dat het eerdere hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer geen voorwerp meer heeft (2). (1) Beschikking op grond van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet. Aangezien dit artikel niet wordt bedoeld in artikel 30 van diezelfde wet, kan tegen deze beslissing geen hoger beroep worden ingesteld. (2) Contra P. Daeninck, "De impact van een beschikking van de onderzoeksrechter tot elektronisch toezicht op een hangend hoger beroep inzake voorlopige hechtenis", T. Strafr., 2021, 2-8; anders dan de eiser stelt deze auteur niettemin vast [blz. 6] dat de raadkamer in dergelijk geval opnieuw uitspraak moet doen binnen de termijn van één of twee maanden te rekenen vanaf de vorige beschikking. Het hof van beroep van Antwerpen, dat uitspraak heeft gedaan over een identieke zaak, heeft in een arrest van 6 januari 2020 geoordeeld dat het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beschikking van de raadkamer waarbij deze tot het periodieke toezicht op de voorlopige hechtenis overging, niet ontvankelijk was bij gebrek aan voorwerp, wegens de beschikking die de onderzoeksrechter intussen had gewezen op grond van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet. Op het cassatieberoep tegen die beslissing heeft het Hof echter alleen maar kunnen vaststellen dat dit arrest de voorlopige hechtenis niet handhaafde, zodat het cassatieberoep niet ontvankelijk was. (Cass. 21 januari 2020, AR P.20.0038.N, AC 2020, nr. 62) Het Hof heeft dus niet de wettigheid van de redenen van het bestreden arrest getoetst. In deze zaak had het hof van beroep kennisgenomen van het hoger beroep van de procureur des Konings tegen een beschikking van de raadkamer tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht. Het had niet kunnen beslissen dat de voorlopige hechtenis in de gevangenis zou worden voortgezet indien enkel de inverdenkinggestelde hoger beroep had ingesteld, omdat het in dat geval de toestand van laatstgenoemde niet had mogen verzwaren (zie Cass. 14 mei 2019, AR P.19.0486.N, AC 2019, nr. 286). Inzake voorlopige hechtenis is het elektronisch toezicht geen alternatief voor de hechtenis. Het is enkel een uitvoeringsmodaliteit hiervan (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 1101). Aangezien de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht een vrijheidsberovende maatregel vormt, is ze onderworpen aan dezelfde maatregelen van toezicht als de voorlopige hechtenis die in de gevangenis wordt uitgevoerd. Bij die gelegenheid kan het appelgerecht krachtens artikel 30, § 1 en § 4, Voorlopige Hechteniswet beslissen om de inverdenkinggestelde in vrijheid te stellen, net zoals het de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht kan omzetten in hechtenis in de gevangenis (zie M.-A. Beernaert e.a., o.c., 1104; Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9; Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N, AC 2014, nr. 76.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beslissing van de onderzoeksrechter tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - (Geen) gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

- Artt. 24bis, § 2, et 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1594.F 14 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221214.2F.12 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de invrijheidstelling van een inverdenkinggestelde beveelt onder naleving van bepaalde voorwaarden en na betaling van een borgsom, wijst ze een gunstigere beslissing dan die welke de handhaving van de hechtenis van de inverdenkinggestelde beveelt, ongeacht of die hechtenis wordt uitgevoerd in de gevangenis dan wel onder elektronisch toezicht; een dergelijke beslissing dient niet met eenparigheid van stemmen van de leden van het appelgerecht te worden genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr.825.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Eenparigheidsvereiste - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest tot hervorming van de beschikking van de raadkamer die de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht handhaaft - Arrest dat de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde onder borgsom en onder voorwaarden beveelt - (Geen) verergering van de toestand van de inverdenkinggestelde

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0186.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5 AC nr. ...

Het hoger beroep van de verzekeraar van de beklaagde kan niet wegens gebrek aan belang niet-ontvankelijk worden verklaard, op grond dat hij voor de eerste rechter het materieel karakter van de aan zijn verzekerde verweten feiten niet heeft betwist en de in de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure niet heeft ingeleid (1). (1) Procedure tot ontkentenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer die uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Belang - Vordering van de burgerlijke partij voorgelegd aan de eerste rechter - Geen betwisting door de advocaat van de verzekeraar van de beklaagde - Veroordeling in overeenstemming met de vordering - Hoger beroep van de verzekeraar - Ontvankelijkheid

- Artt. 17, 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

De appellant moet van een belang doen blijken om hoger beroep in te stellen; het belang bestaat wanneer er een beslissing is gewezen die hem schaadt; een dergelijk belang bestaat met name wanneer het hoger beroep strekt tot verbetering van een vergissing die door die partij in eerste aanleg is begaan (1). (1) Zie Cass. 15 september 2006, AR C.05.0304.N, AC 2006, nr. 419 met concl. van advocaat-generaal CORNELIS; Cass. 7 mei 2004, AR C.03.0603.F, AC 2004, nr. 244; Cass. 17 oktober 1946, AC 1945-46, p. 338; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Belang - Begrip - Verbetering van een verissing begaan door de appellant in eerste aanleg

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1106.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters het beroepen vonnis vernietigen dat het door een beklaagde aangetekend verzet niet-ontvankelijk verklaart, moeten zij zich eerst over de ontvankelijkheid van het verzet uitspreken alvorens over de strafvordering uitspraak te doen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet van de beklaagde niet-ontvankelijk verklaart - Vernietiging van het beroepen vonnis door de appelrechters

- Art. 187, §§ 4 en 5 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het vonnis het verzet niet-ontvankelijk verklaart, beperkt het zich ertoe te verklaren dat de bij verstek gewezen beslissing haar volle uitwerking zal krijgen; in dat geval kan het noch de grondslag van het verzet noch de grondslag van het bij verstek gewezen vonnis onderzoeken; hetzelfde geldt voor de appelrechters die het beroepen vonnis bevestigen dat het verzet van de beklaagde niet-ontvankelijk verklaart, in welk geval zij geen uitspraak kunnen doen over de strafvordering door met name te onderzoeken of de feiten zijn verjaard en of de vervolging niet-ontvankelijk moet worden verklaard (1). (1) Cass. 20 december 2016, AR P.15.0075.N, AC 2016, nr. 736.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Appelrechters die het beroepen vonnis bevestigen dat het verzet van de beklaagde niet-ontvankelijk verklaart

- Art. 187, §§ 4 en 5 Wetboek van Strafvordering

P.22.0883.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de schuld aan een telastlegging waarvan de eerste rechter de beklaagde heeft vrijgesproken, hebben de appelrechters rechtsmacht om de reden van die vrijspraak te beoordelen, alsook elke andere reden die ertoe kan leiden de beslissing te bevestigen of te wijzigen; uit de devolutieve werking van het hoger beroep volgt eveneens dat, wanneer de beklaagde, in het kader van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vrijsprekende beslissing, een grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering aanvoert, de appelrechter hierover uitspraak moet doen (1). (1) Zie Cass. 12 december 2018, AR P.18.0924.F, AC. 2018, nr. 705.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vrijsprekend vonnis - Grieven met betrekking tot de schuld en de straf - Rechtsmacht van de rechter om uitspraak te doen over een grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.22.0093.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het appelgerecht kennis moet nemen van een telastlegging betreffende de schuldvraag, moet het door de devolutieve werking van de hogere beroepen een nieuw onderzoek, in feite en in rechte, van de gegrondheid van de wegens die telastlegging ingestelde strafvordering verrichten, zonder de door het beroepen vonnis verworpen bewijsstukken te kunnen uitsluiten (1). (1) De eiser, die met name een grief heeft aangevoerd tegen de beslissing die de telastlegging B bewezen verklaart, verweet het arrest het verhoor van klaagster te verwerpen om de beslissing van de eerste rechter te hervormen. Hij heeft aangevoerd dat die beslissing niet het voorwerp vormt van een door het openbaar ministerie aangevoerde grief in hoger beroep. Het openbaar ministerie heeft geconcludeerd dat het middel faalde naar recht in zoverre de appelrechters, aangezien het door de eerste rechter verworpen verhoor een gegeven van het dossier vormde waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren, dat verhoor in aanmerking konden nemen zonder de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak te overschrijden en de partijen geenszins uitdrukkelijk vooraf dienden uit te nodigen om hierover te debatteren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep - Devolutieve werking - Draagwijdte - Grief met betrekking tot de schuldvraag - Invloed - (Geen) uitsluiting van de door het beroepen vonnis verworpen bewijsstukken

- Artt. 204 en 210 Wetboek van Strafvordering

Het hoger beroep heeft in essentie tot doel en tot gevolg dat de voor de eerste rechter gebrachte zaak ter kennisname wordt verwezen naar de rechter in tweede aanleg (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1733 e.v.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep - Devolutieve werking - Begrip

P.22.1234.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.12 AC nr. ...

De modaliteiten van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die krachtens artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlandse aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering uitvoerbaar heeft verklaard, zijn vastgelegd in artikel 135 Wetboek van Strafvordering; krachtens het vierde lid van voormeld artikel moet dat hoger beroep worden ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uur, die begint te lopen vanaf de dag waarop de beschikking is gewezen (1); aangezien de vreemdeling in beginsel echter niet voor de raadkamer verschijnt, gaat de termijn ten aanzien van hem slechts in vanaf de dag waarop de beschikking aan hem wordt betekend (2) en niet vanaf de datum van kennisgeving van die beslissing aan de raadsman van de vreemdeling. (1) Cass. 19 december 2017, AR P.17.1116.N, AC 2017, nr. 720; dit arrest vermeldt echter dat het arrest werd betekend op de dag dat het werd gewezen. (2) Zie Cass. 17 juli 2001, AR P.01.0972.N, AC 2001, nr. 42; Cass. 28 april 1999, AR P.99.0475.F, AC 1999, nr. 249; Cass. 21 mei 1985, AR 9541, AC 1984-85, nr. 569 [1e middel]; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 2072.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Termijn om hoger beroep in te stellen - Aanvang

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Wanneer de appelrechters die hebben kennisgenomen van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die krachtens artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlandse aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering uitvoerbaar heeft verklaard, hebben vastgesteld dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring door de gevangenisdirecteur aan de vreemdeling zelf werd overhandigd en dat dit document vermeldt dat de betrokkene het recht heeft om hoger beroep in te stellen binnen vierentwintig uur vanaf de betekening, door middel van een verklaring op de griffie van de gevangenis, en dat alle voor de uitoefening van het rechtsmiddel dienstige inlichtingen bijgevolg aan de eiser ter kennis werden gebracht op het ogenblik waarop ze een dienstige uitoefening van een rechtsmiddel mogelijk maakten, namelijk op het ogenblik waarop de beslissing van de eerste rechter aan hem werd betekend, en dat hij op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman, kunnen de appelrechters wettig beslissen dat de bij de artikelen 3 en 5 EVRM gewaarborgde rechten niet zijn miskend, zelfs als die beschikking hem werd betekend in een taal die hij niet begrijpt (1). (1) Voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft de eiser aangevoerd dat hij geen van de landstalen en zelfs geen Engels sprak en de beroepen beschikking hem zonder vertaling werd betekend, zodat hij zijn raadsman niet tijdig op de hoogte heeft kunnen brengen en zodat zijn raadsman dus pas binnen vierentwintig uur na de betekening van die beschikking aan laatstgenoemde hoger beroep heeft ingesteld. “Niet ontvankelijk is het hoger beroep tegen een beschikking waarbij een door een vreemde overheid verleend bevel tot aanhouding met het oog op uitlevering uitvoerbaar wordt verklaard als dat hoger beroep meer dan vierentwintig uur na de betekening van de beschikking wordt ingesteld, ook al heeft appellant binnen die termijn niet de vertaling in een taal die hij verstaat ontvangen van het aanhoudingsbevel en van de beschikking van uitvoerbaarverklaring” (Cass. 19 februari 1986, AR 4869, AC. 1985-86, nr. 396; zie Cass. 6 november 1985, AR 4682, AC 1985-86, nr. 152; Cass. 21 mei 1985, AR 9541, AC 1984-85, nr. 569; Cass. 29 oktober 1962, Pas. 1963, I, 284; het arrest verwijst mutatis mutandis naar Cass. 28 januari 1992, AC 1991-92, nr. 278, betreffende de betekening van het aanhoudingsbevel). Hieruit heeft het openbaar ministerie afgeleid dat het middel, in zoverre het uitging van het tegendeel, faalde naar recht. Volgens de eiser is de wettelijke termijn, bij gebrek aan een vertaling bij de betekende beschikking, te kort om te kunnen voldoen aan de artikelen 5 en 13 EVRM, die respectievelijk het recht op vrijheid en veiligheid en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel waarborgen. Net als in zijn conclusie in hoger beroep voerde hij aan dat dit blijkt uit een advies van 4 december 1990 van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens in de zaak Farmakopoulos t. België. Omdat het Europees Hof vaststelde dat de verzoeker geen interesse had in de zaak, heeft het evenwel besloten deze van de rol te schrappen en is een dergelijk advies dus niet bindend voor het Hof (EHRM 27 maart 1992, Farmakopoulos t. België, verzoekschrift nr. 11683/85; zie M.-A. Beernaert e.a., o.c., 2072; D. VANDERMEERSCH, “Le recours contre l’ordonnance d’exequatur du mandat d’arrêt étranger”, noot sub Antwerpen (KI) 8 december 1992, RDCP, 1993, 780-781). Bovendien wijst het arrest op de wetswijzigingen en de andere wijzigingen sinds deze zaak: - de eiser werd sinds 22 juni 2022 bijgestaan door een advocaat, die hem alle nuttige inlichtingen over het verloop van de procedure heeft kunnen geven en kon vanuit de gevangenis contact opnemen met zijn raadsman zodra hem de beschikking was betekend, terwijl de heer Farmakopoulos geen inlichtingen had ontvangen over het bestaan van een hoger beroep en over de beroepstermijn en in de gevangenis geen toegang had tot een telefoon; - de termijn van vierentwintig uur, die toen voortvloeide uit de rechtspraak, is tegenwoordig vastgelegd in de wet. Het arrest stelt vast dat die verschillen verhinderen dat de redenen van het advies op deze zaak kunnen worden toegepast, dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring die aan de eiser zelf werd overhandigd, uitdrukkelijk inlichtingen over de termijn en de modaliteiten van het hoger beroep bevat en dat de eiser op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman. Volgens het openbaar ministerie hebben de appelrechters hieruit kunnen afleiden dat de door de in het middel bedoelde bepalingen gewaarborgde rechten niet waren miskend en dat het middel in zoverre dus niet kon worden aangenomen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Betekening - Modaliteiten

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0749.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de toepassing van de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie ertoe leidt dat aan de beklaagde een aanleg wordt ontnomen, kan als zodanig niet worden afgeleid dat diens recht op een eerlijk proces of recht van verdediging zou zijn miskend; de loutere omstandigheid dat het appelgerecht na evocatie uitspraak doet over de grond van de zaak naar aanleiding van het hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt, houdt geen miskenning in van de relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Evocatie - Hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt - Relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beklaagde hoger beroep instelt tegen een vonnis dat geen uitspraak doet over de gegrondheid van de strafvordering maar louter oordeelt dat het verzet van de beklaagde tegen het hem bij verstek veroordelend vonnis ontvankelijk is en dat dit verstek aan hem te wijten was en dat voor het overige het debat heropent teneinde de zaak ten gronde te behandelen, is de rechter in hoger beroep die dat vonnis tenietdoet of wijzigt door te beslissen dat het verstek ingevolge de onregelmatigheid van de betekening van de dagvaarding niet aan de beklaagde te wijten was, bij toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering ertoe verplicht de zaak aan zich te trekken en te beslissen over de grond van de zaak en de rechter in hoger beroep vermag in dat geval de onregelmatigheid niet te herstellen door de zaak voor verdere behandeling ten gronde naar de eerste rechter te verwijzen (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Evocatie - Hoger beroep tegen een vonnis dat een verzet ontvankelijk verklaart en vaststelt dat het verstek te wijten is aan de beklaagde - Rechter in hoger beroep die beslist dat het verstek wegens onregelmatigheid van de betekening van de dagvaarding niet aan de beklaagde te wijten is - Vernietiging of wijziging van het vonnis - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.22.1180.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.12 AC nr. ...

Artikel 72 Vreemdelingenwet kent aan de vreemdeling, het openbaar ministerie en de minister of zijn gemachtigde het recht toe om onmiddellijk hoger beroep in te stellen tegen de krachtens artikel 71 gewezen beschikkingen; de onmiddellijkheid van dat hoger beroep houdt verband met de geldigheidsduur van de titel die aan het wettigheidstoezicht van de rechterlijke macht is onderworpen, en met de noodzaak om dat toezicht te verrichten vóór het verval van de te onderzoeken titel; wanneer de raadkamer waarbij een verzoek tot invrijheidstelling van de vreemdeling tegen wie krachtens de Vreemdelingenwet een vasthoudingsmaatregel is uitgevaardigd, aanhangig is gemaakt, alvorens recht te doen een prejudiciële vraag stelt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, is haar beschikking geen beslissing alvorens recht te doen waartegen, in de regel, krachtens artikel 1050, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, slechts hoger beroep kan worden ingesteld samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis (1). (1) Zie het adagium "Lex specialis derogat generali". De beroepen beschikking had overigens duidelijk uitspraak gedaan over de handhaving van de vasthouding van de verweerder: door te beslissen dat "[hem] in afwachting van het antwoord van het Hof van Justitie een verblijfplaats [...] dient te worden toegewezen in de woning van mevrouw K. te V. 7, Luik", beveelt die beschikking zijn voorlopige invrijheidstelling. De appelrechters hebben geoordeeld dat artikel 1050, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek van toepassing is krachtens artikel 2 van dat wetboek. Tevens kan uit artikel 30 Voorlopige Hechteniswet worden afgeleid dat tegen elke beschikking van de raadkamer die vóór de regeling van de rechtspleging uitspraak doet over de noodzaak tot handhaving van de voorlopige hechtenis, hoger beroep openstaat.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vreemdeling - Administratieve vasthouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Raadkamer - Beslissing alvorens recht te doen - Prejudiciële vraag - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.22.1190.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.14 AC nr. ...

Krachtens artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen kunnen de gedetineerden hun verklaringen van hoger beroep in strafzaken, in de gevangenissen, binnen de openingsuren van de griffie aan de directeur van de instelling of aan zijn gemachtigde doen en wordt op grond van de verklaring van hoger beroep, uiterlijk de eerste dag volgend op die verklaring, een akte van hoger beroep opgesteld; aangezien de akte moet worden opgemaakt op grond van de verklaring, hangt het bestaan ervan af van de verwerkelijking ervan in de vorm van een te ondertekenen register of een in te vullen formulier (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 561.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aangehouden inverdenkinggestelde - Hoger beroep inzake voorlopige hechtenis - Verklaring gedaan aan de gevangenisdirecteur of aan zijn gemachtigde - Vorm

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

Het arrest dat oordeelt dat de enkele omstandigheid dat de gedetineerde, in een moment van irritatie, zijn voornemen heeft aangekondigd om hoger beroep in te stellen tegen de beschikking die hem zonet was betekend, op zich niet de in artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 bepaalde verklaring van hoger beroep vormt die bepaald is in artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen, voegt geen voorwaarde toe aan de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 561.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aangehouden inverdenkinggestelde - Hoger beroep inzake voorlopige hechtenis - Aankondiging van het voornemen om hoger beroep in te stellen

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

P.22.0502.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.21 AC nr. ...

De vermelding in het arrest dat met eenparigheid van stemmen een van de opgelegde straffen wordt verhoogd, houdt in dat de appelrechters met eenparige stemmen hebben beslist tot de gehele uitgesproken straf (1). (1) Cass. 5 oktober 1993, AR 6334, AC 1993, nr. 394; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, nr. 3578.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Vermelding van de eenparigheid van stemmen - Draagwijdte ten aanzien van bijkomende straffen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Vermelding van de eenparigheid van stemmen - Draagwijdte ten aanzien van bijkomende straffen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0508.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen volgt dat het appelgerecht, behoudens overmacht, in beginsel verplicht is om het hoger beroep van een gedetineerde beklaagde die heeft nagelaten tijdig hoger beroep in te stellen, vervallen te verklaren; uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, volgt evenwel dat het appelgerecht die vervallenverklaring enkel mag uitspreken indien het redelijkerwijze kan aannemen dat een gedetineerde beklaagde, die zelf hoger beroep heeft ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde, op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om dit hoger beroep binnen de termijn van dertig dagen na de op tegenspraak gewezen beslissing, in te stellen; indien de gedetineerde beklaagde op het ogenblik van het instellen van het hoger beroep of tijdens de in artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn wordt bijgestaan door een raadsman, kan er redelijkerwijze worden aangenomen dat die raadsman hem ter zake correct heeft voorgelicht; het gegeven dat deze raadsman het instellen van hoger beroep afraadt of nadien beslist geen bijstand meer te verlenen, doet niet anders besluiten; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de gedetineerde beklaagde op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig hoger beroep in te stellen; het Hof gaat wel na of dat gerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aangehouden beklaagde - Laattijdig hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Informatie over de termijn van hoger beroep door de vorige raadsman van de appellant - Overmacht - Recht op toegang tot de rechter - Voorwaarden

- Art. 1, eerste lid Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

- Art. 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0511.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.3 AC nr. ...

Indien het beroepen vonnis een verplichte bijzondere verbeurdverklaring beveelt met de vaststelling dat aan de wettelijke voorwaarden daartoe is voldaan en een beklaagde in zijn grievenformulier zich beperkt tot de aanduiding van de bijzondere verbeurdverklaring als grief zonder enige concrete betwisting, dan kan het appelgerecht dit verweer beantwoorden en verwerpen en de beslissing van de bijzondere verbeurdverklaring regelmatig met redenen omkleden door het beroepen vonnis te bevestigen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verbeurdverklaring - Verplichte bijzondere verbeurdverklaring - Geen concrete betwisting in het grievenformulier - Overname van de

redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 77sexies Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 42, 1° Strafwetboek

P.22.0655.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.15 AC nr. ...

Artikel 210 Wetboek van Strafvordering heeft tot doel de partijen in de gelegenheid te stellen standpunt in te nemen telkens het appelgerecht een niet door een partij aangevoerde grief opwerpt en dit bijgevolg tot een verruiming van de saisine van het appelgerecht kan leiden zoals die initieel volgt uit de grieven van de partijen (1); onder grief moet daarbij worden verstaan een beslissingsonderdeel van de beroepen beslissing; uit deze bepaling volgt evenwel niet dat het appelgerecht dat een beslissing neemt over een gegeven dat door een partij niet is aangevoerd, maar dat wel binnen de saisine van het appelgerecht valt zoals die volgt uit de door de partijen aangevoerde grieven en dus deel uitmaakt van een beslissingsonderdeel waarvan de partijen de wijziging beogen of daarmee onafscheidelijk is verbonden, de partijen de gelegenheid moet geven daarover standpunt in te nemen. (1) Cass. 22 februari 2022, AR P.21.1448.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.12; Cass. 13 november 2018, AR P.18.0360.N, AC 2018, nr. 626; Cass. 24 oktober 2018, AR P.18.0764.N, AC 2018, nr. 585; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 200. Over de saisine van de appelrechter, die afhangt van de akte van hoger beroep en het grievenformulier zie ook M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1717-1723.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve aanvoeren van grieven - Kennisgeving van de grief aan de partijen - Grief die deel uitmaakt van een beslissingsonderdeel waarvan de partijen de wijziging beogen of daarmee noodzakelijk is verbonden - Grens

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering

P.22.1086.F 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAC.6 AC nr. ...

Wat het toezicht op de voorlopige hechtenis betreft, is de zaak van een inverdenkinggestelde, voor de toepassing van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, niet dezelfde als die van zijn mede-inverdenkinggestelden, zelfs indien hun dezelfde feiten worden verweten.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Cumulatie van rechterlijke ambten in dezelfde zaak

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0094.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 210, § 2, Wetboek van Strafvordering kan de rechter in hoger beroep evenwel ambtshalve met name een middel opwerpen dat betrekking heeft op zijn bevoegdheid; wanneer hij oordeelt dat de vrijwillige tussenkomst van een partij geen wettelijke basis heeft en dat het hof van beroep niet bevoegd is om uitspraak te doen over de burgerrechtelijke vordering van die partij, kan de rechter in hoger beroep die exceptie van openbare orde met toepassing van artikel 210, § 2, Wetboek van Strafvordering ambtshalve opwerpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 444.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Middel inzake bevoegdheid - Door de rechters in hoger beroep ambtshalve opgeworpen middel - Wettigheid

- Art. 210, § 2 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Middel inzake bevoegdheid - Door de rechters in hoger beroep ambtshalve opgeworpen middel - Wettigheid

- Art. 210, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.22.0332.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.4 AC nr. ...

Uit de enkele vaststelling, door de appelrechters die de door de eerste rechter opgelegde straf bevestigen, dat de redelijke termijn niet is overschreden, terwijl het beroepen vonnis het tegendeel had geoordeeld, kan niet worden afgeleid dat zij de toestand van de beklaagde hebben verergerd, zodat het appelgerecht uitspraak had moeten doen met eenparige stemmen van zijn leden, aangezien uit de bestreden beslissing niet blijkt dat de appelrechters, indien zij de overschrijding van de redelijke termijn in aanmerking hadden genomen, de straf zouden hebben verminderd (1). (1) Volgens het OM was het middel niet ontvankelijk in zoverre het aanvoerde dat de appelrechters "noodzakelijkerwijs" een minder zware straf zouden hebben opgelegd indien zij het beroepen vonnis hadden bevestigd in zoverre dat vonnis oordeelde dat de overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting was overschreden, zodat het uitgaat van een veronderstelling. (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Redelijke termijn voor de berechting - Overschrijding volgens het beroepen vonnis, maar niet volgens de beslissing die, op het hoger beroep, de straf bevestigt - Invloed op de verplichting om met eenparigheid van stemmen uitspraak te doen

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0389.F 1 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220601.2F.1 AC nr. ...

Wanneer het formulier van hoger beroep van het openbaar ministerie als reden in de rubriek "straf en/of maatregel", namelijk de enige aangevinkte rubriek, vermeldt: "gelet op het door [de beklaagde] ingestelde hoger beroep, en het openbaar ministerie stelt eveneens hoger beroep in tegen de jegens deze beklaagde uitgesproken straf, onder voorbehoud van de neerlegging van het grievenformulier door de betrokkene", kunnen de appelrechters uit het door het openbaar ministerie gemaakte voorbehoud afleiden dat laatstgenoemde geen andere bestaansreden aan zijn hoger beroep heeft willen toekennen dan de beschikkingen die de beklaagde hun regelmatig kon voorleggen en dat het hoger beroep van het openbaar ministerie, zonder regelmatig door de beklaagde opgeworpen grieven, bij gebrek aan beschikkingen waartegen de laatstgenoemde rechtsgeldig hoger beroep had ingesteld, gelet op de beperking waarmee het gepaard ging, zijn bestaansreden heeft verloren (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2022, nr. 396.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grievenformulier - Rubriek "straf en/of maatregel" als enige aangevinkte rubriek, "onder voorbehoud van de neerlegging van het grievenformulier door de beklaagde" - Geen enkele door de beklaagde regelmatig aangevoerde grief - Invloed van de beperking van het hoger beroep van het openbaar ministerie

- Artt. 204 en 206 Wetboek van Strafvordering

P.22.0182.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.3 AC nr. ...

Indien de gedetineerde beklaagde op het ogenblik van het instellen van het hoger beroep of tijdens de in artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn wordt bijgestaan door een raadsman, kan er redelijkerwijze worden aangenomen dat die raadsman hem ter zake heeft voorgelicht; uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing, waaronder de voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen, ter kennis te brengen of toe te lichten en dat geldt ook voor de griffie van de gevangenis die aan de gedetineerde beklaagde een in te vullen grievenformulier ter beschikking stelt; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de gedetineerde beklaagde op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig een grievenschrift in te dienen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep ingesteld door verklaring aan de gevangenisdirecteur - Grievenformulier - Informatie over het grievenformulier - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1, eerste lid Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering

Uit de bepalingen van de artikelen 203, § 1, eerste lid, en 204, Wetboek van Strafvordering en uit artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen volgt dat het appelgerecht, behoudens overmacht, in beginsel verplicht is om het hoger beroep van een gedetineerde beklaagde die heeft nagelaten tijdig een grievenschrift in te dienen, vervallen te verklaren; uit artikel 6.1 EVRM en de door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter en op een daadwerkelijk rechtsmiddel, volgt evenwel dat het appelgerecht die vervallenverklaring enkel mag uitspreken indien het redelijkerwijze kan aannemen dat een gedetineerde beklaagde, die zelf hoger beroep heeft ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde, op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig een grievenschrift in te dienen (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1294.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.1, met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET; Cass. 12 oktober 2021, AR P.21.0937.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.10; Cass. 20 oktober 2020, AR P.19.1255.N, AC 2020, nr. 645.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Informatie over het grievenformulier - Laattijdig ingediend grievenformulier - Verval van het hoger beroep - Voorwaarden - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep ingesteld door verklaring aan de gevangenisdirecteur - Grievenformulier

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1, eerste lid Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering

P.22.0116.F 18 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220518.2F.4 AC nr. ...

Artikel 812, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat, wanneer tussen twee partijen geen geding is aangegaan voor de eerste rechter, een van hen voor de eerste maal in hoger beroep tegen de andere een vordering tot vrijwaring of tot veroordeling zou kunnen instellen (1); een dergelijke handelswijze zou de betreffende partij immers een aanleg ontzeggen en haar tegenstrever tegelijkertijd het bij wet verboden voordeel van een gedwongen tussenkomst in hoger beroep toekennen; het recht van de verzekeraar om de vordering van de benadeelde aan te vechten, staat laatstgenoemde niet toe voor de eerste maal in hoger beroep tegen eerstgenoemde de vordering in te stellen die zij in eerste aanleg niet tegen hem heeft ingesteld (2). (1) Cass. 30 september 2009, AR P.09.0597.F, AC 2009, nr. 536; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N en C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614. (2) Zie Cass. 9 december 1977, AC 1978, 431.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vordering tot vrijwaring of tot veroordeling - (Niet) voor de eerste maal in hoger beroep - Toepassing op de vordering van de benadeelde tegen de verzekeraar van de beklaagde en/of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij

- Art. 143 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 812 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0351.F 18 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220518.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het beroepen vonnis definitief uitspraak doet op strafrechtelijk gebied en op burgerrechtelijk gebied over de aansprakelijkheid, en het, wat betreft de schade, de beklaagde veroordeelt tot het betalen van een voorlopige schadevergoeding aan het slachtoffer, een medisch deskundigenonderzoek beveelt om de lichamelijke schade te beoordelen en het de uitspraak over de overige punten aanhoudt, en wanneer het appelgerecht deze beslissingen bevestigt, met als wijziging dat de aansprakelijkheid wordt verdeeld, en vervolgens, op het verzoekschrift met toepassing van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, aan de burgerlijke partij de bedragen en schadevergoeding toekent die zij heeft gevorderd, heeft de appelrechter zich geen evocatierecht toegeëigend daar waar de wet hem dat niet toestaat; die laatste beslissing trekt de zaak immers niet aan zich: ze doet enkel uitspraak over het hele geschil tussen de partijen omdat het geschil voor het appelgerecht werd gebracht krachtens de devolutieve werking van het rechtsmiddel (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 362.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Definitieve beslissing op strafgebied en op burgerrechtelijk gebied over de aansprakelijkheid - Over de schade, de toekenning van voorlopige bedragen en de aanstelling van een deskundige - Aanhouding van de uitspraak over de overige punten - Hoger beroep van de beklaagde - Devolutieve werking - Draagwijdte - Gevolg - (Geen) evocatie

- Artt. 203 en 215 Wetboek van Strafvordering

P.22.0154.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.3 AC nr. ...

Indien zowel in eerste aanleg als in hoger beroep naast afwijkende hoofdstraffen ook bijkomende straffen zijn uitgesproken, moeten om na te gaan of er strafverzwaring is in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering de hoofdstraffen worden vergeleken, zonder rekening te houden met de bijkomende straffen en dus ook niet met de bijkomende straf van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank; de omstandigheid dat deze bijkomende straf tot een vrijheidsbeneming aanleiding kan geven, laat niet toe anders te oordelen (1) (2). (1) In casu werd eiser door de eerste rechter veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf van 6 jaar en een ter beschikkingstelling van 5 jaar; in hoger beroep werd een lagere hoofdgevangenisstraf van 5 jaar opgelegd en een terbeschikkingstelling voor 10 jaar zodat de straftoemetingsbeslissing niet met éénparigheid van stemmen moet genomen worden. (2) Zie ook Cass. 20 april 2022, AR P.21.1650.F, AC 2022, nr. 273 met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 26 oktober 2021, AR P.21.0959.N, AC 2021, nr. 676.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Veroordeling tot een hoofdstraf en bijkomende straffen - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Strafverzwaring - Vergelijking - Wijze

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0032.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5 AC nr. ...

Het hoger beroep van de burgerlijke partij maakt enkel de burgerlijke rechtsvordering bij de rechter aanhangig; het beoogt een verhoging van de schadevergoeding die het slachtoffer had gevorderd of de veroordeling tot schadevergoeding indien zijn vordering in eerste aanleg, als gevolg van de vrijspraak van de beklaagde, was verworpen; aangezien de burgerlijke partij niet bevoegd is om haar hoger beroep tot de strafvordering uit te breiden, heeft de beslissing die in eerste aanleg over deze vordering is gewezen, geen gezag van gewijsde tegen haar; daaruit volgt dat de appelrechter, bij wie enkel het ontvankelijk hoger beroep van de burgerlijke partij tegen een vrijspraak aanhangig is gemaakt, krachtens de devolutieve werking van dat hoger beroep kan en moet nagaan of het feit dat de grondslag vormt voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen is en of dat feit de schade heeft veroorzaakt waarvan het herstel wordt gevraagd (1); derhalve miskent de beslissing waarbij het gerecht, op dit hoger beroep, oordeelt dat de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, terwijl de eerste rechter, die op strafrechtelijk gebied uitspraak deed, dat had uitgesloten, noch het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde noch dat van de eerbiediging van het vermoeden van onschuld. (1) Zie Cass. 29 april 2015, AR P.15.0148.F, AC 2015, nr. 283; Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F, AC 2001, nr. 472; Faustin HELIE, Traité de l'instruction criminelle, III, Brussel, 1869, 3313, nr. 4493; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, Brussel, 4de uitg., 2012, 1033.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep - Devolutieve werking - Appelrechter die enkel kennis neemt van het hoger beroep van de burgerlijke partij - Omvang van de aanhangigmaking - (Geen) Gezag van gewijsde van de beroepen beslissing over de strafvordering ten aanzien van de burgerlijke partij - (Geen) invloed op het vermoeden van onschuld

---

P.22.0516.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het hoger beroep van de inverdenkinggestelde geen weerslag heeft op de omvang van de aanhangigmaking van de zaak, door het hoger beroep van het openbaar ministerie, bij het onderzoeksgerecht, is het middel dat de appelrechters verwijt te hebben verzuimd over dat hoger beroep uitspraak te doen, bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorlopige hechtenis - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden - Hogere beroepen van het openbaar ministerie en van de inverdenkinggestelde - Arrest dat uitspraak doet op het enkele hoger beroep van het openbaar ministerie

- Artt. 30 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking die de inverdenkinggestelde in vrijheid stelt onder naleving van verschillende voorwaarden, staat de aan de kamer van inbeschuldigingstelling toegekende rechtsmacht haar toe de inverdenkinggestelde vrij te laten, desgevallend onder naleving van bepaalde voorwaarden, of zijn opsluiting in de gevangenis of onder elektronisch toezicht te handhaven.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorlopige hechtenis - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij het gerecht in hoger beroep

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.21.1650.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.1 AC nr. ...

Het hof van beroep dat de door de correctionele rechtbank uitgesproken straf vermindert maar het door de eerste rechter verleende uitstel herroept, hoeft, zelfs over dat laatste punt, geen uitspraak te doen met eenparige stemmen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 274.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf met uitstel - Hoger beroep - Appelrechter die een bijkomende, kortere gevangenisstraf oplegt maar zonder uitstel - Geen strafverzwaring - Eenparigheid niet vereist

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0024.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.9 AC nr. ...

Wanneer de rechter bij toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek als bijkomende straf, dezelfde straf oplegt als die werd opgelegd door het beroepen vonnis, dat geen toepassing heeft gemaakt van deze bepaling, verzwaart hij de opgelegde straf niet en is bijgevolg niet vereist dat deze beslissing met eenparigheid van stemmen wordt genomen (1). (1) Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0188.N, AC 2018, nr. 556.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vaststelling van een eenheid van opzet met misdrijven waarover reeds een in kracht van gewijsde gegane beslissing is genomen - Berechting van andere feiten daterend van vóór de voormelde beslissing - Nieuwe straf - Straftoemeting - Eenparigheidsvereiste - Draagwijdte

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.21.1640.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.17 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden; artikel 149 Grondwet houdt echter niet in dat de rechter moet antwoorden op een aanvoering waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Grievenformulier - Grieven - Eis, exceptie of verweer - Motiveringsplicht

P.21.1313.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 20 Gerechtelijk Wetboek kunnen middelen van nietigheid niet tegen vonnissen worden aangewend; deze kunnen alleen worden vernietigd door de bij wet bepaalde rechtsmiddelen; hieruit volgt dat het arrest dat na de aanwending van het rechtsmiddel van hoger beroep het beroepen vonnis vernietigt, dat vonnis vervangt, zonder het met terugwerkende kracht te vernietigen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Vernietiging van het beroepen vonnis door het gerecht in hoger beroep

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

De artikelen 193bis, 211 en 211bis Wetboek van Strafvordering bepalen niet dat het gerecht in hoger beroep de regel van de eenstemmigheid dient toe te passen omdat het, met toepassing van artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, alvorens de beklaagde te veroordelen, het beroepen vonnis heeft vernietigd (1). (1) Cass. 5 december 2007, AR P.07.1316.F, AC 2007, nr. 617.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vernietiging van het beroepen vonnis door het gerecht in hoger beroep - Regel van eenstemmigheid - Toepassing

- Artt. 193bis, 211 en 211bis Wetboek van Strafvordering

P.21.1649.N 15 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220315.2N.6 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verantwoording bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel maar die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast; met de verplichting voor de appellant op straffe van verval van het hoger beroep de grieven tegen de beroepen beslissing kenbaar te maken, beoogt de wetgever een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep, het vermijden van nutteloze werklast en kosten door het niet langer voorleggen van niet-betwiste beslissingen aan het appelgerecht en ten slotte de tegenpartijen en het appelgerecht in de gelegenheid te stellen te bepalen van welke beslissingen de appellant de hervorming wenst; die verplichting, alsook de duidelijk in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verplichting om binnen de appeltermijn de grieven schriftelijk in te dienen zodat snel zekerheid bestaat over de draagwijdte van het hoger beroep, dienen een wettig doel, respecteren een redelijke verhouding tussen de opgelegde beperkingen en het nagestreefde doel en tasten het recht op hoger beroep in de kern niet aan (1). (1) Zie Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, pp. 81-91 over de problematiek van het grievenformulier.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Doelstelling - Aaaaaartikel 6.1 EVRM - Toegang tot de rechter - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt dat indien de appellant een persoon is tegen wie een interneringsmaatregel wordt gevorderd en die bijgevolg overeenkomstig de artikelen 13, § 3, en 81, § 1, eerste lid, Interneringswet moet worden bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat, de vervallenverklaring van het hoger beroep wegens het niet-indienen van een grievenformulier niet kan worden uitgesproken wanneer de appellant zelf hoger beroep heeft ingesteld op een ogenblik dat hij niet meer was bijgestaan door een raadsman en niet vaststaat dat hij op de hoogte was van de verplichting tijdig een grievenformulier in te dienen (1). (1) Cass. 12 oktober 2021, AR P.21.0937.N, AC 2021, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.10; Cass. 20 oktober 2020, AR P.19.1255.N, AC 2020, nr. 645; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0630.N, AC 2020, nr. 509.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aaaaaartikel 6.1 EVRM - Toegang tot de rechter - Internering - Hoger beroep ingesteld door de persoon zelf tegen wie de interneringsmaatregel is gevorderd - Persoon in eerste aanleg bijgestaan door een advocaat - Persoon niet meer bijgestaan door een advocaat in hoger beroep - Grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Kennisgeving aan de geïnterneerde appellant - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 13, § 3, en 18, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing ter kennis te brengen en dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen (1). (1) Zie Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, pp. 81-91 over de problematiek van het grievenformulier.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aaaaaartikel 6.1 EVRM - Toegang tot de rechter - Beklaagde bijgestaan door een advocaat in eerste aanleg - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Grievenformulier - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de bepalingen van artikel 14, § 1, Interneringswet en de artikelen 203, § 1, eerste lid, en 204, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling in beginsel verplicht is het hoger beroep van een inverdenkinggestelde, ingesteld door het afleggen van een verklaring ter griffie tegen een beschikking die hem interneert, vervallen te verklaren wanneer binnen de beroepstermijn geen grievenschrift werd ingediend.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing tot internering door de raadkamer - Kamer van inbeschuldigingstelling - Grievenformulier - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0830.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling verbiedt de inverdenkinggestelde het rechtsmiddel te kiezen dat hem het gunstigste voor zijn belangen lijkt, zoals bijvoorbeeld een rechtsmiddel waarmee hij zich op het voordeel van de verjaring van de strafvordering kan beroepen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Beslissing vatbaar voor hoger beroep en verzet - Recht van de beklaagde om het rechtsmiddel te kiezen dat hem het gunstigste lijkt

- Artt. 187 en 199 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het hoger beroep niet binnen de wettelijke termijn is ingesteld, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze of de aangevoerde omstandigheden overmacht of een onoverkomelijke dwaling vormen, terwijl het Hof enkel nagaat of hij uit de door hem vastgestelde omstandigheden wettig heeft kunnen afleiden dat er sprake was van overmacht of onoverkomelijke dwaling; in dat opzicht houdt het gebrek aan informatie over de vormen en termijnen om hoger beroep in te stellen tegen een verstekvonnis niet noodzakelijk in dat het hoger beroep van de beklaagde zonder tijdslimiet ontvankelijk moet worden verklaard; uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat de rechter rekening kan houden met gegevens zoals het feit dat de eiser in hoger beroep al dan niet nalatig is geweest, de omstandigheid dat de beslissing waarop het rechtsmiddel betrekking heeft, voorzienbaar was of het feit dat de betrokkene al dan niet werd bijgestaan door een advocaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 179.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Laattijdig hoger beroep - Ontvankelijkheid - Overmacht of onoverkomelijke dwaling - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Gebrek aan informatie over de vormen en termijnen om hoger beroep in te stellen

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.21.0583.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.4 AC nr. ...

Artikel 215 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet hersteld verzuim van vormen, door de wet voorgeschreven op straffe van nietigheid, het hof mede over de zaak zelf beslist; het appelgerecht doet echter geen uitspraak bij wijze van evocatie wanneer het oordeelt binnen de grenzen van de devolutieve werking van het aangetekende hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking van het hoger beroep - Evocatie - Grens

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partij heeft in beginsel geen hoedanigheid om op te komen tegen de beslissing op strafrechtelijk gebied (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Beslissing op strafrechtelijk gebied - Grens

Uit de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens, binnen de door die verklaring bepaalde grenzen, door de in het appelverzoekschrift of grievenformulier opgegeven grieven; het appelgerecht dat uitspraak doet over de aldus aangevoerde grieven oordeelt binnen de grenzen van de devolutieve werking van het aangetekende hoger beroep en dat een grief betrekking heeft op de omstandigheid dat in het beroepen vonnis geen uitspraak werd gedaan over een onderdeel van de telastleggingen of over een punt van de burgerlijke rechtsvordering, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Saisine van het appelgerecht - Grieven - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Beroepen vonnis zonder uitspraak over een van de telastleggingen - Devolutieve werking van het hoger beroep - Gevolgen

- Artt. 203, 204 en 215 Wetboek van Strafvordering

P.21.1395.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.7 AC nr. ...

Overmacht die alsnog de ontvankelijkheid verantwoordt van een laattijdig ingesteld hoger beroep, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de appellant en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden; de fouten of nalatigheden van de lasthebber binden de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de perken van de lastgeving en leveren als dusdanig voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht op.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Laattijdig hoger beroep - Overmacht - Draagwijdte

P.21.1591.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.5 AC nr. ...

Buiten hetgeen artikel 203, § 4, Wetboek van Strafvordering voorschrijft, is het instellen van incidenteel beroep niet gebonden aan bijzondere vormvoorwaarden; niets belet dan ook dat de appelrechters het instellen van incidenteel beroep afleiden uit de enkele omstandigheid dat de geïntimeerde in een voor hen genomen schriftelijke of mondelinge conclusie een bedrag vordert dat de eerste rechter hem niet heeft toegekend en bijgevolg is niet vereist dat de geïntimeerde in een schriftelijke appelconclusie uitdrukkelijk vermeldt dat hij incidenteel beroep instelt of uitdrukkelijk aanvoert dat de eerste rechter een punt van zijn rechtsvordering niet heeft ingewilligd (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 2018, AR P.18.0266.F, AC 2018, nr. 561.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Vormvoorwaarden - Wijze

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.21.1448.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.12 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering kan de appelrechter ambtshalve een grief van openbare orde opwerpen binnen de perken van zijn saisine die door de verklaringen van hoger beroep en de grievenformulieren wordt bepaald en een grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering is zo een grief; wanneer de appelrechter ambtshalve een grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering opwerpt waarover geen van de appellanten een grief heeft aangevoerd in het verzoekschrift met grieven of het grievenformulier dat op straffe van verval van het hoger beroep op grond van artikel 204 Wetboek van Strafvordering moet worden neergelegd ter griffie, dient hij bij toepassing van artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering de partijen te verzoeken om zich uit te spreken over het aldus ambtshalve opgeworpen middel en ook het openbaar ministerie dient in dat geval in de gelegenheid te worden gesteld hierover een standpunt in te nemen (1). (1) Cass. 24 oktober 2018, AR P.18.0764.N, AC 2018, nr. 585.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve opwerping van een grief van openbare orde - Grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering - Horen van de partijen over het ambtshalve opgeworpen middel - Openbaar ministerie - Draagwijdte

- Art. 210, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve opwerping van een grief van openbare orde - Artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Minderjarigheid van de beklaagde - Draagwijdte

- Art. 210, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

P.21.1447.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.10 AC nr. ...

Overmacht die de ontvankelijkheid van een laattijdig ingesteld hoger beroep verantwoordt, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de appellant en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden; het appelgerecht kan het bestaan van overmacht uitsluiten op grond van de vaststelling dat de appellant niet de nodige voorzorgen heeft genomen om de toestand die hij als overmacht aanvoert, te vermijden; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandigheden bij het instellen van hoger beroep een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0937.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.3; Cass. 25 november 2020, AR P.20.0760.F, AC 2020, nr. 17; Cass. 24 april 2019, AR P.19.0114.F, AC 2019, nr. 243; Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0685.N, AC 2013, nr. 98; Cass. 8 april 2009, AR P.08.1907.F, AC 2009, nr. 248, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Zie R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 1222; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 187; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1420; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1728.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Laattijdig ingesteld hoger beroep - Overmacht - Voorwaarden

- Artt. 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.21.1677.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.7 AC nr. ...

Artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, inhoudt dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; uit die bepaling volgt dat het hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet ongedaan verklaart van rechtswege het geschil in zijn geheel ter beoordeling voorlegt aan het appelgerecht met als enige beperking de relatieve werking van het verzet; voor de bepaling van de saisine van het appelgerecht zijn de aanduiding van de grieven in het grievenformulier tegen het vonnis waartegen verzet is aangetekend of de afstand van dergelijke grieven zonder belang (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0471.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.18; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, JLMB 2019, 1336, NC 2019, 54, RDPC 2019, 836, RW 2017-18, 1657 noot S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel" (1658-1660); Cass. 11 januari 2017, AR P.16.1085.F, AC 2017, nr. 23 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GwH 17 mei 2018, nr. 56/2018, www.const-court.be, NJW 2019, 119, noot F. COUVREUR; Gent 1 juni 2018, RW 2018-19, 1185. Zie ook A. WINANTS, "Potpourri II: de nieuwe regels inzake verstek en verzet in strafzaken", NC 2016, 336; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1689.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep ingesteld tegen een vonnis van ongedaan verzet - Omvang

- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

P.21.1334.F 19 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.2 AC nr. ...

Op het enkel hoger beroep van de veroordeelde hebben de appelrechters geen rechtsmacht om de beslissing van de eerste rechter te hervormen in zoverre deze het verzet van die veroordeelde tegen een vonnis dat bij verstek zijn probatieuitstel heeft herroepen, ontvankelijk verklaart. (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 47.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Beroepen beslissing gewezen op verzet - Ontvankelijk maar niet-gegrond verklaard verzet - Enkel hoger beroep van de beklaagde - Rechtsmacht van de rechters in hoger beroep

- Artt. 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

Overmacht waardoor het hoger beroep van een beklaagde dat werd ingesteld na het verstrijken van de wettelijke termijn ontvankelijk is, kan alleen voortvloeien uit een omstandigheid buiten zijn wil en die hij onmogelijk heeft kunnen voorzien of vermijden; het gebrek aan kennis van het recht vormt geen overmacht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheid - Verstrijken van de wettelijke termijn - Overmacht - Begrip - Gebrek aan kennis van het recht

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.1606.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.14 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde tegen hetzelfde verstekvonnis verzet doet en vervolgens hoger beroep instelt, moet eerst uitspraak worden gedaan over het oudste rechtsmiddel en zal er pas over het tweede uitspraak worden gedaan nadat het eerste niet-ontvankelijk werd verklaard (1); indien de niet-verschenen partij, na ontvankelijk verzet te hebben aangetekend, hoger beroep instelt, kan dat hoger beroep niet worden beoordeeld door het gerecht waarbij de eiser in hoger beroep de zaak aanhangig wil maken, aangezien zijn verzet de zaak opnieuw bij de eerste rechter aanhangig heeft gemaakt. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 1762-1763; Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1837.N, AC 2010, nr. 187. Het OM heeft van zijn kant niet geconcludeerd dat, te dezen, het Hof kon vaststellen dat het hoger beroep kennelijk niet ontvankelijk was terwijl er nog geen beslissing was gewezen over de ontvankelijkheid van het weliswaar eerder ingestelde verzet.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Volgorde waarin uitspraak moet worden gedaan over de rechtsmiddelen

- Art. 187, § 5, 3° Wetboek van Strafvordering

P.21.0829.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.10 AC nr. ...

Overmacht die alsnog de ontvankelijkheid verantwoordt van een laattijdig ingesteld hoger beroep, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de appellant en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde feiten en omstandigheden bij het instellen van hoger beroep een geval van overmacht uitmaken; het hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten en omstandigheden die hij in aanmerking neemt, al dan niet wettig overmacht heeft kunnen afleiden; de rechter kan het bestaan van overmacht uitsluiten op grond van de vaststelling dat de betrokkene niet de nodige voorzorgen heeft genomen om de toestand die hij als overmacht aanvoert, te voorkomen (1). (1) Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0685.N, AC 2013, nr. 98, JT 2013 494 noot A. DECROES; Cass. 8 april 2009, AR P.08.1907.F, AC 2009, nr. 248 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Zie C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 1420; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1728.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Laattijdig ingesteld hoger beroep - Overmacht - Beoordeling

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.21.0858.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 206, zesde alinea, Wetboek van Strafvordering kunnen de partijen in het geding ook op de rechtszitting afstand doen van het ingesteld hoger beroep of het ingesteld hoger beroep beperken; afstand van een rechtsmiddel vereist een ondubbelzinnige wilsuiting van degene die het heeft ingesteld; uit het enkele feit dat het openbaar ministerie in het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift of grievenformulier heeft aangegeven een hervorming te beogen van de beroepen beslissing op het vlak van de straf en de magistraat van het openbaar ministerie bij het appelgerecht op de openbare rechtszitting de bevestiging heeft gevorderd van het beroepen vonnis met inbegrip van de opgelegde straf, kan niet worden afgeleid dat het openbaar ministerie afstand heeft gedaan van zijn hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Afstand van hoger beroep - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grief over de strafmaat - Vordering van het openbaar ministerie tot bevestiging van de straf - Strafverzwaring in hoger beroep - Toelaatbaarheid

- Artt. 204 en 206 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grief over de strafmaat - Vordering van het openbaar ministerie tot bevestiging van de straf - Strafverzwaring in hoger beroep - Toelaatbaarheid

- Artt. 204 en 206 Wetboek van Strafvordering

P.21.1314.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ORD.20211216.BSAV. AC nr. ...

Tegen een beslissing op grond van artikel 58bis, § 1 of § 3, Wegverkeerswet staat geen hoger beroep open en bijgevolg ook geen cassatieberoep tegen een arrest gewezen op het hoger beroep tegen een dergelijke beslissing (1). (1) Cass. 20 januari 2009, AR P.08.1434.N, AC 2009, nr. 49.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Wegverkeerswet - Artikel 58bis, § 1 of § 3 - Immobilisering van een voertuig als beveiligingsmaatregel - Procedure tot opheffing - Rechtsmiddel

- Art. 58bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1578.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.2N.1 AC nr. ...

Indien de correctionele kamer van het hof van beroep op het hoger beroep van een beklaagde tegen een beslissing van de correctionele rechtbank die zijn op grond van artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoek tot voorlopige invrijheidstelling ongegrond verklaart, deze beslissing nietig verklaart omdat het gehele strafdossier niet ter beschikking was en de correctionele kamer van het hof van beroep vervolgens uitspraak doet over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling en de voorlopige hechtenis handhaaft, doet dit appelgerecht uitspraak krachtens de devolutieve werking van het hoger beroep van de verzoeker; de omstandigheid dat de correctionele kamer van het hof van beroep verklaart de zaak aan zich te trekken en in eerste en laatste aanleg uitspraak te doen, doet daaraan niets af en maakt die beslissing niet onwettig (1). (1) Zie Cass. 31 juli 2001, AR P.01.1063.F, AC 2001, nr. 425; Cass. 29 mei 1996, AR P.96.0713.F, AC 1996, nr. 196; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, nr. 1389, p. 592.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling - Handhaving door de correctionele rechtbank zonder volledig dossier - Vernietiging van de beslissing door het appelgerecht - Devolutieve kracht van het hoger beroep

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0740.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.5 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde die hoger beroep instelt in zijn grievenformulier vermeldt dat hij de beslissing over de schuld betwist, geeft hij aan dat hij alle bestanddelen van de beslissing over de schuld aanvecht, wat inhoudt dat hij daarmee ook de bewijsgegevens die een schuldigverklaring kunnen ondersteunen en bijgevolg ook de wettigheid en regelmatigheid van de bewijsvoering bedoelt, zonder dat hij hierover een afzonderlijke grief moet vermelden (1); de omstandigheid dat de beklaagde uit de volgens hem gebleken onregelmatigheid van het bewijs heeft afgeleid dat de strafvordering niet ontvankelijk is, doet hieraan geen afbreuk en heeft niet tot gevolg dat hij hierover een afzonderlijke procedurele grief dient aan te voeren. (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1039.N, AC 2018, nr. 129.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Betwisting van de schuld - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.0995.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.10 AC nr. ...

Het instellen van hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling kan tergend en roekeloos zijn wanneer zij het recht om dit rechtsmiddel aan te wenden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon overschrijdt (1); het enkele gegeven dat een kamer van inbeschuldigingstelling een beslissing van de raadkamer over de toepasselijke verjaringstermijn wijzigt, sluit niet uit dat er sprake kan zijn van procesmisbruik; de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er sprake is van een tergend en roekeloos hoger beroep; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig het bestaan van proceduremisbruik heeft kunnen afleiden. (1) Cass. 20 december 2017, AR P.17.0426.F, AC 2017, nr. 722, RW 2018-19, 1502 noot S. VAN OVERBEKE, "De beklaagde of inverdenkinggestelde als eiser tot schadeloosstelling in de strafprocedure: een reeds oude eend in de strafrechtelijke bijt" (1504-1508); Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N, AC 2015, nr. 33; K.I. Gent 23 april 2020, RABG 2021, 107 noot F. VAN VOLSEM, "Hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een buitenvervolgingstelling: appelleren is riskeren", 107-115. Zie ook R. VERSTRAETEN en J. HUYSMANS, "Ruimte voor een theorie van rechtsmisbruik in het strafprocesrecht?", in Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2012, 509-526.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Tergend en roekeloos hoger beroep - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

P.21.0720.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.25 AC nr. ...

Volgens artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedraagt de termijn om hoger beroep aan te tekenen tegen een bij verstek gewezen vonnis dertig dagen na de dag van de betekening (1) ervan aan de veroordeelde partij of aan haar woonplaats, termijn die kan worden verlengd wegens afstand en volgens artikel 203, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering beschikt het openbaar ministerie over een bijkomende termijn van tien dagen om hoger beroep in te stellen, nadat de beklaagde hoger beroep heeft ingesteld (2); hoewel het door artikel 203, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering geregelde volgappel van het openbaar ministerie een zelfstandig hoger beroep is waarvan de ontvankelijkheid in beginsel niet afhangt van de ontvankelijkheid van het hoger beroep van de beklaagde, beschikt het openbaar ministerie evenwel niet over een dergelijk volgappel indien het hoger beroep van de beklaagde zelf laattijdig is aangezien een laattijdig hoger beroep van de beklaagde geen aanleiding kan geven tot een tijdig volgappel van het openbaar ministerie (3). (1) Cass. 10 december 2019, AR P.19.0537.N, AC 2019, nr. 655. (2) Er lijkt me geen reden om aan te nemen dat de termijn van 10 bijkomende dagen voor het volgappel van het openbaar ministerie niet van toepassing zou zijn bij verstekbeslissingen – zie S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie ('Potpourri II')", RW 2015- 2016, afl. 37, 1444 en van dezelfde auteur, "Nieuwe regels voor hoger beroep in strafzaken: kroniek van een aangekondigde rechtspraak", RW 2017-18, 884, contra P. TRAEST en J. MEESE, "De rechtsmiddelen verzet en hoger beroep" in P. TRAEST, A. VERHAGE en G. VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderde samenleving?, XLIIIste postuniversitaire cyclus Willy Delva, 552-554, nr. 6. De bijkomende termijn van 10 dagen dient niet gevoegd te worden bij de appeltermijn van de beklaagde maar vangt aan de dag volgend op het hoger beroep van de beklaagde (Cass. 29 november 2017, AR P.17.0761.F, AC 2017, nr. 681). (3) Aangezien het volgappel van het openbaar ministerie een zelfstandig principaal beroep is, is het niet afhankelijk van het lot van het door de beklaagde ingesteld hoger beroep, zodat de onontvankelijkheid van het hoger beroep van de beklaagde, bv. bij gebrek aan belang, of de afstand van zijn hoger beroep zonder invloed is op de ontvankelijkheid van het volgappel van het openbaar ministerie (P. TRAEST en J. MEESE, o.c., 555, nr. 47, S. VAN OVERBEKE, o.c., RW 2015- 2016, 1443-1444). Het komt me evenwel voor dat deze redenering niet kan worden doorgetrokken naar de hypothese van een laattijdig hoger beroep van de beklaagde, omdat dit erop zou neerkomen dat het openbaar ministerie altijd over 10 bijkomende dagen zou beschikken om een ontvankelijk hoger beroep in te stellen (S. VAN OVERBEKE, o.c., RW 2017- 18, 884-885).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Bij verstek gewezen vonnis - Hoger beroep van de beklaagde - Laattijdig hoger beroep van de beklaagde - Volgappel van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 203, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0342.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.12 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 204 en 210 Wetboek van Strafvordering volgt dat de wetgever door het invoeren van de verplichting om de tegen het in eerste aanleg gewezen vonnis geformuleerde grieven nauwkeurig te bepalen, een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep beoogt en in het bijzonder nutteloze werklast en kosten wil vermijden door niet langer niet-betwiste beslissingen aan de appelrechter voor te leggen; de appellant wordt door de verplichting de grieven nauwkeurig te bepalen gedwongen na te denken over de wenselijkheid en de gevolgen van het instellen van het hoger beroep en de geïntimeerde kan dadelijk uitmaken welke beslissingen van het eerste vonnis worden betwist en waarover hij in hoger beroep verweer zal moeten voeren; uit de wetsgeschiedenis volgt tevens dat de appelrechter enkel de door de partijen in hun verzoekschrift of grievenformulier opgeworpen grieven mag onderzoeken, waarbij hij, zo daartoe grond bestaat, in de regel enkel de in artikel 210 Wetboek van Strafvordering bepaalde middelen van openbare orde mag opwerpen binnen zijn saisine zoals die voortvloeit uit die grieven (1). (1) Cass. 12 oktober 2021, AR P.21.0937.N, AC 2021, nr. 633; Cass. 29 mei 2019, AR P.18.0636.F, AC 2019, nr. 334, JT 2019, 612 noot C. YURT; Cass. 11 september 2018, AR P.18.0044.N, AC 2018, nr. 457; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427. Zie S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), Deel 2", RW 2015-16, 1442-1459; E. VAN DOOREN en M. ROZIE, "Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 115-132; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1423-1424; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 1706-1708.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplicht aanvoeren van grieven door de appellant - Doel van het grievenschrift - Ambtshalve aanvoeren van grieven die de openbare orde raken - Redenen

- Artt. 204 en 210 Wetboek van Strafvordering

Uit het arrest 67/2019 van het Grondwettelijk Hof van 16 mei 2019 volgt dat wanneer de schuldvraag niet in het verzoekschrift of in het grievenformulier werd aangeduid en een nieuw element opduikt, de appelrechter enkel ambtshalve een middel van openbare orde kan opwerpen met betrekking tot het gegeven dat de bij hem aanhangig gemaakte feiten geen misdrijf zijn, als dat element voldoet aan de volgende cumulatieve voorwaarden: 1° het gegeven is opgedoken na het verstrijken van de beroepstermijn; 2° enkel de appelrechter heeft van dat element kennis kunnen nemen, met uitsluiting van de eerste rechter; 3° het opduiken van het element kon niet worden voorzien, zodat de appellant het niet in eerste aanleg heeft kunnen aanvoeren en daarmee evenmin rekening heeft kunnen houden in het verzoekschrift in hoger beroep of in het grievenformulier en 4° het element blijkt voldoende waarschijnlijk of doorslaggevend te zijn om als grondslag voor een nieuw middel te kunnen dienen dat kan aantonen dat de feiten geen misdrijf zijn (1); de appelrechter beoordeelt onaantastbaar of het aangevoerde "nieuw element" aan die voorwaarden voldoet; het Hof gaat wel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten wettig heeft kunnen afleiden dat er al dan niet sprake is van een "nieuw element" in de voormelde zin; uit de enkele omstandigheid dat een bewijselement reeds bestond op het ogenblik van de vaststellingen van de verbalisanten, kan niet worden afgeleid dat de appellant het opduiken van dit element kon voorzien, het in eerste aanleg kon aanvoeren en daarmee rekening kon houden bij het bepalen van de grieven bij toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering; dit laatste zal immers maar het geval zijn wanneer vaststaat dat de appellant uiterlijk tijdens de beroepstermijn op de hoogte was of minstens kon zijn van het bestaan van dat bewijselement. (1) GwH 16 mei 2019, arrest 67/2019, RW 2019-20, 692, JT 2019, 612, NJW 2019, 888 noot R. VAN HERPE; Cass. 17 maart 2020, AR P.19.1118.N, AC 2020, nr. 193; Cass. 29 mei 2019, AR P.18.0636.F, AC 2019, nr. 334, JT 2019, 612 noot C. YURT, "Quelque chose de nouveau sous le soleil pénal". Zie ook S. VAN OVERBEKE, "Het Grondwettelijk Hof en het grievenstelsel in strafzaken: knuppeltjes in het hoenderhok", RW 2019-20, 683-696; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 1722-1723.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van de

beklaagde - Ontbreken van een grief over de schuld - Aanbrengen van een nieuw element van na het grievenschrift dat een weerslag heeft op de schuldvraag - Ambtshalve aanvoeren van grieven - Arrest nr. 67/2019 van het Grondwettelijk Hof - Voorwaarden waaraan het 'nieuw element' moet voldoen als ambtshalve middel van openbare orde - Voorzienbaarheid van het nieuw element door de appellant - Gevolg

- Artt. 204 en 210 Wetboek van Strafvordering

P.21.0615.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.1 AC nr. ...

Artikel 182 Wetboek van Strafvordering noch enige andere bepaling verzetten zich ertegen dat indien de akte van aanhangigmaking een in de bewoordingen van de strafwet omschreven misdrijf vermeldt met precieze aanduiding van de plaats en tijdsperiode van het misdrijf, waarbij wordt verwezen naar onder meer een aantal feitelijke elementen, het vonnisgerecht oordeelt dat niet enkel de vermelde feitelijke elementen aanhangig zijn gemaakt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) In deze zaak had het openbaar ministerie eisers in cassatie vervolgd wegens onterende behandeling van hun twee minderjarige pleegkinderen, waarbij in de rechtstreekse dagvaarding de omschrijving van art. 417bis, 3°, en 417quinquies Strafwetboek was bepaald, na een algemene plaats- en tijdsbepaling. Deze algemene omschrijving van de feiten werd in de dagvaarding aangevuld met een concrete lijst van gedragingen per minderjarig slachtoffer, telkens na de zin "in de periode van plaatsing in het pleeggezin, van... tot, onder andere", zoals o.a. het onthouden van basishygiëne en het uitbesteden van vele huiselijke taken aan verweerster 1 en het opsluiten in de slaapkamer vanaf 18.00u. en het bijna dagelijks schoppen en slagen wegens onbenulligheden van verweerder 2. Eisers werden in eerste aanleg vrijgesproken. Op hoger beroep van het openbaar ministerie en de burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) hebben de appelrechters beklaagden (eisers in cassatie) veroordeeld op basis van een aangepaste tenlastelegging, die inhield dat de opsomming van alle concrete gedragingen in de telastlegging werd verwijderd, waardoor de telastlegging beperkt bleef tot de omschrijving van onterende behandeling in de hoedanigheid van pleegouders in de bewoordingen van art. 417bis, 3°, en 417quinquies Sw., met behoud van plaats- en tijdsbepaling per slachtoffer. Het bestreden arrest stelde dat de opsommingen de telastlegging niet bepalen, maar slechts concrete feitelijkheden zijn uit het strafdossier, die het openbaar ministerie aanhaalt tot bewijs van zijn standpunt. De lijst van feitelijke gedragingen werd wel overgenomen in het motiverend gedeelte van het bestreden arrest, per minderjarig slachtoffer, waarbij één concrete gedraging van onterende behandeling werd toegevoegd (nl. het over het hoofd uitgieten van een emmer met uitwerpselen), en de appelrechters oordeelden dat al deze handelingen samen de onterende behandeling vormden (BDS).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking - Omschrijving van de feiten in bewoordingen van de strafwet met nauwkeurige aanduiding van plaats en tijdstip van het misdrijf - Opsomming in de inleidende akte van een aantal feitelijke elementen - Behoud van de omschrijving van de telastlegging door het vonnisgerecht zonder vermelding van de feitelijke elementen - Gevolg

- Artt. 182 en 211 Wetboek van Strafvordering

Bij het vonnisgerecht wordt niet de omschrijving van een misdrijf aanhangig gemaakt, maar wel de feitelijke strafbare gedraging die wordt bedoeld door de akte die de zaak bij het vonnisgerecht aanhangig maakt; het is het vonnisgerecht dat aan de hand van de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking en de eraan ten grondslag liggende gegevens van het strafdossier bepaalt welke die feitelijke strafbare gedraging is en die daaraan met inachtneming van het recht van verdediging de juiste omschrijving geeft; de verplichting aan de aanhangig gemaakte feitelijke strafbare gedraging een juiste omschrijving te geven geldt ook voor het appelgerecht (1). (1) Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0221.F, AC 2021, nr. 238 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 13 oktober 2021, AR P.21.0532.F, AC 2021, nr. 637; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; Cass. 21 januari 2020, AR P.19.0631.N. AC 2020, nr. 58; Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15, NC 2020, 463; Cass. 9 april 2019, AR P.18.0226.N, AC 2019, nr. 217; Cass. 26 mars 2019, AR P.18.1248.N, AC 2019, nr. 182; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0180, AC 2017, nr. 666; Cass. 14 juin 2017, AR P.17.0361.F, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juin 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, nr. 386, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 26 mei 2015, AR P.14.0414.N, AC 2015, nr. 343 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46; Cass. 10 februari 2010, AR P.09.1281.F, AC 2010, nr. 92 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.. Zie ook R. VERSTRAETEN, "Het recht op informatie van de verdachte of beklaagde", in Om deze redenen. Liber amicorum Armand Vandeplas, MysBreesch, 1994, 470-472; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", RDPC 1990, 561 à 590; A. VANDEPLAS, "Over de feiten en hun omschrijving ervan", RW 2000-01, 778; A. SMETRYNS, De motiveringsverplichting van de strafrechter, Larcier, 2005, 17-21; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Bruxelles, Larcier, 2006, 168; L. HUYBRECHTS en M. ROZIE, "De rechten van de verdediging bij de behandeling ten gronde", NC 2008, 123; A. VANDEPLAS, "Over de feiten en hun omschrijving ervan", RW 2000-01, 778; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 2012, 1302; K. DE SCHEPPER, "De informatieplicht m.b.t. een ten laste gelegd gebruik van duidelijk omschreven valse stukken en de rol van het onderzoeksgerecht bij een onduidelijke tenlastelegging", NC 2015, 303-309; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 1306; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1452-1458.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking - Precisering van de omvang van de aanhangigmaking - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 182 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1343.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.18 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 17, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel kunnen de betrokken persoon en het openbaar ministerie bij de kamer van inbeschuldigingstelling tegen de beslissing van de raadkamer beroep instellen binnen een termijn van vierentwintig uur die ten aanzien van het openbaar ministerie begint te lopen de dag waarop de beslissing is genomen en ten aanzien van de betrokken persoon de dag waarop zij hem wordt betekend of aan zijn woonplaats of gekozen woonplaats wordt betekend; die termijn wordt niet van uur tot uur gerekend, zodat de raadsman van de betrokken persoon tijdens de openingsuren van de griffie hoger beroep kan aantekenen gedurende de volledige eerstvolgende werkdag volgend op de dag van de betekening van de beslissing van de raadkamer, ongeacht op welk uur precies die beslissing hem werd betekend.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Europees aanhoudingsbevel - Beschikking tot tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel - Hoger beroep van de persoon tegen wie het bevel is uitgevaardigd - Bepaling van de termijn - Betekening van de beschikking - Eerstvolgende werkdag - Openingsuren van de griffie

- Art. 17, § 1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.0708.N 2 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211102.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate waarin een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden; daarentegen verplicht noch artikel 149 Grondwet noch enig algemeen rechtsbeginsel de rechter te antwoorden op een aanvoering die geen precies verweer bevat of waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt en de omstandigheid dat die aanvoering het voorwerp uitmaakt van een grief die de saisine van de appelrechter bepaalt, speelt daarbij geen rol (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0040.N, AC 2017, nr. 660.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Aanduiding van grief - Formulering van eis, exceptie of verweer - Afleiden van een rechtsgevolg - Taak van de appelrechter - Draagwijdte

P.21.0717.N 2 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211102.2N.2 AC nr. ...

Het enkele gegeven dat een raadsheer in een correctionele kamer van het hof van beroep mee oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering, terwijl hij in het kader van dezelfde strafvordering voorheen als lid van de correctionele rechtbank heeft geoordeeld over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van dezelfde beklaagde, houdt niet in dat die raadsheer een tweede maal kennisneemt van dezelfde zaak in de zin van de bepaling van artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en uit dat enkele gegeven kan evenmin schending van artikel 6.1 EVRM of miskenning van het recht op een onpartijdige rechterlijke instantie worden afgeleid en dat is slechts anders indien uit de beslissing van de correctionele rechtbank blijkt dat deze zich daadwerkelijk een mening heeft gevormd over de grond van de zaak; dat de correctionele kamer van het hof van beroep zich uitspreekt met eenparigheid van haar leden zoals bedoeld in artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, doet aan het voorgaande geen afbreuk (1). (1) Cass. 12 maart 2013, AR P.12.0852.N, AC 2013, nr. 171; Cass. 26 april 1994, AR P.94.0358.N, AC 1994, nr. 201 en de noot M.D.S.; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging 6de editie 2014, pp. 791-805; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, t. I, pp. 15-20; A. WINANTS, "De onpartijdige rechter: invloed op de Belgische rechtspraak van de arresten Piersack en De Cubber", in J. D'HAENENS, A. DE NAUW en M STORME (eds.) Actuele problemen van strafrecht. XIVde Postuniversitaire cyclus Willy Delva 1987- 88, Antwerpen, 1988, pp. 277-312.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Rechtspleging in hoger beroep - Eenstemmigheid - Raadsheer in de correctionele kamer van het hof van beroep - Raadsheer voordien lid van de correctionele rechtbank oordelend over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Uitspraak bij eenparigheid door de correctionele kamer in beroep - Onpartijdige rechterlijke instantie - Draagwijdte

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0220.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verbiedt het openbaar ministerie hoger beroep in te stellen tegen alle vrijsprekende beslissingen van de eerste rechter en tegen alle uitspraken over de straffen en, om hierbij gebruik te maken van één enkel grievenfomulier of één enkel verzoekschrift tot hoger beroep dat tegen elk van die categorieën van beslissingen gericht is, ongeacht de desbetreffende beklaagden.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Eén enkel grievenformulier of één enkel verzoekschrift van hoger beroep - Geldigheid

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.0959.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.12 AC nr. ...

Indien het gerecht in hoger beroep een beklaagde veroordeelt tot een lagere hoofdgevangenisstraf dan die waartoe de eerste rechter hem had veroordeeld, is er geen strafverzwaring in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en dit ongeacht of het gerecht in hoger beroep de beklaagde veroordeelt tot een hogere geldboete en een door artikel 1 Wet Beroepsuitoefeningsverbod bedoeld bestuurdersverbod van een langere duur dan opgelegd door de eerste rechter; of er strafverzwaring is, wordt in een dergelijk geval uitsluitend bepaald door de opgelegde hoofdgevangenisstraf.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafverzwaring - Eenstemmigheid - Hoofdgevangenisstraf - Verlaging - Bijkomende straffen - Gevolgen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0195.F 20 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211020.2F.12 AC nr. ...

Wanneer door het openbaar ministerie hoger beroep wordt ingesteld tegen het vonnis dat de beklaagde vrijspreekt van een misdrijf, waarbij de schuldigverklaring wegens andere feiten in kracht van gewijsde is getreden, maakt dit beperkt hoger beroep, in geval van hervorming van de vrijspraak, ook de straf of de maatregelen die moeten worden uitgesproken wegens het thans bewezen verklaarde misdrijf, en die welke door eenzelfde opzet onderling verbonden zijn met dat misdrijf, aanhangig voor de appelrechters.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter - Vaststelling - Verklaring van hoger beroep - Grievenformulier - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de vrijspraak van de beklaagde voor één telastlegging - Geen hoger beroep tegen de schuldigverklaring wegens andere feiten - Misdrijven die onderling verbonden zijn door eenzelfde opzet

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter - Vaststelling - Verklaring van hoger beroep - Grievenformulier - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de vrijspraak van de beklaagde voor één telastlegging - Geen hoger beroep tegen de schuldigverklaring wegens andere feiten - Misdrijven die onderling verbonden zijn door eenzelfde opzet

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.0852.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.11 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde bij een in kracht van gewijsde getreden vonnis op strafgebied heeft veroordeeld wegens een feit omschreven als het misdrijf bepaald in de artikelen 392, 398 en 399 Strafwetboek, zou zijn rechtsmacht overschrijden indien hij dat feit, bij de uitgestelde behandeling van de erop gesteunde burgerlijke rechtsvordering, zou omschrijven als een misdrijf bepaald in de artikelen 392, 399 en 400 Strafwetboek; in dat geval heeft de rechter zijn rechtsmacht over die omschrijving immers definitief uitgeput in zijn vonnis op strafgebied, zodat die omschrijving nadien niet meer bij hem aanhangig is en evenmin nog aanhangig kan worden gemaakt bij de appelrechter (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Rechterlijke beslissing over alleen de burgerlijke rechtsvordering na een definitieve veroordeling op strafgebied - Hoger beroep ingesteld door de burgerlijke partij - Betwisting over de toepasselijke strafbaarstelling - Rechtsmacht van de rechter in hoger beroep - Omvang

- Artt. 392, 399 en 400 Strafwetboek

P.21.0937.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.10 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verantwoording bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel maar die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast; met de verplichting voor de appellant op straffe van verval van het hoger beroep de grieven tegen de beroepen beslissing kenbaar te maken, beoogt de wetgever een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep, het vermijden van nutteloze werklast en kosten door het niet langer voorleggen van niet-betwiste beslissingen aan het appelgerecht en ten slotte de tegenpartijen en het appelgerecht in de gelegenheid te stellen te bepalen van welke beslissingen de appellant de hervorming wenst; die verplichting, alsook de duidelijk in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verplichting om binnen de appeltermijn de grieven schriftelijk in te dienen zodat snel zekerheid bestaat over de draagwijdte van het hoger beroep, dienen een wettig doel, respecteren een redelijke verhouding tussen de opgelegde beperkingen en het nagestreefde doel en tasten het recht op hoger beroep in de kern niet aan (1). (1) Zie Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, pp. 81-91 over de problematiek van het grievenformulier.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Doelstelling - Artikel 6.1, EVRM - Toegang tot de rechter - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing ter kennis te brengen en dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0630.N, AC 2020, nr. 509; Cass. 4 juni 2019, AR P.19.0237.N, AC 2019, nr. 347; Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0232.F, AC 2018, nr. 344.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Artikel 6.1, EVRM - Toegang tot de rechter - Beklaagde bijgestaan door een advocaat in eerste aanleg - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Grievenformulier - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.1. EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt evenwel dat indien de appellant een persoon is tegen wie een interneringsmaatregel wordt gevorderd die dus overeenkomstig artikel 81, § 1, eerste lid, Interneringswet moet worden bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat, en die appellant bovendien van zijn vrijheid is beroofd, de vervallenverklaring van het hoger beroep wegens het niet-indienen van een grievenformulier enkel kan worden uitgesproken als vaststaat dat de appellant door de directeur van de gevangenis of zijn gemachtigde bij of ter gelegenheid van het instellen van het hoger beroep werd ingelicht over de verplichting tijdig een grievenformulier in te dienen dan wel op enig andere wijze ter zake werd ingelicht dan wel op dat ogenblik de bijstand genoot van een advocaat van wie mag worden aangenomen dat hij de appellant betreffende die formaliteit zal hebben geïnformeerd (1). (1) Cass. 20 oktober 2020, AR P.19.1255.N, AC 2020, nr. 645; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0630.N, AC 2020, nr. 509.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Artikel 6.1, EVRM - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Internering - Geïnterneerde die van zijn vrijheid is beroofd - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Kennisgeving aan de geïnterneerde appellant - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de bepalingen van de artikelen 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering en artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen volgt dat het appelgerecht in beginsel verplicht is het hoger beroep van een beklaagde ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de directeur van de gevangenis of zijn gemachtigde tegen een vonnis dat hem interneert, maar die heeft nagelaten tijdig een grievenschrift in te dienen en voor wie door zijn raadsman evenmin een dergelijk geschrift is ingediend, vervallen te verklaren (1). (1) Zie Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, pp. 81-91 over de problematiek van het grievenformulier.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenformulier - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 1, eerste lid Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen
- Artt. 203, 6.1, eerste lid en 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.0721.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.9 AC nr. ...

De vermelding dat het openbaar ministerie de straf ontoereikend acht, maakt de aanwijzing door de appellant van de beschikking die hij opnieuw in het debat wilde betrekken niet onduidelijk; die vermelding ontneemt het gerecht in hoger beroep de bevoegdheid niet om de straf te beoordelen binnen de grenzen van de wet die de straf oplegt en van de procedure waarop ze betrekking heeft, zodat ze het gerecht in hoger beroep toelaat zich over bijkomende straffen uit te spreken die de eerste rechter zou hebben verzuimd om aan de beklaagde op te leggen, zoals de in artikel 42 Strafwetboek bedoelde verbeurdverklaringen (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.19.0798.N, AC 2019, nr. 117; Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465 ; Cass. 26 september 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief die de straf ontoereikend acht

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grievenformulier - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief die de straf ontoereikend acht

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.1196.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.2N.1 AC nr. ...

Het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling dat voor het hof van beroep is ingediend, is niet ontvankelijk wanneer het hoger beroep dat de verzoeker tegen het veroordelend vonnis heeft ingesteld, zelf kennelijk niet ontvankelijk is maar daarbij is wel vereist dat de rechter die over het verzoek oordeelt, de kennelijke niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep op onmiskenbare wijze kan vaststellen; op grond van de enkele vermelding dat de beklaagde voor zijn hoger beroep tegen het veroordelend vonnis geen tijdig door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoeld grievenformulier heeft ingediend, kunnen de appelrechters niet naar recht oordelen dat eisers hoger beroep kennelijk onontvankelijk is en op die grond eisers verzoek tot voorlopige invrijheidstelling onontvankelijk verklaren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheid - Afwezigheid van een tijdig ingediend grievenformulie - Gevolg - Invloed op de ontvankelijkheid van het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheid - Afwezigheid van een tijdig ingediend grievenformulie - Gevolg - Invloed op de ontvankelijkheid van het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheid -

Afwezigheid van een tijdig ingediend grievenformulie - Gevolg - Invloed op de ontvankelijkheid van het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheid - Afwezigheid van een tijdig ingediend grievenformulie - Gevolg - Invloed op de ontvankelijkheid van het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.0654.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.4 AC nr. ...

Een burgerlijke partij heeft geen belang om te eisen dat haar burgerlijke rechtsvordering wordt beoordeeld door het gewone vonnisgerecht na een gebeurlijke uithandengeving van de minderjarige en niet door de jeugdrechtbank; de beslissing over de uithandengeving heeft immers geen nadelig effect voor de beoordeling van die burgerlijke rechtsvordering; voor beide gerechten kan een burgerlijke partij alle argumenten aanvoeren tot staving van haar rechtsvordering die enkel strekt tot het herstel van de door haar geleden schade; de onmogelijkheid voor een burgerlijke partij om een rechtsmiddel aan te wenden tegen de weigering om een minderjarige uit handen te geven zodat over de burgerlijke rechtsvordering wordt beslist door de jeugdrechtbank, tast het recht van de burgerlijke partij van toegang tot de rechter of haar recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, zoals gewaarborgd door de artikelen 6.1 en 13 EVRM, niet aan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Jeugdrechtbank - Beslissing van de jeugdrechtbank om een minderjarige niet uit handen te geven - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Toelaatbaarheid

- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.0442.F 22 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de burgerlijke partij in hoger beroep in het ongelijk wordt gesteld maar de zaak aldaar aanhangig werd gemaakt door het beroep van het openbaar ministerie, van de beklaagde of van de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, kan de rechter haar niet veroordelen tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de vrijgesproken beklaagde (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 580.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Hogere beroepen van de beklaagde en van het openbaar ministerie - Vrijspraak van de beklaagde in hoger beroep - In het ongelijk gestelde burgerlijke partij - Aan de beklaagde verschuldigde rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 162bis, tweede lid, 194, en 211 Wetboek van Strafvordering

---

P.21.0483.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.1 AC nr. ...

De appelrechter kan aan de op hem krachtens artikel 6.1 EVRM, artikel 149 Grondwet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering en het algemeen rechtsbeginsel van de motiveringsverplichting rustende motiveringsverplichtingen voldoen door een ondubbelzinnige overname van de redenen van het beroepen vonnis; die bepalingen en dit algemeen rechtsbeginsel vereisen niet dat hij die redenen herhaalt, dat hij de inhoud ervan samenvat of dat hij uitdrukkelijk de overgenomen redenen op hun waarde beoordeelt aangezien de ondubbelzinnige overname van de redenen van een beroepen vonnis inhoudt dat de appelrechter die redenen op hun waarde heeft getoetst en ze tot de zijne maakt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Motiveringsplicht - Strafvordering - Schuldigverklaring van de beklaagde - Overname van de redenen van het beroepen vonnis

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1188.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.19 AC nr. ...

Uit artikel 211bis Wetboek van Strafvordering volgt dat eenstemmigheid is vereist voor het appelgerecht om inzake voorlopige hechtenis een voor de aangehoudene gunstige beschikking te kunnen wijzigen en die eenstemmigheid moet ondubbelzinnig blijken uit de appelbeslissing; uit de enkele overname door de kamer van inbeschuldigingstelling van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, waarin na vermelding van die redenen, in het dictum wordt gevorderd om gelet op die redenen met eenparigheid van stemmen het hoger beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren en de voorlopige hechtenis te handhaven, kan niet worden afgeleid dat de kamer van inbeschuldigingstelling met eenparige stemmen heeft geoordeeld (1) . (1) Cass. 29 maart 1991, AR nr. 8991, AC 1990-91, nr. 407; Cass. 2 april 1985, AR nr. 8999, AC 1984-85, nr. 468.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorlopige hechtenis - Gunstige beschikking voor de aangehoudene - Wijziging - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0446.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling biedt het slachtoffer van een misdrijf het recht om hoger beroep in te stellen tegen de beschikking die de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking homologeert. (Impliciete oplossing).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Verruimde minnelijke schikking - Beschikking die de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking homologeert - Hoger beroep van het slachtoffer van het misdrijf - Ontvankelijkheid

- Art. 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.21.0109.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.4 AC nr. ...

Volgens artikel 42, tweede lid, Wegverkeerswet is het opleggen van dit verval mogelijk in elke aanleg en dit ongeacht wie het rechtsmiddel heeft ingesteld; het kan dus ook voor het eerst in hoger beroep worden opgelegd.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Devolutieve werking

- Art. 42, tweede lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.20.1217.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de nietigheid van de verwijzing heeft vastgesteld, moet ze, krachtens het haar door artikel 215 Wetboek van Strafvordering toegekende evocatierecht, zelf beslissen over het al dan niet bestaan van voldoende bezwaren (1). (1) Cass. 29 januari 2003, AR P.02.1368.F, AC 2003, nr. 64.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Kamer van inbeschuldigingstelling - Evocatierecht - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Nietigheid van de beschikking tot verwijzing

- Art. 135, § 2, en 215 Wetboek van Strafvordering

P.21.0028.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het appelgerecht uitspraak doet over een geschilpunt dat is beslecht door een vonnis waartegen geen hoger beroep is ingesteld, miskent het de grenzen van de aanhangig gemaakte zaak en begaat het, bijgevolg, een rechtsmachtsoverschrijding.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Uitspraak over de

burgerlijke rechtsvordering - Door de eerste rechter beslecht geschilpunt - Vonnis waartegen op dit punt geen hoger beroep is ingesteld

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

Op het enkele hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn aandeel bepaalt in de aansprakelijkheid voor de geleden schade van de burgerlijke partij kan dit aandeel niet door de appelrechter worden verzwaard (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.08.1842.N, AC 2009, nr. 168.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Relatieve werking - Burgerlijke rechtsvordering - Vonnis dat het aandeel van de beklaagde in de aansprakelijkheid voor de door de burgerlijke partij geleden schade bepaalt - Enkel hoger beroep van de beklaagde - Verzwaring van het aandeel van de beklaagde in de aansprakelijkheid - Wettigheid

- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering

P.21.0312.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.1 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters in een tussenarrest het hoger beroep van een beklaagde en dat van het openbaar ministerie ontvankelijk verklaren, alvorens over de grond van de zaak recht te doen een verzoek tot het horen van getuigen afwijzen en verder conclusietermijnen en een rechtsdag vastleggen en de beslissing over alle overige aanhangige geschilpunten aanhouden, hebben zij hun rechtsmacht over het geschilpunt dat betrekking heeft op het verhoor van getuigen uitgeput; het moeten dan ook niet noodzakelijk dezelfde rechters te zijn die daarna in een eindarrest over de schuld van de beklaagde oordelen en uitspraak doen en de omstandigheid dat het eindarrest verwijst naar het tussenarrest doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 8 januari 2002, AR P.99.1529.N, AC 2002, nr. 13.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Rechtspleging in hoger beroep - Beslissing over de ontvankelijkheid van het hoger beroep - Beslissing over het verzoek tot het horen van getuigen - Behandeling andere geschilpunten - Uitspraak over de gegrondheid - Samenstelling van de zetel - Verwijzing naar het tussenarrest

P.21.0343.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.9 AC nr. ...

Indien een beklaagde hoger beroep instelt tegen een hem veroordelend vonnis maar in zijn grievenformulier enkel de beslissingen over de straf en de burgerlijke rechtsvordering als grieven opgeeft, volgt uit artikel 204 Wetboek van Strafvordering dat de beslissing over zijn schuld niet tot de saisine van het appelgerecht behoort, behoudens ingeval van toepassing van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; indien die beklaagde-appellant niettemin voor het appelgerecht concludeert betreffende de beslissing over zijn schuld, dan moet het appelgerecht dit doelloos verweer niet beantwoorden.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grieven beperkt tot de straf en de burgerlijke rechtsvordering - Conclusies over de schuld - Motivering

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grieven beperkt tot de straf en de burgerlijke rechtsvordering - Conclusies over de schuld - Motivering

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.0447.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.13 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 4, § 3, eerste lid, van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand, volgt dat de verplichting voor een strafgerecht dat een beklaagde heeft veroordeeld bovendien ook nog te veroordelen tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds niet geldt per aanleg; noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan kan worden afgeleid dat het appelgerecht dat een beroepen beslissing bevestigt dat een beklaagde heeft veroordeeld en hem tevens heeft verplicht tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds, hem voor de procedure in hoger beroep nogmaals zou kunnen of moeten veroordelen tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand - Veroordeling in eerste aanleg - Bevestiging van het beroepen vonnis - Bijkomende veroordeling tot de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand - Wettigheid

- Art. 4 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand - Veroordeling in eerste aanleg - Bevestiging van het beroepen vonnis - Bijkomende veroordeling tot de bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand - Wettigheid

- Art. 4 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

P.21.0534.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.16 AC nr. ...

Uit de artikelen 187, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering volgt dat het hoger beroep tegen een vonnis waarbij het verzet ongedaan wordt verklaard van rechtswege de grond van de zaak aanhangig maakt bij de appelrechter, maar dit niet belet dat moet rekening worden gehouden met de relatieve werking van het verzet van de beklaagde; derhalve kan het appelgerecht ingeval van hoger beroep door een beklaagde en door het openbaar ministerie tegen het vonnis dat het verzet van de beklaagde ongedaan verklaart en bij afwezigheid van een hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het verstekvonnis de bij het verstekvonnis opgelegde straffen niet verzwaren (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2008, AR P.08.0614.F, AC 2008, nr. 364; Cass. 5 maart 2008, AR P.07.1769.F, AC 2008, nr. 156, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq op datum in Pas.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep door beklaagde en het openbaar ministerie - Grond van de zaak - Draagwijdte - Verzwaring van de bij verstek opgelegde straf - Wettigheid

- Artt. 187, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep door beklaagde en het openbaar ministerie - Grond van de zaak - Draagwijdte - Verzwaring van de bij verstek opgelegde straf - Wettigheid

- Artt. 187, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.21.0471.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.18 AC nr. ...

De bepaling van artikel 187, §9, Wetboek van Strafvordering houdt in dat het hoger beroep tegen een vonnis waarbij het verzet ongedaan wordt verklaard, van rechtswege het geschil in zijn geheel ter beoordeling voorlegt aan de appelrechter, met als enige beperking de relatieve werking van het verzet; hieruit volgt dat artikel 204 Wetboek van Strafvordering geen toepassing vindt in zoverre het hoger beroep het bij het verstekvonnis beoordeelde geschil beoogt, zodat de appellant niet moet preciseren welke zijn grieven zijn tegen dat vonnis, zoals in dat artikel wordt bepaald; indien een appellant toch een grievenformulier mocht indienen en hij vervolgens deels afstand mocht doen van die grieven, zijn die grieven en de afstand ervan zonder invloed op de saisine van het appelgerecht (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-18, 1657 met noot van S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel"; contra de conclusies van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH bij Cass. 6 januari 2021, AR P.20.0028.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9? die voorstelde om te casseren op het ambtshalve middel van miskenning van artikel 204 Wetboek van Strafvordering. Aangezien er evenwel op een andere grond werd gecasseerd kan niet worden uitgemaakt of het Hof dit standpunt deelde.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Grievenformulier - Toepasselijkheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

P.20.0771.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.5 AC nr. ...

Wanneer tegen een bij verstek gewezen vonnis geen hoger beroep is ingesteld door het openbaar ministerie, kan het appelgerecht dat uitspraak doet over de hogere beroepen van de beklaagde en van het openbaar ministerie tegen het vonnis op verzet, de toestand van de beklaagde, zoals deze uit het verstekvonnis volgt, niet verzwaren (1). (1) Cass. 19 februari 2020, AR P.19.1247.F, AC 2020, nr. 144.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet

Indien de verstekbeslissing als hoofdstraf een gevangenisstraf inhoudt en de appelrechters op het hoger beroep tegen de op verzet gewezen beslissing die straf vervangen door een werkstraf, verzwaart de door die rechters vastgestelde staat van herhaling van de beklaagde zijn toestand niet.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet - Vervanging van de hoofdgevangenisstraf door een werkstraf - Staat van wettelijke herhaling voor het eerst vastgesteld in hoger beroep - Wettigheid

P.21.0427.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.6 AC nr. ...

Uit de arresten nr. 185/2019 en 189/2019 van 20 november 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering in het licht van artikel 13 Grondwet in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM, zo moet worden geïnterpreteerd dat het voor de appelrechter de mogelijkheid niet beperkt om ambtshalve te oordelen dat bij hem aanhangig gemaakte feiten geen misdrijf zijn, ook al werd de schuldvraag niet beoogd in het appelverzoekschrift of grievenformulier.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grief beperkt tot de strafmaat - Schuldvraag - Ambtshalve grieven - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 13 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 210, tweede lid, derde streepje Wetboek van Strafvordering

P.21.0278.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.13 AC nr. ...

Uit de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering volgt dat de saisine van het appelgerecht in eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep door de appellant en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen door de in het appelverzoekschrift of grievenformulier opgegeven grieven; een appellant kan niet op ontvankelijke wijze grieven aanvoeren met betrekking tot beslissingsonderdelen van de beroepen beslissing die niet zijn geviseerd door zijn verklaring van hoger beroep (1). (1) Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0802.F, AC 2019, nr. 540.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verklaring van hoger beroep - Grievenformulier

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.20.1060.F 14 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.7 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering beslist het hof van beroep mede over de zaak zelf, indien het beroepen vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet-hersteld verzuim van door de wet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen; zo moet de rechter bij wie het hoger beroep tegen een vonnis alvorens recht te doen aanhangig is gemaakt, van de zaak ambtshalve kennisnemen wanneer hij dat vonnis vernietigt of hervormt, zolang die vernietiging of hervorming niet gegrond is op de onbevoegdheid van de eerste rechter of op de omstandigheid dat laatstgenoemde niet wettig van de zaak had kennisgenomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Begrip

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

De evocatie vormt voor de appelrechter een wettelijke verplichting die volgt uit de beslissing tot nietigverklaring van het beroepen vonnis, die gegrond is op gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; hieruit volgt dat de appelrechter de partijen niet dient te verzoeken om over de eventuele gevolgen van zijn beslissing tegenspraak te voeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Gevolgen - Recht van verdediging

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.20.1301.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.4 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM noch uit de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging volgt dat een appelrechter die overweegt artikel 65, eerste lid, Strafwetboek op een andere wijze toe te passen dan de eerste rechter, het debat moet heropenen om de beklaagde toe te laten ter zake verweer te voeren; de toepassing van deze bepaling behoort noodzakelijkerwijze tot het debat over de straf en de beklaagde moet bij zijn verdediging ermee rekening houden, ook in hoger beroep (1). (1) Cass. 13 mei 1998, AR P.98.0149.F, AC 1998, nr. 248.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Eendaadse samenloop - Opleggen van alleen de zwaarste straf voor het geheel van feiten in eerste aanleg - Opsplitsing van feiten door het rechtscollege in hoger beroep - Straftoemeting - Geen heropening van het debat - Recht op tegenspraak

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0006.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.2 AC nr. ...

Een door de korpschef bij toepassing van artikel 162, §2, derde lid, Gerechtelijk Wetboek aangewezen parketjurist, die alleen de strafvordering kan uitoefenen voor de politierechtbank met uitsluiting van enig ander strafrechtscollege, kan geen hoger beroep instellen tegen een vonnis van de politierechtbank of een appelverzoekschrift of grievenformulier indienen, aangezien het hoger beroep tegen een beslissing van de politierechtbank ertoe strekt de strafvordering te laten beoordelen door het appelgerecht en de saisine van het appelgerecht wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en het appelverzoekschrift of appelgrievenformulier; het is daarbij zonder belang of het hoger beroep van het openbaar ministerie is ingesteld door het openbaar ministerie bij de politierechtbank dan wel door het openbaar ministerie bij het appelgerecht, gezien de gevolgen van beide hogere beroepen identiek zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Politierechtbank - Instellen van hoger beroep door een parketjurist - Ontvankelijkheid

- Artt. 203, § 1, en 205 Wetboek van Strafvordering
- Art. 162, § 2 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0221.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7 AC nr. ...

In correctionele zaken of politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding om te verschijnen niet de hierin vervatte omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar de feiten zoals ze uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek blijken en waarop de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding zijn gegrond; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht, zelfs in hoger beroep, heeft het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; hoewel, met het oog op die herkwalificatie, niet is vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn, moet de nieuwe omschrijving desalniettemin hetzelfde feit betreffen als datgene dat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet ze daarin zijn begrepen; de beoordeling door de feitenrechter is in dat opzicht onaantastbaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 238; zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0361.F, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, nr. 386 met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C., 1990, p. 561-590; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 168.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.20.1219.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.1 AC nr. ...

Indien een beklaagde de schuldigverklaring aan bepaalde feiten niet als grief vermeldt in zijn grievenformulier, maar als grief wel de beslissing aanduidt over de straf met inbegrip van die over deze niet-betwiste feiten, behoort de bestraffing van de niet-betwiste feiten wel degelijk tot de saisine van het appelgerecht.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Geen grief over schuldigverklaring aan bepaalde feiten - Grieven over de straf - Saisine van het Appelgerecht - Straftoemeting - Grievenformulier

P.20.1295.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.1 AC nr. ...

De strafvordering is geen rechtsvordering waarover het openbaar ministerie naar eigen goeddunken kan beschikken, aangezien deze hem niet toebehoort; zijn berusting in een vonnis waartegen het nochtans hoger beroep heeft ingesteld, ontneemt aan zijn rechtsmiddel noch het vereiste belang noch zijn bestaansreden (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 9de uitg., 2021, p. 160.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Berusting van het openbaar ministerie in het beroepen vonnis

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1012.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.16 AC nr. ...

Het openbaar ministerie dat bij toepassing van artikel 135, § 1, Wetboek van Strafvordering hoger beroep kan instellen tegen alle beschikkingen van de raadkamer, kan dit hoger beroep beperken tot bepaalde onderdelen van een dergelijke beschikking; wanneer de raadkamer oordeelt dat er eensdeels geen redenen voorhanden zijn om een inverdenkinggestelde wegens bepaalde feiten naar het vonnisgerecht te verwijzen maar dat er anderdeels wel redenen voorhanden zijn om die inverdenkinggestelde wegens andere feiten naar het vonnisgerecht te verwijzen, is op het loutere hoger beroep van het openbaar ministerie tegen die beslissing tot verwijzing, de beslissing tot buitenvervolgingstelling niet aan het oordeel van de kamer van inbeschuldigingstelling onderworpen en de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling het door het openbaar ministerie in hoger beroep bestreden gedeelte van de beschikking van de raadkamer tenietdoet, doet hieraan geen afbreuk.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Onderzoeksgerecht - Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Beperking van het hoger beroep - Saisine van de kamer van inbeschuldigingstelling - Vernietiging

- Art. 135, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

Artikel 215 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet hersteld verzuim van vormen, door de wet voorgeschreven op straffe van nietigheid, het hof mede over de zaak zelf beslist; wanneer hoger beroep wordt ingesteld tegen een vonnis dat geen uitspraak doet over de gegrondheid van de strafvordering maar alvorens recht te doen een onderzoeksmaatregel beveelt, is de rechter in hoger beroep die dat vonnis tenietdoet of wijzigt, bij toepassing van die bepaling ertoe verplicht de zaak aan zich te trekken en te beslissen over de grond van de zaak en hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat het beroepen vonnis ook reeds oordeelt over bepaalde aspecten van de ontvankelijkheid of regelmatigheid van de strafvordering en de rechter in hoger beroep die beslissing, al dan niet met overname van de redenen ervan, bevestigt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Tussenvonnis dat de strafvordering ontvankelijk verklaart, de excepties verwerpt en een onderzoeksmaatregel beveelt - Hoger beroep - Bevestiging van het vonnis wat betreft de ontvankelijkheid van de strafvordering en de verwerping van de excepties - Vernietiging van het vonnis wat de onderzoeksmaatregel betreft - Evocatie - Regelmatigheid

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Behoudens uitzonderingen die de wet bepaalt, kan het openbaar ministerie in beginsel hoger beroep aantekenen tegen elk in eerste aanleg gewezen vonnis in strafzaken, waaronder een vonnis alvorens recht te doen waarbij een onderzoeksmaatregel wordt bevolen; uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie een onderzoeksmaatregel laat uitvoeren die inhoudelijk overeenkomt met de in een vonnis alvorens recht te doen bevolen onderzoeksmaatregel, kan niet worden afgeleid dat het door het openbaar ministerie tegen dit vonnis ingestelde hoger beroep geen belang of geen voorwerp meer zou hebben (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Openbaar ministerie

De in artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering aan de rechter in hoger beroep opgelegde verplichting om, wanneer hij ambtshalve een grief opwerpt bij toepassing van het tweede lid van die bepaling, de partijen te verzoeken om zich hierover uit te spreken, strekt ertoe het recht van verdediging te vrijwaren van de partijen in hoger beroep aangezien deze niet kunnen voorzien welke grieven in voorkomend geval ambtshalve zullen worden opgeworpen door de rechter in hoger beroep; de situatie van een partij in hoger beroep die wordt geconfronteerd met een bij toepassing van artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering door de rechter in hoger beroep ambtshalve opgeworpen grief, valt niet te vergelijken met de situatie van een partij die bij een hoger beroep tegen een vonnis alvorens recht te doen ervan op de hoogte is dat, wanneer de rechter in hoger beroep het beroepen vonnis tenietdoet of wijzigt, de grond van de zaak zal worden beoordeeld in hoger beroep, zodat hij hierover verweer kan voeren, zodat de prejudiciële vraag die betrekking heeft op niet-vergelijkbare rechtstoestanden niet dient te worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Gevolgen - Recht van verdediging

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Saisine van de appelrechter - Grieven - Ambtshalve grief opgeworpen door de appelrechter - Artikel 210 Wetboek van Strafvordering - Gevolg - Verzoek aan de partijen om zich uit te spreken over de ambtshalve opgeworpen grieven - Doelstelling

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

De in artikel 215 Wetboek van Strafvordering aan de rechter in hoger beroep opgelegde verplichting om uitspraak te doen over de zaak zelf is een uitzondering op de devolutieve werking van het hoger beroep, in die zin dat de rechter in hoger beroep hierdoor verplicht is te oordelen over de grond van de zaak zonder dat het beroepen vonnis hierover een beslissing heeft gewezen, maar die verplichting doet geen afbreuk aan de devolutieve werking van het hoger beroep in zoverre de rechter in hoger beroep een vonnis slechts kan tenietdoen en overgaan tot de beoordeling van de grond van de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering ten aanzien van de partijen door of tegen wie hoger beroep werd ingesteld; de beperking van het hoger beroep tot de bij toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering door de partijen aangevoerde grieven en in voorkomend geval de door de rechter in hoger beroep bij toepassing van artikel 210, tweede lid, van datzelfde wetboek ambtshalve op te werpen grieven, begrenst de saisine van de rechter in hoger beroep en impliceert dat de beslissingsonderdelen van het beroepen vonnis waartegen geen grief werd opgeworpen, niet aan het oordeel van de rechter in hoger beroep zijn onderworpen en deze beperking van de devolutieve werking van het hoger beroep door de aldus opgeworpen grieven is niet onverenigbaar met de verplichting tot evocatie bij toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering, die de rechter in hoger beroep immers verplicht om uitspraak te doen over de grond van de zaak zelf zonder dat hierover in het beroepen vonnis een beslissing werd gewezen, zodat hiertegen ook geen hoger beroep kon worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep - Bevestiging van het vonnis wat betreft de ontvankelijkheid van de strafvordering en de verwerping van de excepties - Vernietiging van het vonnis wat de onderzoeksmaatregel betreft - Evocatie - Bevoegdheid van de appelrechters ten opzichte van de partijen door of tegen wie hoger beroep werd ingesteld - Draagwijdte - Devolutieve werking - Tussenvonnis dat de strafvordering ontvankelijk verklaart, de excepties verwerpt en een onderzoeksmaatregel beveelt

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De verplichting voor de rechter in hoger beroep om, indien het vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet hersteld verzuim van vormen, door de wet voorgeschreven op straffe van nietigheid, mede over de zaak zelf te beslissen, vloeit rechtstreeks voort uit de wet, namelijk uit artikel 215 Wetboek van Strafvordering, zodat wanneer hoger beroep wordt aangetekend tegen een vonnis alvorens recht te doen, de partijen in hoger beroep er bijgevolg van op de hoogte zijn dat, wanneer de rechter in hoger beroep dit vonnis tenietdoet of wijzigt, hij zich dient uit te spreken over de grond van de zaak, zodat zij in de gelegenheid zijn hun standpunt over de grond van de zaak uiteen te zetten; die wettelijke verplichting impliceert dat de rechter in hoger beroep, behoudens wanneer hij te kennen zou hebben gegeven dat het debat over de grond van de zaak in voorkomend geval zou worden afgesplitst, na het tenietdoen of wijzigen van een vonnis alvorens recht te doen niet ertoe verplicht is hierover een afzonderlijke beslissing te wijzen en het debat te heropenen teneinde de partijen uit te nodigen zich te verdedigen over de grond van de zaak en de rechter in hoger beroep die niet de heropening van het debat beveelt en zich in dezelfde beslissing uitspreekt over de evocatie en de grond van de zaak, miskent hierdoor niet het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging; de omstandigheid dat de rechter in hoger beroep die een vonnis alvorens recht te doen tenietdoet of wijzigt de mogelijkheid heeft om hierbij het debat te heropenen, evenals de omstandigheid dat dit in een andere zaak voor dezelfde rechtsmacht in hoger beroep ook is gebeurd, doen hieraan geen afbreuk en impliceren niet dat de partijen zouden zijn verschalkt in hun rechtmatige verwachtingen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Gevolgen - Recht van verdediging - Heropening van de debatten

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Uit de enkele omstandigheid dat de rechter in hoger beroep de beslissing van de eerste rechter vernietigt, de zaak tot zich trekt en zelf uitspraak doet over de grond van de zaak, kan geen schending van artikel 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM worden afgeleid; de omstandigheid dat België bij de goedkeuring en de bekrachtiging van artikel 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM geen voorbehoud heeft geformuleerd met betrekking tot de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Gevolgen - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Recht op hoger beroep - Draagwijdte

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Evocatie - Gevolgen - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Recht op hoger beroep - Draagwijdte

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

P.20.1174.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.7 AC nr. ...

Uit de artikelen 195, eerste lid en 211 Wetboek van Strafvordering volgt dat een veroordelende beslissing van het rechtscollege in hoger beroep de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen (1); indien op het ogenblik van de beslissing de wetsbepalingen zijn opgeheven die de feiten op het ogenblik van het plegen ervan strafbaar stelden, dient de rechter ook de wetsbepalingen te vermelden op grond waarvan de feiten tot op het ogenblik van de beslissing strafbaar zijn gebleven. (1) Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0610.F, AC 2019, nr. 539, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; Cass. 12 september 2017, AR P.17.0262.N, AC 2017, nr. 184; Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318. Zie alg. F. VAN VOLSEM, "De verplichting om in politie-en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", NC 2020, 279-285.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vermelden van de toepasselijke wetsbepalingen - Opheffing van de wetsbepalingen over het misdrijf op moment van de uitspraak - Vermelding van de wetsbepalingen over het misdrijf ten tijde van de feiten

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.1040.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.6 AC nr. ...

Artikel 2.1. Zevende Aanvullend Protocol EVRM verbiedt niet dat tijdens de procedure in hoger beroep bijkomend onderzoek wordt gevoerd en dat het openbaar ministerie, net als elke andere partij, in hoger beroep aanvullende stukken bijbrengt betreffende de strafrechtelijke aansprakelijkheid van een beklaagde; uit de omstandigheid dat tijdens de behandeling in hoger beroep van een strafzaak bijkomend onderzoek is gevoerd en nieuwe stukken worden overgelegd kan geen schending van artikel 6.1 of 6.3 EVRM of een miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Recht op dubbele aanleg - Bijkomend onderzoek - Invloed

P.20.1018.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.7 AC nr. ...

Op het enkel hoger beroep van de beklaagde, dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing die de eerste rechter over de strafvordering heeft gewezen en die het feit dat als grondslag heeft gediend voor de strafvordering en voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen heeft verklaard, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hieruit volgt niet dat de appelrechter, bij de beoordeling van het bedrag dat nodig is om het schadeveroorzakende feit te vergoeden, gebonden is door de beoordeling van de eerste rechter, die enkel wat betreft de schuld van de beklaagde en de strafbaarheid van het feit in kracht van gewijsde is getreden. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Gezag van gewijsde in strafzaken op de burgerlijke rechtsvordering - Omvang - Hoger beroep van de beklaagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie

P.20.0862.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.2 AC nr. ...

Artikel 187, § 4, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ten gevolge van het verzet de veroordeling bij verstek voor niet bestaande wordt gehouden, behoudens in de gevallen bedoeld in paragrafen 5 tot 7, waarbij paragraaf 6 betrekking heeft op het geval waarin het verzet als ongedaan wordt beschouwd; wanneer het verzet bij toepassing van artikel 187, § 6, Wetboek van Strafvordering als ongedaan wordt beschouwd, blijft de veroordelende beslissing bij verstek bestaan en behoudt het na het verzet aangetekende hoger beroep tegen die beslissing dan ook zijn voorwerp, ook al werd dit hoger beroep ingesteld vóór er uitspraak werd gedaan over het verzet, zodat het gerecht in hoger beroep, dat kennisneemt van een regelmatig ingesteld hoger beroep tegen het verstekvonnis waartegen verzet werd aangetekend dat ongedaan werd verklaard, uitspraak moet doen over de zaak zelf binnen de grenzen van de grieven die in het bij artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verzoekschrift worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Ongedaan verklaard verzet

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, §§ 4, 5, 6 en 7 Wetboek van Strafvordering

P.20.1203.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.11 AC nr. ...

De appelrechter die kennisneemt van het enkel hoger beroep van de beklaagde, kan de toestand van de beklaagde zoals deze voortvloeit uit het beroepen vonnis niet verzwaren (1); de maatregel van opschorting van de uitspraak van de veroordeling die de wettelijke mogelijkheid tot herroeping inhoudt, is zwaarder dan een schuldigverklaring (2); derhalve kan de appelrechter niet, op het enkel hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat een eenvoudige schuldigverklaring uitspreekt, de uitspraak van de veroordeling tot een hoofdstraf opschorten. (1) Zie Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0062.N, AC 2019, nr. 358; Cass. 11 februari 2015, AR P.14.1706.F, AC 2015, nr. 101: "volgend uit de devolutieve werking van het rechtsmiddel, verbiedt [de relatieve werking van het hoger beroep] de appelrechters om de toestand van de beklaagde te verergeren wanneer zij kennis nemen van het enkel hoger beroep van de beklaagde"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, vol. II, p. 1512-1513. (2) Zie (invloed wat betreft de verplichting die op de appelrechters rust om vast te stellen dat hun beslissing bij eenparigheid van de leden van de zetel is gewezen) Cass. 11 januari 2012, AR P.11.1359.F, AC 2012, nr. 24; Cass. 25 april 2007, AR P.06.1597.F, AC 2007, nr. 207, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1526; F. KUTY, "Tendances récentes en matière de délai raisonnable", in Actualités de droit pénal et de procédure pénale, Brussel, Uitg. Jonge Balie Brussel, 2001, pp. 148 tot 167.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Relatieve werking van het hoger beroep - Begrip - Toepassing - Eenvoudige schuldigverklaring in eerste aanleg - Opschorting van de uitspraak in hoger beroep - Verzwaring

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering

P.20.0937.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.3 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM noch het recht op een eerlijk proces beletten dat de appelrechter het debat over de ontvankelijkheid van het hoger beroep afsplitst van het debat over de grond van de zaak en uit die afsplitsing kan niet worden afgeleid dat het appelgerecht reeds over de ontvankelijkheid zou hebben beslist.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Debat over de ontvankelijkheid van het hoger beroep - Afsplitsing van het debat over de grond - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de bepaling van artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering, volgt dat in beginsel hoger beroep wordt ingesteld door een verklaring van hoger beroep door de betrokkene of zijn advocaat op de griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen en deze vorm is op straffe van niet-ontvankelijkheid voorgeschreven en levert het bewijs op van het hoger beroep; indien een partij voorhoudt dat, hoewel uit griffiegegevens van het rechtscollege dat de beslissing heeft gewezen niet blijkt dat een verklaring van hoger beroep werd afgelegd, zij wel degelijk een dergelijke verklaring heeft afgelegd, staat het aan die partij die bewering te bewijzen, maar uit het enkele feit dat een partij aantoont dat binnen de beroepstermijn opdracht aan een advocaat is gegeven om hoger beroep in te stellen en dat de burgerlijke partij daarvan is ingelicht, volgt niet dat de appelrechter moet aannemen dat er door die raadsman tijdig en regelmatig hoger beroep is ingesteld; de appelrechter oordeelt daar onaantastbaar over maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) R. VERSTRAETEN en H. DEMETS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015/5, pp. 347-389; J. VERBIST, "De hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken", RW 2013-2014, pp. 1604-1614.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Bewijs van het hoger beroep - Draagwijdte

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.0650.N 29 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 4, § 3, eerste lid, en 10 Wet van 19 maart 2017 en artikel 6 KB van 26 april 2017 volgt dat in appelprocedures de bijdrageplicht aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand slechts van toepassing is wanneer het rechtsmiddel is ingesteld na 30 april 2017.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Gerechtskosten - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

- Art. 6 KB 26 april 2017 tot uitvoering van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

- Artt. 4, § 3, eerste lid, en 10 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

P.19.0808.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.12 AC nr. ...

Het appelgerecht dat een door de eerste rechter opgelegde straf vermindert, maar het voor deze straf geheel of gedeeltelijk verleende uitstel intrekt, verzwaart de straf niet en moet bijgevolg die beslissing niet eenstemmig nemen (1). (1) Cass. 16 september 2003, AR P.03.0389.N, AC 2003, nr. 437; Cass. 10 februari 1998, AR P.96.0785.N, AC 1998, nr. 79, R.W. 1998-99, 405 noot A. VANDEPLAS; Cass. 19 mei 1981, AC 1980-81, nr. 538; Cass. 25 oktober 1976, AC 1977, 236; Cass. 4 oktober 1971, AC 1972-72, 133. Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1402.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vermindering van de straf - Ontnemen van het in eerste aanleg verleende uitstel - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.19.1024.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.11 AC nr. ...

De omstandigheid dat een appellant in zijn verklaring van hoger beroep aangeeft dit rechtsmiddel te richten tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis, maar in het grievenformulier slechts grieven aanvoert tegen bepaalde beslissingsonderdelen, heeft niet tot gevolg dat de saisine van het appelgerecht zich uitstrekt tot alle beschikkingen van het beroepen vonnis; zij is beperkt tot die beslissingsonderdelen waartegen de appellant grieven aanvoert, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van de beklaagde - Onbeperkt hoger beroep - Grievenformulier - Grieven beperkt tot bepaalde beslissingsonderdelen

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Indien een beklaagde in zijn verzoekschrift of grievenformulier aangeeft te zijn gegriefd door de uitspraak over de schuld betreffende een of meerdere telastleggingen, zonder aan te geven dat hij is gegriefd door de beslissing over de tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering, dan is de saisine van het appelgerecht beperkt tot de beslissing over de schuld van de beklaagde op strafgebied en de daarmee onafscheidelijk verbonden beslissingen; het beslissingsonderdeel betreffende de schuld van een beklaagde op strafgebied en dat betreffende de burgerlijke rechtsvordering, zelfs al hebben ze betrekking op dezelfde feiten, zijn geen onafscheidelijk verbonden beslissingen voor de toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van de beklaagde - Onbeperkt hoger beroep - Verzoekschrift met grieven of grievenformulier - Aankruisen van enkel de grief schuld - Effect op de beslissing van de burgerlijke rechtspleging

P.20.0746.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.4 AC nr. ...

Wanneer het dossier van de rechtspleging een grievenschrift bevat waarop geen datumstempel van de griffie is aangebracht, oordelen de appelrechters op grond van de hen regelmatig voorgelegde en aan tegenspraak onderworpen gegevens onaantastbaar op welke datum dat formulier ter griffie is neergelegd; zij kunnen de datum van de neerlegging van het grievenformulier onder meer afleiden uit de datum die bij dat formulier is vermeld in de inventaris van het hen overgemaakte dossier.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Tijdig aanvoeren van grieven - Ontbreken van datumstempel - Inventaris van het dossier

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.20.0784.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.5 AC nr. ...

Niets belet dat het openbaar ministerie in de loop van het proces voor de vonnisrechter nadere informatie bijbrengt over de redenen van de beschuldiging en dat de rechter met die informatie rekening houdt om de beoordelen of de beklaagde weet waarop hij zich precies moet verdedigen; het enkele feit dat kennisgeving van die informatie een gevolg is van het verweer van de beklaagde of pas in de procedure in hoger beroep wordt bijgebracht of vervolledigd, impliceert niet dat de beklaagde niet onverwijld in kennis is gesteld van de redenen van de beschuldiging; daarvoor is enkel vereist dat hij na ontvangst van die informatie kan beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Onnauwkeurige omschrijving van de telastlegging - Bijkomende informatie op vraag van de beklaagde tijdens de procedure in hoger beroep - Recht op voldoende tijd en faciliteiten voor zijn verdediging

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0760.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de appellant, ter rechtvaardiging van de ontvankelijkheid van zijn laattijdig hoger beroep, voor het gerecht in hoger beroep aanvoert dat hij zijn vorige raadsman had opgedragen hoger beroep in te stellen, dat deze een fout heeft begaan door zijn opdracht niet na te komen, dat die tekortkoming hem pas na het verstrijken van de wettelijke termijn ter kennis is gebracht en hij onmiddellijk alles in het werk heeft gesteld om de procedure te regulariseren, maar niet de omstandigheden verduidelijkt waarin zijn raadsman geen hoger beroep heeft ingesteld binnen de wettelijke termijn, kan het hof van beroep dat verweer afwijzen op grond dat de dwaling of de nalatigheid van de advocaat geen overmacht uitmaakt (1). (1) Dwaling of nalatigheid van de advocaat levert in de regel geen overmacht op die de ontvankelijkheid van een laattijdig hoger beroep rechtvaardigt (zie Cass. 11 maart 2020, AR P.20.0211.F, AC 2020, nr. 184, en de noot ondertekend M.N.B., met name wat betreft de verschillende behandeling van de dwaling van de gerechtsdeurwaarder die wordt belast met de opmaak van het exploot van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en de betekening van dat exploot aan de partijen waartegen de voorziening is gericht; Cass. 12 februari 2013, AR 12.0685.N, AC 2013, nr. 98; Cass. 3 mei 2011, AR P.10.1865.N, AC 2011, nr. 292, § 8, met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 27 april 2010, AR P.09.1847.N, AC 2010, nr. 285;Cass. 8 april 2009, AR P.08.1907.F, AC 2009, nr. 248, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). Het Hof heeft evenwel aangenomen dat een dergelijke overmacht kan voortvloeien uit omstandigheden die de gemandateerde advocaat hebben belet erop toe te zien dat het cassatieberoep zou worden ingesteld binnen de wettelijke termijn, met name wanneer hij lijdt aan ernstige gezondheidsproblemen die gestaafd worden met een medisch getuigschrift dat wijst op een arbeidsongeschiktheid gedurende een periode die de laatste dag van de wettelijke termijn omvat, alsook de daaropvolgende werkdag waarop het cassatieberoep werd ingesteld (Cass. 21 november 2018, AR P.18.0898.F, arrest niet gepubliceerd, impliciete oplossing conform de uitdrukkelijke mondelinge conclusie van het OM). (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Laattijdig hoger beroep -

Aangevoerde fout van de advocaat - Aangevoerde overmacht niet met redenen omkleed - Invloed

P.20.0761.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.3 AC nr. ...

De op de correctionele rechtbank als appelgerecht rustende bijzondere motiveringsverplichting geldt enkel indien de wet het uitspreken van het recht tot sturen en de daaraan gekoppelde veiligheidsmaatregel van het afhankelijk maken van het herstel van dit recht van examens en onderzoeken aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat en die bijzondere motiveringsverplichting bestaat bijgevolg niet voor een verplichte straf of maatregel hetgeen overeenkomstig artikel 38, § 2, vijfde en zesde lid, Wegverkeerswet, het geval is wanneer de rechter tegelijkertijd veroordeelt wegens een overtreding van artikel 420 Strafwetboek en wegens een overtreding van artikel 36 Wegverkeerswet (1). (1) Vgl. Cass. 5 september 2017, AR P.16.1312.N, AC 2017, nr. 444 ingeval de straf of maatregel overgelaten wordt aan de vrije beoordeling van de rechter.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Straf - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Motiveringsverplichting

- Art. 195, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0785.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.5 AC nr. ...

Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet werd verwezenlijkt en zolang de oorspronkelijke handeling die hem wordt verweten, zonder dat hij zich ertegen verzet, het nuttige gevolg heeft dat hij ervan verwachtte (1); hieruit volgt dat het appelgerecht dat oordeelt dat de beklaagde gebruik heeft gemaakt van de valsheid in geschriften waarvan hij wordt beticht "minstens tot de dag van de oorspronkelijke dagvaarding", dit wil zeggen gedurende een langere periode dan die bedoeld in de beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank, geen uitspraak heeft gedaan over feiten die de rechtsmacht van de eerste rechter te buiten gaan en de devolutieve werking van het hoger beroep niet heeft miskend (2). (1) Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0182.N, AC 2016, nr. 380, §3; Fr. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", in Les infractions - Vol. 4: les infractions contre la foi publique, Brussel, Larcier, 2012, p. 238-239, en verwijzingen in noten. (2) Aldus, "wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid in geschriften met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest ook vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf. De valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf. (...) Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben (...) zodat de verjaring van de strafvordering, ingesteld wegens de telastleggingen van valsheid en gebruik van valse stukken (...) en van die welke hiermee door eenheid van opzet zijn verbonden, nog niet is beginnen te lopen" (Cass. 11 maart 2020, AR P.18.1287.F, AC 2020, nr. 182, en verwijzingen in noten; zie Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238-239 en verwijzingen in noten; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 205-206 en noten 325-326 en 331) Derhalve, heeft het vonnisgerecht waarbij het misdrijf [van valsheid] regelmatig aanhangig werd gemaakt, het recht en de plicht om rekening te houden met de daden van gebruik die aan de vervalser kunnen worden toegeschreven" (concl. "in hoofdzaak" van M. DUMON, toen advocaat-generaal, Rev. dr. pén. crim., 1957-1958, p. 524, § 5, vóór Cass. 5 september 1957 (vac.), Pas. 1957, p. 1382). (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed

- Art. 193 Strafwetboek

P.20.0713.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.10 AC nr. ...

Indien het appelgerecht zich ingevolge het hoger beroep van een partij tegen de beslissing van ongedaanverklaring van haar verzet tegen een verstekvonnis zowel over die beslissing van ongedaanverklaring als over het verstekvonnis zelf uitspreekt, geniet deze partij het voordeel van de dubbele aanleg; het recht op een dubbele aanleg zoals gewaarborgd door de artikelen 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.5 IVBPR, vereist niet dat het appelgerecht dat oordeelt dat de eerste rechter ten onrechte het verzet ongedaan heeft verklaard, de zaak verwijst naar de eerste rechter voor een nieuwe beoordeling door die rechter (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-2018, 1657 met noot S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel"; zie GwH, arrest nr. 123/2019, 26 september 2019.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen een beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.20.0587.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 210, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wordt de beklaagde in hoger beroep gehoord over de nauwkeurig bepaalde grieven die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; de enkele herneming van een in eerste aanleg gevoerd verweer vormt geen nauwkeurig bepaalde grief in de zin van de vermelde bepaling en de appelrechters dienen een dergelijk verweer dan ook niet te beantwoorden (1). (1) Cass 24 november 2015, AR P.14.1192.N, AC 2015, nr. 694; Cass. 8 september 2015, AR P.14.1752.N, AC 2015, nr. 494.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beklaagde - Nauwkeurige grieven - Herneming van in eerste aanleg gevoerd verweer

- Art. 210, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1255.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.14 AC nr. ...

Indien niet blijkt dat de beklaagde door de directeur van de gevangenis of zijn afgevaardigde of op enige andere wijze was ingelicht over de verplichting tijdig een grievenschrift in te dienen dan wel dat de beklaagde tijdens de procedure die heeft geleid tot de verstekbeslissing waartegen hij hoger beroep wil instellen of bij het instellen van dit rechtsmiddel werd bijgestaan door een raadsman en er dus redelijkerwijze kan aangenomen worden dat die raadsman hem ter zake heeft voorgelicht, kan het appelgerecht het hoger beroep van die beklaagde niet vervallen verklaren wegens het niet tijdig indienen van een grievenschrift (1). (1) Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0232.F, AC 2018, nr. 344 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 18 april 2018, AR P.18.0125.F, AC 2018, nr. 247, R.D.P. 2018, 893. Zie ook M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2017, 1450.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Geen bijstand van een advocaat voor of tijdens het hoger beroep - Geen informatie over het tijdig indienen van een grievenschrift - Verval van het recht op hoger beroep

P.20.0637.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.8 AC nr. ...

Het appelgerecht kan de tegen een beklaagde uitgesproken straffen slechts verzwaren als het vaststelt dat die beslissing met eenstemmigheid is genomen; hieruit volgt niet dat het appelgerecht dat een onderzoeksmaatregel beveelt met het oog op een eventueel opleggen van een verval van het recht een motorvoertuig te besturen wegens ongeschiktheid, die beslissing eenstemmig moet bevelen, ook al houdt de toevoeging door het appelgerecht van een dergelijk verval tot het recht tot sturen aan een door de eerste rechter opgelegde bestraffing een strafverzwaring in (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.16.0766.N, AC 2017, nr. 357.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Wegverkeer - Geschiktheid tot het

besturen van een motorvoertuig - Onderzoeksmaatregel in hoger beroep - Kans op strafverzwaring - Eenparigheid - Toelaatbaarheid

- Art. 42, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0578.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.7 AC nr. ...

Het appelgerecht kan de zaak niet ten gronde behandelen wanneer de beslissing van de eerste rechter, die onbevoegd was om kennis te nemen van de zaak, niet kan worden beschouwd als een uitputting van de rechtsmacht in eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering - Gevolg - Beroepen vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Wettigheid

P.20.0424.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.7 AC nr. ...

De appelrechters die bij de behandeling van de zaak vaststellen dat de eiser met geen woord heeft gerept over de taalwijziging, kunnen op die grond zijn niet-gepreciseerd verzoek om taalwijziging verwerpen zonder die verwerping verder te moeten motiveren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Niet-gepreciseerd verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging - Beoordeling door de appelrechters

P.20.0143.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.11 AC nr. ...

De veroordeling van de beklaagde tot voorlegging van verbeurdverklaarde maar niet inbeslaggenomen goederen of tot het betalen van de tegenwaarde ervan indien hij deze verplichting niet nakomt, valt niet onder artikel 211bis Wetboek van Strafvordering dat de regel van eenparigheid afkondigt die geldt in alle gevallen waar de strafrechtelijke veroordeling in hoger beroep wordt verzwaard; een dergelijke veroordeling, alsook de daaruit voortvloeiende bijdrage in de schuld, is geen straf, maar het civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Regel van éénparigheid - Verzwaring van de strafrechtelijke veroordeling - Begrip - Veroordeling tot voorlegging van verbeurdverklaarde maar niet inbeslaggenomen goederen of tot betaling van de tegenwaarde ervan

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0627.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.12 AC nr. ...

De beslissing van het rechtscollege in hoger beroep om de duur van uitstel van tenuitvoerlegging van het verval van het recht tot sturen te behouden, doch dit verval voor een gedeelte als effectieve straf op te leggen, houdt een verzwaring van de straf in, waarvoor eenparigheid van stemmen is vereist (1). (1) Cass. 27 januari 1982, AC 1981-82, nr. 319.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verval van het recht tot sturen met uitstel - Periode van het verval van het recht tot sturen - Beperking in hoger beroep van de duur van het verval van het recht tot sturen dat volledig met uitstel is opgelegd - Behoud van de duur van het uitstel - Eenparigheid van stemmen - Toepassing

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0283.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.12 AC nr. ...

Uit de artikelen 149 Grondwet en 6.1 EVRM blijkt dat indien de appellant in zijn verzoekschrift in hoger beroep of in het in de plaats daarvan gestelde formulier tegen het vonnis niet enkel de grieven in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering inbrengt maar bovendien een middel aanvoert, het gerecht in hoger beroep hierop dient te antwoorden (1). (1) Zie Cass. 21 november 2017, AR P.17.0040.N, AC 2017, nr. 660; Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr. 643; Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift in hoger beroep of grievenformulier - Aanvoering van een middel - Verplichting voor de rechter om hierop te antwoorden

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Een middel is de aanvoering, door een partij, van een feit, handeling of tekst waaruit zij via een juridische redenering de gegrondheid van een verzoek, verweer of uitzondering meent te kunnen afleiden (1); aangezien de vermelding "toekenning van de verschoningsgrond uitlokking" op het grievenformulier in hoger beroep geen middel vormt, dienen de appelrechters in hun beslissing niet de reden op te geven waarom zij die verschoningsgrond niet in aanmerking hebben genomen (2). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (A, vierde middel). Immers "volgt uit artikel 149 Grondwet dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden, maar dit artikel houdt niet in dat de rechter moet antwoorden op een aanvoering waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt" (Cass. 21 november 2017, AR P.17.0040.N, AC 2017, nr. 660; N.C., 2018, p. 214; Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr. 643; Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639). (2) In dezelfde zin heeft het Hof in zijn voormeld arrest van 21 november 2017, AR P.17.0040.N, vastgesteld dat «de [appellanten] met de voormelde aanvoering ["schending EVRM: geen beschikking over raadsheer verhoor politie"] in hun grievenformulier weliswaar hebben aangeduid waarin volgens hen de schending van het EVRM bestaat, maar daaruit geen rechtsgevolg hebben afgeleid voor de door de appelrechters te nemen beslissing. Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt evenmin dat de [appellanten] over dat rechtsgevolg verweer hebben gevoerd in een voor de appelrechters genomen conclusie. Aldus bevat die aanvoering geen verweer dat het arrest dient te beantwoorden ».

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Middel - Begrip - Grievenformulier in hoger beroep - Vermelding "toekenning van de verschoningsgrond uitlokking" - Invloed op de verplichting van de rechter om zijn beslissing met redenen te omkleden

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0296.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.23 AC nr. ...

Het staat aan het appelgerecht om op basis van de inhoud van de verklaring van hoger beroep bepaald in artikel 203 Wetboek van Strafvordering en vervolgens de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering geformuleerde grieven de draagwijdte van het hoger beroep en dus de saisine van het appelgerecht te bepalen, waarbij het appelgerecht rekening kan houden met de door de appellant op het grievenformulier vermelde specificering die de grief beperkt tot een welbepaalde beslissing binnen de aangekruiste rubriek, ook al is de opgave van redenen niet verplicht; het Hof gaat wel na of het appelgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier

P.20.0630.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.1 AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber binden de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de perken van de lastgeving en leveren als dusdanig voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht op; het nalaten door een advocaat die instaat voor de verdediging van een inverdenkinggestelde die werd geïnterneerd door de raadkamer om tijdig een grievenschrift in hoger beroep in te dienen of erop toe te zien dat de cliënt dit doet, levert geen overmacht op die toelaat de in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde sanctie van het verval van het hoger beroep niet toe te passen (1). (1) Cass. 12 mei 2020, AR P.20.0104.N, AC 2020, nr. 287.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Nalatigheid van de advocaat - Overmacht - Draagwijdte

Uit artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR en het door die bepalingen gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een inverdenkinggestelde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing ter kennis te brengen; dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.19.0237.N, AC 2019, nr. 347.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Draagwijdte

Uit de bepalingen van de artikelen 203, § 1, eerste lid en 204, Wetboek van Strafvordering en van artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen, volgt dat de appelrechter behoudens overmacht verplicht is het hoger beroep van een inverdenkinggestelde ingesteld ter griffie van de gevangenis tegen de beslissing van de raadkamer die hem interneert, maar die heeft nagelaten tijdig een grievenschrift in te dienen en voor wie door zijn raadsman evenmin een dergelijk geschrift is ingediend, vervallen te verklaren (1); met de verplichting voor de appellant op straffe van verval van het hoger beroep de grieven tegen de beroepen beslissing kenbaar te maken, beoogt de wetgever een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep, het vermijden van nutteloze werklast en kosten door het niet langer voorleggen van niet-betwiste beslissingen aan de appelrechter en ten slotte de tegenpartijen en de appelrechter in de gelegenheid te stellen te bepalen van welke beslissingen de appellant de hervorming wenst en die verplichting, alsook de duidelijk in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verplichting om binnen de appeltermijn de grieven schriftelijk in te dienen zodat snel zekerheid bestaat over de draagwijdte van het hoger beroep, dienen een wettig doel, respecteren een redelijke verhouding tussen de opgelegde beperkingen en het nagestreefde doel en tasten het recht op hoger beroep in de kern niet aan (2); die verantwoording geldt evenzeer indien de beroepen beslissing een interneringsbeslissing is aangezien de appelrechter bij afwezigheid van nauwkeurig bepaalde grieven zijn saisine niet kan bepalen en aannemen dat bij afwezigheid van een tijdig ingediend grievenschrift het hoger beroep is gericht tegen alle beslissingen van de beroepen beslissing zou de wettelijk bepaalde verplichting nauwkeurig de grieven op te geven zinledig maken. (1) Cass. 3 maart 2020, AR P.19.1171.N, AC 2020, nr. 159; Cass. 8 oktober 2019, AR P.19.0611.N, AC 2019, nr. 507. (2) Cass. 4 juni 2019, AR P.19.0237.N, AC 2019, nr. 347.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Draagwijdte

Volgens artikel 14, § 1, Interneringswet kunnen de partijen of hun advocaat voor de kamer van inbeschuldigingstelling hoger beroep instellen tegen de beslissingen van de raadkamer; dit beroep wordt ingesteld in de vorm en binnen de termijnen die worden bepaald bij de artikelen 203, 203bis en 204 Wetboek van Strafvordering en behalve in het geval bedoeld in artikel 205 Wetboek van Strafvordering en in artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen, wordt het beroep ingesteld door middel van een verklaring ter griffie van de correctionele rechtbank.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer

P.20.0147.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.4 AC nr. ...

Het feit dat het openbaar ministerie, dat hoger beroep heeft ingesteld tegen de beslissing over de strafmaat, ter rechtszitting in hoger beroep geen strafverzwaring vraagt, belet de appelrechter niet om ingevolge dat hoger beroep aan de beklaagde een zwaardere straf op te leggen dan het beroepen vonnis (1). (1) Cass. 20 november 2018, AR P.18.0818.N, AC 2018, nr. 650.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Strafverzwaring

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier aangeeft dat het hoger beroep instelt tegen de aan een beklaagde opgelegde straf, stelt het een zelfstandig hoger beroep in met betrekking tot de strafmaat, ook wanneer dit onder de rubriek 'volgberoep' wordt vermeld.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grievenformulier - Grief over de strafmaat - Vermelding 'volgberoep'

P.20.0304.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat een hoger beroep van het openbaar ministerie niet ontvankelijk is in zoverre het de grieven van een burgerlijke partij volgt en betrekking heeft op de beschikkingen op burgerlijk gebied, heeft niet tot gevolg dat het hoger beroep van het openbaar ministerie op strafgebied niet ontvankelijk is, voor zover uit het grievenschrift van het openbaar ministerie blijkt dat er ook grieven worden aangevoerd op strafrechtelijk gebied.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Volgen van grieven op burgerlijk gebied - Eigen grieven op strafrechtelijk gebied

- Artt. 203, 204 en 210 Wetboek van Strafvordering

Het niet-aankruisen van een rubriek in het grievenformulier heeft niet tot gevolg dat er met betrekking tot de desbetreffende rubriek geen grief voorligt, wanneer uit de overige vermeldingen in het grievenformulier blijkt dat dit laatste wel degelijk een nauwkeurig bepaalde grief bevat met betrekking tot het onderdeel van de beroepen beslissing dat in de niet-aangekruiste rubriek wordt bedoeld (1). (1) KB 18 februari 2016, gewijzigd door het KB 23 november 2017.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Grievenformulier - Niet aankruisen van een rubriek - Overige vermeldingen in grievenformulier - Beoordeling van de rechter - Omvang

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.20.0246.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.3 AC nr. ...

De wet vraagt de eiser in hoger beroep enkel om de beschikking aan te wijzen waartegen zijn rechtsmiddel is gericht maar niet om te verduidelijken waarom hij die beschikking aanvecht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Jeugdbescherming - Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Voorwerp - Aanwijzing van de beschikking waartegen het rechtsmiddel is gericht

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering ontzegt de partij in hoger beroep het recht niet om hoger beroep in te stellen tegen de gehele beschikking die op haar van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Jeugdbescherming - Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven

bevat

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Het in artikel 204 Wetboek van Strafvordering vastgelegde beginsel van het hoger beroep op grieven heeft niet tot doel de eiser in hoger beroep te verplichten de middelen te verduidelijken die hij voor de appelrechters wenst uiteen te zetten maar strekt ertoe de omvang van hun saisine te bepalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Jeugdbescherming - Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Doel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0985.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.2 AC nr. ...

Artikel 205 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het openbaar ministerie bij het appelgerecht op straffe van verval binnen veertig dagen te rekenen vanaf de uitspraak van het vonnis zijn beroep moet betekenen aan de beklaagde; die bepaling bevat enkel een verval termijn voorgeschreven op straffe van niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep voor het instellen van het hoger beroep, maar geen voorschriften voor de betekening van de akte van hoger beroep.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening aan de beklaagde - Termijn

- Art. 205 Wetboek van Strafvordering

De in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet, bepaalde herhaling betreft een persoonlijke omstandigheid die eigen is aan de dader van het verkeersmisdrijf en die een invloed heeft op de straf; bijgevolg is deze herhaling begrepen in de grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, die betrekking heeft op de strafmaat, ook al leidt het aannemen ervan tot het bevelen van een beveiligingsmaatregel.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door openbaar ministerie - Grief met betrekking op de strafmaat - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen - Herhaling - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.1343.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.10 AC nr. ...

De rechter die in hoger beroep uitspraak heeft gedaan over de strafvordering en die, alvorens te beslissen over een eventueel uit te spreken verval van het recht een motorvoertuig te besturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid, een deskundige heeft aangesteld, dient zijn beslissing over dit verval niet op te schorten totdat er zal zijn beslist over het cassatieberoep dat tegen de beslissing over de schuld en de straf is ingesteld; hierdoor wordt geen afbreuk gedaan aan het recht van de beklaagde op toegang tot een rechter met volle rechtsmacht (1). (1) Zie Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0578.N, met concl. van advocaat-generaal M. TIMPERMAN, AC 2018, nr. 518.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Uitspraak in hoger beroep over de strafvordering - Aanstelling van een deskundige met het oog op een eventueel verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Cassatieberoep tegen de beslissing over de schuld en de straf - Draagwijdte

P.20.0418.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 187, § 4, Wetboek van Strafvordering (1) wordt de bij verstek uitgesproken veroordeling nietig verklaard ten gevolge van het ontvankelijk en gedaan verklaard verzet; hieruit volgt dat het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen die veroordeling zijn bestaansreden verliest ten gevolge van het vonnis dat het verzet ontvankelijk verklaart (2) en dat het latere arrest van het hof van beroep dat dit hoger beroep ontvankelijk verklaart en het verstekvonnis bevestigt, onwettig is (3). (1) Zoals vervangen door art. 83 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (zgn. "Potpourri II-wet"). (2) Zie Cass. 17 mei 1977, AC 1977, 954; noot (en verw.) onder Cass. 22 maart 1965, Pas. l965, I, 771: « l'appel du ministère public pourra toutefois conserver un effet, en ce sens que si le ministère public interjette ultérieurement appel du jugement rendu sur l'opposition, le prévenu pourra être condamné par le juge d'appel à une peine plus grave que la peine infligée par le jugement rendu par défaut ». (3) Zie Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1837.N, AC 2010, nr. 187; Cass. 11 december 2002, AR P.02.0818.F, AC 2002, nr. 665; Cass. 9 november 1976, AC 1977, 284-286. Wanneer daarentegen "het openbaar ministerie in hoger beroep is gekomen van een bij verstek gewezen beslissing tot veroordeling van de beklaagde en deze tijdens de buitengewone termijn tegen deze beslissing in verzet is gekomen, mag de rechter in hoger beroep de zaak beslechten zolang het verzet van de beklaagde niet ontvankelijk is verklaard" (Cass. 19 december 1972, AC 1973, 411 e.v., inz. 416, noot 1, en 439, aangehaald in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1532).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Veroordeling bij verstek - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijk en gedaan verklaard verzet - Hoger beroep zonder bestaansreden - Arrest dat het hoger beroep ontvankelijk verklaart en het verstekvonnis bevestigt - Onwettigheid

- Art. 187, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.19.1338.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.13 AC nr. ...

Het verzoek om taalwijziging kan niet voor het eerst in hoger beroep worden geformuleerd, maar indien de eerste rechter het verzoek om taalwijziging afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan tegen de afwijzende beslissing hoger beroep worden ingesteld en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Verzoek om taalwijziging - Hoger beroep tegen afwijzende beslissing - Uitspraak appelgerecht

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 202 en 210 Wetboek van Strafvordering

Indien voor het appelgerecht een beklaagde die om taalwijziging heeft verzocht, afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek tot taalwijziging.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grieven - Afstand van grief betreffende schuldbeoordeling - Verzoek om taalwijziging

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 204 en 206 Wetboek van Strafvordering

P.20.0170.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.1 AC nr. ...

Het appelgerecht moet een regelmatig en tijdig ingesteld hoger beroep, gevolgd door een regelmatig en tijdig ingediend grievenschrift, niet onontvankelijk of vervallen verklaren om de enkele reden dat dezelfde appellant tegen hetzelfde vonnis nog een ander hoger beroep instelt dat niet-ontvankelijk of vervallen is; wanneer het openbaar ministerie optreedt als appellant, heeft het geen belang dat dit het ene hoger beroep instelt bij een gerechtsdeurwaardersexploot overeenkomstig artikel 205 Wetboek van Strafvordering en het andere met een verklaring ter griffie overeenkomstig artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering; evenmin heeft het in dat geval belang dat het bevel tot dagvaarding en derhalve de opgave van de datum van de rechtszitting in hoger beroep dateert van vóór het hoger beroep dat het openbaar ministerie instelt met een verklaring ter griffie; behoudens indien hierdoor zijn recht van verdediging wordt miskend, moet de gedaagde in hoger beroep die ingevolge het hem betekende exploot kennis heeft van het hoger beroep van het openbaar ministerie en van de datum van de rechtszitting in hoger beroep, niet eveneens in kennis worden gesteld van een ander hoger beroep met dezelfde draagwijdte dat het openbaar ministerie tegen hetzelfde vonnis instelt met een verklaring ter griffie; evenmin moet de betrokkene in dat geval tweemaal worden opgeroepen om te verschijnen op dezelfde rechtszitting van het appelgerecht; het enkele feit dat het openbaar ministerie meerdere hogere beroepen instelt tegen hetzelfde vonnis, impliceert niet dat er voor de appelrechters onderscheiden strafvorderingen aanhangig worden gemaakt; bijgevolg moeten de appelrechters niet beslissen over de samenvoeging van die hogere beroepen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

---

P.20.0495.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.6 AC nr. ...

Tegen de beslissing van de raadkamer die uitspraak doet over het beroep van de vreemdeling bij toepassing van artikel 71 Vreemdelingenwet, kan de minister of zijn gemachtigde hoger beroep instellen; de termijn van hoger beroep van vierentwintig uur loopt jegens de minister of zijn gemachtigde te rekenen van de datum van de betekening van de beschikking. (Impliciete oplossing).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep van de minister of van zijn gemachtigde - Termijn - Aanvang

- Art. 30, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 72, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.20.0047.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.3 AC nr. ...

Artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering noch een andere wetsbepaling verzetten zich ertegen dat het openbaar ministerie voor zijn grievenopgave gebruik maakt van het modelformulier dat door de Koning is bepaald.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grieven - Gebruik van het modelformulier bepaald door de Koning.

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het openbaar ministerie aangeeft de wijziging na te streven van de beslissingen van het beroepen vonnis met betrekking tot de voor een beklaagde bepaalde strafmaat, wat alle beslissingen omtrent het opleggen of niet-opleggen van hoofd-, bijkomende en vervangende straffen of modaliteiten van die straffen inhoudt en wanneer het openbaar ministerie daaraan toevoegt dat het beroepen vonnis de misdrijven waaraan het de beklaagde schuldig verklaart, onvoldoende beteugelt, geeft het zonder twijfel te kennen een strafverzwaring na te streven (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.19.0798.N, AC 2020, nr. 117; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Grief met betrekking tot de strafmaat - Strafverzwaring - Draagwijdte

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Grief met betrekking tot de strafmaat - Strafverzwaring - Draagwijdte

---

P.20.0439.F 29 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.9 AC nr. ...

Wanneer een persoon is aangehouden ingevolge een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel, zijn overlevering aan de gerechtelijke autoriteit van de uitvaardigende Staat werd uitgesteld in toepassing van artikel 24 Wet Europees Aanhoudingsbevel en hij een verzoekschrift tot invrijheidstelling heeft neergelegd waarin hij vraagt om zijn hechtenis onder elektronisch toezicht te mogen voortzetten, dienen de onderzoeksgerechten die van een dergelijk verzoekschrift kennisnemen, hierover uitspraak te doen (1) met inachtneming van de bepalingen betreffende de voorlopige hechtenis, met inbegrip van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, dat hierop de regel toepast dat het gerecht in hoger beroep met eenparigheid van stemmen uitspraak moet doen wanneer het een voor de vervolgde persoon gunstige beslissing wenst te hervormen; een arrest dat de vrijheidsberoving in de gevangenis handhaaft door een beschikking te hervormen die het elektronisch toezicht toestaat, verzwaart de toestand van de inverdenkinggestelde en moet derhalve met eenparigheid van stemmen gewezen worden (2). (1) Zie GwH 28 mei 2019, nr. 90/201; Cass. 26 juni 2019, AR P.18.1095.F, arrest niet gepubliceerd. (2) Het Hof oordeelt daarentegen dat "het voorschrift van artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering niet van toepassing is op de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die in toepassing van artikel 17, §4, Wet Europees Aanhoudingsbevel uitspraak moet doen in hoger beroep over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel en daarbij alleen het toezicht bepaald bij artikel 16, §1, tweede lid, van voormelde wet dient uit te oefenen", welk artikel geen equivalent heeft in de Voorlopige Hechteniswet" (Cass. 4 november 2008, AR P.08.1548.N, AC 2008, nr. 610).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Uitgestelde overlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Toekenning van de modaliteit van elektronisch toezicht - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Hervorming - Eenparigheid

- Art. 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0247.N 28 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200428.2N.3 AC nr. ...

Uit artikel 202, 2°, Wetboek van Strafvordering volgt dat het aankruisen door de burgerlijke partij van de rubriek "schuld" op het grievenformulier er niet toe leidt dat de beoordeling op strafgebied van de schuld van de beklaagde aan het appelgerecht wordt voorgelegd: evenmin heeft dat een impact op de grieven die het openbaar ministerie aanvoert in het kader van zijn hoger beroep, ingesteld na dat van de burgerlijke partij, tegen hetzelfde vonnis.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vrijspraak - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Aanduiding van de rubriek 'schuld' op het grievenformulier - Invloed op de strafvordering

- Artt. 202, 2° en 204 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, zoals verduidelijkt in het arrest 189/2019 van het Grondwettelijk Hof van 20 november 2019, volgt dat het appelgerecht de mogelijkheid heeft om ambtshalve te oordelen of de feiten van een bepaalde telastlegging vaststaan, ook wanneer een beklaagde of het openbaar ministerie de schuld aan die telastlegging niet als grief heeft aangeduid, op voorwaarde dat een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel, is aangeduid; de omstandigheid dat het openbaar ministerie in het grievenformulier enkel de rubriek strafmaat heeft aangekruist en niet de schuld, terwijl het beroepen vonnis de beklaagde had vrijgesproken en als grief dus een beslissing werd vermeld die het beroepen vonnis niet bevat, heeft niet tot gevolg dat het appelgerecht de mogelijkheid zou hebben om ambtshalve middelen aan te voeren (1). (1) Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0034.N, AC 2020, nr. 177 met concl. "in hoofdzaak "OM; Cass. 18 oktober 2017, AR P.17.0656.F, AC 2017, nr. 574..

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vrijspraak - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Enkel vermelding strafmaat als grief - Ambtshalve aanvoeren van grieven

- Art. 210, tweede lid, derde streepje Wetboek van Strafvordering

Uit de tekst van artikel 204 Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever door het invoeren van de verplichting om de tegen het in eerste aanleg gewezen vonnis geformuleerde grieven nauwkeurig te bepalen, een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep beoogt en in het bijzonder nutteloze werklast en kosten wil vermijden door niet-langer niet-betwiste beslissingen aan de appelrechter voor te leggen; door de verplichting de grieven nauwkeurig te bepalen wordt de appellant gedwongen na te denken over de wenselijkheid en de gevolgen van het instellen van het hoger beroep en kan de geïntimeerde dadelijk uitmaken welke beslissingen van het eerste vonnis worden betwist en waarover hij in hoger beroep verweer zal moeten voeren" (1). (1) Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0034.N, AC 2020, nr. 177 met concl. "in hoofdzaak" OM; Cass. 24 januari 2018, AR P.17.1070.F, AC 2018, nr. 53; Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aanvoeren van grieven - Nauwkeurigheid van de grief

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier als grief de strafmaat vermeldt, volgt daaruit niet dat de beslissing over de schuld van de beklaagde aan de beoordeling van het appelgerecht wordt voorgelegd (1). (1) Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0034.N, AC 2020, nr. 177 met concl. "in hoofdzaak OM; Cass. 24 januari 2018, AR P.17.1070.F, AC 2018, nr. 53; Cass. 7 november 2017, AR P.17.0727.N, AC 2017, nr. 619.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Enkel vermelding strafmaat als grief - Beoordelingsmarge rechtscollege in hoger beroep - Vrijspraak - Hoger beroep van het openbaar ministerie

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.20.0053.F 22 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de beklaagde in hoger beroep zelf geen hoger beroep heeft kunnen instellen tegen het vonnis dat hem veroordeelt, impliceert niet dat het openbaar ministerie, dat hoger beroep heeft ingesteld, niet het recht heeft om afstand te doen van zijn eigen beroep overeenkomstig artikel 206 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2020, nr. 243.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Afstand

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de termijn om hoger beroep in te stellen eindigt op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, wordt de vervaldag, die in de termijn is inbegrepen, verplaatst op de eerstvolgende werkdag (1). (1) Cass. 23 oktober 1973, AC 1974, 220.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Principaal beroep - Termijn van dertig dagen - Berekening

- Art. 53 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 644 Wetboek van Strafvordering

P.20.0060.F 8 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.1 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie zijn hoger beroep enkel heeft gemotiveerd door de ontoereikendheid van de strafmaat, volgt hieruit niet dat de bepaling van die strafmaat wordt beperkt door de omschrijving die de eerste rechter in aanmerking heeft genomen en die in hoger beroep niet werd overgenomen; een wijziging van de wettelijke omschrijving van het misdrijf vormt, op zichzelf beschouwd, geen verzwaring van de toestand van de beklaagde, zelfs al kan de aldus in aanmerking genomen omschrijving een zwaardere straf tot gevolg hebben (1); die wijziging kan worden doorgevoerd op het enkele hoger beroep van de beklaagde, voor zover er geen zwaardere straf wordt uitgesproken; het is dus enkel wanneer de beklaagde als enige hoger beroep instelt of wanneer er, in geval van hoger beroep van het openbaar ministerie, geen eenparigheid van stemmen is (2), dat het gerecht in hoger beroep zich ertoe moet beperken aan de feiten van de telastlegging hun werkelijke omschrijving terug te geven en de strafrechtelijke gevolgen ervan te begrenzen in de bewoordingen van het in eerste aanleg gewezen vonnis. (1) "Elke rechter heeft de plicht aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten de juiste kwalificatie te geven, onder de dubbele voorwaarde dat de kwalificatiewijziging niet tot gevolg mag hebben dat hij zich inlaat met andere feiten dan die welke bij hem aanhangig waren en dat het recht van verdediging wordt gerespecteerd" (Cass. 6 oktober 2015, AR P.15.0558.N, AC 2015, nr. 581); zie P. MORLET, « Changement de qualification – Droits et devoirs du juge », R.D.P.C., 1990, p. 561 e.v., inz. p. 580-581. (2) "Wanneer artikel 211bis Wetboek van Strafvordering van toepassing is op het vonnisgerecht, heeft het alleen betrekking op de gevallen waarin de appelrechter veroordeelt wegens feiten waarvoor de beklaagde in eerste aanleg werd vrijgesproken of waarin hij de straf verzwaart die door de eerste rechter is opgelegd; het gerecht in hoger beroep moet dus niet met eenparige stemmen van zijn leden uitspraak doen wanneer het, zonder de beklaagde te veroordelen wegens een feit waarvoor hij was vrijgesproken of zonder zijn straf te verzwaren, zich ertoe beperkt de wettelijke omschrijving van het hem ten laste gelegde feit te wijzigen, ook als het een zwaarder feit betreft" (Cass. 2 december 2015, AR P.15.1215.F, AC 2015, nr. 722; zie Cass. 30 november 2005, AR P.05.1143.F, AC 2005, nr. 636).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Enige grief betreffende de strafmaat - Heromschrijving van de feiten door de rechter in hoger beroep - Invloed op de mogelijkheid om de straf te verzwaren

- Artt. 204, 210, tweede lid, en 211bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0306.F 8 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.10 AC nr. ...

Uit artikel 3, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de uitvoerende macht als enige bevoegd is om, op het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling, over de uitlevering te beslissen (1); het hof van beroep mag bijgevolg niet kennisnemen van het hoger beroep tegen het ministerieel besluit; hieruit volgt dat het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart, eveneens onontvankelijk is (2). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, § 10, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. « Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1799). (2) Zie Cass. 4 maart 2020, AR P.20.0226.F, AC 2020, nr. 164.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Ministerieel besluit van uitlevering - Exclusieve bevoegdheid van de uitvoerende macht - Hoger beroep - Bevoegdheid van het hof van beroep

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.20.0093.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.6 AC nr. ...

De betekening aan de procureur des Konings moet als onbestaande worden beschouwd wanneer de partij op wiens verzoek zij werd verricht, de woon-of verblijfplaats kende of diende te kennen van degene aan wie wordt betekend; de rechter oordeelt onaantastbaar en in het licht van de feitelijke gegevens die eigen zijn aan de zaak of het openbaar ministerie de werkelijke woon-of verblijfplaats van de eiser kende of had moeten kennen op het ogenblik van de betekening van het verstekvonnis, het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640, RABG 2010, 425; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0107.F, AC 2009, nr. 285, RW 2010-11, 1053; Cass. 13 december 2000, AR P.001100.F, AC 2000, nr. 686; Cass. 14 februari 1995, AR P.93.1431.N, AC 1995, nr. 89. Zie ook F. VAN VOLSEM, "Over de wijzen van betekening in strafzaken in het algemeen en aan een in een buitenlandse gevangenis opgesloten beklaagde in het bijzonder", RABG, 2010, 427-436; T. TOREMANS, "De nietigheid van de betekening aan de procureur des Konings wegens kennis van de woon-of verblijfplaats van de geadresseerde", RW 2013-14, 163-169; A. BAILLEUX, Afstand van recht in de strafprocedure, Intersentia, 2019, p. 341-343.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Laattijdigheid van het hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Beoordeling van de regelmatigheid van de betekening

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

Geen enkele bepaling verplicht het appelgerecht dan van oordeel is dat niet blijkt dat de betekening van het verstekvonnis onregelmatig is, de beklaagde en het openbaar ministerie de gelegenheid moet geven om alsnog daarvan het bewijs te leveren; de vraag naar de regelmatigheid van de betekening van het verstekvonnis en de tijdigheid van het hoger beroep behoren immers noodzakelijkerwijze tot het debat voor het appelgerecht en de partijen dienen er bij hun verweer mee rekening te houden.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Betekening van het verstekvonnis aan het openbaar ministerie - Laattijdigheid van het hoger beroep - Beoordeling door de feitenrechter - Bewijs - Debat voor de appelrechter - Voorafgaande verwittiging van de partijen

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Rechtspleging in hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Laattijdigheid van het hoger beroep - Beoordeling door de feitenrechter - Bewijs - Debat voor de appelrechter - Voorafgaande verwittiging van de partijen

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.1287.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5 AC nr. ...

Aangezien de buitenvervolgingstelling niet enkel een einde maakt aan de strafvordering maar ook aan de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering, kan niet worden volgehouden dat het arrest geen enkele beslissing over laatstgenoemde rechtsvordering bevat noch, bijgevolg, dat de beperking van het hoger beroep tot de burgerlijke beschikkingen leidt tot de niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

P.19.1118.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.5 AC nr. ...

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof volgt dat wanneer de schuldvraag niet in het verzoekschrift of in het grievenformulier werd aangeduid en een nieuwe element opduikt, de appelrechter enkel ambtshalve een middel van openbare orde kan opwerpen met betrekking tot het gegeven dat de bij hem aanhangig gemaakte feiten geen misdrijf zijn, als dat element voldoet aan de volgende cumulatieve voorwaarden: - het gegeven is opgedoken na het verstrijken van de beroepstermijn; - enkel de appelrechter heeft van dat element kennis kunnen nemen, met uitsluiting van de eerste rechter; - het opduiken van het element kon niet worden voorzien, zodat de appellant et niet in eerste aanleg heeft kunnen aanvoeren en daarmee evenmin rekening heeft kunnen houden in het verzoekschrift in hoger beroep of in het grievenformulier; - het element blijkt voldoende waarschijnlijk of doorslaggevend te zijn om als grondslag voor een nieuw middel te kunnen dienen dat kan aantonen dat de feiten geen misdrijf zijn; de appelrechter beoordeelt onaantastbaar of dat element aan die voorwaarden voldoet (1). (1) GwH, 16 mei 2019, nr. 67/2019; Cass. 29 mei 2019, AR P.18.0636.F, AC 2019, nr. 334.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Grieven - Nieuw element - Ambtshalve opwerpen

- Art. 13 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 210 Wetboek van Strafvordering

P.20.0034.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 202, 2°, Wetboek van Strafvordering volgt dat het aankruisen door de burgerlijke partij van de rubriek "schuld" op het grievenformulier er niet toe leidt dat de beoordeling op strafgebied van de schuld van de beklaagde aan het appelgerecht wordt voorgelegd.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vrijspraak - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Aanduiding van de rubriek 'schuld' op het grievenformulier - Invloed op de strafvordering

- Artt. 202, 2° en 204 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, zoals verduidelijkt in het arrest 189/2019 van het Grondwettelijk Hof van 20 november 2019, volgt dat het appelgerecht de mogelijkheid heeft om ambtshalve te oordelen of de feiten van een bepaalde telastlegging vaststaan, ook wanneer een beklaagde of het openbaar ministerie de schuld aan die telastlegging niet als grief heeft aangeduid, op voorwaarde dat een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing die verband houdt met de aan die tenlastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel, is aangeduid; de omstandigheid dat het openbaar ministerie in het grievenformulier enkel de rubriek strafmaat heeft aangekruist en niet de schuld, terwijl het beroepen vonnis de beklaagde had vrijgesproken en als grief dus een beslissing werd vermeld die het beroepen vonnis niet bevat, heeft niet tot gevolg dat het appelgerecht de mogelijkheid zou hebben om ambtshalve middelen aan te voeren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vrijspraak - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Enkel vermelding strafmaat als grief - Ambtshalve aanvoeren van grieven

- Art. 210, tweede lid, derde streepje Wetboek van Strafvordering

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier als grief de strafmaat vermeldt, dan volgt daaruit niet dat de beslissing over de schuld van de beklaagde aan de beoordeling van het appelgerecht wordt voorgelegd; het gegeven dat de verklaring van hoger beroep is gericht tegen een beslissing waarbij de beklaagde wordt vrijgesproken of als grief een beslissing is aangeduid die het beroepen vonnis niet bevat, doet niet anders te besluiten.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vrijspraak - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Enkel vermelding strafmaat als grief - Beoordelingsmarge rechtscollege in hoger beroep

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.1171.N 3 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.4 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, zoals verduidelijkt in het arrest nr. 189/2019 van het Grondwettelijk Hof van 20 november 2019, volgt dat het appelgerecht de mogelijkheid heeft om ambtshalve te oordelen of de feiten van een bepaalde telastlegging vaststaan, ook wanneer een beklaagde of het openbaar ministerie de schuld aan die telastlegging niet als grief heeft aangeduid; deze mogelijkheid vereist evenwel dat een grievenformulier is neergelegd waarin een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing is aangeduid, die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel en bij afwezigheid van een verzoekschrift of grievenformulier kan het appelgerecht dan ook geen ambtshalve middel in de zin van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering aanvoeren (1). (1) Cass. 11 februari 2020 , AR P.19.1028.N, AC 2020, nr. 118; GwH 20 november 2019, nr. 189/2019.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Ambtshalve op te werpen grieven - Voorwaarde - Draagwijdte

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Ambtshalve op te werpen grieven - Voorwaarde - Draagwijdte

P.19.1247.F 19 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200219.2F.2 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een bij verstek gewezen vonnis, kan de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, de door het verstekvonnis uitgesproken straf niet verzwaren (1); wanneer, in dergelijke gevallen, de bij verstek gewezen beslissing en de in hoger beroep gewezen beslissing elk een hoofdgevangenisstraf en een geldboete opleggen, en bovendien de verbeurdverklaring van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen bevelen, moet men, om te weten of de in hoger beroep uitgesproken veroordeling werd verzwaard, eerst de hoofdgevangenisstraffen vergelijken; indien de duur van de door de appelrechter uitgesproken hoofdgevangenisstraf niet dezelfde is als die welke door de eerste rechter bij verstek werd uitgesproken, is het overbodig om ook het bedrag van de door die rechters uitgesproken geldboeten of het bedrag van de door hen verbeurdverklaarde vermogensvoordelen te vergelijken; indien de duur van de in hoger beroep uitgesproken hoofdgevangenisstraf lager is dan die welke de eerste rechter bij verstek heeft uitgesproken, wordt de veroordeling van de beklaagde niet verzwaard, ook al heeft het gerecht in hoger beroep het bedrag van de geldboete of van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen verhoogd (2). (1) Cass. 5 maart 2008, AR P.07.1769.F, AC 2008, nr. 156, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq in Pas.; zie Cass. 14 januari 2015, AR P.14.1426.F, AC 2015, nr. 38 met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq in Pas.; Cass. 6 oktober 1993, AR P.93.0437.F, AC 1993, nr. 397, en de noot ondertekend door B.J.B., aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1509, noot 196. Het gaat hier om de toepassing van de devolutieve (en relatieve) werking van het hoger beroep en van het verzet (zie FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 3de uitg., 2009, p. 935). (2) Zie Cass. 4 december 2007, AR P.07.0592.N, AC 2007, nr. 607, aangehaald in BEERNAERT e.a., o.c., p. 1528, noot 365; Cass. 13 maart 2001, AR P.00.1760.N, AC 2001, nr. 291; Cass. 9 juli 2002, AR P.02.0784.N, nr. 396 (verbeurdverklaring voor de eerste maal uitgesproken in hoger beroep maar vermindering van de hoofdgevangenisstraf).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis waartegen het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking - Vermindering van de hoofdgevangenisstraf ten aanzien van de bij verstek uitgesproken hoofdgevangenisstraf - Verzwaring van de geldboeten en/of van de bijzondere verbeurdverklaring - Wettigheid

P.19.1095.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.7 AC nr. ...

De appelrechters die een straf met uitstel bevestigen, doch de duur van de proeftijd optrekken van één tot drie jaar, verzwaren de straf opgelegd in het beroepen vonnis; uit hun arrest moet blijken dat die verzwaring van de straf met eenparige stemmen is uitgesproken.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de straf opgelegd door de eerste rechter - Eenparigheid van stemmen

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0798.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.2 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier onder meer als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het een nieuwe beoordeling wenst van de beslissing over de straf en dus betreffende de aan de beklaagde op te leggen straffen en maatregelen en hun maat, met inbegrip van de door artikel 50, § 2, Wegverkeerswet bedoelde verbeurdverklaring en dit ongeacht de door de eerste rechter al dan niet opgelegde straffen en maatregelen en hun maat (1). (1) Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0695.N, AC 2018, nr. 177; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

P.19.1028.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1 AC nr. ...

De inhoud van de verklaring van hoger beroep van de appellant bepaalt weliswaar de perken waarbinnen hij ontvankelijk grieven kan aanvoeren, maar het feit dat die verklaring betrekking heeft op meer beslissingen van het beroepen vonnis dan deze waartegen hij grieven formuleert, heeft geen impact op de beoordeling van zijn grieven door het appelgerecht; het is weliswaar niet vereist dat de appellant in het grievenformulier de redenen voor zijn grieven vermeldt, maar hij kan daarin wel, door een bijschrift naast een algemene rubriek, specificeren dat zijn grief slechts betrekking heeft op bepaalde aspecten van die rubriek en zo kan de appellant in zijn grievenformulier, bij de aangeduide rubriek ?schuld', specificeren dat hij enkel zijn schuld aan een bepaalde telastlegging betwist, zodat hij enkel de betwisting van zijn schuldigverklaring aan die telastlegging bij het appelgerecht aanhangig maakt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door de beklaagde - Grievenformulier - Aankruising rubriek "schuld" - Bepaalde telastlegging - Draagwijdte

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door de beklaagde - Grievenformulier - Aankruising rubriek "schuld" - Bepaalde telastlegging - Draagwijdte

In de regel mag het appelgerecht de in artikel 210 Wetboek van Strafvordering, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vermelde middelen enkel opwerpen binnen zijn saisine, zoals die in eerste orde voortvloeit uit de verklaring van hoger beroep van de appellant en in tweede orde door de grieven die de appellant heeft opgeworpen overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering, maar indien een beklaagde of het openbaar ministerie de schuld aan een bepaalde telastlegging niet als grief heeft aangeduid, maar wel een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel, heeft het appelgerecht wat die beklaagde betreft ambtshalve de mogelijkheid om die feiten te heromschrijven en te oordelen of ze al dan niet vaststaan; wanneer de beklaagde of het openbaar ministerie gelet op de afwezigheid van een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering ter zake de beslissing over de schuld niet door het appelgerecht wensen beoordeeld te zien, kan de appellant het appelgerecht niet verplichten om een ambtshalve middel aan te voeren in de zin van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering en hoeft het appelgerecht een verweer dat daarmee verband houdt niet te beantwoorden (1). (1) Zie GwH 20 november 2019, nr. 189/2019.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door de beklaagde of het openbaar ministerie - Grievenformulier - Geen grief betreffende een bepaalde telastlegging - Aanduiding van een beschikking van de beroepen beslissing die verband houdt met die telastlegging - Draagwijdte

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door de beklaagde of het openbaar ministerie - Grievenformulier - Geen grief betreffende een bepaalde telastlegging - Aanduiding van een beschikking van de beroepen beslissing die verband houdt met die telastlegging - Draagwijdte

---

P.19.0843.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.3 AC nr. ...

Wanneer alleen de verzekeraar hoger beroep instelt, heeft de beslissing waarbij hij samen met de verzekerde ten aanzien van de burgerlijke partij is veroordeeld, jegens hem geen gezag van gewijsde, zodat die beslissing hem niet meer tegenstelbaar is; het feit dat die beslissing hem niet tegenstelbaar is, geldt zowel ten aanzien van de verzekerde als van de benadeelde (1). (1) Cass. 29 september 1999, AR P.99.0624.F, AC 1999, nr. 493; Cass. 4 december 1996, AR P.96.0007.F, AC 1996, nr. 482; Cass. 19 januari 1994, AR P.93.1101.F, AC 1994, nr. 31; Cass. 19 maart 1973, AC 1973, I, p. 707; zie Cass. 26 oktober 2016, AR P.15.1587.F, AC 2016, nr. 605, met concl. OM in Pas. 2016; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1511.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Gezag van gewijsde - WAM-verzekering - Veroordeling van de verzekerde, beklaagde, en van de verzekeraar - Hoger beroep van de verzekeraar alleen

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

P.19.1151.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie enkel tegen de straf hoger beroep heeft ingesteld, de eiser in zijn grievenformulier in hoger beroep zijn hoger beroep heeft beperkt tot zijn schuldigverklaring aan één enkele telastlegging en tot de straf, en de appelrechters die telastlegging enkel herkwalificeren, de schuldigverklaring aan de overige telastleggingen bevestigen, waarbij ze zich ertoe beperken één daarvan te verbeteren, en de beslissing van de eerste rechter over de kosten van de strafvordering, de bijdrage tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en de bijdrage tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand bevestigen, is het middel volgens hetwelk de appelrechters aldus de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden, niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, aangezien die bevestigingen hem op geen enkele manier benadelen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie beperkt tot de straf - Grieven van de beklaagde beperkt tot de schuldigverklaring aan een

telastlegging en tot de straf - Bevestiging van de schuldigverklaring aan de overige telastleggingen, waarvan één verbeterd wordt - Bevestiging wat betreft de kosten van de strafvordering en de bijdragen tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand - Cassatieberoep van de beklaagde - Middel volgens hetwelk de appelrechters de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden - Belang

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0720.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.16 AC nr. ...

Noch uit de bepalingen van de artikelen 481 en 482 Wetboek van Strafvordering, noch uit het arrest nr. 131/2016 van het Grondwettelijk Hof volgt dat het Hof van Cassatie kennis zou moeten nemen van een hoger beroep tegen een beschikking van een raadsheer-onderzoeksrechter belast met een gerechtelijk onderzoek op grond van de artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering over een op grond van de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering ingediend verzoek (1). (1) Gwh 20 oktober 2016, nr. 131/2016; A. WINANTS, Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht, in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer, 2020.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorrecht van rechtsmacht - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorrecht van rechtsmacht - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorrecht van rechtsmacht - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorrecht van rechtsmacht - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

---

P.20.0063.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.13 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die net als de raadkamer beslist tot de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde uit te voeren in de gevangenis, wijzigt geen voor de inverdenkinggestelde gunstigere beschikking, ook niet als zij die handhavingsbeslissing neemt op grond van andere redenen dan de raadkamer (1). (1) Cass. 6 november 2012, AR P.12.1704.N, AC 2012, nr. 598.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving van de hechtenis - Strafverzwaring

---

P.19.0671.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.3 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier vermeldt het hoger beroep van de beklaagde te volgen, geeft het te kennen dat het tegen het beroepen vonnis dezelfde grieven aanvoert als de beklaagde; hieruit volgt dat, wanneer een beklaagde hoger beroep instelt en een grief aankruist die gericht is tegen de beslissing over de procedure, het hoger beroep van het openbaar ministerie dat dezelfde grief als voorwerp heeft, de appelrechter rechtsmacht verleent om de beslissing waarbij de eerste rechter heeft geoordeeld dat een bewijselement nietig is en uit het debat moet worden geweerd, te hervormen en te oordelen dat dit bewijs niet nietig is en aanwezig dient te blijven in het debat.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Volgappel openbaar ministerie - Beoordeling in beroep van de regelmatigheid van het bewijs

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0806.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over bij hem aanhangige feiten waaraan slechts één misdrijfomschrijving is gegeven, kan aan die ene misdrijfomschrijving desgevallend één of meerdere misdrijfomschrijvingen toevoegen maar aangezien een dergelijke toevoeging tot een bijkomende schuldigverklaring aan een misdrijf kan leiden, vereist dit een aanvullende aanhangigmaking hetgeen is uitgesloten in hoger beroep, zodat het appelgerecht voor de bij haar aanhangige feiten geen misdrijfomschrijving kan toevoegen en dus niet tot een ontdubbeling van de misdrijfomschrijving kan overgaan; de voormelde bepalingen verzetten zich er nochtans niet tegen dat de rechter en dus ook het appelgerecht de misdrijfomschrijving van de aanhangig gemaakte feiten opsplitst in onderdelen en vervolgens overgaat tot een heromschrijving van een onderdeel van een voltrokken misdrijf naar een strafbare poging aangezien daardoor aan de initiële misdrijfomschrijving geen misdrijfomschrijving toegevoegd wordt en de toestand van de beklaagde evenmin wordt verzwaard.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Saisine - Kwalificatie - Herkwalificatie - Draagwijdte

P.19.0537.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.6 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde bij verstek is veroordeeld, moet de verklaring van hoger beroep, in geval het exploot in strafzaken niet kan worden betekend zoals bepaald in de artikelen 33 tot 35 Gerechtelijk Wetboek en de gerechtsdeurwaarder het afschrift van het exploot, overeenkomstig artikel 40, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, heeft betekend aan het openbaar ministerie, worden gedaan uiterlijk dertig dagen na deze betekening, behoudens overmacht of onoverkomelijke dwaling.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Beginpunt van de termijn voor hoger beroep - Betekening vonnis aan openbaar ministerie - Geen buitengewone termijn van hoger beroep

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0951.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.11 AC nr. ...

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het hoger beroep vervalt indien niet tijdig een verzoekschrift of grievenformulier wordt ingediend met nauwkeurige opgave van de grieven die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; de ontvankelijkverklaring van een hoger beroep belet de strafrechter niet dit alsnog vervallen te verklaren indien blijkt dat niet is voldaan aan de verplichting van artikel 204 Wetboek van Strafvordering (1). (1) S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (?Potpourri II')(tweede deel)", RW 2015-2016,1442-1459.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Hoger beroep reeds ontvankelijk verklaard bij tussenarrest - Draagwijdte

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Hoger

beroep reeds ontvankelijk verklaard bij tussenarrest - Draagwijdte

Overmacht die een appellant belet tijdig het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift in te dienen, is een omstandigheid onafhankelijk van de wil van die appellant en die door hem niet kon worden voorzien of voorkomen, waardoor het hem onmogelijk was aan deze verplichting te voldoen; uit de aard van het overmachtsbegrip volgt dat indien overmacht een appellant heeft belet tijdig een verzoekschrift als bedoeld door artikel 204 Wetboek van Strafvordering in te dienen, er van zodra de overmachtstoestand is opgehouden een nieuwe termijn aanvangt om alsnog aan die verplichting te voldoen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Overmacht - Draagwijdte - Nieuwe termijn om het grievenformulier in te dienen - Aanvang van de termijn

---

P.19.0874.F 20 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191120.8 AC nr. ...

Overmacht die de partij in hoger beroep belet het verzoekschrift of het grievenformulier neer te leggen binnen de door de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering opgelegde termijn, heeft niet tot gevolg dat de verplichting om dat vormvereiste te vervullen vervalt, maar enkel dat de voormelde termijn wordt verlengd met de tijd gedurende welke die omstandigheid blijft bestaan (1). (1) Zie Cass. 13 november 2019, AR P.19.0984.F, AC 2019, nr.593, en de noot.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verklaring van grieven in hoger beroep - Laattijdige neerlegging - Overmacht - Uitwerking - Verlenging van de termijn - Duur

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0925.F 20 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191120.2F.4 AC nr. ...

Het grievenformulier is een processtuk dat deel uitmaakt van het strafdossier dat aan het tegensprekelijk debat is onderworpen en het appelgerecht moet dat formulier ambtshalve onderzoeken om de limieten van de aanhangigmaking van de zaak te bepalen en, in voorkomend geval, over de ontvankelijkheid van het hoger beroep uitspraak te doen; de omstandigheid dat de gedaagde in hoger beroep de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep niet heeft aangevoerd, is in dit opzicht niet relevant.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Ontvankelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters - Grievenformulier - Ambtshalve onderzoek door de appelrechters

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0860.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.4 AC nr. ...

De herhalingen bepaald in artikel 29, § 4, derde lid, en artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet betreffen persoonlijke omstandigheden die eigen zijn aan de dader van het verkeersmisdrijf en die alleen invloed hebben op de straf (1) zodat deze herhalingen begrepen zijn in de grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, die enkel betrekking heeft op de strafmaat. (1) Cass. 6 maart 2013, AR P.13.0174.F, AC 2013, nr. 150.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Grief enkel met betrekking tot de strafmaat

- Artt. 29, § 4, derde lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0684.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.2 AC nr. ...

Het beginsel van het hoger beroep op grieven, vastgelegd in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, beoogt niet de eiser in hoger beroep te verplichten de middelen te verduidelijken die hij voor de appelrechters wenst uiteen te zetten maar strekt ertoe de grenzen te bepalen waarbinnen de zaak bij hen aanhangig is gemaakt (1); te dien einde kan de eiser in hoger beroep gebruikmaken van het formulier bepaald in het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering, maar kan hij zijn grieven ook verduidelijken in de verklaring van hoger beroep, bedoeld in artikel 203 Wetboek van Strafvordering; het feit dat het reglementair formulier niet werd neergelegd, is dus, op zich, geen reden tot verval van het hoger beroep; dit vindt maar plaats wanneer de grieven niet worden vermeld of niet met de vereiste nauwkeurigheid worden bepaald, zodat noch het hof van beroep noch de gedaagde in hoger beroep de beschikking of beschikkingen kunnen identificeren waarvan de hervorming gevorderd wordt (2). (1) Cass. 27 september 2017, AR P.17.0647.F, AC 2017, nr. 506; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78. (2) Zie andersluidende concl. OM "in substantie" in Pas. 2019, nr. 590; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, betreffende het zeer bijzondere geval, geregeld in art. 187, § 2, Wetboek van Strafvordering, van het hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet ongedaan verklaart.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep op grieven - Begrip - Grieven verduidelijkt in de verklaring van hoger beroep, zonder neerlegging van een grievenformulier

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep op grieven - Begrip - Grieven verduidelijkt in de verklaring van hoger beroep, zonder neerlegging van een grievenformulier

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0984.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.5 AC nr. ...

De overmacht waardoor de eiser in hoger beroep gespaard wordt van de vervallenverklaring van zijn rechtsmiddel wegens laattijdige neerlegging van de verklaring van zijn grieven, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van die partij, die hij niet heeft kunnen voorzien noch voorkomen (1); die omstandigheid, indien aangetoond, kan enkel leiden tot een verlenging van de in artikel 203 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn met de duur van die omstandigheid (2). (1) Zie Cass. 27 september 2017, AR P.17.0647.F, AC 2017, nr. 506; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.1004.N, AC 2017, nr. 74, met concl. van advocaat-generaal Mortier, AC 2017, nr. 74. (2) (Zie Cass. 20 november 2019, AR P.19.0874.F, AC 2019, nr. 612, net zoals dat volgens het Hof geldt voor de, identieke, termijn van hoger beroep die eveneens is bepaald in artikel 203 Wetboek van Strafvordering (Cass. 12 januari 1999, AR P.97.0630.N, R.W. 1999-2000, p. 598, aangehaald door M. Franchimont, A. Jacobs en A. Masset, Manuel de procédure pénale, uitg. 2012, p. 1021, noot 79, en M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1504). Zie, wat betreft het laattijdig verzet, Cass. 22 maart 2016, AR P.14.1182.N, AC 2016, nr. 196 (#7), aangehaald in M.-A. Beernaert e.a., o.c., p.1460 en noot 60. (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verklaring van grieven in hoger beroep - Laattijdige neerlegging - Overmacht - Gevolg - Verlenging van de termijn - Duur

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verklaring van grieven in hoger beroep - Laattijdige neerlegging - Overmacht - Gevolg - Verlenging van de termijn - Duur

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0773.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.6 AC nr. ...

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing, in het verzoekschrift van hoger beroep, van een beslissing van het beroepen vonnis waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming door de appelrechter vraagt; de eiser in hoger beroep dient in het verzoekschrift of in het grievenformulier noch de redenen voor zijn hoger beroep op te geven noch de middelen te vermelden die hij wil aanvoeren om de hervorming van de door de grief bedoelde beslissing te verkrijgen (1); wanneer, aldus, de beklaagde door de eerste rechter werd veroordeeld tot een bijkomende gevangenisstraf, overeenkomstig artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, wegens medeplichtigheid aan poging tot moord, en het openbaar ministerie in het aangewende grievenformulier de vermeldingen heeft aangekruist betreffende de schuld van de beklaagde en de toegepaste straf, alsook de rubriek "overige", waaraan het de vermelding "kwalificaties" toevoegt, gaan de appelrechters de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak niet te buiten wanneer zij beslissen dat de beklaagde eerder als mededader dan als medeplichtige heeft gehandeld en dat de feiten van de zaak niet zijn verbonden door een zelfde misdadig opzet, in de zin van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, met de eerder berechte feiten. (1) Zie Cass. 16 mei 2018, AR P.17.1086.F, AC 2018, nr. 309, met concl. OM op datum in Pas. 2018; Cass. 27 februari 2018, AR P.18.0021.N, AC 2018, nr. 131; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal WINANTS.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grief in hoger beroep - Begrip - Grieven "schuld", "straf" en "kwalificaties" - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Artt. 65, 66 en 67 Strafwetboek
- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0325.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.2 AC nr. ...

Een burgerlijke partij kan hoger beroep kan instellen tegen een beslissing van de raadkamer tot internering van de inverdenkinggestelde, maar enkel wat betreft haar burgerlijke belangen; de beslissing tot internering zelf is een beslissing die valt onder de strafvordering en een burgerlijke partij beschikt niet over de vereiste hoedanigheid om die beslissing zelf aan te vechten; de kamer van inbeschuldigingstelling die kennis neemt van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering die is gesteund op feiten waarvoor werd geïnterneerd, is bij de beoordeling van die burgerlijke rechtsvordering niet gebonden door de interneringsbeslissing zelf die als beslissing op de strafvordering spijts dit hoger beroep onaangetast blijft; een interneringsbeslissing heeft wegens de devolutieve werking van het hoger beroep van de burgerlijke partij niet noodzakelijk tot gevolg dat de kamer van inbeschuldigingstelling op hoger beroep van de burgerlijke partij de burgerlijke rechtsvordering dient te beoordelen op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Internering - Burgerlijke partij - Devolutieve werking van het hoger beroep

- Artt. 14, § 1, eerste zin, 18, en 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Internering

- Artt. 14, § 1, eerste zin, 18, en 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Internering

- Artt. 14, § 1, eerste zin, 18, en 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering

P.19.0802.F 23 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191023.2 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 203, 204 en 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering wordt de mate waarin de zaak bij de appelrechter aanhangig is gemaakt, bepaald door de in artikel 203 bedoelde verklaring van hoger beroep en, binnen die grenzen, door de grieven die de eiser in hoger beroep nauwkeurig moet bepalen in het verzoekschrift of in het grievenformulier die zijn voorgeschreven bij artikel 204, onverminderd de toepassing van de artikelen 206 en 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 29 mei 2019, AR P.18.0636.F, AC 2019, nr. 334.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Mate waarin de zaak bij de rechter in hoger beroep aanhangig is gemaakt - Bepaling - Verklaring van hoger beroep - Verzoekschrift dat de grieven bevat

- Artt. 203, 204, 206 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De appelrechter beoordeelt op onaantastbare wijze, op grond van de verklaring van hoger beroep en het verzoekschrift of van het grievenformulier, welke beslissingen van het beroepen vonnis hem door de eiser in hoger beroep ter beoordeling zijn voorgelegd, waarbij hij, in voorkomend geval, in feite beoordeelt of de voormelde akten al dan niet door een materiële vergissing zijn aangetast; het Hof beperkt zich ertoe te onderzoeken of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgen heeft afgeleid die hiermee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Cass. 29 mei 2019, AR P.18.0636.F, AC 2019, nr. 334.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Mate waarin de zaak aanhangig is gemaakt bij het appelgerecht - Bepaling - Materiële vergissing in de vermelding van de grieven - Beoordeling in feite door de feitenrechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

De verplichting, voor de eiser in hoger beroep, om in het verzoekschrift of in het daartoe bedoelde formulier nauwkeurig de grieven te bepalen die hij tegen het beroepen vonnis inbrengt, heeft met name tot doel de partijen en het gerecht in hoger beroep, vóór de behandeling van de zaak ter zitting, op de hoogte te brengen van de precieze grenzen waarbinnen de zaak bij dat gerecht aanhangig is gemaakt (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Doelstelling

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het grievenformulier betrekking heeft op de beslissing van de eerste rechter betreffende de schuldvraag van de beklaagde en de telastleggingen vermeldt waarvoor de schuldigverklaring of de vrijspraak betwist wordt, is de mate waarin de zaak bij de appelrechter aanhangig is gemaakt beperkt tot de schuldvraag betreffende de vermelde telastleggingen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grief betreffende de beslissing over de schuldvraag inzake bepaalde telastleggingen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0565.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.1 AC nr. ...

De beslissing van de appelrechters is nietig wanneer ze, zonder vast te stellen dat ze met eenparigheid van stemmen is gewezen, de door de eerste rechter opgelegde straf verzwaart, zelfs als het vaste gedeelte van de door de appelrechters opgelegde hoofdstraf lager is dan de hoofdstraf die, zonder uitstel, werd uitgesproken door de eerste rechter. (Impliciete oplossing) (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2002, AR P.02.1108.N, AC 2002, nr. 495; Cass. 22 september 1998, AR P.98.1149.N, AC 1998, nr. 412; Cass. 30 november 1959, AC 1960, p. 287. A contrario, "wanneer het appelgerecht de door de eerste rechter met uitstel van de tenuitvoerlegging uitgesproken straf vermindert, en slechts ten dele het door de eerste rechter verleende uitstel van de tenuitvoerlegging behoudt, hoeft de beslissing niet met eenparige stemmen van de leden te worden gewezen" (Cass. 10 februari 1998, AR P.96.0785.N, AC 1998, nr. 79); zie J.-A. LECLERCQ, o.c., p. 175, nr. 956.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de door de eerste rechter opgelegde straf - Vaste gedeelte van de door de appelrechters opgelegde straf lager dan dat van de door de

eerste rechter opgelegde straffen - Eenparigheid - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Wanneer het gerecht in hoger beroep de door de eerste rechter opgelegde straf verzwaart, moet zijn beslissing, krachtens artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, uitdrukkelijk vermelden dat ze met eenparige stemmen van de leden van de zetel is gewezen; die regel is ook van toepassing wanneer het gerecht in hoger beroep, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het vonnis dat de beklaagde had veroordeeld wegens verschillende misdrijven en hem onderscheiden geldboeten en straffen van verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig had opgelegd, de beklaagde heeft vrijgesproken van één van de telastleggingen en hem voor het overige heeft veroordeeld tot één enkele, zwaardere straf dan het totaal van de straffen die door de eerste rechter waren opgelegd wegens de voor het gerecht in hoger beroep bewezen gebleven misdrijven (1). (1) Zie Cass. 10 oktober 1984, AR 3851, AC 1984-85, nr. 112 ("Wanneer de correctionele rechtbank, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vonnis dat wegens eenheid van feit een enkele straf uitspreekt voor twee misdrijven, slechts één van die misdrijven bewezen verklaart maar de uitgesproken straf verzwaart, moet de beslissing met eenparige stemmen van haar leden worden uitgesproken"); Cass. 8 januari 1934, Pas. 1934, p. 130 ("La cour d'appel doit être unanime pour aggraver la peine prononcée du chef de telle infraction déterminée, même si, par suite d'acquittement du chef de telle autre prévention retenue par le tribunal correctionnel, l'arrêt est dans son ensemble, favorable au prévenu"); J.-A. LECLERCQ, "Appel en matière répressive", R.P.D.B., Aanv. VIII, Bruylant, 1995, p. 175, nr. 956. A contrario is eenparigheid van stemmen niet vereist indien de enkele straf die in hoger beroep is uitgesproken, niet zwaarder is dan het totaal van de in eerste aanleg uitgesproken straffen (Cass. 26 september 1984, AR 3778, en de noot getekend E.L., AC 1984-85, nr. 69).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Gedeeltelijke vrijspraak van door de eerste rechter bewezen verklaarde misdrijven - Veroordeling tot één enkele, zwaardere hoofdstraf dan het totaal van de straffen die door de eerste rechter zijn opgelegd wegens de voor het gerecht in hoger beroep bewezen gebleven telastleggingen - Verzwaring - Eenparigheid - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0803.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.4 AC nr. ...

Het verval van het hoger beroep, bepaald in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, betreft enkel het geval waarin niet wordt verduidelijkt op welke punten de beslissing hervormd moet worden, en niet het geval waarin de aangevoerde reden als irrelevant wordt beschouwd (1). (1) Zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427 en concl. "in hoofdzaak" OM in Pas.; Cass. 27 september 2017, AR P.17.0257.F, AC 2017, nr. 502; Cass. 19 december 2018, AR P.18.0824.F, AC 2018, nr. 724. Hier dient een onderscheid te worden gemaakt met het geval waarin het hoger beroep niet ontvankelijk is bij gebrek aan bestaansreden, omdat het geen betrekking heeft op een beschikking van de beroepen beslissing: dat is met name het geval wanneer de enige grief in het verzoekschrift tot hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vrijsprekend vonnis betrekking heeft op de opgelegde straffen en maatregelen (Cass. 24 januari 2018, AR P.17.1070.F, AC 2018, nr. 53, en concl. "in hoofdzaak" OM in Pas.). (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Vereiste verduidelijking - Niet ter zake doende grief

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De vermelding dat het openbaar ministerie de straf ontoereikend acht, terwijl ze niet naar recht kan worden verzwaard, maakt de aanwijzing door de appellant van de beschikking die hij opnieuw in het debat wilde betrekken niet onduidelijk; die vermelding ontneemt het gerecht in hoger beroep de bevoegdheid niet om de straf te beoordelen binnen de grenzen van de wet die ze oplegt en van de procedure waarop ze betrekking heeft (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat de beklaagde hoger beroep had ingesteld tegen een verstrekvonnis en dat de "straf" deel uitmaakte van de aangevoerde grieven, zodat de vermelding van de grief "ontoereikende straf" door de procureur des Konings, volgend op dat hoger beroep, geen weerslag heeft gehad op de aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters - die de straf, bij gebrek aan hoger beroep tegen het verstekvonnis, niet konden verzwaren -, noch, bijgevolg, op hun beslissingen. De voornoemde rechters hebben dus uitspraak gedaan zoals zij dat hadden moeten doen indien zij niet ten onrechte hadden vastgesteld dat het hoger beroep van de procureur des Konings niet ontvankelijk was (voor het Hof heeft het OM derhalve geconcludeerd tot vernietiging zonder verwijzing). Hoewel het cassatieberoep was ingesteld door het openbaar ministerie, dat van nature belang erbij heeft dat de miskenning van een regel van openbare orde wordt rechtgezet - zelfs als dat de vermindering van de opgelegde straf tot gevolg zou hebben -, was voormeld cassatieberoep daarom nog niet onontvankelijk bij gebrek aan belang (zie Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0387.F, AC 2018, nr. 345, en concl. OM in Pas.). (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Straf die niet kan worden verzwaard - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grieven - Ontoereikende straf

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0329.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.1 AC nr. ...

Indien het openbaar ministerie hoger beroep instelt tegen een vrijsprekende beslissing op strafgebied dan houdt dat in beginsel ook in dat de afwijzende beslissing over herstelvordering welke is gesteund op de telastleggingen waarvoor vrijspraak is verleend, behoort tot de saisine van de appelrechter (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2009, AR P.08.1853.N, AC 2008, nr. 293.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Stedenbouw - Herstelvordering - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen vrijspraak

P.19.0600.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.6 AC nr. ...

Indien het appelgerecht ingevolge een verklaring van hoger beroep en de door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde grieven saisine heeft om zich uit te spreken over de schuld aan een bepaald feit, dan houdt dit in dat het noodzakelijk de omschrijving van het strafbare feit heeft te beoordelen aangezien het appelgerecht er steeds toe gehouden is aan het bij haar ter schuldbeoordeling aanhangig gemaakte feit de juiste kwalificatie te geven; de relatieve werking van het hoger beroep van een beklaagde beperkt deze kwalificatieplicht van het appelgerecht niet en verzet er zich dan ook niet tegen dat het appelgerecht een heromschrijving aanneemt die aanleiding kan geven tot een zwaardere straf of aan de door de eerste rechter aangenomen omschrijving een verzwarende omstandigheid toevoegt (1). (1) Cass. 13 november 2018, AR P.18.0360.N, AC 2018, nr. 626; zie over de problematiek van het grievenformulier: Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, Larcier, 81-91.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep op grieven - Saisine van de appelrechter - Grief over de schuld - Draagwijdte

P.19.0611.N 8 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191008.2 AC nr. ...

Artikel 14, § 1, Interneringswet verplicht tot het indienen van een grievenschrift bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, telkens wanneer een in artikel 14, § 1, bedoelde instantie of persoon hoger beroep instelt tegen een beschikking van de raadkamer die te oordelen had over een vordering of een verzoek tot internering van de inverdenkinggestelde; het speelt daarbij geen rol of de raadkamer die vordering of dat verzoek heeft ingewilligd, dan wel die vordering of dat verzoek heeft verworpen en vervolgens een andere beslissing heeft genomen en evenmin is het van belang of het gemeenrecht in geval van een hoger beroep tegen die laatste beslissing al dan niet verplicht tot de neerlegging van een grievenschrift.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep tegen een beschikking van de raadkamer over de internering van een inverdenkinggestelde

P.19.0576.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.7 AC nr. ...

Wanneer de eerste rechter, op de vordering van de procureur des Konings strekkende tot herroeping van de aan de veroordeelde toegekende opschorting, die vordering niet-ontvankelijk heeft verklaard op grond dat deze meer dan een jaar na het verstrijken van de proeftijd was ingesteld, en het openbaar ministerie de vermelding in het grievenformulier betreffende de verjaring van de strafvordering heeft aangekruist, met inbegrip, in geval van hervorming van de beroepen beslissing, van de aan die vordering te verbinden gevolgen, zijn de bewoordingen die het openbaar ministerie in het grievenformulier aanwendt niet in die mate ongeschikt dat ze de geadresseerden van de akte van hoger beroep beletten de draagwijdte ervan te begrijpen, aangezien het beroepen vonnis geen andere beslissingen bevat dan die welke betrekking heeft op de laattijdigheid van de vorderingen tot herroeping en de keuze voor de rubriek "verjaring" redelijkerwijs in die zin kan worden geïnterpreteerd dat ze enkel op die beschikking betrekking heeft (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2018, AR P.17.1086.F, AC 2018, nr. 309, met concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2018; Cass. 31 januari 2018, RG P.17.1029.F, arrest niet gepubliceerd. In die zaken hadden de eisers, die door het beroepen vonnis waren veroordeeld, in het grievenformulier de rubriek "vrijspraak" aangekruist. Het Hof heeft hier respectievelijk uit afgeleid dat "die gegevens [de appelrechters] toelieten om met zekerheid te bepalen dat de grief van de eisers tegen het beroepen vonnis betrekking had op de beslissing van de eerste rechter om hen schuldig te verklaren aan de in die telastleggingen bedoelde feiten" en dat "het feit dat [de beklaagde] de grief "1.11 Vrijspraak" en niet de grief "1.1 Schuldigverklaring" had aangekruist, geen twijfel kon doen ontstaan omtrent haar voornemen om de beschikking van het beroepen vonnis aan te vechten die haar schuldig had verklaard aan de enige telastlegging die haar werd verweten. Het vonnis verantwoordt aldus zijn beslissing om het hoger beroep zonder belang en, in die mate, niet-ontvankelijk te verklaren, niet naar recht". In deze zaak voerde het OM aan dat het onaanvaardbaar is dat de rechter zich ten aanzien van het openbaar ministerie op een dergelijke overdreven formalistische manier gedraagt; men mag weliswaar van een rechtsbeoefenaar verwachten dat hij zich rigoureuzer gedraagt dan een rechtzoekende, maar in dat geval zou men ook moeten aannemen dat advocaten op dezelfde formalistische manier behandeld worden. (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Veroordeling met uitstel - Vordering tot herroeping - Vonnis dat de vordering tot herroeping laattijdig verklaart - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief "verjaring van de strafvordering"

P.18.0715.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 96/2019 van 6 juni 2019 (1), volgt dat het hoger beroep dat door een beklaagde is ingesteld tegen een op tegenspraak gewezen vonnis waartegen de procureur des Konings tussen de twintigste en de dertigste dag van de termijn hoger beroep heeft ingesteld, ontvankelijk kan worden verklaard wanneer het is ingesteld binnen tien dagen die volgen op dat hoger beroep (2). (1) Waarmee het Grondwettelijk Hof geantwoord heeft op de prejudiciële vraag van het tussenarrest Cass. 24 oktober 2018, AR P.19.0715.F, AC 2018, nr. 584. (2) Het openbaar ministerie dat uit het arrest van het Grondwettelijk Hof afleidt dat de appelrechters niet naar recht hebben beslist dat het hoger beroep van de eiser niet ontvankelijk is omdat het laattijdig is, heeft in hoofdzaak geconcludeerd dat het cassatieberoep niet-ontvankelijk was bij gebrek aan belang. Hij heeft, eensdeels, erop gewezen dat de appelrechters, behalve de grief die de vrijspraak vorderde voor de telastlegging van eenvoudige diefstal, informaticafraude en bedreigingen beoogd sub A.2, B, D en E van zaak I, uitspraak hebben gedaan over de grieven van het hoger beroep van de eiser, niettegenstaande de vaststelling van de niet-ontvankelijkheid van zijn hoger beroep. Ze hebben aldus gehandeld alsof het hoger beroep ontvankelijk was. Anderdeels, met betrekking tot de voornoemde grief die de gedeeltelijke vrijspraak vordert, zijn volgens het openbaar ministerie de opgelegde straffen inzonderheid niet gerechtvaardigd door de feiten van de betwiste telastleggingen maar respectievelijk naar recht verantwoord door de telastleggingen van doodslag (A.1 van zaak I), eensdeels, en van misdrijven tegen eigendommen van zaak II anderdeels. (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Vonnis op tegenspraak - Hoger beroep ingesteld door de procureur des Konings tussen de twintigste en dertigste dag van de termijn - Bijkomende beroepstermijn van de beklaagde

- Art. 203, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Vonnis op tegenspraak - Hoger beroep ingesteld door de procureur des Konings tussen de twintigste en dertigste dag van de termijn - Bijkomende beroepstermijn van de beklaagde

- Art. 203, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Aangezien de beklaagde, in geval van hoger beroep ingesteld door het openbaar ministerie of de burgerlijke partij, niet over een bijkomende termijn beschikt om hoger beroep in te stellen, terwijl een dergelijke termijn van tien dagen openstaat voor het openbaar ministerie en, in voorkomend geval, voor de burgerlijke partij, in geval van hoger beroep ingesteld door de beklaagde, en terwijl elk van die partijen de saisine van de appelrechters kan beperken, moet aan het Grondwettelijk Hof dienaangaande een prejudiciële vraag worden gesteld (1). (1) Zie wat dat betreft de gedeeltelijk andersluidende concl. OM "in hoofdzaak", in Pas. in 2018, nr. 584.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Daaropvolgende bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen voor het openbaar ministerie en de burgerlijke partij - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 203, § 1, tweede lid, en § 2 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Daaropvolgende bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen voor het openbaar ministerie en de burgerlijke partij - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 203, § 1, tweede lid, en § 2 Wetboek van Strafvordering

De omstandigheid dat een partij beslist om op de laatste nuttige dag hoger beroep in te stellen zonder de tegenpartij daarvan bericht te geven, kan als dusdanig ten nadele van laatstgenoemde geen miskenning van het recht op een eerlijk proces of van een andere norm opleveren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep ingesteld op de laatste nuttige dag - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep ingesteld op de

laatste nuttige dag - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

Overmacht, wat de ontvankelijkheid verantwoordt van het rechtsmiddel dat na het verstrijken van de wettelijke termijn is ingesteld, kan alleen voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de partij die dit rechtsmiddel instelt en die zij onmogelijk kon voorzien of vermijden (1); de omstandigheid dat een partij hoger beroep instelt de laatste dag van de wettelijk bepaalde termijn, zelfs als zij zou nalaten de tegenpartij daarvan bericht te geven, kan laatstgenoemde niet in haar redelijke verwachtingen verschalken. (1) Cass. 27 april 2010, AR P.09.1847.N, AC 2010, nr. 285.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Cassatieberoep ingesteld buiten de wettelijke termijn - Overmacht

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Cassatieberoep ingesteld buiten de wettelijke termijn - Overmacht

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.19.0342.N 10 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190910.1 AC nr. ...

De eenstemmigheid als bedoeld in artikel 211bis Wetboek van Strafvordering is in de regel niet vereist voor een heromschrijving, ook niet indien ingevolge die heromschrijving een zwaardere straf kan worden opgelegd.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Heromschrijving waardoor een zwaardere straf kan worden opgelegd - Eenstemmigheid - Vereiste

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

De vereiste eenparigheid van de leden van het appelgerecht om een vrijspraak in eerste aanleg te wijzigen in een veroordeling of de in eerste aanleg uitgesproken straf te verzwaren, moet uitdrukkelijk worden vastgesteld (1); de loutere vermelding van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering bij de toegepaste wetsbepalingen volstaat niet (2). (1) Cass. 5 juni 2013, AR P.13.0683.F, AC 2013, nr. 345. (2) Cass. 11 juni 2008, AR P.08.353.F, AC 2008, nr. 363; Cass. 27 juni 2000, AR P.99.0127.N, AC 2000, nr. 404.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vereiste eenparigheid - Vaststelling door het appelgerecht

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0423.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.2 AC nr. ...

Wanneer uit geen enkel processtuk blijkt dat de verplichting om het verzoekschrift of het formulier dat de grieven in hoger beroep vermeldt, neer te leggen binnen de termijn van hoger beroep van dertig dagen, ter kennis is gebracht van de aangehouden beklaagde die niet door een advocaat is bijgestaan en die te kennen heeft gegeven dat hij hoger beroep wilde instellen in een taal die hij verstaat, kan de appelrechter dat hoger beroep niet met toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering vervallen verklaren zonder hem aldus het recht van toegang tot de rechter te ontzeggen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM "in substantie" in Pas. 2019, nr. 435; Cass. 18 april 2018, AR P.18.0125.F, AC 2018, nr. 247.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Veroordeling door correctionele rechtbank - Hoger beroep van de aangehouden beklaagde - Verzoekschrift of formulier dat de grieven vermeldt - Neerlegging na het verstrijken van de wettelijke termijn van dertig dagen - Overmacht

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0799.F 7 augustus 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190807.2 AC nr. ...

De appelrechters die een beschikking van de raadkamer wijzigen waarbij de vrijlating van de vreemdeling bevolen wordt en de maatregel van vrijheidsberoving gehandhaafd wordt, met toepassing van de Vreemdelingenwet, dienen, met toepassing van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, vast te stellen dat die beslissing is genomen met eenparigheid van stemmen (1). (1) Cass. 2 april 1985, AR 8999, AC 1984-85, nr. 468, waaruit blijkt dat het louter vermelden van artikel 211bis van het Wetboek van Strafvordering als één van de in het arrest opgegeven wettelijke bepalingen niet voldoet aan het bepaalde in dat artikel en dat de eenparigheid van de leden van het rechtscollege uitdrukkelijk moet worden vastgesteld.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving een vreemdeling - Hoger beroep - Vernietiging - Eenparigheid van stemmen

P.19.0096.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.1 AC nr. ...

Wanneer de wet een veiligheidsmaatregel bepaalt, is deze wet op bestaande rechtstoestanden van toepassing vanaf de inwerkingtreding ervan, ook indien deze inwerkingtreding slechts intreedt in hoger beroep en het feit dat daardoor de toestand van de beklaagde op diens enkel hoger beroep wordt verzwaard, is een gevolg dat de wetgever heeft gewild voor de bescherming van het maatschappelijk belang; deze toepassing bevat geen miskenning van het recht van verdediging omdat de beklaagde die hoger beroep instelt, voor het appelgerecht zijn rechten ten volle kan uitoefenen (1). (1) Onder vigeur van artikel 42 Wegverkeerswet, zoals van toepassing vóór de wetswijziging van 6 maart 2018, was de rechtspraak van het Hof dat het uitspreken in hoger beroep van een rijverbod wegens lichamelijke ongeschiktheid, een verzwaring van de toestand van de beklaagde inhield - Cass. 11 mei 2010, AR P.10.0079.N, AC 2010, nr. 328. In het arrest van 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286 oordeelt het Hof dat de wetsbepaling die een veiligheidsmaatregel invoert of regelt van toepassing wordt zodra die bepaling in werking treedt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Wegverkeerswet - Artikel 42 - Verval van het recht te sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Veiligheidsmaatregel - Inwerkingtreding - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Draagwijdte

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

Het appelgerecht dat enerzijds oordeelt dat de eerste rechter, door de beklaagden het recht te ontzeggen tijdens het debat ter zitting de gehoorde personen die verklaren slachtoffer te zijn, te verhoren, het recht van verdediging wetens en willens heeft geschonden, maar anderzijds vaststelt dat de appelrechters die personen ter zitting hebben gehoord en de partijen hebben toegestaan hen alle dienstige vragen te stellen, stelt in werkelijkheid vast dat het appelgerecht aldus heeft gedaan wat de eerste rechter had moeten doen (1); de appelrechters kunnen de miskenning van het beginsel van het recht op tegenspraak voor de eerste rechter derhalve niet omschrijven als een onherroepelijke aantasting van het recht van de beklaagden op een eerlijk proces. (1) Ter herinnering, een cassatiemiddel is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de rechter uitspraak heeft gedaan zoals hij dat had moeten doen indien hij de aangevoerde schending niet had begaan (zie R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Brussel, Bruylant, 2015, p. 448).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Recht van verdediging - Beginsel van het recht op tegenspraak - Recht om de getuigen à charge te verhoren of te doen verhoren - Debat ter zitting - Verzoek van de verdediging tot verhoor van de gehoorde personen die verklaren slachtoffer te zijn - Weigering van de eerste rechter - Hoger beroep - Toestemming van de feitenrechters

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0188.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 135, §2, Wetboek van Strafvordering kan de inverdenkinggestelde hoger beroep instellen tegen de verwijzingsbeschikking als hij onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden van die beschikking aanvoert; dat is het geval bij gebrek aan antwoord op een conclusie (1); wanneer, aldus, de inverdenkinggestelde voor de raadkamer een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat de hem ten laste gelegde wanbedrijven werden gerechtvaardigd door een toestand van nood, vormt de verwijzingsbeschikking die zich ertoe beperkt te beslissen dat het voormelde verweer "een ernstig debat over de grond van de zaak" noodzakelijk maakt, geen antwoord op de exceptie maar de weigering om hierop te antwoorden, aangezien de raadkamer het onderzoek van een geschilpunt, dat nochtans bij haar aanhangig was gemaakt, naar de rechtbank heeft verwezen (2). (1) Cass. 5 maart 2003, AR P.03.0086.F, AC 2003, nr. 152. (2) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 364. (antwoord op het eerste middel).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Regeling van de rechtspleging - Aanvoering van een rechtvaardigingsgrond - Beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank - Geen antwoord op de conclusie - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Ontvankelijkheid

- Art. 71 Strafwetboek
- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.19.0062.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.1 AC nr. ...

De relatieve werking van het hoger beroep van een beklaagde belet dat de door de eerste rechter opgelegde straf wordt verzwaard op het enkel hoger beroep van die beklaagde; alhoewel de door artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken bedoelde vergoeding een door de rechter lastens elke veroordeelde in een criminele, correctionele of politiezaak verplicht uit te spreken aanvullende veroordeling is en geen straf, wordt deze veroordeling tot de betaling van de vergoeding beperkt door de relatieve werking van het hoger beroep zodat het verbod voor de rechter om de toestand te verzwaren van diegene die alleen hoger beroep heeft ingesteld tot gevolg heeft dat de door artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken bedoelde ambtshalve veroordeling op diens enkel hoger beroep niet kan worden verhoogd.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Relatieve werking van het hoger beroep - Veroordeling tot betaling van een vergoeding ingevolge artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken - Draagwijdte

Uit de tekst van de artikelen 203, § 1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering, hun wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en hun onderling verband volgt dat indien het openbaar ministerie bij het appelgerecht zijn grieven opneemt in het exploot waarbij het zijn hoger beroep betekent aan de beklaagde, aan de verplichting de grieven tijdig kenbaar te maken is voldaan indien het exploot met de grieven wordt betekend binnen veertig dagen na het beroepen vonnis en het exploot binnen die termijn wordt neergelegd ter griffie van het appelgerecht en dit op straffe van verval van het hoger beroep (1). (1) Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0577.N, AC 2018, nr. 578.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening van het hoger beroep - Neerlegging van het exploot - Draagwijdte

P.19.0247.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.2 AC nr. ...

Het hoger beroep van de beklaagde kan de in de zaak opgeroepen of vrijwillig tussengekomen verzekeraar van zijn burgerlijke aansprakelijkheid niet ten goede komen wanneer het beroepen vonnis de verzekeraar krachtens art. 14 WAM hoofdelijk of in solidum met de beklaagde heeft veroordeeld om aan de benadeelde schadevergoeding te betalen en de verzekeraar tegen dit vonnis geen ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld; in dat geval regelt het beroepen vonnis, dat ten aanzien van de verzekeraar van de aansprakelijk verklaarde persoon in kracht van gewijsde is gegaan, onherroepelijk de verhoudingen tussen de benadeelde en de verzekeraar, zodat deze gehouden blijft tot het vergoeden van de schade die in dat vonnis werd bepaald (1). (1) Conform de mondelinge conclusie van het OM die, subsidiair, antwoordt op de hypothese van de ontvankelijkheid van het cassatieberoep; Cass. 28 januari 2015, AR P.14.0390.F, AC 2015, nr. 63; Cass. 21 december 2005, AR P.05.0485.F, AC 2005, nr. 686.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van de beklaagde - Gevolg voor de in de zaak opgeroepen of vrijwillig tussengekomen verzekeraar van zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid

- Art. 14 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.19.0042.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.3 AC nr. ...

De appelrechters die ertoe gehouden zijn aan het bij hen regelmatig aanhangig gemaakte feit de juiste omschrijving te geven met inbegrip van de datum of de tijdsperiode, kunnen voor dat feit een langere incriminatieperiode dan de eerste rechter aannemen zonder dat deze beslissing met eenparige stemmen moet worden genomen indien de strafbare feiten hierdoor niet worden vermeerderd (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, nr. 3395.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0237.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.7 AC nr. ...

Een appellant die na het afleggen van een verklaring van hoger beroep aan de gevangenisdirecteur of zijn gemachtigde in vrijheid wordt gesteld, kan het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift of grievenformulier indienen ter griffie van het gerecht dat de beroepen beslissing heeft gewezen of ter griffie van het appelgerecht, ook als de gevangenisdirecteur de akte van hoger beroep niet heeft bezorgd aan de griffie van het gerecht dat de beroepen beslissing heeft gewezen of de griffier die akte niet heeft overgeschreven.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verklaring van hoger beroep aan de gevangenisdirecteur - Invrijheidstelling van de appellant - Indienen van het verzoekschrift of grievenformulier

- Artt. 1 en 2 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 6 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt in de regel voor de rechterlijke overheden niet de verplichting om aan een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg was bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van het beroepen vonnis, alle vormvereisten voor het instellen van het hoger beroep aan die beklaagde ter kennis te brengen (1); dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om binnen een welbepaalde termijn de nauwkeurig bepaalde grieven tegen de in eerste aanleg genomen beslissing schriftelijk in te dienen op de griffie. (1) Zie: Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0232.F, AC 2018, nr. 344.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Recht op toegang tot de rechter - Informatieverplichting voor de rechterlijke overheden

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.0636.F 29 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190529.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet de appellant, op straffe van verval van het hoger beroep, nauwkeurig de grieven bepalen die tegen het vonnis worden ingebracht, met inbegrip van de procedurele grieven, in een verzoekschrift dat binnen dezelfde termijn en op dezelfde griffie wordt ingediend als de in artikel 203 van dat wetboek bedoelde verklaring; uit de parlementaire voorbereiding van die bepaling blijkt dat de wetgever, doordat hij de appellant verplicht om in zijn verzoekschrift in hoger beroep zijn grieven tegen het beroepen vonnis nauwkeurig te bepalen, in het belang van de partijen en van een goede rechtsbedeling een doelmatigere behandeling van de zaken in hoger beroep beoogt: zodoende denkt de appellant na over de wenselijkheid, de draagwijdte en de gevolgen van zijn beroep, weet de geïntimeerde precies over welke punten hij verweer zal moeten voeren en kennen de appelrechters vóór het onderzoek van de zaak op de rechtszitting de mate waarin de zaak bij hen aanhangig is gemaakt (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van de beklaagde - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Ratio legis

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 67/2019 van 16 mei 2019 volgt dat wanneer, bij het opduiken van een nieuw element, de schuldvraag niet in het verzoekschrift of in het grievenformulier werd beoogd, de appelrechter slechts met toepassing van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering ambtshalve een middel van openbare orde kan opwerpen met betrekking tot het gegeven dat de bij hem aanhangig gemaakte feiten geen misdrijf zijn, als dat element voldoet aan de volgende cumulatieve voorwaarden: - het gegeven is opgedoken na het verstrijken van de appeltermijn; - enkel de appelrechter heeft van dat element kennis kunnen hebben, met uitsluiting van de eerste rechter; - het opduiken van het element kon niet worden voorzien, zodat de appellant het niet in eerste aanleg heeft kunnen aanvoeren en daarmee evenmin rekening heeft kunnen houden in het verzoekschrift in hoger beroep of in het grievenformulier; - het element blijkt voldoende waarschijnlijk of doorslaggevend te zijn om als grondslag voor een nieuw middel te kunnen dienen dat kan aantonen dat de feiten geen misdrijf zijn (1). (1) Zie AGwH, 16 mei 2019, nr. 67/2019.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van de beklaagde - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Aanhangigmaking van de zaak bij het appelgerecht - Geen grief tegen de beslissing omtrent de schuld - Door de appelrechters ambtshalve opgeworpen middel - Voorwaarde - Nieuw element

- Art. 210, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0113.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.11 AC nr. ...

Artikel 152, § 3, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tegen de in de paragrafen 1 en 2 van dit artikel bedoelde beslissingen geen rechtsmiddel openstaat zodat tegen dergelijke beslissingen dan ook geen afzonderlijk rechtsmiddel kan worden aangewend; die bepaling belet evenwel niet dat een appellant in het kader van een hoger beroep tegen een eindbeslissing de schending aanvoert van artikel 152 Wetboek van Strafvordering die deze eindbeslissing onwettig maakt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aanvoering van schending van artikel 152 Wetboek van Strafvordering in het kader van een hoger beroep tegen een eindbeslissing - Mogelijkheid

Uit de enkele omstandigheid dat een eerste rechter heeft geoordeeld dat een schriftelijke vordering tot bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering moet worden geweerd, volgt niet dat de appelrechter geen saisine heeft om kennis te nemen van een dergelijke in hoger beroep hernomen vordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Artikel 152 Wetboek van

Strafvordering - Wering schriftelijke vordering tot verbeurdverklaring van vermogensvoordelen in eerste aanleg

P.19.0490.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.4 AC nr. ...

Het arrest dat vaststelt dat een verzoekschrift tot invrijheidstelling, dat is ingesteld tegen een met toepassing van de Vreemdelingenwet genomen vasthoudingsmaatregel, wegens een nieuwe hechtenistitel geen bestaansreden meer heeft, beveelt niet de handhaving van de vrijheidsberoving van de vreemdeling; een dergelijke beslissing dient niet met eenparigheid van stemmen van de leden van het gerecht in hoger beroep te worden gewezen, zelfs al was de beroepen beschikking gunstig voor de vreemdeling.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Handhaving van de maatregel - Hoger beroep - Einde van de vasthouding op grond van de betwiste titel - Beroep zonder bestaansreden - Gevolgen met betrekking tot de verplichting om de beslissing met eenparigheid van stemmen van de rechters te wijzen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer het dossier het eensluidend verklaard afschrift bevat van de akte van hoger beroep, ondertekend door de griffier, en dat afschrift vermeldt dat de advocaat van de appellant de akte van hoger beroep ondertekend heeft, kunnen de appelrechters naar recht beslissen dat het hoger beroep niet onontvankelijk is op grond dat de akte van hoger beroep die in het dossier voorkomt niet door die advocaat is ondertekend (1). (1) Zie R.P.D.B., Complément I, v° "Appel en matière répressive", nr. 135 ; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, nr. 2469, p. 1217; Brussel, 26 april 1988, Rev. dr. pén., 1988, p. 972. In tegenstelling tot de artikelen 203 en 203bis Wetboek van Strafvordering, betreffende de verklaring van hoger beroep, bepaalt artikel 204 Wetboek van Strafvordering uitdrukkelijk dat het grievenformulier in hoger beroep ondertekend moet worden door de eiser in hoger beroep of door zijn advocaat. Niettemin beslist het Hof dat uit de verklaring van hoger beroep en uit de vermeldingen van het grievenformulier kan worden afgeleid dat dit formulier, zelfs als het niet werd ondertekend, wel degelijk uitgaat van de eiser in hoger beroep (Cass. 22 mei 2018, AR P.18.0097.N, AC 2018, nr. 322). (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep ingesteld door de advocaat van de appellant - Geen ondertekening op het afschrift van de akte van hoger beroep in het dossier - Vermelding door de griffier - Weerslag op de ontvankelijkheid van het hoger beroep

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

P.18.0989.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.1 AC nr. ...

Er is geen reden tot evocatie overeenkomstig artikel 215 Wetboek van Strafvordering indien de eerste rechter zich over de gehele strafvordering heeft uitgesproken en de beslissing onwettig is om een andere reden dan dat hij onbevoegd was of dat de zaak niet regelmatig aanhangig was gemaakt aangezien de appelrechter dan kennis neemt van de zaak op grond van de devolutieve werking van de hogere beroepen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, 5de editie 2010, Kluwer, pp. 1430-1433; N. BAUWENS, "Evocatie ingevolge artikel 215 van het Wetboek van Strafvordering, een weinig vastomlijnd begrip", RW 1983-84, 753-776; J. KERKHOFS, "Evocatie ingevolge artikel 215 van het Wetboek van Strafvordering: het begrip iets vaster omlijnd?", T. Strafr. 2007, 14-21; R. DECLERQ, "D'un certain formalisme en procédure pénale", in Mélanges offerts à Robert Legros, Brussel, Ed. ULB,2012, nr. 2511 en de aldaar geciteerde rechtspraak. R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Antwerpen, Maklu.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve kracht van het hoger beroep - Evocatie - Draagwijdte

P.19.0486.N 14 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190514.3 AC nr. ...

Op het enkel hoger beroep van de inverdenkinggestelde mag de rechter zijn toestand niet verzwaren, zodat wanneer de beroepen beschikking van de raadkamer de voorlopige hechtenis handhaaft en de uitvoering ervan beveelt onder elektronisch toezicht op een welbepaald adres, de appelrechter die de voorlopige hechtenis handhaaft niet mag beslissen dat deze wordt uitgevoerd in de gevangenis.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beschikking tot uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Enkel hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Handhaving van de hechtenis - Verzwaring van de toestand van de inverdenkinggestelde

- Art. 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0114.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 20 Gerechtelijk Wetboek, kunnen middelen van nietigheid niet worden aangewend tegen vonnissen die alleen kunnen worden vernietigd door de rechtsmiddelen bij de wet bepaald (1); daaruit volgt dat het arrest dat het beroepen vonnis teniet doet op grond van het rechtsmiddel van hoger beroep, dat vonnis vervangt, zonder het te vernietigen met terugwerkende kracht. (1) Cass. 6 oktober 1989, AR 6321, AC 1990, nr. 78; Cass. 25 januari 1977, AC 1977, I, p. 580; zie Verslag van de Koninklijke Commissaris van de Gerechtelijke Hervorming (1964) I, 50.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Uitwerking op het beroepen vonnis

Krachtens artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet de verklaring van hoger beroep gedaan zijn op de griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen, uiterlijk dertig dagen na de dag van die uitspraak en indien het vonnis bij verstek is gewezen, uiterlijk dertig dagen na de dag van de betekening ervan aan de veroordeelde partij of aan haar woonplaats, op straffe van verval van het hoger beroep; het hoger beroep tegen een beslissing in strafzaken is dus niet ontvankelijk wanneer het de wettelijke vormvereiste niet eerbiedigt of wanneer het is ingesteld na het aflopen van de wettelijke termijn, behoudens overmacht; noch de omstandigheid dat de grieven tegen de beroepen beslissing gelijk zijn aan die van de voorgaande beslissingen en betrekking hebben op een regel van de gerechtelijke organisatie, noch het opeenvolgend karakter van de beslissingen hebben tot gevolg dat al die beslissingen aanhangig zijn bij de appelrechter als slechts één hoger beroep is ingesteld, in de wettelijke vormvereisten en termijnen, tegen de laatste beslissing.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grieven gemeenschappelijk aan verschillende beslissingen - Hoger beroep enkel tegen de laatste beslissing - Gevolg inzake voorgaande beslissingen

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grieven gemeenschappelijk aan verschillende beslissingen - Hoger beroep enkel tegen de laatste beslissing - Gevolg inzake voorgaande beslissingen

P.18.0226.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.1 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 210 Wetboek van Strafvordering noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging verplichten de rechter die op basis van de in de telastlegging gehanteerde omschrijving, samen gelezen met de dossierstukken, de juiste draagwijdte van de aanhangigmaking bepaalt, zonder evenwel de omschrijving van de telastlegging zelf te wijzigen, de partijen uit te nodigen daarover voorafgaandelijk standpunt in te nemen; de draagwijdte van de aanhangigmaking maakt immers altijd het voorwerp uit van het debat en de partijen dienen bij hun verweer daarmee rekening te houden.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking - Precisering van de omvang van de aanhangigmaking - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte

P.18.1180.F 6 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190306.2 AC nr. ...

Om te besluiten dat het verzoekschrift tot hoger beroep onduidelijk is, mag de rechter de omstandigheid in aanmerking nemen dat de eiser op het grievenformulier alle vakken heeft aangekruist, zonder enig onderscheid en hierbij zowel hoger beroep instelde tegen zijn veroordeling als tegen zijn vrijspraak of zijn internering, die geenszins door het beroepen vonnis werden uitgesproken.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beschikking - Onduidelijkheid - Beoordeling

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.1158.N 5 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.1 AC nr. ...

Het staat aan de appelrechter om te bepalen, rekening houdend met de wijze waarop de appellant in het verzoekschrift of grievenformulier de grieven heeft vermeld, of de grieven voldoende nauwkeurig zijn opgegeven; bij die beoordeling mag de rechter noch overdreven soepel zijn, omdat anders de bedoeling van de wetgever om ondoordachte hogere beroepen te vermijden niet kan worden bereikt, noch overdreven formalistisch zijn, omdat anders het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter dreigt in het gedrang te komen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid van de opgegeven grieven - Beoordeling door de rechter

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de eerste rechter het verzoek van een appellant om een taalwijziging heeft verworpen en deze laatste in zijn grievenformulier schending aanvoert van de voorschriften betreffende de rechtspleging, dan is daarin de grief tegen de verwerping van het verzoek om een taalwijziging begrepen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Aanvoering van de schending van de voorschriften betreffende de rechtspleging - Toepassing

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.1222.N 5 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2 AC nr. ...

De sanctie van het verval van het hoger beroep wegens het gebrek aan formele ondertekening van het grievenformulier is slechts uitzonderlijk niet van toepassing, namelijk indien het op grond van de specifieke feiten van het geval vaststaat dat de appellant of zijn raadsman zich de erin vermelde grieven toch eigen heeft gemaakt; de appelrechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het Hof gaat na of hij uit de vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of verzoekschrift - Geen formele ondertekening - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Aard

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 en noot AW.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Instellen van rechtsmiddelen - Voorwaarden - Draagwijdte

Indien het openbaar ministerie in zijn grievenformulier verwijst naar het door de beklaagde ingestelde hoger beroep en ingediende grievenformulier en aangeeft dit hoger beroep te volgen, dan geeft het te kennen dat het binnen de perken van zijn hoger beroep tegen het beroepen vonnis dezelfde grieven aanvoert als de beklaagde; aldus maakt het openbaar ministerie zich die grieven eigen binnen de perken van zijn hoger beroep (1). (1) Cass. 18 september 2018, AR P.18.0369.N arrest niet gepubliceerd; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584 met concl. advocaat-generaal WINANTS.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Volgappel van het openbaar ministerie - Verwijzing naar het grievenformulier van de beklaagde

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Uit de tekst van artikel 204, eerste lid, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en de algemene economie van de ermee beoogde regeling volgt dat de sanctie op de niet-ondertekening van het grievenformulier in de regel bestaat in het verval van het hoger beroep; het is immers door de ondertekening van dat formulier dat de eiser in beroep of zijn raadsman aangeeft dat hij zich de erin vermelde grieven eigen maakt (1). (1) Cass. 22 mei 2018, AR P.18.0097.N, AC 2018, nr. 322; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0123.N, AC 2017, nr. 361.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of verzoekschrift - Ondertekening - Draagwijdte

P.18.1279.F 20 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190220.3 AC nr. ...

Wanneer de eerste rechter uitspraak heeft gedaan zowel over de ontvankelijkheid als over de grondslag van een burgerlijke rechtsvordering en de verklaring van hoger beroep tegen de grief "ontvankelijkheid" is gericht, houdt dit hoger beroep in dat het ook tegen die beslissing is gericht waarbij de eerste rechter uitspraak heeft gedaan over de grond van de vordering die voortvloeit uit de voorafgaande vaststelling van de ontvankelijkheid (1). (1) Zie concl "in hoofdzaak" OM in Pas. 2019, nr. 106.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Burgerlijke rechtsvordering - Grief hoger beroep "ontvankelijkheid" - Mate waarin de zaak bij de appelrechter aanhangig is

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Burgerlijke rechtsvordering - Grief hoger beroep "ontvankelijkheid" - Mate waarin de zaak bij de appelrechter aanhangig is

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.1204.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.7 AC nr. ...

De appelrechter moet, rekening houdend met de door artikel 203 Wetboek van Strafvordering afgelegde verklaringen van hoger beroep en de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering nauwkeurig bepaalde grieven, zijn rechtsmacht bepalen; uit de omstandigheid dat de vaststelling dat een minderjarige een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd niet tot de rechtsmacht van de jeugdrechter in hoger beroep behoort, volgt niet dat een burgerlijk aansprakelijke partij, ouder van de minderjarige, niet langer kan aanvoeren dat de door het openbaar ministerie uitgebrachte vordering niet ontvankelijk is wegens miskenning van het recht van verdediging van de minderjarige en die ouder, aangezien die vordering de grondslag vormt voor het opleggen van een maatregel aan de minderjarige en voor de beslissing over de burgerlijke aansprakelijkheid van die ouder.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Jeugdbescherming - Als misdrijf omschreven feit gepleegd door een minderjarige - Hoger beroep aangetekend door de minderjarige vervallen verklaard - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Geen hoger beroep van de moeder van de minderjarige tegen de schuldigverklaring - Betwisting nopens de ontvankelijkheid van de strafvordering - Burgerlijk

aansprakelijke partij - Draagwijdte

P.18.0321.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.1 AC nr. ...

Het gebrek aan informatie betreffende de vormvoorschriften en de termijn om hoger beroep in te stellen tegen een verstekvonnis houdt niet noodzakelijk in dat het hoger beroep van de beklaagde onbeperkt in tijd ontvankelijk moet worden verklaard; uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat de rechter dienaangaande rekening kan houden met gegevens zoals het feit dat de appellant al dan niet onachtzaam heeft gehandeld, de omstandigheid dat de beslissing waartegen het rechtsmiddel werd ingesteld, voorspelbaar was, of het feit dat de betrokkene al dan niet door een advocaat werd bijgestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 55.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Betekening van een verstekvonnis - Informatie betreffende de vormvoorschriften en termijnen om hoger beroep in te stellen - Verplichting - Recht op een eerlijk proces - In acht te nemen gegevens

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0721.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.6 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de straf, blijft de appelrechter bevoegd om die straf te beoordelen, binnen de grenzen van de wet die de straf oplegt, op grond van het geheel aan omstandigheden eigen aan de zaak op het tijdstip waarop hij uitspraak doet en om, in voorkomend geval, de straf te verminderen (1). (1) Cass. 30 mei 2018; AR P.18.387.F, AC 2018, nr. 345 met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzoekschrift met grieven - Grief tegen de beslissing over de straf

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Wanneer hoger beroep wordt ingesteld tegen het vonnis over de schuldvraag, houdt dat rechtsmiddel in dat het ook tegen de beslissing is gericht waarbij de eerste rechter uitspraak heeft gedaan over de straf en over de maatregelen die voortvloeien uit de vaststelling van de schuld (1). (1) Parl. St., Kamer, 2015-2016, nr. 54-1418/001, p. 88.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van de beklaagde - Verzoekschrift met grieven - Grief tegen de beslissing over de schuld

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.0908.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.4 AC nr. ...

Aangezien de aan de burgerlijke partij verschuldigde rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep enkel afhangt van de veroordeling tot schadevergoeding veroorzaakt door het misdrijf waaraan de beklaagde schuldig is verklaard, blijft ze verschuldigd ook als het bedrag van de bij het beroepen vonnis aan de burgerlijke partij toegekende schadevergoeding op het hoger beroep van de beklaagde wordt herleid (1). (1) Cass. 8 mei 2013, AR P.13.0053.F, AC 2013, nr. 286; Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Rechtsplegingsvergoeding - Draagwijdte

P.18.0622.F 9 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190109.1 AC nr. ...

De verklaring van hoger beroep moet zodanig zijn opgesteld dat daaruit ondubbelzinnig het voorwerp en de draagwijdte van het rechtsmiddel blijkt (1); bijgevolg kon de appelrechter, op grond dat hij een tegenstrijdigheid vaststelt tussen die akte en andere akten, die geen authentiek karakter hebben, zoals het verzoekschrift in hoger beroep of het grievenformulier, de verklaring van hoger beroep niet uitbreiden naar andere beslissingen dan die welke in de akte zijn vermeld (2). (1) Hetzelfde geldt voor de verklaring van cassatieberoep (Cass. 16 april 2008, AR P.08.0028.F, AC 2008, nr. 228). Anderzijds, «krachtens [artikel 204 Wetboek van Strafvordering] wordt de omvang van de saisine van de appelrechter beoordeeld binnen de grenzen van het verzoekschrift met de grieven, onverminderd de toepassing van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering. De verplichting om grieven te formuleren houdt enkel de verplichting in om nauwkeuring de punten te bepalen waarop de in eerste aanleg gewezen beslissing moet worden hervormd» (Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465, en noten); zie GwH 21 december 2017, nr. 2017-148, § B.44.4, en de daarin aangehaalde arresten van het Hof; D. Vandermeersch, «Les voies de recours après la oi pot-pourri II», in La loi pot-pourri II, un an après, Larcier 2017, pp. 259 e.v. U moet daarin geen enkele tegenstrijdigheid zien met onderhaving arrest: «ainsi, la saisine des juges d'appel doit être appréciée non seulement au regard de l'acte d'appel mais également des limites apportées dans la ou les requête(s) contenant les grifs. La juridiction d'appel est tenue, à cet égard, à un double examen; d'abord, elle va vérifier l'étendue de sa saisine sur la base des mentions de l'acte d'appel et ensuite, elle est tenue de rechercher dans quelle mesure la requête contenant les griefs réduit cette saisine» (M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 8ste uitgave, 2017, dl. II, p. 1498). (M.N.B.) (2) Zo ook, «niet ontvankelijk is het cassatieberoep dat bij verzoekschrift wordt uitgebreid tot een arrest waarvan geen sprake is in de akte van voorziening» (Cass. 19 februari1992, AR 9640, AC 1991-92, nr. 322, aangehaald door R. Declercq, «Pourvoi en cassation en matière répressive», RPDB, Brussel, Bruylant 2015, p. 228).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verklaring van hoger beroep, verzoekschrift in hoger beroep en grievenformulier - Bepaling van de saisine van de appelrechter

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Ondertekend door de griffier is de verklaring van hoger beroep een authentieke akte die geldt als bewijs tot de betichting van valsheid van de verklaringen en vaststellingen die deze bevat (1). (1) Zie Cass. 10 september 2002, AR P.01.0341.N, AC 2002, nr. 429; J. -A. Leclercq, Répertoire pratique du droit belge, Aanv. VIII, v «Appel en matière répressive», p. 41, nrs 149 en 155. «Een authentieke akte is een akte die in de wettelijke vor mis verleden voor openbare ambtenaren die daartoe bevoegd zijn ter plaatse waar zij is opgemaakt» (Art. 1317, eerste lid, Burgerlijk Wetboek).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verklaring van hoger beroep - Aard

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.18.0824.F 19 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181219.4 AC nr. 726

De omstandigheid dat het door het openbaar ministerie gebruikte formulier, waarvan de aanwending op zichzelf facultatief is (1), algemene vermeldingen bevat die voortaan in strijd zijn met de bij artikel 204 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven regel betreffende de verplichting voor de appellant om de grieven op te geven die hij tegen het bestreden vonnis wenst in te brengen, berokkent de beklaagde geen nadeel, aangezien die akte, waarbij het openbaar ministerie de beslissingen heeft aangewezen die het hervormd wilde zien, binnen de wettelijke termijn werd neergelegd. (1) Zie concl. OM in Cass. 24 januari 2018, AR P.17.1070.F, Pas. 2018, nr. 53.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grievenformulier - Algemene vermeldingen in strijd met de wettelijke voorschriften - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering verplicht de appellant alleen om nauwkeurig te bepalen op welke punten de beroepen beslissing moet worden hervormd (1); noch deze bepaling noch het koninklijk besluit van 18 februari 2016 verplichten de partij die hoger beroep instelt om gebruik te maken van het formulier waarvan het model in bijlage aan dit besluit is gehecht; bijgevolg kan de omstandigheid dat de appellant een ander type document gebruikt om de beslissingen van het beroepen vonnis op te geven die hij hervormd wenst te zien, niet tot verval van het hoger beroep leiden. (1) Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. OM in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verplichting de grieven op te geven - Grievenformulier - Facultatief karakter - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De rechter kan niet beslissen dat het verzoekschrift onnauwkeurig is en hij kan het hoger beroep van de appellant niet vervallen verklaren op grond dat sommige grieven niet ter zake dienend zijn; dergelijke reden houdt geen verband met het onderzoek naar de nauwkeurigheid van de in het verzoekschrift opgegeven grieven (1). (1) Cass. 27 september 2017, AR P.17.0257.F, AC 2017, nr. 502; zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427, § 6, met concl. OM in Pas. 2017, nr. 427. Zie Cass. 1 maart 2017, AR P.16.1283.F, AC 2017, nr. 146, met concl. OM in Pas.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Grieven - Nauwkeurigheidsvereiste - Grief die niet ter zake dient

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De grieven zijn nauwkeurig bepaald in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter en de partijen met zekerheid de beslissing of de beslissingen van het beroepen vonnis kunnen bepalen waarvan de appellant de hervorming vraagt, met andere woorden wanneer daardoor de omvang van de saisine van de appelrechters kan worden bepaald (1). (1) Cass. 27 september 2017, AR P.17.0257.F, AC 2017, nr. 502; zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427, § 6, met concl. OM in Pas. 2017, nr. 427.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Nauwkeurigheidsvereiste

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing in het verzoekschrift tot hoger beroep van een beslissing van het beroepen vonnis waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de eiser in hoger beroep, in het verzoekschrift of het grievenformulier, opgave doet van de redenen van zijn hoger beroep, noch van de middelen die hij wenst aan te voeren om de hervorming van de in de grief bedoelde beslissing te verkrijgen (1). (1) Cass. 27 september 2017, AR P.17.0257.F, AC 2017, nr. 502; zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427, § 6, met concl. OM in Pas. 2017, nr. 427.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.0924.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.2 AC nr. 705

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing in het verzoekschrift in hoger beroep van een bepaalde beslissing van het beroepen vonnis waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming door de appelrechter vraagt (1); wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de schuldigverklaring aan een telastlegging waarvan de eerste rechter de beklaagde heeft vrijgesproken, is de appelrechter bevoegd om de reden van die vrijspraak te beoordelen. (1) Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.0394.F, AC 2018, nr. 596, met concl. van OM in Pas. 2018, nr. 596.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzoekschrift met grieven - Grief - Begrip - Grief met betrekking tot de schuldvraag

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0435.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.2 AC nr. 699

Uit de enkele omstandigheid dat een appellant op de rechtszitting niet verduidelijkt waarom hij bepaalde beslissingen als grief heeft aangeduid of uiteindelijk geen verweer voert over een bepaalde beslissing, volgt niet dat hij de grieven tegen het beroepen vonnis niet nauwkeurig heeft aangeduid.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Bepaalde beslissingen als grief aangeduid door appellant zonder verduidelijking of verweer op rechtszitting

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.0689.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.6 AC nr. 669

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt en het staat aan de appelrechter om op basis van de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering geformuleerde grieven de saisine van het appelgerecht te bepalen; wanneer de beklaagde "voorlopig nihil" grieven formuleert met betrekking tot de beoordeling van de schuld en de misdrijfomschrijving en de appelrechters oordelen dat hun saisine aldus beperkt is tot de strafmaat, blijkt hieruit dat zij van oordeel zijn dat de beklaagde op het ogenblik van het indienen van het grievenformulier geen grieven met betrekking tot deze rubrieken heeft aangevoerd en getuigt deze beoordeling niet van een overdreven en met artikel 6.1 EVRM strijdig formalisme (1). (1) Cass. 11 september 2018, AR P.18.0366.N, AC 2018, nr. 461; Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0685.N, AC 2018, nr. 149; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0543.N, AC 2018, nr. 76; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; zie over de problematiek van het grievenformulier: Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, Larcier, pp. 81-91.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Hoger beroep van de beklaagde - Geen grieven met betrekking tot de schuld en de misdrijfomschrijving - Draagwijdte

P.18.0789.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.3 AC nr. 670

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt en het staat aan de appelrechter om in het licht van het voorgaande en rekening houdend met de wijze waarop een appellant in het door artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift of het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde modelgrievenformulier zijn grief of grieven tegen het beroepen vonnis heeft omschreven, te bepalen welke de beslissing of beslissingen van het beroepen vonnis hij wenst hervormd te zien; wanneer het openbaar ministerie als enige grief in zijn verzoekschrift of grievenformulier de kwalificatie van het misdrijf vermeldt, beoogt het niet alleen de hervorming van de beslissing over de kwalificatie van de telastegelegde feiten, maar ook de strafmaat indien die door de kwalificatie wordt beïnvloed gelet op het nauw verband tussen beide (1). (1) Cass. 11 september 2018, AR P.18.0366.N, AC 2018, nr. 461; Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0685.N, AC 2018, nr. 149; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0543.N, AC 2018, nr. 76; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; zie over de problematiek van het grievenformulier: Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, Larcier, pp. 81-91.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Hoger beroep door openbaar ministerie - Grievenformulier of verzoekschrift - Grief gericht tegen de kwalificatie van het misdrijf - Draagwijdte

P.18.0506.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.3 AC nr. 645

De verplichting die artikel 155 Wetboek van Strafvordering aan de griffier oplegt om aantekening te houden van de voornaamste verklaringen van de ter rechtszitting gehoorde getuigen, geldt niet voor de strafrechtbanken die in hoger beroep uitspraak doen en vereist evenmin dat het vonnis of arrest de voornaamste inhoud van de getuigenverklaringen vermeldt; het feit dat het proces-verbaal van de rechtszitting of het vonnis of arrest de voornaamste verklaringen van de ter rechtszitting gehoorde getuigen niet vermeldt, houdt geen schending in van artikel 149 Grondwet noch miskenning van enige motiveringsverplichting van de rechter en evenmin wordt het Hof daardoor belet zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen waarbij het feit dat bij gebrek aan aantekening van de getuigenverklaringen geen controle kan worden uitgeoefend op de bewijswaardering of de eventuele miskenning van de bewijskracht van die verklaringen door de rechter, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0380.N, AC 2007, nr. 462; Cass. 27 september 2006, AR P.06.1262.F, AC 2006, nr. 443; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 2388.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Ter terechtzitting gehoorde getuigen - Aantekening van voornaamste verklaringen door griffier

P.18.0732.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.6 AC nr. 648

Noch artikel 14 IVBPR of artikel 6.1 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de strafrechter die een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen verklaart, de partij die dit rechtsmiddel heeft ingesteld daarover voorafgaandelijk moet horen; de partijen in strafzaken worden geacht de vereiste voorwaarden voor het instellen van een rechtsmiddel te kennen en na te leven en zij moeten bij hun verdediging ermee rekening houden dat de strafrechter een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen zal verklaren indien aan de in acht te nemen voorwaarden niet is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of verzoekschrift - Vervallenverklaring bij gebreke van nauwkeurigheid van opgave van grieven - Voorafgaandelijk horen van de partij die het rechtsmiddel heeft ingesteld - Vereiste

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.0818.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.8 AC nr. 650

Het openbaar ministerie dat hoger beroep instelt tegen de vrijspraak van een beklaagde of tegen de beslissing om een beklaagde een bepaalde straf op te leggen, verliest zijn belang bij dat hoger beroep niet door het enkele feit dat het ter rechtszitting van de appelrechter de bevestiging van het beroepen vonnis vordert want het hoger beroep van het openbaar ministerie verleent immers rechtsmacht aan de appelrechter om de door het beroepen vonnis uitgesproken vrijspraak of straf te hervormen tot een veroordeling of een hogere straf, terwijl de bedoelde vordering ter rechtszitting noch de appelrechter noch het openbaar ministerie zelf bindt; afstand van een rechtsmiddel vereist een uitdrukkelijke en ondubbelzinnige wilsuiting van degene die het heeft ingesteld wat niet het geval is wanneer het openbaar ministerie ter rechtszitting van de appelrechter louter de bevestiging vraagt van de vrijspraak of de straf waartegen het hoger beroep heeft ingesteld.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door openbaar ministerie tegen de vrijspraak of tegen een bepaalde straf - Vordering tot bevestiging van het beroepen vonnis

P.18.0360.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.3 AC nr. 626

Indien de appelrechter ingevolge een verklaring van hoger beroep en de door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde grieven saisine heeft om zich uit te spreken over de schuld aan een bepaald feit, dan houdt dit ook in dat hij de omschrijving van het strafbare feit heeft te beoordelen en dit ongeacht of de appellant de rubriek kwalificatie heeft aangekruist.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Saisine van de appelrechter - Beoordeling van de schuld

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

Indien de appelrechter, in het kader van het onderzoek naar de schuld van de beklaagde aan het bij hem aanhangig gemaakte feit, van oordeel is dat niet de door de eerste rechter gegeven omschrijving correct is, maar wel die welke in de inleidende akte was opgenomen en blijkt dat de partijen kennis hadden van de mogelijkheid dat het strafbare feit toch zou kunnen worden omschreven zoals het oorspronkelijk was omschreven, is er geen grond voor de appelrechter om artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering toe te passen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Saisine van de appelrechter - Beoordeling van de schuld - Herkwalificatie van het feit in de oorspronkelijke omschrijving - Verplichting tot het opwerpen van een ambtshalve middel

- Artt. 202, 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0676.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.6 AC nr. 629

De appelrechter die ertoe gehouden is aan het bij hem regelmatig aanhangig gemaakte feit en voor zover hij bevoegd is de juiste kwalificatie te geven (1), verzwaart de toestand van een beklaagde niet indien hij het feit, door het beroepen vonnis omschreven als een inbreuk op artikel 52.2, eerste lid, 2°, eerste lid, Wegverkeersreglement, heromschrijft naar één van de overtredingen bedoeld door artikel 38, §6, Wegverkeerswet en voor dat feit eenzelfde straf oplegt als het beroepen vonnis; de veroordeling wegens één van de overtredingen bedoeld door artikel 38, §6, Wegverkeerswet leidt immers niet noodzakelijk tot de toepassing van de door die bepaling uitgewerkte strafverzwaringsregeling aangezien die afhankelijk is van de rechterlijke vaststelling dat de beklaagde zich binnen de bepaalde termijn opnieuw heeft schuldig gemaakt aan een van de bedoelde overtredingen. (1) Zie: Cass. 17 november 2015, AR P.14.1274.N, AC 2015, nr. 682.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Heromschrijving van de feiten - Voorwaarden - Heromschrijving die tot strafverzwaring kan leiden - Toepassing

- Art. 52.2, eerste lid, 2°, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.1034.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.8 AC nr. 631

De door artikel 135, §4, Wetboek van Strafvordering bepaalde beroepstermijn van vierentwintig uur tegen een beschikking van de raadkamer over de regeling van de rechtspleging, is ook van toepassing indien: - na een vordering tot regeling van de rechtspleging die betrekking heeft op de feiten voorwerp van twee door dezelfde onderzoeksrechter geleide gerechtelijke onderzoeken, het eerste opgestart ingevolge een vordering door het openbaar ministerie, het tweede opgestart ingevolge een klacht met burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter van een ander arrondissement, maar dat na ontlasting door de raadkamer, door het openbaar ministerie aanhangig werd gemaakt bij de onderzoeksrechter en de beide dossiers werden gevoegd; - in het eerste gerechtelijk onderzoek minstens één van de inverdenkinggestelden van zijn vrijheid is beroofd; - de raadkamer na met een eerste beschikking de rechtspleging te hebben geregeld voor de feiten voorwerp van het eerste gerechtelijk onderzoek, ingevolge een aanvullende vordering van het openbaar ministerie, met een tweede beschikking ook de rechtspleging regelt voor de feiten voorwerp van het tweede gerechtelijk onderzoek; - bovendien blijkt dat op de datum van de tweede beschikking er betreffende de feiten voorwerp van het eerste gerechtelijk onderzoek, waarvoor reeds is verwezen, nog minstens één inverdenkinggestelde van zijn vrijheid is beroofd; - en dit zonder dat samenhang moet worden vastgestelde tussen de beide gerechtelijke onderzoeken.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Regeling van de rechtspleging - Eén van de inverdenkinggestelden van zijn vrijheid beroofd - Beschikking van de raadkamer - Beroepstermijn - Toepassing

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.18.0551.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.5 AC nr. 611

De éénstemmigheid die vereist is voor het gerecht in hoger beroep om de tegen de beklaagde uitgesproken straffen te kunnen verzwaren geldt ook voor de appelrechters op verwijzing en of er een strafverzwaring is, wordt beoordeeld door de bestraffing opgelegd door de eerste rechter en die opgelegd door het appelgerecht, desgevallend na verwijzing, te vergelijken waarbij die vergelijking gebeurt op basis van het geheel van de telkens uitgesproken straffen, met dien verstande dat indien de eerste rechter en de appelrechters zowel een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en bijzondere verbeurdverklaringen hebben opgelegd, voor het bepalen van de zwaarte van de bestraffing enkel de hoofdgevangenisstraffen in aanmerking worden genomen en de maat van de overige straffen zonder belang is; die regel geldt ook indien de door de appelrechters opgelegde bestraffing deels werd vernietigd en met name wat betreft de bijkomende straf van de bijzondere verbeurdverklaring en de appelrechters op verwijzing opnieuw hebben beslist tot bijzondere verbeurdverklaring, waaruit volgt dat indien de appelrechters éénstemmig een zwaardere hoofdgevangenisstraf hebben opgelegd in vergelijking met de door de eerste rechter opgelegde hoofdgevangenisstraf, de appelrechters op verwijzing die enkel te oordelen hebben over de bijkomende straffen van de bijzondere verbeurdverklaring, indien zij een zwaardere bijzondere verbeurdverklaring uitspreken in vergelijking met de door de eerste rechter uitgesproken bijzondere verbeurdverklaring, niet moeten vaststellen dat die beslissing éénstemmig is.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafverzwaring - Eenstemmigheid - Beoordeling van de strafverzwaring - Vernietiging van de bijkomende straf van de bijzondere verbeurdverklaring - Appelrechters op verwijzing die enkel te oordelen hebben over de bijkomende straf van de bijzondere verbeurdverklaring - Zwaardere bijzondere verbeurdverklaring uitgesproken door de appelrechters op verwijzing - Draagwijdte

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.18.0394.F 31 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181031.2 AC nr. ...

Het appelgerecht oordeelt in feite of het verzoekschrift de tegen het vonnis ingebrachte grieven nauwkeurig bepaalt; het Hof gaat evenwel na of de appelrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 595.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeurigheidsvereiste - Beoordeling in feite door de appelrechter

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

De grieven zijn nauwkeurig bepaald in de zin van die bepaling wanneer de appelrechters en de partijen met zekerheid de beslissing of de beslissingen van het beroepen vonnis kunnen bepalen waarvan de appellant de hervorming vraagt, met andere woorden wanneer daardoor de mate waarin de zaak bij de appelrechters aanhangig is gemaakt, kan worden bepaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 595.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeurigheidsvereiste

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de appellant op het grievenformulier alle rubrieken in verband met de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering heeft aangekruist, met inbegrip van die rubrieken die geen verband houden met zijn verweer of zijn belangen, maar bepaalde aangekruiste grieven de appelrechters in staat stellen om met zekerheid de beslissingen van het beroepen vonnis te bepalen waarvan de appellant de hervorming vraagt, kunnen de appelrechters het hoger beroep van de appellant niet op wettige wijze vervallen verklaren op grond dat hij alle rubrieken heeft aangekruist, met inbegrip van die rubrieken die geen verband houden met zijn verweer of zijn belangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 595.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeurigheidsvereiste - Grievenformulier - Alle rubrieken aangekruist waaronder doelloze rubrieken of rubrieken zonder belang

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Om de nauwkeurigheid van de bepaling van de grieven in het verzoekschrift in hoger beroep te beoordelen, kan de rechter met name rekening houden met de omstandigheid dat de appellant grieven heeft bepaald die ofwel geen enkel verband houden met de beroepen beslissing en derhalve doelloos zijn, omdat zij gericht zijn tegen onbestaande beslissingen en beslissingen die geen verband houden met het geschil ofwel belang missen; wanneer evenwel het verzoekschrift in hoger beroep ook andere grieven bepaalt die precies gericht zijn tegen één of meerdere beslissingen van het beroepen vonnis, kan de omstandigheid dat bepaalde tegen het vonnis gerichte grieven doelloos of belang missen, niet als dusdanig het verval van het hoger beroep rechtvaardigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 595.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeurigheidsvereiste - Beoordeling door appelrechter - Gegevens waarmee rekening moet worden gehouden

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Een grief in de zin van artikel 204, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing in het verzoekschrift in hoger beroep van een welbepaalde beslissing van het beroepen vonnis, waarvan de appellant de hervorming door de appelrechter vraagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 595.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grief

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0648.F 24 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181024.4 AC nr. 583

Krachtens artikel 204 Wetboek van Strafvordering wordt de omvang van de saisine van de appelrechter beoordeeld binnen de grenzen van het grievenformulier, onverminderd de toepassing van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Gedr.st., Kamer, 54K1418/001, p. 88; Cass. 21 december 2016, P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 (tweede middel), met concl. OM in Pas. 2016, nr. 740.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier hoger beroep - Omvang van de saisine de appelrechter

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De vermelding, op het grievenformulier hoger beroep, dat het hoger beroep betrekking heeft op de kwalificatie van de feiten sluit niet noodzakelijk uit dat het tegen de beslissing over de schuldvraag is gericht; dat is het geval wanneer de appelrechter bij wie een dergelijk beperkt hoger beroep aanhangig is gemaakt en die de oorspronkelijke kwalificatie heeft uitgesloten en een andere kwalificatie onderzoekt, moet vaststellen dat de feiten in het licht daarvan niet strafbaar zijn gesteld, of dat slechts zonder zijn onder omstandigheden waarvan het aangezochte gerecht vaststelt dat deze ontbreken, met andere woorden wanneer uit het onderzoek van de kwalificatie van de feiten, zoals ze werden gepleegd, blijkt dat deze niet onder de strafwet vallen; dergelijk hoger beroep kan bijgevolg, overeenkomstig artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, de schuldigverklaring van de beklaagde aan de feiten waarvan de kwalificatie wordt betwist, bij de appelrechter aanhangig hebben gemaakt (1). (1) Zie Cass. 11 april 2018, AR P.17.1303.F, AC 2018, nr. 223, dat vaststelt dat de appelrechters hun saisine hebben overschreden door zichzelf de bevoegdheid toe te kennen om de schuldigverklaring van de beklaagde te onderzoeken, op grond dat die hoewel hij het vakje ad hoc in het grievenformulier niet had aangekruist, eensdeels, het vakje "kwalificatie van de feiten" had aangekruist en, anderdeels, de telastleggingen zowel in zijn conclusie in eerste aanleg als in zijn appelconclusie had betwist.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grief in hoger beroep over

de kwalificatie van de feiten - Saisine van de appelrechter met betrekking tot de schuldvraag

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0764.F 24 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181024.3 AC nr. 585

Het beginsel van het hoger beroep op grieven bepaalt de omvang van de saisine van de appelrechter (1); ingevolge artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering kan de appelrechter ambtshalve een middel van openbare orde opwerpen binnen de grenzen van zijn saisine die door de verklaring van hoger beroep en het grievenformulier worden bepaald (2); een grond tot verval van de strafvordering is zo een middel (3). (1) Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 met concl. OM in Pas. 2016, nr. 740; zie Memorie van Toelichting, Parl.st., Kamer, 54 K1418/001, pp. 87-88. (2) Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 met concl. OM in Pas. 2016, nr. 740; zie Memorie van Toelichting, Parl.st., Kamer, 54 K1418/001, pp. 87-88. (3) Artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat "Behoudens de grieven opgeworpen zoals bepaald in artikel 204, kan de beroepsrechter slechts de grieven van openbare orde ambtshalve opwerpen die betrekking hebben op [met name] de verjaring van de feiten die bij hem aanhangig zijn gemaakt (...)". Die bepaling staat de appelrechter weliswaar niet uitdrukkelijk toe om, wanneer dit in het grievenformulier niet wordt bedoeld, ambtshalve een middel van openbare orde op te werpen betreffende een andere grond van verval van de strafvordering. Er kan evenwel niet worden aangevoerd dat de appelrechter bij wie een grief betreffende de strafvordering (de schuldvraag, de kwalificatie van een misdrijf, de strafmaat, ...) aanhangig is gemaakt, dienaangaande uitspraak doet zonder, zelfs niet ambtshalve, na te gaan of de strafvordering op het ogenblik van zijn beslissing niet vervallen is, en dit ongeacht de grond van dat verval; (a fortiori wanneer dat verval na de beroepstermijn is ingetreden). Bijgevolg lijken de woorden "de verjaring van de feiten die bij hem aanhangig zijn gemaakt" niet a contrario uitgelegd te kunnen worden, in die zin dat ze het ambtshalve onderzoek van de andere gronden van verval van de strafvordering uitsluiten, behoudens de grieven opgeworpen zoals bepaald in artikel 204 (wat die gronden betreft, zie D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit pénal et de procédure pénale, Die Keure, 2015, pp. 485 e.v.). De wetsgeschiedenis ontkracht die analyse niet (zie Memorie van Toelichting en Advies van de Raad van State, Parl.st., Kamer, 54K1418/001, pp. 88 en 296, nr. 67, advies ten gevolge waarvan de wijziging van artikel 210 Wetboek van Strafvordering in het wetsontwerp werd ingevoegd, hoewel die niet in het voorontwerp van wet voorkwam). (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Saisine van de appelrechter - Middel van openbare orde - Grond van verval van de strafvordering

- Artt. 204, eerste lid, en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0577.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.3 AC nr. ...

Uit de tekst van de artikelen 203, § 1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering, hun wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en hun onderling verband volgt dat indien het openbaar ministerie bij het appelgerecht zijn grieven opneemt in het exploot waarbij het zijn hoger beroep betekent aan de beklaagde, aan de verplichting de grieven tijdig kenbaar te maken is voldaan indien het exploot met de grieven wordt betekend binnen veertig dagen na het beroepen vonnis en het exploot binnen die termijn wordt neergelegd ter griffie van het appelgerecht en dit op straffe van verval van het hoger beroep (1). (1) Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0599.N, AC 2018, nr. 579.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Openbaar ministerie bij het appelgerecht - Verplichting de grieven kenbaar te maken - Grieven opgenomen in het betekeningsexploot - Termijn van betekening en neerlegging

- Artt. 203, § 1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering

P.18.0599.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat het openbaar ministerie bij het appelgerecht over een termijn van veertig dagen beschikt om het betekeningsexploot met de grieven neer te leggen, daar waar een beklaagde slechts beschikt over een termijn van dertig dagen, is niet strijdig met artikel 6 EVRM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Openbaar ministerie bij het appelgerecht - Verplichting de grieven kenbaar te maken - Grieven opgenomen in het betekeningsexploot - Afwijkende termijn van betekening en neerlegging - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM

- Artt. 203, § 1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit de tekst van de artikelen 203, § 1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering, hun wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en hun onderling verband volgt dat indien het openbaar ministerie bij het appelgerecht zijn grieven opneemt in het exploot waarbij het zijn hoger beroep betekent aan de beklaagde, aan de verplichting de grieven tijdig kenbaar te maken is voldaan indien het exploot met de grieven wordt betekend binnen veertig dagen na het beroepen vonnis en het exploot binnen die termijn wordt neergelegd ter griffie van het appelgerecht en dit op straffe van verval van het hoger beroep (1). (1) Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0577.N, AC 2018, nr. 578.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Openbaar ministerie bij het appelgerecht - Verplichting de grieven kenbaar te maken - Grieven opgenomen in het betekeningsexploot - Termijn van betekening en neerlegging

- Artt. 203, § 1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering

P.18.0266.F 17 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181017.1 AC nr. 561

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 203, § 4, Wetboek van Strafvordering volgt dat, wat de vorm betreft, incidenteel beroep kan worden ingesteld bij wege van een gewone op de rechtszitting genomen conclusie, met name in de vorm die voor de burgerlijkepartijstelling is bepaald (1); bij ontstentenis van enig formalisme voor de burgerlijkepartijstelling kan het incidenteel beroep ook op de rechtszitting worden ingesteld bij wege van een schriftelijke of mondelinge conclusie zonder dat de partij die incidenteel beroep instelt dit hoeft te doen bij wege van een door haar ondertekende schriftelijke conclusie. (1) Memorie van toelichting, Gedr.st., Kamer, gew.z., 1952-1953, nr. 129, aangehaald in RPDB., verbo: Appel en matière répressive, p. 45, nr. 182.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Vorm

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

De feitenrechter kan naar recht het bestaan van een incidenteel beroep afleiden uit de omstandigheid dat de burgerlijke partij een hoger bedrag vordert dan datgene wat door de eerste rechter is toegekend.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Vorm

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de burgerlijke partij haar burgerlijkepartijstelling tegen twee beklaagden heeft gericht en slechts één van hen tegen haar hoger beroep heeft ingesteld, maakt het incidenteel beroep dat de burgerlijke partij verklaart in te stellen tegen het bestreden vonnis, haar burgerlijke rechtsvordering die zij voor de eerste rechter tegen de andere beklaagde had ingesteld, niet aanhangig bij de appelrechter (1). (1) Cass. 23 januari 1957, AC 1957, p. 383.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Burgerlijkepartijstelling tegen twee beklaagden - Hoger beroep tegen burgerlijke partij door één enkele beklaagde - Incidenteel beroep

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

Onverminderd de toepassing, in voorkomend geval, van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, kan de verweerder, wanneer de burgerlijke rechtsvordering voor de rechter in hoger beroep wordt gebracht, bij een op de rechtszitting genomen conclusie incidenteel beroep instellen zolang het debat over het hoger beroep niet is gesloten.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Vorm en termijn

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.18.0188.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.1 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters, anders dan de eerste rechter, de in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bedoelde samenloop vaststellen en oordelen dat de reeds uitgesproken straffen niet voldoende lijken voor een juiste bestraffing van al de misdrijven, houden zij bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen maar het geheel van de straffen uitgesproken met toepassing van dit artikel mag het maximum van de zwaarste straf niet te boven gaan; de appelrechters die aldus, rekening houdend met de bedoelde samenloop, een bijkomende straf uitspreken die niet zwaarder is dan de straf die het beroepen vonnis heeft opgelegd wegens het bij hen aanhangige feit alleen, verzwaren de toestand van de beklaagde niet (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0387.N, AC 2018, nr. 30; Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.1198.F, AC 2011, nr. 559; Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0827.N, AC 2007, nr. 467.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hof van beroep - Vaststelling van een eenheid van opzet met misdrijven waarover reeds een in kracht van gewijsde gegane beslissing is genomen - Berechting van andere feiten daterend van vóór de voormelde beslissing - Nieuwe straf - Straftoemeting - Draagwijdte

P.18.0264.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.4 AC nr. 538

De beslissing in hoger beroep die, eensdeels, aan de door de eerste rechter opgelegde straf de ontzetting toevoegt gedurende tien jaar van de in artikel 31, 1° tot 6°, Strafwetboek opgesomde rechten en die, anderdeels, de duur van het uitstel verlengt (1) dat met de gevangenisstraf gepaard gaat, waarvan de duur ongewijzigd blijft, verzwaart de uitgesproken straf zelfs als het gedeelte van de straf dat met uitstel gepaard gaat wordt verlengd (2). (1) Zie Cass. 22 oktober 2002, AR P.02.1072.N, AC 2002, nr. 560; Cass. 11 juni 1956, AC 1956, p. 856. (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 538.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bevestiging van de gevangenisstraf - Uitbreiding van het gedeelte van de straf dat met uitstel gepaard gaat - Verlenging van de proeftijd - Toevoeging van de bijkomende straf van ontzetting - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Eenparigheid vereist

- Artt. 195, eerste lid, en 211bis Wetboek van Strafvordering

Wanneer het appelgerecht de door de eerste rechter opgelegde straffen verzwaart, moet zijn beslissing, krachtens artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, uitdrukkelijk vermelden dat ze met eenparige stemmen van zijn leden is gewezen; die regel is ook van toepassing wanneer het appelgerecht, met toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering, het beroepen vonnis tenietdoet dat een straf heeft opgelegd en de uitgesproken straf verzwaart (1). (1) Zie Cass. 3 januari 1990, AR 7734, AC 1989-90, nr. 264; (a contrario) Cass. 5 december 2007, AR P.07.1316.F, AC 2007, nr. 617.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Teniet doen van het beroepen vonnis - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Eenparigheid vereist

- Artt. 195, eerste lid, en 211bis Wetboek van Strafvordering

P.18.0400.F 3 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181003.2 AC nr. 523

Wanneer de appelrechters uitspraak doen over de gegrondheid van het verzet van de beklaagde tegen een door hen bij verstek gewezen beslissing, mogen zij de straf van de eerste rechter slechts verzwaren op voorwaarde dat zij met eenparigheid van stemmen uitspraak doen en dit uitdrukkelijk vaststellen; uit de omstandigheid dat het verstekvonnis of verstekarrest aan dit wettelijk voorschrift had voldaan, kan niet worden afgeleid dat de appelrechters die uitspraak doen over het verzet tegen hun beslissing, na dat rechtsmiddel ontvankelijk te hebben verklaard, zich aan het vormvereiste kunnen onttrekken dat door artikel 211bis Wetboek van Strafvordering voor de daarin bepaalde gevallen is vereist (1). (1) Cass. 8 juni 2010, AR P.10.0335.F, AC 2010, nr. 402.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beslissing op verzet - Verzwaring van de door de eerste rechter opgelegde straf - Eenparigheidsvereiste

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.18.0578.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.8 AC nr. ...

De vervallenverklaring van het hoger beroep van de beklaagde is zonder invloed op de saisine van de appelrechters wanneer ingevolge het hoger beroep van het openbaar ministerie de appelrechters zowel de schuld van de beklaagde als de hem opgelegde bestraffing opnieuw beoordelen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Saisine van de appelrechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie wat schuld en bestraffing betreft - Vervallenverklaring van het hoger beroep van de beklaagde

- Artt. 203, 204 en 210 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 210, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en zijn wetsgeschiedenis volgt dat de herneming voor de appelrechters van een in eerste aanleg gevoerd verweer geen nauwkeurig bepaalde grief vormt in de zin van deze bepaling wat als gevolg heeft dat de appelrechters niet gehouden zijn een dergelijk hernomen verweer te beantwoorden; geen enkele wetsbepaling verplicht de appelrechters de partijen bij de behandeling van de zaak op deze bepaling en haar gevolgen te wijzen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grief - Begrip - Grief bestaande in de herneming van een in eerste aanleg gevoerd verweern - Gevolg - Informatieplicht van de rechter

- Art. 210, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.1230.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.2 AC nr. ...

Artikel 92, Strafwetboek bepaalt dat correctionele straffen verjaren door verloop van vijf jaren, te rekenen van de dagtekening van het arrest of van het in laatste aanleg gewezen vonnis, of te rekenen van de dag waarop het in eerste aanleg gewezen vonnis niet meer kan worden bestreden bij wege van hoger beroep; de termijn van hoger beroep, die bepalend is voor de aanvang van de verjaring van de straf, neemt slechts een aanvang vanaf de rechtsgeldige betekening van de veroordeling bij verstek.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verstekvonnis - Termijn om hoger beroep aan te tekenen - Rechtsgeldige betekening - Draagwijdte

P.18.0012.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.3 AC nr. ...

Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, houdt in dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; uit de bepaling van artikel 187, §9, Wetboek van Strafvordering, volgt dat hoger beroep gericht tegen een beslissing gewezen op verzet gericht is zowel tegen dat vonnis als tegen het verstekvonnis waartegen het verzet ongedaan is verklaard (1). (1) Parl. St., Kamer 2017-2018, nr. 1418/001; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2015, nr. 3726.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen beslissing die verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte

P.18.0447.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.2 AC nr. ...

Op het enkele hoger beroep van de beklaagde is de appelrechter niet bevoegd om de beslissing te hervormen van de eerste rechter die het verzet ontvankelijk heeft verklaard (1). (1) Cass. 19 juni 1991, AR 8787, AC 1990-91, nr. 540.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Beroepen beslissing gewezen op verzet - Ontvankelijk verklaard verzet - Hoger beroep van de beklaagde - Bevoegdheden van de appelrechter

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

P.18.0369.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.8 AC nr. ...

Een appellant kan, zoals hij overeenkomstig artikel 207 Wetboek van Strafvordering afstand kan doen van zijn hoger beroep, onder dezelfde voorwaarden afstand doen van zijn grieven; die afstand geldt evenwel enkel voor de appellant zelf en heeft niet tot gevolg dat ook het openbaar ministerie, dat zich die grieven heeft eigen gemaakt, afstand zou doen van die grieven.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Hoger beroep door openbaar ministerie met verwijzing naar eerder hoger beroep door beklaagde - Daaropvolgende afstand van grieven door beklaagde in hoger beroep - Gevolgen voor het hoger beroep van het openbaar ministerie

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grief

Indien het openbaar ministerie in zijn grievenformulier verwijst naar het door de beklaagde ingestelde hoger beroep en ingediende grievenformulier en aangeeft dit hoger beroep te volgen, dan geeft het te kennen dat het binnen de perken van zijn hoger beroep tegen het beroepen vonnis dezelfde grieven aanvoert als de beklaagde; aldus maakt het openbaar ministerie zich die grieven eigen binnen de perken van zijn hoger beroep.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Hoger beroep door openbaar ministerie met verwijzing naar eerder hoger beroep door beklaagde

P.18.0350.F 12 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180912.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 204 Wetboek van Strafvordering wordt de omvang van de saisine van de appelrechter beoordeeld binnen de perken van het grievenformulier, onverminderd de toepassing van artikel 210, tweede lid, van dat wetboek; de verplichting om grieven te formuleren houdt enkel de verplichting in om nauwkeurig de punten te bepalen waarop de beslissing in eerste aanleg dient te worden hervormd (1). (1) Zie bijv. Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268, met concl. OM, in Pas. 2017, nr. 268; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427, met concl. OM in Pas. 2017, nr. 427.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Grief - Begrip

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Grief - Gevolg voor de aanhangigmaking bij de rechter

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier vermeldt dat het hoger beroep instelt tegen de straf die de beklaagde is opgelegd, geeft het aan dat het de appelrechter verzoekt de beslissing te hervormen voor het geheel van de straffen en maatregelen die de beklaagde opgelegd kunnen worden, met inbegrip, in voorkomend geval, van de verbeurdverklaringen (1). (1) Zie Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543; Cass. 18 oktober 2016, P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal met opdracht A. WINANTS.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief "straf"

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.1311.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.2 AC nr. ...

Wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van in de ZIV-Wet bedoelde geneeskundige verstrekkingen, moet de kamer van het hof van beroep die uitspraak doet over de strafvordering, samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep en uit één raadsheer in het arbeidshof (1). (1) Zie: Cass. 20 december 2016, AR P.15.1538.N, AC 2016, nr. 738.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Valsheid in geschriften - Document bedoeld in de ZIV-Wet - Behandeling door het hof van beroep - Samenstelling van de zetel

- Art. 73bis Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 232, 1°, a) Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 101, § 1, tweede lid, en § 2, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0044.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.3 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) EHRM, 26 juli 2007, Walchili t. Frankrijk ; EHRM, 13 februari 2001, Krombach t. Frankrijk; Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 met noot AW; Cass. 11 september 2018, AR P.18.0366.N, AC 2018, nr. 461 ; E. VAN DOOREN en M. ROZIE, "Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 122-123, nr. 16-17; R. VERSTRAETEN, A. BAILLIEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in F. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Themis Vormingsonderdeel 97, Brugge, die Keure, 2016, 171-172.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Instellen van rechtsmiddelen - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit de tekst van artikel 204 Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever door het invoeren van de verplichting om de tegen het in eerste aanleg gewezen vonnis geformuleerde grieven nauwkeurig te bepalen, een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep beoogt en in het bijzonder nutteloze werklast en kosten wil vermijden door niet langer niet-betwiste beslissingen aan de appelrechter voor te leggen, zodat de appellant gedwongen wordt na te denken over de wenselijkheid en de gevolgen van het instellen van het hoger beroep en de geïntimeerde dadelijk kan uitmaken welke beslissingen van het eerste vonnis worden betwist en waarover hij in hoger beroep verweer zal moeten voeren; het zijn de door de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven of aangeduide grieven die de rechtsmacht bepalen van de appelrechter maar de zekerheid die moet bestaan over het gegeven dat de in het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde geschrift vermelde nauwkeurige grieven uitgaan van de appellant of zijn raadsman, gelet op de rechtsgevolgen welke die grieven hebben, vereist niet dat de identiteit, de hoedanigheid en de proceshoedanigheid van de appellant of zijn raadsman nauwkeurig in het grievenformulier zijn vermeld of dat dit formulier de hoedanigheid vermeldt van degene die het ondertekent; die zekerheid kan ook worden bereikt wanneer de rechter die identiteit en die hoedanigheden met zekerheid kan afleiden uit andere processtukken zoals het uittreksel van de akte van hoger beroep van de appellant (1). (1) Zie: Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 met noot AW.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Draagwijdte - Identiteit, hoedanigheid en proceshoedanigheid van de appellant of zijn raadsman

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.0096.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.5 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij veroordeelt tot de kosten van de strafvordering die het tot op de datum van de uitspraak op nul euro bepaalt, spreekt zich ook uit over de verplichting voor die burgerlijke partij om die kosten te dragen die later kunnen worden bepaald zodat die burgerlijke partij belang heeft om tegen een dergelijke veroordeling hoger beroep aan te tekenen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Burgerlijke partij in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering begroot op nul - Draagwijdte

P.18.0366.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.7 AC nr. ...

De saisine van de appelrechter wordt in de eerste plaats bepaald door de verklaring van hoger beroep als bedoeld door artikel 203 Wetboek van Strafvordering en wordt binnen de grenzen van die verklaring verder bepaald door de nauwkeurige grieven, zoals bedoeld door artikel 204 Wetboek van Strafvordering, die de appellant aanvoert; de appelrechter kan slechts binnen zijn aldus begrensde saisine ambtshalve middelen aanvoeren als bedoeld in artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bepaling van de saisine van de appelrechter - Aanvoeren van ambtshalve middelen

- Artt. 203, 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) EHRM, 26 juli 2007, Walchili t. Frankrijk ; EHRM, 13 februari 2001, Krombach t. Frankrijk; Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 met noot AW; Cass. 11 september 2018, AR P.18.0044.N, AC 2018, nr. 457; E. VAN DOOREN en M. ROZIE, "Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 122-123, nr. 16-17; R. VERSTRAETEN, A. BAILLIEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in F. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Themis Vormingsonderdeel 97, Brugge, die Keure, 2016, 171-172.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Instellen van rechtsmiddelen - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Indien een appellant in zijn verzoekschrift of grievenformulier als grief niet de schuldigverklaring opgeeft, maar enkel de beslissingen betreffende de bestraffing, dan volgt daaruit dat hij geen hervorming beoogt van de met het beroepen vonnis genomen beslissing over de schuldigverklaring, dit wel zeggen de vaststelling dat het plegen van een feit beantwoordt aan de wettelijke delictsomschrijving en de afwezigheid van gronden van rechtvaardiging, schulduitsluiting of toerekeningsvatbaarheid, tenzij dat uit zijn verzoekschrift of grievenformulier duidelijk blijkt dat hij een of meerdere van die deelaspecten van de schuldigverklaring wel bekritiseert en hervormd wil zien.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Grief enkel gericht tegen de beslissingen betreffende de bestraffing - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.1182.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.3 AC nr. ...

Indien het openbaar ministerie als appellant in het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift of grievenformulier als grief heeft aangeduid de niet-veroordeling van een beklaagde op grond van artikel 5, tweede lid, Strafwetboek, zonder de schuldigverklaring van die beklaagde zelf als grief aan te duiden, behoort de beslissing over de schuld van die beklaagde niet tot de rechtsmacht van de appelrechters, maar enkel de al dan niet toepasselijkheid van artikel 5, tweede lid, Strafwetboek en dit ongeacht het gegeven dat de door artikel 203 Wetboek van Strafvordering bedoelde verklaring van hoger beroep gericht was tegen alle strafrechtelijke beschikkingen van het beroepen vonnis; artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering laat de appelrechters in die omstandigheden niet toe een middel aan te voeren met betrekking tot de schuldigverklaring van die beklaagde (1). (1) Wat de rechtsmacht van de appelrechters betreft, zie: Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; Cass. 12 december 2017, AR P.17.0251.N, AC 2017, nr. 706; Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.18.0324.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.3 AC nr. ...

De grieven zijn nauwkeurig bepaald in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter en de partijen met zekerheid de beslissing of de beslissingen van het beroepen vonnis kunnen aanwijzen waarvan de eiser in hoger beroep hervorming vraagt, met andere woorden wanneer daardoor de mate kan worden bepaald waarin de zaak bij de appelrechter aanhangig is gemaakt; artikel 204 Wetboek van Strafvordering ontzegt de beklaagde het recht niet om de burgerrechtelijke beschikkingen die op hemzelf betrekking hebben in hun geheel aan te vechten (1). (1) Cass. 27 september 2017, AR P.17.0257.F, AC 2017, nr. 502, met concl. OM in Pas. 2017, nr. 502.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift met grieven - Grieven - Nauwkeurigheidsvereiste

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing in het verzoekschrift in hoger beroep van een bepaalde beslissing van het beroepen vonnis waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de eiser in hoger beroep in het verzoekschrift of het grievenformulier de redenen opgeeft van zijn hoger beroep, noch de middelen die hij wenst aan te voeren om de hervorming van de in de grief bedoelde beslissing te verkrijgen (1). (1) Cass. 27 september 2017, AR P.17.0257.F, AC 2017, nr. 502, met concl. OM in Pas. 2017, nr. 502.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift met grieven - Grieven

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.0232.F 30 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180530.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vormen - Hoger beroep van de aangehouden beklaagde - Verzoekschrift met grieven - Niet binnen de wettelijke termijn neergelegd - Overmacht

Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de verplichting om het grievenformulier of het verzoekschrift met de grieven in te dienen binnen de termijn van dertig dagen om hoger beroep in te stellen, ter kennis werd gebracht van de aangehouden beklaagde, die niet werd bijgestaan door een advocaat en die zijn wil te kennen heeft gegeven om hoger beroep in te stellen, kan de appelrechter hem met toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering, niet van zijn hoger beroep vervallen verklaren, op straffe van hem het recht op toegang tot de rechter te ontzeggen (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 344.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van de aangehouden beklaagde - Verzoekschrift met grieven - Niet binnen de wettelijke termijn neergelegd - Overmacht - Vormen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0387.F 30 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180530.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

Krachtens artikel 204 Wetboek van Strafvordering wordt de omvang van de aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter beoordeeld binnen de grenzen van het verzoekschrift met de grieven, onverminderd de toepassing van artikel 210, tweede lid, van dat wetboek (1); de verplichting om grieven te formuleren houdt enkel in dat nauwkeurig moet worden bepaald welke punten van de beslissing in eerste aanleg moeten worden hervormd (2); de eiser in hoger beroep kan in voorkomend geval de redenen tot staving van de opgegeven grieven vermelden; hoewel de rechter aldus gehouden is het door de grief bedoelde gedeelte van de beslissing opnieuw te beoordelen, verplicht de wet hem niet om dat onderzoek te beperken tot de redenen die de eiser in hoger beroep met betrekking tot die grief heeft opgegeven. (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 345; Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268 met concl. OM in Pas. 2017, nr. 268. (2) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 345; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305 met concl. OM in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer het openbaar ministerie vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de straf, omdat het deze ontoereikend acht, blijft de appelrechter bevoegd om de straf te beoordelen binnen de grenzen van de wet die de de straf oplegt, op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak op het tijdstip waarop hij uitspraak doet en om, in voorkomend geval, de straf te verminderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 345.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0430.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.4 AC nr. ...

Artikel 1026 Gerechtelijk Wetboek dat betrekking heeft op de inleiding en behandeling van vorderingen op eenzijdig verzoekschrift is niet van toepassing op het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift of grievenformulier; die laatste bepaling voert een eigen regeling in die niet verenigbaar is met de in de artikelen 1026 tot en met 1034 Gerechtelijk Wetboek uitgewerkte procedure.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verzoekschrift of grievenformulier - Vorderingen op eenzijdig verzoekschrift - Bestaanbaarheid

Het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoekschrift of grievenformulier moet in samenhang worden gelezen met de verklaring van hoger beroep, ook al hoeft dit verzoekschrift of grievenformulier niet noodzakelijk op hetzelfde tijdstip als de verklaring van hoger beroep te worden ingediend en kan een appellant meerdere verzoekschriften of grievenformulieren indienen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verklaring van hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Samenhang

Uit artikel 204 Wetboek van Strafvordering volgt dat de appelrechter op basis van de hem overgelegde stukken moet kunnen uitmaken op welke procespartij de in het verzoekschrift of grievenformulier vermelde grieven betrekking hebben; hij mag zich voor die beoordeling evenwel niet uitsluitend steunen op het verzoekschrift of grievenformulier zelf, maar moet de verklaring of verklaringen van hoger beroep bij die beoordeling betrekken.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Procespartij op wie de in het verzoekschrift of grievenformulier vermelde grieven betrekking hebben - Identificatie door appelrechter

Uit de bepalingen van de artikelen 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat een appellant niet kan volstaan met het afleggen van een verklaring van hoger beroep, maar dat hij teneinde de behandeling in hoger beroep te beperken tot de door de appellant bekritiseerde punten van de bestreden beslissing, in een ondertekend verzoekschrift of grievenformulier waarvan de Koning het model heeft bepaald nauwkeurig zijn grieven moet opgeven en dit op straffe van verval van zijn hoger beroep; de saisine van de appelrechter wordt dus in eerste plaats bepaald door de verklaring van het hoger beroep van de appellant en vervolgens, binnen de uit de verklaring van hoger beroep voortvloeiende grenzen, door de in het verzoekschrift of grievenformulier door de appellant aangevoerde grieven.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Saisine van de appelrechter

P.18.0097.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.7 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 204, eerste lid, tweede zin, Wetboek van Strafvordering, en de algemene economie van de regeling volgt dat de sanctie van het verval van het hoger beroep ook is bepaald voor de niet-ondertekening van het grievenformulier, aangezien het door die ondertekening is dat de eiser in hoger beroep of zijn raadsman aangeeft dat hij zich de erin vermelde grieven eigen maakt, zodat het appelgerecht in geval van een niet-ondertekend grievenformulier in de regel het verval van het hoger beroep dient vast te stellen; het appelgerecht kan evenwel geen verval van hoger beroep uitspreken indien de eiser in hoger beroep of zijn raadsman in de door hem ondertekende verklaring van hoger beroep aangeeft dat zijn hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis zoals aangegeven in het grievenformulier, hij dat grievenformulier ter gelegenheid van het afleggen van de verklaring van hoger beroep ter griffie heeft ingediend en na de rubrieken "Naam:" en "Handtekening:" op het grievenformulier eigenhandig zijn naam is vermeld, vermits in dat geval er geen twijfel over kan bestaan dat de eiser in hoger beroep of zijn raadsman zich de vermelde grieven heeft eigen gemaakt, zodat een vervallenverklaring van het hoger beroep in die omstandigheden zou getuigen van een overdreven formalisme dat niet te verenigen valt met het recht op toegang tot de rechter zoals gewaarborgd door artikel 6.1. EVRM (1). (1) Zie over het grievenformulier- Hof van Cassatie, Jaarverslag 2017, 72-82, inz. 81-82 m.b.t. de ondertekening.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ondertekening van het grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Draagwijdte - Grievenformulier

P.17.1086.F 16 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180516.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Veroordelend vonnis - Hoger beroep - Grief gegrond op de vrijspraak

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Veroordelend vonnis - Hoger beroep - Grief gegrond op de vrijspraak

Wanneer het hoger beroep van de beklaagde tegen het vonnis dat hem voor alle telastleggingen veroordeelt enkel gegrond is op de grief "vrijspraak" van die telastleggingen, heeft die grief betrekking op de beslissing die hem schuldig verklaart aan de in die telastleggingen bedoelde feiten (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2018, nr. 309.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Veroordelend vonnis - Hoger

beroep - Grief gegrond op de vrijspraak

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Veroordelend vonnis - Hoger beroep - Grief gegrond op de vrijspraak

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.0616.F 2 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180502.1 AC nr. ...

Zelfs al heeft de beslissing van de strafrechter in eerste aanleg kracht van gewijsde ten aanzien van een beklaagde, met name wat diens verantwoordelijkheid bij het plegen van het misdrijf betreft, dan nog heeft die beslissing geen gezag van gewijsde ten aanzien van een andere beklaagde die zich voor het rechtscollege in hoger beroep moet verantwoorden voor deelneming aan dezelfde feiten als mededader of medeplichtige, aangezien die beslissing hem noch kan schaden noch tot voordeel kan strekken; daaruit volgt dat het de appelrechter vrij staat om een verklaring die de beslissing van de eerste rechter heeft bepaald, als onbetrouwbaar te beschouwen (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P.16.0486.F, AC 2016, nr. 349.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beklaagde in hoger beroep - Medebeklaagde veroordeeld in eerste aanleg - In kracht van gewijsde gegane beslissing - Gezag van gewijsde ten aanzien van de beklaagde in hoger beroep

P.18.0125.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.3 AC nr. ...

Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de verplichting om het grievenformulier of het verzoekschrift in te dienen binnen de termijn bepaald in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, in een taal die hij begrijpt ter kennis werd gebracht van de aangehouden beklaagde die niet werd bijgestaan door een advocaat en die zijn wil te kennen heeft gegeven om hoger beroep in te stellen, kan de appelrechter hem niet, met toepassing van het voormelde artikel 204, van dat hoger beroep vervallen verklaren, op straffe van hem het recht op toegang tot de rechter te ontzeggen (1). (1) Het Hof heeft vroeger middelen verworpen die opkwamen tegen de beslissing om het hoger beroep niet-ontvankelijk te verklaren wegens niet-naleving van de vormvereisten bepaald in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bij het hoger beroep door middel van een verklaring in de strafinrichting waar de appellant was aangehouden: zie bijv. Cass. 19 oktober 2016, AR P.16.0883.F, AC 2016, nr. 588 (niet-ontvankelijk middel, voor het eerst aangevoerd voor het Hof van Cassatie); Cass. 2 november 2016, AR P.16.0897.F, AC 2016, nr. 616 (formulier overhandigd aan de gedetineerde, doch zonder dat er sprake was van een taalprobleem); Cass. 8 maart 2017, AR P.16.1268.F, AC 2017, nr. 164 (beklaagde, aangehouden, maar bijgestaan door een advocaat gedurende de gehele rechtspleging). Zie met name ook, wat de verplichting betreft om de beklaagde bij de betekening van de verstekbeslissing in te lichten over de modaliteiten om verzet aan te tekenen: Cass. 24 januari 2018, AR P.17.0692.F, AC 2018, nr. 51 (informatie over de taal van de rechtspleging, waarin het verzet moet worden aangetekend); EHRM 1 maart 2011, Faniel t. België; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161 (vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de daartoe bepaalde termijn - na heropening van de rechtspleging overeenkomstig de artikelen 442bis e.v. Wetboek van Strafvordering, ingevolge het arrest van het EHRM van 29 juni 2010, Hakimi t. België); Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214 (idem, bovendien werd de betekening in het buitenland verricht - heropening ingevolge het arrest EHRM van 24 mei 2007, Da Luz Domingue Fereira t. België).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aangehouden beklaagde - Grievenformulier - Taal - Recht op toegang tot een rechter

- Art. 3 Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.1303.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, moet bij de appelrechter, met het verzoekschrift bedoeld in artikel 204 van dat wetboek, een betwisting aanhangig zijn gemaakt betreffende de schuldigverklaring aan een telastlegging, vooraleer hij een ambtshalve middel van openbare orde kan opwerpen met betrekking tot de kwalificatie van die telastlegging, de nietigheid van het onderzoek dat de feiten ervan heeft aangetoond of de ontstentenis van enige wetsbepaling die deze feiten strafbaar stelt (1). (1) Zie Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268, met concl. OM in Pas 2017, nr. 268.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Geen grief betreffende de schuldigverklaring - Gevolg voor de aanhangigmaking bij de appelrechter

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0765.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.1 AC nr. ...

Wanneer de eerste rechter zich onbevoegd verklaart om te oordelen over de strafvordering of de strafvordering niet ontvankelijk verklaart en hij zich daarom onbevoegd verklaart om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering, moet de appelrechter die ingevolge het enkele hoger beroep van het openbaar ministerie het beroepen vonnis teniet doet, uitspraak doen over de gegrondheid van zowel de strafvordering als de burgerlijke rechtsvordering; de rechter die zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de strafvordering of die de strafvordering niet ontvankelijk verklaart, raakt niet aan de zaak zelf, ook al leidt hij zijn onbevoegdheid of de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering af uit de feiten van het strafdossier (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2008, AR P.07.1720.F, AC 2008, nr. 136; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, p. 1352.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Vonnis van onbevoegdverklaring - Uitsluitend hoger beroep van het openbaar ministerie - Vernietiging vonnis door appelrechter

P.17.0695.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat het openbaar ministerie de toepassing van artikel 50, § 1, Wegverkeerswet niet heeft gevorderd voor de eerste rechter en de eerste rechter daarvan geen toepassing heeft gemaakt, belet niet dat, indien aan de voorwaarden daartoe is voldaan, de appelrechter dit doet al dan niet op vordering van het openbaar ministerie indien het openbaar ministerie hoger beroep aantekent tegen de beslissing over de strafmaat.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 50 - Tijdelijke immobilisering van het voertuig - Niet gevorderd voor de eerste rechter - Niet bevolen door de eerste rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing over de strafmaat

- Artt. 202, 5°, 203, § 1, en 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de appellant in zijn grievenformulier de rubriek "strafmaat" aankruist, geeft hij aan dat hij alle bestanddelen van de beslissing over de straf en de maatregelen die daarmee gepaard gaan en door de wet kunnen worden opgelegd, wenst aan te vechten, wat inhoudt dat hij daarmee ook de veiligheidsmaatregelen en andere maatregelen zoals het immobiliseren van het voertuig in de gevallen bepaald bij artikel 50, § 1, Wegverkeerswet, bedoelt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte - Toepassing

- Art. 50, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16

maart 1968

- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0685.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.3 AC nr. ...

De devolutieve werking van het hoger beroep heeft niet tot gevolg dat indien tegen de schuldigverklaring aan bepaalde telastleggingen weliswaar hoger beroep werd ingesteld, maar die schuldigverklaring zelf geen voorwerp is van een grief, de appelrechter gehouden is over die schuld uitspraak te doen omdat de enkele straf die voor al die telastleggingen samen werd opgelegd, wel het voorwerp van een grief uitmaakt; deze devolutieve werking heeft evenmin tot gevolg dat indien de schuld aan een telastlegging en de enkele straf die voor meerdere telastleggingen samen werd opgelegd het voorwerp uitmaakt van grieven, de appelrechter ertoe gehouden is tevens de schuld te beoordelen van die telastleggingen waarvan de schuld niet het voorwerp uitmaakt van enige grief.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Hoger beroep tegen schuldigverklaring aan bepaalde telastleggingen - Grief tegen enkele straf voor alle telastleggingen

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.1279.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.6 AC nr. ...

De appelrechter die ingevolge het hoger beroep van het openbaar ministerie het verzet dat de beklaagde voor de eerste rechter heeft ingesteld, voor het eerst in hoger beroep ongedaan verklaart, moet ingevolge de devolutieve werking van het hoger beroep over de grond van de zaak zelf beslissen binnen de grenzen bepaald door de verklaring van hoger beroep, de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde grieven en de door artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering desgevallend aan te voeren ambtshalve middelen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beslissing op verzet - Hoger beroep door openbaar ministerie - Ongedaanverklaring door appelrechter

P.17.1284.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.7 AC nr. ...

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan tegen voorbereidende beslissingen van onderzoek, zelfs al zijn die zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd, slechts cassatieberoep worden ingesteld na het eindarrest of het eindvonnis maar artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat niettemin onmiddellijk cassatieberoep kan worden aangetekend tegen beslissingen inzake bevoegdheid; er is een beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering indien de rechter die van de strafvordering kennisneemt zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil van rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld; de Nederlandstalige correctionele rechtbank te Brussel die zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van het hoger beroep van de beklaagde, omdat overeenkomstig artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken het hoger beroep tegen de afwijzing door de politierechtbank te Vilvoorde om de zaak te verzenden naar een politierechtbank met het Frans als taal van de rechtspleging bij uitsluiting bij de in de artikelen 73bis en 75bis Gerechtelijk Wetboek bedoelde arrondissementsrechtbanken moet worden gebracht, is dan ook geen beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beslissing inzake bevoegdheid - Taalwet Gerechtszaken - Artikel 23quater - Cassatieberoep

P.17.1151.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.4 AC nr. ...

Er is geen verzwaring van de in eerste aanleg uitgesproken straffen wanneer de rechter in hoger beroep, die kennisneemt van het hoger beroep tegen een vonnis dat één enkele straf voor verschillende telastleggingen uitspreekt, de beklaagde vrijspraak verleent voor bepaalde telastleggingen en die straf handhaaft voor de overige door de eerste rechter bewezen verklaarde telastleggingen (1) of wanneer hij het aantal slachtoffers van de bewezen gebleven telastleggingen beperkt en de straf handhaaft. (1) Zie bijv. Cass. 12 april 2016, AR P.15.1672.N, AC 2016, nr. 251; A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », R.D.P. 1981, pp. 401-430, inzonderheid pp. 411 en 412, noot 66. Die auteur wijst erop dat die rechtspraak, die dateert van 1935, "doet denken aan de theorie van de naar recht verantwoorde straf". (Cass. 1 juli 1935, Pas. 1935, I, p. 298).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - Handhaving van de door de eerste feitenrechter opgelegde straf

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Wanneer de wet bepaalt dat het bedrag van de geldboete wordt bepaald in functie van het aantal slachtoffers van het misdrijf, moeten, om de door de appelrechter uitgesproken geldboete te vergelijken met de door de eerste rechter opgelegde geldboete, de bedragen in aanmerking worden genomen die voortvloeien uit de vermenigvuldiging van het bedrag van de geldboete met het aantal slachtoffers ten aanzien van wie die rechters het misdrijf bewezen hebben verklaard; aldus, wanneer de appelrechters het aantal slachtoffers van het misdrijf beperken en het bedrag van de geldboete per slachtoffer verhogen, dienen zij over die straf niet met eenparigheid van stemmen uitspraak te doen als de opgelegde geldboete, die voortvloeit uit de vermenigvuldiging, niet wordt verzwaard (1). (1) De artikelen 77bis tot 77quinquies, in fine, Vreemdelingenwet bepalen dat "de boete zo veel keer wordt toegepast als er slachtoffers zijn"; het hof van beroep heeft desondanks één enkele geldboete uitgesproken en niet zoveel geldboetes als er slachtoffers zijn. De berekeningswijze van de geldboete heeft geen invloed op de ernst ervan. In dit geval werd de toestand van de eiser niet verzwaard door het opleggen van een geldboete van 486.000 euro terwijl de door de eerste rechter opgelegde geldboete 972.000 euro bedroeg. (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - In hoger beroep opgelegde geldboete hoger per slachtoffer maar lager in totaal

- Art. 77quinquies, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.17.0593.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.2 AC nr. ...

Een partij kan slechts incidenteel beroep instellen tegen een partij die tegen haarzelf principaal hoger beroep heeft ingesteld; de mogelijkheid van incidenteel beroep is evenwel niet beperkt tot de schadeposten waarvoor er een principaal hoger beroep is ingesteld en ook voor andere posten van de burgerlijke rechtsvordering is incidenteel beroep mogelijk (1). (1) Cass. 19 februari 2002, AR P.00.1073.N, AC 2002, nr. 116.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Voorwaarde - Draagwijdte - Burgerlijke rechtsvordering

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.17.0618.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.4 AC nr. ...

Artikel 187, § 9, Wetboek van Strafvordering houdt in dat het hoger beroep tegen een vonnis waarbij het verzet ongedaan wordt verklaard, van rechtswege het geschil in zijn geheel ter beoordeling voorlegt aan de appelrechter, met als enige beperking de relatieve werking van het verzet; hieruit volgt dat artikel 204 Wetboek van Strafvordering geen toepassing vindt in zoverre het hoger beroep het bij het verstekvonnis beoordeelde geschil beoogt, zodat de appellant niet moet preciseren welke zijn grieven zijn tegen dat vonnis zoals in dat artikel bepaald.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep tegen ongedaanverklaring van verzet

P.17.1039.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.9 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde die hoger beroep instelt, in zijn grievenformulier de rubriek "schuld" aankruist, geeft hij aan dat hij alle bestanddelen van de beslissing over de schuld wenst aan te vechten wat inhoudt dat hij daarmee ook de bewijsgegevens die een schuldigverklaring kunnen ondersteunen en bijgevolg ook de wettigheid en regelmatigheid van de bewijsvoering bedoelt; van die beklaagde kan niet geëist worden dat hij ook afzonderlijk opgave doet van de wettigheid en de regelmatigheid van het bewijs van de schuld als afzonderlijke grief.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Grief - Aankruising rubriek "schuld"

P.18.0021.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.7 AC nr. ...

De grieven zijn nauwkeurig bepaald in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering wanneer de appelrechter en de partijen met zekerheid de beschikking of beschikkingen van het beroepen vonnis kunnen bepalen waarvan de appellant de hervorming vraagt of met andere woorden de saisine van de appelrechter kan worden bepaald; daarbij is het gegeven dat het openbaar ministerie de door de eerste rechter opgelegde straf onvoldoende beteugelend vindt, terwijl die straf overeenstemt met wat door het openbaar ministerie voor de eerste rechter werd gevorderd, niet relevant (1). (1) Zie Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grief - Beoordeling nauwkeurigheid

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beschikking van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt en is te onderscheiden van de reden op grond waarvan de appellant de hervorming van de beschikking beoogt (1). (1) Zie Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grief

P.17.0780.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.6 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie hoger beroep instelt tegen alle strafrechtelijke beschikkingen van een vonnis en vervolgens in het grievenformulier aanduidt dat zijn grieven tegen het beroepen vonnis slaan op de beschikkingen over de schuldigverklaring en de strafmaat, geeft het te kennen dat het de hervorming vraagt van alle beschikkingen van dat vonnis die uitspraak doen over de schuld van de beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten en over de hem opgelegde straf; die grieven slaan dan zowel op de beschikkingen van vrijspraak als op deze van schuldigverklaring.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grievenformulier - Grieven gericht tegen schuldigverklaring en strafmaat

- Artt. 202, 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.0457.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.1 AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt zonder dat vereist is dat de appellant in zijn verzoekschrift of grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt; bij afwezigheid van grieven in de zin van deze bepaling is het hoger beroep niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appelgerecht - Grief

Het begrip "grief" en de gevolgen van het formuleren van al dan niet nauwkeurige grieven tegen het beroepen vonnis zijn verschillend in een strafproces en in een burgerlijk proces.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appelgerecht - Strafproces en burgerlijk proces - Begrip grief en formuleren van al dan niet nauwkeurige grieven

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 204 en 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de grieven die de appellant in zijn verzoekschrift of grievenformulier, zoals omschreven in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, opgeeft of aankruist de rechtsmacht van de appelrechter bepalen; de mogelijkheid om na de uiterste datum van het indienen van dit verzoekschrift of grievenformulier nog grieven op te werpen, werd door de wetgever verworpen waaruit volgt dat de appelrechter enkel door de partijen in hun verzoekschrift of grievenformulier opgeworpen grieven mag onderzoeken, waarbij hij, zo daartoe grond bestaat, binnen zijn saisine zoals die voortvloeit uit die grieven, de in artikel 210 Wetboek van Strafvordering bepaalde middelen van openbare orde opwerpt (1). (1) Parl.St.Kamer, DOC 54 2015-16, nr. 1418/001, p. 87-88; Parl.St.Kamer, DOC 54 2015-16, nr. 1418/008, p. 24; Cass. 12 december 2017, AR P.17.0251.N, AC 2017, nr. 706. Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 met concl. van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appelrechter - Bepaling van de saisine

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Appelrechter - Saisine - Ambtshalve opwerpen van grieven door de appelrechter

P.17.0543.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.4 AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering, waarbij de rechter bij die beoordeling het aankruisen van grieven die geen verband houden met het beroepen vonnis in aanmerking kan nemen (1). (1) Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 met concl. van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Grief

P.17.1070.F 24 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180124.3 AC nr. ...

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief gericht tegen de straffen en niet tegen de vrijspraak - Hoger beroep zonder bestaansreden

Als de enige grief in het verzoekschrift tot hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vrijsprekend vonnis, gericht is tegen de opgelegde straffen en maatregelen, kunnen de appelrechters oordelen dat dit hoger beroep, in zoverre het niet tegen de vrijsprekende beslissing is gericht, niet ontvankelijk is bij gebrek aan bestaansreden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 53.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief gericht tegen de straffen en niet tegen de vrijspraak - Hoger beroep zonder bestaansreden

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0367.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.8 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie hoger beroep instelt opdat het verval van het recht tot sturen als bedoeld in artikel 42 Wegverkeerswet zou worden uitgesproken, is dit geen vervolging wegens een nieuwe telastlegging, maar beoogt dit enkel het nemen van een veiligheidsmaatregel die naast de uitgesproken straf moet worden opgelegd en waartoe de rechter op grond van een soevereine beoordeling beslist; uit de omstandigheid dat deze verplicht op te leggen veiligheidsmaatregel niet werd uitgesproken door het beroepen vonnis maar wel door het bestreden vonnis, kan geen schending van artikel 6 EVRM worden afgeleid, noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces of van het recht van verdediging.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Wegverkeer - Veroordeling wegens overtreding van de politie over het wegverkeer - Geen verval wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Hoger beroep openbaar ministerie opdat het verval zou worden uitgesproken - Aard - Doel - Verval uitgesproken door de appelrechter - Bestaanbaarheid met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0387.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.3 AC nr. ...

Op het verzet van een beklaagde tegen een in hoger beroep gewezen arrest, kan het appelgerecht op diens verzet zijn toestand niet verzwaren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Zaak in hoger beroep op verzet - Verzwaring van de toestand van de beklaagde

- Artt. 187 en 211 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de zaak in hoger beroep op verzet aanhangig is, kan ingevolge de relatieve werking van het verzet de rechter, anders dan het arrest bij verstek heeft beslist, eensdeels, de in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bedoelde samenloop vaststellen, anderdeels, oordelen dat de reeds uitgesproken straffen voor een juiste bestraffing van al de misdrijven niet voldoende lijken en bij de straftoemeting rekening houden met de reeds uitgesproken straffen zonder dat hij in die omstandigheden ten opzichte van de bij verstek uitgesproken straf, een reële en meetbare strafvermindering moet verlenen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Zaak in hoger beroep op verzet - Aanhangige feiten die aan de veroordeling voorafgaan - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Bijkomende bestraffing - Verplichting een reële en meetbare strafvermindering te verlenen ten opzichte van de bij verstek uitgesproken straf

- Artt. 187 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.17.0437.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.4 AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beschikking van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt (1) en is te onderscheiden van de reden op grond waarvan de appellant de hervorming van de beschikking beoogt. (1) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; Cass. 26 september 2017, AR P.16.1221.N, AC 2017, nr. 497; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141 met concl. van advocaat-generaal DECREUS; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584 met concl. van advocaat-generaal met opdracht WINANTS.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beschikking - Grief

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Voor het bepalen van de vereiste van de nauwkeurigheid van een grief is het gegeven dat de aangevoerde reden voor het hoger beroep vatbaar is voor meerdere uitleggingen en niet duidelijk is in welke zin de appellant een hervorming van de bestreden beslissing beoogt niet relevant.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beschikking - Grief - Bepaling van de nauwkeurigheid - Criterium

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.0426.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.7 AC nr. 722

Het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beschikking tot buitenvervolgingstelling kan een tergend en roekeloos karakter vertonen wanneer die partij de bedoeling heeft de inverdenkinggestelde nadeel te berokkenen of wanneer zij haar recht om dit rechtsmiddel aan te wenden, uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon te buiten gaat; de rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er proceduremisbruik is, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen het bestaan daarvan naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666; zie Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N en P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33; Cass. 31 oktober 2003, AR C.02.0602.F, AC 2003, nr. 456 en JT 2004, p. 135, noot J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, "L'abus procédural: une étape décisive".

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

Op grond van artikel 135, §1, Wetboek van Strafvordering, dat de burgerlijke partij toestaat hoger beroep in te stellen tegen alle beschikkingen van de raadkamer, kan de kamer van inbeschuldigingstelling niet naar recht vaststellen dat er bij de burgerlijke partij sprake is van proceduremisbruik, louter omdat de procureur des Konings voor de raadkamer de buitenvervolgingstelling heeft gevorderd; geen enkele wetsbepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling evenwel om, bij de beoordeling van het onrechtmatig karakter van het hoger beroep van de burgerlijke partij, dat feit in aanmerking te nemen tussen het geheel van de omstandigheden van de zaak die zij moet onderzoeken.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolgingstelling voor de raadkamer

- Artt. 135, § 1, 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

De artikelen 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering staan de strafrechter toe uitspraak te doen over de tussenvorderingen van de beklaagde tegen de burgerlijke partij tot vergoeding van de schade die hem door de vervolging werd berokkend (1); de kamer van inbeschuldigingstelling die een beschikking tot buitenvervolgingstelling bevestigt, is bevoegd om de inverdenkinggestelde schadevergoeding toe te kennen wegens de foutieve gedraging van de burgerlijke partij, en niet louter omdat die fout voortvloeit uit het hoger beroep van laatstgenoemde. (1) Cass. 2 december 2003, AR P.03.1120.N, AC 2003, nr. 609.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

P.17.1170.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.6 AC nr. 723

Gedeeltelijk andersluidende conclusie « in substantie » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevestiging, zelfs maar gedeeltelijk, van een door het beroepen vonnis bevolen onderzoeksmaatregel - Verwijzing, zonder de zaak aan zich te trekken, naar de eerste rechter

Wanneer de appelrechter een beslissing alvorens recht te doen niet nietig verklaart, verwijst hij de zaak naar de eerste rechter als hij, zelfs maar gedeeltelijk, een door het beroepen vonnis bevolen onderzoeksmaatregel bevestigt (1). (1) Zie andersluidende concl. OM « in substantie » in Pas. 2017, nr. 723.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevestiging, zelfs maar gedeeltelijk, van een door het beroepen vonnis bevolen onderzoeksmaatregel - Verwijzing, zonder de zaak aan zich te trekken, naar de eerste rechter

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.17.0340.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.2 AC nr. 718

Uit artikel 208 Wetboek van Strafvordering volgt dat een appelrechter bij de beoordeling of een door de eiser aangehaalde reden van verstek een wettige reden van verschoning vormt, dezelfde criteria dient te hanteren als een rechter in eerste aanleg.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verzet tegen een arrest bij verstek gewezen in hoger beroep - Beoordeling van de wettige reden van verschoning - Draagwijdte

P.17.1116.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.4 AC nr. 720

De modaliteiten van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die met toepassing van artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlands bevel tot aanhouding met het oog op uitlevering uitvoerbaar verklaart, worden niet bepaald door artikel 22 Voorlopige Hechteniswet, maar wel door artikel 135 Wetboek van Strafvordering, waarvan paragraaf 4 bepaalt dat het hoger beroep door hij die van zijn vrijheid is beroofd, wordt ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uren die begint te lopen vanaf de dag waarop de beschikking is gewezen (1). (1) Cass. 17 juli 2001, AR P.01.0972.N, AC 2001, nr. 420.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Uitlevering - In het buitenland verleend bevel tot aanhouding - Uitvoerbaarverklaring - Beschikking van de raadkamer

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0251.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.2 AC nr. 706

Het zijn de door de appellant aangevoerde grieven die de saisine van de appelrechter bepalen en de in artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering opgenomen regel kan er niet toe leiden dat de appelrechter zijn saisine uitbreidt door ambtshalve een middel op te werpen betreffende een strafbaar feit waarvan de schuldbeoordeling in hoger beroep bij afwezigheid van grieven ter zake niet aanhangig is, zodat indien de grieven van een appellant beperkt zijn tot de strafmaat voor een feit zoals het door de eerste rechter is bewezen verklaard, het appelgerecht dit feit door het aanvoeren van een ambtshalve middel niet kan heromschrijven (1). (1) Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr.268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Saisine van de appelrechter - Ambtshalve opwerpen van grieven door de appelrechter - Grens - Toepassing

- Artt. 204, eerste lid, en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appelgerecht - Bepaling van de saisine

- Artt. 204, eerste lid, en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0888.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.5 AC nr. 709

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt, zonder dat vereist is dat de appellant in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt(1); dit belet de tegenpartijen niet hun exacte rechtspositie tegenover de appellant te bepalen. (1) Cass. 26 september 2017, AR P.16.1221.N, AC 2017, nr. 497; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141 met concl. van advocaat-generaal DECREUS; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584 met concl. advocaat-generaal met opdracht WINANTS.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beslissing - Grief

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.0761.F 29 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171129.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Onderzoek van de ontvankelijkheid van het hoger beroep - Onderzoek van de door de partijen aangevoerde grieven - Artikel 210 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Hoger beroep van de beklaagde - Navolgend hoger beroep van het openbaar ministerie - Bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen - Aanvang

Door te bepalen dat het openbaar ministerie, nadat de beklaagde hoger beroep heeft ingesteld, over een bijkomende termijn van tien dagen beschikt om hoger beroep in te stellen, heeft artikel 203, §1, Wetboek van Strafvordering geen termijn ingesteld die van rechtswege wordt toegevoegd aan de gewone termijn van dertig dagen; die bijkomende termijn heeft immers tot doel het openbaar ministerie in staat te stellen te beoordelen of er grond is een navolgend beroep in te stellen wanneer de beklaagde hoger beroep heeft ingesteld tegen een vonnis; in dat geval vangt de termijn van tien dagen aan op de dag die volgt op het hoger beroep van de beklaagde; aldus staat de wet het openbaar ministerie toe om desgevallend de gewone termijn van dertig dagen waarover het beschikt, te overschrijden naargelang van de dag waarop de beklaagde hoger beroep heeft ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 681.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Hoger beroep van de beklaagde - Navolgend hoger beroep van het openbaar ministerie - Bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen - Aanvang

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

Artikel 210 Wetboek van Strafvordering, dat betrekking heeft op het onderzoek door de appelrechter van de grieven die de partijen in hun verzoekschrift tegen het beroepen vonnis aanvoeren, houdt geen verband met de verplichting van de appelrechter om ambtshalve na te gaan of voldaan is aan de door de wet vastgestelde ontvankelijkheidsvoorwaarden om een beroep in te stellen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Onderzoek van de ontvankelijkheid van het hoger beroep - Onderzoek van de door de partijen aangevoerde grieven - Artikel 210 Wetboek van Strafvordering

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering

P.17.0040.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.5 AC nr. 660

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden, maar dit artikel houdt niet in dat de rechter moet antwoorden op een aanvoering waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt (1). (1) Cass 14 november 2017, AR P. 16.1250.N, AC 2017, nr 639; Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr 643.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Aanduiding van grief - Formulering van eis, exceptie of verweer - Afleiden van een rechtsgevolg - Taak van de appelrechter - Draagwijdte

P.16.1250.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.2 AC nr. 639

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden (1). (1) Zie Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr. 643.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Vermelding eis, exceptie of verweer door appellant - Taak appelrechter

P.17.0156.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.5 AC nr. 642

Uit de samenhang van de artikelen 76, 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek, 73bis en 167, eerste lid, ZIV-wet, 232, 1° en 235, eerste lid, Sociaal Strafwetboek volgt dat wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, en wanneer een oplichting betrekking heeft op het gebruik van dergelijke valse stukken, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd zijn de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering moet samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bevoegdheid - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Samenstelling zetel

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bevoegdheid - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering

P.17.0171.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.6 AC nr. 643

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden; artikel 149 Grondwet houdt echter niet in dat indien de appellant in zijn grievenformulier louter melding maakt van feitelijke gegevens, zonder daaruit rechtsgevolgen af te leiden voor de door de rechter te nemen beslissing, de rechter daarop moet antwoorden (1). (1) Zie Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Vermelding

eis, exceptie of verweer door appellant - Taak appelrechter

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Vermelding feitelijke gegevens door appellant - Taak appelrechter

P.17.0966.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.8 AC nr. 645

Uit de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter de beklaagde vervallen moet verklaren van zijn hoger beroep tegen een op verstek gewezen vonnis indien hij zijn verzoekschrift of grievenformulier niet heeft ingediend binnen de beroepstermijn, dit is uiterlijk dertig dagen na de dag van betekening ervan aan de veroordeelde partij of aan haar woonplaats; het ogenblik waarop de raadsman van de beklaagde kennis krijgt van dit vonnis is hierbij niet dienend.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Verstekvonnis - Ogenblik kennisname door raadsman van beklaagde - Invloed

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verstekvonnis - Verzoekschrift of grievenformulier - Indiening buiten de beroepstermijn

P.17.0584.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.5 AC nr. 618

Indien de saisine van het appelgerecht bij toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering beperkt is tot de strafmaat kan de rechter die vaststelt dat de bij hem aanhangige en reeds bewezen verklaarde feiten voldoen aan de voorwaarden van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, zich uitspreken over het al dan niet toepassen van die bepaling vermits die beoordeling verband houdt met de strafmaat.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Saisine van het appelgerecht beperkt tot de strafmaat - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.17.0727.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.6 AC nr. 619

De grieven die een appellant overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering aanvoert buiten de saisine zoals die volgt uit de door hem afgelegde verklaring van hoger beroep, zijn niet ontvankelijk.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grieven aangevoerd buiten de saisine van het appelgerecht

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Het staat aan het appelgerecht om, in de eerste plaats op basis van de inhoud van de verklaring van hoger beroep en binnen de grenzen daarvan vervolgens op basis van de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering geformuleerde grieven, de draagwijdte van het hoger beroep en dus de saisine van het appelgerecht te bepalen; het Hof gaat wel na of het appelgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appelgerecht - Draagwijdte van het hoger beroep - Bepaling van de saisine

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.0892.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.7 AC nr. 620

De appelrechter kan op het enkel hoger beroep van een inverdenkinggestelde geen door artikel 210 Wetboek van Strafvordering bedoelde grieven ambtshalve aanvoeren indien hij dit hoger beroep op grond van artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering vervallen verklaart.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Enkel hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Ambtshalve opwerpen van grieven door de beroepsrechter

- Artt. 204, eerste lid, en 210 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Enkel hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Vervallenverklaring bij gemis aan nauwkeurige grieven

- Artt. 204, eerste lid, en 210 Wetboek van Strafvordering

P.16.1150.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.2 AC nr. 601

Wanneer het openbaar ministerie, zoals hier, een ontvankelijk hoger beroep instelt tegen alle beschikkingen op strafgebied van het beroepen vonnis, heeft de devolutieve werking van dat hoger beroep tot gevolg dat de appelrechter, met een beslissing die in de plaats komt van deze van het beroepen vonnis, dient te oordelen over alle telastleggingen die ook aan het oordeel van de eerste rechter waren onderworpen; het feit dat het beroepen vonnis geen uitspraak heeft gedaan over een van de telastleggingen, heeft in dat geval niet tot gevolg dat de appelrechter moet overgaan tot evocatie omdat de appelrechter dan immers enkel uitspraak dient te doen over die telastlegging wegens de devolutieve werking van het hoger beroep (1). (1) Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 1377-1379; KERKHOFS, J., Evocatie ingevolge artikel 215 van het Wetboek van Strafvordering: het begrip iets vaster omlijnd? (noot onder Cass. 4 april 2006), T. Strafr. 2007/1, 14-21.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door openbaar ministerie tegen alle beschikkingen op strafgebied - Beroepen vonnis zonder uitspraak over een van de telastleggingen

---

P.17.0898.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.4 AC nr. ...

Uit de omstandigheid alleen dat het grievenformulier dat aan de eiser in hoger beroep werd overhandigd om er zijn grieven op neer te schrijven, de termijn niet vermeldt waarbinnen die akte moet worden neergelegd op straffe van verval van het beroep, kan noch een miskenning van het recht op rechtspraak in twee instanties noch van het recht van toegang tot de rechter worden afgeleid.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Informatie op het formulier - Verzoekschrift met grieven - Ontstentenis van opgave van de termijn voor de neerlegging van het formulier - Gevolg - Recht op rechtspraak in twee instanties - Recht van toegang tot de rechter

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 2.1 van het Zevende Aanvullend Protocol bij het EVRM volgt dat de nationale wetgever over een ruime beoordelingsbevoegdheid beschikt om het recht op hoger beroep in te richten, met name om de ontvankelijkheidsvoorwaarden ervan te bepalen, in zoverre die voorwaarden gewettigd zijn en dat recht zelf niet aantasten (1). (1) EHRM 19 mei 2005, nr. 14021/02, §31, Kaufmann/Italië; EHRM 3 juli 2008, nr. 40593/05, §31, Regalova/Tsjechische Republiek.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheidsvoorwaarden van het hoger beroep - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 2.1 - Beoordelingsbevoegdheid van de nationale wetgever

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

Artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering vereist dat de eiser in hoger beroep op straffe van verval dertig dagen na de uitspraak van het op tegenspraak gewezen vonnis aangeeft op welke punten de beroepen beslissing moet worden hervormd; de vermelding "Verplichte en bindende opgave van de grieven tegen het eerste vonnis (artikel 204 Wetboek van Strafvordering)" op het in artikel 1 van het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid van het Wetboek van Strafvordering bepaalde formulier, samen met de verwijzing naar artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering, volstaan om de rechtzoekende in staat te stellen de ontvankelijkheidsvoorwaarden van het hoger beroep te begrijpen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift met grieven - Grievenformulier - Informatie op het formulier - Toereikendheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Hoewel de toegankelijkheid en de daadwerkelijkheid van het rechtsmiddel, in de zin van artikel 6 EVRM, inhouden dat de beklaagde correct op de hoogte wordt gesteld van het rechtsmiddel, vereist die bepaling niet dat die mededeling alle modaliteiten van het rechtsmiddel bevat indien zij duidelijk worden aangegeven in de wet.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Toegankelijkheid en daadwerkelijkheid van het rechtsmiddel - Artikel 6, E.V.R.M. - Informatieplicht over de rechtsmiddelen aan de beklaagde - Draagwijdte - Modaliteiten van het rechtsmiddel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1021.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering van een veroordeelde - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

Aangezien artikel 77/6, §2, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering afwijkt van artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering door te bepalen dat de termijn voor het hoger beroep van de veroordeelde tegen een beslissing tot internering van de kamer voor de bescherming van de maatschappij vijftien dagen bedraagt en die termijn ten aanzien van hem begint te lopen vanaf de dag van de kennisgeving en aangezien artikel 77/7, §4, van dezelfde wet afwijkt van artikel 209 van het Wetboek van Strafvordering door te bepalen dat de correctionele kamer van het hof van beroep uitspraak doet uiterlijk binnen vijftien dagen nadat het hoger beroep is ingesteld, heeft de wetgever een procedure voor hoger beroep tegen de vonnissen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij ingericht die niet verenigbaar is met de verplichting om binnen een termijn van dertig dagen na de bestreden beslissing een verzoekschrift met de tegen die beslissing ingebrachte grieven neer te leggen, zoals bedoeld in artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering van een veroordeelde - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

- Art. 77/6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.16.1330.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.4 AC nr. 586

Wanneer het hoger beroep bij afwezigheid van een geldig verzoekschrift met grieven vervalt, heeft het geen uitwerking meer en kan het niet leiden tot een voor de partij die van zijn hoger beroep vervallen is, beoogde resultaat en het feit dat dit hoger beroep toch ontvankelijk is, blijft daarop zonder incidentie (1). (1) Wanneer het hoger beroep van het openbaar ministerie vervalt en daarom geen uitwerking heeft, kan op enkel beroep van de beklaagde zijn toestand niet worden verzwaard. Zie over het hoger beroep: S. VAN OVERBEKE, Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie ("Potpourri II") (tweede deel), RW 2015-16, 1442, inz. 1446,voetnoten 39 en 40, waar blijkbaar de termen ?onontvankelijk' en ?vervallen' als gelijklopend worden beschouwd; B. MEGANCK, "Hoger beroep" in "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T. Strafr.2016/1, 42-45, nrs. 91-95.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Draagwijdte

P.17.0656.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.3 AC nr. 574

Het beginsel van het hoger beroep op grieven bepaalt de omvang van de aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter; de in artikel 210, tweede lid, Strafvordering bepaalde uitzonderingen staan de rechter niet toe zijn aanhangigmaking uit te breiden door ambtshalve, met miskenning van de devolutieve werking van het hoger beroep, een middel op te werpen met betrekking tot beschikkingen die door geen van de partijen in de zaak werden aangevochten (1); hij kan aldus niet kennisnemen van de beschikkingen betreffende de ontvankelijkheid van het verzet van de verweerder tegen het verstekvonnis, als de eiser, in zijn verzoekschrift in hoger beroep, daartegen geen grieven heeft aangevoerd. (1) Zie Cass. 21 december 2016, P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE; Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268, met conclusie van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Omvang van de aanhangigmaking van de zaak bij appelrechter - Telastlegging niet betwist in het grievenformulier

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0658.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.4 AC nr. 575

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Schorsing van de verjaring - Hoger beroep - Hervorming

Wanneer de appelrechter wettig beslist dat het verzet van de beklaagde ten onrechte ongedaan werd verklaard door de eerste rechter, heeft de in artikel 24, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde schorsingsgrond van de verjaring die door de eerste rechter in aanmerking was genomen, geen uitwerking meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Schorsing van de verjaring - Hoger beroep - Hervorming

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.1106.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.3 AC nr. 538

De appelrechters die, op het hoger beroep van de beklaagde alleen, de ten laste gelegde feiten heromschrijven onder een zwaardere kwalificatie, maar geen hogere straf uitspreken, verzwaren de toestand van de beklaagde niet; het feit dat ingevolge de nieuwe kwalificatie de verjaringstermijn verlengd is, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 4 november 1986 AR 213, AC 1986-87, nr. 140; Cass. 15 juni 1993, AR P.93.0511.N, AC 1993, nr. 287; Cass. 30 november 2005, AR P.05.1143.F, AC 2005, nr. 636.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Heromschrijving van de kwalificatie - Eenparigheid

P.17.0848.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.8 AC nr. 543

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door een appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet is vereist dat de appellant tevens de reden voor de beoogde wijziging opgeeft.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Grief - Begrip

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite de draagwijdte te beoordelen van de door een appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven grieven, maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; wanneer blijkt dat het openbaar ministerie een grievenformulier heeft ingediend waarop voor elk van de verweerders de rubriek strafmaat was aangekruist, volgt daaruit dat het openbaar ministerie aangaf met betrekking tot de verweerders de wijziging na te streven van de beslissingen van het bestreden vonnis met betrekking tot de strafmaat, wat alle beslissingen met betrekking tot het opleggen of niet-opleggen van hoofd-, bijkomende en vervangende straffen of modaliteiten van die straffen inhoudt aangezien van een appellant die de rubriek strafmaat aankruist, niet kan worden verwacht dat hij ook de afzonderlijke rubriek bijzondere verbeurdverklaring aankruist, vermits zulks dubbel gebruik zou uitmaken met de aangekruiste rubriek strafmaat.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Aankruisen van de rubriek strafmaat - Draagwijdte

P.17.0065.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.1 AC nr. ...

Wanneer het Hof de beslissing van de appelrechters op de burgerlijke rechtsvordering vernietigt wegens miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en van de devolutieve werking van het hoger beroep, blijft de beslissing van de eerste rechter om de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond te verklaren bestaan aangezien die in kracht van gewijsde is getreden vanaf de dag waarop die beslissing niet meer vatbaar was voor hoger beroep, zodat de vernietiging wordt uitgesproken zonder verwijzing.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking van het hoger beroep - Beslissing van de eerste rechter die de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond verklaart - Ontstentenis van hoger beroep door de burgerlijke partij - Nieuwe beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis - Gevolg - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het Hof de beslissing van de appelrechters op de strafvordering vernietigt wegens miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en van de devolutieve werking van het hoger beroep, blijft de veroordeling van de beklaagde door de eerste rechter bestaan aangezien die in kracht van gewijsde is getreden vanaf de dag waarop die beslissing niet meer vatbaar was voor hoger beroep, zodat de vernietiging wordt uitgesproken zonder verwijzing.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking van het hoger beroep - Ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie en de beklaagde - Nieuwe beslissing over de strafvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis - Gevolg - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

De appelrechters miskennen het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en de devolutieve werking van het hoger beroep wanneer zij, bij ontstentenis van hoger beroep door de burgerlijke partij tegen de beslissing van de eerste rechter om de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond te verklaren, uitspraak doen over die burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 21 november 1984, AR 3822, AC 1984-85, nr. 183.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking van het hoger beroep - Beslissing die de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond verklaart - Ontstentenis van hoger beroep door de burgerlijke partij - Nieuwe beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

De appelrechters miskennen het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en de devolutieve werking van het hoger beroep wanneer zij, bij ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie en de beklaagde, uitspraak doen over de tegen laatstgenoemde ingestelde strafvordering en over de kosten van de strafvordering (1). (1) Cass. 21 november 1984, AR 3822, AC 1984-85, nr. 183.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking van het hoger beroep - Ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie en de beklaagde - Nieuwe beslissing over de strafvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

P.17.0257.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.2 AC nr. ...

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering verplicht de eiser in hoger beroep nauwkeurig te bepalen op welke punten de beroepen beslissing moet worden hervormd.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering ontneemt de beklaagde niet het recht om het strafrechtelijk dictum dat op hemzelf betrekking heeft, in zijn geheel aan te vechten, desnoods door het voorwerp van zijn beroep op de zitting te beperken, zoals artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering dat toestaat.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting - Grieven die betrekking hebben op het gehele strafrechtelijk dictum - Regelmatigheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De grieven zijn nauwkeurig bepaald in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter en de partijen met zekerheid de beslissing of de beslissingen van het beroepen vonnis kunnen bepalen waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming vraagt, met andere woorden wanneer daardoor de mate waarin de zaak bij het appelgerecht aanhangig is gemaakt, kan worden bepaald (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeuringheidsvereiste

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De rechter kan niet beslissen dat het verzoekschrift onnauwkeurig was en het hoger beroep van de eiser in hoger beroep vervallen verklaren, op grond dat de opgegeven grieven niet ter zake dienen; een dergelijke reden houdt geen verband met het onderzoek naar de nauwkeurigheid van de grieven die in het verzoekschrift tot hoger beroep werden aangebracht.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeuringheidsvereiste - Grief die niet ter zake dient

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing in het verzoekschrift in hoger beroep van een beslissing van het beroepen vonnis, waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de eiser in hoger beroep, in het verzoekschrift of in het grievenformulier, opgave doet van de redenen van zijn hoger beroep, noch van de middelen die hij wenst aan te voeren om de hervorming van de in de grief bedoelde beslissing te bekomen (1). (1) Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264 en Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.0647.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.6 AC nr. ...

Wanneer de eiser in hoger beroep de grieven die hij wenst in te brengen, niet binnen de wettelijke termijn nauwkeurig heeft bepaald overeenkomstig artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, blijft het hoger beroep toelaatbaar als dat verzuim het gevolg is van een van de wil van de eiser in hoger beroep onafhankelijke gebeurtenis die hij niet kon voorzien of voorkomen, aangezien een dergelijke gebeurtenis overmacht oplevert; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de aangevoerde omstandigheden overmacht uitmaken, waarbij het Hof nagaat of hij uit de door hem in aanmerking genomen omstandigheden, wettig heeft kunnen afleiden of er al dan niet sprake was van overmacht (1). (1) Zie Cass. 31 januari 2017, AR P.16.1004.N, AC 2017, nr. 74.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting tot neerlegging binnen de wettelijke termijn - Verzuim - Overmacht - Begrip - Toetsing door het Hof

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Door te vermelden dat zijn hoger beroep dat van de beklaagde volgt, geeft het openbaar ministerie aan dat het aldus de saisine van de appelrechters beperkt tot het door de voormelde beklaagde beroepen dictum1; maar wanneer het hoger beroep van de beklaagde vervallen verklaard wordt op grond dat hij zelf geen enkele grief tegen het beroepen vonnis heeft ingebracht binnen de wettelijke termijn, kan op grond van de loutere vermeldingen in het grievenformulier van het openbaar ministerie dat het verklaart het hoger beroep van de beklaagde te volgen en daarbij, foutief, verwijst naar de grieven die de beklaagde zou hebben ingebracht, ook niet bepaald worden in welke mate de zaak bij het appelgerecht aanhangig gemaakt wordt en wordt, bijgevolg, niet voldaan aan de vormvereiste die artikel 204 Wetboek van Strafvordering oplegt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeuringheidsvereiste - Grief die verklaart het hoger beroep van de beklaagde te volgen - Beklaagde die geen grief inbrengt

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalt het verzoekschrift in hoger beroep, op straffe van verval, nauwkeurig de grieven die tegen het vonnis worden ingebracht, met inbegrip van de procedurele grieven; uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie volgt dat het beginsel van het hoger beroep op grieven niet beoogt de eiser in hoger beroep te verplichten nauwkeurig de middelen te bepalen die hij voor de appelrechters wenst uiteen te zetten maar wel ertoe strekt de omvang van hun saisine te bepalen (1). (1) Zie Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.16.1221.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.1 AC nr. 497

De appelrechter kan een gebrek aan nauwkeurigheid van de grieven als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering niet afleiden uit het niet-opgeven van een reden voor de hervorming van de beroepen beslissing.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Gebrek aan nauwkeurigheid - Niet-opgeven van een reden voor de hervorming

De grieven als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering moeten nauwkeurig vermeld worden zodat een grievenformulier waar alle grieven aangekruist zijn, terwijl meerdere van de grieven geen verband houden met het beroepen vonnis, niet beantwoordt aan dit vereiste van nauwkeurigheid.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de appellant in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt (1). (1) Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584 met concl. van advocaat-generaal met opdracht WINANTS; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141 met concl. van advocaat-generaal DECREUS; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 265; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief

P.15.0539.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.1 AC nr. ...

De appelrechters die, na het verval van de strafvordering te hebben vastgesteld, bij de beoordeling van de tegen de beklaagde ingestelde burgerrechtelijke rechtsvordering vaststellen dat hij de als misdrijf omschreven feiten heeft gepleegd, dienen dit niet te doen met eenstemmigheid aangezien de beoordeling van de burgerrechtelijke rechtsvordering door de appelrechters immers geen repressieve draagwijdte heeft (1). (1) Cass. 22 januari 2013, AR P.12.0543.N, AC 2013, nr. 42.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vaststelling van het verval van de strafvordering - Beoordeling van de tegen de beklaagde gerichte burgerrechtelijke vordering - Draagwijdte

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vaststelling van het verval van de strafvordering - Beoordeling van de tegen de beklaagde gerichte burgerrechtelijke vordering - Draagwijdte

P.17.0061.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.5 AC nr. ...

Het arrest dat het uitstel beperkt dat door de eerste rechter werd toegekend, verzwaart de toestand van de beklaagde; dat moet bijgevolg vaststellen dat die beslissing door de appelrechters met eenparigheid van stemmen werd genomen (1). (1) Aldus kunnen de appelrechters het door de eerste rechter toegekende uitstel van tenuitvoerlegging van de straf niet opheffen (Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0259.F, AC 1999, nr. 342), noch de duur ervan verlengen (Cass. 10 mei 2000, AR P.99.1887.F, AC 2000, nr. 281) wanneer zij de straf handhaven die door de eerste rechter werd uitgesproken, aangezien een dergelijke opheffing of verlenging een verzwaring van de straf uitmaakt. Daarentegen "is voor het arrest dat de hoofdgevangenisstraf verlaagt maar de duur van het door de eerste rechter voor de hoofdgevangenisstraf verleende uitstel verlengt, dat de geldboete verhoogt en het door de eerste rechter voor de geldboete toegekende uitstel intrekt, geen eenstemmigheid vereist" (Cass. 14 april 2010, AR P.09.1867.F, AC 2010, nr. 256. (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Uitstel toegekend door de eerste rechter - Beperking in hoger beroep - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.16.1312.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.5 AC nr. 444

Artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering vereist niet dat voor de keuze van het rijverbod, de duur ervan en de eraan verbonden maatregelen, voor zover die aan de vrije beoordeling van de rechter zijn overgelaten, telkens een afzonderlijke motivering wordt verstrekt (1); uit het persoonlijk karakter van de straf kan geen verdergaande motiveringsverplichting worden afgeleid. (1) Zie Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0332.N, AC 2012, nr. 573.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Straf - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Motiveringsverplichting

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de appelrechter te motiveren waarom hij een zwaardere straf oplegt dan de door de eerste rechter opgelegde straf; onverminderd de uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende motiveringsverplichting, dient de appelrechter enkel, in de gevallen dat de wet hem daartoe verplicht, de door hem uitgesproken straffen en maatregelen en hun duur in het bijzonder te motiveren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Opleggen van een zwaardere straf dan de door de eerste rechter opgelegde straf - Motiveringsverplichting

P.17.0645.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.4 AC nr. 446

Uit Artikel 210, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch uit enig andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel vloeit voort dat de magistraat die het ambt van openbaar ministerie uitoefent bij het hof van beroep bij het opgeven van zijn nauwkeurig bepaalde grieven, is verplicht om per telastlegging ook opgave te doen van de stukken van het strafdossier waarop de telastleggingen steunen met aanduiding per telastlegging van hun vindplaats in het dossier; de strafrechter kan de magistraat die het ambt van het openbaar ministerie uitoefent daartoe weliswaar uitnodigen, maar kan hem daartoe geen bevel geven of hem daartoe dwingen want het openbaar ministerie is onafhankelijk van de strafrechter, die aan de magistraten van het openbaar ministerie geen uitdrukkelijke of impliciete bevelen te geven heeft wat immers een ongeoorloofde inmenging zou uitmaken in de opdracht van het openbaar ministerie.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bevel van de strafrechter aan de magistraat die het ambt van het openbaar ministerie uitoefent

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door openbaar ministerie - Opgave van nauwkeurig bepaalde grieven

P.17.0176.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grieven die niet opgeworpen werden voor de eerste rechter of kennelijk niet-gegrond zijn

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Nauwkeurigheid - Criterium - Grieven zonder belang

De wet bepaalt niet dat de appellant gebruik kan maken van het recht om afstand te doen van het hoger beroep of om het hoger beroep te beperken, zoals voorzien in artikel 206 Wetboek van Strafvordering, om een gebrek aan nauwkeurigheid bij het bepalen van de grieven in het verzoekschrift tot hoger beroep te remediëren; om na te gaan of de appellant zijn grieven op nauwkeurige wijze heeft bepaald in het verzoekschrift, mag de rechter geen rekening houden met de omstandigheid dat de appellant, na het verval van de in artikel 203 bedoelde termijn, afstand heeft gedaan van zijn beroep of dat beroep heeft beperkt, noch om te oordelen dat de grieven nauwkeurig zijn, noch om te oordelen dat zij dat niet zijn (1). (1) Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 6); Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 5).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Nauwkeurige bepaling van de grieven - Afstand

- Artt. 203, 204 en 206 Wetboek van Strafvordering

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering vereist dat de grieven worden opgegeven in het verzoekschrift tot hoger beroep dat de appellant ter griffie moet neerleggen binnen dezelfde termijn als de in artikel 203 van dat wetboek bedoelde verklaring van hoger beroep; bijgevolg gaat de rechter uitsluitend op basis van het onderzoek van dat verzoekschrift na of de appellant zijn grieven, met inbegrip van de procedurele grieven, op nauwkeurige wijze heeft bepaald (1). (1) Zie Cass. 18 april 2017, RG P.17.0087.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 6); Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 5).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Nauwkeurige bepaling van de grieven - Verzoekschrift tot hoger beroep

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De appelrechter kan niet beslissen dat het verzoekschrift onnauwkeurig is en het hoger beroep van de appellant vervallen verklaren op grond dat de opgegeven grieven niet voor de eerste rechter werden opgeworpen dan wel kennelijk niet gegrond zijn: die motieven houden geen verband met het onderzoek naar de nauwkeurigheid van de grieven die in het verzoekschrift tot hoger beroep werden opgegeven (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grieven die niet opgeworpen werden voor de eerste rechter of kennelijk niet-gegrond zijn

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De grieven zijn nauwkeurig bepaald in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering wanneer de appelrechters en de partijen met zekerheid de beslissing of de beslissingen van het beroepen vonnis kunnen bepalen waarvan de appellant de hervorming vraagt, met andere woorden wanneer daardoor de mate waarin de zaak bij de appelrechters aanhangig is gemaakt (1), kan worden bepaald. (1) Zie Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, zie datum.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Nauwkeurigheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Om de nauwkeurigheid van de bepaling van de grieven in het verzoekschrift tot hoger beroep te beoordelen, kan de rechter met name rekening houden met de omstandigheid dat de appellant grieven heeft bepaald die ofwel geen enkel verband houden met de beroepen beslissing en derhalve zonder voorwerp zijn, omdat zij gericht zijn tegen onbestaande beslissingen en beslissingen die geen verband houden met het geschil (1), bijvoorbeeld omdat de grief betrekking heeft op maatregelen die niet werden uitgesproken en die waarschijnlijk nooit zullen worden uitgesproken, ofwel zonder belang zijn om een andere reden, bijvoorbeeld omdat ze het vonnis verwijten dat het uitstel weigert, terwijl het vonnis de opschorting toekent voor de gehele straf, of betrekking hebben op de verbeurdverklaring, terwijl het vonnis geen verbeurdverklaring uitspreekt; wanneer evenwel het verzoekschrift in hoger beroep ook andere grieven bepaalt die precies gericht zijn tegen één of meerdere beslissingen van het beroepen vonnis, kan de omstandigheid dat bepaalde tegen het vonnis gerichte grieven zonder voorwerp zijn, niet als dusdanig het verval van het hoger beroep rechtvaardigen (2). (1) Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 8); Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 8). (2) Zie concl. OM; Cass. 1 maart 2017, AR P.16.1283.F (impliciete beslissing), AC 2017, zie datum, met de concl. OM, nr. III. Zie ook Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, zie datum: "Artikel 204, Wetboek van Strafvordering ontneemt de beklaagde het recht niet om het strafrechtelijk dictum dat op hemzelf betrekking heeft in zijn geheel aan te vechten, door desnoods het voorwerp van zijn beroep aan te passen door het op de rechtszitting te beperken, zoals bij artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering is toegestaan". B. MEGANCK meent dat, wanneer een grief niet "relevant" is, omdat hij gericht is tegen een onbestaande beslissing van de appelrechter, hij in werkelijkheid zonder voorwerp is, en dat die grief op zich niet het verval teweegbrengt van het hoger beroep tegen de beslissingen van het vonnis waarop een bepaalde grief betrekking heeft. ("Grieven in hoger beroep en de revival van artikel 204 Wetboek van Strafvordering: hoe precies moet nauwkeurig zijn?", noot onder Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, T. Strafr. 2017/1, p. 43, nr. 12.1).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Nauwkeurigheid - Criterium - Grieven zonder belang

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing in het verzoekschrift tot hoger beroep van een bepaalde beslissing van het beroepen vonnis waarvan de appellant de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de appellant, in het verzoekschrift of in het grievenformulier, opgave doet van de redenen van zijn hoger beroep (1), noch van de middelen die hij wil aanvoeren om de hervorming van de in de grief bedoelde beslissing te bekomen (2)(3). (1) Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N (overweging nr. 5), met concl. van advocaat-generaal MORTIER, AC 2016, nr. 584; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N (overweging nr. 7), AC 2017, zie datum; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N (overweging nr. 3), AC 2017, zie datum; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N (overweging nr. 3), AC 2017, zie datum; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N (overweging nr. 6), AC 2017, zie datum; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F/2, AC 2017, zie datum. (2) Zie Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, zie datum; FR. LUGENTZ, "La procédure d'appel", J.T. 2016, p. 431; N. COLETTE-BASECQZ en E. DELHAISE, "La phase de jugement et les voies de recours: éléments neufs", in La loi « Pot-Pourri II » : un recul de civilisation ?, Anthémis, 2016, p. 168. (3) Zie parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "Potpourri II-wet", Parl.st. Kamer, 54-1418/001, pp. 84 (memorie van toelichting) en 294-295 (advies van de Raad van State).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grief

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.0259.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

De omschrijving van de feiten in de beschikking tot verwijzing of in de dagvaarding om te verschijnen is voorlopig en het vonnisgerecht heeft, ook in hoger beroep, het recht en de plicht om, met inachtneming van het recht van verdediging, aan de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd hun juiste kwalificatie en juiste omschrijving te geven; het vonnisgerecht dient zich daarbij evenwel te beperken tot de ten laste gelegde feiten zoals ze in de akte van aanhangigmaking zijn bepaald of bedoeld en die zijn opgenomen in het geheel van de in de stukken van het dossier omschreven feiten; wanneer de rechter de omschrijving wijzigt, dient hij vast te stellen dat het heromschreven feit hetzelfde is als datgene waarop de vervolging was gegrond (1). (1) Zie de dienaangaande gelijkluidende concl. "in substantie" van het OM, in Pas. 2017, nr.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.17.0361.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.1 AC nr. ...

In correctionele en politiezaken maakt de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding om te verschijnen niet de daarin vervatte omschrijving van de feiten aanhangig bij het vonnisgerecht, maar de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding ten grondslag liggen; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht heeft, ook in hoger beroep, het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; met het oog op herkwalificatie is niet vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en die van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn; de nieuwe omschrijving moet evenwel hetzelfde feit betreffen als datgene wat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet daarin zijn begrepen; hoewel de feitenrechter hierover op onaantastbare wijze oordeelt, moet hij evenwel in concreto uiteenzetten waarom hij meent dat de nieuwe door een partij voorgestelde omschrijving al dan niet overeenstemt met het feit dat bij hem aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, zie datum, met concl. "in substantie" van advocaat-generaal M. NOLET de BRAUWERE; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C. 1990, p. 561 tot 590.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.17.0220.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.3 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen het verstekvonnis dat de eiser tot een geldboete veroordeelt samen met een gedeeltelijk uitstel, belet de relatieve werking van het verzet dat de appelrechter de toestand van de eiser verzwaart door het uitstel te schrappen (1). (1) Cass. 17 december 2008, AR P.08.1281.F, AC 2008, nr. 738.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Hoger beroep tegen het vonnis op verzet - Verbod om de bij verstek uitgesproken straf te verzwaren

P.15.0431.N 6 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170606.2 AC nr. 369

Het incidenteel beroep van een geïntimeerde is enkel de uitoefening van het rechtsmiddel dat hij binnen de wettelijke termijn bij wijze van hoofdberoep had kunnen instellen tegen de beslissing die betrekking heeft op de partijen op wiens hoger beroep hij geïntimeerde is, in zoverre die beslissing gewezen is op de burgerlijke rechtsvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Incidenteel beroep - Incidenteel beroep van de geïntimeerde

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beklaagde of de vervolgende partij binnen de wettelijke termijn geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een op tegenspraak gewezen vonnis dat die beklaagde op strafgebied veroordeelt voor een misdrijf, dan heeft dat vonnis kracht van gewijsde en staat het bijgevolg vast dat de beklaagde dat misdrijf heeft gepleegd en daardoor een fout heeft begaan in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek zodat het hoger beroep van de burgerlijke partij tegen dat vonnis, dat enkel betrekking kan hebben op de beslissing over haar burgerlijke rechtsvordering, aan de beklaagde het recht verleent incidenteel beroep in te stellen tegen die beslissing in zoverre zij hem tot schadevergoeding veroordeelt; dat incidenteel beroep laat de beklaagde weliswaar toe te betwisten dat zijn fout schade aan de burgerlijke partij heeft veroorzaakt, maar laat hem niet toe nog betwisting te voeren over het bestaan zelf van het misdrijf en dus van de fout.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis dat de beklaagde op strafgebied veroordeelt - Geen hoger beroep van de beklaagde of van de vervolgende partij - Gevolg - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Draagwijdte

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.15.0879.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.3 AC nr. 355

Uit de bepaling van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het gerecht in hoger beroep dat een vrijsprekend vonnis wijzigt in een schuldigverklaring en een veroordeling tot straf, zowel de beslissing over de schuldigverklaring als de veroordeling tot straf eenparig moet nemen (1). (1) A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », RDPC,1981, pp. 401-430; G. NEVEN, ?La Cour, statuant à l'unanimité ...', JT 1950, p. 286, nr. 18.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vrijsprekend vonnis - Schuldigverklaring en veroordeling in beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

P.16.0766.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.5 AC nr. 357

Het bevelen van een deskundigenonderzoek met betrekking tot de lichamelijke en geestelijke geschiktheid van een beklaagde om een motorvoertuig te besturen, is een onderzoeksmaatregel en geen straf noch een beveiligingsmaatregel; het bevelen van een dergelijke onderzoeksmaatregel maakt geen strafverzwaring uit als bedoeld door artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) A. LORENT, "La règle de l'unanimité des juges d'appel", RDPC 1981, pp. 401-430.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek bevolen in hoger beroep - Onderzoeksmaatregel - Strafverzwaring

P.17.0123.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.9 AC nr. 361

Het grievenformulier is een stuk van de rechtspleging dat behoort tot het strafdossier waarover de partijen tegenspraak kunnen voeren en de verplichting het verzoekschrift of het grievenformulier te ondertekenen, is ook uitdrukkelijk door artikel 204 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven, zodat elke appellant wordt verondersteld deze formaliteit te kennen en na te leven; het staat aan de appelrechter de regelmatigheid te onderzoeken van de stukken die zijn saisine bepalen en ook de regelmatigheid van het grievenformulier ligt in het debat voor die rechter, zodat het feit dat de appelrechter het hoger beroep vervallen verklaart zonder de niet-ondertekening van het grievenformulier ambtshalve aan te voeren, geen schending van artikel 6.1 EVRM oplevert.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of verzoekschrift - Gebrek aan ondertekening van het grievenformulier - Tegenspraak - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 204 Wetboek van Strafvordering en de algemene economie van de wettelijke regeling volgt dat de sanctie van het verval van het hoger beroep niet alleen is bepaald voor het niet tijdig indienen van een geschrift met nauwkeurige grieven, maar ook voor het niet ondertekenen van dit geschrift; het is immers door de ondertekening van het verzoekschrift of het grievenformulier dat de appellant of zijn raadsman ondubbelzinnig aangeeft dat hij zich de erin vermelde grieven eigen maakt (1). (1) Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 en noot AW.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of verzoekschrift - Termijn voor de indiening - Ondertekening - Draagwijdte

P.17.0074.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.4 AC nr. 320

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dienden de appelrechters niet te verantwoorden waarom zij slechts een gedeeltelijk uitstel van tenuitvoerlegging van de straf verlenen en geen werkstraf of probatiemaatregel opleggen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Geen conclusie - Verlenen van gedeeltelijk uitsel van tenuitvoerlegging van de straf - Motivering door strafrechter

- Art. 195, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

De bijzondere motiveringsverplichting van artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering geldt enkel voor de gevallen waarin de wet aan de rechter de vrije beoordeling laat voor het opleggen van een straf of maatregel en geldt niet indien de rechter het wettelijk minimum oplegt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Geen conclusie - Bijzondere motiveringsplicht van strafrechter - Opleggen van wettelijk minimum van een straf of maatregel

Uit artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het bestreden vonnis dat de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete bevestigt, de omvang van deze geldboete niet bijzonder diende te motiveren.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Geen conclusie - Bevestiging van de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete - Motivering door strafrechter

P.17.0145.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting om nauwkeurig de ingebrachte grieven te bepalen - Grievenformulier - Aantal aangekruiste vakken van het formulier - Vermelding dat het hoger beroep ten bewarende titel is ingesteld

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting om nauwkeurig de ingebrachte grieven te bepalen - Grieven tegen het strafrechtelijk dictum in zijn geheel - Beperking op de rechtszitting

Artikel 204, Wetboek van Strafvordering legt de eiser in hoger beroep de verplichting op om nauwkeurig te bepalen welke punten van de beroepen beslissing moeten worden gewijzigd en niet dat hij de reden opgeeft waarom die beslissing moet worden gewijzigd; wanneer het arrest vaststelt dat de beklaagde de meeste van de rubrieken met betrekking tot de strafvordering heeft aangekruist, met uitzondering van die welke geen verband houden met zijn verweer en zijn belangen, staat de bewering van de raadsman van de beklaagde dat hij onvoldoende tijd heeft gekregen om van het dossier kennis te nemen, reden waarom hij, ten bewarende titel, hoger beroep instelt, niet eraan in de weg dat het hof van beroep de mate waarin de zaak aldaar aanhangig is gemaakt, beperkt tot de beschikkingen waartegen het hoger beroep, wat de strafvordering betreft, was gericht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting om nauwkeurig de ingebrachte grieven te bepalen - Grievenformulier - Aantal aangekruiste vakken van het formulier - Vermelding dat het hoger beroep ten bewarende titel is ingesteld

- Artt. 204 en 206, zesde lid Wetboek van Strafvordering

Artikel 204, Wetboek van Strafvordering ontneemt de beklaagde het recht niet om het strafrechtelijk dictum dat op hemzelf betrekking heeft in zijn geheel aan te vechten (1), door desnoods het voorwerp van zijn beroep aan te passen door het op de rechtszitting te beperken, zoals bij artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering is toegestaan (2). (1) Zie concl. OM: het Hof heeft evenwel ook verklaard dat: "Uit deze bepalingen en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat (...) bij een gebruik van het grievenformulier het niet de bedoeling kan zijn dat systematisch alle grieven worden aangevinkt, aangezien daardoor de beoogde doelstelling niet kan worden bereikt" (Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, Nr..., met concl. advocaat-generaal DECREUS, en Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, en P.17.0105.N, AC 2017, Nrs. ... en ...). (2) Zie concl. OM: daaruit kan niet worden afgeleid dat de beperking van het hoger beroep op de rechtszitting onduidelijke grieven kan remediëren. De duidelijkheid van de grieven - die de omvang bepalen van de aanhangigmaking bij de rechter in hoger beroep - wordt immers beoordeeld op het ogenblik waarop die grieven, binnen de termijn om hoger beroep in te stellen, worden geformuleerd (Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, en P.17.0105.N, AC 2017, Nr. ... en ...). (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting om nauwkeurig de ingebrachte grieven te bepalen - Grieven tegen het strafrechtelijk dictum in zijn geheel - Beperking op de

rechtszitting

- Artt. 204 en 206, zesde lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0177.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.3 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een verstekvonnis, mag de appelrechter die uitspraak doet over het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, diens toestand niet verzwaren (1); als die appelrechter hem veroordeelt tot het betalen van een bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot Hulp aan de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden (2), wat door het beroepen vonnis niet was opgelegd, miskent hij de relatieve werking van het verzet (3). (1) Wat betreft de relatieve werking van het verzet, zie bijv. Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.1198.F, AC 2011, nr. 559; Cass. 23 juni 2004, AR P.03.1717.F, AC 2004, nr. 348; Cass. 3 juni 1997, AR P.97.0016.N, nr. 256; Cass. 12 september 1995, AR P.94.0386.N, AC 1995, nr. 376; Cass. 10 mei 1994, AR P.94.0014.N, AC 1994, nr. 230; Cass. 4 oktober 1989, AR 7500, AC 1989-90, nr. 74; Cass. 29 november 1988, AR 2184, AC 1988-89, nr. 183; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 7de uitg., 2014, dl. II, pp. 1370 e.v. (2) Dit is verplichting die de rechter oplegt bij iedere veroordeling tot een criminele of correctionele hoofdstraf en die van 10 naar 25 euro is gebracht, vóór de indexering door artikel 1 van het koninklijk besluit van 31 oktober 2005 tot wijziging van het artikel 29, tweede lid, van de wet van 1 augustus 1995 houdende fiscale en andere bepalingen. (3) Ongeacht het feit dat die bijdrage geen straf is (Cass. 9 juni 1987, AR 1406, AC 1986-87, nr. 607) vormt de omstandigheid dat de toestand van de beklaagde feitelijk wordt verzwaard wanneer die verplichting voor het eerst in hoger beroep wordt opgelegd, daartoe geen beletsel en vereist niet dat het arrest op grond van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering met eenparigheid van stemmen wordt uitgesproken (Cass. 7 december 1988, AR 6990, AC 1988-89, nr. 206). Die oplossing is coherent met de relatieve werking van het verzet inzake de vaste vergoeding bedoeld in artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken, die eveneens een eigen karakter heeft en geen straf is: zie Cass. 11 februari 2014, AR P.13.1720.N, AC 2914, nr. 110 en de noot van J. DECOKER, "De vaste vergoeding bij verzet of enkel hoger beroep van beklaagde", T. Strafr. 2015, nr. 1, pp. 16-19; Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0141.F, AC 2008, nr. 276; Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318; Cass. 3 juni 2014, AR P.14.0329.N, AC 2014, nr. 398; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, op.cit., dl. II, p. 1377. (M.N.B.)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Wettigheid

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen

P.17.0290.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4 AC nr. 303

De bepaling van artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen, werd ingevoerd omdat de omstandigheid dat een veroordeelde van zijn vrijheid is beroofd, ertoe kan leiden dat hij niet tijdig hoger beroep kan aantekenen tegen een veroordelende beslissing door het neerleggen van een verklaring op de griffie van de rechtbank die deze beslissing wees; uit de doelstelling van deze bepaling, gelezen in samenhang met de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, volgt dat ook een verzoekschrift of grievenformulier zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering waarin nauwkeurig de grieven worden bepaald die tegen het vonnis worden ingebracht, kan worden overgemaakt aan de gevangenisdirecteur of zijn gemachtigde (1). (1) Cass. 25 april 2017, AR P.17.0080.N, AC 2017, nr. 287; Bij het indienen van het verzoekschrift of grievenformulier in deze zaak was de wet van 25 juli 1893 nog niet aangepast aan de door de wet van 5 februari 2016 (Potpourri II), BS 19 februari 2016, doorgevoerde wijzigingen. Inmiddels is dit gebeurd bij wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenissen en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 30 december 2016. De wet trad in werking op 9 januari 2017.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of verzoekschrift - Plaats van indiening - Gedetineerde of geïnterneerde persoon - Overmaking aan de gevangenisdirecteur

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Gedetineerde of geïnterneerde persoon - Wet 25 juli 1893 - Draagwijdte - Grievenformulier of verzoekschrift - Plaats van indiening - Overmaking aan de gevangenisdirecteur

Uit de tekst van de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, de wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en het onderling verband tussen deze artikelen volgt dat de rechter de beklaagde vervallen moet verklaren van zijn hoger beroep tegen een op tegenspraak gewezen vonnis indien hij zijn verzoekschrift of grievenformulier niet heeft ingediend ter griffie van het gerecht dat de beroepen beslissing heeft gewezen respectievelijk van het appelgerecht uiterlijk dertig dagen na de dag van de uitspraak (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.1004, AC 2017, nr. 74 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of verzoekschrift - Plaats van indiening - Draagwijdte

P.17.0080.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.6 AC nr. ...

Artikel 1 van de wet van 25 juli 1893, werd ingevoerd omdat de omstandigheid dat een veroordeelde van zijn vrijheid is beroofd ertoe kan leiden dat hij niet tijdig hoger beroep kan aantekenen tegen een veroordelende beslissing door het neerleggen van een verklaring op de griffie van de rechtbank die deze beslissing wees.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door een gedetineerde of geïnterneerde persoon - Verklaring van hoger beroep aan de gevangenisdirecteur of zijn gemachtigde - Doelstelling

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

Uit de doelstelling van artikel 1 van de wet van 25 juli 1893, gelezen in samenhang met de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, volgt dat ook een verzoekschrift of grievenformulier zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering waarin nauwkeurig de grieven worden bepaald die tegen het vonnis worden ingebracht, kan worden overgemaakt aan de gevangenisdirecteur of zijn gemachtigde.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door een gedetineerde of geïnterneerde persoon - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Vorm

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Uit de tekst van de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, de wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en het onderling verband tussen deze artikelen volgt dat de rechter de beklaagde vervallen moet verklaren van zijn hoger beroep tegen een op tegenspraak gewezen vonnis indien hij zijn verzoekschrift of grievenformulier niet heeft ingediend ter griffie van het gerecht dat de beroepen beslissing heeft gewezen, respectievelijk van het appelgerecht, uiterlijk dertig dagen na de dag van de uitspraak.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.17.0055.F 19 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170419.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Aanhangigmaking bij de appelrechter - Uitbreiding van de incriminatieperiode en heromschrijving van de feiten van een telastlegging waartegen de grieven niet zijn gericht

Het beginsel van het hoger beroep op grieven bepaalt de mate waarin de zaak bij de appelrechter aanhangig wordt gemaakt en de in artikel 210 Wetboek van Strafvordering bepaalde uitzonderingen kunnen hem niet ertoe nopen die aanhangigmaking uit te breiden door ambtshalve een middel op te werpen inzake een strafbaar feit dat, wat de schuldvraag betreft, niet bij hem aanhangig is gemaakt; de rechter bij wie het hoger beroep aanhangig is gemaakt dat enkel uitgaat van de procureur des Konings en dat beperkt is tot de opgelegde straf, overschrijdt de omvang waarin de zaak bij hem aanhangig is gemaakt zo hij beslist om de incriminatieperiode uit te breiden en om de feiten van een telastlegging te herkwalificeren waartegen de grieven niet zijn gericht en zo hij de aldus heromschreven feiten bewezen verklaart (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2017, n

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Aanhangigmaking bij de appelrechter - Uitbreiding van de incriminatieperiode en heromschrijving van de feiten van een telastlegging waartegen de grieven niet zijn gericht

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0368.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.2 AC nr. ...

Een burgerlijke partij kan slechts incidenteel beroep instellen op voorwaarde dat de beklaagde tegen wie zij incidenteel beroep instelt, een ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld tegen de beslissing op de tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering; op het enkel hoger beroep van een beklaagde en bij afwezigheid van een ontvankelijk hoofd- of incidenteel beroep van een burgerlijke partij kan de appelrechter de niet-inwilliging door een beroepen vonnis van een burgerlijke rechtsvordering van die burgerlijke partij tegen die beklaagde niet hervormen in een inwilliging ervan.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Enkel hoger beroep van beklaagde - Afwezigheid van ontvankelijk hoofd- of incidenteel beroep van burgerlijke partij - Burgerlijke rechtsvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Burgerlijke partij

P.17.0031.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.4 AC nr. ...

De appelrechter oordeelt onaantastbaar in feite of de grieven die in het verzoekschrift of het grievenformulier zijn opgegeven, voldoende nauwkeurig zijn maar het Hof gaat evenwel na of de appelrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; uit de enkele omstandigheid dat een appellant aanduidt dat zijn grieven betrekking hebben op alle beslissingen van het beroepen vonnis, kan niet worden afgeleid dat die grieven niet nauwkeurig zijn (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de appellant in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing

P.17.0087.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.5 AC nr. ...

Aan de verplichting in strafzaken de grieven nauwkeurig te bepalen, moet voldaan zijn op het tijdstip waarop het verzoekschrift of het grievenformulier moet worden ingediend.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Tijdstip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet is vereist dat de appellant in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering en bij die beoordeling kan de appelrechter onder meer in aanmerking nemen dat een appellant die gebruik maakt van het grievenformulier ook grieven heeft aangevinkt die geen enkele relevantie hebben voor de beroepen beslissing; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

Uit artikel 6.1 EVRM, artikel 204 Wetboek van Strafvordering en het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier zoals vastgesteld met het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de door artikel 204 Wetboek van Strafvordering aan een appellant opgelegde verplichting om op straffe van vervallenverklaring van het hoger beroep nauwkeurig de grieven op te geven tegen de beroepen beslissing, in overeenstemming is met artikel 6 EVRM (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Artikel 6 EVRM - Bestaanbaarheid

P.17.0105.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.6 AC nr. ...

De afstand of de beperking van het hoger beroep in strafzaken die partijen kunnen doen tot op het ogenblik van de rechtszitting overeenkomstig artikel 206 Wetboek van Strafvordering of het afstand doen van een of meerdere grieven kan een gebrek aan nauwkeurigheid bij het bepalen van grieven in het verzoekschrift of het grievenformulier niet remediëren; evenmin volstaat het loutere feit dat een partij op de rechtszitting afstand doet van zijn hoger beroep, dit beperkt of afstand doet van een of meerdere grieven om vast te stellen dat de in het verzoekschrift of het grievenformulier bepaalde grieven niet voldoende nauwkeurig zijn bepaald.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Afstand of beperking van het hoger beroep - Afstand van een of meerdere grieven

De doelstellingen die de wetgever beoogt met de verplichting in strafzaken in hoger beroep de grieven nauwkeurig te bepalen kunnen slechts worden bereikt als die verplichting wordt beoordeeld op het tijdstip waarop het verzoekschrift of het grievenformulier uiterlijk moet zijn ingediend.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Tijdstip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305 , met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief

Uit artikel 6.1 EVRM, artikel 204 Wetboek van Strafvordering en het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier zoals vastgesteld met het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis volgt dat de door artikel 204 Wetboek van Strafvordering aan een appellant opgelegde verplichting om op straffe van vervallenverklaring van het hoger beroep nauwkeurig de grieven op te geven tegen de beroepen beslissing, in overeenstemming is met artikel 6 EVRM (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Artikel 6 EVRM - Bestaanbaarheid

P.17.0023.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.2 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) EHRM, 26 juli 2007, Walchili t. Frankrijk ; EHRM, 13 februari 2001, Krombach t. Frankrijk; E. VAN DOOREN en M. ROZIE, "Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 122-123, nr. 16-17; R. VERSTRAETEN, A. BAILLIEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in F. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Themis Vormingsonderdeel 97, Brugge, die Keure, 2016, 171-172.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Instellen van rechtsmiddelen - Voorwaarden - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 204 Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever door het invoeren van de verplichting om de tegen het in eerste aanleg gewezen vonnis geformuleerde grieven nauwkeurig te bepalen, een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep beoogt en in het bijzonder nutteloze werklast en kosten wil vermijden door niet langer niet–betwiste beslissingen aan de appelrechter voor te leggen, zodat de appellant gedwongen wordt na te denken over de wenselijkheid en de gevolgen van het instellen van het hoger beroep en de geïntimeerde dadelijk kan uitmaken welke beslissingen van het eerste vonnis worden betwist en waarover hij in hoger beroep verweer zal moeten voeren; het zijn de door de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven of aangeduide grieven die de rechtsmacht bepalen van de appelrechter maar de zekerheid die moet bestaan over het gegeven dat de in het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde geschrift vermelde nauwkeurige grieven uitgaan van de appellant of zijn raadsman, gelet op de rechtsgevolgen welke die grieven hebben, vereist niet dat dit geschrift een originele handtekening bevat van de appellant of zijn raadsman aangezien die zekerheid ook kan worden bereikt indien het geschrift met een aan de appellant of zijn raadsman toegeschreven handtekening tijdig wordt gefaxt en niet wordt betwist dat de handtekening wel degelijk die is van de appellant of zijn raadsman (1). (1) Het OM had geconcludeerd tot de verwerping van het cassatieberoep en was van oordeel dat het bestreden vonnis terecht het hoger beroep van de beklaagde vervallen had verklaard wegens het ontbreken van een originele handtekening op het door artikel 204 Sv. geviseerde grievenformulier. De regels met betrekking tot het hoger beroep in strafzaken werden door de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde Potpourri II, grondig gewijzigd (Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016, in werking getreden op 1 maart 2016). De achterliggende bedoeling van de wetgever was de instroom van appelprocedures in te dijken en de doorstroom van de zaken in hoger beroep te bespoedigen (Ph. TRAEST, G. VERMEULEN, W. DE BONDT, T. GOMBEER, S. RAATS en L.VAN PUYENBROECK, Scenario's voor een nieuwe Belgische strafprocedure, Antwerpen, Maklu, 2015, p. 270, nr. 714; Parl. St. , Kamer 2015-2016, Memorie van Toelichting, nr. 1418/001, p. 83; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II») ", RW 2015-2016, 1442-1459). Om dit te bereiken werden de beroepstermijnen verlengd, werd aan het openbaar ministerie de mogelijkheid gegeven afstand te doen van het hoger beroep en werd ook het grievenstelsel ontworpen, dit laatste met de bedoeling om het rechtsmiddel van het hoger beroep te revaloriseren en de rechtspleging in hoger beroep te rationaliseren. Het grievenstelsel, geïnspireerd op de Nederlandse wetgeving (E. VAN DOOREN, C. VERSCHUEREN en C. VAN DEUREN, " Overwegingen en suggesties nopens een modernisering van het hoger beroep in strafzaken", NC 2013, 418 ev.), is derhalve een essentieel deel van de hervorming van het hoger beroep in strafzaken en het grievenformulier speelt daarin een grote rol, vermits het de contouren bepaalt van het debat in graad van beroep. Bij een letterlijke lezing van art. 204 slaat de sanctie van het verval alleen op het tijdig indienen van nauwkeurig bepaalde grieven en niet op de ondertekeningsplicht (T. De Meester, "Rechtsmiddelen", in T. De Meester (ed.), Potpourri II. Strafrecht en strafprocesrecht, Antwerpen, Intersentia, 2016, 142). Een passage uit de parlementaire voorbereiding zou er kunnen op wijzen dat de sanctie van het verval enkel betrekking heeft op de verplichting tijdig nauwkeurige grieven aan te voeren (Parl. St. Kamer, DOC 54 – 1418/05 (2015-2016), 15). De meeste commentatoren bij de PP II-wet wijzen wel op de verplichting van ondertekening, maar bewaren het stilzwijgen over een eventuele sanctie (N COLETTE-BASECQZ, "La phase de jugement et les voies de recours: éléments neufs", in M. CADELLI en T. MOUREAU, La loi "pot-pourii II": un recul de civilisation?, Limal, 2016, 169; B. MEGANCK, "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen. V.12 Hoger beroep", T. Strafr. 2016, p. 43-44, nr. 93) of vermelden zelfs niet eens de verplichting tot ondertekening (R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van

conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in F. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, Themisvormingsonderdeel 97 (2015-2016), 166-167, nr. 76; F. LUGENTZ, "La procédure d'appel", JT 2016, 431-432). Het komt ons alleszins logischer voor aan te nemen dat de sanctie van het verval ook betrekking heeft op het verzuim te ondertekenen. S. VAN OVERBEKE, ("Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie ("Potpourri II") (tweede deel)", RW 2015-16, 1447, nr. 38) schrijft in dat verband dat met een niet of niet-rechtsgeldig ondertekend verzoekschrift uiteraard geen rekening kan worden gehouden. Hij verwijst daarvoor naar de rechtspraak van het Hof i.v.m. de vóór 01/02/2015 niet wettelijk bepaalde verplichting om de cassatiememories in strafzaken te ondertekenen. (o.m. Cass. 19 februari 1991, AC 1990-91, nr. 333; Cass. 03 oktober 2000, AR P.00.174.N, AC 2000, nr. 513; Cass. 25 september 2013, AR P.13.1528.F, AC 2013, nr. 479, Pas. 2013, nr. 479, concl. advocaat-generaal R. LOOP). Ook E. VAN DOOREN en M. ROZIE ("Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 125, nr. 24) houden voor dat een niet-ondertekend verzoekschrift niet rechtsgeldig kan zijn. Het is juist dat het Hof in twee arresten van 12 februari 2016 heeft geoordeeld dat conclusies per fax ter griffie mogen worden neergelegd (Cass. 12 februari 2016, AR C.14.0414.F en AR C. 15.301.F, JT 2016 , resp.166 en 167, beide met conclusie van advocaat-generaal A. HENKES), maar enerzijds hebben conclusies niet de draagwijdte van het grievenformulier en anderzijds gaat artikel 743 Ger.W. dat de ondertekening van de conclusies voorschrijft niet gepaard met enige sanctie., hetgeen wel het geval is met artikel 204 Sv. Het OM steunde zich dan ook op vroegere rechtspraak van het Hof waarbij gesteld werd dat " de handtekening een beveiligingsfunctie (heeft): het manuele, eigenhandige, creatieve en continue karakter van de handtekening die rechtsreeks op het geschrift wordt aangebracht biedt zekerheid omtrent de identiteit van de ondertekenaar. Een afdruk van een handtekening via een fax is geen rechtsgeldige handtekening"(Cass. 27 september 2011, AR P.11.1115.N, AC 2011, nr. 503 en concl. eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; zie ook de rechtspraak betreffende de ondertekening van een memorie, Cass. 1 december 2015, AR P. 15.0982.N, AC 2015, n. 717, met concl. advocaat-generaal L. DECREUS en Cass. 25 september 2013, AR P. 13.1528.F, AC 2013, nr. 479 en concl. advocaat-generaal R. LOOP) om vast te houden aan de vereiste van een originele handtekening. AW

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Draagwijdte van het grievenformulier - Handtekening van de appellant of zijn raadsman

---

P.15.0131.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 203, eerste lid, en 644, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 52, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat hoger beroep alleen op geldige wijze ter griffie kan worden ingesteld op de dagen en uren waarop de griffie overeenkomstig de wettelijke voorschriften voor het publiek toegankelijk is; de sluiting van de griffie buiten deze uren geeft geen aanleiding tot verlenging van de beroepstermijn.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Instellen van hoger beroep - Uren waarop de griffie toegankelijk is

- Art. 52, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203, eerste lid, en 644, tweede lid Wetboek van Strafvordering

---

P.17.0006.F 8 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170308.2 AC nr. ...

De akte van hoger beroep maakt de zaak, binnen de perken van die akte, aanhangig bij de rechter in hoger beroep; de zaak wordt bij de rechter in hoger beroep aanhangig gemaakt door de verklaring van hoger beroep en niet door de dagvaarding om voor hem te verschijnen (1). (1) Cass. 20 mei 1987, AR 5337, AC 1986-87, nr. 561; Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1545.F, AC 2012, nr. 67.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verklaring van hoger beroep - Dagvaarding om te verschijnen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in hoger beroep

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verklaring van hoger

beroep - Dagvaarding om te verschijnen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in hoger beroep

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

De appelrechter kan geen uitspraak doen over de strafvordering tegen een beklaagde wanneer de beslissing van de rechtbank in hoger beroep over die vordering door geen van de partijen in de zaak werd aangevochten.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in hoger beroep - Beslissing op de strafvordering - Geen hoger beroep

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.15.1093.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.2 AC nr. ...

Het instellen van een incidenteel hoger beroep vereist het bestaan van een ontvanke- lijk hoger beroep door een partij tegen wie het incidenteel beroep is gericht (1). (1) Cass. 15 juni 2005, AR P.05.0278.F,AC 2005, nr. 344, RDPC 2006, p. 115 en noot G.-F. RANERI, "Le sort de l'appel incident greffé sur l'appel principal recevable"; Cass. 2 september 1997, AC 1997, AR P.97.1093.N, AC 1997, nr. 327.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Draagwijdte

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

Indien de eerste rechter, nadat hij zich op strafgebied heeft uitgesproken over de aan de burgerlijke rechtsvordering ten grondslag liggende misdrijven en die misdrijven bewezen heeft verklaard, de behandeling van de op die misdrijven gesteunde burgerlijke rechtsvordering uitstelt bij toepassing van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de beklaagde zijn hoger beroep richt tegen zowel de beslissing op de straf- als op de burgerlijke rechtsvordering, hebben de appelrechters gelet op de devolutieve werking van het hoger beroep van de beklaagde ook te oordelen over de tegen de beklaagde door de burgerlijke partij gerichte burgerlijke rechtsvordering en kunnen zij het incidenteel beroep van de burgerlijke partij ontvankelijk verklaren; het gegeven dat de appelrechters de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering ten onrechte evoceren kan de beklaagden geen nadeel toebrengen, indien de appelrechters krachtens de devolutieve kracht van het hoger beroep van de beklaagden en het incidenteel beroep van de burgerlijke partijen gehouden waren over die beslissing te oordelen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Uitspraak op strafgebied - Uitstel van de behandeling van de burgerlijke rechtsvordering - Principaal beroep van de beklaagde - Incidenteel beroep van de burgerlijke partij - Beslissing tot evocatie - Devolutieve werking van het hoger beroep van de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 203 en 215 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Uitspraak op strafgebied - Uitstel van de behandeling van de burgerlijke rechtsvordering - Principaal beroep van de beklaagde - Incidenteel beroep van de burgerlijke partij - Beslissing tot evocatie - Devolutieve werking van het hoger beroep van de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 203 en 215 Wetboek van Strafvordering

P.16.1283.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.3 AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Vermelding

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Vermelding

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.16.1177.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Opgave van grieven tegen de bestreden beslissing in verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet is vereist dat de appellant in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beslissing - Grief

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering en bij die beoordeling kan de appelrechter onder meer in aanmerking nemen dat een appellant die gebruik maakt van het grievenformulier ook grieven heeft aangevinkt die geen enkele relevantie hebben voor de beroepen beslissing; uit de enkele omstandigheid dat een appellant aanduidt dat zijn grieven betrekking hebben op alle telastleggingen waarvoor hij werd veroordeeld of dat de motieven die hij opgeeft voor zijn grieven weinig of nietszeggend zijn, kan evenwel niet worden afgeleid dat de grieven niet nauwkeurig zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Opgave van grieven tegen de bestreden beslissing in verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

Uit de bepalingen en de wetsgeschiedenis van artikel 204 Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen door artikel 89 van de wet van 5 februari 2016 houdende wijzigingen van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, en het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier zoals werd vastgesteld met het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de aan een appellant opgelegde verplichting om op straffe van vervallenverklaring van het hoger beroep nauwkeurig de grieven op te geven tegen de beroepen beslissing, in overeenstemming is met artikel 6 EVRM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beslissing - Artikel 6 EVRM - Bestaanbaarheid

---

P.16.0614.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.3 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR, noch artikel 149 Grondwet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering schrijven voor dat de appelrechters, naast de motivering van de door hen uitgesproken straffen, moeten motiveren waarom de door de eerste rechter opgelegde straffen niet toereikend zijn (1). (1) Zie: Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1915.N, AC 2012, nr. 322 en Cass. 5 juni 2012, AR P.11.2100.N, AC 2012, nr. 363.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Straf - Motivering - Strafverzwaring

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.16.1120.F 15 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170215.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechter die de telastleggingen bewezen verklaart waarvoor het beroepen vonnis de beklaagde had vrijgesproken, nalaat te vermelden dat die beslissing met eenparigheid van stemmen werd genomen terwijl de gevangenisstraffen en het met eenparigheid van stemmen aan de eiser opgelegde verbod (1), naar recht verantwoord blijven door de overige bewezen verklaarde misdrijven, is het cassatiemiddel dat dit verzuim aanvoert niet ontvankelijk aangezien het niet tot cassatie kan leiden (2). (1) In onderhavig geval drong die verduidelijking zich op aangezien de straf werd verzwaard (M.N.B.). (2) Over het begrip naar recht verantwoorde straf, zie R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, p. 472 tot 482 : « (...) l'irrecevabilité du moyen de cassation est fondée sur ce que le demandeur est sans intérêt, le grief, qu'il formule laissant subsister la légalité de la peine prononcée » (nr. 794). Die jurisprudentiële opvatting is dus gegrond op artikel 416 Wetboek van Strafvordering dat luidt : "De partijen kunnen slechts cassatieberoep instellen indien zij daartoe hoedanigheid en belang hebben".

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bewezen verklaarde telastleggingen - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Eenparigheid vereist - Verzuim - Naar recht verantwoorde straf - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Artt. 211bis en 416 Wetboek van Strafvordering

P.16.0608.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.5 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan het oordeel dat het instellen van een hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling tergend en roekeloos is, afleiden uit de vaststelling dat de oorspronkelijke klacht met burgerlijke partijstelling louter werd neergelegd met als doel een andere procedure te verstoren; het door het aantekenen van een hoger beroep verderzetten van een strafrechtspleging waarvan wordt vastgesteld dat ze van haar doel is afgewend, is foutief (1). (1) Zie: Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N - P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens tergend en roekeloos hoger beroep - Tergend en roekeloos karakter

P.16.1100.F 1 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.9 AC nr. ...

Door te vermelden dat zijn hoger beroep dat van de verweerder, de beklaagde, volgt, geeft het openbaar ministerie aan dat hij aldus de saisine van de appelrechters beperkt tot het door de verweerder beroepen dictum (1). (1) Zie Cass. 8 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. ..., met concl. van advocaat-generaal A. Winants. Het openbaar ministerie had andersluidend geconcludeerd door te oordelen dat het de loutere vermelding “volgt het hoger beroep van de beklaagde” in de rubriek 1.12 andere: van het grievenformulier hoger beroep, zonder nadere uitleg, aan duidelijkheid ontbrak en niet aangaf welke punten van de beroepen beslissing werden betwist zodat die vermelding niet als een grief kan worden beschouwd als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Vorm - Vermelding van de grieven - Grief stelt dat het hoger beroep dat van de beklaagde volgt

Volgens artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalt het verzoekschrift in hoger beroep, op straffe van verval, nauwkeurig de grieven die tegen het vonnis worden ingebracht, met inbegrip van de procedurele grieven; uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 volgt dat het beginsel van het hoger beroep op grieven niet beoogt de eiser in hoger beroep te verplichten de middelen te verduidelijken die hij voor de appelrechters wenst uiteen te zetten maar wel ertoe strekt de omvang van hun saisine te bepalen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Vorm - Vermelding van de grieven - Ratio legis

P.16.0531.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2 AC nr. ...

Het hoger beroep van de burgerlijke partij tegen de beslissing die haar veroordeelt tot de kosten van de strafvordering maakt voor de appelrechter geen louter burgerlijke belangen aanhangig als bedoeld in artikel 4, twaalfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, maar vereist van hem een beoordeling die verband houdt met de strafvordering, waarover het openbaar ministerie dient gehoord te worden zodat zijn optreden ter rechtszitting vereist is.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Hoewel een burgerlijke partij in de regel geen hoedanigheid heeft om hoger beroep in te stellen tegen een beslissing op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering, een dergelijk beroep niet ontvankelijk is en dan ook geen invloed heeft op de rechtspleging voor de appelrechter, heeft een burgerlijke partij wel de vereiste hoedanigheid om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing die haar veroordeelt tot de kosten van de strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep - Hoedanigheid

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.1004.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid - Overmacht

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Termijn - Griffie van het appelgerecht - Toepassing

Ingeval overmacht, dit is een van de wil van de beklaagde onafhankelijke gebeurtenis die hij niet kon voorzien of voorkomen, de beklaagde heeft belet tijdig een verzoekschrift of grievenformulier in te dienen, kan de rechter, die onaantastbaar in feite oordeelt of er overmacht is, de sanctie van het verval van het hoger beroep niet toepassen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid - Overmacht

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Uit de tekst van de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, de wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en het onderling verband tussen deze artikelen volgt dat de rechter de beklaagde vervallen moet verklaren van zijn hoger beroep tegen een op tegenspraak gewezen vonnis indien hij zijn verzoekschrift of grievenformulier niet heeft ingediend ter griffie van het gerecht dat de beroepen beslissing heeft gewezen of van het appelgerecht uiterlijk dertig dagen na de dag van de uitspraak (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Uit de tekst van de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, de wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en het onderling verband tussen deze artikelen volgt dat de termijn van dertig dagen waarbinnen de beklaagde op straffe van verval zijn verzoekschrift of grievenformulier moet indienen, niet alleen geldt voor het ter griffie van het gerecht dat het beroepen vonnis heeft gewezen ingediende verzoekschrift of grievenformulier, maar ook voor het ter griffie van het appelgerecht ingediende verzoekschrift of grievenformulier (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Termijn - Griffie van het appelgerecht - Toepassing

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.16.1052.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening van het hoger beroep - Exploot met opname van grieven - Neerlegging

Uit de tekst van de artikelen 203,§1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering, hun wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en hun onderling verband volgt dat indien het openbaar ministerie bij het appelgerecht zijn grieven opneemt in het exploot waarbij het zijn hoger beroep betekent aan de beklaagde, aan de verplichting de grieven tijdig kenbaar te maken is voldaan indien het exploot met de grieven wordt betekend binnen de veertig dagen en het exploot vervolgens wordt neergelegd ter griffie van het appelgerecht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening van het hoger beroep - Exploot met opname van grieven - Neerlegging

- Artt. 203, § 1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering

P.16.1126.F 25 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Verzet ongedaan verklaard

Artikel 187, § 4, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ten gevolge van het verzet de veroordeling bij verstek voor niet bestaande wordt gehouden, behoudens in de gevallen bedoeld in paragrafen 5 tot 7; paragraaf 6 heeft betrekking op het geval waarin het verzet als ongedaan wordt beschouwd; daaruit volgt dat wanneer het verzet als ongedaan wordt beschouwd, de veroordelende beslissing die uitgesproken werd bij verstek, blijft bestaan zodat het hoger beroep tegen die beslissing zijn voorwerp behoudt en dat het gerecht in hoger beroep, dat kennisneemt van een regelmatig ingesteld rechtsmiddel, uitspraak moet doen over de zaak zelf binnen de grenzen van de grieven die in het bij artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verzoekschrift worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Verzet ongedaan verklaard

- Artt. 187, 202, 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.16.1139.F 25 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Vorm - Opgave van de grieven

Volgens artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalt het verzoekschrift tot hoger beroep, op straffe van verval van het hoger beroep, nauwkeurig de grieven die tegen het vonnis worden ingebracht, met inbegrip van de procedurele grieven; de loutere opgave door de appellant op het grievenformulier van de vermelding "volledige herziening van het dossier" maakt geen grief uit in de zin van voornoemde bepaling (impliciete oplossing) (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Vorm - Opgave van de grieven

P.16.1020.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.4 AC nr. ...

De niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten waartoe het arrest hem veroordeelt, is geen verzwaring van zijn toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Veroordeling in beroep tot niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten - Toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis

De verhoging van de gerechtskosten door de appelrechters is geen strafverzwaring in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 25 september 1950, AC 1951, 16.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verhoging van de gerechtskosten door de appelrechter

Wanneer de beklaagde tot een enkele straf bij verstek en vervolgens op verzet is veroordeeld wegens verschillende misdrijven die als een enkel strafbaar feit worden beschouwd, kunnen de appelrechters die hem in hoger beroep tegen het op verzet gewezen vonnis vrijspreken voor sommige van die misdrijven, niettemin voor de andere bewezen verklaarde misdrijven, de enkele bij verstek en op verzet uitgesproken straf behouden; dit houdt geen verzwaring van de straf in (1). (1) Zie Cass. 31 januari 1984, AR 8133, AC 1983-84, nr. 293; Cass. 13 november 1985, AR 4467, AC 1985-86, nr. 163.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Veroordeling in eerste aanleg bij verstek tot een enkele straf wegens verschillende misdrijven - Verzet - Vrijspraak in beroep voor bepaalde misdrijven en veroordeling tot dezelfde enkele straf wegens andere misdrijven

P.16.0358.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.6 AC nr. ...

Na zijn verklaring van cassatieberoep beschikt de eiser in cassatie over een termijn zoals bepaald in 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering om eventueel een memorie in te dienen met middelen tot staving van zijn cassatieberoep, maar die memorie is niet vereist voor de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, terwijl daarentegen artikel 204 Wetboek van Strafvordering de appellant verplicht, op straffe van verval van het hoger beroep, om binnen de termijn voor het hoger beroep in een verzoekschrift of op een formulier waarvan het model is bepaald door de Koning, nauwkeurig de grieven te vermelden die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; aldus is de rechtspleging voor het Hof wezenlijk verschillend van deze voor de rechter in hoger beroep en is de rechtstoestand van degene die hoger beroep instelt is niet vergelijkbaar met deze van degene die cassatieberoep instelt zodat de prejudiciële vraag die geen betrekking heeft op vergelijkbare rechtstoestanden die verschillend worden behandeld, niet dient te worden gesteld (1). (1) De wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken (BS 27 februari 2014) heeft een aantal belangrijke hervormingen aangebracht aan het penaal cassatieberoep, met de bedoeling het buitengewoon karakter van dit rechtsmiddel te onderstrepen. Deze wijzigingen zijn van kracht met ingang van 1 februari 2015, behoudens de vereiste voor de advocaten om houder te zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures die pas in werking trad op 1 februari 2016. Eén van de wijzigingen betreft de termijn om cassatieberoep in te stellen: daar waar het oude artikel 359 Sv. sprak over vijftien vrije dagen , bedraagt de termijn thans , ingevolge de gewijzigde artikelen 359 en 423 Sv. vijftien dagen en de parlementaire voorbereiding vermeldt uitdrukkelijk dat ze berekend worden overeenkomstig de artikelen 52 en 53 van het Gerechtelijk Wetboek (Parl.St., Senaat, Zitting 2012-2013, n° 5- 1832/1, blz. 12), zodat het geen vrije termijnen meer zijn (Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 en noot AW). Drie beroepen tot vernietiging werden ingesteld tegen de artikelen 25 tot 28, 31 en 50 van de wet van 14 februari 2014 en één van de middelen was gericht tegen de termijn van 15 dagen na de uitspraak om cassatieberoep in te stellen. Bij arrest 108/2015 van 16 juli 2015 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat die beperking van de cassatietermijn niet onevenredig was onder meer omdat de nieuwe termijn overeenstemde met de beroepstermijnen voor vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (B.19.2.). Ingevolge de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (de zgn. Potpourri II-wet - B.S. 19 februari 2016), meer bepaald artikel 88, 1°, werden de beroepstermijnen voor de vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (artt. 172, tweede lid, 174, tweede lid en 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering) evenwel gebracht op 30 dagen. Op basis hiervan waren de eisers in cassatie de mening toegedaan dat de redenering van het Grondwettelijk Hof, gelet op de wet van 15 februari 2016, niet meer opging en wensten zij dan ook dat een nieuwe prejudiciële vraag zou worden gesteld nopens de verenigbaarheid van artikel 423, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, juncto artikel 6 EVRM. Met bovenstaand arrest verwerpt het Hof van Cassatie deze zienswijze. AW

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Gevolg - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Verschillende rechtstoestanden

P.16.1085.F 11 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.3 AC nr. ...

Volgens artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering houdt het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt in dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; daaruit volgt dat de rechter in hoger beroep over de zaak zelf uitspraak moet doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ... .

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekbeslissing - Verzet - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep van de verzetdoende partij - Devolutieve werking

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekbeslissing -

Verzet - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep van de verzetdoende partij - Devolutieve werking

P.16.1116.F 21 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161221.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Aanhangigmaking bij de rechter in hoger beroep - Telastlegging niet betwist in het grievenformulier

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 blijkt dat het beginsel van het hoger beroep op grieven de aanhangigmaking bij de appelrechter bepaalt en dat de daarin bepaalde uitzonderingen niet ertoe kunnen leiden dat de appelrechter die aanhangigmaking uitbreidt door ambtshalve een middel op te werpen met betrekking tot een strafbaar feit dat niet in het hoger beroep wordt bedoeld; de appelrechter, die beslist opnieuw uitspraak te doen over de strafvordering met betrekking tot feiten van een telastlegging welke niet in de grieven worden bedoeld, overschrijdt aldus de perken van de bij hem aanhangig gemaakte zaak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Aanhangigmaking bij de rechter in hoger beroep - Telastlegging niet betwist in het grievenformulier

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0075.N 20 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.3 AC nr. ...

De appelrechters die het beroepen vonnis dat het verzet van de beklaagde niet ontvankelijk verklaart bevestigen, dienen zich niet verder uit te spreken over de strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Niet ontvankelijk verzet - Bevestiging in hoger beroep

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.15.1538.N 20 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.2 AC nr. ...

Wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, zijn, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, enkel de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en moet de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Valsheid in geschrifte - Documenten bedoeld in de ZIV-wet - Behandeling door het hof van beroep - Samenstelling van de zetel

- Art. 232, 1°, a) Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Artt. 73bis, 1° en 167, eerste lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 76, § 2, tweede lid, 101, § 1, tweede lid en § 2, tweede lid, thans derde lid en 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.1489.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.7 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde van een vrijspraak op strafgebied strekt zich niet uit tot de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering die is gesteund op de feiten waarvoor vrijspraak werd verleend en waartegen de burgerlijke partij hoger beroep heeft ingesteld (1). (1) Cass. 17 september 2013, AR P.12.1724.N, AC 2013, nr. 455.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vrijspraak op strafgebied - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Gezag van gewijsde

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Vrijspraak op

strafgebied - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Gezag van gewijsde

P.16.0650.F 7 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161207.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Verval van het recht tot sturen - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vonnis verklaart het verzet ontvankelijk - Hoger beroep - Gevolg voor de niet-teruggave van het rijbewijs

De overtreding die bij artikel 49/1 Wegverkeerswet wordt bestraft, veronderstelt dat de veroordeling tot verval van het recht tot sturen kracht van gewijsde heeft gekregen; het ontvankelijk verklaarde verzet brengt van rechtswege vernietiging met zich mee van het verstekvonnis en plaatst de verzetdoende partij in dezelfde toestand alsof de beslissing niet was uitgesproken; het hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet ontvankelijk verklaart, laat die beslissing onaangeroerd tot de eventuele hervorming ervan door de appelrechter (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...; zie ook Cass. 26 april 2016, AR P.14.1580.N, AC 2016, zie datum (2de middel): "De uitvoering van een verstekvonnis dat na afloop van de gewone verzettermijn kracht van gewijsde heeft gekregen, wordt voortgezet nadat het verzet niet-ontvankelijk werd verklaard; wanneer het bij het verstekvonnis uitgesproken verval van het recht tot sturen wordt uitgevoerd, moet de veroordeelde niet opnieuw worden uitgenodigd om zijn rijbewijs in te leveren." (Samenvatting) .

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Verval van het recht tot sturen - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vonnis verklaart het verzet ontvankelijk - Hoger beroep - Gevolg voor de niet-teruggave van het rijbewijs

P.16.0310.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.5 AC nr. ...

Wanneer het gerecht in hoger beroep de door de eerste rechter uitgesproken straf verzwaart, moet die beslissing krachtens artikel 211bis Wetboek van Strafvordering uitdrukkelijk vermelden dat zij genomen werd met eenparige stemmen van de leden van het gerecht; wanneer de appelrechters de door de eerste rechter uitgesproken straf van verbeurdverklaring verminderen en er vervolgens een aanvullende verbeurdverklaring aan toevoegen van een som die samen met de eerste som de in eerste aanleg uitgesproken straf overschrijdt, moeten zij in hun beslissing vaststellen dat die met eenparigheid genomen werd.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de straf uitgesproken in eerste aanleg - Toevoeging van een straf van verbeurdverklaring - Vaststelling van de eenparigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.16.0897.F 2 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161102.1 AC nr. ...

Het middel, dat schending aanvoert van artikel 6.1 EVRM, en dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat de eiser in hoger beroep zijn advocaat onmogelijk tijdig kon raadplegen om het verzoekschrift in te vullen waarin de tegen de beroepen beslissing aangevoerde grieven zijn vermeld, is nieuw en mitsdien niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 19 oktober 2016, AR P.16.0883.F, AC 2016, nr. ... .

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting de grieven in een verzoekschrift te vermelden - Artikel 6.1 EVRM - Schending - Cassatiemiddel - Nieuw middel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.15.1368.F 26 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161026.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Tussenvonnis dat vatbaar is voor hoger beroep maar waartegen geen hoger beroep werd ingesteld - Hoger beroep tegen eindvonnis - Devolutieve werking

Tegen een tussenvonnis kan hoger beroep worden ingesteld wanneer het zich niet beperkt tot het bevelen van de heropening van de debatten maar een vraag van feitelijke of juridische aard beslecht met betrekking tot het bewijs van de misdrijven en het bijgevolg niet enkel een maatregel van inwendige aard betreft; in geval van hoger beroep tegen het eindvonnis neemt de appelrechter geen kennis van de vragen die beslecht werden door het vonnis alvorens recht te doen, aangezien tegen die beslissing, die vatbaar is voor een afzonderlijk hoger beroep, geen hoger beroep werd ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Tussenvonnis dat vatbaar is voor hoger beroep maar waartegen geen hoger beroep werd ingesteld - Hoger beroep tegen eindvonnis - Devolutieve werking

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 199, 202 en 420 Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de Wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernizering van de strafrechtspleging

---

P.15.1587.F 26 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161026.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Burgerlijke rechtsvordering - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Devolutieve werking - Gezag van gewijsde

Het gezag van gewijsde van de beslissing die, op de strafvordering, de beklaagde vrijspreekt, strekt zich niet uit tot de burgerlijke rechtsvordering die door de burgerlijke partij voor de appelrechter is gebracht; op het ontvankelijk hoger beroep van die partij tegen een vrijsprekend vonnis kan en moet de appelrechter, krachtens de devolutieve werking van het hoger beroep, m.b.t. de burgerlijke rechtsvordering, nagaan of het aan die vordering ten grondslag liggend feit bewezen is en of het aan die partij schade heeft berokkend; door dit te doen miskent de appelrechter het gezag van gewijsde van de vrijspraak niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr....

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Burgerlijke rechtsvordering - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Devolutieve werking - Gezag van gewijsde

---

P.16.0837.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie bij het rechtscollege dat de beroepen beslissing heeft gewezen - Betekening aan de partij tegen wie het hoger beroep is gericht - Verplichting

De betekening van het hoger beroep, op straffe van verval, binnen veertig dagen te rekenen van de uitspraak van het vonnis, is slechts van toepassing in de gevallen waarin het hoger beroep uitgaat van het openbaar ministerie bij het rechtscollege dat van het hoger beroep kennis moet nemen; wanneer het hoger beroep van de procureur des Konings is ingesteld in de vormen en binnen de termijnen bepaald in artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering, moet het niet worden betekend aan de partij tegen wie het is gericht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie bij het rechtscollege dat de beroepen beslissing heeft gewezen - Betekening aan de partij tegen wie het hoger beroep is gericht - Verplichting

- Artt. 203, § 1, en 205 Wetboek van Strafvordering

P.16.0883.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.9 AC nr. ...

Wanneer het middel, dat schending aanvoert van artikel 2.1 Protocol nr. 7, EVRM, stelt dat de uitvoeringsmodaliteiten van het hoger beroep bepaald in artikel 204 Wetboek van Strafvordering afbreuk doen aan de kern van het recht op rechtspraak in twee instanties, voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd, is het niet ontvankelijk.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting de grieven in een verzoekschrift te vermelden - Artikel 2.1, Protocol nr. 7, EVRM - Recht op rechtspraak in twee instanties - Cassatiemiddel - Nieuw middel

P.15.0713.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.2 AC nr. ...

Om regelmatig met redenen te zijn omkleed, dient het vonnis in hoger beroep dat de beklaagde veroordeelt tot een rijverbod geen melding te maken van artikel 163, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, maar is enkel vereist dat dit vonnis de bijzondere motiveringsplicht naleeft voorgeschreven bij artikel 195, vierde lid, Wetboek van Strafvordering en overeenkomstig het eerste lid van dit artikel melding maakt van de wettelijke bepalingen betreffende de constitutieve bestanddelen van het bewezenverklaarde misdrijf en de uitgesproken straf (1). (1) Cass. 28 mei 1986, AR 5020, AC 1985-1986, 1326.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Veroordeling tot een rijverbod - Motiveringsplicht

P.16.0818.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Winants.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Volgappel van het openbaar ministerie - Grievenformulier - Grief - Begrip

Conclusie van advocaat-generaal Winants.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Volgappel van het openbaar ministerie - Grievenformulier - Nauwkeurige omschrijving van de grieven - Begrip - Draagwijdte - Gevolg - Ontvankelijkheid van het hoger beroep

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de appellant in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt (1). (1) Zie concl. OM

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Volgappel van het openbaar ministerie - Grievenformulier - Grief - Begrip

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier vermeldt het hoger beroep van de beklaagde te volgen, geeft het te kennen dat het, binnen de perken van dat hoger beroep, tegen het beroepen vonnis dezelfde grieven aanvoert als de beklaagde en wanneer het openbaar ministerie in dat formulier vermeldt dat het hoger beroep instelt tegen de aan de beklaagde opgelegde straf, geeft het te kennen dat het van de appelrechter de hervorming vraagt van de beslissing van het beroepen vonnis over de straftoemeting ten aanzien van die beklaagde; in de beide gevallen bepaalt het formulier nauwkeurig de grieven die het openbaar ministerie tegen het beroepen vonnis inbrengt en is het op die grieven gesteunde hoger beroep dan ook ontvankelijk, zonder dat het openbaar ministerie opgave moet doen van de middelen ter ondersteuning van die grieven (1). (1) Zie concl. OM

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Volgappel van het openbaar ministerie - Grievenformulier - Nauwkeurige omschrijving van de grieven - Begrip - Draagwijdte - Gevolg - Ontvankelijkheid van het hoger beroep

P.16.0473.N 11 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161011.3 AC nr. ...

Op het verzet van een beklaagde tegen een in hoger beroep bij verstek gewezen arrest kan het appelgerecht zijn toestand niet verzwaren; het appelgerecht dat een door de eerste rechter uitgesproken geldboete en vervangende gevangenisstraf bevestigt, maar de bijkomende straf van de bijzondere verbeurdverklaring verhoogt, verzwaart de bij verstek opgelegde straf en schendt aldus de artikelen 187 en 208 Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Arrest bij verstek - Bevestiging vonnis eerste rechter - Ontvankelijk verzet - Appelgerecht dat de bijzondere verbeurdverklaring verzwaart - Wettigheid - Toepassing

P.15.0466.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.4 AC nr. ...

Indien een burgerlijke partij hoger beroep instelt tegen een beschikking van de raadkamer die de buitenvervolgingstelling heeft bevolen van alle inverdenkinggestelden met de veroordeling van de burgerlijke partij tot alle kosten van de strafvordering en dit hoger beroep is beperkt tot de beslissing van buitenvervolgingstelling van één van de inverdenkinggestelden, heeft de kamer van inbeschuldigingstelling te oordelen over de beslissing van buitenvervolgingstelling van die ene inverdenkinggestelde met inbegrip van de veroordeling van de burgerlijke partij tot de kosten in de mate dat die verband houden met de lastens die ene inverdenkinggestelde aanhangige strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Beschikking van buitenvervolgingstelling van alle inverdenkinggestelden - Veroordeling van de burgerlijke partij tot alle kosten van de strafvordering - Hoger beroep van de burgerlijke partij beperkt tot één inverdenkinggestelde - Rechtsmacht van de kamer van inbeschuldigingstelling

P.15.1133.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.5 AC nr. ...

Er is slechts strafverzwaring in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering indien het gerecht in hoger beroep de werkelijk uitgesproken straf verzwaart in vergelijking met de door de eerste rechter uitgesproken straf; er is geen strafverzwaring indien het gerecht in hoger beroep oordeelt dat bij niet-overschrijding van de redelijke termijn een zwaardere straf zou moeten worden opgelegd dan de door de eerste rechter uitgesproken straf, maar dat ter remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn een lagere of gelijke straf wordt opgelegd in vergelijking met de door eerste rechter opgelegde straf.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Artikel 211bis, Sv. - Strafverzwaring - Begrip - Toepassing

P.15.0290.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.2 AC nr. ...

Op grond van artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken is door elke veroordeelde slechts één vergoeding per criminele, correctionele of politiezaak verschuldigd, ongeacht het aantal feiten waarvoor hij wordt vervolgd of veroordeeld; gelet op de devolutieve werking van het hoger beroep, speelt het geen rol of de veroordeling wordt uitgesproken in eerste aanleg dan wel voor het eerst in hoger beroep.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Gerechtskosten - Tarief strafzaken - Vergoeding - Eénmaligheid

P.16.0534.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat een appelrechter een beklaagde schuldig verklaart als medeplichtige terwijl de eerste rechter hem had schuldig verklaard als mededader, belet de appelrechter niet om bij de motivering van zijn schuldbeoordeling te verwijzen naar de redenen van de eerste rechter, voor zover die niet in het bijzonder betrekking hadden op de graad van deelneming (1). (1) Zie Cass. 25 april 2012, AR P.12.0125.F, AC 2012, nr. 254, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Deelneming als mededader of medeplichtige - Beoordeling

P.16.0329.F 29 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160629.4 AC nr. ...

Wanneer naar aanleiding van een burgerlijke partijstelling de strafvervolging werd ingesteld tegen de inverdenkinggestelde en de raadkamer de buitenvervolgstelling heeft bevolen en de kosten ten laste van de Staat heeft gelaten, is het hoger beroep van de inverdenkinggestelde dat beperkt is tot het verzuim om de burgerlijke partij tot de kosten te veroordelen, ontvankelijk.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Burgerlijke partijstelling - Strafvervolging - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Gerechtskosten - Verzuim om de burgerlijke partij tot de kosten te veroordelen - Inverdenkinggestelde - Beperkt hoger beroep door de inverdenkinggestelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Artikel 153 Wetboek van Strafvordering is van toepassing op de politierechtbanken, maar niet op de rechtspleging voor de hoven van beroep.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Artikel 153 Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

P.16.0233.F 18 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160518.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gewone opschorting van de veroordeling - Beschikking van de raadkamer - Verzet voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Artikel 4, § 2, Probatiewet

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gewone opschorting van de veroordeling - Beschikking van de raadkamer - Bijkomende straffen van verbeurdverklaring - Recht van de verdachte op hoger beroep

Artikel 4, § 2, Probatiewet bepaalt dat de procureur des Konings en de verdachte tegen de beschikking van de raadkamer waarbij de opschorting wordt uitgesproken, verzet kunnen doen om reden dat aan de voorwaarden tot verlening van de opschorting niet voldaan is; hoewel die bepaling het recht op hoger beroep van de rechtzoekende beperkt, heeft die beperking enkel betrekking op de uitspraak van de maatregel van opschorting van de veroordeling zelf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gewone opschorting van de veroordeling - Beschikking van de raadkamer - Verzet voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Artikel 4, § 2, Probatiewet

De raadkamer die een maatregel van opschorting van de veroordeling uitspreekt samen met bijkomende straffen van verbeurdverklaring doet op definitieve wijze uitspraak over de grond van de zaak; bij ontstentenis van afwijkende wetsbepalingen valt, voor de voormelde straffen, het recht van de verdachte op hoger beroep samen met het hoger beroep dat met toepassing van artikel 202 Wetboek van Strafvordering aan de beklaagde is toegekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gewone opschorting van de veroordeling - Beschikking van de raadkamer - Bijkomende straffen van verbeurdverklaring - Recht van de verdachte op hoger beroep

P.15.1381.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.2 AC nr. ...

Wanneer het appelgerecht de door de eerste rechter uitgesproken geldboete bevestigt, maar de vervangende gevangenisstraf verzwaart, zonder dat het vaststelt dat de beslissing eenparig werd genomen, wordt de vernietiging beperkt tot die straf (1). (1) Cass. 21 november 1984, AR 3768, AC 1984-1985, nr 182; Cass. 4 november 2003, AR P.03.0698.N, AC 2003, nr. 550.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de vervangende gevangenisstraf - Geen eenparigheid - Gevolg - Vernietiging - Beperking

P.14.1815.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.4 AC nr. ...

Artikel 4, §2, van de Probatiewet schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet in zoverre het het beroep van de inverdenkinggestelde tegen de beschikking van de raadkamer waarbij de feiten bewezen worden verklaard en tot de opschorting wordt besloten, onderwerpt aan een termijn van vierentwintig uur, terwijl de procureur des Konings en de burgerlijke partij, op grond van artikel 135, §§ 1 en 3, van het Wetboek van Strafvordering, beschikken over een termijn van vijftien dagen om de door hetzelfde rechtscollege uitgesproken beschikking van buitenvervolgingstelling aan te vechten (1). (1) GwH 18 februari 2016, nr. 27/2016.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Beschikking tot opschorting van uitspraak - Verschillende beroepstermijnen - Gelijkheid en niet-discriminatie

De beschikking tot opschorting van de uitspraak valt niet binnen het toepassingsgebied van artikel 135, §§ 2 en 3, van het Wetboek van Strafvordering; de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde een grond van nietigheid opwerpt tegen de beroepen beschikking, heeft geen weerslag op de beoordeling van de in artikel 4, §2, van de Probatiewet bepaalde ontvankelijkheidsvoorwaarden van het beroep in de tijd (1). (1) Cass. 24 maart 2010, AR P.09.1749.F, AC 2010, nr. 210.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Raadkamer - Beschikking tot opschorting van uitspraak - Termijn van hoger beroep - Artikel 135, §§ 2 en 3, van het Wetboek van Strafvordering - Toepassing

P.16.0132.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.4 AC nr. ...

Artikel 211bis Wetboek van Strafvordering bepaalt onder meer dat eenstemmigheid vereist is voor het gerecht in hoger beroep om de tegen de beklaagde uitgesproken straffen te verzwaren; de internering van personen met een geestesstoornis is geen straf, maar een veiligheidsmaatregel die er tegelijkertijd toe strekt de maatschappij te beschermen en ervoor te zorgen dat aan de geïnterneerde persoon de zorg wordt verstrekt die zijn toestand vereist met het oog op zijn re-integratie in de maatschappij zodat het arrest dat het beroepen vonnis, dat de eiser tot een gevangenisstraf en een geldboete veroordeelt, hervormt en zijn internering gelast, geen strafverzwaring uitspreekt die eenstemmigheid vereist en er evenmin eenstemmigheid is vereist omdat het vervolgens het bedrag van de bijzondere verbeurdverklaring verhoogt (1). (1) Cass. 28 januari 2004, JLMB 2004, p. 1360.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Eenparigheid van stemmen - Veroordeling tot gevangenisstraf en geldboete in hoger beroep hervormd in internering - Geen strafverzwaring

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Eenparigheid van stemmen - Veroordeling tot gevangenisstraf en geldboete in hoger beroep hervormd in internering - Geen strafverzwaring - Verhoging van het bedrag van de bijzondere verbeurdverklaring

P.15.1672.N 12 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160412.3 AC nr. ...

Er is geen verzwaring van de straf wanneer de rechter in hoger beroep voor de feiten die hij zelf bewezen verklaart, dezelfde straf uitspreekt als deze opgelegd door de eerste rechter, ook al verleent hij vrijspraak voor een of meer telastleggingen (1). (1) Cass. 4 november 1992, AR 122, AC 1991-1992, nr. 715.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Eén enkele straf door de eerste rechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart - Handhaving van de door de eerste rechter opgelegde straf - Geen strafverzwaring

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.16.0030.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.2 AC nr. ...

Wanneer de feitenrechter vaststelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een definitieve beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die, in de veronderstelling dat zij bewezen zouden zijn, aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van eenzelfde misdadig opzet, houdt hij bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen; wanneer de tweede veroordeling rekening heeft gehouden met de eerste, hoewel die niet in kracht van gewijsde was gegaan, is de rechter bij wie een hoger beroep tegen die eerste beslissing aanhangig is gemaakt, op grond van de devolutieve werking van het hoger beroep, bevoegd om de zaak in haar geheel te behandelen; zo hij vaststelt dat het geheel van de feiten deel uitmaakt van eenzelfde misdadig opzet, moet hij de definitief uitgesproken straf in aanmerking nemen en, als daartoe grond bestaat, de regels van samenloop bepaald in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Collectief misdrijf - Veroordelende beslissing - Andere feiten - Eenheid van opzet - Inaanmerkingneming van de reeds uitgesproken straffen - Eerste veroordeling heeft geen kracht van gewijsde - Hoger beroep tegen die eerste veroordeling - Appelrechter - Devolutieve werking van het hoger beroep

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.15.1027.N 8 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160308.3 AC nr. ...

Wanneer de eerste rechter een veroordeling tot een geldboete met gedeeltelijk uitstel van de tenuitvoerlegging van het vonnis uitspreekt en daarenboven het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maakt van het slagen in een medisch en een psychologisch onderzoek, dan verzwaren de appelrechters de door de eerste rechter opgelegde straf en maatregel indien zij het uitstel van de tenuitvoerlegging van het bestreden vonnis koppelen aan probatievoorwaarden en het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maken van het welslagen in twee bijkomende examens, met name een theoretisch en een praktisch, zodat de verzwaring van de straf en de maatregel met éénparigheid van stemmen dient te worden uitgesproken (1). (1) Cass. 15 november 2000, AR P.00.1271.F, AC 2000, nr. 625 (wat betreft de maatregel).

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Eenparigheid - Straf met uitstel in eerste aanleg - Uitstel in hoger beroep gekoppeld aan probatievoorwaarden - Verzwaring van de straf

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Eenparigheid - Vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen in eerste aanleg afhankelijk gemaakt van het slagen in twee examens - Herstel van het recht tot sturen in hoger beroep gekoppeld aan het slagen in vier examens - Verzwaring van de maatregel

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.15.1536.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.6 AC nr. ...

Door het hoger beroep van het openbaar ministerie neemt de appelrechter kennis van de strafvordering in heel haar omvang; daaruit volgt dat het hogere gerecht, waar alleen het hoger beroep van het openbaar ministerie aanhangig is gemaakt, uitspraak kan doen ten gunste van de geïntimeerde (1). (1) Zie Cass. 15 april 1981, p. 951, RDPC 1991, p. 825; Cass. 18 september 1984, AR 8735, AC 1985, nr. 51.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Devolutieve werking

P.15.1222.N 26 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160126.4 AC nr. ...

Artikel 19bis Wet Bescherming Maatschappij dat bepaalt dat de advocaat van de geïnterneerde, wanneer de commissie tot bescherming van de maatschappij een verzoek tot invrijheidstelling heeft afgewezen, binnen vijftien dagen na de kennisgeving, tegen de beslissing hoger beroep kan instellen bij de hoge commissie, verleent enkel een recht van hoger beroep aan de geïnterneerde wiens verzoek tot invrijheidstelling werd verworpen; wanneer na het instellen van hoger beroep een einde wordt gesteld aan de tenuitvoerlegging van de internering, wordt dit rechtsmiddel zonder voorwerp (1). (1) Cass. 30 mei 2000, AR P.00.0545.N, AC 2000, nr. 232 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Bescherming van de maatschappij - Internering - Beëindiging van de tenuitvoerlegging van de internering vóór de behandeling van het hoger beroep

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Bescherming van de maatschappij - Internering - Ontvankelijkheid

P.14.1340.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.2 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Strafverzwaring

Schendt de artikelen 202 en 203 Wetboek van Strafvordering, het arrest van het hof van beroep dat de toestand van de beklaagden verzwaart, ofschoon het openbaar ministerie niet in hoger beroep was gekomen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Strafverzwaring

P.15.1045.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.8 AC nr. ...

De zaak wordt bij de appelrechter aanhangig gemaakt door de verklaring van hoger beroep en niet door de dagvaarding om voor die rechter te verschijnen (1). (1) Cass. 20 mei 1987, AR 5337, AC 1986-1987, nr. 561.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking bij de appelrechter - Verklaring van hoger beroep - Dagvaarding om voor de appelrechter te verschijnen

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

Inzake douane en accijnzen ontzegt het feit dat het openbaar ministerie dagvaardt in hoger beroep, de administratie het recht niet om van vervolging af te zien (1). (1) Zie RPDB., trefwoord "Douanes et Accises", nrs. 369 en 383, p. 211-212.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking bij de appelrechter - Verklaring van hoger beroep - Dagvaarding door het openbaar ministerie om voor de appelrechter te verschijnen

P.15.1197.F 16 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151216.3 AC nr. ...

Het hoger beroep tegen de vonnissen van de politierechtbank wordt binnen dezelfde termijnen ingesteld als het hoger beroep tegen de vonnissen van de correctionele rechtbank; die termijn bedraagt, in de regel, uiterlijk vijftien dagen na de dag waarop het vonnis op tegenspraak werd uitgesproken, zodat hij ingaat vanaf de uitspraak van het vonnis; die termijn wordt berekend vanaf de dag volgend op de dag of de gebeurtenis die hem doet ingaan.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Hoger beroep tegen de vonnissen van de politierechtbank - Berekening van de termijn - Aanvang

- Art. 52, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 172, tweede lid, 174, tweede lid, en 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

De procureur des Konings oefent het ambt van openbaar ministerie uit bij zowel de rechtbank van eerste aanleg als bij de politierechtbanken van het gerechtelijk arrondissement; wanneer hoger beroep werd ingesteld in de vormen en binnen de termijn die bij artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering zijn bepaald, dient het hoger beroep van de procureur des Konings tegen een vonnis van de politierechtbank, niet aan de beklaagde te worden betekend.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis van de politierechtbank - Hoger beroep van de procureur des Konings - Betekening van het rechtsmiddel aan de beklaagde

- Art. 150, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203, § 1, en 205 Wetboek van Strafvordering

Aan magistraten van het openbaar ministerie bij de krijgsraad en de magistraten van het openbaar ministerie bij het militair gerechtshof behorend tot de tijdelijke personeelsformatie wordt door de minister van Justitie een opdracht gegeven bij het openbaar ministerie van een burgerlijk rechtscollege; daaruit volgt dat de akte van hoger beroep tegen een vonnis van de politierechtbank, door een substituut-krijgsauditeur met opdracht bij het parket van het rechtscollege dat het vonnis heeft gewezen, wordt ingesteld overeenkomstig artikel 202, 5°, Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis van de politierechtbank - Hoger beroep van de procureur des Konings - Hoger beroep ingesteld door een substituut-krijgsauditeur met opdracht bij het parket van het rechtscollege - Wettigheid

- Art. 112 Wet 10 april 2003 tot regeling van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vredestijd alsmede van het behoud ervan in oorlogstijd
- Art. 202, 5° Wetboek van Strafvordering

Wanneer uit de vermelding onderaan het vonnis blijkt dat een van de rechters, volgens de authentieke vaststelling van de griffier, in de onmogelijkheid verkeerde te tekenen, is de beslissing geldig mits handtekening van de overige leden van de zetel en wordt aldus de bij artikel 211bis Wetboek van Strafvordering vereiste eenstemmigheid regelmatig vastgesteld.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Eenparigheid - Vaststelling - Rechter verkeert in de onmogelijkheid het vonnis te tekenen - Authentieke vaststelling door de griffier - Geldige beslissing met de handtekening van de overige leden van de zetel

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 785, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.1225.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.4 AC nr. ...

Wanneer de appelrechter voor het eerst de staat van wettelijke herhaling vaststelt en dezelfde straf uitspreekt als deze uitgesproken door de eerste rechter, dan spreekt hij geen zwaardere straf uit zodat geen eenstemmigheid is vereist (1); het feit dat de staat van wettelijke herhaling voor gevolg heeft dat de veroordeelde overeenkomstig artikel 25, § 2, b) Wet Strafuitvoering later in aanmerking komt voor een voorwaardelijke invrijheidsstelling, betreft enkel de uitvoering van de veroordeling, maar heeft niet voor gevolg dat daardoor een zwaardere straf wordt uitgesproken. (1) Zie: Cass. 6 maart 2013, AR P.13.0014.F, AC 2013, nr. 150.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Eenparigheid van stemmen - Toepassing - Wettelijke herhaling voor het eerst in aanmerking genomen in hoger beroep

P.15.1215.F 2 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151202.2 AC nr. ...

Wanneer artikel 211bis Wetboek van Strafvordering van toepassing is op het vonnisgerecht, heeft het alleen betrekking op de gevallen waarin de appelrechter veroordeelt wegens feiten waarvoor de beklaagde in eerste aanleg werd vrijgesproken of waarin hij de straf verzwaart die door de eerste rechter is opgelegd; het gerecht in hoger beroep moet dus niet met eenparige stemmen van zijn leden uitspraak doen wanneer het, zonder de beklaagde te veroordelen wegens een feit waarvoor hij was vrijgesproken of zonder zijn straf te verzwaren, zich ertoe beperkt de wettelijke omschrijving van het hem ten laste gelegde feit te wijzigen, ook als het een zwaarder feit betreft (1). (1) Zie Cass. 30 november 2005, AR P.05.1143.F, AC 2005, nr. 636.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Eenparigheid - Strafvordering - Herkwalificatie

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0399.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.3 AC nr. ...

De appelrechter komt in de plaats van de eerste rechter en heeft dan ook tot plicht alles te doen wat de eerste rechter had dienen te doen en hij moet bijgevolg, zoals de eerste rechter, zowel uitspraak doen over de strafvordering als over de burgerlijke rechtsvorderingen, voor zover de eerste rechter rechtsmacht had; de appelrechter die op het enkel hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vonnis alvorens recht te doen dat de behandeling van de strafvordering en de erop gesteunde burgerlijke rechtsvorderingen heeft uitgesteld, dit vonnis teniet doet en de zaak tot zich trekt, dient niet alleen de strafvordering, maar ook de burgerlijke rechtsvorderingen te beoordelen (1). (1) M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Brussel, Larcier, 2012, 1029-1030; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 1241, nr. 2518; M. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, la Charte, 2014, 1041.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vonnis alvorens recht te doen

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Het staat aan de appelrechter onaantastbaar te oordelen of een beslissing de behandeling van de strafvordering en de daarop gesteunde herstelvordering en burgerlijke rechtsvorderingen uit te stellen, de uitoefening van de strafvordering belemmert zonder dat hij daarbij is gebonden door de beslissing van de eerste rechter op dat punt; uit de omstandigheid dat tegen eerder verleende uitstellen van de behandeling van de zaak geen rechtsmiddel werd aangewend, volgt niet dat die uitstellen de uitoefening van de strafvordering niet belemmeren of dat een volgend uitstel de uitoefening van de strafvordering niet belemmert en de rechter mag bij beoordeling van de vraag of een uitstel van behandeling van de zaak de uitoefening van de strafvordering belemmert, wel degelijk de bedoeling van de om uitstel verzoekende procespartij om de afhandeling van de zaak te vertragen, in aanmerking nemen (1). (1) Zie Cass. 6 september 2011, AR P. 11.0501.N, AC 2011, nr. 452.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Beslissing die de uitoefening van de strafvordering belemmert - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Uitspraak bij wijze van evocatie - Toepassing

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Beslissing die de uitoefening van de strafvordering belemmert - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Beoordeling door appelrechter

P.14.1192.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 210 Wetboek van Strafvordering wordt de beklaagde in hoger beroep gehoord over de nauwkeurig bepaalde grieven die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; de enkele herneming van een in eerste aanleg gevoerd verweer vormt geen nauwkeurig bepaalde grief in de zin van de vermelde bepaling en de appelrechters dienen een dergelijk verweer dan ook niet te beantwoorden, ook niet in het geval de eerste rechter een beklaagde voor bepaalde telastleggingen heeft vrijgesproken (1). (1) Zie Cass. 25 november 2003, AR P.03.0549.N, AC 2003, nr. 595.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beklaagde - Nauwkeurig bepaalde grieven tegen het beroepen vonnis - Herneming van in eerste aanleg gevoerd verweer

P.15.1157.F 18 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151118.2 AC nr. ...

Artikel 211bis Wetboek van Strafvordering is van toepassing op de daarin op limitatieve wijze bepaalde gevallen en niet op alle gevallen waarin de strafrechtelijke toestand van de vervolgde persoon in hoger beroep wordt verzwaard (1). (1) Zie Cass. 11 maart 1935, Pas. 1935, p. 183.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Eenstemmigheid - Toepassing - Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.14.1274.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.3 AC nr. ...

De bepaling van artikel 211bis, eerste en tweede zin, Wetboek van Strafvordering, vereist niet dat de appelrechter die de omschrijving van een strafbaar feit wijzigt door aanvulling met een verzwarende omstandigheid en de beklaagde aan het aldus heromschreven feit schuldig verklaart zonder de door de eerste rechter opgelegde straf te verhogen, dit met eenparige stemmen doet (1). (1) Cass. 3 augustus 1917, Pas. 1917, I, 326; Cass. 10 mei 1954, AC 1954, 586; Cass. 3 januari 1955, AC 1955, 317; Cass. 20 januari 1964, Pas. 1964, I, 541; Cass. 16 november 1971, AC 1972, 261; Cass. 30 november 2005, AR P.05.1143.F, AC 2005, nr. 636 ; zie A. LORENT, " La règle de l'unanimité des juges d'appel", RPDC 1981, 413, nr. 12.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Wijziging van de omschrijving van het strafbaar feit - Aanvulling van de omschrijving met een verzwarende omstandigheid - Geen eenparigheid

De bepalingen van artikel 6.3.a) en 6.3.b) EVRM beletten de appelrechter niet een beklaagde te ondervragen over het eventueel voorhanden zijn van een verzwarende omstandigheid; zij beletten de appelrechter evenmin om, indien hij van oordeel is dat de door de eerste rechter aangenomen omschrijving van een strafbaar feit moet worden aangevuld met een verzwarende omstandigheid, die omschrijving aan te vullen en de partijen de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren (1). (1) Zie EHRM 25 maart 1999, Pélissier & Sassi t/ Frankrijk, n° 25444/94.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Wijziging van de omschrijving van het strafbaar feit - Recht op een eerlijk proces - Artikel 6.3, a en b - Kennis van de beschuldiging - Voorbereiding van de verdediging - Draagwijdte - Ondervraging over een verzwarende omstandigheid - Aanvulling met een verzwarende omstandigheid

Elke rechter, ook de appelrechter, is ertoe gehouden om aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten een juiste omschrijving te geven en hij moet indien daartoe grond bestaat de omschrijving wijzigen, voor zover daardoor geen andere feiten worden aanhangig gemaakt dan bedoeld in de akte van aanhangigmaking en hij het recht van verdediging van partijen niet miskent, zonder dat een vrijwillige verschijning of een nieuwe akte van aanhangigmaking daartoe vereist zijn; die verplichting houdt ook in dat elke rechter, ook de appelrechter, ingeval van het voorhanden zijn van een verzwarende omstandigheid, de omschrijving van de telastlegging moet aanvullen met die verzwarende omstandigheid, mits het recht van verdediging van de partijen te eerbiedigen door hen de gelegenheid te geven over die aanvulling verweer te voeren en door aldus te handelen spreekt de rechter zich niet uit over bij hem niet aanhangige feiten en overschrijdt hij evenmin zijn rechtsmacht (1). (1) Cass. 13 september 2005, AR P.05.0657.N, AC 2005, nr. 430.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Omschrijving van de feiten - Verplichting voor de rechter - Wijziging van de omschrijving van het strafbaar feit - Aanvulling met een verzwarende omstandigheid

P.14.1174.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.3 AC nr. ...

Als appelrechter van de beslissingen van de raadkamer over de regeling van de rechtspleging binnen de perken van artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering, kan de kamer van inbeschuldigingstelling elke beslissing nemen die de raadkamer zelf kon nemen; indien het onderzoeksgerecht in hoger beroep de beroepen verwijzingsbeschikking vernietigt en de zaak aan zich trekt, houdt dit niet in dat het onderzoeksgerecht hierbij de procedure moet volgen die voor de regeling van de rechtspleging van toepassing is voor de raadkamer.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vernietiging van de verwijzingsbeschikking

Wanneer de inverdenkinggestelde voor de kamer van inbeschuldigingstelling de nietigheid aanvoert van de beschikking die hem naar de correctionele rechtbank verwijst, en de appelrechters die nietigheid uitspreken, moeten zij de zaak aan zich trekken overeenkomstig artikel 215 Wetboek van Strafvordering, mits de vernietiging niet is gegrond op de onbevoegdheid van de eerste rechter of het niet wettelijk geadieerd zijn (1). (1) Zie: Cass. 29 januari 2003, AR P.02.1368.F, AC 2003, nr. 64; Cass. 3 september 2013, AR P.12.1645.N, AC 2013, nr. 416.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Raadkamer - Verwijzingsbeschikking - Nietigheid - Kamer van inbeschuldigingstelling - Evocatie

P.15.0685.F 7 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151007.5 AC nr. ...

Wanneer de appelrechter twee of meerdere zaken voegt die bij hem aanhangig zijn gemaakt en de beklaagde tot één enkele straf veroordeelt, nadat de beroepen vonnissen hem zowel tot een gevangenisstraf als een werkstraf hebben veroordeeld, wordt de ernst van de voor het geheel van de feiten opgelegde enkele straf alleen afgemeten aan de strafmaat; het arrest, dat de beklaagde tot vijf jaar gevangenisstraf veroordeelt, zonder vast te stellen dat het met eenparige stemmen van de appelrechters werd gewezen, terwijl de gevangenisstraf die in eerste aanleg werd opgelegd minder lang was, schendt artikel 211bis Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Een enkele straf - Langere straf - Eenstemmigheid van de appelrechters - Verplichting

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.14.0632.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.3 AC nr. ...

De appelrechter is zoals elke rechter verplicht aan het bij hem aanhangige feit de juiste kwalificatie te geven en hij kan spijts een door de eerste rechter aangenomen heromschrijving de beklaagde veroordelen voor het feit zoals oorspronkelijk omschreven in de akte van aanhangigmaking bij de eerste rechter; aangezien de beklaagde kennis heeft van deze oorspronkelijke omschrijving moet de appelrechter hem daarover niet verwittigen en aangezien het aanhangig gemaakte feit niet werd heromschreven, moet de appelrechter niet vaststellen dat na heromschrijving nog steeds hetzelfde feit wordt beoordeeld; dit alles miskent niet de devolutieve werking van het hoger beroep (1). (1) Zie Cass. 28 oktober 1963, Pas. 1964, I, 220; Cass. 20 januari 1964, Pas. 1964, I, 541; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 921, nr. 1836.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Eerste rechter - Akte van aanhangigmaking - Heromschrijving van het feit - Appelrechter - Veroordeling voor feit zoals oorspronkelijk omschreven

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking - Eerste rechter - Akte van aanhangigmaking - Heromschrijving van het feit - Appelrechter - Veroordeling voor feit zoals oorspronkelijk omschreven

P.15.0748.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.3 AC nr. ...

Op verzet van de beklaagde tegen het vonnis van de eerste rechter mag de straf die bij verstek werd opgelegd, noch in eerste aanleg noch, bij ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie tegen de beslissing bij verstek, in hoger beroep verzwaard worden.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie en de beklaagde - Beslissing gewezen op dat hoger beroep - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Wettigheid

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

De regel luidens welke de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie en van de beklaagde tegen het op verzet van de beklaagde gevelde vonnis, de toestand van de beklaagde niet mag verzwaren wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep ingesteld heeft tegen het verstekvonnis, geldt niet wanneer de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie en van de beklaagde tegen een ander op tegenspraak geveld vonnis, de zaken heeft gevoegd en de beklaagde veroordeeld heeft tot een enkele straf aangezien het geheel van de hem in beide zaken ten laste gelegde misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet (1). (1) Zie Cass. 12 september 1995, AR P.95.0558.N, AC 1995, nr. 379.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Veroordeling - Hoger beroep van het OM en van beklaagde tegen het vonnis op verzet van beklaagde en tegen een ander vonnis op tegenspraak - Appelrechter - Beslissing gewezen op die hogere beroepen - Voeging van de zaken - Veroordeling tot een enkele straf - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Wettigheid

- Artt. 65, 147, 187, 188, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

---

P.14.0021.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.1 AC nr. ...

Artikel 17 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat een rechtsvordering niet kan worden toegelaten indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen en krachtens artikel 18 Gerechtelijk Wetboek moet dat belang reeds verkregen en dadelijk zijn; wanneer een partij een rechtsmiddel instelt en de rechter dit rechtsmiddel geheel of deels ontvankelijk verklaart, heeft die partij er geen belang bij om tegen die beslissing, in de mate het rechtsmiddel ontvankelijk wordt verklaard, een nieuw rechtsmiddel aan te wenden ver- mits die beslissing tot ontvankelijkverklaring haar geen schade kan berokkenen (1). (1) Cass. 19 juni 1991, AR nr. 8787, AC 1990-1991, nr. 540; Cass. 25 november 1997, AR P.95.1479.N, AC 1997, nr. 501.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Beroepen beslissing - Beslissing op verzet - Verzet ontvankelijk verklaard - Hoger beroep van de beklaagde - Belang

---

P.14.1752.N 8 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150908.3 AC nr. ...

De enkele herneming van een in eerste aanleg gevoerd verweer vormt geen nauwkeurig bepaalde grief in de zin van artikel 210 Wetboek van Strafvordering en de appelrechters dienen een dergelijk verweer dan ook niet te beantwoorden; wanneer evenwel een partij voor de appelrechters niet enkel het verweer herneemt dat zij reeds voor de eerste rechter heeft gevoerd, maar ook concreet aanvoert dat het beroepen vonnis haar verweer niet beantwoordt, dienen die rechters te onderzoeken of het beroepen vonnis dit verweer al dan niet beantwoordt en dienen zij, indien dat zo niet is, dat verweer zelf te beantwoorden (1). (1) Zie Cass. 2 september 2014, AR P.14.0459.N , AC 2014, nr. 483.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beroepsconclusies - Herneming van het in eerste aanleg gevoerd verweer - Aanvoering dat dit verweer door het beroepen vonnis niet werd beantwoord - Taak appelrechter

---

P.15.0641.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.4 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een bij verstek gewezen vonnis, kan de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, zijn toestand niet verzwaren ten aanzien van het bij verstek gewezen vonnis; hoewel het verval van het recht een voertuig te besturen wegens lichaamsongeschiktheid een beveiligingsmaatregel is en geen straf, verzwaart de rechter in hoger beroep die deze maatregel, die niet opgelegd werd door de eerste rechter, uitspreekt met behoud van de eerder uitgesproken straffen, de toestand van de beklaagde (1). (1) Cass. 29 november 1988, AR nr. 2184, AC 1988-89, nr. 183; Cass. 23 april 1985, AR nr. 9265, AC 1984-85, nr. 593; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0868.N, AC 2012, nr. 17.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Bij verstek gewezen vonnis waartegen het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld - Verzet van de beklaagde - Vonnis op verzet - Hoger beroep van beklaagde en openbaar ministerie - Verzwaring van de bij verstek uitgesproken straf - Wettigheid

- Art. 42 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Artt. 187, 188 en 202 Wetboek van Strafvordering

P.15.0451.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.4 AC nr. ...

Door het onbeperkte hoger beroep van het openbaar ministerie neemt de appelrechter kennis van de strafvordering in al haar omvang; de devolutieve werking van het hoger beroep kan evenwel worden afgebakend in de verklaring op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen of in het exploot van betekening waarbij de zaak in tweede aanleg aanhangig wordt gemaakt.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Devolutieve werking van het beperkte hoger beroep

P.14.1692.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.6 AC nr. ...

Het hoger beroep van een beklaagde tegen een vonnis waarbij zijn verzet tegen een verstekvonnis ongedaan wordt verklaard, maakt de grond van de zaak aanhangig voor de appelrechter zodat in geval van hoger beroep tegen een dergelijk vonnis, de appelrechter verplicht is over de zaak zelf uitspraak te doen (1). (1) Cass. 26 maart 2002, AR P.00.1497.N, AC 2002, nr. 202.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vonnis waarbij het verzet ongedaan werd verklaard - Hoger beroep - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 150, 188, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.15.0241.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.3 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de wet ten aanzien van alle rechtzoekenden dezelfde voorwaarden bepaalt om hoger beroep in te stellen, ongeacht hun verblijfplaats of hun nationaliteit, kan geen discriminatie in de zin van artikel 14 EVRM worden afgeleid.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Op tegenspraak gewezen beslissing - Termijn om hoger beroep in te stellen - Identieke voorwaarden ten aanzien van alle rechtzoekenden - Gevolg - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 14 - Verbod op discriminatie

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 203, §1, Wetboek van Strafvordering legt de rechtzoekende die in het buitenland verblijft geen termijn op die onmogelijk kan worden nageleefd, door te bepalen dat de termijn van vijftien dagen om hoger beroep in te stellen ingaat vanaf de dag van de uitspraak van de op tegenspraak gewezen beslissing en zonder in dat geval in de betekening daarvan te voorzien; die bepaling schendt bijgevolg de artikelen 6 en 13 EVRM niet.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Op tegenspraak

gewezen beslissing - Termijn om hoger beroep in te stellen - Vijftien dagen te rekenen van de uitspraak - Ontstentenis van betekening van de beslissing - Rechtzoekende met verblijfplaats in het buitenland - Gevolg - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Op tegenspraak gewezen beslissing - Termijn om hoger beroep in te stellen - Vijftien dagen te rekenen van de uitspraak - Ontstentenis van betekening van de beslissing - Rechtzoekende met verblijfplaats in het buitenland - Gevolg - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De rechter oordeelt in feite over het bestaan van onoverkomelijke dwaling en het Hof gaat na of hij uit zijn onaantastbare vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 22 januari 2000, AR P.98.0284.N, AC 2000, nr. 64.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Op tegenspraak gewezen beslissing - Laattijdig hoger beroep - Niet-ontvankelijkheid - Onoverkomelijke dwaling - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.15.0647.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.2 AC nr. ...

De motiveringsplicht van de appelrechter vereist dat hij de conclusies van de partijen beantwoordt maar niet dat hij aan de bewijsvoering van de eerste rechter tegemoetkomt (1). (1) R. Declercq, Procédure pénale, R.P.D.B., Aanvulling, dl. 9, Bruylant, 2004, p. 664, nr. 1496, en de verwijzingen daarin.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beslissing - Motiveringsplicht - Verplichting om te antwoorden op de conclusies van de partijen

P.14.0921.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.1 AC nr. ...

Het openbaar ministerie bevindt zich met betrekking tot de mogelijkheid tot het instellen van hoger beroep tegen een beschikking van de raadkamer tot regeling van de rechtspleging, niet in een vergelijkbare rechtstoestand als een inverdenkinggestelde (1). (1) Arbitragehof 30 mei 2001, nr. 69/2001, BS 11 september 2001, 30540; GwH 14 december 2005, nr. 191/2005, B.S., 6 februari 2006, 6174.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Mogelijkheid tot instellen van hoger beroep - Openbaar ministerie - Inverdenkinggestelde

- Art. 135, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.14.1797.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:AVIS.20150519.2 AC nr. ...

Wanneer de verwijzingsbeschikking van de raadkamer oordeelt dat het aan de inverdenkinggestelde verweten feit strafbaar is, dan is diens hoger beroep dat met betrekking tot dit oordeel een onwettigheid aanvoert, ontvankelijk overeenkomstig artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 9 april 2013, AR P.12.1208.N, AC 2013, nr. 224.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Onderzoeksgerecht - Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsbeschikking - Uitspraak over de strafbaarheid der feiten - Hoger beroep dat hieromtrent een onwettigheid aanvoert - Ontvankelijkheid

P.15.0002.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.3 AC nr. ...

De beslissing van de strafrechter waarbij de beklaagde wordt bevolen om, op vordering van de gemeente, de plaats in de vorige staat te herstellen dan wel het strijdige gebruik te staken, is naar Belgisch recht geen straf maar een maatregel van burgerlijke aard, ook al valt ze onder de strafvordering; artikel 211bis Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op de beslissing die de straf bevestigt en die daaraan een herstelmaatregel toevoegt (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2009, AR P.08.1853.N, AC 2009, nr. 293.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Stedenbouw - Herstelvordering - Aard van de maatregel - Gevolg - Eenstemmigheid

P.15.0148.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.4 AC nr. ...

De appelrechter, die enkel kennisneemt van het hoger beroep van de burgerlijke partij, heeft het recht te onderzoeken of het feit bestaat, of het als wanbedrijf moet worden omschreven, of het de beklaagde ten laste moet worden gelegd en of het schade heeft veroorzaakt; hij heeft dat recht van onderzoek louter omdat hij bevoegd is om uitspraak te doen over de burgerlijke rechtsvordering en omdat hij daartoe alle gegevens moet kunnen beoordelen die tot zijn beslissing kunnen bijdragen; mits de appelrechter zich houdt aan de enkele burgerlijke rechtsvordering die bij hem aanhangig is gemaakt, kunnen zijn bevoegdheden niet worden ingeperkt; daaruit volgt dat de appelrechter, wat betreft de beoordeling van het schadeverwekkend feit en van het bedrag dat nodig is om het te vergoeden, onder voorbehoud van de relatieve werking van het hoger beroep, niet gebonden is door de beoordeling van de eerste rechter, die kracht van gewijsde heeft wat betreft de schuld van de beklaagde en de strafwaardigheid van het feit (1). (1) Faustin Hélie, Traité de l'instruction criminelle, dl. III, Brussel, 1869, p. 3313, nr. 4493.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Appelrechter die enkel kennis neemt van het hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevoegdheid

P.14.0991.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.1 AC nr. ...

De devolutieve werking van het hoger beroep wordt miskend door het arrest dat, na te hebben vastgesteld dat de eerste rechter, op burgerlijk gebied, gebonden was door zijn beslissing tot vrijspraak, geen uitspraak doet over de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd en die als grondslag dienen voor de burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F, AC 2001, nr. 472.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Vonnis gewezen op de strafvordering - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Hoger beroep - Devolutieve werking

Aangezien de burgerlijke partij geen hoger beroep kan instellen tegen een beslissing op de strafvordering, dient zij daartoe de beslissing van de strafrechter over haar belangen af te wachten; de omstandigheid dat die rechter, na een beslissing tot vrijspraak, het onderzoek van de ontvankelijkheid en van de gegrondheid van de burgerlijke rechtsvordering uitstelt, is wat dat betreft irrelevant (1). (1) Cass. 25 september 2013, AR P.13.0608.F, AC 2013, nr. 477.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Vonnis gewezen op de strafvordering - Vonnis houdt de uitspraak aan over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

Op het enkele hoger beroep van de burgerlijke partij dient de appelrechter, ingevolge de devolutieve werking van het hoger beroep, met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering na te gaan of het aan die vordering ten grondslag liggend feit bewezen is en of het die partij schade heeft berokkend; het gezag van gewijsde van de beslissing die, op de strafvordering, de beklaagde vrijspreekt, strekt zich niet uit tot de burgerlijke rechtsvordering die door de burgerlijke partij voor de appelrechter is gebracht (1). (1) Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F, AC 2001, nr. 472.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Vonnis gewezen op de strafvordering - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Hoger beroep - Devolutieve werking - Opdracht van de rechter in hoger beroep

P.14.0919.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Bestreden vonnis - Niet eensluidend verklaard afschrift van het vonnis

Wanneer het beroepen vonnis slechts als niet eensluidend verklaard afschrift opgenomen was in het dossier op het ogenblik van de verzending ervan aan de griffie van het hof van beroep maar dat een eensluidend verklaard afschrift van het vonnis in kwestie, dat op alle punten gelijk is aan dat afschrift, opgenomen was in het dossier dat werd voorgelegd aan het Hof, is het Hof in staat om het volledige toezicht op de rechtspleging uit te oefenen zonder dat in dat opzicht de uitoefening van het recht van verdediging aan de partijen ontnomen wordt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Bestreden vonnis - Niet eensluidend verklaard afschrift van het vonnis

- Art. 207 Wetboek van Strafvordering

P.14.1706.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.4 AC nr. 101

Om voor het eerst in hoger beroep vast te stellen dat het collectieve misdrijf dat de beklaagde wordt ten laste gelegd, in staat van wettelijke herhaling gepleegd werd, dient het arrest niet te vermelden dat het met eenparigheid van stemmen werd gewezen, aangezien de appelrechters voor het overige de gehele door de eerste rechter opgelegde straf hebben bevestigd (1). (1) Zie Cass. 12 mei 1998, AR P.98.0485.N, AC 1998, nr. 246.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Eenstemmigheid - Toepassing

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

In zoverre het van toepassing is op het vonnisgerecht, heeft artikel 211bis van het Wetboek van Strafvordering betrekking op het geval waarin dat gerecht, uitspraak doende in hoger beroep, de toestand van de beklaagde verergert hetzij door de in eerste aanleg gewezen beslissing van vrijspraak te hervormen hetzij door de straf te verzwaren; in dat laatste geval houdt die bepaling in dat de straf zelf verzwaard wordt zonder inachtneming van de tenuitvoerlegging van de straf en de andere gevolgen ervan, aangezien de rechter voor geen van beide bevoegd is en zich beperkt tot de vaststelling van de straf.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Verergering van de toestand van de beklaagde - Eenstemmigheid - Verzwaring van de straf

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Volgend uit de devolutieve werking van het rechtsmiddel, verbiedt de relatieve werking van het hoger beroep de appelrechters om de toestand van de beklaagde te verergeren wanneer zij kennis nemen van het enkele hoger beroep van de beklaagde maar niet wanneer zij ook het hoger beroep van het openbaar ministerie ontvankelijk hebben verklaard (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.08.1842.N, Pas. 2009, nr. 168.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Relatieve werking van het hoger beroep - Begrip - Verergering van de toestand van de beklaagde

- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering

P.13.1758.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.1 AC nr. 94

Conclusie van procureur-generaal Duinslaeger.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorwerp van het hoger beroep

Het hoger beroep strekt zich uit tot elk vonnis dat in dezelfde zaak is gewezen en waartegen geen hoger beroep openstond; elk tussenvonnis dat een feitelijke kwestie of een rechtskwestie beslecht, is vatbaar voor hoger beroep; wanneer de rechter in een tussenvonnis een rechtskwestie heeft beslecht en tegen dit vonnis geen hoger beroep werd ingesteld binnen de wettelijke termijn, is het recht op hoger beroep tegen deze beslissing vervallen en is de inhoud van dit tussenvonnis niet onderworpen aan het oordeel van de rechter in hoger beroep (1)(2). (1) Andersluidende concl. OM (2) Zie Cass. 26 mei 2003, AR S.02.0118.F, AC 2003, nr. 320.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorwerp van het hoger beroep

P.14.0390.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.2 AC nr. ...

Het hoger beroep van de beklaagde komt de in de zaak betrokken of vrijwillig tussengekomen verzekeraar van diens burgerlijke aansprakelijkheid niet ten goede wanneer krachtens artikel 14 van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, het beroepen vonnis laatstgenoemde hoofdelijk of in solidum met de beklaagde heeft veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding aan de benadeelde en de verzekeraar tegen dat vonnis geen ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld; in dat geval regelt het beroepen vonnis, dat ten aanzien van de verzekeraar van de aansprakelijk gestelde persoon in kracht van gewijsde is gegaan, onherroepelijk de verhoudingen tussen het slachtoffer en de verzekeraar, zodat deze gehouden blijft de schade te vergoeden die in dat vonnis is bepaald (1). (1) Zie Cass. 21 december 2005, AR P.05.0485.F, AC 2005, nr. 686.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van de beklaagde - Gevolg van dat hoger beroep ten aanzien van de vrijwillig voor de beklaagde tussengekomen verzekeraar

P.14.1418.F 21 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aanvang van de termijn - Op tegenspraak gewezen beslissing - Begrip - Beklaagde laat verstek gaan na de vordering van het openbaar ministerie

Een vonnis is ten aanzien van een beklaagde op tegenspraak gewezen wanneer laatstgenoemde persoonlijk of vertegenwoordigd door een advocaat op de rechtszitting is verschenen en er zijn verweermiddelen heeft voorgedragen; de omstandigheid dat de beslissing in zijn afwezigheid wordt uitgesproken is wat dat betreft irrelevant (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aanvang van de termijn - Op tegenspraak gewezen beslissing - Begrip - Beklaagde laat verstek gaan na de vordering van het openbaar ministerie

P.14.1426.F 14 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150114.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Vonnis op dat verzet - Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzwaring van de bij verstek uitgesproken straf

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een verstekvonnis, kan de appelrechter, op de hogere beroepen van de beklaagde en van het openbaar ministerie tegen het vonnis op verzet, de straf die door het verstekvonnis is uitgesproken niet verzwaren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... (gedeeltelijk andersluidende conclusie) .

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Verstekvonnis zonder hoger beroep vanwege het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Vonnis op dat verzet - Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzwaring van de bij verstek uitgesproken straf

- Artt. 187, 188, 202, 203 en 410 Wetboek van Strafvordering

P.13.0830.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.2 AC nr. 29

Artikel 205 Wetboek van Strafvordering regelt het instellen van hoger beroep door het openbaar ministerie bij het appelgerecht door middel van een aan de beklaagde te betekenen dagvaarding; deze bepaling is vreemd aan de betekening van de als dagstelling geldende dagvaarding ingeval hoger beroep werd ingesteld door het afleggen van een verklaring ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door het openbaar ministerie bij het appelgerecht - Vorm

P.14.1163.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.6 AC nr. 33

De kamer van inbeschuldigingstelling is krachtens de artikelen 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering bevoegd om kennis te nemen van de vordering tot schadevergoeding van een buiten vervolging gestelde inverdenkinggestelde wegens een tergend en roekeloos hoger beroep door een burgerlijke partij; het instellen van hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling kan tergend en roekeloos zijn, niet alleen wanneer die partij de bedoeling heeft schade te berokkenen, maar ook wanneer zij het recht om dit rechtsmiddel aan te wenden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon overschrijdt (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter

P.13.0619.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.1 AC nr. 5

Niet naar recht verantwoord is de beslissing van de appelrechters, waarbij de beklaagde in hoger beroep veroordeeld wordt tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij, wanneer het beroepen vonnis de burgerlijke partij medeverantwoordelijk achtte voor het ontstaan en de gevolgen van het ongeval, enkel de burgerlijke partij hoger beroep instelde tegen dit vonnis, de beklaagde tegen het beroepen vonnis evenmin incidenteel beroep instelde en de appelrechters, die aldus enkel uitspraak hoefden te doen op burgerrechtelijk gebied, het beroepen vonnis in al zijn schikkingen bevestigen (1). (1) Zie Cass. 26 september 1983, AC 1983-84, p. 72; Cass. 25 juni 1992, AC 1991-92, p. 1033.

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Vonnis waarbij beklaagde en burgerlijke partij medeverantwoordelijk geacht worden voor een ongeval - Hoger beroep van de burgerlijke partij alleen - Bevestiging van het beroepen vonnis op burgerlijk gebied - Veroordeling van de beklaagde tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij - Wettigheid

TUCHTZAKEN

D.22.0018.F 2 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230302.1F.7 AC nr. ...

De tuchtvordering tegen een vastgoedmakelaar verschilt van de strafvordering, voor zover de eerste tot doel heeft te onderzoeken of de vastgoedmakelaar de deontologische regels heeft miskend of de eer of de waardigheid van het beroep heeft aangetast, waarbij die tuchtvordering wordt uitgeoefend in het belang van het beroep en betrekking heeft op tekortkomingen die niet noodzakelijkerwijs nauwgezet zijn omschreven, zodat het kan voorkomen dat de kamer van beroep de tekortkoming anders omschrijft dan de uitvoerende kamer dat zou doen en, bijgevolg, de ernst van die tekortkoming en de straf anders beoordeelt, en kan leiden tot straffen die de vastgoedmakelaar treffen in de uitoefening van zijn beroep en uitgesproken worden door een beroepseigen orgaan, terwijl de strafvordering tot doel heeft de aantastingen van de openbare orde te beteugelen en uitgeoefend wordt in het belang van de maatschappij in haar geheel, aanhangig wordt gemaakt bij de strafgerechten, enkel betrekking kan hebben op feiten die de wet als misdrijven kwalificeert en, in geval van veroordeling, leidt tot de door de wet of krachtens die wet bepaalde straffen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 163.

Tuchtzaken - Vastgoedmakelaar - Koninklijk besluit betreffende het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtvordering - Strafvordering - Doel - Aard - Gevolgen

- Artt. 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

Hoewel de tegen een vastgoedmakelaar ingestelde en de strafvordering beide strekken tot de veroordeling tot een straf wegens een tekortkoming, zijn de categorieën van de aldus vervolgde personen, ten aanzien van de gevolgen van het hoger beroep, niet vergelijkbaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 163.

Tuchtzaken - Vastgoedmakelaar - Koninklijk besluit betreffende het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtvordering - Enkel hoger beroep van de vastgoedmakelaar - Gevolgen - Vergelijking met de strafvordering

- Artt. 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

D.21.0003.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.9 AC nr. ...

De kamer die overgaat tot schrapping van een vastgoedmakelaar op grond van een voorafgaande veroordeling voor misbruik van vertrouwen, legt een maatregel op die met een tuchtsanctie gelijkstaat, en moet daarbij kunnen onderzoeken of het opleggen van de wettelijk voorziene sanctie verzoenbaar is met de dwingende eisen van internationale verdragen en van het interne recht, met inbegrip van de algemene rechtsbeginselen, in het bijzonder om na te gaan of de tuchtsanctie niet onevenredig is met de overtreding (1). (1) Zie Cass. 26 juni 2015, AR D.13.0025.N, AC 2015, nr. 450; Cass. 13 februari 2009, AR C.07.0507.N, AC 2009, nr. 121; Cass. 13 februari 2009, AR F.06.0107.N, AC 2009, nr. 123.

Tuchtzaken - Vastgoedmakelaar - Kamer van beroep - Beslissing tot schrapping - Aard

- Art. 62, §§ 1 en 2 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Artt. 13, 14, §§1 en 2, tweede lid, en 17, eerste lid Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

- Artt. 9, §§ 1, 3°, 6 en 10 Kaderwet 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.20.0006.N 23 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.4 AC nr. ...

Er is geen onwettige beperking van het recht op toegang tot de rechter, dat deel uitmaakt van het recht op een gerecht of een rechter in de zin van artikel 6.1 EVRM, wanneer een hoger beroep niet wordt toegelaten op basis van een voorzienbare ontvankelijkheidsregel die de rechtszekerheid en de goede rechtsbedeling dient en die de appellant op een hem toerekenbare wijze niet heeft nageleefd (1). (1) Zie concl. OM.

Tuchtzaken - Ontvankelijkheidsregel - Recht op toegang tot de rechter - Beperking - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het hoger beroep wordt gestuurd aan de voorzitter van de provinciale raad die de beslissing heeft gewezen, zodat een hoger beroep dat niet is verstuurd aan de voorzitter van de provinciale raad die de beslissing heeft gewezen, niet voldoet aan die voorwaarde, ook al heeft de voorzitter van de provinciale raad kennis gekregen van het hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Tuchtzaken - Arts - Hoger beroep - Te richten aan de voorzitter van de provinciale raad - Niet naleving van deze vereiste

- Art. 29 KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren

D.18.0013.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.1 AC nr. ...

De Raad voert onderzoek en beslist bij het afsluiten van de onderzoeksfase over de verwijzing naar de tuchtcommissie, maar is geen partij in de tuchtprocedure.

Tuchtzaken - Tuchtprocedure - Raad van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten - Statuut

- Artt. 5, 6 en 7 KB 1 maart 1998 tot vaststelling van het reglement van de plichtenleer der accountants
- Art. 5, § 2 Wet 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten

De toepassing van artikel 7 van de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten noch de omstandigheid dat deze wet niet in een incidenteel beroep voorziet, is onverenigbaar met artikel 1068, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek.

Tuchtzaken - Beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten - Devolutieve werking - Toepassing

D.19.0008.N 30 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.5 AC nr. ...

Wanneer de Kamer van beroep van het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars een beslissing van de eerste rechter vernietigt, dient zij zelf uitspraak te doen over de gevolgen die moeten worden gegeven aan het geschil waarvan zij heeft kennisgenomen.

Tuchtzaken - Vastgoedmakelaar - Kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kennisname van het geschil - Vernietiging van de beslissing van de eerste rechter

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars
- Artt. 2 en 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

D.16.0013.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.12 AC nr. ...

Anders dan in het gemeen recht, is bij artikel 13 en 25, §1 en 4, Apothekerswet in hoger beroep geen mogelijkheid uitgewerkt zoals bepaald in artikel 1054 Gerechtelijk Wetboek, waarbij de gedaagde in hoger beroep te allen tijde incidenteel beroep kan instellen tegen alle partijen die in het geding zijn voor de rechter in hoger beroep.

Tuchtzaken

- Artt. 13 en 25, §§ 1 en 4 KB nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers
- Art. 1054 Gerechtelijk Wetboek

Uit de bepalingen van artikel 13 en 25, §1 en 4, Apothekerswet en de wetsgeschiedenis volgt dat bij deze beroepsgroep één enkel hoger beroep tegen de beslissing van de provinciale raad volstaat om het volledig geschil zelf aanhangig te maken bij de raad van beroep, zodat deze regeling afwijkt van de in het gemeen recht en voor bepaalde andere beroepsgroepen geldende regel van de relatieve werking van het hoger beroep; deze bijzondere regeling die enkel een volgappel overbodig maakt, waarborgt evenwel op evenwaardige wijze het recht op een eerlijk proces door het vereiste van een twee derde meerderheid bij een uitspraak in hoger beroep, die de toestand van de apotheker op zijn enkel hoger beroep verzwaart (1). (1) Cass. 30 nov. 1990, AR nr. 7124, AC 1990-91, nr. 17; Cass. 25 juni 1993, AR nr. 7936, AC 1993, nr. 306; Cass. 10 sept. 1993, AR nr. 7983, AC 1993, nr. 340.

Tuchtzaken

- Artt. 13 en 25, §§ 1 en 4 KB nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers

D.17.0003.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.14 AC nr. ...

Artsen die tuchtrechtelijk worden vervolgd en ten aanzien van wie de provinciale raad een beslissing neemt tot verwijzing en artsen in wier zaken de provinciale raad een beslissing neemt om de zaak zonder gevolg te laten, bevinden zich, wat betreft de mogelijkheid om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing van de provinciale raad, niet in een vergelijkbare toestand; laatstgenoemden hebben immers nooit belang bij een hoger beroep, terwijl de eerstgenoemden wel een dergelijk belang hebben wanneer hen een tuchtsanctie wordt opgelegd.

Tuchtzaken

- Artt. 6, 12, 23 en 32 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

D.16.0005.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Tuchtzaken - Stafhouder

De termijn om hoger beroep in te stellen geeft aan tot wanneer de stafhouder hoger beroep kan instellen tegen een beslissing van de tuchtraad in tuchtzaken, maar belet niet dat de stafhouder hoger beroep kan instellen vooraleer de beslissing in tuchtzaken waartegen hoger beroep wordt ingesteld hem door de secretaris van de tuchtraad ter kennis is gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Tuchtzaken - Stafhouder

- Artt. 461, § 2, en 463, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

D.13.0025.N 26 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150626.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Tuchtzaken - Hoedanigheid van bedrijfsrevisor - Beslissing tot intrekking - Beroep door de procureur-generaal bij het hof van beroep

Uit de artikelen 8, §1, eerste en derde lid, en 64, §2, IBR-wet volgt dat de procureur-generaal bij het hof van beroep tegen elke beslissing inzake over de intrekking van een bedrijfsrevisor beroep kan instellen (1). (1) Zie concl. OM.

Tuchtzaken - Hoedanigheid van bedrijfsrevisor - Beslissing tot intrekking - Beroep door de procureur-generaal bij het hof van beroep

- Artt. 8, § 1, eerste en derde lid, en 64, § 2 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, gecoördineerd op 30 april 2007

HOOFDELIJKHEID

C.22.0412.F 27 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.6 AC nr. ...

Wanneer eenzelfde schade werd veroorzaakt door de samenlopende fouten van meerdere personen, zijn zij in solidum aansprakelijk jegens de benadeelde, zodat ieder van hen gehouden is tot de volledige vergoeding van de schade van de getroffene die geen fout heeft begaan; dit is het geval voor de schade die voortvloeit uit de foutieve niet-uitvoering van een ondeelbare contractuele verbintenis (1). (1) Cass. 15 februari 1974, AC 1974, 661.

- Contractuele fouten - Samenlopende fouten - Ondeelbare verbintenis - Gevolg

- Artt. 1146 tot 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

F.19.0133.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 204 en 209 Wetboek van Vennootschappen volgt dat de vennoten onder firma die hun deelneming hebben overgedragen, hoofdelijk aansprakelijk zijn voor alle verbintenissen van de vennootschap die vóór de overdracht zijn ontstaan; dit geldt eveneens voor de belastingschuld die ontstaan is voor de overdracht van de aandelen, zodat een ingekohierde aanslag die betrekking heeft op het inkomstenjaar dat voorafgaat aan de overdracht van de aandelen kan worden ten uitvoer gelegd op het vermogen van de vennoot die zijn aandelen heeft overgedragen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Vennoten - Aandelenoverdracht - Aansprakelijkheid - Belastingschuld van de vennootschap - Tijdstip - Ontstaan voor de aandelenoverdrachten

- Artt. 204 en 209 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.16.0149.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.4 AC nr. ...

Indien de schuldeiser aan één der hoofdelijke borgen kwijtschelding heeft verleend, worden de medeborgen bevrijd tot beloop van de bijdrageplicht van de bevrijde borg, tenzij wanneer de kwijtschelding werd afgekocht en de afkoopsom meer bedraagt dan de bijdrageplicht van de bevrijde borg, in welk geval de medeborgen worden bevrijd tot beloop van deze afkoopsom.

- Borgtocht - Kwijtschelding aan één der hoofdelijke borgen - Gevolg - Bevrijding van de medeborgen

- Artt. 1285, 1287, derde lid, en 1288 Burgerlijk Wetboek

P.13.1652.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.2 AC nr. 660

De bepalingen in het douane- en accijnsrecht die de rechter opdragen aan de veroordeelde een hoofdelijke geldboete op te leggen miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijke karakter van de straf, zoals afgeleid uit artikel 39 Strafwetboek (1). (1) GwH 7 november 2013, nr. 148/2013, BS 13 maart 2014; Cass. 22 april 2014, AR P.13.1670.N, AC 2014, nr. 291.

- Strafzaken - Douane en accijnzen - Hoofdelijke veroordeling tot een geldboete - Wettigheid

---

P.15.0124.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.1 AC nr. ...

De tegenwaarde van verbeurdverklaarde niet–aangehaalde goederen, ingeval van niet–overlegging, vormt een schadevergoeding in de zin van artikel 50 Strafwetboek en de rechter moet dan ook alle beklaagden ten laste van wie hij de verbeurdverklaring uitspreekt, hoofdelijk veroordelen tot de betaling van die tegenwaarde bij de niet–overlegging en dit ongeacht of die niet–overlegging het gevolg is van een van de bewezen verklaarde misdrijven te onderscheiden fout; die verplichting vloeit voort uit de bewezen verklaarde misdrijven (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. ...

- Veroordeling wegens een misdrijf - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van verbeurdverklaarde goederen - Aard

---

P.14.1588.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.2 AC nr. ...

Artikel 50 Strafwetboek bepaalt dat alle wegens een zelfde misdrijf veroordeelde personen hoofdelijk zijn gehouden tot teruggave en schadevergoeding; als burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring, maakt de verplichting tot betaling van de tegenwaarde van verbeurdverklaarde goederen die niet zijn aangehaald, een schadevergoeding uit in de zin van die bepaling en bijgevolg moet de rechter alle beklaagden die hij veroordeelt wegens de onttrekking van goederen aan het douanetoezicht en ten laste van wie hij de verbeurdverklaring van die goederen dient te bevelen, hoofdelijk veroordelen tot betaling van de tegenwaarde bij de niet-overlegging ervan, ongeacht of die niet-overlegging als dusdanig al dan niet een gevolg is van hun foutief gedrag (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N., AC 2016, nr....

- Veroordeling wegens een misdrijf - teruggave en schadevergoeding - Douane en accijnzen - Verbeurdverklaring - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Aard van deze veroordeling

HUISVESTING

P.25.0325.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.44 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde veroordeelt op grond van het misdrijf van het verhuren van een niet-conforme woning zoals bedoeld in artikel 3.34 Vlaamse Codex Wonen van 2021, voorheen artikel 20, § 1, Vlaamse Wooncode, kan als vorm van teruggave in de zin van artikel 44 Strafwetboek de nietigverklaring van de huurovereenkomst uitspreken wanneer vaststaat dat die overeenkomst door dat misdrijf werd verkregen en de nietigverklaring ervan bijgevolg noodzakelijk is om de gevolgen van dat misdrijf ongedaan te maken; de nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave is dan ook slechts mogelijk wanneer de verhuurde woning niet-conform was op het tijdstip dat die overeenkomst werd gesloten en het bewezenverklaarde misdrijf ook betrekking heeft op de verhuur van de niet-conforme woning op dit tijdstip (1). (1) Over de nietigheid van de huurovereenkomst als teruggave bevolen door de strafrechter in zaken van bewezen verklaarde feiten van krotwoningen of huisjesmelkerij bestond er verdeeldheid in de rechtspraak. Zie hof van beroep Gent, 10e Kamer, 17 december 2021, C/1678/2021, www.arrestendatabank.be; Corr. Gent 24 juni 2008, RW 2008-9, 1697, noot T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen: opzet, verbeurdverklaring en nietigheid van de huurovereenkomst" (pro nietigverklaring) en hof van beroep te Brussel, 15e Kamer, 3 juni 2021, 855/2021, www.arrestendatabank.be (contra); T. VANDROMME, Woningkwaliteitsbewaking in het Vlaams Gewest, in Recht&Praktijk, Kluwer, 2022, 431-433. In zaken van inbreuken op de woningkwaliteit in het Vlaamse Gewest (artikel 3.34 Vlaamse Codex Wonen, voordien artikel 20, §1 Vlaamse Wooncode) kan ook het herstel van de woning, in de zin van het wegwerken van gebreken, een vorm van teruggave zijn, die in het belang is van de huurder. Zie Cass. 5 september 2023, AR P.23.0220.N, AC 2023, nr. 529, met concl. OM; Cass. 15 oktober 2013, AR P.12.1764.N, AC 2013, nr. 522; Cass. 3 september 2013, AR P.12.1041.N, AC 2013, nr. 414; T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen", in Comm. Straf. 2021, 52-68. Verder is op te merken dat de burgerlijke rechter niet ambtshalve de absolute nietigheid kan opwerpen van een huurovereenkomst als blijkt dat bij aanvang de gehuurde woning niet voldeed aan de woonkwaliteitsnormen van de Vlaamse Wooncode (Cass. 6 januari 2022, C.21.0089.N, AC 2022, nr. 7, TBBR/RGDC 2022, 438 noot N. BERNARD "Insalubrité du logement : la 'solution' de la nullité du bail poursuit son lent reflux" (438-444). (BDS)

- Woonkwaliteit - Inbreuken op de Vlaamse Codex Wonen 2021 - Nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave - Voorwaarden

- Art. 3.34 Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020
- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 161 Wetboek van Strafvordering
- Art. 44 Strafwetboek

P.21.0804.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.2 AC nr. ...

Artikel 92, § 3, 1°, Vlaamse Wooncode, thans artikel 6.20, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Wonen van 2021, bepaalt dat de huurder van een sociale woning de verplichting moet naleven in de sociale huurwoning zijn hoofdverblijfplaats te hebben en er gedomicilieerd te zijn, waarbij het niet-nakomen van die verplichting strafbaar is ingevolge artikel 102bis, § 9, 1°, Vlaamse Wooncode (1); uit de artikelen 2, § 1, 10°, en 1.3, § 1, 21° van de Vlaamse Wooncode volgt dat voor de toepassing van de Vlaamse Wooncode de hoofdverblijfplaats de woning is waar een gezin of een alleenstaande effectief en gewoonlijk verblijft; de rechter oordeelt onaantastbaar op basis van de gegevens van het strafdossier en de hem overgelegde gegevens of de huurder van een sociale woning zijn hoofdverblijfplaats heeft in de door hem gehuurde sociale woning, dit wil zeggen dat hij er effectief en gewoonlijk verblijft; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Zie T. VANDROMME, "Domiciliefraude in de sociale huur", in Comm. Sr., Kluwer, 2017, 22p.

- Vlaamse Wooncode - Sociale woning - Vereiste van bewoning - Hoofdverblijfplaats - Begrippen

- Artt. 1.3, § 1, 21°, 2, § 1, 10°, 92, § 3, 1°, en 102bis, § 9, 1° Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

De rechter die op basis van feitelijke gegevens vaststelt dat de huurder van een sociale huurwoning niet effectief en gewoonlijk verblijft in die woning, maar wel in een andere woning, miskent niet het recht op persoonlijke vrijheid en op de eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven van de betrokkene.

- Vlaamse Wooncode - Recht op privacy - Sociale woning - Vereiste van bewoning - Hoofdverblijfplaats - Begrippen - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechtstoestand van hij die tegen een voordelige huurprijs een met overheidsmiddelen gebouwde sociale woning kan huren, is niet vergelijkbaar met die van een huurder die huurt op de private huurmarkt; het verschil in behandeling houdt dan ook geen miskenning in van het gelijkheidsbeginsel.

- Vlaamse Wooncode - Sociale woning - Vereiste van bewoning - Hoofdverblijfplaats van de bewoner - Controle op effectieve woonst - Vergelijking met een huurder op de private markt - Gevolg

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1345.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.24 AC nr. ...

Artikel 70 Strafwetboek bepaalt dat er geen misdrijf is wanneer het feit door de wet voorgeschreven en door de overheid bevolen is; de termijn die een bestuurlijke overheid op basis van de regelgeving inzake de woonkwaliteit toekent voor de uitvoering van werkzaamheden indien een woning ongeschikt of onbewoonbaar wordt verklaard, doet geen afbreuk aan het strafbaar karakter van het verhuren of ter beschikking stellen van een ongeschikt of onbewoonbaar verklaarde woning in de zin van de artikelen 5 en 20, § 1, eerste lid, Vlaamse Wooncode, thans de artikelen 3.1, § 1, en 3.33 Vlaamse Codex Wonen van 2021 en het verlenen van een dergelijke termijn, die kadert in administratieve procedure, levert als dusdanig geen rechtvaardigingsgrond op in de zin van artikel 70 Strafwetboek.

- Vlaamse Wooncode - Artikelen 5 en 20, § 1, eerste lid - Termijn voor het uitvoeren van werkzaamheden indien een woning ongeschikt of onbewoonbaar wordt verklaard - Rechtvaardigingsgrond - Draagwijdte

- Art. 3.33 Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020

- Art. 3.1, § 1 Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020

- Art. 20, § 1, eerste lid Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

- Art. 5 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

- Art. 70 Strafwetboek

De herbestemming van een onroerend goed waardoor de woonfunctie ongedaan wordt gemaakt, heeft tot gevolg dat het pand niet meer onder de woningkwaliteitsnormen valt en het integraal herstel geen voorwerp heeft maar wanneer de uitvoering van de bevolen herbestemming van een onroerend goed overeenkomstig de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening niet tot gevolg heeft dat de woonfunctie ervan ongedaan wordt gemaakt, moet de rechter behalve die alternatieve maatregel ook het integraal herstel bevelen, bestaande in het wegwerken van alle gebreken aan het onroerend goed teneinde het te laten voldoen aan alle veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsvereisten zoals bedoeld in artikel 5 Vlaamse Wooncode; dit is met name het geval wanneer een eengezinswoning werd opgesplitst in meerdere woongelegenheden zonder dat hiervoor een vergunning werd verleend zoals vereist door artikel 4.2.1, 7°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de strafrechter bij toepassing van artikel 20, § 1, eerste lid, Vlaamse Wooncode de beklaagde veroordeelt wegens het verhuren van die woongelegenheden omdat ze niet voldoen aan de in die bepaling bedoelde vereisten en normen; in dat geval dient de rechter behalve de herbestemming of de sloop ook het integraal herstel te bevelen, bestaande in het wegwerken van alle gebreken aan het onroerend goed teneinde het te laten voldoen aan de voormelde normen en vereisten.

- Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis - Alternatieve herstelmaatregel - Herbestemming of sloop - Keuze van de overtreder - Herbestemming - Woonfunctie - Gevolg - Opleggen van integraal herstel naast de alternatieve herstelmaatregel

- Art. 4.2.1, 7° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 5 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

De herstelmaatregelen van artikel 20bis Vlaamse Wooncode beogen als een bijzondere vorm van teruggave de gevolgen van de door artikel 20, § 1, Vlaamse Wooncode bedoelde misdrijven teniet te doen en de krachtens artikel 5 Vlaamse Wooncode vastgestelde vereisten en normen te verwezenlijken; uit de tekst van de artikelen 5, 20 en 20bis Vlaamse Wooncode (1), hun ontstaansgeschiedenis en de doelstellingen van de decreetgever volgt dat het gevorderde herstel in hoofdorde tot integraal herstel moet strekken, dit wil zeggen tot het wegwerken van alle gebreken aan het onroerend goed teneinde het te laten voldoen aan de vereisten en normen vastgesteld krachtens artikel 5 Vlaamse Wooncode en, behoudens een vastgesteld integraal herstel, mag de vordering slechts worden afgewezen in het geval van kennelijke onredelijkheid (2). (1) Thans de artikelen 3.1, 3.34 en 3.43 Vlaamse Codex Wonen van 2021. (2) Cass. 2 december 2014, AR P.14.1254.N, AC 2014, nr. 745.

- Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis - Herstelmaatregelen - Principieel integraal herstel - Draagwijdte

- Art. 20bis Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 20 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 1, tweede lid, 3° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijdheidsbeneming mag worden verricht
- Art. 5 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

De overtreder die kiest voor herbestemming van het goed en vervolgens een omgevingsvergunning verkrijgt die de woonfunctie toelaat, kan het onroerend goed opnieuw voor bewoning bestemmen, mits hij ook de woongebreken herstelt overeenkomstig de vereisten vermeld in artikel 5 Vlaamse Wooncode, zodat aldus het effect van de principiële herstelmaatregel kan worden bereikt wanneer het goed, na de herbestemming ervan, in overeenstemming zal zijn gebracht met de stedenbouwkundige vereisten, waardoor het bevelen van de subsidiaire herstelmaatregel dan ook niet noodzakelijk betekent dat het in het geding zijnde goed niet meer zal kunnen worden bestemd voor bewoning.

- Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis - Alternatieve herstelmaatregel - Herbestemming of sloop - Keuze van de overtreder - Herbestemming - Woonfunctie - Artikel 5, Vlaamse Wooncode

- Art. 5 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

De rechter die een beklaagde veroordeelt op grond van artikel 20 Vlaamse Wooncode, is er in beginsel toe verplicht om de gepaste herstelmaatregelen te bevelen zoals bedoeld in artikel 20bis, § 1, Vlaamse Wooncode en dit gebeurt ambtshalve of op vordering van de in die bepaling bedoelde overheden; de rechter die een dergelijke maatregel geheel of gedeeltelijk beveelt zonder dat door een van die overheden hiervoor een vordering werd ingesteld, miskent niet het recht van verdediging of het recht op tegenspraak van de partijen.

- Vlaamse Wooncode - Artikel 20 en 20bis, § 1 - Bevelen van de herstelmaatregelen - Ambtshalve of op vordering van de overheden - Draagwijdte

- Art. 20bis Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 20 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

Indien dit integraal herstel als principiële herstelmaatregel volgens de rechter niet mogelijk is, dient de rechter de alternatieve maatregel van de herbestemming of de sloop te bevelen en uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van het Vlaams Gewest van 29 april 2011 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen blijkt dat, wanneer de rechter vaststelt dat de herstelvordering tot herbestemming of sloop dient te worden ingewilligd, de overtreder de keuze heeft om het herstel uit te voeren door naar eigen goeddunken één van beide maatregelen te nemen (1). (1) GwH 18 januari 2018, arrest nr. 4/2018, p. 12, B.6.

- Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis - Alternatieve herstelmaatregel - Herbestemming of sloop - Decreet van het Vlaams Gewest van 29 april 2011 - Keuzemogelijkheid voor de overtreder

Volgens artikel 20, § 3, eerste lid, Vlaamse Wooncode (1), hebben de agenten en officieren van gerechtelijke politie en de in het bijzonder daartoe aangewezen ambtenaren, waaronder de wooninspecteur, toegang tot de bouwplaatsen en de gebouwen om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten en als de verrichtingen de kenmerken van een huiszoeking dragen, mogen ze volgens het tweede lid van die bepaling alleen worden uitgevoerd op voorwaarde dat de politierechter daartoe een machtiging heeft verstrekt; een huiszoeking in de zin van die bepalingen kan op een wettige wijze worden uitgevoerd op verzoek of met toestemming van de bewoner van de plaats bij toepassing van artikel 1, tweede lid, 3°, Huiszoekingswet en in dat geval is geen machtiging van de politierechter vereist (2). (1) Thans artikel 3.38 Vlaamse Codex Wonen van 2021. (2) De machtiging van de politierechter werd ingevoerd door het Decreet van 29 maart 2013 houdende wijziging van diverse decreten wat de woonkwaliteitsbewaking betreft, het zgn Integratiedecreet, BS 1 augustus 2013, Parl. St. Vl.Parl., 2012-2013, nr. 186/1, p. 22. Hierin werd duidelijk gesteld dat de onschendbaarheid van de woning er niet aan in de weg staat dat woningonderzoeken worden uitgevoerd met voorafgaande schriftelijke toestemming van de bewoner; T. VANDROMME, "De (voorlopig?) laatste fase in de optimalisering van de Vlaamse woningkwaliteitsbewaking: het Integratiedecreet van 29 maart 2013", RW 2012-2013, p. 492, nr. 233; T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen", Comm. Strafr., p. 36, nr. 104.

- Vlaamse Wooncode - Artikel, 20, § 3, eerste lid - Toegang tot de plaatsen door de aangewezen ambtenaren - Verrichting die het kenmerk van een huiszoeking draagt - Machtiging van de politierechter - Toestemming van de bewoner van de plaats - Draagwijdte

- Art. 1, tweede lid, 3° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijdheidsbeneming mag worden verricht
- Art. 20, § 3, eerste lid Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

C.20.0211.F 22 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.1 AC nr. ...

De toekenning van een afwijking aan de eigenaar die het onroerend goed verkoopt na minder dan vijf jaar volgend op het schrijven dat hem, krachtens het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 oktober 2007, van de toekenning van de premie in kennis stelt, veronderstelt dat hij de woning vanaf het einde van de werken heeft bewoond en dat hij vervolgens het goed tot het einde van die termijn via een sociaal verhuurkantoor heeft verhuurd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 291.

- Renovatie - Premies voor de renovatie van de woning - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Verkoop van het

onroerend goed - Afwijking

- Art. 22 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de toekenning van premies voor de renovatie van het woonmilieu

P.20.1291.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.6 AC nr. ...

De bevoegdheid van de gewone rechter, ingevoerd bij artikel 568 Gerechtelijk Wetboek, betreft enkel de vorderingen en niet de beroepen; bijgevolg vallen noch het beroep tegen een administratieve geldboete, noch de conclusie die de vervolgende partij neemt met het oog op de bevestiging ervan, onder de vorderingen die voormeld artikel 568 toewijst aan de burgerlijke rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

- Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechtbank - Artikel 568 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen
- Art. 568 Gerechtelijk Wetboek

Het in artikel 200bis, § 6, van het Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen bepaalde beroep is een rechtsmiddel dat wordt aangewend tegen een rechtshandeling, in dit geval tegen een administratieve beslissing die het decreet ondergeschikt maakt aan de tegenspraak van de overtreder en die volgens datzelfde decreet met redenen moet worden omkleed om de vernietiging ervan mogelijk te maken; bijgevolg dient de rechtbank opnieuw te oordelen over iets dat reeds werd beoordeeld, zelfs door een administratieve overheid, waarbij dat onderzoek kan leiden tot de bevestiging, de wijziging of de vernietiging van de eerste beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

- Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechtbank

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

De rechtbank die moet kennisnemen van het beroep tegen de administratieve beslissing bedoeld in artikel 200bis, § 6, van het Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen, is de correctionele rechtbank en niet de burgerlijke rechtbank (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

- Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechtbank - Bevoegde rechtbank

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

C.19.0121.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.32 AC nr. ...

Artikel 3, § 3, tweede lid, Kaderbesluit Sociale huur krachtens hetwelk een persoon in het register kan worden ingeschreven indien zijn inkomen van het referentiejaar de grens vermeld in paragraaf 2 overschrijdt maar in het jaar van aanvraag daaronder is gedaald, is van toepassing bij een aanvraag tot inschrijving in het register maar niet bij een actualisatie van het register. (1) Artt. 1, eerste lid, 6°, en 9, eerste lid, 6° B.Vl.Reg. 4 mei 2012 in zijn versie voor de wijziging ervan bij B.Vl.Reg. 5 april 2019.

- Kaderbesluit Sociale Huur - Sociale huurmaatschappij - Inschrijvingsregister - Kandidaat-huurder - In aanmerking te nemen inkomen

- Artt. 1, 25°, 3, § 1, eerste lid, 2°, 3, § 3, tweede lid, en 8 Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode
- Artt. 1, eerste lid, 6°, en 9, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012 tot instelling van een tegemoetkoming voor kandidaat-huurders

Het besluit van 4 mei 2012 verwijst voor het stopzetten van de tegemoetkoming enkel naar het "maximumbedrag" zoals gehanteerd in het Huursubsidiebesluit en niet ook naar de mogelijkheid voor de huurder om aan de hand van een recenter aanslagbiljet aan te tonen dat het inkomen van een recenter kalenderjaar onder dat maximum is gedaald. (1) Artt. 2, derde lid, 3°, en 9, eerste lid, 6° B.Vl.Reg. 4 mei 2012 in zijn versie voor de wijziging ervan bij B.Vl.Reg. 5 april 2019.

- Sociale huurmaatschappij - Tegemoetkoming in de huurprijs voor woonbehoeftige huurders - Stopzetting - Maximumbedrag

- Art. 5, § 1, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 2 februari 2007 tot instelling van een tegemoetkoming in de huurprijs voor woonbehoeftige huurders

- Artt. 2, derde lid, 3°, en 9, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012 tot instelling van een tegemoetkoming voor kandidaat-huurders

C.15.0132.F 18 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 2, 3°, 3, 6, § 1, en 17 van de ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 9 september 1993 volgt dat de sociale huisvesting een openbare dienst is die tot doel heeft het in artikel 23 Grondwet vastgelegde recht op een behoorlijke huisvesting te concretiseren ten behoeve van de personen met een laag inkomen en waarvan de huurprijs wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van de regering, en dat de socialehuurovereenkomst het instrumentum van die openbare dienst vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 297.

- Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 9 september 1993 - Sociale huisvesting - Sociale woning

De referentiehuurder en de leden van zijn gezin zijn de "huurder" met wie de socialehuurovereenkomst wordt gesloten in de zin van artikel 2, 7°, van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 september 1996, zelfs al wijst het huurcontract niet elk van hen schriftelijk aan als huurder; uit de opzet van de Huisvestingscode voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volgt dat de socialehuurovereenkomst eindigt bij het overlijden van de overlevende huurder, zoals bepaald in artikel 28, § 5, van het type-huurcontract; bij het overlijden van de referentiehuurder wordt de huur voortgezet met de leden van zijn gezin die de rechtsbekwaamheid hebben om een huurovereenkomst te sluiten, die aan de toelatingsvoorwaarden van de openbare dienst van de sociale woninghuur voldoen en waarvan de inkomsten in aanmerking worden genomen voor de berekening van de huurprijs (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 297.

- Huishuur - Verplichtingen van partijen - Sociale woningen - Besluit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 september 1996 - Referentiehuurder - Overlijden - Leden van het gezin - Gevolgen - Voortzetting van de huur

- Artt. 2, 4, 17 tot 20 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de regeling van de verhuur van woningen die beheerd worden door de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij of door de openbare vastgoedmaatschappijen

C.18.0392.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 7, 14, §1, eerste en tweede lid, en §2 Vlaamse Wooncode noch uit enig andere bepaling van de Vlaamse Wooncode volgt dat een conformiteitsattest verplicht is voor de geldige verhuring van een woning die als hoofdverblijfplaats wordt verhuurd (1). (1) Zie concl. OM.

- Vlaamse Wooncode - Conformiteitsattest - Verhuring van een woning als hoofdverblijfplaats - Toepassing

- in de versie voor de opheffing ervan bij Decr. 29 april 2011 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen

- in de versie na de wijziging ervan bij Decr. 22 december 2006 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007

- Art. 14, § 1, eerste lid Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

- in de versie voor de wijziging ervan bij Decr. 29 april 2011 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen

- Art. 7 Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

P.18.1059.N 23 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190423.4 AC nr. ...

Uit artikel 2, § 1, 8°, 10° en 31°, Vlaamse Wooncode volgt dat onroerende goederen slechts onder de toepassing van de Vlaamse Wooncode vallen indien de huisvestingsbestemming een zekere standvastigheid heeft, wat inhoudt dat het verblijf een duurzaam of anders gezegd permanent karakter moet hebben en dus niet occasioneel mag zijn en het staat aan de rechter te oordelen op grond van de feitelijke gegevens van de zaak in welke mate een verblijf in een onroerend goed een duurzaam of permanent karakter heeft dan wel slechts occasioneel van aard is; de rechter kan daarbij het gegeven dat de betrokken personen slechts voor korte tijd in het onroerend goed verblijven en regelmatig terugkeren naar hun woon- of verblijfplaats in het buitenland in aanmerking nemen.

- Vlaamse Wooncode - Toepassingsgebied - Onroerende goederen - Voorwaarde - Beoordeling door de rechter - Criteria

C.16.0351.N 12 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170512.2 AC nr. ...

Wanneer het Vlaams Gewest de kosten van herhuisvesting prefinanciert, treedt het met betrekking tot de geprefinancierde kosten in alle rechten die de gemeente heeft ten aanzien van de eigenaar en oefent het in dat geval de bevoegdheden uit die artikel 15, § 1, zesde lid, van de Vlaamse Wooncode aan de burgemeester verleent; dit impliceert dat de beslissing om de herhuisvestingskosten te verhalen op de eigenaars en de appreciatiebevoegdheid ter zake alsdan aan het Vlaams Gewest toekomt (1). (1) Art. 15, § 1, zesde en achtste lid, Vlaamse Wooncode, zoals van toepassing vóór de wijziging bij decreet van 29 maart 2013.

- Kosten van herhuisvesting - Prefinanciering door het Vlaams Gewest - Gevolg - Verhaal op de eigenaars - Appreciatiebevoegdheid

- Art. 15, § 1, zesde en achtste lid Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

C.16.0064.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.3 AC nr. ...

De aanpassing van de reële huurprijs bij toepassing van artikel 48, tweede lid, 2°, Kaderbesluit Sociale Huur, dat bepaalt dat de reële huurprijs aangepast wordt als het inkomen van de huurder van een woning gedurende drie opeenvolgende maanden met minstens 20 pct. gedaald is ten opzichte van het inkomen in het referentiejaar, vormt geen beletsel voor de jaarlijkse vaststelling van de huurprijs zoals bepaald in het artikel 48, eerste lid, dat bepaalt dat de reële huurprijs jaarlijks op 1 januari aangepast wordt aan het inkomen in het referentiejaar en het aantal personen ten laste van de huurder (1). (1) Art. 48, tweede lid, B.Vl.Reg. 12 oktober 2007, afgekort "Kaderbesluit Sociale Huur", zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij B.Vl.Reg. 4 oktober 2013.

- Sociale huur - Huurprijs - Aanpassing van de reële huurprijs - Gevolg - Jaarlijkse vaststelling van de huurprijs

- Art. 48, eerste en tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode

De jaarlijkse vaststelling van de huurprijs vereist niet dat de verhuurder de huurder die eerder genoten heeft van een huurprijsaanpassing bij toepassing van artikel 48, tweede lid, 2°, Kaderbesluit Sociale Huur, vraagt om het voortduren van zijn toestand te bewijzen; het volstaat dat hij de huurder verzoekt de elementen mee te delen die nodig zijn voor de jaarlijkse vaststelling van de huurprijs (1). (1) Art. 48, tweede lid, B.Vl.Reg. 12 oktober 2007, afgekort "Kaderbesluit Sociale Huur", zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij B.Vl.Reg. 4 oktober 2013.

- Sociale huur - Jaarlijkse vaststelling van de huurprijs

- Art. 48, eerste en tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode

C.15.0454.N 9 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160909.5 AC nr. ...

De mogelijkheid voor de rechter om een beding te matigen waarbij een persoon zich voor het geval van niet-uitvoering van een overeenkomst tot de betaling van een forfaitaire vergoeding van de schade heeft verbonden, is niet van toepassing op een rechtsverhouding tussen de verhuurder en de huurder van een sociale woning.

- Sociale huur - Huurder - Niet-betaling van de huur - Verhuurder - Mogelijkheid tot verhoging - Matiging door de rechter - Toepassingsgebied

- Art. 1231, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

De mogelijkheid voor de verhuurder van een sociale huurwoning om bij niet-nakoming door de huurder van zijn verplichting tot betaling van de huurprijs, een verhoging van 10 procent toe te passen, vloeit voort uit het Kaderbesluit Sociale Huur en is dus van reglementaire aard.

- Sociale huur - Huurder - Niet-betaling van de huur - Verhuurder - Mogelijkheid tot verhoging - Aard

- Art. 11 in Bijlage I bij Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode

- Art. 31 Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode

Het contractenrecht geldt slechts voor die aspecten van de rechtsverhouding tussen de verhuurder en de huurder van een sociale huurwoning die niet reglementair zijn geregeld.

- Sociale huur - Contractenrecht - Toepassingsgebied

- Art. 91, § 3 Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

P.16.0001.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.2 AC nr. ...

Uit artikel 20bis, § 1 en § 3, Vlaamse Wooncode en artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM volgt dat de rechter die oordeelt over een door artikel 20bis Vlaamse Wooncode bedoelde herstelmaatregel de wettigheid ervan moet onderzoeken en in het bijzonder moet nagaan of die maatregel verzoenbaar is met de dwingende eisen van internationale verdragen en van het interne recht, met inbegrip van algemene rechtsbeginselen; de toetsing houdt in het bijzonder in dat de rechter moet nagaan of de herstelmaatregel niet onevenredig is in verhouding tot door artikel 5 Vlaamse Wooncode beoogde elementaire veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsvereisten, of de voordelen die de herstelmaatregel voor de woonkwaliteit oplevert wel in verhouding staan tot de last die ze voor de overtreder veroorzaken en bijgevolg of het bestuur in redelijkheid kon overgaan tot het vorderen van dat herstel (1). (1) Zie Cass. 4 oktober 2011, AR P.11.0312.N, AC 2011, nr. 520 met concl. eerste advocaat-generaal. De Swaef.

- Vlaamse Wooncode - Herstelmaatregel - Toetsing door de rechter

C.15.0061.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.11 AC nr. ...

Bij de beoordeling of een gedeelte van een onroerend goed als een afzonderlijke woning kan worden beschouwd die belet dat de bewoner aanspraak kan maken op een tegemoetkoming in de kosten van renovatie, moet niet alleen worden nagegaan of dat gedeelte alle noodzakelijke woonfuncties bevat en derhalve in feite als een woning kan worden gebruikt, maar moet ook rekening worden gehouden met de wettelijke gebruiksmogelijkheden van het goed en bijgevolg onder meer met in de vergunning opgelegde stedenbouwkundige beperkingen.

- Vlaams Gewest - Tegemoetkoming in de kosten van renovatie van een woning - Voorwaarde - Onroerend bezit - Woning - Begrip - Gedeelte van een onroerend goed - Afzonderlijke woning - Beoordeling - Criteria

- Art. 4 Besluit van de Vlaamse Regering 2 maart. 2007 tot instelling van een tegemoetkoming in de kosten bij de renovatie van een bestaande woning of bij het realiseren van een nieuwe woning

P.15.0512.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.3 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen en, zo zij zich heeft gemanifesteerd, aan de herstelvorderende overheid (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. ...

- Vlaamse Wooncode - Herstelvordering - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar

ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

C.13.0320.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.8 AC nr. 104

Noch uit artikel 3, 6°, a), noch uit enige andere bepaling van het besluit van 22 februari 1990 van de Waalse Gewestexecutieve blijkt dat de aanvrager van de premie de verbintenis moet onderschrijven dat hij de woning gedurende de gehele, in artikel 3, 6°, a), gepreciseerde periode, voor slechts een van de drie, daarin bepaalde bestemmingen zal gebruiken (1). (1) Het OM concludeerde dat uit artikel 3, 6°, a), van het besluit van 22 februari 1990 van de Waalse Gewestexecutieve volgt dat de verbintenis die de aanvrager van een premie tot rehabilitatie van ongezonde woningen gelegen in het Waalse Gewest moet onderschrijven op de datum van de premieaanvraag, gedurende een ononderbroken periode van 4 jaar en 6 maanden, betrekking heeft op een van de drie wijzen van bewoning die door de voormelde bepaling worden opgelegd; die bepaling machtigt de eiser niet om, tijdens die periode, de wijze van bewoning zoals zij was vastgesteld ten tijde van de premieaanvraag, te wijzigen.

- Waals Gewest - Premie tot rehabilitatie van ongezonde woningen - Verbintenis van de aanvrager van de premie - Voorwerp

- Art. 3, 6°, a) Besluit van de Waalse Gewestexecutieve 22 februari 1990 tot instelling van een premie tot rehabilitatie van verbeterbare ongezonde woningen gelegen in het Waalse Gewest

HUUR VAN DIENSTEN

C.23.0423.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.8 AC nr. ...

De Orde van Architecten die een stedenbouwkundige vergunning voorziet van een visum, dient zich ervan te vergewissen dat de architect is ingeschreven op een tabel van de Orde van Architecten of op de lijst van stagiairs en gerechtigd is het beroep van architect uit te oefenen; als voorwaarde om het beroep te mogen uitoefenen, dient de Orde van Architecten hierbij bijgevolg na te gaan of de aanvragende architect voldoet aan zijn verzekeringsverplichting (1). (1) Zie concl. OM.

- Architect - Verzekeringsplicht - Orde van architecten - Visum Stedenbouwkundige aanvraag - Aansprakelijkheid

- Art. 5 Wet 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der Architecten

C.24.0011.F 22 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250522.1F.5 AC nr. ...

De natuurlijke persoon die gemachtigd is het beroep van architect uit te oefenen en dat beroep in het kader van een rechtspersoon uitoefent, kan de aansprakelijkheid waartoe de uitoefening van dat beroep aanleiding geeft, enkel beperken indien die rechtspersoon beantwoordt aan de voorwaarden bepaald in artikel 2, § 2 van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect, waaronder te zijn ingeschreven op een tabel van de Orde van architecten (1). (1) Zie concl. OM.

- Architect - Natuurlijke persoon - Uitoefening in het kader van een rechtspersoon - Aansprakelijkheid - Beperking - Voorwaarden - Inschrijving op de tabel van de Orde

- Art. 2, § 2 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

C.22.0354.F 6 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.3 AC nr. ...

De voorlopige oplevering, of zij nu wordt vastgesteld in een tegensprekelijk geschrift dan wel wordt vermoed in de gevallen bedoeld in artikel 2 van het koninklijk besluit van 21 oktober 1971 houdende uitvoering van de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen, veronderstelt de wilsuiting van de koper of van de opdrachtgever om daartoe over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Bouw - Wet Breyne - Voorlopige oplevering - Tegensprekelijk geschrift of vermoedelijke oplevering - Begrip - Voorwaarden

- Art. 2, §§ 1 en 2, eerste en tweede lid KB 21 oktober 1971 houdende uitvoering van de wet van 9 juli 1971

tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

De rechter die de draagwijdte moet beoordelen van een proces-verbaal dat door een gerechtsdeskundige werd opgemaakt, moet onderzoeken of uit die vaststellingen van de gerechtsdeskundige de wil van de eiser blijkt om tot een voorlopige oplevering over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Bouw - Wet Breyne - Voorlopige oplevering - Tegensprekelijk geschrift of vermoedelijke oplevering - Proces-verbaal opgemaakt in het kader van een gerechtelijk deskundigenonderzoek - Voorwaarden - Onderzoek door de rechter

- Art. 2, §§ 1 en 2, eerste en tweede lid KB 21 oktober 1971 houdende uitvoering van de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

C.22.0066.F 15 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220915.1F.6 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat de bouwheer, die een architect heeft belast met de opmaak van een uitvoeringsontwerp, noch deze noch een andere architect heeft belast met de controle op de uitvoering van de werken, heeft op zich niet de nietigheid van de aannemingsovereenkomst betreffende de verwezenlijking van die werken tot gevolg.

- Bouwheer - Architect - Opmaak van een uitvoeringsontwerp - Controle op de uitvoering van de werken - Verzuim - Aannemingsovereenkomst

- Art. 21 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983
- Art. 4 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

C.19.0594.N 10 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220210.1N.4 AC nr. ...

De bijzondere aansprakelijkheid van architect en aannemer voor ernstige gebreken die de stevigheid van het gebouw of van een van zijn bestanddelen aantasten of in gevaar brengen, raakt de openbare orde en kan bijgevolg contractueel niet worden uitgesloten of beperkt (1). (1) Zie concl. OM; zie Cass. 12 februari 2021, AR C.20.0066.N, AC 2021, nr. 112, met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier.

- Tienjarige aansprakelijkheid aannemer en architect - Aard

- Artt. 1792 en 2270 Oud Burgerlijk Wetboek

Een beding tot beperking van de bijzondere aansprakelijkheid van architect en aannemer voor ernstige gebreken die de stevigheid van het gebouw of van een van de bestanddelen aantasten of in gevaar brengen, in geval van samenlopende fouten van architect en aannemer, tot hun aandeel in de totstandkoming van de schade, is nietig, ongeacht de al dan niet aanvaarding van de werken.

- Samenlopende fouten aannemer en architect - Exoneratiebeding tot beperking van de aansprakelijkheid van aannemer of architect - Tienjarige aansprakelijkheid - Aard

- Artt. 1792 en 2270 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0351.N 14 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210514.1N.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat er nog geen voorlopige oplevering heeft plaatsgevonden, staat niet er aan in de weg dat de eigendom van de grond en de opstallen reeds is overgegaan op de kopers ervan, met inbegrip van de rechten van de verkoper die nauw verbonden zijn met het gebouw (1). (1) Zie concl. OM.

- Woningbouwwet - Gebrek aan voorlopige oplevering

- Artt. 4 en 5, eerste lid Wet 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen
- Art. 1615 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0066.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.1 AC nr. ...

De bijzondere aansprakelijkheid van architect en aannemer voor ernstige gebreken die de stevigheid van het gebouw of van een van zijn hoofdbestanddelen aantasten of in gevaar brengen raakt de openbare orde en kan bijgevolg contractueel niet worden uitgesloten of beperkt, zodat een beding tot beperking van deze aansprakelijkheid dat ertoe strekt, in geval van samenlopende fouten van architect en aannemer, hun aansprakelijkheid te beperken tot hun aandeel in de totstandkoming van de schade, bijgevolg nietig is, ongeacht de al dan niet aanvaarding van de werken (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Architect en aannemer - Bijzondere aansprakelijkheid voor ernstige gebreken - Aard - Afwijkend contractueel beding

- Artt. 1792 en 2270 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0351.N 11 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190111.4 AC nr. ...

Voor het krachtens de artikelen 1792 en 2270 B.W. instellen van de vordering tegen de aannemer en de architect binnen de tienjarige termijn is niet vereist dat het gebrek de stabiliteit van het gebouw of het groot werk geheel of gedeeltelijk in het gedrang brengt binnen de tienjarige termijn, maar volstaat het dat binnen deze termijn een gebrek aan het licht komt dat de stevigheid van het gebouw of van één van zijn belangrijke onderdelen op korte of langere termijn in het gedrang brengt of kan brengen (1). (1) Zie concl. OM.

- Aannemer en architect - Tienjarige aansprakelijkheid - Gebrek dat de stabiliteit geheel of gedeeltelijk in het gedrang brengt

- Artt. 1792 en 2270 Burgerlijk Wetboek

C.18.0196.F 3 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190103.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek, die de openbare orde raken, volgt dat de daarin bedoelde rechtsvordering, op straffe van verval, moet worden ingesteld binnen de termijn van tien jaar, die noch geschorst noch gestuit kan worden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 7.

- Aannemingsovereenkomst - Tienjarige aansprakelijkheid van architect en aannemer - Termijn voor het instellen van de rechtsvordering - Aard van de termijn

- Artt. 1792 en 2270 Burgerlijk Wetboek

De, zelfs voor een onbevoegde rechter uitgebrachte, dagvaarding heeft tot gevolg dat de rechtsvordering aan het daarop toepasselijk verval wordt onttrokken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 7.

- Aannemingsovereenkomst - Tienjarige aansprakelijkheid van architect en aannemer - Dagvaarding in rechte binnen de toegekende termijn voor een onbevoegde rechter

- Artt. 1792 en 2270 Burgerlijk Wetboek

Wat betreft de termijn die voor het instellen van een rechtsvordering is bepaald, onttrekt de dagvaarding in rechte binnen de toegestane termijn het recht om te handelen aan het verval; die uitwerking blijft voortduren zolang aan het geding geen einde is gemaakt door een onherroepelijk geworden beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 7.

- Aannemingsovereenkomst - Tienjarige aansprakelijkheid van architect en aannemer - Dagvaarding in rechte binnen de toegekende termijn

- Artt. 1792 en 2270 Burgerlijk Wetboek

C.15.0404.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.2 AC nr. ...

Artikel 9 van de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen wil niet afwijken van de gevolgen die het gemeen recht van de verkoop en van de aanneming verbindt aan de oplevering van het werk, voor wat betreft de vrijwaring tegen verborgen gebreken; indien de partijen bepalen dat de goedkeuring bij de voorlopige oplevering gegeven wordt, is het gemeen recht van de verkoop en van de aanneming vanaf dat ogenblik van toepassing, wat met name inhoudt dat de koper binnen een korte of een nuttige termijn dient te handelen.

- Woningbouw - Voorlopige oplevering - Goedkeuring

- Art. 9 Wet 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

C.17.0314.N 26 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180326.1 AC nr. ...

Inzake aannemingsovereenkomsten kan de termijn binnen dewelke de opdrachtgever zijn vordering tegen de aannemer kan instellen wegens lichte verborgen gebreken die de stevigheid van de werken niet in het gedrang brengen, niet eerder aanvangen dan op het ogenblik dat de opdrachtgever kennis heeft of heeft kunnen hebben van die gebreken; de rechter oordeelt in feite en derhalve op onaantastbare wijze op welk ogenblik de opdrachtgever kennis heeft of heeft kunnen hebben van de gebreken (1). (1) Cass. 15 september 1994, AR C.93.0414.F, AC 1994, nr. 382.

- Aannemingsovereenkomst - Rechten en verplichtingen van de partijen - Tussen partijen - Verborgen gebreken - Aansprakelijkheid - Vordering in rechte

- Artt. 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1788, 1789, 1790 en 1792 Burgerlijk Wetboek

S.16.0030.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Aannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Aansteller - Verplichtingen - Inhoudingen op het bedrag van de werken - Stortingen aan de RSZ - Niet-nakoming - Sanctie - Bijslag - Aard van de sanctie

De bijslag die artikel 30bis, eerste lid, RSZ-wet, oplegt aan de opdrachtgever die niet voldoet aan de verplichting om aan de RSZ, krachtens artikel 30bis, § 5, eerste lid, 35 pct. te storten van het bedrag dat hij de aannemer met sociale schulden verschuldigd is op het ogenblik van die betaling, is geen straf maar een, in het algemeen belang bepaalde, forfaitaire vergoeding tot herstel van de aldus aangetaste financiering van de sociale zekerheid; hij heeft een burgerrechtelijk karakter (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. 702 .

- Aannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Aansteller - Verplichtingen - Inhoudingen op het bedrag van de werken - Stortingen aan de RSZ - Niet-nakoming - Sanctie - Bijslag - Aard van de sanctie

C.16.0108.N 9 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Aannemingscontract - Oprichting van een gebouw - Tienjarige aansprakelijkheid van de architect en de aannemer - Constructiefouten die de stevigheid van het gebouw of een aanzienlijk deel ervan in gevaar brengen

Krachtens de artikelen 1792 en 2270 Burgerlijk Wetboek zijn de aannemers en architecten gedurende tien jaar aansprakelijk voor gebreken die de stabiliteit van het gebouw of van een belangrijk deel ervan in gevaar brengen of op min of meer lange termijn in gevaar kunnen brengen; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een gebrek de stabiliteit van het gebouw of een belangrijk deel ervan in gevaar brengt of kan brengen; het Hof gaat na of de rechter uit de gedane vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of daardoor onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

- Aannemingscontract - Oprichting van een gebouw - Tienjarige aansprakelijkheid van de architect en de aannemer - Constructiefouten die de stevigheid van het gebouw of een aanzienlijk deel ervan in gevaar brengen

D.15.0010.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.4 AC nr. ...

Elke zaakvoerder, bestuurder of actieve vennoot, die zelf de gereglementeerde activiteit van vastgoedmakelaar uitoefent in een rechtspersoon die niet op het tableau of op de lijst is ingeschreven, moet aan de inschrijvingsplicht voldoen.

- Makelaar - Niet op het tableau ingeschreven rechtspersoon - Uitoefening van het beroep van vastgoedmakelaar - Door een zaakvoerder, bestuurder of actieve vennoot - Verplichting

- Art. 10, § 2 Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

C.13.0390.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.2 AC nr. ...

De bepaling dat de opdrachtgever de aanneming tegen vaste prijs door zijn enkele wil kan verbreken, ook al is het werk reeds begonnen, mits hij de aannemer schadeloos stelt voor al zijn uitgaven, al zijn arbeid, en alles wat hij bij die aanneming had kunnen winnen, is uitsluitend van toepassing op de aanneming van een werk dat door zijn voorwerp of door een uitdrukkelijke tijdsduur bepaald is (1). (1) Zie Cass. 4 september 1980, AC 1980-81, nr. 8, met concl. van procureur-generaal E. KRINGS, toen advocaat-generaal, in Pas. 1981, 7.

- Aannemingsovereenkomst tegen vaste prijs - Opdrachtgever - Verbreking door zijn enkele wil - Schadeloosstelling van de aannemer - Toepassingsgebied

- Art. 1794 Burgerlijk Wetboek

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat overeenkomsten van onbepaalde duur op elk ogenblik door elk van de partijen kunnen worden beëindigd, kan de opdrachtgever de aanneming die gesloten is voor een onbepaalde tijdsduur door zijn enkele wil verbreken, zonder schadeloosstelling van de aannemer voor al zijn uitgaven, al zijn arbeid en zijn gederfde winst, behoudens bij andersluidend contractueel beding of bij een onrechtmatige beëindiging.

- Aannemingsovereenkomst - Voor onbepaalde tijdsduur - Opdrachtgever - Verbreking door zijn enkele wil - Zonder schadeloosstelling van de aannemer - Mogelijkheid

D.14.0029.F 28 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150528.15 AC nr. ...

De diploma's, certificaten of andere titels en de jaren beroepservaring die de artikelen 12 en 14 van het Franse decreet nr. 72-678 van 20 juli 1972 als voorwaarde stellen voor de toekenning van een beroepskaart die toelaat om de activiteit van bemiddeling en beheer van onroerende goederen en handelsfondsen in Frankrijk uit te oefenen, maken niet de opleidingstitel uit die vereist is in artikel 2, § 1, d), van het koninklijk besluit van 30 augustus 2013 om het beroep van vastgoedmakelaar te mogen uitoefenen.

- Vastgoedmakelaar - Toegang tot het beroep in België - Opleidingstitel voorgeschreven door een andere lidstaat - Begrip - Frankrijk

- Artt. 11, 12 en 14 Frans decreet nr. 72-678 van 20 juli 1972

- Art. 2, § 1, d) KB 30 augustus 2013 betreffende de toegang tot het beroep van vastgoedmakelaar

C.14.0344.N 27 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150227.3 AC nr. 145

De bouwheer tegen wie een rechtstreekse vordering wordt ingesteld, kan aan de onderaannemer in de regel al de excepties tegenwerpen waarover hij beschikt op het ogenblik van het instellen van de rechtstreekse vordering (1); tot deze excepties behoort ook het recht een beroep te doen op schuldvergelijking met een schuldvordering, zoals te dezen de vordering tot schadevergoeding wegens wanprestatie, die gegrond is op de onderlinge afhankelijkheid van de wederzijdse verbintenissen van de partijen, welke exceptie behoort tot het wezen van de wederkerige overeenkomst, zodat zij bestaat vóór de wanprestatie en vóór de uitoefening van de rechtstreekse vordering (1). (1) Cass. 25 maart 2005, AR C.03.0318.N, AC 2005, nr. 188. (2) Cass. 15 mei 2014, AR C.13.0552. N, AC 2014, nr. 348.

- Aannemingsovereenkomst - Ondernemer - Rechtstreekse vordering tegen de bouwheer - Excepties - Tegenwerpelijkheid

- Art. 1798, eerste lid Burgerlijk Wetboek

HUUR VAN GOEDEREN

ALGEMEEN

C.23.0251.F 24 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231124.1F.6 AC nr. ...

Wie een goed verpacht, verplicht zich niet ertoe een zakelijk recht op het verpachte goed te verlenen en draagt aan de pachter evenmin een eigen recht van genot van dat goed over; hij verbindt zich ertoe de pachter het genot ervan te verlenen.

Algemeen - Verpachter - Verbintenis - Pachter - Genot van het verpachte goed

- Art. 1709 Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0015.F 26 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230626.3F.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat het gehuurde goed bij de ingebruikneming ervan in slechte staat verkeert, ontslaat de huurder die het goed in deze staat heeft aanvaard, noch van zijn teruggaveplicht, noch van zijn aansprakelijkheid voor de beschadigingen of verliezen die zich tijdens de huur voordoen of van de niet-nakoming van zijn verplichting om het gehuurde goed te gebruiken als een goede huisvader (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verplichtingen van de huurder - Verplichting om het goed te gebruiken als een goede huisvader - Gehuurd goed in slechte staat - Beschadigingen of verliezen - Tekortkomingen aan zijn verplichting - Gevolg

- Art. 1754 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

De vaststelling van huurschade veronderstelt een vergelijking tussen de toestand van het gehuurde goed bij de ingebruikneming ervan en bij het verlaten ervan (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Huurschade - Wijze van vaststelling

- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1731, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1730 Oud Burgerlijk Wetboek

Hoewel de huurder, bij gebrek aan een omstandige plaatsbeschrijving, wordt verondersteld het gehuurde goed in dezelfde staat te hebben ontvangen als die waarin het zich aan het einde van de huur bevond, hoeft de verhuurder, om het tegendeel aan te tonen, niet te bewijzen dat het goed bij de ingebruikneming ervan in goede staat verkeerde, maar enkel dat de staat van het goed is verslechterd in vergelijking met het tijdstip waarop het ofwel in gebruik werd genomen, ofwel door de verhuurder werd verbouwd (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Gebrek aan omstandige plaatsbeschrijving bij ingebruikneming van het goed - Vermoeden dat het gehuurde goed in dezelfde staat werd ontvangen als die waarin het zich aan het einde van de huur bevond - Tegenbewijs door de verhuurder - Voorwerp van het bewijs

- Art. 1754 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1731 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1730 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0390.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.12 AC nr. ...

De blote eigenaar kan, in geval van verhuring door een vruchtgebruiker, vorderen dat de duur van de huurovereenkomst verminderd wordt tot de duur van de periode van negen jaar die bij het eindigen van het vruchtgebruik was ingegaan; hij moet zijn wil tot het uitoefenen van dat recht ter kennis brengen van de huurder voor het verstrijken van de bij het einde van het vruchtgebruik lopende periode van negen jaar of binnen een redelijke termijn na het verstrijken van die periode (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Onroerend goed - Verhuring door de vruchtgebruiker - Verhuring voor meer dan negen jaar - Einde van het vruchtgebruik - Naakte eigenaar - Vordering tot vermindering van de huurtermijn - Modaliteiten

- Art. 595, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Uit artikel 595, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat in geval van verhuring door een vruchtgebruiker de blote eigenaar bij het einde van het vruchtgebruik volle eigenaar wordt van het goed waarop het vruchtgebruik was gevestigd en vanaf dat ogenblik verhuurder van dat goed wordt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Onroerend goed - Verhuring door de vruchtgebruiker - Naakte eigenaar - Einde van het vruchtgebruik

C.18.0140.N 18 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190118.1 AC nr. ...

Het verhuren aan derden van de onverdeelde eigendom is in beginsel noch een daad van behoud, noch een daad van voorlopig beheer in de zin van artikel 577-2, §5, Burgerlijk Wetboek; in beginsel is daartoe de medewerking van alle mede-eigenaars vereist (1). (1) Cass. 28 juni 2013, AR C.12.0439.N, AC 2013, nr. 404, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

Algemeen - Mede-eigendom - Onverdeeld goed - Verhuur aan derden - Daad - Aard

- Art. 577-2, §§ 5 en 6 Burgerlijk Wetboek

Wanneer één van de mede-eigenaars met een derde een huurovereenkomst sluit met betrekking tot een onverdeeld goed, is deze huurovereenkomst niet ongeldig, maar kan zij enkel niet worden tegengeworpen aan de andere mede-eigenaars (1). (1) Cass. 28 juni 2013, AR C.12.0439.N, AC 2013, nr. 404, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

Algemeen - Mede-eigendom - Onverdeeld goed - Mede-eigenaar - Huurovereenkomst met een derde - Sanctie

- Art. 577-2, § 6 Burgerlijk Wetboek

C.17.0422.F 15 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180615.2 AC nr. ...

De ondeelbare aard van de huurovereenkomst houdt enkel in dat, wanneer een huurovereenkomst door meerdere huurders of verhuurders wordt afgesloten, de uit die huurovereenkomst voortvloeiende ondeelbare rechten door deze huurders of verhuurders samen moeten worden uitgeoefend op straffe van ongeldigheid van de verrichte handeling (1). (1) Cass. 28 juni 2013, AR C.12.0439.N, AC 2013, nr. 404.

Algemeen - Ondeelbare aard van de huurovereenkomst

HANDELSHUUR

C.24.0087.N 30 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250530.1N.9 AC nr. ...

De Handelshuurwet strekt tot bescherming van de handelszaak; de uitzettingsvergoeding, zoals zij door die wet is bepaald, strekt ertoe de huurder te vergoeden voor het verlies van de handelszaak dat het gevolg is van de uitzetting; opdat de huurder aanspraak kan maken op deze vergoeding, is bijgevolg vereist dat door de weigering tot huurhernieuwing de handelszaak, waarvan hij eigenaar is en die hij in het huurpand exploiteert, verloren gaat (1). (1) Zie concl. OM.

Handelshuur - Begrip - aard van wetgeving - Handelshuurwet - Uitzettingsvergoeding - Doelstellingen

- Art. 16.IV Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Weigering door de verhuurder - Recht van de huurder - Uitzettingsvergoeding - Vereiste

- Art. 16.IV Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Wanneer de hoofdhuurder het gehuurde goed in onderhuur heeft gegeven en alleen de onderhuurder rechten heeft op de handelszaak, kan de hoofdhuurder bijgevolg geen eigen recht op vergoeding wegens uitzetting tegen de verhuurder doen gelden; in dit geval en in zoverre de handelszaak van de onderhuurder verloren gaat, heeft alleen deze laatste, door verplichte bemiddeling van de hoofdhuurder, recht op die vergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Weigering door de verhuurder - Onderverhuring - Onderhuurder eigenaar van de handelszaak - Vergoeding wegens uitzetting - Hoofdhuurder - Onderhuurder - Voorwaarden - Artikel 16.IV, Handelshuurwet

- Art. 16.IV Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Handelshuur - Onderverhuring en huuroverdracht - Onderverhuring - Onderhuurder eigenaar van de handelszaak - Huurhernieuwing - Weigering door de verhuurder - Vergoeding wegens uitzetting - Hoofdhuurder - Onderhuurder - Voorwaarden - Artikel 16.IV, Handelshuurwet

- Art. 16.IV Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.24.0243.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.8 AC nr. ...

De in artikel 25, eerste lid, 3°, Handelshuurwet vervatte termijnen zijn geen termijnen voor het verrichten van proceshandelingen in de zin van artikel 48 Gerechtelijk Wetboek, zodat voor de berekening ervan niet de regels van voormeld wetboek, maar wel de artikelen 2260 en 2261 Oud Burgerlijk Wetboek van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Vergoeding wegens uitzetting - Termijn - Berekeningswijze

- Art. 48 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2261 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2260 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 25, eerste lid, 3° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Vergoeding wegens uitzetting - Rechtsvordering - Fatale termijn - Aard - Berekeningswijze

- Art. 48 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2261 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2260 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 25, eerste lid, 3° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.23.0108.F 13 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231013.1F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 14, eerste lid, Handelshuurwet moet de kennisgeving die de huurder aan de verhuurder moet richten wanneer hij zijn recht op hernieuwing wenst uit te oefenen, op straffe van nietigheid de voorwaarden opgeven waaronder hij zelf bereid is de nieuwe huur aan te gaan; wat de voorgestelde huurprijs betreft, moet de huurder een ernstig bod uitbrengen, zodat dit bod het in beginsel verdient om in aanmerking te worden genomen en een belachelijk lage huurprijs voldoet niet aan die voorwaarden.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurder - Recht op hernieuwing - Kennisgeving - Hernieuwingsvoorwaarden - Ernstig bod van de huurder - Belachelijk lage huurprijs

- Art. 14, eerste lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.22.0471.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.6 AC nr. ...

Het uiten, door de huurder, van zijn voornemen om de lopende huur te beëindigen bij het verstrijken van een driejarige periode is een eenzijdige, voor de verhuurder bedoelde handeling, zodat die handeling enkel is voltrokken wanneer de opzegging de verhuurder heeft bereikt; hieruit volgt dat, om de huur bij het verstrijken van een driejarige periode te beëindigen, de opzegging door de huurder ter kennis moet worden gebracht op een van de in artikel 3, derde lid, Handelshuurwet bepaalde wijzen en de verhuurder tijdig moet bereiken vóór de einddatum van die driejarige periode.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Einde - Voornemen van de huurder om de huur te beëindigen - Aard van de handeling - Gevolg - Doeltreffendheid - Voorwaarden

- Art. 3, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

De kennisgeving van de opzegging bereikt de verhuurder wanneer hij ervan kennisneemt of er redelijkerwijs van had kunnen kennisnemen, met name wanneer de opzegging bij aangetekende brief ter kennis wordt gebracht op de datum waarop die brief op zijn woonplaats wordt aangeboden.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Einde - Kennisgeving van de opzegging door de huurder - Kennisgeving bij aangetekende brief - Doeltreffendheid - Voorwaarde

- Art. 3, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.22.0480.F 26 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230626.3F.4 AC nr. ...

Indien de van het recht op hernieuwing vervallen huurder na het verstrijken van de huur in het bezit van het verhuurde goed wordt gelaten, komt een nieuwe huur van onbepaalde duur tot stand; hieruit volgt niet dat het recht van voorrang dat door de oorspronkelijke huurovereenkomst aan de huurder is toegekend in geval van verkoop van het verhuurde pand, in die nieuwe huurovereenkomst wordt hernieuwd (1). (1) Zie concl. OM.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Behoud van het gehuurde goed zonder hernieuwing - Nieuwe huurovereenkomst - Verkoop van het verhuurde pand - Recht van voorrang - Gevolg

- Art. 14, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.22.0229.F 2 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.2 AC nr. ...

Artikel 16, I, derde lid, Handelshuurwet heeft tot doel de huurder te verplichten de betwisting op korte termijn bij de rechter aanhangig te maken.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Door de verhuurder geweigerde hernieuwing - Betwisting van de redenen door de huurder - Verplichting van de huurder - Voorwerp

- Art. 16, I, 4° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Wanneer de verhuurder de hernieuwing van de huur weigert wegens grove tekortkomingen van de huurder aan de verplichtingen die voor hem uit de lopende huur voortvloeien, moet hij binnen de op de kennisgeving van zijn weigering gestelde termijn de ernstige tekortkomingen opgeven waarop hij zich beroept, zodat de huurder kan oordelen of hij het wenselijk acht die weigering te betwisten.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Door de verhuurder geweigerde hernieuwing - Ernstige tekortkomingen van de huurder aan de verplichtingen die uit de huur voortvloeien - Verplichting van de verhuurder

- Artt. 14, eerste lid, en 16, I, 4°, eerste en derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.21.0501.F 6 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220506.1F.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter de weigering van de verhuurder om toe te stemmen in de hernieuwing van de huur ongegrond verklaart na het verstrijken van de bij artikel 14 Handelshuurwet bepaalde termijn van drie maanden, wordt de huur ten behoeve van de huurder hernieuwd, behoudens het recht van de verhuurder om aanspraak te maken op andere voorwaarden of om zich te beroepen op het aanbod van een derde, overeenkomstig de artikelen 14 en 21 van de wet; de termijn waarover de verhuurder beschikt om aan de huurder kennis te geven van de voorwaarden waarvan de hernieuwing afhankelijk is of van het aanbod van een derde, is evenwel beperkt tot een maand te rekenen van de betekening van het vonnis.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Verhuurder - Ongegronde weigering van de verhuurder - Huurhernieuwing - Recht van de verhuurder om aanspraak te maken op andere voorwaarden of om zich te beroepen op het aanbod van een derde - Kennisgeving - Termijn

- Artt. 14 en 21 Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Verhuurder - Ongegronde weigering

- Artt. 14 en 21 Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

---

C.21.0277.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.4 AC nr. ...

De ontbinding van een wederkerige overeenkomst heeft tot gevolg dat de partijen in dezelfde toestand moeten worden geplaatst als die waarin zij zich bevonden vóór het sluiten van de overeenkomst; de ontbonden overeenkomst kan voor de partijen geen grondslag van rechten of verplichtingen zijn (1). (1) Cass. 8 februari 2010, AR C.09.0244.F, AC 2010, nr. 88, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Ontbinding - Uitwerking tussen partijen

- Art. 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

Het gedrag van de schuldeiser van de vordering tot teruggave na de ontbinding van de overeenkomst tast zijn recht op de teruggaven die uit deze ontbinding voortvloeien niet aan, tenzij dat gedrag een fout uitmaakt die de schuldenaar van de teruggave kan vrijstellen van zijn verplichting.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Ontbinding - Uitwerking tussen partijen - Terruggave of betaling in equivalent - Voorwaarde - Gedrag van de schuldeiser van de vordering tot teruggave

- Art. 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

Hoewel de ontbinding niet kan leiden tot het tenietdoen van de wederzijdse prestaties die in uitvoering van de overeenkomst zijn verricht wanneer ze niet vatbaar zijn voor teruggave, leidt zij wel tot de teruggave of de betaling in equivalent van de zaken of diensten die ten gevolge van de overeenkomst zijn verbruikt of die aan een van de partijen ten goede zijn gekomen terwijl de tegenpartij daarvoor geen tegenprestaties heeft ontvangen (1). (1) Cass. 8 februari 2010, AR C.09.0244.F, AC 2010, nr. 88, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Ontbinding - Uitwerking tussen partijen - Terruggave of betaling in equivalent

- Art. 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0560.F 3 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210603.1F.1 AC nr. ...

Wanneer het voornemen op grond waarvan de verhuurder de uitzetting van de huurder heeft verkregen bestaat in de in artikel 16, I, 3°, Handelshuurwet bedoelde afbraak en wederopbouw van de lokalen en de huurder een uitzettingsvergoeding, eventueel vermeerderd met schadevergoeding, vordert omdat de verhuurder zonder van een gewichtige reden te doen blijken dit voornemen niet heeft uitgevoerd binnen de in artikel 25, eerste lid, 3° bepaalde termijn, op grond dat de kosten van de wederopbouw geen drie jaar huur te boven gaan of de werken de ruwbouw van het handelspand niet raken, valt het feit waarop de in artikel 28 van die wet bedoelde rechtsvordering is gegrond in de regel samen met de voltooiing van de door de verhuurder uitgevoerde werken.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Uitzetting van de huurder - Oorzaak - Afbraak en wederopbouw van de lokalen - Overschrijding van de wettelijke termijn - Uitzettingsvergoeding - Feit waarop de rechtsvordering is gegrond

- Art. 16, I, 3° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.20.0458.F 15 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210315.3F.5 AC nr. ...

De volledige uitoefening van het recht van de huurder om de huurhernieuwing te vragen sluit niet uit dat hem een verlenging kan worden toegestaan; een dergelijke verlenging vereist dat de partijen hiermee opnieuw instemmen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Volledige uitoefening van het recht van de huurder om de huurhernieuwing te vragen - Verlenging van de huur

- Art. 13, eerste lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

De uitwinningsvergoeding waarop de huurder recht heeft op grond van artikel 25 Handelshuurwet veronderstelt dat de huurder het recht heeft de huurhernieuwing te vragen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Uitwinningsvergoeding

- Art. 25 Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

De omstandigheid dat de huurder geen uitwinningsvergoeding kan genieten, sluit niet uit dat hij de vergoeding van de door een fout van de verhuurder veroorzaakte schade kan vorderen op grond van het gemeen recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Geen recht op een uitwinningsvergoeding - Fout van de verhuurder

Hoewel de verhuurder de huurder uit het gehuurde goed kan zetten zonder hem een uitwinningsvergoeding te moeten betalen wanneer de huurder niet langer het recht heeft de huurhernieuwing te vragen en hem geen enkele verlenging werd toegestaan, heeft de verhuurder niet het recht zich de door de huurder in de gehuurde locatie uitgebate handelszaak toe te eigenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Volledige uitoefening van het recht van de huurder om de huurhernieuwing te vragen - Geen verlenging van de huur - Gevolg voor de huurder - Lot van de door de huurder uitgebate handelszaak

- Artt. 13, eerste lid, en 25 Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.18.0341.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.1 AC nr. ...

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel; wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662; Cass. 22 juni 2017, AR C.13.0151.F, AC 2017, nr. 412, met concl. OM op datum in Pas.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Hernieuwing - Nietig verzoek tot huurhernieuwing - Veroordeling van de huurder tot teruggave van het pand - Contractuele aansprakelijkheid - Fout van de advocaat van de huurder - Schade - Voorwerp

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0333.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.28 AC nr. ...

Een vennoot die zijn aandelen overdraagt, blijft gehouden zowel voor de verbintenissen van de vennootschap die ontstaan zijn vóór de overdracht als voor verbintenissen die voortvloeien uit de verdere uitvoering van voordien gesloten overeenkomsten.

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Uitgetreden vennoot - Overdracht van aandelen - Gehoudenheid tot verbintenissen

- Artt. 204 en 209 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.19.0123.F 18 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191118.3F.4 AC nr. ...

In zoverre het middel uit artikel 16, I, 6?, Handelshuurwet, afleidt dat de huurder wiens aanvraag tot huurhernieuwing werd geweigerd op grond van artikel 16, I, 3?, Handelshuurwet, en het verhuurde goed heeft verlaten bij het eindigen van de huur, geen aanspraak kan maken op een uitzettingsvergoeding omdat hij zich in de buurt van het verhuurde goed heeft gevestigd en aldus zijn cli?nteel heeft kunnen behouden, faalt het naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 602.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Aanvraag tot huurhernieuwing - Weigering - Verbouwingswerken - Pand van de huurder dat zich in de buurt bevindt - Behoud van het cliënteel - Recht op uitzettingsvergoeding

Artikel 25, eerste lid, 1°, Handelshuurwet bepaalt dat de huurder, indien hij regelmatig zijn wil te kennen heeft gegeven om van zijn recht op hernieuwing gebruik te maken en het hem is geweigerd, recht heeft op een vergoeding die forfaitair wordt bepaald op één jaar huur indien de verhuurder voornemens is het pand weder op te bouwen overeenkomstig artikel 16, I, 3°; de Handelshuurwet strekt tot bescherming van de handelszaak; de uitzettingsvergoeding, zoals ze door die wet is bepaald, strekt ertoe de huurder te vergoeden voor het verlies van de handelszaak, dat het gevolg is van de uitzetting; de huurder behoudt zijn recht op de uitzettingsvergoeding, zelfs al heeft hij zijn handelszaak gevestigd in de buurt van het verhuurde goed, wanneer die verhuizing het gevolg is van de weigering tot huurhernieuwing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 602.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Aanvraag tot huurhernieuwing - Weigering - Verbouwingswerken - Pand van de huurder dat zich in de buurt bevindt - Recht op uitzettingsvergoeding

C.18.0493.N 9 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190909.2 AC nr. ...

De door artikel 3, derde lid, Handelshuurwet bepaalde voorziene mogelijkheid tot vroegtijdige beëindiging van de huur door de huurder bij het einde van elke driejarige periode, is een dwingende wetsbepaling, die tot bijkomende bescherming strekt van de huurder en waarvan partijen niet mogen afwijken door een andersluidend beding; het beding dat voorziet in het verlies van een contractueel bedongen voordeel voor het geval de huurder van deze mogelijkheid tot vroegtijdige beëindiging gebruik maakt, houdt dergelijke verboden afwijking in en is derhalve nietig (1). (1) Cass. 23 mei 1980, AC 1979-80, nr. 602; Cass. 8 oktober 1971, AC 1972, p. 150.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Recht van huurder op huurhernieuwing - Dwingende bepalingen ten voordele van de huurder

Handelshuur - Begrip - aard van wetgeving - Recht van huurder op huurhernieuwing - Dwingende bepalingen ten voordele van de huurder

C.18.0278.N 15 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.3 AC nr. ...

De wetsbepaling die voorziet dat in de kennisgeving van het aanbod van de derde de verhuurder de termijn moet opgeven waarbinnen de huurder de in het aanbod voorgestelde huurprijs moet aanvaarden, en vermelden dat niet-inachtneming van die termijn verval ten gevolge heeft, is van dwingend recht ten voordele van de huurder; de kennisgeving die niet voldoet aan die vormvoorwaarden is nietig.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Aanbod van een derde - Kennisgeving door de verhuurder - Vermelding van de termijn van aanvaarding - Niet-inachtneming van de termijn - Gevolg - Wetsbepaling - Aard - Gevolg - Kennisgeving die niet voldoet aan de vormvoorwaarden

- Art. 21, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Zowel het hoger bod van de derde als desgevallend het gelijk aanbod van de huurder dient overeenkomstig de artikelen 21, 22 en 23 Handelshuurwet te gebeuren.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Hoger bod door een derde - Gelijk aanbod van de huurder - Vormvoorschriften

- Art. 16, I, 5° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.17.0497.F 6 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180906.4 AC nr. ...

De rechter kan de door de verhuurder tegengeworpen weigering tot huurhernieuwing enkel verwerpen wanneer de door hem geuite wil om het pand in gebruik te nemen kennelijk niet oprecht of uitvoerbaar is (1). (1) Zie Cass. 31 januari 1975, AC 1975, p. 623; Cass. 26 april 2007, AR C.06.0440.F, AC 2007, nr. 210.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Weigering van huurhernieuwing door de verhuurder - Voorwaarden - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Art. 16, I, 3° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

Een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid wordt voor de toepassing van artikel 17 van de Handelshuurwet, in de regel, niet als een kapitaalvennootschap beschouwd.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Weigering van huurhernieuwing door de verhuurder - Kapitaalvennootschap

- Art. 17 Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.17.0454.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.7 AC nr. ...

De kennisgeving van de opzegging van de lopende huur door de huurder bij het verstrijken van elke driejarige periode bereikt de verhuurder wanneer die ervan kennis neemt of daarvan redelijkerwijze kennis had kunnen nemen.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Verstrijken van driejarige periode - Opzegging door de huurder - Kennisgeving - Tijdstip van bereiken van de verhuurder

- Art. 3, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

C.17.0254.F 16 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180216.2 AC nr. ...

Uit artikel 14, eerste lid, Handelshuurwet, een dwingende bepaling ten voordele van de verhuurder, blijkt dat de aanvraag tot huurhernieuwing, op straffe van nietigheid, de vermelding moet bevatten dat de verhuurder geacht zal worden met de hernieuwing van de huur onder de voorgestelde voorwaarden in te stemmen, indien hij niet binnen drie maanden bij deurwaardersexploot of bij aangetekende brief kennis geeft ofwel van zijn met redenen omklede weigering van hernieuwing, ofwel van andere voorwaarden ofwel van het aanbod van een derde (1). (1) Cass. 2 maart 2006, AR C.05.0092.N, AC 2006, nr. 122.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Kennisgeving door de huurder

- Art. 14, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.16.0189.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

De huurder moet de huurhernieuwing aan de verhuurder vragen; die bepaling is dwingend ten voordele van de verhuurder, de "beschermde persoon", zodat het beding dat de huurder ontslaat van de verplichting de huurhernieuwing te vragen, enkel door een relatieve nietigheid is aangetast; daaruit volgt dat de verhuurder die nietigheid kan aanvoeren, deze kan verzaken of ze kan bevestigen; zolang de verhuurder zich niet op die nietigheid heeft beroepen, is de schade voor de huurder hypothetisch (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

C.16.0330.N 28 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.5 AC nr. 507

Uit artikel 25, eerste lid, 3° en 6° Handelshuurwet, krachtens hetwelk het recht van de huurder op de uitzettingsvergoeding respectievelijk ontstaat op het tijdstip dat de verhuurder, zonder van een gewichtige reden te doen blijken, het voornemen op grond waarvan hij de huurder uit het goed heeft kunnen zetten, niet ten uitvoer brengt binnen zes maanden en gedurende ten minste twee jaren, en op het tijdstip waarop de verhuurder of de nieuwe huurder vóór het verstrijken van een termijn van twee jaar, een soortgelijke handel begint, zonder dat hij hiervan aan de afgaande huurder ten tijde van diens uitzetting kennis heeft gegeven, volgt dat het in artikel 25, eerste lid, bedoelde akkoord pas vanaf dat tijdstip kan worden gesloten.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurder - Recht op uitzettingsvergoeding - Akkoord van partijen - Tijdstip

C.16.0199.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.4 AC nr. ...

Aangezien de wetgever met het voorschrift dat een van de wettelijke duur van de huurhernieuwing afwijkend akkoord moet blijken uit een authentieke akte of een voor de rechter afgelegde verklaring, de bescherming van de huurder heeft beoogd, geldt dit voorschrift bijgevolg slechts om de duur van een hernieuwde handelshuur op minder dan negen jaar te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Van de wettelijke duur afwijkend akkoord - Vorm - Toepassingsgebied - Hernieuwing voor meer dan negen jaar

- Art. 13, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Duur - Meer dan negen jaar -

Akkoord - Vorm

- Art. 13, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Van de wettelijke duur afwijkend akkoord - Vorm - Toepassingsgebied - Hernieuwing voor meer dan negen jaar

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Duur - Meer dan negen jaar - Akkoord - Vorm

C.16.0259.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurprijs - Driejarige herziening - Nieuwe omstandigheden

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurprijs - Driejarige herziening - Nieuwe omstandigheden - Stijging of daling van de huurprijzen met meer dan 15 procent

Een stijging of daling van het algemeen peil van de huurprijzen of van de huurprijzen in de omgeving van het gehuurde goed met meer dan 15 procent kan als een nieuwe omstandigheid worden beschouwd wanneer de rechter vaststelt dat de partijen met deze stijging of daling geen rekening hebben kunnen houden bij de bepaling van de huur (1). (1) Zie (op dit punt strijdige) concl. OM.

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurprijs - Driejarige herziening - Nieuwe omstandigheden - Stijging of daling van de huurprijzen met meer dan 15 procent

- Art. 6, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

Onder nieuwe omstandigheden in de zin van artikel 6, eerste lid, Handelshuurwet moeten worden verstaan, objectieve omstandigheden die de huurwaarde van een handelspand duurzaam beïnvloeden, maar die niet voorhanden waren bij het bepalen van de huurprijs en zich sedertdien hebben voorgedaan, zodat er geen rekening mee kon worden gehouden bij het bepalen van de huurprijs (1). (1) Zie concl. OM.

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurprijs - Driejarige herziening - Nieuwe omstandigheden

- Art. 6, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.16.0068.F 22 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161222.12 AC nr. ...

Om de verhuurder de mogelijkheid te bieden het voordeel te genieten van artikel 3, vijfde lid, Handelshuurwet, dat toestaat aan de huurder opzegging te geven op het einde van elke driejarige periode, moet het huurcontract de voorwaarden vermelden waarin die wetsbepaling voorziet (1). (1) Cass. 4 oktober 1999, AR C.98.0376.F, AC 1999, nr. 497.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Persoonlijk gebruik - Vervroegde beëindiging - Voorwaarden voor toepasbaarheid

- Art. 3, vijfde lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.14.0565.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.2 AC nr. ...

De verplichting van de huurder, die betwist dat de verhuurder gerechtigd is tekortkomingen aan de huurverplichtingen aan te voeren, om zich, op straffe van verval, binnen de wettelijke termijn tot de rechter te wenden, heeft derhalve geen bestaansreden meer.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Uitoefening door de huurder van het recht op huurhernieuwing - Vordering tot beëindiging van de huurovereenkomst door de verhuurder binnen de wettelijke termijn - Wegens tekortkomingen van de huurder aan de huurverplichtingen - Weigering tot

huurhernieuwing

- Artt. 14, eerste lid, en 16, I, 4°, eerste en derde lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

Wanneer, na de regelmatige uitoefening door de huurder van zijn recht op huurhernieuwing, de verhuurder een vordering tot beëindiging van de huurovereenkomst binnen de termijn die hem bij wet is opgelegd om zijn met redenen omklede weigering van huurhernieuwing ter kennis te brengen, bij de rechter aanhangig maakt wegens tekortkomingen van de huurder aan de huurverplichtingen, geldt die vordering ook als een met redenen omklede weigering van huurhernieuwing (1). (1) Zie Cass. 29 september 1961 (Bull. en Pas. 1962, I, 124).

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Uitoefening door de huurder van het recht op huurhernieuwing - Vordering tot beëindiging van de huurovereenkomst door de verhuurder binnen de wettelijke termijn - Wegens tekortkomingen van de huurder aan de huurverplichtingen - Weigering tot huurhernieuwing

- Artt. 14, eerste lid, en 16, I, 4°, eerste en derde lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.15.0347.F 29 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160429.2 AC nr. ...

Een aanvraag tot hernieuwing van een handelshuurovereenkomst tegen een veel te lage huurprijs beantwoordt niet aan het voorschrift van artikel 14 van de Handelshuurwet.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Aanvraag tot hernieuwing - Huurprijs - Voorwaarde

- Art. 14 Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.14.0496.F 29 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160229.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Handelshuur - Algemeen - Overeenkomst van bezetting ter bede - Kwalificatie

De rechter die oordeelt dat beide partijen, die geenszins de bedoeling hadden de wet op de handelshuurovereenkomsten te omzeilen en die geen overeenstemming over een nieuwe handelshuurovereenkomst hebben bereikt, de gemeenschappelijke wil hadden de vorige huurster de mogelijkheid te bieden het pand tijdelijk te betrekken om tijdens die periode haar voorraad goederen van de hand te doen en een nieuwe handelsvestiging te zoeken, verantwoordt naar recht zijn beslissing om de overeenkomst tussen de partijen aan te merken als een overeenkomst van bezetting ter bede en niet als een handelshuurovereenkomst (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Handelshuur - Algemeen - Overeenkomst van bezetting ter bede - Kwalificatie

- Art. 1 Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds
- Artt. 1107 en 1709 Burgerlijk Wetboek

C.15.0250.F 1 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160201.1 AC nr. ...

Artikel 14, eerste lid, van de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds, bepaalt in zijn eerste zin dat de huurder die het recht op hernieuwing verlangt uit te oefenen, zulks, op straffe van verval, bij exploot van gerechtsdeurwaarder of bij aangetekende brief ter kennis van de verhuurder moet brengen, ten vroegste achttien maanden, ten laatste vijftien maanden vóór het eindigen van de lopende huur; hoewel de uitoefening van het recht op hernieuwing onderworpen is aan die vereisten, verplicht die bepaling de huurder niet andere vormvereisten te vervullen om de verhuurder in kennis te stellen van zijn hernieuwingsaanvraag.

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurhernieuwing - Verplichting - Informeren van de verhuurder - Voorwaarden

- Art. 14, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de

bescherming van het handelsfonds

C.15.0172.N 24 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151224.5 AC nr. ...

Onder nieuwe omstandigheden in de zin van artikel 6, eerste lid, Handelshuurwet moeten worden verstaan, objectieve omstandigheden die de huurwaarde van een handelspand duurzaam beïnvloeden, maar die niet voorhanden waren bij het bepalen van de huurprijs en die zich sedertdien hebben voorgedaan, zodat er geen rekening mee kon worden gehouden bij het bepalen van de huurprijs; een stijging van de huurprijzen levert op zich nog niet het bewijs op van nieuwe omstandigheden.

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurprijs - Driejarige herziening - Nieuwe omstandigheden - Begrip - Stijging van de huurprijzen

- Art. 6, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.13.0463.N 10 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151210.5 AC nr. ...

De bepaling van de huurprijs bij huurhernieuwing vereist aldus, bij onenigheid, een actief optreden van de rechter, die, zo nodig, een deskundigenonderzoek gelast ter inzameling van de dienstige beoordelingselementen; de rechter vermag hierbij de door de verhuurder gevraagde aanpassing van de huurprijs niet te verwerpen op de enkele grond dat deze geen voldoende concrete elementen aanbrengt die de gevraagde aanpassing rechtvaardigen.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Bepaling van de huurprijs - Optreden van de rechter

- Artt. 18 en 19, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

Uit de bepalingen van artikel 18 en 19, eerste lid, Handelshuurwet volgt dat het, binnen de perken van de aanspraken van partijen, aan de rechter behoort om, bij onenigheid tussen de huurder en de verhuurder omtrent de modaliteiten van de huur, deze modaliteiten in hun plaats naar billijkheid te bepalen en dat, wanneer de onenigheid de gevraagde huurprijs betreft, de rechter onder meer rekening dient te houden met de prijs die in de wijk, de agglomeratie of de streek gewoonlijk wordt gevraagd voor vergelijkbare onroerende goederen.

Handelshuur - Begrip - aard van wetgeving - Onenigheid tussen huurder en verhuurder omtrent de modaliteiten van de huur en de huurprijs - Beoordeling door de rechter

- Artt. 18 en 19, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.14.0591.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Verhuurder - Weigering wegens wederopbouw - Verplichting tot afbraak en wederopbouw - Titularis - Mede-eigenaar

De verhuurder-eigenaar die overeenkomstig artikel 16, I, 3°, Handelshuurwet de hernieuwing van de huur weigert, verbindt zich ertoe de aangekondigde afbraak- en wederopbouwwerken voor eigen rekening uit te voeren; wanneer een verhuurder evenwel mede-eigenaar is van het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van een handelshuurovereenkomst en hij overeenkomstig artikel 16, I, 3°, Handelshuurwet de hernieuwing van de huur weigert, kan de verplichting tot afbraak en wederopbouw worden uitgevoerd door eenieder die op het ogenblik van de weigering van de huurhernieuwing eveneens mede-eigenaar is (1). (1) Zie concl. OM.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Titularis - Mede-eigenaar - Huurhernieuwing - Verhuurder - Weigering wegens wederopbouw - Verplichting tot afbraak en wederopbouw

- Art. 16, I, 3° Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.15.0013.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.5 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 18, eerste en tweede lid, en 19, eerste en tweede lid, Handelshuurwet en uit de wetsgeschiedenis volgt dat wanneer bij huurhernieuwing onenigheid blijft bestaan over de huurprijs, de rechter naar billijkheid, rekening houdend met alle objectieve omstandigheden en onder meer met de in artikel 19, eerste lid opgesomde criteria, de normale huurwaarde van het goed op het ogenblik van de huurhernieuwing bepaalt; deze normale huurwaarde omvat in beginsel de door de huurder tijdens de vorige huurperiode aan het goed uitgevoerde werken; de rechter kan echter naar billijkheid, op grond van objectieve elementen die geen verband houden met de toestand van de partijen, oordelen dat bij het bepalen van de normale huurwaarde geen rekening dient te worden gehouden met bepaalde door de huurder aan het goed uitgevoerde werken (1). (1) Het OM concludeerde tot verwerping van het cassatieberoep op grond dat het middel dat aanvoert dat de appelrechters niet naar billijkheid hebben geoordeeld omtrent het verzoek van eiseres om bij de berekening van de nieuwe huurprijs geen rekening te houden met de investeringen en de werken die door haar in het gehuurde goed werden gedaan en waardoor de normale huurwaarde van het goed is gestegen, niet kan worden aangenomen.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Huurprijs - Bepaling van de normale huurwaarde

- Artt. 18, eerste en tweede lid, en 19, eerste en tweede lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.13.0487.F 18 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150918.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Weigering - Ongegrond verklaarde weigering - Recht van de verhuurder - Andere voorwaarden - Aanbod van een derde - Toepasselijkheid

Wanneer de rechter de weigering van de verhuurder om toe te stemmen in de huurhernieuwing ongegrond heeft verklaard, heeft die verhuurder steeds het recht om, binnen de maand na de betekening van het vonnis, aanspraak te maken op andere voorwaarden of zich te beroepen op het aanbod van een derde, ongeacht de reden van de weigering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Weigering - Ongegrond verklaarde weigering - Recht van de verhuurder - Andere voorwaarden - Aanbod van een derde - Toepasselijkheid

- Art. 24 Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.15.0019.F 18 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150918.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Driejarige herziening van de huur - Nieuwe omstandigheden - Verhoging of verlaging van de normale huurwaarde met ten minste 15 pct. - Vaststelling - Gehuurde oppervlakte - Criterium

Aangezien de in artikel 6 van de wet op de handelshuurovereenkomsten bepaalde driejarige herziening van de huur geen verband houdt met het voordelige of dure karakter van de overeengekomen huurprijs maar met een verhoging of verlaging van de normale huurwaarde van het gehuurde goed met ten minste 15 pct., moet de rechter, die de totale normale huurwaarde van het gehuurde goed bepaalt met verwijzing naar een waarde per vierkante meter, rekening houden met de werkelijk gehuurde oppervlakte en niet met de in de huurovereenkomst bepaalde, lagere, oppervlakte (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Driejarige herziening van de huur - Nieuwe omstandigheden - Verhoging of verlaging van de normale huurwaarde met ten minste 15 pct. - Vaststelling - Gehuurde oppervlakte - Criterium

- Art. 6 Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het

handelsfonds

C.14.0343.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150917.17 AC nr. ...

Huurhernieuwing als bedoeld in de artikelen 13 en volgende van de wet op de handelshuurovereenkomsten, die noodzakelijk de wil van de partijen vereist en dus niet alleen uit kracht van de wet geschiedt, doet een nieuwe huur ontstaan, waarvan de voorwaarden door deze partijen of in voorkomend geval door de rechter worden vastgesteld (1); de rechtsgeldigheid van de nieuwe huur kan bijgevolg niet worden aangetast door een beroep op gebreken waarmee de vorige overeenkomsten zouden zijn behept. (1) Cass. 11 februari 1972, AC 1972, 543.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Begrip - Rechtsgeldigheid

- Art. 13 Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.14.0074.F 5 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150205.6 AC nr. 86

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Weigering van de verhuurder - Recht van de huurder - Uitzettingsvergoeding

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Weigering van de verhuurder - Recht van de huurder - Uitzettingsvergoeding - Vermindering - Verlating of verval van de handel - Toepassingsgebied

Artikel 25, vijfde lid, van de Handelshuurwet, krachtens hetwelk de verhuurder zich tot de rechter kan wenden indien de uitzettingsvergoeding klaarblijkelijk overdreven is, gelet op de verlaten of vervallen toestand van de handel op het tijdstip van de terugneming, is slechts van toepassing in de gevallen bedoeld in artikel 25, eerste lid, 2° et 5°, in de zin van het vierde lid, en niet in de gevallen bedoeld in artikel 25, eerste lid, 3° en 6°, van die wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Weigering van de verhuurder - Recht van de huurder - Uitzettingsvergoeding - Vermindering - Verlating of verval van de handel - Toepassingsgebied

- Art. 25, vijfde lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

Opdat de huurder, aan wie de hernieuwing van de huur geweigerd wordt, op een uitzettingsvergoeding aanspraak kan maken, is vereist dat de handelszaak waarvan hij eigenaar is en die hij in het gehuurde goed exploiteert, door de weigering verloren is gegaan (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Weigering van de verhuurder - Recht van de huurder - Uitzettingsvergoeding

- Art. 25 Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

HUISHUUR

P.25.0325.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.44 AC nr. ...

De door artikel 44 Strafwetboek en de artikelen 161 en 189 Wetboek van Strafvordering bedoelde teruggave houdt, behalve het louter teruggeven van goederen die aan de eigenaar werden ontnomen en die in handen van het gerecht zijn gekomen, elke maatregel in die beoogt de materiële gevolgen van het bewezenverklaarde misdrijf teniet te doen, met als doel het herstel van de feitelijke toestand zoals die bestond vóór het plegen van het bewezenverklaarde misdrijf en dus de vrijwaring van het algemeen belang (1); indien een overeenkomst door een misdrijf werd verkregen en deze overeenkomst bijgevolg geen effect mag sorteren, kan de teruggave dan ook bestaan in een door de strafrechter uit te spreken nietigverklaring van die overeenkomst, welke retroactief werkt. (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0284.N, AC 2018, nr. 124; Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412; Cass. 3 september 2013, AR P.10.1836.N, AC 2013, nr. 413, RW 2015-16, 265, TRV 2016, 271; R. VERSTRAETEN, "De teruggave en het derdenverzet in strafzaken", RW 1989-90, 157-159; A. VANDEPLAS, "Teruggave", in Comm. Straf. 2003, 21p.; J. HUYSMANS, "The criminal judge can do everything ...? De ruime draagwijdte van de teruggave (art. 44 Sw.) in strafzaken en de impact daarvan op de bevoegdheid van de strafrechter op burgerlijk gebied (275-278)"; J. RAEYMAKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", NC 2017, 446-470; N. DE VOS, "Bedrog bij de verkoop van zaken en de huur van werk", in Comm. Straf. 2024, 41.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Strafzaken - Teruggave - Begrip - Nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave - Voorwaarden

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 161 Wetboek van Strafvordering
- Art. 44 Strafwetboek

De rechter die een beklaagde veroordeelt op grond van het misdrijf van het verhuren van een niet-conforme woning zoals bedoeld in artikel 3.34 Vlaamse Codex Wonen van 2021, voorheen artikel 20, § 1, Vlaamse Wooncode, kan als vorm van teruggave in de zin van artikel 44 Strafwetboek de nietigverklaring van de huurovereenkomst uitspreken wanneer vaststaat dat die overeenkomst door dat misdrijf werd verkregen en de nietigverklaring ervan bijgevolg noodzakelijk is om de gevolgen van dat misdrijf ongedaan te maken; de nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave is dan ook slechts mogelijk wanneer de verhuurde woning niet-conform was op het tijdstip dat die overeenkomst werd gesloten en het bewezenverklaarde misdrijf ook betrekking heeft op de verhuur van de niet-conforme woning op dit tijdstip (1). (1) Over de nietigheid van de huurovereenkomst als teruggave bevolen door de strafrechter in zaken van bewezen verklaarde feiten van krotwoningen of huisjesmelkerij bestond er verdeeldheid in de rechtspraak. Zie hof van beroep Gent, 10e Kamer, 17 december 2021, C/1678/2021, www.arrestendatabank.be; Corr. Gent 24 juni 2008, RW 2008-9, 1697, noot T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen: opzet, verbeurdverklaring en nietigheid van de huurovereenkomst" (pro nietigverklaring) en hof van beroep te Brussel, 15e Kamer, 3 juni 2021, 855/2021, www.arrestendatabank.be (contra); T. VANDROMME, Woningkwaliteitsbewaking in het Vlaams Gewest, in Recht&Praktijk, Kluwer, 2022, 431-433. In zaken van inbreuken op de woningkwaliteit in het Vlaamse Gewest (artikel 3.34 Vlaamse Codex Wonen, voordien artikel 20, §1 Vlaamse Wooncode) kan ook het herstel van de woning, in de zin van het wegwerken van gebreken, een vorm van teruggave zijn, die in het belang is van de huurder. Zie Cass. 5 september 2023, AR P.23.0220.N, AC 2023, nr. 529, met concl. OM; Cass. 15 oktober 2013, AR P.12.1764.N, AC 2013, nr. 522; Cass. 3 september 2013, AR P.12.1041.N, AC 2013, nr. 414; T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen", in Comm. Straf. 2021, 52-68. Verder is op te merken dat de burgerlijke rechter niet ambtshalve de absolute nietigheid kan opwerpen van een huurovereenkomst als blijkt dat bij aanvang de gehuurde woning niet voldeed aan de woonkwaliteitsnormen van de Vlaamse Wooncode (Cass. 6 januari 2022, C.21.0089.N, AC 2022, nr. 7, TBBR/RGDC 2022, 438 noot N. BERNARD "Insalubrité du logement : la 'solution' de la nullité du bail poursuit son lent reflux" (438-444). (BDS)

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Inbreuken op de Vlaamse Codex Wonen 2021 - Nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave - Voorwaarden

- Art. 3.34 Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 161 Wetboek van Strafvordering
- Art. 44 Strafwetboek

C.24.0273.F 12 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250612.1F.2 AC nr. ...

De Brusselse Huisvestingscode bepaalt dat het verhuurde goed moet beantwoorden aan de elementaire vereisten van veiligheid, gezondheid en uitrusting van woningen en dat, indien niet aan die voorwaarden is voldaan, de huurder, wanneer de niet-naleving niet aan hem toe te schrijven is, de keuze heeft om ofwel de uitvoering te eisen van de werken die noodzakelijk zijn om het verhuurde goed in overeenstemming te brengen met de vereisten, ofwel de ontbinding van de huurovereenkomst te vragen met schadevergoeding; wanneer de huurder niet voor de uitvoering van de werken kiest, heeft hij enkel recht op een schadevergoeding indien hij een nadeel lijdt dat niet door de ontbinding wordt hersteld.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Elementaire vereisten van veiligheid, gezondheid en uitrusting - Gebrek - Huurder - Uitvoering van de noodzakelijke werken - Ontbinding van de overeenkomst - Nadeel - Schadevergoeding - Grens

- Art. 219 Ordonnantie 17 juli 2003 houdende de Brusselse Huisvestingscode
- Art. 1149 Oud Burgerlijk Wetboek

C.24.0275.N 3 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 6.2, tweede lid, en 6.33, eerste lid, 2°, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, gecoördineerd bij besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 2020 tot codificatie van de decreten betreffende het woonbeleid en artikel 6.70 van het besluit van de Vlaamse regering van 11 september 2020 tot uitvoering van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 volgt dat de verhuurder in geval van opzeg overeenkomstig artikel 6.33, eerste lid, 2°, Vlaamse Codex Wonen van 2021, geen aanspraak kan maken op een wederverhuringsvergoeding zoals bedoeld in artikel 6.70, Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021 (1). (1) Artikel 6.33, eerste lid, 2° zoals van kracht voor de wijziging door het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 juli 2021.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Opzegging - Sociale huurwoning - Wederverhuringvergoeding

- Art. 6.70 Besluit van de Vlaamse Regering van 11 september 2020 tot uitvoering van de Vlaamse Codex Wonen van 2021
- Art. 6.33, eerste lid, 2° Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020
- Art. 6.2, tweede lid Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020

C.23.0108.F 13 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231013.1F.6 AC nr. ...

De overeenkomst waardoor het genot van een onroerend goed wordt overgedragen voor een fictieve of belachelijk lage huurprijs, is geen huurovereenkomst.

Huishuur - Algemeen - Fictieve of belachelijk lage huurprijs

- Art. 1709 Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0015.F 26 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230626.3F.3 AC nr. ...

Wanneer de partijen vóór het sluiten van de huurovereenkomst of tijdens de huur zijn overeengekomen dat de verhuurder verbouwingswerken in het gehuurde goed zou uitvoeren, is de huurder aansprakelijk voor de beschadigingen of verliezen die deze verbouwingswerken zouden ondergaan, zelfs als die werken zijn uitgevoerd na de ingebruikneming van het goed (1). (1) Zie concl. OM.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Verplichtingen van de huurder - Teruggaveplicht en plicht om het goed te gebruiken als een goede huisvader - Verbouwingswerken uitgevoerd door de verhuurder - Beschadigingen - Aansprakelijkheid

- Art. 1754 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1732 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0415.F 15 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230515.3F.4 AC nr. ...

Het voorrecht van de verhuurder op alles wat de verhuurde woning stoffeert, vastgelegd in artikel 20, 1°, Hypotheekwet, is een zakelijke zekerheid in de zin van artikel I.23, 14°, WER (1). (1) Zie concl. OM.

Huishuur - Algemeen - Continuïteit van de onderneming - Buitengewone schuldvorderingen in de opschorting - Begrip - Voorrecht van de verhuurder - Omschrijving

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. I.22, 14° Wetboek van economisch recht

C.22.0144.F 14 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.6 AC nr. ...

Hoewel stilzwijgend afstand kan worden gedaan van het recht om zich te beroepen op de nietigheid van een handeling die door een medecontractant is gesteld in strijd met de dwingende wettelijke bepalingen die een partij een verplichting opleggen met het oog op de bescherming van de belangen van een andere partij, is die stilzwijgende afstand enkel mogelijk op voorwaarde dat hij kan worden afgeleid uit feiten waaruit met zekerheid blijkt dat de tweede partij afstand heeft willen doen van haar recht om zich op de nietigheid te beroepen en dat zij bijgevolg van de nietigheidsgrond op de hoogte was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

Huishuur - Begrip - Aard van wetgeving - Dwingende bepalingen - Nietigheid - Afstand van recht

C.22.0006.F 10 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221110.1F.5 AC nr. ...

Artikel 1722 Oud Burgerlijk Wetboek houdt in dat de ontzegging van het genot van het goed voortvloeit uit de onmogelijkheid voor de verhuurder, door toeval of overmacht, om de huurder het in de huurovereenkomst beloofde genot te waarborgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 723.

Huishuur - Algemeen - Toeval of overmacht - Ontzegging van het genot

- Art. 1722 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de verhuurder slechts tijdelijk, door toeval of overmacht, in de onmogelijkheid verkeert het in de huurovereenkomst beloofde genot aan de huurder te waarborgen en de overeenkomst nog dienstig kan worden uitgevoerd na de overeengekomen termijn, worden de uit de huurovereenkomst ontstane verbintenissen geschorst en zullen zij opnieuw moeten worden uitgevoerd zodra die onmogelijkheid vervalt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 723.

Huishuur - Algemeen - Toeval of overmacht - Tijdelijke ontzegging van het genot - Dienstige uitvoering van de overeenkomst na de overeengekomen termijn - Gevolg voor de duur van de huurovereenkomst

- Art. 1722 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer, in huurovereenkomsten van bepaalde duur, de vervaldag van de huurovereenkomst voor de partijen niet van wezenlijk belang is, wordt de duur van de huurovereenkomst verlengd met de periode waarin de wederzijdse verplichtingen werden geschorst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 723.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Huurovereenkomst van bepaalde duur - Toeval of overmacht - Tijdelijke ontzegging van het genot - Schorsing van de wederzijdse verplichtingen - Vervaldag van de huurovereenkomst - Bedoeling van de partijen - Gevolg voor de duur van de huurovereenkomst

C.22.0050.N 30 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.1N.2 AC nr. ...

De huurder van een sociale woning die aanvoert dat hij een duurzame bijwoonst heeft gemeld aan de verhuurder, moet hiervan krachtens artikel 8.5 Burgerlijk Wetboek het bewijs leveren met een redelijke mate van zekerheid; een melding van de bijwoonst vormt geen positief feit waarvan het vanwege de aard zelf van het te bewijzen feit niet mogelijk of niet redelijk is om een zeker bewijs te verlangen, in de zin van artikel 8.6 Burgerlijk Wetboek; de huurder kan derhalve geen genoegen nemen met het aantonen van de waarschijnlijkheid ervan (1). (1) Zie Cass. 9 september 2016, AR C.15.0454.N, AC 2016, nr. 473; Cass. 3 maart 2016, AR C.15.0219.N, AC 2016, nr. 157.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Sociale huurwoning - Melding duurzame bijwoonst

- Art. 92, § 3, eerste lid, 2° Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Artt. 8.4, 8.5 en 8.6 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

C.21.0366.F 18 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.1 AC nr. ...

De huurder is aansprakelijk voor brand, tenzij hij bewijst dat de brand buiten zijn schuld is ontstaan aangezien de huurder de verplichting heeft om aan het einde van de huurovereenkomst de zaak terug te geven die hem is toevertrouwd.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Brand van het gehuurde goed - Aansprakelijkheid van de huurder - Verantwoording

- Art. 1733 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de verhuurder en de huurder samen het gehuurde goed onder zich hebben tijdens de gehele duur van de verhuring, kan de huurder niet worden verplicht om het gehuurde goed aan de verhuurder terug te geven maar enkel om het uitsluitende houderschap van de zaak aan de verhuurder over te laten; deze verplichting verantwoordt de toepassing van artikel 1733 Oud Burgerlijk Wetboek niet (1). (1) Cass. 12 maart 1999, AR C.98.0062.N, AC 1999, nr. 150.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Brand van het gehuurde goed - Gezamenlijk houderschap van het gehuurde goed door de verhuurder en de huurder

C.21.0343.F 21 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220121.1F.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 10, § 1, eerste tot derde lid, en § 2, van de regels betreffende de huurovereenkomsten met betrekking tot de hoofdverblijfplaats van de huurder in het bijzonder, vervat in artikel 2 van de wet van 20 februari 1991, en de artikelen 248, § 1 tot § 3, en 249, § 1, van de ordonnantie van 17 juli 2003 houdende de Brusselse Huisvestingscode, die krachtens artikel 12 van de regels betreffende de huurovereenkomsten met betrekking tot de hoofdverblijfplaats van de huurder in het bijzonder en artikel 216 van de Brusselse Huisvestingscode dwingend zijn, volgt dat, niettegenstaande elk andersluidend contractueel beding, de verplichting om de tot waarborg van de naleving van de verplichtingen van de huurder overhandigde geldsom te plaatsen op een geïndividualiseerde rekening op naam van de huurder bij een financiële instelling, op de verhuurder rust, wanneer deze in het bezit is van de voormelde geldsom, en, dat bij niet-naleving van die verplichting, de verhuurder ertoe gehouden is om aan de huurder de bij die bepalingen vastgestelde rente te betalen.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Geldsom overhandigd tot waarborg van de naleving van de huurdersverplichtingen - Plaatsing op een geïndividualiseerde rekening - Verplichting van verhuurder - Niet-naleving van die verplichting

- Artt. 248 en 249 Ordonnantie 17 juli 2003 houdende de Brusselse Huisvestingscode
- Art. 2 Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

C.21.0089.N 6 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.3 AC nr. ...

De bijzondere sanctieregeling bepaald in artikel 2, § 1, 6de lid Woninghuurwet geldt ook wanneer het gehuurde goed bij de aanvang van de huur niet voldoet aan de gewestelijke woonkwaliteitsnormen (1). (1) Cass. 4 juni 2020, AR C.19.0079.N, AC 2020, nr. 365.

Huishuur - Algemeen - Woninghuurwet - Vereisten van veiligheid, gezondheid en bewoonbaarheid - Bijzondere sanctieregeling - Gelding

- Art. 2, § 1 Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

C.20.0212.N 8 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210308.3N.1 AC nr. ...

Wanneer de eigenaar zelf de huurschade herstelt en vervolgens het goed verkoopt, ontvangt hij de koopprijs van de koper als tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht en de betaling van de koopprijs strekt niet tot vergoeding van de huurschade; de koopprijs die de eigenaar ontvangt, kan bijgevolg niet worden toegerekend op de vergoeding die de huurder verschuldigd is omwille de huurschade.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Huurschade - Herstelling - Verkoop van het pand

- Artt. 1582 en 1732 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0273.F 7 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.8 AC nr. ...

Krachtens zowel artikel 1728, 1°, Oud Burgerlijk Wetboek, vóór de opheffing ervan, wat betreft de woninghuurovereenkomst in het Waals Gewest, door het decreet van het Waals Gewest betreffende de woninghuurovereenkomst van 15 maart 2018, als artikel 14, 1°, van dat decreet, is de huurder gehouden het verhuurde te gebruiken als een goede huisvader (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 12.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Huurder - Gebruik van het verhuurde

- Art. 14, 1° Decreet betreffende de woninghuurovereenkomst
- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0595.N 19 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201019.3N.10 AC nr. ...

Uit artikel 1721 Burgerlijk Wetboek volgt dat de verhuurder moet instaan voor gebreken die tijdens de huur zijn ontstaan aan het gehuurde goed door werken in zijn opdracht.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Verhuurder - Verhuurd goed - Werken uitgevoerd tijdens de huur - Gebreken - Gevolg - Vrijwaringsplicht

C.19.0079.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.13 AC nr. ...

De decreetgever beoogt met artikel 5, § 1, 3° Vlaamse Wooncode niet enkel de fysieke, materiële en structurele aanwezigheid van de nodige verwarmingsmiddelen of de mogelijkheid om die middelen op een veilige manier aan te sluiten, maar ook de continue werking van de verwarmingsinstallatie te waarborgen.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Verhuurder - Elementaire woonkwaliteitsvereisten - Verwarming - Aanwezigheid van verwarmingsmiddelen

- Art. 5, § 1, 3° Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

C.15.0132.F 18 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.2 AC nr. ...

De referentiehuurder en de leden van zijn gezin zijn de "huurder" met wie de socialehuurovereenkomst wordt gesloten in de zin van artikel 2, 7°, van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 september 1996, zelfs al wijst het huurcontract niet elk van hen schriftelijk aan als huurder; uit de opzet van de Huisvestingscode voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volgt dat de socialehuurovereenkomst eindigt bij het overlijden van de overlevende huurder, zoals bepaald in artikel 28, § 5, van het type-huurcontract; bij het overlijden van de referentiehuurder wordt de huur voortgezet met de leden van zijn gezin die de rechtsbekwaamheid hebben om een huurovereenkomst te sluiten, die aan de toelatingsvoorwaarden van de openbare dienst van de sociale woninghuur voldoen en waarvan de inkomsten in aanmerking worden genomen voor de berekening van de huurprijs (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 297.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Sociale huisvesting - Sociale woning - Besluit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 september 1996 - Referentiehuurder - Overlijden - Leden van het gezin - Gevolgen - Voortzetting van de huur

- Artt. 2, 4, 17 tot 20 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de regeling van de verhuur van woningen die beheerd worden door de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij of door de openbare vastgoedmaatschappijen

C.17.0479.N 26 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180226.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 10, §2, Woninghuurwet en 1134 Burgerlijk Wetboek volgt dat het de partijen is toegestaan dat zij overeenkomen dat de huurder de huurwaarborg zal overhandigen aan een lasthebber die de gelden zal storten op een geblokkeerde rekening; indien een dergelijke betaling geschiedt aan de lasthebber van de verhuurder is deze betaling bevrijdend en draagt de lastgever het risico van de insolvabiliteit van de lasthebber.

Huishuur - Algemeen - Huurwaarborg - Betaling - Lasthebber van verhuurder

C.16.0151.F 20 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171020.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Hoofdverblijfplaats van de huurder - Huurovereenkomst voor de duur van één jaar - Overeenkomst met een beding tot verlenging voor dezelfde duur

De partijen bij een huurovereenkomst van korte duur kunnen in de aanvankelijke overeenkomst de verlenging ervan overeenkomen zodat de huurovereenkomst automatisch wordt verlengd indien vóór de vervaldag geen geldige opzegging wordt betekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Hoofdverblijfplaats van de huurder - Huurovereenkomst voor de duur van één jaar - Overeenkomst met een beding tot verlenging voor dezelfde duur

- Art. 3, § 1, eerste, tweede en derde lid, §§ 2, 3, 4 en 5, § 6, eerste, tweede, derde, vierde en vijfde lid Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

C.16.0443.F 20 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170420.4 AC nr. ...

Uit artikel 215, § 2, tweede lid, Burgerlijk Wetboek, dwingende wetsbepaling ten voordele van de echtgenoten, volgt dat de werkelijke kennis van het huwelijk door de verhuurder die een opzegging ter kennis brengt of een exploot betekent, volstaat opdat de desbetreffende echtgenoot de nietigheid van die akten kan inroepen (1). (1) Zie Cass. 7 april 1994, AR C.93.0423.F, AC 1994, nr. 161.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Huur van een onroerend goed door een echtgenoot vóór het huwelijk - Voornaamste gezinswoning - Opzeggingen, kennisgevingen en exploten - Opzegging door de verhuurder - Bestemmelingen

- Art. 215, § 2, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0180.F 9 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.8 AC nr. ...

Wanneer de rechter, na de opzegging van de verhuurder voor persoonlijke gebruik te hebben bekrachtigd, de huurder uitstel verleent voor de teruggave van het goed, zelfs als dat uitstel wordt verleend als vergoeding voor een door de verhuurder gepleegd rechtsmisbruik, gaat de termijn van een jaar waarbinnen het goed moet worden betrokken, in bij het verstrijken van de door de verhuurder gedane opzegging en niet bij teruggave van het goed (1). (1) Cass. 2 april 2009, AR C.08.0157.F, AC 2009, nr. 231.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Opzegging - Uitstel

- Art. 1244, tweede lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 3, § 2, eerste lid Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

Wanneer de opzegging door de verhuurder op regelmatige wijze is gedaan, heeft het uitstel dat de rechter voor de teruggave van het goed verleent enkel tot gevolg dat de uitzetting van de huurder wordt geschorst maar niet dat de huurovereenkomst op enigerlei wijze wordt verlengd (1). (1) Cass. 2 april 2009, AR C.08.0157.F, AC 2009, nr. 231.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Regelmatige opzegging - Uitstel

- Art. 1244, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0381.N 17 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.5 AC nr. ...

Een huurovereenkomst met meerdere huurders doet aan de zijde van de verhuurder een ondeelbare verbintenis ontstaan tot het verschaffen van het huurgenot en aan de zijde van de huurders een deelbare of samengevoegde verbintenis tot betaling van de huurprijs, tenzij de hoofdelijkheid werd bedongen (1). (1) J. HERBOTS, "Concubinaat in het verbintenissenrecht" in P. SENAEVE, Concubinaat. De buitenhuwelijkse tweerelatie, Leuven, Acco, 1992, 92, nr. 134.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Meerdere huurders - Verbintenissen van de verhuurder en van de huurders - Aard

Wordt een huurovereenkomst gesloten met meerdere huurders, dan heeft iedere medehuurder, in beginsel, het recht om met de verhuurder overeen te komen om de huurovereenkomst wat hem betreft te beëindigen; indien in een dergelijk geval de huurovereenkomst die met één van de huurders werd beëindigd, door de medehuurder wordt voortgezet, dan geldt deze vanaf dat ogenblik als enige contractpartij voor de toekomst.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Meerdere huurders - Overeenkomst tot beëindiging met één van de huurders - Voortzetting door de medehuurder

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.16.0115.F 16 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170216.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Overlijden van de verhuurder - Wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel - Blote eigendom - Langstlevende echtgenoot - Vruchtgebruik - Hoedanigheid van verhuurder van het onroerend goed

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Overlijden van de verhuurder

In geval van overlijden van de verhuurder van een onroerend goed hebben zowel de persoon die de blote eigendom verkrijgt van het geheel of een gedeelte van dat onroerend goed in de hoedanigheid van wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel van de verhuurder, als de langstlevende echtgenoot die het vruchtgebruik ervan verkrijgt, de hoedanigheid van verhuurder van dat onroerend goed (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr. ...

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Overlijden van de verhuurder - Wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel - Blote eigendom - Langstlevende echtgenoot - Vruchtgebruik - Hoedanigheid van verhuurder van het onroerend goed

- Artt. 745bis, § 1, eerste lid, en 1742 Burgerlijk Wetboek

In geval van overlijden van de verhuurder nemen zijn erfgenamen en rechtverkrijgenden de rechten en verplichtingen van hun rechtsvoorganger over (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr. ...

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Overlijden van de verhuurder

- Art. 1742 Burgerlijk Wetboek

C.16.0332.F 30 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170130.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Hoofdverblijfplaats - Huurovereenkomst van korte duur - Opzegging - Kennisgeving - Termijn - Niet-naleving

Uit artikel 3, §§1 tot 6, van de regels betreffende de huurovereenkomsten met betrekking tot de hoofdverblijfplaats van de huurder in het bijzonder, vervat in artikel 2 van de wet van 20 februari 1991, volgt dat indien geen opzegging wordt meegedeelde binnen de termijn bepaald in §6, vierde lid, de huurovereenkomst van korte duur, zelfs als ze voor een duur korter dan drie jaar gesloten is, geacht wordt te zijn aangegaan voor een duur van negen jaar en zij onderworpen is aan de §§ 1 tot 5, vanaf de eerste dag van de derde maand vóór het verstrijken van de oorspronkelijk overeengekomen duur (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Hoofdverblijfplaats - Huurovereenkomst van korte duur - Opzegging - Kennisgeving - Termijn - Niet-naleving

C.16.0031.F 22 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161222.11 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling staat eraan in de weg dat de partijen een huurovereenkomst van korte duur in onderling overleg beëindigen.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Huurovereenkomst van korte duur - Beëindiging in onderling overleg

- Artt. 3 en 7 Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

Het vermoeden dat een huurovereenkomst van korte duur geacht wordt voor een periode van negen jaar te zijn gesloten, is niet van toepassing wanneer de partijen ze in onderlinge overeenstemming hebben beëindigd.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Huurovereenkomst van korte duur - Beëindiging in onderling overleg - Vermoeden van verlenging

- Artt. 3 en 7 Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

Een huurovereenkomst van korte duur die regelmatig werd beëindigd, wordt slechts geacht voor een periode van negen jaar te zijn gesloten vanaf de datum waarop zij in werking is getreden, indien de huurder, na het verstrijken van die huurovereenkomst, het goed blijft betrekken zonder verzet van de verhuurder en zonder dat enige nieuwe overeenkomst wordt gesloten of wanneer hij het goed blijft betrekken krachtens een nieuwe, tussen dezelfde partijen gesloten overeenkomst.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Huurovereenkomst van korte duur - Verlenging voor negen jaar

- Artt. 3 en 7 Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

C.16.0064.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.3 AC nr. ...

De aanpassing van de reële huurprijs bij toepassing van artikel 48, tweede lid, 2°, Kaderbesluit Sociale Huur, dat bepaalt dat de reële huurprijs aangepast wordt als het inkomen van de huurder van een woning gedurende drie opeenvolgende maanden met minstens 20 pct. gedaald is ten opzichte van het inkomen in het referentiejaar, vormt geen beletsel voor de jaarlijkse vaststelling van de huurprijs zoals bepaald in het artikel 48, eerste lid, dat bepaalt dat de reële huurprijs jaarlijks op 1 januari aangepast wordt aan het inkomen in het referentiejaar en het aantal personen ten laste van de huurder (1). (1) Art. 48, tweede lid, B.Vl.Reg. 12 oktober 2007, afgekort "Kaderbesluit Sociale Huur", zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij B.Vl.Reg. 4 oktober 2013.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Sociale huur - Huurprijs - Aanpassing van de reële huurprijs - Gevolg - Jaarlijkse vaststelling van de huurprijs

- Art. 48, eerste en tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode

De jaarlijkse vaststelling van de huurprijs vereist niet dat de verhuurder de huurder die eerder genoten heeft van een huurprijsaanpassing bij toepassing van artikel 48, tweede lid, 2°, Kaderbesluit Sociale Huur, vraagt om het voortduren van zijn toestand te bewijzen; het volstaat dat hij de huurder verzoekt de elementen mee te delen die nodig zijn voor de jaarlijkse vaststelling van de huurprijs (1). (1) Art. 48, tweede lid, B.Vl.Reg. 12 oktober 2007, afgekort "Kaderbesluit Sociale Huur", zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij B.Vl.Reg. 4 oktober 2013.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Sociale huur - Jaarlijkse vaststelling van de huurprijs

- Art. 48, eerste en tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode

C.15.0454.N 9 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160909.5 AC nr. ...

De mogelijkheid voor de rechter om een beding te matigen waarbij een persoon zich voor het geval van niet-uitvoering van een overeenkomst tot de betaling van een forfaitaire vergoeding van de schade heeft verbonden, is niet van toepassing op een rechtsverhouding tussen de verhuurder en de huurder van een sociale woning.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Sociale huur - Huurder - Niet-betaling van de huur - Verhuurder - Mogelijkheid tot verhoging - Matiging door de rechter - Toepassingsgebied

- Art. 1231, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

De mogelijkheid voor de verhuurder van een sociale huurwoning om bij niet-nakoming door de huurder van zijn verplichting tot betaling van de huurprijs, een verhoging van 10 procent toe te passen, vloeit voort uit het Kaderbesluit Sociale Huur en is dus van reglementaire aard.

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Sociale huur - Huurder - Niet-betaling van de huur - Verhuurder - Mogelijkheid tot verhoging - Aard

- Art. 11 in Bijlage I bij Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode
- Art. 31 Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode

Het contractenrecht geldt slechts voor die aspecten van de rechtsverhouding tussen de verhuurder en de huurder van een sociale huurwoning die niet reglementair zijn geregeld.

Huishuur - Begrip - Aard van wetgeving - Aard van de wetgeving - Sociale huur - Contractenrecht - Toepassingsgebied

- Art. 91, § 3 Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

C.15.0219.N 3 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160303.8 AC nr. ...

De verhuurder van een sociale huurwoning kan de huurovereenkomst slechts opzeggen op grond van tekortkomingen door de huurder aan de bepalingen van artikel 92, §3, Vlaamse Wooncode die ernstig of blijvend zijn; een gewijzigde bewonerssamenstelling die onmiddellijk aan de verhuurder werd medegedeeld levert niet van rechtswege een ernstige tekortkoming op op grond waarvan de verhuurder de huurovereenkomst kan beëindigen.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Sociale huurwoning - Huurovereenkomst - Opzegging door verhuurder

- Art. 33, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode
- Art. 92, § 3, eerste lid, 1°, en 98, § 3, eerste lid, 2° Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

C.14.0367.F 18 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151218.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Opzegging - Opzegging door de huurder - Hoofdverblijfplaats van de huurder - Huurtijd - Huurovereenkomst van korte duur - Overeenkomst - Vervroegde beëindiging door de huurder

Noch uit de tekst van artikel 3, § 6, eerste en tweede lid, van de regels betreffende de huurovereenkomsten met betrekking tot de hoofdverblijfplaats van de huurder in het bijzonder, die vervat zijn in de wet van 20 februari 1991, noch uit het dwingend karakter van die bepaling volgt dat elk beding dat de huurder toestaat een huurovereenkomst m.b.t. zijn hoofdverblijfplaats, die gesloten werd voor een duur die korter is dan of gelijk is aan drie jaar, vervroegd te beëindigen, verboden is (1). (1) Zie grotendeels gelijkluidende concl. OM in Pas. 2015.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Opzegging - Opzegging door de huurder - Hoofdverblijfplaats van de huurder - Huurtijd - Huurovereenkomst van korte duur - Overeenkomst - Vervroegde beëindiging door de huurder

- Artt. 3, § 6, en 12 Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

C.12.0601.N 12 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150112.1 AC nr. 26

Uit de wetsgeschiedenis, de doelstelling van de wetgever om het recht op huisvesting van de huurder beter te beschermen en het gegeven dat de tegenopzegging door de huurder slechts een accessorium is van de hoofdopzegging door de verhuurder waarbij de huurder de tegenopzegging niet kan betekenen wanneer de verhuurder geen opzegging heeft betekend, volgt dat de verhuurder de in artikel 3, §4, Woninghuurwet bepaalde vergoeding bij opzegging zonder motivering ook verschuldigd is wanneer de huurder een tegenopzegging geeft en de huur ingevolge deze tegenopzegging eindigt (1). (1) Met huidig arrest komt het Hof terug op het standpunt dat werd ingenomen in de vroegere rechtspraak (zie onder anderen Cass. 22 juni 1998, AR C.97.0355.N, AC 1998, nr. 328). Het Hof oordeelde in het verleden dat bij een tegenopzegging door de huurder deze laatste niet meer gerechtigd was op een vergoeding ten laste van de verhuurder. Dit was gegrond op de overweging dat de huurovereenkomst niet beëindigd werd door de opzegging van de verhuurder maar door de tegenopzegging van de huurder.

Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Opzegging door verhuurder - Recht van huurder op schadevergoeding - Tegenopzegging door huurder - Aard van de tegenopzegging

- Artt. 3, § 4, eerste lid, en § 5, tweede en vierde lid Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

PACHT

C.24.0180.F 20 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250120.3F.10 AC nr. ...

Wanneer de rechter het verzet van de verpachter tegen de pachtvernieuwing waarop de pachter aanspraak maakt wegens een overdracht aan een van zijn afstammelingen, geldig verklaart omdat de verpachter het verpachte goed zelf wil exploiteren of de exploitatie ervan aan een ouder wil overdragen, volgt hieruit niet dat de pacht zonder geldige opzegging wordt beëindigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 54.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Bevoorrechte overdracht - Pachtvernieuwing - Verzet van de verpachter - Wegens persoonlijke exploitatie - Gegrond verklaard verzet - Verzoek tot geldigverklaring van de opzegging - Gevolg

- Art. 37, § 1, 2° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 36 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 35 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 34, eerste lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Bevoorrechte overdracht - Pachtvernieuwing - Verzet van de verpachter - Wegens persoonlijke exploitatie - Gegrondverklaring - Verzoek tot geldigverklaring van de opzegging - Gevolg

- Art. 37, § 1, 2° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 36 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 35 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 34, eerste lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

---

C.23.0133.F 15 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231215.1F.1 AC nr. ...

Uit artikel 8bis, eerste lid, Pachtwet, zoals van toepassing op de feiten, volgt niet dat de rechter die kennisneemt van een vordering tot geldigverklaring van de door de verpachter ter kennis gebrachte opzegging, moet nagaan of op de datum van de kennisgeving van die opzegging is voldaan aan de voorwaarde dat de pachter niemand heeft aangewezen die eventueel zijn exploitatie kan voortzetten.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Recht van voorkoop - Pachter die de pensioenleeftijd heeft bereikt - Overdracht van de exploitatie - Aanwijzing van de personen die de exploitatie kunnen voortzetten - Geen aanwijzing - Gevolg

- Art. 34 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 8bis, eerste lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

---

C.22.0304.F 27 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230427.1F.2 AC nr. ...

De verpachter kan een einde maken aan de pacht die vóór de inwerkingtreding van de wet van 7 november 1988 en voor minstens 27 jaar werd gesloten, om de exploitatie van het verpachte goed over te dragen aan de echtgenoot van zijn kind, ongeacht of die pacht is onderworpen aan de bepalingen van artikel 7 dan wel aan de bepalingen van artikel 8 Pachtwet (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Pacht gesloten vóór de inwerkingtreding van de wet van 7 november 1988 - Einde - Voorwaarden

- Art. 44 Wet 7 november 1988 tot wijziging van de wetgeving betreffende de pacht en de beperking van de pachtprijzen

- Art. 8 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 7 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

---

C.21.0450.N 5 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220505.1N.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 29 en 30 Pachtwet moet worden afgeleid, enerzijds, dat de wetgever gewild heeft dat de feitenrechter zou nagaan of de wanprestatie ernstig genoeg is om de ontbinding uit te spreken, anderzijds, dat de ernst van de wanprestatie moet worden beoordeeld met inachtneming van het al dan niet bestaan van schade voor de verpachter; die schade kan bestaan uit de onbeschikbaarheid van het onroerend goed wanneer die niet meer gerechtvaardigd wordt door een landbouwexploitatie (1). (1) Zie Cass. 15 april 1993, AR nr. 9542, AC 1993, nr. 180 en Cass. 5 maart 1982, AC 1981-82, nr. 39.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Onbeschikbaarheid niet langer gerechtvaardigd door pachtactiviteit - Schade - Ontbinding

- Artt. 29 en 30 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

---

C.21.0438.F 22 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220422.1F.3 AC nr. ...

Elk bedrog of elke oneerlijkheid bij de opmaak van het bod, met het opzet de pachter te verhinderen zijn recht van voorkoop uit te oefenen, volstaat om dit als bedrog aan te merken, ongeacht de bedoelingen van de verpachter (1). (1) Zie Cass. 21 april 2016, AR C.14.0407.N, AC 2016, nr. 272.

Pacht - Voorkooprecht - Bod - Fraude - Begrip

- Artt. 47 en 50, derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.21.0119.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.5 AC nr. ...

Het kweken van dieren wordt uitsluitend als landbouwbedrijvigheid, namelijk als veeteelt, beschouwd indien het dieren betreft die bestemd zijn voor menselijke consumptie of die nuttig zijn voor de landbouw, zodat het houden en fokken van renpaarden, die niet nuttig zijn voor de landbouw, geen landbouwbedrijvigheid vormt (1). (1) Zie Cass. 26 april 1985, AR nr. 4580, AC 1985, nr. 518.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Landbouwbedrijvigheid - Kweken van dieren - Houden en fokken van renpaarden - Pachtwetgeving - Toepassing

- Art. 1, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.21.0130.N 20 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.7 AC nr. ...

Indien de pachter of zijn erfgenamen of rechtverkrijgenden het gepachte goed niet persoonlijk exploiteren genieten zij toch een recht van voorkoop indien het gepachte goed geëxploiteerd wordt door één van de in artikel 52, 1°, eerste lid, Pachtwet vermelde verwanten.

Pacht - Voorkooprecht - Persoonlijke exploitatie - Begrip

- Artt. 38, 47 en 52, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Uit geen enkele bepaling van de Pachtwet volgt dat de pacht niet doorloopt ten voordele van de erfgenamen of rechtverkrijgenden die het gepachte goed niet bedrijfsmatig exploiteren (1). (1) Zie Cass. 18 november 2016, AR C.15.0503.N, AC 2016, nr. 655.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie - Erfgenamen of rechtverkrijgenden - Voorzetten van de pacht

- Art. 38 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.20.0277.N 11 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.2 AC nr. ...

De Pachtwet legt geen algemene verplichting tot beroepsbekwaamheid van de overnemer op waaruit zou volgen dat de pacht met toepassing van artikel 38 Pachtwet niet zou overgaan op de erfgenaam of rechtverkrijgende die op het ogenblik van de pachtoverdracht niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

Pacht - Algemeen - Pachtovername - Overnemer - Beroepsbekwaamheid

- Artt. 1, 1°, 34, 37, § 1, 5°, en 38 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

De Pachtwet voorziet dat de pacht in geval van overlijden van de pachter zonder meer doorloopt ten voordele van diens erfgenamen of rechtverkrijgenden; er wordt niet vereist dat zij ook het landbouwbedrijf van de pachter overnemen.

Pacht - Algemeen - Pachtovername

- Art. 38 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.20.0520.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.1 AC nr. ...

Wanneer de eigenaar van een onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van een pachtovereenkomst, dat goed aan een derde-verkrijger verkoopt onder de opschortende voorwaarde dat de eigenaar door de vrederechter gemachtigd wordt om het goed te verkopen zonder dat het recht van voorverkoop van de pachter kan worden uitgeoefend, heeft de derde-verkrijger, net als die eigenaar, het vereiste belang en de hoedanigheid om de rechtsvordering ter vervulling van die voorwaarde in te stellen (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 329.

Pacht - Voorkooprecht - Verkoop aan iemand anders dan de pachter - Opschortende voorwaarde van de machtiging van de vrederechter - Rechtsvordering ter vervulling van die voorwaarde - Belang en hoedanigheid van de derde-verkrijger

- Artt. 48 en 52, 7° en 8° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen
- Artt. 1168 en 1180 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0411.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.6 AC nr. ...

De regel dat het verzet tegen de bevoorrechte overdracht, in geval van meerdere verpachters, door alle verpachters moet worden gedaan, houdt niet in dat, wanneer tot staving van het verzet het voornemen tot exploitatie wordt aangevoerd, elk van de verpachters het voornemen moet hebben tot exploitatie van zijn deel van het verpachte goed door de in artikel 37, §1, 2°, Pachtwet aangeduide persoon; Het is voldoende dat één van de verpachters dat voornemen heeft opdat de bevoorrechte pachtoverdracht met betrekking tot het gehele pachtgoed geen pachtvernieuwing doet ontstaan.

Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Meerdere verpachters - Verzet - Voornemen tot exploitatie - Pachtvernieuwing

- Artt. 30, eerste lid, 34, eerste lid, 35, eerste lid, 36, eerste lid, en 37, §§ 1, 2°, en 2 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.20.0095.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.2 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van een vordering inzake pacht en het recht van voorkoop is afhankelijk van een voorafgaande poging tot minnelijke schikking die ertoe strekt procedures te vermijden, zodat een louter verzoek tot oproeping met het oog op een minnelijke schikking niet volstaat en de eiser het resultaat van de poging tot minnelijke schikking dient af te wachten vooraleer tot dagvaarding over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Vordering inzake pacht en het recht van voorkoop - Verplichte voorafgaande oproeping met oog op een minnelijke schikking

- Art. 1345, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0288.F 4 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210204.1F.1 AC nr. ...

Artikel 3, 1°, tweede lid, Pachtwet ontslaat degene die een landeigendom exploiteert niet van de verplichting om het bestaan van de pacht te bewijzen, maar staat hem toe dat bewijs te leveren door alle rechtsmiddelen, met inbegrip van getuigen en vermoedens.

Pacht - Algemeen - Bestaan van de pachtovereenkomst - Bewijs

- Art. 3, 1°, al. 2 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.20.0267.N 25 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210125.3N.5 AC nr. ...

Artikel 838, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen strekt ertoe de pachter toe te laten zijn landbouwbedrijf in een landbouwvennootschap uit te baten zonder daartoe te moeten terugvallen op een pachtoverdracht of een onderpacht aan deze vennootschap, waarvoor de toestemming van de verpachter vereist is, en zonder dat aan de pachter een gebrek aan persoonlijke exploitatie kan worden verweten; zij regelt bijgevolg de situatie waar de exploitatie van de pachtgoederen door een landbouwvennootschap geschiedt zonder pachtoverdracht of onderverpachting aan deze vennootschap (1). (1) Artikel 838, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen opgeheven bij wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen. Thans artikel 8.3, eerste lid, Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Pacht - Verplichtingen van partijen - Persoonlijke exploitatie - Landbouwvennootschap - Beherend vennoot

- Art. 838, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.19.0640.F 10 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.7 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 57 Pachtwet moet de kennisgeving van de huuroverdracht op straffe van niet-bestaan worden betekend bij gerechtsdeurwaardersexploot of bij ter post aangetekende brief; in laatstgenoemd geval is de datum van kennisgeving de datum waarop de verpachter van de brief kennisneemt of hiervan redelijkerwijze kon kennisnemen.

Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Huuroverdracht - Kennisgeving - Kennisname - Datum

- Art. 57 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.19.0390.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.12 AC nr. ...

In geval van verpachting van een in vruchtgebruik gegeven goed, is de blote eigenaar die zijn recht op vermindering van de duur van de pachtovereenkomst wil uitoefenen, niet gebonden is aan de door de Pachtwet bepaalde grond- en vormvoorwaarden voor de beëindiging van de pacht en kan de huurder zich tegen de beëindiging niet verzetten op grond van artikel 4, tweede lid, Pachtwet (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Pacht toegestaan door de vruchtgebruiker - Pachttijd langer dan negen jaar - Einde van het vruchtgebruik - Volle eigenaar - Verkorten van de pacht - Voorwaarden voor de opzegging van de pacht door de verpachter - Toepasselijkheid

C.19.0472.F 19 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201119.1F.2 AC nr. ...

Een overeenkomst van bezetting ter bede valt niet onder de toepassing van de Pachtwet wanneer er, zonder enig bedrieglijk oogmerk, bijzondere omstandigheden voorhanden zijn die de regeling van een voorlopige situatie verantwoorden.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Vrijwaring van andermans schuld - Derde-zekerheidssteller - Verbintenis - Grens

- Art. 1, eerste lid, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.19.0416.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.5 AC nr. ...

De afstammelingen of aangenomen kinderen van de overleden pachter of van diens echtgenoot of de echtgenoten van die afstammelingen of aangenomen kinderen kunnen de exploitatie van het landeigendom uitsluitend voortzetten en, na kennisgeving van die voortzetting aan de verpachter, aanspraak maken op pachtvernieuwing van rechtswege, wanneer zij de hoedanigheid van erfgenaam of rechtverkrijgende hebben (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Algemeen - Overlijden van de pachter - Voorzetting van de exploitatie en pachtvernieuwing - Afstammelingen of aangenomen kinderen

- Artt. 38, 41, eerste lid, 42, eerste lid, en 43, eerste en tweede lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders

van landeigendommen

C.19.0500.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.6 AC nr. ...

Uit artikel 9, vierde lid, Pachtwet volgt dat één van de in dat artikel vermelde voorwaarden moet zijn vervuld op het ogenblik waarop de opzegging ter kennis wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 529.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging door de verpachter met het oog op de persoonlijke exploitatie - Voorwaarden - Tijdstip

Het vonnis dat verzuimt de duur van de periodes te vermelden tijdens welke de in het middel aangewezen persoon volgens dat vonnis effectief aan een landbouwexploitatie heeft deelgenomen, omkleedt zijn beslissing niet regelmatig met redenen en stelt het Hof in de onmogelijkheid de wettigheid ervan na te gaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 529.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging door de verpachter met het oog op de persoonlijke exploitatie - Voorwaarden - Elementen

- Art. 9, vierde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0235.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.8 AC nr. ...

Uit geen van de bepalingen van de artikelen 30, 34, eerste en tweede lid Pachtwet en van artikel 838 Wetboek van Vennootschappen, vloeit voort dat een pachter, zonder toestemming van de verpachter, zijn pacht kan overdragen aan een landbouwvennootschap waarin hetzij hijzelf, hetzij zijn afstammeling, beherend vennoot is.

Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Strafrechtelijk in beslag genomen zaak - Revindicatievordering van een derde - Aard

C.19.0214.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.6 AC nr. ...

Bij het verzoek tot geldigverklaring van de opzegging moet de rechter rekening houden met alle feitelijke omstandigheden die de opzegging verantwoord hebben en moet hij onderzoeken of uit de omstandigheden van de zaak blijkt dat de verpachter het oprechte en ernstige voornemen heeft om vanaf het verstrijken van de opzegtermijn de persoonlijke, werkelijke en voortgezette exploitatie uit te voeren, waarbij zijn beslissing onaantastbaar is (1). (1) Cass. 21 januari 2016, AR C.15.0155.N, AC 2016, nr. 46.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging van de pacht - Verzoek tot geldigverklaring - Taak van de rechter

- Artt. 7, 9, eerste lid, en 12.6, eerste en derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.19.0189.F 24 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200124.1F.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de Pachtwet volgt niet dat de uitzondering op het recht van voorkoop onderworpen is aan de voorwaarde dat de verpachter moet aantonen dat de verkoop plaatsvindt om het verpachte goed te gebruiken overeenkomstig zijn eindbestemming noch dat hij een eensluidend verklaard afschrift van de door het bevoegde gemeentebestuur verleende bouwvergunning moet overleggen.

Pacht - Voorkooprecht - Uitzondering

- Artt. 6, § 1, 1°, 2° tot 5°, 14 en 52, 7° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.17.0411.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat de zaakvoerder van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, die de exploitatie leidt van het goed dat door die vennootschap is teruggenomen met het oog op de persoonlijke exploitatie ervan, bepaalde materiële taken betreffende die exploitatie verricht in het kader van een arbeidsovereenkomst, ook al worden die taken uitgevoerd onder het gezag van de andere zaakvoerder van de vennootschap, impliceert op zich niet dat de exploitatie van dat goed zou worden verzekerd door een aangestelde van de vennootschap en niet door haar zaakvoerder.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Verrichten van materiële taken betreffende die exploitatie in het kader van een arbeidsovereenkomst - Opzegging - Geldigheid - Voorwaarde - Opzegging voor persoonlijke exploitatie - Opzegging door een rechtspersoon - Wijze waarop de exploitatie wordt verzekerd - Zaakvoerder die de leiding heeft over de exploitatie van het door een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid teruggenomen goed

- Art. 9 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Wanneer de pacht met het oog op de persoonlijke exploitatie wordt opgezegd door een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid die wordt bestuurd door meerdere personen, dienen niet al deze personen de in artikel 9 van de wet van 4 november 1969 bepaalde voorwaarden te vervullen en een overwegend deel van hun beroepsactiviteit aan de landbouwactiviteit van de vennootschap te besteden.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging - Geldigheid - Voorwaarde - Opzegging voor persoonlijke exploitatie - Pacht opgezegd door een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid die door meerdere personen wordt bestuurd - Uitoefening door de pachter van het beroep als hoofdberoep

- Artt. 9 en 12.6, tweede lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Hoewel artikel 9 van de Pachtwet voorschrijft dat, in geval van opzegging door een rechtspersoon voor persoonlijke exploitatie, de exploitatie van het van de pachter teruggenomen goed moet worden verzekerd door de verantwoordelijke organen of bestuurders van die rechtspersoon en niet alleen door zijn aangestelden, vereist dat artikel niet dat die exploitatie uitsluitend wordt verzekerd door de verantwoordelijke organen of bestuurders van die rechtspersoon en verbiedt het evenmin om de uitvoering van bepaalde taken betreffende die exploitatie aan zijn aangestelden toe te vertrouwen.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging - Geldigheid - Voorwaarde - Opzegging voor persoonlijke exploitatie - Opzegging door een rechtspersoon - Wijze waarop de exploitatie wordt verzekerd

- Art. 9 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.18.0036.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.3 AC nr. 572

Bij de beoordeling van een vordering tot ontbinding van de pachtovereenkomst bij toepassing van artikel 29 Pachtwet, kan de rechter rekening houden met de omstandigheid dat de door de wanprestatie van de pachter veroorzaakte schade inmiddels is hersteld; dit herstel heeft evenwel niet noodzakelijk tot gevolg dat de rechter de pachtovereenkomst niet meer kan ontbinden (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Verplichtingen van partijen - Wanprestatie van de pachter - Vordering tot ontbinding - Beoordeling door de rechter - Herstel van de schade

- Art. 29 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Wanprestatie van de pachter - Vordering tot ontbinding - Beoordeling door de rechter - Herstel van de schade

- Art. 29 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Uit artikel 29 Pachtwet blijkt dat, enerzijds, de wetgever gewild heeft dat de rechter beoordeelt of de wanprestatie van de pachter ernstig genoeg is om de ontbinding uit te spreken en, anderzijds, dat de ernst van de wanprestatie beoordeeld moet worden in het licht van het bestaan, voor de verpachter, van een schade ten gevolge van die wanprestatie (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Verplichtingen van partijen - Ontbinding

- Art. 29 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Wanprestatie van de pachter - Gevolg - Ontbinding

- Art. 29 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.18.0018.N 14 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180914.4 AC nr. ...

Wanneer de pachter, bij toepassing van artikel 3, 1°, Pachtwet, een persoonlijk aanbod van betaling doet gevolgd door een ter post aangetekende brief en de verpachter niet reageert door binnen de zes maanden na het aanbod de pachter op te roepen in verzoening voor de bevoegde vrederechter, levert zulks in beginsel een onweerlegbaar vermoeden van het bestaan van een pachtovereenkomst op (1); de oproeping in verzoening van de pachter voor de vrederechter is echter doelloos en de afwezigheid ervan vormt geen onweerlegbaar vermoeden van het bestaan van een pachtovereenkomst, wanneer de verpachter binnen de termijn van zes maanden na het aanbod van betaling ten overstaan van de vrederechter het bestaan van een pachtovereenkomst betwist, ook al gebeurt dit in het kader van een door de pachter opgestarte procedure of een op zijn initiatief verrichte oproeping in verzoening (2). (1) Rép. Not. , Le bail à ferme, p. 167, nr. 104 ; Le bail à ferme, Die Keure, 2009, p. 30, nr. 19. (2) Zie ook E. STASSIJNS, Pacht, APR, 68, nr. 86.

Pacht - Verplichtingen van partijen

- Art. 3, 1°, derde, vierde, vijfde en zesde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.17.0422.F 15 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180615.2 AC nr. ...

Uit het feit dat twee personen de hoedanigheid van pachter opeisen bij een pachtovereenkomst waarvan het bestaan door de verpachter wordt betwist, kan niet worden afgeleid dat de vordering van één van hen tot erkenning van die pachtovereenkomst op zichzelf de uitoefening van een ondeelbaar recht uitmaakt.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Begrip - Hoedanigheid van pachter - Opeising door twee personen - Vordering tot erkenning van de pachtovereenkomst door één persoon - Aard van het recht

De omstandigheid dat de vordering tot erkenning van een pachtovereenkomst door één van die personen niet-ontvankelijk wordt verklaard omdat zij niet voorafgegaan werd door de door artikel 1345 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven oproeping tot minnelijke schikking, brengt niet noodzakelijk de niet-ontvankelijkheid van de vordering van de andere persoon met zich mee.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Begrip - Hoedanigheid van pachter - Opeising door twee personen - Vordering tot erkenning van de pachtovereenkomst door één persoon - Niet-ontvankelijkheid - Uitwerking op de vordering tot erkenning van de pachtovereenkomst door de andere persoon

C.17.0607.F 23 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180423.2 AC nr. ...

Luidens artikel 10, tweede lid, Pachtwet is de aanplanting met kerstbomen binnen negen jaar na het vertrek van de pachter geen persoonlijke exploitatie tenzij de genothebber van de terugneming reeds een tuinbouwbedrijf exploiteert en de vrederechter vrijstelling van dit verbod verleent na het advies te hebben ingewonnen van de rijkslandbouwkundige ingenieur van de streek; noch uit die bepaling, noch uit de onderlinge samenhang ervan met de artikelen 7, 1°, en 9, eerste lid, van dezelfde wet volgt dat de genothebber van de terugneming zijn voorgaande tuinbouwactiviteit had moeten exploiteren in de hoedanigheid van natuurlijk persoon en niet door tussenkomst van een vennootschap.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging - Tuinbouwbedrijf - Aanplanting van kerstbomen - Persoonlijke exploitatie

- Artt. 7, 1°, 9, eerste lid, 12.6 en 10, tweede lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.17.0230.N 4 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180104.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Landbouwbedrijf - Industriële vetmesterij en fokkerij, onafhankelijk van een landbouwbedrijf

De onafhankelijkheid van een industriële vetmesterij of fokkerij ten aanzien van een landbouwbedrijf moet worden beoordeeld op grond van de werkelijkheid eerder dan op grond van de juridische structuur waarin de activiteiten worden georganiseerd, zodat de omstandigheid dat een industriële vetmesterij of fokkerij is ondergebracht in een afzonderlijke vennootschap bijgevolg niet belet dat deze in werkelijkheid afhankelijk kan zijn van een landbouwbedrijf (1). (1) Zie Concl. OM.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Landbouwbedrijf - Industriële vetmesterij en fokkerij, onafhankelijk van een landbouwbedrijf

- Artt. 1, 1°, en 2, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.17.0267.N 4 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180104.3 AC nr. ...

Aangezien de wetgever de verpachter wil aanzetten tot het schriftelijk vaststellen van de pacht om bewijsmoeilijkheden in verband met het bestaan of de voorwaarden van een pachtovereenkomst te vermijden, kan de verpachter het bestaan en de voorwaarden van een pachtovereenkomst niet door alle middelen van recht bewijzen, wat een sanctieregeling vormt ten aanzien van de verpachter die heeft nagelaten de pacht schriftelijk vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Algemeen - Verpachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

- Art. 3, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Pacht - Algemeen - Gebruiker van een landeigendom - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Pacht - Algemeen - Pachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Tegenbewijs door de verpachter

Pacht - Algemeen - Verpachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

Indien evenwel de pachter door alle middelen van recht het bewijs levert van het bestaan of de voorwaarden van een pachtovereenkomst, krachtens artikel 3,1°, tweede lid, Pachtwet, mag de verpachter het tegenbewijs leveren door alle middelen van recht (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Algemeen - Pachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Tegenbewijs door de verpachter

Uit artikel 3,1°, Pachtwet volgt dat de beweerde gebruiker van een landeigendom, bij ontstentenis van een geschrift, het bewijs kan leveren door alle middelen van recht van het bestaan en de voorwaarden van een pachtovereenkomst die onder de toepassing valt van de Pachtwet, waarbij dit bewijs evenwel alleen toegelaten is aan diegene die het bewijs levert dat hij een landeigendom exploiteert in de zin van een landbouwexploitatie overeenkomstig artt. 1, eerste lid, 1° en 2°, Pachtwet, tijdens de periode waarin hij voorhoudt pachter te zijn geweest (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Algemeen - Gebruiker van een landeigendom - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

C.17.0250.F 22 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171222.2 AC nr. ...

Hoewel de verpachter geen einde kan maken aan de pacht om de exploitatie ervan aan een vennootschap over te dragen, voldoet de natuurlijke persoon aan wie de exploitatie wordt overgedragen, aan de voorwaarde om het goed persoonlijk te exploiteren wanneer hij dat doet in de hoedanigheid van orgaan of bestuurder van een vennootschap of van beherende vennoot van een landbouwvennootschap waarin de pacht wordt ingebracht (1). (1) Zie Cass. 13 oktober 2006, AR C.05.0165.N, AC 2006, nr. 487; GwH 20 november 2008, nr. 164/2008.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging door de verpachter - Overdracht van de exploitatie aan een afstammeling - Persoonlijke exploitatie - Landbouwvennootschap - Beherende vennoot

- Art. 838, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Artt. 7, 1°, 8, § 1, en 9 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.16.0461.N 2 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171102.3 AC nr. 609

Uit artikel 1709 Burgerlijk wetboek en artikel 1, eerste lid, 1° Pachtwet volgt dat wanneer een eigenaar tegen betaling van een vergoeding het genot van een onroerend goed geeft aan een persoon die dit goed, met instemming van de eigenaar hoofdzakelijk gebruikt in zijn landbouwbedrijf, de dwingende bepalingen van de Pachtwet in beginsel van toepassing zijn.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Dwingende bepalingen Pachtwet - Toepassing

Wanneer bijzondere omstandigheden voorhanden zijn, waarbij de eigenaar zich bevindt in een wachtsituatie die verantwoordt dat de dwingende bepalingen van de Pachtwet niet van toepassing zijn, kunnen de partijen zonder enige bedoeling van wetsontduiking een overeenkomst van bezetting ter bede sluiten waarbij aan de gebruiker slechts een precair gebruiksrecht wordt toegekend, zodat de bezetting ter bede bijgevolg niet enkel de bedoeling veronderstelt om slechts een precair gebruiksrecht en geen aan de Pachtwet onderworpen pachtrecht te verlenen, maar ook het bestaan van bijzondere omstandigheden die de uitsluiting van de dwingende bepalingen van de Pachtwet verantwoorden.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Wachtsituatie - Overeenkomst van bezetting ter bede

- Art. 1, eerste lid, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 1709 Burgerlijk Wetboek

C.16.0095.F 22 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170922.1 AC nr. ...

De in artikel 6, § 1, 2°, van de Pachtwet van 4 november 1969 bedoelde uitzondering op het voorkooprecht is niet onderworpen aan de voorwaarde dat de gronden geen bouwgronden mogen zijn op het ogenblik waarop de pachtovereenkomst wordt gesloten en tijdens de looptijd van die overeenkomst bouwgronden worden.

Pacht - Voorkooprecht - Uitzondering - Bouwgronden

- Art. 6, § 1, 2° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.16.0337.N 8 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170508.2 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de wetgever een evenwicht tot stand wil brengen tussen enerzijds de belangen van de pachter met het oog op zijn bedrijfszekerheid en anderzijds die van de verpachter die in landeigendommen geïnvesteerd heeft en dat artikel 9, tweede lid, een betere omschrijving poogt te geven van de opzegging wegens persoonlijke exploitatie ten einde misbruiken door de verpachters te voorkomen; wanneer de verpachter zijn landbouwbedrijf heeft stopgezet en dit bedrijf na die stopzetting heeft verpacht, wenst de wetgever aldus de bedrijfszekerheid van de pachter vrijwaren, door de verpachter te verbieden de pacht te beëindigen voor persoonlijke exploitatie; uit artikel 9, tweede lid, Pachtwet en de wetsgeschiedenis volgt dat de verpachter die zijn exploitatie heeft stopgezet en ze na die stopzetting heeft verpacht, de pachtovereenkomst evenmin kan beëindigen op grond van persoonlijke exploitatie door een van de in de artikelen 7, 1°, en 8, § 1, van voornoemde wet bedoelde personen.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Persoonlijke exploitatie - Stopzetting exploitatie

C.15.0503.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie door de pachter - Gevolg - Overlijden van de pachter - Erfgenamen of rechtverkrijgenden - Voortzetten van de pacht

Pacht - Verplichtingen van partijen - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie door de pachter - Gevolg - Bescherming van de Pachtwet - Overlijden van de pachter - Erfgenamen of rechtverkrijgenden - Voortzetten van de pacht

Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie door de pachter - Gevolg - Mogelijkheid tot pachtoverdracht

Pacht - Verplichtingen van partijen - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie door de pachter - Gevolg - Mogelijkheid tot pachtoverdracht

De omstandigheid dat de pachter het gepachte goed niet meer bedrijfsmatig exploiteert en daaruit schade ontstaat voor de verpachter, kan eventueel de ontbinding van de pachtovereenkomst wettigen; het niet meer bedrijfsmatig exploiteren van het gepachte goed door de pachter heeft, behoudens wanneer de Pachtwet dit uitdrukkelijk bepaalt, niet tot gevolg dat de pachter of zijn rechtsopvolgers of rechtverkrijgenden van rechtswege de bescherming van de Pachtwet verliezen; uit geen enkele bepaling van de Pachtwet volgt dat de pacht niet doorloopt ten voordele van de erfgenamen of rechtverkrijgenden indien de overleden pachter het verpachte goed niet meer bedrijfsmatig exploiteerde (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie door de pachter - Gevolg - Overlijden van de pachter - Erfgenamen of rechtverkrijgenden - Voortzetten van de pacht

- Artt. 29 en 38 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Pacht - Verplichtingen van partijen - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie door de pachter - Gevolg - Bescherming van de Pachtwet - Overlijden van de pachter - Erfgenamen of rechtverkrijgenden - Voortzetten van de pacht

- Artt. 29 en 38 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Uit geen enkele bepaling van de Pachtwet volgt dat de pachter die het goed niet bedrijfsmatig exploiteert van rechtswege de mogelijkheid verliest om de pacht over te dragen (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Verplichtingen van partijen - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie door de pachter - Gevolg - Mogelijkheid tot pachtoverdracht

- Art. 34 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Uit geen enkele bepaling van de Pachtwet volgt dat de pachter die het goed niet bedrijfsmatig exploiteert van rechtswege de mogelijkheid verliest om de pacht over te dragen (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Gebrek aan bedrijfsmatige exploitatie door de pachter - Gevolg - Mogelijkheid tot pachtoverdracht

- Art. 34 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.13.0574.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Pacht - Voorkooprecht - Pachter - Uitzonderingen - Artikel 52, 2°, Pachtwet - Artikel 52, 4°, Pachtwet - Samenhang

Uit de samenhang van de bepalingen van artikel 52, 2°, Pachtwet en artikel 52, 4°, Pachtwet volgt niet dat artikel 52, 2°, tweede lid, Pachtwet voorrang heeft op artikel 52, 4°, Pachtwet (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Voorkooprecht - Pachter - Uitzonderingen - Artikel 52, 2°, Pachtwet - Artikel 52, 4°, Pachtwet - Samenhang

- Artt. 52, 2°, en 52, 4° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.15.0295.F 1 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160201.2 AC nr. ...

Luidens artikel 55, van de wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen, treedt de verkrijger, in geval van vervreemding van het pachtgoed, volledig in de rechten en verplichtingen van de verpachter; die bepaling die van toepassing is wanneer een gepacht goed in een vennootschap wordt ingebracht, heeft tot gevolg dat de verkrijger vanaf de akte van vervreemding alle rechten uit de huurovereenkomst kan uitoefenen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Pacht - Algemeen - Vervreemding van het pachtgoed - Verkrijger - Inbreng in een vennootschap van het pachtgoed - Indeplaatsstelling in de rechten en plichten van de verpachter - Aanvang

- Art. 55 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Palumbo.

Pacht - Verplichtingen van partijen - Vervreemding van het pachtgoed - Verkrijger - Inbreng in een vennootschap - Inbreng in natura - Begunstigde handelsvennootschap - Kapitaalverhoging - Draagwijdte - Gevolg - Indeplaatsstelling - Rechten en plichten van de handelsvennootschap - Tegenstelbaarheid tegenover de pachter - Aanvang

Pacht - Algemeen - Vervreemding van het pachtgoed - Verkrijger - Inbreng in een vennootschap van het pachtgoed - Indeplaatsstelling in de rechten en plichten van de verpachter - Aanvang

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging - Persoonlijke exploitatie - Geldigheid - Personenvennootschap - Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

Een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid wordt, voor de toepassing van artikel 9, vijfde lid, van de wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen, in de regel beschouwd als een personenvennootschap die de pacht mag opzeggen met het oog op een persoonlijke exploitatie van het gepachte goed (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging - Persoonlijke exploitatie - Geldigheid - Personenvennootschap - Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

- Art. 9, vijfde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

De inbreng van een volgestort vermogenselement in een handelsvennootschap impliceert dat dit element onmiddellijk ter beschikking van de vennootschap wordt gesteld zodat laatstgenoemde haar doel kan verwezenlijken en het in de vennootschap behouden blijft als een element van het maatschappelijk kapitaal, voor de waarde die eraan werd toegekend, om te delen in de risico's van de onderneming en tot waarborg van de schuldeisers; daaruit volgt dat zodra de algemene vergadering beslist om het kapitaal te verhogen door de inbreng van een verpacht goed, de vennootschap die de begunstigde van die inbreng is alle rechten uit die pacht kan uitoefenen en dat, aangezien die beslissing in een authentieke akte is vastgelegd, zijn hoedanigheid van verpachter onmiddellijk tegenstelbaar is aan de pachter.

Pacht - Verplichtingen van partijen - Vervreemding van het pachtgoed - Verkrijger - Inbreng in een vennootschap - Inbreng in natura - Begunstigde handelsvennootschap - Kapitaalverhoging - Draagwijdte - Gevolg - Indeplaatsstelling - Rechten en plichten van de handelsvennootschap - Tegenstelbaarheid tegenover de pachter - Aanvang

- Artt. 66, 302 en 305, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.15.0155.N 21 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160121.7 AC nr. ...

De rechter moet bij het verzoek tot geldigverklaring van de opzegging van de pacht wegens persoonlijke exploitatie rekening houden met alle feitelijke omstandigheden die de opzegging verantwoord hebben; hij moet onderzoeken of uit de omstandigheden van de zaak blijkt dat de verpachter het oprechte en ernstige voornemen had om vanaf het verstrijken van de opzegtermijn de persoonlijke, werkelijke en voortgezette exploitatie uit te voeren; zijn beslissing is onaantastbaar (1). (1) Cass. 26 maart 2007, AR C.05.0505.F, AC 2007, nr. 154.

Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging - Verzoek tot geldigverklaring - Ernstig en gegrond karakter van de opzeggingsredenen - Persoonlijke exploitatie - Ernstig karakter - Beoordeling door de rechter

- Artt. 7, 1°, 9, eerste lid, en 12.6, eerste en derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.15.0047.N 24 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151224.3 AC nr. ...

De Pachtwet is niet van toepassing op een overeenkomst tot oprichting van een landbouwvennootschap, die werd gesloten tussen de eigenaar van een land- of tuinbouwbedrijf en de exploitant ervan voor een duur van ten minste 27 jaar; indien een pachter een overeenkomst tot oprichting van een landbouwvennootschap sluit met een derde, blijft de Pachtwet echter van toepassing op de bestaande pachtovereenkomst tussen de verpachter en de pachter.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Pachtwet - Toepassingsgebied - Landbouwvennootschap - Overeenkomst tot oprichting

- Art. 2, 5° Wet van 4 nov. 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Voor de toepassing van artikel 838, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen, dient de betrokken natuurlijke persoon het land- of tuinbouwbedrijf daadwerkelijk te exploiteren als beherend vennoot, in overeenstemming met de voorwaarden van artikel 791, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Pachtwet - Toepassingsgebied - Landbouwvennootschappen - Persoonlijke exploitatie - Exploitatie als beherend vennoot

- Artt. 791, eerste lid, en 838, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.15.0064.F 18 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151218.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Bestaan van de pachtovereenkomst - Bewijslast - Schriftelijke overeenkomst omschreven als teeltovereenkomst

Wanneer de partijen hun schriftelijke overeenkomst als teeltovereenkomst hebben gekwalificeerd, moet degene die zich op een pachtovereenkomst beroept, aantonen dat die overeenkomst niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 2, 2°, van de Pachtwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr .....

Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Bestaan van de pachtovereenkomst - Bewijslast - Schriftelijke overeenkomst omschreven als teeltovereenkomst

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2, 2°, en 3, 2° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.13.0181.N 10 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151210.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Pacht - Voorkooprecht - Uitoefening van het recht van voorkoop - Pachter - Aanvaarding van het bod - Gerechtsdeurwaardersexploot of bij ter post aangetekende brief - Eigenaar - Bescherming - Dwingend recht

De ongeldigheid van de kennisgeving bedoeld in artikel 48.1., tweede lid, Pachtwet die niet is geschied bij gerechtsdeurwaardersexploot of bij ter post aangetekende brief, strekt ertoe de eigenaar te beschermen; deze laatste is dan ook er toe gerechtigd de bescherming van deze regel van dwingend recht in te roepen (1). (1) Zie concl. OM.

Pacht - Voorkooprecht - Uitoefening van het recht van voorkoop - Pachter - Aanvaarding van het bod - Gerechtsdeurwaardersexploot of bij ter post aangetekende brief - Eigenaar - Bescherming - Dwingend recht

- Artt. 48.1, tweede lid, en 57 Wet van 4 nov. 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.14.0163.N 20 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150220.1 AC nr. 133

Met de "ruil met het oog op het betelen van pachtgoederen" waarvan sprake in de artikelen 30, derde lid, en 52, 1°, tweede lid, Pachtwet wordt zowel de ruilpacht beoogd die de pachter afsluit met een andere pachter als de ruilpacht die hij afsluit met een andere eigenaar van landbouwgronden (1). (1) Het OM concludeerde tot verwerping; het was van mening dat het hier niet gepubliceerde tweede onderdeel, dat betrekking had op rechtsmisbruik, niet aangenomen kon worden en dat de in dit tweede onderdeel tevergeefs bekritiseerde zelfstandige reden de beslissing schraagde, zodat het eerste onderdeel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk was. Het Hof besliste tot de gegrondheid van beide onderdelen.

Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Ruilpacht

- Artt. 30, derde lid, en 52, 1°, tweede lid Wet van 4 nov. 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Pacht - Allerlei - Ruilpacht

- Artt. 30, derde lid, en 52, 1°, tweede lid Wet van 4 nov. 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Pacht - Voorkooprecht - Ruilpacht

- Artt. 30, derde lid, en 52, 1°, tweede lid Wet van 4 nov. 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

HUWELIJK

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

Artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek vermeldt een geldigheidsvoorwaarde van het huwelijk (1). (1) Zie concl. OM.

- Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Begrip - Voorwaarde - Aard - Geen totstandbrenging van een duurzame levensgemeenschap - Intentie van minstens een van de echtgenoten om een voordeel te verkrijgen van verblijf dat aan de staat van gehuwde is verbonden.

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 18, 21, 27, § 1, al. 1, en 31, § 1, al. 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

De vordering van een echtgenoot die opkomt tegen de weigering, gegrond op artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek, van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven, moet worden ingesteld door een eenzijdig verzoekschrift en worden behandeld volgens de daarvoor bepaalde procedure (1). (1) Zie concl. OM.

- Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Wijze van instelling - Procedure

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 23, § 3, 27, § 1, eerste en vierde lid, en 31, § 1, eerste lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

De bepalingen van het tweede en derde lid van artikel 792 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de kennisgeving bij gerechtsbrief van een beschikking gewezen op een vordering tot betwisting van de weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte van een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven (1). (1) Zie concl. OM.

- Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 23, § 3 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1030, eerste lid, en 1031 Gerechtelijk Wetboek

---

C.20.0334.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.2 AC nr. ...

Een inschrijving in het bevolkingsregister is niet vereist om een huwelijksaangifte te kunnen indienen.

- Huwelijksaangifte - Bevolkingsregister - Inschrijving

- Artt. 63, § 1, eerste en tweede lid, en 64, § 1, 5° Oud Burgerlijk Wetboek

---

C.18.0055.N 25 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210125.3N.6 AC nr. ...

De bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand om het huwelijk te voltrekken overeenkomstig artikel 167, derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek heeft een gebonden karakter.

- Ambtenaar van de burgerlijke stand - Huwelijksvoltrekking - Uitstel - Termijn - Verstrijken - Voltrekking van het huwelijk - Aard van bevoegdheid

De weigeringsbeslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een huwelijk te voltrekken is een administratieve rechtshandeling.

- Ambtenaar van de burgerlijke stand - Huwelijksvoltrekking - Uitstel - Termijn - Verstrijken - Weigering - Aard van de rechtshandeling

- Art. 860 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 167, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Uit artikel 167, eerste, tweede en derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat indien de ambtenaar van de burgerlijke stand nog geen definitieve beslissing heeft genomen binnen de door hem verlengde termijn van maximum twee maanden vanaf de huwelijksdatum, gebeurlijk verlengd door de procureur des Konings met een periode van maximum drie maanden, hij verplicht is om het huwelijk onverwijld te voltrekken, zelfs indien de in artikel 165, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek bedoelde termijn van zes maanden reeds is verstreken; de ambtenaar van de burgerlijke stand die na het verstrijken van de voormelde termijn alsnog weigert het huwelijk te voltrekken, begaat machtsoverschrijding.

- Ambtenaar van de burgerlijke stand - Huwelijksvoltrekking - Uitstel - Termijn - Verstrijken - Weigering

C.12.0427.F 17 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171117.1 AC nr. ...

Artikel 65, 6, van de Code marocain de la Famille, dat vreemdelingen toestaat dat bij het dossier dat voor de huwelijksvoltrekking wordt aangelegd een buitenlands document wordt gevoegd dat overeenstemt met het in de Marokkaanse wet bekende getuigschrift van geschiktheid voor het huwelijk, verwijst bij het bepalen van de inhoud van dat document niet naar de buitenlandse wet.

- Vormvereisten - Internationaal privaatrecht - Code marocain de la famille - Overeenstemmend buitenlands document - Inhoud - Verwijzing naar de buitenlandse wet

- Art. 65, 6) Code marocain de la famille

- Art. 47, § 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.15.0385.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.6 AC nr. ...

Noch uit de artikelen 22 van de Grondwet en 8.1 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, die de eerbiediging van het privé- en gezinsleven waarborgen, noch uit artikel 10 van voornoemd verdrag, dat het recht om te huwen waarborgt, volgt dat de toepassing van artikel 146bis van het Burgerlijk Wetboek zou worden geweerd of dat de beoordeling die voor de toepassing van dat artikel vereist is, zou worden gewijzigd wanneer uit het geheel van de omstandigheden waarop volgens voornoemd artikel acht moet worden geslagen, blijkt dat de huwelijkskandidaten daadwerkelijk hebben samengewoond en een kind hebben gekregen.

- Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om het huwelijk te voltrekken - Voorgeschreven voorwaarden voor het aangaan van het huwelijk - Tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap

- Artt. 146bis, en 167, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 22 Grondwet 1994

- Artt. 8.1 en 10 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.15.0095.N 11 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160111.1 AC nr. ...

Artikel 46, eerste lid, Wetboek IPR houdt in dat indien de echtgenoten een verschillende nationaliteit bezitten, er een distributieve toepassing moet worden gemaakt van de nationale wetten van de beide echtgenoten; hieruit volgt dat zodra voor één van de echtgenoten de geldigheidsvoorwaarden van zijn nationale wetgeving niet zijn vervuld, het huwelijk niet geldig is (1). (1) Zie concl. OM.

- Voorwaarden voor geldigheid - Internationaal privaatrecht - Echtgenoten van verschillende nationaliteit

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Voorwaarden voor geldigheid - Internationaal privaatrecht - Echtgenoten van verschillende nationaliteit

- Nietigverklaring - Vordering van het openbaar ministerie - Voorafgaande echtscheiding

Uit artikel 190 Burgerlijk Wetboek volgt niet dat de procureur des Konings de nietigverklaring van het huwelijk wegens overtreding van artikel 146bis niet meer kan vorderen nadat dit huwelijk is ontbonden door echtscheiding, maar slechts dat de procureur des Konings zulks niet meer kan nadat één van de echtgenoten is overleden; uit het geheel van de artikelen 146, 146bis, 184 en 190 Burgerlijk Wetboek volgt evenmin dat de ontbinding van het huwelijk door echtscheiding het belang ontneemt aan de vordering tot nietigverklaring van dat huwelijk wegens overtreding van artikel 146bis Burgerlijk Wetboek; anders dan de echtscheiding die slechts gevolgen heeft voor de toekomst, werkt de nietigverklaring immers terug tot de dag waarop het huwelijk werd gesloten; het onderdeel dat ervan uitgaat dat de in artikel 184 Burgerlijk Wetboek bedoelde vordering tot nietigverklaring van een huwelijk dat is aangegaan met overtreding van artikel 146bis, ertoe moet strekken de echtgenoten te doen scheiden en bijgevolg bij gebrek aan belang niet meer kan worden ingesteld indien de echtscheiding al heeft plaatsgevonden, berust op een onjuiste rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

- Nietigverklaring - Vordering van het openbaar ministerie - Voorafgaande echtscheiding

P.13.1661.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.1 AC nr. ...

Artikel 190 Burgerlijk Wetboek heeft betrekking op de rechtspleging tot nietigverklaring van een huwelijk dat is aangegaan met overtreding van artikel 146bis Burgerlijk Wetboek, maar niet op de rechtspleging voor de strafrechter die in het kader van de beoordeling van een misdrijf of een burgerlijke rechtsvordering die gesteund is op een aan hem ter beoordeling voorgelegd misdrijf, dient te oordelen over het feit of een huwelijk in werkelijkheid een schijnhuwelijk is; de strafrechter oordeelt hierover op autonome wijze, onafgezien of een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk voor de burgerlijke rechter werd ingeleid of nog kan worden ingeleid; zijn oordeel dat het om een schijnhuwelijk gaat, heeft niet de nietigverklaring van het huwelijk tot gevolg.

- Strafvordering - Strafrechter - Beoordeling van een misdrijf of een hierop gesteunde burgerlijke rechtsvordering - Noodzaak om te beoordelen of een huwelijk in werkelijkheid een schijnhuwelijk is - Oordeel dat het een schijnhuwelijk is

- Nietigverklaring - Artikel 190 Burgerlijk Wetboek - Draagwijdte - Beperking

C.14.0295.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Buitenlandse huwelijksakte - Voorwaarden nodig voor de erkenning in België - Niet-beantwoording aan de voorwaarden

Uit de omstandigheid dat krachtens artikel 29 Wetboek IPR het bestaan op zich van een buitenlandse huwelijksakte in België niet mag worden genegeerd, kan niet worden afgeleid dat de rechter, indien dit huwelijk niet beantwoordt aan de voorwaarden nodig voor de erkenning ervan in België, er in de Belgische rechtsorde enig gevolg kan aan geven (1). (1) Zie concl. OM

- Buitenlandse huwelijksakte - Voorwaarden nodig voor de erkenning in België - Niet-beantwoording aan de voorwaarden

- Art. 29 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.13.0157.N 23 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150123.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vreemdeling - Huwelijk met een Belg - Verklaring van nationaliteitskeuze - Verkrijgen van de Belgische nationaliteit - Voorwaarde - Schijnhuwelijk

Uit het algemeen rechtsbeginsel " fraus omnia corrumpit " volgt dat het huwelijk met een Belg een noodzakelijke voorwaarde uitmaakt voor de in artikel 16, §2, 1°, WBN bedoelde verklaring van nationaliteitskeuze en dat, wanneer vaststaat dat er ex tunc geen huwelijk is in de zin van artikel 146bis Burgerlijk Wetboek, er ook nooit aan de voorwaarde van artikel 16, §2, 1°, WBN werd voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Verklaring van nationaliteitskeuze - Verkrijgen van de Belgische nationaliteit - Voorwaarde - Schijnhuwelijk - Vreemdeling - Huwelijk met een Belg

- Art. 146bis Burgerlijk Wetboek

- Art. 16, § 2, 1° Wetboek van de Belgische nationaliteit

HUWELIJKSGEMEENSCHAP [ZIE: 413 HUWELIJKSVERMOGENSS

C.21.0373.N 17 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220317.1N.1 AC nr. ...

Het volstaat niet dat tijdens het huwelijk eigen gelden zijn terechtgekomen op een bankrekening, hetzij op naam van beide echtgenoten hetzij op naam van een van beide echtgenoten, waarop het wettelijke vermoeden van gemeenschap van toepassing is om te bewijzen dat er vermenging is opgetreden tussen de eigen gelden en de gemeenschapsgelden; de vermenging moet onomkeerbaar zijn ingevolge bewerkingen op de bankrekening zodat de eigen gelden niet langer individualiseerbaar zijn en daadwerkelijk in het gemeenschappelijk vermogen zijn terechtgekomen (1) (2). (1) Cass. 4 juni 2020, AR C.19.0192.N, AC 2020, nr. 366. (2) Zie Cass. 21 januari 2011, AR C.10.0228.N, AC 2011, nr. 63.

- Onomkeerbare vermenging van eigen gelden en gemeenschapsgelden - Vergoeding aan eigen vermogen - Bewijs

- Artt. 8.1, 9°, en 8.29 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs
- Art. 1434 Oud Burgerlijk Wetboek

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS

ALGEMEEN

C.20.0162.N 23 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.1N.5 AC nr. ...

De Haviltex-rechtspraak naar Nederlands recht die inhoudt dat de verhouding tussen contractspartijen in een schriftelijke overeenkomst niet alleen op grond van een zuiver taalkundige uitleg van de contractsbepalingen moet bepaald worden maar veeleer op grond van de zin die de contractspartijen in de gegeven omstandigheden aan de contractsbepalingen mochten toekennen en op grond van wat zij redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten, geldt ook voor huwelijksovereenkomsten (1). (1) Zie HR, 6 oktober 2006 (ECLI:NL:HR:2006:AX8847); HR, 28 november 2003 (ECLI:NL:HR:2003:AK3697); HR, 13 maart 1981 (ECLI:NL:HR:1981:AG4158).

Algemeen - Nederlands recht - Huwelijksovereenkomst - Uitlegging - Haviltex rechtspraak - Toepassing

- Art. 6:248 Nederlands Burgerlijk Wetboek

C.19.0488.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.11 AC nr. ...

Wanneer tijdens het huwelijk door de echtgenoten gemeenschapsgoederen werden geschonken, moet de inbreng of de inkorting van deze schenking gebeuren in de nalatenschap van de vooroverleden echtgenoot in de mate dat de geschonken goederen, indien de schenking niet zou hebben plaatsgevonden, in diens nalatenschap zouden zijn gevallen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 843, 920 en 922 Oud BW voor hun wijzing door de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake.

Algemeen - Gemeenschapsgoederen - Schenkingen - Nalatenschap - Inbreng - Inkorting

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0629.N 21 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200921.3N.5 AC nr. ...

Bij de verdeling, moet de waarde van de goederen die aanvankelijk behoorden tot het gemeenschappelijk vermogen van de echtgenoten en op het ogenblik van de verdeling, ingevolge de ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel, afhangen van de tussen hen ontstane post-communautaire onverdeeldheid, in de regel worden bepaald op het ogenblik van de verdeling; ingeval een post-communautair onverdeelde handelszaak of vennootschapsaandelen tussen de datum van ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel en het ogenblik van de verdeling in waarde vermeerderen of verminderen door persoonlijk professioneel toedoen van een echtgenoot, kan de meer- of minderwaarde voor rekening van die echtgenoot blijven als compensatie voor een verrekening in het kader van de beheersrekening met betrekking tot de post-communautaire onverdeeldheid.

Algemeen - Huwelijksvermogensstelsels met gemeenschap van goederen - Ontbinding - Verdeling -

Waardebepaling - Tijdstip - Meer- of minderwaarde door toedoen van een echtgenoot

C.17.0576.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.10 AC nr. ...

Het aangaan door de beide echtgenoten samen van een lening bestemd voor het verwerven, het in stand houden of het verbeteren van een eigen goed van een van hen, geeft op zich aanleiding tot vergoeding door het eigen vermogen van de betrokken echtgenoot aan het gemeenschappelijk vermogen; de door beide echtgenoten geleende bedragen vallen immers in het gemeenschappelijk vermogen en worden vervolgens aangewend ten behoeve van het eigen vermogen; door het aangaan van de lening heeft een onmiddellijke verarming van het gemeenschappelijk vermogen plaats, aangezien dit vermogen wordt bezwaard door de uit de lening voortvloeiende schuld en het eventuele saldo van de lening bij de vereffening-verdeling op het passief van de gemeenschap zal moeten worden ingeschreven (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Het Hof komt hiermee terug op zijn arrest van 28 november 2013. (Cass. 28 november 2013, AR C.13.0523.N, AC 2013, nr. 639, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL)

Algemeen - Vergoedingsregeling - Echtgenoot - Eigen onroerend goed - Echtgenoten - Gezamenlijke lening - Vergoeding - Omvang

- Artt. 1408, 1432 en 1435 Burgerlijk Wetboek

C.18.0263.F 15 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191115.1F.2 AC nr. ...

De deelgenoot die het uitsluitend genot van een onverdeeld goed heeft gehad, is voor dit genot aan de andere deelgenoot een vergoeding verschuldigd.

Algemeen - Ontbinding - Postcommunautaire onverdeeldheid - Uitsluitend genot van een onverdeeld goed

- Art. 577-2, §§ 2 en 3 Burgerlijk Wetboek

C.13.0376.F 29 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170629.3 AC nr. ...

De verrijking van het eigen vermogen van een echtgenoot door diens arbeid buiten een professionele context, waarmee, bijgevolg, geen enkele verarming van het gemeenschappelijk vermogen overeenstemt, kan geen aanleiding geven tot vergoeding.

Algemeen - Echtgenoten - Eigen vermogen - Arbeid buiten een professionele context - Verrijking - Vergoeding aan het gemeenschappelijk vermogen

- Artt. 1432 en 1435 Burgerlijk Wetboek

C.12.0380.F 12 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170112.1 AC nr. ...

Met 'voordelen' in de zin van art. 299 van het Burgerlijk Wetboek wordt bedoeld, eensdeels, alle schenkingen tussen echtgenoten, anderdeels, de voordelen die tegelijk overlevingsrechten zijn, met name de bedingen van vooruitmaking en de bedingen van ongelijke verdeling van de huwelijksgemeenschap; zodoende is die bepaling niet van toepassing op de andere voordelen die bij de verdeling ontstaan uit de samenstelling van de huwelijksgemeenschap en derhalve niet op de voordelen die het gevolg zijn van de inbreng van een eigen goed in de huwelijksgemeenschap (1). (1) Cass. 23 november 2001, AR C.99.0012.N, AC 2001, nr. 641.

Algemeen - Bedongen gemeenschapsstelsel - Echtscheiding - Gevolg - Ontbinding in het nadeel van een partij - Verlies van voordelen - Voordelen

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

C.13.0520.F 16 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151116.1 AC nr. ...

De ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel doet tussen de partijen een postcommunautaire onverdeeldheid ontstaan die zowel de goederen bevat die aanwezig waren op het ogenblik waarop de ontbinding van het huwelijk tussen de echtgenoten terugwerkt, als de vruchten die deze goederen nadien hebben opgebracht.

Algemeen - Huwelijksvermogensstelsel met gemeenschap van goederen - Ontbinding

- Art. 1278, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De deelgenoot die alleen het genot van een onverdeeld goed heeft gehad, is voor dit uitsluitend genot aan de andere deelgenoten een vergoeding verschuldigd; als de echtgenoot die in de gezinswoning mag blijven wonen de onderhoudsplichtige is, en de voorlopige onderhoudsbijdragen die hij aan de andere echtgenoot betaald heeft meer bedragen dan de helft van de onder de partijen te verdelen onverdeelde inkomsten, is de onderhoudsplichtige echtgenoot die de woning alleen betrokken heeft, geen enkele bezettingsvergoeding verschuldigd aangezien de voorlopige onderhoudsbijdragen een voorschot vormen op het deel van de onderhoudvragende partij in de onverdeelde inkomsten.

Algemeen - Huwelijksgemeenschap - Mede-eigendom - Uitsluitend genot van een onverdeeld goed

- Art. 577-2, § 3 Burgerlijk Wetboek

BEDONGEN STELSELS

C.19.0488.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.11 AC nr. ...

Een huwelijksvoordeel valt niet in de nalatenschap, maar behoort de langstlevende echtgenoot toe ingevolge de vereffening en verdeling van het huwelijksvermogensstelsel (1). (1) Zie concl. OM.

Bedongen stelsels - Vereffening en verdeling - Verblijvingsbeding - Nalatenschap - Uitwerking

- Artt. 1445, 1461, 1464, eerste en tweede lid, en 1465 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de huwelijksgemeenschap ingevolge een verblijvingsbeding in haar totaliteit toekomt aan de langstlevende echtgenoot, dient de erfrechtelijke verrekening door inbreng of inkorting daarentegen niet te gebeuren in de nalatenschap van de vooroverleden echtgenoot aangezien de geschonken goederen dan geen deel uitmaken van diens nalatenschap (1). (1) Zie concl. OM.

Bedongen stelsels - Verblijvingsbeding - Uitwerking - Nalatenschap - Inbreng - Inkorting - Tijdstip

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0507.F 22 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201022.1F.3 AC nr. ...

Artikel 1388, tweede lid, Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de echtgenoten bij huwelijkscontract of bij wijzigingsakte, wanneer op dat tijdstip een van hen één of meer afstammelingen heeft die voortkomen uit een andere relatie van voor hun huwelijk of die geadopteerd werden voor hun huwelijk, of afstammelingen van de geadopteerden, geheel of ten dele, zelfs zonder wederkerigheid, een regeling kunnen treffen over de rechten die de ene in de nalatenschap van de andere kan uitoefenen; deze overeenkomst mag enkel betrekking hebben op de rechten die de ene echtgenoot in de nalatenschap van de andere kan uitoefenen en sluit derhalve uit dat een van de echtgenoten afstand doet van zijn erfrechten in ruil voor een tegenprestatie die geen verband houdt met dergelijke rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 653.

Bedongen stelsels - Wijziging - Rechten van een echtgenoot in de nalatenschap van de andere - Overeenkomst - Draagwijdte - Uitsluiting

- Art. 1388, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0207.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.3 AC nr. ...

De toepassing van artikel 1278, vierde en vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek veronderstelt het bestaan van een gemeenschap, maar niet van een huwelijksvermogensstelsel dat in het Burgerlijk Wetboek als een stelsel van gemeenschap wordt aangewezen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 258.

Bedongen stelsels - Vereffening van de gemeenschap - Artikel 1278, vierde en vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing - Gemeenschap

- Art. 1278, vierde en vijfde lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0455.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.11 AC nr. ...

De clausule in een huwelijkscontract, aangegaan onder het stelsel van scheiding van goederen, dat "bij gebrek aan geschreven rekeningen de echtgenoten vermoed worden de rekeningen die zij wederzijds verschuldigd zijn dag voor dag te hebben vereffend" stelt een vermoeden van verrekening in maar bepaalt niet uitdrukkelijk dat het vermoeden slechts door middel van een geschrift kan worden weerlegd (1). (1) Zie concl. OM.

Bedongen stelsels - Stelsel van scheiding van goederen - Huwelijkscontract - Clausule inzake verrekening

- Artt. 1468 en 1469 Burgerlijk Wetboek

C.16.0075.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.2 AC nr. 641

De appelrechters die oordelen dat wat betreft de toepassing van artikel 1467 Burgerlijk Wetboek, deze wetsbepaling een onredelijke bepaling zou zijn in de interpretatie dat enkel over de nog aanwezige vruchten rekenschap moet worden gegeven en dat een doelgebonden en redelijke wetsuitlegging aangewezen is, geven hiermee aan voormeld artikel 1467 een grondwetsconforme uitlegging en schenden aldus deze wetsbepaling niet (1). (1) Zie, voor de prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof in deze zaak, Cass. 28 april 2017, AR C.16.0075.N, AC 2017, nr. 641, met andersluidende concl. OM.

Bedongen stelsels - Scheiding van goederen - Eigen goederen - Beheer door de andere echtgenoot - Ontbinding van het stelsel - Vruchten - Rekenschap en verantwoording - Omvang - Artikel 1467, Burgerlijk Wetboek - Wetsuitlegging

- Art. 1467 Burgerlijk Wetboek

Bedongen stelsels - Scheiding van goederen - Eigen goederen - Beheer door de andere echtgenoot - Ontbinding van het stelsel - Vruchten - Rekenschap en verantwoording - Omvang - Artikel 1467, Burgerlijk Wetboek - Wetsuitlegging

- Art. 1467 Burgerlijk Wetboek

C.17.0094.N 9 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171109.8 AC nr. 628

Een begunstiging in een levensverzekering of een schuldsaldoverzekering is slechts een voordeel in de zin van art. 299 Burgerlijk Wetboek wanneer deze begunstiging als een onrechtstreekse schenking kan worden gekwalificeerd.

Bedongen stelsels - Echtscheiding - Gevolg - Verlies van voordelen - Voordelen - Begrip - Draagwijdte - Levensverzekering - Schuldsaldoverzekering - Begunstiging

- Artt. 108, eerste lid, en 131 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

Met voordelen in de zin van art. 299 Burgerlijk Wetboek worden bedoeld, eensdeels, alle schenkingen tussen echtgenoten, anderdeels, de voordelen die tegelijk overlevingsrechten zijn, met name de bedingen van vooruitmaking en de bedingen van ongelijke verdeling van de huwelijksgemeenschap (1). (1) Cass. 23 november 2001, AR C.99.0012.N, AC 2001, nr. 641.

Bedongen stelsels - Echtscheiding - Gevolg - Verlies van voordelen - Voordelen

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

GERECHTELIJKE SCHEIDING VAN GOEDEREN

P.21.0908.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.14 AC nr. ...

De boedelbeschrijving die wordt opgesteld na de ontbinding van een huwelijksvermogensstelsel strekt ertoe de omvang van het gemeenschappelijk vermogen of van de onverdeeldheid vast te stellen en dient alle gegevens te bevatten die nodig zijn voor een betrouwbaar beeld van de samenstelling, de baten en de lasten van de onverdeelde boedel (1); de omstandigheid dat het ontbonden huwelijksvermogensstelsel betrekking heeft op een stelsel van scheiding van goederen en geen gemeenschappelijk vermogen omvat, heeft niet tot gevolg dat er geen vereffening en verdeling kan worden bevolen en geen notariële boedelbeschrijving moet worden opgesteld waarbij de in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven eed moet worden afgelegd; immers kan er bij de ontbinding van een stelsel van scheiding van goederen niet alleen sprake zijn van een onverdeeldheid tussen de partijen, maar kan er onder meer ook discussie ontstaan over het eigendomsrecht op bepaalde goederen, wat kan leiden tot de vaststelling van het bestaan van een onverdeeldheid of een directe weerslag kan hebben op de omvang ervan. (1) Cass. 1 maart 2022, AR P.21.0658.N, AC 2022, nr. 154; Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.0548.N, AC 2003, nr. 497; Cass. 26 januari 1999, AR P.97.0485.N, AC 1999, nr. 42; Cass. 8 december 1981, AC 1981-82, nr. 233. Zie alg. S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 63p.

Gerechtelijke scheiding van goederen - Huwelijksvermogensstelsel van scheiding van goederen - Notariële boedelbeschrijving met eedaflegging - Bestaan van een onverdeeldheid

- Artt. 1175, eerste lid, en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Strafwetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

De uit de echt gescheiden partijen bij een boedelbeschrijving die wordt opgesteld naar aanleiding van de vereffening en verdeling van een gebeurlijke onverdeeldheid na de ontbinding van een stelsel van scheiding van goederen zijn ertoe gehouden om alle goederen en waarden te vermelden die kunnen leiden tot de vaststelling van het bestaan van een onverdeeldheid of die een invloed kunnen hebben op de omvang van de onverdeelde boedel; zij zijn er bovendien ook toe verplicht opgave te doen van de goederen en waarden die krachtens een wettelijke bepaling of een beding in het huwelijkscontract tot hun respectieve eigen vermogen behoren maar waarvan het eigendomsrecht door de andere partij wordt betwist.

Gerechtelijke scheiding van goederen - Omvang van de onverdeeldheid na echtscheiding - Huwelijksvermogensstelsel van scheiding van goederen - Notariële boedelbeschrijving met eedaflegging - Verplichtingen van de partijen bij de aangifte van goederen

- Artt. 1175, eerste lid, en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Strafwetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0658.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.9 AC nr. ...

Wanneer de boedelbeschrijving de omvang van het gemeenschappelijk vermogen beoogt vast te stellen met het oog op de vereffening-verdeling van het huwelijksstelsel, zijn de partijen gehouden alle goederen aan te geven die een invloed kunnen hebben op de samenstelling van het gemeenschappelijk vermogen; aangezien de boedelbeschrijving van het gemeenschappelijk vermogen van een huwelijksvermogenstelsel ertoe strekt uit te maken wat respectievelijk tot het gemeenschappelijk en tot het eigen vermogen behoort, zijn de echtgenoten verplicht alles aan te geven wat van deze vermogens deel uitmaakt, zodat de niet-aangifte van een deel ervan een strafbare valsheid kan opleveren (1). (1) Zie alg. S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 63p.

Gerechtelijke scheiding van goederen - Boedelbeschrijving van het gemeenschappelijk vermogen van het huwelijk - Aangifteplicht van de echtgenoten - Valse eed bij boedelbeschrijving

- Art. 1183 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Wetboek van Strafvordering

C.16.0420.F 30 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180330.2 AC nr. ...

Wanneer de echtgenoten bij huwelijkscontract bedingen dat zij gescheiden van goederen zullen zijn, zijn de bepalingen van de artikelen 1436, tweede lid, en 1450, tweede lid, Burgerlijk Wetboek niet van toepassing.

Gerechtelijke scheiding van goederen - Ontbinding van het stelsel - Schuldvorderingen tussen de echtgenoten - Interest - Aanvang - Datum

- Artt. 1390, 1436 en 1450 Burgerlijk Wetboek

C.15.0440.F 23 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160523.3 AC nr. ...

Artikel 1416 van het Burgerlijk Wetboek, dat de bestuursbevoegdheden bepaalt van het gemeenschappelijk vermogen door echtgenoten die gehuwd zijn volgens het wettelijk stelsel, heeft geen betrekking op het bestuur van een onverdeeld goed door een van de echtgenoten die gehuwd is onder het stelsel van gerechtelijke scheiding van goederen.

Gerechtelijke scheiding van goederen - Onverdeelde goederen - Bestuur - Bestuursbevoegdheid van de echtgenoten - Artikel 1416 van het Burgerlijk Wetboek - Toepassingsgebied

- Art. 1416 Burgerlijk Wetboek

PRIMAIR STELSEL (WEDERZIJDSE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN VAN DE ECHTGENOTEN)

C.16.0443.F 20 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170420.4 AC nr. ...

Uit artikel 215, § 2, tweede lid, Burgerlijk Wetboek, dwingende wetsbepaling ten voordele van de echtgenoten, volgt dat de werkelijke kennis van het huwelijk door de verhuurder die een opzegging ter kennis brengt of een exploot betekent, volstaat opdat de desbetreffende echtgenoot de nietigheid van die akten kan inroepen (1). (1) Zie Cass. 7 april 1994, AR C.93.0423.F, AC 1994, nr. 161.

Primair stelsel (Wederzijdse rechten en verplichtingen van de echtgeno] [Zie: 200 HUWELIJK] - Huur van een onroerend goed door een echtgenoot vóór het huwelijk - Voornaamste gezinswoning - Opzeggingen, kennisgevingen en exploten - Opzegging door de verhuurder - Bestemmelingen

- Art. 215, § 2, tweede lid Burgerlijk Wetboek

WETTELIJK STELSEL

C.18.0322.F 20 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250220.1F.2 AC nr. ...

Uit artikel 1434 Oud Burgerlijk Wetboek volgt niet dat het gemeenschappelijk vermogen enkel vergoeding is verschuldigd indien het voordeel heeft behaald uit de eigen goederen van een van de echtgenoten (1). (1) Zie concl. OM.

Wettelijk stelsel - Vergoeding door het gemeenschappelijk vermogen - Voorwaarde

- Art. 1434 Oud Burgerlijk Wetboek

De winst uit een winnend loterijbiljet, die een eigen goed van een van de echtgenoten is, is geen vrucht, inkomen of interest in de zin van artikel 1405.2 Oud Burgerlijk Wetboek, maar vormt de tegenprestatie van dat biljet en is dus overeenkomstig artikel 1400.5 een eigen goed (1). (1) Zie concl. OM.

Wettelijk stelsel - Eigen goed - Omschrijving - Winst uit een winnend loterijbiljet

- Art. 1447, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1446 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1400.5 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1405. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

De artikelen 1446 en 1447, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek beletten de rechter niet om aan de echtgenoot die hierom vraagt het onroerend goed toe te wijzen dat als gezinswoning dient, zonder de aldaar aanwezige huisraad (1). (1) Zie concl. OM.

Wettelijk stelsel - Toewijzing van het onroerend goed dat als gezinswoning dient - Beslissing over de aldaar aanwezige huisraad - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1447, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1446 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0017.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.11 AC nr. ...

De verrijking van het eigen vermogen door arbeid van een echtgenoot buiten een professionele context en in die zin zonder inkomstenderving brengt geen verarming van het gemeenschappelijk vermogen mee en kan bijgevolg geen aanleiding geven tot vergoeding.

Wettelijk stelsel - Verrijking van het eigen vermogen - Vergoeding aan het gemeenschappelijk vermogen

- Artt. 221, eerste lid, 1405.1 en 4, 1432, en 1435 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0417.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.41 AC nr. ...

Wanneer een goed wordt verkocht dat behoort tot de post-communautaire onverdeeldheid die ontstaat door de ontbinding van een huwelijksvermogensstelsel met een gemeenschap van goederen en de goederen bevat die deel uitmaakten van de gemeenschap op het ogenblik van de ontbinding van het huwelijk, valt de opbrengst daarvan in de onverdeeldheid om aldaar voorafgaandelijk aan de regels van de vereffening en verdeling van de huwelijksgemeenschap te worden onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

Wettelijk stelsel - Gemeenschap van goederen - Ontbinding - Postcommunautaire onverdeeldheid - Verkoop van een goed - Opbrengst

- Artt. 1427 en 1430, eerste, tweede en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.13.0376.F 29 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170629.3 AC nr. ...

De persoonlijke werkkracht en de waarde die ze vertegenwoordigt zijn eigen aan elke van de onder het wettelijk stelsel gehuwde echtgenoten.

Wettelijk stelsel - Echtgenoten - Persoonlijke werkkracht - Waarde - Eigen goed

- Art. 1401, 2 Burgerlijk Wetboek

C.16.0020.F 4 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170504.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat de echtgenoot die de nietigverklaring van de handeling van zijn echtgenoot vordert, van die handeling kennis heeft, vereist niet dat hij over stukken beschikt die de handeling van zijn echtgenoot vaststellen.

Wettelijk stelsel - Beheer van het gemeenschappelijk vermogen - Vordering tot nietigverklaring - Inleiding - Termijn - Aanvang - Kennis van de door zijn echtgenoot gestelde handeling

- Artt. 1417, tweede lid, 1418, 1419, 1422 en 1423, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0195.N 17 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.3 AC nr. ...

Bij de beoordeling van het bestaan van een handelszaak dient de rechter te onderzoeken of de aanwezige elementen het mogelijk maken een eigen cliënteel aan te trekken en te behouden (1). (1) Zie concl. OM.

Wettelijk stelsel - Vermogens - Samenstelling - Handelszaak - Bestaan - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Artt. 1399, eerste lid, 1400, 5°, en 1405, 4° Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Wettelijk stelsel - Vermogens - Samenstelling - Handelszaak - Bestaan - Beoordeling door de rechter - Criteria

C.16.0026.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.10 AC nr. ...

Door de ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel ontstaat tussen de partijen een postcommunautaire onverdeeldheid, die de goederen bevat die aanwezig waren op het ogenblik waarop de ontbinding van het huwelijk tussen de echtgenoten terugwerkt, evenals de vruchten die deze goederen nadien hebben opgebracht.

Wettelijk stelsel - Ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel

- Art. 1278, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een van de ex-echtgenoten het gemeenschappelijke pand betrekt na de ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel van de gemeenschap van goederen, moet hij aan de andere ex-echtgenoot, ongeacht de omstandigheden van de zaak, geen woonstvergoeding betalen die gelijk is aan de helft van de huurwaarde van het pand.

Wettelijk stelsel - Onroerend goed - Onverdeeldheid - Ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel - Bewoning door één ex-echtgenoot

- Art. 577-2, § 3 Burgerlijk Wetboek

C.15.0359.N 9 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160909.4 AC nr. ...

Het wettelijk huwelijksvermogensstelsel waaraan de zonder contract gehuwde echtgenoten onderworpen zijn, is zo nauw met de instelling van het huwelijk verbonden dat dit stelsel geacht moet worden de staat van personen te betreffen; wanneer de echtgenoten bij de voltrekking van het huwelijk dezelfde nationaliteit hebben, is dit stelsel onderworpen aan de wet van de gemeenschappelijke nationaliteit (1); zo de echtgenoten bij de voltrekking van hun huwelijk een verschillende nationaliteit hebben, wordt het stelsel geregeld door de wet van de eerste echtelijke verblijfplaats (2)(3). (1) Zie Cass. 21 maart 2014, AR C.13.0021.F, AC 2014, nr. 229; Cass. 4 december 2009, AR C.08.0214.F, AC 2009, nr. 718; Cass. 5 mei 2008, AR C.06.0288.F, AC 2008, nr. 265; Cass. 10 april 1980, AC 1979-80, nr. 506, met concl. van Advocaat-generaal J. VELU in Bull. en Pas. 1980, I, 974. (2) Cass. 5 mei 2008, AR C.06.0288.F, AC 2008, nr. 265. (3) Art. 3, derde lid, Burgerlijk Wetboek, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan door artikel 139, Wetboek IPR.

Wettelijk stelsel - Element van vreemdelingenschap - Toepasselijke wet

- Art. 3, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0440.F 23 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160523.3 AC nr. ...

Artikel 1416 van het Burgerlijk Wetboek, dat de bestuursbevoegdheden bepaalt van het gemeenschappelijk vermogen door echtgenoten die gehuwd zijn volgens het wettelijk stelsel, heeft geen betrekking op het bestuur van een onverdeeld goed door een van de echtgenoten die gehuwd is onder het stelsel van gerechtelijke scheiding van goederen.

Wettelijk stelsel - Gemeenschappelijk vermogen - Bestuur - Bestuursbevoegdheid van de echtgenoten - Artikel 1416 van het Burgerlijk Wetboek - Toepassingsgebied

- Art. 1416 Burgerlijk Wetboek

C.14.0219.N 20 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150220.3 AC nr. 135

Artikel 1401.5 van het Burgerlijk Wetboek bevat een eigendomsregeling van de lidmaatschapsrechten verbonden aan gemeenschappelijke aandelen in vennootschappen waarin alle aandelen op naam zijn, indien die toebedeeld zijn aan of ingeschreven zijn op naam van één echtgenoot alleen.

Wettelijk stelsel - Eigen goederen - Aandelen in vennootschappen - Lidmaatschapsrechten - Toebedeeld aan of ingeschreven op naam van een echtgenoot alleen - Regeling - Aard - Ontbinding van het huwelijk

- Art. 1401.5 Burgerlijk Wetboek

WIJZIGING VAN HET HUWELIJKSVERMOGENSSTELSEL

C.15.0383.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Wijziging van het huwelijksvermogensstelsel - Aard van de wijziging - Tegenwerping van de bedongen wijzigingen aan derden - Bekendmaking in het Belgisch Staatsblad

Uit de samenhang van de artikelen 1319, 1°, Gerechtelijk Wetboek en 1396, eerste lid, Burgerlijk Wetboek en de wetsgeschiedenis blijkt dat wijzigingen van het huwelijksvermogensstelsel die niet tot gevolg hebben dat het vorige stelsel wordt vereffend of dat de bestaande samenstelling van de vermogens wordt gewijzigd, niet in het Belgisch Staatsblad moeten worden bekendgemaakt om aan derden te kunnen worden tegengeworpen (1). (1) Zie concl. OM.

Wijziging van het huwelijksvermogensstelsel - Aard van de wijziging - Tegenwerping van de bedongen wijzigingen aan derden - Bekendmaking in het Belgisch Staatsblad

- Art. 1396, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 1319, 1° Gerechtelijk Wetboek

HYPOTHEEK [ZIE: 494/04 VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN]

C.18.0021.F 8 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191108.2 AC nr. ...

Aangezien de hypotheek die aan de hypothecaire schuldeiser is toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken, die werken een affectatiewaarde heeft verleend, worden de rechten van de hypothecaire schuldeiser, bij het eindigen van het recht van opstal, en derhalve van de hypotheek, volgens een zakelijke subrogatie, verhaald op de vergoeding die de eigenaar van de grond aan de opstalhouder verschuldigd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 581.

- Recht van opstal - Hypothecaire schuldeiser - Hypotheek toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken - Uitwerking - Einde van het recht van opstal - Rechten van de hypothecaire schuldeiser - Grondslag

- Artt. 41, eerste lid, en 45, 2° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Artt. 2 en 6 Wet 10 januari 1824 over het recht van opstal

De hypothecaire schuldeiser heeft, door de zakelijke subrogatie, een zakelijk recht waardoor hij rechtstreeks tegen de eigenaar van de grond kan optreden met het oog op diens veroordeling tot betaling van de vergoeding die hij aan de opstalhouder verschuldigd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 581.

- Recht van opstal - Hypothecaire schuldeiser - Hypotheek toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken - Uitwerking - Einde van het recht van opstal - Rechten van de hypothecaire schuldeiser - Kwalificatie van de vordering

- Artt. 41, eerste lid, en 45, 2° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Artt. 2 en 6 Wet 10 januari 1824 over het recht van opstal

Wegens de zakelijke subrogatie oefent de hypothecaire schuldeiser, die de veroordeling vordert van de eigenaar van de grond tot betaling van de vergoeding die laatstgenoemde aan de opstalhouder verschuldigd is, de vorderingsrechten van de opstalhouder tegen de eigenaar van de grond niet uit en treedt hij evenmin op in naam en voor rekening van de opstalhouder (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 581.

- Recht van opstal - Hypothecaire schuldeiser - Hypotheek toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken - Uitwerking - Einde van het recht van opstal - Rechten van de hypothecaire schuldeiser - Kwalificatie van de vordering

- Artt. 41, eerste lid, en 45, 2° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Artt. 2 en 6 Wet 10 januari 1824 over het recht van opstal

F.17.0073.F 11 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190411.1 AC nr. ...

De herroeping wegens ondankbaarheid heeft geen uitwerking ten aanzien van een derde die beschikt over een wettelijke hypotheek op het voorwerp van de schenking die vóór de eis tot herroeping werd ingeschreven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 227.

- Wettelijke hypotheek - Onroerend goed verkregen door schenking - Herroeping

- Art. 918, eerste lid Burgerlijk Wetboek

IMMUNITEIT

P.25.1072.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 29, 39.1 en 39.2 van het Verdrag van Wenen volgt niet dat een diplomatieke ambtenaar wiens taak werd beëindigd en die de ontvangststaat nog niet heeft verlaten, zijn onschendbaarheid slechts verliest nadat aan hem het verstrijken van de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn werd meegedeeld of nadat de zendstaat daarover heeft beslist en de rechter van de ontvangststaat die over de toepasselijkheid van de onschendbaarheid van een diplomatiek ambtenaar moet oordelen kan vaststellen wanneer de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn is verstreken en oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak waarbij de omstandigheid dat de diplomatieke ambtenaar na de beëindiging van zijn taak nog over een verblijfstitel beschikt, de rechter bij die beoordeling niet bindt; de voormelde bepalingen sluiten niet uit dat een diplomatieke ambtenaar na het ophouden van zijn onschendbaarheid wordt aangehouden voor feiten die zich hebben voorgedaan na de beëindiging van zijn taak en op een ogenblik dat hij de ontvangststaat nog niet heeft verlaten.

- Diplomatieke immuniteit - Diplomatiek ambtenaar - Begin en einde van de voorrechten en immuniteiten - Artikelen 29, 39.1 en 39.2 Verdrag van Wenen - Beëindiging van de diplomatieke taak - Diplomatiek ambtenaar die de ontvangststaat niet heeft verlaten - Verlies van de onschendbaarheid - Verstrijken van de redelijke termijn om het land te verlaten - Beoordeling door de rechter - Gevolg - Aanhouding van de diplomatieke ambtenaar - Draagwijdte

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 39.2 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968
- Art. 39.1 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968
- Art. 29 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968

C.21.0448.N 16 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.11 AC nr. ...

Artikel 10.3 van het Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies op grond waarvan de voorzitter meteen na de vergadering een verklaring aan de pers aflegt, sluit niet uit dat hij op een later tijdstip ook nog verklaringen kan afleggen in zijn hoedanigheid van voorzitter, dan wel in naam van de commissie (1). (1) Zie concl. OM.

- Parlementaire onderzoekscommissie - Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies - Vergadering - Voorzitter - Verklaringen - Tijdstip

- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies

De artikelen 10.2 en 10.3 van het Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies staan er niet aan in de weg dat de voorzitter van de onderzoekscommissie in zijn hoedanigheid van voorzitter of in naam van de commissie verklaringen aflegt die verder reiken dan het verstrekken van objectieve informatie aangaande de werking en de agenda (1). (1) Zie concl. OM.

- Parlementaire onderzoekscommissie - Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies - Voorzitter - Verklaringen - Inhoud

- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies

P.21.0681.F 22 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.8 AC nr. ...

Het slachtoffer van een aan een parlementslid ten laste gelegd misdrijf is niet bevoegd om de strafvordering tegen hem in te stellen; ten gevolge van een burgerlijke partijstelling die tegen een parlementslid is ingesteld en die als dusdanig de strafvordering niet kan instellen, kan het openbaar ministerie bij de onderzoeksrechter vorderingen instellen die dezelfde feiten bij hem aanhangig maken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 581.

- Parlementaire onschendbaarheid - Instelling van de strafvordering tegen een parlementslid - Burgerlijke partijstelling tegen een parlementslid - Ontvankelijkheid - Latere vorderingen ingesteld door het openbaar ministerie bij de onderzoeksrechter

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1060.F 14 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.7 AC nr. ...

Om het betrokken parlement toe te laten met kennis van zaken het door de artikelen 59, eerste lid, en 120 Grondwet, bepaalde toezicht uit te oefenen, deelt de procureur-generaal hem het dossier met de stukken mee die betrekking hebben op de feiten die verweten worden aan het lid waarnaar een afgesloten onderzoek is verricht, en die hij wil vervolgen, evenals de vordering die hij bij de raadkamer aanhangig zal maken; de parlementsleden moeten zich ervan verzekeren dat het verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid berust op een dossier van de rechtspleging dat de objectieve gegevens bevat waarop het bestaan van de in de vordering van het openbaar ministerie vermelde strafbare feiten is gegrond en die het ernstig karakter van de vervolging aantonen; de omstandigheid dat er in het verdere verloop van de rechtspleging stukken aan het dossier zijn toegevoegd, heeft geen invloed, voor zover die stukken niet leiden tot een wijziging van de vorderingen betreffende de feiten waarvan het parlement heeft kennisgenomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

- Parlementaire onschendbaarheid - Vervolging ten laste van een parlementslid - Afsluiting van het gerechtelijk onderzoek - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Aan het parlement mee te delen dossier - Samenstelling - Onderzoek door het parlement - Draagwijdte - Latere toevoeging van stukken aan het dossier

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het met toepassing van de artikelen 59, eerste lid, en 120 Grondwet door het parlement uitgevoerde toezicht loopt geenszins vooruit op de schuld van het lid wiens opheffing van de onschendbaarheid wordt gevraagd, aangezien het debat hierover behoort tot de bevoegdheid van de rechterlijke macht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

- Parlementaire onschendbaarheid - Vervolging ten laste van een parlementslid - Afsluiting van het gerechtelijk onderzoek - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Toezicht door het parlement

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

De grondwettelijke regels betreffende de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid hebben tot doel de goede werking van het parlement te waarborgen; het parlement dient enerzijds na te gaan of de vervolging ernstig lijkt, dit wil zeggen of ze niet is ingegeven door redenen die geen verband houden met de goede rechtsbedeling, of ze niet kennelijk onontvankelijk is of gegrond op een niet-strafbaar feit en of ze steunt op precieze telastleggingen en, anderzijds, of de afwezigheid van het betrokken parlementslid geen belemmering vormt voor de werkzaamheden van het parlement.

- Parlementaire onschendbaarheid - Vervolging ten laste van een parlementslid - Afsluiting van het gerechtelijk onderzoek - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Toezicht door het parlement - Doel - Beoordelingscriteria

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0888.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.3 AC nr. ...

De commissie voor de vervolgingen die uitspraak moet doen over een verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid, moet nagaan of de schuld op het eerste gezicht niet onwaarschijnlijk is, dat de vervolging niet is ingegeven door partijdige beweegredenen en dat ze de werkzaamheden van de vergadering niet ontregelt; hieruit kan worden afgeleid dat die commissie zich niet zelf kan uitspreken over de excepties van nietigheid van de onderzoeksinformatie of van het vooronderzoek.

- Parlementaire onschendbaarheid - Verzoek tot opheffing - Commissie voor de vervolgingen van de Kamer - Opdracht

- Art. 59 De gecoördineerde Grondwet 1994

Parlementaire onschendbaarheid heeft tot doel de uitvoering van gerechtelijke procedures uit te stellen die gegrond zijn op misdrijven die geen verband houden met de normale uitoefening van het parlementair ambt; het doel van de grondwetgever bestaat erin de normale werking van de parlementaire vergaderingen te verzekeren door hun leden te onttrekken aan arbitraire vervolgingen of aan vervolgingen die met een politieke drijfveer of op bevel van de uitvoerende macht zouden zijn ingeleid.

- Parlementaire onschendbaarheid - Ratio

- Art. 59 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0282.F 6 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191206.1F.5 AC nr. ...

Van de vrijstelling van rechtsvervolging wordt afgeweken wanneer de tegen de vreemde Staat ingestelde rechtsvordering betrekking heeft, niet op een handeling die hij heeft verricht in de uitoefening van zijn publiekrechtelijke macht, maar op een bestuurshandeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 650.

- Buitenlandse staat - Vrijstelling van rechtsvervolging - Exceptie

Om te bepalen of de Staat een handeling heeft verricht in de uitoefening van zijn publiekrechtelijke macht, moet acht worden geslagen op de aard van die handeling en op de hoedanigheid waarin die Staat is opgetreden, met inaanmerkingneming van de context waarin de handeling werd verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 650.

- Buitenlandse staat - Vrijstelling van rechtsvervolging - Uitoefening van het openbaar gezag - Bepaling - Criteria

S.15.0051.N 4 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190304.3 AC nr. ...

Uit het internationaal gewoonterecht inzake immuniteit van rechtsmacht, zoals ook opgenomen in artikel 11, eerste lid en tweede lid, a, van het Verdrag van de Verenigde Naties van 2 december 2004 inzake de immuniteit van rechtsmacht en hun eigendommen volgt dat, wanneer een zaak betrekking heeft op een arbeidsovereenkomst tussen een andere staat en een natuurlijke persoon en die andere staat zich beroept op de immuniteit van rechtsmacht, deze staat geen beroep kan doen op die immuniteit, tenzij aan een aantal criteria is voldaan waaronder de aanstelling voor het vervullen van bepaalde functies "in de uitoefening van bevoegdheden van de overheid", hetzij de "acta iure imperii".

- Immuniteit van de Staten - Immuniteit van rechtsmacht - Draagwijdte - Arbeidsovereenkomst - Uitoefening van bevoegheden van de overheid - Criteria

P.18.1301.N 2 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190102.3 AC nr. ...

De onschendbaarheid en de immuniteiten van een diplomaat worden door de ontvangstaat van de diplomaat en door een derde Staat verleend, wanneer de diplomaat op het grondgebied van de derde Staat op doorreis is om zijn werkzaamheden op zijn post te aanvaarden of om naar zijn post terug te keren, of wanneer hij naar zijn eigen land terugkeert.

- Diplomaat - Verdrag van Wenen - Immuniteit verleend door een derde Staat - Voorwaarde - Doorreis

- Artt. 29, 31.1, 39.1 en 40.1 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968

Onder doorreis als bedoeld in het strikt uit te leggen artikel 40.1, eerste zin, Verdrag van Wenen, wordt enkel verstaan de doorreis die verband houdt met de uitoefening van de diplomatieke opdracht van de diplomaat, met name de reis vanuit het land van herkomst om de diplomatieke standplaats te vervoegen of om naar het thuisland terug te keren, ofwel de reis vanuit de standplaats naar het land waar de diplomaat een diplomatieke missie dient te vervullen of om, na de vervulling van die missie, vanuit dit land naar de diplomatieke standplaats terug te keren; een terugkeer uit een derde land waar de diplomaat op vakantie verblijft naar de standplaats, is vreemd aan de uitoefening van de diplomatieke opdracht en is bijgevolg geen doorreis als bedoeld in artikel 40.1, eerste zin, Verdrag van Wenen (1). (1) J. SALMON, Manuel de droit diplomatique, Bruxelles, Bruylant, 1994, p. 421-422; J.-P. PANCRACIO, Droit et institutions diplomatiques, Paris, Pedone, 2007, p. 228.

- Diplomaat - Verdrag van Wenen - Immuniteit verleend door een derde Staat - Doorreis

- Art. 40.1 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968

C.16.0346.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.2 AC nr. ...

De regel van de vrijstelling van rechtsvervolging van de internationale organisaties streeft een gewettigd doel na; om te bepalen of de aantasting van de basisrechten kan worden aangenomen in het licht van artikel 6.1, moet worden onderzocht of de persoon tegen wie de vrijstelling van rechtsvervolging wordt aangevoerd, over andere redelijke rechtsmiddelen beschikt om de hem bij het Verdrag gewaarborgde rechten op een efficiënte wijze te vrijwaren (1). (1) Cass. 21 december 2009, AR S.04.0129.F, AC 2009, nr. 773, met concl. van advocaat-generaal J.-M. Genicot in Pas. 2009.

- Vrijstelling van rechtsvervolging - Internationale organisaties - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.1 - Rechtstoegang - Beperkingen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0141.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vervolging van een parlementslid - Regeling van de rechtspleging - Uitzondering wegens miskenning van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Het grondwettelijk bestel waarbij het ambt van parlementslid wordt beschermd, heeft betrekking op de ontvankelijkheid van de vervolging tijdens de duur van de parlementaire zitting, zodat de exceptie die is afgeleid uit schending van artikel 59 Grondwet geen verband houdt met de bevoegdheid van het rechtscollege dat van die vervolging kennisneemt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 198.

- Vervolging van een parlementslid - Regeling van de rechtspleging - Uitzondering wegens miskenning van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 59 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0039.N 28 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161028.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Diplomaten - Voorrechten en immuniteiten - Redenen

- Diplomatieke ambtenaren - Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer - Artikel 31, eerste lid, a)

De toekenning van voorrechten en immuniteiten aan diplomaten is noodzakelijk om de goede werking van de diplomatieke vertegenwoordiging te verzekeren en de goede verstandhouding tussen Staten te bevorderen; deze diplomatiek immuniteit geldt, in beginsel, onbeperkt zowel in het raam van de ambtsuitoefening als wat het privé-leven betreft (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Diplomaten - Voorrechten en immuniteiten - Redenen

Krachtens artikel 31, lid 1, a) van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer genieten diplomatiek ambtenaren van immuniteit ten aanzien van de burgerlijke rechtsmacht van de ontvangende Staat met uitzondering van de zakelijke vorderingen betreffende particuliere onroerende goederen gelegen op het grondgebied van de ontvangende Staat, tenzij deze goederen worden aangewend voor de werkzaamheden van de zending; huurgeschillen vallen niet onder de uitzondering bedoeld in deze bepaling (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Diplomatieke ambtenaren - Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer - Artikel 31, eerste lid, a)

- Art. 31, eerste lid, a) Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968

C.14.0322.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Immuniteit van de Staten - Immuniteit van rechtsmacht - Draagwijdte - Handeling verricht in de uitoefening van de publiekrechtelijke macht - Criteria

Om te bepalen of de handelingen van een Staat of van een lichaam van een Staat zijn gesteld in de uitoefening van zijn publiekrechtelijke macht, moet acht worden geslagen op de aard van die handeling en op de hoedanigheid waarin die Staat of dat lichaam is opgetreden, waarbij rekening wordt gehouden met de context waarin de handeling werd verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Immuniteit van de Staten - Immuniteit van rechtsmacht - Draagwijdte - Handeling verricht in de uitoefening van de publiekrechtelijke macht - Criteria

- Artt. 15, 24, § 1, en 27 Europese Overeenkomst inzake de immuniteit van Staten, gedaan te Basel op 16 mei 1972

P.14.0414.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1 AC nr. ...

Noch uit artikel 22.3, noch uit artikel 40 Verdrag Diplomatiek Verkeer vloeit een vrijwaring tegen onderzoek of beslag voort voor een vervoermiddel van een diplomatieke zending die niet in België is geaccrediteerd.

- Vervoermiddel van een diplomatieke zending die niet in België is geaccrediteerd - Onderzoek of beslag - Vrijwaring - Toepassing

C.14.0459.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Uitvoeringsimmuniteit vreemde Staten - Omvang

De immuniteit van tenuitvoerlegging die krachtens het internationaal gewoonterecht, een verdrag of de wet toekomt aan vreemde Staten is niet absoluut en is vatbaar voor afstand van recht; deze uitvoeringsimmuniteit staat niet eraan in de weg dat de betwistingen omtrent de beslagbaarheid van de goederen bij de rechter tijdig moeten worden aangebracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitvoeringsimmuniteit vreemde Staten - Omvang

INDEPLAATSSTELLING

C.24.0172.F 10 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251010.1F.7 AC nr. ...

De overdracht van de rechten en rechtsvorderingen van de subrogant aan de gesubrogeerde geschiedt in beginsel op het tijdstip van de betaling; de regels die de quasi-indeplaatsstelling invoeren van de openbare werkgever die het loon dient te betalen gedurende het tijdvak van tijdelijke ongeschiktheid, tegen de naar gemeen recht voor het arbeidsongeval of de beroepsziekte aansprakelijke derde, wijken hier niet van af (1). (1) Zie concl. OM.

- Tijdstip - Wettelijke quasi-indeplaatsstelling van de openbare werkgever tegen de voor het arbeidsongeval of de beroepsziekte aansprakelijke derde - Gedurende het tijdvak van tijdelijke ongeschiktheid betaald loon

- Art. 14, § 3, tweede en derde lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Art. 1249 Oud Burgerlijk Wetboek

P.25.0424.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.8 AC nr. ...

Artikel 136, § 2, ZIV-Wet voert een cumulatieverbod in tussen de krachtens de ZIV-Wet verleende prestaties en de krachtens het gemeen recht verschuldigde prestaties, wanneer die prestaties dezelfde schade vergoeden; de preferentiële regresvordering die deze wet invoert, wordt op een globale grondslag ingesteld, zodat de grondslag van de subrogatoire terugvordering van de verzekeringsinstelling ononderscheidenlijk bestaat uit alle bedragen die dezelfde schade vergoeden (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal Genicot, vóór Cass. 21 april 2008, AR C.06.0675.F, AC 2008, nr. 235, op datum in Pas.

- Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ongeval - Aansprakelijke derde - Door de ziekte- en invaliditeitsverzekering geleverde prestaties - Vergoedingen verschuldigd krachtens het gemeen recht - Cumulatieverbod - Regresvordering van de verzekeringsinstelling - Regresvordering op alle bedragen die dezelfde schade vergoeden - Gevolg

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ongeval - Aansprakelijke derde - Door de ziekte- en invaliditeitsverzekering geleverde prestaties - Vergoedingen verschuldigd krachtens het gemeen recht - Cumulatieverbod - Regresvordering van de verzekeringsinstelling - Regresvordering op alle bedragen die dezelfde schade vergoeden - Gevolg

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.24.0100.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.9 AC nr. ...

Aan de voorwaarde dat de indeplaatsstelling gelijktijdig met de betaling geschiedt, kan de schuldeiser voldoen door, zelfs in een document van vóór de betaling, zijn voornemen aan te geven om de derde persoon in zijn rechten, rechtsvorderingen, voorrechten of hypotheken te doen treden op het moment van de betaling door deze persoon (1). (1) Zie concl. OM.

- Voorwaarde - Gelijktijdig met de betaling - Begrip

- Art. 1250, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0180.N 31 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.7 AC nr. ...

De subrogatie in de rechten van de benadeelde heeft tot gevolg dat de indeplaatsgestelde de vordering van de benadeelde uitoefent met al haar kenmerken en toebehoren (1). (1) Zie concl. OM.

- Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Gevolg

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 150, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 88, § 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.23.0044.F 22 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230922.1F.10 AC nr. ...

Wanneer de verzekeraar in kennis wordt gesteld van de wil van de gesubrogeerde in de rechten van de benadeelde, die zichzelf hiervan heeft onthouden, om de vergoeding van de schade te verkrijgen, wordt de verjaring van de rechtsvordering van de gesubrogeerde tegen de verzekeraar gestuit tot op het ogenblik dat de verzekeraar hem zijn beslissing om te vergoeden of zijn weigering schriftelijk ter kennis heeft gebracht.

- Verzekering - Rechtsvordering van de gesubrogeerde - Verjaring - Stuiting - Einde

- Art. 136, § 2, vierde lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.21.0400.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.4 AC nr. ...

Het door de Staat van rechtswege treden in de rechten en vorderingen van de begunstigde ten opzichte van de aansprakelijke derde, geldt voor het geheel der bedragen die, krachtens de Belgische of vreemde wetgeving, verschuldigd zijn als gehele of gedeeltelijke vergoeding van de schade die het personeelslid door toedoen van de aansprakelijke derde, opgelopen heeft.

- Belgische Staat - Personeelslid - Rechten en vorderingen van de begunstigde ten opzichte van de aansprakelijke derde - Indeplaatsstelling

- Art. 160, § 1 Wet 21 december 1994

C.17.0097.F 31 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220131.3F.8 AC nr. ...

Uit artikel 35 van de wet van 17 december 1998 volgt dat de wetgever, voor wat betreft de tegemoetkomingen naar aanleiding van de deficiënties van wisselagenten vóór l januari 1991, de regels heeft willen handhaven die van kracht waren op de datum waarop die deficiënties zich hebben voorgedaan en heeft hij bijgevolg, door de regel van artikel 8 van het algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten te handhaven, krachtens welke artikel 1252 Oud Burgerlijk Wetboek van toepassing is op de tegemoetkomingen die op grond van dat reglement worden toegekend, die tegemoetkomingen willen uitsluiten van de toepassing van artikel 62 van de wet van 4 december 1990 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 78.

- Deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen vóór 1 januari 1991 - Aanvraag tot tegemoetkoming van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten - Gedeeltelijke betaling - Indeplaatsstelling van het Fonds - Samenloop van de schuldeiser en van het Fonds ten aanzien van de gefailleerde - Rang van de schuldeiser ten aanzien van het Fonds - Beginsel - Recht van voorrang van de schuldeiser - Nieuwe wet - Gelijke rang - Werking van de wet in de tijd

- Art. 8, § 1 Algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgkeurd bij MB 5 augustus 1988
- Artt. 34 en 35 Wet 17 december 1998 tot oprichting van een beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten en tot reorganisatie van de beschermingsregelingen voor deposito's en financiële instrumenten
- Artt. 60, § 1, eerste lid, en § 2, en 62, tweede lid Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten
- Art. 71bis, § 1, eerste lid, en § 4 Wetboek van Koophandel
- Art. 1252 Oud Burgerlijk Wetboek

De uitsluiting van de tegemoetkomingen naar aanleiding van de deficiënties van wisselagenten vóór 1 januari 1991 van de toepassing van artikel 62 van de wet van 4 december 1990 vloeit niet voort uit artikel 34 van het koninklijk besluit van 2 januari 1991 houdende het algemeen reglement van het Interventiefonds van de beursvennootschappen of uit artikel 8 van het algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgekeurd bij het ministerieel besluit van 5 augustus 1988, maar uit de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 78.

- Deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen - Tegemoetkoming van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten - Gedeeltelijke betaling - Indeplaatsstelling van het Fonds - Samenloop van de schuldeiser en van het Fonds - Rang van de schuldeiser, ten opzichte van het Fonds, ten aanzien van de

gefailleerde - Wijziging van de rang - Niet-toepassing op de deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen vóór 1 januari 1991 - Oorsprong

- Art. 8, § 1 Algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgkeurd bij MB 5 augustus 1988

- Art. 34 KB 2 januari 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen

- Artt. 34 en 35 Wet 17 december 1998 tot oprichting van een beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten en tot reorganisatie van de beschermingsregelingen voor deposito's en financiële instrumenten

- Artt. 60, § 1, eerste lid, en § 2, en 62, tweede lid Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

- Art. 71bis, § 1, eerste lid Wetboek van Koophandel

- Art. 1252 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0155.N 11 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201211.1N.3 AC nr. ...

De in de rechten van de verzekerde gesubrogeerde verzekeraar kan slechts een rechtsvordering tegen de aansprakelijke derde instellen wanneer de verzekerde zelf een rechtmatig belang heeft om van deze laatste vergoeding te vorderen.

- Verzekering - Gesubrogeerde verzekeraar - Vordering tegen de aansprakelijke derde - Rechtmatig belang - Toepassing

- Thans art. 95, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 41, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0967.F 22 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200122.2F.2 AC nr. ...

Artikel 136, § 2, ZIV-wet verbiedt samenloop wanneer de bij de voormelde wet bepaalde prestaties en die welke krachtens een andere wetgeving of volgens het gemeen recht verschuldigd zijn, dezelfde schade vergoeden (1); krachtens het vierde lid van voormeld artikel treedt de verzekeringsinstelling rechtens in de plaats van de rechthebbende tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de geldsommen die krachtens de andere wetgeving of het gemeen recht verschuldigd zijn en die de schade voortvloeiend uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden geheel of gedeeltelijk vergoeden (2). (1) Cass. 21 januari 2009, AR P.07.1816.F, AC 2009, nr. 52. (2) Cass. 20 oktober 2016, AR C.16.0014.F, AC 2016, nr. 591; Cass. 2 maart 2011, AR P.10.1652.F, AC 2011, nr. 156.

- Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Schade uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden - Naar gemeen recht vergoedbare schade - Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Cumulatieverbod - Indeplaatsstelling van rechtswege van de verzekeringsinstelling

- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

---

C.17.0631.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.8 AC nr. 422

De WAM-verzekeraar die op grond van artikel 29bis WAM de uitgaven vergoedt van de arbeidsongevallenverzekeraar die in de rechten van het slachtoffer is getreden, kan deze niet terugvorderen van het slachtoffer en zijn aansprakelijkheidsverzekeraar wanneer het slachtoffer zelf voor het ongeval aansprakelijk is.

- In de rechten van het slachtoffer - Arbeidsongevallenverzekeraar - Vergoeding door de W.A.M.-verzekeraar - Artikel 29bis W.A.M. - Terugvordering van het slachtoffer en zijn aansprakelijkheidsverzekeraar - Slachtoffer zelf aansprakelijk voor het ongeval

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 48ter Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

C.17.0588.F 7 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180507.6 AC nr. ...

De betaling met indeplaatsstelling heeft binnen die grenzen de overdracht van de schuldvordering van de subrogant op de gesubrogeerde tot gevolg.

- Betaling met indeplaatsstelling - Uitwerkingen

- Art. 95 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 39, § 1 Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen
- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

C.16.0545.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.7 AC nr. 671

Uit artikel 6, § 4, van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, volgt dat Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, aan wie de rechten van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap zijn overgedragen, enkel voor het bedrag van de tegemoetkoming uitgekeerd aan de persoon met een handicap in diens rechten treedt tegenover derden die krachtens andere wetten, decreten, ordonnanties of reglementaire bepalingen of krachtens het gemeen recht voor dezelfde schade vergoeding verschuldigd zijn (1); de subrogatie van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap heeft geen betrekking op de uitkeringen die het heeft gedaan aan derden ten behoeve van de persoon met een handicap. (1) Cass. 9 februari 2015, AR C.13.0571.N, AC 2015, nr. 92. (2) Art. 6, § 4, van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, zoals ingevoerd bij Decreet van 8 mei 2002 en zoals van kracht vóór de opheffing bij Decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

- Omvang - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Uitkeringen - Aan de personen met een handicap - Aan derden

- Art. 6, § 4 Decr. van de Vlaamse Gemeenschap van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap

C.16.0047.N 19 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170519.2 AC nr. ...

Krachtens de indeplaatsstelling ingevolge artikel 136, §2, vierde lid, ZIV-wet, oefent de verzekeringsinstelling, wanneer ze van de aansprakelijke derde vergoeding vordert voor de aan het slachtoffer uitgekeerde prestaties, geen andere vordering uit dan deze van het slachtoffer zelf, zodat, wanneer het slachtoffer in eerste aanleg reeds zelf een vordering tot schadevergoeding heeft ingesteld tegen de aansprakelijke derde, artikel 812, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de indeplaatsgestelde verzekeringsinstelling niet verhindert om voor het eerst in hoger beroep tussen te komen tot het verkrijgen van een veroordeling van de aansprakelijke derde (1). (1) Cass. 16 november 2009, A.R. C.09.0135.N, AC 2009, nr.665.

- Verzekeringsinstelling - Indeplaatsgestelde van de verzekerde schadelijder - Tussenkomst voor het eerst in graad van hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.15.0534.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Wegens een misdrijf tot herstel veroordeelde - Verhaal tegen de mededader - Actio judicati - Begrip

Het verhaal dat de wegens een misdrijf tot herstel veroordeelde op grond van artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek instelt tegen de hoofdelijk of in solidum veroordeelde mededader is een actio judicati; de omstandigheid dat het verhaal niet strekt tot de uitvoering van het herstel zelf, maar tot restitutie van een deel van de kosten gemaakt ter uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel, doet daaraan niet af (1). (1) Zie concl. OM.

- Wegens een misdrijf tot herstel veroordeelde - Verhaal tegen de mededader - Actio judicati - Begrip

- Art. 1251, 3° Burgerlijk Wetboek

P.16.1061.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Verplichte ziektekostenverzekering - Toepassing

Krachtens artikel 136, § 2, vierde lid, ZIV-wet treedt de verzekeringsinstelling in de plaats van de rechthebbende tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de sommen die verschuldigd zijn en die de schade geheel of gedeeltelijk vergoeden; de rechter die weigert de verweerder te veroordelen om de eiser sommen te betalen waarvan niet kan worden uitgesloten dat hij ze reeds van het ziekenfonds heeft ontvangen, ontneemt dat ziekenfonds het recht niet om van de schuldenaar de bedragen terug te vorderen waarvan het kan aantonen dat het deze ter vergoeding van de schade van de schuldeiser heeft betaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

- Verplichte ziektekostenverzekering - Toepassing

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.15.0401.F 20 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161020.1 AC nr. ...

De hoofdschuldeiser, in wiens rechten de borg in de plaats gesteld meent te zijn, kan zich t.a.v. die borg op de lopende rente beroepen zolang het dividend niet door de boedel is betaald, om zich tegen de indeplaatsstelling van die borg te verzetten.

- Gedeeltelijke betaling door een borg - Faillissement - Hoofdschuldeiser - Verzet tegen de indeplaatsstelling van de borg - Grond

- Art. 23 Wet 8 augustus 1997

- Art. 1252 Burgerlijk Wetboek

Het recht van voorrang van de schuldeiser blijft bestaan zolang zijn schuldvordering op de hoofdschuldenaar niet geheel is betaald.

- Gedeeltelijke betaling door een borg - Gevolgen voor het recht van voorrang van de schuldeiser

- Art. 1252 Burgerlijk Wetboek

Wanneer een borg zijn schuld jegens de schuldeiser slechts gedeeltelijk betaalt, hebben noch de verjaring van het recht van de schuldeiser op het onbetaalde gedeelte van die schuldvordering noch het verval van zijn recht om tegen de borg op te treden wegens niet-aangifte van zijn schuldvordering, overeenkomstig artikel 53 van de Franse wet van 25 januari 1985 "relative au redressement et à la liquidation judiciaire des entreprises", een weerslag op het recht van voorrang van de schuldeiser, wiens schuldvordering niet geheel is betaald, op zijn hoofdschuldenaar.

- Gedeeltelijke betaling door een borg - Recht van voorrang van de schuldeiser - Verjaring van het recht van de schuldeiser op het onbetaalde gedeelte van zijn schuldvordering - Verval van het recht om tegen de borg op te treden

- Art. 1252 Burgerlijk Wetboek

C.15.0447.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.18 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 29bis, §1, eerste lid, WAM en artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek volgt dat wanneer bij een verkeersongeval meerdere motorrijtuigen betrokken zijn, de respectieve verzekeraars het slachtoffer moeten vergoeden en de last in beginsel elk voor een gelijk deel moeten dragen; diegene die tot vergoeding van het slachtoffer overgaat, heeft op grond van artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek een regresvordering tegen de andere aansprakelijkheidsverzekeraars voor wat hij boven zijn deel betaalt aan het slachtoffer (1). (1) Cass. 26 januari 2012, AR C.11.0318.N, AC 2012, nr. 70.

- WAM-verzekering - WAM 1989 - Artikel 29bis, § 1, eerste lid - Verkeersongeval - Meerdere motorrijtuigen betrokken - Verzekeraars - Slachtoffer - Schade - Verplichting tot vergoeding - Gevolg - Regresvordering

- Art. 1251, 3° Burgerlijk Wetboek

- Art. 29bis, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Wanneer het slachtoffer door zijn schuld heeft bijgedragen tot de schade, kan de verzekeraar van een betrokken motorrijtuig die het slachtoffer heeft vergoed, de betaalde vergoeding op grond van artikel 29bis, §4, eerste lid, WAM slechts terugvorderen van de aansprakelijke derde of zijn verzekeraar tot beloop van het bedrag waarop het slachtoffer naar gemeen recht aanspraak had kunnen maken, rekening houdend met de verdeling van de aansprakelijkheid; de verzekeraar kan tevens het deel van de betaalde vergoeding dat overeenstemt met het bedrag waarvoor het slachtoffer naar gemeen recht zelf moet instaan, op grond van artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek terugvorderen van elke verzekeraar van een mede betrokken motorrijtuig, elk volgens een gelijk deel (1). (1) Cass. 26 januari 2012, AR C.11.0318.N, AC 2012, nr. 70.

- WAM-verzekering - Verkeersongeval - Schade - Schuld van het slachtoffer - Gevolg - Verzekeraar - Vergoeding van het slachtoffer - Terugvordering van aansprakelijke derde of diens verzekeraar - Grens - Deel van de schade waarvoor het slachtoffer zelf instaat - Terugvordering - Tegen elke verzekeraar van een betrokken motorrijtuig

- Art. 1251, 3° Burgerlijk Wetboek

- Art. 29bis, § 4, eerste lid, en § 5 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.15.0083.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.4 AC nr. ...

De arbeidsongevallenverzekeraar wordt slechts in de rechten van de getroffene gesubrogeerd tot beloop van de cumuleerbare bedragen die aan laatstgenoemde zijn gestort, met uitsluiting van de niet-cumuleerbare bedragen die op grond van artikel 42bis van de wet van 10 april 1971 aan het Fonds voor arbeidsongevallen zijn gestort.

- Arbeidsongeval - Cumulatie van de prestaties - Niet-cumuleerbare bedragen die aan het Fonds voor arbeidsongevallen zijn gestort - Indeplaatsstelling van de arbeidsongevallenverzekeraar

- Artt. 42bis, eerste, tweede, derde en vierde lid, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

C.15.0170.N 8 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160208.1 AC nr. ...

Uit artikel 14, §3, tweede lid, van de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel volgt dat het niet de bedoeling was van de wetgever om de last van deze uitgaven definitief ten laste te laten van de overheid; de omvang van de subrogatie op grond van artikel 14, § 3, tweede lid, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel vertoont daarbij geen belang (1). (1) Cass 3 mei 2013, C.12.0425.N, AC 2013, nr. 279.

- In de rechten van het slachtoffer - Arbeidsongeval - Overheid-werkgever - Omvang - Gevolg - Verhaalsrecht

C.14.0210.N 9 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150209.2 AC nr. 93

Uit artikel 136, §2, vierde lid, ZIV-wet volgt dat de verzekeringsinstelling die aan het slachtoffer van schade voortvloeiend uit ziekte, letsel, functionele stoornissen of overlijden, de bij de verplichte verzekering bepaalde prestaties heeft verleend, in de rechten van het slachtoffer treedt voor het geheel van de door haar verleende prestaties, tot beloop van het bedrag dat de aansprakelijke derde of zijn verzekeraar in gemeen recht verschuldigd is ter vergoeding van die schade; voormelde subrogatie is niet beperkt tot het gedeelte van de verleende prestaties dat overeenstemt met het aandeel van de derde in de aansprakelijkheid voor de veroorzaakte schade (1). (1) Cass. 16 november 2009, AR C.09.0256.N, AC 2009, nr.667; Cass. 2 maart 2011, AR P.10.1652.F, AC 2011, nr. 176.

- Verzekeringsinstelling - Prestaties - Terugbetaling - Omvang - Verdeling gemeenrechtelijke aansprakelijkheid

INFORMATICA

P.22.1464.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.8 AC nr. ...

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof van 20 oktober 2022 kan worden afgeleid dat de strafrechtelijke immuniteit, zoals bepaald in artikel 462, eerste lid, Strafwetboek, ten goede moet komen aan de dader die informaticabedrog heeft gepleegd in het nadeel van zijn echtgenoot, van een bloedverwant in opgaande lijn, van een bloedverwant in nederdalende lijn of van een aanverwant in dezelfde graad, ook al is dit niet in de wet bepaald en niettegenstaande het voorschrift van artikel 78 Strafwetboek, dat de strafrechter verbiedt andere dan de in de wet bepaalde verschoningsgronden in aanmerking te nemen; de door het Grondwettelijk Hof uitgesproken ongrondwettigheid wordt geacht steeds te hebben bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Informaticabedrog - Strafuitsluitingsgrond - Familiale immuniteit - Niet-toepassing van de verschoningsgrond op het informaticabedrog - Vaststelling van ongrondwettigheid - Gevolg

- Artt. 78, 462, eerste lid, en 504quater Strafwetboek

P.22.1095.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6 AC nr. ...

Onder artikel 550bis, § 2, Strafwetboek valt niet degene die zich toegang verschaft tot gegevens die zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1) Cass. 24 januari 2017, AR P.16.0048.N, AC 2017, nr. 50.

- Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2, Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot informaticagegevens - Begrip

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

- Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2, Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot informaticagegevens - Begrip

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

P.20.0719.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.5 AC nr. ...

Het door artikel 504quater Strafwetboek bedoelde misdrijf, dat voor strafbaarheid het beogen veronderstelt van de verwerving voor zichzelf of voor een ander van een onrechtmatig economisch voordeel, vereist niet dat door dit beogen andermans vermogen wordt aangetast of kan worden aangetast.

- Informaticabedrog - Onrechtmatig economisch voordeel

- Art. 504quater Strafwetboek

P.19.1086.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.6 AC nr. ...

Op grond van artikel 88quater, §§1 en 3 Wetboek van Strafvordering is onder meer een verdachte strafbaar die, hoewel hij de toegangscode van een te doorzoeken informaticasysteem zoals een GSM-toestel kent, weigert ze mee te delen ondanks een daartoe strekkend bevel van de onderzoeksrechter; vereist is dat de opsporings-of onderzoeksinstantie op het moment van de gevraagde informatie het toestel reeds heeft opgespoord zonder het gebruik van dwang op de persoon en dat de vervolgende instantie aantoont dat de bedoelde persoon zonder redelijke twijfel de toegangscode kent (1). (1) Zie concl. OM.

- Onderzoek in strafzaken - Beslag van een informaticasysteem - Versleuteling van berichten - Dwangbevel onderzoeksrechter tot ontsleuteling

- Artt. 88quater, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering

P.19.0693.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.3 AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat wanneer verschillende misdrijven die de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet gelijktijdig aan eenzelfde feitenrechter worden voorgelegd, alleen de zwaarste straf wordt uitgesproken en de rechter kan in dat geval voor het geheel van de bestrafte feiten slechts die hoofd- en bijkomende straffen opleggen waarin de strafwet die de zwaarste straf bepaalt, voorziet; artikel 1, f), Wet Beroepsuitoefeningsverbod bepaalt dat ingeval van een veroordeling wegens misbruik van vertrouwen of oplichting of poging daartoe, de rechter die veroordeling kan gepaard doen gaan met een verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon de in artikel 1 vermelde functies uit te oefenen voor een duur van minstens drie en maximum tien jaar, maar een veroordeling wegens artikel 504quater Strafwetboek laat het opleggen van dit beroepsverbod niet toe (1). (1) Cass. 11 september 2018, RABG 2019/8, 593 en noot B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf"; zie Cass. 13 december 2016, AR P.15.1117.N, AC 2015, nr. 714. N waar het Hof heeft geoordeeld dat spijts de afwezigheid van de vermelding van valsheid in informatica in het KB nr. 22 dit misdrijf toch aanleiding kan geven tot een beroepsverbod; Wetsontwerp inzake informaticacriminaliteit, Parl. St., Kamer, 1999-2000, 0213/001-0214/001, pp. 5-6, 10 en 13; J. COPPENS, Wet & Duiding strafrecht, Commentaar onder artikel 210bis Sw.; P. DE HERT, "De wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit en het materieel strafrecht. Een wet die te laat komt of een wet die er nooit had moeten komen?", T. Strafr. 2001, pp. 317-320.

- Informaticabedrog - Artikel 504quater Strafwetboek - Eéndaadse samenloop - Voortgezet of collectief misdrijf - Zwaarste straf - Bijkomende straf - Beroepsverbod - Draagwijdte

P.17.1229.N 19 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190219.1 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 88bis en 90quater, § 2, Wetboek van Strafvordering laten de Belgische onderzoeksrechter toe om, in het kader van zijn gerechtelijk onderzoek, vanwege iedere operator van een elektronisch communicatienetwerk en iedere verstrekker van een elektronische communicatiedienst die zijn economische activiteit actief op consumenten in België richt, de hier bedoelde informatieverstrekking of technische bijstand te vorderen met betrekking tot in België gevoerde elektronische communicatie, ongeacht de plaats waar die operator of verstrekker is gevestigd dan wel waar de infrastructuur ligt die vereist is om gevolg te geven aan de vordering van de onderzoeksrechter; eensdeels is een dergelijke operator of verstrekker immers onderworpen aan de Belgische wetgeving omwille van het enkele feit van zijn actieve deelname aan het economische leven in België, anderdeels vereist de hier bedoelde medewerkingsplicht geen interventie van de Belgische gerechtelijke overheid in het buitenland zodat bijgevolg de onderzoeksrechter niet ertoe gehouden is een rechtshulpverzoek te richten aan de Staat waar die operator of vertrekker zijn vestiging of infrastructuur heeft en is hij niet gebonden door de wetgeving van dat land (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 88bis, Wetboek van Strafvordering - Operator van een telecommunicatienetwerk of verstrekker van een telecommunicatiedienst - In het buitenland gevestigd met economische activiteit actief gericht op Belgische consumenten - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksrechter - Vordering tot medewerking

- Artikel 90quater, § 2, Wetboek van Strafvordering - Operator van een telecommunicatienetwerk of verstrekker

van een telecommunicatiedienst - In het buitenland gevestigd met economische activiteit actief gericht op Belgische consumenten - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksrechter - Vordering tot medewerking

P.16.0924.F 26 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Informaticabedrog - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Toepassing

Het misdrijf informaticabedrog, gepleegd ten nadele van een bloedverwant in de opgaande lijn, houdt geen verband met artikel 462 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Informaticabedrog - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Toepassing

P.16.1245.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

- Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

- Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring - Gebruik alias

- Plaats op het internet met toegangsvoorwaarden - Politionele betreding

- Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

Een plaats op het internet is niet voor het publiek ontoegankelijk ingevolge het enkele feit dat het betreden van die plaats afhankelijk is van toegangsvoorwaarden die louter vormelijk zijn, dit wil zeggen zonder dat hieraan enige inhoudelijke of kwalitatieve persoonsgebonden controle is verbonden want dergelijke toegangsvereisten zijn immers niet van aard de verwachting te wekken dat de toegang tot die plaats beperkt is tot een private kring; wanneer de politie aan deze toegangsvoorwaarden voldoet, kan zij dit deel van het internet betreden zonder bijzondere machtiging daartoe (1). (1) Zie concl. OM.

- Plaats op het internet met toegangsvoorwaarden - Politionele betreding

Op grond van artikel 8 Wetboek van Strafvordering en artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt hebben de politiediensten de mogelijkheid om alle bewijzen te verzamelen op de voor het publiek toegankelijke plaatsen van het internet, op dezelfde wijze als het publiek deze plaatsen kan betreden en onverminderd de toepassing van de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering inzake de bijzondere opsporingsmethodes en de opsporingen en afluisterpraktijken op het internet; het gebruik van een alias kan daarbij behoren tot de normale wijze van het bezoeken van delen van het internet, mits dat gebruik niet bestaat in het aannemen van een geloofwaardige fictieve identiteit en de gebruikte alias niet van aard is het plegen van een misdrijf uit te lokken (1). (1) Zie concl. OM.

- Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

- Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

- Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring - Gebruik alias

P.16.0048.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.2 AC nr. ...

Strafbaar op grond van artikel 550bis, § 2, Strafwetboek is degene die zich in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, toegang verschaft tot gegevens die buiten deze bevoegdheid vallen; daaronder valt niet degene die toegang neemt tot gegevens die zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1) Zie Cass. 5 januari 2011, AR P.10.1094.F, T.Strafr. 2012, 162; COPPENS, J., "Interne hacking en misbruik van vertrouwen: over het onderscheid tussen het overschrijden van de toegangsbevoegdheid en het afwenden van gegevens binnen de toegangsbevoegdheid bekomen" (noot onder Cass. 5 januari 2011), T. Strafr. 2012, 163-167.

- Informaticasysteem - Toegangsbevoegdheid

P.13.2082.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.1 AC nr. ...

Artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt dat de weigering de bedoelde gegevens mee te delen, wordt gestraft met een geldboete; deze strafsanctie strekt ertoe de op de bedoelde operatoren en verstrekkers rustende medewerkingsverplichting af te dwingen en geeft in zoverre aan artikel 46bis, § 2, Wetboek van Strafvordering het karakter van een dwangmaatregel.

- Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Strafsanctie - Doel

- Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Strafsanctie - Aard

De in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde strafsanctie strekt enkel ertoe vanwege in België actieve operatoren en verstrekkers, een maatregel af te dwingen die tot doel heeft loutere identificatiegegevens te verkrijgen naar aanleiding van een misdrijf waarvan de opsporing behoort tot de bevoegdheid van de Belgische strafrechtsmachten; die maatregel vereist geen aanwezigheid in het buitenland van Belgische politieambtenaren of magistraten noch van personen die voor hen optreden noch het stellen van enige materiële handeling in het buitenland zodat het derhalve een dwangmaatregel met een beperkte draagwijdte betreft, waarvan de uitvoering geen interventie buiten het Belgische grondgebied vereist.

- Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Strafsanctie - Doel

Het misdrijf, bepaald in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, wordt gepleegd op de plaats waar de gevorderde gegevens moeten worden ontvangen; bijgevolg is de operator of de verstrekker die weigert deze gegevens mee te delen, in België strafbaar ongeacht zijn plaats van vestiging waaruit volgt, eensdeels, dat de maatregel die bestaat in de verplichting de hier bedoelde gegevens te verstrekken, wordt genomen op het Belgische grondgebied ten aanzien van elke operator of verstrekker die zijn economische activiteit actief op consumenten in België richt, anderdeels, dat de Belgische rechter die een in het buitenland gevestigde operator of verstrekker veroordeelt wegens het miskennen van deze verplichting en die aldus de naleving van een in België genomen maatregel afdwingt, geen extraterritoriale rechtsmacht uitoefent (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2011, AR P.10.1347.N, AC 2011, nr. 52 met concl. eerste advocaat-generaal De Swaef; Cass. 4 september 2012, AR P.11.1906.N, AC 2012, nr. 441; Antwerpen, 20 november 2013, T.Strafr. 2014/1, 73, noot G.S.

- Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Misdrijf - Plaatsbepaling - Toepassing

- Art. 3 Strafwetboek

P.13.2070.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.6 AC nr. 80

Het bezit van beelden met pornografisch karakter waarbij minderjarigen betrokken zijn of worden voorgesteld, dat bij wet wordt gestraft, vereist niet dat de computergebruiker een afbeelding kan manipuleren door ze op te slaan of uit te printen; het feit dat de betrokkene wetens een webstek bezoekt en de beelden bekijkt, volstaat (1). (1) Cass. 20 april 2011, AR P.10.2006.F, AC 2011, nr. 267.

- Openbare zedenschennis - Beelden met pornografisch karakter waarbij minderjarigen betrokken zijn of worden voorgesteld - Bezoeken van webstek - Strafbaarheid

- Art. 383bis, § 2 Strafwetboek

INGEBREKESTELLING

C.21.0454.N 21 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220321.3N.6 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een geschrift dient beschouwd te worden als een ingebrekestelling, mits hij de bewijskracht ervan niet miskent.

- Rechter - Beoordeling

- Art. 1139 Oud Burgerlijk Wetboek

Een ingebrekestelling is de eenzijdige rechtshandeling waarbij een schuldeiser duidelijk en ondubbelzinnig kennis geeft aan de schuldenaar van zijn wil om de nakoming van de verbintenis te eisen.

- Onbeschikbaarheid niet langer gerechtvaardigd door pachtactiviteit - Schade - Ontbinding

- Art. 1139 Oud Burgerlijk Wetboek

INKOMSTENBELASTINGEN

AANSLAGPROCEDURE

F.10.0058.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.1 AC nr. ...

Uit de ontstaansgeschiedenis van artikel 49 van de programmawet van 9 juli 2004 blijkt dat de invoering van die wetsbepaling wordt verantwoord door het feit dat de regelmatigheid van de stuiting van de verjaring van de betwiste belastingen door de betekening van een bevel tot betaling, steeds werd erkend tot het Hof de arresten van 10 oktober 2002 en 21 februari 2003 heeft gewezen en dat die wetsbepaling werd aangenomen om de financiële belangen van de Schatkist te vrijwaren; die wetsbepaling, die moet voorkomen dat bepaalde belastingplichtigen een niet door de wetgever bedoeld voordeel zouden genieten en die in overeenstemming is met het algemeen belang en noodzakelijk is om de betaling te verzekeren van de belastingen, waarvan de wetgever geenszins de aanslagregels heeft gewijzigd, is verenigbaar met artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Algemeen - Bevel tot betaling - Verjaringsstuitende werking - Werking in de tijd van artikel 49 Programmawet 9 juli 2004.

- Art. 49 Programmawet 9 juli 2004

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM houdt geen verband met de verplichting van de gewestelijke directeur om binnen een redelijke termijn uitspraak te doen over het bezwaar dat de belastingplichtige overeenkomstig artikel 366 WIB92 kan indienen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Beslissing van de directeur - Termijn - Verdrag Rechten van de Mens - Algemeen - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Toepassingsgebied

- Art. 366 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

Niettegenstaande dat het bevel tot betaling de eerste daad van rechtstreekse vervolging is in de zin van de artikelen 148 en 149 KB WIB92, moet het bevel tot betaling worden uitgelegd als een verjaringsstuitende daad in de zin van artikel 2244 Oud Burgerlijk Wetboek, zelfs wanneer de betwiste belastingschuld geen zeker en vaststaand karakter heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Algemeen - Bevel tot betaling - Verjaringsstuitende werking - Voorwaarden

- Art. 49 Programmawet 9 juli 2004

F.17.0014.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.4 AC nr. ...

De rechtsvordering die ertoe strekt de invordering van een belasting verjaard te doen verklaren, betreft een in geld waardeerbare vordering (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Algemeen - Vordering die ertoe strekt de invordering van een belasting verjaard te doen verklaren - Rechtsplegingsvergoeding - Bedrag

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

F.23.0090.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.6 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 357, 5°, WIB92 volgt dat een subsidiaire aanslag kan worden gevestigd op naam van de vereffenaar van een rechtspersoon waarvan de vereffening gesloten is, in die hoedanigheid, of bij ontstentenis daarvan, de personen die beschouwd worden als vereffenaar krachtens deel 1, boek 2, titel 8 WVV, gedurende de periode voorzien in artikel 2:143 WVV, gedurende een termijn van vijf jaar, te rekenen vanaf de bekendmaking van de sluiting van de vereffening; hieruit volgt dat na het verstrijken van de voormelde termijn geen subsidiaire aanslag meer kan gevestigd worden op de vereffenaar die vanaf dat ogenblik geen gelijkgestelde belastingplichtige meer is (1). (1) Het Hof komt aldus terug op de arresten van 25 november 2022 (F.22.0022.N) en 24 februari 2023 (F.22.0095.N).

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Vereffenaar van een rechtspersoon - Gesloten vereffening - Subsidiaire aanslag - Mogelijkheid

- Art. 357 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.23.0037.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.7 AC nr. ...

De inmenging van de Staat in de uitoefening van het recht op het ongestoord genot van de eigendom, wat de aanslagprocedure inhoudt, moet worden bepaald in een rechtsnorm waarvan de toepassing voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar is; hieruit volgt daarentegen niet dat de regels betreffende de toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs enkel kunnen voortvloeien uit een wet in formele zin of dat die regels, wanneer ze de rechter vragen om een evenredigheidstoezicht te verrichten in het licht van het recht op een eerlijk proces door het algemeen belang af te wegen tegen het individueel belang van de belastingplichtige, niet aan het voorzienbaarheidscriterium beantwoorden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Grondwet 1994 - Artikel 16 - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Inmenging van de Staat in de uitoefening van het recht op het ongestoord genot van de eigendom - Aanslagprocedure - Voorwaarde - Toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs - Beginsel

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

Het verbod voor de onderzoeksrechter om andere feiten te onderzoeken dan die welke bij hem aanhangig zijn gemaakt, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; hieruit volgt dat het bewijs dat ten gevolge van deze overschrijding van de grenzen van de bij hem aanhangig gemaakte zaak werd verkregen, door de fiscale rechter niet ambtshalve kan worden geweerd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onderzoeksrechter - Ontdekking tijdens een gerechtelijk onderzoek van feiten die een misdaad of een wanbedrijf kunnen uitmaken - Geen kennisgeving van de procureur des Konings - Gevolg - Onderzoek in strafzaken

- Art. 56, § 1, zesde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

De belastingwet bevat geen enkele algemene bepaling die de belastingadministratie bij het vestigen van de belasting en, in voorkomend geval, bij het opleggen van een belastingverhoging of een geldboete verbiedt van een onrechtmatig verkregen bewijs gebruik te maken; het gebruik in belastingzaken van een onrechtmatig verkregen bewijs kan enkel worden geweerd indien de naleving van de betrokken formele voorwaarden is voorgeschreven op straffe van nietigheid, indien de onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast of indien het gebruik van het bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces; de rechter houdt in zijn beoordeling onder meer rekening met het louter formele karakter van de onregelmatigheid, met de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overtreden norm beschermd worden, met het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onwettigheid en met de omstandigheid dat de ernst van het misdrijf de begane onwettigheid ver te boven gaat; die rechtsnorm, die de belastingadministratie toestaat van een onrechtmatig verkregen bewijs gebruik te maken om de belasting te vestigen, is voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Gebruik - Beginselen - Beoordeling door de rechter - Criteria

De artikelen 314bis, 339, eerste lid, en 340 WIB92, die voorzien in de bewijsmiddelen van de administratie, bepalen niet wat er met een onrechtmatig verkregen bewijs moet worden gedaan (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Bewijsvoering - Lot van een onrechtmatig verkregen bewijs

- Art. 340 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 339, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 314bis Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De wezenlijke bestanddelen van elke belasting moeten in beginsel worden bepaald door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering en die bestanddelen moeten worden vermeld in een wet in nauwkeurige, ondubbelzinnige en precieze bewoordingen; tot de wezenlijke bestanddelen van de belasting behoren de aanwijzing van de belastingplichtige, de belastbare materie, de belastbare grondslag, de aanslagvoet en de eventuele belastingvrijstellingen en -verminderingen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Grondwet 1994 - Artikel 170

- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

De regels betreffende de toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs maken geen deel uit van de wezenlijke bestanddelen van de belasting en houden dus geen verband met het legaliteitsbeginsel (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Uitsluiting - Grondwet 1994 - Artikel 170

- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.23.0011.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.6 AC nr. ...

De doelstelling van het systeem van de subsidiaire aanslag bestaat erin om in gevallen waarin de oorspronkelijke aanslag om een andere reden dan verjaring moet worden vernietigd, de administratie de mogelijkheid te bieden om alsnog een correcte aanslag te vestigen, ook al zijn de aanslagtermijnen inmiddels verstreken, en aldus te bewerkstelligen dat de wettig verschuldigde belasting kan worden geïnd; gelet op deze doelstelling kan de rechter aan wie een subsidiaire aanslag ter beoordeling wordt voorgelegd, de administratie de mogelijkheid geven om de subsidiaire aanslag aan te passen of een andere subsidiaire aanslag ter beoordeling voor te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Aanpassing - Mogelijkheid

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.24.0050.N 23 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250523.1N.9 AC nr. ...

Echtgenoten en wettelijk samenwonenden, ten aanzien van wie een gemeenschappelijke aanslag wordt gevestigd, zijn ertoe gehouden een gezamenlijke aangifte in te dienen in eenzelfde taal; deze gezamenlijke aangifte strekt ertoe de vestiging en controle van de gemeenschappelijke aanslag administratief te vereenvoudigen (1). (1) Het Hof oordeelde tevens dat de appelrechters naar recht konden oordelen, op grond van de door hen gedane vaststellingen, dat de verplichting voor de eisers om als echtgenoten één enkel model van aangifte te gebruiken (gezamenlijke aangifte in één taal) geen disproportionele inbreuk op het gelijkheidsbeginsel vormt.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Gehuwden en wettelijk samenwonenden - Gezamenlijke aangifte - Verplichting - Doel

- Art. 1 KB 8 maart 2010 tot vastlegging van het model van het aangifteformulier inzake personenbelasting voor het aanslagjaar 2010
- Art. 307 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 126 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.24.0075.N 9 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250509.1N.8 AC nr. ...

De nietigverklaring van een aanslag, omdat hij werd gevestigd met miskenning van de wachttermijn van artikel 1385undecies, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, kan niet worden beschouwd als een nietigverklaring wegens schending van een regel betreffende de verjaring en kan het voorleggen van een subsidiaire aanslag dan ook niet beletten (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Directeursbeslissing - Nietigverklaring van de aanslag - Nieuwe aanslag gevestigd vóór aanvang aanslagtermijn - Subsidiaire aanslag - Mogelijkheid

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 355 WIB92 volgt dat de termijn van drie maanden om een nieuwe aanslag in de zin van deze bepaling te vestigen een aanvang neemt vanaf de datum waarop de beslissing van de directeur van de belastingen of van de door hem gedelegeerde ambtenaar niet meer voor de rechter kan worden gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Directeursbeslissing - Nietigverklaring van de aanslag - Nieuwe aanslag - Aanslagtermijn - Aanvang

- Art. 355 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0152.F 10 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250310.3F.3 AC nr. ...

Uit artikel 356 WIB92 volgt dat de administratie een voorstel van subsidiaire aanslag aan de rechter kan voorleggen, die slechts ter uitvoering van de rechterlijke beslissing kan worden ingevorderd, en dat de administratieve aanslagprocedure niet voorafgaand aan de vraag om geldigverklaring van een dergelijke aanslag gevolgd dient te worden; de omstandigheid dat de administratie die procedure toch volgt, heeft geen invloed op de geldigheid van de subsidiaire aanslag (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Herhaling van de administratieve procedure - Gevolgen

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0111.F 20 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250220.1F.6 AC nr. ...

De rechter die kennisneemt van een beroep tegen ambtshalve gevestigde aanslagen, moet nagaan of de belastingplichtige het precieze bedrag van de belastbare reële inkomsten heeft aangetoond; wanneer de belastingplichtige het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten niet heeft aangetoond, mag de rechter het bedrag van de ambtshalve gevestigde aanslagen niet wijzigen door met alle beroepskosten- en uitgaven of met sommige daarvan rekening te houden (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Verplichting van de belastingplichtige - Bewijs van het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten en van de overige in aanmerking komende gegevens - Geen bewijs van het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten - Bevoegdheid van de

rechter - Grens

- Art. 352, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het gebruik, als voordeel van alle aard, van een aan de belastingplichtige kosteloos ter beschikking gesteld voertuig in het kader van zijn beroepsactiviteit kan worden vermoed tot beloop van 5.000 km per jaar (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Persoonlijk gebruik van een kosteloos ter beschikking gesteld voertuig - Waarde die in aanmerking wordt genomen als voordeel van alle aard - Wijze van bepaling

- Art. 18, § 3, 9° Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 36, eersteen tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het bewijs van het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten en van de overige in aanmerking komende gegevens omvat het bewijs van het precieze bedrag van de bruto-inkomsten en dat van het precieze bedrag van de aftrekbare beroepskosten en -uitgaven (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Verplichting van de belastingplichtige - Bewijs van het precieze bedrag van zijn belastbare inkomsten en van de overige in aanmerking komende gegevens - Begrip

- Art. 352, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het bewijs dat er geen persoonlijk gebruik is gemaakt van het ter beschikking gestelde voertuig, dat de belastingplichtige, die ambtshalve werd belast op grond van het voordeel van alle aard dat het gebruik van dat voertuig inhoudt, zou leveren na de ambtshalve vestiging van de aanslag, kan niet leiden tot de gedeeltelijke vernietiging van de aanslagen wegens willekeur (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Bewijs geleverd na de ambtshalve vaststelling van de aanslag - Uitwerking - Aanslag van ambtswege - Geen persoonlijk gebruik van een ter beschikking gesteld voertuig

- Art. 18, § 3, 9° Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 36, eersteen tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De aanslagen die ambtshalve zijn gevestigd zonder rekening te houden met een beoordelingsgegeven zijn niet willekeurig wanneer dat gegeven de administratie niet bekend was op het ogenblik van de vestiging van de aanslag en, bijgevolg, bij die vestiging door haar niet in aanmerking kon worden genomen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Gevolg - Aanslag van ambtswege - Beoordelingsgegeven dat de administratie niet bekend was op het ogenblik van de vestiging van de aanslag

- Art. 351, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0051.F 10 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250210.3F.1 AC nr. ...

Het gebrek aan voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van belastingfraude heeft enkel de nietigheid van de aanslag tot gevolg wanneer deze werd gevestigd op grond van de resultaten van de onderzoekingen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onderzoekingen van de administratie bij aanwijzingen van belastingfraude - Voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van fraude - Geen kennisgeving - Gevolgen

- Art. 240, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Onderzoek - Aanvullende termijn van twee jaar - Voorwaarde - Sanctie

- Art. 240, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

De belastingbevoegdheid die berust op de onthullingen van een rechtsvordering onderscheidt zich van die welke berust op de resultaten van de onderzoekingen verricht overeenkomstig artikel 240, derde lid, WIB64; hieruit volgt dat de administratie, ook al is ze tot dergelijke onderzoekingen overgegaan, haar bevoegdheid niet verliest om de belasting te vestigen op de niet-aangegeven inkomsten die werden uitgewezen door een rechtsvordering die geleid heeft tot een na die onderzoekingen gewezen rechterlijke beslissing (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bijzondere aanslagtermijn voor de niet-aangegeven en door een rechtsvordering uitgewezen inkomsten - Verrichte onderzoekingen - Gevolgen voor de bevoegdheid om de belasting op die niet-aangegeven inkomsten te vestigen

- Art. 263, § 1, 3°, en § 2, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1964
- Art. 240, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.18.0146.F 30 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250130.1F.6 AC nr. ...

Met het oog op de toepassing van artikel 376, § 1, WIB92, in de versie die van toepassing is, zijn enkel nieuwe feiten of bescheiden die welke een bewijs kunnen vormen dat nog niet eerder werd aangevoerd en dat de belastingplichtige niet heeft kunnen overleggen of aanvoeren vóór het verstrijken van de bezwaar- of beroepstermijnen.

Aanslagprocedure - Algemeen - Ontheffing - Nieuwe feiten of bescheiden - Begrip

- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0172.N 24 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.2 AC nr. ...

Artikel 351, tweede lid, WIB92 verzet er zich niet tegen dat de administratie tijdens de procedure bijkomende gegevens en argumenten aanvoert ter ondersteuning van wat in de kennisgeving van de aanslag van ambtswege wordt aangevoerd; uit het feit alleen dat de administratie achteraf bijkomende gegevens en argumenten in aanmerking neemt en dat de rechter die bijkomende gegevens en argumenten aanneemt als rechtvaardiging van de aanslag van ambtswege, kan niet worden afgeleid dat de kennisgeving niet regelmatig gemotiveerd was (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Kennisgeving van aanslag van ambtswege - Bijkomende gegevens en argumenten achteraf - Motivering - Regelmatigheid

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Uit de tekst en de opzet van artikel 351, tweede lid, WIB92 blijkt dat de wetgever vooral gewild heeft dat de belastingplichtige middels de kennisgeving bedoeld in dat artikel in staat zou worden gesteld opmerkingen te maken of, met kennis van zaken, met de voorgenomen aanslag in te stemmen; aldus volstaat het dat komt vast te staan dat de belastingplichtige de kennisgeving werkelijk heeft ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Kennisgeving van aanslag van ambtswege - Vereisten

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0168.F 15 januari 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240115.3F.6 AC nr. ...

Het bericht van wijziging, dat tot doel heeft de belastingplichtige toe te staan zijn opmerkingen in te brengen of geïnformeerd met de voorgenomen aanslag in te stemmen, dient geen melding te maken van de wettelijke bepaling betreffende de toe te passen aanslagtermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Motivering - Aanslagtermijn

- Art. 346, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De adviseur-generaal die over een bezwaar uitspraak doet, verricht geen bij wet verboden compensatie wanneer hij de aanslag handhaaft op basis van de materiële gegevens die door de taxatieambtenaar in aanmerking zijn genomen in het bericht van wijziging van de aangifte die aan de aanslag is voorafgegaan; de administratieve beslissing die uitspraak doet over het bezwaar tegen die aanslag, kan de in het bericht van wijziging vermelde aanslagtermijn vervangen door een andere aanslagtermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Beslissing - Verboden compensatie - Vervanging van een aanslagtermijn door een andere

- Art. 375, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0053.F 22 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231222.1F.4 AC nr. ...

De kennisgeving van de aanwijzingen van belastingontduiking in de zin van artikel 333, derde lid, WIB92 en van artikel 84ter Btw-wetboek hoeft geen betrekking te hebben op verschillende aanwijzingen van belastingontduiking (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Onderzoekstermijnen - Voorwaarde - Kennisgeving van aanwijzingen van belastingontduiking - Begrip

- Art. 84ter Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 333, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0058.F 17 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1385undecies Gerechtelijk Wetboek wordt de vordering, op straffe van verval, uiterlijk binnen een termijn van drie maanden vanaf de kennisgeving van de beslissing over het administratief beroep ingesteld; die termijn gaat enkel in voor zover de kennisgeving van de beslissing regelmatig is geschied.

Aanslagprocedure - Beslissing van de directeur - Administratief beroep - Termijn - Aanvang - Voorwaarde

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

F.22.0067.F 27 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231027.1F.7 AC nr. ...

Wanneer een rechter de toepassing van een reglementering weert omdat deze ongrondwettig is, vormt die beslissing, die tussen de partijen gezag van gewijsde heeft, voor een derde-belastingplichtige geen afdoend bevonden nieuw feit maar een nieuw rechtsmiddel of een wijziging van jurisprudentie (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Ontheffing - Voorwaarde - Beslissing van de rechterlijke orde - Gezag van gewijsde - Afdoend bevonden nieuw feit - Nieuw rechtsmiddel of wijziging van jurisprudentie - Begrippen

- Art. 376, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Een wijziging van de belastingreglementering, al werd ze goedgekeurd om zich naar een rechterlijke beslissing te voegen die de ongrondwettigheid van die reglementering had vastgesteld, vormt geen afdoend bevonden nieuw feit (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Ontheffing - Voorwaarde - Wijziging van de belastingreglementering - Afdoend bevonden nieuw feit - Begrip

- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0156.F 2 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230302.1F.3 AC nr. ...

Het bericht waarvan artikel 346, eerste lid, WIB92 de verzending oplegt, heeft tot doel de belastingplichtige in staat te stellen geïnformeerd zijn opmerkingen over de geplande aanslag te uiten of hiermee in te stemmen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 164.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Belastingaangifte van de belastingplichtige - Wijziging van inkomsten of

andere gegevens - Bericht van de administratie - Doel

- Art. 346, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De omstandigheid dat de vrijstelling onderworpen is aan voorwaarden die door de belastingplichtige moeten worden aangetoond, heeft geen weerslag op het feit dat de gevraagde vrijstelling een bestanddeel van de aangifte is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 164.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Belastingaangifte van de belastingplichtige - Als van buitenlandse oorsprong aangegeven inkomsten - Vrijstelling - Bestanddelen van de aangifte - Invloed

Noch de voorbereiding van de aangifte die alle nodige vermeldingen bevat om de aangifte in te vullen noch het aangifteformulier inzake personenbelasting die gevoegd zijn bij het koninklijk besluit van 13 maart 2009 tot vastlegging van het model van het aangifteformulier inzake personenbelasting voor het aanslagjaar 2009, ter uitvoering van de door artikel 307, § 1, WIB92 aan de Koning verleende machtiging, bepalen dat de als van buitenlandse oorsprong aangegeven inkomsten bovendien moeten worden vermeld in een bijlage als zijnde vrijgesteld krachtens de overeenkomst tot voorkoming van de dubbele belasting, die gesloten werd met het land waar die inkomsten werden verworven, om aangemerkt te kunnen worden als inkomsten die als van belasting vrijgesteld zijn aangegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 164.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Belastingaangifte van de belastingplichtige - Als van buitenlandse oorsprong aangegeven inkomsten - Aanslagjaar 2009 - Voorbereiding van de aangifte of aangifteformulier inzake personenbelasting - Inhoud - Draagwijdte

- Bijlage KB 13 maart 2009 tot vastlegging van het model van het aangifteformulier inzake personenbelasting voor het aanslagjaar 2009
- Art. 307, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0189.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.10 AC nr. ...

Niet aangegeven belastbare inkomsten in de zin van artikel 358, § 1, 2°, WIB92 bevatten de in artikel 79 WIB92 bedoelde abnormale of goedgunstige voordelen die niet als dusdanig door de belastingbelastingplichtige onder de correcte codes in zijn aangifte in de vennootschapsbelasting werden aangegeven, als gevolg waarvan hij op die voordelen niet het correcte belastingstelsel heeft toegepast (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bijzondere aanslagtermijn - Niet aangegeven belastbare inkomsten - Begrip

- Artt. 79 en 358 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0016.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de boekhouding in haar geheel als ongeloofwaardig wordt verworpen, staat niet eraan in de weg dat elementen uit deze boekhouding als bewijskrachtig gegeven worden beschouwd (1). (1) Zie concl OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bijzondere aanslagtermijn - Bewijskrachtige gegevens - Niet aangegeven belastbare inkomsten - Begrip

- Art. 358 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Een bewijskrachtig gegeven in de zin van artikel 358, § 1, 4°, WIB92, is een bekend, vaststaand en onbetwist feit dat, zonder dat verder onderzoek nodig is, op zich of in combinatie met elementen waarover de administratie al beschikt, uitwijst dat belastbare inkomsten niet werden aangegeven; een feit dat door de belastingplichtige wordt aangebracht kan een dergelijk bewijskrachtig gegeven vormen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bijzondere aanslagtermijn - Bewijskrachtige gegevens - Begrip

- Art. 358 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0022.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.3 AC nr. ...

In geval van vernietiging van een aanvankelijke aanslag gevestigd op naam van een vennootschap waarvan de vereffening op dat ogenblik reeds was afgesloten, is een subsidiaire aanslag tegen de vereffenaar qualitate qua mogelijk op voorwaarde dat de aanvankelijke aanslag werd gevestigd binnen vijf jaar na de sluiting van de vereffening van de vennootschap.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Subsidiaire aanslag - Gelijkgestelde belastingplichtige - Vereffenaar - Aanvankelijke aanslag gevestigd binnen vijf jaar na de sluiting van de vereffening

- Art. 2:143 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019
- Artt. 356 en 357 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0165.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.3 AC nr. ...

Indien de belastingplichtige antwoordt op het bericht van wijziging binnen een maand na de verzending ervan, mag de administratie, na ontvangst van dit antwoord, overgaan tot het vestigen van de aanslag na het verstrijken van die termijn en vooraleer een termijn van een maand is verstreken vanaf de derde werkdag volgend op de verzending van het bericht; dat de belastingplichtige die binnen de termijn van één maand na de verzending van het bericht van wijziging van aangifte, nog een aanvullend antwoord aan de administratie kan overmaken door afgifte van een aangetekende brief aan de post tot uiterlijk één maand na de derde werkdag volgend op de verzending van dat bericht, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Bericht van wijziging - Antwoord belastingplichtige binnen de maand na verzending - Mogelijkheid tot het vestigen van de aanslag - Wachttermijn

- Art. 346 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0105.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.8 AC nr. ...

Artikel 355 WIB92 dat ertoe strekt de belastingadministratie te ontslaan van vervallenverklaring door haar een nieuwe aanslagtermijn toe te kennen in geval van vernietiging van de oorspronkelijke aanslag door de gewestelijke directeur van de belastingen, stelt dat recht om een nieuwe aanslag te vestigen niet afhankelijk van de voorwaarde dat de administratieve vernietigingsbeslissing binnen een redelijke termijn werd genomen.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietiging van de oorspronkelijke aanslag door de gewestelijke directeur van de belastingen - Recht van herbelasting

- Art. 355 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0083.F 8 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220908.1F.4 AC nr. ...

Wanneer, in strafzaken, de veroordeelde voldoet aan de voorwaarden om het uitstel te genieten, komt het aan het vonnisgerecht toe om, op grond van overwegingen eigen aan de veroordeelde, te beoordelen of die maatregel moet worden opgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 518.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Uitstel, probatie

- Artt. 8, § 1, en 18bis Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

F.19.0006.N 30 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220530.3N.7 AC nr. ...

Het vereiste dat enkel de fiscale toestand van de belastingplichtige binnen de onderzoekstermijn het voorwerp van onderzoek kan zijn, sluit niet uit dat documenten die dateren van een belastbaar tijdperk dat zich buiten die onderzoekstermijn bevindt, zonder voorafgaande kennisgeving van aanwijzingen van belastingontduiking overeenkomstig artikel 333, derde lid, WIB92, kunnen worden aangewend om inkomsten vast te stellen betreffende een belastbaar tijdperk dat zich binnen die onderzoekstermijn bevindt (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Onderzoek en controle - Opvragen van documenten daterend van buiten de onderzoekstermijn - Vereiste

- Art. 333, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0104.N 30 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220530.3N.4 AC nr. ...

De belastingplichtige moet antwoord geven op alle gestelde vragen en concrete en controleerbare elementen verstrekken; een antwoord waarin de gevraagde inlichtingen niet volledig en ondubbelzinnig worden verstrekt kan als een weigering om te antwoorden worden aangezien (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 318 en 322 WIB92 in de versie voor de wijziging bij wet van 27 april 2016.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Onderzoek en controle - Vraag om inlichtingen - Antwoord - Begrip

- Artt. 318 en 322, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Enkel als de belastingplichtige niet antwoordt, onvolledig antwoordt of de gevraagde inlichtingen verborgen houdt en pas nadat de antwoordtermijn is verlopen, zal de administratie zich kunnen richten tot de financiële instelling (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 318 en 322 WIB92 in de versie voor de wijziging bij wet van 27 april 2016.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Onderzoek en controle - Vraag om inlichtingen - Antwoord - Inlichtingen bij financiële instellingen

- Artt. 318 en 322, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0012.F 27 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220527.1F.2 AC nr. ...

De in artikel 333, derde lid, WIB92 bedoelde voorafgaande kennisgeving is voorgeschreven op straffe van nietigheid van de naar aanleiding van het resultaat van die onderzoekingen gevestigde aanslag (1). (1) Cass. 12 februari 2016, AR F.14.0216.F, AC 2016, nr. 103.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onderzoekingen met het oog op de vestiging van de aanslagen - Voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van fraude - Afwezigheid - Sanctie

- Art. 333, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De verwijzing in artikel 374 WIB92 naar artikel 333 van dat wetboek impliceert niet dat die bepaling, welke betrekking heeft op de controle met het oog op de vestiging van de aanslagen, moet worden toegepast in de fase van de behandeling van het bezwaarschrift; het gebrek aan voorafgaande kennisgeving aan de belastingplichtige van de aanwijzingen van fraude door de ambtenaar belast met de behandeling van een bezwaarschrift, heeft geen invloed op de aanslagen die werden gevestigd vóór de onderzoekingen die in het kader van de behandeling van het bezwaarschrift werden verricht.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Behandeling van het bezwaarschrift - Voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van fraude - Afwezigheid

- Art. 374 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0131.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.12 AC nr. ...

De administratie kiest vrij aan de hand van welke bewijsmiddelen zij voor een welbepaald aanslagjaar tot taxatie overgaat; het kan derhalve niet als willekeurig worden beschouwd dat de administratie voor een aanslagjaar gebruik maakt van een bepaald bewijsmiddel en voor het daaropvolgende aanslagjaar gebruik maakt van een ander bewijsmiddel (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Bewijsmiddel - Keuze van de administratie

- Artt. 340 en 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De inzage van een gerechtsdossier door de administratie, in toepassing van artikel 327 WIB92, is geen onderzoeking in de zin van artikel 333, derde lid, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Belastingaangifte - Onderzoek en controle - Inzage van een gerechtelijk dossier - Onderzoeksdaad

- Artt. 327 en 333 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het aanwenden van tekenen en indiciën als vermoeden is een bewijsmiddel dat enkel door de administratie kan worden gebruikt; de belastingplichtige kan zich als tegenbewijs beroepen op het uit de tekenen en indiciën voortvloeiend vermoeden, wat nochtans niet betekent dat deze indiciaire verantwoording steeds kan gelden voor het daarop volgende aanslagjaar; of dit het geval is, hangt af van de feitelijke context (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Vermoeden - Bruikbaarheid als tegenbewijs

- Artt. 340 en 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0156.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.15 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve fiscale sancties met het karakter van een straf aan eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten worden opgelegd, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende sancties zowel substantieel als temporeel voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Non bis in idem - Boete wegens niet-aangifte - Belastingverhoging - Cumul - Substantieel voldoende nauw verbonden sancties - Vereiste

F.20.0007.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.12 AC nr. ...

De beroepsverliezen vertegenwoordigen het negatieve saldo van een beroepswerkzaamheid tijdens een welbepaald belastbaar tijdperk wegens een overschot aan overeenkomstig artikel 49 WIB92 aftrekbare beroepskosten, wat inhoudt dat de voormelde verliezen kunnen worden verantwoord op de in laatstgenoemde bepaling omschreven wijze, op basis van reële inkomsten en niet op basis van forfaitair geraamde inkomsten (1). (1) Cass. 14 maart 1997, AR P.94.0054.N, AC 1997, nr. 144; Cass. 7 april 1994, AR F.93.0093.F, AC 1994, nr. 160.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Beroepsverliezen - Begrip - Belastbare inkomsten - Vaststelling op forfaitaire basis - Bewijs van de beroepsverliezen

- Artt. 23, § 2, 2°, 49 en 342, § 1, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0011.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.11 AC nr. ...

Uit geen enkele wettelijke bepaling volgt dat de diverse inkomsten die bestaan in occasionele of toevallige winsten of baten buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid, vastgesteld of vermoed zouden zijn vanaf het ogenblik dat de schuldvordering die eraan ten grondslag ligt, zeker en vaststaand is (1). (1) Cass. 5 mei 2017, AR F.15.0171.N, AC 2017, nr. 313; Cass. 19 april 1999, AR F.98.0103.F, AC 1999, nr. 219; Cass. 1 februari 1999, AR F.98.0033.F, AC 1999, nr. 55.

Aanslagprocedure - Algemeen - Belastbare grondslag - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Occasionele of toevallige winsten of baten buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid - Schuldvordering - Belastbaar tijdperk

- Artt. 200, a), en 204, 4°, a) Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 90, 1°, en 360 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Occasionele of toevallige winsten of baten buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid - Schuldvordering - Belastbaar tijdperk

- Artt. 200, a), en 204, 4°, a) Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 90, 1°, en 360 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0009.N 17 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220217.1N.6 AC nr. ...

Uit het feit alleen dat de aanslag van ambtswege ten gevolge van een materiële vergissing van de administratie niet overeenkomstig de voorafgaande kennisgeving werd gevestigd, kan niet worden afgeleid dat de voorafgaande kennisgeving niet regelmatig gemotiveerd was.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Voorafgaande kennisgeving van aanslag van ambtswege - Ambtshalve aanslag - Materiële vergissing

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0072.N 20 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220120.1N.6 AC nr. ...

De vormvereiste van een aangetekende brief maakt op zich geen wezenlijke vormvereiste van de verzending van het aanslagbiljet uit; indien het bestuur aantoont dat aan het juiste adres van de belastingplichtige is verzonden, dient het niet het bewijs te leveren dat de belastingplichtige het aanslagbiljet daadwerkelijk heeft ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagbiljet - Daadwerkelijke ontvangst - Bewijs door de administratie - Vereiste

- Art. 272 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964
- Art. 11 KB nr. 4 van 22 augustus 1934

Aanslagprocedure - Bezwaar - Bezwaartermijn - Aanvang - Aanslagbiljet - Daadwerkelijke ontvangst - Bewijs door de administratie - Vereiste

- Art. 272 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964
- Art. 11 KB nr. 4 van 22 augustus 1934

F.21.0020.N 20 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220120.1N.1 AC nr. ...

Wanneer de administratie gegevens betreffende een belastingplichtige verkrijgt naar aanleiding van een onderzoeksdaad die niet lastens die belastingplichtige wordt verricht, is, opdat de administratie die onderzoeksdaad gedurende de in artikel 354, tweede lid, WIB92 bedoelde aanvullende termijn van vier jaar kon verrichten en opdat de administratie die gegevens lastens die belastingplichtige kan gebruiken, niet vereist dat zij de belastingplichtige voorafgaand aan deze onderzoeksdaad schriftelijk en op nauwkeurige wijze kennis geeft van de aanwijzingen van belastingontduiking die te zijnen aanzien bestaan voor het bedoeld tijdperk (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Verlenging - Aanwijzingen inzake belastingontduiking - Voorafgaande kennisgeving - Vereiste

- Artt. 333 en 354 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0089.N 20 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220120.1N.3 AC nr. ...

De berusting door de administratie in de beslissing van de rechter tot nietigverklaring van een aanslag houdt enkel in dat de administratie afstand doet van de rechtsmiddelen die zij tegen die beslissing kan aanwenden en staat derhalve niet eraan in de weg dat de administratie met toepassing van artikel 356, eerste lid, WIB92 een subsidiaire aanslag door middel van een conclusie aan het oordeel van de rechter onderwerpt.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Berusting - Subsidiaire aanslag - Mogelijkheid

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De rechter die een initiële aanslag in de personenbelasting nietig verklaart, heeft zijn rechtsmacht met betrekking tot de wettigheid van die initiële aanslag uitgeput, maar kan nog steeds oordelen over de subsidiaire aanslag die navolgend door de administratie met toepassing van artikel 356 WIB92 aan hem wordt voorgelegd, die immers een nieuwe aanslag is waaromtrent de rechter zijn rechtsmacht nog niet heeft uitgeput; de omstandigheid dat het debat niet wordt heropend, staat er niet aan in de weg dat de administratie met toepassing van artikel 356, eerste lid, WIB92 een subsidiaire aanslag aan het oordeel van de rechter onderwerpt.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Uitputting rechtsmacht - Subsidiaire

aanslag - Mogelijkheid

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0057.F 17 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220117.3F.5 AC nr. ...

Het bericht waarvan artikel 346, eerste lid, WIB92 de verzending oplegt, heeft tot doel de belastingplichtige de mogelijkheid te bieden met kennis van zaken zijn opmerkingen te uiten of zijn instemming te geven over de geplande aanslag (1). (1) Cass. 10 november 2017, AR F.16.0074.F, AC 2017, nr. 634; Cass. 27 november 2014, AR F.12.0190.F, AC 2014, nr. 134; Cass. 26 februari 2010, F.08.0091.F, AC 2010, nr. 133.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Aangifte van de belastingplichtige - Wijziging van inkomsten of andere gegevens - Bericht van de belastingadministratie - Doel

- Art. 346, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0059.F 3 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211203.1F.6 AC nr. ...

De misdrijven die tot een belastingverhoging aanleiding kunnen geven, zijn voltrokken zodra de voor de aangifte bepaalde termijn verstreken is en er dus sprake is van niet-aangifte in de zin van artikel 444 WIB92, zowel in geval van niet-overlegging van enig aangifteformulier aan de bevoegde dienst als in geval van laattijdige overlegging van die aangifte (1). (1) Cass. 17 oktober 1977, AC 1978, 212; Cass. 5 september 1979, AC 1979-80, nr. 5; zie Cass. 15 maart 2018, AR F.17.0004.N, AC 2018, nr. 184, met andersluidende concl. van advocaat-generaal VAN DER FRAENEN.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Belastingverhoging - Voorwaarde - Niet-aangifte

- Artt. 305, 307, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 310, eerste lid, 346, 351, eerste lid, en 444, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Artikel 6 van de wet van 30 juni 2017 breidt de toepassing van artikel 444 van WIB92 geenszins uit tot een misdrijf dat hierin niet zou worden vermeld, maar maakt voortaan in artikel 444, eerste lid, uitdrukkelijk melding, om elk misverstand te voorkomen, van het geval van een laattijdige overlegging van de aangifte en bevestigt aldus de uitlegging van het begrip niet-aangifte zoals het, volgens de toenmalige vaststaande rechtspraak van het Hof, van meet af aan uit het geheel van de artikelen 305, 307, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 310, eerste lid, 346, 351, eerste lid, en 444, eerste lid, van dat wetboek voortvloeide (1). (1) Cass. 17 oktober 1977, AC 1978, 212; Cass. 5 september 1979, AC 1979-80, nr. 5; zie Cass. 15 maart 2018, AR F.17.0004.N, AC 2018, nr. 184, met andersluidende concl. van advocaat-generaal VAN DER FRAENEN.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Belastingverhoging - Voorwaarde - Laattijdige overlegging van de aangifte - Toevoeging aan artikel 444 WIB92 door de wet van 30 juni 2017 - Aard van de toevoeging

- Art. 444, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0058.N 25 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.4 AC nr. ...

Teneinde toepassing te kunnen maken van artikel 344, § 1, WIB92, zoals ingevoegd bij artikel 167 Programmawet (I) van 29 maart 2012, moet voor belastingplichtigen die belastbaar zijn in de vennootschapsbelasting de rechtshandeling of het geheel van rechtshandelingen gesteld zijn vanaf het aanslagjaar 2013 of, voor vennootschappen die een gebroken boekjaar voeren, vanaf het belastbaar tijdperk dat afsluit ten vroegste op 6 april 2012; dit veronderstelt dat alle rechtshandelingen die als geheel eenzelfde verrichting tot stand brengen, gesteld zijn vanaf het belastbaar tijdperk van het aanslagjaar 2013 of, voor vennootschappen die een gebroken boekjaar voeren, vanaf het belastbaar tijdperk dat afsluit ten vroegste op 6 april 2012 (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Antimisbruikbepaling artikel 344 WIB92 - Werking in de tijd

- Art. 344 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0105.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.6 AC nr. ...

Het bezwaarschrift gericht tegen een aanslag die gevestigd is op betwiste bestanddelen, geldt van ambtswege voor de andere aanslagen gevestigd op dezelfde bestanddelen, zelfs wanneer de termijnen tot bezwaar tegen die andere belastingen zouden zijn verstreken; onder dezelfde bestanddelen dient te worden verstaan de materiële bestanddelen die tot de vaststelling van de belastbare grondslag bijdragen (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 674.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Aanslag die gevestigd is op betwiste bestanddelen - Uitwerking - Andere aanslagen gevestigd op dezelfde bestanddelen - Dezelfde bestanddelen

- Art. 367 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0047.N 14 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211014.1N.6 AC nr. ...

Wanneer de administratie de belastbare grondslag overeenkomstig artikel 341 WIB92 heeft vastgesteld volgens tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten, moet de belastingplichtige, om het op hem rustende tegenbewijs te leveren, aan de hand van positieve en controleerbare gegevens aantonen dat die hogere gegoedheid voortkomt uit andere inkomsten dan die welke in de inkomstenbelastingen kunnen worden belast of uit inkomsten die tijdens een vroeger tijdvak dan het belastbare tijdvak zijn verkregen.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Bewijslast - Verdeling

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0030.N 16 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.3 AC nr. ...

Een afwijking van de aangegeven belastbare inkomsten en andere gegevens die niet berust op een betwisting door de administratie van deze gegevens, maar op een materiële vergissing van deze laatste bij het bepalen van de belastbare grondslag, verplicht de administratie niet tot het zenden van een bericht van wijziging (1). (1) Zie concl. O.M.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Bericht van wijziging - Aanslag op hogere grondslag dan vermeld op bericht van wijziging - Materiële vergissing of onachtzaamheid

- Artt. 339 en 346 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0034.N 16 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.5 AC nr. ...

Een controle of een onderzoek in verband met de toepassing van de roerende voorheffing moet als een controle of onderzoek in verband met de toepassing van de inkomstenbelasting in de zin van artikel 358, § 1, 1°, WIB92 worden beschouwd.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Roerende voorheffing - Onderzoekingen

- Art. 358 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0096.N 16 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.6 AC nr. ...

De fiscale administratie dient de onregelmatigheid die leidde tot de nietigverklaring van de aanslag niet te herstellen; dit geldt ook voor de onregelmatigheid bestaande in de miskenning, tijdens de taxatieprocedure, van de Taalwet Bestuurszaken en voor het gebrek aan afdoende motivering van het bericht van wijziging voor wat betreft de administratieve boete die wordt opgelegd.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Toepassingsmodaliteiten

- Art. 109 Wet 4 augiustus 1986 houdende fiscale bepalingen
- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0011.F 3 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210903.1F.4 AC nr. ...

Wanneer de raming van de belastbare grondslag in de personenbelasting wordt gedaan volgens tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten, bestaat het tegenbewijs erin aan te tonen dat de vastgestelde gegoedheid voortkomt uit middelen die niet als inkomstenbelasting belastbaar zijn of uit inkomsten die tot een tijdperk behoren dat aan het belastbare tijdperk voorafgaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 515.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Tegenbewijs - Voorwerp

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Tegenbewijs - Voorwerp

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0105.N 4 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.5 AC nr. ...

Artikel 333, derde lid, WIB92 vereist niet dat de aanwijzingen van belastingontduiking op feiten en vaststellingen moeten steunen die zich binnen het bedoeld tijdperk situeren; feiten die latere aanslagjaren betreffen, kunnen derhalve aanwijzingen van belastingontduiking vormen voor eerdere aanslagjaren; die bepaling vereist evenmin dat de achterliggende redenen waarom de administratie in een bepaald gegeven of element een aanwijzing van belastingontduiking ziet voor het bedoeld tijdperk, expliciet moet worden vermeld; de precieze vermelding van de aanwijzingen van belastingontduiking en de aanduiding van het bedoeld tijdperk volstaan op zich.

Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Verlenging - Voorafgaande kennisgeving - Aanwijzingen van belastingontduiking - Vermelding - Vereisten

- Art. 333 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Verlenging - Voorafgaande kennisgeving - Aanwijzingen van belastingontduiking - Vermelding - Vereisten

- Art. 333 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0098.N 4 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.8 AC nr. ...

De fiscale geldboete waarin artikel 445, eerste lid, WIB92 voorziet heeft een preventief en overheersend repressief karakter en vormt bijgevolg een administratieve sanctie van strafrechtelijke aard in de zin van artikel 6.1 EVRM (1). (1) Het Hof velde op dezelfde dag ook arrest in zes andere soortgelijke zaken: C.20.0052.N, F.20.0037.N, F.20.0113.N, C.19.0490.N, C.19.0492.N, F. 20.0039.N.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Administratieve boete artikel 445 WIB92 - Strafrechterlijke aard

- Art. 445 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0151.N 21 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.8 AC nr. ...

Uit artikel 356, eerste lid, WIB92 volgt niet dat wanneer de aanslag wordt vernietigd na bezwaar en fiscale voorziening ingesteld door een hoofdelijk aansprakelijke voor de belastingschuld, de belastingplichtige op wiens naam de belastingschuld werd gevestigd in de procedure moet worden betrokken opdat een subsidiaire aanslag op zijn naam ter beoordeling aan de rechter kan worden voorgelegd.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Subsidiaire aanslag - Bestuurder - Hoofdelijk gehouden voor de belastingschuld van de vennootschap - Betrokkenheid van de vennootschap in de procedure voor het hof van beroep - Vereiste

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0152.N 21 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.1 AC nr. ...

Het wettelijk vermoeden van artikel 341 WIB92 houdt in dat de administratie bij de bepaling van de belastbare grondslag noch de afkomst noch de aard van de bezittingen op grond waarvan een indiciaire taxatie is verantwoord, dient aan te tonen en bijgevolg de bezittingen niet dient onder te brengen in een van de in artikel 6 van het wetboek bedoelde bijzondere inkomstencategorieën; het staat de belastingplichtige vrij het tegenbewijs te leveren, dan wel de specifieke aard van de verborgen gehouden inkomsten aan te tonen.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Aanduiding van de inkomstencategorie - Vereiste

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

In het bericht van wijziging van de aangifte dient de administratie de inkomsten en andere gegevens die zij voornemens is in de plaatste stellen van die welke zijn aangegeven of schriftelijk erkend, en de rechtvaardiging ervan, te vermelden; de wijze vanbelasting dient niet te worden vermeld, aangezien de wijze van belasting voortvloeit uit de wet en geen door de belastingplichtige aangegeven of schriftelijk erkende gegevens betreft zoals bedoeld in artikel 346, eerste lid, WIB92.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Bericht van wijziging - Wetsbepalingen op grond waarvan de aanslag wordt berekend - Vermelding - Vereiste

- Art. 346 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0167.F 17 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.5 AC nr. ...

Uit artikel 355, eerste lid, WIB92, dat ertoe strekt de administratie voor het verval te behoeden door haar een nieuwe aanslagtermijn toe te kennen, volgt dat er ter vervanging van de nietig verklaarde aanslag pas een nieuwe aanslag kan worden vastgesteld vanaf de datum waarop tegen de administratieve beslissing tot nietigverklaring geen hoger beroep meer mogelijk is (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2021, nr. 353.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Nietigverklaring van de aanslag - Recht van de administratie om een nieuwe aanslag te vestigen - Termijn - Aanvang

- Art. 355, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Nietigverklaring van de aanslag - Recht van de administratie om een nieuwe aanslag te vestigen - Termijn - Aanvang

- Art. 355, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0133.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.3 AC nr. ...

Het uitvoerbaar verklaarde kohier kan in de regel slechts ten uitvoer worden gelegd tegen de bij name in dat kohier vermelde belastingschuldige of belastingschuldigen; de tenuitvoerlegging van het kohier tegen andere personen is slechts mogelijk wanneer zulks voortvloeit uit het systeem van de wet (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Uitvoerbaar verklaard kohier - Tenuitvoerlegging

F.20.0126.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.4 AC nr. ...

Hoewel de administratie, om het verval te voorkomen, aan de rechter bij conclusie een subsidiaire aanslag moet voorleggen binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de rechterlijke beslissing die de initiële aanslag vernietigt, volgt hieruit niet dat ze binnen dezelfde termijn een volledige en omstandige berekening van die aanslag moet neerleggen op de griffie van de rechtbank, op voorwaarde dat de inlichtingen die zijn overgemaakt in de conclusie met het oog op de geldigverklaring van de subsidiaire aanslag, of als bijlage hiervan, of nog tot staving hiervan indien het gaat om stukken die regelmatig binnen de voormelde termijn tussen de partijen zijn uitgewisseld, de rechter toelaten de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 278.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Personenbelasting - Vernietiging van de initiële aanslag door de rechter -

Subsidiaire aanslag bij conclusie - Volledige en omstandige berekening van die aanslag - Ontvankelijkheid van de vordering tot geldigverklaring van de subsidiaire aanslag

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0111.N 2 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210402.1N.10 AC nr. ...

De administratie moet het bewijs leveren van het bestaan van een abnormaal of goedgunstig voordeel, van de omvang ervan en van de band van wederzijdse afhankelijkheid; op de belastingplichtige rust de bewijslast van de economische omstandigheden die hij aanvoert ter verantwoording van de verrichtingen die in beginsel een abnormaal of goedgunstig voordeel uitmaken.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Abnormaal of goedgunstig voordeel - Economische verantwoording van de verrichting - Bewijslast

- Artt. 79, 207 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0059.N 12 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210312.1N.3 AC nr. ...

De vermindering in de aangifte van de belastingplichtige van de belastbare grondslag met niet-aftrekbare bestanddelen impliceert dat belastbare inkomsten in de zin van artikel 358, § 1, 4°, WIB92 niet werden aangegeven; die belastbare inkomsten omvatten immers de niet-aftrekbare bestanddelen ervan.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bijzondere aanslagtermijn - Bewijskrachtige gegevens - Niet aangegeven belastbare inkomsten

- Art. 358 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0016.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.1 AC nr. 426

Bij de beoordeling of bewijsmiddelen werden verkregen op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht en of dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt, kan de rechter ook rekening houden met de omstandigheid dat het bewijs ook zou zijn verkregen indien de onregelmatigheid niet werd begaan (1).(1) Het Hof velde op 29 januari 2021 ook arrest in de zaken F.17.0017.N en F.18.0124.N waarin dezelfde rechtsvraag aan bod komt.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.18.0099.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.4 AC nr. ...

Enkel de tijdens het belastbaar tijdperk vastgestelde vermogensaangroei, en dus niet de vermogenstoestand op een gegeven moment binnen dat belastbaar tijdperk, kan als een indicie worden aangemerkt; wanneer de belastingadministratie een vermogensaangroei als indicie wil aanmerken, dient zij die vermogensaangroei te bewijzen.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Indicie - Begrip - Bewijslast

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0003.N 25 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.1 AC nr. ...

Belastingen zijn van openbare orde; bijgevolg dient de rechter zelf, zowel in feite als in rechte, te beslissen over het bestaan van de belastingschuld wanneer hij daartoe wordt uitgenodigd door de vorderingen die door de partijen worden gesteld; hij is niet gebonden door de juridische gronden waarop het bestuur zich bij het vestigen van de aanslag baseerde en moet bijgevolg uitspraak doen over de gronden die het bestuur voor het eerst voor hem aanvoert ter verantwoording van de heffing; hij kan tevens eigen juridische gronden aanvoeren om de aanslag te wettigen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Bericht van wijziging - Motivering -

Gerechtelijke procedure - Nieuwe rechtsgronden aangevoerd door de administratie - Taak van de rechter

F.20.0003.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.5 AC nr. ...

De voorwaarde dat het door of krachtens de wet georganiseerde administratief beroep voorafgaandelijk moet worden uitgeput is enkel van toepassing op het geschil dat voor de rechtbank van eerste aanleg is gebracht door de belastingplichtige, maar niet op het derdenverzet dat wordt gedaan door een persoon die, ook al was hij de belasting verschuldigd, niet naar behoren is opgeroepen en niet in dat geschil is tussengekomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 553.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Beroep bij de rechterlijke macht - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Uitputting van het administratief beroep - Draagwijdte - Tot betaling van de belasting gehouden derde - Toepassing

- Artt. 1122, 1125, eerste en derde lid, 1385undecies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.19.0050.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.16 AC nr. ...

Gelden alleen als nieuwe feiten of bescheiden die welke een bewijs kunnen opleveren dat voordien niet is geleverd en dat de belastingplichtige niet kon overleggen of aanvoeren voordat de termijnen van bezwaar of beroep waren verstreken.

Aanslagprocedure - Ontheffing - Overbelastingen - Nieuwe feiten of bescheiden

- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0032.N 11 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.3 AC nr. ...

Een fiscale ambtenaar maakt geen inbreuk op het beroepsgeheim indien hij op grond van artikel 336 WIB92 voor het opsporen van elke krachtens de belastingwetten verschuldigde som, gebruik maakt van een inlichting die, een stuk dat, een proces-verbaal dat of akte die hij in de uitoefening van zijn functie heeft ontdekt of heeft verkregen, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een der in de artikelen 327 en 328 aangeduide diensten, besturen, vennootschappen, verenigingen, instellingen of organismen; die aldus regelmatig verworven fiscale informatie kan worden aangewend voor de taxatie van een derde.

Aanslagprocedure - Allerlei - Fiscale ambtenaren - Beroepsgeheim

- Artt. 336 en 337 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het al dan niet willekeurig karakter van de ambtshalve gevestigde aanslag kan enkel worden getoetst aan de gegevens waarover de aanslagambtenaar op het ogenblik van het opstellen van de aanslag beschikte of kon beschikken.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Willekeurigheid

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0036.N 11 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.4 AC nr. ...

Een ambtshalve taxatie in gevallen waarin dit op grond van artikel 351 WIB92 niet is toegestaan, maakt een substantiële inbreuk uit en heeft de nietigheid van de ambtshalve gevestigde aanslag tot gevolg.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Geval niet voorzien in de wet

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0090.F 29 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.6 AC nr. ...

Het verrichten van onderzoekingen binnen de in artikel 333, derde lid, WIB92 bepaalde termijn, zonder voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van fraude, vormt geen miskenning van een verjaringsregel in de zin van artikel 356 van datzelfde wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 341.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Voorwaarden - Onderzoekingen - Termijn - Geen voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van fraude - Regel die geen verband houdt met de verjaring

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De nietigverklaring van de initiële aanslag wegens het onrechtmatig bewijs van de belastingelementen op grond waarvan die aanslag werd gevestigd, ontzegt de administratie het recht niet om een subsidiaire aanslag aan de beoordeling van de rechter voor te leggen op grond van alle of van een deel van die elementen waarvan ze het bestaan op een andere wijze aantoont (1). (1) Cass. 11 april 1973, AC 1973, p. 801; Cass. 3 mei 1973, AC 1973, p. 840.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Voorwaarden - Onrechtmatigheid van het oorspronkelijke bewijs - Bewijs door andere middelen - Toelaatbaarheid

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Hoewel de administratie de rechter krachtens artikel 356 WIB92 een subsidiaire aanslag moet voorleggen binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de beslissing van de rechter die de nietigheid van de initiële aanslag uitspreekt, volgt hieruit niet dat de subsidiaire aanslag binnen die termijn moet worden gevestigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 341.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Voorwaarden - Termijn van zes maanden - Termijn die geen verband houdt met de vestiging van de aanslag

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0011.F 27 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200327.1F.6 AC nr. ...

Ook al volgt de subsidiaire aanslag op de initiële aanslag die door de rechter nietig is verklaard, vervangt ze die initiële aanslag niet.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietigde initiële aanslag - Subsidiaire aanslag

- Artt. 356, eerste lid, derde lid en vijfde lid, en 415, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De belastingschuld waarvan de subsidiaire aanslag de titel moet vormen, is niet opeisbaar voordat de rechter die aanslag geldig verklaart.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Opeisbaarheid

- Art. 1186 Burgerlijk Wetboek
- Art. 356, vierde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0016.F 27 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200327.1F.7 AC nr. ...

De subsidiaire aanslag is enkel uitgesloten in de gevallen waarin de rechter de nietigheid van de aanslag uitspreekt om reden van verjaring (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 218.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Ongeoorloofd - Omstandigheid

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0136.N 13 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 305, 307, 308, §§ 1 en 3 WIB92 volgt dat de belastingplichtige die aan de belasting van de niet-inwoners is onderworpen, in het geval dat hij geen aangifteformulier in de belasting van de niet-inwoners heeft ontvangen, uiterlijk op 1 juni van het betrokken aanslagjaar dit aangifteformulier dient aan te vragen, ongeacht of het aangifteformulier voor het betrokken aanslagjaar door de Koning is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Belasting van niet-inwoners - Belastingformulier - geen ontvangst - Verplichting tot aanvraag

- Artt. 305, 307, 308, §§ 1 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0025.F 31 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200131.1F.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de administratie, ondanks haar eigen richtlijnen, verzuimd heeft de raadsman van de eiser in kennis te stellen van een directeursbeslissing over de aanslagen in de personenbelasting, ontslaat de belastingplichtige aan wie die beslissing rechtsgeldig op zijn woonplaats werd betekend en die dus niet in zijn gewettigde verwachtingen kon zijn bedrogen, niet van de verplichting om zijn belangen binnen de wettelijke termijnen in rechte te verdedigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 90.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Beslissing - Kennisgeving aan de raadsman - Geen kennisgeving - Kennisgeving aan de woonplaats van de belastingplichtige - Verdediging van zijn belangen

F.18.0036.N 23 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.3 AC nr. ...

Artikel 182, § 1 en § 2, eerste lid, KB WIB92 die de belastbare winst, die wordt vastgesteld in overeenstemming met de minimumwinst die per in het bijzonder aangeduide sector belastbaar is en die refereert aan de essentiële elementen die door de wetgever zijn vastgesteld, bepalen op minimum 19.000 euro, zijn in overeenstemming met de delegatie die de wetgever aan de Koning heeft gegeven.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Vergelijking met soortgelijke belastingplichtigen - Artikel 182, § 2, KB WIB92 - Bepaling belastbare minimumwinst op 19.000 EUR - Delegatie door de wetegever aan de Koning - Overeenstemming

- Art. 182 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 342 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0103.N 23 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.9 AC nr. ...

De belastingelementen bedoeld in artikel 356, eerste lid, WIB92 zijn de positieve en negatieve materiële elementen die tot de vaststelling van de belastbare grondslag bijdragen; een subsidiaire aanslag kan niet worden gevestigd op een hogere belastbare basis dan die van de initiële aanslag (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0074.N 2 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200102.2 AC nr. ...

De inkomstenbelastingen dienen in beginsel, onder voorbehoud van toepassing van de door de wet voorziene anti-misbruikbepalingen, te worden geheven op de door de belastingplichtige werkelijk gehanteerde juridische constructie; hieruit vloeit voort dat slechts abstractie kan worden gemaakt van het bestaan van een vennootschap en van de door deze vennootschap gesloten overeenkomsten wanneer wordt vastgesteld dat er sprake is van simulatie.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Abstractie van het bestaan van een vennootschap - Simulatie - Vereiste

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Abstractie van het bestaan van een vennootschap - Simulatie - Vereiste

P.19.0845.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.6 AC nr. ...

De regelmatigheid van de beslissing waarmee de rechter in de politierechtbank de belastingambtenaren toegang tot bewoonde lokalen toestaat, moet het voorwerp kunnen uitmaken van een daadwerkelijk jurisdictionele controle zodat de afweging op grond waarvan die rechter aan de hand van de hem voorgelegde gegevens een dergelijke machtiging toestaat, moet blijken uit de motivering van de machtiging.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Visitatie door de belastingambtenaren - Machtiging - Jurisdictionele controle - Doel

- Art. 63 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 319 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De toepassing van de artikelen 1026, 5°, en 1027, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is onverenigbaar is met de procedures tot het verkrijgen van een machtiging tot fiscale visitatie op grond van de artikelen 319, tweede lid, WIB92 en 63, derde lid, Btw-wetboek zodat het verzoek van belastingambtenaren aan de rechter in de politierechtbank, strekkende tot het verkrijgen van machtiging tot fiscale visitatie, niet moet worden ondertekend door een advocaat.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Visitatie - Verzoek tot machtiging aan de politierechtbank - Ondertekening

- Art. 63, derde lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 319, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 1026, 5°, en 1027, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.16.0024.N 31 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191031.1 AC nr. ...

Artikel 251 WIB64 verzet er zich niet tegen dat de administratie tijdens de procedure bijkomende gegevens en argumenten aanvoert ter ondersteuning van wat in het bericht van wijziging van aangifte wordt aangevoerd; uit het feit alleen dat de administratie achteraf de wijziging anders motiveert dan in het bericht van wijziging en dat de rechter die nieuwe motivering aanneemt als rechtvaardiging van de wijziging kan niet worden afgeleid dat het bericht niet regelmatig gemotiveerd was.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Wijzigingsbericht - Motivering - Geschil in rechte - Bijkomende motivering ter ondersteuning van het wijzigingsbericht - Gevolg voor de regelmatigheid van het wijzigingsbericht

- Art. 346 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 251 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

Het bericht van wijziging dat volgens artikel 251 WIB64 moet worden toegezonden, is bedoeld om de belastingplichtige de gelegenheid te geven zijn opmerkingen naar voor te brengen of met kennis van zaken zijn akkoord te betuigen met de voorgenomen aanslag.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Wijzigingsbericht

- Art. 346 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 251 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.18.0035.F 25 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191025.1 AC nr. ...

De administratie mag een subsidiaire aanslag aan het oordeel van de rechter onderwerpen wanneer de door die rechter vooraf uitgesproken vernietiging betrekking heeft op een nieuwe aanslag in de zin van artikel 355 WIB92 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 544.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Subsidiaire aanslag - Onderzoek door de rechter

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0010.F 27 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190627.2 AC nr. ...

De administratie, die een subsidiaire aanslag aan de rechter voorlegt komt niet op tegen de gedeeltelijke vrijstelling van de initiële aanslag bepaald door de ambtenaar die uitspraak moest doen over het administratief beroep krachtens artikel 375 van dat wetboek, maar wil dat die rechter, die inmiddels die initiële aanslag heeft vernietigd, een andere aanslag, gevestigd op grond van alle of een deel van dezelfde belastingelementen, geldig en uitvoerbaar verklaart (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 404.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Subsidiaire aanslag - Belastingelementen - Begrip

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De belastingelementen die uit de belastbare grondslag zijn geweerd door de beslissing over het tegen de initiële aanslag ingestelde administratief beroep, kunnen niet in aanmerking komen bij de vaststelling van de subsidiaire aanslag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 404.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Subsidiaire aanslag - Administratief beroep

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0033.F 27 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190627.5 AC nr. ...

Een bezwaarschrift tegen een inkomstenbelasting kan enkel leiden tot een verlenging van de buitengewone termijn van drie jaar wanneer het betrekking heeft op een aanslag in die belasting voor het aanslagjaar waarvoor die termijn werd bepaald.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bezwaarschrift - Buitengewone termijn van drie jaar - Verlenging

- Artt. 354, eerste en vierde lid, en 359, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0067.N 21 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190621.4 AC nr. ...

Indien de belastingplichtige antwoordt op het bericht van wijziging binnen een maand na de verzending ervan, vermag de administratie, na ontvangst van dit antwoord, over te gaan tot het vestigen van de aanslag na het verstrijken van die termijn en vooraleer een termijn van een maand is verstreken vanaf de derde werkdag volgend op de verzending van het bericht; in dat geval loopt de wachttermijn ten aanzien van de fiscus vanaf de dag van de verzending van het bericht van wijziging van aangifte (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Bericht van wijziging - Wachttermijn voor het vestigen van de aanslag - Aanvang

- Art. 346 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0111.N 22 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190322.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de belastingplichtige op het einde van het jaar voorafgaand aan het belastbaar tijdperk beschikt over een bedrag aan spaartegoeden dat vervolgens onveranderd blijft tijdens het daaropvolgende belastbaar tijdperk, waarvoor de administratie overgaat tot een taxatie op grond van tekenen en indiciën, houdt niet het tegenbewijs in van de vastgestelde indicie, bestaande in de aangroei van een tegoed op de rekening-courant van de belastingplichtige in een vennootschap tijdens dat belastbaar tijdperk (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Tegenbewijs - Aangroei van tegoed op rekening-courant

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

In het raam van een taxatie op grond van tekenen en indiciën kan de gehele aangroei van het tegoed op een rekening-courant van de belastingplichtige in een vennootschap gedurende het belastbaar tijdperk als een indicie van hogere gegoedheid in de zin van artikel 341 WIB92 in aanmerking genomen worden (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Begrip - Tegoed op rekening-courant - Aangroei

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0057.F 28 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190228.12 AC nr. ...

Als artikel 356 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 niet toepasselijk is omdat er geen beslissing over het administratief beroep bedoeld in de artikelen 1385decies en 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek is genomen, volgt daaruit niet dat door het ontbreken van een administratieve beslissing binnen de termijn van zes of negen maanden, als bepaald bij voornoemd artikel 1385undecies, de redelijke termijn is overschreden en, derhalve, de beginselen van behoorlijk bestuur zijn miskend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 128.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Beslissing van de directeur - Geen beslissing - Subsidiaire aanslag - Onmogelijkheid - Gevolgen - Redelijke termijn - Beginsel van behoorlijk bestuur

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 1385decies en 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

Artikel 356, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 is van toepassing in alle gevallen waarin de rechter uitspraak moet doen over een geschil inzake inkomstenbelastingen, gevat op grond van artikel 569, eerste lid, 32°, van het Gerechtelijk Wetboek nadat een beslissing over het administratief beroep bedoeld in de artikelen 1385decies en 1385undecies van dat wetboek is tussengekomen; de omstandigheid dat de rechter die uitspraak doet over dat geschil de administratieve beslissing vernietigt, heeft geen invloed op de toepassing van die bepaling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 128.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Subsidiaire aanslag - Voorwaarden - Beslissing van de directeur - Vernietiging

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0121.F 28 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190228.13 AC nr. ...

De feitelijk uit de echt gescheiden echtgenoot van de persoon die een aanslag verschuldigd is die betrekking heeft op de inkomsten van laatstgenoemde, kan een administratief beroep instellen tegen die aanslag wanneer die te zijnen laste kan worden ingevorderd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 129.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Niet-ingekohierde echtgenoot - Bezwaar - Voorwaarde - Te zijnen laste invorderbare aanslag

- Art. 366, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Een subsidiaire aanslag kan gevestigd worden ten laste van de persoon die de oorspronkelijke, inmiddels vernietigde aanslag verschuldigd is, en van zijn echtgenoot als de oorspronkelijke aanslag, om regelmatig te zijn, ook in naam van de beide echtgenoten diende te worden gevestigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 129; zie Cass., 6 februari 1962, Pas., 1962, I, p. 644; Cass., 15 juni 1972, Pas., 1972, I, p. 947.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Subsidiaire aanslag - Voorwaarden - Echtgenoten - Gemeenschappelijke aanslag

- Artt. 356 en 357 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.18.1040.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.2 AC nr. ...

De aan artikel 307, § 1, WIB92 aangebrachte wijzigingen bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015, waarbij de verplichting werd opgelegd om in de personenbelasting het bestaan te vermelden van een juridische constructie waarvan de belastingplichtige de oprichter of de begunstigde is, voeren geen nieuwe aangifteverplichtingen of belastbare grondslagen in voor de Belgische belastingplichtigen, maar specificeren slechts de voor hen reeds bestaande verplichtingen om de belastbare roerende inkomsten die zij in het buitenland werkelijk hebben behaald of verkregen, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting (1). (1) Art. 307, §1, WIB92 zoals gewijzigd bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Artikel 307, § 1 - Wijzigingen aangebracht bij wet van 30 juli 2013 en door de Programmawet van 10 augustus 2015

- Art. 307, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De artikelen 305 en 307 WIB92 zijn niet beperkt tot het opzettelijk verbergen van belastbare inkomsten ter gelegenheid van de jaarlijkse aangifte in de personenbelasting, maar kunnen slaan op alle gedragingen gericht op de ontduiking van die belasting.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Artikel 305 - Artikel 307

- Artt. 305 en 307 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De Belgische belastingplichtigen zijn ertoe gehouden, behoudens wettelijke uitzonderingen, hun roerende inkomsten zoals bepaald in de wet, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting, met inbegrip van de inkomsten die zij in het buitenland hebben behaald of verkregen; dat is niet anders wanneer de belastingplichtigen hun bedoelde inkomsten hebben behaald of verkregen op naam van buitenlandse juridische constructies of rechtspersonen die zij slechts hebben gebruikt om te verhullen dat zijzelf de werkelijke begunstigde van die inkomsten zijn.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Inkomsten uit roerende goederen - Belgische belastingplichtigen - Opname in de jaarlijkse aangifte - Verplichting - Omvang - Toepassing

- Artt. 5, 17 tot 22, 305, eerste lid, en 307 tot 311 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0134.F 14 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190214.1 AC nr. ...

Bij de raming van de belastbare grondslag in de personenbelasting volgens tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten, dient de administratie niet, tot staving van een aanwijzing die ze aanvoert, concrete gegevens over te leggen die tot doel of tot gevolg hebben dat deze, op zichzelf, het onweerlegbare bewijs leveren van een fiscaal misdrijf of van de mogelijke bestanddelen van een dergelijk misdrijf.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Voorwaarden - Fiscaal misdrijf - Bewijs niet vereist

- Art. 341, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0102.F 17 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190117.4 AC nr. ...

Het bezwaarschrift gericht tegen een aanslag die gevestigd is op betwiste bestanddelen, geldt van ambtswege voor de andere aanslagen die zijn gevestigd op dezelfde bestanddelen, zelfs wanneer de termijnen tot bezwaar tegen die andere belastingen zouden zijn verstreken; onder "dezelfde bestanddelen" verstaat men de materiële bestanddelen die tot de vaststelling van de belastbare grondslag bijdragen (1). (1) Zie Cass. 21 september 2012, AR F.11.0051.N, AC 2012, nr. 480.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Uitbreiding - Aanslagen gevestigd op dezelfde betwiste bestanddelen

- Art. 367 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0115.N 14 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181214.4 AC nr. 716

Indien de rechter aan de vastgestelde ongrondwettigheid van artikel 371 WIB92 zonder meer een einde kan stellen door dit wetsartikel aan te vullen aan de hand van artikel 53bis, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kan en moet hij dit doen.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Bezwaartermijn - Aanvang - Vastgestelde ongrondwettigheid - Taak van de rechter

- Art. 371 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0093.N 14 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181214.5 AC nr. 717

De artikelen 47ter en 47sexies Sv. zijn niet van toepassing op fiscale ambtenaren, andere dan zij die ter beschikking zijn gesteld van de federale politie en de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings en van de arbeidsauditeur, die observaties uitvoeren met het oog op het bepalen van de belastingschuld (1). (1) Zie concl OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Observatie door fiscale ambtenaren in de openbare ruimte - Artikel 47ter en 47sexies Sv. - Toepasselijkheid

- Artt. 47ter en 47sexies Wetboek van Strafvordering

Het legaliteitsbeginsel staat er in beginsel niet aan in de weg dat de administratie gebruik maakt van bewijsmiddelen die eenieder ter beschikking staan, zoals het doen van materiële vaststellingen in de openbare ruimte, behoudens wanneer zulks in strijd is met de beginselen van behoorlijk bestuur of een miskenning oplevert van de grondrechten zoals het recht op het privéleven; aldus kunnen fiscale ambtenaren in beginsel vanop de openbare weg met het oog op het bepalen van de belastingschuld ongemerkt de beroepsactiviteiten van een belastingplichtige observeren, evenals de beroepshandelingen die deze stelt met andere belastingplichtigen, ook al vinden deze observaties herhaaldelijk plaats (1). (1) Zie concl OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Observatie door fiscale ambtenaren in de openbare ruimte - Geoorloofdheid

- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.17.0056.F 29 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181129.2 AC nr. ...

Wanneer echtgenoten, die gehouden zijn een gemeenschappelijk aangifteformulier inzake personenbelasting in te dienen, dat behoorlijk ingevuld, gewaarmerkt, gedagtekend en door beiden ondertekend is, afzonderlijke aangiftes indienen, moet de administratie om een belasting te hunnen name vast te stellen de procedure van ambtshalve aanslag instellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 676; Cass. 19 februari 2015, AR F.14.0087.F, AC 2015, nr. 129; Cass. 16 september 1994, AR F.2008.N, AC 1994, nr. 384; Cass. 17 november 1959, Arresten van verbreking 1960, p. 243.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Voorwaarden - Aangifte door de beide echtgenoten te ondertekenen - Afzonderlijke aangiftes - Aanslag - Verplichting van de administratie

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0005.N 21 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180921.2 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de redelijke termijn bij een rechtspleging strekkende tot het opleggen of beoordelen van belastingverhoging wordt in de regel rekening gehouden met het gedrag van de administratie en ook met het gedrag van de belastingplichtige die zelf op onredelijke wijze de behandeling van het geschil heeft vertraagd; door bij de beoordeling van de redelijke termijn voor het opleggen van de belastingverhoging rekening te houden met het feit dat de belastingplichtige, bij gebrek aan beslissing van de bevoegde administratieve overheid, de zaak niet zelf dadelijk aanhangig heeft gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg, wordt artikel 6 EVRM niet geschonden (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Belastingverhoging - Strafsanctie - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling door de rechter - Criterium - Gedrag van de belastingplichtige en de administratie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De loutere reden dat de strafrechtelijke procedure werd beëindigd na het verstrijken van de redelijke termijn is voor de belastingadministratie geen beletsel om een belastingverhoging op te leggen bij het vestigen van de belastingaanslag op grond van de gegevens die aan licht kwamen in die procedure (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Inzage gerechtelijk dossier - Overschrijding redelijke termijn - Vestiging van de belasting - Belastingverhoging - Mogelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het overschrijden van de redelijke termijn bij de beslissing over de rechtsvordering tegen een belastingplichtige, impliceert geenszins dat de belasting of de aanvullende belasting in de zin van artikel 263 WIB64 niet meer zou kunnen gevestigd worden ten aanzien van een andere belastingplichtige binnen twaalf maanden te rekenen vanaf de datum waarop tegen de beslissing over voormelde rechtsvordering geen verzet of voorziening meer kan worden ingesteld, wegens belastbare inkomsten die niet werden aangegeven in één der vijf jaren vóór het jaar waarin die rechtsvordering is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Rechtsvordering - Overschrijding redelijke termijn - Termijn van 12 maanden - Vertrekpunt

- Thans art. 358, § 2, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 263, § 2, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

C.16.0317.F 20 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180920.2 AC nr. ...

De schade die voortvloeit uit de niet-betaling, door een belastingplichtige, van zijn aanslagen in de inkomstenbelastingen wegens de fout van een derde, ontstaat pas nadat die belasting werd ingekohierd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 484.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Extracontractuele fout - Schade - Ontstaan - Tijdstip - Belastingschuld - Niet-betaling

- Art. 2262bis Burgerlijk Wetboek
- Artt. 304, § 1, derde lid, en 413 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0074.F 29 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180629.3 AC nr. ...

Uit artikel 376, §1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zoals het van toepassing was vóór de wijziging ervan bij de programmawet van 22 december 2008, volgt niet dat de vordering tot ambtshalve ontheffing, op straffe van niet-ontvankelijkheid, aan de directeur der belastingen moet worden gericht.

Aanslagprocedure - Ontheffing - Ambtshalve ontheffing - Verzoek - Geadresseerde - Directeur van de belastingen - Verplichting - Ontstentenis - Sanctie

- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0147.F 29 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180629.5 AC nr. ...

Het arrest, dat overweegt dat het hof van beroep had kennisgenomen van de vordering tot nietigverklaring van de initiële aanslag op de grond die reeds door de eerste rechter was aangenomen maar die door het incidenteel beroep werd betwist en, bijgevolg, opnieuw voor dat hof werd aangevoerd en dat het hof van beroep dat incidenteel beroep heeft verworpen om de oorspronkelijke vordering gedeeltelijk aan te nemen op dezelfde grond als de eerste rechter en in dat opzicht zijn beslissing te bevestigen, verantwoordt naar recht zijn beslissing dat de subsidiaire aanslag aan het hof van beroep moest worden voorgelegd; aangezien dat de rechterlijke beslissing is die de nietigverklaring uitspreekt, moest een subsidiaire aanslag binnen de termijn van zes maanden te rekenen van dat arrest aan het hof van beroep worden voorgelegd.

Aanslagprocedure - Allerlei - Subsidiaire aanslag - Hoger beroep - Bevoegd gerecht - Beslissing die de termijn doet lopen

- Art. L 3321-12, eerste lid Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0009.N 21 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180621.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Kohier - Uitvaardiging en uitvoerbaarverklaring - Uitvoerbare kracht - Vaststelling - Tijdstip - Toepasselijke wet

De uit het kohier voortvloeiende uitvoerbare kracht wordt definitief vastgesteld op het tijdstip dat deze uitvoerbare titel wordt uitgevaardigd en uitvoerbaar verklaard; de uitvoerbare kracht van een kohier wordt bijgevolg beheerst door de wet die van toepassing is op de datum waarop het kohier wordt uitgevaardigd en uitvoerbaar verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Kohier - Uitvaardiging en uitvoerbaarverklaring - Uitvoerbare kracht - Vaststelling - Tijdstip - Toepasselijke wet

- Art. 393, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0116.N 17 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180517.8 AC nr. ...

De vereiste dat er aanwijzingen van belastingontduiking moeten bestaan "voor het bedoelde tijdperk" houdt niet in dat die aanwijzingen moeten steunen op of mede moeten steunen op feiten of vaststellingen die zich binnen het bedoelde tijdperk situeren; feiten betreffende latere aanslagjaren kunnen bijgevolg op zich aanwijzingen van belastingontduiking vormen voor eerdere aanslagjaren.

Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Aanvullende termijn van twee jaar - Toepassingsvoorwaarde - Voorafgaande kennisgeving - Aanwijzingen inzake belastingontduiking - Bedoeld tijdperk

- Art. 333, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0065.F 23 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180323.1 AC nr. ...

Artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek, dat de berekening bepaalt van de termijnen die beginnen te lopen vanaf een kennisgeving op een papieren drager, is niet van toepassing op de administratieve bezwaarprocedure tegen inkomstenbelastingen (1). (1) Deze beslissing ligt in de lijn van de arresten van het Hof van 4 september 2015, AR F.14.0035.F, arrest niet gepubliceerd, en AR F.14.0128.F, AC 2015, nr. 487, Cass. 30 maart 2017, AR F.16.0037.F, arrest niet gepubliceerd en Cass. 8 september 2017, AR F.16.0103.F en F.16.0107.F, arresten niet gepubliceerd. In de geannoteerde beslissing van de Franstalige afdeling van de eerste kamer van het Hof betoogt de fiscale administratie voor het eerst voor die kamer dat de rechter artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek moet toepassen of, minstens, steunen op die bepaling bij wijze van vermoeden. Dat kan niet worden aangenomen. Het wordt bijna niet betwist dat artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is op de administratieve bezwaarprocedure; daaraan werd uitdrukkelijk herinnerd in de parlementaire voorbereiding van de wet van 19 mei 2010, die artikel 371 WIB92 heeft gewijzigd (Parl.St. Kamer 2009-10, nr. 2521/001, p. 5): "Daarom wordt artikel 371, WIB92 zodanig aangepast dat de bezwaartermijn slechts een aanvang neemt op de derde werkdag volgend op de datum van de verzending van het aanslagbiljet. Alhoewel het Gerechtelijk Wetboek niét van toepassing is in administratieve procedures (ENGLEBERT J., "Les pièges de la procédure civile", in Les pièges des procédures, ed. Jeune barreau, Brussel, 2005, p. 7 tot 68), werd deze oplossing geïnspireerd op artikel 53bis van het Gerechtelijk Wetboek". Hoewel het Grondwettelijk Hof in zijn ongrondwettigheidsverklaring van artikel 371 WIB92 verwijst naar artikel 53bis, is dat een suggestie die gericht is aan de wetgever om een regel aan te nemen die geënt is op die bepaling. Hoewel de wetgever verklaard heeft dat de gekozen oplossing in de wet van 19 mei 2010 "geïnspireerd is op artikel 53bis", wijkt hij er toch vanaf want ook al "blijkt uit de poststempel op de enveloppe op welke dag de postdiensten de brief in behandeling genomen hebben", oplossing waarin artikel 53bis voorziet, "is het vanuit praktisch standpunt echter onhaalbaar om bovenstaande werkwijze toe te passen op de verzending van de aanslagbiljetten; momenteel brengen de postdiensten geen datumstempel aan op de UV-zendingen" (Parl.St. Kamer 2009-10, nr. 2521/001, p. 6) en een wijziging in die zin "zou een enorme bijkomende werklast voor de postdiensten met zich meebrengen". Overwegende dat "het Hof van Cassatie heeft bevestigd dat de op het aanslagbiljet vermelde verzendingsdatum geacht wordt de datum van de werkelijke verzending van het aanslagbiljet te zijn, als die verzending regelmatig is én behoudens bewijs van het tegendeel", heeft de wetgever beslist om de termijn te laten lopen niet vanaf de datum waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd maar vanaf de datum die vermeld staat op het aanslagbiljet. (AH)

Aanslagprocedure - Bezwaar - Termijnen - Artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

- Art. 53bis Gerechtelijk Wetboek

Aangezien artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is op de administratieve bezwaarprocedure tegen inkomstenbelastingen, is het geen wetsbepaling die de rechter toelaat de leemte te verhelpen die voortvloeit uit de ongrondwettigheid van voormeld artikel 371 WIB92 (1). (1) Deze beslissing ligt in de lijn van de arresten van het Hof van 4 september 2015, AR F.14.0035.F, arrest niet gepubliceerd, en AR F.14.0128.F, AC 2015, nr. 487, Cass. 30 maart 2017, AR F.16.0037.F, arrest niet gepubliceerd en Cass. 8 september 2017, AR F.16.0103.F en F.16.0107.F, arresten niet gepubliceerd. In de geannoteerde beslissing van de Franstalige afdeling van de eerste kamer van het Hof betoogt de fiscale administratie voor het eerst voor die kamer dat de rechter artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek moet toepassen of, minstens, steunen op die bepaling bij wijze van vermoeden. Dat kan niet worden aangenomen. Het wordt bijna niet betwist dat artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is op de administratieve bezwaarprocedure; daaraan werd uitdrukkelijk herinnerd in de parlementaire voorbereiding van de wet van 19 mei 2010, die artikel 371 WIB92 heeft gewijzigd (Parl.St. Kamer 2009-10, nr. 2521/001, p. 5): "Daarom wordt artikel 371, WIB92 zodanig aangepast dat de bezwaartermijn slechts een aanvang neemt op de derde werkdag volgend op de datum van de verzending van het aanslagbiljet. Alhoewel het Gerechtelijk Wetboek niét van toepassing is in administratieve procedures (ENGLEBERT J., "Les pièges de la procédure civile", in Les pièges des procédures, ed. Jeune barreau, Brussel, 2005, p. 7 tot 68), werd deze oplossing geïnspireerd op artikel 53bis van het Gerechtelijk Wetboek". Hoewel het Grondwettelijk Hof in zijn ongrondwettigheidsverklaring van artikel 371 WIB92 verwijst naar artikel 53bis, is dat een suggestie die gericht is aan de wetgever om een regel aan te nemen die geënt is op die bepaling. Hoewel de wetgever verklaard heeft dat de gekozen oplossing in de wet van 19 mei 2010 "geïnspireerd is op artikel 53bis", wijkt hij er toch vanaf want ook al "blijkt uit de poststempel op de enveloppe op welke dag de postdiensten de brief in behandeling genomen hebben", oplossing waarin artikel 53bis voorziet, "is het vanuit praktisch standpunt echter onhaalbaar om bovenstaande werkwijze toe te passen op de verzending van de aanslagbiljetten; momenteel brengen de postdiensten geen datumstempel aan op de UV-zendingen" (Parl.St. Kamer 2009-10, nr. 2521/001, p. 6) en een wijziging in die zin "zou een enorme bijkomende werklast voor de postdiensten met zich meebrengen". Overwegende dat "het Hof van Cassatie heeft bevestigd dat de op het aanslagbiljet vermelde verzendingsdatum geacht wordt de datum van de werkelijke verzending van het aanslagbiljet te zijn, als die verzending regelmatig is én behoudens bewijs van het tegendeel", heeft de wetgever beslist om de termijn te laten lopen niet vanaf de datum waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd maar vanaf de datum die vermeld staat op het aanslagbiljet. (AH)

Aanslagprocedure - Bezwaar - Termijnen - Artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid - Grondwettigheid - Leemte in de wet - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 371 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 53bis Gerechtelijk Wetboek

F.17.0004.N 15 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180315.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Belastingverhoging - Laattijdige aangifte

Op grond van het artikel 444 WIB92 kan enkel een belastingverhoging worden opgelegd in geval van niet-aangifte, onvolledige aangifte of onjuiste aangifte; geen belastingverhoging kan worden opgelegd wegens de laattijdige indiening van een aangifte (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Belastingverhoging - Laattijdige aangifte

- Art. 444 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0078.F 23 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180223.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Openbaar ministerie - Strafvordering - Opsporingsonderzoek in strafzaken - Rechtsvordering - Seponering - Niet-rechtsprekende aard

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Verlengingen - Voorwaarden - Cumulatie

De voorwaarden waaronder de in artikel 259 WIB64 bedoelde aanslagtermijn wordt verlengd krachtens artikel 263, § 1, 3° en § 2, 3° of artikel 263, § 1, 4° en § 2, 4°, zijn niet cumulatief (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Verlengingen - Voorwaarden - Cumulatie

- Artt. 259 en 263, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

Hoewel de strafvordering die het openbaar ministerie instelt wanneer het een opsporingsonderzoek opent, een rechtsvordering is zoals bedoeld in artikel 263, § 1, 3° WIB64, is de beslissing tot seponering, die niet van rechtsprekende aard is, geen beslissing die het voorwerp is van die rechtsvordering in de zin van artikel 263, § 2, 3°, van dat wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr...

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Openbaar ministerie - Strafvordering - Opsporingsonderzoek in strafzaken - Rechtsvordering - Seponering - Niet-rechtsprekende aard

- Art. 263, §§ 1 en 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.15.0141.F 9 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180209.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Definitieve inning van een belasting per kohier of op een andere wijze - Aan elk bezwaar voorafgaande voorwaarde

Uit de artikelen 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, alsook artikel 366 WIB92 volgt niet dat, inzake inkomstenbelastingen, de inkohiering van een aanslag of het bestaan van een administratieve akte die leidt tot de definitieve inning van een belasting op een andere wijze dan per kohier een aan elk bezwaar voorafgaande noodzakelijke voorwaarde zou zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

Aanslagprocedure - Bezwaar - Definitieve inning van een belasting per kohier of op een andere wijze - Aan elk bezwaar voorafgaande voorwaarde

- Art. 366 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.16.0031.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.6 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.15.0098.N 21 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.8 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Ontheffing - Ambtshalve ontheffing - Overbelastingen - Nieuwe bescheiden of feiten

Voor de toepassing van artikel 376, §1 en §2, WIB92 gelden alleen als nieuwe feiten of bescheiden die welke een bewijs kunnen opleveren dat voordien niet is geleverd en dat de belastingplichtige niet kon overleggen of aanvoeren voordat de termijnen van bezwaar of beroep waren verstreken; de omstandigheid dat een arrest van de Raad van State een gemeentelijk belastingreglement dat betrekking heeft op een bepaald dienstjaar heeft vernietigd, kan niet gelden als een nieuw feit tot staving van een verzoek tot ambtshalve ontheffing dat betrekking heeft op ander dienstjaar (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Ontheffing - Ambtshalve ontheffing - Overbelastingen - Nieuwe bescheiden of feiten

- Art. 376, §§ 1 en 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0110.F 8 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171208.4 AC nr. ...

Uit artikel 327, §1, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt niet dat de ambtenaar die belast is met de vestiging of de invordering van de belastingen, om de daarin vermelde akten, stukken, registers en bescheiden te kunnen raadplegen of daarvan afschriften te kunnen nemen, een bijzondere graad moet kunnen aantonen of moet bewijzen dat hij bevoegd is om de belasting te inkohieren (1). (1) In zijn arrest van 22 november 2001 (AR F.99.0038.N, AC 2001, nr. 637), heeft het Hof bepaald wat moet worden verstaan onder "ambtenaar belast met de vestiging of de invordering van de belastingen" in de zin van artikel 235, §1, eerste lid, WIB64. Op het middel dat, in substantie, aanvoerde dat voornoemd begrip begrepen moest worden in de betekenis die hieraan was gegeven door de administratieve commentaar en, derhalve, enkel betrekking had op "enerzijds de territoriaal bevoegde controleurs en hoofdcontroleurs en anderzijds de ontvangers of hun gedelegeerden of waarnemers", heeft het Hof beslist dat uit de samenhang van de artikelen 235, §1, eerste lid, 242 en 243 van dat wetboek volgt dat artikel 235 niet inhoudt dat alleen tot het aanzoeken bevoegd zouden zijn de territoriaal bevoegde controleurs en hoofdcontroleurs en de ontvangers of hun gedelegeerden en hun waarnemers; dat voornoemd artikel enkel ertoe strekt op te leggen dat de ondervragende ambtenaar handelt met het oog op de vestiging of de invordering van de belastingen en niet met het oog op andere doeleinden. Er dient erop te worden gewezen dat hoewel het precedent van 22 november 2001 als model heeft gediend voor het antwoord van het Hof in onderstaand arrest, het Hof daarvan is afgeweken, doordat het de ambtenaar belast met de vestiging of de invordering van de belastingen niet anders omschrijft dan als een ambtenaar die behoort tot de administratie die belast is met de vestiging of de invordering van de belastingen. In tegenstelling tot het voormelde precedent, voegt het Hof hieraan niet langer toe dat die ambtenaar moet "handelen met het oog op de vestiging of de invordering van de belastingen en niet met het oog op andere doeleinden", aangezien die verduidelijking eerder lijkt te zijn ingegeven door de omstandigheden van de zaak waarvan het Hof in 2001 heeft kennisgenomen. A.H.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Ambtenaar belast met de vestiging of de invordering van de belastingen - Definitie

- Art. 327, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0034.N 16 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171116.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Aanslagprocedure - Aanslagbiljet - Verzendingsdatum

Aanslagprocedure - Bezwaar - Aanvang - Bezwaartermijn

De loutere bewering door de belastingplichtige dat een aanslagbiljet niet verzonden is, heeft niet tot gevolg dat het bestuur dat voorhoudt dat het op het juiste adres van de belastingplichtige en in de gepaste vorm een aanslagbiljet heeft verzonden, ook het bewijs moet leveren dat die verzending effectief is gebeurd (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagbiljet - Verzendingsdatum

Indien de rechter aan de vastgestelde ongrondwettigheid van artikel 371 WIB92 zonder meer een einde kan stellen door dit wetsartikel aan te vullen aan de hand van artikel 53bis, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kan en moet hij dit doen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Bezwaartermijn - Aanvang

F.16.0133.F 10 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171110.4 AC nr. ...

Uit artikel 346, eerste en vijfde lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt niet dat de redenen die de taxatieambtenaar opgeeft tot staving van zijn beslissing om met de onenigheid van de belastingplichtige geen rekening te houden en derhalve de wijziging door te voeren waartoe hij heeft beslist op grond van de inkomsten en andere, reeds ter kennis gebrachte gegevens, wanneer zijn redenen die van het bericht van wijziging aanvullen of verduidelijken zonder deze te vervangen, tot een nieuw wijzigingsbericht moeten leiden.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Aanvullende aanslagtermijn

- Art. 346, eerste en vijfde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0081.N 21 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.2 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve procedures tot oplegging van fiscale sancties, die tegen eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten werden ingesteld alvorens één ervan definitief werd beëindigd, tot hun einde worden voortgezet en, desgevallend, beëindigd worden met een beslissing tot oplegging van een sanctie, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende procedures, zowel substantieel als temporeel, voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - "Non bis in idem" - Definitieve administratieve sanctie van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

---

F.16.0109.N 21 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 354, tweede lid, en 333, derde lid WIB92 volgt niet dat het vestigen van een aanslag binnen de aanvullende aanslagtermijn van twee jaar in geval van belastingontduiking onderworpen is aan de voorwaarde dat de administratie de belastingplichtige vooraf schriftelijk en op nauwkeurige wijze kennis heeft gegeven van de aanwijzingen van belastingontduiking.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Aanvullende aanslagtermijn

- Artt. 333, derde lid, en 354, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0151.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Eurovignet - Inning van de belasting - Aanvangspunt van de bezwaartermijn -

Begrippen

Met het begrip inning van de belasting wordt bedoeld de handeling waarmee het bestuur de belasting in ontvangst neemt en aanvaardt als regelmatige betaling voor het door haar aangenomen bedrag; als aanvangspunt van de bezwaartermijn veronderstelt het begrip inning van de belasting dat het verschuldigde bedrag aan belasting aan de belastingschuldige ter kennis werd gebracht zodat deze met kennis van zaken een bezwaar kan indienen; wanneer aan de belastingschuldige kennis werd gegeven van het verschuldigde bedrag aan belasting en de belastingschuldige dit bedrag vervolgens betaalt, geldt de datum van betaling als datum van de inning van de belasting (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Eurovignet - Inning van de belasting - Aanvangspunt van de bezwaartermijn - Begrippen

- Art. 371, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0146.N 5 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Hertaxatie

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vestiging van een subsidiaire aanslag - Aanslagjaar

De schending van elke mogelijke wettelijke regel, andere dan een regel betreffende de verjaring, kan aanleiding geven tot de hertaxatie bij toepassing van artikel 356 WIB92 voor zover de rechter die de vernietiging uitspreekt niet oordeelt over de omvang van de belastbare grondslag en het bestaan van de belastbare materie niet ontkent (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Hertaxatie

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Voor de vestiging van een subsidiaire aanslag in de zin van artikel 356 WIB92, is niet vereist dat de nietig verklaarde aanslag en de subsidiaire aanslag betrekking hebben op hetzelfde aanslagjaar; de subsidiaire aanslag kan ook worden gevestigd voor een vroeger of later aanslagjaar dan dat van de nietig verklaarde aanslag, voor zover op het ogenblik dat de oorspronkelijke aanslag werd gevestigd, het aanslagjaar waaraan de subsidiaire is verbonden, door de administratie had kunnen worden belast rekening houdend met de wettelijke verjaringstermijnen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vestiging van een subsidiaire aanslag - Aanslagjaar

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0030.F 5 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170105.2 AC nr. ...

Een niet-ondertekend stuk van een administratiedienst dat, bij wijze van inlichting, redenen opgeeft in antwoord op het niet-akkoord van de belastingplichtige, is geen beslissing tot taxatie in de zin van artikel 346, vijfde lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Onenigheid van de belastingplichtige - Met redenen omkleed antwoord van de administratie - Beslissing tot taxatie - Niet-ondertekend stuk

- Art. 346, vijfde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0117.N 23 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161223.3 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Bezwaartermijn - Aanvang - Vereisten

Het aanslagbiljet of de kennisgeving van de aanslag waarvan sprake in artikel 272 WIB64, doen de termijn om bezwaar aan te tekenen slechts ingaan wanneer ze alle vermeldingen bevatten die nodig zijn om het bestaan van een uitvoerbare titel te bewijzen en de belastingplichtige in staat te stellen bezwaar in te dienen; tot deze voor het indienen van bezwaar noodzakelijke vermeldingen behoren onder meer de aard en het bedrag van de belastbare inkomsten (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Bezwaartermijn - Aanvang - Vereisten

- Artt. 366 en 371 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 264 en 272 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.15.0132.N 2 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161202.2 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bijzondere aanslagtermijn van drie jaar - Toepassingsvoorwaarden

Voor de toepassing van de bijzondere aanslagtermijn van drie jaar is niet vereist dat de hogere belasting voortvloeit uit een handeling of een nalatigheid van de belastingplichtige bij het invullen van het aangifteformulier, maar volstaat het dat de wettelijk verschuldigde belasting hoger is dan de belasting met betrekking tot de belastbare inkomsten en andere gegevens die vermeld werden in een regelmatige aangifte, zonder dat de fiscale administratie dient aan te tonen dat de aangifte onjuist is; de toepassing van de bijzondere aanslagtermijn van drie jaar is dan ook gerechtvaardigd in de gevallen waarin de belastingplichtige in zijn aangifte aanspraak maakt op bepaalde aftrekken in strijd met de fiscale wetgeving (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Bijzondere aanslagtermijn van drie jaar - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 354, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0166.F 17 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161117.8 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Termijn van drie jaar - Belasting hoger dan de belasting die blijkt uit de aangifte - Bevoegdheid van het bestuur

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Termijn van drie jaar - Belasting hoger dan de belasting die blijkt uit de aangifte - Bevoegdheid van het bestuur - Eerdere vervallen verklaarde inkohiering

Wanneer de verschuldigde belasting, ongeacht het bedrag, hoger is dan de belasting met betrekking tot de belastbare inkomsten en de andere gegevens vermeld in de daartoe bestemde rubrieken van een aangifteformulier dat naar vorm en termijn regelmatig is, mag het bestuur dat dit vaststelt, binnen de buitengewone aanslagtermijn van drie jaar, niet alleen de aanvullende belasting vestigen, d.w.z. de belasting die hoger is dan die met betrekking tot de inkomsten en de andere in de aangifte vermelde gegevens, maar ook de gehele door de belastingplichtige verschuldigde belasting; die vaststelling, die de bevoegdheid van het bestuur bepaalt om de belasting of de aanvullende belasting te heffen buiten de gewone termijn, heeft niet tot gevolg dat het bestuur ontheven wordt van het verval van de belasting die het eerder ingekohierd had buiten de gewone termijn en die vernietigd moet worden wegens schending van een wettelijke verjaringsregel (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Termijn van drie jaar - Belasting hoger dan de belasting die blijkt uit de aangifte - Bevoegdheid van het bestuur - Eerdere vervallen verklaarde inkohiering

- Art. 354, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Termijn van drie jaar - Belasting hoger dan de belasting die blijkt uit de aangifte - Bevoegdheid van het bestuur

- Art. 354, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0185.F 17 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161117.9 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Niet-aangifte - Bijzondere aanslagtermijn - Aanvang

Uit de artikelen 354, eerste lid, 358, §§ 1 en 2, 4° en 359 WIB92 volgt niet dat bij niet-aangifte de aanvang van de bijzondere aanslagtermijn van artikel 358, §§ 1 en 2, 4° van dat wetboek onderworpen is aan het voorafgaand instellen van een aanslagprocedure binnen de in voormeld artikel 354, eerste lid bepaalde termijn van drie jaar (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Niet-aangifte - Bijzondere aanslagtermijn - Aanvang

F.16.0034.F 17 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161117.10 AC nr. ...

Er wordt niet afgeweken van artikel 352, eerste lid, WIB92 wanneer de belastingplichtige ambtshalve is aangeslagen, niet wegens schending van de in de artikelen 315, 315bis, 316 of 346 WIB92 bedoelde verplichtingen, waarnaar artikel 351, eerste lid, derde tot vijfde streepje, WIB92 verwijst, maar, overeenkomstig het eerste streepje van die bepaling, wegens niet-aangifte binnen de wettelijke termijn.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Niet-aangifte binnen de wettelijke termijn - Juiste bedrag van de inkomsten - Bewijslast

F.15.0106.N 4 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161104.2 AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Cass. 22 mei 2015, AR F.13.0077.N, AC 2015, nr. 335.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

F.13.0154.F 15 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160915.3 AC nr. ...

Noch uit artikel 355 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 noch uit enige andere bepaling volgt dat er een onderscheid moet worden gemaakt naargelang de geschonden wettelijke regel, met uitzondering van een regel betreffende de verjaring, dient om de grondslag van de belasting vast te stellen, zoals dat het geval is voor artikel 341 van dat wetboek, dan wel een ander doel heeft.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Nietigverklaring van de belasting - Nieuwe aanslag - Termijnen - Geschonden wettelijke regel - Weerslag

- Art. 355 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0125.F 15 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160915.4 AC nr. ...

Wanneer de correcte uitlegging van een gemeenschapsbepaling zozeer voor de hand ligt dat zij geen ruimte voor enige redelijke twijfel laat, dient de door een partij voorgestelde prejudiciële vraag niet aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden gesteld.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Nietigverklaring van de belasting - Nieuwe aanslag - Termijnen - Rechterlijke beslissing tot nietigverklaring niet meer vatbaar voor verzet, hoger beroep of cassatieberoep - Weerslag

- Art. 355 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0191.F 15 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160915.5 AC nr. ...

Aangezien, door uitwerking van de wet van 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken, de geschillen betreffende de toepassing van belastingwetten, ongeacht het betrokken aanslagjaar, vanaf 1 maart 1999 voor de rechtbank van eerste aanleg gebracht moeten worden voordat het hof van beroep daarvan kan kennisnemen, en de artikelen 387 tot 391 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, krachtens artikel 34 van de wet van 15 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen, met ingang van 1 maart 1999 zijn vervangen door de artikelen 377 en 378 inzake het verzet, het hoger beroep en het cassatieberoep, impliceert de toepassing van artikel 355 op de aanslagjaren 1994 tot 1997 dat, wanneer de oorspronkelijke aanslag door de rechtbank van eerste aanleg nietig werd verklaard, de administratie een nieuwe aanslag kan vestigen binnen zes maanden te rekenen van de datum waarop de rechterlijke beslissing tot nietigverklaring niet meer vatbaar is voor verzet, hoger beroep of cassatieberoep.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Aanslagjaren 1994 tot 1997 - Nietigverklaring van de belasting na 1 maart 1999 door de rechtbank van eerste aanleg - Nieuwe aanslag na 1 maart 1999 - Termijnen - Rechterlijke beslissing tot nietigverklaring niet meer vatbaar voor verzet, hoger beroep of cassatieberoep - Weerslag

Uit de artikelen 355 en 377 tot 385 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, in de versie die van toepassing was vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen, volgt dat wanneer een aanslag nietig is verklaard omdat hij niet werd gevestigd overeenkomstig een wettelijke regel, met uitzondering van een regel betreffende de verjaring, de termijn van drie of zes maanden waarbinnen de administratie ten name van dezelfde belastingschuldige op grond van dezelfde belastingelementen of op een gedeelte ervan een nieuwe aanslag kan vestigen, ingaat op hetzelfde ogenblik als de datum waarop de beslissing van de directeur of van de rechter tot nietigverklaring van de oorspronkelijke aanslag niet meer vatbaar is voor een gewone of buitengewone voorziening voor de rechtscolleges van de rechterlijke orde.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Nietigverklaring van de belasting - Nieuwe aanslag - Termijnen - Rechterlijke beslissing tot nietigverklaring niet meer vatbaar voor verzet, hoger beroep of cassatieberoep - Weerslag

- Art. 355 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0221.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.6 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepassingsvoorwaarden - Dezelfde belastingelementen

Niet alle belastingelementen die in aanmerking worden genomen bij de subsidiaire aanslag moet dezelfde zijn als degene die in aanmerking werden genomen bij de aanvankelijke aanslag; het volstaat dat een deel ervan dezelfde zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepassingsvoorwaarden - Dezelfde belastingelementen

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0182.F 17 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160617.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 358, § 1, 1°, 354 en 322, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen volgt niet dat, van de in artikel 322, eerste lid, bedoelde onderzoeks- en controlemaatregelen, enkel het onderzoek een verlenging van de aanslagtermijn tot gevolg kan hebben overeenkomstig artikel 358, § 1, 1°, en § 2, 1°.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Verlenging - Onderzoeks- en controlemaatregelen - Onderzoek - Andere maatregelen

F.14.0154.N 26 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160526.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde indiciaire aanslag - Nieuwe aanslag - Nieuwe indiciaire aanslag - Mogelijkheid

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Nieuwe aanslag - Toepassingsvoorwaarden

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Nietig verklaarde indiciaire aanslag - Nieuwe aanslag - Nieuwe indiciaire aanslag - Mogelijkheid

Een nieuwe aanslag is slechts mogelijk wanneer de aanslag vernietigd wordt wegens de schending van een wettelijke procedureregel, maar is mogelijk wanneer de aanslag geheel of ten dele nietig wordt verklaard omwille van verjaring; wanneer de oorspronkelijke aanslag wordt vernietigd wegens willekeur, is een nieuwe aanslag slechts mogelijk indien die willekeur betrekking heeft op de wijze van vaststelling van de belastbare grondslag, en is een nieuwe aanslag niet mogelijk indien de willekeur betrekking heeft op het bestaan van de belastbare grondslag (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Nieuwe aanslag - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 355, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het feit dat in een nieuwe indiciaire aanslag na nietigverklaring van de oorspronkelijke indiciaire aanslag, als tekenen en indiciën waaruit een hogere gegoedheid blijkt, andere uitgaven of inkomsten worden weerhouden dan in de nietig verklaarde aanslag, heeft niet tot gevolg dat de nieuwe aanslag een andere belastbare grondslag heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde indiciaire aanslag - Nieuwe aanslag - Nieuwe indiciaire aanslag - Mogelijkheid

- Artt. 341 en 355, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Tekenen en indiciën waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt zijn feitelijke gegevens die, tot tegenbewijs, een wettelijk vermoeden opleveren dat de daarmee gemoeide bedragen afkomstig zijn van belastbare inkomsten die tijdens de belastbare periode werden verkregen door de belastingplichtige; tekenen en indiciën van grotere gegoedheid strekken aldus slechts tot bewijs van de belastbare grondslag, maar zijn op zich geen elementen waaruit de belastbare grondslag is samengesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Tekenen of indiciën van gegoedheid - Nietig verklaarde indiciaire aanslag - Nieuwe aanslag - Nieuwe indiciaire aanslag - Mogelijkheid

- Art. 341 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0069.F 20 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160520.1 AC nr. ...

De verzending van een aanslagbiljet naar een onjuist adres is niet regelmatig.

Aanslagprocedure - Aanslagbiljet - Verzending - Onjuist adres - Regelmatigheid

Een onregelmatige verzending kan de bezwaartermijn, bepaald in artikel 371 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, niet doen ingaan.

Aanslagprocedure - Aanslagbiljet - Verzending - Onregelmatigheid - Bezwaartermijn

- Art. 371 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0175.F 20 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160520.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Belastingontduiking - Onderzoekingen - Aanvullende termijn van twee jaar - Aanwijzingen van ontduiking - Voorafgaande kennisgeving - Verplichting

Indien de onderzoekingen die gedurende de aanvullende termijn van twee jaar, bedoeld in artikel 354, derde lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, overwogen worden, de toestand van een belastingplichtige betreffen, moet de administratie hem vooraf kennis geven van de aanwijzingen van belastingontduiking die jegens hem bestaan, ongeacht de persoon bij wie die onderzoekingen verricht moeten worden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Belastingontduiking - Onderzoekingen - Aanvullende termijn van twee jaar - Aanwijzingen van ontduiking - Voorafgaande kennisgeving - Verplichting

- Art. 354, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0065.N 7 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160407.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Verlenging - Aanwijzingen inzake belastingontduiking - Voorafgaande kennisgeving - Vereisten

Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Verlenging - Voorafgaande kennisgeving - Aanwijzingen inzake belastingontduiking - Begrip - Indiciair tekort

Een discrepantie tussen de uiterlijke tekenen van welstand of het uitgavenpatroon en de aangegeven of gekende inkomsten waarvoor de belastingplichtige geen sluitende uitleg kan geven nadat hem dat is gevraagd, geldt als een aanwijzing van belastingontduiking in de zin van artikel 333,derde lid, WIB92; aangezien de bijkomende onderzoekstermijn onder meer ertoe strekt klaarheid te scheppen over de aard van de inkomsten, is het niet vereist dat het fiscaal bestuur, alvorens het de onderzoekstermijn kan uitbreiden, eerst moet bewijzen dat aan een vastgesteld indiciair tekort inkomsten ten grondslag liggen die bewust worden verzwegen en waarvan aangifte diende te worden gedaan (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Verlenging - Voorafgaande kennisgeving - Aanwijzingen inzake belastingontduiking - Begrip - Indiciair tekort

- Artt. 333, derde lid, en 354, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Voor de toepassing van artikel 333, derde lid, WIB92 volstaat het dat de aanwijzingen inzake belastingontduiking nauwkeurig worden vermeld in de voorafgaande kennisgeving zonder dat vereist is dat die kennisgeving nauwkeurig vermeldt welke inzichten of bedoelingen te schaden aan de belastingplichtige ten laste kunnen worden gelegd; evenmin is vereist dat het fiscaal bestuur over bekende feiten of vaststellingen beschikt die tot het bewijs van fraude aanleiding kunnen geven en dat zij dit moet meedelen in de voorafgaande kennisgeving nu het immers in strijd zou zijn met de wil van de wetgever het bestuur op voorhand te dwingen te bewijzen wat het juist op grond van een bijkomend onderzoek wil bewijzen. De voorafgaande kennisgeving van nauwkeurig omschreven aanwijzingen van belastingontduiking volstaat bijgevolg, zonder dat het bewijs van de belastingontduiking reeds objectief moet zijn geleverd; enkel wanneer de aanwijzingen onnauwkeurig zijn omschreven of berusten op vage of ongeloofwaardige veronderstellingen, kan niet tot het bestaan van aanwijzingen van belastingontduiking worden besloten (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Verlenging - Aanwijzingen inzake belastingontduiking - Voorafgaande kennisgeving - Vereisten

- Art. 333, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.14.0399.N 10 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160310.10 AC nr. ...

Wanneer de aangifte steunt op een met het boekhoudrecht strijdige boeking en zulks leidt tot de vestiging van een wettelijke niet verschuldigde belasting, kan de belastingplichtige, zolang de termijn van bezwaar niet is verstreken, hiertegen opkomen, ook al is de onjuiste boeking het gevolg van een bewuste beslissing; slechts wanneer het boekhoudrecht aan de belastingplichtige een beoordelingsmarge laat en de belastingplichtige binnen dit wettelijk kader een beleidsbeslissing neemt, kan hij op de gemaakte keuze niet terugkomen, zodat boekingen of waarderingen die het gevolg zijn van een eerder genomen beleidsbeslissing definitief zijn, ook al blijken zij achteraf onoordeelkundig of lichtzinnig te zijn geweest.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Onjuiste boeking - Mogelijkheid tot rechtzetting

- Artt. 339, eerste lid, en 366, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 170 Grondwet 1994

Zolang de bezwaartermijn niet is verstreken, heeft de belastingplichtige het recht om onjuistheden in zijn aangifte die ertoe leiden dat een wettelijk niet verschuldigde belasting gevestigd wordt, recht te zetten, ook al zijn die onjuistheden het gevolg van een bewust genomen beslissing.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Begane vergissing - Mogelijkheid tot rechtzetting

- Artt. 339, eerste lid, en 366, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 170 Grondwet 1994

F.14.0216.F 12 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160212.3 AC nr. ...

Noch uit artikel 354, tweede lid, WIB 92, noch uit artikel 333, derde lid, WIB92 volgt dat de aanvang van de aanvullende aanslagtermijn van twee jaar voor belastingontduiking onderworpen is aan de voorwaarde dat de administratie binnen dezelfde termijn gebruikmaakt van haar onderzoeksbevoegdheden met voorafgaande kennisgeving aan de belastingplichtige van de aanwijzingen van belastingontduiking.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Aanvullende aanslagtermijn van twee jaar voor belastingontduiking - Aanvang - Voorwaarde - Onderzoeksbevoegdheden - Gebruik - Verband

- Art. 354, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 333, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De raadpleging van de databank Belfirst is geen onderzoeking in de zin van artikel 333, derde lid, WIB92.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Raadpleging van een databank - Onderzoeking

- Art. 333, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0020.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Beslissing van de directeur - Verboden compensatie

De gewestelijke directeur verricht geen bij artikel 375, § 2, WIB92 verboden compensatie wanneer hij, op eigen gronden en rekening houdend met de door de belastingplichtige zelf voorgelegde elementen, de aanslag gedeeltelijk gehandhaafd op grond van dezelfde materiële elementen, namelijk de winst van de belastingplichtige, die de taxatieambtenaar in aanmerking had genomen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Beslissing van de directeur - Verboden compensatie

- Art. 375, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de bewijswaarde van de vermoedens waarop hij zijn beslissing steunt, terwijl het Hof enkel nagaat of de rechter het begrip “feitelijk vermoeden” niet heeft miskend en, meer bepaald, of hij uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgtrekkingen heeft afgeleid die op grond van die feiten niet kunnen worden verantwoord; het is daarbij niet vereist dat die vermoedens noodzakelijk uit die feiten volgen nu het voldoende is dat ze eruit kunnen volgen.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Vermoedens - Taak van de rechter - Toetsing door het Hof

- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

In de gevallen waarin het bewijs door vermoedens wettelijk is toegelaten, stelt de rechter op onaantastbare wijze het bestaan vast van de feiten waarop hij steunt, hetgeen impliceert dat de feiten die de rechter als uitgangspunt van zijn redenering neemt, moeten vaststaan, dit wil zeggen bewezen moeten zijn; geen enkele wetsbepaling belet dat dit bewijs zelf het resultaat kan zijn van een bewijsvoering door vermoedens.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Vermoedens - Bekend feit

- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

F.14.0077.N 26 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151126.6 AC nr. ...

Uit artikel 356 WIB92, dat ertoe strekt het voeren van een geheel nieuwe procedure te vermijden en door een versnelde procedure een uitspraak te verkrijgen over de verschuldigdheid van de belasting, volgt dat de bevoegdheid van de administratie beperkt is tot het vestigen van de subsidiaire aanslag zonder dat zij zich mag uitspreken over de uitvoerbaarverklaring ervan en het de rechter is die oordeelt over de wettigheid en de gegrondheid van de aanslag; daaruit volgt dat de administratie niet verplicht is deze aanslag in te kohieren of de taxatieprocedure te hernemen, maar zich ertoe mag beperken om overeenkomstig artikel 356 WIB92 de subsidiaire aanslag aan de rechter ter beoordeling voor te leggen, hetgeen een voldoende waarborg biedt voor het recht van verdediging van de belastingplichtige (1). (1) Zie Cass. 10 oktober 2014, AR F.12.0179.N, AC 2014, nr. 593; Cass. 13 februari 2015, AR F.13.0150.N, AC 2015, nr. 113.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Toepassingsmodaliteiten

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0115.N 26 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151126.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepassingsmodaliteiten

Voor de vestiging van een subsidiaire aanslag in de zin van artikel 356, eerste lid, WIB92 is niet vereist dat de nietig verklaarde aanslag en de nieuwe aanslag betrekking hebben op hetzelfde aanslagjaar; de nieuwe aanslag kan ook gevestigd worden voor een vroeger of later aanslagjaar dan dat van de vernietigde aanslag, voor zover op het ogenblik dat de oorspronkelijke aanslag gevestigd werd, het aanslagjaar waaraan de nieuwe aanslag verbonden is, door de administratie had kunnen belast worden rekening houdend met de wettelijke verjaringstermijnen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepassingsmodaliteiten

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0181.N 26 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151126.11 AC nr. ...

Artikel 356 WIB92 sluit niet uit dat het bij de subsidiaire aanslag toegepaste tarief omwille van een herkwalificatie van de belastingelementen hoger is dan het tarief dat bij de initiële aanslag werd gehanteerd (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepasselijk tarief

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepasselijk tarief

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Bevoegdheid van de administratie

Uit artikel 356 WIB92, dat ertoe strekt het voeren van een geheel nieuwe procedure te vermijden en door een versnelde procedure een uitspraak te verkrijgen over de verschuldigdheid van de belasting, volgt dat de bevoegdheid van de administratie beperkt is tot het vestigen van de subsidiaire aanslag zonder dat zij zich mag uitspreken over de uitvoerbaarverklaring ervan en het de rechter is die oordeelt over de wettigheid en de gegrondheid van de aanslag; daaruit volgt dat de administratie niet verplicht is deze aanslag in te kohieren, maar zich ertoe mag beperken om overeenkomstig artikel 356 WIB92 de aanslag aan de rechter ter beoordeling voor te leggen (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Bevoegdheid van de administratie

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0119.F 13 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151113.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Belastingverhoging - Rechter - Uitstel

Enkel als er een vordering tot uitstel bij hem aanhangig is gemaakt, moet de rechter in zijn beslissing, waarin hij artikel 444 WIB92 toepast, vaststellen dat er geen reden zou zijn om uitstel te verlenen zelfs indien de wet in die maatregel had voorzien (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. ... Het Hof heeft op dezelfde dag gelijkaardige uitspraken gedaan in de zaken F.14.0158.F en F.14.0180.F.

Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Belastingverhoging - Rechter - Uitstel

- Art. 444 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0129.N 5 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151105.7 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de administratie in de voorafgaande procedure tot vestiging van een aanslag een onwettige handeling heeft gesteld, volgt niet dat die aanslag nietig is indien de aanslag op geen enkele wijze op die onwettige handeling is gesteund; dit houdt geen schending in van de artikelen 105 en 170, § 1, Grondwet.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Aanslag - Voorafgaande procedure - Onwettige handeling

- Artt. 105 en 170, § 1 Grondwet 1994

F.14.0135.N 15 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151015.13 AC nr. ...

Het bankgeheim is van toepassing wanneer bij een leasingmaatschappij inlichtingen worden ingezameld met het oog op het belasten van de leasingnemer, de cliënt van de leasingmaatschappij, ook wanneer deze inlichtingen verband houden met de verkoop aan een derde van het geleasede goed (1). (1) Cass. 22 mei 2014, AR F.12.0091.N AC 2014, nr.370; met concl. OM.

Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoeksbevoegdheden van de administratie - Beperkingen - Fiscaal bankgeheim - Leasingmaatschappijen

- Art. 318, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0124.F 25 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150925.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Artikel 313, eerste lid, WIB92

Artikel 313, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, in de versie ervan die van toepassing is op het aanslagjaar 2003, stelt de belastbare aard van de inkomsten niet vast en voert evenmin een belastingvrijstelling in, maar regelt enkel een optionele vrijstelling van belastingaangifte van natuurlijke personen voor inkomsten van kapitalen en roerende goederen die onderworpen werden aan de regeling van de roerende voorheffing die voor hen van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Artikel 313, eerste lid, WIB92

- Art. 313, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0128.F 4 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150904.3 AC nr. ...

Conclusie van de eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Termijn - Aanvang - Leemte in de wetgeving - Verhelpen van de leemte - Bevoegdheid van de wetgever

Conclusie van de eerste advocaat-generaal Henkes.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Termijn - Aanvang - Leemte in de wetgeving - Bevoegdheid van de rechter

Enkel op initiatief van de wetgever, die ervoor zou zorgen dat de bezwaartermijn ingaat op een datum die verenigbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, kan de leemte in de wetgeving worden verholpen die het gevolg is van de door het Grondwettelijk Hof vastgestelde ongrondwettigheid van artikel 371 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, zoals het van toepassing was vóór de wijziging ervan bij de wet van 19 mei 2010 (1). (1) Zie andersl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ... ; vlg. Cass. 12 november 2009, AR F.08.0049.N, AC 2009, nr. 660 met concl. OM.

Aanslagprocedure - Bezwaar - Termijn - Aanvang - Leemte in de wetgeving - Verhelpen van de leemte - Bevoegdheid van de wetgever

- Art. 371 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Hoewel de rechter gehouden is elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld of elke leemte die het gevolg is van de ongrondwettigverklaring van een wetsbepaling, voor zover mogelijk te verhelpen, kan hij dat slechts doen binnen het kader van de bestaande wettelijke bepalingen (1). (1) Over het begrip leemte in de wetgeving, zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Aanslagprocedure - Bezwaar - Termijn - Aanvang - Leemte in de wetgeving - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 371 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0043.N 12 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150612.4 AC nr. ...

Artikel 356 WIB92, dat de bevoegdheden van de administratie regelt in geval van gehele of gedeeltelijke nietigverklaring van een aanslag en ertoe strekt de vestiging van een subsidiaire aanslag mogelijk te maken met als doel de werkelijk verschuldigde belastingen alsnog te kunnen innen, laat niet toe om een onderscheid te maken tussen het geval waarin de oorspronkelijke aanslag volledig werd vernietigd en het geval waarin de aanslag slechts gedeeltelijk werd vernietigd wegens een vermindering van de belastbare basis; in beide gevallen moet de administratie over de mogelijkheid beschikken tot het vestigen van een subsidiaire aanslag (1). (1) Zie de andersluidende concl. van het OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietigde aanslag - Subsidiaire aanslag - Mogelijkheid

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietigde aanslag - Subsidiaire aanslag - Mogelijkheid

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietigde aanslag - Taak van de rechter

Indien de rechter vaststelt dat de aanslag ten dele gewettigd is omdat de belastbare grondslag behouden kan blijven, er enkel een ander tarief moet worden toegepast en alle rechten met betrekking tot de bestreden aanslag beslecht en geregeld zijn, is hij op grond van artikel 356 WIB92 niet verplicht om over te gaan tot vernietiging van de aanslag om een subsidiaire aanslag mogelijk te maken, maar vermag hij te oordelen dat de aanslag slechts wordt ontheven in de mate dat een hoger tarief werd opgelegd dan het wettelijk verschuldigd tarief (1). (1) Zie de andersluidende concl. van het OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietigde aanslag - Taak van de rechter

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.13.0169.N 22 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150522.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietigde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepassingsvoorwaarden

Een subsidiaire aanslag is slechts mogelijk wanneer de aanslag vernietigd wordt wegens de schending van een wettelijke procedureregel, maar is niet mogelijk wanneer de aanslag geheel of ten dele nietig wordt verklaard omwille van verjaring; wanneer de oorspronkelijke aanslag wordt vernietigd wegens willekeur, is een nieuwe aanslag slechts mogelijk, indien die willekeur betrekking heeft op de wijze van vaststelling van de belastbare grondslag, en is een nieuwe aanslag niet mogelijk indien de willekeur betrekking heeft op het bestaan van de belastbare grondslag (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietigde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0087.F 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.7 AC nr. 129

Uit de artikelen 307, 308, §1, 346 en 351, eerste lid, eerste onderafdeling, WIB 1992 volgt dat de administratie, wanneer een belastingplichtige natuurlijke persoon binnen de voorgeschreven termijn aan de bevoegde dienst een aangifteformulier toestuurt dat hij niet heeft ingevuld, gedagtekend, noch ondertekend, om een belasting te zijnen name vast te stellen, de door artikel 351 WIB92 ingestelde procedure van ambtshalve aanslag moet volgen (1). (1) Zie Cass. 16 september 1994, Bull. en Pas., I, 734; Cass. 17 november 1959, Bull. en Pas., 1960, I, 335.

Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Onvolledig, niet gedagtekend en niet ondertekend aangifteformulier - Aanslag - Verplichting van de administratie

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0112.F 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.6 AC nr. 130

Noch uit artikel 305, vijfde lid, WIB 1992, noch uit de artikelen 307 en 308 van datzelfde wetboek volgt dat de administratie in het bezit gesteld moet worden van het bewijs van de lastgeving vóór het verstrijken van de termijn waarbinnen de aangifte haar moet bereiken en dat zij, bij ontstentenis daarvan, die aangifte als onbestaande zou kunnen beschouwen.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Lastgeving - Bewijs - Tijdstip

P.14.1509.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.5 AC nr. 122

De verplichting een aangifte te doen in de vennootschapsbelasting rust op de belastingsplichtige en op de natuurlijke personen door wie deze handelt en die verplichting is te onder- scheiden van de verplichting welke op de bestuurders-natuurlijke personen van een dergelijke belastingsplichtige rust om een correcte aangifte in te dienen in de personenbelasting, aangezien de te respecteren formaliteiten, tijdstip van indiening en op te geven informatie verschillend zijn voor beide aangiften; de beslissing die oordeelt dat de belastingverhoging die was opgelegd aan de bestuurders – natuurlijke personen wegens het niet vermelden van bepaalde inkomsten in hun aangiften in de personenbelasting ook gedeeltelijk betrekking heeft op de feiten van niet – indienen van een aangifte in de vennootschapsbelasting voor hun vennootschap, is dan ook niet naar recht verantwoord (1). (1) Zie EHRM 20 mei 2014, nr. 35235/11, Pirttimäki/Finland; zie ook S. GNEDASJ en H. VANHULLE, " Not even God judges twice for the same act…and tax offence. Draagwijdte van het ne bis in idem-beginsel", TFR 2014, afl 466, 643-686 ; zie ook S. GNEDASJ, " EHRM over ne bis in idem en lis pêndens in fiscaal strafrecht. Strafsanctie vs. Fiscale sanctie: wie eerst komt, eerst maalt?"; Fisc.Act. 2014, afl. 20, 7-11.

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Vennootschapsbelasting - Aangifteverplichting - Draagwijdte - Onderscheid met de aangifteverplichting in de personenbelasting door bestuurders-natuurlijke personen - Belastingverhoging wegens niet-vermelden van inkomsten in de personenbelasting - Gevolg - Geen toepassing van het non bis in idem-beginsel

F.13.0119.N 13 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150213.1 AC nr. 112

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Allerlei - Forfaitaire minimumwinsten - Vorige beroepsverliezen - Mogelijkheid tot aanrekening

Overdraagbare beroepsverliezen van vorige belastbare tijdperken waarvan het bestaan is bewezen, kunnen in mindering worden gebracht overeenkomstig artikel 342, §3, WIB92 van de volgens artikel 182 KB WIB92 vastgestelde forfaitaire minimumwinst (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Allerlei - Forfaitaire minimumwinsten - Vorige beroepsverliezen - Mogelijkheid tot aanrekening

- Art. 182, §§ 1 en 2, eerste lid Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 206, § 1, en 342, § 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.13.0150.N 13 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150213.3 AC nr. 113

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Toepassingsmodaliteiten

Uit artikel 356 WIB92, dat ertoe strekt het voeren van een geheel nieuwe procedure te vermijden en door een versnelde procedure een uitspraak te verkrijgen over de verschuldigdheid van de belasting, volgt dat de bevoegdheid van de administratie beperkt is tot het vestigen van de subsidiaire aanslag zonder dat zij zich mag uitspreken over de uitvoerbaarverklaring ervan en het de rechter is die oordeelt over de wettigheid en de gegrondheid van de aanslag; daaruit volgt dat de administratie de onregelmatigheid niet dient te herstellen, noch de subsidiaire aanslag dient in te kohieren, maar ermee kan volstaan deze aanslag aan de rechter ter beoordeling voor te leggen.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Toepassingsmodaliteiten

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.12.0051.N 9 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150109.1 AC nr. 20

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Allerlei - Fiscale ambtenaren - Beroepsgeheim

Indien fiscale ambtenaren regelmatig, binnen het kader van de hen toegewezen bevoegdheden, gebruik maken van de wettelijke onderzoeks- en controlemiddelen blijven zij binnen de uitoefening van hun ambt; een fiscale ambtenaar maakt geen inbreuk op het beroepsgeheim indien hij op grond van artikel 243 WIB64, voor het opsporen van elke krachtens de belastingwetten verschuldigde som, gebruik maakt van een inlichting, een stuk, proces-verbaal of akte dat hij in de uitoefening van zijn functie heeft ontdekt of heeft verkregen, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van de in artikelen 235 en 236 WIB64 aangeduide diensten, besturen, vennootschappen, verenigingen, instellingen of organismen; die aldus regelmatig verworven fiscale informatie kan worden aangewend voor de taxatie van een derde (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Allerlei - Fiscale ambtenaren - Beroepsgeheim

- Art. 337, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 244, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.12.0195.N 9 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150109.5 AC nr. 24

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietiging - Subsidiaire aanslag - Toepassingsvoorwaarden

Indien de oorspronkelijke aanslag vernietigd wordt wegens schending van de regels inzake verjaring of wanneer de oorspronkelijke aanslag werd gevestigd met opzettelijke schending van een wettelijke regel en met het doel om aan het verstrijken van de aanslagtermijn te ontsnappen, kan de administratie geen nieuwe subsidiaire aanslag meer vestigen; een subsidiaire aanslag kan bijgevolg niet wettig worden gevestigd wanneer de oorspronkelijke aanslag nietig is verklaard omdat de belasting onregelmatig werd geheven volgens de procedure van de aanslag van ambtswege, terwijl dit had moeten gebeuren onder de voorwaarden van artikel 346 WIB92, en blijkt dat de administratie de aanslag opzettelijk op die wijze heeft vastgesteld teneinde verval te vermijden en over een bijkomende aanslagtermijn te beschikken (1). (1) Zie concl. OM.

Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietiging - Subsidiaire aanslag - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

ALGEMEEN

F.10.0058.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.1 AC nr. ...

Geschillen in belastingzaken vallen buiten het toepassingsgebied van de burgerlijke rechten en verplichtingen in de zin van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.1 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.12.0057.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.3 AC nr. ...

Fiscale geschillen vallen buiten het toepassingsgebied van de burgerlijke rechten en verplichtingen in de zin van artikel 6 EVRM, ondanks de vermogensrechtelijke gevolgen die deze geschillen noodzakelijkerwijze teweegbrengen voor de toestand van de belastingplichtigen; de omstandigheid dat het geschil de invordering van een belastingschuld betreft, heeft niet tot gevolg dat het geschil een betwisting over burgerlijke rechten en verplichtingen is in de zin van voormeld artikel 6 (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Invordering van een belastingschuld - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.1 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.19.0133.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.3 AC nr. ...

Inzake inkomstenbelastingen ontstaat de belastingschuld definitief op het tijdstip waarop de periode wordt afgesloten waarin de inkomsten zijn verkregen die de belastbare grondslag vormen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Belastingschuld - Definitief ontstaan - Tijdstip

- Art. 360 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0074.N 2 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200102.1N.8 AC nr. ...

De inkomstenbelastingen dienen in beginsel, onder voorbehoud van toepassing van de door de wet voorziene anti-misbruikbepalingen, te worden geheven op de door de belastingplichtige werkelijk gehanteerde juridische constructie; hieruit vloeit voort dat slechts abstractie kan worden gemaakt van het bestaan van een vennootschap en van de door deze vennootschap gesloten overeenkomsten wanneer wordt vastgesteld dat er sprake is van simulatie.

Algemeen - Simulatie

Algemeen - Simulatie

P.18.1040.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.2 AC nr. ...

De aan artikel 307, § 1, WIB92 aangebrachte wijzigingen bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015, waarbij de verplichting werd opgelegd om in de personenbelasting het bestaan te vermelden van een juridische constructie waarvan de belastingplichtige de oprichter of de begunstigde is, voeren geen nieuwe aangifteverplichtingen of belastbare grondslagen in voor de Belgische belastingplichtigen, maar specificeren slechts de voor hen reeds bestaande verplichtingen om de belastbare roerende inkomsten die zij in het buitenland werkelijk hebben behaald of verkregen, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting (1). (1) Art. 307, §1, WIB92 zoals gewijzigd bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015.

Algemeen - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Artikel 307, § 1 - Wijzigingen aangebracht bij wet van 30 juli 2013 en door de Programmawet van 10 augustus 2015

- Art. 307, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0015.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.3 AC nr. ...

De artikelen 131 en 147, 1° WIB92 werden door het Grondwettelijk Hof niet strijdig bevonden met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel doch het Grondwettelijk Hof heeft enkel geoordeeld dat er een onverantwoord verschil in behandeling bestaat tussen gehuwd en ongehuwd samenwonenden omdat laatstgenoemden niet aan hetzelfde regime als de gehuwd samenwonenden zijn onderworpen; door het bevelen van de herberekening van de aanslag waarbij aan gehuwd samenwonenden de hogere belastingvrije som en de hogere belastingvermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten die gelden voor alleenstaanden moet worden toegekend, schenden de appelrechters deze wetsbepalingen en kennen zij, in strijd met artikel 172, tweede lid, Grondwet een vrijstelling en een belastingvermindering toe waarin de wet niet voorziet.

Algemeen - Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Algemeen - Vrijstelling en belastingvermindering - Gehuwden - Feitelijk samenwonenden - Verschil in behandeling

- Artt. 131 en 147, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0089.N 16 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160616.7 AC nr. ...

De objectieve en redelijke verantwoording die een verschillende fiscale behandeling wettigt, houdt niet in dat de overheid die een onderscheid maakt tussen belastingplichtigen het bewijs moet leveren dat dit onderscheid of de afwezigheid ervan noodzakelijk bepaalde gevolgen zou hebben, het volstaat om te kunnen beslissen of het maken van categorieën objectief en redelijk is, dat in redelijkheid blijkt dat er een objectieve verantwoording bestaat voor die categorieën. Wanneer een norm die de belasting invoert, belastingplichtigen beoogt die zich in een verschillende toestand bevinden, moet zij die verscheidenheid noodzakelijkerwijze opvangen in vereenvoudigde categorieën; de regels van gelijkheid en discriminatie vereisen niet dat de norm de belasting aanpast naargelang de eigenheid van elk geval (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Algemene beginselen - Fiscaal gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 Grondwet 1994

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Algemeen - Algemene beginselen - Fiscaal gelijkheidsbeginsel

F.14.0209.N 7 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160407.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Algemeen - Beginselen van behoorlijk bestuur - Rechtszekerheidsbeginsel

Het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur sluit het recht op rechtszekerheid in dat inhoudt dat de burger moet kunnen vertrouwen op wat hij niet anders kan opvatten dan als een vaste gedrags- of beleidsregel van de overheid; daaruit volgt dat de verwachtingen die de overheid bij de burger cre?ert, in de regel moeten worden gehonoreerd, zonder dat de verwachtingen van de burger evenwel mogen gegrond zijn op een onwettelijke praktijk (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Beginselen van behoorlijk bestuur - Rechtszekerheidsbeginsel

F.14.0105.N 10 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160310.7 AC nr. ...

De algemene beginselen van behoorlijk bestuur, welke bindend zijn voor de belastingadministratie, omvatten het recht op rechtszekerheid, dat inhoudt dat de burger moet kunnen vertrouwen op wat hij niet anders kan opvatten dan als een vaste gedrags- of beleidsregel van de overheid, zodat de door de overheid opgewekte gerechtvaardigde verwachtingen van de burger in de regel moeten worden gehonoreerd; het recht op rechtszekerheid van een individuele belastingplichtige is evenwel geen onbeperkt recht en moet onder omstandigheden wijken voor het legaliteitsbeginsel dat de rechtszekerheid en gelijkheid verzekert ten bate van alle belastingplichtigen: de verwachtingen van de burger mogen niet gegrond zijn op een onwettige praktijk en het recht op rechtszekerheid kan aldus niet worden ingeroepen indien dit leidt tot een beleid dat tegen de wettelijke bepalingen ingaat (1). (1) Zie Cass. 20 november 2006, AR F.05.0059.F, AC 2006 nr. 578; Cass. 30 mei 2008, AR F.06.0083.F, AC 2008, nr. 334; Cass. 11 februari 2011, AR F.09.0161.N, AC 2011, nr. 123.

Algemeen - Beginselen van behoorlijk bestuur - Rechtszekerheidsbeginsel

C.13.0194.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Algemeen - Veroordeling wegens fiscale misdrijven - Burgerlijk gevolg - Ontdoken belasting - Hoofdelijke gehoudenheid

Algemeen - Veroordeling wegens fiscale misdrijven - Burgerlijk gevolg - Ontdoken belasting - Hoofdelijke gehoudenheid - Begrip "veroordeling"

De Staat, administratie der directe belastingen, heeft zoals iedere benadeelde het recht om een burgerlijke rechtsvordering in te stellen voor schade waarvoor de belastingwetgeving niet in een eigen mogelijkheid tot herstel voorziet; de voor de administratie krachtens artikel 458, eerste lid, WIB92 bestaande mogelijkheid tot herstel, nl. de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een veroordeling, staat eraan in de weg dat de administratie lastens de dader of medeplichtige aan een van de misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 WIB92 een burgerlijke rechtsvordering zou instellen strekkende tot vergoeding van de schade bestaande uit het equivalent van de ontdoken belasting (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Veroordeling wegens fiscale misdrijven - Burgerlijk gevolg - Ontdoken belasting - Hoofdelijke gehoudenheid

- Art. 458, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Tot de in artikel 458, eerste lid, WIB92 bedoelde veroordeling behoort ook de beslissing die, wegens het verlenen van opschorting op strafgebied, zich ertoe beperkt de bestanddelen van de fiscale misdrijven bewezen te verklaren (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Veroordeling wegens fiscale misdrijven - Burgerlijk gevolg - Ontdoken belasting - Hoofdelijke gehoudenheid - Begrip "veroordeling"

- Art. 458, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

ALLERLEI

P.20.0303.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.2 AC nr. ...

Uit artikel 458, tweede lid, 4°, WIB92 volgt dat, wanneer een vonnisgerecht het verval van de strafvordering door verjaring tegen een of meerdere personen die terechtstaan voor de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde belastingmisdrijven vaststelt, het gehouden is te onderzoeken of de feiten die deze misdrijven opleveren al dan niet bewezen zijn (1). (1) Teneinde de fiscus toe te laten desgevallend het in artikel 458WIB92 bepaalde solidariteitsmechanisme te genieten. Immers, "de administratie der directe belastingen beschikt, wat de belasting betreft, over een eigen mogelijkheid tot herstel die naast de inkohiering bestaat in de hoofdelijkheid, die krachtens [die bepaling] voortvloeit uit een veroordeling als dader van of als medeplichtige aan misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 van het voormelde wetboek; tot de in dat artikel bedoelde veroordeling behoort ook de beslissing die zich, wegens de verjaring van de strafvordering, ertoe beperkt de bestanddelen van de misdrijven bewezen te verklaren" (Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349; Cass. 28 september 2010, AR P.10.0099.N, AC 2010, nr. 554, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal DE SWAEF).

Allerlei - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Verjaring van de strafvordering - Verplichting om te onderzoeken of de feiten die deze telastleggingen van fiscale aard opleveren, al dan niet bewezen zijn

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het in artikel 458, eerste en tweede lid, WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid tussen daders of medeplichtigen van misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 452 WIB92 betreffende de betaling van de ontdoken belasting en de interesten, dat voortvloeit uit een veroordeling wegens een inbreuk op de bepalingen van het WIB92 of uit de vaststelling dat de aldus gekwalificeerde feiten bewezen zijn, staat los van de beslissing die inbreuken op andere bepalingen dan degene van dat wetboek bewezen verklaart; derhalve kan niet worden geoordeeld dat de schade, die voortvloeit uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting, die aan de Belgische Staat werd toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het aan de beklaagde ten laste gelegde mechanisme van belastingontduiking, het voorwerp uitmaakt van de in artikel 458, eerste en tweede lid, WIB92 bepaalde eigen mogelijkheid tot herstel (1); de rechter kan derhalve niet de burgerlijke rechtsvordering van de Staat, administratie der directe belastingen, om die reden niet-ontvankelijk verklaren. (1) In essentie preciseert het Hof hier dat artikel 458 WIB92 de fiscus niet belet om zich burgerlijke partij te stellen voor de schade die voortvloeit uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting maar veroorzaakt is door gemeenrechtelijke misdrijven – anders gezegd niet de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven – die inbegrepen zijn in het aan de beklaagde ten laste gelegde mechanisme van belastingontduiking. "De Staat, administratie der directe belastingen, heeft zoals iedere benadeelde het recht om een burgerlijke rechtsvordering in te stellen voor schade waarvoor de belastingwetgeving niet in een eigen mogelijkheid tot herstel voorziet; de voor de administratie krachtens artikel 458, eerste lid, WIB92 bestaande mogelijkheid tot herstel, nl. de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een veroordeling, staat eraan in de weg dat de administratie lastens de dader of medeplichtige aan een van de misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 WIB92 een burgerlijke rechtsvordering zou instellen strekkende tot vergoeding van de schade bestaande uit het equivalent van de ontdoken belasting" (Cass. 17 december 2015, AR C.13.0194.N, AC 2015, nr. 761, met concl. van toenmalig advocaat-generaal THIJS). Zie ook Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349 ("Een belastingschuld vloeit niet voort uit fraude; zij vindt haar oorsprong in de belastbare transactie die men met fraude heeft pogen te verhullen; de fraude kan dus niet de oorzaak zijn, in de zin van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, van schade bestaande in het bedrag van de ontdoken belasting"), en noot van F. KONING, "La solidarité au paiement de l'impôt éludé en vertu de l'article 458, alinéa 1er, du CIR, serait-elle désormais applicable même en cas d'absence de condamnation pénale?", JT 2011, p. 832; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.0929.F, AC 2016, nr. 151, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 11 januari 2017, AR P.16.0703.F, en noot O. MICHIELS, "L'article 458 du Code des impôts sur les revenus est-il un frein à l'intervention du fisc en procédure pénale?", JT 2017, p. 397-400; Cass. 13 november 2019, AR P.19.0267.F, AC 2019, nr. 589, met andersluidende concl. OM op datum in Pas. en noot E. VAN BRUSTEM, "A propos de l'action civile du fisc: quel impôt, quel dommage et devant... quel juge?", Rev. dr. pén. crim. 2021, p. 5 e.v.). Dit dossier past in het bedrieglijk kader van de kasgeldvennootschappen of "cash companies" (zie E. VAN BRUSTEM, "Sociétés de liquidités: réparation du dommage propre de l'administration fiscale, quo vadis", noot bij Cass. 11 januari 2017, Rev. dr. pén. crim. 2017, p. 853 e.v.).

Allerlei - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven - Niet-toepasselijkheid op de schade uit de niet-betaling van de ingekohierde belasting die aan de Belgische Staat is toegebracht door gemeenrechtelijke misdrijven die inbegrepen zijn in het mechanisme van belastingontduiking - Invloed op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling van de Belgische Staat, administratie der directe belastingen

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering nemen de strafgerechten, in burgerlijke zaken, slechts kennis van één enkele rechtsvordering, namelijk die welke strekt tot herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade; de belastingschuld vloeit niet voort uit de fraude maar uit de belastbare economische activiteit; de misdrijven die de fraude uitmaken, zijn niet de oorzaak van die schuld in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek (1); de nieuwe artikelen 442quinquies WIB92 en 93undecies E Btw-wetboek hebben noch tot doel of tot gevolg het onderwerp van de voor het strafgerecht gebrachte burgerlijke rechtsvordering te wijzigen, noch die rechtsvordering aan het vereiste oorzakelijk verband tussen het misdrijf en de schade te onttrekken, noch de strafrechter te machtigen het bedrag van de verschuldigde belasting te bepalen, maar de belastingadministratie toe te staan op die rechtsvordering een beroep te doen wanneer de toepassing van de bepalingen van fiscaal recht niet in staat stelt het volledige herstel van de door de schatkist geleden schade te verkrijgen (2). (1) Zie Cass. 10 februari 2009, AR P.08.1312.N, AC 2009, nr. 109, met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF. (2) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 589.

Allerlei - Burgerlijke rechtsvordering gebracht voor de strafgerechten - Onderwerp - Belastingschuld - Misdrijven die de fraude uitmaken

- Art. 93undecies E Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 442quinquies Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Allerlei - Burgerlijke rechtsvordering gebracht voor de strafgerechten - Onderwerp - Belastingschuld - Misdrijven die de fraude uitmaken

- Art. 93undecies E Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 442quinquies Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Allerlei - Belastingmisdrijven - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven - Schade - Oorzakelijk verband met het misdrijf

Allerlei - Belastingmisdrijven - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven - Schade

De belastingschuld ontstaat uit de belastbare handeling die men met fraude heeft willen verhullen zodat ze niet de oorzaak, in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek, kan zijn van schade gelijk aan het bedrag van de ontdoken belasting; de schade die is ontstaan uit het feit dat de Staat op basis van de belastingwetgeving, de verschuldigde en ontdoken belasting slechts kan innen bij de vennootschapsbelastingplichtige personen dan wel de personen die als daders van of medeplichtigen aan een belastingmisdrijf hoofdelijk tot betaling van de ontdoken belasting zijn gehouden, is niet het gevolg van een gemeenrechtelijk misdrijf maar heeft een buitenliggende oorzaak, met name de belastingwetgeving (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Allerlei - Belastingmisdrijven - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op belastingmisdrijven - Schade - Oorzakelijk verband met het misdrijf

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Hoewel de administratie der directe belastingen het recht heeft op grond van belastingmisdrijven een burgerlijke rechtsvordering in te stellen, kan ze dat enkel in zoverre ze het herstel vordert van schade waarvoor de wetgeving in geen eigen mogelijkheid tot herstel voorziet, met andere woorden, voor specifieke schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Allerlei - Belastingmisdrijven - Belastingadministratie - Burgerlijke rechtsvordering gegrond op

belastingmisdrijven - Schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

BELASTING OP RECHTSPERSONEN

F.23.0041.F 8 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231208.1F.3 AC nr. ...

Er is sprake van een beroepswerkzaamheid in de zin van artikel 90, 5°, WIB92 wanneer een activiteit de persoon die ze uitoefent belastbare beroepsinkomsten oplevert of kan opleveren (1) (2) (3). (1) Zie concl. OM. (2) Zoals van toepassing op het aanslagjaar 2009. (3) Zoals van toepassing op het aanslagjaar 2009.

Belasting op rechtspersonen - Diverse inkomsten - Begrip - Uitsluiting - Beroepswerkzaamheid - Begrip

- Art. 221, 1° en 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 220, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 180, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 90, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De in artikel 90, 5°, WIB92 bedoelde diverse inkomsten omvatten met name de inkomsten die buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid zijn verkregen uit de concessie van het recht om een plaats die uit haar aard onroerend is en die niet binnen de omheining van een sportinrichting is gelegen, te gebruiken om er plakbrieven of andere reclamedragers te plaatsen (1) (2) (3). (1) Zie concl. OM. (2) Zoals van toepassing op het aanslagjaar 2009. (3) Zoals van toepassing op het aanslagjaar 2009.

Belasting op rechtspersonen - Toestemming om plakbrieven en reclamedragers te plaatsen - Concessie onder bezwarende titel - Diverse inkomsten - Begrip

- Art. 221, 1° en 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 220, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 180, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 90, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0113.F 17 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190117.2 AC nr. ...

Een verkrijger wordt op ondubbelzinnige wijze geïdentificeerd wanneer de administratie in de gelegenheid wordt gesteld om de aanslag ten name van die verkrijger te vestigen, wat niet het geval is wanneer de administratie, door uitwerking van de regel van de onmiddellijke toepassing van de in artikel 223, vierde lid, WIB92, bepaalde exceptie op de nog hangende geschillen, die verkrijger op de datum van de inwerkingtreding van dat artikel niet meer kan belasten wegens het verstrijken van de wettelijke aanslagtermijnen.

Belasting op rechtspersonen - Grondslag van de belasting - Uitgaven - Verantwoording - Geen aanslag - Verkrijger - Ondubbelzinnige identificatie - Begrip - Aanslagtermijnen - Verstreken termijnen - Gevolg

- Art. 40 Programmawet 19 december 2014
- Art. 223, vierde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INTERNATIONALE VERDRAGEN

F.20.0145.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.1 AC nr. ...

Artikel 18.3 Overeenkomst inzake de voorrechten en immuniteiten van het Internationaal Strafgerechtshof staat er niet aan in de weg staat dat een raadsman belast wordt op de erelonen die hij heeft verkregen van het Internationaal Strafgerechtshof, in de Staat die verdragspartij is waarin hij in elk geval aan belasting onderworpen is, niet omwille van een verblijf aldaar ter vervulling van zijn functies bij voormeld Hof, maar omdat hij daar zijn vaste fiscale woonplaats heeft op grond van de interne wetgeving (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Overeenkomst inzake de voorrechten en immuniteiten van het Internationaal Strafgerechtshof - Raadslieden - Erelonen betaald door het Internationaal Strafgerechtshof - Belastbaarheid

- Art. 18.3 Overeenkomst inzake de voorrechten en immuniteiten van het Internationaal Strafgerechtshof, gedaan te New York op 9 september 2002

F.20.0086.F 15 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220915.1F.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 8 en 238bis K van de Franse "Code général des impôts", volgens de uitlegging die hieraan in Frankrijk wordt gegeven, volgt niet dat de maatschappelijke rechten in de burgerlijke vastgoedvennootschappen naar Frans recht met een ander maatschappelijk doel dan het in punt 2 van het Slotprotocol bij het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 bedoelde maatschappelijk doel, die een eigen rechtspersoonlijkheid en fiscale persoonlijkheid hebben die losstaat van die van haar leden, voor de toepassing van artikel 3, § 1, van dat verdrag beantwoorden aan het begrip onroerend goed (1) (2).(1) Cass. 29 september 2016, AR F.14.0006.F, AC 2016, nr. 533 met concl. OM op datum in Pas. (2) Het openbaar ministerie had tot de niet-ontvankelijkheid van het middel geconcludeerd omdat dit de schending van de artikelen 3, 15 en 18 van het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag aanvoerde, zonder de wet te vermelden die dat verdrag heeft bekrachtigd, namelijk de wet van 14 april 1965.

Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Artikel 3, § 2 - Slotprotocol - Punt 2 - Franse "Code général des impôts" - Artikel 8 - Artikel 238bis K. - Onroerend goed

- Artt. 8 en 238bis K Frans Code général des impôts

- punt 2, Slotprotocol Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

- Art. 3, §§ 1 en 2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

F.19.0102.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.11 AC nr. ...

Artikel 2, § 3, DBV België-Luxemburg somt op exhaustieve wijze op, op welke soort belasting het verdrag van toepassing is met betrekking tot België, zijnde de personenbelasting; de vennootschapsbelasting; de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners; de jaarlijkse taks in de zin van artikel 161, 3° Wetboek der successierechten valt niet onder de in vermeld artikel 2, § 3, limitatief opgesomde belastingen en is er ook niet gelijk of in wezen gelijksoortig aan, zodat het DBV België-Luxemburg daarop niet van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Luxemburg - Toepassingsgebied - Jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen

- Art. 161 Wetboek van Successierechten

Het DBV België-Nederland is van toepassing op de jaarlijkse taks in de zin van artikel 161, 3° Wetboek der successierechten, die dient te worden aangezien als een belasting naar het vermogen in de zin van artikel 2.1 van dat verdrag (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland - Toepassingsgebied - Jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen

- Art. 161 Wetboek van Successierechten

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland. - Toepassingsgebied - Jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen

- Art. 161 Wetboek van Successierechten

F.18.0008.F 28 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220328.3F.7 AC nr. ...

De woonstaat kan bij overeenkomst worden ontheven van zijn verplichting om de persoonlijke en gezinssituatie van de op zijn grondgebied verblijvende belastingplichtigen die hun economische activiteit gedeeltelijk in een andere lidstaat verrichten, geheel voor zijn rekening te nemen, vooropgesteld dat de methoden ter voorkoming van dubbele belastingheffing de belastingplichtigen van de betrokken lidstaten ervan verzekeren dat, uiteindelijk, hun gehele persoonlijke en gezinssituatie naar behoren in aanmerking wordt genomen, ongeacht de wijze waarop de betrokken lidstaten die verplichting onderling hebben verdeeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

Internationale verdragen - Europees Unierecht - Vrij verkeer van werknemers - Vaststelling van de nationale belastingen - Woonstaat - Verplichting om de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie in aanmerking te nemen - Regeling - Dubbelbelastingverdrag - Verdeling van de verplichting tussen de lidstaten - Waarborg voor de belastingplichtige - Voorwaarde

- Art. 45 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

De vaststelling van het belastingtarief in de Belgische personenbelasting houdt niet in dat in het progressief belastingtarief per inkomensschijf van artikel 130 WIB92 het marginaal tarief met betrekking tot de laatste schijf van het wereldwijd inkomen van de Belgische fiscale verblijfhouder wordt afgezonderd, maar veronderstelt de berekening van de aanslag volgens de artikelen 130 tot 154bis WIB92 om aldus tot het toepasselijke gemiddelde tarief te komen en vervolgens, overeenkomstig artikel 155 van dat wetboek, de aldus berekende belasting te kunnen verminderen naar verhouding van het aandeel van de vrijgestelde inkomsten van Luxemburgse oorsprong in het geheel van de inkomsten van die verblijfhouder.

Internationale verdragen - Belgisch belastingtarief - Belgische fiscale verblijfhouder - Vaststelling van de gemiddelde aanslagvoet - Belastingvermindering - Vrijgestelde inkomsten van Luxemburgse oorsprong - Vrijgestelde inkomsten van Luxemburgse oorsprong - Berekeningswijze

- Art. 23, § 2, 1° Verdrag van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting
- Artt. 130, 131 en 155 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Volgens de Belgisch-Luxemburgse dubbelbelastingovereenkomst, die door de nationale rechter moet worden uitgelegd, verbindt het Groothertogdom Luxemburg zich ertoe om, wanneer een natuurlijke persoon die fiscaal in België verblijfplaats houdt, zijn beroepsinkomsten geheel in het Groothertogdom Luxemburg verdient en ervoor kiest om te worden gelijkgesteld met een Luxemburgse fiscale verblijfhouder, voor de berekening van de op voormelde inkomsten verschuldigde Luxemburgse belasting de persoonlijke en de gezinssituatie geheel in aanmerking te nemen en is België tegelijkertijd van die verplichting ontheven, behoudens tot beloop van de inkomsten van Belgische oorsprong die deze persoon nog zou ontvangen, die in dat geval met toepassing van het door artikel 23, § 2, 1° van diezelfde overeenkomst toegelaten progressievoorbehoud, aanleiding moeten geven tot de Belgische verminderingen van belastbare grondslag in verhouding tot het aandeel dat de Belgische inkomsten vertegenwoordigen in het samen met de Luxemburgse inkomsten gevormde geheel van inkomsten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

Internationale verdragen - Belgisch-Luxemburgs dubbelbelastingverdrag - Europees Unierecht - Uitlegging door de nationale rechter - Inkomstenbelastingen - Natuurlijke persoon - Fiscale verblijfhouder in België - Gelijkstelling met een Luxemburgse fiscale verblijfhouder - Vaststelling van de nationale belastingen - Vaststelling van de Luxemburgse belasting - In aanmerking nemen van de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie door het Groothertogdom Luxemburg - Gevolg voor de vaststelling van de belasting in België

- Artt. 6, 7, 13, 14, 15, § 1, 16, 17, 18, 19, 23, § 2, 1°, 24, § 4, a Verdrag van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting

Zelfs al verzet artikel 45 VWEU zich tegen elke nationale maatregel die de uitoefening door de Unieburgers van hun recht op vrij verkeer van werknemers zou belemmeren of minder aantrekkelijk zou maken en het daarom, in beginsel, aan de woonstaat toekomt om aan de belastingplichtige die geheel of gedeeltelijk in een andere lidstaat werkt, alle belastingvoordelen toe te kennen die verband houden met zijn persoonlijke en gezinssituatie, hebben de lidstaten evenwel het recht, volgens de vaste rechtspraak van Hof van Justitie van de Europese Unie, de koppeling tussen het in aanmerking nemen door de woonstaat van, enerzijds, de gehele inkomsten van zijn verblijfhouders en, anderzijds, hun globale persoonlijke en gezinssituatie te wijzigen door middel van bilaterale of multilaterale overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belastingheffing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

Internationale verdragen - Unierecht - Vrij verkeer van werknemers - Vaststelling van de nationale belastingen - In aanmerking nemen van de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie - Woonstaat - Beginsel - Regeling - Dubbelbelastingverdrag

- Art. 45 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

F.19.0047.F 25 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220325.1F.5 AC nr. ...

Hieruit volgt dat, om een vermogensbelasting in de zin van de overeenkomst te zijn, het niet voldoende is dat een taks een vermogensbestanddeel van een belastingplichtige als berekeningsbasis heeft; die taks moet daarenboven de vermogenstoestand van de belastingplichtige als grondslag hebben (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 218.

Internationale verdragen - Belgisch-Luxemburgs dubbelbelastingverdrag - Belastingen naar het inkomen en naar het vermogen - Omschrijving - Vermogensbelasting - Berekeningsbasis - Grondslag

- Artt. 2, §§ 1, 2 en 3, 1.a), b), c) et d) et 2.a), b) c) d) en e), en § 4 Overeenkomst van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting

De actualisering, door het avenant van 11 december 2002 tot wijziging van de overeenkomst van 17 september 1970 tussen België en het Groothertogdom Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting, van de lijst van belastingen die onder de toepassing van de overeenkomst vallen, had als enig voorwerp om, aan Belgische kant, de verwijzing te schrappen naar de aanvullende voorheffingen en, aan Luxemburge kant, naar de "impôt spécial sur les tantièmes" (de bijzondere belasting van tantièmes) en naar de "impôt communal sur le total des salaires" (de gemeentelijke belasting naar het totaal van de lonen en salarissen) (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 218.

Internationale verdragen - Belgisch-Luxemburgs dubbelbelastingverdrag - Belastingen naar het inkomen en naar het vermogen - Omschrijving - Lijst van de bestaande belastingen - Uitbreiding tot toekomstige belastingen - Actualisering door het avenant van 11 december 2002 - Voorwerp

- Artt. 2, §§ 1, 2 en 3, 1.a), b), c) et d) et 2.a), b) c) d) en e), en § 4 Overeenkomst van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting

Het exhaustief karakter van de lijst van bestaande belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, bedoeld in artikel 2, § 3, van de overeenkomst van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting, en de door artikel 2, § 4, voorgenomen uitbreiding tot toekomstige gelijke of in wezen gelijksoortige belastingen, vereisen dat artikel 2, § 2, van de overeenkomst wordt uitgelegd in het licht van de keuze die de Staten tussen de aan weerskanten van kracht zijnde belastingen hebben gemaakt van die welke in de lijst van de bestaande belastingen moeten worden opgenomen, maar ook van de kenmerken van laatstgenoemde belastingen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 218.

Internationale verdragen - Belgisch-Luxemburgs dubbelbelastingverdrag - Belastingen naar het inkomen en naar het vermogen - Omschrijving - Lijst van de bestaande belastingen - Uitbreiding tot toekomstige belastingen - Uitlegging van het verdrag

- Artt. 2, §§ 1, 2 en 3, 1.a), b), c) et d) et 2.a), b) c) d) en e), en § 4 Overeenkomst van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting

De enige vermogensbelasting die na het avenant in de overeenkomst wordt vermeld, is de Luxemburgse vermogensbelasting; die overeenkomst vermeldt noch, wat Luxemburg betreft, de "taxe d'abonnement sur les sociétés de placement collectif établies sur son territoire", waarvan de rechten van deelneming in België kunnen worden belegd, noch, wat België betreft, het met het Luxemburgse analoge stelsel dat bij wet van 22 juli 1993 is ingevoerd, waarbij een jaarlijkse taks ten laste van de in België gevestigde en bij de Commissie voor het Bank- en Financiewezen ingeschreven collectieve beleggingsinstellingen werd ingesteld op hun belegging van rechten van deelneming in België en in het buitenland, die destijds werd berekend op de volledige inventariswaarde van die instellingen op 1 juli van elk aanslagjaar (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 218.

Internationale verdragen - Belgisch-Luxemburgs dubbelbelastingverdrag - Belastingen naar het inkomen en naar het vermogen - Omschrijving - "Taxe d'abonnement" ten laste van de op Luxemburgs grondgebied gevestigde collectieve beleggingsinstellingen - Jaarlijkse taks ten laste van de in België gevestigde collectieve beleggingsinstellingen - Omschrijving

- Artt. 2, §§ 1, 2 en 3, 1.a), b), c) et d) et 2.a), b) c) d) en e), en § 4 Overeenkomst van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting

F.18.0112.N 25 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210625.1N.11 AC nr. ...

Uit artikel 16, § 1 van het dubbelbelastingverdrag België – Verenigde Arabische Emiraten volgt dat de tantièmes, presentiegelden en andere soortgelijke beloningen die een inwoner van België verkrijgt uit het persoonlijk verrichten van werkzaamheden als lid van de raad van bestuur of als lid van de raad van toezicht c.q. van een gelijkaardig orgaan van een vennootschap gevestigd in de Verenigde Arabische Emiraten, door het laatstgenoemd land mogen worden belast, zonder dat de heffingsbevoegdheid evenwel exclusief aan de Verenigde Arabische Emiraten wordt toegewezen (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en de Verenigde Arabische Emiraten - Artikel 16 - Bezoldigingen Vennootschapsleiding - Heffingsbevoegdheid

- Art. 16 Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en met het Protocol, onderte

Uit de artikelen 16, § 1, en 23, §§ 1 en 2, van het dubbelbelastingverdrag België – Verenigde Arabische Emiraten volgt dat de tantièmes, presentiegelden en andere soortgelijke beloningen, die een inwoner van België verkrijgt uit het persoonlijk verrichten van werkzaamheden als lid van de raad van bestuur of als lid van de raad van toezicht c.q. van een gelijkaardig orgaan van een vennootschap gevestigd in de Verenigde Arabische Emiraten, in België slechts vrijgesteld worden van belasting met progressievoorbehoud; indien deze inkomsten in de Verenigde Arabische Emiraten niet zijn belast, wat het geval is wanneer zij aldaar niet worden onderworpen aan enige belastingregeling, mogen zij belast worden in België (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en de Verenigde Arabische Emiraten - Artikel 23 - Bezoldigingen Vennootschapsleiding - Belasting in België

- Artt. 16 en 23 Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en met het Protocol, onderte

F.20.0056.N 4 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.10 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling van het Dubbelbelastingverdrag België-Korea volgt dat het belastingkrediet slechts wordt toegekend aan de werkelijke genieter ervan die in België verblijft, op voorwaarde dat die interest daadwerkelijk in Korea werd belast; zoals ook uit de wetsgeschiedenis blijkt, kent dit verdrag het belastingkrediet toe wegens de interest die in Korea mag worden belast. (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag België-Korea - Inwoner van België - Belastbaarheid van interest - Door het verdrag verleende belastingvermindering - Vereiste van effectieve bronbelasting

- Artt. 11, 22 Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

F.17.0030.F 17 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.6 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM vereist dat de inmenging van de overheid, wegens de fiscale heffing, in het recht op het ongestoord genot van eigendom wettig moet zijn, wat betekent dat ze berust op rechtsnormen die, wat de toepassing ervan betreft, voldoende toegankelijk, duidelijk en voorzienbaar zijn; er mag, op basis van een algemeen aanvaarde uitlegging die zo niet blijkt te zijn, niet worden beslist dat de interne rechtsnormen die hebben geleid tot de weigering om een belastingkrediet van 20 pct. toe te kennen voor de in Korea van bronbelasting vrijgestelde interest van Koreaanse oorsprong, niet "voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar" zijn "in hun toepassing in de zin van het EVRM" (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 351.

Internationale verdragen - Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Eerste aanvullend protocol - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid - Begrip - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea - Voorzienbaarheid

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

Internationale verdragen - Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Eerste aanvullend protocol - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid - Begrip - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea - Voorzienbaarheid

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

F.17.0049.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.5 AC nr. ...

De onderneming die tussen twee vervaldagen vastrentende effecten koopt, niet op grond van artikel 19, vierde lid, van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 verplicht is om uit de aankoopprijs van die effecten, die op de actiefzijde van de balans worden geboekt, een bedrag te halen gelijk aan de reeds verlopen interest en het te debiteren op een resultatenrekening van klasse 75 "Financiële opbrengsten", zodat het creditsaldo van die rekening op de volgende vervaldag kan samenvallen met het bedrag van de sinds de koop verlopen interest (1). (1) Art. 27bis, § 3, KB 8 oktober 1976, vóór de wijziging ervan door het KB van 6 november 1987.

Internationale verdragen - Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Aankoopprijs - Reeds verlopen interest - Boekhoudkundige verwerking - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

F.19.0161.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.2 AC nr. ...

Met de uit de Bondsrepubliek Duitsland afkomstige inkomsten die krachtens artikel 23, § 2, 1°, van de Overeenkomst in België vrijgesteld zijn van belastingen, worden de netto inkomsten bedoeld; bijgevolg dienen aftrekposten die specifiek van deze categorie van inkomsten aftrekbaar zijn, in aftrek te worden gebracht.

Internationale verdragen - Overeenkomst tussen België en Duitsland - Vrijstelling in België - Uit Duitsland afkomstige inkomsten

- Art. 15 en 23 Overeenkomst 30 juni 1958 tussen het Koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland

F.20.0084.F 25 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210225.1F.1 AC nr. ...

Uit artikel 19.A.1, tweede lid, van de Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 volgt dat België de verrekening moet verlenen van een forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting waarvan het tarief minstens gelijk is aan 15 procent van het netto bedrag van de roerende inkomsten (1). (1) Cass. 15 oktober 2020, AR F.19.0015.F, AC 2020, nr. 640, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 16 juni 2017, AR F.15.0102.N, AC 2017, nr. 393, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM. Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 140.

Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Voorkoming van dubbele belasting op dividenden - Stelsel van verrekenbaarheid van het forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting

- Art. 19.A.1, tweede lid Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

F.17.0029.F 14 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210114.1F.6 AC nr. ...

Hoewel de verdragsluitende Staten kunnen beslissen, met wederzijds akkoord, om de regel van artikel 10.1 van de Overeenkomst van 10 maart 1964 toe te passen op publiekrechtelijke rechtspersonen die een nijverheids- of handelsactiviteit uitoefenen, is, bij ontstentenis van een dergelijk akkoord, artikel 10.1 van toepassing op de in artikel 10.2 opgesomde lichamen of instellingen die geen nijverheids- of handelsactiviteit uitoefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 25.

Internationale verdragen - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Autonome openbare lichamen of instellingen die door een van de verdragsluitende Staten of door de provincies en lokale collectiviteiten van die Staat zijn opgericht of gecontroleerd - Geen nijverheids- of handelsactiviteit - Personeel - Lonen - Belasting in de bronstaat

- Artt. 10.1 en 10.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

F.19.0015.F 15 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.6 AC nr. ...

Uit artikel 19.A.1, tweede lid, van het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag volgt dat België de verrekening moet verlenen van een forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting waarvan het tarief minstens gelijk is aan 15 procent van het netto bedrag van de roerende inkomsten (1) (2). (1) Cass. 16 juni 2017, AR F.15.0102.N, AC 2017, nr. 393, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 641.

Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Voorkoming van dubbele belasting op dividenden - Stelsel van verrekenbaarheid van het forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting

- Art. 19.A.1, tweede lid Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

F.19.0021.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.6 AC nr. ...

Artikel 10.3 van het Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 stelt de hierin bepaalde uitzondering niet afhankelijk van de voorwaarde dat de belastingplichtige die de nationaliteit heeft van de Staat waar hij woont, bovendien de nationaliteit moet hebben van de Staat die de bezoldigingen toekent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 552.

Internationale verdragen - Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag 10 maart 1964 - Artikel 10.3 - Toepassingsvoorwaarden - Dubbele nationaliteit - Geen gevolg

- Art. 10.3 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

De akkoorden tussen de in artikel 24.2 van het Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 aangewezen autoriteiten die van zijn bepalingen afwijken of de toepassing ervan afhankelijk stellen van voorwaarden die niet daarin zijn bepaald, hebben geen verbindende kracht en mogen niet door de rechtbanken worden toegepast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 552.

Internationale verdragen - Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag 10 maart 1964 - Artikel 24.2 - Overleg tussen administraties - Draagwijdte - Afwijking van het Verdrag - Verbod - Gevolgen - Geen verbindende kracht

- Art. 24.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

F.16.0119.N 19 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.6 AC nr. ...

De gezamenlijke aanslag waarin de verhoging van de belastingvrije som voor de kinderen werd aangerekend op de inkomsten van de echtgenoot die tewerkgesteld is bij een internationale organisatie en die als echtgenoot met de hoogste inkomsten geniet van een vrijstelling met progressievoorbehoud, steunt op de wijze van aanrekening van artikel 134 WIB92 die strijdig is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel.

Internationale verdragen - Eurocontrol - Verdrag - Personeel - Rijksinwoner - Salarissen en lonen - Personenbelasting - Vrijstelling met progressievoorbehoud - Verhoging van de belastingvrije som - Wijze van aanrekening

- Art. 134 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0049.F 31 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200131.1F.7 AC nr. ...

De bezoldigingen die door een onafhankelijk persagentschap worden betaald, zijn geen bezoldigingen, andere dan pensioenen, die door een overeenkomstsluitende Staat of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan worden betaald aan een natuurlijke persoon, ter zake van aan die Staat of aan dat onderdeel of die gemeenschap bewezen diensten, die slechts in die Staat belastbaar zijn.

Internationale verdragen - Verdrag van 10 maart 1990 tussen België en Koeweit - Door de Staat betaalde bezoldigingen - Begrip - Onafhankelijk persagentschap - Bezoldigingen - Belasting

- Art. 19, 1, a) Overeenkomst van 10 maart 1990 tussen het Koninkrijk België en de Staat Koeweit

F.15.0067.N 21 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190621.4 AC nr. ...

Krachtens het algemeen beginsel van de primauteit van het internationaal recht op het nationale recht, heeft de Overeenkomst België-Italië voorrang op de bepalingen van het nationale recht; hieruit volgt dat aangezien de Overeenkomst België-Italië België verplicht tot het verlenen van de in de overeenkomst voorziene belastingvermindering, geen gevolg kan worden gegeven aan interne Belgische regels die deze vermindering aan bijkomende voorwaarden onderwerpen (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag België-Italië - Inwoner van België - Belastbaarheid van interest - Door het verdrag verleende belastingvermindering - Bijkomende voorwaarden in het intern recht

- Artt. 11 en 23 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

F.16.0071.F 20 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180420.5 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Internationale verdragen - Belgisch-Noorse overeenkomst van 14 april 1988 tot het vermijden van dubbele belasting - Belgisch fiscaal rijksinwoner - Piloot van luchtvaartuigen - Exploitatie in internationaal verkeer - Noorse onderneming - Plaats van werkelijke leiding in Noorwegen - Belastingbevoegdheid

Uit de onderlinge samenhang van de artikelen 8, § 1, 15 en 3, § 1, h, van de overeenkomst tussen het koninkrijk België en het koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen volgt dat de lonen die een Belgische fiscale rijksinwoner verkrijgt uit het verrichten van arbeid in loondienst als piloot van luchtvaartuigen die in het internationaal verkeer door een Noorse onderneming worden geëxploiteerd, door Noorwegen belast mogen worden indien die luchtvaartuigen geëxploiteerd worden door die onderneming, die daar haar plaats van werkelijke leiding heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

Internationale verdragen - Belgisch-Noorse overeenkomst van 14 april 1988 tot het vermijden van dubbele belasting - Belgisch fiscaal rijksinwoner - Piloot van luchtvaartuigen - Exploitatie in internationaal verkeer - Noorse onderneming - Plaats van werkelijke leiding in Noorwegen - Belastingbevoegdheid

- Artt. 3, § 1, h, 8, § 1, en 15 Overeenkomst tussen België en Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen van 14 april 1988 (Belgisch Staatsblad van 19 december 1991)

F.17.0005.F 20 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180420.7 AC nr. ...

Uit artikel 15, § 3, van de overeenkomst tussen België en Luxemburg van 17 september 1970 tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van sommige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, zoals gewijzigd door de avenant van 11 december 2002, volgt dat de Belgische fiscale rijksinwoner die arbeid in loondienst verricht aan boord van een wegvoertuig dat in het internationale verkeer wordt geëxploiteerd, geacht wordt die activiteit in het Groothertogdom Luxemburg uit te oefenen, louter op grond dat het transportbedrijf waarvoor die dienstbetrekking wordt uitgeoefend, daar zijn plaats van werkelijke leiding heeft (1). (1) Vgl. Cass. 28 oktober 2011, AR F.09.0156.F, AC 2011, nr. 581.

Internationale verdragen - Belgisch-Luxemburgse overeenkomst van 17 september 1970 tot het vermijden van dubbele belasting en avenant van 11 december 2002 - Belgisch fiscaal rijksinwoner - Loontrekkende aan boord van een wegvoertuig - Internationale exploitatie - Transportbedrijf - Plaats van werkelijke leiding in het Groothertogdom Luxemburg - Plaats waar de arbeid in loondienst wordt uitgeoefend

- Art. 15, § 3 Verdrag van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting

---

F.16.0062.N 19 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180419.1 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdragen - Nederland - Uit Nederland afkomstig pensioen - Belastingheffing - Bevoegde Staat - Overheidspensioen

Conclusie van procureur-generaal.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdragen - Nederland - Sociale zekerheidsuitkeringen - Belastingheffing - Bevoegde Staat

De uitzonderingsregel van artikel 18.6, Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag 2001, welke bepaling dezelfde dienstbetrekking bij dezelfde werkgever beoogt, heeft tot gevolg dat bedoelde sociale zekerheidsuitkeringen voor een periode van maximaal 1 jaar belastbaar zijn in de verdragsluitende Staat waarin de beloningen genoten terzake van de daadwerkelijk vervulde dienstbetrekking mogen worden belast; de uitzonderingsregel geldt ook voor de sociale zekerheidsuitkeringen die worden verleend voor een periode van langer dan 1 jaar op voorwaarde dat de betrokkene naast die uitkeringen nog beloningen geniet op grond van het daadwerkelijk vervullen van de dienstbetrekking die recht gaf op de uitkering (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdragen - Nederland - Sociale zekerheidsuitkeringen - Belastingheffing - Bevoegde Staat

- Artt. 18.1 en 18.6 Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake

belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

Voor de kwalificatie van overheidspensioen in de zin van artikel 19.2 wordt als voorwaarde gesteld dat de aanspraak op dat pensioen moet opgebouwd zijn gedurende een publiekrechtelijke dienstbetrekking, waaronder enkel een formele betrekking in dienst van een publiekrechtelijke overheid kan worden verstaan; pensioenen die opgebouwd zijn in het kader van een privaatrechtelijke dienstbetrekking worden aldus uitdrukkelijk uitgesloten van de toepassing van artikel 19.2, zelfs wanneer die pensioenen door de overheid worden betaald, of door een fonds dat door de overheid in het leven is geroepen (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdragen - Nederland - Uit Nederland afkomstig pensioen - Belastingheffing - Bevoegde Staat - Overheidspensioen

- Art. 23 Protocol I Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

- Art. 19.2 Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

---

F.16.0060.N 25 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180125.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland dd. 5 juni 2001 - Artikel 17 - Sportbeoefenaar - Heffingsbevoegdheid werkstaat

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland dd. 5 juni 2001 - Artikel 23 - Sportbeoefenaar - Heffingsbevoegdheid werkstaat - Vrijstelling met progressievoorbehoud - Daadwerkelijke belasting - Vereiste

Uit artikel 17.1, Belgisch-Nederlands dubbelbelastingverdrag volgt dat Nederland als werkstaat heffingsbevoegd is ten aanzien van de inkomsten die een inwoner van België verkrijgt uit de bedoelde werkzaamheden in Nederland en dat België als woonstaat hierop geen belasting kan heffen (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland dd. 5 juni 2001 - Artikel 17 - Sportbeoefenaar - Heffingsbevoegdheid werkstaat

- Art. 17 Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

Uit artikel 23, § 1, a), Belgisch-Nederlands dubbelbelastingverdrag volgt dat indien een inwoner van België voor bedoelde activiteiten in Nederland inkomsten heeft behaald waarop belasting werd geheven, België deze inkomsten niettemin in aanmerking neemt voor de berekening van het belastingtarief dat van toepassing zou zijn, indien die inkomsten niet waren vrijgesteld; deze verdragsbepaling kent aan België echter niet het recht toe om op inkomsten die in Nederland niet effectief werden belast, alsnog belasting te heffen (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland dd. 5 juni 2001 - Artikel 23 - Sportbeoefenaar - Heffingsbevoegdheid werkstaat - Vrijstelling met progressievoorbehoud - Daadwerkelijke belasting - Vereiste

- Art. 23, § 1, a) Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

---

F.15.0075.N 21 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 8 en 238bis K van de Franse Code général des impôts, in de uitlegging ervan die in Frankrijk gangbaar is, volgt niet dat de maatschappelijke rechten in die burgerlijke vastgoedvennootschappen, die een onderscheiden rechtspersoonlijkheid en fiscale persoonlijkheid hebben van hun leden, beantwoorden aan het begrip onroerend goed voor de toepassing van artikel 3.1 Frans-Belgisch Dubbelbelastingverdrag.

Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Artikel 3.2 - Slotprotocol - Punt 2 - Franse Code général des impôts - Artikel 8 - Artikel 238bis K. - Onroerend goed

- Artt. 8 en 238bis K Frans Code général des impôts

- punt 2, Slotprotocol Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

- Art. 3.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

F.15.0102.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Voorkoming van dubbele belasting op dividenden - Stelsel van verrekening van het forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting

Uit artikel 19.A.1, tweede lid, van het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag volgt dat België een forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting moet verlenen waarvan het tarief minstens gelijk is aan 15 procent van het netto bedrag van de roerende inkomsten (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Voorkoming van dubbele belasting op dividenden - Stelsel van verrekening van het forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting

- Art. 19.A.1, tweede lid Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

F.14.0006.F 29 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160929.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Artikel 3, § 2 - Slotprotocol - Punt 2 - Franse Code général des impôts - Artikel 8 - Artikel 238bis K. - Onroerend goed

Uit de artikelen 8 en 238bis K van de Franse Code général des impôts, in de uitlegging ervan die in Frankrijk gangbaar is, volgt niet dat de maatschappelijke rechten in de burgerlijke vastgoedvennootschappen naar Frans recht die een ander voorwerp hebben dan hetgeen vermeld is in punt 2 van het slotprotocol van het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964, die een onderscheiden rechtspersoonlijkheid en fiscale persoonlijkheid hebben van hun leden, beantwoorden aan het begrip onroerend goed voor de toepassing van artikel 3, lid 1, voornoemd Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ***.

Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Artikel 3, § 2 - Slotprotocol - Punt 2 - Franse Code général des impôts - Artikel 8 - Artikel 238bis K. - Onroerend goed

- Artt. 8 en 238bis K Frans Code général des impôts

- punt 2, Slotprotocol Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

- Art. 3, §§ 1 en 2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

F.13.0155.N 4 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160204.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Internationale verdragen - Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag - Pensioenen - Nederlandse AOW-uitkering - Belastbaarheid in België

De omstandigheid dat België op grond van artikel 18.1, sub b van het Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag als woonstaat heffingsbevoegd is voor pensioenen en andere al dan niet periodieke uitkeringen die worden betaald aan een inwoner ter uitvoering van de Nederlandse sociale wetgeving heeft echter niet tot gevolg dat op sociale zekerheidsuitkeringen naar Nederlands recht die aangezien worden als een basispensioen, zoals de AOW-uitkering, steeds belasting verschuldigd is; dit is slechts het geval indien de AOW-uitkering op grond van de Belgische fiscale wet als pensioen belastbaar is, waarbij de kwalificatie van de Nederlandse AOW-uitkering als basispensioen relevant is en tevens in concreto moet worden onderzocht of er een verband is met de beroepswerkzaamheid van de genieter in de zin van artikel 34, § 1, 1°, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag - Pensioenen - Nederlandse AOW-uitkering - Belastbaarheid in België

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 18.1, a) en b) Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

F.14.0160.F 30 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151030.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 6, 23, § 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, uit artikel 3, eerste lid, van het Additioneel Protocol van 6 juli 1970 bij het Internationale Verdrag tot samenwerking in het belang van de veiligheid van de luchtvaart "Eurocontrol" van 13 december 1960, gewijzigd door artikel 1 van het Protocol van 21 november 1978 en uit artikel 155, van het voornoemde wetboek, tweede lid, in samenhang gelezen met het eerste lid, in de versie ervan die van toepassing is vanaf het aanslagjaar 2006, volgt dat, hoewel de salarissen en lonen die door de internationale organisatie Eurocontrol worden betaald aan een personeelslid dat rijksinwoner is, vrijgesteld moeten worden van de Belgische personenbelasting, die vrijstelling, zoals artikel 23, § 2, van dat wetboek bepaalt, voor beroepsinkomsten die worden vrijgesteld zonder voorbehoud betreffende de berekening van de belasting inzake overige inkomsten, niet wordt toegepast door een uitsluiting van die beroepsinkomsten uit de belastbare grondslag van de betrokkene, maar wel, wegens het met die vrijstelling gepaard gaand progressievoorbehoud, door de toekenning aan laatstgenoemde van een belastingvermindering.

Internationale verdragen - Eurocontrol-verdrag - Personeel - Rijksinwoner - Salarissen en lonen - Personenbelasting - Belastingvrijstelling - Grondslag - Toepassing

De wijze van vrijstelling die wordt toegepast door de toekenning van een belastingvermindering wegens het met die vrijstelling gepaard gaand progressievoorbehoud, impliceert dat, voor de bepaling van de personenbelasting, de door Eurocontrol betaalde salarissen en lonen in een eerste fase beschouwd worden als belastbare beroepsinkomsten van hun verkrijger van inkomsten in de zin van de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 die op die belasting van toepassing zijn en dat de belastingvermindering pas nadien, wanneer de belasting die op die grond is vastgesteld, zal worden toegepast naar rata van de vrijgestelde salarissen en lonen.

Internationale verdragen - Eurocontrol-verdrag - Personeel - Rijksinwoner - Salarissen en lonen - Personenbelasting - Belastingvrijstelling - Berekening

F.13.0120.N 15 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151015.12 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Internationale verdragen - Belgisch-Deens dubbelbelastingverdrag - Lonen - Internationaal vrachtwagenvervoer - Heffingsrecht - Bevoegde Staat

Internationale verdragen - Belgisch-Deens dubbelbelastingverdrag - Lonen - Heffingsrecht - Bevoegde Staat

Ingeval van internationaal vrachtwagenvervoer is de Staat, waarin de transportonderneming is gevestigd, enkel heffingsbevoegd voor de dagen waarop de vrachtwagenbestuurder daadwerkelijk in die Staat heeft gewerkt (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Belgisch-Deens dubbelbelastingverdrag - Lonen - Internationaal vrachtwagenvervoer - Heffingsrecht - Bevoegde Staat

- Art. 15, § 1 Overeenkomst tussen Belgie en Denemarken tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van sommige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, ondertekend te Brussel op 16 oktober 196

Op grond van artikel 15, § 1, van het Belgisch-Deens dubbelbelastingverdrag komt het heffingsrecht over lonen in eerste instantie toe aan de Staat waarvan de werknemer inwoner is; indien de dienstbetrekking echter in een andere Staat wordt uitgeoefend, hetgeen veronderstelt dat de werknemer aldaar fysiek aanwezig is voor het verrichten van werkzaamheden, komt het heffingsrecht in beginsel toe aan de werkstaat (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Belgisch-Deens dubbelbelastingverdrag - Lonen - Heffingsrecht - Bevoegde Staat

- Art. 15, § 1 Overeenkomst tussen Belgie en Denemarken tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van sommige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, ondertekend te Brussel op 16 oktober 196

F.13.0085.F 4 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150904.1 AC nr. ...

Conclusie van de eerste advocaat-generaal Henkes.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Toepassingsgebieden

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Publiekrechtelijke rechtspersoon - Nijverheids- of handelsactiviteit

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Publiekrechtelijke rechtspersoon

Uit de artikelen 10.1 en 10.2 van de Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbele belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen volgt dat de verdragsluitende Staten in onderlinge overeenstemming kunnen beslissen om de regel van artikel 10.1 toe te passen op publiekrechtelijke rechtspersonen die een nijverheids- of handelsactiviteit uitoefenen en dat, bij gebrek aan overeenstemming, artikel 10.1 van toepassing is op de in artikel 10.2 vermelde lichamen of instellingen die geen nijverheids- of handelsactiviteit uitoefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Toepassingsgebieden

- Artt. 10.1 en 10.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk

Uit de artikelen 23, § 1, 24, 27 en 30 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, die voor de toepassing van de inkomstenbelastingen een onderscheid maken tussen de activiteitensectoren, volgt dat een publiekrechtelijk rechtspersoon een nijverheids- of handelsactiviteit uitoefent in de zin van de artikelen 10.1 en 10.2 van de Overeenkomst van 10 maart 1964 wanneer die activiteit plaatsvindt in de nijverheids- of handelssector (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Publiekrechtelijke rechtspersoon - Nijverheids- of handelsactiviteit

- Artt. 10.1, 10.2 en 22 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk

Een lichaam dat opgericht is of gecontroleerd wordt door de politieke onderdelen en dat tot een van de categorieën van lichamen of instellingen bedoeld in artikel 10.2 van de Overeenkomst van 10 maart 1964 behoort, kan beantwoorden aan het begrip publiekrechtelijke rechtspersoon van een van de verdragsluitende Staten in de zin van artikel 10.1 van die overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Publiekrechtelijke rechtspersoon

- Artt. 10.1 en 10.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk

F.14.0177.F 4 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150904.4 AC nr. ...

Conclusie van de eerste advocaat-generaal Henkes.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikel 10.1 - Belgisch publiekrechtelijke rechtspersoon - Frans inwoner - Belastingbevoegdheid van België - Voorwaarde

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Publiekrechtelijke rechtspersoon

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Toepassingsgebieden

Uit de artikelen 10.1 en 10.2 van de Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbele belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen volgt dat de verdragsluitende Staten, in onderlinge overeenstemming, kunnen beslissen om de regel van artikel 10.1 toe te passen op publiekrechtelijke rechtspersonen die een nijverheids- of handelsactiviteit uitoefenen en dat, bij gebrek aan overeenstemming, artikel 10.1 van toepassing is op de in artikel 10.2 vermelde lichamen of instellingen die geen nijverheids- of handelsactiviteit uitoefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... . Het Hof heeft op dezelfde datum een zelfde arrest gewezen over de regels 1° en 2° (AR F.13.0085.F).

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Toepassingsgebieden

- Artt. 10.1 en 10.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk

België ontleent aan artikel 10.1 van de Overeenkomst van 10 maart 1964 de exclusieve bevoegdheid om de bezoldigingen te belasten die aan een Frans fiscaal inwoner worden toegekend door een Belgisch publiekrechtelijk rechtspersoon, mits laatstgenoemde geen nijverheids- of handelsactiviteit uitoefent; uit die bepaling volgt niet dat ze enkel van toepassing is op de publiekrechtelijke rechtspersoon indien die rechtspersoon geen enkele verrichting doet die het karakter van een nijverheids- of handelsactiviteit vertoont (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... . Het Hof heeft op dezelfde datum een zelfde arrest gewezen over de regels 1° en 2° (AR F.13.0085.F).

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikel 10.1 - Belgisch publiekrechtelijke rechtspersoon - Frans inwoner - Belastingbevoegdheid van België - Voorwaarde

- Art. 10.1 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk

Een lichaam dat opgericht is of gecontroleerd wordt door de politieke onderdelen en dat tot een van de categorieën van lichamen of instellingen bedoeld in artikel 10.2 van de Overeenkomst van 10 maart 1964 behoort, kan beantwoorden aan het begrip publiekrechtelijke rechtspersoon van een van de verdragsluitende Staten in de zin van artikel 10.1 van die overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... . Het Hof heeft op dezelfde datum een zelfde arrest gewezen over de regels 1° en 2° (AR F.13.0085.F).

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag - Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Artikelen 10.1 en 10.2 - Publiekrechtelijke rechtspersoon

- Artt. 10.1 en 10.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk

F.14.0080.N 12 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150612.5 AC nr. ...

Aangezien het Dubbelbelastingverdrag België-Korea, België verplicht tot het verlenen van de in artikel 22, §1, (b), van het verdrag voorziene belastingvermindering wanneer een inwoner van België interest verkrijgt als bedoeld in artikel 11, §2, van dat verdrag, kan, gelet op het algemeen rechtsbeginsel inzake de primauteit van het internationaal recht op het nationale recht, geen gevolg worden gegeven aan interne Belgische regels die deze vermindering aan bijkomende voorwaarden onderwerpen, zoals het in artikel 187 WIB64 gestelde beroepsmatigheidsvereiste.

Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag België-Korea - Inwoner van België - Belastbaarheid van interest - Door het verdrag verleende belastingvermindering

- Art. 187 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

F.14.0164.F 4 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150604.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Internationale verdragen - Belgisch-Koreaanse overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting - Artikel 11 - Artikel 22 - Belastingkrediet - Werkelijke genieter die in België verblijft - Winst

Uit artikel 11, § 1 en 2, gecombineerd met artikel 22, § 1, b), van de Overeenkomst van 29 augustus 1977 tussen België en Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, die tot doel hebben, enerzijds, de bevoegdheid inzake het belasten van de interest van Koreaanse bron tussen de twee Staten te verdelen en, anderzijds, te vermijden dat dit tot een dubbele belasting aanleiding zou kunnen geven, volgt dat het belastingkrediet, al werd het berekend op het brutobedrag van de interest van Koreaanse bron tegen een gunstig tarief van 20 pct., slechts wordt toegekend aan de werkelijke genieter ervan die in België verblijft, op voorwaarde dat die interest daadwerkelijk in Korea werd belast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Internationale verdragen - Belgisch-Koreaanse overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting - Artikel 11 - Artikel 22 - Belastingkrediet - Werkelijke genieter die in België verblijft - Winst

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

F.14.0143.F 21 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150521.16 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Internationale verdragen - Overeenkomst tusssen België en Canada tot het vermijden van dubbele belasting - Artikel 17 - Draagwijdte

Uit artikel 17, §1 tot 3, van Overeenkomst tussen België en Canada tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van enige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het inkomen volgt dat, wanneer de artiest of de sportbeoefenaar, overeenkomstig paragraaf 3, aantoont dat de aan een andere persoon toegekende inkomsten niet kunnen worden belast krachtens paragraaf 2, het gedeelte van die inkomsten dat hem toekomt vooralsnog op grond van paragraaf 1 belastbaar is in de overeenkomstsluitende Staat waar de werkzaamheden zijn verricht die de inkomsten hebben opgeleverd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Internationale verdragen - Overeenkomst tusssen België en Canada tot het vermijden van dubbele belasting - Artikel 17 - Draagwijdte

- Art. 17 Overeenkomst tussen België en Canada tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van enige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Ottawa op 29 mei 1975

KADASTRAAL INKOMEN

F.19.0050.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.16 AC nr. ...

De wijziging van het herschatte kadastraal inkomen ingevolge een bezwaar heeft enkel invloed op de aanslagen die werden vastgesteld op grondslag van het herschatte kadastraal inkomen.

Kadastraal inkomen - Wijziging ingevolge bezwaar - Uitwerking ten aanzien van reeds ten kohiere gebrachte aanslagen

- Art. 503 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het uit een herschatting voortspruitende kadastrale inkomen wordt geacht te bestaan vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de voltooiing van de werken aan de gewijzigde gebouwde onroerende goederen, ook al werd de administratie van het kadaster verwittigd na het verstrijken van de termijn van dertig dagen volgend op de voltooiing van de werken.

Kadastraal inkomen - Herschatting - Nieuw kadastraal inkomen - Bestaan - Aanvangspunt

- Art. 494, § 5 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0009.F 19 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170119.8 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 249, eerste lid, 251, 255, eerste lid, 471, §§ 1 en 3, eerste lid, 472, §§ 1 en 2 en 497 WIB92 volgt dat de bezwaarprocedure bij de administratie van het kadaster beperkt is tot de betwistingen over het bedrag van het kadastraal inkomen en dat zij bijgevolg geen verband houdt met de betwistingen over de aard van de desbetreffende goederen (1). (1) Zie Cass. 12 december 2008, AR F.07.0101.N, AC 2008, nr. 731 en concl. adv.-gen. THIJS; Cass. 6 maart 2015, AR F.14.0021.N, AC 2015, nr. 166 en concl. adv.-gen. THIJS.

Kadastraal inkomen - Bezwaar - Voorwerp

- Art. 497 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0126.F 13 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151113.1 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat het materieel en de outillage die gebruikt worden voor de werkzaamheden of handelingen in meerdere laboratoria of onderzoekscentra die geheel deel uitmaken van een industrieel bedrijf, beschouwd moeten worden als materieel en outillage dienstig voor een nijverheids- of handelsbedrijf in de zin van artikel 471, WIB92, is naar recht verantwoord aangezien de activiteiten een geheel vormen dat strekt tot de industriële, commerciële of ambachtelijke exploitatie van het bedrijf.

Kadastraal inkomen - Bedrijf - Laboratoria en onderzoekscentra - Nijverheids-, handels- of ambachtsbedrijf - Dienstig materieel en outillage - Begrip

- Art. 471 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0021.N 6 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150306.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Kadastraal inkomen - Vaststelling - Bezwaarprocedure - Bij K.B. uitgewerkte regels - Grondwettelijkheid

Kadastraal inkomen - Betwisting - Bevoegde rechter

De Koning heeft de door artikel 502, tweede lid, WIB92 verleende machtiging niet overschreden door te voorzien in een bepaling die tot gevolg heeft dat het kadastraal inkomen definitief wordt indien het proces-verbaal niet door de belastingplichtige wordt ondertekend en indien hij niet tijdig een verzoekschrift heeft ingeleid bij de vrederechter tot aanstelling van een scheidsrechter (1). (1) Zie concl. OM.

Kadastraal inkomen - Vaststelling - Bezwaarprocedure - Bij K.B. uitgewerkte regels - Grondwettelijkheid

- Art. 10, § 2, tweede lid KB 10 okt. 1979 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen op het stuk van onroerende fiscaliteit

- Art. 502, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 159 Grondwet 1994

Het bezwaar tegen het kadastraal inkomen is een bijzondere geschillenprocedure die betrekking heeft op het bedrag van dat inkomen en bij gebrek aan akkoord tussen de onderzoekende ambtenaar en de bezwaarindiener, is hetzij de administratie, hetzij de bezwaarindiener verplicht is om een beroep te doen op de arbitrageprocedure; het bestaan van die specifieke procedure heeft tot gevolg dat de rechtbank van eerste aanleg niet bevoegd is om bij toepassing van artikel 569, 32°, Gerechtelijk Wetboek kennis te nemen van betwistingen in verband met de vaststelling van het bedrag van het kadastraal inkomen (1). (1) Zie concl. OM.

Kadastraal inkomen - Betwisting - Bevoegde rechter

- Art. 569, 32° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 497, 499, 502, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

NIET-VERBLIJFHOUDERS

F.18.0136.N 13 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 305, 307, 308, §§1 en 3 WIB92 volgt dat de belastingplichtige die aan de belasting van de niet-inwoners is onderworpen, in het geval dat hij geen aangifteformulier in de belasting van de niet-inwoners heeft ontvangen, uiterlijk op 1 juni van het betrokken aanslagjaar dit aangifteformulier dient aan te vragen, ongeacht of het aangifteformulier voor het betrokken aanslagjaar door de Koning is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Niet-verblijfhouders - Belasting van niet-inwoners - Belastingformulier - geen ontvangst - Verplichting tot aanvraag

- Artt. 305, 307, 308, §§ 1 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0138.F 14 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190214.2 AC nr. ...

Een aanslag in de belasting van niet-inwoners moet worden vernietigd indien deze werd ingekohierd ten name van een belastingplichtige die, voor het betrokken aanslagjaar, de hoedanigheid van rijksinwoner had en in die zin onderworpen was aan de personenbelasting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 92.

Niet-verblijfhouders - Belastingplichtige - Rijksinwoner

PERSONENBELASTING

F.23.0119.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.14 AC nr. ...

Artikel 67ter, § 1, WIB92 maakt voor de vaststelling van het aantal in dienst zijnde personeelsleden geen onderscheid tussen voltijdse en deeltijdse werknemers (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Andere aftrekbare posten - Vrijstelling bijkomend tewerkgesteld personeel - Aantal in dienst zijnde personeelsleden - Berekening

- Art. 67ter, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.24.0096.F 26 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250526.3F.3 AC nr. ...

Winst bestaat uit inkomsten van alle nijverheids-, handels- of landbouwondernemingen die voortkomen uit enige waardevermeerdering van activa die voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid worden gebruikt en uit enige uit die werkzaamheid volgende waardevermindering van passiva, wanneer de desbetreffende meerwaarden of minderwaarden zijn verwezenlijkt of in de boekhouding of jaarrekening zijn uitgedrukt; enkel de vaste activa die in het kader van een beroepswerkzaamheid zijn aangeschaft of vervaardigd en die in de boekhouding als activabestanddeel zijn geboekt, worden beschouwd als vaste activa die voor de uitoefening van de beroepswerkzaamheid worden gebruikt (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Winsten - Meerwaarden - Vaste activa die voor de uitoefening van de

beroepswerkzaamheid worden gebruikt - Voorwaarde

- Art. 41, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 24, eerste lid, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0137.N 21 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.7 AC nr. ...

De woorden "door toedoen van de overheid" geven aan dat de vertraging waarmee de baten worden betaald, niet kan worden toegeschreven aan de begunstigde ervan; een vertraging die voortvloeit uit de wettelijke of reglementaire procedure die diens rechtsverhouding met de overheid bepaalt, kan niet aan hem worden toegeschreven (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Afzonderlijke aanslagen - Bijzonder belastingstelsel - Baten - Vertraging betaling door toedoen van de overheid - Begrip

- Art. 171 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0152.F 10 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250310.3F.3 AC nr. ...

Alle kosten, in zoverre deze op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen, zijn geen beroepskosten; de kosten waarvan de aftrek op die grond kan worden verworpen wanneer de administratie aantoont dat ze op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen, zijn de kosten die beroepskosten vormen, in zoverre ze voldoen aan de voorwaarden bepaald in artikel 49 WIB92, die door de belastingplichtige aangetoond moeten worden (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2014, AR F.13.0058.N, AC 2014, nr. 135, met concl. van advocaat-generaal Thijs; Cass. 18 januari 2013, AR F.12.0025.N, AC 2013, nr. 38, met concl. van advocaat-generaal Thijs.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Kosten die op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen - Bewijslast

- Art. 53, 10° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0112.F 2 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250102.1F.4 AC nr. ...

Het voordeel dat als dividend belastbaar wordt gesteld ingeval de vennootschap aan haar aandeelhouders de aandelen uitkeert die zij heeft verkregen in ruil voor de inbreng van een bedrijfstak in een andere vennootschap, stemt overeen met de waarde van de aandelen die de vennootschap verliest door deze aan haar aandeelhouders toe te kennen, en niet met het verschil tussen, enerzijds, de som van de waarde van de aandelen van de uitkerende vennootschap en de waarde van de aandelen die aan de aandeelhouders zijn toegekend na de inbreng van de bedrijfstak en, anderzijds, de waarde van de aandelen van de uitkerende vennootschap vóór de inbreng (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 1.

Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Inbreng van een bedrijfstak - Aandelen die in ruil voor deze inbreng zijn verkregen - Dividend - Belastbaar voordeel - Waardebepaling - Ramingswijze

- Art. 20bis Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 18, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.23.0039.F 2 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250102.1F.5 AC nr. ...

De winst of baten zijn belastbaar wanneer zij in het belastbare tijdperk zijn verkregen en uit een verrichting voortvloeien die de grenzen van het beheer van het privévermogen te buiten gaat, zonder dat van de winst of baten van dat tijdperk de kosten kunnen worden afgetrokken die in een later belastbaar tijdperk zijn gedaan of gedragen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 2.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Winst of baten voortvloeiend uit een verrichting die de grenzen van het beheer van het privévermogen te buiten gaat - Aftrekbaarheid van de kosten - Grenzen

- Art. 204, 4, a) Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 200, a) Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 360, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 97 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.23.0007.F 6 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231006.1F.6 AC nr. ...

Artikel 49, eerste en tweede lid, WIB92 staat de aftrek niet toe van de beroepskosten van de inkomsten van het belastbare tijdperk van het jaar waarin zij zijn betaald wanneer die kosten verbonden zijn aan een vroeger belastbaar tijdperk, waarin zij het karakter van een zekere en vaststaande schuld hebben verkregen en geboekt moesten worden (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Beroepskosten die verbonden zijn aan een vroeger jaar dan dat waarin zij zijn betaald - Aftrekbaarheid - Voorwaarde

- Art. 49, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0003.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.8 AC nr. ...

De door een intercommunale vereniging betaalde vergoedingen vormen de tegenprestatie voor het recht tot exploitatie van de op de terreinen te verwezenlijken werken die in de concessieovereenkomst voor werken zijn omschreven en zijn belastbaar als inkomsten uit roerende goederen op grond van artikel 17, § 1, 3°, WIB92, aangezien die intercommunale vereniging tijdens de duur van de overeenkomst eigenaar is van de door haar opgerichte werken en die vergoedingen verschuldigd zijn omdat het voordeel dat uit dat recht is verkregen groter is dan de waarde van de verwezenlijkte werken waarvan de concessieverlener na het verstrijken van de concessie zonder vergoeding de eigenaar wordt; die vergoedingen komen niet voort uit de door de intercommunale vereniging opgerichte gebouwen, maar uit het haar bij concessie toegekende recht om ze te exploiteren, wat een recht van roerende aard is (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Concessie voor werken - Doel - Exploitatie van de door de concessiehouder opgerichte werken - Inkomsten uit de concessie - Aard van het recht

- Art. 17, § 1, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.23.0352.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.7 AC nr. ...

De fictieve rente voor opname in debet van de rekening-courant heeft tot doel het voordeel te ramen dat, voor de zaakvoerder van de rechtspersoon, erin bestaat dat hij van die rechtspersoon een renteloze lening verkrijgt; die rente, die jaarlijks wordt vastgesteld door de Koning en die wordt toegepast op het gemiddelde jaarsaldo van de rekening-courant, wordt geacht een voordeel van alle aard te vormen dat toegevoegd wordt aan de beroepsinkomsten van de zaakvoerder wanneer hij geen enkele overeengekomen interest heeft betaald op de voorschotten die zijn vennootschap hem heeft toegekend; de fictieve rentevoet kan hoger zijn dan de marktrentevoet (1). (1) Wanneer een bestuurder of zaakvoerder geld leent van zijn eigen vennootschap "in rekening-courant", zonder een overeenkomst te sluiten waarin de rente wordt vastgesteld die hij op de geleende bedragen moet betalen aan de vennootschap, geniet hij een voordeel van alle aard waarop inkomstenbelasting verschuldigd is. Dit belastbaar voordeel stemt overeen met de fictieve rente waarvan de rentevoet, die door de Koning forfaitair wordt vastgesteld, verschilt naargelang van het jaar waarin de ontlener over de geleende bedragen heeft beschikt. Zo is die rentevoet, voor 2022, door art. 18, § 1, d, KB WIB92, vastgesteld op 7,14 pct. (zie artt. 23, § 1, 1°, 25, 2°, en 36, § 1, WIB92).

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Door een vennootschap aan haar zaakvoerders toegekende voorschotten - Niet-betaling van rente - Fictieve rente die belastbaar is als voordeel van alle aard - Begrip

- Art. 36 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De bedragen voortvloeiend uit de toepassing van de fictieve rente voor opname in debet van de rekening-courant maken geen deel uit van het vermogen van de rechtspersoon en kunnen bijgevolg niet worden beschouwd als een bestanddeel van het actief bedoeld in artikel 492bis Strafwetboek (1). (1) Zie gedeelt. andersl. concl. "in hoofdzaak" OM (maar niet wat dit beginsel betreft). Zoals de eiser aanvoert, is de als voordeel van alle aard belastbare fictieve rente in de regel aan niemand (de rechtspersoon, de Staat...) "verschuldigd", zodat ze niet is vervat in het vermogen of in het krediet van de rechtspersoon en kan ze bijgevolg geen misbruik van vennootschapsgoederen uitmaken. Het arrest stelt evenwel vast dat de benadeelde vennootschappen (merkwaardig genoeg), onder leiding van hun zaakvoerders – de beklaagden –, hen die fictieve rente hebben aangerekend in de rekening-courant "bestuurder", dat de beklaagden zich ervan hebben onthouden deze van zichzelf op te eisen en ze, bijgevolg, te betalen, en dat die onthouding de vermogensbelangen van de vennootschappen en van hun schuldeisers op betekenisvolle wijze heeft benadeeld, net als de onthouding om in een overeengekomen rente te voorzien en ze op te eisen. Het OM leidt hieruit af dat het arrest aldus in essentie vaststelt dat die fictieve rente, doordat ze door de beklaagden werd geboekt in hun rekeningen-courant, werd omgezet in een schuldvordering, alsof het om een overeengekomen interest was gegaan. Het bestreden arrest herinnert eraan dat "het gebruik van de goederen of het krediet van een rechtspersoon in de omstandigheden en door de personen bedoeld in artikel 492bis Strafwetboek, niet enkel kan bestaan in een positieve daad, maar ook in een onthouding, wanneer die onthouding de uiting is van de doelgerichte wil om een bepaald resultaat te bereiken; er kan sprake zijn van een dergelijke onthouding wanneer de bestuurder van een handelsvennootschap een bedrag niet opeist waarop die vennootschap recht heeft, teneinde zichzelf een voordeel te verschaffen" (Cass. 17 maart 2015, AR P.14.0408.N, AC 2015, nr. 202). Het OM leidde hieruit af dat het arrest de aangevochten beslissing naar recht verantwoordt en dat, bijgevolg, het middel in dat opzicht niet leek te kunnen worden aangenomen. (M.N.B.)

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Door een vennootschap aan haar zaakvoerders toegekende voorschotten - Niet-betaling van rente - Misbruik van vennootschapsgoederen - Voorwerp - (Geen) fictieve rente die belastbaar is als voordeel van alle aard

- Art. 36 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0157.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.3 AC nr. ...

Een tijdelijke handelsvennootschap is noch aan de vennootschapsbelasting, noch aan de rechtspersonenbelasting onderworpen; de inkomsten en kosten van een tijdelijke handelsvennootschap worden rechtstreeks aan de leden van de tijdelijke handelsvennootschap toegerekend (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Tijdelijke handelsvennootschap - Toerekening aan de leden

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0031.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.11 AC nr. ...

Het Hof stelt de volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: "Schendt artikel 90, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 10 april 1992 en bekrachtigd bij wet van 12 juni 1992, het grondwettelijk legaliteitsbeginsel en/of gelijkheidsbeginsel vervat in de artikelen 170 en 172 van de Grondwet in zoverre het buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid verkregen winst of baten belastbaar stelt, tenzij de winst of baten voortkomen uit normale verrichtingen van beheer van een privévermogen bestaande uit onroerende goederen, portefeuillewaarden en roerende voorwerpen?" (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0118.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.8 AC nr. ...

Het begrip "bezoldigingen van bedrijfsleider" in de zin van de artikelen 30, 2°, en 32, eerste lid, WIB92 omvat ook de gelden die een bedrijfsleider zich onrechtmatig heeft toegeëigend ten nadele van de vennootschap, voor zover deze gelden hun oorzaak vinden in de door de bedrijfsleider uitgeoefende functie of ten bate van de vennootschap verrichte prestaties (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Algemeen - Onrechtmatig toegeëigende gelden - Belastbaarheid

- Artt. 30 en 32 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleiders - Onrechtmatig toegeëigende gelden - Belastbaarheid

- Artt. 30 en 32 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0175.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.10 AC nr. ...

De aankoopprijs van handelsgoederen bestemd voor de doorverkoop in het kader van een beroepsactiviteit vormt een aftrekbare beroepskost in de zin van artikel 49 WIB92; bijgevolg rust de bewijslast van de echtheid en het bedrag van deze aankopen op de belastingplichtige en dient hij dit bewijs te leveren overeenkomstig de regels vervat in de artikelen 49 en 50 WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Aankoopprijs van handelsgoederen bestemd voor de doorverkoop - Bewijslast

- Artt. 49 en 50 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0090.F 27 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220527.1F.5 AC nr. ...

Artikel 46, § 2, eerste lid, WIB92, stelt voor de gevallen waarin de meerwaarden verkregen uit een inbreng van een bedrijfstak bij de inbrenger krachtens artikel 46, § 1, van dat wetboek zijn vrijgesteld, een regeling van fiscale neutraliteit in bij de verkrijgende vennootschap van de inbreng, die laatstgenoemde verplicht tot het houden van haar fiscale balans alsof zij de persoon van de inbrenger zou voortzetten; hieruit volgt niet dat, wanneer de verkrijgende vennootschap van de inbreng van een bedrijfstak zich wegens schending van artikel 46, § 2, eerste lid, blootstelt aan een fiscale regularisatie, de inbrenger het recht op vrijstelling van de met naleving van artikel 46, eerste lid, 2°, en derde lid, verwezenlijkte stopzettingsmeerwaarde kan worden ontzegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 382.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Meerwaarde uit de inbreng van een bedrijfstak - Fiscale neutraliteit bij de verkrijgende vennootschap van de inbreng - Schending van artikel 46, § 2, eerste lid, WIB92 door de verkrijgende vennootschap van de inbreng - Gevolgen voor de inbrenger - Vrijstellingen

- Artt. 46, § 1er, eerste lid, 2°, et 3, et § 2, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Wanneer niet voor de regeling zoals omschreven in de artikelen 760, 762 en 764 tot 767 Wetboek van Vennootschappen wordt gekozen, zal de inbreng van een bedrijfstak niettemin overeenkomstig de overige bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen worden verwezenlijkt, met name deze met betrekking tot de inbreng in natura, met toepassing van de gemeenrechtelijke regels betreffende de tegenwerpelijkheid van overdrachten; het is voldoende dat de inbreng in een vennootschap van een bedrijfstak aan de criteria van de artikelen 679 en 680 Wetboek van Vennootschappen beantwoordt om te voldoen aan de in artikel 46, § 1, derde lid, 2°, WIB92 bepaalde vrijstellingsvoorwaarde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 382.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Vrijstellingen - Meerwaarde uit de inbreng van een bedrijfstak - Vrijstellingsvoorwaarden

- Artt. 679, 680, 759, tweede lid, 760, 762, 763, tweede lid, 764 tot en met 767 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Artt. 46, § 1er, eerste lid, 2), en 3, 2°) Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0001.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.8 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 17, § 1, en 20 WIB92 en artikel 1968 Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat onder lijfrente in de zin van artikel 17, § 1, 4°, WIB92 eveneens kan worden begrepen de lijfrente die in een koopovereenkomst is bedongen als betaling van de koopprijs (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Verkoopovereenkomst - Eigendomsoverdracht tegen betaling lijfrente - Belastbaarheid rentecomponent

- Art. 1968 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 17 en 20 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0008.F 28 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220328.3F.7 AC nr. ...

De woonstaat kan bij overeenkomst worden ontheven van zijn verplichting om de persoonlijke en gezinssituatie van de op zijn grondgebied verblijvende belastingplichtigen die hun economische activiteit gedeeltelijk in een andere lidstaat verrichten, geheel voor zijn rekening te nemen, vooropgesteld dat de methoden ter voorkoming van dubbele belastingheffing de belastingplichtigen van de betrokken lidstaten ervan verzekeren dat, uiteindelijk, hun gehele persoonlijke en gezinssituatie naar behoren in aanmerking wordt genomen, ongeacht de wijze waarop de betrokken lidstaten die verplichting onderling hebben verdeeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Algemeen - Europees Unierecht - Vrij verkeer van werknemers - Vaststelling van de nationale belastingen - Woonstaat - Verplichting om de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie in aanmerking te nemen - Regeling - Dubbelbelastingverdrag - Verdeling van de verplichting tussen de lidstaten - Waarborg voor de belastingplichtige - Voorwaarde

- Art. 45 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

De vaststelling van het belastingtarief in de Belgische personenbelasting houdt niet in dat in het progressief belastingtarief per inkomensschijf van artikel 130 WIB92 het marginaal tarief met betrekking tot de laatste schijf van het wereldwijd inkomen van de Belgische fiscale verblijfhouder wordt afgezonderd, maar veronderstelt de berekening van de aanslag volgens de artikelen 130 tot 154bis WIB92 om aldus tot het toepasselijke gemiddelde tarief te komen en vervolgens, overeenkomstig artikel 155 van dat wetboek, de aldus berekende belasting te kunnen verminderen naar verhouding van het aandeel van de vrijgestelde inkomsten van Luxemburgse oorsprong in het geheel van de inkomsten van die verblijfhouder.

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Algemeen - Belgisch belastingtarief - Belgische fiscale verblijfhouder - Vaststelling van de gemiddelde aanslagvoet - Belastingvermindering - Vrijgestelde inkomsten van Luxemburgse oorsprong - Vrijgestelde inkomsten van Luxemburgse oorsprong - Berekeningswijze

- Art. 23, § 2, 1° Verdrag van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting
- Artt. 130, 131 en 155 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Volgens de Belgisch-Luxemburgse dubbelbelastingovereenkomst, die door de nationale rechter moet worden uitgelegd, verbindt het Groothertogdom Luxemburg zich ertoe om, wanneer een natuurlijke persoon die fiscaal in België verblijfplaats houdt, zijn beroepsinkomsten geheel in het Groothertogdom Luxemburg verdient en ervoor kiest om te worden gelijkgesteld met een Luxemburgse fiscale verblijfhouder, voor de berekening van de op voormelde inkomsten verschuldigde Luxemburgse belasting de persoonlijke en de gezinssituatie geheel in aanmerking te nemen en is België tegelijkertijd van die verplichting ontheven, behoudens tot beloop van de inkomsten van Belgische oorsprong die deze persoon nog zou ontvangen, die in dat geval met toepassing van het door artikel 23, § 2, 1° van diezelfde overeenkomst toegelaten progressievoorbehoud, aanleiding moeten geven tot de Belgische verminderingen van belastbare grondslag in verhouding tot het aandeel dat de Belgische inkomsten vertegenwoordigen in het samen met de Luxemburgse inkomsten gevormde geheel van inkomsten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Algemeen - Belgisch-Luxemburgs dubbelbelastingverdrag - Europees Unierecht - Uitlegging door de nationale rechter - Inkomstenbelastingen - Natuurlijke persoon - Fiscale verblijfhouder in België - Gelijkstelling met een Luxemburgse fiscale verblijfhouder - Vaststelling van de nationale

belastingen - Vaststelling van de Luxemburgse belasting - In aanmerking nemen van de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie door het Groothertogdom Luxemburg - Gevolg voor de vaststelling van de belasting in België

- Artt. 6, 7, 13, 14, 15, § 1, 16, 17, 18, 19, 23, § 2, 1°, 24, § 4, a Verdrag van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting

Zelfs al verzet artikel 45 VWEU zich tegen elke nationale maatregel die de uitoefening door de Unieburgers van hun recht op vrij verkeer van werknemers zou belemmeren of minder aantrekkelijk zou maken en het daarom, in beginsel, aan de woonstaat toekomt om aan de belastingplichtige die geheel of gedeeltelijk in een andere lidstaat werkt, alle belastingvoordelen toe te kennen die verband houden met zijn persoonlijke en gezinssituatie, hebben de lidstaten evenwel het recht, volgens de vaste rechtspraak van Hof van Justitie van de Europese Unie, de koppeling tussen het in aanmerking nemen door de woonstaat van, enerzijds, de gehele inkomsten van zijn verblijfhouders en, anderzijds, hun globale persoonlijke en gezinssituatie te wijzigen door middel van bilaterale of multilaterale overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belastingheffing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Algemeen - Unierecht - Vrij verkeer van werknemers - Vaststelling van de nationale belastingen - In aanmerking nemen van de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie - Woonstaat - Beginsel - Regeling - Dubbelbelastingverdrag

- Art. 45 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

F.20.0007.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.12 AC nr. ...

De beroepsverliezen vertegenwoordigen het negatieve saldo van een beroepswerkzaamheid tijdens een welbepaald belastbaar tijdperk wegens een overschot aan overeenkomstig artikel 49 WIB92 aftrekbare beroepskosten, wat inhoudt dat de voormelde verliezen kunnen worden verantwoord op de in laatstgenoemde bepaling omschreven wijze, op basis van reële inkomsten en niet op basis van forfaitair geraamde inkomsten (1). (1) Cass. 14 maart 1997, AR P.94.0054.N, AC 1997, nr. 144; Cass. 7 april 1994, AR F.93.0093.F, AC 1994, nr. 160.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfsverliezen - Begrip - Belastbare inkomsten - Vaststelling op forfaitaire basis - Bewijs van de beroepsverliezen

- Artt. 23, § 2, 2°, 49 en 342, § 1, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0011.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.11 AC nr. ...

Uit geen enkele wettelijke bepaling volgt dat de diverse inkomsten die bestaan in occasionele of toevallige winsten of baten buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid, vastgesteld of vermoed zouden zijn vanaf het ogenblik dat de schuldvordering die eraan ten grondslag ligt, zeker en vaststaand is (1). (1) Cass. 5 mei 2017, AR F.15.0171.N, AC 2017, nr. 313; Cass. 19 april 1999, AR F.98.0103.F, AC 1999, nr. 219; Cass. 1 februari 1999, AR F.98.0033.F, AC 1999, nr. 55.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Occasionele of toevallige winsten of baten buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid - Schuldvordering - Belastbaar tijdperk

- Artt. 200, a), en 204, 4°, a) Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 90, 1°, en 360 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0011.F 17 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220117.3F.6 AC nr. ...

De inkomsten uit het roerend vermogen van de belastingplichtige kunnen enkel als beroepsinkomsten worden belast indien dat vermogen wordt gebruikt voor het uitoefenen van zijn beroepswerkzaamheid (1). (1) Cass. 20 september 2018, AR F.17.0118.F, AC 2018, nr. 486; Cass. 10 november 2017, AR F.14.0076.F-F.14.0079.F, AC 2017, nr. 632.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Baten uit vrije beroepen en winstgevende bezigheden - Inkomsten uit roerende goederen en kapitalen - Auteursrecht - Belastingheffing

- Artt. 6, 2° en 3°, 17, § 1, 23, § 1, 3°, 27 en 37, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0117.F 3 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210903.1F.3 AC nr. ...

De huurwaarde van de in het buitenland gelegen gebouwde onroerende goederen die niet worden verhuurd, is gelijk aan het totale bedrag van de huurprijs en de huurvoordelen dat, naargelang van de situatie van de plaatselijke huurmarkt, het goed zou kunnen opbrengen indien het werd verhuurd en het forfait van 40 pct. uit hoofde van onderhouds- en herstellingskosten op dat brutobedrag wordt toegepast.

Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - In het buitenland gelegen onroerende goederen - Niet verhuurd - Huurwaarde - Begrip - Netto-inkomen - Wijze van vaststelling

- Artt. 7, § 1, 1°, b), en § 1, 2°, d), 13 en 477, §§ 2 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - In het buitenland gelegen onroerende goederen - Niet verhuurd - Huurwaarde - Begrip - Netto-inkomen - Wijze van vaststelling

- Artt. 7, § 1, 1°, b), en § 1, 2°, d), 13 en 477, §§ 2 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.20.0303.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een belastingmisdrijf wordt gepleegd met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden, is de belastingadministratie gehouden daarvan het bewijs te leveren om aldus de ontdoken belasting te kunnen inkohieren; dit geldt ook ten aanzien van de mededaders of medeplichtigen jegens wie zij zich wil beroepen op het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid; de noodzaak om van het misdrijf aangifte te doen bij de procureur des Konings om dat bewijs te verkrijgen, om de inzage van het strafdossier te verkrijgen, om het verloop van het onderzoek op te volgen en om te wachten tot dit onderzoek de gegevens oplevert die in het bijzonder de administratie moeten toelaten om de mededaders of de medeplichtigen van het belastingmisdrijf dat met bedrieglijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden werd gepleegd, te identificeren, teneinde het bij artikel 458 WIB92 bepaalde mechanisme van hoofdelijkheid te genieten, kan op zichzelf schade toebrengen aan het departement van de Staat dat voor de inning en de invordering van de directe belastingen instaat; in een dergelijk geval vloeit de schade van de Staat voort uit de verplichting voor de administratie om het bewijs te leveren van de schuld van de mededaders of medeplichtigen, wanneer de belastingschuldige zich door het plegen van misdaden of wanbedrijven aan de vrijwillige betaling ervan onttrekt, door een of meerdere met de invordering belaste ambtenaren toe te wijzen aan de analyse van de akten, de stukken, de registers, de documenten of de inlichtingen die zijn verzameld door het strafonderzoek dat, wanneer het tegen die belastingplichtige is geopend, de ontoereikende onderzoeksbevoegdheden van voormelde administratie vervangt (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349 (2de middel); Cass. 14 juni 2006, AR P.06.0073.F, AC 2006, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH (II.A.3 - 5de middel) op datum in Pas.; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F, P.00.1353.F en P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

Personenbelasting - Allerlei - Belgische Staat, administratie der directe belastingen - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Schade - Kosten verbonden aan de opvolging van het strafdossier

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0161.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.2 AC nr. ...

Uit Artikel 7, § 3, KB WIB92 volgt dat de beroepskosten per land moeten worden gesplitst en afgetrokken van de inkomsten waarop zij betrekking hebben.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Algemeen - Inkomsten behaald in verschillende landen - Berekening belastbare nettobedrag - Beroepskosten - Omdeling per land

- Art. 7 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Inkomsten in België en in het buitenland - Omdeling

- Art. 7 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0110.N 2 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210402.1N.7 AC nr. ...

De kosten die een vennootschapsbestuurder maakt in het kader van zijn borgstelling voor de schulden van de vennootschap, zijn aftrekbare beroepskosten indien aan de voorwaarden van artikel 49 WIB92 is voldaan, wat veronderstelt dat hij de bedoelde kosten maakte om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden; wanneer de vennootschapsbestuurder tevens aandeelhouder van de vennootschap is, zijn de kosten niet aftrekbaar wanneer zij zijn gemaakt om zijn persoonlijk vermogen veilig te stellen.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Schuld van een vennootschap - Borgstelling door de bedrijfsleider - Uitwinning - Aftrekbaarheid

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0030.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.8 AC nr. ...

De uitgaven van een bedrijfsleider zijn slechts aftrekbare beroepskosten van de bedrijfsleider wanneer ze inherent zijn aan zijn activiteiten als bedrijfsleider binnen de vennootschap en niet aan de maatschappelijke activiteit van de vennootschap; daartoe moet worden nagegaan of de uitgaven in hoofdzaak aan de bedrijfsleider dan wel aan de vennootschap ten goede komen (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Bedrijfsleider - Afschrijving gebouw - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0033.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.9 AC nr. ...

De omstandigheid dat een onroerend goed niet beantwoordt aan een van de in artikel 41 WIB92 opgesomde categorieën van activa, heeft niet tot gevolg dat de met betrekking tot dit goed verwezenlijkte meerwaarde moet worden geacht “buiten het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid” in de zin van artikel 90,1° WIB92 te zijn behaald; het in artikel 41 WIB92 neergelegde vermoeden geldt immers slechts “voor de toepassing van de artikelen 24, eerste lid, 2°, 27, tweede lid, 3°, en 28” en dus niet voor de toepassing van artikel 90, 1° WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Actiefbestanddeel niet gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid - Belastbaarheid als divers inkomen - Mogelijkheid

- Artt. 37, 41 en 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0043.F 15 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.5 AC nr. ...

Onder materiële vaste activa waarvan het gebruik beperkt is in de tijd en waarop de afschrijvingen in beginsel aftrekbaar zijn als beroepskosten worden verstaan de goederen die het bedrijf permanent voor haar exploitatie gebruikt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 640.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Afschrijvingen - Materiële vaste activa

- Artt. 88 en 95, § 1 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Artt. 2, § 1, 9°, 52, 6° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0052.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.13 AC nr. ...

In fiscale zaken is er sprake van veinzing wanneer een belastingplichtige met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden een inbreuk pleegt op de fiscale wet door de veruitwendiging van een juridische akte die niet overeenstemt met een andere, geheim gehouden, overeenkomst. De veinzing blijkt uit de vaststelling dat de veruitwendigde akte in werkelijkheid niet is gesteld of dat de partijen niet alle gevolgen ervan aanvaardeng (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Algemeen - Auteursrechten - Cessieovereenkomst - Veinzing

- Artt. 1134, 1165 en 1321 Burgerlijk Wetboek

F.19.0112.F 29 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.7 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze de feiten waaruit hij afleidt dat de definitieve stopzetting van de werkzaamheid niet het gevolg is van een gelijkaardige gebeurtenis als een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom.

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Afzonderlijke aanslagen - Meerwaarden - Gedwongen definitieve stopzetting - Gelijkaardige gebeurtenis als een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom - Feitenrechter - Feitelijke beoordeling

- Art. 171 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.17.0556.F 17 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200217.3F.1 AC nr. ...

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 4 mei 1999 houdende fiscale en andere bepalingen volgt dat artikel 132bis WIB92 werd ingevoerd om, in geval van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind, te kunnen afwijken van de regel volgens welke de verhoging van de belastingvrije som enkel wordt toegekend aan de ouder bij wie het kind is gedomicilieerd, en aldus een gelijkmatige verdeling van die verhoging toe te staan; die bepaling voert geen verplichting maar een mogelijkheid voor de ouders in; hieruit volgt dat de rechter die een gelijkmatig verdeelde huisvesting beveelt of vaststelt, in geval van betwisting uitspraak moet doen over de vordering tot toekenning van de verhoging van de belastingvrije som, om het voordeel ervan hetzij aan de ouder toe te kennen bij wie het kind is gedomicilieerd, hetzij voor de helft aan elke ouder toe te kennen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 133.

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Vermindering wegens gezinslasten - Gezamenlijk ouderlijk gezag - Gelijkmatig verdeelde huisvesting van de kinderen - Verhoging van de belastingvrije som - Domicilie van de kinderen - Wijzen van verdeling tussen de ouders

---

F.18.0028.N 13 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.1 AC nr. ...

De door het Europees Octrooibureau betaalde partiële compensatie, die strekt tot verhoging van het pensioen van het voormalig personeelslid en tot verzorging bij ouderdom, is een pensioen en geen emolument bij het salaris in de zin van artikel 16.1 van het Protocol; uit het voorgaande volgt dat inkomstenbelasting kan geheven worden op pensioenbetalingen, met inbegrip van betaling van de partiële compensatie, aan een voormalige werknemer van het Europees Octrooibureau die zijn woonplaats in België heeft.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Partiële compensatie toegekend aan voormalig personeelslid Europees octrooibureau - Kwalificatie - Belastbaarheid

- Art. 16 Verdrag 5 oktober 1973 inzake de verlening van Europese octrooien (EOV)

F.18.0079.N 23 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.4 AC nr. ...

Een vaste vertegenwoordiger benoemd krachtens artikel 61, § 2, Wetboek van Vennootschappen oefent een gelijksoortige functie in de zin van artikel 32, eerste lid, 1°, WIB92 uit in de bestuurde vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleider - Managementvennootschap - Vaste vertegenwoordiger - Een als bedrijfsleider gelijksoortige functie

- Art. 32, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0134.N 23 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.8 AC nr. ...

Het faillissement van een rechtspersoon heeft niet van rechtswege de beëindiging tot gevolg van het mandaat van de bestuurders; de bestuurders die na het faillissement in functie blijven totdat in hun vervanging wordt voorzien, zijn te beschouwen zijn als bestuurders in de zin van de artikel 32 WIB92 en het faillissement verhindert het bestaan van voordelen van alle aard in hun hoofde niet.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleiders - Bestuurders die na faillissement in functie blijven - Hoedanigheid

- Art. 32 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleiders - Voordelen van alle aard bekomen uit een failliete vennootschap - Belastbaarheid

- Art. 32 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0074.N 2 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200102.2 AC nr. ...

De inkomstenbelastingen dienen in beginsel, onder voorbehoud van toepassing van de door de wet voorziene anti-misbruikbepalingen, te worden geheven op de door de belastingplichtige werkelijk gehanteerde juridische constructie; hieruit vloeit voort dat slechts abstractie kan worden gemaakt van het bestaan van een vennootschap en van de door deze vennootschap gesloten overeenkomsten wanneer wordt vastgesteld dat er sprake is van simulatie.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleidersbezoldigingen - Abstractie van het bestaan van een vennootschap - Simulatie - Vereiste

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleidersbezoldigingen - Abstractie van het bestaan van een vennootschap - Simulatie - Vereiste

P.19.0861.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.5 AC nr. ...

De artikelen 121 tot 127 van de Programmawet van 27 december 2005 en het model van regularisatie-aangifte gevoegd als bijlage 1 bij het koninklijk besluit van 9 maart 2006 tot vastlegging van de formuliermodellen te gebruiken in uitvoering van de artikelen 124 en 127/2 van de Programmawet van 27 december 2005, zoals toepasselijk op 27 juni 2013, houden voor de aangever niet de verplichting in om alle niet aangegeven roerende inkomsten of alle aanslagjaren waarop die niet-aangifte betrekking heeft, te vermelden in zijn regularisatie-aangifte, noch om te verklaren dat dit het geval is, maar laten hem toe te kiezen welke waarden en inkomsten hij voor welke jaren wenst op te geven met het oog op regularisatie; evenmin verplichten die bepalingen de aangever opgave te doen van alle buitenlandse rekeningen.

Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Programmawet 27 december 2005 - Niet aangegeven sommen, waarden en inkomsten - Regularisatieaangifte - Verplichte vermeldingen

F.17.0047.N 19 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190919.2 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 23, § 2, 339, eerste lid, en 340 WIB92 volgt dat indien noch inkomsten noch beroepskosten bewezen worden, geen beroepsverliezen bewezen zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Beroepsverlies - Bewijs

- Artt. 23, § 2, 339, eerste lid, en 340 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfsverliezen - Bewijs

- Artt. 23, § 2, 339, eerste lid, en 340 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0064.N 21 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190621.5 AC nr. ...

De schadevergoeding die een bedrijfsleider ontvangt uit hoofde van gederfde bezoldiging tengevolge van een foutieve wijze van beëindiging van zijn mandaat of functie, is geen vergoeding voor het herstel van een tijdelijke derving van bezoldiging in de zin van artikel 166 WIB92.

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Voorafbetalingen - Vermeerdering wegens onvoldoende voorafbetaling - Schadevergoeding naar aanleiding foutieve beëindiging mandaat - Vrijstelling artikel 166 WIB92 - Toepassing

- Art. 166 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleidersbezoldigingen - Schadevergoeding naar aanleiding foutieve beëindiging mandaat - Kwalificatie

- Art. 166 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0053.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Het begrip "abnormale of goedgunstige voordelen" in artikel 79 WIB92 heeft een ruimere draagwijdte dan louter de voordelen uit verrichtingen waarbij een rechtstreekse tegenprestatie ontbreekt of deze tegenprestatie niet beantwoordt aan normale marktvoorwaarden en omvat ook voordelen die werden verkregen onder abnormale omstandigheden in het raam van verrichtingen die niet op grond van economische doelstellingen maar enkel op grond van fiscale oogmerken kunnen worden verklaard.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfsverliezen - Aftrekbeperking artikel 79 WIB92 - Abnormale of goedgunstige voordelen

- Art. 79 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.19.0117.N 12 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.1 AC nr. ...

Onder restaurant moet worden verstaan een horecagelegenheid waar door een kok bereide gerechten worden geserveerd, ongeacht of die gelegenheid steeds voor iedereen toegankelijk is dan wel tijdelijk gereserveerd is voor een welbepaald publiek (1) (2). (1) Het arrest betreft een verbetering van het arrest dd. 22 februari 2019 in de zaak F.17.0123.N. (2) Zie concl. OM. in de zaak F.17.0123.N.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Restaurantkosten - Restaurant

- Art. 53, 8°bis Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Receptiekosten zijn kosten die de belastingplichtige maakt in het kader van zijn externe relaties voor de ontvangst van derden, ongeacht of zij hoofdzakelijk of bijkomend een publicitair doel hebben (1). (1) Zie concl. OM. in de zaak F.17.0123.N.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Receptiekosten

- Art. 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.18.1040.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.2 AC nr. ...

De aan artikel 307, § 1, WIB92 aangebrachte wijzigingen bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015, waarbij de verplichting werd opgelegd om in de personenbelasting het bestaan te vermelden van een juridische constructie waarvan de belastingplichtige de oprichter of de begunstigde is, voeren geen nieuwe aangifteverplichtingen of belastbare grondslagen in voor de Belgische belastingplichtigen, maar specificeren slechts de voor hen reeds bestaande verplichtingen om de belastbare roerende inkomsten die zij in het buitenland werkelijk hebben behaald of verkregen, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting (1). (1) Art. 307, §1, WIB92 zoals gewijzigd bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015.

Personenbelasting - Algemeen - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Artikel 307, § 1 - Wijzigingen aangebracht bij wet van 30 juli 2013 en door de Programmawet van 10 augustus 2015

- Art. 307, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De Belgische belastingplichtigen zijn ertoe gehouden, behoudens wettelijke uitzonderingen, hun roerende inkomsten zoals bepaald in de wet, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting, met inbegrip van de inkomsten die zij in het buitenland hebben behaald of verkregen; dat is niet anders wanneer de belastingplichtigen hun bedoelde inkomsten hebben behaald of verkregen op naam van buitenlandse juridische constructies of rechtspersonen die zij slechts hebben gebruikt om te verhullen dat zijzelf de werkelijke begunstigde van die inkomsten zijn.

Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Belgische belastingplichtigen - Opname in de jaarlijkse aangifte - Verplichting - Omvang - Toepassing

- Artt. 5, 17 tot 22, 305, eerste lid, en 307 tot 311 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0072.N 22 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190222.3 AC nr. ...

De gelden die een werknemer zich op onrechtmatige wijze toe-eigent ten nadele van zijn werkgever kunnen belastbaar zijn als baten op grond van artikel 27 WIB92 wanneer aan die verduistering een geheel van verrichtingen ten grondslag ligt die voldoende talrijk en onderling verbonden zijn om een gewone en voortgezette bezigheid op te leveren (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Baten uit vrije beroepen en winstgevende bezigheden - Winstgevende bezigheid - Verduisterde gelden - Belastbaarheid

- Art. 27 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0123.N 22 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190222.4 AC nr. ...

Onder restaurant moet worden verstaan een horecagelegenheid waar door een kok bereide gerechten worden geserveerd, ongeacht of die gelegenheid steeds voor iedereen toegankelijk is dan wel tijdelijk gereserveerd is voor een welbepaald publiek (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Restaurantkosten - Restaurant

- Art. 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Receptiekosten zijn kosten die de belastingplichtige maakt in het kader van zijn externe relaties voor de ontvangst van derden, ongeacht of zij hoofdzakelijk of bijkomend een publicitair doel hebben (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Het Hof sprak in deze zaak op 12 april 2019 een verbeterend arrest uit C.19.0117.N, AC 2019, nr. 230.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Receptiekosten

- Art. 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0034.N 22 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190222.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat verduisterde gelden moeten worden terugbetaald, doet geen afbreuk aan het feit dat die gelden effectief het vermogen van degene die zich de gelden onrechtmatig heeft toegeëigend, heeft verrijkt; in het belastbaar tijdperk waarin de teruggaveverplichting wordt gerealiseerd, vormt de terugbetaling van aan belasting onderworpen verduisterde gelden een fiscaal aftrekbare kost (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Verduisterde gelden - Teruggave - Aftrekbaarheid

Voor de belastbaarheid van inkomsten wordt geen onderscheid gemaakt naargelang zij al dan niet de opbrengst vormen van een geoorloofde activiteit; verduisterde gelden kunnen bijgevolg als belastbare inkomsten worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Algemeen - Verduisterde gelden - Belastbaarheid

F.17.0138.F 14 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190214.2 AC nr. ...

De aan de personenbelasting onderworpen rijksinwoner is de natuurlijke persoon die in België zijn woonplaats of de zetel van zijn fortuin heeft gevestigd; de woonplaats is een feitelijke woonplaats die door een bepaalde bestendigheid of continuïteit wordt gekenmerkt en de zetel van het fortuin is de plaats van waaruit het fortuin wordt beheerd en die door een bepaalde eenheid wordt gekenmerkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 92. Zie Cass. 16 januari 2004, AR F.02.0026.F, AC 2004, nr. 27; Cass. 3 juni 2002, AR F.01.0017.F, AC 2002, nr. 336.

Personenbelasting - Belastingplichtige - Rijksinwoner - Woonplaats - Zetel van het fortuin

- Art. 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0056.F 29 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181129.2 AC nr. ...

De regel volgens welke, indien geen akkoord wordt bereikt met de administratie om de kosten te bepalen waarvan het bedrag niet is verantwoord, de administratie die kosten op een redelijk bedrag taxeert, veronderstelt dat de echtheid van die kosten is aangetoond (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 676; Cass. 20 juni 2002, AR F.00.0062.N, AC 2002, nr. 372; Cass. 12 september 1991, AR F.1120.F, AC 1991-92, nr. 21; Cass. 25 september 1987, AR. F.1383.N, AC 1987-88, nr. 60; vergelijk Cass. 20 februari 2014, AR F.13.0058.N, AC 2014, nr. 135.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Bedrag - Forfaitaire begroting

- Art. 50, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0082.N 23 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181123.3 AC nr. 662

Uitgaven van een bedrijfsleider zijn slechts aftrekbare beroepskosten van de bedrijfsleider wanneer ze inherent zijn aan zijn activiteiten als bedrijfsleider binnen de vennootschap en niet aan de maatschappelijke activiteit van de vennootschap, nu uitgaven slechts kunnen worden beschouwd als aftrekbare beroepskosten wanneer ze inherent zijn aan de uitoefening van het beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Uitgaven van een bedrijfsleider - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0150.N 21 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180921.3 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 34, § 1, 2°, b), 38, § 1, 18° en 39, § 2, 2°, d), WIB92 volgt dat de stortingen van de werkgeversbijdragen betaald vanaf 1 januari 2004, datum van inwerkingtreding van de wet van 28 april 2003, vrijgesteld zijn indien zij voldoen aan de voorwaarden van artikel 38, § 1, 18°, WIB92, ongeacht de datum van afsluiting van de collectieve pensioentoekenning in uitvoering waarvan de bijdragen worden betaald; de stortingen van de werkgeversbijdragen betaald tot en met 31 december 2003, die in het individueel en definitief verworven voordeel van de belastingplichtige zijn gebeurd, kunnen niet genieten van de vrijstelling van artikel 38, § 1, 18°, WIB92 zodat de latere pensioenuitkering niet nogmaals kan worden belast (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Pensioenfonds - Werkgeversbijdragen - Stortingen tijdens de pensioenopbouw - Individueel en definitief verworven voordeel van de pensioengerechtigde - Belastbaarheid van het pensioen

- Artt. 34, § 1, 2°, b), 38, § 1, 18°, en 39, § 2, 2°, d) Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0118.F 20 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180920.3 AC nr. ...

Inkomsten uit roerende goederen en kapitalen van de belastingplichtige die niet voor de uitoefening van zijn beroepswerkzaamheid bestemd zijn, zijn roerende inkomsten, ook al komen die roerende goederen en kapitalen voort uit de beroepswerkzaamheid van die belastingplichtige (1). (1) Zie Cass. 10 november 2017, AR F.14.0076.F, AC 2017, nr. 632; Cass. 22 januari 2010, AR F.08.0002.F, AC 2010, nr. 53, met concl. OM in Pas. 2010.

Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - Roerende goederen en kapitalen - Roerende goederen en kapitalen uit de beroepswerkzaamheid

- Artt. 6, 2° en 3°, 17, § 1, 23, § 1, 27 en 37 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0168.N 21 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180621.9 AC nr. ...

Beroepsverliezen van burgerlijke vennootschappen zijn aftrekbaar van de beroepsinkomsten van de vennoten indien de vennoten bewijzen dat die beroepsverliezen voortspruiten uit verrichtingen die beantwoorden aan rechtmatige financiële of economische behoeften; een verrichting waarvan de hoofdzakelijke bedoeling fiscaal van aard is, beantwoordt daar niet aan (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfsverliezen - Beroepsverliezen van burgerlijke vennootschappen - Aftrekbaarheid van de beroepsinkomsten van de vennoten - Voorwaarden - Rechtmatige financiële of economische

behoeften

- Art. 80 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfsverliezen - Rechtmatige financiële of economische behoeften - Beroepsverliezen van burgerlijke vennootschappen - Aftrekbaarheid van de beroepsinkomsten van de vennoten - Voorwaarden

F.16.0028.N 21 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180621.10 AC nr. ...

Alle verwezenlijkte meerwaarden op activa die voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid worden gebruikt, zijn belastbaar als inkomsten, en activa of gedeelten ervan waarvoor fiscaal afschrijvingen of waardeverminderingen zijn aangenomen worden geacht te zijn gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid; wanneer een belastingplichtige gebruik maakt van een vereenvoudigde boekhouding en daarin enkel afschrijvingen toepast maar geen waardeverminderingen, moet worden aangenomen dat de grond, die in aanmerking komt voor waardevermindering maar niet voor afschrijving, geen actiefbestanddeel is dat gebruikt wordt voor de beroepswerkzaamheid zodat de belastbare meerwaarde dan enkel kan bepaald worden door de verkoopprijs om te delen over grond en gebouw (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Verwezenlijkte meerwaarden - Beroepsmatig gebruikte activa - Belastbaarheid

- Artt. 27, tweede lid, 3°, 41, 2°, en 43 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Verwezenlijkte meerwaarden - Beroepsmatig gebruikte activa - Belastbaarheid

F.16.0128.N 21 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.14 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Stopzettingsmeerwaarden - Belastbaarheidsvoorwaarden

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Stopzettingsmeerwaarden - Tijdstip van belastbaarheid

De belastbaarheid van een stopzettingsmeerwaarde op grond van artikel 28, eerste lid, 1°, WIB92 veronderstelt dat de meerwaarde voortkomt uit activa die voor de beroepswerkzaamheid zijn gebruikt, terwijl niet vereist is dat de meerwaarde haar oorzaak vindt in die beroepswerkzaamheid (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Stopzettingsmeerwaarden - Belastbaarheidsvoorwaarden

- Art. 28, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Een behaalde stopzettingsmeerwaarde is pas belastbaar op het ogenblik dat de schuldvordering van de overdrager zeker en vaststaand wordt (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Stopzettingsmeerwaarden - Tijdstip van belastbaarheid

- Art. 28, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0135.N 21 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.15 AC nr. ...

Artikel 90, 1°, WIB92 en artikel 90, 10°, WIB92 viseren onderscheiden situaties, naargelang er al dan niet sprake is van een normale verrichting van het privévermogen; artikel 90, 10°, WIB92 betreft de normale verrichtingen van beheer van een privévermogen bestaande uit onroerende goederen; zodra de overdracht onder bezwarende titel van in een in België gelegen gebouwd onroerend goed niet kan worden beschouwd als een normale verrichting van het beheer van een privévermogen, valt deze overdracht binnen het bereik van artikel 90, 1°, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Overdracht van een gebouwd onroerend goed - Belastbaarheid - Artikel 90, 1° of artikel 90, 10° WIB92 - Criterium van onderscheid

- Art. 90, 1° en 10° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Overdracht van een gebouwd onroerend goed - Belastbaarheid - Artikel 90, 1° of artikel 90, 10° WIB92 - Criterium van onderscheid

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Abnormale verrichtingen - Aan- en verkoop van een onroerend goed - Meerwaarde - Belastbaarheid

Wanneer zowel de aankoop als de verkoop van een onroerend goed geen normale verrichtingen van beheer van een privévermogen zijn, is de bij de verkoop gerealiseerde meerwaarde het resultaat van die abnormale verrichtingen en integraal belastbaar op grond van artikel 90, 1°, WIB92, verminderd met de kosten bedoeld in artikel 97 WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Abnormale verrichtingen - Aan- en verkoop van een onroerend goed - Meerwaarde - Belastbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0021.F 8 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171208.3 AC nr. ...

Doordat het begrip beroepsinkomsten in artikel 23, §1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 gedefinieerd wordt, kan het niet in zijn gebruikelijke betekenis worden aangewend voor de toepassing ervan op de personenbelasting.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Algemeen - Wettelijke definitie

- Art. 23, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De omstandigheid dat geldsommen die een werknemer zich onrechtmatig toekent ten nadele van zijn werkgever, niet beantwoorden aan het begrip bezoldiging in de zin van artikel 31, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, sluit niet uit dat die geldsommen belastbare beroepsinkomsten van een andere categorie kunnen uitmaken.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Geldsommen die een werknemer zich onrechtmatig toekent ten nadele van zijn werkgever - Aanslag

- Art. 31, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Artikel 27, eerste en tweede lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 geeft geen limitatieve opsomming van de categorieën van baten die belast kunnen worden, maar omschrijft als baten zowel de inkomsten van een vrij beroep, een ambt of een post, als alle niet als winst of als bezoldigingen aan te merken inkomsten uit een winstgevende bezigheid, ongeacht de benaming ervan.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Baten uit vrije beroepen en winstgevende bezigheden - Baten - Definitie

- Art. 27, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0076.F 10 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171110.2 AC nr. ...

Uit artikel 37 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt niet dat roerende goederen en kapitalen die inkomsten opleveren, voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid van de belastingplichtige worden gebruikt enkel en alleen omdat die goederen en kapitalen door die werkzaamheid zijn voortgebracht.

Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Belastingplichtige - Onderhoudsuitkering - Aftrek van zijn totale netto-inkomen - Voorwaarde

- Art. 37 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0199.N 19 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171019.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Voordeel van alle aard - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

Enkel in de mate dat het voordeel van alle aard betrekking heeft op uitgaven die, waren ze door de genieter van het voordeel zelf gedaan, de aard van beroepskosten zouden hebben gehad, mag het ermee overeenstemmende bedrag onder de beroepskosten van de genieter worden opgenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Voordeel van alle aard - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 36, § 1, en 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0142.N 21 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.4 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 32, 49 en 52, 4° WIB92 volgt dat bezoldigingen betaald aan gezinsleden slechts aftrekbare beroepskosten van de bedrijfsleider zijn wanneer ze inherent zijn aan zijn activiteiten als bedrijfsleider binnen de vennootschap en niet aan de maatschappelijk activiteit van de vennootschap.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Bedrijfsleider - Bezoldiging gezinsleden - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 32, 49 en 52, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.13.0176.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Personenbelasting - Van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbare lasten - Belastingplichtige - Onderhoudsuitkering - Aftrek van zijn totale netto-inkomen - Voorwaarde

Een belastingplichtige kan 80 pct. van een onderhoudsuitkering aftrekken van zijn totale netto-inkomen indien hij die onderhoudsuitkering werkelijk betaalde in het belastbare tijdperk ter uitvoering van een verplichting op grond van een in artikel 104, 1°, WIB92 vermelde wetsbepaling; wanneer na dat belastbare tijdperk blijkt dat de belastingplichtige tot die betaling niet gehouden was zodat de onderhoudsuitkering aan hem dient te worden terugbetaald, staat het vast dat hij op het moment van de betaling daartoe niet gehouden was op grond van een in artikel 104, 1°, WIB92 vermelde wetsbepaling; in voorkomend geval kan de belastingplichtige bijgevolg de onderhoudsuitkering niet aftrekken van het totale netto-inkomen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Personenbelasting - Van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbare lasten - Belastingplichtige - Onderhoudsuitkering - Aftrek van zijn totale netto-inkomen - Voorwaarde

- Art. 104, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0127.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.4 AC nr. ...

Artikel 171, tweede lid, Grondwet verhindert niet dat het gezag van gewijsde van een eindbeslissing met betrekking tot een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan, zich uitstrekt tot een geschilpunt met betrekking tot een belastingschuld die in een later aanslagjaar is ontstaan en dat overeenstemt met het geschilpunt dat in de eerste beslissing werd beslecht (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbare lasten - Onderhoudsgelden - Onderhoudsverstrekking in natura - Eindbeslissing m.b.t. een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan - Gezag van gewijsde

- Art. 171, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Personenbelasting - Van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbare lasten - Onderhoudsgelden - Onderhoudsverstrekking in natura - Eindbeslissing m.b.t. een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan - Gezag van gewijsde

F.15.0163.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.6 AC nr. ...

De aankoopprijs van handelsgoederen bestemd voor de doorverkoop in het kader van een beroepsactiviteit vormt een aftrekbare beroepskost in de zin van artikel 49 WIB92; bijgevolg rust de bewijslast van de echtheid en het bedrag van deze aankopen op de belastingplichtige en dient hij dit bewijs te leveren overeenkomstig de regels vervat in de artikelen 49 en 50 WIB92.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Aankoopprijs van handelsgoederen bestemd voor de doorverkoop - Bewijslast

- Artt. 49 en 50 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0119.N 5 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - AOW-uitkering - Beroepswerkzaamheid in Nederland - Verband

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Belastbaarheid op grond van artikel 34, § 1, 1°, WIB92

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Artikel 18.1 sub b, Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag - Sociale zekerheidsuitkeringen naar Nederlands recht die aanzien worden als een basispensioen

De omstandigheid dat België op grond van artikel 18.1 sub b, van het Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag als woonstaat heffingsbevoegd is voor pensioenen en andere al dan niet periodieke uitkeringen die worden betaald aan een inwoner ter uitvoering van de Nederlandse sociale wetgeving heeft niet tot gevolg dat op sociale zekerheidsuitkeringen naar Nederlands recht die aanzien worden als een basispensioen steeds belasting verschuldigd is; dit is slechts het geval indien de AOW-uitkering op grond van de Belgische fiscale wet als pensioen belastbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Artikel 18.1 sub b, Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag - Sociale zekerheidsuitkeringen naar Nederlands recht die aanzien worden als een basispensioen

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 18.1, sub b Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

Een pensioen is slechts belastbaar op grond van artikel 34, §1, 1°, WIB92 indien er een rechtstreeks of onrechtstreeks verband bestaat met de beroepswerkzaamheid; een basispensioen dat wordt toegekend omwille van een periode van tewerkstelling of dat wordt gefinancierd door een premie die wordt ingehouden op het loon of door een premie die onder meer wordt geheven in functie van een beroepsinkomen, vertoont een band met de beroepswerkzaamheid (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Belastbaarheid op grond van artikel 34, § 1, 1°, WIB92

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Indien de genieter van een AOW-uitkering een beroepswerkzaamheid in Nederland heeft verricht en aldus tot de financiering van de AOW heeft bijgedragen door middel van een premie die wordt ingehouden op het loon of door middel van betaling van een premie die onder meer wordt geheven in functie van een beroepsinkomen is er voor het deel van de AOW-uitkering dat betrekking heeft op die periode van tewerkstelling een verband met de beroepswerkzaamheid van de genieter in de zin van artikel 34, §1, 1°, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - AOW-uitkering - Beroepswerkzaamheid in Nederland - Verband

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0171.N 5 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.3 AC nr. ...

Alleen die diverse inkomsten zijn belastbaar die de belastingplichtige tijdens het belastbaar tijdperk behaald of verkregen heeft of vermoed wordt behaald of verkregen te hebben; uit geen enkele wetsbepaling volgt dat die inkomsten belastbaar zijn vanaf het ogenblik waarop de schuldvordering die eraan ten grondslag ligt zeker en vaststaand is (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Belastbaar tijdperk

- Art. 204, 4°, a) Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 90, 1°, 97 en 360 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Belastbaar tijdperk

F.15.0120.F 27 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170427.8 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Privévermogen - Normaal beheer - Speculatieve verrichting

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Aandelen of deelbewijzen van vennootschappen - Speculatie - Winsten of baten - Overeenstemmend met het bedrag van de meerwaarde

Uit artikel 90, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (1) volgt niet dat een verrichting die de grenzen van het normale beheer van een privévermogen te boven gaat een speculatieve verrichting is, en evenmin dat winst of baten uit een speculatie met aandelen of deelbewijzen van vennootschappen niet kunnen overeenstemmen met het bedrag van de meerwaarde die op die effecten is gerealiseerd wanneer de aankoopprijs ervan en de doorverkoopprijs ervan marktconform zijn (2). (1) In de versie die van toepassing is voor het aanslagjaar 2008, namelijk zoals gewijzigd bij KB van 20 december 1996 "houdende diverse fiscale maatregelen, met toepassing van de artikelen 2, § 1, en 3, § 1, 2° en 3°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie" , en vóór de wijziging ervan door artikel 6 van de wet van 11 december 2008 "houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde het in overeenstemming te brengen met de Richtlijn 90/434/EEG van de Raad van 23 juli 1990 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor fusies, splitsingen, gedeeltelijke splitsingen, inbreng van activa en aandelenruil met betrekking tot vennootschappen uit verschillende lidstaten en voor de verplaatsing van de statutaire zetel van een SE of een SCE van een lidstaat naar een andere lidstaat, gewijzigd bij de Richtlijn 2005/19/EEG van de Raad van 17 februari 2005". (2) Zie conclusie OM in Pas. 2017, nr. ***.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Aandelen of deelbewijzen van vennootschappen - Speculatie - Winsten of baten - Overeenstemmend met het bedrag van de meerwaarde

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Privévermogen - Normaal beheer - Speculatieve verrichting

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0155.N 24 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.3 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Terugbetaling van belaste onrechtmatige inkomsten

Werkelijke en bewezen terugbetalingen aan de benadeelde van aan belasting onderworpen onrechtmatige inkomsten verkregen tijdens de uitoefening van de beroepswerkzaamheid, zijn aftrekbare beroepskosten, ook al zijn die inkomsten strafrechtelijk verbeurdverklaard met toewijzing aan deze benadeelde (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Terugbetaling van belaste onrechtmatige inkomsten

- Artt. 49, eerste lid, en 53, 6° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0221.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.6 AC nr. ...

Artikel 90, 10°, a WIB92, is toepasselijk op meerwaarden op gebouwde onroerende goederen gerealiseerd in het kader van het beheer van een privévermogen, maar niet op meerwaarden op gebouwde onroerende goederen gerealiseerd in het kader van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid waarop de artikelen 23, §1, 1° en 24, eerste lid, 1° WIB92 van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Gebouwde onroerende goederen - Toepassingsgebied

- Artt. 23, § 1, 1°, 24, eerste lid, 1°, en 90, 10°, a Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Meerwaarden - Gebouwde onroerende goederen - Toepassingsgebied

- Artt. 23, § 1, 1°, 24, eerste lid, 1°, en 90, 10°, a Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Personenbelasting - Diverse inkomsten - Meerwaarden - Gebouwde onroerende goederen - Toepassingsgebied

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Gebouwde onroerende goederen - Toepassingsgebied

---

F.15.0078.N 28 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160428.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Onroerende leasingovereenkomst - Vrijstelling - Voorwaarde - Leasingnemer - Mogelijkheid om de zakelijke rechten van de leasinggever over te nemen - Verlies - Omstandigheid

Het begrip “bezoldigingen van werknemers” in de zin van de artikelen 30, 1° en 31, eerste lid, en tweede lid, 1° en 2°, van het WIB92, omvat niet de gelden die een werknemer zich onrechtmatig heeft toegeëigend ten nadele van zijn werkgever, ook al is dit gebeurd bij de uitoefening van de dienstbetrekking waarvoor hij was aangeworven, onverminderd de eventuele belastbaarheid van deze gelden op een andere grondslag (1). (1) Zie concl. OM; het Hof heeft zich in het arrest evenwel niet uitgesproken over de belastbaarheid van bedoelde gelden op een andere wettelijke basis (divers inkomen, baten van een winstgevende bezigheid of winsten), zoals thans uitdrukkelijk blijkt uit het arrest (cf. de woorden: " onverminderd de eventuele belastbaarheid van deze gelden op een andere grondslag").

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Onroerende leasingovereenkomst - Vrijstelling - Voorwaarde - Leasingnemer - Mogelijkheid om de zakelijke rechten van de leasinggever over te nemen - Verlies - Omstandigheid

- Artt. 30, 1° en 31, eerste en tweede lid, 1° en 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0088.N 7 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160407.4 AC nr. ...

Artikel 52, 4° WIB92 dat voorziet in de aftrekbaarheid als beroepskosten van de bezoldigingen van de gezinsleden van de belastingplichtige die met hem samenwerken, kan in beginsel worden ingeroepen door elke belastingplichtige van wie de beroepsinkomsten worden opgesomd in artikel 23, §1, WIB92 en dus ook door bedrijfsleiders in de zin van artikel 32 WIB92 (1). (1) Zie de conclusie van het O.M.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Aan gezinsleden betaalde bezoldigingen - In aanmerking komende belastingplichtingen

- Art. 52, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Bezoldigingen betaald aan gezinsleden zijn slechts aftrekbare beroepskosten van de bedrijfsleider wanneer ze inherent zijn aan zijn activiteiten als bedrijfsleider binnen de vennootschap en niet aan de maatschappelijke activiteit van de vennootschap; daartoe moet worden nagegaan of de activiteiten van de gezinsleden aan de bedrijfsleider dan wel aan de vennootschap ten goede komen (1). (1) Zie de conclusie van het O.M.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Bedrijfsleider - Aan gezinsleden betaalde bezoldigingen - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 49, eerste lid, en 52, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Bedrijfsleider - Aan gezinsleden betaalde bezoldigingen - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Aan gezinsleden betaalde bezoldigingen - In aanmerking komende belastingplichtingen

F.14.0168.F 11 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160311.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Schuldenaar

Uit artikel 32, eerste lid, 1°, WIB92 volgt niet dat de schuldenaar van die bezoldigingen een vennootschap moet zijn in de zin van artikel 2, § 2, 1°, van dat wetboek (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2016, nr. ...

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Schuldenaar

- Art. 32, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.13.0107.N 4 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160204.1 AC nr. ...

Betalingen of toekenningen aan kinderen die niet tot het gezin van de belastingplichtige behoren en die hij aan hen op grond van artikel 203, §1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek verschuldigd is wegens levensonderhoud, opvoeding en passende opleiding, kunnen tot beloop van tachtig honderdsten worden afgetrokken van zijn gezamenlijke netto-inkomsten voor zover hij die renten of kapitalen regelmatig heeft betaald of toegekend; met regelmatige betalingen of toekenningen worden bedoeld, betalingen of toekenningen die niet louter occasioneel of vrijwillig zijn, maar herhaald en volgens een bepaalde regelmaat worden betaald uit hoofde van levensonderhoud, opvoeding en passende opleiding.

Personenbelasting - Van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbare lasten - Uitkeringen tot onderhoud - Betalingen aan kinderen - Aftrekbaarheidsvoorwaarden - Vereiste van regelmaat

- Art. 203, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 71, § 1, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.13.0155.N 4 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160204.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Nederlandse AOW-uitkering - Belastbaarheid in België - Vereisten - Verband met de beroepswerkzaamheid

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Belastbaarheid

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Nederlandse AOW-uitkering - Belastbaarheid in België

De omstandigheid dat België op grond van artikel 18.1, sub b van het Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag als woonstaat heffingsbevoegd is voor pensioenen en andere al dan niet periodieke uitkeringen die worden betaald aan een inwoner ter uitvoering van de Nederlandse sociale wetgeving heeft echter niet tot gevolg dat op sociale zekerheidsuitkeringen naar Nederlands recht die aangezien worden als een basispensioen, zoals de AOW-uitkering, steeds belasting verschuldigd is; dit is slechts het geval indien de AOW-uitkering op grond van de Belgische fiscale wet als pensioen belastbaar is, waarbij de kwalificatie van de Nederlandse AOW-uitkering als basispensioen relevant is en tevens in concreto moet worden onderzocht of er een verband is met de beroepswerkzaamheid van de genieter in de zin van artikel 34, § 1, 1°, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Nederlandse AOW-uitkering - Belastbaarheid in België

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 18.1, a) en b) Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

Een pensioen is op grond van artikel 34, § 1, 1°, WIB92 slechts belastbaar is indien er een rechtstreeks of onrechtstreeks verband bestaat met de beroepswerkzaamheid; een basispensioen dat wordt toegekend omwille van een periode van tewerkstelling of dat wordt gefinancierd door een premie die wordt ingehouden op het loon of door een premie die onder meer wordt geheven in functie van een beroepsinkomen, vertoont een band met de beroepswerkzaamheid (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Belastbaarheid

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Indien de genieter van een AOW-uitkering een beroepswerkzaamheid in Nederland heeft verricht en tot de financiering van de AOW heeft bijgedragen door middel van een premie die wordt ingehouden op het loon of een premie heeft betaald die onder meer werd geheven op het beroepsinkomen, is er een verband met de beroepswerkzaamheid van de genieter in de zin van artikel 34, § 1, 1°, WIB92; de omstandigheid dat ook Nederlandse ingezetenen die nooit een beroepswerkzaamheid hebben uitgeoefend, aanspraak kunnen maken op een AOW-uitkering, heeft niet tot gevolg dat er voor hen die wel een beroepswerkzaamheid in Nederland hebben uitgeoefend geen enkel verband bestaat tussen de beroepswerkzaamheid en de AOW-uitkering (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Nederlandse AOW-uitkering - Belastbaarheid in België - Vereisten - Verband met de beroepswerkzaamheid

- Art. 6, 1° Nederlandse wet 31 mei 1956 inzake een algemene ouderdomsverzekering (AOW)
- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0225.F 15 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160115.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Afzonderlijke aanslagen - Gelijkaardige gebeurtenis aan een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom - Verbreking van een contract

De verbreking van een contract kan slechts een gelijkaardige gebeurtenis aan een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom zijn in de zin van artikel 171, 4°, b), tweede lid, WIB92, als zij voortvloeit uit overmacht of een overheidsmaatregel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Afzonderlijke aanslagen - Gelijkaardige gebeurtenis aan een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom - Verbreking van een contract

- Art. 171, 4°, b), tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0073.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Winsten - Vrijstellingen - Voorzieningen voor risico's of kosten - Voorwaarden - Boeking op afzonderlijke rekeningen

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Winsten - Vrijstellingen - Voorzieningen voor risico's of kosten - Voorwaarden - Opgave 204.3 - Tijdstip van overlegging

De in artikel 22, § 1, 4°, KB WIB92 gestelde termijn is niet voorgeschreven op straffe van verval, zodat de staat, dit is de opgave 204.3, ook kan worden overgelegd na het verstrijken van de termijn die gesteld is voor het overleggen van de aangifte in de inkomstenbelastingen (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Winsten - Vrijstellingen - Voorzieningen voor risico's of kosten - Voorwaarden - Opgave 204.3 - Tijdstip van overlegging

- Artt. 22, § 1, 3° en 4°, en 24, 2° Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 48, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Een belastingplichtige die niet gehouden is tot het voeren van een dubbele boekhouding en om die reden niet kan voldoen aan de voorwaarde dat de voorzieningen voor risico's en kosten bij de afsluiting van het belastbare tijdperk geboekt zijn en dat hun bedrag in één of meer afzonderlijke rekeningen moet voorkomen, kan volstaan, met het oog op de uitsluiting uit de winst van die voorzieningen en risico's, met een opgave 204.3, op voorwaarde dat de voorzieningen op controleerbare wijze ertoe strekken het hoofd te bieden aan scherp omschreven verliezen of kosten die volgens de aan de gang zijnde gebeurtenissen waarschijnlijk waren gedurende het volledige, betrokken boekjaar (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Winsten - Vrijstellingen - Voorzieningen voor risico's of kosten - Voorwaarden - Boeking op afzonderlijke rekeningen

- Artt. 22, § 1, 3° en 4°, en 24, 2° Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 48, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0001.F 21 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150521.18 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - Recht van erfpacht - Erfpacht - Belastbare onroerende inkomsten - Termijnen en ermee gelijkgestelde lasten ten laste van de erfpachter - Aftrekbaarheid - Voorwaarden

Uit artikel 14, eerste lid, 2°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gecombineerd met de artikelen 1, eerste lid, en 5, eerste en tweede lid, van de wet van 10 januari 1824 over het recht van erfpacht volgt dat de door de erfpachter betaalde of gedragen termijnen en ermee gelijkgestelde lasten slechts van zijn belastbare onroerende inkomsten aftrekbaar zijn in zoverre zij de tegenwaarde vertegenwoordigen van de daaruit voortvloeiende splitsing van het eigendomsrecht en het genot van het erf, met uitsluiting van de geldsommen die aan de eigenaar zijn betaald ter uitvoering van de afwijkende bepalingen van het wettelijk erfpachtstatuut, ongeacht of die geldsommen betrekking hebben op de terugbetaling van herstel- of onderhoudskosten die hij voor eigen rekening heeft gemaakt dan wel een tegenprestatie zijn voor de hem verleende diensten van beheer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - Recht van erfpacht - Erfpacht - Belastbare onroerende inkomsten - Termijnen en ermee gelijkgestelde lasten ten laste van de erfpachter - Aftrekbaarheid - Voorwaarden

- Artt. 1, eerste lid, en 5, eerste en tweede lid Wet 10 jan. 1824 over het recht van erfpacht
- Artt. 14, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.12.0087.N 24 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150424.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - Erfpacht- of opstalvergoedingen - Gelijkaardige onroerende goederen

Met het in artikel 10, §2, van het WIB92 gebezigd begrip "gelijkaardige onroerende rechten" worden de rechten van gebruik op lange termijn van gebouwde onroerende goederen bedoeld, ongeacht hun persoonlijk of zakenrechtelijk karakter (1). (1) Zie concl. OM.

Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - Erfpacht- of opstalvergoedingen - Gelijkaardige onroerende goederen

- Art. 10, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0005.F 29 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150129.3 AC nr. ...

De beslissing dat het ereloon dat betrekking heeft op het strafrechtelijk verweer van een notaris die vervolgd wordt voor misdrijven gepleegd in het raam van een met een kunstgalerie verband houdende handel van valse schilderijen en dat tot een arrest heeft geleid, geen fiscaal aftrekbare beroepskosten zijn, daar die feiten geen verband houden met de beroepsactiviteit van de notaris en daar de strafvervolging, hoewel de erkenning van zijn schuld naderhand geleid heeft tot de stopzetting van zijn beroepsactiviteit, die geleid heeft tot het voornoemde arrest echter niet zijn afzetting uit het ambt van notaris als voorwerp had, is naar recht verantwoord.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Notaris - Exploitatie van een kunstgalerie - Handel in valse schilderijen - Feiten die geen verband houden met de beroepsactiviteit - Strafvervolging en veroordeling - Afzetting uit het ambt van notaris - Ereloon voor verweer - Beroepskosten - Aftrekbaarheid

- Artt. 49, eerste lid, en 53, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De beslissing dat een geldbedrag dat gediend had om, conform de notariële reglementering, het kapitaal van een notariskantoor te verhogen, om als waarborg te strekken voor de eventuele betaling van een betwiste belastingschuld die verband houdt met de beroepsactiviteit van de notaris, bestemd is voor de uitoefening van zijn beroepsactiviteit en dat de opbrengst van genoemd bedrag belastbaar is als beroepsinkomsten, is naar recht verantwoord.

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Allerlei - Notariskantoor - Kapitaalverhoging - Waarborg van een betwiste belastingschuld - Beroepsinkomsten - Aanslag

- Art. 37, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

RECHTEN, TENUITVOERLEGGING EN VOORRECHTEN VAN DE SCHATKIST

C.20.0031.F 19 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201119.1F.6 AC nr. ...

De vordering die de beslagen schuldenaar instelt tot opheffing van het bewarend beslag onder derden of het derdenverzet dat tegen dit beslag wordt aangetekend door diegene die beweert de eigenaar te zijn van het voorwerp van dit beslag, vormt geen vordering over de zaak zelf in de zin van artikel 1493 Gerechtelijk Wetboek; de betekening van die akten van rechtspleging aan de Deposito- en Consignatiekas heeft bijgevolg geen invloed op de schorsing van de geldigheidstermijn van het bewarend beslag (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Kennisgeving van een door de beslagen schuldenaar ingestelde vordering tot opheffing van het bewarend beslag onder derden of van een tegen dit beslag aangetekend derdenverzet

- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

- Artt. 1458 en 1493 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de Belgische Staat de belasting inkohiert op naam van een belastingplichtige en zichzelf aldus een uitvoerbare titel toekent, vormen noch het bezwaarschrift dat de belastingplichtige bij de bevoegde ambtenaar indient tegen het bedrag van de belasting, noch het daaropvolgende beroep in rechte dat hij tegen die administratieve beslissing instelt, een vordering over de zaak zelf in de zin van artikel 1493 Gerechtelijk Wetboek, ondanks dat daar debat wordt gevoerd over de grondslag van de schuldvordering van de Belgische Staat; het bewarend beslag onder derden dat de Belgische Staat tegen een belastingplichtige heeft gelegd in handen van de Deposito- en Consignatiekas, houdt dus op gevolg te hebben bij het verstrijken van een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de datum van dat beslag, tenzij het eerder werd vernieuwd (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Inkohiering van de belasting op naam van een belastingplichtige - Uitvoerbare titel die de Belgische Staat zichzelf toekent - Bezwaar van de belastingplichtige tegen het bedrag van de belasting - Beroep in rechte tegen de administratieve

beslissing

- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934
- Artt. 1458, 1490, 1491 en 1493 Gerechtelijk Wetboek

F.16.0110.N 19 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat niet de belastingschuldige maar een derde overging tot de betaling van de belastingschuld, maakt niet dat de administratie in een ongunstiger positie kan worden geplaatst dan in geval van een betaling door de belastingschuldige zelf; hieruit vloeit voort dat ingeval de vordering tot terugbetaling wordt ingesteld door een derde-betaler, de administratie die gehouden is tot terugbetaling van onverschuldigde belastingen, gerechtigd is om tot schuldvergelijking over te gaan met door de belastingschuldige nog verschuldigde belastingen.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Fiscale schuld betaald door een derde - Bezwaar door de belastingplichtige - Teruggave van de belastingen - Rechthebbende van de teruggave - Mogelijkheid tot schuldvergelijking

- Art. 334, § 1 Programmawet 27 december 2004

F.17.0133.N 21 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180621.12 AC nr. ...

Aangezien de artikelen 164 en 165 KB/WIB92 zich niet verstaan met het bijzonder regime van de tenuitvoerlegging en beslagen in het raam van de gerechtelijke reorganisatie ligt het in de rede de gevolgen van het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag tijdens deze procedure geheel af te stemmen op de artikelen 30 en 31 WCO; uit het geheel van de bepalingen volgt dat het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag zijn bewarende werking behoudt tijdens de periode van opschorting tenzij hiervan de opheffing wordt bevolen op grond van artikel 31 WCO.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Gerechtelijke reorganisatie - Periode van opschorting - Vereenvoudigd fiscaal beslag onder derden - Bewarende werking

- Artt. 30 en 31 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen
- Artt. 164 en 165 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0140.N 21 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180621.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Verpande schuldvordering - Vereenvoudigd fiscaal beslag onder derden - Betaling door de derde-schuldenaar aan de ontvanger - Tegenwerpelijkheid aan de pandhouder

Uit artikel 1690, § 1 en artikel 2075 Burgerlijk Wetboek vloeit voort dat een eerder pandrecht tegenwerpelijk is aan een later beslag op dezelfde schuldvordering en dat de betaling door de derde-schuldenaar aan de ontvanger krachtens artikel 164, § 1, KBWIB92, in weerwil van de kennisgeving van het pand aan de derde-schuldenaar niet-tegenwerpelijk is aan die pandhouder, ook al is de ontvanger op het ogenblik van de betaling te goeder trouw (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Verpande schuldvordering - Vereenvoudigd fiscaal beslag onder derden - Betaling door de derde-schuldenaar aan de ontvanger - Tegenwerpelijkheid aan de pandhouder

- Artt. 1690, § 1, en 2075 Burgerlijk Wetboek
- Art. 164, § 1 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0002.N 14 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161014.3 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Pauliaanse vordering - Schuldeiser - Vorderingen tegen de schuldenaar en tegen de derde - Onderscheiden beslissingen - Gezamenlijke tenuitvoerlegging - Geschil -

Onsplitsbaarheid

De gezamenlijke tenuitvoerlegging van de beslissing die op vordering van de schuldeiser tegen de derde de overdracht aan de derde van een vermogensbestanddeel van de schuldenaar niet tegenwerpelijk verklaart, en van de beslissing op de vordering van de schuldeiser tegen de schuldenaar zelf, is in beginsel niet materieel onmogelijk zodat het geschil over deze vorderingen niet onsplitsbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Pauliaanse vordering - Schuldeiser - Vorderingen tegen de schuldenaar en tegen de derde - Onderscheiden beslissingen - Gezamenlijke tenuitvoerlegging - Geschil - Onsplitsbaarheid

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek
- Art. 31 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0187.N 15 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151015.15 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Invordering - Kohier - Tenuitvoerlegging

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Invordering - Aanslag ten name van een GCV - Tenuitvoerlegging tegen de beherende vennoten - Mogelijkheid

Een aanslag gevestigd ten name van een gewone commanditaire vennootschap kan tegen de beherende vennoten ten uitvoer worden gelegd nu de beherende vennoten van de gewone commanditaire vennootschap persoonlijk hoofdelijk gehouden zijn tot de belastingen verschuldigd door de gewone commanditaire vennootschap en gelden als belastingschuldigen die gerechtigd zijn om een bezwaarschrift in te dienen tegen deze aanslag, opcentiemen, verhogingen en boeten inbegrepen (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Invordering - Aanslag ten name van een GCV - Tenuitvoerlegging tegen de beherende vennoten - Mogelijkheid

- Art. 393, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Indien een uitvoerbaar verklaard kohier in de regel slechts ten uitvoer kan worden gelegd tegen de bij name in dat kohier vermelde belastingschuldige of belastingschuldigen, dan is de tenuitvoerlegging van het kohier tegen andere personen mogelijk wanneer zulks voortvloeit uit het systeem van de wet (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Invordering - Kohier - Tenuitvoerlegging

- Art. 133 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 393, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.13.0088.N 3 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150903.4 AC nr. ...

De bevoegdheid om onbeperkt uitstel van de invordering van de ten laste van de belastingplichtige gevestigde inkomstenbelastingen te verlenen, komt toe aan de directeur der belastingen en niet aan de ontvanger.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Invordering - Verlenen van onbeperkt uitstel - Bevoegde ambtenaar

- Art. 413bis Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Door in betalingsfaciliteiten te voorzien, kan de rekenplichtige hoe dan ook geen afbreuk doen aan de wettelijke betalingstermijnen; de betalingsfaciliteiten betreffen een gedogen vanwege de rekenplichtige, waaraan de belastingschuldige geen enkel recht ontleent.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Invordering - Verlenen van betalingsfaciliteiten - Draagwijdte van de maatregel

- Art. 413 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Geen enkele wettelijke bepaling verleent de rechter of rekenplichtige ontvanger de bevoegdheid van de wettelijke betalingstermijnen inzake inkomstenbelastingen af te wijken door bijkomende betalingstermijnen toe te staan voor vervallen belastingschulden; dit neemt niet weg dat de rekenplichtige de mogelijkheid heeft op autonome wijze en op zijn verantwoordelijkheid de invordering en de vervolging te organiseren en om in die optiek in betalingsfaciliteiten te voorzien.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Invordering - Verlenen van betalingsfaciliteiten - Bevoegde ambtenaar

- Art. 413 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Noch de wet noch de algemene beginselen van behoorlijk bestuur verplichten de ontvanger de belastingschuldige te horen in het raam van een aanvraag tot betalingsfaciliteiten.

Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Invordering - Aanvraag tot betalingsfaciliteiten - Rekenplichtige ontvanger - Hoorplicht

- Art. 413 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

VENNOOTSCHAPSBELASTING

F.23.0119.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.14 AC nr. ...

Artikel 67ter, § 1, WIB92 maakt voor de vaststelling van het aantal in dienst zijnde personeelsleden geen onderscheid tussen voltijdse en deeltijdse werknemers (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Vrijstelling bijkomend tewerkgesteld personeel - Aantal in dienst zijnde personeelsleden - Berekening

- Art. 67ter, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0035.F 27 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250227.1F.29 AC nr. ...

Uit artikel 26, eerste lid, WIB92 volgt niet dat een abnormaal of goedgunstig voordeel enkel kan worden toegekend door een bedrijf indien er wilsovereenstemming tussen haarzelf en de verkrijger bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Abnormale of goedgunstige voordelen

- Art. 26, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.23.0014.F 22 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231222.1F.3 AC nr. ...

Krachtens het beginsel van de voorrang van het boekhoudrecht en bij gebrek aan een bepaling die de aftrek van de discontokosten uitsluit, zijn die kosten op fiscaal gebied aftrekbaar als beroepskosten, wanneer ze in overeenstemming zijn met de marktomstandigheden (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Zekere en vaststaande schulden of verliezen - Discontokosten - Voorwaarden

- Art. 77 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 67, § 2, c) KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 35 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 29, eerste lid KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 24, eerste lid KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het beginsel van het getrouw beeld van de boekhouding belet niet dat er een boekingsmethode wordt gebruikt die inhoudt dat, enerzijds, de bijgewerkte waarde van de voor de financiële vaste activa betaalde prijs, namelijk de nominale waarde verminderd met de impliciete rente, op het actief wordt geboekt en dat, anderzijds, op de overlopende rekening een disconto wordt geboekt dat de impliciete rente vertegenwoordigt, waarvan het bedrag overeenkomt met het verschil tussen de nominale waarde van de schuld die voor de aanschaffing van de vaste activa is aangegaan en de bijgewerkte waarde van die schuld; wanneer die methode in normale marktomstandigheden wordt toegepast, geeft ze voorrang aan de inhoud van de verrichting boven de vorm ervan, door de waarde van de vaste activa in aanmerking te nemen met inachtneming van het beginsel van het getrouw beeld, op grond van een waardering waarbij alle relevante factoren in aanmerking worden genomen, met name, in dit geval, de financiële kosten, ook indien die kosten impliciet zijn en dus niet formeel blijken uit de nominale waarde van de aanschaffingsprijs van het betrokken actiefbestanddeel (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Zekere en vaststaande schulden of verliezen - Boeking - Getrouw beeld - Financiële vaste activa - Disconto - Boekingsmethode

- Art. 2, § 3 Vierde richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978

Als in het belastbaar tijdperk gedaan of gedragen worden de kosten beschouwd die in dat tijdperk werkelijk zijn betaald of gedragen of het karakter van zekere en vaststaande schulden of verliezen hebben verkregen en als zodanig zijn geboekt (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Zekere en vaststaande schulden of verliezen - Belastbaar tijdperk - Inaanmerkingneming - Voorwaarde

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0154.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

De overwaarderingen van passiva vormen een winst van het belastbaar tijdperk waarop het onderzoek dat deze aan het licht heeft gebracht, betrekking heeft, zelfs als die passiefbestanddelen reeds in de boekhouding van eerdere belastbare tijdperken zijn opgenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Meerwaarden - Belastbaar tijdperk - Vaststelling

- Art. 361 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De rechter schendt artikel 10 van de richtlijn 1999/31/EG en miskent het algemeen rechtsbeginsel van de voorrang van het Unierecht op het interne recht wanneer hij oordeelt dat de gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval, verschuldigd krachtens artikel 13 van het Waals decreet van 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest, bij wijze van verworpen uitgaven kan worden gevestigd ten laste van een rechtspersoon die een gemachtigd centrum voor technische ingraving exploiteert, zonder te hebben nagegaan of er maatregelen bestaan op grond waarvan de kostprijs die de niet-aftrekbaarheid van de gewestelijke belasting voor die rechtspersoon vertegenwoordigt, geheel kan worden gedekt door de prijs die zijn klanten moeten betalen (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Plicht van de rechter

- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)
- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Toepassing

- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)
- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen

F.21.0189.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.10 AC nr. ...

De artikelen 79 en 207, tweede lid, WIB92 maken maken geen enkel onderscheid al naargelang een Belgische onderneming abnormale of goedgunstige voordelen ontvangt van een Belgische dan wel van een buitenlandse onderneming; het aftrekverbod van deze wetsbepalingen geldt derhalve ook ten aanzien van abnormale of goedgunstige voordelen die een Belgische onderneming ontvangt van een buitenlandse onderneming (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Abnormale en goedgunstige voordelen - Aftrek - Buitenlandse voordeelverstrekker

- Artt. 79 en 207 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het gedeelte van het resultaat dat voortkomt uit abnormale of goedgunstige voordelen die de belastingplichtige, in welke vorm of door welk middel ook, rechtstreeks of onrechtstreeks heeft verkregen uit een onderneming ten aanzien waarvan hij zich rechtstreeks of onrechtstreeks in enige band van wederzijdse afhankelijkheid bevindt, mag niet worden gecompenseerd met het verlies van het belastbare tijdperk, derwijze dat het belastbare resultaat minstens gelijk is aan het verkregen abnormaal of goedgunstig voordeel, ongeacht of het resultaat positief dan wel negatief is (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Abnormale en goedgunstige voordelen - Verbod tot verliescompensatie

- Artt. 79 en 207 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0124.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.1 AC nr. ...

Opdat kosten van lusthuizen voor de belastingplichtige aftrekbaar zijn, om reden dat zij in de belastbare bezoldigingen van de bedrijfsleiders zijn begrepen, moet ook zijn voldaan aan de voorwaarde volgens dewelke een voordeel van alle aard dat als bezoldiging voor de uitoefening van hun beroepswerkzaamheid binnen de vennootschap werd verleend, om als beroepskost aftrekbaar te zijn, moet beantwoorden aan werkelijke prestaties verricht ten behoeve van de vennootschap.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Kosten van lusthuizen - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 49, 52 en 53 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0129.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.2 AC nr. ...

Bij gebrek aan afwijkende fiscale bepaling, dient het zeker en vaststaand karakter van een schuld of verlies te worden beoordeeld volgens de principes van het gemeen recht (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Kwijtschelding van schuld onder voorbehoud van terugkeer van de schuldenaar tot beter fortuin - Zeker en vaststaand karakter - Beoordelingscriteria

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het tenietgaan van een schuldvordering door de kwijtschelding van de schuld onder voorbehoud van terugkeer van de schuldenaar tot beter fortuin, vormt vanaf de kwijtschelding een zeker en vaststaand verlies en is bijgevolg als beroepskost aftrekbaar (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Kwijtschelding van schuld onder voorbehoud van terugkeer van de schuldenaar tot beter fortuin - Zeker en vaststaand karakter - Aftrek als beroepskost - Tijdstip

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0157.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.3 AC nr. ...

De aftrekbaarheid van de kosten gemaakt door een tijdelijke handelsvennootschap moet worden beoordeeld in hoofde van de leden van de tijdelijke handelsvennootschap en niet in hoofde van de tijdelijke handelsvennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Tijdelijke handelsvennootschap - Toerekening aan de leden

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0165.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.3 AC nr. ...

De omstandigheden dat tussen een verrichting van een vennootschap en haar maatschappelijke activiteit of statutair doel geen verband bestaat en dat een verrichting uitsluitend werd gesteld met het oog op een belastingvoordeel, sluiten als zodanig niet uit dat de kosten die met zulke verrichtingen verband houden als aftrekbare beroepskosten kunnen worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Verrichting gesteld met oog op belastingvoordeel

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0104.N 23 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220623.1N.7 AC nr. ...

Het aftrekverbod van artikel 198, § 1, 5°, WIB92 is van toepassing op elke heffingsplichtige vennootschap, zonder onderscheid; de omstandigheid dat de heffingsplichtige de betaalde heffing nadien verhaalt op zijn klant, doet daaraan geen afbreuk aangezien die klant zelf geen heffing betaalt en het aftrekverbod in zijn hoofde niet kan worden toegepast.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekverbod gewestelijke belastingen - Afvalstoffenheffing - Doorrekening

- Art. 198 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0164.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.4 AC nr. ...

De overwaardering van passiva in de zin van de artikelen 24, eerste lid, 4°, en 361 WIB92 omvat de verdoken reserves, dit zijn reserves die niet werden geboekt of die werden geboekt onder een onjuiste post van het passief; de verdoken reserves in het passief kunnen aldus verdoken zijn ofwel in de schuldrekeningen, ofwel in elementen van het passief onder een onjuiste benaming, zodat zij verdoken winsten uitmaken; de wet vereist voor de belastbaarheid van de overwaardering van een bestanddeel van het passief niet dat het totaal van de passiva in de jaarrekening wordt overschat.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Overwaardering van het passief

- Artt. 24 en 361 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0047.F 25 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220325.1F.5 AC nr. ...

Hieruit volgt dat de grondslag van de jaarlijkse taks ten laste van de collectieve beleggingsinstellingen, net zomin als van de taks ten laste van de kredietinstellingen en de verzekeringsondernemingen, hun vermogenstoestand is, maar, jaar na jaar, de inleg van het publieke spaargeld dat ze in België hebben kunnen ophalen als gevolg van hun inschrijving bij de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen, en dat ze vervolgens in het exclusieve belang van de deelnemers beheren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 218.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Algemeen - Collectieve beleggingsinstellingen - Jaarlijkse taks - Grondslag - Berekeningsbasis

- Art. 21, 5°, 6° en 9° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 161, 1°, 2°, 3°, 4°, 5° en 6°, en 161bis, §§ 4 en 5 Wetboek van Successierechten

De jaarlijkse taks treft de kredietinstellingen en de verzekeringsondernemingen naar verhouding van hun opeisbaar passief ten aanzien van de klanten die hieruit inkomsten verwerven die overeenkomstig artikel 21, 5°, 6° en 9°, WIB92 vrijgesteld zijn van belasting (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 218.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Algemeen - Kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen - Jaarlijkse taks - Berekeningsbasis

- Artt. 161 en 161bis Wetboek van Successierechten

Wat betreft de in artikel 161, 2°, Wetboek Successierechten bedoelde collectieve beleggingsinstellingen, die geregeld zijn bij overeenkomst en waarvan het vermogen aan de deelnemers toebehoort in onverdeelde eigendom, is de taks niet verschuldigd door de instelling, maar door de beheersvennootschap (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 218.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Collectieve beleggingsinstellingen - Aard - Geregeld bij overeenkomst - Vermogen dat in onverdeelde eigendom aan de deelnemers toebehoort - Jaarlijkse taks - Belastingplichtige

- Art. 21, 5°, 6° en 9° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 161, 2°, en 161bis, §§ 4 en 5 Wetboek van Successierechten

Hoewel de vaststelling van de in België belegde nettobedragen die, na terugbetalingen en afkopen, nog bij de in artikel 161, 1° tot 3°, Wetboek Successierechten bedoelde instellingen uitstaan op 31 december van elk jaar, veronderstelt dat naar de netto-inventariswaarde van de door die instellingen uitgegeven deelbewijzen wordt verwezen, heeft die berekeningswijze niet tot gevolg dat de grondslag van de jaarlijkse taks wordt gewijzigd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 218.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Algemeen - Collectieve beleggingsinstellingen - Vaststelling van de in België belegde nettobedragen - Berekeningswijze - Jaarlijkse taks - Grondslag

- Art. 21, 5°, 6° en 9° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 161, 1°, 2° en 3°, en 161bis, §§ 4 en 5 Wetboek van Successierechten

F.17.0110.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.8 AC nr. ...

De beoordeling van de begrenzing tot 80 pct., waarboven de pensioenkost niet als beroepskost kan worden afgetrokken van de resultaten van het belastbare tijdperk waarin de pensioentoezegging zal moeten worden uitgevoerd, houdt in dat de normale brutojaarbezoldiging in aanmerking wordt genomen die aan de werknemer wordt toegekend of betaald, anders dan uitzonderlijk of toevallig, gedurende het laatste jaar vóór zijn oppensioenstelling waarin hij een normale beroepswerkzaamheid heeft gehad (1). (1) Art. 60 WIB92, vóór de wijziging ervan door de programmawet van 22 juni 2012.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Pensioentoezegging - Voorzieningen voor risico's en kosten - Belastingvrijstelling - Voorwaarde - Grens - Beoordeling

- Artt. 24, 1°, en 34, 1° en 2° Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 48, eerste lid, 59, § 1, 2°, en 60 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De bezoldigingen van de bedrijfsleiders, die voor de toepassing van de bepalingen inzake beroepskosten worden gelijkgesteld met de werknemers en voor de berekening van de begrenzing tot 80 pct. in aanmerking moeten worden genomen, zijn bezoldigingen die regelmatig en ten minste om de maand worden betaald of toegekend vóór het einde van het belastbare tijdperk waarin de ertoe aanleiding gevende bezoldigde werkzaamheden zijn verricht en mits ze door de vennootschap op de resultaten van dat tijdperk worden aangerekend.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Pensioentoezegging - Voorzieningen voor risico's en kosten - Belastingvrijstelling - Voorwaarde - Grens - Beoordeling - Bedrijfsleiders - In aanmerking genomen bezoldigingen

- Artt. 24, 1°, en 34, 1° en 2° Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 48, eerste lid, 59, § 1, 2°, 60 en 195 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Een voorziening die werd aangelegd om het hoofd te bieden aan de kost die voortvloeit uit een pensioentoezegging kan slechts van de belasting worden vrijgesteld in zoverre ze rekening houdt met de begrenzing tot 80 pct., waarboven de pensioenkost niet als beroepskost kan worden afgetrokken van de resultaten van het belastbare tijdperk waarin de pensioentoezegging zal moeten worden uitgevoerd (1). (1) Art. 60 WIB92, vóór de wijziging ervan door de programmawet van 22 juni 2012.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Pensioentoezegging - Voorzieningen voor risico's en kosten - Belastingvrijstelling

- Artt. 24, 1°, en 34, 1° en 2° Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 48, eerste lid, 59, § 1, 2°, en 60 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0073.N 25 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.5 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 18, eerste lid, 2° WIB92 wordt elke terugbetaling van gestort kapitaal die wordt gedaan ter uitvoering van een regelmatige beslissing tot vermindering van het maatschappelijk kapitaal, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen, vrijgesteld.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Dividenden - Begrip - Terugbetaling van gestort kapitaal - Vrijstelling

- Art. 18 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0094.N 25 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.2 AC nr. ...

Er wordt enkel maar een algemeen Europeesrechtelijk beginsel van het verbod van rechtsmisbruik onderkend in zoverre een belastingplichtige zich abusief onder de formele voorwaarden van een bepaling van het Unierecht brengt ter verkrijging van een voordeel van het Unierecht; tevens wordt van dit beginsel toepassing gemaakt in gevallen waar een lidstaat een nationale bepaling hanteert die tot doel heeft fiscaal rechtsmisbruik te beteugelen en de vraag rijst of die nationale bepaling de Europese fundamentele vrijheden respecteert; het Hof van Justitie van de Europese Unie onderkent geen algemeen Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik met algemene strekking, dat zowel in een Europeesrechtelijke als een louter nationaalrechtelijke context van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik

F.19.0072.F 5 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de aanslagvoet van 100 pct. het verlies aan belastingen forfaitair vergoedt, zodat die vergoeding, in het ene of het andere bijzondere geval, het exacte bedrag van dat verlies net iets te boven kan gaan of net hieronder kan uitkomen, ontneemt die aanslag zijn vergoedend karakter niet en verleent hieraan geenszins een strafrechtelijk karakter dat, in geval van betwisting, de inleiding van een strafprocedure in de zin van artikel 4.1 van het zevende Protocol bij het EVRM en de artikelen 6 en 7 EVRM zou verantwoorden.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Uitgaven, voordelen van alle aard, verdoken meerwinsten en financiële voordelen van alle aard - Afzonderlijke aanslagvoet - Aanslagvoet van 100 pct - Forfaitaire vergoeding van het belastingverlies - Vergoeding die het exacte bedrag van het verlies net iets te boven gaat - Vergoeding die net onder het exacte bedrag van het verlies uitkomt

- Art. 219, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Met de vermindering van de afzonderlijke aanslagvoet van 300 pct. naar 100 pct., voor alle geschillen die nog niet definitief waren afgesloten op de datum van inwerkingtreding van de programmawet van 19 december 2014, heeft die wet elke twijfel willen uitsluiten over de aard van die aanslag in zijn geheel, door hem een vergoedend karakter toe te kennen, die bestaat in de vergoeding van het verlies aan inkomstenbelastingen.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Uitgaven, voordelen van alle aard, verdoken

meerwinsten en financiële voordelen van alle aard - Afzonderlijke aanslagvoet - Vermindering van de aanslagvoet van 300 naar 100 pct - Aard van die vermindering

- Art. 219, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0157.N 21 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.7 AC nr. ...

De in artikel 219, zevende lid, WIB92 bedoelde ondubbelzinnige identificatie van de verkrijger vereist dat de belastingplichtige de administratie de identiteit van de verkrijger duidelijk en voldoende gedetailleerd heeft meegedeeld, zodat de administratie de mogelijkheid heeft binnen de toepasselijke aanslagtermijn een aanslag in hoofde van de verkrijger te vestigen (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Aanslag geheime commissielonen - Voorwaarden voor niet-toepassing - Ondubbelzinnige identificatie verkrijger

- Art. 219 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0049.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.5 AC nr. ...

De onderneming die tussen twee vervaldagen vastrentende effecten koopt, niet op grond van artikel 19, vierde lid, van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 verplicht is om uit de aankoopprijs van die effecten, die op de actiefzijde van de balans worden geboekt, een bedrag te halen gelijk aan de reeds verlopen interest en het te debiteren op een resultatenrekening van klasse 75 "Financiële opbrengsten", zodat het creditsaldo van die rekening op de volgende vervaldag kan samenvallen met het bedrag van de sinds de koop verlopen interest (1). (1) Art. 27bis, § 3, KB 8 oktober 1976, vóór de wijziging ervan door het KB van 6 november 1987.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Aankoopprijs - Reeds verlopen interest - Boekhoudkundige verwerking

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

Het enige doel van de boekhoudkundige aanpassingen bestaat erin aan elk opeenvolgend boekjaar van dezelfde onderneming de desbetreffende opbrengsten te verbinden; ze laten niet toe om in de rekeningen van de overnemende onderneming de aanschaffingsprijs van vastrentende effecten te corrigeren wanneer die prijs werd vastgesteld op basis van de reeds sinds de voorgaande vervaldag verlopen interest en kunnen evenmin ertoe leiden dat het gedeelte van de verkoopprijs dat de tegenwaarde van de verlopen interest vertegenwoordigt in de rekeningen van de overdragende onderneming worden gekwalificeerd als financiële opbrengsten (1). (1) Art. 27bis, § 3, KB 8 oktober 1976, vóór de wijziging ervan door het KB van 6 november 1987.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Aankoop van vastrentende effecten tussen twee vervaldagen - Italiaanse obligaties - Reeds verlopen interest - Belgisch-Italiaans Dubbelbelastingverdrag - Boekhoudkundige aanpassingen - Voorwerp

- Art. 23, § 3 Overeenkomst van 19 oktober 1970 tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting

- Artt. 19, al. 4, 20, 21 en 27bis, § 1er, 2 en 3 KB 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen

F.19.0109.F 18 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.7 AC nr. ...

Door de aftrek van de kosten toe te staan voor het tijdperk waarin ze werkelijk zijn gedaan of gedragen, wijkt artikel 49, tweede lid, WIB92 uitdrukkelijk af van de boekhoudkundige regel die bepaalt dat de lasten die in de loop van een boekjaar zijn gedragen maar betrekking hebben op een of meer latere boekjaren, in hun juiste verhouding moeten worden overgedragen naar de boekjaren waarop ze betrekking hebben (1). (1) Zie Cass. 20 februari 1997, AR F.95.0097.F, AC 1997, nr. 100.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - In het belastbare tijdperk werkelijk betaalde of gedragen kosten - Kosten die betrekking hebben op een of meer latere boekjaren - Aftrekbaarheid

- Art. 49, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0140.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.17 AC nr. ...

Voor de belastbaarheid van ontvangen gelden als abnormale of goedgunstige voordelen maakt artikel 5, § 1, koninklijk besluit nr. 187 geen onderscheid naargelang de inkomsten al dan niet in een later tijdperk moeten worden terugbetaald; sommen die de belastingplichtige in een belastbaar tijdperk ontvangt en die hij in een later belastbaar tijdperk moet terugbetalen, kunnen bijgevolg als belastbare abnormale of goedgunstige voordelen worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Coördinatiecentrum - Abnormale of goedgunstige voordelen

- Art. 5 KB nr. 187 van 30 december 1982 betreffende de oprichting van coördinatiecentra

F.19.0043.N 4 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.7 AC nr. ...

Voor de waardering van het abnormaal en goedgunstig voordeel in de zin van artikel 26, eerste lid, WIB92 voorziet de wet niet in een wettelijk bewijsmiddel; bijgevolg kan de administratie, om de werkelijke waarde ervan te bepalen, gebruik maken van alle door het gemeen recht toegelaten bewijsmiddelen, gewone vermoedens inbegrepen, met uitzondering van de eed.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Abnormale of goedgunstige voordelen - Raming - Bewijsmiddelen van de administratie

- Art. 26 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0126.N 4 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.3 AC nr. ...

Het beginsel van de Unietrouw, vervat in artikel 10 EG-Verdrag, vereist dat de nationale rechter artikel 53, 6°, WIB 1992 in die zin uitlegt dat het aftrekverbod ook van toepassing is op de door de Europese Commissie krachtens artikel 23, lid 2, a), Verordening 1/2003 opgelegde geldboeten wegens een inbreuk op artikel 81 of 82 EG-Verdrag, opdat de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unierechtelijke verbods- en sanctiebepalingen inzake het mededingingsrecht niet in gevaar wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Door Europese Commissie opgelegde geldboete wegens inbreuk op artikel 81 of 82 EG-Verdrag - Kartelboeten - Aftrekbaarheid

- Art. 53, 6° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0056.N 25 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.3 AC nr. ...

Artikel 4, eerste lid, van de Moeder-Dochterrichtlijn strekt niet zo ver dat wanneer na aftrek van de andere vrijgestelde winsten het winstsaldo van de moedermaatschappij ontoereikend is om de dividenden die zij van een in een andere lidstaat gevestigde dochteronderneming ontvangen heeft, volledig van de belastbare basis af te trekken, die dividenden onmiddellijk moeten worden afgetrokken van de winst uit een abnormaal of goedgunstig voordeel in de zin van artikel 207, tweede lid, WIB92; in dat geval wordt het resultaat van artikel 4, eerste lid, Moeder-Dochterrichtlijn bereikt doordat het niet-benutte gedeelte van de aftrek van de dividenden, in overeenstemming met wat het Hof van Justitie heeft geoordeeld in zijn arrest van 12 februari 2009, Belgische Staat / Cobelfret nv, C-138/07, wordt overgedragen naar een volgend belastbaar tijdperk (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Definitief belaste inkomen - Abnormale of goedgunstige voordelen - Aftrekverbod - Overeenstemming met de Moeder- dochterrichtlijn

- Artt. 202, § 1, 1°, 205, § 5, en 207, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0076.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.10 AC nr. ...

Uitgaven die niet “à fonds perdu” zijn gedaan, maar op de balans een tegenwaarde vinden in de actiefbestanddelen, zijn geen beroepskosten.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Begrip - Vereiste dat een uitgave "à fonds perdu" is gegaan - Uitgave met een tegenwaarde op het actief van de balans - Aard

- Art. 49, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0116.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.4 AC nr. ...

Uit artikel 66, § 1, WIB92 en de wetsgeschiedenis volgt dat de aftrekbeperking enkel toepasselijk is op de kosten voor het beroepsmatig gebruik van de bedoelde voertuigen, en niet op het deel van de kosten dat niet beroepsmatig, maar wel privé wordt gebruikt; de omstandigheid dat de kosten voor het privégebruik door de werknemer-gebruiker worden terugbetaald aan de belastingplichtige-werkgever, belet niet dat de werkgever deze kosten volledig mag aftrekken (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Bedrijfswagens - Bijdrage door de werknemer voor privégebruik - Aftrekbeperking 75 % - Toepassing

- Art. 66 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0148.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.20 AC nr. ...

De kosten die een vennootschap maakt om aan haar bedrijfsleiders een voordeel van alle aard te verlenen of toe te kennen als bezoldiging voor de uitoefening van hun beroepswerkzaamheid binnen de vennootschap, zijn beroepskosten die aftrekbaar zijn op grond van artikel 49 WIB92; daartoe is vereist dat de toegekende voordelen beantwoorden aan werkelijke prestaties verricht ten behoeve van de vennootschap.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aan bedrijfsleiders toegekende voordelen van alle aard - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 32 en 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Opdat de in artikel 53, 9°, WIB92 bedoelde kosten voor de belastingplichtige aftrekbaar zijn, moet ook zijn voldaan aan de algemene aftrekbaarheidsvoorwaarden gesteld in artikel 49 WIB92; hieruit volgt dat de belastingplichtige die aanspraak maakt op aftrek van deze kosten op grond dat zij begrepen zijn in de belastbare bezoldigingen van de begunstigde personeelsleden, ook moet aantonen dat de toegekende voordelen beantwoorden aan werkelijk geleverde prestaties ten behoeve van de vennootschap.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Kosten van lusthuizen - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 49 en 53, 9° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0007.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.17 AC nr. ...

Wanneer een actief bestanddeel gedeeltelijk door de vennootschap zelf tot stand wordt gebracht, moet het in die mate worden gewaardeerd aan vervaardigingsprijs; enkel de onrechtstreekse productiekosten kunnen geheel of gedeeltelijk niet in de vervaardigingsprijs worden opgenomen, mits dit wordt vermeld in de toelichting (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Zelf geproduceerde activabestanddelen - Waardering - Vervaardigingsprijs

- Art. 35 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen
- Art. 24 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0025.N 19 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.2 AC nr. ...

De interest van een lening die door een vennootschap werd aangegaan voor de financiering van een kapitaalvermindering of dividenduitkering kan niet als beroepskost worden aangemerkt op grond van artikel 52, 2° WIB92 zonder dat de belastingplichtige bewijst dat voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 49, eerste lid WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Intresten ter financiering van een kapitaalvermindering of dividenduitkering - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 49, 52, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De loutere omstandigheid dat een vennootschap op het ogenblik dat zij betalingen moet uitvoeren, over onvoldoende liquiditeiten beschikt en bijgevolg een lening aangaat om die betalingen uit te voeren, volstaat niet als bewijs dat de aan die lening verbonden interestlasten als beroepskost aftrekbaar zijn; de vennootschap dient immers te bewijzen dat die interestlasten strekken tot het verkrijgen of het behouden van belastbare inkomsten, wat onder meer kan door aan te tonen dat de lening werd aangegaan om het verlies te voorkomen van activa die worden gebruikt om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Intresten ter financiering van een kapitaalvermindering of dividenduitkering - Aftrek - Bewijslast

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0012.N 28 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191128.1N.1 AC nr. ...

De werkelijke waarde van het maatschappelijk vermogen is de werkelijke waarde van de activa van de vennootschap, verminderd met de voorzieningen en schulden; van deze vermogensbestanddelen maakt de effectiseringspremie, zijnde de meerprijs, bovenop het netto-actief van de vennootschap, die de belegger bereid is te betalen voor de aandelen in de vastgoedbevak wegens haar bijzondere karakteristieken, geen deel uit.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Fusie, splitsing, opslorping - Overgenomen vennootschap - Werkelijke waarde van het maatschappelijk vermogen - Effectiseringspremie

- Artt. 209 en 210 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0104.F 22 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191122.1F.2 AC nr. ...

De winsten voortvloeiend uit een overwaardering van elementen van het boekhoudig passief van een vennootschap maken geen verdoken meerwinsten uit voor de toepassing van de aanslag geheime commissielonen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 618.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Aanslag geheime commissielonen - Toepassingsgebied - Overwaardering van het boekhoudkundig passief

- Art. 24, eerste lid, 183, en 219, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0122.F 22 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191122.1F.3 AC nr. ...

De belastingplichtige die kosten heeft gemaakt of voordelen van alle aard heeft toegekend zonder ze in de vereiste vorm te verantwoorden, kan aan de desbetreffende afzonderlijke aanslag ontsnappen indien de verkrijger, die daarvan geen aangifte heeft gedaan, op ondubbelzinnige wijze wordt geïdentificeerd binnen uiterlijk twee jaar en zes maanden volgend op 1 januari van het betreffende aanslagjaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 619.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Kosten of voordelen van alle aard - Niet verantwoord in de vereiste vorm - Afzonderlijke aanslag - Vrijstelling

- Art. 219, zevende lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0119.N 19 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190919.3 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 185, § 1, 185bis, § 1, en 198, eerste lid, 1° en 3°, WIB92 volgt dat voor de bedoelde beleggingsvennootschappen de vennootschapsbelasting deel uitmaakt van de belastbare grondslag (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Vastgoedbevak - Belastbare grondslag - Vennootschapsbelasting van vorig aanslagjaar - Niet als beroepskosten aftrekbare uitgaven en lasten

- Artt. 185, § 1, 185bis, § 1, en 198, eerste lid, 1° en 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0067.N 21 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190621.4 AC nr. ...

Uit artikel 44, eerste lid, WIB64, dat krachtens artikel 96 van hetzelfde wetboek van toepassing is op de handelsvennootschappen, volgt niet dat de aftrek van beroepskosten afhankelijk is van de voorwaarde dat zij inherent zijn aan de maatschappelijke activiteit van de handelsvennootschap zoals die blijkt uit haar maatschappelijk doel; de omstandigheden dat tussen een verrichting van een vennootschap en haar maatschappelijke activiteit of statutair doel geen verband bestaat en dat een verrichting uitsluitend werd gesteld met het oog op een belastingvoordeel, sluiten als dusdanig niet uit dat de kosten die met zulke verrichtingen verband houden als aftrekbare beroepskosten kunnen worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- thans art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Arttt. 44, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.18.0130.N 21 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190621.6 AC nr. ...

De kosten die een vennootschap maakt zijn enkel aftrekbaar in de zin van artikel 49 WIB92 wanneer zij aan de in die bepaling gestelde voorwaarden voldoen, en onder meer wanneer die kosten gedaan of gedragen zijn om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden, ongeacht het verband met de statutaire activiteiten van de vennootschap.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0053.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Aangezien artikel 207, tweede lid, WIB92 verwijst naar de abnormale of goedgunstige voordelen bedoeld in artikel 79, dient dit begrip in de voormelde zin te worden begrepen ten aanzien van alle in de artikelen 199 tot en met 206 bedoelde aftrekken en derhalve ook ten aanzien van de aftrek voor risicokapitaal waarvan sprake in de artikelen 205bis tot en met 205novies WIB92; deze invulling van het begrip "abnormale en goedgunstige voordelen" is geenszins in strijd met de ratio legis van de aftrek voor risicokapitaal, die erop gericht is de fiscale discriminatie van risicokapitaal ten opzichte van kapitaal dat van derden is geleend te verminderen, maar laat integendeel toe het oneigenlijk gebruik van deze aftrek te beteugelen.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Aftrekken bedoeld in de artikelen 199 tot en met 206 WIB92 - Aftrek voor risicokapitaal - Abnormale of goedgunstige voordelen

- Artt. 205bis tot en met 205novies, 207 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het begrip "abnormale of goedgunstige voordelen" in artikel 79 WIB92 heeft een ruimere draagwijdte dan louter de voordelen uit verrichtingen waarbij een rechtstreekse tegenprestatie ontbreekt of deze tegenprestatie niet beantwoordt aan normale marktvoorwaarden en omvat ook voordelen die werden verkregen onder abnormale omstandigheden in het raam van verrichtingen die niet op grond van economische doelstellingen maar enkel op grond van fiscale oogmerken kunnen worden verklaard.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Aftrekbeperking artikel 79 WIB92 - Abnormale of goedgunstige voordelen

- Art. 79 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.19.0117.N 12 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.1 AC nr. ...

Onder restaurant moet worden verstaan een horecagelegenheid waar door een kok bereide gerechten worden geserveerd, ongeacht of die gelegenheid steeds voor iedereen toegankelijk is dan wel tijdelijk gereserveerd is voor een welbepaald publiek (1) (2). (1) Het arrest betreft een verbetering van het arrest dd. 22 februari 2019 in de zaak F.17.0123.N. (2) Zie concl. OM. in de zaak F.17.0123.N.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Restaurantkosten - Restaurant

- Art. 53, 8°bis Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Receptiekosten zijn kosten die de belastingplichtige maakt in het kader van zijn externe relaties voor de ontvangst van derden, ongeacht of zij hoofdzakelijk of bijkomend een publicitair doel hebben (1). (1) Zie concl. OM. in de zaak F.17.0123.N.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Receptiekosten

- Art. 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0160.N 22 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190322.2 AC nr. ...

Receptiekosten zijn kosten die de belastingplichtige maakt in het kader van zijn externe relaties voor de ontvangst van derden, ongeacht of zij hoofdzakelijk of bijkomend een publicitair doel hebben (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Publiciteitskosten

- Artt. 49 en 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Receptiekosten

- Artt. 49 en 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0048.N 22 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190322.3 AC nr. ...

Wanneer de echtheid van de kosten voor managementprestaties, het bedrag ervan en het feit dat de kosten werden gedaan of gedragen om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden vaststaan, kan de aftrekbaarheid van deze uitgaven als beroepskost niet worden geweigerd op de enkele grond dat de prestaties niet werden verricht door of namens degene aan wie werd betaald.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Managementvergoedingen - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0123.N 22 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190222.4 AC nr. ...

Onder restaurant moet worden verstaan een horecagelegenheid waar door een kok bereide gerechten worden geserveerd, ongeacht of die gelegenheid steeds voor iedereen toegankelijk is dan wel tijdelijk gereserveerd is voor een welbepaald publiek (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Restaurantkosten - Restaurant

- Art. 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Receptiekosten zijn kosten die de belastingplichtige maakt in het kader van zijn externe relaties voor de ontvangst van derden, ongeacht of zij hoofdzakelijk of bijkomend een publicitair doel hebben (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Het Hof sprak in deze zaak op 12 april 2019 een verbeterend arrest uit C.19.0117.N, AC 2019, nr. 230.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Receptiekosten

- Art. 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0063.N 25 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190125.3 AC nr. ...

Uit artikel 206, §2, eerste lid, WIB92 en de wetsgeschiedenis vloeit voort dat de wetgever een beperking beoogde van de aftrek van vorige verliezen van de overnemende vennootschap; de bedoelde beroepsverliezen die de overnemende vennootschap vóór de inbreng of overneming heeft geleden, zijn bijgevolg de beroepsverliezen van de voorgaande afgesloten boekjaren (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Fusie - Overnemende vennootschap - Aftrekbeperking artikel 206, § 2, WIB92

- Art. 206, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Voor de berekening van de aftrekbeperking opgenomen in artikel 206, §2, WIB92 dient te worden uitgegaan van de fiscale nettowaarde van de overnemende vennootschap op datum van het laatste boekjaar dat aan het belastbaar tijdperk van de fusie voorafgaat (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Fusie - Overnemende vennootschap - Aftrekbeperking artikel 206, § 2, WIB92 - Bepaling fiscale nettowaarde van de overnemende vennootschap - Tijdstip

- Art. 206, § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0095.F 20 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181220.4 AC nr. ...

Een waardevermindering op de schuldvordering waarvan blijkt tijdens het onderzoek van de boekhouding van een daaropvolgend belastbaar tijdperk dat zij niet meer gerechtvaardigd is, levert een onderwaardering van activa op die niet ontsnapt aan de regularisatie binnen de in artikel 361 WIB92 voorziene termijn.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Waardevermindering op de schuldvordering - Vermindering niet meer waarschijnlijk in een volgend jaar - Heropname in de belastbare winsten

- Artt. 22, § 1, 2°, 23, tweede lid, en 27 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 24, eerste lid, 4°, 47 en 361 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0016.N 23 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181123.4 AC nr. 663

Het gedeelte van het resultaat dat voortkomt uit abnormale of goedgunstige voordelen die de belastingplichtige, in welke vorm of door welk middel ook, rechtstreeks of onrechtstreeks heeft verkregen uit een onderneming ten aanzien waarvan hij zich rechtstreeks of onrechtstreeks in enige band van wederzijdse afhankelijkheid bevindt, mag niet worden gecompenseerd met het verlies van het belastbare tijdperk, derwijze dat het belastbare resultaat minstens gelijk is aan het verkregen abnormaal of goedgunstig voordeel, ongeacht of het resultaat positief dan wel negatief is (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Abnormale en goedgunstige voordelen - Verbod tot verliescompensatie

- Artt. 79 en 207 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0054.N 21 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180921.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat tussen een verrichting van een vennootschap en haar maatschappelijke activiteit of statutair doel geen verband bestaat en dat een verrichting uitsluitend werd gesteld met het oog op een belastingvoordeel, sluiten als dusdanig niet uit dat de kosten die met zulke verrichtingen verband houden als aftrekbare beroepskosten worden aangemerkt; de kosten die een vennootschap maakt zijn enkel aftrekbaar in de zin van artikel 49 WIB92 wanneer zij aan de in die bepaling gestelde voorwaarden voldoen en onder meer wanneer die kosten gedaan of gedragen zijn om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden, ongeacht het verband met de statutaire activiteiten van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten -

Aftrekbaarheidsvoorwaarden - Verrichtingen uitsluitend gesteld met oog op belastingvoordeel

- Art. 49, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Verband met statutair doel of maatschappelijke activiteit van de vennootschap - Vereiste

- Art. 49, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0106.F 8 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180608.3 AC nr. ...

Artikel 201, eerste lid, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, in de versie die voortvloeit uit artikel 18 van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen, vóór de wijziging van de inleidende zin van het eerste lid door artikel 16 van de wet van 4 mei 1999 houdende diverse fiscale bepalingen, veronderstelt dat de natuurlijke personen die het vruchtgebruik hebben van meer dan de helft van de aandelen die de meerderheid van het stemrecht van een binnenlandse maatschappij vertegenwoordigen, zelf het stemrecht kunnen uitoefenen dat met die aandelen gepaard gaat, zonder afhankelijk te zijn van de steminstructies van de blote eigenaars indien laatstgenoemden rechtspersonen zijn.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Aandelen - Natuurlijke personen met vruchtgebruik - Stemrecht - Uitoefening van het stemrecht - Rechtspersonen blote eigenaars - Steminstructies - Afhankelijkheid

- Art. 201, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0120.F 8 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180608.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Aandelenoptie - Kosteloze toekenning - Geen beursnotering - Werkelijke waarde van het belastbare voordeel - Uitgever en verkrijger - Omvang en vergoeding van het financiële risico

Uit artikel 36, §1, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en uit artikel 43, §§1 tot 5, van de wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen volgt niet dat de werkelijke waarde van het belastbare voordeel voortvloeiend uit de kosteloze toekenning van een aandelenoptie, wanneer deze forfaitair wordt bepaald bij gebrek aan beursnotering van de optie, geen aanwijzing zou geven over de omvang van het financiële risico dat de uitgever als tegenprestatie op zich neemt tijdens de looptijd van de optie en evenmin dat de verkrijger van die optie, door aan de uitgever een prijs gelijk aan die waarde te betalen, méér dan dat risico zou vergoeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 371.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Aandelenoptie - Kosteloze toekenning - Geen beursnotering - Werkelijke waarde van het belastbare voordeel - Uitgever en verkrijger - Omvang en vergoeding van het financiële risico

- Art. 43, §§ 1 tot 5 Wet 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen

- Art. 36, § 1, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0076.N 19 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180419.3 AC nr. ...

Bij ontstentenis van een bijzondere definitie in de belastingwet dient onder geldlening in de zin van artikel 18, tweede lid, WIB92, overeenkomstig het gemeen recht, te worden verstaan het contract waarbij de uitlener geld overmaakt aan de lener teneinde hem in staat te stellen er gebruik van te maken en onder verplichting voor laatstgenoemde om het hem terug te geven op het overeengekomen tijdstip; een geldlening in de zin van voormeld artikel, kan worden vastgesteld door een boeking op de rekening-courant van de aandeelhouder of van de persoon die een opdracht of functies als vermeld in artikel 32, eerste lid, 1°, uitoefent, zij het dat een dergelijke boeking niet noodzakelijk het bestaan impliceert van een leningcontract in de zin van die bepaling (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Dividenden - Intrest van voorschotten - Aandeelhouder - Geldlening aan de vennootschap

- Art. 18, eerste lid, 4°, en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Dividenden - Intrest van voorschotten - Aandeelhouder - Geldlening aan de vennootschap

F.16.0019.N 21 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.9 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Aftrek voor risicokapitaal - Verbod tot recuperatie - Controlewissel - Niet beantwoordend aan "rechtmatige financiële of economische behoeften"

Ter beoordeling van de "rechtmatige financiële of economische behoeften" in de zin van artikel 207, derde lid, WIB92, moeten alle omstandigheden ten aanzien van alle bij de controleverwerving of controlewissel betrokken partijen, waaronder de aandeelhouders of vennoten, in aanmerking worden genomen; bepalend daarbij is het antwoord op de vraag of door deze controleverwerving of controlewijziging geen oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de vennootschap met de hoofdzakelijke bedoeling belasting te ontwijken door de verliezen van de vennootschap fiscaal aftrekbaar te maken, terwijl het niet vereist is dat het de uitsluitende bedoeling is belasting te ontwijken (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Aftrek voor risicokapitaal - Verbod tot recuperatie - Controlewissel - Niet beantwoordend aan "rechtmatige financiële of economische behoeften"

- Art. 207, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0075.N 16 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171116.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Aanslag geheime commissielonen - Strafsanctie - Taak van de rechter

Wanneer de rechter aanvaardt dat de bijzondere aanslag in zijn geheel beschouwd een sanctie in de zin van artikel 6.1 EVRM uitmaakt, moet hij in concreto nagaan of er omstandigheden bestaan die verantwoorden dat de aanslag wordt verminderd tot onder het door de wet bepaalde tarief; bij de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel kan de rechter onder meer rekening houden met het feit dat de geheime commissielonen konden worden belast bij de genieter en er bijgevolg geen verlies aan belastinginkomsten is voor de Staat (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Aanslag geheime commissielonen - Strafsanctie - Taak van de rechter

F.16.0008.F 11 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170511.6 AC nr. ...

Uit artikel 52, 6°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en artikel 45 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen volgt dat de waardevermindering van een immaterieel vast actief die niet ten laste is genomen van de resultatenrekening die betrekking heeft op het tijdvak waarin die waardevermindering is opgetreden, zelfs al had ze ten laste moeten zijn genomen krachtens de boekhoudkundige waarderingsregels en het voorzichtigheidscriterium waaraan die regels moeten voldoen, niet als beroepskosten aftrekbaar is voor het aanslagjaar waartoe dat tijdvak behoort.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Immateriële vaste activa - Waardevermindering - Tenlasteneming van de resultatenrekening - Geen tenlasteneming

F.15.0173.F 27 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170427.9 AC nr. ...

Artikel 26, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, dat niet noodzakelijk vereist dat de verrichting is geschied met de bedoeling een belastbare winst aan de belasting te onttrekken, verstaat onder ?abnormale voordelen', die voordelen die, gelet op de economische omstandigheden van het ogenblik, strijdig zijn met de gewone gang van zaken, met de regels of met de gevestigde handelsgebruiken, en onder ?goedgunstige voordelen', de voordelen die worden verleend zonder de uitvoering van een verbintenis te vormen, of die welke worden verleend zonder enige tegenwaarde (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2008, AR F.07.0008.F, AC 2008, nr. 598 en Cass. 16 september 2010, AR F.09.0060.F, arrest niet gepubliceerd, alsook R. BIZAC, "Les avantages anormaux et bénévoles", R.G.F., 1993, 313 -330.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Abnormale of goedgunstige voordelen

- Art. 26, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0069.F 27 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170427.11 AC nr. ...

Uit de artikelen 49, eerste lid, 66, § 1, en 24, eerste lid, 2°, en derde lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt dat de in voornoemd artikel 66, § 1, vermelde beperking tot 75 pct. uitsluitend geldt voor de kosten en minderwaarden betreffende voertuigen die worden gebruikt voor de beroepsactiviteit van de belastingplichtige, met uitsluiting van die welke behoren tot de stock van zijn onderneming in het raam van een activiteit van autohandel.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Voertuigen - Onkosten en minderwaarden - Beperking tot 75 pct - Toepassingsgebied

- Art. 66, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0082.F 27 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170427.10 AC nr. ...

Noch uit artikel 355 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (1), noch uit enige andere bepaling volgt dat de administratie, om de verjaring te vermijden en over een nieuwe aanslagtermijn te beschikken, de nieuwe aanslag zou moeten vestigen volgens de procedure van aanslag van ambtswege wanneer de oorspronkelijke aanslag ambtshalve werd gevestigd en nietig werd verklaard wegens een andere oorzaakdan de schending van de voorwaarden waaronder de in artikel 351, eerste lid, van dat wetboek bedoelde procedure kan worden ingesteld (1). (1) In de versie ervan die van toepassing is op de aanslagjaren 1993 en 1994.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Vestiging van de aanslag - Termijnen - Aanslag van ambtswege - Oorspronkelijke aanslag ambtshalve gevestigd - Nietigverklaring - Nieuwe aanslag - Nieuwe termijn - Procedure

F.15.0064.N 24 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.2 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Beleggingsvennootschappen - Fiscaal stelsel

De uitgekeerde dividenden maken geen deel uit van de belastinggrondslag voor de vennootschapsbelasting van de in de artikelen 114, 118 en 119quinquies van het WIB92 bedoelde beleggingsvennootschappen, hetgeen voor gevolg heeft dat de roerende voorheffing op uitgekeerde dividenden wordt niet verrekend met de vennootschapsbelasting indien deze dividenden uitgekeerd worden aan de bedoelde beleggingsvennootschappen (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Beleggingsvennootschappen - Fiscaal stelsel

- Art. 123 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 114, 118, 119quinquies, en 185 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 143, §§ 1 en 2 Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

F.15.0197.N 20 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170120.5 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Coördinatiecentra - Vennootschapsbelasting van een vorig aj. - Dubbele belasting

Wanneer de vennootschapsbelasting van een vorig aanslagjaar wordt opgenomen in de berekeningsgrondslag van de coördinatiecentra in een volgend aanslagjaar, leidt zulks tot dubbele belasting in de zin van artikel 376, § 1, WIB92 aangezien aldus het met de vennootschapsbelasting overeenstemmend deel van de winst van het vorig aanslagjaar een tweede maal wordt belast, terwijl de belastingwet daarin niet voorziet (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Coördinatiecentra - Vennootschapsbelasting van een vorig aj. - Dubbele belasting

- Art. 5, § 1, eerste lid KB nr. 187 van 30 december 1982 betreffende de oprichting van coördinatiecentra
- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0203.N 14 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161014.2 AC nr. ...

Artikel 49 WIB92, dat krachtens artikel 183 van dat wetboek ook toepasselijk is inzake vennootschapsbelasting, waarin de algemene aftrekbaarheidsvoorwaarden worden geformuleerd, laat in beginsel niet toe kosten af te trekken die niet aan de werkelijke prestaties beantwoorden; ten aanzien van kosten die een vennootschap maakt om haar zaakvoerder een voordeel van alle aard te verlenen, moet de belastingadministratie of de rechter kunnen nagaan of tegenover die kosten werkelijke prestaties staan (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 49 en 183 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

F.15.0004.N 14 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161014.5 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Investeringsaftrek - Energiebesparende investeringen - Te vervullen formaliteiten

De aanvraag van het attest binnen de vervaltermijn van artikel 49, § 2, eerste streepje, KB WIB92 is een voorwaarde voor de toekenning van de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen; het attest moet bijgevolg binnen deze termijn worden aangevraagd op straffe van verval van het recht op de investeringsaftrek (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Investeringsaftrek - Energiebesparende investeringen - Te vervullen formaliteiten

- Artt. 47 en 49, §§ 1 en 2, eerste streepje Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 69, § 1, eerste lid, 2°, c), en 77 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0103.N 14 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161014.6 AC nr. ...

Afschrijvingen van activa die slechts gedeeltelijk worden aangewend ten behoeve van de vennootschap zijn niet volledig als beroepskost aftrekbaar.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Afschrijvingen - Activa gedeeltelijk aangewend t.b.v. de vennootschap

- Artt. 52, 6°, en 183 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aan bedrijfsleiders toegekende voordelen van alle aard - Aftrekbaarheidsvoordelen

De kosten die een vennootschap maakt om aan haar bedrijfsleiders een voordeel van alle aard te verlenen of toe te kennen als bezoldiging voor de uitoefening van hun beroepswerkzaamheid binnen de vennootschap, zijn beroepskosten die aftrekbaar zijn op grond van artikel 49 WIB92; daartoe is vereist dat de toegekende voordelen beantwoorden aan werkelijke prestaties verricht ten behoeve van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aan bedrijfsleiders toegekende voordelen van alle aard - Aftrekbaarheidsvoordelen

- Artt. 49, 31, tweede lid, 2°, 32, eerste lid, en tweede lid, 2°, 52, 3°, en 183 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0197.N 16 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160616.5 AC nr. ...

Onder een 'handelsbeurs' in de zin van artikel 181, 5°, van het WIB92 dient te worden verstaan een evenement waarbij bedrijven hun producten en diensten tentoonstellen en demonstreren aan potentiële klanten met het oog op het promoten en het commercialiseren ervan, terwijl onder 'een tentoonstelling' in de zin van deze bepaling, dient te worden begrepen een uitstalling van voorwerpen om door het publiek bekeken te worden; een muziekfestival zoals "Graspop" voldoet niet aan deze definities.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Uitgesloten VZW's - Organisatie van handelsbeurzen of tentoonstellingen

- Art. 181, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0120.F 11 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160311.1 AC nr. ...

De beslissing die steunt op de overweging dat een afwijking op de bijzondere waarderingsregels voor de schulden van meer dan één jaar die gebaseerd zijn op de aanschaffingsprijs, noodzakelijk is omdat de toepassing ervan te dezen zou leiden tot een afwijking van de werkelijke waarde van de verworven aandelen, is niet naar recht verantwoord.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Algemeen - Schulden van meer dan één jaar die gebaseerd zijn op de aanschaffingsprijs - Bijzondere waarderingsregels - Toepassing - Afwijking - Reden - Wettigheid

- Artt. 2.3, 2.4 en 2.5 Vierde richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978
- Artt. 24, 29, 35, 67 en 77 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen

F.14.0034.N 10 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160310.5 AC nr. ...

De afzonderlijke aanslag in de vennootschapsbelasting op geheime commissielonen strekt ertoe de belastingplichtigen te dwingen hun verplichting na te komen om in de wettelijke vorm en binnen de wettelijke termijn de fiscale administratie de inlichtingen te bezorgen die het haar mogelijk maken tot de aanslag in hoofde van de verkrijgers over te gaan; uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de afzonderlijke aanslag door de wetgever van 200 procent op 300 procent werd gebracht met als doel ontradend te werken en dat deze aanslag omwille van het hoge tarief onmogelijk voor het volledige percentage als vergoedend kan worden aanzien en derhalve tevens een preventief en bestraffend doel heeft.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Aanslag geheime commissielonen - Finaliteit

- Artt. 57, 1°, en 219, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het behoort aan de rechter te oordelen of de aanslag geheime commissielonen in zijn geheel beschouwd een strafsanctie uitmaakt in de zin van artikel 6.1 EVRM, die aan de evenredigheidstoets onderworpen is, waarbij de rechter de aanslag niet vermag op te delen in een vergoedend en in een sanctionerend gedeelte; wanneer de rechter aanvaardt dat de bijzondere aanslag in zijn geheel beschouwd een sanctie in de zin van artikel 6.1 EVRM uitmaakt, moet hij in concreto nagaan of er omstandigheden bestaan die verantwoorden dat de aanslag wordt verminderd tot onder het door de wet bepaalde tarief.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Aanslag geheime commissielonen - Strafsanctie - Taak van de rechter

- Artt. 57, 1°, en 219, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

F.14.0082.N 10 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160310.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Abnormale en goedgunstige voordelen - Verbod tot verliescompensatie

Het gedeelte van het resultaat dat voortkomt uit abnormale of goedgunstige voordelen die de belastingplichtige, in welke vorm of door welk middel ook, rechtstreeks of onrechtstreeks heeft verkregen uit een onderneming ten aanzien waarvan hij zich rechtstreeks of onrechtstreeks in enige band van wederzijdse afhankelijkheid bevindt, mag niet worden gecompenseerd met het verlies van het belastbare tijdperk, derwijze dat het belastbare resultaat minstens gelijk is aan het verkregen abnormaal of goedgunstig voordeel, ongeacht of het resultaat positief dan wel negatief is (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Abnormale en goedgunstige voordelen - Verbod tot verliescompensatie

- Artt. 79 en 207 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0087.F 12 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160212.6 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Kwijtschelding of vermindering van het percentage - Bevoegdheid van de rechter of de administratie - Artikel 6.1 E.V.R.M.

Noch artikel 219 WIB92 noch enig ander artikel kent de administratie of de rechter de bevoegdheid toe om de afzonderlijke aanslag kwijt te schelden of het percentage ervan te verminderen; het recht op toegang tot een rechter, dat gewaarborgd wordt door artikel 6.1 EVRM, heeft niet tot gevolg dat die bevoegdheid wordt toegekend aan de rechter (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2016, nr. ...

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Kwijtschelding of vermindering van het percentage - Bevoegdheid van de rechter of de administratie - Artikel 6.1 E.V.R.M.

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 219 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0044.N 4 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160204.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Autovoertuigen - Aftrekbeperking tot 75% - Uitsluiting - Erkende autorijscholen

Overeenkomstig artikel 66, § 2, 2°, WIB 92 is de aftrekbeperking van de beroepskosten tot 75 pct. niet van toepassing op voertuigen die in erkende autorijscholen uitsluitend worden gebruikt voor praktisch onderricht en daartoe speciaal zijn uitgerust; enkel de rijschool die erkend is met toepassing van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen, kan zich beroepen op de toepassing van deze bepaling (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Autovoertuigen - Aftrekbeperking tot 75% - Uitsluiting - Erkende autorijscholen

- Art. 5, § 1 Koninklijk besluit 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen
- Art. 66, §§ 1 en 2, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.13.0165.F 4 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151204.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Simulatie

Van verboden simulatie voor de fiscus en dus belastingfraude is geen sprake als de partijen, met het oog op de meest voordelige belastingregeling, gebruikmaken van de vrijheid van overeenkomst, zonder evenwel enige wettelijke verplichting te schenden, en handelingen verrichten waarvan zij alle gevolgen aanvaarden, ook al worden die handelingen enkel en alleen verricht om de belastingen te verminderen (1). (1) Zie andersl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Simulatie

- Art. 1321 Burgerlijk Wetboek

F.14.0186.N 26 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151126.12 AC nr. ...

Onder verdoken meerwinsten, waarop een bijzondere aanslag in de vennootschapsbelasting kan worden gevestigd krachtens artikel 219, eerste lid, WIB92, dient te worden verstaan de door de administratie vastgestelde, verzwegen of verborgen gehouden winsten die niet begrepen zijn in het boekhoudkundig resultaat van de vennootschap; verdoken meerwinsten kunnen bijgevolg ook voortvloeien uit het opnemen in de boekhouding van facturen die niet beantwoorden aan werkelijk ontvangen prestaties met de bedoeling om het boekhoudkundig resultaat en derhalve de belastbare winst te verminderen (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2014, AR F.12.0132.N, AC 2014, nr. 132, concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Verdoken meerwinst

- Art. 219, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0044.N 5 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151105.6 AC nr. ...

De belastingplichtige moet in beginsel het bewijs van de echtheid en het bedrag van de beroepskosten leveren aan de hand van bewijsstukken; alleen wanneer het niet mogelijk is om bewijsstukken voor te leggen, hetzij omdat deze onvrijwillig zijn vernietigd, gestolen of verloren, hetzij omdat het gaat om kosten waarvoor het niet gebruikelijk is bewijsstukken te eisen of te krijgen, is het de belastingplichtige toegestaan om het bewijs van de echtheid en het bedrag van de beroepskosten te leveren door alle andere middelen van gemeen recht, met uitzondering van de eed.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Bewijsmiddelen

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0161.N 15 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151015.14 AC nr. ...

Artikel 49, eerste lid, WIB92, waarin de algemene aftrekbaarheids- voorwaarden worden geformuleerd, laat in beginsel niet toe kosten af te trekken die niet aan werkelijke prestaties beantwoorden, zodat de belastingplichtige het bewijs moet leveren dat de kosten waarvan hij de aftrek vraagt, beantwoorden aan werkelijk geleverde prestaties; het bestaan van een niet-gesimuleerde overeenkomst houdt op zich niet het bewijs in dat de kosten die worden aangerekend door de medecontractant van de belastingplichtige, effectief steunen op werkelijk geleverde prestaties, nu het buiten ieder geval van simulatie om mogelijk is dat een kost in uitvoering van een dergelijke overeenkomst die wordt aangerekend aan de belastingplichtige niet in aanmerking komt voor aftrek omdat aan de voorwaarden van artikel 49 WIB92 niet is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Art. 49, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

F.13.0163.N 12 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150612.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Kosten m.b.t. obligatieverrichtingen - Aftrekbaarheid

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Beroepsinkomsten

De omstandigheden dat tussen een verrichting van een vennootschap en haar statutair doel geen verband bestaat en dat een verrichting uitsluitend werd gesteld met het oog op een belastingvoordeel, sluiten niet uit dat de inkomsten en opbrengsten die het resultaat zijn van deze verrichting als bedrijfsinkomsten worden aangemerkt nu alle inkomsten en opbrengsten van roerende goederen en kapitalen die door een handelsvennootschap worden gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid beroepsinkomsten zijn (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM gesteund op de vroegere rechtspraak van het Hof waarop het Hof in het arrest terugkomt en dit ook expliciet zegt.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Beroepsinkomsten

- Artt. 24 en 183 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Kosten die verband houden met de obligatieverrichtingen kunnen niet als beroepskosten verworpen worden op grond dat deze verrichtingen geen verband houden met de maatschappelijke activiteit van de vennootschap en zij bovendien uitsluitend werden uitgevoerd om door de verrekening van het forfaitair gedeelte van de buitenlandse belastingen een belastingvoordeel te doen (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM gesteund op de vroegere rechtspraak van het Hof waarop het Hof in het arrest terugkomt en dit ook expliciet zegt.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Kosten m.b.t. obligatieverrichtingen - Aftrekbaarheid

- Artt. 49 en 183 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 44, eerste lid, en 96 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

Uit artikel 44, eerste lid, WIB64 volgt niet dat de aftrek van bedrijfsuitgaven of bedrijfslasten afhankelijk is van de voorwaarde dat zij inherent zijn aan de maatschappelijke activiteit van de handelsvennootschap zoals die blijkt uit haar maatschappelijk doel; de omstandigheden dat tussen een verrichting van een vennootschap en haar maatschappelijke activiteit of statutair doel geen verband bestaat en dat een verrichting uitsluitend werd gesteld met het oog op een belastingvoordeel, sluiten als dusdanig niet uit dat de kosten die met zulke verrichtingen verband houden als aftrekbare beroepskosten kunnen worden aangemerkt (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM gesteund op de vroegere rechtspraak van het Hof waarop het Hof in het arrest terugkomt en dit ook expliciet zegt.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 49 en 183 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 44, eerste lid, en 96 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.14.0212.N 12 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150612.6 AC nr. ...

De appelrechter die de realiteit van de verwerving van obligaties door de vennootschap, van de uitbetaling van de winst en van de bronheffing niet in vraag stelt, vermag op grond van de enkele vaststelling dat de operatie niet valt binnen het statutair doel van de vennootschap, niet te oordelen dat de verwerving van deze obligaties geen verband houdt met de beroepswerkzaamheid zodat niet voldaan is aan de vereisten voor de aftrekbaarheid van het forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting, nu uit de aard van een handelsvennootschap voortvloeit dat al haar activa noodzakelijk voor haar uitgevoerde bedrijvigheid worden aangewend.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Inkomsten uit buitenlandse obligaties - FBB - Mogelijkheid tot verrekening

- Art. 285 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0165.F 4 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150604.5 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheid

Uit artikel 44, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (1964), dat krachtens artikel 96 van toepassing is op vennootschappen, blijkt niet dat de aftrek van de beroepskosten van een vennootschap zou afhangen van de voorwaarde dat ze inherent moeten zijn aan haar activiteit, zoals deze uit haar statutair doel volgt (1)(2). (1) Dit arrest bevestigt uitdrukkelijk een belangrijke ommekeer in de rechtspraak van het Hof in die aangelegenheid, die was ingezet met zijn arrest van 11 september 2014 (AR F.13.0053.F, AC 2014, nr. 512). Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... . (2) Het Hof heeft die zelfde dag een ander arrest in die zin gewezen (F.14.0185.F).

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheid

- Art. 44, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.14.0185.F 4 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150604.6 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheid

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheid

Uit artikel 44, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (1964), dat krachtens artikel 96 van toepassing is op vennootschappen, blijkt niet dat de aftrek van de beroepskosten van een vennootschap zou afhangen van de voorwaarde dat ze inherent moeten zijn aan haar activiteit, zoals deze uit haar statutair doel volgt (1). (1) Dit arrest bevestigt uitdrukkelijk een belangrijke ommekeer in de rechtspraak van het Hof in die aangelegenheid, die was ingezet met zijn arrest van 11 september 2014 (AR F.13.0053.F, AC 2014, nr 512). Het Hof heeft die zelfde dag een ander arrest in die zin gewezen (AR F.14.0165.F). Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheid

- Art. 44, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

Het arrest is niet naar recht verantwoord wanneer het vaststelt dat de belastingplichtige kosten heeft gemaakt, inkomsten heeft verkregen en minderwaarden heeft geleden die allemaal in haar boekhouding zijn opgenomen in het kader van de verrichtingen op haar aangekochte schuldvorderingen in de vorm van bankdeposito's, dat de belastingambtenaar een samenvattende opgave heeft gemaakt van de inkomsten en de uitgaven die de voormelde verrichtingen hebben teweeggebracht, welke resulteerde in een negatief saldo, dat de belastingadministratie de fiscale navordering heeft verantwoord op grond dat de financiële verrichtingen opzettelijk uitmonden in een verlies, dat het zoeken naar een belastingbesparing niet voldoet aan de intentievoorwaarde bepaald in artikel 44 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (1964) (artikel 49 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992) en dat de gehele verrichting – gelet op het unieke karakter ervan – en dus ook elk gegeven dat tot het verlieslatend resultaat heeft bijgedragen, buiten de beroepssfeer valt, en vervolgens beslist dat die kosten geen aftrekbare beroepsuitgaven of -kosten zijn in de zin van het voormelde artikel, terwijl uit die vermeldingen blijkt dat de litigieuze kosten werden gemaakt om belastbare inkomsten te verkrijgen (1). (1) Dit arrest bevestigt uitdrukkelijk een belangrijke ommekeer in de rechtspraak van het Hof in die aangelegenheid, die was ingezet met zijn arrest van 11 september 2014 (AR F.13.0053.F, AC 2014, nr 512). Het Hof heeft die zelfde dag een ander arrest in die zin gewezen (AR F.14.0165.F). Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheid

- Art. 44, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

F.14.0136.F 26 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150326.4 AC nr. ...

Verdoken meerwinsten, in de zin van artikel 219, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zijn de nettowinsten die een vennootschap verbergt door ze, op grond van valse inkomende facturen, in de resultatenrekening te boeken als lasten en daarvan aangifte te doen als aftrekbare beroepskosten.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Verdoken meerwinsten

- Art. 219, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.14.1509.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.5 AC nr. 122

Een vereniging zonder winstoogmerk die bij toepassing van de artikelen 2, § 1, 5°, a), en 179 WIB92 onderworpen is aan de vennootschapsbelasting, is ertoe gehouden om overeenkomstig artikel 305 WIB92 jaarlijks een aangifte in te dienen en het niet-indienen van die aangifte, zo werd gehandeld met bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden, is strafbaar op grond van artikel 449 WIB92 en dit feit kan worden toegerekend aan de vereniging zonder winstoogmerk zelf en aan de natuurlijke personen door wie de vereniging handelt; de omstandigheid dat inkomsten van een vereniging zonder winstoogmerk werden uitgekeerd aan haar bestuurders en dat die bestuurders in het raam van een fiscale regularisatieprocedure op die inkomsten in de personenbelasting werden belast en de aldus verschuldigde belasting met inbegrip van een belastingverhoging hebben betaald, doet de op de vereniging zonder winstoogmerk rustende aangifteplicht in de vennootschapsbelasting en de daaruit voortvloei- ende strafbaarheid van de vereniging zonder winstoogmerk en de natuurlijke personen door wie de vereniging handelt, niet verdwijnen.

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Niet-indienen van de aangifte - Strafbaar feit toerekenbaar aan de vennootschap of de natuurlijke personen - Uitkering van inkomsten aan de bestuurders - Fiscale regularisatieprocedure in de personenbelasting - Invloed op de aangifteplicht in de vennootschapsbelasting

F.12.0051.N 9 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150109.1 AC nr. 20

Artikel 132 WIB64 vereist dat het bestuur ten aanzien van vennootschappen het bewijs levert van het bestaan van een verborgen meerwinst, van het feit dat de meerwinst de vennootschap heeft verlaten en van het feit dat de meerwinst gediend heeft om een van de in artikel 47, §1, WIB64 of in artikel 101 WIB64 bedoelde uitgaven te dekken; uit de loutere omstandigheid dat de vennootschap niet aantoont op welke wijze en in wiens voordeel de meerwinst haar patrimonium heeft verlaten, kan niet worden afgeleid dat het evenzeer vaststaat dat deze meerwinst haar patrimonium heeft verlaten door kosten die dienden om een van de in artikel 47, §1, WIB64 of in artikel 101 WIB64 bedoelde uitgaven te dekken (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Verborgen meerwinsten - Op het bestuur rustende bewijslast

- Art. 219 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 132 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Verborgen meerwinsten - Op het bestuur rustende bewijslast

VOORHEFFINGEN EN BELASTINGKREDIET

F.24.0002.N 9 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250509.1N.5 AC nr. ...

Artikel 275³, § 3, vierde lid, WIB92 schrijft de loutere voorafgaande aanmelding van het project of programma voor, met identificatie van de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing; zij voorziet niet in de vereiste van actualisatie van de aanmelding en wijkt evenmin af van de vennootschapsrechtelijke regels met betrekking tot de tegenwerpelijkheid van een herstructurering (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Bedrijfsvoorheffing - Vrijstelling van doorstorting - Onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten - Aanmeldingsvereiste

- Art. 275(3) Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.22.0026.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.7 AC nr. ...

De wetgever heeft de gedeeltelijke vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing willen voorbehouden aan ondernemingen die werken met ploegen die hetzelfde werk doen qua inhoud en qua omvang waarbij het voor de toepassing van deze fiscale gunstmaatregel is vereist dat de omvang van het werk hetzelfde is op het niveau van de opeenvolgende ploegen en het bijgevolg niet volstaat dat deze omvang vergelijkbaar is (1). (1) Cass. 29 november 2024, AR F.21.0100.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241129.1N.6.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Vrijstelling - Ploegenarbeid - Hetzelfde werk qua omvang - Begrip

- Art. 275/5, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Vrijstelling - Ploegenarbeid - Hetzelfde werk qua omvang - Begrip

- Art. 275/5, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0165.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.3 AC nr. ...

Opdat een buitenlandse belasting kan worden beschouwd als gelijkaardig aan de in België geheven personenbelasting, de vennootschapsbelasting of de belasting der niet-verblijfhouders, dient deze buitenlandse belasting te beantwoorden aan de wezenlijke kenmerken van de in België geheven belasting; tot de wezenlijke elementen van de in België geheven belasting behoort dat het toepasselijke tarief bij wet is vastgesteld en derhalve niet vatbaar is voor onderhandelingen tussen de belastingplichtige en de belastingautoriteiten op een wijze die het mogelijk maakt het tarief zodanig te herleiden dat een quasi-vrijstelling wordt verleend (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Allerlei - Forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting - Voorwaarden - Gelijkaardige buitenlandse belasting

- Art. 285 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.21.0044.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 366, 270, 1°, 273, 1°, 412, tweede lid, en 304, § 1, tweede lid, WIB92 volgt dat de schuld van de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing ten aanzien van de Schatkist een verplicht en onherroepelijk karakter heeft en dat de in uitvoering van die schuld betaalde bedrijfsvoorheffing uit haar aard een aanslag is in de zin van artikel 366 WIB92 voor de belastingschuldige.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing - Aard van de schuld ten aanzien van de Schatkist

- Artt. 270, 1°, 273, 1°, 412, tweede lid , 304, § 1, tweede lid, en 366 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De belastingschuldige die het wettelijk verschuldigde bedrag als zodanig heeft aangegeven in de bedrijfsvoorheffing en de betaling ervan heeft verricht aan de Schatkist, zonder tijdig een tweede aangifte in te dienen om dat bedrag te verminderen naar verhouding van de vrijstelling van doorstorting van voorheffing die op basis van artikel 2757 van voormeld wetboek en artikel 95^2, § 3, KB WIB92 kan worden toegekend, kan bijgevolg zijn recht op vrijstelling enkel uitoefenen en, na overlegging van de vereiste bewijsstukken, terugbetaling verkrijgen van de te veel ontvangen bedrijfsvoorheffing, mits hij een bezwaarschrift indient.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Betaling van de bedrijfsvoorheffing - Recht op vrijstelling en op terugbetaling - Wijze van uitoefening - Bezwaarschrift - Kwalificatie

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Artt. 270, 1°, 273, 1°, 412, tweede lid , 304, § 1, tweede lid, en 366 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Betaling van de bedrijfsvoorheffing - Recht op vrijstelling en op terugbetaling - Wijze van uitoefening

- Artt. 270, 1°, 273, 1°, 412, tweede lid , 304, § 1, tweede lid, en 366 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0075.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.13 AC nr. ...

Uit artikel 442quater, §§ 1, eerste lid, 2, eerste lid, en 3 volgt dat de bestuurders van een vennootschap die belast zijn met de dagelijkse leiding van de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de niet-betaling van de bedrijfsvoorheffing van die vennootschap indien die niet-betaling te wijten is aan een fout in de zin van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek die ze hebben begaan bij het besturen van de vennootschap, en dat het vermoeden van fout dat geldt, behoudens tegenbewijs, in geval van herhaalde niet-betaling van de bedrijfsvoorheffing, niet van toepassing is indien de niet-betaling van de bedrijfsvoorheffing van de vennootschap het gevolg is van financiële moeilijkheden die aanleiding hebben gegeven tot het openen van de procedure van gerechtelijk akkoord, van faillissement of van ontbinding; hieruit volgt eveneens dat de bestuurder, die zich beroept op de afwezigheid van het vermoeden van fout, het bewijs dient te leveren dat de niet-betaling van de bedrijfsvoorheffing van de vennootschap het gevolg is van financiële moeilijkheden die aanleiding hebben gegeven tot het openen van de procedure van gerechtelijk akkoord, van faillissement of van ontbinding (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Niet-betaling - Hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurders - Vermoeden van fout - Tegenbewijs

- Artt. 24 en 361 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0139.N 25 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.73 AC nr. ...

In afwijking van het principe van de belastingvrijdom van goederen van het openbaar domein van de Staat en die van het privaat domein die bestemd zijn voor een openbare dienst of voor het algemeen belang, zijn dergelijke goederen slechts vrijgesteld van de onroerende voorheffing wanneer aan de voorwaarden van artikel 253, eerste lid, 3°, WIB92 is voldaan, waaronder het onproductief zijn van de goederen (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Nationale domeingoederen - Vrijstellingsvoorwaarden

- Art. 253 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0034.N 16 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.5 AC nr. ...

Een controle of een onderzoek in verband met de toepassing van de roerende voorheffing moet als een controle of onderzoek in verband met de toepassing van de inkomstenbelasting in de zin van artikel 358, § 1, 1°, WIB92 worden beschouwd.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Onderzoekingen - Aard

- Art. 358 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

In geval door de belastingplichtige een aangifte in de roerende voorheffing wordt ingediend, zijn de in artikel 333, tweede lid, WIB92 voorziene termijnen gedurende dewelke de administratie onderzoekingen kan doen in verband met die aangifte gekoppeld aan het aanslagjaar en belastbaar tijdperk waarvoor de aangifte wordt ingediend; indien die aangifte onjuist wordt bevonden en eruit blijkt dat inkomsten werden aangegeven die betrekking hebben op een ander belastbaar tijdperk dan zijn de termijnen voor de eventuele verdere onderzoeksverrichtingen met betrekking tot die verkeerd aangegeven inkomsten gekoppeld aan het jaar waarnaar het aanslagjaar genoemd wordt waarvoor de belasting is verschuldigd.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Aangifte - Onderzoekstermijn

- Artt. 333 en 354 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0166.F 15 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.3 AC nr. ...

Overmacht, in de zin van artikel 257, 4°, WIB92, zoals gewijzigd door het decreet van het Waals Gewest van 10 december 2009 houdende fiscale billijkheid en milieuefficiëntie voor het wagenpark en de passiefhuizen, waardoor de belastingplichtige verhinderd wordt om zijn zakelijke rechten op het onroerend goed uit te oefenen, veronderstelt een omstandigheid die onafhankelijk is van de menselijke wil en die laatstgenoemde niet kon voorzien of voorkomen (1). (1) Cass. 8 september 2017, AR F.16.0098.F, AC 2017, nr. 45; zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 643.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Bebouwd, niet-ingericht, onbezet en improductief onroerend goed - Kwijtschelding of vermindering van de onroerende voorheffing - Leegstand die de wettelijke termijn overschrijdt - Geen kwijtschelding of vermindering - Uitzondering - Overmacht

- Art. 2, 2° Decreet Waalse Overheidsdienst 10 december 2009 houdende fiscale billijkheid en milieuefficiëntie voor het wagenpark en de passiefhuizen

- Art. 257, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.19.0045.N 19 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.4 AC nr. ...

Met soortgelijke weldadigheidsinstellingen worden de instellingen bedoeld die op eender welke wijze geestelijke, fysieke dan wel andere zorg verstrekken aan hulpbehoevenden; een sociale werkplaats die tewerkstelling organiseert voor moeilijk bemiddelbare werkzoekenden verstrekt zorg aan hulpbehoevende personen en is bijgevolg te beschouwen als een soortgelijke weldadigheidsinstelling (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Bestemming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling - Begrip - Sociale werkplaats

- Artt. 12, § 1, en 253, 1°, zoals van toepassing in het Vlaams Gewest Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.18.0052.F 27 september 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Wanneer kwijtschelding of vermindering van de onroerende voorheffing wegens inactiviteit of improductiviteit van het goed gedurende minstens 180 dagen, per gedeelte van kadastraal perceel wordt beoordeeld, worden de uitsluiting van een dergelijke kwijtschelding of vermindering bij het verstrijken van de termijn van twaalf maanden, en het bestaan van de uitzondering van overmacht eveneens per gedeelte van kadastraal perceel bepaald.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Kwijtschelding of verlaging - Uitsluiting - Bepaling - Gedeelte van kadastraal perceel

- Artt. 257, 471, § 1, 472, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0124.F 27 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190627.3 AC nr. ...

Het attest dat vereist is om te kunnen verzaken aan de inning van de roerende voorheffing bepaald bij artikel 107, § 2, 5°, b) van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992, moet, voor de bij de emittent op naam ingeschreven effecten, de betrokken effecten vermelden; elke inschrijving in het nominatief register van de emittent vereist een nieuw attest met vermelding van de nieuw ingeschreven effecten.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Verzaking aan de inning - Attest - Effecten op naam

- Art. 117, § 6 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

Het attest dat vereist is om te kunnen verzaken aan de inning van de roerende voorheffing bepaald bij artikel 107, § 2, 5°, b) van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992, moet niet noodzakelijk uit één document bestaan

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Verzaking aan de inning - Attest - Vorm

- Art. 117, § 6 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0007.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.2 AC nr. ...

Noch uit de tekst van artikel 442quater, §5, WIB92,noch uit de ratio legis ervan kan worden afgeleid dat de ontvanger, die vaststelt dat de bedrijfsvoorheffing niet wordt doorgestort en dat hiervoor na de vereiste kennisgeving geen verantwoording wordt gegeven, de kennisgeving moet herhalen om een ontvankelijke vordering tot betaling van later verschuldigd geworden bedrijfsvoorheffing te kunnen inleiden (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Niet-betaling - Aansprakelijkheid van de bestuurder - Rechtsvordering - Voorafgaande kennisgeving door de ontvanger - Later verschuldigd geworden bedrijfsvoorheffing - Herhaling kennisgeving - Vereiste

- Art. 442quater, § 5 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0105.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.4 AC nr. ...

De hoofdelijke gehoudenheid bepaald bij artikel 442quater WIB92 die leidt tot een fiscale schuld in hoofde van de bestuurders van een vennootschap is een schuld die vatbaar is voor kwijtschelding in het raam van de procedure bepaald in artikel 70 WCO.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Niet-betaling - Hoofdelijke gehoudenheid van de bestuurder - Fiscale schuld - Kwijtschelding in het raam van de procedure van artikel 70, WCO - Mogelijkheid

- Art. 442quater Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0125.F 11 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190411.2 AC nr. ...

Na een periode van onvrijwillige improductiviteit van twaalf maanden kan de kwijtschelding of verlaging van de onroerende voorheffing niet meer worden toegekend, behalve wanneer de belastingplichtige zijn zakelijke rechten op het onroerend goed niet kan uitoefenen wegens ramp, overmacht, een procedure of een administratief of gerechtelijk onderzoek waardoor het vrije genot van zijn onroerend goed belet wordt.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Waals Gewest - Kwijtschelding en verlaging - Improductiviteit

- Art. 257, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0090.N 25 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190125.6 AC nr. ...

Een intergemeentelijke dienstverlenende vereniging die in het raam van het huisvestingsbeleid optreedt als projectontwikkelaar en gronden gebruikt voor het bouwen van betaalbare woningen, oefent een taak uit van algemeen belang en verzekert aldus een openbare dienst; de gronden die met dit oogmerk worden ontwikkeld door de intergemeentelijke vereniging worden bestemd voor een dienst van algemeen nut (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling artikel 253, 3°, WIB92 - Intercommunale - Ontwikkeling gronden - Bouwen woningen in kader huisvestingsbeleid - Gebruik voor een openbare dienst of dienst van algemeen nut

- Art. 253, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Een onroerend goed van een intergemeentelijke vereniging wordt slechts van de onroerende voorheffing vrijgesteld indien het niet productief is en in concreto wordt aangewend voor een openbare dienst of voor een dienst van algemeen nut (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Intercommunale - Vrijstelling artikel 253, 3°, WIB92

- Art. 253, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0093.N 25 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190125.7 AC nr. ...

Uit de ratio legis van artikel 26 van wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales volgt dat de intercommunales vrijgesteld zijn van belasting in zoverre de gemeenten daaraan zelf niet zijn onderworpen; de onroerende voorheffing kan evenwel verschuldigd zijn door een gemeente zodat de intercommunales daarvan niet noodzakelijk vrijgesteld zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Intercommunale - Vrijstelling - Artikel 26 van de Wet van 22 december 1986

- Art. 26 Wet 22 december 1986 betreffende de intercommunales

F.16.0020.N 23 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181123.1 AC nr. 660

De onroerende goederen die worden aangewend voor de behartiging van de aan de Orde der Artsen toevertrouwde diensten zijn nationale domeingoederen als bedoeld in artikel 253, 3° WIB92 en genieten van de vrijstelling van onroerende voorheffing (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstellingen - Nationale domeingoederen - Goederen toebehorend aan de Orde der Artsen

- Art. 253, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Nationale domeingoederen die voor vrijstelling van onroerende voorheffing in aanmerking komen op grond van artikel 253, 3° WIB92, zijn al de goederen die toebehoren aan de Staat, de gemeenschappen en de gewesten of aan de ondergeschikte besturen, alsmede aan alle instellingen die door die overheden zijn opgericht en belast zijn met een openbare dienst of een dienst van algemeen nut (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstellingen - Nationale domeingoederen

- Art. 253, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0090.N 23 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181123.2 AC nr. 661

De onroerende goederen die worden aangewend voor de behartiging van de aan de Orde der Architecten toevertrouwde diensten zijn nationale domeingoederen als bedoeld in artikel 253, 3° WIB92 en genieten van de vrijstelling van onroerende voorheffing (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstellingen - Nationale domeingoederen - Goederen toebehorend aan de Orde der Architecten

- Art. 253, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Nationale domeingoederen die voor vrijstelling van onroerende voorheffing in aanmerking komen op grond van artikel 253, 3° WIB92, zijn al de goederen die toebehoren aan de Staat, de gemeenschappen en de gewesten of aan de ondergeschikte besturen, alsmede aan alle instellingen die door die overheden zijn opgericht en belast zijn met een openbare dienst of een dienst van algemeen nut (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstellingen - Nationale domeingoederen

- Art. 253, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.17.0106.F 11 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180511.5 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Instelling - Kadastraal inkomen - Onroerende voorheffing - Kwijtschelding - Bestemming van het goed als weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling als een hospitaal, kliniek of dispensarium

Een instelling die op eender welke wijze fysieke of geestelijke zorg verstrekt is een soortgelijke weldadigheidsinstelling in de zin van artikel 12, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zoals een hospitaal, kliniek of dispensarium (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2018, nr.304.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Instelling - Kadastraal inkomen - Onroerende voorheffing - Kwijtschelding - Bestemming van het goed als weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling als een hospitaal, kliniek of dispensarium

- Art. 12, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0026.N 19 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180419.4 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Hoedanigheid van belastingplichtige - Erfpacht

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Improductiviteit van het goed - Kwijtschelding of proportionele vermindering - Toepassingsvoorwaarden

De erfpachter is de belastingplichtige voor de onroerende voorheffing die geheven wordt op het door hem in erfpacht gehouden goed (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Hoedanigheid van belastingplichtige - Erfpacht

- Art. 9 Wet 10 jan. 1824 over het recht van erfpacht
- Art. 251 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Kwijtschelding of de proportionele vermindering van de onroerende voorheffing wordt verleend indien de belastingplichtige het niet-gemeubileerd gebouw in de loop van het jaar ten minste gedurende 90 dagen niet heeft gebruikt en indien de omstandigheid dat het in die periode geen inkomsten heeft opgebracht, het gevolg is van redenen onafhankelijk van de wil van de belastingplichtige; hieruit volgt tevens dat de mogelijkheid tot kwijtschelding of proportionele vermindering ingevolge improductiviteit moet worden beoordeeld in hoofde van de belastingplichtige zelf en niet in hoofde van diegene aan wie het goed wordt verhuurd of aan wie een gebruiksrecht wordt verleend in het raam van een overeenkomst van onroerende leasing; indien de belastingplichtige in het raam van een overeenkomst van onroerende leasing een gebruiksrecht toestaat aan een derde, is het goed niet improductief om redenen onafhankelijk van zijn wil (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Improductiviteit van het goed - Kwijtschelding of proportionele vermindering - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 15, § 1, 1°, en 257, § 2, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0141.N 15 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180315.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Nationale domeingoederen - Onproductiviteit

Het onproductief zijn van het onroerend goed, als één van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de vrijstelling van onroerende voorheffing als nationaal domeingoed, is niets anders dan de ongeschiktheid van het onroerend goed om het voorwerp te zijn van een privatief genot vanwege de openbare dienst die er eigenaar van is; deze ongeschiktheid vloeit voort uit de bestemming die aan het onroerend goed wordt gegeven (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Nationale domeingoederen - Onproductiviteit

- Art. 253, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0190.N 25 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180125.3 AC nr. ...

Tegen de aanslag in de bedrijfsvoorheffing staat een georganiseerd administratief beroep open, dat de belastingplichtige voorafgaandelijk en tijdig moet instellen vooraleer hij een fiscaal verhaal kan instellen bij de rechter.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Aanslag - Vordering voor de rechtbank van eerste aanleg - Georganiseerd administratief beroep - Uitputtingsvereiste

- Art. 366, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

F.16.0036.N 21 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Vastrentende effecten - Kapitalisatiebonnen en kapitalisatiecontracten - Faillissement van de emittent - Verworven gekapitaliseerde intresten - Belastbaarheid

Uit de bepalingen van artikel 19, §1, 1°, en §2, eerste lid WIB92 volgt dat ter zake van kapitalisatiebonnen en kapitalisatiecontracten in beginsel enkel de som die boven de uitgifteprijs wordt betaald of toegekend als roerend inkomen belastbaar is onder de vorm van roerende voorheffing; wanneer bij de terugbetaling van bedoelde effecten ingevolge vereffening of faillissement van de emittent, de houder van de effecten in het geheel minder ontvangt dan de uitgifteprijs en aldus geen meerwaarde realiseert, levert deze terugbetaling geen belastbare inkomsten op (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Vastrentende effecten - Kapitalisatiebonnen en kapitalisatiecontracten - Faillissement van de emittent - Verworven gekapitaliseerde intresten - Belastbaarheid

- Art. 19, § 1, 1°, en § 2, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0030.F 10 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171110.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Inhouding - Inkomsten van belastbare kapitalen en roerende goederen - Inkomsten van Belgische oorsprong - Toegekende of betaalbaar gestelde inkomsten - Vennootschap die de inkomsten verschuldigd is - Geen enkele inhouding of storting van roerende voorheffing - Aan de rechtspersonenbelasting onderworpen verkrijger - Verplichtingen

Uit de artikelen 261, 1°, en 262, 1°, a), van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt niet dat de vennootschap die de inkomsten verschuldigd is maar, hoewel de wet haar daartoe verplicht, niet aan de bron de roerende voorheffing inhoudt op de inkomsten die ze toekent of betaalbaar stelt, van haar wettelijke verplichting tot inhouding van die roerende voorheffing ontheven zou zijn louter op grond dat de verkrijger van die inkomsten een aan de rechtspersonenbelasting onderworpen belastingplichtige zou zijn, en evenmin dat, in dat geval, die verkrijger degene zou worden die de voormelde voorheffing verschuldigd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, AR F.16.0030.F, nr. 633.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Inhouding - Inkomsten van belastbare kapitalen en roerende goederen - Inkomsten van Belgische oorsprong - Toegekende of betaalbaar gestelde inkomsten - Vennootschap die de inkomsten verschuldigd is - Geen enkele inhouding of storting van roerende voorheffing - Aan de rechtspersonenbelasting onderworpen verkrijger - Verplichtingen

- Artt. 261, 1°, en 262, 1°, a Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0098.F 8 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170908.4 AC nr. ...

Overmacht in de zin van artikel 257, 4°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zoals gewijzigd bij artikel 2, 2°, van het decreet van het Waals Gewest van 10 december 2009 houdende fiscale billijkheid en milieuefficiëntie voor het wagenpark en de passiefhuizen, die de belastingplichtige verhindert zijn zakelijke rechten op het onroerend goed uit te oefenen, veronderstelt een omstandigheid buiten de menselijke wil die deze niet kon voorzien of voorkomen (1). (1) Cass. 4 juni 2015, AR F.14.0094.F, AC 2015, nr. 372, en noot (1). Vgl. Cass. 26 september 2008, AR C.06.0442.N, AC 2008, nr. 508 en Cass. 7 april 2016, AR F.14.0074.N, AC 2016, nr. 243.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Bebouwd, niet-ingericht, onbezet en improductief onroerend goed - Kwijtschelding of vermindering van de onroerende voorheffing - Leegstand die de wettelijke termijn overschrijdt - Geen kwijtschelding of vermindering - Uitzonderingen - Overmacht

- Art. 2, 2° Decreet Waalse Overheidsdienst 10 december 2009 houdende fiscale billijkheid en milieuefficiëntie voor het wagenpark en de passiefhuizen

- Art. 257, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0057.N 24 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.5 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Nationale domeingoederen - Vrijstellingsvoorwaarden

De vrijstelling van de onroerende voorheffing voor nationale domeingoederen, veronderstelt dat het onroerend goed op zichzelf niets opbrengt; het onproductief zijn van het onroerend goed is niets anders dan de ongeschiktheid van het onroerend goed om het voorwerp te zijn van een privatief genot vanwege de openbare dienst die er eigenaar van is, welke ongeschiktheid voort vloeit uit de bestemming die aan het onroerend goed wordt gegeven. Opdat een onroerend goed een productief karakter verkrijgt, volstaat het dat het onroerend goed op zichzelf iets opbrengt; de omstandigheid dat de belastingplichtige met betrekking tot het onroerend goed kosten draagt die zijn opbrengst overstijgen, heeft niet tot gevolg dat het onroerend goed op zichzelf niets opbrengt (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Nationale domeingoederen -

Vrijstellingsvoorwaarden

- Art. 253, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.16.0013.N 10 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170210.2 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Bestemming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling - Vrijstelling

Met soortgelijke weldadigheidsinstellingen in de zin van artikel 12, § 1, WIB92 worden de instellingen bedoeld die op eender welke wijze fysieke of geestelijke zorg verstrekken; de omstandigheid dat het verstrekken van fysieke of geestelijke zorg niet gepaard gaat met een overnachting in de instelling of met het verschaffen van onderdak belet niet dat een instelling die deze zorg verstrekt een soortgelijke weldadigheidsinstelling is zoals bedoeld in artikel 12, § 1, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Bestemming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling

- Artt. 12, § 1, en 253, 1° zoals van toepassing in het Vlaams Gewest Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0130.N 20 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170120.4 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Overdracht van het goed - Invordering lastens de nieuwe eigenaar - Toepassingsmodaliteiten

Het Vlaams Gewest kan de onroerende voorheffing, ingekohierd op naam van de vroegere eigenaar van een onroerend goed dat van titularis is veranderd, slechts invorderen ten laste van de nieuwe eigenaar op voorwaarde dat de belastingschuld op het ogenblik van de verzending van het aanslagbiljet aan de nieuwe eigenaar nog niet is verjaard ten opzichte van de vroegere eigenaar; de verjaring ten aanzien van de nieuwe eigenaar begint dan te lopen vanaf het verstrijken van twee maanden na de toezending van het exemplaar van het aanslagbiljet aan de nieuwe eigenaar (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Overdracht van het goed - Invordering lastens de nieuwe eigenaar - Toepassingsmodaliteiten

- Artt. 396, 413, eerste lid, en 443bis, § 1, eerste lid, en § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.15.0194.N 23 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161223.4 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Bestemmming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling - Begrip - Opvangtehuis voor kinderen

Met soortgelijke weldadigheidsinstellingen die in aanmerking komen voor vrijstelling van onroerende voorheffing, worden de instellingen bedoeld die op eender welke wijze fysieke of geestelijke zorg verstrekken; een instelling voor buitenschoolse kinderopvang die een activiteit heeft die soortgelijk is aan de activiteit van een vakantiehuis voor kinderen, kan als een soortgelijke weldadigheidsinstelling worden beschouwd (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Bestemmming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling - Begrip - Opvangtehuis voor kinderen

- Artt. 12, § 1, en 253, 1° zoals van toepassing in het Vlaams Gewest Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0192.N 26 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160526.2 AC nr. ...

In de gevallen waarin de belastingplichtige aanspraak maakt op kwijtschelding of proportionele vermindering van onroerende voorheffing wegens improductiviteit van het onroerend goed, oordeelt de rechter onaantastbaar in feite of de belastingplichtige, onafhankelijk van zijn wil, het onroerend goed in gebruik heeft genomen of hem geen opbrengsten heeft opgeleverd; het hof gaat slechts na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten wettig heeft kunnen afleiden dat de belastingplichtige, onafhankelijk van zijn wil, het onroerend goed niet in gebruik heeft genomen of het hem geen opbrengsten heeft opgeleverd (1). (1) Zie Cass. 15 maart 2013, AR F.12.0067.N, met concl. adv.-gen. D. Thijs, nr. 191.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Improductiviteit van het onroerend goed - Kwijtschelding of proportionele vermindering - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter - Taak van het Hof

- Artt. 15, § 1, 1° en 257, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Kwijtschelding of proportionele vermindering van de onroerende voorheffing kan worden verleend voor een gebouwd onroerend goed dat niet is gemeubileerd en dat door de belastingplichtige niet in gebruik is genomen of voor hem geen opbrengsten heeft opgeleverd gedurende ten minste 90 dagen van hetzelfde jaar, op voorwaarde dat het niet in gebruik nemen of de improductiviteit onafhankelijk zijn van de wil van de belastingplichtige (1). (1) Zie Cass. 15 maart 2013, AR F.12.0067.N, met concl. adv.-gen. D. Thijs, nr. 191.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Improductiviteit van het onroerend goed - Kwijtschelding of proportionele vermindering - Vereisten

- Artt. 15, § 1, 1° en 257, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0097.N 7 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160407.5 AC nr. ...

Artikel 22 van het decreet van 19 december 2008 waarbij aan artikel 253, vierde lid, WIB92 een zin werd toegevoegd ter precisering van de leasingsovereenkomsten die krachtens deze bepaling voor vrijstelling van onroerende voorheffing in aanmerking komen, is een interpretatieve wet zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding van dat decreet (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Financiële leasing - Wijzinging van artikel 253, vierde lid, WIB92 - Interpretatieve wet

- Artt. 22 en 96 Decreet Vlaams Parlement 19 december 2008 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2009

- Artt. 253, eerste lid, en 253, vierde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Financiële leasing - Wijzinging van artikel 253, vierde lid, WIB92 - Interpretatieve wet

F.15.0131.N 7 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160407.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Bestemmming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling - Begrip - Sociale werkplaats

Met soortgelijke weldadigheidsinstellingen in de zin van artikel 12, §1, WIB92 worden de instellingen bedoeld die op eender welke wijze fysieke of geestelijke zorg verstrekken; een sociale werkplaats verschaft tewerkstelling in een beschermde arbeidsomgeving aan bepaalde doelgroepen en heeft bijgevolg een activiteit die verschilt van een instelling die fysieke of geestelijke zorg verstrekt in de zin van voormeld artikel (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Bestemmming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling - Begrip - Sociale werkplaats

- Artt. 12, § 1 en 253, 1°, zoals van toep. in het Vl. Gewest Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0016.N 14 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160114.10 AC nr. ...

Artikel 313, tweede lid, WIB92 verhindert dat de belastingplichtige die gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om de bedoelde inkomsten niet te vermelden in zijn aangifte in de personenbelasting, alsnog terugbetaling zou vragen van de roerende voorheffing waarvan hij, in geval van aangifte, na verrekening terugbetaling had kunnen verkrijgen; deze bepaling verhindert echter niet dat de belastingplichtige die ervoor heeft geopteerd om de roerende inkomsten niet aan te geven, terugbetaling vordert van de roerende voorheffing die geheel of gedeeltelijk ten onrechte werd ingehouden en doorgestort aan de Schatkist.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Terugvordering - Te volgen procedure

- Art. 313, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0024.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Vennootschap - Niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing - Individuele schade fiscus

De fout van een bestuurder of zaakvoeder met betrekking tot het niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing door de vennootschap kan individuele schade opleveren voor de fiscus die erin bestaat dat de bedrijfsvoorheffing niet kan worden geïnd bij de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Vennootschap - Niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing - Individuele schade fiscus

F.13.0056.N 19 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150619.4 AC nr. ...

De Staat is geen enkele interest verschuldigd bij de terugbetaling van voorheffingen wanneer de schuldenaar spontaan meer betaald heeft dan hij verschuldigd was; bij de terugbetaling van niet-verschuldigde bedrijfsvoorheffing, die bij gebrek aan spontane betaling werd ingekohierd, is moratoriuminterest verschuldigd op grond van artikel 418 WIB. 92 (1). (1) Zie Cass. 16 februari 1984, AC 1983-84, n° 335.

Voorheffingen en belastingkrediet - Aanrekening en terugbetaling van de voorheffingen - Moratoire interesten - Verschuldigdheid

- Artt. 418, eerste lid, 419, eerste lid, 1° en 365 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0212.N 12 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150612.6 AC nr. ...

De appelrechter die de realiteit van de verwerving van obligaties door de vennootschap, van de uitbetaling van de winst en van de bronheffing niet in vraag stelt, vermag op grond van de enkele vaststelling dat de operatie niet valt binnen het statutair doel van de vennootschap, niet te oordelen dat de verwerving van deze obligaties geen verband houdt met de beroepswerkzaamheid zodat niet voldaan is aan de vereisten voor de aftrekbaarheid van het forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting, nu uit de aard van een handelsvennootschap voortvloeit dat al haar activa noodzakelijk voor haar uitgevoerde bedrijvigheid worden aangewend.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Inkomsten uit buitenlandse obligaties - FBB - Mogelijkheid tot verrekening

- Art. 285 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.14.0121.N 24 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150424.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Algemeen - Vrijstelling - Vestiging van weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling

Met "soortgelijke weldadigheidsinstellingen" in de zin van artikel 12, §1, van het WIB92, worden de instellingen bedoeld die op eender welke wijze fysieke of geestelijke zorg verstrekken; een sociale werkplaats verschaft tewerkstelling in een beschermde arbeidsomgeving aan bepaalde doelgroepen en heeft bijgevolg een activiteit die verschilt van een instelling die fysieke of geestelijke zorg verstrekt in de zin van voormeld artikel (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Algemeen - Vrijstelling - Vestiging van weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling

- Artt. 12, § 1 en 253, 1°, zoals van toep. in het Vl. Gewest Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.12.0112.N 9 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150109.2 AC nr. 21

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Inkomsten toegekend aan buitenlandse artiesten of sportbeoefenaars

De inkomsten die, zonder bemiddeling van Belgische inrichtingen, voortkomen uit een in België door een niet-inwonende podiumkunstenaar of sportbeoefenaar uitgeoefende activiteit zijn onderworpen aan bedrijfsvoorheffing, zelfs indien de inkomsten niet worden toegekend aan de betrokkene, maar aan een buitenlandse tussenpersoon; indien er een dubbelbelastingverdrag bestaat met de Staat waar de vennootschap is gevestigd, kan, gelet op de voorrang van dubbelbelastingverdragen op de Belgische interne wetgeving, louter op grond van artikel 228, §2, 8°, WIB92 niet worden aangenomen dat België heffingsbevoegd is indien een Belgische organisator vergoedingen betaalt aan de buitenlandse vennootschap voor prestaties van podiumkunstenaars of sportbeoefenaars (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Inkomsten toegekend aan buitenlandse artiesten of sportbeoefenaars

- Artt. 228, § 2, 8°, en 270, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.12.0117.N 9 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150109.3 AC nr. 22

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Roerende inkomsten van Belgische oorsprong - Uitkering aan een aan de rechtspersonenbelasting onderworpen belastingplichtige - Gebrek aan inhouding van de roerende voorheffing

Indien een aan de rechtspersonenbelasting onderworpen belastingplichtige roerende inkomsten verkrijgt van Belgische oorsprong waarop overeenkomstig de vigerende wettelijke en reglementaire bepalingen roerende voorheffing verschuldigd is, zonder dat die voorheffing werd ingehouden of doorgestort aan de fiscus, wordt de verplichting tot betaling van de roerende voorheffing verlegd naar de genieter van de inkomsten, die in afwijking van artikel 261 WIB92, de enige schuldenaar wordt van de roerende voorheffing (1). (1) Zie concl. OM.

Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Roerende inkomsten van Belgische oorsprong - Uitkering aan een aan de rechtspersonenbelasting onderworpen belastingplichtige - Gebrek aan inhouding van de roerende voorheffing

- Artt. 261, 1°, en 262, 1°, a Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

VOORZIENING IN CASSATIE

F.20.0092.N 4 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211104.1N.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 1080 Gerechtelijk Wetboek en 378 WIB92 volgt dat inzake inkomstenbelastingen het verzoekschrift ondertekend en neergelegd mag worden door een advocaat, die niet een advocaat bij het Hof dient te zijn; het feit dat de cassatievoorziening gericht is tegen een beslissing die uitspraak doet over een vordering betreffende een aanslag in de inkomstenbelasting en tegelijk ook over een vordering in tussenkomst en gemeenverklaring van het te vellen arrest, wat een louter bewarende maatregel is, leidt er niet ertoe dat de voorziening moet ondertekend en neergelegd worden door een advocaat bij het Hof.

Voorziening in cassatie - Verzoekschrift tot cassatie - Ondertekening door een advocaat bij het Hof van Cassatie - Vereiste

- Art. 378 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

VOORZIENING VOOR HET HOF VAN BEROEP

F.23.0029.N 21 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.4 AC nr. ...

De fiscale rechter die uitspraak moet doen over een vordering waarbij een belastingplichtige opkomt tegen een aanslag in de personenbelasting, is, gelet op de aard van het fiscale geschil dat betrekking heeft op overheidsinkomsten, niet verplicht om de behandeling van de vordering te schorsen maar mag de behandeling schorsen, ook al is hij ingevolge het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het gezag van het strafrechtelijk gewijsde in de regel door de beslissing van de strafrechter gebonden.

Voorziening voor het hof van beroep - Hangende strafvordering - Behandeling van de zaak - Schorsing - Mogelijkheid

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

F.21.0144.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.3 AC nr. ...

De vordering van een handels- of ambachtsonderneming tot betwisting van een ten aanzien van haar gevestigde belasting, die niet gebaseerd is op een activiteit die haar inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen vereist, maar haar oorzaak vindt in de uitvoerbare titel die de Belgische Staat zichzelf heeft toegekend in uitvoering van een belastingwet, kan regelmatig in rechte worden ingeleid zonder de inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen te bewijzen.

Voorziening voor het hof van beroep - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Handels- of ambachtsonderneming - Betwisting van een ten aanzien van haar gevestigde belasting - Geen inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen - Rechtsvordering met als oorzaak de uitvoerbare titel die de Belgische Staat zichzelf heeft toegekend

- Art. III.26, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van economisch recht

F.19.0134.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.10 AC nr. ...

Luidens artikel 377, eerste lid, WIB92, zoals het op het geschil van toepassing is, kan men tegen de beslissingen van de directeurs der belastingen en van de gedelegeerde ambtenaren, getroffen krachtens de artikelen 366, 367 en 376, een voorziening indienen bij het hof van beroep van het gebied waarin het kantoor gelegen is waar de belasting is of moet worden geïnd; het hof van beroep neemt aldus enkel kennis van de betwistingen omtrent de vestiging van de belasting.

Voorziening voor het hof van beroep - Vestiging van de aanslag

F.16.0139.F 11 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180511.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Voorziening voor het hof van beroep - Beslissing van de directeur der directe belastingen - Enkel aan de belastingplichtige toegekend rechtsmiddel - Administratie - Verantwoording van de aanslag - Middelen - Rechter - Bevoegdheid

Voorziening voor het hof van beroep - Beslissing van de directeur der directe belastingen - Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Bezwaar - Voorafgaande voorwaarde - Betwisting - Voorwerp

Uit de artikelen 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek, alsook uit de artikelen 366 en volgende van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, en inzonderheid uit artikel 375, § 1, tweede lid, van dat wetboek, volgt dat, hoewel de rechtsvordering vereist dat eerst bezwaar wordt ingediend, het geschil voor de rechtbank van eerste aanleg niet de eventuele beslissing van de directeur over dat bezwaar maar de aanslag zelf betreft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 303, en de daarin vermelde rechtspraak.

Voorziening voor het hof van beroep - Beslissing van de directeur der directe belastingen - Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Bezwaar - Voorafgaande voorwaarde - Betwisting - Voorwerp

- Art. 366 e.v., inz. art. 375, § 1, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

Hoewel artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek enkel aan de belastingplichtige een rechtsmiddel tegen de beslissing van de gewestelijke directeur der directe belastingen toekent, valt hieruit niet af te leiden dat de administratie, voor de rechter, niet alle gegevens kan aanvoeren die de vestiging van de litigieuze aanslag kunnen verantwoorden, zoals die na de beslissing van de directeur blijft bestaan, en evenmin dat de rechter enkel daarop acht mag slaan binnen de grenzen waarin de zaak bij hem aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 303, en de daarin vermelde rechtspraak.

Voorziening voor het hof van beroep - Beslissing van de directeur der directe belastingen - Enkel aan de belastingplichtige toegekend rechtsmiddel - Administratie - Verantwoording van de aanslag - Middelen - Rechter - Bevoegdheid

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

F.16.0011.F 30 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170330.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Voorziening voor het hof van beroep - Vernietiging door de bodemrechter van een beslissing van de directeur van de belastingen - schorsing gedurende zes maanden van de termijnen voor verzet, hoger beroep of cassatie

Uit artikel 356, eerste lid, WIB92 volgt niet dat het de partijen zou verbieden een beroep in te stellen tijdens de schorsing van de daarin bepaalde termijnen (1). (1) Over het begrip ?termijn' in de zin van artikel 356, eerste lid - wachttermijn of schorsingstermijn? - en de gevolgen, zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Voorziening voor het hof van beroep - Vernietiging door de bodemrechter van een beslissing van de directeur van de belastingen - schorsing gedurende zes maanden van de termijnen voor verzet, hoger beroep of cassatie

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INTEREST

ALGEMEEN

S.19.0005.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.21 AC nr. ...

Noch uit artikel 1, noch uit artikel 57, § 2, OCMW-wet volgt dat het recht op maatschappelijke dienstverlening moet worden verleend onder de vorm van financiële steun; uit de omstandigheid dat een hulpzoekende die recht heeft op maatschappelijke dienstverlening in beginsel geen subjectief recht heeft om die dienstverlening te verkrijgen in de vorm van financiële steun, volgt dat de verbintenis van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn om dienstverlening te verlenen geen verbintenis is die alleen betrekking heeft op het betalen van een bepaalde geldsom, zodat artikel 1153 Burgerlijk Wetboek niet toepasselijk is.

Algemeen - Maatschappelijke dienstverlening - Vorm - Financiële steun - Subjectief recht

C.16.0368.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.5 AC nr. 670

De gerechtskosten zijn slechts vanaf de veroordeling verschuldigd en kunnen vóór de datum ervan geen interest opbrengen.

Algemeen - Gerechtskosten

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

F.14.0024.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Algemeen - Faillissement - Rente van schuldvorderingen - Stopzetting loop interesten - Voorwaarden

Overeenkomstig artikel 23, eerste lid, Faillissementswet houdt de rente van schuldvorderingen die niet gewaarborgd zijn door een bijzonder voorrecht, pand of hypotheek, op te lopen vanaf het vonnis van faillietverklaring, doch alleen ten aanzien van de boedel; de stopzetting van de loop van de interesten geldt enkel ten aanzien van de boedel en niet ten aanzien van derden (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Faillissement - Rente van schuldvorderingen - Stopzetting loop interesten - Voorwaarden

- Art. 23, eerste lid Wet 8 aug. 1997

ALLERLEI

S.20.0006.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.1 AC nr. ...

Artikel 62 van de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen, gewijzigd door de wet van 7 november 1987, wijkt inzake de verschuldigde nalatigheidsinterest op de bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid uitdrukkelijk af van de wettelijke rentevoet in sociale zaken bepaald in artikel 2, § 3, van de wet van 5 mei 1865 betreffende de lening tegen interest (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 280.

Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Geen of ontoereikende provisionele storting - Nalatigheidsinteresten - Rentevoet

- Art. 2, § 3 Wet 5 mei 1865 betreffende de lening tegen intrest
- Art. 62 Wet 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen

Het verschil in behandeling tussen de wettelijke rentevoet in sociale zaken, bepaald in artikel 2, § 3, van de wet van 5 mei 1865, en de rentevoet van de nalatigheidsinterest bepaald in geval van ontoereikendheid van de voor de bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid te verrichten provisionele storting, vloeit voort uit artikel 62 van de wet van 28 december 1983 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 280.

Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Geen of ontoereikende provisionele storting - Nalatigheidsinteresten - Rentevoet - Gewone sociale bijdragen voor werknemers en zelfstandigen - Interestvoet - Verschil in behandeling - Oorsprong

- Art. 62 Wet 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen

F.18.0062.N 12 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.4 AC nr. ...

Het beginsel van behoorlijk bestuur dat inhoudt het recht om gehoord te worden vooraleer een bestuurlijke beslissing wordt genomen die de rechtspositie van de betrokkene wijzigt, is niet absoluut; het kan terzijde gelaten worden indien, zelfs met het horen van de betrokkene, geen andere beslissing mogelijk is dan de beslissing genomen zonder dat de betrokkene gehoord is (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Inkomstenbelasting - Vraag tot vrijstelling nalatigheidsintresten bij toepassing artikel 417 WIB92 - Recht om vooraf gehoord te worden

- Art. 417 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.15.0244.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Schenkingen - Inkorting - Inkorting in waarde - Toepasselijke interestvoet

Wanneer de inkorting in waarde geschiedt, kunnen op het in te korten bedrag, dat in de plaats komt van de inkorting in natura, interesten worden toegekend; de rechter bepaalt daarbij de interestvoet in overeenstemming met de waarde van de vruchten die in geval van inkorting in natura aan de nalatenschap hadden moeten worden teruggegeven (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Schenkingen - Inkorting - Inkorting in waarde - Toepasselijke interestvoet

- Art. 928 Burgerlijk Wetboek

COMPENSATOIRE INTERESTEN

C.18.0064.F 26 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201026.3F.1 AC nr. ...

De verrekening met de compensatoire interest van de provisies die ter vergoeding van de uit een onrechtmatige daad voortvloeiende schade zijn gestort, heeft de toekenning van een schadevergoeding tot herstel van een onbestaande schade tot gevolg (1). (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0669.F, AC 2003, nr. 517.

Compensatoire interest - Begrip

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De compensatoire interest maakt inherent deel uit van de schadevergoeding die tot herstel van de door de onrechtmatige daad veroorzaakte schade wordt toegekend; hij vergoedt de bijkomende schade uit de uitgestelde betaling van de vergoeding waarop de benadeelde op de datum van de schade recht had (1). (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0669.F, AC 2003, nr. 517; Cass. 13 september 2000, AR P.00.0204.F, AC 2000, nr. 465, met concl. van advocaat-generaal Spreutels op datum in Pas.; Cass. 7 februari 1997, AR C.95.0110.N, AC 1997, nr.70; Cass. 23 september 1986, AR 9927, AC 1986-87, nr. 41.

Compensatoire interest - Begrip - Wegverkeersongeval met een motorrijtuig - Vergoedbare schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.19.0147.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.15 AC nr. ...

De artikelen 1139, 1145 en 1153, derde lid Burgerlijk Wetboek houden in dat om schadevergoeding te kunnen vorderen, bestaande in de wettelijke interest bepaald bij artikel 1153 Burgerlijk Wetboek, de schuldeiser in de regel aan zijn schuldenaar duidelijk en ondubbelzinnig moet te kennen geven dat hij wil dat de verbintenis wordt uitgevoerd.

Compensatoire interest - Overeenkomst - Verbindende kracht - Contractuele aansprakelijkheid - Verwijlinteresten - Aanvang

C.17.0703.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.4 AC nr. ...

De rechter kan vergoedende interest toekennen op de door hem op de dag van zijn beslissing geraamde vergoeding.

Compensatoire interest

De vergoedende interest vergoedt de schade die voortvloeit uit de vertraging in de schadeloosstelling, terwijl de aanpassing van de vergoeding een berekeningswijze is die wordt toegepast om rekening te houden met de vermindering van de koopkracht, zodat dit twee verschillende correctieven zijn, ook al houden beide verband met een tijdsverloop.

Compensatoire interest

C.14.0350.N 17 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150417.1 AC nr. ...

De verzekeraar die een persoonsverzekering tegen lichamelijke ongevallen heeft afgesloten, is tot betaling van vergoedende interest aan de verzekerde gehouden wanneer de verzekeringsovereenkomst voorziet in dekking van deze interest.

Compensatoire interest - Persoonsverzekering tegen lichamelijke ongevallen - Vergoedende interest - Betaling

- Artt. 1146, 1147 en 1153 Burgerlijk Wetboek

S.14.0023.N 13 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150413.1 AC nr. ...

Gerechtelijke intrest is de vergoedende of moratoire intrest die de rechter vanaf de inleidende akte van het rechtsgeding tot op het ogenblik van de betaling van de hoofdsom toekent; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat de verweerder voor de appelrechters de betaling vorderden van een kostenvergoeding "te vermeerderen met de wettelijke intrestvoet" vanaf de respectievelijke vervaldata der betalingen; aldus vordert de verweerder intrest tot de datum van de betaling en dus ook gerechtelijke intrest.

Compensatoire interest - Gerechtelijke interesten - Vordering vergoedende of moratoire interesten tot datum betaling

GERECHTELIJKE INTERESTEN

P.16.0774.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.1 AC nr. ...

Wanneer de door een onrechtmatige daad benadeelde partij een bepaald bedrag vordert, vermeerderd met de gerechtelijke interest, kent de rechter geen niet gevorderde interest toe als hij de aansprakelijke dader veroordeelt om moratoire interest te betalen op de toegekende vergoeding, met inbegrip van de compensatoire interest (1). (1) Zie Cass. 25 januari 1989, AR 7009, AC 1988-89, nr. 308; Cass. 4 november 1985, AR 7398, AC 1985-86, nr. 144: "Gerechtelijke interest kan zowel compensatoire als moratoire interest zijn.".

Gerechtelijke interest - Gevorderde gerechtelijke interesten - Moratoire interesten op compensatoire interesten - Verbod uitspraak te doen over niet gevorderde zaken

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek

S.14.0023.N 13 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150413.1 AC nr. ...

Gerechtelijke intrest is de vergoedende of moratoire intrest die de rechter vanaf de inleidende akte van het rechtsgeding tot op het ogenblik van de betaling van de hoofdsom toekent; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat de verweerder voor de appelrechters de betaling vorderden van een kostenvergoeding "te vermeerderen met de wettelijke intrestvoet" vanaf de respectievelijke vervaldata der betalingen; aldus vordert de verweerder intrest tot de datum van de betaling en dus ook gerechtelijke intrest.

Gerechtelijke interest - Vordering vergoedende of moratoire interesten tot datum betaling

MORATOIRE INTERESTEN

C.22.0217.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.4 AC nr. ...

Opzet, in de zin van artikel 1153 Oud Burgerlijk Wetboek, is de opzettelijke fout die begaan wordt met de bedoeling om schade te berokkenen of winst te behalen; het is niet voldoende dat de schuldenaar zich bewust is of moest zijn van de schade die zijn vertraging in de uitvoering kon veroorzaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 44.

Moratoire interest - Schadevergoeding die de wettelijke interest te boven gaat - Voorwaarde - Opzet - Begrip

- Art. 1153 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0040.N 14 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211014.1N.3 AC nr. ...

Het feit dat tussen partijen discussie bestond over de verschuldigdheid van de wegenisbijdrage en er daarom gewacht werd met de betaling van de facturen vormt op zich geen rechtsgrond om de toekenning van interest bij toepassing van artikel 15, § 4, AAV weigeren.

Moratoire interest - Artikel 15 Algemene Aannemingsvoorwaarden - Rechtsgrond tot weigering toekenning interest

- Art. 15 Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

C.20.0242.N 30 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.4 AC nr. ...

Artikel 2277 Oud Burgerlijk Wetboek strekt ertoe de schuldenaar te beschermen tegen een aangroei van achterstallen van termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhoudingen; de vermeerderingen bedoeld in artikel 11, § 1, eerste lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en de verdubbelingen van die vermeerderingen bedoeld in artikel 11, § 1, derde lid, zijn geen termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhouding zoals bedoeld bij artikel 2277 Oud Burgerlijk Wetboek; de verkorte verjaringstermijn van artikel 2277 Oud Burgerlijk Wetboek is bijgevolg niet van toepassing op voormelde heffingen (1). (1) Zie Cass. 3 december 2015, AR C.13.0576.N, AC 2015, nr. 723 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 25 januari 2010, AR C.09.0410.F, AC 2010, nr. 59; Cass. 13 maart 2008, AR C.07.0132N, AC 2008, nr. 175.

Moratoire interest - Termijnschulden

- Art. 2277 Oud Burgerlijk Wetboek

C.14.0175.N 14 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181214.1 AC nr. 714

Wanneer de rechter vaststelt dat de in artikel 1153, eerste lid B.W. bedoelde vertraging in de betaling mede te wijten is aan de schuld van de schuldeiser, kan de moratoire interest, die de vertraging in de betaling forfaitair vergoedt, niet integraal ten laste van de schuldenaar worden gelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Moratoire interest - Vertraging in de betaling - Foutief stilzitten - Medeschuld van de schuldeiser

- Art. 1153, eerste lid Burgerlijk Wetboek

F.14.0111.N 14 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181214.3 AC nr. 715

Moratoriuminteresten worden toegekend telkens wanneer een door de Staat onterecht ontvangen som die door de belastingadministratie is ingehouden en die aan de belastingplichtige interesten ontzegt op de sommen die hem onterecht zijn ontnomen, aan de belastingplichtige wordt terugbetaald, ongeacht de reden waarom de terugbetaling van de ingekohierde belastingen en de aankleven daarop moet gebeuren (1). (1) Zie concl. OM. Het Hof heeft op dezelfde datum een tweede arrest in dezelfde zin uitgesproken (F.14.0188.N).

Moratoire interest - Inkomstenbelastingen - Onterecht ontvangen nalatigheidsinteresten ingehouden door de fiscale administratie - Terugbetaling

- Art. 418 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 308 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

P.16.0774.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.1 AC nr. ...

Wanneer de door een onrechtmatige daad benadeelde partij een bepaald bedrag vordert, vermeerderd met de gerechtelijke interest, kent de rechter geen niet gevorderde interest toe als hij de aansprakelijke dader veroordeelt om moratoire interest te betalen op de toegekende vergoeding, met inbegrip van de compensatoire interest (1). (1) Zie Cass. 25 januari 1989, AR 7009, AC 1988-89, nr. 308; Cass. 4 november 1985, AR 7398, AC 1985-86, nr. 144: "Gerechtelijke interest kan zowel compensatoire als moratoire interest zijn.".

Moratoire interest - Gevorderde gerechtelijke interesten - Moratoire interesten op compensatoire interesten - Verbod uitspraak te doen over niet gevorderde zaken

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek

S.14.0007.N 27 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160627.1 AC nr. ...

De bijslag bedoeld in artikel 30bis, § 5, RSZ-wet is geen sanctie, maar strekt met het oog op het algemeen belang tot de vergoeding van de schade aan de financiering van het stelsel van de sociale zekerheid waarvan de omvang op forfaitaire wijze wordt begroot; deze bijslag doet een vordering tot betaling van een geldsom ontstaan in de zin van artikel 1153 Burgerlijk Wetboek zodat bij vertraging in de uitvoering moratoire interest verschuldigd is (1). (1) Zie Cass. 19 november 2007, AR S.06.0075.F, AC 2007, nr. 565.

Moratoire interest - Sociale zekerheid - Werknemers - Niet geregistreerde aannemer - Inhouding - Storting - Geen storting - RSZ - Bijslag - Aard

S.14.0064.F 4 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160404.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Moratoire interest - Rustpensioen - Vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart - Stewardess - Regularisatiebijdragen - Pensioenaanvullingen - Compensatie

De pensioenaanvullingen die verschuldigd zijn bij herziening van de rechten op het rustpensioen van een lid van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart zijn slechts opeisbaar na de volledige betaling van de regularisatiebijdragen bedoeld bij §§2 en 3 en van de interest bedoeld bij §4 van artikel 16ter van het koninklijk besluit van 3 november 1969, en ten vroegste op de ingangsdatum van het pensioen of op de eerste dag der maand volgend op de datum van de regularisatieaanvraag, en vervolgens per maand; de pensioenaanvullingen worden, tot beloop van de bedragen van de regularisatiebijdragen, vermeerderd met de interest die op de dag van de regularisatieaanvraag vervallen is, waarmee ze gecompenseerd worden, betaald op hun vervaldag en dragen geen verwijlinterest; zodra de regularisatiebijdragen en interest integraal betaald zijn bij compensatie met de pensioenaanvullingen, is het eventuele saldo van die aanvullingen per maand opeisbaar; bij ontstentenis van betaling moet er interest betaald worden op de maandelijkse aanvullingen vanaf die vervaldag met toepassing van artikel 20, Wet Handvest Sociaal Verzekerde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Moratoire interest - Rustpensioen - Vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart - Stewardess - Regularisatiebijdragen - Pensioenaanvullingen - Compensatie

- Art. 20 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde
- Art. 67 KB 21 dec. 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Art. 16ter KB 3 nov. 1969

C.14.0503.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.14 AC nr. ...

In de beslissing waarbij hij de gedwongen overdracht uitspreekt, bepaalt de rechter wanneer de eigendomsoverdracht en de betaling van de effecten moeten plaatsvinden; de vastgestelde prijs wordt pas vanaf dan eisbaar en kan voordien geen interest opbrengen (1); wanneer de prijs reeds is vastgesteld in het vonnis waarbij de overdracht wordt bevolen, is in geval van vertraging in de betaling moratoire interest verschuldigd overeenkomstig artikel 1153 Burgerlijk Wetboek; wanneer de overdracht wordt bevolen tegen de betaling van een voorlopig bedrag en voor het overige een deskundige wordt aangesteld met het oog op de begroting van de waarde van de aandelen, vormt de verbintenis van de overnemer tot betaling van het verschil tussen het voorlopig bedrag en de waarde van de aandelen, voor de raming daarvan door de rechter, een waardeschuld waarop vergoedende interest kan worden toegekend (2). (1) Cass. 30 oktober 2003, AR C.02.0498.N, AC 2003, nr. 543. (2) Zie Cass. 14 maart 2008, AR C.06.0657.F, AC 2008, nr. 182, en Cass. 11 juni 2009, AR C.08.0196.F, AC 2009, nr. 396; zie ook Cass. 14 december 1989, AR nr. 8488, AC 1989-90, nr. 243.

Moratoire interest - Compensatoire interesten - Naamloze vennootschappen - Gedwongen overdracht aandelen - Betaling overnameprijs - Bepaling door de rechter - Eisbaarheid vastgestelde prijs - Interest

- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 636 en 640 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

F.13.0056.N 19 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150619.4 AC nr. ...

De Staat is geen enkele interest verschuldigd bij de terugbetaling van voorheffingen wanneer de schuldenaar spontaan meer betaald heeft dan hij verschuldigd was; bij de terugbetaling van niet-verschuldigde bedrijfsvoorheffing, die bij gebrek aan spontane betaling werd ingekohierd, is moratoriuminterest verschuldigd op grond van artikel 418 WIB. 92 (1). (1) Zie Cass. 16 februari 1984, AC 1983-84, n° 335.

Moratoire interest - Fiscale administratie - Niet verschuldigde voorheffingen - Terugbetaling

- Artt. 418, eerste lid, 419, eerste lid, 1° en 365 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.14.0350.N 17 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150417.1 AC nr. ...

Bij laattijdige betaling van de in deze verzekeringsovereenkomst bedongen vergoeding kan de verzekeraar veroordeeld worden tot betaling aan de verzekerde van moratoire interest op de vergoeding en niet van vergoedende interest op de schade die de verzekeringsovereenkomst dekt.

Moratoire interest - Verzekeringsovereenkomst - Laattijdige betaling bedongen vergoeding - Moratoire interest

- Artt. 1146, 1147 en 1153 Burgerlijk Wetboek

S.14.0023.N 13 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150413.1 AC nr. ...

Gerechtelijke intrest is de vergoedende of moratoire intrest die de rechter vanaf de inleidende akte van het rechtsgeding tot op het ogenblik van de betaling van de hoofdsom toekent; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat de verweerder voor de appelrechters de betaling vorderden van een kostenvergoeding "te vermeerderen met de wettelijke intrestvoet" vanaf de respectievelijke vervaldata der betalingen; aldus vordert de verweerder intrest tot de datum van de betaling en dus ook gerechtelijke intrest.

Moratoire interest - Gerechtelijke interesten - Vordering vergoedende of moratoire interesten tot datum betaling

INTERNATIONAAL HUMANITAIR RECHT

P.20.1061.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.12 AC nr. ...

Artikel 6, eerste lid, 1°bis, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat een regel is die aan het Belgische gerecht een extraterritoriale bevoegdheid toekent inzake ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, stelt die bevoegdheid niet afhankelijk van de vestiging van de hoofdverblijfplaats van de verdachte van dergelijke feiten in het Rijk vóór het plegen van die feiten (1). (1) Immers, "le critère [de rattachement alternatif] de nationalité ou de résidence principale peut s'apprécier au regard tant de la situation existant au moment des faits que de celle existant au moment de l'engagement des poursuites" (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, 94). Aldus heeft het Hof een zaak waarin vóór de datum van inwerkingtreding van de wet van 5 augustus 2003 op 7 augustus 2003, een gerechtelijk onderzoek werd ingesteld wegens ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, onttrokken aan het Belgische gerecht, meer bepaald op grond dat "geen enkele vermoedelijke dader zijn hoofdverblijfplaats in België had op 7 augustus 2003" (en niet op het ogenblik van de feiten) (Cass. 24 september 2003, AR P.03.1217.F, AC 2003, nr. 452). Zoals gesteld in de parlementaire voorbereiding van de voormelde wet "is er geen reden om in het kader van het actief personaliteitsbeginsel te vereisen dat de verdachte op het moment van de feiten de status van onderdaan of verblijfhouder zou hebben gehad, gezien in het uitleveringsrecht algemeen wordt aangenomen dat ook personen die na de feiten de status van onderdaan of daarmee gelijkgestelde hebben verkregen, een bescherming tegen uitlevering kunnen genieten. Het criterium van de nationaliteit of van de hoofdverblijfplaats kan dus ook beoordeeld worden op het ogenblik van de instelling van de strafvordering." (Verslag van de Commissie Justitie, Parl.St. Kamer 2003, nr. 51 - 0103/003, 5). Deze zaak heeft betrekking op de genocide die plaatsvond in Rwanda in 1994. (M.N.B.)

- Ernstige schending - Feit gepleegd in het buitenland - Geen hoofdverblijfplaats van de verdachte in het Rijk voor het plegen van de feiten - Invloed op de extraterritoriale bevoegheid van het Belgische gerecht

- Art. 6, eerste lid, 1°bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0146.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.1 AC nr. ...

De bestanddelen van de misdaad van genocide worden omschreven in artikel 136bis Strafwetboek, een bepaling die de draagwijdte van artikel 6 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof niet beperkt en dus niet miskent; het bijzonder moreel bestanddeel dat ten aanzien van de dader van de genocide is vereist, bestaat in het voornemen om, door de vermelde daden te plegen en in een mate die het enkele moreel bestanddeel van die daden te boven gaat, een nationale, etnische of godsdienstige groep of rassengroep als zodanig geheel of gedeeltelijk uit te roeien (1). (1)Het OM heeft erop gewezen dat het bestreden arrest de schuldigverklaring van de eiser aan de misdaad van genocide naar recht verantwoordt, inzonderheid voor wat betreft "het opzet om, geheel of gedeeltelijk, een nationale, etnische of godsdienstige groep of rassengroep uit te roeien", d.i. het bijzonder opzet bepaald in art. 136bis, alsook voor wat betreft de omstandigheid dat de feiten deel uitmaakten van de genocide op de Tutsi-bevolking, die in Rwanda heeft plaatsgevonden vanaf 6 april 1994, in de veronderstelling dat die laatste vaststelling vereist is. Immers, de vraag of de misdaad van genocide, bepaald in art. 136bis Strafwetboek, inhoudt dat deze deel moet uitmaken van een systematisch plan of beleid ("contextueel bestanddeel"), zoals de eiser aanvoert, blijft een omstreden kwestie (zie S. VERELST, noot in M. DE BUSSCHER e.a., Duiding Strafrecht, Larcier, 2018, p. 219-220). Art. 136bis Strafwetboek verwijst niet naar het Statuut van Rome, in tegenstelling tot art. 136quater van hetzelfde wetboek, dat betrekking heeft op de oorlogsmisdrijven. Luidens art. II van het Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide, opgenomen in art. 136bis Strafwetboek, dat uitdrukkelijk verwijst naar voormeld verdrag, alsook naar art. 6 van het Statuut van Rome, wordt onder die misdaad verstaan "één van de [in de bepaling opgesomde] handelingen, gepleegd met de bedoeling om, geheel of gedeeltelijk, een nationale, etnologische, godsdienstige of rassengroep uit te roeien". De eiser verweet het arrest niet daarenboven vast te stellen dat hij zich ervan bewust was geweest dat zijn handelingen deel uitmaakten van een systematisch plan of genocidair beleid, dat "het gedrag deel uitmaakte van een kennelijke reeks soortgelijke gedragingen die gericht waren tegen die [Tutsi-] bevolkingsgroep, of op zichzelf beschouwd een dergelijke uitroeiing tot gevolg kon hebben", "contextueel bestanddeel", "specifieke voorbedachtheid" die niet worden vereist door art. 136bis Strafwetboek maar, voor wat betreft de "génocide par meurtre" ("genocide door doden"), wel door art. 6.a.4 van de "Bestanddelen van misdaden" van het Statuut van Rome, zoals bedoeld in art. 9 van dat Statuut. Luidens art. 2 van de wet van 25 mei 2000 houdende instemming met het Statuut van Rome van het Internationaal Strafgerechtshof, gedaan te Rome, op 17 juli 1998, zal dat Statuut weliswaar "volkomen gevolg hebben". Dit belet een bij dat Statuut aangesloten Staat echter geenszins om in zijn nationaal recht de misdaad van genocide ruimer te omschrijven dan de definitie die daarvan wordt gegeven in de voormelde "Bestanddelen van misdaden"; aldus kunnen die bestanddelen geenszins de toepassing van art. 136bis van het Belgisch Strafwetboek inperken; aangezien de misdaad van genocide dat "contextueel" bestanddeel niet vereist, hoefde het arrest zijn beslissing om die misdaad jegens de eiser bewezen te verklaren in dat opzicht dus niet te verantwoorden. (M.N.B.)

- *Genocide - Moreel bestanddeel - Bijzonder opzet*
- Art. 6 Statuut van Rome inzake het Internationale Strafregister
- Art. 136bis Strafwetboek

- *Genocide - Moreel bestanddeel - Bijzonder opzet*
- Art. 6 Statuut van Rome inzake het Internationale Strafregister
- Art. 136bis Strafwetboek

INTERNATIONALE RECHTSHULP

P.25.0777.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.18 AC nr. ...

In een arrest van 29 juli 2024, nummer 202/24, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie geoordeeld dat hoewel de Handels- en samenwerkingsovereenkomst nergens uitdrukkelijk bepaalt dat de lidstaten gehouden zijn gevolg te geven aan een door het Verenigd Koninkrijk op grond van deze overeenkomst uitgevaardigd aanhoudingsbevel, uit de opzet van titel VII van het derde deel van die overeenkomst, en met name "uit het respectieve oogmerk van de artikelen 600 tot en met 604 ervan", volgt dat een lidstaat de tenuitvoerlegging van een dergelijk bevel slechts kan weigeren om redenen die voortvloeien uit de overeenkomst; artikel 603 van de overeenkomst is bijgevolg rechtstreeks toepasselijk; onder voorbehoud van de in het bovenvermelde artikel 603 bedoelde kennisgevingen, bepaalt paragraaf 1 van die bepaling echter dat de tenuitvoerlegging van een aanhoudingsbevel niet mag worden geweigerd op grond van het feit dat de gezochte persoon onderdaan is van de uitvoerende staat (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; zie HvJEU (Grote Kamer) 29 juli 2024, C-202/24, Alchaster, ECLI:EU:C:2024:649, en concl. van advocaat-generaal SZPUNAR, ECLI:EU:C:2024:559 ; Cass. 27 november 2024, AR P.24.1526.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241127.2F.27.

- Passieve uitlevering - Brits internationaal aanhoudingsbevel ter zake van een Belgische onderdaan - Uitvoerbaarverklaring - Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de EU en het VK - Artikel 603, rechtstreeks toepasselijk - Gevolg

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

De met het oog op uitlevering aan het Verenigd Koninkrijk gedetineerde persoon die cassatieberoep instelt tegen de door de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen beslissing tot uitvoerbaarverklaring van het door de Britse overheden verleende internationaal aanhoudingsbevel kan de akte van cassatieberoep geldig zelf op de griffie van de gevangenis ondertekenen (1). (Impliciete oplossing). (1) "De Uitleveringswet 1874 maakt geen melding van het cassatieberoep, dat ter zake geregeld blijft door het Wetboek van Strafvordering. Artikel 3 van de wet betreft immers enkel, enerzijds, de procedure van uitvoerbaarverklaring door de raadkamer van het door de bevoegde buitenlandse overheid verleende aanhoudingsbevel en, anderzijds, de wijze om het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep over de uitlevering in te winnen. Daaruit volgt dat het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing van de raadkamer tot uitvoerbaarverklaring bevestigt, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift". (Cass. 28 september 2016, AR P.16.0938.F, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.4, AC 2016, nr. 531; zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0520.N, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.5, AC 2016, nr. 382). In het geval van de door het Verenigd Koninkrijk ingediende verzoeken tot uitlevering verwijst artikel 13 van die wet echter, met het oog op de regeling van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", naar de Wet Europees Aanhoudingsbevel, waarvan artikel 18 voorziet in een bijzondere regeling voor het cassatieberoep en, met name, in een duidelijk kortere termijn om cassatieberoep in te stellen (vijf dagen); in dat geval eist het Hof geen tussenkomst van een advocaat die houder is van het getuigschrift (zie Cass. 25 maart 2015, AR P.15.0393.F, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.2, AC 2015, nr. 221, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas., ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150325.2). Bijgevolg is het cassatieberoep, dat deel uitmaakt van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", aangezien het mogelijk maakt om de beslissing die over dat verzoek uitspraak heeft gedaan te toetsen, wel ontvankelijk. (M.N.B.)

- Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de Britse overheden - Artikel 13 Uitleveringswet 1874 - Toepassing van de procedure geregeld door de Wet Europees Aanhoudingsbevel - Beslissing tot uitvoerbaarverklaring gewezen door de kamer van inbeschuldigingstelling - Akte van cassatieberoep die door de met het oog op uitlevering gedetineerde persoon zelf is ondertekend op de griffie van de gevangenis - Ontvankelijkheid

- Art. 18 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds
- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds
- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

P.25.0097.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep van een eiser tot opheffing van een opsporingsmaatregel tegen de beslissing die het openbaar ministerie heeft genomen met toepassing van artikel 28sexies, § 4, Wetboek van Strafvordering, is vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep wanneer de Belgische rechtbanken hierdoor hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

- Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot opheffing op grond van artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing waardoor de Belgische rechtbanken hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 28sexies, § 4 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de verzoeker om opheffing van de inbeslagname van voorwerpen die overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp werd verricht, eerder al een rechtsmiddel heeft aangewend om zich tegen de overdracht van diezelfde voorwerpen aan de verzoeker te verzetten en dit eerste rechtsmiddel definitief is verworpen, heeft die partij, waaraan de eindbeslissing betreffende de overdracht kan worden tegengeworpen, geen enkel belang meer bij het tweede rechtsmiddel (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

- Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen naar de verzoeker op grond van artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Definitief verworpen rechtsmiddel - Tweede rechtsmiddel dat om opheffing van de inbeslagname verzoekt op grond van artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering - (Geen) belang

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Volgens artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering, is het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat gewezen is op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings betreffende de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp vormen van het misdrijf, niet vatbaar voor cassatieberoep; uit arrest nr. 29/2024 van het Grondwettelijk Hof van 14 maart 2024 volgt evenwel dat de cassatieberoepen niet op grond van die rechtsnorm niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard (1). (1) Cass. 22 mei 2024, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 ; zie AGwH 14 maart 2024, nr. 29/2024, dat antwoordt op de prejudiciële vraag gesteld door Cass. 21 december 2022, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.3, met concl. "in hoofdzaak" van het OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221221.2F.3.

- Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

P.25.0037.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.9 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 19.1, g) en h), Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen dienen te worden gelezen in samenhang met de overwegingen 15 en 34 van de preambule bij Verordening 2018/1805; hieruit volgt dat er ten gunste van de uitvaardigende Staat een vermoeden bestaat van de inachtneming van de fundamentele rechten van onder meer de persoon tegen wie een confiscatiebevel is uitgevaardigd zodat de weigering van de tenuitvoerlegging van het confiscatiebevel dan ook enkel gerechtvaardigd is wanneer op geloofwaardige wijze omstandige elementen worden aangevoerd die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene, waardoor het voormelde vermoeden wordt weerlegd (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1658.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.3, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS, ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20240312.2N.3.

- Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Confiscatiebevel - Weigering van tenuitvoerlegging - Vermoeden van inachtneming door uitvaardigende Staat van de fundamentele rechten - Weerlegging - Wijze

- Art. 19.1, g) en h) Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

- Overwegingen (15) en (34) Preambule Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

Op grond van artikel 19.1, g) en h), Verordening 2018/1805 volstaat het voor de toepassing van de daar bedoelde weigeringsgronden niet dat degene waartegen het confiscatiebevel is uitgevaardigd, niet is opgeroepen voor, noch is verschenen op de rechtszitting waarop is beslist tot zijn veroordeling bij verstek tot de straf of de maatregel die het voorwerp van het confiscatiebevel uitmaakt, wanneer de betrokkene inmiddels op regelmatige wijze in kennis is gesteld van zijn veroordeling en hij de mogelijkheid heeft gehad om daartegen een rechtsmiddel aan te wenden dat kon leiden tot een procedure ten gronde en op tegenspraak, naar aanleiding waarvan de oorspronkelijke beslissing op grond van eventueel nieuw bewijsmateriaal kon worden herzien; dat de betrokkene, die beschikte over een dergelijk rechtsmiddel, in voorkomend geval heeft geopteerd voor een ander, ondoelmatig of minder doelmatig rechtsmiddel, heeft geen belang en dat het bij het confiscatiebevel gevoegde certificaat verkeerdelijk vermeldt dat de betrokkene wel persoonlijk ter rechtszitting is opgeroepen of dat er veel tijd is verstreken sinds de veroordeling tot verbeurdverklaring, zijn geen omstandigheden die toelaten anders te oordelen.

- Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Confiscatiebevel - Weigeringsgronden - Geen oproeping of verschijning op de rechtszitting waarop beslist is tot veroordeling bij verstek - Op regelmatige wijze kennis van de veroordeling - Mogelijkheid tot het aanwenden van een rechtsmiddel - Keuze voor een ondoelmatig of minder doelmatig rechtsmiddel - Grens

- Art. 19.1, g) en h) Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

P.22.0400.F 22 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat geen cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat is gewezen op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings over de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp van het misdrijf vormen; aan het Grondwettelijk Hof moet dus een prejudiciële vraag worden gesteld over een mogelijke schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet door die bepaling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

- Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

P.23.0987.F 1 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230801.VAC.1 AC nr. ...

Uit de erkenning van de probatiemaatregel en de aanpassing van die maatregel door de procureur des Konings naar een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank voor de duur en onder de door de Franse rechterlijke beslissingen opgelegde voorwaarden, volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, nadat ze de invrijheidstelling onder toezicht heeft herroepen, niet overeenkomstig het Franse recht de duur diende vast te stellen van de wegens de herroeping te ondergane gevangenisstraf, maar zich diende te beperken tot het uitoefenen van de ambtshalve en jaarlijkse controle van de vrijheidsberoving, tot na het verstrijken van een periode van vijf jaar.

- Strafzaken - Buitenlands probatievonnis - Vervangende straf - Erkenning in België

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/24 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/22 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De erkenning van het buitenlandse vonnis en de daarin vervatte probatiebeslissing, eventueel na aanpassing door het openbaar ministerie met toepassing van artikel 17 van de wet van 21 mei 2013, heeft tot gevolg dat er overeenkomstig de Belgische wetgeving toezicht zal worden gehouden op de straf of de maatregel, alsof het een vonnis van een Belgisch rechtscollege zou betreffen.

- Strafzaken - Buitenlands probatievonnis - Erkenning in België

Het Belgische recht beheerst het toezicht op de straf of de maatregel die door het openbaar ministerie werd erkend, met inbegrip van de te nemen beslissingen wanneer de veroordeelde persoon de opgelegde voorwaarden niet naleeft of een nieuw strafbaar feit pleegt.

- Strafzaken - Buitenlands probatievonnis - Erkenning in België - Gevolg - Toepassing van de Belgische wet

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie
- Art. 14 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

P.23.0504.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.1 AC nr. ...

Het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat met toepassing van artikel 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering en artikel 15 Wet 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie oordeelt over het beroep dat door een eigenaar is ingesteld tegen het beslag op kunstwerken of antieke voorwerpen dat door de Belgische onderzoeksrechter werd bevolen ter uitvoering van een door de Italiaanse gerechtelijke overheden uitgevaardigd bevriezingsbevel, is een beslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0314.F, AC 2020, nr. 355.

- Strafzaken - Europese Unie - Beslag op voorwerpen ter uitvoering van een door de buitenlandse overheid uitgevaardigd bevriezingsbevel - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 2, § 2 ,Wet 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, worden die beslissingen, in de betrekkingen die België onderhoudt met andere lidstaten van de Europese Unie die gebonden zijn door Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen, uitgevaardigd, erkend of ten uitvoer gelegd in overeenstemming met deze verordening en met de artikelen 2/1, 5°, 10, 12 §§ 1, 1/1, 1/2 en 4, 13, 14, 15, 16, 28, 30, §§ 1 tot 3 en §§ 5 tot 8, 33, 37, 38, 39 en 40 van de wet; artikel 39, eerste lid, van de verordening stipuleert dat zij met ingang van 19 december 2020 de bepalingen van het kaderbesluit betreffende de bevriezing van voorwerpen tussen de door die verordening gebonden lidstaten vervangt, en artikel 40 verduidelijkt onder de hoofding "Overgangsbepalingen" dat die verordening van toepassing is op bevriezingscertificaten en confiscatiecertificaten die zijn toegezonden op of na 19 december 2020.

- Strafzaken - Europese Unie - Wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen - Bevriezingscertificaat uitgevaardigd door de Italiaanse autoriteiten - Tenuitvoerlegging in België - Toepasselijke bepalingen

- Art. 2, § 2 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

- Art. 40, § 1 Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

- Art. 39, eerste lid Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

---

P.22.0879.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.9 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat het openbaar ministerie in een rechtshulpverzoek bewoordingen gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand worden voorgesteld en zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte wordt miskend, heeft niet tot gevolg dat de vonnisrechter noodzakelijk moet vaststellen dat het recht van de verdachte op een eerlijk proces daardoor op onherstelbare wijze in het gedrang is gebracht; het staat aan de vonnisrechter onaantastbaar te oordelen of een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd nog mogelijk is, waarbij hij rekening kan houden met onder meer de doorslaggevende impact van de gedraging van het openbaar ministerie op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit het rechtshulpverzoek verkregen resultaten en de mogelijkheden die de verdachte nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van het rechtshulpverzoek; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.16.1065.N, AC 2020, nr. 482.

- Strafzaken - Opsporingsonderzoek - Vermoeden van onschuld - Rechtshulpverzoek waarin wordt aangegeven dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het misdrijf waarvoor hij wordt vervolgd - Effect van deze bewoordingen op de toelaatbaarheid van het bewijs bekomen bij uitvoering van het rechtshulpverzoek en het daaropvolgend bewijs - Ontvankelijkheid van de strafvordering - Beoordeling

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0197.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 1, 40.1 en 40.2 van Verordening (EU) 2018/1802 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen en artikel 2, § 1 en § 2, Wet Wederzijdse Erkenning, zoals gewijzigd door de wet van 28 november 2021, en de wetsgeschiedenis van de vermelde wet van 28 november 2021 volgt dat de erkenning en tenuitvoerlegging van een confiscatiebevel op grond van een confiscatiecertificaat dat een Nederlandse autoriteit aan een Belgische autoriteit heeft toegezonden vóór 19 december 2020, wordt geregeld door de Wet Wederzijdse Erkenning in zijn versie vóór de wijziging bij de wet van 28 november 2021.

- Europese Unie - Strafzaken - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Wet 5 augustus 2006 - Wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van bevriezings- en confiscatiebevelen - Wetswijziging - Confiscatiebevel van een andere lidstaat - Toezending vóór de inwerkingtreding van Verordening (EU) 2018/1805 van 14 november 2018 - Gevolg

- Artt. 2, §§ 1 en 2, en 30 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

- Artt. 1, 40.1 en 40.2 Verordening (EU) 2018/1806 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derd

---

P.21.1329.F 5 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220105.2F.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 21, § 2, van de wet van 22 mei 2017 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken kan de overdracht van het bewijsmateriaal door de Belgische uitvoerende autoriteit aan de uitvaardigende Staat worden opgeschort in afwachting van een beslissing over het rechtsmiddel dat overeenkomstig artikel 22 van die wet is aangewend, tenzij in het Europees onderzoeksbevel voldoende gemotiveerd is dat een onmiddellijke overdracht essentieel is voor het goede verloop van het onderzoek of voor de bescherming van de individuele rechten; in zoverre de wet geen onderscheid maakt, kan de opschorting worden bevolen ongeacht welk van de twee in voormeld artikel 22 bedoelde rechtsmiddelen nog aanhangig is, maar wanneer degene die de opheffing van de inbeslagname van voorwerpen hiervóór reeds een rechtsmiddel heeft aangewend om zich te verzetten tegen de overdracht van dezelfde voorwerpen naar de verzoeker en dit eerste rechtsmiddel definitief is verworpen, heeft die partij geen enkel belang meer bij het tweede rechtsmiddel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 6.

- Strafzaken - Europese Unie - Europees onderzoeksbevel - Overdracht van het bewijsmateriaal - Rechtsmiddel aangewend overeenkomstig artikel 22 van de wet van 22 mei 2017 - Schorsende werking

- Artt. 21 en 22 Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken

---

C.20.0341.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.3 AC nr. ...

Wanneer de partij die de procedure eerst bij een gerecht van een lidstaat aanhangig heeft gemaakt, zich er in een later aanhangig gemaakte procedure voor het gerecht van een andere lidstaat toe verbindt om afstand te doen van het geding in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, maar zij vervolgens nalaat die afstand van geding uit te voeren, zodat geen einde komt aan de procedure in de lidstaat van het eerst aangezochte gerecht, blijven de aanhangigheidsregels krachtens artikel 19 Brussel IIbis-Verordening gelden en blijft de situatie van litispendentie voortbestaan zodat het laatst aangezochte gerecht de partijen naar het eerst aangezochte gerecht moet verwijzen, wanneer de bevoegdheid van dit gerecht vaststaat, zoniet zou dit leiden tot parallelle procedures met mogelijk tegenstrijdige beslissingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Brussel IIbis-verordening - Regels van aanhangigheid - Aanhangige procedure in een Lidstaat - Later aanhangig gemaakte procedure in een andere Lidstaat - Voorgenomen afstand van de eerste procedure - Geen uitvoering van de afstand

- Art. 19, tweede en derde lid EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

P.21.0982.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.4 AC nr. ...

Het strafrechtelijk beslag dat de eisers verzoeken op te heffen, houdt geen verband met een strafvordering die te hunnen laste aanhangig is in België en aldus zijn de eisers geen vervolgde personen in de zin van artikel 427 Wetboek van Strafvordering; de cassatieberoepen die niet betekend zijn aan het openbaar ministerie bij het appelrechter en de memorie die niet ter kennis is gebracht van het openbaar ministerie bij het appelgerecht, zoals vereist door artikel 429 Wetboek van Strafvordering, zijn niet ontvankelijk (1) (2). (1) In deze zaak werd ingevolge een internationaal rechtshulpverzoek uitgaande van Zwitserland, door een Belgische onderzoeksrechter strafrechtelijk beslag gelegd op de tegoeden op financiële rekeningen in België, waarvan één van de eisers titularis was; eisers hebben vervolgens een verzoekschrift neergelegd tot opheffing van het beslag op grond van artikel 61quater Wetboek van Strafvordering dat geleid heeft tot een arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling, waartegen cassatieberoep werd ingesteld. (2) Voor wat betreft de ontvankelijkheid van een onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling in het kader van de procedure bepaald in artikel 22, § 2, Wet Europees onderzoeksbevel juncto artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering: zie Cass. 12 mei 2020, AR P.20.0342.N, AC 2020, nr. 288, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS.

- Strafrechtelijk beslag in België - Verzoek tot opheffing van het beslag - Beslissing Kamer van Inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Vervolgde persoon - Vereiste van betekening van het cassatieberoep - Memorie - Kennisgeving - Gevolgen

- Artt. 427, eerste lid, en 429 Wetboek van Strafvordering

P.21.0965.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.12 AC nr. ...

Wanneer de beslissing over de schuldigverklaring van een beklaagde steun vindt in bewijsmateriaal dat in het buitenland is verkregen ingevolge een Belgisch internationaal rechtshulpverzoek en het strafdossier enkel stukken bevat waaruit de uitvoering van dat verzoek blijkt, kan de beklaagde op grond van artikel 13 van de wet van 9 december 2004 vragen om de voorlegging van een gegeven waaruit blijkt dat het bewijsmateriaal voldoet aan de in het buitenland geldende wettigheidsvereisten; daarvoor moet de beklaagde niet eerst aannemelijk maken dat het bewijs op een onregelmatige wijze is verkregen; het recht van verdediging van de beklaagde vereist dat die gegevens hem toelaten het in het buitenland verkregen bewijsmateriaal in concreto te betwisten; de rechter oordeelt welke gegevens daarvoor eventueel nog aan het strafdossier moeten worden gevoegd; die gegevens kunnen bestaan in de beslissing van een buitenlandse rechterlijke overheid die de uitvoering van het internationaal rechtshulpverzoek heeft gemachtigd of wettig verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Uitvoering van een rogatoire commissie - Overmaken van stukken aan de Belgische overheid - Ontbreken van machtigingen van de rechter in de aangezochte staat - Toelaatbaarheid van het bewijs bekomen in het buitenland - Voorwaarden

- Art. 13 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0272.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.8 AC nr. ...

De door artikel 423 Wetboek van Strafvordering bepaalde gemeenrechtelijke termijn van cassatieberoep is van toepassing op het cassatieberoep tegen een beslissing van de strafuitvoerinsrechtbank te Brussel over de betwisting door de veroordeelde van de door de procureur des Konings te Brussel genomen beslissing om een straf of maatregel met toepassing van artikel 18, § 4, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen aan te passen (1). (1) Dat artikel bepaalt: "indien de gevonniste persoon meent dat de door de procureur des Konings besliste aanpassing de in de beslissingsstaat uitgesproken straf of maatregel verzwaart naar aard of duur, kan hij deze beslissing voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel betwisten". Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat "het gemene recht van de strafrechtspleging van toepassing is op de rechtsmiddelen die openstaan tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank" die op grond van die bepaling is genomen (Memorie van toelichting, Parl. St. Kamer, 53K1796/001, p. 22). Het Hof oordeelt aldus dat de eiser, in geval van cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, geen memorie mag neerleggen na het verstrijken van de door artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde gemeenrechtelijke termijn (Cass. 6 november 2019, AR P.19.1013.F, AC 2019, nr. 575, met concl. "in hoofzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.).

- Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

P.20.0314.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.7 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 4, § 4, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie kunnen de materiële gronden die hebben geleid tot de uitspraak van de aan België overgezonden buitenlandse beslissing tot bevriezing van de tegoeden niet voor een Belgische rechtbank worden betwist.

- Strafzaken - Europese Unie - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Kamer van inbeschuldigingstelling - Omvang van het toezicht - Materiële gronden die hebben geleid tot de beslissing om de tegoeden te bevriezen

- Art. 4, § 4 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

Het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat met toepassing van de artikelen 61quater, § 5, Wetboek van Strafvordering, en 15, § 1, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, uitspraak doet over het beroep dat een eigenaar heeft ingesteld tegen de inbeslagneming van zijn pand, die door het Belgische onderzoeksgerecht werd bevolen ter uitvoering van de beslissing die de Franse rechterlijke overheden overeenkomstig artikel 12 van de voormelde wet hebben genomen om de tegoeden te bevriezen, is een beslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld (1). (1) Het OM had geoordeeld dat akte van de afstand moest worden verleend omdat de bestreden beslissing niet als een eindbeslissing kon worden aangemerkt in de zin van art. 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering. De inbeslagneming, in België, van een pand vormt immers de uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen, d.i. een bewarende maatregel die noodzakelijkerwijs leidt tot een latere maatregel, zoals de vervreemding of de verbeurdverklaring van het goed, of nog de opheffing van het beslag.

- Strafzaken - Europese Unie - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie
- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

Artikel 15, § 2, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie bepaalt dat de redenen van de inbeslagneming enkel kunnen worden aangevochten door een vordering voor een rechtbank van de beslissingsstaat die de beslissing heeft gewezen waarvan de tenuitvoerlegging in België wordt gevorderd; het behoort dus niet aan de rechterlijke overheid van de tenuitvoerleggingstaat om de beoordeling, door de buitenlandse autoriteiten, van het bedrag van het vermogensvoordeel dat het misdrijf heeft opgeleverd of het ernstige en concrete karakter van de aanwijzingen die het beslag verantwoorden te censureren.

- Strafzaken - Europese Unie - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Kamer van inbeschuldigingstelling - Omvang van het toezicht - Redenen van de inbeslagneming - Beoordeling van het bedrag van het vermogensvoordeel dat het misdrijf heeft opgeleverd - Ernstig en concreet karakter van de aanwijzingen die het beslag verantwoorden

- Art. 15, § 2 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

P.20.0342.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.3 AC nr. ...

Het onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling in het kader van de procedure bepaald in artikel 22, § 2, Wet Europees onderzoeksbevel juncto artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

- Richtlijn 2014/41/EU van 3 april 2014 - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebrach hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

- Europees rechtshulpverdrag - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Rechtshulpverzoeken - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

De naleving van de bepaling van artikel 3.3 Europees Rechtshulpverdrag is niet voorgeschreven op straffe van een sanctie en de niet-naleving ervan belet de rechter niet te oordelen dat de niet voor eensluidend gewaarmerkte afschriften of fotokopieën toch betrouwbaar zijn.

- Europees rechtshulpverdrag - Artikel 3.3 - Toezending van de stukken door de aangezochte partij - Eensluidend gewaarmerkte stukken of fotokopieën - Sanctie - Draagwijdte

P.19.1013.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.5 AC nr. ...

Artikel 18, § 4, van de wet van 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie bepaalt dat indien de gevonniste persoon meent dat de door de procureur des Konings besliste aanpassing de in de beslissingsstaat uitgesproken straf of maatregel verzwaart naar aard of duur, kan hij deze beslissing voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel betwisten; het cassatieberoep van de gevonniste persoon dat gericht is tegen het vonnis dat afwijzend beschikt op het verzoekschrift van de eiser tegen een beslissing van het openbaar ministerie die de door het buitenlands vonnis opgelegde straf handhaaft en niet verzwaart, is niet-ontvankelijk wegens gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. « in hoofdzaak » OM in Pas. 2019, nr. 575.

- Strafzaken - In het buitenland uitgesproken vrijheidsbenemende straf - Uitvoering in België - Handhaving door de procureur des konings van de in het buitenland uitgesproken straf - Beroep van de voor de strafuitvoeringsrechtbank gevonniste persoon - Bevestiging van de beslissing van de procureur des Konings - Cassatieberoep van de veroordeelde - Belang

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

Wanneer de procureur des Konings, met toepassing van artikel 18, § 1, van de wet van 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, beslist heeft de door de in de beslissingsstaat uitgesproken straf te handhaven, is het cassatieberoep van laatstgenoemde dat gericht is tegen een vonnis dat de beslissing van het openbaar ministerie niet ter discussie stelt, niet-ontvankelijk wegens gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. « in hoofdzaak » OM in Pas. 2019, nr. 575.

- Strafzaken - In het buitenland uitgesproken vrijheidsbenemende straf - Uitvoering in België - Handhaving door de procureur des konings van de in het buitenland uitgesproken straf - Beroep van de voor de strafuitvoeringsrechtbank gevonniste persoon - Bevestiging van de beslissing van de procureur des Konings - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Belang

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

P.19.0104.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.5 AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat informatie louter in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied; wanneer een partij aanvoert dat dergelijke inlichtingen op onregelmatige wijze zijn verkregen, dient zij dit aannemelijk te maken op een wijze die het niveau van een loutere bewering overstijgt en de rechter oordeelt onaantastbaar of die partij haar aanvoering geloofwaardig maakt (1). (1) Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr.716; Cass. 2 december 2014, AR P.13.0545.N, AC 2014, nr. 743; Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T.Strafr. 2014/1, (47)48-50.

- Wet 9 december 2004 - Bewijsvoering - Informatie afkomstig van de Duitse fiscus - Aanvoering van onrechtmatige informatieverkrijging - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte

P.18.1259.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 1.1 en 3.1 Napels II-overeenkomst volgt dat de verzoeker om bijstand de op grond van deze overeenkomst verkregen informatie van de bevoegde overheid kan aanwenden in een strafrechtelijke procedure; uit artikel 1.2 Napels II-overeenkomst volgt niet dat de verzoeker om bijstand gebruik had moeten maken van het Europees rechtshulpverdrag omdat de bevoegde autoriteit daarom had verzocht aangezien het de verzoekende autoriteit toekomt te bepalen op grond van welk rechtsinstrument hij zijn verzoek om bijstand formuleert.

- Europees rechtshulpverdrag - Napels II- overeenkomst - Verzoek van de aangezocht autoriteit om gebruik te maken van het Europees rechtshulpverdrag - Draagwijdte

- Art. 1.1, 1.2 en 1.3 Nauwe samenwerking tussen de douaneadministraties in de EU (Napels II-overeenkomst)

P.18.0038.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.6 AC nr. ...

Uit de onderlinge samenhang van enerzijds de bepalingen van de artikelen 8 en 9 van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering, waarbij ondermeer de oprichting en de werking van gemeenschappelijke onderzoeksteams wordt geregeld en in de ondertekening daartoe door de onderzoeksrechter of een magistraat van het openbaar ministerie is voorzien van een schriftelijke overeenkomst en anderzijds de bepalingen van de artikelen 55 en 56 Wetboek van Strafvordering, volgt dat de in een schriftelijke overeenkomst opgenomen verplichtingen niet kunnen leiden tot een aantasting van de bevoegdheden welke toekomen aan de onderzoeksrechter en aan het openbaar ministerie, zodat geen enkele bepaling zich ertegen verzet dat rekening houdend met de bevoegdheidsverdeling op het vlak van opsporing en vervolging tussen de onderzoeksrechter en het openbaar ministerie, in een schriftelijke overeenkomst zowel verplichtingen worden opgenomen die het openbaar ministerie betreffen als verplichtingen die enkel gelden voor de onderzoeksrechter, waarbij de bevoegde magistraat van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter zich enkel tot die handelingen verbinden welke zij krachtens het Belgische recht kunnen verrichten; de mede-ondertekening door de onderzoeksrechter van een schriftelijke overeenkomst die onder meer als doelstellingen vermeldt dat ze is gericht op het verzamelen van relevante informatie die en bewijsmateriaal dat kan worden gebruikt bij vervolgings- en confiscatieprocedures en op het verrichten van onderzoekshandelingen om het onderzoek en de vervolging te laten slagen, houdt niet in dat de onderzoeksrechter zich bevoegdheden toeëigent die toekomen aan het openbaar ministerie, dat hij de op hem ingevolge de artikelen 55 en 56 Wetboek van Strafvordering rustende verplichtingen niet naleeft of niet langer kan naleven en dus evenmin dat hij een schijn creëert van partijdigheid en afhankelijkheid (1). (1) A. WINANTS, "De wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken", in A. DE NAUW (ed.) De groeipijnen van het strafrecht, Die Keure 2007, 189-216; D. VAN DAELE, "België en de gemeenschappelijke onderzoeksteams", NC 2008, 246; L. GROFFILS, N. VAN EECKHAUT en J. VANERMEN, "Europol en gemeenschappelijke onderzoeksteams", G. VERMEULEN (ed.), Aspecten van Euorpees formeel strafrecht, Antwerpen, Maklu, 2002, 28-29; F. VERSPEELT, "Ieder voor zich of G.O.T. voor ons allen? De gemeenschappelijke onderzoeksteams", Vigiles 2005/3, 92-93.

- Wet 9 december 2004 - Gemeenschappelijke onderzoeksteams - Schriftelijke overeenkomst ondertekend door onderzoeksrechter - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Draagwijdte

---

P.16.0613.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.7 AC nr. ...

Indien ter uitvoering van een buitenlands rechtshulpverzoek met het akkoord van de bevoegde Belgische overheid in België een undercoveroperatie wordt opgezet en de resultaten daarvan als bewijs worden gebruikt in een in België ingestelde strafvordering dan is dat bewijsmateriaal, dat als gevolg van de uitvoering van dit rechtshulpverzoek werd verkregen, geen buitenlands bewijs als bedoeld door artikel 13 Wet Wederzijdse Internationale Rechtshulp Strafzaken en de aanwending van dit bewijs, mocht het onregelmatig zijn, moet worden beoordeeld overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat een gelijkaardige regeling bevat als artikel 13 Wet Wederzijdse Internationale Rechtshulp Strafzaken (1). (1) A. WINANTS, ? De wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken?, in A. DE NAUW (ed.) De groeipijnen van het strafrecht, Die Keure 2007, 189-216.

- Wet Wederzijdse internationale Rechtshulp Strafzaken - Artikel 13 - Gebruik van in het buitenland verzameld bewijsmateriaal - Begrip - Bewijsmateriaal verkregen door uitvoering in België van een buitenlands rechtshulpverzoek - Draagwijdte

- Artt. 3 en 13 Wet 9 dec. 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van strafvordering

- Wet Wederzijdse internationale Rechtshulp Strafzaken - Artikel 6 - Tenuitvoerlegging van aan België gerichte buitenlandse rechtshulpverzoeken - Draagwijdte

- Artt. 3 en 13 Wet 9 dec. 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot

wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van strafvordering

P.15.1357.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 3, wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken kan, in de schriftelijke overeenkomst tot oprichting van een gemeenschappelijk onderzoeksteam, worden overeengekomen dat vertegenwoordigers van derde landen, van Eurojust, van Europol of van OLAF als deskundigen deel uitmaken van deze onderzoeksteams, dat zij aanwezig mogen zijn bij handelingen van opsporing of van gerechtelijk onderzoek, mits instemming van de in § 1 bedoelde magistraat en dat zij zelf geen daden van die aard mogen verrichten; uit die bepaling volgt niet dat de daarin bedoelde vertegenwoordigers de hoedanigheid van gerechtsdeskundige hebben en zij de eed moeten afleggen die is voorgeschreven in artikel 44, derde lid, Wetboek van Strafvordering.

- Gemeenschappelijk onderzoeksteam - Vertegenwoordigers van derde landen, van Eurojust, van Europol of van OLAF

De onafhankelijkheid van OLAF geldt zowel voor het Bureau als voor al zijn ambtenaren, ook in het kader van een met toepassing van artikel 1 van de Verordening (EG) Nr. 1073/1999 verrichte opdracht tot gerechtelijke bijstand; de aangifte door OLAF van feiten van coruptie belet niet dat zijn ambtenaren bijstand verlenen in het kader van het gerechtelijk onderzoek, omdat het onafhankelijk statuut van OLAF wordt gewaarborgd door artikel 12.3 van die Verordening volgens hetwelk alle handelingen die verband houden met een onderzoek, op onafhankelijke wijze zijn gesteld.

- OLAF - Aangifte - Bijstand in het kader van het gerechtelijk onderzoek - Onafhankelijkheid

P.16.0084.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.2 AC nr. ...

De controle door de kamer van inbeschuldigingstelling over de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden bedoeld in artikel 235ter, §1, Wetboek van Strafvordering heeft geen betrekking op het onderzoek van de regelmatigheid of de volledigheid van het strafrechtelijk onderzoek; bijgevolg staat het niet aan de kamer van inbeschuldigingstelling om, in het kader hiervan, de regelmatigheid te onderzoeken, ten aanzien van het buitenlands recht, van de uitvoering van een onderzoek dat op discrete wijze in het buitenland werd verricht op basis van een internationale ambtelijke opdracht (1). (1) Zie Cass. 23 november 2010, AR P.10.1643.N, AC 2010, nr. 691, met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger.

- Strafzaken - Internationale ambtelijke opdracht - Bijzondere opsporingsmethode - Discreet in het buitenland verricht onderzoek - Controle van de regelmatigheid - Kamer van inbeschuldigingstelling

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

P.15.0356.F 1 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150401.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

- Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

- Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Overeenkomst tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en België betreffende de tenuitvoerlegging van de straffen - Juridische draagwijdte

Uit artikel 55, § 3, van de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen blijkt dat voor de straffen opgelegd door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië die in België ten uitvoer worden gelegd, de procedures inzake vervroegde vrijlating uitsluitend worden geregeld door het Statuut van het Tribunaal en dat de bepalingen van de Belgische wetgeving met betrekking tot de wijze van strafuitvoering niet van toepassing zijn op de gedetineerde die in België een door het Tribunaal uitgesproken vrijheidsbenemende straf uitzit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

Uit de artikelen 27 van het Statuut van het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië en 25.1 van het Internationaal mechanisme belast met de uitoefening van de restbevoegdheden van de straftribunalen, volgt dat de door het Tribunaal opgelegde straffen ten uitvoer worden gelegd volgens de interne regels van de Staat van de plaats van tenuitvoerlegging, maar onder toezicht van het internationaal gerechtshof; artikel 25.1, dat aldus verwijst naar de regels van de Staat die bij de tenuitvoerlegging is betrokken, heeft geen betrekking op de Wet Strafuitvoering maar op de specifieke wetgeving, met name de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

De overeenkomst van 2 mei 2007 tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk België betreffende de tenuitvoerlegging van de door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië opgelegde straffen, die de problemen regelt betreffende alle aan België gerichte verzoeken met het oog op de tenuitvoerlegging van de door het Tribunaal opgelegde straffen, mag, ongewijzigd, noch van de Belgische wet noch van het Statuut van het Tribunaal afwijken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Overeenkomst tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en België betreffende de tenuitvoerlegging van de straffen - Juridische draagwijdte

INTERNATIONALE VERDRAGEN

P.25.0777.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.18 AC nr. ...

In een arrest van 29 juli 2024, nummer 202/24, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie geoordeeld dat hoewel de Handels- en samenwerkingsovereenkomst nergens uitdrukkelijk bepaalt dat de lidstaten gehouden zijn gevolg te geven aan een door het Verenigd Koninkrijk op grond van deze overeenkomst uitgevaardigd aanhoudingsbevel, uit de opzet van titel VII van het derde deel van die overeenkomst, en met name "uit het respectieve oogmerk van de artikelen 600 tot en met 604 ervan", volgt dat een lidstaat de tenuitvoerlegging van een dergelijk bevel slechts kan weigeren om redenen die voortvloeien uit de overeenkomst; artikel 603 van de overeenkomst is bijgevolg rechtstreeks toepasselijk; onder voorbehoud van de in het bovenvermelde artikel 603 bedoelde kennisgevingen, bepaalt paragraaf 1 van die bepaling echter dat de tenuitvoerlegging van een aanhoudingsbevel niet mag worden geweigerd op grond van het feit dat de gezochte persoon onderdaan is van de uitvoerende staat (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; zie HvJEU (Grote Kamer) 29 juli 2024, C-202/24, Alchaster, ECLI:EU:C:2024:649, en concl. van advocaat-generaal SZPUNAR, ECLI:EU:C:2024:559 ; Cass. 27 november 2024, AR P.24.1526.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241127.2F.27.

- Passieve uitlevering - Brits internationaal aanhoudingsbevel ter zake van een Belgische onderdaan - Exequatur - Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de EU en het VK - Artikel 603, rechtstreeks toepasselijk - Gevolg

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

Krachtens artikel 167, § 2, van de Grondwet sluit de Koning, in de regel, de verdragen, die eerst gevolg hebben nadat zij de instemming van de Kamer van volksvertegenwoordigers hebben verkregen; de Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk is echter geen door de Koning gesloten verdrag; het betreft een associatieovereenkomst op grond van artikel 217 VWEU en de lidstaten zijn niet de verdragsluitende staten ervan.

- Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de EU en het VK - Aard - Gevolg - (Geen) behoefte aan instemming van de Kamer van volksvertegenwoordigers

- Art. 217 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

De met het oog op uitlevering aan het Verenigd Koninkrijk gedetineerde persoon die cassatieberoep instelt tegen de door de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen beslissing tot uitvoerbaarverklaring van het door de Britse overheden verleende internationaal aanhoudingsbevel kan de akte van cassatieberoep geldig zelf op de griffie van de gevangenis ondertekenen (1). (Impliciete oplossing). (1) "De Uitleveringswet 1874 maakt geen melding van het cassatieberoep, dat ter zake geregeld blijft door het Wetboek van Strafvordering. Artikel 3 van de wet betreft immers enkel, enerzijds, de procedure van uitvoerbaarverklaring door de raadkamer van het door de bevoegde buitenlandse overheid verleende aanhoudingsbevel en, anderzijds, de wijze om het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep over de uitlevering in te winnen. Daaruit volgt dat het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing van de raadkamer tot uitvoerbaarverklaring bevestigt, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift". (Cass. 28 september 2016, AR P.16.0938.F, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.4, AC 2016, nr. 531; zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0520.N, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.5, AC 2016, nr. 382). In het geval van de door het Verenigd Koninkrijk ingediende verzoeken tot uitlevering verwijst artikel 13 van die wet echter, met het oog op de regeling van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", naar de Wet Europees Aanhoudingsbevel, waarvan artikel 18 voorziet in een bijzondere regeling voor het cassatieberoep en, met name, in een duidelijk kortere termijn om cassatieberoep in te stellen (vijf dagen); in dat geval eist het Hof geen tussenkomst van een advocaat die houder is van het getuigschrift (zie Cass. 25 maart 2015, AR P.15.0393.F, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.2, AC 2015, nr. 221, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas., ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150325.2). Bijgevolg is het cassatieberoep, dat deel uitmaakt van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", aangezien het mogelijk maakt om de beslissing die over dat verzoek uitspraak heeft gedaan te toetsen, wel ontvankelijk. (M.N.B.)

- Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de Britse overheden - Artikel 13 Uitleveringswet 1874 - Toepassing van de procedure geregeld door de Wet Europees Aanhoudingsbevel - Beslissing tot uitvoerbaarverklaring gewezen door de kamer van inbeschuldigingstelling - Akte van cassatieberoep die door de met het oog op uitlevering gedetineerde persoon zelf is ondertekend op de griffie van de gevangenis - Ontvankelijkheid

- Art. 18 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

P.23.1105.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5 AC nr. ...

Het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 (1) laat krachtens zijn artikel 52 internationale regelingen onverlet waarbij de verdragsluitende Staten partij zijn en die bepalingen bevatten over in dit Verdrag geregelde onderwerpen, en laat de mogelijkheid onverlet dat een of meer verdragsluitende Staten overeenkomsten sluiten die ten aanzien van kinderen die hun gewone verblijfplaats hebben in een van de staten die partij zijn bij dergelijke overeenkomsten bepalingen bevatten over bij het Verdrag geregelde onderwerpen; overeenkomstig artikel 97, § 1, verordening Brussel IIter is, wat de verhouding tot het Verdrag van Den Haag betreft, de verordening van toepassing, behoudens het bepaalde in het tweede lid, indien het betrokken kind zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft (2). (1) Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gesloten te Den Haag op 19 oktober 1996, in werking getreden op 1 september 2014 voor België en op 1 oktober 2010 voor Luxemburg. (2) Zie ook de artikelen 1, 7, 12 en 13 van de voormelde verordening "Brussel IIter".

- Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingssfeer - Kind dat zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft

- Art. 97 Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering

- Art. 52 Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gedaan te 's-Gravenhage op 19 oktober 1996

C.22.0012.F 6 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.6 AC nr. ...

Wanneer de rechter wijst op "het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit in het klassieke internationaal recht" en oordeelt dat die "volkenrechtelijke regel die de personen met een dubbele nationaliteit de diplomatieke bescherming ontzegt, past binnen de context waarin het litigieuze bilaterale investeringsverdrag werd gesloten", aangezien "een bilateraal investeringsverdrag per definitie past in het kader van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten", waaruit volgens de rechtbank volgt dat de diplomatieke betrekkingen tussen de staten het algemeen kader vormen voor het sluiten van een bilateraal investeringsverdrag dat de bescherming van particuliere investeringen beoogt, kan hij oordelen dat deze gewoonteregel een relevante regel is in de zin van artikel 31, § 3, c), van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht (1). (1) Zie concl. OM.

- Bilateraal investeringsverdrag - Arbitrage - Internationale arbitrage - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - Context van de diplomatieke betrekkingen tussen de staten - Gewoonteregel - Vaststelling van het mogelijk bestaan van een gewoonteregel waarin het gebrek aan diplomatieke bescherming van personen met een dubbele nationaliteit is vastgelegd - Draagwijdte

- Art. 31, § 1, en 3, c) Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het vedragenrecht

Er kan een beroep worden gedaan op aanvullende uitleggingsmiddelen om de betekenis voortvloeiend uit de toepassing van artikel 31 van het Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht te bevestigen; de verwijzing naar de voorbereidende werken van het verdrag is hier een voorbeeld van (1). (1) Zie concl. OM.

- Bilateraal investeringsverdrag - Arbitrage - Internationale arbitrage - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullende uitleggingsmiddelen - Voorwaarden - Voorbeeld

- Artt. 31 en 32 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het vedragenrecht

Hoewel het EVRM en het Eerste Aanvullend Protocol EVRM geen regels van internationaal recht zijn die op de partijen bij een verdrag van toepassing zijn, zoals in het geval van het bilateraal verdrag dat door Frankrijk en de Republiek Mauritius in 2010 werd gesloten, kan het litigieuze verdrag niet worden uitgelegd in het licht van het EVRM en van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM, aangezien de Republiek Mauritius hierdoor niet is gebonden (1). (1) Zie concl. OM.

- Bilateraal investeringsverdrag tussen Frankrijk en de Republiek Mauritius - Arbitrage - Internationale arbitrage - Uitlegging van de verdragen - Goede trouw - Context - Voorwerp - Doel - Aanvullend uitleggingscriterium - Relevante regel van internationaal recht die van toepassing is op de betrekkingen tussen de partijen - EVRM en Eerste Aanvullend protocol EVRM - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 31, § 1 en 3 Verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het vedragenrecht

F.20.0145.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.1 AC nr. ...

Artikel 18.3 Overeenkomst inzake de voorrechten en immuniteiten van het Internationaal Strafgerechtshof staat er niet aan in de weg staat dat een raadsman belast wordt op de erelonen die hij heeft verkregen van het Internationaal Strafgerechtshof, in de Staat die verdragspartij is waarin hij in elk geval aan belasting onderworpen is, niet omwille van een verblijf aldaar ter vervulling van zijn functies bij voormeld Hof, maar omdat hij daar zijn vaste fiscale woonplaats heeft op grond van de interne wetgeving (1). (1) Zie concl. OM.

- Overeenkomst inzake de voorrechten en immuniteiten van het Internationaal Strafgerechtshof - Raadslieden - Erelonen betaald door het Internationaal Strafgerechtshof - Belastbaarheid

- Art. 18.3 Overeenkomst inzake de voorrechten en immuniteiten van het Internationaal Strafgerechtshof, gedaan te New York op 9 september 2002

F.18.0008.F 28 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220328.3F.7 AC nr. ...

De woonstaat kan bij overeenkomst worden ontheven van zijn verplichting om de persoonlijke en gezinssituatie van de op zijn grondgebied verblijvende belastingplichtigen die hun economische activiteit gedeeltelijk in een andere lidstaat verrichten, geheel voor zijn rekening te nemen, vooropgesteld dat de methoden ter voorkoming van dubbele belastingheffing de belastingplichtigen van de betrokken lidstaten ervan verzekeren dat, uiteindelijk, hun gehele persoonlijke en gezinssituatie naar behoren in aanmerking wordt genomen, ongeacht de wijze waarop de betrokken lidstaten die verplichting onderling hebben verdeeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

- Inkomstenbelastingen - Belgisch-Luxemburgs dubbelbelastingverdrag - Europees Unierecht - Vrij verkeer van werknemers - Vaststelling van de nationale belastingen - Woonstaat - Verplichting om de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie in aanmerking te nemen - Regeling - Dubbelbelastingverdrag - Verdeling van de verplichting tussen de lidstaten - Waarborg voor de belastingplichtige - Voorwaarde

- Art. 45 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

Volgens de Belgisch-Luxemburgse dubbelbelastingovereenkomst, die door de nationale rechter moet worden uitgelegd, verbindt het Groothertogdom Luxemburg zich ertoe om, wanneer een natuurlijke persoon die fiscaal in België verblijfplaats houdt, zijn beroepsinkomsten geheel in het Groothertogdom Luxemburg verdient en ervoor kiest om te worden gelijkgesteld met een Luxemburgse fiscale verblijfhouder, voor de berekening van de op voormelde inkomsten verschuldigde Luxemburgse belasting de persoonlijke en de gezinssituatie geheel in aanmerking te nemen en is België tegelijkertijd van die verplichting ontheven, behoudens tot beloop van de inkomsten van Belgische oorsprong die deze persoon nog zou ontvangen, die in dat geval met toepassing van het door artikel 23, § 2, 1° van diezelfde overeenkomst toegelaten progressievoorbehoud, aanleiding moeten geven tot de Belgische verminderingen van belastbare grondslag in verhouding tot het aandeel dat de Belgische inkomsten vertegenwoordigen in het samen met de Luxemburgse inkomsten gevormde geheel van inkomsten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

- Inkomstenbelastingen - Belgisch-Luxemburgs dubbelbelastingverdrag - Europees Unierecht - Uitlegging door de nationale rechter - Inkomstenbelastingen - Natuurlijke persoon - Fiscale verblijfhouder in België - Gelijkstelling met een Luxemburgse fiscale verblijfhouder - Vaststelling van de nationale belastingen - Vaststelling van de Luxemburgse belasting - In aanmerking nemen van de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie door het Groothertogdom Luxemburg - Gevolg voor de vaststelling van de belasting in België

- Artt. 6, 7, 13, 14, 15, § 1, 16, 17, 18, 19, 23, § 2, 1°, 24, § 4, a Verdrag van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting

Zelfs al verzet artikel 45 VWEU zich tegen elke nationale maatregel die de uitoefening door de Unieburgers van hun recht op vrij verkeer van werknemers zou belemmeren of minder aantrekkelijk zou maken en het daarom, in beginsel, aan de woonstaat toekomt om aan de belastingplichtige die geheel of gedeeltelijk in een andere lidstaat werkt, alle belastingvoordelen toe te kennen die verband houden met zijn persoonlijke en gezinssituatie, hebben de lidstaten evenwel het recht, volgens de vaste rechtspraak van Hof van Justitie van de Europese Unie, de koppeling tussen het in aanmerking nemen door de woonstaat van, enerzijds, de gehele inkomsten van zijn verblijfhouders en, anderzijds, hun globale persoonlijke en gezinssituatie te wijzigen door middel van bilaterale of multilaterale overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belastingheffing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 219.

- Europese Unie - Vrij verkeer van werknemers - Inkomstenbelastingen - Vaststelling van de nationale belastingen - In aanmerking nemen van de belastingvoordelen die verband houden met de persoonlijke en gezinssituatie - Woonstaat - Beginsel - Regeling - Dubbelbelastingverdrag

- Art. 45 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.20.0247.N 10 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220210.1N.1 AC nr. ...

De executierechter moet de buitenlandse beslissing, gewezen in het kader van een rechtsmiddel, waaruit het al dan niet bindend karakter van de arbitrale uitspraak blijkt, als rechtsfeit in aanmerking nemen, zonder dat die beslissing voorafgaand erkend of ten uitvoer moet worden gelegd volgens de procedure van de artikelen 3 en 4 Verdrag van New York (1). (1) Zie concl. OM.

- Verdrag van New York - Artikel 5.1, e) Verdrag van New York - Vordering tot tenuitvoerlegging van een finale arbitrale uitspraak - Taak van de executierechter

- Art. 5.1, e) Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken, gedaan te New York op 10 juni 1958

De vraag of tegen een arbitrale uitspraak een rechtsmiddel tot wijziging ervan kan worden aangewend en welke gevolgen een beslissing, gewezen in het kader van zulk rechtsmiddel voor het bindend karakter van de arbitrale uitspraak heeft, moet worden opgelost met inachtneming, achtereenvolgens en het ene bij ontstentenis van het andere, van de arbitrageovereenkomst, van de wet die zij daartoe aanwijst en, ten slotte, van de wet van het land waar de uitspraak is gedaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Verdrag van New York - Artikel 5.1, e) Verdrag van New York - Arbitrale uitspraak - Rechtsmiddel - Gevolgen - Taak van de executierechter

- Art. 5.1, e) Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken, gedaan te New York op 10 juni 1958

Hoewel krachtens artikel 5.1, e), Verdrag van New York de vernietiging en de schorsing van de arbitrale uitspraak tot de bevoegdheid behoren van de bevoegde autoriteiten van het land waar of krachtens welk recht zij werd gewezen, volgt uit haar bewoordingen niet dat het bindend karakter van de uitspraak alleen volgens de wet van het land waar zij werd gewezen kan worden beoordeeld.

- Verdrag van New York - Artikel 5.1, e) Verdrag van New York - Arbitrale uitspraak - Bindend karakter - Beoordeling

Uit het opzet van artikel 5.1, e), Verdrag van New York volgt dat de arbitrale uitspraak bindend is voor de partijen, in de zin van die bepaling, zodra daartegen geen rechtsmiddel tot wijziging ervan kan worden ingesteld.

- Verdrag van New York - Artikel 5.1, e) Verdrag van New York - Arbitrale uitspraak - Bindend voor partijen

---

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

De voorrang van een internationaal verdrag op internrechtelijke wettelijke of grondwettelijke bepalingen veronderstelt dat de internationale rechtsnorm rechtstreekse werking heeft, met andere woorden dat die norm aan particulieren rechten kan verlenen waarop deze zich rechtstreeks voor de nationale rechter kunnen beroepen zonder dat ze voorafgaandelijk uitvoeringsmaatregelen behoeven in de interne rechtsorde (1). (1) Zie Cass. 27 mei 1971, Pas. 1971, 886 (in de rechtsleer vaak geciteerd als het "arrest Franco-Suisse Le Ski"); Cass. 13 mei 1996, AR S.95.0119.N, AC 1996, nr. 173.

- Voorrang op internrechtelijke wettelijke of grondwettelijke bepalingen - Voorwaarde - Rechtstreekse werking

De artikelen 3.6, 9.2 en 9.3 van het Verdrag van Aarhus (1) vertonen niet de vereiste duidelijkheid en nauwkeurigheid om hierin de wil van de verdragsluitende Staten te ontwaren om, in het cassatiegeding, een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen aan de partij waarvan het Hof de middelen of het verweer aanneemt. (1) Verdrag van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (BS 24 april 2003).

- Verdrag van Aarhus - Invloed op het gebrek aan rechtsplegingsvergoeding voor het cassatiegeding

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0791.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.5 AC nr. ...

Artikel 9 Kinderrechtenverdrag noch een andere bepaling van dat verdrag legt uit wat voor het recht van het kind om niet te worden gescheiden van zijn ouders, behoudens rechterlijke beslissing, en voor het recht op deelname van partijen aan de procedure van jeugdbescherming onder het begrip "ouder" moet worden begrepen; daaruit volgt dat de verdere invulling daarvan is overgelaten aan de verdragsluitende Staten; artikel 46 Jeugdbeschermingswet bepaalt dat de dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie om te verschijnen voor de jeugdrechtbank, op straffe van nietigheid moet worden gericht aan de ouders, de opvangouders, de voogden of degenen die de minderjarige onder bewaring hebben, alsook in beginsel aan de minderjarige zelf; bij gebrek aan een specifieke bepaling is het begrip "ouder" hierbij te begrijpen in de gemeenrechtelijke betekenis, zoals langs vaderszijde bepaald in de artikelen 315 tot en met 325 oud Burgerlijk Wetboek (1); daaruit volgt dat hij van wie wordt aangevoerd dat hij de verwekker is van het kind zonder dat de afstamming van vaderszijde overeenkomstig de voormelde wetsbepalingen is vastgesteld, zich niet als ouder in een procedure voor de jeugdrechtbank kan manifesteren. (1) Over deze regels zie F. SWENNEN, Het personen en familierecht. Een benadering in context, Intersentia, 2021, 479-492.

- Kinderrechtenverdrag - Deelname van ouders aan procedures van jeugdbescherming - Begrip ouder

- Artt. 315 tot 326 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 46 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 9 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

F.19.0015.F 15 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.6 AC nr. ...

Krachtens het algemene rechtsbeginsel inzake de primauteit van het internationale recht op het nationale recht, heeft het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag voorrang op internrechtelijke bepalingen; hieruit volgt dat aangezien die overeenkomst België verplicht tot het verlenen van een minimum verrekenbaar bedrag aan forfaitaire buitenlandse belasting, geen gevolg kan gegeven worden aan interne Belgische regels die deze vermindering aan bijkomende voorwaarden onderwerpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 641.

- Primauteit van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

P.19.1136.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een lokale overheid door in een toegangsverbod te voorzien in de binnenstad voor bepaalde voertuigen een gehandicapte inwoner die in de binnenstad woont en nabij zijn woning wil parkeren, discrimineert.

- Artikel 20 - Wegverkeersreglement - Toegangsverbod voor bepaalde voertuigen - Gehandicapte inwoner - Parkeren - Artikel 19 - Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap - Artikel 4.1 - Artikel 9

- Artt. 4.1, 9, 19 en 20 Verdrag 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap

C.18.0381.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.2 AC nr. ...

Een nietig verklaarde overeenkomst kan voor partijen geen grondslag van rechten en verplichtingen zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 81, tweede lid EG-verdrag (thans artikel 101 VWEU) - Distributieovereenkomst - Beding van verticale prijsbeperking - Hardekernrestrictie - Nietigheid van rechtswege

- Art. 81, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap, in de versie ervan geconsolideerd te Amsterdam op 2 okt. 1997, goedgekeurd bij de wet van 10 augustus 1998

P.18.1259.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 1.1 en 3.1 Napels II-overeenkomst volgt dat de verzoeker om bijstand de op grond van deze overeenkomst verkregen informatie van de bevoegde overheid kan aanwenden in een strafrechtelijke procedure; uit artikel 1.2 Napels II-overeenkomst volgt niet dat de verzoeker om bijstand gebruik had moeten maken van het Europees rechtshulpverdrag omdat de bevoegde autoriteit daarom had verzocht aangezien het de verzoekende autoriteit toekomt te bepalen op grond van welk rechtsinstrument hij zijn verzoek om bijstand formuleert.

- Douane en accijnzen - Napels II- overeenkomst - Wederzijdse bijstand en samenwerking tussen douaneadministraties - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Overeenkomst - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Draagwijdte

- Art. 1.1, 1.2 en 1.3 Nauwe samenwerking tussen de douaneadministraties in de EU (Napels II-overeenkomst)

- Internationale rechtshulp - Europees rechtshulpverdrag - Napels II- overeenkomst - Verzoek van de aangezocht autoriteit om gebruik te maken van het Europees rechtshulpverdrag - Draagwijdte

- Art. 1.1, 1.2 en 1.3 Nauwe samenwerking tussen de douaneadministraties in de EU (Napels II-overeenkomst)

Uit de bepalingen van artikel 281, § 1, AWDA, de artikelen 12, 45.3, eerste lid en 51 van de Verordening (EG) nr. 515/97, alsmede de verantwoording die is verstrekt ter gelegenheid van de wijziging van artikel 12 Verordening (EG) nr. 515/97 door de Verordening (EU) nr. 2015/1525 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015, volgt dat indien op grond van de Verordening (EG) nr. 515/97 de bevoegde autoriteit om bijstand werd verzocht, de verzoeker om bijstand de aldus verkregen gegevens mag aanwenden in strafrechtelijke procedures wegens de niet-naleving van douanevoorschriften, aangezien onder gerechtelijke procedures of rechtsvervolgingen in de zin van artikel 45.3, eerste lid, Verordening (EG) nr. 515/97 zonder enig onderscheid alle gerechtelijke procedures en rechtsvervolging, strafvervolgingen inbegrepen, vallen en uit artikel 51 Verordening (EG) nr. 515/97 bovendien geenszins kan worden afgeleid dat de verzoeker om bijstand verplicht zou zijn een beroep te doen op andere rechtsinstrumenten voor internationale rechtshulp zoals de Napels II-overeenkomst of het Europees rechtshulpverdrag.

- Douane en accijnzen - Verordening (EG) nr. 515/97 - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Verordening - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Verplichting tot gebruik van andere instrumenten voor internationale rechtshulp - Draagwijdte

- Art. 281, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Uit de bepalingen van de artikelen 281, § 1, AWDA en de artikelen 10.1 en 17.3 van de Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China volgt dat de informatie en documenten verkregen ingevolge een verzoek om bijstand gedaan op grond van deze Overeenkomst met het oog op een correcte toepassing van de douanewetgeving en ter preventie, opsporing en bestrijding van inbreuken op de douanewetgeving, mogen aangewend worden in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving die het voorwerp vormden van het verzoek om samenwerking en noch artikel 10.2 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China dat bepaalt dat deze bijstand geen beletsel vormt voor de toepassing van de voorschriften van de wederzijdse bijstand in strafzaken, noch artikel 10.3 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China dat bepaalt dat de bijstand bij de invordering van rechten, heffingen en boetes, het aanhouden of in hechtenis nemen van personen en de inbeslagneming van goederen niet onder deze overeenkomst valt, laten toe anders te oordelen aangezien de mogelijkheid om de Chinese autoriteiten krachtens de wederzijdse bijstand in strafzaken om bijstand te verzoeken, immers niet uitsluit dat gegevens verkregen krachtens de Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China door de administratie worden gebruikt in een door haar aanhangig gemaakte strafrechtelijke procedure en de daarmee gepaard gaande fiscale rechtsvordering; de in artikel 10.3 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China bepaalde uitzonderingsregel heeft specifiek betrekking op het geval waarin de rechten, heffingen en boetes reeds zijn vastgesteld en niet op het geval waarin de verschuldigdheid van de rechten nog niet is vastgesteld; wanneer het op grond van de Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China geformuleerde verzoek om bijstand aan de Chinese autoriteiten strekte tot een correcte toepassing van de douanewetgeving en de preventie, opsporing en bestrijding van inbreuken op de douanewetgeving in de zin van artikel 10.1 Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China moet de verzoeker, indien hij de verkregen informatie en documenten wil aanwenden in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving die het voorwerp vormden van het verzoek om samenwerking, niet vooraf de Chinese autoriteiten daartoe schriftelijk om toestemming verzoeken zoals voorgeschreven door artikel 17.4, tweede en derde zin, Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China aangezien de verkregen informatie en documenten dan immers gebruikt worden voor doeleinden van deze overeenkomst, als bedoeld door artikel 17.4, eerste zin, Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China.

- Douane en accijnzen - Overeenkomst Samenwerking Douane EG-China - Verzoek om bijstand gebaseerd op deze Overeenkomst - Gebruik van de verkregen gegevens in een strafrechtelijke procedure betreffende inbreuken op de douanewetgeving - Toelaatbaarheid - Toestemming van de Chinese autoriteiten - Draagwijdte

- Art. 281, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

De regel van de vrijstelling van rechtsvervolging van de internationale organisaties streeft een gewettigd doel na; om te bepalen of de aantasting van de basisrechten kan worden aangenomen in het licht van artikel 6.1, moet worden onderzocht of de persoon tegen wie de vrijstelling van rechtsvervolging wordt aangevoerd, over andere redelijke rechtsmiddelen beschikt om de hem bij het Verdrag gewaarborgde rechten op een efficiënte wijze te vrijwaren (1). (1) Cass. 21 december 2009, AR S.04.0129.F, AC 2009, nr. 773, met concl. van advocaat-generaal J.-M. Genicot in Pas. 2009.

- Internationale organisaties - Vrijstelling van rechtsvervolging - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.1 - Rechtstoegang - Beperkingen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

S.15.0123.N 18 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180618.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 3.1 en 10.1 van het Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, volgt kennelijk dat wanneer de partijen het toepasselijke recht hebben aangewezen voor de overeenkomst in haar geheel, onverminderd de toepassing van de overige bepalingen van het EVO, de rechtskeuze van de partijen zich uitstrekt tot alle bepalingen van het aangewezen recht die de wederzijdse rechten en verplichtingen van de partijen bij de overeenkomst regelen.

- Burgerlijke zaken - Verbintenissen uit overeenkomst - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Overeenkomst-wet

Uit de artikelen 3.1 en 6.1 van het Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, volgt kennelijk dat inzake arbeidsovereenkomsten het recht dat de partijen hebben gekozen op de arbeidsovereenkomst van toepassing is, ook wanneer ingevolge het tweede lid van artikel 6 EVO bij afwezigheid van een rechtskeuze een ander recht van toepassing zou zijn, tenzij wanneer dat voor gevolg heeft dat de werknemer ingevolge de toepassing van het gekozen recht de bescherming verliest van het dwingend recht dat van toepassing zou zijn bij gebreke van een rechtskeuze.

- Burgerlijke zaken - Verbintenissen uit overeenkomst - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Arbeidsovereenkomst - Dwingend recht - Bescherming

P.17.1069.F 23 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180523.1 AC nr. ...

De regelmatigheid van een met toepassing van artikel 5.1 Overeenkomst van 29 mei 2000 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie verrichte betekening, waarvan uit de rechtspleging blijkt dat de brief met de betekening niet door de geadresseerde werd afgehaald, is niet afhankelijk van het bewijs van de daadwerkelijke uitreiking van die akte en evenmin van de neerlegging, in het dossier van de rechtspleging, van een door de geadresseerde ondertekend ontvangstbewijs.

- Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie - Artikel 5.1 - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Regelmatigheid

- Art. 5.1 Overeenkomst door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie, gedaan te Brussel op 29 mei 2000

Artikel 5.1 Overeenkomst van 29 mei 2000 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie bepaalt dat elke lidstaat aan de personen die zich op het grondgebied van een andere lidstaat bevinden, voor hen bestemde gerechtelijke stukken rechtstreeks over de post toezendt; voor de regelmatige betekening van een verstekvonnis is het voldoende dat de gerechtelijke overheid de akte per aangetekend schrijven met ontvangstbewijs toezendt aan de woon- of verblijfplaats van de geadresseerde in het buitenland, volgens de nadere regels van die verdragsbepaling (1). (1) Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. OM in Pas. 2015, nr. 183.

- Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie - Artikel 5.1 - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften

- Art. 5.1 Overeenkomst door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie, gedaan te Brussel op 29 mei 2000

C.15.0269.F 29 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Consulaire bescherming - Verblijfstaat - Onderdaan van de zendstaat - Ernstige aantastingen van zijn fysieke of morele integriteit - Behandelingen beteugeld door dwingende bepalingen van het algemeen volkerenrecht - Zendstaat - Verplichting

- Consulaire bescherming - Zendstaat - Verplichting - Onderdaan van de zendstaat - Recht

Artikel 5, a) en e), van het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen en artikel 36, § 1, eerste en tweede lid, en § 2, van dat verdrag, die ten gunste van de zendstaat en van zijn onderdanen enkel de rechten waarborgen die zij kunnen aanvoeren tegen de verblijfstaat, die ze als enige verschuldigd is, verplichten die zendstaat daarentegen niet om consulaire bijstand te verlenen aan een van zijn onderdanen en verlenen laatstgenoemde niet het recht om die bijstand te vorderen van de zendstaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Consulaire bescherming - Zendstaat - Verplichting - Onderdaan van de zendstaat - Recht

- Artt. 5 en 36 Verdrag van Wenen van 24 april 1963 inzake consulair verkeer

Hoewel de omstandigheid dat de onderdaan van een zendstaat in de verblijfstaat ernstige aantastingen van zijn fysieke of morele integriteit ondergaat of behandelingen doorstaat die worden beteugeld door dwingende bepalingen van het algemeen volkerenrecht, in de zin van artikel 53 van het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht, de zendstaat de verplichting oplegt om de maatregelen te treffen die hij geschikt acht om te trachten aan die toestand een einde te maken, doet ze voor die zendstaat niet de verplichting ontstaan om de consulaire bescherming voor die onderdaan in werking te zetten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Consulaire bescherming - Verblijfstaat - Onderdaan van de zendstaat - Ernstige aantastingen van zijn fysieke of morele integriteit - Behandelingen beteugeld door dwingende bepalingen van het algemeen volkerenrecht - Zendstaat - Verplichting

C.15.0238.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

De termijn waarvan sprake in artikel 38, 39 en 40 van het Weens Koopverdrag is een termijn binnen dewelke de koper verplicht is de goederen te keuren, protest te uiten of zich op het conformiteitsgebrek te beroepen, maar geen verjaringstermijn waarbinnen de vordering zelf moet worden ingesteld.

- Internationale koop van roerende zaken - Weens Koopverdrag - Artikelen 38, 39 en 40 - Termijn - Aard

- Artt. 38, 39 en 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

Wanneer de verkoper, bij een internationale koopovereenkomst betreffende roerende zaken tussen partijen die in verschillende Staten gevestigd zijn, het niet-beantwoorden van de zaken aan de overeenkomst kende of er niet onkundig kon van zijn, is vereist dat de verkoper dit zo snel mogelijk aan de koper bekend maakt, zodat een symmetrisch niveau van informatie en de redelijke verwachtingen van de partijen gevrijwaard blijven; aldus dient de verkoper die vóór de levering kennis had of niet onkundig kon zijn van het niet-beantwoorden van de zaken aan de overeenkomst, dit vóór de levering aan de koper mee te delen (1) (2). (1) Zie concl. OM; het OM concludeerde tot dezelfde rechtsregel maar was echter van oordeel dat het middel opkwam tegen een overtollige reden en bijgevolg niet ontvankelijk was bij gebrek aan belang. (2) Verdrag der Verenigde Naties van 11 april 1980 inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken, opgemaakt te Wenen, verkort "Weens Koopverdrag", goedgekeurd bij Wet 4 september 1996.

- Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

- Art. 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

P.15.0704.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.3 AC nr. ...

Wanneer een arts ervan verdacht wordt een misdrijf te hebben gepleegd in de uitoefening van zijn beroep en desbetreffend strafvervolging wordt ingesteld, verliezen de stukken die als bewijsmiddel van dat misdrijf in aanmerking kunnen komen, het vertrouwelijke karakter dat zij desgevallend zouden kunnen bezitten en aldus beletten noch het beroepsgeheim noch het recht op eerbiediging van het privéleven, de woning en de briefwisseling van die arts dat dergelijke stukken bij een huiszoeking in beslag worden genomen en verder worden onderzocht; de eerbiediging van dit geheim en die rechten vereist in dat geval wel dat een onafhankelijke waarnemer erop toeziet dat geen afbreuk wordt gedaan aan de vertrouwelijkheid van onder het beroepsgeheim vallende stukken in zoverre die niet in aanmerking lijken te komen als bewijsmiddel van het vervolgde misdrijf (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2005, AR P.05.0431.N, AC 2005, nr. 294; Cass. 11 januari 2012, AR P.11.0846.F, AC 2012, nr. 22; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 295, nr. 589.

- Artikel 17 - Huiszoeking - Arts - Misdrijf in uitoefening van zijn beroep - Beroepsgeheim - Stukken die als bewijsmiddel in aanmerking kunnen komen - Beslag - Internationaal Verdrag Burgerrechten en Politieke Rechten

---

C.15.0117.F 3 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161103.4 AC nr. ...

Uit artikel 1, eerste en tweede lid, en artikel 3 van de Overeenkomst tussen België en Zwitserland van 29 april 1959 betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen en van scheidsrechterlijke uitspraken volgt dat een rechterlijke beslissing die in Zwitserland in burgerlijke of handelszaken is gewezen en die beantwoordt aan de in artikel 1, eerste lid, van die overeenkomst bepaalde voorwaarden, in België erkend moet worden en er hetzelfde gezag van gewijsde als in Zwitserland heeft, zonder dat de grond van die beslissing door de Belgische rechter opnieuw mag worden onderzocht.

- Overeenkomst tussen België en Zwitserland van 29 april 1959 - Artikelen 1 en 3 - Gezag van gewijsde

- Artt. 1 en 3 Overeenkomst tussen België en Zwitserland 29 april 1959 betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen en van scheidsrechterlijke uitspraken

---

S.13.0125.N 10 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161010.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden - E.E.G-verordening 1408/71 van 14 juni 1971 van de Raad - Internationale detachering - Werking

Uit artikel 7.2, a), Verordening (EEG) nr. 1408/71, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie in het arrest van 9 september 2015 (zaak C-72/14, X / Inspecteur van de Rijksbelastingsdienst, en C-197/14, T.A. van Dijk / Staatssecretaris van Financiën), volgt dat de bepalingen van het verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden, van 27 juli 1950, zoals laatst herzien op 30 november 1979, en door België goedgekeurd bij wet van 27 februari 1987 (hierna: Rijnvarendenverdrag) en niet de conflictregels van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 van toepassing zijn voor de tewerkstellingen die onder toepassing vallen van het Rijnvarendenverdrag; uit de artikelen 1, m) en 11.2 Rijnvarendenverdrag volgt dat indien de zetel van de onderneming, waartoe het in artikel 1, sub m) bedoelde schip behoort, gevestigd is op het grondgebied van een Verdragsluitende Partij, de wettelijke regeling van toepassing is die geldt op dat grondgebied, ongeacht de nationaliteit van de rijnvarende en ongeacht of de onderneming van de werkgever van de rijnvarende gevestigd is op het grondgebied van een niet-Verdragsluitende Partij (1). (1) Zie concl. OM.

- Verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden - E.E.G-verordening 1408/71 van 14 juni 1971 van de Raad - Internationale detachering - Werking

C.15.0280.F 15 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160915.1 AC nr. ...

De benadeelde kan, krachtens de artikelen 8, eerste lid, en 10, tweede lid, van het Verdrag van Brussel, waarvan de voor de oplossing van het geschil dienstige tekst wordt weergegeven in de artikelen 9, eerste lid, sub b, en 11, tweede lid, van de verordening nr. 44/2001, tegen de verzekeraar een rechtstreekse vordering instellen voor de rechtbank van zijn woonplaats in een verdragsluitende Staat, wanneer een dergelijke rechtstreekse vordering mogelijk is en de verzekeraar zijn woonplaats heeft op het grondgebied van een verdragsluitende Staat.

- Internationaal verdrag - Verdrag van Brussel van 27 september 1968 - Artikel 8 - Artikel 10 - Benadeelde - Rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar - Voorwaarden - Bevoegde rechtbank

- Artt. 8 en 10 Executieverdrag van 27 sept. 1968 tussen de Staten-leden van de EEG betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, goedgekeurd bij de wet van 13 jan. 1971

C.14.0092.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 23.1 EEX-Verordening primeert op de toepassing van artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, ook al is die bepaling van dwingend recht; de Belgische rechter voor wie de concessiegever wordt gedagvaard op grond van voormeld artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, moet zich dus onbevoegd verklaren wanneer de concessieovereenkomst een geldig beding bevat in de zin van artikel 23.1 EEX-Verordening, dat het gerecht of de gerechten van een andere lidstaat aanwijst voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van de concessieovereenkomst zijn ontstaan.

- Internationale norm met rechtstreekse gevolgen in de interne rechtsorde - Strijdige internrechtelijke norm - Conflict - Voorrang - Toepassing - Koop - Concessieovereenkomst van alleenverkoop - Beëindiging - Geschillen - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Forumbeding dat gerechten van een andere Lidstaat van de Europese Unie aanwijst - Artikel 23.1 EEX-Verordening - Artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet - Conflict - Voorrang

- Art. 4, eerste lid Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 23.1 EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

Een internationaalrechtelijke norm die rechtstreekse gevolgen heeft in de interne rechtsorde heeft voorrang op een internrechtelijke norm die daarmee in strijd is (1). (1) Zie Cass. 27 mei 1971, AC 1971, 960 (in de rechtsliteratuur vaak geciteerd als het "arrest Franco-Suisse Le Ski"); Cass. 14 januari 2016, AR F.14.0015.N, AC 2016, nr. ....., met concl. van advocaat-generaal D. THIJS; in dit laatste arrest werd deze regel, toegepast op het conflict tussen Europese en internrechtelijke normen, door het Hof omschreven als "de primauteit van het Unierecht".

- Internationale norm met rechtstreekse gevolgen in de interne rechtsorde - Strijdige internrechtelijke norm - Conflict - Voorrang

C.15.0433.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 2, § 1, leden d) en e) - Begrip

- Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 15, § 2, 2, a) - Begrip

- Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 18 - Begrip

De vorderingen betreffende de maatregelen van artikel 14, leden a) en b), van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart stemmen overeen met de vorderingen vermeld in artikel 2, §1, leden d) en e), van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976; uit artikel 1, c), van voormelde wet volgt dat deze vorderingen, voor wat de zeevaartuigen betreft, uitgesloten zijn van toepassing van de aansprakelijkheidsbeperking, zoals die door dit Verdrag geregeld is; uit artikel 18 van die wet en de wetsgeschiedenis blijkt evenwel dat de wetgever deze vorderingen, betreffende de zeevaartuigen, aan een eigen regeling van aansprakelijkheidsbeperking heeft onderworpen; aldus wil de wetgever de onbeperkte aansprakelijkheid matigen, die voor zeevaartuigen zou voortvloeien uit de uitsluiting van deze vorderingen uit de toepassing van voormeld Verdrag (1). (1) Zie concl. OM.

- Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 2, § 1, leden d) en e) - Begrip

- Art. 2, § 1, leden d) en e) Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen

- Artt. 1, c), 14, leden a) en b), en 18 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

Krachtens artikel 9 van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart, dat artikel 273, §1, 1°, Wetboek van Koophandel heeft aangepast, is artikel 2, §1, leden d) en e), van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976, wel van toepassing op de binnenvaartuigen en de daarmee gelijkgestelde vaartuigen en drijvende tuigen; uit de wetsgeschiedenis volgt dat de wetgever hierdoor toepassing heeft gemaakt van artikel 15, §2, a), van dat Verdrag, op grond waarvan een Staat door middel van uitdrukkelijke bepalingen in zijn nationale wet, het stelsel van beperking van aansprakelijkheid kan regelen dat moet worden toegepast op schepen die volgens de wet van die Staat bestemd zijn voor de vaart op de binnenwateren; de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart bevat dan ook geen interne tegenstrijdigheid of incoherentie door te bepalen dat artikel 2, §1, leden d) en e), van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976, niet van toepassing is op de zeevaartuigen, maar wel op de binnenvaartuigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 15, § 2, 2, a) - Begrip

- Artt. 2, § 1, leden d) en e), en 15, § 2, a) Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen

- Art. 9 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

Uit artikel 1, c), van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart en de wetsgeschiedenis volgt dat de wetgever hierdoor, enkel voor wat de zeevaartuigen betreft, toepassing heeft gemaakt van artikel 18 van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976, op grond waarvan elke Staat zich het recht kan voorbehouden de toepassing van artikel 2,§1, leden d) en e), van dit Verdrag uit te sluiten (1). (1) Zie concl. OM.

- Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 18 - Begrip

- Art. 18 Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen

- Art. 1, c) Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

P.15.0080.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.2 AC nr. ...

De artikelen 15 en 19 van het Verdrag van de Raad van Europa betreffende de computercriminaliteit van 23 november 2001, die de ondertekenende Staten verzoeken een regelgeving aan te nemen betreffende de voorwaarden, het opslaan, het doorzoeken en de inbeslagneming van opgeslagen computergegevens, verlenen geen individuele subjectieve rechten.

- Rechten van de Mens - Raad van Europa - Verdrag betreffende de computercriminaliteit - Procesrecht - Voorwaarden, opslaan, doorzoeken en inbeslagneming van opgeslagen computergegevens - Draagwijdte van de bepalingen

- Artt. 15 en 19 Verdrag van de Raad van Europa 23 november 2001 betreffende de computercriminaliteit (inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken)

P.15.0514.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.2 AC nr. ...

Het relevante criterium voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel van artikel 54 Schengen Uitvoeringsovereenkomst is de gelijkheid van de materiële feiten, begrepen als het bestaan van een geheel van feiten die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn door samenhang in tijd, ruimte en voorwerp, ongeacht de juridische kwalificatie van deze feiten of het beschermde rechtsbelang (1). (1) Cass. 27 november 2007, AR P.05.0583.N, AC 2007, nr. 583.

- Schengenuitvoeringsovereenkomst - Artikel 54 - "Non bis in idem" - Toepassing - Criterium

C.14.0386.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Erkenning en wederzijdse tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen - Dwangsom - Niet-nakoming van de hoofdveroordeling - Verbeurdverklaring in de Bondsrepubliek Duitsland - Bilaterale overeenkomst van 30 juni 1958 - Artikel 1 (1) - Artikel 6 (1)

Wanneer een hoofdveroordeling waaraan een dwangsom is verbonden gedeeltelijk in de Bondsrepubliek Duitsland moet worden voldaan, kan de dwangsom in die Staat enkel worden verbeurd wegens niet-nakoming van de hoofdveroordeling, indien de hoofdveroordeling er uitvoerbaar werd verklaard op grond van een exequaturprocedure (1). (1) Zie concl. OM.

- Erkenning en wederzijdse tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen - Dwangsom - Niet-nakoming van de hoofdveroordeling - Verbeurdverklaring in de Bondsrepubliek Duitsland - Bilaterale overeenkomst van 30 juni 1958 - Artikel 1 (1) - Artikel 6 (1)

- Artt. 33.1 en 38.1 EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

- Artt. 1 (1) en 6 (1) Overeenkomst 30 juni 1958 tussen het Koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland

- Art. 1385bis, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.0414.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1 AC nr. ...

Noch uit artikel 22.3, noch uit artikel 40 Verdrag Diplomatiek Verkeer vloeit een vrijwaring tegen onderzoek of beslag voort voor een vervoermiddel van een diplomatieke zending die niet in België is geaccrediteerd.

- Verdrag Diplomatiek Verkeer - Vervoermiddel van een diplomatieke zending die niet in België is geaccrediteerd - Onderzoek of beslag - Vrijwaring - Toepassing

S.13.0003.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Overeenkomst over de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika van 19 februari 1982 - Pensioen - Werknemer - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Rechthebbende - Voorwaarde - Beroepsloopbaan - Respectievelijke erkenning van de verzekeringstijdvakken

De omstandigheid dat het toepassingsgebied van de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika van 19 februari 1982 zich volgens artikel 2.1, b)ii en iv, van die overeenkomst, wat België betreft, niet uitstrekt tot geneeskundige prestaties aan niet-actieve werknemers, heeft niet tot gevolg dat artikel 9.1 van die overeenkomst, inzake de erkenning, door de verbindingsorganen van beide overeenkomstsluitende partijen, van de verzekeringstijdvakken die zijn aangemerkt in de wetgeving van de andere, niet van toepassing zou zijn om na te gaan of het pensioen van de werknemer bedoeld in artikel 32, eerste lid, 7°, van de Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, waarvoor die tijdvakken in aanmerking komen voor de berekening ervan, hoger is dan de bij voornoemd artikel 125, tweede lid, vastgestelde grens (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Overeenkomst over de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika van 19 februari 1982 - Pensioen - Werknemer - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Rechthebbende - Voorwaarde - Beroepsloopbaan - Respectievelijke erkenning van de verzekeringstijdvakken

---

P.15.0356.F 1 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150401.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Internationale verplichtingen - Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

- Internationale verplichtingen - Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

- Internationale verplichtingen - Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Overeenkomst tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en België betreffende de tenuitvoerlegging van de straffen - Juridische draagwijdte

Uit artikel 55, § 3, van de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen blijkt dat voor de straffen opgelegd door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië die in België ten uitvoer worden gelegd, de procedures inzake vervroegde vrijlating uitsluitend worden geregeld door het Statuut van het Tribunaal en dat de bepalingen van de Belgische wetgeving met betrekking tot de wijze van strafuitvoering niet van toepassing zijn op de gedetineerde die in België een door het Tribunaal uitgesproken vrijheidsbenemende straf uitzit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Internationale verplichtingen - Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

Uit de artikelen 27 van het Statuut van het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië en 25.1 van het Internationaal mechanisme belast met de uitoefening van de restbevoegdheden van de straftribunalen, volgt dat de door het Tribunaal opgelegde straffen ten uitvoer worden gelegd volgens de interne regels van de Staat van de plaats van tenuitvoerlegging, maar onder toezicht van het internationaal gerechtshof; artikel 25.1, dat aldus verwijst naar de regels van de Staat die bij de tenuitvoerlegging is betrokken, heeft geen betrekking op de Wet Strafuitvoering maar op de specifieke wetgeving, met name de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Internationale verplichtingen - Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

De overeenkomst van 2 mei 2007 tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk België betreffende de tenuitvoerlegging van de door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië opgelegde straffen, die de problemen regelt betreffende alle aan België gerichte verzoeken met het oog op de tenuitvoerlegging van de door het Tribunaal opgelegde straffen, mag, ongewijzigd, noch van de Belgische wet noch van het Statuut van het Tribunaal afwijken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Internationale verplichtingen - Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met de strafuitvoeringsrechtbank - Straf opgelegd door het Tribunaal en ten uitvoer gelegd in België - Overeenkomst tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en België betreffende de tenuitvoerlegging van de straffen - Juridische draagwijdte

P.14.1677.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften

Opdat de betekening van een verstekvonnis met toepassing van artikel 5 van de Overeenkomst van 29 mei 2000 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie regelmatig is, volstaat het dat de gerechtelijke overheid de akte bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs toezendt aan de woon- of verblijfplaats van de geadresseerde in het buitenland volgens de in die bepaling vastgelegde modaliteiten (1). (1) Zie concl. OM

- Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften

JAARLIJKSE VAKANTIE

C.16.0179.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.2 AC nr. ...

Het vakantiegeld is aan de werknemer verschuldigd voor vakantiedagen; de werkgever uit de openbare sector die dat vakantiegeld betaalt, ontvangt geen arbeidsprestaties als tegenprestatie; aangezien het aan een derde te wijten ongeval niet de reden is waarom de werkgever die arbeidsprestaties derft, vormt de betaling van het vakantiegeld geen vergoedbare schade (1). (1) In het arbeidsovereenkomstenrecht wordt vakantiegeld niet beschouwd als de tegenprestatie van de arbeid die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst wordt verricht: het is geen 'loon' in de gebruikelijke zin van 'tegenprestatie van arbeid die ter uitvoering van de overeenkomst wordt verricht' (concl. AG Lenaerts, voor Cass. 20 april 1977, J.T.T. 1977, p.180). Het vormt een 'voordeel dat is verworven krachtens de arbeidsovereenkomst' dat in aanmerking wordt genomen bij de bepaling van het loon in de ruimere betekenis van artikel 39, tweede lid, van de wet van 3 jui 1978 ('De opzeggingsvergoeding behelst niet alleen het lopende loon, maar ook de voordelen verworven krachtens de overeenkomst') of van het vroegere artikel 67, § 2, eerste lid, van die wet ('Het loon omvat, benevens de wedde, alle krachtens de arbeidsovereenkomst verworven voordelen'; Cass. 17 februari 1992, AC 1991-92, nr. 315; zie ook concl. AG Lenaerts voor Cass. 25 april 1988, AC 1987-1988, nr. 513; Cass. 10 november 1986, AC 1986-87, nr. 152; Cass. 28 april 1986, AC 1986-87, nr. 526; Cass. 10 mei 1982 AC 1981-82, nr. 532; Cass. ver. kam. 2 februari 1981, AC 1980-81, nr. 326; Cass. 19 maart 1985, Bull. en Pas. 1985,I, 736; Cass. 22 mei 1974, AC 1974, 1057; Cass. 4 december 1974, AC 1975, 402; Cass. 23 maart 1953, AC 1953, 495). Vakantiegeld is weliswaar verschuldigd naar rata van de ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst verrichte arbeid. Aangezien het echter overeenstemt met de dagen waarop de arbeid niet wordt verricht, vormt het geen tegenprestatie van die arbeid.

- Vakantiegeld

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Noot van advocaat-generaal Werquin.

- *Vakantiegeld*

JACHT

P.25.0611.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel D217, zevende lid, van het Waals Milieuwetboek wordt het beroep van de overtreder tegen een beslissing van de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar ingesteld bij verzoekschrift dat, op straffe van niet-ontvankelijkheid, onder meer de redenen voor het aanvechten van de beslissing moet bevatten; wanneer de politierechtbank vaststelt dat de verzoeker de beroepen beslissing bij zijn verzoekschrift heeft gevoegd, dat hij naar die beslissing verwijst als zijnde het voorwerp van zijn beroep en dat die beslissing de reden bevat waarom hij hierin niet berust, kan zij hieruit wettig afleiden dat, aangezien de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar regelmatig in kennis is gesteld van de identiteit van de verzoeker alsook van het voorwerp en van de reden van zijn beroep, de weglating van de redenen in het verzoekschrift zijn belangen niet heeft geschaad, zodat er geen grond bestaat om tot de niet-ontvankelijkheid van het beroep te besluiten, wat van een overdreven formalisme zou getuigen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- *Waals Milieuwetboek - Beroep tegen de beslissing van de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar - Vorm - Opgave van de redenen - Ontvankelijkheid - Regeling die van het gemeen recht afwijkt - Gevolg*

- Art. D.217, zevende lid Milieuwetboek - Boek 1: Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Regelgevend deel.

De door artikel D217 van het Waals Milieuwetboek ingevoerde regeling voor het instellen van een beroep wijkt af van de gemeenrechtelijke regels van het hoger beroep in strafzaken; artikel 204 Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op het hoger beroep van de overtreder tegen een beslissing van de sanctionerend ambtenaar (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- *Waals Milieuwetboek - Jachtmisdrijf - Beroep tegen de beslissing van de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar - Regeling die van het gemeen recht afwijkt - Omvang*

- Art. D.217 Milieuwetboek - Boek 1: Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Regelgevend deel.
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel I (Art. 137 tot en met 216septies)

C.24.0341.F 22 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250522.1F.4 AC nr. ...

Het feit dat de eigenaar van een gebied waarin niet mag worden gejaagd toestemming geeft om de populatie everzwijnen op dat grondgebied te reguleren, in de mate die noodzakelijk is om schade aan teelten te voorkomen en op de reglementair bepaalde wijzen, betekent niet dat hij houder is van een jachtrecht op dat perceel en, bijgevolg, evenmin dat hij krachtens artikel 1, eerste lid, van de wet van 14 juli 1961 wordt vermoed aansprakelijk te zijn voor de door het betrokken wild veroorzaakte schade (1). (1) Zie concl. OM.

- *Gebied waarin niet mag worden gejaagd - Wild - Regulering van de populatie - Machtiging - Voorkoming van schade aan teelten - Reglementaire wijzen - Aaaaaaaansprakelijkheid in geval van schade*

- Art. 1, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

De eigenaar van een perceel waarop wettelijk of reglementair niet mag worden gejaagd, is, ondanks dat eigendomsrecht, geen houder van een jachtrecht op dat perceel en wordt bijgevolg evenmin vermoed, krachtens artikel 1, eerste lid, van de wet van 14 juli 1961, aansprakelijk te zijn voor de door het betrokken wild veroorzaakte schade (1). (1) Zie concl. OM.

- *Jachtverbod op een perceel - Eigenaar van dat perceel - Jachtrecht - Aansprakelijkheid in geval van schade*

- Art. 1, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

C.22.0350.F 4 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.3 AC nr. ...

De wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade, die de houder van het jachtrecht van rechtswege aansprakelijk stelt voor de schade die veroorzaakt wordt door herten, reeën, damherten, wildschapen en everzwijnen die te voorschijn komen uit de bospercelen waarop hij het jachtrecht heeft, wijkt niet af van de regels van het gemeen recht betreffende de weerslag van de fout van het slachtoffer op de vergoeding van zijn schade (1). (1) Zie concl. OM.

- Aansprakelijkheid van rechtswege - Schade - Begrip - Verergering van de schade door een fout van het slachtoffer

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij het bestaan van een fout afleidt, gaat het Hof na of hij zijn beslissing wettig uit de vastgestelde feiten heeft afgeleid; het Hof onderzoekt met name of de eiser een fout heeft begaan die zijn schade heeft verergerd en die is afgeleid uit de reden dat hij de locatie vóór de indiening van het gedinginleidende verzoekschrift niet diende te onderhouden (1). (1) Zie concl. OM.

- Schade - Verergering van de schade door een fout van het slachtoffer - Termijn om te handelen - Laattijdig handelen - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 3, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

P.21.1333.F 2 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220202.2F.3 AC nr. ...

Artikel 2ter van de jachtwet van 28 februari 1882, vervangen door het besluit van het Waalse parlement van 23 juni 2006 tot wijziging van die wet, bepaalt dat het in het Waalse Gewest verboden is op elk grof wild te jagen op een afgesloten terrein, op straffe van een geldboete van 200 tot 1.000 euro, maar dat deze bepaling niet van toepassing is op terreinen of delen van terreinen afgebakend met afsluitingen geplaatst voor de veiligheid van personen, met name om redenen van openbare veiligheid of wegveiligheid, voor de bescherming van de teelten en voor de handhaving van het vee, waarbij het de Waalse toekomt om de hoogte van de afsluitingen en de modaliteiten voor de plaatsing ervan te bepalen; de beslissing van de appelrechters om in deze zaak het besluit van de Waalse regering van 1 december 2016 dat de hoogte van de in het voormelde artikel 2ter bedoelde afsluitingen bepaalt, niet toe te passen krachtens artikel 159 Grondwet, heeft tot gevolg dat de verplichting, afgeleid uit het derde lid van de voormelde bepaling, om de in dat besluit bepaalde voorschriften met betrekking tot de hoogte van de afsluitingen en de modaliteiten voor de plaatsing ervan te eerbiedigen, geen uitwerking meer heeft, maar die beslissing heeft geen gevolg voor de toepasselijkheid in deze zaak van het tweede lid van dat artikel, waaruit volgt dat er een uitzondering wordt gemaakt op het verbod op het jagen op grof wild op een afgesloten terrein als de terreinen of delen van terreinen zijn afgebakend met afsluitingen die werden geplaatst voor de veiligheid van personen, met name om redenen van openbare veiligheid of wegveiligheid, voor de bescherming van de teelten en voor de handhaving van het vee.

- Waals Gewest - Misdrijf - Jacht op grof wild - Verbod op jagen in een afgesloten gebied - Uitzondering

- Art. 2ter Wet van 28 februari 1882 houdende de jachtwet, als gewijzigd bij Decr. W. Gew.

P.21.1147.F 17 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211117.2F.6 AC nr. ...

Wegens de onwettigheid van het besluit van de Waalse regering van 18 oktober 2012 wordt de geldboete niet opgelegd voor de afleidende bijvoedering maar voor de bijvoedering in de onmiddellijke nabijheid van een jachtterrein of waterloop of met niet-toegelaten voeders of met behulp van mechanische middelen of slierten die de toegelaten afmetingen te boven gaan; de wet van 28 februari 1882 bestraft echter nog steeds de niet-afleidende bijvoedering van wilde zwijnen, wat ongeacht de voorwaarden verboden blijft.

- Waals Gewest - Misdrijf - Bijvoederen van wilde zwijnen - Niet-afleidende bijvoedering

- Art. 12ter Wet van 28 februari 1882 houdende de jachtwet, als gewijzigd bij Decr. W. Gew.

Krachtens artikel 12ter, § 4, van de Jachtwet van 28 februari 1882 is het voederen van wilde zwijnen slechts onder twee voorwaarden toegelaten: enerzijds moet er afleidend worden gevoederd, namelijk met het oog op het beschermen van teelten tegen ernstige schade en anderzijds moet het voederen voldoen aan de door de regering vastgestelde voorwaarden.

- Waals Gewest - Bijvoederen van wilde zwijnen - Toelating

- Art. 12ter, § 4 Wet van 28 februari 1882 houdende de jachtwet, als gewijzigd bij Decr. W. Gew.

De geldboete waarin artikel 12ter, § 5, van de Jachtwet van 28 februari 1882 voorziet voor inbreuken op de bepalingen van dat artikel, wordt dus zowel opgelegd voor het met andere doeleinden bijvoederen dan het afleidend voederen als voor het voederen om oogsten te beschermen, waarbij de voorwaarden inzake de plaats, het product en de voorwaarden niet worden nageleefd, zoals bepaald in het besluit van de Waalse regering van 18 oktober 2012 dat, wat betreft het afleidend bijvoeren van wilde zwijnen, de bijvoederingsplaatsen, de graangewassen die mogen worden verspreid en de manier van verspreiden en strooien vaststelt.

- Waals Gewest - Misdrijf - Bijvoederen van wilde zwijnen - Verboden bijvoedering

- Art. 12ter Wet van 28 februari 1882 houdende de jachtwet, als gewijzigd bij Decr. W. Gew.

P.21.0067.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.9 AC nr. ...

De strafrechter mag bij de schuldbeoordeling voor inbreuken op de Wapenwet rekening houden met vaststellingen die een natuurinspecteur heeft verricht bij de opsporing van inbreuken op het Jachtdecreet, waarvoor hij krachtens het Jachtdecreet en het DABM bevoegd is; uit de omstandigheid dat de natuurinspecteur niet bevoegd is verklaard om opsporingen te doen betreffende inbreuken op de Wapenwet volgt niet dat de rechter bij een vervolging wegens dergelijke inbreuken geen bewijswaarde zou mogen toekennen aan de vaststellingen die de natuurinspecteur heeft verricht ter gelegenheid van een hem wel toegekende opsporingsbevoegdheid.

- Jachtdecreet - Proces-verbaal van vaststellingen door natuurinspecteurs - Inbreuken op de Wapenwet - Bewijswaarde - Draagwijdte - Gevolg

C.19.0649.F 8 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201008.1F.5 AC nr. ...

Dat de eigenaar van een natuurreservaat gemachtigd is om de populaties everzwijnen in een reservaat te reguleren, voor zover dit absoluut noodzakelijk is voor de uitvoering van een beheersplan, brengt niet met zich mee dat hij houder is van een jachtrecht noch dat hij derhalve wordt vermoed aansprakelijk te zijn voor de door het betrokken wild veroorzaakte schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 617.

- Natuurreservaat - Eigenaar - Beheersplan - Machtiging om de populaties everzwijnen te reguleren - Jachtrecht - Wild - Schade - Aansprakelijkheid

- Art. 1, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

P.19.0729.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.9 AC nr. ...

Er is sprake van een jachtdaad wanneer is aangetoond dat de beklaagde met de hem verweten handeling het voornemen heeft gehad wild te bemachtigen (1); de rechter oordeelt daarover onaantastbaar maar het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord. (1) L. ULRIX, Jacht in APR, GENT, Story-Scientia, 1973, nr. 2 tot 20.

- Jachtdaad

- Art. 2, tweede lid Jachtdecreet Vlaamse Raad 24 juli 1991

P.19.0406.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 2, tweede lid, 3 en 6, eerste lid van het Jachtdecreet volgt dat het verbod van artikel 6, eerste lid, Jachtdecreet enkel betrekking heeft op het doden of vangen of het met dat doel opsporen en achtervolgen van wild in de zin van artikel 3 van dat decreet, waarbij niet vereist is dat daadwerkelijk wild wordt gedood of gevangen maar het voornemen om wild te bemachtigen volstaat; de rechter oordeelt onaantastbaar of de feiten die hij vaststelt een jachtdaad uitmaken als bedoeld in artikel 2, tweede lid, Jachtdecreet (1). (1) L. ULRIX, Jacht, in APR, Gent, Story-Scientia, 1973, 13-19.

- Jachtdecreet - Artikel 6, eerste lid - Jachttijden - Uren waarop kan gejaagd worden - Draagwijdte

- Artt. 2, tweede lid, 3 en 6, eerste lid Jachtdecreet Vlaamse Raad 24 juli 1991

- Jachtdecreet - Artikel 3 - Begrip wild - Draagwijdte

- Artt. 2, tweede lid, 3 en 6, eerste lid Jachtdecreet Vlaamse Raad 24 juli 1991

- Jachtdecreet - Artikel 2, tweede lid - Jachtdaad - Draagwijdte

- Artt. 2, tweede lid, 3 en 6, eerste lid Jachtdecreet Vlaamse Raad 24 juli 1991

P.16.1101.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.4 AC nr. 483

Volgens artikel 2 Jachtdecreet omvat de jachtdaad niet alleen de handeling waarbij het wild wordt gedood of gevangen, maar ook de handeling waarbij dat wild met dat doel wordt opgespoord en achtervolgd; het is vereist maar het volstaat dat het voornemen om wild te bemachtigen is aangetoond en het is niet noodzakelijk dat daadwerkelijk wild wordt gevangen of gedood (1). (1) Gent, 28 december 2012, T.M.R., 2013/3, pp. 356-357; A. VANDEPLAS, Jagen, Comm.Straf., pp. 3-5; W. HAELEWYN en A. BALCAEN: « Wapens, wild en wachters », noot onder Corr. Kortrijk 20 februari 2008, T. Strafr., 2009, pp. 277- 282.

- Jachtdecreet - Artikel 2 Jachtdecreet - Jachtdaad - Begrip - Draagwijdte

- Art. 2 Jachtdecreet Vlaamse Raad 24 juli 1991

C.14.0510.F 9 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151009.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Grof wild - Schade - Bepaling van de aansprakelijke

De artikelen 1, eerste en tweede lid, en 2, tweede lid, van de wet van 14 juli 1961 vereisen niet dat het bosperceel waarvan is aangetoond dat het grof wild dat de schade heeft aangericht daarvan afkomstig is, moet grenzen aan het bosperceel dat de schade heeft opgelopen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Grof wild - Schade - Bepaling van de aansprakelijke

- Artt. 1, eerste en tweede lid, en 2, tweede lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

P.13.2046.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Dienstuitoefening - Wapendracht

De bijzondere veldwachter oefent zijn dienst uit en mag zijn geweer slechts dragen binnen het gebied waarover hij werd aangesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Dienstuitoefening - Wapendracht

- Art. 14 KB 8 jan. 2006 tot regeling van het staat van de bijzondere verldwachters

- Art. 61 Veldwetboek

JEUGDBESCHERMING

P.25.0278.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.12 AC nr. ...

Aangezien uit de bepalingen van artikel 375bis, eerste en tweede lid, oud Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 7 en 45.1 Jeugdbeschermingswet volgt dat de grootouder die aan de jeugdrechter een contact vraagt met de minderjarige ten aanzien van wie jeugdbeschermingsmaatregelen zijn opgelegd, niet de hoedanigheid heeft van een partij in de procedure voor het jeugdgerecht en op grond van artikel 55, tweede lid, Jeugdbeschermingswet enkel de partijen en hun advocaat kennis kunnen nemen van het dossier wanneer het openbaar ministerie het opleggen van een maatregel bedoeld in de artikelen 52 en 53 van die wet vordert, alsmede gedurende de termijn voor het instellen van hoger beroep tegen de beschikkingen waarbij zulke maatregelen worden opgelegd, volgt hieruit dat door de weigering van inzage in het jeugdbeschermingsdossier het recht van verdediging van de grootouder niet kan worden miskend en dat deze grootouder ook op geen andere rechtsgrond in de hoedanigheid van partij in de procedure voor het jeugdgerecht kennis kan nemen van dit dossier, zodat de jeugdrechtbank niet moet antwoorden op zijn ter zake gevoerd verweer (1). (1) Antwerpen 22 september 2022, RABG 2023/1–2, met noot van M. GOVAERTS, "Artikel 7 Jeugdbeschermingswet en de concurrentiële bevoegdheid van de familie– en jeugdrechtbank omtrent het treffen van maatregelen aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag"; F. VROMAN, 'Commentaar bij artikel 7 Jeugdbeschermingswet', in VERSCHELDEN, G. en WUYTS, T. (eds.), Personen– en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, Wolters Kluwer Belgium, 2024.

- Jeugdbeschermingswet - Artikelen 7 , 45.1, 52, 53 en 55, tweede lid - Omgangsrecht van de grootouders - Artikel 375bis oud Burgerlijk Wetboek - Verzoek van een grootouder tot contact met de minderjarige ten aanzien van wie jeugdbeschermingsmaatregelen zijn opgelegd - Inzage in het jeugdbeschermingsdossier - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 53 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 52 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 52 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 45.1 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 375bis Oud Burgerlijk Wetboek

Uit de bepalingen van artikel 375bis, eerste en tweede lid, oud Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 7 en 45.1 Jeugdbeschermingswet volgt dat, hoewel artikel 375bis oud Burgerlijk Wetboek deel uitmaakt van boek I, titel IX van het oud Burgerlijk Wetboek, het in dat artikel bedoelde grootouderlijk omgangsrecht niet onder de bevoegdheid van de jeugdrechtbank valt (1). (1) Antwerpen 22 september 2022, RABG 2023/1–2, met noot van M. GOVAERTS, "Artikel 7 Jeugdbeschermingswet en de concurrentiële bevoegdheid van de familie– en jeugdrechtbank omtrent het treffen van maatregelen aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag"; F. VROMAN, 'Commentaar bij artikel 7 Jeugdbeschermingswet', in VERSCHELDEN, G. en WUYTS, T. (eds.), Personen– en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, Wolters Kluwer Belgium, 2024.

- Jeugdbeschermingswet - Artikelen 7 en 45.1 - Maatregelen inzake het ouderlijk gezag - Bevoegdheid van de jeugdrechtbank - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 45.1 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 7 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 375bis Oud Burgerlijk Wetboek

P.24.1603.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.1 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 31, § 1, tweede lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties kan de minderjarige overtreder, bij verzoekschrift voor de jeugdrechtbank, beroep instellen tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen; indien de jeugdrechtbank krachtens artikel 31, § 1, zevende lid, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over het beroep, kan tegen haar eindvonnis cassatieberoep worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete voor de jeugdrechtbank - Beslissing van de rechtbank gewezen in eerste en laatste aanleg - Beslissing waartegen cassatieberoep kan worden ingesteld (ja)

- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Art. 418 Wetboek van Strafvordering

Wanneer beroep wordt ingesteld tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar, kan laatstgenoemde of zijn afgevaardigde, met toepassing van artikel 31, § 2, Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties, de gemeente vertegenwoordigen in het kader van de procedure voor de rechtbank; aangezien de sanctionerend ambtenaar niet optreedt qualitate qua voor de rechtbank maar slechts in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van de gemeente en voor zover hij niet werd veroordeeld tot de kosten jegens de minderjarige overtreder en zijn ouders, heeft hij niet de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis van de jeugdrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Sanctionerend ambtenaar die de gemeente vertegenwoordigt voor de jeugdrechtbank - Draagwijdte - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar tegen de beslissing van de rechtbank - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de overtreder beroep heeft ingesteld tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen, verbiedt zijn buitenvervolgingstelling en de daaruit voortvloeiende vernietiging van de geldboete die werd opgelegd op vervolging door de gemeenteoverheid via haar sanctionerend ambtenaar, de rechtbank niet om die vervolgende partij te veroordelen tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Overtreder buiten vervolging gesteld - Vernietiging van de administratieve geldboete - Veroordeling van de gemeente tot de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) Wettigheid

- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Artt. 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1563.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 44, § 6, eerste lid, Jeugdbeschermingswet volgt dat het openbaar ministerie, dat in eerste aanleg niet werd betrokken bij de onttrekkings- en verwijzingsprocedure, ook voor het eerst in hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter kan vragen dat de zaak toch aanhangig blijft bij de jeugdrechtbank waar ze reeds aanhangig werd gemaakt; dat het openbaar ministerie in dat geval zelf geen hoger beroep aantekende tegen de onttrekkings- en verwijzingsbeslissing van de jeugdrechter doet hieraan geen afbreuk.

- Territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank - Wijziging verblijfplaats - Verwijzing naar de jeugdrechtbank van de nieuwe verblijfplaats - Hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter - Vraag dat zaak aanhangig blijft bij oorspronkelijke jeugdrechtbank - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 44, § 6 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.23.1105.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5 AC nr. ...

Het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 (1) laat krachtens zijn artikel 52 internationale regelingen onverlet waarbij de verdragsluitende Staten partij zijn en die bepalingen bevatten over in dit Verdrag geregelde onderwerpen, en laat de mogelijkheid onverlet dat een of meer verdragsluitende Staten overeenkomsten sluiten die ten aanzien van kinderen die hun gewone verblijfplaats hebben in een van de staten die partij zijn bij dergelijke overeenkomsten bepalingen bevatten over bij het Verdrag geregelde onderwerpen; overeenkomstig artikel 97, § 1, verordening Brussel IIter is, wat de verhouding tot het Verdrag van Den Haag betreft, de verordening van toepassing, behoudens het bepaalde in het tweede lid, indien het betrokken kind zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft (2). (1) Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gesloten te Den Haag op 19 oktober 1996, in werking getreden op 1 september 2014 voor België en op 1 oktober 2010 voor Luxemburg. (2) Zie ook de artikelen 1, 7, 12 en 13 van de voormelde verordening "Brussel IIter".

- Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingssfeer - Kind dat zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft

- Art. 97 Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering

- Art. 52 Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gedaan te 's-Gravenhage op 19 oktober 1996

Het onderzoek, in het licht van artikel 8 EVRM, van de noodzaak van de inmenging in het recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven, impliceert dat er, in het licht van de feitelijke gegevens van de zaak, in hun geheel beschouwd, moet worden nagegaan of er relevante en voldoende redenen zijn die de mogelijke maatregel verantwoorden; dit onderzoek vereist een afweging van de belangen van het kind en van die van zijn ouders en er kan, in dit opzicht, bijzondere aandacht worden besteed aan het belang van het kind dat, naargelang van de aard en het ernstige karakter ervan, op dat van zijn ouders voorrang kan krijgen; met het oog hierop voert de rechter een concrete analyse uit van de toestand van de betrokkenen op grond van geactualiseerde gegevens, zonder dat hiervoor een medisch of psychologisch verslag vereist is (1). (1) Zie EHRM, Guide sur 1'article 8 de la Convention européenne des droits de 1'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt op 31 augustus 2022, [inz. §324, §343 en §368 tot §379]; Ivana ROAGNA, La protection du droit au respect de la vie privée et familiale par la Convention europeenne des droits de l'homme, Série des précis droits de l'homme du Conseil de l'Europe, 2012; Cass. 20 oktober 2021, AR 21.1041.F, arrest niet gepubliceerd.; Cass. 30 september 1993, AR 9686, AC 1993, nr. 388.

- Beschermende maatregelen - Recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven - Inmenging - Voorwaarden - (Geen) medisch of psychologisch verslag

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie moet artikel 1, § 1, verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003, de zogenaamde "verordening Brussel IIbis", aldus worden uitgelegd dat een beslissing waarbij de onmiddellijke ondertoezichtstelling en de plaatsing van een kind buiten zijn eigen gezin worden bevolen, onder het begrip "burgerlijke zaken" in de zin van die bepaling valt wanneer die beslissing is genomen op grond van de regels inzake kinderbescherming (1). (1) Cass. 29 januari 2020, AR P.19.1003.F, AC 2020, nr. 85, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. Zie HvJ 2 april 2009, zaak C-523/07 betreffende de verordening (EG) 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (de zogenaamde "verordening Brussel IIbis), waarvan de Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering (de zogenaamde "verordening Brussel IIter") de herschikking vormt. De zevende considerans van die zogenaamde "verordening Brussel IIter" bepaalt: "Teneinde de gelijke behandeling van alle kinderen te waarborgen dient deze verordening van toepassing te zijn op alle beslissingen betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid, inclusief maatregelen ter bescherming van het kind (...)". Artikel 2.2 van de verordening omschrijft met name de in artikel 1 bedoelde "ouderlijke verantwoordelijkheid" als "alle rechten en verplichtingen die ingevolge een beslissing, van rechtswege of bij een rechtsgeldige overeenkomst aan een natuurlijke persoon of aan een rechtspersoon zijn toegekend met betrekking tot de persoon of het vermogen van een kind, met inbegrip van het gezagsrecht en het omgangsrecht", en, de "persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt" als "elke persoon of instantie die, of elk orgaan dat de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind draagt".

- Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingssfeer - Plaatsing van een kind buiten zijn gezin op grond van de regels inzake kinderbescherming

P.23.0908.F 16 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230816.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer de jeugdkamer van het hof van beroep en de correctionele kamer van datzelfde hof zich onbevoegd hebben verklaard wegens de leeftijd van de vervolgde persoon en die tegenstrijdige beslissingen op dezelfde feiten betrekking hebben en in kracht van gewijsde zijn gegaan, is er grond tot regeling van rechtsgebied wegens een geschil van rechtsmacht dat de rechtsgang belemmert; het Hof spreekt zich uit over de persoonlijke bevoegdheid van de feitenrechter en vernietigt het arrest van de correctionele kamer van het hof van beroep dat zich onbevoegd heeft verklaard omdat de beklaagde minderjarig was op de datum van de feiten, wanneer de stukken van het dossier, met name het meest uitgebreide medisch deskundigenonderzoek, er geen enkele twijfel over laten bestaan dat de vervolgde persoon tijdens de gehele strafbare periode meerderjarig was (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Bevoegdheid van de jeugdrechtbanken - Tegenstrijdige in kracht van gewijsde gegane beslissingen over de leeftijd van de vervolgde persoon - Onderzoek van de zaak door het Hof

- Art. 533 Wetboek van Strafvordering
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 527 Wetboek van Strafvordering
- Art. 528 Wetboek van Strafvordering
- Art. 529 Wetboek van Strafvordering
- Art. 530 Wetboek van Strafvordering
- Art. 525 Wetboek van Strafvordering
- Art. 532 Wetboek van Strafvordering
- Art. 540 Wetboek van Strafvordering
- Art. 534 Wetboek van Strafvordering
- Art. 535 Wetboek van Strafvordering

- Art. 536 Wetboek van Strafvordering
- Art. 537 Wetboek van Strafvordering
- Art. 538 Wetboek van Strafvordering
- Art. 539 Wetboek van Strafvordering
- Art. 531 Wetboek van Strafvordering

P.23.0945.F 16 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230816.VAC.2 AC nr. ...

Artikel 51, eerste lid, 2°, van het decreet van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming staat de jeugdrechtbanken niet toe een beschermende maatregel tot tijdelijke huisvesting van het kind buiten de leefomgeving van de vader of de moeder uit te spreken (1). (1) In die zin, Luik (jeugdkamer) 31 januari 2022 en Luik (jeugdkamer) 30 mei 2022, www.juportal.be. Wat betreft de beschermende maatregel tot tijdelijke huisvesting van een kind buiten zijn "familiaal leefmilieu" krachtens artikel 38, § 3, 2° van het decreet van 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd, vóór de inwerkingtreding van artikel 51, eerste lid, 2° van het decreet van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, zie Cass. 28 april 2010, AR P.10.0409.F, AC 2010, nr. 292.

- Wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming (Decreet 18 januari 2018) - Tijdelijke huisvesting van het kind buiten zijn leefomgeving - Huisvesting buiten de leefomgeving van de moeder - Wettelijke grondslag

- Art. 51, eerste lid, 2° Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

P.23.0466.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2 AC nr. ...

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerechten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklaagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerechten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

- Als misdrijf omschreven feit - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

P.23.0026.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.23 AC nr. ...

Artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang neemt bij het verstrijken van de termijn voor verzet; wanneer de gewone termijn om verzet aan te tekenen tegen het arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert, een berisping uitspreekt ten aanzien van de minderjarige en zijn ouders burgerrechtelijk aansprakelijk verklaart, ten aanzien van de moeder van de minderjarige niet was verstreken op het tijdstip dat het cassatieberoep werd ingesteld, is het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders ten aanzien van die drie verweerders voorbarig (1). (1) Zie concl. OM.

- Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Arrest van de jeugdkamer in hoger beroep dat de uithandengeving weigert en een berisping uitspreekt - Verstekarrest ten aanzien van de burgerrechtelijk aansprakelijk verklaarde moeder - Cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen de minderjarige en zijn ouders - Cassatieberoep vóór het verstrijken van de gewone termijn van verzet - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

Artikel 6.1 EVRM dat voor eenieder het recht waarborgt op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn door een rechterlijke instantie die beslist over de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging, is van toepassing op een procedure tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten instelling voor minderjarige delinquenten of wanneer zijn toestand substantieel wordt aangetast door de maatregelen die in het kader van de tegen hem ingestelde strafvordering zijn genomen als gevolg van het feit dat de jeugdrechtbank uitspraak heeft moeten doen over een verzoek tot uithandengeving (1). (1) Zie concl. OM.

- Jeugdrechtbanken - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Procedure tot uithandengeving - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Toepassing

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het tijdvak dat uit het oogpunt van de door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde redelijke termijn in aanmerking moet worden genomen, gaat in op het tijdstip waarop de strafvervolging tegen de minderjarige die ervan wordt verdacht een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, wordt ingeleid in de zin van dat artikel (1). (1) Zie concl. OM.

- Jeugdrechtbanken - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Procedure tot uithandengeving - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Aanvang van de termijn - In aanmerking te nemen tijdvak

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1502.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 62 Jeugdbeschermingswet gelden de wetsbepalingen van het Wetboek van Strafvordering voor de procedure betreffende de maatregelen ter bescherming van minderjarigen.

- Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Procedure voor de jeugdgerechten - Toepasselijk recht

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

Het arrest dat het hoger beroep ongegrond verklaart dat door de moeder van het kind is ingesteld tegen de beschikking van de jeugdrechter die zichzelf internationaal bevoegd verklaart om beschermingsmaatregelen ten aanzien van het kind te bevelen, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en houdt geen verband met de het tweede lid van die bepaling bedoelde gevallen, aangezien er enkel een geschil inzake bevoegdheid in de zin van de voormelde wetsbepaling bestaat indien de rechter die van de strafvordering kennisneemt zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent, indien aangevoerd wordt dat een rechter zich de bevoegdheden van een andere rechter heeft toegeëigend of indien hij zich onbevoegd verklaart, zodat er een geschil over rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en dat enkel door een regeling van rechtsgebied kan worden beëindigd (1). (1) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1179.F, AC 2019, nr. 104.

- Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Jeugdgerechten - Beslissing tot vaststelling van de internationale bevoegdheid van de rechter - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Geen eindbeslissing

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.22.1223.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.7 AC nr. ...

Artikel 8 EVRM moet worden uitgelegd met inachtneming van de artikelen 7 en 9 Kinderrechtenverdrag; het recht op eerbiediging van het gezinsleven impliceert aldus met name het recht, voor het kind, om te worden opgevoed door zijn ouders en het recht, voor een moeder of een vader, om niet tegen hun wil van hun kind te worden gescheiden, behalve wanneer die scheiding wordt vereist door het hogere belang van het kind en voor zover de overeenkomstig de toepasselijke wetten en procedures genomen maatregel kan worden herzien door de rechter, met name op verzoek van de dragers van het ouderlijk gezag waaraan aldus afbreuk wordt gedaan (1). (1) Cass. 28 september 2022, AR P.22.0988.F, arrest niet gepubliceerd.

- Maatregel die het kind van zijn ouders scheidt - Artikel 8, EVRM - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Uitlegging met inachtneming van de artikelen 7 en 9 Kinderrechtenverdrag - Implicaties

- Artt. 7 en 9 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Hoewel het belang van het kind, dat centraal staat in artikel 22bis Grondwet, artikel 3 Kinderrechtenverdrag en artikel 5 van de beschikking van de algemene vergadering van de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 april 2004 inzake hulpverlening aan jongeren, het hoofdcriterium is waardoor de rechter zich moet laten leiden wanneer hij kennisneemt van een beslissing tot plaatsing van een minderjarig kind, kan dat niet worden beperkt tot de wil van het kind, zelfs al beschikt het over het vereiste onderscheidingsvermogen.

- Beslissing tot plaatsing - Inachtneming van het belang van het kind

- Art. 5 Ordonnantie Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 april 2004 inzake hulpverlening aan jongeren

- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0851.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.7 AC nr. ...

De opvoedingsprestatie die door de jeugdrechtbank wordt opgelegd krachtens artikel 108, tweede lid, 3°, van het decreet van 18 januari 2018 van het parlement van de Franse Gemeenschap houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, is afgestemd op het welzijn van de minderjarige aan wie ze wordt opgelegd; het gaat om een maatregel die nuttig is voor laatstgenoemde maar niet het opzettelijk vergeldende, bestraffende en vernederende karakter heeft dat eigen is aan de straf; hieruit volgt dat de tegen de dader afzonderlijk ingestelde strafvordering voor feiten die vóór en na zijn meerderjarigheid werden gepleegd, hem niet blootstelt aan het gevaar om twee keer te worden bestraft voor hetzelfde feit omdat de na zijn meerderjarigheid gepleegde daad strafbaar is terwijl de vóór zijn meerderjarigheid gepleegde daad dat niet is, en omdat het ene feit strafbaar is terwijl het andere slechts aanleiding geeft tot een beschermingsmaatregel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 626.

- Opgelegde opvoedingsprestatie - Begrip - Onderscheid met de straf - Weerslag op het non bis in idem-beginsel in geval van vervolging voor feiten die vóór en na de meerderjarigheid werden gepleegd

- Art. 108 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

P.22.0094.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 6.3.d. EVRM heeft eenieder tegen wie een vervolging wegens een misdrijf is ingesteld, het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; het in die bepaling gewaarborgde recht van verdediging dient te worden toegekend aan de ouder ten aanzien van wie het openbaar ministerie de ontzetting vordert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 444.

- Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag - Artikel 6.3.d. EVRM - Recht om getuigen à charge en à

décharge te doen horen - Toepassing

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag - Artikel 6.3.d. EVRM - Recht om getuigen à charge en à décharge te doen horen - Toepassing

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De vrijwillige of gedwongen tussenkomst in strafzaken is alleen ontvankelijk op voorwaarde dat een bijzondere wet zulks uitdrukkelijk bepaalt of dat krachtens de wet de strafrechter uitzonderlijk een veroordeling, sanctie of enige andere maatregel tegen een derde mag uitspreken; geen enkele afwijking laat toe dat de betrokken kinderen partij worden in de procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag van een vader of een moeder (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 444.

- Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag - Vrijwillige tussenkomst van de betrokken kinderen - Ontvankelijkheid

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag - Vrijwillige tussenkomst van de betrokken kinderen - Ontvankelijkheid

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.22.0519.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.7 AC nr. ...

Het cassatieberoep van een minderjarige tegen een arrest dat zijn uithandengeving door de jeugdgerechten beveelt, is niet ontvankelijk wanneer de verklaring van cassatieberoep niet door een advocaat is ondertekend (1). (1) Bovendien dient die advocaat houder te zijn van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift.

- Minderjarige heeft een als misdrijf omschreven feit gepleegd - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Cassatieberoep tegen een arrest van uithandengeving door de jeugdgerechten - Verklaring van cassatieberoep - Vereiste ondertekening door een advocaat - Door de minderjarige zelf ondertekend cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.21.1153.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2 AC nr. ...

De strafgerechten zijn bevoegd om onaantastbaar in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of een beklaagde aangevoerde minderjarigheid vaststaat, zonder dat de wet op dit punt een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft (1). (1) Cass. 4 maart 2010, AR P.10.0325.F, AC 2010, nr. 151.

- Als misdrijf omschreven feit - Minderjarig op het ogenblik van de feiten - Vaststelling van de leeftijd van de vervolgde persoon - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 36, 4° Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.21.0654.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.4 AC nr. ...

Een burgerlijke partij heeft geen belang om te eisen dat haar burgerlijke rechtsvordering wordt beoordeeld door het gewone vonnisgerecht na een gebeurlijke uithandengeving van de minderjarige en niet door de jeugdrechtbank; de beslissing over de uithandengeving heeft immers geen nadelig effect voor de beoordeling van die burgerlijke rechtsvordering; voor beide gerechten kan een burgerlijke partij alle argumenten aanvoeren tot staving van haar rechtsvordering die enkel strekt tot het herstel van de door haar geleden schade; de onmogelijkheid voor een burgerlijke partij om een rechtsmiddel aan te wenden tegen de weigering om een minderjarige uit handen te geven zodat over de burgerlijke rechtsvordering wordt beslist door de jeugdrechtbank, tast het recht van de burgerlijke partij van toegang tot de rechter of haar recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, zoals gewaarborgd door de artikelen 6.1 en 13 EVRM, niet aan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Beslissing van de jeugdrechtbank om een minderjarige niet uit handen te geven - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Toelaatbaarheid

- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0791.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.5 AC nr. ...

Artikel 9 Kinderrechtenverdrag noch een andere bepaling van dat verdrag legt uit wat voor het recht van het kind om niet te worden gescheiden van zijn ouders, behoudens rechterlijke beslissing, en voor het recht op deelname van partijen aan de procedure van jeugdbescherming onder het begrip "ouder" moet worden begrepen; daaruit volgt dat de verdere invulling daarvan is overgelaten aan de verdragsluitende Staten; artikel 46 Jeugdbeschermingswet bepaalt dat de dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie om te verschijnen voor de jeugdrechtbank, op straffe van nietigheid moet worden gericht aan de ouders, de opvangouders, de voogden of degenen die de minderjarige onder bewaring hebben, alsook in beginsel aan de minderjarige zelf; bij gebrek aan een specifieke bepaling is het begrip "ouder" hierbij te begrijpen in de gemeenrechtelijke betekenis, zoals langs vaderszijde bepaald in de artikelen 315 tot en met 325 oud Burgerlijk Wetboek (1); daaruit volgt dat hij van wie wordt aangevoerd dat hij de verwekker is van het kind zonder dat de afstamming van vaderszijde overeenkomstig de voormelde wetsbepalingen is vastgesteld, zich niet als ouder in een procedure voor de jeugdrechtbank kan manifesteren. (1) Over deze regels zie F. SWENNEN, Het personen en familierecht. Een benadering in context, Intersentia, 2021, 479-492.

- Verontrustende situatie - Oproeping van de partijen voor de jeugdrechtbank - Oproeping van ouders, voogden, opvangouders of bewaarders van het kind - Vermoedelijke vader van de minderjarige - Begrip ouder

- Artt. 315 tot 326 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 46 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 9 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

P.21.1063.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.15 AC nr. ...

Uit geen enkele wetsbepaling volgt dat de jeugdrechter een aan de jeugdrechtbank gericht en voor die rechtbank bestemd verslag van de sociale dienst jeugdrechtbank niet in aanmerking mag nemen op de enkele grond dat het niet is ondertekend door de auteur ervan of dat het een elektronische handtekening draagt die niet voldoet aan de ter zake geldende regelgeving.

- Verontrustende situatie - Verslagen van de sociale dienst jeugdrechtbank - Ondertekening van het verslag met een elektronische handtekening - Toelaatbaarheid

P.21.0041.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1 AC nr. ...

Het algemeen opzet van de wet en de finaliteit van de in dat kader bevolen onderzoeken, die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht, sluiten uit dat stukken van procedures bij de jeugdrechtbank over dat maatschappelijk onderzoek in het kader van een strafvervolging worden aangevoerd, zelfs als een beklaagde de overlegging ervan tot staving van zijn verweer zou vorderen; dat verbod geldt ook voor de stukken betreffende de onderzoeken en deskundigenonderzoeken die door andere rechters dan de jeugdrechter worden bevolen, zoals in het kader van een burgerlijke procedure betreffende de uitoefening van het ouderlijk gezag en het recht van verblijf van de minderjarigen (1) ; dat verbod vindt zijn oorsprong in het recht van het kind op de eerbiediging van zijn privéleven en gezinsleven, dat inzonderheid wordt beschermd door artikel 8.1 EVRM en artikel 22 Grondwet (2). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.18.0531.F, AC 2019, nr. 643; Cass. 20 oktober 2010, AR P.09.0529.F, AC 2010, nr. 614, R.D.P. 2011, 198 noot L. NOUWYNCK; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0807.F, AC 2005, nr. 519 met concl. van advocaat–generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., N.C. 2006, 196 noot B. DE SMET, T.J.K. 2006, 325 noot L. DRESER; Antwerpen 2 maart 2016, T. Fam. 2017, 41 noot A. VERSTAPPEN Contra: Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0211.N, AC 2006, nr. 166. (2) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1188.F, AC 2019, nr. 105; Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510; met concl. van advocaat–generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; Cass. 19 februari 2014, AR P.13.1690.F, AC 2014, nr. 129; Cass. 12 mei 1999, AR P.99.0036.F, AC 1999, nr. 280, Antwerpen 21 januari 2009, RW 2009–10, 1053 noot B. DE SMET. Zie J. SMETS, Jeugdbeschermingsrecht, APR 1996, 526–528; B. DE SMET, Juridische aanpak van problemen rond opvoeding, Antwerpen, Intersentia, 2008, 35; J. CORINON, "Juridisering van de hulpverlening: het gebruik/misbruik van hulpverleningsdossiers bij vechtscheidingen", Jura Falc. 2013–14, 967–968; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Brugge, Die Keure, 2015, 481–482; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 302–303; A. VERSTAPPEN, "Het gebruik van stukken uit een jeugdbeschermingsprocedure betreffende de minderjarige in andere gerechtelijke procedures", T. Fam. 2017, 44–52.

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure over het verblijf van minderjarigen - Aanwending voor de vonnisrechter in strafzaken

- Artt. 721, 722, 725 en 872 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht van het kind om zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn leeftijd en rijpheid, wordt niet miskend door de loutere omstandigheid dat de rechter in een aangelegenheid die het kind betreft niet oordeelt volgens de mening die dat kind heeft geuit (1). (1) Zie W. VANDENHOLE, "Wordt de stem van het kind gehoord? Initiatiefrecht en positie van de minderjarige in de procedure van de verblijfsregeling in het licht van het internationaal recht van de rechten van het kind en de mens", in Verblijfsregeling, Intersentia, 2008, 111-124; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Die Keure, 2015, 446 en 468; L. CAPPON en F. VANDER LAENEN, "Gehoord worden is nog geen inspraak: perspectieven van minderjarigen en ouders op de beslissingen genomen door de jeugdrechter", TJK 2015, 3-19; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 191; E. VAN DER MUSSELE (e.a.), Jeugdadvocaat in Vlaanderen, België en Europa, Brussel, Larcier, 2017, 129; S. RAP, "Heilige graal of werkelijkheid? Het recht om gehoord te worden voor kinderen in juridische procedures", TJK 2019, 131-133; S. DEVRIENDT en M. DECOCK, "De impact van mensenrechtelijke instrumenten op de procespositie van minderjarigen", TJK 2020, 7-20 (p. 15), P. SENAEVE, "Het hoorrecht van minderjarigen", in Handboek familiestrafprocesrecht, Kluwer, 2020, 469-517; F. SWENNEN, Het personen-en familierecht, Intersentia, 2019, 175-176.

- Verontrustende situatie - Uitoefening van het hoorrecht van de minderjarige - Verplichting aan de mening van het kind een passend belang te hechten in overeenstemming met zijn leeftijd en maturiteit

- Art. 22bis, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 12.1 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

P.21.0237.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 423 Wetboek van Strafvordering en artikel 62 Jeugdbeschermingswet moet de verklaring van cassatieberoep gericht tegen een arrest van de jeugdkamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over beschermende maatregelen worden gedaan binnen vijftien dagen na de bestreden beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 176.

- Arrest van de jeugdkamer dat uitspraak doet over beschermende maatregelen - Cassatieberoep - Termijn van cassatieberoep

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

Het arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen een beschikking van de jeugdrechter die voorlopige maatregelen vastlegt, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, en valt niet onder de in het tweede lid van die bepaling bedoelde gevallen; het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing kan pas na het eindarrest worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 176.

- Beschikking die voorlopige maatregelen vastlegt - Hoger beroep - Arrest van de jeugdkamer dat uitspraak doet over het hoger beroep - Termijn van cassatieberoep - Aanvang

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.20.0604.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.5 AC nr. ...

Bij het opleggen of herzien van een gerechtelijke maatregel aan een minderjarige in een verontrustende situatie is de jeugdrechter er niet toe gehouden een handelingsplan op te stellen of in te vullen of bij verwijzing in een beslissing naar een hem door de sociale dienst voor te leggen handelingsplan de inhoud van dat plan in de beslissing zelf te concretiseren, dit houdt geen verboden delegatie in van rechtsmacht (1). (1) Zie alg. I. DE JONGHE, Hulpverlening en recht, Intersentia, 2014, 133-167; A. VAN LOOVEREN, "Het nieuwe jeugdlandschap in verontrustende situaties", T.J.K. 2014, 298-306; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Die Keure, 2015, 369-497; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 55-156.

- Verontrustende situatie - Opleggen en herzien van maatregelen - Toezicht van de sociale dienst als autonome

maatregel - Naleven van een handelingsplan

- Art. 81, tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp
- Artt. 48, § 1, 2°, 49, 51 en 58 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp
- Art. 11 Gerechtelijk Wetboek

De autonomie van de in artikel 48, §1, 2° Decreet Integrale Jeugdhulp bedoelde maatregel van ondertoezichtstelling van de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening verzet zich er niet tegen dat de maatregel wordt geconcretiseerd aan de hand van een handelingsplan als bedoeld in artikel 58 van dit Decreet.

- Verontrustende situatie - Opleggen en herzien van maatregelen - Toezicht van de sociale dienst als autonome maatregel - Concretisering van de maatregel - Handelingsplan - Toepassing

Voor zover daartoe een wettelijke basis bestaat als bedoeld in artikel 8.2 EVRM en voor zover dit noodzakelijk in het belang is van de minderjarige, kan de jeugdrechter aan de uitoefening van het omgangsrecht van een ouder met zijn kind voorwaarden verbinden of beperkingen opleggen; artikelen 48, §1 en 58 Decreet Integrale Jeugdhulp vormen een wettelijke basis in de zin van artikel 8.2 EVRM voor het bepalen van dergelijke voorwaarden of het opleggen van dergelijke beperkingen.

- Verontrustende situatie - Opleggen en herzien van maatregelen - Recht op eerbiediging van het gezinsleven - Beperkingen aan het omgangsrecht van ouders - Wettelijke basis

- Artt. 48, § 1, en 58 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0695.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.10 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een ouder na een desbetreffend definitieve rechtelijke beslissing wettelijk in de plaats treedt van een ander ouder, stelt geen einde aan het op dat ogenblik lopende toezicht van de jeugdrechter op een minderjarige in een verontrustende situatie en ontneemt de jeugdrechter niet de bevoegdheid om te oordelen over de verlening van een gerechtelijke maatregel opgelegd op grond van artikel 48, § 1, Decreet Integrale Jeugdhulp, mits de wettelijke ouder in de herzieningsprocedure wordt betrokken; in dat geval is evenmin een nieuwe vordering overeenkomstig artikel 47, 1°, Decreet Integrale Jeugdhulp vereist.

- Verontrustende situatie - Toezicht door de jeugdrechter - Verlenging van een gerechtelijke maatregel - Bevoegdheid

- Artt. 47, 1°, en 48, § 1 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

---

P.20.0430.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.8 AC nr. ...

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat ieder veroordelend vonnis de feiten vermeldt waaraan de gedaagden schuldig of waarvoor zij aansprakelijk geoordeeld worden, de straf, de burgerlijke veroordelingen en de toegepaste wetsbepaling, is ook van toepassing op de jeugdgerechten die een als misdrijf omschreven feit jegens een minderjarige bewezen verklaren (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 594.

- Jeugdgerechten - Beschermingsmaatregel - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Motivering van de beslissing - Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Toepassing - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

Het arrest schendt artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wanneer het de strafbepalingen niet vermeldt die van toepassing zijn op de bestanddelen van het hierin bewezen verklaarde misdrijf en evenmin verwijst naar die waarvan de eerste rechter opgave heeft gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 594.

- Jeugdgerechten - Beschermingsmaatregel - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Motivering van de beslissing - Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vermelding van de wettelijke

bepalingen die het feit strafbaar stellen - Geen vermelding

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.0246.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.3 AC nr. ...

De wet vraagt de eiser in hoger beroep enkel om de beschikking aan te wijzen waartegen zijn rechtsmiddel is gericht maar niet om te verduidelijken waarom hij die beschikking aanvecht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

- Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Voorwerp - Aanwijzing van de beschikking waartegen het rechtsmiddel is gericht

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering ontzegt de partij in hoger beroep het recht niet om hoger beroep in te stellen tegen de gehele beschikking die op haar van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

- Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Het in artikel 204 Wetboek van Strafvordering vastgelegde beginsel van het hoger beroep op grieven heeft niet tot doel de eiser in hoger beroep te verplichten de middelen te verduidelijken die hij voor de appelrechters wenst uiteen te zetten maar strekt ertoe de omvang van hun saisine te bepalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

- Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Doel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0692.F 12 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200212.2F.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 2 Strafwetboek kan geen misdrijf worden gestraft met straffen die bij de wet niet waren gesteld voordat het misdrijf werd gepleegd, en wordt de minst zware straf toegepast indien de ten tijde van het vonnis bepaalde straf verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald; onder vigeur van artikel 57bis, § 1, eerste lid, Jeugdbeschermingswet kon de jeugdrechtbank beslissen om de zaak uit handen te geven indien ze een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding niet geschikt achtte of indien de minderjarige ervan werd verdacht een wanbedrijf of een correctionaliseerbare misdaad te hebben gepleegd en dat, tenzij het ging om een in de tweede streep van die bepaling bedoeld misdrijf, terwijl de betrokkene reeds eerder het voorwerp was geweest van een of meerdere van de in artikel 37, § 2, § 2bis of § 2ter Jeugdbeschermingswet bedoelde maatregelen of van een herstelrechtelijk aanbod als bedoeld in de artikelen 37bis tot 37quinquies; overeenkomstig artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018, is de uithandengeving thans enkel nog toegestaan wanneer het aan de jongere ten laste gelegde misdrijf bestaat in een als aanranding van de lichamelijke of psychische integriteit omschreven feit dat, ingeval het zou zijn gepleegd door een meerderjarige, in de zin van het Strafwetboek of van de bijzondere wetten een correctionele hoofdgevangenisstraf van vijf jaar of een zwaardere straf tot gevolg zou kunnen hebben; aangezien artikel 125 decreet 18 januari 2018 op de uithandengeving van de zaak door de jeugdgerechten striktere voorwaarden stelt dan de Jeugdbeschermingswet, is dat artikel een minder strenge bepaling.

- Uithandengeving door de jeugdgerechten - Franse Gemeenschap - Artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018 - Werking in de tijd - Minder strenge bepaling

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 2 Strafwetboek

- Uithandengeving door de jeugdgerechten - Franse Gemeenschap - Artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018 - Werking in de tijd - Minder strenge bepaling

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 2 Strafwetboek

Noch de artikelen 40 Kinderrechtenverdrag en 14 IVBPR noch enige andere bepaling verbieden de bij de voormelde verdragen aangesloten Staten te bepalen dat de jeugdrechtbanken vanaf een minimumleeftijd, waaronder minderjarigen niet onder de bevoegdheid van de gemeenrechtelijke rechtbanken kunnen vallen, onder de bij wet gestelde voorwaarden, en met name wanneer ze een beschermingsmaatregel niet geschikt achten, de zaak uit handen kunnen geven en de zaak naar het openbaar ministerie kunnen verwijzen met het oog op vervolging voor de bevoegde strafgerechten.

- Uithandengeving door de jeugdgerechten - Verenigbaarheid met andere bepalingen - Artikelen 40 Kinderrechtenverdrag en 14 IVBPR

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 2 Strafwetboek

- Uithandengeving door de jeugdgerechten - Verenigbaarheid met andere bepalingen - Artikelen 40 Kinderrechtenverdrag en 14 IVBPR

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 2 Strafwetboek

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 161/2019 van 24 oktober 2019 voor recht gezegd: "Artikel 420 van het Wetboek van strafvordering, zoals vervangen bij artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, schendt de artikelen 10 en 11 Grondwet in zoverre het niet in de mogelijkheid voorziet om onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen een beslissing tot uithandengeving"; in datzelfde arrest beslist het Grondwettelijk Hof dat de vaststelling van die lacune is uitgedrukt in voldoende nauwkeurige en volledige bewoordingen om, in afwachting van een optreden van de wetgever, de in het geding zijnde bepaling te kunnen toepassen met inachtneming van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie; hieruit volgt dat artikel 420 Wetboek van Strafvordering geen belemmering meer vormt voor het onmiddellijk cassatieberoep tegen een beslissing tot uithandengeving op grond van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet of van artikel 125 decreet (Franse Gemeenschap) van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming (impliciete oplossing) (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 122.

- Uithandengeving door de jeugdgerechten - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

- Uithandengeving door de jeugdgerechten - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.19.1003.F 29 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200129.3 AC nr. ...

Wanneer inzake jeugdbescherming de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de feitenrechter in feite de bewijswaarde van de gegevens waarop hij zijn beslissing grondt en waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren.

- Bewijs - Bewijswaardering - Beginsel van de beoordelingsvrijheid van de rechter

De maatregelen inzake hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming hebben voorrang op de burgerrechtelijke beschikkingen wanneer de ene niet verenigbaar zijn met de andere (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

- Beschermingsmaatregelen - Burgerlijke maatregelen - Voorrang

Wanneer de eerste beslissing betreffende de huisvesting van een kind wordt uitgesproken in een procedure tussen de moeder en de vader van het kind, die als gevolg van de echtscheiding de uitoefening van het ouderlijk gezag en de huisvesting van het kind tussen hen regelt, en de tweede beslissing tot doel heeft de toestand van gevaar waarin het kind verkeert te verhelpen, hebben die twee beslissingen niet hetzelfde voorwerp (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

- Minderjarige in gevaar - Huisvestingsmaatregel buiten het familiaal leefmilieu - Internationale bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak aanhangig is - Brussel IIbis-verordening - Bevoegdheidsconflict - Procedures met hetzelfde voorwerp

- Art. 19 EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

Volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie moet artikel 1, lid 1, verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003, de zogenaamde verordening Brussel IIbis, aldus worden uitgelegd dat een beslissing waarbij de onmiddellijke ondertoezichtstelling en de plaatsing van een kind buiten zijn eigen gezin worden gelast, onder het begrip "burgerlijke zaken" in de zin van die bepaling valt wanneer deze beslissing is genomen op grond van de regels inzake kinderbescherming; hoewel die verordening dus geen onderscheid tussen die twee materies maakt wanneer het toepassingsgebied van die verordening moet worden vastgesteld en, bijgevolg, de internationale bevoegdheid moet worden bepaald van het gerecht waarbij de zaak aanhangig is, kan hieruit evenwel niet worden afgeleid dat, volgens het recht van de Europese Unie, twee procedures die in die materies gelijktijdig worden gevoerd onvermijdelijk hetzelfde voorwerp en dezelfde oorzaak hebben (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

- Minderjarige in gevaar - Huisvestingsmaatregel buiten het familiaal leefmilieu - Internationale bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak aanhangig is - Brussel IIbis-verordening - Toepassingsgebied

- Artt. 1 en 19 EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

P.18.0531.F 4 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191204.2F.2 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 50 en 55 Jeugdbeschermingswet hebben de stukken van de procedures die werden ingeleid bij de jeugdrechtbank en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en op het milieu waarin hij is grootgebracht, enkel tot doel uit te maken welke beheersmaatregelen in zijn belang moeten worden genomen en welke middelen voor zijn opvoeding of behandeling geschikt zijn (1). (1) Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510, met concl. OM op datum in Pas.

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Finaliteit

- Artt. 50 en 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

Het verbod om in het kader van de strafvervolging de onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht aan te wenden, is gegrond op het recht van het kind op de eerbiediging van zijn privéleven en gezinsleven, dat inzonderheid beschermd wordt door de artikelen 22 Grondwet en 8.1 EVRM; het berust ook op het beroepsgeheim dat door artikel 458 Strafwetboek wordt toegekend aan deskundigen of aan maatschappelijk assistenten, waaraan de ondervraagde personen informatie moeten kunnen toevertrouwen met de garantie dat deze niet voor een ander doel zal worden aangewend dan dat waarvoor ze werd vergaard.

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure - Aanwending in het kader van de strafvervolging - Verbod - Wettelijke grondslag

- Artt. 50 en 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

De algemene opzet van de Jeugdbeschermingswet en de finaliteit van de in dat kader mogelijke onderzoeken sluiten uit dat de stukken van de procedures die bij de jeugdrechtbank zijn ingeleid en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht, in het kader van een strafvervolging worden aangevoerd, zelfs als de beklaagde de overlegging ervan tot staving van zijn verweer of een burgerlijke partij ze tot staving van haar beschuldiging aanvoert (1). (1) Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; Cass. 19 februari 2014, AR P.13.1690.F, AC 2014, nr. 128.

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure - Aanwending voor het gerecht - Grens - Verbod om die onderzoeken aan te wenden in het kader van de strafvervolging

- Artt. 50 en 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.19.0141.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.2 AC nr. ...

Behoudens daartoe strekkende conclusie vereisen de artikelen 6 en 8 EVRM, artikel 14 IVBPR en artikel 149 Grondwet, alsmede de motiveringsverplichting en het recht op eerbiediging van het gezinsleven niet dat de jeugdrechter die aan een ouder in het belang van het kind een contactverbod oplegt, uitdrukkelijk zou motiveren dat die maatregel voldoet aan de in artikel 8 EVRM bepaalde voorwaarden of zou aangeven dat de bescherming van de minderjarige niet kan worden bereikt met een minder verdergaande maatregel.

- Jeugdrechter - Oplegging van contactverbod aan een ouder in het belang van het kind - Geen conclusie - Motivering

P.19.0238.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.8 AC nr. ...

Het algemeen opzet van de Jeugdbeschermingswet en de finaliteit van de onderzoeken die zij toestaat, sluiten uit dat de stukken van de procedures die de jeugdrechtbank kan hanteren en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en op het milieu waarin hij leeft, worden aangewend voor eender welk ander doel dan dat waarvoor ze werden uitgevoerd, zodat deze niet kunnen worden aangevoerd ter beoordeling van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de ouders van de minderjarige (1). (1) Cass. 19 mei 1993, AR P.93.0149.F, AC 1993, nr. 247.

- Procedures voor de jeugdrechtbank - Stukken met betrekking tot de persoonlijkheid en het milieu van de minderjarige - Aanwending - Grens - Toepassing

- Artt. 50 en 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Burgerlijke rechtsvordering tegen de burgerrechtelijk aansprakelijke ouders - Stukken met betrekking tot de persoonlijkheid en het milieu van de minderjarige - Aanwending

- Artt. 50 en 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.19.0252.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.3 AC nr. ...

De vordering die, in het kader van de handhaving van het gezamenlijk ouderlijk gezag, de domiciliëring en de huisvesting van het kind bij de vader dan wel bij de moeder vraagt, is van burgerrechtelijke aard (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2019, nr. 311, met betrekking tot de procedure die van toepassing is voor de jeugdrechtbank wanneer ze over een dergelijke vordering uitspraak doet.

- Ouderlijk gezag - Domiciliëring en huisvesting van het kind - Aard van de vordering

- Art. 374, § 1 Burgerlijk Wetboek

P.19.0114.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet de verklaring van hoger beroep gedaan zijn op de griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen, uiterlijk dertig dagen na de dag van die uitspraak en indien het vonnis bij verstek is gewezen, uiterlijk dertig dagen na de dag van de betekening ervan aan de veroordeelde partij of aan haar woonplaats, op straffe van verval van het hoger beroep; het hoger beroep tegen een beslissing in strafzaken is dus niet ontvankelijk wanneer het de wettelijke vormvereiste niet eerbiedigt of wanneer het is ingesteld na het aflopen van de wettelijke termijn, behoudens overmacht; noch de omstandigheid dat de grieven tegen de beroepen beslissing gelijk zijn aan die van de voorgaande beslissingen en betrekking hebben op een regel van de gerechtelijke organisatie, noch het opeenvolgend karakter van de beslissingen hebben tot gevolg dat al die beslissingen aanhangig zijn bij de appelrechter als slechts één hoger beroep is ingesteld, in de wettelijke vormvereisten en termijnen, tegen de laatste beslissing.

- Hoger beroep - Grieven gemeenschappelijk aan verschillende beslissingen - Hoger beroep enkel tegen de laatste beslissing - Gevolg inzake voorgaande beslissingen

P.18.1188.F 20 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190220.2 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 50 en 55 Jeugdbeschermingswet hebben de stukken van de procedures voor de jeugdrechtbank die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij leeft, enkel tot doel om, in het belang van de minderjarige, de bestuursmodaliteiten vast te stellen over zijn persoon of de middelen die voor zijn opvoeding of behandeling passend zijn (1). (1) Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510; en concl. van M. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal in Pas.

- Onderzoeken met betrekking tot de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij leeft - Finaliteit

- Artt. 50 en 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

Artikel 6.1 EVRM wil de wetgever niet verbieden het recht te beperken, ook voor een beklaagde, om van bepaalde stukken gebruik te maken, wanneer de aanwending voor de rechtbank afbreuk kan doen aan de rechten van andere personen, die met name eveneens door het EVRM worden gewaarborgd (1). (1) Te dezen, het recht op eerbiediging van het privé- en familieleven, gewaarborgd door artikel 8 EVRM. De appelrechters hebben geoordeeld dat ze geen acht konden slaan op de "afschriften van twee beslissingen van de dienst gerechtelijke bescherming te Luik betreffende [twee] minderjarigen," namelijk stukken die de beklaagde had ingediend tot staving van zijn verweer. Het OM heeft erop gewezen dat het middel ten onrechte het arrest nr. 86/2002 van 8 mei 2002 aanvoert waarbij het Grondwettelijk Hof de artikelen 131, § 2, en 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering gedeeltelijk nietig heeft verklaard; die bepalingen werden na dat arrest immers gewijzigd maar betreffen vooral de stukken die door de onderzoekgerechten nietig werden verklaard als gevolg van de vaststelling van een onregelmatigheid, verzuim, of grond voor nietigverklaring, wat niet het geval is voor de in het middel beoogde stukken. (M.N.B.)

- Beperking door de wet van het recht, ook voor een beklaagde, om gebruik te maken van bepaalde stukken - Verenigbaarheid met artikel 6.1 EVRM

- Art. 55, derde lid Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De algemene opzet van de wet van 8 april 1965 en de finaliteit van de onderzoeken die ze toestaat, sluiten uit dat de stukken van de procedures die bij de jeugdrechtbank werden geopend en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij leeft, in het kader van strafvervolging worden aangevoerd, zelfs als een beklaagde de overlegging ervan zou vorderen tot staving van zijn verweer; de aard van die onderzoeken, de inmenging die ze vormen in het privé- en familieleven en de vertrouwelijkheid die de wet eraan toekent, teneinde de opdrachtgevende overheid volledige inlichtingen te verschaffen, houden immers in dat ze uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor die onderzoeken werden verricht (1). (1) Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510; en concl. van M. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal in Pas.

- Onderzoeken met betrekking tot de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij leeft - Aanwending voor de rechtbank

- Art. 55, derde lid Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.18.1204.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.7 AC nr. ...

De appelrechter moet, rekening houdend met de door artikel 203 Wetboek van Strafvordering afgelegde verklaringen van hoger beroep en de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering nauwkeurig bepaalde grieven, zijn rechtsmacht bepalen; uit de omstandigheid dat de vaststelling dat een minderjarige een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd niet tot de rechtsmacht van de jeugdrechter in hoger beroep behoort, volgt niet dat een burgerlijk aansprakelijke partij, ouder van de minderjarige, niet langer kan aanvoeren dat de door het openbaar ministerie uitgebrachte vordering niet ontvankelijk is wegens miskenning van het recht van verdediging van de minderjarige en die ouder, aangezien die vordering de grondslag vormt voor het opleggen van een maatregel aan de minderjarige en voor de beslissing over de burgerlijke aansprakelijkheid van die ouder.

- Als misdrijf omschreven feit gepleegd door een minderjarige - Hoger beroep aangetekend door de minderjarige vervallen verklaard - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Geen hoger beroep van de moeder van de minderjarige tegen de schuldigverklaring - Betwisting nopens de ontvankelijkheid van de strafvordering - Burgerlijk aansprakelijke partij - Draagwijdte

P.18.1134.F 16 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2 AC nr. ...

De moeder van het kind is gerechtigd onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen het arrest inzake jeugdbescherming dat gewezen is op tegenspraak ten aanzien van haar en bij verstek ten aanzien van de vader van het kind, hoewel de gewone verzetstermijn die open staat voor laatstgenoemde niet is verstreken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

- Arrest van de jeugdkamer - Arrest bij verstek ten aanzien van de vader van het kind - Cassatieberoep van de moeder van het kind - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

De beslissingen inzake jeugdbescherming plaatsen de ouders van het minderjarig kind niet tegenover elkaar, aangezien er tussen hen geen geding hangende is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

- Arrest van de jeugdkamer - Partijen in het geding - Ouders van het kind - Geding tussen de ouders

De appeljeugdrechter die studies over de voordelen en risico's voor het welzijn van een peuter, die bij een opgesloten moeder leeft, alsook van informatie over de opvangmogelijkheden van een kind van meer dan drie jaar oud in een strafinrichting vermeldt, die hij heeft geraadpleegd op websites, louter tot staving van de risico's en voordelen van de terugkeer van het kind bij zijn in de gevangenis opgesloten moeder, waarover het debat voor het hof van beroep wordt gevoerd, schendt artikel 6 EVRM niet en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

- Arrest van de jeugdkamer - Recht op tegenspraak - Niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen feiten - Verwijzing naar internetlinks - Niet op die elementen gesteunde beslissing - Beoordeling

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0972.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.5 AC nr. 723

In zoverre artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken een minderjarige de mogelijkheid ontneemt om onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen een beslissing tot uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet en deze minderjarige aldus gelijk stelt met een inverdenkinggestelde die evenmin onmiddellijk cassatieberoep kan instellen tegen een beslissing tot verwijzing van het onderzoeksgerecht, terwijl de gevolgen van het ontbreken van een onmiddellijk cassatieberoep in beide situaties wezenlijk verschillend zijn, stelt zich de vraag of hogervermeld artikel 20 de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt (1). (1) Het OM had in deze geconcludeerd tot het stellen van een andere prejudiciële vraag, namelijk in de zin van Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.0897.F, AC 2018, nr. 598 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, in Pas. 2018, nr. 598. De vraag of de uithandengeving van een minderjarige een beslissing is die betrekking heeft op de bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering, wordt in sommige rechtsleer positief beantwoord (J. PUT, Handboek Jeugdbescherming, Brugge, Die Keure, 2015, 294; zie ook B. DE SMET "Cassatieberoep gericht tegen een arrest van uithandengeving van een minderjarige", noot onder Cass. 17 mei 2017, T. Strafr.2016/4, 234-237). Deze interpretatie druist evenwel in tegen de rechtspraak van het Hof nopens het begrip 'beslissing inzake bevoegdheid' - zie Cass. 6 maart 2018, AR P.17.1284.N, AC 2018, nr. 153; zie F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na Potpourri II", in Bruno MAES en Paul WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, 220. AW

- Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Beslissing houdende uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Onmogelijkheid tot onmiddellijk cassatieberoep - Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

- Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Beslissing houdende uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Onmogelijkheid tot onmiddellijk cassatieberoep - Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

C.18.0153.F 26 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181126.1 AC nr. ...

Artikel 270 van de wet van 30 juli 2013 betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, waarvan artikel 274 de inwerkingtreding op 1 september 2014 vastlegt, wijkt niet af van het beginsel van de toepassing van de wet die van kracht is op de dag van de uitspraak van de beslissing, zodat een vonnis gewezen door de jeugdrechtbank vóór 1 september 2014 inzake burgerrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen niet vatbaar is voor verzet krachtens artikel 58, tweede lid, van de wet van 8 april 1965 die destijds van toepassing was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 663.

- Werking in de tijd - Nieuwe wet - Wet betreffende de rechtsmiddelen - Verzet

- Art. 58, tweede lid Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 270 Wet 30 juli 2013 betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0660.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.1 AC nr. 541

Uit de tekst of de wetsgeschiedenis van de Voogdijwet NBM blijkt niet dat de wetgever de bedoeling heeft gehad om de niet-begeleide minderjarige vreemdeling de bekwaamheid te ontzeggen om persoonlijk of door middel van zijn advocaat de rechtshandelingen of procedurele handelingen te stellen die minderjarigen zelf verrichten, zonder tussenkomst van hun wettelijke vertegenwoordiger; wanneer de minderjarige een persoon is die op het tijdstip van het als misdrijf omschreven feit zestien jaar of ouder was en die met toepassing van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet het voorwerp is geweest van een beslissing tot uithandengeving, stelt die minderjarige persoonlijk, in voorkomend geval door tussenkomst van zijn advocaat, de bij wet bepaalde rechtsmiddelen in tegen de beslissingen van de onderzoeksgerechten en van de bijzondere kamers van de jeugdgerechten over de strafvordering; zijn ouders of voogd zijn niet bevoegd om die rechtsmiddelen in zijn naam in te stellen en de beroepstermijn begint niet te lopen vanaf de kennisgeving van die beslissingen aan de voogd (1). (1) Zie "Verslag namens de Commissie voor de Justitie", Gedr. St., Kamer, 50K2124/028, pp. 44-45 en 48.

- Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Voogdij - Bekwaamheid om persoonlijk of door middel van zijn advocaat rechtshandelingen of procedurele handelingen te stellen - Uithandengeving - Instelling van de rechtsmiddelen - Aanvang van de termijnen

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 9, § 1 Programmawet (I) 24 december 2002 (art. 479) - Titel XIII - Hoofdstuk VI: Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

P.18.0761.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.5 AC nr. ...

Artikel 109bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het hoger beroep tegen de beslissingen in strafzaken, tenzij het uitsluitend op burgerlijke rechtsvorderingen of nog louter daarop betrekking heeft, wordt toegewezen aan een kamer met drie raadsheren, in voorkomend geval aan de kamer bedoeld in artikel 101, § 1, derde lid, Gerechtelijk Wetboek; de dwangmaatregelen die behoren tot de bevoegdheid van de jeugdrechter die uitspraak doet over beschermende maatregelen in het kader van artikel 38 decreet 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd, zijn niet strafrechtelijk van aard in de zin van die bepaling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 483.

- Beschermende maatregel - Beslissing van de jeugdrechtbank - Hoger beroep - Kamer van het hof van beroep - Samenstelling - Kamer met drie raadsheren

- Art. 109bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 109bis, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de andere zaken dan die bedoeld in de paragrafen 1 en 2 van dat artikel, worden toegewezen aan kamers met één raadsheer in het hof van beroep en dat, wanneer de complexiteit of het belang van de zaak of bijzondere, objectieve omstandigheden daartoe aanleiding geven, de eerste voorzitter de zaken geval per geval ambtshalve aan een kamer met drie raadsheren kan toewijzen; die toewijzingsbevoegdheid is voorbehouden aan de eerste voorzitter van het hof die deze ambtshalve uitoefent, waarbij de partijen dienaangaande geen enkel recht op initiatief hebben en de kamer die van de zaak kennisneemt, geen rechtsmacht heeft om daarover uitspraak te doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 483.

- Toewijzingsbevoegdheid voorbehouden aan de eerste voorzitter - Beschermende maatregel - Beslissing van de jeugdrechtbank - Hoger beroep - Kamer van het hof van beroep - Samenstelling - Beslissing om de zaak toe te wijzen aan een kamer met drie raadsheren

- Art. 109bis, § 3 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0500.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.8 AC nr. ...

De in artikel 52bis Jeugdbeschermingwet bepaalde termijn van zes maanden is een ordetermijn; aan de enkele overschrijding ervan is geen sanctie verbonden.

- Jeugdbeschermingswet - Artikel 52bis - Duur van de voorbereidende rechtspleging - Termijn - Aard

- Art. 52bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.18.0562.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Minderjarige ouder dan zestien jaar die een als misdrijf overschreven feit heeft gepleegd - Uithandengeving - Uithandengeving beslist in eerste aanleg met voorlopige tenuitvoerlegging - Hoger beroep - Nietigverklaring van het beroepen vonnis - Uithandengeving beslist door de appelrechter - Gevolg voor de saisine van de onderzoeksrechter

Wanneer de jeugdrechter in hoger beroep het vonnis van de jeugdrechtbank nietig verklaart dat de uithandengeving van een minderjarige had bevolen met voorlopige tenuitvoerlegging en hij, bij wege van nieuwe beschikkingen, op zijn beurt de uithandengeving beveelt, vervangt de beslissing van de appelrechter de nietigverklaarde beslissing in eerste aanleg; bijgevolg blijft de zaak aanhangig bij de onderzoeksrechter bij wie de zaak ingevolge het vonnis van uithandengeving aanhangig was gemaakt, zelfs bij ontstentenis van een nieuwe vordering van het openbaar ministerie (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 362.

- Minderjarige ouder dan zestien jaar die een als misdrijf overschreven feit heeft gepleegd - Uithandengeving - Uithandengeving beslist in eerste aanleg met voorlopige tenuitvoerlegging - Hoger beroep - Nietigverklaring van het beroepen vonnis - Uithandengeving beslist door de appelrechter - Gevolg voor de saisine van de onderzoeksrechter

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.18.0353.F 2 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180502.3 AC nr. ...

Volgens artikel 38, §1, decreet van 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd, neemt de jeugdrechtbank kennis van de te nemen maatregelen ten aanzien van een kind, zijn gezin of zijn leefgenoten, wanneer de lichamelijke of psychische integriteit van een kind, bedoeld in artikel 2, eerste lid, 2°, thans ernstig is bedreigd en wanneer één van de personen die de ouderlijke macht uitoefenen of die het kind in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, de hulp van de adviseur weigert of die hulp niet benut; wanneer de appelrechter nergens in het arrest heeft vastgesteld dat de vader of de moeder van de minderjarige de hulp van de adviseur weigerde of die hulp niet benutte, is zijn beslissing om de tijdelijke huisvesting van de minderjarige buiten diens familiaal milieu te bevelen niet naar recht verantwoord.

- Beschermende maatregel - Jeugdrechtbank - Tijdelijke opvangmaatregel - Bevoegdheid van de rechtbank

- Art. 38, § 1 Decr.Fr.Gem. 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd

P.17.0902.F 29 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171129.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Arrest van de jeugdkamer - Cassatieberoep door de ouders van de minderjarige - Vormen - Verplichting tot betekening van het cassatieberoep

- Brussels Gewest - Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie inzake hulpverlening aan jongeren - Ordonnantie van 29 april 2004 - Artikel 10 - Beschermingsmaatregelen - Plaatsingsmaatregel - Toepassingsvoorwaarden

In de regel moet de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep doen betekenen aan de partij tegen wie het gericht is; de ouders van een minderjarige moeten echter het cassatieberoep dat zij instellen tegen de beslissing die maatregelen beveelt ten aanzien van hun kind, niet doen betekenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 682.

- Arrest van de jeugdkamer - Cassatieberoep door de ouders van de minderjarige - Vormen - Verplichting tot betekening van het cassatieberoep

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de rechter beslist om ten aanzien van een jongere, zijn familie of naasten één van de in artikel 10 Ordonnantie van 29 april 2004 van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake hulpverlening aan jongeren bepaalde maatregelen te nemen, op grond dat de minderjarige gevaarlijk gedrag vertoont op de wijze die bepaald is in artikel 8, tweede lid, van de voormelde ordonnantie of omdat die jongere slachtoffer is van ernstige nalatigheden, van mishandelingen, van misbruik van gezag of van seksueel misbruik die hem of haar op rechtstreekse en reële wijze bedreigen, moet hij voorafgaandelijk vaststellen dat één van die omstandigheden concreet en dadelijk aanwezig is en dat het noodzakelijk is om over te gaan tot de door hem gekozen maatregel tussen diegene waarin artikel 10 voorziet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 682.

- Brussels Gewest - Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie inzake hulpverlening aan jongeren - Ordonnantie van 29 april 2004 - Artikel 10 - Beschermingsmaatregelen - Plaatsingsmaatregel - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 8 en 10 Ordonnantie Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 april 2004 inzake hulpverlening aan jongeren

P.17.0146.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.3 AC nr. ...

Niet ontvankelijk is het cassatieberoep dat vóór de eindbeslissing is ingesteld tegen een arrest van de jeugdkamer van het hof van beroep die, zonder uitspraak te doen over een geschil inzake bevoegdheid, oordeelt dat een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding niet geschikt is voor de minderjarige die bij haar wordt voorgeleid wegens een als misdrijf omschreven feit en beslist de zaak uit handen te geven en ze naar het openbaar ministerie te verwijzen met het oog op vervolging voor het bevoegde gerecht, als daartoe grond bestaat (1). (1) Zie Cass. 21 januari 1998, AR P.97.1637.F, AC 1998, nr. 40; Cass. 22 juli 1988, AR 6869, AC 1987-88, nr. 681; Cass. 21 februari 1990, AR 8080, AC 1989-90, nr. 376; Cass. 9 juli 2002, AR P.02.0893.F, AC 2002, nr. 398. Die beslissingen maakten toepassing van de destijds toepasselijke artikelen, met name artikel 416, Wetboek van Strafvordering en artikel 38 van de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegde en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade Dat artikel 416, Wetboek van Strafvordering werd ondertussen weliswaar aangevuld door de wet van 13 juni 2006, teneinde onmiddellijke cassatieberoepen toe te laten tegen de "verwijzingsarresten overeenkomstig artikel 57bis jeugdbeschermingswet (...)". Maar die uitzondering werd niet gehandhaafd in artikel 420 Wetboek van Strafvordering zoals vervangen door artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken. Wat de ratio legis van die palinodie betreft, zie de toelichtingen bij het wetsvoorstel met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, Gedr.st., Senaat, zitting 2012-2013, 5-1832/1, p. 9; G.F. RANERI, "De wijziging van de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken - Het voorstel van 2012 en zijn verloop", Hof van Cassatie van België - Jaarverslag 2013, Brussel, uitg. Belgisch Staatsblad, 2014, pp. 127 tot 174, inz. pp. 140 en 141. In de voorliggende zaak trad de eiser op in zijn hoedanigheid van voogd van de eiseres in de zin van hoofdstuk VI van titel XIII (art. 479) programmawet (I) van 24 december 2002 met betrekking tot de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen ("NBMV") Hij voerde met name aan dat artikel 16, § 1, van dat hoofdstuk (" (...) De beroepstermijnen gaan in op het tijdstip van de kennisgeving aan de voogd. (...)") te dezen van toepassing was, in afwijking van de gemeenrechtelijke beroepstermijn, die in artikel 203 Wetboek van Strafvordering is bepaald. Gezien de niet-ontvankelijkheid van de cassatieberoepen heeft het Hof geen uitspraak kunnen doen over de middelen van de eisers. En het openbaar ministerie heeft het Hof geen ambtshalve middel kunnen voorstellen over de ontvankelijkheid van het hoger beroep van de "NBMV voogd" tegen het vonnis van uithandengeving aangezien "het recht van de minderjarige om een apart hoger beroep in te stellen, is een eigen recht dat alleen hijzelf of zijn advocaat kan uitoefenen. Zijn vader en moeder kunnen hem niet vertegenwoordigen als hij rechtsmiddelen aanwendt tegen de beslissingen van de jeugdgerechten op de strafvordering." (Cass. 18 januari 2012, AR P.11.0996.F, AC 2012, nr. 47, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH). (M.N.B.)

- Minderjarige verdachte - Arrest van het hof van beroep, jeugdkamer - Uithandengeving en verwijzing naar het

openbaar ministerie - Geen geschil inzake bevoegdheid - Cassatieberoep vóór de eindbeslissing - Ontvankelijkheid - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.15.1123.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Aanwending voor het gerecht - Regels betreffende de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Doel

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Aanwending voor het gerecht

Ingevolge de artikelen 50 en 55 Jeugdbeschermingswet hebben de stukken van de procedures die voor de jeugdrechtbank werden geopend en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht, enkel tot doel uit te maken wat zijn belang is en welke middelen voor zijn opvoeding of behandeling geschikt zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Doel

De algemene opzet van de Jeugdbeschermingswet en de finaliteit van de onderzoeken die zij toestaat, sluiten uit dat de stukken van de procedures die voor de jeugdrechtbank werden geopend en die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht, in het kader van een strafvervolging worden aangevoerd, zelfs niet als de overlegging daarvan gevraagd wordt door een beklaagde tot staving van zijn verweer; de aard van die onderzoeken, de inmenging die ze betekenen voor het privé- en familieleven en de vertrouwelijkheid die de wet eraan toekent teneinde de overdracht van een volledig onderzoek te verzekeren aan de opdrachtgevende overheid, houden in dat ze uitsluitend aangewend kunnen worden voor het doel waarvoor ze werden verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Aanwending voor het gerecht

De wet van 24 oktober 2013 had, door de invoering van het nieuwe artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, niet tot gevolg dat de regels voor de mededeling van de stukken bedoeld in artikel 55 Jeugdbeschermingswet, werden gewijzigd; de uit die regels voortvloeiende grenzen voor de aanwending daarvan blijven bijgevolg ongewijzigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Aanwending voor het gerecht - Regels betreffende de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing

P.16.0545.F 11 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160511.12 AC nr. ...

De door de inzake jeugdbescherming bevoegde wetgevers genomen maatregelen hebben een politioneel karakter en een veiligheidskarakter; de hulp- of beschermingsmaatregelen waarin ze voorzien, zijn van toepassing op de minderjarigen die zich op het grondgebied van het Rijk bevinden (1). (1) Cass. 6 maart 2013, AR P.13.0037.F, AC 2013, nr. 151.

- Jeugdgerechten - Beschermende maatregelen - Toepassingsgebied - Toepassing van de wet in de ruimte

P.15.1335.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 12, tweede lid, Grondwet en de artikelen 1, 1°, en 2 Voorlopige Hechteniswet, die een algemene draagwijdte hebben en ook van toepassing zijn op minderjarigen, volgt dat indien de jeugdrechter niet binnen de termijn van vierentwintig uren na vrijheidsberoving wettig heeft beslist tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling de minderjarige in vrijheid moet worden gesteld, ook al kan tegenover hem een opvoedende maatregel worden genomen; de jeugdrechter in hoger beroep die vaststelt dat de beschikking van de jeugdrechter tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling nietig is wegens niet-naleving van het hoorrecht van de minderjarige, kan niet met terugwerkende kracht beslissen tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling (1). (1) Zie Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0507.F, AC 2002, nr. 296; Cass. 31 augustus 2010, AR P.10.1472.N, AC 2010, nr. 491.

- Vrijheidsberoving - Beslissing tot plaatsing in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling - Termijn van vierentwintig uur - Overschrijding

- Jeugdrechter in hoger beroep - Beslissing van jeugdrechter tot plaatsing in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling - Nietigverklaring

KERKFABRIEK

C.22.0220.F 2 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.1 AC nr. ...

- Onvoldoende inkomsten - Verplichting van de gemeente - Grens

- Art. 92, eerste lid, 1° Keizerlijk decreet 30 december 1809

De lasten van het kerkbestuur bestaan in het onderhoud van de kerken, pastorijen en kerkhoven en in geval van onvoldoende inkomsten dient het al het nodige te doen om de herstellingen en de wederopbouw te verrichten; de verplichting voor het kerkbestuur om de schade te vergoeden die het door zijn fout heeft toegebracht aan de aannemer die met de uitvoering werd belast van de werken die door dat bestuur moeten worden verricht krachtens artikel 37, eerste lid, 4°, van het keizerlijk decreet, vormt geen dergelijke last maar vloeit voort uit de wettelijke bepalingen betreffende de aansprakelijkheid van de pleger van een fout.

- Lasten - Omvang - Uitsluiting

- Art. 37, eerste lid, 4° Keizerlijk decreet 30 december 1809

KIND

P.23.0325.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.4 AC nr. ...

Noch artikel 141ter Strafwetboek noch artikel 8 EVRM, artikelen 2, 3 en 27.2 Kinderrechtenverdrag, artikelen 22 en 22bis Grondwet of artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek hebben tot doel of tot gevolg dat zij de toepassing van artikel 140, § 1, Strafwetboek uitsluiten ten aanzien van de ouder die materiële middelen verstrekt om zijn kind te laten deelnemen aan de activiteiten van een terroristische groep of om die activiteiten te financieren.

- Kinderrechtenverdrag - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de rechten van het kind

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1223.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.7 AC nr. ...

Artikel 8 EVRM moet worden uitgelegd met inachtneming van de artikelen 7 en 9 Kinderrechtenverdrag; het recht op eerbiediging van het gezinsleven impliceert aldus met name het recht, voor het kind, om te worden opgevoed door zijn ouders en het recht, voor een moeder of een vader, om niet tegen hun wil van hun kind te worden gescheiden, behalve wanneer die scheiding wordt vereist door het hogere belang van het kind en voor zover de overeenkomstig de toepasselijke wetten en procedures genomen maatregel kan worden herzien door de rechter, met name op verzoek van de dragers van het ouderlijk gezag waaraan aldus afbreuk wordt gedaan (1). (1) Cass. 28 september 2022, AR P.22.0988.F, arrest niet gepubliceerd.

- Maatregel die het kind van zijn ouders scheidt - Artikel 8, EVRM - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Uitlegging met inachtneming van de artikelen 7 en 9 Kinderrechtenverdrag - Implicaties

- Artt. 7 en 9 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Hoewel het belang van het kind, dat centraal staat in artikel 22bis Grondwet, artikel 3 Kinderrechtenverdrag en artikel 5 van de beschikking van de algemene vergadering van de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 april 2004 inzake hulpverlening aan jongeren, het hoofdcriterium is waardoor de rechter zich moet laten leiden wanneer hij kennisneemt van een beslissing tot plaatsing van een minderjarig kind, kan dat niet worden beperkt tot de wil van het kind, zelfs al beschikt het over het vereiste onderscheidingsvermogen.

- Hulpverlening aan jongeren - Beslissing tot plaatsing - Inachtneming van het belang van het kind

- Art. 5 Ordonnantie Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 april 2004 inzake hulpverlening aan jongeren
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0045.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.8 AC nr. ...

Het recht van het kind om zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn leeftijd en rijpheid, wordt niet miskend door de loutere omstandigheid dat de rechter in een aangelegenheid die het kind betreft niet oordeelt volgens de mening die dat kind heeft geuit (1). (1) Zie W. VANDENHOLE, "Wordt de stem van het kind gehoord? Initiatiefrecht en positie van de minderjarige in de procedure van de verblijfsregeling in het licht van het internationaal recht van de rechten van het kind en de mens", in Verblijfsregeling, Intersentia, 2008, 111-124; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Die Keure, 2015, 446 en 468; L. CAPPON en F. VANDER LAENEN, "Gehoord worden is nog geen inspraak: perspectieven van minderjarigen en ouders op de beslissingen genomen door de jeugdrechter", TJK 2015, 3-19; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 191; E. VAN DER MUSSELE (e.a.), Jeugdadvocaat in Vlaanderen, België en Europa, Brussel, Larcier, 2017, 129; S. RAP, "Heilige graal of werkelijkheid? Het recht om gehoord te worden voor kinderen in juridische procedures", TJK 2019, 131-133; S. DEVRIENDT en M. DECOCK, "De impact van mensenrechtelijke instrumenten op de procespositie van minderjarigen", TJK 2020, 7-20 (p. 15), P. SENAEVE, "Het hoorrecht van minderjarigen", in Handboek familiestrafprocesrecht, Kluwer, 2020, 469-517; F. SWENNEN, Het personen-en familierecht, Intersentia, 2019, 175-176.

- Hoorrecht

- Art. 22bis, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 12.1 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

C.15.0200.N 10 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200210.3N.9 AC nr. ...

Noch de artikelen 3, 9 en 12 IVRK, noch artikel 8 EVRM of artikel 22bis Grondwet vereisen dat het minderjarig kind in de gelegenheid wordt gesteld als partij tussen te komen en een vordering in te stellen in geschillen tussen zijn ouders aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag over zijn persoon, de verblijfsregeling of de uitoefening van het recht op persoonlijk contact door de ouder die niet het ouderlijk gezag uitoefent; uit artikel 1004/1, §1 en §6, artikel 374 Burgerlijk Wetboek en de artikelen 1253ter/6 en 1253ter/7, § 1, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek, waarmee de wetgever de hem door artikel 22bis Grondwet en het IVRK opgelegde verplichtingen wil nakomen, volgt dat ter zake geschillen tussen de ouders betreffende de organisatie van de verblijfsregeling van hun kinderen en de uitoefening van het recht op persoonlijk contact, niet wordt afgeweken van de handelings- of procesonbekwaamheid van de minderjarige; hieruit volgt dat de minderjarige in een dergelijk geschil niet als partij kan tussenkomen en geen vordering kan instellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Ouderlijk gezag - Verblijfsregeling kind - Minderjarige - Procesbekwaamheid

C.14.0202.N 20 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150220.2 AC nr. 134

Overeenkomstig het toepasselijk artikel 319bis Burgerlijk Wetboek zoals van kracht voor de vervanging ervan door de wet van 1 juli 2006, dient wanneer de vader gehuwd is en een kind erkent dat is verwekt bij een vrouw waarvan hij niet de echtgenoot is, de akte van erkenning tevens bij verzoekschrift ter homologatie voorgelegd te worden aan de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van het kind en dient de echtgenoot of de echtgenote van de verzoeker in het geding betrokken te worden; deze bepaling strekt ertoe aan de echtgenote de mogelijkheid te bieden zich tegen de erkenning te verzetten; deze verplichting tot homologatie is niet meer aan de orde na de ontbinding van het huwelijk dat zonder gemeenschappelijke kinderen is gebleven (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging van het enig middel op grond van het eerste onderdeel in de mate dat volgens de vaste rechtspraak van het Hof (o.a. Cass. 23 februari 2012, C.11.0259.N, AC 2012, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal Vandewal) de procespartij die beweert houdster te zijn van een subjectief recht, ook al wordt dit recht betwist, het vereiste belang heeft opdat haar vordering ontvankelijk kan worden verklaard en het onderzoek van het bestaan en de omvang van het subjectief recht dat die partij aanvoert geen verband houdt met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering.

- Natuurlijk kind - Akte van erkenning - Verplichting tot homologatie - Redenen

- Art. 319bis Burgerlijk Wetboek

KNEVELARIJ

P.20.0117.N 28 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200428.2N.4 AC nr. ...

Artikel 243 Strafwetboek bestraft als knevelarij iedere persoon die een openbaar ambt uitoefent en die bevel geeft om rechten, taksen, belastingen, gelden, inkomsten of interesten, lonen of wedden te innen, of die te vorderen of te ontvangen, wetende dat zij niet verschuldigd zijn of het verschuldigde te boven gaat; het staat aan de rechter te oordelen of de betrokkene wist of de rechten, taksen, belastingen, gelden, inkomsten, interesten, lonen of wedden verschuldigd waren of het verschuldigde te boven gingen (1). (1) Zie alg. V. DAUGINET, "Knevelarij", A.F.T. 1992, 3-16; F. VAN VOLSEM en D. VAN HEUVEN, "Knevelarij", in Comm. Sr., 2004, 40p.; I. DELBROUCK, "Knevelarij", in Postal Memorialis. Lexicon Strafrecht, strafvordering en bijzondere wetten, 2010, 6p.; J. COLLIN, "La concussion", in Droit pénal et procédure pénale, 2016, 20p.

- Moreel bestanddeel - Weten dat taksen of gelden niet verschuldigd zijn - Beoordeling

- Art. 243 Strafwetboek

KOOP

C.24.0204.F 6 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250306.1F.6 AC nr. ...

De verkoper kan het uitsluitingsbeding voor verborgen gebreken van de verkochte zaak niet aanvoeren wanneer hij kennis heeft van het gebrek en ervan zich onthoudt de koper erover te informeren, zelfs wanneer hij niet te kwader trouw of doelbewust heeft gehandeld.

- Uitsluitingsbeding - Aanvoering - Voorwaarde

- Art. 1643 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1642 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1641 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0089.F 23 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250123.1F.6 AC nr. ...

Artikel 1676 Oud Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op een vordering tot vernietiging van de koop wegens gekwalificeerde benadeling.

- Vernietiging - Gekwalificeerde benadeling - Verjaringstermijn

- Art. 1676 Gerechtelijk Wetboek

Indien de verkoper voor meer dan zeven twaalfden in de prijs van een onroerend goed werd benadeeld, heeft hij het recht de vernietiging van de koop te vorderen; die vordering is niet meer ontvankelijk na verloop van twee jaar te rekenen van de datum van de koop.

- Benadeling van meer dan zeven twaalfden in de prijs - Vernietiging - Ontvankelijkheid

- Art. 1674 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0409.F 11 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.1 AC nr. ...

Artikel 2, eerste lid, Alleenverkoopwet, dat een dwingende bepaling is en in het recht op eenzijdige beëindiging van een voor onbepaalde tijd verleende concessie van alleenverkoop voorziet, wijkt niet af van artikel 1184 Oud Burgerlijk Wetboek dat de mogelijkheid biedt om, indien een van de twee partijen bij een wederkerige overeenkomst haar verbintenissen niet nakomt, de rechter de ontbinding van die overeenkomst te vragen; hieruit volgt dat de partijen enkel een uitdrukkelijk ontbindend beding kunnen overeenkomen in geval van foutieve niet-nakoming door een van hen van haar verbintenissen, maar niet om een reden die met een dergelijke niet-nakoming geen verband houdt (1).
(1) Cass. 30 juni 1995, AR C.93.0256.N, AC 1995, nr. 346.

- Voor onbepaalde tijd verleende concessie van alleenverkoop - Bepaling die voorziet in het recht op eenzijdige beëindiging - Een van de twee partijen bij een wederkerige overeenkomst die haar verbintenissen niet nakomt - Gevolg - Uitwerking

- Art. 1184 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2, eerste lid Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Voor onbepaalde tijd verleende concessie van alleenverkoop - Bepaling die voorziet in het recht op eenzijdige beëindiging - Een van de twee partijen bij een wederkerige overeenkomst die haar verbintenissen niet nakomt - Uitwerking

- Art. 1184 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2, eerste lid Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

C.22.0046.F 26 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230126.1F.2 AC nr. ...

De verkoper is de uitwinningsvergoeding verschuldigd zodra hij verzuimt het bestaan op te geven van een niet-zichtbare erfdienstbaarheid die het verkochte goed bezwaart, zonder dat vereist is dat die erfdienstbaarheid van een dergelijk belang moet zijn dat de koper het goed niet zou hebben gekocht indien hij daarvan op de hoogte was geweest (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 72.

- Met een niet-zichtbare erfdienstbaarheid bezwaard goed - Geen opgave van het bestaan van de erfdienstbaarheid - Gevolg - Uitwinningsvergoeding

- Artt. 1637 en 1638 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0470.N 23 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220623.1N.4 AC nr. ...

Hoewel de korte termijn waarbinnen de vordering op grond van koopvernietigende gebreken van de verkoper tegen diegene van wie hij de zaak heeft gekocht moet worden ingesteld, in beginsel begint te lopen vanaf het ogenblik waarop de verkoper kennis had of behoorde te hebben van het gebrek, begint, wanneer het gebrek pas aan het licht komt nadat het goed werd doorverkocht, de korte termijn eerst te lopen vanaf het tijdstip waarop de verkoper zelf door zijn koper in rechte wordt aangesproken (1). (1) Cass. 27 mei 2011, AR C.10.0178.N, AC 2011, nr. 357; Cass. 25 juni 2010, AR C.09.0085.F, AC 2010, nr. 463; Cass. 29 januari 2004, AR C.01.0491.N, AC 2004, nr. 52.

- Koopvernietigende gebreken - Rechtsvordering van de verkoper tegen diegene van wie hij de zaak heeft gekocht - Korte termijn - Aanvang

- Art. 1648 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0165.N 6 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.2 AC nr. ...

Wanneer de vordering op grond van artikel 1648 Oud Burgerlijk Wetboek wegens verborgen gebrek laattijdig werd ingesteld en derhalve ontoelaatbaar is, dan kan de vordering op grond van de artikelen 1604 en 1610 Oud Burgerlijk Wetboek omwille van de niet-conformiteit van de geleverde zaak niet gegrond verklaard worden (1). (1) Cass. 12 februari 2021, AR C.20.0203.N-C20.0214.N, AC 2021, nr. 115; Cass. 7 juni 2019, AR C.18.0509.N, AC 2019, nr. 355; Cass. 19 oktober 2007, AR C.04.0500.F-C.05.0403.F, AC 2007, nr. 495.

- Vordering verborgen gebrek - Laattijdigheid - Vordering niet-conformiteit geleverde zaak - Geen keuzerecht na aanvaarding levering

- Artt. 1604, 1610 en 1648 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0351.N 14 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210514.1N.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat er nog geen voorlopige oplevering heeft plaatsgevonden, staat niet er aan in de weg dat de eigendom van de grond en de opstallen reeds is overgegaan op de kopers ervan, met inbegrip van de rechten van de verkoper die nauw verbonden zijn met het gebouw (1). (1) Zie concl. OM.

- Woningbouwwet - Gebrek aan voorlopige oplevering

- Artt. 4 en 5, eerste lid Wet 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen

- Art. 1615 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0203.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.9 AC nr. ...

Waar de koper die een niet conforme levering afkeurt zo spoedig als mogelijk de ontbinding van de koop dient te vorderen, kan de koper die de geleverde zaak aanvaardt niet meer de ontbinding van de koop vorderen op grond van het gebrek aan overeenstemming van de geleverde zaak, onder voorbehoud van de vordering op grond van een koopvernietigend gebrek overeenkomstig artikel 1648 Oud Burgerlijk wetboek, die binnen een korte termijn moet worden ingesteld.

- Niet conforme levering door de verkoper - Aanvaarding door de koper

- Artt. 1604, eerste lid, 1610, en 1648 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0143.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.29 AC nr. ...

Indien de titel van diegene die de hypotheek heeft verleend met terugwerkende kracht tenietgaat, gaat ook de hypotheek teniet, onder het voorbehoud van de bescherming van derden die te goeder trouw en onder bezwarende titel beperkte zakelijke rechten hebben verkregen, zodat het tenietgaan van de titel aldus geen afbreuk doet aan de hypothecaire rechten van de derde die zijn rechten verkreeg van diegene wiens titel was overgeschreven en die het gewettigd vertrouwen mocht hebben met de ware gerechtigde te hebben gehandeld (1). (1) Zie concl. OM.

- Onroerend goed - Vernietiging van de koopovereenkomst - Terugwerkende kracht - Hypothecaire schuldeiser - Gewettigd vertrouwen

- Art. 74 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.20.0241.N 15 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.13 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of een verkoper als een gespecialiseerde verkoper kan worden beschouwd en hanteert daarbij als onderscheidingscriterium de specialisatiegraad en de technische competenties van de verkoper (1). (1) Cass. 7 april 2017, AR C.16.0311.N, AC 2017, nr. 254.

- Gespecialiseerde verkoper - Draagwijdte - Taak van de rechter

De resultaatsverbintenis van de verkoper om de zaak zonder gebrek te leveren en daartoe alle maatregelen te nemen om alle mogelijke gebreken op te sporen zodat hij, indien het bestaan van een gebrek wordt aangetoond, de door de koper geleden schade moet vergoeden, tenzij hij bewijst dat het gebrek onmogelijk kon worden opgespoord, rust niet op elke professionele verkoper, maar op de fabrikant en op de gespecialiseerde verkoper ongeacht of deze laatste een professionele verkoper is (1). (1) Cass. 7 april 2017, AR C.16.0311.N, AC 2017, nr. 254; Zie Cass. 18 oktober 2001, AR C.99.0326.N, AC 2001, nr. 556; Cass. 19 september 1997, AR C.96.0207.F, AC 1997, nr. 362; Cass. 7 december 1990, AR 6754, AC 1990-91, nr. 182; Cass. 27 juni 1985, AR 7207, AC 1984-85, nr. 657; Cass. 17 mei 1984, AR 7056, AC 1983-84, nr. 529; Cass. 6 mei 1977, AC 1977, 915.

- Levering - Resultaatsverbintenis van de verkoper

- Artt. 1641, 1643 en 1645 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0159.N 30 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201030.1N.1 AC nr. ...

De verkoper onder eigendomsvoorbehoud dient, zoals ieder revindicerende eigenaar, het bewijs te leveren van de eigendom van de gerevindiceerde goederen of van hun tegenwaarde.

- Verkoper - Eigendomsvoorbehoud - Revindicatie

- Art. 2279 Burgerlijk Wetboek

C.20.0005.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.8 AC nr. ...

In een keten van koopovereenkomsten kan de koper een vordering wegens tekortkoming aan de verplichting tot conforme levering of aan de verplichting tot vrijwaring voor verborgen gebreken niet alleen instellen tegen zijn rechtstreekse verkoper, maar ook tegen iedere voorgaande verkoper in de keten aangezien die vordering geacht wordt bij iedere verkoop samen met de zaak te zijn overgedragen aan de volgende koper, waarbij de vordering van de koper tegen een voorgaande verkoper van contractuele aard is (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-conforme levering of vrijwaring tegen verborgen gebreken - Keten van verkoopovereenkomsten - Vordering van de koper tegen de verkoper

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

C.19.0510.N 21 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200921.3N.6 AC nr. ...

De dwingende bepalingen van de Wet van 27 juli 1961 betreffende de eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop, gewijzigd bij de wet van 13 april 1971, verhinderen niet dat de partijen bij een aan deze wet onderworpen alleenverkoopconcessie van onbepaalde duur hun overeenkomst in onderlinge overeenstemming beëindigen.

- Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd - Einde - In onderlinge overeenkomst - Mogelijkheid

C.20.0054.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.8 AC nr. ...

De verjaring van de vordering strekkende tot betaling van de prijs van verkochte goederen, loopt vanaf de levering van deze goederen die, behoudens andersluidende overeenkomst, op die datum betaalbaar zijn en niet vanaf de datum waarop de verkochten goederen werden gefactureerd.

- Vordering tot betaling van de prijs - Verjaring - Aanvangsdatum

- Artt. 1651, 2257 en 2277 Burgerlijk Wetboek

C.19.0332.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.30 AC nr. ...

De voorrang van het kosteloze herstel of de kosteloze vervanging geldt niet enkel voor de consument, maar ook voor de verkoper aan wie aldus de mogelijkheid wordt geboden de gebrekkige levering te remediëren.

- Gebrekkige levering - Kosteloze herstel of kosteloze vervanging - Voorrang - Toepassing

- Art. 1649quinquies, § 2 Burgerlijk Wetboek

Slechts indien de consument geen aanspraak kan maken op herstelling of vervanging, of indien de verkoper niet binnen een redelijke termijn of zonder ernstige overlast voor de consument de herstelling of de vervanging heeft verricht, is de consument gerechtigd om van de verkoper een passende prijsvermindering of de ontbinding van de koopovereenkomst te eisen.

- Gebrekkige levering - Consument - Prijsvermindering of ontbinding van de koopovereenkomst

- Art. 1649quinquies, § 3 Burgerlijk Wetboek

C.19.0505.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.2 AC nr. ...

De restitutie van een geldsom ten gevolge van de ontbinding van een koopovereenkomst omvat ook de interest vanaf het ogenblik dat de schuldenaar van de restitutieverbintenis niet meer te goeder trouw is, dit is wanneer hij kennis had of hoorde te hebben van het onzekere karakter van zijn titel, wat het geval is wanneer hij in gebreke werd gesteld, zodat hij rekening diende te houden met een mogelijke restitutie.

- Ontbinding - Restitutie van een geldsom - Verschuldige interesten - Gebrek aan goede trouw - Toepassing

- Artt. 549, 1153, 1378 en 1682 Burgerlijk Wetboek

C.19.0292.F 29 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.8 AC nr. ...

De overdracht van de risico's is verbonden aan de eigendomsoverdracht, die in de regel plaatsheeft bij het uitwisselen van de instemmingen; wanneer de partijen een uitgestelde eigendomsoverdracht overeenkomen, blijft de verkoper de daaraan verbonden risico's dragen, tenzij overeengekomen wordt om de risico-overdracht te ontkoppelen van de eigendomsoverdracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 336.

- Eigendomsoverdracht - Overdracht van de risico's - Tijdstip van uitwisseling van instemmingen - Beding dat in een uitgestelde eigendomsoverdracht voorziet

- Artt. 1138 en 1624 Burgerlijk Wetboek

- Eigendomsoverdracht - Overdracht van de risico's - Tijdstip van uitwisseling van instemmingen - Beding dat in een uitgestelde eigendomsoverdracht voorziet

- Artt. 1138 en 1624 Burgerlijk Wetboek

C.19.0304.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.3 AC nr. ...

De onteigening van onroerende goederen die het (her)aanleggen van een bedrijventerrein beoogt en voorafgaat aan een steunmaatregel bestaande in de verkoop van de onteigende gronden aan bedrijven onder de marktvoorwaarden, vormt geen handeling tot uitvoering van die steunmaatregel, zodat het ten uitvoer brengen van de steunmaatregel met miskenning van de aanmeldingsplicht de geldigheid van de onteigening zelf niet aantast maar slechts resulteert in de teruggave van de onwettig verleende steun door de begunstigde aan de onteigenaar namelijk de betaling van het verschil tussen de door de begunstigde betaalde prijs en de werkelijke waarde van de gronden (1). (1) Zie concl. OM.

- *Verkoop van gronden onder de marktwaarde - Steunmaatregel - Miskenning van de aanmeldingsplicht - Voorafgaande onteigening van die gronden - Geldigheid van de onteigening*

- Artt. 73, §§ 1 en 2, en 77, eerste lid Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

- Artt. 107, eerste lid, en 108, derde lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.19.0337.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.28 AC nr. ...

Krachtens artikel 1641 Burgerlijk Wetboek is de verkoper gehouden tot vrijwaring voor de verborgen gebreken van de verkochte zaak, die deze ongeschikt maken tot het gebruik waartoe men ze bestemt, of die dit gebruik zodanig verminderen dat de koper, indien hij de gebreken gekend had, de zaak niet of slechts voor een mindere prijs zou hebben gekocht; het gebrek moet ten minste in de kiem bestaan van op het ogenblik van de verkoop.

- *Verborgen gebreken van de verkochte zaak*

- *Verborgen gebreken van de verkochte zaak*

C.19.0284.F 6 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.3 AC nr. ...

Wanneer de verkoper en de consument voor een tweedehandsgoed een waarborgtermijn van minder dan twee jaar zijn overeengekomen, kan de rechtsvordering van de consument niet verjaren vóór het verstrijken van een termijn van twee jaar te rekenen van de levering van het goed, en wordt de laatstgenoemde termijn geschorst tijdens de periode vereist voor de herstelling of de vervanging van het goed of in geval van onderhandelingen tussen de verkoper en de consument met het oog op een minnelijke schikking (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 169.

- *Verjaring - Termijn - Aanvang - Schorsing - Duur - Tweedehandsgoed - Vordering van de consument*

- Art. 1649quater, § 1 en 3 Burgerlijk Wetboek

C.19.0045.F 29 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191129.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de koop betrekking heeft op meerdere zaken, is de koop voltrokken wanneer de partijen een totaalprijs zijn overeengekomen, zonder dat van elke zaak de prijs moet worden bepaald.

- *Voorwerp - Meerdere zaken - Ogenblik waarop de koop is voltrokken*

- Art. 1583 Burgerlijk Wetboek

C.18.0414.F 4 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191004.2 AC nr. ...

Opdat de koop tussen de partijen voltrokken is, moeten die partijen over de zaak en over de prijs een overeenkomst hebben bereikt; de enige omstandigheid dat een bod hoger is dan dat waarmee de verkoper eerder had ingestemd, volstaat niet als bewijs van zijn instemming met dat nieuw bod.

- *Overeenkomst over de zaak en de prijs - Hoger bod*

- Art. 1583 Burgerlijk Wetboek

C.19.0086.N 26 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190926.8 AC nr. ...

Artikel 1615 Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de leveringsplicht zich uitstrekt tot het toebehoren van de zaak; de overdracht strekt zich, behoudens andersluidend beding, aldus ook uit tot de voor overdracht vatbare rechten die zodanig nauw verbonden zijn met de zaak derwijze dat het belang bij die rechten afhankelijk is van de eigendom ervan.

- Leveringsplicht - Toebehoren van de zaak - Overdracht - Voor overdracht vatbare rechten - Omvang

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

C.18.0509.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.3 AC nr. ...

Het verborgen gebrek is het gebrek dat de koper bij de levering niet kon of niet moest kunnen vaststellen, zodat wanneer de verkochte zaak door een verborgen gebrek is aangetast de koper alleen de rechtsvordering tot vrijwaring voor verborgen gebreken kan instellen en niet de rechtsvordering wegens niet-nakoming van de verbintenis om de zaak te leveren conform de verkochte zaak.

- Verborgen gebrek - Aard - In te stellen rechtsvordering

- Art. 1641 Burgerlijk Wetboek

C.17.0698.F 11 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190311.1 AC nr. ...

Uit artikel 1183, eerste lid en tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat als de aan een verkoop gekoppelde ontbindende voorwaarde vervuld is, de koper verplicht is het verkochte goed terug te geven en de verkoper bijgevolg vanaf dat tijdstip aanspraak kan maken op het genot ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 150.

- Ontbindende voorwaarde - Ontbinding - Terrugave van het verkochte goed - Verplichting

- Art. 1183, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0346.N 18 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190218.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 1645 Burgerlijk Wetboek is de verkoper die de gebreken van de zaak gekend heeft, niet alleen gehouden tot teruggave van de prijs, maar bovendien tot vergoeding van alle schade die er het gevolg van is; de verkoper wordt geacht het gebrek te kennen wanneer zijn onwetendheid te wijten is aan zijn nalatigheid, in welk geval hij zich niet kan beroepen op een beding dat hem vrijstelt van aansprakelijkheid op grond van artikel 1645 Burgerlijk Wetboek.

- Verborgen gebrek - Verkoper - Kennis van het gebrek - Nalatigheid

C.18.0321.N 18 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190118.3 AC nr. ...

De verplichting om een zaak te leveren strekt zich uit tot haar toebehoren waaronder het recht op conforme levering en het recht op vrijwaring wegens gebreken waarover de koper tegen zijn verkoper beschikt.

- Leveringsplicht - Omvang - recht op conforme levering - Recht op vrijwaring

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

C.16.0433.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.1 AC nr. ...

Indien een koopovereenkomst wordt nietig verklaard, dan strekt de restitutieverplichting van de verkoper die ter kwader trouw is, zich krachtens de artikelen 1153 en 1378 Burgerlijk Wetboek van rechtswege uit tot de interest en de vruchten.

- Artt. 1153 en 1378 Burgerlijk Wetboek

C.16.0288.F 6 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180906.2 AC nr. ...

De verkoper-fabrikant of de gespecialiseerde verkoper van dezelfde zaken als die welke hij heeft verkocht, moet de zaak zonder gebreken leveren en moet daartoe de noodzakelijke maatregelen nemen om alle mogelijke gebreken op te sporen (1). (1) Cass. 7 april 2017, AR C.16.0311.N, AC 2017, nr. 254.

- Verkoper-fabrikant of gespecialiseerd verkoper - Verborgen gebrek - Waarborg - Vrijstelling of beperking

- Art. 1643 Burgerlijk Wetboek

C.17.0065.F 9 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180309.2 AC nr. ...

Om consument te zijn, is niet vereist dat de persoon handelt met doeleinden die niet het minste beroepskarakter vertonen.

- Verkoop van consumptiegoederen aan consumenten - Consument

- Art. 1649bis, § 2, 1° Burgerlijk Wetboek

C.17.0224.F 9 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180309.3 AC nr. ...

De tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht van de zaak is een prijs in geld.

- Koopovereenkomst - Tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht van de zaak

- Artt. 1582, eerste lid, en 1583 Burgerlijk Wetboek

C.13.0095.N 22 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180222.6 AC nr. ...

Artikel 76 van het decreet van 19 december 2003 strekt er net zoals artikel 32, §1, Wet Economische Expansie toe het gebruik of het verwerven van gronden afhankelijk te maken van de bestendiging van de economische activiteit die erop wordt uitgeoefend en voorziet daartoe onder meer in een eigen verplichte regeling van terugkoop die geenszins gelijkstaat met de privaatrechtelijke bepalingen in het Burgerlijk Wetboek over het recht van wederinkoop, zodat de termijn van vijf jaren tot dewelke artikel 1660 Burgerlijk Wetboek het recht van wederinkoop, bedoeld in artikel 1659 Burgerlijk Wetboek beperkt, ook onder de gelding van het decreet van 19 december 2003 niet van toepassing is op het in artikel 76 van dat decreet bedoelde terugkooprecht (1). (1) Cass. 3 december 2015, AR C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728.

- Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 - Artikel 76 - Gebruik of verwerving van gronden - Bestendigen van de economische activiteit ingeval van verkoop - Recht van terugkoop

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie
- Art. 76 Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

De termijn van vijf jaren tot welke artikel 1660 Burgerlijk Wetboek het in artikel 1659 Burgerlijk Wetboek bedoelde recht van wederinkoop beperkt, is niet van toepassing op het recht van terugkoop bepaald in artikel 32, §1, Wet Economische Expansie nu een dergelijke beperking onverenigbaar is met het oogmerk om aan die gronden een blijvende economische bestemming te geven (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2004, AR C.03.0099.N, AC 2004, nr.154; Zie Cass. 3 december 2015, C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728.

- Wet Economische Expansie - Artikel 32, § 1 - Aankoop, aanleg en uitrusting van gronden - Verkoop - Recht van terugkoop

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

Uit artikel 32, §1, Wet Economische Expansie en de wetsgeschiedenis volgt dat het recht van terugkoop dat kan worden uitgeoefend ingeval de koper niet voldoet aan de voorwaarden inzake de economische bestemming van de gronden en de gebruiksmodaliteiten ervan, de belangrijkste financiële inspanningen wil vrijwaren die de Staat heeft moeten doen voor de aankoop, de aanleg of de uitrusting van deze gronden (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2004, AR C.03.0099.N, AC 2004, nr.154; Zie Cass. 3 december 2015, C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728.

- Wet Economische Expansie - Artikel 32, § 1 - Aankoop, aanleg en uitrusting van gronden - Verkoop - Recht van

terugkoop - Doelstelling

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

C.17.0255.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.1N.5 AC nr. ...

Krachtens het beginsel van de wilsautonomie kunnen partijen in onderlinge overeenstemming beslissen om de door een van hen gedane opzegging van een overeenkomst voor onbepaalde duur als niet bestaande te beschouwen (1); hiervan wordt niet afgeweken door de artikelen 2 en 3 van de Alleenverkoopwet. (1) Cass. 23 november 2009, AR C.08.0263.F, AC 2009, nr. 683, met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT in Pas. 2009, nr. 683.

- Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd - Einde - Opzegging - Intrekking - In onderlinge overeenstemming - Mogelijkheid

- Artt. 2 en 3 Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

- Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd - Einde - Opzegging - Intrekking - In onderlinge overeenstemming - Mogelijkheid

- Artt. 2 en 3 Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.16.0403.F 22 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170922.2 AC nr. ...

Artikel 1590 van het Burgerlijk Wetboek is slechts toepasselijk wanneer de partijen zich wederzijds de mogelijkheid hebben willen voorbehouden om hun belofte te herroepen.

- Handgeld - Toepassing

- Art. 1590 Burgerlijk Wetboek

C.14.0156.F 18 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Koopovereenkomst - Lijfrente - Kanscontract - Geldigheidsvoorwaarde - Voorwerp - Onzekerheid

Uit de artikelen 1104 en 1964 van het Burgerlijk Wetboek blijkt dat een contract een kanscontract is wanneer de gelijkwaardigheid van de wederzijdse prestaties waartoe de partijen gebonden zijn onzeker is omdat het bestaan of de evenredigheid van een ervan afhankelijk is van een onzekere gebeurtenis; daaruit volgt dat het bestaan van een kans op winst of een risico op verlies essentieel is voor de geldigheid van een kanscontract zoals een koopovereenkomst met vestiging van een lijfrente; als die onzekerheid er niet is, is een dergelijke overeenkomst nietig omdat ze doelloos is, ook als de toepassingsvoorwaarden van de artikelen 1974 en 1975 Burgerlijk Wetboek niet zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Koopovereenkomst - Lijfrente - Kanscontract - Geldigheidsvoorwaarde - Voorwerp - Onzekerheid

- Artt. 1104, 1964, 1974 en 1975 Burgerlijk Wetboek

C.16.0311.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.3 AC nr. ...

De verkoper, wanneer hij een fabrikant of een gespecialiseerde verkoper is, is verplicht de zaak zonder gebrek te leveren en moet daarbij alle maatregelen nemen om alle mogelijke gebreken op te sporen, zodat hij, indien het bestaan van een gebrek wordt aangetoond, de door de koper geleden schade moet vergoeden, tenzij hij bewijst dat het gebrek onmogelijk kon worden opgespoord; deze resultaatsverbintenis rust niet op elke professionele verkoper, maar op de fabrikant en op de gespecialiseerde verkoper ongeacht of deze laatste een professionele verkoper is; de rechter oordeelt in feite of een verkoper als een gespecialiseerde verkoper kan worden beschouwd en hanteert daarbij als onderscheidingscriterium de specialisatiegraad en de technische competenties van de verkoper in kwestie (1). (1) Cass. 6 mei 1977, AC 1977, 915; zie ook Cass. 17 mei 1984, AR 7056, AC 1983-84, nr. 529; Cass. 27 juni 1985, AR 7207, AC 1984-85, nr. 657; Cass. 7 december 1990, AR 6754, AC 1990-91, nr. 182; Cass. 19 september 1997, AR C.96.0207.F, AC 1997, nr. 362; Cass. 18 oktober 2001, AR C.99.0326.N, AC 2001, nr. 556.

- Verkoper - Fabrikant of gespecialiseerde verkoper - Gebrek van de zaak

- Art. 1643 Burgerlijk Wetboek

C.16.0084.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Verplichtingen van de verkoper - Vrijwaring voor uitwinning - Toepassingsgebied - Rechtsstoornis - Begrip - Toepassing - Stedenbouw - Ontbreken van stedenbouwkundige vergunning - Recht van een derde om een herstelvordering in te stellen

De verkoper moet de koper vrijwaren wanneer een derde beweert een recht te bezitten met betrekking tot het verkochte goed en dit recht afbreuk doet aan het ongestoorde bezit van de koper; dit is het geval wanneer een derde, wegens het ontbreken van een stedenbouwkundige vergunning, recht heeft om een herstelvordering in de zin van de artikelen 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 en 6.1.44 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verplichtingen van de verkoper - Vrijwaring voor uitwinning - Toepassingsgebied - Rechtsstoornis - Begrip - Toepassing - Stedenbouw - Ontbreken van stedenbouwkundige vergunning - Recht van een derde om een herstelvordering in te stellen

- Artt. 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 en 6.1.44 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 1626 Burgerlijk Wetboek

C.15.0232.F 23 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170323.2 AC nr. ...

Wanneer voldaan is aan de voorwaarden voor de toepassing van de artikelen 1641 en 1643 van het Burgerlijk Wetboek, wordt de keuze tussen een vordering tot ontbinding van de verkoop (actio redhibitoria) en een vordering tot vermindering van de prijs (actio aestimatori) uitsluitend aan de koper voorbehouden.

- Verborgen gebreken van de verkochte zaak - Keuze tussen vordering tot ontbinding van de verkoop (actio redhibitoria) en vordering tot vermindering van de prijs (actio aestimatori) - Keuze voorbehouden aan de koper

- Art. 1644 Burgerlijk Wetboek

C.16.0285.N 24 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Koopovereenkomst - Tussen echtgenoten

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Koopovereenkomst - Tussen echtgenoten - Verbod - Termijn - Niet-naleving

Dat verbod blijft bestaan zolang het huwelijk niet is beëindigd; de niet-naleving van dat verbod wordt gesanctioneerd door een relatieve en derhalve voor bevestiging vatbare nietigheid; deze bevestiging kan slechts plaatsgrijpen nadat de nietigheidsgrond heeft opgehouden te bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Koopovereenkomst - Tussen echtgenoten - Verbod - Termijn - Niet-naleving

- Art. 1595 Burgerlijk Wetboek

Krachtens artikel 1595 Burgerlijk Wetboek kunnen echtgenoten in principe geen koopovereenkomst met elkaar sluiten (1). (1) Zie concl. OM.

- Koopovereenkomst - Tussen echtgenoten

- Art. 1595 Burgerlijk Wetboek

C.15.0238.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Handelskoopovereenkomst - Bewijs - Aanvaarde factuur - Bewijswaarde

- Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

De termijn waarvan sprake in artikel 38, 39 en 40 van het Weens Koopverdrag is een termijn binnen dewelke de koper verplicht is de goederen te keuren, protest te uiten of zich op het conformiteitsgebrek te beroepen, maar geen verjaringstermijn waarbinnen de vordering zelf moet worden ingesteld.

- Internationale koop van roerende zaken - Weens Koopverdrag - Artikelen 38, 39 en 40 - Termijn - Aard

- Artt. 38, 39 en 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

Wanneer de verkoper, bij een internationale koopovereenkomst betreffende roerende zaken tussen partijen die in verschillende Staten gevestigd zijn, het niet-beantwoorden van de zaken aan de overeenkomst kende of er niet onkundig kon van zijn, is vereist dat de verkoper dit zo snel mogelijk aan de koper bekend maakt, zodat een symmetrisch niveau van informatie en de redelijke verwachtingen van de partijen gevrijwaard blijven; aldus dient de verkoper die vóór de levering kennis had of niet onkundig kon zijn van het niet-beantwoorden van de zaken aan de overeenkomst, dit vóór de levering aan de koper mee te delen (1) (2). (1) Zie concl. OM; het OM concludeerde tot dezelfde rechtsregel maar was echter van oordeel dat het middel opkwam tegen een overtollige reden en bijgevolg niet ontvankelijk was bij gebrek aan belang. (2) Verdrag der Verenigde Naties van 11 april 1980 inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken, opgemaakt te Wenen, verkort "Weens Koopverdrag", goedgekeurd bij Wet 4 september 1996.

- Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

- Art. 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

C.14.0092.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 23.1 EEX-Verordening primeert op de toepassing van artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, ook al is die bepaling van dwingend recht; de Belgische rechter voor wie de concessiegever wordt gedagvaard op grond van voormeld artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, moet zich dus onbevoegd verklaren wanneer de concessieovereenkomst een geldig beding bevat in de zin van artikel 23.1 EEX-Verordening, dat het gerecht of de gerechten van een andere lidstaat aanwijst voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van de concessieovereenkomst zijn ontstaan.

- Concessieovereenkomst van alleenverkoop - Beëindiging - Geschillen - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Forumbeding dat gerechten van een andere Lidstaat van de Europese Unie aanwijst - Artikel 23.1 EEX-Verordening - Artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet - Conflict - Voorrang

- Art. 4, eerste lid Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 23.1 EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

C.14.0404.N 9 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160509.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 3, §1 en 7 van de wet van 11 juni 2004 tot beteugeling van bedrog met de kilometerstand van voertuigen volgt niet dat de koper van een voertuig op grond van artikel 7 van deze wet de ontbinding van de overeenkomst kan vorderen lastens diegene die hem de wagen heeft verkocht wanneer de wijziging van de op de kilometerteller aangegeven kilometerstand niet aan deze verkoper, maar aan een eerdere verkoper is toe te schrijven.

- Voertuig - Bedrog kilometerstand - Ontbinding - Voorwaarde - Handelingen van de verkoper

C.15.0234.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Consumentenverkoop - Gebrek aan overeenstemming - Vermoeden - Toepassingsgebied - Verkoop van dieren - Verenigbaarheid met de aard van het verkochte goed

Het vermoeden van gebrek aan overeenstemming is in beginsel, bij een verkoop van dieren, niet onverenigbaar met de aard van het verkochte goed (1). (1) Zie concl. OM.

- Consumentenverkoop - Gebrek aan overeenstemming - Vermoeden - Toepassingsgebied - Verkoop van dieren - Verenigbaarheid met de aard van het verkochte goed

- Artt. 1649quater, §§ 1 en 4 Burgerlijk Wetboek

C.14.0428.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Wet economische expansie - Artikel 32, § 1 - Verplichte regeling van terugkoop - Verkoopovereenkomst - Terugkooprecht

De bepaling van artikel 32, §1, Wet Economische Expansie, die in een verplichte regeling van terugkoop voorziet, belet niet dat de partijen in de verkoopovereenkomst een termijn kunnen bedingen binnen dewelke het terugkooprecht kan worden uitgeoefend; bij gebrek aan een conventioneel bepaalde termijn, kan het terugkooprecht onbeperkt in de tijd worden uitgeoefend (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet economische expansie - Artikel 32, § 1 - Verplichte regeling van terugkoop - Verkoopovereenkomst - Terugkooprecht

- Art. 32, § 1 Wet 30 dec. 1970 betreffende de economische expansie

C.14.0289.N 3 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150903.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

- Zeerecht - Appelrechters - Bevoegdheid - Incoterm CFR - Cognossement - Clausule Cash against documents

De appelrechters die hun bevoegdheid afwijzen omdat de goederen aan boord van het zeeschip werden gebracht te Busan in Zuid-Korea en dit de plaats van levering is overeenkomstig de Incoterm CFR Antwerp, zonder de overhandiging van het cognossement, noch de clausule Cash against documents in hun oordeel te betrekken, verantwoorden hun beslissing niet naar recht (Punt A.4, en Punt B.4, Incoterm Cost and Freight) (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Zeerecht - Appelrechters - Bevoegdheid - Incoterm CFR - Cognossement - Clausule Cash against documents

- Art. 5, § 1, b, eerste streepje EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

C.14.0008.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de

concurrentie - Miskenning van de openbare orde - Bevoegdheid van de rechter

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde

Het beding dat een buitensporige beperking van de concurrentie oplegt met betrekking tot het voorwerp, het grondgebied of de duur, is nietig (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Indien de gedeeltelijke nietigheid van een concurrentiebeding mogelijk is, kan de rechter de nietigheid ervan beperken tot het gedeelte dat strijdig is met de openbare orde, voor zover het behoud van het gedeeltelijk vernietigde beding beantwoordt aan de bedoeling van de partijen (1). (1) Zie andersl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde - Bevoegdheid van de rechter

C.14.0248.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.4 AC nr. ...

De overname door de vennootschap van een door de promotor in haar naam aangegane koopovereenkomst van een onroerend goed heeft tot gevolg dat de voordien door de promotor op het onroerend goed toegestane zakelijke rechten evenals de door de schuldeisers van de promotor op het goed gelegde beslagen komen te vervallen, op voorwaarde dat in de op het hypotheekkantoor overgeschreven aankoopakte uitdrukkelijk is vermeld dat de aankoop werd verricht in naam van de vennootschap in oprichting.

- Onroerend goed - Vennootschap in oprichting - In haar naam door de promotor aangegane koopovereenkomst - Onroerend goed - Overname van de koopovereenkomst door de vennootschap - Gevolg - Door de promotor toegestane zakelijke rechten - Beslagen - Verval

- Art. 1, eerste lid Hypotheekwet van 16 dec. 1851
- Art. 60 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.12.0592.F 4 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150504.1 AC nr. ...

Indien de verkoper in de verkoopprijs van een onroerend goed voor meer dan zeven twaalfden is benadeeld, heeft hij het recht om de vernietiging van de koop te eisen; om te weten of er benadeling voor meer dan zeven twaalfden is, dient men het onroerend goed te schatten volgens zijn staat en zijn waarde op het ogenblik van de koop; het bestaan van de benadeling blijkt uit een vergelijking tussen de verkoopprijs van een onroerend goed, enerzijds, en de waarde die is vastgesteld in functie van zijn staat en van de lasten die erop rusten, anderzijds.

- Vernietiging van de koop uit hoofde van benadeling - Benadeling van meer dan zeven twaalfden

- Artt. 1674 en 1675 Burgerlijk Wetboek

KOOPHANDEL, KOOPMAN

C.23.0204.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.9 AC nr. ...

De maximale uitwinningvergoeding speelt enkel een rol indien deze lager is dan het bedrag van de uitwinningvergoeding, berekend op grond van de naar de omstandigheden van het geval aangepaste voordelen die voor de principaal voortvloeien uit transacties met door de handelsagent aangebrachte klanten; de uitwinningvergoeding kan niet zonder meer worden vastgesteld op een billijk geacht percentage van de wettelijk vastgelegde maximale uitwinningvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

- Handelsagentuurovereenkomst - Uitwinningsvergoeding - Berekening

- Art. X.18 Wetboek van economisch recht

C.23.0072.F 1 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231201.1F.4 AC nr. ...

Het feit dat aanleiding geeft tot de beëindiging zonder opzegging of vóór het verstrijken van de termijn, is een partij bekend wanneer deze over het bestaan van het feit en over de omstandigheden die hieraan het karakter van een ernstige tekortkoming verlenen, voldoende zekerheid heeft om met kennis van zaken een beslissing te nemen; de omstandigheid dat de partij zichzelf bedenktijd wil geven of juridisch advies wil inwinnen, heeft niets te maken met de kennis van het feit zelf en de daarmee gepaard gaande omstandigheden en heeft bijgevolg geen weerslag op de termijn van kennisgeving van de beëindiging (1). (1) Zie Cass.8 november 2007, AR C.05.0567.N, AC 2007, nr. 535.

- Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn - Ernstige tekortkoming - Feit dat sinds meer dan zeven werkdagen bekend is - Begrip - Gevolg

- Art. X.17 Wetboek van economisch recht

C.20.0379.F 26 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230126.1F.5 AC nr. ...

De uitwinningsvergoeding die door de principaal aan de hoofdagent is betaald op basis van de klantenkring die door de subagent is aangebracht, kan een aanzienlijk voordeel vormen voor de hoofdagent (1). (1) Zie HvJ, 13 oktober 2022, zaak C-593/21.

- Handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Aan de hoofdagent betaalde uitwinningsvergoeding - Door de subagent aangebrachte klantenkring - Aard

- Art. X.18, eerste lid Wetboek van economisch recht

- Handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Aan de hoofdagent betaalde uitwinningsvergoeding - Door de subagent aangebrachte klantenkring - Aard

- Art. X.18, eerste lid Wetboek van economisch recht

Wanneer voor het Hof de vraag gesteld wordt of artikel 17, tweede lid, a), eerste streepje, van de richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake zelfstandige handelsagenten in die zin moet worden uitgelegd dat de uitwinningsvergoeding die aan de hoofdagent is verschuldigd naar verhouding van het door de subagent aangebrachte klantenbestand, geen "aanzienlijk voordeel" is dat aan de hoofdagent wordt toegekend, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de EU (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 543.

- Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagent - Aanbreng van klanten door een subagent - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningsvergoeding - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagent - Aanbreng van klanten door een subagent - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningsvergoeding - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

C.19.0350.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.9 AC nr. ...

Indien er een reden van onverenigbaarheid bestaat, kan zij enkel de weglating van de advocaat tot gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM.

- Advocaat - Drijven van handel of nijverheid - Onverenigbaarheid

- Art. 437, eerste lid, 3°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0600.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.15 AC nr. ...

Het feit ter rechtvaardiging van de beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn van de handelsagentuurovereenkomst is bekend aan de partij die zich er op beroept wanneer deze omtrent het bestaan van het feit voldoende zekerheid heeft om met kennis van zaken te kunnen beslissen (1). (1) Zie concl. OM.

- Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging - Bekend feit ter rechtvaardiging

- Art. 19, eerste lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

Het tijdstip waarop de partij zich van het bestaan en de ernst van het feit rekenschap had kunnen geven, noch het gegeven dat een onderzoek ter verkrijging van voldoende zekerheid eerder had kunnen worden ingesteld zijn bepalend om tot laattijdigheid van de beëindiging zonder opzegging te besluiten (1). (1) Zie concl. OM.

- Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging - Bekend feit ter rechtvaardiging - Tijdstip

- Art. 19, eerste lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

C.18.0106.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.3 AC nr. 642

De weerlegging van het vermoeden van winstoogmerk heeft slechts tot gevolg dat de verbintenissen van de handelsagent voor het bemiddelen of afsluiten van zaken niet kunnen worden beschouwd worden als daden van koophandel, zonder dat daardoor afbreuk wordt gedaan aan de kwalificatie van de overeenkomst als handelsagentuurovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

- Handelsagentuurovereenkomst - Handelsagent - Verbintenissen voor het bemiddelen of afsluiten van zaken - Vermoeden van winstoogmerk - Weerlegging

- Art. 2, zevende streepje Wetboek van Koophandel
- Art. 1 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

Wanneer er sprake is van een handelsagentuurovereenkomst in de zin van artikel 1 van de Wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst, worden de verbintenissen van de handelsagent voor het bemiddelen of afsluiten van zaken op weerlegbare wijze vermoed daden van koophandel te zijn, en aldus met een winstoogmerk te zijn aangegaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Handelsagentuurovereenkomst - Handelsagent - Verbintenissen voor het bemiddelen of afsluiten van zaken - Aard - Bewijs

- Art. 2, zevende streepje Wetboek van Koophandel
- Art. 1 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

D.16.0021.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.13 AC nr. ...

Apothekers, ook al zijn zij geen kooplieden in de zin van artikel 1 Wetboek van Koophandel en ook al hebben zij een maatschappelijke functie, oefenen een activiteit uit die gericht is op de uitwisseling van goederen of diensten; zij streven op duurzame wijze een economisch doel na en zijn aldus in de regel ondernemingen in de zin van artikel I.1, 1°, Wetboek Economisch Recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. I.1, 1° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht
- Art. 1 Wetboek van Koophandel

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

C.17.0057.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.6 AC nr. ...

De uitwinningsvergoeding, die een cliënteelvergoeding is die aan de agent verschuldigd is na de beëindiging van de overeenkomst, vormt geen vergoeding voor een handelstransactie tussen die agent en de principaal en valt bijgevolg niet onder de toepassing van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties (1). (1) Zie Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0292.F, AC 2016, nr.

- Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op een uitwinningsvergoeding - Aard - Betalingsachterstand

- Artt. 2.1 en 3, eerste lid Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

- Art. 20, eerste lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

C.16.0354.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.2 AC nr. 468

Artikel 7 van het decreet van 2 en 17 maart 1791, dat zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en nijverheid, is van openbare orde (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

- Vrijheid van handel en nijverheid - Ongeoorloofde beperking - Verbod - Aard

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

De beperking van de concurrentie is onredelijk wanneer die naar voorwerp, territorium of duur verder reikt dan noodzakelijk om de concurrentie tegen te gaan (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

- Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Het beding dat een onredelijke beperking van de concurrentie naar voorwerp, territorium of duur oplegt, is nietig (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

- Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

C.15.0292.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.4 AC nr. ...

De toekenning van de bijkomende schadeloosstelling is niet onderworpen aan de voorwaarde dat er een schuldige gedraging van de principaal is geweest.

- Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op bijkomende schadeloosstelling

- Art. 21 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

- Art. 17.2, c Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

De in artikel 21 van de wet van 13 april 1995 bedoelde bijkomende schadeloosstelling kan, bijgevolg, slechts een schade dekken die onderscheiden is van die welke wordt gedekt door de in artikel 20 bedoelde uitwinningsvergoeding.

- Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op een uitwinningsvergoeding - Forfait - Recht op bijkomende schadeloosstelling - Voorwerp

- Artt. 20 en 21 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

- Art. 17.1 en 17.2, a), b), c) Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

C.15.0218.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.4 AC nr. ...

De termijn van één maand volgend op de afgifte van het precontractueel informatiedocument, voor het verstrijken waarvan geen enkele verbintenis mag worden aangegaan, is geen verjaringstermijn en betreft evenmin een termijn voor het verrichten van een proceshandeling; Artikel 2260 van het Burgerlijk Wetboek, noch de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek zijn derhalve op de berekening van de termijn van toepassing.

- Commerciële samenwerkingsovereenkomsten - Precontractueel informatiedocument - Afgifte - Termijn waarbinnen geen enkele verbintenis mag worden aangegaan - Aard

- Art. 3 Wet 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten

Het begrip "maand" van de termijn volgend op de afgifte van het precontractueel informatiedocument voor het verstrijken waarvan geen enkele verbintenis mag worden aangegaan, dient te worden uitgelegd in de gebruikelijke betekenis die het dagelijks taalgebruik eraan geeft; de termijn van één maand begint derhalve te lopen vanaf de dag na die van het verstrekken van het precontractueel informatiedocument en eindigt één maand later.

- Commerciële samenwerkingsovereenkomsten - Precontractueel informatiedocument - Afgifte - Termijn waarbinnen geen enkele verbintenis mag worden aangegaan - Uitlegging - Maand

- Art. 3 Wet 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten

---

S.15.0112.F 2 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160502.2 AC nr. ...

Luidens artikel 210, eerste lid, van het Wetboek van Vennootschappen, verbinden de vennoten van de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid slechts hun inbreng, en kunnen hun rechten alleen worden overgedragen onder bepaalde voorwaarden; bijgevolg verleent de omstandigheid dat een natuurlijk persoon een vennoot van zulk een vennootschap is, hem niet de hoedanigheid van koopman.

- Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Natuurlijke persoon - Vennoot - Hoedanigheid

Luidens artikel 255, eerste lid, van het Wetboek van Vennootschappen, worden de besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid bestuurd door een of meer personen, al dan niet bezoldigd, al dan niet vennoten; aangezien de zaakvoerder van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid handelt in naam en voor rekening van die laatste, verleent de omstandigheid dat hij daden van koophandel uitvoert hem niet de hoedanigheid van koopman.

- Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Natuurlijke persoon - Zaakvoerder - Hoedanigheid

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Natuurlijke persoon - Zaakvoerder - Hoedanigheid

- Definitie

- Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Natuurlijke persoon - Vennoot - Hoedanigheid

De koopman is, in de zin van artikel 1 van het Wetboek van Koophandel, hij die voor eigen rekening, hetzij in eigen naam, hetzij bij mandataris of aangestelde, gewoonlijk zogeheten daden van koophandel uitoefent (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Definitie

C.14.0008.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde - Bevoegdheid van de rechter

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Vrijheid van handel en onderneming - Openbare orde

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde

Artikel 7 van het decreet van 2 en 17 maart 1791, dat zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en ondernemen, is van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Vrijheid van handel en onderneming - Openbare orde

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Het beding dat een buitensporige beperking van de concurrentie oplegt met betrekking tot het voorwerp, het grondgebied of de duur, is nietig (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Indien de gedeeltelijke nietigheid van een concurrentiebeding mogelijk is, kan de rechter de nietigheid ervan beperken tot het gedeelte dat strijdig is met de openbare orde, voor zover het behoud van het gedeeltelijk vernietigde beding beantwoordt aan de bedoeling van de partijen (1). (1) Zie andersl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

C.13.0622.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn - Ernstige tekortkomingen - Kennisname van de feiten

De termijn van zeven werkdagen gaat in wanneer het feit ter rechtvaardiging van de beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn ter kennis is gekomen van de persoon die, of in het geval van een rechtspersoon, het orgaan dat bevoegd is om de handelsagentuurovereenkomst te beëindigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn - Ernstige tekortkomingen - Kennisname van de feiten

- Art. 19, eerste en tweede lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

KORT GEDING

C.23.0326.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.3 AC nr. ...

Een deelgenoot kan zich, in geval van spoedeisendheid en volstrekte noodzakelijkheid, bij eenzijdig verzoekschrift rechtstreeks wenden tot de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg met het oog op een kortgedingmaatregel dan wel de aanstelling van een sekwester (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 1207 tot en met 1224 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing vóór en na de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011.

- Spoedeisendheid - Volstrekte noodzakelijkheid - Vereffening-verdeling - Deelgenoot - Kortgedingmaatregel - Aanstelling sekwester

- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 585, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 584, eerste, tweede en vijfde lid, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1961, 2° Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek

Een zaak is spoedeisend wanneer een onmiddellijke beslissing wenselijk is om schade van een bepaalde omvang of ernstige ongemakken te voorkomen; de kortgedingrechter beschikt dienaangaande over een ruime feitelijke beoordelingsmacht en, in de juiste mate, over de grootste vrijheid (1). (1) Zie concl. MP.

- Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg - Bevoegdheid in spoedeisend geval - Spoedeisend karakter - Begrip - Controle - Marginale toetsing

- Art. 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Er is volstrekte noodzakelijkheid wanneer er uitzonderlijke omstandigheden zijn die verantwoorden dat in de beginfase van de procedure afbreuk wordt gedaan aan het recht op tegenspraak; dit is het geval wanneer te vrezen valt dat de gevorderde maatregelen die redelijk en proportioneel zijn, anders zonder voorwerp zouden worden of hun doeltreffendheid zouden verliezen of ingeval zij gericht zijn tegen een onbekende of niet-geïdentificeerde partij; de rechter houdt hierbij rekening met de gerechtvaardigde belangen van de respectieve partijen; de rechter beoordeelt in feite of er volstrekte noodzakelijkheid is voor zover hij het wettelijk begrip 'volstrekte noodzakelijkheid' niet miskent (1). (1) Zie concl. OM.

- Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg - Volstrekte noodzakelijkheid - Begrip - Controle - Marginale toetsing

- Art. 584, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Het in artikel 584, tweede en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzoekschrift is het eenzijdig verzoekschrift in de zin van de artikelen 1026 en volgende Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Spoedeisendheid - Volstrekte noodzakelijkheid - Verzoekschrift - Begrip

- Art. 1026 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 584, eerste, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.23.0504.F 5 september 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240905.1F.2 AC nr. ...

De rechter in kortgeding die, bij het onderzoek van de ogenschijnlijke rechten van de partijen op grond van artikel 584 Gerechtelijk Wetboek, toepassing maakt van rechtsregels die zijn beslissing niet redelijkerwijs kunnen ondersteunen, overschrijdt zijn bevoegdheden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 550.

- Ogenschijnlijke rechten - Onderzoek - Onredelijke toepassing van een rechtsregel - Machtsoverschrijding

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0396.N 16 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240516.1N.1 AC nr. ...

Hoewel de kortgedingrechter slechts naar schijn van recht oordeelt, moet hij, om te bepalen of hij rechtsmacht heeft in de zin van artikel 144 Grondwet, op basis van het werkelijke en rechtstreekse voorwerp van het geschil, zelf nagaan of een subjectief recht in het geding is.

- Rechtsmacht - Subjectief recht - Beoordeling - Taak van de kortgedingrechter

- Art. 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0366.F 13 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230313.3F.4 AC nr. ...

De rechter in kort geding die in zijn onderzoek van de ogenschijnlijke rechten van de partijen rechtsregels toepast die zijn beslissing niet redelijkerwijs kunnen onderbouwen, overschrijdt zijn bevoegdheden (1). (1) Zie concl. OM in Pas., nr. 194.

- Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Gevolg

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1352.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1 AC nr. ...

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

- Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een

onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Strafrechtelijk kort geding - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0472.F 5 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.1 AC nr. ...

Uit artikel IV.72, § 4, derde lid, WER volgt dat het mededingingscollege van de Belgische Mededingingsautoriteit geen acht mag slaan op de stukken die na het verzoekschrift zijn neergelegd.

- Mededingingscollege van de Belgische Mededingingsautoriteit - Restrictieve mededingingspraktijken - Onderzoek - Voorlopige maatregelen - Neerlegging van het verzoekschrift tot het nemen van voorlopige maatregelen met de daarmee verband houdende stukken - Gevolgen voor de stukken die na het verzoekschrift zijn neergelegd

- Art. IV.72, § 4, derde lid Wetboek van economisch recht

C.21.0253.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.1 AC nr. ...

Aangezien hij geen uitspraak ten gronde doet over de rechten van de partijen, schendt zijn beslissing geen enkele regel van materieel recht waarop hij zijn oordeel grondt (1). (1) Cass. 23 september 2011, AR C.10.0279.F, AC 2011, nr. 495.

- Bevoegdheid van de rechter in kort geding - Grenzen

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek

Aangezien de zaak spoedeisend is en de uitspraak van het hof van beroep slechts een voorlopig karakter heeft, dient de voorgestelde prejudiciële vraag niet te worden gesteld.

- Prejudiciële vraag - Verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Dringende zaak - Kort geding

- Art. 26, § 3 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

De voorlopige beoordeling van het hof van beroep volgens welke de verjaring van eisers werkstraf door de tenuitvoerlegging van de straf werd gestuit, is niet onredelijk.

- Verjaring - Strafzaken - Straf - Stuiting - Werkstraf - Tenuitvoerlegging

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 96 Strafwetboek

De kortgedingrechter kan bewarende maatregelen bevelen indien er een schijn van recht is die een dergelijke beslissing verantwoordt (1). (1) Cass. 23 september 2011, AR C.10.0279.F, AC 2011, nr. 495.

- Bevoegdheid van de rechter in kort geding

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die zich ertoe beperkt de ogenschijnlijke rechten van de partijen te onderzoeken, zonder enige rechtsregel toe te passen die de door hem bevolen voorlopige maatregel niet redelijkerwijs kan ondersteunen, overschrijdt zijn bevoegdheid niet (1). (1) Cass. 23 september 2011, AR C.10.0279.F, AC 2011, nr. 495.

- Bevoegdheid van de rechter in kort geding

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0205.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.6 AC nr. ...

Er bestaat enkel grond tot herroeping van de in kort geding bevolen voorlopige maatregelen bij gebrek aan inleiding van een procedure over de grond van de zaak, wanneer die maatregelen niet zijn gericht op de staking van alle gedragingen die een oneerlijke mededinging uitmaken, maar op de staking van het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 771.

- Oneerlijke mededinging - Aanstelling van een sekwester en van een gerechtsdekundige - Derdenverzet - Verzoek tot herroeping van de voorlopige maatregelen

- Artt. 584 en 1369quinquies, 1° Gerechtelijk Wetboek

C.20.0391.N 21 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.8 AC nr. ...

De exceptie van onbevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding, omwille van de bevoegdheid van de vrederechter op grond van artikel 43, § 2, eerste lid Vlaams Woninghuurdecreet, moet vóór alle exceptie of verweer worden aangevoerd.

- Woninghuurdecreet - Overgangsregeling - Kortgedingbevoegdheid vrederechter - Voorwaardelijke volheid van bevoegdheid voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in kort geding - Exceptie van materiële onbevoegdheid

- Art. 43, § 2, eerste lid Decreet 9 november 2018 houdende bepalingen betreffende de huur van voor bewoning bestemde goederen of delen ervan

- Art. 584, eerste lid en 854 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0031.F 8 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191108.4 AC nr. ...

Er is sprake van spoedeisend karakter in de zin van artikel 584, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zodra de vrees voor schade van enig belang, of zelfs voor ernstige nadelen, een onmiddellijke beslissing wenselijk maakt; bijgevolg mag het kort geding worden gehanteerd wanneer het geschil niet met de gewone procedure binnen de gewenste tijdspanne opgelost kan worden, wat de rechter in kort geding een ruime feitelijke beoordelingsbevoegdheid geeft (1). (1) Cass. 23 september 2011, AR C.10.0279.F, AC 2011, nr. 495.

- Bevoegdheid van de rechter in kort geding - Spoedeisend karakter

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek

De rechter in kort geding beoordeelt in het licht van alle omstandigheden van de zaak of een eiser die nagelaten heeft te handelen, zich op het spoedeisend karakter mag beroepen.

- Bevoegdheid van de rechter in kort geding - Spoedeisend karakter - Langdurig nalaten van handelen van de eiser

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0952.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.5 AC nr. ...

Het verzoek dat niet rechtstreeks voor het hof van beroep of voor het Hof van Cassatie komt en die door de wet niet specifiek aan een ander gerecht wordt toegekend, valt onder de algemene bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg; in voorkomend geval doet de voorzitter van die rechtbank, in gevallen die hij spoedeisend acht, uitspraak bij voorraad; geen enkele schending van artikel 3 EVRM kan worden afgeleid uit de vaststelling dat de wet de strafuitvoeringsrechter niet de bevoegdheid heeft verleend om uitspraak te doen over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen van een veroordeelde die niet is opgesloten, terwijl de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, in spoedeisende gevallen, bevoegd is om de voorlopige maatregelen te bevelen teneinde de schending van de voormelde verdragsbepaling te voorkomen.

- Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Niet-opgesloten veroordeelde - Spoed - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

- Artt. 72, 73 en 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 568 en 584 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0583.N 17 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190617.1 AC nr. ...

Bij conflicten binnen vennootschappen, kan de rechter in kort geding een voorlopig bewindvoerder aanstellen en deze belasten met een meer of minder ruime opdracht van bestuur van de vennootschap; hoewel een dergelijke maatregel een verregaande inmenging in het vennootschapsleven oplevert en bijgevolg slechts in bijzonder ernstige omstandigheden kan worden opgelegd, is daartoe niet vereist dat de rechter vaststelt dat de normale werking van de vennootschap of haar organen geblokkeerd of nagenoeg onmogelijk is of dat het voortbestaan van de vennootschap gevaar loopt; de urgentie die de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder rechtvaardigt kan ook in andere omstandigheden gelegen zijn, zoals misbruik van meerderheid of manifest met het vennootschapsbelang strijdige bestuursdaden (1). (1) Art. 33 Wetboek Vennootschappen, thans art. 4:9 Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

- Handelsvennootschappen - Voorlopig bewindvoerder - Spoedeisend - Notie

- Art. 33 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Er is sprake van een urgentie wanneer een onmiddellijke beslissing wenselijk is om schade van een bepaalde omvang of ernstige ongemakken te voorkomen; betreffende de vraag of een geval spoedeisend is, beschikt de rechter in kort geding over een ruime feitelijke beoordelingsmacht, en in de juiste mate, over de grootste vrijheid (1). (1) Cass. 3 mei 2018, AR C.17.0387.N, AC 2018, nr. 283; Cass. 23 september 2011, AR C.10.0279.F, AC 2011, nr. 495; Cass. 17 maart 1995, AR C.93.0204.F, AC 1995, nr. 156; Cass. 13 september 1990, AR 8533, AC 1990-91, nr. 22.

- Artikel 584, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg - Bevoegdheid in spoedeisend geval - Spoedeisend karakter - Begrip - Controle - Marginale toetsing

- Art. 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0378.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.3 AC nr. ...

De volstrekte noodzakelijkheid, op grond waarvan een vordering mag worden ingesteld bij eenzijdig verzoekschrift, waardoor de rechtspleging op tegenspraak wordt uitgesloten, kan niet worden afgeleid uit de enige omstandigheid dat de vordering ertoe strekt een einde te maken aan onmenselijke of vernederende behandelingen, bestaande in de ontzegging van basisbehoeften waarin dagelijks moet worden voorzien (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR C.12.0468.N, AC 2014, nr. 760.

- Rechtspleging - Eenzijdig verzoekschrift - Voorwaarde - Volstrekte noodzakelijkheid - Vordering die ertoe strekt een einde te maken aan onmenselijke of vernederende behandelingen

- Art. 584, vierde lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 3, 6.1 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0060.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.2 AC nr. ...

Het voorlopig karakter van de maatregelen die de kortgedingrechter neemt laat hem toe die maatregelen in te trekken of te wijzigen wanneer er zich nieuwe of gewijzigde omstandigheden voordoen, maar hij kan dit enkel doen zolang die maatregelen nog uitwerking hebben (1). (1) Zie Cass. 18 april 2002, AR C.99.0114.N, AC 2002, nr. 235.

- Art. 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0387.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Spoedeisend karakter - Draagwijdte

Er is sprake van een spoedeisend geval in de zin van artikel 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek, wanneer een onmiddellijke beslissing wenselijk is om schade van een bepaalde omvang dan wel ernstige ongemakken te voorkomen, zodat men zijn toevlucht kan nemen tot het kort geding wanneer de gewone rechtspleging niet bij machte is het geschil tijdig op te lossen en de rechter in kort geding hierdoor beschikt over een ruime feitelijke beoordelingsmacht en, binnen de juiste maat, over de grootste vrijheid (1). (1) Zie concl. OM.

- Spoedeisend karakter - Draagwijdte

- Art. 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0307.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.2 AC nr. ...

Het hof van beroep verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om de beroepen beschikking van de eerste rechter te bevestigen, die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg onbevoegd had verklaard om van de vordering kennis te nemen, op grond dat die beschikking "bij uitsluiting tot de bevoegdheid behoort van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen", waarvoor "de vreemdeling, naar aanleiding van het beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid dat hij voor [die] raad kan instellen [...], het risico op aantasting van zijn fundamentele rechten kan aanvoeren voor het geval dat die tenuitvoerlegging zou plaatsvinden" (1). (1) Zie Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

- Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 39/1, §1, tweede lid, 39/2, §2, 39/82, §1, eerste lid, en §2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid, Vreemdelingenwet, krachtens welke de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen bevoegd is om, in het kader van een administratief kort geding en onder de in artikel 39/82, §2, eerste lid, bepaalde voorwaarden, de schorsing te bevelen van de tenuitvoerlegging van de individuele beslissingen die hij kan vernietigen en, bij voorraad, alle nodige maatregelen te bevelen om de belangen van de partijen of van de personen die belang hebben bij de oplossing van de zaak veilig te stellen, wijken niet af van de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken betreffende de geschillen over burgerlijke rechten (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

- Vreemdeling - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

C.12.0368.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.1 AC nr. ...

De bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank die op grond van artikel 1280 Gerechtelijk Wetboek voorlopige maatregelen beveelt, strekt zich uit vanaf de dagvaarding tot echtscheiding; die regel staat niet eraan in de weg dat de bevoegde voorzitter van de rechtbank maatregelen beveelt voor een periode die voorafgaat aan de dagvaarding tot echtscheiding, voor zover die maatregelen verband houden met de rechtsvordering tot echtscheiding en er voor die periode nog geen maatregelen werden bevolen (1). (1) Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420.

- Echtscheiding - Voorlopige maatregelen - Voorzitter van de rechtbank - Bevoegdheid - Periode - Aanvang - Dagvaarding tot echtscheiding - Maatregelen - Periode voorafgaand aan de dagvaarding

- Art. 1280 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0343.F 15 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160415.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Vreemdelingen - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

- Vreemdelingen - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

De rechter in kort geding en het hof van beroep verantwoorden niet naar recht hun beslissing dat zij zonder rechtsmacht zijn om uitspraak te doen over de vordering tot veroordeling van de Staat tot het uitreiken van visa, die gegrond is op het burgerlijk recht op eerbiediging van de fysieke integriteit en op het verbod van onmenselijke of vernederende behandelingen, zonder te onderzoeken of de fysieke integriteit van de eisers werd bedreigd omdat de Staat had verzuimd het arrest van de raad voor vreemdelingenbetwistingen ten uitvoer te leggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

- Vreemdelingen - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, 39/84, Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 39/1, §1, tweede lid, 39/2, §2, 39/82, §1, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid, Vreemdelingenwet, krachtens welke de raad voor vreemdelingenbetwistingen bevoegd is om, in het kader van een administratief kort geding en onder de in artikel 39/82, §2, eerste lid, bepaalde voorwaarden, de schorsing te bevelen van de tenuitvoerlegging van de individuele beslissingen die hij kan vernietigen en, bij voorraad, alle nodige maatregelen te bevelen om de belangen van de partijen of van de personen die belang hebben bij de oplossing van de zaak veilig te stellen, wijken niet af van de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken betreffende de geschillen over burgerlijke rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

- Vreemdelingen - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, 39/84, Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

C.13.0309.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.6 AC nr. ...

De wetsbepaling die voorziet dat de beschikkingen in kort geding geen nadeel toebrengen aan de zaak zelf verbiedt de rechter in kort geding maatregelen te bevelen waardoor de rechten van partijen op een definitieve en onherroepelijke wijze worden aangetast.

- Burgerlijke zaken - Rechter in kort geding - Bevoegdheid

- Art. 1039 Gerechtelijk Wetboek

Het voeren van de burgerlijke valsheidsprocedure is van aard de rechten van de partijen definitief en onherroepelijk aan te tasten; deze procedure is bijgevolg uitgesloten in kort geding.

- Burgerlijke valsheidsprocedure

- Artt. 895 en 1039 Gerechtelijk Wetboek

LANDBOUW

F.21.0051.N 16 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220616.1N.2 AC nr. ...

Een handelsvennootschap kan slechts als een "rechtspersoon, landbouwer" worden beschouwd indien de zaakvoerders, de bestuurders of de gedelegeerd bestuurders, aan wie minstens 51 pct. van de aandelen of de deelbewijzen van de vennootschap toebehoren, tevens minstens 50 pct. van hun totale arbeidsduur besteden aan land- of tuinbouwactiviteiten en minstens 35 pct. van hun totale beroepsinkomen uit die activiteiten halen. (1) Art. 1, 3°, a), 4), B.Vl.Reg. 24 november 2000 zoals van toepassing voor de wijziging bij besluit van de Vlaamse regering van 23 december 2010.

- Landbouwinvesteringsbesluit - Handelvennootschap - Rechtspersoon landbouwer - Begrip

- Art. 1, 3°, a), 4) Besluit van de Vlaamse Regering 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw

C.18.0347.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.3 AC nr. ...

De aanvangsdatum van het verkoopseizoen wordt vastgesteld op grond van de normale productiecyclus van suiker, zonder dat een lidstaat, waaronder België, op die datum mag vooruitlopen op grond van een specifieke oogstcyclus van de suikerbieten; echter kunnen Spanje, Italië en Portugal, maar niet België, afwijken van de regel waarbij de suikerproductie verbonden wordt aan een verkoopseizoen voor de suiker uit herfstbieten.

- Europese Unie - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Quota - Aanvangsdatum van het verkoopseizoen - Beginsel - Afwijking

- Art. 20 Verordening (EG) nr. 952/2006 van de Commissie van 29 juni 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 318/2006 van de Raad, wat betreft het beheer van de interne suikermarkt en het quotastelsel
- Art. 3, e) Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

De productie die het quotum overtreft, is aan een heffing onderhevig die tot doel heeft een dergelijke productie te ontmoedigen; de gemeenschapswetgever heeft voor de suikersector evenwel in afwijkingen voorzien die dus strikt moeten worden uitgelegd en die toestaan om, tijdens het verkoopseizoen, de overtollige suiker voor één van de in artikel 61 van de Verordening (EG) 1234/2007 bepaalde doeleinden te gebruiken, namelijk de vervaardiging van industriële suiker, de voorziening van ultraperifere gebieden alsmede de uitvoer en overboeking naar de quotumproductie van het volgende verkoopseizoen, zodat de aldus gebruikte suiker definitief en onherroepelijk uit de verkoopcyclus van het lopende seizoen worden gehaald; de overboeking wordt geconcretiseerd door de opslag van de overgeboekte suiker.

- Europese Unie - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Quota - Overtollige productie - Beheer van het overschot

- Artt. 55, § 2, 56, §§ 1 en 2, 61, eerste en tweede lid, 63, §§ 1 en 2, en 64, § 1, a) Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

De aan de erkende fabrikant opgelegde verplichtingen om een register te houden en elke maand de stand van de productie mee te delen zijn instrumenten die aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat ter beschikking zijn gesteld om haar controleopdracht te vereenvoudigen en niet om deze te beperken; die verplichtingen leggen de bevoegde autoriteit geenszins op één datum te bepalen, namelijk aan het einde van elke maand, waartoe ze haar controle van de voorraden moet beperken, maar staan haar integendeel onverminderd toe op elk ogenblik elke inlichting op te vragen of tot elke controle van de volledige productie- en verkoopketen van de erkende fabrikant over te gaan, zodat de naleving van die verplichtingen niet uitsluit dat een tekortkoming in het beheer van de quota's kan worden vastgesteld; dergelijke verplichtingen hebben niet tot doel of tot gevolg de draagwijdte van de bestemming van de overboeking van de overtollige suiker te bepalen.

- Europese Unie - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Quota - Overboeking van een overtollige hoeveelheid van uitwisselbare suiker - Controle van het beheer van de quota - Verplichtingen van de erkende fabrikant - Draagwijdte van de aan de erkende fabrikant opgelegde verplichtingen - Bevoegdheid van de bevoegde autoriteit van de lidstaat - Voorwerp

- Artt. 8, § 1, 9, 10, §§ 1 en 2, 13, §§ 1 en 2, en 21, § 1 Verordening (EG) nr. 952/2006 van de Commissie van

29 juni 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 318/2006 van de Raad, wat betreft het beheer van de interne suikermarkt en het quotastelsel

- Art. 57, §§ 1 en 2 Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

Hoewel de overboeking van een overtollige hoeveelheid suiker, wegens het fungibele karakter ervan, betrekking heeft op uitwisselbare suiker, verplicht het definitieve en onherroepelijke gebruik dat van die overboeking wordt gemaakt de erkende fabrikant evenwel ertoe elke dag van het verkoopseizoen een voortdurende voorraad van overgeboekte suiker in stand te houden, ongeacht de herkomst van die suiker, tot aan het einde van het betrokken verkoopseizoen.

- Europese Unie - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Quota - Overtollige productie - Overboeking van een overtollige hoeveelheid van uitwisselbare suiker - Verplichtingen van de erkende fabrikant tijdens het verkoopseizoen - Doelstellingen

- Artt. 8, § 1, 9, 10, §§ 1 en 2, 13, §§ 1 en 2, en 21, § 1 Verordening (EG) nr. 952/2006 van de Commissie van 29 juni 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 318/2006 van de Raad, wat betreft het beheer van de interne suikermarkt en het quotastelsel

- Art. 57, §§ 1 en 2 Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

Per verkoopjaar wordt er door de lidstaat aan de erkende fabrikant een productiequotum toegekend en de voorwaarden voor dat quotum worden niet over twee opeenvolgende jaren maar over het enkele betrokken verkoopjaar beoordeeld.

- Europese Unie - Gemeenschappelijke ordening der markten - Suikersector - Kwantitatieve beperking van de productie - Invoeringsmodaliteiten

- Artt. 55, § 2, 56, §§ 1 en 2, 61, eerste en tweede lid, 63, §§ 1 en 2, en 64, § 1, a) Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad 22 oktober 2007

C.18.0306.F 21 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210121.1F.4 AC nr. ...

Artikel 1, eerste lid, van de wet van 29 augustus 1988 is ook van toepassing op de nalatenschappen die goederen bevatten die behoren tot een landbouwbedrijf dat niet meer door de overledene werd geëxploiteerd op de dag van zijn overlijden, maar dat op dat ogenblik door een of meerdere van zijn erfgenamen in de rechte nederdalende lijn werd geëxploiteerd.

- Landbouwbedrijf - Geen exploitatie door de overledene op de dag van zijn overlijden - Exploitatie door een of meerdere erfgenamen in de rechte nederdalende lijn - Toepasselijke wet

- Art. 1, eerste lid Wet 29 augustus 1988 op de erfregeling inzake landbouwbedrijven met het oog op het bevorderen van de continuïteit

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Het bezit en het toedienen aan vee van verschillende geneesmiddelen en substanties (anesthetica, hormonen en stoffen met productie-stimulerende werking), zonder toelating en zonder voorschrift (1), evenals het uitvoeren van keizersneden zonder aanwezigheid van een dierenarts (2) zijn reglementaire misdrijven en dus kan het schuldbestanddeel worden afgeleid uit het feit dat de beklaagde de bij wet verboden materiële gedraging heeft gesteld, zonder dat hij hiervoor een aannemelijke rechtvaardigingsgrond kan aanvoeren (3). (1) Inbreuk op artikel 11, § 1, eerste lid, 1, van de wet van 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde diervoeders. (2) Inbreuk op artikelen 20 en 21 van de wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde. (3) Zie Cass. 21 februari 2018, AR P.16.1199.F, AC 2018, nr. 111 (wat betreft het in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Strafwetboek bedoelde misdrijf) met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, (die meer bepaald vermeldt dat: "sauf lorsque le texte légal en dispose autrement, les infractions instituées par les lois particulières appartiennent à la catégorie des infractions dites réglementaires. Dans le cas d'une infraction règlementaire, l'élément moral ou fautif se déduit du non-respect par le prévenu du prescrit légal, découlant de l'adoption du comportement matériel prohibé ou de l'omission de celui que la loi impose sans que ce prévenu puisse invoquer une cause de justification d'exclusion de culpabilité ou de non-imputabilité, telle que l'état de nécessité ou l'ignorance et l'erreur invincibles"); Cass. 27 september 2017, AR P.17.0482.F, AC 2017, nr. 504 (inbreuk op artikel 67ter Wegverkeerswet); Cass. 6 mei 2015, AR P.15.0379.F, AC 2015, nr. 293 (art. 5, tweede lid Strafwetboek), met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II: l'infraction pénale, 2e uitg., Larcier, 2020, nrs. 1171 tot 1176 ("la notion de faute infractionnelle"), in het bijzonder nr. 1173.

- Bezit en toedienen aan vee van geneesmiddelen etc. zonder toelating en zonder voorschrift en uitvoeren van keizersneden zonder aanwezigheid van een dierenarts - Reglementaire misdrijven - Schuldbestanddeel

- Artt. 20 en 21 Wet 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde

- Art. 11 Wet 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde diervoeders

---

C.17.0320.N 22 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180322.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Wet op de erfregeling inzake landbouwbedrijven - Uitbreiding toepassingsgebied - Doelstelling

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 2 van de wet van 23 augustus 2015 tot wijziging van de wet van 29 augustus 1988 op de erfregeling inzake landbouwbedrijven met het oog op het bevorderen van de continuïteit blijkt dat de wetgever, door toevoeging van een derde lid aan artikel 1 van de wet van 29 augustus 1988, het toepassingsgebied van deze wet heeft willen uitbreiden tot situaties waarin het landbouwbedrijf reeds voor het overlijden werd overgedragen aan een van de kinderen zodat de wet, in het licht van de gewijzigde maatschappelijke omstandigheden nog beter zijn doel zou bereiken, met name de overdracht van landbouwbedrijven van de ene generatie op de andere bevorderen (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet op de erfregeling inzake landbouwbedrijven - Uitbreiding toepassingsgebied - Doelstelling

- Art. 2 Wet 23 augustus 2015 tot wijziging van de wet van 29 augustus 1988 op de erfregeling inzake landbouwbedrijven met het oog op het bevorderen van de continuïteit

---

P.16.1101.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.4 AC nr. 483

Uit de samenhang tussen de bepalingen van de artikelen 61, 63 en 64 Veldwetboek, de artikelen 13, 15 en 16 van het koninklijk besluit van 8 januari 2006 tot regeling van het statuut van bijzondere veldwachters en de artikelen 14 en 16, §1, van het ministerieel besluit van 20 december 2007 tot uitvoering van het koninklijk besluit van 8 januari 2006 en de doelstellingen van de wettelijk en reglementair bepaalde uniformplicht de herkenbaarheid van de bijzondere veldwachters te verzekeren en het onderscheid tussen enerzijds bijzondere veldwachters en anderzijds burgers en andere geüniformeerde ordehandhavers te waarborgen, volgt dat een bijzondere veldwachter zich in de regel maar kan beroepen op de uitoefening van zijn functie van bijzonder veldwachter als hij drager is van de voorgeschreven uiterlijke tekens van die functie (1). (1) Verslag aan de Koning bij Besluit Statuut bijzondere Veldwachters, BS 24 februari 2006.

- Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Artikelen 61, 63 en 64 Veldwetboek - Artikelen 13, 15 en 16 Besluit Statuut Bijzondere Veldwachters - Artikelen 14 en 16, § 1 Uitvoeringsbesluit Statuut Bijzondere Veldwachters - Draagwijdte

---

C.16.0057.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.2 AC nr. ...

De administratieve overheid die kennis neemt van een aanvraag tot landbouwinvesteringssteun wordt elke beoordelingsvrijheid ontnomen, zodat de bevoegdheid van die overheid volledig gebonden is (1) (2) (3). (1) Het OM concludeerde tot verwerping aangezien het van mening was dat het B.Vl.Reg. 24 november 2000, het MB 24 november 2000 en de omzendbrief nr. 42a van 29 november 2006 niet geformuleerd zijn in termen van een verplichting tot steunverlening in hoofde van de overheid en een recht op steunverlening in hoofde van de landbouwer. Het OM was dan ook van mening dat uit het geheel van de toepasselijke wetsbepalingen met betrekking tot de landbouwinvesteringssteun en de doelstelling van die steun, die kadert binnen het Vlaams economisch beleid, niet blijkt dat aan de administratieve overheid die kennis neemt van een aanvraag tot landbouwinvesteringssteun elke beoordelingsvrijheid wordt ontnomen. De appelrechters konden volgens het OM dan ook naar recht oordelen dat eiseres geen subjectief recht op landbouwinvesteringssteun heeft. (2) Artikel 4 B.Vl.Reg. 24 november 2000, zoals van kracht vóór de wijziging bij B.Vl.Reg. 23 december 2010. (3) MB 24 november 2000, zoals van kracht vóór de wijziging bij MB 18 juli 2011.

- Landbouwinvesteringssteun - Administratieve overheid - Bevoegdheid - Aard

- Artt. 1, 2, 3, 16 en 17, en zijn bijlagen MB 24 november 2000

- Artt. 4 en 6, §§ 1 en 2, en de bijlage Besluit van de Vlaamse Regering 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw

- Art. 12, §§ 1 en 3 Decreet 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994

C.16.0008.F 6 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161006.8 AC nr. ...

De uitwerking van de nationale of regionale normen die de minimumeisen inzake goede landbouw- en milieuconditie vaststellen en de tegenstelbaarheid ervan aan de landbouwers vormen een verplichte voorafgaande voorwaarde voor de eenvormigheidscontroles en voor de straffen die de landbouwers in voorkomend geval worden opgelegd (1). (1) Art. 3, verordening (EG) nr. 1782/2003, vóór de wijziging ervan bij verordening (EG) nr. 146/2008 van 14 februari 2008 en vóór de opheffing ervan bij verordening nr. 73/2009 van 19 januari 2009.

- Waals Gewest - Gemeenschappelijk landbouwbeleid - Steun aan de landbouwers - Voorwaarden - Goede landbouw- en milieuconditie - Omschrijving

- Artt. 3, §§ 1 en 2, en 5, § 1 Verordening (EG) nr. 1782/2003 van de Raad van 29 september 2003

- Waals Gewest - Gemeenschappelijk landbouwbeleid - Steun aan de landbouwers - Voorwaarden - Goede landbouw- en milieuconditie - Omschrijving - Bevoegdheid

- Artt. 3, §§ 1 en 2, en 5, § 1 Verordening (EG) nr. 1782/2003 van de Raad van 29 september 2003

C.12.0236.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.1 AC nr. ...

Wanneer wordt vastgesteld dat bij een steunaanvraag "oppervlakten" sprake is van een opzettelijke onregelmatigheid, wordt het bedrijfshoofd alle steun ontzegd waarop hij aanspraak had kunnen maken in het kader van de steunregeling waarop deze aanvraag betrekking had en waarvoor de bij de onregelmatigheid betrokken gewasgroep in aanmerking kwam (1). (1) Zie, voor de prejudiciële vraagstelling aan het HvJ, Cass. 26 september 2013, AR C.12.0236.N, AC 2013, nr. 483.

- Akkerbouwgewassen - Europese Unie - Premies - Steunaanvraag - Opzettelijke onregelmatigheid - Sanctie - Weigering van het steunbedrag

- Art. 33, eerste lid EEG-Verordening nr. 2419/2001 van de Commissie van 11 dec. 2001

P.13.2046.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Dienstuitoefening - Wapendracht

De bijzondere veldwachter oefent zijn dienst uit en mag zijn geweer slechts dragen binnen het gebied waarover hij werd aangesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Dienstuitoefening - Wapendracht

- Art. 14 KB 8 jan. 2006 tot regeling van het staat van de bijzondere verldwachters
- Art. 61 Veldwetboek

LASTER EN EERROOF

P.23.0627.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.3 AC nr. ...

Artikel 444 Strafwetboek voorziet met name in de omstandigheid dat het misdrijf werd gepleegd door al dan niet gedrukte geschriften, die verspreid of openlijk tentoongesteld werden; de feitenrechter oordeelt op onaantastbare wijze, in het licht van de concrete gegevens van de zaak, of een communicatie een verspreiding of een tentoonstelling uitmaakt in de zin van die bepaling; het delen van een video van een preek op een sociaal netwerk dat voor een bepaald publiek toegankelijk is, beantwoordt aan het bepaalde in artikel 444, vijfde lid, betreffende de verspreiding en de openbaarmaking.

- Voorwaarde van openbaarmaking - Beoordeling - Delen van een video op een sociaal netwerk

- Art. 20, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden
- Art. 4, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden
- Art. 444 Strafwetboek

P.22.0401.F 25 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.1 AC nr. ...

De artikelen 4 en 12 van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers maken geen onderscheid al naargelang de persoon die het slachtoffer van laster of beledigingen beweert te zijn een Belgisch openbaar ambtenaar dan wel een ambtenaar in dienst van een internationale organisatie is, zoals een Europees commissaris; bovendien behoudt het door de opstellers van het decreet nagestreefde doel zijn relevantie, ongeacht de categorie waartoe de belasterde of beledigde openbaar ambtenaar behoort (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Laster jegens een openbaar ambtenaar of een agent van het openbaar gezag - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Verjaringstermijn van drie maanden - Ratio legis - Toepassing op de openbaar ambtenaar in dienst van een internationale organisatie, zoals een Europees commissaris

- Art. 447 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 4 en 12 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers

P.21.1452.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.3 AC nr. ...

De valsheid van het door de aangever aangegeven feit heeft niet noodzakelijkerwijs tot gevolg dat hij schuldig moet worden verklaard aan het in artikel 445, tweede lid, Strafwetboek bedoelde misdrijf van lasterlijke aangifte, aangezien dat misdrijf naast het niet-bewezen karakter van het aangegeven feit, ook de vaststelling van het bestaan van andere constitutieve bestanddelen vereist, zoals het feit dat de aangever met kwaadwillig opzet heeft gehandeld; bij de beoordeling van dat opzet, kan de rechter rekening houden met de omstandigheid dat de aangever te goeder trouw de waarachtigheid van de aangegeven feiten heeft geloofd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 211.

- Constitutieve bestanddelen - Kwaadwillig opzet - Begrip - Goede trouw van de aangever

- Art. 445, tweede lid Strafwetboek

De buitenvervolgingstelling die wordt bevolen bij gebrek aan voldoende bezwaren omtrent het aangegeven feit, bewijst het gebrek aan grondslag ervan; de rechter die, niettegenstaande die buitenvervolgingstelling, beslist dat de valsheid van het aangegeven feit niet is bewezen, met andere woorden dat het waarachtig zou kunnen zijn, schendt artikel 445, tweede lid, Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 211.

- Constitutieve bestanddelen - Valsheid van het aangegeven feit - Buitenvervolgingstelling bij gebrek aan voldoende bezwaren omtrent het aangegeven feit

- Art. 445, tweede lid Strafwetboek

P.21.0523.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.3 AC nr. ...

Artikel 4 van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers vereist dat de laster een persoon heeft getroffen die handelingen met een openbaar karakter heeft verricht die verband houden met zijn ambt, wat impliceert dat hij, rechtstreeks of onrechtstreeks in opdracht van de Natie, handelingen van openbare macht verricht; de door het decreet ingevoerde regeling van de korte verjaring heeft immers tot doel de burgers toe te laten op de bestuurshandelingen toezicht te houden (1) ; het wiskundeonderwijs, zelfs dat welk wordt verstrekt in een school die tot het officiële onderwijsnet behoort, impliceert op zich niet dat de leraar die hiermee is belast een voorrecht van openbare macht uitoefent (2). (1) Zie Cass. 22 januari 1917, Pas. 1917, p. 374. (2) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. « in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 595, volgens welke het eerste middel nieuw en derhalve niet ontvankelijk was; zie contra: de in de "Novelles" vermelde beslissingen volgens welke de handelingen die onderwijsambtenaren, en met name de onderwijzeressen in gemeentescholen, in het kader van hun functie of beroepsplichten verrichten een openbaar karakter hebben (Luik, 4 juli 1872, Pas. 1872, II, 389, Cass. fr., 18 mei 1893, D.P. 1895, I, 462, enz., vermeld door J. LECLERCQ, « Atteintes portées à l'honneur ou à la considération des personnes », Novelles, Droit pénal, dl. IV, 1989, p. 151, nr. 7217).

- Laster - Verjaringstermijn - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Getroffene die handelingen met een openbaar karakter heeft verricht die verband houden met zijn ambt - Begrip - Wiskundeleraar die in een atheneum lesgeeft

- Artt. 443, 444 en 447 Strafwetboek
- Art. 4 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers

Het wanbedrijf van laster door aantijging in tegenwoordigheid van de beledigde en voor "getuigen" kan zelfs in tegenwoordigheid van één enkele getuige bewezen worden verklaard; opdat de in een private plaats geuite aantijging niet langer als een belediging kan worden beschouwd, moet ze buiten de tegenwoordigheid van elke mogelijke getuige zijn geuit, in welk geval ze de eer van de getroffene immers niet meer kan krenken en hem evenmin aan de openbare verachting kan blootstellen, terwijl dit in tegenwoordigheid van een derde wel het geval is (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. « in hoofdzaak » OM in Pas. 2021, nr. 595.

- Laster door aantijging in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen - Bestanddelen - Vereiste van een of meerdere getuigen

- Artt. 443 en 444 Strafwetboek

De bestraffing van het wanbedrijf van laster overeenkomstig de artikelen 443 en 444 Strafwetboek houdt geen inperking van het recht op vrijheid van meningsuiting in die onverenigbaar is met artikel 10 EVRM (1). (1) Cass. 2 mai 2001, RG P.01.0175.F, AC 2001, nr. 249.

- Wanbedrijf van laster - Verenigbaarheid met artikel 10 EVRM - Rechten van de mens - Vrijheid van meningsuiting - Grenzen

- Artt. 443 en 444 Strafwetboek

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0397.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze of de woorden uitgesproken en de geschriften neergelegd voor de rechtbank betrekking hebben op het hangend geschil of de daarin betrokken partijen maar het Hof gaat wel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 18 oktober 1988, AR nr. 2371, AC 1988-89, nr. 97, RW 1988-89, 1029-1030 met noot A. VANDEPLAS, "Recht van verdediging en artikel 452 Strafwetboek". AW

- Voor de rechtbank uitgesproken woorden of neergelegde geschriften - Artikel 452, Strafwetboek - Verband met het hangend geschil of de daarin betrokken partijen - Beoordeling door de rechter

- Art. 452 Strafwetboek

- Voor de rechtbank uitgesproken woorden of neergelegde geschriften - Artikel 452, Strafwetboek - Verband met het hangend geschil of de daarin betrokken partijen - Beoordeling door de rechter

- Art. 452 Strafwetboek

P.20.0042.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.9 AC nr. ...

Het misdrijf van laster, gepleegd door geschriften die niet openbaar werden gemaakt, vereist dat er een geschrift met een lasterlijke inhoud werd toegestuurd of meegedeeld aan verscheidene personen, waardoor de laster in het openbaar wordt gebracht; die openbaarheid hoeft niet noodzakelijk het rechtstreekse gevolg te zijn van het optreden van de dader, maar kan ook onrechtstreeks voortvloeien uit zijn handelswijze als het noodzakelijke gevolg ervan, waardoor blijkt dat hij dit gevolg heeft gewild.

- Laster - Geschrift dat niet openbaar werd gemaakt - Toezending of mededeling aan verscheidene personen - Openbaarheid van het geschrift - Handelswijze van de dader - Beoordeling

- Art. 444, zesde lid Strafwetboek

P.20.0322.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.22 AC nr. ...

De in artikel 447, derde lid, Strafwetboek, bepaalde schorsing van de vordering wegens laster neemt slechts een einde op het ogenblik dat de strafrechter definitief heeft beslist over de strafvervolging betreffende de aangetijgde feiten; die bepaling belet het onderzoeksgerecht niet de buitenvervolgingstelling te bevelen voor het wanbedrijf van laster als er voor het voor laster vereiste kwaadwillig opzet geen bezwaren voorhanden zijn, aangezien het oordeel betreffende de waarachtigheid van de aangetijgde feiten die beslissing niet kan beïnvloeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Laster - Schorsing van de vordering - Onderzoek naar de waarachtigheid van de beweerde feiten - Onderzoeksgerecht - Buitenvervolgingstelling

- Art. 447, derde lid Strafwetboek

P.17.0138.F 4 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171004.3 AC nr. 525

In de regel zijn de Belgische strafgerechten bevoegd om uitspraak te doen over een misdrijf waarvan een van de bestanddelen op het Belgisch grondgebied is gelokaliseerd; het mogelijke nadeel in België, dat voortvloeit uit een in het buitenland gepleegd misdrijf van lasterlijke aangifte, namelijk de gevolgen daarvan door het gebruik van stukken waarin die beweringen zijn vastgesteld, kan door de aard ervan niet dienen om dat misdrijf te lokaliseren.

- Lasterlijke aangifte - Territoriale bevoegdheid - Nadeel in België

- Artt. 3 en 445 Strafwetboek

P.17.0477.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.8 AC nr. 523

Lasterlijke aangifte vereist een spontane daad door de dader die op eigen initiatief vrijwillig en ongedwongen aangifte doet; uit het loutere feit dat een aangifte een reactie is op een verklaring van een derde of dat de aangifte verband houdt met feiten waarvoor de aangever wordt vervolgd, volgt niet noodzakelijk dat die aangifte niet het voor het misdrijf van artikel 445, eerste en tweede lid, Strafwetboek vereiste spontaan karakter heeft (1). (1) Zie Cass. 24 november 2009, AR P.09.1060.N, AC 2009, nr. 693.

- Lasterlijke aangifte - Vereiste

P.16.0719.N 23 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170523.1 AC nr. 345

Artikel 445, eerste en tweede lid, Strafwetboek bestraft degene die schriftelijk bij de overheid een lasterlijke aangifte indient; dat misdrijf vereist als constitutief bestanddeel onder meer dat de dader de aangifte spontaan doet, dit wil zeggen op eigen initiatief en zonder daartoe te zijn genoopt door een wettelijke verplichting dan wel een vraagstelling of betichting uitgaande van de overheid (1). (1) J. DE HERDT, Wet en Duiding Strafrecht, Larcier, 2012, commentaar onder art. 445 Sw.; L. DELBROUCK, "Aanranding van de eer of de goede naam van personen", in X., Postal Memorialis, A15/40-A15/46; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, p. 276-279.

- Lasterlijke aangifte bij de overheid - Bestanddeel van het misdrijf - Spontaniteit

P.14.0726.F 15 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150415.1 AC nr. ...

Na beslissing tot seponering door het parket van het opsporingsonderzoek dat voor het tenlastegelegde feit werd geopend, beoordeelt de rechter bij wie de vordering wegens laster is aangebracht op onaantastbare wijze de valsheid van de lasterlijke aangifte; het Hof gaat alleen na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgtrekkingen maakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Lasterlijke aangifte - Strafvervolging - Beslissing van het parket tot seponering van het opsporingsonderzoek dat voor het aangegeven feit werd geopend - Hervatting van de vordering wegens laster - Valsheid van het aangegeven feit - Onaantastbare beoordeling van de rechter die kennisneemt van de vordering wegens laster

- Artt. 445, eerste en tweede lid, en 447, derde en vijfde lid Strafwetboek

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

- Lasterlijke aangifte - Strafvervolging - Voorwaarde - Vaststelling van de valsheid van het aangegeven feit - Tenlastegelegde feit maakt het voorwerp uit van een opsporingsonderzoek vanwege het parket - Gevolg - Schorsing van de vordering wegens laster - Beslissing tot seponering - Hervatting van de vordering wegens laster - Valsheid van het aangegeven feit - Bevoegdheid van de rechter die kennisneemt van de vordering wegens laster

- Lasterlijke aangifte - Strafvervolging - Beslissing van het parket tot seponering van het opsporingsonderzoek dat voor het aangegeven feit werd geopend - Hervatting van de vordering wegens laster - Valsheid van het aangegeven feit - Onaantastbare beoordeling van de rechter die kennisneemt van de vordering wegens laster

- Lasterlijke aangifte - Bestanddelen

Lasterlijke aangifte is de kwaadwillige en spontane aantijging, in een aan een willekeurige overheid bezorgd geschrift, van een feit dat de daarin bedoelde persoon schade kan berokkenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Lasterlijke aangifte - Bestanddelen

- Art. 445, eerste en tweede lid Strafwetboek

Lasterlijke aangifte veronderstelt met name de vaststelling van de valsheid van het aangegeven feit of van de onschuld van de persoon aan wie het is ten laste gelegd; indien het ten laste gelegde feit het voorwerp is van een strafvervolging of een aangifte waarover geen uitspraak is gedaan, wordt de vordering wegens laster geschorst tot de eindbeslissing van de bevoegde overheid; ingeval het parket een opsporingsonderzoek heeft geopend, laat de beslissing van seponering toe dat de vordering wegens laster wordt hervat; aangezien een dergelijke beslissing op zich niet inhoudt dat de aangegeven feiten vals zijn, staat het in dat geval aan de rechter bij wie die vordering is aangebracht om uitspraak te doen over de waarachtigheid ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Lasterlijke aangifte - Strafvervolging - Voorwaarde - Vaststelling van de valsheid van het aangegeven feit - Tenlastegelegde feit maakt het voorwerp uit van een opsporingsonderzoek vanwege het parket - Gevolg - Schorsing van de vordering wegens laster - Beslissing tot seponering - Hervatting van de vordering wegens laster - Valsheid van het aangegeven feit - Bevoegdheid van de rechter die kennisneemt van de vordering wegens laster

- Artt. 445, eerste en tweede lid, en 447, derde en vijfde lid Strafwetboek

LASTGEVING

P.24.1798.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.8 AC nr. ...

Artikel I.2-11 Codex over het welzijn op het werk bepaalt dat de leden van de hiërarchische lijn elk binnen hun bevoegdheid en op hun niveau, het beleid van de werkgever met betrekking tot het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk uitvoeren; artikel 127, 1°, Sociaal Strafwetboek bestraft de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber die een inbreuk heeft gepleegd op de Wet Welzijn Werknemers; om als lasthebber in de zin van deze bepaling te worden aanzien moet de betrokkene geen lid zijn van de hiërarchische lijn; de rechter oordeelt verder onaantastbaar of een beklaagde op het ogenblik van de feiten handelde als lasthebber in de zin van artikel 127, 1°, Sociaal Strafwetboek; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Over artikel 127, 1° Sociaal Strafwetboek en de aansprakelijkheid van de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber, zie Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25; Cass. 20 januari 2009, AR P.08.0650.N, AC 2009, nr. 46, met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 10 mei 2005, AR P.04.1693.N, AC 2005, nr. 270, met concl. van procureur-generaal M. DE SWAEF.

- Sociaal strafrecht - Arbeidsongeval te wijten aan inbreuken op de Codex Welzijn op het Werk - Aansprakelijkheid van de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber - Begrip lasthebber - Hiërarchische band met de werknemer - Beoordeling

- Art. I.2-11 Codex 28 april 2017 over het welzijn op het werk
- Art. 127, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.22.0186.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5 AC nr. ...

Uit arrest nr. 108/2020 van het Grondwettelijk Hof van 16 juli 2020 volgt dat, hoewel het vermoeden van de lastgeving ad litem waarin is voorzien bij artikel 440 Gerechtelijk Wetboek van toepassing is voor de strafgerechten, dat vermoeden weerlegbaar is, zodat de betrokken partij, ongeacht de toepassing van de artikelen 848 tot 850 Gerechtelijk Wetboek(1), dat vermoeden met alle rechtsmiddelen en met eerbiediging van het recht van verdediging moet kunnen weerleggen (2). (1) Procedure tot ontkentenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer ze uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801. (2) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

- Strafzaken - Advocaat - Vertegenwoordiging - Lastgeving ad litem - Vermoeden - Weerlegbaarheid

- Artt. 440, 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1324.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.8 AC nr. ...

De curator van het faillissement die een advocaat is, houder van het in artikel 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift van opleiding in cassatieprocedures, mag zelf namens de gefailleerde rechtspersoon de verklaring van cassatieberoep en de memorie ondertekenen; hij is niet verplicht hiertoe een beroep te doen op een andere advocaat die houder is van het getuigschrift (1). (1) Zie, op datum in Pas., de op dit punt andersluidende concl. van het OM dat hiervoor verwees naar Cass. 30 juni 2021, AR P.21.0214.F, AC 2021, nr. 492, betreffende de lasthebber ad hoc, met andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM; de eiseres voerde met name aan dat de curator, anders dan de lasthebber "ad hoc", een gerechtsmandataris is en dat zij in deze zaak als burgerlijke partij optrad tegen de bestuurder van de gefailleerde vennootschap, de enige beklaagde. (M.N.B.) (Impliciete oplossing)

- Gefailleerde rechtspersoon - Cassatieberoep in strafzaken - Curator die advocaat is, houder van het getuigschrift - (Geen) verplichting om een beroep te doen op een andere advocaat, houder van het getuigschrift, om de verklaring van cassatieberoep en de memorie te ondertekenen

- Artt. XX.122 en XX.132 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Artt. 425 en 429 Wetboek van Strafvordering

P.21.1395.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.7 AC nr. ...

Overmacht die alsnog de ontvankelijkheid verantwoordt van een laattijdig ingesteld hoger beroep, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de appellant en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden; de fouten of nalatigheden van de lasthebber binden de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de perken van de lastgeving en leveren als dusdanig voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht op.

- Fouten of nalatigheden van de lasthebber - Overmacht - Gevolgen

P.21.0214.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.10 AC nr. ...

De lasthebber ad hoc die overeenkomstig artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wordt aangesteld wanneer een rechtspersoon en zijn bevoegde vertegenwoordiger worden vervolgd voor dezelfde strafrechter wegens dezelfde of samenhangende feiten, staat niet gelijk aan de gerechtsmandataris en is niet de raadsman van de rechtspersoon, maar wordt in de plaats van het eigenlijk orgaan van die rechtspersoon gesteld, zelfs al is hij slechts qualitate qua bij het geding betrokken; de hoedanigheid van advocaat-houder van het getuigschrift van de ad-hoclasthebber ontslaat hem bijgevolg niet van de verplichting om, vóór het indienen van het cassatieberoep en het neerleggen van de memorie, een beroep te doen op de in de voormelde artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde bijstand (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2021, nr. 492.

- Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc die ook advocaat-houder van het getuigschrift is - Ondertekening van de akte van voorziening en memorie

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1325.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7 AC nr. ...

Uit de artikelen 682, eerste lid, 1°, en 682, eerste lid, 3° Wetboek van Vennootschappen vloeit voort dat een lastgevingsovereenkomst die een nadien door een fusie ontbonden vennootschap sluit met een lasthebber vóór de fusie, van rechtswege overgaat op de verkrijgende vennootschap; uit die bepalingen vloeit echter niet voort dat een rechtshandeling gesteld door de lasthebber na de fusie in naam en voor rekening van de reeds ontbonden vennootschap steeds moet worden geacht te zijn verricht voor rekening van de verkrijgende vennootschap (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Lastgevingsovereenkomst met een overgenomen vennootschap - Overdracht van de overeenkomst op de verkrijgende vennootschap - Rechtshandelingen gesteld na de fusie namens de overgenomen vennootschap - Geldigheid

- Art. 682, eerste lid, 1° en 3° Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

F.19.0125.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.1 AC nr. ...

Er is sprake van vertegenwoordiging wanneer een persoon aan een ander de macht geeft om in zijn naam rechtshandelingen te verrichten; de feitenrechter beoordeelt onaantastbaar, in feite, de omvang van een volmacht, mits hij de bewijskracht niet miskent van de akte waarin zij wordt vastgesteld.

- Vertegenwoordiging - Begrip

- Artt. 1984 en 1989 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0429.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.9 AC nr. ...

De aanwijzing van de lasthebber ad hoc om de beklaagde rechtspersoon te vertegenwoordigen, heeft niet tot gevolg dat de strafrechtelijke of de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de lastgever voor de hem ten laste gelegde feiten wordt overgedragen op de lasthebber; hieruit volgt dat de door de rechtspersoon opgelopen veroordelingen niet aan de lasthebber ad hoc kunnen worden opgelegd, alleen maar omdat hij die rechtspersoon heeft vertegenwoordigd; het arrest dat een persoon als beklaagde kwalificeert maar hem tegelijkertijd de hoedanigheid van lasthebber ad hoc toekent en hem vervolgens hoofdelijk met de bestuurders van de vertegenwoordigde vennootschap veroordeelt tot betaling van de vergoedingen aan de verweerders, en dat de door de tweede en de derde verweerders tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvorderingen in beginsel gegrond verklaart, is niet naar recht verantwoord; aangezien het niet om een louter materiële vergissing gaat en het Hof niet bevoegd is om een veroordeelde in de plaats te stellen van een andere, wordt de vernietiging met verwijzing uitgesproken (1). (1) Het OM heeft, in hoofdorde, aangevoerd dat die veroordeling een kennelijke materiële vergissing uitmaakt die het Hof kan verbeteren (vgl., wat betreft de verbetering van de identiteit van een partij die in het bevel tot aanhouding verkeerdelijk is vermeld, Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327, en verwijzingen in noot). (M.N.B.)

- Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklaagde rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0760.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de appellant, ter rechtvaardiging van de ontvankelijkheid van zijn laattijdig hoger beroep, voor het gerecht in hoger beroep aanvoert dat hij zijn vorige raadsman had opgedragen hoger beroep in te stellen, dat deze een fout heeft begaan door zijn opdracht niet na te komen, dat die tekortkoming hem pas na het verstrijken van de wettelijke termijn ter kennis is gebracht en hij onmiddellijk alles in het werk heeft gesteld om de procedure te regulariseren, maar niet de omstandigheden verduidelijkt waarin zijn raadsman geen hoger beroep heeft ingesteld binnen de wettelijke termijn, kan het hof van beroep dat verweer afwijzen op grond dat de dwaling of de nalatigheid van de advocaat geen overmacht uitmaakt (1). (1) Dwaling of nalatigheid van de advocaat levert in de regel geen overmacht op die de ontvankelijkheid van een laattijdig hoger beroep rechtvaardigt (zie Cass. 11 maart 2020, AR P.20.0211.F, AC 2020, nr. 184, en de noot ondertekend M.N.B., met name wat betreft de verschillende behandeling van de dwaling van de gerechtsdeurwaarder die wordt belast met de opmaak van het exploot van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en de betekening van dat exploot aan de partijen waartegen de voorziening is gericht; Cass. 12 februari 2013, AR 12.0685.N, AC 2013, nr. 98; Cass. 3 mei 2011, AR P.10.1865.N, AC 2011, nr. 292, § 8, met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 27 april 2010, AR P.09.1847.N, AC 2010, nr. 285;Cass. 8 april 2009, AR P.08.1907.F, AC 2009, nr. 248, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). Het Hof heeft evenwel aangenomen dat een dergelijke overmacht kan voortvloeien uit omstandigheden die de gemandateerde advocaat hebben belet erop toe te zien dat het cassatieberoep zou worden ingesteld binnen de wettelijke termijn, met name wanneer hij lijdt aan ernstige gezondheidsproblemen die gestaafd worden met een medisch getuigschrift dat wijst op een arbeidsongeschiktheid gedurende een periode die de laatste dag van de wettelijke termijn omvat, alsook de daaropvolgende werkdag waarop het cassatieberoep werd ingesteld (Cass. 21 november 2018, AR P.18.0898.F, arrest niet gepubliceerd, impliciete oplossing conform de uitdrukkelijke mondelinge conclusie van het OM). (M.N.B.)

- Laattijdig hoger beroep - Aangevoerde fout van de advocaat - Aangevoerde overmacht niet met redenen omkleed - Invloed

P.20.0630.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.1 AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber binden de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de perken van de lastgeving en leveren als dusdanig voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht op; het nalaten door een advocaat die instaat voor de verdediging van een inverdenkinggestelde die werd geïnterneerd door de raadkamer om tijdig een grievenschrift in hoger beroep in te dienen of erop toe te zien dat de cliënt dit doet, levert geen overmacht op die toelaat de in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde sanctie van het verval van het hoger beroep niet toe te passen (1). (1) Cass. 12 mei 2020, AR P.20.0104.N, AC 2020, nr. 287.

- Nalatigheid van de lasthebber - Advocaat - Hoger beroep in strafzaken - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Overmacht - Draagwijdte

P.20.0104.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.4 AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber verbinden de lastgever wanneer zij binnen de perken van de lastgeving zijn begaan en kunnen op zichzelf voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht opleveren; het recht op toegang tot de rechter, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan de gerechtsdeurwaarders toekent, alsook de beperkingen die, wat de keuze van de instrumenterende deurwaarder betreft, voortvloeien uit de regels inzake territoriale bevoegdheid die in artikel 516 van datzelfde wetboek zijn bepaald, houden in dat de fout of de nalatigheid van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen kan worden verlengd met de tijdsduur waarin het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dit beroep in te stellen maar dit is niet het geval wanneer de gerechtsdeurwaarder de hem toerekenbare fout niet heeft begaan in het kader van het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan deze ministeriële ambtenaar toekent, maar in de uitvoering van een handeling die hij overeenkomstig artikel 519, § 2, Gerechtelijk Wetboek op verzoek van een partij kan verrichten (1). (1) In deze zaak werd het cassatieberoep van de burgerlijke partij tijdig ingesteld en ook tijdig betekend aan de partijen tegen wie het gericht was, maar werden de betekeningsexploten neergelegd buiten de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde termijn. Deze verplichting wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep (F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na 'Potpourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, p. 260, nr. 266). De burgerlijke partij beriep zich op overmacht. Overmacht wordt restrictief ingevuld door het Hof en kan slechts voortvloeien uit "een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid niet heeft kunnen voorzien noch voorkomen en waardoor het hem onmogelijk was tijdig zijn rechtsmiddel aan te wenden" (Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606). Zo werd met name geoordeeld dat het verweer dat niet tijdig een advocaat kon worden geraadpleegd (Cass. 10 juli 2019, AR P.19.0694.F, AC 2019, nr. 417) of niet tijdig een advocaat-attesthouder kon worden gevonden (Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584 en noot AW) of niet tijdig de nodige handelingen werden gesteld ingevolge een wisseling van raadslieden (Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0298.N, AC 2019, nr. 156 en Cass. 29 oktober 2019, AR P.19.0697.N, AC 2019, nr. 554) geen overmacht uitmaakt. In de thans voorliggende casus werd door de burgerlijke partij een fout van de gerechtsdeurwaarder ingeroepen bij de neerlegging van de betekeningsexploten en de hier voorliggende vraag is derhalve of deze fout kan worden beschouwd als overmacht. De Nederlandstalige afdeling van de eerste kamer had in een arrest van 8 februari 2019 geoordeeld dat gelet op het monopolie toegekend aan de gerechtsdeurwaarder door artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, alsmede op de beperkingen in de keuze van de instrumenterende gerechtsdeurwaarder voortvloeiend uit de regels inzake territoriale bevoegdheid bepaald in artikel 516 van datzelfde wetboek, de fout van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd (Cass. 8 februari 2019, AR C.18.0048.N, AC 2019, nr. 83 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER), maar in een arrest van 11 april 2019 van de eerste kamer, Franstalige afdeling, oordeelde het Hof dat fouten of nalatigheden van de lasthebber, zelfs van een gerechtsdeurwaarder, de lastgever binden wanneer ze binnen de grenzen van de lastgeving worden begaan en voor de lastgever geen overmacht kunnen vormen (Cass. 11 april 2019, AR F.17.0143.F, AC 2019, nr. 229) - zie over deze beide arresten TBBR 2019/8, 492 e.v. en noot van S. DE REY en B. TILLEMAN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: zet lastgeving nog steeds de toon?" en JLMB 2019/29 en noot van J.-L. FAGNART, "La faute de l'huissier de justice et la force majeure". Gelet op deze tegenspraak volgde op 18 november 2019 een arrest gewezen in voltallige zitting (C.18.0510.F met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT op datum in Pas. - zie TBBR 2020/2, 102 e.v. en noot S. DE REY en B. TILLEMAN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: in voltallige zitting beslecht" en PB 2019/5-6, 213 e.v. en noot P. DEPUYDT, "De fout van de gerechtsdeurwaarder: overmacht voor de rechtzoekende. Of toch niet?") waarin de regel bepaald in het arrest van 8 februari 2019 wordt overgenomen en derhalve het principe van overmacht bij een fout van de gerechtsdeurwaarder wordt aanvaard, maar in casu deze overmacht niet werd aangenomen omdat uit de neergelegde stukken niet kon worden afgeleid op welke datum

de opdracht aan de deurwaarder om tot betekening over te gaan, werd gegeven. Tenslotte is het in het kader van deze problematiek ook van belang na te gaan wat precies onder het wettelijk monopolie van de gerechtsdeurwaarder wordt begrepen. Overeenkomstig artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, valt de betekening hier uiteraard wel onder, maar dit is niet het geval met de residuaire bevoegdheden bepaald in §2 van datzelfde artikel. Derhalve valt de neerlegging ter griffie van de betekeningsstukken binnen de wettelijk vereiste termijn niet onder dit monopolie. Gelet op de tijdige betekening was het mogelijk deze neerlegging binnen de wettelijk bepaalde termijn te doen, temeer dat dit een handeling is die ook de eiser zelf kan en mag doen, zodat deze fout van de lasthebber -in casu de gerechtsdeurwaarder- geen overmacht uitmaakt (zie ook Cass. 27 maart 2020, AR F.18.0022.F, AC 2020, nr. 217; Cass. 21 december 2012, AR F.12.0006.N, AC 2012, nr. 709). AW.

- Fouten of nalatigheden van de lasthebber - Gerechtsdeurwaarder - Cassatieberoep in strafzaken - Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van de betekeningsexploten - Overschrijding van de termijn bepaald in artikel 429, Wetboek van Strafvordering - Overmacht - Draagwijdte

---

P.20.0211.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.7 AC nr. ...

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk "de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen". Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploot van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploot aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat "peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l'intervention de l'huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu". (M.N.B.)

- Advocaat - Strafuitvoeringsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beoordeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

C.18.0523.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5 AC nr. ...

Indien wordt aangetoond dat de lasthebber in het raam van de uitvoering van zijn opdracht een geldsom heeft ontvangen van de lastgever of een derde, dan rust op de lasthebber de bewijslast van de teruggave overeenkomstig de regels van het bewijs in burgerlijke zaken.

- Lasthebber - Ontvangst van een geldsom - Bewijs van de teruggave - Toepassing

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek

F.17.0143.F 11 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190411.3 AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber, zelfs van een gerechtsdeurwaarder, binden de lastgever wanneer ze binnen de grenzen van de lastgeving worden begaan en kunnen voor de lastgever geen overmacht vormen; het cassatieberoep dat op de griffie van het Hof wordt neergelegd na het verstrijken van de in artikel 1073, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde termijn, is laattijdig.

- Gerechtsdeurwaarder - Neerlegging ter griffie - Laattijdige neerlegging - Fout of nalatigheid - Overmacht

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Gerechtsdeurwaarder - Neerlegging ter griffie - Laattijdige neerlegging - Fout of nalatigheid - Overmacht

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0297.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.7 AC nr. ...

De bijzondere of algemene lastgeving die door een wilsbekwame meerderjarige wordt verleend en die in het bijzonder tot doel heeft om voor hem een buitengerechtelijke bescherming te regelen, krijgt uitwerking vanaf het tijdstip dat door de partijen in hun overeenkomst is bepaald.

- Geesteszieke - Meerderjarige - Buitengerechtelijke bescherming - Algemene lastgeving - Tijdstip van aanvang

- Artt. 489 tot 490/2 Burgerlijk Wetboek

C.17.0245.F 4 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181004.21 AC nr. ...

De fout van de beroepslasthebber waarvoor hij aansprakelijk kan worden gesteld, moet worden beoordeeld volgens het criterium van de normaal voorzichtige en oplettende lasthebber die in dezelfde omstandigheden verkeert (1). (1) Zie concl. OM in AC 2018, nr. 525.

- Beroepslasthebber - Fout - Beoordeling - Criterium - Normaal voorzichtige en oplettende lasthebber

- Artt. 1382 en 1992 Burgerlijk Wetboek

De uitvoering, door een vastgoedmakelaar, van een lastgeving die hem in die hoedanigheid werd toevertrouwd, vormt de uitvoering van een handeling die betrekking heeft op zijn beroep van vastgoedmakelaar (1). (1) Zie concl. OM in AC 2018, nr. 525.

- Uitvoering - Handeling die betrekking heeft op het beroep - Vastgoedmakelaar - Lastgeving die hem in die hoedanigheid werd toevertrouwd

- Art. 1992 Burgerlijk Wetboek

C.17.0200.F 16 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180316.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

- Verzekeringen - Makelaar - Informatie- en adviesplicht - Lasthebber van de verzekeraar - Niet-uitvoering van een verplichting van de makelaarsovereenkomst - Aansprakelijkheid

Het arrest dat het bestaan van een buitencontractuele fout van een verzekeringsmakelaar - lasthebber van de verzekeraar - aanneemt op grond dat de tekortkoming in zijn informatie- en adviesplicht voorafgaat aan het sluiten van de verzekeringsovereenkomst tussen de verzekeraar en de verzekeringsnemer, terwijl die de niet-uitvoering van een verplichting van de makelaarsovereenkomst tussen de verzekeraar en de verzekeringsnemer uitmaakt, schendt de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

- Verzekeringen - Makelaar - Informatie- en adviesplicht - Lasthebber van de verzekeraar - Niet-uitvoering van een verplichting van de makelaarsovereenkomst - Aansprakelijkheid

- Art. 12bis, § 3 Wet betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen

C.17.0394.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.4 AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde en alleen maar verklaart op te treden namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door de opgave van zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

- Advocaat - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Advocaat - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Advocaat - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

Het wettelijk vermoeden krachtens hetwelk de advocaat die namens een rechtspersoon een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde, vermoed wordt daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatig lastgeving te hebben ontvangen, is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat een akte van rechtspleging niet werd goedgekeurd door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat; de bewijslast daarvan rust op die partij (1). (1) Zie concl. OM.

- Advocaat - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0302.N 22 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180222.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Schijnlastgeving - Leer van het schijnmandaat en van de goede trouw - Algemeen rechtsbeginsel - Toepassing

- Schijnmandaat - Gebondenheid van een onbevoegd vertegenwoordigde - Schijn van toereikende bevoegdheid - Toepassing

Een persoon kan gebonden zijn door de rechtshandeling gesteld door een onbevoegde vertegenwoordiger indien de schijn van een toereikende bevoegdheid hem is toe te rekenen en de derde deze schijn in de gegeven omstandigheden redelijkerwijze voor werkelijk mocht aannemen, waarbij de schijn hem toerekenbaar is indien de onbevoegd vertegenwoordigde uit vrije wil door zijn verklaring of zijn gedraging, die niet hoeft onrechtmatig te zijn, ertoe heeft bijgedragen de schijn te wekken of in stand te houden (1). (1) Zie concl. OM.

- Schijnmandaat - Gebondenheid van een onbevoegd vertegenwoordigde - Schijn van toereikende bevoegdheid

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de leer van het schijnmandaat en van de goede trouw (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Eiseres voerde in het enig middel de schending aan van enerzijds het algemeen rechtsbeginsel betreffende de leer van het schijnmandaat en anderzijds van het algemeen rechtsbeginsel van de goede trouw.

- Schijnlastgeving - Leer van het schijnmandaat en van de goede trouw - Algemeen rechtsbeginsel - Toepassing

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

P.17.1023.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.2 AC nr. ...

Uit de tekst en het opzet van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat ertoe strekt de onafhankelijkheid te waarborgen van een rechtspersoon, blijkt dat enkel de lasthebber ad hoc ertoe gemachtigd is om de rechtspersoon bij de strafvordering te vertegenwoordigen; om regelmatig te zijn moet het tegen een rechtspersoon gerichte cassatieberoep voor wie een lasthebber ad hoc is aangesteld, dan ook aan die lasthebber ad hoc worden betekend (1). (1) Cass. 6 september 2016, AR P.16.0052.N, AC 2016, nr. 460; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0999.N, AC 2016, nr. 482.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en-of neerlegging - Advocaat - Lasthebber ad hoc - Toepassing

---

F.14.0025.F 2 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170302.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Rechtshandelingen van de lasthebber - Toekenning aan de lastgever

Uit de omstandigheid dat rechtshandelingen van de lasthebber worden toegekend aan de lastgever, kan niet worden afgeleid dat de lastgever een activiteit uitoefent op de plaats waar de lasthebber materieel actief is (1). (1) Id. Cass. 22 september 2011, AR F.10.0042.N, AC 2011, nr. 491.

- Rechtshandelingen van de lasthebber - Toekenning aan de lastgever

---

P.16.1029.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Lasthebber - Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

Uit de tekst van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de doelstelling van die bepaling een onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon te waarborgen, vloeit voort dat enkel de lasthebber ad hoc bevoegd is om namens deze rechtspersoon te beslissen over het aanwenden van rechtsmiddelen tegen de beslissingen op de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering, welke beslissing kan blijken uit de akte strekkende tot het instellen van een rechtsmiddel of elk ander stuk dat partijen aan de rechter overleggen en waarvan hij onaantastbaar de bewijswaarde beoordeelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Lasthebber - Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.16.0380.N 10 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170110.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1984, eerste lid, Burgerlijk Wetboek is een lastgeving of volmacht een handeling waarbij een persoon aan een andere de macht geeft om iets voor de lastgever en in zijn naam te doen, wat met zich meebrengt dat wanneer ingevolge de volmacht de volmachtdrager het precair bezit van gelden heeft, die overeenkomst inhoudt dat hij daarvan geen eigenaar wordt en die gelden in de regel niet te eigen bate, maar enkel in het belang van de volmachtgever mag beheren.

- Volmacht die de volmachtdrager het precair bezit geeft over gelden

C.16.0100.N 9 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160909.6 AC nr. ...

De vertegenwoordigingsbevoegdheid kan worden verleend voor het instellen van een rechtsvordering in welk geval de vertegenwoordiger, de formele procespartij, een rechtsvordering instelt in naam en voor rekening van de vertegenwoordigde, de materiële procespartij, ter verdediging van de rechten en de belangen van laatstgenoemde (1); een dergelijke vertegenwoordiging onderstelt, benevens het bewijs van de vertegenwoordigingsbevoegdheid, dat uit de gedinginleidende akte blijkt dat de formele procespartij optreedt in haar hoedanigheid van vertegenwoordiger en deze akte de identiteit van zowel de vertegenwoordiger als de vertegenwoordigde vermeldt (2). (1) Zie Cass. 26 maart 2002, AR P.02.0038.N, AC 2002, nr. 205; Cass. 21 oktober 2010, AR F.09.0159.F, AC 2010, nr. 625, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES. (2) Zie Cass. 21 oktober 2010, AR F.09.0159.F, AC 2010, nr. 625, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES.

- Bijzondere lastgeving - Vertegenwoordiging in rechte - Instellen van een rechtsvordering

- Art. 1984 Burgerlijk Wetboek

P.16.0254.F 15 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160615.2 AC nr. ...

Uit de tekst en de opzet van artikel 2bis, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat ertoe strekt de onafhankelijkheid te waarborgen van de rechtspersoon bij de uitoefening van diens recht van verdediging, blijkt dat enkel zijn lasthebber ad hoc ertoe gemachtigd is om de rechtspersoon bij de strafvordering te vertegenwoordigen; als zodanig heeft de omstandigheid dat, de persoon die aanvankelijk was gemachtigd de rechtspersoon te vertegenwoordigen en die wegens dezelfde of samenhangende feiten wordt vervolgd geen partij meer is in hoger beroep, geen invloed op zijn vertegenwoordiging door de lasthebber ad hoc.

- Lasthebber - Lasthebber ad hoc - Strafzaken - Strafvordering gelijktijdig ingesteld tegen de rechtspersoon en degene die bevoegd is deze te vertegenwoordigen - Aanwijzing door de strafrechter van een lasthebber ad hoc - Artikel 2bis, V.T.Sv. - Hoger beroep - Vertegenwoordiging van de rechtspersoon door de lasthebber ad hoc

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1662.F 16 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160316.3 AC nr. ...

De toepassing van de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek en de eerbiediging van het recht van verdediging houden in dat de lasthebber tegen wie de vordering tot ontkentenis van proceshandelingen is ingesteld, partij moet zijn in het proces (1). (1) B. PETIT, Incidents de procédure. Récusation et dessaisissement. – Désaveu. – Interruption et reprise d'instance. – Désistements, Larcier, 2015, nr. 103-104; "Le point sur le désaveu", J.T. 2014, p. 365; P. DEPUYDT, "Le désaveu", Droit judiciaire. – Commentaire pratique, Kluwer, 2007, p. 22.

- Ontkentenis van proceshandelingen - Vordering tot ontkentenis ingesteld tegen de lasthebber - Recht van verdediging - Gevolg - Partij in het proces

- Artt. 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

LENING

C.22.0496.F 29 januari 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240129.3F.2 AC nr. ...

Artikel 1907bis Oud Burgerlijk Wetboek is een dwingende bepaling die strekt tot de bescherming van de kredietnemer tot het tijdstip waarop hij de gedeeltelijke of volledige terugbetaling van de lening uitvoert; hieruit volgt dat de kredietnemer slechts geldig afstand kan doen van die bescherming nadat hij die terugbetaling heeft uitgevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 78.

- Lening met interest - Wederbeleggingsvergoeding - Beperking - Aard

- Art. 1907bis Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0036.F 11 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220211.1F.2 AC nr. ...

De beslissing die oordeelt dat het verleende investeringskrediet moet worden omschreven als een leningsovereenkomst, aangezien de kredietnemer in werkelijkheid verplicht was de volledige geldsom op te nemen, kent aan de overeenkomst het gevolg toe die het wettig tussen de partijen heeft (1). (1) Cass. 11 maart 2021, AR C.18.0552.F, AC 2021, nr. 179, met concl. OM op datum in Pas.

- Kredietopening - Beoordeling - Verschillende omschrijving

- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

Het zakelijk karakter van de leningsovereenkomst verhindert niet dat de partijen zich vooraf, via een wederkerige belofte, ertoe verbinden de zaak te leveren en te aanvaarden, waarbij die belofte, door afgifte van de zaak, in een lening resulteert (1). (1) Cass.11 maart 2021, AR C.18.0552.F, AC 2021, nr. 179, met concl. OM op datum in Pas.

- Zakelijk karakter - Wederzijdse belofte om de zaak te leveren en te aanvaarden - Levering van de zaak

- Art. 1892 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de wederzijdse belofte betrekking heeft op een bepaalde hoeveelheid zaken, verzet deze zich evenmin ertegen dat de levering van die zaken wordt gespreid en dat ze het voorwerp van de lening geleidelijk wijzigt.

- Zakelijk karakter - Belofte betreffende een bepaalde hoeveelheid zaken - Gespreide levering van die zaken

- Art. 1892 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0121.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.3 AC nr. ...

Waar een kredietopening zich bij uitstek onderscheidt van een geldlening door de opnamevrijheid aan de zijde van de kredietnemer, staat het aan de feitenrechter om te oordelen of de kredietnemer effectief beschikt over de vrijheid om het kredietbedrag al dan niet op te nemen hetzij in één keer hetzij in meerdere keren, waarbij hij zich niet noodzakelijk moet richten naar de kwalificatie die de partijen aan hun overeenkomst hebben gegeven maar hij deze door een andere kan vervangen indien de regelmatig aan zijn oordeel onderworpen gegevens binnen en buiten de overeenkomst de door de partijen aan hun overeenkomst gegeven kwalificatie uitsluiten (1). (1) Zie concl. OM.

- Onderscheid met kredietopening - Opnamevrijheid - Beoordeling door de rechter

- Artt. 1892, 1902, 1905 en 1907 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0025.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.9 AC nr. ...

De zakelijk aard van de lening komt niet in het gedrang wanneer de partijen vooraf een consensuele overeenkomst tot lening sluiten die uitmondt in een lening zodra het geldbedrag aan de lener wordt ter beschikking gesteld (1). (1) Cass. 11 maart 2021, AR C.18.552.F, AC 2021, nr. 179.

- Zakelijke aard

- Art. 1892 Oud Burgerlijk Wetboek

Een geldlening is een overeenkomst waarbij de uitlener aan de lener een bepaald geldbedrag ter beschikking stelt onder de verplichting dit bedrag terug te geven, vermeerderd met interest indien die is bedongen; het is een zakelijke overeenkomst die ontstaat door de afgifte van het geldbedrag; een kredietopening is een consensuele en wederkerige overeenkomst waarbij de kredietgever aan de kredietnemer tijdelijk en tot beloop van een bepaald bedrag hetzij geld hetzij kredietwaardigheid ter beschikking stelt zonder dat de kredietnemer verplicht is om van het krediet gebruik te maken; het staat aan de feitenrechter te oordelen of de kredietnemer in werkelijkheid over de vrijheid beschikt om het krediet al dan niet op te nemen (1). (1) Cass. 11 maart 2021, AR C.18.552.F, AC 2021, nr. 179; Cass. 27 april 2020, AR C.19.0602.N, AC 2020, nr. 250.

- Geldlening - Kredietopening - Onderscheid - Voorwaarden - Overhandiging - Opneming

- Artt. 1892, 1902 en 1907 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0552.F 11 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210311.1F.8 AC nr. ...

Het zakelijk karakter van de leningsovereenkomst verhindert niet dat de partijen zich vooraf, via een wederkerige belofte, ertoe verbinden de zaak te leveren en te aanvaarden, waarbij die belofte, door afgifte van de zaak, resulteert in een lening (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 179.

- Zakelijk karakter

- Art. 1892 Oud Burgerlijk Wetboek

De lening onderscheidt zich van de kredietopeningsovereenkomst, waarbij de kredietgever zich ertoe verbindt aan de kredietnemer geldsommen of een persoonlijk krediet ter beschikking te stellen, terwijl de kredietnemer het recht, maar niet de verplichting, heeft die geldsommen op te nemen of op dat krediet een beroep te doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 179.

- Kredietopening

- Art. 1892 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0602.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.38 AC nr. ...

Een geldlening is een overeenkomst waarbij de uitlener aan de lener een bepaald geldbedrag ter beschikking stelt onder de verplichting dit bedrag terug te geven, vermeerderd met interest indien die is bedongen; het is een zakelijke overeenkomst die ontstaat door de afgifte van het geldbedrag; een kredietopening is een consensuele en wederkerige overeenkomst waarbij de kredietgever aan de kredietnemer tijdelijk en tot beloop van een bepaald bedrag hetzij geld hetzij kredietwaardigheid ter beschikking stelt; de kredietnemer kan van het krediet gebruik maken door een of meerdere geldopnemingen; de kredietnemer is niet verplicht om van het krediet gebruik te maken.

- Geldlening - Kredietopening - Onderscheid - Voorwaarden - Overhandiging - Opneming

- Artt. 1892, 1902 en 1907 Burgerlijk Wetboek

C.19.0609.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.10 AC nr. ...

De overhandiging van gelden aan een derde met instemming van de lener, voldoet aan het bepaalde in artikel 1892 Burgerlijk Wetboek; het onderdeel dat ervan uitgaat dat de kwalificatie van lening is uitgesloten wanneer de geleende gelden niet aan de lener, maar aan een derde werden overhandigd, faalt naar recht.

- Verbruikslening - Gelden - Overhandiging aan derden - Instemming ontlener

C.18.0585.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.5 AC nr. ...

De overhandiging van geleende gelden aan één van de ontleners met instemming van de anderen voldoet aan het bepaalde in artikel 1892 B.W (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbruiklening - Diverse ontleners - Overhandiging aan één van hen

- Art. 1892 Burgerlijk Wetboek

- Verbruiklening - Diverse ontleners - Overhandiging aan één van hen

- Art. 1892 Burgerlijk Wetboek

De terbeschikkingstelling van de geleende geldsom betreft een rechtsfeit dat door alle middelen van recht mag worden bewezen (1). (1) Zie concl. OM.

- Terbeschikkingstelling van geld - Aard

- Art. 1892 Burgerlijk Wetboek

- Terbeschikkingstelling van geld - Aard

- Art. 1892 Burgerlijk Wetboek

C.16.0487.F 14 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190314.7 AC nr. ...

De beperking van artikel 1907bis van het Burgerlijk Wetboek is van toepassing op elke vergoeding die door de geldschieter wordt gevorderd bij gehele of gedeeltelijke vervroegde terugbetaling van een lening op interest, zelfs al sluit de leningovereenkomst een dergelijke vervroegde terugbetaling uit (1). (1) Cass. 24 november 2016, AR C.15.0409.F, AC 2016, nr. 672.

- Leningsovereenkomst - Uitsluiting van een vervroegde gehele of gedeeltelijke terugbetaling - Wederbeleggingsvergoeding - Beperking - Toepassing

- Art. 1907bis Burgerlijk Wetboek

C.17.0573.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.2 AC nr. ...

De afgifte van de geleende zaak betreft een rechtsfeit waarvan het bewijs kan geleverd worden door alle middelen rechtens.

- Afgifte van de geleende zaak - Aard - Bewijs - Verbruiklening

- Art. 1892 Burgerlijk Wetboek

C.17.0098.F 27 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180427.2 AC nr. ...

De verjaring, die een verweermiddel is dat aan een laattijdige rechtsvordering wordt tegengeworpen, kan niet beginnen te lopen vóór het ontstaan van die rechtsvordering; de op een verbintenis gegronde rechtsvordering ontstaat, in de regel, op de datum waarop die verbintenis moet worden nagekomen; zij verjaart bijgevolg pas vanaf dat ogenblik en, behoudens andersluidende wettelijke bepaling, op dat ogenblik (1). (1) Cass. 14 mei 2012, AR S.11.0128.F, AC 2012, nr. 302.

- Verjaring - Termijnen - Aanvang - Rechtsvordering uit de overeenkomst

De verplichting van de lener om de geleende zaken terug te geven, wordt opeisbaar op het overeengekomen tijdstip.

- Verplichting van de lener - Teruggave van de geleende zaken - Opeisbaarheid - Ogenblik

- Artt. 1899 en 1902 Burgerlijk Wetboek

Als er geen tijdstip werd vastgesteld voor de teruggave, is de lening van onbepaalde duur en wordt de verplichting van de lener om terug te betalen opeisbaar op het ogenblik waarop de uitlener, die het voornemen te kennen geeft dat hij een einde wil stellen aan de lening, de uitvoering ervan opeist.

- Geen tijdstip vastgesteld voor de teruggave - Gevolg - Verplichting tot terugbetaling - Opeisbaarheid - Ogenblik

- Artt. 1134 en 1135 Burgerlijk Wetboek

C.15.0409.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.8 AC nr. ...

De beperking tot zes maanden berekend over de terugbetaalde som en naar de in de overeenkomst bepaalde rentevoet geldt voor elke vergoeding die wordt gevorderd door de geldschieter in geval van vervroegde gehele of gedeeltelijke terugbetaling van een lening op interest.

- Investeringskrediet - Verbod tot vrijwillige teruggave - Verzoek om vervroegde terugbetaling - Overeenkomst tegen betaling van een vergoeding - Beperking

- Art. 1907bis Burgerlijk Wetboek

C.13.0576.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.8 AC nr. ...

Artikel 2277 Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op het gedeelte van de periodieke afbetalingen of van het na de opeisbaarstelling resterend schuldsaldo van een lening of krediet dat betrekking heeft op het initieel toegekende kapitaal (1). (1) Zie concl. OM.

- Krediet - Terugbetaling - Periodieke afbetalingen - Schuldsaldo - Kapitaalcomponent - Verjaring - Vijfjarige verjaring - Toepassingsgebied

- Art. 2277, vierde en vijfde lid Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Krediet - Terugbetaling - Periodieke afbetalingen - Schuldsaldo - Kapitaalcomponent - Verjaring - Vijfjarige

verjaring - Toepassingsgebied

C.14.0231.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.3 AC nr. ...

Bruiklening is een overeenkomst, waarvan de geldigheid de toestemming vereist van beide partijen tot het sluiten van deze overeenkomst; tussen de partijen moet een wilsovereenstemming bestaan om daadwerkelijk rechtsgevolgen te doen ontstaan; de toestemming kan stilzwijgend zijn, indien zij volgt uit een gedraging die voor geen andere uitleg vatbaar is en derhalve de wil inhoudt om een overeenkomst te sluiten (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging; het was van mening dat de appelrechters, die met hun overwegingen niet vaststellen dat de verweerster en de eiseres de wil hadden om daadwerkelijk een overeenkomst van bruikleen te sluiten, niet wettig de eiseres als bruiklener van de lift konden kwalificeren. Door op grond hiervan te oordelen dat de eiseres gehouden is de verweerster te vrijwaren, omdat zij als bruiklener van de lift geen bewijs levert van een vreemde oorzaak voor het niet kunnen teruggeven van de zaak, verantwoordden de appelrechters volgens het OM hun beslissing dus niet naar recht.

- Bruikleen - Begrip - Geldigheid - Voorwaarde - Toestemming - Begrip - Vorm

- Art. 1875 Burgerlijk Wetboek

LEVENSONDERHOUD

C.24.0355.F 26 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250626.1F.3 AC nr. ...

Een aanslag in de personenbelasting die de aftrek van een onderhoudsuitkering in aanmerking neemt, ook al zou die aanslag definitief geworden zijn, verplicht de dienst voor alimentatievorderingen niet om als bewezen te beschouwen dat die uitkering daadwerkelijk door de onderhoudsplichtige aan de onderhoudsgerechtigde werd betaald.

- Onderhoudsuitkering - Daadwerkelijke betaling - Bewijs - Aanslag in de personenbelasting

- Art. 12 Wet 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën

- Art. 2 Wet 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën

C.24.0073.N 7 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250307.1N.5 AC nr. ...

Bij het bepalen van de bijdrage van de ouders in de kosten voor hun kinderen moet de rechter rekening houden met de middelen waarover zij werkelijk kunnen beschikken na verrekening van de redelijkerwijze onvermijdelijke lasten, zoals de onderhoudslasten voor een niet-gemeenschappelijk kind.

- Bepalen van de middelen van elk van de ouders - Redelijkerwijze onvermijdelijke lasten - Niet-gemeenschappelijk kind - Gevolg

- Art. 203, §§ 1 en 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0138.F 24 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240524.1F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 1321, § 1, 2°, Gerechtelijk Wetboek vermeldt elke rechterlijke beslissing die de onderhoudsbijdrage vaststelt op grond van artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek, de gewone kosten waaruit het budget voor het kind is samengesteld, alsook de manier waarop deze zijn begroot, zodat de rechter die oordeelt dat het maandelijkse budget voor een kind overdreven is, maar niet het bedrag vermeldt dat hij in overeenstemming acht met de werkelijke kost van dit kind, artikel 1321, § 1, 2°, Gerechtelijk Wetboek schendt.

- Onderhoudsbijdrage - Budget voor het kind - Gewone kosten - Raming - Overdreven budget - Werkelijke kost - Vermelding

- Art. 1321, § 1, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.23.0325.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.4 AC nr. ...

Noch artikel 141ter Strafwetboek noch artikel 8 EVRM, artikelen 2, 3 en 27.2 Kinderrechtenverdrag, artikelen 22 en 22bis Grondwet of artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek hebben tot doel of tot gevolg dat zij de toepassing van artikel 140, § 1, Strafwetboek uitsluiten ten aanzien van de ouder die materiële middelen verstrekt om zijn kind te laten deelnemen aan de activiteiten van een terroristische groep of om die activiteiten te financieren.

- Onderhoudsplicht van de ouder ten aanzien van zijn kinderen - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de onderhoudsplicht

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.22.0019.N 20 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230120.1N.1 AC nr. ...

Bij het bepalen van de bijdrage van de ouders in de kosten voor hun kinderen, moet de rechter rekening houden met de middelen waarover zij werkelijk kunnen beschikken na verrekening van de redelijkerwijze onvermijdelijke lasten, zoals de onderhoudslasten voor een niet-gemeenschappelijk kind (1). (1) Zie Cass. 25 oktober 2012, AR C.12.0108.F, AC 2012, nr. 569.

- Bepalen van de middelen van elk van de ouders - Redelijkerwijze onvermijdelijke lasten - Niet-gemeenschappelijk kind - Rechter

- Artt. 203 en 203bis Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0177.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.3 AC nr. ...

De ouders dienen naar evenredigheid van hun middelen te zorgen voor de huisvesting, het levensonderhoud, het toezicht, de opvoeding en de opleiding van hun kinderen, waarbij onder middelen met name alle beroepsinkomsten, roerende en onroerende inkomsten van de ouders worden bedoeld, alsook alle voordelen en andere middelen die hun levensstandaard en deze van de kinderen waarborgen; indien de rechter bij het bepalen van die middelen rekening houdt met de mogelijkheden die de ouders onbenut laten om bijkomende inkomsten te verwerven, moeten die mogelijkheden concreet zijn (1). (1) Cass. 2 januari 2014, AR C.12.0164.N, AC 2014, nr. 1.

- Onder bloedverwanten in de opgaande en in de nederdalende lijn - Bedrag - Raming - Gegevens waarmee rekening kan worden gehouden - Mogelijkheden die de partijen onbenut laten

- Art. 203, §§ 1 en 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0530.N 19 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221219.3N.5 AC nr. ...

Aan een herziening met terugwerkende kracht doet niet af het enkele gegeven dat de onderhoudsgerechtigde ouder de vordering tot herziening van de onderhoudsbijdrage niet onmiddellijk na het ontstaan van de voormelde nieuwe omstandigheden heeft ingesteld, dan wel de daartoe ingestelde vordering niet heeft benaarstigd.

- Familierechter - Kinderalimentatie - Ouders - Nieuwe omstandigheden - Herziening - Terugwerkende kracht - Tijdstip vordering

- Art. 1288, eerste lid, 3°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 203, § 1, en 203bis, § 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Elk van de ouders kan van de andere ouder diens bijdrage in de bij artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek bepaalde verplichting vorderen met, in de regel, terugwerkende kracht tot het ogenblik waarop nieuwe omstandigheden buiten de wil van de partijen hun toestand of die van de kinderen ingrijpend wijzigen; de bevoegde rechter kan de vastgestelde bijdrage in de regel met dezelfde terugwerkende kracht herzien.

- Familierechter - Kinderalimentatie - Ouders - Nieuwe omstandigheden - Herziening - Terugwerkende kracht

- Art. 1288, eerste lid, 3°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 203, § 1, en 203bis, § 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0104.N 19 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221219.3N.3 AC nr. ...

De familierechter, die wordt aangesproken tot herziening van de financiële regeling die echtgenoten met het oog op echtscheiding door onderlinge toestemming in een familierechtelijke overeenkomst ten behoeve van een gemeenschappelijk kind hebben getroffen, in het belang van dit kind, moet nagaan niet alleen of nieuwe omstandigheden buiten de wil van de partijen voorliggen, maar in voorkomend geval ook of deze omstandigheden de toestand van de partijen of die van hun kind ingrijpend wijzigen.

- Familierechter - Kinderalimentatie - Ouders - Familierechtelijke overeenkomst - Nieuwe omstandigheden - Herziening - Voorwaarden

- Art. 1288, eerste lid, 2° en 3°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De rechterlijke verplichting, vervat in artikel 1321, § 1, eerst lid, en § 2, 1° Gerechtelijk Wetboek, geldt niet ingeval een vordering tot herziening van de financiële regeling die echtgenoten met het oog op echtscheiding door onderlinge toestemming in een familierechtelijke overeenkomst ten behoeve van een gemeenschappelijk kind hebben getroffen, wordt afgewezen bij gebrek aan nieuwe omstandigheden buiten de wil van de partijen die de toestand van de partijen of die van hun kind ingrijpend wijzigen.

- Familierechter - Kinderalimentatie - Overeenkomst tussen ouders - Vordering tot herziening - Afwijzing - Vermelding van de elementen tot vaststelling van de alimentatie

- Art. 1321, § 1, eerste lid, en § 2, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1321, § 1, eerste lid en § 2, 1° Gerechtelijk Wetboek

C.19.0269.F 3 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221103.1F.1 AC nr. ...

Het in artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek vastgelegde verlengde recht op levensonderhoud dat op de familiale solidariteit berust, is onlosmakelijk verbonden met de persoon van de onderhoudsgerechtigde, die als enige de rechtsvordering tot vrijwaring van dat recht kan instellen; noch artikel 8 noch artikel 12 van de wet van 22 augustus 2002 wijken af van het persoonlijk karakter van het recht dat het kind aan artikel 203 Oud Burgerlijk Wetboek ontleent en van de rechtsvordering tot vrijwaring van dat recht.

- Onderhoudsgerechtigde - Vorderingsrecht - Aard - Wet 22 augustus 2002

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0544.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.5 AC nr. ...

Bij het bepalen van de bijdrage van de ouders in de kosten voor hun kinderen, moet de rechter rekening houden met de middelen waarover zij werkelijk kunnen beschikken na verrekening van de redelijkerwijze onvermijdelijke lasten (1). (1) Zie Cass 11 maart 2010, AR C.09.0109.N, AC 2010, nr. 170.

- Bijdrage van de ouders in de kosten van de kinderen - Omvang - Taak van de rechter

- Artt. 203, §§ 1 en 2, en 203bis, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0134.F 18 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220318.1F.5 AC nr. ...

Om de bruto- en nettokost van een kind te bepalen, neemt het arrest de kinderbijslag in aanmerking, enerzijds, als de middelen waarover de ouders beschikken en naar evenredigheid waarvan zij de huisvesting, het levensonderhoud, de gezondheid, het toezicht, de opvoeding, de opleiding en de ontplooiing van hun kinderen voor hun rekening moeten nemen en, anderzijds, als de primaire bron van financiering van de kost van die kinderen en in zijn geheel, zodat het de bijdrage van de ouders in de financiering van het saldo van die kost in gelijke mate vermindert.

- Bruto- en nettokost van een kind - Bepaling - Kinderbijslag - Inaanmerkingneming - Berekening

- Artt. 203 en 203bis Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0430.N 7 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220307.3N.5 AC nr. ...

De familierechter moet, met het oog op een akkoordvonnis tot vaststelling van kinderalimentatie in de zin van artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek, nagaan en aangeven hoe de in artikel 1321, § 1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde parameters in acht werden genomen; hij kan daarbij verwijzen naar de overeenkomst waarvan de partijen hem vragen akte te verlenen, voor zover die overeenkomst beantwoordt aan artikel 1321, § 1, tweede lid, en § 2, 1°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Familierechter - Kinderalimentatie - Overeenkomst tussen ouders - Akkoordvonnis

- Art. 1321, § 1, eerste en tweede lid, en § 2, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0060.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.6 AC nr. ...

De rechter kan na de beëindiging van de wettelijke samenwoning geen dringende en voorlopige maatregel opleggen die gesteund is op de hulpplicht (1). (1) Zie concl. OM.

- Wettelijke samenwoning - Beëindiging - Dringende en voorlopige maatregelen

- Artt. 1477, §§ 2 en 3, en 1479, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

---

C.18.0314.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.8 AC nr. ...

Opdat de rechter kan overgaan tot beëindiging van de onderhoudsverplichting is het voldoende dat hij vaststelt dat de uitkeringsgerechtigde samenleeft met een andere persoon als waren zij gehuwd en moet daarnaast niet aangetoond zijn dat deze samenleving daadwerkelijk de economische situatie van de uitkeringsgerechtigde heeft verbeterd.

- Samenwoonst uitkeringsgerechtigde met nieuwe partner - Beëindiging van de onderhoudsverplichting - Beoordeling door de rechter

- Art. 301, § 10, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0276.N 17 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190517.1 AC nr. ...

Voor de vaststelling van de middelen van elk van de ouders houdt de rechter niet alleen rekening met de voordelen uit bijkomende inkomsten maar ook met de voordelen in natura die hun lasten verlagen.

- Onderhoudsbijdrage in het belang van het kind - Vaststelling van de middelen van elk van de ouders - Beoordeling door de rechter - Voordelen in natura

- Art. 203, § 2 Burgerlijk Wetboek

C.17.0469.F 25 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190325.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 205, 207 en 208 Burgerlijk Wetboek volgt niet dat de rechter het juiste bedrag van het vermogen van elke onderhoudsschuldenaar van dezelfde graad moet preciseren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 177.

- Onder bloedverwanten in de opgaande en in de nederdalende lijn - Respectieve mogelijkheden - Vermogen van de schuldenaar - Schatting

Artikel 208 Burgerlijk Wetboek bepaalt dat levensonderhoud slechts wordt toegestaan naar verhouding van de behoeften van hem die het vordert en van het vermogen van hem die het verschuldigd is; de respectieve mogelijkheden van de onderhoudsschuldenaar en -schuldeiser worden met name concreet getoetst aan de leeftijd, het inkomen en de levensomstandigheden van de betrokkenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 177.

- Onder bloedverwanten in de opgaande en in de nederdalende lijn - Behoefte van de schuldeiser - Vermogen van de schuldenaar - Concreet getoetste respectieve mogelijkheden - Proportionaliteit

De staat van behoefte van de onderhoudsschuldeiser in de zin van de artikelen 205, 206 en 208 Burgerlijk Wetboek, die alle elementaire behoeften van het leven omvat zoals voeding, huisvesting, verwarming, kledij en medische kosten, moet relatief en concreet worden beoordeeld rekening houdend met de normale levensomstandijheden van de schuldeiser gelet op zijn opvoeding, sociale situatie en leeftijd; het middel dat overweegt dat de onderhoudsplicht van de voornoemde artikelen van het Burgerlijk Wetboek strikt beperkt is tot het bedrag dat de schuldeiser in staat stelt de elementaire levensbehoeften dank zij een bestaansminimum te voldoen, faalt naar recht.

- Onder bloedverwanten in de opgaande en in de nederdalende lijn - Staat van behoefte - Begrip - Referentiecriterium - Vergelijkingspunten - Niet beperkt tot het "bestaansminimum"

Als er verschillende solvabele onderhoudsschuldenaars van dezelfde graad zijn, mag de schuldeiser van elk van hen slechts hun eigen aandeel opeisen, rekening houdend met het onderhoudsgeld dat de andere wettelijke schuldenaars vermogen te betalen ongeacht zij al dan niet bij de zaak betrokken zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 177.

- Onder bloedverwanten in de opgaande en in de nederdalende lijn - Verschillende onderhoudsschuldenaars - Schuldaansprakelijkheid

C.18.0214.F 22 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181122.2 AC nr. ...

De loutere raming door het kind dat schuldeiser is van levensonderhoud, van het bedrag van zijn huur en zijn andere onderhoudskosten volstaat niet om het bedrag van de onderhoudskosten te bepalen die zijn ouders op zich dienen te nemen.

- Kind - Schuldeiser - Ouders - Schuldenaars - Bedrag - Bepaling - Raming door de schuldeiser

- Artt. 203 en 203bis Burgerlijk Wetboek

S.18.0005.N 19 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181119.1 AC nr. 644

Uit artikel 203, §1, Burgerlijk Wetboek volgt dat de ouders moeten instaan voor de kosten nodig voor de zorgen voor de gezondheid van hun kinderen en dat een ouder zijn gepresteerde zorgen voor die gezondheid niet aan zijn of haar kind kan aanrekenen, maar niet dat die ouder die kosten niet zou kunnen recupereren van een verzekering die deze kosten dekt.

- Kinderen - Verplichting ouders - Medische zorgen - Kosten - Begrip

C.18.0023.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.5 AC nr. ...

Wanneer de rechter, die een dergelijke maatregel tot ontvangstmachtiging beveelt, die maatregel beperkt in de tijd, is de onderhoudsgerechtigde na het verstrijken van die termijn in de regel niet meer gemachtigd de aan de onderhoudsplichtige verschuldigde inkomsten en geldsommen te ontvangen.

- Ontvangstmachtiging - Beperking

- Art. 203ter Burgerlijk Wetboek

C.16.0397.F 6 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171006.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 301, §§ 2 en 3, van het Burgerlijk Wetboek volgt niet dat de onderhoudsuitkering na echtscheiding de uitkeringsgerechtigde dezelfde levensstandaard als tijdens het samenleven moet waarborgen (1). (1) Zie Cass. 6 maart 2014, AR C.12.0184.N, AC 2014, nr. 178.

- Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Gevolgen t.a.v. de personen - T.a.v. de echtgenoten - Onderhoudsuitkering - Vaststelling - Criterium

- Art. 301, §§ 2 en 3 Burgerlijk Wetboek

C.16.0029.F 8 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170908.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Dienst voor alimentatievorderingen - Onverschuldigd aan de onderhoudsgerechtigde betaalde bedragen - Terugvordering - Geval

Uit artikel 17, eerste lid, van de wet van 12 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën blijkt dat de dienst voor alimentatievorderingen, met afwijking van de artikelen 1235 en 1376 van het Burgerlijk Wetboek, de terugbetaling van de onverschuldigd aan de onderhoudsgerechtigde betaalde bedragen slechts kan vorderen in de drie daarin bepaalde gevallen (1). (1) Zie andersl. concl. OM in Pas. 2017, nr. X.

- Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Dienst voor alimentatievorderingen - Onverschuldigd aan de onderhoudsgerechtigde betaalde bedragen - Terugvordering - Geval

- Art. 17, eerste lid Wet 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën

C.16.0435.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.3 AC nr. ...

Een vordering tot wijziging van een vóór de inwerkingtreding van de wet van 19 maart 2010 vastgestelde onderhoudsbijdrage wordt slechts beschouwd als een nieuwe vordering waarop deze wet van toepassing is, wanneer de vordering tot wijziging van de vastgestelde onderhoudsbijdrage is ingesteld na de inwerkingtreding van voornoemde wet van 19 maart 2010, dus na 31 juli 2010 (1). (1) Art. 1321 Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door de Wet van 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdrage voor hun kinderen.

- Onderhoudsgeld voor kinderen - Te betalen door ouders - Berekening - Wet 19 maart 2010 - Werking in de tijd - Nieuwe vordering - Toepassingsgebied

- Artt. 17, eerste, tweede en derde lid, en 18 Wet 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen

- Art. 1321 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0251.F 16 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170216.9 AC nr. ...

De uitkomst van de vereffening-verdeling van het huwelijksvermogen van de voormalige echtgenoten kan, in bepaalde omstandigheden, het nieuwe element zijn dat de herziening van het bedrag van de uitkering na echtscheiding rechtvaardigt naargelang de verrijking of de verarming van de voormalige echtgenoten (1). (1) Art. 301, § 3, Burgerlijk Wetboek, zoals van toepassing voor zijn wijziging door de wet van 27 april 2007; zie Cass. 14 september 2012, AR C.11.0619.N, AC 2012, nr. 469.

- Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Uitkering na echtscheiding - Vaststelling - Ingrijpende wijziging in de bestaansmiddelen van de uitkeringsgerechtigde echtgenoot - Nieuw element

- Art. 301, § 3 Burgerlijk Wetboek

C.14.0498.F 3 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161103.3 AC nr. ...

De kosten die voortvloeien uit de verplichting bepaald in artikel 203, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, omvatten volgens artikel 203bis, § 3, van dat wetboek de gewone en de buitengewone kosten; hieruit volgt dat de kosten tot één van die categorieën behoren, met uitsluiting van de andere.

- Onderhoudsbijdrage van de ouders - Gewone- en buitengewone kosten - Kosten die tot één dan wel een andere categorie behoren

- Art. 203bis, § 3 Burgerlijk Wetboek

C.15.0217.F 3 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161103.5 AC nr. ...

De artikelen 203, § 1 en 203bis, § 3, van het Burgerlijk Wetboek, en artikel 1321, § 1, 2°, 3° en 7°, van het Gerechtelijk Wetboek sluiten niet uit dat de rechter, in bijzondere omstandigheden, de bijdrage van de ouders in de buitengewone kosten vaststelt op een forfaitair bedrag en dat bedrag samenvoegt met dat van de gewone kosten.

- Onderhoudsbijdrage van de ouders - Gewone- en buitengewone kosten - Bijdrage in de buitengewone kosten - Forfait - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1321, § 1, 2°, 3° en 7° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203, § 1, en 203bis, § 3 Burgerlijk Wetboek

Hoewel de rechtbank bij het bepalen van het bedrag van de onderhoudsuitkering na echtscheiding met name rekening kan houden met de levensstandaard van de partijen tijdens het huwelijk, heeft die uitkering niet tot doel de echtgenoot-eiser dezelfde levensstandaard als tijdens het samenleven te waarborgen.

- Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Onderhoudsuitkering - Doel

- Art. 301, § 3, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0413.N 25 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160425.1 AC nr. ...

Het bedrag van de onderhoudsuitkering die tijdens een echtscheidingsprocedure door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg op grond van artikel 1280 (oud) Gerechtelijk Wetboek wordt toegekend, moet worden vastgesteld met inachtneming van de behoeften en de inkomsten van elk der echtgenoten; aangezien de in artikel 213 Burgerlijk Wetboek bepaalde hulpverplichting tussen echtgenoten voortduurt tijdens de echtscheidingsprocedure, moet de uitkering niet worden geraamd in verhouding tot de levensstijl van de echtgenoten tijdens het samenleven, maar wel zodanig dat de uitkeringsgerechtigde echtgenoot in staat is de levensstijl aan te houden die hij zou gehad hebben indien er geen scheiding was geweest.

- Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Echtgenoot - Onderhoudsuitkering - Vaststelling - Behoefte

C.13.0335.N 19 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151119.8 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 203, §1, en 203bis, §1, §2 en §3, Burgerlijk Wetboek en van artikel 1321, §1, 2° en 3°, en §2, 1°, Gerechtelijk Wetboek sluiten niet uit dat de rechter in bijzondere omstandigheden ook de bijdrage in de buitengewone kosten forfaitair bepaalt (1). (1) Het OM concludeerde tot de gegrondheid van het eerste middel tot cassatie, en derhalve tot vernietiging van de bestreden beslissing, op grond dat uit de redenen m.b.t. de vaststelling van de maandelijkse onderhoudsbijdrage, in het bijzonder uit de reden i.v.m. de behoeften van de kinderen, in deze volgt dat deze bijdrage werd vastgesteld op basis van het gebruikelijke budget voor het dagelijks onderhoud van de kinderen, maar dat de appelrechters – waar zij vervolgens evenwel oordelen dat die onderhoudsbijdrage ook de buitengewone kosten omvat – nalaten op basis van de gevestigde rechtsleer een duidelijk onderscheid te maken tussen de gewone- en de buitengewone kosten, en zij in werkelijkheid aldus de buitengewone kosten volledig ten laste van eiseres leggen.

- Onderhoudsbijdrage in het belang van het kind door elk van de ouders - Gewone- en buitengewone kosten - Bijdrage in de buitengewone kosten - Bepaling door de rechter

- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203, § 1, en 203bis, §§ 1, 2 en 3 Burgerlijk Wetboek

C.13.0304.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150917.14 AC nr. ...

De omstandigheid dat de woonstvergoeding die een uitkeringsgerechtigde ex-echtgenoot op grond van artikel 577-2, §3 en §5, Burgerlijk Wetboek verschuldigd is vanaf het definitief worden van de echtscheiding, wegens de exclusieve bewoning van de nog onverdeelde voormalige echtelijke woonst, niet effectief maandelijks wordt betaald, maar een te verrekenen schuld is die bij de vereffening en verdeling in mindering zal worden gebracht op zijn aandeel in de onverdeeldheid, verhindert in beginsel niet dat de rechter de met de nog te verrekenen woonstvergoeding corresponderende woonlast in aanmerking neemt bij het beoordelen van de staat van behoefte van de uitkeringsgerechtigde ex-echtgenoot en het bepalen van de hem toekomende onderhoudsuitkering na echtscheiding; daardoor wordt geen rekening gehouden met een toekomstige en onzekere wijziging in de financiële toestand van de partijen; dat artikel 301, §7, tweede lid, Burgerlijk Wetboek de mogelijkheid biedt de uitkering tot levensonderhoud aan te passen indien de vereffening en verdeling aanleiding geeft tot een wijziging van de financiële toestand van de partijen die dit rechtvaardigt, doet daaraan niet af.

- Vereffening en verdeling - Woonstvergoeding - Staat van behoefte van de uitkeringsgerechtigde ex-echtgenoot - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Draagwijdte

- Artt. 301, § 7, tweede lid, en 577-2, §§ 3 en 5 Burgerlijk Wetboek

C.13.0585.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.7 AC nr. ...

Wanneer de partijen een overeenkomst hebben gesloten die de aard van de buitengewone kosten, het deel van die kosten dat zowel de vader als de moeder voor zijn of haar rekening dient te nemen alsook de modaliteiten voor de aanwending van die kosten vermeldt, kan de rechter die overeenkomst alleen wijzigen wanneer zich een nieuwe omstandigheid betreffende de toestand van de ouders of van de kinderen voordoet waardoor het belang van die kinderen in het gedrang kan komen.

- Echtscheidingsprocedure - Voorlopige maatregelen - Buitengewone kosten - Overeenkomst tussen partijen - Wijziging van de overeenkomst door de rechter

- Art. 1321, § 1, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203, § 1, 203bis, § 3, en 1134, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.14.0135.F 2 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150302.1 AC nr. ...

Artikel 9, § 3, van de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de Federale Overheidsdienst Financiën dat bepaalt dat de onderhoudsgerechtigde beroep kan aantekenen bij de beslagrechter tegen de beslissing die niet gunstig beschikt op zijn aanvraag door middel van een verzoekschrift dat ingediend is binnen een termijn van één maand vanaf de kennisgeving, is enkel van toepassing wanneer de bestreden beslissing van de DAVO uitspraak doet over een door de onderhoudsgerechtigde ingediende aanvraag tot tussenkomst van die dienst.

- Federale Overheidsdienst Financiën - Davo - Tussenkomst - Weigering - Beroep - Beslagrechter

- Art. 9, §§ 1, 2 en 3 Wet 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën

LIJFRENTE

F.21.0001.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.8 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 17, § 1, en 20 WIB92 en artikel 1968 Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat onder lijfrente in de zin van artikel 17, § 1, 4°, WIB92 eveneens kan worden begrepen de lijfrente die in een koopovereenkomst is bedongen als betaling van de koopprijs (1). (1) Zie concl. OM.

- Verkoopovereenkomst - Eigendomsoverdracht tegen betaling lijfrente - Belastbaarheid rentecomponent als roerend inkomen

- Art. 1968 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 17 en 20 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

LOGEMENTSHUIZEN

C.18.0548.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.1 AC nr. ...

Het onrechtmatig gebruikmaken van de benaming hotel op zich, zonder vermelding van enige comfortclassificatie, is geen inbreuk waarbij de uitbater wederrechtelijk gebruik maakt van een comfortclassificatie of waarbij hij wederrechtelijk de indruk geeft te beschikken over een comfortclassificatie op grond van het Logiesdecreet 2016 (1). (1) Zie concl. OM.

- Logiesdecreet 2016 - Comfortclassificatie - Wederrechtelijk gebruik - Onrechtmatig gebruik van de benaming hotel

- Artt. 7, § 1, en 12, § 1, 2° Decreet 5 februari 2016 houdende het toeristische logies

LOON

ALGEMEEN

S.24.0040.F 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.7 AC nr. ...

Uit de structuur en de formulering van de bepalingen van het Sociaal Strafwetboek, samen gelezen met de parlementaire voorbereiding van dat wetboek, blijkt dat artikel 162 Sociaal Strafwetboek van toepassing is op het loon, in de zin van artikel 2 Loonbeschermingswet, dat verschuldigd is wegens de uitvoering of de schorsing van de arbeidsovereenkomst en dat het niet van toepassing is op de vergoedingen die verschuldigd zijn wegens beëindiging van de arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Sociaal Strafwetboek - Niet-betaling van loon - Begrip

- Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
- Art. 162 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

S.23.0078.N 3 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.5 AC nr. ...

Uit artikel 14, §§ 1 en 2 RSZ-wet, artikel 23, eerste en tweede lid Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid, artikel 2 Loonbeschermingswet, de artikelen XI.167, § 3, eerste lid en XI.205, § 4, eerste lid WER en hun onderlinge samenhang volgt dat de vergoeding die de door een verbonden auteur of uitvoerende kunstenaar van zijn werkgever ontvangt, voor de overdracht van zijn vermogensrechten waartoe hij zich bij het sluiten van de arbeidsovereenkomst had verbonden, een tegenprestatie is voor de overdracht van rechten met betrekking tot een in uitvoering van de arbeidsovereenkomst geleverde prestatie; die vergoeding is bijgevolg, in de regel, een voordeel waarop de werknemer ingevolge zijn dienstbetrekking recht heeft ten laste van zijn werkgever en maakt aldus deel uit van het loon op basis waarvan de socialezekerheidsbijdragen worden berekend; het is hierbij van geen belang dat deze vermogensrechten nadien door de werkgever verder worden overgedragen aan een derde.

Algemeen - Sociale zekerheid - Bijdragen - Vermogensrechten - Overdracht - Arbeidsovereenkomst - Gevolg

- Art. XI.205, § 4, eerste lid Wetboek van economisch recht
- Art. XI.167, § 3, eerste lid Wetboek van economisch recht
- Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
- Art. 23, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.23.0011.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.6 AC nr. ...

Loon vormt de compensatie voor de arbeid die ter uitvoering van die overeenkomst wordt verricht; de verplichting voor de werkgever om het loon te betalen is een noodzakelijk gevolg van het verrichten van arbeid krachtens de arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Gevolg

- Art. 20, 3° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 3 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

Een ander loon kan worden voorzien voor andersoortige arbeidsprestaties; wanneer het loon wordt vastgesteld per gewerkt uur zonder onderscheid naar de aard van de prestaties, is het verschuldigd voor alle arbeidsuren die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst zijn gepresteerd en dus voor de thuiswachten die als arbeidstijd worden beschouwd (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Andersoortige arbeidsprestaties - Gevolg - Loon per arbeidsuur - Thuiswachten - Gevolg

- Art. 20, 3° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.21.0049.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat een geldsom of in geld waardeerbaar voordeel, betaald of verstrekt als tegenprestatie van de arbeid die een werknemer in uitvoering van zijn arbeidsovereenkomst heeft verricht, niet is toegekend door de werkgever met wie de werknemer door een arbeidsovereenkomst verbonden is, maar door een derde die vreemd is aan de arbeidsovereenkomst tussen de werknemer en de werkgever, sluit op zich niet uit dat die vergoeding loon is dat in aanmerking komt ter bepaling van de in toepassing van artikel 39 Arbeidsovereenkomstenwet verschuldigde opzeggingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Arbeidsovereenkomst - Eigen verbintenis van een derde

- Art. 39 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.21.0080.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.4 AC nr. ...

Het loon bedoeld in artikel 2, § 1, Arbeidsovereenkomstenwet Betaalde Sportbeoefenaars is het loon dat met zekerheid gekend is bij het sluiten van de overeenkomst en omvat niet de eventuele loonbestanddelen die afhangen van een onzekere gebeurtenis (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Arbeidsovereenkomstenwet Betaalde Sportbeoefenaars - Loondrempel - Bepaling loon - Tijdstip

- Art. 39 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.21.0006.F 14 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220314.3F.6 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 1315, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, staat het aan de derde door wiens tussenkomst een gedeelte van het loon wordt betaald en die zich beroept op de décharge bepaald in artikel 36 Uitvoeringsbesluit RSZ-wet, te bewijzen dat hij aan de werkgever de inlichtingen en het bedrag van die inhoudingen heeft doorgegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 191.

Algemeen - Werknemers - Betaling van een gedeelte van het loon door een derde - Verplichtingen van de werkgever - Indeplaatsstelling van de derde - Mogelijkheid tot décharge - Voorwaarden - Bewijs van die voorwaarden - Bewijslast

- Art. 36 KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 1315, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0334.F 17 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.1 AC nr. ...

Loon is de tegenprestatie voor de arbeid die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst wordt verricht (1). (1) Cass. 20 mei 2019, AR S.18.0063.F, Pas. 2019, nr. 301.

Algemeen - Aangezochte lidstaat - Betekening

Een premie zoals de litigieuze premie van sociale programmatie die aan de werknemer wordt toegekend als tegenprestatie voor de arbeid die hij gedurende een heel jaar heeft verricht en die hem aan het einde van dat jaar wordt betaald, vormt de tegenprestatie voor die arbeid en is bijgevolg loon waarvan de betaling, voor de werkgever die deze moet betalen terwijl hij door de fout van een derde de daarmee overeenstemmende arbeidsprestaties niet heeft ontvangen, vergoedbare schade is (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0179.F, AC 2017, nr. 59; Cass. 9 september 1985, AR 7200, AC 1985-86, nr. 9; Cass. 20 april 1977, AC 1977, 862.

Algemeen - Premie van sociale programmatie

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

S.18.0063.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.7 AC nr. ...

Loon is de compensatie voor de verrichte arbeid in uitvoering van een arbeidsovereenkomst; de verplichting van de werkgever om het loon te betalen vormt geen afzonderlijk element van het begrip loon; ze is een noodzakelijk gevolg van de uitvoering van een werk krachtens een arbeidsovereenkomst; het is niet verenigbaar met de aard van de arbeidsovereenkomst en het begrip loon te oordelen dat de werkgever niet verplicht is de compensatie van de arbeid verricht in uitvoering van een arbeidsovereenkomst te betalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 301.

Algemeen - Loon

- Art. 23 Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 14 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

S.16.0006.F 19 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170619.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Bijdragen - Berekeningswijze - Loon

De geldsommen die de werkgever aan een derde betaalt, maken deel uit van het loon als de werknemer recht heeft op de betaling ervan en hij dat recht put uit de arbeidsovereenkomst of een dienstbetrekking van de werkgever; de geldsommen die de werkgever aan de werknemer betaalt, of aan een derde als de werknemer recht heeft op de betaling ervan, zijn in principe verschuldigd ingevolge de dienstbetrekking; de wetgever heeft de vrijgevigheden van de werkgever aan de werknemer willen uitsluiten van het begrip loon; die conclusie geldt enkel als het voordeel geen recht van de werknemer is, ten laste van de werkgever en ingevolge de dienstbetrekking maar onder meer wordt toegekend bij de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, naar aanleiding van een arbeidsonderbreking of wegens bijzondere omstandigheden als daar zijn de persoonlijke genegenheid of waardering van de werkgever of één of andere gebeurtenis in het persoonlijk leven of dat van de familie van de werknemer (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Bijdragen - Berekeningswijze - Loon

- Art. 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 2 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.14.0061.N 10 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161010.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Uitvoering arbeidsovereenkomst - Onverschuldigde betaling - Terugvordering - Verjaring

Een op de artikelen 1235, 1236 en 1376 tot en met 1381 Burgerlijk Wetboek gegronde rechtsvordering strekkende tot terugbetaling door de werknemer van hetgeen onverschuldigd werd betaald door de werkgever, is geen rechtsvordering die uit de arbeidsovereenkomst is ontstaan; die vordering is onderworpen aan de algemene verjaringstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Uitvoering arbeidsovereenkomst - Onverschuldigde betaling - Terugvordering - Verjaring

S.15.0106.N 12 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160912.2 AC nr. ...

Geldsommen die aan derden worden uitbetaald door de werkgever, wanneer de werknemer aanspraak kan maken op die betaling en hij zijn recht stoelt op de arbeidsovereenkomst, zoals betaalde premies voor een groepsverzekering bestemd om een pensioenfonds te spijzen of voor het facultatieve pensioen georganiseerd door de dienst voor de overzeese sociale zekerheid, maken deel uit van het loon omschreven in artikel 2, eerste lid Loonbeschermingswet (1). (1) Cass 4 februari 2002, AR C.01.0271.N, AC 2002, nr. 78.

Algemeen - Loonbegrip - Loonbeschermingswet - Sommen betaald door werkgever aan derden

Algemeen - Loonbegrip - Loonbeschermingswet - Bijdragen of premies betaald door de werkgever - Pensioenfonds - Facultatief pensioen

S.14.0071.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid - Uitsluiting

Artikel 2, derde lid, 1°, c), van de wet van 12 april 1965, waarnaar artikel 14, §§1 en 2, RSZ-wet, verwijst, sluit zonder beperking van het begrip loon de vergoedingen uit die rechtstreeks of onrechtstreeks door de werkgever zijn betaald en die moeten worden beschouwd als een aanvulling op de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid; het sluit dus de vergoeding uit die rechtstreeks of onrechtreeks door de werkgever betaald wordt als aanvulling op een voordeel dat toegekend wordt door een van de takken van de sociale zekerheid, ook als die vergoeding voorbehouden is aan bepaalde werknemers met schending van artikel 45, van de wet van 27 juni 1969 of met schending van de regels die discriminatie verbieden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid - Uitsluiting

- Art. 2, eerste lid, 1° en 3°, en derde lid, 1°, c Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.15.0020.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Arbeidsovereenkomst - Door de werknemer niet aangegeven loon - Algemene rechtsbeginselen - "Fraus omnia corrumpit" - Uitwerking

Het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit verbiedt niet dat degene die een bedrag ontvangen heeft dat aan de fiscale en sociale overheid niet als loon werd aangegeven, tegen diegene die hem dat bedrag betaald heeft aanvoert dat het een loon betreft voor geleverd werk in uitvoering van een arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Arbeidsovereenkomst - Door de werknemer niet aangegeven loon - Algemene rechtsbeginselen - "Fraus omnia corrumpit" - Uitwerking

ALLERLEI

S.17.0079.F 16 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190916.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 249, 270, 1°, 272, eerste lid, 1°, 273, 1°, 296 en 304, § 2, eerste lid van het Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 blijkt dat wanneer een werknemer met toepassing van de artikelen 1235, 1376 en 1377 Burgerlijk Wetboek verplicht is onverschuldigde bezoldigingen terug te betalen, de teruggaven niet enkel de netto-bezoldigingen maar eveneens het bedrag van de bedrijfsvoorheffing omvatten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 460.

Allerlei - Betaling door de werkgever - Onverschuldigd betaalde - Bedrijfsvoorheffing - Teruggave - Inning - Draagwijdte - Werknemer - Titularis van de schuld

S.15.0016.F 7 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150907.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Sociale zekerheid - Werknemers - Sociale bijdragen - Berekening - Loon - Verplaatsingen - Terugbetaling - Kosten

Uit de artikelen 14, §1, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en 19, § 2, 4°, van het koninklijk besluit van 28 november 1969, volgt niet dat de forfaitaire bedragen die een werkgever aan zijn werknemers stort als terugbetaling van de verplaatsingskosten slechts aan de door de RSZ aangenomen kwalificatie als loon kunnen ontkomen indien voor elke werknemer de door hem gemaakte verplaatsingskosten worden bewezen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Allerlei - Sociale zekerheid - Werknemers - Sociale bijdragen - Berekening - Loon - Verplaatsingen - Terugbetaling - Kosten

- Art. 19, § 2, 4° KB 28 nov. 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

- Art. 14, § 1 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

BESCHERMING

S.24.0040.F 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.7 AC nr. ...

Wanneer zij niet wegens schorsing of beëindiging van de arbeidsovereenkomst verschuldigd zijn, vormen de in geld of in geld waardeerbare voordelen die de werkgever zich ertoe verbindt aan de werknemer te betalen ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst, in beginsel de tegenprestatie voor het werk dat ter uitvoering van die overeenkomst wordt geleverd en zijn zij bijgevolg loon in de zin van artikel 2, eerste lid, 1° en 3°, Loonbeschermingswet; de omstandigheid dat het aan de werknemer toegekende voordeel wordt bepaald op grond van het loon dat hij bij een andere werkgever zou hebben ontvangen, wijkt van deze regel niet af (1). (1) Zie concl. OM.

Bescherming - Begrip - Voordeel bepaald op grond van het loon dat de werknemer bij een andere werkgever zou hebben ontvangen

- Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

S.21.0081.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.3 AC nr. ...

Het te veel betaalde loon is geen door de werkgever verstrekt voorschot in geld dat in mindering mag worden gebracht op het loon van de werknemer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 818.

Bescherming - Inhouding - Beperking - Te veel betaald loon - Aard

- Art. 23 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

S.20.0019.N 20 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.12 AC nr. ...

Uit de structuur en bewoordingen van de bepalingen van het Sociaal Strafwetboek, samen gelezen met de wetsgeschiedenis, blijkt dat artikel 162, eerste lid, 1° Sociaal Strafwetboek wel van toepassing is op wat als loon verschuldigd is wegens de uitvoering of de schorsing van de dienstbetrekking, maar niet op vergoedingen die verschuldigd zijn omdat de dienstbetrekking een einde neemt (1). (1) Zie concl. OM.

Bescherming - Sociaal Strafwetboek - Artikel 162, eerste lid, 1° - Vergoedingen einde dienstbetrekking

- Art. 162, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.19.1045.N 3 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 5, § 1, eerste en tweede lid, Wet Arbeidsvoorwaarden Detachering, artikel 52, eerste lid, CAO-wet en artikel 162, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek, volgt dat de werkgever die in België een ter beschikking gestelde werknemer tewerkstelt ertoe is gehouden voor de verrichte arbeidsprestaties met toepassing van de loonbarema's die zijn vastgelegd in collectieve arbeidsovereenkomsten, het eventueel achterstallig loon uit te betalen dat invorderbaar is op grond van een algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst en dat het niet-betalen van dit achterstallig loon strafbaar is.

Bescherming - Ter beschikking gestelde werknemer - Achterstallig loon - Invorderbaarheid - Niet-betaling - Draagwijdte

- Art. 162, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 5 Wet 5 maart 2002 Wet betreffende de arbeids-, loon- en tewerkstellingsvoorwaarden in geval van detachering van werknemers in België en de naleving ervan

P.17.0070.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.6 AC nr. 661

De artikelen 9 en 42, 1°, Loonbeschermingswet, stellen het niet-tijdig betalen van loon strafbaar, hetgeen zowel de laattijdige betaling als het geheel uitblijven ervan inhoudt; een schadevergoeding voor achterstallig loon ex delicto kan dan ook gevorderd worden (1). (1) Artikel 42, 1° Loonbeschermingswet werd inmiddels opgeheven bij wet van 6 juni 2010 houdende invoering van het Sociaal Strafwetboek en de inbreuk is thans strafbaar gesteld door artikel 162, 1° van het SSW.

Bescherming - Loonbeschermingswet - Artikel 42, 1° - Overtreding van artikel 9 Loonbeschermingswet - Strafbaarstelling - Draagwijdte

- Artt. 9 en 42, 1° Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

Bescherming - Loonbeschermingswet - Artikel 9 - Betaling van het loon op gezette tijden - Draagwijdte

- Artt. 9 en 42, 1° Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

S.15.0003.F 22 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150622.3 AC nr. ...

Het misdrijf dat bestaat in de niet-betaling van het loon is voltrokken door één enkel verzuim, op het ogenblik dat de betaling moet worden verricht; een dergelijk misdrijf is een aflopend misdrijf en geen voortdurend misdrijf (1). (1) Cass. 21 december 1992, AR 9547, AC 1992, nr. 807; Cass. 4 december 1989, AR 6869, AC 1990, nr. 218.

Bescherming - Niet-betaling - Misdrijf - Tijdstip waarop het misdrijf wordt voltrokken - Aflopend misdrijf

- Artt. 162 en 189 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 56 Wet van 5 dec. 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités
- Art. 42 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

S.14.0042.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Bescherming - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Bezoldiging - Billijke bezoldiging - Vermindering

Artikel 23 van de Grondwet bevat, inzake de materies waarop het betrekking heeft, een standstill-verplichting die de bevoegde overheid verbiedt het door de toepasselijke wetgeving geboden beschermingsniveau aanzienlijk te verminderen zonder dat daartoe redenen van algemeen belang bestaan; daaruit volgt dat die verplichting enkel in de weg staat dat de bezoldiging van de arbeid, zelfs aanzienlijk, verminderd wordt om redenen van algemeen belang als die vermindering het billijke karakter van de bezoldiging aantast (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, ...

Bescherming - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Bezoldiging - Billijke bezoldiging - Vermindering

- Art. 23 Grondwet 1994

S.14.0023.N 13 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150413.1 AC nr. ...

De vergoeding voor de kosten bedoeld in de artikelen 119.4 en 119.6 Arbeidsovereenkomstenwet is een terugbetaling van kosten die ten laste komt van de werkgever en bijgevolg een in geld waardeerbaar voordeel waarop de werknemer ingevolge zijn dienstbetrekking recht heeft ten laste van de werkgever en bijgevolg loon in zin van de artikelen 2 en 10 Loonbeschermingswet.

Bescherming - Huisarbeid - Vergoeding van de kosten verbonden aan de huisarbeid - Aard

GELIJKHEID

S.19.0031.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.7 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat de regel voor de berekening van de opzeggings- en beschermingsvergoedingen, die een beloning vormen in de zin van artikel 157 VWEU, geen indirecte discriminatie op grond van het geslacht uitmaakt, om reden dat de in het geding zijnde wettelijke bepalingen, en in het algemeen, de regels met betrekking tot de vermindering van de arbeidsprestaties in het kader van een tijdskrediet om te zorgen voor een kind jonger dan acht jaar zowel voor vrouwen als voor mannen gelden, dat de beslissing om een tijdskrediet met dat motief op te nemen "berust op een persoonlijke keuze van de werknemer" en dat "[oordelen] dat het opnemen van tijdskrediet door hoofdzakelijk vrouwen discriminerend zou zijn, een mogelijke discriminatie [creëert] ten aanzien van mannen", zonder na te gaan of, zoals de eisers beweerden, aanzienlijk meer vrouwen dan mannen kiezen voor een vermindering van de arbeidsprestaties met dit motief en of het aldus gecreëerde verschil in behandeling tussen vrouwelijke en mannelijke werknemers kan worden gerechtvaardigd door objectieve factoren die niets met discriminatie op grond van geslacht van doen hebben, schendt artikel 157 VWEU (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 432.

Gelijkheid - Mannen - Vrouwen - VWEU - Artikel 157 - Gelijke beloning - Mannelijke en vrouwelijke werknemers - Tijdskrediet om te zorgen voor een kind - Vermindering van arbeidsprestaties - Overeenkomstige vermindering compensatoire opzeggings- en ontslagbeschermingsvergoedingen - Gevolg - Indirecte discriminatie - Beoordeling

RECHT OP LOON

S.21.0033.N 17 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221017.3N.2 AC nr. ...

De bepaling dat premies die, zelfs wanneer zij op de beschouwde periode betrekking hebben, op het einde van het jaar worden betaald, in het loon niet begrepen zijn, houdt in dat premies die slechts eenmaal per jaar betaald worden, niet in aanmerking worden genomen voor de berekening van het feestdagenloon.

Recht op loon - Feestdag - Loon voor de feestdag - Bepaling

- Art. 14, § 2, eerste lid KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

- Art. 2, eerste, tweede en derde lid KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

S.19.0014.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.5 AC nr. ...

De verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen neemt de loontoeslag ten laste, bedoeld in artikel 8 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 december 2000 betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties, die wordt toegekend aan het verpleegkundig personeel, het verzorgingspersoneel en het personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken in de door de bevoegde overheid erkende rust- en verzorgingstehuizen en rustoorden voor bejaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 793.

Recht op loon - Rust- en verzorgingstehuizen - Rustoorden voor bejaarden - Verpleegkundig personeel, verzorgingspersoneel en personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken - Loontoeslag - Financieringswijze

- Art. 8 CAO van 7 december 2000, gesloten in het Paritair Comité voor de gezondheidsdiensten, betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties
- Artt. 6, 7 en 30, 5° MB 6 november 2003
- Art. 1 KB 26 september 2002
- Artt. 34, 11° en 12°, 35, § 3, en 37, § 12 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

De verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen neemt de loontoeslag ten laste, bedoeld in artikel 8 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 december 2000 betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties, die wordt toegekend aan het verpleegkundig personeel, het verzorgingspersoneel en het personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken in de door de bevoegde overheid erkende rust- en verzorgingstehuizen en rustoorden voor bejaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 793.

Recht op loon - Rust- en verzorgingstehuizen - Rustoorden voor bejaarden - Verpleegkundig personeel, verzorgingspersoneel en personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken - Loontoeslag - Nachtarbeid

- Artt. 3, § 3, 8 en 12 CAO van 7 december 2000, gesloten in het Paritair Comité voor de gezondheidsdiensten, betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties
- Artt. 1, 13 en 14 CAO nr. 46 van 23 maart 1990 betreffende de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties alsook voor andere vormen van arbeid met nachtprestaties
- Artt. 6, 7 en 30, 5° MB 6 november 2003
- Artt. 1 en 12 KB 26 september 2002
- Art. 38 Arbeidswet van 16 maart 1971
- Artt. 34, 11° en 12°, 35, § 3, en 37, § 12 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

S.20.0092.F 15 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1 AC nr. ...

De artikelen 39 en 40 van het organiek reglement dat van toepassing is op het brandweerpersoneel van de Stad Nijvel voorzien in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die worden aangeduid als prestaties, interventie, oefening, theorie, wachtdienst in de kazerne, administratieve prestaties, preventieopdrachten, prestaties in geval van oproep of thuiswachtdiensten wanneer het om de officieren en de adjudant gaat; ze regelen het loon niet dat voor elke periode wordt betaald die voor de brandweervrijwilligers arbeidstijd vormt; aangezien die bepalingen niet de vergoeding bepalen van de als arbeidstijd geldende thuiswachtdiensten van vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn, volgt hieruit niet dat die thuiswachtdiensten overeenkomstig de artikelen 39, 1°, en 40, punt 1, van het organiek reglement worden vergoed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 721.

Recht op loon - Gemeente - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Officieren en adjudant - Opsomming van de verschillende categorieën van prestaties - Vaststelling van een verschillende vergoeding - Vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn - Periodes van thuiswachtdienst - Geen vaststelling van de vergoeding

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

S.19.0071.F 21 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210621.3F.6 AC nr. ...

Artikel 2 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet in die zin worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de bezoldiging van de thuiswachtdiensten te bepalen op grond van de voorafgaande omschrijving van die periodes als "wachttijd" of "rusttijd"; noch die bepaling, noch artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet 14 december 2000, noch artikel 24/1 van het modelreglement verbieden om een verschillende vergoeding te bepalen voor de periodes waarin de brandweervrijwilliger in oproepbaarheidsdienst onderworpen is aan de voormelde verplichtingen, die hem door de werkgever zijn opgelegd, en voor de periodes van de interventies (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

Recht op loon - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilliger - In oproepbaarheidsdienst - In interventie - Verschillende bezoldiging

- Art. 1, bijlage 3, art. 24/1, 1°, 2° en 4° KB 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector
- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

Artikel 41, 1°, 4°, 5°, 6°, 7°, 10° en 12°, van het organieke reglement van de gemeentelijke brandweerdienst van de eiseres voorziet in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die omschreven worden als interventie, interventie voor het verwijderen van wespennesten of bijennesten, brandweeroefening, theorie, wachtdienst in het kazernement, administratieve prestaties, telefoonpermanentie voor hulpoproepen en mobilisatie van de brandweervrijwilligers of thuiswachtdiensten van de officieren-vrijwilligers; hieruit volgt dat niet alle periodes die arbeidstijd vormen in de zin van artikel 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 2 van de richtlijn 2003/88/EG, en 24/1 van het modelreglement, overeenkomstig artikel 41, 1°, van het modelreglement bezoldigd worden met een salaris dat is vastgesteld op minimum 1/1976ste van de jaarlijkse brutobezoldiging bepaald bij de weddeschaal van de overeenstemmende graad van het beroepspersoneel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

Recht op loon - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilliger - Periodes die arbeidstijd vormen in de zin van de artikelen 8, § 1, tweede lid, van de wet van 14 december 2000 en 24/1 van het modelreglement - Bedrag van de bezoldiging

- Art. 2, punt 1 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003
- Art. 8, § 1, tweede lid Wet 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

De gemeente blijft de werkgever van de brandweervrijwilligers tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone en laatstgenoemde wordt op die datum hun werkgever; de gemeente blijft dus gehouden tot betaling van de verschuldigde bezoldigingen tot op de datum waarop de brandweerdienst geïntegreerd wordt in de hulpverleningszone (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr 460.

Recht op loon - Brandweervrijwilligers in dienst bij een gemeente - Brandweerlieden - Integratie van de brandweerdiensten in de hulpverleningszones - Uitwerking op de hoedanigheid van werkgever - Gevolg - Vóór de integratie verschuldigde bezoldiging

- Artt. 18, 220, § 1, en 204 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

Het loon en de in geld waardeerbare voordelen waarop de werknemer ingevolge zijn dienstbetrekking recht heeft zijn ten laste van de werkgever in de zin van artikel 2, tweede lid, Loonbeschermingswet indien ze door de werkgever aan de werknemers zijn toegekend, de individuele werknemer, onder de overeengekomen voorwaarden, aanspraak kan maken lastens zijn werkgever op de toekenning van dat voordeel en hij zijn recht stoelt op de dienstbetrekking; de omstandigheid dat een derde dat voordeel financieel ten laste neemt en dat de werkgever noch rechtstreeks noch onrechtstreeks dat voordeel financieel ten laste neemt, doet daar niets aan af.

Recht op loon - Betaling door een derde - Geen tenlasteneming door de werkgever

S.13.0134.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7 AC nr. ...

Noch de artikelen 9, § 2, en 13, § 2, Wet Civiele Bescherming 1963 noch eender welke andere bepaling kennen aan de inspectie of aan de provinciegouverneur de bevoegdheid toe om het loon van de vrijwillige brandweerlieden van een brandweerdienst vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Recht op loon - Brandweerdiensten van de gemeenten, de intercommunales en de prezones - Loon van de vrijwillige brandweerlieden - Bevoegdheid van de door de Koning georganiseerde inspectie en van de gouverneur

- Art. 9, § 2, et 13, § 2 Wet 31 december 1963 betreffende de civile bescherming

LUCHTVAART

C.22.0488.F 20 februari 2026 ECLI:BE:CASS:2026:ARR.20260220.1F.2 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag wordt gesteld of artikel 9 van de Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van de beveiliging van de burgerluchtvaart en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2320/2002 in die zin moet worden uitgelegd dat de bevoegde autoriteit die krachtens die bepaling wordt aangewezen, enkel toezicht houdt op de toepassing van de in artikel 4 vermelde gemeenschappelijke basisnormen, met uitsluiting van elke andere autoriteit, wanneer die normen voortvloeien uit een specifieke reglementering inzake de veiligheid van de burgerluchtvaart, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

- Europese Unie - Prejudiciële vraag - Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 - Gemeenschappelijke basisnormen op het gebied van de veiligheid van de burgerluchtvaart - Toepassing - Nationale autoriteit verantwoordelijk voor de coördinatie en het toezicht

- Art. 6 Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van de beveiliging van de burgerluchtvaart en totintrekking van Verordening (EG) nr. 2320/2002

- Europese Unie - Prejudiciële vraag - Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 - Gemeenschappelijke basisnormen op het gebied van de veiligheid van de burgerluchtvaart - Toepassing - Nationale autoriteit verantwoordelijk voor de coördinatie en het toezicht

- Art. 6 Verordening (EG) nr. 300/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van de beveiliging van de burgerluchtvaart en totintrekking van Verordening (EG) nr. 2320/2002

C.18.0254.N 5 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.3 AC nr. ...

De luchtvervoerder in de zin van artikel L.322-3, lid 1 van de Franse Code de l'aviation civile moet volgens de heersende Franse rechtspraak geen luchtvervoerder zijn in de zin van het verdrag van Warschau.

- Luchtvervoerder - Niet betalende vluchten - Aansprakelijkheid - Aansprakelijkheidsbeperking - Artikel L.322-3, lid 1, Franse Code de l'aviation civile

- Art. L.322-3, eerste lid Franse Code de l'aviation civile

C.18.0354.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5 AC nr. ...

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

- Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.17.0504.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.3 AC nr. ...

Artikel 24, 1°, van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der luchtvaart stelt de gezagvoerder van een luchtvaartuig strafrechtelijk aansprakelijk wanneer hij zich bij het besturen ervan niet heeft gedragen zoals mag worden verwacht van een normaal voorzichtig en redelijk persoon geplaatst in dezelfde omstandigheden.

- Luchtvaartuig - Gezagvoerder - Strafrechtelijke aansprakelijkheid

- Art. 24, 1° Wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der luchtvaart

Uit artikel 15, §1, van het koninklijk besluit van 15 september 1994 tot vaststelling van de vliegverkeersregelen, genomen in uitvoering van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der luchtvaart, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan bij artikel 38 van het koninklijk besluit van 19 december 2014, alsook uit de aard van het luchtvaartuig waardoor de landingsplaats niet op voorhand te bepalen is, volgt dat de landingen van bemande vrije ballons in steden, bebouwde kommen van gemeenten en woonzones niet onderworpen zijn aan de toestemming van de bevoegde overheid.

- Bemande vrije ballons - Landing - Toestemming van de bevoegde overheid - Redenen

- Art. 15, § 1 KB 15 september 1994 tot vaststelling van de vliegverkeersregelen

C.14.0185.F 18 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151218.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

- Luchtvaartverzekering - Verzekering - Landverzekering - Klein personenvliegtuig

De wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst is van toepassing op de luchtvaartverzekeringen, met uitzondering van de verzekeringen van goederenvervoer; zij is dus van toepassing op de verzekeringsovereenkomst voor kleine personenvliegtuigen (1). (1) Zie gedeeltelijk gelijkluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Luchtvaartverzekering - Verzekering - Landverzekering - Klein personenvliegtuig

- Art. 2, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR)

De afgifte van het attest van immatriculatie, bepaald in artikel 7, § 2, van het koninklijk besluit van 17 mei 2007, wijst erop dat de eisers gemachtigd zijn tot een, zij het tijdelijk en precair, verblijf en houdt bijgevolg de impliciete intrekking in van het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten, waarmee het niet verenigbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

- Vreemdelingen - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Toekenning van de maatschappelijke dienstverlening - Verwerping van de aanvraag tot verblijfsvergunning - Weigering tot toekenning van de maatschappelijke dienstverlening wegens het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Vreemdelingen - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Toekenning van de maatschappelijke dienstverlening - Verwerping van de aanvraag tot verblijfsvergunning - Weigering tot toekenning van de maatschappelijke dienstverlening wegens het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of de artikelen 6 en 8 van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, zich verzetten tegen een nationale bepaling volgens welke de uitreiking van een vorm van toestemming tot legaal verblijf in het kader van het onderzoek van een aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen, die in het licht van de hierboven gepreciseerde criteria ontvankelijk werd verklaard, aangeeft dat de onderdaan van een derde land gedurende dat onderzoek gemachtigd is tot verblijf, zij het slechts tijdelijk en precair, en dat die uitreiking derhalve leidt tot de stilzwijgende intrekking van het eerder in het kader van een asielprocedure aangenomen terugkeerbesluit, waarmee ze onverenigbaar is, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 792.

- Aard van de toe te kennen hulp - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn - Prejudiciële vraag - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Aard van de toe te kennen hulp - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te

verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn - Prejudiciële vraag - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

---

S.21.0059.F 14 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220314.3F.4 AC nr. ...

De toepassing van de bepalingen van de Leefloonwet veronderstelt dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat de aanvraag ontvangt of de rechtbank die uitspraak doet in een zaak waarin een of meer centra betrokken zijn, over gegevens beschikt waaruit blijkt dat een ander centrum bevoegd kan worden geacht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 192.

- Territoriale bevoegdheid - Plaats waar de persoon zich bevindt - Bepaling - Ander bevoegd geacht centrum - Overzending van het dossier door het OCMW dat de aanvraag heeft ontvangen - Gevolgen bij gebrek aan overzending

- Artt. 18, § 4, eerste en derde lid, en 47, § 4, eerste lid Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

- Art. 1, 1° Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

---

C.19.0317.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.6 AC nr. ...

De artikelen 2, 4, § 1, en 5 van het koninklijk besluit nr. 474 van 28 oktober 1986 voorzien in de contractuele aanwerving van personeel om andere redenen dan deze bedoeld in de artikelen 55, 55bis en 56 OCMW-wet, zoals de terugdringing van de werkloosheid en de tegemoetkoming aan collectieve behoeften van de niet-commerciële sector, om betrekkingen te bekleden die in de lijn liggen van de activiteiten die aan dergelijke behoeften voldoen, die ook niet beperkt kunnen zijn tot de betrekkingen bedoeld in voormelde artikelen, en voor een periode, eventueel zelfs voor onbepaalde duur, die evenmin beperkt is tot de in principe tijdelijke omstandigheden zoals de dringende gevallen en de ramp bedoeld in artikel 56; daaruit volgt dat die bepalingen contractuele aanwervingen door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toelaten, in afwijking van de artikelen 42 en 43 OCMW-wet en buiten de gevallen voorzien in de artikelen 55, 55bis en 56 OCMW- wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 791.

- Personeel - Juridische regeling - Contractuele regeling - Categorieën - Omschrijving - Bevoegdheid van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Artt. 42, 43, 55, 55bis en 56 Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Artt. 2, 4, § 1, en 5 KB nr. 474 van 28 oktober 1986 tot opzetting van een stelsel van door de Staat gesubsidieerde contractuelen bij sommige plaatselijke besturen

De personeelsleden van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn worden statutair aangeworven, behoudens de uitzonderingen voorzien in de artikelen 55, 55bis en 56 OCMW-wet of in andere wetten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 791.

- Personeel - Juridische regeling - Beginsel - Uitzonderingen

- Artt. 42, 43, 55, 55bis en 56 Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

---

C.19.0112.F 8 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211008.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 3 van het koninklijk besluit van 28 april 2005 blijkt dat de subsidie die gedurende één jaar, het subsidiejaar, wordt uitgetrokken en uitbetaald, naar rato van de prestatiedagen wordt toegekend die tijdens het voorgaande jaar, de referentieperiode, door de gerechtigden zijn verricht, en niet hoger mag zijn dan tien euro per prestatiedag; noch uit die bepaling noch uit enige andere bepaling volgt dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat in de loop van het subsidiejaar van een lager aantal prestatiedagen zou doen blijken dan in de loop van het referentiejaar, de voor de subsidie vereiste toekenningsvoorwaarden niet zou naleven, deze niet zou aanwenden voor de doeleinden waarvoor zij werd verleend of in gebreke zou blijven de verantwoording van de ontvangen bedragen te verstrekken, zodat het die bedragen met toepassing van de artikelen 55 en 57 Wet Rijkscomptabiliteit zou moeten terugbetalen.

- Tewerkstelling met een arbeidsovereenkomst door of op initiatief van het OCMW - Gewestelijke subsidiëring - Toekenning

- Artt. 55 en 57 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 28 april 2005

- Tewerkstelling met een arbeidsovereenkomst door of op initiatief van het OCMW - Gewestelijke subsidiëring - Toekenning

- Artt. 55 en 57 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 28 april 2005

S.20.0036.N 4 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211004.3N.1 AC nr. ...

Het OCMW dient dringende medische hulp te verstrekken aan de vreemdeling die illegaal in het Rijk verblijft, indien blijkt dat deze zonder die tussenkomst geen leven kan leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid; bij de beoordeling van de mogelijkheid een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid kunnen de bestaansmiddelen van bepaalde gezins- en familieleden met wie hij samenwoont in aanmerking worden genomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vreemdeling - Dringende medische hulp - Menselijke waardigheid - Globalisering van het inkomen

- Art. 9bis Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 5 KB 1 december 2013 betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek verricht overeenkomstig artikel 9bis van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Artt. 1, eerste lid, 57, § 1, eerste lid, en § 2, 1° Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Onder samenwoning wordt verstaan het onder hetzelfde dak wonen van personen die hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen; het begrip "samenwonen" houdt een zekere duurzaamheid in (1). (1) Zie concl. OM.

- Menselijke waardigheid - Globalisering van het inkomen - Samenwoning

- Art. 9bis Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 5 KB 1 december 2013 betreffende de minimumvoorwaarden voor het sociaal onderzoek verricht overeenkomstig artikel 9bis van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Artt. 1, eerste lid, 57, § 1, eerste lid, en § 2, 1° Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

S.20.0063.F 15 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210215.3F.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat de betrokkene werd ingeschreven in het bevolkingsregister van een gemeente omdat hij daar zijn hoofdverblijfplaats had vanwege zijn opneming in een instelling beoogd in artikel 2, §§ 1 en 3, van de wet van 2 april 1965, en daarna achtereenvolgens en zonder onderbreking werd opgenomen door verscheidene van die instellingen gelegen in andere gemeenten, sluit de tenlasteneming van de steun door het centrum van de gemeente waarin de betrokkene bij zijn eerste opneming is ingeschreven, niet uit (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 117.

- Territoriale bevoegdheid - Tenlasteneming van de steun - Instelling bedoeld in artikel 2, § 1, 1° van de wet van 2 april 1965 - Opneming van de betrokkene - Inschrijving in het bevolkingsregister van de gemeente waar de instelling is gelegen - Bevoegdheid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van die gemeente - Opeenvolgende en ononderbroken opnemingen door andere instellingen gelegen in andere gemeenten - Inschrijvingen in de bevolkingsregisters van die gemeenten

- Art. 1, § 1 Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

- Artt. 1, 1°, 2, § 1, 1° en 3° Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

---

S.18.0065.F 12 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201012.3F.2 AC nr. ...

Enkel de Belgen en de vreemdelingen die toegelaten of gemachtigd zijn om voor een langere termijn dan drie maanden in het Rijk te verblijven, die gemachtigd zijn zich er te vestigen, of de vreemdelingen die om een andere reden ingeschreven worden overeenkomstig de bepalingen van de Vreemdelingenwet kunnen worden ingeschreven op het adres van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn overeenkomstig artikel 1, § 2, vijfde lid van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 623.

- Ingeschreven personen - Referentieadres

S.19.0005.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.21 AC nr. ...

Noch uit artikel 1, noch uit artikel 57, § 2, OCMW-wet volgt dat een hulpzoekende aan wie maatschappelijke dienstverlening wordt toegekend in de vorm van financiële steun, aanspraak kan maken op interest op die steun.

- Maatschappelijke dienstverlening - Vorm - Financiële steun - Interest

Noch uit artikel 1, noch uit artikel 57, § 2, OCMW-wet volgt dat het recht op maatschappelijke dienstverlening moet worden verleend onder de vorm van financiële steun; uit de omstandigheid dat een hulpzoekende die recht heeft op maatschappelijke dienstverlening in beginsel geen subjectief recht heeft om die dienstverlening te verkrijgen in de vorm van financiële steun, volgt dat de verbintenis van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn om dienstverlening te verlenen geen verbintenis is die alleen betrekking heeft op het betalen van een bepaalde geldsom, zodat artikel 1153 Burgerlijk Wetboek niet toepasselijk is.

- Maatschappelijke dienstverlening - Vorm - Financiële steun - Subjectief recht

---

S.18.0036.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.13 AC nr. ...

De wetgever, die gebruikmaakt van zijn recht om de voorwaarden voor de uitoefening van het recht op maatschappelijke dienstverlening vast te stellen, heeft aldus willen voorkomen dat het beleid betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen zou worden ontregeld, door via die bepalingen de daarin bedoelde vreemdelingen te ontmoedigen hun verblijf in België voort te zetten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 264.

- Vreemdelingen - Onwettig verblijf - Beperking van de maatschappelijke dienstverlening - Artikel 57, § 2, eerste lid, OCMW-wet

- Artt. 1, eerste lid, en 57, § 2, eerste lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra

voor maatschappelijk welzijn

Artikel 57, § 2, eerste lid, 1° en 2°, en 2, OCMW-wet, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 5, 13 en 14, § 1, b), van de richtlijn 2008/115/EG, is niet van toepassing op een derdelander die aan een ernstige ziekte lijdt en beroep instelt tegen een beslissing die hem beveelt het grondgebied te verlaten, wanneer de uitvoering van die beslissing voor hem het ernstige risico inhoudt dat zijn gezondheidstoestand op ernstige en onomkeerbare wijze verslechtert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 264.

- Betwisting - Ernstige ziekte - Beroep - Schorsende werking - Vreemdelingen - Onwettig verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Beperking van de maatschappelijke dienstverlening - Artikel 57, § 2, eerste lid, OCMW-wet

S.19.0021.F 18 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191118.3F.7 AC nr. ...

Uit artikel 34, § 2, van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie volgt dat, ongeacht de berekeningsmethode die ter uitvoering van die bepaling gehanteerd wordt, de bestaansmiddelen van de ascendent of descendent van de eiser die het bedrag niet te boven gaan van het leefloon dat aan een begunstigde samenwonende wordt toegekend, voor de fictieve toekenning van dat leefloon aan die ascendent of descendent, die niet van een dergelijke toekenning is uitgesloten, in aanmerking moeten worden genomen zoals artikel 16 Leefloonwet dat voorschrijft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 604.

- Leefloon - Bedrag - Samenwonenden - Samenwoning met meerderjarige ascendenten of descendenten van de eerste graad - Bestaansmiddelen - Inaanmerkingneming - Berekening

S.19.0010.F 28 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191028.4 AC nr. ...

Artikel 47, § 4, eerste lid, Leefloonwet bepaalt dat wanneer het in de zaak betrokken openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn zijn territoriale bevoegdheid betwist, de arbeidsrechtbank zo nodig, in afwijking van artikel 811 Gerechtelijk Wetboek, bij gerechtsbrief het bevoegd geachte centrum ambtshalve in de zaak oproept, teneinde te verschijnen op de eerstvolgende nuttige zitting; de toepassing van die wetsbepaling veronderstelt dat de gegevens van de zaak toelaten ervan uit te gaan dat een ander dan het in de zaak betrokken openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn bevoegd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 549.

- Leefloon - Bevoegd OCMW - Territoriale bevoegdheid - Betwisting door het OCMW - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve oproeping van het OCMW

- Art. 1, 1° Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
- Art. 47, § 4, al. 1er Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

S.18.0022.F 25 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190325.4 AC nr. ...

Artikel 57, § 2, eerste lid, 1° OCMW-wet, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 5, 13 en 14, lid 1, sub b van de richtlijn 2008/115/EG is niet van toepassing op een derdelander van de Europese Unie die aan een ernstige ziekte lijdt en die een beroep instelt tegen een beslissing die gebiedt het grondgebied te verlaten, wanneer de uitvoering van die beslissing voor hem een ernstig risico inhoudt dat zijn gezondheidstoestand op ernstige en onomkeerbare wijze verslechtert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 180.

- Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Verwijdering - Beroep - Ernstige ziekte - Risico dat de gezondheidstoestand op ernstige en onomkeerbare wijze verslechtert - Maatschappelijke dienstverlening

- Artt. 1, eerste lid, en 57, § 2, eerste lid, 1° Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

S.18.0004.N 5 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181105.4 AC nr. 607

Uit de artikelen 1, eerste lid, en 57, §2, 1° OCMW-wet volgt dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de bedoelde dringende medische hulp dient te verstrekken aan de vreemdeling die illegaal in het Rijk verblijft, indien blijkt dat deze zonder die tussenkomst geen leven kan leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid; de enkele omstandigheid dat een derde zich borg heeft gesteld voor de bedoelde vreemdeling voor de kosten van een zorgenverstrekker of verzorgingsinstelling, belet niet dat die schuld in hoofde van die vreemdeling als hoofdschuldenaar blijft bestaan en stelt het openbaar centrum niet vrij van zijn verplichting tussen te komen voor de betaling van de bedoelde dringende medische hulp.

- Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Dringende medische hulp - Hospitalisatiekosten - Tenlasteneming - Borgstelling

C.17.0665.F 28 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180528.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 1 en 57, §§1 en 2, OCMW-wet, 1 van het koninklijk besluit van 12 december 1996 betreffende de dringende medische hulp die door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt verstrekt aan de vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven en 4 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn volgt niet dat het arrest, om te beslissen dat de maatschappelijke dienstverlening die bestaat in het ten laste nemen van die kosten noodzakelijk was zodat de minderjarige patiënte een menswaardig leven kon leiden, diende na te gaan of de ouders de hospitalisatiekosten konden betalen.

- Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Dringende medische hulp - Minderjarig kind - Hospitalisatiekosten - Tenlasteneming

- Art. 4 Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
- Art. 1 KB 12 december 1996 betreffende de dringende medische hulp die door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt verstrekt aan de vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven
- Artt. 1 en 57, §§ 1 en 2 Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

S.17.0015.F 27 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171127.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Toekenning - Voorwaarde - Menselijke waardigheid - In acht te nemen tijdstip

Uit artikel 1, eerste lid, van de wet van de Organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van 8 juli 1976 volgt dat het recht op sociale zekerheid ontstaat zodra een persoon zich in een situatie bevindt die hem niet in de mogelijkheid stelt een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid; dat recht wordt niet aangetast door de omstandigheid dat de persoon zich niet meer in een dergelijke situatie bevindt op het tijdstip waarop de rechter uitspraak doet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Toekenning - Voorwaarde - Menselijke waardigheid - In acht te nemen tijdstip

S.16.0009.F 19 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170619.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Recht op maatschappelijke integratie - Toekenningsvoorwaarde - Werkbereidheid - Verhindering - Studie - Billijkheidsreden - Vordering van het recht op werkloosheidsuitkeringen

Studies die de werkbereidheid van de sociaal verzekerde verhinderen in de zin van artikel 3, 5°, van de wet van 26 mei 2002, kunnen een billijkheidsreden vormen in de zin van die bepaling, ook als ze hem verhinderen tegelijkertijd beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt in de zin van de artikelen 56 tot 59decies van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, hoewel de voorwaarden bepaald door artikel 93 van dat koninklijk besluit voor het vrijstellen van die voorwaarde voor het recht op werkloosheidsuitkeringen niet vervuld zijn; wanneer die studies ook in die omstandigheden een billijkheidsreden vormen, hetgeen door de bodemrechter in feite wordt beoordeeld, kan de sociaal verzekerde die zijn studie voortzet zijn recht op werkloosheidsuitkeringen niet doen gelden in de zin van artikel 3, 6° (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Recht op maatschappelijke integratie - Toekenningsvoorwaarde - Werkbereidheid - Verhindering - Studie - Billijkheidsreden - Vordering van het recht op werkloosheidsuitkeringen

S.15.0008.N 6 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Maatschappelijke dienstverlening - Vreemdeling - Medische regularisatie - Ontvankelijk

Uit de artikelen 1, 57, §1 en 2 OCMW-wet, 9ter, §1, Vreemdelingewet en 7, tweede lid van het koninklijk besluit van 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen volgt dat de in het land verblijvende vreemdeling die een ontvankelijk verzoek tot medische regularisatie heeft ingediend en derhalve overeenkomstig artikel 7, tweede lid, van voormeld koninklijk besluit van 17 mei 2007 in het vreemdelingenregister wordt ingeschreven, zolang niet negatief is beslist over zijn aanvraag, niet illegaal in het Rijk verblijft en gerechtigd is op maatschappelijke dienstverlening, terwijl de tussenkomst van het OCMW te zijnen opzichte niet beperkt is tot het verlenen van dringende medische hulp (1). (1) Zie concl. OM.

- Maatschappelijke dienstverlening - Vreemdeling - Medische regularisatie - Ontvankelijk

S.15.0104.F 5 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160905.1 AC nr. ...

Het nakomen van de verplichting om elke voor het onderzoek van zijn aanvraag nuttige inlichting te verschaffen, is geen voorwaarde waarvan het niet-vervullen de sociaal verzekerde het recht op maatschappelijke integratie zou ontzeggen; die tekortkoming kan evenwel tot gevolg hebben dat niet kan worden nagegaan of de voorwaarden voor het recht vervuld zijn en in dergelijke gevallen kan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat recht weigeren voor het tijdvak waarvoor het niet over de voor het onderzoek van de aanvraag nodige inlichtingen beschikt.

- Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Leefloon - Aanvraag - Verplichting van de sociaal verzekerde - Informatie - Inlichting - Tekortkoming - Draagwijdte

- Art. 19, § 2 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie
- Art. 11 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

Wanneer de sociaal verzekerde de weigering van het recht op maatschappelijke integratie betwist voor de arbeidsrechtbank, ontstaat tussen hem en het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een betwisting omtrent het recht op maatschappelijke integratie vanaf de datum waarop hij het voordeel ervan aanvraagt; de artikelen 11, tweede lid, van het Handvest van de sociaal verzekerde en 19, § 2, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie zijn enkel van toepassing op de administratieve fase van de procedure tot toekenning van het recht op maatschappelijke integratie en doen geen afbreuk aan de regels betreffende de overlegging van de bewijzen in de gerechtelijke procedure.

- Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Leefloon - Aanvraag - Verplichting van de sociaal verzekerde - Informatie - Inlichting - Tekortkoming - Weigering - Betwisting - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 19, § 2 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

- Art. 11 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

S.15.0014.N 27 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160627.2 AC nr. ...

Uit artikel 57, § 2, 1°, OCMW-wet volgt dat vreemdelingen in beginsel slechts recht hebben op de gewone maatschappelijke dienstverlening op voorwaarde dat zij gemachtigd zijn in het Rijk te verblijven; die regel geldt voor alle vreemdelingen en niet alleen voor staatlozen.

- Staatlozen - Maatschappelijke dienstverlening - Vreemdeling - Illegaal verblijf

S.15.0097.F 18 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160418.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Leefloon - Inkomstenaangifte - Verzuim - Beslissing tot herziening - Terugwerkende kracht - Terugvordering - Onverschuldigd betaalde

Wanneer de begunstigde van een leefloon nalaat inkomsten aan te geven, onderzoekt het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de aanvraag opnieuw overeenkomstig artikel 22, §§1 en 2, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie en neemt het een beslissing tot herziening van het recht op het leefloon vanaf het tijdstip waarop de sociaal verzekerde de inkomsten ontvangen heeft, waarbij het bepaalt of en in welke mate het oorspronkelijk toegekend leefloon verschuldigd blijft; de terugvordering van het leefloon, bedoeld bij artikel 24, §1 van dezelfde wet, geldt enkel voor de onverschuldigd betaalde bedragen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Leefloon - Inkomstenaangifte - Verzuim - Beslissing tot herziening - Terugwerkende kracht - Terugvordering - Onverschuldigd betaalde

- Artt. 22, §§1 en 2, en 24, §1 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

S.15.0041.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.5 AC nr. ...

De appelrechters hebben geoordeeld dat het begrip 'onmogelijkheid van toegang tot de nodige medische gezondheidszorgen', om als volstrekt te kunnen worden aanzien, impliceert dat die zorgen volledig onbestaand zijn, zowel qua structuren als qua toegang tot medicatie maar dat dit begrip geenszins betrekking heeft op de mogelijke hoge kostprijs van die zorgen, bij ontstentenis van een sociaal zekerheidsstelsel dat met het onze vergelijkbaar is of wegens te lage inkomsten, en hebben met die overwegingen beslist dat de vreemdeling niet aantoont dat hij in Polen niet dezelfde behandelingen die zijn toestand nopen kan krijgen als in België en men in die omstandigheden niet kan besluiten tot het bestaan van een volstrekte onmogelijkheid om medische reden die de uitvoering belet van het bevel om het grondgebied te verlaten en van zijn terugkeer, en schenden bijgevolg artikel 57, §2, van de wet van 8 juli 1976 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Vreemdeling - Illegaal verblijf - Dringende medische hulp - Volstrekte onmogelijkheid om gevolg te geven aan een bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1° Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Vreemdeling - Illegaal verblijf - Dringende medische hulp - Bestaansreden - Voorwaarde - Volstrekte onmogelijkheid om gevolg te geven aan een bevel om het grondgebied te verlaten

- Vreemdeling - Illegaal verblijf - Dringende medische hulp - Volstrekte onmogelijkheid om gevolg te geven aan een bevel om het grondgebied te verlaten

De wetgever die gebruik maakt van zijn bevoegdheid om de voorwaarden te bepalen voor de uitoefening van het recht op maatschappelijke dienstverlening heeft in overeenstemming met het beleid betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, volgens artikel 57, §2, eerste lid, 1°, van de wet van 8 juli 1976, de daarin bedoelde vreemdelingen willen ontmoedigen hun verblijf in België te verlengen; daaruit volgt dat die beperking niet van toepassing is op de vreemdeling die, om medische redenen, onmogelijk gevolg kan geven aan een bevel om het grondgebied te verlaten, omdat hij niet daadwerkelijk toegang heeft tot de gepaste medische verzorging in zijn land van herkomst of in een andere Staat die hem moet opnemen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Vreemdeling - Illegaal verblijf - Dringende medische hulp - Bestaansreden - Voorwaarde - Volstrekte onmogelijkheid om gevolg te geven aan een bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1° Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

---

C.15.0152.N 7 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151207.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (Materiële. Persoonlijke) - Ziekteverzekering - Gerechtigde - Subrogatie door OCMW

Ingevolge de subrogatie, voorzien in artikel 99, § 2, OCMW-wet, stelt het OCMW geen andere rechtsvordering in dan die van de gerechtigde, maar stelt het, bij afzonderlijke vordering, de rechtsvordering in tot betaling van vergoedingen van de gerechtigde zelf, in wiens rechten het is getreden; hieruit volgt dat de rechtbank bevoegd om kennis te nemen van deze vordering, wordt bepaald op grond van de bevoegdheidsregels inzake het onderwerp van de vordering van de gerechtigde (1). (1) Zie concl. OM.

- Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (Materiële. Persoonlijke) - Ziekteverzekering - Gerechtigde - Subrogatie door OCMW

S.14.0053.F 21 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150921.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Ouders en minderjarig kind - Materiële hulp - Federaal opvangcentrum - Geen aanvraag of schriftelijke verbintenis - Gevolg - Dringende medische hulp - Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn

Wanneer de bij artikel 57, § 2, eerste lid, 2° en tweede lid, OCMW-wet, bedoelde materiële hulp niet gevraagd wordt of de aanvrager van die hulp zich niet schriftelijk ertoe verbindt, zoals voorgeschreven bij artikel 4, derde en vijfde lid, van het koninklijk besluit van 4 juni 2004, de voorgestelde hulp te wensen, is het krachtens artikel 57, § 2, eerste en tweede lid, van die wet de taak van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de dringende medische hulp te verstrekken aan de ouders of hun kind jonger dan achttien jaar, die vreemdelingen zijn en illegaal in het Rijk verblijven (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

- Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Ouders en minderjarig kind - Materiële hulp - Federaal opvangcentrum - Geen aanvraag of schriftelijke verbintenis - Gevolg - Dringende medische hulp - Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn

- Artt. 2 en 4, tweede lid KB 24 juni 2004 tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan een minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft

- Art. 60 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

- Art. 57, § 2, eerste en tweede lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

S.14.0092.F 22 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150622.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Maatschappelijke integratie - Aanvraag - Sociaal onderzoek - Verplichting tot het verstrekken van inlichtingen - Verzuim

Hoewel artikel 19, § 2, Leefloonwet, geen termijn oplegt waarbinnen de betrokkene de inlichtingen moet verstrekken die nuttig zijn voor het onderzoek van zijn aanvraag in het raam van het sociaal onderzoek en de uitvoering van die verplichting geen voorwaarde is waarvan het verzuim de betrokkene het recht op de maatschappelijke integratie zou ontnemen, kan dat verzuim beletten na te gaan of de voorwaarden van dat recht vervuld zijn; in dat geval kan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn het recht op maatschappelijke integratie weigeren voor de periode dat het niet over de nodige elementen beschikt om het onderzoek naar de aanvraag te voeren (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

- Maatschappelijke integratie - Aanvraag - Sociaal onderzoek - Verplichting tot het verstrekken van inlichtingen - Verzuim

- Artt. 2, 3, 4°, 16, § 1, eerste lid, en 19, §§ 1 en 2 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

S.14.0017.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.2 AC nr. ...

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 12 januari 2007 blijkt dat het risico op verzadiging van de opvangcapaciteit van de asielaanvragers een bijzondere omstandigheid kan betekenen bedoeld in artikel 11, §1, en bijgevolg in artikel 13, eerste lid van die wet, waardoor de verplichte plaats van inschrijving kan worden opgeheven die werd toegewezen overeenkomstig de artikelen 9 tot 12 van de wet (1). (1) Cass. 7 januari 2013, RG S.11.0111.F, Pas. 2013, nr. 12.

- Federaal opvangcentrum - Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers - Fedasil - Verplichte plaats van inschrijving - Toewijzing - Opheffing - Voorwaarden - Bijzondere omstandigheden

- Artt. 11, §§ 1 en 3, en 13, eerste lid Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

Uit de artikelen 2, 6° en 9°, 3, 9, 10, 11, 13, 55, 56, §2, 1°, en 62 van de wet van 12 januari 2007 blijkt dat de bij artikel 57ter, tweede lid, van de wet van 8 juli 1976 bepaalde maatschappelijke dienstverlening de materiële hulp is die het Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers, Fedasil afgekort, rechtstreeks of door één van zijn partners verstrekt; die materiële hulp is dus één van de vormen van maatschappelijke dienstverlening bepaald bij artikel 1, eerste lid, van de wet van 8 juli 1976 (1). (1) Cass. 16 december 2013, RG S.13.0056.F, Pas. 2013, nr. 687.

- Asielzoeker - Opvangstructuur - Fedasil - Hulp - Aard - Materiële hulp

- Art. 62, eerste lid Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

- Artt. 2, 6° en 9°, 3, 9, 10, 11, 13, 55, 56, § 2, 1° Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

- Artt. 1, 57, § 1, en 57ter, tweede lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Het arrest dat oordeelt dat "de verzadiging van de opvangstructuren of het risico op verzadiging kunnen worden aangevoerd als een bijzondere omstandigheid in de zin van de artikelen 11, §3, en 13 van de wet van 12 januari 2007, in zoverre ze betrekking hebben op de persoonlijke situatie van de asielgerechtigde, doordat ze zijn opvang zouden beletten in een opvangcentrum waarvoor hij precies in aanmerking komt, hetgeen uiteraard niet het geval is wanneer de asielzoeker reeds in een dergelijke structuur gehuisvest is" en daaruit afleidt dat de door Fedasil aangevoerde "veralgemeende toestand van verzadiging van zijn opvangnetwerk", die geen "bijzondere omstandigheid is met betrekking tot de persoonlijke situatie" van de vreemdeling, geen "bijzondere omstandigheid is bedoeld in de artikelen 11, §3, en 13 van de wet van 12 januari 2007, schendt die wettelijke bepalingen.

- Federaal opvangcentrum - Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers - Fedasil - Verplichte plaats van inschrijving - Toewijzing - Opheffing - Voorwaarden - Bijzondere omstandigheden - Begrip - Persoonlijke situatie van de gerechtigde

- Artt. 11, § 3, en 13 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

Artikel 23, eerste lid van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde is bijgevolg van toepassing op de termijnen die de gerechtigde van de materiële hulp heeft om beroep in te stellen tegen de beslissingen van het Agentschap Fedasil (1). (1) Cass. 7 januari 2013, RG S.11.0111.F, Pas. 2013, nr. 12.

- Maatschappelijke dienstverlening - Materiële hulp - Fedasil - Beslissing tot weigering - Rechtsmiddel van de asielzoeker - Verjaring - Termijn - Handvest Sociaal Verzekerde - Toepassing

- Artt. 1, 2, 1°, e), en 2°, a) en 23, eerste lid Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

De omstandigheden die verband houden met de beschikbaarheid van de opvangplaatsen in de opvangstructuren, bedoeld in artikel 11, §4, eerste lid, zijn uitzonderlijk in die zin dat ze het aannemen rechtvaardigen, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, van een plan van gelijkmatige verdeling van de asielzoekers tussen de gemeenten; dat artikel sluit niet uit dat de omstandigheden die verband houden met de beschikbaarheid van de opvangplaatsen in de opvangstructuren eveneens bijzondere omstandigheden vormen bedoeld in de artikelen 11, §3, en 13, eerste lid, van de wet van 12 januari 2007.

- Federaal opvangcentrum - Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers - Fedasil - Verplichte plaats van inschrijving - Uitzonderlijke omstandigheden - Wijziging - Nieuwe verdeling

- Artt. 11, §§ 3 en 4, en 13, eerste lid Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

S.13.0066.F 19 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150119.2 AC nr. ...

De kinderbijslag waarvan artikel 69, §1, van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders van 19 december 1939 de bijslagtrekkende bepaalt, namelijk de persoon aan wie de kinderbijslag ten voordele van het begunstigde kind daadwerkelijk betaald wordt, is een bestaansmiddel van de bijslagtrekkende in de zin van artikel 16, §1, eerste lid, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, en niet een bestaansmiddel van het begunstigde kind.

- Recht op maatschappelijke integratie - Leefloon - Berekening van het bedrag - Bestaansmiddelen - Kinderbijslag - Bijslagtrekkende

- Art. 69, § 1 Gecoördineerde wetten van 19 dec. 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders
- Artt. 14, § 2 en 16, § 1, eerste lid Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

S.13.0084.F 19 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150119.3 AC nr. ...

Artikel 22, §1, eerste lid, b), van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie en luidens hetwelk voor de berekening van de bestaansmiddelen geen rekening wordt gehouden met de gezinsbijslag waarvoor de betrokkene de hoedanigheid van bijslagtrekkende bezit ten voordele van kinderen krachtens de Belgische of een buitenlandse sociale wetgeving voor zover hij deze opvoedt en ze volledig of gedeeltelijk te zijnen laste heeft, is enkel van toepassing op de bestaansmiddelen van de aanvrager van het leefloon, en niet op die van de bloedverwanten met wie hij samenwoont.

- Recht op maatschappelijke integratie - Leefloon - Berekening van het bedrag - Samenwonen - Bestaansmiddelen - Kinderbijslag - Bijslagtrekkende - Aanvrager van het leefloon

- Artt. 14, § 2, en 16, § 1, eerste lid, en § 2 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

- Artt. 22, § 1, eerste lid, b), en 34, § 2 KB 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie

MACHTEN

MACHTSOVERDRACHT

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

De wetgever kan in omstandigheden die het beroep op bijzondere machten rechtvaardigen de regeling van een aan de wetgever voorbehouden aangelegenheid aan de Koning opdragen; daartoe is in ieder geval vereist dat de wetgever die machtiging uitdrukkelijk verleent en dat de met toepassing van die machtiging genomen besluiten binnen een redelijke termijn ter bekrachtiging worden voorgelegd aan de wetgever.

Machtsoverdracht - Wetgevende macht - Wetten inzake bijzondere machten - Bevoegdheden van de Koning

RECHTERLIJKE MACHT

C.23.0341.F 9 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.2 AC nr. ...

De artikelen 39/1, § 1, tweede lid, en 39/2, § 2, Vreemdelingenwet wijken niet af van de rechtsmacht, die de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde putten uit artikel 144 Grondwet, over de geschillen betreffende de burgerlijke subjectieve rechten, zoals die welke betrekking hebben op de vergoeding van de door een fout van de Staat veroorzaakte schade, ook al wordt de vergoeding gevorderd in natura, in de vorm van een verblijfstitel; de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken over een geschil betreffende een dergelijk subjectief burgerlijk recht wordt niet aangetast door de omstandigheid dat het verblijfsrecht van de vreemdeling een politiek recht is of dat de erkenning van de verblijfstitel door de administratieve overheid zou afhangen van haar discretionaire beoordeling van de evenredigheid van de maatregel (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Vreemdelingen - Toegang tot het grondgebied - Individuele beslissing - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Vernietiging - Fout van de Staat - Vergoeding van de veroorzaakte schade - Subjectief recht - Bevoegdheid - Hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde - Grenzen

- Art. 39/2, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 39/1, § 1, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.22.0044.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.15 AC nr. ...

De arbeidsrechtbank oefent een toezicht met volle rechtsmacht uit over de beslissingen van de commissie kunstenaars; mits het recht van verdediging wordt nageleefd en de door de partijen vastgestelde grenzen van het geding niet worden overschreden, valt alles wat tot de beoordelingsbevoegdheid van de commissie behoort onder het toezicht van de arbeidsrechtbank, tenzij een bijzondere bepaling de commissie uitdrukkelijk de discretionaire bevoegdheid verleent om een beslissing te nemen, in welk geval de rechter de commissie haar beoordelingsbevoegdheid niet mag ontzeggen en zich niet in haar plaats mag stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars om de afgifte van deze kaart te weigeren - Betwisting - Beroep - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Grens

- Art. 17sexies KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

C.21.0486.F 12 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20230112.1F.6 AC nr. ...

Uit het feit dat een rechtshandeling van een administratieve overheid in de regel enkel kan worden ingetrokken indien ze onregelmatig is, kan niet worden afgeleid dat de overheid die een dergelijke rechtshandeling intrekt de onregelmatigheid ervan heeft erkend en evenmin dat de rechter die kennisneemt van de vordering tot vergoeding van de schade die zou zijn veroorzaakt door de onregelmatigheid van een ingetrokken rechtshandeling, de wettigheid ervan niet kan toetsen of enkel uitspraak kan doen over de wettigheid van die rechtshandeling als hij de intrekking vooraf onwettig heeft verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Administratieve rechtshandeling - Intrekking - Voorwaarde - Gevolgen voor de administratieve overheid - Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toetsing van de wettigheid van de rechtshandeling - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheid van de rechter in geval van intrekking van een rechtshandeling - Gevolgen

Hoewel de hoven en rechtbanken krachtens artikel 159 van de Grondwet bevoegd en verplicht zijn de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve handeling waarop een vordering, een verweer of een exceptie gegrond is, alvorens hieraan uitwerking te verlenen, dienen ze ook, wanneer ze kennisnemen van een vordering tot schadevergoeding die gegrond is op de onwettigheid van de toewijzing van de overheidsopdracht, uitspraak te doen over de toepassingsvoorwaarden van artikel 15, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993, en van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toewijzing van een overheidsopdracht - Toetsing van de externe en interne wettigheid van de rechtshandeling - Intrekking - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 15, eerste lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0402.F 5 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.3 AC nr. ...

Hoewel het in de regel aan de ministers toekomt om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, de hoogdringendheid te beoordelen die hen ontslaat van de verplichting om het met redenen omkleed advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State in te winnen, moeten de hoven en rechtbanken overeenkomstig artikel 159 Grondwet nagaan of de minister, door dat advies niet in te winnen, zijn bevoegdheid niet heeft overschreden of zelfs heeft afgewend door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Cass. 29 april 2022, AR C.18.0047.F, AC 2022, nr. 303.

Rechterlijke macht - Reglementaire besluiten - Advies - Hoogdringendheid - Beoordeling door de minister - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0448.N 16 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.11 AC nr. ...

Het komt de rechter toe te beoordelen of de beweringen die een parlementslid uit over een persoon, alsook de beweringen die geen verband houden met problemen van algemene draagwijdte of deel uitmaken van het politieke debat, zijn uitgebracht in de uitoefening van zijn functie en derhalve onder het toepassingsgebied van artikel 58 Grondwet vallen (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Grondwet 1994 (art. 1 tot 99) - Artikel 58 - Parlementaire onschendbaarheid - Parlementslid - Beweringen - Toepassingsgebied van artikel 58 - Beoordeling - Rechter - Bevoegdheid

- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0219.N 16 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220616.1N.1 AC nr. ...

De rechterlijke macht is bevoegd om het bestuur te veroordelen tot vergoeding van de schade die een derde lijdt ingevolge zijn onzorgvuldig optreden, zonder daarbij evenwel aan het bestuur zijn beleidsvrijheid te ontnemen en zonder zich in zijn plaats te stellen, wat inhoudt dat de rechterlijke macht de beoordelingsvrijheid moet eerbiedigen die het bestuur de mogelijkheid biedt zelf te oordelen over de wijze waarop het zijn bevoegdheid uitoefent en de meest geschikt lijkende oplossing te kiezen binnen de door de wet gestelde grenzen (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2020, AR C.18.0383.N, AC 2020, nr. 186, met concl. OM; Cass. 27 oktober 2006, AR C.03.0584.N, AC 2006, nr. 518; Cass. 28 september 2006, AR C.02.0570.N, AC 2006, nr. 445.

Rechterlijke macht - Overheid - Onzorgvuldig optreden - Taak van de rechter - Veroordeling tot vergoeding van schade - Beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0047.F 29 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.6 AC nr. ...

Hoewel het in de regel aan de ministers toekomt om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, de hoogdringendheid te beoordelen die hen ontslaat van de verplichting om het met redenen omkleed advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State in te winnen, moeten de hoven en rechtbanken overeenkomstig artikel 159 Grondwet nagaan of de minister naar aanleiding daarvan zijn bevoegdheid niet heeft overschreden of zelfs afgewend door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Cass. 9 september 2002, AR S.00.0125.F, AC 2002, nr. 426.

Rechterlijke macht - Reglementaire besluiten - Raad van State - Afdeling wetgeving - Advies - Hoogdringendheid - Wettigheidstoezicht

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken kunnen, bij de beoordeling van de staatloosheid, bepalen of een collectiviteit een staat vormt, zonder dat de erkenning van die staat door de Koning in dat opzicht een doorslaggevend criterium is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

Rechterlijke macht - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0145.N 15 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.11 AC nr. ...

De rechter wordt tot bewijs van het tegendeel vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen (1); bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van een lid van een rechtscollege, kan rekening worden gehouden met de overtuiging die een partij op dit punt zegt te hebben; die overtuiging vormt evenwel geen exclusief criterium; bepalend is of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief is gerechtvaardigd (2). (1) Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223; Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166. (2) Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288; Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166. Zie alg. J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, 36-40; F. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale, Larcier, 2005, 41-251 ; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 791-805 ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 724-728 ; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 15-20.

Rechterlijke macht - Rechter - Onafhankelijkheid - Onpartijdigheid - Overtuiging van een partij - Bewijs

C.20.0019.F 27 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de onverjaarbaarheid door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploot van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0606.F 18 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.1 AC nr. ...

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

Rechterlijke macht - Grondwet - Artikel 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

Rechterlijke macht - Grondwet - Artikel 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0055.N 25 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210125.3N.6 AC nr. ...

De rechterlijke macht is bevoegd om een door het bestuur begane onrechtmatige aantasting van een subjectief recht zowel te voorkomen als te herstellen; krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten vermag de rechter daarbij aan het bestuur zijn beleidsvrijheid niet te ontnemen en zich in de plaats van het bestuur te stellen.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Bestuurshandeling - Subjectief recht - Aantasting

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0570.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.13 AC nr. ...

De regelgever heeft aan het bestuur inzake de bescherming van dorpsgezichten een zeer ruime discretionaire bevoegdheid toebedeeld en het behoort tot de discretionaire bevoegdheid van het bestuur om uit te maken of er na het verdwijnen van een constructie binnen een beschermd dorpsgezicht nog wel sprake is van een beschermingswaardig dorpsgezicht; het komt de rechter die overeenkomstig artikel 159 Grondwet geroepen is de wettigheid van een wijzigend beschermingsbesluit te beoordelen niet toe zich in de plaats te stellen van het bestuur maar hij moet wel onderzoeken of het bestuur bij zijn beslissing voldoende zorgvuldigheid aan de dag heeft gelegd, alsook of de gemaakte beoordeling over het behoud van het beschermingswaardig karakter van het dorpsgezicht marginaal getoetst wel redelijk is en of dit ook blijkt uit de in aanmerking genomen motieven (1). (1) Cass. 12 januari 2016, AR P.15.1044.N, AC 2016, nr. 23.

Rechterlijke macht - Monumenten en landschappen - Monumentendecreet - Bescherming van dorpsgezichten - Klassering - Wijzigend klasseringsbesluit - Wettigheid - Beoordeling door de rechter

C.19.0347.F 18 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 159 Grondwet kunnen en moeten de met eigenlijke rechtspraak belaste organen de interne en externe wettigheid nagaan van elke bestuurshandeling waarop een vordering, verweer of exceptie gegrond is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 298.

Rechterlijke macht - Bestuurshandeling - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Opdracht - Toezicht - Verplichting

C.18.0383.N 12 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1 AC nr. ...

De Rechterlijke Macht die bevoegd is om de Uitvoerende Macht te veroordelen tot vergoeding van schade ingevolge haar onzorgvuldig optreden moet de beleidsvrijheid eerbiedigen die de Uitvoerende Macht de mogelijkheid biedt te oordelen over de wijze waarop het haar bevoegdheid uitoefent en de meest geschikt lijkende oplossing te kiezen binnen de door de wet gestelde grenzen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Rechterlijke macht - Onzorgvuldig optreden van de Uitvoerende macht - Veroordeling tot schadevergoeding - Beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.18.0146.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.9 AC nr. ...

De omstandigheid dat een bestuurshandeling na het verstrijken van de termijn van zes maanden waarvan sprake in artikel 18 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet meer voor nietigverklaring vatbaar is, verhindert in de regel niet dat de hoven en rechtbanken deze op grond van artikel 159 Grondwet buiten toepassing kunnen laten (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Taak van de rechter - Niet meer voor vernietiging vatbare bestuurshandeling - Artikel 159, Grondwet 1994 - Toepassing

- Art. 18 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0763.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.2 AC nr. 654

Wanneer het Grondwettelijk Hof vaststelt dat een bepaling van het Wetboek van Strafvordering wegens een leemte de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, staat het aan de rechter om die leemte in de mate van het mogelijke aan te vullen; die mogelijkheid hangt evenwel af van de aard van de leemte; indien de aanvulling ervan vereist dat een volledig andere procesregeling wordt ingevoerd, kan de rechter zich niet in de plaats van de wetgever stellen; indien evenwel aan de ongrondwettigheid een einde kan worden gesteld door enkel het wettelijk kader aan te vullen zodat het niet meer strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, kan en moet de rechter dit doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

Rechterlijke macht - Door het Grondwettelijk Hof vastgestelde leemte in de wet - Procesregeling - Bevoegdheid van de rechter

C.17.0271.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.3 AC nr. ...

Elk rechtsprekend orgaan heeft op grond van artikel 159 Grondwet de bevoegdheid en de plicht om na te gaan of de administratieve handelingen waarvan de toepassing betwist wordt, overeenstemmen met de wet.

Rechterlijke macht

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.17.0595.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.5 AC nr. ...

De appelrechters die bij de beoordeling van een door een van de partijen ingeroepen verjaring ambtshalve een vraag opwerpen met betrekking tot de aanvangsdatum van de periode van vijf jaar zoals bepaald in artikel 2276bis, §2 B.W. werpen niet ambtshalve het middel van de verjaring op maar stellen de vraag aan de orde naar het vetrekpunt van de door een van de partijen ingeroepen verjaring.

Rechterlijke macht

- Art. 2223 Burgerlijk Wetboek

P.18.0314.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.2 AC nr. ...

De rechterlijke macht is bevoegd om inzake stedenbouw te onderzoeken of de keuze door de gemachtigd ambtenaar voor het herstel van de plaats in de vorige staat of voor een bepaalde herstelmaatregel, enkel een goede ruimtelijke ordening beoogde; het staat aan de rechter om, in het kader van het wettigheidstoezicht, een vordering niet in te willigen die een kennelijk onredelijk karakter zou hebben of zou steunen op redenen die met die doelstelling geen verband houden (1). (1) Zie Cass. 25 november 2014, AR P.14.1715.N, AC 2014, nr. 723.

Rechterlijke macht - Stedenbouw - Misdrijf - Vordering tot herstel van plaats in de vorige staat - Beoordeling door de rechter

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling

S.17.0077.N 12 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180312.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Rechterlijke macht - Arbeidsrechtbank - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht

Wanneer het College van geneesheren-directeurs op grond van artikel 25 ZIV-wet de tegemoetkoming van de verzekering in de kosten van een geneeskundige verstrekking weigert en de rechthebbende die weigering betwist, ontstaat er tussen die rechthebbende en de Riziv een betwisting over het recht op die tegemoetkoming; de berechting van die betwisting valt onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank, aangezien dat gerecht krachtens de artikelen 167, eerste lid, ZIV-wet, 580, 2°, en 581, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kennis neemt van de geschillen over de rechten van de werknemers en van de zelfstandigen die zijn vastgelegd in de wetgeving inzake de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering; artikel 25, derde lid, ZIV-wet verleent het College van geneesheren-directeurs geen discretionaire beoordelingsbevoegdheid om te oordelen over het recht op de tegemoetkoming; het behoort evenwel tot de discretionaire bevoegdheid van het College van geneesheren-directeurs om het bedrag van de tegemoetkoming vast te stellen binnen de perken van de financiële middelen van het Bijzonder Solidariteitsfonds; de rechter kan enkel nagaan of de beslissing van het bestuur niet kennelijk onredelijk, willekeurig of disproportioneel is (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Arbeidsrechtbank - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht

C.17.0307.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.2 AC nr. ...

Het hof van beroep verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om de beroepen beschikking van de eerste rechter te bevestigen, die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg onbevoegd had verklaard om van de vordering kennis te nemen, op grond dat die beschikking "bij uitsluiting tot de bevoegdheid behoort van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen", waarvoor "de vreemdeling, naar aanleiding van het beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid dat hij voor [die] raad kan instellen [...], het risico op aantasting van zijn fundamentele rechten kan aanvoeren voor het geval dat die tenuitvoerlegging zou plaatsvinden" (1). (1) Zie Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

Rechterlijke macht - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 39/1, §1, tweede lid, 39/2, §2, 39/82, §1, eerste lid, en §2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid, Vreemdelingenwet, krachtens welke de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen bevoegd is om, in het kader van een administratief kort geding en onder de in artikel 39/82, §2, eerste lid, bepaalde voorwaarden, de schorsing te bevelen van de tenuitvoerlegging van de individuele beslissingen die hij kan vernietigen en, bij voorraad, alle nodige maatregelen te bevelen om de belangen van de partijen of van de personen die belang hebben bij de oplossing van de zaak veilig te stellen, wijken niet af van de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken betreffende de geschillen over burgerlijke rechten (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

Rechterlijke macht - Vreemdeling - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

C.16.0239.N 5 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171005.1 AC nr. 528

Beslissingen inzake bevoegdheid zoals bedoeld in de artikelen 1050, tweede lid en 1055 Gerechtelijk Wetboek zijn beslissingen waarbij de rechter in toepassing van de artikelen 639 tot 644 en 660 Gerechtelijk Wetboek uitspraak doet over bevoegdheidsconflicten tussen de Belgische hoven en rechtbanken onderling; een beslissing over een exceptie van gebrek aan rechtsmacht die gestoeld is op de rechtsmacht van een buitenlandse rechter is daarentegen geen beslissing inzake bevoegdheid zoals bedoeld in de artikelen 1050, tweede lid en 1055 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Exceptie van gebrek aan rechtsmacht - Beslissing - Aard

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Rechterlijke macht - Exceptie van gebrek aan rechtsmacht - Beslissing - Aard

---

C.15.0043.F 29 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

De beslissing van een hoofd van een rechtscollege om een vertaler te schrappen van de lijst van de personen die in die hoedanigheid bij zijn rechtbank zijn aanvaard, vormt geen akte met betrekking tot overheidsopdrachten (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Onder akte met betrekking tot overheidsopdrachten wordt verstaan elke akte die uitgaat van een aanbestedende overheid of die voor haar rekening wordt verricht en die op directe of indirecte wijze ertoe strekt een overeenkomst onder bezwarende titel te sluiten met een of meer aannemers, leveranciers of dienstverleners (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.15.0465.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstelvordering

Een herstelvordering veronderstelt dat een onwettigheid werd vastgesteld in een arrest van de Raad van State dat uitspraak doet over een beroep tot nietigverklaring bedoeld in artikel 14, §§ 1 of 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstelvordering

- Artt. 11bis en 14, §§ 1 of 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0542.F 4 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170904.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 1356, eerste lid, Burgerlijk Wetboek en 440, tweede lid, en 850 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter, bij gebrek aan betwisting door de partij aan wie de bekentenis wordt tegengeworpen, geen voorlegging moet eisen van de aan zijn advocaat verleende bijzondere lastgeving om rekening te houden met het bestaan van een dergelijke bekentenis.

Rechterlijke macht - Burgerlijke zaken - Bekentenis - Advocaat - Bijzondere lastgeving - Bewijs - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 440, tweede lid, en 850 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1356, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.17.0675.N 19 juli 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170719.6 AC nr. 435

Bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van de leden van een rechtscollege is het bepalend of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief gerechtvaardigd is, waaruit volgt dat de onpartijdigheid van een rechtbank of een rechter wordt beoordeeld volgens een subjectieve methode, die rekening houdt met de houding van de rechter, en een objectieve methode die, onafhankelijk van het gedrag van de rechter, beoogt te bewijzen of er controleerbare feiten bestaan, onder meer hiërarchische of andere banden tussen de rechter en andere actoren van de procedure, waardoor zijn onpartijdigheid in twijfel kan worden getrokken; een miskenning van die objectieve onpartijdigheid mag aldus niet worden beoordeeld louter op grond van het aanvoelen van één van de procespartijen (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223.

Rechterlijke macht - Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0238.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.8 AC nr. ...

De rechter wordt tot bewijs van het tegendeel vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen (1). (1) Zie Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166.

Rechterlijke macht - Rechter - Onpartijdigheid - Onafhankelijkheid - Bewijs

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.16.0057.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.2 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering van een partij die gegrond is op een subjectief recht (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Criterium

- Art. 144 Grondwet 1994

Een partij kan zich ten aanzien van de administratieve overheid enkel op een subjectief recht beroepen als de bevoegdheid van die overheid volledig gebonden is (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Subjectief recht ten aanzien van een administratieve overheid

- Art. 144 Grondwet 1994

Het bestaan van een subjectief recht veronderstelt dat de eiser zich beroept op een welbepaalde juridische verplichting die een regel van objectief recht rechtstreeks aan een derde oplegt en bij de uitvoering waarvan die partij belang heeft (1). (1) Cass. (verenigde kamers) 20 december 2007 (2 arresten), AR C.06.0574.F en C.06.0596.F, AC 2007, nrs. 655-656, beide met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2007, nrs. 655-656.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Subjectief recht

- Art. 144 Grondwet 1994

C.14.0590.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.2 AC nr. ...

De op elk met eigenlijke rechtspraak belast orgaan rustende macht en plicht om de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve akte waarop een vordering, verweer of exceptie is gegrond, belet niet dat het voor de burgerlijke rechter in beginsel behoort aan de partij die de exceptie van onwettigheid inroept, om overeenkomstig artikel 870 Gerechtelijk Wetboek de stukken en elementen aan te brengen noodzakelijk voor die wettigheidstoets, onverminderd de mogelijkheid voor de rechter om iedere procespartij te bevelen het bewijsmateriaal dat zij bezit over te leggen (1). (1) Cass. 22 maart 2012, AR C.10.0152.N, AC 2012, nr. 190, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

Rechterlijke macht - Grondwet 1994 - Artikel 159 - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en verplichtingen - Wettigheidstoezicht - Omvang - Burgerlijke zaken - Exceptie van onwettigheid - Bewijslast - Overlegging van stukken en elementen

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 159 Grondwet 1994

C.11.0455.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Rechterlijke macht - Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

Het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep dat strekt tot de nietigverklaring van een beslissing om het personeelslid van rechtswege ter beschikking te stellen wegens ziekte en de beslissing tot eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken en de toelating tot het doen gelden van pensioenrechten bestaat in de nietigverklaring van een handeling die de administratieve toestand van de verweerder wijzigt en die zijn herstel in de vorige stand beoogt; de verweerder zou dat doel niet kunnen bereiken door zich tot de rechtbanken van de rechterlijke orde te wenden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Rechterlijke macht - Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

P.15.0253.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.2 AC nr. ...

De rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstelvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing te laten zodat dit onwettig verklaard advies tussen de partijen en met betrekking tot de door de rechter te beslechten betwisting geen rechtsgevolgen heeft (1). (1) Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1532.N, AC 2015, nr. 361. In dit precedent ging het om het buiten toepassing laten van een onwettig bevonden negatief advies. Het Hof oordeelde thans in dezelfde zin met betrekking tot een onwettig bevonden positief advies.

Rechterlijke macht - Stedenbouw - Herstelvordering - Advies Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Toetsing

door de rechter - Aard

- Artt. 6.1.6 en 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 Grondwet 1994

S.15.0067.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Rechterlijke macht - Arbeidsovereenkomst - Einde - Ontslag om dringende reden - Wettelijk begrip - Beoordeling - Criterium - Bevoegdheid van de rechter

Mits de rechter het wettelijk begrip 'dringende reden' niet miskent, beoordeelt hij op onaantastbare wijze de ernst van de fout en de weerslag ervan op het mogelijk verderzetten van de contractuele betrekkingen; als hij de criteria die de wet aan dat begrip toekent niet wijzigt, mag hij rekening houden met alle elementen die zijn beoordeling kunnen staven; het arrest dat de beoordeling van het mogelijk verderzetten van de contractuele betrekkingen, niettegenstaande de door de werknemer begane zware fout, die het wettelijk criterium vormt voor het begrip 'dringende reden', koppelt aan het criterium van de wanverhouding tussen die fout en het verliezen van zijn werk, dat geen betrekking heeft op het begrip 'dringende reden', schendt artikel 35, tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Arbeidsovereenkomst - Einde - Ontslag om dringende reden - Wettelijk begrip - Beoordeling - Criterium - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 35, eerste en tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.16.0003.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Rechterlijke macht - Werkloosheid - Recht op uitkering - Uitsluiting - Betwisting - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Omvang

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen en laatstgenoemde die beslissing betwist, ontstaat tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze een betwisting over het recht op uitkeringen gedurende het tijdvak van de uitsluiting; om uitspraak te doen over die betwisting, moet de arbeidsrechtbank, waaronder deze krachtens artikel 580, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek ressorteert, met naleving van het recht van verdediging en zonder wijziging van het voorwerp van de vordering, de passende rechtsregels toepassen op de feiten die regelmatig aan haar beoordeling zijn voorgelegd; zij mag het recht op uitkeringen enkel toekennen met naleving van de wettelijke en verordenende bepalingen inzake werkloosheid (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Werkloosheid - Recht op uitkering - Uitsluiting - Betwisting - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Omvang

- Art. 580, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 56, 60 en 61 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

C.13.0042.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Rechterlijke macht - Vreemdelingen - Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechterlijke macht

De rechter die een staatloze het verblijfsrecht ontzegt zonder na te gaan of hij buiten zijn wil zijn nationaliteit heeft verloren en of hij aantoont dat hij geen wettige en duurzame verblijfstitel kan verkrijgen in een andere Staat waarmee hij banden zou hebben, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Rechterlijke macht - Vreemdelingen - Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechterlijke macht

S.15.0115.F 2 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160502.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Bestuurshandelingen - Toezicht - Onwettigheid

Het arrest dat, doordat het rekening houdt met de inhoud ervan, uitwerking geeft aan bestuurshandelingen waarvan het de onwettigheid vaststelt, schendt artikel 159 van de Grondwet.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Bestuurshandelingen - Toezicht - Onwettigheid

C.13.0343.F 15 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160415.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Rechterlijke macht - Vreemdelingen - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

Rechterlijke macht - Vreemdelingen - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

De rechter in kort geding en het hof van beroep verantwoorden niet naar recht hun beslissing dat zij zonder rechtsmacht zijn om uitspraak te doen over de vordering tot veroordeling van de Staat tot het uitreiken van visa, die gegrond is op het burgerlijk recht op eerbiediging van de fysieke integriteit en op het verbod van onmenselijke of vernederende behandelingen, zonder te onderzoeken of de fysieke integriteit van de eisers werd bedreigd omdat de Staat had verzuimd het arrest van de raad voor vreemdelingenbetwistingen ten uitvoer te leggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

Rechterlijke macht - Vreemdelingen - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, 39/84, Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 39/1, §1, tweede lid, 39/2, §2, 39/82, §1, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid, Vreemdelingenwet, krachtens welke de raad voor vreemdelingenbetwistingen bevoegd is om, in het kader van een administratief kort geding en onder de in artikel 39/82, §2, eerste lid, bepaalde voorwaarden, de schorsing te bevelen van de tenuitvoerlegging van de individuele beslissingen die hij kan vernietigen en, bij voorraad, alle nodige maatregelen te bevelen om de belangen van de partijen of van de personen die belang hebben bij de oplossing van de zaak veilig te stellen, wijken niet af van de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken betreffende de geschillen over burgerlijke rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

Rechterlijke macht - Vreemdelingen - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, 39/84, Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.15.1044.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.3 AC nr. ...

Het komt de rechter die overeenkomstig artikel 159 Grondwet geroepen is de wettigheid van een beschermingsbesluit te onderzoeken niet toe zich voor die beoordeling in de plaats te stellen van het bestuur maar wel te onderzoeken of het bestuur bij die beoordeling voldoende zorgvuldigheid heeft betoond, alsook nagaan of de gemaakte beoordeling van het beschermingswaardig karakter van het onroerend goed en de toestand waarin het zich bevindt op het ogenblik van de beslissing marginaal getoetst wel redelijk is en of dit ook blijkt uit de in aanmerking genomen motieven; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Rechterlijke macht - Monumenten en landschappen - Bescherming van monumenten en stads- of dorpsgezichten -

Beschermingsbesluit - Beoordeling door de rechter - Omvang

C.13.0257.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.5 AC nr. ...

Het staat aan de rechter te oordelen of de motivering afdoende is; hij mag daarbij evenwel het wettelijk begrip van de motiveringsplicht niet schenden (1). (1) Zie Cass. 11 september 2003, AR C.01.0114.N, AC 2003, nr. 426.

Rechterlijke macht - Bestuurshandeling - Uitdrukkelijke motivering - Afdoende motivering - Toetsing - Rechterlijke macht

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

P.14.1532.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.4 AC nr. ...

De rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstelvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing te laten zodat dit onwettig verklaard advies tussen de partijen en met betrekking tot de door de rechter te beslechten betwisting geen rechtsgevolgen heeft.

Rechterlijke macht - Stedenbouw - Herstelvordering - Advies Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Toetsing door de rechter - Aard

- Artt. 6.1.6 en 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 Grondwet 1994

S.13.0134.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken moeten onderzoeken of de ministers, door het advies van de Raad van State niet in te winnen, hun bevoegdheid hebben overschreden door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Rechterlijke macht - Ontwerpen van reglementaire besluiten - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Beoordeling - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De rechter die de artikelen 2 en 8 van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 toepast om op grond hiervan een gemeente te veroordelen tot betaling aan een vrijwillige brandweerman van overloon voor nacht- en zondagwerk, schendt artikel 3, § 1, Wet Raad van State en artikel 159 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Rechterlijke macht - Personeel van de openbare brandweerdiensten - Veroordeling van een gemeente tot betaling van loon voor de thuiswachtdiensten - Onwettige toepassing van het KB 3 juni 1999

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Rechterlijke macht - Personeel van de openbare brandweerdiensten - Veroordeling van een gemeente tot betaling van loon voor de thuiswachtdiensten - Onwettige toepassing van het KB 3 juni 1999

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De aanhef van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 beroept zich op de hoogdringendheid om het intersectorieel akkoord voor sociale programmatie voor de jaren 1991-1994 uit te voeren en op de beslissing van de ministerraad van 19 juni 1992 om de statuten van de veiligheidsdiensten te harmoniseren, inzonderheid de bepalingen betreffende de toekenning van een toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen; aangezien deze meerdere jaren aan het koninklijk besluit voorafgaan, kunnen die passages uit de aanhef van het koninklijk besluit de bijzondere omstandigheden niet verklaren die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maakten dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, namelijk het inwinnen van het advies van de Raad van State, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Rechterlijke macht - KB 20 juni 1994 - Personeel van de openbare brandweerdiensten - Toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De aanhef van het koninklijk besluit van 3 juin 1999 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten motiveert de hoogdringendheid van die wijziging door de noodzaak om onmiddellijk bepalingen betreffende het statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten te nemen om de veiligheid waarop deze agenten recht hebben in het kader van hun opdrachten te waarborgen en, inzonderheid, om redenen van gelijkheid onverwijld een minimumuurloon vast te stellen; die overwegingen verklaren de bijzondere omstandigheden niet die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maken dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Rechterlijke macht - KB 3 juni 1999 - Gemeentelijke brandweerdiensten - Statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten - Vaststelling van het minimumuurloon - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid - Gevolg

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.14.1964.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.5 AC nr. ...

De tuchtbeslissingen van de tuchtraden en de tuchtraden van beroep, als organen van de rechterlijke macht, zijn jurisdictionele beslissingen waartegen krachtens artikel 20 Gerechtelijk Wetboek geen middelen van nietigheid kunnen worden aangewend, maar die enkel kunnen worden vernietigd door de rechtsmiddelen bij de wet bepaald , dewelke krachtens de artikelen 462, 463, 468, § 2, en 1121/1, § 1, 1°, Gerechtelijk Wetboek in de regel verzet, hoger beroep of cassatieberoep zijn; die beslissingen zijn aldus geen besluiten of verordeningen in de zin van artikel 159 Grondwet, die de hoven en rechtbanken alleen kunnen toepassen in zoverre zij met de wetten overeenstemmen.

Rechterlijke macht - Tuchtraden en tuchtraden van beroep van advocaten - Organen van de rechterlijke macht - Tuchtbeslissingen - Jurisdictionele beslissingen

S.12.0026.N 9 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150309.5 AC nr. ...

De met eigenlijke rechtspraak belaste organen moeten krachtens die bepaling de interne en externe wettigheid onderzoeken van elke administratieve handeling waarop een vordering, eis of verweer is gegrond (1). (1) Cass 10 oktober 2011, AR S.10.0112.F, AC 2010, nr. 535.

Rechterlijke macht - Artikel 159, gecoörd. Grondwet - Wettigheidstoezicht - Bevoegdheid en plicht van het met eigenlijke rechtspraak belaste orgaan

- Art. 159 Grondwet 1994

C.14.0369.N 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.9 AC nr. 132

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Criterium

Geschillen over subjectieve rechten behoren in de regel tot de bevoegdheid van de justitiële rechter (1). (1) Zie concl. OM.

Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Criterium

- Artt. 144 en 145 Grondwet 1994

P.15.0172.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.5 AC nr. 97

De rechter wordt tot bewijs van het tegendeel vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen en de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter zijn nauw met elkaar verbonden zodat bij de beoordeling van de objectieve onpartijdigheid van de rechter de waarborgen van diens individuele onafhankelijkheid in aanmerking kunnen worden genomen (1). (1) Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166.

Rechterlijke macht - Rechter - Onpartijdigheid - Onafhankelijkheid - Beoordeling van de objectieve onpartijdigheid van de rechter - Criterium

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 151, § 1 Grondwet 1994

C.13.0546.F 8 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150108.3 AC nr. 15

Elk rechtsprekend orgaan heeft de bevoegdheid en de plicht om na te gaan of de beslissingen van de administratie waarvan de toepassing betwist wordt, overeenstemmen met de wet (1). (1) Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0620.F, AC 2012, nr. 511.

Rechterlijke macht - Grondwet (1994) - Artikel 159 - Rechterlijke macht - Opdracht

- Art. 159 Grondwet 1994

SCHEIDING DER MACHTEN

S.22.0044.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.15 AC nr. ...

De arbeidsrechtbank oefent een toezicht met volle rechtsmacht uit over de beslissingen van de commissie kunstenaars; mits het recht van verdediging wordt nageleefd en de door de partijen vastgestelde grenzen van het geding niet worden overschreden, valt alles wat tot de beoordelingsbevoegdheid van de commissie behoort onder het toezicht van de arbeidsrechtbank, tenzij een bijzondere bepaling de commissie uitdrukkelijk de discretionaire bevoegdheid verleent om een beslissing te nemen, in welk geval de rechter de commissie haar beoordelingsbevoegdheid niet mag ontzeggen en zich niet in haar plaats mag stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Scheiding der machten - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars om de afgifte van deze kaart te weigeren - Betwisting - Beroep - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Grens

- Art. 17sexies KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

P.22.1352.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12 AC nr. ...

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Scheiding der machten - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.21.0012.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.5 AC nr. ...

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze van het voordeel van de werkloosheidsuitkeringen uitsluit op grond van artikel 154, eerste lid, 2°, Werkloosheidsbesluit, omdat hij niet onmiddellijk zijn controlekaart op vordering van een daartoe bevoegde persoon heeft voorgelegd terwijl hij een in artikel 45 bedoelde activiteit verrichtte, en de werkloze deze administratieve sanctie betwist voor de arbeidsrechtbank, oefent die rechtbank, met eerbiediging van het recht van verdediging en binnen de grenzen van het geding zoals die door de partijen zijn vastgelegd, een toezicht met volle rechtsmacht uit op de door de directeur opgelegde sanctie, zonder dat zij evenwel, indien ze oordeelt dat die administratieve sanctie niet op grond van die bepaling voor dat feit kan worden opgelegd, zich in de plaats van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening mag stellen om te oordelen over de wenselijkheid om een sanctie op te leggen die door een andere bepaling voor een ander feit is bepaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 456.

Scheiding der machten - Werkloosheid - Recht op uitkering - Uitsluiting van het recht op werkloosheidsuitkeringen - Administratieve sanctie - Niet-voorlegging van de controlekaart op vordering hiervan - Betwisting van de administratieve sanctie voor de arbeidsrechtbank - Bevoegdheden van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht - Omvang

- Artt. 71, eerste lid, 5°, 71bis, § 1, eerste lid, en 154, eerste en tweede lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.21.0017.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.6 AC nr. ...

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze van het voordeel van de werkloosheidsuitkeringen uitsluit op grond van artikel 154, eerste lid, 1°, Werkloosheidsbesluit, omdat hij zijn controlekaart niet heeft ingevuld, en de werkloze deze administratieve sanctie betwist voor de arbeidsrechtbank, oefent die rechtbank, met eerbiediging van het recht van verdediging en binnen de grenzen van het geding zoals die door de partijen zijn vastgelegd, een toezicht met volle rechtsmacht uit op de door de directeur opgelegde sanctie, zonder dat zij evenwel, wanneer ze oordeelt dat die administratieve sanctie voor dat feit niet op grond van die bepaling kan worden opgelegd, zich in de plaats van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening mag stellen om te oordelen over de wenselijkheid om de in artikel 153, eerste lid, 2°, voor een ander feit bepaalde sanctie op te leggen (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. in de zaak Cass. 27 juni 2022, AR S.21.0012.F, AC 2024, nr. 456, waarin een soortgelijke redenering wordt gevolgd.

Scheiding der machten - Werkloosheid - Recht op uitkering - Uitsluiting van het recht op werkloosheidsuitkeringen - Administratieve sanctie - Niet-ingevulde controlekaart - Betwisting van de administratieve sanctie voor de arbeidsrechtbank - Bevoegdheden van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht - Omvang

- Art. 13, eerste lid KB 3 mei 2007 tot regeling van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag

- Artt. 71, eerste lid, 5°, 153, eerste lid, 2°, en 154, eerste en tweede lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de draagwijdte van een bepaling van een uitvoeringsreglementering is de rechter niet gebonden door de interpretatie ervan die na het uitvaardigen van die bepaling wordt verdedigd door leden van de uitvoerende macht, ook al betreft het de minister die bevoegd is voor het departement waartoe die uitvoeringsreglementering behoort, wanneer de rechter die draagwijdte anders beoordeelt dan de minister, miskent hij hierdoor niet het beginsel van de scheiding der machten.

Scheiding der machten - Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Interpretatie van een uitvoeringsreglementering - Rubriek 60 van Bijlage 1 Vlarem II - Standpunt van de Minister - Beoordeling van de reglementering door de rechter - Draagwijdte

P.20.0884.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.4 AC nr. ...

Het beginsel van de scheiding der machten houdt in dat de rechterlijke macht niet gebonden is door de uitlegging die de Belgische regering van het EVRM geeft, noch door een verklaring van de Belgische regering dat een rechter het EVRM zou hebben geschonden; de beslissing van het Europees Hof waarbij het Hof zich beperkt tot het verlenen van akte van de verklaring van de Belgische regering en tot schrapping van het verzoekschrift van de rol heeft geen gezag van gewijsde met betrekking tot de door verzoekers aangevoerde miskenning van de berechting van de herstelvordering binnen een redelijke termijn (1). (1) Zie concl. OM.

Scheiding der machten - Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Erkenning door de Belgische Staat van een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak - Gezag van uitgelegde zaak

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 37 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0306.F 8 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.10 AC nr. ...

Uit artikel 3, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de uitvoerende macht als enige bevoegd is om, op het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling, over de uitlevering te beslissen (1); het hof van beroep mag bijgevolg niet kennisnemen van het hoger beroep tegen het ministerieel besluit; hieruit volgt dat het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart, eveneens onontvankelijk is (2). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, § 10, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. « Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1799). (2) Zie Cass. 4 maart 2020, AR P.20.0226.F, AC 2020, nr. 164.

Scheiding der machten - Ministerieel besluit van uitlevering - Exclusieve bevoegdheid van de uitvoerende macht - Hoger beroep - Bevoegdheid van het hof van beroep

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.19.0888.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.3 AC nr. ...

De commissie voor de vervolgingen die uitspraak moet doen over een verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid, moet nagaan of de schuld op het eerste gezicht niet onwaarschijnlijk is, dat de vervolging niet is ingegeven door partijdige beweegredenen en dat ze de werkzaamheden van de vergadering niet ontregelt; hieruit kan worden afgeleid dat die commissie zich niet zelf kan uitspreken over de excepties van nietigheid van de onderzoeksinformatie of van het vooronderzoek.

Scheiding der machten - Parlementaire onschendbaarheid - Verzoek tot opheffing - Commissie voor de vervolgingen van de Kamer - Opdracht

- Art. 59 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0949.F 7 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181107.12 AC nr. 616

Het beginsel van de scheiding der machten houdt in dat de Rechterlijke Macht niet gebonden is door de uitlegging die de administratie van het Verdrag geeft of door de bewering van die administratie dat een rechter dat Verdrag zou hebben geschonden; heeft geen gezag van uitgelegde zaak de beslissing van het EHRM tot doorhaling van de zaak op de rol nadat het zich ertoe heeft beperkt, zonder tot miskenning van het Verdrag te beslissen, akte te nemen van de verklaring van de Belgische Regering volgens welke de vereiste van vermelding van de hoedanigheid van advocaat-houder van het getuigschrift in de stukken van de rechtspleging, geen waarborg biedt op het recht op toegang tot de rechter, zoals bepaald door artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 616.

Scheiding der machten - Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Verzoekschrift - Erkenning door de Belgische

Staat van een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak - Gezag van uitgelegde zaak

- Artt. 425, § 1, tweede lid, 429, tweede lid, en 442bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 37 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

S.16.0033.F 5 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180305.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Scheiding der machten - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Toetsing door de rechter

Het arrest, dat aldus de naleving toetst van de standstill-verplichting die door die grondwettelijke bepaling aan de Koning wordt opgelegd, schendt artikel 7, § 1, derde lid, Besluitwet 28 december 1944, dat de Koning belast met de opdracht om de voorwaarden voor het recht op werkloosheidsuitkeringen te bepalen niet, en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Scheiding der machten - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Toetsing door de rechter

P.16.1114.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Scheiding der machten - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Omvang van het toezicht

Krachtens artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet onderzoeken de onderzoeksgerechten of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; artikel 237, derde lid, Strafwetboek en het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten verbieden het onderzoeksgerecht om de maatregel op zijn verdienste, relevantie of doeltreffendheid te beoordelen (1). (1) Zie concl. OM.

Scheiding der machten - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Omvang van het toezicht

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

C.13.0257.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.5 AC nr. ...

Het staat aan de rechter te oordelen of de motivering afdoende is; hij mag daarbij evenwel het wettelijk begrip van de motiveringsplicht niet schenden (1). (1) Zie Cass. 11 september 2003, AR C.01.0114.N, AC 2003, nr. 426.

Scheiding der machten - Bestuurshandeling - Uitdrukkelijke motivering - Afdoende motivering - Toetsing - Rechterlijke macht

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

P.15.0716.F 10 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150610.1 AC nr. ...

Artikel 237, derde lid, Strafwetboek en het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten, verbieden het onderzoeksgerecht om de maatregel op zijn verdienste, relevantie of doeltreffendheid te beoordelen (1). (1) Cass. 17 november 2010, AR P.10.1676.F, AC 2010, nr. 682.

Scheiding der machten - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Omvang van het toezicht

UITVOERENDE MACHT

C.21.0486.F 12 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20230112.1F.6 AC nr. ...

Uit het feit dat een rechtshandeling van een administratieve overheid in de regel enkel kan worden ingetrokken indien ze onregelmatig is, kan niet worden afgeleid dat de overheid die een dergelijke rechtshandeling intrekt de onregelmatigheid ervan heeft erkend en evenmin dat de rechter die kennisneemt van de vordering tot vergoeding van de schade die zou zijn veroorzaakt door de onregelmatigheid van een ingetrokken rechtshandeling, de wettigheid ervan niet kan toetsen of enkel uitspraak kan doen over de wettigheid van die rechtshandeling als hij de intrekking vooraf onwettig heeft verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

Uitvoerende macht - Administratieve rechtshandeling - Intrekking - Voorwaarde - Gevolgen voor de administratieve overheid - Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toetsing van de wettigheid van de rechtshandeling - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheid van de rechter in geval van intrekking van een rechtshandeling - Gevolgen

De intrekking is een beslissing waarbij een overheid met terugwerkende kracht een rechtshandeling opheft die zij heeft gesteld, zodat die geacht wordt nooit te hebben bestaan, en ze heeft dezelfde uitwerking als een nietigverklaring (2). (2) Zie concl. OM.

Uitvoerende macht - Administratieve rechtshandeling - Intrekking - Begrip - Uitwerking

---

C.21.0219.N 16 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220616.1N.1 AC nr. ...

De rechterlijke macht is bevoegd om het bestuur te veroordelen tot vergoeding van de schade die een derde lijdt ingevolge zijn onzorgvuldig optreden, zonder daarbij evenwel aan het bestuur zijn beleidsvrijheid te ontnemen en zonder zich in zijn plaats te stellen, wat inhoudt dat de rechterlijke macht de beoordelingsvrijheid moet eerbiedigen die het bestuur de mogelijkheid biedt zelf te oordelen over de wijze waarop het zijn bevoegdheid uitoefent en de meest geschikt lijkende oplossing te kiezen binnen de door de wet gestelde grenzen (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2020, AR C.18.0383.N, AC 2020, nr. 186, met concl. OM; Cass. 27 oktober 2006, AR C.03.0584.N, AC 2006, nr. 518; Cass. 28 september 2006, AR C.02.0570.N, AC 2006, nr. 445.

Uitvoerende macht - Overheid - Onzorgvuldig optreden - Taak van de rechter - Veroordeling tot vergoeding van schade - Beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

S.19.0091.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.4 AC nr. ...

Noch artikel 3, 2°, Arbeidsongevallenwet, dat de Koning machtigt om bijzondere regels vast te stellen betreffende de toepassing van de wet op bepaalde categorieën van personen, noch enige andere wettelijke bepaling, laat de Koning toe om ten nadele van bepaalde categorieën van leerlingen af te wijken van de artikelen 38, tweede lid, en 39 van de wet die de berekeningswijze van het basisloon vastleggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Uitvoerende macht - Arbeidsongevallenwet - Toepassing van de wet op bepaalde categorieën van personen - Machtiging toegekend aan de Koning

- Art. 4 KB 18 april 2000
- Artt. 3, 2°, 38, tweede al., en 39 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

C.20.0366.F 3 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211203.1F.3 AC nr. ...

De reglementaire vereiste van overeenstemming van de datum van bekendmaking met de datum van aantekening maakt deel uit van de vorm van de aantekening, zodat die voorwaarde de grenzen van de door artikel L1133-2, tweede lid, van het wetboek aan de uitvoerende macht gegeven machtiging niet te buiten gaat.

Uitvoerende macht - Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bekendmaking - Bewijs - Voorwaarde - Overeenstemming van de datum van bekendmaking met de datum van aantekening - Aard van die voorwaarde

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

C.18.0383.N 12 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1 AC nr. ...

Geen enkele grondwettelijke of wettelijke bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel stelt de Uitvoerende Macht in de uitoefening van haar bevoegdheden vrij van de verplichting om de door haar onzorgvuldig optreden, onder meer door na te laten te handelen binnen een redelijke termijn, aan een ander toegebrachte schade te vergoeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Uitvoerende macht - Uitoefening van haar bevoegdheden - Fout - Onzorgvuldig optreden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer geen enkele wettelijke of reglementaire bepaling voorziet in een termijn binnen dewelke de Uitvoerende Macht aan de haar opgelegde taken uitvoering moet geven, beschikt zij over een ruime beoordelingsvrijheid en kan het niet of laattijdig uitvoeren van die wettelijke bepalingen slechts een fout uitmaken wanneer blijkt dat, alle omstandigheden in acht genomen, de Uitvoerende Macht kennelijk niet binnen een redelijke termijn heeft gehandeld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Uitvoerende macht - Uitoefening van haar bevoegdheden - Opgelegde taken - Afwezigheid van wettelijke of reglementaire termijn - Niet of laattijdige uitvoering

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.18.0223.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.2 AC nr. ...

De bestuurshandelingen van bepaalde besturen moeten uitdrukkelijk gemotiveerd worden; de opgelegde motivering moet in de akte de juridische en feitelijke overwegingen vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen en deze moet afdoende zijn; deze motivering kan ook blijken uit andere stukken, maar dan moet wel vaststaan dat die motivering door de beslissende overheid is overgenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Uitvoerende macht - Bestuurshandelingen - Motivering

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

S.17.0074.F 25 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190325.3 AC nr. ...

Het arrest voldoet aan de artikelen 2 en 3 Wet Motivering Bestuurshandelingen wanneer het zich in zijn vermeldingen niet ertoe beperkt te vereisen dat de motivering van de beslissing van de commissie voor vrijstelling van bijdragen de bestemmeling in staat moet stellen de reden van de litigieuze beslissing te begrijpen maar tevens overweegt dat ze betrekking moet hebben op de beslissing en volstaan om deze te verantwoorden, en nagaat of die voorwaarden vervuld zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 179.

Uitvoerende macht - Bestuurshandeling - Commissie voor vrijstelling van bijdragen - Beslissing - Motivering

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

C.16.0481.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.2 AC nr. ...

Het begrip "milieubelastende industrie" wordt gedefinieerd in artikel 8, 2.1.2. van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, waaruit volgt dat het de uitvoerende macht in het kader van een voorgenomen onteigening niet is toegelaten om een onderneming die niet beantwoordt aan de criteria van voormeld artikel niettemin te kwalificeren als een milieubelastende industrie in een ontwerp-gewestplan of gewestplan door middel van een aanduiding op een kaart (1). (1) Zie concl. OM.

Uitvoerende macht - Koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen - Kwalificatie van een inrichting - Bevoegdheid van de uitvoerende macht

- Art. 8, 2.1.2 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-

gewestplannen en gewestplannen

C.16.0057.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.2 AC nr. ...

Bij een gebonden bevoegdheid kan de administratieve overheid enkel vaststellen dat de wettelijke voorwaarden al dan niet vervuld zijn en beschikt zij over geen enkele beoordelingsbevoegdheid (1). (1) Zie de concl. van procureur-generaal baron J. VELU, toen advocaat-generaal, voor Cass. (verenigde kamers) 10 april 1987, AR 5590-5619, AC 1986-87, nr. 477; zie tevens de concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL bij Cass. (verenigde kamers) 19 februari 2015, AR C.14.0369.N, AC 2015, nr. 132.

Uitvoerende macht - Administratieve overheid - Bevoegdheid - Gebonden bevoegdheid

- Art. 144 Grondwet 1994

De administratieve overheid die kennis neemt van een aanvraag tot landbouwinvesteringssteun wordt elke beoordelingsvrijheid ontnomen, zodat de bevoegdheid van die overheid volledig gebonden is (1) (2) (3). (1) Het OM concludeerde tot verwerping aangezien het van mening was dat het B.Vl.Reg. 24 november 2000, het MB 24 november 2000 en de omzendbrief nr. 42a van 29 november 2006 niet geformuleerd zijn in termen van een verplichting tot steunverlening in hoofde van de overheid en een recht op steunverlening in hoofde van de landbouwer. Het OM was dan ook van mening dat uit het geheel van de toepasselijke wetsbepalingen met betrekking tot de landbouwinvesteringssteun en de doelstelling van die steun, die kadert binnen het Vlaams economisch beleid, niet blijkt dat aan de administratieve overheid die kennis neemt van een aanvraag tot landbouwinvesteringssteun elke beoordelingsvrijheid wordt ontnomen. De appelrechters konden volgens het OM dan ook naar recht oordelen dat eiseres geen subjectief recht op landbouwinvesteringssteun heeft. (2) Artikel 4 B.Vl.Reg. 24 november 2000, zoals van kracht vóór de wijziging bij B.Vl.Reg. 23 december 2010. (3) MB 24 november 2000, zoals van kracht vóór de wijziging bij MB 18 juli 2011.

Uitvoerende macht - Landbouwinvesteringssteun - Administratieve overheid - Bevoegdheid - Aard

- Artt. 1, 2, 3, 16 en 17, en zijn bijlagen MB 24 november 2000

- Artt. 4 en 6, §§ 1 en 2, en de bijlage Besluit van de Vlaamse Regering 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw

- Art. 12, §§ 1 en 3 Decreet 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994

C.11.0455.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Uitvoerende macht - Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

Het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep dat strekt tot de nietigverklaring van een beslissing om het personeelslid van rechtswege ter beschikking te stellen wegens ziekte en de beslissing tot eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken en de toelating tot het doen gelden van pensioenrechten bestaat in de nietigverklaring van een handeling die de administratieve toestand van de verweerder wijzigt en die zijn herstel in de vorige stand beoogt; de verweerder zou dat doel niet kunnen bereiken door zich tot de rechtbanken van de rechterlijke orde te wenden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Uitvoerende macht - Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.13.0257.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.5 AC nr. ...

Met afdoende motivering van de bestuurshandeling wordt bedoeld dat de beslissing door de motivering wordt gedragen (1). (1) Cass. 11 september 2003, AR C.01.0114.N, AC 2003, nr. 426.

Uitvoerende macht - Bestuurshandeling - Motivering - Uitdrukkelijke motivering - Afdoende motivering

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

S.13.0134.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7 AC nr. ...

In de regel komt het aan de ministers toe om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, te oordelen of de hoogdringendheid voorhanden is die hen ontslaat van de verplichting om de tekst van ontwerpen van reglementaire besluiten te onderwerpen aan het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Uitvoerende macht - Ontwerpen van reglementaire besluiten - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Beoordeling - Bevoegdheid

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.14.0369.N 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.9 AC nr. 132

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Uitvoerende macht - Ambtenaar - Inspecteur van financiën - Anciënniteit - Berekening - Nuttige beroepservaring in een andere functie - Beoordeling - Bevoegdheid - Aard

De overheid die uitspraak doet over de vraag of de in een andere functie opgedane beroepservaring nuttig is voor de functie van inspecteur van financiën, oefent een discretionaire bevoegdheid uit, omdat zij beschikt over een beoordelingsvrijheid met betrekking tot de relevantie van de vorige beroepservaring, ook al is haar bevoegdheid op het vlak van de maximale valorisatie gebonden (1). (1) Zie concl. OM.

Uitvoerende macht - Ambtenaar - Inspecteur van financiën - Anciënniteit - Berekening - Nuttige beroepservaring in een andere functie - Beoordeling - Bevoegdheid - Aard

- Art. 48, § 3, tweede lid, 2 KB 1 april 2003 tot vaststelling van het statuut van de leden van het interfederaal Korps van de Inspectie van financiën en tot wijziging van het KB 28 april 1998 tot organisatie van het interfederaal Korps van de Inspectie van financiën

WETGEVENDE MACHT

P.22.1352.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.1 AC nr. ...

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek

- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Door de behandeling met gesloten deuren gewaarborgde geheimhouding - Doel - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Wetgevende macht - Kamer van volksvertegenwoordigers - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0003.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.5 AC nr. ...

De fout van de wetgever waarvoor de Staat, op grond van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk kan worden gesteld, bestaat uit een gedraging die, ofwel neerkomt op een verkeerde optreden dat moet worden beoordeeld naar de maatstaf van een normaal zorgvuldige en voorzichtige wetgever die in dezelfde omstandigheden verkeert, ofwel, onder voorbehoud van een onoverkomelijke dwaling of een andere grond van vrijstelling van aansprakelijkheid, schending inhoudt van een nationaalrechtelijke norm of van een internationaalrechtelijke norm met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde, die hem gebiedt iets niet te doen of op een bepaalde manier te doen (1). (1) Zie concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.1F.5.

Wetgevende macht - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Fout

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0558.F 3 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220603.1F.9 AC nr. ...

Het wetgevend initiatiefrecht kan noch door een minister alleen worden uitgeoefend noch, in de regel, door de ministerraad.

Wetgevende macht - Initiatiefrecht - Titularis

- Artt. 36 en 75 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.12.0637.F 30 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Wetgevende macht - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Daad - Fout - Staat - Wetgevende macht - Norm die een gemeenschapsrechtelijke norm miskent

Onder voorbehoud van het bestaan van een onoverkomelijke dwaling of van een andere grond van vrijstelling van aansprakelijkheid begaat de wetgever een fout wanneer hij een reglementering uitvaardigt die indruist tegen een gemeenschapsrechtelijke norm die hem verplicht op een welbepaalde manier iets niet te doen, zodat, indien die fout schade veroorzaakt, de burgerlijke aansprakelijkheid van de wetgever in het gedrang komt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

Wetgevende macht - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Daad - Fout - Staat - Wetgevende macht - Norm die een gemeenschapsrechtelijke norm miskent

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

MACHTSOVERSCHRIJDING

P.21.0028.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.4 AC nr. ...

° De rechter overschrijdt zijn rechtsmacht wanneer hij uitspraak doet over een geschilpunt dat niet bij hem aanhangig is gemaakt omdat hierover al in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen definitief uitspraak is gedaan (1). (1) Cass. 26 juni 1992, AR 7861, AC 1992, nr. 571.

- Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het appelgerecht uitspraak doet over een geschilpunt dat is beslecht door een vonnis waartegen geen hoger beroep is ingesteld, miskent het de grenzen van de aanhangig gemaakte zaak en begaat het, bijgevolg, een rechtsmachtsoverschrijding.

- Door de eerste rechter beslecht geschilpunt - Vonnis waartegen op dit punt geen hoger beroep is ingesteld

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0578.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.7 AC nr. ...

Er is sprake van machtsoverschrijding wanneer een rechtbank zich rechten aanmatigt die aan geen enkele rechtsmacht toekomen; de rechtbank die een beklaagde bij verstek veroordeelt hoewel ze, bij gebrek aan dagvaarding, niet met de zaak was gelast, begaat aldus een machtsoverschrijding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

- Strafzaken - Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Geen aanhangigmaking van de zaak - Veroordeling van de beklaagde bij verstek - Wettigheid

P.20.0007.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.4 AC nr. ...

Artikel 19 Gerechtelijk Wetboek verbiedt dat de rechter zich een geschilpunt opnieuw toe-eigent om er een ander gevolg aan te geven, hoewel dat door hem al werd beslecht (1); een rechtscollege dat niet terugkomt op wat het zelf heeft beslist, maar wel de onwettigheid aanhaalt van een door een andere rechtbank in een andere zaak opgelegde straf, begaat geen dergelijke machtsoverschrijding. (1) Zie Cass. 19 april 2001, AR C.00.0161.F, AC 2001, nr. 215.

- Begrip - Eindbeslissing - Draagwijdte - Strafzaken - Beslissing die de onwettigheid van de straf die door een andere rechtbank werd opgelegd in een andere zaak aanhaalt - Bestaanbaarheid met artikel 19 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0159.F 19 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200219.2F.3 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over een geschilpunt dat bij hem niet meer aanhangig is omdat hij hierover in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen een eindbeslissing heeft gewezen, overschrijdt zijn rechtsmacht(1); wanneer, aldus, de rechter bij tussenvonnis beslist dat de stukken die door de burgerlijke partijen zijn overgelegd geen enkel tegensprekelijk stuk bevatten dat in staat is de gegrondheid van hun gehele vordering te staven, is dit een beslissende reden in zoverre de rechtbank aldus heeft ontkend dat de stukken in staat waren de schade ten belope van het gevorderde bedrag te staven(2). (1) Zie Cass. 26 oktober 2015, AR C.15.0028.N, AC 2015, nr. 626; Cass. 18 juni 2015, AR C.14.0491.F, AC 2015, nr. 415, met concl. van advocaat-generaal LECLERCQ in Pas; Cass. 18 november 1997, AR P.96.0477.N, AC 1997, nr. 484; Cass. 26 juni 1992, AR 7861, AC 1992, nr. 571; Cass. 23 november 1987, AR 7688, AC 1987-88, nr. 176 (onderscheid met het gezag van gewijsde). (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, n° 159.

- Geschilpunt - Beslissing die de rechtsmacht van de rechter uitput - Nieuwe beslissing van dezelfde rechter - Zelfde zaak en partijen - Tussenvonnis - Beslissende reden - Toepassing

- Art. 19, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0139.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.1 AC nr. ...

Uit artikel 19 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter zijn rechtsmacht overschrijdt indien hij uitspraak doet over een geschilpunt dat bij hem niet meer aanhangig is omdat hij reeds vroeger in dezelfde zaak en tussen diezelfde partijen over dat geschilpunt een beslissing heeft gewezen en hij aldus zijn rechtsmacht daarover geheel heeft uitgeput (1). (1) Cass. 8 maart 2019, AR C.16.0130.N, AC 2019, nr. 146; Zie Cass. 19 februari 2018, AR S.17.0052.F, AC 2018, nr. 105; Cass. 12 juni 2014, AR C.13.0465.N, AC 2014, nr. 423.

- Taak van de rechter - Geschilpunt - Reeds gewezen vonnis in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen

- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0603.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.7 AC nr. 421

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Machtsafwending

C.16.0147.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.7 AC nr. ...

De eerste periodieke evaluatie van een magistraat veronderstelt dat deze zijn functie heeft uitgeoefend gedurende een jaar na zijn eedaflegging (1). (1) Zie Cass. 6 september 2007, AR C.06.0345.N, AC 2007, nr. 388.

- Beroepsmagistraat - Benoeming - Eerste periodieke evaluatie - Tijdstip

- Artt. 259novies, § 1, eerste, derde en vierde lid, en 259decies, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0321.N 28 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160128.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Begrip

Uit de artikelen 19, eerste lid, en 1068, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het hoger beroep tegen een vonnis van de eerste rechter dat wordt gewezen na een voorafgaand vonnis, de eindbeslissingen van dit voorafgaand vonnis slechts bij de appelrechter aanhangig maakt, voor zover ook tegen dit laatste vonnis hoger beroep is aangetekend; de appelrechter die opnieuw uitspraak doet over een geschilpunt waarover de eerste rechter zijn rechtsmacht volledig had uitgeput en waarover geen hoger beroep werd ingesteld, begaat machtsoverschrijding (1). (1) Zie concl. OM.

- Begrip

- Artt. 19, eerste lid, en 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0028.N 26 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151026.1 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over een geschilpunt dat bij hem niet meer aanhangig is omdat hij reeds vroeger in dezelfde zaak en tussen diezelfde partijen over dat geschilpunt een beslissing heeft gewezen en aldus zijn rechtsmacht daarover geheel heeft uitgeput, overschrijdt zijn rechtsmacht (1). (1) Zie Cass. 18 juni 2015, AR C.14.0491.F, AC 2015, nr. ....

- Geschilpunt - Beslissing waardoor de rechter zijn rechtsmacht ten volle uitoefent - Nieuwe beslissing van dezelfde rechter - Zelfde zaak en partijen

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.1257.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter beslist dat de administratieve bewaringsmaatregel waarvan hij de wettigheid toetst geen bestaansreden meer heeft, hoeft hij geen uitspraak meer te doen over de bewaring van de vreemdeling; de kamer van inbeschuldigingstelling die evenwel, in het kader van de mate waarin de zaak bij haar aanhangig is gemaakt, beslist de vreemdeling ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken te houden, begaat machtsoverschrijding en schendt artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 20 oktober 2010, AR P.10.1553.F, AC 2010, nr. 618.

- Vreemdelingen - Administratieve bewaringsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoezicht - Maatregel zonder bestaansreden - Gevolg - Beslissing van de rechter om de vreemdeling ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken te houden - Wettigheid

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

S.13.0134.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7 AC nr. ...

De rechter die de artikelen 2 en 8 van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 toepast om op grond hiervan een gemeente te veroordelen tot betaling aan een vrijwillige brandweerman van overloon voor nacht- en zondagwerk, schendt artikel 3, § 1, Wet Raad van State en artikel 159 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Personeel van de openbare brandweerdiensten - Veroordeling van een gemeente tot betaling van loon voor de thuiswachtdiensten - Onwettige toepassing van het KB 3 juni 1999

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Personeel van de openbare brandweerdiensten - Veroordeling van een gemeente tot betaling van loon voor de thuiswachtdiensten - Onwettige toepassing van het KB 3 juni 1999

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

MAKELAAR

C.23.0204.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.9 AC nr. ...

De maximale uitwinningvergoeding speelt enkel een rol indien deze lager is dan het bedrag van de uitwinningvergoeding, berekend op grond van de naar de omstandigheden van het geval aangepaste voordelen die voor de principaal voortvloeien uit transacties met door de handelsagent aangebrachte klanten; de uitwinningvergoeding kan niet zonder meer worden vastgesteld op een billijk geacht percentage van de wettelijk vastgelegde maximale uitwinningvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

- Handelsagentuurovereenkomst - Uitwinningsvergoeding - Berekening

- Art. X.18 Wetboek van economisch recht

D.24.0005.N 4 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.8 AC nr. ...

Een geschrapte vastgoedmakelaar kan, na het verstrijken van een termijn van vijf jaar nadat hem bij definitieve beslissing de tuchtsanctie van schrapping werd opgelegd, een aanvraag tot eerherstel indienen; zolang hem voor de schrapping geen eerherstel is verleend, kan hij niet opnieuw op het tableau van vastgoedmakelaars worden ingeschreven.

- Vastgoedmakelaar - Tuchtsanctie - Herinschrijving tableau - Eerherstel

- Art. 62, §§ 1 en 2 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars
- Art. 14, § 1 Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar
- Art. 5, § 1, tweede lid Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

---

C.24.0023.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.7 AC nr. ...

De verplichte bedingen met betrekking tot onder meer de duur, de uitvoering, de beëindiging en de herroeping van de vastgoedbemiddelingsovereenkomst omvatten niet het voorwerp van de bemiddelingsovereenkomst, zodat het ontbreken ervan in de regel niet leidt tot de nietigheid van de bemiddelingsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

- Vastgoedmakelaar - Vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Ontbreken verplichte bedingen met betrekking tot de duur, de uitvoering, de beëindiging en de herroeping - Gevolg

- Art. 2 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

Er is geen sanctie bepaald voor het ontbreken van één of meerdere bedingen in de vastgoedbemiddelingsovereenkomst; het is evenwel mogelijk dat door het ontbreken van één of meerdere bedingen in de bemiddelingsovereenkomst het voorwerp van de overeenkomst niet bepaald, noch bepaalbaar is en de overeenkomst bijgevolg nietig is (1). (1) Zie concl. OM.

- Vastgoedmakelaar - Vastgoedbemiddelingsovereenkomsten - Ontbreken van verplichte bedingen - Sanctie

- Art. 4 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars
- Art. 2 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

Het beding van de vastgoedbemiddelingsovereenkomst dat de opdracht van de vastgoedmakelaar en de omvang van zijn bevoegdheid bepaalt, bepaalt het voorwerp van de overeenkomst, zonder hetwelk de overeenkomst in zijn geheel nietig is (1). (1) Zie concl. OM.

- Vastgoedmakelaar - Vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Ontbreken van verplicht beding met betrekking tot voorwerp van de vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Gevolg

- Art. 2, 1° KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

---

D.23.0016.F 24 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240524.1F.5 AC nr. ...

De uitwissing van een tuchtstraf verhindert niet dat de tuchtoverheid in het kader van een latere tuchtprocedure rekening houdt met de omstandigheid dat de vervolgde persoon in het verleden reeds laakbare feiten heeft gepleegd, die al dan niet gelijkaardig zijn, voor zover zij de strafmaat van de uitgewiste straf niet in aanmerking neemt.

- Vastgoedmakelaar - Tuchtstraf - Uitwissing - Latere tuchtprocedure - Inaanmerkingneming van de uitgewiste straf

- Art. 62, § 1 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars
- Art. 14, § 1 Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

Op het enkele hoger beroep van de vervolgde vastgoedmakelaar kan de beroepskamer de beslissing van de uitvoerende kamer die een grief tegen hem ongegrond verklaart, hervormen en de opgelegde tuchtsanctie verzwaren.

- Vastgoedmakelaar - Tuchtstraf - Hoger beroep van de vastgoedmakelaar - Verzwaring van de straf

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

D.21.0024.N 16 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.3 AC nr. ...

De rechter kan bij de motivering van de tuchtstraf elk feitelijk gegeven in aanmerking nemen waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en dat de ernst van de tuchtrechtelijke inbreuk aantoont of hem duidelijkheid verschaft over de persoonlijkheid van de tuchtbeklaagde; de rechter kan daarbij rekening houden met tuchtrechtelijke voorgaanden en uitspraken betreffende een derde waarbij de tuchtbeklaagde weliswaar geen partij maar wel betrokken was, mits hij daarbij geen uitspraak doet over het strafbaar karakter van die eerdere feiten in hoofde van de tuchtbeklaagde.

- Tucht - Sanctie - Gegevens die in aanmerking kunnen genomen worden

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

D.21.0003.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.9 AC nr. ...

De kamer die overgaat tot schrapping van een vastgoedmakelaar op grond van een voorafgaande veroordeling voor misbruik van vertrouwen, legt een maatregel op die met een tuchtsanctie gelijkstaat, en moet daarbij kunnen onderzoeken of het opleggen van de wettelijk voorziene sanctie verzoenbaar is met de dwingende eisen van internationale verdragen en van het interne recht, met inbegrip van de algemene rechtsbeginselen, in het bijzonder om na te gaan of de tuchtsanctie niet onevenredig is met de overtreding (1). (1) Zie Cass. 26 juni 2015, AR D.13.0025.N, AC 2015, nr. 450; Cass. 13 februari 2009, AR C.07.0507.N, AC 2009, nr. 121; Cass. 13 februari 2009, AR F.06.0107.N, AC 2009, nr. 123.

- Vastgoedmakelaar - Kamer van beroep - Beslissing tot schrapping - Aard

- Art. 62, §§ 1 en 2 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Artt. 13, 14, §§1 en 2, tweede lid, en 17, eerste lid Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

- Artt. 9, §§ 1, 3°, 6 en 10 Kaderwet 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.21.0022.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.7 AC nr. ...

Wanneer de kamer van beroep uitspraak doet over het beroep tegen een beslissing van de uitvoerende kamer om een stagiair weg te laten van de kolom van de lijst van stagiairs waarop hij is ingeschreven, omdat hij voor de tweede maal niet is geslaagd voor de mondelinge proef van de praktische bekwaamheidstest, is ze niet bevoegd om zich uit te spreken over de formulering van de gestelde vragen of de kwaliteit van de antwoorden die van de kandidaat worden geëist of die hij heeft gegeven; het komt haar daarentegen toe de regelmatigheid van de weglatingsprocedure van die stagiair te controleren en in het bijzonder na te gaan of de weglatingsbeslissing wettig is en behoorlijk met redenen is omkleed (1) (2). (1) Zie Cass. 4 maart 2021, AR D.20.0009.F, AC 2021, nr. 160, met concl. van advocaat-generaal DE KOSTER op datum in Pas. (2) Artikelen 21, 23, § 2, en 27, § 4 van het stagereglement van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 23 juli 2013.

- Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Stagereglement - Slagen voor de stage - Voorwaarde - Slagen voor een praktische bekwaamheidstest - Mondelinge proef - Voor een tweede maal niet slagen - Gevolg - Beslissing van de uitvoerende kamer - Ambtshalve weglating van de kolom van de lijst van stagiairs - Beroep - Kamer van beroep - Bevoegdheid

- Artt. 21, 23, § 2, en 27, § 4 Stagereglement van het Beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars

- Artt. 48, 53 en 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

D.21.0023.F 4 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220204.1F.3 AC nr. ...

Het koninklijk besluit van 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars vertrouwt, voor de procedures die gevolgd worden voor de uitvoerende kamers, de kamers van beroep en de verenigde kamers, aan de secretarissen taken toe die, in de procedures die gevolgd worden voor de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde, door de griffiers worden vervuld; bijgevolg komt het aan die secretarissen toe om, wanneer een lid van een uitvoerende kamer, van een kamer van beroep of van de verenigde kamers in de onmogelijkheid verkeert de uitspraak te ondertekenen, hiervan melding te maken onderaan de akte, overeenkomstig artikel 785 Gerechtelijk Wetboek.

- Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Uitvoerende kamers, kamers van beroep, verenigde kamers - Secretarissen van die kamers - Taak

- Art. 65 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

C.19.0463.F 24 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211224.1F.1 AC nr. ...

De informatieplicht van de verzekeringstussenpersoon houdt in dat aan de klant inlichtingen moeten worden verstrekt over de soorten verzekeringsovereenkomsten die hij wil sluiten en niet over alle verzekeringsovereenkomsten die hem kunnen worden aangeboden; hieruit volgt dat, wanneer de klant niet te kennen geeft dat hij een dekking tegen het diefstalrisico nodig had, de verzekeringstussenpersoon niet spontaan een dergelijke dekking moet zoeken en aanbieden (1). (1) Art. 27 Wet Financieel Toezicht vóór de wijziging door artikel 105 van de wet van 21 november 2017; Artt. 273 en 275 Wet Verzekeringen vóór de wijziging door artikel 21 van de wet van 6 december 2018.

- Verzekeringstussenpersoon - Informatieplicht

- Artt. 273 en 275 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 27 Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

D.20.0007.N 21 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.4 AC nr. ...

De schrapping van de lijst der stagemeesters die de vastgoedmakelaar niet belet het beroep uit te oefenen, is geen tuchtsanctie maar een administratieve maatregel die ertoe strekt te verzekeren dat de stagiairs een kwaliteitsvolle beroepsopleiding krijgen.

- Vastgoedmakelaar - Stagemeester - Schrapping van de lijst van stagemeesters - Sanctie - Aard

- Art. 16, § 3 Stagereglement van het Beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars
- Art. 14, §§ 1 en 2, eerste en tweede lid Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

Voor de schrapping van de lijst van de stagemeesters is het niet vereist dat een effectieve schorsing is opgelegd en volstaat het dat de sanctie van schorsing bij definitieve beslissing is opgelegd.

- Vastgoedmakelaar - Stagemeester - Schrapping van de lijst van stagemeesters - Definitieve sanctie van schorsing of schrapping

- Art. 16, § 1, 4°, en § 3 Stagereglement van het Beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars

D.18.0009.N 23 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.1N.7 AC nr. ...

De Kamer van beroep die, buiten de termijn van 36 maanden na inschrijving van de stagiair op de kolom of kolommen van de lijst van stagiairs, de stagiair weglaat van deze of die kolommen wegens het niet afleggen of niet slagen in de praktische bekwaamheidstest binnen de termijn van 36 maanden, belet de stagiair niet om hangende de procedure zijn beroep uit te oefenen en miskent niet de schorsende kracht van het hoger beroep.

- Vastgoedmakelaar - Kamer van beroep - Weglating van een stagiair van de lijst van stagiairs - Beslissing buiten de termijn van 36 maanden na inschrijving

- Art. 32 Stagereglement van het Beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars

D.20.0009.F 4 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars uitspraak doet over het beroep tegen de beslissing van de uitvoerende kamer om een stagiair ambtshalve weg te laten van de kolom van de lijst van stagiairs waarop hij is ingeschreven omdat hij voor de tweede maal niet is geslaagd voor de schriftelijke proef van de praktische bekwaamheidstest, kan die kamer nagaan of die proef bestaat in het oplossen van vragen en praktische casussen en of deze de materies betreft die in het door het Instituut vastgelegde examenprogramma worden vermeld; Hieruit volgt echter niet dat de kamer van beroep bevoegd is om uitspraak te doen over de formulering van de gestelde vragen of de kwaliteit van de antwoorden die van de stagiair worden geëist of die hij heeft gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 160.

- Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kamer van beroep - Bevoegdheden - Vastgoedmakelaar - Stagiair - Examen - Schriftelijke proef - Niet geslaagd - Weglating van de lijst van stagiairs - Beroep

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Art. 8, § 1 Kaderwet 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen

P.20.0324.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.6 AC nr. ...

Uit de bewoordingen en de wetsgeschiedenis van artikel 24 van de wet van 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar volgt dat enkel de processen-verbaal opgesteld door de ambtenaren en agenten die door de Koning zijn aangewezen, bewijswaarde hebben tot het tegendeel wordt bewezen en dat enkel met betrekking tot die processen-verbaal, op straffe van nietigheid, moet worden voldaan aan de in het tweede lid bepaalde vereisten; daarentegen doet dat artikel geen afbreuk aan de algemene opsporingsbevoegdheid van de officieren van gerechtelijke politie, noch aan hun plicht om van de ontvangen klachten en aangiften en de vastgestelde misdaden en wanbedrijven proces-verbaal op te stellen en daarvan kennis te geven aan de bevoegde gerechtelijke overheid, zoals dat onder meer is bepaald in de artikelen 15 en 40 Wet Politieambt en die processen-verbaal, ook al betreffen zij overtredingen van de wet van 11 februari 2013, hebben niet de bijzondere bewijswaarde bepaald in artikel 24, tweede lid, van die wet, moeten niet voldoen aan de in dat lid bepaalde vereisten en zijn niet onderworpen aan de erin bepaalde nietigheidssanctie en zij gelden als inlichtingen waarop de rechter vrij zijn overtuiging kan steunen (1). (1) D. HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 en 1433-1458.

- Vastgoedmakelaar - Wet 11 februari 2013 - Artikel 24 - Ambtenaren en agenten aangewezen door de Koning voor de opsporing en vaststelling van inbreuken - Processen-verbaal - Bewijswaarde - Draagwijdte

D.19.0007.N 30 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.6 AC nr. ...

De natuurlijke persoon die de mondelinge proef heeft afgelegd kan bij de Kamer van beroep van het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars beroep instellen tegen de beslissing van de Uitvoerende Kamer dat hij of zij voor die proef niet slaagt.

- Vastgoedmakelaar - Inschrijving op het tableau - Praktische bekwaamheidstest - Mondelinge proef - beslissing van niet slagen van de Uitvoerende Kamer - Hoger beroep bij de Kamer van beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 1, eerste lid, 5°, 23, § 2, en 26, tweede lid Stagereglement van het Beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars

- Art. 6, § 1, 3° KB 30 augustus 2013 betreffende de toegang tot het beroep van vastgoedmakelaar

- Art. 9, § 6 Kaderwet 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen

D.19.0008.N 30 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.5 AC nr. ...

Wanneer de Kamer van beroep van het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars een beslissing van de eerste rechter vernietigt, dient zij zelf uitspraak te doen over de gevolgen die moeten worden gegeven aan het geschil waarvan zij heeft kennisgenomen.

- Vastgoedmakelaar - Kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kennisname van het geschil - Vernietiging van de beslissing van de eerste rechter

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Artt. 2 en 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0302.N 22 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180222.8 AC nr. ...

Artikel 1, 6° van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen volgens dewelke de verzekeringsmakelaar niet gebonden is aan een welbepaalde verzekeraar, staat niet eraan in de weg dat hij de schijn kan doen ontstaan dat hij een verzekeraar vertegenwoordigt (1). (1) Zie concl. OM.

- Verzekeringsmakelaar - Al dan niet gebondenheid aan een verzekeraar - Schijnmandaat - Toepassing

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1, 6° Wet 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen

Artikel 4, §§1 en 2, eerste lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst staat er niet aan in de weg dat het gebruik van een verzekeringsvoorstel dat de verzekeringsmakelaar door de kandidaat-verzekeringsnemer laat invullen, de schijn kan doen ontstaan dat de makelaar de verzekeraar vertegenwoordigt (1). (1) Zie concl. OM.

- Verzekeringsmakelaar - Gebruik van een verzekeringsvoorstel - Schijnmandaat - Toepassing

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

- Art. 4, §§ 1 en 2, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Verzekeringsmakelaar - Gebruik van een verzekeringsvoorstel - Schijnmandaat - Toepassing

- Verzekeringsmakelaar - Al dan niet gebondenheid aan een verzekeraar - Schijnmandaat - Toepassing

C.16.0207.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.6 AC nr. ...

Aangezien de redenen die door verzoeker werden aangevoerd om de wraking te vorderen van het lid van de Nederlandstalige kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars en die ongegrond werden bevonden, in werkelijkheid samenvallen met deze die thans worden aangevoerd om de onttrekking te vorderen aan de beroepskamer, getuigt laatstvermeld verzoek van procesrechtsmisbruik en is het kennelijk onontvankelijk.

- Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tucht - Wettige verdenking - Verzoek tot onttrekking van de zaak - Redenen

- Artt. 648 en 656 Gerechtelijk Wetboek

D.15.0010.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.4 AC nr. ...

Elke zaakvoerder, bestuurder of actieve vennoot, die zelf de gereglementeerde activiteit van vastgoedmakelaar uitoefent in een rechtspersoon die niet op het tableau of op de lijst is ingeschreven, moet aan de inschrijvingsplicht voldoen.

- Niet op het tableau ingeschreven rechtspersoon - Uitoefening van het beroep van vastgoedmakelaar - Door een zaakvoerder, bestuurder of actieve vennoot - Verplichting

- Art. 10, § 2 Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

D.15.0003.N 10 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151210.8 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 53, derde lid, en 61 van het koninklijk besluit van 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars, zijn de beslissingen van de kamers van beroep met redenen omkleed; dit houdt in dat de beslissing op de tuchtvordering melding maakt van de redenen die de rechter hebben overtuigd van het al dan niet bestaan van een tuchtrechtelijke inbreuk, ongeacht of een conclusie werd ingediend.

- Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Organisatie en werking - Beslissing op de tuchtvordering - Wijze

- Artt. 53, derde lid, en 61 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

D.14.0029.F 28 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150528.15 AC nr. ...

De diploma's, certificaten of andere titels en de jaren beroepservaring die de artikelen 12 en 14 van het Franse decreet nr. 72-678 van 20 juli 1972 als voorwaarde stellen voor de toekenning van een beroepskaart die toelaat om de activiteit van bemiddeling en beheer van onroerende goederen en handelsfondsen in Frankrijk uit te oefenen, maken niet de opleidingstitel uit die vereist is in artikel 2, § 1, d), van het koninklijk besluit van 30 augustus 2013 om het beroep van vastgoedmakelaar te mogen uitoefenen.

- Vastgoedmakelaar - Toegang tot het beroep in België - Opleidingstitel voorgeschreven door een andere lidstaat - Begrip - Frankrijk

- Artt. 11, 12 en 14 Frans decreet nr. 72-678 van 20 juli 1972
- Art. 2, § 1, d) KB 30 augustus 2013 betreffende de toegang tot het beroep van vastgoedmakelaar

D.14.0008.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.5 AC nr. ...

Noch het algemeen beginsel van het recht van verdediging, noch artikel 6.1 EVRM worden geschonden door de kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars die de tuchtsanctie die door de Uitvoerende Kamer werd uitgesproken verzwaart, zonder vooraf de betrokken beroepsbeoefenaar-appellant te hebben verwittigd, aangezien, ingevolge artikel 60 van het koninklijk besluit van 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars, de mogelijkheid om tot verzwaring van de sanctie over te gaan inherent is aan het instellen van het hoger beroep en derhalve voorzienbaar is.

- Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtsanctie - Verzwaring zonder voorafgaande verwittiging beroepsbeoefenaar - Recht van verdediging - Artikel 6.1 E.V.R.M. - Gevolg

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars
- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

MANDELIGHEID

C.21.0429.F 8 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221208.1F.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 577-2, § 5, 657 en 662 oud Burgerlijk Wetboek volgt dat de mogelijkheid om een werk tegen de gemene muur aan te brengen of te doen steunen, voor de gehele dikte van de muur geldt.

- Gemene muur - Mogelijkheid om een werk aan te brengen of te doen steunen - Uitoefening

- Artt. 577-2, § 5, 657 en 662 Oud Burgerlijk Wetboek

MEINEED

P.21.1648.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.5 AC nr. ...

Een boedelbeschrijving als bedoeld in de artikelen 1175 en 1183 Gerechtelijk Wetboek heeft als doel de omvang van een nalatenschap, een gemeenschap of een onverdeeldheid vast te stellen om aldus de basis te vormen voor een latere verdeling en onder verduistering in de zin van artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek moet worden verstaan iedere daad of iedere nalatigheid die ertoe strekt een goed aan de boedel te onttrekken; de partijen bij een boedelbeschrijving die wordt opgesteld naar aanleiding van een nalatenschap zijn niet alleen ertoe gehouden melding te maken van de goederen die tot het vermogen in de strikte zin van de erflater behoren, maar ook van alle goederen die de erflater hen heeft geschonken, alsook van alle andere verrichtingen die een invloed kunnen hebben op de samenstelling van de boedel, ongeacht de motieven die aan de grondslag van die verrichtingen liggen en de loutere omstandigheid dat een erfgenaam voorhoudt dat een geldbedrag dat kort vóór het overlijden van de erflater aan hem werd gestort, ertoe strekte bepaalde kosten van de open te vallen nalatenschap te dekken, ontslaat de partijen bij een boedelbeschrijving niet ervan hiervan aangifte te doen bij de boedelbeschrijving (1). (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.1030.F, ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20031022.10, RW 2005-2006/9, 345 en noot; S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Straf , pp. 44-46.

- Valse eed bij boedelbeschrijving - Verduistering bij de boedelbeschrijving - Begrip - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 226 Strafwetboek
- Artt. 1175 en 1183 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0658.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.9 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat de notaris heeft nagelaten de partijen te waarschuwen zoals voorgeschreven door artikel 1183, 10°, Gerechtelijk Wetboek en hiervan in het proces-verbaal van boedelbeschrijving melding te maken, staat een schuldigverklaring aan meineed bij een boedelbeschrijving niet in de weg (1). (1) Cass. 6 september 2006, AR P.06.0501.F, AC 2016, nr. 393, T. Strafr. 2007, 103; Cass. 7 april 1992, AC 1991-92, nr. 424, RW 1992-93, 460. Zie S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 12, 15, 38-40.

- Valse eed bij boedelbeschrijving - Afsluiten van de boedelbeschrijving - Waarschuwing van de partijen door de notaris - Verzuim van de waarschuwing - Gevolg

- Art. 1183, 10° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Wetboek van Strafvordering

Het misdrijf van het afleggen van een valse eed bij een boedelbeschrijving, zoals bedoeld in artikel 226, tweede lid, Strafwetboek vereist het bestaan van een boedelbeschrijving met als doel de vaststelling van de inhoud van een nalatenschap, een gemeenschap of een onverdeeldheid; het is voor de strafbaarheid van de valse eed echter niet vereist dat alle bij artikel 1183 Gerechtelijk Wetboek bepaalde vormvereisten zijn vervuld, aangezien deze niet op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven.

- Valse eed bij boedelbeschrijving - Bestaan van een boedelbeschrijving - Doel en vermeldingen van de boedelbeschrijving

- Art. 1183 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Wetboek van Strafvordering

Uit de artikelen 1175 en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek volgt dat de eed bij de boedelbeschrijving wettig wordt afgelegd wanneer de geïnventariseerde goederen en gegevens en de afgelegde verklaringen van de bij de boedelbeschrijving betrokken partijen op een definitieve wijze werden vastgelegd in het door de notaris opgestelde proces-verbaal, ook al is dit niet het eindproces-verbaal van de boedelbeschrijving; de loutere omstandigheid dat de bij de boedelbeschrijving betrokken partijen, of sommigen onder hen, een voorbehoud hebben geformuleerd of de notaris hebben verzocht om verdere informatie op te vragen bij de bank, belet de notaris niet de boedelbeschrijving definitief af te sluiten (1). (1) Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.0548.N, AC 2003, nr. 497, RW 2003-04, 1265 noot M. TRAEST. Zie S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 8-16 en 35-37.

- Valse eed bij boedelbeschrijving - Proces-verbaal van boedelbeschrijving opgesteld door de notaris - Vraag tot bijkomende inlichtingen bij de bank - Voorbehoud van een partij - Gevolg

- Artt. 1175 en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de boedelbeschrijving de omvang van het gemeenschappelijk vermogen beoogt vast te stellen met het oog op de vereffening-verdeling van het huwelijksstelsel, zijn de partijen gehouden alle goederen aan te geven die een invloed kunnen hebben op de samenstelling van het gemeenschappelijk vermogen; aangezien de boedelbeschrijving van het gemeenschappelijk vermogen van een huwelijksvermogenstelsel ertoe strekt uit te maken wat respectievelijk tot het gemeenschappelijk en tot het eigen vermogen behoort, zijn de echtgenoten verplicht alles aan te geven wat van deze vermogens deel uitmaakt, zodat de niet-aangifte van een deel ervan een strafbare valsheid kan opleveren (1). (1) Zie alg. S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 63p.

- Valse eed bij boedelbeschrijving - Boedelbeschrijving van het gemeenschappelijk vermogen van het huwelijk - Aangifteplicht van de echtgenoten

- Art. 1183 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Wetboek van Strafvordering

P.16.0575.N 6 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170606.3 AC nr. 370

Is schuldig aan meineed als bedoeld bij artikel 226 Strafwetboek, hij die bij de boedelbeschrijving voor de vereffening en verdeling van nalatenschappen de bij artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven eed aflegt en daarbij nalaat te vermelden dat hij kennis had van alle geldafhalingen op de rekening van de erflaters, zodat hiermee in de vereffening of de verdeling rekening kan worden gehouden (1). (1) Zie: Cass. 4 november 2014, AR P.13.1894.N, AC 2014, nr. 661.

- Boedelbeschrijving bij vereffening en verdeling van nalatenschap - Geen kennisgeving van geldafhalingen op rekening van de erflaters

- Art. 226 Strafwetboek
- Art. 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

P.15.1077.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.3 AC nr. ...

Er is geen verduistering als bedoeld bij artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek wanneer diegene die het bestaan van een rekening aangeeft, de stand ervan niet vermeldt op voorwaarde dat daardoor geen tegoeden worden onttrokken aan de boedel; de rechter oordeelt hierover onaantastbaar.

- Eed bij boedelbeschrijving - Artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Aangifte van bestaan van een rekening - Niet-vermelding van de stand van de rekening - Strafbaarheid

- Art. 1138, 11° Gerechtelijk Wetboek

Onder verduistering, in de zin van artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek, moet worden verstaan iedere daad of iedere nalatigheid die ertoe strekt een goed te onttrekken aan de boedel van de gemeenschap (1). (1) Zie Cass. 29 oktober 1973, AC 1974, 237 met concl. van eerste advocaat-generaal Mahaux; Cass. 8 december 1981, AR 6795, AC 1981-82, nr. 233; Cass. 22 december 1987, AR 1266, AC 1987-88, nr. 249; Cass. 21 februari 1990, AR 7817, AC 1989-90, nr. 375; Cass. 9 november 1993, RW, 1993-94, 881 met noot VAN OVERBEKE, S.

- Eed bij boedelbeschrijving - Artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Verduistering

- Art. 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

P.16.0689.F 23 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161123.1 AC nr. ...

De bestraffing, door artikel 226, tweede lid, Strafwetboek, van meineed met betrekking tot de goederen bedoeld in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek, strekt ertoe de boedelbeschrijving te beschermen tegen verberging, ten nadele van de massa, van een goed dat daarvan deel uitmaakt; die bepalingen sluiten de verplichting niet uit om de bedragen aan te geven die door één van de echtgenoten, vóór de inleiding van de eis tot echtscheiding, van de gemeenschappelijke rekeningen zijn afgehaald, wanneer er betwisting kan bestaan of die gelden al dan niet tot de boedel behoren; overigens bepaalt geen enkel wetsartikel dat de goederen waarvan de tegenpartij bij de boedelbeschrijving reeds kennis zou hebben gedragen, niet hoeven te worden aangegeven (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0032.N, AC 2015, nr. 152: "De eed die bij de boedelbeschrijving wordt afgelegd, heeft betrekking op de vermeldingen die nuttig zijn voor het vaststellen van de omvang van de boedel."; met betrekking tot de verduistering bedoeld in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek, zie Cass. 21 februari 1990, AR 7817, AC 1989-1990, nr. 375, RDP 1990, p. 673, Cass. 26 januari 1999, AR P.97.0485.N-P.97.1335.N, AC 1999, nr. 42-43 en Cass. 2 december 2014, AR P.12.1818.N, AC 2014, nr. 742.

- Boedelbeschrijvingvoorafgaand aan een echtscheidingsprocedure - Goederen die door de partijen bij de boedelbeschrijving moeten worden aangegeven - Bedragen door één van de echtgenoten afgehaald van de gezamenlijke rekeningen, vóór de inleiding van de eis tot echtscheiding - Goederen waarvan de tegenpartij bij de boedelbeschrijving reeds kennis zou hebben gedragen

MENSENHANDEL

P.25.0319.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.11 AC nr. ...

Wanneer het arrest de eiser veroordeelt voor de feiten omschreven onder de telastleggingen A (mensensmokkel met verzwarende omstandigheden) en D (betrokkenheid bij een criminele organisatie) tot een straf en er uit de motivering van de aan eiser opgelegde bestraffing niet blijkt dat het arrest hem een andere straf zou hebben opgelegd indien hij zich voor wat betreft het feit omschreven onder de telastlegging A niet aan het voltrokken misdrijf maar slechts aan een strafbare poging had schuldig gemaakt, zodat de voor de feiten omschreven onder de telastleggingen A en D opgelegde bestraffing naar recht verantwoord blijft, is het middel dat aanvoert dat er slechts sprake is van een strafbare poging van het misdrijf mensensmokkel en niet van een voltooid misdrijf bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 november 1948, Pas. 1948, p. 651; CUYKENS S. en DE HOOGHE G., "La peine légalement et judiciairement justifiée: étude d'une théorie controversée", RDPC 2023/3, 227, nr. 7.

- Poging - Cassatiemiddel - Belang - Schuldigverklaring aan een voltrokken misdrijf - Meerdere feiten - Veroordeling tot straf - Gevolg

P.25.0349.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 433quinquies, § 1, eerste lid, Strafwetboek, levert het misdrijf mensenhandel op, de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem met als doel het verrichten van werk of het verlenen van diensten, in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid; het moreel bestanddeel van het misdrijf bestaat erin een van de hiervoor vermelde materiële handelingen te stellen met het oog op de strafbaar gestelde finaliteit, namelijk de uitbuiting door het verrichten van werk of het verlenen van diensten; die finaliteit kan met eender welke van die handelingen gepaard gaan en de wet vereist niet dat de uitbuiting van het slachtoffer in elk van die handelingen moet worden nagestreefd of dat de dader ze allemaal moet hebben gepleegd (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafbaar gestelde gedragingen - Moreel bestanddeel - Strafbaar gestelde finaliteit - Uitbuiting door het verrichten van werk of het verlenen van diensten - Finaliteit die met eender welke van de strafbaar gestelde materiële handelingen gepaard moet gaan - Draagwijdte

- Art. 433quinquies, § 1, 3° Strafwetboek

P.18.0269.F 26 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180926.11 AC nr. ...

Om het bestaan van de telastlegging mensenhandel te beoordelen, kan de rechter de omstandigheden van de werkprestaties in acht nemen, voor zover deze onlosmakelijk daarmee verbonden zijn; onthaal- en huisvestingsvoorwaarden die in strijd worden geoordeeld met de menselijke waardigheid kunnen bijgevolg dergelijke omstandigheden opleveren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 503.

- Werving persoon voor verrichten van werk of verlenen van diensten in omstandigheden in strijd met menselijke waardigheid - Voorwaarden strijdig met de menselijke waardigheid

- Art. 433quinquies, § 1, 3° Strafwetboek

P.18.0210.N 5 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.4 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 433quinquies, § 1, 1°, Strafwetboek volgt dat de strafbaarstelling van mensenhandel niet afhankelijk is van de effectiviteit van de uitbuiting, maar dat het volstaat dat de dader één of meerdere van de in die bepaling vermelde handelingen stelt met het doel over te gaan tot de uitbuiting van de prostitutie of andere vormen van seksuele uitbuiting van het slachtoffer zonder dat daartoe vereist is dat de dader enige winst verkrijgt (1). (1) Parl. St. Kamer 2004-05, nr. 1560/001, 20; A. DE NAUW & F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, 2014, nr. 737 p. 473; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, Mechelen, 2010, nr. 319 p. 251-252; F. LUGENTZ, "De nouvelles modifications à la législation réprimant la traite des êtres humains et les marchands de sommeil", JT 2013, nr. 9 p. 812-813.

P.16.0332.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.3 AC nr. ...

Het vijfde en zesde lid van artikel 43bis Strafwetboek betreffende de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie tot verbeurdverklaring van een onroerend goed werden ingevoerd ingevolge artikel 2 van de wet van 27 november 2013 tot aanvulling van de artikelen 43bis, 382ter en 433novies van het Strafwetboek en van artikel 77sexies van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, met betrekking tot de bijzondere verbeurdverklaring; krachtens artikel 6, tweede lid, van de wet van 27 november 2013 zijn die bepalingen van toepassing op alle hangende procedures voor de strafgerechten die uitspraak doen over de verbeurdverklaring, waarvan de debatten nog niet gesloten waren op de dag van de inwerkingtreding van het voormelde artikel 6.

- Huisjesmelkers - Verbeurdverklaring van het goed dat tot het plegen van het misdrijf heeft gediend - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Artikel 43bis, vijfde en zesde lid, Strafwetboek - Toepassing in de tijd

- Art. 43bis, vijfde en zesde lid Strafwetboek

MERKEN

ALLERLEI

C.16.0083.N 2 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171102.2 AC nr. 608

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt kennelijk dat het door de merkhouder in de Gemeenschap in de handel brengen in de zin van artikel 13.1 Gemeenschapsverordening een effectieve verkoop van de waren door de merkhouder veronderstelt, die de merkhouder in staat stelt de economische waarde van het merk te realiseren, wat een overdracht inhoudt aan derden van het recht om over de van het merk voorziene waren te beschikken.

Allerlei - In de handel brengen

- Art. 13.1 Verordening (EG) nr. 207/2009 van de Raad van 26 februari 2009 inzake het Gemeenschapsmerk

C.15.0206.N 7 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161107.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal mortier.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Ompakking - Verzet van de merkhouder - Kunstmatige afscherming van de markten - Onderzoek

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Parallelimporteur - Afzetmogelijkheid - Beperkt deel van de markt - Noodzaak tot ompakking

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Onderzoek door de nationale rechter - Tijdstip

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Bewijslevering

Het bewijs van de objectieve noodzakelijkheid van ompakking kan geleverd worden door alle middelen van recht, met inbegrip van vermoedens die blijken uit feiten die dateren van na het op de markt brengen van het geneesmiddel in de lidstaat van invoer (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Bewijslevering

- Art. 7.2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

Indien de parallelimporteur een product slechts op een beperkt deel van de markt van de lidstaat kan afzetten, kan dat deel samenvallen met de markt van het product van de merkhouder in een welbepaald verpakkingsformaat in de lidstaat van invoer en is een ompakking van het product in dat geval noodzakelijk om een effectieve toegang tot de markt van die lidstaat te waarborgen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Parallelimporteur - Afzetmogelijkheid - Beperkt deel van de markt - Noodzaak tot ompakking

- Art. 7.2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat de nationale rechter de voorwaarde van de objectieve noodzakelijkheid van ompakking moet onderzoeken op het ogenblik dat het geneesmiddel op de markt wordt gebracht in de lidstaat van invoer (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Objectieve noodzakelijkheid tot ompakking - Onderzoek door de nationale rechter - Tijdstip

- Art. 7.2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt duidelijk dat, om te bepalen of het verzet van een merkhouder tegen een ompakking tot een kunstmatige afscherming van de markten van de lidstaten zal bijdragen, moet worden onderzocht in welke mate het door de parallelimporteur ingevoerde product in het verpakkingsformaat van de lidstaat van uitvoer kan worden afgezet op de gehele markt van het relevante product van de lidstaat van invoer (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Merkenrichtlijn - Artikel 7.2 - Geneesmiddelen - Ompakking - Verzet van de merkhouder - Kunstmatige afscherming van de markten - Onderzoek

- Art. 7.2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

BENELUX-MERK

C.20.0091.N 28 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220428.1N.5 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de overeenstemming tussen het merk en het beweerd inbreukmakend teken wordt in beginsel uitgegaan van een vergelijking tussen het merk zoals gedeponeerd met het inbreukmakend teken zoals dit effectief wordt gebruikt en waargenomen door het publiek (1). (1) Zie concl. OM.

Benelux-merk - Overeenstemming tussen merk en beweerd inbreukmakend teken - Beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 2.20.1, b) Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

Wanneer bepaalde bestanddelen van een beweerd inbreukmakend teken als merk gedeponeerd zijn, moet niet enkel worden uitgegaan van die gedeponeerde bestanddelen, maar moet een vergelijking worden gemaakt met het teken in zijn geheel zoals dit daadwerkelijk wordt gebruikt, volgens de totaalindruk die door dit teken bij de gemiddelde consument wordt opgeroepen (1). (1) Zie concl. OM.

Benelux-merk - Overeenstemming tussen merk en beweerd inbreukmakend teken - Bestanddelen van beweerd inbreukmakend teken als merk gedeponeerd - Beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 2.20.1, b) Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

C.20.0433.F 3 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211203.1F.1 AC nr. ...

De met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad waardoor een derde-wederverkoper doelbewust deelneemt aan de miskenning, door de erkende verdeler, van het verbod om de waren aan een niet-erkende derde te verkopen, is in de regel geen gegronde reden die een uitzondering vormt op de uitputting van de rechten van de merkhouder.

Benelux-merk - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Erkende verdeler - Verbod om aan een niet-erkende derde te verkopen - Derde-wederverkoper - Doelbewust deelneming aan de miskenning van dat verbod

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005
- Artt. 5, § 1, a, 7, § 1, en 8, § 2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

De schending van elke wettelijke bepaling die een loyauteitsplicht ten aanzien van de merkhouder oplegt, vormt geen gegronde reden.

Benelux-merk - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Wettelijke bepaling die een loyauteitsplicht ten aanzien van de merkhouder oplegt

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, 7, § 1, en 8, § 2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

De gegronde redenen hebben tot doel het specifieke voorwerp van het merkrecht te beschermen en enkel een deloyale handelwijze die dat voorwerp aantast, kan de uitputting van het recht van de merkhouder belemmeren.

Benelux-merk - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Doel

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, en 7, § 1 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

Noch de omstandigheid dat een derde-wederverkoper zich ten aanzien van de consumenten aan oneerlijk geachte handelspraktijken schuldig maakt, noch het bestaan van een met de eerlijke marktpraktijken strijdig gedrag dat wel de beroepsbelangen van de merkhouder maar niet zijn merkrecht aantast, vormt een dergelijke gegronde reden.

Benelux-merk - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Derde-wederverkoper - Ten aanzien van de consumenten oneerlijk geachte handelspraktijk - Met de eerlijke marktpraktijken strijdig gedrag

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, en 7, § 1 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

C.18.0366.F 6 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de inschrijving van het merk niet vermeldt dat de gedekte waren in dezelfde activiteitensector worden gebruikt als die waarin de door een derde in de handel gebrachte waren worden gebruikt, impliceert in se niet dat die waren op geen enkel punt zouden overeenstemmen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 167.

Benelux-merk - Merk - Inschrijving - Gedekte waren in dezelfde activiteitensector gebruikt - Geen vermelding van de sector - Overeenstemming van de waren

- Art. 2.20.1.b Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

C.14.0351.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.2 AC nr. ...

Artikel 2.4.f, BVIE formuleert als algemene regel dat geen recht op een merk wordt verkregen in geval van depot te kwader trouw; de omstandigheid dat in dezelfde bepaling ten exemplatieve titel vermelde twee gevallen het voorgebruik van een overeenstemmend merk impliceren, houdt niet in dat het door deze bepaling geviseerd depot te kwader trouw noodzakelijkerwijze vereist dat de derde moet beschikken over een overeenstemmend merk (1). (1) Zie concl. OM.

Benelux-merk - Recht op een merk - Depot te kwader trouw - Gevolg

- Art. 2.4.f Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Benelux-merk - Europese richtlijnen betreffende de aanpassing van het merkenrecht van de lidstaten - Inschrijving merk - Depot te kwader trouw - Weigerings- of nietigheidsgrond - Artikel 3.2.d) - Implementatie door de Benelux-wetgever

Benelux-merk - Recht op een merk - Depot te kwader trouw - Gevolg

De door de Europese richtlijnen 89/104/EEG en 2008/95/EG betreffende de aanpassing van het merkenrecht van de lidstaten in artikel 3.2.d) voorziene facultatieve weigerings- of nietigheidsgrond in verband met een te kwader trouw gedeponeerd merk werd door de Benelux-wetgever geïmplementeerd door de in artikel 2.4.f, BVIE vervatte regel (1). (1) Zie concl. OM.

Benelux-merk - Europese richtlijnen betreffende de aanpassing van het merkenrecht van de lidstaten - Inschrijving merk - Depot te kwader trouw - Weigerings- of nietigheidsgrond - Artikel 3.2.d) - Implementatie door de Benelux-wetgever

- Art. 2.4.f Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

GEMEENSCHAPSMERK

C.21.0112.F 11 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.4 AC nr. ...

Om te bepalen of een verkoopaanbieding die op een website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats is gepubliceerd door een op die marktplaats actieve derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander, kan worden geacht onderdeel uit te maken van de commerciële communicatie van de beheerder van die website, moet worden nagegaan of deze verkoopaanbieding een verband kan doen ontstaan tussen de door deze beheerder aangeboden diensten en het betrokken teken, omdat een normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker zou kunnen denken dat het deze beheerder zelf is die in eigen naam en voor eigen rekening de waar in de handel brengt waarvoor het betrokken teken wordt gebruikt; in het kader van deze algemene beoordeling van de omstandigheden van het concrete geval zijn de wijze waarop de verkoopaanbiedingen, zowel afzonderlijk als in hun geheel, op de betrokken website worden gepresenteerd alsook de aard en de omvang van de door de websitebeheerder verleende diensten van bijzonder belang (1). (1) Zie concl. OM; HvJ, arrest C-148/21 van 22 december 2022.

Gemeenschapsmerk - Website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats - Verkoopaanbieding gepubliceerd door een derde verkoper die op de markplaats actief is - Derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander - Commerciële communicatie van de websitebeheerder - Voorwaarde

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 innzake het Uniemerk

Wanneer de beheerder van een website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats een uniforme methode hanteert voor de presentatie van de op zijn website gepubliceerde verkoopaanbiedingen, waarbij hij tegelijkertijd zijn eigen verkoopaanbiedingen en die van derde verkopers toont en zijn eigen logo als gerenommeerde distributeur vermeldt zowel op zijn website als op al die verkoopaanbiedingen, met inbegrip van die welke betrekking hebben op door derde verkopers aangeboden waren, kan het moeilijk zijn een dergelijk duidelijk onderscheid te maken en kan dus bij de normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker de indruk ontstaan dat het die beheerder is die in eigen naam en voor eigen rekening ook de door die derde verkopers te koop aangeboden waren verhandelt: wanneer deze waren zijn voorzien van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander, kan een dergelijke uniforme presentatie bijgevolg uit het oogpunt van deze gebruikers een verband doen ontstaan tussen dit teken en de door die beheerder verleende diensten; met name wanneer de beheerder van een website voor onlineverkoop bij de verschillende aanbiedingen, die afkomstig zijn van hemzelf of van een derde, zonder onderscheid naar herkomst een vermelding als 'bestsellers', 'het meest gewild' of 'in de lift' plaatst, met name om bepaalde van die aanbiedingen te promoten, kan een dergelijke presentatie bij de normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker de indruk versterken dat de aldus gepromote waren door die beheerder in eigen naam en voor eigen rekening worden verhandeld; met name de diensten die bestaan in de behandeling van vragen van gebruikers over die waren of in de opslag, de verzending en het beheer van retourzendingen van die waren, kunnen bij een normaal geïnformeerde en redelijk oplettende gebruiker eveneens de indruk wekken dat deze waren door die beheerder in eigen naam en voor eigen rekening worden verhandeld en aldus uit het oogpunt van die gebruikers een verband doen ontstaan tussen zijn diensten en de tekens die op die waren en in de verkoopaanbiedingen van die derde verkopers voorkomen (1). (1) Zie concl. OM; HvJ, arrest C-148/21 van 22 december 2022.

Gemeenschapsmerk - Website voor onlineverkoop met geïntegreerde onlinemarktplaats - Verkoopaanbieding gepubliceerd door een derde verkoper die op de markplaats actief is - Derde verkoper die gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan het merk van een ander - Uniforme methode van presentatie van de op de website gepubliceerde verkoopaanbiedingen - Gevolg

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 innzake het Uniemerk

Onder de commerciële communicatie van een onderneming wordt elke vorm van aan derden gerichte communicatie verstaan die ertoe dient haar activiteit, goederen of diensten te promoten of aan te geven dat zij een dergelijke activiteit uitoefent, zodat het gebruik van een teken in de eigen commerciële communicatie van een onderneming veronderstelt dat dit teken in de ogen van derden overkomt als een integrerend bestanddeel van die communicatie en dus als een onderdeel van de activiteit van deze onderneming (1). (1) Zie concl. OM; HvJ, arrest C-148/21 van 22 december 2022.

Gemeenschapsmerk - Beheerder van een website voor onlineverkoop waarin, naast de eigen verkoopaanbiedingen, ook een onlinemarktplaats is geïntegreerd - Website waarvan kan worden geoordeeld dat deze zelf gebruikmaakt van een teken dat gelijk is aan een Uniemerk voor dezelfde waren als deze waarvoor dit merk is ingeschreven - Derde verkopers die op deze marktplaats, zonder toestemming van de houder van dat merk, dergelijke van dat teken voorziene waren te koop aanbieden - Commerciële communicatie van een bedrijf - Begrip

- Art. 9, § 2, a) Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 innzake het Uniemerk

C.20.0433.F 3 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211203.1F.1 AC nr. ...

De met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad waardoor een derde-wederverkoper doelbewust deelneemt aan de miskenning, door de erkende verdeler, van het verbod om de waren aan een niet-erkende derde te verkopen, is in de regel geen gegronde reden die een uitzondering vormt op de uitputting van de rechten van de merkhouder.

Gemeenschapsmerk - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Erkende verdeler - Verbod om aan een niet-erkende derde te verkopen - Derde-wederverkoper - Doelbewust deelneming aan de miskenning van dat verbod

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, 7, § 1, en 8, § 2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

De schending van elke wettelijke bepaling die een loyauteitsplicht ten aanzien van de merkhouder oplegt, vormt geen gegronde reden.

Gemeenschapsmerk - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Wettelijke bepaling die een loyauteitsplicht ten aanzien van de merkhouder oplegt

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, 7, § 1, en 8, § 2 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

De gegronde redenen hebben tot doel het specifieke voorwerp van het merkrecht te beschermen en enkel een deloyale handelwijze die dat voorwerp aantast, kan de uitputting van het recht van de merkhouder belemmeren.

Gemeenschapsmerk - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Doel

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, en 7, § 1 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

Noch de omstandigheid dat een derde-wederverkoper zich ten aanzien van de consumenten aan oneerlijk geachte handelspraktijken schuldig maakt, noch het bestaan van een met de eerlijke marktpraktijken strijdig gedrag dat wel de beroepsbelangen van de merkhouder maar niet zijn merkrecht aantast, vormt een dergelijke gegronde reden.

Gemeenschapsmerk - Geregistreerd merk - Aan de merkhouder toegekend recht - Voorwaarde voor de uitoefening van dat recht - Gegronde redenen - Derde-wederverkoper - Ten aanzien van de consumenten oneerlijk geachte handelspraktijk - Met de eerlijke marktpraktijken strijdig gedrag

- Artt. 2.20, § 1, a), en 2.23, § 3 Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

- Artt. 5, § 1, a, en 7, § 1 Richtlijn 2008/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten

C.18.0366.F 6 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.1 AC nr. ...

Het gevaar voor verwarring bij het publiek dient globaal te worden beoordeeld, met inachtneming van alle relevante omstandigheden van het concrete geval, waarbij de globale beoordeling van het verwarringsgevaar een zekere onderlinge samenhang tussen de in aanmerking te nemen factoren veronderstelt, en met name de overeenstemming van de merken en die van de waren of diensten waarop zij betrekking hebben; een geringe mate van overeenstemming van de betrokken waren of diensten kan aldus worden gecompenseerd door een hoge mate aan overeenstemming tussen de merken en omgekeerd, en het onderscheidend vermogen van het oudere merk, en meer bepaald de reputatie ervan, moet in aanmerking worden genomen bij de beoordeling of de waren of diensten waarop beide merken betrekking hebben voldoende gelijkenissen vertonen om een verwarringsgevaar te doen ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 167.

Gemeenschapsmerk - Verwarringsgevaar - Globale beoordeling - Criteria

INTERNATIONALE VERDRAGEN

C.18.0323.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.3 AC nr. ...

Artikel 807 Gerechtelijk Wetboek vereist niet dat de uitgebreide of gewijzigde vordering zou berusten op het feit of de handeling die in de dagvaarding wordt aangevoerd; de rechter moet over de bij hem aanhangige vordering uitspraak doen met inachtneming van de feiten die zich in de loop van het geding hebben voorgedaan en een weerslag hebben op het geschil, zonder dat hij evenwel de grenzen bepaald door voormeld artikel 807 mag overschrijden (1). (1) Zie concl. OM.

Internationale verdragen - Onterecht gebruik van een handelsnaam - Uitgebreide of gewijzigde vordering - Voorwaarden - Uitspraak door de rechter

- Art. 807 Gerechtelijk Wetboek

MIJNEN - GROEVEN - GRAVERIJEN

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

De artikelen 5, 1°, c), en 6, eerste lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (Omgevingsvergunningsdecreet) en artikel 5.2.1, § 6, DABM houden een vergunningsplicht in voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit van de eerste of tweede klasse; die vergunningsplicht is onder meer van toepassing op het geheel of gedeeltelijk opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten, met inbegrip van waterplassen en vijvers, zoals bedoeld in rubriek 60 van de bijlage 1 bij Vlarem II; de rechter oordeelt onaantastbaar aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak of een bepaalde plaats moet worden beschouwd als een groeve, een graverij, een uitgraving of een andere put, met inbegrip van een waterplas of een vijver, in de zin van rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen; de loutere omstandigheid dat een waterplas in het verleden dienstig was als koelbekken voor een industriële installatie, impliceert niet dat die waterplas niet kan vallen onder het toepassingsgebied van rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II.

- Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten - Opvullen van waterplassen en vijvers - Waterplas die dienst deed als koelbekken voor een industriële installatie - Beoordeling door de rechter - Controle door het Hof

- Rubriek 60 van bijlage 1 Besluit van de Vlaamse Regering 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

- Art. 5.2.1, § 6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 5.1°, c), en 6, eerste lid Decr. 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

De rechter die een beklaagde veroordeelt wegens het zonder omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten, met inbegrip van waterplassen en vijvers, zoals bedoeld in rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II, en het herstel in de oorspronkelijke toestand beveelt door het uitgraven en afvoeren van de opgevoerde gronden, oordeelt niet tegenstrijdig wanneer hij tevens vaststelt dat niet is aangetoond dat de aangevoerde gronden de waarden van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 overschrijden, dit laatste impliceert als zodanig niet dat de voormelde herstelmaatregel niet noodzakelijk kan zijn ter vrijwaring van het milieu.

- Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten - Opvullen van waterplassen en vijvers - Aangevoerde gronden met waarden die voldoen aan het Vlarebo-Besluit - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Vrijwaring van het milieu - Beoordeling

- Rubriek 60 van bijlage 1 Besluit van de Vlaamse Regering 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

- Art. 5.2.1, § 6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 5.1°, c), en 6, eerste lid Decr. 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

P.24.1763.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.11 AC nr. ...

De misdrijven die erin bestaan zonder milieuvergunning een inrichting te hebben geëxploiteerd waarvan de klasse de voorafgaande afgifte van een dergelijke vergunning vereist, afvalstoffen te hebben achtergelaten, in zijn bezit te hebben gehad of te hebben vervoerd in strijd met de toepasselijke milieunormen, een terrein te hebben gebruikt voor de opslag van verschillende afgedankte voertuigen en voor de plaatsing van vaste inrichtingen zonder stedenbouwkundige vergunning, te hebben verzuimd een vestigingseenheid in de Kruispuntbank van Ondernemingen in te schrijven en sluikwerk te hebben verricht, zijn niet onopzettelijk en evenmin "louter materieel", wat betekent dat ze te wijten zijn aan een mens, los van elk moreel bestanddeel; die misdrijven vereisen geen bijzonder opzet maar nemen genoegen met een algemeen opzet; het moreel bestanddeel waarvan het bestaan van die misdrijven afhangt, bestaat uit de wil, in de zin van de keuzevrijheid, en de kennis, in de zin van het bewustzijn dat niet door een onoverkomelijke dwaling in feite of in rechte is aangetast; aangezien het gaat om wanbedrijven die opzettelijk zijn gepleegd en niet om daden of nalatigheden die werden veroorzaakt door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, is artikel 42 Strafwetboek hierop van toepassing (1). (1) Cass. 4 juni 2025, AR P.25.0366.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.10, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, www.juportal.be.

- Straf - Verbeurdverklaring - Stedenbouw - Misdrijf inzake inschrijving in de kruispuntbank van ondernemingen - Sluikwerk - Algemeen opzet - Gevolg

- Art. 42 Strafwetboek

P.25.0611.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel D217, zevende lid, van het Waals Milieuwetboek wordt het beroep van de overtreder tegen een beslissing van de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar ingesteld bij verzoekschrift dat, op straffe van niet-ontvankelijkheid, onder meer de redenen voor het aanvechten van de beslissing moet bevatten; wanneer de politierechtbank vaststelt dat de verzoeker de beroepen beslissing bij zijn verzoekschrift heeft gevoegd, dat hij naar die beslissing verwijst als zijnde het voorwerp van zijn beroep en dat die beslissing de reden bevat waarom hij hierin niet berust, kan zij hieruit wettig afleiden dat, aangezien de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar regelmatig in kennis is gesteld van de identiteit van de verzoeker alsook van het voorwerp en van de reden van zijn beroep, de weglating van de redenen in het verzoekschrift zijn belangen niet heeft geschaad, zodat er geen grond bestaat om tot de niet-ontvankelijkheid van het beroep te besluiten, wat van een overdreven formalisme zou getuigen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Waals Milieuwetboek - Jachtmisdrijf - Beroep tegen de beslissing van de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar - Vorm - Opgave van de redenen - Ontvankelijkheid - Regeling die van het gemeen recht afwijkt - Gevolg

- Art. D.217, zevende lid Milieuwetboek - Boek 1: Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Regelgevend deel.

De door artikel D217 van het Waals Milieuwetboek ingevoerde regeling voor het instellen van een beroep wijkt af van de gemeenrechtelijke regels van het hoger beroep in strafzaken; artikel 204 Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op het hoger beroep van de overtreder tegen een beslissing van de sanctionerend ambtenaar (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Waals Milieuwetboek - Jachtmisdrijf - Beroep tegen de beslissing van de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar - Regeling die van het gemeen recht afwijkt - Omvang

- Art. D.217 Milieuwetboek - Boek 1: Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Regelgevend deel.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel I (Art. 137 tot en met 216septies)

P.25.0366.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de rechter vaststelt dat de aan de beklaagde verweten feiten betrekking hebben op de onregelmatige exploitatie van een lokaal, een terrein of een werkplaats met het oog op de opslag, het onderhoud of de herstelling van motorrijtuigen, kan de rechter hieruit afleiden dat de voormelde voertuigen, die eigendom zijn van de beklaagde en deel uitmaken van zijn onregelmatige exploitatie, het voorwerp van de telastleggingen uitmaken (1). (1) Zie concl. OM.

- Onregelmatige exploitatie van een terrein of van een werkplaats met het oog op de opslag, het onderhoud of de herstelling van motorrijtuigen - Zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken - Voertuigen die eigendom zijn van de beklaagde en deel uitmaken van zijn onregelmatige exploitatie - Verbeurdverklaring

- Art. D.VII.12 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. D.VII.1 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. D.IV.4 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. 77 Decr.W.Gew. 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning
- Art. 11 Decr.W.Gew. 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning
- Art. 3 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen
- Art. 42, 1° Strafwetboek

C.22.0182.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.6 AC nr. ...

De beslagrechter die krachtens de artikelen 1395, eerste lid, 1396 en 1498 Gerechtelijk Wetboek kennisneemt van een vordering betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging op de goederen van de schuldenaar, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging, waaronder met name het actueel karakter van de uitvoerbare titel, maar is niet bevoegd om uitspraak te doen over andere betwistingen betreffende de tenuitvoerlegging en, met uitzondering van de in de wet bepaalde gevallen, over de rechten van de partijen die zijn vastgelegd in de titel waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevorderd; de beslagrechter die uitspraak doet over het verzet tegen een dwangbevel voortvloeiend uit een beslissing om een administratieve geldboete op te leggen, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging, en met name of de schuldvordering tot betaling van de administratieve geldboete vervallen is, maar kan zich niet uitspreken over de geldigheid van die geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

- Brusselse normen voor geluidshinder veroorzaakt door het luchtverkeer - Beslissing om een administratieve geldboete op te leggen - Niet-betaling - Dwangbevel - Verzet tegen het dwangbevel - Omvang van de bevoegdheid van de beslagrechter

- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1396 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

C.24.0017.F 27 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250327.1F.6 AC nr. ...

De administratieve overheid die met de ruiming van een waterloop is belast, kan hierbij de voorwerpen afkomstig van ruimingswerken voorlopig op de omliggende eigendommen deponeren; vervolgens moet ze die voorwerpen verwijderen, tenzij het gaat om zand, stenen of slib van categorie A die gebruikt worden voor inrichtingswerken aan de bedding of de oevers van de waterloop (1). (1) Zie concl. OM.

- Administratieve overheid - Waterlopen - Ruiming - Deponeren van voorwerpen afkomstig van ruimingswerken - Omliggende eigendommen - Verplichting van de overheid - Verwijdering - Uitzondering

P.24.1719.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.7 AC nr. ...

Noch de omstandigheid dat de gemachtigd sanctionerend ambtenaar geen exceptie van onbevoegdheid in limine litis heeft aangevoerd noch het feit dat hij de overtreder heeft misleid door hem mee te delen dat zijn eventuele beroep bij de politierechtbank moest worden ingesteld, doen afbreuk aan de regels dat de bevoegdheid van openbare orde is, dat de partijen daar niet van kunnen afwijken en dat, wat de bevoegdheid betreft, hetzelfde geldt voor samenhangende misdrijven (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2024, AR P.23.1749.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240327.2F.5; Cass. 11 december 2013, AR P.13.1081.F, AC 2013, nr. 675; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, "Droit de la procédure pénale", Brugge, la Charte, 9de uitg., 2025, 1447.

- Samenhang - Misdrijven van verschillende aard - Bevoegd rechtscollege - Beginsel - Bevoegdheid van openbare orde - Exceptie van onbevoegdheid - Vergissing bij de vermelding van het rechtscollege van tweede aanleg - Gemachtigd sanctionerend ambtenaar

- Art. D.217 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.24.0732.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.5 AC nr. ...

Hoofdstuk VIII van boek I van het Strafwetboek bepaalt de rechtvaardigingsgronden die aan het misdrijf zijn strafbaar karakter ontnemen; de vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud heeft dus niet de schuld van de overtreder tot gevolg indien hij zich op een rechtvaardigingsgrond kan beroepen (1). (1) Het OM heeft het tegendeel niet beweerd. Indien het OM tot cassatie concludeerde, dan was dat omdat de rechtbank hem eerder uitspraak leek te hebben gedaan over de wenselijkheid om aan de verweerder, de overtreder, al dan niet de administratieve geldboete op te leggen, en niet omdat zij geoordeeld had dat de feiten door een onoverkomelijke dwaling of een noodtoestand werden verantwoord (zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.0499.F, AC 2018, nr. 195, raadpl. 3° en 4°; Cass. 8 september 2021, AR P.21.0536.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.6) (MNB).

- Vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud - Vaststelling van een rechtvaardigingsgrond - Gevolg

- Art. D217 nieuw Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D195 nieuw Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D164 oud Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D163 oud Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 58bis, 2° Wet 12 juli 1973 op het natuurbehoud : Vlaamse Gewest

- Art. 100 Strafwetboek

- Art. 71 Strafwetboek

F.19.0154.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Het beginsel dat de vervuiler betaalt, wordt bewerkstelligd via het mechanisme waarbij de exploitanten van de stortplaats de economische last van de gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval afwentelen op de effectieve vervuilers (1). (1) Zie concl. OM.

- Aanslag - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Toepassing

De rechter schendt artikel 10 van de richtlijn 1999/31/EG en miskent het algemeen rechtsbeginsel van de voorrang van het Unierecht op het interne recht wanneer hij oordeelt dat de gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval, verschuldigd krachtens artikel 13 van het Waals decreet van 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest, bij wijze van verworpen uitgaven kan worden gevestigd ten laste van een rechtspersoon die een gemachtigd centrum voor technische ingraving exploiteert, zonder te hebben nagegaan of er maatregelen bestaan op grond waarvan de kostprijs die de niet-aftrekbaarheid van de gewestelijke belasting voor die rechtspersoon vertegenwoordigt, geheel kan worden gedekt door de prijs die zijn klanten moeten betalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het totale netto-belastbaar inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Toepassing

- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)

- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen

- Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het totale netto-belastbaar inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Plicht van de rechter

- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen

- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)

P.23.0056.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.11 AC nr. ...

Uit de artikelen D.160 en D.162 van het Waals Milieuwetboek volgt niet dat de strafvordering, wegens een schending van dat wetboek, enkel kan worden ingesteld door burgerlijkepartijstelling (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM (cf. wat betreft de gepubliceerde middelen).

- Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Strafvordering - Instellen van de strafvordering door burgerlijkepartijstelling

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Strafvordering - Instellen van de strafvordering door burgerlijkepartijstelling

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

Uit de artikelen D.160 en D.162 van het Waals Milieuwetboek volgt niet dat de ontvankelijkheid van de strafvordering, ingesteld wegens een schending van dat wetboek, afhankelijk zou zijn aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal waarin een schending van dat wetboek wordt vastgesteld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM (cf. wat betreft de gepubliceerde middelen).

- Wallonië - Strafvordering - Ontvankelijkheid - (Niet) ondergeschikt aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Wallonië - Strafvordering - Ontvankelijkheid - (Niet) ondergeschikt aan de toezending, aan de procureur des

Konings, van een proces-verbaal

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.21.1494.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.2 AC nr. ...

Uit de tekst en uit de aanhef van de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 betreffende de tijdelijke opschorting van dwingende termijnen en termijnen voor het indienen van beroepen vastgesteld in de gezamenlijke Waalse wetgeving en reglementering (...) en nr. 20 van 18 april 2020 tot verlenging van die termijnen (1) volgt dat de opschorting die ze invoeren of verlengen van toepassing is op de termijn van driehonderdvijfenzestig dagen, bepaald in artikel D.163, zesde lid, van Boek I van het Waalse Milieuwetboek (2), na het verstrijken waarvan de sanctionerend ambtenaar het herstel van de plaats in de vorige staat niet meer kan opleggen aan de overtreder (3). (1) In het kader van de maatregelen die werden genomen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 tegen te gaan. Zie, wat betreft besluit nr. 2, GwH. 27 oktober 2022, nr. 139/2022. De artikelen 2 en 3 van het bekrachtigingsdecreet van 3 december 2020 werden wegens miskenning van de bevoegdheidsverdelende regels vernietigd door arrest nr. 69/2022 van het Grondwettelijk Hof van 19 mei 2022. In dat arrest handhaaft het Grondwettelijk Hof evenwel de gevolgen van het decreet. (2) In de versie die van toepassing is op de feiten van de zaak, die zijn vastgesteld op 9 april 2018 (maaien van een haag aan de rand van een buurtweg in Natura 2000-gebied, in strijd met de artikelen 2, § 1, § 2 en § 3, 2bis, 3 en 28 van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud – Waals Gewest, en artikel 4, 5°, van het besluit van 24 maart 2011 van de Waalse regering houdende de algemene preventieve maatregelen die toepasselijk zijn op de Natura 2000-locaties, alsook op de locaties die in aanmerking komen voor het Natura 2000-netwerk), dus vóór de inwerkingtreding, op 1 juli 2022, van artikel 1 van het decreet van het Waalse Gewest van 6 mei 2019 betreffende millieudelinquentie, dat met name die bepaling vervangt. (3) Het OM concludeerde tot de gedeeltelijke gegrondheid van het eerste middel, dat het bestreden arrest verweet de conclusie van de eiser niet op regelmatige wijze te beantwoorden, en dat bijgevolg noch het overige gedeelte van dat middel noch het tweede middel, die niet kunnen leiden tot ruimere cassatie of tot cassatie zonder verwijzing, beantwoord dienden te worden.

- Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Toepassing

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020

- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

Artikel 12, tweede lid, Grondwet, dat bepaalt dat niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft, verbiedt de rechter die kennisneemt van het beroep van de overtreder tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar die hem een administratieve geldboete of het herstel van de plaats in de vorige staat oplegt en die dient te onderzoeken of die ambtenaar de door het Milieuwetboek voorgeschreven termijnen heeft nageleefd zoals deze van toepassing zijn op de feiten van de zaak, niet om rekening te houden met de omstandigheid dat de wetgever die termijnen heeft opgeschort.

- Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Artikel 12 Grondwet 1994 - Legaliteitsbeginsel van de vervolging

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020

- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

De bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 betreffende de tijdelijke opschorting van dwingende termijnen en termijnen voor het indienen van beroepen vastgesteld in de gezamenlijke Waalse wetgeving en reglementering (...) en nr. 20 van 18 april 2020 tot verlenging van die termijnen stellen geen feit strafbaar dat dit niet was toen het werd gepleegd en verergeren de straf van een bestaand misdrijf niet, maar schorten enkel de termijn op, na het verstrijken waarvan de sanctionerend ambtenaar noch een administratieve geldboete noch het herstel van de plaats in de vorige staat nog kan opleggen aan de overtreder (1); het voorwerp van die besluiten houdt geen verband met artikel 7.1 EVRM, waarin het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet is vastgelegd (2). (1) Zie AGwH 4 april 2019, nr. 54/2019, § B.5.1. (2) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 224-225.

- Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet - (Geen) Toepassing

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020

- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0353.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.8 AC nr. ...

Het residu van een verwerkte stof, wat ervan overblijft en ongeschikt is voor consumptie, onbruikbaar of hinderlijk is en verwijderd moet worden, kan een afvalstof vormen in de zin van artikel 2 van het decreet van de Waalse Gewestraad van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen (1). (1) Het "verwijderen van afvalstoffen" is een verrichting van "afvalbeheer" in de zin van artikel 2, 8°, van het decreet van 27 juni 1996 van de Waalse Gewestraad betreffende de afvalstoffen. Vergelijk met de omschrijving die artikel 3, 22°, van het Waalse Boswetboek (decreet van het Waalse Gewest van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek) van "kapafval" geeft: de "ter plaatse gelaten overblijfselen na uitvoering van een kapping of een verbeteringsverrichting". Dergelijk kapafval kan in de regel ter plaatse worden gelaten, desgevallend als zwaden of maaisel. Of verbrand... mits het decreet betreffende de afvalstoffen wordt nageleefd.

- Wallonië - Afvalstoffen - Begrip - Residu van een verwerkte stof

- Art. 2 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

Artikel 44 van het Waalse Boswetboek en artikel 24, derde lid, van het besluit van de Waalse regering van 27 mei 2009 betreffende de inwerkingtreding en de uitvoering van het decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek staan weliswaar de verbranding van besmet kapafval toe, op voorwaarde dat de nodige maatregelen worden genomen om brandverspreiding te voorkomen en de administratie hiervan op de hoogte wordt gebracht (1); hieruit kan echter niet worden afgeleid dat dit materiaal geen afvalstof zou zijn in de zin van het decreet van 27 juni 1996 van het Waalse Gewest betreffende de afvalstoffen, dat dit bij een normaal bedachtzame en omzichtige bosexploitant rechtmatige twijfel kan wekken of dat laatstgenoemde ervan kon uitgaan dat het decreet hem de toelating gaf dergelijk afval op de kaplocatie te verbranden en de buurt aldus rookhinder te berokkenen (2). (1) Die bepaling staat onder die voorwaarden inderdaad toe om "kapafval te verbranden na een zware aanval van insecten en/of schimmels die schadelijk zijn voor de gezondheidstoestand van het bos zoals een aanval van spintkevers of ontbladerende insecten en in het kader van een ontginning als maatregel voor het beheer van de biodiversiteit". Artikel 167 Boswetboek, dat voor het Waalse Gewest is opgeheven door het decreet van het Waalse Gewest van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek en voor het Vlaams Gewest door het decreet van 13 juni 1990, verbiedt om in een bos of binnen honderd meter ervan vuur te dragen of aan te steken. (2) Het OM heeft geoordeeld dat de aangevochten reden betreffende de onoverkomelijke dwaling overtollig was en dat het middel bijgevolg niet ontvankelijk was bij gebrek aan belang. Het wees er bovendien op dat de eiser geen kritiek uitoefende op de overweging van het bestreden arrest – dat het Hof ambtshalve tegenspreekt – dat het hout in dit geval niet als afvalstof kon worden aangemerkt. Artikel 2 van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen spreekt van "landbouwafvalstoffen", "tuinafval", "biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval". Het Hof heeft zich reeds over de verbranding van bosafval in het Waalse Gewest gebogen, maar om vast te stellen dat de gemeenteraden niet bevoegd zijn om de verbranding van droog natuurlijk afval afkomstig van bossen, velden en tuinen, zoals geregeld in het Veldwetboek en in het Boswetboek, geheel of gedeeltelijk strafbaar te stellen via gemeentereglementen (Cass. 7 oktober 2020, AR P.20.0249.F, AC 2020, nr. 614, met concl. OM). (M.N.B.)

- (Waals) Boswetboek - Verbranding van door spintkevers besmet kapafval - Afvalstoffen - Gevolgen in geval van rookhinder voor de omwonenden

- Art. 24 Besluit van de Waalse Regering van 27 mei 2009 betreffende de inwerkingtreding en de uitvoering van het decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Artt. 2 en 7 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

P.22.1510.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.3 AC nr. ...

De termijn van driehonderdvijfenzestig dagen, bepaald in het oude artikel D.163, zesde lid, Milieuwetboek (1), waarbinnen de sanctionerend ambtenaar het herstel van de plaats in de vorige staat kan opleggen indien de procureur des Konings beslist om niet te vervolgen of verzuimt zijn beslissing binnen de gestelde termijn ter kennis te brengen, begint niet, volgens de bewoordingen zelf van de decretale bepaling die het invoert, te lopen vanaf de datum waarop het wanbedrijf werd vastgesteld maar vanaf de – in voorkomend geval daaropvolgende – datum van het proces-verbaal waarin het is opgenomen (2). (1) In de versie die van toepassing was op de feiten, die werden gepleegd op 14 mei 2019, dus vóór de wijziging ervan door artikel 109 van het decreet van 17 december 2020 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2021 (dat krachtens artikel 214 van deze wet van kracht werd op 1 januari 2021), hierna door artikel 104 van het decreet van 22 december 2021 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Waalse Gewest voor het begrotingsjaar 2022 (dat krachtens artikel 250 van dit decreet van kracht werd op 1 januari 2022), en de vervanging ervan door artikel 1 van het decreet van 6 mei 2019 betreffende milieudelinquentie (dat op 1 juli 2022 van kracht werd krachtens artikel 23 van het besluit van de Waalse Regering van 2 juni 2022 tot wijziging van het regelgevende deel van Boek I van het Waalse Milieuwetboek wat betreft milieudelinquentie), dat grotendeels het oude – gewijzigde – artikel D.163 overneemt in het nieuwe artikel D.169 van datzelfde wetboek. (MNB) (2) Zie concl. OM.

- Herstel van de plaats in de vorige staat - Administratieve procedure - Termijn om de beslissing te nemen - Aanvang

- Artt. D148 en D163 oude Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Artt. D.148 en D.163 oude Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.22.1032.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.3 AC nr. ...

Artikel D154, 4°, van het decreet van de Waalse Gewestraad van 27 mei 2004 betreffende Boek I van het Milieuwetboek bestraft het verzet tegen of de belemmering van de herstelmaatregelen die door een sanctionerend ambtenaar zijn opgelegd in een administratieve procedure die met name wegens schending van dat wetboek werd ingeleid; het verzet of de belemmering vereisen niet, om overeenkomstig artikel D154, 4°, strafbaar te zijn, dat de dader heeft gehandeld met kwaad of bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, met de bedoeling om uit zijn daad voordeel te halen, kwaad te berokkenen of de rechten van de maatschappij of van particulieren aan te tasten; het is voldoende dat de dader de voorgeschreven daad opzettelijk en met kennis van zaken niet heeft gesteld.

- Waals Gewest - Milieumisdrijf - Wanbedrijf van verzet of belemmering van de door een sanctionerend ambtenaar opgelegde herstelmaatregelen - Moreel bestanddeel - Algemeen opzet

- Art. D154, 4° Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

Het materieel bestanddeel van het wanbedrijf van verzet of belemmering van de herstelmaatregelen die door een sanctionerend ambtenaar zijn opgelegd, bedoeld in artikel D154, 4°, van het decreet van de Waalse Gewestraad van 27 mei 2004 betreffende Boek I van het Milieuwetboek, dient niet noodzakelijkerwijs te bestaan in een positieve kunstgreep of een daad van weerspannigheid, maar kan erin bestaan dat de dader, niettegenstaande de aanmaningen en de bijkomend verleende uitstellen, in gebreke blijft een milieutoestand te regulariseren waarvan hij weet dat deze strafbaar is.

- Waals Gewest - Milieumisdrijf - Wanbedrijf van verzet of belemmering van de door een sanctionerend ambtenaar opgelegde herstelmaatregelen - Materieel bestanddeel

- Art. D154, 4° Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

C.22.0083.F 17 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221117.1F.7 AC nr. ...

Uit artikel 3, 9°, van de richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen volgt zonder enige redelijke twijfel dat het toezicht op de daarin bedoelde handelingen bestaat in de uitoefening van een materieel toezicht op die verrichtingen; het feit dat de aannemer die op een onderaannemer een beroep doet, ten aanzien van de opdrachtgever de juridische verantwoordelijkheid voor de door die onderaannemer verrichte handelingen draagt, houdt op zich geen uitoefening van een daadwerkelijk toezicht op de uitvoering van die verrichtingen in (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 746.

- Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen - Afvalstoffenbeheer - Toezicht op de verrichtingen van beheer - Omschrijving - Uitoefening van een daadwerkelijk toezicht op de uitvoering van de verrichtingen

- Art. 3, 9° Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen

P.22.0060.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein kan de overtreder, wanneer geen strafrechtelijke sanctie maar een administratieve geldboete wordt opgelegd, beroep instellen bij de correctionele rechtbank; wanneer de correctionele rechtbank het beroep verwerpt en de administratieve geldboete bevestigt, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit waarvoor de opschorting van de uitspraak van de veroordeling kan worden toegekend (1) en behoudt die geldboete haar oorspronkelijke karakter, zonder een straf te vormen in de zin van het interne recht; de wet houdt derhalve geen verschillende behandeling in van de twee categorieën van beklaagden die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en op wie verschillende regels van toepassing zijn en wat dat betreft dient er geen vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof (2). (1) Artikel 9, § 5, tweede lid, en § 7, zesde lid, van het Decreet van het Waals Gewest van 19 maart 2009 laat de sanctionerend ambtenaar en de correctionele rechtbank waarbij het beroep tegen de beslissing aanhangig is gemaakt toe "de overtreder maatregelen tot uitstel van de uitvoering toe te staan"; het decreet kent hun echter niet de bevoegdheid toe om de opschorting van de uitspraak van de opgelegde geldboete te verlenen. (2) Zie a pari GwH 16 juni 2004, nr. 105/2004 met betrekking tot de wet betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten.

- Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - (Geen) mogelijkheid om de opschorting van de uitspraak te verlenen - (Geen) prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

- Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Sanctionerend ambtenaar - Vervolgende partij

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

- Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Toezicht met volle rechtsmacht - Begrip - Sanctionerend ambtenaar - (Geen) hoedanigheid van rechter

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Het element fout van de bij artikel 5, § 3 en § 4 (1), van het decreet Waals Gewest van 19 maart 2009 (2) bepaalde misdrijven wordt afgeleid uit de niet-naleving van het wettelijke voorschrift door de beklaagde, die volgt uit het stellen van de verboden materiële gedraging, zonder dat die beklaagde zich op een rechtvaardigingsgrond kan beroepen; om het misdrijf bewezen te kunnen verklaren, dienen het openbaar ministerie en de administratieve overheid bijgevolg niet aan te tonen dat de chauffeur het voertuig zelf heeft geladen of dat laatstgenoemde over de nodige middelen beschikte om de lading te controleren; de juridische gezagsverhouding, die bestaat in de verplichting voor de werknemer om te handelen volgens de bevelen en de instructies die hem worden gegeven door de werkgever, zijn lasthebbers of zijn aangestelden met het oog op de uitvoering van de overeenkomst, zoals bepaald in artikel 17, 2°, Arbeidsovereenkomstenwet, is niet van die aard dat ze de chauffeur ontslaat van zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid in zijn hoedanigheid van misdrijfpleger. (1) Opgeheven door artikel 47 van het decreet van 4 april 2019 betreffende de administratieve geldboetes inzake verkeersveiligheid, MB 13 augustus 2019, in werking getreden op 1 juni 2022. (2) Zie Cass. 21 november 2018, AR P.18.0940.F, AC 2018, nr. 655, en verwijzing in voetnoot.

- Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Artikel 5, §§ 3 en 4 - Voertuig - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Schuldbestanddeel - Reglementair misdrijf - Bewijslast - Arbeidsovereenkomst

- Art. 17 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

- Art. 5 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Wanneer de correctionele rechtbank, die het beroep van de overtreder verwerpt, de administratieve geldboete bevestigt die is opgelegd in plaats van een strafrechtelijke sanctie krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit en behoudt die geldboete haar oorspronkelijke karakter, zonder een straf te vormen in de zin van het interne recht; hieruit volgt dat de rechter er niet toe gehouden is elk bestanddeel van het misdrijf dat tot de administratieve geldboete heeft geleid, bewezen te verklaren, en evenmin in het vonnis de wettelijke bepalingen dient te vermelden die het feit bestraffen en de sanctie bepalen of de keuze en de zwaarte ervan met redenen dient te omkleden (1). (1) Cass. 11 april 2018, AR P.18.0114.F, AC 2018, nr. 225, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.

- Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - Weerslag op de vermelding van de wettelijke bepalingen en op de redenen

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel ter vrijwaring en herstel van het milieu opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van het milieu en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt; bij afwezigheid van een conclusie over de redelijkheid en evenredigheid van de herstelmaatregel, is de rechter er evenwel niet toe gehouden zijn beslissing in dit verband nader met redenen te omkleden (1). (1) Over de herstelmaatregel in zaken van stedenbouw en ruimtelijke ordening (art. 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) oordeelde het Hof reeds in vergelijkbare zin: "Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is. Hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder. Het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1, in dezelfde zin Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3; Cass. 4 februari 2003, AR P.01.1462.N, AC 2003, nr. 80; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N, AC 2009, nr. 689) en "De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is. Bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1; Cass. 27 september 2011, AR P.10.2020.N, AC 2011, nr. 500; Cass. 18 december 2001, AR P.99.1548.N, AC 2001, nr. 709). (BDS)

- Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Last die de herstelmaatregel meebrengt voor de overtreder - Recht op eigendom - Evenredigheid - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

Bij de beoordeling van de draagwijdte van een bepaling van een uitvoeringsreglementering is de rechter niet gebonden door de interpretatie ervan die na het uitvaardigen van die bepaling wordt verdedigd door leden van de uitvoerende macht, ook al betreft het de minister die bevoegd is voor het departement waartoe die uitvoeringsreglementering behoort, wanneer de rechter die draagwijdte anders beoordeelt dan de minister, miskent hij hierdoor niet het beginsel van de scheiding der machten.

- Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Interpretatie van een uitvoeringsreglementering - Rubriek 60 van Bijlage 1 Vlarem II - Standpunt van de Minister - Beoordeling van de reglementering door de rechter - Draagwijdte

De artikelen 5, 1°, c), en 6, eerste lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (Omgevingsvergunningsdecreet) en artikel 5.2.1, § 6, DABM houden een vergunningsplicht in voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit van de eerste of tweede klasse; die vergunningsplicht is onder meer van toepassing op het geheel of gedeeltelijk opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten, met inbegrip van waterplassen en vijvers, zoals bedoeld in rubriek 60 van de bijlage 1 bij Vlarem II; de rechter oordeelt onaantastbaar aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak of een bepaalde plaats moet worden beschouwd als een groeve, een graverij, een uitgraving of een andere put, met inbegrip van een waterplas of een vijver, in de zin van rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen; de loutere omstandigheid dat een waterplas in het verleden dienstig was als koelbekken voor een industriële installatie, impliceert niet dat die waterplas niet kan vallen onder het toepassingsgebied van rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II.

- Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten - Opvullen van waterplassen en vijvers - Waterplas die dienst deed als koelbekken voor een industriële installatie - Beoordeling door de rechter - Controle door het Hof

- Rubriek 60 van bijlage 1 Besluit van de Vlaamse Regering 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

- Art. 5.2.1, § 6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 5.1°, c), en 6, eerste lid Decr. 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

De in artikel 16.6.5 DABM bepaalde mogelijkheid voor de rechter om, na de partijen te hebben gehoord, bij wijze van veiligheidsmaatregel het verbod uit te spreken om de inrichtingen, die aan de oorsprong van het milieumisdrijf liggen, te exploiteren gedurende de termijnen die hij bepaalt, strekt ertoe de bedreiging voor de mens of het milieu weg te nemen (1); bij gebrek aan een conclusie over de termijn van een in voorkomend geval op te leggen veiligheidsmaatregel, is de rechter die bij toepassing van de voormelde bepaling een exploitatieverbod uitspreekt voor een termijn die hij bepaalt, niet ertoe gehouden de duur van die termijn nader met redenen te omkleden; de rechter kan ter verantwoording van het bij toepassing van artikel 16.6.5 DABM opgelegde exploitatieverbod de bedreiging voor de mens of het milieu afleiden uit het risico dat de beklaagde zijn wederrechtelijke activiteit niet vrijwillig zal stopzetten en een voor de omgeving onomkeerbare toestand wil creëren. (1) Cass. 4 maart 2003, AR P.02.0974.N, AC 2003, nr. 147.

- Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Verbod tot het uitbaten van inrichtingen die aan de oorsprong liggen van het milieumisdrijf - Termijn van het exploitatieverbod - Evenredigheid - Criteria - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.5 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

De maatregelen die de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM kan bevelen, strekken ertoe de door het milieumisdrijf veroorzaakte wederrechtelijke toestand ongedaan te maken door de toestand zoals die bestond vóór het milieumisdrijf zoveel als mogelijk te herstellen teneinde aldus het milieu te vrijwaren; de rechter oordeelt onaantastbaar of de door hem bij toepassing van die bepaling bevolen maatregel noodzakelijk is voor dit herstel; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Over de herstelmaatregel en termijn op basis van art. 16.6.6 Decreet Milieubeleid zie Cass. 11 januari 2022, AR P.21.0373.N, AC 2022, nr. 13.

- Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Beoordeling - Controle door het Hof

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

De rechter die een beklaagde veroordeelt wegens het zonder omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten, met inbegrip van waterplassen en vijvers, zoals bedoeld in rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II, en het herstel in de oorspronkelijke toestand beveelt door het uitgraven en afvoeren van de opgevoerde gronden, oordeelt niet tegenstrijdig wanneer hij tevens vaststelt dat niet is aangetoond dat de aangevoerde gronden de waarden van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 overschrijden, dit laatste impliceert als zodanig niet dat de voormelde herstelmaatregel niet noodzakelijk kan zijn ter vrijwaring van het milieu.

- Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten - Opvullen van waterplassen en vijvers - Aangevoerde gronden met waarden die voldoen aan het Vlarebo-Besluit - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Vrijwaring van het milieu - Beoordeling

- Rubriek 60 van bijlage 1 Besluit van de Vlaamse Regering 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

- Art. 5.2.1, § 6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 5.1°, c), en 6, eerste lid Decr. 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

C.21.0081.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.5 AC nr. ...

Artikel 2277ter, § 1, Oud Burgerlijk wetboek betreft de omzetting in het nationale recht van artikel 10 van de richtlijn 2004/35/EG van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade, met op een aantal punten een ruimer toepassingsgebied dan de richtlijn zodat dit artikel ook van toepassing is op de rechtsvorderingen ingesteld door publieke overheden tot vergoeding van de kosten voor maatregelen tot voorkoming en tot het herstel van milieuschade ten aanzien van personen die niet aansprakelijk zijn voor de milieuschade of de onmiddellijke dreiging van milieuschade (1). (1) Zie concl. OM.

- Milieuschade - Overheid - Getroffen maatregelen ter voorkoming en tot herstel - Verjaringstermijn

- Art. 2277ter, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 10 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

C.21.0329.N 9 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220509.3N.6 AC nr. ...

Uit de tekst en de wetsgeschiedenis van artikel 3.10.4.6.1 VCF blijkt dat het opschorten van de gedwongen invordering van de belasting, anders dan wat voor de inkomstenbelastingen in artikel 410 WIB92 is bepaald, als een mogelijkheid is ingeschreven, zodat de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie kan beslissen om de gedwongen invordering niet op te schorten, ook al betreft het een betwiste belast (1). (1) Zie concl. OM.

- Milieuheffingen - Ambtelijke aanslag - Dwangbevel - Betwiste belasting - Uitvoering opschorten - Omstandigheden

- Art. 3.10.4.6.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

P.22.0021.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.5 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 3, §1 Bosdecreet en de artikelen 12bis tot en met 12novies Decreet Natuurbehoud alsook de wetsgeschiedenis van het decreet van 22 juni 2018 houdende diverse wijzigingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990 en het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu volgt dat de onderscheiden toegankelijkheid van bossen voor voetgangers en gemotoriseerd verkeer voortvloeit uit de beperkte impact die voetgangers hebben op de aard en de functies van bos- en natuurgebieden; daartegenover staat dat de impact van gemotoriseerd verkeer van een geheel andere orde is gelet op onder meer de snelheid, het gevaar en het geluid dat kan uitgaan van dergelijk verkeer; dit verschil is een feit van algemene bekendheid dat zodanig vanzelfsprekend is dat het geen verdere toelichting vereist; hieruit volgt dat, voor wat betreft de toegang tot een bos of tot bepaalde plaatsen in een bos, de rechtstoestand van voetgangers en deze van gemotoriseerde voertuigen zodanig verschillend is dat de beide categorieën onderling niet te vergelijken zijn (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Vlaams Gewest - Decreet Natuurbehoud - Toegang tot bossen - Gemotoriseerd vervoer - Voorwaarden

- Artt. 12bis tot en met 12novies Decr. 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

- Art. 3 Bosdecreet 13 juni 1990

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Artikel D.162 kent aan het parket dat territoriaal bevoegd is voor de wanbedrijven die het bestraft, de hoedanigheid toe van bestemmeling van het proces-verbaal dat die wanbedrijven vaststelt en belast datzelfde parket met de kennisgeving van zijn vervolgingsbeslissing; uit de wet blijkt niet dat enkel de sectie politieparket van dat parket de vereiste kennisgeving geldig kan verrichten, of nog dat die kennisgeving enkel geldig kan worden verricht door het parket waaraan het proces-verbaal is gestuurd; geen enkele bij wet of decreet ingevoerde bepaling stelt de ontvankelijkheid van de strafvordering afhankelijk van de voorwaarde dat het territoriaal bevoegde parket dat zijn beslissing tot vervolging heeft meegedeeld hetzelfde is als het territoriaal bevoegde parket dat het oorspronkelijke proces-verbaal heeft ontvangen (1). (1) In deze zaak werd het oorspronkelijk proces-verbaal opgesteld in het Duits en geadresseerd aan de procureur des Konings te Eupen, die het heeft doorgestuurd naar de procureur des Konings te Luik, afdeling Verviers, die ratione loci eveneens bevoegd is op grond van artikel 23 Wetboek van Strafvordering, gelet op de woonplaats van de verdachten en de plaats waar sommige feiten werden gepleegd, en die kennisgeving heeft gedaan van de opening van een opsporingsonderzoek aan de sanctionerende ambtenaar van de Waalse gewestelijke milieuadministratie, bevoegd voor de rechtsplegingen in het Frans.

- Waals Milieuwetboek - Proces-verbaal tot vaststelling van een wanbedrijf - Parket waaraan het geadresseerd is - Parket bevoegd voor de mededeling van de vervolgingsbeslissing aan de gewestelijke milieuadministratie

- Art. 23 Wetboek van Strafvordering

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

De bewering dat de bedragen die worden gevorderd tot vergoeding van de economische en materiële schade van het Waals Gewest als gevolg van een overtreding van het Waals Milieuwetboek, slechts de weergave zijn van de gebruikelijke opdrachten van de gewestelijke administratie, en, dat het derhalve niet is bewezen dat het Gewest omwille van de misdrijven gedwongen werd om andere uitgaven te maken dan die welke verband houden met zijn opdrachten van openbare dienst, verantwoordt de afwijzing van de vordering niet naar recht, wanneer die motivering niet vaststelt dat de gevorderde geldsommen, namelijk de kost van de verplaatsingen en van de prestaties van de gekwalificeerde ambtenaren vereist door het onderzoek van de gepleegde misdrijven en het nemen van de gepaste maatregelen om de gevolgen hiervan te ondervangen, naar verhouding van dezelfde bedragen zouden zijn uitgegeven mocht geen enkel van die misdrijven zijn gepleegd, en de redengeving evenmin vaststelt dat, zonder die misdrijven, het Gewest hetzelfde investeringsverlies zou hebben geleden dan het verlies dat het volgens zijn aanvoering moet boeken in de jaarlijkse budgetten die het aan agromilieumaatregelen spendeert en het arrest niet vermeldt op grond van welke wettelijke, reglementaire of verdragsbepaling de gevorderde bedragen definitief ten laste van het Gewest dienen te blijven (1). (1) Zie Cass. 7 mei 2015, AR C.14.0011.F, AC 2015, nr. 296, met andersluidende concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal LECLERCQ: "Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van diegene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten; de rechter dient te beoordelen, door middel van een uitlegging van de overeenkomst, de wet of het reglement, of de gedane uitgaven, m.n. die met betrekking tot de riviervisserij, al dan niet definitief voor rekening moeten blijven van diegene die ze heeft moeten doen en de partijen dienen dat niet aan te tonen"; Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0318.N, AC 2012, nr. 560; Cass. 18 september 2007, AR P.07.0005.N, AC 2007, nr. 412, met concl. van toenmalig advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 9 februari 2006, AR C.05.0172.N, AC 2006, nr. 88. Het eerste middel van het Waals Gewest voerde bovendien de schending aan van artikel D.157, §1, derde lid, Waals Milieuwetboek, dat bepaalt dat "de veroordeelde wordt gedwongen tot de terugbetaling van alle uitvoeringskosten op overlegging van een gewone staat opgemaakt door de overheid die voor de uitvoering heeft gezorgd", en verwees bovendien wat dat betreft naar de artikelen D.122, D.123 en D.156 van voormeld wetboek.

- Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Door het Waals Gewest geleden economische en materiële schade - Schadeloosstelling

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Artikel D.151 Waals Milieuwetboek voorziet voor de overtredingen van derde categorie in een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van honderd euro tot honderdduizend euro of slechts één van beide straffen; die misdrijven leveren dus wanbedrijven op en vallen onder de bevoegdheid van de correctionele rechtbank, hoewel het beroep tegen de opgelegde administratieve sanctie, in geval van niet-vervolging door het parket, krachtens artikel D.164 voor de politierechtbank wordt ingesteld.

- Waals Milieuwetboek - Overtredingen van de derde categorie - Wanbedrijven - Administratieve sanctie opgelegd in geval van niet-vervolging door het parket - Beroep - Bevoegde rechtbank

- Artt. D151, D162 en D164 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.20.1347.F 3 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211103.2F.2 AC nr. ...

De misdrijven die erin bestaan het bodemreliëf merkbaar te wijzigen, afvalstoffen achter te laten of te hanteren en een inrichting van klasse I te exploiteren zonder vergunning, hebben niet enkel betrekking op de handeling waaruit die gedragingen blijken, maar ook op de instandhouding van de gecreëerde wederrechtelijke toestand; ongeacht het gebrek aan enige zeggenschap over de plaatsen waar het misdrijf heeft plaatsgevonden, blijft deze toestand aan de overtreder toerekenbaar zolang hij niet al het mogelijke heeft gedaan om te voldoen aan zijn positieve verplichting om een einde te stellen aan de wederrechtelijke toestand die hij mede heeft gecreëerd of wanneer hij heeft kunnen voorzien dat die gecreëerde wederrechtelijke toestand in stand zou worden gehouden, zelfs wanneer hij de duur hiervan niet heeft kunnen voorzien (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 694.

- Misdrijven - Wijziging van het bodemreliëf - Achterlaten van afvalstoffen - Exploitatie van een inrichting van klasse I zonder vergunning - Voorwerp - Toerekenbaarheid van het misdrijf - Leidinggevende die de wederrechtelijke toestand mede heeft gecreëerd - Positieve verplichting om hieraan een einde te stellen - Stopzetting van de functie van leidinggevende

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.27 AC nr. ...

Noch uit de bepaling van artikel 5.2.3bis.4.8., §1, Vlarem II, die bepaalt dat voor het onderscheid tussen "niet-verontreinigd behandeld" en "verontreinigd behandeld" houtafval in geval van twijfel de in die bepaling opgenomen tabel van richtwaarden voor potentieel aanwezige verontreinigingen geldt, noch uit enige andere bepaling kan worden afgeleid dat het verbranden van verontreinigd behandeld houtafval slechts kan worden vastgesteld na een bemonstering en een analyse.

- Milieuvoorwaarden - Voorwaarden voor verbrandings- en meeverbrandingsinstallaties voor biomassa-afvalstoffen - Onderscheid tussen "niet-verontreinigd behandeld" en "verontreinigd behandeld" houtafval - Richtwaarden - Verbranding van verontreinigd behandeld houtafval - Bewijs - Voorwaarden

- Artt. 5.2.3bis en 4.8., § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 1 juni 1195 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

- Milieuvoorwaarden - Voorwaarden voor verbrandings- en meeverbrandingsinstallaties voor biomassa-afvalstoffen - Onderscheid tussen "niet-verontreinigd behandeld" en "verontreinigd behandeld" houtafval - Richtwaarden - Verbranding van verontreinigd behandeld houtafval - Bewijs - Voorwaarden

- Artt. 5.2.3bis en 4.8., § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 1 juni 1195 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

P.21.0536.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 3, 4°, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk wegen- en waterdomein, heeft de vermoedelijke overtreder het recht zijn verweermiddelen bij een ter post aangetekend schrijven te laten gelden binnen een termijn van vijftien dagen, te rekenen van de datum van mededeling van het bericht van vervolging door de gemachtigd ambtenaar; uit het enkele feit dat de overtreder zijn onschuld op een andere manier staande heeft gehouden dan in de door het decreet bepaalde vormvoorschriften, volgt niet dat de geldboete verantwoord is en, bijgevolg, evenmin dat de nietigverklaring ervan een machtsoverschrijding inhoudt.

- Waals Gewest - Misdrijf inzake instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein - Administratieve sanctie - Procedure - Recht om zijn verweermiddelen aan te voeren voor de gemachtigd ambtenaar - Geen gebruik van dat recht

- Art. 9, § 3, 4° Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

De rechter bij wie het in artikel D.164 Milieuwetboek-Boek 1 (Dg) bedoelde beroep aanhangig is gemaakt, oefent een toezicht met volle rechtsmacht uit op de door de administratieve overheid opgelegde geldboete; dit toezicht houdt met name in dat de rechtbank nagaat of de persoon aan wie de geldboete is opgelegd de feiten heeft gepleegd zoals ze worden omschreven in de bepaling die ze strafbaar stelt; de rechter verricht geen opportuniteitstoezicht op de sanctie en overschrijdt zijn rechtsmacht niet wanneer hij enkel nagaat of het misdrijf wel werd gepleegd door de persoon aan wie de administratieve overheid het toerekent (1). (1) Cass. 21 maart 2018, AR P.17.0499.F, AC 2018, nr. 195.

- Waals Gewest - Milieuwetboek - Misdrijf - Administratieve sanctie - Administratieve sanctieprocedure - Beroep bij de politierechtbank of de correctionele rechtbank - Toezicht met volle rechtsmacht - Draagwijdte - Toerekening van de feiten aan de overtreder

- Art. D.164 Milieuwetboek - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte.

P.21.0322.F 16 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210616.2F.3 AC nr. ...

Artikel D.157, § 1, Waals Milieuwetboek voert een afwijking in op de in artikel 44 Strafwetboek vervatte regel van de ambtshalve teruggave; de rechter kan dus niet ambtshalve een van de in het voormelde artikel D.157, § 1, bedoelde maatregelen bevelen (1). (1) En dit ondanks het verband tussen die maatregelen en de strafvordering (zie Parl.St., Waals Parlement, 771 (2007-2008), nr. 1bis, p. 9 (memorie van toelichting, art. D.58 in voorontwerp). Het voormelde artikel D.157, § 1 stelt immers de rechtsmacht van de rechter om de daarin bedoelde "herstelmaatregelen" (overeenkomstig de bewoordingen van het hoofdstuk waarin dat artikel is opgenomen) te bevelen – namelijk inrichtingswerken of maatregelen tot herstel van de plaats in de vorige staat – uitdrukkelijk afhankelijk van het verzoek van de Waalse regering of van de directeur-generaal van de gewestelijke milieuadministratie of van het gemeentecollege van de gemeente op het grondgebied waarvan de overtreding werd begaan. Zie, wat betreft art. 155 WWROSP, Arbitragehof 19 januari 2005, nr. 10/2005.

- Artikel D.157 Waals Milieuwetboek - Teruggavemaatregelen - Geen verzoek - Onbevoegdheid van de rechter om dergelijke maatregelen ambtshalve te bevelen

- Art. 44 Strafwetboek

- Art. D157 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.21.0067.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.9 AC nr. ...

De strafrechter mag bij de schuldbeoordeling voor inbreuken op de Wapenwet rekening houden met vaststellingen die een natuurinspecteur heeft verricht bij de opsporing van inbreuken op het Jachtdecreet, waarvoor hij krachtens het Jachtdecreet en het DABM bevoegd is; uit de omstandigheid dat de natuurinspecteur niet bevoegd is verklaard om opsporingen te doen betreffende inbreuken op de Wapenwet volgt niet dat de rechter bij een vervolging wegens dergelijke inbreuken geen bewijswaarde zou mogen toekennen aan de vaststellingen die de natuurinspecteur heeft verricht ter gelegenheid van een hem wel toegekende opsporingsbevoegdheid.

- DABM - Artikel 16.1.1. - Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen - Jachtdecreet - Proces-verbaal van vaststellingen door natuurinspecteurs - Inbreuken op de Wapenwet - Bewijswaarde - Draagwijdte - Gevolg

P.20.0601.F 21 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210421.2F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 36 van het besluit van de Waalse regering van 4 juli 2002 tot bepaling van de algemene voorwaarden voor de exploitatie van inrichtingen bedoeld in het decreet van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning wordt, indien het bijzondere geluid van een inrichting impulsieve geluiden vertoont, een correctieterm van vijf decibel (1) toegepast op de meetintervallen van het bijzondere geluid, die door die impulsieve geluiden worden gekenmerkt; het begrip meetintervallen is niet het begrip dat artikel 19 van het besluit omschrijft onder de benaming "meetinterval", in de zin van een tijdsinterval; artikel 36 heeft betrekking op een afstand tussen twee meetgegevens, wat in decibels wordt berekend en niet in seconden; geen enkele bepaling bepaalt dat de correctieterm van vijf decibel moet worden verminderd of gewogen op grond van het aantal impulsieve geluiden van een seconde die tijdens een waarnemingsuur werden geregistreerd (2). (1) Volgens Wikipedia: "une valeur exprimée en dB (A) est l'évaluation en décibels d'un niveau sonore avec la pondération A de la norme CEI 61672-1 ''Électroacoustique – Sonomètres'', établie pour tenir compte de la sensibilité moyenne, à un faible volume sonore, des personnes ayant une audition considérée comme normale, pour chaque bande de fréquences. La pondération A sert fréquemment pour l'évaluation de la sonie des bruits environnementaux (...), pour obtenir un résultat qui reflète mieux la manière dont les humains entendent. Des lois et règlements font référence à la pondération '' A '' pour exprimer des valeurs de niveau sonore". (2) Volgens de eiseres mag de correctie van 5 dB(A) niet worden toegepast indien gedurende de "waarnemingsperiode" van een uur minder dan 3.600 impulsieve geluiden worden geregistreerd (dus indien geen impulsief geluid optreedt voor elk van de 3.600 seconden waarin de meting wordt verricht). Zij heeft hieruit afgeleid dat "indien het aantal impulsieve geluiden minder dan die 3.600 bedraagt, de correctieterm noodzakelijkerwijs minder dan 5dB (A) bedraagt", maar ze heeft niet vermeld uit welke bepaling zou volgen dat er in dat geval geen correctieterm moet worden toegepast of dat die naar evenredigheid moet worden verminderd. Krachtens artikel 3.8 van de ISO 2923-norm is het impulsief geluid: "un bruit durant moins d'une seconde se produisant comme un événement isolé ou comme une série d'événements dont la fréquence de répétition est inférieure à 15 fois par seconde. La présence d'un bruit impulsif doit être déterminée par l'obtention de la différence entre le niveau de pression acoustique continu équivalent avec la pondération temporelle I et celui avec la pondération temporelle F. Si la différence dépasse 2 dB, la présence d'un bruit impulsif peut être présumée".

- Wallonië - Exploitatievoorwaarden van inrichtingen - Bijzonder geluid van een inrichting - Correctieterm - Door impulsieve geluiden gekenmerkte meetintervallen

- Artt. 19, 35 en 36 B.W.Reg. 4 juli 2002 (III) tot bepaling van de lijst van de aan een milieueffectstudie onderworpen projecten en van de ingedeelde installaties en activiteiten die een risico voor de bodem vormen

P.20.1327.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.15 AC nr. ...

Het tussentijds opslaan van afvalstoffen heeft niet alleen betrekking op de actieve opslag ervan maar ook op het verzuim om afvalstoffen te verwijderen die zich bevinden op een onroerend goed waarover men zeggenschap heeft.

- Materialendecreet - Afvalstoffen - Beheren van afvalstoffen - Tussentijds opslaan - Begrip

- Artt. 3, § 1, 7°, 12, §§ 1 en 3, eerste lid Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

P.20.0817.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.6 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde schuldig verklaart aan de opslag van afvalstoffen in strijd met artikel 12, § 1, Materialendecreet omkleedt die beslissing slechts regelmatig met redenen in overeenstemming met de artikelen 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering indien hij niet enkel melding maakt van artikel 12, § 1, Materialendecreet en artikel 16.6.3, § 1, eerste lid, DABM, maar ook van de specifieke voorschriften van het Materialendecreet of de uitvoeringsbesluiten die zijn overtreden.

- Materialendecreet - Opslag van afvalstoffen - Vermelding van de op het ogenblik van de uitspraak geldende wetsbepalingen - Vermelding in de beslissing van de specifiek overtreden bepalingen - Draagwijdte

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen en indien op het ogenblik van de beslissing de wetsbepalingen zijn opgeheven die de feiten op het ogenblik van het plegen ervan strafbaar stelden, dient de rechter ook de wetsbepalingen te vermelden op grond waarvan de feiten tot op het ogenblik van de beslissing strafbaar zijn gebleven; wanneer het arrest met betrekking tot de bewezen verklaarde feiten weliswaar melding maakt van de op het ogenblik van de feiten geldende wetsbepalingen en ook vaststelt dat deze feiten op het ogenblik van het arrest nog steeds strafbaar waren, maar dat het nalaat melding te maken van de op het ogenblik van het arrest geldende wetsbepalingen welke de vergunningsplicht instellen en welke het naleven van de milieuvoorwaarden opleggen, is de schuldigverklaring en veroordeling niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 23 oktober 2019, AR P. 19.0610.F, AC 2019, nr. 539; Cass. 29 november 2016, AR P.14.1821.N, AC 2014, nr. 680; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0338.F, AC 2009, nr. 466; Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0176.N, AC 2008, nr. 277.

- Milieuvergunningsdecreet - Vergunningsplicht en naleving van de milieuvoorwaarden - Vermelding van de op het ogenblik van de uitspraak geldende wetsbepalingen - Wetswijziging - Vermelding in de beslissing - Draagwijdte

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.0682.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.2 AC nr. ...

Met de CITES-Wijzigingsverordening is vanaf 14 december 2019, dit is na de vervolgde feiten, de annotatie #5 voor Pericopsis elata vervangen door de annotatie #17 die vermeldt: "Stammen of blokken, planken, vellen fineer, gelaagd/geplakt hout en bewerkt hout", waarbij de term "bewerkt hout" in de bijlage "Opmerkingen over de interpretatie van de bijlagen A, B, C en D" gedefinieerd wordt als: "hout (niet-ineengezette plankjes voor parketvloeren daaronder begrepen), waarvan ten minste één zijde of uiteinde over de gehele lengte is geprofileerd (geploegd, van sponningen voorzien, afgerond met V-verbinding of dergelijke), ook indien geschaafd, geschuurd of in de lengte verbonden"; hieruit volgt dat vanaf 14 december 2019 niet enkel "verzaagd hout", maar ook "bewerkt hout" onderworpen is aan de vergunningsplicht doch dat impliceert niet dat "verzaagd hout" dat een verdere bewerking heeft ondergaan, vóór die datum niet viel onder de vergunningsplicht (1). (1) Ten tijde van de feiten was Pericopsis elata (Afrormosia) in bijlage B van de CITES-Verordening voorzien van een annotatie #5: "ter omschrijving van stammen of blokken, planken en vellen fineer" en vielen aldus enkel dergelijke stammen of blokken, planken en vellen fineer onder de vergunningsplicht; met de term "planken" wordt "verzaagd hout" bedoeld; zie Cass. 21 mei 2019, AR P.18.1247.N, AC 2019, nr. 303, met concl. van advocaat-generaal m.o. A. WINANTS.

- Bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten - CITES-Verordening - Uitvoeringsverordening van de Cites-Verordening - Begrip "verzaagd hout" - Bewerking - Draagwijdte

---

C.17.0114.N 27 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN. AC nr. ...

Waar de Raad van State weliswaar zonder rechtsmacht is wanneer de vordering strekt tot de nietigverklaring of schorsing van een administratieve rechtshandeling waarbij een administratieve overheid weigert een verplichting uit te voeren die overeenstemt met een subjectief recht van verzoeker en het aangevoerd middel gebaseerd is op een regel van materieel recht die deze verplichting in het leven roept en het geschil inhoudelijk bepaalt, doet de loutere omstandigheid dat de uitspraak over een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een besluit van de Vlaams minister vereist dat de Raad van State ook uitspraak doet over het bestaan en de omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning, geen afbreuk aan de rechtsmacht van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM.

- Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Rechtsmacht - Besluit van de Vlaams Minister - Vordering tot schorsing - Werkelijk en rechtstreeks voorwerp van de vordering - Arrest van schorsing - Uitspraak over bestaan en omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning

- Artt. 14, § 1 en 17, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0249.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel D167, § 1, (Waals) Milieuwetboek-Boek 1 zijn de gemeenteraden bevoegd om, via een gemeentelijk reglement, geheel of gedeeltelijk feiten strafbaar te stellen die met name aan de basis liggen van het volgende misdrijf: de verbranding van huisafval in open lucht of in installaties die niet voldoen aan de bepalingen van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, met uitzondering van de verbranding van droog natuurlijk afval afkomstig van bossen, velden en tuinen, zoals geregeld in het Veldwetboek en het Boswetboek; de in dat artikel bedoelde uitzondering heeft tot gevolg dat, in de daarin omschreven aangelegenheid, elk mogelijk samenlopend optreden vanwege een gemeente wordt uitgesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 614.

- Boswetboek - Verbranding van kapafval - Bevoegdheid van de gemeenten om op te treden

- Art. 2, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Art. D167, § 1 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

C.18.0584.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.2 AC nr. ...

De ambtenaar die gevat wordt van een verzoek tot kwijtschelding of vermindering, kan bij wijze van gunstmaatregel op grond van opportuniteitsredenen alsnog beslissen om geheel of gedeeltelijk af te zien van de uitvoering van een wettig opgelegde administratieve geldboete, terwijl de toetsing van de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde administratieve geldboete toekomt aan de rechter die uitspraak doet over het al dan niet verschuldigd zijn van de heffing.

- Heffingsplichtige - Administratieve geldboete - Verzoek tot kwijtschelding of vermindering - Aangewezen ambtenaar - Bevoegdheid

- Artt. 60 en 61, eerste en tweede lid Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

De bevoegde Vlaamse Minister die uitspraak doet over het administratief beroep van de heffingsplichtige tegen het bedrag van de heffing of van de navordering is tevens bevoegd om uitspraak te doen over de wettigheid en de proportionaliteit van de op grond van artikel 58 opgelegde administratieve geldboete, zodat ingeval van beroep tegen deze beslissing bij de rechter deze zowel de wettigheid van de heffing of navordering als de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde administratieve geldboete kan beoordelen.

- Heffingsplichtige - Ambtelijke aanslag en administratieve geldboete - Administratief beroep en navolgend beroep bij de rechter - Bevoegdheid

- Artt. 55, eerste en vijfde lid, en 58 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

C.18.0108.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 24, §§ 1 en 2, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 5 maart 2009 is hij die een bodemverontreiniging heeft veroorzaakt, of, indien die verontreiniging werd veroorzaakt door een inrichting die is onderworpen aan een milieuvergunning of een aangifte krachtens de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen, de exploitant van die inrichting, in beginsel aansprakelijk voor de kosten gemaakt voor de uitvoering van een verkennend bodemonderzoek en voor de behandeling van de verontreiniging, door de houder van die verplichtingen in uitvoering van de ordonnantie, evenals voor de schade die door die onderzoeken, behandelingen en andere maatregelen wordt teweeggebracht; die bepaling is niet van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM. Pas. 2020, nr. 428.

- Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems - Verplichtingen

- Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems - Verplichtingen

P.19.0125.F 29 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200129.2F.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat voertuigen beantwoorden aan de voorwaarden van artikel 80, eerste lid, besluit Waalse regering van 23 september 2010 tot invoering van een terugnameplicht voor bepaalde afvalstoffen, en uit de vaststelling van de toestand van "karkas" van bepaalde voertuigen en van het jaar van schrapping van de inschrijving van andere voertuigen, kan de rechter afleiden dat de administratieve toestand met betrekking tot de inschrijving en de technische keuring van de voormelde voertuigen niet kon worden geregulariseerd, zodat het om afgedankte voertuigen ging waarvan de eigenaar of de houder zich moest ontdoen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 83.

- Waals Gewest - Misdrijf inzake afvalstoffen - Afvalstof - Begrip - Afgedankt voertuig - Voorwaarde - Verplichting om zich ervan te ontdoen

- Artt. 80, eerste lid, en 82, § 1 Besluit van de Waalse Regering van 23 september 2009 tot invoering van een terugnameplicht voor bepaalde afvalstoffen
- Art. 2, 1° Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

Noch de artikelen 80 en 82 besluit Waalse regering van 23 september 2010, noch enige andere wettelijke bepaling verplichten de sanctionerend ambtenaar om, met het oog op het bewijs van de schending van artikel 7, §§ 1 tot 3, Decreet Waals Gewest 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, de overtreder te verzoeken het bewijs van het opstarten van een rehabilitatieprocedure te leveren of een geldig inschrijvingsbewijs of een geldige technische keuring te overleggen.

- Waals Gewest - Misdrijf inzake afvalstoffen - Vaststelling - Afgedankt voertuig - Verplichting van de sanctionerend ambtenaar

- Artt. 80 en 82 Besluit van de Waalse Regering van 23 september 2009 tot invoering van een terugnameplicht voor bepaalde afvalstoffen
- Art. 7, §§ 1 tot 3 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

P.18.1247.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.2 AC nr. ...

Uit de vergelijking enerzijds van de Nederlandstalige tekst van de Verordening(EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten (CITES-Verordening) met de Franstalige en Engelstalige tekst ervan en anderzijds de vergelijking van de Nederlandstalige tekst van de Verordening (EG) nr. 865/2006 van de Commissie van 4 mei 2006 houdende uitvoeringsbepalingen van de CITES-Verordening (Uitvoeringsverordening) met de Franstalige en Engelstalige tekst ervan, volgt dat met de term "planken" in de Bijlage B met annotatie # 5 van de CITES-Verordening en in de Bijlage VII van de Uitvoeringsverordening, "verzaagd hout" wordt bedoeld (1). (1) Zie concl. OM.

- Bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten - Uitvoeringsverordening van de Cites-

Verordening - Begrip "planken" - Draagwijdte

- Bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten - CITES-Verordening - Begrip "planken" - Draagwijdte

P.18.0815.N 23 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190423.2 AC nr. ...

Het staat aan de beklaagde die er zich op beroept uitgegraven bodem als bodem binnen een kadastrale werkzone vrij te mogen gebruiken, geloofwaardig aan te voeren of voldaan is aan de toepassingvoorwaarden van het uitzonderingsregime bepaald in de artikelen 158, 7° en 164, eerste lid, 1°, VLAREBO en inzonderheid aan de voorwaarde van een kadastrale werkzone; vervolgens staat het aan de rechter om te oordelen of de beklaagde slaagt in die aanvoeringsplicht.

- Achterlaten van afvalstoffen - Gebruik van uitgegraven bodem als bodem - Verbod - Uitzonderingsregime - Bewijslast

- Artt. 158, 7°, en 164, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 14 december 2007 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming
- Art. 12 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
- Art. 12, § 1 Decr. Vl. R. 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen

P.17.1213.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.1 AC nr. 624

Uit het verplicht karakter van de door artikel 16.6.4, eerste lid, DABM bedoelde veroordeling tot herstel volgt niet dat de strafrechter deze herstelmaatregel ook moet bevelen indien voor hem wordt aangevoerd en ook blijkt dat ingevolge een bestuurlijke beslissing of feitelijke omstandigheden de gevolgen van het bewezen verklaarde misdrijf van het achterlaten van afvalstoffen in strijd met de decretale bepalingen verdwenen zijn en de herstelmaatregel geen voorwerp meer heeft; de strafrechter moet in dat geval onderzoeken of de maatregel noodzakelijk is om de gevolgen van het bewezen verklaarde misdrijf te laten verdwijnen (1). (1) Zie concl. OM.

- Achterlaten van afvalstoffen in strijd met het Materialendecreet - Herstelmaatregel - Verplichte veroordeling tot het inzamelen, vervoeren en verwerken van de afvalstoffen

- Art. 16.6.4, eerste lid Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

P.18.0552.N 30 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181030.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 1, eerste lid, 3 en 12 van het koninklijk besluit van 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaamse Gewest, artikel 58, §1, 2°, eerste gedachtestreep, Decreet Natuurbehoud en artikel 16.1.1 en 16.6.1, §1, eerste lid, Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, volgt dat wie vogels onder zich houdt behorende tot één van de op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie in het wild voorkomende vogelsoorten of tot de bijlage I K.B. Vogelbescherming Vlaanderen, nog steeds strafbaar is, thans overeenkomstig artikel 16.6.1, §1, eerste lid, DABM.

- Onder zich houden van bepaalde vogelsoorten - Strafbaarheid in de tijd - Toepassing

Uit de samenhang van de bepalingen van artikel 15 Grondwet, artikel 12 van het koninklijk besluit van 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaamse Gewest, en artikel 60, §1, en 61 Decreet Natuurbehoud, volgt dat ambtenaren en natuurwachters van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud alsook boswachters van het bosbeheer bevoegd zijn om zonder machtiging van een rechter onder meer magazijnen, bergplaatsen, kantoren, bedrijfsgebouwen, stallen, stapelhuizen en de in de open lucht gelegen bedrijven alsook alle gronden en wateren te betreden.

- Ambtenaren en natuurwachters van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud - Boswachters van het bosbeheer - Bevoegdheid - Betredingsbevoegdheid zonder machtiging van een rechter

P.18.0443.F 3 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181003.3 AC nr. 524

Wanneer de rechter vaststelt dat de sanctionerend ambtenaar, met een eindbeslissing, een overtreder die vervolgd wordt wegens een stedenbouwkundige overtreding een administratieve geldboete heeft opgelegd samen met de verplichting om de plaats binnen een bepaalde termijn in de vorige staat te herstellen en de overtreder het voorwerp uitmaakt van nieuwe vervolgingen voor identieke of substantieel dezelfde feiten tijdens een incriminatieperiode die dateert van vóór het verstrijken van de termijn die voor het herstel van de plaats in de vorige staat is bepaald, kan hij, zonder het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem te miskennen en zonder artikel 4.1 zevende aanvullend protocol EVRM te schenden, oordelen dat de hem ter beoordeling voorgelegde feiten identiek of substantieel dezelfde zijn als die welke het voorwerp uitmaken van de administratieve vervolgingen.

- Stedenbouwkundige overtreding - Administratieve beslissing die een geldboete oplegt en een termijn vaststelt om de plaats in de vorige staat te herstellen - Nieuwe vervolgingen - Incriminatieperiode dateert van vóór het verstrijken van de termijn om de zaak in de vorige staat te herstellen - Toepassing van de regel non bis in idem

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.18.0473.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.4 AC nr. ...

Krachtens artikel D.163, vijfde lid, Boek I, Milieuwetboek wordt de beslissing om een administratieve geldboete op te leggen bij aangetekend schrijven aan de overtreder betekend en binnen een termijn van honderdtachtig dagen "die ingaat op de datum van ontvangst van het afschrift van het proces-verbaal" ter kennis gebracht, terwijl artikel D.163, zesde lid, bepaalt dat "meer dan honderdtachtig dagen na het proces-verbaal van vaststelling van de overtreding geen administratieve geldboete mag opgelegd worden"; gelet op het strafrechtelijk karakter van de door de sanctionerend ambtenaar opgelegde administratieve geldboete is er grond om, overeenkomstig artikel 12 Grondwet en het algemeen rechtsbeginsel van rechtszekerheid, voor de berekening van de termijn voor het nemen van de beslissing over die boete, het aanvangstijdstip toe te passen zoals bepaald in artikel D.163, zesde lid, Boek I, Milieuwetboek, dit is de datum van het proces-verbaal van vaststelling van de overtreding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 482.

- Waals Gewest - Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Termijn om de boete op te leggen - Aanvang

- Art. D163, zesde lid Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

C.17.0465.F 1 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180601.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

- Vlaams Gewest - Integraal waterbeleid - Vlaamse Milieumaatschappij - Maatregelen - Kosten - "Vervuiler betaalt"-beginsel

Uit artikel 6, 5°, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, dat bepaalt dat de kosten voor maatregelen ter voorkoming, vermindering en bestrijding van schadelijke effecten en de kosten voor het herstellen van deze schade voor rekening zijn van de veroorzaker van de vervuiling, volgt dat de kosten van dergelijke maatregelen niet definitief ten laste van de Vlaamse milieumaatschappij moeten blijven en dat zij de terugbetaling ervan kan vorderen van de vervuiler (1). (1) Zie concl. OM, in uittreksel, in Pas. 2018, nr. 348.

- Vlaams Gewest - Integraal waterbeleid - Vlaamse Milieumaatschappij - Maatregelen - Kosten - "Vervuiler betaalt"-beginsel

- Art. 6, 5° Decreet 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid

P.18.0138.F 2 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180502.4 AC nr. ...

Met toepassing van artikel D162 decreet Waals gewest van 27 mei 2004 betreffende Boek I van het Milieuwetboek beschikt de procureur des Konings over een termijn van zestig dagen voor de overtredingen van derde of tweede categorie, te rekenen van de datum van ontvangst van het proces-verbaal, om de bevoegde administratieve overheid mee te delen dat een informatie of een onderzoek is geopend of dat vervolgingen zijn ingesteld, dan wel meent dat het dossier geseponeerd moet worden bij gebrek aan voldoende bezwarende feiten; na afloop van die termijn kunnen de in het proces-verbaal vermelde feiten slechts administratief worden bestraft.

- Waals Gewest - Milieumisdrijf - Beslissing van het openbaar ministerie om tot vervolging over te gaan - Mededeling aan de administratieve overheid - Termijn

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

De termijn van zestig dagen die bij artikel D162 decreet Waals gewest van 27 mei 2004 betreffende Boek I van het Milieuwetboek is bepaald, wordt berekend overeenkomstig de artikelen 52 en 53 Gerechtelijk Wetboek; de ontvangst van het proces-verbaal doet de termijn waarvan sprake in artikel 52 ingaan, terwijl de einddatum van de termijn moet worden afgetoetst aan de datum waarop de procureur des Konings de informatie aan de administratieve overheid heeft meegedeeld.

- Waals Gewest - Milieumisdrijf - Beslissing van het openbaar ministerie om tot vervolging over te gaan - Mededeling aan de administratieve overheid - Termijn - Berekening en aanvang

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.17.0433.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 2, 1°, en 12 Afvalstoffendecreet, 3, 1°, e), en 12 Materialendecreet, 2, 1° en 2°, Bodemsaneringsdecreet 1995 en 2, 1° en 4°, Bodemdecreet 2006, volgt dat niet-uitgegraven door afvalstoffen verontreinigde bodem zelf geen afvalstof vormt; uit deze bepalingen volgt niet dat afvalstoffen die in niet-uitgegraven bodem worden achtergelaten niet langer te beschouwen zijn als afvalstoffen in de zin van artikel 2, 1°, Afvalstoffendecreet, thans artikel 3, 1°, Materialendecreet, zodat het achterlaten of niet-verwijderen van deze stoffen strafbaar blijft op grond van het Afvalstoffendecreet, thans Materialendecreet (1). (1) De tenlastegelegde feiten dateren van de periodes 2 juli 1999 tot 1 mei 2009 en 1 mei 2009 tot 4 juni 2009. Op het ogenblik van de vervolgde feiten was het Afvalstoffendecreet van 2 juli 1981(BS 25 juli 1981) toepasselijk, terwijl op het ogenblik van de uitspraak van het bestreden arrest het Materialendecreet van 23 december 2011 (BS 28 februari 2012) in voege was. Het Bodemsaneringsdecreet van 22 februari 1995 (BS 29 april 1995) werd opgeheven en vervangen door het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 (BS 22 januari 2007).

- Afvalstoffendecreet - Artikelen 2, 1°, en 12 - Begrip afvalstof - Achterlaten, verwijderen of beheren van afvalstoffen - Draagwijdte

- Bodemsaneringsdecreet 1995 - Artikel 2, 1°, en 2° - Bodemdecreet 2006 - Artikel 2, 1° en 4° - Begrippen bodem en bodemverontreiniging - Draagwijdte

- Materialendecreet - Artikelen 3, 1°, e), en 12 - Begrip afvalstof - Achterlaten, verwijderen of beheren van afvalstoffen - Draagwijdte

P.18.0114.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.3 AC nr. ...

Gedeeltelijk andersluidende conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Cassatieberoep van de eiser - Verplichting tot betekening aan de sanctionerend ambtenaar

- Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Aard van de veroordeling - Gevolgen voor de vermelding van de wetsbepalingen en de motivering

De eiser tot betwisting van een door de sanctionerend ambtenaar op grond van het Waals Milieuwetboek opgelegde administratieve geldboete, hoeft zijn cassatieberoep niet aan laatstgenoemde te betekenen (1). (Impliciet) (1) Impliciet, de beslissing lijkt niet minder vast te staan, gelet op de expliciete conclusie "in substantie" van het OM in Pas. 2018, nr. 225 (zie conclusie).

- Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Cassatieberoep van de eiser - Verplichting tot betekening aan de sanctionerend ambtenaar

- Art. D164 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de politierechtbank of de correctionele rechtbank(1) het beroep afwijst en de administratieve geldboete bevestigt, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit en behoudt die geldboete haar oorspronkelijk karakter, zonder volgens het intern recht een straf te zijn; daaruit volgt dat de rechter niet gehouden is elk van de bestanddelen van het misdrijf dat tot de administratieve geldboete heeft geleid, bewezen te verklaren en evenmin om in het vonnis de wetsbepalingen te vermelden die het feit strafbaar stellen en die de straf bepalen, noch om de keuze van de straf en de strafmaat met redenen te omkleden (2). (1) Het Hof vermeldt de "correctionele rechtbank"; het bestreden vonnis werd door de politierechtbank gewezen."Voor overtredingen van derde en vierde categorie wordt het beroep door middel van een verzoekschrift bij de politierechtbank ingediend (...) voor overtredingen van tweede categorie wordt het beroep bij de correctionele rechtbank ingediend." (art. 160, §2, Waals Milieuwetboek) (2) Cass. 18 april 2012, AR P.11.2039.F, AC 2012, nr. 236; zie concl "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 225.

- Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Aard van de veroordeling - Gevolgen voor de vermelding van de wetsbepalingen en de motivering

- Artt. D151 en D164 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

C.17.0067.N 22 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180322.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Bodemdecreet - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Opschortende voorwaarde - Voorwaarde dat overgedragen goed niet zal blijken te zijn aangetast door bodemverontreiniging die aanleiding geeft tot saneringsverplichting door de verwerver - Toepassing

- Bodemdecreet - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Verplichting tot het aanvragen van een bodemattest - Doelstelling

- Bodemdecreet - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden

- Bodemdecreet - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Opschortende voorwaarde - Verkrijgen van een blanco bodemattest of een bodemattest waaruit blijkt dat er geen bodemverontreiniging is - Toepassing

De verplichting om voor het sluiten van een overeenkomst betreffende de overdracht van gronden een bodemattest aan te vragen en aan de verwerver mee te delen en om de inhoud van het bodemattest in de onderhandse akte op te nemen, strekt er in de eerste plaats toe de verwerver te beschermen tegen het onbewust aankopen van vervuilde grond (1). (1) Zie concl. OM.

- Bodemdecreet - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Verplichting tot het aanvragen van een bodemattest - Doelstelling

- Artt. 2, 18° en 19°, en 101, §§ 1 en 2 Decr. 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming

In het licht van de doelstelling van artikel 101, §§1 en 2 Bodemdecreet om de verwerver te beschermen tegen het onbewust aankopen van vervuilde grond, kunnen de partijen daarentegen wel een overeenkomst betreffende de overdracht van grond sluiten onder de opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een blanco bodemattest of een bodemattest waaruit blijkt dat er geen bodemverontreiniging is, waarbij de omstandigheid dat artikel 116,§1, Bodemdecreet bepaalt dat de verwerver de nietigheid kan vorderen van de overdracht die plaatsvond in strijd met artikel 101 hieraan niet in de weg staat, nu het voorafgaand aan de overdracht opvragen en meedelen van een bodemattest en het opnemen van de inhoud ervan in de onderhandse akte geen elementen zijn die noodzakelijk zijn voor de totstandkoming van de overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

- Bodemdecreet - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Opschortende voorwaarde - Verkrijgen van een blanco bodemattest of een bodemattest waaruit blijkt dat er geen bodemverontreiniging is - Toepassing

- Artt. 2, 18° en 19°, en 101, §§ 1 en 2 Decr. 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming

- Art. 1181 Burgerlijk Wetboek

In het licht van de doelstelling van artikel 101, §§1 en 2 Bodemdecreet om de verwerver te beschermen tegen het onbewust aankopen van vervuilde grond, kunnen de partijen niet rechtsgeldig een overeenkomst betreffende een overdracht van een grond sluiten onder de opschortende voorwaarde dat het overgedragen goed niet zal blijken te zijn aangetast door bodemverontreiniging die aanleiding geeft tot een saneringsverplichting ten laste van de eigenaar, nu de verwerver zich in dergelijk geval reeds verbindt tot de verwerving van een goed voordat hij kennis heeft kunnen nemen van de inhoud van een bodemattest waaruit blijkt dat het goed vervuild is, hetgeen de decreetgever precies heeft willen vermijden (1). (1) Zie concl. OM.

- Bodemdecreet - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Opschortende voorwaarde - Voorwaarde dat overgedragen goed niet zal blijken te zijn aangetast door bodemverontreiniging die aanleiding geeft tot saneringsverplichting door de verwerver - Toepassing

- Artt. 2, 18° en 19°, en 101, §§ 1 en 2 Decr. 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming

- Art. 1181 Burgerlijk Wetboek

In het licht van de doelstelling van artikel 101, §§1 en 2 Bodemdecreet om de verwerver te beschermen tegen het onbewust aankopen van vervuilde grond, moet onder het begrip "overeenkomst betreffende de overdracht van gronden" ook elke overeenkomst of eenzijdige rechtshandeling worden begrepen waarbij de verwerver zich reeds verbindt tot het aankopen van een grond (1). (1) Zie concl. OM.

- Bodemdecreet - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden

- Artt. 2, 18° en 19°, en 101, §§ 1 en 2 Decr. 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming

P.17.0499.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.10 AC nr. ...

Het toezicht met volle rechtsmacht dat in het kader van het beroep bedoeld in artikel D164 Decreet Waals Gewest van 27 mei 2004 betreffende Boek 1 van het Milieuwetboek wordt uitgeoefend, staat de rechter bij wie het beroep van de overtreder aanhangig is gemaakt niet toe de opportuniteit in vraag te stellen om een boete op te leggen voor de bij hem bewezen gebleven feiten; de rechtbank kan zich immers niet in de plaats stellen van de sanctionerend ambtenaar teneinde te beoordelen of het al dan niet wenselijk is de overtreder de in artikel D160, §2, van dat decreet bepaalde administratieve geldboete op te leggen.

- Misdrijf - Administratieve sanctie - Administratieve sanctieprocedure - Beroep bij de politierechtbank of de correctionele rechtbank - Toezicht met volle rechtsmacht - Waals Gewest - Milieuwetboek

- Art. D164 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

De rechter bij wie het beroep aanhangig is gemaakt bedoeld in artikel D164 Decreet Waals Gewest van 27 mei 2004 betreffende Boek 1 van het Milieuwetboek, oefent een toezicht met volle rechtsmacht uit op de door de administratieve overheid opgelegde geldboete; dat toezicht houdt in dat de rechter nagaat of de voor hem betwiste geldboete in feite en in rechte verantwoord is en of ze alle aan de administratie opgelegde wettelijke bepalingen en algemene beginselen naleeft, waaronder het evenredigheidsbeginsel (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2012, AR P.11.1832.F, AC 2012, nr. 107, met concl. OM in Pas 2012, nr. 107; GwH 31 mei 2011, arrest nr. 100/2011, RDCP 2012, p. 72.

- Waals Gewest - Milieuwetboek - Misdrijf - Administratieve sanctie - Administratieve sanctieprocedure - Beroep bij de politierechtbank of de correctionele rechtbank - Toezicht met volle rechtsmacht

- Art. D164 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.17.1275.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Wallonië - Afvalstoffen

De rechter kan niet oordelen dat de op het terrein van de beklaagde aanwezige voertuigen en onderdelen geen afvalstoffen zijn in de zin van artikel 2 decreet Waalse Gewestraad van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, op grond dat ze een doel dan wel een bestemming hebben, zonder na te gaan of de beklaagde niet verplicht was zich daarvan te ontdoen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 80.

- Wallonië - Afvalstoffen

- Artt. 2, 1°, en 7 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

P.17.1221.F 24 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180124.2 AC nr. ...

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

Uit artikel D163 Waals Milieuwetboek volgt dat de mondelinge voordracht van het verweer van een overtreder die bij de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar daarom heeft verzocht, moet geschied zijn alvorens, in voorkomend geval, een administratieve sanctie op te leggen (1); aangezien dit vormvereiste tot doel heeft het recht van verdediging te waarborgen, is het een substantieel vormvereiste; aldus is het vonnis, dat oordeelt dat de vaststelling van de verbaliserende ambtenaar duidelijk de vastgestelde onregelmatigheden heeft vermeld en niet wordt aangetoond hoe en waardoor een mondelinge voordracht van de verweermiddelen van de eiseres in situ essentieel zou zijn geweest voor de tegenspraak, niet naar recht verantwoord (2). (1) Behoudens wanneer het bedrag van de toe te passen geldboete niet hoger is dan 62, 50 euro, wat te dezen niet het geval is. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 54.

- Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. D163 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

P.16.1104.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.1 AC nr. 705

Het staat aan de rechter te oordelen of rekening houdend met de concrete elementen van de zaak de aan een in artikel 16.3.9, §1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bedoelde toezichthouder verstrekte informatie van die aard is dat zij een redelijk vermoeden van misdrijf doet ontstaan; uit het enkele feit dat een toezichthouder een aangifte heeft ontvangen en dat hij als gevolg van die aangifte gericht zoekt, volgt niet noodzakelijk dat er een redelijk vermoeden van misdrijf is en dat de door de toezichthouder verrichte handelingen onderzoekshandelingen zijn van een opsporingsonderzoek.

- Redelijk vermoeden van misdrijf - Beoordeling door de rechter - Gerichte zoeking ingevolge aangifte - Handhaving - Toezichthouder

- Artt. 16.3.9, § 1, 16.3.10, 16.3.12 en 16.4.1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

In de fase van de strafrechtelijke handhaving, dit is van zodra er een redelijk vermoeden van misdrijf is, kunnen de in artikel 16.3.10 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bedoelde toezichthouders, hun toezichtrechten niet meer uitoefenen.

- Handhaving - Toezichthouders - Toezichtrechten

- Art. 6.1.5, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 107bis Bosdecreet 13 juni 1990
- Art. 16.3.10 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

C.17.0004.F 8 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171208.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Milieuvergunning - Beslissingen van de overheden - Vermeldingen van de specifieke exploitatienormen en van de technische en financiële garanties - Niet-naleving door de exploitant van een inrichting van klasse 1 of 2

Uit de onderlinge samenhang tussen artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu en de artikelen 10, §1, 45, §1, tweede lid, 1°, 58, §1, en 77, eerste lid, van het decreet van de Waalse Gewestraad van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning volgt dat de niet-naleving, door de exploitant van een inrichting van klasse 1 of 2, van de specifieke exploitatienormen en technische en financiële garanties die de bevoegde overheid nodig acht en die vermeld worden in de beslissing tot toekenning van de milieuvergunning of in de beslissing van de overheid die van het verhaal kennisneemt, de bepalingen van wetten, decreten, ordonnanties, verordeningen of besluiten betreffende de bescherming van het leefmilieu in de zin van artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 schendt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 695.

- Milieuvergunning - Beslissingen van de overheden - Vermeldingen van de specifieke exploitatienormen en van de technische en financiële garanties - Niet-naleving door de exploitant van een inrichting van klasse 1 of 2

- Art. 1 Wet 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu

P.15.0807.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.4 AC nr. 336

Artikel 3, 1°, Materialendecreet bepaalt dat onder afvalstof wordt verstaan elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen en dit artikel bepaalt eveneens welke stoffen en voorwerpen niet als afvalstoffen worden beschouwd; bij afwezigheid van nadere bepalingen in het decreet heeft het begrip achterlaten zijn gewone betekenis, dit is niet alleen het laten staan of liggen van een voorwerp waarvan men zich ontdoet, maar ook het veroorzaken en laten voortduren van de aldus ontstane toestand nadat de voortbrengende werking heeft opgehouden, zodat met achterlaten niet alleen het storten wordt bedoeld, maar ook het verzuim om de gedeponeerde afval te verwijderen.

- Materialendecreet - Artikel 3, 1° - Afvalstof - Begrip - Draagwijdte

- Art. 3, 1° Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

De rechter heeft geen onbeperkte beleidsruimte om de begrippen afvalstoffen en achterlaten naar eigen inzicht in te vullen en elkeen die afvalstoffen zoals gedefinieerd door artikel 3, 1°, Materialendecreet achterlaat, dit is er zich van ontdoet en verzuimt dit afval te verwijderen, kan weten wanneer hij strafbaar handelt; de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid van een strafbaarstelling houdt niet in dat de decreetgever bovendien voorschrijft dat dit achterlaten van afvalstoffen ook een inbreuk inhoudt op enige andere bepaling van het Materialendecreet dan wel de uitvoeringsbesluiten ervan.

- Decreet 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Artikel 16.6.3, § 1 DABM - Strafbaarstelling - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Achterlaten van afvalstoffen - Draagwijdte - Legaliteitsbeginsel - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Verbodsbepalingen - Draagwijdte - Legaliteitsbeginsel - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Materialendecreet - Artikel 3, 1° - Afvalstof - Begrip - Draagwijdte - Legaliteitsbeginsel - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Achterlaten van afvalstoffen - Strafbaarstelling - Artikel 16.6.3, § 1 DABM - Draagwijdte - Legaliteitsbeginsel - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Elk achterlaten van afvalstoffen is verboden en in het Materialendecreet en zijn uitvoeringsbesluiten komen geen bepalingen voor die het achterlaten van afvalstoffen regelen zodat de strafbaarstelling ervan uitsluitend uit de bepalingen van artikel 12, §1, Materialendecreet en artikel 16.6.3, §1, DABM volgt; de rechter die een beklaagde veroordeelt voor een dergelijk misdrijf, moet bijgevolg geen melding maken van andere bepalingen van het Materialendecreet of de uitvoeringsbesluiten ervan.

- Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Achterlaten van afvalstoffen - Strafbaarstelling - Artikel 16.6.3, § 1 DABM - Draagwijdte

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Decreet 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Artikel 16.6.3, § 1 DABM - Strafbaarstelling - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Achterlaten van afvalstoffen - Draagwijdte

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 12, §1, Materialendecreet blijkt dat dit artikel twee verbodsbepalingen bevat, die afzonderlijk van elkaar kunnen bestaan, met name: 1° het verbod afvalstoffen achter te laten en 2° het verbod afvalstoffen te beheren in strijd met de voorschriften van dit decreet of met de uitvoeringsbesluiten ervan (1). (1) GwH, 29 januari 2014, nr. 15/2014, B 3.

- Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Verbodsbepalingen

- Art. 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

P.17.0020.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.5 AC nr. ...

Uit de artikelen D.163, eerste lid, D.164, eerste, derde en laatste lid, Waals Milieuwetboek, artikel 139, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en de doelstelling van de regeling volgt dat artikel 139, eerste lid, Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de door artikel D.164 Waals Milieuwetboek bedoelde procedures en beslissingen, waarbij de omstandigheid dat de strafvordering is vervallen ingevolge de laattijdigheid of afwezigheid van de door artikel D.162 Waals Milieuwetboek bedoelde beslissing van de procureur des Konings om al dan niet te vervolgen, zonder belang is, zodat de correctionele rechtbank die voldoet aan een van de criteria van artikel 139, Wetboek van Strafvordering, territoriaal bevoegd is om kennis te nemen van een beroep tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen (1). (1) Zie Cass. 4 mei 2016, AR P.16.0082.F met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

- Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Correctionele rechtbank - Bevoegdheid

- Artt. D.163, eerste lid, D.164, eerste, derde en laatste lid Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

- Art. 139, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0135.F 22 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Procedure van de administratieve sanctie - Beroep voor de correctionele rechtbank - Uitwerking - Verval van de strafvordering

- Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Aard van de beslissing - Intrekking van de beslissing - Wettigheid

Het beroep van de overtreder bij de rechterlijke macht, dat is ingesteld in het kader van de procedure van de administratieve sanctie, tegen de beslissing van de sanctionerende ambtenaar om hem een administratieve geldboete op te leggen, heeft niet tot gevolg dat het de strafvordering nieuw leven inblaast als die vervallen is door de beslissing van de procureur des Konings om niet te vervolgen of als laatstgenoemde geen beslissing heeft genomen binnen de voorgeschreven termijn (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr.

- Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Procedure van de administratieve sanctie - Beroep voor de correctionele rechtbank - Uitwerking - Verval van de strafvordering

- Art. D164 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (Vertaling)

De beslissing van de sanctionerend ambtenaar om de overtreder een administratieve geldboete op te leggen is een administratieve rechtshandeling waartegen beroep kan worden ingesteld bij de rechterlijke macht; bijgevolg kan de sanctionerende ambtenaar zijn beslissing intrekken zelfs als de overtreder beroep heeft ingesteld bij de correctionele rechtbank (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr.

- Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Aard van de beslissing - Intrekking van de beslissing - Wettigheid

C.14.0483.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161209.1 AC nr. ...

Om het bestaan vast te stellen van een kennelijke inbreuk zoals bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, moet de rechter niet alleen nagaan of de inbreuk op wetsbepalingen betreffende de bescherming van het milieu met voldoende zekerheid vaststaat, maar moet hij tevens de gevolgen van die inbreuk op het milieu in aanmerking nemen (1); loutere vaststellingen in verband met de wettigheid van een vergunning volstaan hiertoe niet (2). (1) Cass. 2 maart 2006, AR C.05.0128.N, AC 2006, nr. 123, met concl. van advocaat-generaal G. DUBRULLE; Cass. 18 december 2009, AR C.08.0334.F, AC 2009, nr. 763, met concl. van eerste advocaat-generaal A. HENKES, toen advocaat-generaal, in Pas. 2009, nr. 763. (2) Zie Cass. 14 februari 2002, AR C.99.0459.N, AC 2002, nr. 106.

- Leefmilieu - Vordering tot staking - Kennelijke inbreuk - Begrip - Beoordeling door de rechter - Omvang - Vaststellingen in verband met de wettigheid van een vergunning

- Art. 1, eerste lid Wet 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu

---

P.16.0147.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Administratieve geldboete - Beroep bij de rechterlijke macht - Sanctionerend ambtenaar - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Wettigheid

Het optreden van de sanctionerend ambtenaar in milieuzaken, die een wettelijke opdracht van algemeen belang uitoefent en geen enkel particulier belang nastreeft, kan niet worden gelijkgesteld met het optreden van een burgerlijke partij in de zin van artikel 162bis Wetboek van Strafvordering; hij kan bijgevolg niet worden veroordeeld om de beklaagde de vergoeding te betalen bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Administratieve geldboete - Beroep bij de rechterlijke macht - Sanctionerend ambtenaar - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Wettigheid

---

C.14.0183.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.4 AC nr. ...

Het feit dat de houder van afvalstoffen niet op de hoogte is van het bestaan ervan, ontslaat hem niet van de verplichting om het beheer ervan te verzekeren of te doen verzekeren, bij voorkeur door middel van nuttige toepassing, zo niet door middel van verwijdering.

- Afvalstoffen - Waals Gewest - Houder - Verplichting - Onwetendheid van het bestaan van afvalstoffen

- Artt. 2, 20° en 21°, en 7, §§ 1, 2 en 3 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

---

P.16.0114.F 15 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160615.1 AC nr. ...

Het vonnis van de correctionele rechtbank dat de beslissing van de sanctionerend ambtenaar van de Waalse Overheidsdienst bevestigt waarbij een opschortende maatregel wordt ingetrokken die in eerste en laatste aanleg uitspraak had gedaan over een betwisting van een andere door de sanctionerend ambtenaar genomen beslissing die door een eerder vonnis van die rechtbank was toegestaan, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht, aangezien dergelijke beslissing geen steun vindt in de Probatiewet en evenmin een andere wettelijke grondslag heeft (1). (1) Artikel D.164, vijfde lid, Waals Milieuwetboek bepaalt dat de ambtenaren die ermee belast worden een administratieve boete op te leggen, de overtreders maatregelen tot opschorting van de uitvoering kunnen toestaan, maar voorziet niet in de mogelijkheid om die opschorting achteraf in te trekken en bepaalt evenmin de voorwaarden waaronder tot die intrekking kan worden besloten.

- Waals Gewest - Overtreding - Beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Administratieve boete - Beroep van de overtreder - Correctionele rechtbank - Vonnis staat een opschortende maatregel toe - Nieuwe overtreding - Beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Administratieve boete en intrekking van de opschorting - Beroep van de overtreder - Correctionele rechtbank - Vonnis bevestigt de beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Intrekking van de opschorting - Wettigheid

- Artt. D.163 en D.164 Decr.W.Gew. 5 juni 2008

C.15.0442.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Wet Vorderingsrecht Leefmilieu - Artikel 1, eerste en tweede lid - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

Uit de samenhang van de bepalingen van artikel 1, eerste en tweede lid, van de Wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake de bescherming van het leefmilieu en het ruime materiële toepassingsgebied van deze wet, op grond waarvan kan worden opgetreden tegen elke inbreuk op bepalingen die de bescherming van het leefmilieu in ruime zin beogen, volgt dat de voorzitter ook de staking kan bevelen van een verzuim en dat de voorzitter in dat kader positieve maatregelen kan opleggen in zoverre dit noodzakelijk is ter voorkoming van verdere schade aan het leefmilieu (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet Vorderingsrecht Leefmilieu - Artikel 1, eerste en tweede lid - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

- Art. 1, eerste en tweede lid Wet 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu

P.16.0303.F 1 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160601.4 AC nr. ...

Geen enkele decretale bepaling verduidelijkt hoe de procureur des Konings aan de gewestelijke milieuadministratie zijn beslissing meedeelt om een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek te openen dan wel om het dossier bij gebrek aan voldoende bezwaren te seponeren; het openbaar ministerie dat een gewestelijke politiedienst beveelt onderzoeksverrichtingen uit te voeren met betrekking tot in een proces-verbaal aangegeven feiten, verricht een opsporingshandeling in de zin van artikel 28bis Wetboek van Strafvordering en geeft die dienst aldus te kennen dat het een opsporingsonderzoek in de zin van die bepaling en van artikel D.162 Milieuwetboek heeft geopend.

- Waals Gewest - Milieumisdrijven en afvalstoffenmisdrijven - Vaststelling van het misdrijf - Origineel van het proces-verbaal toegezonden aan de procureur des Konings - Wil van de procureur des Konings om de strafvordering uit te oefenen - Voorwaarden - Mededeling aan de gewestelijke milieuadministratie binnen een termijn van zestig dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het proce - Vorm van de mededeling

- Artt. D160, D162 en D163 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (Vertaling)

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

De gewestelijke overheid die de procureur des Konings volgens artikel D.162, vierde lid, Milieuwetboek, bericht moet geven wanneer hij de strafvordering wenst uit te oefenen, is de gewestelijke milieuadministratie; die bepaling verduidelijkt niet welke ambtenaar of dienst van die administratie door de procureur des Konings op de hoogte moet worden gebracht.

- Waals Gewest - Milieumisdrijven en afvalstoffenmisdrijven - Vaststelling van het misdrijf - Origineel van het proces-verbaal toegezonden aan de procureur des Konings - Wil van de procureur des Konings om de strafvordering uit te oefenen - Voorwaarden - Mededeling aan de gewestelijke milieuadministratie binnen een termijn van zestig dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het proce - Gewestelijke milieuadministratie

- Artt. D160 en D162, vierde lid Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (Vertaling)

P.16.0082.F 4 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160504.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Waals Gewest - Milieuvergunning - Inbreuk - Administratieve geldboete - Beroep voor de correctionele rechtbank - Territoriale bevoegdheid

Artikel 139 Wetboek van Strafvordering, naar luid waarvan de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank in de regel wordt bepaald door, ofwel de plaats van het misdrijf, ofwel de effectieve verblijfplaats van de verdachte op het tijdstip waarop de strafvordering op gang wordt gebracht, ofwel de plaats waar de verdachte is gevonden, is toepasselijk op de territoriale bevoegdheid van de rechter die ermee belast wordt het beroep te onderzoeken tegen de administratieve geldboete die bij artikel D.164 van het decreet van de Waalse Gewestraad van 27 mei 2004 betreffende Boek I Milieuwetboek is ingevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Waals Gewest - Milieuvergunning - Inbreuk - Administratieve geldboete - Beroep voor de correctionele rechtbank - Territoriale bevoegdheid

P.14.1627.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.7 AC nr. ...

De rechter is verplicht het herstel te bevelen zodra dit noodzakelijk is om de gevolgen van het misdrijf te doen verdwijnen; daaruit volgt dat het herstel in de oorspronkelijke toestand niet inhoudt dat de plaats noodzakelijk moet worden hersteld in de materiële toestand die identiek is aan de toestand die vóór het bosmisdrijf bestond en dat dit herstel ook kan inhouden dat aan de illegale ontbossing een einde wordt gesteld door aanplanting van andere boomsoorten dan deze die onrechtmatig werden verwijderd (1). (1) Cass. 8 september 2009, AR P.09.0402.N, AC 2009, nr. 484.

- Artikel 16.6.6, § 1 DABM - Milieumisdrijf - Illegale ontbossing - Herstelmaatregel - Herstel in de oorspronkelijke toestand

- Art. 16.6.6, § 1 Decr. Vl. R. 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

P.14.1314.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.2 AC nr. ...

De strafrechter die moet oordelen of een persoon zich schuldig heeft gemaakt aan het door artikel 16.6.1, § 2, 1°, DABM bepaalde wanbedrijf, kan bij de beoordeling van de wettigheid van de bestuurlijke maatregel nagaan of het milieumisdrijf op grond waarvan de niet-uitgevoerde, niet-betaalde of genegeerde bestuurlijke maatregel werd opgelegd, bewezen is; indien de administratieve rechter reeds bij definitieve beslissing heeft geoordeeld dat het milieumisdrijf dat aan de bestuurlijke maatregel ten grondslag ligt, is bewezen, bindt die beslissing de strafrechter.

- Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Opzettelijk niet uitvoeren, niet betalen of negeren van bestuurlijke maatregelen na milieumisdrijf - Beoordeling wettigheid van de opgelegde bestuurlijke maatregelen door strafrechter - Voorafgaande definitieve beslissing van administratieve rechter over bewijs milieumisdrijf

- Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Opzettelijk niet uitvoeren, niet betalen of negeren van bestuurlijke maatregelen na milieumisdrijf - Beoordeling wettigheid van de opgelegde bestuurlijke maatregelen door strafrechter

P.14.1519.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.3 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Milieutaks - Doel

- Milieutaks - Aan milieuheffing onderworpen goederen die aan douanetoezicht zijn onttrokken

De bepalingen van de Wet Milieutaks, gelet op hun onderlinge samenhang en ratio legis, laten de rechter toe uit te gaan van het feitelijke vermoeden dat aan milieuheffing onderworpen goederen die aan douanetoezicht zijn onttrokken en waarvan niet geweten is waar of bij wie zij zijn beland, werden geleverd aan kleinhandelaars of rechtstreeks aan intermediaire of eindverbruikers, zodat hij de beklaagden die hij schuldig verklaart aan die onttrekking, kan aanzien als degenen die deze goederen in het verbruik hebben gebracht en bijgevolg de milieutaks erop verschuldigd zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Milieutaks - Aan milieuheffing onderworpen goederen die aan douanetoezicht zijn onttrokken

- zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij de Wet 27 december 2012

- Artt. 369 en 394, § 1 Gewone wet 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de milieutaks een regelende en ontradende belasting is, gelijkgesteld met accijnzen, die wordt geheven op in het verbruik gebrachte producten wegens de schade die ze aan het milieu geacht worden te berokkenen (1). (1) Zie concl. OM.

- Milieutaks - Doel

P.15.0399.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.3 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen en, zo zij zich heeft gemanifesteerd als procespartij, aan de herstelvorderende overheid (1). (1) Zie Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr..; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ...

- Decreet inzake milieubeleid - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

P.15.0841.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.3 AC nr. ...

De artikelen R.95 tot R.100 en R.106 tot R.108 van Boek I van het Milieuwetboek regelen de procedure van monsterneming, analyse en tegenanalyse enkel wanneer de ambtenaren die met de opsporing van milieumisdrijven zijn belast, daartoe overgaan bij wijze van onderzoeksmaatregel als bepaald in artikel D.146, 2° en 3°, van dat wetboek; die regels zijn niet van toepassing wanneer het misdrijf wordt vastgesteld op grond van door de exploitant krachtens artikel D.146, 1°, b, aan die ambtenaren overgelegde gegevens.

- Waals Gewest - Milieuwetboek - Exploitatievergunning - Procedure van autocontrole - Monsterneming - Monster van het door de exploitant geloosde industriële afvalwater - Toepasselijke procedure

P.14.0765.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.8 AC nr. ...

De omschrijving van het begrip "best beschikbare technieken" in artikel 1, 29°, Vlarem I en in het bijzonder van het begrip "beste" als "het meest doeltreffend voor het bereiken van een hoog algemeen niveau van bescherming voor het milieu in zijn geheel", verplicht de rechter die moet oordelen over een inbreuk op artikel 4.1.2.1, § 1, Vlarem II, niet uitdrukkelijk aan te geven welke het vereiste beschermingsniveau dient te zijn of belet hem niet het criterium van de abnormale hinder of de bestemmingsligging in aanmerking te nemen; het begrip "best beschikbare technieken" moet worden beoordeeld rekening houdend met de concrete gegevens van de zaak.

- Vlarem I en II - Best beschikbare technieken - Beoordeling inbreuk - Motivering

De omstandigheid dat de rechter bij de beoordeling van de door de artikelen 4.1.2.1, § 1 en 4.1.3.2 Vlarem II en artikel 43, § 2, Vlarem I voorgeschreven plichten rekening houdt met de concrete omstandigheden van de zaak, heeft niet tot gevolg dat het op voorhand onmogelijk is om te achterhalen welke precieze gedragingen al dan niet strafbaar zijn en is geen schending van die bepalingen en miskenning van het wettigheidsbeginsel; een dergelijke toetsing in concreto houdt evenmin een miskenning in van het gelijkheidsbeginsel, maar laat integendeel toe gelijke zaken gelijk en ongelijke zaken ongelijk te behandelen.

- Vlarem I en II - Beoordeling zorgplichten - Toetsing in concreto - Gelijkheidsbeginsel - Bestaanbaarheid

- Vlarem I en II - Beoordeling zorgplichten - Toetsing in concreto - Wettigheidsbeginsel - Bestaanbaarheid

Geen enkele wettelijke bepaling of algemeen rechtsbeginsel verbiedt de rechter om bij de beoordeling of een inbreuk is gepleegd op artikel 4.1.2.1, § 1, Vlarem II, rekening te houden met adviezen en standpunten van de milieu-inspectie of van door de exploitant aangestelde en betaalde technische raadgevers.

- Vlarem II - Beoordeling inbreuk - Adviezen en standpunten - Toepassing

Geen enkele wettelijke bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter om bij de beoordeling of een inbreuk werd gepleegd op artikel 4.1.2.1, § 1, Vlarem II, uitdrukkelijk melding te maken van elk deelaspect van het begrip "best beschikbare technieken" zoals gedefinieerd in artikel 1, 29°, Vlarem I en uitdrukkelijk aan te geven waarom al dan niet aan elk deelaspect van die omschrijving is voldaan.

- Vlarem I en II - Best beschikbare technieken - Beoordeling inbreuk - Vermelding deelaspecten van de omschrijving

Het is de rechter niet verboden bij de beoordeling van de door artikel 4.1.3.2 Vlarem II en artikel 43, § 2, Vlarem I voorgeschreven zorgplichten aan de begrippen "hinderen" en "schade en hinder" hun gebruikelijke betekenis te geven door het gebruiken van niet in deze bepalingen voorkomende criteria, zoals "abnormale hinder", "ligging ten opzichte van de inrichting" en "tolerantiedrempel"; het gebruik van dergelijke criteria heeft niet tot gevolg dat het op voorhand onmogelijk is om te achterhalen welke precieze gedragingen al dan niet strafbaar zijn, zoals vereist door het wettigheidsbeginsel (1). (1) Zie Cass. 17 juni 2008, AR P.06.1348.N, AC 2008, nr. 375; Cass. 1 februari 2011, AR P.10.0616.N, AC 2011, nr. 91.

- Vlarem I en II - Beoordeling zorgplichten - Schade en hinder - Begrippen - Gebruikelijke betekenis - Gebruik van niet in toepasselijke bepalingen voorkomende criteria

- Vlarem I en II - Beoordeling zorgplichten - Schade en hinder - Begrippen - Gebruikelijke betekenis - Gebruik van niet in toepasselijke bepalingen voorkomende criteria - Wettigheidsbeginsel - Bestaanbaarheid

Niets belet de rechter bij het beoordelen van de betekenis die aan de begrippen "hinderen" en "schade en hinder" moet worden gegeven en gelet op de concrete omstandigheden van de zaak, te verwijzen naar in andere verwante regelgeving gehanteerde criteria of naar daarmee verband houdende rechtspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

- Vlarem I en II - Beoordeling zorgplichten - Schade en hinder - Begrippen - Gebruikelijke betekenis door verwijzing naar wetgeving of rechtspraak - Toepassing

- Art. 43, § 2 Besluit van de Vlaamse Executive 6 feb. 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning

- Art. 4.1.3.2 Besluit van de Vlaamse regering 1 juni 1195 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

P.15.0911.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.7 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat de op grond van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het Decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid genomen beslissingen op de herstelvorderingen heeft gewezen (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr..; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. ...

- Decreet inzake milieubeleid - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

P.14.1144.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.3 AC nr. ...

Artikel 1 van het Waals decreet van 10 mei 2012 tot omzetting van de richtlijn 2008/98/EG van het Europees parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen preciseert dat die omzetting slechts gedeeltelijk is; in artikel 4 van dat decreet heeft de regionale wetgever met name de in artikel 2, § 1, b) van richtlijn 2008/98/EG bepaalde uitsluitingen niet omgezet, dat wil zeggen bodem (in situ) met inbegrip van niet-uitgegraven verontreinigde grond en duurzaam met de bodem verbonden gebouwen.

- Waals Gewest - Afvalstoffen - Europese richtlijn - Richtlijn 2008/98/EG - Gedeeltelijke omzetting - De uitsluiting van bodem werd niet omgezet

Artikel 2, § 1, b), van de richtlijn 2008/98/EG van het Europees parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen, sluit van zijn toepassingsgebied uit "bodem (in situ) met inbegrip van niet-uitgegraven verontreinigde grond en duurzaam met de bodem verbonden gebouwen"; die richtlijn legt minimumnormen op en verbiedt de Lidstaten niet om preventie- of beheersmaatregelen te nemen voor afvalstoffen, zoals koolwaterstoffen, waarmee de bodem is vermengd.

- Afvalstoffen - Europese richtlijn - Richtlijn 2008/98/EG - Toepassingsgebied - Uitsluiting van bodem

P.15.0379.F 6 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150506.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Waals Gewest - Afvalstoffen - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve boete - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen - Artikel 5 Strafwetboek - Toepassing

- Waals Gewest - Afvalstoffen - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve boete - Toepasselijk recht - Artikel 100 Strafwetboek

Aangezien de decretale milieuwetgeving geen enkele specifieke regel bevat betreffende de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen, is artikel 5 Strafwetboek van toepassing op de in die wetgeving bepaalde misdrijven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Waals Gewest - Afvalstoffen - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve boete - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen - Artikel 5 Strafwetboek - Toepassing

- Art. 5 Strafwetboek

Voor de administratieve boete, die een aanvulling en een alternatief is voor de strafvordering, gelden in de regel dezelfde principes als voor de strafvordering zelf; artikel 100 Strafwetboek bepaalt dat bij gebreke van andersluidende bepalingen in bijzondere wetten en verordeningen, de bepalingen van het eerste boek van dit wetboek worden toegepast op de misdrijven die bij die wetten en verordeningen strafbaar zijn gesteld, met uitzondering van hoofdstuk VII en van artikel 85 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Waals Gewest - Afvalstoffen - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve boete - Toepasselijk recht - Artikel 100 Strafwetboek

- Art. 100 Strafwetboek

P.13.1040.N 3 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150303.1 AC nr. ...

Met achterlaten van afvalstoffen wordt niet alleen het storten zelf, maar ook het verzuim om de gedeponeerde afval te verwijderen bedoeld; niet vereist is dat de beklaagde strafrechtelijk verantwoordelijk is zowel voor het storten als voor het verzuim de afvalstoffen te verwijderen (1). (1) Cass. 11 januari 2011, AR P.10.1276.N, AC 2011, nr. 26; Cass. 22 februari 2005, AR P.04.1346.N, AC 2005, nr. 109 met concl. OM.

- Achterlaten van afvalstoffen

- Art. 12 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Art. 12 Decr. Vl. R. 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen

MILITAIR

S.17.0010.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.1 AC nr. ...

De wet van 6 februari 2003 houdende sociale bepalingen voor militairen die terugkeren naar het burgerleven strekt ertoe ervoor te zorgen dat de beoogde militairen bij hun terugkeer naar het burgerleven voldoen aan de voorwaarden inzake wachttijd en bijdragebetaling om uitkeringsgerechtigd te zijn in de werkloosheidsverzekering en de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor werknemers, sector uitkeringen, en de moederschapsverzekering; uit de strekking van voormelde wet en de toepassingsvoorwaarden die zij bepaalt, volgt dat deze wet slechts van toepassing is op militairen die na haar inwerkingtreding naar het burgerleven zijn teruggekeerd.

- Terugkeer naar het burgerleven - Werkloosheidsuitkeringen - Recht op uitkering - Wachttijd en bijdragebetaling - Wet 6 februari 2003 - Werking in de tijd

- Artt. 1, 2 en 4, § 4 Wet 28 juni 1960 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de personen die bij het leger tijdelijke diensten volbracht hebben

- Artt. 14, 15 en 16, § 1 Wet 6 februari 2003 houdende sociale bepalingen voor militairen die terugkeren naar het burgerleven

P.13.2087.F 25 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150225.5 AC nr. 141

De straf van afzetting, als bepaald bij artikel 6 van het Militair Strafwetboek, die in de gevallen bepaald door dat wetboek een verplichte aanvulling is van de hoofdstraf, heeft tot doel de waardigheid van het ambt te waarborgen, ongeacht of de houder van het ambt nog deel uitmaakt van het leger.

- Militair Strafwetboek - Straf van afzetting - Finaliteit

- Art. 6 Militair Strafwetboek

De straf van afzetting, als bepaald bij artikel 6 van het Militair Strafwetboek, hangt niet af van de voorwaarde dat de veroordeelde op het ogenblik dat de straf wordt uitgesproken nog steeds de hoedanigheid van militair bezit, zodat de omstandigheid dat hij op dat ogenblik met definitief verlof is daarop geen invloed heeft.

- Militair Strafwetboek - Straf van afzetting - Voorwaarde - Hoedanigheid van militair op het ogenblik dat de straf wordt uitgesproken

- Art. 6 Militair Strafwetboek

MINDERJARIGHEID

S.22.0011.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.3 AC nr. ...

Het Waals Agentschap voor gezondheid, sociale bescherming, handicap en gezinnen oefent via zijn organen en volgens de toepasselijke procedures de bevoegdheden uit die voorheen waren toegekend aan het Waals Agentschap voor de integratie van personen met een handicap; hieruit volgt dat de algemeen bestuurder van dit agentschap, daartoe gemachtigd door de Waalse regering, uitspraak doet over de aanvragen tot overname van een individuele integratiehulp (1). (1) Zie concl. OM.

- Maatschappelijke integratie - Waals Gewest - Aanvraag tot overname van een individuele integratiehulp - Bevoegd orgaan

- Art. 4, 2° Besluit van de Waalse Regering van 18 december 2015 houdende de overdrachten van de bevoegdheden betreffende de opdrachten van het "Agence wallonne de la santé, de la protection sociale, du handicap et des familles" (Waals Agentschap voor Gezondheid, Soc

- Art. 280 Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid

- Art. 135 Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid

- Art. 2/2 Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid

- Art. 2, §§ 1 en 2, 1° Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid

C.21.0320.N 16 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220616.1N.3 AC nr. ...

De integratietegemoetkoming die wordt toegekend krachtens artikel 2, § 2, Wet Tegemoetkoming Gehandicapten, beoogt geen vergoeding voor inkomensderving.

- Tegemoetkomingen aan personen met een handicap - Wet 27 februari 1987 - Integratietegemoetkoming - Doel

- Art. 2, § 2 Wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten

S.18.0086.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.10 AC nr. ...

De afwijking voorzien in artikel 29.2 van de richtlijn 2011/95/EU moet strikt worden uitgelegd: de Belgische Staat kan die slechts opwerpen indien hij duidelijk te kennen heeft gegeven zich op die afwijking te zullen beroepen (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 431.

- Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 - Dezelfde nodige sociale bijstand als die voorzien voor de eigen onderdanen - Afwijking

Artikel 29.1 van de richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011, - inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming, - legt aan elke lidstaat een nauwkeurige en onvoorwaardelijke resultaatsverplichting op om ervoor te zorgen dat eenieder, die in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming en aan wie hij bescherming verleent, dezelfde nodige sociale bijstand ontvangt als die voorzien voor de eigen onderdanen; de begunstigde kan deze bepaling aanvoeren voor de nationale rechterlijke instanties, namelijk om de onverenigbaarheid van een nationale regeling met deze bepaling op te werpen, zodat de beperking van zijn rechten die deze regeling inhoudt, wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 431.

- Wet Tegemoetkoming Gehandicapten - Inkomensvervangende tegemoetkoming en integratietegemoetkoming - Onderdanen van derde landen - Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 - Begunstigde van de subsidiaire bescherming - Dezelfde nodige sociale bijstand als die voorzien voor de eigen onderdanen

P.19.1136.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een lokale overheid door in een toegangsverbod te voorzien in de binnenstad voor bepaalde voertuigen een gehandicapte inwoner die in de binnenstad woont en nabij zijn woning wil parkeren, discrimineert.

- Wegverkeersreglement - Toegangsverbod voor bepaalde voertuigen - Gehandicapte inwoner - Parkeren

- Artt. 4.1, 9, 19 en 20 Verdrag 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap

S.18.0061.N 7 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191007.4 AC nr. ...

De tegemoetkomingen die overeenkomstig artikel 7, § 4, Wet Tegemoetkoming Gehandicapten als voorschot worden toegekend op schadevergoedingen waarop een gehandicapte aanspraak kan of zou kunnen maken ten aanzien van een derde-aansprakelijke, worden vastgesteld onder dezelfde voorwaarden als de inkomensvervangende tegemoetkoming of integratietegemoetkoming zelf; een voorschot dat als integratietegemoetkoming wordt toegekend moet aldus worden aangezien als een integratietegemoetkoming zoals bedoeld in de artikelen 2 van het ministerieel besluit van 30 maart 2007, houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van elektriciteit aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie en het ministerieel besluit van 30 maart 2007 houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van aardgas aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie (1). (1) Zie concl. OM.

- Tegemoetkoming - Voorschotten - Sociale maximumprijzen - Elektriciteit - Gas

Een door artikel 8bis, § 1, van het koninklijk besluit van 6 juli 1987 betreffende de inkomensvervangende tegemoetkoming en de integratietegemoetkoming beoogde uitkering bedoeld in artikel 7, § 2, van de Wet Tegemoetkoming Gehandicapten is een uitkering die haar grond vindt in een beperking van het verdienvermogen of in een gebrek aan of vermindering van de zelfredzaamheid; hieruit volgt dat alleen de schadevergoeding die of het gedeelte van de schadevergoeding dat bestemd is om een beperking van het verdienvermogen of een gebrek aan of vermindering van de zelfredzaamheid te compenseren, in aanmerking kan worden genomen om het recht op een inkomensvervangende of integratietegemoetkoming vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Tegemoetkoming - Bedrag - Vaststelling - Inkomen - Bepaling

S.18.0051.F 26 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181126.3 AC nr. ...

Wanneer de bezoldiging, via het mechanisme van loonsubsidies, aan de gehandicapte werknemer wordt betaald door een overheid die niet zijn werkgever is, vormt die betaling geen openbare interventie die de loonkost vermindert waarop de compenserende vergoeding moet worden berekend die toekomt aan de werkgever die maatregelen neemt waardoor die werknemer zijn betrekking kan uitoefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 665.

- Gehandicapte werknemer - Maatregelen van de werkgever waardoor de gehandicapte werknemer zijn betrekking kan uitoefenen - Compensatiepremie - Berekeningsgrondslag - Loonkost - Weddetoelage

- Artt. 1069, 7°, 1112, eerte lid, 1116, eerste lid, en 1123 Besluit van de Waalse Regering houdende codificatie van de wetgeving inzake gezondheid en sociale actie in het reglementair deel van het Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid

C.16.0545.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.7 AC nr. 671

Uit artikel 6, § 4, van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, volgt dat Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, aan wie de rechten van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap zijn overgedragen, enkel voor het bedrag van de tegemoetkoming uitgekeerd aan de persoon met een handicap in diens rechten treedt tegenover derden die krachtens andere wetten, decreten, ordonnanties of reglementaire bepalingen of krachtens het gemeen recht voor dezelfde schade vergoeding verschuldigd zijn (1); de subrogatie van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap heeft geen betrekking op de uitkeringen die het heeft gedaan aan derden ten behoeve van de persoon met een handicap. (1) Cass. 9 februari 2015, AR C.13.0571.N, AC 2015, nr. 92. (2) Art. 6, § 4, van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, zoals ingevoerd bij Decreet van 8 mei 2002 en zoals van kracht vóór de opheffing bij Decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

- Sociale integratie - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Indeplaatsstelling - Omvang - Uitkeringen - Aan de personen met een handicap - Aan derden

- Art. 6, § 4 Decr. van de Vlaamse Gemeenschap van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap

S.17.0006.N 20 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.4 AC nr. ...

Artikel 7, § 1, tweede lid en derde lid, eerste zin, Wet Tegemoetkoming Gehandicapten dat bepaalt dat de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, kan bepalen wat moet worden verstaan onder "inkomen" en door wie, volgens welke criteria en op welke wijze het bedrag ervan moet worden bepaald, alsook kan bepalen dat sommige inkomsten of delen van het inkomen, onder de voorwaarden die Hij bepaalt, niet of slechts gedeeltelijk in aanmerking worden genomen, geeft een ruime bevoegdheid aan de Koning en sluit van die bevoegdheid niet de inkomsten uit die niet-belastbaar zouden zijn; artikel 8bis, § 1, van het koninklijk besluit van 6 juli 1987 betreffende de inkomensvervangende tegemoetkoming en de integratietegemoetkoming heeft aldus wel degelijk een wettelijke grondslag; het arrest dat anders oordeelt en die bepaling buiten toepassing laat, schendt artikel 159 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM.

- Tegemoetkoming - Bedrag - Vaststelling - Inkomen - Bepaling - Bevoegdheid Koning

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Tegemoetkoming - Bedrag - Vaststelling - Inkomen - Bepaling - Bevoegdheid Koning

S.16.0065.F 27 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 13, 14 en 16, eerste lid, van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde volgt dat de kennisgeving van een beslissing tot toekenning of weigering van de prestaties geschiedt door het toezenden van een beslissing die voldoet aan de wettelijke verplichtingen van motivering en kennisgeving per gewone brief of door het overhandigen ervan aan de betrokkene; hoewel uit die artikelen volgt dat de beslissing geschreven moet zijn, volgt noch uit artikel 16, noch uit enige andere wettelijke bepaling dat het bewijs van de verzending of overhandiging ervan aan de betrokkene schriftelijk dient te gebeuren.

- Handvest van de sociaal verzekerde - Prestaties - Beslissing - Kennisgeving - Bewijs

- Artt. 13, 14 en 16 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

S.15.0069.N 25 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160125.2 AC nr. ...

Artikel 14, eerste en tweede lid, van het Decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap noch enige andere door het middel als geschonden aangewezen wetsbepaling belet dat indien de persoon met een handicap voor dezelfde schade en op grond van dezelfde handicap waarvoor het persoonlijk assistentiebudget wordt gevraagd, krachtens gemeen recht een gekapitaliseerd bedrag aan schadevergoeding heeft ontvangen voor de te verwachten kosten in de toekomst tot zijn vermoedelijke overlijdensdatum, het bedrag van die schadevergoeding wordt omgezet in jaarbedragen voor de jaren waarvoor ze is bedoeld en de verschilregel bepaald in artikel 14 van voormeld decreet wordt toegepast per jaar op die jaarbedragen.

- Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Persoonlijk assistentiebudget - Toekenningsvoorwaarden - Verschilregeling - Gemeenrechtelijke schadevergoeding - Gekapitaliseerd bedrag - Omzetting in jaarbedragen

Artikel 18, eerste lid, 1°, derde en vijfde lid, van het Decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en de artikelen 10, § 1, eerste lid, en 11, § 1, eerste en derde lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 15 december 2000 houdende vaststelling van de voorwaarden van toekenning van een persoonlijk assistentiebudget aan personen met een handicap, die de aanwending van de toegekende tegemoetkoming regelen, hebben geen betrekking op de toepassing van het in artikel 14 Decreet Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap bepaalde cumulatieverbod; uit die bepalingen volgt aldus niet dat de gehandicapte persoon die als schadevergoeding voor hulp van derden een kapitaal heeft ontvangen dat deze schade over de gehele verwachte levensduur beoogt te vergoeden, moet aantonen dat dit kapitaal volledig is "opgebruikt" alvorens het persoonlijk assistentiebudget kan worden toegekend.

- Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Persoonlijk assistentiebudget - Toekenningsvoorwaarden - Cumulatieverbod

C.13.0571.N 9 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150209.1 AC nr. 92

Uit artikel 6, §4 van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap, zoals hier van toepassing, volgt dat het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap enkel voor het bedrag van de tegemoetkoming verleend aan de persoon met een handicap in diens rechten treedt tegenover derden die krachtens andere wetten, decreten, ordonnanties of reglementaire bepalingen of krachtens het gemeen recht voor dezelfde schade vergoeding verschuldigd zijn; de indeplaatsstelling geldt bijgevolg niet voor tegemoetkomingen die het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap verleend heeft aan de werkgever van de persoon met een handicap, die niet strekken tot vergoeding van de schade van de persoon met een handicap (1). (1) Artikel 6, §4 van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap, voor de opheffing ervan door artikel 32, 3° van het Decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

- Sociale integratie - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Bijstand - Subrogatie - Omvang

MINDER-VALIDEN

P.23.0466.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2 AC nr. ...

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerechten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklaagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerechten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

- Strafzaken - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Invloed

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

P.22.1690.F 29 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de burgerlijke partij meerderjarig is geworden vóór de betekening van het cassatieberoep van de beklaagde, is die betekening, gedaan aan de persoon die voorheen optrad als voogd ad hoc, onregelmatig (1). (1) Zie (in burgerlijke zaken en vóór het Gerechtelijk Wetboek, wat betreft de verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan de meerderjarig geworden verweerders en niet meer aan hun vader, de wettelijk beheerder), Cass. 6 december 1912, Pas. 1913, I, p. 26-27, geciteerd in R.P.D.B., dl. IX, v° "Pourvoi en cassation en matière civile", Brussel, Bruylant, 1938, p. 620, nr. 265; (onder vigeur van het Gerechtelijk Wetboek, wat betreft een voorlopig bewindvoerder van de goederen wiens lastgeving was opgehouden te bestaan vóór de betekening) Cass. 27 juni 2011, AR C.10.0012.F, AC. 2011, nr. 425 [p. 1646], met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas. Wat betreft de beteugeling van de onregelmatigheid van een betekening in strafzaken is artikel 831 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing (Cass. 2 juni 2020, AR P.19.0985.N, AC 2020, nr. 343, en de noot ondertekend A.W.). (M.N.B.)

- Cassatieberoep - Betekening - Meerderjarig geworden verweerder - Gevolg

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.19.0269.F 3 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221103.1F.1 AC nr. ...

Het in artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek vastgelegde verlengde recht op levensonderhoud dat op de familiale solidariteit berust, is onlosmakelijk verbonden met de persoon van de onderhoudsgerechtigde, die als enige de rechtsvordering tot vrijwaring van dat recht kan instellen; noch artikel 8 noch artikel 12 van de wet van 22 augustus 2002 wijken af van het persoonlijk karakter van het recht dat het kind aan artikel 203 Oud Burgerlijk Wetboek ontleent en van de rechtsvordering tot vrijwaring van dat recht.

- Onderhoudsgerechtigde - Aard - Wet 22 augustus 2002

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.1153.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2 AC nr. ...

De strafgerechten zijn bevoegd om onaantastbaar in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of een beklaagde aangevoerde minderjarigheid vaststaat, zonder dat de wet op dit punt een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft (1). (1) Cass. 4 maart 2010, AR P.10.0325.F, AC 2010, nr. 151.

- Strafzaken - Vaststelling van de leeftijd van de vervolgde persoon - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 36, 4° Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.20.0051.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering volgt voor de strafrechter de verplichting in een veroordelende beslissing de wettelijke bepalingen te vermelden die de bestanddelen van het ten laste gelegde misdrijf vaststellen, alsook die waarbij de straf wordt bepaald; die bepalingen verplichten de strafrechter evenwel niet om indien hij veroordeelt wegens een misdrijf waarbij de minderjarigheid van het slachtoffer een bestanddeel is van het misdrijf of een verzwarende omstandigheid, artikel 100ter Strafwetboek te vermelden, dat omschrijft wie minderjarig is (1). (1) Cass. 26 april 2011, AR P.10.1972.N, AC 2011, nr. 278.

- Minderjarigheid van het slachtoffer van een misdrijf - Bestanddeel of verzwarende omstandigheid van het misdrijf - Motivering in rechte - Strafvordering - Veroordeling - Vermelding van de wettelijke bepalingen

P.15.1335.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 12, tweede lid, Grondwet en de artikelen 1, 1°, en 2 Voorlopige Hechteniswet, die een algemene draagwijdte hebben en ook van toepassing zijn op minderjarigen, volgt dat indien de jeugdrechter niet binnen de termijn van vierentwintig uren na vrijheidsberoving wettig heeft beslist tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling de minderjarige in vrijheid moet worden gesteld, ook al kan tegenover hem een opvoedende maatregel worden genomen; de jeugdrechter in hoger beroep die vaststelt dat de beschikking van de jeugdrechter tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling nietig is wegens niet-naleving van het hoorrecht van de minderjarige, kan niet met terugwerkende kracht beslissen tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling (1). (1) Zie Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0507.F, AC 2002, nr. 296; Cass. 31 augustus 2010, AR P.10.1472.N, AC 2010, nr. 491.

- Vrijheidsberoving - Beslissing tot plaatsing in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling - Termijn van vierentwintig uur - Overschrijding

MINNELIJKE SCHIKKING

P.24.1594.F 2 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250402.2F.21 AC nr. ...

De inaanmerkingneming bij de straftoemeting van de betaling van meerdere onmiddellijke inningen miskent niet het vermoeden van onschuld als de rechter aan die betaling geen andere draagwijdte toekent dan die van een waarschuwing; zonder dat het vonnis oordeelt dat de snelheidsovertredingen die aanleiding hebben gegeven tot de voormelde inningen bewezen zijn en dat de betaling ervan een schulderkenning zou inhouden, neemt het die betaling zelf, en niet de feiten die daartoe hebben geleid, in aanmerking als een omstandigheid die de behoorlijk gewaarschuwde beklaagde bewust had moeten maken van de gevaren van overdreven snelheid in de bebouwde kom (1). (1) Zie Cass. 19 december 2023, AR P.23.1391.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.3; Cass. 7 september 1993, AR nr. 6370, AC 1993, 675, nr. 334; Cass. 27 november 1991, AR 9133, AC 1991-92, nr. 163.

- Motivering van de strafkeuze en de strafmaat - Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Inaanmerkingneming van een onmiddelijke inning - Waarschuwing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 163 Wetboek van Strafvordering

P.22.0688.F 29 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.5 AC nr. ...

Uit artikel 216bis, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat, bij overschrijding van de termijn bepaald door de procureur des Konings die een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, het beletsel voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering dat voortvloeit uit het voorstel van minnelijke schikking, verdwijnt; vanaf dat ogenblik heeft het openbaar ministerie opnieuw de mogelijkheid om de vervolging in te stellen; wanneer, bijgevolg, de procureur des Konings een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, leidt de niet-betaling van de geldsom op de vervaldag die door hem werd vastgesteld en niet werd verlengd, tot de vaststelling van "niet-uitvoering" van de minnelijke schikking en tot het einde van de in het vierde lid van die bepaling bedoelde schorsing van de verjaring van de strafvordering (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0822.F, AC 2021, nr. 557, met concl. OM op datum in Pas. (impliciete maar zekere beslissing, gelet op die conclusie, waarin werd voorgesteld om het in de akte van cassatieberoep geformuleerde middel niet ambtshalve aan te voeren). In het licht van de ratio legis die in deze conclusie in herinnering wordt gebracht, hebben de appelrechters geoordeeld dat de vaststelling van niet-uitvoering van de minnelijke schikking het gevolg is van de niet-betaling van de schikkingen van 18 juli 2018, d.i. de vervaldag van de termijn die was toegekend door het voorstel van minnelijke schikking van 28 juni 2018, waarin aldus de datum wordt bepaald waarop de schorsing, bij niet-betaling, wordt beëindigd. Net als in de voorgaande zaak hebben de appelrechters hieraan toegevoegd dat, aangezien de verweerder, door zijn passiviteit, duidelijk heeft laten blijken dat hij niet op het voorstel van minnelijke schikking wenste in te gaan, het niet de bedoeling kan zijn dat het openbaar ministerie zou worden toegestaan de schorsingstermijn van de verjaring van de strafvordering eenzijdig en kunstmatig, ad nutum, te verlengen door de verzending van aanmaningen die bijkomende termijnen voor de betaling van de minnelijke schikking toekennen. Uit het voorgaande heeft ook het OM afgeleid dat de wetgever een dergelijke verlenging ad nutum van de schorsing door de werking van die aanmaningen niet heeft willen toestaan, wat in een extreem geval immers de onverjaarbaarheid van de telastlegging tot gevolg zou kunnen hebben. (M.N.B.)

- Voorstel van de Procureur des Konings - Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervaldag - Invloed op de schorsing van de verjaring van de strafvordering

- Art. 216bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.0114.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.1 AC nr. ...

Wanneer een beletsel voor de strafvervolging enkel de instelling of de uitoefening van de strafvordering tegen een beklaagde verhindert, zonder dat dit de strafvervolging tegen de andere beklaagden belemmert of vertraagt, blijft die grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering ten aanzien van laatstgenoemden zonder gevolg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 378.

- Procedure van minnelijke schikking - Schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering - Onderhandelingen met een beklaagde over een minnelijke schikking - Geen verzoek tot minnelijke schikking of weigering van minnelijke schikking ten aanzien van de andere beklaagden - (Geen) schorsing van de verjaring ten aanzien van de andere beklaagden

- Art. 216bis, vierde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.21.0446.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling biedt het slachtoffer van een misdrijf het recht om hoger beroep in te stellen tegen de beschikking die de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking homologeert. (Impliciete oplossing).

- Verruimde minnelijke schikking - Beschikking die de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking homologeert - Hoger beroep van het slachtoffer van het misdrijf - Ontvankelijkheid

- Art. 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.21.0822.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de procureur des Konings een minnelijke schikking heeft voorgesteld, leidt de niet-betaling van de geldsom op de door hem vastgestelde vervaldag tot de vaststelling van "niet-uitvoering" van de minnelijke schikking en, bijgevolg, tot het einde van de schorsing van de verjaring van de strafvordering bedoeld in artikel 216bis, § 1, vierde lid, Wetboek van Strafvordering (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, waaruit kan worden afgeleid dat de beslissing van het Hof, hoewel impliciet, vaststaat.

- Voorstel van de procureur des Konings - Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervaldag - Invloed op de schorsing van de verjaring van de strafvordering

- Art. 216bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0358.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 216bis, § 2, elfde lid, Wetboek van Strafvordering, vervalt de tegen de dader uitgeoefende strafvordering indien hij de door het openbaar ministerie voorgestelde minnelijke schikking, na de bekrachtiging ervan door de bevoegde rechter, heeft aanvaard en nageleefd; hieruit volgt dat de betaling, verricht onder de ontbindende voorwaarde van terugbetaling in geval van niet-bekrachtiging, geen grond van verval van de strafvordering vormt.

- Verruimde minnelijke schikking - Betaling verricht onder de ontbindende voorwaarde van terugbetaling in geval van niet-bekrachtiging - Weerslag op het verval van de strafvordering

- Art. 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering kan tegen de beslissingen inzake bevoegdheid onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld; zijn met name beslissingen inzake bevoegdheid, de arresten en vonnissen die uitspraak doen over een door de partijen opgeworpen geschil betreffende de bevoegdheid van de rechter om kennis te nemen van een voor hem gebrachte vordering (1); wanneer er voor de kamer van inbeschuldigingstelling een debat plaatsvindt over de bevoegdheid van die kamer om uitspraak te doen over een door het openbaar ministerie ingediend verzoek tot bekrachtiging van een verruimde minnelijke schikking, is het arrest dat beslist dat de appelrechters daartoe niet bevoegd zijn, een beslissing inzake bevoegdheid en kan hiertegen dus onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld in de zin van voormeld artikel 420, tweede lid, 1° (2). (1) Zie Cass. 13 september 2017, AR P.17.0307.F, AC 2017, nr. 466; Cass. 19 januari 2005, AR P.04.1515.F, AC 2005, nr. 39; Cass. 7 juni 1994, AR P.94.0628.N, AC 1994, nr. 293; concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. vóór Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.0897.F, Pas. 2018, nr. 598; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. I, p. 950. (2) In tegenstelling tot, met name, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarmee ze, na aanneming van verzachtende omstandigheden, de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank beveelt (Cass. 8 juni 2016, RG P.16.0562.F, AC 2016, nr. 385, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.).

- Verruimde minnelijke schikking - Verzoek tot bekrachtiging ingediend door het openbaar ministerie - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling dat ze daartoe niet bevoegd is - Beslissing inzake bevoegdheid - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 8 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 216bis, § 2, en 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 216bis, § 2, achtste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling niet bevoegd is om het proportionaliteitsonderzoek van de voorgestelde minnelijke schikking in strafzaken te verrichten indien het hoger beroep waarvan ze kennisneemt hem dat niet opdraagt; het hoger beroep waarmee de inverdenkinggestelde noch een nietigheid van het vooronderzoek, noch een onregelmatigheid in de beschikking tot verwijzing, noch een grond van niet-ontvankelijkheid of van verval van de strafvordering aanvoert, en bijgevolg niet ontvankelijk is, verleent de kamer van inbeschuldigingstelling niet de bevoegdheid om de bezwaren te beoordelen en derhalve evenmin om het daaraan verbonden proportionaliteitsonderzoek te verrichten; de toekenning van die bevoegdheden kan niet voortvloeien uit de enkele omstandigheid dat een partij, ook al is die partij het openbaar ministerie, de uitoefening ervan heeft gevorderd (1). (1) Wanneer, met andere woorden, een hoger beroep niet ontvankelijk is in het licht van artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering, wordt het dat evenmin wanneer, na het hoger beroep van de beklaagde tegen de verwijzingsbeschikking, een verruimde minnelijke schikking wordt getroffen. Bovendien, en in tegenstelling tot wat de eiser aanvoerde, volgt hier niet uit dat het openbaar ministerie niet bevoegd zou zijn om op eigen initiatief een dergelijke minnelijke schikking te treffen, maar wel dat het bodemgerecht waarbij de beschikking tot verwijzing rechtsgeldig aanhangig is gemaakt, in dergelijk geval de instantie is die bevoegd is om uitspraak te doen over de wettigheid van die schikking en om deze in voorkomend geval te bekrachtigen, nadat de kamer van inbeschuldigingstelling de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep tegen die beschikking heeft vastgesteld.(M.N.B.)

- Kamer van inbeschuldigingstelling die kennisneemt van een niet-ontvankelijke hoger beroep - Verzoek tot bekrachtiging van een verruimde minnelijke schikking in strafzaken - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling om het proportionaliteitsonderzoek van de voorgestelde minnelijke schikking te verrichten

- Artt. 135, § 2, en 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 131/2016 van 20 oktober 2016 en rekening houdend met de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 82/2018 van 28 juni 2018 van datzelfde Hof en artikel 502, Wetboek van Strafvordering, volgt dat wanneer het Hof van Cassatie in een zaak van voorrecht van rechtsmacht lastens een magistraat van een hof van beroep, de zaak heeft verwezen naar een ander hof van beroep teneinde een onderzoeksmagistraat aan te wijzen om op te treden als onderzoeksrechter, het Hof wanneer het gerechtelijk onderzoek is beëindigd de rechtspleging moet regelen op een wijze die vergelijkbaar is met die welke geldt bij de gemeenrechtelijke procedure van regeling van de rechtspleging; dat dit derhalve inhoudt dat wanneer er toepassing wordt gemaakt van de door artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering, bepaalde procedure van verruimde minnelijke schikking, het aan het Hof toekomt, na controle van de wettelijke toepassingsvoorwaarden bepaald in artikel 216bis, §1, Wetboek van Strafvordering, van de eventuele vergoeding van de slachtoffers of de fiscale en sociale administraties, van de uit vrije wil en weloverwogen aanvaarding van de minnelijke schikking en van de proportionaliteit ervan met de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde, deze verruimde minnelijke schikking te bekrachtigen (1). (1) Zie de vordering van het OM; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160.

- Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van een hof van beroep - Verwijzing door het Hof naar een ander hof van beroep voor aanstelling van een onderzoeksmagistraat - Beëindiging van het onderzoek - Verruimde minnelijke schikking - Regeling van de rechtspleging - Bevoegdheid van het Hof - Draagwijdte

P.15.0020.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.1 AC nr. 317

Artikel 65 Strafwetboek is niet van toepassing op de minnelijke schikking, zoals geregeld in artikel 216bis Wetboek van Strafvordering, dat immers geen bestraffing inhoudt.

- Artikel 65, Strafwetboek - Toepasselijkheid

Uit artikel 216bis, § 1, eerste en zevende lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat een gedeeltelijke betaling van de voorgestelde geldsom de strafvordering niet doet vervallen, ook al is in het voorstel de totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven.

- Strafvordering - Voorgestelde totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven - Gedeeltelijke betaling

P.15.0783.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 65, § 1, eerste lid en § 2, eerste lid, Wegverkeerswet, volgt dat enkel een tijdige betaling de strafvordering kan doen vervallen en de omstandigheid dat het openbaar ministerie bij niet-betaling van het bedrag van de onmiddellijke inning, een voorstel tot minnelijke schikking overmaakt aan de overtreder doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 2 december 2008, AR P.08.1172.N, AC 2008, nr. 691.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Wetsbepalingen - Artikel 65 - Betaling van de minnelijke schikking

P.15.0833.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.3 AC nr. ...

Wanneer, sinds het instellen van een cassatieberoep, door het openbaar ministerie bij de feitenrechter, met naleving van de in artikel 216bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde voorwaarden, aan de eiser in cassatie een minnelijke schikking werd voorgesteld, welke door hem werd aanvaard en nageleefd, stelt het Hof, op vordering van de procureur-generaal, en bij toepassing van artikel 216bis, § 2, tiende lid, Wetboek van Strafvordering, vast dat de strafvordering tegen de eiser is vervallen zodat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 25 november 2015, AR P.15.0749.F, AC 2015, nr. .... met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

- Artikel 216bis Wetboek van Strafvordering - Procedure in cassatie - Vaststelling van het verval van de strafvordering - Cassatieberoep

P.15.0749.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Minnelijke schikking gesloten en uitgevoerd tijdens de aanleg in cassatie - Gevolg - Verval van de strafvordering - Cassatieberoep zonder bestaansreden

Wanneer blijkt uit de rechtspleging dat, sinds het instellen van het cassatieberoep door de inverdenkinggestelde, de procureur-generaal bij het hof van beroep hem een minnelijke schikking heeft voorgesteld met inachtneming van de in artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering bepaalde voorwaarden en dat hij die heeft betaald, verklaart het Hof de strafvordering vervallen en stelt vast dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

- Minnelijke schikking gesloten en uitgevoerd tijdens de aanleg in cassatie - Gevolg - Verval van de strafvordering - Cassatieberoep zonder bestaansreden

- Art. 216bis Wetboek van Strafvordering

MISBRUIK VAN VERTROUWEN

P.25.0536.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.34 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de voor het misdrijf van verduistering van artikel 240 Strafwetboek vereiste bedrieglijk opzet aanwezig is; hij kan daarbij rekening houden met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van de gelden die aan de ambtenaar waren toevertrouwd, zoals het advies van de tuchtoverheid van de ambtenaar; uit het enkele feit dat de rechter bij de beoordeling van het bedrieglijk opzet rekening houdt met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van aan de ambtenaar toevertrouwde gelden, volgt niet dat de rechter het aflopend karakter van het misdrijf van verduistering miskent; uit de omstandigheid dat de ambtenaar zich hem toevertrouwde gelden heeft toegeëigend omdat hij meende daarop gerechtigd te zijn, zonder dat hij voor die toe-eigening het akkoord heeft verkregen van zij die aanspraak konden maken op die gelden, volgt niet dat deze laatsten niet langer in staat zijn om die toe-eigening te betwisten; uit die enkele omstandigheid volgt evenmin dat de rechter noodzakelijk moet aannemen dat de ambtenaar heeft gehandeld met bedrieglijk opzet; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

- Verduistering - Notaris - Vereffening van een nalatenschap - Verduistering van activa - Bedrieglijk opzet - Gegevens die dateren van na beweerde feiten - Beoordeling

- Art. 240 Strafwetboek

P.24.1410.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde wordt vervolgd wegens verduistering van activa omdat hij op de rekening-courant geopend tussen hem en de vennootschap waarvan hij de aandelen verwerft zonder over de nodige middelen te beschikken om de verkoopprijs van de aandelen te betalen, de prijs van de overdracht van die aandelen heeft geboekt, kunnen de overwegingen volgens welke de prijs van de overdracht werd geboekt op de debetzijde van de rekening-courant van de overnemer, de insolvabiliteit van laatstgenoemde op de datum van de overdracht niet is aangetoond en hij die aankoop zal kunnen betalen met de inkomsten van de overgedragen vennootschap, niet leiden tot de vaststelling dat de verduisterde activa regelmatig zijn vervangen door hun tegenwaarde (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Verduistering van activa - Materieel bestanddeel - Overdracht van aandelen - Boeking op de rekening-courant - Tegenwaarde - Toepasselijkheid

- Art. 489ter, eerste lid, 1° Strafwetboek

P.24.1370.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de bestuurder van een vennootschap misbruik maakt van vennootschapsgoederen, kunnen de derden die hebben meegewerkt aan dat misbruik in de in artikel 66 of 67 Strafwetboek vermelde omstandigheden, worden beschouwd als mededaders of medeplichtigen aan het misdrijf, ook al zouden zij zelf niet dezelfde hoedanigheid als de hoofddader hebben gehad (1). (1) Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Derde die heeft meegewerkt aan het misdrijf - Derde die geen bestuurder van de vennootschap is - Invloed

- Art. 492bis Strafwetboek
- Art. 67 Strafwetboek
- Art. 66 Strafwetboek

P.23.0352.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.7 AC nr. ...

De bedragen voortvloeiend uit de toepassing van de fictieve rente voor opname in debet van de rekening-courant maken geen deel uit van het vermogen van de rechtspersoon en kunnen bijgevolg niet worden beschouwd als een bestanddeel van het actief bedoeld in artikel 492bis Strafwetboek (1). (1) Zie gedeelt. andersl. concl. "in hoofdzaak" OM (maar niet wat dit beginsel betreft). Zoals de eiser aanvoert, is de als voordeel van alle aard belastbare fictieve rente in de regel aan niemand (de rechtspersoon, de Staat...) "verschuldigd", zodat ze niet is vervat in het vermogen of in het krediet van de rechtspersoon en kan ze bijgevolg geen misbruik van vennootschapsgoederen uitmaken. Het arrest stelt evenwel vast dat de benadeelde vennootschappen (merkwaardig genoeg), onder leiding van hun zaakvoerders – de beklaagden –, hen die fictieve rente hebben aangerekend in de rekening-courant "bestuurder", dat de beklaagden zich ervan hebben onthouden deze van zichzelf op te eisen en ze, bijgevolg, te betalen, en dat die onthouding de vermogensbelangen van de vennootschappen en van hun schuldeisers op betekenisvolle wijze heeft benadeeld, net als de onthouding om in een overeengekomen rente te voorzien en ze op te eisen. Het OM leidt hieruit af dat het arrest aldus in essentie vaststelt dat die fictieve rente, doordat ze door de beklaagden werd geboekt in hun rekeningen-courant, werd omgezet in een schuldvordering, alsof het om een overeengekomen interest was gegaan. Het bestreden arrest herinnert eraan dat "het gebruik van de goederen of het krediet van een rechtspersoon in de omstandigheden en door de personen bedoeld in artikel 492bis Strafwetboek, niet enkel kan bestaan in een positieve daad, maar ook in een onthouding, wanneer die onthouding de uiting is van de doelgerichte wil om een bepaald resultaat te bereiken; er kan sprake zijn van een dergelijke onthouding wanneer de bestuurder van een handelsvennootschap een bedrag niet opeist waarop die vennootschap recht heeft, teneinde zichzelf een voordeel te verschaffen" (Cass. 17 maart 2015, AR P.14.0408.N, AC 2015, nr. 202). Het OM leidde hieruit af dat het arrest de aangevochten beslissing naar recht verantwoordt en dat, bijgevolg, het middel in dat opzicht niet leek te kunnen worden aangenomen. (M.N.B.)

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Door een vennootschap aan haar zaakvoerders toegekende voorschotten - Niet-betaling van rente - Voorwerp - (Geen) fictieve rente die belastbaar is als voordeel van alle aard

- Art. 36 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.22.1642.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.3 AC nr. ...

De kwalificatie van misbruik van vennootschapsgoederen kan niet in aanmerking worden genomen wanneer het gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon de dader slechts een miniem, louter symbolisch of verwaarloosbaar voordeel oplevert; het bedrag van de geldopnemingen kan het betekenisvol karakter van de veroorzaakte schade aantonen en dit wordt beoordeeld als een relatieve waarde, dat wil zeggen door rekening te houden met de economische realiteit en de specifieke kenmerken van de rechtspersoon (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Luik, Wolters Kluwer, 2018, 904.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Voorwaarde - Betekenisvol schadelijk gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon - Begrip

- Art. 492bis Strafwetboek

Voor het misdrijf misbruik van vennootschapsgoederen vereist de wet dat zowel de rechtspersoon als zijn schuldeisers of vennoten materiële schade moeten hebben geleden om te vermijden dat het enkele belang van de rechtspersoon als een abstract criterium in aanmerking zou worden genomen, terwijl de gevolgen van het verweten gedrag concreet moeten worden beoordeeld (1). (1) Parl. St., Kamer, gew. zitt. 1995-1996, Doc 330/24, 20-22; J. SPREUTELS, F. ROGGEN, E. ROGER FRANCE en J.-P. COLLIN, Brussel, Droit pénal des affaires, Brussel, Larcier, 2021, 625-626; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Luik, Wolters Kluwer, 2018, 903-904.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Voorwaarde - Materieel nadeel - Begrip

- Art. 492bis Strafwetboek

P.21.0509.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan wettig oordelen dat de schuldenaar van een persoonlijke geldlening een hem ter bede toevertrouwde zaak bedrieglijk verduistert wanneer hij die zaak overhandigt aan zijn schuldeiser om ze te bestemmen als zekerheidsstelling voor de terugbetaling van die lening; die zekerheidsstelling stelt de schuldeiser immers in staat zijn schuldvordering ten aanzien van de schuldenaar uit te winnen op de tot zekerheid overhandigde zaak, wat een aantasting van het eigendomsrecht over die zaak impliceert; die overhandiging is dan ook niet zonder meer gelijk te stellen met een loutere, al dan niet kortstondige, aanwending van de zaak voor eigen gebruik door de bezitter ter bede (1). (1) Zie concl. OM.

- Materieel bestanddeel - Precair bezit van andermans roerende zaak - Verspilling of verduistering van de toevertrouwde zaak - Inpandgeving van de zaak aan een derde

- Art. 491 Strafwetboek

P.21.0298.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.2 AC nr. ...

Artikel 492bis Strafwetboek bestraft onder meer de bestuurder van een rechtspersoon die, met bedrieglijk opzet, de vennootschapsgoederen niet in het belang van die rechtspersoon maar voor persoonlijke doeleinden gebruikt; het bedrieglijk opzet dat dit wanbedrijf kenmerkt, bestaat erin te handelen met een oogmerk dat indruist tegen de belangen van de vennootschap, waarbij de dader zich bewust is van het feit dat het gebruik van de activa van de rechtspersoon haar betekenisvolle schade zal berokkenen (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2020, AR P.19.1299.F, AC 2020, nr. 200, met concl. OM op datum in Pas.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Constitutieve bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet

- Art. 492bis Strafwetboek

P.20.1295.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.1 AC nr. ...

Een oplichting of een verduistering wordt geacht op het grondgebied van het Rijk te zijn gepleegd indien er op zijn grondgebied voorbereidende handelingen zijn gesteld die een van de noodzakelijke bestanddelen van de listige kunstgreep of van de verandering van eigendomstitel vormen.

- Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde

- Artt. 3, 491 en 496 Strafwetboek

P.20.0784.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.5 AC nr. ...

Bij de beoordeling van verduistering of verspilling van roerende zaken binnen een vennootschapsverband is de rechter, gelet op het beginsel van de autonomie van het strafrecht, niet noodzakelijk gebonden aan de bevoegdheden die de vennootschapswetgeving formeel toewijst aan een vennootschapsorgaan zoals de raad van bestuur of aan beweerde vermogensrechtelijke gevolgen die daaruit voortvloeien; bijgevolg kan de rechter op grond van de feiten die hij onaantastbaar vaststelt oordelen dat een welbepaalde natuurlijke persoon misbruik van vertrouwen heeft gepleegd ten nadele van de vennootschap, ongeacht of de geldtransactie die het voorwerp uitmaakt van dat misdrijf is gedekt door een beslissing van diens raad van bestuur.

- Precair bezit van een roerende zaak - Verduistering of verspilling van zaken in een vennootschapsverband - Opname van gelden van de vennootschap - Toewijzing van de transactie aan een natuurlijke persoon - Goedkeuring van de transactie door de raad van bestuur - Beoordeling door de rechter - Autonomie van het strafrecht

Het feit dat de bestuurder de persoonlijke toe-eigening van gelden van de vennootschap boekhoudkundig registreert als een schuld die hij is aangegaan ten opzichte van de vennootschap houdt een strafbare verduistering van gelden in wanneer de bestuurder reeds op het moment van toe-eigening weet dat hij niet bij machte zal zijn die schuldvordering aan te zuiveren; in dat gval vervangt hij immers een reëel actiefbestanddeel van de vennootschap, dit is het verduisterde geld, door een fictief bestanddeel, namelijk een oninbare schuldvordering; een dergelijke handelwijze poogt enkel de werkelijke aard van de materiële verduistering te verhullen en houdt geen verband met het bedrieglijk opzet van de bestuurder.

- Materieel bestanddeel - Verduistering - Wederrechtelijke toe-eigening van gelden van de vennootschap door de bestuurder - Registratie van de geldopnames in de boekhouding (rekening-courant) - Omzetting van een actief naar een fictief bestanddeel - Verhulling van de verduistering

Misbruik van vertrouwen vereist als materieel bestanddeel een verduistering of verspilling; een verduistering is een wederrechtelijke toe-eigening van hetgeen ter bede is toevertrouwd en kan bestaan in het feit dat de bestuurder van een vennootschap zich persoonlijk gelden van die vennootschap toe-eigent (1). (1) Zie concl. OM.

- Materieel bestanddeel - Verduistering van een roerende zaak - Wederrechtelijke toe-eigening van hetgeen ter bede is toevertrouwd - Verduistering van gelden van een vennootschap door de bestuurder

- Art. 491 Strafwetboek

P.20.0814.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.10 AC nr. ...

Bij het onderzoek of de dader wist dat het gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon op betekenisvolle wijze in het nadeel was van de vermogensbelangen van de rechtspersoon en die van zijn schuldeisers of vennoten, is de strafrechter niet verplicht om elke daad van gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon afzonderlijk te toetsen aan het op dat ogenblik bestaande vermogen van de rechtspersoon en de inkomsten ervan, maar mag hij voor die toets de diverse zich in de tijd opvolgende daden van gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon als een geheel beschouwen en ze toetsen aan het globaal vermogen van de rechtspersoon (1). (1) Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139; GwH 5 maart2006, nr. 40/2006, ro B.6 en B.7. Zie A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2005, 292-293; S. LOSSY, "Misbruik van vennootschapsgoederen", in Comm. Sr. 2019, 17-18.

- Misbruik van vennootschapsvermogen - Betekenisvol nadeel van de vermogensbelangen - Kennis van het betekenisvol nadeel - Opeenvolgende daden van gebruik van goederen of van krediet van de vennootschap - Toetsing aan het globaal vermogen van de vennootschap

- Art. 492bis Strafwetboek

P.19.1299.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.1 AC nr. ...

Het door artikel 492bis Strafwetboek bestrafte misdrijf misbruik van vennootschapsgoederen houdt in dat de dader het bedrieglijk oogmerk heeft zich een onrechtmatig voordeel toe te eigenen, m.a.w. dat hij van de goederen van de vennootschap voor persoonlijke doeleinden gebruik wil maken, wetende dat hij door dat gebruik de vermogensbelangen van de vennootschap, van de schuldeisers en van de vennoten van die vennootschap aanzienlijk benadeelt; het misdrijf vereist niet dat de dader gehandeld heeft met het opzet de rechtspersoon te schaden (1). (1) Zie concl "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 202.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk oogmerk - Begrip

- Art. 492bis Strafwetboek

P.18.0981.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.4 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een activiteit wordt uitgeoefend in omstandigheden die strijdig zijn met de openbare orde, omdat de op straffe van een sanctie voorschreven erkenning niet werd verkregen, volgt niet dat het cliënteel en de winsten uit die activiteit geen economische waarde zouden hebben noch, bijgevolg, dat ze geen goed zouden vormen dat in het vermogen van de vennootschap is overgegaan (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2019, nr. 491.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Vennootschapsgoederen - Begrip - Cliënteel en winsten - Activiteit uitgeoefend in omstandigheden die strijdig zijn met de openbare orde, omdat de op straffe van een sanctie voorgeschreven erkenning niet werd verkregen

- Art. 492bis Strafwetboek

De strafbaarstelling van het misbruik van vennootschapsgoederen strekt tot bescherming van de integriteit van het vermogen van de vennootschap en van de waarde van de onderneming tegen bepaalde bedrieglijke praktijken van haar bestuurders.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Ratio legis

- Art. 492bis Strafwetboek

P.18.0758.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.7 AC nr. 649

Het feit dat misdrijven, gekwalificeerd als oplichting en misbruik van vertrouwen, erin bestaan dat bij het sluiten van overeenkomsten bedrieglijk een onjuiste identiteit wordt opgegeven van de bestemmelingen van te leveren goederen of te presteren diensten, zodat de bestelbon of factuur van de leverancier een onjuiste identiteit vermeldt, houdt niet noodzakelijk in dat een van de bestanddelen van die misdrijven valsheid in geschrifte of gebruik van valse stukken oplevert.

- Bestelbon of factuur - Opgave van onjuiste identiteit als bestanddeel van het misdrijf

P.18.0516.N 30 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181030.1 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter die gelast is met feiten van misbruik van vertrouwen en die als vaststaand gegeven aanneemt dat een vennootschap betalingen heeft gedaan die op grond van de gegevens van het strafdossier het vervolgde misdrijf ten nadele van die vennootschap lijken op te leveren, van de beklaagde die als bestuurder de betalingen heeft uitgevoerd, vragen daarvoor een aannemelijke verantwoording te verstrekken bij gebreke waarvan de rechter op grond van een feitelijk vermoeden kan oordelen dat die bestuurder de gelden niet in het belang van de vennootschap heeft aangewend, maar ze integendeel heeft verduisterd in de zin van artikel 491 Strafwetboek en waarbij aldus de rechter het vermoeden van onschuld niet miskent.

- Bewijs - Feitelijk vermoeden - Beoordeling

P.17.0975.F 17 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180117.8 AC nr. ...

Misbruik van vertrouwen, wat veronderstelt dat goederen, gelden, koopwaren, biljetten, kwijtingen, geschriften van om het even welke aard, die een verbintenis inhouden of teweegbrengen en die overhandigd waren onder verplichting om ze terug te geven of ze voor een bepaald doel te gebruiken of aan te wenden, ten nadele van een derde werden verduisterd of verspild, vereist een translatieve overdracht van het precair bezit van de zaak aan de pleger van het misdrijf; het misdrijf is voltrokken wanneer de mede-eigenaar van een ondeelbare zaak haar ten nadele van een andere mede-eigenaar verduistert (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.0724.N, AC 2001, nr. 582.

- Begrip - Verduistering van een ondeelbare zaak - Verduistering door een mede-eigenaar ten nadele van de andere

- Art. 491 Strafwetboek

P.15.0539.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.1 AC nr. 480

Voor het bestaan van misbruik van vertrouwen is niet vereist dat de overhandiging van de bedoelde goederen, gelden, koopwaren, biljetten of geschriften feitelijk heeft plaatsgegrepen en is het voldoende dat degene die misbruik van vertrouwen pleegt, de door hem verduisterde of verspilde goederen afwendt van het doel waarvoor hij ze te zijner beschikking had; giraal geld houdt de terbeschikkingstelling van materieel geld in en kan het voorwerp uitmaken van het misdrijf van misbruik van vertrouwen (1). (1) Cass. 4 december 2007, AR P.07.1135.N, AC 2007, nr. 610; Cass. 9 februari 2016, AR P.14.0777.N, AC 2016, nr. 88 met concl. van plaatsvervangend advocaat-generaal DE SWAEF; L. HUYBRECHTS, Misbruik van vertrouwen, Comm.Straf., 16.

- Constitutieve bestanddelen - Terbeschikkingstelling van de verduisterde of verspilde goederen - Draagwijdte - Giraal geld

- Constitutieve bestanddelen - Terbeschikkingstelling van de verduisterde of verspilde goederen - Draagwijdte - Giraal geld

P.16.0715.N 6 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170606.4 AC nr. 371

Bij de beoordeling of het gebruik van goederen of het krediet van de rechtspersoon op betekenisvolle wijze in het nadeel is van de vermogensbelangen van een rechtspersoon, mag de rechter rekening houden met een op dat ogenblik zekere en vaststaande belastingschuld, ook al heeft de belastingadministratie die belastingschuld formeel nog niet gevestigd.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Rechtspersoon - Gebruik van diens goederen op betekenisvolle wijze in het nadeel van zijn vermogensbelangen - Beoordeling door de rechter - Criterium

- Art. 492bis Strafwetboek

P.14.0490.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.6 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar over het al dan niet bestaan van samenloop tussen de feiten die hem gelijktijdig ter beoordeling worden voorgelegd en wanneer hij een dergelijke samenloop aanneemt, staat het hem vrij bij de beoordeling van één van die feiten, rekening te houden met, naar zijn oordeel, relevante gegevens die betrekking hebben op een ander feit; aldus is de beslissing dat de beklaagden aan de hand van het veelvoud van gepleegde feiten waarbij telkens een eerder beperkt bedrag werd afgehaald, op het ogenblik van het plegen van elk afzonderlijk feit zich ervan bewust waren dat het totaalbedrag van die afhalingen, dat het resultaat is van die afzonderlijke verduisteringen, een betekenisvol nadeel inhield voor de vermogensbelangen van de vennootschap naar recht verantwoord (1). (1) Zie J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2005, p. 352; Th. AFSCHRIFT en V. DE BRAUWERE, Manuel de droit pénal financier, Kluwer, pp. 119 et 120; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 4e ed., p. 236; A. De Nauw, «Misbruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon», RW, 1997-98, p. 525; K. GEENS, «Een 'nieuw' strafbaar misbruik : dat van vennootschapsgoederen», in Liber Amicorum Jean-Pierre Lagae, 1998, pp. 54 et 55; J.-L. DUPLAT, «Le délit d'abus de biens sociaux dans le Code pénal belge», L'expert comptable, 1998, pp. 40 et 41; Ph. ERNST, «Misbruik van vennootschapsgoederen. Enkele bedenkingen vanuit het vennootschapsrecht bij de introductie van een nieuw misdrijf in het rechtspersonenrecht», TRV, 1998, p. 78; Fr. ROGGEN, «L'incrimination nouvelle d'abus de biens sociaux en droit belge», Rev. dr. ULB, Bruylant, p. 135; Ph. 'T KINT, «L'application aux A.S.B.L. du nouveau délit d'abus de biens sociaux en comparaison avec le délit d'abus de confiance», RPS, 1998, p. 377; L. BIHAIN, «Le délit d'abus de biens sociaux», RDC, 1998, pp. 93 et 94; E. ROGER FRANCE, «La répression des abus de biens sociaux : le nouvel article 492bis du Code pénal», JT, 1996, p. 535, n° 9; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux, droit fiscal et groupe de sociétés», RGF, 1998, p. 261; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux», Qualifications et jurisprudence pénales, La Charte, p. 3; J.-P. COLLIN, «Abus de confiance et infractions assimilées», Droit pénal et procédure pénale, suppl. 3 (1er mars 2002), p. 24; B. TILLEMANet Ph. TRAEST, «Een nieuw misdrijf : misbruik van vennootschapsgoederen», in Faillissement en gerechtelijk akkoord : het nieuwe recht, Kluwer, 1998, pp. 428 et 429; M. BOVERIE, «La responsabilité pénale des mandataires locaux», in Les missions du Bourgmestre, UVCW, mis à jour au 1er janvier 2005 par S. Smoos; I. VEROUGSTRAETE, Manuel de la faillite et du concordat, Kluwer, 2003, p. 676.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Betekenisvol nadeel voor de vermogensbelangen van de vennootschap - Pluraliteit van afzonderlijke strafbare feiten - Samenloop - Eéndaadse samenloop - Voortgezet misdrijf - Draagwijdte

- Artt. 65 en 492bis Strafwetboek

P.16.0261.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.3 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 492bis, eerste lid, Strafwetboek volgt dat de vermelding in de misdrijfomschrijving van het begrip "op betekenisvolle wijze" tot doel had te vermijden dat onbelangrijke feiten onder de strafwet zouden vallen en het wijst op de verhouding van het misbruik tot het resultaat ervan; het nadeel dat door het gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon is veroorzaakt, moet gewichtig zijn voor de vermogensbelangen van de rechtspersoon en voor die van zijn schuldeisers of vennoten (1). (1) Parl. St. Senaat 1996-97, nr. 1-499/18, 6; GwH 15 maart 2006, nr. 40/2006, ro B.6 en B.7.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - "Op betekenisvolle wijze"

P.16.1015.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.4 AC nr. ...

Het misdrijf misbruik van vertrouwen zoals bepaald in artikel 491 Strafwetboek, bestraft in essentie de aanslag op het eigendomsrecht van ter bede overhandigde zaken die limitatief in dat artikel zijn opgesomd en het betreft roerende zaken die het voorwerp van een handel kunnen uitmaken en waarover men als eigenaar kan beschikken; een stoffelijk overschot is geen dergelijke zaak en kan bijgevolg niet het voorwerp van het bedoelde misdrijf uitmaken.

- Verjaring - Overlijden van de beklaagde - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Invloed op de

berechting van de burgerlijke rechtsvordering

P.16.0380.N 10 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170110.2 AC nr. ...

Verantwoordt zijn beslissing naar recht dat de telastlegging van misbruik van vertrouwen bewezen is, het arrest dat oordeelt dat aan de beklaagde volmacht werd verleend en dat hij daardoor het precair bezit had van de gelden die het voorwerp uitmaken van de telastlegging maar verder oordeelt dat de beklaagde deze gelden niet te eigen bate mocht aanwenden en dus niet zomaar mocht afhalen van de rekening waarop hij volmacht had en hij geen eigenaar van de gelden werd.

- Constitutieve bestanddelen - Redengeving

P.15.0395.F 29 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160629.3 AC nr. ...

Wanneer het misdrijf verband houdt met de uitvoering van een overeenkomst waarvan het bestaan ontkend of waarvan de uitlegging betwist wordt, gedraagt de strafrechter zich naar de regels van het burgerlijk recht bij zijn beslissing over het bestaan van die overeenkomst of over de uitvoering ervan; daaruit volgt dat het bewijs van de overeenkomst die de dader van het misbruik van vertrouwen verplichtte om de zaak terug te geven of ze voor een bepaald doel te gebruiken of aan te wenden, moet worden geleverd overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht, indien die overeenkomst wordt betwist; die verplichting heeft niet tot gevolg dat de strafrechter, wanneer een beklaagde voor zijn verdediging het bestaan van een overeenkomst en de uitvoering ervan aanvoert, zich naar de regels van het burgerlijk recht moet gedragen; in dat geval moeten de regels van het bewijs in strafzaken worden toegepast (1). (1) Zie Cass. 24 oktober 2007, AR P.07.0799.F, AC 2007, nr. 502.

- Bewijs - Bewijsvoering - Beklaagde - Verweermiddel - Bestaan en uitvoering van een overeenkomst - Toepassing van de regels van het bewijs in strafzaken

- Artt. 491 en 544 Strafwetboek

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1507.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.3 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter de schuld van een zaakvoerder aan misbruik van vertrouwen ten nadele van de vennootschap afleiden uit het feit dat die zaakvoerder niet kan verantwoorden dat hij de gelden die hij volgens de boekhoudkundige stukken heeft afgenomen van de vennootschapsrekening, heeft besteed in het belang van de vennootschap waardoor aldus de rechter het vermoeden van onschuld of de regels betreffende de bewijslast in strafzaken niet miskent en hij evenmin artikel 491 Strafwetboek schendt (1). (1) Zie Cass. 11 maart 2014, AR P.12.1903.N, AC 2014, nr. 197.

- Door zaakvoeder ten nadele van de vennootschap - Bewijsvoering

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 257, eerste lid, en 258 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

P.14.0777.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.1 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Moreel bestanddeel van het misdrijf - Opzet van de dader

- Vereisten - Feitelijke overhandiging van goederen, gelden, koopwaren, biljetten of geschriften - Toepassing

Het morele bestanddeel van het misdrijf misbruik van vertrouwen bestaat in het opzet van de dader om zich de hem toevertrouwde zaak toe te eigenen of ze aan de eigenaar te ontnemen en er aldus als eigenaar over te beschikken (1). (1) Zie concl. OM.

- Moreel bestanddeel van het misdrijf - Opzet van de dader

- Art. 491 Strafwetboek

Voor het bestaan van misbruik van vertrouwen is niet vereist dat de overhandiging van de bedoelde goederen, gelden, koopwaren, biljetten of geschriften, feitelijk heeft plaatsgegrepen; het is voldoende dat degene die misbruik van vertrouwen pleegt, de door hem verduisterde of verspilde goederen afwendt van het doel waarvoor hij ze ter zijner beschikking had, zoals onder meer door als bestuurder van een vennootschap betalingen uit te voeren aan een andere vennootschap op grond van een overeenkomst tussen beide vennootschappen die niet werd gesloten ten behoeve van de eerste vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereisten - Feitelijke overhandiging van goederen, gelden, koopwaren, biljetten of geschriften - Toepassing

P.14.1169.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.9 AC nr. ...

De translatieve werking van eigendom die verbonden is aan een verbruiklening als bedoeld in de artikelen 1892 en 1893 Burgerlijk Wetboek, sluit uit dat de lener zich schuldig kan maken aan het wanbedrijf misbruik van vertrouwen, dat alleen gepleegd wordt door verduistering of verspilling van andermans zaken.

- Verbruiklening - Translatieve werking van de eigendom

P.15.0143.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.1 AC nr. ...

Degene die als bestuurder beschikt over het precaire bezit van gelden die behoren tot het vermogen van een vennootschap, is krachtens de wet ertoe gehouden deze gelden aan te wenden in het belang van de vennootschap, dit is in functie van haar economische bedrijvigheid, zodat wanneer die bestuurder de gelden niet aanwendt in het belang van de vennootschap maar ze verduistert om er zelf als eigenaar over te beschikken, het feit dat de vennootschap daarin met kennis van zaken toestemt niet uitsluit dat die bestuurder handelt met het door artikel 491 Strafwetboek vereiste bedrieglijk opzet.

- Vennootschappen - Vermogen van de vennootschap - Gelden - Bestuurder die beschikt over het precair bezit - Verduistering met toestemming van de vennootschap

Het misdrijf misbruik van vertrouwen vereist, naast een bedrieglijk opzet, dat het precair bezit van een in artikel 491 Strafwetboek bedoelde zaak door of namens de eigenaar vrijwillig, dit wil zeggen zonder enige vorm van dwang of misleiding, wordt toevertrouwd aan de dader; dat toevertrouwen dient niet steeds te bestaan in een tussen partijen overeengekomen afgifte van de zaak, maar kan ook voortspruiten uit de rechtsgevolgen die de wet verbindt aan een bepaalde hoedanigheid van degene die andermans zaak beheert, zoals de verplichting voor de bestuurder van een vennootschap om het afgescheiden vermogen van die vennootschap in haar belang te beheren (1). (1) Zie: Cass. 03 juni 2014, AR P.13.0283.N, AC 2014, nr. 397.

- Constitutieve bestanddelen - Overhandiging - Begrip - Toepassing

Het moreel bestanddeel van het misdrijf misbruik van vertrouwen bestaat in het opzet van de dader zich de hem toevertrouwde zaak toe te eigenen of ze aan de eigenaar te ontnemen en aldus als eigenaar erover te beschikken (1). (1) Zie: Cass. 25 juni 2008, AR P. 07.1873.F, AC 2008, nr. 396.

- Moreel bestanddeel

P.14.0834.F 3 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150603.4 AC nr. ...

Het misdrijf verduistering van activa vereist niet dat de verrichte onttrekkingen de gefailleerde vennootschap op aanzienlijke wijze hebben geschaad.

- Verduistering van activa - Bestanddelen

- Art. 489ter, eerste lid, 1° Strafwetboek

P.14.0408.N 17 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150317.1 AC nr. ...

Het gebruik van de goederen of het krediet van een rechtspersoon in de omstandigheden en door de personen in artikel 492bis Strafwetboek vermeld, kan niet enkel bestaan uit een positieve daad, maar ook uit een onthouding, wanneer die onthouding de uiting is van de doelgerichte wil om een bepaald resultaat te bereiken; er kan sprake zijn van een dergelijke onthouding wanneer de bestuurder van een handelsvennootschap een bedrag niet opeist waarop die vennootschap recht heeft, teneinde zichzelf een voordeel te verschaffen.

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Materieel bestanddeel - Begrip - Oneigenlijk omissiedelict - Voorwaarde - Toepassing

MISDRIJF

ALGEMEEN. BEGRIP. MATERIEEL EN MOREEL BESTANDDEEL. EENHEID VAN OPZET

P.24.1763.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.11 AC nr. ...

De misdrijven die erin bestaan zonder milieuvergunning een inrichting te hebben geëxploiteerd waarvan de klasse de voorafgaande afgifte van een dergelijke vergunning vereist, afvalstoffen te hebben achtergelaten, in zijn bezit te hebben gehad of te hebben vervoerd in strijd met de toepasselijke milieunormen, een terrein te hebben gebruikt voor de opslag van verschillende afgedankte voertuigen en voor de plaatsing van vaste inrichtingen zonder stedenbouwkundige vergunning, te hebben verzuimd een vestigingseenheid in de Kruispuntbank van Ondernemingen in te schrijven en sluikwerk te hebben verricht, zijn niet onopzettelijk en evenmin "louter materieel", wat betekent dat ze te wijten zijn aan een mens, los van elk moreel bestanddeel; die misdrijven vereisen geen bijzonder opzet maar nemen genoegen met een algemeen opzet; het moreel bestanddeel waarvan het bestaan van die misdrijven afhangt, bestaat uit de wil, in de zin van de keuzevrijheid, en de kennis, in de zin van het bewustzijn dat niet door een onoverkomelijke dwaling in feite of in rechte is aangetast; aangezien het gaat om wanbedrijven die opzettelijk zijn gepleegd en niet om daden of nalatigheden die werden veroorzaakt door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, is artikel 42 Strafwetboek hierop van toepassing (1). (1) Cass. 4 juni 2025, AR P.25.0366.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.10, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, www.juportal.be.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Straf - Verbeurdverklaring - Milieu - Stedenbouw - Misdrijf inzake inschrijving in de kruispuntbank van ondernemingen - Sluikwerk - Algemeen opzet - Gevolg

- Art. 42 Strafwetboek

P.25.0968.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.21 AC nr. ...

Het door artikel 393 Strafwetboek vereiste moreel bestanddeel veronderstelt het aannemen, wetens en willens, van het verboden gedrag, met dien verstande dat het nagestreefde oogmerk van de dader om te doden zowel volgt uit de wil om de dodelijke afloop te bewerkstelligen als uit de bewuste aanvaarding dat dit gevolg in de lijn van het normale verloop van de gebeurtenissen lag (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Doodslag - Moreel bestanddeel

- Art. 393 Strafwetboek

Het oogmerk om te doden veronderstelt niet noodzakelijkerwijs dat de dader die het slachtoffer opzettelijk een dodelijke slag heeft toegebracht, een vitale zone van zijn lichaam heeft willen raken; die omstandigheid kan weliswaar deel uitmaken van de gegevens op grond waarvan het bijzonder opzet wordt beoordeeld, net als het soort wapens, werktuigen en middelen die de dader heeft gebruikt om het te verwezenlijken, maar kan niet worden verheven tot een voorwaarde voor de strafbaarstelling van de doodslag (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Doodslag - Oogmerk om te doden -

Beoordeling - Opzettelijk toegebrachte dodelijke slag, waarbij wordt gemikt op een vitale zone van het lichaam van het slachtoffer - Draagwijdte

- Art. 393 Strafwetboek

P.24.0962.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.5 AC nr. ...

De in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bepaalde weigering van de vrijstelling of van de verzachting van de straf wordt naar recht verantwoord door de vermelding dat de te berechten feiten nagenoeg acht maanden na de reeds bestrafte feiten werden gepleegd, in een andere context en in het nadeel van een ander slachtoffer, en in een geestesgesteldheid die minder blijk geeft van de eenheid van opzet dan van een schuldige volharding in de gewelddadige delinquentie, waarbij de beklaagde de waarschuwing die de vervolging wegens de acht maanden eerder gepleegde wanbedrijven had moeten vormen, heeft verwaarloosd (1); de alcoholverslaving houdt bovendien niet in dat alle onder invloed van alcohol gepleegde misdadige handelingen noodzakelijkerwijs door dezelfde drijfveer waren verenigd. (1) Zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV: l'auteur de l'infraction pénale, Larcier, 2017, nr. 3515 e.v. "De eenheid van opzet waardoor verschillende strafbare handelingen als één enkel wanbedrijf kunnen worden samengevoegd, kan worden omschreven als een eenheid van drijfveer, waarbij elk van de handelingen een welbepaalde plaats inneemt in het door de dader bedachte systeem om zijn doel te verwezenlijken" (Cass. 1 februari 2023, AR P.22.1095.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5; Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. OM). "Die eenheid kan met name worden doorbroken door elke omstandigheid die erop wijst dat de dader in zijn misdadig gedrag wil volharden door de hem gegeven waarschuwing om hieraan een eind te maken te veronachtzamen" (Cass. 12 januari 2022, AR P.21.1315.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.9, en noot M.N.B.; Cass. 9 november 2016, AR P.16.0980.F, AC 2016, nr. 635, 3de middel, geciteerd door F. KUTY, o.c., nr. 3513).

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Verzoek om toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Verwerping - Verantwoording - Waarschuwing die de vervolging wegens de eerste wanbedrijven had moeten vormen - (Geen) verplichting om uit de alcoholverslaving de eenheid van opzet af te leiden

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.25.0540.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.11 AC nr. ...

Om de beklaagde schuldig te verklaren aan verboden wapendracht, niettegenstaande zijn betwisting wat betreft het moreel bestanddeel van het misdrijf, kan de rechter zich niet beperken tot de vaststelling dat de dader, die was aangehouden terwijl hij in het bezit was van een tas die een dergelijk wapen bevatte, noch van zijn onderscheidingsvermogen noch van zijn vrije wil is ontstoken en niet ten gevolge van een onoverkomelijke dwaling heeft gehandeld; hij moet vooralsnog vaststellen dat de beklaagde wist, moest weten of niet onwetend kon zijn van het feit dat die tas het wapen bevatte (1). (1)Het betreft hier het voor opzettelijke misdrijven vereiste algemeen opzet (sciens et volens - zie Ch. HENNAU en J. VERHAEGEN, Droit pénal général, Bruylant, 2de uitg., 1995, nr. 349; Jean CONSTANT, Précis de droit pénal, Liège, 1975, nr. 100; Fr. TULKENS en M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Brussel, 2005, 384-385 en voetnoten nr. 623 en 642; TH. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, La Charte, 2022, 181). Artikel 7 (nieuw) Strafwetboek bepaalt dat "elk misdrijf het bestaan vereist van een moreel bestanddeel bij de dader. Dit moreel bestanddeel houdt voor alle misdrijven in, het in staat zijn bewust en uit vrije wil te handelen", waarna dit artikel het algemeen opzet omschrijft als "het voornemen om met kennis van zaken het door de wet strafbaar gestelde gedrag aan te nemen. Er is sprake van het met kennis van zaken aannemen van het gedrag indien een persoon zich er bewust van is dat een omstandigheid bestaat of kan bestaan in de normale gang van zaken of dat een gevolg zich zal voordoen of zou kunnen voordoen binnen het normale verloop van de gebeurtenissen" (Zie D. VANDERMEERSCH, J. ROZIE en J. DE HERDT, Boek I van het nieuwe Strafwetboek, Die Keure, 2024, 73-78; Th. MOREAU, D. VANDERMEERSCH en J.-M. HAUSMAN, Éléments de droit pénal – Ancien et nouveau Code pénal, La Charte, 2024, 86). Het OM merkt op dat het begrip algemeen opzet het Hof welbekend is, doordat het bijvoorbeeld heeft gezegd dat het algemeen opzet "het moreel bestanddeel van vruchtafdrijving is" . (Cass. 22 december 1992, AR 3124, AC 1991-92, nr. 810; zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II: l'infraction pénale, Larcier, 2de uitg., 2020, nr. 1107 e.v.). De onopzettelijke misdrijven vereisen als moreel bestanddeel daarentegen enkel een fout (zie Fr. KUTY, o.c., nr. 1085 e.v.) of, vanaf de inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek (art. 7, § 1, derde lid, 2°) op 9 april 2026, een "zware fout". (M.N.B.)

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Verboden wapendracht

- Art. 8, eerste lid Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

P.25.0320.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.4 AC nr. ...

Artikel 517 Strafwetboek veronderstelt het opzet om een van de in de artikelen 510, 511 en 512 bedoelde misdrijven te plegen, door dat opzet in verband te brengen met het enkele feit dat de in brand gestoken zaken zodanig waren geplaatst dat de brand, in de normale gang van zaken, van de ene op de andere moest overslaan; in dit geval dient het openbaar ministerie enkel te bewijzen dat de brand, volgens de plaatsgesteldheid, van de in brand gestoken zaak moest overslaan op de zaak die vervolgens door de brand werd getroffen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Opzettelijke brandstichting - Brandstichting van een bewoond gebouw - Moreel bestanddeel - Opzet om het misdrijf te plegen - Artikel 517 Strafwetboek - Zaken die zodanig zijn geplaatst dat de brand van de ene op de andere moet overslaan - Bewijs van het moreel bestanddeel - Draagwijdte

- Art. 517 Strafwetboek
- Art. 510 Strafwetboek

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon beticht van het plegen van een witwasmisdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3° of 4°, Strafwetboek, op het moment van zijn handelen of bij de aanvang ervan kennis had van de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de illegale vermogensvoordelen die het voorwerp van de witwasbetichting uitmaken; de rechter kan die kennis wettig afleiden uit alle hem regelmatig overgelegde gegevens, zowel van precieze als van algemene aard en zowel daterend van vóór als van na de voltrekking van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten (1). (1) Zie Cass. 16 januari 2018, AR P.17.1037.N, AC 2018, nr. 33.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Witwassen - Tweede en derde witwasmisdrijf - Kennis van de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de illegale vermogensvoordelen - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Kennis afgeleid uit gegevens van precieze of algemene aard - Kennis afgeleid uit gegevens van vóór als na de voltrekking van het misdrijf - Draagwijdte

- Art. 505, eerste lid, 3° en 4° Strafwetboek

P.24.1410.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde wordt vervolgd wegens verduistering van activa omdat hij op de rekening-courant geopend tussen hem en de vennootschap waarvan hij de aandelen verwerft zonder over de nodige middelen te beschikken om de verkoopprijs van de aandelen te betalen, de prijs van de overdracht van die aandelen heeft geboekt, kunnen de overwegingen volgens welke de prijs van de overdracht werd geboekt op de debetzijde van de rekening-courant van de overnemer, de insolvabiliteit van laatstgenoemde op de datum van de overdracht niet is aangetoond en hij die aankoop zal kunnen betalen met de inkomsten van de overgedragen vennootschap, niet leiden tot de vaststelling dat de verduisterde activa regelmatig zijn vervangen door hun tegenwaarde (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Verduistering van activa - Materieel bestanddeel - Overdracht van aandelen - Boeking op de rekening-courant - Tegenwaarde - Toepassing

- Art. 489ter, eerste lid, 1° Strafwetboek

Wanneer de beklaagde wordt vervolgd wegens valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken omdat hij een fictieve overeenkomst tot verwerving van aandelen heeft afgesloten terwijl hij niet over de nodige middelen beschikte om deze te verwerven, door zich in de plaats te stellen van een solvabele schuldenaar, namelijk een vennootschap van de overdrager, met als doel die schuldenaar te verlossen van een schuld die hij tegenover de overgedragen vennootschap had, worden noch het bestaan van de door de vervolgende partij aangevoerde veinzing noch de mogelijkheid van schade, veroorzaakt door het van valsheid betichte geschrift uitgesloten door de redenen volgens welke enkel de insolvabiliteit van de koper op de datum van de overeenkomsten en zijn onvermogen om de schuld op de rekening-courant terug te betalen objectieve en relevante feiten hadden kunnen vormen die de veinzing aantoonden, en volgens welke de overname van de schuld door de koper een vorm van betaling is die de overdracht van de aandelen mogelijk heeft gemaakt; enerzijds sluit de vervanging van een schuldenaar door een andere de wil om de schuldvordering daadwerkelijk te laten uitdoven op zich niet uit; anderzijds sluiten de omstandigheden dat de verweerder solvabel was op de datum van ondertekening van de overeenkomst of dat hij nog steeds in staat was om op eender welk ogenblik de op zijn rekening-courant geboekte geldsommen terug te betalen, evenmin uit dat hij niet, in samenspraak met de overdrager, de schuldvordering van de overgedragen vennootschap heeft willen neutraliseren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Veinzing - Vervanging van schuldeiser - Wil tot uitdoving van de schuld - Mogelijkheid van schade - Insolvabiliteit van de in de plaats gestelde schuldenaar - Beoordelingscriterium

- Art. 197 Strafwetboek
- Art. 196 Strafwetboek

P.25.0349.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 433quinquies, § 1, eerste lid, Strafwetboek, levert het misdrijf mensenhandel op, de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem met als doel het verrichten van werk of het verlenen van diensten, in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid; het moreel bestanddeel van het misdrijf bestaat erin een van de hiervoor vermelde materiële handelingen te stellen met het oog op de strafbaar gestelde finaliteit, namelijk de uitbuiting door het verrichten van werk of het verlenen van diensten; die finaliteit kan met eender welke van die handelingen gepaard gaan en de wet vereist niet dat de uitbuiting van het slachtoffer in elk van die handelingen moet worden nagestreefd of dat de dader ze allemaal moet hebben gepleegd (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Mensenhandel - Strafbaar gestelde gedragingen - Moreel bestanddeel - Strafbaar gestelde finaliteit - Uitbuiting door het verrichten van werk of het verlenen van diensten - Finaliteit die met eender welke van de strafbaar gestelde materiële handelingen gepaard moet gaan - Draagwijdte

- Art. 433quinquies, § 1, 3° Strafwetboek

P.24.1033.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.27 AC nr. ...

Volgens artikel 392 Strafwetboek wordt onder meer het toebrengen van letsel met het oogmerk om een bepaald persoon aan te randen, opzettelijk genoemd en dit oogmerk is aanwezig indien de dader het voornemen heeft om met kennis van zaken het door de wet strafbaar gestelde gedrag aan te nemen, dit is zowel wanneer hij het toebrengen van verwondingen bij het slachtoffer heeft beoogd, als wanneer hij dit bewust heeft aanvaard als een gevolg dat zich binnen het normaal te verwachten verloop van de gebeurtenissen zal voordoen of zou kunnen voordoen; de rechter die oordeelt dat de dader een handeling heeft gesteld waarbij hij bewust de fysieke integriteit van het slachtoffer in gevaar heeft gebracht en de gevolgen van zijn handeling kon voorzien en heeft aanvaard, stelt hierdoor wettig vast dat het opzet van de dader betrekking heeft op het toebrengen van slagen en verwondingen (1). (1) Cass. 6 november 2019, AR P.19.0651.F, AC 2019, nr. 572 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 2 oktober 2019, AR P.19.0579.F, AC 2019, nr. 495; Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0682.N, AC 2018, nr. 519.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Opzettelijk toebrengen van verwondingen - Oogmerk om een persoon aan te randen - Begrip - Beoordeling door de rechter

- Art. 398 Strafwetboek
- Art. 392 Strafwetboek

P.24.1602.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.5 AC nr. ...

Volgens artikel 417/1, 1°, Strafwetboek wordt onder foltering verstaan elke opzettelijke onmenselijke behandeling die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt en dat misdrijf vereist gewelddaden die gekenmerkt worden door de ernst van de handeling in zoverre de handeling getuigt van volledige minachting voor het individu, alsook door de hevigheid van het opzettelijk aan het slachtoffer toegebrachte leed; volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamelijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren en dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamelijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt; uit die bepalingen volgt dat zowel het misdrijf foltering als het misdrijf onmenselijke behandeling gegrond zijn op de ernst van de materiële handeling, niet enkel omdat daardoor pijn wordt veroorzaakt, maar ook omdat die handeling een bijzondere minachting voor het individu uitdrukt (1). (1) Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1647.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 82, RW 2009-2010, 1126 met noot S. DEWULF, "Foltering als misdrijf in het Belgisch strafrecht: bevestiging en afwijking van de internationaalrechtelijke principes".

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Materiële handeling - Foltering en onmenselijke behandeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Veroorzaken van pijn - Uitdrukking van een bijzondere minachting voor het individu - Draagwijdte

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek
- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

P.24.1647.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6 AC nr. ...

Volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamelijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren; dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamelijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt en die intensiteit kan onder meer blijken uit de samenhang tussen de aard en de kwetsbaarheid van het slachtoffer, de specifieke context waarin de feiten werden gepleegd en de tijdsduur waarin de toebrenging van het leed wordt volgehouden.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Onmenselijke behandeling - Materiële handeling - Ernstig geestelijk of lichamelijk leed - Intensiteit van het toegebrachte leed - Criteria - Draagwijdte

- Art. 417/1, 2° Strafwetboek

P.24.1758.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.8 AC nr. ...

Artikel 520 Strafwetboek stelt strafbaar zij die gebouwen, bruggen, dijken, straatwegen, spoorwegen, sluizen, magazijnen, werkplaatsen, loodsen, schepen, vaartuigen, rijtuigen, wagons, vliegtuigen of andere kunstwerken, bouwwerken of motorvoertuigen vernielen of pogen te vernielen door het veroorzaken van een ontploffing; gelet op de nauwe band van die strafbepaling met de artikelen 510 tot en met 519 Strafwetboek wordt het vernielen of het pogen te vernielen van een gebouw door ontploffing gelijkgesteld met het vernielen of pogen te vernielen van een gebouw door brandstichting; ontploffing of brandstichting in de betekenis van de artikelen 510 tot en met 520 Strafwetboek bestaat wanneer de dader wetens en willens de feitelijke omstandigheden in het leven roept waarvan hij in redelijkheid moet weten dat die ontploffing of brand tot gevolg kunnen hebben of daartoe aanleiding kunnen geven (1); voor strafbaarheid wordt aldus het bewijs van algemeen opzet vereist. (1) Cass. 8 juni 2004, P.03.1740.N, AC 2004, nr. 308, T. Strafr. 2004, 369.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Brandstichting - Vernieling of poging tot vernieling van een gebouw door ontploffing - Materieel bestanddeel van het misdrijf - Gelijkstelling met vernieling of een poging tot vernieling door brandstichting - Moreel bestanddeel van het misdrijf - Algemeen opzet

- Art. 520 Strafwetboek
- Art. 519 Strafwetboek
- Art. 518 Strafwetboek
- Art. 517 Strafwetboek
- Art. 516 Strafwetboek
- Art. 515 Strafwetboek
- Art. 514bis Strafwetboek
- Art. 514 Strafwetboek
- Art. 513 Strafwetboek
- Art. 512 Strafwetboek
- Art. 511 Strafwetboek
- Art. 510 Strafwetboek

P.25.0344.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10 AC nr. ...

Om onder de toepassing van de specifieke regels van het op heterdaad ontdekt misdrijf te vallen, moeten er in de eerste plaats precieze gegevens bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf wordt gepleegd of zonet werd gepleegd, zonder dat vereist is dat het door een getuige wordt waargenomen of onmiddellijk door een officier van gerechtelijke politie wordt vastgesteld, of dat het misdrijf zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten werd vastgesteld dat verder onderzoek overbodig is (1). (1) Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, Pas. 2013, nr. 655, raadpl. 15; zie M.-A. BEERNAERT. e.a., o.c., p. 474.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Voorwaarden

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.24.1625.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de rechter jegens de beklaagde het bestaan van de wil tot haat aan te zetten in aanmerking neemt en dit bijzonder opzet in verband brengt met het gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken van de beklaagde, verantwoordt hij naar recht het bestaan van het bijzonder opzet, vereist in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden, dat gekenmerkt door de bijzondere wil tot haat of geweld aan te zetten (1). (1) Zie AGwH 11 maart 2009, arrest nr. 40/2009, § B.59.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Bijzonder opzet - Draagwijdte - Wil tot haat aan te zetten - Gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken - Gevolg

- Art. 20, 2° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden

P.24.0766.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.8 AC nr. ...

Uit artikelen 29ter, eerste lid, en 67ter, eerste tot en met vierde lid, Wegverkeerswet en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat (-) de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt en aan wie de vraag om inlichtingen als bedoeld in artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet in de vorm van een verhoor wordt gesteld tijdens dit verhoor, dat ook beperkt is tot die vraag om inlichtingen, niet als verdachte van het in artikel 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf wordt verhoord (-) dergelijk verhoor geen verhoor is in de zin van artikel 47bis, § 2 en § 3, Wetboek van Strafvordering dat recht geeft op het in die bepalingen vermelde recht op een vertrouwelijk overleg met een advocaat naar keuze of een hem toegewezen advocaat en bijstand door deze advocaat tijdens het verhoor (-) het aflopend misdrijf van artikel 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet pas voltrokken is na het verstrijken van de termijn van vijftien dagen na de voormelde vraag om inlichtingen (-) de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt en die tijdens een dergelijk verhoor verklaart verdere inlichtingen te zullen inwinnen, zich nog niet schuldig kan maken aan het in artikel 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf en daarmee dus geen zelf-incriminerende verklaring aflegt.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wegverkeer - Artikel 67ter Wegverkeerswet - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt - Vraag om inlichtingen in de vorm van een verhoor - Geen verdachte - Geen verhoor in de zin van artikel 47bis, §§ 2 en 3, Wetboek van Strafvordering - Ontstaan van het aflopend misdrijf - Gevolg

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.25.0294.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.16 AC nr. ...

Het misdrijf van verboden wapendracht, zoals strafbaar gesteld door artikel 9 Wapenwet 2006, vereist als constitutieve bestanddelen het zonder wettige reden dragen van een vrij verkrijgbaar wapen buiten de eigen woning; het dragen van een wapen, zoals hier bedoeld, bestaat in het bij zich hebben van een wapen zodat men het onmiddellijk buiten de woning kan gebruiken; enkel het gedeelte van de woning dat dienst doet als huisvesting wordt hier als woning beschouwd en de plaats waar het wapen wordt gedragen buiten de woning, dient geen openbaar karakter te hebben (1) ; een gemeenschappelijke gang in een complex met meerdere woongelegenheden, waarvan de drager van het wapen er een betrekt, ook al is die gang niet voor het algemene publiek toegankelijk, valt niet onder een woning zoals hier bedoeld. (1) Cass. 24 september 2014, AR P.14.1098.F, AC 2014, nr. 552, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas., ECLI:BE:CASS:2014:CONC.20140924.3.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Verboden wapendracht - Vrij verkrijgbare wapens - Constitutieve bestanddelen - Dragen zonder wettige reden buiten de eigen woning - Plaats zonder openbaar karakter - Gemeenschappelijke gang in complex met meerdere woongelegenheden - Begrip

- Art. 9 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

P.24.1613.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.2 AC nr. ...

Volgens artikel 71 Strafwetboek is er geen misdrijf wanneer de beklaagde werd gedwongen door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan en onweerstaanbare dwang of overmacht in de zin van die wetsbepaling houdt in dat de dader omwille van omstandigheden die buiten zijn wil zijn gelegen en die hij niet kon voorzien of vermijden, in de onmogelijkheid was een strafrechtelijk verboden handeling te vermijden; in het geval van onweerstaanbare dwang of overmacht wordt de schuld van de dader uitgesloten en kan de strafrechtelijk verboden handeling hem niet worden verweten maar die afwezigheid van verwijtbaarheid vereist tevens de afwezigheid van een voorafgaande fout van de dader en staat los van het moreel bestanddeel van het misdrijf; wanneer de beklaagde zich beroept op de schuldontheffingsgrond van artikel 71 Strafwetboek en zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot, dient de onjuistheid ervan door de vervolgende partij of in voorkomend geval door de burgerlijke partij te worden bewezen en de rechter beoordeelt onaantastbaar of de door een partij aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1847.N, AC 2014, nr. 526; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, die Keure, 2015, pp. 97-99.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Schuldontheffingsgrond - Overmacht - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 71 Strafwetboek

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Wanneer een beschikking van de raadkamer een inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen, wegens enerzijds een misdaad die gecorrectionaliseerd werd omdat er verzachtende omstandigheden zijn aangenomen en, anderzijds, een tweede misdrijf dat als wanbedrijf wordt gekwalificeerd, en het hof van beroep aan laatstgenoemd misdrijf een criminele kwalificatie heeft toegekend, waarbij het tevens beslist dat beide feiten een collectief misdrijf door eenheid van opzet vormen, zijn de voor het eerste misdrijf aangenomen verzachtende omstandigheden eveneens van toepassing op het tweede misdrijf, voor zover dat tweede feit kan worden gecorrectionaliseerd (1). (1) Zie concl. OM, §§ 25-27.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf wegens eenheid van opzet - Onderzoeksgerecht - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van een misdaad - Uitwerking - Uitbreiding tot een ander misdrijf dat één enkel feit vormt met die misdaad en als misdaad wordt geherkwalificeerd - Voorwaarden

- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.22.0900.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.4 AC nr. ...

Het overhandigen van bankkaarten door de slachtoffers van misbruik van zwakheid naar aanleiding van het beschamen van hun vertrouwen mag niet worden verward met het daaropvolgend bedrieglijk gebruik van die bankkaarten om zich van de goederen van de slachtoffers meester te maken, wat in voorkomend geval informaticafraude kan uitmaken (1). (1) Zie F. KUTY, "L'abus de la situation de faiblesse d'autrui (article 442quater du Code pénal)", Rev.dr.pén.crim., 2012, p. 1005.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Misbruik van zwakheid - Overhandiging van bankkaarten door het slachtoffer - Daaropvolgende informaticafraude - Onderscheid

- Art. 504quater Strafwetboek
- Art. 442quater Strafwetboek

Een van de bestanddelen van het misdrijf bedoeld in artikel 442quater Strafwetboek bestaat erin dat het slachtoffer door een handeling of een onthouding ertoe is gebracht zijn fysieke of geestelijke integriteit of zijn vermogen aan te tasten en dat die aantasting ernstig is, waarbij de wetgever degene die de zwakheid van een ander met dit opzet uitbuit, heeft willen straffen (1); de rechter beoordeelt in feite of de handeling van het slachtoffer zijn vermogen ernstig aantast. (1) Dit misdrijf vereist dus niet dat het slachtoffer, in het geval van ernstige aantasting van zijn vermogen, welke met die aantasting heeft ingestemd (die in dit geval bestaat in de geldsommen die werden afgehaald met behulp van de bankkaarten waarvan de overhandiging waartoe de slachtoffers werden overhaald, hun vermogen in fine ernstig heeft aangetast). Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, 582; T. DE SAUVAGE, "L'abus de la situation de faiblesse des personnes", in Les infractions contre les personnes, 2, 1963, Larcier, 2020, 977. (MNB).

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Misbruik van zwakheid (artikel 442quater Strafwetboek) - Bestanddelen - Slachtoffer dat door een handeling of een onthouding ertoe werd gebracht zijn fysieke of geestelijke integriteit of zijn vermogen ernstig aan te tasten - Ernst van de aantasting - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 442quater Strafwetboek

P.23.0627.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.3 AC nr. ...

Het bestreden arrest dat erop wijst dat de beklaagde, door zonder enige zin voor nuance, een jegens het Joodse volk haatdragende en gewelddadige toespraak openbaar te maken, opzettelijk en met volledige kennis van zaken een gedrag heeft vertoond dat aanzet tot haat, terwijl hij, met name door zijn opleiding en zijn perfecte beheersing van het Arabisch, alle nuances van de gelaakte verklaringen kon vatten, beantwoordt aldus de betwisting van de beklaagde die de afwezigheid van ieder opzet aanvoert, zonder het opzet om de film openbaar te maken en het opzettelijk karakter van het misdrijf van aanzetting tot haat te vermengen.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Aanzetting tot haat - Strafbaarstelling - Opzet - Vaststelling - Opzettelijk en met kennis van zaken vertonen van een gedrag dat aanzet tot haat

- Art. 20, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden
- Art. 4, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden

P.23.0748.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.6 AC nr. ...

Het misdrijf van wegmaken van in beslag genomen voorwerpen, dat door artikel 507, eerste lid, Strafwetboek wordt bestraft, vereist dat het wegmaken in het belang van de beslagene werd gepleegd, waarbij de beslagene niet noodzakelijk dezelfde persoon is als degene die de daad heeft gepleegd (1). (1) Dit blijkt duidelijk uit de tekst van de wet: het woord "zijn", in het enkelvoud, kan enkel naar de beslagene verwijzen. Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1331.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wegmaken van in beslag genomen voorwerpen - Bestanddelen - Nastreven van het belang van de beslagene

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

Het bijzonder opzet dat het misdrijf van wegmaken van in beslag genomen voorwerpen uitmaakt, is het voornemen om de beslagen schuldenaar een onrechtmatig voordeel te bezorgen; het betreft het oogmerk om het beslag te dwarsbomen, om de rechtsvervolging die door de schuldeiser is ingeleid te belemmeren, om de onbeschikbaarheid aan te tasten waarmee het beslagexploot het goed heeft getroffen (1). (1) Zie A. DE NAUW e.a., o.c., nr. 1332; Cass. 2 februari 1999, AR P.96.1601.N, AC 1999, nr. 60, RW 1999-2000, 362, noot A. VANDEPLAS.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wegmaken van in beslag genomen goederen - Bestanddelen - Bijzonder opzet

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

Het verplaatsen van een goed, waarbij de schuldeiser in het ongewisse wordt gelaten over de nieuwe vindplaats ervan, zodat hem de zekerheid wordt ontnomen die het beslag hem voor de invordering van zijn schuldvordering bezorgde, kan het in artikel 507, eerste lid Strafwetboek bedoelde wegmaken van een in beslag genomen goed, vormen (1). (1) Zie A. DE NAUW e.a., o.c., nr. 1330.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wegmaken van in beslag genomen voorwerpen - Verplaatsing van het in beslag genomen goed waarbij de schuldeiser in het ongewisse wordt gelaten over de nieuwe vindplaats ervan

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

P.23.0056.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230517.2F.2 AC nr. ...

Een schending van een verordenende bepaling of een nalatigheid die op zich al strafbaar is door de verwezenlijking van het niet-gerechtvaardigde materiële feit, kan doelbewust en opzettelijk zijn gepleegd (1); het is bijgevolg niet tegenstrijdig te oordelen dat het moreel bestanddeel van de zowel aan de natuurlijke personen als aan de rechtspersoon ten laste gelegde misdrijven bestaan in een nalatigheid, zodat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid enkel door overmacht of door een onoverkomelijke dwaling kan worden afgewend, en vervolgens het voordeel van de verschoningsgrond van het oude artikel 5, tweede lid, Strafwetboek te weigeren, op grond dat de beklaagden, de natuurlijke personen, wetens en willen hebben gehandeld (2). (1) Zie, wat betreft het begrip "fout", F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T. II : l'infraction pénale, 2de uitg., Larcier 2020, nrs. 1106 e.v. (2) Tot de inwerkingtreding, op 30 juli 2018, van de wet van 11 juli 2018 tot wijziging van het Strafwetboek en de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen betreft, bepaalde artikel 5, tweede lid, van dit wetboek wat volgt: "Wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, kan enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld. Indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd kan hij samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld".

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

P.23.0473.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3 AC nr. ...

In het geval van een op heterdaad ontdekt misdrijf mag de huiszoeking te allen tijde worden verricht, zonder de toestemming van de betrokkene en zonder bevel tot huiszoeking; een huiszoeking die op grond daarvan is verricht, is geldig wanneer de daad alleen van het misdrijf gescheiden is door de tijd die materieel noodzakelijk is om het plegen ervan mogelijk te maken (1). (1) Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Begrip

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijdheidsbeneming mag worden verricht
- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

Er is geen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer men enkel uitgaat van vermoedens en van aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd; er is daarentegen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer aan een van de in artikel 41 Wetboek van Strafvordering vermelde voorwaarden is voldaan; daartoe is niet vereist dat de aanwezigheid van de dader ter plaatse of zijn deelneming aan het misdrijf eveneens is vastgesteld (1). (1) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Begrip

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.22.1731.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.10 AC nr. ...

Om definitief te kunnen beoordelen of de strafvordering is verjaard volgens de voor wanbedrijven of overtredingen toepasselijke termijnen, moet men zich plaatsen op de datum van het vonnis: de aard van het misdrijf wordt niet bepaald volgens de toepasselijke straf maar volgens de opgelegde straf.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Aard van het misdrijf - Verjaring van de strafvordering - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Tijdstip van bepaling

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1 Strafwetboek

P.22.1532.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1 AC nr. ...

Het moreel bestanddeel van heling bestaat in de kennis die de dader had of moest hebben van de misdadige oorsprong van het goed (1); een sterk vermoeden van diefstal kan bijgevolg het moreel bestanddeel van heling opleveren wanneer de dader, ondanks zijn redenen om dat vermoeden te koesteren, aanvaardt om in het bezit te treden van het goed. (1) Zie Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 13 september 2005, AR P.05.0372.N, AC 2005, nr. 425; Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 504; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1269; M. L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel et le blanchiment", in Les infractions - vol. 1: les infractions contre les biens, o.l.v. H.D. BOSLY en Chr. DE VALKENEER, Larcier, 2de uitg., 2016, 579; J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN, E. ROGER-FRANCE en J.-P. COLLIN, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2de uitg., 2021, 742.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Heling - Moreel bestanddeel - Vermoeden

- Art. 505, eerste lid, 1° Strafwetboek

P.22.1021.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.4 AC nr. ...

De toepassing van de zwaarste straf, overeenkomstig artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, betekent niet dat die straf enkel betrekking heeft op het feit dat door die zwaarste straf wordt bestraft; integendeel, alle feiten waarvoor de zwaarste straf wordt opgelegd, zijn hierin inbegrepen (1). (1) Cass. 25 september 2007, AR P.07.0461.N, AC 2007, nr. 431, § 8; zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Bestraffing met de zwaarste straf - Uitwerking - Straftoemeting

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Wanneer de rechter vaststelt dat de misdrijven een collectief misdrijf vormen waarvoor slechts één straf, namelijk de zwaarste, moet worden opgelegd, en dat sommige misdrijven zijn gepleegd in staat van wettelijke herhaling, verantwoordt hij zijn beslissing volgens welke de feiten die zijn bestraft met een enkele uitgesproken straf, zijn gepleegd in een staat van wettelijke herhaling, naar recht (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet (Collectief misdrijf. – Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek) - Feiten waarvoor de zwaarste straf werd opgelegd, die zijn gepleegd na het verstrijken van de staat van wettelijke herhaling - Invloed

- Artt. 56 en 65, eerste lid Strafwetboek

Als de beklaagde wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van ten minste een jaar, waarvan een gedeelte effectief en een gedeelte met uitstel, wordt deze straf geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek op de datum waarop de op het uitstel toepasselijke proeftijd verstrijkt wanneer dat uitstel niet werd herroepen, en op de datum waarop het effectieve gedeelte van de gevangenisstraf niet meer kan worden uitgevoerd wanneer die datum na de voorgaande datum valt (1). (1) Zie Cass. 25 oktober 2022, AR P.22.0813.N, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221025.2N.8, § 8, en concl. van advocaat-generaal SCHOETERS.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Herhaling wanbedrijf na wanbedrijf op grond van een veroordeling tot een straf met gedeeltelijk uitstel - Datum waarop de straf wordt geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek

- Artt. 8, 14 en 18, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 56, tweede lid Strafwetboek

P.22.1095.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6 AC nr. ...

De eenheid van opzet waardoor verschillende strafbare handelingen als één enkel wanbedrijf kunnen worden samengevoegd, kan worden omschreven als een eenheid van drijfveer, waarbij elk van de handelingen een welbepaalde plaats inneemt in het door de dader bedachte systeem om zijn doel te verwezenlijken (1) ; het gebruik van een verdovend middel leidt niet noodzakelijkerwijs tot het bestaan van een eenheid van opzet ten aanzien van hij die onder invloed van drugs verschillende misdrijven pleegt. (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling door

de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.22.1032.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.3 AC nr. ...

Artikel D154, 4°, van het decreet van de Waalse Gewestraad van 27 mei 2004 betreffende Boek I van het Milieuwetboek bestraft het verzet tegen of de belemmering van de herstelmaatregelen die door een sanctionerend ambtenaar zijn opgelegd in een administratieve procedure die met name wegens schending van dat wetboek werd ingeleid; het verzet of de belemmering vereisen niet, om overeenkomstig artikel D154, 4°, strafbaar te zijn, dat de dader heeft gehandeld met kwaad of bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, met de bedoeling om uit zijn daad voordeel te halen, kwaad te berokkenen of de rechten van de maatschappij of van particulieren aan te tasten; het is voldoende dat de dader de voorgeschreven daad opzettelijk en met kennis van zaken niet heeft gesteld.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Milieumisdrijf - Waals Gewest - Wanbedrijf van verzet of belemmering van de door een sanctionerend ambtenaar opgelegde herstelmaatregelen - Algemeen opzet

- Art. D154, 4° Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

Het materieel bestanddeel van het wanbedrijf van verzet of belemmering van de herstelmaatregelen die door een sanctionerend ambtenaar zijn opgelegd, bedoeld in artikel D154, 4°, van het decreet van de Waalse Gewestraad van 27 mei 2004 betreffende Boek I van het Milieuwetboek, dient niet noodzakelijkerwijs te bestaan in een positieve kunstgreep of een daad van weerspannigheid, maar kan erin bestaan dat de dader, niettegenstaande de aanmaningen en de bijkomend verleende uitstellen, in gebreke blijft een milieutoestand te regulariseren waarvan hij weet dat deze strafbaar is.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Milieumisdrijf - Waals Gewest - Wanbedrijf van verzet of belemmering van de door een sanctionerend ambtenaar opgelegde herstelmaatregelen

- Art. D154, 4° Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.22.0910.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.9 AC nr. ...

Het middel dat aanvoert dat de persoon die op het tijdstip van de feiten van belaging die hij heeft gepleegd, leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast en die op het ogenblik van het vonnis dat zijn internering beveelt, nog steeds bestaat, zonder meer vrijgesproken zou moeten worden omdat hij niet in staat zou zijn geweest de gevolgen van zijn gedrag voor de personen die het slachtoffer hiervan zijn geworden, in te schatten, zodat het morele bestanddeel zou ontbreken, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Belaging - Moreel bestanddeel - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet op het ogenblijk van de feiten en van het vonnis - Invloed - Internering

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 442bis Strafwetboek

P.22.0956.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.6 AC nr. ...

Schuldig aan het door artikel 434 Strafwetboek bedoeld misdrijf is hij die zich bewust is van het objectief wederrechtelijk karakter van de vrijheidsberoving, op zodanige wijze dat zijn daad een willekeurig karakter krijgt; dit misdrijf vereist geen bijzonder opzet (1). (1) Cass. 25 april 2012, AR P.11.1339.F, AC 2012, nr. 253.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Willekeurige vrijheidsberoving - Moreel bestanddeel

- Art. 434 Strafwetboek

P.22.0060.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.5 AC nr. ...

Het element fout van de bij artikel 5, § 3 en § 4 (1), van het decreet Waals Gewest van 19 maart 2009 (2) bepaalde misdrijven wordt afgeleid uit de niet-naleving van het wettelijke voorschrift door de beklaagde, die volgt uit het stellen van de verboden materiële gedraging, zonder dat die beklaagde zich op een rechtvaardigingsgrond kan beroepen; om het misdrijf bewezen te kunnen verklaren, dienen het openbaar ministerie en de administratieve overheid bijgevolg niet aan te tonen dat de chauffeur het voertuig zelf heeft geladen of dat laatstgenoemde over de nodige middelen beschikte om de lading te controleren; de juridische gezagsverhouding, die bestaat in de verplichting voor de werknemer om te handelen volgens de bevelen en de instructies die hem worden gegeven door de werkgever, zijn lasthebbers of zijn aangestelden met het oog op de uitvoering van de overeenkomst, zoals bepaald in artikel 17, 2°, Arbeidsovereenkomstenwet, is niet van die aard dat ze de chauffeur ontslaat van zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid in zijn hoedanigheid van misdrijfpleger. (1) Opgeheven door artikel 47 van het decreet van 4 april 2019 betreffende de administratieve geldboetes inzake verkeersveiligheid, MB 13 augustus 2019, in werking getreden op 1 juni 2022. (2) Zie Cass. 21 november 2018, AR P.18.0940.F, AC 2018, nr. 655, en verwijzing in voetnoot.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Schuldbestanddeel - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Artikel 5, §§ 3 en 4 - Voertuig - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Reglementair misdrijf - Bewijslast - Arbeidsovereenkomst

- Art. 17 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

- Art. 5 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.22.1094.N 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAK.6 AC nr. ...

Het misdrijf van exhibitionisme vereist dat de dader op een openbare plaats of op een plaats die zichtbaar is voor het publiek de eigen ontblote geslachtsdelen toont of een seksuele daad stelt terwijl hij weet dat derden dit ongewild zullen waarnemen of kunnen waarnemen.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Exhibitionisme - Materieel bestanddeel - Moreel bestanddeel

- Art. 417/53 Strafwetboek

P.22.0419.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3 AC nr. ...

Onder foltering, in de zin van de artikelen 417bis, 1°, en 417ter Strafwetboek, wordt elke opzettelijke onmenselijke behandeling verstaan die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt; de wet bestraft gewelddaden die ten aanzien van het slachtoffer getuigen van een diepe minachting en een volledig misprijzen en waarbij de verwondingen een ernstig en vreselijk lijden hebben veroorzaakt (1). (1) Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 92, RW 2009-10, 1126 noot S. DE WULF; J. DE HERDT, Fysiek interpersoonlijk geweld, Intersentia, 2014, 549.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Begrip - Foltering

- Artt. 417bis, 1°, en 417ter Strafwetboek

P.22.0188.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.7 AC nr. ...

Het enkele feit dat een beklaagde met het akkoord van de bank en overeenkomstig de algemene voorwaarden van de bank geld dat hem niet toebehoort wegneemt van een bankrekening, sluit zijn bedrieglijk opzet niet uit.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Diefstal - Bedrieglijk opzet - Geldsom op rekening waarvan beklaagde titularis is - Wegneming met akkoord van de bank - Gevolg

Het feit dat de zaak waarvan de wegneming aan een beklaagde wordt verweten bestaat uit een geldsom geplaatst op een rekening waarvan die beklaagde de titularis is, belet niet dat die geldsom aan een ander kan toebehoren en dat de beklaagde ze bedrieglijk kan wegnemen; dat de beklaagde op grond van zijn vermelde hoedanigheid aanspraak maakt op het feitelijk bezit van die geldsom, doet daaraan geen afbreuk (1); het staat aan de strafrechter om onaantastbaar te oordelen aan wie de weggenomen zaak op het moment van de wegneming in werkelijkheid toebehoorde en of de wegneming van de zaak bedrieglijk was en de strafrechter is daarbij niet gebonden door enige burgerrechtelijke bepaling. (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2002, nr. 326.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Diefstal - Wegneming van andermans zaak - Geldsom op rekening waarvan beklaagde titularis is - Werkelijke eigenaar - Feitelijk bezit - Gevolg

- Art. 461 Strafwetboek

P.22.0020.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.5 AC nr. ...

Het misdrijf van het "gemakkelijker maken" van het gebruik van de in artikel 2bis, § 1, Drugswet genoemde stoffen "door enig ander middel" dan het verschaffen van een lokaal, zoals omschreven in artikel 3, § 2, Drugswet, vereist enkel dat de dader op de hoogte is van het druggebruik en dat hij dit gebruik op eender welke wijze vergemakkelijkt door zijn niet-gerechtvaardigde toedoen of gebrek aan optreden; aldus is voor het bewezen verklaren van dat misdrijf niet vereist dat de dader enig bijzonder opzet zou hebben en moet de dader niet hebben getracht de gebruiker te overhalen of hebben aangemoedigd om drugs te gebruiken (1). (1) Zie Cass. 21 mei 2002, AR P.01.0332.N, AC 2002, nr. 308, RW 2004-2005, nr. 16, p. 620.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Verdovende middelen - Het vergemakkelijken van het gebruik van door de Drugswet genoemde stoffen - Moreel bestanddeel

- Art. 3, § 2 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.21.1022.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3 AC nr. ...

De diefstal bestaat in het bedrieglijk wegnemen van andermans roerend goed; het wegnemen, tegen de wil van de eigenaar, van hout dat de dief zou hebben gehakt, vormt het wegnemen van een roerend goed; dat wegnemen wordt als bedrieglijk aangemerkt zodra degene die zich tegen de wil van de eigenaar meester maakt van de zaak, handelt met het oogmerk de zaak niet terug te geven en er animo domini over te beschikken; het misdrijf dat artikel 32 van het Waalse decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestraft met de in artikel 96 bedoelde geldboete, bestaat in het vellen, weghalen of uit de grond rukken van bomen zonder de toelating van de eigenaar; die bepalingen houden dus geen verband met het bedrieglijk wegnemen van hout, dat wordt bestraft door artikel 461 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 273.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Diefstal - Begrip - Door de dief gehakt hout - Onderscheid met het door artikel 32 van het Waals decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestrafte misdrijf

- Art. 32 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek
- Art. 461 Strafwetboek

P.21.1452.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.3 AC nr. ...

De valsheid van het door de aangever aangegeven feit heeft niet noodzakelijkerwijs tot gevolg dat hij schuldig moet worden verklaard aan het in artikel 445, tweede lid, Strafwetboek bedoelde misdrijf van lasterlijke aangifte, aangezien dat misdrijf naast het niet-bewezen karakter van het aangegeven feit, ook de vaststelling van het bestaan van andere constitutieve bestanddelen vereist, zoals het feit dat de aangever met kwaadwillig opzet heeft gehandeld; bij de beoordeling van dat opzet, kan de rechter rekening houden met de omstandigheid dat de aangever te goeder trouw de waarachtigheid van de aangegeven feiten heeft geloofd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 211.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Lasterlijke aangifte - Kwaadwillig opzet - Begrip - Goede trouw van de aangever

- Art. 445, tweede lid Strafwetboek

P.21.1413.N 15 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220315.2N.10 AC nr. ...

Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek bestraft de personen bedoeld in artikel 489 van dat wetboek die, met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen, hebben verzuimd binnen de bij artikel 9 Faillissementswet, thans artikel XX.102 Wetboek economisch recht, bepaalde termijn aangifte te doen van het faillissement; de rechter kan het bijzonder opzet om de faillietverklaring uit te stellen afleiden uit het feit dat een bestuurder, door de niet-aangifte van het faillissement van de vennootschap, de schulden van die vennootschap laat oplopen terwijl er geen hoop bestaat op een verbetering van haar financiële toestand (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.0856.N, AC 2018, nr. 17.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Misdrijven die verband houden met insolventie - Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek - Verzuim om aangifte te doen van het faillissement - Bewijs

- thans art. XX.102 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht
- Art. 9 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

P.22.0167.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.27 AC nr. ...

Volgens artikel 138.6°bis Wetboek van Strafvordering neemt de politierechtbank kennis van de wanbedrijven omschreven in de artikelen 418 tot 420 Strafwetboek wanneer de doding of verwondingen het gevolg zijn van een verkeersongeval en een verkeersongeval in de zin van artikel 138.6°bis Wetboek van Strafvordering is een wegverkeersongeval waarbij voetgangers en dieren of middelen van vervoer te land betrokken zijn, die de openbare weg gebruiken, alsook een dergelijk ongeval dat zich voordoet op een terrein dat openstaat voor het publiek of op een niet-openbaar terrein dat evenwel voor een bepaald aantal personen openstaat; een ongeval dat zich voordoet op een privaat terrein dat niet openstaat voor een bepaald aantal personen is geen verkeersongeval in de zin van deze bepaling (1). (1) Cass. 25 oktober 2005, AR P.05.0663.N, VAV 2006/3, p. 534; Cass 25 mei 2004, AR P.04.0193.N, AC 2004, nr. 282; L. BREWAEYS, "Het begrip verkeersongeval: Blijvende bron van betwisting", VAV 2013/6, pp. 3-24.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Onopzettelijke slagen en verwondingen ten gevolge van een verkeersongeval - Verwijzing naar de politierechtbank - Begrip verkeersongeval - Bevoegdheid van de politierechtbank - Artikel 138.6°bis Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 418 en 420 Strafwetboek
- Artt. 138.6°bis en 525 e.v. Wetboek van Strafvordering

P.21.1513.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan een louter verzoek om artikel 65, eerste lid, Strafwetboek toe te passen verwerpen met het enkele oordeel dat er geen eenheid van opzet bestaat.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Meerdaadse samenloop - Vaststelling - Motivering

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Er bestaat geen intrinsiek onlosmakelijk verband tussen een feit van vluchtmisdrijf (artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet) en feiten van het niet onmiddellijk gevolg geven aan de bevelen van een bevoegd persoon (artikel 4.1 Wegverkeersreglement), het niet steeds in staat geweest zijn te sturen of alle nodige rijbewegingen uit te voeren of zijn voertuig goed in de hand te hebben gehad (artikel 8.3, eerste en tweede lid, Wegverkeersreglement) en het als bestuurder niet te hebben kunnen stoppen voor een voorzienbare hindernis (artikel 10.1.3°, Wegverkeersreglement), ook niet als die feiten zich kort voor het vluchtmisdrijf situeren.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Meerdaadse samenloop - Intrinsiek onlosmakelijk verband - Wegverkeer - Vluchtmisdrijf - Geen gevolg geven aan bevelen van bevoegd persoon - Niet in de hand hebben van een voertuig - Niet kunnen stoppen voor voorzienbare hindernis

P.21.1315.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.9 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of meerdere misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting van hetzelfde misdadig opzet zijn; het behoort evenwel aan het Hof na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet naar recht heeft kunnen afleiden (1); er mag geen breuk zijn in de opeenvolging van misdrijven die een collectief misdrijf kunnen vormen door eenheid van opzet; die eenheid kan met name worden doorbroken door elke omstandigheid die erop wijst dat de dader in zijn misdadig gedrag wil volharden door de hem gegeven waarschuwing om hieraan een eind te maken te veronachtzamen (2). (1) Zie Cass. 24 september 2014, AR P.14.0915.F, AC 2014, nr. 551 [p. 1996], eerste middel van K.G. gepubliceerd op Juportal; Cass. 3 maart 2004, AR P.03.1750.F, AC 2004, nr. 117. (2) In casu, de eerdere inbeslagname van een auto wegens de eerste feiten (geen verzekering, geen inschrijving en geen technische controle) en de omstandigheid dat de nieuwe feiten, van dezelfde aard, werden gepleegd bij het besturen van een ander voertuig. Met name kan de rechter ook oordelen dat de eenheid van opzet wordt doorbroken door: - de verbintenis die de dader vóór zijn invrijheidstelling was aangegaan, terwijl hij voor de eerste feiten in voorlopige hechtenis was geplaatst, om een ontwenningskuur te ondergaan (Cass. 3 maart 2004, AR P.03.1750.F, AC 2004, nr. 117 - art. 65, eerste lid); - de tussenkomst van het gerecht vóór het andermaal plegen van misdrijven, wat dus wijst op de wil om te volharden in hetzelfde type misdadigheid (herval), maar niet uit eenzelfde misdadig opzet voortvloeit (Cass. 25 april 2012, AR P.12.0178.F, AC 2012, nr. 255, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. - art. 65, tweede lid); - het tijdsverloop tussen de reeds beoordeelde feiten en de feiten die bij de rechter aanhangig zijn (Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0472.N, AC 2014, nr. 438, [p. 1576] - art. 65, tweede lid); - een gevangenisstraf die de dader uitzat wegens zijn betrokkenheid bij een vorige identieke handel (Cass. 23 juni 2010, AR P.10.0794.F, AC 2010, nr. 449 - art. 65, tweede lid); - de verschijning van de beklaagde voor de correctionele rechtbank en de waarschuwing die een veroordeling in eerste aanleg voor hem betekende, zelfs al was die beslissing niet in kracht van gewijsde gegaan (art. 65, tweede lid - Cass. 9 november 2016, AR P.16.0980.F, AC 2016, nr. 635, derde middel, gepubliceerd op Juportal; Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2011, nr. 92). In 2004 heeft het Hof daarentegen ook geoordeeld dat "noch de aflevering en opheffing van een aanhoudingsbevel, noch de uitspraak van een beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank op zich uitsluiten dat de misdrijven, die zijn gepleegd vóór en na die akten van rechtspleging, onderling verbonden zijn door het nastreven en verwezenlijken van één enkel doel en dat zij, in die zin, één enkel feit uitmaken, namelijk een samenhangende gedraging" (Cass. 8 september 2004, AR P.04.0427.F, AC 2004, nr. 390 - art. 65, tweede lid). Zie F. KUTY, Les Principes généraux de droit pénal belge - T. IV: La Peine, Larcier, 2017, nr. 3511 tot 3518, met verwijzingen in noten. (M.N.B.)

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eéndaadse samenloop - Collectief misdrijf - Feitelijke beoordeling door de bodemrechter - Doorbreking van de opeenvolging van misdrijven - Begrip - Volharding in misdadig gedrag ondanks een waarschuwing

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

S.21.0002.N 8 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211108.3N.7 AC nr. ...

De bepalingen in de sociale wetten die de wettelijke verplichtingen van de werkgevers omschrijven zijn geen strafbepalingen, zodat de strafrechter aan die bepalingen en de begrippen die ze bevatten geen eigen betekenis kan geven, maar voor de interpretatie ervan integendeel toepassing moet maken van sociaalrechtelijke bepalingen en artikel 16, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Sociaalrechtelijke verplichtingen - Bepaling

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Sociaalrechtelijke verplichtingen - Bepaling

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Om te bepalen of een inbreuk werd gepleegd op een sociaalrechtelijke verplichting die het bestaan van een arbeidsovereenkomst en de hoedanigheid van werknemer vereist, moet de rechter het bewijs van het bestaan van die overeenkomst beoordelen overeenkomstig de regels van het sociaal recht.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Sociaalrechtelijke verplichtingen - Inbreuk - Bepaling

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Sociaalrechtelijke verplichtingen - Inbreuk - Bepaling

- Art. 16, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Op grond van de autonomie van het strafrecht mag de strafrechter bij de interpretatie en toepassing van strafbepalingen aan begrippen uit andere rechtstakken weliswaar een betekenis geven die afwijkt van de betekenis die geldt in de rechtstak waaruit het begrip afkomstig is; bepalingen uit de sociale wetten of uit het sociaal strafrecht die bepalen wat strafbaar is en wie strafbaar is, zijn strafbepalingen (1). (1) Zie Cass. 4 september 2018, AR P.17.1273.N, AC 2018, nr. 440.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Dader - Bepaling

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Autonomie van het strafrecht - Sociaal strafrecht - Dader - Bepaling

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.27 AC nr. ...

Het willens aannemen van een strafbare gedraging veronderstelt dat de betrokkene de bedoeling had om de materiële gedraging te stellen waarvan hij weet dat ze strafbaar is; het volstaat dat de dader de strafbare handeling stelt terwijl hij beseft dat die handeling wederrechtelijk is, maar niet is vereist dat de wil van de dader ook betrokken is op de wederrechtelijkheid van zijn gedraging.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Het willens aannemen van een strafbare gedraging - Begrip - Draagwijdte

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Het willens aannemen van een strafbare gedraging - Begrip - Draagwijdte

Het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning, thans omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens, strafbaar gesteld door artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zoals van toepassing voor 1 maart 2018, thans artikel 6.2.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zoals van toepassing vanaf 1 maart 2018, is een opzettelijk misdrijf.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Stedenbouw - Het zonder vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren - Aard - Begrip

- Artt. 6.1.1., eerste lid, 1°, thans 6.2.1., eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009

houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Stedenbouw - Het zonder vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren - Aard - Begrip

- Artt. 6.1.1., eerste lid, 1°, thans 6.2.1., eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Indien het schuldbestanddeel van een misdrijf bestaat in opzet, dit is het wetens en willens aannemen van een strafbare gedraging, vermag de rechter het bestaan van dit opzet af te leiden uit het door de dader gepleegde materiële feit en de vaststelling dat dit feit hem kan worden toegerekend, met dien verstande dat de dader vrijuit gaat wanneer hij rechtvaardiging, schuldontheffing en niet-toerekeningsvatbaarheid enigszins aannemelijk maakt (1). (1) Cass. 10 oktober 2017, AR P.16.0639.N, NC 2018, p. 213, noot; Cass. 3 mei 2016, AR P.14.1273.N, AC 2016, nr. 295, NC 2017, 363, noot J. De Groote.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Opzet - Bestaan - Beoordeling - Wijze

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Opzet - Bestaan - Beoordeling - Wijze

---

P.21.0724.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.9 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een gedrag van een werknemer al dan niet een seksuele connotatie heeft die de waardigheid van een persoon aantast of een bedreigende, vijandige, beledigende vernederende of kwetsende omgeving creëert en hij is daarbij niet gebonden door de mening van andere werknemers over de seksuele connotatie en het grensoverschrijdend karakter van dat gedrag; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Ongewenst seksueel gedrag op het werk - Beoordeling - Wijze - Mening van andere werknemers

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Uit de artikelen 32bis, eerste lid, en 32ter, eerste lid, 3°, Wet Welzijn Werknemers en artikel 119 Sociaal Strafwetboek volgt dat het ongewenste gedrag van een werknemer met een seksuele connotatie, kan worden aangezien als ongewenst seksueel gedrag in de zin van deze bepalingen; hierbij is niet vereist dat de werknemer zich gedragen heeft met een seksuele intentie (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Ongewenst seksueel gedrag op het werk - Constitutieve bestanddelen - Drijfveer

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Artt. 32bis en 32ter Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

---

P.21.0859.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.7 AC nr. ...

Het gegeven dat een persoon toestemming geeft om naaktbeelden te plaatsen op een website, zelfs als die website vrij raadpleegbaar is, houdt niet in dat deze beelden zonder zijn toestemming verder mogen worden verspreid.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Niet-consensuele verspreiding van seksueel getinte beelden en opnames - Toestemming om naaktbeelden te plaatsen op een website - Verdere verspreiding

- Art. 37/1, § 1, 2° Strafwetboek

Voor het bewijs van de constitutieve bestanddelen van het misdrijf omschreven in artikel 371/1, § 1, 2°, Strafwetboek is niet vereist dat de betrokken beeldopnames zich in het strafdossier bevinden.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Niet-consensuele verspreiding van

seksueel getinte beelden en opnames - Bewijs van de constitutieve bestanddelen

- Art. 37/1, § 1, 2° Strafwetboek

P.21.1189.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 36 en 41 Wetboek van Strafvordering kunnen de procureur des Konings en officieren van gerechtelijke politie een huiszoeking verrichten in geval van een op heterdaad ontdekt wanbedrijf en het op heterdaad ontdekte misdrijf is datgene dat wordt ontdekt terwijl het wordt gepleegd of terstond nadat het is gepleegd waarbij de vaststelling van de toestand van heterdaad aan de huiszoeking moet voorafgaan en niet kan worden gerechtvaardigd door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf en ook loutere vermoedens of aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd, daartoe niet voldoende zijn; de rechter oordeelt onaantastbaar of er heterdaad is in de zin van artikel 41 Wetboek van Strafvordering en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1) . (1) Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378, NC 1/2021 en noot L. ARNOU, "Zoeking op grond van artikel 6bis Drugswet en huiszoeking bij heterdaad zijn twee verschillende zaken"; Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, AC 2013, nr. 655. Zie ook R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, 2014, nr. 428 en de aldaar geciteerde rechtspraak.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Begrip - Beoordeling door de rechter

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.21.0441.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.6 AC nr. ...

Zoals uit de tekst zelf van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek blijkt, zijn de toepassingsvoorwaarden van die bepaling de volgende: de rechter neemt kennis van een collectief misdrijf, de beklaagde heeft een gerechtelijk antecedent, alle misdrijven waaruit het te beoordelen strafbaar feit is samengesteld, gaan aan dat antecedent vooraf en tussen de reeds beoordeelde feiten en de huidige, nog te beoordelen feiten bestaat een eenheid van opzet; de voorwaarde dat de nieuwe feiten aan het antecedent moeten voorafgaan, is een substantiële voorwaarde aangezien artikel 65, tweede lid, voortvloeit uit de opvatting dat indien de vorige rechter, dankzij een betere coördinatie van de vervolging, kennis had gehad van de precieze omvang van de te bestraffen strafbare activiteit, zijn beslissing aangaande de straf dezelfde dan wel anders zou zijn geweest al naargelang de mogelijke eenheid van opzet die alle feiten met elkaar verbindt (1). (1) Zie J. DE CODT, “Le nouvel article 65 du Code pénal ou la légalisation du délit collectif”, J.T., 1995, p. 289 [291].

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eendaadse samenloop - Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Toepassingsvoorwaarden - Voorwaarde volgens welke de nieuwe feiten aan het antecedent moeten voorafgaan

- Art. 65 Strafwetboek

P.21.0326.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.7 AC nr. ...

Een misdrijf wordt gepleegd met voorbedachten rade wanneer de dader, in een voldoende stabiele gemoedsgesteltenis en op een overwogen en geplande wijze, besluit tot het plegen van een misdrijf en er een voldoende tijdsverloop is tussen het besluit en de uitvoering ervan opdat de dader op zijn besluit zou kunnen terugkomen (1); de gegevens die aantonen dat de dader op een overwogen en geplande wijze het besluit heeft genomen tot het plegen van het misdrijf, kunnen ook aantonen dat de dader dit besluit in een voldoende stabiele gemoedsgesteltenis heeft genomen. (1) Cass. 10 juni 2009, AR P.09.0425.F, AC 2009, nr. 391, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.. Zie ook A. DE NAUW en F. DERUYCK, "Inleiding tot het bijzonder strafrecht", Die Keure, 2020, 266-267; J. DE HERDT, "Fysiek interpersoonlijk geweld", Intersentia, 2014, 464-465; P. ARNOU, "Voorbedachten rade", Comm. Sr. 1990, 36-43.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel element - Opzet - Poging tot moord - Voorbedachten rade - Voorwaarden

- Artt. 51, 52, 392, 393 en 394 Strafwetboek

P.20.1166.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.7 AC nr. ...

De bij artikel 417bis, 2°, Strafwetboek strafbaar gestelde gedraging is het toebrengen van ernstig geestelijk of lichamelijk leed, dat enkel een algemeen opzet vereist; noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan kan worden afgeleid dat een bijzonder opzet is vereist.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Onmenselijke behandeling - Moreel bestanddeel - Algemeen opzet

- Art. 417bis, 2° Strafwetboek

P.20.1093.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 moet de uitkeringsgerechtigde binnen de twee dagen aan zijn verzekeringsinstelling de hervatting kenbaar maken van een beroepsbezigheid; deze verplichting geldt zowel voor een gedeeltelijke als een volledige hervatting van een beroepsbezigheid; de gerechtigde is daarbij niet verplicht mede te delen welke beroepsactiviteit hij heeft hervat; de omstandigheid dat die informatie nodig kan zijn indien de gerechtigde, bij toepassing van de artikelen 23 en 23bis KB 20 juli 1971 toelating wil vragen om tijdens een periode van invaliditeit een bepaalde beroepsactiviteit te hervatten met behoud van de uitkering en dat dit tot gevolg kan hebben dat hij incriminerende verklaringen aflegt, ontslaat hem niet van de met artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 opgelegde verplichting waarvoor hij geen incriminerende verklaringen moet afleggen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Hervatten van een beroepsactiviteit - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid - Meedelen van gegevens over de aard van de beroepsactiviteit - Inkomsten van een criminele activiteit - Afleggen van een potentieel incriminerende verklaring

- Artt. 23 en 23bis KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

Uit de omstandigheid dat de mededeling door de uitkeringsgerechtigde aan zijn verzekeringsinstelling dat hij een beroepsactiviteit heeft hervat, hem zou verplichten om de inkomsten van zijn criminele activiteit op te nemen in zijn belastingaangifte, volgt niet dat hij met zijn op grond van artikel 66 KB 20 juli 1971 verplicht af te leggen verklaring zichzelf incrimineert, noch dat uit dit feitelijk gegeven kan worden afgeleid dat het om een criminele activiteit gaat (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Inkomsten van een criminele activiteit - Verplicht bericht van werkhervatting - Inhoud van de informatieplicht - Zwijgrecht - Afleggen van een belastende verklaring

- Art. 66 KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een

moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

P.20.1206.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.3 AC nr. ...

Verschillende aan een beklaagde ten laste gelegde misdrijven komen uit eenzelfde opzet voort wanneer zij onderling verbonden zijn door eenheid van doel en verwezenlijking, en in die zin door één feit, te weten een complexe gedraging, zijn opgeleverd; het in de wet bedoelde opzet kan omschreven worden als eenheid van drijfveer, waarbij elk van de door de dader gestelde handelingen een welomschreven plaats inneemt in het systeem dat hij heeft bedacht om zijn doel te bereiken; uit de enkele omstandigheid dat de beklaagde identieke misdrijven heeft gepleegd als het hem ten laste gelegde, volgt niet noodzakelijk dat deze misdrijven de voortgezette en opeenvolgende uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Identieke misdrijven

P.20.0693.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan deze vereiste van redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en, zo nodig, met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen; bij de beoordeling van de legaliteit van een strafbepaling dient de rechter onder meer rekening te houden met het vereiste van een moreel element dat bij elk misdrijf voorhanden moet zijn maar dat onderscheiden is van de beoordeling van het bewijs van dat moreel element (1). (1) Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1723.N, AC 2012, nr. 317 met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 29 november 2011, AR P.10.1766.N, AC 2011, nr. 650 met concl. van advocaat-generaal M. TIMPERMAN; J. ROZIE, "Beklaagde Alwetend. Over het criterium van de redelijke voorzienbaarheid als maatstaf van het lex-certa principe in strafzaken", RW 2012-13, afl. 21, 802-817.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Omschrijving strafbare gedraging - Vereisten

Wanneer de wet bij een delictsomschrijving geen schuldvorm vermeldt, bestaat de schuld in beginsel uit het feit dat de dader ofwel de inbreuk wetens en willens heeft gepleegd, ofwel onachtzaam handelde, tenzij die laatste schuldvorm door de aard van het misdrijf of de wil van de wetgever uitgesloten is; het misdrijf dat erin bestaat om langs toeristische verkeerswegen aanplakbrieven aan te brengen of te behouden of enig ander visueel reclame- of publiciteitsmiddel te gebruiken, kan uit zijn aard zelf slechts het gewild gevolg zijn van een vrijwillig gestelde handeling (1). (1) Cass. 25 november 2008, AR P.08.0881.N, AC 2008, nr. 661.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Omschrijving strafbare gedraging - Schuldvorm

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Het bezit en het toedienen aan vee van verschillende geneesmiddelen en substanties (anesthetica, hormonen en stoffen met productie-stimulerende werking), zonder toelating en zonder voorschrift (1), evenals het uitvoeren van keizersneden zonder aanwezigheid van een dierenarts (2) zijn reglementaire misdrijven en dus kan het schuldbestanddeel worden afgeleid uit het feit dat de beklaagde de bij wet verboden materiële gedraging heeft gesteld, zonder dat hij hiervoor een aannemelijke rechtvaardigingsgrond kan aanvoeren (3). (1) Inbreuk op artikel 11, § 1, eerste lid, 1, van de wet van 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde diervoeders. (2) Inbreuk op artikelen 20 en 21 van de wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde. (3) Zie Cass. 21 februari 2018, AR P.16.1199.F, AC 2018, nr. 111 (wat betreft het in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Strafwetboek bedoelde misdrijf) met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, (die meer bepaald vermeldt dat: "sauf lorsque le texte légal en dispose autrement, les infractions instituées par les lois particulières appartiennent à la catégorie des infractions dites réglementaires. Dans le cas d'une infraction règlementaire, l'élément moral ou fautif se déduit du non-respect par le prévenu du prescrit légal, découlant de l'adoption du comportement matériel prohibé ou de l'omission de celui que la loi impose sans que ce prévenu puisse invoquer une cause de justification d'exclusion de culpabilité ou de non-imputabilité, telle que l'état de nécessité ou l'ignorance et l'erreur invincibles"); Cass. 27 september 2017, AR P.17.0482.F, AC 2017, nr. 504 (inbreuk op artikel 67ter Wegverkeerswet); Cass. 6 mei 2015, AR P.15.0379.F, AC 2015, nr. 293 (art. 5, tweede lid Strafwetboek), met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II: l'infraction pénale, 2e uitg., Larcier, 2020, nrs. 1171 tot 1176 ("la notion de faute infractionnelle"), in het bijzonder nr. 1173.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Bezit en toedienen aan vee van geneesmiddelen etc. zonder toelating en zonder voorschrift en uitvoeren van keizersneden zonder aanwezigheid van een dierenarts - Reglementaire misdrijven - Schuldbestanddeel

- Artt. 20 en 21 Wet 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde
- Art. 11 Wet 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde diervoeders

P.20.0719.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.5 AC nr. ...

Het door artikel 504quater Strafwetboek bedoelde misdrijf, dat voor strafbaarheid het beogen veronderstelt van de verwerving voor zichzelf of voor een ander van een onrechtmatig economisch voordeel, vereist niet dat door dit beogen andermans vermogen wordt aangetast of kan worden aangetast.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Informaticabedrog - Onrechtmatig economisch voordeel

- Art. 504quater Strafwetboek

P.20.0580.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.9 AC nr. ...

Weerspannigheid veronderstelt een aanval of verzet met geweld of bedreiging tegen de in artikel 269 Strafwetboek bedoelde beschermde personen, die handelen ter uitvoering van de wetten, van de bevelen of de beschikkingen van het openbaar gezag, van rechterlijke bevelen of van vonnissen; de omstandigheid dat de weerspannigheid wordt gepleegd door verscheidende personen, al dan niet na voorafgaande afspraak, is een verzwarende omstandigheid; wanneer er een voorafgaande afspraak is, draagt iedere weerspannige de gevolgen van de strafverzwaring, ongeacht zijn persoonlijke deelneming aan de daden van weerspannigheid, wanneer het groepsoptreden geen gevolg is van een voorafgaande afspraak, moeten de constitutieve bestanddelen van elke daad van weerspannigheid in de persoon van elke beklaagde worden aangetoond (1). (1) Cass. 18 februari 2020, AR P.19.1117.N, AC 2020, nr. 137. Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Mechelen, Kluwer, 2014, 147 ; J.P. COLLIN , « La rébellion », in Droit pénal et de procédure pénale, Mechelen, Kluwer, 2015, 18.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

P.20.0785.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.5 AC nr. ...

Artikel 65 Strafwetboek verhindert niet dat de rechter, om te beslissen dat verschillende misdrijven niet eenzelfde wanbedrijf vormen, rekening houdt met de omstandigheid dat de misdrijven onafhankelijk van mekaar werden gepleegd, wat aldus betekent dat er geen sprake is van een gemeenschappelijke drijfveer noch van enig verband tussen die misdrijven.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Beoordeling - In aanmerking nemen van de omstandigheid dat de misdrijven onafhankelijk van mekaar werden gepleegd

- Art. 65 Strafwetboek

De bodemrechter beoordeelt onaantastbaar in feite, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak, of de verschillende misdrijven die door een beklaagde zijn gepleegd en die gelijktijdig aan hem worden voorgelegd, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van hetzelfde misdadig opzet van die beklaagde (1). (1) Zie Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667 en concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV: la peine, Brussel, Larcier, 2017, nrs. 3515 en 3518; concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. vóór Cass. 21 februari 2018, AR P.17.1164.F, AC 2018, nr. 113.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van misdadig opzet - Collectief misdrijf - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 65 Strafwetboek

Hoewel de loutere vaststelling dat de misdrijven werden gepleegd in een verschillende context op zich niet verhindert dat ze deel uitmaken van eenzelfde misdadig gedrag in de zin van artikel 65 Strafwetboek, volgt uit die bepaling niet dat de rechter geen rekening mag houden met de verschillende context waarin de misdrijven werden gepleegd om te beslissen dat die misdrijven niet voortkomen uit hetzelfde nagestreefde doel of uit hetzelfde voorwerp en dat ze derhalve niet eenzelfde strafbaar feit vormen (1). (1) Zie Cass. 8 januari 1985, AR 8615, AC 1984-85, II, nr. 269 (punt A.a.) geciteerd door Fr. KUTY, o.c., nr. 3511 en noot 525. En, in een andere zaak heeft het Hof beslist dat de appelrechters hun beslissing dat het geheel van de misdrijven een collectief misdrijf vormden,"[om reden dat] de aan hen voorgelegde feiten werden gepleegd in het kader van eenzelfde gedraging (...), bij ontstentenis van een conclusie van het openbaar ministerie, regelmatig met redenen hebben omkleed". (Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0029.F, AC 2020, nr. 272). Het Hof oordeelt daarentegen dat de overweging dat de feiten, die weliswaar gelijksoortig zijn, in een andere context werden gepleegd, tegen andere slachtoffers, "niet als dusdanig uitsluit dat de misdrijven in beide zaken onderling verbonden zijn door eenheid van doel en, in die zin, één enkel feit opleveren, namelijk een complexe gedraging." (Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, en concl. "in hoofdzaak" van het OM op datum in Pas.).

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Beoordeling - In aanmerking nemen van de verschillende context waarin de misdrijven werden gepleegd

- Art. 65 Strafwetboek

P.20.0677.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.11 AC nr. ...

Aan de uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende verplichting de constitutieve bestanddelen van een misdrijf te vermelden, is voldaan indien de strafrechter het feit bewezen verklaart in de bewoordingen van de strafwet; bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dient de strafrechter geen melding te maken van constitutieve bestanddelen die niet uitdrukkelijk in de strafwet zijn bepaald of dient hij geen nadere invulling te geven aan wel vermelde constitutieve bestanddelen (1). (1) Cass. 16 maart 2005, AR P.04.1592.F, AC 2005, nr. 162. Zie J. VERBIST en Ph. TRAEST, "Cassatiemiddelen in strafzaken", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 108.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Constitutieve bestanddelen van het

misdrijf - Vermelding in de bewoordingen van de strafwet - Invulling van de bestanddelen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0355.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.16 AC nr. ...

De rechter kan een beklaagde slechts schuldig verklaren aan een misdrijf en daarvoor bestraffen als er een wettelijke bepaling voorhanden is die op het ogenblik van de gedraging die gedraging strafbaar stelde.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Legaliteitsbeginsel - Strafbare gedraging - Toepassing van de strafwet in de tijd

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Artt. 12, tweede lid, en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.1263.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.7 AC nr. ...

De in artikel 247, § 4, Strafwetboek bedoelde omkoping die het gebruik tot doel heeft door de persoon die een openbaar ambt uitoefent van de echte of vermeende invloed waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt om een handeling van een openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten van die handeling te verkrijgen, vereist niet dat het uitgeoefend openbaar ambt objectief gezien van die aard is dat het de overheid die de handeling moet verrichten, effectief kan beïnvloeden; het volstaat dat de persoon die het voorstel doet in de overtuiging verkeert dat de persoon tot wie hij zich richt over de noodzakelijke invloed beschikt of dat deze laatste zich voordoet alsof hij over een dergelijke invloed zou beschikken.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Omkoping - Aanwenden van invloed

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of, rekening houdend met de concrete gegevens en omstandigheden van de zaak, het corruptiepact het gebruik tot doel heeft door een persoon die een openbaar ambt uitoefent, van de echte of vermeende invloed waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt om een handeling van een openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten van die handeling te verkrijgen, alsook, in voorkomend geval, of die invloed ook effectief werd aangewend zoals bedoeld in artikel 247, § 4, derde lid, Strafwetboek; het Hof gaat slechts na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet naar recht kunnen worden verantwoord.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Omkoping - Constitutieve elementen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.19.1236.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.5 AC nr. ...

Het arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat een administratieve akte vernietigt, heeft tot gevolg dat die akte geacht wordt niet te hebben bestaat (1); in geval de Raad van State de in hoger beroep gewezen ministeriële beslissing tot intrekking van een wapenvergunning vernietigt ontbreekt een voor strafbaarheid vereist misdrijfbestanddeel. (1) Cass. 2 februari 2017, AR C.14.0421.F, AC 2017 nr. 79; Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.N; AC 2013, nr. 534; Cass. 6 februari 2009, AR C.08.0296.N, AC, 2009, nr. 99.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Wapens - Vuurwapens - Vergunning - Intrekking van de vergunning - Raad van State - Vernietiging van de beslissing tot intrekking - Strafbaarheid

Strafbaarheid wegens het niet opslagen van een wapen bij een erkend persoon of het niet overdragen van een wapen aan een erkend persoon of een persoon die is gemachtigd het wapen voorhanden te hebben vereist een wettige intrekkingsbeslissing van de gouverneur dan wel in hoger beroep van de minister van Justitie of zijn gemachtigde.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Wapens - Vuurwapens - Vergunning - Intrekking van de vergunning - Beslissing tot intrekking

- Artt. 18 en 23 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

P.20.0029.F 6 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.2 AC nr. ...

De eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet, bedoeld in artikel 65 Strafwetboek, is de samenloop van meerdere misdrijven die geacht worden één enkel strafbaar feit te vormen omdat ze de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet

- Art. 65 Strafwetboek

Wanneer de beklaagde verzoekt om toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, en de rechter dat verzoek bij ontstentenis van andersluidende conclusie van het openbaar ministerie toewijst, mag hij zijn beslissing bondig met redenen omkleden door een onaantastbare beoordeling in feite van het bestaan van een eenheid van opzet tussen de feiten die bij hem aanhangig zijn gemaakt en die welke het voorwerp hebben uitgemaakt van een eerdere, in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke beslissing.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Onderscheiden vonnis - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Motivering

- Art. 65 Strafwetboek

Voor de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek beoordeelt de rechter op onaantastbare wijze in feite of er eenheid van opzet is tussen de bij hem aanhangig gemaakte feiten en de reeds berechte feiten; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter uit de feiten die hij heeft vastgesteld het bestaan of het ontbreken van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0472.N, AC 2014, nr. 438; Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.20.0117.N 28 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200428.2N.4 AC nr. ...

Artikel 243 Strafwetboek bestraft als knevelarij iedere persoon die een openbaar ambt uitoefent en die bevel geeft om rechten, taksen, belastingen, gelden, inkomsten of interesten, lonen of wedden te innen, of die te vorderen of te ontvangen, wetende dat zij niet verschuldigd zijn of het verschuldigde te boven gaat; het staat aan de rechter te oordelen of de betrokkene wist of de rechten, taksen, belastingen, gelden, inkomsten, interesten, lonen of wedden verschuldigd waren of het verschuldigde te boven gingen (1). (1) Zie alg. V. DAUGINET, "Knevelarij", A.F.T. 1992, 3-16; F. VAN VOLSEM en D. VAN HEUVEN, "Knevelarij", in Comm. Sr., 2004, 40p.; I. DELBROUCK, "Knevelarij", in Postal Memorialis. Lexicon Strafrecht, strafvordering en bijzondere wetten, 2010, 6p.; J. COLLIN, "La concussion", in Droit pénal et procédure pénale, 2016, 20p.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Knevelarij - Weten dat taksen of gelden niet verschuldigd zijn - Beoordeling

- Art. 243 Strafwetboek

P.20.0051.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering volgt voor de strafrechter de verplichting in een veroordelende beslissing de wettelijke bepalingen te vermelden die de bestanddelen van het ten laste gelegde misdrijf vaststellen, alsook die waarbij de straf wordt bepaald; die bepalingen verplichten de strafrechter evenwel niet om indien hij veroordeelt wegens een misdrijf waarbij de minderjarigheid van het slachtoffer een bestanddeel is van het misdrijf of een verzwarende omstandigheid, artikel 100ter Strafwetboek te vermelden, dat omschrijft wie minderjarig is (1). (1) Cass. 26 april 2011, AR P.10.1972.N, AC 2011, nr. 278.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Minderjarigheid van het slachtoffer van een misdrijf - Bestanddeel van het misdrijf - Motivering in rechte - Strafvordering - Veroordeling - Vermelding van de wettelijke bepalingen

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1 AC nr. ...

Artikel 43quater, § 4, Strafwetboek, dat een bijzondere toepassing is van de verplichte verbeurdverklaring op grond van artikel 42, 1°, Strafwetboek, bepaalt dat het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie moet worden verbeurdverklaard onder voorbehoud van de rechten van derden ter goeder trouw; die bepaling omvat elk goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie voor de uitoefening van haar activiteiten; daartoe kunnen ook uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen behoren (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Criminele organisatie - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Criminele organisatie - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

Een criminele organisatie is niet te vereenzelvigen met de misdrijven die binnen het kader van die organisatie worden gepleegd; een dergelijke organisatie kan, naast illegale activiteiten, ook legale activiteiten uitoefenen; dat laatste belet als dusdanig niet dat het ganse vermogen dat ter beschikking staat van die organisatie wordt verbeurd verklaard.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Criminele organisatie - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Ganse vermogen van de criminele organisatie - Verplichte verbeurdverklaring

- Art. 43quater, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 324bis Strafwetboek

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Criminele organisatie - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Ganse vermogen van de criminele organisatie - Verplichte verbeurdverklaring

- Art. 43quater, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 324bis Strafwetboek

P.19.1164.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.7 AC nr. ...

Indien de vonnisrechter de telastlegging heromschrijft zonder wijziging van de incriminatieperiode en de beklaagde schuldig verklaart onder gelding van een koninklijk besluit dat een ander koninklijk besluit opheft, is het niet vereist dat hij uitdrukkelijk het bewijs vaststelt van de strafbare feiten gepleegd onder gelding van elk koninklijk besluit.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Heromschrijving van de telastlegging - Behoud van de incriminatieperiode - Wijziging van de uitvoeringsbesluiten van de strafbaarstelling in de incriminatieperiode - Motivering

- Artt. 35 en 38, voorheen het KB 26 september 2013 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

- Artt. 46, 47 en 58 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

- Art. 145, § 2 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik - Deel 2 : Geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (art. 141 tot en met 285) en bijlagen

- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

P.19.1251.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.7 AC nr. ...

Bij een collectief misdrijf door eenheid van opzet begint de verjaring niet te lopen vanaf het laatste feit dat aan de beklaagde ten laste is gelegd, maar vanaf het laatste feit dat lastens hem bewezen is verklaard; indien het tweede feit ouder is dan het eerste, moet de verjaring opnieuw worden onderzocht door de rechter op het ogenblik waarop hij over de zaak zelf uitspraak doet (1). (1) Cass. 23 december 1980, AR 6238, AC 1980-81, nr. 248.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Verjaring - Termijn - Aanvang - Collectief misdrijf door eenheid van opzet

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 65 Strafwetboek

P.19.1032.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.5 AC nr. ...

Het moreel bestanddeel bij het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen heeft alleen betrekking op het toebrengen van de slag of de verwonding en niet op de gevolgen van die slag of verwondingen; het is dus niet vereist dat de dader zich ervan bewust moest zijn dat die slag een letsel of verwonding kon veroorzaken (1). (1) Cass. 13 november 2012, AR P.12.1398.N, AC 2012, nr. 611; Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.0807.F, AC 2011, nr. 557. Zie J. DE HERDT, Fysiek interpersoonlijk geweld, Antwerpen, Intersentia, 2014, 97. Zie ook A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Mechelen, Kluwer, 2005, p. 175-176.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Opzettelijke slagen en verwondingen - Moreel bestanddeel - Opzet - Alleen gericht op toebrengen van slag of verwonding

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

Uit artikel 392 Strafwetboek volgt dat hij die beoogt een welbepaald persoon te doden of letsel toe te brengen, maar door een externe oorzaak ook een ander doodt of letsel toebrengt, opzettelijk handelt; de omstandigheid dat hij naast het beoogde slachtoffer ook een ander heeft getroffen, belet niet dat de dader opzettelijk heeft gehandeld in de zin van artikel 392 Strafwetboek ten aanzien van die andere persoon (1). (1) Cass. 22 april 2014, AR P.13.1999.N, AC 2014, nr. 295, N.C. 2014, 313 noot J. DE HERDT, "De benadering van de aberratio ictus: een misslag?"

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Opzettelijke slagen en verwondingen - Moreel bestanddeel - Opzet - Doden of toebrengen van letsel aan een ander dan de beoogde persoon

- Artt. 392, 398 en 401 Strafwetboek

P.19.1117.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.3 AC nr. ...

Weerspannigheid veronderstelt een aanval of verzet met geweld of bedreiging tegen de in artikel 269 Strafwetboek bedoelde beschermde personen, die handelen ter uitvoering van de wetten, van de bevelen of de beschikkingen van het openbaar gezag, van rechterlijke bevelen of van vonnissen; wanneer de weerspannigheid wordt gepleegd door meerdere personen, moeten elk van die constitutieve bestanddelen ten aanzien van elk van hen worden aangetoond voor iedere daad van weerspannigheid, indien het groepsoptreden geen gevolg is van een voorafgaande afspraak (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Mechelen, Kluwer, 2014, 147 ; J.P. COLLIN, « La rébellion », in Droit pénal et de procédure pénale, Mechelen, Kluwer, 2015, 18.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

P.19.0793.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.10 AC nr. ...

De voor het misdrijf van bendevorming, als bedoeld in de artikelen 322, 323 en 324 Strafwetboek, vereiste bestanddelen zijn het bestaan van een georganiseerde groep personen die het oogmerk heeft om op personen of op eigendommen aanslagen te plegen die misdaden of wanbedrijven zijn, en de bewuste wil om van die georganiseerde groep deel uit te maken (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel en moreel bestanddeel - Vereniging van misdadigers

- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek

Voor de personen die van een vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen deel uitmaken, bestaat het morele bestanddeel van het misdrijf in de bewuste wil, welke ook de beweegredenen daartoe mogen zijn, van de bende lid te zijn; vereist is de wil om lid te zijn van die bende terwijl men bewust is van het feit dat die gevormd is om aanslagen te plegen, zonder dat vereist is dat ieder bendelid de persoonlijke intentie heeft om binnen de vereniging een misdrijf te plegen (1). (1) Cass. 24 juni 2008, AR P.08.0408.N, AC 2008, nr. 394.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Vereniging van misdadigers - Lidmaatschap - Moreel bestanddeel

- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek

P.19.0651.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.2 AC nr. ...

Poging tot doodslag veronderstelt dat de dader wetens en willens de bedoeling heeft gehad te doden; de door de wet vereiste wils- en kenniselementen onderstellen de aanvaarding, wetens en willens, van het verboden gedrag, met dien verstande dat de dader, aangezien het een constitutief gevolg van het misdrijf betreft, dat gevolg heeft willen veroorzaken of besefte dat het in de lijn lag van het normale verloop van de gebeurtenissen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 572.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Opzet - Bedoeling inzake het constitutief gevolg van het misdrijf

- Artt. 51 en 393 Strafwetboek

P.19.0773.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.6 AC nr. ...

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing, in het verzoekschrift van hoger beroep, van een beslissing van het beroepen vonnis waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming door de appelrechter vraagt; de eiser in hoger beroep dient in het verzoekschrift of in het grievenformulier noch de redenen voor zijn hoger beroep op te geven noch de middelen te vermelden die hij wil aanvoeren om de hervorming van de door de grief bedoelde beslissing te verkrijgen (1); wanneer, aldus, de beklaagde door de eerste rechter werd veroordeeld tot een bijkomende gevangenisstraf, overeenkomstig artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, wegens medeplichtigheid aan poging tot moord, en het openbaar ministerie in het aangewende grievenformulier de vermeldingen heeft aangekruist betreffende de schuld van de beklaagde en de toegepaste straf, alsook de rubriek "overige", waaraan het de vermelding "kwalificaties" toevoegt, gaan de appelrechters de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak niet te buiten wanneer zij beslissen dat de beklaagde eerder als mededader dan als medeplichtige heeft gehandeld en dat de feiten van de zaak niet zijn verbonden door een zelfde misdadig opzet, in de zin van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, met de eerder berechte feiten. (1) Zie Cass. 16 mei 2018, AR P.17.1086.F, AC 2018, nr. 309, met concl. OM op datum in Pas. 2018; Cass. 27 februari 2018, AR P.18.0021.N, AC 2018, nr. 131; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal WINANTS.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Grief in hoger beroep - Begrip -

Grieven "schuld", "straf" en "kwalificaties" - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Artt. 65, 66 en 67 Strafwetboek
- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0472.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.3 AC nr. 700

Artikel 507, eerste lid, Strafwetboek beschermt de schuldeiser niet alleen tegen het vernietigen of wegmaken van roerende goederen die het voorwerp uitmaken van een beslagmaatregel, maar ook tegen het vernietigen of het wegmaken van de toebehoren van een beslagen onroerend goed in de mate dat deze goederen kunnen worden losgemaakt en ontdragen; in dat geval is voor strafbaarheid niet vereist dat het beslagen onroerend goed zelf geheel of gedeeltelijk is vernietigd.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Begrip - Ontdraging van in beslag genomen goederen

P.18.0940.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.3 AC nr. 655

Het element fout van het misdrijf bepaald in artikel 5, § 3, decreet Waals gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein wordt afgeleid uit de niet-naleving van de wet door het stellen van de verboden materiële gedraging; het feit dat een derde met het laden van de vrachtwagen is belast, laat de aansprakelijkheid van de gebruiker van het geladen voertuig onverlet omdat elkeen die dat voertuig gebruikt zich ervan moet vergewissen dat het gewicht in geladen toestand niet meer bedraagt dan het hoogst toegelaten gewicht, ook al heeft de gebruiker het voertuig niet zelf geladen (1). (1) Zie Cass. 16 september 2015, AR P.15.0838.F, AC 2015, nr. 521; Cass. 2 november 2004, AR P.04.0767.N, AC 2004, nr. 521 (betreffende de artikelen 18, §§ 1 en 2, en 26, KB Technische Eisen Voertuigen).

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Decreet Waals Gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein - Overschrijding van het hoogst toegelaten gewicht

- Art. 5, § 3 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.17.1273.N 4 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180904.1 AC nr. ...

In het sociaal strafrecht is de werkgever de natuurlijke of rechtspersoon die met de werknemer is verbonden door een arbeidsverhouding die wordt gekenmerkt door ondergeschikt verband, hetzij op grond van een arbeids- of andere overeenkomst, hetzij op grond van een statutair of feitelijk verband; gelet op het beginsel van de autonomie van het strafrecht moet de vraag of een persoon die de hoedanigheid van werkgever heeft door de rechter niet zozeer worden beantwoord aan de hand van de juridische kwalificaties in het arbeids- of sociaalzekerheidsrecht, maar wel op grond van de feitelijke context.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Sociaal strafrecht - Werkgever

P.17.1160.F 27 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180627.1 AC nr. ...

Het moreel bestanddeel, vereist voor elk misdrijf, is niet hetzelfde als de beweegredenen van de dader; die redenen, die de beklaagde er bijvoorbeeld toe brengen een valsheid in geschriften of het gebruik van valse stukken te plegen, hebben geen enkele invloed op het voor dergelijke misdrijven vereiste bedrieglijk opzet (1). (1) Het middel had betrekking op de telastleggingen valsheid in geschriften en het gebruik daarvan, maar ook op de telastleggingen valse jaarrekeningen, niet-naleving van de verplichtingen bepaald in artikel 53 Faillissementswet, niet-aangifte van het faillissement binnen de wettelijke termijn, ontvreemding van de boekhouding of van boekhoudkundige bescheiden, misbruik van vennootschapsgoederen en witwaspraktijken. Het Hof had reeds met name in substantie gezegd dat de beweegreden geen invloed heeft op het moreel bestanddeel van de telastleggingen valsheid of gebruik van een valse akte of van een vals stuk (m.a.w. het bedrieglijk opzet; Cass. 18 april 2006, AR P.06.0010.N, AC 2006, nr. 216, RW 2006-2007, p. 1273, met noot Silvia VAN DYCK, Valsheid in geschriften opnieuw in de kijker; Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N, AC 2000, nr. 667; Cass. 26 oktober 1994, AR P.94.0551.F, AC 1994, nr. 452), van de telastlegging misbruik van vertrouwen (artt. 491 e.v., Strafwetboek; Cass. 25 mei 2011, AR P.11.0060.F, AC 2011, nr. 350; Cass. 25 juni 2008, AR P.07.1873.F, AC 2008, nr. 396) of van valse getuigenis in burgerlijke zaken (art. 220, Strafwetboek; Cass. 24 oktober 2007, AR P.07.0769.F, AC 2007, nr. 501). Zie Fr. KUTY, Principes gÃ©nÃ©raux du droit pÃ©nal belge Dl. II. Linfraction pÃ©nale, Larcier 2010, nr. 1149-1150. (M.N.B.)

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Begrip - Beweegreden - Invloed

- Art. 127 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Artt. 193 tot 197, 489, 489bis, 489ter, 492bis en 505 Strafwetboek

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

De voorschriften betreffende de toelaatbaarheid van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal maken geen deel uit van die welke het misdrijf omschrijven en de straf bepalen als bedoeld in artikel 7 EVRM en artikel 15.1 IVBPR; het gaat om regels in verband met de strafprocedure.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Misdrijfomschrijving en strafbepaling - Voorschriften betreffende de toelaatbaarheid van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Onderscheid - Aard

P.17.1060.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.3 AC nr. ...

Artikel 10.4 Wegverkeersreglement bestraft hij die wetens en willens een handeling stelt waardoor een bestuurder wordt aangespoord of uitgedaagd om overdreven snel te rijden; deze overtreding vereist geen bijzonder opzet.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Wegverkeersreglement van 01-12-1975 - Artikel 10 - Artikel 10.4 - Bijzondere opzet - Vereiste

P.17.0559.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.3 AC nr. ...

Het misdrijf bedoeld in artikel 181, eerste lid, Sociaal Strafwetboek is een misdrijf waarvan het moreel bestanddeel, met name de fout die door de wet wordt bestraft, wordt afgeleid uit het niet-naleven door de beklaagde van het wettelijk voorschrift door het stellen van de verboden materiële gedraging of het nalaten van de bij wet geboden gedraging, zonder dat die beklaagde een rechtvaardigingsgrond of grond van niet-toerekenbaarheid kan aanvoeren; het bewijs van dat bestanddeel kan worden afgeleid uit de loutere vaststelling dat de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber de door de reglementering opgelegde gegevens niet in de voorgeschreven vormen, regels en termijnen heeft meegedeeld, tenzij die persoon voldoende aannemelijk maakt dat dit verzuim verantwoord of niet aan hem te wijten is (1). (1) Zie Cass. 21 februari 2018, AR P.16.1199.F, AC 2018, nr. 111 met concl. OM in Pas. 2018, nr. 111.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Sociaalrechtelijke overtreding - Artikel 181, eerste lid, Sociaal Strafwetboek - Dimona-aangifte - Verzuim van aangifte - Reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

- Art. 181, eerste lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.17.1199.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.12 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Diefstal - Bedrieglijk opzet - Bewijs - Onaantastbare vaststelling door de feitenrechter

Ofschoon het bedrieglijk opzet aanwezig moet zijn op het tijdstip waarop het misdrijf wordt gepleegd, kan het bewijs daarvan uit latere feiten blijken; de rechter stelt onaantastbaar de feiten vast waaruit hij het bestaan van bedrieglijk opzet afleidt, terwijl het Hof nagaat of hij, uit zijn vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 197.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Diefstal - Bedrieglijk opzet - Bewijs - Onaantastbare vaststelling door de feitenrechter

- Art. 461, eerste lid Strafwetboek

P.17.0558.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.5 AC nr. ...

Het bewijs van het moreel bestanddeel van de in artikel 209, eerste lid, Sociaal Strafwetboek bepaalde inbreuk, kan worden afgeleid uit de enkele vaststelling dat de beklaagde de opdracht van de sociale inspecteurs door een handeling of door een kennelijk verzuim heeft belet, tenzij de dader voldoende aannemelijk maakt dat hij door een rechtvaardigingsgrond zoals overmacht en onwetendheid of onoverkomelijke dwaling, geen enkele fout heeft begaan (1). (1) Zie Cass. 27 september 2017, AR P.17.0482.F, AC 2017, nr. 504.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Sociaal strafrecht - Belemmering van het toezicht - Het element fout - Bewijs

- Art. 209, eerste lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Artikel 209, eerste lid, Sociaal Strafwetboek bestraft zij die het toezicht belemmeren dat krachtens het Sociaal Strafwetboek en de uitvoeringsbesluiten ervan is ingesteld; het moreel bestanddeel van die inbreuk, m.a.w. de bij wet strafbaar gestelde fout, bestaat in het opzettelijke en bewuste karakter van de belemmering van het toezicht van de sociale inspecteurs.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Sociaal strafrecht - Belemmering van het toezicht - Het element fout

- Art. 209, eerste lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.16.1199.F 21 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180221.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

Het moreel bestanddeel van de overtreding bedoeld in artikel 226, eerste lid, 1Â°, c, Sociaal Strafwetboek, met andere woorden de door de wet bestrafte fout, bestaat in het niet-nakomen van de verplichting om juiste en volledige verklaringen af te leggen; het bewijs van dat bestanddeel kan in beginsel worden afgeleid uit de loutere vaststelling dat de verklaringen van de werkgever onjuist en onvolledig zijn, wanneer laatstgenoemde onvoldoende aannemelijk maakt dat hij wegens een rechtvaardigingsgrond zoals onwetendheid of onoverkomelijke dwaling, onvermijdelijk dergelijke verklaringen heeft afgelegd (1). (1) Zie concl. âin hoofdzaakâ OM in Pas. 2018, nr. 111.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

- Art. 226, eerste lid, 1°, c Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.17.0610.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.3 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich ertegen dat bij voortgezette misdrijven de redelijke termijn voor het geheel van de vervolgde misdrijven slechts een aanvang neemt op het tijdstip waarop het laatste misdrijf wordt gepleegd of beëindigd.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Voortgezette misdrijven - Redelijke termijn - Aanvang - Tijdstip waarop het laatste misdrijf wordt gepleegd of beëindigd - Verenigbaarheid met artikel 6.1 EVRM

- Art. 65 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn is het tijdstip waarop een persoon het voorwerp uitmaakt van "een beschuldiging", dit is vanaf het ogenblik dat hij in verdenking is gesteld of door kennisname van enige andere daad van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek onder de dreiging van een strafvervolging leeft, waardoor hij verplicht is bepaalde maatregelen te nemen om zich te verdedigen tegen "de beschuldiging"(1); indien een strafvervolging tegen een beklaagde meerdere gedurende een zekere tijdsperiode gepleegde misdrijven tot voorwerp heeft, waarvan de rechter aanneemt dat ze werden gepleegd met eenzelfde misdadig opzet, vangt de redelijke termijn aan op het ogenblik waarop de beklaagde voor één of meerdere van die misdrijven wordt "beschuldigd". (1) Cass. 12 januari 2016, AR P.15.0514.N, AC 2016, nr. 22, Cass. 16 december 2014, AR P.14.1101.N, AC 2014, nr. 798.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Misdrijven gepleegd met eenzelfde misdadig opzet - Redelijke termijn - Aanvangspunt

- Art. 65 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0100.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.2 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 32, 36 en 41 Wetboek van Strafvordering en artikel 1, tweede lid, 2Â°, Huiszoekingswet, kunnen de procureur des Konings en de officier van gerechtelijke politie een huiszoeking verrichten in geval van een op heterdaad ontdekte misdaad of wanbedrijf; die huiszoeking kan ongeacht het tijdstip zonder toestemming van de betrokkene en zonder huiszoekingsbevel worden verricht; de vaststelling van de toestand van heterdaad moet aan de opsporing ten huize voorafgaan en kan niet gerechtvaardigd worden door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf (1). (1) âDe bijzondere procedure op heterdaad (âŠ) houdt in dat het noodzakelijk is dat een misdrijf van tevoren is vastgesteldâ (Cass. 13 september 2011, AR P.10.2039.N, AC 2011, nr. 461).

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Voorafgaande vaststelling van het op heterdaad ontdekt misdrijf

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Artt. 32, 36 en 41, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Er is geen sprake van heterdaad wanneer men zich enkel grondt op vermoedens en aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd (1). (1) âOpdat een misdrijf dat net is gepleegd een op heterdaad ontdekt misdrijf zou zijn, is vereist dat het nog actueel is en dat de tijd die verloopt tussen het plegen van het misdrijf en de daden van onderzoek beperkt is tot de tijd welke materieel noodzakelijk is om tot voormelde daden over te gaan; daarenboven moeten er gegevens zijn vergaard waaruit het misdrijf objectief kan worden afgeleidâ (Cass. 29 juni 2005, AR P.05.0864.F, AC 2005, nr. 383, met concl. âin hoofdzaakâ van advocaat-generaal R. LOOP); â(âŠ) voorafgaand aan de toepassing van de bijzondere regels die gelden in geval van ontdekking op heterdaad, moeten er precieze elementen bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf gepleegd wordt of net gepleegd is; het is niet vereist dat het misdrijf door een getuige is waargenomen of door een agent van gerechtelijke politie onmiddellijk is vastgesteld, noch dat het zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten is vastgesteld dat verder onderzoek niet vereist isâ (Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, AC 2013, nr. 655), maar âeen louter vermoeden of aanwijzing is daartoe niet voldoendeâ (zie Cass. 3 mei 1988, AR 1655, AC 1987-88, nr. 539; Cass. 13 september 2011, AR P.10.2039.N, AC 2011, nr. 461). Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procÃ©dure pÃ©nale, Die Keure, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 391-392.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Op heterdaad ontdekt misdrijf

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht
- Artt. 32, 36 en 41, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0281.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.2 AC nr. ...

Aan het vereiste van de redelijke voorspelbaarheid van een strafbepaling is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen (1); daarbij dient onder meer rekening te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtspraak gegeven interpretatie van de strafbepaling. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Strafbepaling - Omschrijving - Legaliteit - Redelijke voorspelbaarheid - Vereisten

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in context met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft zodat de draagwijdte ervan redelijk voorspelbaar is (1); het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met dat vereiste van redelijke voorspelbaarheid. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Strafbepaling - Legaliteit - Vereisten - Beoordelingsvrijheid van de rechter - Bestaanbaarheid met de vereiste van redelijke voorspelbaarheid

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0815.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.3 AC nr. ...

Een verzuim kan tot strafbare deelneming leiden, niet alleen wanneer de mededader een positieve plicht tot handelen heeft maar ook wanneer zijn verzuim een positieve aansporing vormt om een overtreding te begaan (1); aldus kunnen de bij de aanwending van een terrein door het oprichten van vaste of mobiele installaties begane overtredingen ten laste worden gelegd aan diegene die ze heeft opgericht alsmede aan de eigenaar die daarmee heeft ingestemd of die deze toestand heeft gedoogd. (1) Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269; Cass. 23 november 1999, AR P.98.1185.N, AC 1999, nr. 624; zie ook Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513, met concl. van advocaat-generaal met opdracht A. WINANTS (§§11 e.v.); Cass. 29 november 2011, AR P.11.0573.N, AC 2011, nr. 652; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F, AC 2009, nr. 467; Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2008, nr. 737; Cass. 26 februari 2008, AR P.06.1518.N, AC 2008, nr. 129.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Verzuim - Stedenbouw Wallonië - Oprichten van vaste of mobiele installaties - Eigenaar die met de toestand heeft ingestemd of die deze heeft gedoogd

- Artt. D.IV.4, eerste lid, 1° en 9°, en D.VII.1, § 1 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling
- Art. 66 Strafwetboek

P.17.0584.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.5 AC nr. 618

De toepassing door de rechter van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek vereist geen verzoek van de beklaagde.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan die veroordeling voorafgaan - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Verzoek van de beklaagde - Vereiste

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.16.0997.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.4 AC nr. 520

Indien de rechter oordeelt dat een bij hem aanhangig gemaakt feit niet beantwoordt aan de in de akte van aanhangigmaking gegeven kwalificatie, kan hij de beklaagde voor dat feit slechts vrijspreken indien hij ook heeft onderzocht of dit feit niet onder andere kwalificaties valt en daaraan beantwoordt; bij afwezigheid van een conclusie tot heromschrijving van het aanhangig gemaakte feit dient de rechter niet uitdrukkelijk aan te geven dat hij dit onderzoek heeft verricht want uit de vrijspraak van het onder een bepaalde kwalificatie aanhangig gemaakte feit volgt immers dat de rechter alle mogelijke heromschrijvingen in overweging heeft genomen en van oordeel is dat het feit niet aan een andere kwalificatie beantwoordt (1). (1) Zie Cass. 20 mei 1997, AR P.96.0141.N, AC 1997, nr. 235, met concl. van advocaat-generaal Bresseleers.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Kwalificatie - Feit dat niet beantwoordt aan de in de akte van aanhangigmaking gegeven kwalificatie - Vrijspraak

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

P.17.0482.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.4 AC nr. ...

De in artikel 67ter, vierde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding is een over-treding waarvan de fout wordt afgeleid uit de niet-naleving van de wet door de beklaagde, die voortkomt uit het stellen van de verboden materiële gedraging of het verzuim van de gedraging die de wet oplegt, zonder dat die beklaagde een rechtvaardigings- of niet-toerekenbaarheidsgrond kan aanvoeren.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - In artikel 67ter, vierde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding - Fout

- Art. 67ter, vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.1379.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.1 AC nr. 462

De rechter die krachtens artikel 65, eerste lid, Strafwetboek vaststelt dat meerdere misdrijven de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, moet ter bestraffing voor het geheel van die misdrijven slechts één straf opleggen, namelijk de zwaarste; de toepassing van die regel heeft tot gevolg dat de rechter de voor de lichtste misdrijven voorgeschreven straffen met inbegrip van de bijkomende straffen buiten beschouwing moet laten, behoudens wettelijke uitzonderingen (1). (1) Zie: Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Verschillende misdrijven - Eenheid van strafbaar opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.16.0719.N 23 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170523.1 AC nr. 345

Artikel 445, eerste en tweede lid, Strafwetboek bestraft degene die schriftelijk bij de overheid een lasterlijke aangifte indient; dat misdrijf vereist als constitutief bestanddeel onder meer dat de dader de aangifte spontaan doet, dit wil zeggen op eigen initiatief en zonder daartoe te zijn genoopt door een wettelijke verplichting dan wel een vraagstelling of betichting uitgaande van de overheid (1). (1) J. DE HERDT, Wet en Duiding Strafrecht, Larcier, 2012, commentaar onder art. 445 Sw.; L. DELBROUCK, "Aanranding van de eer of de goede naam van personen", in X., Postal Memorialis, A15/40-A15/46; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, p. 276-279.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Lasterlijke aangifte bij de overheid - Spontaniteit

P.15.1380.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.4 AC nr. ...

Hoewel verscheidene feiten, die elk afzonderlijk strafbaar kunnen zijn, samen slechts één misdrijf kunnen opleveren wegens de eenheid van opzet van de dader, kunnen de feiten welke reeds het voorwerp zijn van een eindbeslissing van de feitenrechter, niet één misdrijf opleveren met nieuwe feiten, zelfs van dezelfde aard, welke zijn gepleegd na die eindbeslissing (1). (1) Cass. 21 september 1982, AR 7594, AC 1982-1983, nr. 53.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Feiten die slechts één misdrijf opleveren wegens eenheid van opzet - Nieuwe feiten gepleegd na de eindbeslissing van de feitenrechter over vroegere feiten - Strafbaarheid

- Art. 65 Strafwetboek

P.16.1015.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.4 AC nr. ...

Het misdrijf misbruik van vertrouwen zoals bepaald in artikel 491 Strafwetboek, bestraft in essentie de aanslag op het eigendomsrecht van ter bede overhandigde zaken die limitatief in dat artikel zijn opgesomd en het betreft roerende zaken die het voorwerp van een handel kunnen uitmaken en waarover men als eigenaar kan beschikken; een stoffelijk overschot is geen dergelijke zaak en kan bijgevolg niet het voorwerp van het bedoelde misdrijf uitmaken.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Misbruik van vertrouwen

P.16.0048.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.2 AC nr. ...

Strafbaar op grond van artikel 550bis, § 2, Strafwetboek is degene die zich in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, toegang verschaft tot gegevens die buiten deze bevoegdheid vallen; daaronder valt niet degene die toegang neemt tot gegevens die zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1) Zie Cass. 5 januari 2011, AR P.10.1094.F, T.Strafr. 2012, 162; COPPENS, J., "Interne hacking en misbruik van vertrouwen: over het onderscheid tussen het overschrijden van de toegangsbevoegdheid en het afwenden van gegevens binnen de toegangsbevoegdheid bekomen" (noot onder Cass. 5 januari 2011), T. Strafr. 2012, 163-167.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Informaticasysteem - Overschrijding toegangsbevoegdheid

P.16.0865.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.5 AC nr. ...

Indien een beklaagde zich beperkt tot de loutere aanvoering dat de rechter toepassing dient te maken van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek zonder daartoe enig concreet gegeven aan te voeren, beantwoordt en verwerpt de rechter die aanvoering met de enkele vaststelling dat er tussen de door hem beoordeelde feiten en de feiten waarvoor de beklaagde reeds werd veroordeeld met een in kracht van gewijsde getreden beslissing, geen eenheid van opzet bestaat; noch artikel 6 EVRM dat aan de rechter de verplichting oplegt melding te maken van de voornaamste redenen die hem hebben overtuigd van de schuld van een beklaagde, noch de artikelen 195 en 211 Wetboek van Strafvordering die aan de rechter bepaalde verplichtingen opleggen met betrekking tot de motivering van de schuld en de straf, leggen aan de rechter die een verzoek om toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek beoordeelt, een verdergaande motiveringsplicht op (1). (1) Cass. 22 november 2000, AR P.00.1113.F, AC 2000, nr. 635; Cass. 10 februari 2010, AR P.09.1281.F, AC 2010, nr. 92.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Afwezigheid - Motiveringsplicht

P.16.0982.F 23 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161123.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet - Beoordeling door de rechter

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet

Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek verplicht de rechter rekening te houden met de reeds bij eindbeslissing uitgesproken straffen, wanneer de te berechten en reeds berechte misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het in de wet bedoelde opzet, dat niet noodzakelijk gelijkstaat aan eenheid van gedraging, kan omschreven worden als eenheid van drijfveer, waarbij elk van de door de dader gestelde handelingen een welomschreven plaats inneemt in het gemeenschappelijk oogmerk van zijn wederrechtelijke handelingen (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92, J. DE CODT, "Le nouvel article 65 du Code pénal ou la législation du délit collectif », JT 1995, p. 289 e.v.; zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het staat evenwel aan het Hof om na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92, zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet - Beoordeling door de rechter

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.15.1312.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.3 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek en de wetgeschiedenis ervan volgt dat het plaatsen van door artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde vermogensvoordelen bestaande in cash gelden, cheques of buitenlandse overschrijvingen op een bankrekening van hij die deze gelden plaatst, de cheques incasseert of de buitenlandse overschrijvingen doet, wel degelijk een door artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek bedoelde verrichting kan zijn, voor zover zij geschiedt met het door die bepaling vereiste bijzonder opzet (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2013, AR P.13.0313.F, AC 2013, nr. 341.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Witwasmisdrijf - Vermogensvoordelen - Verrichtingen

P.15.1337.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.9 AC nr. ...

Artikel 545 Strafwetboek bestraft onder meer het geheel of gedeeltelijk vernielen van landelijke of stedelijke afsluitingen, uit welke materialen ook gemaakt; voor dit wanbedrijf is vereist dat de aantasting van de afsluiting tot gevolg heeft dat die afsluiting haar beschermingsfunctie verliest zodat een loutere beschadiging of verzwakking van de afsluiting, zonder het teloor gaan van de beschermingsfunctie van de afsluiting niet valt onder deze strafbaarstelling.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Begrip - Geheel of gedeeltelijk vernielen van landelijke of stedelijke afsluitingen, uit welke materialen ook gemaakt - Toepassing

C.11.0062.F 17 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161017.2 AC nr. ...

Artikel 350, tweede lid, 4°, van het Strafwetboek heeft enkel tot doel de voorwaarden vast te leggen waaronder een vruchtafdrijving op een vrouw, die daarmee heeft ingestemd, geen misdrijf vormt.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Allerlei - Vrijwillige zwangerschapsafbreking - Artikel 350, tweede lid, 4°, van het Strafwetboek - Draagwijdte

- Art. 350, tweede lid, 4° Strafwetboek

P.15.1042.N 14 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160614.1 AC nr. ...

Bedrieglijk opzet bij gebruik van valse stukken is aanwezig zodra de gebruiker van het valse stuk enig voordeel of enige winst beoogt, die hij zonder het gebruik van dat stuk niet zou hebben behaald; de vraag of de gebruiker van dat stuk het beoogde voordeel ook in concreto heeft behaald, speelt daarbij geen rol (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2008, AR P.07.1873.F, AC 2008, nr. 396.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Gebruik van valse stukken - Bedrieglijk opzet

Een vals stuk zoals bedoeld in artikel 197 Strafwetboek is een door de wet beschermd geschrift waarin, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, de waarheid op een bij de wet bepaalde wijze is vermomd, terwijl hieruit een nadeel kan ontstaan; een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbaar vertrouwen opdringen, zodat de overheid of particulieren die ervan kennis nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit in dat geschrift vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Zie Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0391.N, AC 2014, nr. 436.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Valsheid en gebruik van valse stukken - Vals stuk

P.14.1273.N 3 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160503.5 AC nr. ...

Indien het schuldbestanddeel van een misdrijf bestaat in opzet, dit is het wetens en willens aannemen van een strafbare gedraging, vermag de rechter het bestaan van dit opzet af te leiden uit het door de dader gepleegde materiële feit en de vaststelling dat dit feit hem kan worden toegerekend, met dien verstande dat de dader vrijuit gaat wanneer hij rechtvaardiging, schuldontheffing en niet-toerekeningsvatbaarheid enigszins aannemelijk maakt (1). (1) Zie Cass. 8 april 2008, AR P.08.0006.N, AC 2008, nr. 210; Cass. 24 februari 2014, AR S.13.0031.N, AC 2014, nr. 145.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Opzet - Bestaan

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Opzet

P.16.0016.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.1 AC nr. ...

Artikel 432, § 3, Strafwetboek straft met name de ouder die, vrij van enige dwang en in het besef van zijn verplichting om een kind af te geven aan degene die het recht heeft het op te eisen, die verplichting niet nakomt, ongeacht de voorwaarden daarvan; om schuldig te worden verklaard aan dat misdrijf, volstaat het dat die ouder over geen enkele rechtvaardigingsgrond beschikt (1). (1) Zie Cass. 9 oktober 2002, AR P.02.0510.F, AC 2002, nr. 518.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Ontvoering van een kind - Niet-afgifte van een kind door de vader of de moeder - Moreel bestanddeel

- Art. 432, § 3 Strafwetboek

P.16.0030.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.2 AC nr. ...

Wanneer de feitenrechter, naar luid van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, vaststelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een definitieve beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die, in de veronderstelling dat zij bewezen zouden zijn, aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van eenzelfde misdadig opzet, houdt hij bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen; indien deze hem voor de juiste bestraffing van al de misdrijven voldoende lijken, doet hij uitspraak over de schuldvraag en verwijst hij in zijn beslissing naar de reeds uitgesproken straffen; die bepaling maakt geen onderscheid tussen de straffen die achtereenvolgens door twee verschillende rechters worden uitgesproken naargelang ze al dan niet bijkomend zijn.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Definitieve veroordelende beslissing - Andere feiten - Eenzelfde misdadig opzet - Gevolg - Inaanmerkingneming van de reeds uitgesproken straffen - Straffen

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.15.1449.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.3 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek kan enkel een beslissing van een Belgische strafrechter in aanmerking worden genomen om uit te maken of er eenheid van misdadig opzet bestaat tussen de feiten waarvoor vervolging is ingesteld en de eerdere misdrijven die reeds het voorwerp waren van een in kracht van gewijsde gegane beslissing (1). (1) Cass. 17 september 2002, AR P.02.0469.N, AC 2002, nr. 455.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Samenloop - Gescheiden berechting - Vervolging in België - Feiten waarvoor de beklaagde reeds in het buitenland werd veroordeeld - Eenheid van opzet - Toepassing

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

C.13.0098.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben en kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie concl. OM.; Het OM besloot tot verwerping van het cassatieberoep en was van mening was dat ook het vierde cassatiemiddel niet aangenomen kon worden. Het OM was van mening dat de vraag of het hier gaat om een voortgezet misdrijf in de zin van artikel 65 Strafwetboek geenszins enig belang vertoonde. Het stelde dat voor de aflevering van een geldig stakingsbevel immers geenszins vereist is dat verscheidene misdrijven zouden zijn gepleegd die verbonden zijn door éénzelfde misdadig opzet. De vaststelling van de appelrechters dat de dagelijkse actieve daden een inbreuk ("strafbaar strijdig gebruik") op de gewestplanbestemming vormen, volstond volgens het OM aldus ter verantwoording van het preventief karakter van het stakingsbevel. Het OM concludeerde dan ook dat de vraag of het weerhouden strafbaar strijdig gebruik door de actieve daden al dan niet als één misdrijf kan worden beschouwd wegens eenheid van opzet (het "voortgezet misdrijf"), niet dienend was, zodat de appelrechters niet dienden na te gaan of ter zake die eenheid van opzet al dan niet voorhanden was. Het Hof oordeelde echter dat de appelrechters die vaststellen dat het misdrijf van strijdig gebruik een op zich staand misdrijf is te onderscheiden van het misdrijf van instandhouding van de primaire gebruikswijziging en verder dat de uitbaters van het massagesalon elke dag actieve daden van koophandel stellen strijdig met de gewestplanbestemming, zonder na te gaan of deze daden ruimtelijke implicaties hebben, noch eenheid van opzet vaststellen of aannemen zodat deze daden een enkel voortgezet misdrijf opleveren, hun beslissing niet naar recht verantwoorden. Het Hof achtte aldus dit vierde cassatiemiddel gegrond en vernietigde het bestreden arrest.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

---

C.15.0003.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.6 AC nr. ...

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben; verscheidene daden van gebruik kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie ook de beide arresten AR C.13.0098.N en C.15.0102.N, eveneens van zelfde datum 25 februari 2016, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

---

C.15.0102.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben; verscheidene daden van gebruik kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

---

P.15.1536.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.6 AC nr. ...

Het staat aan de rechter die uitspraak doet over de vervolging wegens belaging om in feite te oordelen of de verstoring van de rust van het slachtoffer, de ernst van die verstoring, het oorzakelijk verband tussen het gedrag van de dader en die verstoring, alsook het besef dat de dader moest hebben van de gevolgen van zijn gedrag, daadwerkelijk heeft plaatsgevonden; het staat aan het Hof om na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten heeft kunnen afleiden dat de herhaling van het aan de dader ten laste gelegde gedrag al dan niet de oorzaak was van de verstoring van de rust waarover het slachtoffer zich beklaagt (1). (1) Zie Cass. 25 april 2012, AR P.11.1339.F, AC 2012, nr. 253.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Begrip - Belaging - Bestanddelen - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 442bis, eerste lid Strafwetboek

Artikel 442bis, eerste lid, Strafwetboek, bestraft hij die, door niet-aflatende of steeds terugkerende gedragingen, iemands persoonlijke levenssfeer ernstig aantast door hem op irritante wijze lastig te vallen, daar waar hij dat gevolg van zijn gedrag kende of moest kennen; daartoe is vereist dat de aan de klager berokkende overlast objectief als zwaar storend kan worden ervaren, wegens totaal onverantwoord; de rechter mag bijgevolg zijn beoordeling niet louter gronden op de gevolgen van het gedrag van de dader, zoals die subjectief door het slachtoffer worden ervaren, maar moet de ernst van de verstoring van de rust afwegen tegen de gevolgen die, in de algemene opinie, dergelijk onverantwoord, irritant en herhaald gedrag op de bevolking of het betrokken sociaal milieu kan hebben (1). (1) Zie Cass. 8 september 2010, AR P.10.0523.F, AC 2010, nr. 503; Cass. 20 februari 2013, AR P.12.1629.F, AC 2013, nr. 119.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Begrip - Belaging - Bestanddelen - Materieel bestanddeel - Objectief storend gedrag - Beoordelingscriterium

- Art. 442bis, eerste lid Strafwetboek

P.14.0777.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.1 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Misbruik van vertrouwen - Opzet van de dader

Het morele bestanddeel van het misdrijf misbruik van vertrouwen bestaat in het opzet van de dader om zich de hem toevertrouwde zaak toe te eigenen of ze aan de eigenaar te ontnemen en er aldus als eigenaar over te beschikken (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Misbruik van vertrouwen - Opzet van de dader

- Art. 491 Strafwetboek

P.14.1169.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.9 AC nr. ...

Het autonome karakter van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon belet niet dat de rechter rekening kan houden met het gedrag van de natuurlijke personen die handelen voor of namens de rechtspersoon om in hoofde van deze laatste het bestaan van het voor het misdrijf vereiste moreel bestanddeel vast te stellen.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Rechtspersoon - Vaststelling van het moreel bestanddeel

Uit artikel 5 Strafwetboek volgt dat de rechter een rechtspersoon enkel strafrechtelijk verantwoordelijk kan stellen voor een misdrijf wanneer hij in hoofde van die rechtspersoon de aanwezigheid van het voor dat misdrijf vereiste materieel en moreel bestanddeel vaststelt zodat de schuldigverklaring van een rechtspersoon als deelnemer aan een misdrijf in de zin van artikel 66 Strafwetboek dan ook vereist dat de rechter in hoofde van die rechtspersoon vaststelt dat hij een positieve daad van deelneming aan dat misdrijf of een als dusdanig geldend verzuim heeft gepleegd, als materieel misdrijfbestanddeel en dat hij heeft gehandeld met het vereiste deelnemingsopzet of onachtzaam is geweest, als moreel misdrijfbestanddeel.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Rechtspersoon - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Voorwaarden - Schuldigverklaring van een rechtspersoon als deelnemer aan een misdrijf

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

Gelet op de doelstelling van de ruimtelijke ordening als omschreven in artikel 1.1.4 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de spraakgebruikelijke betekenis van het woord "implicatie", laat het begrip "werkzaamheden, wijzigingen of activiteiten met ruimtelijke implicaties" eenieder voldoende toe te weten welke handelingen of welke verzuimen tot zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid op grond van artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kunnen leiden.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Stedenbouw - Strafbaar gestelde gedraging - Redelijke voorzienbaarheid - Werkzaamheden, wijzigingen of activiteiten met ruimtelijke implicaties

P.14.1159.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, kan de rechter die oordeelt dat meerdere misdrijven de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, slechts één straf opleggen, namelijk de zwaarste; de toepassing van deze regel verplicht de rechter ertoe de voor de lichtere misdrijven voorgeschreven straffen buiten beschouwing te laten, zelfs als die straffen voorzien in een zwaardere vervangende sanctie dan die, welke samen met de zwaarste hoofdstraf kan worden opgelegd (1). (1) Cass. 13 januari 1999, AR P.98.1521.F, AC 1999, nr. 21.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Verschillende misdrijven

P.13.1134.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.4 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met die vereiste van redelijke voorzienbaarheid; aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en, zo nodig, met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.10.1766.N, AC 2011, nr. 650 met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1723.N, AC 2012, nr. 317 (ro 12) met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF; J. ROZIE, "Beklaagde Alwetend. Over het criterium van de redelijke voorzienbaarheid als maatstaf van het lex certa-principe in strafzaken", RW 2013, 802-817.

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Strafbaar gestelde gedraging - Redelijke voorzienbaarheid - Vereiste

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Legaliteit van de strafbepaling - Vereisten

ALLERLEI

P.24.1446.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een misdrijf vermogensvoordelen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek heeft opgeleverd en daarbij kan de rechter rekening houden met een geheel van gegevens, zoals de waarde van de drugs die het voorwerp van de drugoperatie uitmaken, de omvang en het professionele karakter van de vereniging die de drugoperatie heeft uitgevoerd, het risico eigen aan het opzetten of het doen slagen van de drugoperatie, de rol van de beklaagde in het geheel van de in het kader van de vereniging gestelde gedragingen en zijn bijdrage aan het welslagen van de drugoperatie; vervolgens kan de rechter bij wijze van feitelijk vermoeden uit die gegevens de omvang van het wederrechtelijke vermogensvoordeel bepalen dat de beklaagde zonder twijfel moet hebben ontvangen ingevolge zijn deelname aan de drugoperatie (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120110.5; Zie Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0084.F, AC 2003, nr. 516 ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20031022.7, met concl. advocaat-generaal J. SPREUTELS, op datum in Pas..

Allerlei - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Criteria - Bepaling van de omvang - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 42, 3° Strafwetboek

Elk misdrijf kan in beginsel vermogensvoordelen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek opleveren (1); dit is ook het geval voor wat betreft het stellen van voorbereidende handelingen zoals bepaald in artikel 2bis, § 6, Drugswet, ongeacht of die handelingen als dusdanig hebben geleid tot een specifiek drugmisdrijf zoals een concrete invoer van cocaïne. (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120110.5, RABG 2012, nr. 13, met noot P. WAETERINCKX, 2012, nr. 13, p. 896-909.

Allerlei - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Draagwijdte

- Art. 2bis, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 42, 3° Strafwetboek

Niet vereist is dat de rechter een rechtstreeks verband legt tussen een bepaalde gedraging van de beklaagde en een bepaald vermogensvoordeel dat de beklaagde volgens de gegevens van het strafdossier effectief heeft ontvangen; het bevelen van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen op grond van de artikelen 42, 3° en 43bis, tweede lid, Strafwetboek vereist immers niet dat die vermogensvoordelen eigendom van de beklaagde zijn of tot zijn vermogen zijn toegetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt en die verbeurdverklaring kan namelijk worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat de beklaagde uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar en het Hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Allerlei - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Verbeurdverklaring - Geen noodzaak tot verband tussen bepaalde gedraging van de beklaagde en bepaald vermogensvoordeel - Geen vereiste van eigendom of toetreding tot vermogen van de beklaagde - Geen vereiste van verrijking - Beoordeling - Toezicht door het Hof - Wijze

P.22.1095.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5 AC nr. ...

Onder artikel 550bis, § 2, Strafwetboek valt niet degene die zich toegang verschaft tot gegevens die zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1) Cass. 24 januari 2017, AR P.16.0048.N, AC 2017, nr. 50.

Allerlei - Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2, Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot informaticagegevens - Begrip

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

Allerlei - Misdrijf bedoeld in artikel 550bis § 2, Strafwetboek - Niet-toegestane toegang tot informaticagegevens - Begrip

- Art. 550bis, § 2 Strafwetboek

P.22.0854.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.7 AC nr. ...

De Belgische strafrechter heeft op grond van artikel 3 Strafwetboek rechtsmacht om te oordelen over een in België gepleegd misdrijf en daartoe behoort een misdrijf waarvan één van de constitutieve bestanddelen geheel of gedeeltelijk op het Belgische grondgebied is gelokaliseerd of waaraan materiële gedragingen ten grondslag liggen die zowel in België als in het buitenland zijn gepleegd en die een ondeelbaar geheel vormen; de Belgische rechtscolleges die vaststellen dat een beklaagde op Belgisch grondgebied gelden met een illegale oorsprong heeft ontvangen en die in het buitenland heeft overgeschreven, steunen aldus hun rechtsmacht op een in België gesitueerde materiële witwasgedraging aan een in het buitenland gepleegd witwasmisdrijf (1). (1) Cass. 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618; B. SPRIET, "(Extra)territoriale werking van de Belgische strafwet, met enkele "klassieke" extraterritoriale jurisdictiegronden uit de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering" in X., Strafprocesrecht en extraterritorialiteit (BLUS), 2002, p. 4-16; J. VANHEULE, "Op zoek naar de grenzen van de territoriale rechtsmacht van de strafrechter en van de strafbaarheid van betrokkenheid bij bendevorming", noot onder Gent 30 maart 2021, RABG 1090-1102. Cass. 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618, Antwerpen, 31/01/1995, RW 1996-97, 1027-1028.

Allerlei - Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek - Territoriale bevoegdheid - Belgische rechtscolleges - Constitutief bestanddeel van het misdrijf op Belgisch grondgebied gelokaliseerd - Materiële gedragingen in België en in het buitenland gepleegd - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 3 en 505, eerste lid, 4° Strafwetboek

P.22.0353.F 29 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.3 AC nr. ...

De door artikel 458 Strafwetboek bestrafte daad bestaat erin opzettelijk, buiten de gevallen waarin de bekendmaking verplicht of toegestaan is, een geheim bekend te maken waarvan de drager uit hoofde van zijn staat of beroep kennis heeft, terwijl hij weet of dient te weten dat de bekendmaking ervan bij wet verboden is; ongeacht de wijze of de drager waarop het geheim wordt bekendgemaakt, is de bekendmaking voltrokken zodra de door het geheim gedekte gegevens ter kennis zijn gebracht van de persoon aan wie de dader deze heeft willen bekendmaken, terwijl hij daartoe niet het recht had; er is dus geen sprake van een strafbare bekendmaking wanneer de bekendmaking is mislukt, zelfs om redenen buiten de wil van de dader (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 477.

Allerlei - Beroepsgeheim - Schending - Begrip - Tijdstip waarop het misdrijf is voltrokken - Vergeefse poging tot bekendmaking - (Niet-) Strafbaar karakter

- Art. 458 Strafwetboek

P.22.0306.F 8 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220608.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters oordelen dat de vrijheid van meningsuiting, die niet absoluut is, verplichtingen en verantwoordelijkheden inhoudt, met name de plicht om bepaalde grenzen niet te overschrijden, en dat de dwingende maatschappelijke behoeften, waarvan het beginsel van de gelijkheid van mannen en vrouwen deel uitmaakt, bepaalde beperkingen op de vrijheid van meningsuiting verantwoorden, beperken zij de uitoefening, in de openbare ruimte, van de beginselen van vrijheid van meningsuiting, geweten of godsdienst niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

Allerlei - Misdrijf seksisme - Vrijheid van meningsuiting, geweten en godsdienst - Beperking - Beginsel van de gelijkheid van mannen en vrouwen

- Art. 2 Wet 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie teneinde de daad van discriminatie te bestraffen

- Artt. 11bis en 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

De ernstige aantasting van de waardigheid van de persoon die is vereist als bestanddeel van het misdrijf seksisme zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen mannen en vrouwen teneinde de daad van discriminatie te bestraffen, wordt niet overgelaten aan de subjectieve beoordeling van het slachtoffer of de dader van het feit; het criterium is de eerbiediging van het gevoel van menselijke waardigheid zoals dat op een bepaald ogenblik wordt ervaren door het collectieve bewustzijn van een welbepaalde maatschappij in een welbepaalde periode (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

Allerlei - Misdrijf seksisme - Bestanddeel - Ernstige aantasting van de waardigheid van de persoon - Beoordelingscriterium

- Art. 2 Wet 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie teneinde de daad van discriminatie te bestraffen

Het wanbedrijf seksisme zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen mannen en vrouwen teneinde de daad van discriminatie te bestraffen, vereist geen bijzonder opzet; het moreel bestanddeel van dat misdrijf wordt omschreven als de intentie om blijk te geven van zijn minachting voor een bepaald persoon of die persoon als minderwaardig te beschouwen, in de wetenschap dat dit gebaar of die handeling tot een ernstige aantasting van zijn waardigheid kan leiden (1). (1) ie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

Allerlei - Misdrijf seksisme - Moreel bestanddeel - Algemeen opzet

- Art. 2 Wet 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie teneinde de daad van discriminatie te bestraffen

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is zowel onder de oude als onder de nieuwe wet (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Allerlei - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Wijziging van de misdrijfomschrijving van na het plegen van het misdrijf - Strafbaarheid van de gedraging onder de nieuwe wet

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1628.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.19 AC nr. ...

Het voorwerp van het witwasmisdrijf voorzien in artikel 505, eerste lid, 2°, Strafwetboek, zoals bepaald door artikel 505, zevende lid, Strafwetboek, bestaat uit het gehele wederrechtelijke vermogensvoordeel dat de beklaagde koopt, ruilt, of om niet ontvangt, bezit, bewaart of beheert; de verdere besteding ervan is niet het witgewassen vermogensvoordeel, maar eventueel een wederrechtelijk vermogensvoordeel uit het witwasmisdrijf zelf; het voorwerp van het witwasmisdrijf is dus niet beperkt tot het bedrag van de besteding.

Allerlei - Witwassen - Eerste witwasmisdrijf - Voorwerp van het witwasmisdrijf - Vermogensvoordeel verkregen uit het witwasmisdrijf

- Art. 505, eerste lid, 2°, en zevende lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° en 3° Strafwetboek

P.21.1255.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.1 AC nr. ...

De in artikel 245 Strafwetboek strafbaar gestelde belangenneming is die welke concreet bestaat in een inmenging van de dader in verrichtingen, aanbestedingen, aannemingen of werken die geen verband houden met het uitoefenen van zijn ambt, maar waarover hij krachtens zijn ambtsplichten het toezicht of het beheer heeft, waardoor de dader aldus het algemeen belang met een privébelang vermengt (1). (1) Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nrs. 202 en 203; J. SPREUTELS, F. ROGGEN, E. ROGER-FRANCE en J.-P. COLLIN, Droit pénal des affaires, Larcier, 2de uitg., 2021, 528; Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.0808.F, AC 2011, nr. 575, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 22 november 2005, AR P.05.0717.N, AC 2005, nr. 613, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal DE SWAEF; Cass. 24 oktober 1974, AC 1975, p. 255.

Allerlei - Belangenneming

- Art. 245 Strafwetboek

P.21.0221.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7 AC nr. ...

In correctionele zaken of politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding om te verschijnen niet de hierin vervatte omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar de feiten zoals ze uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek blijken en waarop de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding zijn gegrond; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht, zelfs in hoger beroep, heeft het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; hoewel, met het oog op die herkwalificatie, niet is vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn, moet de nieuwe omschrijving desalniettemin hetzelfde feit betreffen als datgene dat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet ze daarin zijn begrepen; de beoordeling door de feitenrechter is in dat opzicht onaantastbaar (1). (1) Ibid.; zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0361.F, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, nr. 386 met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C., 1990, p. 561-590; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 168.

Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.20.1054.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.4 AC nr. ...

Wanneer het opzet om het misdrijf te plegen is ontstaan buiten enig optreden van de politieambtenaar of van een derde handelend op het uitdrukkelijk verzoek van deze ambtenaar, deze zich heeft beperkt tot het scheppen van de gelegenheid om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat hij de uitvoering ervan kan vaststellen en aan de dader ruimte gelaten wordt om vrij met zijn misdadig voornemen te breken, is er geen sprake van provocatie in de zin van artikel 30 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; de rechter oordeelt onaantastbaar of het optreden van de politieambtenaar of de derde handelend op verzoek van deze ambtenaar aan de oorsprong ligt van het misdadige voornemen van de dader of deze heeft aangemoedigd, dan wel slechts de gelegenheid was om vrij een strafbaar feit te plegen in omstandigheden waarin de dader steeds vrij met dit voornemen kon breken waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0333.N, AC 2014, nr. 174; EHRM , Baltins t. Letland, 8 januari 2013, NC 2014, p. 26 met noot van A. DE NAUW, "De formele toets van een provocatieverweer in de rechtspraak van Straatsburg en het Belgische strafprocesrecht"; A. DE NAUW, "La provocation à l'infraction par un agent de l'autorité", RDP 1980, pp. 321-326.

Allerlei - Provocatie

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0599.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.3 AC nr. ...

Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat indien de straf, ten tijde van het vonnis bepaald, verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald, de minst zware straf wordt toegepast; de in deze bepaling vervatte regel van de toepassing van de mildere strafwet is niet van toepassing wanneer een uitvoeringsbesluit wordt vervangen door een ander uitvoeringsbesluit zonder dat de wet zelf wordt gewijzigd; de reden daarvoor is dat het ongewijzigd inzicht van de wetgever op het vlak van de bestraffing blijkt uit het ongewijzigd blijven van de strafbepaling en dat een wijziging van een uitvoeringsbesluit, dat door zijn aard tijdelijk en veranderlijk is, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0135.N, AC 2016, nr. 377; Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567; Cass. 10 december 1991, AR nr. 4910, AC 1991-1992, nr. 193.

Allerlei - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht - Strafwet - Werking in de tijd

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

Artikel 449 WIB92 stelt degene strafbaar die met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden de bepalingen van dit wetboek of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten overtreedt; de in het WIB92 bepaalde termijnen voor het vestigen, wijzigen of aanvullen van aanslagen houden voor het openbaar ministerie geen beperking in om de strafvordering in te stellen tegen degene die het schuldig acht aan dat misdrijf.

Allerlei - Openbaar ministerie - Fiscale misdrijven - Strafvervolging - Termijnen voor vestiging aanslag

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat en of er sprake is van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen zijn betrokken, wordt in hoofdzaak beoordeeld aan de hand van de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen; bij die beoordeling kan de rechter de in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren betrekken maar deze zijn enkel richtinggevend en deze beoordeling vereist niet dat de rechter toetst aan alle in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren zodat het oordeel dat er, gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen, sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep niet afhankelijk is van de vaststelling dat aan alle of een meerderheid van deze feitelijke indicatoren in substantie is voldaan; de rechter oordeelt onaantastbaar of er gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Criteria - Intensiteit van het conflict - Organisatie van de betrokken partijen - Beoordeling door de rechter

Er kan sprake zijn van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling op het territorium van een staat die niet is betrokken in de confrontatie tussen de partijen, door occasionele grensoverschrijdende gewapende incidenten of doordat een partij doelgericht doelwitten van de andere partij bij het conflict viseert die gelegen zijn op het territorium van een aangrenzende staat en de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of door voornoemde extraterritoriale elementen er nog steeds sprake is van een gewapend conflict onderworpen aan het internationaal humanitair recht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die van oordeel is dat incidenten op het grondgebied van een aangrenzende staat geen afbreuk doen aan de vaststelling dat er sprake is van een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht, niet vast te stellen op welk gedeelte van het grondgebied van de aangrenzende staat zijn oordeel betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Territorium van een staat niet betrokken in de confrontatie - Grensoverschrijdende incidenten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.19.0146.F 9 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.1 AC nr. ...

Artikel 432 Strafwetboek stelt iedere daad strafbaar die tot doel heeft de uitvoering te belemmeren van een ten aanzien van de minderjarige genomen gerechtelijke maatregel en bestraft onder meer de onttrekking van een kind aan de uitvoering van een maatregel die genomen werd in het kader van een procedure inzake jeugdbijstand; de schuldigverklaring aan dat misdrijf vereist niet dat de plaatsingsbeschikking door de ouder volledig werd gelezen, maar het bestaan en de inhoud van de beslissing dienen hem enkel ter kennis te zijn gebracht, uiterlijk op het ogenblik waarop hij zich ernaar moet schikken (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2009, AR P.08.1594.F, AC 2009, nr. 154.

Allerlei - Onttrekking van een minderjarig kind door de vader of de moeder - Bestanddeel - Procedure inzake jeugdbijstand - Plaatsingsbeschikking - Kennisneming, door de beklaagde, van de beschikking

- Art. 432 Strafwetboek

P.19.0349.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.1 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 141bis Strafwetboek is titel 1bis Strafwetboek niet van toepassing op de handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict als gedefinieerd in en onderworpen aan het internationaal humanitair recht, noch op de handelingen van de strijdkrachten van een Staat in het kader van de uitoefening van hun officiële taken, voor zover die handelingen onderworpen zijn aan andere bepalingen van internationaal recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 433.

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel 1bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied

- Art. 141bis Strafwetboek

Een gewapend conflict vindt plaats in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen Staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen het grondgebied van een Staat; het bestaan van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen betrokken zijn, wordt beoordeeld ten aanzien van de intensiteit van het conflict en de graad van organisatie van de betrokken partijen; het bestaan van een verantwoordelijk bevel en het vermogen om aanhoudende en samenhangende militaire operaties uit te voeren zijn indicatieve factoren op grond waarvan kan worden nagegaan of de vereisten van intensiteit van het conflict en graad van organisatie van de betrokken partijen zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 433.

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel 1bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht - Begrip - Criteria

- Art. 141bis Strafwetboek

De rechter stelt op onaantastbare wijze het bestaan vast van elementen die handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict aantonen in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit zijn vaststellingen, zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 433.

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel 1bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 141bis Strafwetboek

Hoewel, bij het vaststellen van het bestaan van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen betrokken zijn, de criteria intensiteit van het conflict en graad van organisatie van de betrokken partijen in aanmerking moeten worden genomen, staat niets eraan in de weg dat de rechter andere elementen, zoals het bestaan van een verantwoordelijk bevel of het vermogen om aanhoudende en samenhangende militaire operaties uit te voeren, als indicatieve factoren in aanmerking neemt om na te gaan of de vereisten voor de twee voormelde criteria zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 433.

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel 1bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht - Criteria - Inaanmerkingneming van indicatieve factoren

- Art. 141bis Strafwetboek

P.19.0088.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.1 AC nr. ...

Hoewel artikel 402 van het Strafwetboek vereist dat het bewijs wordt geleverd van de omstandigheid dat de dader het slachtoffer opzettelijk stoffen heeft toegediend die de dood kunnen teweegbrengen of die, al zijn ze niet van dien aard dat ze de dood teweegbrengen, toch de gezondheid zwaar kunnen schaden, houdt dat moreel bestanddeel geen verband met de beweegredenen van de dader.

Allerlei - Opzettelijke toediening van stoffen die de gezondheid zwaar kunnen schaden - Moreel bestanddeel

- Art. 402 Strafwetboek

P.19.0018.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.2 AC nr. ...

Ziekte is een aantasting van de gezondheid, namelijk een ontaarding van de normale toestand van een persoon; de ziekte ontstaat bij de aantasting ook al kan ze op dat tijdstip nog evolueren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 240.

Allerlei - Opzettelijke toediening van stoffen die de gezondheid zwaar kunnen schaden - Feiten die een ziekte hebben veroorzaakt - Ziekte

- Artt. 402 en 405 Strafwetboek

Aangezien het immunodeficiëntievirus pathogeen is en medicatie vereist, beschadigt de overdracht de normale toestand van het besmette organisme; het betreft bijgevolg een aantasting die de bodemrechters na de vaststelling ervan, als ziekte hebben kunnen aanmerken, zonder de telastlegging onrechtmatig uit te breiden tot een feit dat de wetgever niet heeft bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 240.

Allerlei - Opzettelijke toediening van stoffen die de gezondheid zwaar kunnen schaden - Feiten die een ziekte hebben veroorzaakt - Begrip - Overdracht van het immunodeficiëntievirus (Aids)

- Artt. 402 en 405 Strafwetboek

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Wanneer het opzet om het misdrijf te plegen is ontstaan buiten enig optreden van de politieambtenaar of van een derde handelend op het uitdrukkelijk verzoek van deze ambtenaar, deze zich heeft beperkt tot het scheppen van de gelegenheid om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat hij de uitvoering ervan kan vaststellen en aan de dader ruimte gelaten wordt om vrij met zijn misdadig voornemen te breken, is er geen sprake van provocatie; de rechter oordeelt onaantastbaar of het optreden van de politieambtenaar of de derde handelend op verzoek van deze ambtenaar aan de oorsprong ligt van het misdadige voornemen van de dader of deze heeft aangemoedigd, dan wel slechts de gelegenheid was om vrij een strafbaar feit te plegen in omstandigheden waarin de dader steeds vrij met dit voornemen kon breken (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0333.N, AC 2014, nr. 174.

Allerlei - Uitlokking

- Art. 30, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0109.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.3 AC nr. 658

Artikel 5 Wet Rookverbod 2009 bepaalde vóór de vernietiging ervan door het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 37/2011 van 15 maart 2011 een uitzondering voor kansspelinrichtingen van klasse I, maar deze uitzondering was beperkt in de tijd; hieruit blijkt dat de wetgever een algemeen rookverbod in kansspelinrichtingen van klasse I niet onverenigbaar achtte met de doelstellingen van de wetgeving op de kansspelen (1). (1) GwH, 15 maart 2011, nr. 37/2011.

Allerlei - Wet Rookverbod 2009 - Artikel 5 - Uitzonderingsbepaling voor kansspelinrichtingen van klasse I - Beperking in de tijd van de uitzonderingsbepaling - Draagwijdte

- Art. 5 Wet 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

P.17.0259.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Heromschrijving - Toezicht door het Hof van Cassatie

Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

De omschrijving van de feiten in de beschikking tot verwijzing of in de dagvaarding om te verschijnen is voorlopig en het vonnisgerecht heeft, ook in hoger beroep, het recht en de plicht om, met inachtneming van het recht van verdediging, aan de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd hun juiste kwalificatie en juiste omschrijving te geven; het vonnisgerecht dient zich daarbij evenwel te beperken tot de ten laste gelegde feiten zoals ze in de akte van aanhangigmaking zijn bepaald of bedoeld en die zijn opgenomen in het geheel van de in de stukken van het dossier omschreven feiten; wanneer de rechter de omschrijving wijzigt, dient hij vast te stellen dat het heromschreven feit hetzelfde is als datgene waarop de vervolging was gegrond (1). (1) Zie de dienaangaande gelijkluidende concl. "in substantie" van het OM, in Pas. 2017, nr.

Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

De rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van de gegevens van de beschikking tot verwijzing, van de dagvaarding of van het strafdossier, of de feiten die hij onder hun nieuwe omschrijving bewezen verklaart werkelijk die zijn welke het voorwerp uitmaken van de strafvordering of welke daaraan ten grondslag liggen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie de dienaangaande gelijkluidende concl. "in substantie" van het OM, in Pas. 2017, nr.

Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Heromschrijving - Toezicht door het Hof van Cassatie

P.17.0361.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.1 AC nr. ...

In correctionele en politiezaken maakt de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding om te verschijnen niet de daarin vervatte omschrijving van de feiten aanhangig bij het vonnisgerecht, maar de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding ten grondslag liggen; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht heeft, ook in hoger beroep, het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; met het oog op herkwalificatie is niet vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en die van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn; de nieuwe omschrijving moet evenwel hetzelfde feit betreffen als datgene wat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet daarin zijn begrepen; hoewel de feitenrechter hierover op onaantastbare wijze oordeelt, moet hij evenwel in concreto uiteenzetten waarom hij meent dat de nieuwe door een partij voorgestelde omschrijving al dan niet overeenstemt met het feit dat bij hem aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, zie datum, met concl. "in substantie" van advocaat-generaal M. NOLET de BRAUWERE; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C. 1990, p. 561 tot 590.

Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

C.13.0517.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

Het misdrijf van instandhouding dat bestaat in het schuldig verzuim om aan het bestaan van de wederrechtelijk uitgevoerde werken een einde te maken, is een voortdurend misdrijf dat te onderscheiden is van het aflopend misdrijf van uitvoering; hierbij is niet vereist dat de instandhouder van de werken ook de uitvoerder ervan was (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

- Art. 6.1.1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.15.0826.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.2 AC nr. ...

Wanneer het opzet om het misdrijf te plegen is ontstaan buiten enig optreden van de politieambtenaar of van een derde handelend op het uitdrukkelijk verzoek van deze ambtenaar, deze zich heeft beperkt tot het scheppen van de gelegenheid om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat hij de uitvoering ervan kan vaststellen en aan de dader ruimte wordt gelaten om vrij met zijn misdadig voornemen te breken, is er geen sprake van provocatie (1). (1) Cass. 04 maart 2014, AR P.14.0333.N, AC 2014, nr. 174.

Allerlei - Uitlokking

- Art. 30, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0135.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.1 AC nr. ...

Uit artikel 2, tweede lid, Strafwetboek volgt niet dat een na het verrichten van bouwwerken bepaalde vrijstelling ingevolge een gewijzigd vrijstellingsbesluit als mildere strafwet moet worden toegepast vermits die wetsbepaling geen toepassing vindt wanneer een vroeger besluit wordt vervangen door een later besluit dat werd genomen ter uitvoering van dezelfde wetskrachtige akte als het vroegere besluit of ter uitvoering van een gewijzigde wetskrachtige akte met een ongewijzigd gebleven strafbaarstelling als de oorspronkelijke wetskrachtige akte; de feiten die ingevolge het vroegere besluit strafbaar waren op het ogenblik waarop ze werden gepleegd, blijven strafbaar, zelfs indien ze ingevolge het latere besluit, genomen ter uitvoering van dezelfde wetskrachtige akte of een gewijzigde wetskrachtige akte met een ongewijzigd gebleven strafbaarstelling, ten tijde van de uitspraak geen strafbaar feit meer zouden opleveren (1). (1) Zie: Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567.

Allerlei - Strafwet - Werking in de tijd - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

P.14.1640.F 25 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160525.12 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Allerlei - Rookverbod in gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek - Rookkamer

Het recht om een rookkamer, zoals bedoeld in artikel 6 van de wet van 22 december 2009, te installeren is niet tegenstrijdig met het door artikel 3 van dezelfde wet uitgevaardigde verbod op roken in gesloten plaatsen die voor het publiek toegankelijk zijn, met inbegrip van die plaatsen waar diensten aan het publiek worden verstrekt (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr....

Allerlei - Rookverbod in gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek - Rookkamer

- Artt. 3 en 6 Wet 22 dec. 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

P.16.0244.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.5 AC nr. ...

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of bepaalde gedragingen als handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict in de in artikel 141bis Strafwetboek bedoelde zin moeten worden beschouwd (1). (1) ICTY, 2 oktober 1995, Tadic, Decision on the defence motion for interlocutory appeal on jurisdiction, r.o. 70.

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Ibis Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht

C.15.0102.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Stedenbouw - Ruimtelijke ordening. Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Begrip - Instandhouding

Het niet vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften, in zoverre dit gebruik op zich een ruimtelijke implicatie heeft, kan niet worden gekwalificeerd als het "instandhouden" van de inbreuk op de bestemmingsvoorschriften (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Stedenbouw - Ruimtelijke ordening. Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Begrip - Instandhouding

P.14.1340.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.2 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Allerlei - Kwalificatie - Heromschrijving der feiten

De feitenrechter is niet gebonden door de kwalificatie die de dagvaarding of de verwijzingsbeschikking aan de feiten gaf, maar moet aan de feiten de juiste omschrijving geven; om tot heromschrijving te kunnen overgaan, is niet vereist dat de bestanddelen van het oorspronkelijk omschreven misdrijf en van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn, maar vereist is, mits eerbiediging van het recht van verdediging, dat de nieuwe omschrijving hetzelfde feit tot voorwerp heeft als de materiële gebeurtenis die het voorwerp van de vervolging uitmaakt, en dit ongeacht het tijdstip waarop de misdrijven zijn voltrokken (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Kwalificatie - Heromschrijving der feiten

P.15.0578.F 9 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151209.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Palumbo.

Allerlei - Onterende behandeling - Ernst van de vernederende of mensonterende behandeling - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Allerlei - Onterende behandeling - Begrip - Toepassing

De ernst van de vernedering of van de mensonterende behandeling wordt met name beoordeeld op grond van de daarmee gepaard gaande omstandigheden, inzonderheid de duur van de bejegening en de fysieke of psychische gevolgen daarvan, alsook, in voorkomend geval, het geslacht, de leeftijd en de gezondheidstoestand van het slachtoffer; de rechter beoordeelt in feite het geheel van de gedraging die de vervolgde persoon ten laste wordt gelegd wegens het misdrijf bepaald in de wetsbepaling die in artikel 417quinquies Strafwetboek wordt bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Allerlei - Onterende behandeling - Begrip - Toepassing

Allerlei - Onterende behandeling - Ernst van de vernederende of mensonterende behandeling - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.14.0028.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.2 AC nr. ...

De woorden "het beheer of het toezicht" in artikel 245 Strafwetboek hebben betrekking op activiteiten van een persoon die een openbaar ambt uitoefent en dit uit hoofde van zijn bediening; ook voorbereidingshandelingen die voormelde persoon krachtens zijn functie stelt voor het nemen van beslissingen door derden, waardoor hij enig belang neemt of aanvaardt, welke het ook zij, in de met zijn ambt of zijn bediening onverenigbare zaken, zijn strafbaar (1). (1) Zie Cass. 1 februari 1978, AC 1978, 656; Cass. 22 november 2005, AR P.05.0717.N, AC 2005, nr. 613 met concl. van procureur-generaal M. De Swaef; F. Van Volsem en D. Van Heuven, Belangenneming. Comm. Straf., nr. 32.

Allerlei - Belangenneming - Hoofdgriffier - Beheer of toezicht op verrichting - Voorbereidingshandelingen - Strafbaarheid

P.15.1019.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.1 AC nr. ...

Het misdrijf witwassen bestaat in het in omloop brengen van een vermogensvoordeel dat uit het plegen van een misdrijf is verkregen, met de bedoeling de illegale herkomst ervan te verbergen of te verdoezelen; de Belgische rechtscolleges kunnen daarvan kennisnemen zodra één van de bestanddelen ervan in België is gepleegd; aangezien dat misdrijf verschillende bestanddelen omvat, wordt het wegens zijn complexiteit geacht te zijn gepleegd in elke plaats waar een van de materiële bestanddelen ervan heeft plaatsgegrepen (1). (1) Zie Cass. 23 januari 1979, AC 1978-1979, p. 575; Cass. 14 november 2000, AR P.00.1231.N, AC 2000, nr. 620.

Allerlei - Witwassen - Belgische rechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Bestanddeel in België gepleegd

- Artt. 3, 42, 3° en 505, 3° Strafwetboek

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

De in artikelen 7.1 EVRM, 15.1 IVBPR en 2 Strafwetboek vervatte regel en het algemeen rechtsbeginsel van de toepassing van de mildere strafwet zijn enkel van toepassing indien de wet ten tijde van de rechterlijke beslissing verschilt van de wet ten tijde van het misdrijf en die regel is niet van toepassing wanneer een uitvoeringsbesluit wordt vervangen door een ander uitvoeringsbesluit, zonder dat de wet zelf wordt gewijzigd; de feiten die ingevolge het eerste uitvoeringsbesluit strafbaar waren op het ogenblik van het plegen ervan, blijven strafbaar zelfs indien ze ingevolge een later uitvoeringsbesluit van dezelfde ongewijzigd gebleven wet, ten tijde van de rechterlijke beslissing geen strafbaar feit meer opleveren want uit het ongewijzigd blijven van de strafbepaling blijkt het ongewijzigd inzicht van de wetgever op het vlak van bestraffing en een wijziging van een uitvoeringsbesluit dat door zijn aard tijdelijk en veranderlijk is, doet daaraan niets af (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567.

Allerlei - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

DEELNEMING

P.25.0562.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.13 AC nr. ...

De motiveringsplicht van het hof van assisen wordt voor wat betreft de beslissing over de schuld geregeld door artikel 334 Wetboek van Strafvordering en niet door artikel 149 Grondwet; geen enkele bepaling verplicht de voorzitter van het hof van assisen om bij de vragen die hij bij toepassing van artikel 322 Wetboek van Strafvordering aan de gezworenen dient te stellen, afzonderlijke vragen te stellen voor elke onderscheiden deelnemingsgedraging zoals bedoeld in artikel 66 Strafwetboek; wanneer het hof van assisen een beschuldigde evenwel schuldig verklaart als deelnemer aan een misdaad, moet uit de voornaamste redenen van de jury die door het college bij toepassing van artikel 334 Wetboek van Strafvordering worden geformuleerd, blijken welke feitelijke gedraging de beschuldigde heeft gepleegd en aan welke deelnemingsvorm hij schuldig wordt geacht (1). (1) Over de voorwaarden van de onontbeerlijke hulp als vorm van mededaderschap (art. 66, 3° Sw.); Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1472.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.13; Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1374.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1; Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7; Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1562.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.1; Cass. 19 september 2023, AR P.23.0482.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230919.2N.1, met concl. OM; Cass. 7 december 2022, AR P.22.0918.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15, RW 2023-24, 58 noot S. MELIS, "Mededaderschap aan elektriciteitsdiefstal bij cannabisplantages: enkel 'weten' volstaat niet"; Cass. 14 juni 2022, AR P.22.0276.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220614.2N.1; Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1366.N, AC 2013, nr. 653; J. VANHEULE, "Bijdrage tot de studie van daderschap en deelneming aan de hand van ontwikkelingen in de rechtspraak (2021-2024)", T. Strafr. 2024, 324-389.

Deelneming - Hof van assisen - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Geen aparte vraag over de deelnemingsvorm van de onontbeerlijke hulp aan de misdaad - Redenen over mededaderschap van een beschuldigde - Grens

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering
- Art. 322 Wetboek van Strafvordering
- Art. 66 Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.1472.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.13 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een persoon kennis heeft of moet hebben gehad van een misdaad of een wanbedrijf, volstaat niet voor zijn schuldigverklaring aan dat misdrijf als deelnemer in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek (1); die bepaling vereist immers onder meer ook dat de betrokkene een in de regel positieve daad heeft gesteld die aan de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf voorafgaat of ermee samengaat, maar die positieve daad vereist geen welbepaalde materiële gedraging. (1) Zie Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1374.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1; Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7, Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15, RW 2023-24, nr. 2, 58-62, met noot S. MELIS.

Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Kennis van een misdaad of wanbedrijf - Positieve daad die aan de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf voorafgaat of ermee samengaat - Niet noodzakelijk een welbepaalde materiële gedraging - Gevolg

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

Niet om het even welke gedraging waarmee een beklaagde wetens en willens bijdraagt tot de productie van drugs in het kader van een vereniging, kan worden aangemerkt als een positieve daad voor deelneming in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek, aan andere aspecten van de drugproductie; zo zal, ongeacht de kennis van de betrokkene, zijn louter uitvoerende of ondergeschikte bijdrage aan een bepaald aspect van de drugproductie of van de vereniging die deze productie organiseert, niet noodzakelijk wijzen op zijn deelneming in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek aan een ander aspect daarvan, maar dat kan daarentegen wel het geval zijn voor wat betreft een beklaagde uit wiens handelwijze een meer voorname, actieve of organisatorische rol blijkt in het productieproces of in de vereniging zodat voor die beklaagde de rechter wel kan aannemen dat zijn gedragingen met betrekking tot bepaalde aspecten van het productieproces, zoals het ter beschikking stellen van locaties of het organiseren van de anonimiteit van de deelnemers aan de productie, ook positieve handelingen uitmaken met betrekking tot andere aspecten van dat proces, zoals de diefstal van elektriciteit als een inherent onderdeel van die productie, ook al heeft de betrokkene tot die andere aspecten geen specifieke bijdrage geleverd; de rechter oordeelt onaantastbaar of er in een concreet geval is voldaan aan de vermelde vereisten en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1374.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1; Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7, Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15, RW 2023-24, nr. 2, 58-62, met noot S. MELIS.

Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Positieve daad die aan de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf voorafgaat of ermee samengaat - Gedraging waarmee wetens en willens wordt bijdragen tot productie van drugs - Positieve daad van deelneming aan andere aspecten van de drugproductie - Criteria - Rol in het productieproces of in de vereniging - Gedragingen met betrekking tot bepaalde aspecten van het productieproces die ook positieve handelingen uitmaken met betrekking tot andere aspecten - Diefstal van elektriciteit - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.24.1374.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1 AC nr. ...

Opdat de verbeurdverklaring van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek vermelde vermogensvoordelen of van de in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek bedoelde geldwaarde daarvan kan worden uitgesproken tegen degene die als dader, mededader of medeplichtige wordt veroordeeld voor het misdrijf dat de vermogensvoordelen heeft voortgebracht, is niet vereist dat die vermogensvoordelen zijn eigendom zijn of tot zijn vermogen zijn toegetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt aangezien die verbeurdverklaring kan worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat hij uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven; hieruit volgt dat de rechter die een beklaagde schuldig verklaart als deelnemer in de zin van artikel 66 Strafwetboek aan de productie en de verkoop van verdovende middelen ingevolge de terbeschikkingstelling van locaties die noodzakelijk waren voor het plegen van die misdrijven, het vermogensvoordeel van de beklaagde ingevolge die deelneming niet dient te beperken tot de huurgelden die de betrokkene heeft ontvangen maar de rechter dat vermogensvoordeel daarentegen kan berekenen op grond van de totale geraamde opbrengst van de verkoop van de verdovende middelen en lastens de beklaagde de verbeurdverklaring kan bevelen van een deel daarvan, in functie van onder meer het aandeel van de beklaagde in de drugoperatie en zijn bijdrage aan het welslagen ervan.

Deelneming - Artikel 66, Strafwetboek - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Deelneming aan de productie en de verkoop van verdovende middelen - Berekening van het vermogensvoordeel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 66 Strafwetboek
- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

- Art. 42, 3° Strafwetboek

Voor de toepassing van artikel 66, derde lid, Strafwetboek is vereist dat de verstrekte hulp of bijstand wetens en willens werd verleend en dat deze hulp of bijstand noodzakelijk is, zonder dat het daarbij van belang is of die hulp of bijstand groot of klein is en evenmin moet deze deelnemingsgedraging gericht zijn op alle constitutieve bestanddelen van het hoofdmisdrijf, zodat met eenzelfde gedraging hulp of bijstand aan verschillende misdrijven kan worden verleend in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek en derhalve een daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen ook een daad van deelneming aan de verkoop van die verdovende middelen kan uitmaken; de enkele omstandigheid dat een persoon kennis heeft of moet hebben gehad van een misdaad of een wanbedrijf, volstaat niet voor zijn schuldigverklaring als deelnemer in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek aan die misdaad of dat wanbedrijf maar die omstandigheid is niet aan de orde wanneer de rechter vaststelt dat de kennis van de betrokkene gepaard gaat met het bewust stellen van een positieve handeling waarmee hij noodzakelijke hulp verleent tot het plegen van de misdaad of het wanbedrijf (1). (1) Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15.

Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Verstrekken van hulp of bijstand - Voorwaarden - Wetens en willens verlenen van noodzakelijke hulp of bijstand - Kennis van een misdaad of wanbedrijf - Onvoldoende basis voor een schuldigverklaring als deelnemer aan een misdaad of wanbedrijf - Kennis gepaard gaande met een positieve handeling waarmee noodzakelijke hulp of bijstand aan het plegen van de misdaad of wanbedrijf wordt verleend - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Productie en verkoop van verdovende middelen - Verlenen van hulp of bijstand aan verschillende misdrijven door eenzelfde gedraging - Daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen - Daad van deelneming aan verkoop van verdovende middelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.24.1370.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de bestuurder van een vennootschap misbruik maakt van vennootschapsgoederen, kunnen de derden die hebben meegewerkt aan dat misbruik in de in artikel 66 of 67 Strafwetboek vermelde omstandigheden, worden beschouwd als mededaders of medeplichtigen aan het misdrijf, ook al zouden zij zelf niet dezelfde hoedanigheid als de hoofddader hebben gehad (1). (1) Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

Deelneming - Misbruik van vennootschapsgoederen - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Derde die heeft meegewerkt aan het misdrijf - Derde die geen bestuurder van de vennootschap is - Invloed

- Art. 492bis Strafwetboek

- Art. 67 Strafwetboek

- Art. 66 Strafwetboek

P.22.1463.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.1 AC nr. ...

Alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of hiermee samengaat kan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf opleveren; het verzuim om te handelen kan evenwel een dergelijke positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de hiermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijk verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing vormt om het misdrijf te plegen op een van de in de artikelen 66 en 67 Strafwetboek bepaalde wijzen (1). (1) Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F, AC 2009, nr. 467; Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. Het ambtshalve middel werd niet voorgesteld door het OM, dat concludeerde tot verwerping van het cassatieberoep. (MNB)

Deelneming - Positieve daad - Verzuim om te handelen - Voorwaarden

- Artt. 66 en 67 Strafwetboek

P.21.0730.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 66, 380, § 1, 1°, en § 2, en 380ter, § 3, eerste lid, Strafwetboek volgt niet dat, wanneer de daden van het proberen een andere persoon aan te werven of mee te nemen met het oog op prostitutie of het reclame maken voor het prostitueren van een andere persoon worden gepleegd door gebruik te maken van een datingsite, alleen de eigenaar of de beheerder van de website strafrechtelijk aansprakelijk is, met uitsluiting van bijvoorbeeld de personen die hiervoor reclame zouden hebben gemaakt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Deelneming - Ontucht en prostitutie - Reclame - Gebruik van een datingsite - Strafrechtelijke aansprakelijkheid - Personen die reclame maken voor de website

- Artt. 66, 380 en 380ter Strafwetboek

P.22.0918.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13 AC nr. ...

Het passief bijwonen van de uitvoering van een misdrijf kan enkel een strafbare deelneming opleveren op voorwaarde dat het zich onthouden van enige reactie de uiting is van het opzet om rechtstreeks aan de uitvoering van dat misdrijf mee te werken door doelbewust bij te dragen aan het mogelijk maken of vergemakkelijken van het misdrijf; hoewel de aanwezigheid van de betrokkene de hoofddader kan hebben aangemoedigd, moet laatstgenoemde dat ook nog hebben gewild of bewust hebben aanvaard (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513, met concl. van advocaat-generaal Winants.

Deelneming - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Passief bijwonen van de uitvoering van het misdrijf - Opzet om rechtstreeks aan de uitvoering van het misdrijf mee te werken

- Art. 66 Strafwetboek

P.22.0952.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15 AC nr. ...

Een schuldigverklaring als mededader in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek vereist de vaststelling dat de mededader zijn medewerking verleent aan de misdaad of het wanbedrijf op een in die bepaling bedoelde wijze, hij weet dat hij zijn medewerking aan die misdaad of dat wanbedrijf verleent en hij het opzet heeft aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen; in de regel kan alleen een positieve daad die aan de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf voorafgaat of ermee samen gaat mededaderschap aan die misdaad of dat wanbedrijf opleveren zodat de enkele omstandigheid dat een persoon kennis heeft of moet hebben gehad van een misdaad of een wanbedrijf, niet voldoende is om hem als mededader aan die misdaad of dat wanbedrijf in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek te kunnen beschouwen (1). (1) Vgl. Cass. 27 april 2021, AR P.21.0080.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.11.

Deelneming - Diefstal - Diefstal van elektriciteit en water in het kader van de teelt en verkoop van cannabis - Geen actieve handelingen van de beklaagde in het kader van de ontvreemding van elektriciteit en water - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.22.0892.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.5 AC nr. ...

Om schuldig te worden bevonden aan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf moet de dader met name eraan hebben bijgedragen op de door de wet bepaalde wijze; bovendien is het strafbaar karakter van een daad van deelneming afhankelijk van de voltooiing van hetzelfde hoofdmisdrijf; uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), en artikel 14.1 IVBPR volgt echter dat het recht op een eerlijk proces vereist dat de reële verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf afzonderlijk worden beoordeeld (2); hieruit volgt, enerzijds, dat wanneer meerdere personen beschuldigd worden van deelneming aan een diefstal met een of meer verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek, het hof van assisen de jury daarover een geïndividualiseerde vraag moet stellen en, anderzijds, dat de kwalificatie bijgevolg per deelnemer kan verschillen afhankelijk van de kwalificaties van de verzwarende omstandigheden die elk van hen welbewust heeft aanvaard of aan de uitvoering waarvan hij heeft deelgenomen (3). (1) Zie EHRM 2 juni 2005, Goktepe t. België, nr. 50372/99, J.T., 2005, 713, en voetnoot P.-P. RENSON, evenals de daaropvolgende arresten Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, AC 2008, nr. 379 (heropening van de rechtspleging) en Cass. 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal M. DESWAEF; EHRM 27 maart 2008, Delespesse t. België, 27 maart 2008, N.C. 2008, 260, voetnoot J. ROZIE. (2) Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, hierboven vermeld; zie Cass. 9 april 2019, AR P.18.1305.N, AC 2019, nr. 222, en voetnoot. (3) Het openbaar ministerie heeft aangevoerd dat sinds het Goktepe-arrest de veroordelende beslissing niet langer dezelfde verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf moet vermelden: hoewel dit arrest de theorie van de materiële ontlening van de strafbaarheid en het beginsel van de mededeelbaarheid van de "reële" of "objectieve" verzwarende omstandigheden, die tot dan toe in België ingeburgerd waren, niet formeel verwerpt, veroordeelt het de weigering om de aan de jury gestelde vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheden te individualiseren (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1625 en de verwijzingen in voetnoot 79; F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in Les infractions, vol. 1, les infractions contre les biens, Larcier, Brussel, 2de uitg., 2016, 149-159). Bovendien oordeelt het Hof van Cassatie voortaan dus dat het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR vereist dat de verzwarende omstandigheden afzonderlijk worden beoordeeld voor elke mededader of medeplichtige, aan wie de verzwarende omstandigheden van het hoofdfeit slechts kunnen worden toegerekend indien hij hiervan kennis had en ze heeft aanvaard (zie Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0781.N, AC 2020, nr. 650, met concl. van advocaat-generaal De Smet). Het OM heeft hieruit afgeleid dat de jegens een beschuldigde bewezen verklaarde verzwarende omstandigheden niet ipso jure toe te rekenen zijn aan de mededaders of medeplichtigen en dat het middel dat geheel uitgaat van een andere rechtsopvatting faalt naar recht.

Deelneming - Voorwaarden - Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer

- Artt. 66, 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek

P.22.0251.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.6 AC nr. ...

Artikel 324ter, § 1, Strafwetboek bestraft degene die wetens en willens betrokken is bij een daar bedoelde criminele organisatie, ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op één van de wijzen bedoeld in de artikelen 66 tot 69 van dat wetboek; de betrokkenheid bij een criminele organisatie maakt zodoende een autonoom misdrijf uit, te onderscheiden van de misdrijven die worden gepleegd in het raam van deze organisatie zodat het enkele feit betrokken te zijn bij een criminele organisatie nog geen fout oplevert die in causaal verband staat met de schade die volgt uit een misdrijf dat in het raam van die organisatie is gepleegd door een derde aangezien in beginsel de dader van een misdrijf slechts gehouden is tot schadevergoeding waartoe het door hem gepleegde misdrijf aanleiding geeft (1). (1) Cass. 4 november 2014, AR P.13.1253.N, AC 2014, nr. 659; Cass. 3 september 2014, AR P.14.0735.F, AC 2014, nr. 489; J. DE HERDT, 'Criminele organisatie', Comm. Straf., p. 9.

Deelneming - Betrokkenheid bij een criminele organisatie - Autonoom misdrijf - Misdrijven gepleegd in het raam van de criminele organisatie - Onderscheid - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 66 tot 69 en 324ter, § 1 Strafwetboek

P.22.0272.N 28 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.2 AC nr. ...

Een mededader van het misdrijf oplichting moet niet zelf de constitutieve bestanddelen van dat misdrijf in zijn persoon verenigen en het volstaat dat hij een door artikel 66 Strafwetboek bepaalde vorm van medewerking aan het misdrijf verleent, kennis heeft van alle omstandigheden die van de feiten een bepaalde oplichting maken en het opzet heeft om zijn medewerking aan die oplichting te verlenen; die medewerking vereist in de regel een positieve handeling van de mededader en een dergelijke handeling kan bestaan in een bewust en opzettelijk verzuim om te handelen wanneer dit, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van het misdrijf op een wijze bepaald bij artikel 66 Strafwetboek (1). (1) Cass. 18 februari 2020, AR P.19.1117.N, AC 2020, nr. 137 (misdrijf van weerspannigheid); Cass. 26 juni 2019, AR P.19.0344.F, AC 2019, nr. 402; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de uitgave, pp. 371-372, nr. 464.

Deelneming - Oplichting - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Positieve handeling - Bewust en opzettelijk verzuim - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 66 en 496 Strafwetboek

Deelneming - Oplichting - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Positieve handeling - Bewust en opzettelijk verzuim - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 66 en 496 Strafwetboek

P.22.0113.F 18 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220518.2F.3 AC nr. ...

Voor het bestaan van strafbare deelneming is vereist dat de deelnemer kennis heeft van alle omstandigheden die nodig zijn om een daad van de hoofddader als een misdaad of een wanbedrijf te kunnen omschrijven; de wilsovereenstemming, onder haar tweevoudige aspect van kennis en wil, moet betrekking hebben op een welbepaald misdrijf en niet op een willekeurig misdrijf (1); hoewel mededaders weet moeten hebben van het doel en de aard van de daad waaraan ze hebben deelgenomen, vereist de wet echter niet dat zij op de hoogte moeten zijn van alle details betreffende de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf om te kunnen worden bestraft (2). (1) Zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge - t. III : l'auteur de l'infraction pénale, Larcier, 2de uitg., 2020, nrs. 2048 e.v. (2) "L'exigence de connaissance peut s'accommoder, à titre exceptionnel, d'une renonciation à une connaissance concrète de l'infraction projetée pourvu qu'elle soit délibérée": zo voor het bestaan van strafbare deelneming in de regel vereist is dat de deelnemer - dader of medeplichtige - kennis heeft van de omstandigheid dat hij deelneemt aan een welbepaalde misdaad of een welbepaald wanbedrijf en zo hiertoe is vereist, maar ook volstaat dat de deelnemer kennis heeft van alle omstandigheden die aan het feit waaraan hij door zijn medewerking deelneemt, het kenmerk geven van een welbepaalde misdaad of een welbepaald wanbedrijf, brengt de omstandigheid dat de deelnemer bewust een meer concrete kennis en opzet van het voorgenomen misdrijf verzaakt, niet mee dat hij daardoor onbewust tot dit misdrijf bijdraagt, maar wel dat hij met kennis van zaken wil bijdragen tot om het even welk bepaald misdrijf" (Cass. 16 december 2003, AR P.03.0452.N, AC 2003, nr. 647; zie Cass. 9 december 1986, AR 758, nr. 217, verwijzing in noot, RW 1987-88, 856 en noot; F. KUTY, o.c., nr. 2058).

Deelneming - Voorwaarden - Vereiste mate van kennis van het misdrijf

- Art. 66 Strafwetboek

P.21.0305.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 66 Strafwetboek is deelneming aan een misdaad of een wanbedrijf onder meer strafbaar wanneer de beklaagde de misdaad of het wanbedrijf heeft uitgevoerd, rechtstreeks aan de uitvoering heeft meegewerkt of door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp heeft verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder zijn bijstand niet had kunnen worden gepleegd; in de regel kan enkel een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of hiermee samengaat, deelneming aan een aldus bepaalde misdaad of wanbedrijf opleveren (1). (1) Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737, met concl. OM op datum in Pas.

Deelneming - Strafbare deelneming - Voorwaarden - Positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of hiermee samengaat

- Art. 66 Strafwetboek

P.21.0080.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.11 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of het helpen bij de opbouw van een cannabisplantage een daad van deelneming aan de verbouw van cannabisplanten is, dan wel een voorbereidende handeling daartoe; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Deelneming - Verdovende middelen - Teelt van cannabis - Voorbereidende handeling - Daad van deelneming - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

P.20.1056.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.7 AC nr. ...

Strafbare deelneming in de zin van artikel 66 Strafwetboek vereist dat de mededader een door de wet bepaalde vorm van medewerking aan een misdaad of wanbedrijf verleent, weet dat hij zijn medewerking aan een bepaalde misdaad of een bepaald wanbedrijf verleent en het opzet heeft om aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen (1); wanneer de rechter een beklaagde die voldoet aan deze vereisten veroordeelt als mededader van een misdaad of wanbedrijf, moet bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie uit zijn vaststellingen niet blijken dat bij dat misdrijf een hoofddader betrokken is. (1) Cass. 18 september 2018, AR P.17.1138.N, AC 2018, nr. 473, NC 2018, 599; Cass. 29 september 2015, AR P.14.1169.N, AC 2015, nr. 567; Cass. 29 november 2011, AR P.11.1250.N, AC 2011, nr. 656. Zie ook F. VAN VOLSEM, "Strafbare deelneming is tijdige deelneming", RABG 2006, 885; J. CONSTANT, Manuel de droit pénal, Luik, Imp. Des Invalides, 1948, 112-119; G. DELHEIXHE en M. FRANCHIMONT, "Aspects de la participation criminelle en Belgique", R.D.P. 1955, 890; C.J. VANHOUDT en W. CALEWAERT, Belgisch strafrecht, Story-Scientia, 1976, II, 587-602; J.P. BUYLE, "La responsabilité pénale des conseillers des dirigeants d'entreprises", in Actualités en droit des affaires, Vanham, 2003, 75-76; F. TULKENS en M. VANDEKERCKHOVE, Introduction au droit pénal, Kluwer, 2005, 416-421 P. WAETERINCKX, De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon en zijn leidinggevenden, Intersentia, 2011, 18; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch strafrecht, Die Keure, 2017, 88-92; N. COLETTE-BASECQZ en N. BLAISE, Manuel de droit pénal général, Anthemis, 2019, 341-347; T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit pénal, Die Keure, 2019, 131; zie alg. J. VANHEULE, Strafbare deelneming, Intersentia, 2010, 1050p.

Deelneming - Bestanddelen van deelneming - Geen gelijktijdige vervolging van de hoofddader - Motiveringsplicht

- Art. 66 Strafwetboek

P.20.0693.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14 AC nr. ...

Artikel 200, tweede lid, Wetboek diverse rechten en taksen, zoals van toepassing in het Vlaamse Gewest, bepaalt dat de overtredingen van de koninklijke besluiten, ter uitvoering van dit artikel genomen, worden gestraft met een boete van 50,00 euro tot 2.000,00 euro en dat het bepaalde in het eerste boek van het Strafwetboek van toepassing is op die overtredingen; bijgevolg zijn ook de artikelen van hoofdstuk VII van het Strafwetboek met betrekking tot de strafbare deelneming van toepassing op de in die bepaling bedoelde misdrijven, waaronder de inbreuken op het KB 1959 Aanplakking (1). (1) Cass. 25 november 2008, AR P.08.0881.N, AC 2008, nr. 661; J. VANHEULE, Strafbare deelneming, Intersentia, 2010, pp.100-101.

Deelneming - Bijzondere strafwetten - KB 1959 Aanplakking

- Art. 200, tweede lid Wetboek diverse rechten en taksen - Eertijds : Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen

---

P.20.0580.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.9 AC nr. ...

Wie schuldig is aan weerspannigheid in groep zonder voorafgaande afspraak is niet noodzakelijk schuldig aan de deelname aan de daden van weerspannigheid, gepleegd door anderen in de groep (1). (1) Cass. 18 februari 2020, AR P.19.1117.N, AC 2020, nr. 137.

Deelneming - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Deelname aan een daad van weerspannigheid - Beoordeling

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

P.20.0672.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.5 AC nr. ...

De vooraf verleende toezegging om mee te werken aan een misdrijf kan een daad van deelneming opleveren in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek en het gegeven dat de toezegging uiteindelijk niet werd gehonoreerd, doet daaraan niets af (1). (1) Cass. 18 januari 2000, AR P.99.1541.N, AC 2000, nr. 41; J. VANHEULE, Strafbare deelneming, Intersentia, 2010, pp.615-617, nr. 483.

Deelneming - Voorafgaande toezegging tot medewerking aan een misdrijf - Niet honorering van de toezegging - Draagwijdte

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.20.0781.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.10 AC nr. ...

Indien een deelnemer betwist dat bij diefstal de door artikelen 468 en 471 verzwarende omstandigheden van geweld of bedreiging en gebruik van een vluchtvoertuig op hem van toepassing is, dient de rechter opdat hij de verzwarende omstandigheden aan de deelnemer kan toerekenen, vast te stellen dat de deelnemer kennis had van die verzwarende omstandigheden en dat hij die heeft aanvaard; die individuele toerekening vereist niet dat ook wordt vastgesteld dat de deelnemer zelf geweld heeft gebruikt of heeft bedreigd of daaraan heeft deelgenomen of dat de deelnemer zelf gebruik heeft gemaakt van een voertuig of enig ander al dan niet met een motor aangedreven tuig (1). (1) Zie concl. OM.

Deelneming - Diefstal en afpersing - Geweld of bedreiging - Gebruik van een vluchtvoertuig - Toerekening van de verzwarende omstandigheden aan deelnemers van diefstal - Kennis en aanvaarding van de verzwarende omstandigheden - Individuele beoordeling

- Artt. 66, 461, 468 en 471 Strafwetboek

P.20.0143.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.11 AC nr. ...

De deelneming aan een collectief misdrijf kan worden afgeleid uit de welbewuste medewerking die aan de hoofddader werd verleend bij de feiten die de strafbare handeling uitmaken, zelfs indien de mededader niet rechtstreeks aan elk van deze feiten heeft meegewerkt; wanneer de strafbare handelingen een geheel vormen, kan de deelneming aan een gedeelte ervan worden beschouwd als deelneming aan de gehele onderneming in hoofde van diegene die de doelstellingen ervan heeft onderschreven.

Deelneming - Strafbare deelneming aan een collectief misdrijf - Begrip - Voorwaarden - Deelneming aan een gedeelte van de feiten die de strafbare handeling uitmaken

- Art. 66 Strafwetboek

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

Met artikel 227, §1, AWDA viseert de wetgever alle vormen van deelneming, ook deze die niet binnen het toepassingsgebied van de artikelen 66 en 67 Strafwetboek vallen en een belanghebbende in de zin van die bepaling is de derde die, wetende dat hij zijn medewerking verleent aan het misdrijf, zich verstaat met de dader of daders van de fraude hetzij om een voordeel uit de fraude te verkrijgen, hetzij om de fraude te vergemakkelijken of toe te laten dat ze blijft voortbestaan, en die ook het opzet heeft om dit te doen; artikel 227, §1, AWDA vereist niet noodzakelijk dat de belanghebbende zich reeds vóór de voltrekking van het misdrijf waarin hij een belang heeft, met de daders ervan heeft verstaan, waaruit volgt dat het, in het geval bedoeld in artikel 8, §4, Accijnswet 2009, geen belang heeft of de afspraak tussen de belanghebbende en de daders is gemaakt vóór of na het wegbrengen van de goederen uit het belastingentrepot (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF.

Deelneming - Accijnswet 2009 - Artikel 8, § 4 - Onttrekking aan de schorsingsregeling inzake accijnzen - Artikel 227, § 1, AWDA - Draagwijdte

P.19.1117.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.3 AC nr. ...

Alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of ermee samengaat kan deelneming, dit is als mededader of medeplichtige, aan een misdaad of wanbedrijf opleveren.

Deelneming - Positieve daad van deelneming

- Artt. 66 en 67 Strafwetboek

Het verzuim om te handelen kan een positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijke verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van het misdrijf op één van de wijzen bepaald in de artikelen 66 en 67 Strafwetboek; dat is het geval wanneer het passief bijwonen van de uitvoering van een misdaad of wanbedrijf de uiting is van het opzet om aan de uitvoering ervan rechtstreeks mee te werken door bij te dragen tot het mogelijk maken of vergemakkelijken van dat misdrijf (1); de enkele al dan niet toevallige aanwezigheid van een persoon in de omgeving van of de plaats van het delict betekent niet dat hij daardoor een positieve daad van deelneming stelt. (1) In die zin Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513 met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F; AC 2009, nr. 467.

Deelneming - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Passief bijwonen van de uitvoering van het misdrijf

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

P.19.0773.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.6 AC nr. ...

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing, in het verzoekschrift van hoger beroep, van een beslissing van het beroepen vonnis waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming door de appelrechter vraagt; de eiser in hoger beroep dient in het verzoekschrift of in het grievenformulier noch de redenen voor zijn hoger beroep op te geven noch de middelen te vermelden die hij wil aanvoeren om de hervorming van de door de grief bedoelde beslissing te verkrijgen (1); wanneer, aldus, de beklaagde door de eerste rechter werd veroordeeld tot een bijkomende gevangenisstraf, overeenkomstig artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, wegens medeplichtigheid aan poging tot moord, en het openbaar ministerie in het aangewende grievenformulier de vermeldingen heeft aangekruist betreffende de schuld van de beklaagde en de toegepaste straf, alsook de rubriek "overige", waaraan het de vermelding "kwalificaties" toevoegt, gaan de appelrechters de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak niet te buiten wanneer zij beslissen dat de beklaagde eerder als mededader dan als medeplichtige heeft gehandeld en dat de feiten van de zaak niet zijn verbonden door een zelfde misdadig opzet, in de zin van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, met de eerder berechte feiten. (1) Zie Cass. 16 mei 2018, AR P.17.1086.F, AC 2018, nr. 309, met concl. OM op datum in Pas. 2018; Cass. 27 februari 2018, AR P.18.0021.N, AC 2018, nr. 131; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal WINANTS.

Deelneming - Grief in hoger beroep - Begrip - Grieven "schuld", "straf" en "kwalificaties" - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Artt. 65, 66 en 67 Strafwetboek
- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0579.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.8 AC nr. ...

Strafbare deelneming aan een poging tot doodslag veronderstelt dat de mededader zich willens en wetens heeft aangesloten bij het misdadig opzet van de dader, namelijk het oogmerk om te doden.

Deelneming - Poging tot doodslag - Mededaderschap

- Artt. 51, 66 en 392 Strafwetboek

P.19.0344.F 26 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190626.1 AC nr. ...

In de regel kan alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of ermee samengaat, deelneming aan een misdaad of wanbedrijf opleveren, zoals bepaald in hoofdstuk VII van boek I van het Strafwetboek; het verzuim om te handelen kan evenwel een dergelijke positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijk verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van het misdrijf op één van de wijzen die bij wet zijn bepaald (1). (1) Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737, met concl. OM in Pas. 2008, nr. 737.

Deelneming - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Positieve daad - Verzuim om te handelen

- Artt. 66 en 67 Strafwetboek

P.19.0188.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat een deelnemer aan een privégesprek dat gesprek uit eigen beweging heeft opgenomen, zodat een derde de opgenomen gegevens voor het gerecht zou kunnen gebruiken, volstaat niet als bewijs van het feit dat die derde hem tot die opname zou hebben aangespoord, wat uit hoofde van de hoofddader niet strafbaar is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 364. (antwoord op het tweede middel).

Deelneming - Mededaderschap - Uitlokking - Opname van een privételecommunicatie door een deelnemer met het oog op het gebruik ervan door een derde - Bestaanbaarheid met artikel 314bis Strafwetboek

- Artt. 16 en 314bis Strafwetboek

P.19.0046.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.4 AC nr. ...

Artikel 489bis, 4°, Strafwetboek, bestraft kooplieden die met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen verzuimd hebben binnen de maand aangifte te doen van het faillissement en diezelfde bepaling bestraft vanaf 1 mei 2018 ondernemingen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, 1°, Wetboek economisch recht die met het oogmerk om de faillietverklaring uit te stellen verzuimd hebben binnen de maand aangifte te doen van het faillissement; het door artikel 489bis, 4°, Strafwetboek bedoelde misdrijf van laattijdige aangifte van het faillissement kan niet enkel worden gepleegd door zij die de hoedanigheid hebben van koopman en vanaf 1 mei 2018 ondernemer in de zin van de vermelde bepaling, maar ook door zij die deze hoedanigheid niet hebben maar aan dit misdrijf deelnemen op een bij de artikelen 66 en 67 Strafwetboek bepaalde wijze en met het vereiste deelnemingsopzet (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.0856.N, AC 2018, nr. 17, RW 2018-2019, 259-260 en noot (m.b.t. feitelijke bestuurders van een vennootschap).

Deelneming - Faillissement - Artikel 489bis Strafwetboek - Laattijdige aangifte van de toestand van faillissement - Daders van het misdrijf - Draagwijdte

P.18.1305.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.6 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle deelnemers aan diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan betrokken waren; het aannemen van de verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid en 474 Strafwetboek, vereist een beoordeling voor elke deelnemer afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag, maar dit belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere deelnemers steunt op dezelfde feitelijke gegevens (1). (1) Cass. 20 juni 2018, JT 2018, 717 en noot F. KUTY, "La responsabilité pénale du chef d'une circonstance aggravante réelle de nature intentionnelle: l'exigence de prévision de sa commission à l'exclusion de sa seule prévisibilité"; F. KUTY, "Les conditions de la responsabilité pénale du chef des circonstances aggravantes réelles de nature intentionnelle", JT 2016, pp. 185-188; Cass 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255 met concl van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 17 juni 2008, AR P08.0070.N, AC 2008, nr. 379 met concl. van advocaat-generaal M. DE SWAEF; EHRM, arrest nr. 50372/99, 2 juni 2005, Göktepe t. België; J. VANHEULE, "Strafbare deelneming: een overzicht van rechtspraak 2000-2010", NC 2012, 1-18, inz. nrs. 45-50 en de aldaar geciteerde rechtspraak en rechtsleer.

Deelneming - Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid, en 474 Strafwetboek - Toerekening aan de deelnemers - Draagwijdte

P.18.0583.F 17 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181017.2 AC nr. 562

De rechtstreekse uitlokking tot het plegen van een misdrijf, met name door woorden gesproken in openbare bijeenkomsten of plaatsen, als bedoeld in artikel 66, vijfde lid, Strafwetboek, moet voor een bijeenkomst of toehoorders plaatsvinden, strekken tot het plegen van een welbepaald misdrijf door de uitgelokte persoon of personen, waarbij de bestraffing van die wijze van deelneming erop gericht is gevaarlijke of schuldige opruiing tegen te gaan door de veroordeling van onruststokers mogelijk te maken die, op openbare bijeenkomsten, de aanwezigen tot overtreding van de strafwet aanzetten (1). (1) Zie F. Kuty, Principes généraux du droit penal belge, dl. III, L'auteur de l'infraction pénale, Brussel, Larcier, 2012, p. 313.

Deelneming - Rechtstreekse uitlokking tot het plegen van een misdrijf door woorden gesproken in openbare bijeenkomsten of plaatsen

- Art. 66, vijfde lid Strafwetboek

Strafbare deelneming vereist dat de deelnemer, als dader of medeplichtige, kennis heeft van het feit dat hij deelneemt aan een welbepaalde misdaad of een welbepaald wanbedrijf; hiertoe is vereist maar ook voldoende dat hij kennis heeft van alle omstandigheden die aan een handeling van de hoofddader het kenmerk van een misdaad of wanbedrijf verlenen, maar niet dat hij kennis heeft van alle bijzondere uitvoeringsmodaliteiten van het misdrijf (1). (1) Cass. 7 september 2005, AR P.05.0358.F, AC 2005, nr. 414.

Deelneming - Voorwaarden - Element van kennisneming

- Artt. 66 en 67 Strafwetboek

P.17.1138.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.3 AC nr. ...

Om als mededader schuldig te zijn aan het misdrijf oplichting, zijn vereist een door artikel 66 Strafwetboek bepaalde vorm van medewerking, de kennis dat die medewerking een bepaalde oplichting betreft en het opzet om zijn medewerking aan de oplichting te verlenen; die kennis moet alle omstandigheden betreffen die van het feit een strafbaar feit maken zodat het derhalve niet vereist is dat de mededader van de oplichting wordt veroordeeld wegens deelneming aan de eventuele misdrijven die de voor de oplichting aangewende listige kunstgrepen opleveren (1). (1) Zie Cass. 25 september 2001, AR P.01.1091.N, AC 2001, nr. 494.

Deelneming - Oplichting

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

In correctionele of politiezaken maakt de door een onderzoeksgerecht gewezen beschikking tot verwijzing of de dagvaarding om voor het vonnisgerecht te verschijnen, niet de daarin vermelde kwalificatie en omschrijving bij de vonnisgerechten aanhangig, maar de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek of het opsporingsonderzoek en die aan de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding ten grondslag liggen waarbij de rechter gegevens van het strafdossier die aan tegenspraak van de partijen zijn onderworpen, in acht kan nemen om te oordelen welke door een telastlegging bedoelde feiten aanhangig zijn gemaakt en of deze feiten voldoende duidelijk zijn omschreven opdat de beklaagde weet waartegen zich te verdedigen; het is niet vereist dat de omschrijving van de telastlegging in de verwijzingsbeschikking of in de dagvaarding melding maakt van enige feitelijke omstandigheid waaruit blijkt dat de beklaagde heeft deelgenomen aan de hem verweten telastleggingen.

Deelneming - Omschrijving van de telastlegging in de verwijzingsbeschikking of in de dagvaarding - Melding van enige feitelijke omstandigheid waaruit deelneming van de beklaagde blijkt aan de hem verweten telastleggingen - Vereiste

- Art. 6.3.a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1261.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.5 AC nr. ...

Het arrest dat een beklaagde schuldig verklaart aan de telastlegging van poging tot moord als aanzetter of uitlokker in de zin van artikel 66, vierde lid, Strafwetboek, terwijl hij voor deze telastlegging werd vervolgd als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid, Strafwetboek, zonder de telastlegging te heromschrijven en de beklaagde daaromtrent te verwittigen, schendt artikel 66 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Cass. 26 oktober 1993, AR 6913, AC 1993, nr. 432.

Deelneming - Artikel 66 Strafwetboek - Recht van verdediging - Vervolging als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid Strafwetboek - Veroordeling als deelnemer in de zin van artikel 66, vierde lid Strafwetboek - Herkwalificatie - Verwittiging - Draagwijdte

P.17.0083.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2 AC nr. ...

Het verzuim om te handelen kan een positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijke verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van de misdaad of het wanbedrijf op één van de door de artikelen 66 en 67 Strafwetboek bepaalde wijzen, zodat het passief bijwonen van de uitvoering van een misdaad of een wanbedrijf strafbare deelneming kan opleveren wanneer het zich onthouden van enige reactie de uiting is van het opzet om rechtstreeks aan de uitvoering mee te werken door bij te dragen tot het mogelijk maken of vergemakkelijken van die misdaad of dat wanbedrijf (1); het is niet vereist dat op degene die verzuimt om te handelen, een positieve rechtsplicht rust om een bepaalde handeling te doen verrichten of te voorkomen (2). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, nr. 513 met concl. van advocaat-generaal m.o. WINANTS; Cass. 29 november 2011, AR P.11.0573.N, AC 2011, nr. 652. (2) Zie: Cass. 29 september 2015, AR P.14.1169.N, AC 2015, nr. 567.

Deelneming - Positieve daad van deelneming - Verzuim om te handelen - Begrip

- Artt. 66 en 67 Strafwetboek

P.16.0738.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.3 AC nr. 464

Een onthouding kan strafbare deelneming uitmaken, onder meer wanneer op de betrokkene een positieve rechtsplicht rust om een bepaalde handeling te doen verrichten of te voorkomen, diens houding opzettelijk is en hierdoor het plegen van het strafbare feit wordt bevorderd (1); wanneer een beklaagde het bestaan van een dergelijke rechtsplicht en de eraan ten grondslag liggende rechtsgrond betwist, dient de rechter die de schuldigverklaring van deze beklaagde steunt op zijn verzuim om die rechtsplicht na te leven, de rechtsgrond daarvan te specificeren. (1) Cass. 17 december 2009, AR P.07.1543.N, AC 2009, nr. 744.

Deelneming - Strafbare deelneming door onthouding - Begrip - Betwisting van het bestaan van een rechtsplicht door de beklaagde - Schuldigverklaring gesteund op het verzuim die rechtsplicht na te leven - Redengeving

P.17.0184.F 26 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.2 AC nr. ...

In de regel kan alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of ermee samenvalt, deelneming aan een misdaad of een wanbedrijf in de zin van artikel 66 Strafwetboek opleveren; handelingen die volgen op het plegen van het misdrijf kunnen echter strafbare deelneming opleveren wanneer zij het voorwerp waren van voorafgaandelijk overleg en aldus deel uitmaken van het plan dat voorzien was voor het plegen van het misdrijf (1). (1) Zie Cass. 27 oktober 2009, AR P.09.0970.N, AC 2009, nr. 623.

Deelneming - Mededaderschap - Deelnemingshandeling - Begrip - Handeling die volgt op het plegen van het misdrijf

P.17.0015.F 29 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170329.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere (1). (1) Onderzoek van het tweede middel (het Hof heeft beslist om enkel het deel van zijn arrest te publiceren dat gewijd is aan het onderzoek van het eerste middel).

Deelneming - Dader - Gebruik van een derde om het misdrijf te plegen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor aangestelde

P.16.1261.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.2 AC nr. ...

Strafbare deelneming vereist dat de deelnemer, hetzij als dader hetzij als medeplichtige, zich ervan bewust is dat hij aan een welbepaalde misdaad of een welbepaald wanbedrijf deelneemt; hiertoe is vereist maar ook voldoende dat hij kennis heeft van alle omstandigheden die aan de handeling van de hoofddader het kenmerk van een misdaad of wanbedrijf verlenen (1); de rechter verantwoordt derhalve wettig zijn beslissing om een beklaagde vrij te spreken van wie hij enerzijds niet meent dat de door haar mogelijk gemaakte telefonische contacten betrekking hadden op de activiteiten van een terroristische groep veeleer dan op de als liefdadigheid beschouwde activiteiten van een terroriste en, anderzijds, evenmin meent dat die beklaagde aldus kennis had van het feit dat zij aan een welbepaalde misdaad of een welbepaald wanbedrijf deelnam. (1) Cass. 7 september 2005, P.05.0348.F, AC 2005, nr. 414.

Deelneming - Voorwaarde - Terrorisme

- Artt. 66, 67 en 140 Strafwetboek

P.16.0534.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat een appelrechter een beklaagde schuldig verklaart als medeplichtige terwijl de eerste rechter hem had schuldig verklaard als mededader, belet de appelrechter niet om bij de motivering van zijn schuldbeoordeling te verwijzen naar de redenen van de eerste rechter, voor zover die niet in het bijzonder betrekking hadden op de graad van deelneming (1). (1) Zie Cass. 25 april 2012, AR P.12.0125.F, AC 2012, nr. 254, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch.

Deelneming - Als mededader of medeplichtige - Beoordeling

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Strafbare deelneming als bedoeld in artikel 66 Strafwetboek vereist dat de mededader een door de wet bepaalde vorm van medewerking aan een misdaad of een wanbedrijf verleent, weet dat hij zijn medewerking aan een bepaalde misdaad of een bepaald wanbedrijf verleent en het opzet heeft aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen; de rechter oordeelt onaantastbaar of de als mededader vervolgde beklaagde aan die voorwaarden voldoet en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of daardoor niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 22 juni 2004, AR P.03.1620.N, AC 2004, nr. 344.

Deelneming - Artikel 66 Strafwetboek - Vereisten

P.14.1519.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.3 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Deelneming - Douane en accijnzen - Fraude - Vormen van deelneming

Met artikel 227, ? 1, AWDA viseert de wetgever alle vormen van deelneming, ook die welke niet binnen het toepassingsgebied van de artikelen 66, 67 en 69 Strafwetboek vallen; belanghebbende in de zin van artikel 227, ? 1, AWDA is de derde die, wetende dat hij zijn medewerking verleent aan het misdrijf, zich verstaat met de dader of daders van de fraude hetzij om een voordeel uit de fraude te verkrijgen hetzij om de fraude te vergemakkelijken of toe te laten dat ze blijft voortbestaan, en die ook het opzet heeft om dit te doen (1). (1) Zie concl. OM.

Deelneming - Douane en accijnzen - Fraude - Vormen van deelneming

P.15.1217.F 6 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160106.4 AC nr. ...

Met de woorden "dader" en "mededader" wordt zonder onderscheid iedereen bedoeld die, overeenkomstig artikel 66 Strafwetboek, een essentiële en onontbeerlijke rol heeft gespeeld bij het plegen van het misdrijf (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2005, AR P.05.0444.F, AC 2005, nr. 481.

Deelneming - Dader en mededader

P.15.0682.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.2 AC nr. ...

Behalve wanneer de hoedanigheid van de dader een essentieel bestanddeel is van het misdrijf, is eenieder strafbaar die het strafbaar feit heeft gepleegd en staat het aan de rechter om de dader van het misdrijf te bepalen; als daders van een misdrijf worden beschouwd, ook al betreft het een overtreding of een door een bijzondere wet omschreven misdrijf, al degenen die door hun persoonlijk optreden rechtstreeks aan de uitvoering van het strafbaar feit hebben meegewerkt, zodat zonder hun deelneming aan de uitvoering ervan, het misdrijf niet zou zijn gepleegd zoals het in concreto werd gepleegd.

Deelneming - Hoedanigheid van dader

P.14.1169.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.9 AC nr. ...

Een onthouding kan strafbare deelneming uitmaken wanneer op de betrokkene een positieve rechtsplicht rust om een bepaalde handeling te doen verrichten of te voorkomen en zijn onthouding opzettelijk is en hierdoor het plegen van het strafbare feit wordt bevorderd; de rechter die het bestaan vaststelt van een dergelijke strafbare deelneming, oordeelt daarmee reeds dat die onthouding een aansporing betekent om het strafbare feit te plegen of verder te plegen zodat hij het bestaan van die aansporing niet bijkomend vast dient te stellen (1). (1) Cass. 15 december 2009, AR P.07.1543.N, AC 2009, nr. 744; Cass. 28 september 2010, AR P.10.0099.N, AC 2010, nr. 554 met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF

Deelneming - Strafbare deelneming - Onthouding - Toepassing - Strafbare deelneming door onthouding door de rechter vastgesteld

Strafbare deelneming in de zin van artikel 66 Strafwetboek vereist dat de mededader een door de wet bepaalde vorm van medewerking aan een misdrijf of wanbedrijf verleent, weet dat hij zijn medewerking aan een bepaalde misdaad of wanbedrijf verleent en het opzet heeft aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen (1). (1) Zie: Cass. 29 november 2011, AR P.11.1250.N, AC 2011, nr. 656.

Deelneming - Vereisten

P.14.1189.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.3 AC nr. ...

Artikel 66 Strafwetboek stelt deelneming strafbaar, met name wanneer de beklaagde de misdaad of het wanbedrijf heeft uitgevoerd, aan de uitvoering ervan rechtstreeks heeft meegewerkt of, door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp heeft verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder zijn bijstand niet had kunnen worden gepleegd en in de regel kan alleen een positieve daad die aan de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf voorafgaat of ermee samenvalt deelneming aan de misdaad of het wanbedrijf opleveren; het verzuim om te handelen kan evenwel een dergelijke positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijke verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van de misdaad of het wanbedrijf op een van de door de artikelen 66 en 67 Strafwetboek bepaalde wijzen, zodat het passief bijwonen van de uitvoering van een misdaad of een wanbedrijf strafbare deelneming kan opleveren wanneer het zich onthouden van enige reactie de uiting is van het opzet om rechtstreeks aan de uitvoering mee te werken door bij te dragen tot het mogelijk maken of vergemakkelijken van die misdaad of dat wanbedrijf (1). (1) Zie concl. OM.

Deelneming - Positieve daad van deelneming - Verzuim om te handelen - Begrip

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Deelneming - Positieve daad van deelneming - Verzuim om te handelen - Begrip

P.13.0869.N 31 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150331.1 AC nr. ...

Artikel 66 Strafwetboek stelt deelneming aan een misdaad of wanbedrijf onder meer strafbaar, wanneer de beklaagde de misdaad of het wanbedrijf rechtstreeks heeft uitgelokt door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden; misdadige kuiperijen en arglistigheden zijn vormen van bedrog, list of vermomming van de waarheid, waardoor men de werkelijkheid zo voorstelt dat de dader tot het plegen van het misdrijf wordt verleid (1). (1) Zie Cass. 14 februari 1949, Arr. Verbr. 1949, 122, Pas. 136.

Deelneming - Misdadige kuiperijen en arglistigheden

GEPLEEGD IN HET BUITENLAND

P.20.1061.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.12 AC nr. ...

Artikel 6, eerste lid, 1°bis, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat een regel is die aan het Belgische gerecht een extraterritoriale bevoegdheid toekent inzake ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, stelt die bevoegdheid niet afhankelijk van de vestiging van de hoofdverblijfplaats van de verdachte van dergelijke feiten in het Rijk vóór het plegen van die feiten (1). (1) Immers, "le critère [de rattachement alternatif] de nationalité ou de résidence principale peut s'apprécier au regard tant de la situation existant au moment des faits que de celle existant au moment de l'engagement des poursuites" (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, 94). Aldus heeft het Hof een zaak waarin vóór de datum van inwerkingtreding van de wet van 5 augustus 2003 op 7 augustus 2003, een gerechtelijk onderzoek werd ingesteld wegens ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, onttrokken aan het Belgische gerecht, meer bepaald op grond dat "geen enkele vermoedelijke dader zijn hoofdverblijfplaats in België had op 7 augustus 2003" (en niet op het ogenblik van de feiten) (Cass. 24 september 2003, AR P.03.1217.F, AC 2003, nr. 452). Zoals gesteld in de parlementaire voorbereiding van de voormelde wet "is er geen reden om in het kader van het actief personaliteitsbeginsel te vereisen dat de verdachte op het moment van de feiten de status van onderdaan of verblijfhouder zou hebben gehad, gezien in het uitleveringsrecht algemeen wordt aangenomen dat ook personen die na de feiten de status van onderdaan of daarmee gelijkgestelde hebben verkregen, een bescherming tegen uitlevering kunnen genieten. Het criterium van de nationaliteit of van de hoofdverblijfplaats kan dus ook beoordeeld worden op het ogenblik van de instelling van de strafvordering." (Verslag van de Commissie Justitie, Parl.St. Kamer 2003, nr. 51 - 0103/003, 5). Deze zaak heeft betrekking op de genocide die plaatsvond in Rwanda in 1994. (M.N.B.)

Gepleegd in het buitenland - Ernstige schending van het internationaal humanitair recht - Geen hoofdverblijfplaats van de verdachte in het Rijk voor het plegen van de feiten - Invloed op de extraterritoriale bevoegheid van het Belgische gerecht

- Art. 6, eerste lid, 1°bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.19.1223.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3 AC nr. ...

Aan de voorwaarde van het vinden van de verdachte in België voor de vervolging van een Belg of persoon met hoofdverblijfplaats in het Rijk voor een feit gepleegd in het buitenland moet voldaan zijn op het moment van het instellen van de strafvordering; het volstaat dat de verdachte zich na het plegen van het misdrijf en voor of ten laatste op het moment van het instellen van de strafvordering, enige tijd in België heeft opgehouden en er is ontmoet of gevonden (1). (1) Zie concl. OM.

Gepleegd in het buitenland - Aantreffen van de beklaagde in België - Moment van het instellen van de strafvordering

- Artt. 7, § 1 en 12, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.15.1461.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Gepleegd in het buitenland - Internationaal humanitair recht - Ernstige schendingen - Wet van 5 augustus 2003 - Feiten gepleegd onder vigeur van de wet van 16 juni 1993

Gepleegd in het buitenland - Internationaal humanitair recht - Ernstige schendingen - Misdrijf gepleegd door een Belg - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Artikel 12bis, V.T.Sv. - Toepassing

Artikel 6, 1°bis, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft betrekking op de vervolging in België van iedere Belg die buiten het grondgebied van het Rijk zich schuldig maakt aan een ernstige schending van het internationaal humanitair recht in boek II, titel Ibis, van het Strafwetboek omschreven; artikel 12bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op een dergelijke vervolging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Gepleegd in het buitenland - Internationaal humanitair recht - Ernstige schendingen - Misdrijf gepleegd door een Belg - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Artikel 12bis, V.T.Sv. - Toepassing

Wanneer het aan een vervolgde persoon ten laste gelegde feit gekwalificeerd wordt volgens de omschrijving van een nieuwe wet terwijl het onder vigeur van de oude wet werd gepleegd, moet de rechter vaststellen dat het feit ook strafbaar was op het ogenblik dat het werd gepleegd; deze vaststelling vereist dat hij de bepalingen van de oude wet vermeldt welke de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en welke de straf bepalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Gepleegd in het buitenland - Internationaal humanitair recht - Ernstige schendingen - Wet van 5 augustus 2003 - Feiten gepleegd onder vigeur van de wet van 16 juni 1993

POGING

P.25.0319.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.11 AC nr. ...

Wanneer het arrest de eiser veroordeelt voor de feiten omschreven onder de telastleggingen A (mensensmokkel met verzwarende omstandigheden) en D (betrokkenheid bij een criminele organisatie) tot een straf en er uit de motivering van de aan eiser opgelegde bestraffing niet blijkt dat het arrest hem een andere straf zou hebben opgelegd indien hij zich voor wat betreft het feit omschreven onder de telastlegging A niet aan het voltrokken misdrijf maar slechts aan een strafbare poging had schuldig gemaakt, zodat de voor de feiten omschreven onder de telastleggingen A en D opgelegde bestraffing naar recht verantwoord blijft, is het middel dat aanvoert dat er slechts sprake is van een strafbare poging van het misdrijf mensensmokkel en niet van een voltooid misdrijf bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 november 1948, Pas. 1948, p. 651; CUYKENS S. en DE HOOGHE G., "La peine légalement et judiciairement justifiée: étude d'une théorie controversée", RDPC 2023/3, 227, nr. 7.

Poging - Cassatiemiddel - Belang - Schuldigverklaring aan een voltrokken misdrijf - Meerdere feiten - Veroordeling tot straf - Aanvoering dat de feiten een strafbare poging betreffen - Naar recht verantwoorde straf - Gevolg

P.19.0727.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.1 AC nr. ...

Het misdrijf bestraft overeenkomstig artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet wordt gestraft met opsluiting van 10 tot 15 jaar en facultatief een geldboete van 1.000 tot 100.000 euro en bij toepassing van de artikelen 51 en 52 Strafwetboek kan de poging tot deze misdaad worden bestraft met opsluiting van 5 tot 10 jaar en facultatief de voormelde geldboete, aangezien artikel 2bis, § 5, Drugswet ook van toepassing is ingeval van een strafbare poging tot een misdaad als bedoeld in de paragrafen 2, 3 en 4 van dit artikel; na correctionalisering kan de rechter deze gecorrectionaliseerde poging misdaad bestraffen met een gevangenisstraf van 1 maand tot vijf jaar en facultatief de door artikel 2bis, § 5, Drugswet bedoelde geldboete aangezien artikel 84 Strafwetboek geen toepassing vindt (1). (1) W. MAHIEU, Drugs: de straffen, Comm. Straf., 9-16.

Poging - Drugswet - Artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet - Misdaad - Bestraffing

P.19.0579.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.8 AC nr. ...

De dood van anderen is een resultaat dat gewild, gewenst, verhoopt of aanvaard kan worden als een normaal en voorzienbaar gevolg van het toegepaste geweld (1); het feit dat het slachtoffer zijn verwondingen heeft overleefd of aan de op hem gepleegde aanslag is ontkomen, niettegenstaande de daden die door de daders tegen hem zijn gesteld, is een omstandigheid die, onafhankelijk van de wil van die daders, als dusdanig het oogmerk om te doden niet opheft. (1) Zie Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0682.N, AC 2018, nr. 519, § 3, noot V. VEREECKE, "Het eventueel opzet bij de beoordeling van het oogmerk om te doden", R.A.B.G., 2019, pp. 22-30. Zie ook Cass. 6 november 2019, AR P.19.0651.F, en de concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, AC 2019, nr. 572: "De poging tot doodslag veronderstelt dat de dader willens en wetens het opzet had om te doden. De bij de wet vereiste bestanddelen wil en kennis bestaan hierin dat de dader opzettelijk en met kennis van zaken tot de verboden gedraging is overgegaan, mits hij, met betrekking tot een gevolg dat het misdrijf heeft opgeleverd, dat gevolg heeft willen teweegbrengen of zich ervan bewust was dat het gevolg zich bij een normale gang van zaken zou voordoen", volgens de definitie van "oogmerk" en "kennis" die het opzet kenmerken, zoals gecodificeerd in artikel 30 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof: voornoemd arrest lijkt aldus een einde te maken aan de controverse aangaande het begrip "eventueel opzet", waardoor het zinloos is geworden nog langer op dat begrip een beroep te doen (zie Cass. 8 november 2017, AR P.17.0797.F, AC 2017, nr. 623, en concl. "in substantie" van het OM, noot Fr. KUTY, «La notion de dol éventuel et son application à la tentative punissable», J.T., 2018, pp. 369-374). (M.N.B.)

Poging - Poging tot doodslag - Oogmerk om te doden

- Artt. 51 en 392 Strafwetboek

P.18.0698.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.8 AC nr. 614

De strafbare poging vereist een begin van uitvoering van het misdrijf, maar niet dat het wezenlijk bestanddeel van de misdaad of van het wanbedrijf zelf reeds een aanvang heeft genomen en er is begin van uitvoering van een misdaad of een wanbedrijf zodra de dader de middelen aanwendt die hij zich heeft verschaft en die hij heeft klaargelegd en in gereedheid gezet om zijn misdadig voornemen ten uitvoer te brengen; het begin van uitvoering staat in een noodzakelijk verband met het misdadig opzet van de dader en kan slechts worden verklaard uit diens wil om een welbepaald misdrijf te plegen dat rechtstreeks en onmiddellijk wordt beoogd door de gestelde daden zodat een daad die geen enkele twijfel laat bestaan over de bedoeling van de dader het begin van uitvoering kan uitmaken dat de strafbare poging kenmerkt (1). (1) Cass. 20 december 2017, AR P.17.0342.F, AC 2017, nr. 721.

Poging - Begin van uitvoering - Begrip - Draagwijdte

P.17.0342.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.8 AC nr. 721

Ook al vereist artikel 51 Strafwetboek het begin van uitvoering van het misdrijf, toch vereist het niet dat het wezenlijk bestanddeel van de misdaad of het wanbedrijf zelf reeds een aanvang heeft genomen; er is begin van uitvoering zodra de dader de middelen aanwendt die hij zich heeft verschaft en die hij heeft klaargelegd en in gereedheid heeft gebracht om zijn misdadig voornemen ten uitvoer te brengen; het begin van uitvoering staat in noodzakelijk verband met het misdadig opzet van de dader en kan slechts verklaard worden door zijn wil om een welbepaald misdrijf te plegen, dat door de gestelde daden rechtstreeks en onmiddellijk wordt beoogd; een daad, die geen enkele twijfel laat bestaan over de bedoeling van de dader, kan dus het begin van uitvoering uitmaken dat de strafbare poging kenmerkt (1). (1) Cass. 3 november 2004, AR P.04.1191.F, AC 2004, nr. 529 en de verwijzingen in de noot; zie Cass. 14 januari 2009, AR P.09.0024.F, AC 2009, nr. 33 en de verwijzingen in de noot, waaronder, wat de "univocité circonstancielle" betreft, Fr. TULKENS en M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Kluwer, 2005, p. 358-359. Zie ook Cass. 24 maart 2010, AR P.10.0473.F, AC 2010, nr. 215: "Uit de omstandigheid dat een van de verdachten 's nachts het landgoed is binnengedrongen, in de buurt waarvan inbrekersmateriaal was afgezet, kan de rechter naar recht afleiden dat een materiële daad werd gesteld die rechtstreeks en onmiddellijk tot het plegen van een welbepaald misdrijf leidt."

Poging - Begin van uitvoering - Begrip - Omstandigheid die geen twijfel laat bestaan over de bedoeling van de dader

- Art. 51 Strafwetboek

P.17.0797.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.3 AC nr. 623

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Poging - Gebeurlijk opzet

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Poging - Vrijwillige afstand

P.17.0044.F 29 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170329.3 AC nr. ...

Poging tot vluchtmisdrijf is niet strafbaar (1). (1) Cass. 20 april 1993, AR 6773, AC 1993, nr. 189; zie P. ARNOU en L. DE BUSSCHER, Misdrijven en sancties in de wegverkeerswet, Antwerpen, Kluwer, 1999, nr. 540.

Poging - Wegverkeer - Vluchtmisdrijf

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 53 Strafwetboek

RECHTVAARDIGING EN VERSCHONING

P.24.1613.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.2 AC nr. ...

Volgens artikel 71 Strafwetboek is er geen misdrijf wanneer de beklaagde werd gedwongen door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan en onweerstaanbare dwang of overmacht in de zin van die wetsbepaling houdt in dat de dader omwille van omstandigheden die buiten zijn wil zijn gelegen en die hij niet kon voorzien of vermijden, in de onmogelijkheid was een strafrechtelijk verboden handeling te vermijden; in het geval van onweerstaanbare dwang of overmacht wordt de schuld van de dader uitgesloten en kan de strafrechtelijk verboden handeling hem niet worden verweten maar die afwezigheid van verwijtbaarheid vereist tevens de afwezigheid van een voorafgaande fout van de dader en staat los van het moreel bestanddeel van het misdrijf; wanneer de beklaagde zich beroept op de schuldontheffingsgrond van artikel 71 Strafwetboek en zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot, dient de onjuistheid ervan door de vervolgende partij of in voorkomend geval door de burgerlijke partij te worden bewezen en de rechter beoordeelt onaantastbaar of de door een partij aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1847.N, AC 2014, nr. 526; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, die Keure, 2015, pp. 97-99.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Overmacht - Begrip - Beoordeling door de rechter

- Art. 71 Strafwetboek

P.24.0732.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.5 AC nr. ...

Hoofdstuk VIII van boek I van het Strafwetboek bepaalt de rechtvaardigingsgronden die aan het misdrijf zijn strafbaar karakter ontnemen; de vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud heeft dus niet de schuld van de overtreder tot gevolg indien hij zich op een rechtvaardigingsgrond kan beroepen (1). (1) Het OM heeft het tegendeel niet beweerd. Indien het OM tot cassatie concludeerde, dan was dat omdat de rechtbank hem eerder uitspraak leek te hebben gedaan over de wenselijkheid om aan de verweerder, de overtreder, al dan niet de administratieve geldboete op te leggen, en niet omdat zij geoordeeld had dat de feiten door een onoverkomelijke dwaling of een noodtoestand werden verantwoord (zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.0499.F, AC 2018, nr. 195, raadpl. 3° en 4°; Cass. 8 september 2021, AR P.21.0536.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.6) (MNB).

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud - Vaststelling van een rechtvaardigingsgrond - Gevolg

- Art. D217 nieuw Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. D195 nieuw Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. D164 oud Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. D163 oud Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. 58bis, 2° Wet 12 juli 1973 op het natuurbehoud : Vlaamse Gewest
- Art. 100 Strafwetboek
- Art. 71 Strafwetboek

P.23.1170.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.8 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 9, § 1, Interneringswet en artikel 71 Strafwetboek volgt dat wanneer de beklaagde op het tijdstip van de feiten aan een geestesstoornis leed die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden heeft tenietgedaan en die toestand op het tijdstip van de uitspraak van de rechter voortduurt, laatstgenoemde de internering van de beklaagde kan bevelen na te hebben vastgesteld dat de hem ten laste gelegde feiten bewezen zijn en de overige voorwaarden zijn vervuld; in dat geval stelt hij eerst vast dat er geen misdrijf is en het is hem aldus niet verboden de beklaagde vrij te spreken (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Gevolg

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 71 Strafwetboek

P.23.1172.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het bestreden arrest zich ertoe beperkt te oordelen dat het eerdere door het hof van beroep gewezen arrest, krachtens hetwelk dit gerecht de internering van de verweerder heeft bevolen, niet voor verbetering of uitlegging vatbaar is in de zin van de artikelen 793 en 794 Gerechtelijk Wetboek, houdt het middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen, geen verband met de bestreden beslissing en is het bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Arrest dat de beklaagde vrijspreekt en zijn internering beveelt - Vordering tot verbetering of uitlegging - Arrest dat de verbetering en de uitlegging weigert - Cassatieberoep - Middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen - Ontvankelijkheid

P.23.0056.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.11 AC nr. ...

Een schending van een verordenende bepaling of een nalatigheid die op zich al strafbaar is door de verwezenlijking van het niet-gerechtvaardigde materiële feit, kan doelbewust en opzettelijk zijn gepleegd (1); het is bijgevolg niet tegenstrijdig te oordelen dat het moreel bestanddeel van de zowel aan de natuurlijke personen als aan de rechtspersoon ten laste gelegde misdrijven bestaan in een nalatigheid, zodat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid enkel door overmacht of door een onoverkomelijke dwaling kan worden afgewend, en vervolgens het voordeel van de verschoningsgrond van het oude artikel 5, tweede lid, Strafwetboek te weigeren, op grond dat de beklaagden, de natuurlijke personen, wetens en willen hebben gehandeld (2). (1) Zie, wat betreft het begrip "fout", F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T. II : l'infraction pénale, 2de uitg., Larcier 2020, nrs. 1106 e.v. (2) Tot de inwerkingtreding, op 30 juli 2018, van de wet van 11 juli 2018 tot wijziging van het Strafwetboek en de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen betreft, bepaalde artikel 5, tweede lid, van dit wetboek wat volgt: "Wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, kan enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld. Indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd kan hij samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld".

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

P.23.0353.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.8 AC nr. ...

Rechtsdwaling kan wegens bepaalde omstandigheden door de rechter als onoverkomelijk worden beschouwd, op voorwaarde dat uit die omstandigheden kan worden afgeleid dat de beklaagde heeft gehandeld zoals elke redelijke en voorzichtige persoon dat zou hebben gedaan; onoverkomelijke dwaling komt de pleger van het misdrijf ten goede, op voorwaarde dat ze betrekking heeft op een van de bestanddelen ervan (1); de feitenrechter stelt op onaantastbare wijze de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing grondt, waarbij het Hof evenwel nagaat of hij uit die omstandigheden wettig het bestaan van een rechtvaardigingsgrond heeft kunnen afleiden (2). (1) Zie Cass. 22 december 2021, AR P.21.1311.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.6, met concl. OM; Cass. 9 november 2021, AR P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, en de verw. in voetnoot; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl.II: L'infraction pénale, 2de uitg., Larcier, 2020, nrs. 1504 e.v. [1515, 1519-1520]. (2) Cass. 9 november 2021, AR P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, met concl. OM; Cass. 29 mei 2002, AR P.01.1202.F, AC 2002, nr. 324.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Begrip - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 71 Strafwetboek

P.22.1464.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.8 AC nr. ...

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof van 20 oktober 2022 kan worden afgeleid dat de strafrechtelijke immuniteit, zoals bepaald in artikel 462, eerste lid, Strafwetboek, ten goede moet komen aan de dader die informaticabedrog heeft gepleegd in het nadeel van zijn echtgenoot, van een bloedverwant in opgaande lijn, van een bloedverwant in nederdalende lijn of van een aanverwant in dezelfde graad, ook al is dit niet in de wet bepaald en niettegenstaande het voorschrift van artikel 78 Strafwetboek, dat de strafrechter verbiedt andere dan de in de wet bepaalde verschoningsgronden in aanmerking te nemen; de door het Grondwettelijk Hof uitgesproken ongrondwettigheid wordt geacht steeds te hebben bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Strafuitsluitingsgrond - Familiale immuniteit - Informaticabedrog - Niet-toepassing - Vaststelling van ongrondwettigheid - Gevolg

- Artt. 78, 462, eerste lid, en 504quater Strafwetboek

P.22.1589.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.5 AC nr. ...

Hoewel wettige zelfverdediging een van de gevallen van noodtoestand is, kan die toestand niet worden beperkt tot de enige situatie waarin men zich tegen een onrechtvaardige agressie moet verdedigen; de noodzaak die elk misdadig karakter uitsluit, kan het gevolg zijn van een andere oorzaak dan de agressie en kan de dader ontslaan van vervolging voor andere misdrijven dan die welke de fysieke integriteit van personen aantasten.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Noodtoestand - Wettige zelfverdediging - Onderscheid - Respectievelijke toepassingsgebieden

- Artt. 71, 416 en 417 Strafwetboek

P.22.0635.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.5 AC nr. ...

De dwaling die een rechtvaardigingsgrond vormt, is die welke iedere redelijke en voorzichtige persoon had kunnen begaan indien hij in dezelfde toestand zou hebben verkeerd als die waarin de beklaagde zich bevond (1); uit de omstandigheid dat de beklaagde niet door zijn raadsman werd bijgestaan op het ogenblik waarop hij de hem verweten handeling of nalatigheid heeft begaan, kan op zich niet worden afgeleid dat zijn gedrag gerechtvaardigd is bij wijze van onoverkomelijke dwaling. (1) Cass. 22 december 2021, AR P.21.1311.F, AC 2021, nr. 825.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverkomelijke dwaling - Begrip - Beklaagde niet bijgestaan door een advocaat op het ogenblik waarop de verweten handeling werd verricht

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverkomelijke dwaling - Begrip - Beklaagde niet bijgestaan

door een advocaat op het ogenblik waarop de verweten handeling werd verricht

P.21.1546.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.8 AC nr. ...

Artikel 8 van het ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken voert geen nieuwe rechtvaardigingsgrond in maar bakent enkel het toepassingsgebied van de strafbaarstelling af door onontbeerlijke verplaatsingen, zoals die welke enuntiatief zijn opgesomd in de voormelde wettelijke bepaling, niet strafbaar te stellen.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Uitzonderingen - Geval van noodzaak

- Art. 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

P.21.1311.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.6 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de gemeenteoverheid, omwille van de openbare hygiëne, de raamprostitutie aan stedenbouwkundige of sanitaire normen onderwerpt, kan niet worden afgeleid dat de exploitant of de houder van de inrichting zelf zou zijn vrijgesteld van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid die gepaard gaat met de winst die hij eruit haalt (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 825.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Misdrijven van het houden van een huis van ontucht of prostitutie en van het exploiteren van ontucht of prostitutie - Gemeentereglement tot vaststelling van stedenbouwkundige en sanitaire normen van toepassing op de plaatsen van raamprostitutie - Stedenbouwkundige vergunning en conformiteitsbewijs - (Geen) onoverkomelijke rechtsdwaling

- Artt. 71 en 380 Strafwetboek

De dwaling die een rechtvaardigingsgrond vormt, is die welke ieder redelijk en voorzichtig persoon had kunnen begaan indien hij in dezelfde situatie zou hebben verkeerd als die waarin de beklaagde zich bevond (1). (1) Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; wat betreft de dwaling en onwetendheid die een rechtvaardigheidsgrond vormen, zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II: L'infraction pénale, 2de uitg., Larcier, 2020, nr. 1504 e.v. [1515, 1519-1520].

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Dwaling die een rechtvaardigheidsgrond vormt

- Art. 71 Strafwetboek

Onoverkomelijke dwaling komt de pleger van het misdrijf ten goede op voorwaarde dat ze betrekking heeft op één van de bestanddelen ervan, zoals de wil om een handeling te stellen waarvan men weet dat ze strafbaar is; de rechter mag het vermoeden dat de wet gekend is, enkel omkeren op grond van een feit waaruit de verkeerde overtuiging kan ontstaan dat er gehandeld is in overeenstemming met de wet (1). (1) 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; wat betreft de dwaling en onwetendheid die een rechtvaardigheidsgrond vormen, zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II: L'infraction pénale, 2de uitg., Larcier, 2020, nr. 1504 e.v. [1515, 1519-1520].

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverkomelijke dwaling - Voorwaarde - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Vermoeden dat de wet gekend is - Omkering

- Art. 71 Strafwetboek

De belastingwet, die bedoeld is om op de belastbare materie geheven te worden, is op die materie van toepassing zoals ze zich in feite voordoet, zonder dat hierbij met het geoorloofde of ongeoorloofde karakter ervan rekening wordt gehouden; de omstandigheid dat op raamprostitutie een gemeentebelasting wordt geheven, kan bij de exploitanten van die activiteit niet de onoverkomelijke overtuiging hebben doen ontstaan dat zij handelden in overeenstemming met de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 825.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Misdrijven van het houden van een huis van ontucht of prostitutie en van het exploiteren van ontucht of prostitutie - Gemeentebelasting op de plaatsen van raamprostitutie - (Geen) onoverkomelijke rechtsdwaling

- Artt. 71 en 380 Strafwetboek

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.7 AC nr. ...

Uit de artikelen 70 Strafwetboek, de artikelen 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11,Wet Gezondheidsberoepen en artikel 73, § 1 ZIV-wet volgt dat medische handelingen die raken aan de lichamelijke en seksuele integriteit van patiënten geen misdrijf uitmaken indien zij worden gesteld met het voormelde legitiem doel, met de toestemming van de patiënt en worden uitgevoerd zoals een normaal zorgvuldig handelend arts in dezelfde omstandigheden deze zou uitvoeren; de rechter oordeelt onaantastbaar of een arts een medische behandeling volgens de regels van de kunst heeft uitgevoerd en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die geen verband ermee houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) H. NYS, Gezondheidsberoepen, Wolters Kluwer, 2020, 71-108; A. DIERICKX, Toestemming en strafrecht, Intersentia, 2006; T. VANSWEEVELT en F. DEWALLENS (eds.), Handboek Gezondheidsrecht, Intersentia, 2014, I, 1058.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Artikel 70 Strafwetboek - Feit door de wet voorgeschreven en door de overheid bevolen - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

- Art. 70 Strafwetboek

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Artikel 70 Strafwetboek - Feit door de wet voorgeschreven en door de overheid bevolen - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

- Art. 70 Strafwetboek

P.21.0962.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11 AC nr. ...

Dwaling kan slechts schulduitsluitend zijn als ze onoverkomelijk is, wat betekent dat uit de omstandigheden kan worden afgeleid dat de persoon die zich op de dwaling beroept, heeft gehandeld zoals ieder redelijk en voorzichtig persoon in dezelfde situatie zou hebben gehandeld; de rechter beoordeelt in feite of de beklaagde zich in een toestand van onoverkomelijke dwaling bevond (1); het Hof gaat wel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten kon afleiden dat er sprake is van onoverkomelijke dwaling (2); de omstandigheid dat de beklaagde voorhoudt dat de draagwijdte van de strafwet niet duidelijk is, levert als zodanig geen onoverkomelijke dwaling op. (1) Cass. 2 oktober 2018, AR P.17.0854.N, AC 2018, nr. 514; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612, met concl. van advocaat-generaal J.M. GENICOT op datum in Pas.; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 12 februari 1985, AC 1984-85, 802; Cass. 6 oktober 1952, AC 1953, 35. Zie S. BRAHY, "De l'effet justificatif de l'erreur en droit pénal", RDP 1976-77, 339-359; C.J. VANHOUDT en W. CALEWAERT, Belgisch strafrecht, Story-Scientia, 1976, II, 401-405; L. DUPONT en R. VERSTRAETEN, Handboek Belgisch strafrecht, Acco, 1990, nrs. 491-502; M. FAURE, "De onoverkomelijke rechtsdwaling in milieustrafzaken", RW 1991-92, 937-950; B. DE SMET, "De onoverkomelijke rechtsdwaling als wapen tegen overregulering en artificiële incriminaties", RW 1992-93, 1288-1295; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Vol. 2, L'infraction pénale, Brussel, Larcier, 2012, 505-522; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, Die Keure, 2017, 100-103; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, Gompel&Svacina, 2019, 346-354. (2) Cass. 15 september 2020, AR P.20.0150.N, AC 2020, nr. 537; Cass. 6 september 2017, AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449, RDPC 2018, 187; Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC 2016, nr. 580 . Zie T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit penal, Die Keure, 2019, 179-182.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Schulduitsluitingsgronden - Rechtsdwaling - Toestand van onoverkomelijke dwaling - Voorwaarden

- Art. 71 Strafwetboek

P.21.0815.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.11 AC nr. ...

Een beklaagde die zich beroept op de wettige verdediging van artikel 416 Strafwetboek moet die bewering enigszins aannemelijk maken, wat inhoudt dat hij op een wijze die niet elke geloofwaardigheid mist aanvoert dat de voorwaarden vervuld zijn voor deze rechtvaardigingsgrond, namelijk een ernstige en actuele onrechtmatige aanranding en een noodzakelijk en evenredig verweer, zonder dat hij dit ook moet bewijzen; indien hij slaagt in die aanvoeringsplicht, wat onaantastbaar wordt beoordeeld door de rechter, staat het aan het openbaar ministerie of de burgerlijke partij te bewijzen dat de voorwaarden voor de ingeroepen rechtvaardigingsgrond niet zijn vervuld; het Hof gaat daarbij wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige zelfverdediging - Aanvoering door de beklaagde - Omvang - Gevolg

- Art. 416 Strafwetboek

P.20.1345.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.24 AC nr. ...

Artikel 70 Strafwetboek bepaalt dat er geen misdrijf is wanneer het feit door de wet voorgeschreven en door de overheid bevolen is; de termijn die een bestuurlijke overheid op basis van de regelgeving inzake de woonkwaliteit toekent voor de uitvoering van werkzaamheden indien een woning ongeschikt of onbewoonbaar wordt verklaard, doet geen afbreuk aan het strafbaar karakter van het verhuren of ter beschikking stellen van een ongeschikt of onbewoonbaar verklaarde woning in de zin van de artikelen 5 en 20, § 1, eerste lid, Vlaamse Wooncode, thans de artikelen 3.1, § 1, en 3.33 Vlaamse Codex Wonen van 2021 en het verlenen van een dergelijke termijn, die kadert in administratieve procedure, levert als dusdanig geen rechtvaardigingsgrond op in de zin van artikel 70 Strafwetboek.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Huisvesting - Vlaamse Wooncode - Artikelen 5 en 20, § 1, eerste lid - Termijn voor het uitvoeren van werkzaamheden indien een woning ongeschikt of onbewoonbaar wordt

verklaard - Draagwijdte

- Art. 3.33 Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020
- Art. 3.1, § 1 Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020
- Art. 20, § 1, eerste lid Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 5 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 70 Strafwetboek

P.21.0253.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de rechtspersoon het voor zijn rekening gepleegde misdrijf slechts heeft kunnen plegen door tussenkomst van de natuurlijke persoon die zijn enige zaakvoerder is, vormt geen rechtvaardigingsgrond die de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon uitsluit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 311.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Aansprakelijkheid van de rechtspersoon - Enige zaakvoerder

- Artt. 5 en 71 Strafwetboek

C.20.0012.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.14 AC nr. ...

Wettige verdediging vereist dat het strafbaar feit dat kan worden gerechtvaardigd, werd gepleegd met het opzet te schaden, ook al leidt dit tot schade die niet werd beoogd (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige verdediging - Opzet om te schaden

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 416 Strafwetboek

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

De rechter moet enkel de middelen beantwoorden, dit wil zeggen de vermelding door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij met een juridische redenering de gegrondheid meent te kunnen afleiden van een verzoek, een verweer of een exceptie (1); bovendien moet de beklaagde die zich op een rechtvaardigingsgrond beroept, bij de rechter alle elementen aanbrengen die zijn bewering aannemelijk maken (2). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (A, vierde middel). Daarentegen, volgens J. DE CODT, "ce fait ou cet acte ne doit pas être invoqué de façon vague ou imprécise mais se justifier par des éléments de preuve appropriés. À défaut, il ne s'agit que de simples allégations", waarop de rechter niet moet antwoorden (J. DE CODT, Des Nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 209). (2) Cass. 24 februari 2010, AR P.09.1614.F, AC 2010, nr. 120; zie Cass. 24 maart 1999, AR P.98.1127.F, AC 1999, nr. 175. Uit het huidige arrest volgt dat indien de beklaagde geen dergelijke elementen aanbrengt, de rechter niet verplicht is op dat verweer te antwoorden, wat aansluit bij de opvatting van J. DE CODT supra. Ook wanneer de beklaagde zich op een onoverwinnelijke rechtsdwaling beroept, geldt: "De loutere vaststelling dat de beklaagde slecht werd geadviseerd, zelfs door een onderlegd persoon, is wat dat betreft onvoldoende." (Cass. 6 september 2017 AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449); en "Aangezien de vermelding 'toekenning van de verschoningsgrond van uitlokking' in het grievenformulier geen middel vormde, dienden de appelrechters in hun beslissing niet de reden op te geven waarom zij die verschoningsgrond niet in aanmerking hadden genomen." (Cass. 9 september 2020, AR P.20.0283.F, AC 2020, nr. 515).

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Middel - Begrip - Aanvoering van een onoverkomelijke dwaling zonder gegevens aan te brengen die deze aannemelijk maken - Invloed op de verplichting voor de rechter om zijn beslissing te motiveren

- Art. 71 Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0150.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.11 AC nr. ...

De strafuitsluitende verschoningsgrond die artikel 5, tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing voor de inwerkingtreding van de wet van 11 juli 2018 invoert ten gunste van degene die de minst zware fout heeft begaan, is niet aan de orde bij vervolging van alleen de natuurlijke persoon die wetens en willens een misdrijf heeft gepleegd dat hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van het doel of de waarneming van de belangen van de rechtspersoon of dat voor zijn rekening werd gepleegd (1). (1) Art. 5, tweede lid Strafwetboek, zoals van toepassing voor de wijziging bij Wet 11 juli 2018.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Natuurlijke persoon - Misdrijf gepleegd in het kader van activiteiten of voor rekening van een rechtspersoon - Minst zware fout-vervolging van alleen de natuurlijke persoon

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Dwaling kan slechts schulduitsluitend zijn als ze onoverkomelijk is, wat betekent dat uit de omstandigheden kan worden afgeleid dat de persoon die zich op de dwaling beroept, heeft gehandeld zoals ieder redelijk en voorzichtig persoon in dezelfde situatie zou hebben gehandeld (1); de rechter beoordeelt in feite of de beklaagde zich in een toestand van onoverkomelijke dwaling bevond, waarbij het Hof nagaat of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten onoverkomelijke dwaling mocht afleiden (2); de omstandigheid dat de beklaagde voorhoudt dat de draagwijdte van de strafwet niet duidelijk is, levert als dusdanig geen onoverkomelijke dwaling op. (1) Cass. 2 oktober 2018, AR P.17.0854.N, AC 2018, nr. 514; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612, met concl. van advocaat generaal J.M. GENICOT, op datum in Pas.; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 12 februari 1985, AR 8946 AC 1984-85, 802; Zie S. BRAHY, "De l'effet justificatif de l'erreur en droit pénal", RDP 1976-77, 339-359; M. FAURE, "De onoverkomelijke rechtsdwaling in milieustrafzaken", RW 1991-92, 937-950; B. DE SMET, "De onoverkomelijke rechtsdwaling als wapen tegen overregulering en artificiële incriminaties", RW 1992-93, 1288-1295; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Vol. 2, L'infraction pénale, Brussel, Larcier, 2012, 505-522; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, Die Keure, 2017, 100-103; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 346-354. (2) Cass. 6 september 2017, AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449, RDP 2018, 187; Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC 2016, nr. 580; Zie T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit penal, Die Keure, 2019, 179-182.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Rechtsdwaling - Onoverkomelijke dwaling

P.20.0054.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.5 AC nr. ...

De verschoning wegens uitlokking geldt enkel voor diegene die zich schuldig maakt aan doodslag en opzettelijke slagen en verwondingen als het een onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden van de uitlokker betreft (1); er kan bijgevolg geen sprake zijn van uitlokking door het slachtoffer wanneer deze in staat van wettige verdediging handelt. (1) Cass. 25 september 2019, AR P.19.0544.F, AC 2019, nr. 480.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoning van uitlokking - Voorwaarde - Onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden - Slachtoffer in staat van wettige verdediging

- Art. 411 Strafwetboek

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

De toepasselijkheid van artikel 141bis Strafwetboek wordt bepaald door het antwoord op de vraag of de terroristische groep in de zin van artikel 139 Strafwetboek een strijdkracht is in een gewapend conflict en niet door het antwoord op de vraag of de personen die worden vervolgd als leider van een terroristische groep in de zin van artikel 140, §1, Strafwetboek dan wel als deelnemer aan de activiteiten van een terroristische groep in de zin van artikel 140, §2, Strafwetboek, zelf te beschouwen zijn als een strijdkracht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek, dan wel of die personen misdrijven hebben gepleegd buiten het geografisch gebied van het gewapend conflict in de zin van artikel 141bis Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Toepasselijkheid van de uitsluitingsgrond - Criteria - Draagwijdte

Noch uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek in zijn geheel gelezen noch uit de ontstaansgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de toepassing van de in deze bepaling voorziene uitsluiting vereist dat de rechter voor elke concrete handeling van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict vaststelt dat die handeling in concreto, objectief en effectief onder de toepassing van het internationaal humanitair recht valt, met telkens opgave van de specifieke bepaling van internationaal humanitair recht die erop van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Beoordeling door de rechter - Concrete handelingen van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict - Concrete toepassing van het humanitair recht - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek volgt dat de daarin bepaalde uitsluiting voor handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict als gedefinieerd in en onderworpen aan het internationaal humanitair recht en handelingen van de strijdkrachten van een staat in het kader van de uitoefening van hun officiële taken, voor zover die handelingen onderworpen zijn aan deze bepalingen van internationaal recht, geldt voor alle in deze titel opgenomen misdrijven; deze uitsluiting, die niet louter een strafuitsluitende verschoningsgrond inhoudt, verhindert niet enkel de strafwaardigheid, maar slaat ook op het bestaan van alle misdrijven opgenomen in titel Iter van boek II van het Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Aard van de uitsluiting - Draagwijdte

---

P.19.1026.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.12 AC nr. ...

De omstandigheid dat de rechter vaststelt dat er geen duidelijkheid bestaat over het motief voor een opzettelijke gewelddaad of dat er geen getuige is van de feiten voorafgaand aan die opzettelijke gewelddaad, belet hem niet te oordelen dat de dader zich niet kan beroepen op wettige verdediging.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige verdediging - Opzettelijke slagen en verwondingen - Omstandigheden van de feiten - Beoordeling

---

P.19.0683.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.2 AC nr. ...

De bij artikel 411 Strafwetboek ingevoerde verschoningsgrond berust hierop dat de uitlokking, bij de uitgelokte persoon, een heftige emotie opwekt die zijn geestelijke vermogens aantast en tijdelijk een bepaalde morele dwang op zijn wil uitoefent (1); de wet omschrijft uitlokking niet maar bepaalt op een beperkende manier de wijzen waarop deze zich heeft moeten voordoen om van een verschoningsgrond te kunnen spreken (2); aangezien die opsomming beperkend is, kan een fout van het slachtoffer, zonder welke de schade niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan, een gedeelde aansprakelijkheid tot gevolg hebben, zelfs als die, in voorkomend geval zelfs lichtst mogelijke, fout niet één van de bij wet bepaalde gevallen van uitlokking uitmaakt (3). (1) J. CONSTANT , Traité élémentaire de Droit pénal, dl. I, Luik, 1965, nr. 540. (2) J. CONSTANT , Traité élémentaire de Droit pénal, dl. I, Luik, 1965, nr. 540. (3) Zie Cass. 11 april 2018, AR P.18.0024.F, AC 2018, nr. 224; Cass. 7 november 1990, AR 8446, AC 1990-91, nr. 130.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Doden, slagen en verwondingen - Verschoningsgrond van uitlokking - Fout van het slachtoffer

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

- Art. 411 Strafwetboek

Wanneer de partijen debat hebben gevoerd over de samenlopende fout van het slachtoffer en over de weerslag ervan op de schadevergoeding, werpen de appelrechters, door de beslissing van de eerste rechter over de litigieuze verdeling te bevestigen, zelfs op grond van een andere kwalificatie van de fout, geen betwisting op waarvan de partijen het bestaan in hun conclusies hebben uitgesloten (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2006, AR C.04.0267.N, AC 2006, nr. 155.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Burgerlijke rechtsvordering - Opzettelijke slagen en verwondingen - Samenlopende fout van het slachtoffer - Aanvoering van de verzachtende verschoningsgrond - Verwerping - Herkwalificatie - Opdracht van de rechter - Beschikkingsbeginsel - Ambtshalve aangevoerde middelen

- Art. 411 Strafwetboek
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.19.0544.F 25 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.4 AC nr. ...

De door artikel 411 van het Strafwetboek bedoelde verschoning wegens uitlokking geldt enkel voor diegene die zich schuldig maakt aan doodslag en opzettelijke slagen en verwondingen als het een onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden van de uitlokker betreft (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal .D. VANDERMEERSCH, in Pas.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoning wegens uitlokking

- Art. 416 Strafwetboek

Wanneer wettige verdediging wordt aangevoerd, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze over de ernst en het ogenblikkelijke karakter van de onrechtmatige agressie alsook over de noodzaak en het evenredige karakter van het verweer, op grond van de feitelijke omstandigheden van de zaak en rekening houdend met de reacties die de aangevallen persoon redelijkerwijs kon of moest hebben; het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter, uit die vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 5 september 2018, AR P.18.0242.F, AC 2018, nr. 443.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige verdediging - Voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 416 Strafwetboek

P.19.0188.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 135, §2, Wetboek van Strafvordering kan de inverdenkinggestelde hoger beroep instellen tegen de verwijzingsbeschikking als hij onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden van die beschikking aanvoert; dat is het geval bij gebrek aan antwoord op een conclusie (1); wanneer, aldus, de inverdenkinggestelde voor de raadkamer een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat de hem ten laste gelegde wanbedrijven werden gerechtvaardigd door een toestand van nood, vormt de verwijzingsbeschikking die zich ertoe beperkt te beslissen dat het voormelde verweer "een ernstig debat over de grond van de zaak" noodzakelijk maakt, geen antwoord op de exceptie maar de weigering om hierop te antwoorden, aangezien de raadkamer het onderzoek van een geschilpunt, dat nochtans bij haar aanhangig was gemaakt, naar de rechtbank heeft verwezen (2). (1) Cass. 5 maart 2003, AR P.03.0086.F, AC 2003, nr. 152. (2) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 364. (antwoord op het eerste middel).

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Regeling van de rechtspleging - Aanvoering van een rechtvaardigingsgrond - Beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank - Geen antwoord op de conclusie - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Ontvankelijkheid

- Art. 71 Strafwetboek
- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.19.0128.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 5, eerste en tweede lid, Strafwetboek, vereisen voor de toepasselijkheid van de in het tweede lid opgenomen decumulregeling niet dat de geïdentificeerde natuurlijke persoon beschikt over een bepaalde hoedanigheid of de bevoegdheid om de rechtspersoon te vertegenwoordigen (1)(2). (1) Cass. 8 april 2014, AR P.13.0114.N, AC 2014, nr.276; Cass. 4 februari 2014, AR P.12.1757.N, AC 2014, nr. 91; Cass. 22 juni 2011, AR P.10.1289.F, AC 2011, nr. 417, NC 2011, 381 en noot V. FRANSSEN en S. VAN DYCK, "Let's Stick Together (c'mon c'mon): decumul enkel mogelijk bij gezamenlijke vervolging van natuurlijke persoon en rechtspersoon"; Cass. 1 februari 2011, AR P.10.1334.N, AC 2011, nr. 94; Cass. 4 maart 2003, AR P.02.1249.N, AC 2003, nr. 149 met concl. van advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 3 oktober 2000, T. Strafr. 2000, 263 en noot F. DERUYCK en B. SPRIET, "De (niet)- retroactiviteit van artikel 5, lid 2, van het strafwetboek: een gesloten discussie?"; H. VAN BAVEL, "Over de toepassing in de tijd van artikel 5 lid 2 van het strafwetboek", AJT 2000-01, 495-497, L. BIHAIN, "Responsabilité pénale des personnes morales: présentation synthétique", JLMB 2001-01, 401-416; L. DELBROUCK, "De werking in de tijd van art. 5, tweede lid, Sw", RW 2000-01, 1235-1237; M. DE SWAEF, "L'application des nouvelles dispositions relatives à la responsabilité pénale des personnes morales et du droit transitoire relatif à ces dispositions", RDP 2001, 867-872. (2) De feiten in de onderhavige zaak dateren van 14 april 2017. De decumulregeling van art. 5, 2de lid, Sw. is inmiddels opgeheven bij de wet van 11 juli 2018 tot wijziging van het Strafwetboek en de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen betreft (BS 20 juli 2018, in werking vanaf 30 juli 018), maar de gunstigere vroegere strafwet blijft behouden voor degenen die zich op het moment van de feiten op de decumul konden beroepen (P. WAETERINCKX, Strafrecht Duiding, 2018, Larcier, commentaar onder art. 5 Sw., p. 14-15). AW

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Natuurlijke persoon - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersoon - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Decumulregeling

P.18.0998.F 6 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190306.1 AC nr. ...

Met het in artikel 417, derde lid, Strafwetboek bedoelde geweld waartegen de wet toelaat zich te verdedigen, wordt niet enkel gelijkgesteld het geweld dat de aanvaller rechtstreeks gebruikt om de diefstal te plegen maar ook het geweld dat de op heterdaad betrapte dief zou gebruiken om in het bezit van de gestolen voorwerpen te kunnen blijven of om zijn vlucht te verzekeren.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige zelfverdediging - Aanvaller - Geweldpleging gepleegd na voltooiing van de diefstal

- Art. 417, derde lid Strafwetboek

P.18.0184.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.3 AC nr. 537

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite over het bestaan van onoverkomelijke dwaling; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen, zonder dat begrip te miskennen, het bestaan daarvan heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0135.N, AC 2016, nr. 377.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverkomelijke dwaling - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 71 Strafwetboek

Dwaling kan als een rechtvaardigingsgrond worden beschouwd als ieder redelijk en voorzichtig persoon in dezelfde omstandigheden als die waarin de beklaagde zich bevond, eveneens zou hebben gedwaald (1). (1) Zie Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC 2016, nr. 580.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverkomelijke dwaling

- Art. 71 Strafwetboek

P.17.0854.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.4 AC nr. ...

Bij de beoordeling of het advies of het stilzitten van een geschikt geacht persoon zoals een notaris een beklaagde onoverwinnelijk heeft doen dwalen, mag de rechter de geloofwaardigheid van de verklaringen welke die geschikte persoon daarover naderhand heeft afgelegd betrekken, evenals de omstandigheden die hebben geleid tot dit advies of dit stilzitten, aangezien zij een licht werpen op de waarde van dit advies of dit stilzitten (1). (1) Zie: Cass. 19 mei 1987, AR 964, AC 1986-1987, nr. 554.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverwinnelijke rechtsdwaling ingevolge het advies of stilzitten van een geschikt geacht persoon - Beoordeling door de rechter - Criteria

De rechter kan, bij de beoordeling of de houding van een overheid een beklaagde onoverwinnelijk heeft doen dwalen over de draagwijdte van een bestuurlijke beslissing, in aanmerking nemen dat die overheid niet de bevoegde instantie is op dat vlak.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverwinnelijke rechtsdwaling ingevolge de houding van de overheid - Beoordeling door de rechter - Criterium

Een rechtsdwaling over de strafbaarheid van een handeling is slechts dan onoverwinnelijk indien uit de concrete elementen van de zaak kan worden afgeleid dat elk normaal, voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden ook zou hebben gedwaald (1). (1) Zie: Cass. 6 oktober 1952, AC 1953, 35.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverwinnelijke rechtsdwaling

---

P.18.0242.F 5 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180905.14 AC nr. ...

Er is sprake van wettige verdediging wanneer de dader, die niet in de mogelijkheid verkeert om een onrechtmatige of wederrechtelijke aanranding tegen zijn persoon of tegen een derde af te weren, anders dan door het misdrijf te plegen, zich op evenredige wijze tegen die aanval verweert; onrechtmatige aanranding houdt niet noodzakelijk in dat er geen voorafgaande fout kan bestaan uit hoofde van degene die zich verweert (1). (1) Cass. 5 oktober 2016, AR P.16.0698.F, AC 2016, nr. 549; F. KUTY, Principes généraux de droit pénal belge, dl. II, L'infraction pénale, Brussel, Larcier, pp. 342-343; T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit pénal, Brussel, Die Keure, 2017, p. 99.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige verdediging - Begrip - Voorafgaande fout van de dader - Gevolg

- Art. 416 Strafwetboek

Wanneer wettige verdediging wordt aangevoerd, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze over de ernst en het ogenblikkelijke karakter van de onrechtmatige aanranding alsook over de noodzaak en het evenredige karakter van het verweer, op grond van de feitelijke omstandigheden van de zaak en rekening houdend met de reacties die de aangerande persoon redelijkerwijs kon of moest hebben (1). (1) Cass. 19 april 2006, AR P.06.0018.F, AC 2006, nr. 221, met concl. OM in Pas. 2006, nr. 221.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige verdediging - Nazicht door de rechter

- Art. 416 Strafwetboek

P.18.0024.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 411 Strafwetboek houdt voor de rechter in dat hij het noodzakelijke verband van evenredigheid moet onderzoeken tussen de zware gewelddaden die aan de verschoningsgrond ten grondslag liggen en het uitgelokte misdrijf (1). (1) Zie Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Uitlokking - Zware gewelddaden - Beoordeling - Verband van evenredigheid

- Art. 411 Strafwetboek

P.16.1199.F 21 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180221.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c,

Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Onwetendheid en ononverkomelijke dwaling

Het moreel bestanddeel van de overtreding bedoeld in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek, met andere woorden de door de wet bestrafte fout, bestaat in het niet-nakomen van de verplichting om juiste en volledige verklaringen af te leggen; het bewijs van dat bestanddeel kan in beginsel worden afgeleid uit de loutere vaststelling dat de verklaringen van de werkgever onjuist en onvolledig zijn, wanneer laatstgenoemde onvoldoende aannemelijk maakt dat hij wegens een rechtvaardigingsgrond zoals onwetendheid of onoverkomelijke dwaling, onvermijdelijk dergelijke verklaringen heeft afgelegd (1). (1) Zie concl. 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2018, nr. 111.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Onwetendheid en ononverkomelijke dwaling

- Art. 226, eerste lid, 1°, c Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.17.1055.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.7 AC nr. ...

Artikel 417, derde lid, Strafwetboek voert geen onweerlegbaar vermoeden van ogenblikkelijke noodzaak van verdediging in, maar wel een vermoeden dat door de vervolgende partij kan worden weerlegd en sluit niet uit dat de rechter, die vaststelt dat het feit plaatsheeft bij het zich verdedigen tegen de daders van een met geweld tegen personen gepleegde diefstal of plundering, onderzoekt of de verdediging wel evenredig is met het gebruikte geweld (1). (1) Contra: Cass. 3 maart 1941, Pas. 1941, I, 61.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Artikel 417, derde lid, Strafwetboek - Ogenblikkelijke noodzaak van verdediging - Vermoeden - Aard

- Art. 417, derde lid Strafwetboek

Onder gewelddaden als bedoeld in artikel 411 Strafwetboek wordt verstaan zwaar fysiek of moreel geweld dat in de regel uitgaat van het slachtoffer van het verschoonbare misdrijf en dat zodanig is dat het de vrije wil van een normaal en redelijk persoon aantast; de ernst van het uitgelokte misdrijf moet proportioneel zijn met de ernst van het geweld (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, zie Cass. 22 juni 2011, AR P.11.0988.F, AC 2011, nr. 420.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Begrip - Proportionaliteitsvereiste

- Art. 411 Strafwetboek

P.17.0659.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.2 AC nr. 622

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige zelfverdediging - Beklimming of braak van afsluitingen van een bewoond huis of appartement, bij nacht

Artikel 417 Strafwetboek heeft tot doel de personen te rechtvaardigen die, in de daarin vermelde omstandigheden, slachtoffer worden van het binnendringen van hun woning; het is niet van toepassing op het binnendringen van de bewoner van een gebouw in een kamer van dat gebouw (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak", in Pas. 2017, nr.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige zelfverdediging - Beklimming of braak van afsluitingen van een bewoond huis of appartement, bij nacht

- Art. 417 Strafwetboek

P.17.0282.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.4 AC nr. 465

De in artikel 462, eerste lid, Strafwetboek bedoelde strafuitsluitende verschoningsgrond is vreemd aan de witwasmisdrijven bepaald in artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Strafuitsluitende verschoningsgrond van artikel 462, Strafwetboek - Toepasselijkheid op de witwasmisdrijven bepaald in artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek

- Artt. 462, eerste lid, en 505, eerste lid, 2°, 3° en 4° Strafwetboek

P.17.0489.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.2 AC nr. ...

Rechtsdwaling wegens bepaalde omstandigheden kan door de rechter slechts als onoverkomelijk worden beschouwd als uit die omstandigheden kan worden afgeleid dat de beklaagde heeft gehandeld zoals iedere redelijke en voorzichtige persoon zou hebben gehandeld die zich in dezelfde omstandigheden als de beklaagde bevindt (1); de vonnisrechter stelt weliswaar op onaantastbare wijze de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing steunt, maar het Hof gaat na of hij daaruit wettig het bestaan van een rechtvaardigingsgrond heeft kunnen afleiden (2); de loutere vaststelling dat de beklaagde slecht werd geadviseerd, zelfs door een onderlegd persoon, is wat dat betreft onvoldoende (3). (1) Zie Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC, 2016 nr. 58. (2) Zie Cass. 25 november 2015, AR P.15.0286.F, AC 2015, nr. 699. (3) Zie Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC, 2016, nr. 58; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 1 oktober 2002, AR P.01.1006.N, AC 2002, nr. 492; Cass. 16 januari 2001, AR P.99.0441.N, AC 2001, nr. 29; Cass. 15 november 1988, AR 2374, AC 1988-89, nr. 153; Cass. 19 mei 1987, AR 964, AC 1986-87, nr. 554.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Schuldontheffingsgrond - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof - Slechte raad door een deskundig persoon

- Art. 71 Strafwetboek

P.16.0924.F 26 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Informaticabedrog - Toepassing

Het misdrijf informaticabedrog, gepleegd ten nadele van een bloedverwant in de opgaande lijn, houdt geen verband met artikel 462 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Informaticabedrog - Toepassing

P.16.1128.F 18 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Verdovende middelen - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

Om de in artikel 6, tweede lid, Drugswet bepaalde vrijstelling van straffen te genieten, dienen de onthullingen oprecht en volledig te zijn zodat de overheid vervolgingen kan instellen (1); dat houdt in dat de aangever niet alleen zijn eigen aandeel onthult, maar ook alle informatie waarover hij beschikt omtrent de omstandigheden en daders van het misdrijf (2); de rechter hoeft evenwel, bij ontstentenis van een conclusie waarin de oprechtheid van de onthullingen van de beklaagde wordt betwist, niet uitdrukkelijk te verduidelijken dat die onthullingen oprecht en volledig zijn wat de eigen rol van de beklaagde betreft (3). (1) Cass. 8 december 1992, AR 7226, AC 1992, nr. 779. (2) Zie Cass. 24 februari 1998, AR P.98.0106.N, AC 1998, nr. 106; Cass. 8 april 2008, AR P.08.0092.N, AC 2008, nr. 212. (3) (Impliciet) zie concl. "in substantie" OM.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Verdovende middelen - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

P.16.0401.F 16 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161116.1 AC nr. ...

De wet meet de ernst van de zware gewelddaden die de verschoningsgrond opleveren bepaald bij artikel 411 Strafwetboek, ongeacht of dat geweld fysiek dan wel moreel is, niet alleen af aan de hevigheid van de reactie die ze hebben veroorzaakt maar ook aan de ernst van de feiten, in verhouding tot de ernst van het uitgelokte misdrijf (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. advocaat-generaal Vandermeersch in Pas.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond van uitlokking - Zware gewelddaden jegens personen - Maatstaf

De bij artikel 411 Strafwetboek vereiste zware gewelddaden zijn die welke de vrije wil van een normaal en redelijk persoon in het gedrang brengen en niet die welke alleen die uitwerking hebben gehad om reden van de bijzondere gevoeligheid van de uitgelokte dader (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. advocaat-generaal Vandermeersch in Pas.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond van uitlokking - Zware gewelddaden jegens personen - Beoordeling - Maatstaf

P.14.1969.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.1 AC nr. ...

Dwaling kan wegens bepaalde omstandigheden als onoverkomelijk worden beschouwd, als uit die omstandigheden kan worden afgeleid dat de persoon die zich erop beroept, heeft gehandeld zoals ieder redelijk en voorzichtig persoon in dezelfde situatie zou hebben gehandeld; de loutere vaststelling dat de beklaagde slecht werd geadviseerd, zelfs door een geschikt persoon, volstaat daartoe niet en de rechter beoordeelt in feite of dat advies de beklaagde in een toestand van onoverkomelijke dwaling heeft gebracht onder voorbehoud van de controle die het Hof uitoefent op het begrip onoverkomelijke dwaling (1). (1) Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612; Cass. 28 maart 2012, AR P.12.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 1 oktober 2002, AR P.01.1006.N, AC 2002, nr. 492.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverkomelijke dwaling - Feitelijke beoordeling door de rechter - Controle van het Hof

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverkomelijke dwaling - Begrip

P.16.0698.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.5 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om met name na te gaan of het voor de persoon die beweert in staat van wettige verdediging te hebben gehandeld onmogelijk was het ogenblikkelijke en dreigende kwaad waarop hij zich beroept, af te weren, anders dan door het misdrijf te plegen; die subsidiariteitsvoorwaarde kan worden nagegaan door rekening te houden met de reacties die de aangerande persoon redelijkerwijs kon en moest hebben.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige verdediging - Subsidiariteitsvereiste

- Art. 416 Strafwetboek

Er is sprake van wettige verdediging wanneer iemand, die niet in de mogelijkheid verkeert om een ernstige en ogenblikkelijke aanranding tegen zijn persoon of tegen een derde af te weren, anders dan door het misdrijf te plegen, zich op evenredige wijze tegen die onrechtmatige aanval verweert (1). (1) Cass. 19 april 2006, AR P.06.0018.F, AC 2006, nr. 221.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Wettige verdediging

- Art. 416 Strafwetboek

P.16.0501.F 29 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160629.5 AC nr. ...

De in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek bepaalde strafuitsluitende verschoningsgrond doet de strafrechtelijke fout niet verdwijnen maar heeft enkel tot gevolg dat de begunstigde ervan aan de veroordeling tot een straf ontsnapt; daaruit volgt dat, door die verschoningsgrond aan te nemen, de rechter beslist dat de strafvordering tegen die persoon gegrond is en dat die persoon schuldig is aan het hem ten laste gelegde misdrijf; in dat geval moet de persoon in wiens voordeel die verschoningsgrond erkend werd, worden veroordeeld tot de kosten van de strafvordering.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Beklaagde - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Gevolg - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering

- Artt. 162, eerste lid, en 194 Wetboek van Strafvordering

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.15.0135.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.1 AC nr. ...

Een rechtsdwaling over de strafbaarheid van een handeling is slechts dan onoverwinnelijk indien uit de concrete elementen van de zaak kan afgeleid worden dat elk normaal, voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden ook zou hebben gedwaald.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverwinnelijke rechtsdwaling

- Art. 71 Strafwetboek

P.14.0992.N 2 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160202.2 AC nr. ...

Uit artikel 5, tweede lid, Strafwetboek volgt dat indien de natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd zoals bedoeld bij die bepaling, de daarin bepaalde strafuitsluitende verschoningsgrond niet van toepassing is, zodat de problematiek van de zwaarste fout niet aan de orde is (1). (1) Cass. 8 april 2014, AR P.13.0114.N, AC 2014, nr. 276.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verantwoordelijke rechtspersoon wegens het optreden van geïdentificeerde natuurlijke persoon - Strafuitsluitingsgrond - Toepassingsvoorwaarde - Fout wetens en willens gepleegd

P.15.1203.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.6 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde noodtoestand als rechtvaardigingsgrond aanvoert, hoeft hij het bestaan daarvan niet te bewijzen, maar enkel aantonen dat zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot (1). (1) Cass. 24 maart 1999, AR P.98.1127.F, AC 1999, nr. 175; Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Noodtoestand - Bewijslast

P.15.0416.F 2 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151202.1 AC nr. ...

De inverdenkingstelling van een verdachte wegens een voortdurend misdrijf betekent niet dat alle bestanddelen van dat misdrijf bewezen zijn; op grond van een feitelijke beoordeling inzake het voortduren van de onoverkomelijke dwaling, blijft de bodemrechter bijgevolg bevoegd om, als daartoe grond bestaat, een misdrijf te rechtvaardigen dat bleef voortduren nadat de dader in verdenking was gesteld.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Voortdurend misdrijf - Inverdenkingstelling van de dader - Onoverkomelijke dwaling - Misdrijf bleef voortduren na de inverdenkingstelling - Voortduren van de onoverkomelijke dwaling - Feitelijke beoordeling door de bodemrechter

- Art. 71 Strafwetboek

P.15.0286.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.2 AC nr. ...

De rechtsdwaling is slechts onoverkomelijk en slechts een rechtvaardigingsgrond in zoverre zij van die aard is dat ieder redelijk en voorzichtig persoon die dwaling had kunnen begaan indien hij in dezelfde feitelijke en wettelijke omstandigheden was geplaatst (1). (1) Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202, JT, 2012, p. 460, noot F. KONING.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Schulduitsluitingsgrond - Onoverkomelijke rechtsdwaling

De rechter beoordeelt in feite het bestaan van een onoverkomelijke rechtsdwaling terwijl het Hof nagaat of hij uit die onaantastbare vaststellingen zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Schulduitsluitingsgrond - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

P.15.0194.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.8 AC nr. ...

Wettige zelfverdediging veronderstelt dat het strafbaar feit dat kan worden gerechtvaardigd, werd gepleegd met het opzet een ander te schaden; zij moet aan een onmiddellijkheidscriterium beantwoorden dat ter rechtvaardiging van het misdrijf namaak niet in aanmerking kan worden genomen.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Auteursrecht en naburige rechten - Namaak - Wettige zelfverdediging - Rechtvaardigingsgrond - Toepassing

- Artt. 416 en 417 Strafwetboek

- Artt. 1, 80 en 81 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

P.13.1755.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.2 AC nr. ...

De strafwet is niet opgeheven omdat ze in onbruik is geraakt en rechtsdwaling is enkel onoverkomelijk en wordt enkel als rechtvaardigingsgrond beschouwd voor zoverre ieder redelijk en voorzichtig persoon die zich in dezelfde feitelijke en juridische toestand bevindt dezelfde vergissing zou hebben begaan (1). (1) Zie F. TULKENS en M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Kluwer, 2007, p. 404-409.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Rechtvaardigingsgrond

- Art. 71 Strafwetboek

De rechter beoordeelt in feite of een onoverkomelijke dwaling al dan niet aanwezig is en het Hof gaat hierbij na of hij uit zijn onaantastbare vaststellingen naar recht zijn beslissing heeft kunnen afleiden.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Bestaan van onoverkomelijke dwaling - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Art. 71 Strafwetboek

P.15.0379.F 6 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150506.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Toepassingsvoorwaarde - Willens en wetens begane fout

Artikel 5, tweede lid, Strafwetboek, dat de gevallen regelt waarin de verantwoordelijkheid van een natuurlijk persoon en van een rechtspersoon in het gedrang kunnen komen wegens eenzelfde misdrijf, voert een strafuitsluitende verschoningsgrond in ten gunste van degene die de minst zware fout heeft begaan, voor zover het misdrijf evenwel, hetzij door onvoorzichtigheid of nalatigheid is gepleegd, hetzij een inbreuk uitmaakt op een verordenende bepaling; als het misdrijf opzettelijk is gepleegd kan, maar dat is geen verplichting, de natuurlijke persoon samen met de rechtspersoon worden veroordeeld, zodat de strafuitsluitende verschoningsgrond alleen de natuurlijke persoon ten goede kan komen en de rechtspersoon in dat geval schuldig moet worden verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Toepassingsvoorwaarde - Willens en wetens begane fout

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.15.0118.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen

personen - Beoordeling - Maatstaf

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Maatstaf

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Evenredigheid

De beoordeling van het bestaan van uitlokking is een feitelijke kwestie die door de feitenrechter wordt beoordeeld; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht het bestaan van de verschoningsgrond heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

De verschoningsgrond bepaald bij artikel 411 Strafwetboek wordt alleen aangenomen ten aanzien van degene die zich schuldig maakt aan doodslag of aan opzettelijke slagen en verwondingen, in zoverre het om een onmiddellijke reactie gaat op tegen hem gepleegde onrechtmatige en zware gewelddaden, die niet noodzakelijk en uitsluitend fysiek maar ook uitsluitend moreel kunnen zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen

De wet meet de ernst van de gewelddaden die de verschoningsgrond opleveren, ongeacht of dat geweld fysiek dan wel moreel is, niet alleen af aan de hevigheid van de reactie die zij hebben veroorzaakt maar ook aan ernst van de concrete feiten, in verhouding tot de ernst van het uitgelokte misdrijf; de ernst van de uitlokking kan niet uitsluitend beoordeeld worden op grond van de persoonlijkheid van de uitgelokte dader (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Beoordeling - Maatstaf - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen

De bij artikel 411 Strafwetboek vereiste zware gewelddaden zijn die welke de vrije wil van een normaal en redelijk persoon in het gedrang brengen en niet die welke alleen die uitwerking hebben gehad door de bijzondere gevoeligheid van de uitgelokte dader (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Maatstaf

De gezworenen verantwoorden hun beslissing om de verschoningsgrond aan te nemen niet naar recht wanneer ze de ernst van de uitlokking enkel beoordelen op grond van de persoonlijkheid van de uitgelokte dader en enkel met inachtneming van de hevigheid van de reactie die de beledigingen bij de beschuldigde hebben veroorzaakt, zonder de noodzakelijke evenredigheid te onderzoeken tussen het geweld dat aan de verschoningsgrond ten grondslag lag en het uitgelokte misdrijf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Evenredigheid

---

P.14.0177.F 14 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150114.2 AC nr. ...

Morele dwang veronderstelt dat de dader psychologisch op onweerstaanbare wijze tot het plegen van een misdrijf werd gedreven, uit vrees voor een ernstig, dreigend en wederrechtelijk kwaad (1). (1) Zie M. van de Kerchove en F. Tulkens, Introduction au droit pénal, 2007, p. 410.

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaarding - Onweerstaanbare dwang - Morele dwang

- Art. 71 Strafwetboek

P.14.0769.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.2 AC nr. 11

De verschoningsgrond uitlokking wordt alleen aangenomen wanneer degene die de feiten heeft uitgelokt zware gewelddaden heeft begaan; daarentegen, wanneer schade is veroorzaakt door de samenlopende fouten van de dader en van het slachtoffer van het misdrijf, volstaat de minst zware fout van het slachtoffer om de aansprakelijkheid te verdelen; daaruit volgt dat de afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking niet belet na te gaan of het slachtoffer een andere fout heeft begaan dan die beschreven in artikel 411 van het Strafwetboek en die verantwoordt dat het slachtoffer een deel van de schade op zich neemt.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Uitlokking - Voorwaarde - Zware gewelddaden - Afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking - Gevolg - Slachtoffer medeaansprakelijk voor de schade - Wettigheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Art. 411 Strafwetboek

De strafrechter, bij wie regelmatig een feit aanhangig is gemaakt waarvoor hij bevoegd is, heeft het recht en de plicht daaraan de juiste juridische omschrijving te geven en alle omstandigheden te onderzoeken die eigen zijn aan de zaak en die de beoordeling van de straf kunnen beïnvloeden; in dat geval is hij noch door de voorlopige kwalificatie gebonden, noch door de verschoningsgrond die door het onderzoeksgerecht is weerhouden; artikel 3, eerste lid, van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden verbiedt de correctionele rechtbank immers niet om bij de regeling van de rechtspleging de aanneming te betwisten van een dergelijke verschoningsgrond, buiten het geval waarin de correctionalisering van de naar haar verwezen misdaad daarop is gegrond (1). (1) Raoul Declercq, 'Procedurale aspecten van de strafverminderende verschoningsgrond', Liber Amicorum Hermann Bekaert, Gent, 1977, 59; Lieven Dupont & Raf Verstraeten, Handboek Belgisch Strafrecht, Acco Leuven/Amersfoort, p. 474, nr. 862.

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Onderzoeksgerecht - Regeling van de rechtspleging - Beslissing tot verwijzing - Voorlopige kwalificatie - Door het onderzoeksgerecht weerhouden verschoningsgrond - Correctionele rechtbank - Betwisting van de verschoningsgrond

- Art. 3, eerste lid Wet 4 okt. 1867 op de verzachtende omstandigheden

SOORTEN

P.25.0536.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.34 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de voor het misdrijf van verduistering van artikel 240 Strafwetboek vereiste bedrieglijk opzet aanwezig is; hij kan daarbij rekening houden met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van de gelden die aan de ambtenaar waren toevertrouwd, zoals het advies van de tuchtoverheid van de ambtenaar; uit het enkele feit dat de rechter bij de beoordeling van het bedrieglijk opzet rekening houdt met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van aan de ambtenaar toevertrouwde gelden, volgt niet dat de rechter het aflopend karakter van het misdrijf van verduistering miskent; uit de omstandigheid dat de ambtenaar zich hem toevertrouwde gelden heeft toegeëigend omdat hij meende daarop gerechtigd te zijn, zonder dat hij voor die toe-eigening het akkoord heeft verkregen van zij die aanspraak konden maken op die gelden, volgt niet dat deze laatsten niet langer in staat zijn om die toe-eigening te betwisten; uit die enkele omstandigheid volgt evenmin dat de rechter noodzakelijk moet aannemen dat de ambtenaar heeft gehandeld met bedrieglijk opzet; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Verduistering - Notaris - Vereffening van een nalatenschap - Verduistering van activa - Bedrieglijk opzet - Gegevens die dateren van na beweerde feiten - Beoordeling

- Art. 240 Strafwetboek

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

Wat betreft de feiten die voortaan strafbaar zijn gesteld door artikel 433quater/1, bestraft het eerste lid van die bepaling die feiten zodra ze zijn gepleegd, volgens een van de drie daarin bedoelde modaliteiten ; laatstgenoemde modaliteiten zijn dus geen voorwaarden waaraan cumulatief moet worden voldaan om pooierschap te kunnen bestraffen.

Soorten - Allerlei - Pooierschap - Modaliteiten bedoeld in artikel 433quater/1, eerste lid, Strafwetboek - (Geen).cumulatieve voorwaarden

- Art. 433quater/1 Strafwetboek

P.24.1689.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.5 AC nr. ...

Noch de omstandigheden die vermeld worden in het oude artikel 375, eerste lid, Strafwetboek noch, volgens de wil van de wetgever die hij heeft uitgedrukt tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet die geleid heeft tot de goedkeuring van artikel 417/5 van dat wetboek, die welke zijn opgenomen in de definitie die in de laatstgenoemde bepaling voorkomt (1), vormen een limitatieve opsomming; artikel 417/5 Strafwetboek is aldus geen wet die een gedraging bestraft die voorheen niet werd bestraft (2);die bepaling voert evenmin een nieuwe straf in en verzwaart een reeds bestaande straf niet; artikel 2 Strafwetboek is derhalve niet van toepassing (3). (1) Wat betreft het oude artikel 375 Strafwetboek, zie Cass. 25 september 2007, R.W., 2007, p. 1503, met noot S. VANDROMME, "Afwezigheid van toestemming bij het misdrijf van verkrachting", geciteerd in de memorie van toelichting van het wetsontwerp houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, Parl. St. Kamer., 55 2141/001, p. 16. Wat betreft het nieuwe artikel 417/5 van dat wetboek, met de titel "Definitie van toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht", ingevoegd door artikel 5 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek en inzake de bevoegdheid om in rechte op te treden met betrekking tot het seksueel strafrecht, BS 30 maart 2022: zie memorie van toelichting van het wetsontwerp, o.c., p. 18. (2) Zie I. WATTIER, "L'atteinte à l'intégrité sexuelles, le viol, le voyeurisme et la diffusion non consentie de contenus à caractère sexuel", in H. Bosly en Ch. De Valkeneer (dir.), Les infractions, t. 3, Les infractions contre l'intégrité sexuelle, l'ordre des familles, la moralité publique, les mineurs et les personnes vulnérables, 2de uitg., Larcier, 2024, p. 135. Die wil wordt inzake aanranding van de eerbaarheid duidelijk uitgedrukt in de memorie van toelichting, o. c., p. 25: "het is aangewezen de jurisprudentie, in het bijzonder deze van het Hof van Cassatie, niet verloren te laten gaan, zodat er geen interpretatie- of overgangsproblemen ontstaan. Het moet worden benadrukt dat dezelfde strafbare gedraging wordt geviseerd. De naamswijziging zal dus niet tot gevolg hebben dat bepaalde gedragingen voorheen strafbaar gesteld als 'aanranding van de eerbaarheid' niet meer worden geviseerd". (3) Zie Cass. 12 november 2019, AR P.19.0566.N, Pas. 2019, nr. 584, wat betreft de voorgaande wijziging van (oud) artikel 375 Strafwetboek door de wet van 5 februari 2016 tot invoeging van nieuwe indicatoren inzake het gebrek aan toestemming in seksuele betrekkingen: volgens het Hof gaat het hier dus niet om een uitbreiding van het toepassingsgebied van de telastlegging van verkrachting, maar om een bekrachtiging, door de wet, van eerdere rechtspraak.

Soorten - Allerlei - Verkrachting - Bestanddelen - Toestemming - Begrip - Omstandigheden respectievelijk vermeld in oud artikel 375, eerste lid, en nieuw artikel 417/5, Strafwetboek - (Niet-)limitatieve opsomming - (Geen) nieuwe wet die een gedraging bestraft die niet eerder werd bestraft en aldus een nieuwe straf invoert of de straf verzwaart - (Geen) toepassing van artikel 2 Strafwetboek

- Art. 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 417/5 nieuw Strafwetboek
- Art. 375, eerste lid, oud Strafwetboek

P.23.0952.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 16, 3°, Sociaal Strafwetboek heeft de persoon die gezag over de werknemers uitoefent de hoedanigheid van werkgever; hij is bijgevolg de schuldenaar van de onbetaalde of gedeeltelijk onbetaalde bijdragen in de zin van artikel 236 van dat wetboek; wie het zwartwerk van zijn werknemers verbergt in het kader van een bedrieglijk systeem dat door hem en in zijn voordeel is ingericht, niet voor rekening maar door tussenkomst van vennootschappen die hij beheert, waarachter hij zich verschuilt en waarvan hij niet de aangestelde of lasthebber maar de feitelijke werkgever van het personeel is, kan in die hoedanigheid worden veroordeeld (1). (1) Zie concl. OM; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25, wat betreft de autonome uitlegging, door de strafrechter, van de begrippen werkgever, aangestelde en lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek.

Soorten - Allerlei - Geen aangifte met verantwoording van het bedrag van de socialezekerheidsbijdragen door de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber (art. 223, § 1, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek) - Schuldenaar van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Feitelijke werkgever - Begrip

- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 223, § 1, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 16, 3° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De ambtshalve betaling op grond van artikel 236, Sociaal Strafwetboek is een burgerrechtelijke maatregel; zij is dus niet onderworpen aan het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de straf bedoeld in artikel 2, tweede lid, Strafwetboek; de omstandigheden dat die betaling tot de strafvordering behoort, omdat ze een gevolg is van de op die vordering gewezen veroordelende beslissing, en dat ze ambtshalve moet worden uitgesproken, betekenen dat het een bijzondere wijze van vergoeding betreft die evenwel de aard ervan niet aantast (1). (1) Zie concl. OM; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25, wat betreft de autonome uitlegging, door de strafrechter, van de begrippen werkgever, aangestelde en lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek.

Soorten - Allerlei - Onbetaald gebleven sociale zekerheidsbijdragen - Ambtshalve betaling van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Maatregel die tot de strafvordering behoort - Burgerrechtelijke maatregel - Invloed - Niet-toepassing van het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de straf

- Art. 49.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.22.1347.F 14 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.2 AC nr. ...

Het misdrijf dat wordt bestraft door artikel 490bis van het Strafwetboek is een aflopend misdrijf; het kan echter ook een voortgezet misdrijf zijn, wanneer de handelende persoon, door opeenvolgende handelingen die op zich strafbaar zijn, zijn vermogen met hetzelfde oogmerk blijft onttrekken aan het onderpand van zijn schuldeisers (1). (1) Zie Cass. 27 april 1993, AR 6074, AC 1993, nr. 202.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Bewerking van bedrieglijk onvermogen - Aard van het misdrijf - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Voorwaarde

- Art. 490bis Strafwetboek

P.22.0999.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.2 AC nr. ...

De voltooiing van het wanbedrijf van het bedrieglijk bewerken van het onvermogen vereist geen gelijktijdigheid van de gedragingen waaruit, enerzijds, de wil blijkt om zich onvermogend te maken en, anderzijds, de wil om niet aan zijn verplichtingen te voldoen; het is voldoende dat op een bepaald ogenblik de toestand van het bedrieglijk bewerkt onvermogen en het hiermee samenhangende feit van het niet aan zijn verplichtingen voldoen, gelijktijdig bestaan; de aanhangigmaking van de zaak wegens bedrieglijk onvermogen dat volgens de vervolgende partij werd voltrokken vanaf de datum van de rechterlijke beslissing tot vaststelling van de schuld omvat dus de handelingen die, hoewel ze aan die beslissing zijn voorafgegaan, tot doel en tot gevolg hebben gehad dat ze de schuldenaar onvermogend hebben gemaakt (1). (1) "De verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht maakt bij de strafrechter een bepaalde feitelijke gedraging aanhangig, maar het staat aan de strafrechter om gelet op de bewoordingen van de verwijzingsbeslissing en in het licht van de gegevens van het strafdossier uit te maken welke feitelijke gedraging wordt bedoeld en daaraan de juiste omschrijving te geven met inbegrip van de datum of de tijdsperiode, waarbij hij zo nodig de in de verwijzingsbeslissing voorlopig bepaalde datum of tijdsperiode voor de bij hem aanhangige gedraging dient aan te passen; de strafrechter mag de datum of de tijdsperiode echter niet zodanig aanpassen dat bij hem een andere feitelijke gedraging wordt aanhangig gemaakt dan die welke met de verwijzingsbeslissing werd bedoeld en bovendien moet bij een aanpassing het recht van verdediging van de partijen in acht worden genomen" (Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2013, nr. 130). Anderzijds is het bedrieglijk bewerken van het onvermogen een aflopend misdrijf (Cass. 19 november 1985, AR 8954, AC 1985-86, nr. 181) of een voortgezet misdrijf (Cass. 22 december 2004, AR P.04.1341.F, AC 2004, nr. 624) (zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1134; CH. DE VALKENEER, "Des infractions liées à l'état de faillite", in H.-D. BOSLY en Ch. DE VALKENEER (uitg.) Les infractions – Vol. 1 : les infractions contre les biens, Larcier, 2de uitg., 2016, 235-239). Naast het morele bestanddeel - het bedrieglijk opzet van de schuldenaar (Cass. 15 december 1999, AR P.99.1188.F, AC 1999, nr. 68) - is dit misdrijf "voltooid wanneer de twee voorwaarden die samen het materieel bestanddeel vormen, verenigd zijn, namelijk het bewerken van zijn onvermogen door de schuldenaar en het hierdoor niet voldaan hebben aan zijn verplichtingen, waarbij het onverschillig is welke van beide materiële bestanddelen het andere in tijd voorafging" (Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N, AC 2000, nr. 667; zie Cass. 23 december 1986, AR 613, AC 1986-87, I, nr. 255; Cass. 19 november 1985, AR 8954, AC 1985-86, I, nr. 181). Hieruit kan worden afgeleid dat het bestreden arrest artikel 490bis Strafwetboek schendt, zie de bepalingen betreffende de aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter (artikelen 130, 179 en 182 Wetboek van Strafvordering), met uitsluiting van de materiële bestanddelen van het bewerken van het onvermogen die aan het niet nakomen van de verplichtingen voorafgaan en die, meer bepaald, aan het arrest van het hof van beroep te Bergen voorafgaan, dat de verweerder U. F. veroordeelt tot het vergoeden van de eiseressen en dat het begin van de strafbare periode vormt. (M.N.B.)

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Bedrieglijk bewerken van het onvermogen - Opeenvolging in de tijd van de gedragingen waaruit de wil blijkt om aan de twee vereiste voorwaarden te voldoen - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter om de vóór de strafbare periode gepleegde feiten in aanmerking te nemen

- Art. 490bis Strafwetboek

P.22.0854.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.7 AC nr. ...

Het misdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek is een aflopend misdrijf, gelet op het ogenblikkelijke karakter van de erin vermelde handelingen.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

- Art. 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

Het misdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek is een voortdurend misdrijf dat ontstaat bij de handeling of de onthouding, al dan niet aflopend van aard, waarmee de dader met de vereiste kennis van zaken de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van de wederrechtelijke vermogensvoordelen verheelt of verhult en dat blijft voortduren zolang de dader die elementen verheelt of verhult, dit wil zeggen zolang hij bewust de door hemzelf gecreëerde wederrechtelijke toestand ononderbroken laat voortduren, zonder dat daarvoor nog enige verdere gedraging van zijnentwege is vereist.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortdurend misdrijf - Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek

- Art. 505, eerste lid, 4° Strafwetboek

Naargelang de hem voorgelegde gegevens kan de rechter een materiële gedraging die bestaat in de overdracht van een wederrechtelijk vermogensvoordeel, zoals een bankoverschrijving, kwalificeren als een verhelen of een verhullen in de zin van artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek, maar daardoor gaat deze materiële gedraging, die uit zijn aard aflopend is, niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een voortdurend misdrijf dat duurt zolang de ermee beoogde verheling of verhulling voortduurt; bepalend voor het voortduren van het misdrijf is de reële mogelijkheid voor de overdrager om na de overdracht het verhelen of verhullen nog te laten voortduren zodat van zodra de overdrager geen zeggenschap meer heeft over het overgedragen vermogensvoordeel, wat het geval kan zijn bij een overdracht aan een derde die eigenmachtig de verdere bestemming van het vermogensvoordeel bepaalt, de overdracht geen voortdurend misdrijf meer uitmaakt voor de overdrager (1). (1) A. DE NAUW en F. DERUYCK, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Wolters Kluwer, 2020, p. 556.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Witwassen - Materiële gedraging die uit zijn aard aflopend is - Begrip verhelen of verhullen bepaald in artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek - Invloed op de aard van het misdrijf - Voortdurend misdrijf - Voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 505, eerste lid, 4° Strafwetboek

P.21.1500.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.4 AC nr. ...

Een misdrijf is aflopend wanneer het feit ophoudt te bestaan zodra het werd gepleegd; het voortdurend misdrijf plaatst de dader ervan in een permanente toestand van heterdaad zolang geen feit dat hiermee in tegenspraak is of een andere omstandigheid bewijst dat het niet langer wordt gepleegd en schept een feitelijke toestand die de openbare orde blijvend verstoort en die het algemeen belang in gevaar brengt, zolang die toestand aanhoudt door de volgehouden wil van de handelende persoon (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 212.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Begrip - Voortdurend misdrijf

---

P.21.0283.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.3 AC nr. ...

Een veroordeling in staat van wettelijke herhaling wegens een voortdurend misdrijf dat door de instandhouding van een feitelijke toestand wordt voortgezet, is wettig wanneer de eerste beslissing die de grondslag vormt van de herhaling in kracht van gewijsde is getreden voor het einde van de strafbare periode die in het kader van de tweede vervolging in aanmerking wordt genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 683.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortdurend misdrijf - Instandhouding van de feitelijke toestand - Nieuwe vervolgingen - Wettelijke herhaling

- Artt. 56 en 432 Strafwetboek

P.21.0484.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.15 AC nr. ...

Het wanbedrijf familieverlating is een voortdurend misdrijf en is bijgevolg één enkel strafrechtelijk feit dat in zijn geheel moet worden beoordeeld; dit misdrijf houdt pas op te bestaan wanneer de dader, in overeenstemming met de rechterlijke beslissing die hem daartoe veroordeelt, het onderhoudsgeld betaalt waarvan hij verzuimde de termijnen te kwijten (1); daaruit volgt dat een beklaagde die binnen een ten laste gelegde incriminatieperiode, ook al wordt de onderhoudsverplichting bij een uitvoerbare rechterlijke beslissing met terugwerkende kracht opgeheven, nog steeds voor de voorgaande niet opgeheven periode verzuimt meer dan twee maanden de termijnen van de onderhoudsuitkering te kwijten, zich schuldig maakt aan familieverlating (2). (1) Cass. 22 september 2004, AR P.04.0511.F, AC 2004, nr. 425, JLMB 2005, 518, RDP 2005, 211, RW 2005-06, 946 noot M. VAN DER STRATEN; Cass. 22 maart 1988, AR 1677, AC 1987-88, 951; Cass. 16 december 1986, AR 124, AC 1986-87, 510. (2) L. DUPONT, "Verlating van familie", APR, Gent, Story-Scientia, 1975, 71-72; Ph. TRAEST en A. WINANTS, “Strafrecht en familierecht”, in Gezin en recht in een postmoderne samenleving, Gent, Mys & Breesch, 1994, 67.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Verlating van familie - Opheffing van de onderhoudsplicht door een rechterlijke beslissing met terugwerkende kracht - Achterstal in betaling van onderhoudsgelden verschuldigd van voor de datum van opheffing van de onderhoudsplicht - Wachtperiode van twee maanden - Gevolg

- Art. 391bis Strafwetboek

P.21.0718.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.8 AC nr. ...

Het in de artikelen 322, 323, tweede lid en 324 Strafwetboek bedoelde misdrijf is een voortdurend misdrijf, dat bestaat zolang de dader bewust deel van de vereniging blijft uitmaken, zodat die dader strafbaar is op elke plaats waar en op elk moment waarop hij door enige handeling bijdraagt aan het doel van de vereniging en bijgevolg aan het maatschappelijk gevaar dat ervan uitgaat; daaruit volgt dat het feit van de vereniging niet enkel te lokaliseren is op de plaats van het inrichten ervan of het toetreden ertoe, maar zich uitstrekt tot elke plaats waar een dader activiteiten, zowel legale als illegale, ontplooit die kaderen in de geplande misdrijven van de vereniging, zodat wanneer een dader dergelijke activiteiten ontplooit in België, hij onder de Belgische strafwet valt en de Belgische strafrechter bevoegd is (1). (1) J. DE HERDT, "Bendevorming", Comm. Straf., pp. 1-13; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Wolters Kluwer, Mechelen, 2020, pp. 47-51.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortdurend misdrijf - Vereniging van misdadigers - Artikelen 322, 323, tweede lid, en 324 Strafwetboek - Lokalisering van het misdrijf - Draagwijdte

- Artt. 322, 323, tweede lid, en 324 Strafwetboek

P.20.1236.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.14 AC nr. ...

Het misdrijf omschreven in artikel 4.4, eerste lid, Wegverkeersreglement dat bepaalt dat elke bestuurder van een stilstaand of geparkeerd voertuig dit moet verplaatsen zodra hij daartoe door een bevoegd persoon wordt aangemaand, is een aflopend misdrijf dat is voltrokken indien de bestuurder geen gevolg geeft aan de aanmaning; het misdrijf vereist niet dat meerdere aanmaningen worden gegeven en het strafbaar karakter van het misdrijf verdwijnt niet indien de bestuurder, na eerst te weigeren aan een aanmaning gevolg te geven, alsnog aan de aanmaning voldoet.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Artikel 4 Wegverkeersreglement - Bevelen van de bevoegde overheid - Aflopend misdrijf

P.20.0683.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.4 AC nr. ...

Het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, of van allerlei materialen, materieel of afval, strafbaar gesteld krachtens de artikelen 4.2.1,5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, is geen aflopend misdrijf, maar een gewoontemisdrijf; met gewoonlijk gebruik beoogt de decreetgever geen vergunningsplicht voor het toevallig opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval, maar vereist hij een gebruik van de grond met een zekere regelmaat over een zekere periode vooraleer een stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk is; het misdrijf bestaat van zodra door meerdere handelingen van gebruik zonder dat daartoe de nodige vergunning was verkregen, het gewoonlijk gebruik ontstaat, wat de rechter onaantastbaar in feite beoordeelt (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.16.1161.N, AC 2018, nr. 62; Cass. 7 maart 2017, AR P.15.1340.N, AC 2017, nr. 159.

Soorten - Gewoontemisdrijf - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval

- Artt. 4.2.1, 5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.20.0921.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.21 AC nr. ...

Uit artikel 41 Wetboek van Strafvordering volgt dat het misdrijf dat wordt ontdekt terstond nadat het is gepleegd, wordt geacht op heterdaad ontdekt te zijn; dit is het geval wanneer, na het verzamelen van de elementen die aantonen dat er sprake is van een misdrijf, de tijd die is verstreken tussen het plegen van het misdrijf en de arrestatie van de verdachte, slechts de materieel noodzakelijke tijd was om de verdachte te kunnen vatten (1). (1) Zie Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0826.F, AC 2019, nr. 42. "De strafrechter oordeelt onaantastbaar of de huiszoeking het gevolg is van het op heterdaad ontdekken van het misdrijf". (Cass. 21 november 2017, AR P.17.1122.N, AC 2017, nr. 665; Cass. 20 februari 2001, AR P.99.0544.N, AC 2001, nr. 103). Andere zaken met toepassing hiervan: Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch, op datum in Pas.; Cass. 29 juni 2005, AR P.05.0864.F, AC 2005, nr. 383, met concl. van advocaat-generaal Loop, op datum in Pas.; Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T. I - Principes généraux, 5de uitg., Larcier, 2018.

Soorten - Allerlei - Heterdaad - Begrip - Aanhouding

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.20.0036.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.4 AC nr. ...

Bij afwezigheid van daartoe strekkend verweer moet de rechter die een beklaagde schuldig verklaart aan het misdrijf bedoeld in artikel 489bis, 1°, Strafwetboek, bestaande uit de niet-betaling van schulden, niet preciseren op welk moment die schulden betaalbaar zijn; uit het niet-preciseren van dat moment noch uit het bewezen verklaren van het bedoelde misdrijf gedurende een periode die loopt van een bepaalde datum tot een bepaalde datum, kan worden afgeleid dat de rechter het misdrijf beschouwt als een voortdurend misdrijf (1). (1) Zie Cass. 25 november 2003, AR P. 03.0482.N, AC 2003, nr. 594 waaruit volgt dat het misdrijf bestraft door art. 489bis, 1°, Strafwetboek, een aflopend misdrijf is - zie A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de herwerkte uitgave, 334-336.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489bis, 1°, Strafwetboek - Niet-betaling van schulden - Moment waarop de schulden betaalbaar zijn - Precisering - Draagwijdte

P.19.1126.F 15 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200115.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de feiten waarvoor Marokko aan België de uitlevering vraagt, een eendaadse samenloop van misdrijven vormen in de zin van artikel 65 Strafwetboek, dient de uitleveringsrechter de verjaring te onderzoeken ten aanzien van het zwaarste misdrijf; indien één enkel feit voor verschillende kwalificaties vatbaar is (1), kan die rechter vaststellen dat de verjaring, op het ogenblik waarop hij uitspraak doet, volgens de wetgeving van de verzoekende Staat of van de aangezochte Staat niet is ingetreden voor de feiten zoals ze respectievelijk, volgens die beide wetgevingen, zijn gekwalificeerd. (1) Dit wil zeggen dat dezelfde materiële handeling een eendaadse samenloop van misdrijven vormt door eenheid van verwezenlijking, namelijk het eerste geval bedoeld in art. 65, eerste lid, Strafwetboek, dat vervolgens de eendaadse samenloop vermeldt door eenheid van opzet, namelijk het geval waarin "verschillende misdrijven die tegelijkertijd aan dezelfde rechter worden voorgelegd, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet" (zie TH. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, La Charte, 2019, p. 351-356). De eiser voerde aan dat in dergelijk geval, gelet op artikel 8.1 van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - luidens hetwelk "geen uitlevering wordt toegestaan indien, volgens de wetgeving van de verzoekende of van de aangezochte Partij, verjaring van de vordering of van de straf is ingetreden" -, de verjaring beoordeeld moet worden ten aanzien van dezelfde kwalificatie van de feiten voor de twee betrokken landen. Het OM concludeerde dat het middel faalde naar recht, aangezien die oplossing in werkelijkheid deze is die wordt toegepast op de materiële samenloop van misdrijven (bedoeld in de artt. 58 tot 64 en 82 Strafwetboek), namelijk het geval - dat geen eendaadse samenloop vormt - waarin iemand vervolgd wordt voor verschillende feiten die elk een misdrijf vormen en waarin, inderdaad, "de verjaring voor elk misdrijf apart moet worden beoordeeld" (D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal et de procédure pénale, La Charte, 2015, p. 492). (M.N.B.)

Soorten - Allerlei - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - In aanmerking te nemen kwalificaties

- Art. 8. Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering
- Art. 65 Strafwetboek

P.19.0655.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.1 AC nr. ...

Ingevolge de vernietiging van de artikelen 6 en 121 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie bij het arrest nr. 148/2017 van het Grondwettelijk Hof van 21 december 2017, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 januari 2018, voorzag artikel 2 Wet Verzachtende Omstandigheden vanaf deze datum niet in de mogelijkheid voor de raadkamer om een verdachte met aanneming van verzachtende omstandigheden naar de correctionele rechtbank te verwijzen voor een misdaad bedoeld in artikel 393 Strafwetboek (1). (1) Bij arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017 heeft het Grondwettelijk Hof de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (« pot-pourri II ») gedeeltelijke vernietigd, in het bijzonder de bepalingen betreffende de veralgemeende correctionaliseerbaarheid van de misdaden, en de gevolgen van die artikelen gehandhaafd « ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen zijn genomen vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad », d.i. 12 januari 2018. Bij arrest nr. 28/2018 van 9 maart 2018 heeft hetzelfde Hof gepreciseerd dat deze handhaving "aldus [dient] te worden uitgelegd dat de rechtscolleges die vóór 12 januari 2018 werden geadieerd krachtens beslissingen die op grond van die vernietigde bepalingen zijn genomen, alsook de rechtscolleges die in beroep of in cassatie uitspraak dienen te doen in diezelfde zaken, bevoegd blijven om die zaken te behandelen en daarbij de straffen kunnen uitspreken zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen, zonder dat de duur van de vrijheidsberovende straf meer kan bedragen dan twintig jaar voor misdaden bestraft met twintig tot dertig jaar opsluiting en dertig jaar voor misdaden bestraft met levenslange opsluiting". De correctionele rechtbank, die door de beschikking tot verwijzing van 16 april 2019 is geadieerd, heeft wettelijk vastgesteld dat hij niet bevoegd was om over de tenlastegelegde feiten (van opzettelijke doodslag), die vanaf 12 januari 2018 niet meer correctionaliseerbaar waren, te oordelen. (M.N.B.)

Soorten - Allerlei - Misdaad - Algemene correctionaliseerbaarheid - Vernietiging bij arrest van 21 december 2017 van het Grondwettelijk Hof

- Artt. 6 en 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

---

P.19.0588.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.4 AC nr. ...

Het op heterdaad ontdekte misdrijf is datgene dat wordt ontdekt terwijl het wordt gepleegd of terstond nadat het is gepleegd waarbij de vaststelling van de toestand van heterdaad aan de huiszoeking moet voorafgaan en niet kan worden gerechtvaardigd door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf en ook loutere vermoedens of aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd, zijn daartoe niet voldoende; de rechter oordeelt onaantastbaar of er heterdaad is in de zin van artikel 41 Wetboek van Strafvordering en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE.

Soorten - Allerlei - Op heterdaad ontdekt misdrijf

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

Het onderscheid dat hierin bestaat dat, indien de regeling van de rechtspleging had plaatsgevonden vóór 12 januari 2018, de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank had kunnen worden verwezen uit hoofde van een door de wet van 5 februari 2016 gecorrectionaliseerde misdaad, wordt niet gemaakt tussen inverdenkinggestelden die zich in dezelfde toestand bevinden, maar tussen inverdenkinggestelden die zich in verschillende juridische toestanden bevinden die zonder onderscheid gelden voor alle personen die tot de betrokken categorieën behoren; dat onderscheid vloeit niet voort uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof, dat beslist heeft om die gevolgen gedurende een welbepaalde periode te handhaven (1). (1) Zie de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "pot-pourri II"-wet, gedeeltelijk vernietigd door AGwH 21 december 2017, nr. 148/2018, en 9 maart 2018, nr. 28/2018 (uitleggingsarrest) De eiser betoogde dat, indien het verwijzingsarrest was gewezen vóór de bekendmaking van arrest nr. 148/2018 van het Grondwettelijk Hof, hij eerder zou zijn verwezen naar de correctionele rechtbank dan naar het hof van assisen en dat hem in dat geval slechts een vrijheidsstraf van maximum dertig jaar zou zijn opgelegd, terwijl hij nu door het hof van assisen was veroordeeld tot levenslange opsluiting. Hij liet echter na te vermelden dat, zelfs onder vigeur van de vernietigde bepalingen, de correctionalisering van een misdaad door een onderzoeksgerecht enkel mogelijk was als voornoemd gerecht verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond in aanmerking had genomen. Het OM leidde hieruit af dat de aangevoerde discriminatie niet bestond. (M.N.B.).

Soorten - Algemeen - Verzachtende omstandigheden - Vaststelling van de aard van het misdrijf - Veralgemeende correctionaliseerbaarheid van misdaden - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving, gedurende een welbepaalde periode, van de gevolgen van de vernietigde bepalingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van het vernietigingsarrest

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0407.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.1 AC nr. ...

Er bestaat geen eenheid van opzet tussen een feit waarvoor een beklaagde is vrijgesproken bij een in kracht van gewijsde gegane uitspraak en een feit waarvoor hij later wordt vervolgd, zodat deze feiten geen voortgezet misdrijf vormen (1). (1) Cass. 1 maart 1988, AR 1587, AC 1987-1988, nr. 398.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Feit waarvoor de beklaagde is vrijgesproken - Latere vervolging voor een ander feit - Gevolg - Eenheid van opzet

---

P.16.1161.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.1 AC nr. ...

De artikelen 4.2.1, 6°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bestraffen het geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed waarvan de functiewijziging als vergunningsplichtig is aangemerkt, alsook het voortzetten van die wijziging of het in stand houden ervan, waarbij dit misdrijf zich voltrekt op het ogenblik dat de functiewijziging zich realiseert en de instandhouding ervan bestaat in het schuldig verzuim om aan het bestaan van de wederrechtelijk doorgevoerde functiewijziging een einde te maken.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Stedenbouw - Vergunningsplichtige functiewijziging - Wijzigen van de functie en het in standhouden ervan

Het niet-vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften is geen voortdurend misdrijf, dit is een misdrijf dat bestaat in een ononderbroken en door de dader bestendigde wederrechtelijke toestand; daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk als dusdanig een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben en verscheidene daden van gebruik wegens eenheid van opzet kunnen een enkel voortgezet misdrijf opleveren, zodat onder voortzetten in de zin van artikel 146, eerste lid, 6° Stedenbouwdecreet 1999 en artikel 6.1.1, eerste lid, 6°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening valt het stellen van daden van gebruik van een weekendverblijf in een gebied bestemd voor dag en verblijfsrecreatie voor andere doeleinden dan dag- en verblijfsrecreatie (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2016, AR C.15.0102.N. AC 2016, nr. 140 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 8 februari 2013, AR C.11.0617.N, AC 2013, nr. 96 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0843.N, AC 2012, nr. 16.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Stedenbouw - Gebied voor dag- en verblijfsrecreatie - Niet vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften - Aard van het misdrijf

P.16.0615.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.4 AC nr. 356

Wanbedrijven verjaren in de regel door verloop van vijf jaren te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd; oplichting is een aflopend misdrijf dat voltrokken is zodra de dader erin geslaagd is de zaak aan zichzelf of aan een derde te doen afgeven of leveren, zodat de verjaring van de strafvordering betreffende dit misdrijf in de regel aanvangt vanaf de dag waarop de afgifte of de levering plaatsvindt (1). (1) Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; Cass. 17 januari 2006, AR P.05.1304.N, AC 2006, nr. 39; L. HUYBRECHTS, Oplichting, Comm. Straf., 25-26.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Oplichting - Aflopend misdrijf - Verjaring - Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 496 Strafwetboek
- Art. 21, eerste lid, 4° Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0719.N 23 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170523.1 AC nr. 345

Valsheid in geschriften is een aflopend misdrijf; een geschrift dat zich op het moment van de eventuele waarheidsvermomming, dit is vóór de controle ervan, uit zijn aard niet aan het openbaar vertrouwen opdrong en derhalve geen valsheid kon opleveren, wordt niet alsnog een strafrechtelijk beschermd geschrift omdat na controle de onjuistheid van het erin opgenomen rechtsfeit blijkt (1). (1) Zie Cass. 14 december 2010, AR P.10.1079.N, AC 2010, nr. 742.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Valsheid in geschrifte

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

P.17.0186.N 23 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170523.3 AC nr. 347

Artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich ertegen dat bij voortgezette misdrijven de redelijke termijn voor het geheel van de vervolgde misdrijven slechts een aanvang neemt op het tijdstip waarop de beklaagde wordt "beschuldigd" van het laatst gepleegde misdrijf; de rechter kan bij de beoordeling van de redelijkheid van het tijdsverloop het gegeven dat de beklaagde gedurende een zekere tijdsperiode meerdere misdrijven heeft gepleegd in aanmerking nemen als een element dat de strafvervolging complex of complexer maakt of als een gedraging van de beklaagde die de voortgang van de vervolging beïnvloedt (1). (1) Zie concl. OM.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezette misdrijven - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Bepaling

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezette misdrijven - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Bepaling

P.14.0490.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.6 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar over het al dan niet bestaan van samenloop tussen de feiten die hem gelijktijdig ter beoordeling worden voorgelegd en wanneer hij een dergelijke samenloop aanneemt, staat het hem vrij bij de beoordeling van één van die feiten, rekening te houden met, naar zijn oordeel, relevante gegevens die betrekking hebben op een ander feit; aldus is de beslissing dat de beklaagden aan de hand van het veelvoud van gepleegde feiten waarbij telkens een eerder beperkt bedrag werd afgehaald, op het ogenblik van het plegen van elk afzonderlijk feit zich ervan bewust waren dat het totaalbedrag van die afhalingen, dat het resultaat is van die afzonderlijke verduisteringen, een betekenisvol nadeel inhield voor de vermogensbelangen van de vennootschap naar recht verantwoord (1). (1) Zie J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2005, p. 352; Th. AFSCHRIFT en V. DE BRAUWERE, Manuel de droit pénal financier, Kluwer, pp. 119 et 120; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 4e ed., p. 236; A. De Nauw, «Misbruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon», RW, 1997-98, p. 525; K. GEENS, «Een 'nieuw' strafbaar misbruik : dat van vennootschapsgoederen», in Liber Amicorum Jean-Pierre Lagae, 1998, pp. 54 et 55; J.-L. DUPLAT, «Le délit d'abus de biens sociaux dans le Code pénal belge», L'expert comptable, 1998, pp. 40 et 41; Ph. ERNST, «Misbruik van vennootschapsgoederen. Enkele bedenkingen vanuit het vennootschapsrecht bij de introductie van een nieuw misdrijf in het rechtspersonenrecht», TRV, 1998, p. 78; Fr. ROGGEN, «L'incrimination nouvelle d'abus de biens sociaux en droit belge», Rev. dr. ULB, Bruylant, p. 135; Ph. 'T KINT, «L'application aux A.S.B.L. du nouveau délit d'abus de biens sociaux en comparaison avec le délit d'abus de confiance», RPS, 1998, p. 377; L. BIHAIN, «Le délit d'abus de biens sociaux», RDC, 1998, pp. 93 et 94; E. ROGER FRANCE, «La répression des abus de biens sociaux : le nouvel article 492bis du Code pénal», JT, 1996, p. 535, n° 9; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux, droit fiscal et groupe de sociétés», RGF, 1998, p. 261; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux», Qualifications et jurisprudence pénales, La Charte, p. 3; J.-P. COLLIN, «Abus de confiance et infractions assimilées», Droit pénal et procédure pénale, suppl. 3 (1er mars 2002), p. 24; B. TILLEMANet Ph. TRAEST, «Een nieuw misdrijf : misbruik van vennootschapsgoederen», in Faillissement en gerechtelijk akkoord : het nieuwe recht, Kluwer, 1998, pp. 428 et 429; M. BOVERIE, «La responsabilité pénale des mandataires locaux», in Les missions du Bourgmestre, UVCW, mis à jour au 1er janvier 2005 par S. Smoos; I. VEROUGSTRAETE, Manuel de la faillite et du concordat, Kluwer, 2003, p. 676.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Misbruik van vennootschapsgoederen - Betekenisvol nadeel voor de vermogensbelangen van de vennootschap - Pluraliteit van afzonderlijke strafbare feiten - Draagwijdte

- Artt. 65 en 492bis Strafwetboek

C.13.0517.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

Het misdrijf van instandhouding dat bestaat in het schuldig verzuim om aan het bestaan van de wederrechtelijk uitgevoerde werken een einde te maken, is een voortdurend misdrijf dat te onderscheiden is van het aflopend misdrijf van uitvoering; hierbij is niet vereist dat de instandhouder van de werken ook de uitvoerder ervan was (1). (1) Zie concl. OM.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

- Art. 6.1.1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.15.0001.F 22 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160622.1 AC nr. ...

De klacht van de persoon die beweert te worden belaagd is aan geen bijzonder vormvereiste onderworpen en bestaat erin dat die persoon aangifte doet bij de overheid, waarbij hij te kennen geeft dat hij de strafrechtelijke vervolging van de dader wenst; niet vereist is dat de klager daarenboven uitdrukkelijk vraagt dat er strafvervolging wordt ingesteld (1). (1) Cass. 17 april 2012, AR P.11.1300.N, AC 2012, nr. 229.

Soorten - Allerlei - Klachtdelict - Belaging - Instellen van de strafvordering - Voorwaarde - Klacht

- Art. 442bis, tweede lid Strafwetboek

P.16.0182.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.4 AC nr. ...

Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het doel dat hij beoogde niet werd verwezenlijkt en zolang de oorspronkelijke handeling die hem wordt verweten, zonder dat hij zich ertegen verzet, de gunstige uitwerking blijft hebben die hij ervan verwacht (1). (1) Cass. 27 januari 2009, AR P.08.1639.N, AC 2009, nr. 68; Zie: Cass. 13 januari 2009, AR P.08.0882.N, AC 2009, nr. 23.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Gebruik van valse stukken - Duur van het misdrijf

- Artt. 196, 197 en 213 Strafwetboek

C.13.0098.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortdurend misdrijf - Begrip - Stedenbouw - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben en kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie concl. OM.; Het OM besloot tot verwerping van het cassatieberoep en was van mening was dat ook het vierde cassatiemiddel niet aangenomen kon worden. Het OM was van mening dat de vraag of het hier gaat om een voortgezet misdrijf in de zin van artikel 65 Strafwetboek geenszins enig belang vertoonde. Het stelde dat voor de aflevering van een geldig stakingsbevel immers geenszins vereist is dat verscheidene misdrijven zouden zijn gepleegd die verbonden zijn door éénzelfde misdadig opzet. De vaststelling van de appelrechters dat de dagelijkse actieve daden een inbreuk (“strafbaar strijdig gebruik”) op de gewestplanbestemming vormen, volstond volgens het OM aldus ter verantwoording van het preventief karakter van het stakingsbevel. Het OM concludeerde dan ook dat de vraag of het weerhouden strafbaar strijdig gebruik door de actieve daden al dan niet als één misdrijf kan worden beschouwd wegens eenheid van opzet (het “voortgezet misdrijf”), niet dienend was, zodat de appelrechters niet dienden na te gaan of ter zake die eenheid van opzet al dan niet voorhanden was. Het Hof oordeelde echter dat de appelrechters die vaststellen dat het misdrijf van strijdig gebruik een op zich staand misdrijf is te onderscheiden van het misdrijf van instandhouding van de primaire gebruikswijziging en verder dat de uitbaters van het massagesalon elke dag actieve daden van koophandel stellen strijdig met de gewestplanbestemming, zonder na te gaan of deze daden ruimtelijke implicaties hebben, noch eenheid van opzet vaststellen of aannemen zodat deze daden een enkel voortgezet misdrijf opleveren, hun beslissing niet naar recht verantwoorden. Het Hof achtte aldus dit vierde cassatiemiddel gegrond en vernietigde het bestreden arrest

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Het niet vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften is geen voortdurend misdrijf, dit is een misdrijf dat bestaat in een ononderbroken en door de dader bestendigde wederrechtelijke toestand (1). (1) Zie concl. OM.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortdurend misdrijf - Begrip - Stedenbouw - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

- Art. 6.1.1, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.15.0003.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.6 AC nr. ...

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben; verscheidene daden van gebruik kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie ook de beide arresten AR C.13.0098.N en C.15.0102.N, eveneens van zelfde datum 25 februari 2016, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Het niet vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften is geen voortdurend misdrijf, dit is een misdrijf dat bestaat in een ononderbroken en door de dader bestendigde wederrechtelijke toestand (1). (1) Zie ook de beide arresten AR C.13.0098.N en C.15.0102.N, eveneens van zelfde datum 25 februari 2016, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortdurend misdrijf - Begrip - Stedenbouw - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

- Art. 6.1.1, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.15.0102.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortdurend misdrijf - Begrip - Stedenbouw - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben; verscheidene daden van gebruik kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie concl. OM.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Het niet vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften is geen voortdurend misdrijf, dit is een misdrijf dat bestaat in een ononderbroken en door de dader bestendigde wederrechtelijke toestand (1). (1) Zie concl. OM.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortdurend misdrijf - Begrip - Stedenbouw - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften

- Art. 6.1.1, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.15.0615.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.3 AC nr. ...

Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet volledig is bereikt en zolang de hem verweten aanvankelijke handeling, zonder dat hij zich daartegen verzet, het nuttig gevolg blijft hebben dat hij ervan verwachtte; vereist wordt evenwel dat de dader van de valsheid aanvankelijk van het valse stuk gebruik heeft gemaakt door het aan derden tegen te stellen en dat het gebruik dat een derde later daarvan heeft gemaakt, voorzienbaar was (1). (1) Zie Cass. 27 januari 2009, AR P.08.1639.N, AC 2009, nr. 68.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Gebruik van valse stukken - Duur van het misdrijf

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.15.0416.F 2 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151202.1 AC nr. ...

De inverdenkingstelling van een verdachte wegens een voortdurend misdrijf betekent niet dat alle bestanddelen van dat misdrijf bewezen zijn; op grond van een feitelijke beoordeling inzake het voortduren van de onoverkomelijke dwaling, blijft de bodemrechter bijgevolg bevoegd om, als daartoe grond bestaat, een misdrijf te rechtvaardigen dat bleef voortduren nadat de dader in verdenking was gesteld.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortdurend misdrijf - Inverdenkingstelling van de dader - Onoverkomelijke dwaling - Misdrijf bleef voortduren na de inverdenkingstelling - Voortduren van de onoverkomelijke dwaling - Feitelijke beoordeling door de bodemrechter

- Art. 71 Strafwetboek

P.15.0682.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.2 AC nr. ...

Wanneer verschillende misdrijven een collectief misdrijf uitmaken door eenheid van opzet waarop, om die reden, slechts één enkele straf staat, maar, in het tijdvak waarin die misdrijven werden gepleegd, de wet werd gewijzigd die de toepasselijke straf bepaalt, moet de straf worden toegepast die bij de nieuwe wet wordt ingevoerd, ook al was de straf die ten tijde van het eerste misdrijf was bepaald minder zwaar dan die welke door de nieuwe wet is bepaald.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Collectief misdrijf - Werking in de tijd - Geldboete - Wet die de opdeciemen verhoogt - Feiten gepleegd voor en na de inwerkingtreding van de wet

S.15.0003.F 22 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150622.3 AC nr. ...

Het misdrijf dat bestaat in de niet-betaling van het loon is voltrokken door één enkel verzuim, op het ogenblik dat de betaling moet worden verricht; een dergelijk misdrijf is een aflopend misdrijf en geen voortdurend misdrijf (1). (1) Cass. 21 december 1992, AR 9547, AC 1992, nr. 807; Cass. 4 december 1989, AR 6869, AC 1990, nr. 218.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Loon - Bescherming - Niet-betaling

- Artt. 162 en 189 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 56 Wet van 5 dec. 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

P.14.1546.F 21 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.4 AC nr. ...

Aangezien de rechter meteen uitspraak moet doen over zijn bevoegdheid en over de ontvankelijkheid van de aan zijn onderzoek voorgelegde vorderingen, beoordeelt hij, ambtshalve, de aard van het misdrijf dat de feiten zouden opleveren die bij hem aanhangig zijn gemaakt, in de veronderstelling dat ze bewezen zouden zijn; wanneer hij de omschrijving niet wijzigt waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, hoeft hij hun geen kennis te geven van de gegevens eigen aan de zaak die hij in aanmerking zal nemen, vermits ze die kennen (1). (1) Zie Cass. 3 december 2014, AR P.14.1198.F, AC 2014, nr. .....

Soorten - Algemeen - Wanbedrijf - Contraventionalisering - Vonnisgerecht - Ambtshalve aanneming van de verzachtende omstandigheden - Kennisgeving aan de partijen - Verplichting

Door een wanbedrijf met toepassing van artikel 1 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden en van artikel 85, eerste lid, van het Strafwetboek te contraventionaliseren, wijzigt het vonnisgerecht de aard van het misdrijf zonder de omschrijving van de feiten te wijzigen (1). (1) Zie Cass. 3 december 2014, AR P.14.1198.F, AC 2014, nr. .....

Soorten - Algemeen - Wanbedrijf - Contraventionalisering

P.13.1834.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.4 AC nr. 10

Een voortgezet misdrijf verliest dat karakter niet, louter omdat het door de dader beoogde doel als zodanig niet strafbaar is.

Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoogd doel

TOEREKENBAARHEID

P.25.0595.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.29 AC nr. ...

Een rechtspersoon kan de hoedanigheid hebben van werkgever in de zin van de artikelen 162 en 181 Sociaal Strafwetboek en artikel 12/1 van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers en zich als dader schuldig maken aan de door die bepalingen omschreven misdrijven (1). (1) Zie F. DERUYCK en P. WAETERINCKX, "Daderschap en verantwoordelijkheid voor sociaalrechtelijke misdrijven", in G. VAN LIMBERGHEN (ed), Sociaal handhavingsrecht, p 96, nr. 26; C-E. CLESSE, "L'imputabilité d'une infraction de droit pénal social à une personne physique", in .C-E. CLESSE (ed.), Droit pénal social. Actualité et prospectives, Louvain-La Neuve, Athémis, 2007, p. 115. Contra: Cass. 26 juni 2024, AR P.22.1371.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.4, met concl. van eerste advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE, ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20240626.2F.4.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Sociaal strafrecht - Hoedanigheid werkgever - Rechtspersoon als werkgever - Invloed

- Art. 12/1 Wet 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers
- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 162 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.25.0382.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.15 AC nr. ...

Wanneer de rechter vaststelt dat de zaakvoerder van de beklaagde vennootschap wetens en willens gebruik heeft gemaakt van die vennootschap om de inkomsten uit zijn vastgoedactiviteit te verbergen, welk gebruik mogelijk werd gemaakt doordat de rechtspersoon nooit toezicht op zijn zaakvoerder heeft gehouden, kan hieruit worden afgeleid dat, zonder de beklaagde vennootschap, het bedrog niet kon zijn gepleegd zoals het is gepleegd; de rechter kan de beklaagde vennootschap op grond hiervan strafrechtelijk aansprakelijk stellen voor de misdrijven die zijn gepleegd door de natuurlijke persoon door wiens toedoen de fout werd begaan (1). (1) De eiseres, een rechtspersoon, voerde aan dat ze niet aansprakelijk kon worden gesteld voor de misdrijven die een natuurlijke persoon in eigen naam had gepleegd en zonder dat hij gebruik had gemaakt van de vennootschap om die misdrijven gemakkelijker te kunnen plegen. Ze verweet het arrest dat het aldus het in artikel 66 Strafwetboek bedoelde begrip "deelneming" had miskend en haar conclusie niet wettig had beantwoord, doordat het niet had verduidelijkt in welke mate haar gebrek aan toezicht het plegen van misdrijven eventueel zou hebben vergemakkelijkt of aangemoedigd, waarbij enkel de bestuurder, een natuurlijke persoon, hieruit voordeel heeft gehaald, zonder dat ze bij het bedrieglijk mechanisme betrokken is geweest. (M.N.B.)

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Gebruik, wetens en willens, van de beklaagde vennootschap door haar zaakvoerder om zijn inkomsten te verbergen, mogelijk gemaakt doordat er nooit toezicht op die zaakvoerder werd gehouden - Gevolg

- Art. 66 Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

P.25.0354.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.12 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle daders van diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan waren betrokken, maar het aannemen van de verzwarende omstandigheden dat de diefstal werd gepleegd door middel van geweld of bedreiging, de diefstal werd gepleegd ten nadele van een persoon van wie de kwetsbare toestand ten gevolge van de leeftijd duidelijk was of de dader bekend was en het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden maar toch de dood heeft veroorzaakt vereist een beoordeling voor elke dader afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag; de verplichting tot een individuele analyse belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere daders steunt op dezelfde feitelijke gegevens.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden - Diefstal met geweld, gepleegd ten nadele van kwetsbaar persoon, zonder het oogmerk om te doden maar met de dood tot gevolg - Meerdere daders - Toerekening van de verzwarende omstandigheden - Beoordeling voor elke dader afzonderlijk - Individuele analyse van het gedrag van de dader - Toerekening op basis van dezelfde feitelijke gegevens - Wijze

- Art. 474 Strafwetboek
- Art. 471, laatste lid Strafwetboek
- Art. 468 Strafwetboek

P.25.0033.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.4 AC nr. ...

De in artikel 71 Strafwetboek bedoelde schulduitsluitingsgrond, dat bepaalt dat er geen misdrijf is wanneer de beschuldigde of de beklaagde op het tijdstip van de feiten leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden heeft tenietgedaan of wanneer hij gedwongen werd door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan, vereist dat de wilsbekwaamheid van de betrokkene volledig is uitgeschakeld, waardoor hij op het ogenblik van de feiten ontoerekeningsvatbaar moet worden geacht; de rechter die oordeelt dat de dader van een strafbaar feit zich mogelijkerwijs in een psychotische toestand bevond op het ogenblik van het plegen van dat feit maar die tevens oordeelt dat, in zoverre dat effectief al het geval zou zijn, die toestand hoe dan ook niet ertoe heeft geleid dat de betrokkene hierdoor zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden volledig was verloren, verantwoordt naar recht de beslissing dat de in artikel 71 Strafwetboek bedoelde schulduitsluitingsgrond niet van toepassing is en omkleedt die beslissing ook regelmatig met redenen.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Schulduitsluitingsgrond - Artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis - Wilsonbekwaamheid die volledig is uitgesloten - Psychotische toestand - Toestand die er niet toe leidt dat het oordeelsvermogen of controle volledig is verloren - Invloed

- Art. 71 Strafwetboek

P.23.0518.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 200bis, § 1, 1°, Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen kan de ambtenaar van de administratie die de Regering daartoe aanwijst een administratieve geldboete opleggen aan de houder van zakelijke rechten op de woning en, als deze in huur gegeven wordt, aan de verhuurder en de eventuele bewoner die laat huisvesten in een woning waarvoor toegangs- of woonverbod is opgelegd door de burgemeester; wanneer een pand onbewoonbaar is verklaard, vormt het feit om hierin te laten huisvesten ondanks het besluit dat zulks verbiedt, ongeacht of het goed al dan niet wordt verhuurd, een strafbare handeling voor iedere houder van een zakelijk recht op het goed en, in geval van verhuring, eveneens voor de verhuurder, ook al is hij geen houder van een dergelijk recht.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Stedenbouwmisdrijf - Waals Gewest - Besluit dat een pand onbewoonbaar verklaart - Niet-naleving - Administratieve sanctie - Toerekenbaarheid van het misdrijf - Houder

van zakelijke rechten op de woning

- Art. 200bis, § 1, 1° Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

P.22.1275.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.4 AC nr. ...

Uit artikel 132, 5°, Sociaal Strafwetboek en de artikelen 25 en 29 Wet Welzijn Werknemers volgt dat de wet de bouwdirectie bestraft die door haar persoonlijke fout de bepalingen betreffende de gezondheid en de veiligheid op het werk schendt; de overdracht van bevoegdheid kan de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de bouwdirectie wegens niet-nakoming van de verplichtingen die haar bij wet persoonlijk zijn opgelegd, niet doen verdwijnen.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager

- Artt. 25 en 29 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

- Art. 132, 5° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Allerlei - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager

- Artt. 25 en 29 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

- Art. 132, 5° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De overdracht van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid kan enkel worden toegelaten indien ze, al was het maar impliciet, door de wetgever of door de reglementerende overheid is toegestaan, waarbij de overdrager het bestaan moet aantonen van de overdracht aan de derde, die volgens hem gehouden is bepaalde verplichtingen te vervullen die hem van zijn verantwoordelijkheid ontslaan; aangezien het niet gaat om een overeenkomst tot vrijstelling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid, stelt de overdracht van bevoegdheid de overnemer niet aansprakelijk voor de door de overdrager gepleegde misdrijven (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2021, AR P.21.0042.F, AC. 2021, nr. 327 , met noot M.N.B.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Overdracht van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

Toerekenbaarheid - Allerlei - Overdracht van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

P.22.0742.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.8 AC nr. ...

Artikel 22, § 1, WAM bestraft de eigenaar van het motorvoertuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in artikel 2, § 1, WAM bedoelde plaatsen, zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven is gedekt overeenkomstig de WAM; de in artikel 22, § 1, WAM bepaalde vereiste van eigendom staat niet eraan in de weg dat de rechter dit misdrijf toerekent aan de natuurlijke persoon die in rechte of in feite de ware verantwoordelijke is voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon als eigenaar en die door zijn persoonlijk optreden schuldig is aan het door de rechtspersoon gepleegde misdrijf (1). (1) Vgl. Cass. 25 oktober 2011, AR P.11.0419.N, AC 2011, nr. 571.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - In verkeer brengen van een voertuig zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt - Vereiste van eigendom - Rechtspersoon als eigenaar - Toerekenbaarheid van het misdrijf aan de natuurlijke persoon verantwoordelijk voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 2, § 1, en 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - WAM-verzekering - Artikel 22, § 1 - In verkeer brengen van een voertuig zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt - Vereiste van eigendom - Rechtspersoon als eigenaar -

Toerekenbaarheid van het misdrijf aan de natuurlijke persoon verantwoordelijk voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 2, § 1, en 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.22.0050.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.13 AC nr. ...

Een misdrijf kan materieel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien de verwezenlijking van het misdrijf hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen of indien, zoals blijkt uit de concrete omstandigheden, het voor zijn rekening is gepleegd (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Materieel element van het misdrijf - Voorwaarden

- Art. 5 Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Materieel element van het misdrijf - Voorwaarden

- Art. 5 Strafwetboek

Een misdrijf kan moreel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien blijkt dat het voor het misdrijf vereiste moreel bestanddeel aanwezig is bij de rechtspersoon; de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon heeft een autonoom karakter in die zin dat die verantwoordelijkheid geen louter afgeleide is van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handelen; dit autonoom karakter sluit echter niet uit dat bij de beoordeling van de materiële en morele toerekening van het misdrijf rekening wordt gehouden met de gedragingen van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersoon handelen, zoals daar onder meer kunnen zijn de organen van de rechtspersoon, werknemers of zij die zonder een officiële functie te vervullen het gedrag van de rechtspersoon bepalen, en dit ongeacht of dit één of meerdere natuurlijke personen betreft; een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt immers noodzakelijk door middel van één of meer natuurlijke personen; het autonoom karakter van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon belet dan ook niet dat de rechter zijn oordeel over de materiële en morele toerekening van een misdrijf aan een rechtspersoon grondt op de gedragingen van één enkele natuurlijke persoon indien uit de concrete gegevens van de zaak blijkt dat die éne natuurlijke persoon het gedrag van de rechtspersoon volledig beheerst; deze principes gelden ook voor de in artikel 324ter Strafwetboek omschreven misdrijven van criminele organisatie (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Autonome strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Moreel element van het misdrijf - Gedragingen van natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handele - Eén natuurlijke persoon die voor of namens de rechtspersoon handelt - Criminele organisatie - Voorwaarden

- Artt. 5 en 324bis Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Autonome strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Moreel element van het misdrijf - Gedragingen van natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handele - Eén natuurlijke persoon die voor of namens de rechtspersoon handelt - Criminele organisatie - Voorwaarden

- Artt. 5 en 324bis Strafwetboek

Noch de tekst noch de wetgeschiedenis van de artikelen 324bis, eerste lid, en 324ter, § 2 Strafwetboek beletten het oordeel dat de begrippen "meer dan twee personen" in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en "ieder persoon" in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek zowel natuurlijke als rechtspersonen beogen en dat het onderling overleg waarvan sprake in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek kan geschieden tussen natuurlijke personen en rechtspersonen of zelfs tussen rechtspersonen onderling; noch het gegeven dat een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt via natuurlijke personen noch het gegeven dat het gedrag van een rechtspersoon kan worden bepaald door het gedrag van één natuurlijke persoon, sluiten de mogelijkheid uit van een overleg in de zin van die bepaling met een of meerdere rechtspersonen; het gegeven dat de aanwending van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken een bestanddeel kan zijn van het door artikel 324ter, § 1, Strafwetboek bedoelde misdrijf belet niet dat indien de commerciële of andere structuur een rechtspersoon is, die rechtspersoon een persoon kan zijn als bedoeld met de begrippen "meer dan twee personen" in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en "ieder persoon" in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek; de rechtstoestand van een rechtspersoon die op enige wijze betrokken is bij het misdrijf van criminele organisatie valt niet te vergelijken met een feitelijke structuur zonder rechtspersoonlijkheid die strafrechtelijk niet kan worden aangesproken (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Lidmaatschap van een criminele organisatie - Aanwending van commerciële en andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken - Verschil met een structuur zonder rechtspersoonlijkheid - Voorwaarden

- Artt. 5, 324bis en 324ter Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Lidmaatschap van een criminele organisatie - Aanwending van commerciële en andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken - Verschil met een structuur zonder rechtspersoonlijkheid - Voorwaarden

- Artt. 5, 324bis en 324ter Strafwetboek

P.22.0032.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5 AC nr. ...

Alle aan een rechtspersoon verweten misdrijven worden concreet door natuurlijke personen gepleegd; noch artikel 61 Wetboek van Vennootschappen, krachtens hetwelk vennootschappen door hun organen handelen, noch artikel 522 van die wet, dat de bevoegdheden van de raad van bestuur bepaalt, (1) verbiedt bijgevolg om het aan een rechtspersoon verweten verzuim toe te rekenen aan de doelbewuste nalatigheid van zijn afgevaardigd bestuurder (2). (1) Het Wetboek van Vennootschappen is opgeheven door art. 34 van de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van Vennootschappen; zie met name de artt. 2:49 en 7:91 WVV. (2) De eiseres voerde aan dat het arrest de orgaantheorie miskent en de artikelen 61 en 522 Wetboek van Vennootschappen schendt, zoals die van toepassing waren op het tijdstip van de feiten, door niet vast te stellen dat haar vertegenwoordiger in haar naam en voor haar rekening heeft gehandeld. In dit geval vormt een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, dat voortvloeit uit een schuldig verzuim, de grondslag voor de aansprakelijkheid die het arrest aan de eiseres toerekent, en niet een verboden handeling die door haar vertegenwoordiger, in haar naam en voor haar rekening zou zijn gesteld.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Concrete uitvoering door natuurlijke personen - Invloed - Toerekening van het aan een rechtspersoon verweten verzuim aan de doelbewuste nalatigheid van zijn afgevaardigd bestuurder

- Artt. 61 en 522 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

P.21.1278.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.5 AC nr. ...

Artikel 5 Strafwetboek sluit de rechtspersoon die in rechte of in feite wordt vertegenwoordigd door slechts één persoon niet uit van strafrechtelijke verantwoordelijkheid; bijgevolg kan ook bij een dergelijke rechtspersoon een autonoom schuldpatroon worden vastgesteld, ongeacht het feit dat daarvoor rekening wordt gehouden met de gedragingen of verzuimen van de enige vertegenwoordiger (1); de morele toerekenbaarheid van een als misdrijf omschreven feit aan een rechtspersoon moet niet steeds het voorwerp uitmaken van een specifiek onderzoek, maar kan blijken uit de gegevens opgeleverd door het algemeen onderzoek naar de feiten; de rechter bepaalt of de hem voorgelegde gegevens volstaan om met kennis van zaken te oordelen over de bedoelde toerekenbaarheid. (1) Cass. 3 maart 2015, AR P.13.1261.N, AC 2015, nr. 151; Cass. 30 april 2013, AR P.12.1290.N, AC 2013, nr. 270 en Cass. 20 april 2011, AR P.10.2026.F, AC 2011, nr. 269.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Moreel bestanddeel van het misdrijf - Toerekenbaarheid - Algemeen onderzoek naar de feiten

- Art. 5 Strafwetboek

Op grond van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de onderzoeksrechter ambtshalve een lasthebber ad hoc aanstellen om de rechtspersoon te vertegenwoordigen; hij is daartoe echter niet steeds verplicht en uit de enkele afwezigheid van die aanstelling kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging van de rechtspersoon worden afgeleid (1). (1) Cass. 17 oktober 2017, AR P.16.0854.N, AC 2017, nr. 564; Zie alg. P. WAETERINCKX, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon. Een kritische analyse van enkele capita selecta uit de eerste rechtspraak", in Strafrecht van nu en straks, Die Keure, 2003, 246-264; E. ROGER FRANCE, "Le mandataire ad hoc dans le cadre de la responsabilité pénale des personnes morales: une institution source de controverses", in Questions spéciales en droit pénal, Larcier, 2011, 77-118F; DERUYCK, "Het is lastig te pleiten zonder toga. Over het onhoudbare artikel 2bis V.T. Sv.", NC 2013, 89-97; P. WAETERINCKX, "De (afgeleide) rechten van verdediging van de rechtspersoon. Heeft een rechtspersoon het recht te zwijgen, eventueel met of zonder bijstand van een raadsman", NC 2015, 76-82; F. DERUYCK, "De rechten van verdediging van de rechtspersoon in de Belgische strafprocedure: van verre evident, maar verre van evident", NC 2016, 17-46; P. HELSEN, "Lasthebber ad hoc", Comm. Sr. 2019, 30p., C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 1314-1315.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Vervolging van de rechtspersoon samen met haar bestuurder - Aanstelling door de onderzoeksrechter van een lasthebber ad hoc - Recht van verdediging van de rechtspersoon

P.21.0489.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de Bloedwet en het Bloed-KB en uit de wetsgeschiedenis van die bepalingen, alsmede uit de aanhef van het Bloed-KB volgt dat overtredingen van artikel 2 Bloedwet en de artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7°, Bloed-KB, strafbaar gesteld in artikel 22 Bloedwet, strafrechtelijk niet enkel kunnen worden toegerekend aan een bloedinstelling in de zin van artikel 1, 1°, Bloed-KB, maar ook aan de natuurlijke persoon die deze misdrijven materieel heeft verricht.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Gezondheidspolitie over de mens - Bloedwet - Artikelen 2 en 22 - Bloed-KB - Artikelen 1, 1°, 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7° - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 12.II.B, 7° KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 11G KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 11B KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3quaterdecies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3terdecies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong

- Art. 3novies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 22 Wet 5 juli 1994 betreffende bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 2, eerste lid Wet 5 juli 1994 betreffende bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong

P.20.1347.F 3 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211103.2F.2 AC nr. ...

De misdrijven die erin bestaan het bodemreliëf merkbaar te wijzigen, afvalstoffen achter te laten of te hanteren en een inrichting van klasse I te exploiteren zonder vergunning, hebben niet enkel betrekking op de handeling waaruit die gedragingen blijken, maar ook op de instandhouding van de gecreëerde wederrechtelijke toestand; ongeacht het gebrek aan enige zeggenschap over de plaatsen waar het misdrijf heeft plaatsgevonden, blijft deze toestand aan de overtreder toerekenbaar zolang hij niet al het mogelijke heeft gedaan om te voldoen aan zijn positieve verplichting om een einde te stellen aan de wederrechtelijke toestand die hij mede heeft gecreëerd of wanneer hij heeft kunnen voorzien dat die gecreëerde wederrechtelijke toestand in stand zou worden gehouden, zelfs wanneer hij de duur hiervan niet heeft kunnen voorzien (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 694.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Milieumisdrijven - Wijziging van het bodemreliëf - Achterlaten van afvalstoffen - Exploitatie van een inrichting van klasse I zonder vergunning - Leidinggevende die de wederrechtelijke toestand mede heeft gecreëerd - Positieve verplichting om hieraan een einde te stellen - Stopzetting van de functie van leidinggevende

P.21.0644.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25 AC nr. ...

De bewezenverklaring van het door artikel 181, § 1, 1° Sociaal Strafwetboek bedoelde misdrijf vereist dat de dader de hoedanigheid heeft van werkgever of van diens aangestelde of van diens lasthebber; deze begrippen kunnen door de strafrechter autonoom worden ingevuld, in die zin dat hij er een andere betekenis of draagwijdte aangeeft dan die welke ze in andere rechtstakken, zoals het burgerlijk of sociaal recht, hebben (1). (1) Zie ook Cass. 10 mei 2005, AR P. 04.1693.N, AC 2005, nr. 270, met concl. van de heer procureur-generaal M. De Swaef.

Toerekenbaarheid - Allerlei - Autonome invulling door de strafrechter - Sociaal strafrecht - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Werkgever, aangestelde of lasthebber - Betekenis

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Allerlei - Autonome invulling door de strafrechter - Sociaal strafrecht - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Werkgever, aangestelde of lasthebber - Betekenis

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Een lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1° Sociaal Strafwetboek is de persoon die door de werkgever ermee is belast om buiten een band van ondergeschiktheid voor zijn rekening de naleving van de sociaalrechtelijke verplichtingen te verzekeren, wat inhoudt dat die lasthebber beschikt over het gezag en de nodige bevoegdheid om effectief over die naleving te waken, zelfs al zou die bevoegdheid zijn beperkt naar tijd en plaats, voorwaarden waarover de rechter onaantastbaar oordeelt of eraan is voldaan; een feitelijke zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon kan lasthebber zijn van die werkgever in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek mits aan de voormelde voorwaarden is voldaan en het is niet vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat er tussen die werkgever-rechtspersoon en die feitelijke zaakvoerder een contractuele relatie bestaat.

Toerekenbaarheid - Allerlei - Sociaal strafrecht - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Lasthebber - Begrip - Gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Beoordeling

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Allerlei - Sociaal strafrecht - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Lasthebber - Begrip - Gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Beoordeling

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.21.0266.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.10 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een beklaagde ten tijde van de hem verweten feiten leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden heeft tenietgedaan in de zin van artikel 71 Strafwetboek (1); indien hij vaststelt dat een beklaagde de hem verweten feiten in een dergelijke toestand heeft gepleegd, kan hij hem niet schuldig verklaren, ongeacht of die toestand van geestesstoornis, die een zekere duurzaamheid veronderstelt, door de beklaagde zelf werd veroorzaakt (2). (1) Cass. 18 maart 1992, AR 9723, AC 1991-92, nr. 382. Over het volledig uitschakelen van de wilsvrijheid als toepassingsvoorwaarde voor art. 71 Sw., te beoordelen door de feitenrechter, zie K. HANOUILLE, "Te gek om los te lopen of net niet? De vergeten groep van de verminderd toerekeningsvatbare daders in het Belgische strafrecht, in Van pionier naar onmisbaar. Over 30 jaar Panopticon, Maklu, 2009, 370; N. COLETTE-BASECQZ en N. BLAISE, Manuel de droit pénal général, Anthémis, 2016, 368; J. ROZIE en D. VANDERMEERSCH, e.a., Commissie voor de Hervorming van het Strafrecht, Voorstel van voorontwerp van Boek I van het Strafwetboek, Die Keure, 2016, 94; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch strafrecht, Die Keure, 2017, 98-99; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 341-342; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II, L'infraction pénale, Larcier, 2020, 378, 402 en 413. (2) L. DUPONT en R. VERSTRAETEN, Handboek Belgisch strafrecht, Acco, 1989, 271; J. ROZIE, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de geestesgestoorde delinquent", in Verantwoordelijkheid en recht, Kluwer, 2008, 226.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Geestesstoornis - Aard en oorsprong van de geestesstoornis - Gevolgen

- Art. 71 Strafwetboek

P.21.0042.F 5 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.5 AC nr. ...

Er is sprake van delegatie van bevoegdheid wanneer een persoon aan een andere persoon een leidinggevende, toezichthoudende of uitvoerende taak overdraagt die hem is opgedragen en waarvan de niet-naleving strafrechtelijk wordt gesanctioneerd, zoals het voeren van een handelsboekhouding; de delegatie van bevoegdheid heeft tot gevolg dat de overnemer moet instaan voor zijn foutief gedrag; ze maakt hem niet verantwoordelijk voor de door de overdrager gepleegde misdrijven; het betreft hier immers geen overeenkomst die de exoneratie van strafrechtelijke verantwoordelijkheid inhoudt; tenzij de wet anders bepaalt, kan de onderneming die op geen enkele wijze persoonlijk heeft bijgedragen tot de verwezenlijking van het misdrijf, haar strafrechtelijke verantwoordelijkheid verleggen indien ze aantoont dat ze haar verplichtingen en bevoegdheden heeft gedelegeerd aan een persoon die over de vereiste bekwaamheid, gezag en middelen beschikt; die overdracht van verantwoordelijkheid kan enkel worden toegelaten indien ze, al was het maar impliciet, door de wetgever of de reglementerende overheid is toegestaan, waarbij de overdrager het bestaan moet aantonen van de delegatie aan de derde, die volgens hem gehouden is bepaalde verplichtingen te vervullen die hem van zijn verantwoordelijkheid ontslaan (1). (1) Zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge - T. III : l'auteur de l'infraction pénale, 2de uitg., 2020, p. 180-188, nrs. 1826-1839, die, wat betreft de bewijslast citeert uit Cass. 11 november 1901, Pas. 1902, I, p. 36 (samenvatting) : "le propriétaire d'un véhicule laissé la nuit sur la voie publique sans être éclairé reste pénalement responsable de la contravention s'il n'établit pas la culpabilité du tiers prétendument tenu d'éclairer le véhicule à sa décharge". Het OM heeft in die zin aangevoerd dat, in tegenstelling tot de verschonings- en rechtvaardigingsgronden, de grond tot exoneratie van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid, die de delegatie van bevoegdheid desgevallend inhoudt, een "overdracht van het strafrechtelijk risico" met zich meebrengt die de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overnemer in het gedrang kan brengen. Het volstaat dus niet dat de overdrager die grond op aannemelijke wijze aanvoert; hij moet daarvan het bewijs leveren. Anders oordelen zou het omkeren van de bewijslast ten nadele van de overnemer betekenen.

Toerekenbaarheid - Allerlei - Delegatie van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Delegatie van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0253.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de rechtspersoon het voor zijn rekening gepleegde misdrijf slechts heeft kunnen plegen door tussenkomst van de natuurlijke persoon die zijn enige zaakvoerder is, vormt geen rechtvaardigingsgrond die de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon uitsluit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 311.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Enige zaakvoerder - Gevolg - Rechtvaardigingsgrond

- Artt. 5 en 71 Strafwetboek

P.20.0429.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.9 AC nr. ...

De aanwijzing van de lasthebber ad hoc om de beklaagde rechtspersoon te vertegenwoordigen, heeft niet tot gevolg dat de strafrechtelijke of de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de lastgever voor de hem ten laste gelegde feiten wordt overgedragen op de lasthebber; hieruit volgt dat de door de rechtspersoon opgelopen veroordelingen niet aan de lasthebber ad hoc kunnen worden opgelegd, alleen maar omdat hij die rechtspersoon heeft vertegenwoordigd; het arrest dat een persoon als beklaagde kwalificeert maar hem tegelijkertijd de hoedanigheid van lasthebber ad hoc toekent en hem vervolgens hoofdelijk met de bestuurders van de vertegenwoordigde vennootschap veroordeelt tot betaling van de vergoedingen aan de verweerders, en dat de door de tweede en de derde verweerders tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvorderingen in beginsel gegrond verklaart, is niet naar recht verantwoord; aangezien het niet om een louter materiële vergissing gaat en het Hof niet bevoegd is om een veroordeelde in de plaats te stellen van een andere, wordt de vernietiging met verwijzing uitgesproken (1). (1) Het OM heeft, in hoofdorde, aangevoerd dat die veroordeling een kennelijke materiële vergissing uitmaakt die het Hof kan verbeteren (vgl., wat betreft de verbetering van de identiteit van een partij die in het bevel tot aanhouding verkeerdelijk is vermeld, Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327, en verwijzingen in noot). (M.N.B.)

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklaagde rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0150.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 5 Strafwetboek volgt dat het voor de gelijktijdige schuldigverklaring van de rechtspersoon en de natuurlijke persoon aan eenzelfde strafbaar feit niet volstaat dat de rechter vaststelt dat de natuurlijke persoon een fout wetens en willens heeft gepleegd; maar dat hij ook bij de rechtspersoon de fout moet vaststellen (1); die bepaling belet echter niet dat, bij afwezigheid van een strafrechtelijke veroordeling van de rechtspersoon, een natuurlijke persoon wordt veroordeeld voor een wetens en willens gepleegd misdrijf dat hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van het doel of de waarneming van de belangen van de rechtspersoon of dat voor zijn rekening werd gepleegd, in zoverre het misdrijf toerekenbaar is aan de natuurlijke persoon en de constitutieve bestanddelen van het misdrijf in zijnen hoofde bewezen zijn (2). (1) Cass. 4 februari 2014, AR P.12.1757.N, AC 2014, nr. 91; Cass. 25 oktober 2005, AR P.05.0712.N, AC 2005, nr. 536; Cass. 4 maart 2003, AR P.02.1249.N, AC 2003, nr. 149 met concl. van advocaat generaal M. DE SWAEF, NJW 2003, 563. (2) Cass. 22 juni 2011, AR P.10.1289.F, AC 2011, nr. 417, N.C. 2011, 381 noot V. FRANSEN en S. VANDYCK; Cass. 9 november 2004, AR P.04.0489.N, AC 2004, nr. 539, RDP 2005, 789 noot M. RIGAUX. Zie S. ROMANELLO, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersonen-Artikel 5 Strafwetboek, ingevoegd door de wet van 4 mei 1999", in Strafrecht in de onderneming, Intersentia, 2002, 40-42; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, Die Keure, 2017, 85-87.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Misdrijf gepleegd in het kader van activiteiten of voor rekening van een rechtspersoon - Afwezigheid van veroordeling van de rechtspersoon - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de natuurlijke persoon die optreedt voor de rechtspersoon - Toepassing

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.19.1344.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.3 AC nr. ...

Door het strafbaar stellen van het zich op de openbare weg laten bevinden van een voertuig dat niet voorzien is van de door artikel 24, § 1, KB Technische Eisen Voertuigen vereiste documenten, wenste de regelgever diegene te treffen die heeft nagelaten, alhoewel daartoe gehouden, de nodige maatregelen te nemen teneinde de naleving van dit wettelijk voorschrift te verzekeren; het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de omstandigheden van de zaak de eigenaar van een voertuig zich schuldig heeft gemaakt aan het zich op de openbare weg laten bevinden van het voertuig zonder dat het voorzien was van de vereiste documenten; ook zij die niet de economische gebruiker zijn van het voertuig of niet de feitelijke macht over en het nut van het voertuig hebben, kunnen zich aan dit misdrijf schuldig maken.

Toerekenbaarheid - Algemeen - Reglement op de technische eisen voor voertuigen - Voertuig - Bevinden op de openbare weg - Keuringsdocumenten - Verplichting

P.19.0845.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.6 AC nr. ...

Een misdrijf is moreel toe te rekenen aan een rechtspersoon, onder meer wanneer het volgt uit een wetens en willens genomen beslissing binnen de gezagsstructuur van die rechtspersoon; daarmee wordt ook een feitelijke gezagsstructuur bedoeld zodat niet vereist is dat het gezag noodzakelijk uitgaat van een natuurlijke persoon die een formeel mandaat heeft om leiding te geven aan de rechtspersoon.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Morele toerekening - Toepassing

- Art. 5 Strafwetboek

Opdat zou zijn voldaan aan de voorwaarden van artikel 5 Strafwetboek, namelijk dat de rechtspersoon strafrechtelijk verantwoordelijk is voor de misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden voor zijn rekening zijn gepleegd, is niet vereist dat die misdrijven, gepleegd door de natuurlijke persoon die handelt voor rekening van de rechtspersoon, enkel bedoeld zijn om de rechtspersoon te bevoordelen of minstens niet te benadelen, dan wel de rechtspersoon effectief enkel bevoordelen of minstens niet benadelen.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Materiële toerekening

- Art. 5, eerste lid Strafwetboek

P.19.0409.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.3 AC nr. ...

Uit artikel 463, tweede lid, ARAB en artikel 128, eerste lid, Sociaal Strafwetboek, thans artikel 127, eerste lid, Sociaal Strafwetboek, volgt niet dat enkel personen die handelingen hebben gesteld zonder het uitdrukkelijk bevel van de werfleider zich aan deze overtreding van deze ARAB-bepaling kunnen schuldig maken; deze feiten kunnen worden toegerekend aan de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber indien blijkt dat die opzettelijk of door onachtzaamheid verantwoordelijk zijn voor het niet respecteren van deze verplichting en dit ongeacht of zij rechtspersonen zijn; dit houdt geen niet-toegelaten uitbreiding in van de strafbaarstelling of een miskenning van het legaliteitsbeginsel.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - ARAB - Werkgever

- Art. 5 Strafwetboek

- Art. 18 Wet 29 februari 2016 tot aanvulling en wijziging van het Socaail Strafwetboek en houdende diverse bepalingen van sociaal strafrecht

- Art. 128 thans art. 127 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 463, tweede lid Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

P.19.0329.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.1 AC nr. ...

De rechter kan uit het gegeven dat een rechtspersoon geen aandacht heeft voor de naleving van de regelgeving bij de bedrijfsuitbating, wel degelijk afleiden dat hij wetens en willens en dus opzettelijk heeft gehandeld; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die beslissing niet nader met redenen te omkleden.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Rechtspersonen - Opzet - Geen aandacht voor de naleving van de regelgeving bij de bedrijfsuitbating

P.19.0128.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 5, eerste en tweede lid, Strafwetboek, vereisen voor de toepasselijkheid van de in het tweede lid opgenomen decumulregeling niet dat de geïdentificeerde natuurlijke persoon beschikt over een bepaalde hoedanigheid of de bevoegdheid om de rechtspersoon te vertegenwoordigen (1)(2). (1) Cass. 8 april 2014, AR P.13.0114.N, AC 2014, nr.276; Cass. 4 februari 2014, AR P.12.1757.N, AC 2014, nr. 91; Cass. 22 juni 2011, AR P.10.1289.F, AC 2011, nr. 417, NC 2011, 381 en noot V. FRANSSEN en S. VAN DYCK, "Let's Stick Together (c'mon c'mon): decumul enkel mogelijk bij gezamenlijke vervolging van natuurlijke persoon en rechtspersoon"; Cass. 1 februari 2011, AR P.10.1334.N, AC 2011, nr. 94; Cass. 4 maart 2003, AR P.02.1249.N, AC 2003, nr. 149 met concl. van advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 3 oktober 2000, T. Strafr. 2000, 263 en noot F. DERUYCK en B. SPRIET, "De (niet)- retroactiviteit van artikel 5, lid 2, van het strafwetboek: een gesloten discussie?"; H. VAN BAVEL, "Over de toepassing in de tijd van artikel 5 lid 2 van het strafwetboek", AJT 2000-01, 495-497, L. BIHAIN, "Responsabilité pénale des personnes morales: présentation synthétique", JLMB 2001-01, 401-416; L. DELBROUCK, "De werking in de tijd van art. 5, tweede lid, Sw", RW 2000-01, 1235-1237; M. DE SWAEF, "L'application des nouvelles dispositions relatives à la responsabilité pénale des personnes morales et du droit transitoire relatif à ces dispositions", RDP 2001, 867-872. (2) De feiten in de onderhavige zaak dateren van 14 april 2017. De decumulregeling van art. 5, 2de lid, Sw. is inmiddels opgeheven bij de wet van 11 juli 2018 tot wijziging van het Strafwetboek en de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen betreft (BS 20 juli 2018, in werking vanaf 30 juli 018), maar de gunstigere vroegere strafwet blijft behouden voor degenen die zich op het moment van de feiten op de decumul konden beroepen (P. WAETERINCKX, Strafrecht Duiding, 2018, Larcier, commentaar onder art. 5 Sw., p. 14-15). AW

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Verschoning - Natuurlijke persoon - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersoon - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Decumulregeling

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Verschoning - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersoon - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Decumulregeling

P.18.0623.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.12 AC nr. ...

Uit de formulering van artikel 41bis, § 1, tweede streepje, Strafwetboek, blijkt dat voor het bepalen van de minimumgeldboete toepasselijk op de rechtspersoon die is veroordeeld wegens misdrijven waarvoor de vrijheidsstraf die voor de natuurlijke persoon is bepaald minder dan een maand bedraagt, het bedrag van vijfhonderd euro niet hoeft vermenigvuldigd te worden, zodat dit bedrag overeenstemt met de minimumgeldboete (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2015, AR P.14.1221.F, AC 2015, nr. 155 (tweede middel), en concl. van advocaat-generaal met opdracht PALUMBO in Pas.; Cass. 28 juni 2005, AR P.04.1628.N, AC 2005, nr. 378, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete

- Art. 41bis Strafwetboek

C.16.0224.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.5 AC nr. ...

Wanneer de verantwoordelijkheid van een natuurlijke persoon en van een rechtspersoon in het gedrang kunnen komen wegens eenzelfde misdrijf, ingeval het misdrijf opzettelijk is gepleegd, is het mogelijk, maar niet vereist, dat de natuurlijke persoon samen met de rechtspersoon wordt veroordeeld, zodat de strafuitsluitende verschoningsgrond alleen de natuurlijke persoon ten goede kan komen en de rechtspersoon in dat geval schuldig moet worden verklaard.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Rechtspersonen - Zelfde misdrijven - Opzettelijk misdrijf - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Begunstigde

- Art. 5 Strafwetboek

C.17.0220.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.4 AC nr. 620

"Wetens en willens handelen" zoals vereist bij artikel 5, tweede lid, Strafwetboek betekent dat de dader bewust en zonder dwang handelt; die bepaling vereist niet dat de dader te kwader trouw of bedrieglijk handelt (1). (1) Zie concl. OM.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Artikel 5, tweede lid, Strafwetboek - Wetens en willens handelen

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Artikel 5, tweede lid, Strafwetboek dat de gevallen regelt waarin de verantwoordelijkheid van een natuurlijke persoon en van een rechtspersoon in het gedrang komen wegens eenzelfde misdrijf, voert een strafuitsluitingsgrond in voor degene die de minst zware fout heeft begaan; die verschoningsgrond geldt voor de dader van het door onvoorzichtigheid of onachtzaamheid gepleegde misdrijf en niet voor degene die wetens en willens heeft gehandeld (1). (1) Zie concl. OM.

Toerekenbaarheid - Algemeen - Eenzelfde misdrijf - Verantwoordelijkheid van een natuurlijk persoon en van een rechtspersoon - Strafuitsluitingsgrond

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.18.0146.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.2 AC nr. 608

Uit de wijze waarop artikel 41bis, §1, tweede lid, tweede gedachtestreepje, Strafwetboek, is geformuleerd volgt dat voor de bepaling van de op een rechtspersoon toepasselijke minimumgeldboete voor misdrijven waarvoor de minimumvrijheidsstraf voor een natuurlijke persoon minder dan één maand bedraagt, er geen vermenigvuldiging met 500,00 euro dient te gebeuren en de minimumgeldboete bijgevolg steeds 500,00 euro bedraagt; deze regel geldt ook indien de minimumgeldboete moet worden bepaald bij herhaling (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.17.0102.N, AC 2017, nr. 64; Cass.4 maart 2015, AR P.14.1221.F, AC 2015, nr. 155.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Conversiesysteem - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete

P.18.0873.N 9 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181009.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen en de wetsgeschiedenis van artikel 505, eerste lid, 2° en 4°, en derde lid Strafwetboek volgt dat indien het door artikel 505, eerste lid, 2° of 4°, Strafwetboek bedoelde witwasmisdrijf vermogensvoordelen uit een fiscaal misdrijf tot voorwerp heeft, derden, dit wil zeggen anderen dan de dader, de mededader of de medeplichtige aan dat fiscaal basismisdrijf, zich slechts aan deze witwasmisdrijven kunnen schuldig maken indien dat fiscaal basismisdrijf te kwalificeren is als ernstige fiscale fraude; de toepasselijkheid van artikel 505, derde lid, Strafwetboek vereist niet dat de met het fiscale basismisdrijf geviseerde fiscale fraude ook georganiseerd is, ook al kan het georganiseerd karakter van de fraude een indicatie zijn voor de ernst ervan.

Toerekenbaarheid - Allerlei - Misdrijf van witwassen - Vermogensvoordelen uit een fiscaal misdrijf tot voorwerp - Schuld van anderen dan de dader, de mededader of de medeplichtige aan het fiscaal misdrijf - Beoordeling

P.17.0083.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis en de doelstelling van artikel 5, tweede lid, Strafwetboek volgt dat indien de rechter bij de beoordeling van de daarin opgenomen strafuitsluitingsgrond vaststelt dat de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd, hij zowel de rechtspersoon als de natuurlijke persoon moet veroordelen; die bepaling laat niet toe dat in dat geval de rechter naar eigen inzicht oordeelt of hij zowel de rechtspersoon als de natuurlijke persoon dan wel één van hen zal veroordelen noch dat hij dat oordeel laat afhangen van een eigen beoordeling van de respectieve door de rechtspersoon en de natuurlijke persoon gepleegde fouten (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0582.N, AC 2015, nr. 428.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Geïdentificeerde natuurlijke persoon - Vaststelling door rechter van wetens en willens gepleegde fout

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Geïdentificeerde natuurlijke persoon - Vaststelling door rechter van wetens en willens gepleegde fout

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.17.0102.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.3 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 4 mei 1999 die de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen in het Belgisch strafrecht heeft ingevoerd, blijkt dat de wetgever een zo groot mogelijke gelijkstelling beoogde tussen een natuurlijke en een rechtspersoon, ook op het vlak van de bestraffing, welke gelijkstelling evenwel, gelet op de eigen aard van de rechtspersoon nooit volkomen kan zijn.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Bestraffing - Doel van de wetgever

- Art. 5 Strafwetboek

Uit de wijze waarop artikel 41bis, tweede lid, tweede gedachtestreepje, Strafwetboek is geformuleerd volgt dat voor de bepaling van de op de rechtspersoon toepasselijke minimumgeldboete voor misdrijven waarvoor de minimumvrijheidsstraf voor de natuurlijke persoon minder dan één maand bedraagt, er geen vermenigvuldiging met 500 euro dient te gebeuren en de minimumgeldboete bijgevolg 500 euro bedraagt, wat verantwoord is door de eigen aard van de rechtspersoon (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2015, AR P.14.1221.F, AC 2015, nr. 155.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Conversiesysteem - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één mand - Minimumgeldboete

- Art. 41bis Strafwetboek

Uit de wijze waarop de wetgever het conversiesysteem vastgelegd in artikel 41bis, tweede lid, tweede gedachtestreepje, Strafwetboek heeft uitgewerkt volgt dat hij niet ervoor heeft geopteerd om de voor de natuurlijke persoon toepasselijke minimum- en maximumgeldboete ook toe te passen op de rechtspersoon gelet op de eigen aard van de rechtspersoon aan wie geen vrijheidsstraf kan worden opgelegd.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Conversiesysteem - Omzetting van de vrijheidsstraf in een geldboete

- Art. 41bis Strafwetboek

P.17.0532.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.2 AC nr. ...

Wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, kan enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld en indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft begaan kan hij samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld; wanneer de appelrechters na een feitelijke beoordeling beslissen dat de beklaagde in zijn hoedanigheid van enige zaakvoerder van de rechtspersoon hoe dan ook de zwaarste fout heeft begaan met betrekking tot het misdrijf van niet-verzekering, hebben zij hun beslissing tot schuldigverklaring naar recht verantwoord; de omstandigheid dat de fout desgevallend wetens en willens werd begaan, kan hem in dat geval niet ontslaan van die verantwoordelijkheid.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Natuurlijke persoon als enige zaakvoerder van de rechtspersoon - Geïdentificeerde natuurlijke persoon - Natuurlijke persoon heeft de zwaarste fout begaan - Gevolg - Verplichting om na te gaan of de fout wetens en willens werd begaan

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Natuurlijke persoon als enige zaakvoerder van een rechtspersoon - Natuurlijke persoon heeft de zwaarste fout begaan - Gevolg - Verplichting om na te gaan of de fout wetens en willens werd begaan

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.17.0522.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.6 AC nr. 548

Met toepassing van artikel 20, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vervalt de strafvordering tegen een rechtspersoon door afsluiting van zijn vereffening, zijn gerechtelijke ontbinding of zijn ontbinding zonder vereffening; artikel 20, tweede lid, van die Titel bepaalt evenwel dat de strafvordering ook daarna nog tegen de rechtspersoon kan worden uitgeoefend indien zijn invereffeningstelling, zijn gerechtelijke ontbinding of zijn ontbinding zonder vereffening tot doel hebben te ontsnappen aan de vervolging, of indien de rechtspersoon overeenkomstig artikel 61bis Wetboek van Strafvordering door de onderzoeksrechter in verdenking is gesteld vóór het verlies van zijn rechtspersoonlijkheid.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Ontbinding - Gevolg - Verval van de strafvordering - Verdere vervolging

- Art. 20, eerste en tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Artikel 20, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is met name van toepassing in geval van overdracht van het gehele vermogen van een vennootschap gevolgd door haar ontbinding en de afsluiting van haar vereffening; die bepaling is ook van toepassing in geval van fusie of quasi-fusie van vennootschappen (1). (1) Zie J. Castiaux, noot onder arrest GwH 18 april 2013, Dr.pén.entr. 2014, p. 94.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Ontbinding - Verval van de strafvordering - Ontbinding met vereffening

- Art. 20, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.1232.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.6 AC nr. 498

De rechter oordeelt onaantastbaar of een natuurlijke persoon wiens strafrechtelijke verantwoordelijkheid samenloopt met deze van een rechtspersoon, wetens en willens heeft gehandeld; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Samenloop met de rechtspersoon - Fout wetens en willens - Beoordeling door de rechter - Aard - Toezicht door het Hof

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.17.0015.F 29 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170329.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere (1). (1) Onderzoek van het tweede middel (het Hof heeft beslist om enkel het deel van zijn arrest te publiceren dat gewijd is aan het onderzoek van het eerste middel).

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Gebruik van een derde om het misdrijf te plegen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor aangestelde

P.16.0254.F 15 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160615.2 AC nr. ...

Uit de tekst en de opzet van artikel 2bis, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat ertoe strekt de onafhankelijkheid te waarborgen van de rechtspersoon bij de uitoefening van diens recht van verdediging, blijkt dat enkel zijn lasthebber ad hoc ertoe gemachtigd is om de rechtspersoon bij de strafvordering te vertegenwoordigen; als zodanig heeft de omstandigheid dat, de persoon die aanvankelijk was gemachtigd de rechtspersoon te vertegenwoordigen en die wegens dezelfde of samenhangende feiten wordt vervolgd geen partij meer is in hoger beroep, geen invloed op zijn vertegenwoordiging door de lasthebber ad hoc.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Strafvordering gelijktijdig ingesteld tegen de rechtspersoon en degene die bevoegd is deze te vertegenwoordigen - Aanwijzing door de strafrechter van een lasthebber ad hoc - Artikel 2bis, V.T.Sv. - Hoger beroep - Vertegenwoordiging van de rechtspersoon door de lasthebber ad hoc

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0486.F 25 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160525.14 AC nr. ...

Bij ontstentenis van enige bepaling daaromtrent door artikel 5, tweede lid, Strafwetboek, dienen de respectievelijke fouten van de rechtspersoon en de natuurlijke persoon door middel van wiens optreden die eerste handelt, niet gelijkaardig te zijn; de facultatieve cumul van strafrechtelijke verantwoordelijkheid in het voordeel van de natuurlijke persoon, zoals bedoeld in artikel 5, tweede lid, veronderstelt echter dat de fout van de rechtspersoon samenvalt met die van de natuurlijke persoon of dat hun respectievelijke fouten nauw verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr .....

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen en natuurlijke personen - Facultatieve cumul - Samenvallende of nauw verbonden, zo niet gelijkaardige, fouten

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen en natuurlijke personen - Facultatieve cumul - Samenvallende of nauw verbonden, zo niet gelijkaardige, fouten

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen en natuurlijke personen - Facultatieve cumul - Samenvallende of nauw verbonden, zo niet gelijkaardige, fouten

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen en natuurlijke personen - Facultatieve cumul - Samenvallende of nauw verbonden, zo niet gelijkaardige, fouten

P.14.0992.N 2 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160202.2 AC nr. ...

Artikel 5, tweede lid, tweede zin, Strafwetboek is van toepassing zowel op opzettelijke als op onachtzaamheidsmisdrijven; wetens en willens handelen betekent dat de dader bewust en zonder dwang handelt en vereist niet dat de dader te kwader trouw of bedrieglijk handelt (1). (1) Zie Cass. 4 februari 2014, AR P.12.1757.N, AC 2014, nr. 91.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Verantwoordelijke rechtspersoon wegens het optreden van de geïdentificeerde natuurlijke persoon - Wetens en willens handelen

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Verantwoordelijke rechtspersoon wegens het optreden van de geïdentificeerde natuurlijke persoon - Wetens en willens handelen - Opzettelijke en onachtzaamheidsmisdrijven - Toepasselijkheid

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Veroordeling met verantwoordelijke rechtspersoon - Wetens en willens

handelen

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Veroordeling met verantwoordelijke rechtspersoon - Wetens en willens handelen - Opzettelijke en onachtzaamheidsmisdrijven - Toepasselijkheid

Uit artikel 5, tweede lid, Strafwetboek volgt dat indien de natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd zoals bedoeld bij die bepaling, de daarin bepaalde strafuitsluitende verschoningsgrond niet van toepassing is, zodat de problematiek van de zwaarste fout niet aan de orde is (1). (1) Cass. 8 april 2014, AR P.13.0114.N, AC 2014, nr. 276.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Verantwoordelijke rechtspersoon wegens het optreden van de geïdentificeerde natuurlijke persoon - Strafuitsluitingsgrond - Toepassingsvoorwaarde - Fout wetens en willens gepleegd

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Veroordeling met verantwoordelijke rechtspersoon - Strafuitsluitingsgrond - Toepassingsvoorwaarde - Fout wetens en willens gepleegd

P.13.2082.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.1 AC nr. ...

Het misdrijf, bepaald in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, wordt gepleegd op de plaats waar de gevorderde gegevens moeten worden ontvangen; bijgevolg is de operator of de verstrekker die weigert deze gegevens mee te delen, in België strafbaar ongeacht zijn plaats van vestiging waaruit volgt, eensdeels, dat de maatregel die bestaat in de verplichting de hier bedoelde gegevens te verstrekken, wordt genomen op het Belgische grondgebied ten aanzien van elke operator of verstrekker die zijn economische activiteit actief op consumenten in België richt, anderdeels, dat de Belgische rechter die een in het buitenland gevestigde operator of verstrekker veroordeelt wegens het miskennen van deze verplichting en die aldus de naleving van een in België genomen maatregel afdwingt, geen extraterritoriale rechtsmacht uitoefent (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2011, AR P.10.1347.N, AC 2011, nr. 52 met concl. eerste advocaat-generaal De Swaef; Cass. 4 september 2012, AR P.11.1906.N, AC 2012, nr. 441; Antwerpen, 20 november 2013, T.Strafr. 2014/1, 73, noot G.S.

Toerekenbaarheid - Algemeen - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Plaatsbepaling - Toepassing

- Art. 3 Strafwetboek

P.15.1061.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.3 AC nr. ...

De beslissing die de beklaagde rechtspersoon veroordeelt tot betaling van de kosten en honoraria van de lasthebber ad hoc, is een veroordeling tot de gerechtskosten die deel uitmaakt van de strafvordering (1). (Impliciet). (1) Zie F. Lugentz en O. Klees, "Le point sur la responsabilité pénale des personnes morales", RDPC, 2008, p. 213 tot 215.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Beklaagde rechtspersoon - Kosten en honoraria van de lasthebber ad hoc - Gerechtskosten - Veroordeling van de rechtspersoon tot de kosten en honoraria van de lasthebber ad hoc - Veroordeling maakt deel uit van de strafvordering

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.1169.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.9 AC nr. ...

Het autonome karakter van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon belet niet dat de rechter rekening kan houden met het gedrag van de natuurlijke personen die handelen voor of namens de rechtspersoon om in hoofde van deze laatste het bestaan van het voor het misdrijf vereiste moreel bestanddeel vast te stellen.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Vaststelling van het moreel bestanddeel van het misdrijf in hoofde van de rechtspersoon - Gedrag van de natuurlijke persoon die handelt namens de rechtspersoon

Uit artikel 5 Strafwetboek volgt dat de rechter een rechtspersoon enkel strafrechtelijk verantwoordelijk kan stellen voor een misdrijf wanneer hij in hoofde van die rechtspersoon de aanwezigheid van het voor dat misdrijf vereiste materieel en moreel bestanddeel vaststelt zodat de schuldigverklaring van een rechtspersoon als deelnemer aan een misdrijf in de zin van artikel 66 Strafwetboek dan ook vereist dat de rechter in hoofde van die rechtspersoon vaststelt dat hij een positieve daad van deelneming aan dat misdrijf of een als dusdanig geldend verzuim heeft gepleegd, als materieel misdrijfbestanddeel en dat hij heeft gehandeld met het vereiste deelnemingsopzet of onachtzaam is geweest, als moreel misdrijfbestanddeel.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Schuldigverklaring van een rechtspersoon als deelnemer aan een misdrijf

P.15.0719.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.2 AC nr. ...

Het vonnis dat niet naar de Wet Bescherming Maatschappij verwijst, de kosten ten laste van de Staat laat en uitdrukkelijk beslist dat de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd geen misdrijf zijn krachtens artikel 71 Strafwetboek, geldt als een vrijspraak en kan niet worden gelijkgesteld met een beslissing tot internering, zelfs wanneer de motivering van de beslissing aangeeft dat een interneringsmaatregel geboden is, ter bescherming van de beklaagde en van de maatschappij (1). (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.0688.F, AC 2014, nr. 664.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Toepassing van artikel 71 Strafwetboek

P.15.0838.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.2 AC nr. ...

Artikel 18 Arbeidsovereenkomstenwet beperkt de burgerrechtelijke aansprakelijkheid maar niet de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de werknemer (1). (1) Cass. 27 januari 1998, AR P.96.1265.N, AC 1998, nr. 51.

Toerekenbaarheid - Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Aansprakelijkheid van de werknemer - Wettelijke beperking - Toepassingsgebied

- Art. 18 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Behoudens wanneer de hoedanigheid van de dader een essentieel bestanddeel van het misdrijf is, wat niet het geval is voor de in het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein bepaalde misdrijven, is eenieder die het strafbaar feit heeft gepleegd strafbaar en staat het aan de rechter om de dader van het misdrijf vast te stellen; moeten als daders van een misdrijf worden aangemerkt, ook al gaat het om een overtreding of een bij een bijzondere wet bepaald misdrijf, al degenen die door hun persoonlijk optreden rechtstreeks aan de uitvoering van het strafbaar feit hebben meegewerkt, op een zodanige wijze dat het misdrijf, zonder hun deelname daaraan, niet als dusdanig zou zijn gepleegd (1). (1) Cass. 6 november 1967, AC 1967, p. 339.

Toerekenbaarheid - Algemeen - Dader

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis en de doelstelling van artikel 5, tweede lid, Strafwetboek volgt dat indien de rechter bij de beoordeling van de door die bepaling ingevoerde strafuitsluitingsgrond vaststelt dat de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd, hij zowel de rechtspersoon als die natuurlijke persoon moet veroordelen; artikel 5, tweede lid, Strafwetboek laat immers niet toe dat in dat geval de rechter naar eigen inzicht oordeelt of hij zowel de rechtspersoon als de natuurlijke persoon dan wel één van hen zal veroordelen.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Geïdentificeerde natuurlijke persoon - Vaststelling door rechter van wetens en willens gepleegde fout

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Geïdentificeerde natuurlijke persoon - Vaststelling door rechter van wetens en willens gepleegde fout

P.14.0037.N 9 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150609.3 AC nr. ...

Op grond van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2004 is Waterwegen en Zeekanaal NV niet strafrechtelijk verantwoordelijk voor eventuele misdrijven die vóór haar ontstaan zouden zijn gepleegd door het Vlaams Gewest en waarvoor dit Gewest overeenkomstig artikel 5, vierde lid, Strafwetboek niet strafrechtelijk verantwoordelijk kan worden gesteld (1). (1) Zie P. Waeterinckx, De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersonen en zijn leidinggevenden, Intersentia 2011, nr. 75.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Vlaams Gewest - Rechtsopvolging - Waterwegen en Zeekanaal - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor misdrijven - Artikel 5, vierde lijn, Strafwetboek

P.13.1452.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.2 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de natuurlijke persoon handelt voor de rechtspersoon, houdt niet noodzakelijk in dat er tussen de beide personen een samenlopende strafrechtelijke verantwoordelijkheid bestaat.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Natuurlijk persoon die handelt voor de rechtspersoon - Samenlopende strafrechtelijke verantwoordelijkheid

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Natuurlijk persoon die handelt voor de rechtspersoon - Samenlopende strafrechtelijke verantwoordelijkheid met de rechtspersoon

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Het staat de rechter onaantastbaar te oordelen of de toepassingsvoorwaarden van artikel 5, eerste lid, Strafwetboek vervuld zijn, meer bepaald of de rechtspersoon betrokken was bij de ten laste gelegde feiten en daarvoor verantwoordelijk is; de omstandigheid dat de rechter oordeelt dat dit niet het geval is, heeft voor gevolg dat er geen samenlopende strafrechtelijke verantwoordelijkheid is waardoor artikel 5, tweede lid, Strafwetboek geen toepassing vindt en niets belet de rechter dan te oordelen dat de natuurlijke persoon wel verantwoordelijk is voor het ten laste gelegde misdrijf.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Artikel 5, eerste lid, Strafwetboek - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Aard - Oordeel dat aan de toepassingsvoorwaarden niet voldaan is

- Art. 5, eerste en tweede lid Strafwetboek

P.15.0379.F 6 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150506.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Veroordeling samen met de verantwoordelijke rechtspersoon - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Toepassingsvoorwaarde - Willens en wetens begane fout

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Veroordeling samen met de verantwoordelijke natuurlijke persoon - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Toepassingsvoorwaarde - Willens en wetens begane fout

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Milieurecht - Waals Gewest - Afvalstoffen - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve boete - Artikel 5 Strafwetboek - Toepassing

Artikel 5, tweede lid, Strafwetboek, dat de gevallen regelt waarin de verantwoordelijkheid van een natuurlijk persoon en van een rechtspersoon in het gedrang kunnen komen wegens eenzelfde misdrijf, voert een strafuitsluitende verschoningsgrond in ten gunste van degene die de minst zware fout heeft begaan, voor zover het misdrijf evenwel, hetzij door onvoorzichtigheid of nalatigheid is gepleegd, hetzij een inbreuk uitmaakt op een verordenende bepaling; als het misdrijf opzettelijk is gepleegd kan, maar dat is geen verplichting, de natuurlijke persoon samen met de rechtspersoon worden veroordeeld, zodat de strafuitsluitende verschoningsgrond alleen de natuurlijke persoon ten goede kan komen en de rechtspersoon in dat geval schuldig moet worden verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Veroordeling samen met de verantwoordelijke natuurlijke persoon -

Strafuitsluitende verschoningsgrond - Toepassingsvoorwaarde - Willens en wetens begane fout

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Veroordeling samen met de verantwoordelijke rechtspersoon - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Toepassingsvoorwaarde - Willens en wetens begane fout

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Aangezien de decretale milieuwetgeving geen enkele specifieke regel bevat betreffende de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen, is artikel 5 Strafwetboek van toepassing op de in die wetgeving bepaalde misdrijven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Milieurecht - Waals Gewest - Afvalstoffen - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve boete - Artikel 5 Strafwetboek - Toepassing

- Art. 5 Strafwetboek

P.14.1655.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.3 AC nr. ...

Uit de wil van de wetgever om een zo groot mogelijk parallellisme te realiseren bij de vervolging en bestraffing van rechtspersonen en van natuurlijke personen en uit de samenlezing van de artikelen 1, 7, 7bis, 41bis, §1, en 41bis, §2, Strafwetboek volgt dat voor de toepassing van de regels inzake bevoegdheid en verzachtende omstandigheden de aard van een aan een rechtspersoon verweten misdrijf een misdaad is, indien de wet dit misdrijf, zo gepleegd door een natuurlijke persoon, strafbaar stelt met een criminele vrijheidsstraf; de overeenkomstig artikel 41bis Strafwetboek toe te passen conversie wijzigt de aard van het misdrijf niet (1). (1) Zie A. DE NAUW en F. DE RUYCK, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", RW 1999-00, (897) 914; P. TRAEST, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", TRV 1999, (451) 473-474; S. VAN DYCK, V. FRANSSEN en F. PARREIN, "De rechtspersoon als strafbare dader: een grondige analyse van tien jaar wetgeving, rechtspraak en rechtsleer (deel 2)", TRV 2009, 3-63; R. VERSTRAETEN en B. SPRIET, "De rechtspersoon en zijn geldboete" in Y. POULLET en H. VUYE (eds.), Liber Amicorum Jean du Jardin, Deurne, Kluwer, 2001, 321-340; H. VAN BAVEL, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", AJT 1999-2000, 225.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Misdaden - Criminele vrijheidsstraf - Conversie van de vrijheidsstraf - Aard van het misdrijf

P.14.1221.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Palumbo.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete

Wanneer de vrijheidsstraf minder dan een maand bedraagt en in dagen wordt uitgedrukt, voorziet artikel 41bis van het Strafwetboek, ten aanzien van de rechtspersoon, niet in een vermenigvuldiging van de minimumgeldboete van 500 euro, zodat in dat geval de toegepaste straf het voormelde minimum bedraagt, dat nooit lager mag zijn dan de minimumgeldboete die op het feit is gesteld (1) (2). (1) Cass. 28 juni 2005, AR P.04.1628.N, AC 2005, nr. 378. (2) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Minimumgeldboete - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand

- Art. 41bis Strafwetboek

P.13.1261.N 3 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150303.2 AC nr. ...

Uit artikel 5, eerste lid, Strafwetboek volgt dat, behoudens de in het vierde lid van deze bepaling vermelde publiekrechtelijke rechtspersonen, elke rechtspersoon en dus ook een eenmans-bvba strafrechtelijk verantwoordelijk kan worden gesteld voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor zijn rekening zijn gepleegd; in hoofde van een eenmans-bvba kan wel degelijk een eigen schuldpatroon worden vastgesteld en de omstandigheid dat voor het doen van die vaststelling rekening wordt gehouden met de gedragingen of verzuimen van de enige vennoot of zaakvoerder belet zulks niet (1). (1) Zie Cass. 20 april 2011, AR P.10.2026.F, AC 2011, nr. 269 en Cass. 30 april 2013, AR P.12.1290.N, AC 2013, nr. 270.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Eenmans-bvba - Eigen schuldpatroon

P.13.0875.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.8 AC nr. 77

Artikel 5 Strafwetboek, ingevoegd bij de wet van 4 mei 1999, voert een eigen strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor rechtspersonen in, onderscheiden en autonoom ten opzichte van de natuurlijke personen die voor de rechtspersoon hebben gehandeld of dit hebben nagelaten; deze bepaling heeft voor gevolg dat artikel 67ter Wegverkeerswet impliciet is gewijzigd in die zin dat de erin bepaalde overtreding ten laste kan worden gelegd van de rechtspersoon, de natuurlijke persoon of beiden (1). (1) Cass. 11 juni 2013, AR P.12.1362.N, AC 2013, nr. 352.

Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Wegverkeerswet - Artikel 67ter - Overtreding ten laste van de rechtspersoon, de natuurlijke persoon of beiden

VERZWARENDE OMSTANDIGHEDEN

P.25.0354.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.12 AC nr. ...

Artikel 474 Strafwetboek, dat een strafverzwaring bepaalt voor wanneer bij diefstal het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden en toch de dood veroorzaakt, vereist niet dat zich tussen het gepleegde geweld of de bedreiging en het intreden van de dood bij het slachtoffer slechts een beperkt tijdsverloop mag voordoen; het is noodzakelijk maar voldoende dat er tussen het ene en het andere een oorzakelijk verband wordt bewezen, ongeacht het tijdstip van het overlijden.

Verzwarende omstandigheden - Diefstal met geweld of bedreiging zonder het oogmerk om te doden en toch de dood veroorzaakt - Tijdsverloop tussen het geweld of bedreiging en het overlijden - Oorzakelijk verband tussen het geweld of bedreiging en het overlijden ongeacht het tijdstip van overlijden - Voorwaarde

- Art. 474 Strafwetboek
- Art. 468 Strafwetboek

De verzwarende omstandigheid van artikel 474 Strafwetboek is bewezen wanneer het oorzakelijk verband is aangetoond tussen het geweld of de bedreiging bij de diefstal en de dood van een persoon tegen wie dat geweld of die bedreiging werd gericht en dat oorzakelijk verband is bewezen van zodra is aangetoond dat het geweld of de bedreiging met zekerheid tot de dood heeft bijgedragen.

Verzwarende omstandigheden - Diefstal met geweld of bedreiging zonder het oogmerk om te doden en toch de dood veroorzaakt - Oorzakelijk verband tussen het geweld of de bedreiging en de dood - Bewijs - Wijze

- Art. 474 Strafwetboek
- Art. 468 Strafwetboek

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle daders van diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan waren betrokken, maar het aannemen van de verzwarende omstandigheden dat de diefstal werd gepleegd door middel van geweld of bedreiging, de diefstal werd gepleegd ten nadele van een persoon van wie de kwetsbare toestand ten gevolge van de leeftijd duidelijk was of de dader bekend was en het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden maar toch de dood heeft veroorzaakt vereist een beoordeling voor elke dader afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag; de verplichting tot een individuele analyse belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere daders steunt op dezelfde feitelijke gegevens.

Verzwarende omstandigheden - Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden - Diefstal met geweld, gepleegd ten nadele van kwetsbaar persoon, zonder het oogmerk om te doden maar met de dood tot gevolg - Meerdere daders - Toerekening van de verzwarende omstandigheden - Beoordeling voor elke dader afzonderlijk - Individuele analyse van het gedrag van de dader - Toerekening op basis van dezelfde feitelijke gegevens - Wijze

- Art. 474 Strafwetboek
- Art. 471, laatste lid Strafwetboek
- Art. 468 Strafwetboek

P.25.0298.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.4 AC nr. ...

Deelneming aan de leiding van een criminele onderneming kan worden afgeleid uit de daden waarmee de dader zijn medewerking verleent aan de organisatie, de nodige initiatieven neemt om de goede afloop van een verrichting te verzekeren, aan de activiteiten van de groep een eigen oriëntatie geeft om de doelen te bereiken die de organisatie zichzelf heeft gesteld; het bekleden, binnen de hiërarchie, van een hogere functie dan die van een gewoon lid kan ook worden afgeleid uit de omvang van de vermogensvoordelen die de verdachte heeft kunnen binnenrijven dankzij zijn deelneming aan de organisatie (1). (1) Zie Cass. 20 november 2024, AR P.24.1175.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241120.2F.15; Cass. 20 december 2023, AR P.23.0636.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3.

Verzwarende omstandigheden - Verdovende middelen - Vereniging van misdadigers - Hoedanigheid van leidend persoon - Daden van deelneming - Omvang van de vermogensvoordelen - Criterium

- Art. 2bis, § 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.24.1602.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.5 AC nr. ...

Volgens artikel 417/1, 1°, Strafwetboek wordt onder foltering verstaan elke opzettelijke onmenselijke behandeling die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt en dat misdrijf vereist gewelddaden die gekenmerkt worden door de ernst van de handeling in zoverre de handeling getuigt van volledige minachting voor het individu, alsook door de hevigheid van het opzettelijk aan het slachtoffer toegebrachte leed; volgens artikel 417/1, 2°, Strafwetboek wordt onder onmenselijke behandeling verstaan elke behandeling waardoor een persoon opzettelijk ernstig geestelijk of lichamelijk leed wordt toegebracht, onder meer om van hem inlichtingen te verkrijgen of bekentenissen af te dwingen of om hem te straffen, of om druk op hem of op derden uit te oefenen, of hem of derden te intimideren en dat misdrijf vereist een materiële handeling die uitgaat van een diepe minachting voor het individu en ernstig geestelijk of lichamelijk leed veroorzaakt dat van een bijzondere intensiteit is maar dat niet de minimale drempel van foltering bereikt; uit die bepalingen volgt dat zowel het misdrijf foltering als het misdrijf onmenselijke behandeling gegrond zijn op de ernst van de materiële handeling, niet enkel omdat daardoor pijn wordt veroorzaakt, maar ook omdat die handeling een bijzondere minachting voor het individu uitdrukt (1). (1) Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1647.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.6; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 82, RW 2009-2010, 1126 met noot S. DEWULF, “Foltering als misdrijf in het Belgisch strafrecht: bevestiging en afwijking van de internationaalrechtelijke principes”.

Verzwarende omstandigheden - Gijzeling - Foltering en onmenselijke behandeling - Materiële handeling - Ernst van de materiële handeling - Criteria - Veroorzaken van pijn - Uitdrukking van een bijzondere minachting voor het individu - Draagwijdte

- Art. 417/1, 1° en 2° Strafwetboek
- Art. 347bis, § 4, 2° Strafwetboek

P.24.1527.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.1 AC nr. ...

Behoudens indien het appelgerecht een ambtshalve grief aanvoert als bedoeld in artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, is de saisine van dat gerecht beperkt tot die beslissingsonderdelen waartegen de appellant grieven aanvoert zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidbaar zijn verbonden; de beslissing over schuld aan de verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 2bis, § 2, a), § 3, b) en § 4, b), Drugswet is niet onafscheidbaar verbonden met de beslissing over de schuld aan het basismisdrijf bepaald in artikel 2bis, § 1, Drugswet en wanneer aldus de beklaagde voor het appelgerecht een grief aanvoert waarmee hij enkel opkomt tegen zijn schuldigverklaring aan die verzwarende omstandigheden, moet het appelgerecht niet meer oordelen over de schuld van de beklaagde aan dat basismisdrijf, tenzij het daarover een ambtshalve middel aanvoert.

Verzwarende omstandigheden - Hoger beroep - Grievenformulier - Beslissingsonderdelen die onafscheidbaar verbonden zijn - Verdovende middelen - Beslissing over de verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 2bis, § 2, a), § 3, b) en § 4, b), Drugswet - Beslissing over de schuld aan het basismisdrijf bepaald in artikel 2bis, § 1, Drugswet - Geen onafscheidbaar verbonden beslissingsonderdelen - Grief beperkt tot schuldigverklaring aan de verzwarende omstandigheden - Gevolg

- Art. 2bis, §§ 1, 2, a), 3, b) en 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Door artikel 2bis, § 2, a), Drugswet dat een zwaardere straf oplegt wanneer het in artikel 2bis, § 1, Drugswet bepaalde misdrijf wordt gepleegd ten aanzien van een minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar, beoogt de wetgever het verwezenlijken van een verhoogde bescherming van die minderjarige wegens zijn grotere kwetsbaarheid wanneer hij in aanraking komt met drugs en dit veronderstelt dat de minderjarige zich daarvan bewust is of dat redelijkerwijze kan zijn; aldus is de verzwarende omstandigheid van artikel 2bis, § 2, a), Drugswet van toepassing op alle in artikel 2bis, § 1, Drugswet bedoelde misdrijven die worden gepleegd in de aanwezigheid van of met de betrokkenheid van een hier bedoelde minderjarige in omstandigheden waar hij zich daarvan bewust is of redelijkerwijze kan zijn; de eigen houding van de minderjarige speelt daarbij geen rol zodat voor de bewezenverklaring van de verzwarende omstandigheid niet vereist is dat de minderjarige de feiten enkel ondergaat of zich bewust is van enig gevaar (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2025, AR P.24.1528.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.2; Cass. 2 maart 2010, AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141; Cass. 8 februari 2006, AR P.05.1543.F, AC 2006, nr. 83.

Verzwarende omstandigheden - Verdovende middelen - Misdrijf gepleegd "ten aanzien" van een minderjarige - Minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar - Draagwijdte

- Art. 2bis, §§ 1 en 2, a) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

---

P.24.1528.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.2 AC nr. ...

Door artikel 2bis, § 2, a), en § 3, a), Drugswet dat een zwaardere straf oplegt wanneer het in artikel 2bis, § 1, Drugswet bepaalde misdrijf wordt gepleegd ten aanzien van hetzij een minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar, hetzij een minderjarige boven de volle leeftijd van 12 jaar en minder dan volle zestien jaar oud, beoogt de wetgever het verwezenlijken van een verhoogde bescherming van die minderjarigen wegens zijn grotere kwetsbaarheid wanneer zij in aanraking komen met drugs en dit veronderstelt dat die minderjarigen zich daarvan bewust zijn of dat redelijkerwijze kunnen zijn; aldus zijn de verzwarende omstandigheden van artikel 2bis, § 2, a), en § 3, a), Drugswet van toepassing op alle in artikel 2bis, § 1, Drugswet bedoelde misdrijven die worden gepleegd in de aanwezigheid van of met de betrokkenheid van hier bedoelde minderjarigen in omstandigheden waar de minderjarigen zich daarvan bewust zijn of redelijkerwijze kunnen zijn; de eigen houding van de minderjarige speelt daarbij geen rol zodat voor de bewezenverklaring van de verzwarende omstandigheid niet vereist is dat de minderjarige de feiten enkel ondergaat of zich bewust is van enig gevaar (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2025, AR P.24.1527.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.1; Cass. 2 maart 2010, AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141; Cass. 8 februari 2006, AR P.05.1543.F, AC 2006, nr. 83.

Verzwarende omstandigheden - Verdovende middelen - Misdrijf gepleegd "ten aanzien" van een minderjarige - Minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar - Minderjarige boven de volle leeftijd van 12 jaar en minder dan volle 16 jaar oud - Draagwijdte

- Art. 2bis, §§ 1, 2, a), en 3, a) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

---

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

Een vereniging zoals bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet vereist het bestaan van een georganiseerde groep van minstens twee personen, met als doel de ongeoorloofde bedrijvigheid met betrekking tot slaapmiddelen, verdovende middelen of psychotrope stoffen, die voorkomen op de krachtens deze wet door de Koning vastgestelde lijst; leidend persoon in een dergelijke vereniging, zoals bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet, is degene die een actieve rol speelt bij de organisatie en het bestaan van de vereniging, die binnen de vereniging de belangrijke beslissingen neemt en die een zekere mate van gezag over de leden van de vereniging heeft (1). (1) Zie Cass. 20 november 2024, AR P.24.1175.F, AC 2024, nr. 792, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241120.2F.15.

Verzwarende omstandigheden - Vereniging als bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet - Verzwarende

omstandigheid - Leidend persoon als bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet - Begrip

- Art. 2bis, §§ 3, b en 4, b Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

---

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

De verzwarende omstandigheid van leiding geven aan een criminele organisatie of aan een vereniging van activiteiten waaraan de beklaagde heeft deelgenomen met het oog op de handel in verdovende middelen vereist niet dat de vervolgende partij aantoont dat er sprake is van "onafhankelijke leidinggevende functies" en van een rechtstreekse deelneming aan de door de organisatie en de vereniging gepleegde misdrijven (1). (1) Zie concl. OM, §§ 52-59.

Verzwarende omstandigheden - Criminele organisatie of vereniging van activiteiten waarvan de overtredingen van de drugswet daden van deelneming vormen - Leidend persoon - Begrip

- Art. 2bis, § 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 324ter, § 4 Strafwetboek

P.22.1351.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.1 AC nr. ...

De voorbedachtheid, die door de wet als een verzwarende omstandigheid bij een misdrijf wordt gekwalificeerd, bestaat in het voorafgaand en overwogen besluit om de verboden daad te plegen (1). (1) Zie concl. OM.

Verzwarende omstandigheden - Voorbedachtheid - Begrip

- Artt. 279bis, 349, 394, 398, 399, 400, 401 en 518 Strafwetboek

---

P.22.0892.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.5 AC nr. ...

Om schuldig te worden bevonden aan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf moet de dader met name eraan hebben bijgedragen op de door de wet bepaalde wijze; bovendien is het strafbaar karakter van een daad van deelneming afhankelijk van de voltooiing van hetzelfde hoofdmisdrijf; uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), en artikel 14.1 IVBPR volgt echter dat het recht op een eerlijk proces vereist dat de reële verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf afzonderlijk worden beoordeeld (2); hieruit volgt, enerzijds, dat wanneer meerdere personen beschuldigd worden van deelneming aan een diefstal met een of meer verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek, het hof van assisen de jury daarover een geïndividualiseerde vraag moet stellen en, anderzijds, dat de kwalificatie bijgevolg per deelnemer kan verschillen afhankelijk van de kwalificaties van de verzwarende omstandigheden die elk van hen welbewust heeft aanvaard of aan de uitvoering waarvan hij heeft deelgenomen (3). (1) Zie EHRM 2 juni 2005, Goktepe t. België, nr. 50372/99, J.T., 2005, 713, en voetnoot P.-P. RENSON, evenals de daaropvolgende arresten Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, AC 2008, nr. 379 (heropening van de rechtspleging) en Cass. 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal M. DESWAEF; EHRM 27 maart 2008, Delespesse t. België, 27 maart 2008, N.C. 2008, 260, voetnoot J. ROZIE. (2) Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, hierboven vermeld; zie Cass. 9 april 2019, AR P.18.1305.N, AC 2019, nr. 222, en voetnoot. (3) Het openbaar ministerie heeft aangevoerd dat sinds het Goktepe-arrest de veroordelende beslissing niet langer dezelfde verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf moet vermelden: hoewel dit arrest de theorie van de materiële ontlening van de strafbaarheid en het beginsel van de mededeelbaarheid van de "reële" of "objectieve" verzwarende omstandigheden, die tot dan toe in België ingeburgerd waren, niet formeel verwerpt, veroordeelt het de weigering om de aan de jury gestelde vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheden te individualiseren (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1625 en de verwijzingen in voetnoot 79; F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in Les infractions, vol. 1, les infractions contre les biens, Larcier, Brussel, 2de uitg., 2016, 149-159). Bovendien oordeelt het Hof van Cassatie voortaan dus dat het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR vereist dat de verzwarende omstandigheden afzonderlijk worden beoordeeld voor elke mededader of medeplichtige, aan wie de verzwarende omstandigheden van het hoofdfeit slechts kunnen worden toegerekend indien hij hiervan kennis had en ze heeft aanvaard (zie Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0781.N, AC 2020, nr. 650, met concl. van advocaat-generaal De Smet). Het OM heeft hieruit afgeleid dat de jegens een beschuldigde bewezen verklaarde verzwarende omstandigheden niet ipso jure toe te rekenen zijn aan de mededaders of medeplichtigen en dat het middel dat geheel uitgaat van een andere rechtsopvatting faalt naar recht.

Verzwarende omstandigheden - Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer

- Artt. 66, 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek

P.22.0770.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.6 AC nr. ...

Om te beantwoorden aan de verzwarende omstandigheid dat de doodslag gepleegd is om de diefstal of de afpersing te vergemakkelijken of om de straffeloosheid ervan te verzekeren, zoals bedoeld in artikel 475 Strafwetboek, moet een oorzakelijk verband bestaan tussen de diefstal en de doodslag, waarbij het eerstgenoemde misdrijf het doel moet zijn en het tweede het middel (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Luik, Wolters Kluwer 2018, p. 796-797.

Verzwarende omstandigheden - Diefstal door middel van geweld of bedreiging of afpersing - Verzwarende omstandigheid van doodslag gepleegd om de diefstal of de afpersing te vergemakkelijken

- Art. 475 Strafwetboek

P.21.1410.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.18 AC nr. ...

Onder het begrip wapens in artikel 271 Strafwetboek vallen alle toestellen, werktuigen, gereedschappen of andere snijdende, stekende of kneuzende voorwerpen die men heeft ter hand genomen om te doden, te verwonden of te slaan, zelfs indien men er geen gebruik heeft van gemaakt en dit overeenkomstig de omschrijving van artikel 135 Strafwetboek; het betreft een zeer brede definitie die ook slaat op tuigen die niet vallen onder de Wapenwet en een wagen waarmee de bestuurder in de richting rijdt van politieambtenaren die een stopteken hebben gegeven, kan wel degelijk een wapen zijn in de zin van de artikelen 135 en 271 Strafwetboek (1). (1) Zie DE NAUW, A. en KUTY, F., Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, nr. 246.

Verzwarende omstandigheden - Verzwarende omstandigheden - Weerspannigheid - Wapen - Begrip - Voertuig - Toepassing

- Artt. 135 en 271 Strafwetboek

P.20.0304.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.6 AC nr. ...

Wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke bepaald is door de op het misdrijf toepasselijke wet, kan bij toepassing van artikel 422 Wetboek van Strafvordering niemand de vernietiging van het arrest of vonnis vragen op grond van het enige middel dat bij de vermelding van de tekst van de wet een vergissing is begaan.

Verzwarende omstandigheden - Uitgesproken straf - Vermelding van toegepaste wetsbepalingen - Ontbreken van een wetsbepaling over een verzwarende omstandigheid - Cassatieberoep

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering

P.20.0051.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering volgt voor de strafrechter de verplichting in een veroordelende beslissing de wettelijke bepalingen te vermelden die de bestanddelen van het ten laste gelegde misdrijf vaststellen, alsook die waarbij de straf wordt bepaald; die bepalingen verplichten de strafrechter evenwel niet om indien hij veroordeelt wegens een misdrijf waarbij de minderjarigheid van het slachtoffer een bestanddeel is van het misdrijf of een verzwarende omstandigheid, artikel 100ter Strafwetboek te vermelden, dat omschrijft wie minderjarig is (1). (1) Cass. 26 april 2011, AR P.10.1972.N, AC 2011, nr. 278.

Verzwarende omstandigheden - Minderjarigheid van het slachtoffer van een misdrijf - Motivering in rechte - Strafvordering - Veroordeling - Vermelding van de wettelijke bepalingen

P.18.1305.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.6 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle deelnemers aan diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan betrokken waren; het aannemen van de verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid en 474 Strafwetboek, vereist een beoordeling voor elke deelnemer afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag, maar dit belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere deelnemers steunt op dezelfde feitelijke gegevens (1). (1) Cass. 20 juni 2018, JT 2018, 717 en noot F. KUTY, "La responsabilité pénale du chef d'une circonstance aggravante réelle de nature intentionnelle: l'exigence de prévision de sa commission à l'exclusion de sa seule prévisibilité"; F. KUTY, "Les conditions de la responsabilité pénale du chef des circonstances aggravantes réelles de nature intentionnelle", JT 2016, pp. 185-188; Cass 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255 met concl van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 17 juni 2008, AR P08.0070.N, AC 2008, nr. 379 met concl. van advocaat-generaal M. DE SWAEF; EHRM, arrest nr. 50372/99, 2 juni 2005, Göktepe t. België; J. VANHEULE, "Strafbare deelneming: een overzicht van rechtspraak 2000-2010", NC 2012, 1-18, inz. nrs. 45-50 en de aldaar geciteerde rechtspraak en rechtsleer.

Verzwarende omstandigheden - Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid, en 474 Strafwetboek - Toerekening aan de deelnemers - Draagwijdte

P.17.0786.F 3 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180103.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verzwarende omstandigheden - Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid

De ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid bestaat in de ongeschiktheid van het slachtoffer tot het verrichten van enige lichamelijke arbeid, ongeacht de sociale status van het slachtoffer of diens gewoonlijke en professionele arbeid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 2.

Verzwarende omstandigheden - Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid

- Artt. 399 en 400 Strafwetboek

MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BEHOUD VAN)

P.20.0570.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.13 AC nr. ...

De regelgever heeft aan het bestuur inzake de bescherming van dorpsgezichten een zeer ruime discretionaire bevoegdheid toebedeeld en het behoort tot de discretionaire bevoegdheid van het bestuur om uit te maken of er na het verdwijnen van een constructie binnen een beschermd dorpsgezicht nog wel sprake is van een beschermingswaardig dorpsgezicht; het komt de rechter die overeenkomstig artikel 159 Grondwet geroepen is de wettigheid van een wijzigend beschermingsbesluit te beoordelen niet toe zich in de plaats te stellen van het bestuur maar hij moet wel onderzoeken of het bestuur bij zijn beslissing voldoende zorgvuldigheid aan de dag heeft gelegd, alsook of de gemaakte beoordeling over het behoud van het beschermingswaardig karakter van het dorpsgezicht marginaal getoetst wel redelijk is en of dit ook blijkt uit de in aanmerking genomen motieven (1). (1) Cass. 12 januari 2016, AR P.15.1044.N, AC 2016, nr. 23.

- Monumentendecreet - Bescherming van dorpsgezichten - Klassering - Wijzigend klasseringsbesluit - Wettigheid - Beoordeling door de rechter

- Monumentendecreet - Bescherming van dorpsgezichten - Verdwijning van een constructie - Bevoegdheid van het bestuur

P.17.0854.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.4 AC nr. ...

De rechter moet in beginsel steeds het feitelijk herstel in een originele goede staat bevelen en andere herstelvormen kunnen slechts worden bevolen indien blijkt dat dit feitelijk herstel in een originele goede staat niet mogelijk is; die vaststelling moet slaan op alle goederen voorwerp van de herstelvordering.

- Onroerend erfgoed - Misdrijven - Rechterlijke herstelmaatregel - Doel

- Artt. 11.2.2, eerste lid, 3°, en 11.4.1 Decreet 21 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed

Uit de enkele omstandigheid dat beschermde goederen die onroerend zijn door bestemming, werden verkocht aan een derde te goeder trouw, volgt niet dat voor wat betreft die goederen het feitelijk herstel in een originele goede staat niet kan worden bevolen aangezien ook de derde te goeder trouw ertoe gehouden is het beschermingsbesluit en zijn gevolgen te respecteren.

- Onroerend erfgoed - Misdrijven - Verkoop beschermde goederen aan een derde te goeder trouw - Rechterlijke herstelmaatregel

- Art. 11.4.1 Decreet 21 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed

C.17.0579.N 14 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180914.5 AC nr. ...

Als bijzondere vorm van vergoeding of teruggave zoals bedoeld in artikel 44 Strafwetboek strekt de herstelvordering ertoe een einde te maken aan de met de wet strijdige toestand die uit het misdrijf is ontstaan en waardoor het algemeen belang wordt geschaad; hoewel zij niet de vergoeding van de aantasting van particuliere belangen beoogt, heeft zij, zoals de schadevergoeding, een burgerrechtelijk karakter (1). (1) Zie, wat de gelijkaardige herstelvordering in stedenbouwzaken betreft, Cass. 24 mei 2011, AR P.10.2052.N, AC 2011, nr. 343; Cass. 15 september 2009, AR P.09.0182.N, AC 2009, nr. 501; Cass 9 juni 2009, AR P.09.0023.N, AC 2009, nr. 383; zie tevens, inzonderheid over de aard van de herstelmaatregel in stedenbouwzaken, de uitgebreide concl. van advocaat-generaal M. DE SWAEF voor Cass. 24 februari 2004, AR P.03.11243.N, AC 2004, nr. 96.

- *Herstelvordering - Oogmerk - Aard*

- Art. 15, § 1, eerste lid Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Uit de aard van de herstelvordering volgt dat deze door de daartoe door de wet aangewezen ambtenaren, aan wie de wet de behartiging van het algemeen belang en het herstel van de verstoorde rechtsorde opdraagt, kan worden ingesteld voor de burgerlijke rechter, ook al voorziet het Monumentendecreet niet uitdrukkelijk in deze mogelijkheid.

- *Herstelvordering - Aard - Gevolg - Instellen voor de burgerlijke rechter*

- Art. 15, § 1, eerste lid Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

C.14.0162.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- *Herstelplicht - Aard - Oogmerk*

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- *Herstelvordering - Zakelijk karakter - Gevolg - Derde-verkrijger*

- *Herstelmaatregel - Door de strafrechter bevolen herstel - Actio judicati - Verjaring - Termijn - Aanvang*

De bij artikel 15, eerste lid, Monumentendecreet bepaalde herstelplicht beoogt, als ambtshalve te bevelen maatregel van burgerlijke aard die tot de strafvordering behoort, de schadelijke gevolgen van de bij artikel 13 van dit decreet bepaalde misdrijven te doen ophouden (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 15, eerste lid, Monumentendecreet, zoals van toepassing vóór de vervanging ervan bij art. 5 Decr.Vl. 21 november 2003.

- *Herstelplicht - Aard - Oogmerk*

- Art. 15, eerste lid Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel heeft niet tot gevolg dat de justitiële rechter zich ervan moet onthouden om de gemachtigde ambtenaar onroerend erfgoed te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding indien deze in het ongelijk wordt gesteld in een burgerlijke procedure over de uitvoerbaarheid van een rechterlijke beslissing lastens de derde-verkrijger die geen partij in het geding was (1). (1) Zie GwH 21 mei 2015 (3 arresten), nrs. 68/2015 (voor wat betreft de ambtenaar van de burgerlijke stand die verweer voert in geval van beroep tegen zijn beslissing om de voltrekking van een huwelijk te weigeren), 69/2015 (voor wat de gemeente betreft ingevolge een beroep tegen een beslissing van haar GAS-ambtenaar) en 70/2015 (voor wat de Staat of de gemeente betreft als verweerder in een fiscaal geschil). In die 3 arresten, waarin het Grondwettelijk Hof terugkwam op zijn vroegere rechtspraak, overwoog het in algemene termen dat voor de burgerlijke rechtscolleges het beginsel van de toepassing van de bepalingen met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding op alle partijen, ongeacht of het gaat om privépersonen dan wel om overheden die handelen in het algemeen belang, namelijk het beginsel dat de wetgever in acht heeft genomen wanneer hij de verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten tot stand heeft gebracht, moet worden herbevestigd. Zie tevens Cass. 13 januari 2017, AR C.15.0222.N, AC 2017, nr. 28 dat in dezelfde zin besliste voor wat het OM betreft dat in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die voor een burgerlijk rechtscollege is ingesteld op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek.

- Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Burgerlijk geding - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Het zakelijk karakter van de vordering tot herstel op grond van artikel 15 Monumentendecreet brengt mee dat de derde?verkrijger, waarvan de akte van eigendomsoverdracht geen vaste datum heeft verkregen v??r het tijdstip van instellen van de herstelvordering, de gevolgen moet ondergaan die uit het vonnis ten aanzien van de overdrager voortvloeien en dat hij bijgevolg de uitvoering ervan dient te gedogen zonder nochtans zelf het herstel te moeten verwezenlijken; de derde?verkrijger waarvan de akte van eigendomsoverdracht vaste datum heeft verkregen v??r het tijdstip van instellen van de herstelvordering, moet daarentegen niet de gevolgen ondergaan van het herstel dat later werd bevolen ten aanzien van de vroegere eigenaar (1) (2). (1) Zie de (op dit punt strijdige) concl. OM. (2) Art. 15 Monumentendecreet, zoals van toepassing vóór de vervanging ervan bij art. 5 Decr.Vl. 21 november 2003.

- Herstelvordering - Zakelijk karakter - Gevolg - Derde-verkrijger

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

C.14.0366.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Bescherming als monument - Verkrot onroerend goed - Herstelplicht

Nu het Monumentendecreet niet vereist dat de eigenaar of vruchtgebruiker het onroerend goed in een betere staat brengt dan vóór het moment van bescherming, volgt hieruit dat wanneer het goed op het tijdstip van de bescherming reeds verkrot was, de rechter op grond van artikel 15 Monumentendecreet geen herstel kan bevelen dat inhoudt dat de overtreder het beschermde goed geheel moet heropbouwen in een gerestaureerde staat (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM.

- Bescherming als monument - Verkrot onroerend goed - Herstelplicht

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Uit de samenhang van de artikelen 7, 11,§1 en 15,§1 en §4 , Monumentendecreet volgt dat de toestand zoals vastgelegd door het beschermingsbesluit, bepalend is zowel voor de aard en de omvang van de onderhouds- en instandhoudingswerken waartoe de eigenaars en vruchtgebruikers gehouden zijn, als voor de in artikel 15 van het decreet bepaalde herstelplicht (1). (1) Cass. 23 november 1999, AR P.97.0945.N, AC 1999, nr. 623.

- Beschermingsbesluit - Aard en omvang van de onderhouds- en instandhoudingswerken en de herstelplicht - Beoordeling

- Artt. 7, 11, § 1, en 15, §§ 1 en 4 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Uit het Monumentendecreet kan niet worden afgeleid dat enkel ongeschonden en in goede bouwfysische toestand verkerende constructies in aanmerking komen voor de bescherming als monument (1). (1) Cass. 12 januari 2016, AR P.15.1044.N, AC 2016, nr. ...

- Bescherming als monument - Aard en toestand van de voor bescherming vatbare constructie - Toepassing

- Art. 7 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

C.15.0442.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Wet Vorderingsrecht Leefmilieu - Artikel 1, eerste en tweede lid - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

Uit de samenhang van de bepalingen van artikel 1, eerste en tweede lid, van de Wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake de bescherming van het leefmilieu en het ruime materiële toepassingsgebied van deze wet, op grond waarvan kan worden opgetreden tegen elke inbreuk op bepalingen die de bescherming van het leefmilieu in ruime zin beogen, volgt dat de voorzitter ook de staking kan bevelen van een verzuim en dat de voorzitter in dat kader positieve maatregelen kan opleggen in zoverre dit noodzakelijk is ter voorkoming van verdere schade aan het leefmilieu (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet Vorderingsrecht Leefmilieu - Artikel 1, eerste en tweede lid - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

- Art. 1, eerste en tweede lid Wet 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu

---

C.13.0399.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.8 AC nr. ...

Artikel 9 Monumentendecreet verzet zich tegen het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen of verkavelingsvergunningen die de facto leiden tot de opheffing van de bescherming als monument of als stads- of dorpsgezicht; hieruit kan niet worden afgeleid dat het steeds tot het wezen van het beschermingsbesluit behoort de bestaande toestand te behouden en dat een bouw- of verkavelingsvergunning op de gronden die zijn opgenomen in het beschermingsbesluit, altijd vereist dat het beschermingsbesluit voorafgaandelijk wordt opgeheven (1). (1) Zie concl. OM.

- Monumenten - Beschermingsbesluit - Verordenende kracht - Draagwijdte - Bouw- of verkavelingsvergunning

- Art. 9 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Monumenten - Beschermingsbesluit - Verordenende kracht - Draagwijdte - Bouw- of verkavelingsvergunning

---

P.15.1044.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.3 AC nr. ...

Het komt de rechter die overeenkomstig artikel 159 Grondwet geroepen is de wettigheid van een beschermingsbesluit te onderzoeken niet toe zich voor die beoordeling in de plaats te stellen van het bestuur maar wel te onderzoeken of het bestuur bij die beoordeling voldoende zorgvuldigheid heeft betoond, alsook nagaan of de gemaakte beoordeling van het beschermingswaardig karakter van het onroerend goed en de toestand waarin het zich bevindt op het ogenblik van de beslissing marginaal getoetst wel redelijk is en of dit ook blijkt uit de in aanmerking genomen motieven; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Bescherming van monumenten en stads- of dorpsgezichten - Beschermingsbesluit - Beoordeling door de rechter - Omvang

Inzake de bescherming van monumenten en stads- of dorpsgezichten behoort het tot de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van het bestuur om uit te maken of ondanks de geschonden of de slechte bouwfysische toestand van een constructie of de onderdelen ervan, de bescherming ervan wegens zijn opgegeven waarden van algemeen belang is.

- Bescherming van monumenten en stads- of dorpsgezichten - Bescherming - Doel - Beoordeling door het bestuur - Aard

Uit het Monumentendecreet kan niet worden afgeleid dat enkel ongeschonden en in goede bouwfysische toestand verkerende constructies in aanmerking komen voor de bescherming als monument vermits het beschermingswaardig karakter van een onroerend goed en de toestand waarin het zich bevindt twee onderscheiden factoren zijn, bijgevolg weerlegt een toestand van aftakeling van het gebouw als dusdanig de vastgestelde historische waarde ervan niet, tenzij die aftakeling volledig en onomkeerbaar zou zijn.

- Monumentendecreet - Constructies die in aanmerking komen voor bescherming - Grens - Gevolg - Uitzondering

- Artt. 2, 2° en 3°, en 11, § 1 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en

dorpsgezichten

P.13.0830.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.2 AC nr. 29

Artikel 15, §1, Monumentendecreet beoogt de schadelijke gevolgen van de bij artikel 13 van het decreet bepaalde misdrijven te doen ophouden; de herstelplicht blijft bestaan wanneer de gevolgen mede werden veroorzaakt door andere feiten, waarvoor geen strafvervolging werd ingesteld (1). (1) Cass. 23 november 1999, AR P.97.0945.N, AC 1999, nr. 623.

- Monumentendecreet - Herstelplicht

Artikel 15, §1, Monumentendecreet bepaalt dat de rechtbank onverminderd de straf en de eventuele schadeloosstelling, op vordering van de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren, beveelt de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen; de aldus bevolen herstelmaatregel is geen straf volgens het interne recht (1). (1) Cass. 23 november 1999, AR P.97.0945.N, AC 1999, nr. 623.

- Monumentendecreet - Herstelmaatregel - Aard

MUNTEN EN BANKBILJETTEN

C.23.0164.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.2 AC nr. ...

Onder biljettenautomaat wordt het toestel verstaan dat bedoeld is om bankbiljetten van een bankrekening of betaalkaart af te halen of bankbiljetten op een bankrekening of betaalkaart te deponeren; hieruit volgt dat, zodra een apparaat een biljettenautomaat is, de bevoorrading ervan tot de bewakingsactiviteit behoort (1). (1) Zie concl. OM.

- Private veiligheid - Bewakingsactiviteit - Biljettenautomaat - Begrip - Gevolg

- Art. 2, 18° Wet 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid

P.23.0587.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.30 AC nr. ...

Wanneer de inverdenkinggestelde in zijn conclusie de inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van in euro uitgedrukte bankbiljetten betwist door aan te voeren dat de biljetten, wegens de vermelding die hierop was aangebracht, niemand konden misleiden en bijgevolg ten aanzien van de eiser geen ernstige aanwijzingen van schuld aan de in artikel 173 Strafwetboek bedoelde misdaad van namaak konden uitmaken, dient de kamer van inbeschuldigingstelling op dat verweer te antwoorden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van bankbiljetten - Aanhoudingsbevel op grond van die inverdenkingstelling - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Conclusie van de inverdenkinggestelde die de inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van bankbiljetten betwist - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 173 Strafwetboek

P.19.1119.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.10 AC nr. ...

Aan het moreel bestanddeel van het misdrijf bepaald in artikel 177, eerste lid, Strafwetboek, is voldaan wanneer twee voorwaarden zijn vervuld, namelijk dat degene die de valse biljetten uitgeeft, op het moment dat hij in het bezit ervan komt, kennis moet hebben van de valsheid en dat het uitgeven of pogen uit te geven van de valse biljetten krachtens artikel 213 Strafwetboek, dat toepasselijk is op alle gevallen van gebruik van valse stukken, moet gebeuren met bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden; aldus is het niet vereist dat de dader voorafgaand aan zijn bezit de intentie had zich valse biljetten aan te schaffen, maar volstaat het dat de dader op de hoogte was van de valsheid op het moment dat hij die biljetten verkreeg (1). (1) Cass. 11 mei 1999, AR P.99.0277.N, AC 1999, nr. 276; M. BOCKSTAELE, 'Namaken van bankbiljetten of effecten - Uitgave, invoer en bezit', Comm. Straf., 9-10.

- Aanschaf en uitgifte of poging tot uitgifte van nagemaakte of vervalste bankbiljetten - Moreel bestanddeel van het misdrijf - Voorwaarden - Draagwijdte

NAAM

P.19.0675.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.3 AC nr. ...

De vordering tot verbetering van de vermelding van de naam van een magistraat die zitting heeft gehouden, welke geen enkele moeilijkheid aan het licht brengt waartoe de tenuitvoerlegging van het arrest aanleiding zou kunnen geven, is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie Cass. 25 augustus 2009, AR P.09.1228.F, AC 2009, nr. 463: "de vordering tot verbetering veronderstelt een belang, dat bij strafzaken kan liggen in de noodzaak om de moeilijkheden te voorkomen bij de tenuitvoerlegging van het vonnis; in casu is een vordering tot verbetering van schrijffouten die geen gevolg hebben voor de tenuitvoerlegging van de beslissing, zonder belang".

- Vonnissen en arresten - Vermelding van de naam van een magistraat die zitting heeft gehouden - Vordering tot verbetering - Voorwaarde - Belang

- Artt. 17, 780, 1°, 794, eerste lid, 795 en 796 Gerechtelijk Wetboek

De naam is de verplichte vorm voor de aanduiding van personen (1). (1) H. DE PAGE, Traité élémentaire de droit civil belge, dl. I, Bruylant, Brussel, 1962, p. 401, en verwijzing in de noot.

- Weglating, in een openbare akte, van een wezenlijk bestanddeel van de naam - Vordering tot verbetering - Voorwaarde - Hoedanigheid

De vermelding, in een arrest, van de voornaam, het voorvoegsel en de eigenlijke familienaam van een magistraat die zitting heeft gehouden, volstaat om hem aan te duiden en voldoet aan de voorschriften van artikel 780, 1°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) In het arrest waarvan de verbetering werd gevorderd, werd de betrokken magistraat aangeduid zonder het voorvoegsel en de naam volgend op het eerste voorvoegsel en de "eigenlijke familienaam", zoals deze in het arrest waren vermeld.

- Vonnissen en arresten - Vermelding van de voornaam, het voorvoegsel en de eigenlijke familienaam van een magistraat die zitting heeft gehouden - Overeenstemming met artikel 780, 1°, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 780, 1° Gerechtelijk Wetboek

De weglating, in een openbare akte, van een wezenlijk bestanddeel van de naam is een denaturatie die vatbaar is voor een vordering tot verbetering; deze kan enkel worden ingesteld door de drager van de naam en strekt ertoe de naam zijn werkelijke en volledige vorm terug te geven.

- Weglating, in een openbare akte, van een wezenlijk bestanddeel van de naam - Vordering tot verbetering - Voorwaarde - Hoedanigheid

- Artt. 17, 780, 1°, 794, eerste lid, 795 en 796 Gerechtelijk Wetboek

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP [ZIE: 453/02.02 VENNOOTSCHAP

S.14.0091.F 8 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150608.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Naamloze vennootschap met sociaal oogmerk - Maatschappelijke inschakeling - Verenigbaarheid

Uit de artikelen 1, eerste lid, 19, eerste lid, 69, eerste lid, 11°, en 661, eerste lid, 2°, Wetboek van Vennootschappen volgt niet dat een naamloze vennootschap met een sociaal oogmerk geen activiteit van maatschappelijke en professionele inschakeling van kwetsbare werknemers mag uitoefenen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Naamloze vennootschap met sociaal oogmerk - Maatschappelijke inschakeling - Verenigbaarheid

NACHTGERUCHT OF NACHTRUMOER

P.18.0777.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.3 AC nr. 721

De bepaling van het begrip nacht, opgenomen onder boek II, titel IX, hoofdstuk 1, afdeling III Strafwetboek, heeft enkel betrekking op de diefstallen vermeld in hoofdstuk 1 van Titel IX van boek II van het Strafwetboek en het opschrift van titel IX van dit hoofdstuk "betekenis van sommige in dit wetboek voorkomende uitdrukkingen" doet hieraan geen afbreuk, daar artikel 478 Strafwetboek geen definitie geeft van het begrip "nacht" maar wel van het begrip "diefstal bij nacht", met name een strafbaar feit dat naar zijn aard verschillend is van het verstoren van de nachtrust bedoeld in artikel 561/1 Strafwetboek, zodat die feiten voor de respectieve daders ervan met elkaar niet vergelijkbare rechtssituaties uitmaken en er aldus er geen grond is tot het stellen van de prejudiciële vraag (1). (1) Cass. 22 januari 1991, AR 4213, AC 1990-91, nr. 265; Cass. 7 november 1898, Pas. 1899, I, 11; L. DE SCHEPPER, "Nachtlawaai", Comm. Straf., 3-4, nrs. 4-5; P. ARNOU, "Nacht", Comm. Straf., 9-23, nrs. 24-77.

- Artikel 561/1 Strafwetboek - Begrip nacht - Draagwijdte

NAMAKING VAN TEKENINGEN [ZIE: 709 TEKENINGEN EN MO

C.18.0309.F 10 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.10 AC nr. ...

Het vereiste dat de maatregel van aanplakking van de beslissing of de bekendmaking ervan moet bijdragen tot de stopzetting van de daad of van de gevolgen ervan, is enkel voorgeschreven wanneer die maatregel wordt bevolen door de voorzitter van de rechtbank die uitspraak doet over de vordering tot staking; de maatregel kan daarentegen los van een bevel tot staking worden opgelegd, indien hij bijdraagt tot het herstel van de schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 763.

- Tekeningen en modellen - Vordering tot staking - Rechterlijke beslissing - Aanplakking of bekendmaking - Mogelijkheid

- Artt. XI.334, XVII.16 en XVII.20 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Tekeningen en modellen - Vordering tot staking - Rechterlijke beslissing - Aanplakking of bekendmaking - Vereiste

- Artt. XI.334, XVII.16 en XVII.20 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

NATIONALITEIT

C.24.0351.F 24 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250424.1F.20 AC nr. ...

De Procureur des Konings, die een negatief advies heeft uitgebracht over de verwerving van de Belgische nationaliteit wegens het bestaan van een beletsel wegens gewichtige feiten eigen aan de persoon, kan voor de rechtbank die over dat advies uitspraak moet doen, niet aanvoeren dat de grondvoorwaarden niet zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM.

- Verwerving - Procureur des Konings - Negatief advies - Beletsel wegens gewichtige feiten eigen aan de persoon - Aanvoering voor de rechtbank - Niet-vervulling van de grondvoorwaarden

C.23.0399.F 13 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250313.1F.4 AC nr. ...

In zoverre de wet van 25 april 2014 de inhoud van artikel 23/1, § 2, WBN verduidelijkt, is ze een uitleggingswet (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 23/1 WBN, vóór de wijziging ervan door de wet van 25 april 2014.

- Bedrieglijke verkrijging van de nationaliteit - Vervallenverklaring van de nationaliteit - Risico op staatloosheid -

Voorwaarde voor de vervallenverklaring van de nationaliteit - Wet 25 april 2014 - Kwalificatie van de wet

- Art. 23/1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.20.0042.F 23 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231023.3F.5 AC nr. ...

Wanneer de erkenning van het recht op verblijf een declaratief karakter heeft, met andere woorden een vooraf bestaand recht bevestigt, moeten alle verblijfstitels in aanmerking worden genomen om na te gaan of de verzoeker, wat betreft de periode die voorafgaat aan zijn verklaring van nationaliteit, inderdaad toegelaten of gemachtigd was om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet of de regularisatiewet; het bezit van de in artikel 4 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 vermelde verblijfsdocumenten, die in aanmerking moeten worden genomen als bewijs van het wettig verblijf, vormt aldus geen voorwaarde voor zulk wettig verblijf, dat met elk ander bewijsmiddel kan worden aangetoond (1). (1) Cass. 7 december 2020, AR C.20.0213.N, AC 2020, nr. 755; Cass. 7 december 2020, AR C.20.0224.N, AC 2020, nr. 756.

- Verkrijging door verklaring - Voorwaarden - Legaal verblijf - Wijze van nazicht - Bezit van de door de Koning bepaalde verblijfsdocumenten - Uitwerking

- Art. 4 KB 14 januari 2013 tot uitvoering van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde het verkrijgen van de Belgische nationaliteit migratieneutraal te maken

- Art. 7bis, § 2, eerste lid, 2° Wetboek van de Belgische nationaliteit

Wat betreft de periode die voorafgaat aan de indiening van het verzoek of aan de verklaring strekkende tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit, wordt onder wettig verblijf verstaan: toegelaten of gemachtigd zijn om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet of de regularisatiewet; de Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, welke documenten in aanmerking komen als bewijs van het wettig verblijf.

- Verkrijging door verklaring - Voorwaarden - Legaal verblijf - Begrip - Bewijs

- Art. 12bis, § 1, 5° Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 7bis, § 2, eerste lid, 2° Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.22.0449.F 8 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230908.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van deze bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. OM.

- Palestijn - Vonnis dat het statuut van staatloze toekent - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0029.F 23 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Palestijn - Vonnis dat het statuut van staatloze toekent - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0318.F 8 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2 AC nr. ...

Het hof van beroep dat tijdens het hem opgedragen toezicht op de evenredigheid van de maatregel heeft vastgesteld dat de verweerster in de vordering tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit haar steun heeft verleend aan terroristische activiteiten door de belangen te behartigen van een radicaal en gewelddadig islamitisch fundamentalisme dat niet verenigbaar is met de waarden, rechten en vrijheden die de hoeksteen van de Belgische democratie vormen, kan oordelen dat het belang van die verweerster om in de nationale gemeenschap opgenomen te blijven moet wijken voor het belang van die gemeenschap om hieruit verwijderd te worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten - Evenredigheidstoezicht - Beoordeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten - Evenredigheidstoezicht - Beoordeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het naast elkaar bestaan van de procedures van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit bepaald in, enerzijds, artikel 23 WBN en, anderzijds, artikel 23/1, § 1, 1°, WBN, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt in zoverre, in het eerste geval, er geen enkele termijn is bepaald vanaf de verkrijging van de Belgische nationaliteit, terwijl, in het tweede geval, de feiten die een strafrechtelijke veroordeling hebben verantwoord binnen de tien jaar na die verkrijging moeten zijn gepleegd; het gebrek aan discriminatie vloeit met name voort uit het feit dat de personen die niet het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter omdat de misdrijven werden gepleegd meer dan tien jaar na de verkrijging van de Belgische nationaliteit, niettemin het voorwerp kunnen uitmaken van de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep, indien uit die misdrijven blijkt dat de dader ernstig is tekortgekomen aan zijn Belgische burgerplichten (1). (1) Zie concl. OM.

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Burgerlijke en strafrechtelijke procedures - Gelijktijdigheid - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet - Geen discriminatie - Reden

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.21.0228.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2 AC nr. ...

Aangezien het Hof vaststelt dat de wetgever, voor het cassatiegeding, de rechtzoekende wiens vervallenverklaring van zijn nationaliteit wordt uitgesproken als gevolg van een burgerlijke rechtspleging die voor het hof van beroep is ingeleid na een strafrechtelijke veroordeling, anders behandelt dan de rechtzoekende wiens nationaliteit vervallen wordt verklaard door een beslissing die tegelijkertijd over de strafvordering uitspraak doet, bestaat er grond om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de grondwettelijkheid van artikel 23, § 6, eerste lid, WBN (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

- Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het

Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling - Vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Het hof van beroep dat oordeelt dat de betrokkene zijn banden met België en de Europese Unie zelf heeft verbroken, op grond dat hij maandenlang dagelijks tientallen diefstallen heeft gepleegd om de activiteiten van een terroristische groep te financieren die tot de jihad opriep en dat hij de zaak van het islamitisch fundamentalisme heeft gediend door België als een vijandige staat te beschouwen waar het bijgevolg geoorloofd was zich andermans eigendom toe te eigenen, van een verbijsterende minachting voor personen blijk gaf, een moordaanslag vergoelijkte, de ideologie van de Islamitische Staat in Irak en de Levant aanhing, de fundamentele vrijheden van de westerse democratie verwierp en in zijn opvatting volhardde dat hij enkel en alleen wegens zijn geloofsovertuiging opgesloten was en zich bijgevolg niet in vraag stelde, heeft aldus het belang van de eiser om in de nationale gemeenschap opgenomen te blijven afgewogen tegen het belang van zijn medeburgers om hem hieruit uit te sluiten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten - Evenredigheidstoezicht - Beoordeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Vervallenverklaring wegens ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten - Evenredigheidstoezicht - Beoordeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Aangezien de vervallenverklaring van de nationaliteit een burgerlijke sanctie is, valt ze niet onder de toepassing van artikel 2, § 1, Zevende Aanvullend Protocol EVRM, dat betrekking heeft op het recht van eenieder die wegens een strafbaar feit is veroordeeld om zijn schuldigverklaring of veroordeling opnieuw door een hoger gerecht te doen beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Aard van de straf - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Artikel 2.1, zevende aanvullend protocol EVRM - Toepassing

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Aard van de straf - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Artikel 2.1, zevende aanvullend protocol EVRM - Toepassing

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De vervallenverklaring van de nationaliteit is een bijkomende burgerlijke sanctie die samen met de strafrechtelijke veroordeling wordt opgelegd en die wijst op ernstige tekortkomingen aan de Belgische burgerplichten(1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345. (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

- Vervallenverklaring van de nationaliteit - Draagwijdte - Bijkomende burgerlijke sanctie

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Vervallenverklaring van de nationaliteit - Draagwijdte - Bijkomende burgerlijke sanctie

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

De persoon van wie de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit door het openbaar ministerie wordt gevorderd voor het hof van beroep met toepassing van artikel 23, § 1, WBN, moet worden gelijkgesteld met een vervolgde persoon en dient zijn cassatieberoep niet te betekenen aan het openbaar ministerie (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

- Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Toepassing

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

- Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Verplichting het cassatieberoep te betekenen - Toepassing

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Het middel dat opkomt tegen de mogelijkheid die de wetgever het openbaar ministerie biedt om, voor het instellen van de vordering tot vervallenverklaring van de nationaliteit, te kiezen tussen de procedure bij wege van rechtsvordering voor een burgerlijke kamer van het hof van beroep en de procedure bij wege van vordering voor de correctionele rechter bij wie de strafvervolging aanhangig is gemaakt, houdt geen verband met het bestreden arrest en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure of strafprocedure - Door de wetgever aan het openbaar ministerie geboden mogelijkheid - Middel dat tegen deze keuze opkomt - Ontvankelijkheid

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Burgerlijke procedure of strafprocedure - Door de wetgever aan het openbaar ministerie geboden mogelijkheid - Middel dat tegen deze keuze opkomt - Ontvankelijkheid

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over de vordering tot vervallenverklaring, is overeenkomstig artikel 26, § 6, eerste lid, WBN, slechts ontvankelijk voor zover de verweerder in de vordering zich voor het hof van beroep tevergeefs heeft beroepen op de toekenning, op de dag van zijn geboorte, van de Belgische nationaliteit wegens de nationaliteit van zijn vader of moeder of omdat hij in België is geboren uit een ouder die zelf in België is geboren; het cassatieberoep is daarenboven enkel ontvankelijk wanneer het wordt gemotiveerd door de onwettigheid of de onregelmatigheid van de verwerping van die naar behoren opgeworpen exceptie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

- Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Vervallenverklaring - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 23, § 6 Wetboek van de Belgische nationaliteit

De vervallenverklaring van de nationaliteit die in de bij wet bepaalde gevallen en vormen wordt uitgesproken, met name op voorwaarde dat ze geen toestand van staatloosheid veroorzaakt, vormt geen onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 3 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Uitspraak in de bij wet bepaalde gevallen en vormen - (Geen) onmenselijke en vernederende behandeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Uitspraak in de bij wet bepaalde gevallen en vormen - (Geen) onmenselijke en vernederende behandeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.20.0448.F 17 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220617.1F.3 AC nr. ...

Door de Koning te belasten met het aanvullen van de door hemzelf opgemaakte lijst van gewichtige feiten eigen aan de persoon, heeft de wetgever gewild dat die lijst en de lijst die door de Koning zou worden opmaakt, de limitatieve opsomming zouden vormen van de enige gewichtige feiten eigen aan de persoon die als motivering kunnen dienen voor het negatief advies van de procureur des Konings inzake de verkrijging van de Belgische nationaliteit door de persoon die de verklaring aflegt.

- Verkrijging van de Belgische nationaliteit - Procureur des Konings - Negatief advies - Gewichtige feiten eigen aan de persoon - Lijst aangevuld bij besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad - Beperkende opsomming

- Artt. 1, § 2, eerste lid, 4°, tweede lid, en 15, § 3, eerste lid Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.19.0197.F 8 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220408.1F.1 AC nr. ...

Een vonnis dat de status van staatloze erkent, heeft betrekking op de staat van de personen en heeft derhalve gezag van gewijsde ten aanzien van derden wegens de onsplitsbaarheid van de staat.

- Staatloze - Vonnis dat die status erkent - Gezag van gewijsde

C.20.0523.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.1 AC nr. ...

De ambtshalve vordering kan door het openbaar ministerie worden ingesteld telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde raakt; de vereisten van de openbare orde die een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, impliceren dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0252.F, Pas. 2019, nr. 311, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.; Cass. 28 januari 2016, AR C.14.0237.N, Pas. 2016, nr. 63.

- Erkenning van staatloosheid - Openbaar ministerie - Rechtsvordering van ambtswege

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

Krachtens een internationale gewoonteregel, uitgedrukt in artikel 1 van het Verdrag inzake de rechten en plichten van Staten, ondertekend te Montevideo op 26 december 1933, moet de staat aan de volgende voorwaarden voldoen: een bevolking, een afgebakend gebied, een overheid die een reëel en effectief gezag uitoefent, en het vermogen om met de andere staten relaties aan te gaan; het bestaan van een staat is niet afhankelijk van zijn erkenning door andere staten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

- Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaanscriteria - Erkenning door andere staten

Het arrest leidt uit zijn vaststelling dat voldaan is aan de criteria van artikel 1 van het Montevideo-verdrag, dat een internationale gewoonteregel uitdrukt, wettig af dat Palestina een Staat vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Staatloosheid - Staat - Bestaanscriteria - Palestina

De definitie van de staat op grond van de criteria van een bevolking, een afgebakend gebied, een regering die een reëel en effectief gezag uitoefent, en het vermogen om met andere staten relaties aan te gaan, vormt een internationale gewoonteregel waarvan de draagwijdte niet regionaal gebonden is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaanscriteria - Grondslag - Internationaal gewoonterecht

Het begrip "staat" in de zin van artikel 1 van het Verdrag van New York van 28 september 1954 komt voort uit de internationale gewoonteregel en wordt niet anders uitgelegd volgens de rechtsorde van elke staat die bij dat verdrag is aangesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Staatloosheid - Verdrag van New York van 28 september 1954 - Uitlegging van het begrip "staat" - Impact van de rechtsorde van elke staat die bij het verdrag is aangesloten

- Art. 1 Verdrag betreffende de status van Staatlozen, ondertekend op 28 september 1954, te New York

De hoven en rechtbanken kunnen, bij de beoordeling van de staatloosheid, bepalen of een collectiviteit een staat vormt, zonder dat de erkenning van die staat door de Koning in dat opzicht een doorslaggevend criterium is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

- Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0019.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.10 AC nr. ...

De appelrechters die, in het kader van Artikel 1 van het Verdrag van 28 september 1954 betreffende de Status van Staatlozen, oordelen dat er "een niet weerlegd vermoeden" bestaat "van een formeel juridisch verband tussen [de eiser] en de Palestijnse Staat", terwijl zij vaststellen dat de eiser in Libanon is geboren, in dat land heeft verbleven, beschikt over identiteitspapieren uitgegeven door de Organisatie van de Verenigde Naties voor Hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen (UNRWA), zonder uitsluitsel te geven of de eiser nog steeds van de bescherming van de UNRWA geniet en op welke wijze hieraan desgevallend een einde is gekomen, laten het Hof niet toe de wettigheid van hun beslissing te toetsen.

- Staatlozen - Verdrag - Erkenning - Weigering - Reden

C.19.0469.F 8 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200608.3F.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 15, § 3, eerste lid, en § 4, WBN, alsook uit artikel 32 van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat, ten aanzien van de procureur des Konings, de kennisgeving van het negatief advies inzake de verklaring strekkende tot verkrijging van de Belgische nationaliteit geschiedt op de dag van de verzending ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 376.

- Vreemdeling - Verklaring strekkende tot verkrijging van de Belgische nationaliteit - Negatief advies van de procureur des Konings - Kennisgeving - Termijn - Aanvang

C.19.0487.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.3 AC nr. ...

De opsomming van gewichtige feiten eigen aan de persoon is niet exhaustief, maar heeft slechts de bedoeling een aantal gevallen te vermelden die zonder meer een beletsel vormen om de Belgische nationaliteit te verkrijgen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Gewichtige feiten - Opsomming - Aard van de opsomming

- Art. 2 KB 14 januari 2013 tot uitvoering van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde het verkrijgen van de Belgische nationaliteit migratieneutraal te maken

- Art. 1, § 2, 4° Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.19.0203.N 6 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200206.1N.7 AC nr. ...

Een echtelijke samenleving gedurende drie jaar voorafgaand aan de verklaring van de vreemdeling tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit volstaat; een samenwoning gedurende de hele procedure van de nationaliteitsverklaring is niet vereist.

- Vreemdeling - Verkrijging Belgische nationaliteit

- Art. 12bis, § 1, 3° Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.19.0159.N 24 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191024.18 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de gewichtige feiten eigen aan de persoon die in de wet op niet-exhaustieve wijze worden opgesomd als beletsel voor het verwerven van de Belgische nationaliteit, moet worden gelet op de moraliteit van de kandidaat-Belg en zijn respect voor de Belgische wetten en normen.

- Toekennen Belgische nationaliteit - Beletsel - Gewichtige feiten eigen aan de persoon - Beoordeling - Criteria

- Art. 2 KB 14 januari 2013 tot uitvoering van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde het verkrijgen van de Belgische nationaliteit migratieneutraal te maken

- Artt. 1, § 2, 4°, en 15, § 3, eerste lid Wetboek van de Belgische nationaliteit

Gewichtige feiten die beantwoorden aan een strafrechtelijke kwalificatie en die in het negatief advies van de procureur des Konings worden aanzien als beletsel voor het toekennen van de Belgische nationaliteit, moeten niet worden vastgesteld door een strafrechtelijke veroordeling.

- Toekennen Belgische nationaliteit - Advies van de procureur des Konings - Beletsel - Gewichtige feiten - Strafrechtelijke kwalificatie - Bewijs

- Art. 15, § 3, eerste lid Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.19.0428.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.7 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de bepalingen van artikel 23/1, § 1, 1°, 23/1, §3, tweede lid en 23/1, §3, derde lid, Wetboek Belgische Nationaliteit, volgt dat de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit niet kan leiden tot het verlies van die nationaliteit met terugwerkende kracht, zodat ze de betrokkene niet terugplaatst in de administratieve toestand voorafgaand aan het verkrijgen van de Belgische nationaliteit; uit artikel 7, eerste lid, 1° en 3°, Vreemdelingenwet, gelezen in samenhang met artikel 23/1 Wetboek Belgische Nationaliteit, volgt dan ook dat de artikelen 21 en 22 Vreemdelingenwet niet toepasselijk zijn op de vrijheidsberovende maatregel die is genomen tegen een vreemdeling die vervallen is verklaard van de Belgische nationaliteit.

- Vervallenverklaring - Veroordeling wegens een misdrijf bepaald in artikel 23/1, § 1, 1°, Wetboek Belgische Nationaliteit - Draagwijdte

P.19.0166.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.4 AC nr. ...

Wanneer het verlies van het staatsburgerschap ook dat van de status van burger van de Europese Unie en de daaruit voortvloeiende rechten tot gevolg heeft, moet de nationale overheid nagaan of de maatregel het evenredigheidsbeginsel eerbiedigt voor wat de gevolgen ervan betreft voor de situatie van de betrokkene en, desgevallend, diens familieleden, in het licht van het Unierecht (1). (1) HvJ-EU, 2 maart 2010, arrest C-135/08; HvJ-EU, 12 maart 2019, arrest C-221/17.

- Vervallenverklaring - Veroordeling wegens een terroristisch misdrijf - Vervallenverklaring van de nationaliteit uitgesproken door de strafrechter - Voorwaarden - Europees Unierecht - Verlies van de status van burger van de Unie - Evenredigheidsbeginsel

- Art. 23/1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

De intrekking van het staatsburgerschap is enkel verenigbaar met het Unierecht wanneer zij steunt op een reden van algemeen belang, een legitiem doel nastreeft en het evenredigheidsbeginsel eerbiedigt; het is rechtmatig dat een lidstaat de bijzondere band van solidariteit en loyaliteit tussen hem en zijn staatsburgers, evenals de wederkerigheid van rechten en plichten, die de grondslag vormen van de nationaliteitsverhouding, wil beschermen (1). (1) HvJ-EU, 2 maart 2010, arrest C-135/08; HvJ-EU, 12 maart 2019, arrest C-221/17.

- Vervallenverklaring - Veroordeling wegens een terroristisch misdrijf - Vervallenverklaring van de nationaliteit uitgesproken door de strafrechter - Voorwaarden - Europees Unierecht

- Art. 23/1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.19.0064.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.4 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een arrest van het hof van beroep dat uitspraak doet over een vordering tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit is slechts ontvankelijk indien is voldaan aan de cumulatieve voorwaarden opgesomd in artikel 23, § 6, eerste lid, van het Wetboek van 28 juni 1984 van de Belgische nationaliteit (1). (1) Zie Cass. 14 september 2010, AR P.09.1918.N, AC 2010, nr. 516, met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN; Cass. 10 juni 2009, AR P.09.0295.F, AC 2009, nr. 390.

- Vordering tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Arrest van het hof van beroep - Cassatieberoep van persoon van wie het verval van de Belgische nationaliteit wordt gevorderd - Ontvankelijkheid

C.18.0400.N 18 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190218.4 AC nr. ...

Artikel 1 van het Verdrag van 28 september 1954 betreffende de Status van Staatlozen, bepaalt dat voor de toepassing van dit verdrag als "staatloze" geldt een persoon die door geen enkele Staat, krachtens diens wetgeving, als onderdaan wordt beschouwd; krachtens het internationaal recht zoals dit onder meer is neergelegd in artikel 1 van het Verdrag van Montevideo (Montevideo Convention on the Rights and Duties of States) van 26 december 1933, is er sprake van een Staat wanneer de volgende elementen aanwezig zijn: een bevolking, een welbepaald grondgebied en een regering die daadwerkelijk en effectief gezag uitoefent en de bekwaamheid heeft betrekkingen met andere Staten te onderhouden; de totstandkoming van een Staat is, in beginsel, niet afhankelijk van zijn erkenning door andere Staten.

- Bestaansvoorwaarden - Staatloze - Staat

C.18.0241.F 31 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190131.9 AC nr. ...

De procureur des Konings mag een negatief advies uitbrengen over de verkrijging van de Belgische nationaliteit wanneer er een beletsel is wegens gewichtige feiten, eigen aan de persoon; een gewichtig feit eigen aan de persoon is een daad of een materieel verzuim of een beoogd doel dat kan worden geïdentificeerd in het gedrag van de persoon die de nationaliteitsverklaring heeft ondertekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 62.

- Art. 12bis, § 2, zesde lid Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.16.0538.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.6 AC nr. 673

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Verlies Belgische nationaliteit - Schijnhuwelijk - Modaliteiten

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Verkrijging Belgische nationaliteit - Vreemdeling van wie een ouder de Belgische nationaliteit bezit - Verblijfsrecht

Uit artikel 23 WBN, zoals gewijzigd bij wet van 27 december 2006, volgt dat een schijnhuwelijk naar de wil van de wetgever enkel kan leiden tot het verlies van de Belgische nationaliteit volgens de modaliteiten opgenomen in deze wetsbepalingen; hieruit volgt dat de toepassing van het fraus omnia corrumpit-beginsel niet kan leiden tot het verlies van de Belgische nationaliteit met terugwerkende kracht, noch op een wijze die anderszins afwijkt van wat is bepaald in het voormelde artikel 23 WBN (1). (1) Zie concl. OM.

- Verlies Belgische nationaliteit - Schijnhuwelijk - Modaliteiten

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Voor de verkrijging van de Belgische nationaliteit wordt krachtens artikel 12bis, §1, 2°, WBN, in de versie van toepassing na wijziging bij wet van 27 december 2006 en vóór wijziging bij wet van 4 december 2012, geen verblijfsrecht vereist (1). (1) Zie concl. OM.

- Verkrijging Belgische nationaliteit - Vreemdeling van wie een ouder de Belgische nationaliteit bezit - Verblijfsrecht

- Art. 12bis, § 1, 2° Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.15.0359.N 9 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160909.4 AC nr. ...

Iedere vraag of een persoon de nationaliteit van een Staat bezit, moet worden beantwoord overeenkomstig de wetgeving van deze Staat (1). (1) Art. 2, Verdrag Den Haag 12 april 1930 betreffende de wetsconflicten inzake nationaliteit, goedgekeurd bij Wet 20 januari 1939; bepaling thans overgenomen in artikel 3, § 1, Wetboek IPR.

- Vraag of een persoon de nationaliteit van een staat bezit - Toepasselijke wet

- Art. 2 Verdrag van 's Gravenhage

C.14.0407.N 21 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160421.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Nationaliteitsverklaring - Wettelijk verblijf - Voorwaarden

Opdat aan een in België geboren kind de Belgische nationaliteit kan worden toegekend in toepassing van artikel 11bis, §1, WBN, vóór de opheffing ervan bij wet van 4 december 2012, dienen het kind en minstens één van zijn ouders of adoptanten op het ogenblik van het afleggen van de nationaliteitsverklaring "in wettelijk verblijf" te zijn, dit is toegelaten of gemachtigd om voor een langere termijn dan drie maanden in het Rijk te verblijven of gemachtigd zich er te vestigen, overeenkomstig de bepalingen van de Vreemdelingenwet; daaruit volgt niet dat het kind en zijn ouders gedurende de volledige vereiste periode van het hoofdverblijf in België, gerechtigd moesten zijn om in het Rijk te verblijven (1). (1) Zie concl. OM.

- Nationaliteitsverklaring - Wettelijk verblijf - Voorwaarden

- Artt. 7bis, §§ 1 en 2, en 11bis, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.14.0237.N 28 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160128.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Nationaliteitsverklaring - Procureur des Konings - Negatief advies - Termijn

- Nationaliteitsverklaring - Procureur des Konings - Negatief advies - Wijze van uitbrenging

Uit de opbouw van voormelde bepalingen, de gebruikte bewoordingen en de wetsgeschiedenis volgt dat het advies van de procureur des Konings wordt uitgebracht in de zin van artikel 12bis, §2, zesde lid, WBN, zoals te dezen van toepassing, door het betekenen overeenkomstig artikel 12bis, §3, eerste lid, WBN, zoals te dezen van toepassing; hieruit volgt dat het advies slechts wordt uitgebracht op het ogenblik van die betekening; de ambtenaar van de burgerlijke stand zou bij het verstrijken van de termijn immers niet onmiddellijk kunnen overgaan tot ambtshalve inschrijving, zoals artikel 12bis, §2, negende lid, WBN, oplegt, indien het tijdstip waarop het advies wordt uitgebracht aan dat van de betekening zou kunnen voorafgaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Nationaliteitsverklaring - Procureur des Konings - Negatief advies - Wijze van uitbrenging

- Art. 12bis, § 2, zesde en negende lid, en § 3, eerste lid Wetboek van de Belgische nationaliteit

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 12bis, §1, 3°, 12bis, §2, eerste, zesde en negende lid, en 12bis, §3, eerste lid, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, in de hier toepasselijke versie, blijkt dat de termijn van vier maanden waarover de procureur des Konings beschikt om een negatief advies uit te brengen, een strikte termijn is; de voormelde bepalingen strekken enerzijds ertoe de procureur des Konings voldoende tijd te geven om te kunnen controleren of de aanvrager voldoet aan de voorwaarden om de Belgische nationaliteit te verkrijgen; anderzijds strekken zij ertoe de aanvrager rechtszekerheid te verlenen over het ingaan van de termijn en hem de ambtshalve inschrijving van zijn verklaring te garanderen bij ontstentenis van een advies van het openbaar ministerie binnen de gestelde termijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Nationaliteitsverklaring - Procureur des Konings - Negatief advies - Termijn

- Art. 12bis, § 1, 3°, § 2, eerste, zesde en negende lid, en § Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.13.0157.N 23 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150123.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vreemdeling - Huwelijk met een Belg - Verklaring van nationaliteitskeuze - Verkrijgen van de Belgische nationaliteit - Voorwaarde - Schijnhuwelijk

Uit het algemeen rechtsbeginsel " fraus omnia corrumpit " volgt dat het huwelijk met een Belg een noodzakelijke voorwaarde uitmaakt voor de in artikel 16, §2, 1°, WBN bedoelde verklaring van nationaliteitskeuze en dat, wanneer vaststaat dat er ex tunc geen huwelijk is in de zin van artikel 146bis Burgerlijk Wetboek, er ook nooit aan de voorwaarde van artikel 16, §2, 1°, WBN werd voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Vreemdeling - Huwelijk met een Belg - Verklaring van nationaliteitskeuze - Verkrijgen van de Belgische nationaliteit - Voorwaarde - Schijnhuwelijk

- Art. 146bis Burgerlijk Wetboek

- Art. 16, § 2, 1° Wetboek van de Belgische nationaliteit

NATUURRAMP

P.23.0631.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.5 AC nr. ...

Artikel 182, eerste lid, van de wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid bepaalt dat de minister van Binnenlandse Zaken of zijn gemachtigde, in geval van dreigende omstandigheden, de bevolking, met het oog op haar bescherming, kan verplichten zich van plaatsen of streken te verwijderen die bijzonder blootgesteld, bedreigd of getroffen zijn, en de personen die door deze maatregelen getroffen zijn een voorlopige verblijfplaats kan aanwijzen en, om dezelfde reden, elke verplaatsing of elk verkeer van de bevolking kan verbieden; een noodtoestand die is veroorzaakt door een voor de gehele bevolking potentieel levensbedreigende epidemie of pandemie, zoals de pandemie betreffende het coronavirus COVID-19, moet worden beschouwd als een ramp of een schadelijke toestand die tot een voor personen bedreigende situatie kan leiden en die de uitvaardiging van maatregelen met toepassing van voormeld artikel 182, eerste lid, kan verantwoorden; het voortduren van die noodtoestand, die wegens de aard zelf van de dreiging kan evolueren, kan niet enkel van het verstrijken van de tijd afhankelijk zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet betreffende de civiele veiligheid - Maatregelen met het oog op de bescherming van de bevolking - Ramp of schadelijke toestand die de bevolking bedreigt - Pandemie betreffende het coronavirus COVID-19 - Noodtoestand op grond waarvan maatregelen kunnen worden uitgevaardigd - Voortduren van de noodtoestand - Beoordeling

- Art. 182, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

P.23.0827.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.8 AC nr. ...

Artikel 182, eerste lid, van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid bepaalt dat de minister van Binnenlandse Zaken of zijn gemachtigde, in geval van dreigende omstandigheden, de bevolking, ter verzekering van haar bescherming, kan verplichten zich te verwijderen van plaatsen of streken die bijzonder blootgesteld, bedreigd of getroffen zijn, en degenen die bij deze maatregelen betrokken zijn een voorlopige verblijfplaats kan aanwijzen en om dezelfde reden iedere verplaatsing of elk verkeer van de bevolking kan verbieden; een noodtoestand die is veroorzaakt door een voor de gehele bevolking potentieel levensbedreigende epidemie of pandemie, zoals de pandemie betreffende het coronavirus COVID-19, moet worden beschouwd als een ramp of als een schadelijke toestand die tot een voor personen bedreigende situatie kan leiden en die de uitvaardiging van maatregelen met toepassing van voormeld artikel 182, eerste lid, kan verantwoorden; het voortduren van die noodtoestand, die wegens de aard zelf van de dreiging kan evolueren, kan niet enkel van het verstrijken van de tijd afhankelijk zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet betreffende de civiele veiligheid - Maatregelen genomen om de bescherming van de bevolking te verzekeren - Ramp of schadelijke toestand die de bevolking bedreigt - Pandemie betreffende het coronavirus COVID-19 - Noodtoestand op grond waarvan maatregelen kunnen worden uitgevaardigd - Voortduren van de noodtoestand - Beoordeling

- Art. 182, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

NIEUWE VORDERING

C.18.0276.N 17 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190517.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 807 Gerechtelijk Wetboek, dat overeenkomstig artikel 1042 van dit wetboek van toepassing is in hoger beroep, kan een vordering die voor de rechter aanhangig is, uitgebreid of gewijzigd worden indien de nieuwe, op tegenspraak genomen conclusies, berusten op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd, zelfs indien hun juridische omschrijving verschillend is (1); die bepaling vereist niet dat de nieuwe vordering, voor zover ze berust op een feit of een akte die in de dagvaarding wordt aangevoerd, uitsluitend op dat feit of op die akte steunt (2). (1) Cass. 18 februari 2010, A.R. C.08.0583.N, AC 2010, nr. 107; Cass. 19 februari 2016, A.R. C.15.0205.F, AC 2016, nr. 129. (2) Cass. 3 december 1981, AC 1981-82, nr. 222; Cass. 4 oktober 1982, A.R. nr. 6588, AC 1982-83, nr. 83; P. Thion, Variaties op hetzelfde thema. De vordering vernieuwen zonder te verrassen: artikel 807 Ger. W. , P&B 2002, afl. 2, 125.

- Burgerlijke zaken - Hoger beroep - Uitbreiding of wijziging

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0074.N 5 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 807 van het Gerechtelijk Wetboek vereist, ook in hoger beroep, enkel dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd (1). (1) Cass. 19 februari 2016, AR C.15.0205.F, AC 2016, nr. 129.

- Burgerlijke zaken - Uitbreiding of wijziging van de vordering - Hoger beroep

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0323.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.3 AC nr. ...

Artikel 807 Gerechtelijk Wetboek vereist niet dat de uitgebreide of gewijzigde vordering zou berusten op het feit of de handeling die in de dagvaarding wordt aangevoerd; de rechter moet over de bij hem aanhangige vordering uitspraak doen met inachtneming van de feiten die zich in de loop van het geding hebben voorgedaan en een weerslag hebben op het geschil, zonder dat hij evenwel de grenzen bepaald door voormeld artikel 807 mag overschrijden (1). (1) Zie concl. OM.

- Onterecht gebruik van een handelsnaam - Uitgebreide of gewijzigde vordering - Voorwaarden - Uitspraak door de rechter

- Art. 807 Gerechtelijk Wetboek

S.15.0068.F 12 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161212.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Burgerlijke zaken - Beroepsziekte - Aanhangigmaking bij de rechter - Uitbreiding of wijziging van de aanvraag - De artikelen 807 en 808 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande administratieve procedure - Weerslag

Artikel 52 van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 en de bepalingen van het koninklijk besluit van 26 september 1996 tot vaststelling van de wijze waarop de aanvragen om schadeloosstelling en om herziening van reeds toegekende vergoedingen bij het Fonds voor de beroepsziekten worden ingediend en onderzocht, beperken zich tot het aanwijzen van de administratieve overheid die uitspraak moet doen over de aanvragen tot schadeloosstelling ingediend door de getroffene van een beroepsziekte, zijn rechthebbenden of mandatarissen en tot het vaststellen van de modaliteiten voor het indienen en onderzoeken van die aanvragen, maar vereisen niet dat elke nieuwe aanvraag voor het arbeidsgerecht dat, krachtens artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek en 53 van de gecoördineerde wetten, uitspraak moet doen over een betwisting over het recht op schadeloosstelling onderworpen is aan een voorafgaande administratieve procedure; de rechter moet uitspraak doen over de aanvragen die bij hem aanhangig zijn, zoals zij wettelijk werden uitgebreid of gewijzigd overeenkomstig artikel 807 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr ...

- Burgerlijke zaken - Beroepsziekte - Aanhangigmaking bij de rechter - Uitbreiding of wijziging van de aanvraag - De artikelen 807 en 808 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande administratieve procedure - Weerslag

C.15.0205.F 19 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160219.3 AC nr. ...

De toepassing van artikel 807 van het Gerechtelijk Wetboek vereist, ook in hoger beroep, enkel dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd; het is niet vereist dat de uitbreiding of wijziging van de vordering tegen de partij waartegen de oorspronkelijke vordering was gesteld, reeds bij de eerste rechter aanhangig was of reeds impliciet in de oorspronkelijke vordering begrepen was (1). (1) Cass. 29 november 2002, AR C.00.0729.N, AC 2002, nr. 645.

- Burgerlijke zaken - Nieuwe vordering - Hoger beroep

- Art. 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 807 Gerechtelijk Wetboek

NOTARIS

P.25.0536.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.34 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de voor het misdrijf van verduistering van artikel 240 Strafwetboek vereiste bedrieglijk opzet aanwezig is; hij kan daarbij rekening houden met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van de gelden die aan de ambtenaar waren toevertrouwd, zoals het advies van de tuchtoverheid van de ambtenaar; uit het enkele feit dat de rechter bij de beoordeling van het bedrieglijk opzet rekening houdt met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van aan de ambtenaar toevertrouwde gelden, volgt niet dat de rechter het aflopend karakter van het misdrijf van verduistering miskent; uit de omstandigheid dat de ambtenaar zich hem toevertrouwde gelden heeft toegeëigend omdat hij meende daarop gerechtigd te zijn, zonder dat hij voor die toe-eigening het akkoord heeft verkregen van zij die aanspraak konden maken op die gelden, volgt niet dat deze laatsten niet langer in staat zijn om die toe-eigening te betwisten; uit die enkele omstandigheid volgt evenmin dat de rechter noodzakelijk moet aannemen dat de ambtenaar heeft gehandeld met bedrieglijk opzet; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

- Gegevens die dateren van na beweerde feiten - Advies van de tuchtoverheid van de ambtenaar - Aflopend karakter van het misdrijf - Beoordeling - Hoedanigheid van ambtenaar - Vereffening van een nalatenschap - Verduistering van activa - Bedrieglijk opzet

- Art. 240 Strafwetboek

C.23.0326.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.3 AC nr. ...

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling kunnen in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling worden aangebracht en kunnen enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter worden aanhangig gemaakt, zodat deelgenoten, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de vereffeningsrechter kunnen aanhangig maken (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 1207 tot en met 1224 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing vóór en na de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011.

- Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffeningsrechter - Modaliteiten

- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0173.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.6 AC nr. ...

Deelgenoten die een onderzoeksmaatregel zoals een overlegging van stukken wensen, dienen hun verzoek daartoe tot de notaris-vereffenaar te richten en slechts wanneer de notaris-vereffenaar ontijdig dan wel geen passend gevolg hieraan geeft, kunnen de deelgenoten zich krachtens van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek rechtstreeks tot de vereffeningsrechter wenden; zij kunnen verder bezwaren uiten ten aanzien van de notariële werkzaamheden die de notaris-vereffenaar, bij gebrek aan akkoord, bij de vereffeningsrechter moet aanbrengen (1). (1) Zie concl. OM.

- Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Deelgenoten - Aan de notaris-vereffenaar gevraagde onderzoeksmaatregel - Geen passende reactie

- Artt. 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling kunnen in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling worden aangebracht en kunnen enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter worden aanhangig gemaakt, zodat deelgenoten, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de vereffeningsrechter kunnen aanhangig maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffeningsrechter - Modaliteiten

- Artt. 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0149.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.8 AC nr. ...

Deelgenoten die een onderzoeksmaatregel zoals een deskundigenonderzoek wensen, dienen hun verzoek daartoe tot de notaris-vereffenaar te richten en slechts wanneer de notaris-vereffenaar ontijdig dan wel geen passend gevolg hieraan geeft, kunnen de deelgenoten zich krachtens van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek rechtstreeks tot de vereffeningsrechter wenden; de deelgenoten kunnen verder bezwaren uiten ten aanzien van de notariële werkzaamheden die de notaris-vereffenaar, bij gebrek aan akkoord, bij de vereffeningsrechter moet aanbrengen (1). (1) Zie concl. OM.

- Deelgenoten - Aan de notaris-vereffenaar gevraagd deskundigenonderzoek - Ontijdige of niet passende reactie - Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling

- Artt. 19, derde lid, 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling kunnen in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling worden aangebracht en kunnen enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter worden aanhangig gemaakt, zodat deelgenoten bijgevolg, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de vereffeningsrechter aanhangig kunnen maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffeningsrechter - Modaliteiten

- Artt. 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0395.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de notaris van oordeel is dat door de opbieder een onvoorwaardelijke bankwaarborg, vermeld op de aanplakbiljetten, moet worden bezorgd ten tijde van het hoger bod, dienden de stukken die het bestaan van die bankwaarborg aantonen, aan hem ter kennis te zijn gebracht op dat ogenblik (1). (1) Artikelen 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, vóór de opheffing ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Toewijzing - Mogelijkheid tot hoger bod - Geldigheid van het hoger bod - Vereiste voorwaarde op het tijdstip van het hoger bod - Borgstelling - Het stellen van een onvoorwaardelijke bankwaarborg - Vermelding op de aanplakbiljetten - Kennisgeving aan de notaris

- Artt. 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de notaris, met toepassing van de discretionaire bevoegdheid om de solvabiliteit van de opbieder te beoordelen, van hem een borgstelling vraagt door te eisen dat hij een waarborg verschaft bij het hoger bod, dient hij zich te houden aan de voorwaarden die hijzelf heeft bepaald en moet hij het bewijs kunnen leveren dat ze werden nageleefd, om niet aansprakelijk te worden gesteld (1). (1) Artikelen 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, vóór de opheffing ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Toewijzing - Mogelijkheid tot hoger bod - Geldigheid van het hoger bod - Vereiste voorwaarde op het tijdstip van het hoger bod - Borgstelling - Het stellen van een onvoorwaardelijke bankwaarborg - Verplichting voor de notaris

- Artt. 1592, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 1593, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0658.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.9 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat de notaris heeft nagelaten de partijen te waarschuwen zoals voorgeschreven door artikel 1183, 10°, Gerechtelijk Wetboek en hiervan in het proces-verbaal van boedelbeschrijving melding te maken, staat een schuldigverklaring aan meineed bij een boedelbeschrijving niet in de weg (1). (1) Cass. 6 september 2006, AR P.06.0501.F, AC 2016, nr. 393, T. Strafr. 2007, 103; Cass. 7 april 1992, AC 1991-92, nr. 424, RW 1992-93, 460. Zie S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 12, 15, 38-40.

- Valse eed bij boedelbeschrijving - Afsluiten van de boedelbeschrijving - Waarschuwing van de partijen door de notaris - Verzuim van de waarschuwing - Gevolg

- Art. 1183, 10° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Wetboek van Strafvordering

Het misdrijf van het afleggen van een valse eed bij een boedelbeschrijving, zoals bedoeld in artikel 226, tweede lid, Strafwetboek vereist het bestaan van een boedelbeschrijving met als doel de vaststelling van de inhoud van een nalatenschap, een gemeenschap of een onverdeeldheid; het is voor de strafbaarheid van de valse eed echter niet vereist dat alle bij artikel 1183 Gerechtelijk Wetboek bepaalde vormvereisten zijn vervuld, aangezien deze niet op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven.

- Valse eed bij boedelbeschrijving - Bestaan van een boedelbeschrijving - Doel en vermeldingen van de boedelbeschrijving

- Art. 1183 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Wetboek van Strafvordering

Uit de artikelen 1175 en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek volgt dat de eed bij de boedelbeschrijving wettig wordt afgelegd wanneer de geïnventariseerde goederen en gegevens en de afgelegde verklaringen van de bij de boedelbeschrijving betrokken partijen op een definitieve wijze werden vastgelegd in het door de notaris opgestelde proces-verbaal, ook al is dit niet het eindproces-verbaal van de boedelbeschrijving; de loutere omstandigheid dat de bij de boedelbeschrijving betrokken partijen, of sommigen onder hen, een voorbehoud hebben geformuleerd of de notaris hebben verzocht om verdere informatie op te vragen bij de bank, belet de notaris niet de boedelbeschrijving definitief af te sluiten (1). (1) Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.0548.N, AC 2003, nr. 497, RW 2003-04, 1265 noot M. TRAEST. Zie S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 8-16 en 35-37.

- Valse eed bij boedelbeschrijving - Proces-verbaal van boedelbeschrijving - Vraag tot bijkomende inlichtingen bij de bank - Voorbehoud van een partij - Gevolg

- Artt. 1175 en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 226 Wetboek van Strafvordering

C.18.0060.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.6 AC nr. ...

Wanneer een partij in hoger beroep aangeeft het niet eens te zijn met de, in overeenstemming met het voorstel van de andere partij, in eerste aanleg aangewezen notaris oordeelt de rechter onaantastbaar over de aanwijzing van de notaris, met in achtneming van de belangen van de partijen en de vereisten van onpartijdigheid en objectiviteit van de notaris (1). (1) Zie concl. OM.

- Gevorderde boedelbeschrijving - Aanstelling door de eerste rechter van de door een partij voorgestelde notaris - Geen akkoord van de tegenpartij - Taak van de rechter in hoger beroep

- Art. 1178 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0111.F 15 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3 AC nr. ...

Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat onder de daarin bepaalde voorwaarden de schorsing van de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering voorschrijft zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, houdt geen verband met de uitoefening van de tuchtvordering, zelfs al kan die ertoe leiden dat aan de vervolgde persoon de uitoefening van een recht met civielrechtelijk karakter wordt ontnomen (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.19.0382.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.39 AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat de vordering tot boedelbeschrijving niet wordt gesteld in het kader van een gerechtelijke vereffening verdeling maar dat de eiseres verwijst naar artikel 1175 Gerechtelijk Wetboek zodat zij een boedelbeschrijving vordert overeenkomstig het gemeen recht en oordeelt dat de vordering van de eiseres die ertoe strekt rechterlijke machtiging te bekomen zonder voorwerp is nu overeenkomstig artikel 1177, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek geen rechterlijke machtiging vereist is wanneer het gaat om goederen van een nalatenschap, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer de vordering wordt afgewezen op een juridische grond die door geen van de partijen werd aangevoerd en waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, niet dienden te verwachten dat de appelrechters deze in hun beoordeling zouden betrekken (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2017, AR C.16.0327.N, AC 2017, nr. 136; Cass. 27 februari 2014, AR C.13.0292.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 30 januari 2014, AR C.13.0266.N, arrest niet gepubliceerd.

- Vordering tot boedelbeschrijving - Verzoek tot rechterlijke machtiging - Vordering overeenkomstig gemeen recht - Verzoek tot machtiging zonder voorwerp - Ambtshalve aanvoering van rechtsgrond

- Artt. 1175 en 1177 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0624.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.43 AC nr. ...

De bijzondere rechtspleging van gerechtelijke vereffening-verdeling houdt onder meer in dat, na de behandeling door de notaris-vereffenaar en de beslechting door de vereffeningsrechter van bezwaren in het raam van een bezwarenprocedure met betrekking tot een notariële staat van vereffening-verdeling, specifiek wat betreft de reeds behandelde en beslechte bezwaren, enkel bijkomende bezwaren kunnen worden aangebracht over de wijze waarop de notaris-vereffenaar gevolg heeft gegeven aan de rechterlijke beslissing in het raam van de verdere notariële werkzaamheden.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Beslechte bezwaren door de vereffeningsrechter - Bijkomende bezwaren -

Rechtsmacht van de vereffeningsrechter

- Artt. 1207 e.v. Gerechtelijk Wetboek

C.19.0192.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.4 AC nr. ...

Voor wat betreft de bezwaren met betrekking tot de door de notaris-vereffenaar opgestelde staat van vereffening-verdeling, kan de vereffeningsrechter slechts kennis nemen van de geschillen of moeilijkheden die voortvloeien uit de bezwaren zoals die zijn vastgesteld in het proces-verbaal bedoeld in artikel 1223, §3, eerste lid Gerechtelijk wetboek, wat evenwel niet eraan in de weg staat dat de staat van vereffening en verdeling wordt geactualiseerd en voor het eerst in de fase van de beslechting van de geschillen of moeilijkheden, kapitalisatie wordt gevorderd van interest verschuldigd op de door de deelgenoot te betalen oplegsom (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereffening en verdeling - Notariële staat van vereffening en verdeling - Bezwaren - Actualisatie - Vordering van kapitalisatie van interest - Bevoegdheid van de vereffeningsrechter

- Artt. 1223, § 3, eerste lid, en § 4, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1154 Burgerlijk Wetboek

C.19.0293.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.14 AC nr. ...

De specifieke overgangsregeling van artikel 9 van de wet van 13 augustus 2011 houdt een afwijking in op de onmiddellijke toepasselijkheid van nieuwe procedureregels op hangende geschillen zoals bepaald in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek en beoogt de nieuwe procedureregels slechts toepasselijk te maken op vorderingen tot vereffening-verdeling die in beraad worden genomen na de inwerkingtreding van de nieuwe wet terwijl de oude procedureregels verder gelden eenmaal de verdeling reeds werd bevolen of de vordering tot vereffening-verdeling reeds in beraad was genomen voor het ogenblik van inwerkingtreding van de wet (1). (1) Cass. 2 november 2018, AR C.18.0134.N, AC 2018, nr. 603.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, Wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0273.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.8 AC nr. ...

De op de notaris, bij toepassing van artikel 9, § 1, derde lid Notarisambt, rustende raadgevings- en informatieplicht, die ook een opzoekings- en onderzoeksplicht omvat, is een inspanningsverbintenis waarvan de nakoming wordt getoetst aan de gedragswijze van een normaal zorgvuldige notaris geplaatst in dezelfde omstandigheden en waarbij wordt rekening gehouden met de kennis en ervaring van de partijen, hun legitieme verwachtingen en de gegevens waarover de notaris beschikt.

- Aansprakelijkheid - Raadgevings- en informatieplicht - Inspanningsverbintenis

- Art. 9, § 1, derde lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

C.18.0604.F 17 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200117.1F.1 AC nr. ...

Wanneer in een authentieke notariële akte woorden worden doorgehaald en de doorhaling noch is vastgesteld noch is goedgekeurd op de wijze bepaald in artikel 16 Wet Notarisambt, wordt ze in beginsel als niet-bestaande beschouwd; ze maakt bijgevolg geen deel uit van de authentieke akte en ze kan evenmin de authenticiteit van de inhoud van die akte aantasten, ook al schrijft voornoemd artikel de nietigheid van die doorhaling niet voor (1). (1) Cass. 12 november 1982, AR 3376, AC 1982-83, nr. 163.

- Authentieke akte - Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde vormen - Uitwerking - Beginsel

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

Hoewel kan vaststaan dat de doorhaling bestond en door de partijen was gewild op het ogenblik van het verlijden van de authentieke akte, is de werkelijke authentieke akte net de verbeterde akte; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Cass. 12 november 1982, AR 3376, AC 1982-83, nr. 163.

- Authentieke akte - Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde vormen - Uitwerking - Uitzondering

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

C.18.0234.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.3 AC nr. ...

De notaris-vereffenaar dient enkel een proces-verbaal van de geschillen of moeilijkheden met beschrijving van de bezwaren op te stellen wanneer die bezwaren binnen de bepaalde termijnen en in de bepaalde vorm zijn ingebracht; hieruit volgt niet dat de opmaak van een dergelijk proces-verbaal de rechter bindt met betrekking tot de ontvankelijkheid van de bezwaren.

- Vereffening-verdeling van een nalatenschap tussen vier erfgenamen - Staat van vereffening - Bezwaren van twee erfgenamen - Opmaak, door de notaris, van een proces-verbaal van de geschillen of moeilijkheden - Voorwaarde - Tegenstelbaarheid aan de rechter

- Art. 1223, §§ 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0125.N 24 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191024.16 AC nr. ...

De aansprakelijkheid van de beslaglegger voor een beweerde te lage verkoopopbrengst kan niet worden aangenomen op grond van de afwezigheid van een recent schattingsverslag (1). (1) Zie concl. "in hoofzaak" OM.

- Openbare verkoop na beslag - Te lage verkoopopbrengst - Beslaglegger - Aansprakelijkheid

- Artt. 1580bis en 1580ter Gerechtelijk Wetboek

C.18.0592.N 17 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191017.20 AC nr. ...

Anders dan de door de notaris op te stellen verklaring, is het onderhands geschrift, dat de wilsbeschikkingen van de erflater bevat, geen authentieke akte.

- Onderhands geschrift dat de wilsbeschikkingen van de erflater bevat - Door de notaris op te stellen verklaring - Aard van de akte - Internationaal testament

- Artt. 3, 4, eerste lid, 5, eerste lid, 7, 8, 9, en 10 Wet 2 feb. 1983

Het in artikel 8 Wet Notarisambt neergelegde verbod is niet van toepassing wanneer het onderhands geschrift beschikkingen in het voordeel van de notaris bevat (1). (1) A. VAN DEN BOSSCHE, Hoe streng is artikel 8 van de Notariswet?, noot onder Gent 22 maart 2018, T. Not. 2018, 1025-1029.

- Verbod om authentieke akten te verlijden waarin enige bepaling in zijn voordeel voorkomt - Onderhands geschrift

- Art. 8 Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

Noch het optreden van de notaris bij de aanbieding van het onderhands geschrift dat hij mede ondertekent en dagtekent, noch de omstandigheid dat de notaris nadien een verklaring in authentieke vorm opmaakt waarin hij bevestigt dat aan de vereisten van de wet werd voldaan, maakt bijgevolg van het onderhands geschrift een authentieke akte (1). (1) Ph. DE PAGE, Le testament international et sa mystique, Rev. not. B. 1983, 14; M. PUELINCKX-COENE, Het verdrag van Washington van 26 oktober 1973 en het internationaal testament, RW 1983-84, 1051-1053; zie ook Cass. 23 januari 1873, Pas. 1873, 68, in verband met het mystiek testament.

- Internationaal testament - Onderhands geschrift - Optreden van de notaris - Verklaring notaris - Aard van de akte

- Artt. 3, 4, eerste lid, 5, eerste lid, 7, 8, 9, en 10 Wet 2 feb. 1983

C.18.0134.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.5 AC nr. 603

De specifieke overgangsregeling van artikel 9 van de wet van 13 augustus 2011 houdt een afwijking in op de onmiddellijke toepasselijkheid van nieuwe procedureregels op hangende geschillen van artikel 3 Gerechtelijk wetboek, nu uit de wetsgeschiedenis van de overgangsregeling blijkt dat deze beoogde de nieuwe procedureregels slechts toepasselijk te maken op de vorderingen tot vereffening-verdeling die in beraad worden genomen na de inwerkingtreding van de nieuwe wet en de oude procedureregels verder te laten gelden "eenmaal de verdeling reeds werd bevolen onder de gelding van de oude wet", zodat in de zaken waarin de vordering tot vereffening-verdeling reeds in beraad was genomen vóór het ogenblik van in werkingtreding van de wet, de bepalingen van toepassing blijven zoals die golden voorafgaand aan de nieuwe wet (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0162.F 30 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180330.1 AC nr. ...

De notaris is een openbaar ambtenaar die verplicht is zijn dienst te verlenen wanneer hij daartoe wordt verzocht; noch artikel 10 van het reglement voor de organisatie van de notariële boekhouding, bindend verklaard door artikel 1 van het koninklijk besluit van 9 maart 2003, dat ertoe strekt de boekhouding te organiseren en dat niet afwijkt van de verplichting die de notaris is opgelegd door de artikelen 1 en 3 Wet Notarisambt en artikel 1580 van het Gerechtelijk Wetboek om tot de veiling over te gaan, noch enige andere bepaling staat de notaris toe zijn dienst te weigeren indien hem geen provisie is overgemaakt (1). (1) Zie Cass. 24 oktober 2002, AR C.00.0724.F, AC 2002, nr. 506, met concl. van advocaat-generaal De Riemaecker in Pas. 2002, nr. 506.

- Uitvoerend beslag op onroerend goed - Aanwijzing van de notaris door de rechter - Weigering van tussenkomst in geval van niet-betaling van een provisie - Wettigheid

- Art. 1 KB 9 maart 2003 houdende goedkeuring van de reglementen van de Nationale Kamer van notarissen voor de organisatie van de notariële boekhouding en voor het toezicht op de boekhouding

- Art. 10, goedgekeurd bij Reglement 9 oktober 2001 van de Nationale Kamer van notarissen voor de organisatie van de notariële boekhouding

- Art. 1580 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 1, eerste en derde lid, en 91, eerste lid, 5° Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

C.12.0590.F 29 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170629.2 AC nr. ...

Artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 ventôse - 5 germinal jaar XI sluit niet uit dat er tussen de notaris en de partijen die hem raadplegen met het oog op de redactie van een authentieke akte een overeenkomst kan ontstaan.

- Ambt - Raadpleging - Aard van de verhouding - Overeenkomst

- Art. 1, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

C.15.0360.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Openbare verkoop - Begrip - Formaliteiten

- Openbare verkoping - Verkoping zonder tussenkomst van een notaris

Een onder het monopolie van de notarissen vallende openbare verkoop in de zin van artikel 1, tweede lid, van de Wet van 16 maart 1803 tot regeling van het notarisambt is een verkoop waarbij aan een publiek dat fysiek of virtueel wordt samengebracht de mogelijkheid wordt geboden om concurrentiële biedingen te doen, waarbij de een kennis heeft van het bod van de ander, zonder noodzakelijk te weten van wie het bod uitgaat of wie het bod heeft gedaan en waarbij van bij de aanvang duidelijk is dat het goed aan de hoogste bieder zal worden toegewezen of dat het zal worden ingehouden; de omstandigheid dat bepaalde formaliteiten moeten worden vervuld om toegelaten te worden tot de biedingen, ontneemt aan de verkoop niet zijn openbaar karakter (1). (1) Zie concl. OM.

- Openbare verkoop - Begrip - Formaliteiten

- Art. 1, tweede lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

Uit de omstandigheid dat artikel 1, tweede lid, van de Wet van 16 maart 1803 tot regeling van het notarisambt, bepaalt dat, onder voorbehoud van de rechten van de openbare overheid, alleen notarissen bevoegd zijn om onroerende goederen, renten en hypothecaire schuldvorderingen openbaar te verkopen, volgt niet dat verkopingen die geschieden zonder tussenkomst van een notaris geen openbare verkopingen kunnen zijn in de zin van voormelde wetsbepaling (1). (1) Zie concl. OM.

- Openbare verkoping - Verkoping zonder tussenkomst van een notaris

- Art. 1, tweede lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

F.15.0052.F 3 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160603.2 AC nr. ...

Uit artikel 93ter, § 1, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde volgt dat de notaris die de bevoegde ambtenaar niet in kennis stelt, een fout begaat die, binnen de bepaalde grenzen, zijn aquiliaanse aansprakelijkheid jegens de Belgische Staat in het gedrang kan brengen, maar niet dat hij een rechtstreekse schuldenaar van de belasting over de toegevoegde waarde wordt tegen wie laatstgenoemde een vordering tot voldoening van de belasting zou kunnen instellen (1). (1) Cass. 24 november 1935, Bull. en Pas. I, 54; A. Culot e.a., Répertoire Notarial, dl. VII, boek VII, Droits d'enregistrement et TVA applicables aux ventes d'immeubles, Larcier 2013, nr. 1039 e.v.; RPDB, v° impôts, nr. 958; Th. Denotte, Les notifications fiscales notariales en matière d'impôts directs, RGEN 2001, p. 584; J. Verstappen, De fiscale rol van de notaris, Larcier, 2007, nr. 560 e.v.

- Voor hypotheek vatbaar goed - Akte m.b.t. het vervreemden of het bezwaren met een hypotheek - Eigenaar of vruchtgebruiker van dat goed of van een gedeelte ervan - BTW-plichtige - Betaling van de BTW en toebehoren die tot een hypothecaire inschrijving aanleiding kunnen geven - Verplichting van de notaris om de door de Koning aangewezen ambtenaar daarvan in kennis te stellen - Geen kennisgeving

- Art. 93ter, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

C.14.0463.N 26 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150626.3 AC nr. ...

Artikel 1223 Gerechtelijk Wetboek, in zijn toepasselijke versie (1), verzet zich niet ertegen dat wanneer de notaris zich akkoord verklaart met een tegen de staat van vereffening ingebrachte zwarigheid en de staat van vereffening daaraan aanpast, de rechtbank deze aangepaste staat kan homologeren. (1) Zoals van kracht vóór de vervanging ervan bij artikel 5 van de wet van 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening – verdeling (BS 14 september 2011, 2de ed.), dat in werking is getreden op 1 april 2012 (art. 10).

- Staat van vereffening - Zwarigheid - Aanpassing staat - Homologatie door de rechtbank

- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek

OMKOPING

P.22.1021.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.4 AC nr. ...

Artikel 246, § 2, Strafwetboek, dat actieve omkoping definieert, vereist niet dat het voorstel de ambtenaar voor wie het was bestemd, heeft bereikt (1). (1) Sinds de inwerkingtreding van de wet van 10 februari 1999 betreffende de bestraffing van corruptie, is het vragen om een voordeel strafbaar als eenzijdige handeling, die voltrokken en strafbaar is vanaf het begin van de iter criminis; uit de parlementaire voorbereiding volgt dat "het feit van actieve omkoping bestaat uit de eenzijdige handeling van een privépersoon die enig voordeel voorstelt aan een openbaar ambtenaar opdat deze een bepaald gedrag zou aannemen (...) terwijl het voortaan [niet meer om pogingen maar] om ogenblikkelijke misdrijven gaat, die voltooid zijn op het moment van de vraag of het voorstel, met de juridische gevolgen die daaruit voortvloeien" (Verantwoording van amendement nr. 2 van de regering, Parl.St. Senaat 1997-98, nr. 1-107/4, 9-10 en 16; zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 224, 146; D. FLORE, "La corruption", Les infractions, I, Les infractions contre les biens, o.l.v. H.-D. BOSLY en Ch. DE VALKENEER, 2016, 392-393). De strafbare handeling bestaat in het voorstellen, in tegenstelling tot de miskenning van het beroepsgeheim, dat een "onthulling" vereist, en derhalve niet wordt bestraft wanneer de gegevens die onder het beroepsgeheim vallen, niet ter kennis zijn gekomen van de persoon aan wie de dader die gegevens wilde onthullen hoewel hij daartoe niet het recht had (Cass. 29 juni 2022, AR P.22.0353.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.3, met concl. OM): het misdrijf werd geformuleerd, zelfs ten aanzien van een tussenpersoon. De wet vereist niet dat het voorstel de om te kopen persoon heeft bereikt (zie E. VANDEBROEK, "Vraag en aanbod. Laat de misdrijfomschrijving van publieke omkoping nog plaats voor straffeloze poging?", noot onder Gent 27 november 2012, T.Strafr., 2013, 398-402). Het OM heeft hieruit afgeleid dat het middel, in zoverre het aanvoert dat het misdrijf omkoping via tussenpersonen vereist dat het aanbod of het voorstel tot omkoping "op de een of andere manier ter kennis werd gebracht van de ambtenaar" die het beoogt om te kopen, faalt naar recht.

- Actieve omkoping - (Geen) Voorwaarde dat het voorstel de ambtenaar voor wie het was bestemd, heeft bereikt

- Art. 246, § 2 Strafwetboek

P.22.0486.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.14 AC nr. ...

Wanneer een eerste in kracht van gewijsde gegane beslissing het corruptiepact bewezen heeft verklaard en de omkoper heeft veroordeeld, kan de strafrechter die vervolgens moet kennisnemen van de op een later tijdstip uitgeoefende strafvordering tegen de persoon die van passieve omkoping wordt verdacht, niet beslissen dat dit pact niet bestaat; het rechterlijk gewijsde dienaangaande belet hem daarentegen niet om te beslissen dat de voormelde persoon hetzij niet aan de omkoping heeft deelgenomen, hetzij wel hierbij betrokken was, of nog, dat die persoon niet degene is die de opbrengst heeft aanvaard of, integendeel, wel diegene is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 692.

- Eindbeslissing die het corruptiepact bewezen verklaart - Gezag van gewijsde - Latere vervolging van de persoon die van passieve omkoping wordt verdacht

---

P.20.1295.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.1 AC nr. ...

De regel van de dubbele strafbaarstelling, alsook de voorwaarden met betrekking tot de nationaliteit of de hoofdverblijfplaats van de dader, bepaald in artikel 10quater, § 2, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, veronderstellen dat de omkoping van de buitenlandse ambtenaar werd gepleegd buiten het grondgebied van het Rijk.

- Omkoping van een buitenlandse ambtenaar - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Extraterritoriale bevoegdheid - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 10quater Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3, 4 en 246 Strafwetboek

P.19.1263.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.7 AC nr. ...

De in artikel 247, § 4, Strafwetboek bedoelde omkoping die het gebruik tot doel heeft door de persoon die een openbaar ambt uitoefent van de echte of vermeende invloed waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt om een handeling van een openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten van die handeling te verkrijgen, vereist niet dat het uitgeoefend openbaar ambt objectief gezien van die aard is dat het de overheid die de handeling moet verrichten, effectief kan beïnvloeden; het volstaat dat de persoon die het voorstel doet in de overtuiging verkeert dat de persoon tot wie hij zich richt over de noodzakelijke invloed beschikt of dat deze laatste zich voordoet alsof hij over een dergelijke invloed zou beschikken.

- Aanwenden van invloed

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of, rekening houdend met de concrete gegevens en omstandigheden van de zaak, het corruptiepact het gebruik tot doel heeft door een persoon die een openbaar ambt uitoefent, van de echte of vermeende invloed waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt om een handeling van een openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten van die handeling te verkrijgen, alsook, in voorkomend geval, of die invloed ook effectief werd aangewend zoals bedoeld in artikel 247, § 4, derde lid, Strafwetboek; het Hof gaat slechts na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet naar recht kunnen worden verantwoord.

- Misdrijf - Constitutieve elementen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.18.0824.F 19 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181219.4 AC nr. 726

Zij die schuldig zijn verklaard aan actieve omkoping kunnen ook hoofdelijk worden veroordeeld tot de kosten samen met de persoon die een openbaar ambt uitoefent en die een aanbod, een belofte of een voordeel van welke aard dan ook vraagt, aanneemt of ontvangt om een van de in artikel 247 Strafwetboek bedoelde gedragingen aan te nemen en die zich aldus schuldig heeft gemaakt aan passieve omkoping, waarbij elk van die twee telastleggingen een keerzijde van eenzelfde strafbaar feit van omkoping uitmaakt (1); daarentegen machtigt de omstandigheid dat onderscheiden daders die ingevolge eenzelfde beslissing afzonderlijk schuldig werden verklaard aan twee op zich reeds onderscheiden feiten van omkoping, de rechter niet om alle beklaagden hoofdelijk tot terugbetaling van dezelfde kosten te veroordelen (2). (1) Zie André LORENT, "Les frais de justice répressive", Rev.dr.pén.crim. 1983, p. 642, met verwijzing naar Cass. 26 juni 1926, Rev.dr.pén.crim. 1926, p. 816 ; Cass. 15 maart 2006, AR P.05.1488.F, AC 2006, nr. 153 (burgerlijke rechtsvordering, begrip "gemeenschappelijke fout"); contra Cass. 27 januari 1964, Pas. 1964, I, pp. 557 en 558. (2) Zie Cass. 20 juli 1971, AC 1971, p. 1125.

- Veroordeling van bepaalde beklaagden wegens actieve en van andere beklaagden wegens passieve corruptie - Hoofdelijke veroordeling tot alle kosten van de strafvordering - Wettigheid naargelang de feiten van corruptie al dan niet onderscheiden zijn

- Artt. 50, eerste en tweede lid, 246 en 247 Strafwetboek

P.17.0361.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.1 AC nr. ...

Het misdrijf publieke omkoping, met als doel het aanwenden van invloed, is een vorm van omkoping die niet het verrichten van een handeling of het nalaten ervan beoogt maar de uitoefening door de omgekochte persoon van zijn invloed om een handeling van een openbare overheid of van een openbaar bestuur of het nalaten van een dergelijke handeling te verkrijgen (1); vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 februari 1999 was de handeling van het ambt bedoeld in de artikelen 246 e.v. Strafwetboek, zoals van toepassing op het ogenblik van de feiten, de handeling die deel uitmaakt van de werkzaamheden van de ambtenaar, zonder dat werd vereist dat laatstgenoemde ook beslissingsbevoegdheid had (2) ; wat dat betreft was de aanwending van een daadwerkelijke dan wel vermeende invloed die een onderdeel is van de uitoefening, door de ambtenaar, van zijn ambt, zelfs als hij niet over beslissingsbevoegdheid beschikt doch zodra hij op enigerlei wijze deelneemt aan het besluitvormingsproces of aan de voorbereiding daarvan, reeds vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 februari 1999 strafbaar gesteld. (1) Cass. 27 januari 2016, AR P.15.1362.F, AC 2016, nr. 61. (2) Cass. 9 december 1997, AR P.95.0610.N, AC 1997, nr. 540, inz. p. 1387 (passieve omkoping); in dezelfde zin, zie ook Cass. 21 oktober 2009, P.08.1334.F (actieve omkoping); D. FLORE, "La corruption" in D. BOSLY en Ch. DE VALKENEER, Les infractions, dl. I, Les infractions contre les biens, 1ste uitg., Brussel, Larcier 2008, p. 331 en 336.

- Aanwenden van invloed - Begrip - Werking van de wet in de tijd

- Artt. 246 e.v. Strafwetboek

P.15.1362.F 27 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160127.6 AC nr. ...

De telastlegging publieke omkoping met het oog op de aanwending van invloed is een vorm van omkoping die niet het verrichten van een handeling of het nalaten ervan beoogt maar de uitoefening door de omgekochte persoon van zijn invloed om een handeling van een openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten ervan te verkrijgen (1). (1) A. De Nauw, “Corruption et marchés publics. Des dispositions nouvelles”, Rev. dr. U.L.B., 1998, 107-122; 1. De Nauw en Fr. Kuty, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2014, pp. 127-128, nr. 198; A. Weyembergh en L. Kennes, Droit pénal spécial, T. I, Anthémis, 2011, pp. 309-310; D. Flore, L’incrimination de la corruption, in Dossier nr. 4, R.D.P.C., 1999, Die Keure, p. 94; J. Spreutels, Fr. Roggen en E. Roger France, Droit pénal des affaires, Bruylant 2005, pp. 272-274; D. Flore, La corruption, in Les infractions, T. I, Larcier, 2008, p. 336.

- Publieke omkoping - Aanwenden van invloed

- Art. 247, § 4 Strafwetboek

De passieve publieke omkoping met het oog op de aanwending van invloed veronderstelt dat de persoon die om zijn invloed wordt verzocht, een persoon is “die een openbaar ambt uitoefent”; het is echter niet het statuut van die persoon dat in dat opzicht bepalend is maar het ambt dat hij bekleedt en dat zelf van openbare aard moet zijn; om strafbaar te zijn, moet dat verzoek gericht zijn tot de omgekochte persoon in de uitoefening van een ambt van openbare aard; de beoogde, echte of vermeende, invloed kan echter het kader van dat ambt te buiten gaan (1). (1) A. De Nauw, “Corruption et marchés publics. Des dispositions nouvelles”, Rev. dr. U.L.B., 1998, 107-122; 1. De Nauw en Fr. Kuty, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2014, pp. 127-128, nr. 198; A. Weyembergh en L. Kennes, Droit pénal spécial, T. I, Anthémis, 2011, pp. 309-310; D. Flore, L’incrimination de la corruption, in Dossier nr. 4, R.D.P.C., 1999, Die Keure, p. 94; J. Spreutels, Fr. Roggen en E. Roger France, Droit pénal des affaires, Bruylant 2005, pp. 272-274; D. Flore, La corruption, in Les infractions, T. I, Larcier, 2008, p. 336.

- Passieve publieke omkoping - Aanwenden van invloed - Omgekocht persoon - Persoon die een openbaar ambt uitoefent

- Art. 247, § 4 Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER

P.25.1019.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.3 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank beoordeelt onaantastbaar of de door artikel 47, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing van het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten voorhanden is en het kan daarbij het gegeven van een onduidelijk verblijfsstatuut betrekken, zonder dit gegeven als een autonome tegenaanwijzing in aanmerking te nemen.

- Strafuitvoering - Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit van elektronisch toezicht - Afwijzing - Tegenaanwijzingen - Artikel 47, § 1, 2° Wet Strafuitvoering - Risico op het plegen van nieuwe ernstige feiten - Beoordeling door de rechter - In aanmerking nemen van het onduidelijk verblijfsstatuut van de veroordeelde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 47, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.1043.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.4 AC nr. ...

Indien de kamer voor de bescherming van de maatschappij vaststelt dat een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM omdat een geïnterneerde niet binnen een redelijke termijn is geplaatst in een aan zijn geestestoestand aangepaste instelling, moet die kamer de onrechtmatigheid van de vrijheidsberoving afwegen tegen het gevaar dat een vrijlating van de geïnterneerde voor de samenleving oplevert en kan zij beslissen dat gelet op die gevaarlijkheid de geïnterneerde niettegenstaande de vastgestelde schending van artikel 5.1.e EVRM van zijn vrijheid blijft beroofd, waarbij het de kamer als multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege toekomt onaantastbaar de gevaarlijkheid van een geïnterneerde te beoordelen en bij die beoordeling, die niet noodzakelijk samenvalt met de beoordeling van de geestestoestand van de geïnterneerde, dient de kamer rekening te houden met de concrete omstandigheden van de zaak zoals die gekend zijn op het ogenblik van de te nemen beslissing en kan zij daarvoor onder meer steunen op de aard van de feiten waarvoor de interneringsmaatregel is bevolen, deskundigenverslagen van psychiaters of psychologen, risicotaxaties en informatie verstrekt door de penitentiaire autoriteiten, zonder dat de kamer door die verslagen en gegevens is gebonden of dat zij er in haar beslissing noodzakelijk melding moet van maken; de vereiste van een actuele beoordeling sluit niet uit dat de kamer ook rekening houdt met niet recente of minder recente verslagen voor zover blijkt dat de daarin vervatte gegevens nog steeds relevant zijn voor de beoordeling van de gevaarlijkheid van de geïnterneerde op het ogenblik van de te nemen beslissing aangezien de kamer niet zonder meer abstractie kan maken van de voorgaanden van de geïnterneerde op strafrechtelijk, psychiatrisch, psychologisch, sociaal en penitentiair vlak, maar het is niet vereist dat de kamer bij elke beoordeling die zij moet maken betreffende de gevaarlijkheid van een geïnterneerde telkens een nieuw psychiatrisch of een psychologisch onderzoek of een risicotaxatie beveelt en alhoewel de beoordeling van de gevaarlijkheid van de geïnterneerde voor de maatschappij steeds een inschatting naar de toekomst veronderstelt en een daarmee noodzakelijk verbonden onzekerheid, impliceert dit evenwel niet dat de beoordeling arbitrair is.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Schending van artikel 5.1.e EVRM - Geïnterneerde die niet binnen een redelijke termijn in een aan zijn geestestoestand aangepaste instelling is geplaatst - Gevolg - Afweging door de KBM van de onrechtmatige vrijheidsberoving tegen het gevaar voor de maatschappij van een vrijlating van de geïnterneerde - Onaantastbare beoordeling - Elementen van de beoordeling - Actuele beoordeling - Onzekerheid verbonden aan de inschatting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.1072.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 29, 39.1 en 39.2 van het Verdrag van Wenen volgt niet dat een diplomatieke ambtenaar wiens taak werd beëindigd en die de ontvangststaat nog niet heeft verlaten, zijn onschendbaarheid slechts verliest nadat aan hem het verstrijken van de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn werd meegedeeld of nadat de zendstaat daarover heeft beslist en de rechter van de ontvangststaat die over de toepasselijkheid van de onschendbaarheid van een diplomatiek ambtenaar moet oordelen kan vaststellen wanneer de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn is verstreken en oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak waarbij de omstandigheid dat de diplomatieke ambtenaar na de beëindiging van zijn taak nog over een verblijfstitel beschikt, de rechter bij die beoordeling niet bindt; de voormelde bepalingen sluiten niet uit dat een diplomatieke ambtenaar na het ophouden van zijn onschendbaarheid wordt aangehouden voor feiten die zich hebben voorgedaan na de beëindiging van zijn taak en op een ogenblik dat hij de ontvangststaat nog niet heeft verlaten.

- Diplomatieke immuniteit - Diplomatiek ambtenaar - Begin en einde van de voorrechten en immuniteiten - Artikelen 29, 39.1 en 39.2 Verdrag van Wenen - Beëindiging van de diplomatieke taak - Diplomatiek ambtenaar die de ontvangststaat niet heeft verlaten - Verlies van de onschendbaarheid - Verstrijken van de redelijke termijn om het land te verlaten - Beoordeling door de rechter - Gevolg - Aanhouding van de diplomatieke ambtenaar - Draagwijdte

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 39.2 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968
- Art. 39.1 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968
- Art. 29 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968

P.25.0948.N 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.1 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter kan een verzoek om de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied afwijzen indien hij het voorhanden zijn vaststelt van de door artikel 28, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing van een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden, waaraan niet kan worden tegemoetgekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden en de strafuitvoeringsrechter bepaalt onaantastbaar of een omstandigheid een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden oplevert; niet is vereist dat die omstandigheid rechtstreeks een manifest risico in de zin van artikel 28, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering oplevert zodat ook een omstandigheid die onrechtstreeks een dergelijk manifest risico oplevert, als tegenaanwijzing kan worden aangenomen en de strafuitvoeringsrechter kan uit het strafrechtelijk verleden van een veroordeelde een dergelijk manifest risico voor de fysieke integriteit van derden afleiden (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1732.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.8.

- Strafzaken - Strafuitvoering - Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Verzoek tot toekenning van de modaliteit van voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Begrip - Onrechtstreeks risico - Verwijzing naar het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde - Beoordeling door de rechter

- Art. 28, § 2, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0937.N 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAK.1 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter beslist over het verzoek tot invrijheidstelling om medische redenen steunend op de adviezen van de directeur van de gevangenis, de behandelende geneesheer, de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst en, in voorkomend geval, van de door de veroordeelde gekozen geneesheer, alsook van het openbaar ministerie; hij beoordeelt daartoe onaantastbaar de bewijswaarde van die adviezen; uit de enkele omstandigheid dat in het vonnis enkel wordt verwezen naar één advies, kan niet worden afgeleid dat de strafuitvoeringsrechter de andere adviezen niet in aanmerking heeft genomen (1). (1) Zie Cass. 7 mei 2019, AR P.19.0397.N, AC 2019, nr. 268.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Bewijswaarde van de adviezen van de directeur van de gevangenis, de behandelende geneesheer, de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst en, in voorkomend geval, van de door de veroordeelde gekozen geneesheer, alsook het OM - Beoordelingsvrijheid - Alleen verwijzing naar één advies in het vonnis - Gevolg

- Art. 74, § 3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.25.0568.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.7 AC nr. ...

Het al dan niet aannemen van verzachtende omstandigheden in het voordeel van de dader van een moord – een misdaad die de wet bestraft met levenslange opsluiting – valt onder de onaantastbare beoordeling van het hof van assisen (1), aangezien het niet op alle daders van dezelfde misdaad de verzachtende omstandigheid dient toe te passen die het voor een van hen heeft aangenomen (2). (1) "Het hof van assisen oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar of er al dan niet verzachtende omstandigheden kunnen worden aangenomen" (Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1394.N, AC 2015, nr. 120); zie Cass. 17 juni 1980, AC 1979-80, II, p. 1299; Cass. 9 oktober 1973, AC 1974, I, 144. (2) "De rechter beschikt over een discretionaire bevoegdheid om verzachtende omstandigheden al dan niet toe te kennen; volgens zijn onaantastbare beoordeling kan hij ze aan een bepaalde medebeschuldigde, medebeklaagde of mede-inverdenkinggestelde toekennen, maar niet aan een andere" (Cass. 2 oktober 2002, AR P.02.1038.F, AC 2002, nr. 504). En "het enkele feit dat de rechter oordeelt dat een welbepaalde omstandigheid voor een beschuldigde een verzachtende omstandigheid is die een strafvermindering verantwoordt, heeft, gelet op het individuele karakter van de straf, niet voor gevolg dat hij moet motiveren waarom diezelfde omstandigheid ook voor een andere beschuldigde niet als verzachtende omstandigheid wordt aangenomen" (Cass. 20 januari 2004, AR P.03.1364.N, AC 2004, nr. 31). Zie wat betreft het persoonlijke karakter van de verzachtende omstandigheden, A. BRAAS, Précis de droit pénal, Bruylant, 1936, nr. 402; Ch. HENNAU en J. VERHAEGEN, Droit pénal général, Bruylant, 2de uitg., 1995, nr. 513.

- Hof van assisen - Straftoemeting - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Feitelijke beoordeling - Gevolg - (Geen) verplichting om op alle daders van dezelfde misdaad de voor een van hen aangenomen verzachtende omstandigheid toe te passen

- Art. 80 Strafwetboek
- Art. 79 Strafwetboek

P.25.0536.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.34 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de voor het misdrijf van verduistering van artikel 240 Strafwetboek vereiste bedrieglijk opzet aanwezig is; hij kan daarbij rekening houden met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van de gelden die aan de ambtenaar waren toevertrouwd, zoals het advies van de tuchtoverheid van de ambtenaar; uit het enkele feit dat de rechter bij de beoordeling van het bedrieglijk opzet rekening houdt met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van aan de ambtenaar toevertrouwde gelden, volgt niet dat de rechter het aflopend karakter van het misdrijf van verduistering miskent; uit de omstandigheid dat de ambtenaar zich hem toevertrouwde gelden heeft toegeëigend omdat hij meende daarop gerechtigd te zijn, zonder dat hij voor die toe-eigening het akkoord heeft verkregen van zij die aanspraak konden maken op die gelden, volgt niet dat deze laatsten niet langer in staat zijn om die toe-eigening te betwisten; uit die enkele omstandigheid volgt evenmin dat de rechter noodzakelijk moet aannemen dat de ambtenaar heeft gehandeld met bedrieglijk opzet; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

- Strafzaken - Verduistering - Notaris - Vereffening van een nalatenschap - Verduistering van activa - Bedrieglijk opzet - Gegevens die dateren van na beweerde feiten - Beoordeling

- Art. 240 Strafwetboek

P.25.0366.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.10 AC nr. ...

Onder de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken in de zin van artikel 42, 1°, Strafwetboek, wordt het corpus delicti verstaan, namelijk de zaken waarop het misdrijf feitelijk werd voltrokken; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een zaak het voorwerp van het misdrijf uitmaakt in de zin van artikel 42, 1°, Strafwetboek, waarbij het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Straf van verbeurdverklaring - Zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken - Begrip - Onaantastbare beoordeling door rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 42, 1° Strafwetboek

P.24.1676.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.16 AC nr. ...

De bevindingen van een technisch raadsman, die een partij bijbrengt ter ondersteuning van een vordering, een exceptie of een verweer, hebben geen wettelijke bewijswaarde, maar behoren tot de vrije bewijswaardering van de strafrechter; aldus oordeelt die rechter onaantastbaar of en in welke mate de bevindingen van de technisch raadsman hem overtuigen en geen enkele bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verplicht de strafrechter die oordeelt dat de bevindingen van de technisch raadsman niet overtuigend zijn, aanvullend technisch onderzoek te vragen of een gerechtsdeskundige aan te stellen.

- Bewijsmiddelen - Verslag van een technisch raadsman - Vrije bewijswaardering - Onaantastbare beoordeling - Geen verplichting tot aanvullend onderzoek - Gevolg

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon beticht van het plegen van een witwasmisdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3° of 4°, Strafwetboek, op het moment van zijn handelen of bij de aanvang ervan kennis had van de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de illegale vermogensvoordelen die het voorwerp van de witwasbetichting uitmaken; de rechter kan die kennis wettig afleiden uit alle hem regelmatig overgelegde gegevens, zowel van precieze als van algemene aard en zowel daterend van vóór als van na de voltrekking van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten (1). (1) Zie Cass. 16 januari 2018, AR P.17.1037.N, AC 2018, nr. 33.

- Witwassen - Tweede en derde witwasmisdrijf - Kennis van de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de illegale vermogensvoordelen - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Kennis afgeleid uit gegevens van precieze of algemene aard - Kennis afgeleid uit gegevens van vóór als na de voltrekking van het misdrijf - Draagwijdte

- Art. 505, eerste lid, 3° en 4° Strafwetboek

P.25.0286.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde tot staving van zijn verzoek om opschorting van de uitspraak een concreet gegeven aanvoert waaruit blijkt dat de straf tot zijn declassering zal leiden, dient de rechter in feite te onderzoeken of de aangevoerde omstandigheid dit werkelijk tot gevolg kan hebben; dit onderzoek valt onder de onaantastbare beoordeling van de feitenrechter (1). (1) Zie, wat betreft deze feitelijke beoordeling, Cass. 26 oktober 2021, AR P.21.0958.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.11, en de concl. van advocaat-generaal SCHOETERS, ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211026.2N.11.

- Beklaagde verzoekt om de gewone opschorting van de uitspraak - Motivering van de beslissing over het verzoek - Onderzoek of een aangevoerd concreet gegeven wijst op een gevaar voor declassering in geval van straf - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.25.0348.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.27 AC nr. ...

Een openbare weg in de zin van artikel 1, eerste lid, Wegverkeersreglement is iedere weg die toegankelijk is voor het verkeer te land, onafhankelijk van de officiële benaming, het uitzicht of het eigendomsrecht; een weg die enkel openstaat voor het verkeer te land van bepaalde categorieën van personen is geen openbare weg; een parking die voor alle weggebruikers zonder onderscheid toegankelijk is, kan als een openbare weg worden gekwalificeerd; het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een weg toegankelijk is voor het verkeer te land dan wel enkel openstaat voor bepaalde categorieën van personen; uit het enkele feit dat een parking is afgesloten met slagbomen, de toegang betalend is en al dan niet door middel van een bord wordt aangegeven dat de parking voorbehouden is voor patiënten en bezoekers van een ziekenhuis, volgt niet dat die parking geen openbare weg is in de zin van artikel 1, eerste lid, Wegverkeersreglement, op voorwaarde dat vaststaat dat de parking toegankelijk is voor alle weggebruikers zonder onderscheid; de omstandigheid dat het ziekenhuis om privacyredenen de toegang niet zou kunnen ontzeggen aan anderen dan patiënten en bezoekers, laat niet toe anders te oordelen; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 17 november 2020, AR P.20.0868.N, AC 2020, nr. 703; Cass. 16 november 1993, AR nr. 6748, AC 1993, nr. 464; Cass. 18 februari 1982, AR 6501, AC 1981-82, nr. 365; Contra: Pol. Mechelen 18 november 2016, nr. 16A88, VAV 2017, 37 (parking met slagbomen is privéparking); S. VEREECKEN, "Het belang van de kwalificatie als openbare weg, openbare plaats of privéterrein", RABG 2006, 1427-1431; G. MEYNS, "De ene weg is de andere niet: openbare weg versus private weg", in Verkeer, Aansprakelijkheid, Verzekering, Kluwer, 2008, 177-179.

- Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeersreglement - Begrip openbare weg - Betaalparking van een ziekenhuis met slagbomen met voorbehouden toegang voor patiënten en bezoekers - Geen controle op de gebruiker aan de ingang van de parking - Beoordeling aan de hand van concrete gegevens - Wettigheidscontrole door het Hof

- Art. 1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.25.0047.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.27 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf te zijn benadeeld, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, de omvang van de schade en het oorzakelijk verband tussen de schade en de vermelde misdaad of het vermelde wanbedrijf maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijke partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door de misdaad of het wanbedrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken en het onderzoeksgerecht oordeelt in beginsel onaantastbaar of de schade die de benadeelde beweert te hebben geleden aannemelijk is, wat het kan afleiden uit zijn vaststelling dat de betrokkene al dan niet reële en persoonlijke schade heeft of kan hebben geleden; de kosten of uitgaven die de beroepsvereniging heeft gedaan om bewarende maatregelen te nemen met het oog op het beperken of het beheersen van de schade die een van haar leden zou hebben toegebracht aan derden ingevolge het plegen van hem verweten misdrijven, indien bewezen, kan schade uitmaken die de beroepsvereniging werkelijk en persoonlijk lijdt als gevolg van die misdrijven en die zij op het moment van haar burgerlijke partijstelling nog niet concreet dient becijferen en de beroepsvereniging kan, onder de vorm van reputatieschade, ook werkelijke, rechtstreekse en persoonlijke schade lijden ingevolge misdrijven gepleegd door een van haar leden waarbij het feit dat de beroepsvereniging niet kan worden vereenzelvigd met leden en niet verantwoordelijk is voor het professionele handelen van een van haar leden, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239.

- Onderzoeksgerecht - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beroepsvereniging - Orde van Advocaten - Kosten en uitgaven door de beroepsvereniging van bewarende maatregelen strekkende tot schadebeperking - Reputatieschade - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.25.0201.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.19 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of hij aan wie een door artikel 1 Wet Beroepsuitoefeningsverbod bedoeld bestuurdersverbod werd opgelegd, artikel 4 Wet Beroepsuitoefeningsverbod heeft overtreden door als feitelijk bestuurder van een vennootschap te handelen; de rechter kan bij die beoordeling wel degelijk betrekken dat de betrokkene gebruik maakt van roerende en onroerende goederen van de vennootschap, hij beschikt over een bankkaart van de vennootschap, hij het ontslag van een zaakvoerder van de vennootschap regelt en hij zich inlaat met het beheer van een bedrijvigheid van de vennootschap en de aanwending van financiële middelen die uit die bedrijvigheid voortkomen.

- Beroepsverbod - Overtreding van een opgelegd beroepsverbod - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Art. 4 KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen

- Art. 1 KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen

P.25.0305.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.23 AC nr. ...

Een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is een geleide ondervraging over misdrijven die aan een in dat artikel bedoelde persoon ten laste kunnen worden gelegd door een daartoe bevoegde ambtenaar, geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden maar dat artikel is niet van toepassing op spontane verklaringen of aanwijzingen van een persoon die op zijn gedrag of situatie wordt aangesproken door een daartoe bevoegde ambtenaar, wiens interpellatie enkel bedoeld is om zich een juist beeld van de vastgestelde feiten te vormen teneinde vervolgens een gepaste beslissing te kunnen nemen; dat de vastgestelde feiten kunnen wijzen op het bestaan van een misdrijf, dat de controle in het kader waarvan de feiten worden vastgesteld bewijs kan opleveren dat kan worden gebruikt in het kader van een strafvervolging of dat specifieke vragen worden gesteld, is daarbij niet doorslaggevend en de rechter oordeelt op grond van de hem concreet voorgelegde feiten, met inbegrip van de specifieke context waarin het gesprek en de eventueel daarin vervatte vraagstelling plaatsvond, onaantastbaar of er al dan niet sprake is van een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 9 mei 2023, AR P.21.0738.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.7, met concl. van advocaat–generaal B. DE SMET; Cass. 9 november 2021, AR P.21.1008.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10; Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N, AC 2019, nr. 566, RW 2020–21, 778, NC 2021, 416 /5 met noot J. DE SMEDT, "Vragen staat vrij, verhoren niet. Op weg naar een positieve definitie van het begrip 'verhoor' in artikel 47bis Sv.?"; Cass. 28 mei 2019, AR P.19.0127.N, AC 2019, nr. 330; zie M.–A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 431.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor door politieambtenaren - Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Begrip - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.25.0701.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.28 AC nr. ...

Krachtens artikel 3 EVRM mag niemand worden onderworpen aan foltering, noch aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen maar het enkele feit dat hij die van zijn vrijheid is beroofd met het oog op strafvervolging ongemakken ondervindt van zijn opsluiting, maakt die opsluiting nog niet strijdig met artikel 3 EVRM aangezien daarvoor een minimum aan zwaarwichtigheid vereist is; indien een beklaagde die zich in voorlopige hechtenis bevindt, voorhoudt dat hij is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM, kan hij door middel van een overeenkomstig artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling de rechter vragen zich daarover uit te spreken en die rechter kan voor zover een schending van artikel 3 EVRM vaststaat, effectief rechtsherstel verlenen.; het staat aan de rechter die kennis neemt van een door een beklaagde op grond van artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling onaantastbaar te oordelen of de beklaagde daadwerkelijk is opgesloten in omstandigheden die onverenigbaar zijn met artikel 3 EVRM en in het bijzonder of de vereiste drempel van minimale zwaarwichtigheid is bereikt en de rechter dient bij die beoordeling rekening te houden met de actuele omstandigheden waarin de beklaagde is opgesloten maar het komt de rechter naar aanleiding van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling niet toe te oordelen over de omstandigheden waaronder de beklaagde in het verleden van zijn vrijheid werd beroofd maar die achterhaald zijn ingevolge een wijziging van zijn detentietoestand (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5; EHRM 10 april 2012, nr. 42732/12, Ananyev e.a. t. Rusland.

- Voorlopige hechtenis - Detentieomstandigheden - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Aanvoering van een opsluiting strijdig met artikel 3 EVRM - Vereiste van minimale zwaarwichtigheid - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet - Beoordeling door de rechter - Criteria - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27, § 1, 1° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0510.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.8 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank beoordeelt op onaantastbare wijze het ontbreken van tegenaanwijzingen die betrekking hebben op het gevaar om nieuwe ernstige misdrijven te plegen, dat door het opleggen van bijzondere voorwaarden, zoals bedoeld in artikel 47, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering, niet kan worden verholpen; de rechter kan bij die beoordeling met name rekening houden met de aard en met de ernst van de feiten die aan de basis van de veroordeling van de gedetineerde liggen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Bestaan van tegenaanwijzingen - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Beoordelingscriteria

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0475.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.21 AC nr. ...

Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat iedere rechter kan worden gewraakt wegens gewettigde verdenking en gewettigde verdenking in de zin van deze bepaling veronderstelt dat een rechter niet in staat is op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen in de zaak of dat bij de partijen en de publieke opinie gewettigde twijfel bestaat over zijn geschiktheid om op die wijze uitspraak te doen, maar die twijfel moet objectief gerechtvaardigd zijn; de rechter stelt onaantastbaar vast of er redenen zijn die een gewettigde verdenking objectief rechtvaardigen waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord, maar de enkele reden dat de rechter zijn beslissing over een voorafgaande vraag van de beklaagde om hem de dienstregeling, op grond waarvan die rechter werd aangeduid om te zetelen in de zaak, over te maken of deze publiek te maken, voegt bij de grond van de zaak, rechtvaardigt objectief gezien geen gewettigde twijfel bij de partijen en de publieke opinie over zijn geschiktheid om op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen in de zaak aangezien de rechter zich in dat geval nog niet heeft uitgesproken over de aanspraak van de betrokken partij.

- Wraking - Strafzaken - Dienstregeling houdende aanduiding van de rechter - Vraag van de beklaagde tot overmaking of publiekmaking van de dienstregeling - Voeging van de vraag bij de grond van de zaak - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.25.0606.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.32 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 5.3 EVRM, die beoogt de individuele vrijheid te beschermen, volgt dat indien de duur van de voorlopige hechtenis niet langer redelijk is, de betrokkene in vrijheid moet worden gesteld aangezien de ernstige aanwijzingen van schuld of de redelijke verdenking na verloop van tijd op zich niet meer volstaan om de hechtenis te blijven handhaven; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak onder meer wat betreft de aard en de complexiteit van de feiten, de houding van de inverdenkinggestelde en de houding van de met opsporing belaste instanties, het door artikel 5.3 EVRM gewaarborgde recht van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd om binnen een redelijke termijn te worden berecht, is miskend en bij die beoordeling kan de rechter ook de aanwending van proceduremiddelen door andere beklaagden mee in overweging nemen, alsook het gegeven dat een afsplitsing van de zaak betreffende één beklaagde niet in het belang van een goede rechtsbedeling is.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijketermijnverweer - Beoordelingscriteria door de rechter - Aanwending van rechtsmiddelen door andere beklaagden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, §§ 1 en 5, eerste en tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0204.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.2 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering blijkt dat de wetgever de misbruiken van de verzetsprocedure heeft willen tegengaan door een beperking van de mogelijkheid om tegen een verstekbeslissing verzet aan te tekenen, zonder daarbij afbreuk te doen aan het recht van de partijen om te worden gehoord als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, en aan de vereisten die ter zake worden gesteld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; uit diezelfde wetsgeschiedenis en de voormelde door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gegeven uitlegging van artikel 6 EVRM volgt dat het door artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering gehanteerde begrip "wettige reden van verschoning" die gevallen omvat die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch om zich te onttrekken aan het gerecht; die afstand of die wil zich te onttrekken kan niet alleen worden afgeleid uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet is komen opdagen op de rechtszitting waarop zij behoorlijk was opgeroepen en voldoende de gevolgen kan inschatten van de beslissing om afwezig te blijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 12 november 2024, AR P.24.0975.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241112.2N.12; Cass. 5 juni 2024, AR P.24.0345.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240605.2F.6 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 19 maart 2024, AR P.23.1713.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240319.2N.7; Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1291.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.9, met concl. OM; Cass. 8 oktober 2019, AR P.19.0636.N, AC 2019, nr. 508; Cass. 3 april 2019, AR P.19.0032.F, AC 2019, nr. 206, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas., NC 2019, 548, noot K. DE BACKER, JLMB 2019, 1337, noot F. KUTY; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS, NC 2018, 309, noot E. DE ROOS, T. Strafr. 2018, 240, noot T.D.

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Afwezigheid in de verstekprocedure met kennis van de dagvaarding en zonder een reden van overmacht of wettige reden van verschoning - Ongedaan verzet - Begrip wettige reden van verschoning - Beoordeling - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1711.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10 AC nr. ...

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter, naast eventueel andere subcriteria, onder meer in aanmerking nemen dat de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, alsook dat de ernst van het misdrijf de begane onregelmatigheid al dan niet veruit overstijgt en de rechter is daarbij niet gebonden door welbepaalde bewoordingen; het recht op een eerlijk proces is in de regel miskend en het onregelmatige bewijsmateriaal moet uit het debat worden geweerd wanneer de optredende overheidsinstanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid en het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat; wanneer een beklaagde in zijn verweer voor het appelgerecht niet heeft aangevoerd dat de door hem aangeklaagde onregelmatigheid in de bewijsvergaring opzettelijk of door een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, moet de rechter zijn oordeel dat er geen dergelijk opzet of geen dergelijke nalatigheid aanwezig is, niet nader toelichten en de enkele omstandigheid dat een verbalisant een voorschrift overtreedt dat behoort tot een gereglementeerde bewijsvergaring die hij moet kennen, impliceert niet noodzakelijk dat die verbalisant de onregelmatigheid opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid heeft begaan en de rechter oordeelt hierover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1579.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12.

- Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Criterium van de miskenning van het recht op een eerlijk proces - Subcriteria - Opzettelijke onregelmatigheid - Met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid - Ernst van de begane onregelmatigheid vergeleken met de ernst van het misdrijf - Verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van de zaak - Overtreding door een verbalisant van een voorschrift van een gereglementeerde bewijsvergaring - Motivering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.25.0413.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.27 AC nr. ...

Het staat aan de strafuitvoeringsrechtbank onaantastbaar te oordelen of één of meerdere van de in artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen voorhanden zijn en bij die beoordeling is de rechtbank niet gebonden door de zienswijze van de PSD, die in deze aangelegenheid een louter adviserende rol vervult en geen beslissingsmacht heeft; het enkele feit dat de PSD een andere opvatting heeft over de persoonlijkheid van een veroordeelde, zijn psychologisch of psychiatrisch profiel en het al dan niet voorhanden zijn van de wettelijk bepaalde tegenaanwijzingen, dan de door de strafuitvoeringsrechtbank aangestelde deskundigen, de overheden die de strafuitvoeringsrechtbank moeten adviseren zoals de directeur en het openbaar ministerie en ten slotte de strafuitvoeringsrechtbank zelf, creëert voor de veroordeelde geen recht op een strafuitvoeringsmodaliteit.

- Strafzaken - Strafuitvoering - Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Zienswijze van de PSD die afwijkt van die van de deskundigen en andere adviserende overheden - Draagwijdte - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.25.0416.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.21 AC nr. ...

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0417.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.28 AC nr. ...

Een persoon die aan het onderzoeksgerecht vraagt om te bevelen dat zijn voorlopige hechtenis wordt uitgevoerd in een ander arresthuis dan datgene waarin hij krachtens het bevel tot aanhouding is opgesloten, omdat hij zich daar bevindt in omstandigheden die een schending van artikel 3 EVRM uitmaken, moet ter staving van zijn aanvoering een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekken van zijn actuele opsluitingsomstandigheden, met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die het onderzoeksgerecht moet in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is en indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekt van zijn opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan het onderzoeksgerecht om de gegrondheid van zijn verzoek te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de vereiste onderzoeksmaatregelen; alhoewel de omstandigheden dat het EHRM België heeft veroordeeld wegens schending van artikel 3 EVRM ingevolge de vaststelling van concreet ontoereikende opsluitingomstandigheden in bepaalde gevangenissen en dat van dergelijke omstandigheden eveneens sprake is in een recent verslag van het Comité van Toezicht bevoegd voor een bepaalde gevangenis een sterke aanwijzing vormen dat in die gevangenis personen worden vastgehouden in vernederende en onmenselijke omstandigheden, verplicht dit het onderzoeksgerecht niet om zonder meer te oordelen dat op het moment van de uitspraak alle aldus vastgestelde omstandigheden in die gevangenis nog steeds onverkort aan de orde zijn, noch dat dit het geval is in elke situatie en voor wat betreft elke opgesloten persoon en het onderzoeksgerecht dat daarbij onder meer rekening kan houden met de problemen die een opgesloten persoon concreet bij de gevangenisdirectie heeft aangeklaagd oordeelt op grond van de aan dat gerecht voorgelegde concrete omstandigheden onaantastbaar of een persoon is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM en of hij dienvolgens het recht heeft op de uitvoering van zijn hechtenis in een andere gevangenis (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5

- Voorlopige hechtenis - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0781.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.18 AC nr. ...

Indien overmacht die verantwoordt dat een hoger beroep, aangetekend na het verstrijken van de in artikel 203 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn, toch ontvankelijk wordt verklaard, de appellant evenwel slechts tijdelijk heeft belet om hoger beroep in te stellen, vangt van zodra de overmachtssituatie is opgehouden een nieuwe termijn aan om alsnog een verklaring van hoger beroep af te leggen en de omstandigheid dat de appellant de hem als beklaagde ten laste gelegde feiten betwist, doet daaraan geen afbreuk; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar of overmacht de appellant heeft belet tijdig hoger beroep in te stellen, alsook wanneer de overmachtssituatie voor de appellant heeft opgehouden te bestaan; het Hof gaat wel na of het appelgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2023, AR P.22.1549.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230228.2N.3.

- Strafzaken - Laattijdig hoger beroep - Overmacht - Tijdelijk beletsel - Aanvang nieuwe termijn - Onaantastbare beoordeling door het appelgerecht - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.24.1472.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.13 AC nr. ...

Niet om het even welke gedraging waarmee een beklaagde wetens en willens bijdraagt tot de productie van drugs in het kader van een vereniging, kan worden aangemerkt als een positieve daad voor deelneming in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek, aan andere aspecten van de drugproductie; zo zal, ongeacht de kennis van de betrokkene, zijn louter uitvoerende of ondergeschikte bijdrage aan een bepaald aspect van de drugproductie of van de vereniging die deze productie organiseert, niet noodzakelijk wijzen op zijn deelneming in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek aan een ander aspect daarvan, maar dat kan daarentegen wel het geval zijn voor wat betreft een beklaagde uit wiens handelwijze een meer voorname, actieve of organisatorische rol blijkt in het productieproces of in de vereniging zodat voor die beklaagde de rechter wel kan aannemen dat zijn gedragingen met betrekking tot bepaalde aspecten van het productieproces, zoals het ter beschikking stellen van locaties of het organiseren van de anonimiteit van de deelnemers aan de productie, ook positieve handelingen uitmaken met betrekking tot andere aspecten van dat proces, zoals de diefstal van elektriciteit als een inherent onderdeel van die productie, ook al heeft de betrokkene tot die andere aspecten geen specifieke bijdrage geleverd; de rechter oordeelt onaantastbaar of er in een concreet geval is voldaan aan de vermelde vereisten en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1374.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1; Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7, Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15, RW 2023-24, nr. 2, 58-62, met noot S. MELIS.

- Strafzaken - Verdovende middelen - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Positieve daad die aan de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf voorafgaat of ermee samengaat - Gedraging waarmee wetens en willens wordt bijdragen tot productie van drugs - Positieve daad van deelneming aan andere aspecten van de drugproductie - Criteria - Rol in het productieproces of in de vereniging - Gedragingen met betrekking tot bepaalde aspecten van het productieproces die ook positieve handelingen uitmaken met betrekking tot andere aspecten - Diefstal van elektriciteit - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

Artikel 43, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek houdt voor het openbaar ministerie de verplichting in om het exploot van dagvaarding te doen betekenen aan de woon- of verblijfplaats van de beklaagde, zoals die door het openbaar ministerie is gekend of had moeten zijn gekend; of het openbaar ministerie kennis had of had moeten hebben van die woon- of verblijfplaats, moet worden beoordeeld op basis van de gegevens waarover het openbaar ministerie beschikte of kon beschikken op het ogenblik van de dagvaarding en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie ook Cass. 26 maart 2024, AR P.23.0972.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240326.2N.10; Cass. 20 april 2021, AR P.20.1307.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4.

- Strafzaken - Betekening van de dagvaarding aan woon-of verblijfplaats - Geldigheid - Voorwaarde - Woon- of verblijfplaats die door het openbaar ministerie gekend is of had moeten gekend zijn - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 43, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

Noch artikel 5 of artikel 22 Witwaswet 2017, noch enige andere bepaling verbiedt de rechter om de feitelijke gegevens van een verslag van de CFI aan de procureur des Konings, dat aanwijzingen bevat voor het bestaan van een witwasmisdrijf, te gebruiken als bewijs voor de schuldigverklaring van een beklaagde aan een misdrijf dat voor die beklaagde de vermogensvoordelen heeft voortgebracht die het voorwerp van dat mogelijke witwasmisdrijf konden uitmaken; het staat integendeel aan de rechter om onaantastbaar de bewijswaarde van die gegevens, naast de overige gegevens van het strafdossier, te beoordelen; het recht van verdediging van de beklaagde wordt gewaarborgd door het feit dat hij voor de rechter tegenspraak kan voeren over die gegevens.

- Strafzaken - Bewijs - Verslag Cel voor Financiële Informatieverwerking - Aanwijzingen voor bestaan van witwasmisdrijf - Schuldigverklaring aan misdrijf dat vermogensvoordelen heeft voorgebracht - Gebruik van de feitelijke gegevens van het verslag CFI als bewijs - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Gevolg

- Art. 22 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

- Art. 5 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

P.24.0929.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12 AC nr. ...

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen te overleggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt, maar het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de vermelde beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit.

- Strafzaken - Bewijs - Recht op bewijs - Inhoud - Draagwijdte - Beoordelingsvrijheid van de rechter

P.24.1621.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.1 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer de rechter oordeelt dat er een overschrijding is van de redelijke termijn, maar dat die niet zeer zwaarwichtig is en hij derhalve niet het verval van de strafvordering uitspreekt, hij de overschrijding dient te sanctioneren door een veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring, of door een straf op te leggen die lager is dan de wettelijke minimumstraf, of door het opleggen van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die hij zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding zonder dat in dat laatste geval de rechter verplicht is de straf te vermelden die hij bij niet-overschrijding zou hebben opgelegd; wanneer een beklaagde nog in aanmerking komt voor de maatregel van het uitstel van tenuitvoerlegging, kan de remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn bestaan of mede bestaan in het geheel of gedeeltelijk verlenen van uitstel van tenuitvoerlegging aangezien een dergelijke voorwaardelijke veroordeling een reële en meetbare vermindering van de bestraffing is en aldus een daadwerkelijke remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn vormt, ook al loopt de veroordeelde het risico alsnog de opgelegde straf te moeten ondergaan; de rechter oordeelt onaantastbaar op welke wijze de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn moet worden geremedieerd (1). (1) Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763 – 780.

- Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Overschrijding van de termijn die niet zeer zwaarwichtig is - Geen verval van de strafvordering - Remediëring van de overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de bestraffing - Verlenen van een volledig of gedeeltelijk uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.25.0321.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.19 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming en in het licht van die doelstellingen oordeelt de rechter onaantastbaar over het bedrag van de borgsom rekening houdend met de financiële draagkracht van de betrokkene, waarbij hij overeenkomstig het tweede lid van artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet zijn beslissing ook kan gronden op ernstige vermoedens dat gelden of waarden afkomstig van het misdrijf in het buitenland zijn geplaatst ofwel verborgen gehouden en hij in dat geval het proportionaliteitsbeginsel in acht moet nemen; de periode dat de betrokkene van zijn vrijheid werd beroofd ingevolge zijn voorlopige hechtenis vormt geen in aanmerking te nemen criterium voor de bepaling van het bedrag van de borgsom en de enkele omstandigheid dat de betrokkene reeds in een andere procedure voorlopig in vrijheid werd gesteld tegen betaling van een borgsom, verplicht de rechter niet eenzelfde borgsom op te leggen of te motiveren waarom hij een hogere borgsom oplegt dan in die procedure en bij gebrek aan een daartoe strekkende conclusie moet de rechter de beslissing over het bedrag van de borgsom niet nader motiveren (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121; PH. DAENINCK, "Voorlopige hechtenis: over de omvang en andere vraagstukken van de borgsom", T.Strafr. 2023, 207.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Criteria ter vaststelling van het bedrag - Motivering van het bedrag - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.1625.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.4 AC nr. ...

Artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden bestraft degene die in een van de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden aanzet tot haat of geweld jegens een persoon wegens een van de beschermde criteria, namelijk de nationaliteit, een vermeend ras, de huidskleur, de afkomst of de nationale of etnische oorsprong; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze, op grond van de concrete gegevens van de zaak, of een gedrag of uitspraken een aanzetting tot haat of geweld vormen in de zin van die bepaling, waarbij het Hof enkel nagaat of hij die beslissing wettig uit zijn vaststellingen heeft kunnen afleiden.

- Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Gedrag of uitspraken die een aanzetting tot rassenhaat of -geweld vormen - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter op grond van de concrete omstandigheden van de zaak - Toezicht door het Hof

- Art. 20, 2° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden

P.24.1648.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.7 AC nr. ...

De wet laat de beoordeling van de omstandigheden die door de verzetdoende partij wordt aangevoerd als wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering, over aan de onaantastbare beoordeling van de feitenrechter; het Hof van Cassatie kan enkel nagaan of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgen heeft afgeleid die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof - Draagwijdte - Strafzaken

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

Indien een beklaagde aanvoert dat een inlichting op onregelmatige wijze is verkregen, dient hij die aanvoering enigszins aannemelijk te maken en moet die aanvoering het niveau van een loutere bewering overstijgen; het louter in vraag stellen van de regelmatigheid van de informatie volstaat niet; de rechter oordeelt onaantastbaar of de beklaagde aan deze aanvoeringslast voldoet; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0745.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1; Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr. 545.

- Strafzaken - Bewijsvoering - Verweer dat een inlichting van de politie op onregelmatige wijze is verkregen - Aannemelijk maken van het verweer - Aanvoeringslast - Voorwaarde - Beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1502.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.9 AC nr. ...

Hoewel de storting van contant geld op een bankrekening de omzetting van fysiek geld in giraal geld inhoudt, kan die daad enkel worden bestraft als witwassen in de zin van artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek, indien de storter, door die omzetting, de oorsprong van de gelden onopspoorbaar heeft willen maken; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze het bestaan van dit opzet, waarbij het Hof evenwel nagaat of hij uit zijn vaststellingen de door hem in aanmerking genomen strafrechtelijke kwalificatie heeft kunnen afleiden.

- Strafzaken - Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Vereist bijzonder opzet - Opzet om de oorsprong van de gelden onopspoorbaar te maken - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

P.24.1613.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.2 AC nr. ...

Volgens artikel 71 Strafwetboek is er geen misdrijf wanneer de beklaagde werd gedwongen door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan en onweerstaanbare dwang of overmacht in de zin van die wetsbepaling houdt in dat de dader omwille van omstandigheden die buiten zijn wil zijn gelegen en die hij niet kon voorzien of vermijden, in de onmogelijkheid was een strafrechtelijk verboden handeling te vermijden; in het geval van onweerstaanbare dwang of overmacht wordt de schuld van de dader uitgesloten en kan de strafrechtelijk verboden handeling hem niet worden verweten maar die afwezigheid van verwijtbaarheid vereist tevens de afwezigheid van een voorafgaande fout van de dader en staat los van het moreel bestanddeel van het misdrijf; wanneer de beklaagde zich beroept op de schuldontheffingsgrond van artikel 71 Strafwetboek en zijn aanvoering niet van alle geloofwaardigheid is ontbloot, dient de onjuistheid ervan door de vervolgende partij of in voorkomend geval door de burgerlijke partij te worden bewezen en de rechter beoordeelt onaantastbaar of de door een partij aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1847.N, AC 2014, nr. 526; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, die Keure, 2015, pp. 97-99.

- Strafzaken - Misdrijf - Rechtvaardiging - Overmacht - Begrip - Beoordeling door de rechter

- Art. 71 Strafwetboek

P.24.1492.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.2 AC nr. ...

Artikel 5.1.a EVRM sluit van het recht op vrijheid de personen uit die regelmatig zijn opgesloten na hun veroordeling door een bevoegde rechtbank; die bepaling verbiedt de feitenrechter niet een effectieve gevangenisstraf op te leggen wanneer een dergelijke straf volgens zijn onaantastbare beoordeling onontbeerlijk is om de individuele en collectieve doelstellingen van de vervolging te waarborgen.

- Artikel 5.1.a EVRM - Draagwijdte - Verbod om een effectieve gevangenisstraf op te leggen (geen)

P.24.1446.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een misdrijf vermogensvoordelen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek heeft opgeleverd en daarbij kan de rechter rekening houden met een geheel van gegevens, zoals de waarde van de drugs die het voorwerp van de drugoperatie uitmaken, de omvang en het professionele karakter van de vereniging die de drugoperatie heeft uitgevoerd, het risico eigen aan het opzetten of het doen slagen van de drugoperatie, de rol van de beklaagde in het geheel van de in het kader van de vereniging gestelde gedragingen en zijn bijdrage aan het welslagen van de drugoperatie; vervolgens kan de rechter bij wijze van feitelijk vermoeden uit die gegevens de omvang van het wederrechtelijke vermogensvoordeel bepalen dat de beklaagde zonder twijfel moet hebben ontvangen ingevolge zijn deelname aan de drugoperatie (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120110.5; Zie Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0084.F, AC 2003, nr. 516 ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20031022.7, met concl. advocaat-generaal J. SPREUTELS, op datum in Pas..

- Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Beoordeling door de feitenrechter - Criteria - Bepaling van de omvang - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 42, 3° Strafwetboek

Niet vereist is dat de rechter een rechtstreeks verband legt tussen een bepaalde gedraging van de beklaagde en een bepaald vermogensvoordeel dat de beklaagde volgens de gegevens van het strafdossier effectief heeft ontvangen; het bevelen van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen op grond van de artikelen 42, 3° en 43bis, tweede lid, Strafwetboek vereist immers niet dat die vermogensvoordelen eigendom van de beklaagde zijn of tot zijn vermogen zijn toegetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt en die verbeurdverklaring kan namelijk worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat de beklaagde uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar en het Hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Verbeurdverklaring - Geen noodzaak tot verband tussen bepaalde gedraging van de beklaagde en bepaald vermogensvoordeel - Geen vereiste van eigendom of toetreding tot vermogen van de beklaagde - Geen vereiste van verrijking - Beoordeling - Toezicht door het Hof - Wijze

P.24.1546.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.1 AC nr. ...

De strafrechter oordeelt onaantastbaar of de persoon op wie de daad van seksuele penetratie werd gepleegd daarin al dan niet heeft toegestemd en of er afwezigheid is van toestemming in de zin van artikel 375, tweede lid, oud Strafwetboek; de rechter mag voor die beoordeling alle daarmee verband houdende feitelijke elementen in aanmerking nemen, ook wanneer die feitelijke elementen dateren van na de feiten die het misdrijf opleveren; uit het enkele feit van de afwezigheid van verweer van het slachtoffer kan evenwel geen toestemming worden afgeleid (1) (2). (1) Over oud art 375, tweede lid, Sw. 1867 en de vereiste van toestemming van de benadeelde in geval van vrijspraak van verkrachting, voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuw seksueel strafrecht op 1 juni 2022 (art. 417/11 Sw.), zie Cass. 13 november 2019, AR P.19.0873.F, AC 2019, nr. 592; Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0982.N ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071030.4, AC 2007, nr. 518; Cass. 2 november 1999, P.98.1366.N, AC 1999, nr. 581; A. DIERICKX, "De seksuele penetratie en de geldige toestemming in het licht van het misdrijf verkrachting", NC 2010, 80-83; I. WATTIER, "L'attentat à la pudeur et le viol", in Les Infractions, Vol. 3 - Les infractions contre l'ordre des familles, la moralité publique et les mineurs, Larcier, 2011, p. 144; J. ROZIE, D. VANDERMEERSCH en J. DE HERDT, Naar een nieuw strafwetboek? Het voorstel van de commissie tot hervorming van het strafrecht, die Keure, 2019, 246; O. BASTYNS, "L'absence de consentement dans l'infraction de viol", noot onder Brussel 20 oktober 2021, JLMB 2022, 436-439; M. COP, "Toestemming in het seksueel strafrecht: meer dan alleen 'nee is nee'", RW 2023-24, 682-692; D. MERCKX en I. DELBROUCK, "Verkrachting", in Comm. Strafr. 2023, 26-53. (2) Oud art. 375, tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

- Strafzaken - Verkrachting - Toepassing van oud artikel 375 Strafwetboek - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Beoordeling van de gronden van vermeld artikel 375, tweede lid, die een geldige toestemming beletten - In rekening brengen van feitelijke elementen van na de seksuele penetratie - Toelaatbaarheid - Vaststelling van de afwezigheid van verweer van het slachtoffer - Gevolgen

- Art. 375, tweede lid Strafwetboek

P.24.0592.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.12 AC nr. ...

Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek bepaalt onder meer dat het gerecht dat de beslissing heeft gewezen te allen tijde ambtshalve of op verzoek van een partij elke kennelijke rekenfout of verschrijving of kennelijke leemte, andere dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verzuim, kan verbeteren, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen en dat de verbetering steun moet vinden in de wet, het dossier van de rechtspleging of de stavingsstukken die werden voorgelegd aan de rechter die de te verbeteren beslissing heeft uitgesproken; een kennelijke leemte in de zin van die bepaling kan erin bestaan dat een beslissing die blijkt uit de redenen van het te verbeteren vonnis of arrest niet werd hernomen in het beschikkend gedeelte ervan aangezien elke beslissing van de rechter over een betwisting of een vordering een beschikkend gedeelte inhoudt, ongeacht de plaats van die beslissing in de tekst van het vonnis of het arrest; de rechter oordeelt onaantastbaar of het beschikkend gedeelte van een vonnis of arrest niet een beslissing herhaalt die nochtans blijkt uit de redenen ervan en aldus een kennelijke leemte bevat, die hij mag en moet verbeteren zonder dat hij daardoor de erin bevestigde rechten uitbreidt, beperkt of wijzigt (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15. C. VAN SEVEREN, "Art. 794 Ger.W.", in Comm. Ger. Afl. 117, p. 16, nr. 13.

- Strafzaken - Verbeterende beslissing - Voorwaarden - Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek - Kennelijke leemte - Beslissing blijkend uit de redenen van het vonnis of arrest maar niet hernomen in het beschikkend gedeelte ervan - Verbetering - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.24.1374.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1 AC nr. ...

Artikel 43bis, zevende lid, Strafwetboek bepaalt dat de rechter zo nodig het bedrag van de in artikel 42, 3°, bedoelde vermogensvoordelen of van de in het tweede lid bedoelde geldwaarde vermindert om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het komt aan de veroordeelde toe de gegevens aan te reiken die de rechter in staat moeten stellen te beoordelen in welke mate het bevelen van de vermelde verbeurdverklaring een onredelijke straf voor een beklaagde inhoudt (1). (1) Cass. 26 januari 2021, AR P.20.1283.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS.

- Strafzaken - Straf - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Artikel 43bis, zevende lid, Strafwetboek - Onredelijk zware straf - Vermindering van het bedrag van de vermogensvoordelen of van de geraamde geldwaarde ervan - Beoordeling door de rechter - Gegevens aan te reiken door de veroordeelde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 43bis, zevende lid Strafwetboek

- Art. 42, 3° Strafwetboek

Voor de toepassing van artikel 66, derde lid, Strafwetboek is vereist dat de verstrekte hulp of bijstand wetens en willens werd verleend en dat deze hulp of bijstand noodzakelijk is, zonder dat het daarbij van belang is of die hulp of bijstand groot of klein is en evenmin moet deze deelnemingsgedraging gericht zijn op alle constitutieve bestanddelen van het hoofdmisdrijf, zodat met eenzelfde gedraging hulp of bijstand aan verschillende misdrijven kan worden verleend in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek en derhalve een daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen ook een daad van deelneming aan de verkoop van die verdovende middelen kan uitmaken; de enkele omstandigheid dat een persoon kennis heeft of moet hebben gehad van een misdaad of een wanbedrijf, volstaat niet voor zijn schuldigverklaring als deelnemer in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek aan die misdaad of dat wanbedrijf maar die omstandigheid is niet aan de orde wanneer de rechter vaststelt dat de kennis van de betrokkene gepaard gaat met het bewust stellen van een positieve handeling waarmee hij noodzakelijke hulp verleent tot het plegen van de misdaad of het wanbedrijf (1). (1) Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15.

- Strafzaken - Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Verstrekken van hulp of bijstand - Voorwaarden - Wetens en willens verlenen van noodzakelijke hulp of bijstand - Kennis van een misdaad of wanbedrijf - Onvoldoende basis voor een schuldigverklaring als deelnemer aan een misdaad of wanbedrijf - Kennis gepaard gaande met een positieve handeling waarmee noodzakelijke hulp of bijstand aan het plegen van de misdaad of wanbedrijf wordt verleend - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Productie en verkoop van verdovende middelen - Verlenen van hulp of bijstand aan verschillende misdrijven door eenzelfde gedraging - Daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen - Daad van deelneming aan verkoop van verdovende middelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.24.0409.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1 AC nr. ...

In strafzaken kunnen de vonnisgerechten geen uitspraak doen over feiten die niet bij hen aanhangig zijn gemaakt en kunnen de appelrechters geen uitspraak doen over andere feiten dan die waarop de beslissing van de eerste rechter betrekking had; de strafrechter beoordeelt onaantastbaar, op basis van de gegevens van de beschikking tot verwijzing of van de dagvaarding en van het strafdossier, of de feiten die hij bewezen verklaart door eventueel hun kwalificatie te verbeteren met eerbiediging van het recht van verdediging, werkelijk degene zijn die het voorwerp vormen van de vervolging of waarop deze berust (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

- Strafzaken - Aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Vaststelling - Herkwalificatie - Grens

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

Indien een beklaagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoekingen en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklaagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0918.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.1 AC nr. ...

Gelet op de vaststelling door het bestreden vonnis dat de strafvervolging bij de afhandeling in hoger beroep gedurende ongeveer één jaar heeft stilgelegen, zonder dat daarvoor enige verantwoording wordt gegeven, kunnen de appelrechters niet wettig oordelen dat de procedure tijdens de afzonderlijke fases relatief snel is verlopen en dat de redelijke termijn niet is overschreden (1). (1) In dezelfde zin zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7 (verkeerszaak, meer dan een jaar tussen de dagvaarding in hoger beroep en het vonnis in hoger beroep, miskenning van de redelijke termijn) en Cass. 7 februari 2023, AR P.22.1394.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230207.2N.3 (verkeerszaak, negen maanden tussen de laatste onderzoeksdaad als stuitingsdaad (oud art. 22 V.T. Sv.) en de dagvaarding in eerste aanleg, miskenning van de redelijke termijn). In de andere zin zie Cass. 18 september 2024, AR P.24.0443.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240918.2F.2 (verkeerszaak, snelle afhandeling in eerste aanleg (twee maanden) en in hoger beroep (twee maanden), maar vertraging van 16 maanden tussen akte van hoger beroep en dagvaarding in hoger beroep). Het Hof nam in deze zaak AR P.24.0443.F aan dat de redelijke termijn kan zijn nageleefd ondanks een vertraging van meer dan één jaar tussen de akte van hoger beroep en de inleidende zitting, rekening houdend met onder meer de snelheid van de procedure in eerste aanleg en de houding van de beklaagde. Het OM was in deze zaak AR P.24.0918.N van mening dat het bestreden vonnis naar recht was verantwoord, en het tweede middel niet gegrond voorkomt. (BDS)

- Strafzaken - Vonnisgerechten - Redelijke termijn - Eenvoudige strafzaak - Afhandeling van de zaak in hoger

beroep met een vertraging van ongeveer één jaar - Geen vertraging in de overige fases van berechting - Oordeel dat de redelijke termijn niet is overschreden - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de redelijke termijn waarbinnen over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging overeenkomstig artikel 6.1 EVRM moet zijn beslist, is overschreden; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de met opsporing, vervolging en berechting belaste overheden en het belang dat de zaak heeft voor de beklaagde; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 16 januari 2024, AR P.23.1078.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240116.2N.11, RW 2024-25, 217; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0653.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.11, T. Strafr. 2022, 52 noot P. HOET: Over deze criteria over de redelijke termijn van de strafprocedure, die ook zijn na te leven in eenvoudige zaken zie o.a. Cass. 28 november 2023, AR P.23.0696.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231128.2N.14; Cass. 20 juni 2023, AR P.23.0468.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230620.2N.9; Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7, NC 2022, 65, T. Strafr. 2022, 109, RW 2021-22, 1621, RABG 2022, 643, JT 2022, 174 noot C. YURT; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 51-65.

- Strafzaken - Vonnisgerechten - Redelijke termijn - Criteria - Beoordeling - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1579.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oordeelt de rechter onaantastbaar of voor een onregelmatig verkregen bewijselement, waarvoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde is miskend, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast en of het gebruik van het bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd; voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter onder meer één of meer van volgende subcriteria in aanmerking nemen: -de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid;- de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid; -de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf; -de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; en -de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd (1); voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, kan de rechter wel degelijk in aanmerking nemen dat andere wettelijke verplichtingen wel werden nageleefd. (1) Cass. 25 april 2023, AR P.23.0081.N, AC 2023, nr. 303, T. Strafr. 2023, 235; Cass. 4 april 2023, AR P.22.1730.N, AC 2023, nr. 256, RW 2023-24, 751; RDPC 2023, 861 noot F. LUGENTZ, T. Strafr. 2023, 233, noot M. VANDERMEERSCH en RABG 2023, 1659, noot V. VEREECKE.

- Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Antigoon criteria - Subcriteria bij de beoordeling van het criterium van het recht op een eerlijk proces - Overzicht - Grove onachtzaamheid die daardoor moet gelijk gesteld worden met een opzettelijke onregelmatigheid - Draagwijdte - Vaststelling dat andere wettelijke verplichtingen voor de bewijsgaring zijn nageleefd - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.23.0326.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.3 AC nr. ...

De aanstelling van een sekwester is een bewarende en voorlopige maatregel; de rechter oordeelt in feite of het opportuun of wenselijk is om een sekwester aan te stellen in de gevallen waarin dit wettelijk mogelijk is (1). (1) Zie concl. OM.

- Aanstelling - Gerechtelijk sekwester - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1961 Oud Burgerlijk Wetboek

P.23.1062.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.1 AC nr. ...

De strafrechter beslist op onaantastbare wijze in feite of een vermogensvoordeel waarop de bijzondere verbeurdverklaring betrekking heeft, rechtstreeks uit een misdrijf werd verkregen; het Hof gaat na of de rechter, op grond van zijn onaantastbare beoordeling, het wettelijk begrip vermogensvoordeel niet heeft miskend (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1970.N, AC 2014, nr. 604.

- Strafzaken - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel

- Art. 42, 3° Strafwetboek

C.22.0034.F 17 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.4 AC nr. ...

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij het bestaan van een fout afleidt, gaat het Hof na of de rechter zijn beslissing wettig uit de door hem vastgestelde feiten heeft afgeleid (1). (1) Zie concl. OM.

- Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Feit - Fout

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.23.0992.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.3 AC nr. ...

De rechter bepaalt op onaantastbare wijze, binnen de grenzen van de wet, de maat van de straffen die hij in verhouding acht tot de zwaarte van het bewezen verklaarde misdrijf; wat betreft die strafmaat verbiedt geen enkele bepaling de rechter om rekening te houden met het bedrag van de onrechtmatige door de beklaagde verkregen of verhoopte inkomsten.

- Strafzaken - Vaststelling van het bedrag van de geldboete - Inaanmerkingneming van het bedrag van de door de beklaagde verhoopte of verkregen onrechtmatige inkomsten - Wettigheid

P.23.1218.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.5 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze of het in artikel 137, § 2 en 3, Strafwetboek bepaalde misdrijf een land of een internationale organisatie ernstig kan schaden en of het opzettelijk is gepleegd met een van de in de eerste paragraaf van dat artikel opgesomde doelen, waarbij het Hof enkel nagaat of de rechter, uit zijn vaststellingen, zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden.

- Terroristisch misdrijf - Misdrijf dat een land of een internationale organisatie schaadt - Bestaan van het vereiste bijzonder opzet - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 137 Strafwetboek

P.22.0900.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.4 AC nr. ...

Een van de bestanddelen van het misdrijf bedoeld in artikel 442quater Strafwetboek bestaat erin dat het slachtoffer door een handeling of een onthouding ertoe is gebracht zijn fysieke of geestelijke integriteit of zijn vermogen aan te tasten en dat die aantasting ernstig is, waarbij de wetgever degene die de zwakheid van een ander met dit opzet uitbuit, heeft willen straffen (1); de rechter beoordeelt in feite of de handeling van het slachtoffer zijn vermogen ernstig aantast. (1) Dit misdrijf vereist dus niet dat het slachtoffer, in het geval van ernstige aantasting van zijn vermogen, welke met die aantasting heeft ingestemd (die in dit geval bestaat in de geldsommen die werden afgehaald met behulp van de bankkaarten waarvan de overhandiging waartoe de slachtoffers werden overhaald, hun vermogen in fine ernstig heeft aangetast). Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, 582; T. DE SAUVAGE, "L'abus de la situation de faiblesse des personnes", in Les infractions contre les personnes, 2, 1963, Larcier, 2020, 977. (MNB).

- Misbruik van zwakheid (artikel 442quater Strafwetboek) - Bestanddelen - Slachtoffer dat door een handeling of een onthouding ertoe werd gebracht zijn fysieke of geestelijke integriteit of zijn vermogen ernstig aan te tasten - Ernst van de aantasting

- Art. 442quater Strafwetboek

P.21.1495.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 98, § 1, eerste lid, 12°, BWRO, in de versie die van toepassing was op het ogenblik van de feiten, mag niemand zonder voorafgaande vergunning het aantal woningen in een bestaand bouwwerk wijzigen; de rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of een bouwwerk een of meer wooneenheden heeft; bij gebrek aan een specifieke omschrijving moet het begrip woning, wat betreft de strafbaarstelling, in de gebruikelijke zin worden begrepen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Wijziging van het aantal woningen in een bestaand bouwwerk - Woning - Begrip - Stedenbouw - Brussels Gewest

- Art. 98, § 1, 12° Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.23.0805.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.22 AC nr. ...

Het ontbreken van een vermogensonderzoek is voor het vaststellen van het bedrag van een borgsom niet van doorslaggevend belang, aangezien dat bedrag kan worden vastgesteld op grond van verschillende feitelijke gegevens die door de rechter op onaantastbare wijze worden beoordeeld.

- Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De borgsom, die bedoeld is om het vluchtgevaar tegen te gaan, moet worden vastgesteld met inachtneming van de financiële draagkracht van de inverdenkinggestelde maar ook, in voorkomend geval, overeenkomstig artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, door rekening te houden met het bestaan van ernstige vermoedens dat uit het misdrijf verkregen geldsommen of waarden in het buitenland werden belegd of verborgen werden gehouden; de rechter kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde op onaantastbare wijze beoordeelt (1). (1) Cass. 9 november 2022, AR P.22.1407.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11.

- Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

C.22.0350.F 4 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.3 AC nr. ...

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij het bestaan van een fout afleidt, gaat het Hof na of hij zijn beslissing wettig uit de vastgestelde feiten heeft afgeleid; het Hof onderzoekt met name of de eiser een fout heeft begaan die zijn schade heeft verergerd en die is afgeleid uit de reden dat hij de locatie vóór de indiening van het gedinginleidende verzoekschrift niet diende te onderhouden (1). (1) Zie concl. OM.

- Jacht - Schade - Verergering van de schade door een fout van het slachtoffer - Termijn om te handelen -

Laattijdig handelen - Beoordeling

- Art. 3, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

C.22.0448.F 4 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.6 AC nr. ...

De rechter raamt in concreto de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade (1). (1) Zie concl. OM.

- Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Materiële schade - Beoordeling in concreto

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter kan de schade naar billijkheid ramen, mits hij de redenen opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat het niet mogelijk is om de schade anders te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Materiële schade - Raming naar billijkheid - Bevoegdheden van de rechter - Voorwaarden

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.23.0353.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.8 AC nr. ...

Rechtsdwaling kan wegens bepaalde omstandigheden door de rechter als onoverkomelijk worden beschouwd, op voorwaarde dat uit die omstandigheden kan worden afgeleid dat de beklaagde heeft gehandeld zoals elke redelijke en voorzichtige persoon dat zou hebben gedaan; onoverkomelijke dwaling komt de pleger van het misdrijf ten goede, op voorwaarde dat ze betrekking heeft op een van de bestanddelen ervan (1); de feitenrechter stelt op onaantastbare wijze de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing grondt, waarbij het Hof evenwel nagaat of hij uit die omstandigheden wettig het bestaan van een rechtvaardigingsgrond heeft kunnen afleiden (2). (1) Zie Cass. 22 december 2021, AR P.21.1311.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.6, met concl. OM; Cass. 9 november 2021, AR P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, en de verw. in voetnoot; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl.II: L'infraction pénale, 2de uitg., Larcier, 2020, nrs. 1504 e.v. [1515, 1519-1520]. (2) Cass. 9 november 2021, AR P.21.0962.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11, met concl. OM; Cass. 29 mei 2002, AR P.01.1202.F, AC 2002, nr. 324.

- Misdrijf - Verantwoording - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing van het Hof

- Art. 71 Strafwetboek

P.23.0515.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling omschrijft wat moet worden verstaan onder een redelijke grond om te vermoeden dat een voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde is ondergeschikt aan de beoordeling van de politieagenten, waarbij zij uitgaan van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële gegevens of van de omstandigheden van tijd en plaats, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dit feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben kunnen verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 30 december 2020, AR P.20.1309.F, AC 2020, nr. 796.

- Fouillering van een voertuig - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.23.0451.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.18 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of de voorwaarden voor de toepassing van artikel 27 Wet Politieambt dat de politieambtenaren bij ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd, zowel `s nachts als overdag, toestaat gebouwen, zelfs die welke niet voor het publiek toegankelijk zijn, bijgebouwen en vervoermiddelen te doorzoeken, zijn vervuld: het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen maakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

- Betreding van een private plaats - Artikel 27, Wet Politieambt - Ernstige dreiging voor het leven of de integriteit van personen - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Art. 27 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.22.1095.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

- Strafzaken - Eéndaadse samenloop van misdrijven - Eenheid van opzet - Toetsing door het Hof

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

- Strafzaken - Eéndaadse samenloop van misdrijven - Eenheid van opzet - Toetsing door het Hof

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

C.21.0375.F 19 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230119.1F.6 AC nr. ...

Hoewel de feitenrechter in feite oordeelt of de persoon de bewaarder van een dier is, moet het Hof nagaan of die rechter uit de vastgestelde feiten het bestaan van een bewaring naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Aansprakelijkheid van de bewaarder van het dier - Bestaan van de bewaring - Toezicht

---

P.22.0918.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13 AC nr. ...

Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, zodra ze na afloop van het gerechtelijk onderzoek zijn verzameld en getoetst, voldoende ernstig blijken om een veroordeling aannemelijk te maken; het bestaan van aanwijzingen van schuld dat de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoordt, wordt door het onderzoeksgerecht onaantastbaar in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 20 september 2022, AR P.22.0303.N, AC 2022, nr. 551.

- Strafzaken - Afsluiting van het onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Aanwijzingen van schuld die de verwijzing verantwoorden - Begrip - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Artt. 127, 130 en 131 Wetboek van Strafvordering

P.21.1389.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.2 AC nr. ...

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, moet de feitenrechter in feite beoordelen wat een dergelijk gebruik uitmaakt en moet hij met name onderzoeken of dit anderen blijft misleiden of schaden en aldus de door de vervalser gewenste uitwerking blijft hebben; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden of het valse stuk al dan niet de gewenste uitwerking is blijven hebben (1). (1) Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675.

- Gebruik van valse stukken - Vals stuk dat de door de vervalser gewenste uitwerking blijft hebben - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.22.1445.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.15 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van de hoogdringendheid die de toepassing van artikel 837, derde lid, Gerechtelijk Wetboek onmogelijk maakt; het Hof gaat evenwel na of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die hiermee geen verband houden of die op grond daarvan niet verantwoord zijn.

- Strafzaken - Vordering tot wraking - Schorsende werking - Vervanging van een onderzoeksrechter - Hoogdringendheid die de toepassing van de in artikel 837, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure onmogelijk maakt - Beoordeling van de rechter - Toezicht door het Hof

- Artt. 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0679.F 20 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221020.2F.11 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of er tussen de ontvangst van de uitnodiging en het verhoor in het geval van de betrokkene, gelet op zijn mogelijke kwetsbaarheid, voldoende tijd was om een overleg met een advocaat aan te vragen, dat overleg daadwerkelijk te hebben en de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor te regelen, terwijl het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die hiermee geen verband houden of die op grond hiervan niet kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Recht op bijstand van advocaat - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkinggestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 47bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.22.0641.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken op onaantastbare wijze de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, waarbij de rechter rekening mag houden met alle gegevens en feitelijke vermoedens die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 652.

- Strafzaken - Beoordelingsvrijheid

P.22.0639.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.9 AC nr. ...

Artikel 34, § 2, 3°, Wegverkeerswet bestraft hij die zonder wettige reden weigert de bloedproef als bedoeld in artikel 63, § 1, 1° en 2°, Wegverkeerswet te laten nemen en de rechter oordeelt onaantastbaar of er een wettige reden is die een dergelijke weigering kan rechtvaardigen; het begrip wettige reden is niet beperkt tot louter medische redenen maar moet gegrond zijn op objectieve en verifieerbare gegevens en mag dus niet louter steunen op subjectieve indrukken of gevoelens van de persoon aan wie de bloedproef wordt opgelegd (1). (1) Cass. 21 mei 1962, Pas. 1962, I, 1076; zie Corr. Leuven 3 november 2011, Vigiles 2014/4, 266 en de noot van A. LINERS en K. VANDERHEIDEN, "Alcohol en weigering om een controle te ondergaan: moet er steeds een arts aanwezig zijn? Een schets van het vonnis van de Leuvense correctionele rechtbank".

- Artikel 34, § 2, 3° Wegverkeerswet - Alcoholopname en dronkenschap - Weigering bloedproef - Wettige reden - Begrip - Draagwijdte

- Artt. 34, § 2, 3° en 63, § 1, 1° en 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0674.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat een beklaagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskenning van het recht van verdediging van die beklaagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklaagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

- Recht van verdediging in strafzaken - Recht op tegenspraak - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de betrouwbaarheid van de geregistreerde verklaring van de getuige - Gevolg

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0871.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16 AC nr. ...

Artikel 10 EVRM waarborgt geen onbeperkte vrijheid van meningsuiting, zelfs niet wanneer het gaat om persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen belang aangezien artikel 8 EVRM ook een bijzondere aandacht voor de bescherming van het privéleven vereist, zeker wanneer de aantasting ervan volgt uit het gebruik van technische middelen zoals heimelijke geluids- of beeldopnames en een persoon bovendien , naargelang de concrete omstandigheden, het gewettigde vertrouwen mag hebben dat wat hij zegt of doet valt onder de bescherming van zijn privéleven, ongeacht of hij een publiek figuur is, zodat persberichtgeving, ongeacht het feit dat zij bijzonder beschermingswaardig is ter wille van het algemeen belang, in bepaalde gevallen kan moeten wijken voor de bescherming van het privéleven van degene die zich op daarop beroept; het gegeven dat een persoon geen publiek figuur is impliceert evenwel nog niet dat het recht op eerbiediging van zijn privéleven steeds voorrang moet krijgen op de persvrijheid aangezien de betrokkenheid van een niet-publiek persoon bij een publiek feit aanleiding kan geven tot een rechtmatige verwerking van zijn persoonsgegevens, zelfs met gebruik van technische middelen, zonder dat die verwerking noodzakelijkerwijze moet wijken voor de eerbiediging van zijn privéleven en daarbij is de omstandigheid dat het publiek feit verband houdt met een privéaangelegenheid niet doorslaggevend maar wel bepalend is, naast de aard en het doel van de verwerking van de persoonsgegevens, de redelijke privacy-verwachting die de betrokkene kon koesteren in de concrete omstandigheden waarin hij zich bevond; de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de betwiste verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is wegens een onevenredige inbreuk op het privéleven van de persoon wiens gegevens worden verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

- Verwerking van persoonsgegevens - Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992 - Artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven zoals bepaald in de artikelen 8 en 10 EVRM - Aard en doel van de verwerking van de persoonsgegevens - Redelijke privacyverwachting

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.1063.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.4 AC nr. ...

De rechter die bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering wordt verzocht om conclusietermijnen te bepalen mag bij de beoordeling van die vraag en het vastleggen van de termijnen rekening houden met de verjaringsregeling voor de strafvordering en het gegeven dat in het concrete strafdossier de verjaring dreigend is maar hij dient bij de beoordeling van dat verzoek en bij het vastleggen van de termijnen erover te waken dat het recht op een eerlijk proces wordt gerespecteerd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak en bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de aard en de complexiteit van de zaak, de aan de orde zijnde betwistingen en de stand van de rechtspleging.

- Strafzaken - Strafvordering - Vastlegging van conclusietermijnen - Verjaringsregeling van de strafvordering - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 21 en 21bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0793.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.8 AC nr. ...

Artikel 42, eerste lid, Wegverkeerswet legt aan de rechter de verplichting op om, indien naar aanleiding van een veroordeling of opschorting van straf of internering wegens overtreding van de politie over het wegverkeer of wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader, de schuldige lichamelijk of geestelijk ongeschikt wordt bevonden tot het besturen van een motorvoertuig, het verval van het recht tot sturen uit te spreken; het uitspreken van deze beveiligingsmaatregel vereist de vaststelling dat de betrokkene lichamelijk of geestelijk ongeschikt is tot het besturen van een motorvoertuig; de rechter oordeelt onaantastbaar of die lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid vaststaat op het ogenblik van zijn beslissing (1); hij kan voor dat oordeel steunen op de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de betrokkene tegenspraak heeft kunnen voeren. (1) Cass. 31 mei 2022, AR P.22.0211.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.8; Cass. 14 september 2021, AR P.21.0109.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.4, T. Pol. 2022, 55. Zie alg. Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 23-30.

- Strafzaken - Wegverkeerswet - Artikel 42 - Verval van het recht tot sturen als veiligheidsmaatregel - Tijdstip van beoordeling van de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid van de bestuurder - Gegevens waaruit de ongeschiktheid blijkt - Voorwaarden

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0024.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de feiten die het voorwerp uitmaken van de nieuwe vervolging identiek of substantieel dezelfde zijn, terwijl het Hof slechts nagaat of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 608.

- Strafzaken - Strafvordering - Ontvankelijkheid - Regel "non bis in idem" - Toepassingsvoorwaarden - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.22.0739.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7 AC nr. ...

Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling ter rechtszitting vordert kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in deze vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door hen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak maar een loutere repliek op het schriftelijke verweer van beklaagden, al is dat een procedureel verweer, maakt nog geen redelijkerwijze niet te verwachten argument van het openbaar ministerie uit; de rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn mondelinge vordering ter rechtszitting vereisen dat andere partijen daarop desgevraagd kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen en de rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige omstandigheden, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het procesverloop, het aantal partijen en hun onderscheiden verweermiddelen, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0729.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.26.

- Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch het feit dat de rechter geen bijkomende conclusietermijn verleent aan de partij die op haar beurt wil repliceren op een mondelinge repliek van het openbaar ministerie op haar schriftelijk verweer, noch de omstandigheid dat de rechter een partij die een andere regeling wenst enkel de gelegenheid geeft haar pleidooi te voeren op dezelfde rechtszitting als deze waarop het openbaar ministerie mondeling heeft gevorderd en hij de pleitduur van die partij op een volgende rechtszitting beperkt tot wat redelijkerwijze moet volstaan voor een bijkomende repliek op die vordering, noch het feit dat de rechter zijn beslissing inhoudelijk niet motiveert of zich daarover slechts kort beraadt, laten toe bij die rechter een gebrek aan onpartijdigheid te vermoeden; de wrakingsrechter oordeelt onaantastbaar in feite of een gebrek aan objectieve of subjectieve onpartijdigheid van de gewraakte rechter kan worden afgeleid uit zijn houding en zijn beslissingen na een verzoek van een partij om te beschikken over bijkomende faciliteiten met het oog op een repliek op de mondelinge vordering van het openbaar ministerie ter rechtszitting (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0729.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.26.

- Wraking - Strafzaken - Objectieve of subjectieve onpartijdigheid van de gewraakte rechter - Beslissing van de rechter tot weigering van een bijkomende conclusietermijn om te repliceren op het openbaar ministerie - Beslissing van de rechter om aan de partij enkel de gelegenheid te geven haar pleidooi te houden op de zitting waarop het openbaar ministerie mondeling heeft gevorderd - Beperking van de pleitduur van de partij op een volgende rechtszitting - Geen inhoudelijke motivering van de beslissing - Kort beraad over de beslissing - Beoordeling door de wrakingsrechter

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0909.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.7 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of een feit een gebruik van valse stukken vormt, waarbij het Hof nagaat of hij, uit zijn vaststellingen, wettig heeft kunnen afleiden of dat valse stuk de door de vervalser beoogde uitwerking al dan niet is blijven hebben (1). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644.

- Gebruik van valse stukken - Nuttige uitwerking van de valsheid - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.22.0303.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.5 AC nr. ...

Onder bezwaren die de verwijzing van een inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, nadat ze op het einde van het gerechtelijk onderzoek zijn verzameld en getoetst, voldoende ernstig blijken dat een veroordeling door het vonnisgerecht waarschijnlijk lijkt; het bestaan van bezwaren die een dergelijke verwijzing verantwoorden, wordt door het onderzoeksgerecht onaantastbaar in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 26 april 2017, AR P.17.0051.F, AC 2017, nr. 289; Cass. 16 september 1987, AR 6141, AC 1987-88, nr. 35.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Regeling der rechtspleging - Bezwaren - Begrip

- Artt. 127, 128, 229 en 230 Wetboek van Strafvordering

P.22.0430.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5 AC nr. ...

Zoals het non bis in idem-beginsel is vastgelegd in artikel 14.7 IVBPR en in artikel 4.1 van Protocol nr. 7 EVRM, verbiedt het de overtreder nogmaals te berechten wegens hetzelfde misdrijf; het is aangetoond dat het om hetzelfde misdrijf gaat, wat de niet-ontvankelijkheid van de tweede vervolging tot gevolg heeft, wanneer de feiten, hoewel anders gekwalificeerd, in essentie dezelfde zijn, naar dezelfde gedraging verwijzen en veroorzaakt zijn door een geheel aan omstandigheden die onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feitenrechter dient hierover te beslissen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij, uit de omstandigheden die hij vermeldt, de gevolgtrekking heeft kunnen maken die hij hieruit heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 538; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 250 tot 254; P. LAGASSE, "L'affaire A et B contre Norvège: entre continuité et évolution quant au principe non bis in idem", J.T., 2018, p. 109 [111, nr. 16], en de aangehaalde verwijzingen.

- Non bis in idem-beginsel

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7° Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

---

P.22.1111.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.8 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid om de behandeling van een zaak uit te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 517.

- Strafzaken - Procedure ter zitting - Verzoek tot uitstel - Beoordeling door de rechter

---

P.22.1036.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.2 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of een inverdenkinggestelde vrijwillig en wel overwogen afstand heeft gedaan van het recht op bijstand van een raadsman; uit het enkele feit dat een inverdenkinggestelde zich bij een verhoor heeft beroepen op zijn zwijgrecht, volgt niet dat hij niet vrijwillig en niet wel overwogen afstand heeft gedaan van zijn recht op bijstand van een raadsman.

- Recht op bijstand van een raadsman - Afstand - Zwijgrecht - Draagwijdte - Gevolg

---

P.22.1002.N 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAK.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 5 EVRM, noch uit de bepalingen van de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet, noch uit artikel 32 Voorlopige Hechteniswet dat erin voorziet dat de in de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, bepaalde termijnen worden geschorst tijdens de duur van een uitstel op verzoek van de verdachte of van zijn raadsman, noch uit het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, kan worden afgeleid dat een verdachte recht heeft op een uitstel van de periodieke controle door het onderzoeksgerecht indien hij meent dat de uitvoering van in het vooruitzicht gestelde onderzoekshandelingen de beslissing over de handhaving kan beïnvloeden; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of wordt ingegaan op een verzoek om uitstel van behandeling van de periodieke beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis dat wordt ingegeven door een in het vooruitzicht gestelde uitvoering van een onderzoekshandeling, waarvan het resultaat noodzakelijkerwijze nog niet is gekend en voor het verwerpen van een dergelijk verzoek geldt geen bijzondere motiveringsplicht.

- Onderzoeksgerecht - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering - Motivering

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21, § 1, 22, 30, § 3, 31, § 3, en 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0729.N 28 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.25 AC nr. ...

Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling vordert na de hem verleende conclusietermijn te hebben laten verstrijken, kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in zijn vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door de andere partijen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak; de rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn vordering vereisen dat de andere partijen daarop kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen en de rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige gegevens, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het voorbije procesverloop, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen.

- Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0250.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1 AC nr. ...

Het openbaar ministerie dat beschikt over ernstige aanwijzingen dat er strafbare feiten worden gepleegd in het kader van een nog steeds actieve vereniging of organisatie, kan het opstarten van een gerechtelijk onderzoek vorderen voor alle feiten die deel uitmaken van dezelfde activiteit, met inbegrip van de op het moment van de vordering nog te plegen feiten en die aanwijzingen kunnen volstaan als informatie over toekomstige feiten, die dusdanig concreet is dat zij het opstarten van een reactief onderzoek verantwoordt; de rechter oordeelt onaantastbaar voor welke feiten de procureur des Konings de onderzoeksrechter heeft gevorderd, rekening houdend met de bewoordingen van de vordering tot het opstarten van een gerechtelijk onderzoek, eventueel verduidelijkt door de erbij gevoegde stukken en de rechter kan aldus op grond van de voormelde aanwijzingen aannemen dat de vordering van de procureur des Konings zich uitstrekt tot toekomstige strafbare feiten die behoren tot dezelfde activiteit als reeds gepleegde strafbare feiten waarvoor voldoende aanwijzingen voorhanden zijn (1). (1) Cass. 26 maart 2013, AR P.13.0133.N, AC 2013, nr. 212; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 2014, pp. 272-273, nr. 527.

- Gerechtelijk onderzoek - Vordering tot het opstarten van een gerechtelijk onderzoek - Saisine van de onderzoeksrechter - Omvang - Gepleegde of nog niet-gepleegde strafbare feiten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 47 Wetboek van Strafvordering

P.22.0300.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.4 AC nr. ...

Een beklaagde heeft, ook al voldoet hij aan de wettelijke voorwaarden voor de maatregel van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling, geen recht op die maatregel en het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting het toekennen van die maatregel wenselijk is; bij die beoordeling kan de rechter de aard en de ernst van de feiten betrekken, alsook het gegeven dat niet blijkt dat een veroordeling de sociale reclassering van de beklaagde zal belemmeren en door bij die beoordeling tevens het gegeven te betrekken dat een beklaagde de impact van een veroordeling op zijn sociale reclassering aannemelijk moet maken, legt de rechter deze beklaagde geen onmogelijke bewijslast op.

- Verzoek tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Criteria - Impact op de sociale reclassering van de beklaagde - Aannemelijk maken van de impact door de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0380.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.3 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde, maar deze vrees voor een partijdige bewijsgaring moet objectief gerechtvaardigd zijn, waarbij niet vereist is dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter wel moet vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest; uit het gegeven dat een door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige na een onderzoek naar de waarachtigheid van een verklaring afgelegd door een zich manifesterend slachtoffer, ook de geestestoestand van een verdachte onderzoekt, volgt niet noodzakelijk dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem door de onderzoeksrechter toevertrouwde opdrachten en de vonnisrechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt (1). (1) Cass. 21 december 2021, AR P.21.0055.N, AC 2021, nr. 816.

- Deskundigenonderzoek - Bewijsvoering - Onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige - Door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige die een onderzoek doet naar de waarachtigheid van de verklaring van een slachtoffer - Zelfde gerechtsdeskundige die de geestestoestand van de beklaagde onderzoekt - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0307.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.9 AC nr. ...

Oud artikel 380, § 1, 4°, Strafwetboek (1) bestrafte eenieder die, op welke manier ook, andermans ontucht of prostitutie exploiteert; de exploitatie van de ontucht of de prostitutie van een persoon met wie de dader samenwoont, veronderstelt dat hij hieruit een rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel verkrijgt dat de gewone voordelen eigen aan die samenwoning overstijgt; bovendien is dat misdrijf een aflopend misdrijf dat losstaat van de mogelijke teruggave, aan het slachtoffer, van de door de dader verkregen geldsommen; de feitenrechter beoordeelt in feite of de beklaagde een dergelijk voordeel heeft verkregen uit de ontucht of de prostitutie van het slachtoffer, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen het bestaan van die exploitatie wettig heeft kunnen afleiden (2). (1) Opgeheven door art. 117 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht (BS 30 maart 2022), in werking getreden op 1 juni 2022 met toepassing van artikel 118 van de voormelde wet. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 423.

- Exploitatie van de ontucht of de prostitutie - Verkregen voordeel

- Art. 380 oud, § 1, 4° Strafwetboek

P.22.0230.N 7 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de gegevens zoals ze hem ter kennis worden gebracht, een voldoende materiële aanwijzing opleveren om de doorzoeking van een voertuig te rechtvaardigen; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2020, AR P.20.0459.N, AC 2020, nr. 271; Cass. 16 juni 2015, AR P.15.0599.N, AC 2015, nr. 408.

- Strafzaken - Opsporingsonderzoek - Doorzoeking van een voertuig - Gedragingen, aanwijzingen of gronden die de doorzoeking rechtvaardigen - Onaantastbare beoordeling - Wettigheidstoezicht door het Hof - Wijze

P.22.0246.N 7 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.11 AC nr. ...

Het recht van verdediging vereist dat de vervolgde persoon, in de regel, voor de rechter niet alleen alle regelmatig tegen hem aangevoerde gegevens vrij kan tegenspreken, maar ook dat hij elk voor hem gunstig verweer kan doen gelden maar dit betekent evenwel niet dat de verdwijning van bepaalde bewijsgegevens steeds leidt tot een miskenning van het recht van verdediging van de beklaagde; het staat immers aan de rechter om op grond van alle voorliggende gegevens onaantastbaar te oordelen of en in hoeverre het niet langer voorhanden zijn van die stukken een effectieve belemmering vormt voor de volwaardige uitoefening van het recht van verdediging van die beklaagde en of die eventuele miskenning niet is geremedieerd; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Verdwenen bewijsstukken - Gevolg - Beoordeling - Herstel van eventuele miskenning van het recht van verdediging - Toepassing

P.22.0055.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.2 AC nr. ...

De rechter dient enkel uitdrukkelijk vast te stellen dat hij door het uitspreken van de bijzondere verbeurdverklaring van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen of er het voorwerp van uitmaakt geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door de veroordeelde wordt uitgenodigd en het komt dan ook de veroordeelde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken; de rechter oordeelt onaantastbaar of hij door het bevelen van deze verbeurdverklaring aan de veroordeelde een onredelijk zware straf oplegt en bij die beoordeling kan hij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde misdrijven, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling betrekt en uit het enkele gegeven dat een veroordeelde wijst op de financiële gevolgen die een verbeurdverklaring voor hem heeft, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat die verbeurdverklaring een onredelijk zware straf inhoudt.

- Strafzaken - Straf - Verbeurdverklaring - Onredelijk zware straf - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 42, 1°, en 505, derde en zesde lid Strafwetboek

P.22.0182.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.3 AC nr. ...

Indien de gedetineerde beklaagde op het ogenblik van het instellen van het hoger beroep of tijdens de in artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn wordt bijgestaan door een raadsman, kan er redelijkerwijze worden aangenomen dat die raadsman hem ter zake heeft voorgelicht; uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing, waaronder de voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen, ter kennis te brengen of toe te lichten en dat geldt ook voor de griffie van de gevangenis die aan de gedetineerde beklaagde een in te vullen grievenformulier ter beschikking stelt; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de gedetineerde beklaagde op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig een grievenschrift in te dienen.

- Strafzaken - Veroordeling in eerste aanleg - Bijstand van een raadsman - Hoger beroep ingesteld door verklaring aan de gevangenisdirecteur - Grievenformulier - Informatie over het grievenformulier - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 1, eerste lid Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen
- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering

P.22.0211.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.8 AC nr. ...

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar op grond van de hem overgelegde feitelijke gegevens of een beklaagde lichamelijk of geestelijk ongeschikt is om een motorvoertuig te besturen en de vaststelling van een dergelijke ongeschiktheid vereist niet noodzakelijk een voorafgaande veroordeling wegens het veroorzaken van een verkeersongeval met lichamelijk letsel of wegens het besturen van een voertuig onder invloed van alcohol of drugs noch het bestaan van een verslag van een medisch deskundige, hoewel dit in het licht van de omstandigheden van de zaak aangewezen kan zijn.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 42 - Verval uitgesproken wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Voorwaarden

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0458.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.13 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast (1). (1) Cass. 10 mei 2022, AR P.22.0193.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6.

- Herhaling - Vaststelling van de staat van herhaling - Bewijs - Bewijslast - Openbaar ministerie - Vormen - Artikel 29ter Wegverkeerswet

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

De artikelen 5, 1°, c), en 6, eerste lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (Omgevingsvergunningsdecreet) en artikel 5.2.1, § 6, DABM houden een vergunningsplicht in voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit van de eerste of tweede klasse; die vergunningsplicht is onder meer van toepassing op het geheel of gedeeltelijk opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten, met inbegrip van waterplassen en vijvers, zoals bedoeld in rubriek 60 van de bijlage 1 bij Vlarem II; de rechter oordeelt onaantastbaar aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak of een bepaalde plaats moet worden beschouwd als een groeve, een graverij, een uitgraving of een andere put, met inbegrip van een waterplas of een vijver, in de zin van rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen; de loutere omstandigheid dat een waterplas in het verleden dienstig was als koelbekken voor een industriële installatie, impliceert niet dat die waterplas niet kan vallen onder het toepassingsgebied van rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II.

- Strafzaken - Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten - Opvullen van waterplassen en vijvers - Waterplas die dienst deed als koelbekken voor een industriële installatie - Criteria van beoordeling - Controle door het Hof

- Rubriek 60 van bijlage 1 Besluit van de Vlaamse Regering 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

- Art. 5.2.1, § 6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 5.1°, c), en 6, eerste lid Decr. 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

De maatregelen die de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM kan bevelen, strekken ertoe de door het milieumisdrijf veroorzaakte wederrechtelijke toestand ongedaan te maken door de toestand zoals die bestond vóór het milieumisdrijf zoveel als mogelijk te herstellen teneinde aldus het milieu te vrijwaren; de rechter oordeelt onaantastbaar of de door hem bij toepassing van die bepaling bevolen maatregel noodzakelijk is voor dit herstel; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Over de herstelmaatregel en termijn op basis van art. 16.6.6 Decreet Milieubeleid zie Cass. 11 januari 2022, AR P.21.0373.N, AC 2022, nr. 13.

- Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Controle door het Hof

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen

inzake milieubeleid

P.22.0174.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.9 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de noodzaak van een goede rechtsbedeling de samenvoeging van meerdere zaken vereist (1). (1) Cass. 11 februari 2015, AR P.14.1706.F, AC 2015, nr. 101; Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340; Cass. 2 februari 1982, AC 1981-82, 719. M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 1295-1297.

- Strafzaken - Samenvoeging van zaken - Noodzaak van een goede rechtsbedeling

P.22.0101.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6 AC nr. ...

Het enkele feit dat op eenzelfde erf zowel bedrijfsgebouwen als een privéwoning zijn gelegen, impliceert niet dat gans dat erf en al die bedrijfsgebouwen zonder meer genieten van de onschendbaarheid van die privéwoning, zoals gewaarborgd in artikel 8 EVRM en artikel 15 Grondwet; zo kan de rechter oordelen dat deze onschendbaarheid niet geldt voor de bedrijfsterreinen en de bedrijfsgebouwen die geen privékarakter hebben of waar geen vertrouwelijke briefwisseling wordt bewaard en die ruimtelijk te onderscheiden zijn van de privéwoning met haar aanhorigheden en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van alle dienstige gegevens, zoals de ruimtelijke inrichting van het erf, de erop geplaatste afsluitingen en omheiningen, de in de bedrijfsgebouwen uitgeoefende bedrijvigheid en de publieke toegankelijkheid van die gebouwen, zoals deze laatste onder meer kan blijken uit de aard van die bedrijvigheid.

- Strafzaken - Onschendbaarheid van de woning - Huiszoeking - Eenzelfde erf met bedrijfsgebouwen en privéwoning - Draagwijdte van de onschendbaarheid - Bedrijfsterreinen en bedrijfsgebouwen zonder privékarakter - Beoordeling - Wijze

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0188.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.7 AC nr. ...

Het feit dat de zaak waarvan de wegneming aan een beklaagde wordt verweten bestaat uit een geldsom geplaatst op een rekening waarvan die beklaagde de titularis is, belet niet dat die geldsom aan een ander kan toebehoren en dat de beklaagde ze bedrieglijk kan wegnemen; dat de beklaagde op grond van zijn vermelde hoedanigheid aanspraak maakt op het feitelijk bezit van die geldsom, doet daaraan geen afbreuk (1); het staat aan de strafrechter om onaantastbaar te oordelen aan wie de weggenomen zaak op het moment van de wegneming in werkelijkheid toebehoorde en of de wegneming van de zaak bedrieglijk was en de strafrechter is daarbij niet gebonden door enige burgerrechtelijke bepaling. (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2002, nr. 326.

- Strafzaken - Diefstal - Wegneming van andermans zaak - Geldsom op rekening waarvan beklaagde titularis is - Werkelijke eigenaar - Beoordeling - Wijze

- Art. 461 Strafwetboek

P.22.0623.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.15 AC nr. ...

De rechter oordeelt in strafzaken in beginsel onaantastbaar over een door een partij ingediend verzoek tot heropening van het debat (1); de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht bij de beoordeling van de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel een na het sluiten van het debat neergelegd verzoekschrift tot heropening van het debat verwerpt, houdt dan ook geen miskenning in van het recht van verdediging, noch van de verplichting van dat onderzoeksgerecht om de beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel met redenen te omkleden. (1) Zie Cass. 13 april 2005, AR P.05.0263.F, AC 2005, nr. 221.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verzoek tot heropening der debatten - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Verwerping - Gevolg

P.22.0193.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast.

- Herhaling - Vaststelling van de staat van herhaling - Bewijs - Bewijslast - Openbaar ministerie - Vormen - Artikel 29ter Wegverkeerswet

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0022.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.10 AC nr. ...

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met de gehele rechtspleging, zijn evenwel niet absoluut en de enkele omstandigheid dat een beklaagde om medische redenen niet in staat zou zijn om de appelprocedure van een tegen hem regelmatig ingestelde strafvordering bij te wonen, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het recht op een eerlijk proces zich ertegen verzet dat die rechtspleging toch doorgang vindt, voor zover het recht van verdediging afdoende is gewaarborgd; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of rekening houdend met alle concrete elementen van de gehele rechtspleging het recht op een eerlijk proces en recht van verdediging van een beklaagde voldoende zijn gewaarborgd, indien hij zijn strafproces niet geheel of gedeeltelijk persoonlijk heeft kunnen bijwonen en de rechter kan daarbij in aanmerking nemen dat de afwezigheid van die beklaagde op een bepaalde rechtszitting wordt geremedieerd door zijn aanwezigheid bij de verdere behandeling van de zaak; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke aanwezigheid op het strafproces - Afwezigheid wegens medische redenen - Doorgang van de rechtspleging - Beoordeling - Aanwezigheid bij de verdere behandeling - Toezicht door het Hof - Redenen

P.22.0315.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.3 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra de wrakingsgrond haar was gekend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0565.N, AC 2021, nr. 398; Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25; Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Wraking - Wraking van een jeugdrechter - Kennis van de grond tot wraking - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof

P.22.0483.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.12 AC nr. ...

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, waarvan de Wet Europees Aanhoudingsbevel de omzetting naar Belgisch recht uitmaakt, blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten en deze hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel; de weigering tot overlevering op grond van deze bepaling is dan ook enkel verantwoord wanneer er ernstige en concrete gegevens worden aangevoerd die doen aannemen dat de fundamentele rechten van de persoon zelf, om wiens overlevering wordt gevraagd, in de uitvaardigende staat kennelijk in gevaar zullen worden gebracht, of met andere woorden dat er een ernstig, persoonlijk en direct risico is op schending van fundamentele rechten; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of dergelijke gegevens voorhanden zijn en het oordeelt evenzeer onaantastbaar of het zich op basis van de informatie die het dossier bevat en die door de partijen wordt overgelegd voldoende voorgelicht acht om zich uit te spreken over het toepassen van de weigeringsgrond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en uit het loutere feit dat de betrokkene een schending aanvoert van artikel 3 EVRM omwille van de detentieomstandigheden in gevangenissen van de uitvaardigende staat, volgt niet dat het onderzoeksgerecht steeds verplicht is daarover nadere informatie in te winnen (1). (1) Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1119.N, AC 2021, nr. 505; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 18 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615.

- Europees aanhoudingsbevel - Buitenlands bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging in België - Beginsel van wederzijds vertrouwen - Weigeringsgronden - Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Schending van de fundamentele rechten van artikel 6 VEU - Detentieomstandigheden in de gevangenissen van de uitvaardigende staat - Artikel 3 EVRM - Taak van het onderzoeksgerecht - Bijkomende informatie - Draagwijdte

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1, derde lid Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.21.0975.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde wegens meerdere telastleggingen wordt vervolgd, van sommige wordt vrijgesproken en aan de andere schuldig wordt verklaard, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze of en in welke mate de kosten van de strafvordering zijn veroorzaakt door de telastlegging waaraan hij schuldig werd verklaard; de artikelen 162 en 194 Wetboek van Strafvordering leggen de verdeling van deze kosten niet op (1). (1) Cass. 4 januari 2011, AR P.10.1198.N, AC 2011, nr. 3.

- Gerechtskosten - Strafzaken - Veroordeling voor meerdere telastleggingen - Vrijspraak van bepaalde telasteleggingen en veroordeling voor andere - Veroordeling tot de kosten - Verdeling van de kosten

- Artt. 162, eerste lid, en 194 Wetboek van Strafvordering

P.21.1422.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.1 AC nr. ...

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal doorslaggevend acht voor de beslissing over de schuldigverklaring, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklaagde voor de rechter tegenspraak heeft kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de rechter moet zijn beslissing niet motiveren aan de hand van welbepaalde vaste criteria, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie bepaalde vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming; evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1353.N, AC 2022, nr. 60, met concl. OM; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1245.N, AC 2022, nr. 14.

- Bewijsvoering in strafzaken - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Recht op een eerlijk proces - Criteria - Gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming - Aanvoering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1640.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.17 AC nr. ...

De bijzondere facultatieve verbeurdverklaring van artikel 50, § 2 Wegverkeerswet is op zich niet onbestaanbaar met het recht op het ongestoord genot van eigendom, dat is gewaarborgd bij artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM, voor zover ze geen onevenredige maatregel vormt ten aanzien van het ermee nagestreefde wettige doel en aldus een miskenning inhoudt van het eigendomsrecht; binnen de perken van de wet en deze verdragsbepaling die in België rechtstreekse werking heeft, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader.

- Strafzaken - Bepaling van de sanctie - Wegverkeer - Artikel 50, § 2, Wegverkeerswet - Bijzondere facultatieve verbeurdverklaring - Evenredigheid - Beoordeling

- Art. 52, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 1, eerste aanvullend protocol Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0078.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.15 AC nr. ...

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal doorslaggevend acht voor de beslissing over de schuldigverklaring, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklaagde voor de rechter tegenspraak heeft kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de rechter moet zijn beslissing niet motiveren aan de hand van welbepaalde vaste criteria, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie bepaalde vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming; evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1353.N, AC 2022, nr. 60, met concl. OM; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1245.N, AC 2022, nr. 14.

- Bewijsvoering in strafzaken - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Recht op een eerlijk proces - Criteria - Gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming - Aanvoering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0830.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het hoger beroep niet binnen de wettelijke termijn is ingesteld, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze of de aangevoerde omstandigheden overmacht of een onoverkomelijke dwaling vormen, terwijl het Hof enkel nagaat of hij uit de door hem vastgestelde omstandigheden wettig heeft kunnen afleiden dat er sprake was van overmacht of onoverkomelijke dwaling; in dat opzicht houdt het gebrek aan informatie over de vormen en termijnen om hoger beroep in te stellen tegen een verstekvonnis niet noodzakelijk in dat het hoger beroep van de beklaagde zonder tijdslimiet ontvankelijk moet worden verklaard; uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat de rechter rekening kan houden met gegevens zoals het feit dat de eiser in hoger beroep al dan niet nalatig is geweest, de omstandigheid dat de beslissing waarop het rechtsmiddel betrekking heeft, voorzienbaar was of het feit dat de betrokkene al dan niet werd bijgestaan door een advocaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 179.

- Strafzaken - Termijn om hoger beroep in te stellen - Laattijdig hoger beroep - Ontvankelijkheid - Overmacht of onoverkomelijke dwaling - Beoordeling - Gebrek aan informatie over de vormen en termijnen om hoger beroep in te stellen

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.22.0295.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.1 AC nr. ...

Een weigering tot overlevering op grond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is enkel verantwoord wanneer ernstige en concrete gegevens worden aangevoerd die doen aannemen dat de fundamentele rechten van de persoon zelf, om wiens overlevering wordt gevraagd, in de uitvaardigende lidstaat kennelijk in gevaar zullen worden gebracht (1); de rechter oordeelt onaantastbaar of dergelijke gegevens voorhanden zijn en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Zie Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1119.N, nr. 505; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55.

- Onderzoeksgerecht - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Artikel 4, 5° - Afbreuk aan de fundamentele rechten zoals bevestigd door artikel 6 EVRM - Aanvoeringsplicht - Draagwijdte

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1267.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.10 AC nr. ...

Een rechtstreekse dagvaarding moet niet aan de hand van een bijzondere beschrijving van de aard en de redenen van de beschuldiging of op enige andere wijze vermelden waarom een beklaagde wordt vervolgd voor een feit dat hem niet is verweten in een tijdens het strafonderzoek opgesteld proces-verbaal en dat het proces-verbaal is opgesteld door de douane- en accijnsadministratie in het kader van een onderzoek naar inbreuken inzake douane en accijnzen, waarover die administratie de strafvordering uitoefent behoudens voor wat betreft de gevangenisstraf, dat het proces-verbaal bijzondere bewijswaarde geniet en dat de rechtstreekse dagvaarding of de veroordelende beslissing een verwijzing bevat naar vaststellingen opgenomen in dat proces-verbaal, doet daaraan geen afbreuk aangezien het niet dat proces-verbaal, maar wel de rechtstreekse dagvaarding is die de strafvordering voor de strafrechter aanhangig maakt en die zodoende de beschuldiging tegen de beklaagde bevat; de door de administratie in de loop van het onderzoek opgestelde processen-verbaal betreffen in dat verband enkel stukken van het strafdossier die de beklaagde, naast andere hem ter beschikking staande gegevens, kennis kunnen verschaffen van wat hem ten laste is gelegd en waarop hij zich in de loop van het proces kan verdedigen, zodat de inhoud van die processen-verbaal de navolgende strafvordering van de administratie dan ook niet beperkt; vereist is enkel dat de beklaagde met de informatie die hij met de dagvaarding verneemt en de overige gegevens waarover hij redelijkerwijze kan beschikken, in het bijzonder de stukken van het strafdossier, voldoende informatie heeft om zich naar behoren te kunnen verdedigen tegen de beschuldiging en de rechter oordeelt onaantastbaar of de beklaagde over die informatie beschikt waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736. met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

- Douane en accijnzen - Uitoefening van de strafvordering - Rechtstreekse dagvaarding - Vervolging voor feiten die de beklaagde in het proces-verbaal opgesteld tijdens het strafonderzoek niet werden verweten - Draagwijdte - Noodzakelijke informatie in de dagvaarding - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Wettigheidscontrole van het Hof

P.21.1612.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.16 AC nr. ...

Voor de schuldigverklaring van het door artikel 30, § 1, 2°, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf is de vaststelling van de aanwezigheid van alcohol in geval van de vermelding “alcohol niet toegestaan” op het rijbewijs of het als zodanig geldend bewijs, niet afhankelijk van de schuldigverklaring aan een van de in artikel 34 Wegverkeerswet bedoelde misdrijven; wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, grondt de rechter zijn overtuiging op alle regelmatig verkregen feitelijke gegevens van de zaak die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en gaat het Hof enkel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 30 - Artikel 30, § 1, 2° - Overtredingen van de bepalingen betreffende het rijbewijs - Vermelding 'alcohol niet toegestaan' - Vaststelling van de aanwezigheid van alcohol - Bewijs - Verband met artikel 34 Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter - Wettigheidscontrole door het Hof - Draagwijdte

- Artt. 30, § 1, 2°, en 34 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1153.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2 AC nr. ...

De strafgerechten zijn bevoegd om onaantastbaar in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of een beklaagde aangevoerde minderjarigheid vaststaat, zonder dat de wet op dit punt een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft (1). (1) Cass. 4 maart 2010, AR P.10.0325.F, AC 2010, nr. 151.

- Strafzaken - Persoonlijke bevoegdheid van het strafgerecht - Als misdrijf omschreven feit - Minderjarigheid op het

tijdstip van de feiten - Vaststelling van de leeftijd van de vervolgde persoon - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 36, 4° Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.22.0105.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.12 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank oordeelt onaantastbaar over de afwezigheid van tegenaanwijzingen die betrekking hebben op het risico van het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden als bedoeld in artikel 47, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering; bij die beoordeling kan de rechter de aard en de ernst van de feiten betrekken waarvoor de gedetineerde werd veroordeeld en die beoordeling van het recidiverisico houdt noodzakelijk ook een inschatting in voor de toekomst.

- Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Tegenaanwijzingen - Recidiverisico - Beoordeling

- Art. 47, § 2, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1315.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.9 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of meerdere misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting van hetzelfde misdadig opzet zijn; het behoort evenwel aan het Hof na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet naar recht heeft kunnen afleiden (1); er mag geen breuk zijn in de opeenvolging van misdrijven die een collectief misdrijf kunnen vormen door eenheid van opzet; die eenheid kan met name worden doorbroken door elke omstandigheid die erop wijst dat de dader in zijn misdadig gedrag wil volharden door de hem gegeven waarschuwing om hieraan een eind te maken te veronachtzamen (2). (1) Zie Cass. 24 september 2014, AR P.14.0915.F, AC 2014, nr. 551 [p. 1996], eerste middel van K.G. gepubliceerd op Juportal; Cass. 3 maart 2004, AR P.03.1750.F, AC 2004, nr. 117. (2) In casu, de eerdere inbeslagname van een auto wegens de eerste feiten (geen verzekering, geen inschrijving en geen technische controle) en de omstandigheid dat de nieuwe feiten, van dezelfde aard, werden gepleegd bij het besturen van een ander voertuig. Met name kan de rechter ook oordelen dat de eenheid van opzet wordt doorbroken door: - de verbintenis die de dader vóór zijn invrijheidstelling was aangegaan, terwijl hij voor de eerste feiten in voorlopige hechtenis was geplaatst, om een ontwenningskuur te ondergaan (Cass. 3 maart 2004, AR P.03.1750.F, AC 2004, nr. 117 - art. 65, eerste lid); - de tussenkomst van het gerecht vóór het andermaal plegen van misdrijven, wat dus wijst op de wil om te volharden in hetzelfde type misdadigheid (herval), maar niet uit eenzelfde misdadig opzet voortvloeit (Cass. 25 april 2012, AR P.12.0178.F, AC 2012, nr. 255, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. - art. 65, tweede lid); - het tijdsverloop tussen de reeds beoordeelde feiten en de feiten die bij de rechter aanhangig zijn (Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0472.N, AC 2014, nr. 438, [p. 1576] - art. 65, tweede lid); - een gevangenisstraf die de dader uitzat wegens zijn betrokkenheid bij een vorige identieke handel (Cass. 23 juni 2010, AR P.10.0794.F, AC 2010, nr. 449 - art. 65, tweede lid); - de verschijning van de beklaagde voor de correctionele rechtbank en de waarschuwing die een veroordeling in eerste aanleg voor hem betekende, zelfs al was die beslissing niet in kracht van gewijsde gegaan (art. 65, tweede lid - Cass. 9 november 2016, AR P.16.0980.F, AC 2016, nr. 635, derde middel, gepubliceerd op Juportal; Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2011, nr. 92). In 2004 heeft het Hof daarentegen ook geoordeeld dat "noch de aflevering en opheffing van een aanhoudingsbevel, noch de uitspraak van een beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank op zich uitsluiten dat de misdrijven, die zijn gepleegd vóór en na die akten van rechtspleging, onderling verbonden zijn door het nastreven en verwezenlijken van één enkel doel en dat zij, in die zin, één enkel feit uitmaken, namelijk een samenhangende gedraging" (Cass. 8 september 2004, AR P.04.0427.F, AC 2004, nr. 390 - art. 65, tweede lid). Zie F. KUTY, Les Principes généraux de droit pénal belge - T. IV: La Peine, Larcier, 2017, nr. 3511 tot 3518, met verwijzingen in noten. (M.N.B.)

- Eéndaadse samenloop - Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Doorbreking van de opeenvolging van

misdrijven - Begrip - Volharding in misdadig gedrag ondanks een waarschuwing

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.7 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van doorslaggevend belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde, maar de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet objectief zijn gerechtvaardigd waarvoor niet vereist is dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter wel moet vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest; uit het gegeven dat een gerechtsdeskundige in zijn eerste verslag een standpunt heeft ingenomen over de schuld van de beklaagde dat in latere verslagen niet wordt herhaald, volgt niet steeds dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem toevertrouwde opdracht zodat de rechter al zijn verdere verslagen buiten beschouwing dient te laten en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt (1). (1) Cass. 30 oktober 2018, AR P. 18.0516.N, RW 2018-19/36, 1420 met noot B. DE SMET, "De onpartijdigheid van de gerechtsdeskundige in strafzaken".

- Bewijsvoering - Deskundige - Onpartijdigheid van een deskundige - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Bewijsvoering - Deskundige - Onpartijdigheid van een deskundige - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 70 Strafwetboek, de artikelen 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11,Wet Gezondheidsberoepen en artikel 73, § 1 ZIV-wet volgt dat medische handelingen die raken aan de lichamelijke en seksuele integriteit van patiënten geen misdrijf uitmaken indien zij worden gesteld met het voormelde legitiem doel, met de toestemming van de patiënt en worden uitgevoerd zoals een normaal zorgvuldig handelend arts in dezelfde omstandigheden deze zou uitvoeren; de rechter oordeelt onaantastbaar of een arts een medische behandeling volgens de regels van de kunst heeft uitgevoerd en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die geen verband ermee houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) H. NYS, Gezondheidsberoepen, Wolters Kluwer, 2020, 71-108; A. DIERICKX, Toestemming en strafrecht, Intersentia, 2006; T. VANSWEEVELT en F DEWALLENS (eds.), Handboek Gezondheidsrecht, Intersentia, 2014, I, 1058.

- Uitoefening van de geneeskunde - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

- Art. 70 Strafwetboek

- Uitoefening van de geneeskunde - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

- Art. 70 Strafwetboek

P.21.0976.F 15 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211215.2F.3 AC nr. ...

De strafrechter beslist onaantastbaar, in feite, of een vermogensvoordeel waarop de bijzondere verbeurdverklaring wordt toegepast, rechtstreeks uit een misdrijf werd verkregen; het Hof onderzoekt of de rechter op grond van zijn onaantastbare beoordeling het wettelijk begrip vermogensvoordeel niet heeft miskend (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18.

- Strafzaken - Bijzondere verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Vaststelling - Toetsing door het Hof

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.21.0969.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.4 AC nr. ...

De wet bepaalt geen sanctie indien de onderzoeksrechter niet tijdig overgaat tot een inverdenkingstelling en dit kan dan ook niet leiden tot de niet-ontvankelijkheid of het verval van de strafvordering, behoudens indien daardoor de uitoefening van het recht van verdediging van de beklaagde onherroepelijk is aangetast (1); de rechter beslist onaantastbaar of dat het geval is en het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onverantwoorde gevolgen afleidt. (1) Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2002.F, AC 2012, nr. 200, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch op datum in Pas..

- Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter - Laattijdigheid - Gevolgen - Beoordeling - Wijze

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

P.21.1091.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de titularis van de nummerplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem op grond van het hier toepasselijke artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden te weerleggen; hij kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt, waaronder de omstandigheid dat de titularis van de nummerplaat vóór de dagvaarding niet in kennis werd gesteld van de hem ten laste gelegde verkeersinbreuken, hij aldus niet in staat was de identiteit van de onmiskenbare bestuurder op het ogenblik van de feiten kenbaar te maken en dit, gelet op het tijdsverloop, thans niet meer redelijkerwijze van hem kan worden verwacht (1). (1) Zie concl. OM.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Weerlegbaar vermoeden - Beoordeling - Wijze

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Tenzij in het hier niet toepasselijke geval dat het proces-verbaal met de vastgestelde verkeersinbreuken zelf vermeldt wanneer het werd verzonden, beoordeelt de rechter eveneens onaantastbaar op basis van de stukken van het strafdossier, die aan de rechter werden voorgelegd en vatbaar zijn voor tegenspraak, of en wanneer dit proces-verbaal naar de titularis van de nummerplaat werd verzonden (1). (1) Zie concl. OM.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 62 - Toezending van het proces-verbaal aan de overtreder of titularis van de nummerplaat - Beoordeling - Wijze

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0888.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 1, Interneringswet kan het onderzoekgerecht of het vonnisgerecht de internering van een persoon maar bevelen indien die een misdaad of een wanbedrijf heeft gepleegd die de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt en uit de wetsgeschiedenis blijkt dat die wet tot doel heeft het toepassingsgebied van de interneringsmaatregel te beperken tot de enkele feiten die de fysieke of psychische integriteit van derden aantasten of bedreigen; door het begrip bedreiging in te voeren, heeft de wet de internering mogelijk willen maken voor feiten die wijzen op de gevaarlijkheid van de pleger, zelfs als hij de fysieke of psychische integriteit van derden niet daadwerkelijk heeft aangetast of geen enkel slachtoffer heeft gemaakt en de rechter oordeelt onaantastbaar of het gepleegde feit de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt waarbij het Hof enkel nagaat of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee in geen enkel verband staan of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 oktober 2018, AR P.18.0724.F, AC 2018, nr. 542.

- Internering - Artikel 9, § 1, Interneringswet - Aantasting of bedreiging van de fysische of psychische integriteit van derden - Doelstelling van de wet - Draagwijdte

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Krachtens artikel 9, § 2, Interneringswet beslist de rechter over de internering na uitvoering van het in artikel 5 bedoelde forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek of de actualisatie van een eerder uitgevoerd deskundigenonderzoek en krachtens artikel 5, § 3, tweede lid, van die wet kan een actualisering van het deskundigenonderzoek worden gevraagd wanneer dit nodig wordt geacht; uit deze bepalingen en hun wetsgeschiedenis volgt niet dat de rechter telkens hij in een bepaalde strafprocedure overweegt een internering te bevelen in het kader van die strafprocedure steeds een deskundigenonderzoek moet bevelen of de actualisatie van een reeds in die procedure uitgevoerd deskundigenonderzoek en de rechter kan zich ook baseren op een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek dat is bevolen in een andere strafprocedure en de rechter beoordeelt de geestestoestand van een persoon wiens internering wordt gevorderd onaantastbaar op grond van de regelmatig tijdens het debat overgelegde gegevens, zonder dat hij door de besluiten van een forensisch psychiatrisch deskundigenverslag is gebonden (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; K. HANOULLE, "Potpourri III als sluitstuk van de nieuwe interneringswetgeving", NC 2016/5, 392.

- Internering - Artikel 9, § 2, Interneringswet - Uitvoering van een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Forensisch psychiatrisch onderzoek bevolen in een andere strafprocedure - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 5 en 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.21.0342.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.12 AC nr. ...

Uit het arrest 67/2019 van het Grondwettelijk Hof van 16 mei 2019 volgt dat wanneer de schuldvraag niet in het verzoekschrift of in het grievenformulier werd aangeduid en een nieuw element opduikt, de appelrechter enkel ambtshalve een middel van openbare orde kan opwerpen met betrekking tot het gegeven dat de bij hem aanhangig gemaakte feiten geen misdrijf zijn, als dat element voldoet aan de volgende cumulatieve voorwaarden: 1° het gegeven is opgedoken na het verstrijken van de beroepstermijn; 2° enkel de appelrechter heeft van dat element kennis kunnen nemen, met uitsluiting van de eerste rechter; 3° het opduiken van het element kon niet worden voorzien, zodat de appellant het niet in eerste aanleg heeft kunnen aanvoeren en daarmee evenmin rekening heeft kunnen houden in het verzoekschrift in hoger beroep of in het grievenformulier en 4° het element blijkt voldoende waarschijnlijk of doorslaggevend te zijn om als grondslag voor een nieuw middel te kunnen dienen dat kan aantonen dat de feiten geen misdrijf zijn (1); de appelrechter beoordeelt onaantastbaar of het aangevoerde "nieuw element" aan die voorwaarden voldoet; het Hof gaat wel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten wettig heeft kunnen afleiden dat er al dan niet sprake is van een "nieuw element" in de voormelde zin; uit de enkele omstandigheid dat een bewijselement reeds bestond op het ogenblik van de vaststellingen van de verbalisanten, kan niet worden afgeleid dat de appellant het opduiken van dit element kon voorzien, het in eerste aanleg kon aanvoeren en daarmee rekening kon houden bij het bepalen van de grieven bij toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering; dit laatste zal immers maar het geval zijn wanneer vaststaat dat de appellant uiterlijk tijdens de beroepstermijn op de hoogte was of minstens kon zijn van het bestaan van dat bewijselement. (1) GwH 16 mei 2019, arrest 67/2019, RW 2019-20, 692, JT 2019, 612, NJW 2019, 888 noot R. VAN HERPE; Cass. 17 maart 2020, AR P.19.1118.N, AC 2020, nr. 193; Cass. 29 mei 2019, AR P.18.0636.F, AC 2019, nr. 334, JT 2019, 612 noot C. YURT, "Quelque chose de nouveau sous le soleil pénal". Zie ook S. VAN OVERBEKE, "Het Grondwettelijk Hof en het grievenstelsel in strafzaken: knuppeltjes in het hoenderhok", RW 2019-20, 683-696; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 1722-1723.

- Hoger beroep - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep van de beklaagde - Ontbreken van een grief over de schuld - Aanbrengen van een nieuw element van na het grievenschrift dat een weerslag heeft op de schuldvraag - Ambtshalve aanvoeren van grieven - Arrest nr. 67/2019 van het Grondwettelijk Hof - Voorwaarden waaraan het 'nieuw element' moet voldoen als ambtshalve middel van openbare orde - Voorzienbaarheid van het nieuw element door de appellant - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Artt. 204 en 210 Wetboek van Strafvordering

P.21.0804.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.2 AC nr. ...

Artikel 92, § 3, 1°, Vlaamse Wooncode, thans artikel 6.20, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Wonen van 2021, bepaalt dat de huurder van een sociale woning de verplichting moet naleven in de sociale huurwoning zijn hoofdverblijfplaats te hebben en er gedomicilieerd te zijn, waarbij het niet-nakomen van die verplichting strafbaar is ingevolge artikel 102bis, § 9, 1°, Vlaamse Wooncode (1); uit de artikelen 2, § 1, 10°, en 1.3, § 1, 21° van de Vlaamse Wooncode volgt dat voor de toepassing van de Vlaamse Wooncode de hoofdverblijfplaats de woning is waar een gezin of een alleenstaande effectief en gewoonlijk verblijft; de rechter oordeelt onaantastbaar op basis van de gegevens van het strafdossier en de hem overgelegde gegevens of de huurder van een sociale woning zijn hoofdverblijfplaats heeft in de door hem gehuurde sociale woning, dit wil zeggen dat hij er effectief en gewoonlijk verblijft; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Zie T. VANDROMME, "Domiciliefraude in de sociale huur", in Comm. Sr., Kluwer, 2017, 22p.

- Vlaamse Wooncode - Sociale woning - Vereiste van bewoning - Hoofdverblijfplaats - Begrippen - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Artt. 1.3, § 1, 21°, 2, § 1, 10°, 92, § 3, 1°, en 102bis, § 9, 1° Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

---

P.21.0962.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.11 AC nr. ...

Dwaling kan slechts schulduitsluitend zijn als ze onoverkomelijk is, wat betekent dat uit de omstandigheden kan worden afgeleid dat de persoon die zich op de dwaling beroept, heeft gehandeld zoals ieder redelijk en voorzichtig persoon in dezelfde situatie zou hebben gehandeld; de rechter beoordeelt in feite of de beklaagde zich in een toestand van onoverkomelijke dwaling bevond (1); het Hof gaat wel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten kon afleiden dat er sprake is van onoverkomelijke dwaling (2); de omstandigheid dat de beklaagde voorhoudt dat de draagwijdte van de strafwet niet duidelijk is, levert als zodanig geen onoverkomelijke dwaling op. (1) Cass. 2 oktober 2018, AR P.17.0854.N, AC 2018, nr. 514; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612, met concl. van advocaat-generaal J.M. GENICOT op datum in Pas.; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 12 februari 1985, AC 1984-85, 802; Cass. 6 oktober 1952, AC 1953, 35. Zie S. BRAHY, "De l'effet justificatif de l'erreur en droit pénal", RDP 1976-77, 339-359; C.J. VANHOUDT en W. CALEWAERT, Belgisch strafrecht, Story-Scientia, 1976, II, 401-405; L. DUPONT en R. VERSTRAETEN, Handboek Belgisch strafrecht, Acco, 1990, nrs. 491-502; M. FAURE, "De onoverkomelijke rechtsdwaling in milieustrafzaken", RW 1991-92, 937-950; B. DE SMET, "De onoverkomelijke rechtsdwaling als wapen tegen overregulering en artificiële incriminaties", RW 1992-93, 1288-1295; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Vol. 2, L'infraction pénale, Brussel, Larcier, 2012, 505-522; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, Die Keure, 2017, 100-103; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, Gompel&Svacina, 2019, 346-354. (2) Cass. 15 september 2020, AR P.20.0150.N, AC 2020, nr. 537; Cass. 6 september 2017, AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449, RDPC 2018, 187; Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC 2016, nr. 580 . Zie T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit penal, Die Keure, 2019, 179-182.

- Schulduitsluitingsgrond - Rechtsdwaling - Toestand van onoverkomelijke dwaling - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 71 Strafwetboek

P.21.0970.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.9 AC nr. ...

Het staat aan het vonnisgerecht om indien in een dagvaarding, welke geldt als akte van aanhangigmaking van de strafvordering bij het vonnisgerecht, een incriminatieperiode als einddatum "heden" vermeldt, op basis van die akte van aanhangigmaking en de eraan ten grondslag liggende stukken van het strafdossier die einddatum te bepalen, uit geen enkele bepaling volgt dat het vonnisgerecht in een dergelijk geval als einddatum van de incriminatieperiode noodzakelijk de datum van het bevel tot dagvaarding moet aannemen; het Hof gaat wel na of het vonnisgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Bepaling van het eindpunt van de incriminatieperiode - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof - Strafzaken - Dagvaarding - Incriminatieperiode - Omschrijving van een bepaalde dag 'tot heden'

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.0716.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.2 AC nr. ...

Het enkele feit dat de rechter bij de schuldbeoordeling rekening houdt met stukken die in het strafdossier zijn vermeld, maar als dusdanig niet bij dat dossier zijn gevoegd, houdt geen schending in van artikel 6.1 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging of het recht op tegenspraak; wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, oordeelt de rechter integendeel onaantastbaar over de mate waarin die stukken kunnen bijdragen tot zijn oordeelsvorming en kan de beklaagde tegenspraak voeren over de stukken zoals die zijn beschreven.

- Schuldbeoordeling - Stukken die beschreven zijn maar niet gevoegd - Beoordeling - Wijze

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Op grond van het geheel van de omstandigheden die hij vaststelt, oordeelt de appelrechter onaantastbaar of de uit de artikelen 6.1, 6.3.b en 13 EVRM volgende rechten van de beklaagde onherstelbaar zijn miskend door de weigering van de eerste rechter om de behandeling van zijn zaak uit te stellen; het Hof gaat enkel na of de appelrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Uitstel van de behandeling - Weigering door de eerste rechter - Onherstelbare miskenning van recht op eerlijk proces en recht van verdediging - Beoordeling - Wijze - Wettigheidstoezicht

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.0958.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.11 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat een beklaagde voldoet aan de wettelijke voorwaarden om de uitspraak van veroordeling op te schorten volgt niet dat de rechter verplicht is die maatregel toe te kennen; de rechter oordeelt onaantastbaar over de wenselijkheid ervan en er bestaat immers geen recht op opschorting van de uitspraak van veroordeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Verzoek tot opschorting - Verplichting - Beoordeling - Wijze

---

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

De uitlegging die de rechter van een akte geeft, is onaantastbaar, mits ze niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Zie Cass. 25 maart 2021, AR C.20.0413.F, AC 2021, nr. 223.

- Burgerlijke zaken - Uitlegging van een akte - Onaantastbare uitlegging

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.27 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de rechtstreekse dagvaarding door de burgerlijke partij al dan niet kosten heeft teweeggebracht of vermoedelijk nog kan teweegbrengen die niet gedekt zijn door de strafvordering die op last van het openbaar ministerie aanhangig werd gemaakt en hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat de strafvordering op het ogenblik van zijn beslissing nog niet definitief haar beslag heeft gekregen; het Hof gaat wel na of de rechter zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden uit de feiten en gegevens die hij heeft vastgesteld.

- Strafzaken - Rechtstreekse dagvaarding door burgerlijke partij voor de strafrechter - Verplichting tot consignatie - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor dezelfde strafrechter - Gebrek aan consignatie - Gevolgen

- Strafzaken - Rechtstreekse dagvaarding door burgerlijke partij voor de strafrechter - Verplichting tot consignatie - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor dezelfde strafrechter - Gebrek aan consignatie - Gevolgen

Geen enkele bepaling verplicht de rechter in strafzaken een deskundigenonderzoek te bevelen enkel omdat het resultaat ervan van belang zou kunnen zijn voor de actuele toestand van de beklaagde of voor de straftoemeting; de rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van een dergelijke onderzoekshandeling en aldus belet niets de rechter om, mits hij de motiveringsverplichting naleeft, de aanstelling van een deskundige te weigeren wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen.

- Strafzaken - Deskundigenonderzoek van belang voor de actuele toestand van beklaagde of straftoemeting - Noodzaak, raadzaamheid en gepastheid van de onderzoekshandeling - Weigering - Wijze

- Strafzaken - Deskundigenonderzoek van belang voor de actuele toestand van beklaagde of straftoemeting - Noodzaak, raadzaamheid en gepastheid van de onderzoekshandeling - Weigering - Wijze

C.20.0529.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.2 AC nr. ...

Bij gebrek aan een gemeenschappelijke titel bepaalt de rechter in feite de grens tussen de eigendommen; het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 17 september 1987, AR 7704 (AC 1987-88, 80).

- Burgerlijke zaken - Eigendomsrecht - Afpaling - Geen gemeenschappelijke titel - Grens tussen de aanpalende eigendommen - Toezicht van het Hof

- Art. 642 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter beoordeelt in feite of het bezit voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar, niet-dubbelzinnig en als eigenaar is; het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

- Burgerlijke zaken - Verjaring - Voorwaarden van het bezit - Toezicht van het Hof

- Art. 2229 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.1242.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.22 AC nr. ...

De politieambtenaar die bij het verlenen van de sterke arm aan een gerechtsdeurwaarder een misdrijf vaststelt, kan daarvan proces-verbaal opstellen of de nodige initiatieven nemen met het oog op de vaststelling van het misdrijf op heterdaad; de vaststelling van een misdrijf door een politieambtenaar ingevolge een handeling die zijn opdracht te buiten gaat is echter niet regelmatig en de rechter oordeelt aan de hand van de dossiergegevens onaantastbaar of de politieambtenaar al dan niet de handeling mocht stellen die aanleiding heeft gegeven tot de ontdekking van het misdrijf waarop de vervolging steunt, waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee onverenigbaar zijn of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Politie - Wet Politieambt - Artikel 44, derde lid - Lenen van de sterke arm - Vaststelling door de politieambtenaar van een misdrijf - Draagwijdte - Grenzen - Gevolg

- Art. 44, derde lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.21.0724.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.9 AC nr. ...

De rechter in strafzaken oordeelt onaantastbaar in feite over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid van het overleggen van een stuk dat in bezit is van een burgerlijke partij (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Stuk in het bezit van een burgerlijke partij - Noodzaak, nut of raadzaamheid van het overleggen

De rechter oordeelt onaantastbaar of een gedrag van een werknemer al dan niet een seksuele connotatie heeft die de waardigheid van een persoon aantast of een bedreigende, vijandige, beledigende vernederende of kwetsende omgeving creëert en hij is daarbij niet gebonden door de mening van andere werknemers over de seksuele connotatie en het grensoverschrijdend karakter van dat gedrag; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Sociaal strafrecht - Ongewenst seksueel gedrag op het werk - Wijze - Mening van andere werknemers

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.21.0644.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.19 AC nr. ...

Een lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1° Sociaal Strafwetboek is de persoon die door de werkgever ermee is belast om buiten een band van ondergeschiktheid voor zijn rekening de naleving van de sociaalrechtelijke verplichtingen te verzekeren, wat inhoudt dat die lasthebber beschikt over het gezag en de nodige bevoegdheid om effectief over die naleving te waken, zelfs al zou die bevoegdheid zijn beperkt naar tijd en plaats, voorwaarden waarover de rechter onaantastbaar oordeelt of eraan is voldaan; een feitelijke zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon kan lasthebber zijn van die werkgever in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek mits aan de voormelde voorwaarden is voldaan en het is niet vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat er tussen die werkgever-rechtspersoon en die feitelijke zaakvoerder een contractuele relatie bestaat.

- Sociaal strafrecht - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Lasthebber - Gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Beoordeling van de voorwaarden

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Sociaal strafrecht - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Lasthebber - Gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Beoordeling van de voorwaarden

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.21.0428.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.14 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of er eenheid van opzet bestaat tussen de verschillende feiten waaraan hij een beklaagde schuldig verklaart.

- Strafzaken - Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Begrip

P.21.0521.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.10 AC nr. ...

Wanneer de telastlegging van gebruik van valse stukken enkel de verkrijging van een voordeel vermeldt maar niet het gebruik of behoud van dat voordeel, is in de regel het beoogde doel bereikt en het gebruik beëindigd op het moment waarop het voordeel werd verkregen; de rechter oordeelt aan de hand van onder meer de bewoordingen van de telastleggingen onaantastbaar wanneer het door de vervalser beoogde doel is bereikt en de verjaring van de strafvordering bijgevolg is beginnen te lopen en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van valse stukken - Beoogde doel - Verkrijging van een voordeel

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1189.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 36 en 41 Wetboek van Strafvordering kunnen de procureur des Konings en officieren van gerechtelijke politie een huiszoeking verrichten in geval van een op heterdaad ontdekt wanbedrijf en het op heterdaad ontdekte misdrijf is datgene dat wordt ontdekt terwijl het wordt gepleegd of terstond nadat het is gepleegd waarbij de vaststelling van de toestand van heterdaad aan de huiszoeking moet voorafgaan en niet kan worden gerechtvaardigd door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf en ook loutere vermoedens of aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd, daartoe niet voldoende zijn; de rechter oordeelt onaantastbaar of er heterdaad is in de zin van artikel 41 Wetboek van Strafvordering en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1) . (1) Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378, NC 1/2021 en noot L. ARNOU, "Zoeking op grond van artikel 6bis Drugswet en huiszoeking bij heterdaad zijn twee verschillende zaken"; Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, AC 2013, nr. 655. Zie ook R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, 2014, nr. 428 en de aldaar geciteerde rechtspraak.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Heterdaad

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

C.20.0552.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.3 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite of de kennisgeving van de verzekeraar aan die voorwaarde voldoet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 567.

- Stuiting - Beëindiging - Schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar aan de benadeelde - Burgerlijke zaken - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

D.21.0005.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6 AC nr. ...

Het behoort tot de onaantastbare beoordeling van de feitenrechter om te onderzoeken of de feiten waarvan hij moet kennisnemen en de feiten waarover eerder uitspraak is gedaan, een geheel vormen van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.18.0407.N, AC 2019, nr. 341.

- Tuchtzaken - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.21.0109.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.4 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of er een lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is tot het besturen van een motorvoertuig en het opleggen van deze beveiligingsmaatregel vereist niet noodzakelijk het bevelen van een deskundigenonderzoek; de rechter kan bij die beoordeling het gegeven betrekken dat de beklaagde verdovende middelen gebruikt of heeft gebruikt maar uit de omstandigheid dat een beklaagde analyses overlegt die negatief zijn voor het gebruik van verdovende middelen of dat hij voorhoudt niet langer meer te gebruiken volgt niet dat de rechter moet aannemen dat er geen lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is in de zin van artikel 42 Wegverkeerswet.

- Wegverkeerswet - Artikel 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Geen vereiste van een deskundig onderzoek - Gebruik van verdovende middelen - Redenen

- Art. 42 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.21.0397.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze of de woorden uitgesproken en de geschriften neergelegd voor de rechtbank betrekking hebben op het hangend geschil of de daarin betrokken partijen maar het Hof gaat wel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 18 oktober 1988, AR nr. 2371, AC 1988-89, nr. 97, RW 1988-89, 1029-1030 met noot A. VANDEPLAS, "Recht van verdediging en artikel 452 Strafwetboek".

- Strafzaken - Artikel 452, Strafwetboek - Voor de rechtbank uitgesproken woorden of neergelegde geschriften - Verband met het hangend geschil of de daarin betrokken partijen - Beoordeling door de rechter

- Art. 452 Strafwetboek

- Strafzaken - Artikel 452, Strafwetboek - Voor de rechtbank uitgesproken woorden of neergelegde geschriften - Verband met het hangend geschil of de daarin betrokken partijen - Beoordeling door de rechter

- Art. 452 Strafwetboek

P.21.0404.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.8 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de rechter oordeelt dat een beklaagde niet slaagt in de weerlegging van het op hem bij toepassing van artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden dat hij als titularis van de kentekenplaat van een motorvoertuig dader is van een overtreding op de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan die met het motorvoertuig werd begaan, volgt niet dat de beklaagde niet beschikt over een effectief rechtsmiddel om op te komen tegen een aangevoerde miskenning van artikel 6.2 EVRM; de rechter oordeelt onaantastbaar of de titularis van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem op grond van artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden te weerleggen en hij kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539; zie ook Arbitragehof nr. 27/2000, 21 maart 2000, BS 26 mei 2000.

- Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Weerlegbaar vermoeden van schuld - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0480.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.20 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat een bij verstek veroordeelde wordt geïnformeerd over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en over de termijn om dat te doen en die kennisgeving kan gebeuren op het ogenblik van de betekening van de verstekbeslissing of op elk ander tijdstip dat de veroordeelde toelaat het rechtsmiddel aan te wenden; de rechter oordeelt onaantastbaar of en wanneer de bij verstek veroordeelde persoon kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing en die kennisneming hangt niet af van enig vormvereiste en kan zodoende voortvloeien uit de kennisgeving bepaald in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet, zodat de rechter de datum van zulke kennisgeving in aanmerking kan nemen voor het bepalen van de aanvangsdatum van de buitengewone termijn van verzet, waarbij evenwel vereist is dat die kennisgeving de betrokkene informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn en de vorm om dat te doen (1). (1) Artikel 40, vierde lid, Wegverkeerswet, dat de verplichting bevat de rechtsmiddelen, de aanwending daarvan en de na te leven voorwaarden te vermelden bij een veroordeling bij verstek, werd naar aanleiding van het arrest van het GwH 134/2018 ingevoerd ingevolge artikel 3 van de wet van 8 mei 2019 tot wijziging van de op 16 maart 1968 gecoördineerde wet betreffende de politie over het wegverkeer en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, BS 22 augustus 2019.

- Verstekbeslissing - Betekening van de verstekbeslissing - Buitengewone termijn van verzet - Aanvangs-datum - Kennisgeving door het openbaar ministerie aan de veroordeelde van een verval uitgesproken als straf - Invloed op de aanvangsdatum van de buitengewone verzetstermijn

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0565.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13 AC nr. ...

Uit de geest van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, de wel omschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, volgt dat de wraking van een onderzoeksrechter moet worden voorgedragen van zodra de grond is gekend door de partij die zich erop beroept en die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat de onderzoeksrechter niet meer over de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikt; een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer die partij over die grond voldoende zekerheid heeft om zich ter zake een overtuiging te kunnen vormen en een verzoekschrift tot wraking te kunnen indienen, zonder dat die voldoende kennis gelijk is te stellen met de mogelijkheid het bewijs van de aangevoerde feiten te leveren; de rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra die grond haar was gekend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Wraking - Wraking van een onderzoeksrechter - Ogenblik waarop de wraking moet worden voorgedragen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0135.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of het recht van verdediging van een partij vereist dat de behandeling van de strafvordering wordt uitgesteld opdat die partij alsnog stukken voor haar verdediging zou kunnen voorleggen; bij die beoordeling kan de rechter rekening houden met het gegeven dat die partij reeds de gelegenheid had de stukken over te leggen.

- Strafzaken - Behandeling van de strafvordering - Recht van verdediging - Verzoek tot uitstel om stukken te voegen - Beoordeling - Wijze

---

P.20.1197.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.6 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is; wanneer de betrokkene in zijn conclusie niet specificeert waarin de last van de herstelmaatregel voor hem precies zou bestaan en evenmin verduidelijkt waarom die last kennelijk onredelijk zou zijn in vergelijking met het voordeel van de herstelmaatregel voor de ruimtelijke ordening, dient de rechter de afweging tussen die beide belangen niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1.

- Stedenbouw - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Criteria

---

P.21.0041.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1 AC nr. ...

Het in artikel 377, eerste lid, derde gedachtestreepje van het Strafwetboek bedoelde gezag over het slachtoffer van verkrachting of aanranding van de eerbaarheid vereist niet dat dit gezag wordt uitgeoefend krachtens een wettelijke bevoegdheid, maar het kan ook voortvloeien uit feitelijke omstandigheden; de rechter oordeelt onaantastbaar over het bestaan van vermeld gezag (1) ; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Cass. 24 mei 1954, AC 1954, 623. Zie D. MERCKX, "Verkrachting. De verzwarende omstandigheden", in Comm. Sr., Kluwer, 2004, 19-22; A. DE NAUW en K. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, 249-251.

- Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Gezag over het minderjarig slachtoffer - Feitelijke omstandigheden

- Art. 377 Strafwetboek

Uit art. 6.3.a EVRM volgt niet dat de verwijzingsbeschikking en de dagvaarding noodzakelijk het concrete feit moeten vermelden dat het voorwerp is van een telastlegging; de inlichtingen over het aan een beklaagde ten laste gelegde feit, die de redenen van de beschuldiging uitmaken, kunnen ook blijken uit de stukken van het strafdossier waarop de beschuldiging steunt en waarvan de beklaagde kennis heeft kunnen nemen en waarop hij zich heeft kunnen verdedigen (1); die regel geldt ook voor feiten die zich over een langere periode uitstrekken. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736 met concl. OM; Cass. 29 mei 2018, AR P18.0762.N, AC 2018, nr. 340; Cass. 26 mei 2015, AR P.14.0414.N, AC 2015, nr. 343 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; Cass. 30 september 2014, AR P.14.0800.N, AC 2014, nr. 564; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46; Cass. 16 december 2009, AR P.09.1166.F, AC 2009, nr. 755; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 8 september 1987, AR nr. 1162, AC 1987-88, nr. 9; Cass. 12 oktober 1976, AC 1977, 78. Zie: L. HUYBRECHTS en M. ROZIE, “De rechten van de verdediging bij de behandeling ten gronde”, NC 2008, 123; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, "Manuel de procédure pénale", Larcier, 2012, 36; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch strafprocesrecht, Die Keure, 2014, 201; R. DECLERCQ, "Beginselen van strafrechtspleging", Kluwer, 2014, 933; K. DE SCHEPPER, “De informatieplicht m.b.t. een ten laste gelegd gebruik van duidelijk omschreven valse stukken en de rol van het onderzoeksgerecht bij een onduidelijke tenlastelegging”, NC 2015, 303-309.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Feiten die zich over een lange periode uitstrekken

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0013.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9 AC nr. ...

Het vermogensvoordeel dat voortspruit uit het misdrijf van de ontduiking van inkomstenbelastingen bestaat in het bedrag van de ontdoken inkomstenbelasting en dat bedrag kan het voorwerp uitmaken van een witwasmisdrijf, ongeacht de vermenging ervan met legaal inkomen; wanneer de vervolgde witwashandeling betrekking heeft op een breukdeel van een aldus vermengd bedrag, staat het aan de rechter, die daarover onaantastbaar oordeelt, om aan de hand van de beoordeling van alle hem voorgelegde feitelijke elementen te bepalen welk gedeelte van dat breukdeel bestaat uit ontdoken inkomstenbelasting en dus een wederrechtelijk vermogensvoordeel uitmaakt en welk gedeelte van dat breukdeel slaat op het saldo van het belastbare inkomen boven de verschuldigde inkomstenbelasting en aldus geen wederrechtelijk vermogensvoordeel uitmaakt, waarbij die gedeelten niet hoeven overeen te stemmen met het percentage van de totale ontdoken belasting op het totale inkomen waarop die belasting is verschuldigd, zonder evenwel het bedrag van de totaal ontdoken belasting te mogen overschrijden.

- Strafzaken - Witwassen - Vermogensvoordeel uit het misdrijf verkregen - Ontduiking van inkomstenbelastingen - Vermenging met legaal inkomen - Voorwerp van het witwasmisdrijf - Breukdeel van het vermengde vermogen - Beoordeling

P.21.0015.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.12 AC nr. ...

De naleving van de voorwaarden bepaald in artikel 63, § 1, Wegverkeerswet onder dewelke een bloedproef kan worden opgelegd, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, en de niet-naleving van de voorwaarden tast niet noodzakelijk de betrouwbaarheid aan van de analyse van een in strijd met de voorwaarden afgenomen bloedproef en het gebruik van die analyse impliceert niet noodzakelijk een miskenning van het recht op een eerlijk proces; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de niet-naleving van de in artikel 63 Wegverkeerswet bepaalde voorwaarden de betrouwbaarheid van het onrechtmatig verkregen bewijs daadwerkelijk aantast dan wel of het gebruik ervan het recht op een eerlijk proces miskent en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Alcoholintoxicatie - Bloedproef - Toepassing van de criteria inzake de uitsluiting van onregelmatig verkregen bewijs - Betrouwbaarheid van het bewijs - Beoordeling - Toezicht door het Hof

- Art. 63 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0080.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.11 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of het helpen bij de opbouw van een cannabisplantage een daad van deelneming aan de verbouw van cannabisplanten is, dan wel een voorbereidende handeling daartoe; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Verdovende middelen - Teelt van cannabis - Voorbereidende handelingen - Daad van deelneming aan de teelt van cannabis - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

P.21.0234.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, volgt dat wanneer de rechter vaststelt dat aan twee misdrijfomschrijvingen eenzelfde feit ten grondslag ligt, hij slechts kan veroordelen voor de misdrijfomschrijving die de zwaarste straf bepaalt; of aan twee misdrijfomschrijvingen eenzelfde feit ten grondslag ligt, wordt onaantastbaar in feite beoordeeld door de rechter, maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Eendaadse samenloop - Enig feit - Meerdere misdrijven - Beoordeling - Toezicht door het Hof

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.20.1293.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of de beklaagde aan een polygraaftest moet worden onderworpen; de loutere omstandigheid dat de door de beklaagde voorgestelde polygraaftest door de rechter niet nodig wordt geacht om de waarheid te achterhalen, houdt geen miskenning in van het vermoeden van onschuld, noch van het recht van verdediging.

- Strafzaken - Bewijs - Polygraaftest - Noodzaak van de onderzoeksmaatregel voor de waarheidsvinding - Toepassing

P.21.0108.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.10 AC nr. ...

Het verzet van de bij verstek veroordeelde aan wie het verstekvonnis niet in persoon is betekend is laattijdig indien vaststaat dat de verzetdoende partij meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van verzet kennis had van de betekening van het verstekvonnis; de rechter oordeelt onaantastbaar over de kennisname meer dan vijftien dagen vóór het verzet (1) en kan daarbij alle feitelijke gegevens die hij nuttig acht in aanmerking nemen, vermoedens inbegrepen (2) ; niet vereist is dat de rechter de precieze datum van de kennisname vaststelt (3). (1) Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168. Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1419; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1669-1670. (2) Cass. 24 oktober 2017, AR P.17.0666.N, AC 2017, nr. 587; Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168; Cass. 13 september 2011, AR P.11.1030.N, AC 2011, nr. 464; Cass. 9 maart 2010, AR P.09.1729.N, AC 2010, nr. 164, p. 701; Cass. 21 februari 1984, AR 8537, AC 1983, 784. Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1419; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie", RW 2015-16, 1409; V. VEREECKE, "Het onderscheid tussen kennisname van de betekening en kennisname van de dagvaarding bij verzet in strafzaken", RABG 2018, 59; K. VEECKMANS, "Buitengewoon verzet: een adequaat rechtsmiddel?", N.C. 2019, 17; B. DE SMET, Verstek en verzet in strafzaken, Larcier, 2020, 104. (3) Cass. 24 oktober 2017, AR P.17.0666.N, AC 2017, nr. 587; Cass. 19 december 1972, AC 1972, 411.

- Strafzaken - Verzet - Buitengewone termijn - Beginpunt - Kennisname van de betekening van het verstekvonnis op het verblijfsadres van de beklaagde - Bewijs van de kennisname

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0221.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7 AC nr. ...

In correctionele zaken of politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding om te verschijnen niet de hierin vervatte omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar de feiten zoals ze uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek blijken en waarop de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding zijn gegrond; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht, zelfs in hoger beroep, heeft het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; hoewel, met het oog op die herkwalificatie, niet is vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn, moet de nieuwe omschrijving desalniettemin hetzelfde feit betreffen als datgene dat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet ze daarin zijn begrepen; de beoordeling door de feitenrechter is in dat opzicht onaantastbaar (1). (1) Ibid.; zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0361.F, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, nr. 386 met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C., 1990, p. 561-590; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 168.

- Strafvordering - Heromschrijving van telastlegging - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Strafvordering - Heromschrijving van telastlegging - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.21.0388.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.18 AC nr. ...

Uit artikel 5.3 EVRM, welke beoogt de individuele vrijheid te beschermen, volgt dat indien de duur van de voorlopige hechtenis niet langer redelijk is, de betrokkene in vrijheid moet worden gesteld; de rechter die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, beoordeelt onaantastbaar of de duur van de voorlopige hechtenis redelijk is in de zin van artikel 5.3 EVRM, en die beoordeling mag niet abstract of algemeen gebeuren, maar moet concreet zijn, rekening houdend met de specifieke gegevens van elke zaak; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Beoordeling - Toezicht door het Hof

P.20.1120.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.14 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of een oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade aannemelijk is, met andere woorden of het aannemelijk is dat die schade zich ook zonder dat feit zou hebben voorgedaan zoals ze zich in concreto heeft voorgedaan; het Hof gaat wel na of het onderzoeksgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die geen verband ermee houden of met het begrip oorzakelijk verband onverenigbaar zijn (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239.

- Onderzoeksgerechten - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof.

- Onderzoeksgerechten - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof.

P.19.1057.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.17 AC nr. ...

Het vonnisgerecht oordeelt onaantastbaar in het belang van een goede rechtsbedeling of het de beslissing over de door artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde excepties bij de zaak zelf voegt dan wel dat zij dat niet doet en er dus uitspraak over doet op een vroeger tijdstip dan de beslissing over de schuld en zij moet die beslissing niet bijzonder met redenen omkleden.; dat die beslissing, waaraan altijd een exceptie als bedoeld door artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, opgeworpen door een in die bepaling bedoelde partij, ten grondslag ligt, een impact kan hebben op de verjaring van de strafvordering, zoals overigens elke handeling van een met vervolging en berechting belaste overheid die krachtens de wet een daad van stuiting of schorsing van de verjaring van de strafvordering oplevert, maakt die beslissing niet willekeurig en houdt evenmin een schending in van de artikelen 6 en 13 EVRM (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Draagwijdte

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Draagwijdte

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1054.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.4 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 47novies, § 2, tweede tot en met vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat moet worden aangenomen dat de bedoelde processenverbaal een waarheidsgetrouwe weergave bevatten van de verschillende fasen van de infiltratie, onverminderd het wettelijk verbod om gegevens te vermelden als bedoeld door artikel 47novies, § 2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en de in artikel 47octies, § 3, 6°, Wetboek van Strafvordering bedoelde officier van gerechtelijke politie, dit is de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie, alsook het openbaar ministerie, worden geacht daarbij loyaal op te treden; het komt de partijen toe aannemelijk te maken dat de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie en het openbaar ministerie niet alle voor de partijen in het strafproces relevante informatie hebben opgenomen of laten opnemen in deze processen-verbaal en dat hierdoor het recht van verdediging is miskend en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) H. BERKMOES en J. DELMULLE, De bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden, Politeia, Editie 2011, inz. pp. 671-726.

- Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie - Processen-verbaal - Optreden van de officier van gerechtelijke politie en van het openbaar ministerie - Draagwijdte

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

Uit het enkele feit dat bepaalde gegevens die nuttig kunnen zijn voor de verdediging van een beklaagde niet of niet langer beschikbaar zijn, volgt niet dat daardoor het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van die beklaagde noodzakelijk zijn miskend; het staat aan de rechter te oordelen of het niet of niet langer beschikbaar zijn van de gegevens daadwerkelijk de uitoefening van de rechten van een beklaagde aantast en daaruit de gepaste gevolgen te trekken voor de beoordeling van de schuld en bij die beoordeling kan de rechter de omstandigheid betrekken dat de met opsporing en vervolging belaste instanties niet verantwoordelijk zijn voor het niet of niet langer beschikbaar zijn van de gegevens waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Niet meer voor de verdediging beschikbare gegevens - Criteria - Draagwijdte

P.20.1283.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of het bevelen van de bijzondere verbeurdverklaring van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen tot gevolg heeft dat hij daardoor aan de veroordeelde een onredelijk zware straf oplegt; bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van het bewezen verklaarde misdrijf, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling betrekt (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Bepaling van de sanctie - Verplichte verbeurdverklaring van zaken welke bestemd waren of gediend hebben tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf - Onredelijk zware straf - Matigingsbevoegdheid - Criteria

P.20.0937.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.3 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering, volgt dat in beginsel hoger beroep wordt ingesteld door een verklaring van hoger beroep door de betrokkene of zijn advocaat op de griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen en deze vorm is op straffe van niet-ontvankelijkheid voorgeschreven en levert het bewijs op van het hoger beroep; indien een partij voorhoudt dat, hoewel uit griffiegegevens van het rechtscollege dat de beslissing heeft gewezen niet blijkt dat een verklaring van hoger beroep werd afgelegd, zij wel degelijk een dergelijke verklaring heeft afgelegd, staat het aan die partij die bewering te bewijzen, maar uit het enkele feit dat een partij aantoont dat binnen de beroepstermijn opdracht aan een advocaat is gegeven om hoger beroep in te stellen en dat de burgerlijke partij daarvan is ingelicht, volgt niet dat de appelrechter moet aannemen dat er door die raadsman tijdig en regelmatig hoger beroep is ingesteld; de appelrechter oordeelt daar onaantastbaar over maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) R. VERSTRAETEN en H. DEMETS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015/5, pp. 347-389; J. VERBIST, "De hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken", RW 2013-2014, pp. 1604-1614.

- Appelrechter - Hoger beroep in strafzaken - Bewijs van het hoger beroep

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.0970.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4 AC nr. ...

Artikel 10.1.3°, Wegverkeersreglement verplicht elke bestuurder van een voertuig om zijn snelheid zodanig te regelen dat hij kan stoppen voor een hindernis die kan worden voorzien en een hindernis is onvoorzienbaar wanneer het opduiken of juist inschatten ervan voor elke normale, voorzichtige en redelijke persoon onmogelijk is; de hindernis die een bestuurder op voorhand heeft waargenomen en die overeenstemt met die waarneming, is voor hem in de regel niet onvoorzienbaar en de bestuurder die een dergelijke hindernis wil voorbijrijden, moet alle nodige voorzorgsmaatregelen treffen opdat hij dit redelijkerwijze kan doen zonder een ongeval te veroorzaken en hij dient zijn rijgedrag aan te passen aan de aard van de waargenomen hindernis en moet zo nodig stoppen om zich te verzekeren van een veilige doortocht; de rechter oordeelt op grond van de concrete omstandigheden die hij vaststelt onaantastbaar of een hindernis voorzienbaar is maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Wegverkeer - Wegverkeersreglement - Reglementsbepalingen - Artikel 10 - Artikel 10.1.3° - Snelheid - Voorzienbare hindernis

- Art. 10.1.3° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.20.0028.F 6 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de feiten waarop de nieuwe vervolging betrekking heeft identiek of wezenlijk dezelfde zijn, waarbij het Hof zich ertoe beperkt na te gaan of de vastgestelde criteria de beslissing al dan niet naar recht kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

- Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

P.20.0736.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is; bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen.

- Stedenbouw - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Criteria

P.20.1206.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of er eenheid van opzet bestaat tussen de feiten waaraan hij een beklaagde schuldig verklaart en deze waarvoor diezelfde beklaagde bij een eerder in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke beslissing tot straf is veroordeeld; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten al dan niet die eenheid van opzet naar recht heeft kunnen afleiden.

- Strafzaken - Eenheid van opzet - Controle door het Hof - Draagwijdte

P.20.1309.F 30 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201230.2F.5 AC nr. ...

Noch artikel 29 Wet Politieambt noch enige andere bepaling definiëren wat moet worden beschouwd als een redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde hangt af van de beoordeling door de politieagenten van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële bestanddelen of van de omstandigheden van plaats en tijd, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dat feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben verantwoord (1). (1) Zie Chr. DE VALKENEER, o.c., p. 196-297.

- Fouillering van een voertuig door een politieambtenaar - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist enkel dat een verdachte tijdens zijn verhoor door de politie de bijstand van een advocaat kan genieten wanneer hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt (1); de rechter beoordeelt onaantastbaar of het verhoor van de beklaagde door de onderzoekers, dat tijdens het gerechtelijk onderzoek heeft plaatsgehad zonder de bijstand van een advocaat, de miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg heeft gehad (2) en het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die hiermee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (3). (1) Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176, §§ 80-81 en verwijzingen in noten; zie Cass. 21 mei 2019, AR P.19.0045.N, AC 2019, nr. 304. (2) Zie ibid. (3) In deze zaak vonden de betwiste verhoren plaats vóór de inwerkingtreding van de zogeheten "Salduz-wet" van 13 augustus 2011 tot wijziging van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering; zie Cass. 5 februari 2020, AR P.19.0623.F, AC 2020, nr. 103, en concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2020, §§ 422-441, in het bijzonder § 437 en § 440-441: volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, "l'absence de raisons impérieuses n'emporte pas à elle seule violation de l'article 6 de la Convention. Il faut statuer sur l'existence ou non d'une violation du droit à un procès équitable en tenant compte de la procédure dans son ensemble et en considérant que les droits énoncés à l'article 6, § 3, sont non pas des fins en soi mais des aspects particuliers du droit général à un procès équitable" (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 262; Simeonovi t. Bulgarije [GC], § 118), en "l'équité globale du procès doit être examinée en tenant compte, le cas échéant, des facteurs non limitatifs énumérés [par la Cour]" (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 274; Beuze t. België [GC], 9 november 2018, nr. 71409/10, § 150; Sitnevskiy en Chaykovskiy t. Oekraïne, §§ 78-80).

- Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Artikel 6.1, EVRM - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0683.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.4 AC nr. ...

Het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, of van allerlei materialen, materieel of afval, strafbaar gesteld krachtens de artikelen 4.2.1,5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, is geen aflopend misdrijf, maar een gewoontemisdrijf; met gewoonlijk gebruik beoogt de decreetgever geen vergunningsplicht voor het toevallig opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval, maar vereist hij een gebruik van de grond met een zekere regelmaat over een zekere periode vooraleer een stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk is; het misdrijf bestaat van zodra door meerdere handelingen van gebruik zonder dat daartoe de nodige vergunning was verkregen, het gewoonlijk gebruik ontstaat, wat de rechter onaantastbaar in feite beoordeelt (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.16.1161.N, AC 2018, nr. 62; Cass. 7 maart 2017, AR P.15.1340.N, AC 2017, nr. 159.

- Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval - Ontstaan van het gewoonlijk gebruik - Beoordeling

- Artt. 4.2.1, 5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.20.0573.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek, die van toepassing zijn voor de strafgerechten wanneer die uitspraak doen over het bestaan en de omvang van de schade, volgt dat de rechter de mogelijkheid, maar niet de verplichting heeft om de overlegging van een stuk te bevelen; hij beslist onaantastbaar of de overlegging nodig is voor zijn oordeelsvorming.

- Strafzaken - Vonnisgerechten - Burgerlijke vordering - Bevel tot overlegging van stukken

- Artt. 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0746.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.4 AC nr. ...

Wanneer het dossier van de rechtspleging een grievenschrift bevat waarop geen datumstempel van de griffie is aangebracht, oordelen de appelrechters op grond van de hen regelmatig voorgelegde en aan tegenspraak onderworpen gegevens onaantastbaar op welke datum dat formulier ter griffie is neergelegd; zij kunnen de datum van de neerlegging van het grievenformulier onder meer afleiden uit de datum die bij dat formulier is vermeld in de inventaris van het hen overgemaakte dossier.

- Strafzaken - Vonnisgerechten - Hoger beroep - Grievenformulier - Tijdig aanvoeren van grieven - Ontbreken van datumstempel - Inventaris van het dossier

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.20.0784.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.5 AC nr. ...

Bij de beoordeling van verduistering of verspilling van roerende zaken binnen een vennootschapsverband is de rechter, gelet op het beginsel van de autonomie van het strafrecht, niet noodzakelijk gebonden aan de bevoegdheden die de vennootschapswetgeving formeel toewijst aan een vennootschapsorgaan zoals de raad van bestuur of aan beweerde vermogensrechtelijke gevolgen die daaruit voortvloeien; bijgevolg kan de rechter op grond van de feiten die hij onaantastbaar vaststelt oordelen dat een welbepaalde natuurlijke persoon misbruik van vertrouwen heeft gepleegd ten nadele van de vennootschap, ongeacht of de geldtransactie die het voorwerp uitmaakt van dat misdrijf is gedekt door een beslissing van diens raad van bestuur.

- Precair bezit van een roerende zaak - Verduistering of verspilling van zaken in een vennootschapsverband - Opname van gelden van de vennootschap - Toewijzing van de transactie aan een natuurlijke persoon - Goedkeuring van de transactie door de raad van bestuur - Autonomie van het strafrecht

De rechter oordeelt op grond van de omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en van de stukken waarvan de beklaagde kennis heeft kunnen nemen en waarop hij zich heeft kunnen verdedigen, onaantastbaar welk precies feit het voorwerp van de betichting uitmaakt en of de beklaagde beschikt over voldoende informatie om zich daarop te verdedigen; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die ermee geen verband houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Wettigheidscontrole door het Hof

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0866.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of cannabis een samenstelling bevat van delta-9-tetrahydrocannabinol en delta-9-tetrahydrocannabinolic acid groter dan 0.2; hij is daarbij niet gebonden aan enig bijzonder bewijsmiddel zoals een wetenschappelijke analyse van de cannabis die het voorwerp van de vervolging uitmaakt; hij kan zijn oordeel gronden op alle hem regelmatig overgelegde en aan tegenspraak onderworpen gegevens; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Vonnisgerechten - Verdovende middelen - Cannabis - Vereiste van een THC-gehalte van meer dan 0,2 - Wettigheidscontrole door het Hof

- Artt. 1 en 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.20.1159.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht oordeelt bij de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat te weerleggen; die beoordeling heeft enkel betrekking op het concrete geval van de persoon tegen wie het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en niet op andere gevallen (1). (1) Cass. 28 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212. Zie M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 86-104. Specifiek over de verenigbaarheid van de Zweedse regels over voorlopige hechtenis met artikel 5 EVRM zie HvJ 12 december 2019, zaak PPU, C-625/19, §51-53, www.curia.europa.eu

- Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van grondrechten - Kennelijk gevaar van aantasting grondrechten - Beoordeling

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.1143.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.9 AC nr. ...

Aan de substantiële vormvereiste van ondervraging door de onderzoeksrechter voorafgaand aan de verlening van een bevel tot aanhouding mag worden voorbijgegaan indien overmacht de onderzoeksrechter belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen en er is overmacht indien een gebeurtenis, die door de onderzoeksrechter niet kon worden voorzien, de voorafgaande ondervraging volstrekt onmogelijk maakt binnen de termijn om een bevel tot aanhouding te verlenen; het staat aan de onderzoeksrechter en vervolgens de onderzoeksgerechten bij het regelmatigheidsonderzoek van het aanhoudingsbevel onaantastbaar te oordelen of overmacht de onderzoeksrechter heeft belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen (1). (1) Cass. 10 april 2012, AR P.12.0584.N, AC 2012, nr. 222.

- Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Niet-nakoming wegens overmacht - Beoordeling van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel

P.20.0868.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.10 AC nr. ...

Een parkeerterrein dat voor alle weggebruikers zonder onderscheid toegankelijk is, kan als een openbare weg worden gekwalificeerd; uit het enkele feit dat een parkeerterrein is afgebakend en slechts tegen betaling toegankelijk is, volgt niet dat het geen openbare weg is in de zin van artikel 1, eerste lid, Wegverkeersreglement, voor zover vaststaat dat het terrein toegankelijk is voor alle weggebruikers zonder onderscheid (1); het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Zie Cass. 18 februari 1982, AC 1981-82, nr. 365. (2) Het openbaar ministerie adviseerde cassatie met verwijzing gezien volgens het openbaar ministerie uit de motivering van het bestreden vonnis zou kunnen afgeleid worden dat het begrip openbare weg miskend werd.

- Strafzaken - Wegverkeer - Controle door het Hof

- Art. 1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.20.1127.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.15 AC nr. ...

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel blijkt dat de regeling inzake het Europees Aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten en dit houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het voormelde vermoeden te weerleggen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Vermoeden van eerbiediging van de fundamentele rechten door de uitvaardigende lidstaat - Controle door het Hof

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.20.0694.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon die een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd, op het ogenblik van de beslissing aan een in artikel 9, eerste lid, 2° Interneringswet bedoelde geestesstoornis lijdt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550. Zie H. HANOUILLE, Internering en toerekeningsvatbaarheid, Intersentia, 2018, 283-285.

- Strafzaken - Geestesziekte - Internering - Bewijs van een misdaad of wanbedrijf - Geestesstoornis - Toepassing

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak om overeenkomstig artikel 9, § 2, Interneringswet een actualisatie te laten uitvoeren van een eerder uitgevoerd deskundigenonderzoek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0343.F, AC 2017, nr. 409. Zie H. HANOUILLE, Internering en toerekeningsvatbaarheid, Intersentia, 2018, 283-285.

- Strafzaken - Deskundigenonderzoek - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Toepassing

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0714.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.4 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; dit geldt ook voor het bestaan of de draagwijdte van een overeenkomst die een beklaagde aanvoert als verweer tegen een telastlegging.

- Overeenkomst - Bewijs van het bestaan of draagwijdte van een overeenkomst - Toepassing

P.20.0785.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.5 AC nr. ...

De bodemrechter beoordeelt onaantastbaar in feite, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak, of de verschillende misdrijven die door een beklaagde zijn gepleegd en die gelijktijdig aan hem worden voorgelegd, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van hetzelfde misdadig opzet van die beklaagde (1). (1) Zie Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667 en concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV: la peine, Brussel, Larcier, 2017, nrs. 3515 en 3518; concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. vóór Cass. 21 februari 2018, AR P.17.1164.F, AC 2018, nr. 113.

- Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet

- Art. 65 Strafwetboek

P.20.0550.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.11 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, wat het geval is voor het bewijs van witwasmisdrijven, beoordeelt de strafrechter onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en daartoe behoort ook het beoordelen van de geloofwaardigheid van de beweringen van partijen of derden, waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem overtuigen van de schuld van de beklaagde zonder dat hij daardoor het vermoeden van onschuld miskent; bij het oordeel of een beklaagde schuldig is aan een hem verweten witwasmisdrijf omdat met zekerheid elke legale oorsprong kan worden uitgesloten van de zaken die het voorwerp van zijn gedraging uitmaken, kan de rechter het gegeven betrekken dat een beklaagde een gedeelte van zijn inkomsten heeft dienen te besteden aan kosten voor levensonderhoud of uitgaven van persoonlijke aard.

- Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Elementen

- Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Elementen

P.20.0477.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.11 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of een bepaalde vermelding in een proces-verbaal van de politie, ongeacht of dit bijzondere bewijswaarde heeft, een verschrijving inhoudt; aldus kan de rechter een materiële vergissing in een proces-verbaal verbeteren met betrekking tot de vermelding van de taal die een bestuurder van een voertuig al dan niet machtig is, zonder dat hierdoor enige bepaling van de Taalwet Gerechtszaken wordt geschonden of het recht op een eerlijk proces wordt miskend.

- Strafzaken - Proces-verbaal van politie - Verschrijving - Materiële vergissing met betrekking tot de taal die men al dan niet machtig is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.20.0102.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.4 AC nr. ...

Het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de omstandigheden van de zaak de eigenaar van een voertuig zich schuldig heeft gemaakt aan het op de openbare weg te hebben laten bevinden van het voertuig zonder dat het voorzien was van de vereiste documenten (1). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.19.1344.N, AC 2020, nr. 400; Cass. 29 maart 2006, AR P.05.0055.F, AC 2006, nr. 179, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in AC.

- Strafzaken - Technische keuring voertuigen - Vereiste documenten van technische keuring - Het zich op de openbare weg laten bevinden van een voertuig - Verhuur van het voertuig - Economisch gebruik van het voertuig

P.20.0583.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.6 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak of de komst van de voorrangsgerechtigde bestuurder al dan niet voorzienbaar is; het Hof gaat alleen na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Wegverkeer - Wegverkeersreglement van 01-12-1975 - Artikel 19 - Artikel 19.3 - Richtingverandering - Verlenen van voorrang - Onvoorzienbare hindernis - Toezicht door het Hof

P.20.0042.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.9 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een niet-openbaar gemaakt geschrift dat aan verscheidende personen werd toegestuurd of meegedeeld in de openbaarheid werd gebracht (1). (1) Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0714.N, AC 2007, nr. 517; Cass. 29 mei 1990, AR 3441, AC 1990, nr. 566. Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Die Keure, 2018, 595-596.

- Strafzaken - Laster - Geschrift dat niet openbaar werd gemaakt - Toezending of mededeling aan verscheidene personen - Openbaarheid van het geschrift

- Art. 444, zesde lid Strafwetboek

P.20.0150.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.11 AC nr. ...

Dwaling kan slechts schulduitsluitend zijn als ze onoverkomelijk is, wat betekent dat uit de omstandigheden kan worden afgeleid dat de persoon die zich op de dwaling beroept, heeft gehandeld zoals ieder redelijk en voorzichtig persoon in dezelfde situatie zou hebben gehandeld (1); de rechter beoordeelt in feite of de beklaagde zich in een toestand van onoverkomelijke dwaling bevond, waarbij het Hof nagaat of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten onoverkomelijke dwaling mocht afleiden (2); de omstandigheid dat de beklaagde voorhoudt dat de draagwijdte van de strafwet niet duidelijk is, levert als dusdanig geen onoverkomelijke dwaling op. (1) Cass. 2 oktober 2018, AR P.17.0854.N, AC 2018, nr. 514; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612, met concl. van advocaat generaal J.M. GENICOT, op datum in Pas.; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 12 februari 1985, AR 8946 AC 1984-85, 802; Zie S. BRAHY, "De l'effet justificatif de l'erreur en droit pénal", RDP 1976-77, 339-359; M. FAURE, "De onoverkomelijke rechtsdwaling in milieustrafzaken", RW 1991-92, 937-950; B. DE SMET, "De onoverkomelijke rechtsdwaling als wapen tegen overregulering en artificiële incriminaties", RW 1992-93, 1288-1295; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Vol. 2, L'infraction pénale, Brussel, Larcier, 2012, 505-522; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, Die Keure, 2017, 100-103; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 346-354. (2) Cass. 6 september 2017, AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449, RDP 2018, 187; Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC 2016, nr. 580; Zie T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit penal, Die Keure, 2019, 179-182.

- Strafzaken - Rechtvaardiging - Rechtsdwaling - Onoverkomelijke dwaling - Toezicht van het Hof

P.19.1308.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.3 AC nr. ...

De termijn van veertien dagen, bedoeld in artikel 66, tweede lid, Sociaal Strafwetboek, gaat pas in op het ogenblik waarop de onderzoekers met zekerheid kennis konden hebben van alle bestanddelen van de inbreuk en er geen enkele twijfel over de identiteit van de dader meer bestond; de vraag of alle bestanddelen van de inbreuk met zekerheid zijn gekend en er geen enkele twijfel over de identiteit van de dader bestaat, wordt door de rechter op onaantastbare wijze beoordeeld.

- Sociaal Strafwetboek - Misdrijf - Bewijskracht van de processen-verbaal

- Art. 66, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

C.19.0147.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.15 AC nr. ...

De rechter beslist op onaantastbare wijze in feite of een schuldeiser al dan niet duidelijk en ondubbelzinnig aan zijn schuldenaar te kennen heeft gegeven dat hij wil dat de schuldenaar zijn verbintenis uitvoert; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

- Burgerlijk recht - Overeenkomst - Verbindende kracht - Niet-uitvoering - Wilsuiting door de schuldeiser - Toetsing door het Hof

- Artt. 1139 en 1145 Burgerlijk Wetboek

P.20.0712.N 22 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200722.VAK.3 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid om de behandeling van een zaak uit te stellen.

- Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Behandeling van de zaak - Verzoek tot uitstel

- Artt. 37 en 53 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0022.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.20 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de door de titularis van de nummerplaat voorgelegde bewijzen die van aard zijn het in artikel 67bis Wegverkeerswet bepaalde vermoeden te weerleggen zonder dat hij ertoe gehouden is om bijkomende bewijsgegevens te verzoeken wanneer hij oordeelt dat de voorgelegde gegevens onvoldoende zijn; dit levert geen niet-toegelaten omkering van de bewijslast noch miskenning van het recht van verdediging op, zelfs niet als de zaak eerst in hoger beroep op tegenspraak werd behandeld (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0632.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.21 AC nr. ...

De bewijslast voor het feit dat een beklaagde een op zijn naam gehuurd voertuig bestuurde waarmee een verkeersovertreding is begaan ligt bij de vervolgende partij; de beklaagde moet zijn onschuld niet bewijzen.

- Wegverkeer - Overtreding - Bestuurder van het voertuig - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde

Het staat aan de rechter om op basis van de hem overgelegde gegevens te oordelen of het vaststaat dat een beklaagde het voertuig bestuurde waarmee de verkeersovertreding is begaan.

- Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Bestuurder van het voertuig - Voorleggen van bewijzen - Geloofwaardigheid

Het vermoeden van onschuld houdt niet in dat de rechter de door de beklaagde aangevoerde feitelijke gegevens voor waar moet aannemen en hij die aanvoeringen niet op hun geloofwaardigheid mag beoordelen.

- Vermoeden van onschuld - Voorleggen van bewijzen - Geloofwaardigheid

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1223.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3 AC nr. ...

Het feit dat een wrakingsverzoek ertoe strekt de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter te betwisten, heeft niet tot gevolg dat de rechter verplicht is aan een partij een uitstel toe te staan met het oog op het indienen van een wrakingsverzoek dat die rechter kennelijk niet ontvankelijk of niet gegrond acht (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Beoordeling

- Artt. 2 en 828 Gerechtelijk Wetboek

P.19.1263.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.7 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of, rekening houdend met de concrete gegevens en omstandigheden van de zaak, het corruptiepact het gebruik tot doel heeft door een persoon die een openbaar ambt uitoefent, van de echte of vermeende invloed waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt om een handeling van een openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten van die handeling te verkrijgen, alsook, in voorkomend geval, of die invloed ook effectief werd aangewend zoals bedoeld in artikel 247, § 4, derde lid, Strafwetboek; het Hof gaat slechts na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet naar recht kunnen worden verantwoord.

- Misdrijf - Omkoping - Constitutieve elementen

P.20.0076.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de houder van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem op grond van artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden te weerleggen; hij kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 22 november 2016, AR P.14.1909.N, AC 2016, nr. 662; Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

P.19.1043.N 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2N.2 AC nr. ...

Bij afwezigheid van een door de wetgever bepaald criterium oordeelt de rechter onaantastbaar over de facultatieve veroordeling tot een rechtsplegingsvergoeding aan een burgerlijke partij die bij ontstentenis van enig hoger beroep van het openbaar ministerie, de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon hoger beroep heeft ingesteld en in het ongelijk wordt gesteld; de rechter kan bij die beoordeling de wijze betrekken waarop de burgerlijke partij haar vordering heeft uitgeoefend en de impact die dat heeft gehad op de wijze waarop de tegenpartijen zich dienden te verdedigen.

- Strafzaken - Rechtsplegingsvergoeding - Hoger beroep - Burgerlijke partij - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0248.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.4 AC nr. ...

Volgens artikel 11, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken worden in de gemeenten van de Brusselse agglomeratie de processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststellingen van misdrijven opgesteld in het Frans of in het Nederlands, naargelang diegene er het voorwerp van is, de ene of de andere taal voor zijn verklaringen gebruikt en bij afwezigheid van een dergelijke verklaring volgens de noodwendigheden van de zaak; de rechter oordeelt onaantastbaar wat de noodwendigheden van de zaak zijn en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 30 juni 1993, AR P.93.0262.F, AC 1993, nr. 314; L. LINDEMANS, Taalgebruik in gerechtszaken, APR, Strory Scientia, Gent, 1955, p.100, nr. 175.

- Taalgebruik in gerechtszaken - Vonnissen en arresten - Nietigheden - Strafzaken - Artikel 11 Taalwet Gerechtszaken - Gebruik der talen in het vooronderzoek - Taal van de processen-verbaal - Brusselse agglomeratie - Noodwendigheden van de zaak

- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.0522.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.7 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een onjuiste vermelding in een beslissing een verschrijving is die hij mag verbeteren; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of die onverenigbaar zijn met het begrip verschrijving (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272, en de verwijzingen in de voetnoten.

- Onjuiste vermelding in een akte - Verschrijving - Bevoegdheid van het Hof van Cassatie

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0169.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.4 AC nr. ...

In geval van samenloop van fouten oordeelt de rechter onaantastbaar in welke mate ieders fout heeft bijgedragen tot het veroorzaken van de schade en bepaalt hij op grond daarvan ieders aandeel in de schadeloosstelling in hun onderlinge verhouding; vreemd aan dat oorzakelijk verband zijn de zwaarte van de respectieve fouten en, in geval van opzettelijke slagen, de wil van de dader om al dan niet bepaalde schade te veroorzaken (1). (1) Cass. 10 maart 2015, AR P.13.1170.N, AC 2015, nr. 176; Cass. 9 oktober 2009, AR C.07.0080.F-C.07.0370.F, AC 2009, nr. 567; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0561.N, AC 2008, nr. 567; Cass. 4 februari 2008, AR C.06.036.F, AC 2008, nr. 81; Cass. 29 januari 1988, AR 5630, AC 1987-88, nr. 327.

- Schade - Samenlopende fouten - Respectievelijke bijdrage in het veroorzaken van de schade - Bepalen van het respectievelijke aandeel in de schadeloosstelling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.20.0148.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of en wanneer de bij verstek veroordeelde persoon kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing; die kennisgeving hangt niet af van enig vormvereiste en kan inzake wegverkeer zodoende voortvloeien uit de kennisgeving van het rijverbod bepaald in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet; bijgevolg kan de rechter de datum van zulke kennisgeving in aanmerking nemen voor het bepalen van de aanvangsdatum van de buitengewone termijn van verzet, mits deze kennisgeving de veroordeelde informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen (1). (1) GwH 11 oktober 2018, arrest 134-2018, www.const-court.be

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Rijverbod - Kennisgeving van de verstekbeslissing - Ontbreken van informatie over de termijn en vormvereisten van het verzet - Buitengewone termijn van verzet - Beginpunt van de termijn van verzet

- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.0029.F 6 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.2 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek beoordeelt de rechter op onaantastbare wijze in feite of er eenheid van opzet is tussen de bij hem aanhangig gemaakte feiten en de reeds berechte feiten; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter uit de feiten die hij heeft vastgesteld het bestaan of het ontbreken van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0472.N, AC 2014, nr. 438; Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92.

- Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.19.1272.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is onregelmatig verkregen bewijs slechts nietig en dient het bijgevolg te worden uitgesloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de gegevens van de zaak of ingevolge de begane onregelmatigheid het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; hij kan bij zijn oordeel, onder meer, één of meer van volgende omstandigheden in aanmerking nemen: - de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen onachtzaamheid begaan; - de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid; - de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf; - de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd; weliswaar moet de rechter niet noodzakelijk één of meerdere van die omstandigheden betrekken bij zijn beoordeling over het eerlijke karakter van het proces, maar de enkele omstandigheid dat de onregelmatigheid de beklaagde niet belet tegenspraak te voeren over het bewijs of de verkrijging ervan, volstaat niet om te oordelen dat het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 28 mei 2013, AR P.13.0066.N, AC 2013, nr. 327 met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, RW 2013-14, 1616 en noot B. DE SMET, "Criteria en subcriteria voor de beoordeling van onregelmatigheden inzake de bewijsverkrijging".

- Strafzaken - Bewijs - Bewijsvoering - Fouillering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid - Voorwaarden - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

P.20.0036.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.4 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en hij mag daarbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter die op grond van de laatst beschikbare boekhouding van een gefailleerde vennootschap vaststelt dat bepaalde activa haar toebehoorden vóór het faillissement, aan de zaakvoerder die instond voor het beheer van die vennootschap vragen om een aannemelijke verantwoording te verstrekken voor het feit dat die activa na het faillissement niet konden worden aangetroffen en bij gebrek daaraan kan de rechter op grond van feitelijke vermoedens oordelen dat die zaakvoerder deze activa met het vereiste opzet heeft verduisterd in de zin van artikel 489ter, 1°, Strafwetboek, zonder dat hij enige feitelijke gedraging van de zaakvoerder met betrekking tot die activa moet vaststellen en zonder dat hij aldus het vermoeden van onschuld noch enige bewijslastregel in strafzaken miskent (1). (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de herwerkte uitgave, 336-338.

- Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

P.20.0117.N 28 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200428.2N.4 AC nr. ...

Artikel 243 Strafwetboek bestraft als knevelarij iedere persoon die een openbaar ambt uitoefent en die bevel geeft om rechten, taksen, belastingen, gelden, inkomsten of interesten, lonen of wedden te innen, of die te vorderen of te ontvangen, wetende dat zij niet verschuldigd zijn of het verschuldigde te boven gaat; het staat aan de rechter te oordelen of de betrokkene wist of de rechten, taksen, belastingen, gelden, inkomsten, interesten, lonen of wedden verschuldigd waren of het verschuldigde te boven gingen (1). (1) Zie alg. V. DAUGINET, "Knevelarij", A.F.T. 1992, 3-16; F. VAN VOLSEM en D. VAN HEUVEN, "Knevelarij", in Comm. Sr., 2004, 40p.; I. DELBROUCK, "Knevelarij", in Postal Memorialis. Lexicon Strafrecht, strafvordering en bijzondere wetten, 2010, 6p.; J. COLLIN, "La concussion", in Droit pénal et procédure pénale, 2016, 20p.

- Knevelarij - Weten dat taksen of gelden niet verschuldigd zijn - Beoordeling

- Art. 243 Strafwetboek

P.19.1274.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.1 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf benadeeld te zijn, kan zich op grond van artikel 63, Wetboek van Strafvordering, voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen , zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, haar omvang en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf, maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijke partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken; bij die beoordeling dient het onderzoeksgerecht dat over de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling oordeelt, rekening te houden met de concrete feiten voorwerp van de klacht met burgerlijke partijstelling en niet met de abstracte misdrijfomschrijvingen; het onderzoeksgerecht oordeelt in beginsel op een onaantastbare wijze in feite of de schade die de benadeelde beweert te hebben geleden aannemelijk is, wat het kan afleiden uit zijn vaststelling dat de beweerde benadeelde geen schade heeft geleden of heeft kunnen lijden omdat de aangevoerde schade niet reëel noch persoonlijk is en het Hof gaat enkel na of het onderzoeksgerecht uit de door hem vastgestelde feitelijke gegevens geen gevolgen trekt die er geen verband mee houden of met het begrip schade onverenigbaar zijn (1). (1) Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beoordeling

P.20.0231.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.2N.1 AC nr. ...

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman zijn niet absoluut; indien een beklaagde de uitoefening van die rechten zelf onmogelijk maakt of indien de rechter van oordeel is dat rekening houdend met de concrete elementen van de zaak, zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt, kan hij het verzoek van een beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak en zelf of samen met zijn raadsman verweer te voeren, afwijzen; de rechter moet bij afwijzing er wel op toezien dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde rekening houdend met de gehele rechtspleging voldoende is gewaarborgd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de vonnisgerechten om indien de beklaagde die zich verzet tegen een overlevering naar België verzoekt om persoonlijk aanwezig te kunnen zijn en verweer te voeren, de behandeling van de zaak tijdelijk uit te stellen, desgevallend na afsplitsing van de vervolging van deze beklaagde van de vervolging van andere bij de zaak betrokken beklaagden, tenzij het vonnisgerecht oordeelt dat rekening houdend met de concrete elementen van de gehele rechtspleging zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Beklaagde - Onmogelijkheid om persoonlijk aanwezig te zijn - Verzoek om uitstel - Afsplitsing van de zaak - Beoordeling van de vonnisrechter - Vereiste van redelijke termijn - Betrouwbaarheid van het bewijs

- Art. 14.3, c) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0093.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.6 AC nr. ...

De betekening aan de procureur des Konings moet als onbestaande worden beschouwd wanneer de partij op wiens verzoek zij werd verricht, de woon-of verblijfplaats kende of diende te kennen van degene aan wie wordt betekend; de rechter oordeelt onaantastbaar en in het licht van de feitelijke gegevens die eigen zijn aan de zaak of het openbaar ministerie de werkelijke woon-of verblijfplaats van de eiser kende of had moeten kennen op het ogenblik van de betekening van het verstekvonnis, het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640, RABG 2010, 425; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0107.F, AC 2009, nr. 285, RW 2010-11, 1053; Cass. 13 december 2000, AR P.001100.F, AC 2000, nr. 686; Cass. 14 februari 1995, AR P.93.1431.N, AC 1995, nr. 89. Zie ook F. VAN VOLSEM, "Over de wijzen van betekening in strafzaken in het algemeen en aan een in een buitenlandse gevangenis opgesloten beklaagde in het bijzonder", RABG, 2010, 427-436; T. TOREMANS, "De nietigheid van de betekening aan de procureur des Konings wegens kennis van de woon-of verblijfplaats van de geadresseerde", RW 2013-14, 163-169; A. BAILLEUX, Afstand van recht in de strafprocedure, Intersentia, 2019, p. 341-343.

- Strafzaken - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Beoordeling van de regelmatigheid van de betekening

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

Geen enkele bepaling verplicht het appelgerecht dan van oordeel is dat niet blijkt dat de betekening van het verstekvonnis onregelmatig is, de beklaagde en het openbaar ministerie de gelegenheid moet geven om alsnog daarvan het bewijs te leveren; de vraag naar de regelmatigheid van de betekening van het verstekvonnis en de tijdigheid van het hoger beroep behoren immers noodzakelijkerwijze tot het debat voor het appelgerecht en de partijen dienen er bij hun verweer mee rekening te houden.

- Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Laattijdigheid van het hoger beroep - Beoordeling door de feitenrechter - Bewijs - Debat voor de appelrechter - Voorafgaande verwittiging van de partijen

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Uit geen enkele bepaling volgt dat het appelgerecht dat moet oordelen over de tijdigheid van een hoger beroep tegen een verstekvonnis, gebonden is door het standpunt van het openbaar ministerie bij het appelgerecht dat de betekening van het verstekvonnis onregelmatig is; het staat immers aan het appelgerecht in het licht van alle feitelijke gegevens van de zaak zich daarover uit te spreken.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Verblijf van appellant in een buitenlandse gevangenis - Regelmatigheid van de betekening - Hoger beroep - Termijn - Ontvankelijkheid - Regelmatigheid van de betekening - Standpunt van het openbaar ministerie - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.1306.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een oneerlijke handeling die in de voorbereidende fase van het strafproces werd verricht het eerlijk karakter van het proces al dan niet onherroepelijk heeft aangetast; het Hof gaat na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Oneerlijke handeling verricht in de loop van de voorbereidende fase van het strafproces - Onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces - Toezicht door het Hof van Cassatie

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1 AC nr. ...

De rechter bepaalt onaantastbaar in feite wanneer het gebruik van valse stukken ophoudt te bestaan; aldus kan de rechter oordelen dat het einde van dat gebruik samenvalt met de ontdekking van de valsheid, die op haar beurt samenvalt met de formele inverdenkingstelling van een beklaagde door de onderzoeksrechter; behoudens daartoe strekkende conclusie verplicht geen enkele bepaling de rechter dat oordeel uitdrukkelijk toe te lichten.

- Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Inverdenkingstelling van de verdachte - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Inverdenkingstelling van de verdachte - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

De rechter oordeelt onaantastbaar of een bewezen verklaard misdrijf voor de beklaagde vermogensvoordelen heeft opgeleverd en welk daarvan het bedrag is; in voorkomend geval kan de rechter de geldwaarde ervan ramen overeenkomstig artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

De strafrechter oordeelt onaantastbaar in feite of, naargelang het al dan niet verwezenlijkt zijn van het door de dader van het misdrijf nagestreefde doel en het nuttige gevolg dat hij van het valse stuk verwachtte, aan het gebruik van dat stuk een einde is gekomen, waardoor de verjaringstermijn van de strafvordering een aanvang neemt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet heeft opgehouden de door de vervalser gewenste uitwerking te hebben (1). (1) Zie concl. OM.

- Gebruik van valse stukken - Verjaring van de strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 213, en 214 Strafwetboek

- Gebruik van valse stukken - Verjaring van de strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 213, en 214 Strafwetboek

Een vermogensvoordeel is uit het misdrijf verkregen indien er een causaal verband bestaat tussen dit misdrijf en het vermogensvoordeel; het is noodzakelijk maar voldoende dat wordt vastgesteld dat de in aanmerking genomen vermogensvoordelen voortkwamen uit de wederrechtelijke activiteit (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per equivalent

- Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per equivalent

Noch artikel 6 EVRM, noch het recht van verdediging, verzetten zich ertegen dat het vonnisgerecht zich baseert op de beschikbare gegevens van het strafdossier; daartoe komen alle gegevens in aanmerking, waaronder de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht waaruit blijkt welke feiten wel en niet worden verwezen en de aan tegenspraak onderworpen informatie verstrekt door het openbaar ministerie; niet vereist is dat de vonnisrechter het nog bij de onderzoeksrechter aanhangige dossier inkijkt.

- Bewijs - Beschikbare gegevens in het strafdossier - Verwijzingsbeschikking - Inzage dossier door vonnisrechter.

- Artt. 55, 127, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

- Bewijs - Beschikbare gegevens in het strafdossier - Verwijzingsbeschikking - Inzage dossier door vonnisrechter.

- Artt. 55, 127, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

P.18.1287.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3 AC nr. ...

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet dat gevolg is blijven hebben (1). (1) Zie Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644; Cass. 28 september 2016, AR P.16.0491.F, AC 2016, nr. 530; Cass. 23 maart 2016, AR P.16.0074.F, AC 2016, nr. 211 (gebruik van valse stukken in informatica); Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2011, nr. 130 (fiscale valsheden); Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 13 mei 2008, RG P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287.

- Gebruik van valse stukken - Begrip - Toezicht van het Hof

- Art. 197 Strafwetboek

P.20.0211.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.7 AC nr. ...

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk "de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen". Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploot van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploot aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat "peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l'intervention de l'huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu". (M.N.B.)

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

P.20.0242.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.21 AC nr. ...

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten; deze hoge mate van vertrouwen houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5° Wet Europees Aanhoudingsbevel; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het voormelde vermoeden te weerleggen; het Hof van Cassatie gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697.

- Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond - Verweer met betrekking tot het kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten - Weerleggen van het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende staat - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0259.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.22 AC nr. ...

Het staat aan het onderzoeksgerecht dat moet beslissen over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en meer bepaald de vraag of de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten, onaantastbaar te oordelen of de betrokkene een persoon is met zijn hoofdverblijfplaats in het Rijk als bedoeld door artikel 7, § 1, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; uit het enkel feit dat de betrokkene voorlopig is ingeschreven in het wachtregister als bedoeld in artikel 1, § 1, eerste lid, 2°, van de Wet van 19 juli 1991 volgt niet dat hij zijn hoofdverblijfplaats heeft in België.

- Europees aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de feiten - Vreemdeling - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebrach hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

- Draagwijdte - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat en of er sprake is van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen zijn betrokken, wordt in hoofdzaak beoordeeld aan de hand van de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen; bij die beoordeling kan de rechter de in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren betrekken maar deze zijn enkel richtinggevend en deze beoordeling vereist niet dat de rechter toetst aan alle in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren zodat het oordeel dat er, gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen, sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep niet afhankelijk is van de vaststelling dat aan alle of een meerderheid van deze feitelijke indicatoren in substantie is voldaan; de rechter oordeelt onaantastbaar of er gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep (1). (1) Zie concl. OM.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Criteria - Intensiteit van het conflict - Organisatie van de betrokken partijen

Er kan sprake zijn van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling op het territorium van een staat die niet is betrokken in de confrontatie tussen de partijen, door occasionele grensoverschrijdende gewapende incidenten of doordat een partij doelgericht doelwitten van de andere partij bij het conflict viseert die gelegen zijn op het territorium van een aangrenzende staat en de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of door voornoemde extraterritoriale elementen er nog steeds sprake is van een gewapend conflict onderworpen aan het internationaal humanitair recht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die van oordeel is dat incidenten op het grondgebied van een aangrenzende staat geen afbreuk doen aan de vaststelling dat er sprake is van een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht, niet vast te stellen op welk gedeelte van het grondgebied van de aangrenzende staat zijn oordeel betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis,

Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Territorium van een staat niet betrokken in de confrontatie - Grensoverschrijdende incidenten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.19.0477.N 31 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191231.2N.3 AC nr. ...

Het verlies van de bijzondere bewijswaarde van de in een proces-verbaal opgenomen vaststellingen van de verbalisanten wegens het niet-tijdig toezenden van een afschrift van dit proces-verbaal aan de overtreder, heeft niet tot gevolg dat de rechter met die vaststellingen geen rekening mag houden of dat hij dat slechts mag doen indien die vaststellingen worden bevestigd door andere bewijsgegevens; het staat aan de rechter om onaantastbaar de bewijswaarde te beoordelen van vaststellingen die zijn opgenomen in een proces-verbaal dat geen bijzondere bewijswaarde heeft (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

- Bewijs - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Proces-verbaal van vaststelling - Toezending van een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder - Niet-naleving termijn van toezending - Verlies bijzondere bewijswaarde - Draagwijdte

C.19.0127.N 19 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191219.1N.4 AC nr. ...

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak onaantastbaar oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtsmisbruik - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.19.0824.F 4 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191204.2F.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of een feit een gebruik van valse stukken uitmaakt, maar het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet de door de vervalser gewenste uitwerking is blijven hebben (1). (1) Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675, met concl. OM in Pas. 2009 op datum in Pas.

- Strafzaken - Gebruik van valse stukken - Bestanddelen - Toezicht van het Hof

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.19.0729.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.9 AC nr. ...

Er is sprake van een jachtdaad wanneer is aangetoond dat de beklaagde met de hem verweten handeling het voornemen heeft gehad wild te bemachtigen (1); de rechter oordeelt daarover onaantastbaar maar het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord. (1) L. ULRIX, Jacht in APR, GENT, Story-Scientia, 1973, nr. 2 tot 20.

- Jachtdaad - Strafzaken - Jacht

- Art. 2, tweede lid Jachtdecreet Vlaamse Raad 24 juli 1991

P.19.0758.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.11 AC nr. ...

De rechter mag een verzoek om taalwijziging als bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite over het bestaan van dergelijke omstandigheden maar het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. 666.

- Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.19.0566.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.1 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, zoals vastgelegd in artikel 6 EVRM, belet de strafrechter niet bij de beoordeling van de schuld van een beklaagde aan een strafbaar feit rekening te houden met voor die rechter onder eed afgelegde verklaringen van getuigen, tegen wie die beklaagde zich burgerlijke partij heeft gesteld voor de onderzoeksrechter wegens meineed, noch met voor die rechter onder eed afgelegde verklaringen van getuigen die betrekking hebben op feiten die zich jaren daarvoor hebben afgespeeld (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.

- Strafzaken - Strafvordering - Verklaringen van getuigen tegen dewelke klacht wegens meineed is neergelegd - Verklaringen van getuigen die betrekking hebben op feiten die zich jaren voordien hebben voorgedaan - Beletsel voor de beoordeling van de zaak - Draagwijdte

- Strafzaken - Strafvordering - Verklaringen van getuigen tegen dewelke klacht wegens meineed is neergelegd - Verklaringen van getuigen die betrekking hebben op feiten die zich jaren voordien hebben voorgedaan - Beletsel voor de beoordeling van de zaak - Draagwijdte

P.19.0635.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.5 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de onderzoeksrechter in de stukken die hij heeft opgesteld opgave doet van bepaalde feiten die blijken uit reeds gestelde onderzoekshandelingen of uit dergelijke feiten afleidt dat de inverdenkinggestelde of andere bij het onderzoek betrokken personen op een bepaalde wijze hebben of moeten hebben gehandeld, toont als dusdanig niet aan dat de onderzoeksrechter zich ten aanzien van de inverdenkinggestelde partijdig opstelt of het vermoeden van onschuld miskent; het staat aan de rechter die oordeelt over de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek om de bewoordingen van de onderzoeksrechter te beoordelen in functie van een geheel van omstandigheden, zoals de aard van de inzichten die het onderzoek reeds heeft opgeleverd op het moment waarop de bekritiseerde bewoordingen worden gebruikt, de geëigende uitdrukkingswijze van de onderzoeksrechter, het doel van de stukken waarin die bewoordingen voorkomen en de context waarin zij zijn geuit en met inachtneming van die omstandigheden dient de rechter de werkelijke houding van de onderzoeksrechter tegenover de inverdenkinggestelde te bepalen, eerder dan die houding zonder meer af te leiden uit een letterlijke lezing van de gebruikte bewoordingen (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

- Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in de door hem opgestelde stukken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

P.19.0776.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.6 AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat de vereiste van de redelijke termijn is miskend, oordeelt onaantastbaar op welke wijze die miskenning moet worden geremedieerd; bij die beoordeling kan de rechter onder meer de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn-vereiste alsook de noodzaak voor de samenleving om alsnog de bewezen verklaarde feiten te bestraffen, in aanmerking nemen; uit artikel 6.1 EVRM of uit art. 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet de verplichting om bij die beoordeling de oorzaak van de overschrijding van de redelijke termijn in aanmerking te nemen.

- Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding - Gevolg - Criteria van beoordeling

P.19.0802.F 23 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191023.2 AC nr. ...

De appelrechter beoordeelt op onaantastbare wijze, op grond van de verklaring van hoger beroep en het verzoekschrift of van het grievenformulier, welke beslissingen van het beroepen vonnis hem door de eiser in hoger beroep ter beoordeling zijn voorgelegd, waarbij hij, in voorkomend geval, in feite beoordeelt of de voormelde akten al dan niet door een materiële vergissing zijn aangetast; het Hof beperkt zich ertoe te onderzoeken of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgen heeft afgeleid die hiermee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Cass. 29 mei 2019, AR P.18.0636.F, AC 2019, nr. 334.

- Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Mate waarin de zaak aanhangig is gemaakt bij het appelgerecht - Bepaling - Materiële vergissing in de vermelding van de grieven - Beoordeling in feite door de feitenrechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0487.N 22 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191022.4 AC nr. ...

De strafrechter oordeelt onaantastbaar en voor zover hij aan het begrip abnormaal profijt dat in de wet niet nader is omschreven zijn gebruikelijke betekenis toekent, of de verhuring van kamers met het oog op prostitutie geschiedt met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 13 april 1999, AR P.98.0898.N, AC 1999, nr. 204.

- Strafzaken - Ontucht en prostitutie - Verhuur van kamers - Abnormaal profijt

- Art. 380, § 1, 3° Strafwetboek

P.19.0406.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 2, tweede lid, 3 en 6, eerste lid van het Jachtdecreet volgt dat het verbod van artikel 6, eerste lid, Jachtdecreet enkel betrekking heeft op het doden of vangen of het met dat doel opsporen en achtervolgen van wild in de zin van artikel 3 van dat decreet, waarbij niet vereist is dat daadwerkelijk wild wordt gedood of gevangen maar het voornemen om wild te bemachtigen volstaat; de rechter oordeelt onaantastbaar of de feiten die hij vaststelt een jachtdaad uitmaken als bedoeld in artikel 2, tweede lid, Jachtdecreet (1). (1) L. ULRIX, Jacht, in APR, Gent, Story-Scientia, 1973, 13-19.

- Jachtdecreet - Artikel 2, tweede lid - Jachtdaad

- Artt. 2, tweede lid, 3 en 6, eerste lid Jachtdecreet Vlaamse Raad 24 juli 1991

P.19.0615.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 23, tweede en vierde lid, Taalwet Gerechtszaken heeft een beklaagde die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, in beginsel het recht om de verwijzing te vragen naar een gerecht waar de rechtspleging in het Frans geschiedt, maar de rechter kan wegens de omstandigheden van de zaak beslissen niet in te gaan op die vraag en aldus het verzoek tot taalwijziging afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn, eigen aan de zaak, die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar over het voorhanden zijn van dergelijke omstandigheden en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0034.N, AC 2017, nr. 614.

- Taalgebruik gerechtszaken - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Omstandigheden van de zaak - Aard - Onaantastbare beoordeling - Toepassing

---

P.19.0636.N 8 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191008.3 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter het verzet maar ongedaan kan verklaren als blijkt dat de partij die in haar afwezigheid werd veroordeeld, heeft verzaakt aan het recht te verschijnen en zich te verdedigen of de intentie had zich te onttrekken aan het gerecht; de rechter oordeelt daar onaantastbaar over en die beoordeling vereist niet noodzakelijk dat vaststaat dat de partij kennis had van de datum van de rechtszitting waarop de zaak zou worden behandeld omdat de rechter de verzaking of de intentie zich te onttrekken ook uit andere gegevens kan afleiden (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

- Verzet - Strafzaken - Ongedaanverklaring - Verzaking door de versteklatende partij aan het recht te verschijnen en zich te verdedigen of haar intentie om zich te onttrekken aan het gerecht - Beoordeling

C.19.0053.N 23 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190923.1 AC nr. ...

Indien de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt over het opleggen van de sanctie en het matigen ervan, dan beschikt het Hof niettemin over een marginaal toetsingsrecht ter zake de evenredigheid tussen de zwaarte van de inbreuk en de opgelegde sanctie (1). (1) Cass. 21 april 2017, AR C.16.0458.N, AC 2017, nr. 277.

- Beslag - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0302.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.3 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of een contractuele verbintenis een inspannings- of resultaatsverbintenis uitmaakt; het Hof kan enkel nagaan of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Contractuele verbintenis - Inspannings- of resultaatsverbintenis

P.19.0349.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.1 AC nr. ...

De rechter stelt op onaantastbare wijze het bestaan vast van elementen die handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict aantonen in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit zijn vaststellingen, zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 433.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel 1bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict

- Art. 141bis Strafwetboek

P.18.0718.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een voertuig wegens zijn constructie of wegens zijn ondeelbare lading een massa of afmetingen heeft die de wettelijke grenzen, bepaald in het Wegverkeersreglement en het KB Technische Eisen Voertuigen overschrijdt; hij kan zich hierbij steunen op de vaststellingen van de verbalisanten en de verklaringen van de partijen waaruit blijkt dat deze afmetingen niet zijn gerespecteerd, zonder dat deze bewijsgegevens de concrete afmetingen of massa van het voertuig moeten bevatten.

- Wegverkeer - Uitzonderlijk voertuig - Beoordeling

- Art. 3 KB 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van uitzonderlijke voertuigen

P.19.0383.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.3 AC nr. ...

De bepaling van artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874, vereist dat de uitgeleverde persoon in de verzoekende Staat met enige graad van waarschijnlijkheid het voorwerp zal uitmaken van de meest ernstige schendingen van de artikelen 5 en 6 EVRM, dan wel van schending van artikel 3 EVRM; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of de voorgelegde feiten aanleiding geven tot de toepassing van die weigeringsgrond (1). (1) Cass. 26 juni 2018, AR P.18.0524.N, AC 2018, nr. 411 en NC 2018, 589, nr. 6, met noot D. DEWULF, "In abstracto, in concreto en (in beginsel) irrelevant. Het Hof van Cassatie bevestigt enkele basisprincipes in het uitleveringsrecht"; Cass. 22 april 2014, AR P.14.0410.N, AC 2014, nr. 293; S. DEWULF, Handboek Uitleveringsrecht, Intersentia 2013, 88-90, nrs. 144-145.

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 2bis - Weigeringsgrond - Ernstige risico's op flagrante rechtsweigering, foltering of onmenselijke en onterende behandeling

P.19.0482.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.4 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter een verzet maar ongedaan kan verklaren indien hij vaststelt dat vaststaat dat de eiser in verzet kennis had van de dagvaarding in de verstekprocedure, waarbij vereist is, maar ook volstaat, dat over die kennis geen redelijke twijfel kan bestaan en waarbij dit artikel, noch enige andere bepaling verplicht tot een andere mate van zekerheid; de rechter oordeelt onaantastbaar of de bedoelde kennis bij de beklaagde op verzet vaststaat en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest 148/2017, BS 12 januari 2017; Cass. 17 januari 2017, AR P.16.0989.N, AC 2017, nr. 36, NJW 2017/5, 190 en noot S. ROYER, Bewijslast kennis dagvaarding B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, nr. 72 en p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II ») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, nr. 18; A. WINANTS, "Potpourri II: de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken", NC 2016, p. 337, nr. 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, 2016, 182-183, nr. 93; D. VANDERMEERSCH, "Les voies de recours après la loi pot-pourri II" in, La loi Pot-pourri II, 1 an après, Larcier, Brussel, 2017, 246; P. TRAEST en J. MEESE, "De rechtsmiddelen verzet en hoger beroep: actualia", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G. VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, XLIIIe PUC Willy Delva 2016-2017, Mechelen, Kluwer, 2017, 542; O. MICHIELS, L'opposition en matière pénale, reeks Les Dossiers du journal des Tribunaux, nr. 47, Brussel, Larcier 2004, 51-54, nr. 30.

- Verzet - Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Vertegenwoordiging door een advocaat op de zitting waarop de beklaagde is gedagvaard

P.19.0588.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.4 AC nr. ...

Het op heterdaad ontdekte misdrijf is datgene dat wordt ontdekt terwijl het wordt gepleegd of terstond nadat het is gepleegd waarbij de vaststelling van de toestand van heterdaad aan de huiszoeking moet voorafgaan en niet kan worden gerechtvaardigd door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf en ook loutere vermoedens of aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd, zijn daartoe niet voldoende; de rechter oordeelt onaantastbaar of er heterdaad is in de zin van artikel 41 Wetboek van Strafvordering en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Heterdaad

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite de gevolgen die de onregelmatigheden, die hij zegt te hebben vastgesteld, hebben gehad voor de wijze waarop de beklaagde zijn recht op een eerlijk proces al dan niet nog kan uitoefenen; het Hof gaat evenwel na of hij, uit zijn vaststellingen, zowel de onregelmatigheid zelf van de onderzoekshandelingen of van de daden van vervolging als van de gevolgtrekkingen die hij daaruit maakt naar recht heeft kunnen afleiden (1), indien deze verschillen van die welke in de wet zijn vastgelegd. (1) Zie Cass. 27 februari 2019, AR P.18.1121.F, AC 2019, nr. 126.

- Onregelmatigheid van een bewijselement - Gevolgen voor het recht op een eerlijk proces - Marginale toetsing door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0120.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.3 AC nr. ...

De bepaling van artikel 22, § 1, eerste lid, WAM stelt de eigenaar van een motorrijtuig strafbaar wanneer hij het motorrijtuig niet zelf heeft verzekerd, maar het gebruik ervan door een ander heeft toegelaten zonder te hebben nagegaan of die verzekerd is of, op zijn minst, zonder voldoende waarborgen te hebben verkregen dat een dergelijke verzekering werd gesloten vóór de ingebruikneming; de rechter oordeelt onaantastbaar of de eigenaar van het motorrijtuig die toelaat dat zijn voertuig in het verkeer wordt gebracht, het door artikel 22, § 1, eerste lid, WAM vereiste nazicht heeft uitgevoerd en het Hof gaat alleen na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 29 maart 2006, AR P.05.0055.F, AC 2006, nr. 179 met concl. advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

- Verzekering - WAM-verzekering - Eigenaar die toelaat dat zijn motorrijtuig in het verkeer wordt gebracht - Nazicht van het bestaan van een verzekering - Draagwijdte

- Art. 22, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.19.0124.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.1 AC nr. ...

De rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij de kennis van de dagvaarding om te verschijnen en het al dan niet bestaan van een afstand van de uitoefening van zijn rechten van verschijning en verdediging afleidt, waarbij het Hof zich ertoe beperkt te onderzoeken of hij dit uit zijn vaststellingen heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 3 april 2019, AR P.19.0032.F, AC 2019, nr. 206, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2019, nr. 206 ; Cass. 6 juni 2018, AR P.18.0404.F, AC 2018, nr. 360, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal M. VANDERMEERSCH in Pas. 2019, nr. 360 ; Cass. 9 mei 2018, AR P.17.1114.F, AC 2018, nr. 297; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal DECREUS; AGwH 21 december 2017, nr. 148/2017.

- Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Geen wettige reden van verschoning - Kennis van de dagvaarding om te verschijnen - Vrijwillige en doelbewuste afstand van de uitoefening van zijn rechten van verschijning en verdediging - Toezicht van het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0407.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in het licht van de gegevens van de zaak welke feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt en of die feiten identiek of substantieel dezelfde zijn als deze die het voorwerp waren van een eerdere strafvervolging die is beëindigd met een onherroepelijke beslissing van vrijspraak of veroordeling en waarbij de rechter acht moet slaan op de feitelijke gedragingen en de werkelijk bedoelde omstandigheden waarop de eerste strafvordering betrekking heeft; dat dubbel onderzoek van de hem voorgelegde en de eerder berechte feiten maakt deel uit van de onaantastbare beoordeling door de feitenrechter (1). (1) Cass. 9 april 2014, AR P.13.1916.F, AC 2014, nr. 280.

- Strafzaken - "Non bis in idem" - Zelfde feiten

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

P.19.0104.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.5 AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat informatie louter in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied; wanneer een partij aanvoert dat dergelijke inlichtingen op onregelmatige wijze zijn verkregen, dient zij dit aannemelijk te maken op een wijze die het niveau van een loutere bewering overstijgt en de rechter oordeelt onaantastbaar of die partij haar aanvoering geloofwaardig maakt (1). (1) Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr.716; Cass. 2 december 2014, AR P.13.0545.N, AC 2014, nr. 743; Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T.Strafr. 2014/1, (47)48-50.

- Bewijsvoering - Informatie afkomstig van de Duitse fiscus - Aanvoering van onrechtmatige informatieverkrijging - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte

P.19.0439.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.15 AC nr. ...

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of een onjuiste vermelding in een beslissing een verschrijving is die hij mag verbeteren; het Hof gaat na of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of die onverenigbaar zijn met het begrip verschrijving (1). (1) Zie Cass. 22 september 2015, AR P.14.1118.N, AC 2015, nr. 541.

- Verschrijving - Bevoegdheid van het Hof van Cassatie

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0008.F 10 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190410.1 AC nr. ...

De rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij het bestaan afleidt van een daad die erin bestaat de ontucht van het slachtoffer op te wekken, te begunstigen of te vergemakkelijken, waarbij het Hof zich ertoe beperkt te onderzoeken of hij, uit zijn vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 17 januari 2012, AR P.11.0871.N, AC 2012, nr. 42.

- Zedenbederf van de jeugd - Ontucht - Beoordeling van de gestelde handelingen

- Art. 379 Strafwetboek

P.18.1150.F 20 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190320.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt feitelijk op onaantastbare wijze of de inverdenkinggestelde in België gevonden werd waarbij het Hof zich ertoe beperkt na te gaan of de rechter uit die vaststellingen naar recht kon afleiden dat die voorwaarde vervuld was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

- Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in

België - Voorwaarde - In België gevonden inverdenkinggestelde - Feitelijke beoordeling - Toezicht door het Hof

- Art. 13 Wet 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van (en de bestrijding van illegale handel in) wapens, munitie en speciaal (voor militair gebruik of voor ordehandhaving) dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

P.18.1222.N 5 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2 AC nr. ...

De sanctie van het verval van het hoger beroep wegens het gebrek aan formele ondertekening van het grievenformulier is slechts uitzonderlijk niet van toepassing, namelijk indien het op grond van de specifieke feiten van het geval vaststaat dat de appellant of zijn raadsman zich de erin vermelde grieven toch eigen heeft gemaakt; de appelrechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het Hof gaat na of hij uit de vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Hoger beroep - Strafzaken - Grievenformulier of verzoekschrift - Geen formele ondertekening

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

C.18.0428.N 15 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190215.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.055.N, AC 2017, nr. 82.

- Rechtsmisbruik - Hof van Cassatie - Bevoegdheid

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.17.0756.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1 AC nr. ...

Artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, schrijft voor dat de rechter een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel bepaalt; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de rechter onaantastbaar beslist over de termijn voor het vrijwillig herstel in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31.

- Stedenbouw - Artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel - Draagwijdte

P.18.0530.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.11 AC nr. ...

De rechter stelt onaantastbaar de feiten vast waaruit hij al dan niet het bestaan van een wettige reden van verschoning afleidt waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 9 mei 2018, AR P.17.1114.F, AC, nr. 297; Cass. 19 december 2017, AR P.17.0340.N, AC 2017, nr. 718. De wetgever heeft "bewust een ruime beoordelingsvrijheid" aan de feitenrechter "gelaten" (GwH, 21 december 2017, nr. 148/2017, B.35.2°).

- Verzet ongedaan verklaard - Wettige reden van verschoning - Toetsing van het Hof van Cassatie

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.1214.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.6 AC nr. ...

Er is gewettigde verdenking in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de partijen of derden de indruk kunnen wekken dat de gewraakte rechter zijn ambt niet kan uitoefenen met de nodige onafhankelijkheid en onpartijdigheid én bovendien dat die indruk als objectief gerechtvaardigd kan worden aangenomen; de rechter die uitspraak moet doen over de wraking oordeelt daar onaantastbaar over en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1)(2). (1) Cass. 10 april 2012, AR P.12.0593.N, AC 2012, nr. 223. (2) Het OM had in de voorliggende zaak geconcludeerd tot cassatie wegens het gebrek aan antwoord door de appelrechters op het in conclusie van de federale procureur aangehaalde verweer nopens het onderhoud dat op 19 oktober 2018, dus nadat de wrakingsgrond bekend was, plaatsvond tussen de onderzoeksrechter en een raadsman van V.. De federale procureur leidde hieruit met name af dat aldus het vertrouwen in de onbevangenheid, de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de onderzoeksrechter werd bevestigd. Het Hof oordeelde evenwel dat het gegeven van dit onderhoud door de federale procureur slechts werd aangevoerd als argument tot staving van het verweer over de laattijdigheid van het wrakingsverzoek en niet als een zelfstandig verweer en verwierp aldus het middel. AW

- Wraking - Wettige verdenking - Begrip - Draagwijdte

Uit de geest van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, de wel omschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, volgt dat de wraking van een onderzoeksrechter moet worden voorgedragen van zodra de grond is gekend door de partij die zich erop beroept en die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat de onderzoeksrechter niet meer over de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikt; een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer die partij over die grond voldoende zekerheid heeft om zich ter zake een overtuiging te kunnen vormen en een verzoekschrift tot wraking te kunnen indienen, zonder dat die voldoende kennis gelijk is te stellen met de mogelijkheid het bewijs van de aangevoerde feiten te leveren; de rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra die grond haar was gekend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Wraking - Wraking van een onderzoeksrechter - Ogenblik waarop de wraking moet worden voorgedragen - Draagwijdte

P.18.0882.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.4 AC nr. 722

Noch de bepalingen van artikel 59, §3 Wegverkeerswet betreffende de ademanalyse en de bepaling van artikel 4.3 van de bijlage 2 Koninklijk Besluit van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen noch enige andere wettelijke bepaling preciseren wat onder "nieuwe of herstelde ademanalysatoren" en "analysatoren die in gebruik zijn" dient te worden verstaan, zodat deze uitdrukkingen in hun gebruikelijke betekenis dienen te worden verstaan; een voorwerp wordt in de gebruikelijke betekenis als "nieuw" beschouwd, wanneer het recentelijk werd verworven en operationeel in gebruik genomen werd, terwijl "in gebruik zijn", inhoudt dat het voorwerp reeds sinds een zekere tijd operationeel wordt gebruikt en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar.

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Wettelijke bepalingen - Artikel 59 - Artikel 59, § 3 - Ademanalyse - Artikel 4.3 van de bijlage 2, KB Ademtest- en ademanalysetoestellen - Technische specificaties van de ademanalysetoestellen - Nauwkeurigheidsvoorschriften - Begrip nieuwe of herstelde ademanalysatoren - Begrip analysatoren die in gebruik zijn - Draagwijdte

P.18.0729.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.5 AC nr. ...

De rechter raamt onaantastbaar de geldwaarde van de niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen, mits het vermogensvoordelen betreft welke opgeleverd zijn door de in de schriftelijke vordering van de procureur des Konings vermelde telastleggingen en voor zover de rechter die telastleggingen heeft bewezen verklaard (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169, §25.

- Niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen - Bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent - Raming van de geldwaarde

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.18.0507.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.4 AC nr. 668

De verplichting om bij richtingverandering voorrang te verlenen aan het tegenliggend verkeer is niet onderworpen aan de voorwaarde dat de voorranggerechtigde bestuurder normaal rijdt, voor zover hij geen niet te voorziene hindernis oplevert en de rechter oordeelt onaantastbaar aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak of een hindernis al dan niet kon worden voorzien, waarbij het Hof alleen nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 20 december 2016, AR P.15.0794.N, AC 2016, nr. 737; Cass. 26 oktober 1993, AR 6555, AC 1993, nr. 428.

- Wegverkeer - Wegverkeersreglement - Reglementsbepalingen - Artikel 19 - Artikel 19.3 - Artikel 19.3.3° - Richtingverandering - Verlenen van voorrang

P.18.1066.F 14 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181114.2 AC nr. 633

De strafuitvoeringsrechtbank oordeelt onaantastbaar in feite en op grond van de haar op het ogenblik van het verzoek tot heropening van het debat voorgelegde gegevens of er aanleiding is om dat verzoek in te willigen (1). (1) Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0675.N, AC 2013, nr. 97.

- Strafzaken - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot heropening van de debatten - Beoordeling door de rechter

P.18.0787.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.7 AC nr. 630

De rechter beoordeelt onaantastbaar op grond van alle hem overgelegde gegevens of de illegale herkomst of oorsprong van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken vaststaat; de bestemming van de bedoelde zaken is een criterium dat bij die beoordeling in acht kan worden genomen zodat de rechter die bij de beoordeling van de illegale herkomst of oorsprong van zaken zonder meer de bestemming van die zaken uitsluit, artikel 505, eerste lid, 2° van het Strafwetboek schendt (1). (1) Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006, nr. 441 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2006, nr. 441.

- Strafzaken - Bijzondere verbeurdverklaring - Illegale herkomst van vermogensvoordelen - Beoordelingscriterium

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.18.0555.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.6 AC nr. 612

Een beoordeling van een op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet ingestelde strafvordering en een bewezenverklaring van dit misdrijf vereist niet noodzakelijk dat het met het afschrift van het proces-verbaal verstuurde antwoordformulier, waarin de vraag om inlichtingen is vervat, aan het strafdossier is toegevoegd; de rechter oordeelt onaantastbaar op basis van de hem regelmatig overgelegde feitelijke gegevens of een door artikel 67ter Wegverkeerswet bedoelde vraag om inlichtingen werd verstuurd en of het antwoordformulier een vraag om inlichtingen is als bedoeld door artikel 67ter Wegverkeerswet, maar deze beoordeling door de rechter vereist niet dat de rechter kennis kan nemen van de exacte bewoordingen van dit geschrift (1). (1) Het in deze zaak toepasselijke artikel 67ter Wegverkeerswet dateerde van vóór de wijzigingen bij de wetten van 6 maart 2018 (BS 15 maart 2018) en 2 september 2018 (BS 2 oktober 2018).

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67ter - Antwoordformulier met vraag om inlichtingen verzonden met het

afschrift van het proces-verbaal - Voeging bij het dossier - Draagwijdte

P.18.0698.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.8 AC nr. 614

De rechter oordeelt onaantastbaar of er een begin van uitvoering is geweest en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 24 maart 2010, AR P.10.0473.F, AC 2010, nr. 215.

- Misdrijf - Poging - Begin van uitvoering - Begrip - Draagwijdte

P.18.0516.N 30 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181030.1 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter die gelast is met feiten van misbruik van vertrouwen en die als vaststaand gegeven aanneemt dat een vennootschap betalingen heeft gedaan die op grond van de gegevens van het strafdossier het vervolgde misdrijf ten nadele van die vennootschap lijken op te leveren, van de beklaagde die als bestuurder de betalingen heeft uitgevoerd, vragen daarvoor een aannemelijke verantwoording te verstrekken bij gebreke waarvan de rechter op grond van een feitelijk vermoeden kan oordelen dat die bestuurder de gelden niet in het belang van de vennootschap heeft aangewend, maar ze integendeel heeft verduisterd in de zin van artikel 491 Strafwetboek en waarbij aldus de rechter het vermoeden van onschuld niet miskent.

- Misbruik van vertrouwen - Feitelijk vermoeden - Beoordeling

P.18.0052.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.2 AC nr. ...

De strafrechter oordeelt onaantastbaar wie de werkelijke eigenaar is van de zaken die het voorwerp uitmaken van de bewezen verklaarde witwasmisdrijven, zonder noodzakelijk gebonden te zijn door formele vennootschapsstructuren en de afscheiding van vermogens die daar eventueel uit volgt; het Hof gaat wel na of de strafrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Verbeurdverklaring - Witwasmisdrijf - Voorwerp - Eigenaar

- Artt. 42, 1°, en 505, derde lid Strafwetboek

P.18.0307.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of er op het ogenblik dat het bevel tot huiszoeking werd verleend, ernstige aanwijzingen bestonden dat op het adres waar de huiszoeking diende te worden uitgevoerd, het door het onderzoek beoogde misdrijf werd gepleegd of dat zich daar stukken of voorwerpen bevinden die kunnen bijdragen tot de ontdekking van de waarheid met betrekking tot het in het huiszoekingsbevel bedoelde misdrijf; het Hof gaat na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 februari 2016, AR P.15.1443.F, AC 2016, nr. 94; Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0785.N, AC 2013, nr. 99.

- Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Ernstige aanwijzingen dat het misdrijf daar werd gepleegd of er zich daar bewijsstukken bevinden

P.18.0184.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.3 AC nr. 537

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite over het bestaan van onoverkomelijke dwaling; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen, zonder dat begrip te miskennen, het bestaan daarvan heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0135.N, AC 2016, nr. 377.

- Misdrijf - Rechtvaardiging - Onoverkomelijke dwaling - Toezicht van het Hof

- Art. 71 Strafwetboek

P.18.0724.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.7 AC nr. 542

De rechter stelt onaantastbaar de feiten vast waaruit hij afleidt dat ze de fysieke of psychische integriteit van derden aantasten dan wel bedreigen en het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 25 september 2018, AR P.18.0343.N, AC 2018, nr. 500; "Memorie van toelichting", Parl.st., Kamer, 54K1590/001, p. 102.

- Internering - Voorwaarden - Misdaad of wanbedrijf die de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt

- Art. 9, § 1, eerste lid, 1° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.18.0682.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.9 AC nr. ...

De aanwezigheid van het oogmerk om te doden als bedoeld in artikel 393 Strafwetboek, waarover de rechter onaantastbaar oordeelt, kan worden afgeleid uit de feitelijke omstandigheden zoals onder meer de aard van het gebruikte middel, de intensiteit, de plaats van de feiten en het aantal en de lokalisatie van de verwondingen.

- Doodslag - Oogmerk om te doden

- Art. 393 Strafwetboek

P.18.0269.F 26 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180926.11 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over een telastlegging mensenhandel beoordeelt onaantastbaar of de beklaagde een vermogensvoordeel heeft gehaald uit het doorreizen of het verblijf van de illegaal in België verblijvende vreemdeling; het is evenwel aan het Hof om na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten het bestaan van een dergelijk voordeel heeft kunnen afleiden.

- Vreemdelingen - Mensenhandel - Vermogensvoordeel - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Art. 77bis Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.0343.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.6 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of het gepleegde feit de fysieke of psychische integriteit van derden aantast of bedreigt zoals bedoeld in artikel 9, §1, Interneringswet; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Aantasting of bedreiging van de fysieke op psychische integriteit van derden - Inbreuken op de drugswetgeving - Draagwijdte

P.18.0855.N 1 augustus 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180801.1 AC nr. ...

Het staat aan de kamer van inbeschuldigingstelling onaantastbaar in feite te oordelen of vaststaat dat een inverdenkinggestelde om medische redenen niet kan worden overgebracht naar het gerechtsgebouw en dat het rechtscollege zich onmogelijk kan verplaatsen naar de gevangenis.

- Terechtzitting - Inverdenkinggestelde die niet kan verschijnen om medische redenen - Rechtszitting van het onderzoeksgerecht in de gevangenis - Onmogelijkheid

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 103, § 3 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0524.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.2 AC nr. ...

De bepaling van artikel 2bis, tweede lid , Uitleveringswet 1874, vereist dat de uitgeleverde persoon in de verzoekende Staat met enige graad van waarschijnlijkheid het voorwerp zal uitmaken van de meest ernstige schendingen van de artikelen 5 en 6 EVRM, dan wel van schending van artikel 3 EVRM; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of de voorgelegde feiten aanleiding geven tot de toepassing van die weigeringsgrond (1). (1) Cass. 22 april 2014, AR P.14.0410.N, AC 2014, nr. 293; S. DEWULF, Handboek Uitleveringsrecht, Intersentia 2013, 88-90, nrs. 144-145.

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 2bis - Weigeringsgrond - Ernstige risico's op flagrante rechtsweigering, foltering of onmenselijke en onterende behandeling

P.17.1250.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.4 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de bewijswaarde van de verklaringen van personen die geen verklaringen hebben afgelegd in verband met de schuld van de beklaagde of van het resultaat van hun optreden, oordeelt de rechter onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van het bevelen van een bijkomende onderzoeksmaatregel zoals een getuigenverhoor, mits daarbij het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet te miskennen.

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Wanneer het opzet om het misdrijf te plegen is ontstaan buiten enig optreden van de politieambtenaar of van een derde handelend op het uitdrukkelijk verzoek van deze ambtenaar, deze zich heeft beperkt tot het scheppen van de gelegenheid om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat hij de uitvoering ervan kan vaststellen en aan de dader ruimte gelaten wordt om vrij met zijn misdadig voornemen te breken, is er geen sprake van provocatie; de rechter oordeelt onaantastbaar of het optreden van de politieambtenaar of de derde handelend op verzoek van deze ambtenaar aan de oorsprong ligt van het misdadige voornemen van de dader of deze heeft aangemoedigd, dan wel slechts de gelegenheid was om vrij een strafbaar feit te plegen in omstandigheden waarin de dader steeds vrij met dit voornemen kon breken (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0333.N, AC 2014, nr. 174.

- Politionele uitlokking

- Art. 30, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.17.0504.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.3 AC nr. ...

Als een fout in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek wordt aangemerkt elke schending van een wettelijke norm waarin een welbepaalde gedraging geboden of verboden wordt; daarnaast maakt ook elke inbreuk op de zorgvuldigheidsnorm een fout uit; de zorgvuldigheidsnorm wordt geschonden wanneer men zich anders gedraagt dan een normaal vooruitziend en zorgvuldig persoon die in dezelfde omstandigheden verkeert; hoewel de feitenrechter op onaantastbare wijze oordeelt over het bestaan van een fout, gaat het Hof niettemin na of de rechter het wettelijk begrip fot niet heeft miskend (1). (1) Cass. 21 september 2012, AR F.11.0085.N, AC 2012, nr. 481.

- Fout

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.17.0994.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.3 AC nr. ...

Uit artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de begane onregelmatigheid, voor zover de naleving van de betrokken vormvoorwaarden niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, niet noodzakelijk leidt tot bewijsuitsluiting, maar de rechter concreet moet nagaan of zij de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459; Cass. 11 mei 2016, AR P.16.0154.F, AC 2016, nr. 313.

- Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselement - Toelaatbaarheid - Heimelijk geluidsopname van huiselijke gesprekken - Schending van de redelijke privacy verwachting van de deelnemers aan de gesprekken - Gevolg - Taak van de rechter

P.17.1286.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Politie - Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Informantenwerking - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Beoordeling door de rechter

De rechter oordeelt onaantastbaar of een politieambtenaar-contactambtenaar door te verzuimen een vertrouwelijk verslag op te stellen betreffende informatie die hij heeft vernomen van een informant en welke van belang is voor de strafvordering, willens en wetens die informatie heeft achtergehouden; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Politie - Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Informantenwerking - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Beoordeling door de rechter

P.17.1222.F 16 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180516.2 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde aanvoert dat het strafdossier geen enkel element bevat dat de telastleggingen van witwassen met enig basismisdrijf in verband kan brengen waaruit de onrechtmatige oorsprong van de gelden kan worden afgeleid, verantwoordt de rechter de afwijzing van dat verweer naar recht door elke rechtmatige oorsprong van de gelden uit te sluiten en de verklaringen van de eiser betreffende de oorsprong van zijn inkomsten in aanmerking te nemen, doch daar een andersluidende beoordeling van de feiten tegenover te stellen (1). (1) Zie Cass. 17 december 2013, AR P.13.1354.N, AC 2013, nr. 690, en de verwijzingen in de noot; M. L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le Recel et le Blanchiment", in Les Infractions - Vol. 1: Les infractions contre les biens, 2de uitg., Larcier, 2016, pp. 557-566, inz. de verwijzingen in de noten 148 e.v.

- Witwassen - Toepassingsvoorwaarden - Basismisdrijf

- Art. 505 Strafwetboek

C.17.0191.F 13 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180413.2 AC nr. ...

De feitenrechter stelt het feitelijk bestaan vast van het bedrieglijk opzet en van de bedrog opleverende kunstgrepen alsook van de invloed ervan op de wil van de persoon wiens toestemming is aangetast.

- Overeenkomst - Bestanddelen - Toestemming - Aantasting - Feitelijke vaststelling

- Art. 1116 Burgerlijk Wetboek

P.18.0024.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of de verschoningsgrond uitlokking aanwezig is en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

- Strafzaken - Verschoningsgrond uitlokking - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 411 Strafwetboek

De afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking belet de rechter niet om na te gaan of het slachtoffer geen andere fout heeft begaan dan die welke in artikel 411 Strafwetboek is omschreven en die verantwoordt dat hij een deel van zijn schade draagt; als de rechter het bestaan aanneemt van een dergelijke fout, beoordeelt hij in feite de invloed daarvan op de totstandkoming van de schade, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing om een deel van die schade bij het slachtoffer te leggen, naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 7 november 1990, AR 8446, AC 1990-91, nr. 130.

- Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Opzettelijke slagen en verwondingen of doodslag - Verschoningsgrond uitlokking - Deel van de schade ten laste van de rechtverkrijgenden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

P.17.1062.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Verzet - Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

De feitenrechter stelt onaantastbaar de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing steunt, terwijl het Hof nagaat of hij daaruit wettig heeft kunnen afleiden dat de eiser in verzet kennis heeft gehad van de dagvaarding om te verschijnen in het geding dat met een verstekbeslissing werd afgesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

- Verzet - Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.17.0905.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.2 AC nr. ...

Politieambtenaren mogen een woning betreden met het oog op het uitvoeren van een door de Wegverkeerswet bedoelde ademtest of ademanalyse, voor zover de bewoner daartoe toestemming geeft en die toestemming moet niet schriftelijk worden gegeven; het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of de bewoner toestemming heeft verleend voor de woonstbetreding met het oog op het uitvoeren van deze onderzoekshandelingen.

- Politie - Bevoegdheden - Woonstbetreding - Uitvoeren van een ademtest of ademanalyse - Voorwaarden - Toestemming van de bewoner - Draagwijdte

P.17.0083.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat een verbeurd te verklaren vermogensvoordeel voortspruit uit misdrijven waaraan hij verschillende beklaagden schuldig verklaart, oordeelt onaantastbaar in welke mate hij dat vermogensvoordeel onder die beklaagden verdeelt; hij dient dat vermogensvoordeel niet te verdelen in de mate dat het tot het vermogen van elke beklaagde is getreden, maar kan de verdeling steunen op de mate van de betrokkenheid van elke beklaagde bij deze misdrijven omdat die verdeling deel uitmaakt van de beslissing over de strafmaat waarbij de rechter alle aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens over de bewezen verklaarde misdrijven en de persoonlijkheid van de beklaagden mag betrekken (1). (1) Cass. 13 december 2016, AR P.15.1117.N, AC 2016, nr. 714.

- Strafzaken - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verschillende beklaagden - Verdeling

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

De rechter oordeelt onaantastbaar of een bewezen verklaard misdrijf voor een beklaagde vermogensvoordelen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek heeft opgeleverd (1) en welk daarvan het bedrag is (2); in voorkomend geval kan de rechter de geldwaarde ervan ramen overeenkomstig artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek en kan hij dit bedrag in billijkheid bepalen. (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0084.F, AC 2003, nr. 516 met concl. van advocaat-generaal SPREUTELS. (2) Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006, nr. 441 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

- Strafzaken - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Raming

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Strafzaken - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Het staat aan de rechter om te oordelen of het niet-uitsluiten van bepaalde verhoren die de verdachte tijdens het strafonderzoek heeft afgelegd zonder bijstand van een advocaat, tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel wordt miskend; hij kan oordelen dat dit niet het geval is, ook bij afwezigheid van een dwingende reden voor het beperken van die bijstand (1). (1) Zie: Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Niet-uitsluiting verhoren afgelegd zonder die bijstand

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1074.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

- Ongedaan verzet - Wettige reden van verschoning - Beoordeling

De enkele omstandigheid dat de afwezigheid van de verzetdoende partij aan haar eigen nalatigheid is te wijten, sluit het voorhanden zijn van een wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering niet uit; zij moet de aangevoerde wettige reden van verschoning niet bewijzen maar wel aannemelijk maken en het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de aangevoerde reden beantwoordt aan het begrip "wettige reden van verschoning" waarbij het Hof slechts nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

- Ongedaan verzet - Wettige reden van verschoning - Beoordeling

P.17.0543.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.4 AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering, waarbij de rechter bij die beoordeling het aankruisen van grieven die geen verband houden met het beroepen vonnis in aanmerking kan nemen (1). (1) Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 met concl. van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere.

- Opgave grieven - Grieven zonder verband met beroepen vonnis - Beoordeling nauwkeurigheid - Hoger beroep - Principaal beroep - Vorm - Verzoekschrift of grievenformulier

P.17.0437.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.4 AC nr. ...

De rechter beslist onaantastbaar inzake stedenbouw over de termijn voor het vrijwillig herstel in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, zonder evenwel een zodanig korte termijn te mogen bepalen waarbinnen het redelijkerwijze onmogelijk is tot vrijwillig herstel over te gaan of een zodanig lange termijn toe te kennen die de herstelmaatregel elke zin ontneemt, zodat hij een verzoek tot het verkrijgen van een lange termijn voor vrijwillig herstel kan afwijzen met het motief dat een dergelijke termijn zou neerkomen op een gedogen van de wederrechtelijke toestand.

- Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Uitvoering

- Art. 6.1.41, § 3 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.1037.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.7 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de criteria of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst.

- Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces

P.17.0411.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de gegevens van de zaak of ingevolge de begane onregelmatigheid het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en hij kan bij zijn oordeel, onder meer, één of meer van volgende omstandigheden in aanmerking nemen: - de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen onachtzaamheid begaan; - de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onrechtmatigheid; - de onrechtmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf; - de onrechtmatigheid heeft een louter formeel karakter. - de onrechtmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd.

- Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Nietigheid - Bewijs in strijd met het recht op een eerlijk proces - In aanmerking te nemen omstandigheden

P.17.0699.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.8 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter een verzet maar ongedaan kan verklaren indien hij vaststelt dat vaststaat dat de eiser in verzet kennis had van de dagvaarding in de verstekprocedure; het staat aan de rechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de beklaagde in verzet kennis had van de dagvaarding maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; uit het enkele feit dat een dagvaarding werd betekend aan de woonst van de beklaagde, kan niet worden afgeleid dat de beklaagde kennis had van de dagvaarding (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest 148/2017, BS 12 januari 2017; Cass. 17 januari 2017, AR P.16.0989.N, AC 2017, nr. 36, NjW 2017/5, 190 en noot S. ROYER, ?Bewijslast kennis dagvaarding'; B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, nr. 72 en p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, nr. 18; A. WINANTS, "Potpourri II: de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken", NC 2016, p. 337, nr. 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, 2016, 182-183, nr. 93; D. VANDERMEERSCH, "Les voies de recours après la loi pot-pourri II" in, La loi Pot-pourri II, 1 an après, Larcier, Brussel, 2017, 246); P. TRAEST en J. MEESE, "De rechtsmiddelen verzet en hoger beroep: actualia", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G. VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, XLIIIe PUC Willy Delva 2016-2017, Mechelen, Kluwer, 2017, 542; O. MICHIELS, L'opposition en matière pénale, reeks Les Dossiers du journal des Tribunaux, nr. 47, Brussel, Larcier 2004, 51-54, nr. 30.

- Verzet - Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Betekening van de dagvaarding aan de woonst van de beklaagde

P.17.0426.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.7 AC nr. 722

Het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beschikking tot buitenvervolgingstelling kan een tergend en roekeloos karakter vertonen wanneer die partij de bedoeling heeft de inverdenkinggestelde nadeel te berokkenen of wanneer zij haar recht om dit rechtsmiddel aan te wenden, uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon te buiten gaat; de rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er proceduremisbruik is, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen het bestaan daarvan naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666; zie Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N en P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33; Cass. 31 oktober 2003, AR C.02.0602.F, AC 2003, nr. 456 en JT 2004, p. 135, noot J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, "L'abus procédural: une étape décisive".

- Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

P.17.1232.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.4 AC nr. 726

Opdat een bepaling zoals artikel 7 Vreemdelingenwet wettig zou zijn, is vereist dat ze voldoende toegankelijk is en dat ze, afzonderlijk of samen gelezen met andere bepalingen, toelaat de gevallen te bepalen waarin een vreemdeling van zijn vrijheid kan worden beroofd, zodat haar draagwijdte redelijkerwijs voorzienbaar is; de vereiste van duidelijkheid en voorzienbaarheid, die in de artikelen 5 EVRM en 52.1 Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie is vervat, staat niet eraan in de weg dat de rechter bij wet een beoordelingsbevoegdheid wordt toegekend (1). (1) Het eerste middel voerde bovendien schending aan van de vierde en zesde overweging en van de artikelen 3.7 en 15.1 richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven ("terugkeerrichtlijn" genaamd). Volgens de eiser zetten de artikelen 1.11° en 7, derde lid, Vreemdelingenwet, respectievelijk ingevoegd en vervangen door de wet van 19 januari 2012, de voormelde artikelen 3.7 en 15 niet gepast over want, om conform te zijn aan die bepalingen alsook aan de andere bedoelde bepalingen, hadden deze duidelijker de objectieve en voorzienbare criteria moeten bepalen die toelaten om (wat de initiële bewaringsbeslissing betreft) de redenen te verantwoorden om aan te nemen dat een illegaal op het grondgebied verblijvende vreemdeling zou onderduiken, alsook (wat de verlengingsbeslissing van die bewaringsmaatregel betreft) de criteria inzake de vereiste zorgvuldigheid waarmee de nodige stappen met het oog op verwijdering worden genomen en de criteria inzake de mogelijkheid op effectieve verwijdering binnen een redelijke termijn. Het bestreden arrest had erop gewezen dat de verwijzing naar het arrest van het HvJ, AL CHODOR (tweede kamer, 15 maart 2017, ECLI:EU:C:2017:213) niet relevant is aangezien dat arrest betrekking heeft op de verplichting voor de lidstaten om de objectieve criteria waarop de redenen zijn gebaseerd om aan te nemen dat een persoon die om internationale bescherming verzoekt en tegen wie een overdrachtsprocedure loopt, zou onderduiken, vast te leggen in een dwingende bepaling van algemene strekking, zoals vereist door Verordening (EU) nr. 604/2013 "Dublin III" genaamd, die te dezen, bij ontstentenis van een asielaanvraag, niet van toepassing is. Ten slotte heeft het Hof het Grondwettelijk Hof de door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag niet gesteld, gelet op eisers recht op een spoedige beslissing over de rechtmatigheid van zijn vrijheidsberoving, zoals gewaarborgd door artikel 5.4 EVRM (zie bijv. Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489.

- Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Vluchtgevaar - Duidelijkheid en voorzienbaarheid

- Art. 1, 1°, 7, 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 3.7 en 15.1 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6 en 52.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0340.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.2 AC nr. 718

Een wettige reden van verschoning is elke ter verklaring van de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek aangevoerde omstandigheid waarvoor enig begrip kan worden opgebracht en zonder dat de verzetdoende partij een fout of nalatigheid kan worden verweten; de rechter oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, over de door de verzetdoende partij aangevoerde wettige reden van verschoning en het Hof gaat enkel na of uit de aangevoerde omstandigheid een wettige reden van verschoning kan worden afgeleid (1). (1) Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr 286 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

- Verzet - Ongedaan verklaard verzet - Rechtvaardiging van het verstek - Wettige reden van verschoning - Beoordeling

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.17.0830.N 28 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171128.5 AC nr. 680

De rechter oordeelt onaantastbaar welk gevolg moet worden verbonden aan het overschrijden van de redelijke termijn en kan daartoe op grond van de concrete gegevens van de zaak, onder meer op grond van de ernst der feiten, oordelen dat een eenvoudige schuldigverklaring niet kan volstaan en dat de door de eerste rechter uitgesproken straf, ondanks de overschrijding van de redelijke termijn, niet zwaar genoeg is (1). (1) Zie: Cass. 25 maart 2014, AR P.13.1855.N, AC 2014, nr. 239; Cass. 12 januari 2016, AR P.15.0514.N, AC 2016, nr. 22.

- Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Rechtsherstel - Criterium - Toepassing

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0777.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.8 AC nr. 663

De enkele omstandigheid dat politieambtenaren geacht worden de wetten te kennen die de uitvoering van hun opdrachten beheersen, houdt niet in dat de onregelmatigheden die zij bij de uitvoering van die opdrachten begaan, steeds opzettelijk of niet-verschoonbaar zijn; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de concrete feiten die hem regelmatig zijn overgelegd en hierdoor wordt geen willekeur toegelaten en wordt het recht op een eerlijk proces niet miskend.

- Recht op een eerlijk proces - Politie - Politieambtenaren - Uitvoering van opdrachten - Onregelmatigheden bij de uitvoering - Draagwijdte

P.17.1122.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.10 AC nr. 665

De rechter oordeelt onaantastbaar of de huiszoeking het gevolg is van het op heterdaad ontdekken van het misdrijf (1). (1) Cass. 20 februari 2001, AR P. 99.0544.N, AC 2001, nr. 103.

- Onderzoek in strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Heterdaad

P.17.0034.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.1 AC nr. 614

Niet alleen de beklaagde die alleen Frans kent, maar ook hij die zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, kan de verwijzing vragen naar een gerecht waar de rechtspleging in het Frans geschiedt zonder dat hij moet bewijzen of geloofwaardig maken dat hij alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt; de rechter beoordeelt dit onaantastbaar en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Op grond van artikel 23, vierde lid, Taalwet Gerechtszaken kan de rechter, indien de aanvrager alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, wegens omstandigheden van de zaak beslissen niet in te gaan op de aanvraag om taalwijziging op grond van objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt (1); de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of er objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak zijn die een goede rechtsbedeling kunnen begunstigen of bemoeilijken en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. 666; Cass. 10 november 2015, AR P.15.0714.N, AC 2015, nr. 667.

- Taalgebruik gerechtszaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Objectiveerbare omstandigheden van de zaak - Toepassing

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.17.0666.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.6 AC nr. 587

Het openbaar ministerie moet bewijzen dat de beklaagde kennis had van de betekening van het verstekvonnis meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet en de beklaagde dient niet het bewijs te leveren van de datum van kennisname van de betekening; de rechter oordeelt onaantastbaar wanneer de beklaagde kennis kreeg van de betekening van de verstekbeslissing waarbij hij zich ook op vermoedens kan steunen en het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 19 december 1972, AC 1972, 411; Cass. 3 januari 1989, AC 1988-89, nr. 256; Cass. 9 maart 2010, AR P.09.1729.N, AC 2010, nr. 164; Cass. 13 september 2011, AR P.11.1030.N, AC 2011, nr. 464. Zie over het verzet: S. VAN OVERBEKE, Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, ("Potpourri II") (eerste deel), RW 2015-16, 1403-1413, inz. 1409 en voetnoot 46; A. WINANTS, Potpourri II: de nieuwe regels inzake verstek en verzet in strafzaken, NC 2016, nr. 4, 333-339; B. DE SMET, "Verstek en verzet" in "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T. Strafr.2016/1, 34-42, nrs. 71-90.

- Verzet - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening - Bewijs van de kennisname

P.17.0848.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.8 AC nr. 543

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite de draagwijdte te beoordelen van de door een appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven grieven, maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; wanneer blijkt dat het openbaar ministerie een grievenformulier heeft ingediend waarop voor elk van de verweerders de rubriek strafmaat was aangekruist, volgt daaruit dat het openbaar ministerie aangaf met betrekking tot de verweerders de wijziging na te streven van de beslissingen van het bestreden vonnis met betrekking tot de strafmaat, wat alle beslissingen met betrekking tot het opleggen of niet-opleggen van hoofd-, bijkomende en vervangende straffen of modaliteiten van die straffen inhoudt aangezien van een appellant die de rubriek strafmaat aankruist, niet kan worden verwacht dat hij ook de afzonderlijke rubriek bijzondere verbeurdverklaring aankruist, vermits zulks dubbel gebruik zou uitmaken met de aangekruiste rubriek strafmaat.

- Hoger beroep - Strafzaken - Grievenformulier - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Aankruisen van de rubriek strafmaat - Draagwijdte

P.17.0647.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.6 AC nr. ...

Wanneer de eiser in hoger beroep de grieven die hij wenst in te brengen, niet binnen de wettelijke termijn nauwkeurig heeft bepaald overeenkomstig artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, blijft het hoger beroep toelaatbaar als dat verzuim het gevolg is van een van de wil van de eiser in hoger beroep onafhankelijke gebeurtenis die hij niet kon voorzien of voorkomen, aangezien een dergelijke gebeurtenis overmacht oplevert; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de aangevoerde omstandigheden overmacht uitmaken, waarbij het Hof nagaat of hij uit de door hem in aanmerking genomen omstandigheden, wettig heeft kunnen afleiden of er al dan niet sprake was van overmacht (1). (1) Zie Cass. 31 januari 2017, AR P.16.1004.N, AC 2017, nr. 74.

- Hoger beroep in strafzaken - Principaal beroep - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting tot neerlegging binnen de wettelijke termijn - Verzuim - Overmacht - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.16.1232.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.6 AC nr. 498

De rechter oordeelt onaantastbaar of een natuurlijke persoon wiens strafrechtelijke verantwoordelijkheid samenloopt met deze van een rechtspersoon, wetens en willens heeft gehandeld; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Misdrijf - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Samenloop met de rechtspersoon - Fout wetens en willens

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.17.0479.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een beklaagde de bijstand van een tolk vraagt en verkrijgt teneinde zijn verdediging in persoon te voeren, houdt niet in dat het daartoe zonder bijstand van een tolk toegekende uitstel het recht van verdediging zou miskennen; de bewering dat de eiser in die omstandigheden de draagwijdte van het hem toegekende uitstel niet zou hebben begrepen, vergt een beoordeling van feiten waarvoor het Hof niet bevoegd is. (1) Zoals van kracht vóór de wijziging ervan bij artikel 17 van de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ, BS 24 november 2016 (van kracht op 1 juni 2017).

- Strafzaken - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Bewering betreffende het begrijpen van de draagwijdte van het uitstel

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.17.0489.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.2 AC nr. ...

Rechtsdwaling wegens bepaalde omstandigheden kan door de rechter slechts als onoverkomelijk worden beschouwd als uit die omstandigheden kan worden afgeleid dat de beklaagde heeft gehandeld zoals iedere redelijke en voorzichtige persoon zou hebben gehandeld die zich in dezelfde omstandigheden als de beklaagde bevindt (1); de vonnisrechter stelt weliswaar op onaantastbare wijze de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing steunt, maar het Hof gaat na of hij daaruit wettig het bestaan van een rechtvaardigingsgrond heeft kunnen afleiden (2); de loutere vaststelling dat de beklaagde slecht werd geadviseerd, zelfs door een onderlegd persoon, is wat dat betreft onvoldoende (3). (1) Zie Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC, 2016 nr. 58. (2) Zie Cass. 25 november 2015, AR P.15.0286.F, AC 2015, nr. 699. (3) Zie Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC, 2016, nr. 58; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 1 oktober 2002, AR P.01.1006.N, AC 2002, nr. 492; Cass. 16 januari 2001, AR P.99.0441.N, AC 2001, nr. 29; Cass. 15 november 1988, AR 2374, AC 1988-89, nr. 153; Cass. 19 mei 1987, AR 964, AC 1986-87, nr. 554.

- Strafzaken - Misdrijf - Rechtvaardigingsgrond - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Toezicht door het Hof - Slechte raad door een deskundig persoon

- Art. 71 Strafwetboek

P.17.0155.N 27 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170627.2 AC nr. 425

De bepalingen van artikel 127, eerste lid, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, en van artikel 22 van de deontologische code van de politiediensten van 10 mei 2006 houden enkel ambtsverplichtingen in voor politieambtenaren en zij verplichten de rechter niet een strafonderzoek onregelmatig te verklaren omdat politieambtenaren in hun processen-verbaal kritische of subjectieve inlichtingen over bepaalde partijen verstrekken; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een opsporingsambtenaar blijk heeft gegeven van partijdigheid, waardoor het strafonderzoek onregelmatig is (1). (1) Cass. 2 september 2014, AR P.13.1835.N, arrest niet gepubliceerd.

- Politie - Wet tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus - Deontologische code van de politiediensten - Onpartijdigheid van de politieambtenaren - Draagwijdte

P.17.0259.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Heromschrijving - Toezicht door het Hof van Cassatie

De rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van de gegevens van de beschikking tot verwijzing, van de dagvaarding of van het strafdossier, of de feiten die hij onder hun nieuwe omschrijving bewezen verklaart werkelijk die zijn welke het voorwerp uitmaken van de strafvordering of welke daaraan ten grondslag liggen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie de dienaangaande gelijkluidende concl. "in substantie" van het OM, in Pas. 2017, nr.

- Toezicht door het Hof van Cassatie - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Heromschrijving

P.17.0361.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.1 AC nr. ...

In correctionele en politiezaken maakt de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding om te verschijnen niet de daarin vervatte omschrijving van de feiten aanhangig bij het vonnisgerecht, maar de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding ten grondslag liggen; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht heeft, ook in hoger beroep, het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; met het oog op herkwalificatie is niet vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en die van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn; de nieuwe omschrijving moet evenwel hetzelfde feit betreffen als datgene wat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet daarin zijn begrepen; hoewel de feitenrechter hierover op onaantastbare wijze oordeelt, moet hij evenwel in concreto uiteenzetten waarom hij meent dat de nieuwe door een partij voorgestelde omschrijving al dan niet overeenstemt met het feit dat bij hem aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, zie datum, met concl. "in substantie" van advocaat-generaal M. NOLET de BRAUWERE; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C. 1990, p. 561 tot 590.

- Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Heromschrijving

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

C.16.0428.N 12 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170612.1 AC nr. ...

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; dit verband veronderstelt dat, zonder de fout, de schade zich niet had voorgedaan, zoals ze zich heeft voorgedaan er is bijgevolg geen oorzakelijk verband wanneer de schade zich eveneens zou hebben voorgedaan indien de verweerder de hem verweten handelwijze correct had uitgevoerd; de rechter moet aldus bepalen wat de verweerder, had moeten doen om rechtmatig te handelen; hij moet abstractie maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval, zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen, en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan.

- Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Beoordeling - Omstandigheden - Rechtmatig handelen

P.16.0575.N 6 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170606.3 AC nr. 370

De rechter oordeelt onaantastbaar of de boedelbeschrijving op het ogenblik dat de eed werd afgelegd, verkeerde of onvolledige gegevens bevat; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen geen gevolgen heeft getrokken die daarmee geen verband houden of daardoor niet kunnen worden verantwoord.

- Boedelbeschrijving met verkeerde of onvolledige gegevens - Meineed

- Art. 226 Strafwetboek

P.17.0572.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

De overmacht die voortvloeit uit het feit dat de verdachte niet gehoord kan worden, laat toe om zonder voorafgaande ondervraging een aanhoudingsbevel te verlenen; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de feiten waaruit hij de overmacht afleidt, terwijl het Hof alleen nagaat of hij uit die vaststellingen die beslissing wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. "in substantie" van het OM in Pas. 2017, n....; we bevinden ons hier niet in de hypothese van het aanhoudingsbevel bij verstek dat kan worden verleend tegen een inverdenkinggestelde die voortvluchtig is en zich verbergt of wiens uitlevering moet worden gevorderd (art. 34 Voorlopige Hechteniswet).

- Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

F.15.0171.N 5 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- rekening-courant - Vennoot in vennootschap waarvan hij aandeelhouder is - Voorwaarde

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar over de voorwaarden, de modaliteiten en de gevolgen van de rekening-courant van een vennoot in de vennootschap waarvan hij aandeelhouder is, mits hij het wettigheidstoezicht door het Hof niet onmogelijk maakt; inschrijvingen op de rekening-courant van een vennoot in een vennootschap waarvan hij aandeelhouder is, kunnen als betaling gelden (1). (1) Zie concl. OM.

- rekening-courant - Vennoot in vennootschap waarvan hij aandeelhouder is - Voorwaarde

P.17.0408.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.1 AC nr. ...

Het staat aan de vonnisrechter om de bewijswaarde van een geneeskundig advies, dat de partijen vrij hebben kunnen tegenspreken, in feite te beoordelen, mits hij de steller van het advies geen mening toeschrijft die deze niet heeft geuit of vaststellingen toeschrijft die deze niet heeft verricht (1); zo wordt ook de geestesgesteldheid van een geïnterneerde onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij van de strafuitvoeringsrechtbank, op grond van de regelmatig tijdens het debat overgelegde gegevens. (1) Cass. 22 juli 2008, P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425; zie Cass. 3 september 1996, AR P.96.0675.N, AC 1996, nr. 287.

- Strafzaken - Bewijs - Deskundigenonderzoek - Verslag - Bewijswaarde

- Art. 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.15.0102.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.5 AC nr. 299

In correctionele- of politiezaken, maakt de verwijzingsbeschikking van een onderzoeksgerecht of de dagvaarding om voor het vonnisgerecht te verschijnen niet de daarin vervatte kwalificatie bij de vonnisgerechten aanhangig, maar de feiten zoals zij blijken uit de stukken van het onderzoek of het opsporingsonderzoek en die aan de verwijzingsbeschikking of dagvaarding ten grondslag liggen; deze eerste kwalificatie is in wezen voorlopig en het vonnisgerecht heeft ook in hoger beroep het recht en de plicht om aan de ten laste gelegde feiten hun juiste omschrijving te geven, mits het recht van verdediging wordt geÃ«erbiedigd en deze verplichting geldt niet alleen ingeval van onduidelijkheid van de akte van aanhangigmaking; op grond van de gegevens van de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding en van het strafdossier oordeelt de rechter onaantastbaar of de feiten die hij onder de verbeterde omschrijving bewezen verklaart, werkelijk deze zijn welke het voorwerp uitmaken van de vervolgingen of daaraan ten grondslag liggen en in dat geval maakt hij geen nieuwe feiten voor hem aanhangig en is geen nieuwe dagvaarding of vrijwillige verschijning vereist (1). (1) Cass. 13 september 2005, AR P.05.0657.N, AC 2005, nr. 430; Cass. 5 september 2006, AR P.06.0649.N, AC 2006, nr. 389 en noot MT; Cass. 20 februari 2007, AR P.06.1377.N, AC 2007, nr. 104; Cass. 24 mei 2011, AR P.11.0070.N, AC 2009, nr. 344; Cass. 22 januari 2013, AR P.12.0625.N, AC 2013, nr. 43; P. MORLET, Changement de qualification. Droits et devoirs du juge, Rev. dr. PÃ©nal, 1990, pp 561 ev.

- Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Taak van het vonnisgerecht - Kwalificatie van de feiten - Heromschrijving van de feiten - Draagwijdte

P.15.0485.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.1 AC nr. 300

Uit de samenhang van de bepalingen van artikel 1.1 van de Richtlijn 2006/126/EG van 20 december 2006 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het rijbewijs, artikel 26 van de Wegverkeerswet en artikel 1 van het Koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs, volgt dat een Europees rijbewijs een nationaal rijbewijs is dat in een lidstaat van de Europese Unie werd uitgereikt en dat werd uitgegeven volgens het in de hogervermelde Richtlijn bepaalde model; de rechter bepaalt in feite, mitsdien onaantastbaar, of het rijbewijs uitgegeven door een lidstaat van de Europese Unie beantwoordt aan het modelrijbewijs van de Europese Unie en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Rijbewijs - Rijbewijs uitgegeven door een lidstaat van de Europese Unie - Conformiteit met Europees model - Draagwijdte

P.16.1011.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.3 AC nr. 302

Indien een beklaagde aanvoert dat uit een buitenlands strafdossier afkomstige bewijsgegevens onregelmatig zouden zijn, dient hij die bewering aannemelijk te maken, waarbij een loutere bewering of veronderstelling niet volstaat en de rechter onaantastbaar oordeelt in feite of een beklaagde zijn bewering aannemelijk maakt; die aanvoeringsverplichting creÃ«ert voor de beklaagde geen recht van toegang tot het buitenlands strafdossier of een recht op afschrift van alle of bepaalde dossiergegevens, aangezien het voldoen aan zijn aanvoeringsplicht ook mogelijk is zonder die gegevens, zodat dit als dusdanig geen schending oplevert van artikel 6 EVRM of een miskenning van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 2 december 2014, AR P.13.0545.N, AC 2014, nr. 743; Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr. 716; F. Schuermans, âDe zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoekâ, T.Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

- Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatige bewijsgegevens afkomstig uit een buitenlands strafdossier - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte - Toegang tot het buitenlands strafdossier

C.16.0458.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.2 AC nr. ...

Indien de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt over het opleggen van de sanctie en het matigen ervan (1), beschikt het Hof niettemin over een marginaal toetsingsrecht (2) ter zake de evenredigheid tussen de zwaarte van de inbreuk en de opgelegde sanctie. (1) Zie Cass. 3 december 1990, AR 8820, AC 1990-91, nr. 174. (2) Zie over het begrip "marginale toetsing" de concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER vóór Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0318.N, AC 2012, nr. 560, r.o. 14, en de aldaar geciteerde rechtspraak van het Hof.

- Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard - Beslag - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

P.16.1292.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.12 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM houdt in dat een beklaagde ter vrijwaring van zijn recht op een eerlijk proces of van het vermoeden van onschuld aan de rechter kan vragen dat bijkomende onderzoekshandelingen worden uitgevoerd of dat het resultaat van een ander strafonderzoek wordt afgewacht; dit recht is niet absoluut: het staat aan de rechter om op grond van het geheel van de gegevens van de zaak onaantastbaar te oordelen over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid om op een dergelijk verzoek in te gaan en uit een met redenen omklede afwijzing van dat verzoek kan noch schending van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht op een eerlijk proces of van het vermoeden van onschuld worden afgeleid (1). (1) Zie Cass. 21 februari 2017, AR P.16.0614.N, AC 2017, nr. 122.

- Strafzaken - Recht van beklaagde om bijkomende onderzoekshandelingen of afwachten resultaat ander strafonderzoek te vragen

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van deskundigenverslagen; noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het recht op tegenspraak en het recht op een eerlijk proces vereisen dat de rechter preciseert waarom hij meer belang hecht aan het ene deskundigenverslag dan aan het andere.

- Strafzaken - Deskundigenverslagen - Beoordeling van bewijswaarde door rechter

P.17.0031.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.4 AC nr. ...

De appelrechter oordeelt onaantastbaar in feite of de grieven die in het verzoekschrift of het grievenformulier zijn opgegeven, voldoende nauwkeurig zijn maar het Hof gaat evenwel na of de appelrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; uit de enkele omstandigheid dat een appellant aanduidt dat zijn grieven betrekking hebben op alle beslissingen van het beroepen vonnis, kan niet worden afgeleid dat die grieven niet nauwkeurig zijn (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

- Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

---

P.17.0087.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.5 AC nr. ...

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering en bij die beoordeling kan de appelrechter onder meer in aanmerking nemen dat een appellant die gebruik maakt van het grievenformulier ook grieven heeft aangevinkt die geen enkele relevantie hebben voor de beroepen beslissing; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

- Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

---

P.17.0105.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.6 AC nr. ...

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305 , met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

- Hoger beroep - Strafzaken - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

---

P.17.0147.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.11 AC nr. ...

Het staat aan de appelrechter in strafzaken om onaantastbaar in feite de draagwijdte te bepalen van de door een appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven grief of grieven; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

- Hoger beroep - Strafzaken - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

P.16.0484.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.5 AC nr. ...

Het faillissement van de schuldenaar staat er niet aan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade is ontstaan die hem alleen treft, zodat de fout van de bestuurder of zaakvoerder die erin bestaat het misdrijf van oplichting te plegen ten nadele van een contractant van de failliet verklaarde vennootschap, voor die contractant schade kan opleveren die hem alleen treft en die hij bijgevolg kan vorderen van die bestuurder; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 17 december 2015, AR F.14.0024.N., AC 2015, nr 764.

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Individuele schade van een schuldeiser - Draagwijdte

P.15.1077.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.3 AC nr. ...

Er is geen verduistering als bedoeld bij artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek wanneer diegene die het bestaan van een rekening aangeeft, de stand ervan niet vermeldt op voorwaarde dat daardoor geen tegoeden worden onttrokken aan de boedel; de rechter oordeelt hierover onaantastbaar.

- Eed bij boedelbeschrijving - Aangifte van bestaan van een rekening - Niet-vermelding van de stand van de rekening - Niet-vermelding waardoor een goed onttrokken wordt aan de boedel

- Art. 1138, 11° Gerechtelijk Wetboek

P.16.1152.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.6 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de criteria of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces

P.16.1297.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.7 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of de locatie waar wordt gewerkt een plaats is waarvan moet worden gevreesd dat de lucht er plots en op elk ogenblik kan worden verontreinigd door uit de omgeving voortkomende gevaarlijke uitwasemingen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Arbeidsbescherming - Veiligheid van de arbeiders - Plaats waarvan moet gevreesd worden dat de lucht er plots kan worden verontreinigd door gevaarlijke uitwasemingen

- Art. 53, § 1, a), 3° Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

P.15.0809.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt op grond van alle gegevens die hem regelmatig ter kennis zijn gebracht op het moment van zijn uitspraak, onaantastbaar of de veroordeelde die niet is verschenen ter tenuitvoerlegging van zijn straf een wettige grond van verschoning voor dat verzuim aanvoert; aldus kan de rechter, ook al stelt hij vast dat de veroordeelde voorheen door zijn foutieve nalatigheid geen gevolg heeft gegeven aan een bevel van het openbaar ministerie om zich aan te bieden met het oog op die tenuitvoerlegging, de verschoonbaarheid van de veroordeelde afleiden uit het feit dat hij zich heeft aangeboden om zijn straf te ondergaan nadat hij door het openbaar ministerie werd gedagvaard tot vervallenverklaring van de borgsom (1). (1) Contra G. TIMMERMANS, Etude sur la détention préventive, Gent, Hoste, 1878, p. 303, nr. 390.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Verzuim om te verschijnen - Wettige grond van verschoning - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 35, § 4, vijfde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.16.1177.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

- Hoger beroep - Strafzaken - Opgave van grieven tegen de bestreden beslissing in verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering en bij die beoordeling kan de appelrechter onder meer in aanmerking nemen dat een appellant die gebruik maakt van het grievenformulier ook grieven heeft aangevinkt die geen enkele relevantie hebben voor de beroepen beslissing; uit de enkele omstandigheid dat een appellant aanduidt dat zijn grieven betrekking hebben op alle telastleggingen waarvoor hij werd veroordeeld of dat de motieven die hij opgeeft voor zijn grieven weinig of nietszeggend zijn, kan evenwel niet worden afgeleid dat de grieven niet nauwkeurig zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Hoger beroep - Strafzaken - Opgave van grieven tegen de bestreden beslissing in verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

---

P.16.0342.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of rekening houdend met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de overheid en het belang van de zaak voor de beklaagde binnen een redelijke termijn over de strafvervolging werd beslist waarbij hij moet rekening houden met de particuliere omstandigheden van de zaak en de procedure in haar geheel; een langdurig beraad door de rechter, zelfs indien daardoor de in artikel 648, 4°, Gerechtelijk Wetboek bedoelde termijn van zes maanden wordt overschreden, levert als dusdanig geen overschrijding op van de redelijke termijn (1). (1) Cass. 28 november 2000, AR P.99.0082.N, AC 2000, nr. 648; Cass. 12 maart 1996, AR P.94.1281.N, AC 1996, nr. 96.

- Overschrijding van de redelijke termijn - Langdurig beraad - Draagwijdte

---

C.16.0055.N 3 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.1 AC nr. ...

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid.

- Rechtsmisbruik - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.15.1134.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens, waaronder de verklaringen van de beklaagden, ook deze die hen voordelig zijn; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, hoeft hij niet bijzonder te motiveren in welke mate hij deze verklaringen in aanmerking neemt noch hoe de verklaringen van een beklaagde tegenover deze van de medebeklaagden dienen te worden afgewogen.

- Verklaringen van beklaagden - Bewijswaarde

P.15.0292.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.9 AC nr. ...

Het gebruik van valse stukken duurt voort, zelfs zonder een nieuw feit van de dader en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet is bereikt en zolang de hem verweten handeling in zijn voordeel en zonder dat hij zich ertegen verzet, de gunstige uitwerking blijft hebben die hij ervan verwacht en het staat aan de rechter om hierover onaantastbaar in feite te oordelen (1). (1) Cass. 19 februari 2013, AR P. 12.0867.N, AC 2013, nr. 116.

- Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van valse stukken - Duur

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

P.16.0989.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.7 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de beklaagde in verzet kennis had van de dagvaarding maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; uit het enkele feit dat een dagvaarding werd betekend aan de woonst van de beklaagde, kan niet worden afgeleid dat de beklaagde kennis had van de dagvaarding (1). (1) B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, nr. 72 en p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II ») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, nr. 18; A. WINANTS, "Potpourri II : de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken ", NC 2016, p. 337, nr. 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, 2016, 182-183, nr. 93.

- Verzet - Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Betekening van de dagvaarding aan de woonst van de beklaagde

P.16.0582.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt in beginsel onaantastbaar of de last die een herstelmaatregel inzake stedenbouw voor de herstelplichtige met zich meebrengt wel in een redelijk verband staat tot het voordeel dat die maatregel oplevert voor de goede ruimtelijke ordening; bij die beoordeling mag de rechter wel degelijk rekening houden met het voordeel dat de herstelplichtige heeft genoten door de onwettige toestand en de duur ervan.

- Stedenbouw - Herstelmaatregel - Last - Redelijk verband tot het voordeel voor de goede ruimtelijke ordening - Beoordeling

- Artt. 6.1.1, 6.1.41, §§ 1 en 3, en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Artt. 146 en 149, § 1 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

P.15.0639.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of bewijselementen rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeien uit een onregelmatig verklaard bewijselement en dus net als dat onregelmatig verklaard bewijs uit het debat moeten worden geweerd; geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter indien hij vaststelt dat een bewijsgegeven onregelmatig is verkregen en een partij aanvoert dat die onregelmatigheid alle overige bewijsgegevens heeft aangetast, voor elk stuk van het strafdossier uitdrukkelijk aan te geven of het al dan niet voortvloeit uit het onregelmatig verklaard bewijsgegeven en dus al dan niet uit het strafdossier moet worden geweerd; de rechter kan die beoordeling op algemene wijze verrichten, voor zover hij dit doet op een manier die geen onduidelijkheid laat bestaan over het al dan niet geweerd zijn van stukken (1). (1) Cass. 9 juni 2004, AR P.04.0603.F, AC 2004, nr. 314; Cass. 14 december 1999, AR P.99.1585.N, AC 1999, nr. 678.

- Bewijs - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verklaard bewijselement - Invloed op andere bewijselementen - Draagwijdte

P.15.1117.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.6 AC nr. ...

De beslissing van de strafrechter over de hoofdelijke gehoudenheid van beklaagden tot betaling van schadevergoeding aan de burgerlijke partij is vreemd aan de beslissing van die rechter over de verdeling van het verbeurdverklaarde vermogensvoordeel onder deze beklaagden vermits het hier gaat over onderscheiden beslissingen met een andere rechtsgrond; de rechter die oordeelt dat een verbeurd te verklaren vermogensvoordeel voortspruit uit misdrijven waaraan hij verschillende beklaagden schuldig verklaart, oordeelt onaantastbaar in welke mate hij dat vermogensvoordeel onder die beklaagden verdeelt en hij dient dat vermogensvoordeel niet te verdelen op grond van de benadeling die elk van deze misdrijven aan de burgerlijke partij heeft veroorzaakt, maar kan de verdeling steunen op de mate van de betrokkenheid van elke beklaagde bij deze misdrijven vermits die verdeling deel uitmaakt van de beslissing over de strafmaat waarbij de rechter alle aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens over de bewezen verklaarde misdrijven en de persoonlijkheid van de beklaagden mag betrekken (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1970.N, AC 2014, nr. 604.

- Verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagden tot de schadevergoeding - Invloed op de verdeling onder de verschillende beklaagden van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Rechtsgrond - Draagwijdte

P.16.1153.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.14 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of het verzoek van een geïnterneerde tot het nemen van een beslissing over de in artikel 54 Interneringswet opgesomde uitvoeringsmodaliteiten van de internering een behandeling bij hoogdringendheid vereist(1). (1) HEIMANS, H. en VANDER BEKEN, T., "De nieuwe interneringswet van 5 mei 2014" in J. CASSELMAN, R. DE RYCKE en H. HEIMANS (eds.), Internering. Nieuwe interneringswet en organisatie van de zorg, Brugge, Die Keure, 2015, 49-110; HEIMANS, H., VANDER BEKEN, T. en SCHIPAANBOORD, A.E., Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? "Deel 1: De gerechtelijke fase", RW 2014-15, 1043-1064, " Deel 2: De uitvoeringsfase", RW 2015-2016, 42-62, " Deel 3: De reparatie", RW 2016-2017, 603-619.

- Internering - Artikel 54, § 1, Interneringswet - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Procedure bij hoogdringendheid

- Art. 54 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.15.1090.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.4 AC nr. ...

Op de burgerlijke rechtsvordering van de vervoersmaatschappij tegen diegene die strafrechtelijk werd veroordeeld om als reiziger zich toegang te hebben verschaft tot de spoorvoertuigen en de perrons, zonder in het bezit te zijn geweest van een geldig vervoerbewijs, beoordeelt de rechter onaantastbaar in feite of het in het reglement van de vervoermaatschappij vastgestelde schadevergoedingsbedrag duidelijk niet evenredig is, in de zin van artikel 32, 21°, Wet Handelspraktijken en artikel 74, 24°, Wet Marktpraktijken, aan het nadeel dat door de verkoper of onderneming kan worden geleden; het Hof is niettemin bevoegd om na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten al dan niet wettig heeft kunnen afleiden dat het vastgestelde schadevergoedingsbedrag duidelijk niet evenredig is aan het nadeel dat door de verkoper of onderneming kan worden geleden (1). (1) Reeds eerder oordeelde het Hof dat de artikelen 1.6, 31, 32 en 33 Wet Handelspraktijken en 2, 1°, 74 en 75 Wet Marktpraktijken van toepassing zijn op de bedingen in overeenkomsten gesloten tussen de NMBS en een consument met betrekking tot de toeslagen ingeval van het niet of niet-tijdig voldoen van de prijs voor het vervoer (Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318). Waar de strafrechter bij de beoordeling van de burgerlijke vordering uit misdrijf zich in de regel uitsluitend kan steunen op art. 1382 e.v. B.W. zal hij, bij de beoordeling van de omvang van de schade van de NMBS, zoals in casu, dienen na te gaan of het in het reglement bepaalde schadevergoedingsbedrag duidelijk onevenredig is aan het nadeel dat de vervoermaatschappij lijdt.

- Spoorwegonderneming - Reiziger niet in bezit van een geldig vervoerbewijs - Strafrechtelijke veroordeling - Burgerlijke vordering van de vervoersmaatschappij - Omvang - Beoordeling door de rechter - Criteria

---

P.16.0982.F 23 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161123.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Strafzaken - Strafvordering - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet - Beoordeling door de rechter

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het staat evenwel aan het Hof om na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92, zie concl. OM.

- Strafzaken - Strafvordering - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet - Beoordeling door de rechter

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.14.1909.N 22 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161122.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of de titularis van de nummerplaat van het voertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem, ingevolge de bepaling van artikel 67bis Wegverkeerswet, rustende vermoeden van schuld te weerleggen; uit de enkele omstandigheid dat die titularis een verklaring van de vermeende bestuurder voorlegt, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat het vermoeden van schuld is weerlegd noch dat hij voor het verwerpen van die verklaring een bijzondere motiveringsplicht dient in acht te nemen en daaruit kan geen schending van artikel 6.2 EVRM of miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539; Corr. rb Brussel, 25 april 2014, Verkeer, Aansprakelijkheid ,Verzekering, 2015/2 , 61 met noot van L.BREWAEYS, "Over de draagwijdte van het vermoeden opgenomen in artikel 67bis van de Wegverkeerswet".

- Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

---

P.16.0811.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.7 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde zolang het tegendeel niet is bewezen van de processen-verbaal opgesteld door de overheidspersonen die de Koning aanwijst om toezicht te houden op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten geldt niet wanneer de verbalisant van een dergelijk proces-verbaal persoonlijk betrokken is bij het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van dit proces-verbaal, maar de enkele omstandigheid dat de verbalisant deelneemt aan het verkeer en bij die deelname een overtreding vaststelt en daarvan proces-verbaal opstelt, volstaat niet om te oordelen dat de verbalisant persoonlijk betrokken is; de rechter beoordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, of de verbalisant betrokken partij is en het Hof gaat enkel na of de rechter zijn beslissing over de persoonlijke betrokkenheid van de verbalisant heeft kunnen gronden op de door hem gedane vaststellingen (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH bij Cass. 11 december 2013, AR P.13.1300.F, Pas. 2013, nr. 677.

- Wegverkeer - Overtreding - Persoonlijke betrokkenheid verbalisant bij het vastgestelde misdrijf - Beoordeling door de rechter - Aard

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.16.0491.F 28 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.3 AC nr. ...

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar of de materiële gedraging die de beklaagde ten laste wordt gelegd, gebruik van valse stukken uitmaakt. Het Hof kan alleen toetsen of de rechter bij zijn beoordeling de gewone betekenis van het woord niet miskent (1). (1) Cass. 13 mei 2008, AR P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287; zie S. VAN DYCK, Valsheid in geschriften en gebruik van valse geschriften, Intersentia, Antwerpen, 2007, nr. 333 tot 338.

- Gebruik van valse stukken

- Art. 197 Strafwetboek

P.16.0231.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.6 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of een beklaagde fysiek of psychisch al dan niet in staat is om de tegen hem ingestelde strafvordering bij te wonen, die te kunnen volgen en eraan deel te nemen; hij kan bij die beoordeling rekening houden met alle gegevens van het strafdossier, de stukken die hem door de partijen worden bezorgd, zoals medische verslagen of bevindingen van psychiaters en psychologen, alsook met het gegeven dat de verzoekende beklaagde niet op de rechtszitting aanwezig is om zijn verzoek toe te lichten zonder dat hij verplicht is om in elk geval tegen een niet-verschijnende beklaagde die voorhoudt dat hij niet in staat is om het tegen hem gevoerde strafproces te volgen, een bevel tot medebrenging uit te vaardigen of een deskundigenonderzoek te bevelen of de eigen deskundige van de beklaagde te horen.

- Recht van verdediging - Beklaagde - Mogelijkheid om effectief te participeren aan het proces - Beoordeling door de rechter - Criteria

P.15.0826.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.2 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat de redelijke termijn is overschreden zonder dat dit een impact heeft gehad op de bewijslevering, oordeelt onaantastbaar over het passende herstel; bij het bepalen van de omvang van dat herstel dient de rechter weliswaar rekening te houden met de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn en het hierdoor aan de dader veroorzaakte nadeel, maar geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling verbiedt hem daarbij ook andere elementen te betrekken zoals de ernst en de hoeveelheid van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader.

- Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Geen impact op de bewijslevering - Passend herstel - Beoordeling - Criteria

- Art. 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1105.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.3 AC nr. ...

Uit artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer de niet nageleefde vormvoorwaarde niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, de begane onregelmatigheid niet noodzakelijk leidt tot bewijsuitsluiting, maar de rechter concreet moet nagaan of zij de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces, wat hij op grond van de gegevens van de zaak onaantastbaar beoordeelt.

- Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselement - Toelaatbaarheid - Niet-naleving vormvoorwaarde - Voorwaarde niet voorgeschreven op straffe van nietigheid - Gevolg - Taak van de rechter

P.15.0135.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een beklaagde onoverwinnelijk heeft gedwaald; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Misdrijf - Rechtvaardiging - Dwaling - Onoverwinnelijke dwaling

P.16.0182.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.4 AC nr. ...

De rechter stelt onaantastbaar vast welk het doel was van de dader die gebruik heeft gemaakt van een vals stuk en waarin dit gebruik heeft bestaan; het Hof toetst alleen of de feitelijke vaststellingen die de rechter maakt, zijn oordeel over dat doel en gebruik naar recht kunnen verantwoorden.

- Valse stukken - Gebruik - Doel van de dader

P.15.1310.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.2 AC nr. ...

Indien de wet de straf en de strafmaat aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat, is hij op grond van artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en in hoger beroep tevens op grond van artikel 211 van dat wetboek, ertoe gehouden nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen te vermelden die de keuze voor die straf en de maat ervan rechtvaardigen; die bepalingen zijn van toepassing op de verbeurdverklaring van de wederrechtelijke vermogensvoordelen bedoeld in de artikelen 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid, Strafwetboek want die verbeurdverklaring is immers een facultatieve straf en deze motiveringsverplichting belet de rechter niet het uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel in billijkheid te bepalen waartoe hij kan steunen op alle gegevens van het strafdossier die hij onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 2 maart 2010, AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141; Cass. 3 februari 2015, AR P.14.1344.N, AC 2015, nr. 82.

- Bijzondere verbeurdverklaring van wederrechtelijke vermogensvoordelen - Begroting in billijkheid door de rechter - Toepassing

P.15.1507.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.3 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter de schuld van een zaakvoerder aan misbruik van vertrouwen ten nadele van de vennootschap afleiden uit het feit dat die zaakvoerder niet kan verantwoorden dat hij de gelden die hij volgens de boekhoudkundige stukken heeft afgenomen van de vennootschapsrekening, heeft besteed in het belang van de vennootschap waardoor aldus de rechter het vermoeden van onschuld of de regels betreffende de bewijslast in strafzaken niet miskent en hij evenmin artikel 491 Strafwetboek schendt (1). (1) Zie Cass. 11 maart 2014, AR P.12.1903.N, AC 2014, nr. 197.

- Misbruik van vertrouwen door zaakvoerder ten nadele van de vennootschap - Bewijsvoering

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 257, eerste lid, en 258 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Binnen de perken van de wet en de verdragsbepalingen die in België rechtstreekse werking hebben, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader; het Hof vermag evenwel na te gaan of uit de vaststellingen en overwegingen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen.

- Strafzaken - Bepaling van de sanctie - Opdracht van het Hof - Marginale toetsing

Strafbare deelneming als bedoeld in artikel 66 Strafwetboek vereist dat de mededader een door de wet bepaalde vorm van medewerking aan een misdaad of een wanbedrijf verleent, weet dat hij zijn medewerking aan een bepaalde misdaad of een bepaald wanbedrijf verleent en het opzet heeft aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen; de rechter oordeelt onaantastbaar of de als mededader vervolgde beklaagde aan die voorwaarden voldoet en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of daardoor niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 22 juni 2004, AR P.03.1620.N, AC 2004, nr. 344.

- Strafzaken - Strafbare deelneming - Opdracht van het Hof - Marginale toetsing

P.16.0026.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.3 AC nr. ...

De wet schrijft niet voor dat na mini onderzoek de beslissing van de onderzoeksrechter om, hetzij het dossier aan de procureur des Konings terug te zenden die instaat voor de voortzetting van het opsporingsonderzoek, hetzij om het gehele onderzoek zelf voort te zetten, noodzakelijk schriftelijk moet gebeuren; bij gebrek aan een dergelijk geschrift beoordeelt de rechter onaantastbaar in feite aan de hand van de gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren of de onderzoeksrechter beslist heeft om het gehele onderzoek zelf voort te zetten of niet.

- Strafzaken - Opsporingsonderzoek - Mini onderzoek - Onderzoeksrechter - Afwezigheid van schriftelijke beslissing tot het al dan niet voortzetten van het onderzoek - Beoordeling of de onderzoeksrechter beslist heeft het onderzoek verder te zetten of niet

P.16.0244.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.5 AC nr. ...

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of bepaalde gedragingen als handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict in de in artikel 141bis Strafwetboek bedoelde zin moeten worden beschouwd (1). (1) ICTY, 2 oktober 1995, Tadic, Decision on the defence motion for interlocutory appeal on jurisdiction, r.o. 70.

- Terroristische misdrijven - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht

C.15.0309.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Eigendom - Mede-eigendom - Mede-eigenaar - Vorderingsrecht - Dringende en noodzakelijke werken - Begrip - Toetsing door het Hof

De rechter oordeelt in feite welke werken als dringend en noodzakelijk in de zin van artikel 577-9, §4, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek kunnen worden beschouwd; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Eigendom - Mede-eigendom - Mede-eigenaar - Vorderingsrecht - Dringende en noodzakelijke werken - Begrip -

Toetsing door het Hof

- Art. 577-9, § 4, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.15.1643.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.1 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht oordeelt bij de regeling van de rechtspleging onaantastbaar of het niet-voegen van een opsporingsdossier van aard is om de beoordeling van de bezwaren te beïnvloeden; het heeft geen rechtsmacht om het openbaar ministerie te bevelen een opsporingsonderzoek bij het strafdossier te voegen (1). (1) Zie: Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

- Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Niet-voegen van een opsporingsdossier - Invloed op de beoordeling van de bezwaren

P.15.0751.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.1 AC nr. ...

Het recht van verdediging houdt in de regel in dat elke partij tijdens het gerechtelijk onderzoek stukken die zij nuttig acht voor haar verdediging bij het strafdossier kan doen voegen en die stukken moeten in de regel tot het strafdossier blijven behoren opdat de rechter bij de beoordeling van de gegrondheid van de strafvordering ze in zijn oordeel kan betrekken; de omstandigheid dat door een partij aan een strafdossier gevoegde stukken zich bij de behandeling door de rechter niet langer meer in het strafdossier bevinden, leidt als dusdanig niet tot de onontvankelijkheid van de strafvordering; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of het niet langer meer aanwezig zijn van deze stukken het recht van verdediging van de partij die ze heeft laten voegen, heeft miskend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134.

- Miskenning - Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Procespartij - Voeging van stukken aan het dossier van de rechtspleging - Stukken niet langer aanwezig in het strafdossier bij de behandeling voor de feitenrechter - Recht van verdediging

P.15.1565.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.3 AC nr. ...

De begrippen laarzen of bottines zoals bedoeld in artikel 36, vierde lid, Wegverkeersreglement, moeten in hun gebruikelijke betekenis worden begrepen; het staat aan de rechter in feite te oordelen of het schoeisel dat de bestuurder of passagier van een motorfiets draagt hieraan beantwoordt en of het de enkels beschermt.

- Artikel 36, vierde lid, Wegverkeersreglement - Bestuurders en passagiers van motorfietsen - Verplichting beschermende kledij te dragen - Laarzen of bottines die de enkels beschermen

P.16.0117.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de hem regelmatig overgelegde feitelijke gegevens, mits eerbiediging van het recht van verdediging, of bij aanranding der eerbaarheid of verkrachting de schuldige behoort tot degenen die over het slachtoffer gezag hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Verzwarende omstandigheid dat de schuldige gezag heeft over het slachtoffer - Beoordeling - Criteria

P.14.1555.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.1 AC nr. ...

De rechtsmacht van de rechter wat het feit van de telastlegging betreft, wordt bepaald door de inleidende akte en hij vermag zich niet zelf te vatten van een strafbare gedraging die de akte die de zaak bij hem aanhangig maakte, niet heeft bedoeld; de rechter beoordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, de draagwijdte van de akte waarmee de zaak wordt aanhangig gemaakt, hij bepaalt onaantastbaar welke feiten in de inleidende akte zijn bedoeld en preciseert de telastlegging bij onduidelijkheid ervan; het staat bijgevolg aan de rechter de datum van het misdrijf eventueel te verbeteren, rekening houdende met het onderzoek op de rechtszitting aangezien de beoordeling door het onderzoeksgerecht van de dag waarop het misdrijf eindigt en dus de verjaring van de strafvordering begint te lopen slechts voorlopig is (1). (1) Cass. 11 oktober 2011, AR P.11.0389.N, AC 2011, nr. 538; Cass. 17 april 2007, AR P.07.0063.N, AC 2007, nr. 188; Cass. 20 februari 2007, AR P.06.1377.N, AC 2007, nr. 104.

- Rechtbank - Strafvordering - Aanhangigmaking - Draagwijdte - Aanpassing van de datum van de feiten

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling stelt dat de overschrijding van de redelijke termijn bedoeld in artikel 6.1 EVRM, ook wanneer deze reeds bereikt is vooraleer de zaak bij de rechter is aanhangig gemaakt, de niet-ontvankelijkheid, ontoelaatbaarheid of stopzetting van de vervolging voor gevolg heeft; artikel 6.1 EVRM duidt de gevolgen niet aan die de rechter aan een door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn moet verbinden en artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt evenmin dat de rechter geen straf meer mag opleggen, zodat de rechter in feite, mitsdien onaantastbaar, oordeelt of de redelijke termijn voor de berechting van de zaak is overschreden, of omstandigheden een reeds vastgestelde overschrijding hebben verergerd en welk gevolg moet worden verbonden aan de overschrijding van de redelijke termijn die hij vaststelt (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P 11.1208.N, arrest niet gepubliceerd; J. ROZIE, ' Het nieuwe artikel 21ter van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering: de rechtsgevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn', T.Strafr. 2001, (3-7), nr. 8 p. 7.

- Artikel 6.1 EVRM - Overschrijding van de redelijke termijn - Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

P.15.1382.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.2 AC nr. ...

De misdrijven bepaald in de artikelen 34 en 35 Wegverkeerswet vereisen niet dat de vaststelling van de staat van alcoholintoxicatie en dronkenschap gedaan wordt op de openbare weg en op het ogenblik dat de bestuurder zijn voertuig bestuurt; die vaststelling kan ook gebeuren op een niet-openbare plaats waar de beklaagde is aangetroffen en op een ogenblik dat het voertuig niet meer wordt bestuurd en de rechter kan op grond van die vaststelling en andere feitelijke gegevens, vermoedens inbegrepen, die hij onaantastbaar vaststelt, oordelen dat die beklaagde een voertuig in staat van alcoholische intoxicatie of dronkenschap op een openbare weg heeft bestuurd (1). (1) Cass. 20 september 2011, AR P.11.0812.N, AC 2011, nr. 481.

- Voertuig besturen op een openbare plaats in staat van alcoholintoxicatie en dronkenschap - Vaststelling - Voorwaarden van de vaststelling

P.14.1627.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.7 AC nr. ...

Of een bos er een is in de zin van artikel 3, § 1, Bosdecreet, hangt af van de feitelijke toestand op het terrein, waarover de rechter onaantastbaar oordeelt; hierbij kan hij zich, naast andere elementen, steunen op de biologische waarderingskaart.

- Artikel 3, § 1, Bosdecreet - Begrip "bos" - Criteria - Feitelijke toestand - Biologische waarderingskaart

P.16.0001.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of rekening houdend met concrete en ter zake doende elementen van het dossier de voordelen die de herstelmaatregel oplevert voor de woonkwaliteit in verhouding staan tot de lasten die ze voor de overtreder veroorzaken, maar het Hof kan nagaan of de rechter uit de door hem in aanmerking genomen feitelijke gegevens geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Vlaamse Wooncode - Herstelmaatregel - Beoordeling of de voordelen van de maatregel opwegen tegen de last voor de overtreder

C.13.0098.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben en kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie concl. OM.; Het OM besloot tot verwerping van het cassatieberoep en was van mening was dat ook het vierde cassatiemiddel niet aangenomen kon worden. Het OM was van mening dat de vraag of het hier gaat om een voortgezet misdrijf in de zin van artikel 65 Strafwetboek geenszins enig belang vertoonde. Het stelde dat voor de aflevering van een geldig stakingsbevel immers geenszins vereist is dat verscheidene misdrijven zouden zijn gepleegd die verbonden zijn door éénzelfde misdadig opzet. De vaststelling van de appelrechters dat de dagelijkse actieve daden een inbreuk (“strafbaar strijdig gebruik”) op de gewestplanbestemming vormen, volstond volgens het OM aldus ter verantwoording van het preventief karakter van het stakingsbevel. Het OM concludeerde dan ook dat de vraag of het weerhouden strafbaar strijdig gebruik door de actieve daden al dan niet als één misdrijf kan worden beschouwd wegens eenheid van opzet (het “voortgezet misdrijf”), niet dienend was, zodat de appelrechters niet dienden na te gaan of ter zake die eenheid van opzet al dan niet voorhanden was. Het Hof oordeelde echter dat de appelrechters die vaststellen dat het misdrijf van strijdig gebruik een op zich staand misdrijf is te onderscheiden van het misdrijf van instandhouding van de primaire gebruikswijziging en verder dat de uitbaters van het massagesalon elke dag actieve daden van koophandel stellen strijdig met de gewestplanbestemming, zonder na te gaan of deze daden ruimtelijke implicaties hebben, noch eenheid van opzet vaststellen of aannemen zodat deze daden een enkel voortgezet misdrijf opleveren, hun beslissing niet naar recht verantwoorden. Het Hof achtte aldus dit vierde cassatiemiddel gegrond en vernietigde het bestreden arrest.

- Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet

C.15.0003.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.6 AC nr. ...

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben; verscheidene daden van gebruik kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie ook de beide arresten AR C.13.0098.N en C.15.0102.N, eveneens van zelfde datum 25 februari 2016, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

- Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet

C.15.0102.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben; verscheidene daden van gebruik kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie concl. OM.

- Stedenbouw - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet

C.15.0155.N 21 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160121.7 AC nr. ...

De rechter moet bij het verzoek tot geldigverklaring van de opzegging van de pacht wegens persoonlijke exploitatie rekening houden met alle feitelijke omstandigheden die de opzegging verantwoord hebben; hij moet onderzoeken of uit de omstandigheden van de zaak blijkt dat de verpachter het oprechte en ernstige voornemen had om vanaf het verstrijken van de opzegtermijn de persoonlijke, werkelijke en voortgezette exploitatie uit te voeren; zijn beslissing is onaantastbaar (1). (1) Cass. 26 maart 2007, AR C.05.0505.F, AC 2007, nr. 154.

- Pacht - Einde - Opzegging - Verzoek tot geldigverklaring - Ernstig en gegrond karakter van de opzeggingsredenen - Persoonlijke exploitatie - Ernstig karakter - Beoordeling door de rechter

- Artt. 7, 1°, 9, eerste lid, en 12.6, eerste en derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

P.15.0514.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de redelijke termijn binnen dewelke een vervolgde persoon het recht heeft dat zijn zaak wordt berecht, is overschreden; hij beoordeelt dit over de hele duur van de rechtspleging en neemt daartoe de concrete omstandigheden van de zaak in aanmerking, zoals de complexiteit van de zaak, de houding van de vervolgde persoon en de houding van de gerechtelijke overheid zonder dat hij zich later kan plaatsen dan op het ogenblik van zijn uitspraak (1). (1) Zie: Cass. 25 maart 2014, AR P.13.1855.N, AC 2014, nr. 239.

- Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling - Criteria

P.14.1754.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.2 AC nr. ...

Indien de wettigheid van de herstelvordering wordt aangevochten, moet de rechter in het bijzonder nagaan of die vordering niet kennelijk onredelijk is, meer bepaald of het voordeel van de gevorderde herstelmaatregel ter behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder, moet het gevorderde herstel evenredig zijn aan de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en moet de maatregel redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of het gevorderde herstel kennelijk evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit de gevorderde herstelmaatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de gevorderde herstelmaatregel kennelijk onredelijk is.

- Herstelmaatregel - Beoordeling van de wettigheid van de herstelvordering - Criteria - Evenredigheid - Redelijkheid - Draagwijdte

P.15.0578.F 9 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151209.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Palumbo.

- Misdrijf - Onterende behandeling - Ernst van de vernederende of mensonterende behandeling

De ernst van de vernedering of van de mensonterende behandeling wordt met name beoordeeld op grond van de daarmee gepaard gaande omstandigheden, inzonderheid de duur van de bejegening en de fysieke of psychische gevolgen daarvan, alsook, in voorkomend geval, het geslacht, de leeftijd en de gezondheidstoestand van het slachtoffer; de rechter beoordeelt in feite het geheel van de gedraging die de vervolgde persoon ten laste wordt gelegd wegens het misdrijf bepaald in de wetsbepaling die in artikel 417quinquies Strafwetboek wordt bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Misdrijf - Onterende behandeling - Ernst van de vernederende of mensonterende behandeling

P.15.0286.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite het bestaan van een onoverkomelijke rechtsdwaling terwijl het Hof nagaat of hij uit die onaantastbare vaststellingen zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden.

- Strafzaken - Misdrijf - Fout - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

P.15.1450.F 18 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151118.1 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om op grond van hem overgelegde gegevens, in feite te oordelen of de opsporingen die tot het openen van een strafdossier hebben geleid proactieve dan wel reactieve recherche vormen; het toezicht van het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft kunnen afleiden die daarmee geen verband houden of die, op grond daarvan, niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger.

- Strafzaken - Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Proactieve of reactieve recherche - Feitelijke beoordeling

P.14.1296.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.5 AC nr. ...

De rechter mag het verzoek om taalwijziging als bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar over het voorhanden zijn van dergelijke omstandigheden maar het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 november 2015, AR P.15.0714.N, AC 2015, nr. ...; Zie: Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 3 maart 1999, AR P.99.0148.F, AC 1999, nr. 128.

- Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Objectiveerbare omstandigheden van de zaak

P.15.0714.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.6 AC nr. ...

De rechter mag het verzoek om taalwijziging als bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar over het voorhanden zijn van dergelijke omstandigheden maar het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. ...; Zie: Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 3 maart 1999, AR P.99.0148.F, AC 1999, nr. 128.

- Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Objectiveerbare omstandigheden van de zaak

P.14.0763.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.1 AC nr. ...

De rechter kan de beklaagde uit hoofde van onopzettelijke doding slechts dan veroordelen wanneer hij met zekerheid vaststelt dat zonder het aan de beklaagde ten laste gelegde gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, de dood zich niet zou hebben voorgedaan zoals zij zich concreet heeft voorgedaan; de rechter oordeelt onaantastbaar over het al dan niet bestaan van het oorzakelijk verband tussen de fout en de dood., maar het staat aan het Hof om na te gaan of hij uit de door hem vastgestelde feiten wettig heeft afgeleid dat er al dan niet een oorzakelijk verband bestaat (1). (1) Vgl. inzake onopzettelijke slagen en verwondingen Cass. 1 februari 2011, AR P.10.1354.N, AC 2011, nr. 96; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1466.F, AC 2009, nr. 91.

- Strafzaken - Onopzettelijke doding - Oorzakelijk verband tussen het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid en de dood

P.15.0740.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.3 AC nr. ...

De commissie tot bescherming van de maatschappij en de hoge commissie tot bescherming van de maatschappij die uitspraak doen over een verzoek tot invrijheidsstelling, beoordelen onaantastbaar in feite of de geestestoestand van de geïnterneerde voldoende verbeterd is en deze commissies kunnen bij die beoordeling alle hen overgelegde gegevens in aanmerking nemen, zoals onder meer deskundigenverslagen van geneesheren-psychiater of adviezen van psychosociale diensten of justitieassistenten, zonder dat die verslagen of adviezen voor hen bindend zijn; de multidisciplinaire samenstelling van deze commissies met telkens een magistraat of ere-magistraat, een geneesheer en een advocaat, laat toe dat zij met kennis van zaken en zonder willekeur de geestestoestand van een geïnterneerde beoordelen in overeenstemming met artikel 5.1.e EVRM (1). (1) Cass. 19 januari 1993, AR 7255, AC 1993, nr. 37.

- Wet tot bescherming van de maatschappij - Commissie en hoge commissie tot bescherming van de maatschappij - Beoordeling of de geestestoestand van de geïnterneerde voldoende is verbeterd - Gegevens die in aanmerking kunnen genomen worden

C.14.0484.N 1 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151001.9 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of het gebruik van de erfdienstbaarheid van natuurlijke afloop van water van hoger gelegen erven op lager gelegen erven buiten 's mensen toedoen door toedoen van de eigenaar van het dienstbare erf al dan niet belemmerd wordt (1). (1) Zie Cass. 6 maart 2003, AR C.01.0420.F, AC 2003, nr. 153.

- Erfdienstbaarheid - Hoger gelegen erven - Lager gelegen erven - Natuurlijke afloop van water - Belemmering van het gebruik

- Artt. 640, eerste en tweede lid, en 701, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.14.0474.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar de feiten waaruit hij het bestaan van een band van ondergeschiktheid afleidt, terwijl Het Hof nagaat of hij die beslissing wettig heeft kunnen afleiden uit zijn vaststellingen (1). (1) Zie Cass. 29 april 2003, AR P.02.1459.N-P.02.1578.N, AC 2003, nr. 268.

- Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Fout - Burgerlijke aansprakelijkheid - Aangestelde - Wettelijke aansprakelijkheid van de aansteller - Voorwaarde - Band van ondergeschiktheid - Toepassing

- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.14.1118.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de feiten die hij even onaantastbaar vaststelt, of een onjuiste vermelding in een akte voortspruit uit een materiële verschrijving die hij kan rechtzetten en hij kan dat oordeel onder meer afleiden uit de omstandigheid dat de vastgestelde vergissing van die aard is dat zij enkel het gevolg kan zijn van een louter materiële verschrijving; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die ermee geen verband houden of die met het begrip materiële verschrijving onverenigbaar zijn.

- Strafzaken - Strafvordering - Onjuiste vermelding in een akte - Materiële verschrijving

Het recht van eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om de getuigen à charge te ondervragen of doen ondervragen en om het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als dit het geval is met de getuigen à charge, is niet onbeperkt: mits eerbiediging van het recht van verdediging oordeelt de rechter onaantastbaar of een getuige dient te worden gehoord en of dit verhoor noodzakelijk is voor het achterhalen van de waarheid.

- Strafzaken - Recht om getuigen à charge te ondervragen - Grens

---

P.15.0097.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.6 AC nr. ...

Het feit dat in het gerechtelijk onderzoek waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de regelmatigheid controleert, resultaten worden gebruikt van gegevens die voortvloeien uit een in een ander gerechtelijk onderzoek bevolen huiszoeking en inbeslagneming, heeft in de regel niet tot gevolg dat deze kamer het openbaar ministerie moet verzoeken om stukken uit het andere onderzoek voor te leggen teneinde na te gaan of die onderzoekshandelingen de saisine van de onderzoeksrechter niet overschrijden aangezien een dergelijke overschrijding immers niet wordt vermoed; dit is slechts anders wanneer een partij aan de hand van de elementen die zij aanbrengt, deze overschrijding aannemelijk maakt waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling onaantastbaar de aannemelijkheid van die aanvoering beoordeelt en bijgevolg de noodzaak, het nut en de raadzaamheid van de door die partij gevraagde voeging van stukken bij het voorliggende strafdossier.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regelmatigheid van de procedure - Verzoek tot voeging van andere stukken aan het strafdossier - Draagwijdte

---

P.15.0583.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.5 AC nr. ...

De rechter in strafzaken oordeelt onaantastbaar in feite over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid van een door een partij gedaan verzoek tot het laten voegen bij het strafdossier van een ander strafdossier; hij kan hierbij in aanmerking nemen of de partij aannemelijk maakt dat die voeging noodzakelijk is voor het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 1 april 2014, AR P. 13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

- Strafzaken - Voeging van een ander strafdossier

P.15.0194.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.8 AC nr. ...

De vonnisrechter, die kennisneemt van vervolgingen wegens namaak, gegrond op de artikelen 80 en 81 Auteurswet 1994, beoordeelt in feite of de verspreiding van het beschermde werk een openbaar karakter heeft zoals bij artikel 1 van de wet is vereist.

- Auteursrecht en naburige rechten - Namaak - Verspreiding van het werk - Openbaar karakter vereist

- Artt. 1, 80 en 81 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

---

P.15.0599.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.9 AC nr. ...

Artikel 29 Wet Politieambt bepaalt dat de politieambtenaren kunnen overgaan tot het doorzoeken van een voertuig indien zij, op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd en plaats, redelijke gronden hebben te denken dat het voertuig werd gebruikt, wordt gebruikt of zou kunnen worden gebruikt om een misdrijf te plegen, om opgespoorde personen of personen die aan een identiteitscontrole willen ontsnappen, een schuilplaats te geven of te vervoeren, of om een voor de openbare orde gevaarlijk voorwerp, overtuigingstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf op te slaan of te vervoeren; de rechter stelt in feite en dus onaantastbaar vast of de politieambtenaar op grond van materiële aanwijzingen redelijk kan denken dat het voertuig wordt gebruikt voor het plegen van een misdrijf (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politie - Doorzoeking voertuig

P.13.1452.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.2 AC nr. ...

Het staat de rechter onaantastbaar te oordelen of de toepassingsvoorwaarden van artikel 5, eerste lid, Strafwetboek vervuld zijn, meer bepaald of de rechtspersoon betrokken was bij de ten laste gelegde feiten en daarvoor verantwoordelijk is; de omstandigheid dat de rechter oordeelt dat dit niet het geval is, heeft voor gevolg dat er geen samenlopende strafrechtelijke verantwoordelijkheid is waardoor artikel 5, tweede lid, Strafwetboek geen toepassing vindt en niets belet de rechter dan te oordelen dat de natuurlijke persoon wel verantwoordelijk is voor het ten laste gelegde misdrijf.

- Misdrijf - Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Artikel 5, eerste lid, Strafwetboek - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 5, eerste en tweede lid Strafwetboek

P.14.1080.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.3 AC nr. ...

Het aanwenden van listige kunstgrepen tegen een derde kan worden bestraft als oplichting indien deze handelingen de oorzaak waren dat een van de in artikel 496 Strafwetboek bedoelde zaken door het slachtoffer worden afgegeven; de rechter oordeelt onaantastbaar of dit het geval is.

- Strafzaken - Oplichting - Listige kunstgrepen tegen een derde - Bestanddeel van oplichting

- Art. 496 Strafwetboek

P.15.0263.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.7 AC nr. ...

De politieambtenaren en het openbaar ministerie worden geacht loyaal op te treden en het komt aan de partijen toe aannemelijk te maken dat de politie en het openbaar ministerie voor hen relevante informatie niet hebben opgenomen of laten opnemen in een proces-verbaal en dat dit hun recht van verdediging heeft geschaad; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in feite.

- Optreden van politie en openbaar ministerie - Vermoeden van loyaliteit - Weerlegging

P.13.1755.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of een onoverkomelijke dwaling al dan niet aanwezig is en het Hof gaat hierbij na of hij uit zijn onaantastbare vaststellingen naar recht zijn beslissing heeft kunnen afleiden.

- Strafzaken - Misdrijf - Rechtvaardigingsgrond - Bestaan van onoverkomelijke dwaling - Feitelijke beoordeling

- Art. 71 Strafwetboek

Aangezien artikel 6.1 en 6.2 EVRM niet vermeldt welke straf op het niet-naleven van het vermoeden van onschuld staat, staat het aan de rechter om de gevolgen daarvan te beoordelen.

- Strafzaken - Verdrag Rechten van de Mens - Artikelen 6.1 en 6.2 - Niet-naleving van het vermoeden van onschuld - Gevolgen - Beoordeling door de rechter

P.14.0493.N 12 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.3 AC nr. ...

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar over het bestaan, de aard en de gevolgen van een onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Dwangsom - Opheffing, opschorting of vermindering - Hoofdveroordeling - Onmogelijkheid te voldoen - Beoordeling - Aard

- Art. 1385quinquies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.0158.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.5 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de feiten waaruit hij al dan niet het bestaan van overmacht afleidt; het Hof is alleen bevoegd om te onderzoeken of hij uit zijn vaststellingen die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 8 november 2006, AR P.06.0488.F, AC 2006, nr. 545; B. DE SMET, "Overmacht als factor voor de verlenging van de verzettermijn", noot onder Cass. 27 april 2010, R.W. 2010-11, p. 1476.

- Strafzaken - Overmacht - Feitelijke beoordeling

P.13.1170.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.1 AC nr. ...

Ingeval van samenloop van fouten oordeelt de rechter onaantastbaar in welke mate ieders fout heeft bijgedragen tot het veroorzaken van de schade en bepaalt hij op grond daarvan ieders aandeel in de schadeloosstelling in hun onderlinge verhouding (1). (1) Cass. 29 januari 1988, AR 5630, AC 1987-88, nr. 327; Cass. 4 februari 2008, AR C.06.0236.F, AC 2008, nr. 81; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0561.N, AC 2008, nr. 567; Cass. 9 oktober 2009, AR C.07.0080.F – C.07.0370.F, AC 2009, nr. 567.

- Schade - Samenlopende fouten - Respectievelijke bijdrage in het veroorzaken van de schade - Bepaling van het respectievelijk nadeel in de schadeloosstelling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.14.1394.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.2 AC nr. 120

Het hof van assisen oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar of er al dan niet verzachtende omstandigheden kunnen worden aangenomen en bepaalt in functie daarvan de op te leggen straf binnen de perken van de wet; het feit dat deze straf hoger kan zijn dan deze die de correctionele rechtbank voor zelfde feiten kan uitspreken, levert geen miskenning van het legaliteitsbeginsel op.

- Hof van assisen - Straftoemeting - Verzachtende omstandigheden

P.14.1509.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.5 AC nr. 122

De rechter oordeelt onaantastbaar of de feiten die het voorwerp uitmaken van de vervolgingen identiek of substantieel dezelfde zijn; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit de vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Strafvordering - Non bis in idem-beginsel - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging - Beoordeling - Bevoegdheid van het Hof - Marginale toetsing

P.14.1706.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.4 AC nr. 101

De feitenrechter oordeelt op onaantastbare wijze over de samenhang en de wenselijkheid om zaken samen te voegen met het oog op een goede rechtsbedeling, onder voorbehoud van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340.

- Strafzaken - Samenhang - Samenvoeging van zaken

- Artt. 226 en 227 Wetboek van Strafvordering

P.13.1644.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.3 AC nr. 30

In strafzaken oordeelt de rechter onaantastbaar of een verzoek tot heropening van het debat al dan niet moet worden ingewilligd; ook al is artikel 772 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing in strafzaken, zelfs indien de strafrechter enkel uitspraak doet over de burgerlijke belangen, kan hij dat verzoek afwijzen op grond van redenen die ook als voorwaarden voor de heropening van het debat worden bepaald in artikel 772 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F, P.00.1353.F, P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

- Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Verzoek tot heropening van het debat - Beoordeling

ONBEKWAAMVERKLARING EN GERECHTELIJK RAADSMAN

C.24.0064.N 8 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250908.3N.10 AC nr. ...

Een procedure tot rechterlijke machtiging aan de voorlopige bewindvoerder in de zin van artikel 488bis, f), Oud Burgerlijk Wetboek om ten behoeve van de beschermde persoon een nader bepaalde rechtshandeling te stellen, is een toegewezen procedure in die zin dat zij enkel door de voorlopige bewindvoerder ten behoeve van de beschermde persoon kan worden gevoerd; zowel de beschermde persoon zelf of zijn rechtsopvolgers in zijn naam, als derden, zoals erfgenamen van de beschermde persoon in eigen naam, missen hoedanigheid in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek om als procespartij hetzij tussen te komen in een dergelijke procedure hetzij derdenverzet in te stellen (1). (1) Art. 488bis, f), Oud Burgerlijk Wetboek voor de opheffing ervan door de wet van 17 maart 2013.

- Beschermde persoon - Rechtshandeling - Machtiging - Betwisting machtiging - Rechtsopvolgers - Erfgenamen

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek - Eerste deel: ALGEMENE BEGINSELEN. (art. 1 tot 57)

- Art. 488bis, f) Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0321.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.6 AC nr. ...

De schenkingen vallen onder de handelingen met betrekking tot de goederen van de beschermde persoon; hieruit volgt dat de vordering tot herroeping van een door de beschermde persoon gedane schenking wegens ondankbaarheid geen deel uitmaakt van de handelingen met betrekking tot zijn persoon maar van de handelingen met betrekking tot zijn goederen.

- Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Aard van de handeling

- Art. 492/1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid - Aard van de handeling

- Art. 492/1 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de persoon die een schenking heeft gedaan onbekwaam wordt verklaard, kan de bewindvoerder over de goederen hem vertegenwoordigen bij het instellen van een vordering tot herroeping van die schenking wegens ondankbaarheid.

- Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Onbekwaam verklaarde persoon - Vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid - Bewindvoerder over de goederen - Bevoegdheid

- Artt. 494, 497/2 en 499/7, § 4 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0989.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.5 AC nr. ...

De bewindvoerder van een beklaagde is geen persoon tegen wie een vervolging is ingesteld, zodat artikel 6.3.a EVRM op hem niet van toepassing is; evenmin vereist artikel 182, eerste lid, Wetboek van Strafvordering of het recht van verdediging van de beklaagde dat de feiten die aan deze laatste ten laste worden gelegd, eveneens worden vermeld in de dagvaarding van zijn bewindvoerder; wel is vereist, maar volstaat het, dat de bewindvoerder op grond van de gegevens die hem bij de dagvaarding ter kennis zijn gebracht, de informatie kan achterhalen die hem toelaat zijn wettelijke opdracht te vervullen ten behoeve van de persoon waaraan hij is toegevoegd; daarvoor volstaat de vermelding van de identiteit van die persoon, de rechtsmacht waarvoor deze is opgeroepen om zijn vordering te stellen of zijn verweer te voeren en de datum en plaats van de rechtszitting.

- Strafzaken - Inhoud van de dagvaarding - Kennisgeving aan de voorlopige bewindvoerder van de beklaagde - Opdracht van de bewindvoerder - Grens

- Art. 182, derde lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.17.0399.N 29 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180329.10 AC nr. ...

Uit het geheel van de bepalingen van de artikelen 1240, eerste lid, en 1243, §1, eerste en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de personen, waaronder de te beschermen persoon, die bij gerechtsbrief worden opgeroepen om door de vrederechter te worden gehoord, partij worden in het geding, tenzij zij zich hiertegen verzetten ter zitting, zodat, bij afwezigheid van dergelijk verzet, de verdere procedure een tegensprekelijk verloop kent en deze partijen ook gerechtigd zijn om hoger beroep in te stellen (1). (1) Zie Parl. St. Kamer, 2011-12, DOC 53- 1009/010, 55.

- Te beschermen persoon - Oproeping bij gerechtsbrief voor de vrederechter - Partij in het geding - Afwezigheid van verzet

- Artt. 1240, eerste lid, en 1243, § 1, eerste en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

---

C.17.0273.F 19 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180219.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Beschermde persoon - Vertrouwenspersoon - Manier van aanwijzing

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Beschermde persoon - Vertrouwenspersoon - Aantal vertrouwenspersonen

Uit de samenhang van het eerste, negende en tiende lid van artikel 501 Burgerlijk Wetboek volgt niet dat de te beschermen of beschermde persoon niet meerdere vertrouwenspersonen in eigen naam zou mogen aanwijzen om hem bij te staan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

- Beschermde persoon - Vertrouwenspersoon - Aantal vertrouwenspersonen

Artikel 501, eerste en tweede lid, Burgerlijk Wetboek vereist niet dat de beschermde of de te beschermen persoon de wens die hij heeft kenbaar gemaakt inzake de aanwijzing van een vertrouwenspersoon, voor de rechter dient te bevestigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

- Beschermde persoon - Vertrouwenspersoon - Manier van aanwijzing

---

P.17.0465.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.5 AC nr. 484

De opdracht van de bewindvoerder over de persoon en de goederen van de beschermde persoon heeft betrekking op handelingen die vallen onder de rechterlijke beschermingsmaatregelen bedoeld in de artikelen 492/1, §1 en 492/1, §2, Burgerlijk Wetboek; de handelingen vermeld in artikel 492/1, §1 en §2, Burgerlijk Wetboek houden geen vertegenwoordiging van de persoon als verweerder op de strafvordering in, vermits artikel 185 Wetboek van Strafvordering die vertegenwoordiging aan de advocaat voorbehoudt (1). (1) Cass. 13 december 2011, AR P.11.1393.N, AC 2011, nr. 682.

- Bewindvoerder van een beschermde persoon - Opdracht - Omvang

---

C.12.0388.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.2 AC nr. 425

Het verzoekschrift dat ertoe strekt de beschermde persoon te machtigen over zijn goederen te beschikken onder levenden of bij een uiterste wilsbeschikking dat niet door de beschermde persoon of door zijn advocaat is ingediend maar door de persoon die als voorlopig bewindvoerder van die persoon optreedt, is niet ontvankelijk.

- Persoon aan wie een voorlopig bewindvoerder is toegekend - Vordering tot het beschikken bij levenden of bij een uiterste wilsbeschikking - Procedure - Verzoekschrift ingediend door de voorlopig bewindvoerder - Ontvankelijkheid

- Art. 488bis-H, § 2, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer artikel 488bis-H, § 2, zesde lid, gecombineerd met artikel 488bis-B, § 6, van het Burgerlijk Wetboek, in die zin moet worden uitgelegd dat de niet-overlegging van een omstandige geneeskundige verklaring die bij het door de beschermde persoon ingediende verzoekschrift moet worden gevoegd of, in spoedeisende gevallen, binnen acht dagen na het verzoek van de vrederechter moet worden overgelegd, de niet-ontvankelijkheid tot gevolg heeft van de vordering die ertoe strekt de beschermde persoon te machtigen over zijn goederen te beschikken onder levenden of bij een uiterste wilsbeschikking en niet kan worden gedekt door een geneeskundig deskundigenonderzoek dat door de vrederechter wordt bevolen, schendt het de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

- Persoon aan wie een voorlopig bewindvoerder is toegekend - Vordering tot het beschikken bij levenden of bij een uiterste wilsbeschikking - Procedure - Verzoekschrift ingediend door de beschermde persoon - Geen overlegging van een omstandige geneeskundige verklaring - Ontvankelijkheid

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Artt. 488bis-B, § 6, en 488bis-H, § 2, zesde lid Burgerlijk Wetboek

ONDERHANDSE AKTE [ZIE: 077 BEWIJS]

C.19.0391.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.8 AC nr. ...

Aangezien de erfgenaam krachtens de artikelen 1323, tweede lid, en 1324 Burgerlijk Wetboek kan volstaan met te verklaren dat hij het schrift of de handtekening van zijn rechtsvoorganger in het stuk dat tegen hem wordt aangevoerd niet herkent om een gerechtelijk onderzoek naar de echtheid ervan te verkrijgen, kon het bestreden arrest zijn vordering niet verwerpen op grond dat hij "geen stukken neerlegt die de oorzaak van zijn twijfels aangaande de echtheid van het document staven" en geen middelen aanvoert "die voldoende specifiek zijn om te verantwoorden hoe en waarom die overeenkomst een valsheid zou zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 260.

- Echtheid - Erfgenaam - Akte van zijn rechtsvoorganger - Betwisting - Gerechtelijk onderzoek naar de echtheid van de akte

- Artt. 1323, tweede lid, en 1324 Burgerlijk Wetboek

C.18.0585.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.5 AC nr. ...

Een overeenkomst die door alle partijen werd ondertekend en waarbij elke partij verklaart een origineel, voor akkoord ondertekend exemplaar te hebben ontvangen, laat toe het aantal originelen te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Wederkerige overeenkomst - Aantal originelen - Toepassing

- Art. 1325 Burgerlijk Wetboek

- Wederkerige overeenkomst - Aantal originelen - Toepassing

- Art. 1325 Burgerlijk Wetboek

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE

BESCHERMDE WERKNEMERS

S.15.0079.F 29 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211129.3F.72 AC nr. ...

Krachtens artikel 4, 3°, van de wet van 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs zijn de in deze wet bepaalde procedures in geval van beëindiging van de arbeidsovereenkomst van de preventieadviseur niet van toepassing in geval van collectief ontslag waarop de procedures van toepassing zijn die zijn vastgesteld krachtens hoofdstuk VII van de wet van 13 februari 1998 houdende bepalingen tot bevordering van de tewerkstelling.

Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Beschermingsprocedure - Geen toepassing

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Beschermingsprocedure - Geen toepassing

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

Het Hof is verplicht om aan het Grondwettelijk Hof de vraag stellen over de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door artikel 4, 3°, van de wet van 20 december 2002, in zoverre het de toepassing uitsluit van de beschermingsprocedures ten aanzien van elke preventieadviseur die ontslagen wordt in het kader van een collectief ontslag, ongeacht of de werkgever al dan niet verplicht is om na het collectief ontslag binnen zijn personeel over een preventieadviseur te beschikken, al naargelang hij op dat tijdstip ten minste twintig of, integendeel, minder dan twintig werknemers in dienst heeft.

Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Verplichting om binnen het personeel over een preventieadviseur te beschikken

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Collectief ontslag - Verplichting om binnen het personeel over een preventieadviseur te beschikken

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Het Hof is verplicht om aan het Grondwettelijk Hof de vraag stellen over de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door artikel 4, 3°, van de wet van 20 december 2002 in zoverre het, ten aanzien van de preventieadviseur die ontslagen is in het kader van een collectief ontslag, waarop de procedures van toepassing zijn die zijn vastgesteld krachtens hoofdstuk VII van de wet van 13 februari 1998 houdende bepalingen tot bevordering van de tewerkstelling, de toepassing uitsluit van de door de wet van 20 december 2002 voorgeschreven procedures op de preventieadviseur van wie het individueel ontslag wordt overwogen.

Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Individueel ontslag - Beschermingsprocedure - Collectief ontslag - Ontstentenis van beschermingsprocedure - Discriminatie

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Beschermde werknemers - Preventieadviseur - Individueel ontslag - Beschermingsprocedure - Collectief ontslag - Ontstentenis van beschermingsprocedure - Discriminatie

- Art. 2, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Hoewel de informatie- en raadplegingsprocedure die moet worden gevolgd bij een collectief ontslag en die een hoofdzakelijk collectieve procedure is, op zich niet waarborgt dat de werkgever een collectief ontslag zou kunnen aangrijpen om de arbeidsverhouding met een preventieadviseur te beëindigen om redenen die verband houden met diens onafhankelijkheid, staat het aan de bevoegde rechter, die in voorkomend geval in kort geding uitspraak doet, om op verzoek van de preventieadviseur een toetsing te verrichten van de werkelijkheid van de redenen voor het ontslag op basis van de aan hem voorgelegde feiten van de zaak; een dergelijke toetsing volstaat om de evenredigheid van de in het geding zijnde bepaling te waarborgen.

Beschermde werknemers - Collectief ontslag - Preventieadviseur - Redenen die verband houden met zijn onafhankelijkheid - Geen verband - Evenredigheidstoezicht door de bevoegde rechter

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

Beschermde werknemers - Collectief ontslag - Preventieadviseur - Redenen die verband houden met zijn onafhankelijkheid - Geen verband - Evenredigheidstoezicht door de bevoegde rechter

- Art. 4, 3° Wet 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs

S.20.0051.N 4 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211004.3N.4 AC nr. ...

Onder sluiting wordt verstaan, de definitieve stopzetting van de hoofdactiviteit van de onderneming of van een afdeling ervan (1). (1) Zie concl. OM.

Beschermde werknemers - Ontslag om technische of economische redenen - Sluiting van afdeling

- Art. 1, § 2, 6° Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de

personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

S.21.0009.N 4 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211004.3N.5 AC nr. ...

Wanneer een werkgever vóór het verstrijken van de in artikel 4, § 1, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bedoelde termijn van drie werkdagen zijn zaak bij de voorzitter van de arbeidsrechtbank aanhangig maakt door middel van het bij artikel 4, § 2, bedoelde verzoekschrift en dit verzoekschrift op grond van artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken nietig wordt verklaard, heeft dit nietig verzoekschrift de bedoelde termijn gestuit, zodat de betrokken werkgever beschikt over een nieuwe termijn, die overeenstemt met de oorspronkelijke termijn waarover hij beschikte, om zijn zaak met naleving van de Taalwet Gerechtszaken bij de voorzitter van de arbeidsrechtbank aanhangig te maken (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Het Hof komt hiermee terug op zijn eerdere rechtspraak van 21 november 1994 (Cass. 21 november 1994, AR S.94.0054, AC 1994, nr. 503).

Beschermde werknemers - Ontslag om dringende redenen - Verzoekschrift - Taalgebruik - Schending

- Artt. 4, § 1, en 40, eerste en tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

S.19.0020.F 14 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201214.3F.10 AC nr. ...

De bij de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bepaalde bijzondere bescherming tegen ontslag, die tot doel heeft, enerzijds, aan de personeelsafgevaardigden de gelegenheid te geven hun opdracht in de onderneming uit te oefenen en, anderzijds, de volledige vrijheid van de werknemers te waarborgen om zich kandidaat te stellen teneinde die opdracht uit te oefenen, is ingevoerd in het algemeen belang en raakt de openbare orde (1). (1) Cass. 16 mei 2011, AR S.10.0093.N, AC 2001, nr. 321.

Beschermde werknemers - Personeelsafgevaardigde - Bescherming tegen ontslag - Doel - Aard van de bescherming

- Art. 14 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

Het ontslag is de handeling waardoor een partij aan de andere partij ter kennis brengt dat zij de tussen hen voor onbepaalde tijd gesloten arbeidsovereenkomst wil beëindigen; zodat het geen gevolg heeft bij het verstrijken van de daarmee gepaard gaande opzeggingstermijn maar op het ogenblik waarop het wordt gegeven (1). (1) Cass. 18 mei 1987, AR 5624, AC 1986-87, nr. 547.

Beschermde werknemers - Personeelsafgevaardigde - Bescherming tegen ontslag - Ontslag met opzeggingstermijn

- Artt. 2, § 2, 14 en 16 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

Het ontslag kan door de werkgever niet ter kennis worden gebracht voordat de bij de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden beschermde werknemer de leeftijd van vijfenzestig jaar heeft bereikt, zelfs als de opzeggingstermijn pas hierna verstrijkt.

Beschermde werknemers - Personeelsafgevaardigde - Bescherming tegen ontslag - Ontslag met opzeggingstermijn - Leeftijdsgrens

- Artt. 2, § 2, derde lid, 14 en 16 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

S.17.0090.N 13 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190513.1 AC nr. ...

Indien de rechter rekening moet houden met alle feiten en omstandigheden die in de in artikel 4, § 1, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bedoelde brief worden aangehaald en dus ook met de in deze brief als verduidelijking of verzwarende omstandigheid aangehaalde vroegere feiten, staan artikel 4, §2, tweede lis, §3, §4 en artikel 7 Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden evenwel eraan in de weg dat de rechter bij de beoordeling van het feit dat het ontslag zonder opzegging rechtvaardigt, feiten en omstandigheden in aanmerking zou nemen die in de in artikel 4, § 1, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bedoelde brief niet werden vermeld, zoals vroegere feiten die als verduidelijking of verzwarende omstandigheid zouden kunnen gelden (1). (1) Zie concl. OM.

Beschermde werknemers - Ontslag om dringende reden - Aangevoerd feit - Beoordeling - Aan het ontslag voorafgaand feit - Voorwaarde

S.14.0044.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.4 AC nr. 532

Artikel 2, §1, tweede lid, 2°, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden dat bepaalt dat elke beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de werknemer wegens feiten die een reden uitmaken die ten laste van de werkgever kan gelegd worden, voor de toepassing van dit artikel als ontslag geldt, heeft niet uitsluitend betrekking op een door de werknemer in toepassing van artikel 35 Arbeidsovereenkomstenwet gegeven ontslag wegens feiten die een dringende reden uitmaken in hoofde van de werkgever; die wetsbepaling ziet ook op de gerechtelijke ontbinding van de overeenkomst op verzoek van een personeelsafgevaardigde, uitgesproken op grond van een ernstige contractuele wanprestatie van de werkgever van die aard dat de personeelsafgevaardigde op grond van die feiten terecht de onregelmatige beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de werkgever zoals bedoeld in artikel 2, §1, eerste lid, 1°, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden had kunnen vaststellen.

Beschermde werknemers - Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden - Gerechtelijke ontbinding - Vordering - Werknemer - Ernstige contractuele wanprestatie - Impliciet ontslag - Toepassing

Het arrest stelt niet vast dat de werknemer of de organisatie die zijn kandidatuur heeft voorgedragen zijn reïntegratie heeft aangevraagd en de werkgever deze aanvraag heeft geweigerd; het arrest dat oordeelt dat de werkgever ook de op grond van artikel 17 Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden gevorderde vergoeding verschuldigd is, op grond dat zij hierover op geen enkele wijze verweer voert, behoudens wat de concrete becijfering ervan betreft, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht.

Beschermde werknemers - Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden - Variabele beschermingsvergoeding - Voorwaarden - Vraag tot reïntegratie

Zoals ook blijkt uit de wetsgeschiedenis, volgt uit het geheel van de bepalingen van het artikel 2, §1, eerste en tweede lid en §6, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden die de bescherming van de personeelsafgevaardigden beogen, dat de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden wel de gerechtelijke ontbinding op verzoek van de werkgever uitsluit als wijze waarop de arbeidsovereenkomst van een personeelsafgevaardigde of kandidaat-personeelsafgevaardigde kan worden beëindigd, maar dat deze wet niet verhindert dat de gerechtelijke ontbinding van zijn arbeidsovereenkomst kan worden uitgesproken op verzoek van de personeelsafgevaardigde of kandidaat-personeelsafgevaardigde zelf.

Beschermde werknemers - Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden - Gerechtelijke ontbinding - Vordering - Werkgever - Werknemer - Onderscheid

S.15.0060.N 12 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180312.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Beschermde werknemers - Ontslag om technische of economische redenen - Raadpleging van het paritair comité - Rechterlijke toetsing - Rechtsmacht

Wanneer het arbeidsgerecht, in het kader van een door de werknemer ingestelde vordering tot het verkrijgen van een beschermingsvergoeding wegens de onregelmatigheid van het ontslag om economische of technische redenen, de beslissing van het paritair orgaan tot erkenning van de economische of technische redenen moet beoordelen, oefent het een controle met volle rechtsmacht uit op het bestaan van deze redenen; die controle impliceert geen beoordeling van de opportuniteit van de door de werkgever voorgenomen maatregelen om aan de ingeroepen economische of technische redenen het hoofd te bieden; de te beoordelen redenen dienen in die omstandigheid niet beperkt te blijven tot de gevallen van sluiting van de onderneming of een afdeling ervan of ontslag van een welbepaalde personeelsgroep (1). (1) Zie concl. OM.

Beschermde werknemers - Ontslag om technische of economische redenen - Raadpleging van het paritair comité - Rechterlijke toetsing - Rechtsmacht

- Art. 3, § 1 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

S.15.0036.N 26 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170626.2 AC nr. ...

Het doel van de bescherming vervat in de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bestaat erin nadelige discriminatie van de personeelsafgevaardigden te voorkomen en de goede werking van de overlegorganen te vrijwaren; zolang niet vaststaat dat de betreffende overlegorganen in een bepaalde onderneming binnen een zeer korte termijn niet langer hun wettelijke opdracht zullen te vervullen hebben, is er, behoudens afwijkende bijzondere wetsbepaling zoals artikel 46, §2, eerste lid, Faillissementswet, geen enkele grond die toelaat een personeelsafgevaardigde om technische of economische redenen te ontslaan zonder het bevoegde paritair comité te raadplegen.

Beschermde werknemers - Personeelsafgevaardigde - Uitoefening van een mandaat - Ontslagbescherming

- Art. 3, § 1 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

S.14.0019.N 9 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150309.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Beschermde werknemers - Personeelsafgevaardigde - Re-integratie - Procedure

Noch uit artikel 14, noch uit artikel 17, §1, Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden, volgt dat een aanvraag tot herplaatsing in de onderneming van een ontslagen personeelsafgevaardigde geen uitwerking heeft om de enkele reden dat het verzoek niet werd toegezonden aan de juridische entiteit met wie de arbeidsovereenkomst van de personeelsafgevaardigde was afgesloten, maar aan de onderneming waarin de ondernemingsraad of het comité voor preventie en bescherming op het werk is opgericht en waarvan die juridische entiteit deel uitmaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Beschermde werknemers - Personeelsafgevaardigde - Re-integratie - Procedure

VERKIEZINGEN

S.16.0050.N 6 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.5 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 33, §1, eerste lid, 36, eerste lid, 37, eerste, tweede , derde en vierde lid, 39, §1, §2 eerste en tweede lid, §3, derde lid, van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen volgt dat een kandidaat die voorkomt op de overeenkomstig artikel 36 of artikel 37, vierde lid, aangeplakte lijsten, tegen wiens kandidatuur beroep is ingesteld overeenkomstig artikel 39, § 1 of § 2, Wet Sociale Verkiezingen, slechts kan worden vervangen nadat de arbeidsrechtbank heeft vastgesteld dat hij niet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoet en uiterlijk tot de veertiende dag vóór de verkiezingen (X + 76), onverminderd de toepassing van artikel 38, eerste lid, 1°, Wet Sociale Verkiezingen dat hier evenwel niet aan de orde is; het middel dat geheel ervan uitgaat dat de artikelen 37 en 39 Wet Sociale Verkiezingen niet verhinderen dat de representatieve werknemersorganisatie die de kandidaat heeft voorgedragen, al tot zijn vervanging mag overgaan vooraleer de arbeidsrechtbank uitspraak heeft gedaan over het beroep dat tegen diens kandidatuur is ingesteld, berust op een onjuiste rechtsopvatting.

Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Vordering tot schrapping van de kandidatenlijst

S.14.0076.N 6 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170206.1 AC nr. ...

Artikel 37, eerste lid, van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen en artikel 5 van de wet van 4 december 2007 tot regeling van de gerechtelijke beroepen ingesteld in het kader van de procedure aangaande de sociale verkiezingen vinden toepassing op alle betwistingen betreffende de geldigheid van een kandidatuur en de samenstelling van de kandidatenlijsten; een werknemer kan de weigering van zijn kandidatuur en de samenstelling van de kandidatenlijsten waartegen hij niet tijdig een beroep heeft ingesteld met toepassing van die bepalingen, niet meer betwisten in een procedure met betrekking tot de vaststelling van discriminatie (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Cass. 22 juni 1992, AR 7926, AC 1991-92, nr. 556.

Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Beroep

Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Beroep

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Beroep

Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Beroep

ONDERWIJS

C.23.0393.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.3 AC nr. ...

De rechtsverhouding tussen het bestuur en de ingeschreven student, zoals vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement en in de rechtspositieregeling van de student, is van contractuele aard, behoudens de in artikel II.274 VCHO bepaalde uitzondering (1). (1) Zie concl. OM.

- Hogeschool - Rechtsverhouding tussen Hogeschool en student - Onderwijs- en examenreglement - Aard

- Art. II.274 Codificatie 11 oktober 2013 van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs
- Art. II.273, § 1 Codificatie 11 oktober 2013 van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs

C.18.0402.F 5 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.3 AC nr. ...

Hoewel het in de regel aan de ministers toekomt om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, de hoogdringendheid te beoordelen die hen ontslaat van de verplichting om het met redenen omkleed advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State in te winnen, moeten de hoven en rechtbanken overeenkomstig artikel 159 Grondwet nagaan of de minister, door dat advies niet in te winnen, zijn bevoegdheid niet heeft overschreden of zelfs heeft afgewend door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Cass. 29 april 2022, AR C.18.0047.F, AC 2022, nr. 303.

- Franse Gemeenschap - Grondwet (1994) - Artikel 159 - Reglementaire besluiten - KB 25 juni 1973 - Advies - Hoogdringendheid - Beoordeling door de minister - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0549.F 14 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.4 AC nr. ...

De beslissing van een gemeente om een sociaal voordeel te verlenen aan de leerlingen die onderwijs volgen in een school die zij inricht, geeft de inrichtende macht van een school van dezelfde categorie die in dezelfde gemeente gelegen is en die tot het door de Franse Gemeenschap gesubsidieerd vrij onderwijs behoort, het recht om van de gemeente hetzelfde voordeel te verkrijgen voor de leerlingen die in die school onderwijs volgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 724.

- Door een gemeente ingerichte scholen - Toekenning van een sociaal voordeel - Scholen die tot het door de Franse Gemeenschap gesubsidieerd vrij onderwijs behoren

- Artt. 3, eerste lid en 4, eerste lid Decr.Fr.Gem. 7 juni 2001
- Art. 33, eerste lid Wet 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving

S.18.0046.F 18 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.3 AC nr. ...

Uit artikel 8, § 1, a), van de wet van 18 februari 1977, dat de houders van een diploma van technisch ingenieur machtigt om, binnen de vijftien jaar na de inwerkingtreding van de wet, de gelijkstelling van hun graad en hun diploma met de graad en het diploma van industrieel ingenieur met alle daaraan verbonden rechten te verkrijgen, volgt dat de gelijkstelling de aan het diploma van industrieel ingenieur verbonden pensioenrechten toekent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 299.

- Technisch ingenieur - Industrieel ingenieur - Diploma - Gelijkstelling

C.18.0328.F 13 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190613.4 AC nr. ...

Geen enkele bepaling onttrekt de leden van het administratief en technisch personeel van de gesubsidieerde universitaire instellingen aan de toepassing van het pensioenstelsel voor werknemers dat door de contractuele aard van hun werkverhouding geboden wordt en voert geen enkele specifieke wettelijke aanvullende pensioenregeling in hun voordeel in (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 368.

- Door de Staat gesubsidieerde universitaire instellingen - Administratief en technisch personeel - Regeling inzake het rustpensioen

- Artt. 25, eerste lid, 26, tweede lid, 1°, 34, derde en vijfde lid, 2°, 37, 38, 40bis, § 3, en 41 Wet 27 juli 1971

Artikel 41 van de wet van 27 juli 1971 sluit niet de pensioenregeling in het begrip statuut in, waardoor, eensdeels, de door de eerste verweerster gesubsidieerde universitaire instellingen niet gehouden zijn aan de leden van hun administratief en technisch personeel een pensioenregeling toe te kennen die gelijkwaardig is aan die welke de leden van het administratief en technisch personeel van de door haar ingerichte universiteiten genieten en, anderdeels, de wettelijke werkgeversbijdragen vermeld in artikel 34, derde en vijfde lid, 2°, van die wet, wat betreft de pensioenen beperkt zijn tot de bijdragen in het werknemersstelsel, met uitsluiting van extralegale bijdragen in een aanvullend stelsel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 368.

- Door de Staat gesubsidieerde universitaire instellingen - Administratief en technisch personeel - Begrip statuut - Gevolgen - Betreffende de pensioenregeling - Betreffende de wettelijke werkgeversbijdragen

- Artt. 25, eerste lid, 26, tweede lid, 1°, 34, derde en vijfde lid, 2°, 37, 38, 40bis, § 3, en 41 Wet 27 juli 1971

S.15.0096.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.4 AC nr. ...

De door artikel 28, § 2, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving gebruikte bewoordingen verhinderen niet dat in geval van gerechtelijke ontbinding van de arbeidsovereenkomst van een vast benoemd personeelslid van het vrij gesubsidieerd onderwijs op vordering van dat personeelslid in het nadeel van de inrichtende macht, uitgesproken op grond van een ernstige contractuele wanprestatie van de inrichtende macht van die aard dat dit personeelslid op grond van die feiten terecht de onregelmatige beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de inrichtende macht had kunnen vaststellen, die rechterlijke uitspraak kan worden aangezien als een vonnis of arrest dat de beëindiging door de inrichtende macht van de opdracht van een door haar vast benoemd personeelslid strijdig acht met het Decreet Rechtspositie Personeelsleden Gesubsidieerd Onderwijs, zoals bedoeld in artikel 28, § 2, van de wet van 29 mei 1959, en dat dit personeelslid als een ten onrechte ontslagen personeelslid kan worden aangezien in de zin van die wetsbepaling.

- Vrij gesubsidieerd onderwijs - Arbeidsovereenkomst - Einde - Gerechtelijke ontbinding - Vordering - Personeelslid - Ernstige contractuele wanprestatie - Onregelmatige beëindiging

S.16.0027.F 5 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180305.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Gesubsidieerd vrij onderwijs - Arbeidsovereenkomst - Ontslag - Onregelmatigheid - Vorderingen tot uitvoering van verplichtingen die voortspruiten uit de overeenkomst - Subsidies-lonen - Verjaring - Termijn

Krachtens artikel 8 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs, verjaren de rechtsvorderingen die uit de overeenkomst ontstaan, één jaar na het eindigen van deze overeenkomst of vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na het eindigen van de overeenkomst mag overschrijden; die bepaling is van toepassing op de rechtsvorderingen die strekken tot de uitvoering van verplichtingen die voortspruiten uit de arbeidsovereenkomst, zoals de vordering van een personeelslid tot betaling van bedragen verschuldigd wegens de onregelmatigheid van het ontslag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

- Gesubsidieerd vrij onderwijs - Arbeidsovereenkomst - Ontslag - Onregelmatigheid - Vorderingen tot uitvoering van verplichtingen die voortspruiten uit de overeenkomst - Subsidies-lonen - Verjaring - Termijn

- zoals bedoeld doort art. 105 van het Decreet 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs
- Art. 36, § 3 Wet 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving
- Art. 8 Decreet 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs

S.16.0083.N 20 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.2 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 7, eerste lid en 37, tweede lid van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 betreffende de loopbaanonderbreking van de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, en de artikelen 4ter, §1, eerste lid en 4quinquies koninklijk besluit van 12 augustus 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen aan de personeelsleden van het onderwijs en de psycho-medisch-sociale centra, volgt dat de personeelsleden die op basis van artikel 102 van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en het voormelde artikel 4ter een vermindering van hun beroepsloopbaan met een vijfde aanvragen en verkrijgen, recht hebben op de forfaitaire uitkering van 119,25 euro indien hun ambt een volledige opdracht omvat, ook indien die vermindering moet worden beperkt overeenkomstig de afrondingsregel van artikel 7, eerste lid, 3°, B. Vl. Reg. 9 september 2011.

- Personeelslid - Onderbreking beroepsloopbaan - Deeltijdse onderbreking - Vermindering met een vijfde - Onderbrekingsuitkeringen - Berekening

C.10.0051.F 22 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161222.9 AC nr. ...

Het genot van het recht op onderwijs moet aan elke persoon worden verzekerd zonder onderscheid op grond van taal.

- Recht op onderwijs - Genot - Onderscheid - Talen - Ontstentenis

- Art. 2 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 14 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

S.14.0098.F 28 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161128.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Gesubsidieerd vrij onderwijs - Gesubsidieerd personeel - Werkverhouding - Aard - Arbeidsovereenkomst

De werkverhouding tussen een gesubsidieerd personeelslid van het gesubsidieerd vrij onderwijs en de inrichtende macht wordt geregeld door een arbeidsovereenkomst; de bepalingen van het decreet van 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs beperken de contractuele vrijheid van de partijen bij die overeenkomst zonder de aard ervan aan te tasten; ze zijn toepasselijk krachtens een arbeidsovereenkomst en de rechten die ze aan de personeelsleden toekennen ontstaan krachtens voormelde overeenkomst, ook als ze vervallen na de beëindiging ervan ten aanzien van andere inrichtende machten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Gesubsidieerd vrij onderwijs - Gesubsidieerd personeel - Werkverhouding - Aard - Arbeidsovereenkomst

- Artt. 8, 40, 42, 43 en 46 Decr.Fr.Gem. 1 feb. 1993

S.15.0108.F 28 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161128.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Gesubsidieerd vrij onderwijs - Arbeidstijd - Prestaties op de door de werkgever bepaalde plaats - Prestaties op de plaats van eigen keuze - Het in aanmerking komen

- Gesubsidieerd vrij onderwijs - Arbeidstijd - Prestaties op de door de werkgever bepaalde plaats - Prestaties op de plaats van eigen keuze - Arbeidstijd - Berekening

De arbeidstijd van een werknemer die door zijn arbeidsregeling een gedeelte van zijn prestaties op een door de werkgever bepaalde plaats moet verrichten en gemachtigd is om het andere gedeelte van zijn prestaties op een plaats van eigen keuze te verrichten, wordt bepaald door het totaal aantal uren waarop hij ter beschikking staat van de werkgever op de door laatstgenoemde bepaalde plaats en de uren die hij aan de arbeid heeft besteed buiten die plaats om (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Gesubsidieerd vrij onderwijs - Arbeidstijd - Prestaties op de door de werkgever bepaalde plaats - Prestaties op de plaats van eigen keuze - Arbeidstijd - Berekening

Behoudens een andersluidende overeenkomst is de werknemer niet verplicht om de prestaties die hij buiten de onderneming mag verrichten tijdens de openingsuren ervan te verrichten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Gesubsidieerd vrij onderwijs - Arbeidstijd - Prestaties op de door de werkgever bepaalde plaats - Prestaties op de plaats van eigen keuze - Het in aanmerking komen

C.11.0455.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Franse Gemeenschap - Besluit tot terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Besluit tot eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

- Franse Gemeenschap - Besluit tot terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Besluit tot eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Uitoefening van een gebonden bevoegdheid - Gevolg daarvan op het voorwerp van het beroep

De omstandigheid dat de vervulling van de voorwaarden bedoeld in artikel 13 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 juli 2000 houdende de regeling inzake verlof en disponibiliteit wegens ziekte of invaliditeit van sommige personeelsleden uit het onderwijs de terbeschikkingstelling van het personeelslid van rechtswege tot gevolg heeft zonder dat de administratieve overheid dienaangaande over enige beoordelingsbevoegdheid beschikt, sluit de bevoegdheid van de Raad van State niet uit, aangezien met de aldus aan de administratieve overheid opgelegde verplichting geen subjectief recht van dat personeelslid overeenstemt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Franse Gemeenschap - Besluit tot terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Besluit tot eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Uitoefening van een gebonden bevoegdheid - Gevolg daarvan op het voorwerp van het beroep

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep dat strekt tot de nietigverklaring van een beslissing om het personeelslid van rechtswege ter beschikking te stellen wegens ziekte en de beslissing tot eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken en de toelating tot het doen gelden van pensioenrechten bestaat in de nietigverklaring van een handeling die de administratieve toestand van de verweerder wijzigt en die zijn herstel in de vorige stand beoogt; de verweerder zou dat doel niet kunnen bereiken door zich tot de rechtbanken van de rechterlijke orde te wenden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Franse Gemeenschap - Besluit tot terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Besluit tot eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.12.0637.F 30 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Universitair onderwijs - Ingezetene van een EU-Lidstaat - Bijkomend inschrijvingsgeld - Norm die een gemeenschapsrechtelijke norm miskent - Vordering tot terugbetaling - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Daad - Fout - Staat - Wetgevende macht

Onder voorbehoud van het bestaan van een onoverkomelijke dwaling of van een andere grond van vrijstelling van aansprakelijkheid begaat de wetgever een fout wanneer hij een reglementering uitvaardigt die indruist tegen een gemeenschapsrechtelijke norm die hem verplicht op een welbepaalde manier iets niet te doen, zodat, indien die fout schade veroorzaakt, de burgerlijke aansprakelijkheid van de wetgever in het gedrang komt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

- Universitair onderwijs - Ingezetene van een EU-Lidstaat - Bijkomend inschrijvingsgeld - Norm die een gemeenschapsrechtelijke norm miskent - Vordering tot terugbetaling - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Daad - Fout - Staat - Wetgevende macht

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN

ALGEMEEN

P.23.1731.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de door de beklaagde bekritiseerde bankvordering op geen enkel punt nietig is, heeft het geen enkel belang te onderzoeken of er al dan niet een noodzakelijk verband bestaat tussen die akte en de daaropvolgende verrichtingen waartoe ze zou hebben geleid.

Algemeen - Bankvordering - Door de beklaagde aangevoerde onregelmatigheid die geen enkele nietigheid tot gevolg heeft - Middel dat een onderzoek vereist van het verband tussen die akte en de daaropvolgende verrichtingen waartoe het zou hebben geleid - (Geen) belang

- Art. 46quater, § 1 Wetboek van Strafvordering

Een proces-verbaal is met name niet langer eerlijk wanneer het bewijs dat verkregen werd ondanks de onregelmatigheid ervan, het risico op een veroordeling inhoudt die op twijfelachtige gegevens is gegrond, terwijl de partij aan wie die gegevens wordt tegengeworpen niet in staat is ze met goed gevolg tegen te spreken en de waarheid te herstellen; de omstandigheid dat onderzoeksverrichtingen werden bevolen ten gevolge van een van onregelmatigheid beschuldigde akte, verplicht de rechter niet te besluiten tot de onmogelijkheid om een eerlijk proces te voeren, wanneer er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van de door die akte opgeleverde resultaten en de partij waartegen ze worden aangevoerd ze vrij en dienstig heeft kunnen tegenspreken (1). (1) Het OM, dat erop wijst dat het eerste bestreden arrest, in tegenstelling tot de eiser, oordeelt dat "de door de onderzoeksmagistraat opgemaakte beschikkingen tot huiszoeking die tot de litigieuze beslagen hebben geleid, geenszins gegrond zijn op de resultaten van het bankonderzoek", leidt hieruit af dat het middel, dat geheel berust op de kritiek van die beoordeling van de feiten, in geen van de onderdelen ontvankelijk is. (M.N.B.).

Algemeen - Eerlijk proces - Onregelmatig bewijs - Onderzoeksverrichtingen bevolen ten gevolge van een van onregelmatigheid beschuldigde akte - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0766.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.8 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een tolk bepaald in artikel 6.3.e. EVRM geldt niet enkel bij de zaak voor het vonnisgerecht, maar ook voor onderzoeksverrichtingen tijdens het vooronderzoek; het staat aan de rechter te oordelen of de verdachte of de beklaagde voldoende de taal van de rechtspleging begrijpt en spreekt, zodat hij in staat is zijn recht van verdediging effectief uit te oefenen maar uit het enkele feit dat een beklaagde tijdens de behandeling van de zaak in hoger beroep werd bijgestaan door een tolk, volgt niet noodzakelijk dat de beklaagde de taal van de procedure niet of onvoldoende beheerste voor zijn verhoor door de politie of voor een effectieve uitoefening van zijn recht van verdediging bij de behandeling van de zaak in eerste aanleg; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2023, AR P.22.1551.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.2.

Algemeen - Recht op bijstand van een tolk - Invulling van dit recht - Beoordeling door de rechter - Eerbiediging van het recht van verdediging - Bijstand van tolk in hoger beroep - Toezicht door het Hof - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0737.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.10 AC nr. ...

De bepalingen die voorzien in de bijstand van een advocaat behoren tot de strafprocedure; ze beschermen de personen die ervan beschuldigd worden een misdrijf te hebben gepleegd en houden geen verband met een maatregel van vrijheidsberoving die door een administratieve overheid werd genomen om de doeltreffendheid te verzekeren van het bevel om het grondgebied te verlaten, dat werd uitgevaardigd tegen een persoon die de wettelijke voorwaarden van toegang tot dat grondgebied, het verblijf en de vestiging niet naleeft.

Algemeen - Bepalingen die in de bijstand van een advocaat voorzien - Toepassingsgebied - (Geen) toepassing op de door een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling

P.23.0386.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.19 AC nr. ...

In elke stand van de rechtspleging kan de inverdenkinggestelde die vervolgd wordt in het arrondissement Brussel de wijziging van de taal vragen met toepassing van artikel 16, § 2, Taalwet Gerechtszaken en in dat geval zal de rechtspleging worden voortgezet in de andere taal, tenminste als de inverdenkinggestelde die taal begrijpt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Taalgebruik - Vervolging in het arrondissement Brussel - Aanvraag tot wijziging van de taal - Voorwaarde

- Art. 16, § 2 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

De wet onderwerpt de in artikel 16, § 2, Taalwet Gerechtszaken bedoelde aanvraag tot afwijking aan geen enkel vormvereiste en een dergelijke aanvraag kan door de verdachte of de inverdenkinggestelde worden gedaan tijdens zijn eerste verhoor voor en door de politiediensten (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Taalgebruik - Vervolging in het arrondissement Brussel - Aanvraag tot wijziging van de taal - Vorm - Aanvraag gedaan tijdens het eerste verhoor voor en door de politiediensten - Geldigheid

- Art. 16, § 2 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

De rechtstoestand waarin een persoon die met behulp van een beëdigd tolk door een opsporingsambtenaar wordt verhoord tijdens een gerechtelijk- of opsporingsonderzoek valt niet te vergelijken met de rechtstoestand van een beklaagde of een beschuldigde die met behulp van een beëdigd tolk wordt verhoord door de rechter op een rechtszitting, gebeurlijk in aanwezigheid van een rechtsprekende jury; in het eerste geval kunnen na het verhoor betwistingen over de onpartijdigheid van de tolk en de kwaliteit van de vertolking worden voorgelegd aan het onderzoeks- of het vonnisgerecht, in het tweede geval gebeurt de vertolking in aanwezigheid van het rechtscollege dat dadelijk over eventuele betwistingen te oordelen heeft (1) (2) (3). (1) Zie gelijkluidende concl. OM. (2) Art. 282 Wetboek van Strafvordering, in de versie van vóór de wijziging bij art. 4 Wet 10 april 2014. (3) Art. 332 Wetboek van Strafvordering, in de versie van vóór de wijziging bij art. 148 Wet 21 december 2009.

Algemeen - Vooronderzoek - Verhoor van verdachten of getuigen met bijstand van een beëdigde tolk door een opsporingsambtenaar - Verschil met het verhoor van een beklaagde of beschuldigde op de openbare terechtzetting met bijstand van een beëdigde tolk - Betwistingen over de onpartijdigheid van de tolk en de kwaliteit van de vertolking

- Art. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 282 en 332 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 192 Grondwet, artikel 601, 1° Gerechtelijk Wetboek, artikel 2 Decreet 20 juli 1831, artikel 31 Taalwet Gerechtszaken, artikel 62 Sociaal Strafwetboek en artikel 47bis, § 1, 5 Wetboek van Strafvordering volgt dat behoudens afwijkende regeling alle burgers die met een openbare dienst worden belast de door artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831 bedoelde eed moeten afleggen en dat dit ook het geval was voor een tolk die in gerechtszaken een vertaal- of vertolkingsopdracht uitvoert, tenzij hij op de rechtszitting zelf wordt beëdigd (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Algemeen - Vooronderzoek - Verhoor van verdachten en getuigen - Bijstand van een beëdigde tolk tijdens het verhoor door een sociaal inspecteur vóór 1 december 2016 - Aflegging van de eed van art. 2 Decreet 20 juli 1831 voor de vrederechter

- Art. 47bis, § 1.5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 62 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artttt. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 601, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 192 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0921.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.21 AC nr. ...

Uit artikel 41 Wetboek van Strafvordering volgt dat het misdrijf dat wordt ontdekt terstond nadat het is gepleegd, wordt geacht op heterdaad ontdekt te zijn; dit is het geval wanneer, na het verzamelen van de elementen die aantonen dat er sprake is van een misdrijf, de tijd die is verstreken tussen het plegen van het misdrijf en de arrestatie van de verdachte, slechts de materieel noodzakelijke tijd was om de verdachte te kunnen vatten (1). (1) Zie Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0826.F, AC 2019, nr. 42. "De strafrechter oordeelt onaantastbaar of de huiszoeking het gevolg is van het op heterdaad ontdekken van het misdrijf". (Cass. 21 november 2017, AR P.17.1122.N, AC 2017, nr. 665; Cass. 20 februari 2001, AR P.99.0544.N, AC 2001, nr. 103). Andere zaken met toepassing hiervan: Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch, op datum in Pas.; Cass. 29 juni 2005, AR P.05.0864.F, AC 2005, nr. 383, met concl. van advocaat-generaal Loop, op datum in Pas.; Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T. I - Principes généraux, 5de uitg., Larcier, 2018.

Algemeen - Heterdaad - Begrip - Aanhouding

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

De politiediensten zijn bevoegd om initiatieven te nemen bij het uitoefenen van hun algemene opsporingsbevoegdheid, waartoe de in artikel 15, 1°, Wet Politieambt bepaalde taken behoren; het gegeven dat zij een ambtsverrichting van een magistraat ten uitvoer leggen, beperkt noch die bevoegdheid noch hun plicht om aan een andere magistraat rekenschap te geven van alle gegevens waarvan zij kennis nemen en die nuttig kunnen zijn voor een apart opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek (1) (2). (1) Cass. 7 september 2011, AR P.11.0591.F, AC 2011, nr. 456; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0578.F, AC 2009, nr. 287. (2) Art. 40 Wet Politieambt voor de wijziging door de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde.

Algemeen - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven

- Artt. 15 en 40 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 28ter, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.19.1306.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een oneerlijke handeling die in de voorbereidende fase van het strafproces werd verricht het eerlijk karakter van het proces al dan niet onherroepelijk heeft aangetast; het Hof gaat na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Algemeen - Opsporingshandelingen - Oneerlijke handeling verricht in de loop van de voorbereidende fase van het strafproces - Onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

De vraag of de met het onderzoek belaste personen en organen voldoende onafhankelijk en onpartijdig zijn, moet worden beoordeeld in het licht van alle bijzondere omstandigheden eigen aan de zaak (1). (1) Cass. 27 februari 2019, AR P.18.1121.F, AC 2019, nr. 126; EHRM 14 april 2015, Mustafa Tunç en Fecire Tunç t. Turkije, verzoekschrift nr. 24014/05, §223 e.v.

Algemeen - Met het onderzoek belaste personen en organen - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De procedurele rechtvaardigheid kan in gevaar worden gebracht wanneer de bewijsgaring, in haar geheel, is verlopen in omstandigheden die de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs aantasten omdat er twijfel bestaat omtrent de onpartijdigheid van de met het onderzoek belaste personen; de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet echter objectief worden verantwoord, in die zin dat de rechter dient vast te stellen dat er redenen zijn die de partijen terecht doen vrezen voor het ontstaan van een dergelijk risico op partijdigheid (1). (1) (Betreffende de onpartijdigheid van de onderzoeker en niet van een deskundige, zoals in onderhavig geval) Cass. 27 februari 2019, AR P.18.1121.F, AC 2019, nr. 126; Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357; zie ook (betreffende de loyaliteitsplicht van de met het onderzoek belaste onderzoekers en magistraten) Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, "KBL", AC 2011, nr. 370, integrale versie (beschikbaar op Juridat.be).

Algemeen - Bewijsgaring - Twijfel over de onpartijdigheid van de met het onderzoek belaste personen - Redenen die terecht doen vrezen voor een risico op partijdigheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0356.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.4 AC nr. ...

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering ontziet de onregelmatige bewijzen wanneer de overtreden vorm niet is voorgeschreven op straffe van nietigheid, wanneer de onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs niet aantast en wanneer het gebruik van die onregelmatigheid het recht op een eerlijk proces niet in het gedrang brengt; die regel is van toepassing op alle onregelmatigheden, onverschillig of ze een recht aantasten dat wordt gewaarborgd door een interne rechtsregel dan wel door een internationaal verdrag (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2018, AR P.17.0882.N, AC 2018, nr. 109, § 14; Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265, § 7, AC 2016, nr. 265, met concl. advocaat-generaal met opdracht Winants.

Algemeen - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Miskenning van een recht dat gewaarborgd wordt door een interne rechtsregel of door een internationaal verdrag - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0169.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.3 AC nr. ...

Tenzij de verdachte of de inverdenkinggestelde voortvluchtig is of ondergedoken leeft, vereist de eerbiediging van het recht van verdediging, in de regel, dat de verdachte of de inverdenkinggestelde wordt verhoord tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek of, op zijn minst, dat hij daartoe in de gelegenheid wordt gesteld (1); de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek niet werd verhoord, heeft echter, in de regel, niet tot gevolg dat hierdoor geen eerlijk proces meer voor de feitenrechter kan worden gevoerd (2). (1) M.-A. Beernaert, H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, achtste ed., 2017, la Charte, dl.I, p. 409 en 686. (2) Zie Cass. 24 maart 2010, AR P.09.1794.F, AC 2010, nr. 211.

Algemeen - Recht van verdediging - Recht van de inverdenkinggestelde om tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek te worden verhoord - Geen verhoor van de inverdenkinggestelde - Gevolg - Recht op een eerlijk proces

P.19.0265.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.5 AC nr. ...

Artikel 47bis, § 6, 6), Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat het verhoor wordt geleid door de verhoorder, heeft niet voor gevolg dat de verhoorder gerichte vragen moet stellen.

Algemeen - Verhoor van een persoon

P.18.1121.F 27 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190227.4 AC nr. ...

Het toereikend karakter van de mate van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de personen en organen die met het onderzoek zijn belast, wordt beoordeeld in het licht van het geheel van de bijzondere omstandigheden van elk geval (1). (1) EHRM, 14 april 2015, arrest Mustafa Tunç en Fecire Tunç t. Tunesië, § 223 en volgende.

Algemeen - Met het onderzoek belaste personen en organen - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Die procedurele billijkheid kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel in omstandigheden is geschied die twijfel zaaien over de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van de onderzoeker; de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet evenwel objectief verantwoord zijn, in die zin dat de rechter moet vaststellen dat er redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees van partijdigheid doen ontstaan (1). (1) Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

Algemeen - Met het onderzoek belaste personen en organen - Onpartijdigheid - Bewijsgaring - Twijfel over de onpartijdigheid van de onderzoeker - Redenen die gewettigde vrees van partijdigheid kunnen doen ontstaan

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0826.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.13 AC nr. ...

Opdat een misdrijf dat net is gepleegd een op heterdaad gepleegd misdrijf zou zijn, is vereist dat het nog actueel is en dat de tijd die verloopt tussen het plegen van het misdrijf en de onderzoeksverrichting, beperkt is tot de tijd die materieel noodzakelijk is om die handeling te stellen; uit de enkele omstandigheid dat de agenten die het op heterdaad gepleegd misdrijf voor de woonplaats van de verdachte hebben vastgesteld, die plaats verlaten, kan niet worden afgeleid dat dit misdrijf niet langer actueel is en dat hun latere huiszoeking in de woning van de verdachte, zonder bevel van de onderzoeksrechter, onwettig is.

Algemeen - Op heterdaad gepleegd misdrijf - Onderzoeksverrichting uitgevoerd bij misdrijf op heterdaad - Huiszoeking in de woonplaats van de verdachte

- Artt. 36 en 41 Wetboek van Strafvordering

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 13, 15 en 22 Grondwet vloeit niet voort dat elke onderzoeksmaatregel die in strijd met deze bepalingen wordt uitgevoerd, moet worden gesanctioneerd met de nietigheid van het verkregen bewijs.

Algemeen - Onderzoeksmaatregel uitgevoerd in strijd met de bepalingen van de artikelen 13,15, en 22 Grondwet 1994

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat de vaststelling dat een bepaalde onderzoeksmaatregel een inbreuk op artikel 8 EVRM uitmaakt niet per se impliceert dat het bewijs dat door deze onderzoeksmaatregel werd verkregen, niet meer kan worden gebruikt bij de beoordeling van de schuld van de beklaagde; na de vaststelling van een dergelijke inbreuk, dient te worden nagegaan of het gebruik van dit bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces, waarbij de procedure in haar geheel wordt beoordeeld en hierbij moet er onder meer aandacht zijn voor de omstandigheden waarin het bewijs is verkregen en of hierdoor de betrouwbaarheid van het bewijs is aangetast (1). (1) Zie EHRM 31 januari 2017, Kalneniene t. België.

Algemeen - Onderzoeksmaatregel - Inbreuk artikel 8 EVRM

P.17.1135.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.2 AC nr. ...

De aan artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontleende procedurele verplichting voor de Staat om een officieel, onafhankelijk en objectief onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken, is een middelen- en geen resultaatsverplichting; slechts die onderzoekshandelingen moeten worden gesteld die gelet op de concrete omstandigheden redelijkerwijze kunnen bijdragen tot het verzamelen en bewaren van de bewijselementen en tot het aan het licht brengen van de waarheid waarover het onderzoeksgerecht onaantastbaar oordeelt (1). (1) Zie Cass. 13 september 2016, AR P.16.0403.N, AC 2016, nr. 485; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.2198.N, AC 2015, nr. 217.

Algemeen - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren

Algemeen - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Aard

Algemeen - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Onderzoekshandelingen

Het staat aan het onderzoeksgerecht om binnen de grenzen van zijn bevoegdheid bij de regeling van de rechtspleging na te gaan of het onderzoek onafhankelijk, objectief en volledig werd gevoerd dan wel of het desgevallend niet moet worden aangevuld, en, om vervolgens te oordelen of het gerechtelijk onderzoek voldoende bezwaren heeft opgeleverd om verdachten te verwijzen naar het vonnisgerecht; aldus wordt voldaan aan de uit artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens afgeleide procedurele verplichting (1). (1) Zie Cass. 13 september 2016, AR P.16.0403.N, AC 2016, nr. 485; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.2198.N, AC 2015, nr. 217.

Algemeen - Artikel 3 EVRM - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Onderzoeksgerecht - Taak

Indien het onderzoeksgerecht oordeelt dat het door de politie aangewende geweld strikt noodzakelijk was en de door de klagers aan de politionele overheden verweten feiten bijgevolg geen misdrijf opleveren, bestaat er voor het onderzoeksgerecht geen verplichting om de betrokken politieambtenaren te laten identificeren en verhoren.

Algemeen - Artikel 3 EVRM - Strikt noodzakelijk politiegeweld - Beoordeling door onderzoeksgerecht - Geen misdrijf

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld bij een confrontatie met de politie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de politionele autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn waaruit evenwel niet volgt dat het onderzoeksgerecht moet aannemen dat dit geweld niet strikt noodzakelijk was; het onderzoeksgerecht oordeelt daar onaantastbaar over.

Algemeen - Artikel 3 EVRM - Geweld bij politieconfrontatie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de politionele autoriteiten daarvoor

P.15.0593.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.5 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van de onderzoeker die het onderzoek gevoerd of medegevoerd heeft; de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn en daarvoor is niet vereist dat het bewijs geleverd wordt dat de onderzoeker effectief partijdig heeft gehandeld en geen onderzoek à décharge gevoerd heeft, maar de rechter moet wel vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval geweest is (1). (1) Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

Algemeen - Partijdige bewijsgaring - Beoordeling door de rechter - Redenen

P.15.0852.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.3 AC nr. ...

De door de politie vergaarde informaties die aanleiding kunnen geven tot nadere opsporing zijn slechts gewone inlichtingen die door het opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek moeten worden nagegaan en noch het recht van verdediging, noch het recht op een eerlijk proces, noch het recht op de persoonlijke levenssfeer worden miskend en geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling wordt geschonden door de omstandigheid dat de aanwijzingen dat een misdrijf werd gepleegd, voortvloeien uit dergelijke al dan niet geïdentificeerde inlichtingen die in het proces-verbaal worden bestempeld als "informatie"; het feit dat zulke inlichtingen als dusdanig geen bewijswaarde hebben en dus als bewijs niet worden gebruikt, belet immers niet dat op grond hiervan autonoom bewijzen kunnen worden vergaard, zonder dat concreet moet worden verduidelijkt hoe de inlichtingen werden verkregen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied (1). (1) Cass. 5 februari 2013, AR P.12.0673.N, T. Strafr. 2014/1, 55; zie F. SCHUERMANS,' De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek', T. Strafr. 2014/1, 47-53.

Algemeen - Informatievergaring - Aard van de vergaarde informaties - Draagwijdte

P.16.0403.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.7 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om op basis van het geheel van de tijdens het vooronderzoek en desgevallend het onderzoek ter rechtszitting verrichte onderzoekshandelingen na te gaan of het onderzoek met een voldoende graad van onafhankelijkheid werd gevoerd ten opzichte van de bij het aangevoerde niet strikt noodzakelijke politiegeweld betrokken personen; het loutere feit dat bepaalde vaststellingen met betrekking tot het aangevoerde niet strikt noodzakelijke politiegeweld zijn gebeurd door politieambtenaren die bij de feiten betrokken zijn of door politieambtenaren van hetzelfde korps, levert niet automatisch een schending op van artikel 3 EVRM; wettelijke verplichtingen of de noodwendigheden van de zaak kunnen het immers noodzakelijk maken dat deze politieambtenaren van hun vaststellingen proces–verbaal moeten opstellen en de hoedanigheid van eventueel slachtoffer ontneemt hen niet het recht om een proces–verbaal op te stellen en belet de rechter niet de bewijswaarde van dat proces–verbaal te beoordelen en het in aanmerking te nemen als een bewijsgegeven.

Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 3 - Aanvoering niet strikt noodzakelijk politiegeweld - Taak rechter

Indien een onderzoeksrechter en vervolgens de onderzoeksgerechten en de vonnisgerechten belast zijn met het onderzoek of de beoordeling van misdrijven die werden gepleegd ten nadele van politieambtenaren, is de aan artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontleende procedurele verplichting van een officieel en effectief onderzoek, in beginsel niet op hen van toepassing; hun onderzoek en beoordeling heeft immers in de regel geen betrekking op de feiten van niet strikt noodzakelijk politiegeweld, die desgevallend door andere instanties worden onderzocht, na een eventuele klacht van de benadeelden.

Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 3 - Procedurele verplichting van een officieel en effectief onderzoek - Met dit onderzoek belaste personen - Toepasselijkheid

Indien het onderzoek en de vervolging betrekking hebben op misdrijven die werden gepleegd ten nadele van politieambtenaren, waarbij de beklaagde aanvoert dat aan die misdrijven niet strikt noodzakelijk politiegeweld ten grondslag ligt en dat dit politiegeweld voor hem een grond van rechtvaardiging kan opleveren met betrekking tot de misdrijven waarvoor hij wordt vervolgd, dient de rechter niettemin na te gaan of het onderzoek naar dit niet strikt noodzakelijk politiegeweld voldoet aan de uit artikel 3 EVRM afgeleide vereisten.

Algemeen - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 3 - Misdrijven ten nadele van politieambtenaren - Niet strikt noodzakelijk politiegeweld door beklaagde aangevoerd als rechtvaardigingsgrond - Taak rechter

P.15.0514.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat een gedetacheerde fiscale ambtenaar als bedoeld in artikel 71 van de wet van 28 december 1992, die op regelmatige wijze bijstand verleent aan de procureur des Konings, zijn advies betitelt als een proces-verbaal, doet geen afbreuk aan de rechtsgeldigheid van dat advies vermits die titel, die niet beperkt is tot de inlichtingen en vaststellingen als bedoeld in artikel 40 Wet Politieambt, noch de aard noch de bewijswaarde van het betrokken stuk verandert.

Algemeen - Ambtenaar van de fiscale administratie - Terbeschikkingstelling van de Procureur des Konings - Bijstand - Verlenen van advies - Advies onder de vorm van een proces-verbaal

Het eerlijk karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de regelmatige samenstelling van het strafdossier; die vrees moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn en vereist niet dat het bewijs wordt geleverd van een onregelmatige samenstelling van het strafdossier, maar wel dat de rechter aan de hand van concrete en nauwkeurige elementen het bestaan vaststelt van objectieve redenen die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest (1). (1) Zie: Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

Algemeen - Bewijsgaring - Twijfel over de regelmatige samenstelling van het strafdossier - Voorwaarde - Grens - Beoordeling door de rechter - Redenen

Krachtens artikel 71 van de wet van 28 december 1992 kan de procureur des Konings aan een ambtenaar van de fiscale administraties die door de minister van Financiën is aangewezen en hem ter beschikking is gesteld om hem bij te staan in de uitvoering van zijn taken, vragen om in een fiscale strafzaak het strafdossier en de erbij horende stukken te analyseren en te becommentariëren om een technisch advies te verlenen dat toelaat de conclusie van een partij voor het onderzoeksgerecht te beantwoorden; het verlenen van een dergelijke bijstand, die enkel een vrij te beoordelen inlichting uitmaakt, houdt niet in dat die ambtenaar een daad van procesvoering voor de rechter stelt.

Algemeen - Ambtenaar van de fiscale administratie - Terbeschikkingstelling van de Procureur des Konings - Bijstand - Toepassing - Technisch advies dat toelaat de conclusie van een partij te beantwoorden - Aard

P.15.1036.N 22 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151222.3 AC nr. ...

Niets belet de rechter voor wie de strafvordering aanhangig is gemaakt, zijn overtuiging te steunen op de hem regelmatig overgelegde feitelijke gegevens die aan de tegenspraak van de partijen zijn onderworpen; het is daarbij niet vereist dat deze gegevens enkel in het kader van een gerechtelijk onderzoek werden verkregen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, 6e Editie 2014, nr. 2084.

Algemeen - Aan de rechter overgelegde feitelijke gegevens - Wijze van verkrijging

P.15.0905.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.4 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM noch het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces verzetten zich ertegen dat informatie louter als inlichting in aanmerking wordt genomen die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat de informatie op onregelmatige wijze is verkregen; indien een buitenlandse ambtgenoot aan een Belgisch ambtenaar van het openbaar ministerie met betrekking tot in België gepleegde feiten informatie bezorgt uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek, staat het in de eerste plaats aan het openbaar ministerie en uiteindelijk aan de rechter om te oordelen of die informatie in aanmerking wordt genomen als loutere inlichting dan wel als bewijs en indien een partij aanvoert dat de informatie op onregelmatige wijze werd verkregen, dient zij dit aannemelijk te maken op een wijze die het niveau van een loutere bewering overstijgt waarbij de rechter onaantastbaar oordeelt of die partij haar aanvoering geloofwaardig maakt en waarbij die aanvoeringsplicht geen miskenning inhoudt van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T.Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

Algemeen - Gebruik van informatie uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek

P.14.1298.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3 AC nr. ...

De aan artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontleende procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken, is een middelen- en geen resultaatsverplichting; slechts die onderzoekshandelingen moeten worden gesteld die redelijkerwijze tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken kunnen leiden (1). (1) Zie EHRM, 24 maart 2011, Giuliani en Gaggio t. Italië, §301.

Algemeen - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Onderzoekshandelingen

Algemeen - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Aard van de verplichting

Algemeen - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren

ALLERLEI

P.25.0344.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de precieze gegevens die het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf aantonen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 september 2021, RG P.21.1189.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

Allerlei - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Onaantastbare beoordeling van de heterdaad door de rechter

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

Om onder de toepassing van de specifieke regels van het op heterdaad ontdekt misdrijf te vallen, moeten er in de eerste plaats precieze gegevens bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf wordt gepleegd of zonet werd gepleegd, zonder dat vereist is dat het door een getuige wordt waargenomen of onmiddellijk door een officier van gerechtelijke politie wordt vastgesteld, of dat het misdrijf zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten werd vastgesteld dat verder onderzoek overbodig is (1). (1) Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, Pas. 2013, nr. 655, raadpl. 15; zie M.-A. BEERNAERT. e.a., o.c., p. 474.

Allerlei - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Voorwaarden

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.22.0101.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6 AC nr. ...

Politionele informatie die enkel in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, vormt als dusdanig geen bewijs van een misdrijf en is dan ook niet onderworpen aan de vereisten waaraan dergelijk bewijs moet voldoen en zodoende moet die informatie niet omstandig of gedetailleerd zijn, moet de herkomst van die informatie niet noodzakelijk worden verduidelijkt en kan de beklaagde, om die informatie uit het debat te doen weren, niet volstaan met de aanvoering dat ze onregelmatig is, maar moet hij dat aannemelijk maken.

Allerlei - Politionele informatie - Inlichting - Vereisten - Gevolgen

Allerlei - Politionele informatie - Inlichting - Wering - Onregelmatigheid - Aanvoering - Wijze

C.18.0250.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.1 AC nr. ...

Het onderzoek betreffende het bestaan van restrictieve mededingingspraktijken is geen strafonderzoek (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Wet tot bescherming van de economische mededinging - Raad voor de Mededinging - Auditoraat - Onderzoeksprocedure betreffende restrictieve mededingingspraktijken - Aard

- Artt. 131 en 235bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 75, tweede lid Wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 september 2006

P.19.0588.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.4 AC nr. ...

Artikel 41 Wetboek van Strafvordering dat betrekking heeft op de heterdaad en artikel 1 Huiszoekingswet dat de tijd vaststelt waarbinnen geen opsporing ten huize of huiszoeking mag worden uitgevoerd, zijn vreemd aan de bepalingen van artikel 6bis Drugswet.

Allerlei - Huiszoeking - Artikel 6bis Drugwet - Artikel 41 Wetboek van Strafvordering en artikel 1 Huiszoekingswet - Bestaanbaarheid

Het op heterdaad ontdekte misdrijf is datgene dat wordt ontdekt terwijl het wordt gepleegd of terstond nadat het is gepleegd waarbij de vaststelling van de toestand van heterdaad aan de huiszoeking moet voorafgaan en niet kan worden gerechtvaardigd door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf en ook loutere vermoedens of aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd, zijn daartoe niet voldoende; de rechter oordeelt onaantastbaar of er heterdaad is in de zin van artikel 41 Wetboek van Strafvordering en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE.

Allerlei - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Heterdaad - Beoordeling door de rechter

Allerlei - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Heterdaad

P.19.0127.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.13 AC nr. ...

Een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is een geleide ondervraging over misdrijven die aan een in dat artikel bedoelde persoon ten laste kunnen worden gelegd door een daartoe bevoegde ambtenaar geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden; dat artikel is daarentegen niet van toepassing op spontane verklaringen of aanwijzingen van een persoon die op zijn gedrag of situatie wordt aangesproken door een daartoe bevoegde ambtenaar, wiens interpellatie enkel bedoeld is om zich een juist beeld van de vastgestelde feiten te vormen teneinde vervolgens een gepaste beslissing te kunnen nemen waarbij het gegeven dat de vastgestelde feiten kunnen wijzen op het bestaan van een misdrijf, niet doorslaggevend is.

Allerlei - Verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering

---

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Het vergaren van bewijsmiddelen die een inbreuk uitmaken op een van de grondrechten uit titel II van de Grondwet maakt het voorwerp uit van een beslissing door een onafhankelijke en onpartijdige rechter en is geen verordenende of administratieve akte; de persoon ten aanzien van wie een dergelijke onderzoeksmaatregel werd gesteld, bevindt zich in een niet-vergelijkbare rechtstoestand met diegene die het voorwerp uitmaakt van een administratieve akte.

Allerlei - Onderzoeksmaatregel - Vergaren van bewijsmiddelen die een inbreuk uitmaken op een van de grondrechten uit titel II van de Grondwet - Aard

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat de vaststelling dat een bepaalde onderzoeksmaatregel een inbreuk op artikel 8 EVRM uitmaakt, niet per se impliceert dat het gebruik van het bewijs dat door deze onderzoeksmaatregel werd verkregen een inbreuk uitmaakt op het recht op een eerlijk proces (1). (1) EHRM 31 januari 2017, Kalneniene t. België, ro. 50 en verwijzingen aldaar.

Allerlei - Gebruik bewijs - Onderzoeksmaatregel die en inbreuk op art. 8 EVRM uitmaakt

---

P.16.1245.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring - Gebruik alias

Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

Allerlei - Plaats op het internet met toegangsvoorwaarden - Politionele betreding

Een plaats op het internet is niet voor het publiek ontoegankelijk ingevolge het enkele feit dat het betreden van die plaats afhankelijk is van toegangsvoorwaarden die louter vormelijk zijn, dit wil zeggen zonder dat hieraan enige inhoudelijke of kwalitatieve persoonsgebonden controle is verbonden want dergelijke toegangsvereisten zijn immers niet van aard de verwachting te wekken dat de toegang tot die plaats beperkt is tot een private kring; wanneer de politie aan deze toegangsvoorwaarden voldoet, kan zij dit deel van het internet betreden zonder bijzondere machtiging daartoe (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Plaats op het internet met toegangsvoorwaarden - Politionele betreding

Op grond van artikel 8 Wetboek van Strafvordering en artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt hebben de politiediensten de mogelijkheid om alle bewijzen te verzamelen op de voor het publiek toegankelijke plaatsen van het internet, op dezelfde wijze als het publiek deze plaatsen kan betreden en onverminderd de toepassing van de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering inzake de bijzondere opsporingsmethodes en de opsporingen en afluisterpraktijken op het internet; het gebruik van een alias kan daarbij behoren tot de normale wijze van het bezoeken van delen van het internet, mits dat gebruik niet bestaat in het aannemen van een geloofwaardige fictieve identiteit en de gebruikte alias niet van aard is het plegen van een misdrijf uit te lokken (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring - Gebruik alias

Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

P.16.1067.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.4 AC nr. ...

De regels vervat in het VN-verdrag van 20 december 1988 tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen en het VN-verdrag van 15 november 2000 tegen transnationale georganiseerde misdaad, zijn regels van internationaal verdragsrecht waardoor België gehouden is de feiten aan de bevoegde overheid voor te leggen voor vervolging (1). (1) C. VAN DEN WYNGAERT, Strafrecht en Strafprocesrecht, Antwerpen, Maklu, 2014, 167-169; Parl. St. Kamer, 2000-2001, DOC 50 1178/002, pp. 7-9.

Allerlei - Onderzoeksgerecht - Uitlevering - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Rechtsmacht van de aangezochte staat om voor dergelijke feiten te vervolgen of uit te leveren - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.16.0495.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.4 AC nr. ...

De ambtenaren van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen zijn ter opsporing van inbreuken op de Wet Hormonen Dieren bevoegd om op elk moment elke plaats te betreden en te doorzoeken waar zich producten kunnen bevinden, evenals elke plaats waar bewijzen van het bestaan van een inbreuk mogelijk kunnen worden aangetroffen, tenzij het gaat om lokalen die uitsluitend als woning dienen in welk geval het bezoek slechts toegelaten is tussen 5 uur 's ochtends en 9 uur 's avonds en met machtiging van de politierechter; de omstandigheid dat bij een plaatsbetreding en doorzoeking ter opsporing van inbreuken op de Wet Hormonen Dieren zaken werden aangetroffen en in beslag genomen die vervolgens aanleiding hebben gegeven tot een vervolging wegens een inbreuk op de Drugswet en het koninklijk besluit van 12 april 1974 betreffende sommige verrichtingen in verband met stoffen met hormonale, antihormonale, anabole, beta-adrenergische, anti-infectieuze, anti-parasitaire en anti-inflammatoire werking, maakt die plaatsbetreding, doorzoeking en inbeslagneming niet onregelmatig.

Allerlei - Stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking - Inbreuken - Opsporing - Ambtenaren van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen - Bevoegdheden

- Artt. 2, 4°, en 3, § 2 KB 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen

- Artt. 4, § 3, 2°, en 5, eerste en tweede lid, 11° Wet 4 februari 2000 houdende oprichting van het federaal Agentschap voor de Veiligheid van de voedselketen

P.15.0789.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid alleen dat een tolk die door of namens de gerechtelijke overheid werd aangesteld om in een bepaald opsporings- of gerechtelijk onderzoek te tolken, ter gelegenheid van zijn werkzaamheden feiten verneemt die voor dat onderzoek nuttig zijn en die vervolgens meedeelt aan de betrokken politionele of gerechtelijke overheid, volgt niet dat hij daardoor deelneemt aan de opsporing en vervolging en hij niet langer als tolk in dit opsporings- of gerechtelijk onderzoek kan optreden (1). (1) Vgl. Cass. 6 oktober 2009, AR P.09.0814.N, AC 2009, nr. 559 ivm. het beroepsgeheim van de tolk.

Allerlei - Aangestelde tolk - Feiten nuttig voor het onderzoek vernomen tijdens zijn werkzaamheden - Mededeling aan de gerechtelijke of politionele overheid

P.14.1891.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.3 AC nr. ...

Wanneer het vonnisgerecht de zaak, op grond van artikel 189ter Wetboek van Strafvordering, heeft aangebracht bij de kamer van inbeschuldigingstelling, is deze niet bevoegd om de regelmatigheid van de rechtspleging in haar geheel te onderzoeken, met inbegrip van de regelmatigheid van de onderzoekshandelingen; in dat geval is de bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling beperkt tot het toezicht op het vertrouwelijk dossier en is alleen de feitenrechter bij wie de zaak aanhangig is gemaakt, bevoegd om de regelmatigheid van de rechtspleging te onderzoeken; laatstgenoemde blijft het strafdossier overigens onder zich houden (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104, met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN.

Allerlei - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle over de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Artikel 235ter, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Controle bevolen door het vonnisgerecht - Aard

- Artt. 189ter, 235bis en 235ter Wetboek van Strafvordering

GERECHTELIJK ONDERZOEK

P.25.0832.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.15 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie voert niet ambtshalve een middel aan op het cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen een arrest van buitenvervolgingstelling (1). (1) Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1428.F, AC 2005, nr. 95; Zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0256.F, AC 2017, nr. 385 (impliciet); Cass. 10 september 1996, AR P.95.0849.N, AC 1996, nr. 299; Cass. 10 december 1980 (voltallige zitting), AR 5918, AC 1981, I, nr. 219; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 487: "On le comprend difficilement, étant donné que le recours porte dans ce cas sur l'action publique" (Cass. 7 november 1979, AC 1980, 299).

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen een arrest van buitenvervolgingstelling - (Geen) ambtshalve toezicht

P.25.0407.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.45 AC nr. ...

Indien de rechter oordeelt dat het onderzoek of de vervolging is aangetast door een onregelmatigheid die tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces van een beklaagde onherstelbaar is aangetast, kan hij de strafvordering onontvankelijk verklaren; in dat geval dient de rechter artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering niet toe te passen; een beklaagde die voorhoudt dat er een onregelmatigheid in het onderzoek of de vervolging is begaan en dat zijn recht op een eerlijk proces onherstelbaar is aangetast, moet die aanvoeringen en het verband ertussen aannemelijk maken, zonder ze te moeten bewijzen; gelet op de aard, de ernst en de gevolgen van de sanctie van de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering dient de rechter die oordeelt dat een beklaagde een onherstelbare aantasting van zijn recht op een eerlijk proces ingevolge een onregelmatigheid in het onderzoek of vervolging aannemelijk maakt, de nodige maatregelen te bevelen opdat redelijkerwijze zekerheid kan worden verkregen over die aanvoering (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatigheid in de bewijsgaring die het recht op een eerlijk proces onherstelbaar aantast - Onontvankelijkheid van de strafvordering als sanctie - Aanvoeringslast van de beklaagde - Maatregelen van onderzoek te nemen door de vonnisrechter - Voorwaarde

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Niet naar recht verantwoord is het oordeel dat naar aanleiding van een geloofwaardig verweer van de beklaagde over een onwettige burgerinfiltratie er geen reden is tot het ondervragen als getuige van de politieambtenaren die de vermeende burgerinfiltrant zouden hebben aangestuurd om reden dat deze politieambtenaren gelet op het onwettig karakter van de burgerinfiltratie geen immuniteit hebben en niet kunnen worden verplicht zichzelf te incrimineren; daarmee nemen de appelrechters immers zonder meer aan dat de aanvoering over het onwettig optreden van de drie politieambtenaren als begeleidingsambtenaren van de beklaagde met de werkelijkheid overeenstemt, zonder aan de hand van de verklaringen van die politieambtenaren te proberen meer duidelijkheid te verkrijgen over de aard en de omvang van die begeleiding, wat een impact kan hebben op de eventualiteit van het herstel van de aangevoerde onwettigheid; bovendien kan de enkele omstandigheid dat de politieambtenaren zich zouden kunnen beroepen op hun zwijgrecht de beslissing om hen niet te horen niet verantwoorden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Recht op het doen ondervragen van getuigen - Aannemelijk verweer van de beklaagde over een onwettige burgerinfiltratie - Vraag van de beklaagde tot het horen van de politieambtenaren die de vermeende burgerinfiltrant zouden hebben aangestuurd - Weigering van het getuigenverhoor om reden dat de getuigen zichzelf zouden kunnen beschuldigen - Onontvankelijkheid van de strafvordering - Mogelijkheid tot herstel van de onregelmatigheid - Voorwaarden

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 155 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.23.0037.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.7 AC nr. ...

Het verbod voor de onderzoeksrechter om andere feiten te onderzoeken dan die welke bij hem aanhangig zijn gemaakt, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; hieruit volgt dat het bewijs dat ten gevolge van deze overschrijding van de grenzen van de bij hem aanhangig gemaakte zaak werd verkregen, door de fiscale rechter niet ambtshalve kan worden geweerd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onderzoeksrechter - Ontdekking tijdens een gerechtelijk onderzoek van feiten die een misdaad of een wanbedrijf kunnen uitmaken - Geen kennisgeving van de procureur des Konings - Gevolg

- Art. 56, § 1, zesde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.25.0034.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.5 AC nr. ...

Het arrest, dat uitspraak doet bij toepassing van artikel 61quater, § 5, Wetboek van Strafvordering, houdt geen beslissing in als bedoeld door artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering zodat het cassatieberoep, ingesteld vooraleer een eindbeslissing voorligt in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bijgevolg voorbarig en derhalve niet ontvankelijk is (1). (1) Cass. 1 maart 2023, AR P.22.1352.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12 met strijdige concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 4 januari 2022, arrest niet gepubliceerd; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, la Charte, 10e édition, 2025, t. I, pp. 649-650.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Strafrechtelijk kortgeding - Verzoek tot opheffing van een onderzoekshandeling met betrekking tot goederen - Artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

P.25.0239.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.20 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beslissing van buitenvervolgingstelling vereist niet enkel dat die stelling als burgerlijke partij ontvankelijk is, maar ook dat de burgerlijke partij haar belang behoudt bij dit hoger beroep tijdens de appelprocedure; de algemene bewoordingen van artikel 135, § 1, Wetboek van Strafvordering houden voor de burgerlijke partij geen vrijstelling in van de vereiste van een volgehouden belang als algemene voorwaarde voor de ontvankelijkheid van dit rechtsmiddel en de omstandigheid dat het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een buitenvervolgingstelling tevens strekt tot het voortzetten van de strafvordering doet daaraan geen afbreuk.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Belang

- Art. 135, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.24.1485.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.5 AC nr. ...

Daden van onderzoek zijn door een bevoegd persoon gestelde daden die ertoe strekken gegevens te verzamelen om het dossier op de gebruikelijke wijze samen te stellen en in staat van wijzen te brengen; een brief van de onderzoeksrechter die een ontvangstmelding bevat van de brief van de raadsman van een burgerlijke partij, en waarin de onderzoeksrechter die raadsman eraan herinnert dat hij reeds bij een vorige brief heeft meegedeeld dat de zaak voor eventuele nuttige vorderingen aan het openbaar ministerie was overgemaakt en hem meedeelt dat tot dusver geen enkele reactie van het openbaar ministerie werd geregistreerd, houdt geen daad van onderzoek in die de verjaring van de strafvordering stuit (1) (2).(1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van kracht vóór de inwerkingtreding van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024); bij art. 60 van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, inwerking getreden op 28 april 2024, werd artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opgeheven.

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Verjaring van de strafvordering - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging - Brief van de onderzoeksrechter over de stand van het onderzoek - Gevolg

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang waarbij het geen belang heeft of de feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten; die regel is evenwel niet absoluut en de vonnisrechter kan oordelen dat, in de omstandigheden die hij vaststelt, de strafvordering ondanks de cassatieprocedure toch verder is kunnen worden uitgeoefend, hetgeen onder meer het geval kan zijn wanneer misdrijven het voorwerp uitmaken van verschillende gerechtelijke onderzoeken, de cassatieprocedure slechts betrekking heeft op een van die onderzoeken, de strafvordering inmiddels verder kan worden uitgeoefend in de andere onderzoeken en alle uit de verschillende onderzoeken voortvloeiende zaken pas bij een latere beslissing worden samengevoegd (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering werd door art. 36 van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024) vervangen en luidt thans: "De verjaring van de strafvordering is geschorst wanneer de wet dit bepaalt of wanneer er een wettelijk beletsel bestaat dat de instelling van de strafvordering verhindert."

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Verjaring van de strafvordering - Schorsing - Samen behandelde of berechte misdrijven - Beoordeling door de rechter - Meerdere gerechtelijke onderzoeken - Schorsingsgrond die voortvloeit uit een cassatieprocedure - Cassatieprocedure die slechts betrekking heeft op één gerechtelijk onderzoek - Werking van de schorsingsgrond - Grens

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de bepalingen van artikelen 130, 131, § 1, 135, § 2 en § 3, 235bis, § 1, § 2 en § 5 en 235 Wetboek van Strafvordering, in hun onderling verband gelezen, volgt dat, hoewel de kamer van inbeschuldigingstelling zich op het hoger beroep van een inverdenkinggestelde tegen een verwijzingsbeschikking in beginsel niet uitspreekt over de door de raadkamer aangenomen bezwaren, haar beslissingen over de gegrondheid van dat hoger beroep en over de eventuele ambtshalve toepassing van de haar door de artikelen 235 en 235bis, § 5, Wetboek van Strafvordering toebedeelde bevoegdheden niettemin een impact kunnen hebben op het lot van de strafvordering en op het bestaan van de door de raadkamer aangenomen bezwaren, zodat de vonnisrechter zijn rechtsmacht ingevolge de aanhangigmaking van de zaak slechts kan uitoefenen na kennis te hebben genomen van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling; hieruit volgt dat, wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt over het hoger beroep van een inverdenkinggestelde tegen de beslissing van de raadkamer die hem naar de vonnisrechter verwijst, de strafvordering in de zin van artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering slechts bij de vonnisrechter aanhangig wordt gemaakt door het arrest van die kamer, in zoverre zij het hoger beroep van de inverdenkinggestelde ontvankelijk verklaart (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zoals vervangen door art. 35 van de Wet Strafprocesrechter I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024).

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Aanhangigmaking van de strafvordering bij de vonnisrechter - Tijdstip van aanhangigmaking - Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer tot verwijzing - Hoger beroep door inverdenkinggestelde - Ontvankelijk hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Invloed

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering
- Art. 235bis, §§ 1, 2 en 5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 135, §§ 2 en 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 131, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 130 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.25.0044.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.8 AC nr. ...

Krachtens artikel 66 Wetboek van Strafvordering worden de klagers alleen dan als burgerlijke partij beschouwd indien zij het uitdrukkelijk verklaren, hetzij bij de klacht, hetzij bij een latere akte, of indien zij bij een van die akten een conclusie tot schadevergoeding nemen; een schriftelijke conclusie waarin aan een welbepaalde persoon aanwijzingen van schuld ten laste worden gelegd die zijn verwijzing naar het vonnisgerecht verantwoorden, is dus geen akte van burgerlijke partijstelling tegen die persoon (1). (1) Zie Cass. 2 december 2008, AR P.08.1082.N, AC 2008, nr. 689; Cass. 30 mei 2023, AR P.22.1719.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230530.2N.4

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partijstelling - Klacht - Conclusie tot schadevergoeding - Persoon tegen wie de burgerlijk partijstelling gericht is

- Art. 67 Wetboek van Strafvordering
- Art. 66 Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partijstelling, die door de onderzoeksmagistraat, zijn griffier en de verschijnende partij wordt ondertekend, vermeldt dat ze gericht is tegen een bij naam genoemde persoon of tegen onbekenden; uit de omstandigheid dat de klacht tevens een niet-geïdentificeerde derde bij de zaak betrekt, volgt, bij gebrek aan een uitdrukkelijke verklaring in die zin, niet dat de burgerlijke partij zich ook tegen hem burgerlijke partij heeft gesteld (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2021, AR P.21.0769.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.5

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partijstelling - Klacht - Persoon tegen wie de burgerlijk partijstelling gericht is

- Art. 66 Wetboek van Strafvordering

De vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste heeft een authentiek karakter en kan enkel worden aangevochten door een procedure tot betichting van valsheid; dit is met name het geval voor de vermelding onderaan het aanhoudingsbevel waarbij de griffier bevestigt dat hij, op de vermelde datum en het vermelde uur, het aanhoudingsbevel "aan de inverdenkinggestelde heeft getoond, het hem heeft betekend en hem een afschrift heeft gegeven van dit aanhoudingsbevel en van alle stukken die bedoeld worden in artikel 16, § 7, Voorlopige Hechteniswet" (1). (1) Zie Cass. 24 augustus 1998, AR P.98.1170.F, ECLI:BE:CASS:1998:ARR.19980824.7, AC 1998, nr. 373; (wat betreft de vermeldingen van een proces-verbaal van de rechtszitting); Cass. 9 april 2024, AR P.24.0413.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.13 ; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4. De eiser voerde aan dat "het aanhoudingsbevel, bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, nietig is en het onderzoeksgerecht de inverdenkinggestelde niet in voorlopige hechtenis kan houden. Volgens de bewoordingen zelf van [artikel 18 Voorlopige Hechteniswet] is de betekening regelmatig indien voldaan wordt aan de vier daarin voorgeschreven vormvereisten: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte. Deze voorwaarden zijn cumulatief". (Cass. 1 december 2021, RG P.21.1481.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH. ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211201.2F.11).

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de inverdenkinggestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering

P.24.1036.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.12 AC nr. ...

De klacht met burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter stelt de strafvordering en de ermee gepaard gaande burgerlijke vordering in; het feit dat een klager na zijn burgerlijkepartijstelling niet meer kan worden verhoord, maakt de ingestelde strafvordering niet onontvankelijk.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijkepartijstelling - Ontvankelijkheid - Geen verhoor van de burgerlijke partij voor klachtbevestiging - Gevolg

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.25.0105.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.6 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een door de beklaagde opgeworpen onbevoegdheid én over de controle van de bijzondere opsporingsmethoden is in zoverre het de bevoegdheid betreft vatbaar op grond van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering voor een onmiddellijk cassatieberoep, zodat er geen afstand daarvan kan worden verleend; de uitspraak over de bijzondere opsporingsmethoden is evenwel geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch een beslissing als bedoeld door het tweede lid van die bepaling, zodat daarvoor de afstand van het cassatieberoep wel kan worden verleend.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling en over de bijzondere opsporingsmethoden - Onmiddellijk cassatieberoep - Afstand van het cassatieberoep - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 420, eerste en tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 189ter Wetboek van Strafvordering

P.25.0299.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.11 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet inzake voorlopige hechtenis moet onder meer nagaan of er, op het tijdstip van zijn beslissing, tegen de aangehouden inverdenkinggestelde nog ernstige aanwijzingen van schuld bestaan; wanneer die aanwijzingen voortvloeien uit de verkrijging van een bewijs waarvan de regelmatigheid wordt betwist, dient het onderzoeksgerecht slechts een prima facie onderzoek van de aangevoerde regelmatigheid te verrichten, aangezien de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels voor het toezicht op de regelmatigheid van de hechtenis bevat, die de enige regels zijn die van toepassing zijn; in dat geval kan de sanctie voor de onregelmatigheid die tijdens het toezicht op de voorlopige hechtenis werd aangevoerd, wanneer deze is bewezen, niet bestaan in de niet-ontvankelijkheid van de vervolging (1). (1) Cass. 26 oktober 2022, AR P.22.1355.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Eerste verschijning - Regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Prima facie onderzoek - Gevolg

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1145.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.12 AC nr. ...

De oude artikelen 479 tot 482bis Wetboek van Strafvordering moeten in die zin worden begrepen dat de zaak, na afloop van het door het Hof van Cassatie gevorderde gerechtelijk onderzoek, naar laatstgenoemde moet worden verwezen, wiens bevoegdheid in deze procedure vergelijkbaar is met die van een onderzoeksgerecht dat, in het kader van een tegensprekelijke procedure, overgaat tot de regeling van de rechtspleging en naar aanleiding daarvan onderzoekt of de bezwaren volstaan en de procedure regelmatig is gevoerd (1); uit de samenlezing van het eerste en het tweede lid van artikel 147 van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, alsook uit de parlementaire voorbereiding van die wet (2) volgt dat de wetgever niet heeft willen afwijken van het in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek bedoelde beginsel volgens hetwelk de wetten op de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen, zonder dat zij worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor zij op geldige wijze aanhangig zijn; indien de kamer van het Hof van Cassatie die kennisneemt van de cassatieberoepen in criminele en correctionele zaken regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van die wet, blijft ze bevoegd om tot die regeling over te gaan indien ze uitspraak doet na die inwerkingtreding, en dit zelfs als de inverdenkinggestelde – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering (3). (1) Zie AGwH 20 oktober 2016, nr. 131/2016, ECLI:BE:GHCC:2016:ARR.131; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0618.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22, AC 2020, nr. 444; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0811.N, ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.4, AC 2019, nr. 627, met concl. van advocaat-generaal m.o. DE SMET, ECLI:BE:CASS:2019:CONC.20191126.2N.4; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (uitg.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160. (2) Parl. St. Kamer, nr. 55/3945. (3) In dit geval was de inverdenkinggestelde een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep te Brussel, die vervolgd werd wegens misdaden of wanbedrijven die zij buiten haar ambt had gepleegd, zodat zij een magistraat was zoals bedoeld in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, maar geen "betrokken magistraat" in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering. Overeenkomstig artikel 147 van de voormelde wet van 15 mei 2024 was de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Luik bevoegd geweest om, na afloop van het door dat hof van beroep gevoerde onderzoek, tot de regeling van de rechtspleging over te gaan, indien het Hof van Cassatie niet daartoe was gevorderd vóór de inwerkingtreding van die wet. (M.N.B.)

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de inverdenkinggestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de inverdenkinggestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

De verwijzing van de inverdenkinggestelde die bevolen wordt na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, moet geschieden voor de rechter die krachtens het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering bevoegd is om kennis te nemen van de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde gecorrectionaliseerde misdaden of wanbedrijven waarvan hij wordt verdacht en, in voorkomend geval, bij samenhang van de hem ten laste gelegde schendingen van WAM en van de Wegverkeerswet waarvan hij wordt verdacht; indien de inverdenkinggestelde aldus een magistraat was die bedoeld werd in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht was op het ogenblik waarop het gerechtelijk onderzoek werd ingesteld, maar – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht is op het ogenblik van de regeling van de rechtspleging, zal hij verwezen worden naar de territoriaal bevoegde correctionele rechtbank (1). (1) Krachtens artikel 156 van de voormelde wet van 15 mei 2024 is artikel 43 van die wet, tot wijziging van de artikelen 479 tot 503bis Wetboek van Strafvordering betreffende de vervolging en het onderzoek van misdaden en wanbedrijven die aan magistraten ten laste worden gelegd (de regeling die bekendstaat onder het misleidende begrip "voorrecht van rechtsmacht"), in werking getreden zes maanden na de bekendmaking – op 28 mei 2024 – van die wet in het Belgisch Staatsblad, dus op 28 november 2024. De vordering van het OM, die werd ondertekend en neergelegd op de griffie van het Hof op 12 september 2024, dus nog vóór die inwerkingtreding, beoogde, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering die op dat ogenblik nog van toepassing waren, de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het hof van beroep te Luik, en meer bepaald naar de eerste voorzitter van dat hof naar wie de zaak bij arrest van 28 september 2022 van het Hof was verwezen opdat hij een magistraat aanwees die het ambt van onderzoeksrechter zou uitoefenen. Ten gevolge van een verzoek van de inverdenkinggestelde om bijkomende onderzoekshandelingen is het Hof pas tot de regeling van de rechtspleging overgegaan op 19 februari 2025, dus na de inwerkingtreding van de voormelde wet van 15 mei 2024. Aangezien de inverdenkinggestelde op het ogenblik van de feiten plaatsvervangend raadsheer was en dus geen "betrokken magistraat" was in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, heeft het OM mondeling gevorderd om de zaak te verwijzen naar de Franstalige correctionele rechtbank te Brussel, bij gebrek aan een bevoegdheidscriterium ratione loci, zoals bedoeld in artikel 139 Wetboek van Strafvordering, dat de zaak aan een ander arrondissement zou toewijzen. (M.N.B.)

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

De aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter kan geen betrekking hebben op toekomstige feiten, dit wil zeggen feiten die nog niet werden gepleegd op de datum van de akte die de zaak bij hem aanhangig maakt; zo kan een vordering van het parket geen feiten bij de onderzoeksrechter aanhangig maken die, gesteld dat ze bewezen zijn, na die akte zouden zijn gepleegd (1). (1) Zie A. DE NAUW, "Het adiëren van de onderzoeksrechter", in A. DE NAUW, J. D'HAENENS en M. STORME, Actuele problemen van strafrecht, Antwerpen, Kluwer, 1988, p. 14; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 842-843 en 847.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Feiten die na de akte van aanhangigmaking zijn gepleegd (geen)

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betrekt; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Onrechtmatig bewijs - Handvest Grondrechten EU - Artikelen 7 en 8 - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1148.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17 AC nr. ...

De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige

- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 970 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinquies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige

- Art. 971 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 979 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 978 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 977 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 976 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 975 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 974 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 973 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 981 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 970 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 969 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 968 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 967 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 966 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 965 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 964 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 963 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 972bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991undecies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991decies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991novies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991octies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991septies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991sexies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quinquies Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991quater Gerechtelijk Wetboek
- Art. 980 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 990 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 989 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 988 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 987 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 986 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 985 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 984 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 983 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 991ter Gerechtelijk Wetboek

De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat -

Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

- Art. 982 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 978, §§ 1 en 2, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

Het feit dat ter gelegenheid van bepaalde politieverhoren het recht van een verdachte op de fysieke bijstand van een advocaat niet werd geëerbiedigd zonder dat daarvoor een dwingende reden of een uitzonderlijke omstandigheid voorhanden was, leidt niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM; het staat immers aan de rechter om te onderzoeken of die beperking de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast in het licht van de omstandigheden van de zaak; bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over de betrouwbaarheid en de juistheid ervan in het licht van de omstandigheden waarin het werd verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de rechter een aan de politie afgelegde verklaring van een verdachte bepalend acht voor diens schuldigverklaring, vereist het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, dat aan die verdachte de bijstand van een raadsman wordt verleend, behoudens indien er dwingende redenen of uitzonderlijke omstandigheden zijn om hem dit recht te ontzeggen; de verklaring van een verdachte moet geacht worden bepalend te zijn voor zijn schuldigverklaring van zodra die verklaring een relevante impact heeft of, gelet op de concrete omstandigheden, moet hebben op de beoordeling van de schuld; dit kan reeds het geval zijn van zodra de verklaring richting geeft aan het onderzoek waarvan de rechter het resultaat betrekt bij de schuldbeoordeling (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Voorwaarden - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Voorwaarden - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0018.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.16 AC nr. ...

De wetgever heeft niet nader bepaald hoe de door artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde ondervraging moet verlopen; noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat dit verhoor het karakter moet aannemen van een geleide ondervraging; niet is vereist dat de onderzoeksrechter vragen stelt betreffende elk detail van de aan de inverdenkinggestelde verweten feiten of specifieke vragen stelt betreffende alle telastleggingen; het is noodzakelijk maar het volstaat dat de inverdenkinggestelde de gelegenheid krijgt om zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten en aldus zijn recht van verdediging kan uitoefenen (1). (1) Cass. 9 augustus 2022, AR P.22.1036.N, AC 2022, nr. 487; Cass. 14 januari 2020, AR P.20.0037.N, AC 2020, nr. 39; Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0265.N, AC 2019, nr. 185.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Vereiste van de voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Verloop van de ondervraging - Voorwaarden

- Art. 16, § 2, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1658.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.5 AC nr. ...

Hij die een wrakingsvordering instelt, moet hoedanigheid hebben en het staat aan de wrakingsrechter, zijnde de rechter die moet beslissen over de wrakingsvordering , te oordelen of de partij die de wrakingsvordering instelt daartoe de noodzakelijke hoedanigheid heeft; indien het wrakingsverzoek betrekking heeft op een onderzoeksrechter kan de wrakingsrechter uit het loutere feit dat die onderzoeksrechter in het kader van een verzoek tot inzage van het strafdossier en tot het verkrijgen van een afschrift ervan als bedoeld door de artikelen 21bis en 61ter Wetboek van Strafvordering heeft geoordeeld dat die verzoeker, tevens verzoeker tot wraking, geen inverdenkinggestelde of geen persoon tegen wie de strafvordering is ingesteld in het gerechtelijk onderzoek of geen verdachte is en die verzoeker geen rechtsmiddel heeft aangewend tegen die afwijzende beslissing, niet afleiden dat die verzoeker geen hoedanigheid heeft om een wrakingsvordering in te stellen, aangezien de door de onderzoeksrechter gemaakte beoordeling beperkt is tot het tot hem gerichte verzoek tot inzage en kopiename.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Wraking gericht tegen een onderzoeksrechter - Weigering om zich te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Hoedanigheid van de verzoeker tot wraking - Verzoek tot inzage en kopiename van het dossier gericht aan de onderzoeksrechter - Afwijzing door de onderzoeksrechter - Afwijzing gebaseerd op de overweging dat de verzoeker geen inverdenkinggestelde, verdachte of persoon tegen wie de strafvordering werd ingesteld is - Afwezigheid van rechtsmiddel tegen de afwijzende beslissing - Invloed op de hoedanigheid van die verzoeker om een wrakingsvordering in te stellen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 61ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de zaak het voorwerp heeft uitgemaakt van een vooronderzoek, wordt de aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter niet bepaald door de kwalificatie van de feiten in de bewoordingen van de tegen de beklaagde uitgebrachte telastlegging, noch door de kwalificatie die de vervolgende partij in haar vordering vermeldt; die aanhangigmaking wordt bepaald door de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM, §§ 8-9; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, die Keure, 2021, II, 1447-1449.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Gerechtelijk onderzoek - Aanhangigmaking bij de correctionele rechtbank of de politierechtbank - Vaststelling

- Art. 130 Wetboek van Strafvordering

P.23.1666.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.13 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verbiedt de onderzoeksrechter of de speurders om een inverdenkinggestelde te ondervragen over de redenen waarom hij van zijn zwijgrecht gebruik wenst te maken, mits zij hem hiermee niet onrechtmatig onder druk zetten (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2016, AR P.16.0181.N, AC 2016, nr. 115 (wat betreft de onderzoeksrechter); Cass. 10 februari 2021, AR P.21.0163.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210210.2F.20; T. DECAIGNY en J. VAN GAEVER, " Salduz : Nemo tenetur en meer... ", T. Strafr. 2009, 201-212.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de inverdenkinggestelde - Zwijgrecht - Draagwijdte - Vragen over de redenen waarom de inverdenkinggestelde van zijn zwijgrecht gebruik wenst te maken - Beperking

Geen enkele bepaling voorziet erin dat wanneer een buiten elk verband met het aanhoudingsbevel gestelde onderzoekshandeling onregelmatig is, die omstandigheid volstaat om de onderzoeksgerechten te verplichten de inverdenkinggestelde in vrijheid te stellen.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatige onderzoekshandeling die buiten elk verband met het aanhoudingsbevel is gesteld - Weerslag - (Geen) verplichting om de vreemdeling in vrijheid te stellen

P.22.1318.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.2 AC nr. ...

De overmacht, die de feitenrechter in feite moet beoordelen, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de persoon die ze aanvoert; hiertoe is vereist dat die persoon die omstandigheid niet heeft kunnen voorzien of voorkomen; het gebrek aan kennis van het recht vormt geen overmacht.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Rechtszitting van de raadkamer - Slachtoffers die geen verklaring van benadeelde persoon of van burgerlijkepartijstelling hebben gedaan - Geen oproeping op de rechtszitting - Schending van de wet - (Geen) overmacht

- Art. 127, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.23.0842.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de internering van de inverdenkinggestelde beveelt en over een tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering uitspraak doet, doet ze uitspraak als vonnisgerecht en wordt haar arrest in openbare rechtszitting uitgesproken, wat, met toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, de aanwezigheid van het openbaar ministerie inhoudt; wanneer noch uit het bestreden arrest noch uit de rechtspleging blijkt dat de beslissing tot internering werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie, moet dat arrest worden vernietigd met verwijzing (1). (1) Cass. 7 oktober 2015, AR P.15.1234.F, AC 2015, nr. 587.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot internering - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.23.0795.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.10 AC nr. ...

De nauwkeurige vermelding van de grieven, die het voorwerp en de draagwijdte van het rechtsmiddel afbakenen, heeft tot doel de grenzen te bepalen waarbinnen de zaak bij de appelrechters aanhangig wordt gemaakt; artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiewet voorziet hier echter al in, aangezien het, op het hoger beroep van het openbaar ministerie, het rechtsmiddel dat geen ander voorwerp heeft dan een betwisting van de opschorting, op grond dat aan de toekenningsvoorwaarden niet is voldaan, bij de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig maakt (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering opgelegde grievenformulier is verbonden aan de in artikel 203 bedoelde verklaring van hoger beroep en moet, net als die verklaring, binnen dertig dagen na het beroepen vonnis worden ingediend; voormeld formulier, dat vereist is voor het hoger beroep dat binnen dertig dagen moet worden ingesteld, is dus niet vereist in geval van hoger beroep waarop een andere termijn van toepassing is, zoals het in artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiewet bepaalde hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.23.0236.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 3, § 1, van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken zijn gerechtskosten in strafzaken de kosten die ontstaan door de aanstelling van een prestatieverlener door een magistraat of een politiedienst, met name met het oog op de waarheidsvinding, en de kosten die door de Staat worden betaald of voorgeschoten met het oog op de terugvordering ervan bij een veroordeelde of een in het ongelijk gestelde burgerlijke partij; de kosten die onlosmakelijk verbonden zijn aan een in het kader van het voorbereidend onderzoek bevolen beslag, maken deel uit van de gerechtskosten (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Gerechtskosten

- Art. 3 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

Artikel 6, § 1, eerste lid, van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken bepaalt dat de prestatieverlener voor elke gevorderde prestatie een kostenstaat opstelt en artikel 6, § 1, eerste lid, voorziet in een administratief beroep in geval van verzet van de dienstverlener tegen de vermindering van zijn kostenstaat; de uitgaven die de prestatieverlener heeft gedaan om een gerechtelijke opdracht te vervullen, zijn onderworpen aan de door de Wet 23 maart 2019 ingevoerde taxatie- en vereffeningsprocedures en zijn, zelfs wanneer zij onvoldoende werden terugbetaald, geen door het misdrijf veroorzaakte en naar gemeen recht vergoedbare schade (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Onderzoeksverrichtingen - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - Bestaan van een rechtsmiddel - Gevolg

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering

De vergoedbare schade in de zin van de artikelen 1382 Oud Burgerlijk Wetboek en 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is niet de schade die de prestatieverlener verbindt aan een, in zijn ogen ontoereikende, taxatie van zijn kostenstaat; die schade veronderstelt immers een door het misdrijf veroorzaakte aantasting van een vooraf bestaand en bij wet beschermd subjectief recht van degene die deze schade aanvoert (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - In het kader van het onderzoek bevolen beslag - Onlosmakelijk aan het beslag verbonden kosten - Prestatieverlener - Kostenstaat - Betwisting - (Niet) door een misdrijf veroorzaakte schade

- Art. 6, § 1 Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.23.0545.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.19 AC nr. ...

De handtekening die wordt aangebracht onderaan de vordering waardoor de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig wordt gemaakt, moet kunnen worden geïdentificeerd, zonder welke er niet kan worden nagegaan of de auteur van de vordering de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden; de identiteit van de ondertekenaar kan zowel uit de vordering zelf als uit andere stukken van de rechtspleging blijken (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Identificatie van de auteur van de handtekening - Modaliteit

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat op de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek enkel een onleesbare handtekening is aangebracht en dat hij niet kan nagaan of de auteur van de vordering de hoedanigheid heeft om de strafvordering in te stellen, dient het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen de nodige onderzoeken te doen uitvoeren om die identiteit te bewijzen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Niet-geïdentificeerde auteur van de handtekening - Toetsing door het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen - Draagwijdte

- Artt. 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.22.1352.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12 AC nr. ...

Er bestaat geen enkele wettelijke grondslag voor de ontvankelijkheid van een cassatieberoep dat in de fase van het voorbereidend onderzoek wordt ingesteld door de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te krijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Gevolg - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 420 Wetboek van Strafvordering maakt geen onderscheid naargelang van de hoedanigheid van de persoon die het in artikel 61quater van dat wetboek bepaalde rechtsmiddel heeft ingesteld; uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat er moet worden voorzien in een afwijking van de verbodsregel van het onmiddellijk cassatieberoep in geval van een niet-definitieve beslissing in het voordeel van degene die beweert dat hij een derde bij de vervolging is en dat de verplichting om het cassatieberoep uit te stellen het geheel ondoeltreffend maakt (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding - Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Beslag door de onderzoeksrechter - Strafrechtelijk kort geding -

Door een derde bij de vervolging aangewend rechtsmiddel - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep door de derde-benadeelde - Ontvankelijkheid

- Artt. 61quater en 420 Wetboek van Strafvordering

De behandeling met gesloten deuren en de hiermee gewaarborgde geheimhouding verzekeren de gewenste uitwerking van het parlementair onderzoek door de niet in het openbaar verhoorde personen vertrouwen te geven: de vraag of die geheimhouding absoluut of relatief is, kan zonder verlies aan belang of verlies van haar voorwerp worden onderzocht ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep, aangezien de hierover te wijzen beslissing de grenzen van het optreden van de onderzoeksrechter zal bepalen, welke in de marge van de voorrechten van het Parlement handelt (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Mogelijkheid tot onderzoek ter gelegenheid van het uitgestelde cassatieberoep - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Draagwijdte - Relatief of absoluut karakter van de geheimhouding - Strafrechtelijk kort geding - Cassatieberoep

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

De geheimhouding die gewaarborgd wordt door getuigen voor een parlementaire onderzoekscommissie te verhoren met gesloten deuren, heeft tot doel hun privé- en gezinsleven, hun eer en hun goede naam te beschermen; indien die belangen in het gedrang zouden worden gebracht, dienen die getuigen als naar recht te handelen en is het niet de taak van de Kamer van volksvertegenwoordigers om in de plaats van de benadeelden op te treden (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Door de inbeslagneming benadeelde persoon

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Art. 56, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0239.F 22 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.15 AC nr. ...

Noch artikel 6.3, c, EVRM, noch de artikelen 2bis en 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet, noch artikel 47bis, § 4, Wetboek van Strafvordering verplichten de onderzoeksgerechten het aanhoudingsbevel onmiddellijk op te heffen, alleen op grond dat de verdachte werd verhoord door de politie of door de onderzoeksrechter zonder de bijstand van een raadsman, voordat er tegen hem een aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Aanhoudingsbevel - Uitvaardiging - Voorafgaand verhoor van de verdachte - Geen bijstand van een raadsman - Gevolg

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 47bis, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 2bis en 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6, § 3, c) Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1360.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1 AC nr. ...

Artikel 9, §1, Interneringswet staat het onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet niet toe zijn beslissing te onderbreken en te oordelen dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor de internering kan worden bevolen heeft gepleegd, zonder onmiddellijk over de maatregel uitspraak te doen of over het gevolg dat aan die vaststelling dient te worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.0918.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13 AC nr. ...

Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, zodra ze na afloop van het gerechtelijk onderzoek zijn verzameld en getoetst, voldoende ernstig blijken om een veroordeling aannemelijk te maken; het bestaan van aanwijzingen van schuld dat de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoordt, wordt door het onderzoeksgerecht onaantastbaar in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 20 september 2022, AR P.22.0303.N, AC 2022, nr. 551.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Aanwijzingen van schuld die de verwijzing verantwoorden - Begrip - Onaanstatbare beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Artt. 127, 130 en 131 Wetboek van Strafvordering

De onderzoeksgerechten moeten bij de regeling van de rechtspleging de feiten onderzoeken waarop het onderzoek betrekking heeft en deze nauwkeurig omschrijven; bij de kwalificatie van de feiten is de kamer van inbeschuldigingstelling niet gebonden door de kwalificatie die hieraan reeds werd gegeven, hetzij door de burgerlijke partij, hetzij door het openbaar ministerie tijdens het gerechtelijk onderzoek of in de eindvordering, hetzij door de raadkamer (1). (1) Cass. 11 februari 2003, AR P.02.0608.N, AC 2003, nr. 94.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksgerechten - Kwalificatie van de feiten - Eerdere kwalificaties van de feiten - Invloed

- Artt. 127, 130 en 133 Wetboek van Strafvordering

P.22.0745.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1 AC nr. ...

Informatie van een inlichtingendienst die enkel in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat een onderzoek te openen of het in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, vormt als dusdanig geen bewijs van een misdrijf en is dan ook niet onderworpen aan de vereisten waaraan bewijs moet voldoen; aldus moet de herkomst van dergelijke informatie niet noodzakelijk worden verduidelijkt en kan de beklaagde, om die informatie uit het debat te doen weren, niet volstaan met de aanvoering dat de herkomst ervan onregelmatig is of zou kunnen zijn, maar moet hij dat enigszins aannemelijk maken zonder dat hij daarvoor eerst kennis van die herkomst moet hebben en noch het feit dat op basis van de informatie een gerechtelijk onderzoek wordt gevorderd in het kader waarvan privacygevoelige onderzoeksmaatregelen worden bevolen, noch de mogelijkheid dat de informatie afkomstig is van een buitenlandse inlichtingendienst is, doen daaraan afbreuk (1). (1) Cass. 17 mei 2022, AR P.22.0101.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6; B. VANGEEBERGEN, Het gebruik van inlichtingen in het strafproces, Intersentia, 2017; A. WINANTS, "Staatsveiligheid, strafvordering en strafproces", in vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Preadviezen 2009, Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2009, pp. 242-246.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Aanwenden van privacygevoelige onderzoeksmaatregelen - Informatie afkomstig van een inlichtingendienst - Aanvoering door de beklaagde van de onregelmatige herkomst - Wering - Draagwijdte - Gevolg

P.22.0026.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters, enerzijds, aan een persoon tegen wie de strafvordering door een burgerlijke partijstelling werd ingesteld een verhoogde rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep toekennen wegens het onredelijk geachte karakter van de situatie, omdat de beslissing van de burgerlijke partij om hoger beroep in te stellen een misbruik had uitgemaakt dat de gedaagde in hoger beroep, verontrust door een als procesziek aangemerkt gedrag, ertoe heeft verplicht hiertegen verweer te voeren en een omstandige conclusie te laten opstellen door zijn raadsman, en, anderzijds, aan de gedaagde in hoger beroep een vergoeding toekennen om de morele schade te herstellen die hij heeft geleden wegens het feit onterecht te zijn betrokken in een procedure die de burgerlijke partij met een schuldige lichtzinnigheid tegen hem heeft ingesteld, vergoeden zij twee onderscheiden schades (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 690.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Burgerlijke partijstelling bij rechtsvordering voor de onderzoeksrechter - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij dat een misbruik uitmaakt - Verhoogde rechtsplegingsvergoeding - Schadevergoeding wegens tergende en roekeloze rechtspleging - Cumulatie - Wettigheid

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 128, 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering

P.22.0486.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.14 AC nr. ...

Artikel 56, § 1, Wetboek van Strafvordering bepaalt geen sanctie met betrekking tot de regelmatigheid van de rechtspleging voor de handelingen van de onderzoeksrechter die deze wetsbepaling heeft miskend; hieruit volgt dat de feitenrechters niet tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering moeten besluiten, enkel en alleen omdat de handelingen van het vooronderzoek op deloyale wijze werden verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 692.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Deloyale handelingen van de onderzoeksrechter

- Art. 56, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.1355.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26 AC nr. ...

Het toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM van de termijn die is verstreken sinds het verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken overeenkomstig de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering, houdt geen verband met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Toetsing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken op grond van de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering - Termijn - Toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Toetsing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken op grond van de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering - Termijn - Toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De toetsing van de wettigheid van het aanhoudingsbevel wordt verricht door de onderzoeksgerechten die overeenkomstig artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet, uitspraak moeten doen binnen vijf dagen vanaf de tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel of op het hoger beroep tegen de naar aanleiding daarvan gewezen beschikking; in geval van handhaving van de voorlopige hechtenis kan de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel achteraf niet meer worden betwist, ongeacht de aangevoerde nietigheid (1). (1) Zie Cass. 7 april 2020, AR P.20.0356.N, AC 2020, nr. 229, en verwijzing in voetnoot.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Betwisting betreffende de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding - (Wel) eerste beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis - (Geen) verder onderzoek

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de inverdenkinggestelde, in het kader van de toetsing van de wettigheid van het aanhoudingsbevel, de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld betwist, zoals de wettigheid van de in het aanhoudingsbevel bedoelde onderschepping van communicatie, moet de kamer van inbeschuldigingstelling, die de aldus opgeworpen onregelmatigheid dient te onderzoeken, enkel een onderzoek prima facie van die onregelmatigheid verrichten, aangezien de Voorlopige Hechteniswet op het vlak van de voorlopige hechtenis specifieke regels over de toetsing van de regelmatigheid van de hechtenis bevat, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2021, AR P.20.0956.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1, met voetnoot ondertekend M.N.B. en concl. van het OM; Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0744.N, AC 2019, nr. 422; Cass. 30 november 2016, AR P.16.1151.F, AC 2016, nr. 690; Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106, met voetnoot ondertekend M.D.S.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Periodieke toetsing van de handhaving van de voorlopige hechtenis door de onderzoeksgerechten - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Onderzoek prima facie

- Art. 90quater Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0679.F 20 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221020.2F.11 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of er tussen de ontvangst van de uitnodiging en het verhoor in het geval van de betrokkene, gelet op zijn mogelijke kwetsbaarheid, voldoende tijd was om een overleg met een advocaat aan te vragen, dat overleg daadwerkelijk te hebben en de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor te regelen, terwijl het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die hiermee geen verband houden of die op grond hiervan niet kunnen worden verantwoord.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkinggestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 47bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beklaagde, die op schriftelijke uitnodiging werd verhoord en verondersteld wordt krachtens artikel 47bis, § 3, eerste lid, Wetboek van Strafvordering een vertrouwelijk overleg met een advocaat te hebben gehad en de nodige maatregelen te hebben genomen om zich tijdens het verhoor door hem te laten bijstaan, tijdens het verhoor niet door een advocaat werd bijgestaan en aanvoert dat hij tussen de uitnodiging en het verhoor over onvoldoende dagen beschikte om dat overleg en die bijstand te regelen, dient de rechter na te gaan of de beklaagde, gelet op de concrete omstandigheden van de zaak, zijn recht van toegang tot een advocaat daadwerkelijk heeft kunnen uitoefenen; de concrete in aanmerking te nemen omstandigheden omvatten, in voorkomend geval, het feit dat de verdachte zich bij de ontvangst van de uitnodiging en tijdens het verhoor in een kwetsbare positie bevond doordat hij voor andere feiten dan die waarvoor hij werd uitgenodigd van zijn vrijheid was beroofd.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkinggestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Controle van het effectieve karakter - Draagwijdte

- Art. 47bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.22.1290.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.16 AC nr. ...

In de zin van artikel 3 Voorlopige Hechteniswet is de verdachte ter beschikking gesteld van de onderzoeksrechter wanneer hij zich in zijn macht bevindt, zodat de onderzoeksrechter hem kan ondervragen (1); een verdachte die vrij is onder voorwaarden die een beperking van zijn vrijheid van komen inhouden en hem een verblijfplaats toewijzen, is niet ter beschikking gesteld van de onderzoeksrechter, zelfs al verblijft hij aldus in het arrondissement van laatstgenoemde en al kent die magistraat zijn adres. (1) Cass. 2 mei 2007, AR P.07.0558.N, AC 2007, nr. 219.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bevel tot medebrenging - Voorwaarde - (Niet) ter beschikking van de onderzoeksrechter gestelde verdachte

- Art. 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0695.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.11 AC nr. ...

Een klacht met burgerlijkepartijstelling is geen bewijsmiddel zodat noch de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van die klacht, noch de daarop gesteunde ontvankelijkheid van de strafvordering moet worden beoordeeld aan de hand van de criteria voor het weren van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, zoals bepaald in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; wanneer een partij echter de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering afleidt uit de beweerde onregelmatigheid of niet-ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling, die zij op haar beurt afleidt uit het feit dat die klacht steunt op onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, staat het wel degelijk aan de rechter om die bewijsverkrijging te toetsen aan de voormelde criteria en om daaruit het passende gevolg af te leiden voor de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling en de ontvankelijkheid van de strafvordering (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.15.0768.N, AC 2016, nr. 41. Zie over het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de ed., t. II, pp.1345-1365.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Klacht met burgerlijkepartijstelling - Regelmatigheid of ontvankelijkheid van de klacht - Invloed op de ontvankelijkheid van de strafvordering - Onregelmatigheid van het verkregen bewijsmateriaal - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0487.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.5 AC nr. ...

Hoewel de onderzoeksrechter niet kan weigeren akte te nemen van een klacht, zelfs al lijkt ze hem niet ontvankelijk, kan hij evenwel, zelfs zonder enige onderzoekshandeling te verrichten, zijn dossier aan het openbaar ministerie meedelen indien hij, na het onderzoek van dat dossier, van oordeel is dat er redenen bestaan die de uitvoering of de voortzetting van een gerechtelijk onderzoek verhinderen of overbodig maken; dit kan met name het geval zijn wanneer de onderzoeksrechter van oordeel is dat de feiten die deel uitmaken van zijn gerechtelijk onderzoek op geen enkele wijze strafrechtelijk kunnen worden gekwalificeerd (1). (1) Cass. 22 maart 2016, AR P.15.1353.N, AC 2016, nr. 201; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, die Keure, 9de uitg., 2021, 727.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Mededeling van het dossier door de onderzoeksrechter aan het openbaar ministerie - Mededeling zonder enige onderzoekshandeling te verrichten - Regelmatigheid

- Artt. 61, 63 en 70 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Opening van het gerechtelijk onderzoek na een burgerlijkepartijstelling - Onderzoeksverplichting - Draagwijdte - Mededeling van het dossier door de onderzoeksrechter aan het openbaar ministerie - Mededeling zonder enige onderzoekshandeling te verrichten - Regelmatigheid

- Artt. 61, 63 en 70 Wetboek van Strafvordering

P.22.1198.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling het uitgebreide toezicht op de wettigheid van het bewijsmiddel met betrekking tot de resultaten van de analyse van de telefonische communicatie die de inverdenkinggestelde vanaf zijn versleutelde berichtenplatform heeft gevoerd, naar een latere datum heeft verdaagd, kan niet worden afgeleid dat de voorlopige hechtenis niet meer kan worden verantwoord op grond van de aan die resultaten verbonden aanwijzingen die aan een wettigheidstoezicht prima facie werden onderworpen.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Toezicht op de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht prima facie - Verdaging naar een latere datum van het uitgebreide toezicht op de wettigheid van een bewijsmiddel

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0303.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.5 AC nr. ...

Behoudens in de gevallen van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, moet in strafzaken de conclusie in de regel blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd; bijgevolg is het geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, niet tijdens het debat aan de rechter is voorgelegd maar aan de griffie is overgemaakt, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, in de regel geen schriftelijke conclusie waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0218.N, AC 2022, nr. 464; Cass. 29 december 2020, AR P.20.1289.N, AC 2020, nr. 795; Cass. 24 november 2020, AR P.20.1143.N, AC 2020, nr. 719; T. Strafr. 2021, 226. Cass. 2 juni 2020, AR P.20.0560.N, AC 2020, nr. 351; Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Zie alg. I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 115p.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Indienen van een conclusie ter griffie - Geen indiening van de conclusie ter rechtszitting - Motiveringsplicht - Omvang

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De schriftelijke vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging moet, anders dan in de regel een conclusie, niet op de rechtszitting worden neergelegd; dit houdt geen miskenning in van het recht op een eerlijk proces noch van de wapengelijkheid.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Wapengelijkheid - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Indiening van de vordering ter griffie en niet ter rechtszitting - Gevolg

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Onder bezwaren die de verwijzing van een inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, nadat ze op het einde van het gerechtelijk onderzoek zijn verzameld en getoetst, voldoende ernstig blijken dat een veroordeling door het vonnisgerecht waarschijnlijk lijkt; het bestaan van bezwaren die een dergelijke verwijzing verantwoorden, wordt door het onderzoeksgerecht onaantastbaar in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 26 april 2017, AR P.17.0051.F, AC 2017, nr. 289; Cass. 16 september 1987, AR 6141, AC 1987-88, nr. 35.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bezwaren - Begrip

- Artt. 127, 128, 229 en 230 Wetboek van Strafvordering

Uit het enkele gegeven dat het onderzoeksgerecht uitstel verleent voor het verder in staat stellen van de zaak volgt niet dat er een akkoord is over het verlenen van conclusietermijnen; de wering van geschriften die zonder akkoord over conclusietermijnen ter griffie van het onderzoeksgerecht worden neergelegd, getuigt niet van een excessief formalisme en houdt geen miskenning in van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces; het staat een partij immers vrij om haar conclusies volgens de wettelijke bepalingen toepasselijk in strafzaken neer te leggen.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Uitstel van de zaak voor verdere instaatstelling - Geen akkoord over conclusietermijnen - Indienen van een conclusie ter griffie - Weren van conclusie - Toelaatbaarheid

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0440.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.12 AC nr. ...

De artikelen 28bis, §1, derde lid, 28bis, 3, tweede lid, 28ter, §2 en §4, tweede lid, 56, §1, zesde lid, en 57, §1 van het Wetboek van Strafvordering houden verband met de leiding, het gezag en de verantwoordelijkheid inzake het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek, de daaruit voor politieambtenaren, leden van het openbaar ministerie en onderzoeksrechters volgende informatieverplichtingen en het geheim van het gerechtelijk onderzoek; daaruit volgt niet dat de vermelde informatieverplichtingen substantieel zijn of zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid, noch dat door de enkele niet-naleving ervan artikel 6 EVRM wordt geschonden of het recht van verdediging wordt miskend; de vermelde bepalingen staan evenmin eraan in de weg dat de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom optreden teneinde, overeenkomstig artikel 15, eerste lid, 1°, Wet Politieambt, de misdrijven op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen en de daders ervan te vatten, te arresteren en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid op de wijze en in de vormen bepaald door de wet (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Gebruik van gegevens uit een gerechtelijk onderzoek als politionele informatie - Uitwisseling van gegevens tussen diensten van de federale politie in verschillende arrondissementen - Ontbreken van een voorafgaande mededeling aan de onderzoeksrechter - Toelaatbaarheid

- Art. 15, eerste lid, 1° Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Artt. 28bis, § 1, derde lid, 28bis, § 3, tweede lid, 28ter, §§ 2 en 4, tweede lid, 56, § 1, zesde lid, en 57, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1086.F 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAC.6 AC nr. ...

Wat het toezicht op de voorlopige hechtenis betreft, is de zaak van een inverdenkinggestelde, voor de toepassing van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, niet dezelfde als die van zijn mede-inverdenkinggestelden, zelfs indien hun dezelfde feiten worden verweten.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Cumulatie van rechterlijke ambten in dezelfde zaak

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1043.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.3 AC nr. ...

Tot het gerechtelijk onderzoek naar feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugwet in vereniging behoort ook het onderzoek naar de daarmee verband houdende financiële relaties en transacties en de bestemming van de gelden die mogelijk door die misdrijven werden gegenereerd en dit ongeacht of het gerechtelijk onderzoek ook betrekking heeft op feiten van witwassen.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Omvang - Feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugswet in vereniging - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 42, 3°, 324bis en 505 Strafwetboek

- Art. 2bis, § 3 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.22.0868.N 5 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8 AC nr. ...

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat wanneer aan het dossier gegevens uit een ander strafdossier worden gevoegd, de verdediging inzage krijgt van alle pertinente elementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die beschikbaar zijn; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde elementen zijn toegevoegd aan het dossier; dat recht vereist in de fase van het gerechtelijk onderzoek evenmin dat de verdachte inzage krijgt van andere stukken uit een afzonderlijk strafdossier dan deze die aan het voorliggende dossier zijn gevoegd, louter op grond van zijn niet aannemelijk gemaakte aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.20 en Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Zie Cass. 7 december 2021, AR P.21.1503.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15, en Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Inzage van stukken afkomstig uit een ander dossier - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0250.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat een in België aangevangen observatie wordt voortgezet in Nederland en die voortzetting pas na de uitvoering ervan wordt goedgekeurd door de bevoegde Nederlandse autoriteit, heeft niet tot gevolg dat de Belgische rechter het resultaat van die observatie als onregelmatig bewijs moet weren; de buitenlandse overheid beslist daarenboven zelf over de impact van een grensoverschrijdende observatie op haar soevereiniteit en die autoriteit kan haar goedkeuring steeds onderwerpen aan alle verificaties die zij passend acht (1). (1) Cass. 15 december 2015, AR P.15.0982.N, AC 2015, nr. 717 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie - Grensoverschrijdende observatie - Voortzetting van een in België aangevangen observatie in Nederland - Machtiging - Goedkeuring door de buitenlandse overheid - Tijdstip van de goedkeuring - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering

Het openbaar ministerie dat beschikt over ernstige aanwijzingen dat er strafbare feiten worden gepleegd in het kader van een nog steeds actieve vereniging of organisatie, kan het opstarten van een gerechtelijk onderzoek vorderen voor alle feiten die deel uitmaken van dezelfde activiteit, met inbegrip van de op het moment van de vordering nog te plegen feiten en die aanwijzingen kunnen volstaan als informatie over toekomstige feiten, die dusdanig concreet is dat zij het opstarten van een reactief onderzoek verantwoordt; de rechter oordeelt onaantastbaar voor welke feiten de procureur des Konings de onderzoeksrechter heeft gevorderd, rekening houdend met de bewoordingen van de vordering tot het opstarten van een gerechtelijk onderzoek, eventueel verduidelijkt door de erbij gevoegde stukken en de rechter kan aldus op grond van de voormelde aanwijzingen aannemen dat de vordering van de procureur des Konings zich uitstrekt tot toekomstige strafbare feiten die behoren tot dezelfde activiteit als reeds gepleegde strafbare feiten waarvoor voldoende aanwijzingen voorhanden zijn (1). (1) Cass. 26 maart 2013, AR P.13.0133.N, AC 2013, nr. 212; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 2014, pp. 272-273, nr. 527.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Vordering tot het opstarten van een gerechtelijk onderzoek - Saisine van de onderzoeksrechter - Omvang - Gepleegde of nog niet-gepleegde strafbare feiten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 47 Wetboek van Strafvordering

P.22.0101.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6 AC nr. ...

Het feit dat een vordering tot het opstarten van een gerechtelijk onderzoek onder meer steunt op politionele informatie, ontneemt die informatie niet het karakter van een inlichting en dit is niet anders wanneer de onderzoeksrechter in die informatie, samen met de andere gegevens die uit de vermelde vordering blijken, voldoende ernstige aanwijzingen van het plegen van het onderzochte misdrijf ziet om enkel op grond daarvan een huiszoeking te bevelen.

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Politionele informatie - Inlichting - Aanvang van een gerechtelijk onderzoek - Gevolg

P.22.0548.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.16 AC nr. ...

Indien de inverdenkinggestelde de regelmatigheid betwist van de bewijsverkrijging waaruit de ernstige aanwijzingen van schuld zijn afgeleid, dan is het onderzoeksgerecht slechts gehouden tot een prima facie-onderzoek van de voorgehouden onregelmatigheid en kan het, zo nodig, vervolgens het door artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde onderzoek verrichten (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Voorlopige hechtenis - Ernstige aanwijzingen van schuld - Controle prima facie op de regelmatigheid van het bewijs - Ontbreken van een verzoek tot een zuiveringsprocedure op basis van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Gevolg

- Artt. 16, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 136 en 235bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0505.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.11 AC nr. ...

Hoewel het aan de uitvaardiging van het aanhoudingsbevel voorafgaand verhoor van een verdachte door de onderzoeksrechter een substantieel vormvereiste is dat verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging , voorziet geen enkele bepaling erin dat het proces-verbaal van verhoor, op straffe van nietigheid, moet worden ondertekend door de inverdenkinggestelde of dat het ontbreken van zijn handtekening moet leiden tot zijn invrijheidstelling.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor door de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van verhoor - Niet ondertekend door de inverdenkinggestelde

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1452.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.3 AC nr. ...

De buitenvervolgingstelling die wordt bevolen bij gebrek aan voldoende bezwaren omtrent het aangegeven feit, bewijst het gebrek aan grondslag ervan; de rechter die, niettegenstaande die buitenvervolgingstelling, beslist dat de valsheid van het aangegeven feit niet is bewezen, met andere woorden dat het waarachtig zou kunnen zijn, schendt artikel 445, tweede lid, Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 211.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Buitenvervolgingstelling bij gebrek aan voldoende bezwaren omtrent het aangegeven feit - Invloed op de latere vervolging wegens lasterlijke aangifte

- Art. 445, tweede lid Strafwetboek

P.21.1614.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.9 AC nr. ...

Uit artikel 235bis, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling ter gelegenheid van de behandeling van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen de raadkamerbeschikking dat het feit voorwerp van de burgerlijke partijstelling en de strafvordering geen misdrijf oplevert, slechts kan beslissen tot onontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling en het niet regelmatig ingesteld zijn van de daarop gesteunde strafvordering, indien blijkt dat dit gegeven in het debat was voor het onderzoeksgerecht dan wel indien de kamer van inbeschuldigingstelling daartoe het debat heeft heropend (1). (1) Cass. 5 maart 2003, AR P.02.1496.F, AC 2003, nr. 150, RDPC 2003, 1068; Cass. 12 november 2002, AR P.02.1202.N, AC 2002, nr. 601. Zie Ph. TRAEST, T. DE MEESTER en A. MASSET, "Le règlement de la procédure et le contrôle de la régularité de la procédure", in La loi du 12 mars 1998 réformant la procédure pénale, Luik, Coll. Sc. Fac. Droit Liège, 1998, 214; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 763; Y. LIÈGEOIS en B. DE SMET, "Twintig jaar zuivering van nietigheden tijdens het gerechtelijk onderzoek. Tijd voor verandering of opfrissing van het systeem?", RW 2019-20; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, "Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen", Gompel&Svacina, 2019, 1041; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 942-943.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Nietigheid, grond van niet-ontvankelijkheid of van verval van de strafvordering - Ambtshalve toezicht door de kamer van inbeschuldigingstelling - Recht op tegenspraak

- Art. 235bis, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering

P.22.0139.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.25 AC nr. ...

Wanneer de magistraten van de kamer van inbeschuldigingstelling waarvan de wraking wordt gevraagd zich ingevolge een eerste vordering van het openbaar ministerie met een arrest reeds hebben uitgesproken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie in een gerechtelijk onderzoek overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering ten opzichte van een mede-inverdenkinggestelde en zij geroepen worden ingevolge een nieuwe vordering van het openbaar ministerie met een identiek voorwerp als de eerste en strekkende tot eenzelfde beslissing zich opnieuw uit te spreken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie lastens andere inverdenkinggestelden, dan houdt dat in dat reeds werd geoordeeld over een vordering met een identiek voorwerp; de omstandigheid dat de door de kamer van inbeschuldigingstelling te maken beoordeling moet gebeuren na het horen, minstens het oproepen, van alle partijen en dat de kamer van inbeschuldigingstelling niet gebonden is door wat met het eerste arrest is beslist, belet niet dat die magistraten over het geschil raad gegeven, gepleit of geschreven hebben in de zin van artikel 828, 9°, Gerechtelijk Wetboek, zonder dat één van de drie in die bepaling vermelde uitzonderingsgevallen van toepassing is en dat er wettige verdenking bestaat in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek, aangezien de partijen en derden mogen vrezen dat, gelet op de beslissing die de magistraten reeds hebben genomen met het eerste arrest , zij niet langer op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kunnen doen over de aanhangige vordering (1). (1) De gewraakte magistraten hadden in hun verklaring verwezen naar Cass. 21 maart 2000, AR P.00.0460.N, arrest niet gepubliceerd, waarbij werd beslist dat de medewerking van dezelfde leden van de kamer van inbeschuldigingstelling aan opeenvolgende uitspraken in eenzelfde gerechtelijk onderzoek geen miskenning oplevert van de onpartijdigheid van die leden. Dat arrest betrof het geval waarbij een raadsheer van de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak deed over het hoger beroep tegen de afwijzing van een vraag om aanvullend onderzoek (art.61quinquies Wetboek van Strafvordering) en dan later geroepen werd de rechtspleging te regelen en die vraag om aanvullend onderzoek opnieuw aan bod kwam. Die hypothese lijkt mij verschillend van de voorliggende casus omdat het alsdan ging om twee verschillend te maken beoordelingen op een ander tijdstip. Het Hof besliste dat de beoordeling van het hoger beroep tegen een beslissing ex art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering geen uitstaans heeft met de beslissing over de regeling van de rechtspleging (Cass. 30 mei 2001, AR P.01.0803.F, AC 2001, nr. 322; Cass. 21 maart 2000, AR P.20.0457.N, AC 2000, nr. 196; Cass. 21 maart 2000, AR P.20.0458.N, Juristenkrant 2000/7, 5). Vgl. Cass. 08 mei 2001, AR P.01.0666.N, AC 2001, nr. 263: het feit dat magistraten de regelmatigheid van de strafprocedure hebben onderzocht overeenkomstig art. 235bis Wetboek van Strafvordering belet niet dat zij uitspraak doen over een vraag om bijkomende onderzoekshandelingen ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging, nu dit onderscheiden geschillen betreft. Het essentiële verschil met de voorliggende zaak is dat, zoals moge blijken uit de twee vorderingen van het openbaar ministerie, het hier klaarblijkelijk ging om zaken met een identiek voorwerp. AW

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Gevolg - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle over de bijzondere opsporingsmethoden bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Magistraten die zich ten opzichte van een mede-inverdenkinggestelde hebben uitgesproken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie - Zelfde magistraten die geroepen zijn zich ten opzichte van andere inverdenkinggestelden uit te spreken over de regelmatigheid van dezelfde bijzondere opsporingsmethoden van observaties - Draagwijdte

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Artt. 828, 1°, en 829, 9° Gerechtelijk Wetboek

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het onderzoek werd ingeleid door de burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter en de raadkamer oordeelt dat het feit noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding oplevert, of dat tegen de inverdenkinggestelde generlei bezwaar bestaat, de burgerlijke partij wordt veroordeeld tot het aan de inverdenkinggestelde betalen van de vergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek; overeenkomstig artikel 1 Tarief Rechtsplegingsvergoeding is deze voor elke aanleg verschuldigd; noch uit de voormelde bepalingen noch uit eender welke andere bepaling kan worden afgeleid dat, in een dergelijk geval, de veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep afhankelijk is gesteld van het instellen van een vordering tot toekenning van die rechtsplegingsvergoeding voor de raadkamer.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Gerechtelijk onderzoek geopend door burgerlijke partijstelling - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

P.21.1330.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.2 AC nr. ...

Een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling van een inverdenkinggestelde spreekt zich niet definitief uit over de strafvordering en heeft geen definitief gezag van gewijsde; deze beslissing stelt immers slechts vast dat het in de gegeven omstandigheden en met de beschikbare gegevens op een bepaald ogenblik niet verantwoord is de rechtspleging verder te zetten; dit oordeel kan aldus later nog wijzigen in het geval van andere omstandigheden en beschikbare gegevens.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Voorlopig gezag van gewijsde - Draagwijdte

Uit de artikelen 246 en 247 Wetboek van Strafvordering, die ook van toepassing zijn op een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling, volgt dat deze beslissing niet verhindert dat indien lastens een inverdenkinggestelde nieuwe bezwaren zijn ingekomen, hij op vordering van het openbaar ministerie met een nieuwe beschikking alsnog naar de vonnisrechter wordt verwezen (1); de raadkamer beoordeelt het bestaan van nieuwe bezwaren op het ogenblik dat zij opnieuw is gevat om over de regeling van de rechtspleging te oordelen; niet vereist is dat zij de nieuwe bezwaren in de nieuwe beschikking zelf vaststelt (2); die vaststelling kan ook blijken uit andere aan tegenspraak onderworpen dossierstukken waarnaar de raadkamer in haar nieuwe beschikking verwijst. (1) Cass. 29 november 2016, AR P.15.0214.N, AC 2016, nr. 681. Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 384; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 1023; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 995. (2) Cass. 2 februari 1994, AR P.93.0499.F, AC 1994, nr. 62; Cass. 9 oktober 1985, AR 4558, AC 1985-86, nr. 80; Cass. 7 september 1982, AR 7464, AC 1983, nr. 18; Cass. 8 maart 1965, Pas. 1965, I, 702 met concl. van advocaat-generaal P. MAHAUX; Cass. 29 juli 1954, AC 1954, 766. Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 385; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 1024; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1000.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Nieuwe bezwaren - Vordering van het openbaar ministerie - Moment van beoordeling van de nieuwe bezwaren - Vaststelling van de nieuwe bezwaren in een processtuk - Recht op tegenspraak - Voorwaarden

- Artt. 130, 246 en 247 Wetboek van Strafvordering

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

Voor zover de verwijzingsbeschikking geen onwettigheid inzake de bevoegdheid bevat, maakt ze de zaak bij de feitenrechter aanhangig; ze behoudt haar uitwerking zolang ze niet door het Hof wordt vernietigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Beschikking tot verwijzing

- Art. 130 Wetboek van Strafvordering

P.21.1602.F 28 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211228.2F.1 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verbiedt de onderzoeksrechter die de uitvoering van een huiszoeking in een pand met meerdere aparte woongelegenheden beveelt, te beslissen dat het huiszoekingsbevel op het hele pand betrekking kan hebben.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Pand met meerdere aparte woongelegenheden

P.21.1141.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.3 AC nr. ...

Op grond van artikel 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie niet gehouden een opgeworpen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer de wet een artikel van titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet schendt en het volstaat dat het rechtscollege zijn oordeel verduidelijkt aan de hand van een of meerdere redenen die de beslissing kunnen dragen zonder dat het de reden of de redenen daarvoor omstandig en genuanceerd moet onderbouwen; dit is het geval wanneer de redenen van het bestreden arrest de beslissing kunnen dragen dat het verschil in motiveringsplicht tussen de artikelen 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering het gelijkheidsbeginsel klaarblijkelijk niet miskent en het feit dat de wetgever nadien heeft geoordeeld dat de door de beide artikelen vereiste motiveringsplicht tekstueel diende te worden gelijkgeschakeld op grond van een onderlinge afweging van de privacygevoeligheid van de respectieve ermee beoogde maatregelen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) De feiten dateren van vóór de wet van 29 mei 2016 betreffende het verzamelen en het bewaren van de gegevens in de sector van de elektronische communicatie, BS 18 juli 2016.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Artikel 88bis, Wetboek van Strafvordering - Medewerking van de operator van een elektronisch communicatienetwerk, de verstrekker van een elektronische communicatiedienst of een politiedienst - Motivering - Beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Uit de bepalingen van artikel 46bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 88bis Wetboek van Strafvordering, volgt dat uit de motivering van de schriftelijke beslissing van de procureur des Konings of in voorkomend geval de onderzoeksrechter overeenkomstig artikel 46bis Wetboek van Strafvordering moet blijken dat die beslissing is genomen rekening houdend met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit maar die bepalingen vereisen niet dat de procureur des Konings of de onderzoeksrechter het voldoen aan de voorwaarden van proportionaliteit en subsidiariteit concreet en aan de hand van de feitelijke elementen van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek motiveert zodat die motivering kan bestaan uit een opgave van of een verwijzing naar de feitelijke elementen van de zaak en de noden van het onderzoek (1). (1) Cass. 12 mei 2015, AR P. 13.1399.N, AC 2015, nr. 303; Cass. 17 december 2013, AR P.13.1438.N, AC 2013, nr. 691; Cass. 29 maart 2011, T. Strafr. 2011/6 met noot van J. KERKHOFS en P. VAN LINTHOUT, "Artikel 46bis van het Wetboek van Strafvordering en de motiveringsplicht: de minimis non curat praetor?", 426-431.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Artikel 88bis, Wetboek van Strafvordering - Medewerking van de operator van een elektronisch communicatienetwerk, de verstrekker van een elektronische communicatiedienst of een politiedienst - Motivering - Beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering

P.21.1556.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.14 AC nr. ...

De door artikel 47bis, § 6, 4), derde lid, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven verplichting om in het proces-verbaal van verhoor melding te maken van de naam en hoedanigheid van de beëdigde tolk die zijn bijstand heeft verleend, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid (1). (1) Cass. 25 september 2012, AR P.11.2087.N, AC 2012, nr. 485. Zie evenwel B. DE SMET, "Eed van tolken nieuwe stijl", RW 2017-2018, 2, die van oordeel is dat de eed voor niet-geregistreerde tolken, na de wetswijziging bij Wet van 19 april 2017 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken (BS 31 mei 2017), voorgeschreven blijft op straffe van nietigheid.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor door de onderzoeksrechter - Beëdigd tolk - Vermelding van de naam en hoedanigheid van de beëdigde tolk - Verzuim - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 11 tot 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 47bis, § 6, 4), derde lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0969.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.4 AC nr. ...

De wet bepaalt geen sanctie indien de onderzoeksrechter niet tijdig overgaat tot een inverdenkingstelling en dit kan dan ook niet leiden tot de niet-ontvankelijkheid of het verval van de strafvordering, behoudens indien daardoor de uitoefening van het recht van verdediging van de beklaagde onherroepelijk is aangetast (1); de rechter beslist onaantastbaar of dat het geval is en het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onverantwoorde gevolgen afleidt. (1) Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2002.F, AC 2012, nr. 200, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch op datum in Pas..

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter - Laattijdigheid - Gevolgen

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0995.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.10 AC nr. ...

Het instellen van hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling kan tergend en roekeloos zijn wanneer zij het recht om dit rechtsmiddel aan te wenden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon overschrijdt (1); het enkele gegeven dat een kamer van inbeschuldigingstelling een beslissing van de raadkamer over de toepasselijke verjaringstermijn wijzigt, sluit niet uit dat er sprake kan zijn van procesmisbruik; de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er sprake is van een tergend en roekeloos hoger beroep; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig het bestaan van proceduremisbruik heeft kunnen afleiden. (1) Cass. 20 december 2017, AR P.17.0426.F, AC 2017, nr. 722, RW 2018-19, 1502 noot S. VAN OVERBEKE, "De beklaagde of inverdenkinggestelde als eiser tot schadeloosstelling in de strafprocedure: een reeds oude eend in de strafrechtelijke bijt" (1504-1508); Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N, AC 2015, nr. 33; K.I. Gent 23 april 2020, RABG 2021, 107 noot F. VAN VOLSEM, "Hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een buitenvervolgingstelling: appelleren is riskeren", 107-115. Zie ook R. VERSTRAETEN en J. HUYSMANS, "Ruimte voor een theorie van rechtsmisbruik in het strafprocesrecht?", in Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2012, 509-526.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Tergend en roekeloos hoger beroep - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

P.21.1165.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.13 AC nr. ...

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling over de rechtsvraag of het aan de onderzoeksrechter dan wel aan de voorzitter van de raadkamer staat om de termijn bedoeld in artikel 127, § 3, Wetboek van Strafvordering te bepalen, is geen beslissing over een bevoegdheidsgeschil waartegen onmiddellijk cassatieberoep openstaat; deze rechtsvraag kan immers geen aanleiding geven tot een geschil over rechtsmacht zoals hier bedoeld, maar enkel tot een beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling, die daarover in hoger beroep te oordelen heeft overeenkomstig haar bevoegdheid bepaald in artikel 61quinquies, § 4, Wetboek van Strafvordering; tegen die laatste beslissing staat enkel cassatieberoep open binnen de termijn voor het instellen van cassatieberoep tegen de eindbeslissing over de strafvordering.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Termijn voor inzage in het strafdossier en het indienen van een verzoek tot aanvullend onderzoek - Bepalen van de termijn door de onderzoeksrechter of voorzitter van de raadkamer - Onmiddellijk cassatieberoep - Geschil inzake bevoegdheid - Toelaatbaarheid

- Artt. 61quinquies, § 4, 127, § 3, en 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Er kan geen geschil inzake bevoegdheid bestaan tussen een rechter en een griffier, noch tussen griffiers onderling; het cassatieberoep gericht tegen de beslissing van een rechter of griffier om de termijn te bepalen voor het vragen van bijkomende onderzoekshandelingen ter gelegenheid van de rechtspleging is voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Termijn voor inzage in het strafdossier en het indienen van een verzoek tot aanvullend onderzoek - Bepalen van de termijn door een rechter of griffier - Onmiddellijk cassatieberoep - Geschil inzake bevoegdheid - Toelaatbaarheid

P.21.1408.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.33 AC nr. ...

Indien een in België gevoerd strafonderzoek is opgestart op basis van inlichtingen die zijn bezorgd door een buitenlandse politiedienst waarbij die inlichtingen enkel worden gebruikt om verder in België op autonome wijze bewijzen te verzamelen, dan staat het aan het onderzoeksgerecht in het kader van de beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis prima facie te onderzoeken of de inverdenkinggestelde aannemelijk maakt dat die inlichtingen onregelmatig zijn verkregen en in bevestigend geval of het gebruik van die onregelmatig verkregen inlichtingen niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces van de inverdenkinggestelde dan wel indien die inlichtingen zijn verkregen in overeenstemming met het recht van die buitenlandse staat het gebruik ervan niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1) (1) Cass. 18 april 2017, AR P.16.1292.N, AC 2017, nr. 261; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Onderzoek opgestart op basis van inlichtingen van een buitenlandse politiedienst - Aanvoering dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1008.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10 AC nr. ...

Een gesprek dat beperkt is tot de noodzakelijke dialoog tussen politieambtenaren die met een huiszoeking zijn belast en de persoon bij wie deze onderzoeksmaatregel wordt uitgevoerd, is geen verhoor in de zin van artikel 6.1 EVRM (1); het enkele feit dat de politieambtenaren aan die persoon kennis geven van hun hoedanigheid of van het doel van de huiszoeking of dat zij bepaalde tijdstippen zoals deze van het begin en het einde van de onderzoeksmaatregel noteren, volstaat dan ook niet om te besluiten tot het bestaan van een dergelijk verhoor; hetzelfde geldt voor het enkele feit dat die persoon aan de politieambtenaren zijn identiteit of hoedanigheid ter kennis brengt; geen enkele bepaling vereist dat naar aanleiding van een vraag tot toestemming tot huiszoeking of ter gelegenheid van een huiszoeking of een inbeslagneming, de verdachte wordt bijgestaan door een advocaat of hem de kans wordt geboden zich van de bijstand van een advocaat te verzekeren; op basis van deze principes oordeelt de rechter onaantastbaar in het licht van de gegevens van de zaak of de mededelingen die een persoon doet aan politieambtenaren en de vragen die zij stellen, kunnen worden beschouwd als een verhoor; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176, NC 2017, 554 noot M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; Cass. 14 maart 2012, AR P.12.0404.F, AC 2012, nr. 169 met concl. van advocaat-generaal M. VANDERMEERSCH, op datum in Pas., NC 2013, 241. Zie ook C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 1052; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 433.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Gesprek dat is beperkt tot een noodzakelijke dialoog tussen politieambtenaren en de verdachte bij de uitvoering van de huiszoeking - Gevolg

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op een eerlijk proces, gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verleent aan een persoon die als verdachte van een misdrijf wordt verhoord in de regel het recht op de naleving van de cautieplicht en het recht op bijstand van een raadsman; een verhoor van een verdachte zoals hier bedoeld, is de geleide ondervraging van die verdachte over misdrijven die hem ten laste kunnen worden gelegd, door een daartoe bevoegde persoon geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden (1); niet elke dialoog tussen een politieambtenaar en een persoon die wordt verdacht in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek waaraan die politieambtenaar zijn medewerking verleent, is te beschouwen als een dergelijk verhoor; om dat uit te maken is de rechter niet gebonden door de bewoordingen van het proces-verbaal dat de neerslag van die dialoog bevat; het gebruik van het woord "verhoor" of van formele uitdrukkingen of kennisgevingen die gewoonlijk in de weergave van een verhoor worden vermeld, is dan ook niet determinerend, daarentegen moet de rechter in de eerste plaats acht slaan op de werkelijke inhoud en context van de gestelde vragen en afgelegde verklaringen, zoals die blijken uit het proces-verbaal en zo nodig uit andere gegevens van het strafdossier. (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N, AC 2019, nr. 566, RW 2020-21, 778, NC 2021, 416 noot J. DE SMEDT "Vragen staat vrij, verhoren niet. Op weg naar een positieve definitie van het begrip 'verhoor' uit art. 47bis Sv."; Cass. 28 mei 2019, AR P.19.0127.N, AC 2019, nr. 330; Cass. 6 november 2018, AR P.18.0299.N, AC 2018, nr. 609; Cass. 14 maart 2012, AR P.12.0404.F, AC 2012, nr. 169, NC 2013, 241. Zie M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 431.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor - Begrip

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Een afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde, valt onder het beroepsgeheim van de advocaat van de tweede medebeklaagde en de inhoud van een dergelijk gesprek mag op grond van artikel 90sexies, § 3, Wetboek van Strafvordering niet worden opgetekend (1). (1) Het OM had in deze zaak geconcludeerd tot verwerping van het cassatieberoep op grond van de overweging dat derden zich niet konden beroepen op een miskenning van het beroepsgeheim in dit geval, naar analogie met de cassatierechtspraak inzake de niet-derdenwerking van de Salduz-regeling inzake bijstand van een advocaat.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

Volgens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan enkel tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement worden besloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, of de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; de naleving van de in artikel 90sexies, § 3, Wetboek van Strafvordering bepaalde regeling wordt niet gesanctioneerd met nietigheid, zodat de beslissing waarbij de schuldigverklaring van een beklaagde aan de telastleggingen stoelt op een afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde, zonder na te gaan of het aldus onregelmatig verkregen bewijs de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast dan wel of het gebruik van dat bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces, niet naar recht is verantwoord (1). (1) F.LUGENTZ, "La sanction de l'irrégularité de la preuve en matière pénale après la loi du 24 octobre 2013", JT 2015, p. 185; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 9de ed., 2021, la charte, pp. 1345-1365.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering

- Art. 458 Strafwetboek

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van telefoongesprek - Gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering -

Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Strafwetboek

P.21.0769.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.5 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling onderzoekt bij het verrichten van de door artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde controle of er geen gronden zijn van verval van de strafvordering; indien de kamer daarbij vaststelt dat de strafvordering is verjaard volgt uit artikel 6 EVRM en de artikelen 61quinquies, 127 en 235bis Wetboek van Strafvordering en het recht op een eerlijk proces niet dat het onderzoeksgerecht zich bovendien moet uitspreken over de eventuele nietigheid van de onderzoekshandelingen.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van Inbeschuldigingstelling - Gronden van verval van de strafvordering - Verjaring van de strafvordering

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van Inbeschuldigingstelling - Onderzoek

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

De onderzoeksrechter stelt van de klacht met burgerlijke partijstelling een proces-verbaal op waaruit onder meer moet blijken voor welke feiten de onderzoeksrechter werd geadieerd; indien ter gelegenheid van de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter een schriftelijke klacht werd ingediend waarvan de inhoud niet of niet geheel overeenstemt met het door de onderzoeksrechter opgestelde proces-verbaal, is het dit proces-verbaal dat de draagwijdte van de klacht met burgerlijke partijstelling bepaalt en het staat de kamer van inbeschuldigingstelling te onderzoeken voor welke feiten de onderzoeksrechter is geadieerd.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Klacht met burgerlijke partijstelling - Saisine van de onderzoeksrechter - Beoordeling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Rechtsmacht

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Klacht met burgerlijke partijstelling - Proces-verbaal - Schriftelijke klacht - Saisine van de onderzoeksrechter

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.21.0652.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.13 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden (2). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572. (2) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Miskenning van het recht van verdediging - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen enkele bepaling verleent aan het vonnisgerecht de bevoegdheid om uitspraak te doen over de wettigheid van een verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 20 maart 2012, AR P.11.1774.N, AC 2012, nr. 183; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0556.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205. Zie ook R. VERSTRAETEN en Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p.946-947; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel& Svacina, 2019, 1301-1302; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, II, 1447-1449.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

P.21.0681.F 22 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.8 AC nr. ...

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering bepaalt niet dat wanneer de beklaagde buiten vervolging wordt gesteld, zelfs niet wanneer zijn hoger beroep niet-gegrond werd verklaard, hij tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij kan worden veroordeeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 581.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Niet-gegrond hoger beroep - Toekenning van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

De niet-ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling die tegen een parlementslid is ingesteld, betekent niet dat de burgerlijke partijsteller de inleiding van het onderzoek niet heeft veroorzaakt in de zin van artikel 128 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 581.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Toekenning van een rechtsplegingsvergoeding aan de inverdenkinggestelde - Voorwaarde - Opening van het onderzoek door burgerlijke partijstelling

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling vaststelt dat dat de burgerlijke partij aan de oorsprong lag van de inleiding van het onderzoek en dat dit met een buitenvervolgingstelling werd afgesloten, mag ze niet, zonder aan de wet een voorwaarde toe te voegen die deze niet bevat, weigeren de voormelde burgerlijke partij te veroordelen tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding, op grond dat de strafvordering niet door haar maar door een daaropvolgende vordering van het openbaar ministerie was ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 581.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Toekenning van een rechtsplegingsvergoeding aan de inverdenkinggestelde - Voorwaarde - Opening van het onderzoek door burgerlijke partijstelling - Niet-ontvankelijkheid - Latere vorderingen van het openbaar ministerie die de strafvordering instellen - Invloed

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

P.20.0199.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.17 AC nr. ...

Artikel 19, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek verzet zich niet ertegen dat de kamer van inbeschuldigingstelling die moet beslissen over het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beslissing tot buitenvervolgingstelling van de raadkamer, oordeelt dat de aanvullende onderzoeksmaatregelen die diezelfde kamer van inbeschuldigingstelling heeft bevolen bij toepassing van de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering, gelet op gewijzigde omstandigheden, niet langer noodzakelijk zijn voor de waarheidsvinding; de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt onaantastbaar of er gewijzigde omstandigheden zijn die maken dat de bij toepassing van de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering bevolen onderzoekshandelingen niet langer noodzakelijk zijn voor de waarheidsvinding, maar het Hof gaat wel na of het onderzoeksgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Arrest waarbij bijkomende onderzoekshandelingen worden bevolen - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep - Rechtsmacht - Mogelijkheid om uitspraak te doen over de regeling van rechtspleging - Gewijzigde omstandigheden - Gevolg

- Artt. 61quinquies en 127 Wetboek van Strafvordering
- Art. 19, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0905.N 14 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210714.VAK.5 AC nr. ...

Met het oog op een goede rechtsbedeling kan het wenselijk zijn meerdere gerechtelijke onderzoeken te centraliseren bij eenzelfde onderzoeksrechter; in zoverre deze onderzoeken worden gevoerd door meerdere onderzoeksrechters binnen eenzelfde rechtbank van eerste aanleg wordt niet vereist dat dergelijke centralisatie enkel kan plaatsvinden door een beschikking van de raadkamer (1). (1) R. Declercq, Onderzoeksgerechten, APR, 1993, nr. 346; R. Verstraeten, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, nr. 800 en M-A Beernaert, H. D. Bosly, D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, p. 965.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Centraliseren van meerdere gerechtelijke onderzoeken bij eenzelfde onderzoeksrechter - Onderzoeksrechters binnen eenzelfde rechtbank - Centraliseren door een beschikking van de voorzitter - Wettigheid

- Artt. 61 en 127 Wetboek van Strafvordering

P.21.0362.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.6 AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat niet nader geïdentificeerde politionele informatie waarvan niet aannemelijk wordt gemaakt dat zij op onregelmatige wijze is verkregen, wordt gebruikt als inlichting op basis waarvan een gerechtelijk onderzoek wordt opgestart en autonoom bewijs wordt verzameld en het louter in vraag stellen van de regelmatigheid van die informatie door de beklaagde volstaat niet om de onregelmatigheid ervan aannemelijk te maken.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Niet nader geïdentificeerde politionele informatie - Gebruik als inlichting bij het opstarten van een gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid

Inlichtingen gesteund op politionele informatie en het openbaar gerucht kunnen voldoende precieze aanwijzingen en concrete feiten, eigen aan de zaak, opleveren om op basis daarvan een afluistermaatregel te motiveren (1). (1) Cass. 17 december 2013, AR P.13.1438.N, AC 2013, nr. 691.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluistermaatregel - Motivering van de afluistermaatregel - Artikelen 90ter, § 1, vierde lid, en 90quater, § 1, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering - Precieze aanwijzingen en concrete feiten - Inlichtingen gesteund op politionele informatie en het openbaar gerucht

- Art. 90quater, § 1, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 90ter, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.21.0414.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.18 AC nr. ...

De inverdenkinggestelde die bij dezelfde beslissing van het onderzoeksgerecht voor bepaalde feiten naar het vonnisgerecht wordt verwezen en voor andere feiten buiten vervolging wordt gesteld, is ingevolge zijn buitenvervolgingstelling gerechtigd op een rechtsplegingsvergoeding lastens de burgerlijke partij door wiens klacht bij de onderzoeksrechter de strafvordering aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 17 maart 2020, AR P.19.1161.N, AC 2020, nr. 195, T. Strafr. 2020/6, 422 en noot J. LAMBRECHTS, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: ambtshalve veroordeling in de onderzoeksfase mogelijk en zelfs verplicht, of toch niet?"; D. DILLENBOURG, "Répétibilité des frais de défense en matière pénale ou l'avènement de l'indemnité de procédure nouvelle", RDP 2008, p. 122; F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding en de strafrechter: een ietwat moeilijk huwelijk", NC 2008, 379-425, nr. 189: R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering 2012, nr. 1394: J. LAMBRECHTS, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken", in Comm. Straf., 2019, nr. 28: J. MEESE en P. TERSAGO, "De rechstplegingsvergoeding in strafzaken" in B. VAN DEN BERGH en S. SOBRIE, "Wie zal dat betalen…? De rechtsplegingsvergoeding ont(k)leed", p. 357, nr. 423.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Gedeeltelijke buitenvervolgingstelling en verwijzing van de inverdenkinggestelde - Rechtsplegingsvergoeding lastens de burgerlijke partij

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Gedeeltelijke buitenvervolgingstelling en verwijzing van de inverdenkinggestelde - Rechtsplegingsvergoeding lastens de burgerlijke partij

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

P.20.1217.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.5 AC nr. …

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de nietigheid van de verwijzing heeft vastgesteld, moet ze, krachtens het haar door artikel 215 Wetboek van Strafvordering toegekende evocatierecht, zelf beslissen over het al dan niet bestaan van voldoende bezwaren (1). (1) Cass. 29 januari 2003, AR P.02.1368.F, AC 2003, nr. 64.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Nietigheid van de beschikking tot verwijzing

- Art. 135, § 2, en 215 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de raadkamer de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen zonder vast te stellen dat er bezwaren zouden bestaan, vormt dergelijk verzuim een nietigheidsgrond van de beschikking tot verwijzing.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Beschikking tot verwijzing - Verzuim om het bestaan van voldoende bezwaren vast te stellen - Nietigheidsgrond van de beschikking

- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.21.0245.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.9 AC nr. …

Wanneer de raadkamer met een niet-bestreden beschikking heeft geoordeeld dat de zaak niet in staat van wijzen is om de rechtspleging te regelen, heeft zij haar rechtsmacht over dit geschilpunt uitgeput en zij kan op die beslissing niet terugkomen, behoudens indien het onderzoek werd vervolledigd of in geval van gewijzigde omstandigheden; niet vereist is dat de beide situaties zich voordoen en evenmin wordt de rechtsmacht van de raadkamer om de rechtspleging te regelen gehinderd door het feit dat het onderzoek anders wordt vervolledigd of de omstandigheden anders zijn gewijzigd dan vermeld in haar eerdere beschikking (1). (1) Zie Cass. 17 april 2012, AR P.11.2059.N, AC 2012, nr. 234.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Niet-bestreden beschikking waarbij geoordeeld werd dat de zaak niet in staat van wijzen is - Beschikking die rechtsmacht over dit geschilpunt uitput - Gevolg - Mogelijkheid om opnieuw uitspraak te doen over hetzelfde geschilpunt - Voorwaarden

P.20.1325.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7 AC nr. …

De betrouwbaarheid van een bewijselement behoort tot de beoordeling van de bewijswaarde ervan; daarover kan enkel de vonnisrechter zich uitspreken.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Zuivering van nietigheden - Criterium van de betrouwbaarheid van het bewijs

De regel van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geldt voor alle onregelmatigheden, ook al houden zij een inbreuk in op een regel van rechterlijke organisatie (1); er bestaat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven verbod voor de onderzoeksrechter om feiten te onderzoeken waarvoor hij niet is gelast met een ontvankelijke akte; hieruit volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een bewijselement opgeleverd door een onderzoeksdaad voor feiten waarvoor de onderzoeksrechter niet regelmatig was gelast door een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling, enkel nietig kan verklaren en als bewijs uitsluiten wanneer zij oordeelt dat het gebruik van dat bewijselement het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Uitsluiten van bewijsgegevens verzameld na de klacht - Recht op een eerlijk proces

- Artt. 63, 131 en 235bis Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Derden in de zin van artikelen 76, eerste lid en tweede lid en 683, eerste lid Wetboek van Vennootschappen zijn zij die met de vennootschap wegens haar bestaan hebben gehandeld; deze wetsbepalingen beschermen immers de derden die met de vennootschap of met haar organen plegen te handelen en voor wie de openbaar te maken akten om die reden relevant zijn; degene waartegen de vennootschap een klacht met burgerlijke partijstelling indient, is geen derde in de zin van die bepalingen; hetzelfde geldt voor de onderzoeksrechter waarbij de klacht wordt ingediend; de rechtsband waarin de vennootschap die personen met haar klacht betrekt, steunt immers op een beweerde onrechtmatige daad of op de wet en is dus onvrijwillig; bijgevolg zijn alle bestaande akten en gegevens van de vennootschap hen onmiddellijk tegenstelbaar; die wetsuitlegging ontzegt aan de verkrijgende vennootschap niet het recht op toegang tot de rechter in de periode tussen de fusie en de bekendmaking ervan; de fusie kan immers worden vermeld bij de klacht met burgerlijke partijstelling, zodat belanghebbenden daarvan kennis kunnen nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling namens de overgenomen vennootschap vóór de openbaarmaking van de akte van overname - Tegenstelbaarheid van de overname aan de onderzoeksrechter en aan personen tegen wie de vennootschap klacht indient

- Artt. 76, eerste en tweede lid, en 683, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.20.1307.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4 AC nr. ...

Het staat aan het openbaar ministerie om de griffier die bij toepassing van artikel 127, § 2, Wetboek van Strafvordering de inverdenkinggestelde in kennis moet stellen van plaats, dag en uur van de behandeling door de raadkamer van de vordering tot regeling van de rechtspleging, de nodige gegevens te bezorgen en deze kennisgeving moet, zo de betrokkene geen gekozen woonplaats heeft of niet kan worden bereikt per faxpost, worden toegestuurd aan de woon- of verblijfplaats van de inverdenkinggestelde zoals die is gekend door het openbaar ministerie of had moeten zijn gekend, waarbij die kennis van het openbaar ministerie moet worden beoordeeld op basis van de gegevens waarover het openbaar ministerie op het ogenblik van het versturen van de oproeping beschikte of kon beschikken zodat indien op basis van de gegevens die ter beschikking staan van het openbaar ministerie niet de woon- of verblijfplaats van de inverdenkinggestelde kan worden achterhaald, op het openbaar ministerie niet de verplichting rust om daar actief op zoek naar te gaan; zo volgt uit het enkele feit dat een inverdenkinggestelde zich tijdens het gerechtelijk onderzoek in het buitenland bevindt of heeft bevonden of is of was opgesloten in een buitenlandse gevangenis niet noodzakelijk de verplichting om bij de buitenlandse overheid navraag te doen naar de woon- of verblijfplaats van de inverdenkinggestelde en die informatie is overigens niet noodzakelijk dienstig om de woon- of verblijfplaats te kennen van de inverdenkinggestelde op het tijdstip van de oproeping (1). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kennisgeving van plaats, dag en uur van de behandeling aan de inverdenkinggestelde - Gegevens te verschaffen door het openbaar ministerie - Draagwijdte

- Art. 127, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.20.1060.F 14 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.7 AC nr. ...

Om het betrokken parlement toe te laten met kennis van zaken het door de artikelen 59, eerste lid, en 120 Grondwet, bepaalde toezicht uit te oefenen, deelt de procureur-generaal hem het dossier met de stukken mee die betrekking hebben op de feiten die verweten worden aan het lid waarnaar een afgesloten onderzoek is verricht, en die hij wil vervolgen, evenals de vordering die hij bij de raadkamer aanhangig zal maken; de parlementsleden moeten zich ervan verzekeren dat het verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid berust op een dossier van de rechtspleging dat de objectieve gegevens bevat waarop het bestaan van de in de vordering van het openbaar ministerie vermelde strafbare feiten is gegrond en die het ernstig karakter van de vervolging aantonen; de omstandigheid dat er in het verdere verloop van de rechtspleging stukken aan het dossier zijn toegevoegd, heeft geen invloed, voor zover die stukken niet leiden tot een wijziging van de vorderingen betreffende de feiten waarvan het parlement heeft kennisgenomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Vervolging ten laste van een parlementslid - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Aan het parlement mee te delen dossier - Samenstelling - Onderzoek door het parlement - Draagwijdte - Latere toevoeging van stukken aan het dossier

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het met toepassing van de artikelen 59, eerste lid, en 120 Grondwet door het parlement uitgevoerde toezicht loopt geenszins vooruit op de schuld van het lid wiens opheffing van de onschendbaarheid wordt gevraagd, aangezien het debat hierover behoort tot de bevoegdheid van de rechterlijke macht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Vervolging ten laste van een parlementslid - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Toezicht door het parlement

- Art. 127 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

De grondwettelijke regels betreffende de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid hebben tot doel de goede werking van het parlement te waarborgen; het parlement dient enerzijds na te gaan of de vervolging ernstig lijkt, dit wil zeggen of ze niet is ingegeven door redenen die geen verband houden met de goede rechtsbedeling, of ze niet kennelijk onontvankelijk is of gegrond op een niet-strafbaar feit en of ze steunt op precieze telastleggingen en, anderzijds, of de afwezigheid van het betrokken parlementslid geen belemmering vormt voor de werkzaamheden van het parlement.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Vervolging ten laste van een parlementslid - Verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid - Toezicht door het parlement - Doel - Beoordelingscriteria

- Artt. 59, eerste lid, en 120 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0099.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer, bij de regeling van de rechtspleging, nalaat uitspraak te doen over een telastlegging of over feiten die bij de onderzoeksmagistraat aanhangig zijn gemaakt, wordt dat verzuim niet bestraft met de nietigverklaring van de beschikking, maar wordt het hersteld door een nieuwe rechtsdagbepaling van de zaak voor de raadkamer om haar in staat te stellen volledige uitspraak te doen door, indien nodig, een aanvullende beschikking uit te vaardigen (1). (1) Zie Cass. 26 september 2007, AR P.07.0978.F, AC 2007, nr. 438, aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 991, noot 172; Cass. 29 mei 2001, AR P.01.0502.N, AC 2001, nr. 318 (een dergelijk verzuim houdt geen buitenvervolgingstelling in); Cass. 10 augustus 1998, AR P.98.1095.F, AC 1998, nr. 365 (wanneer de raadkamer geen uitspraak heeft gedaan ten aanzien van alle inverdenkinggestelden). In hoofdzaak heeft het OM geconcludeerd dat, gesteld dat het middel gegrond is, het cassatieberoep met toepassing van artikel 420 Wetboek van Strafvordering niet ontvankelijk is in zoverre het werd ingesteld tegen een beslissing die niet in laatste aanleg is gewezen, aangezien artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering met name toestaat om hoger beroep in te stellen tegen een verwijzingsbeschikking in geval van verzuim; zie Cass. 13 september 2005, AR P.05.0705.N, AC 2015, nr. 431; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 189.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Verslag van de onderzoeksrechter - Verwijzingsbeschikking - Verzuim om te beslissen over een telastlegging of over feiten die bij de onderzoeksmagistraat aanhangig zijn gemaakt - Herstel - Rechtspleging

- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.20.1120.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.14 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of een oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade aannemelijk is, met andere woorden of het aannemelijk is dat die schade zich ook zonder dat feit zou hebben voorgedaan zoals ze zich in concreto heeft voorgedaan; het Hof gaat wel na of het onderzoeksgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die geen verband ermee houden of met het begrip oorzakelijk verband onverenigbaar zijn (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof.

Hij die beweert te zijn benadeeld door een misdaad of een wanbedrijf, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, de omvang ervan en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf; wel moet de beweerde benadeelde, wil zijn burgerlijke-partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239, NC 2020, 476; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0895.N, AC 2018, nr. 128; Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285; Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.1191.F, AC 2011, nr. 576, JLMB 2012, 449 noot N. COLETTE-BASECQZ; Cass. 18 januari 2011, AR P.10.1252.N, AC 2011, nr. 50; Cass. 26 oktober 2010, AR P.09.1662.N, AC 2010, nr. 632; Cass. 3 april 2007, AR P.07.0041.N, AC 2007, nr. 168; Cass. 11 februari 2003, AR P.02.0394.N, AC 2003, nr. 94; Cass. 8 oktober 2002, AR P.02.0419.F, AC 2002, nr. 516, NJW 2002, 499 noot M. DE SWAEF, RW 2003-04, 297 noot A. VANDEPLAS, T. Strafr. 2003, 294 noot R. VERSTRINGHE; Cass. 21 september 1999, AR P.99.0743.N, AC 1999, nr. 475; Cass. 21 december 1993, AR P.93.1353.N, AC 1993, nr. 539, RW 1993-94, 777. Zie S. VAN OVERBEKE, "Strafrechtelijke gevolgen van een onontvankelijke burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter", RW 2008-09, 1458-1465; F. DERUYCK, "De burgerlijke vordering voor de strafrechter: een status quaestionis aan de hand van de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie", in CBR Jaarboek 2010-11, Intersentia, 2011, 385-387; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 2012, 220-222; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 200; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1240-1241; S. VERHELST, De rol van het slachtoffer in het straf(proces)recht, Intersentia, 2014, 195-229; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 914; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 722-729.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Art. 63 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Art. 63 Wetboek van Strafvordering

Weliswaar moet de beweerde benadeelde op het moment van zijn klacht met burgerlijke-partijstelling nog niet het bewijs leveren van het oorzakelijk verband tussen zijn schade en de aangeklaagde feiten, maar moet hij dat verband slechts aannemelijk maken; daartoe volstaat evenwel niet zijn loutere bewering dat hij is benadeeld door feiten die beantwoorden aan een misdaad of een wanbedrijf en die hij aan een derde verwijt, dergelijke bewering bindt het onderzoeksgerecht niet en ontslaat het niet van de plicht om, zelfs ambtshalve, na te gaan of er tussen de aangeklaagde feiten en de beweerde schade een voldoende aannemelijk oorzakelijk verband bestaat om op grond daarvan een gerechtelijk onderzoek naar die feiten te verantwoorden.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Loutere bewering van benadeling door een misdaad of wanbedrijf - Toezicht van het onderzoeksgerecht op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Loutere bewering van benadeling door een misdaad of wanbedrijf - Toezicht van het onderzoeksgerecht op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling

P.20.1170.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.3 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige zijn verslag heeft opgesteld op basis van de gegevens die hem op dat ogenblik bekend waren en dus zonder het standpunt te kennen van een beklaagde die pas later werd verhoord of van een door een beklaagde geraadpleegde technisch raadgever of uit de enkele omstandigheid dat aan een door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige niet is gevraagd of hij in het licht van die achteraf opgedoken gegevens bij zijn bevindingen blijft dan wel of die tot aanpassing verplichten, volgt niet dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde is miskend; het recht op een eerlijk proces van een beklaagde is afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid die de beklaagde heeft om voor de rechter de bevindingen van de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige te bekritiseren en aan te geven waarom een aanvullend deskundigenonderzoek of het horen van de deskundige op de rechtszitting noodzakelijk is, zonder evenwel dat de rechter op een dergelijk verzoek steeds moet ingaan aangezien het aan de rechter staat onaantastbaar te oordelen of rekening houdend met het proces in zijn geheel en in het licht van de concrete elementen van de zaak het voor de waarheidsvinding of ter vrijwaring van het recht van verdediging van de beklaagde noodzakelijk is een aanvullend deskundigenonderzoek te bevelen of de deskundige te horen op de rechtszitting (1). (1) Cass. 12 april 2000, AR P.00.0136.F, AC 2000, nr. 249, RW 2001-2002, 306 met noot van B. DE SMET, "De samenwerking tussen de deskundige en de partijen in strafzaken"; P. TRAEST en P. VAN CAENEGEM, "De tegensprekelijkheid van het deskundigenonderzoek in strafzaken: een status questionis ten behoeve van de praktijk", T. Strafr.2000, 45-53; zie Arbitragehof nr. 24/97, 30 april 1997, BS 19 juni 1997, JLMB 1997, 788, noot A. MASSET, JT 1997, 494, RDP 1997, 792.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundige aangesteld door de onderzoeksrechter - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

P.20.1012.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.16 AC nr. ...

Behoudens toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering kan het onderzoeksgerecht bij de regeling van de rechtspleging slechts oordelen over feiten die bij dit onderzoeksgerecht aanhangig zijn gemaakt; wanneer blijkt dat de onderzoeksrechter, al dan niet naar aanleiding van een aanvullende klacht met burgerlijke partijstelling, nog gelast is met andere feiten, die nog niet bij het onderzoeksgerecht aanhangig zijn gemaakt, verplicht geen enkele wetsbepaling het onderzoeksgerecht om het dossier met betrekking tot die andere feiten naar de procureur des Konings te verwijzen.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Feiten die niet bij het onderzoeksgerecht aanhangig zijn - Andere feiten waarmee de onderzoeksrechter gelast is - Beoordeling

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering

P.20.1144.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.6 AC nr. ...

De verplichting voor de onderzoeksrechter om op grond van artikel 89bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering de redenen voor de delegatie van de uitvoering van de huiszoeking te vermelden heeft een louter vormelijk karakter, waarvan de niet-naleving niet wordt gesanctioneerd (1). (1) Zie Cass. 18 november 1997, AR P.96.1364.N, AC 1997, nr. 485.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Huiszoekingsbevel - Delegatie - Vereiste vermeldingen - Sanctie

- Art. 89bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering over het toezicht op de regelmatigheid van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethode observatie is bindend voor de vonnisrechter; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling naar aanleiding van dit toezicht een bij conclusie aangevoerd verweer beantwoordt over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethode, is de rechter ten gronde aan wie datzelfde verweer wordt voorgelegd, niet gehouden hierop te antwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie - Controle door de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

P.20.1234.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.11 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf te zijn benadeeld, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, haar omvang en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf; evenwel moet de beweerde benadeelde, wil zijn burgerlijke-partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken (1); de enkele omstandigheid dat de belastingadministratie wacht met de behandeling van het bezwaarschrift van een belastingplichtige over verschuldigde vennootschapsbelastingen totdat de strafrechter zich heeft uitgesproken over een klacht met burgerlijke-partijstelling van de belastingplichtige tegen derden die valse verklaringen zouden hebben afgelegd, die een impact zouden kunnen hebben op de betwisting over de verworpen beroepskosten van die belastingplichtige, verplicht het onderzoeksgerecht niet ervan uit te gaan dat die verklaringen bepalend zijn voor de uitslag van de fiscale administratieve betwisting; evenmin belet de omstandigheid dat de belastingadministratie nog geen uitspraak heeft gedaan over het bezwaarschrift van de belastingplichtige, dat het onderzoeksgerecht op grond van de aan dat gerecht voorgelegde gegevens oordeelt dat de klager geen reële en persoonlijke schade ingevolge de aangeklaagde valsheden aannemelijk maakt omdat het onwaarschijnlijk is dat die valsheden de beoordeling van het fiscale geschil zullen beïnvloeden. (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0895.N, AC 2018, nr. 128; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285; Cass. 3 april 2017, AR P.07.0041.N, AC 2007, nr. 168.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Ambtshalve toezicht - Klacht met burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Aannemelijk maken van reële en persoonlijke schade - Klacht over valse verklaringen van derden in een fiscale procedure - Ontbreken van een uitspraak van de belastingadministratie op moment van de uitspraak van het onderzoeksgerecht - Impact van de beweerde valse verklaringen op de uitslag van de fiscale procedure - Bewijswaarde van andere gegevens van het strafdossier

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.20.1117.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.5 AC nr. ...

Artikel 90sexies, § 1, 2°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de aangewezen officieren van gerechtelijke politie aan de onderzoeksrechter de overschrijving of weergave van de voor het onderzoek van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of gegevens en de eventuele vertaling ervan ter beschikking stellen en de naleving van die vormvoorwaarde is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven; uit artikel 90septies, § 6, Wetboek van Strafvordering volgt dat iedere procespartij de mogelijkheid heeft om het geheel van de opgenomen communicaties of gegevens zelf te raadplegen en de rechter kan verzoeken om bijkomende delen van de opgenomen communicatie of gegevens over te schrijven of weer te geven, zodat aldus iedere procespartij de juistheid en de betrouwbaarheid van de politionele samenvatting van een opgenomen communicatie kan controleren en nagaan of bepaalde delen bijkomend moeten worden overgeschreven of weergegeven waardoor het recht van verdediging afdoende gewaarborgd is (1). (1) L. ARNOU, "Afluisteren tijdens het gerechtelijk onderzoek", Comm.Straf., afl. 59, pp. 70-78.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Telefoontap - Weergave van de opgenomen communicaties - Draagwijdte - Bijkomende weergave

- Art. 90sexies, § 1, 2°, en 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

P.20.1054.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.4 AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel vereist dat een geluidsopname wordt gemaakt van alle contacten die een undercoveragent in het kader van een door artikel 47octies Wetboek van Strafvordering bedoelde infiltratie onderhoudt; een dergelijke vereiste, die de uitvoering van deze bijzondere opsporingsmethode in de praktijk onmogelijk zou maken, kan evenmin worden afgeleid uit de verplichting voor de rechter om een provocatieverweer dat op een enigszins aannemelijke wijze wordt aangevoerd, te onderzoeken en te beantwoorden.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Beoordeling van het provocatieverweer - Draagwijdte - Infiltratie - Geluidsopname van de contacten van de undercoveragent - Recht van verdediging

- Art. 47octies Wetboek van Strafvordering

Uit de bepaling van artikel 47novies, § 2, tweede tot en met vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat moet worden aangenomen dat de bedoelde processenverbaal een waarheidsgetrouwe weergave bevatten van de verschillende fasen van de infiltratie, onverminderd het wettelijk verbod om gegevens te vermelden als bedoeld door artikel 47novies, § 2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en de in artikel 47octies, § 3, 6°, Wetboek van Strafvordering bedoelde officier van gerechtelijke politie, dit is de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie, alsook het openbaar ministerie, worden geacht daarbij loyaal op te treden; het komt de partijen toe aannemelijk te maken dat de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie en het openbaar ministerie niet alle voor de partijen in het strafproces relevante informatie hebben opgenomen of laten opnemen in deze processen-verbaal en dat hierdoor het recht van verdediging is miskend en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) H. BERKMOES en J. DELMULLE, De bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden, Politeia, Editie 2011, inz. pp. 671-726.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie - Processen-verbaal - Optreden van de officier van gerechtelijke politie en van het openbaar ministerie - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

P.19.0811.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.9 AC nr. ...

Uit de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 31/2019 van 28 februari 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat ingeval van een gerechtelijk onderzoek lastens de in artikel 479 Wetboek van Strafvordering bedoelde magistraten, andere dan die bedoeld in artikel 481 van dat wetboek, bij het afsluiten van dat onderzoek de rechtspleging wat hen en de daders van een samenhangend misdrijf betreft moet worden geregeld overeenkomstig de gemeenrechtelijke regels van de strafrechtspleging; de vraag rijst of het ontzeggen van een dergelijke procedure aan een verdachte niet-houder van het voorrecht van rechtsmacht en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid van aanhangig making bij de vonnisgerechten door de procureur des Konings met een rechtstreekse dagvaarding in de omstandigheden van de zaak, om reden dat bij afsluiten van het onderzoek door een raadsheer-onderzoeksrechter de strafvervolging is vervallen (door minnelijke schikking) lastens de medeverdachte die magistraat is, geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet, zodat er grond is tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Voorrecht van rechtsmacht

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Voorrecht van rechtsmacht

Uit het arrest 124/2020 van 24 september 2020 van het Grondwettelijk Hof volgt dat als een gerechtelijk onderzoek is ingesteld tegen een houder van het voorrecht van rechtsmacht en een andere persoon, de raadsheer-onderzoeksrechter het onderzoek afsluit met een beschikking tot mededeling en de procureur-generaal daarna een sepotbeslissing of een minnelijke schikking neemt ten aanzien van de houder van het voorrecht van rechtsmacht wegens, de procureur des Konings de zaak lastens de andere persoon niet aanhangig kan maken bij het vonnisgerecht met een rechtstreekse dagvaarding; over het verdere verloop van het gerechtelijk onderzoek lastens die persoon moet worden beslist door regeling der rechtspleging, overeenkomstig de artikel 127 Wetboek van Strafvordering (1). (1) In deze zaak heeft het Hof op 26 november 2019 (P.19.0811.N), met andersluidende conclusie OM, twee prejudiciële vragen gesteld aan het Grondwettelijk Hof, dat bij arrest van 24 september 2020 (arrest 124/2020) een schending aannam van de artikelen 10 en 11 Grondwet (gelijkheidsbeginsel) in zoverre de regels over het gerechtelijk onderzoek en het voorrecht van rechtsmacht niet voorzien in een regeling der rechtspleging bij het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek gevoerd tegen een houder van het voorrecht van rechtsmacht en een andere persoon, in het bijzondere geval dat de strafvordering tegen de houder van het voorrecht van rechtsmacht op dat moment reeds is vervallen door een minnelijke schikking of een sepotbeslissing van de procureur-generaal. Over de afsluiting van het gerechtelijk onderzoek in geval van voorrecht van rechtsmacht, zonder afsplitsing van de zaak wegens het verval van de strafvordering ten aanzien van de titularis van voorrecht van rechtsmacht, deed het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak op 12 februari 2015 (arrest 19/2015), 20 oktober 2016 (arrest 131/2016), 1 februari 2018 (arrest 9/2018), 22 maart 2018 (arrest 35/2018) en 28 februari 2019 (arrest 31/2019), www.const-court.be. Zie alg. J. de CODT, "De vervolging van magistraten", in Statuut en deontologie van de magistraat, Die Keure, 2020, 289-323; E. VAN DOOREN, "Grondwettelijk Hof bevestigt onmiddellijke bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling bij voorrecht van rechtsmacht", R.A.B.G. 2019, 684-687; I. MENNES, "Voorrecht van rechtsmacht", T. Strafr. 2015, 71-72; O. MICHIELS, "Connexité et règlement de la procédure dans les hypothèses de privilège de juridiction", J.T. 2018, p. 396; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2017, p. 1708-1711; T. DE COSTER, "Controle op en afsluiting van het gerechtelijk onderzoek inzake voorrecht van rechtsmacht: recente ontwikkelingen", RW 2018-19, 444-447, H. SEVERIJNS, "Voorrecht van rechtsmacht van magistraten", NJW 2018, 259-259; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 850. BDS

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Voorrecht van rechtsmacht

- Artt. 127, 479 en 481 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Voorrecht van rechtsmacht

- Artt. 127, 479 en 481 Wetboek van Strafvordering

P.20.0956.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan niet, in het kader van de loutere controle van de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis, de strafvervolging niet-ontvankelijk verklaren in een eindbeslissing zonder artikel 235bis Wetboek van Strafvordering toe te passen, dat, in het kader van het ambtshalve onderzoek van de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en met het oog op een goede rechtsbedeling, voorschrijft het debat te heropenen, alle partijen op te roepen en een debat op tegenspraak te houden, opdat in hetzelfde arrest over de voormelde controle uitspraak kan worden gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21; het Hof heeft in een soortgelijke zaak, in twee opeenvolgende arresten, allereerst de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel vastgesteld, in zoverre het was gericht tegen de beslissing over de voorlopige hechtenis waarin de invrijheidsstelling van de verweerder werd bevolen, en voor het overige de behandeling van de zaak uitgesteld tot na de verstrijkdatum van de bij artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van twee maanden voor de neerlegging van de memorie, en heeft vervolgens het bestreden arrest vernietigd in zoverre het uitspraak doet over de regelmatigheid van de strafvordering (Cass. 23 december 2020 en 3 maart 2021, AR P.20.1247.F, niet gepubliceerd). (M.N.B.)

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Ambtshalve toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Vervolgingen niet ontvankelijk - Eindbeslissing

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

Tegen de eindbeslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die, in het kader van het onderzoek van de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis, de strafvervolging niet-ontvankelijk verklaart, staat cassatieberoep open (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindbeslissing - Beslissing waartegen cassatieberoep openstaat

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.20.0818.F 16 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat opgenomen mededelingen of gegevens die niet relevant zijn geacht, niet meer door de verdediging kunnen worden geraadpleegd of overgeschreven, belet de feitenrechter niet om bij de beoordeling van de schuld van de beklaagde de mededelingen in aanmerking te nemen die, na door de onderzoeksrechter als relevant te zijn beoordeeld, in een proces-verbaal zijn overgeschreven en opgenomen, mits de betrouwbaarheid ervan niet wordt aangetast en het gebruik ervan in dergelijke omstandigheden niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 781.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Directe telefoontap - Irrelevant geachte opgenomen gesprekken - Raadpleging wegens technisch defect onmogelijk - Gevolg - Inaanmerkingneming van de relevant geachte en overgeschreven gesprekken

- Art. 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering is enkel de kamer van inbeschuldigingstelling belast met de controle op de regelmatigheid en op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de controle op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie heeft uitgevoerd, bindt haar beslissing het vonnisgerecht; hieruit volgt dat het vonnisgerecht niet bevoegd is om de regelmatigheid van de beslissingen van het onderzoeksgerecht rechtstreeks of onrechtstreeks te onderzoeken of te beoordelen (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.09.0079.N, AC 2009, nr. 169, §§ 7 tot 9; Rev. dr. pén. crim. 2009, p. 1040, noot A. MASSET, "Les méthode particulière de recherche: chasse gardée pour le gardien"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 864, al. 2.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie en infiltratie - Controle op de regelmatigheid van de toepassing ervan - Kamer van inbeschuldigingstelling - Exclusieve bevoegdheid - Bevoegdheden van het vonnisgerecht

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

P.20.0800.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.9 AC nr. ...

De onderzoeksrechter is niet verplicht het verhoor van getuigen zelf te verrichten en hij kan het verhoor van getuigen ook opdragen aan de politie in welk geval de artikelen 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering niet van toepassing zijn; de artikelen 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering zijn overigens niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en evenmin substantieel.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor getuige - Geen verplichting voor onderzoeksrechter om verhoor zelf te verrichten

- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering

P.20.1073.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.14 AC nr. ...

De ernstige aanwijzingen van een strafbaar feit die vereist worden door de artikelen 46quinquies en 47sexies, §2 , tweede lid, Wetboek van Strafvordering kunnen niet worden gelijkgesteld met de ernstige aanwijzingen van schuld lastens een verdachte, maar hebben betrekking op de vereiste evenredigheid tussen de gebruikte opsporingsmethode en de ernst van het desbetreffende misdrijf (1). (1) Zie (m.b.t. art. 47sexies Sv.) Cass. 19 november 2013, AR P.13.1779.N, AC 2013, nr. 616, met concl. van M. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie - Voorwaarden - Ernstige aanwijzingen - Begrip - Evenredigheid

- Artt. 46quinquies en 47sexies Wetboek van Strafvordering

P.19.1263.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.7 AC nr. ...

Wanneer bewijzen die voor de bodemrechter worden aangevoerd afkomstig zijn van een telefoontap in een dossier dat hem niet is overgelegd, oefent het vonnisgerecht toezicht uit op de wettigheid van die maatregel op grond van de op die telefoontap betrekking hebbende beschikkingen en stukken die hem regelmatig in afschrift tijdens het debat worden overgelegd; niet vereist is dat het vonnisgerecht hierbij noodzakelijk de overlegging beveelt van het volledige strafdossier waarin die telefoontap werd bevolen (1). (1) Cass. 25 februari 2009, AR P.08.1818.F, AC 2009, nr. 157.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Telefoontap - Bodemrechter - Bewijzen afkomstig van een telefoontap aangewend in een dossier dat niet is voorgelegd - Toezicht op de wettigheid van de maatregel

- Artt. 90ter en 90quater, § 1, 1° Wetboek van Strafvordering

P.20.0609.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2F.24 AC nr. ...

De wet legt geen enkel bijzonder vormvereiste op voor de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek waarmee het openbaar ministerie de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig maakt; gelet, evenwel, op het schriftelijk karakter van het gerechtelijk onderzoek, moet de vordering tot het instellen van dat onderzoek gedagtekend en ondertekend worden door een magistraat van het openbaar ministerie (1); het maakt niet uit dat laatstgenoemde de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig maakt door een vordering die hem ongetekend en per elektronische weg wordt toegestuurd, mits het stuk dat het instrument van die vordering vormt, vervolgens wordt vastgesteld door een ondertekend geschrift. (1) Zie, wat betreft de mondelinge vordering van het openbaar ministerie tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek, die moet worden gevolgd door een schriftelijke instrumenterende akte, Cass. 2 februari 2011, AR, AC 2011, nr. 99 (dat preciseert: "het is niet vereist dat die akte waarbij de mondelinge vordering wordt bevestigd, door het openbaar ministerie wordt opgesteld nog vóór de eerste onderzoeksverrichtingen zijn uitgevoerd"); Cass. 12 januari 2000, AR P.00.0002.F, AC 2000, nr. 27; Cass. 26 mei 1992, AR 6616, AC 1991-92, nr. 504; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. I, p. 653-654. Zoals de eiser benadrukte, stelt de wet geen enkele termijn op de opmaak van die instrumenterende akte.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Vorm - Aanhangigmaking van de zaak zonder ondertekening en per mail - Ondertekende instrumenterende akte

- Artt. 47 en 61 Wetboek van Strafvordering

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

Artikel 56, § 1, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering bevat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste; hieruit volgt dat, wanneer een officier van gerechtelijke politie bij de uitvoering van een door de onderzoeksrechter bevolen huiszoeking strafbare feiten vaststelt die geen verband houden met het gerechtelijk onderzoek en hij ambtshalve een aanvankelijk proces-verbaal opstelt waarmee hij de procureur des Konings van die feiten inlicht, het opsporingsonderzoek naar en de vervolging van die feiten niet nietig zijn wegens een gebrek aan kennisgeving door de onderzoeksrechter als bedoeld in artikel 56, § 1, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven - Vaststellen van andere strafbare feiten

De officier van gerechtelijke politie die bij de uitvoering van een door een onderzoeksrechter bevolen huiszoeking stukken ontdekt die geen verband houden met de feiten die het voorwerp van het gerechtelijk onderzoek uitmaken en die daarvan ambtshalve kennis geeft aan de procureur des Konings, miskent zijn beroepsgeheim niet, evenmin als de onschendbaarheid van de woning of het recht op privéleven van degene bij wie hij de huiszoeking uitvoert.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven - Beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek
- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De stafhouder die aanwezig is bij een huiszoeking in het kantoor van een advocaat, moet erop toezien dat het onderzoek en de mogelijke inbeslagname geen betrekking heeft op stukken waarvoor het beroepsgeheim geldt; hij kijkt de stukken in die de onderzoeksrechter wenst te onderzoeken of in beslag te nemen en geeft zijn advies over hetgeen al dan niet onder het beroepsgeheim valt; de onderzoeksrechter is niet gebonden door dat advies; wanneer de stafhouder zodoende heeft geadviseerd dat stukken regelmatig in beslag zijn genomen, dient zijn advies niet opnieuw te worden ingewonnen wanneer die stukken aanleiding geven tot een opsporingsonderzoek of een eigen gerechtelijk onderzoek met betrekking tot feiten waarmee de onderzoeksrechter op het moment van de huiszoeking niet was belast (1). (1) Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0052.N, AC 2018, nr. 576.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Advocaat - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

Wanneer een huiszoeking op regelmatige wijze is bevolen en uitgevoerd voor een welbepaald misdrijf, zijn de bij die gelegenheid gedane vaststellingen en inbeslagnemingen niet in strijd met enige bepaling of met enig algemeen rechtsbeginsel omdat zij betrekking hebben op andere feiten dan deze die op dat moment het voorwerp van het gerechtelijk onderzoek uitmaakten; het gegeven dat de huiszoeking wordt uitgevoerd bij de houder van een door artikel 458 Strafwetboek beschermd beroepsgeheim, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 7 september 2011, AR P.11.0591.F, AC 2011, nr. 456; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0578.F, AC 2009, nr. 287.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Regelmatige uitvoering - Vaststellingen en inbeslagnemingen met betrekking tot een ander misdrijf - Regelmatigheid

---

P.20.0377.F 13 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200513.2F.5 AC nr. ...

De vaststelling door de kamer van inbeschuldigingstelling, in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, van de regelmatigheid van de in het opsporingsonderzoek en in het gerechtelijk onderzoek toegepaste bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, is een voorbereidende beslissing of een beslissing van onderzoek in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, en houdt geen verband met de in het tweede lid van die bepaling vermelde gevallen; hieruit volgt dat het cassatieberoep dat tegen een dergelijke beslissing is ingesteld vóór de eindbeslissing over de lastens de beklaagde ingestelde strafvordering, niet ontvankelijk is (1). (1) Zie Cass. (beschikking) 14 juli 2016, AR P.16.0787.F, arrest niet gepubliceerd, dat eraan herinnert dat "het onmiddellijk cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing werd opgeheven door de artikelen 100 en 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie" (zogenaamde "Potpourri II"-wet); Cass. 4 april 2017, AR P.16.0351.N (§3), AC 2017, nr. 243; het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr.148/2017 van 21 december 2017 (§B.47 tot B.56), een middel van ongrondwettigheid verworpen dat met name tegen die bepalingen was gericht.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie en infiltratie - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 235ter en 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0077.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.1 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden. (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Miskenning van het recht van verdediging - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen enkele bepaling verleent aan het vonnisgerecht de bevoegdheid om uitspraak te doen over de wettigheid van een verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 20 maart 2012, AR P.11.1774.N, AC 2012, nr. 183; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205. Zie ook R. VERSTRAETEN en Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2014, 1211-1212; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p.946-947; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST en S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 1264.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

P.19.1306.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1 AC nr. ...

De vaststelling dat een onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek is tekortgeschoten in zijn plicht om de bewijzen op een eerlijke manier te vergaren, impliceert daarom nog niet dat er geen eerlijk proces meer kan worden gevoerd en dat de vervolging onontvankelijk moet worden verklaard (1); de rechter kan de vervolging pas onontvankelijk verklaren wanneer hij in concreto vaststelt dat die tekortkoming, gelet op de omstandigheden van de procedure die in haar geheel moet worden beoordeeld, tot gevolg heeft dat een eerlijk proces definitief onmogelijk is geworden (2). (1) Niettegenstaande dat het Hof eerder heeft geoordeeld dat « het recht op een eerlijke behandeling van de zaak de eerbiediging inhoudt van het loyaliteitsbeginsel door de politiediensten » (Cass. 5 november 2014, AR P.14.1170.F, AC 2014, nr. 668). (2) Zie Parl. St. Kamer 53 0041/2 en 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363 (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat, en miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht); Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0169.F, AC 2019, nr. 289 (geen verhoor van de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek); Cass. 22 mei 2018, AR P.17.0994.N, AC 2018, nr. 318 (heimelijke geluidsopname van huiselijke gesprekken); Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. “in hoofdzaak” OM op datum in Pas. en noot M.N.B. (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat); Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459 (niet-naleving van een niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde, namelijk de wettelijk bepaalde wachttijd bij het afnemen van de ademtest).

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Opsporingshandelingen - Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren - Ontvankelijkheid van de vervolging - Voorwaarden

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1 AC nr. ...

Artikel 87 Wet 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 verleent aan de ambtenaren van de bijzondere belastinginspectie (BBI) de machten van ambtenaren van alle fiscale administraties, en bijgevolg ook de machten van de ambtenaren van douane en accijnzen; wanneer de ambtenaren van de bijzondere belastinginspectie optreden inzake douane en accijnzen, geldt het verbod om anders dan als getuige op te treden derhalve niet; Het feit dat verschillende fiscale administraties door de wet zijn bekleed met verschillende bevoegdheden, zodat de rechten die de belastingplichtige kan laten gelden tegen de ene administratie niet van toepassing zijn op de andere administratie, houdt geen schending in van enige verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling noch miskenning van enig rechtsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bijzondere belastingsinspectie - Onderzoeksbevoegdheden - Douane en accijnzen

- Artt. 63 en 72 Wet 4 aug. 1986
- Art. 87 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980

- Artt. 265 tot 286 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bijzondere belastingsinspectie - Onderzoeksbevoegdheden - Douane en accijnzen

- Artt. 63 en 72 Wet 4 aug. 1986
- Art. 87 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980
- Artt. 265 tot 286 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Er bestaat geen algemene regel die bepaalt dat alle fiscale ambtenaren, wanneer ze zelf geen eigen douaneonderzoek als ambtenaar uitvoeren, op straffe van nietigheid van de akte van de rechtspleging, slechts als getuige mogen worden gehoord (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Fiscale ambtenaren - Medewerking aan het onderzoek - Verhoor als getuige

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Fiscale ambtenaren - Medewerking aan het onderzoek - Verhoor als getuige

Uit de bepalingen van de AWDA volgt dat het opsporen, vaststellen en vervolgen van inbreuken op de AWDA is toevertrouwd aan douaneambtenaren, die daartoe over ruime onderzoeksbevoegdheden beschikken, zoals woningen visiteren en zaken in beslag nemen; douaneambtenaren zijn functioneel te beschouwen als agenten van gerechtelijke politie en kunnen in die hoedanigheid bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie; dat deze ambtenaren, vanuit statutair oogpunt, geen politieambtenaren zijn en hun ambt niet uitoefenen onder het gezag van de minister van Justitie, doet hieraan geen afbreuk.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Douane en accijnzen - Douaneambtenaren - Onderzoeksbevoegdheden - Bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie

- Artt. 3,4 en 5 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Artt. 175, 182, 189, 201, 267, 273 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Douane en accijnzen - Douaneambtenaren - Onderzoeksbevoegdheden - Bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie

- Artt. 3,4 en 5 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Artt. 175, 182, 189, 201, 267, 273 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Uit de Wet van 22 april 2003 volgt niet dat douaneambtenaren bij het verlenen van bijstand aan de gerechtelijke politie bekleed dienen te zijn met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie - Hulpofficier van de procureur des Konings

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie - Hulpofficier van de procureur des Konings

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

P.19.1215.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.6 AC nr. ...

Artikel 136, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kent aan de kamer van inbeschuldigingstelling het recht toe om ambtshalve van een lopend gerechtelijk onderzoek kennis te nemen teneinde het goede verloop ervan te verifiëren; de in dat artikel bepaalde ambtshalve kennisneming is geen verplichting maar een prerogatief waarover de kamer van inbeschuldigingstelling discretionair kan beslissen.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht op het goede verloop van het onderzoek - Ambtshalve toezicht - Draagwijdte - Discretionaire bevoegdheid van het hof van beroep

- Art. 136, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1287.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5 AC nr. ...

Aangezien de buitenvervolgingstelling niet enkel een einde maakt aan de strafvordering maar ook aan de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering, kan niet worden volgehouden dat het arrest geen enkele beslissing over laatstgenoemde rechtsvordering bevat noch, bijgevolg, dat de beperking van het hoger beroep tot de burgerlijke beschikkingen leidt tot de niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

Door de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter worden de strafvordering en de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling via rechtsvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer het onderzoeksgerecht de buitenvervolgingstelling uitspreekt, maakt het door een ondeelbare beslissing aan de beide vorderingen, zowel aan de burgerlijke vordering als aan de strafvordering, een einde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

P.19.1168.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.9 AC nr. ...

Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling der rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing, ongeacht of er een conclusie is ingediend; de burgerlijke partij moet in staat zijn die beslissing te begrijpen (1). (1) Zie Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1213.N, AC 2014, nr. 26; Cass. 10 december 2013, AR P.13.1348.N, AC 2013, nr. 670; Cass. 16 april 2013, AR P.12.0858.N, AC 2013, nr. 238; Cass. 12 september 2012, AR P.12.0544.F, AC 2012, nr. 458, T. Strafr. 2013, 304 noot B. MAES en E. WELLEKENS.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Burgerlijke partij - Buitenvervolgingstelling - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0225.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.8 AC nr. ...

Het verhoor van de verdachte, dat vóór het verlenen van het bevel tot aanhouding plaatsvindt, vormt een substantiële vormvereiste die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en het recht op de persoonlijke vrijheid, dat de verdachte de garantie biedt dat hij de onderzoeksrechter zijn opmerkingen kan voorleggen met betrekking tot de hem verweten feiten en zijn persoonlijke toestand (1); hieruit volgt dat de onderzoeksrechter het recht van verdediging miskent wanneer hij, zonder bijkomend onderzoek, aan de feiten waarvoor hij ingevolge de telastlegging het bevel tot aanhouding verleent, een andere kwalificatie geeft dan die welke hij aan de feiten heeft gegeven waarvoor hij de aangehouden persoon in verdenking heeft gesteld. (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 8ste uitg., 2017, p. 988.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de inverdenkinggestelde - Inverdenkingstelling - Verlenen van bevel tot aanhouding - Wijziging van de kwalificatie in het bevel tot aanhouding - Voorwaarde - Recht van verdediging

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.1028.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1 AC nr. ...

Artikel 90ter, § 1, Wetboek van Strafvordering vereist dat de onderzoeksrechter, voor het plaatsen van afluisterapparatuur in een woning of een private plaats, niet enkel een afluistermaatregel beveelt, maar ook een bevel verleent om in die woning of plaats binnen te dringen met het oog op het plaatsen van die apparatuur (1). (1) Cass. 24 september 2014, AR P. 14.0915.F, AC 2014, nr. 551; Cass. 4 december 2012, AR P. 12.1561.N, AC 2012, nr. 663 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van privé-communicatie - Woning of private plaats - Afzonderlijke beschikkingen - Draagwijdte

Noch het feit dat de gesloten passagiersruimte van een personenvoertuig geen openbare plaats is, onder meer omdat daarin de redelijke privacy-verwachting hoger is dan in een openbare plaats, noch het feit dat de doorzoeking van een voertuig krachtens de wet is beperkt tot welbepaalde gevallen, impliceert dat die ruimte een private plaats is zoals bedoeld in artikel 90ter, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en het plaatsen van afluisterapparatuur in een voertuig kan evenmin vergeleken worden met het doorzoeken ervan, aangezien het handelingen betreft met een verschillende finaliteit; uit de in artikel 90ter, § 1, Wetboek van Strafvordering gebruikte bewoordingen en de wetsgeschiedenis ervan blijkt dat de wetgever onder een private plaats zoals hier bedoeld, geen passagiersruimte van een personenvoertuig heeft verstaan (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282 (doorzoeking voertuig); L. ARNOU, 'Afluisteren tijdens het gerechtelijk onderzoek', Comm. Strafr., 33.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van privé-communicatie - Passagiersruimte van een personen-voertuig - Private plaats - Draagwijdte

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebrach hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Rechtshulpverzoeken - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

De schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang, ongeacht wie ze heeft gepleegd en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang; hierbij speelt het geen rol of de feiten bij hem aanhangig werden gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten zodat de schorsing van de verjaring van de strafvordering ook kan gelden tegenover de beklaagden die het voorwerp uitmaken van een andere verwijzingsbeslissing dan de inverdenkinggestelde wiens verzoek tot het stellen van bijkomende onderzoekshandelingen tijdens de regeling van de rechtspleging in zijn zaak voor het onderzoeksgerecht, aanleiding heeft gegeven tot de schorsing van de verjaring en die beklaagden dienen dan ook niet te zijn vermeld in dezelfde vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging (1). (1) Het is belangrijk aan te geven dat de feiten in deze zaak dateerden van vóór het arrest 83/2015 van het GwH van 11 juni 2015, NC 2016, 491 en noot M. DE SWAEF, 'Beroepseer'; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0978.F, AC 2016, nr. 118 (schorsing); Cass. 27 september 2011, AR P.11.0350.N, AC 2011, nr. 501 (schorsing); Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340 (samenhang); Cass. 12 februari 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr. 75 (samenhang); F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 52-58; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 54-68.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - Regeling van de rechtspleging - Samen berechte of behandelde misdrijven - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Werking van de schorsingsgrond - Draagwijdte

P.19.1086.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.6 AC nr. ...

Op grond van artikel 88quater, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering is onder meer een verdachte strafbaar die, hoewel hij de toegangscode van een te doorzoeken informaticasysteem zoals een GSM-toestel kent, weigert ze mee te delen ondanks een daartoe strekkend bevel van de onderzoeksrechter; vereist is dat de opsporings-of onderzoeksinstantie op het moment van de gevraagde informatie het toestel reeds heeft opgespoord zonder het gebruik van dwang op de persoon en dat de vervolgende instantie aantoont dat de bedoelde persoon zonder redelijke twijfel de toegangscode kent (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Beslag van een informaticasysteem - Versleuteling van berichten - Dwangbevel onderzoeksrechter tot ontsleuteling - Zwijgrecht

- Artt. 88quater, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering

P.20.0063.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.13 AC nr. ...

Artikel 3 EVRM houdt geen verbod in op het uitvaardigen van een bevel tot aanhouding of de handhaving ervan lastens een inverdenkinggstelde die voorhoudt een significante verslavingsproblematiek te hebben en psychisch kwetsbaar te zijn en het houdt evenmin een verplichting in de inverdenkinggestelde dadelijk over te brengen naar een psychiatrische instelling en hem vervolgens residentieel te behandelen; het gerechtelijk onderzoek en de in het kader daarvan bevolen vrijheidsberoving van een inverdenkinggestelde hebben immers ook tot doel zijn geestestoestand te onderzoeken en vast te stellen, alsook de impact van die toestand op het plegen van de feiten, zodat voor zover aan de inverdenkinggestelde in de gevangenis passende zorg wordt verstrekt, een voorlopige hechtenis die wordt uitgevoerd in een gevangenis geen schending inhoudt van artikel 3 EVRM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Voorlopige hechtenis - Uitvaardiging van een aanhoudingsbevel of handhaving van de voorlopige hechtenis - Uitvoering in de gevangenis - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering - Geestestoestand van de inverdenkingggestelde - Draagwijdte

P.19.0888.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.3 AC nr. ...

De commissie voor de vervolgingen die uitspraak moet doen over een verzoek tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid, moet nagaan of de schuld op het eerste gezicht niet onwaarschijnlijk is, dat de vervolging niet is ingegeven door partijdige beweegredenen en dat ze de werkzaamheden van de vergadering niet ontregelt; hieruit kan worden afgeleid dat die commissie zich niet zelf kan uitspreken over de excepties van nietigheid van de onderzoeksinformatie of van het vooronderzoek.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Parlementaire onschendbaarheid - Verzoek tot opheffing - Commissie voor de vervolgingen van de Kamer - Opdracht

- Art. 59 De gecoördineerde Grondwet 1994

De vaststelling dat artikel 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering de correctionele kamers van het hof van beroep niet de bevoegdheid toekent die het wel aan zijn kamer van inbeschuldigingstelling toekent, sluit niet uit dat de feitenrechter bevoegd is, in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht, om het gehele onderzoek of een gedeelte ervan weg te laten wanneer dat onderzoek het recht van verdediging in die mate miskent dat hierdoor het eerlijk karakter van het proces op doorslaggevende en onherroepelijke wijze in het gedrang komt.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Miskenning van het recht van verdediging - Feitenrechter - Controlebevoegdheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

P.19.1139.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.13 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat een partij zich onder meer tegen een magistraat burgerlijke partij stelt bij de onderzoeksrechter omwille van de wijze waarop die magistraat en anderen in voorafgaande fases van de procedure hebben beslist en die wijze van behandeling volgens die partij bepaalde misdrijven oplevert, volgt niet dat tussen die partij en die magistraat en desgevallend haar bloed- of aanverwanten in de rechte lijn een crimineel geding wordt gevoerd, zoals bedoeld door artikel 828, 6°, Gerechtelijk Wetboek, of dat er tussen hen een hoge graad van vijandschap bestaat, zoals bedoeld door artikel 828, 12°, Gerechtelijk Wetboek.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Klacht met burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter - Klacht gericht tegen een magistraat - Wraking - Artikel 828, 6° en 12°, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte

P.19.1134.F 27 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191127.2F.9 AC nr. ...

Het geheim karakter van het gerechtelijk onderzoek kan verantwoorden waarom uitspraak wordt gedaan over de vordering van een in vrijheid gestelde inverdenkinggestelde die, met toepassing van artikel 36, § 1, vierde lid, Wet Voorlopige Hechtenis, een verzoekschrift heeft ingediend om de hem door de onderzoeksrechter opgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk te doen opheffen of wijzigen, zonder dat hij van het volledige dossier inzage heeft gekregen (1). (1) Zie Cass. 2 januari 2013, AR P.12.02052.N, AC 2013, nr. 2.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Geheim karakter - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling - Verzoekschrift met het oog op de gehele of gedeeltelijke opheffing of wijziging van de voorwaarden - Volledig dossier niet ter inzage gesteld van de inverdenkinggestelde - Verantwoording

- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 57, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging ontzegt de wetgever de bevoegdheid niet om, op de tegenspraak die in het kader van het vooronderzoek wordt gewaarborgd, de limieten te stellen die hij onlosmakelijk verbonden acht met de bescherming van de openbare veiligheid en met het belang van het onderzoek.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Recht van verdediging - Wettelijke limieten op de tegenspraak - Verantwoording

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het geheim van het gerechtelijk onderzoek impliceert dat, in de regel, slechts toelating tot inzage in het strafdossier kan worden verleend wanneer de wet hierin uitdrukkelijk voorziet (1). (1) Zie Cass. 2 januari 2013, AR P.12.02052.N, AC 2013, nr. 2.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Geheim van het onderzoek - Recht van inzage van het strafdossier - Uitdrukkelijk bij wet bepaalde gevallen

- Art. 57, § 1, en 61ter Wetboek van Strafvordering

De artikelen 36 en 37 Wet Voorlopige Hechtenis verlenen de voorwaardelijk in vrijheid gestelde inverdenkinggestelde het recht niet om van het strafdossier inzage te krijgen (1). (1) Cass. 2 januari 2013, AR P.12.2052.N, AC 2013, nr. 2 ; Zie Liège (C.M.A.) 28 maart 2002 en noot J.C., « Le droit d'accès au dossier de l'inculpé laissé en liberté sous conditions », R.D.P.C., 2002, p. 804 tot 809.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Voorlopige hechtenis - Verzoekschrift met het oog op de gehele of gedeeltelijke opheffing of wijziging van de voorwaarden - Recht van inzage van het strafdossier

- Artt. 36 en 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 57, § 1, en 61ter Wetboek van Strafvordering

P.19.0594.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, noch uit artikel 47bis (oud) Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter geen acht mag slaan op het verhoor van een verdachte omdat diens raadsman zich tijdens dat verhoor niet zou hebben beperkt tot het houden van toezicht op de naleving van de rechten van die verdachte, maar zich actief in het verhoor zou hebben gemengd (1). (1) Zie Cass. 24 januari 2012, AR P.12.0106.N, AC 2012, nr. 64; T. DECAIGNY, M. COLETTE en P. DE HERT, "Wet consultatie- en bijstandsrecht. Wet van 13 augustus 2011 als antwoord op Salduz-rechtspraak", NJW 2011, 531.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Artikel 47bis (oud) Wetboek van Strafvordering - Bijstand van een raadsman - Tussenkomst van de raadsman in het verhoor - Draagwijdte

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Artikel 47bis (oud) Wetboek van Strafvordering - Bijstand van een raadsman - Tussenkomst van de raadsman in het verhoor - Draagwijdte

P.19.0635.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.5 AC nr. ...

Artikel 12 Grondwet verleent aan de beklaagde niet de waarborg dat de rechter een nietigheidssanctie die op het moment van zijn uitspraak niet meer bestaat, moet toepassen op de niet-naleving van een vormvereiste voor een onderzoekshandeling omdat die sanctie wel was bepaald ten tijde van die handeling; artikel 90quater, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de wet van 5 februari 2016, bevat de vormvoorschriften waaraan een tapbeschikking moet voldoen zonder dat deze nog langer op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven en overeenkomstig de artikelen 2 en 3, Gerechtelijk Wetboek, is dit gewijzigde artikel 90quater, § 1, van toepassing op alle vervolgingen die op de datum van zijn inwerkingtreding op 29 februari 2016 nog niet definitief zijn beoordeeld of verjaard, ook wanneer de afluistermaatregel dateert van vóór de wetswijziging (1). (1) Cass. 13 juni 2017, AR P. 17.0450.N, AC 2017, nr. 382.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluistermaatregel - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

P.18.0362.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging, om alle inverdenkinggestelden naar de feitenrechter te verwijzen wanneer het te maken krijgt met tegenstrijdige versies van de feiten, zoals deze door henzelf en door de burgerlijke partijen zijn voorgesteld.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bestaan van voldoende bezwaren - Onderscheiden beoordeling voor elke inverdenkinggestelde

- Artt. 128 en 130 Wetboek van Strafvordering

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering verleent het onderzoeksgerecht de bevoegdheid om op onaantastbare wijze te beoordelen of er voldoende bezwaren bestaan om de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht te verwijzen; de wet maakt van de tegenstelling tussen twee versies van een zelfde feit geen bezwaar dat in die mate ernstig is dat het de rechter zou verplichten de veroordeling van de vervolgde persoon al meteen waarschijnlijk te achten (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2015, AR P.14.1463.F, AC 2015, nr. 64: "Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, nadat ze op het einde van het gerechtelijk onderzoek zijn vergaard en getoetst, voldoende ernstig blijken zodat een veroordeling waarschijnlijk lijkt. Het bestaan van aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, wordt door het onderzoeksgerecht in feite beoordeeld"; Cass. 27 juni 2007, AR P.05.1685.F, AC 2007, nr. 360.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bestaan van voldoende bezwaren - Tegenstrijdige versies van een zelfde feit - Onaanstatbare beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Artt. 128 en 130 Wetboek van Strafvordering

P.19.0744.N 24 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190724.1 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat beslist over de voorlopige hechtenis moet onder meer nagaan of er op het ogenblik van zijn uitspraak nog steeds aanwijzingen van schuld bestaan ten laste van de aangehouden inverdenkinggestelde(1); wanneer die aanwijzingen van schuld worden afgeleid uit een bewijsverkrijging waarvan de regelmatigheid wordt betwist, is het onderzoeksgerecht dat geen onderzoek doet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de regelmatigheid van de bewijsverkrijging (2). (1) Cass. 5 mei 2009, AR P.09.0615.N, AC 2009, nr. 295. (2) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 4 december 2018, AR P.18.1184.N, AC 2018, nr. 683; Cass. 13 december 2017, AR P.17.1203.F, AC 2017, nr. 712; Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, nr. 364; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106, en nota M.D.S. "Die omstandigheid neemt evenwel niet weg dat wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling tevens geroepen is met toepassing van artikel 235bis, § 2, Wetboek van Strafvordering uitspraak te doen over de regelmatigheid van een of meerdere onderzoekshandelingen, zij dit onderzoek moet doen, ook al kan zij dit onderzoek op een latere datum uitstellen" (Cass. 3 juli 2007, AR P.07.0920.N, §4, AC 2007, nr. 370).

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Onderzoeksgerechten - Voorwaarden - Aanwijzingen van schuld op het ogenblik van de uitspraak - Betwisting van de regelmatigheid van de bewijsverkrijging - Prima facie onderzoek

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 23, 4°, en 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat het openbaar ministerie dat gebruik wil maken van gegevens uit een ander strafdossier, aan de verdediging opgave doet van alle pertinente bewijselementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die het in zijn bezit heeft; daartoe behoren niet enkel de bewijselementen die een rechtstreeks belang hebben voor de feiten van de zaak, maar ook deze die betrekking kunnen hebben op de ontvankelijkheid, de betrouwbaarheid en de volledigheid van de eerst vermelde bewijselementen; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; ook kunnen de gegevens verkregen uit het afzonderlijke dossier zelf nog het voorwerp uitmaken van een lopend onderzoek (1); het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde bewijselementen zijn toegevoegd aan het strafdossier (2). (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC. 2019, nr. 273 en ref. in nota. (2) Zie E.H.R.M., 17 april 2018, Paci t. België, nr. 45597/09, §§85 et sq; L. HUYBRECHTS, "Het gebruik in het strafproces van een ander strafdossier", in: Om deze redenen, Liber Amicorum Armand Vandeplas, Gent, Mys en Breesch, 1994, pp. 283-304.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Bewijsvoering - Gebruik van gegevens uit een ander, niet gevoegd strafdossier - Opgave van alle pertinente bewijselementen - Verplichting

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat het openbaar ministerie, zelfs met kennis van zaken, opdrachten zou hebben bevolen met betrekking tot feiten die bovendien bij een onderzoeksrechter zijn aangebracht, toont op zich niet aan dat zijn prerogatieven aldus doelbewust werden aangetast (1). (1) Zie Cass. 8 maart 2006, AR P.05.1673.F, AC 2006, nr. 134: "Nadat het dossier hem een tweede maal, na uitvoering van de bijkomende onderzoekshandelingen, met het oog op het afsluiten van het onderzoek werd medegedeeld, kan de procureur des Konings wiens opsporingsrecht en opsporingsplicht blijven bestaan zolang de strafvordering niet is vervallen, nog een aanvullend onderzoek bevelen of uitvoeren, processen-verbaal aan het dossier toevoegen en, in de vordering die hij met het oog op de regeling van de rechtspleging opstelt, feiten in aanmerking nemen die niet bij de onderzoeksrechter waren aangebracht of anderen naar de rechtbank verwijzen dan diegenen die in de vordering van de onderzoeksrechter tot gerechtelijk onderzoek, staan vermeld". In dit geval wijst het Hof erop dat het bestreden arrest vaststelt dat de procureur des Konings het litigieuze opsporingsonderzoek heeft ingeleid op 5 januari 2006 (namelijk vóór de regeling van de rechtspleging maar meer dan drie jaar nadat de onderzoeksrechter twee beschikkingen tot mededeling had gewezen in de dossiers van de zaken 1 en 2, op 30 januari en 5 februari 2003), ten gevolge van nieuwe inlichtingen die hem werden verstrekt door de Staatsveiligheid in december 2005 en door de CFI in februari 2006 betreffende verdachte verrichtingen van de inverdenkinggestelden (en die onmogelijk bij de onderzoeksrechter konden zijn aangebracht), en dat voornoemd opsporingsonderzoek ertoe strekte "de huidige financiële toestand na te trekken" van de in die dossiers in verdenking gestelde personen en, vervolgens, verschillende onderzoeksverrichtingen te bevelen (inbeslagnames, plaatsbezoeken, verhoren, bankonderzoeken, ...). Het Hof stelt vervolgens in substantie vast dat de appelrechters uit die omstandigheden niet naar recht konden afleiden dat de procureur des Konings, luidens artikel 28quater, derde lid, Wetboek van Strafvordering, "doelbewust de prerogatieven" van de onderzoeksmagistraat "zou hebben aangetast". Via die marginale toetsing herinnert het Hof met andere woorden eraan dat de rechter, in dat opzicht, het openbaar ministerie geen vermeende bedoelingen mag aanwrijven. Het Hof voegt hieraan toe dat de appelrechters de onregelmatigheid van dat opsporingsonderzoek hebben afgeleid uit een veronderstelling (zie Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39) en dat, zelfs in de veronderstelling dat de via dat opsporingsonderzoek verzamelde gegevens door een dergelijke onregelmatigheid zouden zijn aangetast, uit het bestreden arrest niet kan worden afgeleid in welke mate het gebruik van het bewijs dat "mogelijk" daarin voorkomt, "definitief en onherroepelijk in strijd is met het recht op een eerlijk proces", volgens de bewoordingen van artikel 32 Wetboek van Strafvordering, wat het Hof belet zijn toezicht hierop uit te oefenen (zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139). (M.N.B.)

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Opsporingshandelingen bevolen door het openbaar ministerie vóór de regeling van de rechtspleging - Aantasting van de prerogatieven van de onderzoeksrechter - "Doelbewust"

- Art. 28quater, derde lid Wetboek van Strafvordering

Artikel 21bis Wetboek van Strafvordering (1) strekt niet ertoe het openbaar ministerie, dat een informatieplicht heeft ten aanzien van de slachtoffers, te verbieden om, na het afsluiten van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek (2), de partijen die daarbij belang zouden kunnen hebben, op eigen initiatief en met eerbiediging van het vermoeden van onschuld van de beklaagden, op de hoogte te brengen van het verdere verloop van de rechtspleging en naar aanleiding daarvan alle mogelijke slachtoffers van de misdrijven de machtiging te verlenen om inzage te krijgen van het dossier en er een afschrift van te nemen (3). (1) Thans art. 21bis, §1, Wetboek van Strafvordering (art. 3 Wet 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht). (2) Het OM heeft wat dat betreft erop gewezen dat de wet bepaalt dat alle potentiële slachtoffers van de misdrijven waarop het dossier betrekking heeft, "met name de nuttige informatie ontvangen over de nadere regels voor de burgerlijke partijstelling en de verklaring van benadeelde persoon" (art. 3bis, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering) en dat "de procureur des Konings de plaats, de dag en het uur van verschijning [voor de correctionele rechtbank] met alle passende middelen aan de gekende slachtoffers meedeelt" (art. 182, tweede lid, Wetboek van Strafvordering). (M.N.B.) (3) Het arrest verduidelijkt het criterium niet op basis waarvan de procureur des Konings in dat opzicht een "selectie" tussen die personen zou kunnen maken al naargelang, luidens het bestreden arrest, "het risico dat de gegevens van het dossier zouden worden aangewend (om) de omvang van de eventuele informatielekken na te trekken". Zelfs in de veronderstelling dat de toestemming onregelmatig zou zijn gegeven, verduidelijkt het arrest overigens evenmin de gegevens waarop het zijn overweging grondt volgens welke die toestemming "de betrouwbaarheid aanzienlijk aantast van het bewijsmateriaal dat besloten is in de latere, door de [eerste rechter] afgenomen verhoren". (M.N.B.)

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Afsluiting - Plicht van het openbaar ministerie om de slachtoffers te informeren - Advies motu proprio wat betreft de gevolgen van de procedure aan alle potentiële slachtoffers van de misdrijven - Machtiging om inzage te krijgen van het dossier en er een afschrift van te nemen - Verenigbaarheid met artikel 21bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 21bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0188.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 135, §2, Wetboek van Strafvordering kan de inverdenkinggestelde hoger beroep instellen tegen de verwijzingsbeschikking als hij onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden van die beschikking aanvoert; dat is het geval bij gebrek aan antwoord op een conclusie (1); wanneer, aldus, de inverdenkinggestelde voor de raadkamer een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat de hem ten laste gelegde wanbedrijven werden gerechtvaardigd door een toestand van nood, vormt de verwijzingsbeschikking die zich ertoe beperkt te beslissen dat het voormelde verweer "een ernstig debat over de grond van de zaak" noodzakelijk maakt, geen antwoord op de exceptie maar de weigering om hierop te antwoorden, aangezien de raadkamer het onderzoek van een geschilpunt, dat nochtans bij haar aanhangig was gemaakt, naar de rechtbank heeft verwezen (2). (1) Cass. 5 maart 2003, AR P.03.0086.F, AC 2003, nr. 152. (2) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 364. (antwoord op het eerste middel).

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Aanvoering van een rechtvaardigingsgrond - Beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank - Geen antwoord op de conclusie - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Ontvankelijkheid

- Art. 71 Strafwetboek
- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

De waarborg op een eerlijk proces ontzegt de feitenrechter de bevoegdheid niet om de gegrondheid van een door één van de partijen gevorderde onderzoekshandeling te beoordelen en verbiedt hem derhalve evenmin te oordelen dat de zaak in staat van wijzen is zonder dat de gevorderde handeling, die niet nodig was om de waarheid te achterhalen, werd bevolen (1); uit de enige omstandigheid dat de door de inverdenkinggestelde gevorderde polygraaftest hem door de kamer van inbeschuldigingstelling werd geweigerd op grond dat die test, gelet op het voorwerp ervan, niet kan bijdragen tot de oplossing van het geschil, kan niet worden afgeleid dat de zaak, in zijn geheel, niet à charge en à décharge werd onderzocht en evenmin, bijgevolg, dat er onmogelijk een eerlijk proces kon worden gevoerd voor het vonnisgerecht (2). (1) Zie, inzake het aan de feitenrechter gericht verzoek tot verhoor van een getuige, Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. OM in Pas. 2016; Cass. 15 november 2017, AR P.17.0150.F, AC 2017, nr. 647. (2) Zie Cass. 15 mei 2001, AR P.99.1478.N, AC 2001, nr. 282 (antwoord op het tweede middel, beschikbaar op juridat.be).

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Vordering tot het verrichten van een onderzoekshandeling - Polygraaf - Weigering van het onderzoeksgerecht - Weerslag op de eerlijke behandeling van de zaak

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0546.F 29 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190529.4 AC nr. ...

Uit de enige omstandigheid dat er bij de start van het onderzoek een onregelmatigheid werd begaan, volgt niet noodzakelijkerwijs dat ze het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde meteen uitholt.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatigheid begaan bij de start van het onderzoek

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit geen enkele wettelijke bepaling of verdragsbepaling volgt dat ernstige aanwijzingen van schuld die, zoals in dit geval, zijn verkregen tijdens een onrechtmatig bevonden huiszoeking, noodzakelijkerwijs moeten worden geweerd door het onderzoeksgerecht dat belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, noch dat voornoemd gerecht niet mag beslissen om deze in aanmerking te nemen.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Onregelmatige huiszoeking - Tijdens die huiszoeking verkregen aanwijzingen van schuld - Weerslag op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel

- Artt. 16 en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0169.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.3 AC nr. ...

De wet kent de vonnisgerechten niet de bevoegdheid toe om uitspraak te doen over de wettigheid van de beslissingen van de onderzoeksgerechten; de beschikking tot verwijzing maakt de grond van de zaak bij de feitenrechter aanhangig, voor zover ze geen onwettigheid inzake bevoegdheid bevat en ze blijft al haar gevolgen behouden zolang ze door het Hof van Cassatie niet is vernietigd (1); aldus is het vonnisgerecht waarbij de zaak door verwijzing rechtsgeldig aanhangig is gemaakt, niet bevoegd om de vervolgingen tegen een inverdenkinggestelde niet-ontvankelijk te verklaren op grond dat het onderzoeksgerecht deze had moeten splitsen van die welke tegen een andere inverdenkinggestelde waren ingesteld. (1) Cass. 8 oktober 2014, AR P.14.0660.F, AC 2014, nr. 582; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Beschikking tot verwijzing - Wettigheid - Toezichthoudende bevoegdheid van het vonnisgerecht waarnaar de zaak is verwezen

Indien het onderzoeksgerecht vaststelt dat de inverdenkinggestelde niet is verhoord over de hem ten laste gelegde feiten of daartoe niet in de gelegenheid is gesteld, dient het eerst na te gaan of het dat kan verhelpen; wanneer dit onmogelijk blijkt, beoordeelt het op onaantastbare wijze, met inaanmerkingneming van alle omstandigheden van de zaak, of het gebrek aan verhoor tijdens het voorbereidend onderzoek tot gevolg heeft dat het op onherstelbare wijze onmogelijk is geworden om een eerlijk proces voor het vonnisgerecht te voeren.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Recht van verdediging - Recht van de inverdenkinggestelde om tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek te worden verhoord - Geen verhoor van de inverdenkinggestelde - Gevolg - Recht op een eerlijk proces

P.19.0441.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.16 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, in voorkomend geval het beginsel van hoor en wederhoor vereist dat de vervolgende overheid die zich wil beroepen op elementen uit een ander dossier, alle relevante bewijzen die in haar bezit zijn, à charge en à décharge, aan de verdediging moet meedelen, aangezien de betrokken elementen niet alleen de rechtstreeks relevante bewijzen zijn voor de feiten van de zaak, maar ook andere bewijzen die de ontvankelijkheid, betrouwbaarheid en het volledige karakter van de eersten kunnen betreffen; dat recht is evenwel niet absoluut en kan worden beperkt, namelijk in de fase van het onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde nog niet is opgeroepen om zich voor de feitenrechter te verdedigen tegen de tegen hem aangevoerde strafrechtelijke beschuldiging en de uit een ander dossier gehaalde elementen zelf betrekking hebben op een onderzoek dat hangende is (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.1150.F, AC 2003, nr. 521, en de verwijzing in noot: "De bepalingen van art. 6.1 E.V.R.M. zijn, in de regel, niet van toepassing op de onderzoekgerechten"; Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0758.F, AC 2012, nr. 509, en concl. van D. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal: "Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak verplicht de rechter niet om het volledig afschrift van een dossier dat niet bij hem aanhangig is gemaakt, bij het debat te voegen, alleen omdat de hem voorgelegde vordering op inlichtingen uit dat ander dossier steunt"; E.H.R.M., 17 april 2018, Paci t. België, verzoek nr. 45597/09, §85 en v.: "het recht op onthulling van relevante bewijzen is niet absoluut. In een gegeven strafprocedure kunnen er samenlopende belangen zijn -zoals de nationale veiligheid of de noodzaak om getuigen te beschermen die represailles riskeren of de noodzaak om de politiële methodes geheim te houden bij het opsporen van misdrijven - die moeten worden afgewogen met de rechten van de beschuldigde. In sommige gevallen kan het noodzakelijk zijn bepaalde bewijzen van de verdediging te verhullen om de fundamentele rechten van een andere persoon te vrijwaren of een belangrijk openbaar belang te waarborgen. In het licht van artikel 6, §1 zijn evenwel de maatregelen die het recht van verdediging beperken enkel rechtmatig wanneer ze absoluut noodzakelijk zijn (...)" (vertaling).

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Beginsel van hoor en wederhoor - Bewijsvoering - Inlichtingen uit een ander niet-gevoegd dossier - Verplichte mededeling van relevante bewijzen aan de verdediging

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onder-zoekverrichting of van een ingezameld element en de daaruit voortvloeiende rechtspleging aanvoert, om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis rechtvaardigen, dient het onderzoekgerecht, dat niet optreedt met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, enkel een prima facie onderzoek van de opgeworpen onregelmatigheid uit te voeren (1). (1) Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, nr. 364; zie Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106, en noot ondertekend M.D.S.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Toetsing door de onderzoekgerechten - Voorlopige hechtenis - Betwisting van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld - Aanvoering van de nietigheid van een onderzoekhandeling - Drempelcontrole

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.1170.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.3 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie een persmededeling heeft gedaan waarvoor de onderzoeksrechter niet uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven, kan de rechter het bestaan van die toestemming afleiden uit alle hem voorgelegde gegevens die aan tegenspraak van de partijen zijn onderworpen.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Toestemming van de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Geheim van het onderzoek - Persmededeling van het openbaar ministerie

- Art. 57, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.19.0265.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.5 AC nr. ...

De onderzoeksrechter die de verdachte ondervraagt over de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen en die aanleiding kunnen geven tot de afgifte van een bevel tot aanhouding, moet daarbij geen gerichte vragen stellen of concrete aanwijzingen voorleggen.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor van de verdachte

- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0148.F 27 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190227.5 AC nr. ...

Artikel 861, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt dat de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren indien de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, is van toepassing op een onregelmatigheid die voortvloeit uit de schending van artikel 38 Taalwet Gerechtszaken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2019, nr. 127.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bevel tot huiszoeking - Uitvoering in een ander taalgebied - Geen vertaling - Gevolg - Geen nietigheid zonder grief - Toepassing

- Artt. 38 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 861, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.1229.N 19 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190219.1 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 88bis en 90quater, § 2, Wetboek van Strafvordering laten de Belgische onderzoeksrechter toe om, in het kader van zijn gerechtelijk onderzoek, vanwege iedere operator van een elektronisch communicatienetwerk en iedere verstrekker van een elektronische communicatiedienst die zijn economische activiteit actief op consumenten in België richt, de hier bedoelde informatieverstrekking of technische bijstand te vorderen met betrekking tot in België gevoerde elektronische communicatie, ongeacht de plaats waar die operator of verstrekker is gevestigd dan wel waar de infrastructuur ligt die vereist is om gevolg te geven aan de vordering van de onderzoeksrechter; eensdeels is een dergelijke operator of verstrekker immers onderworpen aan de Belgische wetgeving omwille van het enkele feit van zijn actieve deelname aan het economische leven in België, anderdeels vereist de hier bedoelde medewerkingsplicht geen interventie van de Belgische gerechtelijke overheid in het buitenland zodat bijgevolg de onderzoeksrechter niet ertoe gehouden is een rechtshulpverzoek te richten aan de Staat waar die operator of vertrekker zijn vestiging of infrastructuur heeft en is hij niet gebonden door de wetgeving van dat land (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Artikel 88bis, Wetboek van Strafvordering - Operator van een telecommunicatienetwerk of verstrekker van een telecommunicatiedienst - In het buitenland gevestigd met economische activiteit actief gericht op Belgische consumenten - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksrechter - Vordering tot medewerking

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Artikel 90quater, § 2, Wetboek van Strafvordering - Operator van een telecommunicatienetwerk of verstrekker van een telecommunicatiedienst - In het buitenland gevestigd met economische activiteit actief gericht op Belgische consumenten - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksrechter - Vordering tot medewerking

P.18.1037.N 12 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190212.2 AC nr. ...

Politieambtenaren die met behulp van een fototoestel inzicht willen verwerven in een woning of in de door deze woning omsloten eigen aanhorigheden in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 Strafwetboek behoeven voor deze observatie machtiging van de onderzoeksrechter.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie - Verwerven van inzicht in een woning of in de er door omsloten aanhorigheden - Gebruik van een fototoestel

- Artt. 47sexies, § 1, en 56bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0097.F 6 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190206.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de gebruiker van een oproepnummer met schending van artikel 46bis Wetboek van Strafvordering zou zijn geïdentificeerd, machtigt de onderzoekgerechten die uitspraak doen inzake voorlopige hechtenis niet om die informatie te weren, buiten de drie gevallen waarin artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering een dergelijke sanctie bepaalt (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566, met concl. OM in Pas.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onderzoeksgerecht dat uitspraak doet inzake voorlopige hechtenis - Identificatie van de gebruiker van een oproepnummer - Schending van artikel 46bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0026.F 16 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.3 AC nr. ...

De wettigheid van een bevel tot huiszoeking hangt niet af van de voorwaarde dat er ernstige aanwijzingen van schuld zijn ten aanzien van de persoon bij wie die handeling wordt uitgevoerd (1). (1) Cass. 5 april 2011, AR P.11.0085.F, AC 2011, nr. 248.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bevel tot huiszoeking - Regelmatigheid - Voorwaarde - Ernstige aanwijzingen van schuld ten aanzien van de persoon bij wie de huiszoeking wordt uitgevoerd

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

Het bevel tot huiszoeking is regelmatig als de plaats van de huiszoeking en de redenen die haar verantwoorden vermeld zijn; de vermelding van de datum van de gepleegde feiten is echter niet vereist (1). (1) Zie Cass.4 oktober 2016, AR P.15.0866.N, AC 2016, nr. 542.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bevel tot huiszoeking - Regelmatigheid - Motiveringsvereiste

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

P.18.1240.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.4 AC nr. 707

Aangezien het verbod voor de onderzoeksrechter om andere feiten te onderzoeken dan die welke bij hem aanhangig werden gemaakt niet is voorgeschreven op straffe van nietigheid, kan de rechter het ingevolge die overschrijding verkregen bewijs enkel nietig verklaren of het op een andere manier uitsluiten door te preciseren hoe en waarom die onregelmatigheid hetzij de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, hetzij tot gevolg had dat het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 707.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onderzoekshandelingen verricht buiten de saisine van de onderzoeksrechter - Onregelmatig bewijs - Sanctie

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer het bestreden arrest de voorlopige hechtenis handhaaft nadat het de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding is nagegaan en hierbij toezicht heeft uitgeoefend op de regelmatigheid van de procedure, met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering betreffende onderzoekshandelingen die buiten de saisine van de onderzoeksrechter zijn verricht, zijn die beslissingen vatbaar voor een onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 707.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding nagaat en toezicht uitoefent op de regelmatigheid van de procedure - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Om te beoordelen of het gebruik van een onregelmatig verkregen bewijselement in strijd is met het recht op een eerlijk proces kan de kamer van inbeschuldigingstelling met name het niet opzettelijk of verschoonbaar karakter in aanmerking nemen van de door de overheid begane onrechtmatigheid of het feit dat die niet in verhouding staat tot de ernst van het misdrijf dat door de onregelmatige handeling kon worden vastgesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 707.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Aanwending in strijd met het recht op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.1184.N 4 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181204.5 AC nr. 683

Een beslissing tot wraking van een onderzoeksrechter op grond van objectieve schijn van partijdigheid belet niet dat een rechter vervolgens de subjectieve onpartijdigheid en onafhankelijkheid van die onderzoeksrechter en de regelmatigheid van door hem vóór het indienen van de wrakingsvordering genomen onderzoeksmaatregelen of aanhoudingsmandaat, beoordeelt.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verzoek tot wraking van de onderzoeksrechter - Inwilliging op grond van objectieve schijn van partijdigheid

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Uit het feit dat een onderzoeksrechter door een der partijen wordt gewraakt en het verzoek tot wraking wordt ingewilligd, kan niet worden afgeleid dat deze magistraat partijdig heeft gehandeld bij het nemen van onderzoekshandelingen en rechterlijke beslissingen vóór de vordering tot wraking of dat deze handelingen onregelmatig zouden zijn (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0940.N, AC 2016, nr. 488; Cass. 16 augustus 2011, AR P.11.0485.F, AC 2011, nr. 443.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verzoek tot wraking van de onderzoeksrechter - Inwilliging - Onderzoekshandelingen gesteld vóór de vordering tot wraking

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.18.0763.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.2 AC nr. 654

De kamer van inbeschuldigingstelling is bevoegd om uitspraak te doen over de regeling van de rechtspleging in de zaak van een magistraat van eerste aanleg die in verdenking is gesteld van misdaden buiten de uitoefening van zijn ambt gepleegd en diens mede-inverdenkinggestelden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van eerste aanleg in verdenking gesteld van misdaden buiten de uitoefening van zijn ambt gepleegd - Bevoegd rechtscollege

- Artt. 127, 479, 480, 482bis, eerste lid, en 502 Wetboek van Strafvordering

De niet definitieve beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek valt niet onder de gevallen bedoeld in artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Voorbarig cassatieberoep

- Artt. 136, tweede lid, 136bis, 235bis en 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De toepassing van bepalingen van het Wetboek van Strafvordering met het oog op de uitbreiding, ten gunste van een inverdenkinggestelde, van de rechten waarover andere rechtzoekenden beschikken die zich in dezelfde toestand bevinden, door de macht van het openbaar ministerie te beperken om als enige, na afloop van het gerechtelijk onderzoek, te beslissen over de verwijzing naar de feitenrechter, kan geen miskenning van het legaliteitsbeginsel opleveren (1); de aanwending, ten gunste van die inverdenkinggestelde, van een rechtspleging die toelaat om, op tegenspraak, het bestaan van voldoende bezwaren na te gaan die zijn verwijzing verantwoorden, stelt geen nieuwe vervolging buiten het wettelijk kader in maar beperkt daarentegen, in het geval van vervolging ingesteld door het openbaar ministerie, de prerogatieven van laatstgenoemde, waaraan de wet de bevoegdheid toekende om alleen te beslissen over het gevolg dat aan het gerechtelijk onderzoek moet worden verleend zodra het is afgesloten (2). (1) Wat dit beginsel betreft, zie P. Marchal, o.c., nr. 68-3. (2) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van eerste aanleg in verdenking gesteld van misdaden buiten de uitoefening van zijn ambt gepleegd - Bevoegd rechtscollege - Wettigheidsbeginsel - Voorzienbaarheid van de strafrechtspleging

- Artt. 127, 479, 480, 482bis, eerste lid, en 502 Wetboek van Strafvordering
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.1153.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.4 AC nr. 656

Noch artikel 5 EVRM noch enige andere bepaling verbieden het onderzoeksgerecht om op grond van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de regelmatigheid na te gaan van het onderzoek dat aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding voorafgaat.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek voorafgaand aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding - Wettelijke grondslag

- Artt. 16 en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1034.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.8 AC nr. 631

De door artikel 135, §4, Wetboek van Strafvordering bepaalde beroepstermijn van vierentwintig uur tegen een beschikking van de raadkamer over de regeling van de rechtspleging, is ook van toepassing indien: - na een vordering tot regeling van de rechtspleging die betrekking heeft op de feiten voorwerp van twee door dezelfde onderzoeksrechter geleide gerechtelijke onderzoeken, het eerste opgestart ingevolge een vordering door het openbaar ministerie, het tweede opgestart ingevolge een klacht met burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter van een ander arrondissement, maar dat na ontlasting door de raadkamer, door het openbaar ministerie aanhangig werd gemaakt bij de onderzoeksrechter en de beide dossiers werden gevoegd; - in het eerste gerechtelijk onderzoek minstens één van de inverdenkinggestelden van zijn vrijheid is beroofd; - de raadkamer na met een eerste beschikking de rechtspleging te hebben geregeld voor de feiten voorwerp van het eerste gerechtelijk onderzoek, ingevolge een aanvullende vordering van het openbaar ministerie, met een tweede beschikking ook de rechtspleging regelt voor de feiten voorwerp van het tweede gerechtelijk onderzoek; - bovendien blijkt dat op de datum van de tweede beschikking er betreffende de feiten voorwerp van het eerste gerechtelijk onderzoek, waarvoor reeds is verwezen, nog minstens één inverdenkinggestelde van zijn vrijheid is beroofd; - en dit zonder dat samenhang moet worden vastgestelde tussen de beide gerechtelijke onderzoeken.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Eén van de inverdenkinggestelden van zijn vrijheid beroofd - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Termijn - Toepassing

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.18.0052.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.2 AC nr. ...

De stafhouder of diegene die door hem is aangewezen, die aanwezig is bij een huiszoeking in het kantoor van een advocaat, moet erop toezien dat het onderzoek en de mogelijke inbeslagname geen betrekking hebben op stukken waarvoor het beroepsgeheim geldt en hij zal de stukken, die de onderzoeksrechter wenst te onderzoeken of in beslag te nemen, inkijken en zijn oordeel geven over hetgeen al dan niet onder het beroepsgeheim valt; de onderzoeksrechter is echter niet gebonden door het standpunt van de stafhouder en beslist of een document wordt in beslag genomen of niet.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Advocaat - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

- Art. 458 Strafwetboek

P.18.0307.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of er op het ogenblik dat het bevel tot huiszoeking werd verleend, ernstige aanwijzingen bestonden dat op het adres waar de huiszoeking diende te worden uitgevoerd, het door het onderzoek beoogde misdrijf werd gepleegd of dat zich daar stukken of voorwerpen bevinden die kunnen bijdragen tot de ontdekking van de waarheid met betrekking tot het in het huiszoekingsbevel bedoelde misdrijf; het Hof gaat na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 februari 2016, AR P.15.1443.F, AC 2016, nr. 94; Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0785.N, AC 2013, nr. 99.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Ernstige aanwijzingen dat het misdrijf daar werd gepleegd of er zich daar bewijsstukken bevinden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Het feit dat in strijd zou zijn gehandeld met de regels inzake informantenwerking, impliceert als dusdanig niet dat de betrouwbaarheid van het bewijs of het recht op een eerlijk proces is aangetast.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Informantenwerking - Strijdigheid met de regels van de informantenwerking

Het gerechtelijk onderzoek is erop gericht na te gaan of een strafbaar feit werd gepleegd en desgevallend het verzamelen van bewijs van dit strafbaar feit; niets verhindert dat dit onderzoek mede gebaseerd wordt op ?zachte informatie' zoals politionele inlichtingen voor zover deze niet op onregelmatige wijze zijn verkregen.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Doel - Zachte informatie - Verwerking

P.17.1286.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Informantenwerking - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Draagwijdte

Uit de bepaling van artikel 44/11/1, eerste lid, Wet Politieambt, de wetsgeschiedenis en de doelstelling ervan volgt dat indien een politieambtenaar-contactambtenaar als bedoeld in artikel 47decies, § 1, Wetboek van Strafvordering en in artikel 1, 3°, van het koninklijk besluit van 6 januari 2011 tot bepaling van de werkingsregels van de nationale en lokale informantenbeheerders en van de contactambtenaren, in het kader van de door het voormelde artikel van het Wetboek van Strafvordering en de bepalingen van het voormelde koninklijk besluit van 6 januari 2011 geregelde informantenwerking persoonsgegevens of informatie verneemt die van belang zijn voor de strafvordering, hij die overeenkomstig de vermelde bepalingen en op de daarin bepaalde wijze moet ter kennis brengen, zodat die de gerechtelijke overheid kan bereiken en indien hij willens en wetens verzuimt aan die verplichting te voldoen, is hij strafbaar op grond van artikel 44/11/1, eerste lid, Wet Politieambt; de omstandigheid dat de politieambtenaar-contactambtenaar die persoonsgegevens of informatie die van belang zijn voor de uitoefening van de strafvordering, welke hij heeft vernomen in het kader van de informantenwerking, mondeling meedeelt aan de lokale informantenbeheerder of andere hiërarchische meerderen, ontslaat hem niet van de verplichting die persoonsgegevens of informatie overeenkomstig de voormelde bepalingen en op de daarin bepaalde wijze ter kennis te brengen, zodat die de gerechtelijke overheid kan bereiken, aangezien hij daartoe krachtens deze regelgeving gehouden is en hij bovendien ook als feitelijk ontvanger van de informatie de meest geschikte persoon is (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Informantenwerking - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Draagwijdte

---

P.18.0133.F 2 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180502.2 AC nr. ...

Hoewel het Grondwettelijk Hof de bepalingen heeft vernietigd van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, die de correctionalisering toestonden van de misdaad doodslag om de diefstal te vergemakkelijken, dienden deze toegepast te worden op het ogenblik waarop het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van 22 september 2016 werd gewezen, aangezien het Grondwettelijk Hof de gevolgen daarvan heeft gehandhaafd voor de hangende zaken of voor de zaken waarin nog geen eindbeslissing werd genomen (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest nr. 148/2017; GwH 9 maart 2018, arrest nr. 28/2018; M.-A. BEERNAERT en D. VANDERMEERSCH, "La Cour constitutionnelle recadre le législateur Pot-Pourri II: l'arrrêt 148/2017 du 21 décembre 2017 », JT 2018, pp. 83 en 84.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Doodslag om de diefstal te vergemakkelijken - Correctionalisering - Artikelen 6 en 121 Wet 5 februari 2016 - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de uitwerking van de vernietigde bepalingen

- Artt. 6 en 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

Bij arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017 heeft het Grondwettelijk Hof met name de artikelen 6 en 121 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie vernietigd; het heeft evenwel de gevolgen daarvan gehandhaafd ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen vóór 12 januari 2018 zijn genomen (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest nr. 148/2017; GwH 9 maart 2018, arrest nr. 28/2018; M.-A. BEERNAERT en D. VANDERMEERSCH, "La Cour constitutionnelle recadre le législateur Pot-Pourri II: l'arrrêt 148/2017 du 21 décembre 2017 », JT 2018, pp. 83 en 84.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van de misdaden - Artikelen 6 en 121 Wet 5 februari 2016 - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de uitwerking van de vernietigde bepalingen

- Artt. 6 en 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

P.18.0038.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.6 AC nr. ...

Uit de onderlinge samenhang van enerzijds de bepalingen van de artikelen 8 en 9 van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering, waarbij ondermeer de oprichting en de werking van gemeenschappelijke onderzoeksteams wordt geregeld en in de ondertekening daartoe door de onderzoeksrechter of een magistraat van het openbaar ministerie is voorzien van een schriftelijke overeenkomst en anderzijds de bepalingen van de artikelen 55 en 56 Wetboek van Strafvordering, volgt dat de in een schriftelijke overeenkomst opgenomen verplichtingen niet kunnen leiden tot een aantasting van de bevoegdheden welke toekomen aan de onderzoeksrechter en aan het openbaar ministerie, zodat geen enkele bepaling zich ertegen verzet dat rekening houdend met de bevoegdheidsverdeling op het vlak van opsporing en vervolging tussen de onderzoeksrechter en het openbaar ministerie, in een schriftelijke overeenkomst zowel verplichtingen worden opgenomen die het openbaar ministerie betreffen als verplichtingen die enkel gelden voor de onderzoeksrechter, waarbij de bevoegde magistraat van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter zich enkel tot die handelingen verbinden welke zij krachtens het Belgische recht kunnen verrichten; de mede-ondertekening door de onderzoeksrechter van een schriftelijke overeenkomst die onder meer als doelstellingen vermeldt dat ze is gericht op het verzamelen van relevante informatie die en bewijsmateriaal dat kan worden gebruikt bij vervolgings- en confiscatieprocedures en op het verrichten van onderzoekshandelingen om het onderzoek en de vervolging te laten slagen, houdt niet in dat de onderzoeksrechter zich bevoegdheden toeëigent die toekomen aan het openbaar ministerie, dat hij de op hem ingevolge de artikelen 55 en 56 Wetboek van Strafvordering rustende verplichtingen niet naleeft of niet langer kan naleven en dus evenmin dat hij een schijn creëert van partijdigheid en afhankelijkheid (1). (1) A. WINANTS, "De wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken", in A. DE NAUW (ed.) De groeipijnen van het strafrecht, Die Keure 2007, 189-216; D. VAN DAELE, "België en de gemeenschappelijke onderzoeksteams", NC 2008, 246; L. GROFFILS, N. VAN EECKHAUT en J. VANERMEN, "Europol en gemeenschappelijke onderzoeksteams", G. VERMEULEN (ed.), Aspecten van Euorpees formeel strafrecht, Antwerpen, Maklu, 2002, 28-29; F. VERSPEELT, "Ieder voor zich of G.O.T. voor ons allen? De gemeenschappelijke onderzoeksteams", Vigiles 2005/3, 92-93.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Rol van de onderzoeksrechter - Wet 9 december 2004 - Gemeenschappelijke onderzoeksteams - Schriftelijke overeenkomst ondertekend door onderzoeksrechter - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Draagwijdte

P.18.0141.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vervolging van een parlementslid - Uitzondering wegens miskenning van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Het grondwettelijk bestel waarbij het ambt van parlementslid wordt beschermd, heeft betrekking op de ontvankelijkheid van de vervolging tijdens de duur van de parlementaire zitting, zodat de exceptie die is afgeleid uit schending van artikel 59 Grondwet geen verband houdt met de bevoegdheid van het rechtscollege dat van die vervolging kennisneemt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 198.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vervolging van een parlementslid - Uitzondering wegens miskenning van artikel 59 Grondwet - Beslissing houdt geen verband met de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 59 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0895.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.5 AC nr. ...

De beoordeling van de ontvankelijkheid van de burgerlijkepartijstelling houdt geen verband met de vraag of het openbaar ministerie een gerechtelijk onderzoek heeft gevorderd en of de onderzoeksrechter effectief een gerechtelijk onderzoek heeft gevoerd.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Burgerlijkepartijstelling - Ontvankelijkheid - Beoordeling

De rechtsmacht van de onderzoeksrechter en vervolgens het onderzoeksgerecht strekt zich uit tot de in de klacht met burgerlijkepartijstelling vermelde strafbare feiten die de wet kwalificeert als misdaad of wanbedrijf, ongeacht of er al dan niet klacht is gedaan ten aanzien van een bepaalde persoon; tot die feiten behoort niet de aanvoering van de klager dat hij benadeeld is door de aangeklaagde misdrijven omdat hij daarvoor is vervolgd terwijl zij zouden zijn gepleegd door de persoon tegen wie hij klacht doet nu die aanvoering geen verband houdt met de bedoelde rechtsmacht.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Saisine

Het enkele feit dat een persoon klacht met burgerlijkepartijstelling doet, verplicht het openbaar ministerie niet een gerechtelijk onderzoek te vorderen.

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Klacht met burgerlijkepartijstelling

Het feit dat de burgerlijke partij is vervolgd voor ten nadele van anderen gepleegde misdrijven waardoor zijzelf geen schade heeft geleden, verleent haar niet het vereiste belang voor haar burgerlijkepartijstelling, ongeacht of de veroordeling van de beweerde werkelijke dader van die misdrijven haar tot nut zou strekken; aldus heeft zij noch het vereiste materiële belang, noch het vereiste morele belang.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Burgerlijkepartijstelling - Vervolging van burgerlijke partij voor misdrijven waardoor hijzelf geen schade heeft geleden

Het onderzoeksgerecht is bevoegd om de ontvankelijkheid van de burgerlijkepartijstelling te beoordelen wanneer deze het gerechtelijk onderzoek op gang heeft gebracht zonder dat het openbaar ministerie een vordering tot gerechtelijk onderzoek heeft genomen of een verwijzing naar het vonnisgerecht heeft gevorderd; in dat geval vormt de burgerlijkepartijstelling immers de grondslag voor het bestaan van de strafvordering, waarvan de ontvankelijkheid ter beoordeling staat van de onderzoeksgerechten.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Beoordeling ontvankelijkheid - Bevoegdheid

Het onderzoeksgerecht moet de burgerlijkepartijstelling en de daardoor op gang gebrachte strafvordering niet-ontvankelijk verklaren wanneer het oordeelt dat de burgerlijke partij haar schade ingevolge de aangeklaagde feiten niet aannemelijk maakt of niet beschikt over het vereiste belang; het feit dat voor het uitoefenen van de strafvordering betreffende het aangeklaagde misdrijf geen burgerlijkepartijstelling vereist is, doet daaraan geen afbreuk en daardoor wordt het recht van verdediging van de burgerlijke partij niet miskend (1). (1) Zie Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Aannemelijkheid schade of aanwezigheid van vereiste belang - Beoordeling

P.17.0621.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.2 AC nr. ...

Het feit dat de onderzoeksrechter of het openbaar ministerie niet is overgegaan tot de inverdenkingstelling van de onbekende personen waartegen de klacht met burgerlijkepartijstelling werd gericht, belet de kamer van inbeschuldigingstelling niet te oordelen dat er geen reden is tot vervolging of tot ontslag van de onderzoeksrechter van zijn onderzoek omdat er geen bezwaren bestaan dat enige persoon het aangeklaagde misdrijf heeft gepleegd, zonder dat daarvoor een identificatie van de bedoelde personen vereist is.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Klacht met burgerlijkepartijstelling tegen onbekenden -

Geen inverdenkingstelling

Het recht van verdediging van de burgerlijke partij vereist niet dat de kamer van inbeschuldigingstelling overgaat tot de identificatie van onbekende personen tegen wie de klacht met burgerlijkepartijstelling is gedaan, wanneer zij beslist dat er tegen geen enkele persoon bezwaren voor het aangeklaagde misdrijf bestaan; of de burgerlijke partij daardoor al dan niet nog in de mogelijkheid is om de niet-geïdentificeerde personen rechtstreeks te dagvaarden voor de vonnisrechter, speelt geen rol.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Klacht met burgerlijkepartijstelling tegen onbekenden - Buitenvervolgingstelling - Identificatie van onbekende - Vereiste

P.17.1146.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.5 AC nr. ...

De beslissing waarbij de raadkamer de ontlasting beveelt van de onderzoeksrechter op grond dat de feiten waarop zijn onderzoek is gericht, samenhangend lijken te zijn met die waarvoor een gerechtelijk onderzoek in een ander arrondissement wordt gevoerd, is een louter administratieve ordemaatregel die niet volgens de procedure van artikel 127 Wetboek van Strafvordering moet worden genomen.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Beslissing tot ontlasting van de onderzoeksrechter - Aard

P.17.1122.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.10 AC nr. 665

De rechter oordeelt onaantastbaar of de huiszoeking het gevolg is van het op heterdaad ontdekken van het misdrijf (1). (1) Cass. 20 februari 2001, AR P. 99.0544.N, AC 2001, nr. 103.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Heterdaad - Beoordeling door de rechter

P.16.1149.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.1 AC nr. 583

Wanneer een partij betwist dat de door de onderzoeksrechter bevolen bijkomende onderzoekshandelingen volledig zijn uitgevoerd, kan het onderzoeksgerecht niettemin de rechtspleging regelen, indien het op grond van een beoordeling in feite beslist dat de gegevens van het gerechtelijk onderzoek volstaan om zonder miskenning van het recht van verdediging van die partij uitspraak te doen (1). (1) Cass. 30 november 2011, AR P.11.1164.F, AC 2011, nr. 658; Cass. 14 maart 2012, AR P.11.1338.F, AC 2012, nr. 167.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bijkomende onderzoeksdaden - Uitvoering van de bijkomende onderzoeksdaden - Betwisting over de volledigheid van de uitvoering - Onderzoeksgerecht - Beoordeling

P.16.0854.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.1 AC nr. 564

Uit de wetgeschiedenis, de doelstelling en de algemene economie van de regeling van de lasthebber ad hoc volgt dat de onderzoeksrechter met het oog op het vrijwaren van het recht van verdediging van de rechtspersoon ambtshalve of op verzoek een lasthebber ad hoc kan aanstellen om deze te vertegenwoordigen.

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Onderzoeksrechter - Gerechtelijk onderzoek lastens een rechtspersoon - Aanstelling van een lasthebber ad hoc - Bevoegdheid - Doel

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0814.N 27 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170627.1 AC nr. 423

Ter ondersteuning van haar stelling waarvan zij de bewijslast heeft, kan de burgerlijke partij alle door haar vergaarde bewijsmiddelen aan de rechter voorleggen, waaronder de resultaten van een onderzoek op haar verzoek uitgevoerd door een privédetective en geen enkele bepaling verplicht een burgerlijke partij om voorafgaandelijk aan de onderzoeksrechter, de onderzoeksgerechten of het vonnisgerecht daartoe het stellen van deze onderzoekshandelingen te vragen; de enkele omstandigheid dat dergelijk onderzoek door de burgerlijke partij eenzijdig gevoerd wordt, belet de rechter niet vrij de bewijswaarde van de gegevens ervan die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en die de beklaagde bijgevolg naar hun juistheid en authenticiteit kan betwisten, te beoordelen en zulks levert geen miskenning van het recht van verdediging noch van het recht op een eerlijk proces, waarvan de wapengelijkheid deel uitmaakt, op (1). (1) D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Kluwer, Comm. Straf.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Beoordeling door de rechter van de bewijsmiddelen - Draagwijdte

P.15.0464.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.1 AC nr. 401

Overeenkomstig artikel 47sexies, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is een stelselmatige observatie in de zin van dit wetboek onder meer een observatie van meer dan vijf opeenvolgende dagen of van meer dan vijf niet-opeenvolgende dagen gespreid over een periode van een maand zodat de stelselmatigheid van de observatie aldus enkel volgt uit objectieve criteria, te weten haar duur of haar frequentie binnen een bepaalde tijdsperiode; subjectieve criteria zoals het incidenteel, oppervlakkig of occasioneel karakter van de observatie of de mate van inmenging in de privésfeer spelen geen rol.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Stelselmatige observatie - Stelselmatigheid - Beoordeling

P.17.0450.N 13 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170613.3 AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluistermaatregel - Artikel 90quater, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vormvoorschriften - Wet die de sanctie bij niet-naleving van de vormvoorschriften wijzigt - Toepassing in de tijd - Draagwijdte

P.17.0051.F 26 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.3 AC nr. ...

De door een onderzoeksgerecht gedane vaststelling dat één van de bestanddelen van een aan een inverdenkinggestelde ten laste gelegd misdrijf ontbreekt, houdt impliciet de vaststelling in dat er geen voldoende aanwijzingen voorhanden zijn om hem uit dien hoofde naar het vonnisgerecht te verwijzen (1). (1) Cass. 28 januari 2015, AR P.14.1463.F, AC 2015, nr. 64.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Voldoende aanwijzingen van schuld - Begrip - Ontstentenis van één van de bestanddelen van het misdrijf

Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, nadat ze op het einde van het gerechtelijk onderzoek zijn vergaard en getoetst, voldoende ernstig blijken zodat een veroordeling waarschijnlijk lijkt (1). (1) Cass. 16 september 1987, AR 6141, AC 1987-88, nr. 35.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Voldoende aanwijzingen van schuld

Het bestaan van aanwijzingen van schuld die de verwijzing naar het vonnisgerecht verantwoorden, wordt door het onderzoeksgerecht in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 28 januari 2015, AR P.14.1463.F, AC 2015, nr. 64.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Voldoende aanwijzingen van schuld - Feitelijke beoordeling door het onderzoeksgerecht

P.17.0108.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.7 AC nr. ...

Artikel 189ter Wetboek van Strafvordering verleent in het in die bepaling bedoelde geval aan de kamer van inbeschuldigingstelling enkel de in artikel 235ter Wetboek van Strafvordering beperkte bevoegdheid om de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethodes observatie en infiltratie te onderzoeken; de kamer van inbeschuldigingstelling neemt in dat geval geen kennis van de zaak zoals bedoeld door artikel 235bis, § 2, Wetboek van Strafvordering en zij heeft dan ook geen rechtsmacht om de regelmatigheid van de haar voorgelegde procedure te beoordelen omdat dat onderzoek behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de vonnisrechter bij wie de zaak aanhangig is (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104 met concl. van advocaat-generaal Timperman.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Controle gelast door het vonnisgerecht - Aard

Artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering voert een afzonderlijke, inquisitoriale en niet-tegensprekelijke procedure in, waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling enkel de regelmatigheid beoordeelt van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethodes observatie en infiltratie; de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling over dat toezicht is bindend maar deze rechtspleging doet evenwel geen afbreuk aan de eventuele toepassing van de in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bepaalde procedure (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0424.F, AC 2014, nr. 386 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2017, nr. 386.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Controle met toepassing van artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte van de controle

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Controle met toepassing van artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering - Aard

Het onderzoek door de kamer van inbeschuldigingstelling van de bijzondere opsporingsmethodes overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, zonder dat na een tegensprekelijke procedure werd geoordeeld over de regelmatigheid van de rechtspleging en van de bewijsverkrijging aan de hand van het open dossier, belet een beklaagde niet om voor de vonnisrechter een provocatieverweer te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0424.F, AC 2014, nr. 386 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2017, nr. 386.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Vonnisrechter - Provocatieverweer door beklaagde

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0351.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.1 AC nr. ...

Artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat een vonnis een eindvonnis is in zoverre daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald; die bepaling is enkel van toepassing op beslissingen die de rechter uitspreekt binnen het kader van dezelfde rechtspleging hetgeen niet het geval is wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet, eensdeels, over een gevraagde bijkomende onderzoekshandeling op grond van artikel 61quinquies, Wetboek van Strafvordering en, anderdeels, over de regeling van de rechtspleging en de binnen dat kader aangevoerde onregelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek (1). (1) P. TAELMAN, Het gezag van rechterlijk gewijsde: een begrippenstudie, Diegem, Kluwer, 2001, p. 109; zie ook Cass. 17 april 2012, AR P. 11.2059.N, AC 2012, nr. 235 en andersl.concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, NC 2013, p. 124 en noot P. HELSEN, p. 129, " De weigering tot regeling der rechtspleging: twee kansen voor de prijs van één?" , RW 2012-2013, p. 373 en noot B. DE SMET, p. 376-379, "De beslissing van de raadkamer in geval van onvolledig gerechtelijk onderzoek", T. Strafr. 2012, 336 en noot JVG.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

De beslissing over de betrouwbaarheid van een bewijsmiddel houdt verband met de bewijswaardering, en die beslissing komt enkel toe aan de vonnisrechter; de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling dat er geen reden is om een stuk als bewijsmiddel te weren omdat de aangevoerde onregelmatigheid de betrouwbaarheid ervan niet aantast, is dan ook niet bindend voor de vonnisrechter en belet niet dat de partijen voor die rechter verweer voeren over de betrouwbaarheid van dat stuk (1). (1) Cass. 19 mei 2015, AR P.14.0921.N, AC 2015, nr. 322; Cass. 3 april 2012, AR P.11.2095.N, AC 2012, nr. 214 met concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Middel dat verband houdt met de bewijswaardering - Draagwijdte

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Middel dat verband houdt met de bewijswaardering - Draagwijdte

P.15.0472.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.6 AC nr. ...

Artikel 61bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, krachtens hetwelk de onderzoeksrechter overgaat tot de inverdenkingstelling van elke persoon tegen wie ernstige aanwijzingen van schuld bestaan, houdt voor de raadkamer geen beletsel in om een door de onderzoeksrechter niet in verdenking gestelde verdachte tegen wie voldoende bezwaren bestaan, naar de vonnisrechter te verwijzen; een dergelijke beslissing van de raadkamer is niet behept met een onregelmatigheid, verzuim of nietigheid als bedoeld in artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Het cassatieberoep dateert van vóór de wetswijziging van art. 420 Wetboek van Strafvordering door artikel 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Verwijzing - Geen inverdenkingstelling door onderzoeksrechter

De raadkamer waarvoor een verdachte niet heeft aangevoerd dat zijn recht op een eerlijk proces en recht van verdediging zijn miskend ingevolge een gebrek aan inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter, schendt noch miskent artikel 6.3.a EVRM en artikel 14.3.a en 14.3.b IVBPR, het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces door die verdachte wegens het bestaan van voldoende bezwaren te verwijzen naar de vonnisrechter; een dergelijke beslissing is niet behept met een onregelmatigheid, verzuim of nietigheid als bedoeld in artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Het cassatieberoep dateert van vóór de wetswijziging van art. 420 Wetboek van Strafvordering door artikel 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Verwijzing - Geen inverdenkingstelling door onderzoeksrechter - Geen aanvoering door verdachte van miskenning van zijn rechten op een eerlijk proces en verdediging

P.14.1001.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.2 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een advocaat geldt bij onderzoekshandelingen die een actieve medewerking van de verdachte veronderstellen (1); de noodzakelijke dialoog tussen de agenten die met een huiszoeking zijn belast en de persoon bij wie de onderzoekshandeling wordt uitgevoerd, vereist geen actieve medewerking. (1) EHRM 8 december 2009, Savas t. Turkije, EHRM 29 juni 2010, Karadag t. Turkije

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Recht op bijstand van een advocaat

- Artt. 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Personen bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd, bevinden zich niet in een situatie die vergelijkbaar is met deze waarin personen zich bevinden die meewerken aan een reconstructie van de feiten vermits de reconstructie van de feiten de actieve medewerking van de verdachte vereist terwijl de huiszoeking kan plaatsvinden buiten de aanwezigheid van de verdachte en leidt tot het verzamelen van bewijs dat bestaat los van de wil van de verdachte, zodat, wanneer voor het Hof de vraag rijst naar de bestaanbaarheid van de artikelen 87 en 89bis van het Wetboek van Strafvordering met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM doordat zij niet vereisen dat voorafgaand aan een huiszoeking verricht in de woning van de verdachte die verdachte in kennis moet zijn gesteld van zijn rechten (inzonderheid het zwijgrecht en het verbod van gedwongen zelfincriminatie) of contact moet hebben kunnen nemen met een raadsman, zelfs niet wanneer die verdachte op dat ogenblik van zijn vrijheid is beroofd, terwijl bij een plaatsbezoek dat georganiseerd wordt met het oog op een reconstructie overeenkomstig artikel 62, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering de verdachte, zelfs wanneer hij niet is aangehouden, zich kan laten vergezellen door zijn raadsman en dus ook reeds kennis kan hebben van zijn rechten, het Hof de vraag aan het Grondwettelijk Hof niet moet stellen.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Zwijgrecht - Verbod van gedwongen zelfincriminatie - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Recht op bijstand van een advocaat - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.17.0262.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.9 AC nr. ...

De vaststelling van de eedaflegging in het proces-verbaal van verhoor geldt als vermelding van de hoedanigheid van tolk (1). (1) Zie: Cass. 16 november 2005, AR P.05.1402.F, AC 2005, nr. 602.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte door de onderzoeksrechter - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van hoedanigheid

Wanneer een proces–verbaal van verhoor de identiteit van de tolk niet of onvolledig vermeldt en evenmin vermeldt dat deze beëdigd is, heeft dit niet de nietigheid van dit proces–verbaal voor gevolg, op voorwaarde dat die identiteit en hoedanigheid daadwerkelijk zijn nagegaan; de rechter kan dit nagaan aan de hand van de hem regelmatig voorgelegde gegevens die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 25 september 2012, AR P.11.2087.N, AC 2012, nr. 485.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte door de onderzoeksrechter - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van identiteit en hoedanigheid - Verzuim - Daadwerkelijk nazicht van identiteit en hoedanigheid

- Art. 47bis, § 1, 5° Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31, tweede lid, en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.16.0626.F 18 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Veronderstelling - Sanctie

Het gevolg van de nietigheid van een bewijselement en de sanctie op de miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat, is niet de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering maar, wanneer de onregelmatigheden door het onderzoeksgerecht zijn vastgesteld, de intrekking van het nietig verklaarde bewijselement en het verbod voor dat gerecht om aanwijzingen of bezwaren te vinden in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht werd afgelegd; het onderzoeksgerecht kan de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering slechts uitspreken wanneer het, niettegenstaande de intrekking van de nietig verklaarde bewijselementen en het verbod om op grond van een onregelmatig afgelegde verklaring te oordelen dat er voldoende bezwaren van schuld bestaan, volstrekt onmogelijk is geworden om de strafvordering voort te zetten met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM (1); de onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces moet vaststaan; ze kan niet blijken uit een mogelijkheid of een veronderstelling (2). (1) Zie bijv. Cass. 27 oktober 2010, P.10.1372.F, AC. 2010, nr. 640, met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas.: "De vormvereisten die artikel 47bis van het Wetboek van Strafvordering voor het verhoor van de verdachte oplegt, de korte duur die de Grondwet oplegt voor de vrijheidsberoving, het feit dat de inverdenkinggestelde, bij de betekening van het bevel tot aanhouding onmiddellijk inzage krijgt van alle in de artikelen 16, §7, en 18, §2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde stukken, het recht van de inverdenkinggestelde om, overeenkomstig artikel 20, §§1 en 5, van de voormelde wet, onmiddellijk verkeer te hebben met zijn advocaat, de inzage van het dossier vóór de verschijning voor het onderzoeksgerecht zoals dat door artikel 21, §3, van de wet is geregeld, alsook de rechten die met name in de artikelen 61ter, 61quater, 61quinquies, 136 en 235bis, Wetboek van Strafvordering zijn vastgelegd, wettigen niet zonder meer de conclusie dat het definitief onmogelijk is om de zaak van iemand die zonder advocaat door de politie en de onderzoeksrechter is gehoord, op een eerlijke wijze te behandelen" ; Cass. 27 februari 2013, P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134: "De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan is de sanctie gesteld op omstandigheden waardoor de strafvordering niet kan worden ingesteld of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak."; Cass. 30 april 2014, P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307: "Tenzij de onregelmatigheid tot gevolg heeft dat het recht van verdediging van de beklaagde van meet af aan van zijn substantie wordt ontdaan of dat de kwaliteit van het bewijsmateriaal erdoor wordt aangetast, staat het aan de rechters om een proportionaliteitsonderzoek te verrichten door de aangeklaagde onregelmatigheid af te wegen tegen de rechten die elke beklaagde al dan niet heeft kunnen uitoefenen tijdens het voorbereidend onderzoek, voor de onderzoeksgerechten, tijdens de rechtszittingen van de correctionele rechtbank en in zijn middelen in hoger beroep." (kop). Vgl. (wat betreft de sanctie op de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding, in het licht van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet en niet van de regelmatigheid van het bewijs en van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering), Cass. 18 juni 2013, AR P.13.1022.N, AC 2013, nr. 379: "Niet naar recht verantwoord is het arrest dat oordeelt dat het gegeven dat de eiser door de onderzoeksrechter werd verhoord zonder bijstand van een raadsman, niet tot gevolg heeft dat het aanhoudingsmandaat door het onderzoeksgerecht zou moeten worden opgeheven om reden dat niet blijkt dat die omstandigheid eisers recht op een eerlijk proces op een onherstelbare wijze zou hebben gehypothekeerd." (M.N.B.). (2) Zie concl. "in substantie" van het OM (eensluidende subsidiaire stelling wat betreft het eerste middel, derde onderdeel, en het tweede middel).

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Veronderstelling - Sanctie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

P.14.0856.N 10 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170110.1 AC nr. 305

De verplichting voor de kamer van inbeschuldigingstelling die overeenkomstig artikel 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering heeft beslist tot de nietigheid van stukken en hun verwijdering uit het strafdossier en de neerlegging heeft bevolen ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, om de bestemming te bepalen van deze stukken is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven; het verzuim over die bestemming te beslissen is zonder gevolg voor de beslissing over de nietigheid van de stukken, de verwijdering ervan en de neerlegging ervan ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, alsmede voor de beslissing om al dan niet nog de inzage en de aanwending van deze stukken toe te staan.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Nietigverklaarde stukken - Verplichting de bestemming van deze stukken te bepalen - Verzuim

Uit artikel 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die op grond van die bepaling heeft beslist tot de nietigverklaring van stukken, hun verwijdering uit het strafdossier en hun neerlegging ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, verplicht is te oordelen in welke mate deze stukken nog in de strafprocedure mogen worden ingezien en aangewend en dit rekening houdend met de rechten van partijen en de verenigbaarheid met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging; de kamer van inbeschuldigingstelling maakt die afweging onaantastbaar in feite en moet alleen in het geval een partij uitdrukkelijk heeft aangevoerd dat de verdere inzage en de aanwending van de nietigverklaarde stukken noodzakelijk is voor het recht op een eerlijk proces en recht van verdediging, uitdrukkelijk deze afweging en de gronden waarop ze is gebeurd, vermelden.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Nietigverklaarde stukken - Verplichte beoordeling in welke mate deze nog mogen worden aangewend - Aard - Redengeving - Verplichting

P.16.0310.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 463, eerste lid, WIB92 mogen de ambtenaren van de Algemene Administratie van de Fiscaliteit en de Algemene Administratie van de inning en de invordering en van de Algemene Administratie van de Bijzondere Belastinginspectie, op straffe van nietigheid van de akte van rechtspleging, slechts als getuige worden gehoord; uit die regel volgt niet dat een gepensioneerde ambtenaar van de fiscale administratie niet zou mogen worden aangesteld als gerechtsdeskundige.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Gerechtsdeskundige - Aanstelling van een gepensioneerde ambtenaar van de fiscale administratie - Wettigheid

- Art. 463, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.16.1151.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.2 AC nr. ...

Artikel 2bis Voorlopige Hechteniswet bevat de regeling met betrekking tot de raadpleging en de bijstand van een advocaat van de van zijn vrijheid benomen persoon en met betrekking tot het vertrouwelijk overleg met de advocaat vóór het verhoor door de politiediensten, de procureur des Konings of de onderzoeksrechter.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de inverdenkinggestelde door de onderzoeksverrichtingen - Artikel 2bis Voorlopige Hechteniswet - Toepassingsgebied

P.15.0704.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.3 AC nr. ...

Voor de regelmatigheid van de door een onderzoeksrechter zelf uitgevoerde huiszoeking volstaat het dat degene bij wie de huiszoeking wordt uitgevoerd voldoende wordt ingelicht, zelfs mondeling, over de vervolgingen die aan de huiszoeking ten grondslag liggen; opdat de betrokkene voldoende wordt ingelicht kan het naar de omstandigheden van de zaak volstaan dat hij op de hoogte wordt gesteld van de kwalificatie van de concrete feiten die aan de vervolgingen ten grondslag liggen (1). (1) Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 291, nr. 579.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking door onderzoeksrechter - Regelmatigheid

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking door onderzoeksrechter - Inlichting over vervolgingen

---

P.16.0908.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.6 AC nr. ...

Artikel 90sexies Wetboek van Strafvordering (oud) vereist niet dat, wanneer relevant verklaarde gesprekken zijn gevoerd in een andere taal dan deze van de rechtspleging, het strafdossier zowel een overschrijving van die gesprekken in de gevoerde taal bevat als een vertaling van die overschrijving in de taal van de rechtspleging want die gesprekken kunnen immers ook rechtstreeks worden vertaald in de taal van de rechtspleging en in die taal worden overgeschreven zodat enkel vereist is dat de partijen aan de hand van de originele opnames de juistheid en de betrouwbaarheid van de vertaling kunnen nagaan en daarover verweer kunnen voeren; aldus vormt het loutere feit dat het strafdossier enkel een overschrijving in de taal van de rechtspleging bevat van de relevant verklaarde telecommunicatie die is gevoerd in een andere taal, geen onregelmatigheid die de rechter verplicht toepassing te maken van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 9 december 2014, AR P.13.0756.N, AC 2014, nr. 768.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Telefoontap - Anderstalige relevant verklaarde gesprekken - Overschrijving in de taal van de rechtspleging

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Telefoontap - Anderstalige relevant verklaarde gesprekken - Vertaling

---

P.15.0866.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.3 AC nr. ...

De officier van gerechtelijke politie die met de uitvoering van het huiszoekingsbevel is belast, moet over de nodige gegevens beschikken die hem moeten toelaten te weten over welk misdrijf het onderzoek wordt gevoerd en welke nuttige opsporingen en inbeslagnemingen hij daartoe kan verrichten zonder de grenzen van het gerechtelijk onderzoek en van zijn opdracht te buiten te gaan; die vermeldingen moeten ook diegene bij wie de huiszoeking wordt uitgevoerd voldoende informatie aanreiken over de telastleggingen die aan de oorsprong van de actie liggen, zodat hij de wettigheid ervan kan nagaan en in staat is om elk misbruik bij het uitvoeren van de huiszoeking vast te stellen, te voorkomen of te onthullen (1). (1) Zie: Cass. 26 maart 2002, AR P.01.1642.N, AC 2002, nr. 204.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Uitvoering - Delegatie - Officier van gerechtelijke politie - Vereiste gegevens - Doel

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

De rechter vermag de vereiste duidelijkheid van het huiszoekingsbevel, zowel voor de uitvoerder ervan als voor de diegene waar de huiszoeking wordt uitgevoerd, afleiden uit omstandigheden die de uitvoering zelf van de huiszoeking betreffen of die ertoe aanleiding hebben gegeven.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Duidelijkheid - Beoordeling door de rechter

Een bevel tot huiszoeking moet met redenen omkleed zijn; die vereiste is vervuld door de vermelding van het misdrijf dat men op het oog heeft, alsook van de plaats en het voorwerp van de huiszoeking zonder dat noodzakelijk is om in het huiszoekingsbevel een gedetailleerde weergave van de feiten op te geven of de op te sporen zaken in detail te beschrijven (1). (1) Zie: Cass. 11 januari 2006, AR P.05.1371.F, AC 2006, nr. 29.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Motiveringsvereisten

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

Het huiszoekingsbevel moet duidelijk de woning aanwijzen die door de maatregel is bedoeld en moet bijgevolg de vermeldingen bevatten die de uitvoerende opsporingsambtenaar toelaat zonder risico op vergissing de bedoelde woning te vinden; uit het enkele feit dat in een huiszoekingsbevel een onjuist huisnummer is vermeld, volgt niet dat dit bevel en de uitgevoerde huiszoeking onregelmatig zijn, voor zover blijkt dat de huiszoeking wel degelijk werd uitgevoerd in de woning die door het bevel werd beoogd (1). (1) 1 Zie: Cass. 24 december 2008, AR P.08.1839.F, AC 2008, nr. 754

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Vereiste vermeldingen - Plaats van de huiszoeking - Vermelding van een onjuist huisnummer

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

P.16.0718.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.5 AC nr. ...

Bij gebrek aan inverdenkingstelling door het openbaar ministerie of de onderzoeksrechter kan de raadkamer, bij de regeling van de rechtspleging, geen uitspraak doen over het bestaan van bezwaren tegen een verdachte en aldus is de burgerlijke partij niet bij machte om diens verwijzing te vorderen wegens telastleggingen die niet tegen hem zijn gericht.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Burgerlijke partij vordert dat de verdachte wordt verwezen - Geen inverdenkingstelling door het openbaar ministerie of door de onderzoeksrechter

Wanneer de beschikking tot verwijzing van de inverdenkinggestelde door een dermate zware onregelmatigheid is aangetast dat de akte als onbestaand moet worden beschouwd, dient de vonnisrechter dit vast te stellen en daaruit te besluiten dat de zaak niet bij hem aanhangig is gemaakt (1). (1) J. de Codt, Des nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 168.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot verwijzing - Dermate zware onregelmatigheid dat de akte als onbestaande moet worden beschouwd

P.16.0940.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, worden, te rekenen van de dag van de mededeling van de akte van wraking aan de rechter, alle vonnissen en verrichtingen geschorst, behalve wanneer de vordering niet uitgaat van een partij of van het openbaar ministerie; de in dat artikel bepaalde schorsende werking belet niet de tenuitvoerlegging van een bevel tot aanhouding dat door de onderzoeksrechter op regelmatige wijze is verleend voordat tegen hem een vordering tot wraking wordt ingesteld (1). (1) Zie Cass. 16 augustus 2011, AR C.11.0485.F, AC 2011, nr. 443.

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Vordering tot wraking van de onderzoeksrechter - Schorsende werking

Uit het enkele feit dat een onderzoeksrechter door een der partijen wordt gewraakt en hij in die wraking heeft berust, kan niet worden afgeleid dat de handelingen die deze magistraat vóór de vordering tot wraking heeft verricht, onregelmatig zouden zijn (1). (1) Zie Cass. 16 augustus 2011, AR C.11.0485.F, AC 2011, nr. 443.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Wraking van de onderzoeksrechter - Berusting in wraking - Handelingen van de onderzoeksrechter verricht vóór de wrakingsvordering

P.16.0234.F 15 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160615.3 AC nr. ...

Nadat de kamer van inbeschuldigingstelling het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen de beschikking tot verwijzing van de raadkamer niet-ontvankelijk heeft verklaard, is ze niet bevoegd om toezicht uit te oefenen op het gerechtelijk onderzoek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Regeling van de rechtspleging - Niet ontvankelijk hoger beroep - Toezicht op de regelmatigheid van de procedure

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Niet ontvankelijk hoger beroep - Toezicht op de

regelmatigheid van de procedure

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Niet ontvankelijk hoger beroep - Toezicht op de regelmatigheid van de procedure

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Regeling van de rechtspleging - Niet ontvankelijk hoger beroep - Toezicht op de regelmatigheid van de procedure

P.16.0562.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Het arrest waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling, na aanneming van de verzachtende omstandigheden, de verwijzing beveelt van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, beslecht geen geschil inzake bevoegdheid in de zin van het tweede lid van dat artikel en houdt geen verband met de andere in dat artikel bepaalde gevallen (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2016, nr. .....

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

P.16.0294.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.7 AC nr. ...

Uit artikel 21bis, derde lid, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat indien een onderzoeksrechter met het oog op de waarheidsvinding over feiten waarmee hij is gelast, inzage wil in een ander gerechtelijk onderzoek en afschrift wil van tot dat dossier behorende stukken, het bevoegde openbaar ministerie daartoe voorafgaandelijk toelating moet geven.

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Inzage en afschrift van stukken uit een ander gerechtelijk onderzoek

P.16.0606.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.6 AC nr. ...

Het feit dat de onderzoeksrechter die een Europees aanhoudingsbevel heeft verleend wordt ontlast van het gerechtelijk onderzoek, heeft niet het verval tot gevolg van het bevel tot aanhouding bij verstek, het op grond daarvan verleende Europees aanhoudingsbevel en de afstand van het specialiteitsbeginsel die de overgeleverde verdachte in de uitvoerende lidstaat heeft gedaan ter gelegenheid van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel; het feit dat de bedoelde ontlasting leidt tot het verval van het door die onderzoeksrechter na de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel verleende bevel tot aanhouding, doet daaraan geen afbreuk.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Europees aanhoudingsbevel - Ontlasting van gerechtelijk onderzoek

P.16.0128.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.4 AC nr. ...

Artikel 11, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt dat de rechters hun rechtsmacht niet kunnen overdragen, houdt in dat de opdracht waarmee de rechter een gerechtsdeskundige belast, beperkt moet zijn tot het doen van vaststellingen of het geven van een technisch advies, maar geen vraag mag bevatten om advies te geven over de gegrondheid van de strafvordering of van de burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 6 maart 2014, AR C.12.0615.N, AC 2014, nr. 179 met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Opdracht aan de deskundige - Draagwijdte

Het enkele feit dat de onderzoeksrechter een deskundige opdraagt hem voor te lichten over de aard en de omstandigheden van een misdrijf, daarin begrepen de oorzaken van de verwondingen van de bij een misdrijf betrokken persoon, houdt niet in dat de onderzoeksrechter zijn rechtsmacht aan deze deskundige overdraagt; krachtens de artikelen 43 en 44 Wetboek van Strafvordering kan de onderzoeksrechter de deskundige immers met een dergelijke opdracht belasten (1). (1) Cass. 28 april 2015, AR P.14.1623.N, AC 2015, nr 279, P&B 2015, 190-194 met noot TOREMANS T., "Jurisprudentiële temperingen op het verbod van overdracht van rechtsmacht in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek".

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Opdracht aan de deskundige - Voorlichting over de aard, de omstandigheden en de oorzaken van de verwondingen van het slachtoffer - Wettigheid

Om na te gaan of de onderzoeksrechter zijn rechtsmacht al dan niet aan de gerechtsdeskundige heeft overgedragen, dient de formulering van de opdracht aan de deskundige in haar geheel te worden nagegaan en moeten alle gegevens in acht worden genomen, zoals de redenen waarvoor en de context waarin de deskundige is aangesteld; de rechter die deze beoordeling doet, mag evenwel uit de door hem aldus vastgestelde gegevens geen gevolgen trekken die met de bedoelde overdracht geen verband houden of die het oordeel daarover niet kunnen verantwoorden (1). (1) Zie voetnoot (2); HUYBRECHTS L., "Is de rechterlijke opdracht aan de deskundige om aanwijzingen van misdrijven te zoeken een overdracht van rechtsmacht?", noot onder Corr. Antwerpen 11 oktober 2013, NC 2014, 331-334.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Deskundigenonderzoek - Opdracht aan de deskundige - Beoordeling van de draagwijdte van de opdracht - Criteria

P.15.1643.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.1 AC nr. ...

Het enkele feit dat het onderzoeksgerecht weigert de regeling van de rechtspleging te schorsen tot de voeging van een opsporingsdossier omdat het oordeelt dat die voeging niet noodzakelijk is voor de beoordeling van de bezwaren, levert geen miskenning van het recht van verdediging en de wapengelijkheid op; het niet-voegen van dergelijk dossier heeft immers niet voor gevolg dat de partijen niet dezelfde processuele middelen kunnen aanwenden voor de rechter noch dat ze niet op gelijke wijze kennis kunnen nemen van de aan de rechter voorgelegde gegevens (1). (1) Zie: Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verzoek tot schorsing van de rechtspleging - Voeging van een opsporingsdossier - Weigering - Gevolg - Recht van verdediging en wapengelijkheid

Het onderzoeksgerecht oordeelt bij de regeling van de rechtspleging onaantastbaar of het niet-voegen van een opsporingsdossier van aard is om de beoordeling van de bezwaren te beïnvloeden; het heeft geen rechtsmacht om het openbaar ministerie te bevelen een opsporingsonderzoek bij het strafdossier te voegen (1). (1) Zie: Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Niet-voegen van een opsporingsdossier - Invloed op het oordeel omtrent de bezwaren - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Aard

P.16.0072.N 3 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160503.3 AC nr. ...

De burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter geschiedt door een ondubbelzinnige wilsverklaring ten overstaan van de onderzoeksrechter voor wie wordt verschenen; de onderzoeksrechter stelt van de burgerlijkepartijstelling een proces-verbaal op waaruit onder meer blijkt wie zich bij hem voor welke feiten burgerlijke partij heeft gesteld en het is ingevolge dit proces-verbaal dat de strafvordering is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 13 april 2010, AR P.09.1778.N, AC 2010, nr. 254; Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking - Burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking - Burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter

Ter gelegenheid van de burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter en het opstellen van het proces-verbaal van die stelling kan de burgerlijke partij aan de onderzoeksrechter stavingsstukken overhandigen die de geacteerde klacht kunnen toelichten, aanvullen of ondersteunen; de loutere neerlegging van die stukken stelt de strafvordering niet in werking en noch de Taalwet Gerechtszaken noch enige andere wettelijke bepaling schrijft voor dat die stukken in de taal van de rechtbank waartoe de onderzoeksrechter behoort, moeten zijn opgesteld (1). (1) Zie Cass. 4 februari 2015, AR P.14.1148.F, AC 2015, nr. 84.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling - Neerlegging van stavingsstukken

P.14.1815.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Veroordeling met uitstel en opschorting van de veroordeling - Gewone opschorting - Verschillende termijnen om hoger beroep in te stellen - Prejudiciële vraag - Grondwettelijk Hof

Artikel 4, §2, van de Probatiewet schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet in zoverre het het beroep van de inverdenkinggestelde tegen de beschikking van de raadkamer waarbij de feiten bewezen worden verklaard en tot de opschorting wordt besloten, onderwerpt aan een termijn van vierentwintig uur, terwijl de procureur des Konings en de burgerlijke partij, op grond van artikel 135, §§ 1 en 3, van het Wetboek van Strafvordering, beschikken over een termijn van vijftien dagen om de door hetzelfde rechtscollege uitgesproken beschikking van buitenvervolgingstelling aan te vechten (1). (1) GwH 18 februari 2016, nr. 27/2016.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot opschorting van uitspraak - Hoger beroep - Verschillende beroepstermijnen - Gelijkheid en niet-discriminatie

De beschikking tot opschorting van de uitspraak valt niet binnen het toepassingsgebied van artikel 135, §§ 2 en 3, van het Wetboek van Strafvordering; de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde een grond van nietigheid opwerpt tegen de beroepen beschikking, heeft geen weerslag op de beoordeling van de in artikel 4, §2, van de Probatiewet bepaalde ontvankelijkheidsvoorwaarden van het beroep in de tijd (1). (1) Cass. 24 maart 2010, AR P.09.1749.F, AC 2010, nr. 210.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot opschorting van uitspraak - Hoger beroep - Termijn - Artikel 135, §§ 2 en 3, van het Wetboek van Strafvordering - Toepassing

Wanneer een cassatiemiddel discriminatie aanvoert omdat er verschillende termijnen van toepassing zijn om hoger beroep in te stellen voor, enerzijds, de inverdenkinggestelde wanneer hem door de raadkamer opschorting van de veroordeling is verleend en, anderzijds, het openbaar ministerie en de burgerlijke partij, wanneer de beroepen beslissing een beschikking tot buitenvervolgingstelling betreft, stelt het Hof van Cassatie een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2015, nr. ... .

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Veroordeling met uitstel en opschorting van de veroordeling - Gewone opschorting - Verschillende termijnen om hoger beroep in te stellen - Prejudiciële vraag - Grondwettelijk Hof

- Art. 135, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.16.0214.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.2 AC nr. ...

Luidens artikel 32 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering kan slechts tot nietigheid van een bewijselement besloten worden in een van de drie gevallen die in dat artikel op alternatieve wijze worden opgesomd; wanneer de rechter geoordeeld heeft dat door de onregelmatigheid van het telefonie-onderzoek de beklaagden het recht op een eerlijk proces werd ontnomen, dient hij de toepassing van de andere wettelijke criteria in die bepaling niet te onderzoeken.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Opsporen en lokaliseren van telecommunicatie - Afluisteren van telecommunicatie - Beschikking van de onderzoeksrechter - Motiveringsgebrek - Bewijsuitsluiting - Voorwaarden van artikel 32 van de voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering - Alternatieve criteria

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De sanctie van het motiveringsgebrek van een beschikking gewezen met toepassing van zowel artikel 88bis als artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering dient enkel beoordeeld te worden volgens de in artikel 32 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering opgesomde criteria (1). (1) Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0424.F, AC 2014, nr. 386 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Rev. dr. pén. crim., 2014, p. 959, R.A.G.B., 2015, p. 36 en de noot van V. VEREECKE, "Artikel 32 V.T.Sv. regelt de procedurele nietigheid".

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Opsporen en lokaliseren van telecommunicatie - Afluisteren van telecommunicatie - Beschikking van de onderzoeksrechter - Motiveringsgebrek - Sanctie - Bewijsuitsluiting

- Artt. 88bis en 90ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1639.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.3 AC nr. ...

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement enkel wordt besloten indien ofwel de nalevering van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, ofwel de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, ofwel het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; krachtens die bepaling worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin ver- melde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd en deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een verdragsrechtelijk of grondwettelijk gewaarborgd recht (1). (1) Zie concl. OM

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Opvragen van telefoniegegevens - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Opvragen van telefoniegegevens - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte

P.15.1353.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.6 AC nr. ...

De artikelen 61, eerste lid, 63, eerste lid en 70,Wetboek van Strafvordering beletten de onderzoeksrechter niet prima facie te oordelen dat de feiten voorwerp van zijn gerechtelijk onderzoek onder geen enkele strafrechtelijke kwalificatie kunnen worden gebracht en op die grond het dossier mee te delen aan het openbaar ministerie met het oog op de regeling van de rechtspleging; die mededeling van het dossier sluit niet uit dat het openbaar ministerie de onderzoeksrechter alsnog vordert de feiten te onderzoeken of dat de burgerlijke partij hem op grond van artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering verzoekt bijkomende onderzoeksdaden te stellen (1). (1) Zie R. VERSTRAETEN. D. VAN DAELE, A. BAILLEUX en J. HUYSMANS, De burgerlijke partijstelling: analyse en toekomstperspectief, Antwerpen, Intertensia, 2012. 350-352. nr. 490-492; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Antwerpen. Maklu 2012, 420-422. nr. 793-798.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksrechter - Mededeling van het dossier aan het openbaar ministerie met het oog op de regeling van de rechtspleging

De omstandigheid dat een burgerlijke partij in de akte van burgerlijkepartijstelling aan de bij de onderzoeksrechter aangebrachte feiten een bepaalde kwalificatie heeft gegeven, belet de onderzoeksrechter niet prima facie te oordelen dat deze feiten onder geen enkele strafrechtelijke kwalificatie kunnen worden gebracht en er dan ook grond is om het dossier mee te delen aan het openbaar ministerie met het oog op de regeling van de rechtspleging.

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Akte van burgerlijke partijstelling - Kwalificatie gegeven door de burgerlijke partij aan de bij de onderzoeksrechter aangebrachte feiten

Het gerechtelijk onderzoek wordt niet afgesloten door de onderzoeksrechter, maar wel door een beslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Zie Cass. 2 november 2004, AR P.04.0605.N, AC 2004, nr. 520; Cass. 22 november 2006, AR P.06.1457.F, AC 2006, nr. 593.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Afsluiten van het onderzoek

---

P.16.0346.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.10 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling verzet zich ertegen dat, behoudens bezwaar van de gezagvoerder, Belgische politieambtenaren een persoon die zich bevindt in een in een vreemde staat geïmmatriculeerd vliegtuig met het oog op overlevering door die vreemde staat aan België, na de landing van dat vliegtuig op Belgisch grondgebied, de overgeleverde persoon in het vliegtuig arresteren met het oog op de betekening van het bevel tot medebrenging en hem dit bevel tot medebrenging betekenen.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Bevel tot medebrenging - Overlevering naar België met een in een vreemde staat geïmmatriculeerd vliegtuig - Betekening bevel tot medebrending aan de over te leveren persoon

---

P.15.1272.N 1 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160301.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 6 en 13 EVRM volgt niet dat een ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn, die niet heeft geleid tot een onherstelbare miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde of het teloorgaan van bewijsmateriaal, moet worden gesanctioneerd met een verval van de strafvordering of een buitenvervolgingstelling; het rechtsherstel waarop de inverdenkinggestelde ingevolge deze verdragsbepalingen is gerechtigd, kan bestaan in een voor de burgerlijke rechtbank te vorderen schadevergoeding of de vaststelling door het onderzoeksgerecht van die overschrijding, waarmee de vonnisrechter in het licht van de gehele rechtspleging rekening moet houden en waaruit hij de bij de wet bepaalde gevolgen moet afleiden (1). (1) Cass. 14 april 2015, AR P.14.1146.N, AC 2015, nr. 250.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel

---

P.16.0084.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.2 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 47octies, §§ 3 en 5, wordt de machtiging tot infiltratie schriftelijk verleend of kan deze, in spoedeisende gevallen, mondeling worden verstrekt in zoverre ze zo spoedig mogelijk schriftelijk wordt bevestigd; de kamer van inbeschuldigingstelling beoordeelt in feite en op onaantastbare wijze de elementen waaruit ze afleidt dat die voorwaarden al dan niet werden nageleefd.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Infiltratie - Voorwaarden - Controle door de kamer van inbeschuldigingstelling - Onaantastbare beoordeling

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 47octies Wetboek van Strafvordering

De controle door de kamer van inbeschuldigingstelling van de regelmatigheid van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden bedoeld in artikel 235ter, §1, Wetboek van Strafvordering, is beperkt; ze beoogt enkel na te gaan of, in het licht van de elementen van het vertrouwelijk dossier, de voorschriften in de artikelen 47sexies, 47septies, 47octies en 47novies, Wetboek van Strafvordering betreffende die bijzondere opsporingsmethoden werden nageleefd, of de bij het strafdossier gevoegde processen-verbaal betreffende de toepassing daarvan de vereiste vermeldingen bevatten en of die inlichtingen overeenstemmen met de elementen van het strafdossier (1). (1) Zie Cass. 23 november 2010, AR P.10.1643.N, AC 2010, nr. 691, met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie en infiltratie - Controle door de kamer van inbeschuldigingstelling - Voorwerp van de controle

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

De controle door de kamer van inbeschuldigingstelling over de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden bedoeld in artikel 235ter, §1, Wetboek van Strafvordering heeft geen betrekking op het onderzoek van de regelmatigheid of de volledigheid van het strafrechtelijk onderzoek; bijgevolg staat het niet aan de kamer van inbeschuldigingstelling om, in het kader hiervan, de regelmatigheid te onderzoeken, ten aanzien van het buitenlands recht, van de uitvoering van een onderzoek dat op discrete wijze in het buitenland werd verricht op basis van een internationale ambtelijke opdracht (1). (1) Zie Cass. 23 november 2010, AR P.10.1643.N, AC 2010, nr. 691, met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie en infiltratie - Controle door de kamer van inbeschuldigingstelling - Voorwerp van de controle - Internationale ambtelijke opdracht - Discreet in het buitenland verricht onderzoek - Controle van de regelmatigheid

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

De controle door de kamer van inbeschuldigingstelling van de regelmatigheid van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden bedoeld in artikel 235ter, §1, Wetboek van Strafvordering, heeft alleen tot voorwerp te onderzoeken of het vertrouwelijk dossier conform de elementen is die zich in het "open" dossier van de rechtspleging bevinden (1). (1) Zie Cass. 18 december 2007, AR P.07.1332.N, AC 2007, nr. 643.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie en infiltratie - Controle door de kamer van inbeschuldigingstelling - Voorwerp van de controle

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

Bij de controle van de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, verricht met toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, hebben alleen de magistraten van de kamer van inbeschuldigingstelling inzage van het vertrouwelijk dossier en in hun arrest mag geen gewag worden gemaakt van de inhoud van dat dossier, noch van enig element dat de afscherming van de gebruikte technische hulpmiddelen of de veiligheid of de anonimiteit van de tussengekomen informant en politieambtenaren in het gedrang kan brengen; aangezien de kamer van inbeschuldigingstelling geen gewag mag maken van de inhoud van het vertrouwelijk dossier, gaat het Hof enkel na of ze haar controleopdracht heeft uitgeoefend (1). (1) Cass. 21 april 2009, AR P.09.0353.N, AC 2009, nr. 265.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie en infiltratie - Controle door de kamer van inbeschuldigingstelling - Inzage van het vertrouwelijk dossier - Vertrouwelijk karakter - Invloed op de toetsing door het Hof

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel verplicht het onderzoeksgerecht de verklaring die een verdachte tijdens het strafonderzoek heeft afgelegd zonder de bijstand van een advocaat, nietig te verklaren en uit het debat te weren wegens een onherroepelijke en onherstelbare miskenning van zijn recht op een eerlijk proces.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Verklaring afgelegd door verdachte zonder bijstand van een advocaat - Nietigverklaring - Verplichting voor het onderzoeksgerecht

P.15.1443.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.7 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over de regelmatigheid van een huiszoeking stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij het bestaan van ernstige aanwijzingen afleidt dat een misdrijf werd gepleegd, terwijl het Hof alleen nagaat of hij uit die vaststellingen die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0785.N, AC 2013, nr. 99.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Tijdstip en plaats van uitvoering - Bestaan van ernstige aanwijzingen dat op die plaats een misdrijf werd gepleegd - Beoordeling

- Art. 87 Wetboek van Strafvordering

P.15.0892.N 26 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160126.3 AC nr. ...

Op grond van artikel 128 Wetboek van Strafvordering heeft de raadkamer en, binnen de door de wet bepaalde grenzen, de kamer van inbeschuldigingstelling in hoger beroep de rechtsmacht en de verplichting te onderzoeken of, op grond van de door het gerechtelijk onderzoek opgeleverde gegevens, de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde feiten een misdrijf opleveren.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bestaan van voldoende bezwaren - Onderzoeksgerechten - Opdracht

P.15.1694.F 6 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160106.2 AC nr. ...

Uit geen enkele wetsbepaling blijkt dat een tolk elke pagina moet tekenen van de met zijn medewerking opgestelde procedurele handelingen.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Inverdenkinggestelde is de taal van de rechtspleging niet meester - Bijstand van een tolk - Ondertekening door de tolk van de akten van de rechtspleging - Verplichting

- Art. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.15.0615.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking bij de onderzoeksrechter - Uitbreiding van de aanhangigmaking door de kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking bij de onderzoeksrechter - Uitbreiding van de aanhangigmaking door de kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering

Met toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering kan de kamer van inbeschuldigingstelling onder meer de vervolging gelasten van personen die door het openbaar ministerie of de burgerlijke partij niet waren aangeklaagd en die de onderzoeksrechter niet in verdenking had gesteld of ook nieuwe feiten bij hem aanhangig maken, voor zover die uit het dossier van de rechtspleging blijken en de partijen de gelegenheid krijgen om daarover te worden gehoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking bij de onderzoeksrechter - Uitbreiding van de aanhangigmaking door de kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering

Hoewel artikel 235 Wetboek van Strafvordering de kamer van inbeschuldigingstelling bevoegd maakt om in verdenking te stellen en het gerechtelijk onderzoek uit te breiden, maakt het daarvan geen verplichting; door haar die bevoegdheid "ambtshalve" toe te kennen, met andere woorden buiten enige vordering om, staat ze dat rechtscollege eigenlijk toe de redenen niet te vermelden waarom zij het voormelde artikel 235 niet toepast, zo haar daarom wordt verzocht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking bij de onderzoeksrechter - Uitbreiding van de aanhangigmaking door de kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering

P.15.1610.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.2 AC nr. ...

Artikel 31 Taalwet Gerechtszaken belet niet dat de tolk in geval van nood de verklaringen van de inverdenkinggestelde in een andere taal vertaalt dan die van de rechtspleging maar die de rechter begrijpt (1). (1) Cass. 18 januari 2012, AR P.12.0065.F, AC 2012, nr. 52.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor door de onderzoeksrechter - Rechtspleging in het Duits - Inverdenkingestelde drukt zich uit in het Roemeens - Vertaling door een beëdigd tolk - Vertaling naar het Frans - Wettigheid

P.15.0905.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.4 AC nr. ...

Het vorderen van een gerechtelijk onderzoek door de procureur des Konings vereist niet het bestaan van voldoende aanwijzingen van schuld en geen enkele wetsbepaling verbiedt de procureur des Konings een gerechtelijk onderzoek te vorderen op basis van inlichtingen die hem werden toegestuurd door een buitenlandse ambtgenoot.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Vordering van een gerechtelijk onderzoek door de procureur des Konings - Aanwijzingen van schuld - Vereiste

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Vordering van een gerechtelijk onderzoek door de PK op basis van inlichtingen toegestuurd door een buitenlandse ambtgenoot - Toelaatbaarheid

P.15.0535.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.5 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking zaak niet in staat van wijzen - Onderzoeksrechter - Beslissing tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Beslissing binnen het kader van de regeling van de rechtspleging

De beslissing van de onderzoeksrechter tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen na een beschikking van de raadkamer dat de zaak niet in staat van wijzen is, is geen beslissing die is genomen buiten het kader van de regeling van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking zaak niet in staat van wijzen - Onderzoeksrechter - Beslissing tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Beslissing binnen het kader van de regeling van de rechtspleging

P.15.1146.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.4 AC nr. ...

Het cassatieberoep gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die met toepassing van artikel 61quater Wetboek van Strafvordering uitspraak doet, zonder een betwisting te moeten beslechten waarbij, in de zin van artikel 131, § 1, 1°, Wetboek van Strafvordering, een onregelmatigheid, verzuim of nietigheid wordt aangevoerd waardoor het beslag van goederen en de blokkering van bankrekeningen is aangetast, is voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2005, AR P.05.0148.F, AC 2005, nr. 181, met concl. OM in Pas. 2005, nr. 181; Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Beslag - Strafrechtelijk kortgeding - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.14.1033.N 3 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151103.2 AC nr. ...

Uit artikel 235bis Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling de regelmatigheid van de haar voorgelegde procedure kan onderzoeken niet alleen bij de regeling van de rechtspleging, maar ook in de andere gevallen waarin ze kennis neemt van de zaak; dit is het geval wanneer de zaak bij haar aanhangig wordt gemaakt in hoger beroep tegen een beschikking van de onderzoeksrechter genomen met toepassing van artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onderzoek - Kamer van inbeschuldigingstelling

P.15.0802.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.4 AC nr. ...

Het verzuim van de in artikel 127, § 2, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven kennisgevingen tast de regelmatigheid van de verwijzingsbeschikking slechts aan wanneer hierdoor het recht van verdediging van een partij voor de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling in het gedrang komt (1). (1) Zie Cass. 19 februari 2002, AR P.01.1715.N, AC 2002, nr. 121; Cass. 15 oktober 2002, AR P.02.0885.N, AC 2002, nr. 542.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsbeschikking - Verzuim van de voorgeschreven kennisgevingen

- Artt. 127, § 2 en 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de grief volgens welke het bericht om te verschijnen de eiser slechts dertien dagen voor de zitting van de raadkamer met het oog op de regeling van de rechtspleging werd verzonden, niet aan de kamer van inbeschuldigingstelling werd voorgelegd aangezien die grief niet bij schriftelijke conclusie werd aangevoerd voor de raadkamer, kan hij ook niet voor het eerst voor het Hof van Cassatie worden aangevoerd.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Inverdenkinggestelde - Geen schriftelijke conclusie - Verwijzingsbeschikking - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest - Cassatieberoep van de inverdenkinggestelde - Grief die betrekking heeft op het bericht om te verschijnen voor de raadkamer - Ontvankelijkheid

- Artt. 127, § 2 en 3, 131, § 1, 135, § 2, en 235bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0097.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.6 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij op grond van artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering bijkomende onderzoekshandelingen worden bevolen, doet geen uitspraak over de gegrondheid van de strafvordering en is slechts voorlopig; een dergelijk arrest heeft geen gezag van gewijsde ten aanzien van de kamer van inbeschuldigingstelling die overgaat tot de regeling van de rechtspleging.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest waarbij bijkomende onderzoekshandelingen worden bevolen - Draagwijdte - Gezag van gewijsde

Het feit dat in het gerechtelijk onderzoek waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de regelmatigheid controleert, resultaten worden gebruikt van gegevens die voortvloeien uit een in een ander gerechtelijk onderzoek bevolen huiszoeking en inbeslagneming, heeft in de regel niet tot gevolg dat deze kamer het openbaar ministerie moet verzoeken om stukken uit het andere onderzoek voor te leggen teneinde na te gaan of die onderzoekshandelingen de saisine van de onderzoeksrechter niet overschrijden aangezien een dergelijke overschrijding immers niet wordt vermoed; dit is slechts anders wanneer een partij aan de hand van de elementen die zij aanbrengt, deze overschrijding aannemelijk maakt waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling onaantastbaar de aannemelijkheid van die aanvoering beoordeelt en bijgevolg de noodzaak, het nut en de raadzaamheid van de door die partij gevraagde voeging van stukken bij het voorliggende strafdossier.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek tot voeging van andere stukken aan het strafdossier - Draagwijdte - Gevolg - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

---

P.15.0143.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.1 AC nr. ...

Het feit dat een partij niet kan deelnemen aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek met betrekking tot de strafvordering, houdt geen schending in van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging omdat de eerbiediging van die bepaling en dat recht immers wordt gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, voor wie de partijen dat verslag vrij kunnen betwisten en tegenspreken en die eveneens onaantastbaar de bewijswaarde van het deskundigenverslag beoordeelt en die de deskundige of de door de partijen aangebrachte technische raadslieden kan horen, zelf deskundigen aanstellen en vragen dat bijkomend onderzoek wordt uitgevoerd; met betrekking tot het verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst die een opdracht van de onderzoeksrechter uitvoert, gelden dezelfde waarborgen van tegenspraak omdat ook het verslag van een dergelijke politiedienst immers door de partijen vrij kan worden betwist en tegengesproken voor de vonnisrechter, die tot de uitvoering van gelijkaardige onderzoeksmaatregelen kan beslissen en die de bewijswaarde van zulk verslag even onaantastbaar beoordeelt als de bewijswaarde van een deskundigenverslag (1). (1) Zie: Cass. 22 oktober 2014, AR P.13.0764.F, AC 2014, nr. 628; Cass. 10 maart 2015, AR P.14.1339.N, AC 2015, nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Niet-tegensprekelijk karakter - Compenserende waarborgen - Verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst - Toepasselijkheid

---

P.15.1211.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.10 AC nr. ...

Het bij artikel 235bis Wetboek van Strafvordering voorgeschreven toezicht op de regelmatigheid van de rechtspleging is voor de kamer van inbeschuldigingstelling enkel verplicht in zoverre daarom wordt verzocht; uit de omstandigheid dat zij het door haar volledig verrichte toezicht verkeerdelijk als een toezicht "prima facie" heeft omschreven en dat het resultaat van het toezicht niet in het dictum van het bestreden arrest wordt herhaald, volgt niet dat de kamer van inbeschuldigingstelling zich aan dat toezicht zou hebben onttrokken.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Toezicht van de kamer van inbeschuldigingstelling - Verplicht toezicht

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

De aanwijzingen en concrete feiten, eigen aan de zaak, die de in artikel 88bis Wetboek van Strafvordering bepaalde maatregel tot het afluisteren van telefoongesprekken wettigen, kunnen bestaan uit anonieme inlichtingen betreffende het te onderzoeken misdrijf; daaruit volgt dat de beschikking tot telefoontap niet onregelmatig is wanneer zij voortvloeit uit een niet gepreciseerde politionele bron (1). (1) Zie Cass. 17 december 2013, AR P.13.1438.N, AC 2013, nr. 691.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Opsporen van telefoongesprekken - Regelmatigheid van de beschikking - Aanwijzingen en concrete feiten die de maatregel wettigen - Anonieme inlichtingen

- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

Artikel 235ter, §2, derde lid, Wetboek van Strafvordering laat de kamer van inbeschuldigingstelling toe ambtshalve de onderzoeksrechter en de BTS-officier afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen te horen; de partijen kunnen zich daartegen niet verzetten.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier - Afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen

De aan de kamer van inbeschuldigingstelling opgedragen controle van de bijzondere opsporingsmethode infiltratie overeenkomstig de artikelen 189ter en 235ter Wetboek van Strafvordering heeft niet alleen betrekking op de infiltratie door politieambtenaren als bedoeld door artikel 47octies, §1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, maar ook op een infiltratie waarbij een beroep wordt gedaan op een burger overeenkomstig artikel 47octies, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Infiltratie - Burger - Toepassing

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet bij toepassing van de artikelen 189ter en 235ter Wetboek van Strafvordering, onderzoekt uitsluitend aan de hand van het vertrouwelijk dossier of de grondrechten van de beklaagden bij de aanwending van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie niet op ontoelaatbare wijze zijn miskend; haar uitspraak heeft enkel een behoedend karakter en alhoewel haar beslissing van gerechtelijke aard is, treedt zij niet op als vonnisgerecht, maar als onderzoeksgerecht (1). (1) Zie Cass. 14 september 2010, AR P.10.1068.N, AC 2010, nr. 519.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Omvang - Arrest - Aard

Indien de rechtbank de kamer van inbeschuldigingstelling overeenkomstig artikel 189ter, eerste lid, Wetboek van Strafvordering gelast met de controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie wegens het aan het licht komen van concrete gegevens met betrekking tot een beweerd gebruik van een burgerinfiltrant, mag het openbaar ministerie de met de beweerde burgerinfiltratie verband houdende informatie aan het vertrouwelijk dossier toevoegen; pas op die wijze kan de kamer van inbeschuldigingstelling de haar krachtens de artikelen 189ter en 235ter Wetboek van Strafvordering opgedragen controleopdracht, die ook inhoudt dat zij geen gewag mag maken van de in artikel 235ter, §4, Wetboek van Strafvordering vermelde gegevens, zinvol uitoefenen.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Nieuwe gegevens na de controle - Voeging informatie aan vertrouwelijk dossier door openbaar ministerie - Toelaatbaarheid

Noch uit de tekst van artikel 235ter, §2, tweede tot en met vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling eerst de procureur-generaal, dan de partijen en pas als laatste de onderzoeksrechter en de BTS-officier mag horen; de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt naar eigen inzicht in welke volgorde zij de in artikel 235, §2, tweede, derde en vierde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde personen hoort en aangezien de procureur-generaal wordt gehoord buiten aanwezigheid van de partijen, de inverdenkinggestelden of de beklaagden afzonderlijk worden gehoord en ook de onderzoeksrechter en de BTS-officier afzonderlijk worden gehoord buiten aanwezigheid van de partijen, kan de volgorde waarin de partijen worden gehoord, de rechten van een inverdenkinggestelde of een beklaagde niet miskennen.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van betrokkenen en partijen - Volgorde

Uit artikel 189ter, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat indien voor de rechtbank concrete gegevens worden aangevoerd, die pas aan het licht zijn gekomen na de krachtens artikel 235ter Wetboek van Strafvordering door de kamer van inbeschuldigingstelling vóór de regeling van de rechtspleging uitgeoefende controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, waaruit zou kunnen blijken dat gebruik werd gemaakt van een burgerinfiltrant, de rechtbank wel degelijk de mogelijkheid heeft om gelet op deze nieuwe en concrete gegevens de kamer van inbeschuldigingstelling te gelasten overeenkomstig de artikelen 189ter en 235ter de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie te controleren en bij die gelegenheid kan de kamer van inbeschuldigingstelling aan de hand van de gegevens van het vertrouwelijk dossier en de voor de rechtbank aan het licht gekomen nieuwe gegevens vaststellen dat er geen infiltratie door een burger heeft plaatsgevonden; de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling bij deze controle geen toepassing kan maken van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering doet daaraan niets af en zo de kamer van inbeschuldigingstelling beslist tot de onregelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie staat het aan de rechtbank te beslissen over het gevolg dat daaraan moet worden gegeven (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104; Cass. 14 september 2010, AR P.10.1068.N, AC 2010, nr. 519; Cass. 9 oktober 2013, AR P.13.1191.F, AC 2013, nr. 511.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Nieuwe gegevens na de controle

Uit de artikelen 235ter, §2, vierde en vijfde lid en 235ter, §4, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die overeenkomstig artikel 235ter, §2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering de onderzoeksrechter en de BTS-officier hoort, dit niet kan doen onder eed en dat de verantwoording daarvoor bestaat in de noodzaak de gebruikte technieken, tactieken en bronnen af te schermen; de toestand waarin, eensdeels, de onderzoeksrechter en de BTS-officier verkeert, wiens identiteit steeds is gekend en wiens opdracht is beperkt tot het voorlichten van de kamer van inbeschuldigingstelling over de gebruikte bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie in het licht van de gegevens vervat in het vertrouwelijk dossier, en, anderdeels, de politieambtenaren die belast zijn met de uitvoering van de observatie en de infiltratie en de in artikel 47octies, §1, tweede lid, bedoelde burger, die door de kamer van inbeschuldigingstelling niet kunnen worden verhoord, maar slechts door de onderzoeksrechter onder het statuut van volledig anonieme getuige, valt niet te vergelijken.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier - Horen van politieambtenaren - Onderscheid

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier

P.15.0429.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.3 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering de regelmatigheid van de aangewende bijzondere opsporingsmethode als dusdanig controleert, kan daarbij ook de processen-verbaal en de schriftelijke beslissingen betrekken, vermeld in artikel 47septies, § 2, derde lid, Wetboek van Strafvordering, welke uiterlijk na het beëindigen van de opsporingmethode aan het dossier worden gevoegd; deze regelmatigheidscontrole vereist dan ook geen kennisname van het vertrouwelijk dossier.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regelmatigheidscontrole overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Processen-verbaal vermeld in artikel 47septies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 47septies, § 2, en 235bis Wetboek van Strafvordering

De kamer van inbeschuldigingstelling kan ter gelegenheid van haar onderzoek overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering en mits naleving van de in dat artikel bepaalde voorwaarden, de regelmatigheid van de onderzoekshandeling observatie als dusdanig onderzoeken; deze regelmatigheidscontrole gebeurt aan de hand van het strafdossier zoals het aan de partijen ter beschikking wordt gesteld (1). (1) Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104 met concl. van advocaat-generaal Timperman; Cass. 31 oktober 2006, AR P.06.0898.N, AC 2006, nr. 534; Cass. 31 oktober 2006, AR P.06.1016.N, AC 2006, nr. 535; Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.1150.N, AC 2007, nr. 519 met concl. van eerste advocaat-generaal De Swaef.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Regelmatigheidscontrole overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering

- Artt. 235bis en 235ter Wetboek van Strafvordering

P.15.0739.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.5 AC nr. ...

Indien een inverdenkinggestelde bij de regeling van de rechtspleging weet dat een verwijzing naar het hof van assisen en bijgevolg ook een beschikking tot gevangenneming tot de mogelijkheden behoort, kan hij zich over de bij wet bepaalde mogelijkheid van het verlenen van een beschikking tot gevangenneming en de onmiddellijke tenuitvoerlegging ervan verweren.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verwijzing naar het hof van assisen - Beschikking tot gevangenneming - Onmiddellijke tenuitvoerlegging - Mogelijkheid tot verweer

- Art. 5.4 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0455.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.10 AC nr. ...

De procedure tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter voor de raadkamer valt niet binnen het toepassingsgebied van artikel 127 Wetboek van Strafvordering.

Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Raadkamer - Procedure tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter - Artikel 127, Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied

P.15.0224.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.9 AC nr. ...

De omstandigheid dat het openbaar ministerie ter gelegenheid van de behandeling door de kamer van inbeschuldigingstelling van de hogere beroepen tegen een interneringsbeschikking van de raadkamer een vordering neemt strekkende tot een regelmatigheidsonderzoek overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, heeft niet tot gevolg dat de eerdere vordering van de procureur-generaal strekkende tot het ongegrond verklaren van de hogere beroepen en de bevestiging van de interneringsbeschikking vervalt; die eerste vordering behoudt haar voorwerp voor het geval de kamer van inbeschuldigingstelling negatief beschikt over de op artikel 235bis Wetboek van Strafvordering gesteunde vordering en de partijen dienen bij het voeren van hun verdediging daarmee rekening te houden.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Internering uitgesproken door het onderzoeksgerecht - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vordering van het openbaar ministerie tot bevestiging van de beschikking - Latere vordering strekkende tot een regelmatigheidsonderzoek overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Internering uitgesproken door het onderzoeksgerecht - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vordering van het openbaar ministerie tot bevestiging van de beschikking - Latere vordering strekkende tot een regelmatigheidsonderzoek overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering

P.14.0414.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1 AC nr. ...

Bij de beoordeling of een zaak eerlijk is behandeld in de zin van artikel 6.1 EVRM, moet worden nagegaan of de zaak in haar geheel op een eerlijke wijze is behandeld, dit is onder meer of bij de beoordeling van de zaak ten gronde de beklaagde kennis heeft gekregen van wat hem ten laste wordt gelegd en de kans heeft gekregen om vrij tegenspraak te voeren over de door het openbaar ministerie tegen hem ingebrachte gegevens; wanneer het onderzoeksgerecht oordeelt dat de omschrijving van een bepaald feit in de vordering tot verwijzing onvoldoende nauwkeurig is, dient het daarvan kennis te geven aan de partijen met het oog op een mogelijke precisering (1). (1) Zie de concl. van het O.M.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsvordering van het openbaar ministerie - Onvoldoende nauwkeurige omschrijving feit - Gevolg - Taak van het onderzoeksgerecht

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsvordering van het openbaar ministerie - Onvoldoende nauwkeurige omschrijving feit - Gevolg - Taak van het onderzoeksgerecht

De artikelen 47decies, § 6, en 56bis, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering regelen de toegang tot het vertrouwelijk dossier dat wordt bijgehouden in het kader van de informantenwerking en uit deze bepalingen volgt dat de inhoud van dit dossier in de regel onder het beroepsgeheim valt; deze bepalingen staan er evenwel niet aan in de weg dat bij een huiszoeking in het kader van een gerechtelijk onderzoek kennis kan worden genomen van de stukken uit het vertrouwelijk dossier betreffende een ander onderzoek indien deze stukken elementen kunnen bevatten van mogelijke misdrijven, gepleegd door de opstellers ervan, waardoor deze stukken hun vertrouwelijk karakter verliezen.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Toegang tot vertrouwelijk dossier bijgehouden in het kader van de informantenwerking - Toegang tot stukken uit vertrouwelijk dossier van een ander onderzoek

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Huiszoeking - Toegang tot vertrouwelijk dossier bijgehouden in het kader van de informantenwerking - Toegang tot stukken uit vertrouwelijk dossier van een ander onderzoek

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een inverdenkinggestelde voldoende wordt ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten, volgt uit geen enkele bepaling noch uit enig algemeen rechtsbeginsel dat die inlichting alleen kan voortvloeien uit de vordering tot verwijzing vanwege het openbaar ministerie; die inlichting kan mede blijken uit de stukken van het strafdossier, zoals onder meer een verhoor dat van de inverdenkinggestelde werd afgenomen in de loop van het onderzoek, waarvan hij heeft kunnen kennisnemen en waarover hij zijn recht van verdediging voor het onderzoeksgerecht vrij heeft kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 30 september 2014, AR P.14.0800.N, AC 2014, nr. 564.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten - Vordering tot verwijzing vanwege het openbaar ministerie

P.15.0089.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.6 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing en dit ongeacht of er een conclusie is ingediend; niet is vereist dat de rechter een gedetailleerd antwoord verstrekt over elk mogelijk twistpunt en het volstaat dat hij de redenen vermeldt die de burgerlijke partij in staat stellen de beslissing te begrijpen (1). (1) Cass. 24 maart 2015, AR P. 14.1298.N, AC 2015, nr...

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Motivering van de beslissing

P.14.0921.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.1 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet bij toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, kan een stuk dat voortspruit uit een niet op straffe van nietigheid bepaalde onregelmatigheid enkel nietig verklaren en van het bewijs uitsluiten, wanneer ze oordeelt dat die onregelmatigheid het recht op een eerlijk proces van een partij miskent (1). (1) Cass. 3 april 2012, AR P.11.2095.N, AC 2012, nr. 214, met concl. van advocaat-generaal Duinslaeger.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Stuk voortspruitend uit niet op straffe van nietigheid bepaalde onregelmatigheid - Nietigverklaring en bewijsuitsluiting

P.13.1755.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.2 AC nr. ...

Wanneer geen kritiek wordt uitgeoefend op de houding van de politieagenten tijdens de verhoren van de beklaagde noch op de inhoud van de processen-verbaal, kan uit de omstandigheid dat, toen de speurders werden gehoord in het kader van een daaropvolgend onderzoek door het Comité van toezicht op de politiediensten en zij ten aanzien van de beklaagde kwetsende en beledigende woorden hebben gebruikt, niet worden afgeleid dat de tijdens het gerechtelijk onderzoek verrichte handelingen als onregelmatig moeten worden beschouwd of dat de strafvordering niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Verhoren van de beklaagde door politieagenten - Geen kritiek op de houding van de politieagenten - Daaropvolgend onderzoek door het Comité van toezicht op de politiediensten - Kwetsende en beledigende woorden van de speurders ten aanzien van de beklaagde - Gevolg - Regelmatigheid van de tijdens het gerechtelijk onderzoek verrichte handelingen

P.13.1399.N 12 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.2 AC nr. ...

Uit artikel 46bis, §1, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat uit de motivering van de schriftelijke beslissing van de onderzoeksrechter strekkende tot identificatie van de correspondenten van een bepaald telefoonnummer moet blijken dat die beslissing is genomen, rekening houdend met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit zonder dat die bepalingen vereisen dat de onderzoeksrechter het voldoen aan de voorwaarden van proportionaliteit en subsidiariteit concreet en met verwijzing naar de feitelijke elementen van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek motiveert; een dergelijke wijze van motivering verhindert niet dat de rechter oordeelt over de wettigheid van een door de onderzoeksrechter bij toepassing van artikel 46bis Wetboek van Strafvordering genomen beslissing (1). (1) Zie: Cass. 17 december 2013, AR P.13.1438.N, AC 2013, nr. 691

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Opsporen van telecommunicatie - Lokaliseren van de oorsprong of de bestemming van telecommunicatie - Beslissing strekkende tot identificatie van de correspondenten van een telefoonnummer - Beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit - Motivering - Wijze

- Artt. 46bis, § 1, eerste en tweede lid, en 88bis Wetboek van Strafvordering

P.14.1341.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.4 AC nr. ...

De in een bijzonder reglement van een rechtbank van eerste aanleg op grond van artikel 88, §1, tweede lid, laatste zin, Gerechtelijk Wetboek bepaalde regeling van de verdeling van de zaken onder de onderzoeksrechters beoogt als maatregel van inwendige orde enkel een efficiënte behandeling van de gerechtelijke onderzoeken binnen eenzelfde rechtbank, zonder aan de bij de gerechtelijke onderzoeken betrokken partijen rechten te verlenen; uit het loutere gegeven dat een gerechtelijk onderzoek niet werd toegewezen overeenkomstig de in het bijzonder reglement van de rechtbank van eerste aanleg uitgewerkte regeling kan als dusdanig geen miskenning van de rechten van de bij het gerechtelijk onderzoek betrokken partijen worden afgeleid (1). (1) Zie Cass. 14 november 1979, AC 1979-80, nr. 182.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Bijzonder reglement van de rechtbank van eerste aanleg - Regeling van de verdeling van de zaken onder de onderzoeksrechters - Toewijzing onderzoeksrechter niet overeenkomstig reglement

De omstandigheid dat de onderzoeksrechter bij wie de klacht met burgerlijke partijstelling werd ingediend, het dossier heeft meegedeeld aan de procureur des Konings overeenkomstig artikel 70 Wetboek van Strafvordering en het gegeven dat de procureur des Konings een vordering heeft genomen teneinde de raadkamer over de ingestelde strafvordering te laten beslissen, hebben niet tot gevolg dat het gerechtelijk onderzoek niet langer bij die onderzoeksrechter aanhangig is.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksrechter - Mededeling dossier aan de procureur des Konings - Vordering procureur des Konings teneinde de raadkamer over de ingestelde strafvordering te laten beslissen

Uit de samenlezing van de bepalingen van de artikelen 63, eerste lid, en 70, Wetboek van Strafvordering en artikel 88, §1, tweede lid, laatste zin, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat indien bij een onderzoeksrechter een klacht met burgerlijke partijstelling werd ingediend, deze onderzoeksrechter gelast blijft met dit gerechtelijk onderzoek totdat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg overeenkomstig het bijzonder reglement van de rechtbank desgevallend een andere onderzoeksrechter heeft aangewezen.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Klacht met burgerlijke partijstelling - Bijzonder reglement van de rechtbank - Aanwijzing andere onderzoeksrechter

P.14.1339.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een partij niet kan deelnemen aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, behoudens wanneer en in zoverre deze laatste zulks gepast vindt voor de waarheidsvinding, houdt geen schending van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging in; de eerbiediging van die bepaling en dat recht wordt immers gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, die onaantastbaar de bewijswaarde van het verslag van de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige beoordeelt en voor wie de partijen dat verslag vrij kunnen betwisten en tegenspreken en die ook de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige of de door de partijen aangebrachte technische raadslieden kan horen en zelf deskundigen kan aanstellen (1). (1) Cass. 26 oktober 2010, AR P.10.1029.N, AC 2010, nr. 637; Cass. 13 november 2012, AR P.12.1082.N, AC 2012, nr. 610 met concl. OM; Cass. 22 oktober 2014, AR P.13.0764.F, AC 2014, nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Niet-tegensprekelijk karakter - Compenserende waarborgen

De onderzoeksrechter die het deskundigenonderzoek beveelt en de kamer van inbeschuldigingstelling voor wie nadien de eenzijdigheid van dat onderzoek wordt betwist, oordelen onaantastbaar of het geheim van het onderzoek een obstakel vormt voor het verlenen van tegenspraak bij de uitvoering van dat onderzoek; weliswaar kan de kamer van inbeschuldigingstelling binnen het kader van haar beoordeling en rekening houdend met het verweer van de partijen, nieuw of bijkomend onderzoek bevelen, maar zij is daartoe niet verplicht en kan verwijzen naar de waarborgen waarover de partijen beschikken voor de vonnisrechter of naar diens nog onzekere beoordeling van de bewijswaarde van het deskundigenverslag of van het belang van dat verslag in het geheel van de door het onderzoek opgeleverde bewijselementen (1). (1) Cass. 13 november 2012, AR P.12.1082.N, AC 2012, nr. 610 met concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Door de onderzoeksrechter bevolen eenzijdig deskundigenonderzoek - Verwijzing door de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Betwisting van de eenzijdigheid van het deskundigenonderzoek - Onaantastbare beoordeling

P.14.1571.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.1 AC nr. ...

De artikelen 162 en 194 van het Wetboek van Strafvordering, krachtens welke het tegen de beklaagde uitgesproken veroordelend vonnis laatstgenoemde in de kosten moet verwijzen, houden geen verband met de regeling van de rechtspleging.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Veroordeling van de beklaagde tot de kosten - Toepassing

- Artt. 162 en 194 Wetboek van Strafvordering

De onderzoeksgerechten beoordelen in feite of en in hoeverre er grond is om de nietigheid waardoor een handeling van het voorbereidend onderzoek om welke reden dan ook is aangetast, uit te breiden tot de erop volgende ambtsverrichtingen.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Nietigheidsgrond die een onderzoeksverrichting aantast - Uitbreiding van de nietigheid tot de erop volgende ambtsverrichtingen - Onderzoeksgerechten - Feitelijke beoordeling

- Artt. 131, § 1, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

P.14.1011.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.7 AC nr. 99

De omstandigheid dat een andere persoon dan diegene die het voorwerp uitmaakt van de burgerlijke partijstelling niet vervolgd wordt, terwijl het gerechtelijk onderzoek aanwijzingen van misdrijf tegen deze persoon aan het licht zou hebben gebracht, vormt geen onregelmatigheid van de procedure in de zin van artikel 235bis van het Wetboek van Strafvordering.

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht - Onregelmatigheid van de procedure

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

Gedurende vijftien dagen voorafgaande aan de rechtszitting die voor de regeling van de rechtspleging is vastgesteld, hebben de partijen het recht te verzoeken dat bijkomende onderzoekshandelingen zouden worden verricht; dat recht kan slechts éénmaal binnen de voornoemde termijn uitgeoefend worden (1). (1) Zie Cass. 26 september 2007, AR P.07.0487.F, AC 2007, nr. 436.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Voltooiing van het gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Inverdenkinggestelde en burgerlijke partij - Verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen te verrichten - Beperking van de verzoeken

- Artt. 61quinquies en 127, §§ 2 en 3 Wetboek van Strafvordering

P.14.1739.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.5 AC nr. 103

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Uitbreiding van een zoeking in een informaticasysteem - Artikel 88ter Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Kennisname en inbeslagneming van een bericht na ontvangst op een mobiele telefoon

De kennisname en inbeslagneming van een bericht na ontvangst op een mobiele telefoon vallen niet onder het toepassingsgebied van artikel 88ter, §1 van het Wetboek van Strafvordering, dat betrekking heeft op het geval waarin een door de onderzoeksrechter bevolen zoeking uitgebreid wordt naar een informaticasysteem of een deel daarvan dat zich op een andere plaats bevindt dan daar waar de zoeking plaatsvindt (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Uitbreiding van een zoeking in een informaticasysteem - Artikel 88ter Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Kennisname en inbeslagneming van een bericht na ontvangst op een mobiele telefoon

- Art. 88ter Wetboek van Strafvordering

P.14.1856.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.2 AC nr. 98

In het zich in het open dossier bevindend proces-verbaal bedoeld in artikel 47novies, §2, 3e lid, Wetboek van Strafvordering dient niet te worden verwezen naar de machtiging waarbij een infiltrant bij een welbepaalde operatie kortstondig beroep kan doen op de deskundigheid van een persoon die niet tot de politiediensten behoort, zodat het ontbreken van die informatie in het open dossier tot gevolg heeft dat de kamer van inbeschuldigingstelling die belast is met de controle van de toepassing van de infiltratie, het verweer van een partij die het bestaan van deze machtiging betwist, enkel kan beantwoorden met de vaststelling dat die machtiging zich al of niet in vertrouwelijk dossier bevindt; noch door die vaststelling, noch door het oordeel dat artikel 47octies, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering in de zaak van toepassing is, schendt de kamer van inbeschuldigingstelling artikel 235ter, §4, Wetboek van Strafvordering niet.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Infiltratie - Kortstondig beroep op de deskundigheid van een persoon die niet tot de politiediensten behoort - Machtiging - Geen wettelijke verplichting tot vermelding van die machtiging in het open dossier - Verweer waarbij het bestaan van die machtiging wordt betwist - Beantwoorden van het verweer - Wijze

- Art. 235ter, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 47octies, § 1, tweede lid, en 47novies, § 2, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.14.1148.F 4 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150204.3 AC nr. 84

Ter bepaling van de mate waarin de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig is gemaakt, dient de burgerlijke partij aan de onderzoeksrechter op nauwkeurige wijze, in een proces-verbaal met authentieke waarde, de strafbare feiten te vermelden waarvoor zij zich burgerlijke partij wil stellen (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, dl. 1, Brugge, Die Keure, 2014, p. 613.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling - Proces-verbaal van burgerlijke partijstelling - Mate waarin de zaak aanhangig is gemaakt

- Artt. 63 en 66 Wetboek van Strafvordering

Uit de samenlezing van de artikelen 63 en 66 van het Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer een strafvordering op gang wordt gebracht door een klacht met burgerlijke partijstelling waarvan de inhoud niet overeenstemt met de vermeldingen van het proces-verbaal dat door de onderzoeksrechter is opgesteld, dat proces-verbaal de draagwijdte van de burgerlijke partijstelling bepaalt (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling - Klacht - Proces-verbaal van burgerlijke partijstelling

- Artt. 63 en 66 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de burgerlijke partij na haar burgerlijke partijstelling stukken neerlegt bij de politie opdat de onderzoeksrechter de mate waarin hij kennisneemt van de zaak zou uitbreiden tot andere feiten, zijn die feiten, ook al zijn ze samenhangend, behoudens nieuwe burgerlijke partijstelling of aanvullende vordering van het openbaar ministerie, niet rechtsgeldig bij die rechter aanhangig gemaakt (1). (1) Cass. 18 juni 1973, AC 1973, p. 1020; R. Verstraeten, De burgerlijke partij en het gerechtelijk onderzoek, Antwerpen, Maklu, 1990, nr. 154.

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling - Naderhand neerleggen van stukken strekkende tot het verruimen van de mate waarin de rechter kennisneemt van de zaak

- Artt. 63 en 66 Wetboek van Strafvordering

P.15.0056.F 21 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.2 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling vereist, dat de schriftelijke bevestiging van de machtiging tot observatie of het in artikel 47septies, § 2, derde lid, van het Wetboek van Strafwetboek bedoelde proces-verbaal moeten gepaard gaan met elke machtiging en belet evenmin dat één beslissing verschillende machtigingen bevestigt.

Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Machtiging tot observatie - Bevestigende beslissing - Ogenblik waarop die beslissing moet worden genomen

- Artt. 47sexies en 47septies Wetboek van Strafvordering

P.13.1834.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.4 AC nr. 10

Het staat niet aan het onderzoeksgerecht om de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering niet-ontvankelijk te verklaren wanneer de abnormaal lange duur van de rechtspleging niet belet dat het recht van verdediging ten volle kan worden uitgeoefend, aangezien geen bewijsmateriaal à charge of à décharge door het tijdsverloop is gewijzigd of is teloorgegaan; in dergelijk geval systematisch te beletten dat de zaak wordt berecht, komt er eigenlijk op neer dat verschillende partijen en, meer bepaald, de burgerlijke partijen, het geding wordt ontzegd waarop zij wachten, terwijl ook zij slachtoffers zijn van de overschrijding van de redelijke termijn en dat, wat hen betreft, een billijke vergoeding enkel kan worden gevonden in een versnelling van de rechtspleging en niet in de beslissing om er voorbarig een einde aan te stellen (1). (1) Zie Cass. 7 september 2011, AR P.10.1319.F, AC 2011, nr. 455; Cass. 5 juni 2012, AR P.12.0018.N, AC 2012, nr. 364.

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering

OPSPORINGSONDERZOEK

P.25.0484.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.18 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 11, tweede lid, 12, eerste lid, en 16, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken volgt dat indien in het kader van een door het tweetalig parket Brussel gevoerd opsporingsonderzoek een proces-verbaal bij toepassing van artikel 11, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken betreffende een verkeersovertreding wegens de noodwendigheden van de zaak in het Frans werd opgesteld, er vervolgens een door artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet bedoelde vraag om inlichtingen in het Frans werd verstuurd aan de rechtspersoon-kentekenplaathoudster met zetel in de Brusselse agglomeratie en er ten slotte een dergelijke vraag om inlichtingen wordt verstuurd aan de voor de rechtspersoon verantwoordelijke natuurlijke persoon, die zijn woonplaats heeft in het Nederlandse taalgebied, die vraag om inlichtingen in het Nederlands mag worden opgesteld.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Taal - Brusselse agglomeratie - Tweetalig parket Brussel - Opsporingsonderzoek - Wegverkeer - Aanvankelijk proces-verbaal wegens de noodwendigheden opgesteld in het Frans - Artikel 67ter Wegverkeerswet - Rechtspersoon met zetel in Brusselse agglomeratie - Vraag om inlichtingen overeenkomstig artikel 67ter Wegverkeerswet aan de rechtspersoon-kentekenplaathoudster in het Frans - De voor de rechtspersoon verantwoordelijke natuurlijke persoon met woonplaats in het Nederlandse taalgebied - Invloed

- Art. 16, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 12, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.25.0305.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.23 AC nr. ...

Een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is een geleide ondervraging over misdrijven die aan een in dat artikel bedoelde persoon ten laste kunnen worden gelegd door een daartoe bevoegde ambtenaar, geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden maar dat artikel is niet van toepassing op spontane verklaringen of aanwijzingen van een persoon die op zijn gedrag of situatie wordt aangesproken door een daartoe bevoegde ambtenaar, wiens interpellatie enkel bedoeld is om zich een juist beeld van de vastgestelde feiten te vormen teneinde vervolgens een gepaste beslissing te kunnen nemen; dat de vastgestelde feiten kunnen wijzen op het bestaan van een misdrijf, dat de controle in het kader waarvan de feiten worden vastgesteld bewijs kan opleveren dat kan worden gebruikt in het kader van een strafvervolging of dat specifieke vragen worden gesteld, is daarbij niet doorslaggevend en de rechter oordeelt op grond van de hem concreet voorgelegde feiten, met inbegrip van de specifieke context waarin het gesprek en de eventueel daarin vervatte vraagstelling plaatsvond, onaantastbaar of er al dan niet sprake is van een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 9 mei 2023, AR P.21.0738.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.7, met concl. van advocaat–generaal B. DE SMET; Cass. 9 november 2021, AR P.21.1008.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10; Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N, AC 2019, nr. 566, RW 2020–21, 778, NC 2021, 416 /5 met noot J. DE SMEDT, "Vragen staat vrij, verhoren niet. Op weg naar een positieve definitie van het begrip 'verhoor' in artikel 47bis Sv.?"; Cass. 28 mei 2019, AR P.19.0127.N, AC 2019, nr. 330; zie M.–A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 431.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor door politieambtenaren - Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Begrip - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.25.0344.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10 AC nr. ...

Bij de eerste verschijning van de inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht moet dat gerecht in de eerste plaats de wettigheid en de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel onderzoeken; het onderzoeksgerecht is slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid omdat, inzake voorlopige hechtenis, de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels bevat voor het toezicht op de regelmatigheid van de handhaving van de hechtenis, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1); dit beginsel is met name van toepassing wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel is aangetast door de onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties (2). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53, geciteerd in M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1291, noot 682. (2) Ibidem; zie Cass. 3 december 2013, AR P.13.1856.N, AC 2013, nr. 654, raadpl. 14. De eiser voerde onder meer aan dat uit artikel 47septies, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de schriftelijke bevestiging van de door de procureur des Konings mondeling gegeven machtiging tot observatie "ten laatste na het beëindigen van de observatie bij het strafdossier" moet worden gevoegd. Zoals het bestreden arrest er evenwel op wijst, is die termijn geen op straffe van nietigheid voorgeschreven of substantiële vormvereiste (Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1002.N, AC 2012, nr. 557; zie Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal DE SMET; Cass. 18 januari 2005, AR P.05.0037.N, AC 2005, nr. 36). (M.N.B.)

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toepassing op de aangevoerde onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel door de

onderzoeksgerechten - Prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toepassing op de aangevoerde onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.0760.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.5 AC nr. ...

Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is enkel van toepassing op een persoon die wordt verhoord; uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat indien de politie een persoon administratief arresteert omwille van openbare dronkenschap, zonder hem te verhoren, die betrokkene dadelijk recht heeft op de bijstand van een advocaat, noch dat hij slechts in aanwezigheid van een advocaat kan worden gearresteerd.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Administratieve arrestatie wegens openbare dronkenschap zonder verhoor - Geen recht op bijstand van een advocaat - Arrestatie zonder aanwezigheid van advocaat - Invloed

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0766.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.8 AC nr. ...

Uit artikelen 29ter, eerste lid, en 67ter, eerste tot en met vierde lid, Wegverkeerswet en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat (-) de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt en aan wie de vraag om inlichtingen als bedoeld in artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet in de vorm van een verhoor wordt gesteld tijdens dit verhoor, dat ook beperkt is tot die vraag om inlichtingen, niet als verdachte van het in artikel 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf wordt verhoord (-) dergelijk verhoor geen verhoor is in de zin van artikel 47bis, § 2 en § 3, Wetboek van Strafvordering dat recht geeft op het in die bepalingen vermelde recht op een vertrouwelijk overleg met een advocaat naar keuze of een hem toegewezen advocaat en bijstand door deze advocaat tijdens het verhoor (-) het aflopend misdrijf van artikel 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet pas voltrokken is na het verstrijken van de termijn van vijftien dagen na de voormelde vraag om inlichtingen (-) de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt en die tijdens een dergelijk verhoor verklaart verdere inlichtingen te zullen inwinnen, zich nog niet schuldig kan maken aan het in artikel 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf en daarmee dus geen zelf-incriminerende verklaring aflegt.

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Wegverkeer - Artikel 67ter Wegverkeerswet - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt - Vraag om inlichtingen in de vorm van een verhoor - Geen verdachte - Geen verhoor in de zin van artikel 47bis, §§ 2 en 3, Wetboek van Strafvordering - Ontstaan van het aflopend misdrijf - Gevolg

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1635.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.6 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat een beklaagde voorhoudt dat een verbalisant die vaststellingen heeft verricht bij een verkeersongeval een burgerlijke partij kent en dat tussen hen een zekere vriendschappelijkheid zou bestaan, volgt niet dat (1) de rechter verplicht is die verbalisant te horen als getuige op de rechtszitting, (2) de bijzondere bewijswaarde die de in het proces-verbaal vermelde zintuigelijke vaststellingen van de verbalisant op grond van artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet heeft, verdwijnt of (3) de rechter de strafvordering onontvankelijk moet verklaren.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Wegverkeer - Vriendschappelijke band tussen verbalisant en burgerlijke partij - Gevolgen

- Art. 62, eerste lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

De plicht de rechter bij te staan in de uitlegging van de wet en de toepassing ervan en het loyaliteitsbeginsel, evenals de door artikel 28bis, § 3, tweede lid, Wetboek van Strafvordering aan de procureur des Konings opgelegde verplichting om te waken voor de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld, maken inherent deel uit van de opdracht van het openbaar ministerie; het feit dat artikel 28bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bij de vermelde wet van 18 januari 2024 in die zin is aangevuld dat het opsporingsonderzoek à charge en à décharge moet worden gevoerd, verandert daaraan niets.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Opdracht van het openbaar ministerie - Bijstandsplicht - Loyaliteit - Onderzoek à charge en à décharge - Draagwijdte

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

P.23.1234.F 29 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230829.VAC.5 AC nr. ...

Wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onderzoekshandeling aanvoert om het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld te betwisten, is het onderzoeksgerecht dat niet optreedt met toepassing van artikel 235bis Wetboek van strafvordering enkel gehouden tot een prima facie onderzoek van de bewijsverkrijging (1); de beschikking tot machtiging van het opsporen van telefoongesprekken die geen melding maakt van de naam van de magistraat die om de maatregel vraagt of van de datum, is regelmatig wanneer uit de aan het onderzoeksgerecht voorgelegde stukken blijkt welke magistraat deze beschikking heeft genomen en op welke datum de maatregel werd bevolen; de aanwijzingen en de concrete feiten eigen aan de zaak die de maatregel tot opsporing van telefoongesprekken verantwoorden, kunnen bestaan uit anonieme inlichtingen over het misdrijf waarop het onderzoek betrekking heeft. (1) Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. OM; Cass. 26 oktober 2022, AR P.22.1355.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26; Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14; Cass. 13 januari 2021, AR P.20.0956.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1, met concl. van M. NOLET DE BRAUWERE, thans advocaat-generaal; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, n° 364; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, n° 74. Zie. J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, 139-140; L. ARNOU, « De nietigheid van de huiszoeking prima en secunda facie » in De wet voorbij. Liber amicorum Luc HUYBRECHTS, Antwerpen, Intersentia, 2010, 2-20; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 436-437; Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2015, 71-72; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 936-937 en 1074.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Opsporing van telefoongesprekken die bevolen is door de procureur des Konings - Geen opgave van de naam van de magistraat en van de datum van de maatregel - Aanwijzingen en feiten gebaseerd op anonieme inlichtingen - Regelmatigheid van de verkregen bewijzen voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld - Prima facie onderzoek van wettigheid van de voorlopige hechtenis

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0737.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.10 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering, dat op algemene wijze voorziet in de mogelijkheid om tijdens een verhoor te worden bijgestaan door een advocaat, volgt dat het begrip "verhoor" moet worden verstaan als een geleide ondervraging over misdrijven die ten laste kunnen worden gelegd en die door een daartoe bevoegde persoon wordt opgetekend in een proces-verbaal in het kader van een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden (1); de gestandaardiseerde vragenlijsten waarin beperkte informatie wordt gevraagd door middel van aan te kruisen keuzemogelijkheden of aan te vullen rubrieken, zoals in geval van de interpellatie van een illegaal verblijvende vreemdeling, zijn geen verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering (2). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N, AC 2019, nr. 566. (2) Zie Cass. 6 november 2018, AR P.18.0299.N, AC 2018, nr. 609.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor - Bijstand van de advocaat - Verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Begrip - Interpellatie van een illegaal verblijvende vreemdeling - Gestandaardiseerde vragenlijst

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.23.0473.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3 AC nr. ...

In het geval van een op heterdaad ontdekt misdrijf mag de huiszoeking te allen tijde worden verricht, zonder de toestemming van de betrokkene en zonder bevel tot huiszoeking; een huiszoeking die op grond daarvan is verricht, is geldig wanneer de daad alleen van het misdrijf gescheiden is door de tijd die materieel noodzakelijk is om het plegen ervan mogelijk te maken (1). (1) Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240.

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijdheidsbeneming mag worden verricht
- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

Er is geen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer men enkel uitgaat van vermoedens en van aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd; er is daarentegen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer aan een van de in artikel 41 Wetboek van Strafvordering vermelde voorwaarden is voldaan; daartoe is niet vereist dat de aanwezigheid van de dader ter plaatse of zijn deelneming aan het misdrijf eveneens is vastgesteld (1). (1) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82.

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.23.0515.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling omschrijft wat moet worden verstaan onder een redelijke grond om te vermoeden dat een voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde is ondergeschikt aan de beoordeling van de politieagenten, waarbij zij uitgaan van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële gegevens of van de omstandigheden van tijd en plaats, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dit feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben kunnen verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 30 december 2020, AR P.20.1309.F, AC 2020, nr. 796.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Fouillering van een voertuig - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijk onderzoek door de feitenrechter

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.23.0451.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.18 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of de voorwaarden voor de toepassing van artikel 27 Wet Politieambt dat de politieambtenaren bij ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd, zowel `s nachts als overdag, toestaat gebouwen, zelfs die welke niet voor het publiek toegankelijk zijn, bijgebouwen en vervoermiddelen te doorzoeken, zijn vervuld: het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen maakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Betreding van een private plaats - Artikel 27, Wet Politieambt - Ernstige dreiging voor het leven of de integriteit van personen - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Art. 27 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.23.0331.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14 AC nr. ...

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de inverdenkinggestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de inverdenkinggestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Zwijgrecht - Recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken - Draagwijdte - (Geen) gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit - Recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat - Draagwijdte - (Geen) toestemming gegeven door een getuige aan de politiediensten om de gegevens waarover hij beschikt te raadplegen

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Afgifte en exploitatie van een mobiele telefoon - Toestemming - Vorm

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.0257.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.4 AC nr. ...

Net zoals het gerechtelijk deskundigenonderzoek is het advies van de technisch raadsman van het openbaar ministerie een beoordelingsgegeven dat aan de rechter wordt voorgelegd; deze beoordeling is vrij en de hoedanigheid van de gerechtelijke overheid die het deskundigenonderzoek of het advies heeft gevorderd verplicht de rechter niet om meer geloof aan het ene dan aan het andere te hechten (1). (1) Zie concl. OM.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman - Advies - Bewijswaarde - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

Uit geen enkele wettelijke bepaling blijkt dat de door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman, behoudens de door de wet voorziene uitzonderingen, de handelingen waarvan de uitvoering door de rechter aan de gerechtsdeskundige kan worden gevraagd, niet zou mogen verrichten (1). (1) Zie concl. OM.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Door het openbaar ministerie gevorderde technisch raadsman -

Door de technisch raadsman verrichte handelingen - Beperking

- Artt. 28, § 3, 43 en 44 Wetboek van Strafvordering

P.21.1428.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.2 AC nr. ...

Het terugsturen door de geadresseerde van het afschrift van een proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wegverkeerswet, van het formulier dat bij die akte werd gevoegd na het invullen ervan, vormt geen verhoor door de autoriteiten.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor door de autoriteiten - Recht op bijstand van een advocaat - (Niet) terugsturen door de geadresseerde van het afschrift van een proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wegverkeerswet, van het formulier dat bij die akte werd gevoegd na het invullen ervan

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0879.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.9 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat het openbaar ministerie in een rechtshulpverzoek bewoordingen gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand worden voorgesteld en zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte wordt miskend, heeft niet tot gevolg dat de vonnisrechter noodzakelijk moet vaststellen dat het recht van de verdachte op een eerlijk proces daardoor op onherstelbare wijze in het gedrang is gebracht; het staat aan de vonnisrechter onaantastbaar te oordelen of een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd nog mogelijk is, waarbij hij rekening kan houden met onder meer de doorslaggevende impact van de gedraging van het openbaar ministerie op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit het rechtshulpverzoek verkregen resultaten en de mogelijkheden die de verdachte nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van het rechtshulpverzoek; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.16.1065.N, AC 2020, nr. 482.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Vermoeden van onschuld - Rechtshulpverzoek waarin wordt aangegeven dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het misdrijf waarvoor hij wordt vervolgd - Effect van deze bewoordingen op de toelaatbaarheid van het bewijs bekomen bij uitvoering van het rechtshulpverzoek en het daaropvolgend bewijs - Ontvankelijkheid van de strafvordering - Beoordeling

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0440.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.12 AC nr. ...

De artikelen 28bis, §1, derde lid, 28bis, 3, tweede lid, 28ter, §2 en §4, tweede lid, 56, §1, zesde lid, en 57, §1 van het Wetboek van Strafvordering houden verband met de leiding, het gezag en de verantwoordelijkheid inzake het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek, de daaruit voor politieambtenaren, leden van het openbaar ministerie en onderzoeksrechters volgende informatieverplichtingen en het geheim van het gerechtelijk onderzoek; daaruit volgt niet dat de vermelde informatieverplichtingen substantieel zijn of zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid, noch dat door de enkele niet-naleving ervan artikel 6 EVRM wordt geschonden of het recht van verdediging wordt miskend; de vermelde bepalingen staan evenmin eraan in de weg dat de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom optreden teneinde, overeenkomstig artikel 15, eerste lid, 1°, Wet Politieambt, de misdrijven op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen en de daders ervan te vatten, te arresteren en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid op de wijze en in de vormen bepaald door de wet (1). (1) Zie concl. OM.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Gebruik van gegevens uit een gerechtelijk onderzoek als politionele informatie - Uitwisseling van gegevens tussen diensten van de federale politie in verschillende arrondissementen - Ontbreken van een voorafgaande toelating van de procureur des Konings - Toelaatbaarheid

- Art. 15, eerste lid, 1° Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Artt. 28bis, § 1, derde lid, 28bis, § 3, tweede lid, 28ter, §§ 2 en 4, tweede lid, 56, § 1, zesde lid, en 57, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1036.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.2 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of een inverdenkinggestelde vrijwillig en wel overwogen afstand heeft gedaan van het recht op bijstand van een raadsman; uit het enkele feit dat een inverdenkinggestelde zich bij een verhoor heeft beroepen op zijn zwijgrecht, volgt niet dat hij niet vrijwillig en niet wel overwogen afstand heeft gedaan van zijn recht op bijstand van een raadsman.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een raadsman - Afstand - Zwijgrecht - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

P.22.0230.N 7 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de gegevens zoals ze hem ter kennis worden gebracht, een voldoende materiële aanwijzing opleveren om de doorzoeking van een voertuig te rechtvaardigen; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2020, AR P.20.0459.N, AC 2020, nr. 271; Cass. 16 juni 2015, AR P.15.0599.N, AC 2015, nr. 408.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politie - Doorzoeking van een voertuig - Gedragingen, aanwijzingen of gronden die de doorzoeking rechtvaardigen - Onaantastbare beoordeling - Wettigheidstoezicht door het Hof - Wijze

Het staat aan de politieambtenaren om in hun processen-verbaal te vermelden op grond van welke gedragingen, aanwijzingen of gronden als bedoeld in artikel 29, eerste en tweede lid, Wet Politieambt zij overgaan tot het doorzoeken van een voertuig en die vermeldingen moeten de rechter toelaten na te gaan of die doorzoeking is gebeurd overeenkomstig artikel 29, eerste en tweede lid, Wet Politieambt; ter verantwoording van hun doorzoeking kunnen politieambtenaren verwijzen naar informatie over inzittenden van het doorzochte voertuig, die blijkt uit politionele gegevensbanken en dergelijke informatie kan geheim zijn maar dat dwingt de rechter evenwel niet om de vermelding in een proces-verbaal dat uit een politionele gegevensbank blijkt dat een inzittende van een voertuig gekend is bij de politiediensten, te aanvaarden als materiële aanwijzing die de doorzoeking van het voertuig rechtvaardigt, wanneer die vermelding niet wordt toegelicht in het proces-verbaal of in andere, eventueel later bijgebrachte informatie; te vage of te algemene informatie laat de rechter immers niet toe zijn regelmatigheidscontrole over de doorzoeking uit te oefenen.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politie - Doorzoeking van een voertuig - Gedragingen, aanwijzingen of gronden die de doorzoeking rechtvaardigen - Vermeldingen in processen-verbaal - Verwijzing naar informatie uit politionele gegevensbanken - Vage en algemene informatie - Beoordeling - Gevolg

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.22.0101.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6 AC nr. ...

Het enkele feit dat op eenzelfde erf zowel bedrijfsgebouwen als een privéwoning zijn gelegen, impliceert niet dat gans dat erf en al die bedrijfsgebouwen zonder meer genieten van de onschendbaarheid van die privéwoning, zoals gewaarborgd in artikel 8 EVRM en artikel 15 Grondwet; zo kan de rechter oordelen dat deze onschendbaarheid niet geldt voor de bedrijfsterreinen en de bedrijfsgebouwen die geen privékarakter hebben of waar geen vertrouwelijke briefwisseling wordt bewaard en die ruimtelijk te onderscheiden zijn van de privéwoning met haar aanhorigheden en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van alle dienstige gegevens, zoals de ruimtelijke inrichting van het erf, de erop geplaatste afsluitingen en omheiningen, de in de bedrijfsgebouwen uitgeoefende bedrijvigheid en de publieke toegankelijkheid van die gebouwen, zoals deze laatste onder meer kan blijken uit de aard van die bedrijvigheid.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Onschendbaarheid van de woning - Huiszoeking - Eenzelfde erf met bedrijfsgebouwen en privéwoning - Draagwijdte van de onschendbaarheid - Bedrijfsterreinen en bedrijfsgebouwen zonder privékarakter - Beoordeling - Wijze

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0447.F 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2F.2 AC nr. ...

De huiszoeking op grond van artikel 6bis, derde lid Drugswet vereist dat er vooraf ernstige aanwijzingen bestaan dat er verdovende middelen worden vervaardigd, bereid, bewaard of opgeslagen in de lokalen waar ze wordt verricht (1); de toepassing van deze bepaling vereist niet het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer de agenten niet door de bewoner van het pand waren opgeroepen en noch over zijn toestemming, noch over een beschikking van de onderzoeksrechter beschikten. (1) Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Artikel 6bis, Drugswet - Bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.21.1354.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.3 AC nr. ...

Artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het opsporingsonderzoek zich uitstrekt over de proactieve recherche, waaronder wordt verstaan, met het doel te komen tot het vervolgen van daders van misdrijven, het opsporen, het verzamelen, registreren en verwerken van gegevens en inlichtingen op grond van een redelijk vermoeden van te plegen of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten; proactieve recherche vereist de voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegde openbaar ministerie teneinde de autonomie van de speurder onder het toezicht en de leiding van het openbaar ministerie te stellen zodra, op grond van een redelijk vermoeden van reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten, relevante gegevens dienen ingezameld en verwerkt te worden, die tot het privéleven van de betrokkene behoren en die wegens hun vaagheid geen grond tot een onmiddellijk repressief optreden opleveren (1); het staat aan de rechter om op grond van de concrete gegevens van de zaak te oordelen of bepaalde politionele vaststellingen volstaan om het redelijke vermoeden van strafbare feiten zoals bepaald in artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering op te leveren en of naar aanleiding van die vaststellingen verrichte opsporingshandelingen een zodanige impact op het privéleven van personen hebben dat zij eveneens onder de toepassing van die bepaling vallen; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 18 november 2015, AR P.15.1450.F, AC 2015, nr. 688; Cass. 19 mei 2015 AR P.15.0023.N, AC 2015, nr. 324; Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. Zie G. SCHERRENS, "BOM, een nuttig instrument in de bestrijding van de zware criminaliteit?" in Recente ontwikkelingen in het strafrecht, Larcier, 2008, 139-168; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 972-988; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 415-420. (2) Cass. 26 maart 2013, AR P.13.0133.N, AC 2013, nr. 212, T. Strafr. 2013, 246; Cass. 2 oktober 2007, AR P.07.0685.N, AC 2007, nr. 446; Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 416.

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Proactieve recherche - Begrip - Voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegde openbaar ministerie - Doel van de toestemming - Redelijk vermoeden van te plegen of reeds gepleegde strafbare feiten - Opsporingen die invloed hebben op het privéleven van de betrokkene - Beoordeling door vonnisrechter - Controle door het Hof

- Art. 15 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 28bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

De in artikel 28bis, § 1, derde lid, Wetboek van Strafvordering vastgelegde regel dat het opsporingsonderzoek wordt gevoerd onder de leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings belet niet dat overeenkomstig de artikelen 28bis, § 1, tweede lid, en 28ter, § 3, Wetboek van Strafvordering en artikel 15 Wet Politieambt, de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom kunnen optreden teneinde dit misdrijf op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen, de daders ervan te vatten, aan te houden en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid, op de wijze en in de vormen bepaald door de wet, op voorwaarde dat zij de procureur des Konings over de gevoerde opsporingen op de hoogte brengen binnen de termijn en op de wijze die deze bij richtlijn vaststelt (1). (1) Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0010.F, AC 2010, nr. 192, RDPC 2010, 953, T. Strafr. 2010, 332 noot F. SCHUERMANS.

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Leiding en gezag van de procureur des Konings - Aanwijzingen van een misdrijf - Autonome opsporingen door de politie - Kennisgeving van de opsporingen aan de procureur des Konings - Voorwaarden

- Art. 15 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 28bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

Een schuldigverklaring wegens het besturen van een voertuig op een openbare plaats in een toestand van alcoholintoxicatie in de zin van artikel 34, § 2, 1°, Wegverkeerswet of het besturen van een voertuig op een openbare plaats in een staat van dronkenschap in de zin van artikel 35 Wegverkeerswet vereist niet dat de verbalisanten die toestand van intoxicatie of dronkenschap op de openbare plaats zelf hebben vastgesteld; dat een bestuurder een voertuig op een openbare plaats heeft bestuurd in een door artikel 34, § 2, 1°, en 35 Wegverkeerswet bedoelde toestand kan ook blijken uit latere buiten die openbare plaats gedane vaststellingen (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1382.N, AC 2016, nr. 264.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Vaststelling door de verbalisanten - Wegverkeer - Vaststelling van de toestand van alcoholintoxicatie of dronkenschap bij het besturen van een voertuig op een openbare plaats - Voorwaarden van de vaststelling - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 34, § 2, 1°, en 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1314.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ORD.20211216.BSAV. AC nr. ...

De procedure strekkende tot de opheffing van de immobilisering van een voertuig als beveiligingsmaatregel bij toepassing van artikel 58bis, § 1 of § 3, Wegverkeerswet is een specifieke rechtspleging die afwijkt van en niet verenigbaar is met de rechtspleging op verzoekschrift tot de opheffing van een opsporingshandeling met betrekking tot zijn goederen zoals geregeld door artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 20 januari 2009, AR P.08.1434.N, AC 2009, nr. 49.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Procedure tot opheffing van een opsporingshandeling - Aard van de rechtspleging

- Art. 58bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1141.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.3 AC nr. ...

Op grond van artikel 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie niet gehouden een opgeworpen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer de wet een artikel van titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet schendt en het volstaat dat het rechtscollege zijn oordeel verduidelijkt aan de hand van een of meerdere redenen die de beslissing kunnen dragen zonder dat het de reden of de redenen daarvoor omstandig en genuanceerd moet onderbouwen; dit is het geval wanneer de redenen van het bestreden arrest de beslissing kunnen dragen dat het verschil in motiveringsplicht tussen de artikelen 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering het gelijkheidsbeginsel klaarblijkelijk niet miskent en het feit dat de wetgever nadien heeft geoordeeld dat de door de beide artikelen vereiste motiveringsplicht tekstueel diende te worden gelijkgeschakeld op grond van een onderlinge afweging van de privacygevoeligheid van de respectieve ermee beoogde maatregelen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) De feiten dateren van vóór de wet van 29 mei 2016 betreffende het verzamelen en het bewaren van de gegevens in de sector van de elektronische communicatie, BS 18 juli 2016.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Artikel 46bis, Wetboek van Strafvordering - Medewerking van de operator van een elektronisch communicatienetwerk, de verstrekker van een elektronische communicatiedienst of een politiedienst - Motivering - Beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Uit de bepalingen van artikel 46bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 88bis Wetboek van Strafvordering, volgt dat uit de motivering van de schriftelijke beslissing van de procureur des Konings of in voorkomend geval de onderzoeksrechter overeenkomstig artikel 46bis Wetboek van Strafvordering moet blijken dat die beslissing is genomen rekening houdend met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit maar die bepalingen vereisen niet dat de procureur des Konings of de onderzoeksrechter het voldoen aan de voorwaarden van proportionaliteit en subsidiariteit concreet en aan de hand van de feitelijke elementen van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek motiveert zodat die motivering kan bestaan uit een opgave van of een verwijzing naar de feitelijke elementen van de zaak en de noden van het onderzoek (1). (1) Cass. 12 mei 2015, AR P. 13.1399.N, AC 2015, nr. 303; Cass. 17 december 2013, AR P.13.1438.N, AC 2013, nr. 691; Cass. 29 maart 2011, T. Strafr. 2011/6 met noot van J. KERKHOFS en P. VAN LINTHOUT, "Artikel 46bis van het Wetboek van Strafvordering en de motiveringsplicht: de minimis non curat praetor?", 426-431.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Artikel 88bis, Wetboek van Strafvordering - Medewerking van de operator van een elektronisch communicatienetwerk, de verstrekker van een elektronische communicatiedienst of een politiedienst - Motivering - Beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Artikel D.162 kent aan het parket dat territoriaal bevoegd is voor de wanbedrijven die het bestraft, de hoedanigheid toe van bestemmeling van het proces-verbaal dat die wanbedrijven vaststelt en belast datzelfde parket met de kennisgeving van zijn vervolgingsbeslissing; uit de wet blijkt niet dat enkel de sectie politieparket van dat parket de vereiste kennisgeving geldig kan verrichten, of nog dat die kennisgeving enkel geldig kan worden verricht door het parket waaraan het proces-verbaal is gestuurd; geen enkele bij wet of decreet ingevoerde bepaling stelt de ontvankelijkheid van de strafvordering afhankelijk van de voorwaarde dat het territoriaal bevoegde parket dat zijn beslissing tot vervolging heeft meegedeeld hetzelfde is als het territoriaal bevoegde parket dat het oorspronkelijke proces-verbaal heeft ontvangen (1). (1) In deze zaak werd het oorspronkelijk proces-verbaal opgesteld in het Duits en geadresseerd aan de procureur des Konings te Eupen, die het heeft doorgestuurd naar de procureur des Konings te Luik, afdeling Verviers, die ratione loci eveneens bevoegd is op grond van artikel 23 Wetboek van Strafvordering, gelet op de woonplaats van de verdachten en de plaats waar sommige feiten werden gepleegd, en die kennisgeving heeft gedaan van de opening van een opsporingsonderzoek aan de sanctionerende ambtenaar van de Waalse gewestelijke milieuadministratie, bevoegd voor de rechtsplegingen in het Frans.

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Waals Milieuwetboek - Overtredingen van de derde categorie - Wanbedrijven - Administratieve sanctie opgelegd in geval van niet-vervolging door het parket - Beroep - Bevoegde rechtbank

- Art. 23 Wetboek van Strafvordering

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.21.1370.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.20 AC nr. ...

Artikel 6bis, derde lid, Drugwet bepaalt dat de officieren van gerechtelijke politie en de ambtenaren of beambten, daartoe aangewezen door de Koning, te allen tijde de lokalen mogen bezoeken welke dienen voor onder meer het bewaren of het opslaan van de in de Drugwet genoemde stoffen; uit die bepaling volgt dat een bevoegd opsporingsambtenaar een huiszoeking mag uitvoeren in een woning zo hij voorafgaandelijk beschikt over ernstige en objectieve aanwijzingen dat die woning wordt gebruikt voor het bewaren of het opslaan van in de Drugwet genoemde stoffen (1), of met andere woorden voor het bezit van dergelijke stoffen (2). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.21.0250.N, AC 2021, nr. 153; Cass. 19 november 2019, AR P.19.1107.N, AC 2019, nr. 611; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378, NC 2021, 32 noot L. ARNOU; Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 11 maart 2014, AR P.14.0382.N, AC 2014, nr. 196, NC 2016, 153; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1859.N, AC 2013, nr. 656, NC 2016, 141 noot H. BERKMOES en F. GOOSSENS; Cass. 4 januari 2006, AR P.05.1417.F, AC 2006, nr. 6 met concl. van advocaat-generaal. D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.. Zie ook F. VANNESTE, "De huiszoeking bij ontdekking op heterdaad en op grond van de drugwet", RW 2008-09, 838-840; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2021, 971 en 1119. (2) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas..

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Huiszoeking in een lokaal bestemd voor het bewaren van verdovende middelen - Aanwijzingen van bezit van verdovende middelen in een woning - Regelmatigheid van de huiszoeking

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

Het staat aan het onderzoeksgerecht te oordelen of de voorwaarden voor het uitvoeren van een huiszoeking in een woning op basis van de vaststelling van heterdaad vervuld zijn; de omstandigheid dat de politie de bewoner van de woning voorafgaandelijk heeft gevraagd of hij toestemming wilde verlenen voor het uitvoeren van een huiszoeking of dat de politieambtenaren zelf twijfels zouden hebben gehad over het verenigd zijn van de voorwaarden voor de toepassing van de heterdaadprocedure zijn voor de door het onderzoeksgerecht te verrichten beoordeling niet relevant (1). (1) Over de voorwaarden van een huiszoeking op heterdaad Cass. 18 juni 2019, AR P.18.0588.N, AC 2019, nr. 378, NC 2021, 32 noot L. ARNOU; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0826.F, AC 2019, nr. 42; Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. Zie ook R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 380-381; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2021, 1119-11120; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 510-513.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Weigering van een huiszoeking met toestemming - Huiszoeking verricht wegens heterdaad na die weigering - Toelaatbaarheid van het bewijs - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Artt. 36, 37 en 41 Wetboek van Strafvordering

P.21.0604.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.8 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de beklaagde ervan op de hoogte is gesteld dat hij rekenschap moet afleggen voor een misdrijf waarvan enkel de benaming wordt vermeld zonder dat de omstandigheden waarin het werd gepleegd uitvoerig worden beschreven, kan niet worden afgeleid dat de verplichting om de te verhoren persoon op beknopte wijze in kennis te stellen niet werd nagekomen (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor als verdachte - Recht van een verhoorde persoon - Beknopte kennisgeving over de feiten

- Art. 47bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

Artikel 47bis, § 6, 9), Wetboek van Strafvordering bepaalt dat er tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die is gegrond op verklaringen die hij heeft afgelegd in strijd met bepalingen betreffende het recht op voorafgaandelijk vertrouwelijk overleg of bijstand door een advocaat tijdens het verhoor; die rechten worden miskend wanneer er over hun bestaan geen mededeling werd gedaan, wanneer deze werd gedaan onder zodanige omstandigheden dat hun toepassing onmogelijk is gebleken of wanneer een materiële belemmering de toepassing ervan heeft verhinderd (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor als verdachte - Verklaring afgelegd met miskenning van het recht op bijstand van een advocaat - Sanctie - Recht op voorafgaandelijk vertrouwelijk overleg of bijstand door een andvocaat tijdens het verhoor - Miskenning

- Art. 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering

De stopzetting van het verhoor en de mededeling van de in paragraaf 2 van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering bedoelde rechten, namelijk vormvoorschriften die op grond van paragraaf 6, 5), van dit artikel zijn vereist, hebben betrekking op het verhoor van een persoon die aanvankelijk niet als verdachte werd verhoord en waarvan blijkt dat hem feiten ten laste kunnen worden gelegd (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor van een persoon - Recht van een verhoorde persoon - Artikel 47bis, § 6, 5), Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied

- Art. 47bis, §§ 2 en 6, 5) Wetboek van Strafvordering

Wanneer een verdachte werd gehoord volgens de vormvoorschriften voor het verhoor van een niet van zijn vrijheid beroofde verdachte, terwijl hij dat wel was, maar om een andere reden, is die onregelmatigheid niet substantieel aangezien die niet verhindert dat de beklaagde de mededeling van zijn rechten betreffende het vertrouwelijk overleg en de bijstand van een advocaat als bijlage bij de oproeping heeft gekregen (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor als verdachte - Verdachte opgesloten om andere reden - Recht op bijstand door een advocaat - Verhoor volgens de vormvoorschriften voor het verhoor van een niet van zijn vrijheid beroofde verdachte

- Art. 24bis/1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Wanneer de verdachte de schriftelijke oproeping heeft ontvangen, waardoor het vermoeden is ontstaan dat hij zijn bijstand door een advocaat had geregeld en dat die oproeping op de griffie van de gevangenis werd neergelegd op 17 april 2019, terwijl het verhoor had plaatsgevonden op 19 april 2019, dus meer dan één vrije dag tussen die twee data, dient de in artikel 2bis, § 2 en § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalde procedure niet te worden toegepast (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor als verdachte - Verdachte opgesloten om andere reden - Schriftelijke oproeping voor het verhoor - Oproeping die het vermoeden doet onstaan dat de verdachte zijn bijstand door een advocaat had geregeld - Oproeping die meer dan één vrije dag van tevoren is overgemaakt

- Artt. 2bis, §§ 2 en 3 en 24bos/1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0582.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.6 AC nr. ...

De omstandigheden van tijd of plaats en de redelijke gronden die vereist zijn om over te gaan tot de identiteitscontrole van een persoon ingevolge de bepaling van artikel 34, § 1, Wet Politieambt, moeten niet noodzakelijk worden gepreciseerd in het aanvankelijk proces-verbaal; dit kan ook gebeuren in een navolgend proces-verbaal en daaruit kan niet worden afgeleid dat op het moment van de identiteitscontrole niet was voldaan aan de vermelde vereisten (1). (1) F. HUTSEBAUT en F. GOOSSENS, "De wet op het politieambt: een overzicht in vogelvlucht van haar doelstellingen en van de evolutie van haar inhoud", Vigiles 2013/5 en 2014/1-2.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Identiteitscontrole - Voorwaarden

- Art. 34, § 1 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.21.1189.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 36 en 41 Wetboek van Strafvordering kunnen de procureur des Konings en officieren van gerechtelijke politie een huiszoeking verrichten in geval van een op heterdaad ontdekt wanbedrijf en het op heterdaad ontdekte misdrijf is datgene dat wordt ontdekt terwijl het wordt gepleegd of terstond nadat het is gepleegd waarbij de vaststelling van de toestand van heterdaad aan de huiszoeking moet voorafgaan en niet kan worden gerechtvaardigd door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf en ook loutere vermoedens of aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd, daartoe niet voldoende zijn; de rechter oordeelt onaantastbaar of er heterdaad is in de zin van artikel 41 Wetboek van Strafvordering en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1) . (1) Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378, NC 1/2021 en noot L. ARNOU, "Zoeking op grond van artikel 6bis Drugswet en huiszoeking bij heterdaad zijn twee verschillende zaken"; Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, AC 2013, nr. 655. Zie ook R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, 2014, nr. 428 en de aldaar geciteerde rechtspraak.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Heterdaad - Beoordeling door de rechter

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.21.0338.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.13 AC nr. ...

De processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdrijven zijn geen daden van vervolging of van onderzoek waarop artikel 12 Taalwet Gerechtszaken van toepassing is; die daden dienen niet in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld maar in die van het taalgebied waar ze werden uitgevoerd, overeenkomstig artikel 11 van die wet; hieruit volgt dat de aanwezigheid, in een in het Frans gevoerde rechtspleging, van processen-verbaal die in het Nederlandse taalgebied in het Nederlands zijn gesteld geen nietigheid tot gevolg heeft en op zich het onderzoek van de wettigheid van de voorlopige hechtenis niet verhindert (1). (1) Artikel 12, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken bepaalt dat “de ambtenaren van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter voor hun daden van rechtsvervolging en van onderzoek, gebruikmaken van de taal voorzien in strafzaken voor de rechtbank waartoe zij behoren”. Daarentegen worden krachtens artikel 11 van die wet “de processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdaden, wanbedrijven en overtredingen, alsook de processen-verbaal van fiscale aangelegenheden, in het Franse taalgebied in het Frans, in het Nederlands taalgebied in het Nederlands en in het Duitse taalgebied in het Duits gesteld. In de gemeenten van de Brusselse agglomeratie, worden die processen-verbaal in het Frans of in het Nederlands gesteld, naar gelang dat degene die er het voorwerp van is, de ene of de andere van deze talen voor zijn verklaringen gebruikt, en bij gemis van verklaring, volgens de noodwendigheden van de zaak”. In dit opzicht geldt dit: “ongeacht of de taal van de rechtspleging, met name voor de correctionele rechtbank te Brussel, in de zaak waarop de processen-verbaal betrekking hebben, met toepassing van de bepalingen van de artikelen 16 en 21 van genoemde wet, Frans of Nederlands is” (Cass. 12 december 1972, AC 1973, p. 363). “Dans le cadre d’une information ou d’une instruction, un procès-verbal peut, par conséquent, être établi dans une langue différente de celle de la procédure” (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 122). En “geen enkele wetsbepaling verbiedt de rechter acht te slaan op een stuk dat in een andere taal dan die van de rechtspleging is gesteld, met eerbiediging van het recht van verdediging” (Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0249.F, AC 2012, nr. 141); zie M.-A. BEERNAERT, e.a., o.c., 2021, p. 130 en p. 145).

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Proces-verbaal gesteld in de taal van de regio waar het is opgemaakt, verschillend van die van de rechtspleging - Weerslag op de regelmatigheid van het stuk en op het toezicht op de voorlopige hechtenis

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 11 en 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.1067.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.3 AC nr. ...

Het recht om als verdachte van een strafbaar feit niet te worden gedwongen een verklaring af te leggen, zoals dit voortvloeit uit artikel 6 EVRM en artikel 47bis, § 2, 2), Wetboek van Strafvordering, belet niet dat opsporingsambtenaren aan een verdachte vragen mogen stellen; uit het enkele feit dat een opsporingsambtenaar aan een verdachte die zich reeds op het zwijgrecht heeft beroepen, alsnog één of meerdere vragen stelt, volgt geen miskenning van zijn rechten.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor van de verdachte - Zwijgrecht - Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Vraag van een opsporingsambtenaar - Draagwijdte

- Art. 47bis, § 2, 2) Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0811.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.9 AC nr. ...

Uit de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 31/2019 van 28 februari 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat ingeval van een gerechtelijk onderzoek lastens de in artikel 479 Wetboek van Strafvordering bedoelde magistraten, andere dan die bedoeld in artikel 481 van dat wetboek, bij het afsluiten van dat onderzoek de rechtspleging wat hen en de daders van een samenhangend misdrijf betreft moet worden geregeld overeenkomstig de gemeenrechtelijke regels van de strafrechtspleging; de vraag rijst of het ontzeggen van een dergelijke procedure aan een verdachte niet-houder van het voorrecht van rechtsmacht en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid van aanhangig making bij de vonnisgerechten door de procureur des Konings met een rechtstreekse dagvaarding in de omstandigheden van de zaak, om reden dat bij afsluiten van het onderzoek door een raadsheer-onderzoeksrechter de strafvervolging is vervallen (door minnelijke schikking) lastens de medeverdachte die magistraat is, geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet, zodat er grond is tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Rechtstreekse dagvaarding voor het vonnisgerecht - Voorrecht van rechtsmacht

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Rechtstreekse dagvaarding voor het vonnisgerecht - Voorrecht van rechtsmacht

Uit het arrest 124/2020 van 24 september 2020 van het Grondwettelijk Hof volgt dat als een gerechtelijk onderzoek is ingesteld tegen een houder van het voorrecht van rechtsmacht en een andere persoon, de raadsheer-onderzoeksrechter het onderzoek afsluit met een beschikking tot mededeling en de procureur-generaal daarna een sepotbeslissing of een minnelijke schikking neemt ten aanzien van de houder van het voorrecht van rechtsmacht wegens, de procureur des Konings de zaak lastens de andere persoon niet aanhangig kan maken bij het vonnisgerecht met een rechtstreekse dagvaarding; over het verdere verloop van het gerechtelijk onderzoek lastens die persoon moet worden beslist door regeling der rechtspleging, overeenkomstig de artikel 127 Wetboek van Strafvordering (1). (1) In deze zaak heeft het Hof op 26 november 2019 (P.19.0811.N), met andersluidende conclusie OM, twee prejudiciële vragen gesteld aan het Grondwettelijk Hof, dat bij arrest van 24 september 2020 (arrest 124/2020) een schending aannam van de artikelen 10 en 11 Grondwet (gelijkheidsbeginsel) in zoverre de regels over het gerechtelijk onderzoek en het voorrecht van rechtsmacht niet voorzien in een regeling der rechtspleging bij het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek gevoerd tegen een houder van het voorrecht van rechtsmacht en een andere persoon, in het bijzondere geval dat de strafvordering tegen de houder van het voorrecht van rechtsmacht op dat moment reeds is vervallen door een minnelijke schikking of een sepotbeslissing van de procureur-generaal. Over de afsluiting van het gerechtelijk onderzoek in geval van voorrecht van rechtsmacht, zonder afsplitsing van de zaak wegens het verval van de strafvordering ten aanzien van de titularis van voorrecht van rechtsmacht, deed het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak op 12 februari 2015 (arrest 19/2015), 20 oktober 2016 (arrest 131/2016), 1 februari 2018 (arrest 9/2018), 22 maart 2018 (arrest 35/2018) en 28 februari 2019 (arrest 31/2019), www.const-court.be. Zie alg. J. de CODT, "De vervolging van magistraten", in Statuut en deontologie van de magistraat, Die Keure, 2020, 289-323; E. VAN DOOREN, "Grondwettelijk Hof bevestigt onmiddellijke bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling bij voorrecht van rechtsmacht", R.A.B.G. 2019, 684-687; I. MENNES, "Voorrecht van rechtsmacht", T. Strafr. 2015, 71-72; O. MICHIELS, "Connexité et règlement de la procédure dans les hypothèses de privilège de juridiction", J.T. 2018, p. 396; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2017, p. 1708-1711; T. DE COSTER, "Controle op en afsluiting van het gerechtelijk onderzoek inzake voorrecht van rechtsmacht: recente ontwikkelingen", RW 2018-19, 444-447, H. SEVERIJNS, "Voorrecht van rechtsmacht van magistraten", NJW 2018, 259-259; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 850. BDS

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Rechtstreekse dagvaarding voor het vonnisgerecht - Voorrecht van rechtsmacht - Artt. 127, 479 en 481 Wetboek van Strafvordering

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Rechtstreekse dagvaarding voor het vonnisgerecht - Voorrecht van rechtsmacht - Artt. 127, 479 en 481 Wetboek van Strafvordering

P.20.1309.F 30 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201230.2F.5 AC nr. ...

De rechter die vermeldt dat de aanwezigheid van een stilstaand, in Frankrijk ingeschreven, voertuig op een parkeerplaats van een autosnelweg met drie jongeren aan boord de aandacht van de politieagenten heeft getrokken, gelet op de mogelijke verstoring van de openbare orde in de context van de pandemie die op dat ogenblik in Frankrijk en in België woedde, wat de identiteitscontrole van de bestuurder heeft verantwoord, en hieraan toevoegt dat de politieagenten gewezen hebben op de zenuwachtige houding van de inzittenden van het voertuig en de sterke cannabisgeur in het interieur van dat voertuig, beslist naar recht dat de controle van de inzittenden van het voertuig op regelmatige wijze is geschied, zodat de daaropvolgende ontdekking van de aanwijzingen van schuld eveneens regelmatig zijn en de voorlopige hechtenis van de eiser, ten gevolge van zijn aanhouding, zelf conform de wet is (1). (1) In die zin kan, ten aanzien van artikel 28, § 1, Wet Politieambt, een ernstige grond vormen om tot de veiligheidsfouillering van twee personen over te gaan, de omstandigheid dat zij bij het naderen van het politievoertuig zenuwachtig zijn geworden (Cass. 24 januari 2001, AR P.00.1402.F, AC 2001, nr. 45); zie Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T. 1 – Principes généraux, 5de uitg., Larcier, 2018, p. 117-120.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Identiteitscontrole door een politieambtenaar - Regelmatigheid - Invloed op de regelmatigheid van de daaropvolgende ontdekking van aanwijzingen van schuld en van de uit de aanhouding voortvloeiende voorlopige hechtenis

- Art. 34, § 1, tweede lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

Noch artikel 29 Wet Politieambt noch enige andere bepaling definiëren wat moet worden beschouwd als een redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde hangt af van de beoordeling door de politieagenten van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële bestanddelen of van de omstandigheden van plaats en tijd, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dat feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben verantwoord (1). (1) Zie Chr. DE VALKENEER, o.c., p. 196-297.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Fouillering van een voertuig door een politieambtenaar - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijk onderzoek door de feitenrechter

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering is enkel de kamer van inbeschuldigingstelling belast met de controle op de regelmatigheid en op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de controle op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie heeft uitgevoerd, bindt haar beslissing het vonnisgerecht; hieruit volgt dat het vonnisgerecht niet bevoegd is om de regelmatigheid van de beslissingen van het onderzoeksgerecht rechtstreeks of onrechtstreeks te onderzoeken of te beoordelen (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.09.0079.N, AC 2009, nr. 169, §§ 7 tot 9; Rev. dr. pén. crim. 2009, p. 1040, noot A. MASSET, "Les méthode particulière de recherche: chasse gardée pour le gardien"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 864, al. 2.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie en infiltratie - Controle op de regelmatigheid van de toepassing ervan - Kamer van inbeschuldigingstelling - Exclusieve bevoegdheid - Bevoegdheden van het vonnisgerecht

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

P.20.1073.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.14 AC nr. ...

De ernstige aanwijzingen van een strafbaar feit die vereist worden door de artikelen 46quinquies en 47sexies, §2 , tweede lid, Wetboek van Strafvordering kunnen niet worden gelijkgesteld met de ernstige aanwijzingen van schuld lastens een verdachte, maar hebben betrekking op de vereiste evenredigheid tussen de gebruikte opsporingsmethode en de ernst van het desbetreffende misdrijf (1). (1) Zie (m.b.t. art. 47sexies Sv.) Cass. 19 november 2013, AR P.13.1779.N, AC 2013, nr. 616, met concl. van M. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Voorwaarden - Ernstige aanwijzingen - Begrip - Evenredigheid

- Artt. 46quinquies en 47sexies Wetboek van Strafvordering

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Inkijkoperatie - Voorwaarden - Ernstige aanwijzingen - Begrip - Evenredigheid

- Artt. 46quinquies en 47sexies Wetboek van Strafvordering

P.20.0477.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.11 AC nr. ...

Beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling en veroordelingen tot correctionele straffen komen bij toepassing van artikel 619, eerste lid, Wetboek van Strafvordering niet in aanmerking voor uitwissing, zodat de rechter hiermee rekening mag houden zonder dat hierdoor sprake is van een oneerlijke behandeling van de zaak; hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat beslissing tot opschorting van de uitspraak en bepaalde veroordelingen tot correctionele straffen niet worden vermeld op het bij toepassing van artikel 595 Wetboek van Strafvordering opgevraagde uittreksel uit het strafregister.

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Strafregister - Uittreksel

- Artt. 595 en 619, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Uit de enkele omstandigheid dat de politie naar aanleiding van het opleggen van een ademtest of een ademanalyse een gesprek voert met de bestuurder van een voertuig en deze laatste in het kader van de hierbij noodzakelijke dialoog antwoordt op summiere vragen die hem door de verbalisanten worden gesteld, kan niet worden afgeleid dat die bestuurder aan een verhoor werd onderworpen zoals bedoeld in artikel 47bis Wetboek van Strafvordering; het gegeven dat dit geen kortstondig gesprek was maar enige tijd heeft geduurd, doet hieraan geen afbreuk.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor - Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Gesprek tijdens verkeerscontrole - Duurtijd

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0921.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.21 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 1 en 2 Voorlopige Hechteniswet, vereist de arrestatie in geval van een op heterdaad ontdekt wanbedrijf geen voorafgaande beslissing van de procureur des Konings; de officier van gerechtelijke politie mag de arrestatie meedelen aan de magistraat, onmiddellijk nadat hij tot de arrestatie is overgegaan.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Heterdaad - Aanhouding door een officier van gerechtelijke politie zonder voorafgaande beslissing van de procureur des Konings - Wettigheid

- Artt. 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0920.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.18 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat het Spaanse recht, bij het verhoor van de benadeelde persoon, niet voorziet in de mededeling van de rechten bepaald in het Wetboek van Strafvordering, kan niet worden afgeleid dat dit verhoor, op zich, als onregelmatig moet worden beschouwd.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - Verhoor van de benadeelde persoon - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - In Spanje afgenomen verhoor - Regelmatigheid

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering somt de rechten op die moeten worden meegedeeld aan elke persoon die in België wordt ondervraagd en aan wie geen misdrijf ten laste wordt gelegd; noch deze bepaling, noch enig andere bepaling verplicht het Belgische gerecht ertoe om het verhoor, dat in het buitenland door een buitenlandse gerechtelijke of politionele autoriteit werd afgenomen, van een persoon die werd verhoord als klager buiten de door de voornoemde wettelijke bepaling opgesomde vormen, als niet-bestaand te beschouwen.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor van een klager - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - In het buitenland afgenomen verhoor

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.0377.F 13 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200513.2F.5 AC nr. ...

De vaststelling door de kamer van inbeschuldigingstelling, in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, van de regelmatigheid van de in het opsporingsonderzoek en in het gerechtelijk onderzoek toegepaste bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, is een voorbereidende beslissing of een beslissing van onderzoek in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, en houdt geen verband met de in het tweede lid van die bepaling vermelde gevallen; hieruit volgt dat het cassatieberoep dat tegen een dergelijke beslissing is ingesteld vóór de eindbeslissing over de lastens de beklaagde ingestelde strafvordering, niet ontvankelijk is (1). (1) Zie Cass. (beschikking) 14 juli 2016, AR P.16.0787.F, arrest niet gepubliceerd, dat eraan herinnert dat "het onmiddellijk cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing werd opgeheven door de artikelen 100 en 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie" (zogenaamde "Potpourri II"-wet); Cass. 4 april 2017, AR P.16.0351.N (§3), AC 2017, nr. 243; het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr.148/2017 van 21 december 2017 (§B.47 tot B.56), een middel van ongrondwettigheid verworpen dat met name tegen die bepalingen was gericht.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie en infiltratie - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 235ter en 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1306.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1 AC nr. ...

De vaststelling dat een onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek is tekortgeschoten in zijn plicht om de bewijzen op een eerlijke manier te vergaren, impliceert daarom nog niet dat er geen eerlijk proces meer kan worden gevoerd en dat de vervolging onontvankelijk moet worden verklaard (1); de rechter kan de vervolging pas onontvankelijk verklaren wanneer hij in concreto vaststelt dat die tekortkoming, gelet op de omstandigheden van de procedure die in haar geheel moet worden beoordeeld, tot gevolg heeft dat een eerlijk proces definitief onmogelijk is geworden (2). (1) Niettegenstaande dat het Hof eerder heeft geoordeeld dat « het recht op een eerlijke behandeling van de zaak de eerbiediging inhoudt van het loyaliteitsbeginsel door de politiediensten » (Cass. 5 november 2014, AR P.14.1170.F, AC 2014, nr. 668). (2) Zie Parl. St. Kamer 53 0041/2 en 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363 (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat, en miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht); Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0169.F, AC 2019, nr. 289 (geen verhoor van de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek); Cass. 22 mei 2018, AR P.17.0994.N, AC 2018, nr. 318 (heimelijke geluidsopname van huiselijke gesprekken); Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. en noot M.N.B. (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat); Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459 (niet-naleving van een niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde, namelijk de wettelijk bepaalde wachttijd bij het afnemen van de ademtest).

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Opsporingshandelingen - Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren - Ontvankelijkheid van de vervolging - Voorwaarden

P.20.0207.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.17 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat is gericht tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechter tot afwijzing van een verzoek tot opheffing van de door de SUO-magistraat bevolen vervreemding van in beslag genomen goederen is niet-ontvankelijk.

Opsporingsonderzoek - Vermogensonderzoek - Strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek - Beslissing tot vervreemding van een in beslag genomen goed - Verzet bij de strafuitvoeringsrechter - Afwijzende beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/38, § 4, eerste lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering

P.19.0671.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.3 AC nr. ...

Het verbod een huiszoeking te verrichten in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats voor vijf uur 's morgens en na negen uur 's avonds, zoals bepaald in artikel 1, eerste lid, Huiszoekingswet en de uitzondering op in geval van verzoek of toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats, zoals bepaald in artikel 1, tweede lid, 3° Huiszoekingswet, bevatten een wettelijke basis voor het uitvoeren van een zoeking in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats; de bijzondere vereiste van artikel 3 Huiszoekingswet dat het verzoek of de toestemming van de bewoner voorafgaand aan de opsporing of huiszoeking moet worden gegeven is niet van toepassing op bedrijfsruimten, die, ook al zijn ze niet publiek toegankelijk, door hun aard of de erin uitgeoefende bedrijvigheden niet te aanzien zijn als een woning of een aanhorigheid ervan; noch het feit dat bedrijfsruimten kunnen vallen onder de bescherming van artikel 8 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van Mens, noch het feit dat artikel 3 Huiszoekingswet is bedoeld om bewijsproblemen te vermijden, doet daaraan afbreuk.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking met toestemming - Begrip woning - Bedrijfsruimten

- Artt. 1 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1335.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.17 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM noch het recht van verdediging vereisen dat het uitvoeren van een botscan om de leeftijd van een inverdenkinggestelde te bepalen, slechts mag gebeuren met de bijstand van een raadsman; het betreft immers een deskundigenonderzoek van materiële lichaamsgegevens, die bestaan onafhankelijk van de wil van de inverdenkinggestelde; het feit dat zijn raadsman daardoor geen eigen vaststellingen kan doen of vragen kan stellen aan de deskundige, doet daaraan geen afbreuk.

Opsporingsonderzoek - Allerlei - Leeftijdsbepaling verdachte - Botscan - Bijstand van een advocaat

P.19.1107.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.14 AC nr. ...

De toepassing van artikel 6bis, derde lid, Drugswet, dat bepaalt dat de officieren van gerechtelijke politie en de ambtenaren of beambten, daartoe door de Koning aangewezen, te allen tijde de lokalen mogen bezoeken welke dienen voor het vervaardigen, bereiden, bewaren of opslaan van de in de Drugswet genoemde stoffen, vereist het voorafgaandelijk voorhanden zijn van ernstige en objectieve aanwijzingen dat de lokalen dienen voor het vervaardigen, bereiden, bewaren of opslaan van de in de Drugswet genoemde stoffen (1). (1) Cass. 11 maart 2014, AR P.14.0382.N, AC 2014, nr. 196; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1859.N, AC 2013, nr. 656.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Vaststelling van overtreding - Verdovende middelen - Artikel 6bis, Drugswet - Ruimten bestemd voor de vervaardiging van verdovende middelen - Huiszoeking zonder bevel

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

Politionele informatie waarvan de herkomst niet uit het strafdossier blijkt, kan een ernstige en objectieve aanwijzing opleveren waardoor de officieren van gerechtelijke politie en de ambtenaren of beambten, daartoe door de Koning aangewezen, te allen tijde de lokalen mogen bezoeken welke dienen voor het vervaardigen, bereiden, bewaren of opslaan van de in de Drugswet genoemde stoffen, zonder dat die informatie moet worden bevestigd door aanvullend onderzoek, voor zover niet wordt aangevoerd dat die politionele informatie onregelmatig is verkregen.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking - Vaststelling van overtreding - Verdovende middelen - Artikel 6bis, Drugswet - Ruimten bestemd voor de vervaardiging van verdovende middelen - Huiszoeking zonder bevel - Vereiste van ernstige en objectieve aanwijzingen - Politionele informatie

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.19.0384.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.1 AC nr. ...

Een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is een geleide ondervraging over misdrijven die aan een in dat artikel bedoelde persoon te laste kunnen worden gelegd, door een daartoe bevoegde ambtenaar geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden, maar dat artikel is niet van toepassing op spontane verklaringen of aanwijzingen van een persoon die op zijn gedrag of situatie wordt aangesproken door een daartoe bevoegde ambtenaar, wiens interpellatie enkel bedoeld is om zich een juist beeld van de vastgestelde feiten te vormen teneinde vervolgens een gepaste beslissing te kunnen nemen; het enkele gegeven dat de vastgestelde feiten kunnen wijzen op het bestaan van een misdrijf of dat een administratieve controle kan leiden tot strafvervolging, houdt nog niet in dat een vraag die een ambtenaar in het kader van een dergelijke controle stelt, steeds een verhoor uitmaakt in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering en of dit het geval is dient te worden beoordeeld op grond van onder meer de feitelijke omstandigheden van de zaak, de aard en het doel van de administratieve controle, de bevoegdheden van de ambtenaar en in het licht van dit alles de evidentie en de omvang van de vraagstelling; levert aldus nog geen verhoor op in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering het enkele gegeven dat een douaneambtenaar, die bij een grenspostcontrole een aanzienlijk bedrag aan contante gelden aantreft in de bagage van een reiziger die voorheen heeft ontkend iets te moeten aangeven, aan die reiziger een vraag stelt met betrekking tot de herkomst of de bestemming van de aangetroffen gelden aangezien dat in die context een evidente vraag betreft die de loutere informatiegaring waarvoor de ambtenaar bevoegd is niet te buiten gaat (1). (1) Cass 28 mei 2019, AR P.19.0127.N, AC 2019, nr. 330; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, 2017, pp.397-400.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Verhoor - Begrip - Draagwijdte

P.19.0426.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.2 AC nr. ...

Een informaticasysteem zoals bedoeld in artikel 39bis Wetboek van Strafvordering, zoals in 2012 van toepassing, is een systeem voor de opslag, verwerking of overdracht van gegevens; daartoe kan een gegevensbank behoren met de gebruikshistoriek van een website; zo voor een netwerkdoorzoeking enkel de onderzoeksrechter bevoegd is, gelet op artikel 88ter Wetboek van Strafvordering; vereisen artikel 7 Handvest van de Grondrechten van de EU, artikel 8 EVRM en artikel 22 Grondwet als dusdanig niet dat een informaticadoorzoeking wordt uitgevoerd door een onderzoeksrechter; artikel 39bis Wetboek van Strafvordering vormt een wettelijke uitzondering op de in artikel 28bis, §3 Wetboek van Strafvordering bepaalde regel dat opsporingshandelingen gesteld onder leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings geen miskenning mogen inhouden van individuele rechten en vrijheden; bijgevolg vereist een informaticadoorzoeking geen rechterlijke tussenkomst en impliceert het ontbreken van een dergelijke tussenkomst geen miskenning van het recht op privacy.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Zoeking in een informaticasysteem

P.19.0514.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een door een sociaal inspecteur betreden ruimte een plaats is in de zin van artikel 23 Sociaal Strafwetboek waartoe hij vrij toegang heeft, dan wel een bewoonde ruimte is in de zin van artikel 24, §1, Sociaal Strafwetboek, waarin hij slechts toegang heeft in de gevallen bedoeld door paragraaf 1 van deze bepaling; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Sociaal inspecteurs - Betreden van arbeidsplaatsen - Beoordeling

P.19.0588.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.4 AC nr. ...

De huiszoeking op grond van artikel 6bis Drugswet vereist onder meer dat er vooraf ernstige en objectieve aanwijzingen bestaan dat in de lokalen waar de huiszoeking wordt uitgevoerd verdovende middelen worden vervaardigd, bereid, bewaard of opgeslagen; die bepaling vereist noch dat de persoon die de aanwijzingen aanbrengt van enige deskundigheid op het vlak van verdovende middelen zou getuigen, noch dat ze vóór de aanvang van de huiszoeking het voorwerp zouden hebben uitgemaakt van een politioneel onderzoek (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2006, AR P.05.1417.F, AC 2006, nr. 6, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Artikel 6bis Drugwet - Huiszoeking

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat het openbaar ministerie, zelfs met kennis van zaken, opdrachten zou hebben bevolen met betrekking tot feiten die bovendien bij een onderzoeksrechter zijn aangebracht, toont op zich niet aan dat zijn prerogatieven aldus doelbewust werden aangetast (1). (1) Zie Cass. 8 maart 2006, AR P.05.1673.F, AC 2006, nr. 134: "Nadat het dossier hem een tweede maal, na uitvoering van de bijkomende onderzoekshandelingen, met het oog op het afsluiten van het onderzoek werd medegedeeld, kan de procureur des Konings wiens opsporingsrecht en opsporingsplicht blijven bestaan zolang de strafvordering niet is vervallen, nog een aanvullend onderzoek bevelen of uitvoeren, processen-verbaal aan het dossier toevoegen en, in de vordering die hij met het oog op de regeling van de rechtspleging opstelt, feiten in aanmerking nemen die niet bij de onderzoeksrechter waren aangebracht of anderen naar de rechtbank verwijzen dan diegenen die in de vordering van de onderzoeksrechter tot gerechtelijk onderzoek, staan vermeld". In dit geval wijst het Hof erop dat het bestreden arrest vaststelt dat de procureur des Konings het litigieuze opsporingsonderzoek heeft ingeleid op 5 januari 2006 (namelijk vóór de regeling van de rechtspleging maar meer dan drie jaar nadat de onderzoeksrechter twee beschikkingen tot mededeling had gewezen in de dossiers van de zaken 1 en 2, op 30 januari en 5 februari 2003), ten gevolge van nieuwe inlichtingen die hem werden verstrekt door de Staatsveiligheid in december 2005 en door de CFI in februari 2006 betreffende verdachte verrichtingen van de inverdenkinggestelden (en die onmogelijk bij de onderzoeksrechter konden zijn aangebracht), en dat voornoemd opsporingsonderzoek ertoe strekte "de huidige financiële toestand na te trekken" van de in die dossiers in verdenking gestelde personen en, vervolgens, verschillende onderzoeksverrichtingen te bevelen (inbeslagnames, plaatsbezoeken, verhoren, bankonderzoeken, ...). Het Hof stelt vervolgens in substantie vast dat de appelrechters uit die omstandigheden niet naar recht konden afleiden dat de procureur des Konings, luidens artikel 28quater, derde lid, Wetboek van Strafvordering, "doelbewust de prerogatieven" van de onderzoeksmagistraat "zou hebben aangetast". Via die marginale toetsing herinnert het Hof met andere woorden eraan dat de rechter, in dat opzicht, het openbaar ministerie geen vermeende bedoelingen mag aanwrijven. Het Hof voegt hieraan toe dat de appelrechters de onregelmatigheid van dat opsporingsonderzoek hebben afgeleid uit een veronderstelling (zie Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39) en dat, zelfs in de veronderstelling dat de via dat opsporingsonderzoek verzamelde gegevens door een dergelijke onregelmatigheid zouden zijn aangetast, uit het bestreden arrest niet kan worden afgeleid in welke mate het gebruik van het bewijs dat "mogelijk" daarin voorkomt, "definitief en onherroepelijk in strijd is met het recht op een eerlijk proces", volgens de bewoordingen van artikel 32 Wetboek van Strafvordering, wat het Hof belet zijn toezicht hierop uit te oefenen (zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139). (M.N.B.)

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Opsporingshandelingen bevolen door het openbaar ministerie vóór de regeling van de rechtspleging - Aantasting van de prerogatieven van de onderzoeksrechter - "Doelbewust"

- Art. 28quater, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0955.F 2 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190102.1 AC nr. ...

Volgens het tweede lid van artikel 44bis, §1, Wetboek van Strafvordering is de bepaling in het eerste lid van die paragraaf niet van toepassing in geval van overtreding van de wetten en verordeningen betreffende de politie over het wegverkeer, in de limitatief in artikel 63 Wegverkeerwet opgesomde gevallen zijn de in artikel 59, §1 van die wet bedoelde overheidspersonen bevoegd om de in 1° en 20 van die paragraaf bedoelde personen een bloedproef te laten ondergaan door een daartoe opgevorderde geneesheer (1). (1) Cass. 16 december 2015, AR P.15.1179.F, AC 2015, nr. 759.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Bloedafname - Wegverkeer - Overheid bevoegd om de arts op te vorderen

- Art. 63, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 44bis, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0104.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.1 AC nr. ...

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 260 van 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de procedure tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken stelt dat de zaken, behoudens een andersluidend bevel van de rechter, teruggegeven worden aan de persoon in wiens handen beslag werd gelegd; daaruit volgt dat de rechter de teruggave van de inbeslaggenomen maar niet-verbeurdverklaarde voorwerpen aan een beklaagde kan weigeren op grond dat hij er op het eerste gezicht geen eigenaar van is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 670.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Beslag - Opheffing - Vonnisgerecht - Ontstentenis van verbeurdverklaring - Teruggave van de inbeslaggenomen voorwerpen - Teruggave aan de persoon in wiens handen beslag werd gelegd - Weigering - Reden

- Art. 2 KB nr. 260 van 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de (procedure) tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken

P.18.0299.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.3 AC nr. 609

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het begrip ?verhoor' in die wetsbepaling moet worden begrepen als een geleide ondervraging over misdrijven die ten laste kunnen worden gelegd, door een daartoe bevoegde persoon geacteerd in een proces-verbaal, in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden (1); gestandaardiseerde vragenlijsten, waarin door middel van aan te kruisen keuzemogelijkheden of summier aan te vullen rubrieken beperkte informatie wordt gevraagd zoals bij het afleggen van een alcoholademtest of alcoholademanalyse, zijn geen verhoor als bedoeld door artikel 47bis Wetboek van Strafvordering. (1) Dit is de definitie zoals ze in de parlementaire voorbereiding voorkomt maar die niet in de wet zelf is overgenomen - Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis en van het Wetboek van strafvordering, om aan elkeen die wordt verhoord en aan elkeen die van zijn vrijheid wordt beroofd rechten te verlenen, waaronder het recht om een advocaat te raadplegen en door hem te worden bijgestaan, Parl. St. Kamer 2010-2011, 53-1279/005, p. 50.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor van personen - Begrip verhoor - Toesturen van gestandaardiseerde vragenlijsten - Draagwijdte

P.18.0952.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.6 AC nr. ...

Noch artikel 47bis, § 6, 4), Wetboek van Strafvordering, noch artikel 31 Taalwet Gerechtszaken verplichten om een beroep te doen op de bijstand van een beëdigd tolk wanneer de persoon die op eigen initiatief vraagt om te worden gehoord, voorstelt dat een derde daarbij zou helpen.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor zonder bijstand van een tolk - Hulp van een derde bij het verhoor - Wettigheid - Verhoor van personen

- Art. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 47bis, § 6, 4) Wetboek van Strafvordering

P.18.0181.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.6 AC nr. ...

Een vragenlijst die de verbalisanten voorleggen aan de bestuurder van een voertuig ten aanzien waarvan zij een snelheidsovertreding hebben vastgesteld, zodat die bestuurder zijn standpunt over de feiten kan weergeven, is geen verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering; een dergelijke vragenlijst is dan ook niet onderworpen aan de vereisten van dat artikel.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Snelheidsovertreding - Vragenlijst door verbalisanten voorgelegd aan bestuurder van voertuig - Verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Bestaanbaarheid

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering verhindert niet dat een voorstudie kan worden gemaakt om te kunnen nagaan of er sprake is van een redelijk vermoeden van het plegen of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten; in het kader van deze voorstudie kunnen de politiediensten onder meer informatie gebruiken waarover zij reeds beschikken op basis van eerdere dossiers of die hen hebben bereikt zonder dat zij daarin zelf een actieve rol spelen waarbij dergelijke handelingen wegens hun beperkte opzet en draagwijdte niet behoren tot de proactieve recherche (1). (1) Zie Cass. 2 juni 2015, AR P.15.0263.N, AC 2015, nr. 364; Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0023.N, AC 2015, nr. 324; B. VANGEEBERGEN en D. VANDAELE, "De uitholling van de proactieve recherche", NC 2008, 341, nr. 46-47; Parl.St. Kamer 1996-97, nr. 857/17, 53.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Redelijk vermoeden van het plegen of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten - Voorstudie door politiediensten - Proactieve recherche - Onderscheid

De gegevens die voortkomen uit een voorstudie van de politiediensten om te kunnen nagaan of er sprake is van een redelijk vermoeden van het plegen of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten en de wijze waarop deze werden verkregen, dienen niet te worden vermeld in een proces-verbaal; slechts die informatie die relevant is met betrekking tot het misdrijf waarvoor proces-verbaal wordt opgesteld, moet worden vermeld en informatie die geen betrekking heeft op dit misdrijf, moet niet worden vermeld waarbij het openbaar ministerie en de politieambtenaren worden geacht loyaal op te treden en het aan de partijen toekomt aannemelijk te maken dat het openbaar ministerie en de politie voor hen relevante informatie niet hebben opgenomen of laten opnemen in een proces-verbaal en dat hierdoor hun recht van verdediging is miskend waarover de rechter onaantastbaar oordeelt.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Redelijk vermoeden van het plegen of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten - Voorstudie door politiediensten - Vermelding van informatie in proces-verbaal - Voorwaarde

P.18.0100.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.2 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 32, 36 en 41 Wetboek van Strafvordering en artikel 1, tweede lid, 2ÃÂ°, Huiszoekingswet, kunnen de procureur des Konings en de officier van gerechtelijke politie een huiszoeking verrichten in geval van een op heterdaad ontdekte misdaad of wanbedrijf; die huiszoeking kan ongeacht het tijdstip zonder toestemming van de betrokkene en zonder huiszoekingsbevel worden verricht; de vaststelling van de toestand van heterdaad moet aan de opsporing ten huize voorafgaan en kan niet gerechtvaardigd worden door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf (1). (1) âDe bijzondere procedure op heterdaad (âŠ) houdt in dat het noodzakelijk is dat een misdrijf van tevoren is vastgesteldâ (Cass. 13 september 2011, AR P.10.2039.N, AC 2011, nr. 461).

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Voorafgaande vaststelling van het op heterdaad ontdekt misdrijf

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht
- Artt. 32, 36 en 41, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Er is geen sprake van heterdaad wanneer men zich enkel grondt op vermoedens en aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd (1). (1) âOpdat een misdrijf dat net is gepleegd een op heterdaad ontdekt misdrijf zou zijn, is vereist dat het nog actueel is en dat de tijd die verloopt tussen het plegen van het misdrijf en de daden van onderzoek beperkt is tot de tijd welke materieel noodzakelijk is om tot voormelde daden over te gaan; daarenboven moeten er gegevens zijn vergaard waaruit het misdrijf objectief kan worden afgeleidâ (Cass. 29 juni 2005, AR P.05.0864.F, AC 2005, nr. 383, met concl. âin hoofdzaakâ van advocaat-generaal R. LOOP); â(âŠ) voorafgaand aan de toepassing van de bijzondere regels die gelden in geval van ontdekking op heterdaad, moeten er precieze elementen bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf gepleegd wordt of net gepleegd is; het is niet vereist dat het misdrijf door een getuige is waargenomen of door een agent van gerechtelijke politie onmiddellijk is vastgesteld, noch dat het zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten is vastgesteld dat verder onderzoek niet vereist isâ (Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, AC 2013, nr. 655), maar âeen louter vermoeden of aanwijzing is daartoe niet voldoendeâ (zie Cass. 3 mei 1988, AR 1655, AC 1987-88, nr. 539; Cass. 13 september 2011, AR P.10.2039.N, AC 2011, nr. 461). Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procÃ©dure pÃ©nale, Die Keure, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 391-392.

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Op heterdaad ontdekt misdrijf

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht
- Artt. 32, 36 en 41, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0155.N 27 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170627.2 AC nr. 425

De bepalingen van artikel 127, eerste lid, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, en van artikel 22 van de deontologische code van de politiediensten van 10 mei 2006 houden enkel ambtsverplichtingen in voor politieambtenaren en zij verplichten de rechter niet een strafonderzoek onregelmatig te verklaren omdat politieambtenaren in hun processen-verbaal kritische of subjectieve inlichtingen over bepaalde partijen verstrekken; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een opsporingsambtenaar blijk heeft gegeven van partijdigheid, waardoor het strafonderzoek onregelmatig is (1). (1) Cass. 2 september 2014, AR P.13.1835.N, arrest niet gepubliceerd.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Wet tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus - Deontologische code van de politiediensten - Onpartijdigheid van de politieambtenaren - Draagwijdte

P.17.0204.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.7 AC nr. ...

Artikel 29 Wet Politieambt bepaalt de omstandigheden waarin politieambtenaren kunnen overgaan tot het doorzoeken van een voertuig; dat artikel is niet van toepassing op een politiecontrole die enkel betrekking heeft op de inzittenden van een voertuig, zonder zich uit te strekken tot een zoeking in dat voertuig zelf (1). (1) L. ARNOU, Zoeking in voertuigen, Comm. Strafr., nrs. 1bis en 19; contra G. L. BOURDOUX en C. DE VALKENEER, La loi sur la fonction de police, Brussel Larcier, 1993, 235.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politiecontrole van de inzittenden van een voertuig - Draagwijdte

- Artt. 28, 29 en 34 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Doorzoeking van een voertuig - Draagwijdte

- Artt. 28, 29 en 34 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.16.1151.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.2 AC nr. ...

Artikel 2bis Voorlopige Hechteniswet bevat de regeling met betrekking tot de raadpleging en de bijstand van een advocaat van de van zijn vrijheid benomen persoon en met betrekking tot het vertrouwelijk overleg met de advocaat vóór het verhoor door de politiediensten, de procureur des Konings of de onderzoeksrechter.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor van een van zijn vrijheid benomen verdachte - Artikel 2bis Voorlopige Hechteniswet - Toepassingsgebied

P.16.0026.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.3 AC nr. ...

De wet schrijft niet voor dat na mini onderzoek de beslissing van de onderzoeksrechter om, hetzij het dossier aan de procureur des Konings terug te zenden die instaat voor de voortzetting van het opsporingsonderzoek, hetzij om het gehele onderzoek zelf voort te zetten, noodzakelijk schriftelijk moet gebeuren; bij gebrek aan een dergelijk geschrift beoordeelt de rechter onaantastbaar in feite aan de hand van de gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren of de onderzoeksrechter beslist heeft om het gehele onderzoek zelf voort te zetten of niet.

Opsporingsonderzoek - Mini onderzoek - Onderzoeksrechter - Beslissing tot voortzetting van het onderzoek of terugzending aan het openbaar ministerie - Vereiste

P.15.1602.F 16 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160316.2 AC nr. ...

Als bijzondere opsporingsmethode heeft de stelselmatige observatie betrekking op een geplande opsporingsoperatie, uitgevoerd door de politie, en niet op het onderzoek door de politie, nadat de feiten zijn gepleegd, van beelden die met een bewakingscamera zijn opgenomen (1). (1) M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en H.-D. BOSLY, Droit de la procédure pénale, 7de uitg., Die Keure 2014, p. 547.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Begrip - Onderzoek door de politie, na het plegen van de feiten, van beelden opgenomen met een bewakingscamera - Invloed

- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering

Artikel 47sexies, §1, Wetboek van Strafvordering heeft betrekking op de stelselmatige observatie door een politieambtenaar en regelt de wijze waarop het technisch hulpmiddel door hem wordt aangewend; in de zin van die bepaling wordt de bestuurlijke overheid die kan worden gemachtigd om met toepassing van de Camerawet een bewakingssysteem te plaatsen, ten opzichte van de politiediensten als een derde beschouwd.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Gegevens verkregen door een technisch hulpmiddel waarover een derde beschikt - Derde - Begrip - Administratieve overheid gemachtigd om bewakingsapparatuur te installeren

- Art. 47sexies, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het gebruik van de informatie die door een technisch hulpmiddel is verkregen waarover een derde beschikt, ook al is dat een openbaar bestuur, en waarvan die derde de gegevens die hij verzamelt ter beschikking stelt van de opsporingsdiensten, is geen observatie in de loop waarvan een politieambtenaar technische hulmiddelen aanwendt waarvoor een machtiging is vereist (1). (1) Zie Cass. 19 juni 2012, AR P.12.0362.N, AC 2012, nr. 400.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Begrip - Gegevens verkregen door een technisch hulpmiddel waarover een derde beschikt - Informatie door de derde ter beschikking gesteld van de opsporingsdiensten

- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering

P.13.2082.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.1 AC nr. ...

De in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde strafsanctie strekt enkel ertoe vanwege in België actieve operatoren en verstrekkers, een maatregel af te dwingen die tot doel heeft loutere identificatiegegevens te verkrijgen naar aanleiding van een misdrijf waarvan de opsporing behoort tot de bevoegdheid van de Belgische strafrechtsmachten; die maatregel vereist geen aanwezigheid in het buitenland van Belgische politieambtenaren of magistraten noch van personen die voor hen optreden noch het stellen van enige materiële handeling in het buitenland zodat het derhalve een dwangmaatregel met een beperkte draagwijdte betreft, waarvan de uitvoering geen interventie buiten het Belgische grondgebied vereist.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Medewerkingsverplichting - Weigering - Strafsanctie - Doel

P.15.1450.F 18 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151118.1 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om op grond van hem overgelegde gegevens, in feite te oordelen of de opsporingen die tot het openen van een strafdossier hebben geleid proactieve dan wel reactieve recherche vormen; het toezicht van het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft kunnen afleiden die daarmee geen verband houden of die, op grond daarvan, niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Proactieve of reactieve recherche - Feitelijke beoordeling door de bodemrechter

De regeling van de proactieve recherche, die een schriftelijke en voorafgaande machtiging inhoudt, heeft als doel de autonomie van de speurder onder het toezicht en de leiding van het openbaar ministerie te brengen wanneer, teneinde de dader van de bedoelde misdrijven aan te houden, relevante gegevens dienen ingezameld en verwerkt te worden die tot het privéleven van de betrokkene behoren en die, wegens hun vaagheid geen grond tot een dadelijk repressief optreden opleveren (1). (1) Zie Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0010.F, AC 2010, nr. 192.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Proactieve recherche - Voorafgaande schriftelijke toestemming van het openbaar ministerie - Doel

- Art. 28bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.15.0847.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.1 AC nr. ...

De procureur des Konings kan op gemotiveerde wijze zijn machtiging tot observatie ver- lengen en een dergelijke verlenging vereist dan ook in beginsel een nog van kracht zijnde machtiging tot observatie; evenwel valt onder het begrip verlengen ook de beschikking waarbij de procureur des Konings de dag volgend op het verstrijken van een oorspronkelijk gemachtigde periode tot observatie beslist te verlengen, welke dan de dag van de verlenging om 00.00 u uitwerking heeft (1). (1) Cass. 7 juni 2011, AR P.11.0494.N, AC 2011, nr. 385.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Machtiging tot observatie - Verlenging

P.15.0789.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.2 AC nr. ...

De in artikel 28bis, § 1, derde lid, Wetboek van Strafvordering vastgelegde regel dat het opsporingsonderzoek wordt gevoerd onder de leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings belet niet dat overeenkomstig de artikelen 28bis, § 1, tweede lid, en 28ter, § 3, Wetboek van Strafvordering en artikel 15 Wet Politieambt, de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom kunnen optreden teneinde dit misdrijf op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen, de daders ervan te vatten, aan te houden en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid, op de wijze en in de vormen bepaald door de wet, op voorwaarde dat zij de procureur des Konings over de gevoerde opsporingen op de hoogte brengen binnen de termijn en op de wijze die deze bij richtlijn vaststelt; de verplichting de procureur des Konings in te lichten, welke beoogt het gezag en de verantwoordelijkheid van deze magistraat met betrekking tot het verloop van het door hem geleide onderzoek te verzekeren en bijgevolg de efficiëntie ervan te waarborgen, is noch substantieel noch op straffe van nietigheid voorgeschreven (1). (1) Cass. 16 juni 2015, AR P.15.0599.N, AC 2015, nr. X; Cass. 21 augustus 2001, AR P.01.1203.F, AC 2001, nr. 433; Cass. 27 juli 1999, AR P.99.1082.N, AC 1999, nr. 421.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politie - Aanwijzingen over het plegen van een misdrijf -

Autonome informatievergaring en vaststellingen door polilieambtenaar - Verplichting tot inlichten van de procureur des Konings

P.15.0599.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.9 AC nr. ...

Artikel 29 Wet Politieambt bepaalt dat de politieambtenaren kunnen overgaan tot het doorzoeken van een voertuig indien zij, op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd en plaats, redelijke gronden hebben te denken dat het voertuig werd gebruikt, wordt gebruikt of zou kunnen worden gebruikt om een misdrijf te plegen, om opgespoorde personen of personen die aan een identiteitscontrole willen ontsnappen, een schuilplaats te geven of te vervoeren, of om een voor de openbare orde gevaarlijk voorwerp, overtuigingstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf op te slaan of te vervoeren; de rechter stelt in feite en dus onaantastbaar vast of de politieambtenaar op grond van materiële aanwijzingen redelijk kan denken dat het voertuig wordt gebruikt voor het plegen van een misdrijf (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politie - Doorzoeking voertuig - Voorwaarden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Uit de bepalingen van artikel 15, 1° en 40 Wet Politieambt volgt dat, wanneer een politieambtenaar inlichtingen heeft verkregen over een reeds gepleegd misdrijf, hij alvorens de procureur des Konings daarvan bij proces-verbaal in kennis te stellen, autonoom informatie kan inwinnen en vaststellingen kan doen over dit misdrijf, om alzo de procureur des Konings op doelmatige wijze in te lichten; geen bepaling verplicht de politieambtenaar om van elke inlichting onmiddellijk proces-verbaal op te stellen en de wet maakt terzake geen onderscheid tussen aanvankelijke en andere processen-verbaal (1). (1) Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0023.N, AC 2015, nr. ...

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politie - Inlichtingen over een reeds gepleegd misdrijf - Autonome informatievergaring en vaststellingen door polilieambtenaar - Inlichten van de Procureur des Konings

P.15.0263.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.7 AC nr. ...

Het staat aan de politieambtenaren die met schriftelijke machtiging van het openbaar ministerie een proactief onderzoek voeren, om indien dit onderzoek concrete informatie oplevert over een in de tijd en in de ruimte bepaalde misdrijf, onder de verantwoordelijkheid van het openbaar ministerie, daarover proces-verbaal op te stellen overeenkomstig artikel 40 Wet Politieambt, daders te vatten en bewijzen te verzamelen; slechts die informatie die relevant is met betrekking tot het misdrijf waarvoor dit proces-verbaal wordt opgesteld, moet worden vermeld en informatie die geen betrekking heeft op dit misdrijf moet niet worden vermeld.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Proactief onderzoek - Opstellen van een proces-verbaal - Verplichting - Voorwaarde - Informatie te vermelden in het proces-verbaal

- Art. 40 Wet 5 aug. 1992 op het politieambt
- Art. 28bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

Uit de samenhang van de artikelen 28bis, § 2, laatste zin, 47septies en 47novies Wetboek van Strafvordering, volgt dat bij het gebruik van bijzondere opsporingsmethoden in het kader van proactieve recherche tegelijk moet voldaan zijn aan de wettelijke voorwaarden die gelden voor het proactief rechercheren en aan deze die gelden voor de ingezette bijzondere opsporingsmethode.

Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Gebruik van bijzondere opsporingsmethoden in proactieve recherche - Wettelijke voorwaarden

- Artt. 28bis, § 2, laatste zin, 47septies en 47novies Wetboek van Strafvordering

P.15.0023.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.5 AC nr. ...

Het instellen van de in artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering bedoelde proactieve recherche behoeft voorafgaande schriftelijke toestemming van het openbaar ministerie, het- geen beoogt de autonomie van de speurder onder het toezicht en de leiding van het openbaar ministerie te plaatsen van zodra, met het oog op het vatten van de dader van een nog aan het licht te brengen misdrijf, relevante gegevens worden ingezameld en verwerkt, die tot het privéleven van de betrokkene behoren en die wegens hun vaagheid geen grond tot onmiddellijk repressief optreden opleveren (1). (1) Cass. 26 maart 2013, AR P.13.0133.N, AC 2013, nr. 212; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0010.F, AC 2010, nr. 192.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Proactieve recherche - Schriftelijke toestemming openbaar ministerie

Uit het geheel van de bepalingen van artikel 28bis, § 2, en 28ter, § 2, Wetboek van Straf- vordering en de artikelen 15, 1° en 40 van de Wet Politieambt volgt dat, wanneer een politie- ambtenaar een aangifte ontvangt van verdachte handelingen die lijken te wijzen op het bestaan van een misdrijf, hij alvorens de procureur des Konings daarvan bij proces-verbaal in kennis te stellen, autonoom informatie kan inwinnen en vaststellingen kan doen om na te gaan van welk eventueel misdrijf er sprake kan zijn, om alzo de procureur des Konings op doelmatige wijze voor te lichten over de ernst en de draagwijdte van de aangifte; dergelijke handelingen behoren wegens hun beperkte opzet en draagwijdte niet tot de proactieve recherche.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Aangifte van verdachte handelingen nopens het bestaan van een misdrijf - Gevolg - Geen proactieve recherche

P.15.0073.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.4 AC nr. ...

Artikel 47bis, eerste en vierde lid, van het Wetboek van Strafvordering, vereist niet dat de opgeroepen persoon de wettelijke omschrijving wordt meegedeeld van de feiten waarvoor de strafvordering tegen hem wordt of zal worden ingesteld (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.1512.N, AC 2014, nr. .....

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Eerste verhoor van een verdachte - Niet van zijn vrijheid beroofde verdachte - Voorafgaande inlichtingen - Beknopte mededeling van de feiten

P.13.2027.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.4 AC nr. 118

Het verstrijken van de termijn voor het onderzoek of de analyse van de goederen die op grond van artikel 6, §1 van het koninklijk besluit van 22 februari 2001 juncto artikel 1 van het ministerieel besluit van 18 december 2002 bij administratieve maatregel onder bewarend beslag werden geplaatst, leidt tot het beëindigen van dit bewarend beslag; het verstrijken van die termijn heeft niet de nietigheid tot gevolg van het uit dit bewarend beslag voortvloeiende onderzoek.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen - Bewarend beslag op goederen - Aard - Doel - Termijn - Verstrijken van de termijn

- Art. 1 MB 18 december 2002 genomen in uitvoering van artikel 6, §1 van het KB van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wetteli

- Art. 6, § 1 KB 22 feb. 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen

P.14.1739.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.5 AC nr. 103

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Inbeslagneming - Mobiele telefoon - Uitlezen van het geheugen van een mobiele telefoon - Tekstberichten - Maatregel die voortvloeit uit de inbeslagneming

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Inbeslagneming - Inbeslagneming van informaticagegevens - Inbeslagneming van de informaticadrager - Onderzoek van de gegevens opgeslagen in het geheugen van de drager - Wettigheid

Wanneer de inbeslagneming van de drager van het informaticasysteem niet gerechtvaardigd is, kan de procureur des Konings de gegevens die van belang zijn voor het opsporingsonderzoek, laten kopiëren op dragers die toebehoren aan de overheid; de toegang daartoe houdt in dat de politieagenten die belast zijn met het onderzoek, de gegevens die zijn opgeslagen in het geheugen van de drager mogen onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Inbeslagneming - Inbeslagneming van informaticagegevens - Inbeslagneming van de informaticadrager - Onderzoek van de gegevens opgeslagen in het geheugen van de drager - Wettigheid

- Art. 39bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

Een mobiele telefoon is een toestel dat via een programma zorgt voor een geautomatiseerde gegevensverwerking en dat met name toelaat elektronische telecommunicatie te verzenden en te ontvangen; het uitlezen van het geheugen van een mobiele telefoon, waaronder de berichten die erin opgeslagen zijn in de vorm van tekstberichten, is een maatregel die voortvloeit uit de inbeslagneming, die kan worden uitgevoerd in het kader van een opsporingsonderzoek zonder andere vormvereisten dan die welke bepaald zijn voor die onderzoekshandeling (1). (1) Zie concl. OM.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Inbeslagneming - Mobiele telefoon - Uitlezen van het geheugen van een mobiele telefoon - Tekstberichten - Maatregel die voortvloeit uit de inbeslagneming

- Art. 35 Wetboek van Strafvordering

P.14.0092.F 14 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150114.1 AC nr. ...

Artikel 6.3.a, E.V.R.M., dat eenieder tegen wie een vervolging is ingesteld het recht waarborgt om op de hoogte te worden gesteld, heeft betrekking op het recht van verdediging voor een vonnisgerecht; het is niet van toepassing op de tussenkomst van politieagenten in de loop van een strafrechtelijk vooronderzoek, met name wanneer zij een huiszoeking verrichten (1). (1) Het OM was van mening dat het tweede middel opkwam tegen de feitelijke beoordeling van het bestreden arrest en dat het bijgevolg niet ontvankelijk was.

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Tussenkomst van politieagenten - Huiszoeking - Rechten van de Mens - E.V.R.M. - Artikel 6.3 - Persoon tegen wie een vervolging is ingesteld - Recht om op de hoogte te worden gesteld - Toepassingsgebied

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

ONDERZOEKSGERECHTEN

P.25.1011.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering moet de verklaring van het voor de inverdenkinggestelde ingestelde cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat zijn internering beveelt, worden opgemaakt en ondertekend door een advocaat die houder is van het getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0901.N, AC 2019, nr. 568.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de internering beveelt - Cassatieberoep - Vorm - Cassatieberoep ingesteld door de inverdenkinggestelde in de gevangenis - Ontvankelijkheid

- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.25.1187.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle rechtszittingen hebben bijgewoond waarop de zaak werd onderzocht; dit vereiste is niet van toepassing op de rechtszitting waarop het onderzoeksgerecht dat over de handhaving van de voorlopige hechtenis uitspraak moet doen, zich ertoe heeft beperkt het onderzoek van de zaak uit te stellen zonder haar te behandelen, en evenmin op de rechtszitting tijdens welke het onderzoeksgerecht zich ertoe heeft beperkt een conclusie te ontvangen en de zaak te verdagen (1). (1) Zie Cass. 2 april 2025, AR P.24.0385.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250402.2F.18, met concl. OM.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Samenstelling van de zetel - Continuïteit - Voorwaarde - Aangevangen debat - Begrip - Verdaging van de zaak zonder onderzoek - Neerlegging van een conclusie en uitstel van de zaak - Gevolg

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.25.1147.N 12 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250812.VAK.6 AC nr. ...

De termijn van uitspraak binnen de vijftien dagen na instelling van het hoger beroep, zoals bepaald in artikel 30, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, wordt tijdens de duur van een uitstel geschorst indien het wordt verleend op verzoek van de verdachte of zijn raadsman; voor de toepassing van deze bepaling wordt een zaak die in voortzetting wordt gesteld op een latere datum, aanzien als een zaak waarvan de behandeling wordt uitgesteld.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Termijn van 15 dagen voor uitspraak - Schorsing van de termijn tijdens het uitstel verleend op vraag van de verdachte - Voortzetting van de zaak op vraag van de verdachte - Regelmatigheid van de beslissing tot handhaving

- Art. 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0931.F 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling niet in staat is de werkelijkheid na te gaan van de omstandigheden die de Dienst Vreemdelingenzaken aanvoert om het vermoeden van het ontbreken van minder dwingende maatregelen te verantwoorden, stelt die onmogelijkheid dat gerecht niet vrij van zijn verplichting om, in het kader van het hem opgedragen wettigheidstoezicht, te onderzoeken of de vasthoudingsmaatregel verantwoord is in het licht van de subsidiariteitsvoorwaarde.

- Vreemdeling - Maatregel van vrijheidsberoving - Ontbreken van minder dwingende maatregelen - Werkelijkheid - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht - Onmogelijkheid - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht

P.25.0941.N 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAK.5 AC nr. ...

Indien de bestuurlijke beslissing tot vrijheidsberoving het wettelijk bepaalde criterium “risico op onderduiken” met feitelijke gegevens onderbouwt, kan het onderzoeksgerecht niet volstaan met het louter poneren dat dit risico gelet op een schijnbare verankering in België niet aanwezig is.

- Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden - Risico op onderduiken - Beslissing van het onderzoeksgerecht die de invrijheidstelling beveelt - Motivering door het onderzoeksgerecht - Omvang

- Art. 1, § 1, 11°, en § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.25.0829.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.20 AC nr. ...

Wanneer de administratieve overheid in de beslissing tot vrijheidsberoving concreet melding maakt van de omstandigheden die de maatregel verantwoorden ten aanzien van de in artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet bepaalde subsidiariteitsvoorwaarde motiveert ze deze akte overeenkomstig het wettelijk voorschrift; geen enkele bepaling verplicht die overheid, evenmin als het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over een verzoekschrift met het oog op de invrijheidstelling van de vreemdeling, om daarenboven de redenen op te geven waarom ze oordeelt dat een minder dwingende maatregel ondoeltreffend zou zijn om het risico op onderduiken van de vreemdeling tegen te gaan.

- Vreemdeling - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Motivering van de vasthoudingsmaatregel - Ontoereikend karakter van de minder dwingende dwangmaatregelen dan de vasthouding - Omvang van de motivering

- Art. 74/28 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.25.0863.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.21 AC nr. ...

Uit de artikelen 23, 2° en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat een inverdenkinggestelde in beginsel het recht heeft om de rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waarop de handhaving van zijn voorlopige hechtenis wordt behandeld, persoonlijk bij te wonen, maar dat recht is niet absoluut; indien blijkt dat het om redenen buiten zijn wil niet mogelijk is de inverdenkinggestelde over te brengen naar het gerechtsgebouw en het voor de kamer van inbeschuldigingstelling evenmin mogelijk is om zich te verplaatsen naar de gevangenis, wordt het recht van verdediging afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid voor de inverdenkinggestelde om zich door zijn raadsman te laten vertegenwoordigen, die op zijn minst de verdaging van de zaak kan vorderen (1). (1) Cass. 1 augustus 2018, AR P.18.0855.N, AC 2018, nr. 437.

- Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om op de rechtszitting te verschijnen - Onmogelijkheid - Mogelijkheid om zich op de rechtszitting door zijn raadsman te laten vertegenwoordigen en de verdaging van de zaak te vorderen - Eerbiediging van het recht van verdediging

- Art. 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 23, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0830.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250611.2F.9 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet gaat de raadkamer na of het bevel tot aanhouding regelmatig is ten aanzien van de bepalingen van die wet; wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onderzoekshandeling en van de daaropvolgende rechtspleging opwerpt om de wettigheid van de voorlopige hechtenis te betwisten, dient het onderzoeksgerecht, dat niet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering handelt, enkel een onderzoek prima facie van de aangevoerde onregelmatigheid te verrichten; dat onderzoek is niet beperkt tot het toezicht op de naleving, door de onderzoeksrechter, van de door de wet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen en voorwaarden; het arrest dat stelt dat de overschrijding, door de onderzoeksrechter, van de grenzen waarbinnen de zaak bij hem aanhangig was gemaakt geen schending van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel uitmaakt, maar vervolgens nalaat om prima facie te onderzoeken of een dergelijke grief gegrond is, schendt bovenvermeld artikel 21, § 4 (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2014, AR P.13.1753.N, AC 2014, nr. 74.

- Toezicht op de handhaving van de voorlopige hechtenis - Overschrijding van de saisine - Onderzoek - Draagwijdte - (Geen) beperking tot de miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0239.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.20 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beslissing van buitenvervolgingstelling vereist niet enkel dat die stelling als burgerlijke partij ontvankelijk is, maar ook dat de burgerlijke partij haar belang behoudt bij dit hoger beroep tijdens de appelprocedure; de algemene bewoordingen van artikel 135, § 1, Wetboek van Strafvordering houden voor de burgerlijke partij geen vrijstelling in van de vereiste van een volgehouden belang als algemene voorwaarde voor de ontvankelijkheid van dit rechtsmiddel en de omstandigheid dat het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een buitenvervolgingstelling tevens strekt tot het voortzetten van de strafvordering doet daaraan geen afbreuk.

- Raadkamer - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Belang

- Art. 135, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.25.0755.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.15 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat de in de bestreden administratieve beslissing vermelde omstandigheden werkelijk bestaan en de maatregel tot vasthouding verantwoorden, spreekt zich niet uit over de opportuniteit van de maatregel en gaat zijn wettelijke bevoegdheid niet te buiten.

- Vreemdelingen - Administratieve beslissing tot vasthouding - Bevoegdheid onderzoeksgerecht - Beoordeling van de regelmatigheid van de beslissing door het onderzoeksgerecht - Oordeel dat de vermelde omstandigheden werkelijk bestaan en de maatregel tot vasthouding verantwoorden - Geen oordeel over de opportuniteit - Gevolg

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt overeenkomstig de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet, mag wel degelijk vaststellen dat de bestreden administratieve maatregel tot opsluiting een vergissing bevat, die vergissing verbeteren en uit de verbeterde reden gevolgen afleiden voor de regelmatigheid van de bestreden administratieve maatregel; dit kan het geval zijn wanneer het onderzoeksgerecht een onjuiste vermelding van de strafrechtelijke antecedenten van de vreemdeling verbetert en de impact van die verbetering op de gevaarlijkheid van de vreemdeling voor de openbare orde of de openbare veiligheid herbeoordeelt; aldus is het onderzoeksgerecht niet ertoe gehouden elke feitelijke onjuistheid in die maatregel te sanctioneren en evenmin is het onderzoeksgerecht ertoe gehouden de regelmatigheid van de administratieve maatregel te beoordelen aan de hand van elk van de daarin opgenomen redenen.

- Vreemdelingen - Administratieve beslissing tot vasthouding - Beoordeling van de regelmatigheid van de beslissing door het onderzoeksgerecht - Vaststelling dat de administratieve maatregel een vergissing bevat - Verbetering van de vergissing - Onjuiste vermelding van strafrechtelijke antecedenten - Gevolgen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.25.0676.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.14 AC nr. ...

De indiening van een verzoek om internationale bescherming heeft op zich geen schorsende werking op de procedure van uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel en is geen in artikel 2bis Uitleveringswet 1874 bedoelde weigeringsgrond (1). (1) Zie concl. OM.

- Asielaanvraag - (Geen) grond, op zich, tot weigering van de uitlevering - (Geen) schorsende werking van de procedure van uitvoerbaarverklaring van een internationaal aanhoudingsbevel

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 33 Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951, goedgekeurd bij wet van 26 juni 1953

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 2bis, eerste en tweede lid, Uitleveringswet 1874, voeren een algemene voorwaarde in voor de uitlevering, die onder toezicht van de onderzoeksgerechten wordt getoetst; in het kader van die toetsing dienen ze zich bijgevolg op zijn minst ervan te verzekeren dat er geen ernstige en duidelijke redenen bestaan waaruit blijkt dat aan die voorwaarde onmogelijk kan worden voldaan; wanneer degene wiens uitlevering door Turkije wordt gevraagd in zijn conclusie in hoger beroep zegt te vrezen dat de tegen hem geformuleerde beschuldigingen zijn ingegeven door zijn Koerdische afkomst en door zijn eerder politiek engagement en dat hij geen financiële steun van zijn familie in Turkije meer ontvangt omdat de meeste van zijn naasten zijn aangehouden, komen de appelrechters deze verplichting na wanneer zij, bij gebrek aan een conclusie in hoger beroep waarin die gevaren omstandiger worden gemotiveerd, vaststellen dat de eiser de Turkse nationaliteit heeft, dat hij op het ogenblik van de feiten meerderjarig was, dat hij geen immuniteit genoot, dat hij niet de hoedanigheid van politiek vluchteling had en, in hun mening die zij aan die van de eiser tegenstellen, oordelen dat er geen grond bestaat tot weigering van de uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel op basis van artikel 2bis Uitleveringswet 1874 (1). (1) Zie concl. OM.

- Passieve uitlevering - Voorwaarden - Gevaren bedoeld in artikel 2bis, Uitleveringswet 1874 - Toetsing door de onderzoekgerechten - Geen gestaafde conclusie in hoger beroep - Gevolg

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.25.0777.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.18 AC nr. ...

In een arrest van 29 juli 2024, nummer 202/24, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie geoordeeld dat hoewel de Handels- en samenwerkingsovereenkomst nergens uitdrukkelijk bepaalt dat de lidstaten gehouden zijn gevolg te geven aan een door het Verenigd Koninkrijk op grond van deze overeenkomst uitgevaardigd aanhoudingsbevel, uit de opzet van titel VII van het derde deel van die overeenkomst, en met name “uit het respectieve oogmerk van de artikelen 600 tot en met 604 ervan”, volgt dat een lidstaat de tenuitvoerlegging van een dergelijk bevel slechts kan weigeren om redenen die voortvloeien uit de overeenkomst; artikel 603 van de overeenkomst is bijgevolg rechtstreeks toepasselijk; onder voorbehoud van de in het bovenvermelde artikel 603 bedoelde kennisgevingen, bepaalt paragraaf 1 van die bepaling echter dat de tenuitvoerlegging van een aanhoudingsbevel niet mag worden geweigerd op grond van het feit dat de gezochte persoon onderdaan is van de uitvoerende staat (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM; zie HvJEU (Grote Kamer) 29 juli 2024, C-202/24, Alchaster, ECLI:EU:C:2024:649, en concl. van advocaat-generaal SZPUNAR, ECLI:EU:C:2024:559 ; Cass. 27 november 2024, AR P.24.1526.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241127.2F.27.

- Passieve uitlevering - Brits internationaal aanhoudingsbevel ter zake van een Belgische onderdaan - Uitvoerbaarverklaring - Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de EU en het VK - Artikel 603, rechtstreeks toepasselijk - Gevolg

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds
- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds
- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

P.25.0047.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.27 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf te zijn benadeeld, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, de omvang van de schade en het oorzakelijk verband tussen de schade en de vermelde misdaad of het vermelde wanbedrijf maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijke partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door de misdaad of het wanbedrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken en het onderzoeksgerecht oordeelt in beginsel onaantastbaar of de schade die de benadeelde beweert te hebben geleden aannemelijk is, wat het kan afleiden uit zijn vaststelling dat de betrokkene al dan niet reële en persoonlijke schade heeft of kan hebben geleden; de kosten of uitgaven die de beroepsvereniging heeft gedaan om bewarende maatregelen te nemen met het oog op het beperken of het beheersen van de schade die een van haar leden zou hebben toegebracht aan derden ingevolge het plegen van hem verweten misdrijven, indien bewezen, kan schade uitmaken die de beroepsvereniging werkelijk en persoonlijk lijdt als gevolg van die misdrijven en die zij op het moment van haar burgerlijke partijstelling nog niet concreet dient becijferen en de beroepsvereniging kan, onder de vorm van reputatieschade, ook werkelijke, rechtstreekse en persoonlijke schade lijden ingevolge misdrijven gepleegd door een van haar leden waarbij het feit dat de beroepsvereniging niet kan worden vereenzelvigd met leden en niet verantwoordelijk is voor het professionele handelen van een van haar leden, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239.

- Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beroepsvereniging - Orde van Advocaten - Kosten en uitgaven door de beroepsvereniging van bewarende maatregelen strekkende tot schadebeperking - Reputatieschade - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.25.0044.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.8 AC nr. ...

Krachtens artikel 66 Wetboek van Strafvordering worden de klagers alleen dan als burgerlijke partij beschouwd indien zij het uitdrukkelijk verklaren, hetzij bij de klacht, hetzij bij een latere akte, of indien zij bij een van die akten een conclusie tot schadevergoeding nemen; een schriftelijke conclusie waarin aan een welbepaalde persoon aanwijzingen van schuld ten laste worden gelegd die zijn verwijzing naar het vonnisgerecht verantwoorden, is dus geen akte van burgerlijke partijstelling tegen die persoon (1). (1) Zie Cass. 2 december 2008, AR P.08.1082.N, AC 2008, nr. 689; Cass. 30 mei 2023, AR P.22.1719.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230530.2N.4

- Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partijstelling - Klacht - Conclusie tot schadevergoeding - Persoon tegen wie de burgerlijk partijstelling gericht is

- Art. 67 Wetboek van Strafvordering
- Art. 66 Wetboek van Strafvordering

P.25.0547.F 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.8 AC nr. ...

Het is ten aanzien van de bepalingen van de Voorlopige Hechteniswet, en niet ten aanzien van het gehele Wetboek van Strafvordering, dat artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet het onderzoeksgerecht verplicht zich van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel te verzekeren; de kamer van inbeschuldigingstelling en de raadkamer, die onverwijld uitspraak moeten doen, dienen enkel een prima facie onderzoek te verrichten van de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid (1). (1) Zie Cass. 22 september 2009, AR P.09.1389.N, AC 2009, nr. 518; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106; Cass. 24 oktober 2000, AR P.00.1387.N, AC 2000, nr. 298.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid - Omvang

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.25.0097.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4 AC nr. ...

Volgens artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering, is het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat gewezen is op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings betreffende de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp vormen van het misdrijf, niet vatbaar voor cassatieberoep; uit arrest nr. 29/2024 van het Grondwettelijk Hof van 14 maart 2024 volgt evenwel dat de cassatieberoepen niet op grond van die rechtsnorm niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard (1). (1) Cass. 22 mei 2024, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 ; zie AGwH 14 maart 2024, nr. 29/2024, dat antwoordt op de prejudiciële vraag gesteld door Cass. 21 december 2022, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.3, met concl. "in hoofdzaak" van het OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221221.2F.3.

- Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

---

P.25.0453.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.25 AC nr. ...

Indien een van zijn vrijheid beroofde persoon voor het onderzoeksgerecht aanvoert dat zijn detentieomstandigheden een inbreuk inhouden op artikel 3 EVRM, het onderzoeksgerecht daarover oordeelt dat die aanvoering niet onaannemelijk is maar verder onderzoek behoeft en daarom aan de betrokkene vraagt of hij instemt met een uitstel van de behandeling van de zaak om dit onderzoek mogelijk te maken, en de betrokkene aangeeft geen uitstel te willen, dan geeft hij hiermee te kennen dat de detentieomstandigheden niet nader moeten worden onderzocht, wat de beoordeling van de door hem aangevoerde schending van artikel 3 EVRM onmogelijk maakt; in dat geval mag het onderzoeksgerecht gelet op de houding van de betrokkene aan die aanvoering voorbijgaan (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

- Uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Vaststelling van een geloofwaardig verweer over onaanvaardbare detentieomstandigheden - Inwinnen van aanvullende informatie - Geen instemming van de verdachte met een vraag tot uitstel van de zaak voor verder onderzoek - Gevolg

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend

op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen; de opsluitingsomstandigheden maken precies dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is; wel is vereist dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens; die beschrijving moet de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

- Uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Bewijslast - Aannemelijk maken van het verweer aan de hand van concrete en specifieke gegevens - Onderzoek naar de gegrondheid van een geloofwaardig verweer - Inwinnen van aanvullende informatie

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0485.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.28 AC nr. ...

De verplichting de raadsman van de verdachte bericht te geven van de rechtszitting zoals voorgeschreven bij artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid van de procedure van handhaving van de voorlopige hechtenis; de verdachte, aan wiens raadsman geen bericht werd gegeven zoals voorgeschreven bij artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, kan op de rechtszitting afstand doen van het recht op bijstand van zijn raadsman; het staat aan het onderzoeksgerecht onaantastbaar te oordelen of de verdachte in dat geval vrijwillig en weloverwogen afstand heeft gedaan van het recht op bijstand van een raadsman (1). (1) Cass. 29 maart 2023, AR P.23.0437.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.19, noot M.N.B.

- Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Procedure - Geen oproeping van de advocaat van de verdachte - Geen verzoek tot uitstel van de zaak - Afstand van het recht op bijstand van een advocaat - Voorwaarden

- Art. 30, § 2, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0344.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de precieze gegevens die het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf aantonen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 september 2021, RG P.21.1189.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

- Aanhouding op heterdaad - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Onaantastbare beoordeling van de heterdaad door de rechter

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

Bij de eerste verschijning van de inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht moet dat gerecht in de eerste plaats de wettigheid en de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel onderzoeken; het onderzoeksgerecht is slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid omdat, inzake voorlopige hechtenis, de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels bevat voor het toezicht op de regelmatigheid van de handhaving van de hechtenis, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1); dit beginsel is met name van toepassing wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel is aangetast door de onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties (2). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53, geciteerd in M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1291, noot 682. (2) Ibidem; zie Cass. 3 december 2013, AR P.13.1856.N, AC 2013, nr. 654, raadpl. 14. De eiser voerde onder meer aan dat uit artikel 47septies, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de schriftelijke bevestiging van de door de procureur des Konings mondeling gegeven machtiging tot observatie "ten laatste na het beëindigen van de observatie bij het strafdossier" moet worden gevoegd. Zoals het bestreden arrest er evenwel op wijst, is die termijn geen op straffe van nietigheid voorgeschreven of substantiële vormvereiste (Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1002.N, AC 2012, nr. 557; zie Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal DE SMET; Cass. 18 januari 2005, AR P.05.0037.N, AC 2005, nr. 36). (M.N.B.)

- Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toepassing op de aangevoerde onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0105.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.6 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een door de beklaagde opgeworpen onbevoegdheid én over de controle van de bijzondere opsporingsmethoden is in zoverre het de bevoegdheid betreft vatbaar op grond van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering voor een onmiddellijk cassatieberoep, zodat er geen afstand daarvan kan worden verleend; de uitspraak over de bijzondere opsporingsmethoden is evenwel geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch een beslissing als bedoeld door het tweede lid van die bepaling, zodat daarvoor de afstand van het cassatieberoep wel kan worden verleend.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling en over de bijzondere opsporingsmethoden - Onmiddellijk cassatieberoep - Afstand van het cassatieberoep - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 420, eerste en tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 189ter Wetboek van Strafvordering

P.25.0219.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.12 AC nr. ...

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 17 juli 2008, nr. C-66/08 volgt dat zelfs als aan de beide voorwaarden van artikel 4.6 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel en artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel is voldaan, het onderzoeksgerecht niet verplicht is om de bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren, zodat het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd; hieruit volgt dat zelfs al stelt het onderzoeksgerecht vast dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een Belg is, het de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel niettemin kan toestaan indien het van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende staat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende staat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (1). (1) HvJ 17 juli 2008, nr. C-66/08, Szymon Kozlowski, www.curia.europa.eu; Cass. 31 maart 2020, AR P.20.0350.N, AR P.20.0350.N, AC 2020, nr. 221; Cass. 27 februari 2018, AR P.18.0186.N, AC 2018, nr. 132; Cass. 1 december 2015, AR P.15.1501.N, AC 2015, nr. 719. Zie ook Zie H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, nr. 216-217, p. 115-116 en S. DEWULF, Overlevering, in APR, Mechelen Kluwer 2020, nr. 132, p. 117-120.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - EAB ter fine van strafuitvoering - Facultatieve weigeringsgrond - Artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Geen verplichting voor het onderzoeksgerecht - Beoordeling - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.25.0223.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.14 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat de handhaving beveelt van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, dient het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van die laatste vast te stellen maar het komt het onderzoeksgerecht naar aanleiding van die beoordeling niet toe om te oordelen over het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere personen die bij de feiten betrokken zouden kunnen zijn geweest; het onderzoeksgerecht is dan ook niet ertoe gehouden om te antwoorden op de conclusies van een inverdenkinggestelde in zoverre daarin niet het bestaan wordt betwist van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van hemzelf, maar louter wordt gewezen op het bestaan van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van potentiële andere betrokkenen (1). (1) Cass. 26 november 2024, AR P.24.1513.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.35.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Beoordeling door het onderzoeksgerecht van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van de inverdenkinggestelde - Geen beoordeling van de ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere potentiële betrokkenen - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0233.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.15 AC nr. ...

Ingeval het bevel tot aanhouding voor meerdere feiten wordt verleend, laat de enkele vaststelling door het onderzoeksgerecht van een onregelmatigheid in het bevel tot aanhouding met betrekking tot één van die feiten, het oordeel van datzelfde gerecht dat het bevel tot aanhouding met betrekking tot de overige feiten de in artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde gegevens bevat, onaangetast zodat uit die loutere omstandigheid dan ook geen onregelmatigheid van het gehele bevel tot aanhouding kan worden afgeleid.

- Effect op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel gesteund op de overige feiten - Draagwijdte - Gevolg - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Aanhouding van een

inverdenkinggestelde wegens meerdere feiten - Vaststelling dat de aanhouding wegens één feit onregelmatig is

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 5, eerste en tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0182.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.18 AC nr. ...

Uit de artikelen 21, § 1, tweede lid, 30, § 1, eerste zin en 30, § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling waarvan de rechtsmacht voortvloeit uit de devolutieve werking van het hoger beroep, inzake de voorlopige hechtenis dezelfde bevoegdheden heeft als de raadkamer en zij kan dan ook op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer om de hechtenis te handhaven onder de modaliteit van elektronisch toezicht beslissen dat de voorlopige hechtenis onder die modaliteit wordt gehandhaafd en er een bijkomende voorwaarde als bedoeld in artikel 20, § 3bis, 3°, Voorlopige Hechteniswet aan toevoegen; dat de onderzoeksrechter bij de toepassing van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet na de beschikking van de raadkamer heeft beslist dat de hechtenis wordt uitgevoerd onder de modaliteit van elektronisch toezicht is hierbij van geen belang (1). (1) Zie Cass. 20 december 2022, AR P.22.1659.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.34; Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.5.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beslissing raadkamer tot handhaving onder modaliteit van elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Devolutieve werking van het hoger beroep - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving onder modaliteit van elektronisch toezicht - Aanvullende voorwaarde als bedoeld in artikel 20, § 3bis, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing onderzoeksrechter tot handhaving onder elektronisch toezicht zonder bijkomende voorwaarde - Gevolg

- Art. 30, § 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30, § 1, eerste zin Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 24bis, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 1, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 20, § 3bis, 3° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0088.F 29 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.6 AC nr. ...

Het middel heeft geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk wanneer het aanvoert dat de appelrechters het verweermiddel niet hebben beantwoord volgens hetwelk de eiser het recht op een dubbele aanleg en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel werd ontzegd omdat hij geen inzage in het dossier van de rechtspleging heeft gekregen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, terwijl laatstgenoemde zijn verschijning net om die reden had bevolen, zodat dit verweermiddel als gevolg van die beslissing irrelevant was geworden (1). (1) Het OM heeft geoordeeld dat het middel niet ontvankelijk is om de volgende redenen: - "artikel 72 Vreemdelingenwet, waarvan het vijfde lid bepaalt dat, in geval van beroep bij de rechterlijke macht, de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank kan raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de rechtszitting voorafgaan, voorziet bij gebrek aan inzage van de stukken vóór de verschijning van de vreemdeling niet in een sanctie, aangezien een dergelijke onregelmatigheid slechts wordt gesanctioneerd wanneer ze een aantasting van het recht van verdediging inhoudt" (Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0445.F, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10, AC 2020, nr. 273, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. ECLI:BE:CASS:2020:CONC.20200506.2) ; - het recht van verdediging van de vreemdeling wordt niet geschonden wanneer zijn raadsman bij aangetekende brief van de griffier bericht heeft gekregen dat hij het dossier kan raadplegen op de griffie van het hof van beroep gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting van de kamer van inbeschuldigingstelling voorafgaan, zelfs als die vormvereiste voor de raadkamer niet is nageleefd (Cass. 24 maart 1999, AR P.99.0293.F, ECLI:BE:CASS:1999:ARR.19990324.9, AC 1999, nr. 180); Het middel is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, wanneer het aanvoert dat de vreemdeling tegen wie een maatregel van vrijheidsberoving is genomen, geen inzage zou hebben gekregen van het dossier binnen de twee werkdagen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, die zijn invrijheidstelling heeft bevolen. (ibid.). (M.N.B.).

- Vreemdelingen - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep - Raadkamer - Beschikking van invrijheidstelling - Hoger beroep van de Staat - Middel van de vreemdeling dat het gebrek aan inzage van de stukken vóór zijn verschijning voor de raadkamer aanvoert - Wijziging - Cassatieberoep van de vreemdeling - Middel waarin wordt aangevoerd dat de kamer van inbeschuldigingstelling het voormelde middel niet heeft beantwoord - (Geen) belang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 149 Grondwet (1) en 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (2) zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de vrijheidsberoving van een vreemdeling, met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet. (1) "(...) aangezien die beslissingen geen vonnissen in de zin van die bepaling zijn" (Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150826.1, AC 2015, nr. 469). (2) Zie cass. 13 december 2011, AR P.11.1925.N en P.11.1930.N, arresten niet gepubliceerd (§ 3).

- Vreemdelingen - Handhaving van de vrijheidsberoving - Toezicht door de onderzoeksgerechten met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet - (Geen) toepasselijkheid van de artikelen 149 Grondwet en 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0049.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

- Voorlopige hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de verdachte in een geval bedoeld in artikel 22 Voorlopige Hechteniswet hoger beroep instelt tegen een beslissing van de raadkamer tot handhaving van zijn voorlopige hechtenis en hij voor de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie geen verweer voert over het vereiste van een risico op recidive, onttrekking, het laten verdwijnen van bewijzen of het zich verstaan met derden, dan voldoet de kamer van inbeschuldigingstelling aan haar motiveringsplicht door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding of van een eerdere beslissing waarin wordt vastgesteld dat is voldaan aan die criteria, in zoverre die nog actueel zijn; in dat geval dient de kamer van inbeschuldigingstelling de redenen waarom zij oordeelt dat is voldaan aan die vereisten, niet uitdrukkelijk te herhalen.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Hoger beroep tegen beschikking raadkamer tot handhaving - Geen verweer over de criteria van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motiveringsplicht kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, §§ 1 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.25.0018.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.16 AC nr. ...

Volgens de artikelen 21, § 4 en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordelen de raadkamer en in hoger beroep de kamer van inbeschuldigingstelling, naar aanleiding van de eerste verschijning van de aangehouden inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht, over de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding; daarbij kunnen zij de motivering van dat bevel verbeteren door een reden aan te vullen, een juiste reden in de plaats te stellen van een foutieve reden of duidelijker de omstandigheden te omschrijven waaruit ernstige aanwijzingen van de schuld kunnen worden afgeleid (1); de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding wegens het ontbreken van elke vermelding van de in artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet bedoelde feitelijke omstandigheden is echter niet herstelbaar; geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel staat eraan in de weg dat het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld verwijst naar een schriftelijke vordering van het openbaar ministerie waarvan het de redenen overneemt; het onderzoeksgerecht kan hierbij ook rekening houden met ernstige schuldaanwijzingen waarover de inverdenkinggestelde niet voorafgaandelijk werd ondervraagd. (1) Cass. 6 juni 2023, AR P.23.0806.N, AC 2023, nr. 415; Cass. 23 juni 1994, AR P.94.0808.N, AC 1994, nr. 331.

- Voorlopige hechtenis - Eerste handhaving - Wettigheidscontrole - Ernstige aanwijzingen van schuld - Aanvulling, verbetering of concretisering van de schuldaanwijzingen - Voorwaarden - Overname van redenen van de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.24.1788.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.15 AC nr. ...

Uit de artikelen 2bis, tweede lid, en 5 Uitleveringswet 1874 volgt dat de voorlopige aanhouding van de persoon tegen wie een uitleveringsverzoek is uitgevaardigd onmiddellijk kan worden bevolen, voor zover er een officieel bericht werd uitgevaardigd door de bevoegde buitenlandse autoriteit, het bestaan van onverwijlde spoed werd vastgesteld en het uitleveringsverzoek op het eerste gezicht rechtmatig lijkt (1); die bepalingen voeren een algemene uitleveringsvoorwaarde in die door de onderzoeksgerechten moet worden onderzocht (2), ook wanneer zij over een voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering uitspraak moeten doen. (1) Zie Cass. 8 december 2021, AR P.21.1465.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7, en verw. in voetnoot; zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN MONA GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, p. 2381: "Comme le mandat d'arrêt provisoire est une mesure immédiatement exécutoire, cette décision ne peut être ordonnée s'il apparaît prima facie que l'extradition devra être refusée". (2) Zie Cass. 24 juni 2009, AR P.09.0355.F, AC 2009, nr. 436.

- Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Voorwaarden - Controle door de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Wanneer de met het oog op uitlevering opgesloten persoon die om zijn invrijheidstelling verzoekt, een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat zijn uitleveringsprocedure betrekking heeft op misdrijven die hem een levenslange opsluiting als maximumstraf kunnen opleveren, zonder dat het nationaal recht van de verzoekende Staat voorziet in een mogelijkheid tot herziening van die straf en de hechtenisvoorwaarden in de gevangenissen van die Staat niet met de menselijke waardigheid verenigbaar zijn, onttrekken de appelrechters die uitsluitend oordelen dat dit verweer geen verband houdt met het verzoek tot invrijheidstelling, zich onwettig aan het onderzoek prima facie van de regelmatigheid van het verzoek tot uitlevering waarop de aan hun toezicht voorgelegde vrijheidsberovende titel steunt (1). (1) Zie, wat betreft de procedure tot uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel, Cass. 6 november 2019, AR P.19.0950.F, AC 2019, nr. 574 ("Krachtens artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874 kan uitlevering niet worden toegestaan wanneer er ernstige risico's bestaan dat de persoon, indien hij wordt uitgeleverd, in de verzoekende Staat wordt onderworpen aan een flagrante rechtsweigering of aan foltering of aan een onmenselijke en onterende behandeling; het staat aan het onderzoeksgerecht die weigeringsgrond concreet te onderzoeken"), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Het OM heeft hieruit afgeleid dat de appelrechters niet konden oordelen dat de middelen die de eiser in zijn conclusie in hoger beroep aan het hof van beroep voorlegde, waarin hij aanvoerde dat zijn uitlevering aan Marokko de artikelen 3 en 6 EVRM zou schenden, "in de huidige stand van de rechtspleging geen enkel verband met het voorwerp van het verzoek tot invrijheidstelling vertonen". (M.N.B.)

- Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden, in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.24.0846.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.11 AC nr. ...

Het cassatiemiddel dat opkomt op tegen een beslissing van het onderzoeksgerecht die een verzoek om aanvullend onderzoek afwijst vertoont geen belang meer na een beslissing van het vonnisgerecht waar datzelfde verzoek werd geformuleerd en door het vonnisgerecht werd beoordeeld en de loutere mogelijkheid dat bij een andersluidende beslissing van het onderzoeksgerecht de onderzoeksrechter het verzoek om bijkomend onderzoek had kunnen inwilligen, laat niet toe anders te oordelen (1). (1) Cass. 26 mei 2015, AR P.13.0864.N, AC 2015, nr. 339.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij een verzoek tot aanvullend onderzoek wordt afgewezen - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Belang

- Art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering

Het cassatiemiddel dat opkomt tegen de beschikking van de raadkamer die oordeelt dat de zaak in staat is en ze verwijst naar de correctionele rechtbank, vertoont geen belang meer na een beslissing van het vonnisgerecht alwaar het verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen ook werd geformuleerd en door het vonnisgerecht werd beoordeeld.

- Raadkamer - Beschikking van de raadkamer - Oordeel dat de zaak in staat is - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer - Belang

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering
- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

P.24.1783.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.19 AC nr. ...

Uit de artikelen 2, § 4, 3°, 5° en 6°, en 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging volgt niet dat het onderzoeksgerecht slechts de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op strafuitvoering kan bevelen indien dit gerecht en de persoon om wiens overlevering wordt gevraagd de beschikking hebben over een afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen op grond waarvan het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd; het volstaat dat het uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel, desgevallend aangevuld met door de uitvaardigende staat bijkomend verstrekte informatie, de gegevens bevat die het onderzoeksgerecht moeten toelaten zich uit te spreken over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel gericht aan België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - EAB met het oog op strafuitvoering - Tenuitvoerlegging door het onderzoeksgerecht - Voorwaarden - Afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen waarop het EAB is gesteund - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 2, § 4, 3°, 5° en 6° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0400.F 22 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat geen cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat is gewezen op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings over de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp van het misdrijf vormen; aan het Grondwettelijk Hof moet dus een prejudiciële vraag worden gesteld over een mogelijke schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet door die bepaling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Prejudiciële vraag - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

- Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de

overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Prejudiciële vraag - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Wanneer een beschikking van de raadkamer een inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen, wegens enerzijds een misdaad die gecorrectionaliseerd werd omdat er verzachtende omstandigheden zijn aangenomen en, anderzijds, een tweede misdrijf dat als wanbedrijf wordt gekwalificeerd, en het hof van beroep aan laatstgenoemd misdrijf een criminele kwalificatie heeft toegekend, waarbij het tevens beslist dat beide feiten een collectief misdrijf door eenheid van opzet vormen, zijn de voor het eerste misdrijf aangenomen verzachtende omstandigheden eveneens van toepassing op het tweede misdrijf, voor zover dat tweede feit kan worden gecorrectionaliseerd (1). (1) Zie concl. OM, §§ 25-27.

- Gerechtelijk onderzoek - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van een misdaad - Uitwerking - Uitbreiding tot een ander misdrijf dat één enkel feit vormt met die misdaad en als misdaad wordt geherkwalificeerd - Voorwaarden

- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Wanneer de zaak het voorwerp heeft uitgemaakt van een vooronderzoek, wordt de aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter niet bepaald door de kwalificatie van de feiten in de bewoordingen van de tegen de beklaagde uitgebrachte telastlegging, noch door de kwalificatie die de vervolgende partij in haar vordering vermeldt; die aanhangigmaking wordt bepaald door de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM, §§ 8-9; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, die Keure, 2021, II, 1447-1449.

- Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Aanhangigmaking bij de correctionele rechtbank of de politierechtbank - Vaststelling

- Art. 130 Wetboek van Strafvordering

P.23.1666.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.13 AC nr. ...

Geen enkele bepaling voorziet erin dat wanneer een buiten elk verband met het aanhoudingsbevel gestelde onderzoekshandeling onregelmatig is, die omstandigheid volstaat om de onderzoeksgerechten te verplichten de inverdenkinggestelde in vrijheid te stellen.

- Onregelmatige onderzoekshandeling die buiten elk verband met het aanhoudingsbevel is gesteld - Weerslag - (Geen) verplichting om de vreemdeling in vrijheid te stellen

P.22.1318.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.2 AC nr. ...

De overmacht, die de feitenrechter in feite moet beoordelen, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de persoon die ze aanvoert; hiertoe is vereist dat die persoon die omstandigheid niet heeft kunnen voorzien of voorkomen; het gebrek aan kennis van het recht vormt geen overmacht.

- Regeling van de rechtspleging - Rechtszitting van de raadkamer - Slachtoffers die geen verklaring van benadeelde persoon of van burgerlijkepartijstelling hebben gedaan - Geen oproeping op de rechtszitting - Schending van de wet - (Geen) overmacht

- Art. 127, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.23.0842.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de internering van de inverdenkinggestelde beveelt en over een tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering uitspraak doet, doet ze uitspraak als vonnisgerecht en wordt haar arrest in openbare rechtszitting uitgesproken, wat, met toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, de aanwezigheid van het openbaar ministerie inhoudt; wanneer noch uit het bestreden arrest noch uit de rechtspleging blijkt dat de beslissing tot internering werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie, moet dat arrest worden vernietigd met verwijzing (1). (1) Cass. 7 oktober 2015, AR P.15.1234.F, AC 2015, nr. 587.

- Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot internering - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.23.0795.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.15 AC nr. ...

De nauwkeurige vermelding van de grieven, die het voorwerp en de draagwijdte van het rechtsmiddel afbakenen, heeft tot doel de grenzen te bepalen waarbinnen de zaak bij de appelrechters aanhangig wordt gemaakt; artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiewet voorziet hier echter al in, aangezien het, op het hoger beroep van het openbaar ministerie, het rechtsmiddel dat geen ander voorwerp heeft dan een betwisting van de opschorting, op grond dat aan de toekenningsvoorwaarden niet is voldaan, bij de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig maakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering opgelegde grievenformulier is verbonden aan de in artikel 203 bedoelde verklaring van hoger beroep en moet, net als die verklaring, binnen dertig dagen na het beroepen vonnis worden ingediend; voormeld formulier, dat vereist is voor het hoger beroep dat binnen dertig dagen moet worden ingesteld, is dus niet vereist in geval van hoger beroep waarop een andere termijn van toepassing is, zoals het in artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiewet bepaalde hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

- Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Regeling van de rechtspleging - Door de raadkamer bevolen opschorting van de veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.23.1318.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.21 AC nr. ...

Uit arrest nr. C-514/17 van 13 december 2018 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat artikel 4.6 van het Kaderbesluit 2002/584 van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten zich niet verzet tegen de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wanneer de verjaring van de straf op grond waarvan dat aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, in de uitvoerende staat is verkregen, zodat die straf daar niet zou kunnen worden ondergaan; bijgevolg verantwoordt vaststelling van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de buitenlandse straf volgens het Belgisch recht is verjaard, haar beslissing om de in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde facultatieve weigeringsgrond te verwerpen, naar recht (1); het Hof van Justitie van de Europese Unie dient hierover dus geen vraag te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 en AR P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 2097 en voetnoten 311-314. De facultatieve weigeringsgrond voorzien in artikel 6, 4° van de wet moet onderscheiden worden van de verplichte weigeringsgrond bedoeld in artikel 4, °4 van de wet (“ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten”); “het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat” (Cass. 26 januari 2022, AR P.22.0073.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11). (2) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F-P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

- Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.23.0870.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.10 AC nr. ...

Wanneer het toezicht op de omstandigheden die de titel van vrijheidsberoving van de vreemdeling verantwoorden, voldoet aan de verplichting van de rechter om de naleving van die subsidiariteitsvoorwaarde te toetsen, bepaald in artikel 15 Terugkeerrichtlijn en artikel 7 Vreemdelingenwet, dient het onderzoeksgerecht niet bovendien de redenen op te geven waarom een andere, minder dwingende maatregel, zoals een thuishechtenis, zou hebben volstaan om de verwijdering van de vreemdeling te verzekeren (1). (1) Zie Cass. 3 juli 2019, AR P.19.0645.F (niet gepubliceerd, dat een soortgelijk middel verwerpt dat zich eveneens beroept op HvJ 5 juni 2014, C-146/14, Mahdi) ; Cass. 20 juni 2018, AR P.18.0567.F, AC 2018, nr. 402; Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185; Cass. 12 november 2014, AR P.14.1562.F, AC 2014, nr. 689; Cass. 16 mei 2012, AR P.12.0749.F, AC 2012, nr. 312.

- Vreemdeling - Administratieve maatregel - Vrijheidsberoving - Voorwaarde - Subsidiariteit - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Motivering - Draagwijdte

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.23.0545.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.19 AC nr. ...

Wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat op de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek enkel een onleesbare handtekening is aangebracht en dat hij niet kan nagaan of de auteur van de vordering de hoedanigheid heeft om de strafvordering in te stellen, dient het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen de nodige onderzoeken te doen uitvoeren om die identiteit te bewijzen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Handhaving van de voorlopige hechtenis - Eerste verschijning - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Niet-geïdentificeerde auteur van de handtekening - Toetsing door het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen - Draagwijdte

- Artt. 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.23.0409.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.15 AC nr. ...

Er is geen gelijkheid van oorzaak en voorwerp tussen, enerzijds, het beroep waardoor de vreemdeling de beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen die zijn verzoek om internationale bescherming verwerpt, aan het wettigheidstoezicht van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen onderwerpt en, anderzijds, het beroep van de Belgische Staat tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid van de beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats, genomen op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet.

- Vasthoudingsmaatregel ten aanzien van een vreemdeling - Wettigheidstoezicht - Beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Gezag van gewijsde t.a.v. de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de wettigheid van de vasthoudingsmaatregel - Geen gelijkheid van voorwerp en oorzaak - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.23.0425.F 29 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.18 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling voorziet in de vrijlating van de verdachte wanneer zijn identiteit onjuist, onvolledig (1) of helemaal niet in het aanhoudingsbevel werd vermeld; het onderzoeksgerecht dat bij het eerste toezicht op de voorlopige hechtenis de wettigheid van het aanhoudingsbevel moet onderzoeken, moet met name in geval van betwisting nagaan of de identiteit van de verdachte correct werd vermeld en kan, naar aanleiding hiervan, de foutieve of onvolledige identiteitsgegevens verbeteren (2). (1) Zie Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327; Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0335.N, AC 2014, nr. 175 [§ 3 en § 4]. (2) Zie concl. OM "in substantie".

- Voorlopige hechtenis - Eerste toezicht - Onderzoek van de wettigheid van het aanhoudingsbevel - Geen opgave van de identiteit van de inverdenkinggestelde - Verbetering

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0437.F 29 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.19 AC nr. ...

Het verzuim van de griffier om het bericht te verzenden naar de raadsman van de inverdenkinggestelde, krachtens artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, kan enkel tot nietigheid van de rechtspleging leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend; bij afwezigheid van enige vermelding in het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling over de vraag of de wettelijke verplichting om de raadsman van de eiser op de hoogte te brengen van de rechtsdagbepaling al dan niet is nageleefd of over de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden, is het Hof niet in staat na te gaan of de appelrechters wettig uitspraak hebben gedaan in afwezigheid van de inverdenkinggestelde (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat de beroepen beschikking waarop het Hof vermag acht te slaan, geen advocaat vermeldt en verduidelijkt dat "de inverdenkinggestelde zichzelf verdedigt". Het heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat niet preciseert naar welke advocaat de griffie een bericht van rechtsdagbepaling had moeten verzenden en uit welk stuk de identiteit van die advocaat zou blijken, niet ontvankelijk was wegens onnauwkeurigheid en dat het cassatieberoep bijgevolg moest worden verworpen. Men kan erop wijzen dat de laattijdige toezending, of zelfs het verzuim van toezending van het vereiste bericht, enkel tot nietigheid van de rechtspleging kan leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend. Er kan geen sprake zijn van miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde wanneer zijn raadsman en hijzelf op de rechtszitting zijn verschenen en hen de mogelijkheid werd geboden te vragen dat de zaak zou worden uitgesteld binnen de bij artikel 30, § 3, tweede lid, bepaalde termijn van vijftien dagen (Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204) of nog "wanneer hem de bijstand van een raadsman werd ontzegd nu deze niet van de terechtzitting op de hoogte werd gebracht, maar de verdachte door de appelrechters in zijn verweermiddelen is gehoord en niet blijkt dat hij heeft aangevoerd dat zijn recht van verdediging is miskend" (Cass. 2 april 1996, AR P.96.0398.N, AC 1996, nr. 110).

- Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de inverdenkinggestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de inverdenkinggestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed

- Artt. 23, 2°, en 30, § 2, vijfde lid, en § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.23.0222.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.14 AC nr. ...

Aangezien krachtens artikel 5.4 EVRM de sanctie van de onrechtmatigheid bestaat in een vrijlating die op korte termijn moet plaatsvinden, moet hieruit worden begrepen dat die bepaling slaat op het beroep van de vreemdeling die op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen, nog steeds wordt vastgehouden; zo valt de door het EVRM vereiste korte termijn samen met het tijdvak van de vrijheidsberoving: wat artikel 5.4 verbiedt is de onmogelijkheid voor de vreemdeling om, terwijl hij administratief wordt vastgehouden, de titels krachtens welke hij wordt vastgehouden te laten toetsen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM wordt geschonden wanneer tegen een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht met een eindbeslissing kon worden afgesloten omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel heeft vervangen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het in die wet bepaalde rechterlijk toezicht betreft de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel, en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het noodzakelijk verband tussen het vereiste toezicht "op korte termijn" op de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de te toetsen vrijheidsberoving blijkt met name uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling door een rechter met spoed wordt getoetst, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of moeten ze de vreemdeling het recht toekennen om met hetzelfde doel een procedure in te leiden en artikel 9.3 voegt hieraan toe dat de vreemdeling onmiddellijk wordt vrijgelaten indien die toetsing, die op korte termijn moet plaatsvinden, leidt tot een vaststelling van onrechtmatigheid van de vasthouding (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat het beroep tegen de beslissing tot vrijheidsberoving geen bestaansreden meer heeft, omdat er een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd, ontzegt ze de verzoeker het recht om op korte termijn de wettigheid te laten toetsen van de titels waarop zijn vasthouding is gegrond, terwijl die vasthouding voortduurt.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed - (Geen) hoger beroep zonder bestaansreden

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0377.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.17 AC nr. ...

Wanneer het arrest, met overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, erop wijst "dat, wegens de onbeschaamdheid en de vastberadenheid waarmee de inverdenkinggestelde heeft gehandeld, het manifeste geweld zoals blijkt uit het aantal slagen die op uiterst kwetsbare plekken van het lichaam van het slachtoffer werden toegebracht, de futiliteit van de aangevoerde voorwendsels en de hieruit voortvloeiende fatale gevolgen, de feiten waarvan hij ernstig wordt verdacht deze te hebben gepleegd, van een gedrag en een ingesteldheid getuigen die gekenmerkt worden door een diepe minachting voor de fysieke en psychische integriteit van anderen en de openbare veiligheid ernstig in gevaar hebben gebracht", miskennen de appelrechters het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, aangezien die vermeldingen niet enkel een vermoeden of ernstige aanwijzingen van schuld beschrijven maar stellen dat de inverdenkinggestelde schuldig is wegens de aard of de ernst van de gepleegde daden.

- Toezicht op de voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1352.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.12 AC nr. ...

Wanneer het onmiddellijk cassatieberoep van de Kamer van volksvertegenwoordigers ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de handelingen van beslag, huiszoeking en verzegeling die door de onderzoeksrechter zijn gesteld om, ondanks de weigering van de Kamervoorzitter, tot geheime stukken toegang te verkrijgen, de artikelen 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek schenden, het beginsel van de scheiding der machten miskennen, de artikelen 145 tot 147 van het Reglement van de Kamer en artikel 60 Grondwet schenden, kan een dergelijke grief op een later tijdstip worden onderzocht; indien die grief gegrond is, zou hieruit volgen dat de in beslag genomen stukken niet kunnen worden gebruikt in het kader van het onderzoek, dat op eigen risico en gevaar zal worden voortgezet, en zou iedere partij die door het gebruik van een dergelijk bewijs of van dergelijke aanwijzingen wordt benadeeld cassatieberoep moeten instellen tegen het eindarrest, voor zover het hierop gegrond zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafrechtelijk kort geding - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Strafrechtelijk kort geding - Inbeslagneming - Parlementair onderzoek - Met gesloten deuren verrichte verhoren - Geheimhouding van de inhoud en van de overschrijving van de verhoren - Beslag door een onderzoeksrechter op de overgeschreven verhoren - Betwisting van de wettigheid - Verzoek tot opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmiddellijk cassatieberoep - Uitgesteld cassatieberoep - Gevolg

- Artt. 3 en 10 Wet 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek
- Artt. 61quater, 89bis en 420 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 56, eerste lid, en 60 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0058.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5 AC nr. ...

Het in artikel 72 Vreemdelingenwet bedoelde dossier is het administratief dossier betreffende de door de administratie jegens de vreemdeling genomen vrijheidsberovende maatregel, de enige maatregel waarop het onderzoeksgerecht toezicht kan houden, en de procedure voor dat gerecht heeft bijgevolg, in beginsel, geen betrekking op het gerechtelijk dossier dat tegen de aanvrager wegens onwettig verblijf werd geopend; dit is enkel en alleen dan niet het geval wanneer het onderzoek van de stukken van dat dossier nuttig zou zijn om de onderzoeksgerechten in staat te stellen over de wettigheid van de vrijheidsberovende maatregel uitspraak te doen.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Toegang tot het dossier - Omvang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.1360.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1 AC nr. ...

Artikel 9, §1, Interneringswet staat het onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet niet toe zijn beslissing te onderbreken en te oordelen dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor de internering kan worden bevolen heeft gepleegd, zonder onmiddellijk over de maatregel uitspraak te doen of over het gevolg dat aan die vaststelling dient te worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Regeling van de rechtspleging - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.23.0086.F 25 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het bestaan van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis vaststaat en die beslissing niet met eenparigheid van stemmen gewezen dient te worden, kan het ontbreken van de handtekening van een lid van het hof van beroep niet leiden tot de nietigheid van het arrest (1). (1) Zie Cass. 13 september 1994, AR P.92.6877.N, AC 1994, nr. 374 (regeling van de rechtspleging); Cass. 17 augustus 1992, AR 6883, AC 1991-92, nr. 581; Cass. 4 oktober 1976, AC 1977, p. 138 (vonnis van de correctionele rechtbank in hoger beroep); zie M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 4de uitg., Brussel, 2012, p. 813, nr. 37. Wanneer, daarentegen, "een vonnis, dat gewezen is door een collegiale kamer van de rechtbank van eerste aanleg, enkel is ondertekend door de voorzitter en de griffier, zonder dat de onmogelijkheid waarin twee van de rechters zouden hebben verkeerd om het vonnis te ondertekenen verantwoord is overeenkomstig artikel 785 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft het ontbreken van de handtekening van die twee rechters de nietigheid van dat vonnis tot gevolg" (Cass. 5 februari 2010, AR C.09.0377.F, AC 2010, nr. 85, met concl. OM op datum in Pas.; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 1524 en noot 1217).

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering

P.22.1444.F 17 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1 AC nr. ...

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt bestraft met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, kan hieruit worden afgeleid dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd gerepatrieerd, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling verschillende opeenvolgende beslissingen tot vrijheidsberoving zijn genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel verving (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij die wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing “op korte termijn” van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien die toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

Wanneer blijkt dat het bevel tot aanhouding de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die deze inverdenkinggestelde benadelen, zijn de onderzoeksgerechten bevoegd om, bij de eerste verschijning en op voorwaarde dat ze daarom werden verzocht op basis van gegevens eigen aan de toestand van de aangehoudene, de rechtzetting van het bevel tot aanhouding te bevelen door de voortzetting van de voorlopige hechtenis in een andere inrichting op te leggen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, I, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, 1099, dat verwijst naar Brussel (KI) 17 april 2012, JT 2012, 370, JLMB 2012, 1052. Het OM verwees op zijn beurt naar Cass. 26 juli 2022, AR P.22.0967.F (onuitg.), dat vermeldt: "In haar conclusie oordeelde de eiseres dat 'haar in artikel 3 EVRM vastgelegde recht' thans werd geschonden. Tot staving van deze overweging haalde zij echter alleen een persartikel aan 'waarin de detentievoorwaarden in de gevangenis van Bergen, die momenteel bij de vrouwen kampt met een overbevolking van 170%, aan de kaak worden gesteld'. Aangezien deze vermelding niet berust op een feitelijk gegeven van de zaak, mist ze de vereiste nauwkeurigheid om een middel te vormen. Omdat het enkel en alleen een bewering is, dienden de appelrechters hierop niet te antwoorden. In zoverre kan het middel niet worden aangenomen". Het OM leidde hieruit af dat, in de voorliggende zaak, het middel dat kritiek uitoefent op overtollige redenen – aangezien deze ingaan op iets wat slechts een bewering is en waarop de kamer van inbeschuldigingstelling niet hoefde te antwoorden, niet ontvankelijk is. Het heeft dus niet de vraag gesteld hoe het verzoek tot overplaatsing zich verhoudt tot de wet-"Dupont", de basiswet van het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden van 12 januari 2005, waarvan artikel 18 bepaalt dat: "onverminderd andersluidende wettelijke bepalingen over de plaatsing of overplaatsing van gedetineerden wordt beslist door ambtenaren van de penitentiaire administratie die daartoe door de directeur-generaal worden aangewezen" en dat tegen deze beslissing "bezwaar kan worden ingediend, zoals bepaald in titel VIII, hoofdstuk III". Moet, ten slotte, uit de beslissing van het Hof a contrario worden afgeleid dat, na de eerste verschijning, de onderzoeksgerechten niet meer bevoegd zijn om de overplaatsing van de inverdenkinggestelde naar een ander huis van arrest te bevelen? (MNB).

- Bevel tot aanhouding dat de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Toezicht - Eerste verschijning - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1627.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.8 AC nr. ...

Enkel de beslissing van de onderzoeksrechter die een einde maakt aan de voorlopige hechtenis, waarvan de raadkamer de wettigheid heeft beoordeeld of over de handhaving waarvan ze uitspraak heeft gedaan (1), heeft tot gevolg dat het rechtsmiddel tegen de door dat onderzoeksgerecht gewezen beschikking geen voorwerp meer heeft. (1) Met andere woorden, de beschikking tot opheffing van het aanhoudingsbevel die door de onderzoeksrechter is gewezen op grond van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet, waartegen geen rechtsmiddel openstaat.

- Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beschikking van de onderzoeksrechter tot opheffing van de voorlopige hechtenis - Gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

- Artt. 25, § 2, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 25, § 2, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet over het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing van de raadkamer tot uitvoering van voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht, kan ze die beschikking hervormen door te beslissen dat de voorlopige hechtenis moet worden voortgezet in de gevangenis en niet onder elektronisch toezicht (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9 en voetnoot; Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N, AC 2014, nr. 76 en voetnoot; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., 1103-1104.

- Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Bevoegdheden van de kamer van inbeschuldigingstelling

- Artt. 21, §§ 1 en 4, 22, § 1, en 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Een beslissing van de onderzoeksrechter tot voortzetting van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht (1) maakt geen einde aan de voorlopige hechtenis; een dergelijke beslissing kan dus niet tot gevolg hebben dat het eerdere hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer geen voorwerp meer heeft (2). (1) Beschikking op grond van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet. Aangezien dit artikel niet wordt bedoeld in artikel 30 van diezelfde wet, kan tegen deze beslissing geen hoger beroep worden ingesteld. (2) Contra P. Daeninck, "De impact van een beschikking van de onderzoeksrechter tot elektronisch toezicht op een hangend hoger beroep inzake voorlopige hechtenis", T. Strafr., 2021, 2-8; anders dan de eiser stelt deze auteur niettemin vast [blz. 6] dat de raadkamer in dergelijk geval opnieuw uitspraak moet doen binnen de termijn van één of twee maanden te rekenen vanaf de vorige beschikking. Het hof van beroep van Antwerpen, dat uitspraak heeft gedaan over een identieke zaak, heeft in een arrest van 6 januari 2020 geoordeeld dat het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beschikking van de raadkamer waarbij deze tot het periodieke toezicht op de voorlopige hechtenis overging, niet ontvankelijk was bij gebrek aan voorwerp, wegens de beschikking die de onderzoeksrechter intussen had gewezen op grond van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet. Op het cassatieberoep tegen die beslissing heeft het Hof echter alleen maar kunnen vaststellen dat dit arrest de voorlopige hechtenis niet handhaafde, zodat het cassatieberoep niet ontvankelijk was. (Cass. 21 januari 2020, AR P.20.0038.N, AC 2020, nr. 62) Het Hof heeft dus niet de wettigheid van de redenen van het bestreden arrest getoetst. In deze zaak had het hof van beroep kennisgenomen van het hoger beroep van de procureur des Konings tegen een beschikking van de raadkamer tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht. Het had niet kunnen beslissen dat de voorlopige hechtenis in de gevangenis zou worden voortgezet indien enkel de inverdenkinggestelde hoger beroep had ingesteld, omdat het in dat geval de toestand van laatstgenoemde niet had mogen verzwaren (zie Cass. 14 mei 2019, AR P.19.0486.N, AC 2019, nr. 286). Inzake voorlopige hechtenis is het elektronisch toezicht geen alternatief voor de hechtenis. Het is enkel een uitvoeringsmodaliteit hiervan (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 1101). Aangezien de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht een vrijheidsberovende maatregel vormt, is ze onderworpen aan dezelfde maatregelen van toezicht als de voorlopige hechtenis die in de gevangenis wordt uitgevoerd. Bij die gelegenheid kan het appelgerecht krachtens artikel 30, § 1 en § 4, Voorlopige Hechteniswet beslissen om de inverdenkinggestelde in vrijheid te stellen, net zoals het de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht kan omzetten in hechtenis in de gevangenis (zie M.-A. Beernaert e.a., o.c., 1104; Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9; Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N, AC 2014, nr. 76.

- Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beslissing van de onderzoeksrechter tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - (Geen) gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

- Artt. 24bis, § 2, et 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt gesanctioneerd met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, moet hieruit worden begrepen dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd vrijgelaten, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Invrijheidstelling van de vreemdeling

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer ten aanzien van een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving, een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel vervangt (1). (1) Zie concl. OM.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolging van titels - Nieuwe autonome titel

- Artt. 71 en 72 MB 12 januari 1970 houdende reglementering van de postdienst

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij die wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, dit is de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel, en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet, geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de invrijheidstelling van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Vrijlating van de vreemdeling

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing “op korte termijn” van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien de toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Artikel 15.2, Richtlijn 2008/115/EG

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

P.22.0918.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13 AC nr. ...

Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, zodra ze na afloop van het gerechtelijk onderzoek zijn verzameld en getoetst, voldoende ernstig blijken om een veroordeling aannemelijk te maken; het bestaan van aanwijzingen van schuld dat de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoordt, wordt door het onderzoeksgerecht onaantastbaar in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 20 september 2022, AR P.22.0303.N, AC 2022, nr. 551.

- Afsluiting van het onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Aanwijzingen van schuld die de verwijzing verantwoorden - Begrip - Onaanstatbare beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Artt. 127, 130 en 131 Wetboek van Strafvordering

De onderzoeksgerechten moeten bij de regeling van de rechtspleging de feiten onderzoeken waarop het onderzoek betrekking heeft en deze nauwkeurig omschrijven; bij de kwalificatie van de feiten is de kamer van inbeschuldigingstelling niet gebonden door de kwalificatie die hieraan reeds werd gegeven, hetzij door de burgerlijke partij, hetzij door het openbaar ministerie tijdens het gerechtelijk onderzoek of in de eindvordering, hetzij door de raadkamer (1). (1) Cass. 11 februari 2003, AR P.02.0608.N, AC 2003, nr. 94.

- Afsluiting van het onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kwalificatie van de feiten - Eerdere kwalificaties van de feiten - Invloed

- Artt. 127, 130 en 133 Wetboek van Strafvordering

P.22.1511.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 AC nr. ...

De mogelijke toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende veroordelingen die in de beslissingsstaat zijn uitgesproken en waarvoor een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, is een kwestie waarover de autoriteiten van die staat moeten oordelen; het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van drie gevangenisstraffen, dient de samenloop tussen die in de beslissingsstaat uitgesproken veroordelingen niet in aanmerking te nemen.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende in de beslissingsstaat uitgesproken veroordelingen - Bevoegd gerecht - (Geen) inaanmerkingneming van de samenloop door het onderzoeksgerecht

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

De door een magistraat van de beslissingsstaat genomen beschikking tot tenuitvoerlegging die drie veroordelingen voegt en die enkel de uitvoeringsduur van de drie in een Europees aanhoudingsbevel vermelde en aldus gevoegde gevangenisstraffen vaststelt, spreekt geen straf uit en heeft niet tot gevolg dat er in België een volgens het Belgisch recht verjaarde straf zou kunnen worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1529.F, AC 2022, nr. 785.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Beschikking tot tenuitvoerlegging van een magistraat van de beslissingsstaat die drie veroordelingen voegt - Draagwijdte - Invloed op de verjaring van de straf in België

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1529.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel, beoordeelt op onaantastbare wijze of de mededeling van de beslissingsstaat volstaat om de vragen te beantwoorden die in het verzoek om bijkomende inlichtingen zijn gesteld of dat er bijkomende inlichtingen moeten worden ingewonnen.

- Tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Verzoek om bijkomende inlichtingen - Antwoord van de autoriteiten van de beslissingsstaat - Toereikendheid - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Art. 2, § 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1208.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.9 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel vervangt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolging van titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet, dat enkel betrekking heeft op het rechterlijk toezicht op een actieve titel, schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet, geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande titel vervangt maar, integendeel, de invrijheidstelling of de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Invrijheidstelling of repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij de voormelde wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel die in de plaats is gesteld van de eerdere titel en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.1234.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.12 AC nr. ...

De modaliteiten van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die krachtens artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlandse aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering uitvoerbaar heeft verklaard, zijn vastgelegd in artikel 135 Wetboek van Strafvordering; krachtens het vierde lid van voormeld artikel moet dat hoger beroep worden ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uur, die begint te lopen vanaf de dag waarop de beschikking is gewezen (1); aangezien de vreemdeling in beginsel echter niet voor de raadkamer verschijnt, gaat de termijn ten aanzien van hem slechts in vanaf de dag waarop de beschikking aan hem wordt betekend (2) en niet vanaf de datum van kennisgeving van die beslissing aan de raadsman van de vreemdeling. (1) Cass. 19 december 2017, AR P.17.1116.N, AC 2017, nr. 720; dit arrest vermeldt echter dat het arrest werd betekend op de dag dat het werd gewezen. (2) Zie Cass. 17 juli 2001, AR P.01.0972.N, AC 2001, nr. 42; Cass. 28 april 1999, AR P.99.0475.F, AC 1999, nr. 249; Cass. 21 mei 1985, AR 9541, AC 1984-85, nr. 569 [1e middel]; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 2072.

- Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Termijn om hoger beroep in te stellen - Aanvang

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Wanneer de appelrechters die hebben kennisgenomen van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die krachtens artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlandse aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering uitvoerbaar heeft verklaard, hebben vastgesteld dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring door de gevangenisdirecteur aan de vreemdeling zelf werd overhandigd en dat dit document vermeldt dat de betrokkene het recht heeft om hoger beroep in te stellen binnen vierentwintig uur vanaf de betekening, door middel van een verklaring op de griffie van de gevangenis, en dat alle voor de uitoefening van het rechtsmiddel dienstige inlichtingen bijgevolg aan de eiser ter kennis werden gebracht op het ogenblik waarop ze een dienstige uitoefening van een rechtsmiddel mogelijk maakten, namelijk op het ogenblik waarop de beslissing van de eerste rechter aan hem werd betekend, en dat hij op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman, kunnen de appelrechters wettig beslissen dat de bij de artikelen 3 en 5 EVRM gewaarborgde rechten niet zijn miskend, zelfs als die beschikking hem werd betekend in een taal die hij niet begrijpt (1). (1) Voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft de eiser aangevoerd dat hij geen van de landstalen en zelfs geen Engels sprak en de beroepen beschikking hem zonder vertaling werd betekend, zodat hij zijn raadsman niet tijdig op de hoogte heeft kunnen brengen en zodat zijn raadsman dus pas binnen vierentwintig uur na de betekening van die beschikking aan laatstgenoemde hoger beroep heeft ingesteld. “Niet ontvankelijk is het hoger beroep tegen een beschikking waarbij een door een vreemde overheid verleend bevel tot aanhouding met het oog op uitlevering uitvoerbaar wordt verklaard als dat hoger beroep meer dan vierentwintig uur na de betekening van de beschikking wordt ingesteld, ook al heeft appellant binnen die termijn niet de vertaling in een taal die hij verstaat ontvangen van het aanhoudingsbevel en van de beschikking van uitvoerbaarverklaring” (Cass. 19 februari 1986, AR 4869, AC. 1985-86, nr. 396; zie Cass. 6 november 1985, AR 4682, AC 1985-86, nr. 152; Cass. 21 mei 1985, AR 9541, AC 1984-85, nr. 569; Cass. 29 oktober 1962, Pas. 1963, I, 284; het arrest verwijst mutatis mutandis naar Cass. 28 januari 1992, AC 1991-92, nr. 278, betreffende de betekening van het aanhoudingsbevel). Hieruit heeft het openbaar ministerie afgeleid dat het middel, in zoverre het uitging van het tegendeel, faalde naar recht. Volgens de eiser is de wettelijke termijn, bij gebrek aan een vertaling bij de betekende beschikking, te kort om te kunnen voldoen aan de artikelen 5 en 13 EVRM, die respectievelijk het recht op vrijheid en veiligheid en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel waarborgen. Net als in zijn conclusie in hoger beroep voerde hij aan dat dit blijkt uit een advies van 4 december 1990 van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens in de zaak Farmakopoulos t. België. Omdat het Europees Hof vaststelde dat de verzoeker geen interesse had in de zaak, heeft het evenwel besloten deze van de rol te schrappen en is een dergelijk advies dus niet bindend voor het Hof (EHRM 27 maart 1992, Farmakopoulos t. België, verzoekschrift nr. 11683/85; zie M.-A. Beernaert e.a., o.c., 2072; D. VANDERMEERSCH, “Le recours contre l’ordonnance d’exequatur du mandat d’arrêt étranger”, noot sub Antwerpen (KI) 8 december 1992, RDCP, 1993, 780-781). Bovendien wijst het arrest op de wetswijzigingen en de andere wijzigingen sinds deze zaak: - de eiser werd sinds 22 juni 2022 bijgestaan door een advocaat, die hem alle nuttige inlichtingen over het verloop van de procedure heeft kunnen geven en kon vanuit de gevangenis contact opnemen met zijn raadsman zodra hem de beschikking was betekend, terwijl de heer Farmakopoulos geen inlichtingen had ontvangen over het bestaan van een hoger beroep en over de beroepstermijn en in de gevangenis geen toegang had tot een telefoon; - de termijn van vierentwintig uur, die toen voortvloeide uit de rechtspraak, is tegenwoordig vastgelegd in de wet. Het arrest stelt vast dat die verschillen verhinderen dat de redenen van het advies op deze zaak kunnen worden toegepast, dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring die aan de eiser zelf werd overhandigd, uitdrukkelijk inlichtingen over de termijn en de modaliteiten van het hoger beroep bevat en dat de eiser op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman. Volgens het openbaar ministerie hebben de appelrechters hieruit kunnen afleiden dat de door de in het middel bedoelde bepalingen gewaarborgde rechten niet waren miskend en dat het middel in zoverre dus niet kon worden aangenomen.

- Betekening - Modaliteiten - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1235.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.14 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer ze de grondslag onderzoekt van een middel dat de onwettigheid van de arrestatie van de vreemdeling door de politie in afwachting van de beslissing van de minister aanvoert, geen acht mag slaan op het proces-verbaal dat de omstandigheden van de arrestatie weergeeft, zelfs al werd dat stuk niet neergelegd voor de eerste rechter (1). (1) Zie Cass. 30 november 2016, AR P.16.1114.F, AC 2016, nr. 688, met concl. OM op datum in Pas.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidscontrole - Wettigheid van de arrestatie van de vreemdeling door de politie - Onderzoek van de stukken van het dossier

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.1220.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18 AC nr. ...

Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien, tenzij de redenen voor de wraking later zijn ontstaan en indien de zaak bij verzoekschrift is ingediend vooraleer op het verzoekschrift een beschikking is gegeven; uit de tekst en de geest van deze bepaling, de schorsende werking die een wrakingsverzoek in de regel heeft en de aard van de procedure voor het onderzoeksgerecht, volgt dat indien een partij meent dat er een wrakingsgrond bestaat met betrekking tot de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling die moeten oordelen over het hoger beroep tegen een raadkamerbeschikking van buitenvervolgingstelling, zij die wrakingsgrond zo snel als mogelijk moet aanvoeren nadat die haar ter kennis is gekomen en in elk geval uiterlijk op de eerste rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waar die leden zetelen.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep tegen een beschikking tot buitenvervolgingstelling - Wraking - Termijn binnen dewelke de wraking moet worden ingediend - Doelstelling - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1207.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.12 AC nr. ...

Wanneer het onderzoeksgerecht reeds onherroepelijk uitspraak heeft gedaan over de wettigheid van een administratieve beslissing tot vrijheidsberoving van een vreemdeling, schendt de kamer van inbeschuldigingstelling de artikelen 23 tot 26 Gerechtelijk Wetboek wanneer ze die administratieve beslissing opnieuw onderzoekt in het kader van het hoger beroep tegen de titel die deze beslissing heeft vervangen (1). (1) Zie Cass. 10 september 2014, AR P.14.1374.F, AC 2014, nr. 509.

- Maatregel tot vasthouding van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Opeenvolgende hechtenistitels - Wettigheidstoezicht - Eindbeslissing over de wettigheid van een administratieve beslissing tot vrijheidsberoving - Nieuw onderzoek in het kader van het beroep tegen de titel die deze beslissing heeft vervangen - Miskenning van het gezag van gewijsde

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.1198.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling het uitgebreide toezicht op de wettigheid van het bewijsmiddel met betrekking tot de resultaten van de analyse van de telefonische communicatie die de inverdenkinggestelde vanaf zijn versleutelde berichtenplatform heeft gevoerd, naar een latere datum heeft verdaagd, kan niet worden afgeleid dat de voorlopige hechtenis niet meer kan worden verantwoord op grond van de aan die resultaten verbonden aanwijzingen die aan een wettigheidstoezicht prima facie werden onderworpen.

- Toezicht op de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht prima facie - Verdaging naar een latere datum van het uitgebreide toezicht op de wettigheid van een bewijsmiddel

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

P.22.1122.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.19 AC nr. ...

De bepaling van artikel 5.4 EVRM is ook van toepassing op vreemdelingen die krachtens de Vreemdelingenwet van hun vrijheid worden beroofd door een administratieve overheid zodat de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling de wettigheid van zijn vrijheidsberoving op korte termijn moet kunnen laten toetsen door een rechter hetgeen inhoudt dat een rechter op korte termijn definitief beslist of de vrijheidsberoving al dan niet wettig is, waarbij rechterlijke beslissingen die de wettigheid zelf niet beoordelen, zoals een vernietiging wegens een motiveringsgebrek of een onbevoegdheid, geen dergelijke definitieve beslissingen zijn, ook al kunnen ze in aanmerking worden genomen voor de invulling van het begrip korte termijn; uit deze verdragsbepaling zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) volgt dat het feit van de invrijheidstelling van een vreemdeling, die op het ogenblik dat hij van zijn vrijheid was beroofd aan een rechter heeft gevraagd om de wettigheid van die vrijheidsberoving te toetsen of tegen een dergelijke toetsingsbeslissing een rechtsmiddel heeft aangewend, niet tot gevolg heeft dat dit verzoek of het ter zake ingediende rechtsmiddel zonder voorwerp is, zodat de rechter bij wie een verzoek aanhangig is tot beoordeling van de wettigheid van de vrijheidsberoving van een vreemdeling of van een rechtsmiddel tegen een beslissing die uitspraak doet over die wettigheid, indien hij daartoe door de inmiddels in vrijheid gestelde vreemdeling uitdrukkelijk is uitgenodigd, zich moet uitspreken over de wettigheid van de vrijheidsberoving en hij de beoordeling van het verzoek of van het ingestelde rechtsmiddel niet zonder voorwerp kan verklaren op de enkele grond dat de vreemdeling niet langer van zijn vrijheid is beroofd; de voormelde verdragsrechtelijke verplichting primeert op artikel 71 Vreemdelingenwet dat het beroep bij de rechterlijke macht enkel verleent aan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving en ook de mogelijkheid die een in vrijheid gestelde vreemdeling heeft om de wettigheid van de niet langer bestaande vrijheidsberoving te laten toetsen door de burgerlijke rechter met het oog op het verkrijgen van een schadevergoeding (2), ontslaat het onderzoeksgerecht en het Hof niet van de uit artikel 5.4 EVRM voortvloeiende verplichting om op korte termijn te oordelen over de wettigheid van een bestuurlijke vrijheidsberoving van een vreemdeling of over een ter zake ingesteld rechtsmiddel, voor zover de vreemdeling dat verzoek tot wettigheidsbeoordeling heeft geformuleerd of dat rechtsmiddel heeft ingesteld op een ogenblik dat hij nog van zijn vrijheid was beroofd en hij de aangezochte rechter uitdrukkelijk verzoekt om niettegenstaande de invrijheidstelling de wettigheid van de ondergane vrijheidsberoving te toetsen (3). (1) EHRM 14 november 2013, nr. 56028/10, M.D. t. België, ro 44; EHRM 11 april 2013, Firoz Muneer t. België, nr. 56005/10, ro 86; EHRM 30 juni 2020, nr. 54962/18, Muhammad Saqawat t. België, ro 75. (2) Cass. 25 maart 2020 AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, RDP 2020, p. 864. (3) Zie de andersluidende concl. OM in P.22.1122.N; zie L. DENYS, "Naar het einde van de cassatierechtspraak 'zonder voorwerp' inzake administratieve vrijheidsberoving van vreemdelingen", RW 2020-21, pp. 802-815. Met dit arrest stapt het Hof af van zijn traditionele 'zonder voorwerp'-rechtspraak met betrekking tot de wettigheidscontrole van een vrijheidsberovende maatregel genomen ten opzichte van een vreemdeling wanneer deze op het ogenblik van die controle in vrijheid werd gesteld.

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 74/6, § 1 - Wettigheidscontrole - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis
- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 74/6, § 1 - Wettigheidscontrole - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis
- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0303.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.5 AC nr. ...

Behoudens in de gevallen van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, moet in strafzaken de conclusie in de regel blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd; bijgevolg is het geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, niet tijdens het debat aan de rechter is voorgelegd maar aan de griffie is overgemaakt, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, in de regel geen schriftelijke conclusie waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0218.N, AC 2022, nr. 464; Cass. 29 december 2020, AR P.20.1289.N, AC 2020, nr. 795; Cass. 24 november 2020, AR P.20.1143.N, AC 2020, nr. 719; T. Strafr. 2021, 226. Cass. 2 juni 2020, AR P.20.0560.N, AC 2020, nr. 351; Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Zie alg. I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 115p.

- Regeling van de rechtspleging - Indienen van een conclusie ter griffie - Geen indiening van de conclusie ter rechtszitting - Motiveringsplicht - Omvang

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De schriftelijke vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging moet, anders dan in de regel een conclusie, niet op de rechtszitting worden neergelegd; dit houdt geen miskenning in van het recht op een eerlijk proces noch van de wapengelijkheid.

- Regeling der rechtspleging - Wapengelijkheid - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Indiening van de vordering ter griffie en niet ter rechtszitting - Gevolg

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Onder bezwaren die de verwijzing van een inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, nadat ze op het einde van het gerechtelijk onderzoek zijn verzameld en getoetst, voldoende ernstig blijken dat een veroordeling door het vonnisgerecht waarschijnlijk lijkt; het bestaan van bezwaren die een dergelijke verwijzing verantwoorden, wordt door het onderzoeksgerecht onaantastbaar in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 26 april 2017, AR P.17.0051.F, AC 2017, nr. 289; Cass. 16 september 1987, AR 6141, AC 1987-88, nr. 35.

- Regeling der rechtspleging - Bezwaren - Begrip

- Artt. 127, 128, 229 en 230 Wetboek van Strafvordering

Uit het enkele gegeven dat het onderzoeksgerecht uitstel verleent voor het verder in staat stellen van de zaak volgt niet dat er een akkoord is over het verlenen van conclusietermijnen; de wering van geschriften die zonder akkoord over conclusietermijnen ter griffie van het onderzoeksgerecht worden neergelegd, getuigt niet van een excessief formalisme en houdt geen miskenning in van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces; het staat een partij immers vrij om haar conclusies volgens de wettelijke bepalingen toepasselijk in strafzaken neer te leggen.

- Regeling der rechtspleging - Uitstel van de zaak voor verdere instaatstelling - Geen akkoord over conclusietermijnen - Indienen van een conclusie ter griffie - Weren van conclusie - Toelaatbaarheid

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1159.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.22 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht kan de met feitelijke gegevens gestaafde betwistingen betreffende het gevaar voor recidive en collusie beantwoorden en verwerpen door met verwijzing naar concrete dossiergegevens uit het gerechtelijk onderzoek vast te stellen dat die gevaren wel degelijk bestaan; de redenen die worden aangenomen ter staving van het actueel karakter van het recidive- en collusiegevaar mogen niet dermate algemeen zijn dat ze kunnen gelden ter verantwoording van om het even welke voorlopige hechtenis.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Geactualiseerd en individueel onderzoek - Motivering over de noodzaak van de voorlopige hechtenis - Redenen die kunnen gelden ter verantwoording van om het even welke voorlopige hechtenis - Toelaatbaarheid

- Artt. 16, 23 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1024.N 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAK.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 5.4 EVRM en artikel 74 eerste en tweede lid Vreemdelingenwet noch uit enige andere bepaling kan worden afgeleid dat het onderzoeksgerecht de naleving van de in artikel 74, eerste lid, Vreemdelingenwet bedoelde termijn slechts kan vaststellen wanneer de beslissing tot verlenging van de opsluiting zelf vermeldt op welke datum ze werd genomen.

- Vreemdelingen - Verlenging opsluiting - Beslissing - Verzoekschrift - Termijn - Naleving - Controle

- Art. 74, eerste en tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1086.F 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAC.6 AC nr. ...

Wat het toezicht op de voorlopige hechtenis betreft, is de zaak van een inverdenkinggestelde, voor de toepassing van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, niet dezelfde als die van zijn mede-inverdenkinggestelden, zelfs indien hun dezelfde feiten worden verweten.

- Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Cumulatie van rechterlijke ambten in dezelfde zaak

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1050.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.7 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan niet blijkt dat voor de kamer van inbeschuldigingstelling aangevoerd werd dat de beklaagde persoonlijk wenste aanwezig te zijn op de rechtszitting of dat de kamer van inbeschuldigingstelling zich diende te verplaatsen naar de gevangenis, kan deze voorgehouden schending van artikel 23, 2°,Voorlopige Hechteniswet niet voor het eerst voor het Hof aangevoerd worden.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verschijning van de inverdenkinggestelde - Persoonlijke aanwezigheid van de beklaagde op de rechtszitting - Verplaatsing van het onderzoeksgerecht naar de gevangenis - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 23, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0935.F 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een verschillende grondslag, in de plaats komt van die welke de verwijdering van het grondgebied en de bewaring van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep daartegen bij de rechterlijke macht, in beginsel, geen bestaansreden meer; hoewel de vastgehouden vreemdeling, overeenkomstig artikel 5.4 EVRM, moet kunnen aanvoeren dat de vorige beslissing is aangetast door een onwettigheid die de nieuwe beslissing ongeldig kan maken, is de kennisname van die betwisting voorbehouden aan de rechter bij wie het hoger beroep tegen die laatste beslissing aanhangig is gemaakt en die als enige uitspraak kan doen over de wettigheid van die beslissing (1). (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324; Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

- Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Gevolg - Onwettigheid die de opeenvolgende titels van vrijheidsberoving ongeldig maakt - Toetsing door het onderzoeksgerecht

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0786.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.23 AC nr. ...

Een aangehouden inverdenkinggestelde en zijn advocaat die, zonder daartoe in de onmogelijkheid te zijn, niet verschijnen voor de kamer van inbeschuldigingstelling die te oordelen heeft over de handhaving van de voorlopige hechtenis, kunnen zich niet erop beroepen dat zij niet in de gelegenheid zijn geweest te controleren of er nieuwe stukken aan het dossier zijn toegevoegd; de inverdenkinggestelde of zijn raadsman kan immers zelf het recht van verdediging vrijwaren door ter rechtszitting te vragen die controle te mogen doen of zo nodig daartoe een uitstel te verkrijgen: in die omstandigheden kan de kamer van inbeschuldigingstelling wettig de handhaving van de voorlopige hechtenis bevelen in afwezigheid van de beklaagde, zonder dat zij diende uit te weiden over de mogelijkheid tot inzage van het dossier door de beklaagde of zijn advocaat (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de editie, t. II, pp. 1171-1172.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Inzage van het dossier - Niet verschijning van de inverdenkinggestelde en zijn advocaat voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmogelijkheid om te verschijnen - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0034.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 590, eerste lid, 4°, Wetboek van Strafvordering worden in het strafregister de beslissingen tot internering opgenomen die overeenkomstig de Interneringswet zijn genomen; de kamer van inbeschuldigingstelling is niet bevoegd om uitspraak te doen over een vordering tot schrapping, uit het strafregister, van de vermelding van een beslissing tot internering die krachtens de voormelde bepaling hierin moet worden opgenomen (1). (1) GwH, 31 maart 2022, arrest nr. 52/2022.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bevoegdheid - Vordering tot schrapping van een interneringsmaatregel uit

het strafregister

- Art. 590 Wetboek van Strafvordering

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bevoegdheid - Vordering tot schrapping van een interneringsmaatregel uit het strafregister

- Art. 590 Wetboek van Strafvordering

P.22.0056.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 4.1 van het Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.7. van het IVBPR alsmede uit het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak en voor zover die vervolgingen betrekking hebben op dezelfde persoon, waarbij een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak een beslissing is die de zaak niet slechts voorlopig maar wel onherroepelijk beëindigt, zodat de toepassing van het non bis in idem-beginsel vereist dat de zaak ten gronde werd onderzocht en er dus werd geoordeeld over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de dader die zich in een tweede vervolging erop beroept; beslissingen van het onderzoeksgerecht hebben in de regel slechts gezag van gewijsde indien het uitspraak doet als vonnisgerecht zodat een door het onderzoeksgerecht bevolen buitenvervolgingstelling wegens de afwezigheid van voldoende bezwaren of wegens het verval van de strafvordering door verjaring geen onherroepelijke beslissing over de strafvordering is en een dergelijke beslissing niet kan dienen als basis voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel (1). (1) EHRM 20 oktober 2020, Gutu t. Moldavië, nr. 13112/07, ro 50-51; EHRM 12 november 2019, Smokovic t Kroatië, 57849/12, ro 35-46; Cass. 3 oktober 2001, AR P.01.0537.F, AC 2011, nr. 519, RDPC 2002/3, blz. 339, met noot G.-F. RANERI, "L'autorité de la chose jugée au criminel sur le criminel"; Gent 6 maart 2018, ERGS 24, 2018, blz. 459; S. GNEDASJ en H. VANHULLE, "Not even God judges twice for the same act … and tax offence Draagwijdte en grenzen van het ne bis in idem-beginsel", TFR 2014, 466, blz. 659-663; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Antwerpen, Kluwer, 2014, blz. 157; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La charte, 2021, blz. 263; EHRM 8 juli 2019, Mihalache t. Roemenië, 54012/10, T.Strafr. 2019, blz. 122, ro 95. De betrokken overheid moet dus de bevoegdheid hebben het door het onderzoek opgeleverde bewijsmateriaal te onderzoeken en te evalueren. Het volstaat dat de betrokken beslissing wordt genomen door een overheid die bevoegd is met strafrechtelijke sancties op te treden tegen door het rechtssysteem verboden gedragingen. EHRM 22 november 2005, Sundqvist t. Finland, 75602/01; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 297; C. VAN DE HEYNING, D. VERBEKE, P. DE VOS en S. LAMBERIGTS, "Het ne bis in idem-beginsel in parallelle administratieve en strafrechtelijke procedures: de beperkte beperking van "bis", TFR 2018, 378; Cass. 29 november 2016, AR P.15.0214.N, AC 2016 nr. 681. AW

- Beslissing van buitenvervolgingstelling - Non bis in idem-beginsel - Voorwaarden - Onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak over dezelfde persoon - Draagwijdte

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

P.22.0483.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.12 AC nr. ...

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van dat bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokkene, zoals die worden bevestigd door artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en volgens het Hof van Justitie dient het Belgische onderzoeksgerecht dat bewijzen heeft dat er een reëel gevaar bestaat dat personen die in de uitvaardigende staat zijn gedetineerd onmenselijk of vernederend worden behandeld, verplicht is te beoordelen of dit gevaar bestaat alvorens tot de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel te besluiten; het onderzoeksgerecht dient zich bij deze beoordeling te baseren op objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens die, wat de detentievoorwaarden van de uitvaardigende lidstaat betreft, kunnen duiden op gebreken die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken, hetzij bepaalde detentiecentra betreffen en deze gegevens kunnen blijken uit internationale rechterlijke beslissingen, zoals de arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; het onderzoeksgerecht moet daarbij concreet en nauwkeurig nagaan of er zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd vanwege de detentieomstandigheden in die lidstaat een reëel gevaar zal lopen te worden onderworpen aan een onmenselijke of vernederende behandeling wanneer hij wordt overgeleverd aan die lidstaat en daartoe, zo nodig, aan de uitvaardigende rechterlijke autoriteit om aanvullende gegevens moet verzoeken en in afwachting van de ontvangst van deze gegevens zijn beslissing over de overlevering moet uitstellen (1). (1) HvJ (Grote Kamer) 5 april 2016, C-404/15 en C-659/16.

- Europees aanhoudingsbevel - Buitenlands bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgronden - Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Schending van de fundamentele rechten van artikel 6 VEU - Detentieomstandigheden in de gevangenissen van de uitvaardigende staat - Taak van het onderzoeksgerecht - Uitlegging door het Hof van Justitie - Draagwijdte

- Art. 1, derde lid Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, waarvan de Wet Europees Aanhoudingsbevel de omzetting naar Belgisch recht uitmaakt, blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten en deze hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel; de weigering tot overlevering op grond van deze bepaling is dan ook enkel verantwoord wanneer er ernstige en concrete gegevens worden aangevoerd die doen aannemen dat de fundamentele rechten van de persoon zelf, om wiens overlevering wordt gevraagd, in de uitvaardigende staat kennelijk in gevaar zullen worden gebracht, of met andere woorden dat er een ernstig, persoonlijk en direct risico is op schending van fundamentele rechten; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of dergelijke gegevens voorhanden zijn en het oordeelt evenzeer onaantastbaar of het zich op basis van de informatie die het dossier bevat en die door de partijen wordt overgelegd voldoende voorgelicht acht om zich uit te spreken over het toepassen van de weigeringsgrond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en uit het loutere feit dat de betrokkene een schending aanvoert van artikel 3 EVRM omwille van de detentieomstandigheden in gevangenissen van de uitvaardigende staat, volgt niet dat het onderzoeksgerecht steeds verplicht is daarover nadere informatie in te winnen (1). (1) Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1119.N, AC 2021, nr. 505; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 18 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615.

- Europees aanhoudingsbevel - Buitenlands bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging in België - Beginsel van wederzijds vertrouwen - Weigeringsgronden - Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Schending van de fundamentele rechten van artikel 6 VEU - Detentieomstandigheden in de gevangenissen van de uitvaardigende

staat - Artikel 3 EVRM - Taak van het onderzoeksgerecht - Bijkomende informatie - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1, derde lid Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0459.N 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2N.4 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de vraag of de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming, dient de rechter onder meer na te gaan of de doelstelling van de voorlopige hechtenis en met name de vrijwaring van de openbare veiligheid ook door die alternatieve maatregel kan worden verwezenlijkt; hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom ook tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden voor de tenuitvoerlegging van de beslissing (1). (1) Zie Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 www.juportal.be.

- Voorlopige hechtenis - Voldoende alternatief voor de vrijheidsbeneming - Beoordeling - Doelstelling voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De in artikel 35 Voorlopige Hechteniswet bedoelde invrijheidstelling onder voorwaarden en invrijheidstelling die afhankelijk wordt gesteld van de voorafgaande en volledige betaling van een borgsom houden alternatieve maatregelen in voor de voorlopige hechtenis en de ermee gepaard gaande vrijheidsberoving en de vrijheidsbeperkingen die met die alternatieve maatregelen gepaard gaan, zijn uit hun aard minder ingrijpend dan de vrijheidsberoving die voortvloeit uit de voorlopige hechtenis, onder welke modaliteit die ook wordt uitgevoerd; het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat de inverdenkinggestelde in vrijheid kan worden gesteld onder de voorwaarden die het bepaalt en mits hij voorafgaand een bepaalde borgsom betaalt, dient dan ook niet te antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde waarin deze om de uitvoering van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht verzoekt, en is er niet toe gehouden te motiveren waarom die alternatieve maatregelen meer geschikt zijn dan een hechtenis onder elektronisch toezicht om het recidive-, collusie- en vluchtgevaar te neutraliseren.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatieven voor de voorlopige hechtenis - Beoordeling

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite welke voorwaarden noodzakelijk zijn, gelet op de redenen vermeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zonder dat hij ertoe gehouden is elke voorwaarde afzonderlijk te motiveren; zo ook oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2019, AR P.19.0958.N, AC 2019, nr. 489; Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0882.N, AC 2015, nr. 456.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Beoordeling door de rechter

- Artt. 16 en 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De rechter oordeelt onaantastbaar over het bedrag van de in artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet bedoelde borgsom, rekening houdend met de in dat artikel bedoelde criteria; bij afwezigheid van een conclusie dient de rechter die de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom oplegt niet vast te stellen dat de inverdenkinggestelde in staat is deze te betalen, en dient hij niet de criteria te vermelden op grond waarvan hij de omvang van de borgsom bepaalt en de loutere bewering in de conclusie van de inverdenkinggestelde dat hij eerder niet in staat was een borgsom te betalen, verplicht de rechter niet ertoe zijn beslissing in dit verband nader te motiveren (1). (1) Zie Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 www.juportal.be; Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0689.F, AC 2002, nr. 297.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom - Bedrag - Criteria - Bepaling van de omvang - Motivering

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0406.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.15 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 16, § 5, en 17 Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat ingeval van hoger beroep door het openbaar ministerie tegen de beslissing tot invrijheidstelling van de onderzoeksrechter op grond van artikel 16, § 5, Wet Europees Aanhoudingsbevel, de kamer van inbeschuldigingstelling zich niet enkel moet uitspreken over de hechtenistoestand van de betrokkene, maar ook over de tenuitvoerlegging van het Europees Aanhoudingsbevel (1). (1) S. VANDROMME, "Beslissingsbevoegdheid inzake detentie en vrijheid onder voorwaarden in het raam van een procedure strekkende tot de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel", RW 2005-06, 1548, nr. 18; D. VAN DAELE, "België en het Europees aanhoudingsbevel: een commentaar bij de wet van 19 december 2003", T. Strafr. 2005, 171, nr. 35; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 160-16; S. DEWULF, Overlevering, APR, 2020, nr. 243, p. 221; M.A.BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 2117.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel - Verstrijken van de termijn van 15 dagen voor de uitspraak over de tenuitvoerlegging van het bevel - Invrijheidstelling van de betrokkene - Hoger beroep door openbaar ministerie - Onderzoeksopdracht van de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontbreken van een beslissing over de tenuitvoerlegging van het bevel

- Artt. 16, § 5, en 17 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0437.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.17 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM verzet zich niet ertegen dat de kamer van inbeschuldigingstelling die moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde naar aanleiding van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer die deze handhaving heeft geweigerd omdat wegens de niet-naleving van het recht op inzage van het dossier het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde werd miskend, ervoor zorgt dat de inverdenkinggestelde in hoger beroep inzage heeft in het volledige strafdossier en vervolgens oordeelt over de handhaving van de voorlopige hechtenis; de remediëring van het gebrek aan inzage in het volledige strafdossier door het appelgerecht, dat bij toepassing van artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet uitspraak moet doen binnen de vijftien dagen na het instellen van het hoger beroep, belet niet dat de inverdenkinggestelde recht heeft op een voorziening bij de rechter die op korte termijn oordeelt over de wettigheid van de gevangenhouding (1). (1) Cass. 16 december 2021, AR P.21.1578.N, AC 2021, nr. 808; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0466.F, AC 2006, nr. 206; Cass. 20 april 1993, AR P.93.0543.N, AC 1993, nr. 192. Zie ook B. DEJEMEPPE en D. MERCKX, "De voorlopige hechtenis tussen veiligheid en rechten van de mens", in De voorlopige hechtenis, Kluwer, 2000, 45-47; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 627; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 512; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1147.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Eerste handhaving - Geen inzage in het volledige strafdossier - Invrijheidstelling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Terbeschikkingstelling van het volledige strafdossier

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Bij de handhaving van de voorlopige hechtenis kan een onregelmatigheid die zich heeft voorgedaan bij de rechtspleging doordat de raadsman van de inverdenkinggestelde niet in de mogelijkheid werd gesteld inzage te nemen van het dossier, waardoor zijn recht van verdediging werd miskend, worden hersteld; de onregelmatigheid van de rechtspleging voor de raadkamer leidt dan ook niet tot de onwettigheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis wanneer het volledige dossier ter beschikking werd gehouden van de inverdenkinggestelde en van zijn raadsman vóór diens verschijning voor de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer aanhangig is gemaakt; de inverdenkinggestelde is aldus in de mogelijkheid om na te gaan of het dossier geen elementen à décharge bevat en er geen onregelmatigheden of nietigheden werden begaan; de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling zelf ook de zaak heeft uitgesteld teneinde aan de inverdenkinggestelde de inzage in het volledige strafdossier te garanderen, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 25 februari 2020, AR P.20.0195.N, AC 2020, nr. 153; Cass. 28 mei 2008, AR P.08.0751.F, AC 2008, nr. 328; Cass. 3 januari 2006, AR P.05.1662.N, AC 2006, nr. 5; Cass. 10 november 1999, AR P.99.1514.F, AC 1999, nr. 601; Cass. 27 juli 1999, AR P.99.1084.F, AC 1999, nr. 423; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0466.F, AC 2006, nr. 206; Cass. 21 november 1995, AR P.95.1247.N, AC 1995, nr. 503; Cass. 20 april 1993, AR P.93.0543.N, AC 1993, nr. 192; Cass. 17 april 1991, AC 1990-91, 838. Zie E. DE FORMANOIR, "Controle en handhaving van de voorlopige hechtenis", in De voorlopige hechtenis, Kluwer, 2000, 296-297; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 627; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 512; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1147.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Eerste handhaving van de voorlopige hechtenis - Geen inzage in het volledige strafdossier - Invrijheidstelling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Terbeschikkingstelling van het volledige strafdossier

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1649.N 15 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220315.2N.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 14, § 1, Interneringswet en de artikelen 203, § 1, eerste lid, en 204, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling in beginsel verplicht is het hoger beroep van een inverdenkinggestelde, ingesteld door het afleggen van een verklaring ter griffie tegen een beschikking die hem interneert, vervallen te verklaren wanneer binnen de beroepstermijn geen grievenschrift werd ingediend.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep tegen de beslissing tot internering door de raadkamer - Grievenformulier - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.0258.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.12 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel vereist dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, de verdachte inzage krijgt van stukken uit een ander gerechtelijk onderzoek, louter op grond van zijn aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Zie Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N, nr. 20.

- Raadkamer - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Eerste verschijning - Inzage van het dossier - Stukken uit een ander gerechtelijk onderzoek - Gevolg

P.22.0274.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.16 AC nr. ...

De beoordeling van de redelijkheid van de termijn van de voorwaarden moet concreet zijn, rekening houdend met de specifieke gegevens van elke zaak en daarbij kan het onderzoeksgerecht onder meer rekening houden met de impact van de voorwaarden op het privé- of beroepsleven van de betrokkene, de ernst van de feiten, de impact van de feiten op het slachtoffer en het risico van recidive; de duur van de maatregelen heeft een invloed op de motiveringsverplichting van het onderzoeksgerecht daar gronden die aanvankelijk afdoende leken, door het tijdsverloop hun rechtvaardigend vermogen kunnen verliezen maar dat belet niet dat het onderzoeksgerecht kan verwijzen naar de gegevens die zijn vervat in vroegere beslissingen tot verlenging of wijziging van de aan de inverdenkinggestelde opgelegde voorwaarden, wanneer het oordeelt dat die gegevens op grond van de omstandigheden die het vaststelt, nog steeds actueel zijn.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Taak van het onderzoeksgerecht - Beoordeling - Redelijke termijn - Criteria - Motivering - Wijze

Een verzoek tot opheffing of wijziging van voorwaarden, dat niet ontvankelijk is omdat het niet is ingesteld voor de juiste rechtsinstantie of met toepassing van de juiste procedure, doet de termijn van vijf dagen niet aanvangen.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Raadkamer - Termijn - Gevolgen

- Art. 36, § 1, vierde en vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het bijzondere rechtsmiddel waarin artikel 36, § 1, vierde en vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet voorzien, kan enkel worden ingesteld bij een verzoekschrift gericht aan de raadkamer (1); het kan niet worden ingesteld voor de onderzoeksrechter en het kan evenmin worden ingesteld als een incidenteel verzoek opgenomen in een voor de raadkamer neergelegde conclusie in het kader van een hoger beroep dat de inverdenkinggestelde instelt tegen een beslissing van de onderzoeksrechter die de voorwaarden verlengt. (1) Cass. 18 juni 1997, AR P.97.0771.F, AC 1997, nr. 280; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6° ed., 2014, p. 572.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Vormvereisten - Raadkamer - Wijze

- Art. 36, § 1, vierde en vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over het bijzonder rechtsmiddel bepaald in artikel 36, §1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, moet op korte termijn beslissen en bijgevolg moet het onderzoeksgerecht niet tot in de bijzonderheden op elk verweer van een inverdenkinggestelde antwoorden; of de aan de inverdenkinggestelde opgelegde voorwaarden moeten worden opgeheven of gewijzigd, wordt onaantastbaar beoordeeld door het onderzoeksgerecht en het Hof gaat na of dat gerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Taak van het onderzoeksgerecht - Motivering - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

Het rechtsmiddel bepaald in artikel 36, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet betreft een bijzonder rechtsmiddel waarbij de raadkamer in eerste aanleg en de kamer van inbeschuldigingstelling in hoger beroep zich over het verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden moeten uitspreken en hun beslissing moeten motiveren overeenkomstig artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet; dit rechtsmiddel kan niet worden aangewend als een hoger beroep tegen een verlengingsbeslissing van de onderzoeksrechter om zo de onderzoeksgerechten te verplichten zich uit te spreken over een voorgehouden formele onwettigheid van die verlengingsbeslissing (1). (1) Cass. 7 september 2021, AR P.21.1164.N, AC 2021, n° 525.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Taak van het onderzoeksgerecht - Gevolgen

- Artt. 16, § 5, en 36, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0195.F 23 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.9 AC nr. ...

De onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel, met toepassing van de artikelen 16 en 17 Wet Europees Aanhoudingsbevel, moeten enkel oordelen over de tenuitvoerlegging van deze titel, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 4 tot 8 van deze wet, na te zijn nagegaan of de voorwaarden van artikel 3 van die wet zijn vervuld; ze zijn niet bevoegd om uitspraak te doen over de wettigheid en de gepastheid van de beschikking waarbij de onderzoeksrechter, met toepassing van artikel 11, § 3, van dezelfde wet, beslist over de hechtenis in de gevangenis of onder elektronisch toezicht van de betrokken persoon (1). (1) Zie Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443; Cass. 5 juli 2005, AR P.05.0896.N, AC 2005, nr. 387, met concl. "in hoofdzaak" van toenmalig eerste advocaat-generaal M. LECLERCQ; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., II, 2114 tot 2116.

- Europees aanhoudingsbevel - Exequaturprocedure - Omvang van de controle - Niet over de wettigheid en de gepastheid van de beschikking waarbij de onderzoeksrechter heeft beslist over de hechtenis in de gevangenis of onder elektronisch toezicht

- Artt. 3 tot 8, 11, 16, en 17 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0139.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.25 AC nr. ...

Wanneer de magistraten van de kamer van inbeschuldigingstelling waarvan de wraking wordt gevraagd zich ingevolge een eerste vordering van het openbaar ministerie met een arrest reeds hebben uitgesproken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie in een gerechtelijk onderzoek overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering ten opzichte van een mede-inverdenkinggestelde en zij geroepen worden ingevolge een nieuwe vordering van het openbaar ministerie met een identiek voorwerp als de eerste en strekkende tot eenzelfde beslissing zich opnieuw uit te spreken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie lastens andere inverdenkinggestelden, dan houdt dat in dat reeds werd geoordeeld over een vordering met een identiek voorwerp; de omstandigheid dat de door de kamer van inbeschuldigingstelling te maken beoordeling moet gebeuren na het horen, minstens het oproepen, van alle partijen en dat de kamer van inbeschuldigingstelling niet gebonden is door wat met het eerste arrest is beslist, belet niet dat die magistraten over het geschil raad gegeven, gepleit of geschreven hebben in de zin van artikel 828, 9°, Gerechtelijk Wetboek, zonder dat één van de drie in die bepaling vermelde uitzonderingsgevallen van toepassing is en dat er wettige verdenking bestaat in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek, aangezien de partijen en derden mogen vrezen dat, gelet op de beslissing die de magistraten reeds hebben genomen met het eerste arrest , zij niet langer op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kunnen doen over de aanhangige vordering (1). (1) De gewraakte magistraten hadden in hun verklaring verwezen naar Cass. 21 maart 2000, AR P.00.0460.N, arrest niet gepubliceerd, waarbij werd beslist dat de medewerking van dezelfde leden van de kamer van inbeschuldigingstelling aan opeenvolgende uitspraken in eenzelfde gerechtelijk onderzoek geen miskenning oplevert van de onpartijdigheid van die leden. Dat arrest betrof het geval waarbij een raadsheer van de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak deed over het hoger beroep tegen de afwijzing van een vraag om aanvullend onderzoek (art.61quinquies Wetboek van Strafvordering) en dan later geroepen werd de rechtspleging te regelen en die vraag om aanvullend onderzoek opnieuw aan bod kwam. Die hypothese lijkt mij verschillend van de voorliggende casus omdat het alsdan ging om twee verschillend te maken beoordelingen op een ander tijdstip. Het Hof besliste dat de beoordeling van het hoger beroep tegen een beslissing ex art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering geen uitstaans heeft met de beslissing over de regeling van de rechtspleging (Cass. 30 mei 2001, AR P.01.0803.F, AC 2001, nr. 322; Cass. 21 maart 2000, AR P.20.0457.N, AC 2000, nr. 196; Cass. 21 maart 2000, AR P.20.0458.N, Juristenkrant 2000/7, 5). Vgl. Cass. 08 mei 2001, AR P.01.0666.N, AC 2001, nr. 263: het feit dat magistraten de regelmatigheid van de strafprocedure hebben onderzocht overeenkomstig art. 235bis Wetboek van Strafvordering belet niet dat zij uitspraak doen over een vraag om bijkomende onderzoekshandelingen ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging, nu dit onderscheiden geschillen betreft. Het essentiële verschil met de voorliggende zaak is dat, zoals moge blijken uit de twee vorderingen van het openbaar ministerie, het hier klaarblijkelijk ging om zaken met een identiek voorwerp. AW

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle over de bijzondere opsporingsmethoden bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Magistraten die zich ten opzichte van een mede-inverdenkinggestelde hebben uitgesproken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie - Zelfde magistraten die geroepen zijn zich ten opzichte van andere inverdenkinggestelden uit te spreken over de regelmatigheid van dezelfde bijzondere opsporingsmethoden van observaties - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

- Artt. 828, 1°, en 829, 9° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0164.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verbiedt de onderzoeksgerechten het voortbestaan van de ernstige aanwijzingen van schuld te beoordelen door te verwijzen naar de resultaten van onderzoeksopdrachten die niet rechtstreeks betrekking hebben op de onder aanhoudingsbevel geplaatste inverdenkinggestelde.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Voorwaarden - Toetsing van het voortbestaan van de ernstige aanwijzingen van schuld - Resultaten van onderzoeksopdrachten met betrekking tot andere inverdenkinggestelden -

Inaanmerkingneming

- Artt. 16, §§ 1 en 5, 22, zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0163.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.20 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht oordeelt met betrekking tot de toepassing van artikel 8 Wet Europees Aanhoudingsbevel onaantastbaar of de persoon om wiens overlevering wordt verzocht en die geen Belg is, in België verblijft; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 6 juli 2016, AR P.16.0739.F, AC 2016, nr. 439; Cass. 14 juli 2009, AR P.09.1074.F, AC 2009, nr. 454; Cass. 23 december 2008, AR P.08.1803.N, AC 2008, nr. 752; Cass. 19 juli 2005, (arrest niet gepubliceerd), RW 2006-07, 210 noot E. DE BOCK; Cass 5 juli 2005, AR P.05.0896.N, AC 2005, nr. 387, RW 2006-07, 759 noot G. STESSENS; Cass. 5 oktober 2004, AR P.04.1286.N, AC 2004, nr. 456, T. Strafr. 2005, 218. A. WINANTS, "Actuele beschouwingen over het Europees aanhoudingsbevel", in Strafrecht meer...dan ooit, Die Keure, 2011, 47; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 196; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, nr. 4741; S. DEWULF, Overlevering, APR 2020, 80-82.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel - Terugkeergarantie - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle door het Hof

- Art. 8 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Krachtens artikel 6.1° Wet Europees Aanhoudingsbevel kan de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel worden geweigerd ingeval de persoon op wie het Europees aanhoudingsbevel betrekking heeft in België wordt vervolgd wegens het feit dat aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag ligt; de onderzoeksgerechten beslissen onaantastbaar of zij de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel weigeren op grond van deze facultatieve weigeringsgrond (1). (1) Cass. 6 juli 2016, AR P.16.0739.F, AC 2016, nr. 439; Cass. 26 juni 2013, AR P.13.1098.F, AC 2013, nr. 398, RDP 2013, 1187; A. WINANTS, "De doorwerking van het EU-Kaderbesluit inzake overlevering", NC 2006, 92; H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 234-236; A. WINANTS, "Actuele beschouwingen over het Europees aanhoudingsbevel", in Strafrecht meer...dan ooit, Die Keure, 2011, 41-42; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 607; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 104-106 en 132-133; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST en S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 1231-1232; S. DEWULF, Overlevering, APR, 2020, 182-184; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 2095.

- Europees aanhoudingsbevel - Facultatieve weigeringsgronden - Vervolging in België wegens een feit vermeld in het Europees aanhoudingsbevel - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle door het Hof

- Art. 6, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0073.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling van het Kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten of van de Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel krachtens artikel 15.2 van het Kaderbesluit, dringend bijkomende inlichtingen over de verjaring van de straf moet vragen wanneer het vaststelt dat het Europees aanhoudingsbevel alle bij artikel 8.1 van het Kaderbesluit voorgeschreven vermeldingen bevat, waaronder de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis en de uitgesproken straf met een duur van minstens vier maanden (1). (1) Artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel somt de gegevens op die het Europees aanhoudingsbevel moet bevatten (zie art. 8.1, c) en f), Kaderbesluit 2002/584). Daarin wordt inderdaad met name "de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis, een aanhoudingsbevel of elke andere uitvoerbare rechterlijke beslissing" vermeld, maar niet de opgave van de datum waarop de verjaring bereikt zal zijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het Europees aanhoudingsbevel geen betrekking kan hebben op de tenuitvoerlegging van een straf die volgens de wet van de verzoekende Staat is verjaard, aangezien de rechterlijke beslissing waarbij die straf is opgelegd niet meer uitvoerbaar is, maar dat het Belgische onderzoeksgerecht daarom nog niet bevoegd is om na te gaan of die verjaring is bereikt, noch verplicht is om dringend bijkomende inlichtingen te vragen. Het lijkt daarentegen wel aangewezen dat het openbaar ministerie de autoriteiten van de uitvaardigende Staat dringend raadpleegt wanneer de persoon die onder Europees aanhoudingsbevel staat geloofwaardig aanvoert dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard en derhalve niet-uitvoerbaar is volgens het recht van die Staat. "Artikel 2, § 4, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vereist niet dat het Europees aanhoudingsbevel opgave doet van de verjaringstermijn van de in de uitvaardigende Staat uitgesproken straf [maar] deze bepaling verhindert het onderzoeksgerecht niet de verjaringstermijn te beoordelen op grond van bijkomende informatie die nadien door de autoriteiten van die Staat wordt meegedeeld en aan de tegenspraak van de partijen is onderworpen." (Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683 [§ 3], en verwijzingen in noot). In die zin oordeelt het Hof dat "wanneer de autoriteiten [van de verzoekende Staat] hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het recht [van die Staat] is verjaard, het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder hoeft na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit evenmin de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser hoeft te vragen". (Cass. 8 juli 2020, AR P.20.0699.F, AC 2020, nr. 465).

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Verplichting van de onderzoeksgerechten om dringend bijkomende inlichtingen te vragen - (Geen) bijkomende vermeldingen over de verjaring van de straf volgens het recht van de uitvaardigende Staat

- Artt. 8.1 en 15.2 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel beschikt niet over een discretionaire bevoegdheid om die tenuitvoerlegging toe te kennen of te weigeren; onder voorbehoud van de door artikel 4 tot 7 Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalde verplichte of facultatieve weigeringsgronden is de tenuitvoerlegging verplicht wanneer de door die wet bepaalde voorwaarden zijn vervuld; (1) behoudens de voormelde weigeringsgronden is dit het geval wanneer het voor de tenuitvoerlegging van een straf uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel de gegevens bevat die zijn opgesomd in artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel, waaronder de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis en de uitgesproken straf, wanneer het een vrijheidsbenemende straf van minstens vier maanden is en de andere voorwaarden van de Wet Europees Aanhoudingsbevel zijn vervuld. (1) Zie Cass. 13 december 2006, AR P.06.1557.F, AC 2006, nr. 648, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; HvJ-EU 6 december 2018, C-551/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:991 [punt 41], dat uitspraak doet over een door het Hof gestelde prejudiciële vraag (Cass. 29 augustus 2018, AR P.18.0902.N, AC 2018, nr. 438; Cass. 22 januari 2019, AR P.18.0902.N, AC 2019, nr. 37), dat verwijst naar HvJ-EU 25 juli 2018, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586 [punt 41 en daarin geciteerde rechtspraak].

- *Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Bevoegdheden*

- Artt. 2 tot 7 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Noch artikel 8.1 van het Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, noch artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel, noch enige andere bepaling van het Kaderbesluit en van de wet verplichten de uitvaardigende autoriteit in het Europees aanhoudingsbevel te verduidelijken dat de bij uitvoerbaar vonnis uitgesproken straf niet is verjaard volgens het recht van de uitvaardigende Staat, en geen enkele bepaling staat de uitvoerende autoriteit toe het Europees aanhoudingsbevel niet uit te voeren wanneer het die inlichting niet bevat; (1) krachtens artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel dient het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel die tenuitvoerlegging te weigeren ingeval de straf volgens het Belgisch recht is verjaard en de Belgische gerechten bovendien bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten, betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat (2). (1) Zie Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 2086. Die wettelijke bepaling vervangt het stelsel van de enkelvoudige verjaring door dat van de dubbele verjaring (d.w.z. volgens de Belgische wet en volgens de wet van de verzoekende Staat), dat doorslaggevend was in het oude uitleveringsrecht, behalve wanneer de feiten onder de bevoegdheid van de Belgische gerechten vallen (zie S. DEWULF, "Overlevering", APR, Wolters Kluwer, 2020, nr. 182, dat verwijst naar J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Coll. Recht en Praktijk, Kluwer, 2013, nr. 138). (2) Artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel somt de gegevens op die het Europees aanhoudingsbevel moet bevatten (zie art. 8.1, c) en f), Kaderbesluit 2002/584). Daarin wordt inderdaad met name “de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis, een aanhoudingsbevel of elke andere uitvoerbare rechterlijke beslissing” vermeld, maar niet de opgave van de datum waarop de verjaring bereikt zal zijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het Europees aanhoudingsbevel geen betrekking kan hebben op de tenuitvoerlegging van een straf die volgens de wet van de verzoekende Staat is verjaard, aangezien de rechterlijke beslissing waarbij die straf is opgelegd niet meer uitvoerbaar is, maar dat het Belgische onderzoeksgerecht daarom nog niet bevoegd is om na te gaan of die verjaring is bereikt, noch verplicht is om dringend bijkomende inlichtingen te vragen. Het lijkt daarentegen wel aangewezen dat het openbaar ministerie de autoriteiten van de uitvaardigende Staat dringend raadpleegt wanneer de persoon die onder Europees aanhoudingsbevel staat geloofwaardig aanvoert dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard en derhalve niet-uitvoerbaar is volgens het recht van die Staat. “Artikel 2, § 4, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vereist niet dat het Europees aanhoudingsbevel opgave doet van de verjaringstermijn van de in de uitvaardigende Staat uitgesproken straf [maar] deze bepaling verhindert het onderzoeksgerecht niet de verjaringstermijn te beoordelen op grond van bijkomende informatie die nadien door de autoriteiten van die Staat wordt meegedeeld en aan de tegenspraak van de partijen is onderworpen.” (Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683 [§ 3], en verwijzingen in noot). In die zin oordeelt het Hof dat “wanneer de autoriteiten [van de verzoekende Staat] hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het recht [van die Staat] is verjaard, het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder hoeft na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit evenmin de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser hoeft te vragen”. (Cass. 8 juli 2020, AR P.20.0699.F, AC 2020, nr. 465).

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Uitvoerbaar vonnis - Geen vermelding in het Europees aanhoudingsbevel van de verjaring van de straf volgens het recht van de uitvaardigende Staat

- Art. 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 8.1 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

Voor zover de verwijzingsbeschikking geen onwettigheid inzake de bevoegdheid bevat, maakt ze de zaak bij de feitenrechter aanhangig; ze behoudt haar uitwerking zolang ze niet door het Hof wordt vernietigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

- Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsbeschikking

- Art. 130 Wetboek van Strafvordering

P.22.0011.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.14 AC nr. ...

De eerbiediging van het vermoeden van onschuld verbiedt het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de voorlopige hechtenis, om over de schuld van de inverdenkinggestelde uitspraak te doen; artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet laat echter toe, om de handhaving van de voorlopige hechtenis te verantwoorden, te oordelen dat de inverdenkinggestelde recidivegevaar vertoont, mits de feiten op grond waarvan het aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, niet bewezen worden verklaard; wanneer het arrest aldus de beoordeling van het recidivegevaar koppelt aan de vrees dat de eiser drugs vanuit zijn woning zou "blijven" leveren, doet het uitspraak over de echtheid van de in het aanhoudingsbevel bedoelde feiten en miskent het bijgevolg het door de eiser aangevoerde vermoeden (1). (1) In dit geval miskent het woord "blijft" het vermoeden van onschuld. "De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, mag niet vooruitlopen op de schuld van de inverdenkinggestelde; wanneer ze hem verwijt zich nog niet te hebben gebeterd, terwijl hij niet schuldig is verklaard aan de feiten waarvoor hij in verdenking is gesteld en ze niet bevoegd is om dienaangaande uitspraak te doen, miskent ze het vermoeden van onschuld van de inverdenkinggestelde" (Cass. 11 december 2019, AR P.19.1221.F, AC 2019, nr. 663, en noot M.N.B). Het OM heeft van zijn kant geconcludeerd tot de niet-ontvankelijkheid van het middel, dat zijns inziens tegen een overvloedige reden was gericht: volgens het OM volstond de andere reden, waartegen de eiser niet opkwam - namelijk de overweging dat een elektronisch toezicht "het gevaar (...) [voor collusie en het wegmaken van bewijsmateriaal] niet zou kunnen neutraliseren, aangezien hij zich aan het optreden van het gerecht zou kunnen onttrekken" - om de bekritiseerde beslissing naar recht te verantwoorden. (M.N.B.)

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Beoordeling van het recidivegevaar - Miskenning van het vermoeden van onschuld

- Artt. 16, § 1, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1465.F 8 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7 AC nr. ...

Uit artikel 5 Uitleveringswet 1874 volgt dat onmiddellijk kan worden beslist de persoon tegen wie een uitleveringsverzoek is uitgevaardigd voorlopig aan te houden, voor zover de bevoegde buitenlandse autoriteit een officieel bericht heeft verzonden, het bestaan van onverwijlde spoed is vastgesteld en het uitleveringsverzoek op het eerste gezicht wettig lijkt (1) ; behoudens de beoordeling van de onverwijlde spoed staat deze wet het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de handhaving van de hechtenis echter niet toe zijn beoordeling van de opportuniteit van deze maatregel in de plaats te stellen van de beoordeling van de verzoekende buitenlandse autoriteit (2) ; de wet staat het onderzoeksgerecht evenmin toe uitspraak te doen over de waarschijnlijkheid van de schuld van de aangehouden persoon. (1) Zie S. HENROTTE, "L'appréciation du caractère raisonnable dans la durée d'une mise sous écrou extraditionnel", noot onder Cass. 14 maart 2018, AR P.18.0212.F, RDCP, 2018, p. 1083; S. DEWULF, Extradere. Uitlevering, Europees aanhoudingsbevel & overdrachten aan het Internationaal Strafhof en de ad hoc-Tribunalen, Larcier, 2009, nrs. 155 tot 159; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 2059-2061. (2) Zie M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 2061 en p. 2063, noot 111, die verwijst naar Cass. 4 april 2000, AR P.00.0293.N, AC 2000, nr. 224, betreffende de afzonderlijke exequaturprocedure. Volgens een ministeriële omzendbrief hierover moet de voorwaarde van onverwijlde spoed vooral worden geïnterpreteerd met betrekking tot het vluchtgevaar (S. DEWULF, o.c., nrs. 155-15, die echter andere redenen vermeldt om tot het bestaan van die onverwijlde spoed te kunnen besluiten).

- Passieve uitlevering - Verzoek om uitlevering van een buitenlandse autoriteit - Voorlopige aanhouding - Voorwaarden - Beoordelingsbevoegdheid van het onderzoeksgerecht

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.21.1503.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15 AC nr. ...

Het recht van verdediging van een inverdenkinggestelde die tijdens de in artikel 21, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalde termijn inzage heeft kunnen nemen in het strafdossier, wordt niet onherroepelijk miskend door het enkele feit dat hij geen afschrift heeft kunnen nemen van het volledige dossier; wanneer een inverdenkinggestelde zich beklaagt over de miskenning van zijn recht van verdediging omdat hij geen kopie van het dossier van de voorlopige hechtenis heeft kunnen nemen, kan het onderzoeksgerecht hem ter remediëring daarvan een uitstel van de behandeling van de zaak voorstellen en kan het, indien hij dat uitstel weigert, daarmee rekening houden bij de beoordeling van de aangevoerde miskenning en het enkele feit dat het uitstel leidt tot een verlenging van de termijn van de voorlopige hechtenis, waaraan de inverdenkinggestelde niet kan worden verplicht mee te werken, doet daaraan geen afbreuk.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Recht om met eigen middelen kopie te nemen - Miskenning van het recht van verdediging - Remediëring - Wijze

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.21.0995.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.10 AC nr. ...

Het instellen van hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling kan tergend en roekeloos zijn wanneer zij het recht om dit rechtsmiddel aan te wenden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon overschrijdt (1); het enkele gegeven dat een kamer van inbeschuldigingstelling een beslissing van de raadkamer over de toepasselijke verjaringstermijn wijzigt, sluit niet uit dat er sprake kan zijn van procesmisbruik; de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er sprake is van een tergend en roekeloos hoger beroep; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig het bestaan van proceduremisbruik heeft kunnen afleiden. (1) Cass. 20 december 2017, AR P.17.0426.F, AC 2017, nr. 722, RW 2018-19, 1502 noot S. VAN OVERBEKE, "De beklaagde of inverdenkinggestelde als eiser tot schadeloosstelling in de strafprocedure: een reeds oude eend in de strafrechtelijke bijt" (1504-1508); Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N, AC 2015, nr. 33; K.I. Gent 23 april 2020, RABG 2021, 107 noot F. VAN VOLSEM, "Hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een buitenvervolgingstelling: appelleren is riskeren", 107-115. Zie ook R. VERSTRAETEN en J. HUYSMANS, "Ruimte voor een theorie van rechtsmisbruik in het strafprocesrecht?", in Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2012, 509-526.

- Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Tergend en roekeloos hoger beroep - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

P.21.1408.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.33 AC nr. ...

Indien een in België gevoerd strafonderzoek is opgestart op basis van inlichtingen die zijn bezorgd door een buitenlandse politiedienst waarbij die inlichtingen enkel worden gebruikt om verder in België op autonome wijze bewijzen te verzamelen, dan staat het aan het onderzoeksgerecht in het kader van de beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis prima facie te onderzoeken of de inverdenkinggestelde aannemelijk maakt dat die inlichtingen onregelmatig zijn verkregen en in bevestigend geval of het gebruik van die onregelmatig verkregen inlichtingen niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces van de inverdenkinggestelde dan wel indien die inlichtingen zijn verkregen in overeenstemming met het recht van die buitenlandse staat het gebruik ervan niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1) (1) Cass. 18 april 2017, AR P.16.1292.N, AC 2017, nr. 261; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Gerechtelijk onderzoek opgestart op basis van inlichtingen van een buitenlandse politiedienst - Aanvoering dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer een inverdenkinggestelde de onontvankelijkheid van de strafvordering of de nietigheid van een onderzoekverrichting of van een ingezameld element en de daaruit voortvloeiende rechtspleging aanvoert om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis rechtvaardigen, dient het onderzoeksgerecht dat niet optreedt met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een prima facie onderzoek van de opgeworpen onregelmatigheid uit te voeren (1). (1) Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53; Cass. 5 mei 2009, AR P.09.0615.N, AC 2009, nr. 295.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Aanvoering van onontvankelijkheid van de strafvordering, nietigheid van een onderzoeksverrichting of van een bewijselement - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid

- Artt. 16, § 5, 21, § 5, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1374.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.12 AC nr. ...

De artikelen 783 Gerechtelijk Wetboek (1) en 190ter Wetboek van Strafvordering (2) zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten. (1) Zie Cass. 23 februari 2011, AR P.10.1811.F, AC 2011, nr. 160: "Artikel 783 van het Gerechtelijk Wetboek is niet toepasselijk in strafzaken.". (2) Artikel 190ter (voorheen artikel 190bis) Wetboek van Strafvordering bepaalt dat "de processen-verbaal van de terechtzitting bij het dossier van het geding worden gevoegd". "In correctionele zaken en politiezaken is het opstellen van een proces-verbaal van de rechtszitting niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; het ontbreken van het proces-verbaal leidt alleen tot nietigheid van de beslissing als ze niet zélf de vereiste vermeldingen bevat tot staving van de regelmatigheid van de rechtspleging." (Cass. 26 februari 2014, AR P.13.1696.F, AC 2014, nr. 153; Cass. 1 december 2004, AR P.04.0963.F, AC 2004, nr. 580). Het Hof heeft dit ook beslist in een arrest dat uitspraak doet over het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Antwerpen (Cass. 15 maart 1988, AR 966, AC 1988, nr. 440).

- Proces-verbaal van de rechtszitting

- Art. 190ter Wetboek van Strafvordering

- Art. 783 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1370.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.20 AC nr. ...

Het staat aan het onderzoeksgerecht te oordelen of de voorwaarden voor het uitvoeren van een huiszoeking in een woning op basis van de vaststelling van heterdaad vervuld zijn; de omstandigheid dat de politie de bewoner van de woning voorafgaandelijk heeft gevraagd of hij toestemming wilde verlenen voor het uitvoeren van een huiszoeking of dat de politieambtenaren zelf twijfels zouden hebben gehad over het verenigd zijn van de voorwaarden voor de toepassing van de heterdaadprocedure zijn voor de door het onderzoeksgerecht te verrichten beoordeling niet relevant (1). (1) Over de voorwaarden van een huiszoeking op heterdaad Cass. 18 juni 2019, AR P.18.0588.N, AC 2019, nr. 378, NC 2021, 32 noot L. ARNOU; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0826.F, AC 2019, nr. 42; Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. Zie ook R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 380-381; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2021, 1119-11120; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 510-513.

- Regelmatigheid van de onderzoekshandelingen - Huiszoeking - Weigering van een huiszoeking met toestemming - Huiszoeking verricht wegens heterdaad na die weigering - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Artt. 36, 37 en 41 Wetboek van Strafvordering

P.21.1121.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.15 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep van een beklaagde tegen de beschikking van de raadkamer die hem heeft verwezen naar de correctionele rechtbank niet ontvankelijk verklaart omdat het niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en evenmin een beslissing vallend onder een van de uitzonderingsgevallen van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en is dus niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Cass. 11 maart 2008, AR P.07.1717.N, AC 2008, nr. 168.

- Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep tegen de verwijzingsbeslissing van de raadkamer wegens het bestaan van voldoende bezwaren - Ontvankelijkheid - Aard van de beslissing - Gevolg

- Artt. 135, § 2, en 420, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat hoger beroep van een beklaagde tegen de beslissing van de raadkamer om hem niet de opschorting van de uitspraak van veroordeling te verlenen onontvankelijk verklaart omdat noch artikel 135 Wetboek van Strafvordering noch artikel 4, § 2, Probatiewet daartoe in een rechtsmiddel voorzien, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en evenmin beslissingen vallend onder een van de uitzonderingsgevallen van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en is dus niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Cass. 11 maart 2008, AR P.07.1717.N, AC 2008, nr. 168; P. HOET, Opschorting, uitstel, probatie, werkstraf en elektronisch toezicht, Brussel, Larcier, 2014, nr. 88.

- Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep tegen de verwijzingsbeslissing van de raadkamer wegens het bestaan van voldoende bezwaren - Ontvankelijkheid - Aard van de beslissing - Gevolg

- Art. 4, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Artt. 135 en 420, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0769.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.5 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling onderzoekt bij het verrichten van de door artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde controle of er geen gronden zijn van verval van de strafvordering; indien de kamer daarbij vaststelt dat de strafvordering is verjaard volgt uit artikel 6 EVRM en de artikelen 61quinquies, 127 en 235bis Wetboek van Strafvordering en het recht op een eerlijk proces niet dat het onderzoeksgerecht zich bovendien moet uitspreken over de eventuele nietigheid van de onderzoekshandelingen.

- Kamer van Inbeschuldigingstelling - Onderzoek van de regelmatigheid van de rechtspleging

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

- Kamer van Inbeschuldigingstelling - Onderzoek van de regelmatigheid van de rechtspleging - Gronden van verval van de strafvordering - Verjaring van de strafvordering

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

De onderzoeksrechter stelt van de klacht met burgerlijke partijstelling een proces-verbaal op waaruit onder meer moet blijken voor welke feiten de onderzoeksrechter werd geadieerd; indien ter gelegenheid van de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter een schriftelijke klacht werd ingediend waarvan de inhoud niet of niet geheel overeenstemt met het door de onderzoeksrechter opgestelde proces-verbaal, is het dit proces-verbaal dat de draagwijdte van de klacht met burgerlijke partijstelling bepaalt en het staat de kamer van inbeschuldigingstelling te onderzoeken voor welke feiten de onderzoeksrechter is geadieerd.

- Saisine van de onderzoeksrechter - Beoordeling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Rechtsmacht

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.21.0652.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.13 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden (2). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572. (2) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404.

- Regeling der rechtspleging - Niet regelmatige oproeping inverdenkinggestelde - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen enkele bepaling verleent aan het vonnisgerecht de bevoegdheid om uitspraak te doen over de wettigheid van een verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 20 maart 2012, AR P.11.1774.N, AC 2012, nr. 183; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0556.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205. Zie ook R. VERSTRAETEN en Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p.946-947; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel& Svacina, 2019, 1301-1302; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, II, 1447-1449.

- Regeling van de rechtspleging - Verzuim - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

P.21.1188.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.19 AC nr. ...

Uit artikel 211bis Wetboek van Strafvordering volgt dat eenstemmigheid is vereist voor het appelgerecht om inzake voorlopige hechtenis een voor de aangehoudene gunstige beschikking te kunnen wijzigen en die eenstemmigheid moet ondubbelzinnig blijken uit de appelbeslissing; uit de enkele overname door de kamer van inbeschuldigingstelling van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, waarin na vermelding van die redenen, in het dictum wordt gevorderd om gelet op die redenen met eenparigheid van stemmen het hoger beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren en de voorlopige hechtenis te handhaven, kan niet worden afgeleid dat de kamer van inbeschuldigingstelling met eenparige stemmen heeft geoordeeld (1) . (1) Cass. 29 maart 1991, AR nr. 8991, AC 1990-91, nr. 407; Cass. 2 april 1985, AR nr. 8999, AC 1984-85, nr. 468.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Gunstige beschikking voor de aangehoudene - Wijziging - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0199.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.17 AC nr. ...

Artikel 19, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek verzet zich niet ertegen dat de kamer van inbeschuldigingstelling die moet beslissen over het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beslissing tot buitenvervolgingstelling van de raadkamer, oordeelt dat de aanvullende onderzoeksmaatregelen die diezelfde kamer van inbeschuldigingstelling heeft bevolen bij toepassing van de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering, gelet op gewijzigde omstandigheden, niet langer noodzakelijk zijn voor de waarheidsvinding; de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt onaantastbaar of er gewijzigde omstandigheden zijn die maken dat de bij toepassing van de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering bevolen onderzoekshandelingen niet langer noodzakelijk zijn voor de waarheidsvinding, maar het Hof gaat wel na of het onderzoeksgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Regeling van de rechtspleging - Arrest waarbij bijkomende onderzoekshandelingen worden bevolen - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep - Rechtsmacht - Mogelijkheid om uitspraak te doen over de regeling van rechtspleging - Gewijzigde omstandigheden - Gevolg

- Artt. 61quinquies en 127 Wetboek van Strafvordering

- Art. 19, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0389.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat de burgerlijke partij haar recht om in rechte op te treden heeft uitgeoefend op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgvuldig persoon en dat zij tevens de inverdenkinggestelde schade wilde berokkenen door kwaadwillig en lichtzinnig ernstige beschuldigingen tegen hem te uiten, met als enig doel de door hem ingeleide procedures met betrekking tot het kind te doen mislukken, willigt zij wettig die vordering tot schadevergoeding wegens tergende of roekeloze rechtspleging in, waarbij de in aanmerking genomen fout erin bestaat dat de burgerlijke partij de gehele strafrechtspleging als instrument heeft gebruikt om de inverdenkinggestelde schade toe te brengen in het kader van een burgerlijk geschil (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 529.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Tergende of roekeloze rechtspleging - Toekenning van schadevergoeding aan de inverdenkinggestelde - Fout van de burgerlijke partij die erin bestaat de strafrechtspleging te hebben gebruikt als instrument om de inverdenkinggestelde schade toe te brengen in het kader van een burgerlijk geschil

- Artt. 159, 191, 212 en 347 Wetboek van Strafvordering

P.21.1170.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.17 AC nr. ...

De raadkamer en, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling moeten ervoor zorgen dat in het kader van de rechtspleging die voor hen wordt gevoerd met het oog op de uitspraak over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel, het recht van verdediging van de betrokken persoon wordt nageleefd en dat hij daadwerkelijk de rechten kan uitoefenen die uit de Wet Europees Aanhoudingsbevel alsook uit het kaderbesluit 2002/584/JAI van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel voortvloeien; wanneer de gezochte persoon voor het onderzoeksgerecht aanvoert dat de schriftelijke verklaring van zijn rechten hem niet vóór zijn verhoor werd overhandigd door de onderzoeksrechter, dient dat gerecht te onderzoeken of dit verzuim, gesteld dat het is bewezen, werd hersteld in een latere stand van de rechtspleging of dat er uit de omstandigheden van de zaak volgt dat, ondanks het aangevoerde verzuim, de belanghebbende van zijn rechten kennis heeft gekregen en die rechten daadwerkelijk heeft kunnen uitoefenen.

- Tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel - Recht van verdediging - Controle door de onderzoeksgerechten - Geen overhandiging van de verklaring van rechten vóór het verhoor door de onderzoeksrechter

- Art. 10/1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Onder voorbehoud van de door de Wet Europees Aanhoudingsbevel opgesomde verplichte of facultatieve weigeringsgronden, dienen de onderzoeksgerechten aan het Europees aanhoudingsbevel uitvoering te verlenen wanneer de door de voormelde wet bepaalde voorwaarden vervuld zijn; uit geen enkele bepaling volgt dat die gerechten de tenuitvoerlegging van het bevel kunnen weigeren of de vrijlating van de betrokken persoon moeten bevelen wanneer de onderzoeksrechter hem met schending van voormeld artikel 10/1 de schriftelijke verklaring van zijn rechten niet vóór zijn verhoor heeft overhandigd.

- Tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond van de tenuitvoerlegging - Geen overhandiging van de verklaring van rechten vóór het verhoor door de onderzoeksrechter

- Art. 10/1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1124.F 1 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210901.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de vreemdeling aanvoert dat, ondanks het afleveren van een nieuwe titel, het beroep zijn voorwerp behoudt omdat de onwettigheid van de eerste opsluiting zich op identieke wijze aan de basis van de tweede opsluiting bevindt, is het onderzoeksgerecht verplicht om op dit verweer te antwoorden (1). (1) Zie Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1318.N, AC 2018, nr. 50; Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324.

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidscontrole - Nieuwe titel van hechtenis - Verweer dat een onwettigheid aanvoert die voor de twee beslissingen tot vrijheidsberoving geldt - Verplichting om te antwoorden

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidscontrole - Nieuwe titel van hechtenis - Verweer dat een onwettigheid aanvoert die voor de twee beslissingen tot vrijheidsberoving geldt - Verplichting om te antwoorden

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0760.N 7 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210707.VAK.1 AC nr. ...

Uit de artikelen artikel 29, tweede lid, en 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat wanneer het onderzoeksgerecht kennis neemt van het beroep dat de vreemdeling krachtens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet heeft ingesteld tegen een vrijheidsberovende maatregel, op een ogenblik dat de geldigheidsduur van die maatregel is verstreken maar er een beslissing tot verlenging is genomen, het bij de beoordeling van de wettigheid van de opsluiting de regelmatigheid dient na te gaan van de beslissing tot verlenging; dergelijke beslissing tot verlenging van een vrijheidsberovende maatregel maakt evenwel geen nieuwe zelfstandige maatregel van vrijheidsberoving uit, zodat het onderzoeksgerecht in dat geval gehouden blijft ook de wettigheid van de verlengde maatregel na te gaan (1). (1) Cass. 6 januari 2010, AR P.09.1756.F, AC 2010, nr. 7.

- Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Controle door het onderzoeksgerecht - Beoordeling van de wettigheid van de opsluiting - Beslissing tot verlenging - Geen zelfstandige maatregel - Gevolg

- Artt. 29 en 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0808.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.27 AC nr. ...

Ingeval van hoger beroep tegen een beslissing van de raadkamer die een Europees aanhoudingsbevel uitvoerbaar verklaart moet de kamer van inbeschuldigingstelling overeenkomstig artikel 17, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel uitspraak doen binnen de vijftien dagen bij wege van een met redenen omklede beslissing, na het horen van de procureur-generaal en de betrokkene bijgestaan of vertegenwoordigd door zijn advocaat en dient zij daarbij de verificaties te verrichten omschreven in artikel 16, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H. D . BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale,9e éd., 2021, la Charte, t.II, pp. 2117-2120.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel - Buitenlands Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Hoger beroep tegen de beslissing tot uitvoerbaarverklaring - Artikelen 16, § 1, en 17, § 4 Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Art. 17, § 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 16, § 1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.1217.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de nietigheid van de verwijzing heeft vastgesteld, moet ze, krachtens het haar door artikel 215 Wetboek van Strafvordering toegekende evocatierecht, zelf beslissen over het al dan niet bestaan van voldoende bezwaren (1). (1) Cass. 29 januari 2003, AR P.02.1368.F, AC 2003, nr. 64.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Nietigheid van de beschikking tot verwijzing

- Art. 135, § 2, en 215 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de raadkamer de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen zonder vast te stellen dat er bezwaren zouden bestaan, vormt dergelijk verzuim een nietigheidsgrond van de beschikking tot verwijzing.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Beschikking tot verwijzing - Verzuim om het bestaan van voldoende bezwaren vast te stellen - Nietigheidsgrond van de beschikking

- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.21.0664.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling een middel dat bij conclusie door de vreemdeling werd aangevoerd te beantwoorden door te verwijzen naar gegevens uit de conclusie van de tegenpartij, voor zover die verwijzing met voldoende nauwkeurigheid geschiedt; de verwijzing naar die redenen houdt in dat het rechtscollege de relevantie ervan ten aanzien van het haar voorgelegde verweer heeft erkend (1). (1) Noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces noch een schending van een verdragsbepaling of van een wettelijke bepaling kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht, bij het motiveren van zijn beslissing die het hoger beroep gegrond verklaart dat de Belgische Staat heeft ingesteld tegen een beschikking die het verzoek van de vreemdeling tot invrijheidstelling heeft toegewezen, de redenen van het advies van het openbaar ministerie verklaart over te nemen" (Cass. 8 januari 2020, AR P.19.1302.F, AC 2020, nr. 17; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.1601.F, AC 2013, nr. 544). Evenzogoed, in strafzaken – waar het openbaar ministerie zeker een partij is, zoals in deze zaak de Staat een partij is, – "verplicht geen enkele wettelijke bepaling de kamer van inbeschuldigingstelling ertoe om in haar arrest de redenen van de vordering van het openbaar ministerie weer te geven die zij verklaart over te nemen" (Cass. 6 februari 2008, AR P.07.1533.F, AC 2008, nr. 88). De eiser heeft verwezen naar volgende redenen uit een arrest van het Hof van Cassatie van Frankrijk: "Attendu que, pour rejeter les demandes de M. X..., l'arrêt se borne, au titre de sa motivation, à reproduire sur tous les points en litige, à l'exception de quelques adaptations de style, les conclusions d'appel de M. Y... et de la société HDI; Qu'en statuant ainsi, par une apparence de motivation pouvant faire peser un doute légitime sur l'impartialité de la juridiction, la cour d'appel a violé les [articles 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 455 du Code de procédure civile]" (Cass. (FR), 3ème ch. civ., 29 oktober 2015, nrs. 14-15455 en 14-18872). Het OM heeft evenwel erop gewezen dat, in deze zaak, het arrest de appelconclusie van de Belgische Staat niet op alle geschilpunten overneemt maar op de welomlijnde punten die het aanwijst. Het OM heeft hieruit afgeleid dat in de veronderstelling dat het Hof van oordeel zou zijn dat het zich moet aansluiten bij het rechtsbeginsel dat uit die buitenlandse rechtspraak voortvloeit, dat beginsel hier niet van toepassing lijkt.

- Vreemdelingen - Vasthouding - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van redenen die in de conclusie van de tegenpartij zijn vermeld - Wettigheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Krachtens artikel 72 Vreemdelingenwet kan de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting voorafgaan; die bepaling, die ertoe strekt het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel te waarborgen, schendt artikel 47 van het Handvest Grondrechten EU niet.

- Vreemdelingen - Vasthouding - Toezicht - Recht van de raadsman van de vreemdeling om het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank te raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting voorafgaan - Bestaanbaarheid met artikel 47 Handvest Grondrechten EU

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer de minister, met toepassing van artikel 74, eerste lid, Vreemdelingenwet, de verlenging van de opsluiting of de vasthouding van de vreemdeling binnen vijf werkdagen bij verzoekschrift moet aanhangig maken voor de raadkamer van de verblijfplaats van de vreemdeling in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen, opdat deze uitspraak zou doen over de wettigheid van de verlenging, gaat die termijn in op de dag waarop de verlenging van de vasthouding van de vreemdeling uitwerking heeft en niet op de datum van de verlengingsbeslissing.

- Vreemdelingen - Vasthouding - Verlenging - Aanhangigmaking voor de raadkamer bij door de minister ingesteld verzoekschrift binnen vijf werkdagen na de verlenging - Aanvang van de termijn

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0703.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.12 AC nr. ...

Enkel tegen arresten en vonnissen waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd kan cassatieberoep worden ingesteld ; het arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen de beschikking van de raadkamer die zijn verzoek tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden ongegrond verklaart, en dat beslist dat het voormelde verzoek niet ontvankelijk is, aangezien het niet op de griffie werd neergelegd, maar enkel per e-mail is verzonden, vormt geen hechtenistitel; derhalve is het cassatieberoep tegen een dergelijk arrest niet ontvankelijk.

- Voorlopige hechtenis - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Verzoek van de inverdenkinggestelde tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden - Afwijzing - Hoger beroep - Arrest dat het verzoek niet-ontvankelijk verklaart - Beslissing die geen hechtenistitel vormt

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0663.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de bevoegdheid van het onderzoeksgerecht wordt bepaald door de verblijfplaats van de vreemdeling overeenkomstig artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet, dient daaronder begrepen te worden de plaats waar hij effectief woont op het ogenblik waarop de administratieve maatregel wordt genomen en niet die waarvan de vreemdeling verklaart er daarna zijn verblijfplaats te willen vestigen; het feit dat de vasthouding van de vreemdeling wordt verlengd met toepassing van artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, heeft daarop geen invloed (1). (1) Cass. 12 september 2012, AR P.12.1502.F, AC 2012, nr. 460.

- Raadkamer - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Criterium van de verblijfplaats van de vreemdeling

- Art. 71, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0245.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.9 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer met een niet-bestreden beschikking heeft geoordeeld dat de zaak niet in staat van wijzen is om de rechtspleging te regelen, heeft zij haar rechtsmacht over dit geschilpunt uitgeput en zij kan op die beslissing niet terugkomen, behoudens indien het onderzoek werd vervolledigd of in geval van gewijzigde omstandigheden; niet vereist is dat de beide situaties zich voordoen en evenmin wordt de rechtsmacht van de raadkamer om de rechtspleging te regelen gehinderd door het feit dat het onderzoek anders wordt vervolledigd of de omstandigheden anders zijn gewijzigd dan vermeld in haar eerdere beschikking (1). (1) Zie Cass. 17 april 2012, AR P.11.2059.N, AC 2012, nr. 234.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Niet-bestreden beschikking waarbij geoordeeld werd dat de zaak niet in staat van wijzen is - Beschikking die rechtsmacht over dit geschilpunt uitput - Gevolg - Mogelijkheid om opnieuw uitspraak te doen over hetzelfde geschilpunt - Voorwaarden

P.21.0274.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.2 AC nr. ...

Een arrest dat uitspraak doet over het beroep dat een verzoeker tot opheffing van een opsporingshandeling overeenkomstig artikel 28sexies, § 4, Wetboek van Strafvordering heeft ingesteld bij de kamer van inbeschuldigingstelling, is geen eindarrest in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109, Cass. 5 november 2013, AR P.13.0834.N, AC 2013, nr. 579, Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265, Cass. 3 april 2007, AR P.07.01324.N, AC 2007, nr. 169, Cass. 9 januari 2007, AR P.06.1430.N, AC 2007, nr. 13, Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164, Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584.

- Kamer van Inbeschuldigingstelling - Verzoek tot opheffing van een opsporingshandeling - Hoger beroep - Beslissing van de Kamer van Inbeschuldigingstelling - Geen eindbeslissing - Voorziening - Ontvankelijkheid

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 28sexies, § 4 Wetboek van Strafvordering

Het arrest dat oordeelt dat de Belgische gerechtelijke autoriteiten krachtens artikel 3 Strafwetboek bevoegd zijn voor de vervolging van de misdrijven die het voorwerp uitmaken van het onderzoek aangezien de in België en in het buitenland te situeren feiten een ondeelbaar geheel vormen en het volstaat dat één van de constitutieve bestanddelen in België is gelokaliseerd, neemt met dat oordeel, ondanks het gebruik van het begrip bevoegdheid, geen beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109, Cass. 5 november 2013, AR P.13.0834.N, AC 2013, nr. 579, Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265, Cass. 3 april 2007, AR P.07.01324.N, AC 2007, nr. 169, Cass. 9 januari 2007, AR P.06.1430.N, AC 2007, nr. 13, Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164, Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584.

- Kamer van Inbeschuldigingstelling - Verzoek tot opheffing van een opsporingshandeling - Hoger beroep - Kamer van Inbeschuldigingstelling - Geschil inzake bevoegdheid - Beslissing met betrekking tot de rechtsmacht van de Belgische gerechtelijke autoriteiten

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Strafwetboek

P.20.1020.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat a) de burgerlijke rechtsvordering slechts samen met een ontvankelijke strafvordering bij de strafrechter aanhangig kan worden gemaakt, b) een op een misdrijf gebaseerde burgerlijke rechtsvordering die bij het vonnisgerecht aanhangig wordt gemaakt op een ogenblik dat de strafvordering met betrekking tot dat misdrijf nog niet is verjaard, niet verjaart totdat hierover definitief uitspraak is gedaan, ook al is tijdens de procedure voor het vonnisgerecht de verjaring van de strafvordering ingetreden en c) wanneer het vonnisgerecht oordeelt dat de strafvordering op het ogenblik van de verwijzing naar het vonnisgerecht reeds vervallen was door verjaring, het geen rechtsmacht meer heeft om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering , ook al dateert de burgerlijke partijstelling van vóór het verval van de strafvordering; de omstandigheid dat de verjaring van de strafvordering op het ogenblik van de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht door dat laatste gerecht niet werd of nog niet kon worden vastgesteld maar slechts ingevolge de beslissing van het vonnisgerecht is komen vast te staan, doet aan het bovenstaande geen afbreuk (1) (2). (1) Cass. 7 september 2016, AR P.16.0362.F, AC 2016, nr. 462; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 en Cass. 7 maart 1995, AR P.94.1289.N, AC 1995, nr. 138. Zie J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 238; F. DERUYCK, "De burgerlijke vordering voor de strafrechter: een status quaestionis aan de hand van de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie", in CBR Jaarboek 2010-11, Intersentia, 2011, 395; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Maklu, 2012, 229; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1173, 1230 en 1234; G.F. RANIERI, "Le sort de l'action civile, en cas de prescription de l'action publique acquise, à la suite d'une disqualification, après la constitution de partie civile entre les mains du juge d'instruction mais avant l'ordonnance de renvoi", R.D.P. 2016, 711; O. MICHIELS en G. FALQUE, Principes de procédure pénale, Larcier, 2019, 117; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 918. (2) Cass. 23 maart 2016, AR P.15.1445.F, AC 2016, nr. 208, R.D.P. 2016, 708 noot G.F. RANERI; Cass. 28 september 2010, AR P.09.1598.N, AC 2010, nr. 553. Zie R. VERSTRAETEN, De burgerlijke partij en het gerechtelijk onderzoek, Maklu, 1990, 64-65; J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 238; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1230-1231; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 918; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 331.

- Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsbeschikking - Verjaring van de strafvordering - Gevolg voor de burgerlijke rechtsvordering

- Artt. 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0099.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer, bij de regeling van de rechtspleging, nalaat uitspraak te doen over een telastlegging of over feiten die bij de onderzoeksmagistraat aanhangig zijn gemaakt, wordt dat verzuim niet bestraft met de nietigverklaring van de beschikking, maar wordt het hersteld door een nieuwe rechtsdagbepaling van de zaak voor de raadkamer om haar in staat te stellen volledige uitspraak te doen door, indien nodig, een aanvullende beschikking uit te vaardigen (1). (1) Zie Cass. 26 september 2007, AR P.07.0978.F, AC 2007, nr. 438, aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 991, noot 172; Cass. 29 mei 2001, AR P.01.0502.N, AC 2001, nr. 318 (een dergelijk verzuim houdt geen buitenvervolgingstelling in); Cass. 10 augustus 1998, AR P.98.1095.F, AC 1998, nr. 365 (wanneer de raadkamer geen uitspraak heeft gedaan ten aanzien van alle inverdenkinggestelden). In hoofdzaak heeft het OM geconcludeerd dat, gesteld dat het middel gegrond is, het cassatieberoep met toepassing van artikel 420 Wetboek van Strafvordering niet ontvankelijk is in zoverre het werd ingesteld tegen een beslissing die niet in laatste aanleg is gewezen, aangezien artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering met name toestaat om hoger beroep in te stellen tegen een verwijzingsbeschikking in geval van verzuim; zie Cass. 13 september 2005, AR P.05.0705.N, AC 2015, nr. 431; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 189.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Verslag van de onderzoeksrechter - Verwijzingsbeschikking - Verzuim om te beslissen over een telastlegging of over feiten die bij de onderzoeksmagistraat aanhangig zijn gemaakt - Herstel - Rechtspleging

- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.21.0319.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.12 AC nr. ...

Het in het artikel 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957 (1) bepaalde specialiteitsbeginsel kan niet zijn aangetast wanneer de feiten waarvoor de uitlevering door de verzoekende Staat werd gevraagd, anders worden gekwalificeerd in de Staat die deze uitlevering heeft toegestaan (2). (1) Wet van 22 april 1997 houdende instemming met: a) Europees Verdrag betreffende de uitlevering, opgemaakt te Parijs op 13 december 1957 (...), BS 22 november 1997. (2) Zie, in het licht van artikel 6 Uitleveringswet 1833, artikel 1 Uitleveringswet 1874, en de artikelen 2.1 en 10.2.c van de Overeenkomst van 27 februari 1959 betreffende uitlevering tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, Cass. 15 februari 2006, AR P.05.1594.F, AC 2006, nr. 96 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas. ("pour satisfaire à la condition de double incrimination, il n'est pas exigé que la qualification des faits soit identique dans les deux pays: il suffit que les faits tombent sous le coup de la loi pénale aux termes des deux législations, peu importe leur qualification"); concl. van toenmalig advocaat-generaal DUINSLAEGER, vóór Cass. 18 mei 2010, AR P.10.0468.N, AC 2010, nr. 344; Cass. 8 mei 2001, AR P.01.0392.N, AC 2001, nr. 262; Cass. 22 juni 1994, AR P.94.0719.F, AC 1994, nr. 327. Het OM heeft erop gewezen dat het eerste middel het feit en de kwalificatie ervan door elkaar haalt (zie Cass. 15 februari 2006, voormeld). Wat betreft de begrippen passieve en actieve uitlevering, zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 2043 en p. 2137.

- Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Actieve uitlevering - Uitvoerbaarverklaring - Specialiteitsbeginsel - Omschrijving van de feiten in de aangezochte Staat die de uitlevering heeft toegestaan - Invloed

- Art. 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957

P.20.1120.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.6 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of een oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade aannemelijk is, met andere woorden of het aannemelijk is dat die schade zich ook zonder dat feit zou hebben voorgedaan zoals ze zich in concreto heeft voorgedaan; het Hof gaat wel na of het onderzoeksgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die geen verband ermee houden of met het begrip oorzakelijk verband onverenigbaar zijn (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239.

- Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof.

- Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof.

Hij die beweert te zijn benadeeld door een misdaad of een wanbedrijf, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, de omvang ervan en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf; wel moet de beweerde benadeelde, wil zijn burgerlijke-partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken (1). (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239, NC 2020, 476; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0895.N, AC 2018, nr. 128; Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285; Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.1191.F, AC 2011, nr. 576, JLMB 2012, 449 noot N. COLETTE-BASECQZ; Cass. 18 januari 2011, AR P.10.1252.N, AC 2011, nr. 50; Cass. 26 oktober 2010, AR P.09.1662.N, AC 2010, nr. 632; Cass. 3 april 2007, AR P.07.0041.N, AC 2007, nr. 168; Cass. 11 februari 2003, AR P.02.0394.N, AC 2003, nr. 94; Cass. 8 oktober 2002, AR P.02.0419.F, AC 2002, nr. 516, NJW 2002, 499 noot M. DE SWAEF, RW 2003-04, 297 noot A. VANDEPLAS, T. Strafr. 2003, 294 noot R. VERSTRINGHE; Cass. 21 september 1999, AR P.99.0743.N, AC 1999, nr. 475; Cass. 21 december 1993, AR P.93.1353.N, AC 1993, nr. 539, RW 1993-94, 777. Zie S. VAN OVERBEKE, "Strafrechtelijke gevolgen van een onontvankelijke burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter", RW 2008-09, 1458-1465; F. DERUYCK, "De burgerlijke vordering voor de strafrechter: een status quaestionis aan de hand van de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie", in CBR Jaarboek 2010-11, Intersentia, 2011, 385-387; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 2012, 220-222; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 200; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1240-1241; S. VERHELST, De rol van het slachtoffer in het straf(proces)recht, Intersentia, 2014, 195-229; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 914; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 722-729.

- Regeling der rechtspleging - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

- Regeling der rechtspleging - Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

Weliswaar moet de beweerde benadeelde op het moment van zijn klacht met burgerlijke-partijstelling nog niet het bewijs leveren van het oorzakelijk verband tussen zijn schade en de aangeklaagde feiten, maar moet hij dat verband slechts aannemelijk maken; daartoe volstaat evenwel niet zijn loutere bewering dat hij is benadeeld door feiten die beantwoorden aan een misdaad of een wanbedrijf en die hij aan een derde verwijt, dergelijke bewering bindt het onderzoeksgerecht niet en ontslaat het niet van de plicht om, zelfs ambtshalve, na te gaan of er tussen de aangeklaagde feiten en de beweerde schade een voldoende aannemelijk oorzakelijk verband bestaat om op grond daarvan een gerechtelijk onderzoek naar die feiten te verantwoorden.

- Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Loutere bewering van benadeling door een misdaad of wanbedrijf - Toezicht van het onderzoeksgerecht op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling

- Regelmatigheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling - Aannemelijk maken van het oorzakelijk verband tussen het aangeklaagde feit en de beweerde schade - Loutere bewering van benadeling door een misdaad of wanbedrijf - Toezicht van het onderzoeksgerecht op de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling

P.21.0358.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.24 AC nr. ...

Een in eerste aanleg begane onregelmatigheid bij de beoordeling van het recidivegevaar kan worden rechtgezet doordat bij de behandeling in hoger beroep aan die onregelmatigheid is verholpen; de kamer van inbeschuldigingstelling is in voorkomend geval niet verplicht vast te stellen dat de raadkamer de voorlopige hechtenis niet had mogen handhaven en de onmiddellijke invrijheidstelling van de betrokkene te bevelen.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beoordeling van het recidivegevaar - Onregelmatigheid bij de beoordeling in eerste aanleg - Rechtzetting bij de behandeling in hoger beroep - Draagwijdte

P.20.1012.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.16 AC nr. ...

Behoudens toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering kan het onderzoeksgerecht bij de regeling van de rechtspleging slechts oordelen over feiten die bij dit onderzoeksgerecht aanhangig zijn gemaakt; wanneer blijkt dat de onderzoeksrechter, al dan niet naar aanleiding van een aanvullende klacht met burgerlijke partijstelling, nog gelast is met andere feiten, die nog niet bij het onderzoeksgerecht aanhangig zijn gemaakt, verplicht geen enkele wetsbepaling het onderzoeksgerecht om het dossier met betrekking tot die andere feiten naar de procureur des Konings te verwijzen.

- Regeling van de rechtspleging - Feiten die niet bij het onderzoeksgerecht aanhangig zijn - Andere feiten waarmee de onderzoeksrechter gelast is - Beoordeling

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering

Het openbaar ministerie dat bij toepassing van artikel 135, § 1, Wetboek van Strafvordering hoger beroep kan instellen tegen alle beschikkingen van de raadkamer, kan dit hoger beroep beperken tot bepaalde onderdelen van een dergelijke beschikking; wanneer de raadkamer oordeelt dat er eensdeels geen redenen voorhanden zijn om een inverdenkinggestelde wegens bepaalde feiten naar het vonnisgerecht te verwijzen maar dat er anderdeels wel redenen voorhanden zijn om die inverdenkinggestelde wegens andere feiten naar het vonnisgerecht te verwijzen, is op het loutere hoger beroep van het openbaar ministerie tegen die beslissing tot verwijzing, de beslissing tot buitenvervolgingstelling niet aan het oordeel van de kamer van inbeschuldigingstelling onderworpen en de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling het door het openbaar ministerie in hoger beroep bestreden gedeelte van de beschikking van de raadkamer tenietdoet, doet hieraan geen afbreuk.

- Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Beperking van het hoger beroep - Saisine van de kamer van inbeschuldigingstelling - Vernietiging

- Art. 135, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering over het toezicht op de regelmatigheid van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethode observatie is bindend voor de vonnisrechter; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling naar aanleiding van dit toezicht een bij conclusie aangevoerd verweer beantwoordt over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethode, is de rechter ten gronde aan wie datzelfde verweer wordt voorgelegd, niet gehouden hierop te antwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Controle bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

P.20.1234.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.11 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf te zijn benadeeld, kan zich op grond van artikel 63 Wetboek van Strafvordering voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, haar omvang en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf; evenwel moet de beweerde benadeelde, wil zijn burgerlijke-partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken (1); de enkele omstandigheid dat de belastingadministratie wacht met de behandeling van het bezwaarschrift van een belastingplichtige over verschuldigde vennootschapsbelastingen totdat de strafrechter zich heeft uitgesproken over een klacht met burgerlijke-partijstelling van de belastingplichtige tegen derden die valse verklaringen zouden hebben afgelegd, die een impact zouden kunnen hebben op de betwisting over de verworpen beroepskosten van die belastingplichtige, verplicht het onderzoeksgerecht niet ervan uit te gaan dat die verklaringen bepalend zijn voor de uitslag van de fiscale administratieve betwisting; evenmin belet de omstandigheid dat de belastingadministratie nog geen uitspraak heeft gedaan over het bezwaarschrift van de belastingplichtige, dat het onderzoeksgerecht op grond van de aan dat gerecht voorgelegde gegevens oordeelt dat de klager geen reële en persoonlijke schade ingevolge de aangeklaagde valsheden aannemelijk maakt omdat het onwaarschijnlijk is dat die valsheden de beoordeling van het fiscale geschil zullen beïnvloeden. (1) Cass. 21 april 2020, AR P.19.1274.N, AC 2020, nr. 239; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0895.N, AC 2018, nr. 128; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285; Cass. 3 april 2017, AR P.07.0041.N, AC 2007, nr. 168.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regelmatigheid van de procedure - Ambtshalve toezicht - Klacht met burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Aannemelijk maken van reële en persoonlijke schade - Klacht over valse verklaringen van derden in een fiscale procedure - Ontbreken van een uitspraak van de belastingadministratie op moment van de uitspraak van het onderzoeksgerecht - Impact van de beweerde valse verklaringen op de uitslag van de fiscale procedure - Bewijswaarde van andere gegevens van het strafdossier

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.21.0151.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.14 AC nr. ...

Indien een inverdenkinggestelde bij toepassing van artikel 35 Voorlopige Hechteniswet in vrijheid wordt gesteld onder de voorwaarde tegen een bepaalde datum een bepaalde handeling te stellen, dan belet het gegeven dat deze voorwaarde niet werd opgeheven of gewijzigd binnen de termijn om die handeling te stellen, het onderzoeksgerecht aan wie wordt gevraagd de voorwaarde alsnog op te heffen of te wijzigen geenszins om van die vordering kennis te nemen; de voorwaarde, voor zover de geldigheidsduur ervan tijdig werd verlengd, blijft immers, ook als de erin opgelegde handeling door de inverdenkinggestelde niet is verricht, bestaan en behoudt haar uitwerking (1). (1) Eiser heeft op 6 januari 2021 bij de raadkamer een verzoekschrift ingediend tot opheffing van zes voorwaarden die hem werden opgelegd op 27 oktober 2020, voor een periode van drie maanden, in het kader van een gerechtelijk onderzoek wegens mensenhandel en inbreuken op het Sociaal Strafwetboek. De onderzoeksrechter had eiser in vrijheid gesteld mits naleving van zes voorwaarden, waarvan de eerste twee voorwaarden (over regularisatie van sociale verplichtingen) op een specifieke datum moesten vervuld zijn (op verschillende data begin november 2020). Eiser voerde in beroepsconclusie onder meer aan dat hij de eerste twee opgelegde voorwaarden onmogelijk kon naleven, om reden dat hij voor bepaalde vennootschappen geen beslissing kon nemen. Het bestreden arrest stelde dat eiser alleen de opheffing, wijziging of vrijstelling van vrijheid onder voorwaarden kon vragen binnen de termijn die was gesteld voor de naleving ervan. Bij niet-naleving van die verstreken voorwaarden dient de onderzoeksrechter volgens het arrest het gevolg te bepalen, overeenkomstig artikel 38 Wet Voorlopige Hechtenis. Ook de overige vier voorwaarden konden volgens het arrest niet meer worden opgeheven, omdat ze onlosmakelijk samenhangen met de eerste twee voorwaarden. Artikel 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis bepaalt dat de onderzoeksrechter ?in de loop van het gerechtelijk onderzoek' één of meer nieuwe voorwaarden kan opleggen of reeds opgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opheffen, wijzigen of verlengen, of ervan vrijstelling kan verlenen (M. FRANCHIMONT, A. MASSET en A. JACOBS, Manuel de procédure pénale, Brussel, Larcier, 2012, 729; Ph. DAENINCK, "Praktische gids voorlopige hechtenis", Kluwer, 2020, 121; M. DECRAMER, "Vrijheid onder voorwaarden", in Handboek voor de advocaat-stagiair 2019-20, Kluwer, 2020, 62-64). Bovendien kan de verdachte opheffing, vrijstelling of wijziging van nog geldende voorwaarden vragen bij verzoekschrift aan de raadkamer (art. 36, §1, vierde lid, Wet Voorlopige Hechtenis) of, zonder enig rechtsmiddel, aan de onderzoeksrechter. De wet bepaalt niet dat op het moment van zijn verzoekschrift de verdachte nog in staat moet zijn aan de opgelegde voorwaarde(n) te voldoen. De vaststelling dat een opgelegde voorwaarde is miskend, tijdens de maximale termijn van drie maanden (verlengbaar), kan voor de onderzoeksrechter of het onderzoeksgerecht een reden zijn om een aanhoudingsbevel uit te vaardigen (art. 38, §2 Voorlopige Hechteniswet, zie S. SNACKEN, "La liberté sous conditions", in La détention préventive (ed. B. DEJEMEPPE), Brussel, Larcier, 1992, 38; S. DE MOOR, "De vrijheid onder voorwaarden", in De voorlopige hechtenis, (ed. B. DEJEMEPPE en D. MERCKX), Diegem, Kluwer, 2000, 275; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 1235; Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2020, 123; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2021, 1142) of om de voorwaarde te evalueren, in die zin dat de maatregel in de loop van het gerechtelijk onderzoek wordt opgeheven, aangepast of dat daarvan vrijstelling wordt verleend, overeenkomstig art. 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis (In die zin R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 647). Deze herzieningsbevoegdheid van een reeds verstreken voorwaarde, binnen de geldigheidsduur van andere na te leven voorwaarden, wordt in het arrest verduidelijkt. (BDS)

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van een reeds verstreken voorwaarde - Uitwerking van de voorwaarde - Beoordeling

- Artt. 35 en 36, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.1348.F 27 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210127.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 15, §§ 1 en 5, van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, kan de inbewaringstelling van een persoon met het oog op zijn verwijdering slechts worden gehandhaafd gedurende de periode waarin de verwijderingsprocedure loopt en met de vereiste zorgvuldigheid wordt uitgevoerd; het redelijke vooruitzicht dat de verwijdering tot een goed einde kan worden gebracht, moet dus nog steeds bestaan op het ogenblik dat het nationale gerecht de wettigheid van de bewaring onderzoekt (1). (1) Cass. 10 juni 2020, AR P.20.0603.F, AC 2020, nr. 387; zie HvJ (gr. k.) 30 november 2009, Kadzoev, C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741, §§65-67; HvJ 14 mei 2020, Országos e.a., C-924/19 en C-925/19, ECLI:EU:C:2020:367, § 27.

- Vreemdelingen - Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing - Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0033.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.10 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de rechter zijn beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis en de redelijkheid ervan geheel of grotendeels grondt op redenen die zijn ontleend aan eerdere rechterlijke beslissingen over de voorlopige hechtenis volgt niet dat zijn beslissing daardoor niet zou getuigen van een noodzakelijke individualisering of zou getuigen van een automatisme dat niet verenigbaar is met het uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis; het is noodzakelijk maar voldoende dat de rechter onderzoekt of op het ogenblik van zijn beslissing er nog voldoende redenen zijn die een handhaving van de voorlopige hechtenis verantwoorden en of de duur van die hechtenis nog steeds redelijk is, hij kan daarbij oordelen dat redenen die reeds eerder in aanmerking werden genomen om de voorlopige hechtenis te handhaven, nog steeds actueel zijn (1); het staat aan het onderzoeksgerecht te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak onder meer wat betreft de aard en de complexiteit van de feiten, de houding van de inverdenkinggestelde en de houding van de met opsporing belaste instanties (2), het door artikel 5.3 EVRM gewaarborgde recht van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd om binnen een redelijke termijn te worden berecht, is miskend; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0980.N, AC 2020, nr. 632; Cass. 16 april 2019, AR P. 19.0343.F, AC 2019, nr. 234; Cass. 11 maart 2014, AR P.14.0377.N, AC 2014, nr. 195; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr. 117; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638. (2) Cass. 6 juli 2010, AR P.10.1095.N, AC 2010, nr. 475; Cass. 25 juni 2008, AR P.08.0963.F, AC 2008, nr. 400; Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003, nr. 280. Zie Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2015, 136.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motiveringsplicht - Redelijke termijn - Individualisering van de beslissing - Overname van redenen van vorige beslissingen - Uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis - Beoordeling - Wettigheidscontrole door het Hof

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0956.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan niet, in het kader van de loutere controle van de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis, de strafvervolging niet-ontvankelijk verklaren in een eindbeslissing zonder artikel 235bis Wetboek van Strafvordering toe te passen, dat, in het kader van het ambtshalve onderzoek van de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en met het oog op een goede rechtsbedeling, voorschrijft het debat te heropenen, alle partijen op te roepen en een debat op tegenspraak te houden, opdat in hetzelfde arrest over de voormelde controle uitspraak kan worden gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21; het Hof heeft in een soortgelijke zaak, in twee opeenvolgende arresten, allereerst de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel vastgesteld, in zoverre het was gericht tegen de beslissing over de voorlopige hechtenis waarin de invrijheidsstelling van de verweerder werd bevolen, en voor het overige de behandeling van de zaak uitgesteld tot na de verstrijkdatum van de bij artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van twee maanden voor de neerlegging van de memorie, en heeft vervolgens het bestreden arrest vernietigd in zoverre het uitspraak doet over de regelmatigheid van de strafvordering (Cass. 23 december 2020 en 3 maart 2021, AR P.20.1247.F, niet gepubliceerd). (M.N.B.)

- Toezicht op de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis - Ambtshalve toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindbeslissing

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

Tegen de eindbeslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die, in het kader van het onderzoek van de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis, de strafvervolging niet-ontvankelijk verklaart, staat cassatieberoep open (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21.

- Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindbeslissing - Beslissing waartegen cassatieberoep openstaat

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.20.1319.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.11 AC nr. ...

Noch artikel 16 Voorlopige Hechteniswet noch enige andere wetsbepaling voorzien erin dat het verzuim de advocaat van de inverdenkinggestelde te horen in zijn opmerkingen betreffende het uitvaardigen van een aanhoudingsbevel wordt gesanctioneerd met het onregelmatig verklaren van het uitgevaardigde aanhoudingsbevel en met de onmiddellijke invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde; het staat aan het onderzoeksgerecht ingeval van een dergelijk verzuim te oordelen of gelet op de concrete omstandigheden van de zaak dit het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar heeft aangetast.

- Handhaving voorlopige hechtenis - Verzuim om de raadsman te horen in zijn opmerkingen betreffende het uitvaardigen van een aanhoudingsbevel - Taak van het onderzoeksgerecht

- Art. 16, § 2, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.1289.N 29 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.14 AC nr. ...

Buiten de gevallen van artikelen 152 Wetboek van Strafvordering en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, is een geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat ter griffie per fax is ingediend, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd of hernomen, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden, ongeacht de benaming of vorm van dat geschrift (1); die regel geldt ook voor de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis. (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0777.N, AC 2007, nr. 663; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189. Zie I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 17-25.

- Voorlopige hechtenis - Geschrift met middelen ingediend per fax ter griffie - Geen neerlegging van het geschrift op de terechtzitting - Geen herneming van de middelen in het geschrift - Motiveringsplicht

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De schriftelijke vordering die de procureur-generaal neemt ter gelegenheid van het hoger beroep tegen een beslissing inzake de handhaving van de voorlopige hechtenis is geen conclusie waarop de rechter moet antwoorden; de kamer van inbeschuldigingstelling moet dan ook niet antwoorden op daarin opgenomen middelen tot staving van de vordering van de procureur-generaal.

- Voorlopige hechtenis - Middelen opgenomen in de vordering van de procureur-generaal - Motiveringsplicht - Omvang

---

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering is enkel de kamer van inbeschuldigingstelling belast met de controle op de regelmatigheid en op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de controle op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie heeft uitgevoerd, bindt haar beslissing het vonnisgerecht; hieruit volgt dat het vonnisgerecht niet bevoegd is om de regelmatigheid van de beslissingen van het onderzoeksgerecht rechtstreeks of onrechtstreeks te onderzoeken of te beoordelen (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.09.0079.N, AC 2009, nr. 169, §§ 7 tot 9; Rev. dr. pén. crim. 2009, p. 1040, noot A. MASSET, "Les méthode particulière de recherche: chasse gardée pour le gardien"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 864, al. 2.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Exclusieve bevoegdheid - Bevoegdheden van het vonnisgerecht - Bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Controle op de regelmatigheid van de toepassing ervan

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

P.20.1159.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat zich op basis van informatie die het dossier bevat en die door de partijen werd voorgelegd voldoende voorgelicht acht over de draagwijdte van de regelgeving in de uitvaardigende staat is niet verplicht aanvullende informatie in te winnen bij de uitvaardigende staat alvorens zich uit te spreken over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 5° Wet Europees aanhoudingsbevel; uit het enkele feit dat in bepaalde rechtsleer vragen worden gesteld over de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende staat met een EVRM-bepaling volgt niet dat het onderzoeksgerecht daarover noodzakelijkerwijze aanvullende informatie moet inwinnen.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Onderzoek naar de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende lidstaat met het EVRM - Informatie in het dossier en aangebracht door de partijen - Inwinnen van informatie bij de uitvaardigende lidstaat

Het onderzoeksgerecht oordeelt bij de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat te weerleggen; die beoordeling heeft enkel betrekking op het concrete geval van de persoon tegen wie het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en niet op andere gevallen (1). (1) Cass. 28 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212. Zie M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 86-104. Specifiek over de verenigbaarheid van de Zweedse regels over voorlopige hechtenis met artikel 5 EVRM zie HvJ 12 december 2019, zaak PPU, C-625/19, §51-53, www.curia.europa.eu

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van grondrechten - Kennelijk gevaar van aantasting grondrechten - Beoordeling

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Uit de artikelen 5.1.c en 5.3 EVRM volgt dat een rechterlijke autoriteit dient te oordelen of rekening houdend met deze verdragsbepalingen en de nationale regelgeving een voorlopige hechtenis wettig en noodzakelijk is en blijft, alsook of de duur van die hechtenis nog wel redelijk is; een stelsel waarbij het loutere feit van een verdenking wegens een bepaald misdrijf verplicht tot voorlopige hechtenis is strijdig met deze bepalingen, maar uit deze bepalingen volgt niet dat een verdachte over een absoluut recht op vrijlating onder voorwaarden of tegen een borgsom moet beschikken.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de wettigheid, noodzaak en redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 5.1.c en 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.1163.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.15 AC nr. ...

De feiten van de lijst van artikel 5, §2, Wet Europees Aanhoudingsbevel zijn niet strafrechtelijk omschreven, maar moeten generisch of criminologisch worden beschouwd, dus als een strafrechtelijk domein of een categorie van strafbare feiten; tot de strafbare feiten die in die lijst worden omschreven als de illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen behoren bijgevolg ook het stellen van voorbereidende handelingen met het oog op de aanmaak, de verkoop, de levering of de illegale verschaffing van een in artikel 2bis, §1, Drugswet bedoelde stof, met het oog op het verbouwen van planten waaruit deze stoffen kunnen worden getrokken, zoals strafbaar gesteld door artikel 2bis, § 6, Drugswet; de omstandigheid dat deze feiten in België werden strafbaar gesteld na de inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel doet daaraan geen afbreuk.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Dubbele incriminatie - Lijst van artikel 5, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Categorie van strafbare feiten - Handel in verdovende middelen - Voorbereidende handelingen - Strafbaarheid van feiten gepleegd na inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Artt. 2bis, §§ 1 en 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 5, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.20.0881.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.5 AC nr. ...

De onderzoeks- en vonnisgerechten kunnen slechts beslissen tot internering indien cumulatief aan de voorwaarden bepaald in artikel 9 Interneringswet is voldaan en die voorwaarden om te interneren zijn niet verschillend naargelang het onderzoeksgerecht dan wel het vonnisgerecht oordeelt (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

- Internering - Voorwaarden

- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de bepaling van artikel 5.1.e) EVRM volgt dat de vrijheidsberoving van een geesteszieke slechts gerechtvaardigd is indien blijkt dat andere minder ernstige maatregelen in overweging zijn genomen en ontoereikend zijn bevonden om het individueel of publiek belang te beschermen maar deze verdragsbepaling verhindert niet dat het onderzoeksgerecht beslist tot de internering indien aan de wettelijk bepaalde voorwaarden is voldaan en het vervolgens aan de kamer voor bescherming van de maatschappij staat om te bepalen op welke wijze de veiligheidsmaatregel concreet zal worden uitgevoerd en in het bijzonder of vrijheidsberoving daarbij noodzakelijk is; uit de verdragsbepaling volgt geenszins dat de interneringsbeslissing zou voorbehouden zijn aan een rechtscollege dat ook straffen met probatie-uitstel of een autonome probatiestraf kan opleggen (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

- Internering - Vrijheidsberoving - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1143.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.9 AC nr. ...

Aan de substantiële vormvereiste van ondervraging door de onderzoeksrechter voorafgaand aan de verlening van een bevel tot aanhouding mag worden voorbijgegaan indien overmacht de onderzoeksrechter belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen en er is overmacht indien een gebeurtenis, die door de onderzoeksrechter niet kon worden voorzien, de voorafgaande ondervraging volstrekt onmogelijk maakt binnen de termijn om een bevel tot aanhouding te verlenen; het staat aan de onderzoeksrechter en vervolgens de onderzoeksgerechten bij het regelmatigheidsonderzoek van het aanhoudingsbevel onaantastbaar te oordelen of overmacht de onderzoeksrechter heeft belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen (1). (1) Cass. 10 april 2012, AR P.12.0584.N, AC 2012, nr. 222.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Niet-nakoming wegens overmacht - Beoordeling van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel

In strafzaken moet de conclusie blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd, zodat een geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, ter griffie per fax is ingediend, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, geen schriftelijke conclusie is waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 2 juni 2020, AR P.20.0560.N, AC 2020, nr.351; Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 12 maart 1986, AR nr. 4758, AC 1985-86, nr. 446; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, 768-771.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip - Indiening op de griffie per fax - Draagwijdte

P.20.1051.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.15 AC nr. ...

Indien stukken die door hun aard niet of moeilijk aan het strafdossier kunnen worden toegevoegd, als overtuigingsstuk worden neergelegd ter griffie van de correctionele rechtbank, staat het aan de inverdenkinggestelde of zijn raadsman en aan het onderzoeksgerecht om, zo dit zulks nodig acht, om de overlegging van dat stuk te verzoeken (1). (1) Zie Cass. 24 december 1996, AR P.96.1620.N, AC 1996, nr. 527.

- Handhaving voorlopige hechtenis - Overtuigingsstuk - Overlegging

Indien ter gelegenheid van de behandeling van de zaak voor de kamer van inbeschuldigingstelling blijkt dat het dossier dat aan het onderzoeksgerecht wordt voorgelegd of waarvan de inverdenkinggestelde en zijn raadsman kennis hebben kunnen nemen, onvolledig is dan wel dat zij geen kennis hebben kunnen nemen van een overtuigingsstuk dat werd neergelegd ter griffie van het gerecht in eerste aanleg, kan een eventuele miskenning van de rechten van de inverdenkinggestelde worden geremedieerd door in te gaan op het voorstel de behandeling van de zaak uit te stellen opdat alsnog kennis kan worden genomen van het ontbrekende stuk; die regel die tot gevolg kan hebben dat de kamer van inbeschuldigingstelling geen uitspraak kan doen binnen de termijn van 15 dagen als bedoeld door artikel 30, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet houdt geen schending in van artikel 5 EVRM noch van enig andere bepaling noch een miskenning van enig recht; indien de inverdenkinggestelde weigert om een dergelijke uitstel te verzoeken en dus de remediëring van een eventuele miskenning van rechten zelf onmogelijk maakt, kan de kamer van inbeschuldigingstelling de zaak beoordelen zonder dat van de bedoelde stukken kennis wordt genomen (1). (1) Zie Cass. 9 juni 2020, AR P.20.0611.N, AC 2020, nr. 383; Cass. 2 oktober 1996, AR P.96.1256.F, AC 1996, nr. 349; Cass. 11 maart 1992, AR nr. 9779, AC 1991-92, nr. 363.

- Handhaving voorlopige hechtenis - Onvolledig dossier - Geen kennisname ontbrekende stukken - Herstel rechten van verdediging - Weigering voorstel tot uitstel

- Art. 30, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 5 EVRM, de artikelen 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, § 3, en § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, alsmede het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, volgt dat het onderzoeksgerecht dat heeft te beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis in beginsel uitspraak moet doen op grond van een volledig dossier (1); een volledig dossier is een dossier is dat alle stukken van het onderzoek bevat die verband houden met de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde en waarover de onderzoeksrechter beschikt (2); uit bovengemelde verdrags- en wetsbepalingen volgt ook de inverdenkinggestelde kennis kan nemen van dit volledig dossier zoals het ter inzage wordt gelegd met het oog op behandeling door de raadkamer en van de nieuwe stukken voor wat betreft de behandeling door de kamer van inbeschuldigingstelling (3). (1) Cass. 29 juli 2008, AR P.08.1153.F, AC 2008, nr. 429; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0466.F, AC 2006, nr. 20; Cass. 30 december 1997, AR P.97.1650.F, AC 1997, nr. 581; Cass. 8 januari 1991, AR nr. 5199, AC 1990-1991, nr. 232. (2) Zie Cass. 24 april 2018, AR P.18.0419.N, AC 2018, nr. 265; Cass. 13 mei 2014, AR P.14.0768.N, AC 2014, nr. 341; Cass. 9 augustus 2011, AR P.11.1401.F, AC 2011, nr. 441; Cass 14 juli 2009, AR P.09.1076.N, AC 2009, nr. 457; Cass. 26 februari 2008, AR P.08.0285, T.Strafrecht, 2008/6, 460, met noot. (3) Zie Cass. 1 oktober 2013, AR P.13.1561.N, AC 2013, nr. 492; Cass. 21 maart 2007, AR P.07.0310.F, AC 2007, nr. 149; Cass. 5 januari 2000, AR P.99.1874.F, AC 2000, nr. 10; Cass. 13 juli 1999, AR P.99.0954.N, AC 1999, nr. 415; Cass. 4 mei 1994, AR P.94.0556.F, AC 1994, nr. 217.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Mededeling van het dossier aan de inverdenkinggestelde - Verplichting

- Artt. 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, §§ 3 en 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Handhaving voorlopige hechtenis - Volledigheid dossier

- Artt. 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, §§ 3 en 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0944.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.17 AC nr. ...

De Belgische onderzoeksgerechten hebben geen rechtsmacht om in het kader van de tenuitvoerlegging van het uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel de wettigheid en regelmatigheid van dit bevel te beoordelen; die beoordeling komt de rechter van de uitvaardigende staat toe.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Regelmatigheid van het Europees aanhoudingsbevel - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

P.20.0358.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering kan tegen de beslissingen inzake bevoegdheid onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld; zijn met name beslissingen inzake bevoegdheid, de arresten en vonnissen die uitspraak doen over een door de partijen opgeworpen geschil betreffende de bevoegdheid van de rechter om kennis te nemen van een voor hem gebrachte vordering (1); wanneer er voor de kamer van inbeschuldigingstelling een debat plaatsvindt over de bevoegdheid van die kamer om uitspraak te doen over een door het openbaar ministerie ingediend verzoek tot bekrachtiging van een verruimde minnelijke schikking, is het arrest dat beslist dat de appelrechters daartoe niet bevoegd zijn, een beslissing inzake bevoegdheid en kan hiertegen dus onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld in de zin van voormeld artikel 420, tweede lid, 1° (2). (1) Zie Cass. 13 september 2017, AR P.17.0307.F, AC 2017, nr. 466; Cass. 19 januari 2005, AR P.04.1515.F, AC 2005, nr. 39; Cass. 7 juni 1994, AR P.94.0628.N, AC 1994, nr. 293; concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. vóór Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.0897.F, Pas. 2018, nr. 598; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. I, p. 950. (2) In tegenstelling tot, met name, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarmee ze, na aanneming van verzachtende omstandigheden, de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank beveelt (Cass. 8 juni 2016, RG P.16.0562.F, AC 2016, nr. 385, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.).

- Verruimde minnelijke schikking in strafzaken - Verzoek tot bekrachtiging ingediend door het openbaar ministerie - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling dat ze daartoe niet bevoegd is - Beslissing inzake bevoegdheid - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 8 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 216bis, § 2, en 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 216bis, § 2, achtste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling niet bevoegd is om het proportionaliteitsonderzoek van de voorgestelde minnelijke schikking in strafzaken te verrichten indien het hoger beroep waarvan ze kennisneemt hem dat niet opdraagt; het hoger beroep waarmee de inverdenkinggestelde noch een nietigheid van het vooronderzoek, noch een onregelmatigheid in de beschikking tot verwijzing, noch een grond van niet-ontvankelijkheid of van verval van de strafvordering aanvoert, en bijgevolg niet ontvankelijk is, verleent de kamer van inbeschuldigingstelling niet de bevoegdheid om de bezwaren te beoordelen en derhalve evenmin om het daaraan verbonden proportionaliteitsonderzoek te verrichten; de toekenning van die bevoegdheden kan niet voortvloeien uit de enkele omstandigheid dat een partij, ook al is die partij het openbaar ministerie, de uitoefening ervan heeft gevorderd (1). (1) Wanneer, met andere woorden, een hoger beroep niet ontvankelijk is in het licht van artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering, wordt het dat evenmin wanneer, na het hoger beroep van de beklaagde tegen de verwijzingsbeschikking, een verruimde minnelijke schikking wordt getroffen. Bovendien, en in tegenstelling tot wat de eiser aanvoerde, volgt hier niet uit dat het openbaar ministerie niet bevoegd zou zijn om op eigen initiatief een dergelijke minnelijke schikking te treffen, maar wel dat het bodemgerecht waarbij de beschikking tot verwijzing rechtsgeldig aanhangig is gemaakt, in dergelijk geval de instantie is die bevoegd is om uitspraak te doen over de wettigheid van die schikking en om deze in voorkomend geval te bekrachtigen, nadat de kamer van inbeschuldigingstelling de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep tegen die beschikking heeft vastgesteld.(M.N.B.)

- Kamer van inbeschuldigingstelling die kennisneemt van een niet-ontvankelijke hoger beroep - Verzoek tot bekrachtiging van een verruimde minnelijke schikking in strafzaken - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling om het proportionaliteitsonderzoek van de voorgestelde minnelijke schikking te verrichten

- Artt. 135, § 2, en 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.20.0322.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.22 AC nr. ...

De in artikel 447, derde lid, Strafwetboek, bepaalde schorsing van de vordering wegens laster neemt slechts een einde op het ogenblik dat de strafrechter definitief heeft beslist over de strafvervolging betreffende de aangetijgde feiten; die bepaling belet het onderzoeksgerecht niet de buitenvervolgingstelling te bevelen voor het wanbedrijf van laster als er voor het voor laster vereiste kwaadwillig opzet geen bezwaren voorhanden zijn, aangezien het oordeel betreffende de waarachtigheid van de aangetijgde feiten die beslissing niet kan beïnvloeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Buitenvervolgingstelling - Laster - Onderzoek naar de waarachtigheid van de beweerde feiten - Kwaadwillig opzet - Beoordeling

- Art. 447, derde lid Strafwetboek

P.20.0680.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.24 AC nr. ...

Daar de voorlopige hechtenis de uitzondering is en de redenen die haar rechtvaardigen mettertijd hun relevantie kunnen verliezen, vereist de beoordeling van de vraag of de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid een nauwkeurig, geactualiseerd en geïndividualiseerd onderzoek van de feitelijke gegevens (1). (1) Cass. 16 april 2019, AR P.19.0343.F, AC 2019, nr. 234; Cass. 15 januari 2015, AR P.15.0025.N, AC 2015, nr. 35; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.F, AC 2004, nr. 114; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr. 117.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Opdracht - Feitelijke gegevens - Beoordeling - Nauwkeurig onderzoek

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling die op onderscheiden tijdstippen dient te oordelen over de voorlopige hechtenis de redenen van de vordering van het openbaar ministerie over te nemen, voor zover er rekening wordt gehouden met de noodzakelijke individualisering en het evolutief en uitzonderlijk karakter van de voorlopige hechtenis; aan deze vereiste wordt geen afbreuk gedaan door het loutere feit dat de nieuwe handhavingstitel de motivering van eerdere beslissingen overneemt en geen melding maakt van nieuwe elementen of gegevens (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie - Overname van redenen van eerdere beslissingen

P.20.0626.F 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2F.9 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3.c EVRM, 14.3, d) IVBPR, 23, 2°, en 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de inverdenkinggestelde onmogelijk kon worden uitgehaald om zich voor haar in persoon te verdedigen, maar integendeel aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een akte van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of duidelijkheid biedt (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

- Verschijning ter rechtszitting - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0529.N 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2N.6 AC nr. ...

Alle procespartijen hebben het recht voor de onderzoeksgerechten conclusies te nemen en uit de artikelen 127, 135 en 233 Wetboek van Strafvordering volgt dat de onderzoeksgerechten die de rechtspleging regelen, verplicht zijn daarop te antwoorden.; in strafzaken kan een conclusie ook mondeling worden genomen voor zover de vordering, exceptie of verweer een schriftelijke neerslag vindt in het proces-verbaal van de rechtszitting of in de rechterlijke beslissing (1). (1) Cass. 16 januari 1990, AR nr. 3322, AC 1989-90, nr. 304.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Conclusie - Mondelinge conclusie - Draagwijdte

P.20.0603.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2F.22 AC nr. ...

Uit artikel 15, §§ 1 en 5, van de "Terugkeerrichtlijn" 2008/115/EG blijkt dat de vasthouding van de persoon met het oog op zijn verwijdering slechts kan worden gehandhaafd gedurende de periode waarin de verwijderingsprocedure aan de gang is en met de vereiste zorgvuldigheid wordt uitgevoerd; op het ogenblik dat het nationale rechtscollege de wettigheid van de vasthouding onderzoekt, moet dus nog steeds de reële mogelijkheid bestaan dat de verwijdering tot een goed einde kan worden gebracht (1); hieruit volgt dat de vraag of er al dan niet een redelijk vooruitzicht op verwijdering bestaat, niet enkel door de administratie mag worden beantwoord op het ogenblik dat ze de maatregel neemt, maar ook door de rechterlijke macht op het ogenblik dat ze de wettigheid van die beslissing onderzoekt; niets verbiedt het onderzoeksgerecht bijgevolg om een administratieve beslissing van vrijheidsberoving geldig te verklaren, zelfs als die beslissing niets zegt over het vooruitzicht op verwijdering, op grond dat dit vooruitzicht op het ogenblik van de beslissing wel degelijk bestond en op het ogenblik van het onderzoek van die beslissing nog steeds bestaat (2). (1) Zie HvJ (gr. k.) 30 november 2009, C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741, Kadzoev, § 65-67; HvJ 14 mei 2020, C-924/19 en C-925/19, ECLI:EU:C:2020:367, Országos e.a., § 278. (2) Zie, inzake de vasthouding op grond van artikel 44septies, § 1, Vreemdelingenwet, Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0445.F, AC 2020, nr. 273 (tweede middel, niet gepubliceerd, eerste onderdeel) : "de appelrechters hebben aldus melding gemaakt van de concrete omstandigheden op grond waarvan, op het ogenblik van de beslissing waarop zij toezicht moeten houden, kon worden geoordeeld dat de verwijdering van de eiser binnen een redelijke termijn kon plaatsvinden, en van het ontbreken van aanwijzingen waaruit zou blijken dat die maatregel niet meer zou kunnen worden uitgevoerd binnen een dergelijke termijn, d.i. de termijn die de wet toestaat om de vreemdeling met het oog op die uitvoering vast te houden".

- Vreemdelingen - Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing - Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0598.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.12 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht beoordeelt bij de handhaving van de voorlopige hechtenis voor een feit omschreven als inbreuk op artikel 328bis Strafwetboek of er in het licht van de concrete dossiergegevens ernstige aanwijzingen zijn dat het gaat om een ongevaarlijke stof die de indruk geeft gevaarlijk te zijn; die beoordeling vereist niet noodzakelijk dat de stof die werd verspreid, wordt getest of dat hij die de stof heeft verspreid, wordt getest.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verspreiden van ongevaarlijke stoffen - Indruk wekken van gevaarlijke stoffen - Geen test van de stof

P.20.0611.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.14 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de motivering van het onderzoeksgerecht bestaat in de overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie en er door de inverdenkinggestelde stukken werden neergelegd op de terechtzitting die het openbaar ministerie daardoor noodzakelijkerwijze in zijn vordering niet kan hebben betrokken, volgt niet dat het onderzoeksgerecht blijk geeft van een automatisme dat onverzoenbaar is met de noodzakelijke individualisering van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Overname van redenen vordering OM - Indiening van een stuk door de verdediging - Individualisering voorlopige hechtenis

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0345.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.12 AC nr. ...

De afstand zonder berusting van een cassatieberoep houdt in dat er niet in de bestreden beslissing wordt berust en er op een later tijdstip alsnog cassatieberoep kan worden ingesteld; een arrest dat het hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer waarbij de opschorting van de uitspraak van veroordeling wordt gelast onontvankelijk wordt verklaard wegens laattijdigheid is een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zodat de afstand op een dwaling berust en niet wordt verleend (1). (1) Cass. 7 september 1994, AR P.94.0381.F, AC 1994, nr. 361; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, 1530-1531, nr. 3948.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat het hoger beroep tegen een beslissing van de raadkamer wegens laattijdigheid onontvankelijk verklaart - Cassatieberoep - Afstand - Aard van de beslissing - Dwaling

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0560.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.13 AC nr. ...

Alle procespartijen hebben het recht voor de onderzoeksgerechten conclusies te nemen en uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de onderzoeksgerechten op regelmatig neergelegde conclusies moeten antwoorden.; in de rechtspleging voor de onderzoeksgerechten moet de conclusie blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd, zodat een geschrift dat blijkens de vermeldingen van de beslissing door een partij of zijn advocaat tijdens het debat aan het onderzoeksgerecht is overgelegd, dat door de voorzitter en de griffier voor gezien is getekend en waarin een middel wordt aangevoerd tot staving van een eis, verweer of exceptie, moet worden beschouwd als een schriftelijke conclusie, zelfs als het niet door de partij of haar advocaat is ondertekend (1). (1) Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 12 maart 1986, AR nr. 4758, AC 1985-86, nr. 446; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, 768-771.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0471.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.13 AC nr. ...

Volgens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet kan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving genomen met toepassing van artikel 7 Vreemdelingenwet tegen die maatregel beroep instellen door een verzoekschrift in te dienen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank van zijn verblijfplaats in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen; onder verblijfplaats in de zin van artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet wordt verstaan de plaats waar de vreemdeling effectief woont op het ogenblik waarop de bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving wordt genomen en niet de plaats van de instelling waar hij als gevolg van die beslissing wordt vastgehouden terwijl onder plaats waar de vreemdeling werd aangetroffen in de zin van artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet, moet worden begrepen de plaats waar de vreemdeling tegen wie een maatregel van bestuurlijke vrijheidsberoving wordt genomen is onderschept maar dat is niet de plaats waar de vreemdeling na een oproeping door de dienst Vreemdelingenzaken is naar toe gegaan, of de plaats waar hij zich bevindt op het ogenblik van de beslissing van bestuurlijke vrijheidsberoving, of de plaats van de instelling waar de vreemdeling als gevolg van de beslissing tot bestuurlijke vrijheidsberoving wordt vastgehouden; indien evenwel een vreemdeling op het ogenblik waarop de beslissing tot bestuurlijke vrijheidsberoving wordt genomen, is opgesloten in een gevangenis krachtens een voorlopige hechtenis-beslissing of ter uitvoering van een straf, dan is die gevangenis een plaats waar hij wordt aangetroffen en desgevallend zijn verblijfplaats (1). (1) Over het begrip verblijfplaats zie Cass. 12 september 2012, AR P.12.1502.F, AC 2012, nr. 460; Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1165.N, AC 2010, nr. 484; Cass. 26 november 2008, AR P.08.1616.F, AC 2008, nr. 674- over het begrip plaats van aantreffen zie Cass. 30 november 2016, AR P.16.1140.F, AC 2016, nr. 689 en concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in de Pas.; Cass. 21 september 2010, AR P.10.1490.N, AC 2010, nr. 536.

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Plaats waar de vreemdeling wordt aangetroffen

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Verblijfplaats

P.20.0445.F 6 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht de onderzoeksgerechten die van een verzoekschrift kennisnemen met toepassing van artikel 71 Vreemdelingenwet, om in hun beslissing melding te maken van de door hun toegepaste bepalingen van de procedurewetten.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de hechtenis - Motivering - Vermelding van de bepalingen van de procedurewetten

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0459.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.11 AC nr. ...

Indien voor het onderzoeksgerecht wordt aangevoerd dat inzake voorlopige hechtenis de ernstige aanwijzingen van schuld zijn afgeleid uit een huiszoeking waarvan de regelmatigheid niet blijkt, dan kan het onderzoeksgerecht de regelmatigheid van de huiszoeking beoordelen op basis van een gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel, voor zover de inverdenkinggestelde niet heeft betwist dat de inhoud van die kopie, die fax of dat e-mailbericht overeenstemt met het origineel.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Huiszoeking - Beoordeling van de regelmatigheid van de huiszoeking - Gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel - Draagwijdte

P.19.1274.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.1 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf benadeeld te zijn, kan zich op grond van artikel 63, Wetboek van Strafvordering, voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen , zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, haar omvang en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf, maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijke partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken; bij die beoordeling dient het onderzoeksgerecht dat over de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling oordeelt, rekening te houden met de concrete feiten voorwerp van de klacht met burgerlijke partijstelling en niet met de abstracte misdrijfomschrijvingen; het onderzoeksgerecht oordeelt in beginsel op een onaantastbare wijze in feite of de schade die de benadeelde beweert te hebben geleden aannemelijk is, wat het kan afleiden uit zijn vaststelling dat de beweerde benadeelde geen schade heeft geleden of heeft kunnen lijden omdat de aangevoerde schade niet reëel noch persoonlijk is en het Hof gaat enkel na of het onderzoeksgerecht uit de door hem vastgestelde feitelijke gegevens geen gevolgen trekt die er geen verband mee houden of met het begrip schade onverenigbaar zijn (1). (1) Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beoordeling

P.20.0077.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.1 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden. (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572.

- Regeling der rechtspleging - Niet regelmatige oproeping inverdenkinggestelde - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen enkele bepaling verleent aan het vonnisgerecht de bevoegdheid om uitspraak te doen over de wettigheid van een verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 20 maart 2012, AR P.11.1774.N, AC 2012, nr. 183; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205. Zie ook R. VERSTRAETEN en Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2014, 1211-1212; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p.946-947; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST en S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 1264.

- Regeling der rechtspleging - Verzuim - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

P.20.0350.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.10 AC nr. ...

Uit het arrest C-66 van 17 juli 2008 (Szymon Kozlowski) van het Hof van Justitie (1) van de Europese Unie volgt dat zelfs als aan de voorwaarden is voldaan van de facultatieve weigeringsgrond voor de uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of veiligheidsmaatregel, namelijk dat 1°de betrokkene Belg of ingezetene is of in België verblijft en 2° de bevoegde Belgische autoriteiten zich ertoe verbinden die straf of veiligheidsmaatregel ten uitvoer te leggen overeenkomstig de Belgische wetgeving, het onderzoeksgerecht niet verplicht is om de bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren; het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (2). (1) HvJ 17 juli 2008, Szymon Koslowski, C-66/108, www.curia.europa.eu. (2) Cass. 1 december 2015, AR P.15.1501.N, AC 2015, nr. 719. Zie ook Zie H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, nr. 216-217, p. 115-116 en S. DEWULF, Overlevering, in APR, Mechelen Kluwer 2020, nr. 132, p. 117-120.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Facultatieve weigeringsgrond - Betrokkene is ingezetene in België of verblijft in België - Rechtmatig belang - Beoordeling - Redenen

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

P.20.0189.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.6 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet onderzoekt de raadkamer en, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en bevelen ze, indien dat niet het geval is, de invrijheidstelling van de vreemdeling jegens wie die maatregelen zijn genomen; die gerechten zijn niet bevoegd om zich enkel uit te spreken over de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke een vreemdeling niet meer wordt vastgehouden, wanneer hetzij de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge een nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving die losstaat van die waartegen het bij die gerechten aanhangig gemaakte beroep gericht is (1), hetzij de vreemdeling in vrijheid is gesteld (2), gerepatrieerd (3) of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming (4). (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. (2) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. (3) Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. (4) Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Noch artikel 5.4 EVRM (1) noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces, waaronder het beginsel van de wapengelijkheid, staan eraan in de weg dat de wetgever het passender acht dat, zolang de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge de maatregel van vrijheidsberoving waartegen zijn beroep is gericht, het wettigheidstoezicht op de vasthouding wordt verricht door de raadkamer en door de kamer van inbeschuldigingstelling die spoedig uitspraak moeten doen overeenkomstig, in de regel, de wettelijke bepalingen inzake de voorlopige hechtenis, terwijl, wanneer de vreemdeling in vrijheid is gesteld of niet langer ingevolge die titel wordt vastgehouden, de vaststelling van de mogelijke onwettigheid van de ondergane vasthouding en de vraag betreffende de vergoeding van de door die vasthouding veroorzaakte schade, krachtens artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis, aan de gewone gerechten toebehoren; aangezien de eiser het recht heeft om de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, die werd bevolen door de eerder tegen hem uitgevaardigde titel, en de vergoeding te verkrijgen van de door die vasthouding geleden schade, is de beslissing volgens welke het tegen die maatregel voor de onderzoeksgerechten ingestelde beroep geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de voormelde verdragsbepalingen en het voormelde beginsel (2). (1) Art. 5.4 EVRM bepaalt dat “eenieder wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is”; art. 5.5 EVRM bepaalt dat “eenieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, recht heeft op schadeloosstelling”. (2) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702.Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. “Dublin III”-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 213; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De op grond van artikel 27, § 3, Vreemdelingenwet gewezen beslissing tot opsluiting van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen en die niet binnen de vastgestelde termijn hieraan gehoor heeft gegeven, verlengt de oorspronkelijke, op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet genomen maatregel niet maar maakt een autonome titel van vrijheidsberoving uit die losstaat van de voorgaande beslissing; wanneer de oorspronkelijke maatregel het voorwerp uitmaakt van het beroep waarover de appelrechters uitspraak hebben gedaan, heeft het cassatieberoep tegen hun beslissing bijgevolg geen bestaansreden meer (1). (1) Zie (ook wat betreft § 2 van het arrest), gewezen op dezelfde dag, Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, met voetnoten. De eiser beroept zich in zijn antwoord op de mondelinge conclusie van het OM dus ten onrechte op het arrest van het EHRM, 18 februari 2020, Makdoudi t. België, nr. 12848/15, dat betrekking heeft op de termijn om uitspraak te doen over de wettigheid van de hechtenistitel van een vreemdeling, wiens beroep nog wel een bestaansreden had.

- Vreemdelingen - Beslissing tot handhaving op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet - Beroep - Weigering om aan de verwijdering mee te werken - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op grond van artikel 27, § 3, vreemdelingenwet - Autonome titel - Cassatieberoep dat geen bestaansreden meer heeft

- Artt. 7 en 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een beklaagde in het gerechtelijk onderzoek dat voortduurt na zijn verwijzing, verdacht wordt van feiten die verwant zijn of lijken te zijn met deze waarvoor hij is verwezen, impliceert niet dat het om dezelfde feiten gaat, de zaak voor het vonnisgerecht niet in staat van wijzen is, dat de beklaagde voor dat gerecht zijn recht van verdediging niet te volle kan uitoefenen of dat hij nog voorwerp zal uitmaken van een tweede vervolging (1). (1) Zie concl. OM.

- Regeling der rechtspleging - Verwijzing van een deel van de feiten - Voorzetting van het onderzoek voor andere feiten - Recht op tegenspraak van de beklaagde - Beoordeling van de feitenrechter

- Artt. 127, 130, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Regeling der rechtspleging - Verwijzing van een deel van de feiten - Voorzetting van het onderzoek voor andere feiten - Recht op tegenspraak van de beklaagde - Beoordeling van de feitenrechter

- Artt. 127, 130, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0320.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20 AC nr. ...

Artikel 2, §4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat het Europees aanhoudingsbevel melding maakt van het tijdstip van het misdrijf waarvoor het Europees aanhoudingsbevel wordt uitgevaardigd; de gegevens die in het Europees aanhoudingsbevel moeten worden opgenomen zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en het volstaat dat het bevel zo is opgesteld dat dit het onderzoeksgerecht in staat stelt te oordelen of de wettelijk bepaalde voorwaarden voor tenuitvoerlegging zijn vervuld (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1818-1819; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 41-44.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 2, § 4, 5° - Gegevens van het Europees aanhoudingsbevel - Tijdstip waarop het misdrijf is gepleegd - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Art. 2, § 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 VEU en het onderzoeksgerecht beoordeelt in feite of er een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten bestaat in de zin van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en of de gegevens het vermoeden van eerbiediging van die rechten door de uitvaardigende staat weerleggen; het onderzoeksgerecht beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en wanneer het van oordeel is dat de persoon wiens overlevering wordt gevraagd, niet aannemelijk maakt dat er een kennelijk gevaar bestaat voor een aantasting van zijn fundamentele rechten, is het niet verplicht de betrokkene te verzoeken om daarover nadere gegevens te verstrekken (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. Van Gaever, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 86-104.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4, 5° - Weigeringsgrond - Fundamentele rechten - Artikel 6 VEU - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.19.1215.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.6 AC nr. ...

Artikel 136, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kent aan de kamer van inbeschuldigingstelling het recht toe om ambtshalve van een lopend gerechtelijk onderzoek kennis te nemen teneinde het goede verloop ervan te verifiëren; de in dat artikel bepaalde ambtshalve kennisneming is geen verplichting maar een prerogatief waarover de kamer van inbeschuldigingstelling discretionair kan beslissen.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht op het goede verloop van het onderzoek - Ambtshalve toezicht - Draagwijdte - Discretionaire bevoegdheid van het hof van beroep

- Art. 136, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1287.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5 AC nr. ...

Aangezien de buitenvervolgingstelling niet enkel een einde maakt aan de strafvordering maar ook aan de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering, kan niet worden volgehouden dat het arrest geen enkele beslissing over laatstgenoemde rechtsvordering bevat noch, bijgevolg, dat de beperking van het hoger beroep tot de burgerlijke beschikkingen leidt tot de niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

P.19.1161.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 128, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het gebrek aan een daartoe strekkende vordering het onderzoeksgerecht niet verhindert om ingeval van een buitenvervolgingstelling na een gerechtelijk onderzoek opgestart op initiatief van een burgerlijke partij, de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij ambtshalve te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijk gestelde inverdenkinggestelde.

- Buitenvervolgingstelling - Burgerlijke partij - Rechtsplegingsvergoeding - Ambtshalve veroordeling

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 128, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1168.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.9 AC nr. ...

Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling der rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing, ongeacht of er een conclusie is ingediend; de burgerlijke partij moet in staat zijn die beslissing te begrijpen (1). (1) Zie Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1213.N, AC 2014, nr. 26; Cass. 10 december 2013, AR P.13.1348.N, AC 2013, nr. 670; Cass. 16 april 2013, AR P.12.0858.N, AC 2013, nr. 238; Cass. 12 september 2012, AR P.12.0544.F, AC 2012, nr. 458, T. Strafr. 2013, 304 noot B. MAES en E. WELLEKENS.

- Regeling van de rechtspleging - Burgerlijke partij - Buitenvervolgingstelling - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0242.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.21 AC nr. ...

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten; deze hoge mate van vertrouwen houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5° Wet Europees Aanhoudingsbevel; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het voormelde vermoeden te weerleggen; het Hof van Cassatie gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697.

- Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond - Verweer met betrekking tot het kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten - Weerleggen van het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende staat - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0259.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.22 AC nr. ...

Het staat aan het onderzoeksgerecht dat moet beslissen over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en meer bepaald de vraag of de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten, onaantastbaar te oordelen of de betrokkene een persoon is met zijn hoofdverblijfplaats in het Rijk als bedoeld door artikel 7, § 1, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; uit het enkel feit dat de betrokkene voorlopig is ingeschreven in het wachtregister als bedoeld in artikel 1, § 1, eerste lid, 2°, van de Wet van 19 juli 1991 volgt niet dat hij zijn hoofdverblijfplaats heeft in België.

- Europees aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de feiten - Vreemdeling - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister - Beoordeling

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0195.N 25 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200225.2N.12 AC nr. ...

De eventuele onregelmatigheid van de rechtspleging voor de raadkamer leidt niet tot de onwettigheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis wanneer het volledige dossier ter beschikking werd gehouden van de inverdenkinggestelde en van zijn raadsman vóór diens verschijning voor de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer is aanhangig gemaakt (1). (1) Cass. 3 januari 2006, AR P.05.1662.N, AC 2006, nr. 5; Cass. 10 november 1999, AR P.99.1514.F, AC 1999, nr. 601; Cass. 27 juli 1999, AR P.99.1084.F, AC 1999, nr. 423.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Herstel van vormverzuim bij de rechtspleging in hoger beroep

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0126.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming; het oordeelt eveneens in het licht van die doelstellingen onaantastbaar over het bedrag van de borgsom en kan bij het bepalen van dat bedrag de financiële draag- kracht van de betrokkene betrekken, maar hoeft dit niet te doen.

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatief voor de vrijheidsbeneming - Bedrag - Criteria - Financiële draagkracht - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.20.0038.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 31, § 1 en § 2, Voorlopige Hechteniswet kan een cassatieberoep enkel worden ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat beslist tot handhaving van de voorlopige hechtenis; wanneer de raadkamer de hechtenis handhaaft en de tenuitvoerlegging hiervan onder elektronisch toezicht beveelt, het openbaar ministerie hiertegen hoger beroep aantekent en de onderzoeksrechter nadien bij toepassing van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet, beslist tot uitvoering van de hechtenis onder de modaliteit van elektronisch toezicht, is het arrest dat het hoger beroep van het openbaar ministerie ontvankelijk maar, gelet op deze beschikking, zonder voorwerp verklaart zonder hierbij uitspraak te doen over de handhaving van de hechtenis van de beklaagde, geen arrest is in de zin van artikel 31, § 1, Voorlopige Hechteniswet en is derhalve het cassatieberoep niet ontvankelijk.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Artikel 31, §§ 1 en 2, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis - Begrip - Ontvankelijkheid

P.19.1188.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de vreemdeling, in zijn ter rechtszitting neergelegde conclusie, uit een door hem neergelegd medisch attest de miskenning afleidt van artikel 74/13 Vreemdelingenwet, een bepaling volgens welke de minister of zijn gemachtigde, bij het nemen van een beslissing tot verwijdering van de onderdaan van een derde land, met zijn gezondheidstoestand rekening moet houden, moet de kamer van inbeschuldigingstelling op dat verweer antwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 16.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoezicht op de titel van administratieve hechtenis - Verweermiddel dat de gezondheidstoestand van de vreemdeling aanvoert - Gezondheidstoestand niet verenigbaar met enige maatregel tot uitzetting of vasthouding - Verplichting om op dat verweermiddel te antwoorden

- Art. 74/13 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.19.1302.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.8 AC nr. ...

Noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces noch een schending van een verdragsbepaling of van een wettelijke bepaling kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht, bij het motiveren van zijn beslissing die het hoger beroep gegrond verklaart dat de Belgische Staat heeft ingesteld tegen een beschikking die het verzoek van de vreemdeling tot invrijheidstelling heeft toegewezen, de redenen van het advies van het openbaar ministerie verklaart over te nemen (1). (1) Cass. 3 juli 2019, AR P.19.0645.F, onuitgegeven; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.1601.F, AC 2013, nr. 544.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie - Recht op een eerlijk proces

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.19.0806.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer een verwijzing naar de correctionele rechtbank heeft uitgesproken voor feiten omschreven als deelname aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324ter, §2, Strafwetboek, zijnde een wanbedrijf en het arrest de feiten heromschrijft als deelname aan een criminele organisatie door een leidend persoon, zoals bepaald in artikel 324ter, §4, Strafwetboek, zijnde een misdaad, kan het hof van beroep van die misdaad enkel kennis nemen door krachtens artikel 3, derde lid Wet Verzachtende omstandigheden verzachtende omstandigheden aan te nemen (1). (1) M. DE SWAEF en M. TRAEST, Bendevorming en criminele organisaties, Comm. Straf.; I. ONSEA, "Wet betreffende de criminele organisaties: een eerste effectieve stap in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit", Panopticon 1999, 278-286; F. ROGGEN, "La loi du 10 janvier 1999 relative aux organisations criminelles", RDP, 1999, 1135-1160.

- Raadkamer - Verwijzing van een wanbedrijf naar de correctionele rechtbank - Heromschrijving door het hof van beroep als een misdaad - Draagwijdte

P.19.1232.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.14 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM is niet van toepassing op een gevangenhouding na een rechterlijke veroordeling, zodat het onderzoeksgerecht aan deze verdragsbepaling geen rechtsmacht kan ontlenen om kennis te nemen van een verzoek tot invrijheidstelling van hij tegen wie een buitenlands Europees aanhoudingsbevel ter fine van strafuitvoering werd uitgevaardigd dat werd geweigerd op grond van artikel 6.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel en die zich daardoor bij toepassing van artikel 38, §1, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen in strafuitvoering bevindt.

- Buitenlands Europees aanhoudingsbevel ter fine van strafuitvoering - Verzoek tot invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit artikel 38, §1, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen volgt dat bij weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel door het onderzoeksgerecht op grond van artikel 6.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel, de buitenlandse straf onmiddellijk en rechtstreeks uitvoerbaar is in België en door de autoriteiten van de uitvoerende macht ook moet worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0579.N, AC 2018, nr. 381.

- Europees aanhoudingsbevel - Weigering tenuitvoerlegging door onderzoeksgerecht - Buitenlandse straf

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

P.19.1134.F 27 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191127.2F.9 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is in de regel niet van toepassing op de procedure die inzake voorlopige hechtenis voor de onderzoeksgerechten wordt gevoerd; die gerechten doen immers geen uitspraak over de gegrondheid van een strafvervolging (1). (1) Cass. 1 augustus 2018, AR P.18.0855.N, AC 2018, nr. 437 (# 6) ; Cass. 27 mei 2014, AR P.14.0847.N, AC 2014, nr. 383 (#4) ; Cass. 20 mei 2014, AR P.14.0803.N, AC 2014, nr. 363 (#2) ; zie Cass. 2 januari 2013, AR P.12.2052.N, AC 2013, nr. 2; Cass. 2 oktober 1996, AR P.96.1256.F, AC 1996, nr. 349.

- Procedure inzake voorlopige hechtenis - Artikel 6, EVRM - Toepassingsgebied

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0950.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.4 AC nr. ...

Het beginsel, bekrachtigd door de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken dat slechts een taal gebruikt wordt, is enkel van toepassing op de akten van de gerechtelijke procedure en als de rechter de taal niet kent waarin de stukken zijn opgesteld die de vreemdeling, aangehouden met het oog op uitlevering, heeft neergelegd, mag hij de vertaling ervan vragen, maar is het hem geenszins verboden acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de procedure zijn opgesteld; integendeel, de eerbiediging van het recht van verdediging verplicht hem kennis ervan te nemen.

- Oorzaak van weigering - Ernstig risico op mishandeling - Toetsing door het onderzoeksgerecht - In een andere taal opgestelde stukken neergelegd door de verdediging - Kennisname van de stukken - Vertaling - Verplichting - Passieve uitlevering - Buitenlands bevel tot aanhouding - Exequatur

P.19.0530.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.4 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging is ertoe gehouden de conclusie van een burgerlijke partij te beantwoorden waarin wordt gevraagd bijkomend onderzoek te bevelen (1). (1) Zie: Cass. 21 mei 2002, AR P.01.0353.N, AC 2002, nr. 309 met concl. van de H. procureur-generaal du Jardin.

- Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek om bijkomend onderzoek door de burgerlijke partij - Afwijzing

- Artt. 127, 135 en 223 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat het onderzoeksgerecht dat zich heeft uit te spreken over de regeling van de rechtspleging verplicht is om te antwoorden op elk detail in de conclusie van een burgerlijke partij die strekt tot het bevelen van bijkomend onderzoek; het volstaat dat het onderzoeksgerecht de partijen de voornaamste redenen laat kennen die hebben geleid tot de beslissing de vraag tot bijkomend onderzoek af te wijzen.

- Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek om bijkomend onderzoek door de burgerlijke partij - Afwijzing - Motiveringsplicht

- Artt. 135 en 223 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6 en 127 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0325.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.2 AC nr. ...

Een burgerlijke partij kan hoger beroep kan instellen tegen een beslissing van de raadkamer tot internering van de inverdenkinggestelde, maar enkel wat betreft haar burgerlijke belangen; de beslissing tot internering zelf is een beslissing die valt onder de strafvordering en een burgerlijke partij beschikt niet over de vereiste hoedanigheid om die beslissing zelf aan te vechten; de kamer van inbeschuldigingstelling die kennis neemt van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering die is gesteund op feiten waarvoor werd geïnterneerd, is bij de beoordeling van die burgerlijke rechtsvordering niet gebonden door de interneringsbeslissing zelf die als beslissing op de strafvordering spijts dit hoger beroep onaangetast blijft; een interneringsbeslissing heeft wegens de devolutieve werking van het hoger beroep van de burgerlijke partij niet noodzakelijk tot gevolg dat de kamer van inbeschuldigingstelling op hoger beroep van de burgerlijke partij de burgerlijke rechtsvordering dient te beoordelen op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Internering - Hoger beroep van de burgerlijke partij

- Artt. 14, § 1, eerste zin, 18, en 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering

C.11.0070.F 6 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190906.2 AC nr. ...

Het toezicht op de wettigheid van de maatregel van vrijheidsberoving, genomen met toepassing van voornoemd artikel 54, § 2, tweede lid, betreft met name de overeenstemming van die maatregel met de internationaalrechtelijke regels die een rechtstreekse werking hebben in het interne recht (1). (1) Zie Cass. 11 september 2013, AR P.13.1497.F, AC 2013, nr. 442, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2013.

- Vreemdelingen - Terbeschikkingstelling van de regering - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht

- Artt. 54, § 2, tweede lid, 71, eerste lid, en 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer de raadkamer kennisneemt van het beroep van een asielzoeker tegen een ministerieel besluit dat hem ter beschikking stelt van de regering, dient ze krachtens het subsidiariteitsbeginsel van de dwingende maatregelen dat voortvloeit uit artikel 5.1.f, EVRM, te onderzoeken of andere maatregelen konden worden aangewend en of andere, minder dwingende maatregelen dan die maatregel van vrijheidsberoving hadden kunnen worden genomen.

- Vreemdelingen - Terbeschikkingstelling van de regering - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Subsidiariteitsbeginsel

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 54, § 2, tweede lid, 71, eerste lid, en 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.19.0744.N 24 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190724.1 AC nr. ...

Geen enkele bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel belet de kamer van inbeschuldigingstelling de gegevens die ernstige aanwijzingen van schuld uitmaken, te preciseren door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2016, AR P.16.0420.F, AC 2016, nr. 546: "Geen enkele wetsbepaling verbiedt de appelrechters de redenen van de eerste rechter over te nemen als grondslag voor hun beslissing en de verwijzing naar die redenen geeft aan dat zij de relevantie ervan ten aanzien van het voor hen aangevoerde verweermiddel hebben erkend".

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Voorwaarden - Aanwijzingen van schuld - Motivering - Overname van de redenen van het bevel tot aanhouding - Wettigheid

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht dat beslist over de voorlopige hechtenis moet onder meer nagaan of er op het ogenblik van zijn uitspraak nog steeds aanwijzingen van schuld bestaan ten laste van de aangehouden inverdenkinggestelde(1); wanneer die aanwijzingen van schuld worden afgeleid uit een bewijsverkrijging waarvan de regelmatigheid wordt betwist, is het onderzoeksgerecht dat geen onderzoek doet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de regelmatigheid van de bewijsverkrijging (2). (1) Cass. 5 mei 2009, AR P.09.0615.N, AC 2009, nr. 295. (2) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 4 december 2018, AR P.18.1184.N, AC 2018, nr. 683; Cass. 13 december 2017, AR P.17.1203.F, AC 2017, nr. 712; Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, nr. 364; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106, en nota M.D.S. "Die omstandigheid neemt evenwel niet weg dat wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling tevens geroepen is met toepassing van artikel 235bis, § 2, Wetboek van Strafvordering uitspraak te doen over de regelmatigheid van een of meerdere onderzoekshandelingen, zij dit onderzoek moet doen, ook al kan zij dit onderzoek op een latere datum uitstellen" (Cass. 3 juli 2007, AR P.07.0920.N, §4, AC 2007, nr. 370).

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Voorwaarden - Aanwijzingen van schuld op het ogenblik van de uitspraak - Betwisting van de regelmatigheid van de bewijsverkrijging - Prima facie onderzoek

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 23, 4°, en 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat het openbaar ministerie dat gebruik wil maken van gegevens uit een ander strafdossier, aan de verdediging opgave doet van alle pertinente bewijselementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die het in zijn bezit heeft; daartoe behoren niet enkel de bewijselementen die een rechtstreeks belang hebben voor de feiten van de zaak, maar ook deze die betrekking kunnen hebben op de ontvankelijkheid, de betrouwbaarheid en de volledigheid van de eerst vermelde bewijselementen; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; ook kunnen de gegevens verkregen uit het afzonderlijke dossier zelf nog het voorwerp uitmaken van een lopend onderzoek (1); het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde bewijselementen zijn toegevoegd aan het strafdossier (2). (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC. 2019, nr. 273 en ref. in nota. (2) Zie E.H.R.M., 17 april 2018, Paci t. België, nr. 45597/09, §§85 et sq; L. HUYBRECHTS, "Het gebruik in het strafproces van een ander strafdossier", in: Om deze redenen, Liber Amicorum Armand Vandeplas, Gent, Mys en Breesch, 1994, pp. 283-304.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Bewijsvoering - Gebruik van gegevens uit een ander, niet gevoegd strafdossier - Opgave van alle pertinente bewijselementen - Verplichting

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0787.N 24 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190724.2 AC nr. ...

Artikel 17, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling bij wege van een met redenen omklede beslissing uitspraak doet over het beroep van de betrokken persoon of het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel; die bepaling verplicht de kamer van inbeschuldigingstelling te antwoorden op het verweer waarbij de betrokken persoon zich beroept op het bestaan van een weigeringsgrond (1). (1) Zie Cass. 23 december 2008, RG P.08.1803.N, Pas. 2008, nr. 752.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond - Motiveringsverplichting

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 6 en 17 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.19.0732.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.4 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht, dat in geval van handhaving van de voorlopige hechtenis dient te beslissen binnen een korte termijn, moet niet tot in de bijzonderheden het verweer van de inverdenkinggestelde beantwoorden (1) en de bij artikel 23, 4°, Voorlopige Hechteniswet vereiste gegevens preciseren. (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273 en nota OM.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting op de conclusie te antwoorden

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0625.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.6 AC nr. ...

Het cassatieberoep ingesteld door de persoon zelf die het voorwerp uitmaakt van een Europees aanhoudingsbevel en die onder voorwaarden in vrijheid is gesteld, zonder tussenkomst van een advocaat en ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, is ontvankelijk (1). (Impliciete oplossing). (1) Overeenkomstig artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen bij wet van 14 februari 2014, dient het cassatieberoep te worden ingesteld door het openbaar ministerie of door een advocaat, houder van het getuigschrift opleiding in cassatieprocedure, ter griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen. Artikel 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bevat een uitzondering op deze regel en laat in het kader van de voorlopige hechtenis de gedetineerde toe zijn verklaring van cassatieberoep te doen bij de gevangenisdirecteur. Deze uitzondering werd, na een aantal arresten van het Hof in verschillende zin en op andersluidende conclusies van het OM, uiteindelijk ook van toepassing gemaakt op de persoon aangehouden in het kader van een Europees aanhoudingsbevel - zie F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na Potpourri II", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, 246-247, nrs. 205-207. Het OM heeft steeds het standpunt gehuldigd dat de uitzondering bepaald in artikel 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering restrictief diende te worden geïnterpreteerd en concludeerde dan ook in onderhavige zaak tot de onontvankelijkheid van het cassatieberoep aangezien het in casu ging over een persoon die niet was gedetineerd of aangehouden. AW

- Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Persoon in vrijheid gesteld onder voorwaarden - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep door de persoon zelf bij het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen - Ontvankelijkheid

P.19.0188.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 135, §2, Wetboek van Strafvordering kan de inverdenkinggestelde hoger beroep instellen tegen de verwijzingsbeschikking als hij onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden van die beschikking aanvoert; dat is het geval bij gebrek aan antwoord op een conclusie (1); wanneer, aldus, de inverdenkinggestelde voor de raadkamer een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat de hem ten laste gelegde wanbedrijven werden gerechtvaardigd door een toestand van nood, vormt de verwijzingsbeschikking die zich ertoe beperkt te beslissen dat het voormelde verweer "een ernstig debat over de grond van de zaak" noodzakelijk maakt, geen antwoord op de exceptie maar de weigering om hierop te antwoorden, aangezien de raadkamer het onderzoek van een geschilpunt, dat nochtans bij haar aanhangig was gemaakt, naar de rechtbank heeft verwezen (2). (1) Cass. 5 maart 2003, AR P.03.0086.F, AC 2003, nr. 152. (2) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 364. (antwoord op het eerste middel).

- Regeling van de rechtspleging - Aanvoering van een rechtvaardigingsgrond - Beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank - Geen antwoord op de conclusie - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde -

Ontvankelijkheid

- Art. 71 Strafwetboek
- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

De waarborg op een eerlijk proces ontzegt de feitenrechter de bevoegdheid niet om de gegrondheid van een door één van de partijen gevorderde onderzoekshandeling te beoordelen en verbiedt hem derhalve evenmin te oordelen dat de zaak in staat van wijzen is zonder dat de gevorderde handeling, die niet nodig was om de waarheid te achterhalen, werd bevolen (1); uit de enige omstandigheid dat de door de inverdenkinggestelde gevorderde polygraaftest hem door de kamer van inbeschuldigingstelling werd geweigerd op grond dat die test, gelet op het voorwerp ervan, niet kan bijdragen tot de oplossing van het geschil, kan niet worden afgeleid dat de zaak, in zijn geheel, niet à charge en à décharge werd onderzocht en evenmin, bijgevolg, dat er onmogelijk een eerlijk proces kon worden gevoerd voor het vonnisgerecht (2). (1) Zie, inzake het aan de feitenrechter gericht verzoek tot verhoor van een getuige, Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. OM in Pas. 2016; Cass. 15 november 2017, AR P.17.0150.F, AC 2017, nr. 647. (2) Zie Cass. 15 mei 2001, AR P.99.1478.N, AC 2001, nr. 282 (antwoord op het tweede middel, beschikbaar op juridat.be).

- Vordering tot het verrichten van een onderzoekshandeling - Polygraaf - Weigering van het onderzoeksgerecht - Weerslag op de eerlijke behandeling van de zaak

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0441.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.16 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, in voorkomend geval het beginsel van hoor en wederhoor vereist dat de vervolgende overheid die zich wil beroepen op elementen uit een ander dossier, alle relevante bewijzen die in haar bezit zijn, à charge en à décharge, aan de verdediging moet meedelen, aangezien de betrokken elementen niet alleen de rechtstreeks relevante bewijzen zijn voor de feiten van de zaak, maar ook andere bewijzen die de ontvankelijkheid, betrouwbaarheid en het volledige karakter van de eersten kunnen betreffen; dat recht is evenwel niet absoluut en kan worden beperkt, namelijk in de fase van het onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde nog niet is opgeroepen om zich voor de feitenrechter te verdedigen tegen de tegen hem aangevoerde strafrechtelijke beschuldiging en de uit een ander dossier gehaalde elementen zelf betrekking hebben op een onderzoek dat hangende is (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.1150.F, AC 2003, nr. 521, en de verwijzing in noot: "De bepalingen van art. 6.1 E.V.R.M. zijn, in de regel, niet van toepassing op de onderzoekgerechten"; Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0758.F, AC 2012, nr. 509, en concl. van D. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal: "Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak verplicht de rechter niet om het volledig afschrift van een dossier dat niet bij hem aanhangig is gemaakt, bij het debat te voegen, alleen omdat de hem voorgelegde vordering op inlichtingen uit dat ander dossier steunt"; E.H.R.M., 17 april 2018, Paci t. België, verzoek nr. 45597/09, §85 en v.: "het recht op onthulling van relevante bewijzen is niet absoluut. In een gegeven strafprocedure kunnen er samenlopende belangen zijn -zoals de nationale veiligheid of de noodzaak om getuigen te beschermen die represailles riskeren of de noodzaak om de politiële methodes geheim te houden bij het opsporen van misdrijven - die moeten worden afgewogen met de rechten van de beschuldigde. In sommige gevallen kan het noodzakelijk zijn bepaalde bewijzen van de verdediging te verhullen om de fundamentele rechten van een andere persoon te vrijwaren of een belangrijk openbaar belang te waarborgen. In het licht van artikel 6, §1 zijn evenwel de maatregelen die het recht van verdediging beperken enkel rechtmatig wanneer ze absoluut noodzakelijk zijn (...)" (vertaling).

- Beginsel van hoor en wederhoor - Bewijsvoering - Inlichtingen uit een ander niet-gevoegd dossier - Verplichte mededeling van relevante bewijzen aan de verdediging

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onder-zoekverrichting of van een ingezameld element en de daaruit voortvloeiende rechtspleging aanvoert, om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis rechtvaardigen, dient het onderzoekgerecht, dat niet optreedt met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, enkel een prima facie onderzoek van de opgeworpen onregelmatigheid uit te voeren (1). (1) Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, nr. 364; zie Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106, en noot ondertekend M.D.S.

- Regelmatigheid van de procedure - Toetsing door de onderzoekgerechten - Voorlopige hechtenis - Betwisting van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld - Aanvoering van de nietigheid van een onderzoekhandeling - Drempelcontrole

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0284.N 2 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190402.2 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling in het kader van een uitleveringsprocedure oordeelt of de vrijheidsberoving wettig en rechtmatig is en doet geen uitspraak over de vaststelling van een burgerlijk recht noch over de gegrondheid van de strafvordering; dit betekent niet dat er voor dergelijk verzoek geen toegang tot de rechter gewaarborgd is, vermits artikel 5.4 EVRM bepaalt dat eenieder die van zijn vrijheid is beroofd, het recht heeft voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding.

- Uitleveringsprocedure - Oordeel over verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Aard

P.19.0259.F 27 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190327.2 AC nr. ...

Uit artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat de wet de onderzoekgerechten ermee belast uitspraak te doen over het rechtsmiddel dat de vreemdeling heeft ingesteld tegen de maatregel van vrijheidsberoving die hem op het ogenblik van dat rechtsmiddel is opgelegd; daaruit volgt niet dat die gerechten uitspraak kunnen doen over de gegrondheid van het rechtsmiddel wanneer de vreemdeling niet langer op grond van die maatregel is aangehouden maar dat die werd vervangen door een andere beslissing met een verschillende grondslag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 188; Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.1021.F, arrest niet gepubliceerd; zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas., Cass. 11 januari 2017, AR P.16.1313.F, AC 2017, nr. 25.

- Vreemdelingen - Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op een andere grondslag - Afzonderlijke autonome titel - Doelloos geworden rechtsmiddel

- Art. 71, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet die de onderzoekgerechten verbieden zich over de opportuniteit uit te spreken, zijn zij enkel bevoegd om de aangehouden vreemdeling vrij te laten als ze vaststellen dat de vrijheidsberovende maatregel, of de beslissing tot verwijdering waarop ze steunt, onwettig is; de onderzoekgerechten zijn niet bevoegd om de vreemdeling schadevergoeding toe te kennen omdat hij onwettig is vastgehouden; de omstandigheid dat de onderzoekgerechten niet bevoegd zijn om uitspraak te doen over een vasthoudingstitel van een vreemdeling die gebrekkig is, belet hem niet om voor de burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde een aansprakelijkheidsvordering in te stellen tegen de Belgische Staat; krachtens de artikelen 144 en 145 Grondwet behoren de geschillen over burgerlijke en politieke rechten immers in de regel tot de bevoegdheid van de rechtbanken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 188, die op zijn beurt verwijst naar artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis.

- Vreemdelingen - Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Beperkingen - Onwettige vasthouding - Aansprakelijkheidsvordering tegen de Belgische Staat - Bevoegdheid - Burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0763.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.2 AC nr. 654

De kamer van inbeschuldigingstelling is bevoegd om uitspraak te doen over de regeling van de rechtspleging in de zaak van een magistraat van eerste aanleg die in verdenking is gesteld van misdaden buiten de uitoefening van zijn ambt gepleegd en diens mede-inverdenkinggestelden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

- Regeling van de rechtspleging - Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van eerste aanleg in verdenking gesteld van misdaden buiten de uitoefening van zijn ambt gepleegd - Bevoegd rechtscollege

- Artt. 127, 479, 480, 482bis, eerste lid, en 502 Wetboek van Strafvordering

P.18.1153.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.4 AC nr. 656

Noch artikel 5 EVRM noch enige andere bepaling verbieden het onderzoeksgerecht om op grond van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de regelmatigheid na te gaan van het onderzoek dat aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding voorafgaat.

- Voorlopige hechtenis - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek voorafgaand aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding - Wettelijke grondslag

- Artt. 16 en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1034.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.8 AC nr. 631

De door artikel 135, §4, Wetboek van Strafvordering bepaalde beroepstermijn van vierentwintig uur tegen een beschikking van de raadkamer over de regeling van de rechtspleging, is ook van toepassing indien: - na een vordering tot regeling van de rechtspleging die betrekking heeft op de feiten voorwerp van twee door dezelfde onderzoeksrechter geleide gerechtelijke onderzoeken, het eerste opgestart ingevolge een vordering door het openbaar ministerie, het tweede opgestart ingevolge een klacht met burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter van een ander arrondissement, maar dat na ontlasting door de raadkamer, door het openbaar ministerie aanhangig werd gemaakt bij de onderzoeksrechter en de beide dossiers werden gevoegd; - in het eerste gerechtelijk onderzoek minstens één van de inverdenkinggestelden van zijn vrijheid is beroofd; - de raadkamer na met een eerste beschikking de rechtspleging te hebben geregeld voor de feiten voorwerp van het eerste gerechtelijk onderzoek, ingevolge een aanvullende vordering van het openbaar ministerie, met een tweede beschikking ook de rechtspleging regelt voor de feiten voorwerp van het tweede gerechtelijk onderzoek; - bovendien blijkt dat op de datum van de tweede beschikking er betreffende de feiten voorwerp van het eerste gerechtelijk onderzoek, waarvoor reeds is verwezen, nog minstens één inverdenkinggestelde van zijn vrijheid is beroofd; - en dit zonder dat samenhang moet worden vastgestelde tussen de beide gerechtelijke onderzoeken.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Eén van de inverdenkinggestelden van zijn vrijheid beroofd - Beschikking - Hoger beroep - Termijn - Toepassing

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.18.0096.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.5 AC nr. ...

De rechtsplegingsvergoeding waartoe het onderzoeksgerecht de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij dient te veroordelen bij toepassing van artikel 128 Wetboek van Strafvordering en artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek is geen kost van de strafvordering, maar een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij.

- Burgerlijke partij in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Voorwerp

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0702.N 11 juli 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180711.2 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verplicht het onderzoeksgerecht bij de controle van de vrijheidsberoving van vreemdelingen de toepasselijke wetsartikelen in het dictum te vermelden betreffende de toe te passen administratieve maatregel.

P.18.0579.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.6 AC nr. ...

Uit artikel 38, § 1, Wet Wederzijdse Erkenning Straffen 2012 volgt dat, bij weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel door het onderzoeksgerecht, de buitenlandse straf onmiddellijk en rechtstreeks uitvoerbaar is in België en door de autoriteiten van de uitvoerende macht ook moet worden uitgevoerd; aldus kan het onderzoeksgerecht, als bevoegde Belgische autoriteit, zich ertoe verbinden deze straf ten uitvoer te leggen overeenkomstig de Belgische wetgeving (1). (1) Zie Cass. 18 oktober 2006, AR P.06.1316.F, AC 2006, nr. 496, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 111-112 en 129; S. DEWULF, Uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, 238; D. VAN DAELE, "De tenuitvoerlegging in België van een vrijheidsbenemende straf of maatregel opgelegd in een andere lidstaat van de Europese Unie", NC 2015, 298.

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.17.0895.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.5 AC nr. ...

De beoordeling van de ontvankelijkheid van de burgerlijkepartijstelling houdt geen verband met de vraag of het openbaar ministerie een gerechtelijk onderzoek heeft gevorderd en of de onderzoeksrechter effectief een gerechtelijk onderzoek heeft gevoerd.

- Burgerlijkepartijstelling - Ontvankelijkheid - Beoordeling

De rechtsmacht van de onderzoeksrechter en vervolgens het onderzoeksgerecht strekt zich uit tot de in de klacht met burgerlijkepartijstelling vermelde strafbare feiten die de wet kwalificeert als misdaad of wanbedrijf, ongeacht of er al dan niet klacht is gedaan ten aanzien van een bepaalde persoon; tot die feiten behoort niet de aanvoering van de klager dat hij benadeeld is door de aangeklaagde misdrijven omdat hij daarvoor is vervolgd terwijl zij zouden zijn gepleegd door de persoon tegen wie hij klacht doet nu die aanvoering geen verband houdt met de bedoelde rechtsmacht.

- Klacht met burgerlijkepartijstelling - Saisine

Het feit dat de burgerlijke partij is vervolgd voor ten nadele van anderen gepleegde misdrijven waardoor zijzelf geen schade heeft geleden, verleent haar niet het vereiste belang voor haar burgerlijkepartijstelling, ongeacht of de veroordeling van de beweerde werkelijke dader van die misdrijven haar tot nut zou strekken; aldus heeft zij noch het vereiste materiële belang, noch het vereiste morele belang.

- Burgerlijkepartijstelling - Vervolging van burgerlijke partij voor misdrijven waardoor hijzelf geen schade heeft geleden

Het onderzoeksgerecht is bevoegd om de ontvankelijkheid van de burgerlijkepartijstelling te beoordelen wanneer deze het gerechtelijk onderzoek op gang heeft gebracht zonder dat het openbaar ministerie een vordering tot gerechtelijk onderzoek heeft genomen of een verwijzing naar het vonnisgerecht heeft gevorderd; in dat geval vormt de burgerlijkepartijstelling immers de grondslag voor het bestaan van de strafvordering, waarvan de ontvankelijkheid ter beoordeling staat van de onderzoeksgerechten.

- Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Beoordeling ontvankelijkheid - Bevoegdheid

Het onderzoeksgerecht moet de burgerlijkepartijstelling en de daardoor op gang gebrachte strafvordering niet-ontvankelijk verklaren wanneer het oordeelt dat de burgerlijke partij haar schade ingevolge de aangeklaagde feiten niet aannemelijk maakt of niet beschikt over het vereiste belang; het feit dat voor het uitoefenen van de strafvordering betreffende het aangeklaagde misdrijf geen burgerlijkepartijstelling vereist is, doet daaraan geen afbreuk en daardoor wordt het recht van verdediging van de burgerlijke partij niet miskend (1). (1) Zie Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344.

- Burgerlijkepartijstelling - Geen vorderingen gerechtelijk onderzoek of verwijzing door openbaar ministerie - Aannemelijkheid schade of aanwezigheid van vereiste belang - Beoordeling

P.18.0078.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet onderzoekt de het onderzoeksgerecht of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; het wettigheidstoezicht slaat op de formele geldigheid van de akte, met name of ze met redenen is omkleed en of ze in overeenstemming is met zowel de internationale rechtsnormen met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde als met de Vreemdelingenwet (1). (1) Cass. 30 november 2016, AR P.16.1114.F, AC 2016, nr. 688, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp en omvang van het toezicht

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.0035.F 31 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180131.2 AC nr. ...

Het wettigheidstoezicht op de administratieve maatregel door het onderzoeksgerecht heeft betrekking op de formele geldigheid van de akte, met name of ze met redenen is omkleed en of ze in overeenstemming is met zowel de internationale rechtsregels met rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde als met de Vreemdelingenwet; dit toezicht, dat bepaald wordt in artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet, laat de onderzoeksgerechten niet toe zich uit te spreken over de gepastheid van de akte (1). (1) Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. ...

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De verwijdering van een vreemdeling en de daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving kunnen tot een situatie leiden waarop artikel 3 EVRM van toepassing is als er ernstige redenen voorhanden zijn om aan te nemen dat de vreemdeling na zijn verwijdering of wegens die verwijdering het risico loopt op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; daaruit volgt dat wanneer een vreemdeling een dergelijk risico aanvoert, het onderzoeksgerecht het bestaan ervan moet beoordelen; dat toezicht valt onder het wettigheidstoezicht en niet onder het toezicht op de gepastheid van de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. ...

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1146.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.5 AC nr. ...

De beslissing waarbij de raadkamer de ontlasting beveelt van de onderzoeksrechter op grond dat de feiten waarop zijn onderzoek is gericht, samenhangend lijken te zijn met die waarvoor een gerechtelijk onderzoek in een ander arrondissement wordt gevoerd, is een louter administratieve ordemaatregel die niet volgens de procedure van artikel 127 Wetboek van Strafvordering moet worden genomen.

- Regeling van de rechtspleging - Beslissing tot ontlasting van de onderzoeksrechter - Aard

Het recht op een eerlijk proces vereist niet dat de raadkamer bij een beslissing tot ontlasting van de onderzoeksrechter op grond dat de feiten waarop zijn onderzoek is gericht, samenhangend lijken te zijn met die waarvoor een gerechtelijk onderzoek in een ander arrondissement wordt gevoerd de voeging zou bevelen van een volledig afschrift van het strafdossier bij het dossier van de onderzoeksrechter die het onderzoek verderzet, nu de rechten van een inverdenkinggestelde of een persoon tegen wie de strafvordering is ingesteld in de zin van artikel 61bis Wetboek van Strafvordering daardoor niet worden geschaad gezien zij aan de onderzoeksrechter die het onderzoek verderzet aanvullend onderzoek kunnen vragen, zij bij de regeling van de rechtspleging voor de onderzoeksgerechten kunnen aanvoeren dat ingevolge het ontbreken van voor hun verdediging nuttige stukken de rechtspleging niet kan worden geregeld, en zij bovendien voor die onderzoeksgerechten ook wettigheidsincidenten kunnen opwerpen die hun oorsprong vinden in het aanvankelijk gevoerde gerechtelijk onderzoek.

- Regeling van de rechtspleging - Beslissing tot ontlasting van de onderzoeksrechter - Voeging van een afschrift van het strafdossier - Toepassing

P.17.1282.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.5 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat op grond van artikel 72 Vreemdelingenwet verzocht wordt uitspraak te doen over de wettigheid van een administratieve beslissing van vrijheidsberoving van een vreemdeling, dient vast te stellen dat dit rechtsmiddel zonder voorwerp is indien de vreemdeling niet langer krachtens die beslissing, maar op grond van een andere autonome titel van zijn vrijheid is beroofd, aangezien het door artikel 72 Vreemdelingenwet bedoelde wettigheidsonderzoek slechts betrekking heeft op de bekritiseerde titel van vrijheidsberoving; wanneer evenwel op gemotiveerde wijze wordt aangevoerd dat de eerste beslissing tot vrijheidsberoving door een onwettigheid is aangetast die de navolgende beslissing ongeldig maakt, staat het aan de rechter bij wie die betwisting aanhangig is gemaakt dit in het licht van artikel 5.4 EVRM te onderzoeken en dit houdt in dat het onderzoeksgerecht in dat geval moet nagaan of de aangevoerde onwettigheid die de eerste beslissing aantast doorwerkt tot de tweede, nieuwe beslissing en deze ook onwettig kan maken (1). (1) Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1318.N, AC 2018, nr. 50; Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324.

- Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Nieuwe administratieve beslissing met verschillende grondslag die de oorspronkelijke beslissing vervangt - Draagwijdte - Gevolg - Gemotiveerde aanvoering dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving aangetast is door een onwettigheid - Invloed op de nieuwe beslissing tot vrijheidsberoving - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.17.1318.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.6 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing met een verschillende grondslag in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving van een vreemdeling, heeft het beroep bij de rechterlijke macht tegen de oorspronkelijke beslissing in de regel geen bestaansreden meer; wanneer de vreemdeling echter in het kader van zijn beroep tegen de nieuwe beslissing op gemotiveerde wijze aanvoert dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving is aangetast door een onwettigheid die ook de nieuwe beslissing ongeldig maakt en het onderzoeksgerecht daarover nog niet bij een definitieve beslissing heeft geoordeeld, dient dat gerecht die onwettigheid en de doorwerking ervan op de nieuwe beslissing te onderzoeken in het licht van artikel 5.4 EVRM (1). (1) Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49; Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324.

- Draagwijdte - Gevolg - Gemotiveerde aanvoering dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving aangetast is door een onwettigheid - Invloed op de nieuwe beslissing tot vrijheidsberoving - Taak van het

onderzoeksgerecht - Draagwijdte - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Nieuwe administratieve beslissing met verschillende grondslag die de oorspronkelijke beslissing vervangt

P.17.1202.F 3 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180103.3 AC nr. ...

Het staat in beginsel aan de vreemdeling die het risico op hetzij folteringen hetzij onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen aanvoert om elementen over te leggen die kunnen aantonen dat er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat, zo de verwijderingsmaatregel ten uitvoer werd gelegd, hij aan een reëel risico zou worden blootgesteld om te worden onderworpen aan behandelingen die in strijd zijn met artikel 3 EVRM (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, § 129.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen - Bewijslast

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet verplicht de onderzoeksgerechten na te gaan of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; het wettigheidstoezicht betreft de formele geldigheid van de maatregel, met name of ze met redenen is omkleed, alsook of ze in overeenstemming is met zowel de internationaalrechtelijke regels met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde als met de Vreemdelingenwet (1). (1) Cass. 11 september 2013, AR P.13.1497.F, AC 2013, nr. 442, met concl. OM in Pas. 2013, nr. 442.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het onvoorwaardelijke en absolute karakter van het verbod op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen belet niet dat de vreemdeling die het risico aanvoert op dergelijke behandelingen in geval van terugkeer, elementen moet overleggen die zijn verklaringen kracht kunnen bijzetten; het onderzoeksgerecht belast met het wettigheidsonderzoek van de met het oog op verwijdering genomen maatregel van vrijheidsberoving, kan en moet nagaan of dat risico voldoende aannemelijk wordt aangevoerd (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, §129.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen - Bewijslast - Voldoende aannemelijk genoeg aangevoerd risico

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De verwijdering van een vreemdeling en de daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving kunnen leiden tot een toestand die onder toepassing valt van artikel 3 EVRM, zo er ernstige redenen bestaan om te vrezen dat de vreemdeling na of door zijn verwijdering gevaar loopt te worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; daaruit volgt dat, wanneer een vreemdeling een dergelijk risico aanvoert, het onderzoeksgerecht het bestaan ervan moet beoordelen in het kader van een wettigheidstoezicht en niet van een opportuniteitstoezicht op de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Cass. 18 januari 2012, AR P.11.2130.F, AC 2012, nr. 50.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of

onterende straffen of behandelingen

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0426.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.7 AC nr. 722

Het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beschikking tot buitenvervolgingstelling kan een tergend en roekeloos karakter vertonen wanneer die partij de bedoeling heeft de inverdenkinggestelde nadeel te berokkenen of wanneer zij haar recht om dit rechtsmiddel aan te wenden, uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon te buiten gaat; de rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er proceduremisbruik is, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen het bestaan daarvan naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666; zie Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N en P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33; Cass. 31 oktober 2003, AR C.02.0602.F, AC 2003, nr. 456 en JT 2004, p. 135, noot J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, "L'abus procédural: une étape décisive".

- Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

Op grond van artikel 135, §1, Wetboek van Strafvordering, dat de burgerlijke partij toestaat hoger beroep in te stellen tegen alle beschikkingen van de raadkamer, kan de kamer van inbeschuldigingstelling niet naar recht vaststellen dat er bij de burgerlijke partij sprake is van proceduremisbruik, louter omdat de procureur des Konings voor de raadkamer de buitenvervolgingstelling heeft gevorderd; geen enkele wetsbepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling evenwel om, bij de beoordeling van het onrechtmatig karakter van het hoger beroep van de burgerlijke partij, dat feit in aanmerking te nemen tussen het geheel van de omstandigheden van de zaak die zij moet onderzoeken.

- Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolgingstelling voor de raadkamer

- Artt. 135, § 1, 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

De artikelen 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering staan de strafrechter toe uitspraak te doen over de tussenvorderingen van de beklaagde tegen de burgerlijke partij tot vergoeding van de schade die hem door de vervolging werd berokkend (1); de kamer van inbeschuldigingstelling die een beschikking tot buitenvervolgingstelling bevestigt, is bevoegd om de inverdenkinggestelde schadevergoeding toe te kennen wegens de foutieve gedraging van de burgerlijke partij, en niet louter omdat die fout voortvloeit uit het hoger beroep van laatstgenoemde. (1) Cass. 2 december 2003, AR P.03.1120.N, AC 2003, nr. 609.

- Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

P.17.1234.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.3 AC nr. 727

De rechter, die de wettigheid moet onderzoeken van de aanhouding van de vreemdeling die van zijn vrijheid is beroofd, aanhouding waartegen de betrokkene opkomt, kan niet zonder het recht van verdediging te miskennen, de grief afwijzen die aanvoert dat de beschikking tot machtiging van de huiszoeking alsook het desbetreffend gerechtelijk dossier ontbreken, louter op grond dat niet nader bepaalde vaststellingen uit het administratief controledossier volstaan om de regelmatigheid van de administratieve aanhouding te beoordelen (1). (1) In voorliggend geval beperkte het administratief verslag zich tot de vermelding: "omstandigheden van de onderschepping: naar aanleiding van een huiszoeking in het kader van een gerechtelijk dossier". Voor het Hof heeft het openbaar ministerie geconcludeerd dat het middel in wezen niet opkwam tegen een beoordeling in feite van de appelrechters, zoals de memorie van antwoord aanvoerde, en dat de voormelde overweging het Hof niet toeliet te toetsen of de appelrechters, zoals artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet hen dat opdroeg, "was nagegaan of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet". Zie Cass. 17 mei 2017, AR P.17.0517.F, AC 2017, nr. 339. Zie ook Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1674.N, AC 2010, nr. 307: "het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging (...) vereisen dat wanneer de rechter zijn overtuiging laat steunen op bepaalde bewijsgegevens die zelf verwijzen naar andere gegevens welke niet aan de tegenspraak van de partijen zijn voorgelegd, de rechter zijn overtuiging niet zonder miskenning van de vermelde rechten op die laatste gegevens kan laten steunen indien hij de beklaagde de mogelijkheid niet biedt ze te onderzoeken of te laten onderzoeken"; GwH 17 december 2015, nr. 178/2015, §B.33.2: "Wanneer inlichtingen die zijn verzameld in het raam van een strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek, worden aangewend in een andere strafrechtelijke of burgerrechtelijke procedure, moeten alle relevante stukken uit het SUO-dossier worden opgenomen in het strafdossier, opdat het recht op tegenspraak wordt gewaarborgd en kan worden nagegaan of de inlichtingen op regelmatige wijze werden verzameld". (M.N.B.)

- Illegaal verblijvende vreemdeling - Administratieve aanhouding na een huiszoeking - Wettigheidstoezicht - Ontbreken van stukken

- Artt. 72 en 74/7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.1203.F 13 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171213.1 AC nr. 712

De kamer van inbeschuldigingstelling houdt bij haar beoordeling van de noodzaak om de voorlopige hechtenis te handhaven, gelet op de criteria van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet, rekening met de omstandigheden van de zaak op het tijdstip van haar beslissing en bijgevolg met de nieuwe gegevens die sedert de beroepen beschikking aan het licht zouden zijn gekomen; wat dat betreft vereist geen enkele wettelijke bepaling dat de verdachte eerst door de speurders of door de onderzoeksrechter over die nieuwe gegevens werd verhoord, voor zover de partijen daarover tijdens het debat voor de kamer van inbeschuldigingstelling tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 20 november 1991, AR 9490, AC 1992, nr. 150.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Beslissing tot handhaving - Motivering - Omstandigheden van de zaak op het tijdstip van de beslissing - Nieuwe sedert de beroepen beschikking aan het licht gekomen gegevens - Inaanmerkingneming

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en om te antwoorden op de conclusie van een partij, strekt zich niet uit tot de stukken die deze voor de rechter heeft neergelegd (1). (1) Cass. 16 februari 2000, AR P.99.1826.F, AC 2000, nr. 129.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Beslissing tot handhaving - Motivering - Verplichting op de conclusie te antwoorden - Omvang - Stukken neergelegd door de verdachte

- Art. 21, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer een verdachte de onregelmatigheid van een onderzoekshandeling of het oneerlijk karakter van het proces aanvoert om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis verantwoorden, is het onderzoeksgerecht, dat niet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering optreedt, alleen gehouden tot een prima facie onderzoek van de aldus aangevoerde onregelmatigheid of grief (1). (1) Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Onregelmatige onderzoekshandeling - Oneerlijk karakter van het proces - Toezicht

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

P.16.1149.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.1 AC nr. 583

Wanneer een partij betwist dat de door de onderzoeksrechter bevolen bijkomende onderzoekshandelingen volledig zijn uitgevoerd, kan het onderzoeksgerecht niettemin de rechtspleging regelen, indien het op grond van een beoordeling in feite beslist dat de gegevens van het gerechtelijk onderzoek volstaan om zonder miskenning van het recht van verdediging van die partij uitspraak te doen (1). (1) Cass. 30 november 2011, AR P.11.1164.F, AC 2011, nr. 658; Cass. 14 maart 2012, AR P.11.1338.F, AC 2012, nr. 167.

- Regeling van de rechtspleging - Bijkomende onderzoeksdaden - Uitvoering van de bijkomende onderzoeksdaden - Betwisting over de volledigheid van de uitvoering - Beoordeling

P.17.1000.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.8 AC nr. 571

Het bevel tot aanhouding dat de onderzoeksrechter op grond van de artikelen 28, §1, eerste lid, 2°, en 38, §2, Voorlopige Hechteniswet uitvaardigt tegen een onder voorwaarden vrijgelaten inverdenkinggestelde, vormt een eigen titel van vrijheidsberoving; het onderzoeksgerecht dat oordeelt over de handhaving van dat bevel tot aanhouding, dient de redelijke termijn zoals bedoeld in artikel 5.3 EVRM in acht te nemen vanaf het moment waarop de inverdenkinggestelde opnieuw van zijn vrijheid wordt benomen en dient daarbij geen rekening te houden met vertragingen of inactiviteit die plaatsvonden tijdens de voorlopige hechtenis voorafgaand aan de vrijlating onder voorwaarden vermits dat gerecht de redelijke termijn immers enkel dient te toetsen aan de hechtenis die is ondergaan sedert het afleveren van de titel waarop zij is gesteund (1). (1) Zie: Cass. 9 januari 2007, AR P.07.0025.N, AC 2007, nr. 16.

- Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding uitgevaardigd tegen een onder voorwaarden vrijgelaten inverdenkinggestelde - Handhaving - Redelijke termijn - Artikel 5.3 EVRM - Beoordeling

- Artt. 28, § 1, eerste lid, 2°, en 38, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0298.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.4 AC nr. 500

Indien de verdachte aanvoert dat de voorwerpen waarvan de overdracht wordt gevraagd, gedekt zijn door het beroepsgeheim en daarom niet mogen worden overgedragen, vereisen de artikelen 6, 8 en 13 EVRM niet dat het onderzoeksgerecht zelf dit bezwaar beoordeelt, voor zover op basis van de door de verzoekende staat verstrekte informatie vaststaat dat de verdachte voor de gerechten van de verzoekende staat zijn bezwaren op dat vlak kan laten gelden; de enkele omstandigheid dat de vervolgende instanties van de verzoekende staat kennis zouden kunnen krijgen van door het beroepsgeheim gedekte stukken berooft een verdachte niet van de mogelijkheid de beweerde onregelmatigheid aan te voeren voor de gerechten van die verzoekende staat.

- Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Uit de bepaling van artikel 20 Benelux-Uitleveringsverdrag volgt voor het onderzoeksgerecht de verplichting na te gaan of de voorwerpen waarvan de overdracht wordt gevraagd, rechtstreeks verband houden met het feit dat aan de verdachte wordt ten laste gelegd en dit onverminderd de beoordeling van de bezwaren van derden of van andere rechthebbenden (1). (1) Cass. 23 juni 1975, AC 1975, 1130; Cass. 11 december 1980, AC 1980, nr. 224; M. DE SWAEF en M. TRAEST, âUitlevering, overlevering en internationale rechtshulp: overdracht van voorwerpen', Comm. Straf, nr. 5; P.E. TROUSSE en J. VANHAELEWIJN, Uitlevering en internationale rechtshulp in strafzaken, APR, Larcier, Brussel, 1970, nr. 271, p. 116; S. DE WULF, Handboek uitleveringsrecht, Antwerpen, Intersentia, 2013, nr. 238, p. 174.

- Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Benelux-uitleveringsverdrag - Artikel 20 - Draagwijdte - Taak van het onderzoeksgerecht

P.17.0886.F 16 augustus 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170816.1 AC nr. ...

Het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, geldt enkel voor de akten van de gerechtelijke procedure; noch de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet, noch enige andere wettelijke bepaling schrijven voor dat de stukken van het administratief dossier die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld, moeten worden vertaald, en verbieden de rechter evenmin om die stukken in aanmerking te nemen; de eerbiediging van het recht van verdediging, dat de rechter overigens verplicht kennis te nemen van alle stukken van het dossier, vereist enkel dat de stukken die in een andere taal zijn gesteld worden vertaald, voor zover dat voor het verweer noodzakelijk is (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2016, AR P.16.0177.F, AC 2016, nr. 136.

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Taal van de rechtspleging

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Inzage van de stukken - Vertaling - Verplichting

P.17.0447.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.3 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een verschillende grondslag, in de plaats komt van de beslissing die de verwijdering van het grondgebied en de bewaring van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep daartegen bij de rechterlijke macht, in beginsel, geen bestaansreden meer; wanneer evenwel wordt aangevoerd dat de eerste beslissing tot vrijheidsberoving door een onwettigheid is aangetast die de navolgende beslissing ongeldig maakt, staat het aan de rechter bij wie die betwisting aanhangig is gemaakt om dat in het licht van artikel 5.4 EVRM te onderzoeken (1). (1) Zie Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

- Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Gevolg - Onwettigheid die de opeenvolgende titels van vrijheidsberoving ongeldig maakt - Toezicht door het onderzoeksgerecht

P.16.0532.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Beslissing tot verwijzing - Gezag van gewijsde

Een beschikking van de raadkamer die verklaart dat er, bij gebrek aan voldoende bezwaren, geen grond is tot vervolging, heeft geen gezag van gewijsde; gezag van gewijsde wordt evenmin toegekend aan de verwijzingsbeschikking, welke geen gezag van gewijsde heeft, noch wat het bestaan noch wat de omschrijving van de feiten betreft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

- Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Beslissing tot verwijzing - Gezag van gewijsde

P.17.0051.F 26 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.3 AC nr. ...

De door een onderzoeksgerecht gedane vaststelling dat één van de bestanddelen van een aan een inverdenkinggestelde ten laste gelegd misdrijf ontbreekt, houdt impliciet de vaststelling in dat er geen voldoende aanwijzingen voorhanden zijn om hem uit dien hoofde naar het vonnisgerecht te verwijzen (1). (1) Cass. 28 januari 2015, AR P.14.1463.F, AC 2015, nr. 64.

- Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Voldoende aanwijzingen van schuld - Begrip - Ontstentenis van één van de bestanddelen van het misdrijf

Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, nadat ze op het einde van het gerechtelijk onderzoek zijn vergaard en getoetst, voldoende ernstig blijken zodat een veroordeling waarschijnlijk lijkt (1). (1) Cass. 16 september 1987, AR 6141, AC 1987-88, nr. 35.

- Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Voldoende aanwijzingen van schuld

Het bestaan van aanwijzingen van schuld die de verwijzing naar het vonnisgerecht verantwoorden, wordt door het onderzoeksgerecht in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 28 januari 2015, AR P.14.1463.F, AC 2015, nr. 64.

- Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Voldoende aanwijzingen van schuld - Feitelijke beoordeling

P.17.0108.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.7 AC nr. ...

Artikel 189ter Wetboek van Strafvordering verleent in het in die bepaling bedoelde geval aan de kamer van inbeschuldigingstelling enkel de in artikel 235ter Wetboek van Strafvordering beperkte bevoegdheid om de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethodes observatie en infiltratie te onderzoeken; de kamer van inbeschuldigingstelling neemt in dat geval geen kennis van de zaak zoals bedoeld door artikel 235bis, § 2, Wetboek van Strafvordering en zij heeft dan ook geen rechtsmacht om de regelmatigheid van de haar voorgelegde procedure te beoordelen omdat dat onderzoek behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de vonnisrechter bij wie de zaak aanhangig is (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104 met concl. van advocaat-generaal Timperman.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Controle gelast door het vonnisgerecht - Aard

Artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering voert een afzonderlijke, inquisitoriale en niet-tegensprekelijke procedure in, waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling enkel de regelmatigheid beoordeelt van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethodes observatie en infiltratie; de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling over dat toezicht is bindend maar deze rechtspleging doet evenwel geen afbreuk aan de eventuele toepassing van de in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bepaalde procedure (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0424.F, AC 2014, nr. 386 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2017, nr. 386.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle met toepassing van artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering - Aard

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle met toepassing van artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte van de controle

Het onderzoek door de kamer van inbeschuldigingstelling van de bijzondere opsporingsmethodes overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, zonder dat na een tegensprekelijke procedure werd geoordeeld over de regelmatigheid van de rechtspleging en van de bewijsverkrijging aan de hand van het open dossier, belet een beklaagde niet om voor de vonnisrechter een provocatieverweer te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0424.F, AC 2014, nr. 386 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2017, nr. 386.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Vonnisrechter - Provocatieverweer door beklaagde

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0407.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.10 AC nr. ...

De beslissing van het onderzoeksgerecht dat de onderzoeksrechter ontslag van zijn onderzoek verleent met het oog op een taalwijziging, is enkel een administratieve ordemaatregel waarbij dat gerecht, zonder de rechtspleging te regelen, het onderzoek in zijn arrondissement afsluit en het dossier ter beschikking stelt van het openbaar ministerie zodat een gerechtelijk onderzoek kan worden gevorderd in een arrondissement met een andere taal van de rechtspleging; het is uit die vordering en niet uit de beslissing tot ontslag van onderzoek dat de taalwijziging voortvloeit zodat bijgevolg geen schending van de Taalwet Gerechtszaken kan worden afgeleid uit het enkele feit dat het proces-verbaal waarbij het openbaar ministerie, volgend op die beslissing, de verdachte van zijn vrijheid beneemt met het oog op het verlenen van een nieuw bevel tot aanhouding, is opgesteld in de taal van de oorspronkelijke rechtspleging (1). (1) Zie Cass. 21 december 2011, AR P.11.1690.F, AC 2011, nr. 701; Cass. 6 maart 2012, AR P.11.1273.N, AC 2012, nr. 152.

- Raadkamer - Onderzoeksrechter - Ontslag van onderzoek verleend met het oog op taalwijziging

- Raadkamer - Onderzoeksrechter - Ontslag van onderzoek verleend met het oog op taalwijziging - Aard

P.16.0351.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.1 AC nr. ...

Artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat een vonnis een eindvonnis is in zoverre daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald; die bepaling is enkel van toepassing op beslissingen die de rechter uitspreekt binnen het kader van dezelfde rechtspleging hetgeen niet het geval is wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet, eensdeels, over een gevraagde bijkomende onderzoekshandeling op grond van artikel 61quinquies, Wetboek van Strafvordering en, anderdeels, over de regeling van de rechtspleging en de binnen dat kader aangevoerde onregelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek (1). (1) P. TAELMAN, Het gezag van rechterlijk gewijsde: een begrippenstudie, Diegem, Kluwer, 2001, p. 109; zie ook Cass. 17 april 2012, AR P. 11.2059.N, AC 2012, nr. 235 en andersl.concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, NC 2013, p. 124 en noot P. HELSEN, p. 129, " De weigering tot regeling der rechtspleging: twee kansen voor de prijs van één?" , RW 2012-2013, p. 373 en noot B. DE SMET, p. 376-379, "De beslissing van de raadkamer in geval van onvolledig gerechtelijk onderzoek", T. Strafr. 2012, 336 en noot JVG.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling - Regeling van de rechtspleging - Regelmatigheid van de procedure - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

De beslissing over de betrouwbaarheid van een bewijsmiddel houdt verband met de bewijswaardering, en die beslissing komt enkel toe aan de vonnisrechter; de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling dat er geen reden is om een stuk als bewijsmiddel te weren omdat de aangevoerde onregelmatigheid de betrouwbaarheid ervan niet aantast, is dan ook niet bindend voor de vonnisrechter en belet niet dat de partijen voor die rechter verweer voeren over de betrouwbaarheid van dat stuk (1). (1) Cass. 19 mei 2015, AR P.14.0921.N, AC 2015, nr. 322; Cass. 3 april 2012, AR P.11.2095.N, AC 2012, nr. 214 met concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Regelmatigheid van de procedure - Middel dat verband houdt met de bewijswaardering - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.17.0248.F 22 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.5 AC nr. ...

Uit artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat de wet de onderzoeksgerechten belast met de uitspraak over het beroep van de vreemdeling tegen de vrijheidsberovende maatregel waarvan hij op het ogenblik van dat beroep het voorwerp was; daaruit volgt niet dat die gerechten alsook het Hof waarbij een cassatieberoep aanhangig is gemaakt tegen de beslissing in hoger beroep van de kamer van inbeschuldigingstelling, bevoegd blijven wanneer de vreemdeling niet langer op grond van die maatregel is aangehouden maar die maatregel werd vervangen door een andere beslissing met een andere grondslag.

- Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Opdracht van de onderzoeksgerechten - Omvang - Nieuwe administratieve maatregel

P.16.1067.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.4 AC nr. ...

De voeging bij een uitleveringsverzoek van wetteksten betreffende de extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat is niet voorgeschreven door enige bepaling van het Europees Uitleveringsverdrag noch door enige andere bepaling; het staat aan het onderzoeksgerecht om die wetsbepalingen op te zoeken en toe te passen, desgevallend na overeenkomstig artikel 13 Europees Uitleveringsverdrag bij de verzoekende staat om aan- vullende inlichtingen te hebben verzocht (1). (1) Cass. 14 juni 1988, AR 2474, AC 1987-88, nr. 624.

- Uitlevering - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Voeging bij het uitleveringsverzoek van wetteksten nopens de extraterritoriale rechtsmacht - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Het door de artikelen 7 Uitleveringswet en 10 Europees Uitleveringsverdrag vereiste onderzoek van de verjaring door het onderzoeksgerecht in het kader van een uitlevering houdt in dat dit gerecht als rechter van de aangezochte staat onderzoekt of: - de verjaring van de strafvordering naar het recht van de verzoekende staat is bereikt, waarbij hij rekening kan houden met gronden van schorsing van de verjaring van de strafvordering, ook als die gronden van schorsing niet bestaan in het recht van de aangezochte staat; - de verjaring van de strafvordering naar het recht van de aangezochte staat is bereikt, waarbij hij handelingen van overheden van de verzoekende staat als daden van stuiting van de verjaring in aanmerking kan nemen indien die naar het recht van de aangezochte staat stuitend zouden werken, ook als het stelsel van de stuiting van de verjaring van de strafvordering in het recht van de verzoekende staat niet bestaat (1). (1) Cass. 1 maart 2011, AR P.11.0227.N, AC 2011, nr.174; Cass. 19 januari 2011, AR P.10.1173.F, AC 2011, nr. 54; M. DE SWAEF, Uitlevering: Uitvoerbaarverklaring, Comm. Straf., nr. 5.

- Uitlevering - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Verjaring van de strafvordering - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.16.0608.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.5 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan het oordeel dat het instellen van een hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling tergend en roekeloos is, afleiden uit de vaststelling dat de oorspronkelijke klacht met burgerlijke partijstelling louter werd neergelegd met als doel een andere procedure te verstoren; het door het aantekenen van een hoger beroep verderzetten van een strafrechtspleging waarvan wordt vastgesteld dat ze van haar doel is afgewend, is foutief (1). (1) Zie: Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N - P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33.

- Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens tergend en roekeloos hoger beroep - Tergend en roekeloos karakter

P.16.0626.F 18 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Regeling van de rechtspleging - Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Veronderstelling - Sanctie

Het gevolg van de nietigheid van een bewijselement en de sanctie op de miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat, is niet de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering maar, wanneer de onregelmatigheden door het onderzoeksgerecht zijn vastgesteld, de intrekking van het nietig verklaarde bewijselement en het verbod voor dat gerecht om aanwijzingen of bezwaren te vinden in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht werd afgelegd; het onderzoeksgerecht kan de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering slechts uitspreken wanneer het, niettegenstaande de intrekking van de nietig verklaarde bewijselementen en het verbod om op grond van een onregelmatig afgelegde verklaring te oordelen dat er voldoende bezwaren van schuld bestaan, volstrekt onmogelijk is geworden om de strafvordering voort te zetten met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM (1); de onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces moet vaststaan; ze kan niet blijken uit een mogelijkheid of een veronderstelling (2). (1) Zie bijv. Cass. 27 oktober 2010, P.10.1372.F, AC. 2010, nr. 640, met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas.: "De vormvereisten die artikel 47bis van het Wetboek van Strafvordering voor het verhoor van de verdachte oplegt, de korte duur die de Grondwet oplegt voor de vrijheidsberoving, het feit dat de inverdenkinggestelde, bij de betekening van het bevel tot aanhouding onmiddellijk inzage krijgt van alle in de artikelen 16, §7, en 18, §2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde stukken, het recht van de inverdenkinggestelde om, overeenkomstig artikel 20, §§1 en 5, van de voormelde wet, onmiddellijk verkeer te hebben met zijn advocaat, de inzage van het dossier vóór de verschijning voor het onderzoeksgerecht zoals dat door artikel 21, §3, van de wet is geregeld, alsook de rechten die met name in de artikelen 61ter, 61quater, 61quinquies, 136 en 235bis, Wetboek van Strafvordering zijn vastgelegd, wettigen niet zonder meer de conclusie dat het definitief onmogelijk is om de zaak van iemand die zonder advocaat door de politie en de onderzoeksrechter is gehoord, op een eerlijke wijze te behandelen" ; Cass. 27 februari 2013, P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134: "De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan is de sanctie gesteld op omstandigheden waardoor de strafvordering niet kan worden ingesteld of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak."; Cass. 30 april 2014, P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307: "Tenzij de onregelmatigheid tot gevolg heeft dat het recht van verdediging van de beklaagde van meet af aan van zijn substantie wordt ontdaan of dat de kwaliteit van het bewijsmateriaal erdoor wordt aangetast, staat het aan de rechters om een proportionaliteitsonderzoek te verrichten door de aangeklaagde onregelmatigheid af te wegen tegen de rechten die elke beklaagde al dan niet heeft kunnen uitoefenen tijdens het voorbereidend onderzoek, voor de onderzoeksgerechten, tijdens de rechtszittingen van de correctionele rechtbank en in zijn middelen in hoger beroep." (kop). Vgl. (wat betreft de sanctie op de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding, in het licht van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet en niet van de regelmatigheid van het bewijs en van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering), Cass. 18 juni 2013, AR P.13.1022.N, AC 2013, nr. 379: "Niet naar recht verantwoord is het arrest dat oordeelt dat het gegeven dat de eiser door de onderzoeksrechter werd verhoord zonder bijstand van een raadsman, niet tot gevolg heeft dat het aanhoudingsmandaat door het onderzoeksgerecht zou moeten worden opgeheven om reden dat niet blijkt dat die omstandigheid eisers recht op een eerlijk proces op een onherstelbare wijze zou hebben gehypothekeerd." (M.N.B.). (2) Zie concl. "in substantie" van het OM (eensluidende subsidiaire stelling wat betreft het eerste middel, derde onderdeel, en het tweede middel).

- Regeling van de rechtspleging - Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Veronderstelling - Sanctie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

De verplichting voor de kamer van inbeschuldigingstelling die overeenkomstig artikel 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering heeft beslist tot de nietigheid van stukken en hun verwijdering uit het strafdossier en de neerlegging heeft bevolen ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, om de bestemming te bepalen van deze stukken is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven; het verzuim over die bestemming te beslissen is zonder gevolg voor de beslissing over de nietigheid van de stukken, de verwijdering ervan en de neerlegging ervan ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, alsmede voor de beslissing om al dan niet nog de inzage en de aanwending van deze stukken toe te staan.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Nietigverklaarde stukken - Verplichting de bestemming van deze stukken te bepalen - Verzuim

Uit artikel 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die op grond van die bepaling heeft beslist tot de nietigverklaring van stukken, hun verwijdering uit het strafdossier en hun neerlegging ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, verplicht is te oordelen in welke mate deze stukken nog in de strafprocedure mogen worden ingezien en aangewend en dit rekening houdend met de rechten van partijen en de verenigbaarheid met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging; de kamer van inbeschuldigingstelling maakt die afweging onaantastbaar in feite en moet alleen in het geval een partij uitdrukkelijk heeft aangevoerd dat de verdere inzage en de aanwending van de nietigverklaarde stukken noodzakelijk is voor het recht op een eerlijk proces en recht van verdediging, uitdrukkelijk deze afweging en de gronden waarop ze is gebeurd, vermelden.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Nietigverklaarde stukken - Verplichte beoordeling in welke mate deze nog mogen worden aangewend - Aard - Redengeving - Verplichting

P.16.1114.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Omvang van het toezicht

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoezicht - Gevolg - In aanmerking nemen van nieuwe stukken

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp en omvang van het toezicht

Wegens het beperkte toezicht van de onderzoeksgerechten kunnen zij geen element in aanmerking nemen dat zich voordeed na het bevel om het grondgebied te verlaten met de beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats, tenzij dat element aan het licht zou brengen dat die maatregelen aangetast waren door een onwettigheid op het tijdstip dat zij genomen werden (1). (1) Zie concl. OM.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoezicht - Gevolg - In aanmerking nemen van nieuwe stukken

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Krachtens artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet onderzoeken de onderzoeksgerechten of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; artikel 237, derde lid, Strafwetboek en het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten verbieden het onderzoeksgerecht om de maatregel op zijn verdienste, relevantie of doeltreffendheid te beoordelen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Omvang van het toezicht

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het wettigheidstoezicht door het onderzoeksgerecht heeft betrekking op de formele geldigheid van de akte, met name op de motivering en de overeenstemming ervan met zowel de internationale rechtsregels met rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde, als met de Vreemdelingenwet; het toezicht houdt eveneens in dat de werkelijke toedracht en de correctheid van de door de administratieve overheid aangevoerde feiten worden nagegaan; de rechter onderzoekt daarbij of de beslissing op een motivering steunt die door geen enkele kennelijke beoordelingsfout of dwaling omtrent de feiten is aangetast (1). (1) Zie concl. OM.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp en omvang van het toezicht

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.16.1140.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Territoriale bevoegdheid

Krachtens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet kan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving, tegen die maatregel beroep instellen door een verzoekschrift neer te leggen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank van zijn verblijfplaats in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen; de plaats waar de vreemdeling werd aangetroffen in de zin van die bepaling, is niet de plaats waar hij vrijwillig naartoe gegaan is na een oproeping door de Dienst Vreemdelingenzaken, die hem bij die gelegenheid een vasthoudingsmaatregel ter kennis brengt (1). (1) Zie concl. OM.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Territoriale bevoegdheid

P.15.0214.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.1 AC nr. ...

Indien het onderzoeksgerecht beslist tot verwijzing van een inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht of tot zijn buitenvervolgingstelling, dan doet het geen uitspraak als vonnisgerecht en velt het bijgevolg geen vonnis in de zin van artikel 149 Grondwet waaraan de omstandigheid dat de beslissing van buitenvervolgingstelling voor de burgerlijke partij een eindbeslissing is, geen afbreuk doet; beslissingen van het onderzoeksgerecht hebben in de regel enkel gezag van gewijsde indien het uitspraak doet als vonnisgerecht (1). (1) Zie Cass. 13 december 1954, AC 1954, 265; Cass. 10 januari 2001, AR P.00.1561.F, AC 2001, nr. 16; Cass. 28 november 2002, AR C.01.0102.F, AC 2002, nr. 640 met concl. van advocaat-generaal DE RIEMAECKER; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 404, nr. 870 en 449, nr. 1010.

- Beslissingen tot verwijzing of buitenvervolgingstelling - Aard

Net zoals de burgerlijke partij kan een inverdenkinggestelde geen verzet aantekenen tegen een bij verstek gewezen beslissing van het onderzoeksgerecht dat niet oordeelt als vonnisgerecht.

- Verzet - Inverdenkinggestelde en burgerlijke partij

P.16.0773.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Nieuwe omschrijving uitdrukkelijk uitgesloten door het onderzoeksgerecht - Bevoegdheid - Aanneming verzachtende omstandigheden door het vonnisgerecht - Vereiste - Regeling van de rechtspleging - Correctionalisering - Heromschrijving van het feit door het vonnisgerecht naar een zwaardere misdaad

Wanneer het onderzoeksgerecht met aanneming van verzachtende omstandigheden een beklaagde wegens een gecorrectionaliseerde misdaad heeft verwezen naar de correctionele rechtbank, kan de correctionele rechtbank en in hoger beroep het hof van beroep die misdaad heromschrijven naar een zwaardere misdaad, ook als het onderzoeksgerecht die zwaardere omschrijving uitdrukkelijk heeft uitgesloten, zonder dat vereist is dat het vonnisgerecht na die heromschrijving naar een zwaardere misdaad zelf verzachtende omstandigheden aanneemt; de door het onderzoeksgerecht aangenomen verzachtende omstandigheden gelden immers ook voor het door de vonnisrechter heromschreven feit (1). (1) Zie conclusie OM.

- Regeling van de rechtspleging - Correctionalisering - Heromschrijving van het feit door het vonnisgerecht naar een zwaardere misdaad - Nieuwe omschrijving uitdrukkelijk uitgesloten door het onderzoeksgerecht - Bevoegdheid - Aanneming verzachtende omstandigheden door het vonnisgerecht - Vereiste

---

P.16.0999.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.8 AC nr. ...

De onderzoeksgerechten die de wettigheid van het bevel tot aanhouding moeten nagaan, zijn bevoegd om de redenen ervan te verbeteren, hetzij door een foutieve reden door een juiste reden te vervangen, hetzij door de eventuele vergissingen in dat bevel te verbeteren, voor zover ze geen onherstelbaar gebrek opleveren (1). (1) Zie Cass. 5 november 1997, AR P.97.1344.F, Pas. 1997, nr. 453 en Cass. 21 januari 2004, AR P.04.0069.F, AC 2004, nr. 36, met concl. advocaat-generaal J. Spreutels.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Eerste beslissing - Wettigheid van het bevel tot aanhouding - Foutieve redenen - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Toezicht

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.16.0969.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.5 AC nr. ...

Beslissingen van de onderzoeksgerechten hebben slechts gezag van gewijsde in de gevallen waarin de wet hen de bevoegdheid toekent ten gronde te beslissen; de beschikkingen inzake voorlopige hechtenis, waaronder de beslissing tot invrijheidstelling onder voorwaarden, hebben bijgevolg geen gezag van gewijsde (1). (1) Cass. 18 juli 1995, AR P.95.0889.N, AC 1995, nr. 350.

- Beslissingen van de onderzoeksgerechten - Gezag van gewijsde - Beschikkingen inzake voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Draagwijdte

Uit de artikelen 5.4 en 13 EVRM volgt niet dat de onderzoeksgerechten bij het verrichten van de door artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet bepaalde controle van de maatregelen van vrijheidsberoving de opportuniteit van de opgelegde maatregel moeten kunnen beoordelen; de afwezigheid van een dergelijke opportuniteitscontrole verhindert een vreemdeling niet aan de onderzoeksgerechten een willekeurige of onevenredige vrijheidsberoving ter toetsing voor te leggen (1). (1) Cass. 17 december 2014, AR P.14.1810.F, AC 2014, nr. 802.

- Vreemdelingenwet - Controle door de onderzoeksgerechten op de vrijheidsberoving - Draagwijdte

---

P.16.0938.F 28 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.4 AC nr. ...

De Uitleveringswet 1874 maakt geen melding van het cassatieberoep, dat ter zake geregeld blijft door het Wetboek van Strafvordering; daaruit volgt dat het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing van de raadkamer tot uitvoerbaarverklaring bevestigt, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0520.N, AC 2016, nr. ... (dat de niet-ontvankelijkheid vaststelt van het cassatieberoep dat, gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beschikking tot uitvoerbaarverklaring van de raadkamer bevestigt, niet door een advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, werd ingesteld).

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Uitvoerbaarverklaring - Advocaat die geen houder is van het getuigschrift van de opleiding in cassatieprocedures - Ontvankelijkheid

P.15.0466.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.4 AC nr. ...

Indien een burgerlijke partij hoger beroep instelt tegen een beschikking van de raadkamer die de buitenvervolgingstelling heeft bevolen van alle inverdenkinggestelden met de veroordeling van de burgerlijke partij tot alle kosten van de strafvordering en dit hoger beroep is beperkt tot de beslissing van buitenvervolgingstelling van één van de inverdenkinggestelden, heeft de kamer van inbeschuldigingstelling te oordelen over de beslissing van buitenvervolgingstelling van die ene inverdenkinggestelde met inbegrip van de veroordeling van de burgerlijke partij tot de kosten in de mate dat die verband houden met de lastens die ene inverdenkinggestelde aanhangige strafvordering.

- Raadkamer - Beschikking van buitenvervolgingstelling van alle inverdenkinggestelden - Veroordeling van de burgerlijke partij tot alle kosten van de strafvordering - Hoger beroep van de burgerlijke partij beperkt tot één inverdenkinggestelde - Rechtsmacht van de kamer van inbeschuldigingstelling

P.16.0913.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.3 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling vaststelt dat een bevel om het grondgebied te verlaten verkeerdelijk in de administratieve beslissing werd vermeld, aangezien het door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen nietig werd verklaard, kan zij naar recht beslissen dat, uit de aldus verbeterde redenen van de beslissing die zich in hoofdzaak beperken tot de loutere vaststellingen dat de vreemdeling geen reistitel heeft en geen gevolg heeft gegeven aan een eerder bevel om het grondgebied te verlaten, niet kon worden afgeleid dat de voorwaarden vastgelegd in artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet verenigd waren (1). (1) Zie Cass. 17 december 2014, AR P.14.1810.F, AC 2014, nr. 802.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Toezicht op de wettigheid van de maatregel - Onderzoek van het subsidiariteitsbeginsel en van het risico op onderduiken

P.16.0926.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.4 AC nr. ...

De Vreemdelingenwet maakt geen melding van het cassatieberoep, zodat het cassatieberoep gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 van die wet, nog steeds door het Wetboek van Strafvordering wordt geregeld (1). (1) Cass. 23 juni 2009, AR P.09.0844.N, AC 2009, nr. 434.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Toepasselijke bepalingen

Het cassatieberoep van de vreemdeling tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. .....

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures

P.16.0805.N 20 juli 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160720.5 AC nr. ...

De miskenning van het recht op de behandeling van de tenuitvoerlegging van een strafrechtelijke veroordeling binnen een redelijke termijn in de zin van artikel 6.1 EVRM kan door een nationale instantie slechts onderzocht worden voor zover die nationale instantie van de strafuitvoering kennis kan nemen; dit is niet het geval voor het onderzoeksgerecht van de uitvoerende autoriteit van een lidstaat, dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel; in dat geval is de strafuitvoering immers enkel aanhangig bij de uitvaardigende rechterlijke instantie die bijgevolg de enige is die rechtsmacht heeft om uitspraak te doen over de strafuitvoering (1). (1) Cass. 10 januari 2014, AR P.12.0024.N, AC 2012, nr. 21.

- Europees aanhoudingsbevel - Strafuitvoering - Tenuitvoerlegging - Onderzoek van de redelijke termijn

De verplichting voor het onderzoeksgerecht de weigeringsgrond bepaald in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, te onderzoeken, houdt niet in dat dit gerecht ook moet onderzoeken of de redelijke termijn binnen dewelke de straf moet worden uitgevoerd, al dan niet overschreden is (1). (1) Cass. 10 januari 2014, AR P.12.0024.N, AC 2012, nr. 21.

- Europees aanhoudingsbevel - Strafuitvoering - Tenuitvoerlegging - Weigeringsgronden - Onderzoek of er ernstige redenen bestaan dat de tenuitvoerlegging afbreuk doet aan de fundamentele rechten

P.16.0562.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Het arrest waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling, na aanneming van de verzachtende omstandigheden, de verwijzing beveelt van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, beslecht geen geschil inzake bevoegdheid in de zin van het tweede lid van dat artikel en houdt geen verband met de andere in dat artikel bepaalde gevallen (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2016, nr. .....

- Regeling van de rechtspleging - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

P.16.0520.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.5 AC nr. ...

Voor het cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer, die een internationaal aanhoudingsbevel uitvoerbaar verklaart, gelden de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering zodat het cassatieberoep waarvan de verklaring niet werd gedaan door een advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, niet ontvankelijk is.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep zonder toedoen van een advocaat - Ontvankelijkheid

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.16.0545.F 11 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160511.12 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling verantwoordt de beslissing om te weigeren het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen dat door de buitenlandse overheid is uitgevaardigd tegen een minderjarige die op het tijdstip van het feiten ouder was dan zestien jaar, naar recht, wanneer het enerzijds vaststelt dat de feiten die de minderjarige ten laste worden gelegd geen deel uitmaken van de misdrijven bepaald in de artikelen van het Strafwetboek waarnaar artikel 57bis, § 1, Jeugdbeschermingswet verwijst en, anderzijds, dat de betrokkene niet eerder het voorwerp is geweest van een of meerdere in dat artikel bedoelde maatregelen (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0780.N., AC 2013, nr. 369, met concl. M. De Swaef, toen plaatsvervangend advocaat-generaal.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Overlevering van een minderjarige ouder dan zestien

- Art. 57bis, § 1 Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 4.3° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Het onderzoeksgerecht dat ingevolge een Europees aanhoudingsbevel uitspraak moet doen over de overlevering van een minderjarige die op het tijdstip van de feiten ouder was dan zestien jaar, moet nagaan of die persoon zich in een van de voorwaarden bevindt die bij artikel 57bis, § 1, Jeugdbeschermingswet zijn bepaald, waardoor de uithandengeving kan worden bevolen, zonder zich daarom uit te spreken over het passend karakter van een eventuele beschermende maatregel (1). (1) Cass. 13 april 2016, AR P.16.0429.F, AC 2016., nr. .....

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Overlevering van een minderjarige ouder dan zestien - Voorwaarde - Controle

- Art. 57bis, § 1 Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 4.3° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.15.1643.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.1 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering beslist dat krachtens de wet de nietigheid van een onderzoekshandeling moet worden uitgesproken, is met toepassing van paragraaf 6 van dat artikel in de regel ertoe gehouden de bewijselementen die het gevolg zijn van deze onderzoekshandeling als bewijs uit te sluiten; zij kan niet weigeren op grond van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering of artikel 13 van de wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken, bewijselementen die het gevolg zijn van de nietig verklaarde onderzoekshandeling als bewijs uit te sluiten.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Onderzoek van de regelmatigheid van de procedure - Nietigverklaring krachtens de wet van een onderzoekshandeling - Gevolg - Weigering bewijselementen die het gevolg zijn van de nietig verklaarde onderzoekshandeling uit te sluiten

Het enkele feit dat het onderzoeksgerecht weigert de regeling van de rechtspleging te schorsen tot de voeging van een opsporingsdossier omdat het oordeelt dat die voeging niet noodzakelijk is voor de beoordeling van de bezwaren, levert geen miskenning van het recht van verdediging en de wapengelijkheid op; het niet-voegen van dergelijk dossier heeft immers niet voor gevolg dat de partijen niet dezelfde processuele middelen kunnen aanwenden voor de rechter noch dat ze niet op gelijke wijze kennis kunnen nemen van de aan de rechter voorgelegde gegevens (1). (1) Zie: Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

- Regeling van de rechtspleging - Verzoek tot schorsing van de rechtspleging - Voeging van een opsporingsdossier - Weigering - Gevolg - Recht van verdediging en wapengelijkheid

Het onderzoeksgerecht oordeelt bij de regeling van de rechtspleging onaantastbaar of het niet-voegen van een opsporingsdossier van aard is om de beoordeling van de bezwaren te beïnvloeden; het heeft geen rechtsmacht om het openbaar ministerie te bevelen een opsporingsonderzoek bij het strafdossier te voegen (1). (1) Zie: Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

- Rechtsmacht - Bevel aan het openbaar ministerie om een dossier te voegen

C.15.0366.F 18 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160418.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Strafvordering - Verjaring - Buitenvervolgingstelling - Burgerrechtelijke vordering - Bevoegdheid

Het onderzoeksgerecht, dat verklaart dat er geen grond tot vervolging bestaat wegens de verjaring van de strafvordering, is onbevoegd om zelf over de burgerrechtelijke vordering uitspraak te doen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Strafvordering - Verjaring - Buitenvervolgingstelling - Burgerrechtelijke vordering - Bevoegdheid

P.16.0429.F 13 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160413.1 AC nr. ...

De tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval de persoon op wie het betrekking heeft krachtens het Belgische recht nog niet strafrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld voor de in het verzoek tot overlevering bedoelde feiten; het onderzoeksgerecht, dat uitspraak moet doen over de overlevering van een minderjarige die op het tijdstip van de feiten ouder was dan zestien jaar, moet nagaan of die persoon zich in een van de voorwaarden bevindt die bij artikel 57bis, § 1, Jeugdbeschermingswet zijn vastgesteld, waardoor de uithandengeving kan worden bevolen, zonder zich daarom uit te spreken over het passend karakter van een eventuele beschermende maatregel (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0780.N, AC 2013, nr. 359, met concl. van M. De Swaef, toen plaatsvervangend advocaat-generaal.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Overlevering van een minderjarige van zestien jaar of ouder - Voorwaarde - Nazicht

- Art. 57bis, § 1 Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 4.3° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.16.0389.F 30 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160330.2 AC nr. ...

Het bestaan van omstandigheden die het onderzoeksgerecht beletten op de gebruikelijke plaats zitting te houden, wordt door het onderzoeksgerecht in feite beoordeeld; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet gerechtvaardigd kunnen worden.

- Zittingen - Plaats - Gebruikelijke plaats waar zitting wordt gehouden - Beletsel - Feitelijke beoordeling

- Art. 101 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1445.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.5 AC nr. ...

Wanneer blijkt dat de strafvordering op de dag van de beschikking tot verwijzing van het onderzoeksgerecht was vervallen door verjaring, is het vonnisgerecht niet bevoegd om uitspraak te doen over de burgerlijke rechtsvordering die daarvan bijzaak is, ook al dateert de burgerlijke partijstelling van vóór die verjaring (1). (1) Zie Cass. 28 september 2010, AR P.09.1598.N, AC 2010, nr. 553.

- Regeling van de rechtspleging - Verjaring van de strafvordering - Gevolg voor de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1353.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.6 AC nr. ...

Het gerechtelijk onderzoek wordt niet afgesloten door de onderzoeksrechter, maar wel door een beslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Zie Cass. 2 november 2004, AR P.04.0605.N, AC 2004, nr. 520; Cass. 22 november 2006, AR P.06.1457.F, AC 2006, nr. 593.

- Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Afsluiten van het onderzoek

P.15.1521.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.7 AC nr. ...

Met de bepaling van artikel 427. eerste lid. Wetboek van Strafvordering. Zoals gewijzigd door de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, heeft de wetgever aan de eisers in cassatie een algemene verplichting tot betekening opgelegd. met als enige en dus strikt te interpreteren uitzondering het geval waarbij het cassatieberoep uitgaat van een vervolgde partij tegen een beslissing op de strafvordering zelf en daarmee gelijk te stellen gevallen; een partij. die geen vervolgde partij is. moet zijn cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen een op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering genomen beslissing laten betekenen aan de partijen tegen wie het is gericht.

- Cassatieberoep - Algemene verplichting tot betekening - Op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering genomen beslissing - Toepassing

P.16.0346.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.10 AC nr. ...

Wanneer het onderzoeksgerecht de wettigheid van het bevel tot aanhouding onderzoekt, kan het de redenen van dit bevel die het vermoeden van onschuld zouden miskennen, vervangen door eigen redenen die dit niet doen, ook als die redenen de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld inhouden; de miskenning van het vermoeden van onschuld door de onderzoeksrechter is immers geen onherstelbaar gebrek of houdt als dusdanig niet in dat de vrijheidsberoving noodzakelijk arbitrair is, noch houdt dit een schending in van artikel 5.1 en 5.4 EVRM (1). (1) Zie Cass. 5 november 1997, AR P.97.1344.F, AC 1997, nr. 453; Cass. 1 december 2004, JLMB 2005, 523.

- Bevel tot aanhouding - Onderzoek wettigheid bevel tot aanhouding - Miskenning vermoeden van onschuld

P.15.1448.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.2 AC nr. ...

Het vonnisgerecht is niet bevoegd om de beschikking van de raadkamer tot verwijzing van een inverdenkinggestelde naar de rechtbank, nietig te verklaren, omdat het die beschikking onregelmatig zou vinden; de beslissing tot verwijzing kan enkel nietig worden verklaard door het Hof, op het cassatieberoep dat samen met het cassatieberoep tegen de eindbeslissing is ingesteld, dan wel door de kamer van inbeschuldigingstelling, op het hoger beroep als bepaald in artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering; de feitenrechter kan en moet evenwel vaststellen dat de zaak niet bij hem aanhangig is gemaakt wanneer de beslissing tot verwijzing door een dermate substantieel verzuim is aangetast dat de akte als onbestaande moet worden beschouwd (1). (1) Zie Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205; Cass. 30 januari 2013, AR P.11.2030.F, AC 2013, nr. 72, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Raadkamer - Beslissing tot verwijzing - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Bevoegdheden van het vonnisgerecht - Regelmatigheid van de beschikking tot verwijzing

P.16.0177.F 24 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160224.2 AC nr. ...

De vreemdeling kan bij het onderzoeksgerecht waarvan de zetel in Brussel is gevestigd, in het Frans of in het Nederlands beroep instellen ongeacht de taal waarin de administratieve beslissing die hij betwist, is gesteld; krachtens de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken geldt het beginsel van de eenheid van de taal slechts voor de akten van de gerechtelijke procedure.

- Vreemdelingen - Wet van 15 december 1980 - Verwijderingsmaatregel - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Taal van de rechtspleging

Noch artikel 5.4 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, noch enige andere wettelijke bepaling gebieden dat de vertaling van het administratieve dossier in de taal van de rechtspleging wordt gevoegd; indien de rechter de taal waarin de administratieve stukken zijn gesteld, niet kent, kan hij de vertaling ervan vragen maar het is hem niet verboden acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld; de eerbiediging van het recht van verdediging verplicht hem ervan kennis te nemen (1). (1) Zie Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0249.F, AC 2012, nr. 141.

- Vreemdelingen - Wet van 15 december 1980 - Verwijderingsmaatregel - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Kennisname van de stukken - Vertaling - Verplichting

P.15.1377.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.3 AC nr. ...

Wanneer het onderzoeksgerecht, met aanneming van verzachtende omstandigheden, een inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen wegens een misdaad waaraan het een onjuiste kwalificatie heeft gegeven, geldt de correctionalisering van het criminele feit ook voor alle kwalificaties van het feit, op voorwaarde dat het feit wettig correctionaliseerbaar blijft en dat de wijziging van de kwalificatie, waardoor eventueel een zwaardere straf moet worden toegepast, niet voortvloeit uit een omstandigheid waarmee het onderzoeksgerecht niet bekend was of die het niet in aanmerking heeft genomen (1). (1) Cass. 16 oktober 1985, AR 4380, AC 1985-1986, nr. 100.

- Regeling van de rechtspleging - Correctionalisering - Verzachtende omstandigheden - Gevolgen - Onjuiste kwalificatie van het feit

P.15.1593.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.4 AC nr. ...

Tenzij het onderzoeksgerecht uitspraak doet als vonnisgerecht, is het niet ertoe gehouden de beslissing tot buitenvervolgingstelling ter zitting uit te spreken, omdat, wegens de mogelijkheid dat het gerechtelijk onderzoek wordt heropend ingeval er nieuwe bezwaren opduiken, de beschikking of het arrest van buitenvervolgingstelling niet definitief uitspraak doet over de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken en evenmin over een betwisting inzake burgerlijke en politieke rechten (1). (1) Zie Cass. 24 oktober 2006, AR P.06.0696.N, AC 2006, nr. 508.

- Regeling van de rechtspleging - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Buitenvervolgingstelling - Uitspraak van de beslissing in openbare rechtszitting - Verplichting

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

Met toepassing van artikel 135, §3, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering heeft de burgerlijke partij het recht de kamer van inbeschuldigingstelling te vragen om de zaak in openbare rechtszitting te horen.

- Regeling van de rechtspleging - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Openbaarheid van de terechtzitting

P.14.1935.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.5 AC nr. ...

De betrouwbaarheid van het bewijs kan niet door het onderzoeksgerecht worden onderzocht, vermits dit de beoordeling van de bewijswaarde betreft die enkel toekomt aan de vonnisrechter (1). (1) Cass. 3 april 2012, AR P.11.2095.N, AC 2012, nr. 214 met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger.

- Onderzoek van de betrouwbaarheid van het bewijs

Noch artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel verplicht het onderzoeksgerecht de verklaring die een verdachte tijdens het strafonderzoek heeft afgelegd zonder de bijstand van een advocaat, nietig te verklaren en uit het debat te weren wegens een onherroepelijke en onherstelbare miskenning van zijn recht op een eerlijk proces.

- Verklaring afgelegd door verdachte tijdens strafonderzoek - Geen bijstand van een advocaat - Nietigverklaring - Verplichting voor het onderzoeksgerecht

P.15.1443.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.7 AC nr. ...

Het beginsel van het gezag van gewijsde is, in de regel, niet van toepassing op de beslissingen van de onderzoeksgerechten (1). (1) Zie Cass. 9 januari 2002, AR P.01.1035.F, AC 2002, nr. 17, met concl. van de Heer Spreutels, toen advocaat-generaal; M. De Swaef en M. Traest, Het gezag van gewijsde van beslissingen van de onderzoeksgerechten: oude wijn in nieuwe zakken? in De wet voorbij, Liber Amicorum Luc Huybrechts, 95.

- Beslissingen - Gezag van gewijsde

P.15.0892.N 26 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160126.3 AC nr. ...

Op grond van artikel 128 Wetboek van Strafvordering heeft de raadkamer en, binnen de door de wet bepaalde grenzen, de kamer van inbeschuldigingstelling in hoger beroep de rechtsmacht en de verplichting te onderzoeken of, op grond van de door het gerechtelijk onderzoek opgeleverde gegevens, de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde feiten een misdrijf opleveren.

- Regeling van de rechtspleging - Bestaan van voldoende bezwaren - Opdracht

---

P.15.0615.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Onderzoek in strafzaken - Met toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering toegekende bevoegdheden

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Met toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering toegekende bevoegdheden - Uitbreiding van de aanhangigmaking bij de onderzoeksrechter

Met toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering kan de kamer van inbeschuldigingstelling onder meer de vervolging gelasten van personen die door het openbaar ministerie of de burgerlijke partij niet waren aangeklaagd en die de onderzoeksrechter niet in verdenking had gesteld of ook nieuwe feiten bij hem aanhangig maken, voor zover die uit het dossier van de rechtspleging blijken en de partijen de gelegenheid krijgen om daarover te worden gehoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Met toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering toegekende bevoegdheden - Uitbreiding van de aanhangigmaking bij de onderzoeksrechter

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering

Hoewel artikel 235 Wetboek van Strafvordering de kamer van inbeschuldigingstelling bevoegd maakt om in verdenking te stellen en het gerechtelijk onderzoek uit te breiden, maakt het daarvan geen verplichting; door haar die bevoegdheid "ambtshalve" toe te kennen, met andere woorden buiten enige vordering om, staat ze dat rechtscollege eigenlijk toe de redenen niet te vermelden waarom zij het voormelde artikel 235 niet toepast, zo haar daarom wordt verzocht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Onderzoek in strafzaken - Met toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering toegekende bevoegdheden

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering

P.15.1596.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.4 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling om de redenen over te nemen van het advies van het openbaar ministerie voor haar uitspraak over de vrijheidsberovende maatregel waarop de beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats neerkomt; de verwijzing naar die redenen houdt in dat de appelrechters de relevantie ervan hebben erkend ten opzichte van het voor hen aangevoerde verweer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van de redenen van het advies van het openbaar ministerie - Wettigheid

- Art. 72 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie - Recht op de openbaarheid van het debat - Gesloten deuren - Toegestane afwijking

- Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van de redenen van het advies van het openbaar ministerie - Wettigheid

- Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie

Door te verwijzen naar de behandeling met gesloten deuren zoals bepaald inzake voorlopige hechtenis, wijkt artikel 72 Vreemdelingenwet, binnen het kader en met eerbiediging van de in artikel 52.1 van het Handvest van de Europese Unie vastgelegde beperkingen af van de regel van de openbaarheid van de rechtszittingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie - Recht op de openbaarheid van het debat - Gesloten deuren - Toegestane afwijking

De vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een verwijderingsmaatregel moet kunnen genieten van de rechten vastgelegd door de richtlijn 2013/33/EU van het Europees parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming waarvan de uiterste omzettingsdatum werd vastgesteld op 20 juli 2015, inzonderheid van de waarborgen bepaald in de artikelen 8 tot 11 van die richtlijn betreffende het in bewaring houden en in artikel 26 betreffende het beroep; de kamer van inbeschuldigingstelling, die met toepassing van het communautair recht uitspraak moet doen, is bijgevolg ertoe gehouden uitspraak te doen over het beroep van de vreemdeling tegen de bewaringsmaatregel, met inachtneming van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie

---

P.15.1501.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.7 AC nr. ...

Zelfs al zou het onderzoeksgerecht op basis van de concrete elementen van de zaak oordelen dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een ingezetene is van België of er verblijft, kan het de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel niettemin toestaan, indien het van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (1). (1) Zie HvJ 18 juli 2008, nr. C-66/08, Kozlowski; S. DE WULF, Handboek Uitleveringsrecht, Antwerpen, Intersentia, 2013, blz. 234 e.v.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Persoon die ingezetene is van België of er verblijft - Tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat - Rechtvaardiging - Rechtmatig belang - Toepassing

- Art. 6, 4° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.15.1461.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Onderzoek van de regelmatigheid van de rechtspleging - Arrest - Opgave van de wetsbepalingen met betrekking tot de rechtspleging - Verplichting

De beslissingen in strafzaken dienen de wetsbepalingen met betrekking tot de rechtspleging niet te vermelden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Onderzoek van de regelmatigheid van de rechtspleging - Arrest - Opgave van de wetsbepalingen met betrekking tot de rechtspleging - Verplichting

---

P.15.0535.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.5 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Beschikking zaak niet in staat van wijzen - Onderzoeksrechter - Beslissing tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Beslissing binnen het kader van de regeling van de rechtspleging

De beslissing van de onderzoeksrechter tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen na een beschikking van de raadkamer dat de zaak niet in staat van wijzen is, is geen beslissing die is genomen buiten het kader van de regeling van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Beschikking zaak niet in staat van wijzen - Onderzoeksrechter - Beslissing tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Beslissing binnen het kader van de regeling van de rechtspleging

---

P.15.1425.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.4 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM is niet van toepassing op de kamer van inbeschuldigingstelling die oordeelt over het verzoek tot invrijheidstelling door een persoon wiens uitlevering wordt gevraagd (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2007, AR P.06.1456.F, AC 2007, nr. 3 (m.b.t. procedure van exequatur).

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitlevering - Passieve uitlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Artikel 6.1 E.V.R.M. - Geen toepassing

Geen wetsbepaling verhindert de kamer van inbeschuldigingstelling het gevaar voor onttrekking af te leiden uit het gegeven dat blijkens de vordering van de procureur-generaal de uitlevering werd toegestaan bij een aan de betrokkene betekend ministerieel besluit, ook al maakt dit besluit geen deel uit van het dossier op het ogenblik van de behandeling van het verzoek tot invrijheidstelling.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitlevering - Passieve uitlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Artikelen 5.1.f en 5.4 EVRM - Criteria - Gevaar voor onttrekking - Ministerieel besluit houdende uitlevering - Draagwijdte

Uit artikel 5.1.f en 5.4 EVRM en artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de vreemdeling die is opgesloten om te worden uitgeleverd en die ter beschikking staat van de uitvoerende macht, niettemin het recht heeft om de rechter te vragen op korte termijn te beslissen over de wettigheid van zijn gevangenhouding; de rechter beoordeelt in dat kader de redelijkheid van de duur van de hechtenis met het oog op uitlevering op grond van de concrete gegevens van de zaak en hij kan bij die beoordeling onder meer rekening houden met de complexiteit van de zaak, de eventuele tussenkomst van internationale of buitenlandse instanties, de houding van de bij de procedure betrokken overheden, de mate waarin de betrokkene zelf heeft bijdragen tot het verlengen van de procedure en de in het geding zijnde belangen, waarbij de rechter de redelijkheid van de duur van de hechtenis met het oog op uitlevering moet beoordelen op het ogenblik van zijn beslissing en zich niet mag steunen op toekomstige omstandigheden (1). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P. 09.0162.N, AC 2009, nr. 224, met concl. adv.-gen. Duinslaeger, RW 2009-2010, p. 490 en noot S.DEWULF, "Rechterlijke controle op de uitlevering: (r)evoluties"; Cass. 13 juli 2010, AR P.10.1173.N, AC 2010, nr. 481; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.2017.F, AC 2012, nr. 140.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitlevering - Passieve uitlevering - Hechtenis met het oog op uitlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke termijn - Criteria

---

P.14.1174.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.3 AC nr. ...

Als appelrechter van de beslissingen van de raadkamer over de regeling van de rechtspleging binnen de perken van artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering, kan de kamer van inbeschuldigingstelling elke beslissing nemen die de raadkamer zelf kon nemen; indien het onderzoeksgerecht in hoger beroep de beroepen verwijzingsbeschikking vernietigt en de zaak aan zich trekt, houdt dit niet in dat het onderzoeksgerecht hierbij de procedure moet volgen die voor de regeling van de rechtspleging van toepassing is voor de raadkamer.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Rechtsmacht - Omvang - Vernietiging van de verwijzingsbeschikking

Artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering, dat de mogelijkheid biedt in hoger beroep op te komen tegen een onregelmatige verwijzingsbeschikking, beoogt dat de onregelmatigheden kunnen worden hersteld en niet doorwerken in de verdere rechtspleging (1). (1) Zie: Cass. 15 oktober 2002, AR P.02.0885.N, AC 2002, nr. 542.

- Regeling van de rechtspleging - Onregelmatige verwijzingsbeschikking - Hoger beroep - Doel

Artikel 91, derde en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek is enkel van toepassing op de oproeping om te verschijnen voor de raadkamer zodat wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet overeenkomstig artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering, de partijen worden opgeroepen conform het bepaalde in paragraaf drie, derde lid, van dat artikel; de omstandigheid dat de mogelijkheid bestaat dat de kamer van inbeschuldigingstelling opnieuw uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging nadat zij de verwijzingsbeschikking van de raadkamer vernietigt en de zaak aan zich trekt, doet hieraan geen afbreuk.

- Regeling van de procedure - Verzoek tot verwijzing naar een kamer met drie rechters - Kamer van inbeschuldigingstelling - Artikel 91, derde en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid - Vernietiging van de verwijzingsbeschikking - Evocatie

Overeenkomstig artikel 127, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering wordt de zaak voor de regeling van de rechtspleging bij de raadkamer aanhangig gemaakt door de vordering van de procureur des Konings en niet door de oproeping bedoeld in de tweede paragraaf van dat artikel (1). (1) Zie: Cass. 4 april 2006, AR P.06.0120.N, AC 2006, nr. 198; Cass. 26 augustus 2003, AR P.03.1009.Nbis, AC 2003, nr. 406.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Wijze van aanhangigmaking

Wanneer de inverdenkinggestelde voor de kamer van inbeschuldigingstelling de nietigheid aanvoert van de beschikking die hem naar de correctionele rechtbank verwijst, en de appelrechters die nietigheid uitspreken, moeten zij de zaak aan zich trekken overeenkomstig artikel 215 Wetboek van Strafvordering, mits de vernietiging niet is gegrond op de onbevoegdheid van de eerste rechter of het niet wettelijk geadieerd zijn (1). (1) Zie: Cass. 29 januari 2003, AR P.02.1368.F, AC 2003, nr. 64; Cass. 3 september 2013, AR P.12.1645.N, AC 2013, nr. 416.

- Raadkamer - Verwijzingsbeschikking - Nietigheid - Kamer van inbeschuldigingstelling - Evocatie

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de verwijzingsbeschikking van de raadkamer vernietigt en de zaak aan zich trekt om te oordelen over de verwijzingsvordering, is zij niet gehouden door wat de partijen voor de raadkamer hebben gevorderd zodat het de inverdenkinggestelde wiens verwijzing naar de correctionele rechtbank door het openbaar ministerie wordt gevorderd, behoort alle nuttige verweermiddelen aan te voeren en verzoeken te doen en, zo nodig, zijn voor de raadkamer aangevoerde verweermiddelen en gedane vorderingen te herhalen; dit levert geen miskenning van het recht van verdediging op.

- Raadkamer - Verwijzingsbeschikking - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vernietiging van de verwijzingsbeschikking - Evocatie - Kamer van inbeschuldigingstelling niet gehouden door wat partijen voor de raadkamer hebben gevorderd - Gevolg - Bestaanbaarheid met het recht van verdediging

---

P.15.1146.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.4 AC nr. ...

Het cassatieberoep gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die met toepassing van artikel 61quater Wetboek van Strafvordering uitspraak doet, zonder een betwisting te moeten beslechten waarbij, in de zin van artikel 131, § 1, 1°, Wetboek van Strafvordering, een onregelmatigheid, verzuim of nietigheid wordt aangevoerd waardoor het beslag van goederen en de blokkering van bankrekeningen is aangetast, is voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2005, AR P.05.0148.F, AC 2005, nr. 181, met concl. OM in Pas. 2005, nr. 181; Cass. 20 april 2010, AR P.09.1750.N, AC 2010, nr. 265.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Onderzoeksrechter - Beslag - Strafrechtelijk kortgeding - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.14.1033.N 3 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151103.2 AC nr. ...

Uit artikel 235bis Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling de regelmatigheid van de haar voorgelegde procedure kan onderzoeken niet alleen bij de regeling van de rechtspleging, maar ook in de andere gevallen waarin ze kennis neemt van de zaak; dit is het geval wanneer de zaak bij haar aanhangig wordt gemaakt in hoger beroep tegen een beschikking van de onderzoeksrechter genomen met toepassing van artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Onderzoek van de regelmatigheid van de rechtspleging

P.15.1287.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep in de gevangenis door de gedetineerde - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep ingesteld door een persoon die in België is gedetineerd in uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel zonder de tussenkomst van een advocaat en door middel van een verklaring gedaan voor de directeur van de gevangenis of zijn gemachtigde is ontvankelijk (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie de concl. van het OM. Het Hof, in voltallige zitting, heeft, zonder opgave van redenen, de zienswijze van het openbaar ministerie verworpen.

- Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep in de gevangenis door de gedetineerde - Ontvankelijkheid

P.15.0802.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.4 AC nr. ...

Het verzuim van de in artikel 127, § 2, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven kennisgevingen tast de regelmatigheid van de verwijzingsbeschikking slechts aan wanneer hierdoor het recht van verdediging van een partij voor de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling in het gedrang komt (1). (1) Zie Cass. 19 februari 2002, AR P.01.1715.N, AC 2002, nr. 121; Cass. 15 oktober 2002, AR P.02.0885.N, AC 2002, nr. 542.

- Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsbeschikking - Verzuim van de voorgeschreven kennisgevingen

- Artt. 127, § 2 en 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de grief volgens welke het bericht om te verschijnen de eiser slechts dertien dagen voor de zitting van de raadkamer met het oog op de regeling van de rechtspleging werd verzonden, niet aan de kamer van inbeschuldigingstelling werd voorgelegd aangezien die grief niet bij schriftelijke conclusie werd aangevoerd voor de raadkamer, kan hij ook niet voor het eerst voor het Hof van Cassatie worden aangevoerd.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Inverdenkinggestelde - Geen schriftelijke conclusie - Verwijzingsbeschikking - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest - Cassatieberoep van de inverdenkinggestelde - Grief die betrekking heeft op het bericht om te verschijnen voor de raadkamer - Ontvankelijkheid

- Artt. 127, § 2 en 3, 131, § 1, 135, § 2, en 235bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0097.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.6 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij op grond van artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering bijkomende onderzoekshandelingen worden bevolen, doet geen uitspraak over de gegrondheid van de strafvordering en is slechts voorlopig; een dergelijk arrest heeft geen gezag van gewijsde ten aanzien van de kamer van inbeschuldigingstelling die overgaat tot de regeling van de rechtspleging.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Arrest waarbij bijkomende

onderzoekshandelingen worden bevolen - Draagwijdte - Gezag van gewijsde

Het feit dat in het gerechtelijk onderzoek waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de regelmatigheid controleert, resultaten worden gebruikt van gegevens die voortvloeien uit een in een ander gerechtelijk onderzoek bevolen huiszoeking en inbeslagneming, heeft in de regel niet tot gevolg dat deze kamer het openbaar ministerie moet verzoeken om stukken uit het andere onderzoek voor te leggen teneinde na te gaan of die onderzoekshandelingen de saisine van de onderzoeksrechter niet overschrijden aangezien een dergelijke overschrijding immers niet wordt vermoed; dit is slechts anders wanneer een partij aan de hand van de elementen die zij aanbrengt, deze overschrijding aannemelijk maakt waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling onaantastbaar de aannemelijkheid van die aanvoering beoordeelt en bijgevolg de noodzaak, het nut en de raadzaamheid van de door die partij gevraagde voeging van stukken bij het voorliggende strafdossier.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regelmatigheid van de procedure - Verzoek tot voeging van andere stukken aan het strafdossier - Draagwijdte - Gevolg - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

---

P.15.0358.N 8 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150908.5 AC nr. ...

Ingevolge het overlijden van de inverdenkinggestelde, vervalt de tegen hem ingestelde strafvordering, zodat het onderzoeksgerecht geen rechtsmacht meer heeft om uitspraak te doen over de daarop geënte burgerlijke rechtsvordering; hieruit volgt dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2011, AR P.10.1331.N, arrest niet gepubliceerd.

- Cassatieberoep - Verval van strafvordering door overlijden van inverdenkinggestelde - Burgerlijke rechtsvordering

---

P.15.0983.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.7 AC nr. ...

Noch artikel 9bis Vreemdelingenwet, noch enige andere wettelijke bepaling, verbieden de uitvaardiging van een bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding in een welbepaalde plaats, enkel omdat de illegaal verblijvende vreemdeling die het voorwerp ervan is, een aanvraag tot machtiging tot verblijf heeft ingediend waarbij hij zich op het voormelde artikel 9bis beroept (1). (1) Zie Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1206.F, AC 2010, nr. 487.

- Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberoving - Wettigheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Onwettig verblijf - Aanvraag tot machtiging tot verblijf gericht aan de burgemeester

- Art. 9bis Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.15.1180.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.9 AC nr. ...

Ingevolge artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet, toetsen de onderzoeksgerechten of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet; uit die bepaling volgt niet dat de rechter bij wie een verzoek tot invrijheidstelling aanhangig is gemaakt, zich bovendien moet uitspreken over de wettigheid van de uitvoeringsmodaliteiten van de vasthoudingsmaatregel.

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoetsing - Draagwijdte - Wettigheid van de uitvoeringsmodaliteiten van de vasthoudingsmaatregel

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.15.1211.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.10 AC nr. ...

Het bij artikel 235bis Wetboek van Strafvordering voorgeschreven toezicht op de regelmatigheid van de rechtspleging is voor de kamer van inbeschuldigingstelling enkel verplicht in zoverre daarom wordt verzocht; uit de omstandigheid dat zij het door haar volledig verrichte toezicht verkeerdelijk als een toezicht "prima facie" heeft omschreven en dat het resultaat van het toezicht niet in het dictum van het bestreden arrest wordt herhaald, volgt niet dat de kamer van inbeschuldigingstelling zich aan dat toezicht zou hebben onttrokken.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht op de regelmatigheid van de rechtspleging - Verplicht toezicht

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

P.15.1156.N 26 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150826.1 AC nr. ...

Artikel 149 van de Grondwet is niet toepasselijk op de beslissingen van de onderzoeksgerechten, die op grond van de Vreemdelingenwet uitspraak doen over de handhaving van een vrijheidsberovende maatregel, aangezien die beslissingen geen vonnissen in de zin van die bepaling zijn (1). (1) Cass. 20 juli 2010, AR P.10.1060.F, AC 2010, nr. 482; zie Cass. 2 oktober 2013, AR P.13.1553.F, AC 2013, nr. 493; Cass. 17 september 2013, AR P.13.1522.N, AC 2013, nr. 458; Cass. 30 november 2010, AR P.10.1735.N, AC 2010, nr. 704.

- Vreemdelingen - Maatregel van vrijheidsberoving - Handhaving - Beslissing - Artikel 149, Grondwet 1994 - Toepassing

- Art. 72 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 149 Grondwet 1994

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

Artikel 235ter, §2, derde lid, Wetboek van Strafvordering laat de kamer van inbeschuldigingstelling toe ambtshalve de onderzoeksrechter en de BTS-officier afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen te horen; de partijen kunnen zich daartegen niet verzetten.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier - Afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen

De aan de kamer van inbeschuldigingstelling opgedragen controle van de bijzondere opsporingsmethode infiltratie overeenkomstig de artikelen 189ter en 235ter Wetboek van Strafvordering heeft niet alleen betrekking op de infiltratie door politieambtenaren als bedoeld door artikel 47octies, §1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, maar ook op een infiltratie waarbij een beroep wordt gedaan op een burger overeenkomstig artikel 47octies, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Infiltratie - Burger - Toepassing

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet bij toepassing van de artikelen 189ter en 235ter Wetboek van Strafvordering, onderzoekt uitsluitend aan de hand van het vertrouwelijk dossier of de grondrechten van de beklaagden bij de aanwending van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie niet op ontoelaatbare wijze zijn miskend; haar uitspraak heeft enkel een behoedend karakter en alhoewel haar beslissing van gerechtelijke aard is, treedt zij niet op als vonnisgerecht, maar als onderzoeksgerecht (1). (1) Zie Cass. 14 september 2010, AR P.10.1068.N, AC 2010, nr. 519.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Omvang - Arrest - Aard

Indien de rechtbank de kamer van inbeschuldigingstelling overeenkomstig artikel 189ter, eerste lid, Wetboek van Strafvordering gelast met de controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie wegens het aan het licht komen van concrete gegevens met betrekking tot een beweerd gebruik van een burgerinfiltrant, mag het openbaar ministerie de met de beweerde burgerinfiltratie verband houdende informatie aan het vertrouwelijk dossier toevoegen; pas op die wijze kan de kamer van inbeschuldigingstelling de haar krachtens de artikelen 189ter en 235ter Wetboek van Strafvordering opgedragen controleopdracht, die ook inhoudt dat zij geen gewag mag maken van de in artikel 235ter, §4, Wetboek van Strafvordering vermelde gegevens, zinvol uitoefenen.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Nieuwe gegevens na de controle - Voeging informatie aan vertrouwelijk dossier door openbaar ministerie - Toelaatbaarheid

Noch uit de tekst van artikel 235ter, §2, tweede tot en met vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling eerst de procureur-generaal, dan de partijen en pas als laatste de onderzoeksrechter en de BTS-officier mag horen; de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt naar eigen inzicht in welke volgorde zij de in artikel 235, §2, tweede, derde en vierde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde personen hoort en aangezien de procureur-generaal wordt gehoord buiten aanwezigheid van de partijen, de inverdenkinggestelden of de beklaagden afzonderlijk worden gehoord en ook de onderzoeksrechter en de BTS-officier afzonderlijk worden gehoord buiten aanwezigheid van de partijen, kan de volgorde waarin de partijen worden gehoord, de rechten van een inverdenkinggestelde of een beklaagde niet miskennen.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van betrokkenen en partijen - Volgorde

Uit artikel 189ter, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat indien voor de rechtbank concrete gegevens worden aangevoerd, die pas aan het licht zijn gekomen na de krachtens artikel 235ter Wetboek van Strafvordering door de kamer van inbeschuldigingstelling vóór de regeling van de rechtspleging uitgeoefende controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, waaruit zou kunnen blijken dat gebruik werd gemaakt van een burgerinfiltrant, de rechtbank wel degelijk de mogelijkheid heeft om gelet op deze nieuwe en concrete gegevens de kamer van inbeschuldigingstelling te gelasten overeenkomstig de artikelen 189ter en 235ter de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie te controleren en bij die gelegenheid kan de kamer van inbeschuldigingstelling aan de hand van de gegevens van het vertrouwelijk dossier en de voor de rechtbank aan het licht gekomen nieuwe gegevens vaststellen dat er geen infiltratie door een burger heeft plaatsgevonden; de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling bij deze controle geen toepassing kan maken van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering doet daaraan niets af en zo de kamer van inbeschuldigingstelling beslist tot de onregelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie staat het aan de rechtbank te beslissen over het gevolg dat daaraan moet worden gegeven (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104; Cass. 14 september 2010, AR P.10.1068.N, AC 2010, nr. 519; Cass. 9 oktober 2013, AR P.13.1191.F, AC 2013, nr. 511.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Nieuwe gegevens na de controle

Uit de artikelen 235ter, §2, vierde en vijfde lid en 235ter, §4, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die overeenkomstig artikel 235ter, §2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering de onderzoeksrechter en de BTS-officier hoort, dit niet kan doen onder eed en dat de verantwoording daarvoor bestaat in de noodzaak de gebruikte technieken, tactieken en bronnen af te schermen; de toestand waarin, eensdeels, de onderzoeksrechter en de BTS-officier verkeert, wiens identiteit steeds is gekend en wiens opdracht is beperkt tot het voorlichten van de kamer van inbeschuldigingstelling over de gebruikte bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie in het licht van de gegevens vervat in het vertrouwelijk dossier, en, anderdeels, de politieambtenaren die belast zijn met de uitvoering van de observatie en de infiltratie en de in artikel 47octies, §1, tweede lid, bedoelde burger, die door de kamer van inbeschuldigingstelling niet kunnen worden verhoord, maar slechts door de onderzoeksrechter onder het statuut van volledig anonieme getuige, valt niet te vergelijken.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier - Horen van politieambtenaren - Onderscheid

P.15.0429.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.3 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering de regelmatigheid van de aangewende bijzondere opsporingsmethode als dusdanig controleert, kan daarbij ook de processen-verbaal en de schriftelijke beslissingen betrekken, vermeld in artikel 47septies, § 2, derde lid, Wetboek van Strafvordering, welke uiterlijk na het beëindigen van de opsporingmethode aan het dossier worden gevoegd; deze regelmatigheidscontrole vereist dan ook geen kennisname van het vertrouwelijk dossier.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regelmatigheidscontrole overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Processen-verbaal vermeld in artikel 47septies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 47septies, § 2, en 235bis Wetboek van Strafvordering

De kamer van inbeschuldigingstelling kan ter gelegenheid van haar onderzoek overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering en mits naleving van de in dat artikel bepaalde voorwaarden, de regelmatigheid van de onderzoekshandeling observatie als dusdanig onderzoeken; deze regelmatigheidscontrole gebeurt aan de hand van het strafdossier zoals het aan de partijen ter beschikking wordt gesteld (1). (1) Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104 met concl. van advocaat-generaal Timperman; Cass. 31 oktober 2006, AR P.06.0898.N, AC 2006, nr. 534; Cass. 31 oktober 2006, AR P.06.1016.N, AC 2006, nr. 535; Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.1150.N, AC 2007, nr. 519 met concl. van eerste advocaat-generaal De Swaef.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Regelmatigheidscontrole overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering

- Artt. 235bis en 235ter Wetboek van Strafvordering

P.15.0739.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.5 AC nr. ...

Indien een inverdenkinggestelde bij de regeling van de rechtspleging weet dat een verwijzing naar het hof van assisen en bijgevolg ook een beschikking tot gevangenneming tot de mogelijkheden behoort, kan hij zich over de bij wet bepaalde mogelijkheid van het verlenen van een beschikking tot gevangenneming en de onmiddellijke tenuitvoerlegging ervan verweren.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing naar het hof van assisen - Beschikking tot gevangenneming - Onmiddellijke tenuitvoerlegging - Mogelijkheid tot verweer

- Art. 5.4 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

De onregelmatigheid van de oproeping van de inverdenkinggestelde voor de raadkamer, met het oog op de regeling van de rechtspleging, is geen grond van nietigheid of niet-ontvankelijkheid van de strafvordering die kan worden opgeworpen door het vonnisgerecht waar de zaak door verwijzing op geldige wijze aanhangig is gemaakt (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Onregelmatige oproeping van de inverdenkinggestelde - Beschikking tot verwijzing - Vonnisgerecht - Strafvordering - Ontvankelijkheid

De wet maakt de vonnisgerechten niet bevoegd om uitspraak te doen over de wettigheid van de beslissingen van de onderzoeksgerechten (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559.

- Beschikking of arrest van verwijzing - Zaak aanhangig gemaakt bij het vonnisgerecht - Wettigheid van de beslissing van het onderzoeksgerecht - Bevoegdheid

Een beschikking tot verwijzing maakt de grond van de zaak aanhangig bij de feitenrechter, voor zover zij geen onwettigheid bevat inzake bevoegdheid; zij behoudt haar uitwerking zolang zij door het Hof van Cassatie niet is vernietigd (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559.

- Raadkamer - Beschikking tot verwijzing - Uitwerking - Bevoegdheden van het vonnisgerecht

P.15.0455.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.10 AC nr. ...

De beschikking van onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter is geen daad van vervolging in de zin van artikel 12 van de Grondwet (1). (1) Zie GwH 12 februari 2015, nr. 19/2015, J.L.M.B. 2015, p. 1169, met opm. O. Michiels.

- Raadkamer - Beschikking tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter - Artikel 12 Grondwet 1994 - Daad van vervolging

- Art. 12 Grondwet 1994

De beschikking van onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter is slechts een interne ordemaatregel; aangezien ze geen uitspraak doet over enige betwisting in feite of in rechte, wordt de zaak daarbij enkel aan de onderzoeksrechter onttrokken, niet om de zaak onmiddellijk aanhangig te maken bij de onderzoeksrechter van een ander gerechtelijk arrondissement maar om de stukken van het gerechtelijk onderzoek over te zenden aan het openbaar ministerie om te handelen zoals het nuttig oordeelt.

- Raadkamer - Beschikking tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter - Interne ordemaatregel

De procedure tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter voor de raadkamer valt niet binnen het toepassingsgebied van artikel 127 Wetboek van Strafvordering.

- Raadkamer - Procedure tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter - Artikel 127, Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied

P.15.0622.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.7 AC nr. ...

De controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, uitgevoerd met toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, heeft voor gevolg dat de rechtspleging niet kan worden geregeld zolang die procedure, daarin begrepen het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij die controle wordt uitgevoerd, niet afgehandeld is; noch uit deze wetsbepaling noch uit artikel 127 van hetzelfde wetboek volgt evenwel dat de procedure van regeling van de rechtspleging niet kan opgestart worden door de partijen reeds op te roepen voor de rechtszitting voor de raadkamer, met als gevolg dat de partijen op dat ogenblik en binnen de daarin bepaalde termijn toepassing kunnen maken van de in artikel 127, § 3, bepaalde mogelijkheid een verzoek in te dienen om bijkomende onderzoekshandelingen te verrichten en het feit dat cassatieberoep werd ingesteld tegen het arrest waarbij de controle overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering werd uitgevoerd en hierover nog geen definitieve uitspraak is gedaan, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 23 november 2010, AR P.10.1643.N, AC 2010, nr.691 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Invloed op de regeling van de rechtspleging

- Artt. 127 en 235ter Wetboek van Strafvordering

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Vaststelling van de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden - Cassatieberoep - Oproeping voor de raadkamer voor de regeling van de rechtspleging - Oproeping vóór de uitspraak over het cassatieberoep - Invloed op de mogelijkheid om bijkomende onderzoekshandelingen te vragen

- Artt. 127 en 235ter Wetboek van Strafvordering

Het feit dat in het kader van het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling, waarbij tot de controle van de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie werd overgegaan, nog geen uitspraak werd gedaan door het Hof, belet de eiser niet om in toepassing van de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering de onderzoeksrechter met kennis van zaken te verzoeken om bijkomende onderzoekshandelingen te verrichten.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle van de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Vaststelling van de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden - Cassatieberoep - Oproeping voor de raadkamer voor de regeling van de rechtspleging - Oproeping vóór de uitspraak over het cassatieberoep - Mogelijkheid om met kennis van zaken bijkomende onderzoekshandelingen te vragen

- Artt. 61quinquies, 127, § 3 en 235ter Wetboek van Strafvordering

P.15.0684.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest tot verwijzing naar het hof van assisen - Uitspraak van de beslissing - Rechtszitting - Verschijning van de partijen en van hun advocaten - Tolk

Noch artikel 219 Wetboek van Strafvordering noch enige wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verplichten dat, enerzijds, de partijen en hun advocaten worden opgeroepen om te verschijnen op de rechtszitting waarop de kamer van inbeschuldigingstelling het arrest van verwijzing naar het hof van assisen wijst, en dat, anderzijds, de beschuldigde over een tolk moet beschikken om op de dag van de uitspraak de draagwijdte van dat arrest te begrijpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest tot verwijzing naar het hof van assisen - Uitspraak van de beslissing - Rechtszitting - Verschijning van de partijen en van hun advocaten - Tolk

- Art. 219 Wetboek van Strafvordering

P.15.0716.F 10 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150610.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet, gaan de onderzoeksgerechten na of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun opportuniteit (1). (1) Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1228.F, AC 2010, nr. 488.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Omvang van het toezicht

Artikel 237, derde lid, Strafwetboek en het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten, verbieden het onderzoeksgerecht om de maatregel op zijn verdienste, relevantie of doeltreffendheid te beoordelen (1). (1) Cass. 17 november 2010, AR P.10.1676.F, AC 2010, nr. 682.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Omvang van het toezicht

Het wettigheidstoezicht door de onderzoeksgerechten op de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied heeft betrekking op de formele geldigheid van de akte, met name op de motivering en de overeenstemming ervan met zowel de internationale rechtsregels met rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde als met de Vreemdelingenwet; het toezicht houdt eveneens in dat de werkelijke toedracht en de juistheid van de door de administratieve overheid aangevoerde feiten worden nagegaan; de rechter onderzoekt of de beslissing steunt op een redengeving die niet door een kennelijke beoordelingsfout of feitelijke vergissing is aangetast (1). (1) Cass. 17 november 2010, AR P.10.1676.F, AC 2010, nr. 682; Cass. 11 september 2013, AR P.13.1497.F, AC 2013, nr. 442, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht

P.15.0224.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.9 AC nr. ...

De omstandigheid dat het openbaar ministerie ter gelegenheid van de behandeling door de kamer van inbeschuldigingstelling van de hogere beroepen tegen een interneringsbeschikking van de raadkamer een vordering neemt strekkende tot een regelmatigheidsonderzoek overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, heeft niet tot gevolg dat de eerdere vordering van de procureur-generaal strekkende tot het ongegrond verklaren van de hogere beroepen en de bevestiging van de interneringsbeschikking vervalt; die eerste vordering behoudt haar voorwerp voor het geval de kamer van inbeschuldigingstelling negatief beschikt over de op artikel 235bis Wetboek van Strafvordering gesteunde vordering en de partijen dienen bij het voeren van hun verdediging daarmee rekening te houden.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep tegen beschikking tot internering - Vordering van het openbaar ministerie tot bevestiging van de beschikking - Latere vordering strekkende tot een regelmatigheidsonderzoek overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0263.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.7 AC nr. ...

De controle op de regelmatigheid van de toegepaste bijzondere opsporingsmethode infiltratie en observatie gebeurt eensdeels aan de hand van een vertrouwelijk dossier, waartoe alleen de procureur des Konings toegang heeft, en waarvan de onderzoeksrechter en de kamer van inbeschuldigingstelling inzage kunnen nemen, anderdeels aan de hand van de limitatief in de artikelen 47septies en 47novies Wetboek van Strafvordering opgesomde stukken die aan het strafdossier worden gevoegd en waarvan de partijen en de vonnisrechter kennis kunnen nemen.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle over de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden

- Artt. 47septies, 47novies en 235ter Wetboek van Strafvordering

P.15.0707.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.1 AC nr. ...

De onderzoeksgerechten die de wettigheid van het bevel tot aanhouding moeten onderzoeken, zijn bevoegd om de redenen ervan te verbeteren, hetzij door een foutieve reden door een juiste reden te vervangen, hetzij door de eventuele vergissingen te verbeteren waardoor het bevel is aangetast, voor zover die geen onherstelbaar gebrek opleveren.

- Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Wettigheidstoetsing - Bevoegdheid

Wanneer uit het proces-verbaal van het verhoor dat aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding voorafgaat, blijkt dat de inverdenkinggestelde de bijstand van een advocaat heeft verlangd maar dat het onmogelijk was een advocaat aan te wijzen, en uit het bevel tot aanhouding blijkt dat de onderzoeksrechter niettemin verklaringen van de inverdenkinggestelde, die voor hem zijn afgelegd in afwezigheid van een advocaat, in aanmerking heeft genomen als aanwijzingen van schuld, is het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling niet naar recht verantwoord dat, bij de wettigheidstoetsing van het bevel tot aanhouding, aanneemt dat de aanwijzingen van schuld, zij het slechts gedeeltelijk, steunen op verklaringen die voor de onderzoeksrechter zijn afgelegd in afwezigheid van een advocaat, maar toch beslist dat het bevel tot aanhouding regelmatig was (1). (1) Zie Cass. 14 augustus 2012, AR P.12.1470.F, AC 2012, nr. 437.

- Bevel tot aanhouding - Onderzoeksrechter - Inverdenkinggestelde - Verhoor - Verzoek om bijstand van een advocaat - Onmogelijkheid om een advocaat aan te wijzen - Aanwijzingen van schuld - Verklaringen afgelegd zonder advocaat - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing van het bevel tot aanhouding - Beslissing - Wettigheid

- Art. 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 16, § 2, tweede lid, en § 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.14.0414.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1 AC nr. ...

Artikel 6.3.a EVRM is in de regel van toepassing op de vonnisgerechten en niet op de onderzoeksgerechten, tenzij de niet-inachtneming ervan het eerlijk karakter van het proces ernstig in het gedrang brengt (1). (1) Zie Cass. 10 december 2002, AR P.02.1146.N, AC 2002, nr. 664.

- Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Toepasselijkheid

Bij de beoordeling of een zaak eerlijk is behandeld in de zin van artikel 6.1 EVRM, moet worden nagegaan of de zaak in haar geheel op een eerlijke wijze is behandeld, dit is onder meer of bij de beoordeling van de zaak ten gronde de beklaagde kennis heeft gekregen van wat hem ten laste wordt gelegd en de kans heeft gekregen om vrij tegenspraak te voeren over de door het openbaar ministerie tegen hem ingebrachte gegevens; wanneer het onderzoeksgerecht oordeelt dat de omschrijving van een bepaald feit in de vordering tot verwijzing onvoldoende nauwkeurig is, dient het daarvan kennis te geven aan de partijen met het oog op een mogelijke precisering (1). (1) Zie de concl. van het O.M.

- Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsvordering van het openbaar ministerie - Onvoldoende nauwkeurige omschrijving feit - Gevolg - Taak van het onderzoeksgerecht

- Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten - Vordering tot verwijzing of verwijzingsbeslissing - Precisering - Toepassing

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

- Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsvordering van het openbaar ministerie - Onvoldoende nauwkeurige omschrijving feit - Gevolg - Taak van het onderzoeksgerecht

- Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten - Vordering tot verwijzing of verwijzingsbeslissing - Precisering - Toepassing

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een inverdenkinggestelde voldoende wordt ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten, volgt uit geen enkele bepaling noch uit enig algemeen rechtsbeginsel dat die inlichting alleen kan voortvloeien uit de vordering tot verwijzing vanwege het openbaar ministerie; die inlichting kan mede blijken uit de stukken van het strafdossier, zoals onder meer een verhoor dat van de inverdenkinggestelde werd afgenomen in de loop van het onderzoek, waarvan hij heeft kunnen kennisnemen en waarover hij zijn recht van verdediging voor het onderzoeksgerecht vrij heeft kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 30 september 2014, AR P.14.0800.N, AC 2014, nr. 564.

- Regeling van de rechtspleging - Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten - Vordering tot verwijzing vanwege het openbaar ministerie

P.15.0089.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.6 AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf benadeeld te zijn, kan zich burgerlijke partij stellen, zowel voor de onderzoeksrechter als voor het onderzoeksgerecht, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, haar omvang en het oorzakelijk verband ervan met het aan de verdachte ten laste gelegde misdrijf, maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijkepartijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering omtrent de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken; bij die beoordeling dient het onderzoeksgerecht rekening te houden met de concrete feiten voorwerp van de klacht met burgerlijkepartijstelling en niet met de abstracte misdrijfomschrijvingen (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beoordeling

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.0921.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.1 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet bij toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, kan een stuk dat voortspruit uit een niet op straffe van nietigheid bepaalde onregelmatigheid enkel nietig verklaren en van het bewijs uitsluiten, wanneer ze oordeelt dat die onregelmatigheid het recht op een eerlijk proces van een partij miskent (1). (1) Cass. 3 april 2012, AR P.11.2095.N, AC 2012, nr. 214, met concl. van advocaat-generaal Duinslaeger.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Stuk voortspruitend uit niet op straffe van nietigheid bepaalde onregelmatigheid - Nietigverklaring en bewijsuitsluiting

De raadkamer oordeelt bij de regeling van de rechtspleging onaantastbaar of er voor het feit zoals zij dat omschrijft naar plaats, datum en strafrechtelijke kwalificatie, voldoende bezwaren bestaan om de inverdenkinggestelde naar de feitenrechter te verwijzen; het oordeel van het onderzoeksgerecht over het bestaan van bezwaren, ongeacht of het een invloed heeft op de beoordeling van de verjaring als grond van het verval van de strafvordering betreffende een bepaald feit kan niet worden vergeleken met het oordeel van dat gerecht over de gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering die niet afhangen van het vaststellen van het bestaan van bezwaren.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing naar de feitenrechter - Bestaan van voldoende bezwaren - Onaantastbare beoordeling

- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar in feite voor welke precieze feiten de onderzoeksrechter door de akte van aanhangigmaking is gevat en het Hof gaat enkel na of het onderzoeksgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee onverenigbaar zijn of ermee geen verband houden (1). (1) Cass. 26 maart 2002, AR P.01.1642.N, AC 2002, nr. 204.

- Feiten waarvoor de onderzoeksrechter is gevat - Onaantastbare beoordeling

- Artt. 55 en 56 Wetboek van Strafvordering

Het openbaar ministerie bevindt zich met betrekking tot de mogelijkheid tot het instellen van hoger beroep tegen een beschikking van de raadkamer tot regeling van de rechtspleging, niet in een vergelijkbare rechtstoestand als een inverdenkinggestelde (1). (1) Arbitragehof 30 mei 2001, nr. 69/2001, BS 11 september 2001, 30540; GwH 14 december 2005, nr. 191/2005, B.S., 6 februari 2006, 6174.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Mogelijkheid tot instellen van hoger beroep - Openbaar ministerie - Inverdenkinggestelde

- Art. 135, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.14.1797.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:AVIS.20150519.2 AC nr. ...

Artikel 128, eerste lid, Wetboek van Strafvordering verplicht het onderzoeksgerecht, wanneer de inverdenkinggestelde bij conclusie aanvoert dat het hem verweten feit, al stond het vast, geen strafbaar feit uitmaakt, die conclusie te beantwoorden en daarbij concreet te onderzoeken of dat feit strafbaar is (1). (1) Cass. 9 april 2013, AR P.12.1208.N, AC 2013, nr. 224.

- Regeling van de rechtspleging - Betwisting over de strafbaarheid der feiten - Beantwoorden van conclusie - Verplichting

Wanneer de verwijzingsbeschikking van de raadkamer oordeelt dat het aan de inverdenkinggestelde verweten feit strafbaar is, dan is diens hoger beroep dat met betrekking tot dit oordeel een onwettigheid aanvoert, ontvankelijk overeenkomstig artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 9 april 2013, AR P.12.1208.N, AC 2013, nr. 224.

- Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsbeschikking - Uitspraak over de strafbaarheid der feiten - Hoger beroep dat hieromtrent een onwettigheid aanvoert - Ontvankelijkheid

P.14.1341.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de onderzoeksrechter bij wie de klacht met burgerlijke partijstelling werd ingediend, het dossier heeft meegedeeld aan de procureur des Konings overeenkomstig artikel 70 Wetboek van Strafvordering en het gegeven dat de procureur des Konings een vordering heeft genomen teneinde de raadkamer over de ingestelde strafvordering te laten beslissen, hebben niet tot gevolg dat het gerechtelijk onderzoek niet langer bij die onderzoeksrechter aanhangig is.

- Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksrechter - Mededeling dossier aan de procureur des Konings - Vordering procureur des Konings teneinde de raadkamer over de ingestelde strafvordering te laten beslissen

P.14.1146.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 6 en 13 EVRM volgt niet dat een ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn, die niet heeft geleid tot een onherstelbare miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde of het teloorgaan van bewijsmateriaal, moet worden gesanctioneerd met een verval van de strafvordering of een buitenvervolgingstelling; het rechtsherstel waarop de inverdenkinggestelde ingevolge deze verdragsbepalingen is gerechtigd, kan bestaan in een voor de burgerlijke rechtbank te vorderen schadevergoeding of de vaststelling door het onderzoeksgerecht van die overschrijding, waarmee de vonnisrechter in het licht van de gehele rechtspleging rekening moet houden en waaruit hij de bij de wet bepaalde gevolgen moet afleiden (1). (1) Zie: Cass. 7 januari 2015, AR P.13.1834.F, AC 2015, nr. ...

- Regeling van de rechtspleging - Redelijke termijn - Overschrijding - Overschrijding die niet heeft geleid tot onherstelbare miskenning van recht van verdediging of teloorgaan bewijsmateriaal - Vaststelling - Sanctie - Rechtsherstel

P.14.1891.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.3 AC nr. ...

Wanneer het vonnisgerecht de zaak, op grond van artikel 189ter Wetboek van Strafvordering, heeft aangebracht bij de kamer van inbeschuldigingstelling, is deze niet bevoegd om de regelmatigheid van de rechtspleging in haar geheel te onderzoeken, met inbegrip van de regelmatigheid van de onderzoekshandelingen; in dat geval is de bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling beperkt tot het toezicht op het vertrouwelijk dossier en is alleen de feitenrechter bij wie de zaak aanhangig is gemaakt, bevoegd om de regelmatigheid van de rechtspleging te onderzoeken; laatstgenoemde blijft het strafdossier overigens onder zich houden (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104, met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle over de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Artikel 235ter, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Controle bevolen door het vonnisgerecht - Aard

- Artt. 189ter, 235bis en 235ter Wetboek van Strafvordering

P.15.0091.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.1 AC nr. ...

De bevoegdheid van de onderzoeksgerechten inzake internering heeft tot gevolg dat de rechtzoekende bij de regeling van de rechtspleging een rechter wordt toegekend.

- Regeling van de rechtspleging - Bevoegdheid - Bescherming van de maatschappij - Internering - Artikel 13, Grondwet 1994 - Bij wet aangewezen rechter

- Art. 7, eerste lid Wet Bescherming Maatschappij
- Art. 13 Grondwet 1994

De procedure die kan leiden tot een beschikking tot internering vanwege het onderzoeksgerecht, eerbiedigt het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.1153.N, AC 2003, nr. 500.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Rechtspleging - Algemeen beginsel van eerbiediging van het recht van verdediging

- Artt. 7, 8, 9 en 28 Wet Bescherming Maatschappij

De instemming van de inverdenkinggestelde betreffende het bestaan van bezwaren en de bij wet bepaalde ernstige geestesstoornis heeft geen invloed op de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de eventuele internering.

- Bevoegdheid - Bescherming van de maatschappij - Internering - Instemming van de inverdenkinggestelde

- Art. 7, eerste lid Wet Bescherming Maatschappij

Wanneer het onderzoeksgerecht de criminele of delictuele feiten bewezen verklaart welke geen politieke misdaad, een politiek wanbedrijf of een persdelict opleveren, en de inverdenkinggestelde, die in een van de staten verkeert bepaald in artikel 1, Wet Bescherming Maatschappij, een gevaar voor de maatschappij oplevert, kan het onderzoeksgerecht hem interneren maar is het daartoe niet verplicht; het beoordeelt in feite en bijgevolg op onaantastbare wijze of de feiten bewezen zijn, of er geen enkele twijfel bestaat over het bestaan en de ernst van de geestesstoornis en of het recidivegevaar groot genoeg is om, voor onbepaalde tijd, het opleggen van die veiligheidsmaatregel te verantwoorden (1). (1) H.D. Bosly, D. Vandermeersch en M.-A. Beernaert, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2010, 6de uitg., p. 764.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Voorwaarden - Feitelijke beoordeling

- Artt. 7, 8 en 9 Wet Bescherming Maatschappij

P.15.0393.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep - Cassatieberoep ingesteld in de gevangenis door de aangehouden persoon - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep is ontvankelijk wanneer het door de aangehouden persoon is ingesteld bij de directeur van de gevangenis of bij zijn gemachtigde, zonder tussenkomst van een advocaat, en gericht is tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling inzake een Europees aanhoudingsbevel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep - Cassatieberoep ingesteld in de gevangenis door de aangehouden persoon - Ontvankelijkheid

- Art. 12 Wet 19 december 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie

- Artt. 2 to 43 Wet 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken

- Art. 18 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.14.1298.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR gewaarborgde recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering, de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing en dit ongeacht of er een conclusie is ingediend; niet is vereist dat de rechter een gedetailleerd antwoord verstrekt over elk mogelijk twistpunt: het volstaat dat de rechter de redenen vermeldt die de burgerlijke partij in staat stellen de beslissing te begrijpen; de omstandigheid dat een burgerlijke partij het niet eens is met de beslissing van het onderzoeksgerecht tot buitenvervolgingstelling houdt geen miskenning in van de uit artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR afgeleide motiveringsverplichting (1). (1) Zie Cass. 12 september 2012, AR P.12.0544.F, AC 2012, nr. 458; Cass. 16 april 2013, AR P.12.0858.N, AC 2013, nr. 238; Cass. 10 december 2013, AR P.13.1348.N, AC 2013, nr. 670; Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1213.N, AC 2014, nr. 26.

- Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Regeling van de rechtspleging - Beslissing die een einde stelt aan de strafvordering - Burgerlijke partij - Redenen van de beslissing - Motiveringsplicht

P.14.1339.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.4 AC nr. ...

De onderzoeksrechter die het deskundigenonderzoek beveelt en de kamer van inbeschuldigingstelling voor wie nadien de eenzijdigheid van dat onderzoek wordt betwist, oordelen onaantastbaar of het geheim van het onderzoek een obstakel vormt voor het verlenen van tegenspraak bij de uitvoering van dat onderzoek; weliswaar kan de kamer van inbeschuldigingstelling binnen het kader van haar beoordeling en rekening houdend met het verweer van de partijen, nieuw of bijkomend onderzoek bevelen, maar zij is daartoe niet verplicht en kan verwijzen naar de waarborgen waarover de partijen beschikken voor de vonnisrechter of naar diens nog onzekere beoordeling van de bewijswaarde van het deskundigenverslag of van het belang van dat verslag in het geheel van de door het onderzoek opgeleverde bewijselementen (1). (1) Cass. 13 november 2012, AR P.12.1082.N, AC 2012, nr. 610 met concl. OM.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Betwisting van de eenzijdigheid van een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Onaantastbare beoordeling

P.14.1571.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.1 AC nr. ...

De onderzoeksgerechten beoordelen in feite of en in hoeverre er grond is om de nietigheid waardoor een handeling van het voorbereidend onderzoek om welke reden dan ook is aangetast, uit te breiden tot de erop volgende ambtsverrichtingen.

- Nietigheidsgrond die een onderzoeksverrichting aantast - Uitbreiding van de nietigheid tot de erop volgende ambtsverrichtingen - Feitelijke beoordeling

- Artt. 131, § 1, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

P.15.0092.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.7 AC nr. 124

Het staat aan het onderzoeksgerecht de weigeringsgrond van artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874 te onderzoeken en te dien einde, op grond van een onaantastbare beoordeling in feite, na te gaan of er ernstige en duidelijke redenen voorhanden zijn waaruit blijkt dat de vermelde risico's onvermijdelijk zijn (1). (1) Cass. 31 december 2013, AR P.13.1988.N, AC 2013, nr. 703; Cass. 24 juni 2009, AR P.09.0355.F, AC 2009, nr. 436; Cass. 28 mei 2008, AR P.08.0680.F, AC 2008, nr. 327.

- Uitlevering - Uitleveringswet 1874 - Passieve uitlevering - Weigeringsgrond van artikel 2bis - Ernstige risico's op flagrante rechtsweigering - Beoordeling

P.14.1011.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.7 AC nr. 99

In alle zaken kan de kamer van inbeschuldigingstelling, zolang zij niet beslist heeft of de inbeschuldigingstelling dient te worden uitgesproken, ongeacht of de eerste rechters al dan niet een onderzoek hebben ingesteld, op discretionaire wijze gebruik maken van haar bevoegdheid om ambtshalve vervolgingen te gelasten, zich de stukken te doen overleggen, de zaak te onderzoeken of te doen onderzoeken, en daarna te beschikken zoals het behoort; aangezien de partijen haar niet kunnen verplichten tot de uitoefening van die bevoegdheid, hoeft de kamer van inbeschuldigingstelling niet te beslissen over een door een partij gevorderde toepassing van artikel 235 Wetboek van Strafvordering en hoeft evenmin de redenen van haar weigering te vermelden (1). (1) Zie Cass. 22 december 2009, AR P.09.1121.N, AC 2009, nr. 782.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bevoegdheid om ambtshalve vervolgingen te gelasten - Beoordeling

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering

Uit de omstandigheid dat het onderzoeksgerecht weigert een onderzoek voort te zetten omdat de door de burgerlijke partij gevraagde onderzoekshandelingen kennelijk geen verband houden met de feiten die zij aanklaagt in haar oorspronkelijke klacht, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces afgeleid worden.

- Burgerlijke partij - Verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen te verrichten - Onderzoekshandelingen die kennelijk geen verband houden met de aangeklaagde feiten - Onderzoeksgerecht - Weigering om het onderzoek voort te zetten - Recht op een eerlijk proces - Miskenning

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De omstandigheid dat een andere persoon dan diegene die het voorwerp uitmaakt van de burgerlijke partijstelling niet vervolgd wordt, terwijl het gerechtelijk onderzoek aanwijzingen van misdrijf tegen deze persoon aan het licht zou hebben gebracht, vormt geen onregelmatigheid van de procedure in de zin van artikel 235bis van het Wetboek van Strafvordering.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Regelmatigheid van de procedure - Toezicht - Onregelmatigheid van de procedure

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

Gedurende vijftien dagen voorafgaande aan de rechtszitting die voor de regeling van de rechtspleging is vastgesteld, hebben de partijen het recht te verzoeken dat bijkomende onderzoekshandelingen zouden worden verricht; dat recht kan slechts éénmaal binnen de voornoemde termijn uitgeoefend worden (1). (1) Zie Cass. 26 september 2007, AR P.07.0487.F, AC 2007, nr. 436.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Inverdenkinggestelde en burgerlijke partij - Verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen te verrichten - Beperking van de verzoeken

- Artt. 61quinquies en 127, §§ 2 en 3 Wetboek van Strafvordering

P.14.1856.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.2 AC nr. 98

In het zich in het open dossier bevindend proces-verbaal bedoeld in artikel 47novies, §2, 3e lid, Wetboek van Strafvordering dient niet te worden verwezen naar de machtiging waarbij een infiltrant bij een welbepaalde operatie kortstondig beroep kan doen op de deskundigheid van een persoon die niet tot de politiediensten behoort, zodat het ontbreken van die informatie in het open dossier tot gevolg heeft dat de kamer van inbeschuldigingstelling die belast is met de controle van de toepassing van de infiltratie, het verweer van een partij die het bestaan van deze machtiging betwist, enkel kan beantwoorden met de vaststelling dat die machtiging zich al of niet in vertrouwelijk dossier bevindt; noch door die vaststelling, noch door het oordeel dat artikel 47octies, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering in de zaak van toepassing is, schendt de kamer van inbeschuldigingstelling artikel 235ter, §4, Wetboek van Strafvordering niet.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle over de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Kortstondig beroep op de deskundigheid van een persoon die niet tot de politiediensten behoort - Machtiging - Geen wettelijke verplichting tot vermelding van die machtiging in het open dossier - Verweer waarbij het bestaan van die machtiging wordt betwist - Beantwoorden van het verweer - Wijze

- Art. 235ter, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 47octies, § 1, tweede lid, en 47novies, § 2, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0166.F 4 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150204.2 AC nr. 85

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Afzonderlijke beschikking - Handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Rechtsmiddel

Uit de opzet van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis blijkt dat geen enkel rechtsmiddel openstaat tegen de onderzoeksbeslissingen die, bij de regeling van de rechtspleging, zeggen dat de inverdenkinggestelde aangehouden blijft, zij het onder elektronisch toezicht; in dat geval kan de inverdenkinggestelde, zo hij zijn hechtenis betwist, een verzoek tot invrijheidstelling indienen, overeenkomstig artikel 27, § 1, van de voormelde wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

- Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Afzonderlijke beschikking - Handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Rechtsmiddel

- Art. 26, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.14.1463.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.1 AC nr. ...

Het bestaan van aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, wordt door het onderzoeksgerecht in feite beoordeeld.

- Regeling van de rechtspleging - Bestaan van voldoende bezwaren - Feitelijke beoordeling

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering

Het recht, voor een burgerlijke partij, om een conclusie neer te leggen voor het onderzoeksgerecht houdt in dat het onderzoeksgerecht daarop antwoordt en, zo het van mening is dat het haar vordering dient af te wijzen, de voornaamste redenen aangeeft die de voormelde partij in staat stellen de beslissing te begrijpen (1). (1) Cass. 16 mei 2012, AR P.12.0112.F, AC 2012, nr. 310.

- Redenen van het arrest - Burgerlijke partij - Conclusie - Rechten van de Mens - Verdrag Rechten van de Mens - Eerlijke behandeling van de zaak

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, nadat ze op het einde van het gerechtelijk onderzoek zijn vergaard en getoetst, voldoende ernstig blijken zodat een veroordeling waarschijnlijk lijkt (1). (1) Zie Cass. 27 juni 2007, AR P.05.1685.F, AC 2007, nr. 360.

- Regeling van de rechtspleging - Aanwijzingen van schuld

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering

P.15.0056.F 21 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.2 AC nr. ...

Wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid aanvoert van de bewijsverkrijging en daaruit afleidt dat er onvoldoende aanwijzing van schuld bestaat om de handhaving van zijn voorlopige hechtenis te verantwoorden, is het onderzoeksgerecht alleen gehouden tot een prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid, aangezien de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis bijzondere regels dienaangaande voor het toezicht op de regelmatigheid van de handhaving van de hechtenis bevat, welke als enige van toepassing zijn (1). (1) Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Nietigheid die de bewijsverkrijging aantast - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de aangevoerde onregelmatigheid

P.14.1163.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.6 AC nr. 33

De kamer van inbeschuldigingstelling is krachtens de artikelen 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering bevoegd om kennis te nemen van de vordering tot schadevergoeding van een buiten vervolging gestelde inverdenkinggestelde wegens een tergend en roekeloos hoger beroep door een burgerlijke partij; het instellen van hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling kan tergend en roekeloos zijn, niet alleen wanneer die partij de bedoeling heeft schade te berokkenen, maar ook wanneer zij het recht om dit rechtsmiddel aan te wenden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon overschrijdt (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506.

- Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter

P.15.0025.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.8 AC nr. 35

De enkele omstandigheid dat de rechter de handhaving van de voorlopige hechtenis laat steunen op quasi dezelfde redenen als deze op grond waarvan in eerdere fases van de procedure de hechtenis van de verdachte werd gehandhaafd, levert geen miskenning op van de noodzakelijke individualisering en het uitzonderlijke karakter van de voorlopige hechtenis, zodat wanneer de feitelijke omstandigheden eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de verdachte die in aanmerking werden genomen bij eerdere beslissingen, op het ogenblik dat de rechter over de handhaving van de voorlopige hechtenis oordeelt, nog steeds bestaan en de rechter dit vaststelt, hij geenszins deze vereisten miskent; op grond van die redenen die geen blijk geven van een automatisme waardoor de bijzondere en geïndividualiseerde motiveringsverplichting inzake de handhaving van de voorlopige hechtenis wordt miskend, maar waardoor integendeel het evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis in aanmerking wordt genomen, is de beslissing regelmatig met redenen omkleed en naar recht verantwoord zonder dat ze, bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, nader dient te worden gemotiveerd (1). (1) Cass. 13 mei 2014, AR P.14.0759.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr.117; zie ook Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr.434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Verwijzing naar eerdere beslissingen - Geen automatisme - Wettigheid

P.13.1834.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.4 AC nr. 10

Het staat niet aan het onderzoeksgerecht om de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering niet-ontvankelijk te verklaren wanneer de abnormaal lange duur van de rechtspleging niet belet dat het recht van verdediging ten volle kan worden uitgeoefend, aangezien geen bewijsmateriaal à charge of à décharge door het tijdsverloop is gewijzigd of is teloorgegaan; in dergelijk geval systematisch te beletten dat de zaak wordt berecht, komt er eigenlijk op neer dat verschillende partijen en, meer bepaald, de burgerlijke partijen, het geding wordt ontzegd waarop zij wachten, terwijl ook zij slachtoffers zijn van de overschrijding van de redelijke termijn en dat, wat hen betreft, een billijke vergoeding enkel kan worden gevonden in een versnelling van de rechtspleging en niet in de beslissing om er voorbarig een einde aan te stellen (1). (1) Zie Cass. 7 september 2011, AR P.10.1319.F, AC 2011, nr. 455; Cass. 5 juni 2012, AR P.12.0018.N, AC 2012, nr. 364.

- Regeling van de rechtspleging - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering

P.14.0769.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.2 AC nr. 11

Buiten de gevallen waarin de onderzoeksgerechten uitspraak doen als vonnisgerecht, hebben hun beslissingen alleen gezag van gewijsde in zoverre zij, met aanneming van verzachtende omstandigheden of van een verschoningsgrond, de aard van het misdrijf wijzigen en aldus de bevoegdheid bepalen van het gerecht op verwijzing (1). (1) Zie Cass. 2 april 2003, AR P.03.0040.F, AC 2003, nr. 221, R.D.P.C. 2003, p. 1171, J.T. 2004, p. 47; Cass., 16 februari 2005, AR P.04.1428.F, AC 2005, nr. 95.

- Beslissing tot verwijzing - Gezag van gewijsde

P.14.1957.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.1 AC nr. 13

Een inverdenkinggestelde kan slechts onmiddellijk cassatieberoep instellen tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen de beschikking tot verwijzing, op voorwaarde dat hij tegen die beschikking hoger beroep heeft kunnen instellen; aangezien de kamer van inbeschuldigingstelling de regelmatigheid niet hoeft te onderzoeken van een rechtspleging die niet regelmatig bij haar aanhangig is gemaakt, kan het ontbreken van dat toezicht niet tot cassatie kan leiden (1). (1) Zie Cass. 4 november 2003, AR P.03.0945.N, AC 2003, nr. 552.

- Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot verwijzing - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing van niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep - Geen toezicht op de regelmatigheid van de rechtspleging - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 416, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.14.1956.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.5 AC nr. 9

De kamer van inbeschuldigingstelling wiens rechtsmacht voortvloeit uit de devolutieve werking van het hoger beroep heeft inzake voorlopige hechtenis dezelfde bevoegdheden als de raadkamer en zij kan dan ook, op hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer om de inverdenkinggestelde onder voorwaarden vrij te laten, beslissen dat de voorlopige hechtenis, uit te voeren in de gevangenis, wordt gehandhaafd, ook al had de onderzoeksrechter in het bevel tot aanhouding beslist dat de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht zou worden uitgevoerd; noch de regeling uitgewerkt in artikel 24bis, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet noch die uitgewerkt in artikel 25, §1 en 2, Voorlopige Hechteniswet, die betrekking hebben op niet vergelijkbare situaties, laten toe anders te oordelen (1). (1) Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N, AC 2014, nr. 76 en noot (1).

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep - Wijziging van de uitvoeringsmodaliteit - Bevoegdheid

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht is een daadwerkelijke voorlopige hechtenis waarbij de onderzoeksrechter of de raadkamer onaantastbaar oordelen over de wenselijkheid deze uitvoeringsmodaliteit al dan niet toe te kennen; de raadkamer kan de door de onderzoeksrechter bevolen voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht omzetten in een voorlopige hechtenis uit te voeren in de gevangenis en omgekeerd en de raadkamer en de onderzoeksrechter beslissen daarover op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde zoals die blijken op het ogenblik van hun beslissing (1). (1) Cass. 2 april 2014, AR P.14.0498.F, AC 2014, nr. 260 met concl. van advocaat-generaal D.Vandermeersch; zie ook Y. LIEGEOIS en I. MENNES, "Elektronisch toezicht en andere nieuwigheden in de Wet Voorlopige Hechtenis", NC 2013, 336; D. VANDERMEERSCH, "La détention préventive sous surveillance électronique: quelques questions", JT 2014, 241 – 242.

- Raadkamer - Voorlopige hechtenis - Uitvoering onder elektronisch toezicht - Onaantastbare beoordeling - Omzetting van de uitvoeringsmodaliteit - Bevoegdheid

- Artt. 16, 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONDERZOEKSRECHTER

P.25.0952.F 8 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250708.VAC.4 AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt, bij wijze van cumulatie van rechterlijke ambten, de uitoefening van twee verschillende ambten in dezelfde zaak; het arrest van het hof van beroep waarvan de voorzitter een raadsheer is die de zaak heeft behandeld in de hoedanigheid van onderzoeksrechter, schendt die bepaling.

- Rechterlijke organisatie - Cumulatie van rechterlijke ambten - Raadsheer in het hof van beroep - Verbod - Nietigheid - Gevolg

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0913.N 1 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250701.VAK.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat bepaalde strafbare feiten reeds het voorwerp uitmaken van een ander gerechtelijk onderzoek doet geen afbreuk aan de rechtsmacht van elke voor de feiten bevoegde onderzoeksrechter, die op regelmatige wijze wordt geadieerd; deze onderzoeksrechter heeft een principiële onderzoeksverplichting en kan niet zelf beslissen over de ontvankelijkheid van de strafvordering; deze onderzoeksrechter behoudt zijn rechtsmacht totdat de rechtspleging wordt geregeld door de raadkamer of eventueel het rechtsgebied van de onderzoeksrechters wordt geregeld overeenkomstig artikel 525 Wetboek van Strafvordering; de saisine wordt bepaald door de vordering van het openbaar ministerie of de aanstellingsakte van de burgerlijke partij (1). (1) Zie Cass. 29 maart 1994, AR P.93.0024.N, AC 1994, nr. 154.

- Aanhangigmaking - Omvang - Rechtsmacht

- Art. 55 Wetboek van Strafvordering
- Art. 47 Wetboek van Strafvordering

P.25.0830.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250611.2F.9 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet gaat de raadkamer na of het bevel tot aanhouding regelmatig is ten aanzien van de bepalingen van die wet; wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onderzoekshandeling en van de daaropvolgende rechtspleging opwerpt om de wettigheid van de voorlopige hechtenis te betwisten, dient het onderzoeksgerecht, dat niet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering handelt, enkel een onderzoek prima facie van de aangevoerde onregelmatigheid te verrichten; dat onderzoek is niet beperkt tot het toezicht op de naleving, door de onderzoeksrechter, van de door de wet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen en voorwaarden; het arrest dat stelt dat de overschrijding, door de onderzoeksrechter, van de grenzen waarbinnen de zaak bij hem aanhangig was gemaakt geen schending van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel uitmaakt, maar vervolgens nalaat om prima facie te onderzoeken of een dergelijke grief gegrond is, schendt bovenvermeld artikel 21, § 4 (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2014, AR P.13.1753.N, AC 2014, nr. 74.

- Aanhoudingsbevel - Onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de handhaving van de hechtenis - Overschrijding van de saisine - Onderzoek - Draagwijdte - (Geen) beperking tot de miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0727.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.17 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 28 Wetboek van Strafvordering wordt het bevel tot aanhouding, als beschikking van de onderzoeksrechter, ten uitvoer gelegd door toedoen van de procureur des Konings (1); de overbrenging van de inverdenkinggestelde, krachtens artikel 19, § 5, Voorlopige Hechteniswet, naar een ander huis van arrest dan dat welk is opgegeven in het aanhoudingsbevel, heeft geen weerslag op de regelmatigheid van die beschikking (2). (1) Cass. 22 september 1993, AR P.93.1303.F, AC 1993, nr. 369. (2) Zie M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 9de uitg., 2021, 1236.

- Aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Bevoegdheid van de procureur des Konings - Tenuitvoerlegging in een ander huis van arrest dan dat welk is opgegeven in het aanhoudingsbevel - Regelmatigheid - Invloed

- Art. 19, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 28 Wetboek van Strafvordering

Hoewel de onderzoeksrechter, met toepassing van artikel 19, § 3, Voorlopige Hechteniswet, het huis van arrest kan aanwijzen van de plaats waar het onderzoek wordt gevoerd of van het arrondissement waar de inverdenkinggestelde is gevonden, verbiedt die bepaling hem niet om het aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen in een andere instelling dan die welke door de onderzoeksmagistraat is aangewezen, voor het geval dat de tenuitvoerlegging van de beslissing onmogelijk zou blijken (1). (1) Zie Brussel (KI), 17 april 2012, J.T., 2012, 370.

- Aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in het huis van arrest dat is opgegeven in het aanhoudingsbevel - Onmogelijkheid - Invloed

- Art. 19, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0044.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.8 AC nr. ...

Krachtens artikel 66 Wetboek van Strafvordering worden de klagers alleen dan als burgerlijke partij beschouwd indien zij het uitdrukkelijk verklaren, hetzij bij de klacht, hetzij bij een latere akte, of indien zij bij een van die akten een conclusie tot schadevergoeding nemen; een schriftelijke conclusie waarin aan een welbepaalde persoon aanwijzingen van schuld ten laste worden gelegd die zijn verwijzing naar het vonnisgerecht verantwoorden, is dus geen akte van burgerlijke partijstelling tegen die persoon (1). (1) Zie Cass. 2 december 2008, AR P.08.1082.N, AC 2008, nr. 689; Cass. 30 mei 2023, AR P.22.1719.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230530.2N.4

- Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partijstelling - Klacht - Conclusie tot schadevergoeding - Persoon tegen wie de burgerlijk partijstelling gericht is

- Art. 67 Wetboek van Strafvordering

- Art. 66 Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partijstelling, die door de onderzoeksmagistraat, zijn griffier en de verschijnende partij wordt ondertekend, vermeldt dat ze gericht is tegen een bij naam genoemde persoon of tegen onbekenden; uit de omstandigheid dat de klacht tevens een niet-geïdentificeerde derde bij de zaak betrekt, volgt, bij gebrek aan een uitdrukkelijke verklaring in die zin, niet dat de burgerlijke partij zich ook tegen hem burgerlijke partij heeft gesteld (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2021, AR P.21.0769.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.5

- Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partijstelling - Klacht - Persoon tegen wie de burgerlijk partijstelling gericht is

- Art. 66 Wetboek van Strafvordering

P.25.0370.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.21 AC nr. ...

Artikel 839 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat indien de wrakende partij geen bewijs door geschriften of begin van bewijs levert van de wrakingsgrond, de wrakingsrechter de wraking kan verwerpen op de eenvoudige verklaring van de rechter, dan wel een getuigenbewijs kan bevelen; het staat aan de wrakende partij om het bewijs te leveren van de ingeroepen wrakingsgrond; de wrakingsrechter kan niettemin een getuigenverhoor bevelen indien hij dat noodzakelijk acht voor zijn oordeel over de gegrondheid van de ingeroepen wrakingsgrond en hij beoordeelt die noodzaak onaantastbaar; het enkele feit dat de wrakende partij de juistheid van de door de onderzoeksrechter afgelegde verklaring betwist, verplicht de wrakingsrechter niet om een getuigenverhoor te bevelen en uit een met redenen omklede afwijzing van een verzoek om een getuigenverhoor kan als dusdanig geen schending van artikel 6.1 EVRM worden afgeleid; het Hof gaat na of de wrakingsrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Wraking - Bewijs van de wrakingsgrond - Getuigenverhoor - Beoordeling van de noodzaak van getuigenverhoor - Betwisting van de juistheid van de verklaring van de onderzoeksrechter - Gemotiveerde afwijzing van verzoek om getuigenverhoor - Geen schending artikel 6.1 EVRM - Toezicht door het Hof - Gevolg

- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die zich moet uitspreken over een verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter doet geen uitspraak over de vervolging wegens een strafbaar feit; op een in het kader van een wrakingsprocedure geformuleerd verzoek tot het horen van getuigen is artikel 6.3.d EVRM dan ook niet van toepassing.

- Wraking - Verzoek tot het horen van getuigen - Geen toepassing artikel 6.3.d EVRM - Grens

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0165.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.9 AC nr. ...

De aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter kan geen betrekking hebben op toekomstige feiten, dit wil zeggen feiten die nog niet werden gepleegd op de datum van de akte die de zaak bij hem aanhangig maakt; zo kan een vordering van het parket geen feiten bij de onderzoeksrechter aanhangig maken die, gesteld dat ze bewezen zijn, na die akte zouden zijn gepleegd (1). (1) Zie A. DE NAUW, "Het adiëren van de onderzoeksrechter", in A. DE NAUW, J. D'HAENENS en M. STORME, Actuele problemen van strafrecht, Antwerpen, Kluwer, 1988, p. 14; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 842-843 en 847.

- Aanhangigmaking - Draagwijdte - Feiten die na de akte van aanhangigmaking zijn gepleegd (geen)

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.25.0182.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.18 AC nr. ...

Uit de artikelen 21, § 1, tweede lid, 30, § 1, eerste zin en 30, § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling waarvan de rechtsmacht voortvloeit uit de devolutieve werking van het hoger beroep, inzake de voorlopige hechtenis dezelfde bevoegdheden heeft als de raadkamer en zij kan dan ook op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer om de hechtenis te handhaven onder de modaliteit van elektronisch toezicht beslissen dat de voorlopige hechtenis onder die modaliteit wordt gehandhaafd en er een bijkomende voorwaarde als bedoeld in artikel 20, § 3bis, 3°, Voorlopige Hechteniswet aan toevoegen; dat de onderzoeksrechter bij de toepassing van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet na de beschikking van de raadkamer heeft beslist dat de hechtenis wordt uitgevoerd onder de modaliteit van elektronisch toezicht is hierbij van geen belang (1). (1) Zie Cass. 20 december 2022, AR P.22.1659.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.34; Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.5.

- Voorlopige hechtenis - Beslissing raadkamer tot handhaving onder modaliteit van elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Devolutieve werking van het hoger beroep - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving onder modaliteit van elektronisch toezicht - Aanvullende voorwaarde als bedoeld in artikel 20, § 3bis, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing onderzoeksrechter tot handhaving onder elektronisch toezicht zonder bijkomende voorwaarde - Gevolg

- Art. 30, § 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30, § 1, eerste zin Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 24bis, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 1, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 20, § 3bis, 3° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.1658.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.5 AC nr. ...

Hij die een wrakingsvordering instelt, moet hoedanigheid hebben en het staat aan de wrakingsrechter, zijnde de rechter die moet beslissen over de wrakingsvordering , te oordelen of de partij die de wrakingsvordering instelt daartoe de noodzakelijke hoedanigheid heeft; indien het wrakingsverzoek betrekking heeft op een onderzoeksrechter kan de wrakingsrechter uit het loutere feit dat die onderzoeksrechter in het kader van een verzoek tot inzage van het strafdossier en tot het verkrijgen van een afschrift ervan als bedoeld door de artikelen 21bis en 61ter Wetboek van Strafvordering heeft geoordeeld dat die verzoeker, tevens verzoeker tot wraking, geen inverdenkinggestelde of geen persoon tegen wie de strafvordering is ingesteld in het gerechtelijk onderzoek of geen verdachte is en die verzoeker geen rechtsmiddel heeft aangewend tegen die afwijzende beslissing, niet afleiden dat die verzoeker geen hoedanigheid heeft om een wrakingsvordering in te stellen, aangezien de door de onderzoeksrechter gemaakte beoordeling beperkt is tot het tot hem gerichte verzoek tot inzage en kopiename.

- Wraking gericht tegen een onderzoeksrechter - Weigering om zich te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Hoedanigheid van de verzoeker tot wraking - Verzoek tot inzage en kopiename van het dossier gericht aan de onderzoeksrechter - Afwijzing door de onderzoeksrechter - Afwijzing gebaseerd op de overweging dat de verzoeker geen inverdenkinggestelde, verdachte of persoon tegen wie de strafvordering werd ingesteld is - Afwezigheid van rechtsmiddel tegen de afwijzende beslissing - Invloed op de hoedanigheid van die verzoeker om een wrakingsvordering in te stellen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 61ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0545.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.19 AC nr. ...

De handtekening die wordt aangebracht onderaan de vordering waardoor de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig wordt gemaakt, moet kunnen worden geïdentificeerd, zonder welke er niet kan worden nagegaan of de auteur van de vordering de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden; de identiteit van de ondertekenaar kan zowel uit de vordering zelf als uit andere stukken van de rechtspleging blijken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Aanhangigmaking - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Identificatie van de auteur van de handtekening - Modaliteit

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat op de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek enkel een onleesbare handtekening is aangebracht en dat hij niet kan nagaan of de auteur van de vordering de hoedanigheid heeft om de strafvordering in te stellen, dient het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen de nodige onderzoeken te doen uitvoeren om die identiteit te bewijzen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Aanhangigmaking - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Niet-geïdentificeerde auteur van de handtekening - Toetsing door het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen - Draagwijdte

- Artt. 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.22.1445.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.15 AC nr. ...

Uit de artikelen 322 en 837, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek, en artikel 435, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat, uitgezonderd het geval waarin de hoogdringendheid de toepassing van de in artikel 837, derde lid, bepaalde procedure onmogelijk maakt, niet artikel 322, die een algemene draagwijdte heeft, maar de voormelde bijzondere bepaling de vervanging van de gewraakte rechter regelt (1). (1) Cass. 19 oktober 2022, AR P.22.1315.F, AC 2022, nr. 659.

- Vordering tot wraking - Schorsende werking - Vervanging van een onderzoeksrechter - Toepasselijke wettelijke bepaling

- Artt. 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van de hoogdringendheid die de toepassing van artikel 837, derde lid, Gerechtelijk Wetboek onmogelijk maakt; het Hof gaat evenwel na of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die hiermee geen verband houden of die op grond daarvan niet verantwoord zijn.

- Vordering tot wraking - Schorsende werking - Vervanging van een onderzoeksrechter - Hoogdringendheid die de toepassing van de in artikel 837, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure onmogelijk maakt - Beoordeling van de rechter - Toezicht door het Hof

- Artt. 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0486.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.14 AC nr. ...

Artikel 56, § 1, Wetboek van Strafvordering bepaalt geen sanctie met betrekking tot de regelmatigheid van de rechtspleging voor de handelingen van de onderzoeksrechter die deze wetsbepaling heeft miskend; hieruit volgt dat de feitenrechters niet tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering moeten besluiten, enkel en alleen omdat de handelingen van het vooronderzoek op deloyale wijze werden verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 692.

- Deloyale handelingen van de onderzoeksrechter

- Art. 56, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.1315.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.19 AC nr. ...

Uit de artikelen 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat, behalve in het geval waarin de in artikel 837, derde lid, bedoelde procedure wegens spoedeisendheid onmogelijk kan worden toegepast, die bijzondere bepaling de vervanging regelt van een onderzoeksrechter van wie de wraking wordt gevorderd en niet de bepaling van artikel 322 van dat wetboek, die een algemene draagwijdte heeft (1). (1) Contra: Cass. 19 november 1998, AR P.98.1360.F, AC 1998, nr. 485, met concl. van advocaat-generaal G. BRESSELEERS, op datum in Pas.

- Vordering tot wraking - Schorsende werking - Vervanging van de onderzoeksrechter - Toepasselijke wetsbepaling

- Artt. 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0487.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.5 AC nr. ...

Hoewel de onderzoeksrechter niet kan weigeren akte te nemen van een klacht, zelfs al lijkt ze hem niet ontvankelijk, kan hij evenwel, zelfs zonder enige onderzoekshandeling te verrichten, zijn dossier aan het openbaar ministerie meedelen indien hij, na het onderzoek van dat dossier, van oordeel is dat er redenen bestaan die de uitvoering of de voortzetting van een gerechtelijk onderzoek verhinderen of overbodig maken; dit kan met name het geval zijn wanneer de onderzoeksrechter van oordeel is dat de feiten die deel uitmaken van zijn gerechtelijk onderzoek op geen enkele wijze strafrechtelijk kunnen worden gekwalificeerd (1). (1) Cass. 22 maart 2016, AR P.15.1353.N, AC 2016, nr. 201; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, die Keure, 9de uitg., 2021, 727.

- Burgerlijke partijstelling bij rechtsvordering - Onderzoeksverplichting - Draagwijdte - Mededeling van het dossier door de onderzoeksrechter aan het openbaar ministerie - Mededeling zonder enige onderzoekshandeling te verrichten - Regelmatigheid

- Artt. 61, 63 en 70 Wetboek van Strafvordering

P.21.0969.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.4 AC nr. ...

De wet bepaalt geen sanctie indien de onderzoeksrechter niet tijdig overgaat tot een inverdenkingstelling en dit kan dan ook niet leiden tot de niet-ontvankelijkheid of het verval van de strafvordering, behoudens indien daardoor de uitoefening van het recht van verdediging van de beklaagde onherroepelijk is aangetast (1); de rechter beslist onaantastbaar of dat het geval is en het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onverantwoorde gevolgen afleidt. (1) Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2002.F, AC 2012, nr. 200, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch op datum in Pas..

- Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter - Laattijdigheid - Gevolgen

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0769.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.5 AC nr. ...

De onderzoeksrechter stelt van de klacht met burgerlijke partijstelling een proces-verbaal op waaruit onder meer moet blijken voor welke feiten de onderzoeksrechter werd geadieerd; indien ter gelegenheid van de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter een schriftelijke klacht werd ingediend waarvan de inhoud niet of niet geheel overeenstemt met het door de onderzoeksrechter opgestelde proces-verbaal, is het dit proces-verbaal dat de draagwijdte van de klacht met burgerlijke partijstelling bepaalt en het staat de kamer van inbeschuldigingstelling te onderzoeken voor welke feiten de onderzoeksrechter is geadieerd.

- Klacht met burgerlijke partijstelling - Proces-verbaal - Schriftelijke klacht - Saisine van de onderzoeksrechter

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

P.21.0905.N 14 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210714.VAK.5 AC nr. ...

Met het oog op een goede rechtsbedeling kan het wenselijk zijn meerdere gerechtelijke onderzoeken te centraliseren bij eenzelfde onderzoeksrechter; in zoverre deze onderzoeken worden gevoerd door meerdere onderzoeksrechters binnen eenzelfde rechtbank van eerste aanleg wordt niet vereist dat dergelijke centralisatie enkel kan plaatsvinden door een beschikking van de raadkamer (1). (1) R. Declercq, Onderzoeksgerechten, APR, 1993, nr. 346; R. Verstraeten, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, nr. 800 en M-A Beernaert, H. D. Bosly, D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, p. 965.

- Centraliseren van meerdere gerechtelijke onderzoeken bij eenzelfde onderzoeksrechter - Onderzoeksrechters binnen eenzelfde rechtbank - Centraliseren door een beschikking van de voorzitter - Wettigheid

- Artt. 61 en 127 Wetboek van Strafvordering

P.20.1144.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.6 AC nr. ...

De verplichting voor de onderzoeksrechter om op grond van artikel 89bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering de redenen voor de delegatie van de uitvoering van de huiszoeking te vermelden heeft een louter vormelijk karakter, waarvan de niet-naleving niet wordt gesanctioneerd (1). (1) Zie Cass. 18 november 1997, AR P.96.1364.N, AC 1997, nr. 485.

- Huiszoeking - Delegatie - Huiszoekingsbevel - Vereiste vermeldingen - Sanctie

- Art. 89bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1114.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.2 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die heeft beslist dat de stukken waarvan de verdediging de verwijdering heeft gevorderd, niet uit het dossier dienden te worden verwijderd aangezien de onderzoeksrechter, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, zich ertoe heeft beperkt het origineel van een proces-verbaal van verhoor dat per vergissing op het parket van de procureur des Konings was terechtgekomen, aan de onderzoeksmagistraat te bezorgen die op dat ogenblik met de zaak was belast, bovendien de stukken waarvan de inverdenkinggestelde de verwijdering vorderde afkomstig waren van de onderzoeksrechter, met andere woorden van een autoriteit die wettelijk bevoegd is om onderzoekshandelingen te stellen, waarbij die stukken op zich geen enkele onregelmatigheid of nietigheidsgrond inhouden, en evenmin verband houden met de bewijsverkrijging, heeft noch artikel 6 EVRM noch artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geschonden, en evenmin de algemene rechtsbeginselen van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter miskend (1). (1) Zie Cass. 30 september 2015, AR P.15.0630.F, AC 2015, nr. 570.

- Objectieve onpartijdigheid - Verbod op cumulatie van rechterlijke ambten - Onderzoeksrechter die, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, een stuk heeft overgezonden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.0076.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.12 AC nr. ...

Artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet verplicht de onderzoeksrechter, die wordt geconfronteerd met de onaangekondigde afwezigheid van de correct verwittigde advocaat van de inverdenkinggestelde, niet om ambtshalve maatregelen te nemen opdat de inverdenkinggestelde tijdens de ondervraging alvorens een bevel tot aanhouding te verlenen, alsnog zou worden bijgestaan door een andere advocaat; de fundamentele aard van het bijstandsrecht doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie Cass. 5 juli 2017, AR P.17.0738.N, AC 2017, nr. 433.

- Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Recht op bijstand van een advocaat - Verwittiging van de advocaat - Onaangekondigde afwezigheid van de advocaat

---

P.20.0800.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.9 AC nr. ...

De onderzoeksrechter is niet verplicht het verhoor van getuigen zelf te verrichten en hij kan het verhoor van getuigen ook opdragen aan de politie in welk geval de artikelen 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering niet van toepassing zijn; de artikelen 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering zijn overigens niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en evenmin substantieel.

- Verhoor van getuigen

- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering

P.20.0609.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2F.24 AC nr. ...

De wet legt geen enkel bijzonder vormvereiste op voor de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek waarmee het openbaar ministerie de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig maakt; gelet, evenwel, op het schriftelijk karakter van het gerechtelijk onderzoek, moet de vordering tot het instellen van dat onderzoek gedagtekend en ondertekend worden door een magistraat van het openbaar ministerie (1); het maakt niet uit dat laatstgenoemde de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig maakt door een vordering die hem ongetekend en per elektronische weg wordt toegestuurd, mits het stuk dat het instrument van die vordering vormt, vervolgens wordt vastgesteld door een ondertekend geschrift. (1) Zie, wat betreft de mondelinge vordering van het openbaar ministerie tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek, die moet worden gevolgd door een schriftelijke instrumenterende akte, Cass. 2 februari 2011, AR, AC 2011, nr. 99 (dat preciseert: "het is niet vereist dat die akte waarbij de mondelinge vordering wordt bevestigd, door het openbaar ministerie wordt opgesteld nog vóór de eerste onderzoeksverrichtingen zijn uitgevoerd"); Cass. 12 januari 2000, AR P.00.0002.F, AC 2000, nr. 27; Cass. 26 mei 1992, AR 6616, AC 1991-92, nr. 504; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. I, p. 653-654. Zoals de eiser benadrukte, stelt de wet geen enkele termijn op de opmaak van die instrumenterende akte.

- Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Vorm - Aanhangigmaking van de zaak zonder ondertekening en per mail - Ondertekende instrumenterende akte

- Artt. 47 en 61 Wetboek van Strafvordering

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

De stafhouder die aanwezig is bij een huiszoeking in het kantoor van een advocaat, moet erop toezien dat het onderzoek en de mogelijke inbeslagname geen betrekking heeft op stukken waarvoor het beroepsgeheim geldt; hij kijkt de stukken in die de onderzoeksrechter wenst te onderzoeken of in beslag te nemen en geeft zijn advies over hetgeen al dan niet onder het beroepsgeheim valt; de onderzoeksrechter is niet gebonden door dat advies; wanneer de stafhouder zodoende heeft geadviseerd dat stukken regelmatig in beslag zijn genomen, dient zijn advies niet opnieuw te worden ingewonnen wanneer die stukken aanleiding geven tot een opsporingsonderzoek of een eigen gerechtelijk onderzoek met betrekking tot feiten waarmee de onderzoeksrechter op het moment van de huiszoeking niet was belast (1). (1) Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0052.N, AC 2018, nr. 576.

- Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Advocaat - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

Wanneer een huiszoeking op regelmatige wijze is bevolen en uitgevoerd voor een welbepaald misdrijf, zijn de bij die gelegenheid gedane vaststellingen en inbeslagnemingen niet in strijd met enige bepaling of met enig algemeen rechtsbeginsel omdat zij betrekking hebben op andere feiten dan deze die op dat moment het voorwerp van het gerechtelijk onderzoek uitmaakten; het gegeven dat de huiszoeking wordt uitgevoerd bij de houder van een door artikel 458 Strafwetboek beschermd beroepsgeheim, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 7 september 2011, AR P.11.0591.F, AC 2011, nr. 456; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0578.F, AC 2009, nr. 287.

- Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Regelmatige uitvoering - Vaststellingen en inbeslagnemingen betreffende een ander misdrijf - Regelmatigheid

P.19.1028.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1 AC nr. ...

Artikel 90ter, § 1, Wetboek van Strafvordering vereist dat de onderzoeksrechter, voor het plaatsen van afluisterapparatuur in een woning of een private plaats, niet enkel een afluistermaatregel beveelt, maar ook een bevel verleent om in die woning of plaats binnen te dringen met het oog op het plaatsen van die apparatuur (1). (1) Cass. 24 september 2014, AR P. 14.0915.F, AC 2014, nr. 551; Cass. 4 december 2012, AR P. 12.1561.N, AC 2012, nr. 663 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

- Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van privé-communicatie - Woning of private plaats - Afzonderlijke beschikkingen - Draagwijdte

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebrach hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

- Bewoordingen gebruikt in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

P.19.0888.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.3 AC nr. ...

De onpartijdigheid van de onderzoeksrechter wordt vermoed (1). (1) Zie Fr. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale. De la confiance décrétée à la confiance justifiée, Collection de thèses, Larcier, 2005, p. 24 en 29, en de verwijzingen in de voetnoten, waaronder EHRM, Didier t. Frankrijk, 27 augustus 2002, nr. 58188/00 : « l'impartialité personnelle d'un magistrat se présume jusqu'à la preuve du contraire » ; Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223; Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166, en de verwijzing in de voetnoten.

- Onpartijdigheid - Bewijs - Vermoeden

Een akte die door de onderzoeksrechter op zodanige wijze is verwoord dat ze het vermoeden van onschuld zou miskennen, levert niet noodzakelijkerwijs het bewijs van zijn partijdigheid.

- Akte die door de onderzoeksrechter op zodanige wijze is verwoord dat ze het vermoeden van onschuld zou miskennen - Invloed op de onpartijdigheid van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0635.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.5 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de onderzoeksrechter in de stukken die hij heeft opgesteld opgave doet van bepaalde feiten die blijken uit reeds gestelde onderzoekshandelingen of uit dergelijke feiten afleidt dat de inverdenkinggestelde of andere bij het onderzoek betrokken personen op een bepaalde wijze hebben of moeten hebben gehandeld, toont als dusdanig niet aan dat de onderzoeksrechter zich ten aanzien van de inverdenkinggestelde partijdig opstelt of het vermoeden van onschuld miskent; het staat aan de rechter die oordeelt over de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek om de bewoordingen van de onderzoeksrechter te beoordelen in functie van een geheel van omstandigheden, zoals de aard van de inzichten die het onderzoek reeds heeft opgeleverd op het moment waarop de bekritiseerde bewoordingen worden gebruikt, de geëigende uitdrukkingswijze van de onderzoeksrechter, het doel van de stukken waarin die bewoordingen voorkomen en de context waarin zij zijn geuit en met inachtneming van die omstandigheden dient de rechter de werkelijke houding van de onderzoeksrechter tegenover de inverdenkinggestelde te bepalen, eerder dan die houding zonder meer af te leiden uit een letterlijke lezing van de gebruikte bewoordingen (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

- Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in de door hem opgestelde stukken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

P.19.0265.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.5 AC nr. ...

De onderzoeksrechter die de verdachte ondervraagt over de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen en die aanleiding kunnen geven tot de afgifte van een bevel tot aanhouding, moet daarbij geen gerichte vragen stellen of concrete aanwijzingen voorleggen.

- Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor van de verdachte

- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.1184.N 4 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181204.5 AC nr. 683

Een beslissing tot wraking van een onderzoeksrechter op grond van objectieve schijn van partijdigheid belet niet dat een rechter vervolgens de subjectieve onpartijdigheid en onafhankelijkheid van die onderzoeksrechter en de regelmatigheid van door hem vóór het indienen van de wrakingsvordering genomen onderzoeksmaatregelen of aanhoudingsmandaat, beoordeelt.

- Verzoek tot wraking - Inwilliging op grond van objectieve schijn van partijdigheid

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Uit het feit dat een onderzoeksrechter door een der partijen wordt gewraakt en het verzoek tot wraking wordt ingewilligd, kan niet worden afgeleid dat deze magistraat partijdig heeft gehandeld bij het nemen van onderzoekshandelingen en rechterlijke beslissingen vóór de vordering tot wraking of dat deze handelingen onregelmatig zouden zijn (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0940.N, AC 2016, nr. 488; Cass. 16 augustus 2011, AR P.11.0485.F, AC 2011, nr. 443.

- Verzoek tot wraking - Inwilliging - Onderzoekshandelingen gesteld vóór de vordering tot wraking

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.18.0052.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.2 AC nr. ...

De stafhouder of diegene die door hem is aangewezen, die aanwezig is bij een huiszoeking in het kantoor van een advocaat, moet erop toezien dat het onderzoek en de mogelijke inbeslagname geen betrekking hebben op stukken waarvoor het beroepsgeheim geldt en hij zal de stukken, die de onderzoeksrechter wenst te onderzoeken of in beslag te nemen, inkijken en zijn oordeel geven over hetgeen al dan niet onder het beroepsgeheim valt; de onderzoeksrechter is echter niet gebonden door het standpunt van de stafhouder en beslist of een document wordt in beslag genomen of niet.

- Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Advocaat - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

- Art. 458 Strafwetboek

P.18.0562.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Persoonlijke bevoegdheid - Minderjarige ouder dan zestien jaar die een als misdrijf overschreven feit heeft gepleegd - Uithandengeving - Uithandengeving beslist in eerste aanleg met voorlopige tenuitvoerlegging - Hoger beroep - Nietigverklaring van het beroepen vonnis - Uithandengeving beslist door de appelrechter - Gevolg voor de saisine van de onderzoeksrechter

Wanneer de jeugdrechter in hoger beroep het vonnis van de jeugdrechtbank nietig verklaart dat de uithandengeving van een minderjarige had bevolen met voorlopige tenuitvoerlegging en hij, bij wege van nieuwe beschikkingen, op zijn beurt de uithandengeving beveelt, vervangt de beslissing van de appelrechter de nietigverklaarde beslissing in eerste aanleg; bijgevolg blijft de zaak aanhangig bij de onderzoeksrechter bij wie de zaak ingevolge het vonnis van uithandengeving aanhangig was gemaakt, zelfs bij ontstentenis van een nieuwe vordering van het openbaar ministerie (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 362.

- Persoonlijke bevoegdheid - Minderjarige ouder dan zestien jaar die een als misdrijf overschreven feit heeft gepleegd - Uithandengeving - Uithandengeving beslist in eerste aanleg met voorlopige tenuitvoerlegging - Hoger beroep - Nietigverklaring van het beroepen vonnis - Uithandengeving beslist door de appelrechter - Gevolg voor de saisine van de onderzoeksrechter

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.18.0166.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat een rechter werd aangewezen als onderzoeksrechter door de voorzitter van het rechtscollege kan worden bewezen door de authentieke vaststellingen van het aanhoudingsbevel; in een dergelijk geval is niet vereist dat de aanwijzingsbeschikking van de voorzitter bij het dossier wordt gevoegd (1). (1) Zie Cass. 27 april 1999, AR P.99.0549.N, AC 1999, nr. 243: "Het bekleden van een bevel tot aanhouding met het zegel van de onderzoeksrechter is geen substantieel vormvoorschrift; het beoogt de verificatie van de hoedanigheid van de onderzoeksrechter toe te laten; deze hoedanigheid kan ook blijken uit de vermeldingen van het bevel tot aanhouding zelf, dat niet van valsheid is beticht." Zie ook Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0168.F, AC 2017, nr. 426, met noot M.N.B.: "De vermeldingen van de namen en hoedanigheid van de leden van de zetel in een vonnis dat zij hebben uitgesproken, gelden tot er betichting van valsheid is."

- Aanwijzing - Vermelding in het aanhoudingsbevel

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0895.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.5 AC nr. ...

De burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter en de daardoor ingestelde strafvordering zijn slechts ontvankelijk wanneer de aangeklaagde feiten beantwoorden aan een door de wet als misdaad of wanbedrijf gekwalificeerd misdrijf en aannemelijk wordt gemaakt dat die feiten de burgerlijke partij hebben benadeeld (1). (1) Cass. 26 oktober 2010, AR P.09.1662.N, AC 2010, nr. 632.

- Burgerlijkepartijstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

De rechtsmacht van de onderzoeksrechter en vervolgens het onderzoeksgerecht strekt zich uit tot de in de klacht met burgerlijkepartijstelling vermelde strafbare feiten die de wet kwalificeert als misdaad of wanbedrijf, ongeacht of er al dan niet klacht is gedaan ten aanzien van een bepaalde persoon; tot die feiten behoort niet de aanvoering van de klager dat hij benadeeld is door de aangeklaagde misdrijven omdat hij daarvoor is vervolgd terwijl zij zouden zijn gepleegd door de persoon tegen wie hij klacht doet nu die aanvoering geen verband houdt met de bedoelde rechtsmacht.

- Klacht met burgerlijkepartijstelling - Saisine

P.16.0854.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.1 AC nr. 564

Uit de wetgeschiedenis, de doelstelling en de algemene economie van de regeling van de lasthebber ad hoc volgt dat de onderzoeksrechter met het oog op het vrijwaren van het recht van verdediging van de rechtspersoon ambtshalve of op verzoek een lasthebber ad hoc kan aanstellen om deze te vertegenwoordigen.

- Gerechtelijk onderzoek lastens een rechtspersoon - Aanstelling van een lasthebber ad hoc - Bevoegdheid - Doel

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0602.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.5 AC nr. ...

Inzake dierenbescherming en -welzijn in het Waals Gewest moet de machtiging om iemands woning binnen te treden door de onderzoeksrechter worden verleend.

- Huiszoeking en huisbezoek - Bescherming en welzijn van dieren - Waals Gewest - Huiszoeking in een woning - Machtiging

- Artt. D138 en D145 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

P.17.0295.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.5 AC nr. ...

De termijn van vierentwintig uur, vóór het verstrijken waarvan, als daartoe grond bestaat, een bevel tot aanhouding moet worden verleend, begint te lopen vanaf het ogenblik dat de verdachte ten gevolge van het optreden van de agent van de openbare macht niet langer over de vrijheid van komen en gaan beschikt en die vrijheid kan niet worden ontnomen aan de verdachte die reeds om andere redenen wordt vastgehouden; is de verdachte om andere redenen aangehouden, dan volstaat het dat het bevel tot aanhouding wordt verleend onmiddellijk na het verhoor dat de onderzoeksrechter afneemt op het ogenblik dat hij het meest geschikt acht (1). (1) Zie Cass. 10 april 2012, AR P.12.0604.F, AC 2012, nr. 224; Cass. 27 januari 2016, AR P.16.0100.F, AC 2016, nr. 62.

- Verdachte aangehouden om andere redenen - Verlening bevel tot aanhouding - Tijdstip - Bepaling

P.17.0262.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.9 AC nr. ...

De vaststelling van de eedaflegging in het proces-verbaal van verhoor geldt als vermelding van de hoedanigheid van tolk (1). (1) Zie: Cass. 16 november 2005, AR P.05.1402.F, AC 2005, nr. 602.

- Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van hoedanigheid

Wanneer een proces–verbaal van verhoor de identiteit van de tolk niet of onvolledig vermeldt en evenmin vermeldt dat deze beëdigd is, heeft dit niet de nietigheid van dit proces–verbaal voor gevolg, op voorwaarde dat die identiteit en hoedanigheid daadwerkelijk zijn nagegaan; de rechter kan dit nagaan aan de hand van de hem regelmatig voorgelegde gegevens die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 25 september 2012, AR P.11.2087.N, AC 2012, nr. 485.

- Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van identiteit en hoedanigheid - Verzuim - Daadwerkelijk nazicht van identiteit en hoedanigheid

- Art. 47bis, § 1, 5° Wetboek van Strafvordering

- Artt. 31, tweede lid, en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.15.0704.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.3 AC nr. ...

Voor de regelmatigheid van de door een onderzoeksrechter zelf uitgevoerde huiszoeking volstaat het dat degene bij wie de huiszoeking wordt uitgevoerd voldoende wordt ingelicht, zelfs mondeling, over de vervolgingen die aan de huiszoeking ten grondslag liggen; opdat de betrokkene voldoende wordt ingelicht kan het naar de omstandigheden van de zaak volstaan dat hij op de hoogte wordt gesteld van de kwalificatie van de concrete feiten die aan de vervolgingen ten grondslag liggen (1). (1) Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 291, nr. 579.

- Huiszoeking door onderzoeksrechter - Inlichting over vervolgingen

- Huiszoeking door onderzoeksrechter - Regelmatigheid

P.15.0866.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.3 AC nr. ...

De officier van gerechtelijke politie die met de uitvoering van het huiszoekingsbevel is belast, moet over de nodige gegevens beschikken die hem moeten toelaten te weten over welk misdrijf het onderzoek wordt gevoerd en welke nuttige opsporingen en inbeslagnemingen hij daartoe kan verrichten zonder de grenzen van het gerechtelijk onderzoek en van zijn opdracht te buiten te gaan; die vermeldingen moeten ook diegene bij wie de huiszoeking wordt uitgevoerd voldoende informatie aanreiken over de telastleggingen die aan de oorsprong van de actie liggen, zodat hij de wettigheid ervan kan nagaan en in staat is om elk misbruik bij het uitvoeren van de huiszoeking vast te stellen, te voorkomen of te onthullen (1). (1) Zie: Cass. 26 maart 2002, AR P.01.1642.N, AC 2002, nr. 204.

- Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Uitvoering - Delegatie - Officier van gerechtelijke politie - Vereiste gegevens - Doel

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

Een bevel tot huiszoeking moet met redenen omkleed zijn; die vereiste is vervuld door de vermelding van het misdrijf dat men op het oog heeft, alsook van de plaats en het voorwerp van de huiszoeking zonder dat noodzakelijk is om in het huiszoekingsbevel een gedetailleerde weergave van de feiten op te geven of de op te sporen zaken in detail te beschrijven (1). (1) Zie: Cass. 11 januari 2006, AR P.05.1371.F, AC 2006, nr. 29.

- Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Motiveringsvereisten

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

Het huiszoekingsbevel moet duidelijk de woning aanwijzen die door de maatregel is bedoeld en moet bijgevolg de vermeldingen bevatten die de uitvoerende opsporingsambtenaar toelaat zonder risico op vergissing de bedoelde woning te vinden; uit het enkele feit dat in een huiszoekingsbevel een onjuist huisnummer is vermeld, volgt niet dat dit bevel en de uitgevoerde huiszoeking onregelmatig zijn, voor zover blijkt dat de huiszoeking wel degelijk werd uitgevoerd in de woning die door het bevel werd beoogd (1). (1) 1 Zie: Cass. 24 december 2008, AR P.08.1839.F, AC 2008, nr. 754

- Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Vereiste vermeldingen - Plaats van de huiszoeking - Vermelding van een onjuist huisnummer

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

P.16.0940.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, worden, te rekenen van de dag van de mededeling van de akte van wraking aan de rechter, alle vonnissen en verrichtingen geschorst, behalve wanneer de vordering niet uitgaat van een partij of van het openbaar ministerie; de in dat artikel bepaalde schorsende werking belet niet de tenuitvoerlegging van een bevel tot aanhouding dat door de onderzoeksrechter op regelmatige wijze is verleend voordat tegen hem een vordering tot wraking wordt ingesteld (1). (1) Zie Cass. 16 augustus 2011, AR C.11.0485.F, AC 2011, nr. 443.

- Vordering tot wraking - Schorsende werking

Uit het enkele feit dat een onderzoeksrechter door een der partijen wordt gewraakt en hij in die wraking heeft berust, kan niet worden afgeleid dat de handelingen die deze magistraat vóór de vordering tot wraking heeft verricht, onregelmatig zouden zijn (1). (1) Zie Cass. 16 augustus 2011, AR C.11.0485.F, AC 2011, nr. 443.

- Wraking - Berusting in wraking - Handelingen van de onderzoeksrechter verricht vóór de wrakingsvordering

P.16.0294.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.7 AC nr. ...

Uit artikel 21bis, derde lid, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat indien een onderzoeksrechter met het oog op de waarheidsvinding over feiten waarmee hij is gelast, inzage wil in een ander gerechtelijk onderzoek en afschrift wil van tot dat dossier behorende stukken, het bevoegde openbaar ministerie daartoe voorafgaandelijk toelating moet geven.

- Gerechtelijk onderzoek - Inzage en afschrift van stukken uit een ander gerechtelijk onderzoek

P.16.0606.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.6 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling schrijft voor dat een verdachte in vrijheid moet zijn of, wanneer hij zich reeds in voorlopige hechtenis bevindt, eerst in vrijheid moet worden gesteld alvorens hij in opdracht van de onderzoeksrechter van zijn vrijheid kan worden benomen.

- Voorlopige hechtenis - Vrijheidsbeneming

Uit artikel 2, 1°, 5° en 6° Voorlopige Hechteniswet volgt, eensdeels, dat de onderzoeksrechter in het kader van de bij hem aanhangig gemaakte feiten, bij kantschrift opdracht kan geven aan de politie om een verdachte van zijn vrijheid te benemen met het oog op zijn voorleiding en, anderdeels, dat die opdracht een titel van vrijheidsbeneming oplevert gedurende vierentwintig uren, die aanvangen vanaf het moment waarop de verdachte ingevolge de uitvoering van de opdracht niet meer beschikt over de vrijheid van komen en gaan.

- Voorlopige hechtenis - Opdracht vrijheidsbeneming met oog op voorleiding - Kantschrift aan politie

- Voorlopige hechtenis - Opdracht vrijheidsbeneming met oog op voorleiding

P.16.0072.N 3 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160503.3 AC nr. ...

De burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter geschiedt door een ondubbelzinnige wilsverklaring ten overstaan van de onderzoeksrechter voor wie wordt verschenen; de onderzoeksrechter stelt van de burgerlijkepartijstelling een proces-verbaal op waaruit onder meer blijkt wie zich bij hem voor welke feiten burgerlijke partij heeft gesteld en het is ingevolge dit proces-verbaal dat de strafvordering is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 13 april 2010, AR P.09.1778.N, AC 2010, nr. 254; Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

- Burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter

- Burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter

Het proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter dient overeenkomstig artikel 12 Taalwet Gerechtszaken te worden opgesteld in de taal van de rechtbank waartoe de onderzoeksrechter behoort; op het opstellen van dit proces-verbaal zijn de artikelen 13 tot en met 16 Taalwet Gerechtszaken, die het taalgebruik regelen voor de onderzoeksgerechten en de vonnisgerechten en de wijziging van de toe te passen taal, niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0048.N, AC 2015, nr. 153.

- Burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling - Taalgebruik

Ter gelegenheid van de burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter en het opstellen van het proces-verbaal van die stelling kan de burgerlijke partij aan de onderzoeksrechter stavingsstukken overhandigen die de geacteerde klacht kunnen toelichten, aanvullen of ondersteunen; de loutere neerlegging van die stukken stelt de strafvordering niet in werking en noch de Taalwet Gerechtszaken noch enige andere wettelijke bepaling schrijft voor dat die stukken in de taal van de rechtbank waartoe de onderzoeksrechter behoort, moeten zijn opgesteld (1). (1) Zie Cass. 4 februari 2015, AR P.14.1148.F, AC 2015, nr. 84.

- Burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling - Neerlegging van stavingsstukken

P.15.1353.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.6 AC nr. ...

De artikelen 61, eerste lid, 63, eerste lid en 70,Wetboek van Strafvordering beletten de onderzoeksrechter niet prima facie te oordelen dat de feiten voorwerp van zijn gerechtelijk onderzoek onder geen enkele strafrechtelijke kwalificatie kunnen worden gebracht en op die grond het dossier mee te delen aan het openbaar ministerie met het oog op de regeling van de rechtspleging; die mededeling van het dossier sluit niet uit dat het openbaar ministerie de onderzoeksrechter alsnog vordert de feiten te onderzoeken of dat de burgerlijke partij hem op grond van artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering verzoekt bijkomende onderzoeksdaden te stellen (1). (1) Zie R. VERSTRAETEN. D. VAN DAELE, A. BAILLEUX en J. HUYSMANS, De burgerlijke partijstelling: analyse en toekomstperspectief, Antwerpen, Intertensia, 2012. 350-352. nr. 490-492; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Antwerpen. Maklu 2012, 420-422. nr. 793-798.

- Mededeling van het dossier aan het openbaar ministerie met het oog op de regeling van de rechtspleging

De omstandigheid dat een burgerlijke partij in de akte van burgerlijkepartijstelling aan de bij de onderzoeksrechter aangebrachte feiten een bepaalde kwalificatie heeft gegeven, belet de onderzoeksrechter niet prima facie te oordelen dat deze feiten onder geen enkele strafrechtelijke kwalificatie kunnen worden gebracht en er dan ook grond is om het dossier mee te delen aan het openbaar ministerie met het oog op de regeling van de rechtspleging.

- Gerechtelijk onderzoek - Akte van burgerlijke partijstelling - Kwalificatie gegeven door de burgerlijke partij aan de bij de onderzoeksrechter aangebrachte feiten

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de principiële onderzoeksverplichting van de onderzoeksrechter.

- Algemene rechtsbeginselen - Principiële onderzoeksverplichting - Bestaanbaarheid

Het gerechtelijk onderzoek wordt niet afgesloten door de onderzoeksrechter, maar wel door een beslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Zie Cass. 2 november 2004, AR P.04.0605.N, AC 2004, nr. 520; Cass. 22 november 2006, AR P.06.1457.F, AC 2006, nr. 593.

- Afsluiten van het onderzoek

P.16.0181.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.3 AC nr. ...

Geen bepaling verplicht de onderzoeksrechter om een verdachte die hij voorafgaand in kennis heeft gesteld van het zwijgrecht, uitdrukkelijk te vragen of hij afstand doet van dat recht (1). (1) T. DECAIGNY en J. VAN GAEVER, "Salduz: Nemo tenetur en meer...", T. Strafr. 2009, nr. 4, 201-212.

- Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Voorafgaande kennisgeving van het zwijgrecht - Draagwijdte

Het zwijgrecht houdt in dat niemand kan worden gedwongen om tegen zichzelf te getuigen, maar houdt voor de onderzoeksrechter geen verbod in om een verdachte verder vragen te stellen (1). (1) T. DECAIGNY en J. VAN GAEVER, "Salduz: Nemo tenetur en meer...", T. Strafr. 2009, nr. 4, 201-212.

- Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Zwijgrecht - Draagwijdte

---

P.15.0535.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.5 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Beschikking zaak niet in staat van wijzen - Beslissing tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen door onderzoeksrechter - Beslissing binnen het kader van de regeling van de rechtspleging

De beslissing van de onderzoeksrechter tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen na een beschikking van de raadkamer dat de zaak niet in staat van wijzen is, is geen beslissing die is genomen buiten het kader van de regeling van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Beschikking zaak niet in staat van wijzen - Beslissing tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen door onderzoeksrechter - Beslissing binnen het kader van de regeling van de rechtspleging

P.14.1033.N 3 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151103.2 AC nr. ...

De onderzoeksrechter stelt van de burgerlijkepartijstelling een proces-verbaal op waaruit onder meer blijkt wie zich bij hem burgerlijke partij heeft gesteld en wie degene die verschenen is, heeft vertegenwoordigd; uit de samenhang van de artikelen 63 en 66 Wetboek van Strafvordering volgt dat indien ter gelegenheid van de burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter een schriftelijke klacht werd neergelegd waarvan de inhoud niet of niet geheel overeenstemt met de vermeldingen van het door de onderzoeksrechter opgestelde proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling, dit proces-verbaal de draagwijdte bepaalt van de burgerlijkepartijstelling (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

- Burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling

P.15.0143.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.1 AC nr. ...

Het feit dat een partij niet kan deelnemen aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek met betrekking tot de strafvordering, houdt geen schending in van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging omdat de eerbiediging van die bepaling en dat recht immers wordt gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, voor wie de partijen dat verslag vrij kunnen betwisten en tegenspreken en die eveneens onaantastbaar de bewijswaarde van het deskundigenverslag beoordeelt en die de deskundige of de door de partijen aangebrachte technische raadslieden kan horen, zelf deskundigen aanstellen en vragen dat bijkomend onderzoek wordt uitgevoerd; met betrekking tot het verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst die een opdracht van de onderzoeksrechter uitvoert, gelden dezelfde waarborgen van tegenspraak omdat ook het verslag van een dergelijke politiedienst immers door de partijen vrij kan worden betwist en tegengesproken voor de vonnisrechter, die tot de uitvoering van gelijkaardige onderzoeksmaatregelen kan beslissen en die de bewijswaarde van zulk verslag even onaantastbaar beoordeelt als de bewijswaarde van een deskundigenverslag (1). (1) Zie: Cass. 22 oktober 2014, AR P.13.0764.F, AC 2014, nr. 628; Cass. 10 maart 2015, AR P.14.1339.N, AC 2015, nr. ...

- Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Niet-tegensprekelijk karakter - Compenserende waarborgen - Verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst - Toepasselijkheid

P.15.1047.N 29 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150729.1 AC nr. ...

Uit artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet dat bepaalt dat de onderzoeksrechter tijdig de advocaat verwittigt van de plaats en het uur van de ondervraging die hij kan bijwonen, volgt niet dat de onderzoeksrechter de advocaat eigenhandig moet verwittigen; de onderzoeksrechter delegeert zijn wettelijke bevoegdheid niet door aan de politie opdracht te geven die materiële handeling te verrichten.

- Voorlopige hechtenis - Advocaat - Verwittiging

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0455.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.10 AC nr. ...

De beschikking van onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter is geen daad van vervolging in de zin van artikel 12 van de Grondwet (1). (1) Zie GwH 12 februari 2015, nr. 19/2015, J.L.M.B. 2015, p. 1169, met opm. O. Michiels.

- Raadkamer - Beschikking tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter - Artikel 12 Grondwet 1994 - Daad van vervolging

- Art. 12 Grondwet 1994

De beschikking van onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter is slechts een interne ordemaatregel; aangezien ze geen uitspraak doet over enige betwisting in feite of in rechte, wordt de zaak daarbij enkel aan de onderzoeksrechter onttrokken, niet om de zaak onmiddellijk aanhangig te maken bij de onderzoeksrechter van een ander gerechtelijk arrondissement maar om de stukken van het gerechtelijk onderzoek over te zenden aan het openbaar ministerie om te handelen zoals het nuttig oordeelt.

- Raadkamer - Beschikking tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter - Interne ordemaatregel

De procedure tot onttrekking van de zaak aan de onderzoeksrechter voor de raadkamer valt niet binnen het toepassingsgebied van artikel 127 Wetboek van Strafvordering.

- Raadkamer - Procedure tot onttrekking - Artikel 127, Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied

P.14.1641.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.5 AC nr. ...

Artikel 322, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, beoogt niet de aanwijzing van een rechter, die zelf geen onderzoeksrechter is, ter vervanging van een verhinderde onderzoeksrechter (1). (1) Art. 322, eerste lid, Ger.W. zoals van toepassing vóór de wijziging bij Wet van 1 december 2013, art. 84, 1°.

- Vervanging van een onderzoeksrechter door een rechter die zelf geen onderzoeksrechter is - Artikel 322, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

- Art. 322, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De aanwijzing van een werkend rechter door de voorzitter van de rechtbank bij toepassing van artikel 80, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, houdt de vaststelling in dat de aangewezen rechter voldoet aan de door die bepaling vereiste voorwaarden, zonder dat de voorzitter dit uitdrukkelijk in zijn aanwijzing moet vermelden (1). (1) Art. 80, tweede lid, Ger.W. zoals van toepassing vóór de wijziging bij Wet van 30 juli 2013, art. 105, 2°.

- Verhindering - Behoeften van de dienst - Voorzitter van de rechtbank - Aanwijzing van een werkend rechter

- Art. 80, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.0707.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.1 AC nr. ...

Wanneer uit het proces-verbaal van het verhoor dat aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding voorafgaat, blijkt dat de inverdenkinggestelde de bijstand van een advocaat heeft verlangd maar dat het onmogelijk was een advocaat aan te wijzen, en uit het bevel tot aanhouding blijkt dat de onderzoeksrechter niettemin verklaringen van de inverdenkinggestelde, die voor hem zijn afgelegd in afwezigheid van een advocaat, in aanmerking heeft genomen als aanwijzingen van schuld, is het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling niet naar recht verantwoord dat, bij de wettigheidstoetsing van het bevel tot aanhouding, aanneemt dat de aanwijzingen van schuld, zij het slechts gedeeltelijk, steunen op verklaringen die voor de onderzoeksrechter zijn afgelegd in afwezigheid van een advocaat, maar toch beslist dat het bevel tot aanhouding regelmatig was (1). (1) Zie Cass. 14 augustus 2012, AR P.12.1470.F, AC 2012, nr. 437.

- Bevel tot aanhouding - Inverdenkinggestelde - Verhoor - Verzoek om bijstand van een advocaat - Onmogelijkheid om een advocaat aan te wijzen - Aanwijzingen van schuld - Verklaringen afgelegd zonder advocaat - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing van het bevel tot aanhouding - Beslissing - Wettigheid

P.14.0921.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 55 Wetboek van Strafvordering kan de onderzoeksrechter alle relevante onderzoekingen doen of laten doen, waarvan hij oordeelt dat zij de vonnisrechter in staat zullen stellen om met kennis van zaken de aard en de omvang van de onderzochte feiten en de persoon van de inverdenkinggestelde te beoordelen (1). (1) Zie Cass. 9 september 2008, AR P.08.0008.N, AC 2008, nr. 457.

- Onderzoeksdaden

P.14.1341.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de onderzoeksrechter bij wie de klacht met burgerlijke partijstelling werd ingediend, het dossier heeft meegedeeld aan de procureur des Konings overeenkomstig artikel 70 Wetboek van Strafvordering en het gegeven dat de procureur des Konings een vordering heeft genomen teneinde de raadkamer over de ingestelde strafvordering te laten beslissen, hebben niet tot gevolg dat het gerechtelijk onderzoek niet langer bij die onderzoeksrechter aanhangig is.

- Gerechtelijk onderzoek - Mededeling dossier aan de procureur des Konings - Vordering procureur des Konings teneinde de raadkamer over de ingestelde strafvordering te laten beslissen

Uit de samenlezing van de bepalingen van de artikelen 63, eerste lid, en 70, Wetboek van Strafvordering en artikel 88, §1, tweede lid, laatste zin, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat indien bij een onderzoeksrechter een klacht met burgerlijke partijstelling werd ingediend, deze onderzoeksrechter gelast blijft met dit gerechtelijk onderzoek totdat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg overeenkomstig het bijzonder reglement van de rechtbank desgevallend een andere onderzoeksrechter heeft aangewezen.

- Klacht met burgerlijke partijstelling - Gerechtelijk onderzoek - Bijzonder reglement van de rechtbank - Aanwijzing andere onderzoeksrechter

P.14.1339.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.4 AC nr. ...

De onderzoeksrechter die het deskundigenonderzoek beveelt en de kamer van inbeschuldigingstelling voor wie nadien de eenzijdigheid van dat onderzoek wordt betwist, oordelen onaantastbaar of het geheim van het onderzoek een obstakel vormt voor het verlenen van tegenspraak bij de uitvoering van dat onderzoek; weliswaar kan de kamer van inbeschuldigingstelling binnen het kader van haar beoordeling en rekening houdend met het verweer van de partijen, nieuw of bijkomend onderzoek bevelen, maar zij is daartoe niet verplicht en kan verwijzen naar de waarborgen waarover de partijen beschikken voor de vonnisrechter of naar diens nog onzekere beoordeling van de bewijswaarde van het deskundigenverslag of van het belang van dat verslag in het geheel van de door het onderzoek opgeleverde bewijselementen (1). (1) Cass. 13 november 2012, AR P.12.1082.N, AC 2012, nr. 610 met concl. OM.

- Deskundigenonderzoek - Beoordeling of het geheim van het onderzoek zich verzet tegen het verlenen van tegenspraak - Onaantastbare beoordeling

De verplichting voor de onderzoeksrechter het gerechtelijk onderzoek ook à décharge te voeren, verplicht hem niet het door hem bevolen deskundigenonderzoek op tegenspraak te doen verlopen.

- Verplichting te onderzoeken à charge en à décharge - Onderzoek à décharge - Deskundigenonderzoek

P.14.1796.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.2 AC nr. ...

Het niet-vermelden van het advies van de procureur des Konings in een beschikking van de voorzitter van de rechtbank waarbij een werkend rechter wordt aangewezen om het ambt van onderzoeksrechter waar te nemen indien de behoeften van de dienst het rechtvaardigen, kan als dusdanig geen afbreuk doen aan het vermogen van de aangewezen magistraat om het onderzoek zowel à charge als à decharge te voeren alsook om te waken over de wettigheid en de loyaliteit van de bewijsvoering; dat verzuim kan evenmin doen veronderstellen dat de aangewezen magistraat niet langer over de eigenschappen beschikt waarvoor hij door de voorzitter van de rechtbank werd gekozen.

- Behoeften van de dienst rechtvaardigen de aanwijzing van een werkend rechter om het ambt van onderzoeksrechter waar te nemen - Beschikking tot aanwijzing - Niet-vermelden van het voorafgaand advies van de procureur des Konings

- Art. 80, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

Het advies van de procureur des Konings, dat aan de aanwijzing van een werkend rechter om het ambt van onderzoeksrechter te vervullen voorafgaat indien de behoeften van de dienst dit rechtvaardigen, licht de voorzitter van de rechtbank in over de wenselijkheid om een onderzoeksrechter aan te wijzen en over de keuze van een magistraat; dat advies is voor de voorzitter niet bindend (1). (1) Parl.st.Kamer, zitting 1995-1996, nr. 263/2, p. 2; Parl.st.Kamer, zitting 1995-1996, nr. 263/4, p. 4 en 5. 1 R.

- Behoeften van de dienst rechtvaardigen de aanwijzing van een werkend rechter om het ambt van onderzoeksrechter waar te nemen - Beschikking van de voorzitter van de rechtbank - Voorafgaand advies van de procureur des Konings

- Art. 80, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

Het recht om gegevens à charge of à decharge tegen te spreken hangt niet af van de aanwezigheid in het dossier van een gewoon dan wel van een eensluidend verklaard afschrift van de beschikking waarbij de onderzoeksrechter wordt aangewezen.

- Behoeften van de dienst rechtvaardigen de aanwijzing van een werkend rechter om het ambt van onderzoeksrechter waar te nemen - Beschikking tot aanwijzing - Dossier van de rechtspleging - Aanwezigheid van een gewoon dan wel van een eensluidend verklaard afschrift van de beschikking - Gevolg - Recht om de gegevens à charge of à décharge tegen te spreken

- Art. 80, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.0048.N 3 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150303.5 AC nr. ...

Het feit dat geschriften die ter gelegenheid van de wilsverklaring tot burgerlijkepartijstelling aan de onderzoeksrechter werden overhandigd, anderstalige passages bevatten, doet geen afbreuk aan de regelmatigheid van het door de onderzoeksrechter opgestelde proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling dat zelf aan de taalvereisten voldoet (1). (1) Zie Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

- Burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijke partijstelling - Taalgebruik - Stavingsstukken die de klacht toelichten - Anderstalige passages

- Art. 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.14.1148.F 4 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150204.3 AC nr. 84

Ter bepaling van de mate waarin de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig is gemaakt, dient de burgerlijke partij aan de onderzoeksrechter op nauwkeurige wijze, in een proces-verbaal met authentieke waarde, de strafbare feiten te vermelden waarvoor zij zich burgerlijke partij wil stellen (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, dl. 1, Brugge, Die Keure, 2014, p. 613.

- Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling - Proces-verbaal van burgerlijke partijstelling - Mate waarin de zaak aanhangig is gemaakt

- Artt. 63 en 66 Wetboek van Strafvordering

Uit de samenlezing van de artikelen 63 en 66 van het Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer een strafvordering op gang wordt gebracht door een klacht met burgerlijke partijstelling waarvan de inhoud niet overeenstemt met de vermeldingen van het proces-verbaal dat door de onderzoeksrechter is opgesteld, dat proces-verbaal de draagwijdte van de burgerlijke partijstelling bepaalt (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

- Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling - Klacht - Proces-verbaal van burgerlijke partijstelling

- Artt. 63 en 66 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de burgerlijke partij na haar burgerlijke partijstelling stukken neerlegt bij de politie opdat de onderzoeksrechter de mate waarin hij kennisneemt van de zaak zou uitbreiden tot andere feiten, zijn die feiten, ook al zijn ze samenhangend, behoudens nieuwe burgerlijke partijstelling of aanvullende vordering van het openbaar ministerie, niet rechtsgeldig bij die rechter aanhangig gemaakt (1). (1) Cass. 18 juni 1973, AC 1973, p. 1020; R. Verstraeten, De burgerlijke partij en het gerechtelijk onderzoek, Antwerpen, Maklu, 1990, nr. 154.

- Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling - Naderhand neerleggen van stukken strekkende tot het verruimen van de mate waarin de rechter kennisneemt van de zaak

- Artt. 63 en 66 Wetboek van Strafvordering

ONROEREND EN ROEREND GOED

C.22.0152.F 14 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.2 AC nr. ...

Aangezien het koninklijk besluit van 29 januari 2007 niet bepaalt wat wordt verstaan onder een onroerend goed in de zin van artikel 2, § 1, moet dit begrip worden verstaan in de betekenis die het gemeen recht eraan geeft; gronderven en gebouwen zijn onroerend uit hun aard; hiermee moeten de voorwerpen worden gelijkgesteld die duurzaam en gewoonlijk ermee verenigd of erin geïntegreerd zijn.

- Onroerend goed - Beroepsbekwaamheid - Voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Rechtstreeks verband met het optrekken, herstellen of slopen van een gebouw - Gebouw - Begrip - Onroerend goed van duurzaam materiaal - Onroerend goed

- Artt. 1 en 2, § 1 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming

- Art. 518 Oud Burgerlijk Wetboek

F.18.0164.N 14 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200514.1N.8 AC nr. ...

Met gronderven en gebouwen, die krachtens artikel 518 B.W. onroerend uit hun aard zijn, moeten worden gelijkgesteld de voorwerpen die duurzaam en gewoonlijk met de gronderven en gebouwen verbonden zijn of erin vastzitten; de gemakkelijke verplaatsbaarheid van een voorwerp dat bestemd is om duurzaam op een bepaalde plaats te blijven en aldaar verbonden is met de grond ontneemt aan dat voorwerp niet zijn aard van onroerend goed (1). (1) Zie concl. OM.

- Onroerend goed

- Art. 518 Burgerlijk Wetboek

C.18.0253.F 25 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190225.1 AC nr. ...

De elementen die geïncorporeerd zijn in het gebouw om daarmee een afgewerkt geheel te vormen, zijn, net zoals de noodzakelijke aanvullende bestanddelen, onroerend uit hun aard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 113.

- Onroerend uit hun aard

- Artt. 517, 518 en 523 Burgerlijk Wetboek

D.15.0010.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.4 AC nr. ...

Elke zaakvoerder, bestuurder of actieve vennoot, die zelf de gereglementeerde activiteit van vastgoedmakelaar uitoefent in een rechtspersoon die niet op het tableau of op de lijst is ingeschreven, moet aan de inschrijvingsplicht voldoen.

- Makelaar - Niet op het tableau ingeschreven rechtspersoon - Uitoefening van het beroep van vastgoedmakelaar - Door een zaakvoerder, bestuurder of actieve vennoot - Verplichting

- Art. 10, § 2 Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

P.15.0085.N 29 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151229.1 AC nr. ...

Artikel 2, 3°, Stedenbouwdecreet, thans artikel 1.1.2, 5°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening omschrijft de functie als het feitelijk gebruik van een onroerend goed of een gedeelte daarvan zodat de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed dan ook verwijst naar het voornaamste of belangrijkste feitelijk gebruik van dat onroerend goed; de rechter oordeelt op basis van de hem overgelegde feitelijke gegevens welke het voornaamste of belangrijkste feitelijk gebruik is van een bebouwd onroerend goed waarbij de voor het onroerend goed verleende stedenbouwkundige vergunningen een aanwijzing zijn, maar als dusdanig niet beslissend (1). (1) Zie RvSt. nr. 25191 van 19 september 2011.

- Stedenbouw - Onroerend goed - Functie - Beoordeling - Taak van de rechter

- Stedenbouw - Onroerend goed - Functie - Beoordeling - Criterium

C.14.0248.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.4 AC nr. ...

De akten onder levenden tot overdracht van onroerende zakelijke rechten, andere dan voorrechten en hypotheken, kunnen bij gebrek aan overschrijving in het daartoe bestemde register op het kantoor van bewaring der hypotheken niet worden tegengeworpen aan derden die zonder bedrog hebben gecontracteerd in die mate dat zij kunnen schaden hetzij aan de zakelijke rechten welke die derden bezitten op de goederen waarop bedoelde akten betrekking hebben, hetzij aan de verhaalsrechten welke die derden op de goederen hebben vervolgd tegen hun schuldenaar.

- Onroerend goed - Onroerende zakelijke rechten - Andere dan voorrechten en hypotheken - Akten onder levenden tot overdracht of aanwijzing - Gebrek aan overschrijving op het hypotheekkantoor

- Art. 1, eerste lid Hypotheekwet van 16 dec. 1851

ONSPLITSBAARHEID (GESCHIL)

C.24.0477.F 10 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251010.1F.4 AC nr. ...

De wettelijke bepalingen betreffende de onsplitsbare geschillen die verband houden met hetzij het geval waarin een partij verstek laat gaan hetzij de rechtsmiddelen, doen geen afbreuk aan het recht van de partijen om te beslissen wie zij in eerste aanleg in het geding betrekken (1). (1) Zie concl. OM.

- Gevolg van de onsplitsbaarheid bij het instellen van de vordering

- Art. 1135 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 1084 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 1053 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 747, § 2, zevende lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 735, § 5 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 31 Gerechtelijk Wetboek - Eerste deel: ALGEMENE BEGINSELEN. (art. 1 tot 57)

C.23.0199.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.1 AC nr. ...

Procespartijen hebben tegenstrijdige belangen in de zin van artikel 1053, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek wanneer zij voor de eerste rechter tegenovergestelde standpunten hebben ingenomen, conclusie tegen elkaar hebben genomen, al dan niet wederkerig vorderingen tegen elkaar hebben ingesteld of ten aanzien van elkaar zijn veroordeeld.

- Hoger beroep - Tegenstrijdige belangen - Begrip

- Art. 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0302.F 20 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.4 AC nr. ...

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing die de bewoner van een ingesloten erf de doorgang op een van de naburige percelen weigert en die welke hem de doorgang op een ander van die percelen weigert, gezamenlijk ten uitvoer te leggen; de omstandigheid dat die bewoner bijgevolg over geen enkel recht van doorgang naar zijn erf zou beschikken, maakt het geschil niet onsplitsbaar.

- Hoger beroep - Criterium - Onmogelijkheid om twee beslissingen gezamenlijk ten uitvoer te leggen - Erfdienstbaarheid - Recht van doorgang - Toepassing

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0049.F 17 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220117.3F.2 AC nr. ...

Het is niet materieel onmogelijk om de beslissing die de gecedeerde schuldenaar veroordeelt tot betaling van het bedrag van de overgedragen schuldvordering en deze die de overdrager veroordeelt tot betaling van datzelfde bedrag, gezamenlijk ten uitvoer te leggen; het geschil wordt niet onsplitsbaar door de omstandigheid dat de overdrager zich in staat van faillissement bevindt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 33.

- Overdracht van schuldvordering - Geschil tussen de overdrager, de overnemer en de gecedeerde schuldenaar - Faillissement van de overdrager - Geen hervatting van het geding door de curator - Veroordeling van de overdrager ten voordele van de overnemer - Hoger beroep van de overnemer - Partijen in het geding in hoger beroep - Overnemer en gecedeerde schuldenaar - Veroordeling van de gecedeerde schuldenaar ten voordele van de overnemer - Ontvankelijkheid van het hoger beroep

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0345.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.3 AC nr. ...

De vraag naar onsplitsbaarheid rijst enkel wanneer in een meerpartijengeschil één of meer partijen verstek laten gaan of wanneer daarin hoger beroep, cassatieberoep of een verzoek tot herroeping van het gewijsde wordt ingesteld, zodat een rechter in eerste aanleg de partijen niet kan verplichten een derde in het geding te betrekken op grond van de regels van de onsplitsbaarheid van het geschil (1). (1) Zie concl. OM.

- Meerpartijengeschil - Onsplitsbaarheid - Betrekking van een derde in het geding - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 31 en 811 Gerechtelijk Wetboek

- Meerpartijengeschil - Onsplitsbaarheid - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 31 en 811 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0234.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat het bezwaar van de eisers tegen de staat van vereffening van de notaris, dat tot doel heeft de verplichting van de eiseres te betwisten om een bedrag in de nalatenschap in te brengen, door de appelrechter op verwijzing ontvankelijk en gegrond zou kunnen worden verklaard voor zover het door de eiseres werd ingesteld, terwijl definitief zou worden beslist dat het niet ontvankelijk is voor zover het door de eiser werd ingesteld, zou tot parallelle berekeningen van de te verdelen boedel leiden maar zou de gezamenlijke tenuitvoerlegging van die beslissingen niet materieel onmogelijk maken.

- Vereffening-verdeling van een nalatenschap tussen vier erfgenamen - Staat van vereffening - Beslissing die de bezwaren van de twee eisers niet-ontvankelijk verklaart - Door de twee eisers ingesteld cassatieberoep - Laattijdig cassatieberoep van één van de eisers - Geen opsplitsbaar geschil

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0340.F 11 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.2 AC nr. ...

Indien het geschil splitsbaar was, zou de eiser kunnen verkrijgen dat de hem toebehorende parkeerplaatsen en kelders niet het voorwerp uitmaken van de handelshuurovereenkomst die tussen de verweerster en de vennootschap werd gesloten ter uitvoering van de beslissingen van de litigieuze algemene vergaderingen, terwijl die beslissingen ten aanzien van de vennootschap geldig zouden blijven en de erkenning van het feit dat haar genotsrecht ook op de parkeerplaatsen en de kelders van de eiser betrekking heeft, zou standhouden (1). (1) Zie Cass. 22 januari 2015, AR C.12.0636.F, AC 2015, nr. 654.

- Beslissing van de algemene vergadering van de verweerster om de parkeerplaatsen en kelders van de eiser aan een vennootschap te verhuren en van de tussen de verweerster en de vennootschap gesloten huurovereenkomst - Tegenstelbaarverklaring van deze beslissing - Vordering gericht tegen de verweerster en tegen de vennootschap - Onsplitsbaar geschil

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

De toepassing van de artikelen 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek, die moeten worden nageleefd op straffe van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, kan niet afhankelijk worden gesteld van de vermeende erkenning van een gedeeltelijke splitsbaarheid van het geschil noch van de beoordeling van dat karakter door de appelrechter.

- Gevolg daarvan op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep - Beoordeling - Waarde

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0428.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.1 AC nr. ...

Het geschil is enkel onsplitsbaar in de zin van artikel 1053 Gerechtelijk Wetboek wanneer de gezamenlijke tenuitvoerlegging van de onderscheiden beslissingen waartoe het aanleiding geeft, materieel onmogelijk is (1). (1) Zie concl. OM.

- Voorwaarden

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0430.N 1 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 31 Gerechtelijk Wetboek is het geschil enkel onsplitsbaar in de zin van dit artikel, wanneer de gezamenlijke tenuitvoerlegging van de onderscheiden beslissingen waartoe het aanleiding geeft, materieel onmogelijk zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Voorwaarden

- Art. 31 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0023.N 28 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161028.5 AC nr. ...

Bij onderscheiden beslissingen inzake de geldigheid van het testament ten aanzien van de wettige erfgenamen, ontstaat een onverdeeldheid tussen de wettige erfgenamen ten aanzien van wie het testament werd vernietigd, die aanspraak kunnen maken op hun wettig erfdeel in de nalatenschap, en de bij testament aangewezen bijzondere legataris, die in de plaats treedt van de erfgenamen ten aanzien van wie het testament wel geldig is; de gezamenlijke tenuitvoerlegging van de onderscheiden beslissingen inzake de geldigheid van het testament is slechts mogelijk indien, na de vereffening-verdeling van de nalatenschap tussen de wettige erfgenamen ten aanzien van wie het testament werd vernietigd en de algemeen legataris, de bij testament bijzondere legaten nog kunnen worden uitgekeerd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Testament - Geldigheid - Onderscheiden beslissingen - Onverdeeldheid - Gezamenlijke tenuitvoerlegging - Voorwaarde

- Art. 31 Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Testament - Geldigheid - Onderscheiden beslissingen - Onverdeeldheid - Gezamenlijke tenuitvoerlegging - Voorwaarde

F.15.0002.N 14 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161014.3 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- Pauliaanse vordering - Schuldeiser - Vorderingen tegen de schuldenaar en tegen de derde - Onderscheiden beslissingen - Gezamenlijke tenuitvoerlegging

De gezamenlijke tenuitvoerlegging van de beslissing die op vordering van de schuldeiser tegen de derde de overdracht aan de derde van een vermogensbestanddeel van de schuldenaar niet tegenwerpelijk verklaart, en van de beslissing op de vordering van de schuldeiser tegen de schuldenaar zelf, is in beginsel niet materieel onmogelijk zodat het geschil over deze vorderingen niet onsplitsbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

- Pauliaanse vordering - Schuldeiser - Vorderingen tegen de schuldenaar en tegen de derde - Onderscheiden beslissingen - Gezamenlijke tenuitvoerlegging

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek

- Art. 31 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0060.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Bedrieglijke verarming door de schuldenaar - Vergoeding schuldeiser - Niet-tegenwerpelijkheid overdracht - Onsplitsbaarheid van het geschil

De vordering ingesteld door de schuldeiser op grond van artikel 1167 Burgerlijk Wetboek tegen de derde verkrijger, strekkende tot de niet-tegenwerpelijkheid aan de schuldeiser van de overdracht van een onroerend goed, verricht door de schuldenaar aan de derde, betreft geen onsplitsbaar geschil; het is bijgevolg niet noodzakelijk om de schuldenaar of diens rechtsopvolgers in het geding te betrekken, opdat de pauliaanse vordering ontvankelijk zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Bedrieglijke verarming door de schuldenaar - Vergoeding schuldeiser - Niet-tegenwerpelijkheid overdracht - Onsplitsbaarheid van het geschil

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek

C.14.0309.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.1 AC nr. ...

De beslissing waartegen geen hoger beroep is ingesteld en die de vrijwillige tussenkomsten van de schuldeisers van de onderneming waarvan de homologatie van het gerechtelijk reorganisatieplan gevorderd wordt, niet-ontvankelijk verklaart en de beslissing die de appelrechters moeten wijzen in het kader van het hoger beroep van een andere schuldeiser waarvan de vrijwillige tussenkomst aanvaard werd, zijn geen beslissingen waarvan de gezamenlijke tenuitvoerlegging materieel onmogelijk is (1). (1) Wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, vóór de wijziging ervan bij de wet van 27 mei 2013.

- Continuïteit van de onderneming - Gerechtelijk reorganisatieplan - Beslissingen - Hoger beroep - Onsplitsbaar geschil

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE

C.24.0390.N 4 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250904.1N.4 AC nr. ...

Het recht op een onteigeningsvergoeding ontstaat definitief op de dag van het vonnis waarbij de door de onteigenaar verschuldigde provisionele vergoeding wordt vastgesteld en op dat ogenblik gaat het eigendomsrecht van de eigenaar naar de onteigenaar over (1). (1) Zie concl. OM.

- Spoedprocedure - Recht op onteigeningvergoeding - Overdracht van het eigendomsrecht - Tijdstip

- Art. 8 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de

onteigeningen ten algemenen nutte

- Art. 7 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 124 van het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017 blijkt dat zowel voor de lopende administratieve als de gerechtelijke procedures de oude regels van toepassing blijven voor de afhandeling van die procedures (1). (1) Zie concl. OM.

- *Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017 - Planologische neutraliteit - Werking in de tijd*

- Art. 2.4.6, § 1, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 124 Decreet 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemeen nut

- Art. 110 Decreet 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemeen nut

- Art. 63 Decreet 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemeen nut

C.21.0142.N 9 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220609.1N.1 AC nr. ...

De onteigende die tijdig een vordering tot herziening heeft ingesteld, kan in de loop van de procedure met toepassing van artikel 807 Gerechtelijk Wetboek zijn vordering wijzigen en alsnog de nietigverklaring van het onteigeningsbesluit vorderen, ook al is inmiddels de termijn van twee maanden bedoeld in artikel 16 Onteigeningswet 1962 verstreken (1). (1) Zie concl. OM.

- *Herzieningsprocedure - Termijn artikel 16, tweede lid Onteigeningswet 1962 - Wijziging of uitbreiding vordering*

- Art. 16 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

- Art. 807 Gerechtelijk Wetboek

De vordering tot herziening kan niet worden beschouwd als een rechtsmiddel tegen de beslissingen van de vrederechter in verband met de regelmatigheid van de onteigening of over de provisionele of voorlopige vergoeding; de onteigende kan niet berusten in de beslissing van de vrederechter aangezien tegen deze beslissing geen enkel rechtsmiddel kan worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- *Herzieningsprocedure - Geen rechtsmiddel - Berusting*

- Art. 1044, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 16 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

C.19.0274.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.3 AC nr. ...

Artikel 2.4.6., § 1, eerste lid VCRO vertolkt een algemeen rechtsbeginsel dat van toepassing is ongeacht de rechtsgrond van de onteigening (1) (2). (1) Cass. 7 november 2013, AR C.12.0053.N, AC 2013, nr. 590; Cass. 31 mei 2013, AR C.11.0749.N, AC 2013, nr. 332; Cass. 3 maart 1983, AR nr. 6725, AC 1982-83, nr. 366. (2) Art. 2.4.6., § 1, eerste lid VCRO, zoals van toepassing voor zijn opheffing bij artikel 110 van het decreet van 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemene nut.

- *Planologische neutraliteit - Beginsel - Aard*

- Art. 2.4.6., § 1, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.20.0238.N 23 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.7 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of de handelingen van de onteigenaar redelijkerwijze een erkenning inhouden dat het onteigende goed niet zal worden aangewend voor de realisatie van het onteigeningsdoel en kan bij de beoordeling hiervan rekening houden met de specifieke aard en de omvang van dat doel, de concrete omstandigheden van de zaak en het gebrek aan begin van realisatie van het onteigeningsdoel binnen een bepaalde termijn (1). (1) Zie concl. OM.

- *Onteigende goed - Geen aanwending voor de realisatie van het onteigeningsdoel - Beoordeling door de rechter*

- Art. 23, eerste en tweede lid Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende

omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

De verjaringstermijn van de vordering tot wederoverdracht begint slechts te lopen vanaf het ogenblik dat de onteigenaar heeft erkend, hetzij door middel van een uitdrukkelijke beslissing hetzij door handelingen die redelijkerwijze een dergelijke erkenning inhouden, dat het onteigende goed niet zal worden aangewend voor de realisatie van het onteigeningsdoel (1). (1) Zie concl. OM.

- Onteigende goed - Vordering tot wederoverdracht - Verjaringstermijn - Aanvang

- Art. 23, eerste en tweede lid Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

---

C.20.0317.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.8 AC nr. ...

Artikel 2.4.3, §1,Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stelt een weerlegbaar vermoeden van algemeen nut in voor elke onteigening ter uitvoering van een ruimtelijk uitvoeringsplan maar stelt geen vermoeden in dat een onteigening ter uitvoering van een ruimtelijk uitvoeringsplan noodzakelijk is voor het realiseren van het met dat plan nagestreefde doel van algemeen nut (1). (1) Zie concl. OM.

- Verwezenlijking van ruimtelijk uitvoeringsplan - Onteigening van algemeen nut - Weerlegbaar vermoeden

---

C.19.0227.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.4 AC nr. ...

De vordering tot vergoeding van de litigieuze inrichting strekt tot het behoud van een onrechtmatige toestand wanneer hiervoor niet de vereiste vergunning was verkregen en geen enkele regularisatievergunning was aangevraagd.

- Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Behoud van een onrechtmatige toestand

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

De onteigende partij die de billijke schadeloosstelling van zijn schade vordert, moet het gewettigd karakter van die schade bewijzen.

- Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Bewijs - Bewijslast - Voorwerp

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het bestaan van een achteruitbouwstrook veronderstelt niet de aanwezigheid van meerdere omliggende eigendommen (1). (1) Zie Cass. 6 december 2018, AR C.17.0666.F, AC 2018, nr. 688.

- Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Achteruitbouwstrook

- Artt. 2, 3°, 13° en 25°, en 11, § 1 Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot goedkeuring van de Titels I tot VIII van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening, van toepassing op het volledige grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

---

C.19.0193.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.5 AC nr. ...

De artikelen 4 en 6 Onteigeningwet 1835 houden geen afwijking in van artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek; de onteigende kan, bij hoger beroep van de overheid, de andere onwettigheidsgronden opnieuw aan het hof van beroep voorleggen.

- Onteigeningsvordering - Vordering in rechte - Procedure - Onteigeningswet 1835 - Artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek - Aangevoerde onwettigheidsgronden - Oordeel van de rechter - Hoger beroep

De verplichting voor de rechtbanken om "over het geheel" met één vonnis uitspraak te doen, houdt niet in dat zij over alle door de onteigende aangevoerde gronden van onwettigheid dient te oordelen indien de onteigening reeds op één van de aangevoerde gronden onwettig wordt verklaard.

- Onteigeningsvordering - Vordering in rechte - Procedure - Onteigeningswet 1835 - Aangevoerde onwettigheidsgronden - Oordeel van de rechter - Omvang

- Art. 4 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

De vordering op grond van de artikelen 2 en volgende van de Onteigeningswet 1835 is een op zichzelf staande procedure die, behoudens uitdrukkelijk andersluidende bepaling in deze wet, aan de regels van het Gerechtelijk Wetboek is onderworpen.

- Onteigeningsvordering - Vordering in rechte - Procedure - Onteigeningswet 1835 - Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

C.19.0304.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.3 AC nr. ...

De onteigening van onroerende goederen die het (her)aanleggen van een bedrijventerrein beoogt en voorafgaat aan een steunmaatregel bestaande in de verkoop van de onteigende gronden aan bedrijven onder de marktvoorwaarden, vormt geen handeling tot uitvoering van die steunmaatregel, zodat het ten uitvoer brengen van de steunmaatregel met miskenning van de aanmeldingsplicht de geldigheid van de onteigening zelf niet aantast maar slechts resulteert in de teruggave van de onwettig verleende steun door de begunstigde aan de onteigenaar namelijk de betaling van het verschil tussen de door de begunstigde betaalde prijs en de werkelijke waarde van de gronden (1). (1) Zie concl. OM.

- Onteigening van gronden voor aanleg van bedrijventerrein - Daaropvolgende verkoop van gronden onder de marktwaarde - Steunmaatregel - Miskenning van de aanmeldingsplicht - Geldigheid van de onteigening

- Artt. 73, §§ 1 en 2, en 77, eerste lid Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

- Artt. 107, eerste lid, en 108, derde lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.17.0682.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.1 AC nr. ...

De op de onteigeningsvergoeding verschuldigde belasting vormt voor de onteigende een nadeel dat een oorzakelijk verband heeft met de onteigening (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 244.

- Billijke onteigeningsvergoeding - Belasting - Oorzakelijk verband

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

De onteigeningsvergoeding is billijk indien ze overeenstemt met het bedrag dat de onteigende zal moeten betalen voor de aankoop van een pand van dezelfde waarde als dat van dezelfde waarde als dat waaruit hij ontzet is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 244.

- Billijke onteigeningsvergoeding

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0074.N 5 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.2 AC nr. ...

De regel dat ook in hoger beroep enkel is vereist dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd, geldt onverminderd in het kader van de herzieningsprocedure ingesteld krachtens artikel 16 Onteigeningswet 1962, die als een zelfstandige procedure te aanzien is, waarop de regels van het Gerechtelijk Wetboek onverkort van toepassing zijn (1). (1) Cass. 28 november 2013, AR C.13.0003.N, AC 2003, nr. 642.

- Onteigeningswet - Artikel 16 - Herzieningsprocedure - Hoger beroep - Uitbreiding of wijziging van de vordering

- Art. 16 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0223.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.2 AC nr. ...

Artikel 242, §2, Gemeentedecreet kent de autonome gemeentebedrijven de bevoegdheid toe om te onteigenen en bepaalt tevens de gevallen waarin zij tot onteigening kunnen overgaan, namelijk in de gevallen waarin een verkrijging van het onroerend goed noodzakelijk is voor de verwezenlijking van hun doelstellingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentedecreet - Het autonoom gemeentebedrijf - Machtiging tot onteigening

- Art. 242, § 2 Gemeentedecreet 15 juli 2005

Artikel 79, §1, Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen machtigt de Gemeenschappen en de Gewesten om, bij decreet, de gevallen te bepalen waarin de Gemeenschaps- en Gewestregeringen tot onteigening ten algemenen nutte kunnen overgaan en de modaliteiten daarvan te bepalen; de regeringen kunnen, bij decreet, ook gemachtigd worden publiekrechtelijke rechtspersonen toe te staan over te gaan tot onteigeningen (1). (1) Zie concl. OM.

- Bijzondere Wet Hervorming Instellingen - Gemeenschappen en Gewesten - Machtiging - Decreet - Gevallen en modaliteiten

- Art. 79, § 1 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980

Het bepalen van de gevallen waarin en van de wijze waarop tot onteigening ten algemenen nutte kan worden overgegaan, betreft een aan de federale wetgever voorbehouden aangelegenheid; de Gemeenschappen en de Gewesten kunnen in die voorbehouden aangelegenheid slechts optreden in zoverre hen daartoe een bijzondere en uitdrukkelijke machtiging is gegeven bij de wetten tot hervorming der instellingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 16, Grondwet - Aan de federale wetgever voorbehouden aangelegenheid - Gemeenschappen en Gewesten - Machtiging

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

Hoewel de administratieve overheid over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt wat betreft de hoogdringendheid van de onteigening, mag de rechter in de uitoefening van zijn toezicht op de wettigheid, onderzoeken of die hoogdringendheid wel voorhanden is, wat impliceert dar deze voldoende aannemelijk moet zijn gemaakt; de rechter mag onderzoeken of die overheid geen machtsoverschrijding of machtsafwending heeft begaan door het juridisch begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Zie concl. OM.

- Hoogdringendheid - Rechter - Uitoefening van zijn toezicht op de wettigheid - Wijze

- Art. 1 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

Om billijk te zijn, moet de onteigeningsvergoeding even groot zijn als het bedrag dat moet betaald worden om zich een onroerend goed aan te schaffen van dezelfde waarde als het goed waarvan de onteigende werd ontzet; de verschuldigde belasting op de onteigeningsvergoeding staat in oorzakelijk verband met de onteigening; indien de onteigeningsvergoeding als gedwongen meerwaarde in hoofde van de onteigende wordt belast, moet die vergoeding worden verhoogd met de erop verschuldigde belasting teneinde de onteigende toe te laten een gelijkwaardig goed aan te kopen (1). (1) Zie concl. OM.

- Onteigeningsvergoeding - Omvang - Belasting op de onteigeningsvergoeding - Gedwongen meerwaarde

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0360.N 7 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170907.2 AC nr. 452

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Beslissing tot onteigening - Motivering

- Beslissing tot onteigening - Motivering - Beoordeling door de feitenrechter

- Voorwaarden - Strikte noodzakelijkheid

Een afdoende motivering zoals bedoeld in artikel 3 van de wet Motivering Bestuurshandelingen, houdt in dat de beslissing door de motivering moet worden gedragen, zodat in verband met onteigeningen de motivering moet vermelden waarom de onteigening noodzakelijk is, hetgeen impliceert dat de motivering moet berusten op werkelijke feiten, dat uit de motivering een redelijk verband tussen de voorgenomen onteigening en het vooropgestelde doel kan worden afgeleid en dat, naargelang het geval, uit die motivering blijkt dat de genomen beleidsopties afgewogen werden (1). (1) Zie concl. OM.

- Beslissing tot onteigening - Motivering

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

Het staat aan de feitenrechter te oordelen of de motivering afdoende is, waarbij hij evenwel niet het wettelijk begrip van de motiveringsplicht van de overheid mag schenden (1). (1) Zie concl. OM.

- Beslissing tot onteigening - Motivering - Beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

Uit artikel 1, eerste lid, van het Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM en artikel 16 Grondwet volgt dat een onteigening ten algemene nutte slechts kan plaatsvinden indien zij strikt noodzakelijk is, zodat de onteigenende overheid aldus dient te onderzoeken of zij het onteigeningsdoel kan verwezenlijken zonder een onteigening uit te voeren (1). (1) Zie concl. OM.

- Voorwaarden - Strikte noodzakelijkheid

C.15.0312.F 29 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170529.1 AC nr. ...

Wanneer de bescherming van een site en de gevolgen daarvan de oorzaak zijn van de onteigening, moet de billijke vergoeding worden vastgesteld met uitsluiting van de waardevermindering die het gevolg is van het beschermingsbesluit.

- Onteigening - Oorzaak - Bescherming van een site - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Waardevermindering als gevolg van de bescherming - Uitsluiting

- Art. 240, § 3 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
- Art. 16 Grondwet 1994

C.16.0004.F 4 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170504.1 AC nr. ...

De beslissing over de regelmatigheid van de onteigening die wordt gewezen in de loop van de procedure tot vaststelling van de voorlopige vergoeding, heeft enkel gevolgen voor de voorlopige vergoeding en belet niet dat de onteigende zijn middelen betreffende de regelmatigheid van de onteigening opnieuw kan aanvoeren in de loop van de herzieningsprocedure (1). (1) Cass. 5 januari 2006, AR C.04.0435.N, AC 2006, nr. 9.

- Uitwerkingen - Vordering tot herziening - Zelfde middelen betreffende de regelmatigheid van de onteigening - Ontvankelijkheid - Rechtspleging tot vaststelling van de voorlopige vergoeding - Middelen betreffende de regelmatigheid van de onteigening - Beslissing

- Art. 16, tweede lid Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

---

C.14.0580.F 13 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161013.4 AC nr. ...

De verschuldigde belasting op de onteigeningsvergoeding staat in oorzakelijk verband met de onteigening (1). (1) Cass. 29 oktober 2009, AR C.08.0436.N, AC 2009, nr. 626.

- Onteigeningsvergoeding - Belasting - Onteigening - Oorzakelijk verband

Om billijk te zijn, moet de onteigeningsvergoeding even groot zijn als het bedrag dat betaald moet worden om een onroerend goed te kopen van dezelfde waarde als het goed waarvan de onteigende werd ontzet (1). (1) Cass. 29 oktober 2009, AR C.08.0436.N, AC 2009, nr. 626.

- Billijke onteigeningsvergoeding

C.15.0007.F 23 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160523.2 AC nr. ...

Het arrest stelt vast dat "het litigieuze deel tijdelijk gebruikt werd in het kader van werkzaamheden die uitgevoerd werden ten gevolge van de oorspronkelijke onteigening", en beslist bijgevolg naar recht dat het aangevoerde recht van wederoverdracht in dit geval niet aanwezig is, aangezien de omstandigheid dat een onteigeningsoverschot aan het eind van de werkzaamheden doorverkocht werd aan een handelsvennootschap op zich geen afdoende reden vormt om voorbij te gaan aan het feit dat dit litigieuze deel tijdelijk gebruikt werd met het oog op de onteigening, waardoor het recht van wederoverdracht beëindigd is.

- *Recht van wederoverdracht*

- Art. 23 Wet 17 april 1835 op de onteigening ten algemene nutte

C.15.0020.N 14 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160414.1 AC nr. ...

De vergoeding voor juridische bijstand in de procedure voor de vrederechter met toepassing van de Onteigeningswet 1962 kan geen onderdeel uitmaken van de op grond van artikel 16 Grondwet verschuldigde onteigeningsvergoeding.

- *Onteigeningswet 1962 - Onteigeningsvergoeding - Omvang - Rechtspleging voor de vrederechter - Vergoeding voor juridische bijstand*

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, eerste lid, 6°, en 1022 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 16 Grondwet 1994

Les dispositions de l'article 100 de la loi sur la comptabilité de l'État, coordonnées le 17 juillet 1991, qui, fixant la prescription des actions en paiement des créances contre l'État, intéressent l'ordre public, n'excluent pas l'application, lorsque les conditions en sont réunies, de la règle, également d'ordre public, de l'article 26 de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale en vertu de laquelle l'action civile résultant d'une infraction ne peut se prescrire avant l'action publique (1). (1) Voir les concl. du MP.

- *Onteigeningswet 1962 - Rechtspleging voor de vrederechter - Aard - Artikel 2 Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied*

- Art. 2 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0257.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.5 AC nr. ...

De redenen om toepassing te maken van de uitzonderingsprocedure van de onteigening bij hoogdringende omstandigheden voorzien door de Onteigeningswet 1962, die een geringere rechtsbescherming biedt dan de gewone onteigeningsprocedure bij toepassing van de Onteigeningwet 1835 en de onteigeningswet van 27 mei 1870, moeten ingevolge de formele motiveringsplicht op grond van de Wet Motivering Bestuurshandelingen opgenomen zijn in de onteigeningsmachtiging zelf (1); de vraag of de onteigening het algemeen nut beoogt staat hierbij los van de vraag of de onteigening hoogdringend is; de onteigeningsmachtiging moet de gegevens vermelden die de noodzaak om de goederen onmiddellijk in bezit te nemen redelijk verantwoorden (2). (1) RvS 15 april 2013, nr. 223.150, MIEKE WILLEMS e.a. t. VLAAMS GEWEST. (2) RvS 11 april 2012, nr. 218.855, N.V. GEYSEN HANDELSONDERNEMING en N.V. VEJOPIROX t. VLAAMS GEWEST.

- *Onteigening bij hoogdringende omstandigheden - Onteigeningsmachtiging - Motivering - Inhoud*

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

- Art. 1 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

C.14.0064.N 3 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150403.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- *Herzieningsrechter - Vaststelling van onwettigheid van de onteigening - Gevolg - Eigendomsoverdracht - Wederinbezitstelling*

De vaststelling van de onwettigheid van de onteigening door de herzieningsrechter heeft niet automatisch tot gevolg dat de eigendomsoverdracht die van rechtswege voortvloeit uit het vonnis waarin de vrederechter heeft vastgesteld dat alle door de wet voorgeschreven voorwaarden en vormvereisten in acht zijn genomen, als niet-bestaande of ongedaan moet worden beschouwd, wanneer de onteigende de wederinbezitstelling van het ten onrechte onteigende goed vordert; de herzieningsrechter kan de wederinbezitstelling immers weigeren indien deze onmogelijk is of de vordering hiertoe rechtsmisbruik zou uitmaken (1). (1) Zie concl. OM.

- Herzieningsrechter - Vaststelling van onwettigheid van de onteigening - Gevolg - Eigendomsoverdracht - Wederinbezitstelling

- Artt. 14, tweede lid, en 16 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

- Artt. 7, tweede lid, 8, eerste en tweede lid Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

ONTUCHT EN PROSTITUTIE

P.21.0730.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 66, 380, § 1, 1°, en § 2, en 380ter, § 3, eerste lid, Strafwetboek volgt niet dat, wanneer de daden van het proberen een andere persoon aan te werven of mee te nemen met het oog op prostitutie of het reclame maken voor het prostitueren van een andere persoon worden gepleegd door gebruik te maken van een datingsite, alleen de eigenaar of de beheerder van de website strafrechtelijk aansprakelijk is, met uitsluiting van bijvoorbeeld de personen die hiervoor reclame zouden hebben gemaakt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Reclame - Gebruik van een datingsite - Strafrechtelijke aansprakelijkheid - Personen die reclame maken voor de website

- Artt. 66, 380 en 380ter Strafwetboek

Het begrip prostitutie zoals bedoeld in de artikelen 380 en 380ter Strafwetboek is geen evoluerend begrip dat afhankelijk is van de opvatting van de gewoonten op een bepaalde plaats en op een bepaald ogenblik (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Prostitutie - Begrip - (Geen) evolutief karakter

- Artt. 380 en 380ter Strafwetboek

P.22.0307.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.9 AC nr. ...

Oud artikel 380, § 1, 4°, Strafwetboek (1) bestrafte eenieder die, op welke manier ook, andermans ontucht of prostitutie exploiteert; de exploitatie van de ontucht of de prostitutie van een persoon met wie de dader samenwoont, veronderstelt dat hij hieruit een rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel verkrijgt dat de gewone voordelen eigen aan die samenwoning overstijgt; bovendien is dat misdrijf een aflopend misdrijf dat losstaat van de mogelijke teruggave, aan het slachtoffer, van de door de dader verkregen geldsommen; de feitenrechter beoordeelt in feite of de beklaagde een dergelijk voordeel heeft verkregen uit de ontucht of de prostitutie van het slachtoffer, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen het bestaan van die exploitatie wettig heeft kunnen afleiden (2). (1) Opgeheven door art. 117 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht (BS 30 maart 2022), in werking getreden op 1 juni 2022 met toepassing van artikel 118 van de voormelde wet. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 423.

- Exploitatie - Begrip - Aard - Aflopend misdrijf - Impact in geval van teruggave van de verkregen geldsommen - Toepassing op de dader die met de geëxploiteerde persoon samenwoont - Verkregen voordeel - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 380 oud, § 1, 4° Strafwetboek

P.21.1311.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.6 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de gemeenteoverheid, omwille van de openbare hygiëne, de raamprostitutie aan stedenbouwkundige of sanitaire normen onderwerpt, kan niet worden afgeleid dat de exploitant of de houder van de inrichting zelf zou zijn vrijgesteld van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid die gepaard gaat met de winst die hij eruit haalt (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 825.

- Misdrijven van het houden van een huis van ontucht of prostitutie en van het exploiteren van ontucht of prostitutie - Gemeentereglement tot vaststelling van stedenbouwkundige en sanitaire normen van toepassing op de plaatsen van raamprostitutie - Stedenbouwkundige vergunning en conformiteitsbewijs - (Geen) onoverkomelijke rechtsdwaling

- Artt. 71 en 380 Strafwetboek

De belastingwet, die bedoeld is om op de belastbare materie geheven te worden, is op die materie van toepassing zoals ze zich in feite voordoet, zonder dat hierbij met het geoorloofde of ongeoorloofde karakter ervan rekening wordt gehouden; de omstandigheid dat op raamprostitutie een gemeentebelasting wordt geheven, kan bij de exploitanten van die activiteit niet de onoverkomelijke overtuiging hebben doen ontstaan dat zij handelden in overeenstemming met de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 825.

- Misdrijven van het houden van een huis van ontucht of prostitutie en van het exploiteren van ontucht of prostitutie - Gemeentebelasting op de plaatsen van raamprostitutie - (Geen) onoverkomelijke rechtsdwaling

- Artt. 71 en 380 Strafwetboek

P.19.0487.N 22 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191022.4 AC nr. ...

Artikel 380, § 1, 3°, Strafwetboek dat bestraft hij die kamers of enige andere ruimte verkoopt, verhuurt of ter beschikking stelt met het oog op prostitutie met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren, vereist niet het bewijs dat de dader kennis heeft van enige uitbuiting.

- Verhuur van kamers - Abnormaal profijt - Bewijs

- Art. 380, § 1, 3° Strafwetboek

Artikel 382ter, eerste lid, Strafwetboek voorziet in de verplichte verbeurdverklaring van de door artikel 380, § 1, 3°, Strafwetboek bedoelde kamers of andere ruimtes als voorwerp van dit misdrijf overeenkomstig artikel 42, 1°, Strafwetboek zodat deze verbeurdverklaring geen, al dan niet, schriftelijke vordering van het openbaar ministerie vereist en de beklaagde bij zijn verdediging steeds rekening dient te houden met die verplichte verbeurdverklaring; de omstandigheid dat het openbaar ministerie de verbeurdverklaring vordert van deze kamers of andere ruimtes op een andere rechtsgrond doet daaraan geen afbreuk.

- Verhuur van kamers - Voorwerp van het misdrijf - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, 380, § 1, 3°, en 382ter, eerste lid Strafwetboek

De strafrechter oordeelt onaantastbaar en voor zover hij aan het begrip abnormaal profijt dat in de wet niet nader is omschreven zijn gebruikelijke betekenis toekent, of de verhuring van kamers met het oog op prostitutie geschiedt met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 13 april 1999, AR P.98.0898.N, AC 1999, nr. 204.

- Verhuur van kamers - Abnormaal profijt

- Art. 380, § 1, 3° Strafwetboek

P.19.0008.F 10 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190410.1 AC nr. ...

Het begrip ontucht omvat gedragingen van een grove zinnelijkheid en onzedelijkheid die als maatschappelijk buitensporig kunnen worden beschouwd, gelet op, onder meer, de leeftijd van de betrokken minderjarige (1). (1) Zie Cass. 17 januari 2012, AR P.11.0871.N, AC 2012, nr. 42.

- Zedenbederf van de jeugd - Ontucht

- Art. 379 Strafwetboek

Artikel 379 van het Strafwetboek bestraft degene die gehandeld heeft met de bedoeling de seksuele driften van een minderjarige te "voldoen", zelfs al tracht hij die enkel "op te wekken" (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak", in Pas. 2019, nr. 224.

- Zedenbederf van de jeugd - Bijzonder opzet

- Art. 379 Strafwetboek

De rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij het bestaan afleidt van een daad die erin bestaat de ontucht van het slachtoffer op te wekken, te begunstigen of te vergemakkelijken, waarbij het Hof zich ertoe beperkt te onderzoeken of hij, uit zijn vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 17 januari 2012, AR P.11.0871.N, AC 2012, nr. 42.

- Zedenbederf van de jeugd - Ontucht - Beoordeling van de gestelde handelingen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 379 Strafwetboek

P.15.0286.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.2 AC nr. ...

Door te vermelden dat de beklaagden zeven huizen van ontucht verwierven met volledige kennis van hun vroegere bestemming en dat zij er, door middel van een ongebreidelde verhuur van de prostitutiesalons die zich op de benedenverdieping van die gebouwen bevinden, de prostitutie exploiteerden van 161 personen die aangeworven werden om hun lichaam te verkopen om eens anders driften te voldoen, hebben de appelrechters het moreel bestanddeel vastgesteld van het misdrijf van aanwerving met het oog op prostitutie, met name het opzet om eens anders driften te voldoen.

- Aanwerving met het oog op prostitutie - Moreel bestanddeel - Opzet om eens anders driften te voldoen

- Art. 380bis, § 1, 1° Strafwetboek

Door de personen die een huis van ontucht houden, te bestraffen, beoogt de wet al diegenen die er een rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel uit halen, ongeacht het juridisch kader waarin het beheer van voornoemde exploitatie gebeurt (1). (1) M. Rigaux et P.-E. Trousse, Les crimes et délits du Code pénal, t. V., Bruxelles, Larcier, 1976, p. 381; S. Demars, " De la corruption des jeunes et de la prostitution ", in Les Infractions - Les infractions contre l'ordre des familles, la moralité publique et les mineurs, Vol. 3, Bruxelles, Larcier, 2011, p. 203.

- Houden van een huis van ontucht - Dader van het misdrijf

- Art. 380, § 1, 2° Strafwetboek

ONTVOERING VAN EEN KIND

P.21.0283.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.3 AC nr. ...

Een veroordeling in staat van wettelijke herhaling wegens een voortdurend misdrijf dat door de instandhouding van een feitelijke toestand wordt voortgezet, is wettig wanneer de eerste beslissing die de grondslag vormt van de herhaling in kracht van gewijsde is getreden voor het einde van de strafbare periode die in het kader van de tweede vervolging in aanmerking wordt genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 683.

- Niet-afgifte van een kind - Voortdurend misdrijf - Veroordeling - Instandhouding van de feitelijke toestand - Nieuwe vervolgingen - Wettelijke herhaling

- Artt. 56 en 432 Strafwetboek

P.19.0146.F 9 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.1 AC nr. ...

Artikel 432 Strafwetboek stelt iedere daad strafbaar die tot doel heeft de uitvoering te belemmeren van een ten aanzien van de minderjarige genomen gerechtelijke maatregel en bestraft onder meer de onttrekking van een kind aan de uitvoering van een maatregel die genomen werd in het kader van een procedure inzake jeugdbijstand; de schuldigverklaring aan dat misdrijf vereist niet dat de plaatsingsbeschikking door de ouder volledig werd gelezen, maar het bestaan en de inhoud van de beslissing dienen hem enkel ter kennis te zijn gebracht, uiterlijk op het ogenblik waarop hij zich ernaar moet schikken (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2009, AR P.08.1594.F, AC 2009, nr. 154.

- Onttrekking van een minderjarig kind door de vader of de moeder - Bestanddeel - Procedure inzake jeugdbijstand - Plaatsingsbeschikking - Kennisneming, door de beklaagde, van de beschikking

- Art. 432 Strafwetboek

C.17.0463.F 23 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190523.16 AC nr. ...

Het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen is van toepassing op de regeling van een bezoekrecht alsook op de noodzakelijke samenwerking tussen de verdragsluitende Staten die na de inwerkingtreding van dat verdrag dienen op te treden, zelfs al wordt dat bezoekrecht noodzakelijk gemaakt door de ontvoering van een kind die vóór de inwerkingtreding van dat verdrag heeft plaatsgehad (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 316.

- Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 - Inwerkingtreding - Ontvoering vóór die datum - Bezoekrecht - Regeling - Samenwerking tussen de verdragsluitende Staten - Toepasselijkheid van het Verdrag

De bepalingen van het Verdrag van Den Haag van 25 oktober 1980 betreffende het bezoekrecht zijn ook van toepassing wanneer de ontvoering van het kind of het onrechtmatig beletten van zijn terugkeer nog vóór de inwerkingtreding van dat verdrag heeft plaatsgehad (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 316.

- Verdrag van Den Haag van 25 oktober 1980 - Inwerkingtreding - Ontvoering vóór die datum - Bezoekrecht - Toepasselijkheid van het Verdrag

P.16.0016.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.1 AC nr. ...

Artikel 432, § 3, Strafwetboek straft met name de ouder die, vrij van enige dwang en in het besef van zijn verplichting om een kind af te geven aan degene die het recht heeft het op te eisen, die verplichting niet nakomt, ongeacht de voorwaarden daarvan; om schuldig te worden verklaard aan dat misdrijf, volstaat het dat die ouder over geen enkele rechtvaardigingsgrond beschikt (1). (1) Zie Cass. 9 oktober 2002, AR P.02.0510.F, AC 2002, nr. 518.

- Niet-afgifte van een kind door de vader of de moeder - Misdrijf - Moreel bestanddeel

- Art. 432, § 3 Strafwetboek

ONVERDEELDHEID

C.20.0353.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.5 AC nr. ...

Uit de vaststelling van de ernstige en blijvende onenigheid tussen de partijen en de verdwijning van hun gezamenlijk project dat de oorzaak van hun vrijwillige onverdeeldheid vormde, kan niet wettig worden afgeleid dat laatstgenoemde een gewone onverdeeldheid is geworden waarvan de verdeling kan worden gevorderd (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 39.

- Vrijwillige onverdeeldheid als hoofdzaak - Verdwijning van het gezamenlijk project dat de oorzaak ervan vormde - Gevolg

- Artt. 815, eerste lid, 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

De regel die bepaalt dat niemand kan worden genoodzaakt in onverdeeldheid te blijven en dat de verdeling te allen tijde kan worden gevorderd, niettegenstaande enige hiermee strijdige verbodsbepaling of overeenkomst, is niet van toepassing op de vrijwillige onverdeeldheid als hoofdzaak (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 39.

- Verdeling - Vrijwillige onverdeeldheid als hoofdzaak

- Art. 815, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0011.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.3 AC nr. ...

Van zodra een onverdeeldheid is ontstaan door overdracht of toekenning van tenminste een kavel, beschikt een onder het appartementsrecht vallende groep van gebouwen van rechtswege over een vereniging van mede-eigenaars op het niveau van de groep (1). (1) Zie concl. OM.

- Appartementsrecht - Groep van gebouwen - Vereniging van mede-eigenaars

- Artt. 577-3, eerste en vierde lid, en 577-5, §§ 1 en 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0190.N 6 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.9 AC nr. ...

De notaris-vereffenaar kan onder omstandigheden die niet voor een andere uitleg vatbaar zijn, uit de afwezigheid of het omstandig stilzwijgen van een van de deelgenoten afleiden dat deze instemt met de afstand van een boedelbeschrijving evenals met de aanduiding van de goederen die afhangen van de te verdelen boedel; in voorkomend geval neemt de notaris-vereffenaar hiervan akte ten laatste bij de sluiting van het proces-verbaal van de opening van werkzaamheden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Vereffening-verdeling - Afstand van boedelbeschrijving - Stilzwijgend akkoord bij afwezigheid of omstandig stilzwijgen partij - Notaris - Vereffenaar

- Artt. 1214, § 2, en 1218, § 1 Gerechtelijk Wetboek

Het door de notaris-vereffenaar te betekenen overzicht van hem tijdig bezorgde aanspraken strekt ertoe de partijen de mogelijkheid te bieden opmerkingen op de aanspraken van de andere partijen mee te delen maar biedt geen mogelijkheid om nieuwe aanspraken te formuleren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Vereffening-verdeling - Betekening overzicht van aanspraken - Recht van de partijen

- Art. 1218, § 2 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0613.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.2 AC nr. ...

De boedelbeschrijving als bedoeld in de artikelen 1175 en 1183 Gerechtelijk Wetboek heeft als doel de omvang van een nalatenschap, een gemeenschap of een onverdeeldheid vast te stellen en vormt aldus de basis voor een latere verdeling, zodat de partijen bij een boedelbeschrijving die is opgesteld naar aanleiding van een nalatenschap er dan ook toe gehouden zijn om melding te maken, niet alleen van de goederen die tot het vermogen in de strikte zin van de erflater behoren, maar ook van alle goederen die de erflater hen heeft geschonken, ongeacht de omstandigheid dat die schenking wel of niet voor inbreng of inkorting vatbaar was; uit het loutere feit dat een partij bij de boedelbeschrijving reeds bepaalde bedragen van de erflater heeft ontvangen, volgt niet noodzakelijk dat het een aan te geven schenking betreft (1). (1) Zie: Cass. 25 november 2003, AR P.03.0759.N, AC 2003, nr. 597.

- Boedelbeschrijving bij nalatenschap - Doel - Aangifteverplichting van partijen

- Artt. 1175 en 1183 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0495.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.7 AC nr. ...

De vordering tot verdeling van de goederen na de beëindiging van de wettelijke samenwoning onderstelt dat de eiser aannemelijk maakt dat er nog goederen zijn waarop het vermoeden waarvan sprake in artikel 1478, tweede lid, B.W kan betrekking hebben.

- Beëindiging van de wettelijke samenwoning - Vordering tot verdeling - Vermoeden van onverdeeldheid -

Toepassing

- Art. 1478, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0335.F 20 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180420.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Gerechtelijke procedure - Kosten - Gemeenschappelijke lasten - Bijdrage van de mede-eigenaars - Gerechtelijke procedure tussen een mede-eigenaar en de mede-eigendom - Gedeeltelijk niet-gegronde eis - Bijdrage in de kosten van de mede-eigendom als mede-eigenaar - Veroordeling tot een gedeelte van de kosten van de mede-eigendom als in het ongelijk gestelde tegenpartij - Grondslagen - Mede-eigendom

Artikel 577-9, § 8, tweede lid, Burgerlijk Wetboek heeft enkel betrekking op de bijdrage van de gedeeltelijk in het ongelijk gestelde mede-eigenaar in de kosten die de mede-eigendom ten laste worden gelegd als lasten van de gemeenschappelijke zaak en houdt geen verband met de bevoegdheid die de rechter krachtens artikel 1017, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek heeft om die mede-eigenaar te veroordelen tot een gedeelte van de kosten van de mede-eigendom betreffende de procedure tussen die partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

- Mede-eigendom - Gerechtelijke procedure - Kosten - Gemeenschappelijke lasten - Bijdrage van de mede-eigenaars - Gerechtelijke procedure tussen een mede-eigenaar en de mede-eigendom - Gedeeltelijk niet-gegronde eis - Bijdrage in de kosten van de mede-eigendom als mede-eigenaar - Veroordeling tot een gedeelte van de kosten van de mede-eigendom als in het ongelijk gestelde tegenpartij - Grondslagen

- Art. 1017, vierde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 577-9, § 8, tweede lid Burgerlijk Wetboek

P.16.0575.N 6 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170606.3 AC nr. 370

Verduistering als bedoeld in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek is iedere daad of nalatigheid die ertoe strekt een goed te onttrekken aan de boedel (1). (1) Cass. 21 februari 1990, AR 7817, AC 1989-1990, nr. 375.

- Boedelbeschrijving - Verduistering bedoeld in artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

P.15.1077.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.3 AC nr. ...

Er is geen verduistering als bedoeld bij artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek wanneer diegene die het bestaan van een rekening aangeeft, de stand ervan niet vermeldt op voorwaarde dat daardoor geen tegoeden worden onttrokken aan de boedel; de rechter oordeelt hierover onaantastbaar.

- Boedelbeschrijving - Artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Aangifte van bestaan van een rekening - Niet-vermelding van de stand van de rekening - Verduistering

- Art. 1138, 11° Gerechtelijk Wetboek

Onder verduistering, in de zin van artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek, moet worden verstaan iedere daad of iedere nalatigheid die ertoe strekt een goed te onttrekken aan de boedel van de gemeenschap (1). (1) Zie Cass. 29 oktober 1973, AC 1974, 237 met concl. van eerste advocaat-generaal Mahaux; Cass. 8 december 1981, AR 6795, AC 1981-82, nr. 233; Cass. 22 december 1987, AR 1266, AC 1987-88, nr. 249; Cass. 21 februari 1990, AR 7817, AC 1989-90, nr. 375; Cass. 9 november 1993, RW, 1993-94, 881 met noot VAN OVERBEKE, S.

- Boedelbeschrijving - Artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Verduistering

- Art. 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

P.16.0689.F 23 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161123.1 AC nr. ...

De boedelbeschrijving bedoeld in de artikelen 1175 en 1183 Gerechtelijk Wetboek is niet alleen een akte tot bewaring van recht maar strekt ook tot de vaststelling van alle baten en lasten van een onverdeelde massa; de verklaringen ten bate en ten laste van de boedel waartoe de partijen bij de boedelbeschrijving gehouden zijn, hebben tot doel de inlichtingen aan te vullen die blijken uit een kennelijke stand van zaken of uit de ontleding van de titels en papieren, zodat al die gegevens kunnen worden vastgesteld (1). (1) Zie Cass. 24 oktober 1989, AR 3287, AC 1989-1990, nr. 118, Cass. 22 oktober 1996, AR P.94.0906.N, AC 1996, nr. 393 en Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0032.N, AC 2015, nr. 152.

- Boedelbeschrijvingvoorafgaand aan een echtscheidingsprocedure - Goederen die door de partijen bij de boedelbeschrijving moeten worden aangegeven

De bestraffing, door artikel 226, tweede lid, Strafwetboek, van meineed met betrekking tot de goederen bedoeld in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek, strekt ertoe de boedelbeschrijving te beschermen tegen verberging, ten nadele van de massa, van een goed dat daarvan deel uitmaakt; die bepalingen sluiten de verplichting niet uit om de bedragen aan te geven die door één van de echtgenoten, vóór de inleiding van de eis tot echtscheiding, van de gemeenschappelijke rekeningen zijn afgehaald, wanneer er betwisting kan bestaan of die gelden al dan niet tot de boedel behoren; overigens bepaalt geen enkel wetsartikel dat de goederen waarvan de tegenpartij bij de boedelbeschrijving reeds kennis zou hebben gedragen, niet hoeven te worden aangegeven (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0032.N, AC 2015, nr. 152: "De eed die bij de boedelbeschrijving wordt afgelegd, heeft betrekking op de vermeldingen die nuttig zijn voor het vaststellen van de omvang van de boedel."; met betrekking tot de verduistering bedoeld in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek, zie Cass. 21 februari 1990, AR 7817, AC 1989-1990, nr. 375, RDP 1990, p. 673, Cass. 26 januari 1999, AR P.97.0485.N-P.97.1335.N, AC 1999, nr. 42-43 en Cass. 2 december 2014, AR P.12.1818.N, AC 2014, nr. 742.

- Boedelbeschrijvingvoorafgaand aan een echtscheidingsprocedure - Goederen die door de partijen bij de boedelbeschrijving moeten worden aangegeven - Bedragen door één van de echtgenoten afgehaald van de gezamenlijke rekeningen, vóór de inleiding van de eis tot echtscheiding - Goederen waarvan de tegenpartij bij de boedelbeschrijving reeds kennis zou hebben gedragen - Meineed

---

P.16.0383.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.6 AC nr. ...

De eed die bij de boedelbeschrijving wordt afgelegd heeft betrekking op de vermeldingen die nuttig zijn voor het vaststellen van de omvang van de boedel en hoewel de eed geen betrekking heeft op verklaringen betreffende de oorsprong of de eigendom van de goederen, waarover de strafrechter niet te oordelen heeft en die aan bod zullen komen ter gelegenheid van de vereffening en verdeling, dienen de belanghebbenden niettemin zo dit van belang is voor het bepalen van de omvang van de boedel, correcte opgave te doen van de plaats waar de goederen zich bevinden of zich op elk voor het opmaken van de boedelbeschrijving relevant tijdstip hebben bevonden, wie de goederen onder zich heeft of op elk voor het opmaken van de boedelbeschrijving relevant tijdstip in bezit had of wat ermee is gebeurd; een verzwijging van die gegevens of het vermelden van onjuiste gegevens kan immers een onttrekking inhouden van de goederen aan de boedel en dus een verduistering in de zin van artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0032.N, AC 2015, nr. 152; VANOVERBEKE, S., "Het begrip 'verduistering' bij de eedaflegging n.a.v. een boedelbeschrijving" (noot onder Antwerpen 14 mei 2002), RW 2002-03, 909-912.

- Boedelbeschrijving - Omvang van boedel - Opgave van gegevens

- Boedelbeschrijving - Omvang van boedel - Opgave van gegevens - Verduistering - Toepassing

Onder verduistering in de zin van artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek moet worden verstaan iedere daad of iedere nalatigheid die ertoe strekt een goed te onttrekken aan de boedel (1). (1) Zie Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1735.N, AC 2012, nr. 318.

- Boedelbeschrijving - Verduistering

C.11.0561.F 17 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161017.4 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1448 van het Burgerlijk Wetboek is het wegmaken of verborgen houden van goederen uit het gemeenschappelijk vermogen elke oneerlijke handeling waarbij de in gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoot een ongeoorloofd voordeel op het vermogen van de gemeenschap wil verwerven ten koste van de andere echtgenoot; dat artikel beoogt aldus elk bedrog dat tot doel heeft de deelgenoot datgene te ontzeggen wat hem in de verdeling toekomt.

- Echtgenoten - Wegmaken of verborgen houden van gemeenschapsgoederen - Begrip - Bestanddelen - Moreel bestanddeel

- Art. 1448 Burgerlijk Wetboek

Dat bedrieglijk opzet is een essentieel bestanddeel van de heling van gemeenschapsgoederen, maar valt niet samen met het moreel bestanddeel van het misdrijf meineed, zoals bedoeld in artikel 226, tweede lid, van het Strafwetboek.

- Echtgenoten - Wegmaken of verborgen houden van gemeenschapsgoederen - Moreel bestanddeel - Begrip - Meineed - Onderscheid

- Art. 226, tweede lid Strafwetboek
- Art. 1448 Burgerlijk Wetboek

Het louter verzuim om bij de boedelbeschrijving de vereiste aangifte te doen volstaat niet om het misdrijf 'heling van gemeenschapsgoederen' te vormen terwijl dat misdrijf het bedrieglijk opzet vereist.

- Echtgenoten - Wegmaken of verborgen houden van gemeenschapsgoederen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Boedelbeschrijving - Verzuim

- Art. 1448 Burgerlijk Wetboek

OPENBAAR DOMEIN

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel ter vrijwaring en herstel van het milieu opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van het milieu en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt; bij afwezigheid van een conclusie over de redelijkheid en evenredigheid van de herstelmaatregel, is de rechter er evenwel niet toe gehouden zijn beslissing in dit verband nader met redenen te omkleden (1). (1) Over de herstelmaatregel in zaken van stedenbouw en ruimtelijke ordening (art. 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) oordeelde het Hof reeds in vergelijkbare zin: "Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is. Hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder. Het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1, in dezelfde zin Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3; Cass. 4 februari 2003, AR P.01.1462.N, AC 2003, nr. 80; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N, AC 2009, nr. 689) en "De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is. Bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1; Cass. 27 september 2011, AR P.10.2020.N, AC 2011, nr. 500; Cass. 18 december 2001, AR P.99.1548.N, AC 2001, nr. 709). (BDS)

- Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Last die de herstelmaatregel meebrengt voor de overtreder - Recht op eigendom - Evenredigheid - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

De in artikel 16.6.5 DABM bepaalde mogelijkheid voor de rechter om, na de partijen te hebben gehoord, bij wijze van veiligheidsmaatregel het verbod uit te spreken om de inrichtingen, die aan de oorsprong van het milieumisdrijf liggen, te exploiteren gedurende de termijnen die hij bepaalt, strekt ertoe de bedreiging voor de mens of het milieu weg te nemen (1); bij gebrek aan een conclusie over de termijn van een in voorkomend geval op te leggen veiligheidsmaatregel, is de rechter die bij toepassing van de voormelde bepaling een exploitatieverbod uitspreekt voor een termijn die hij bepaalt, niet ertoe gehouden de duur van die termijn nader met redenen te omkleden; de rechter kan ter verantwoording van het bij toepassing van artikel 16.6.5 DABM opgelegde exploitatieverbod de bedreiging voor de mens of het milieu afleiden uit het risico dat de beklaagde zijn wederrechtelijke activiteit niet vrijwillig zal stopzetten en een voor de omgeving onomkeerbare toestand wil creëren. (1) Cass. 4 maart 2003, AR P.02.0974.N, AC 2003, nr. 147.

- Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Verbod tot het uitbaten van inrichtingen die aan de oorsprong liggen van het milieumisdrijf - Termijn van het exploitatieverbod - Evenredigheid - Criteria - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.5 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

De maatregelen die de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM kan bevelen, strekken ertoe de door het milieumisdrijf veroorzaakte wederrechtelijke toestand ongedaan te maken door de toestand zoals die bestond vóór het milieumisdrijf zoveel als mogelijk te herstellen teneinde aldus het milieu te vrijwaren; de rechter oordeelt onaantastbaar of de door hem bij toepassing van die bepaling bevolen maatregel noodzakelijk is voor dit herstel; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Over de herstelmaatregel en termijn op basis van art. 16.6.6 Decreet Milieubeleid zie Cass. 11 januari 2022, AR P.21.0373.N, AC 2022, nr. 13.

- Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Beoordeling - Controle door het Hof

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

F.18.0168.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.1 AC nr. ...

Noch uit het beginsel dat de openbaredomeingoederen van de publiekrechtelijke rechtspersonen en de privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang, uit hun aard, niet aan belasting zijn onderworpen, noch uit enige andere bepaling volgt dat een dergelijk goed zijn bestemming verliest doordat het verlaten is (1). (1) Zie Cass. 3 mei 1968, AC 1968, 1100.

- Publiekrechtelijke rechtspersonen - Openbaredomeingoederen - Privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Verlating

C.14.0227.N 27 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190527.1 AC nr. ...

Artikel 13, derde lid, van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening geeft de Staat, de provinciën en de gemeenten, in alle geval, het recht de schikkingen of het plan van een inrichtingen van elektriciteitsleidingen en de werken die ermee verband houden, te laten wijzigen; krachtens die bepalingen moet de kostprijs van die wijzigingen onder meer worden gedragen door de onderneming die de leidingen heeft aangelegd als de wijzigingen vereist zijn in het belang van de wegen.

- Nutsleidingen - Verplaatsing - Kosten - Tenlastelegging van de nutsbedrijven

Indien de Staat met het oog op de aanleg van een nieuwe rijksweg de verplaatsing van elektriciteitsleidingen vordert, kan het bevel daartoe uitgaan van de Minister, bevoegd voor het beheer van de rijkswegen of gegeven worden door de ambtenaren behorend tot zijn departement.

- Nutsleidingen - Verplaatsing - Minister - Bevoegdheid - Ambtenaar

- Art. 1 KB 11 september 1974 tot vaststelling van de personeelsformatie van het Ministerie van Openbare Werken, met uitzondering van het Bestuur van Wederopbouw en van het secretariaat van de Nationale Commissie voor de ruimtelijke ordening
- Artt. 33 en 105 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0145.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.4 AC nr. ...

Dat de zaak behoort tot het openbaar domein doet er niet aan af dat bij zaakschade het slachtoffer recht heeft op de vervangingswaarde van zijn vernielde zaak, waarbij de vervangingswaarde het bedrag is dat nodig is om zich een gelijkaardige zaak aan te schaffen en gelijk staat aan de werkelijke waarde van de vernielde zaak (1). (1) Zie concl. OM.

- Zaak behorend tot het openbaar domein - Zaakschade - Vervangingswaarde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

F.16.0141.N 15 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180315.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

- Gemeente - Toekenning van een erfpacht - Gevolg - Statuut als domeingoed

- Vrijstelling - Nationale domeingoederen - Onproductiviteit

Een gemeente kan, via een extern verzelfstandigd agentschap onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk in de zin en onder de voorwaarden van het Gemeentedecreet, een openbaar domeingoed dat bestemd is voor het gebruik van allen bezwaren met een erfpacht voor zover daarmee geen afbreuk wordt gedaan aan haar recht om te allen tijde dat gebruik te regelen; het onroerend goed verliest door de toekenning van een erfpacht haar statuut als domeingoed niet (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Gemeente - Toekenning van een erfpacht - Gevolg - Statuut als domeingoed

- Artt. 191, 245, §§ 1, 2 en 3, 246, §§ 1, 2 en 3 Gemeentedecreet 15 juli 2005

Een goed behoort tot het openbaar domein wanneer het door de bevoegde overheid uitdrukkelijk of stilzwijgend bestemd wordt tot het gebruik van allen of voor een openbare dienst; het gebruik ervan mag geen afbreuk doen aan het recht van de overheid om het te allen tijde volgens de behoeften en het belang van alle burgers te regelen en te vrijwaren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Beslissing van de directeur der directe belastingen - Enkel aan de belastingplichtige toegekend rechtsmiddel - Administratie - Verantwoording van de aanslag - Middelen - Rechter - Bevoegdheid

OPENBAAR MINISTERIE

C.25.0152.F 7 november 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251107.1F.2 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. van advocaat-generaal Werquin; Cass. 19 november 2021, AR C.20.0523.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.1.

- Burgerlijke zaken - Recht om ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek - Deel II: RECHTERLIJKE ORGANISATIE. (art. 58 tot 555/16)

P.25.0630.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.11 AC nr. ...

Het middel dat de beschuldigde aanvoert tot staving van zijn cassatieberoep is niet ontvankelijk wegens onnauwkeurigheid, wanneer het middel het openbaar ministerie verwijt dat het hem, bij de neerlegging van de getuigenlijst, niet in kennis heeft gesteld van het feit dat er tegen de magistraat die het dossier had onderzocht en waarvan was aangegeven dat hij in geval van verhindering zou kunnen worden vervangen, een strafrechtelijk vooronderzoek was ingeleid, met name wegens valsheden in informatica, die hij zou hebben gepleegd om een vertraging in de behandeling van zijn dossiers te verbergen, en dat het openbaar ministerie door die informatie te verzwijgen, de wapengelijkheid heeft miskend en de beschuldigde met name niet heeft toegelaten om in limine litis, op de preliminaire rechtszitting, de onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden aan te voeren die overeenkomstig artikel 235bis, § 5, Wetboek van Strafvordering, voor de feitenrechter kunnen worden opgeworpen, maar die onderzoeksrechter niet verwijt zijn verplichting te hebben miskend om een onderzoek à décharge te voeren, waardoor het hem evenmin verwijt een valsheid te hebben gepleegd die hun nadeel zou hebben berokkend en bijgevolg niet verduidelijkt waarin het aangevoerde verzuim hem schade zou hebben toegebracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Middel dat aanvoert dat de beschuldigde door het openbaar ministerie niet op de hoogte werd gebracht van het bestaan van een strafrechtelijk vooronderzoek tegen de onderzoeksmagistraat - Ontvankelijkheid

- Art. 235bis, § 5 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

C.25.0261.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.2 AC nr. ...

De partijen hebben geen recht op de ontvangst van de schriftelijke voorbereiding van de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal ter rechtszitting (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.15.1371.N, AC 2016, nr. 43.

- Advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie - Conclusie - Mondelinge conclusie ter terechtzitting - Schriftelijke voorbereiding

- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1105 Gerechtelijk Wetboek

P.25.1049.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.7 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat in strafzaken het vonnis in beginsel wordt uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie, en die bepaling is ook van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank; het vonnis dat het werd uitgesproken in openbare rechtszitting in afwezigheid van het openbaar ministerie is dan ook gewezen met schending van de vermelde bepaling (1). (1) Cass. 22 juli 2025, AR P.25.0992.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.4 ; vgl. Cass. 10 juni 2025, AR P.25.0702.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.14 met concl. OM.

- Strafzaken - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak van het vonnis - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Uitspraak in afwezigheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 728bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0992.N 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.4 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat in strafzaken het vonnis in beginsel wordt uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie en die bepaling is ook van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank; het vonnis dat het werd uitgesproken in openbare rechtszitting in afwezigheid van het openbaar ministerie is dan ook gewezen met schending van de vermelde bepaling (1). (1) Vg. Cass. 10 juni 2025, AR P.25.0702.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.14 met concl. OM.

- Strafzaken - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak van het vonnis - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Uitspraak in afwezigheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.25.0891.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.38 AC nr. ...

Volgens artikel 11, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel kan de onderzoeksrechter, na het verhoor van de persoon ten aanzien van wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, gelasten dat de betrokkene op grond van het Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt geplaatst of blijft; tegen deze beslissing staat volgens artikel 11, § 7, Wet Europees Aanhoudingsbevel geen rechtsmiddel open (1); een eventuele onwettigheid van de vordering van de procureur des Konings aan de onderzoeksrechter om bij toepassing van artikel 11 Wet Europees Aanhoudingsbevel een bevel tot inhechtenisneming te verlenen, is zonder invloed op de vordering van de procureur des Konings aan het onderzoeksgerecht om bij toepassing van artikel 16 Wet Europees Aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te bevelen. (1) Zie hierover Cass. 2 oktober 2013, AR P.13.1559.F, AC 2013, nr. 494; Cass. 9 januari 2007, AR P.07.0001.N, AC 2007, nr. 15.

- Europees aanhoudingsbevel - Voorlopige aanhouding bevolen door de onderzoeksrechter - Rechtsmiddelen - Onwettigheid in de vordering van het openbaar ministerie gericht aan de onderzoeksrechter - Effect op de beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 16 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 11, §§ 3 en 7 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.25.0412.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.12 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een beslissing van een vonnisgerecht in strafzaken moet worden uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van de artikelen 9 en 13 Interneringswet in openbare rechtszitting de internering van een inverdenkinggestelde beveelt, doet zij uitspraak als vonnisgerecht zodat die uitspraak dient te gebeuren in aanwezigheid van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 8 november 2023, AR P.23.0842.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.4; Cass. 7 oktober 2015, AR P.15.1234.F, AC 2015, nr. 587.

- Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Arrest - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Verplichting

- Art. 13 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

Krachtens het beginsel van de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, zoals vervat in artikel 151 Grondwet, kan de rechter geen bevel geven aan het openbaar ministerie en kan hij het openbaar ministerie dus niet dwingen om een beklaagde toegang te geven tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure (1); de rechter kan uit zijn vaststelling dat het openbaar ministerie aan een beklaagde toegang tot bepaalde informatie ontzegt, enkel gevolgen afleiden voor de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces van deze laatste en hij kan, in zoverre geen minder verregaande remedie mogelijk is, besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens de miskenning van dat recht; bij afwezigheid van daarover bij conclusie gevoerd verweer dient de rechter niet uitdrukkelijk melding te maken van zijn beslissing dat hij, niettegenstaande zijn vaststelling dat de beklaagde geen toegang heeft tot bepaalde informatie waarom hij verzoekt, de strafvordering ontvankelijk acht en die beslissing kan blijken uit het feit dat de rechter oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering. (1) Zie Cass. 9 april 2025, AR P.24.1727.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.18; Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 446.

- Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Verzoek om toegang tot informatie die niet behoort tot het strafdossier - Geen bevel van de rechter mogelijk - Weigering door openbaar ministerie - Beoordeling van het gevolg - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Beslissing van de rechter die de strafvordering ontvankelijk acht - Wijze

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0186.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.11 AC nr. ...

De rechter mag bij de schuldbeoordeling het gegeven betrekken dat een beklaagde geen geloofwaardige verklaring kan of wil verstrekken betreffende bezwarende vaststellingen en daaruit kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, het zwijgrecht zoals vervat in artikel 6.1 en 6.2 EVRM en het vermoeden van onschuld zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM worden afgeleid en dit doet evenmin afbreuk aan de regel dat de bewijslast voor de schuld bij het openbaar ministerie berust; het vermoeden van onschuld zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, het zwijgrecht zoals dit wordt afgeleid uit artikel 6.1 en 6.2 EVRM, het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging en de regel dat het openbaar ministerie de bewijslast draagt houden niet in dat de rechter gehouden is ontkennende verklaringen van een beklaagde voor waar aan te nemen en dat hij verklaringen van een beklaagde niet op hun geloofwaardigheid mag beoordelen, zodat uit een met redenen omklede schuldigverklaring van een beklaagde geen schending van deze bepalingen of een miskenning van de vermelde beginselen kan worden afgeleid.

- Strafzaken - Bewijslast - Zwijgrecht - Vermoeden van onschuld - Afwezigheid van een geloofwaardige verklaring door de beklaagde over de bezwarende vaststellingen - Ontkennende verklaringen van de beklaagde - Beoordeling van de geloofwaardigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0253.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.13 AC nr. ...

Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek verplicht het openbaar ministerie niet aanwezig te zijn op de uitspraak van het arrest betreffende de burgerlijke belangen, welke het enige dictum is dat het cassatieberoep aan het Hof van Cassatie heeft kunnen voorleggen wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is (1). (1) De eiseres voerde aan dat het arrest artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek schond omdat, volgens haar, uit de stukken waarop het Hof acht mag slaan, niet blijkt dat die beslissing werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie.

- Arrest van het hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Cassatieberoep van de beklaagde - Cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Cassatieberoep gericht tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Middel volgens hetwelk het arrest niet blijkt te zijn uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is en het Hof van Cassatie dus enkel kennisneemt van de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering, kan het Hof de laatstgenoemde beslissing niet vernietigen krachtens artikel 4, twaalfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat de wettigheid van die enkele beslissing, het voorwerp van het cassatieberoep, niet afhankelijk stelt van de aanwezigheid van het openbaar ministerie (1). (1) In dit geval verklaart het bestreden arrest de strafvordering verjaard en ontslaat het de eiseres, beklaagde, van rechtsvervolging zonder kosten. Aangezien die beslissing de eiseres op geen enkele wijze benadeelt, is het cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering. Het zittingsblad van de openbare rechtszitting van het hof van beroep waarop de zaak in beraad werd genomen, vermeldt dat "het openbaar ministerie en de [eiseres], beklaagde, berusten in de verjaring van het strafrechtelijk gedeelte. Het debat wordt derhalve beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering. Het openbaar ministerie verlaat de zittingszaal met instemming van de [eiseres]". Dit middel is dus strijdig met de eerdere proceshouding, maar de regels van rechterlijke organisatie zijn van openbare orde. "Krachtens de artikelen 138, eerste lid, en 140, Gerechtelijk Wetboek en artikel 284 Wetboek van Strafvordering is de aanwezigheid van het openbaar ministerie vereist voor de regelmatige samenstelling van de strafgerechten, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt". (Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0531.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2, AC 2017, nr. 71). Het laatste lid van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorziet in een dergelijke uitzondering, aangezien het bepaalt dat "wanneer alleen de burgerlijke belangen bij de [straf]rechter aanhangig worden gemaakt, de aanwezigheid van het openbaar ministerie op de terechtzitting niet verplicht is". (M.N.B.)

- Hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Openbaar ministerie dat, net als de burgerlijke partij, concludeert tot de verjaring van de strafvordering en de zittingszaal verlaat, zodat het openbaar ministerie het debat over de enkele burgerlijke belangen laat doorgaan zonder hem - Cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Gevolg - (Geen) mogelijkheid om de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering te vernietigen

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.25.0112.F 24 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250424.1F.25 AC nr. ...

Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek, wijzigt de beoordelingsbevoegdheid van het openbaar ministerie niet.

- Burgerlijke zaken - Tussenkomst - Beoordelingsbevoegdheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek - Deel II: RECHTERLIJKE ORGANISATIE. (art. 58 tot 555/16)

P.25.0496.F 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.5 AC nr. ...

De vordering die voor de kamer van inbeschuldigingstelling is bestemd en die de middelen bevat waarmee het openbaar ministerie de verwerping van de door de inverdenkinggestelde aangevoerde verweermiddelen wil verantwoorden, moet aan de tegenspraak worden onderworpen; die verplichting wordt met name vervuld door die akte uiterlijk op de rechtszitting van het onderzoeksgerecht neer te leggen (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2024, AR P.23.1746.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240103.2F.3 ; Cass. 21 maart 2007, AR P.07.0310.F, AC 2007, nr. 149; Cass. 30 september 1992, AR 239, AC 1991-92, nr. 643.

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Eerbiediging van de tegenspraak - Tijdstip van neerlegging

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.1727.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4 AC nr. ...

De onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, vastgelegd in artikel 151 Grondwet, komt vooreerst tot uiting ten aanzien van de hoven en rechtbanken, die het openbaar ministerie geen uitdrukkelijke of impliciete bevelen mogen geven en zijn optreden evenmin mogen berispen, omdat ze zich aldus op onrechtmatige wijze zouden mengen in de opdracht van het openbaar ministerie; de magistraat van het openbaar ministerie, eisende partij in de strafvordering die hij voor de strafgerechten instelt, is de hoofdpartij in het strafproces en hoewel hij zich in die hoedanigheid objectief dient te gedragen, is hij niet gehouden tot een strikte onpartijdigheidsplicht; hieruit volgt dat de rechter zich niet in de bevoegdheden van het openbaar ministerie mag mengen en niet bevoegd is om de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting te wraken of uit te sluiten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Statuut - Opdracht - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Statuut - Opdracht - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0486.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.27 AC nr. ...

De schriftelijke vordering die de procureur-generaal neemt ter gelegenheid van het hoger beroep tegen een beslissing inzake de handhaving van de voorlopige hechtenis is geen conclusie, waardoor de kamer van inbeschuldigingstelling niet moet antwoorden op daarin opgenomen middelen ter staving van de vordering van de procureur-generaal (1). (1) Cass. 29 december 2020, AR P.20.1289.N, AC 2020, nr. 795.

- Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Procedure - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Geen conclusie - Motiveringsplicht

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

Artikel 43, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek houdt voor het openbaar ministerie de verplichting in om het exploot van dagvaarding te doen betekenen aan de woon- of verblijfplaats van de beklaagde, zoals die door het openbaar ministerie is gekend of had moeten zijn gekend; of het openbaar ministerie kennis had of had moeten hebben van die woon- of verblijfplaats, moet worden beoordeeld op basis van de gegevens waarover het openbaar ministerie beschikte of kon beschikken op het ogenblik van de dagvaarding en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie ook Cass. 26 maart 2024, AR P.23.0972.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240326.2N.10; Cass. 20 april 2021, AR P.20.1307.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4.

- Betekening van de dagvaarding aan woon-of verblijfplaats - Geldigheid - Voorwaarde - Woon- of verblijfplaats die door het openbaar ministerie gekend is of had moeten gekend zijn - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 43, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.24.1563.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 44, § 6, eerste lid, Jeugdbeschermingswet volgt dat het openbaar ministerie, dat in eerste aanleg niet werd betrokken bij de onttrekkings- en verwijzingsprocedure, ook voor het eerst in hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter kan vragen dat de zaak toch aanhangig blijft bij de jeugdrechtbank waar ze reeds aanhangig werd gemaakt; dat het openbaar ministerie in dat geval zelf geen hoger beroep aantekende tegen de onttrekkings- en verwijzingsbeslissing van de jeugdrechter doet hieraan geen afbreuk.

- Jeugdbescherming - Territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank - Wijziging verblijfplaats - Verwijzing naar de jeugdrechtbank van de nieuwe verblijfplaats - Hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter - Vraag dat zaak aanhangig blijft bij oorspronkelijke jeugdrechtbank - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 44, § 6 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.24.1655.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt weliswaar dat het vonnis de naam van de magistraat van het openbaar ministerie moet bevatten die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest, maar die verplichting is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; de naam van die magistraat kan ook blijken uit het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het vonnis is uitgesproken.

- Strafvordering - Verplichte vermeldingen in de rechterlijke uitspraak - Naam van de magistraat van het openbaar ministerie die aanwezig was bij de uitspraak - Proces-verbaal van de rechtszitting als aanvullende bron van informatie

- Art. 195, tweede lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

De loyaliteit van het openbaar ministerie wordt vermoed, maar de beklaagde kan aannemelijk maken dat zij in een bepaald geval niet is geëerbiedigd en dat zijn recht op een eerlijk proces daardoor is aangetast; daarvoor zijn nauwkeurige en objectieve gegevens vereist en die omstandigheid doet geen afbreuk aan het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces, met inbegrip van het recht op tegenspraak en op wapengelijkheid (1). (1) Cass. 10 januari 2023, AR P.22.1076.N, AC 2023, nr. 19, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230110.2N.4; Cass. 8 november 2022, AR P.22.0825.N, AC 2022, nr. 708, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.10, met concl. van advocaat-generaal B. De Smet, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221108.2N.10; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121219.1.

- Strafzaken - Strafvordering - Vermoeden van loyaliteit - Weerlegging - Nauwkeurige en objectieve gegevens - Geen afbreuk aan het recht van verdediging en recht op eerlijk proces - Wijze

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

De plicht de rechter bij te staan in de uitlegging van de wet en de toepassing ervan en het loyaliteitsbeginsel, evenals de door artikel 28bis, § 3, tweede lid, Wetboek van Strafvordering aan de procureur des Konings opgelegde verplichting om te waken voor de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld, maken inherent deel uit van de opdracht van het openbaar ministerie; het feit dat artikel 28bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bij de vermelde wet van 18 januari 2024 in die zin is aangevuld dat het opsporingsonderzoek à charge en à décharge moet worden gevoerd, verandert daaraan niets.

- Strafzaken - Strafvordering - Opdracht van het openbaar ministerie - Bijstandsplicht - Loyaliteit - Onderzoek à charge en à décharge - Draagwijdte

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

Het loyaliteitsbeginsel houdt in dat alle door het openbaar ministerie verzamelde gegevens bij het strafdossier worden gevoegd, inzonderheid de gegevens à décharge en die loyaliteit houdt eveneens in dat, wanneer het openbaar ministerie om redenen van privacy of het onderzoeksgeheim enkel een selectie van in een ander onderzoeksdossier aanwezige bewijsgegevens aan het strafdossier kan toevoegen, die selectie ook alle relevante gegevens à décharge bevat (1). (1) Cass. 12 mei 2015, AR P.13.1399.N, AC 2015, nr. 303, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.2; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121219.1.

- Strafzaken - Strafvordering - Loyaliteitsbeginsel - Draagwijdte

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

Het openbaar ministerie heeft onder meer als opdracht de rechter bij te staan in de uitlegging van de wet en de toepassing ervan op de hem voorgelegde zaken; die bijstandsplicht houdt de verplichting in om de rechter op onpartijdige wijze in te lichten over de oplossing die het proces volgens de wet moet kennen, ook al is die oplossing strijdig met de door het openbaar ministerie genomen vordering en aldus beperkt de opdracht van het openbaar ministerie zich niet tot die van aanklager, wiens betrachting erin bestaat de beklaagde te doen veroordelen (1). (1) Cass. 30 april 2014, AR P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307, ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140430.2; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121219.1.

- Strafzaken - Strafvordering - Opdracht van het openbaar ministerie - Bijstand van de rechter in de uitlegging en toepassing van de wet - Draagwijdte

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

C.23.0352.F 28 juni 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240628.1F.5 AC nr. ...

In de regel wordt het ambt van openbaar ministerie bij elk hof van beroep uitgeoefend door de procureur-generaal, de eerste advocaat-generaal, de advocaten-generaal en de substituten-procureurs-generaal bij dat rechtscollege, die op ondeelbare wijze optreden, zelfs wanneer een zaak naar dat rechtscollege is verwezen na de vernietiging van een arrest dat in een ander rechtsgebied werd gewezen(1); de omstandigheid dat de magistraat van het territoriaal bevoegde openbaar ministerie verklaart te handelen ter vertegenwoordiging van zijn territoriaal onbevoegde ambtgenoot, heeft geen gevolg heeft voor de regelmatigheid van de rechtspleging; de territoriaal bevoegde procureur-generaal is partij bij het arrest. (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 513.

- Ambt van openbaar ministerie bij een hof van beroep - Titularissen - Vertegenwoordiging door een territoriaal onbevoegde ambtgenoot

- Art. 144 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 143, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 137 Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat het arrest van het hof van beroep te Bergen de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik als partij in het geding vermeldt, terwijl de procureur-generaal bij het hof van beroep te Bergen de aan de hoedanigheid van partij in het geding verbonden rechten heeft uitgeoefend en dat hij cassatieberoep kan instellen, berokkent geen nadeel aan de eiser, die bijgevolg geen belang heeft om tegen die beslissing op te komen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 513.

- Burgerlijke zaken - Cassatiemiddel - Belang - Arrest in de zaak van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik en de verweerder - Verwijzing na cassatie naar het hof van beroep te Bergen - Waarneming van het ambt van openbaar ministerie door een advocaat-generaal of een substituut-procureur-generaal bij dat hof - Uitwerking - Hoedanigheid van partij - Recht om cassatieberoep in te stellen - Middel dat opkomt tegen het arrest in zoverre dit de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik als partij in het geding vermeldt - Ontvankelijkheid

Wanneer zij het ambt van openbaar ministerie, als orgaan van de Staat, uitoefenen, treden de leden ervan niet op in persoonlijke naam, maar enkel in naam van dat ministerie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 513.

- Uitoefening van het ambt van openbaar ministerie - Hoedanigheid

- Art. 144 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 143, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 137 Gerechtelijk Wetboek

Alle magistraten van het openbaar ministerie bij een rechtscollege vormen op ondeelbare wijze het openbaar ministerie van dat rechtscollege (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 513.

- Openbaar ministerie bij een rechtscollege - Samenstelling - Aard

- Art. 144 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 143, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 137 Gerechtelijk Wetboek

S.23.0031.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.4 AC nr. ...

De artikelen 740, 747, § 4, en 771 Gerechtelijk Wetboek zijn enkel van toepassing op de partijen in het geschil maar niet op het openbaar ministerie aan wie de zaak wordt meegedeeld met het oog op het uitbrengen van een advies over dat geschil; die bepalingen verzetten er zich niet tegen dat het openbaar ministerie, samen met zijn schriftelijk advies, een stuk neerlegt om zijn stelling te staven (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Opdracht om een advies uit te brengen - Neerlegging van een schriftelijk advies met voeging van een stuk

- Art. 771 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 740 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0842.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de internering van de inverdenkinggestelde beveelt en over een tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering uitspraak doet, doet ze uitspraak als vonnisgerecht en wordt haar arrest in openbare rechtszitting uitgesproken, wat, met toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, de aanwezigheid van het openbaar ministerie inhoudt; wanneer noch uit het bestreden arrest noch uit de rechtspleging blijkt dat de beslissing tot internering werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie, moet dat arrest worden vernietigd met verwijzing (1). (1) Cass. 7 oktober 2015, AR P.15.1234.F, AC 2015, nr. 587.

- Afsluiting van het onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot internering - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0449.F 8 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230908.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van deze bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Recht om ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0029.F 23 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Recht om een ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1337.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 832 Gerechtelijk Wetboek gelden de redenen waarom een rechter kan worden gewraakt niet voor het openbaar ministerie wanneer het als hoofdpartij in het geschil optreedt; het openbaar ministerie dat de strafvordering uitoefent voor de strafgerechten, is hoofdpartij in het strafgeding en uit de omstandigheid dat het de vrijspraak vordert, kan niet worden afgeleid dat het die hoedanigheid verliest, omdat die van hem geen verplichte aanklager maakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

- Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Voorwaarde - Openbaar ministerie dat als hoofdpartij optreedt - Begrip - Uitoefening van de strafvordering

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

De onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken wanneer het de strafvordering uitoefent, vloeit voort uit de algemene regel dat het een partij niet kan worden toegestaan haar tegenstrever of de partij jegens wie zij onderscheiden of tegengestelde belangen verdedigt, te wraken; deze regel miskent artikel 6 EVRM niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

- Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Openbaar ministerie dat de strafvordering uitoefent - Wraking onmogelijk - Bestaansreden - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het openbaar ministerie heeft inzonderheid als opdracht de rechters bij te staan in de uitlegging van de wet en in de toepassing ervan op de zaken die hun worden voorgelegd; die bijstandsplicht houdt de verplichting in om de rechter op onpartijdige wijze in te lichten over de oplossing die het proces volgens de wet moet kennen, zelfs als die oplossing in strijd is met de door het openbaar ministerie ingestelde vordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

- Opdracht

Het daadwerkelijk rechtsmiddel dat een onmiddellijke oplossing biedt voor de partijdigheid of het gebrek aan objectiviteit van een magistraat van het openbaar ministerie, bestaat niet in de wraking maar in de censuur van de partijdige vordering door de rechter in het strafgeding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

- Magistraat die de strafvordering uitoefent - Partijdigheid of gebrek aan objectiviteit - Daadwerkelijk rechtsmiddel - (Geen) wraking

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

S.22.0003.F 24 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.2 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie een zaak behandelt die hem verplicht moet worden meegedeeld, kan het beslissen om geen advies te verlenen wanneer het zulks dienstig acht en in dat geval is voldaan aan de op straffe van nietigheid voorgeschreven verplichting tot mededeling; de brief van het openbaar ministerie aan de griffie van het arbeidshof waarin het erop wijst dat, "aangezien de zaak niet verplicht moet worden meegedeeld", het geen advies zou verlenen, vormt niet, wanneer de zaak verplicht moet worden meegedeeld, de beslissing van het openbaar ministerie die bedoeld wordt in artikel 764, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 672.

- Sociaal procesrecht - Mededeling aan het openbaar ministerie

- Artt. 578, 11° en 764, eerste lid, 10° en derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0739.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7 AC nr. ...

Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt te verwoorden in een schriftelijke conclusie, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering; het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of haar standpunt kenbaar te maken in een louter mondelinge uiteenzetting op de rechtszitting (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

- Strafzaken - Strafvordering - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het behoort tot het normale procesverloop voor de strafrechter dat het openbaar ministerie op de rechtszitting waarop de zaak voor behandeling is vastgesteld, mondeling de toepassing van de wet vordert en zijn standpunt over de zaak weergeeft, met inbegrip van zijn eventuele repliek op het hem op dat moment gekende verweer van de andere partijen, waarna de beklaagden in mondelinge pleidooien hun verweer kunnen voeren en daarbij zo nodig het standpunt van het openbaar ministerie kunnen weerleggen; niets vereist dat het openbaar ministerie zijn vordering reeds uitbrengt vooraleer aan partijen conclusietermijnen worden toegestaan op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

- Strafzaken - Strafvordering - Mondelinge conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling ter rechtszitting vordert kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in deze vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door hen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak maar een loutere repliek op het schriftelijke verweer van beklaagden, al is dat een procedureel verweer, maakt nog geen redelijkerwijze niet te verwachten argument van het openbaar ministerie uit; de rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn mondelinge vordering ter rechtszitting vereisen dat andere partijen daarop desgevraagd kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen en de rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige omstandigheden, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het procesverloop, het aantal partijen en hun onderscheiden verweermiddelen, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0729.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.26.

- Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0303.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.5 AC nr. ...

De schriftelijke vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging moet, anders dan in de regel een conclusie, niet op de rechtszitting worden neergelegd; dit houdt geen miskenning in van het recht op een eerlijk proces noch van de wapengelijkheid.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Wapengelijkheid - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Indiening van de vordering ter griffie en niet ter rechtszitting - Gevolg

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0729.N 28 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.25 AC nr. ...

Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt te verwoorden in een schriftelijke conclusie, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering; het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of haar standpunt kenbaar te maken in een louter mondelinge uiteenzetting ter rechtszitting en onder voorbehoud van het behoorlijke verloop van de rechtszitting staat het niet aan de rechter om dat recht van een partij te beknotten of te negeren (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

- Strafzaken - Strafvordering - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Strafzaken - Strafvordering - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling vordert na de hem verleende conclusietermijn te hebben laten verstrijken, kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in zijn vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door de andere partijen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak; de rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn vordering vereisen dat de andere partijen daarop kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen en de rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige gegevens, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het voorbije procesverloop, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen.

- Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0766.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.9 AC nr. ...

Behoudens in de bij wet bepaalde uitzonderingen is de procureur-generaal of de advocaat-generaal bij het Hof geen partij in de voor het Hof gevoerde rechtspleging; tijdens het cassatiegeding is hij niet de tegenpartij van de partijen (1). (1) Zie EHRM, Manzano Diaz t. België, 18 mei 2021, nr. 26402/17.

- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - (Geen) hoedanigheid van partij in de rechtspleging

Het beginsel van wapengelijkheid, dat inhoudt dat geen enkele partij in het geding in omstandigheden wordt geplaatst die haar in een gunstigere of minder voordelige situatie plaatsen dan die van haar tegenpartij, is niet miskend door de omstandigheid dat het ontwerparrest van de als verslaggever aangeduide raadsheer is medegedeeld aan de advocaat-generaal bij het Hof (1). (1) Zie EHRM, Manzano Diaz t. België, 18 mei 2021, nr. 26402/17.

- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Rechtspleging voor het Hof van Cassatie - Ontwerparrest van de als verslaggever aangeduide raadsheer - Mededeling aan de advocaat-generaal bij het Hof - Beginsel van wapengelijkheid

---

P.22.0757.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.6 AC nr. ...

De positie die de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting inneemt ten opzichte van de andere partijen, volstaat niet om het eerlijk karakter van het proces in het gedrang te brengen, in zoverre die toestand geen concreet beletsel voor de verdediging van de inverdenkinggestelde vormt (1). (1) Zie ibid. (wat betreft het aangevoerde "foutieve timmerwerk" met betrekking tot de verheven positie van het openbaar ministerie in de correctionele rechtbank van het hof van beroep) en de verwijzingen in noot 3. In voorliggend geval was het openbaar ministerie, in de kamer van inbeschuldigingstelling, geplaatst naast de griffier.

- Plaatsneming op de rechtszitting - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op wapengelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het openbaar ministerie vervult, in het belang van de maatschappij, opdrachten van openbare dienst die verband houden met het opsporen en het vervolgen van misdrijven en het oefent de strafvordering uit, waarbij het in het geding optreedt om de rechter een oplossing in rechte voor te stellen, terwijl de inverdenkinggestelde zijn persoonlijk belang verdedigt (1). (1) Cass. 22 november 2017, AR P.17.0630.F, AC 2017, nr. 668, en de verwijzingen in noot 2.

- Opdracht

P.22.0458.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.13 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast (1). (1) Cass. 10 mei 2022, AR P.22.0193.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6.

- Strafzaken - Bewijslast - Herhaling - Vaststelling van de staat van herhaling - Vormen - Artikel 29ter Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1537.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.2 AC nr. ...

Artikel 780, eerste lid, 1°, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het vonnis met name, op straffe van nietigheid, behalve de gronden en het beschikkend gedeelte, de vermelding bevat van de magistraat van het openbaar ministerie die zijn advies heeft gegeven; die bepaling vereist echter niet dat het vonnis de identiteit vermeldt van de magistraat van het openbaar ministerie die voor de strafgerechten heeft gevorderd (1). (1) Zie Cass. 13 mei 1981, AR 1642, AC 1981, 1055 (“wanneer het proces-verbaal van de terechtzitting van het hof van beroep de naam vermeldt van de magistraat van het openbaar ministerie die in zijn vorderingen is gehoord, is niet vereist dat het arrest daarvan melding maakt”). Hieruit heeft het openbaar ministerie afgeleid dat het middel faalde naar recht, in zoverre het uitging van een ander rechtsbeginsel, en niet kon worden overgenomen omdat het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het hof van beroep de zaak in beraad heeft genomen, de naam vermeldt van de substituut procureur-generaal bij het hof van beroep en vermeldt dat laatstgenoemde in zijn vorderingen is gehoord. Bovendien heeft het openbaar ministerie geconcludeerd dat het middel feitelijke grondslag mist in zoverre het arrest wel degelijk de naam van die magistraat vermeldt.

- Beslissing in strafzaken - Vermelding van de identiteit van de magistraat van het openbaar ministerie die heeft gevorderd - (Geen) verplichting

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0193.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast.

- Strafzaken - Bewijslast - Herhaling - Vaststelling van de staat van herhaling - Vormen - Artikel 29ter Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.13 AC nr. ...

De verbeurdverklaring van het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw, zoals bepaald in artikel 43quater, §4, Strafwetboek, vereist niet dat de verbeurdverklaarde goederen eigendom zijn van de beklaagde en laat dus de mogelijkheid open dat goederen worden verbeurdverklaard waarop een persoon die geen partij was in het strafproces, nadien een eigendomsaanspraak laat gelden; aldus staat het feit dat die derde niet zelf is vervolgd voor het feit dat aan de verbeurdverklaring ten grondslag ligt, de regelmatigheid van die straf niet in de weg; het feit dat het openbaar ministerie die persoon niet heeft opgeroepen overeenkomstig artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan eventueel aanleiding geven tot schadevergoeding, maar heeft evenmin tot gevolg dat de verbeurdverklaring niet regelmatig is bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1448.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.12 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering kan de appelrechter ambtshalve een grief van openbare orde opwerpen binnen de perken van zijn saisine die door de verklaringen van hoger beroep en de grievenformulieren wordt bepaald en een grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering is zo een grief; wanneer de appelrechter ambtshalve een grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering opwerpt waarover geen van de appellanten een grief heeft aangevoerd in het verzoekschrift met grieven of het grievenformulier dat op straffe van verval van het hoger beroep op grond van artikel 204 Wetboek van Strafvordering moet worden neergelegd ter griffie, dient hij bij toepassing van artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering de partijen te verzoeken om zich uit te spreken over het aldus ambtshalve opgeworpen middel en ook het openbaar ministerie dient in dat geval in de gelegenheid te worden gesteld hierover een standpunt in te nemen (1). (1) Cass. 24 oktober 2018, AR P.18.0764.N, AC 2018, nr. 585.

- Strafzaken - Hoger beroep - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve opwerping van een grief van openbare orde - Grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering - Horen van de partijen over het ambtshalve opgeworpen middel - Draagwijdte

- Art. 210, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0139.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.25 AC nr. ...

Wanneer de magistraten van de kamer van inbeschuldigingstelling waarvan de wraking wordt gevraagd zich ingevolge een eerste vordering van het openbaar ministerie met een arrest reeds hebben uitgesproken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie in een gerechtelijk onderzoek overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering ten opzichte van een mede-inverdenkinggestelde en zij geroepen worden ingevolge een nieuwe vordering van het openbaar ministerie met een identiek voorwerp als de eerste en strekkende tot eenzelfde beslissing zich opnieuw uit te spreken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie lastens andere inverdenkinggestelden, dan houdt dat in dat reeds werd geoordeeld over een vordering met een identiek voorwerp; de omstandigheid dat de door de kamer van inbeschuldigingstelling te maken beoordeling moet gebeuren na het horen, minstens het oproepen, van alle partijen en dat de kamer van inbeschuldigingstelling niet gebonden is door wat met het eerste arrest is beslist, belet niet dat die magistraten over het geschil raad gegeven, gepleit of geschreven hebben in de zin van artikel 828, 9°, Gerechtelijk Wetboek, zonder dat één van de drie in die bepaling vermelde uitzonderingsgevallen van toepassing is en dat er wettige verdenking bestaat in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek, aangezien de partijen en derden mogen vrezen dat, gelet op de beslissing die de magistraten reeds hebben genomen met het eerste arrest , zij niet langer op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kunnen doen over de aanhangige vordering (1). (1) De gewraakte magistraten hadden in hun verklaring verwezen naar Cass. 21 maart 2000, AR P.00.0460.N, arrest niet gepubliceerd, waarbij werd beslist dat de medewerking van dezelfde leden van de kamer van inbeschuldigingstelling aan opeenvolgende uitspraken in eenzelfde gerechtelijk onderzoek geen miskenning oplevert van de onpartijdigheid van die leden. Dat arrest betrof het geval waarbij een raadsheer van de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak deed over het hoger beroep tegen de afwijzing van een vraag om aanvullend onderzoek (art.61quinquies Wetboek van Strafvordering) en dan later geroepen werd de rechtspleging te regelen en die vraag om aanvullend onderzoek opnieuw aan bod kwam. Die hypothese lijkt mij verschillend van de voorliggende casus omdat het alsdan ging om twee verschillend te maken beoordelingen op een ander tijdstip. Het Hof besliste dat de beoordeling van het hoger beroep tegen een beslissing ex art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering geen uitstaans heeft met de beslissing over de regeling van de rechtspleging (Cass. 30 mei 2001, AR P.01.0803.F, AC 2001, nr. 322; Cass. 21 maart 2000, AR P.20.0457.N, AC 2000, nr. 196; Cass. 21 maart 2000, AR P.20.0458.N, Juristenkrant 2000/7, 5). Vgl. Cass. 08 mei 2001, AR P.01.0666.N, AC 2001, nr. 263: het feit dat magistraten de regelmatigheid van de strafprocedure hebben onderzocht overeenkomstig art. 235bis Wetboek van Strafvordering belet niet dat zij uitspraak doen over een vraag om bijkomende onderzoekshandelingen ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging, nu dit onderscheiden geschillen betreft. Het essentiële verschil met de voorliggende zaak is dat, zoals moge blijken uit de twee vorderingen van het openbaar ministerie, het hier klaarblijkelijk ging om zaken met een identiek voorwerp. AW

- Strafzaken - Vordering strekkende tot een uitspraak van de KI op basis van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie lastens een inverdenkinggestelde - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Nieuwe vordering met een identiek voorwerp als de eerste en strekkende tot eenzelfde beslissing lastens andere inverdenkinggestelden - Zelfde magistraten die geroepen zijn uitspraak te doen over de nieuwe vordering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

- Artt. 828, 1°, en 829, 9° Gerechtelijk Wetboek

P.21.0720.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.25 AC nr. ...

Volgens artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedraagt de termijn om hoger beroep aan te tekenen tegen een bij verstek gewezen vonnis dertig dagen na de dag van de betekening (1) ervan aan de veroordeelde partij of aan haar woonplaats, termijn die kan worden verlengd wegens afstand en volgens artikel 203, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering beschikt het openbaar ministerie over een bijkomende termijn van tien dagen om hoger beroep in te stellen, nadat de beklaagde hoger beroep heeft ingesteld (2); hoewel het door artikel 203, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering geregelde volgappel van het openbaar ministerie een zelfstandig hoger beroep is waarvan de ontvankelijkheid in beginsel niet afhangt van de ontvankelijkheid van het hoger beroep van de beklaagde, beschikt het openbaar ministerie evenwel niet over een dergelijk volgappel indien het hoger beroep van de beklaagde zelf laattijdig is aangezien een laattijdig hoger beroep van de beklaagde geen aanleiding kan geven tot een tijdig volgappel van het openbaar ministerie (3). (1) Cass. 10 december 2019, AR P.19.0537.N, AC 2019, nr. 655. (2) Er lijkt me geen reden om aan te nemen dat de termijn van 10 bijkomende dagen voor het volgappel van het openbaar ministerie niet van toepassing zou zijn bij verstekbeslissingen – zie S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie ('Potpourri II')", RW 2015- 2016, afl. 37, 1444 en van dezelfde auteur, "Nieuwe regels voor hoger beroep in strafzaken: kroniek van een aangekondigde rechtspraak", RW 2017-18, 884, contra P. TRAEST en J. MEESE, "De rechtsmiddelen verzet en hoger beroep" in P. TRAEST, A. VERHAGE en G. VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderde samenleving?, XLIIIste postuniversitaire cyclus Willy Delva, 552-554, nr. 6. De bijkomende termijn van 10 dagen dient niet gevoegd te worden bij de appeltermijn van de beklaagde maar vangt aan de dag volgend op het hoger beroep van de beklaagde (Cass. 29 november 2017, AR P.17.0761.F, AC 2017, nr. 681). (3) Aangezien het volgappel van het openbaar ministerie een zelfstandig principaal beroep is, is het niet afhankelijk van het lot van het door de beklaagde ingesteld hoger beroep, zodat de onontvankelijkheid van het hoger beroep van de beklaagde, bv. bij gebrek aan belang, of de afstand van zijn hoger beroep zonder invloed is op de ontvankelijkheid van het volgappel van het openbaar ministerie (P. TRAEST en J. MEESE, o.c., 555, nr. 47, S. VAN OVERBEKE, o.c., RW 2015- 2016, 1443-1444). Het komt me evenwel voor dat deze redenering niet kan worden doorgetrokken naar de hypothese van een laattijdig hoger beroep van de beklaagde, omdat dit erop zou neerkomen dat het openbaar ministerie altijd over 10 bijkomende dagen zou beschikken om een ontvankelijk hoger beroep in te stellen (S. VAN OVERBEKE, o.c., RW 2017- 18, 884-885).

- Hoger beroep van de beklaagde - Laattijdig hoger beroep van de beklaagde - Volgappel van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Gevolg - Hoger beroep - Strafzaken - Bij verstek gewezen vonnis

- Art. 203, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

C.20.0523.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.1 AC nr. ...

De ambtshalve vordering kan door het openbaar ministerie worden ingesteld telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde raakt; de vereisten van de openbare orde die een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, impliceren dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0252.F, Pas. 2019, nr. 311, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.; Cass. 28 januari 2016, AR C.14.0237.N, Pas. 2016, nr. 63.

- Burgerlijke zaken - Rechtsvordering van ambtswege

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

Het openbaar ministerie kan hoger beroep instellen op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek, wanneer de openbare orde in gevaar is gebracht door een feitelijke toestand die moet worden verholpen, zelfs in een zaak waarin ze geen partij was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Burgerlijke zaken - Zaak waarin het openbaar ministerie geen partij is - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Artikel D.162 kent aan het parket dat territoriaal bevoegd is voor de wanbedrijven die het bestraft, de hoedanigheid toe van bestemmeling van het proces-verbaal dat die wanbedrijven vaststelt en belast datzelfde parket met de kennisgeving van zijn vervolgingsbeslissing; uit de wet blijkt niet dat enkel de sectie politieparket van dat parket de vereiste kennisgeving geldig kan verrichten, of nog dat die kennisgeving enkel geldig kan worden verricht door het parket waaraan het proces-verbaal is gestuurd; geen enkele bij wet of decreet ingevoerde bepaling stelt de ontvankelijkheid van de strafvordering afhankelijk van de voorwaarde dat het territoriaal bevoegde parket dat zijn beslissing tot vervolging heeft meegedeeld hetzelfde is als het territoriaal bevoegde parket dat het oorspronkelijke proces-verbaal heeft ontvangen (1). (1) In deze zaak werd het oorspronkelijk proces-verbaal opgesteld in het Duits en geadresseerd aan de procureur des Konings te Eupen, die het heeft doorgestuurd naar de procureur des Konings te Luik, afdeling Verviers, die ratione loci eveneens bevoegd is op grond van artikel 23 Wetboek van Strafvordering, gelet op de woonplaats van de verdachten en de plaats waar sommige feiten werden gepleegd, en die kennisgeving heeft gedaan van de opening van een opsporingsonderzoek aan de sanctionerende ambtenaar van de Waalse gewestelijke milieuadministratie, bevoegd voor de rechtsplegingen in het Frans.

- Waals Milieuwetboek - Proces-verbaal tot vaststelling van een wanbedrijf - Parket waaraan het geadresseerd is - Parket bevoegd voor de mededeling van de vervolgingsbeslissing aan de gewestelijke milieuadministratie

- Art. 23 Wetboek van Strafvordering

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

C.19.0440.F 22 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211022.1F.5 AC nr. ...

Aangezien de zaak betrekking heeft op een minderjarige, schendt het arrest artikel 765/1, eerste lid, Gerechtelijke Wetboek, wanneer het uitspraak doet zonder die zaak aan het openbaar ministerie te hebben meegedeeld.

- Mededeelbare zaak - Minderjarige

- Art. 765/1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat gericht is tegen het openbaar ministerie dat enkel advies heeft uitgebracht over de zaak waarin het geen partij is geweest, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

- Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Verweerders - Cassatieberoep gericht tegen het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 1097 Gerechtelijk Wetboek

De mededeling van de zaak aan het openbaar ministerie verantwoordt niet dat het tot bindendverklaring van het arrest wordt opgeroepen in het cassatiegeding (1). (1) Cass. 12 oktober 2007, AR C.06.0545.F, AC 2007, nr. 480.

- Cassatie - Hoger beroep van het openbaar ministerie tot bindendverklaring van het arrest - Ontvankelijkheid

P.21.0207.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.4 AC nr. ...

Met uitzondering van artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek dat voorziet in een schriftelijke vordering door het openbaar ministerie voor de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek, maakt geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel een verbeurdverklaring afhankelijk van een uitdrukkelijke vordering door het openbaar ministerie of een verwittiging door de rechter, gezien een beklaagde immers weet welke straffen de rechter ingeval van een schuldigverklaring krachtens de wet kan of moet uitspreken en hij bij het voeren van zijn verdediging daarmee rekening moet houden; die regel geldt ook in hoger beroep en ook als de eerste rechter een gevorderde straf niet heeft opgelegd.

- Verbeurdverklaring - Voorwaarde - Vordering van het openbaar ministerie - Verwittiging door de rechter - Geen verbeurdverklaring opgelegd door de eerste rechter - Hoger beroep - Gevolgen

- Art. 43bis, eerste lid Strafwetboek

- Art. 43, 3° Strafwetboek

P.20.1307.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4 AC nr. ...

Het staat aan het openbaar ministerie om de griffier die bij toepassing van artikel 127, § 2, Wetboek van Strafvordering de inverdenkinggestelde in kennis moet stellen van plaats, dag en uur van de behandeling door de raadkamer van de vordering tot regeling van de rechtspleging, de nodige gegevens te bezorgen en deze kennisgeving moet, zo de betrokkene geen gekozen woonplaats heeft of niet kan worden bereikt per faxpost, worden toegestuurd aan de woon- of verblijfplaats van de inverdenkinggestelde zoals die is gekend door het openbaar ministerie of had moeten zijn gekend, waarbij die kennis van het openbaar ministerie moet worden beoordeeld op basis van de gegevens waarover het openbaar ministerie op het ogenblik van het versturen van de oproeping beschikte of kon beschikken zodat indien op basis van de gegevens die ter beschikking staan van het openbaar ministerie niet de woon- of verblijfplaats van de inverdenkinggestelde kan worden achterhaald, op het openbaar ministerie niet de verplichting rust om daar actief op zoek naar te gaan; zo volgt uit het enkele feit dat een inverdenkinggestelde zich tijdens het gerechtelijk onderzoek in het buitenland bevindt of heeft bevonden of is of was opgesloten in een buitenlandse gevangenis niet noodzakelijk de verplichting om bij de buitenlandse overheid navraag te doen naar de woon- of verblijfplaats van de inverdenkinggestelde en die informatie is overigens niet noodzakelijk dienstig om de woon- of verblijfplaats te kennen van de inverdenkinggestelde op het tijdstip van de oproeping (1). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227.

- Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Kennisgeving van plaats, dag en uur van de behandeling aan de inverdenkinggestelde - Gegevens te verschaffen door het openbaar ministerie - Draagwijdte

- Art. 127, § 2 Wetboek van Strafvordering

C.21.0062.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.8 AC nr. ...

Het onderzoek dat na een eerste rechtszitting door de magistraat van het openbaar ministerie werd verricht, gaat de grenzen niet te buiten van de hem voor de arbeidsgerechten toebedeelde rol van toegevoegde partij die de partijen en de rechter moet voorlichten, wanneer de bewoordingen waarin die magistraat de door hem ingewonnen inlichtingen heeft medegedeeld niet van die aard zijn dat ze bij partijen of derden een gewettigde verdenking kunnen wekken omtrent zijn bekwaamheid om, na een debat op tegenspraak over die inlichtingen, in alle onafhankelijkheid en onpartijdigheid zijn advies over de zaak te verlenen, en evenmin blijk geven van een hoge graad van vijandschap jegens de wrakende partij.

- Wraking - Gewettigde verdenking - Hoge graad van vijandschap - Inwinnen van inlichtingen - Mededeling van de inlichtingen - Gebruikte bewoordingen

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0006.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.2 AC nr. ...

Een door de korpschef bij toepassing van artikel 162, §2, derde lid, Gerechtelijk Wetboek aangewezen parketjurist, die alleen de strafvordering kan uitoefenen voor de politierechtbank met uitsluiting van enig ander strafrechtscollege, kan geen hoger beroep instellen tegen een vonnis van de politierechtbank of een appelverzoekschrift of grievenformulier indienen, aangezien het hoger beroep tegen een beslissing van de politierechtbank ertoe strekt de strafvordering te laten beoordelen door het appelgerecht en de saisine van het appelgerecht wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en het appelverzoekschrift of appelgrievenformulier; het is daarbij zonder belang of het hoger beroep van het openbaar ministerie is ingesteld door het openbaar ministerie bij de politierechtbank dan wel door het openbaar ministerie bij het appelgerecht, gezien de gevolgen van beide hogere beroepen identiek zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Politierechtbank - Instellen van hoger beroep door een parketjurist - Ontvankelijkheid

- Artt. 203, § 1, en 205 Wetboek van Strafvordering
- Art. 162, § 2 Gerechtelijk Wetboek

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

Behoudens uitzonderingen die de wet bepaalt, kan het openbaar ministerie in beginsel hoger beroep aantekenen tegen elk in eerste aanleg gewezen vonnis in strafzaken, waaronder een vonnis alvorens recht te doen waarbij een onderzoeksmaatregel wordt bevolen; uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie een onderzoeksmaatregel laat uitvoeren die inhoudelijk overeenkomt met de in een vonnis alvorens recht te doen bevolen onderzoeksmaatregel, kan niet worden afgeleid dat het door het openbaar ministerie tegen dit vonnis ingestelde hoger beroep geen belang of geen voorwerp meer zou hebben (1). (1) Zie concl. OM.

- Hoger beroep - Strafzaken

P.20.1298.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.12 AC nr. ...

Wanneer de strafrechter kennis neemt van een overtreding van de wetten en de verordeningen over een van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, is de aanwezigheid van de arbeidsauditeur zowel bij de behandeling van de zaak als bij de uitspraak vereist.

- Strafzaken - Aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Uitoefening van de strafvordering - Leden van het arbeidsauditoraat - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

- Art. 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 153, 173, 190, 210 en 211 Wetboek van Strafvordering

C.19.0205.N 8 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210208.3N.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 50, eerste lid, Potpourri I, zoals gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 18 december 2015, zijn de artikelen 14 tot 17 van deze wet, die betrekking hebben op de mededeling van vorderingen aan het openbaar ministerie, van toepassing op de zaken die aanhangig worden gemaakt of, met toepassing van artikel 1253ter/7, § 1, Gerechtelijk Wetboek opnieuw voor de rechtbank worden gebracht vanaf 1 januari 2016 (1). (1) Zie concl. OM.

- Mededeling - Potpourri I - Overgangsbepalingen

- Art. 1253ter/7, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 14 tot 17, 50, eerste lid Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

P.20.1054.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.4 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 47novies, § 2, tweede tot en met vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat moet worden aangenomen dat de bedoelde processenverbaal een waarheidsgetrouwe weergave bevatten van de verschillende fasen van de infiltratie, onverminderd het wettelijk verbod om gegevens te vermelden als bedoeld door artikel 47novies, § 2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en de in artikel 47octies, § 3, 6°, Wetboek van Strafvordering bedoelde officier van gerechtelijke politie, dit is de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie, alsook het openbaar ministerie, worden geacht daarbij loyaal op te treden; het komt de partijen toe aannemelijk te maken dat de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie en het openbaar ministerie niet alle voor de partijen in het strafproces relevante informatie hebben opgenomen of laten opnemen in deze processen-verbaal en dat hierdoor het recht van verdediging is miskend en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) H. BERKMOES en J. DELMULLE, De bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden, Politeia, Editie 2011, inz. pp. 671-726.

- Processen-verbaal - Inhoud - Optreden van het openbaar ministerie - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

C.19.0393.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.40 AC nr. ...

De rechters die zonder voorafgaand advies van het openbaar ministerie een valsheidsvordering gegrond verklaren, verantwoorden hun beslissing niet naar recht. (1) Art. 764, eerste lid, 5° Gerechtelijk Wetboek, in zijn versie voor de wijziging ervan bij wet 19 oktober 2015.

- Valsheidsvordering - Gegrondverklaring - Afwezigheid van voorafgaand advies van het openbaar ministerie

- Artt. 780, eerste lid, 1° en 4°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 764, eerste lid, 5° Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

P.20.0693.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 28quater, eerste lid, Wetboek van Strafvordering oordeelt de procureur des Konings over de opportuniteit van de vervolgingen en het komt de strafrechter niet toe de bij hem aanhangig gemaakte strafvervolging op haar opportuniteit te toetsen; de loutere omstandigheid dat een beklaagde wordt vervolgd terwijl anderen, die in dezelfde of gelijkaardige omstandigheden een gelijkaardig misdrijf zouden hebben gepleegd, niet worden vervolgd, neemt de strafbaarheid van het door de eerstgenoemde gepleegde misdrijf niet weg en impliceert niet dat de tegen hem ingestelde strafvordering arbitrair, willekeurig en derhalve niet-ontvankelijk zou zijn, noch dat het gelijkheidsbeginsel zou zijn miskend (1). (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

- Strafvordering - Ontvankelijkheid - Vervolgingen - Vervolgingsbeleid - Draagwijdte

- Art. 28quater, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1149.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.7 AC nr. ...

Het recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie heeft betrekking op de rechters en niet op het openbaar ministerie (1); de omstandigheid dat het schriftelijk advies van het openbaar ministerie over een door een veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit werd opgesteld door een parketmagistraat tegen wie die veroordeelde een klacht heeft ingediend en die is tussengekomen in het opsporingsonderzoek naar aanleiding van een klacht tegen de veroordeelde, heeft niet tot gevolg dat het recht van die laatste op een behandeling door een onafhankelijke rechter werd miskend. (1) Cass. 28 november 2006, AR P.06.0863.N, AC 2006, nr. 603; Cass. 28 april 1999, AR P.98.0936.F, AC 1999, nr. 244; Cass. 7 mei 1996, AR P.95.0363.N, AC 1996, nr. 157.

- Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Toepassing

P.20.1021.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.8 AC nr. ...

Uit het beginsel van de onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie kan niet worden afgeleid dat, na een eerste procedure tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling, het openbaar ministerie geen nieuwe procedure kan inleiden met hetzelfde voorwerp die evenwel steunt op andere gegevens waarvan het parket nog vóór de eerste procedure weet heeft gekregen (1). (1) Het openbaar ministerie heeft onder meer het volgende aangevoerd. De onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie "bestaat hierin dat er geen enkel onderscheid en geen enkele verdeling bestaat tussen de magistraten van het openbaar ministerie die bij wet gemachtigd zijn een handeling bij een welbepaald gerecht te verrichten (...). [Aldus] kunnen de magistraten die [de procureur-generaal bij het hof van beroep] bijstaan, hetzij bij het hof van beroep, hetzij bij het arbeidshof, een handeling alleen maar regelmatig verrichten binnen de grenzen van hun wettelijke bevoegdheid, die in de regel bepaald wordt door de bevoegdheid van het gerecht waar zij hun ambt uitoefenen" (Cass. 23 december 2011, AR C.11.0154.F, AC 2011, nr. 708, met concl. OM op datum in Pas.; zie R. Hayoit de Termicourt, toen procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, "Propos sur le ministère public, discours prononcé à l'audience solennelle de rentrée de la cour d'appel de Bruxelles le 15 septembre 1935", Rev.dr. pén. crim., 1936, p. 975. Het mandaat van substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in strafuitvoeringszaken is een specifiek mandaat waarvan de titularis door de Koning wordt aangewezen uit de substituten-procureurs des Konings en de substituten-procureur-generaal en de advocaten-generaal bij het hof van beroep die zich kandidaat hebben gesteld (artt. 58bis en 259sexies, §1, 5°, Gerechtelijk Wetboek). En een andere magistraat is enkel "bij wet gemachtigd om een handeling bij [de strafuitvoeringsrechtbank] te verrichten" indien hij is aangewezen om hem in geval van verhindering te vervangen volgens de bepalingen van art. 326bis Gerechtelijk Wetboek. Hieruit kan worden afgeleid dat er geen onsplitsbaarheid bestaat tussen de substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in strafuitvoeringszaken die in die hoedanigheid optreedt en de overige magistraten van het openbaar ministerie die geen titularis zijn van een dergelijk mandaat en evenmin naar recht zijn aangewezen om hem te vervangen in geval van verhindering, en dat het middel faalt naar recht in zoverre het uitgaat van een andere rechtsanalyse. (M.N.B.)

- Procedure tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Verwerping - Nieuwe procedure met hetzelfde voorwerp die evenwel steunt op andere gegevens waarvan het parket nog vóór de eerste procedure weet heeft gekregen - Verenigbaarheid met de onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0527.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.6 AC nr. ...

De regel van artikel 4, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dat de aanwezigheid van het openbaar ministerie niet is verplicht wanneer bij de strafrechter alleen de burgerlijke belangen aanhangig zijn belet niet dat het openbaar ministerie aanwezig is op de rechtszitting waarop de strafrechter de burgerlijke rechtsvordering behandelt en zijn advies over de beoordeling van die vordering kenbaar maakt; aangezien de partijen over dat advies tegenspraak kunnen voeren, kan hun recht op een eerlijk proces en hun recht van verdediging niet zijn miskend.

- Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtszitting - Advies van het openbaar ministerie - Recht van verdediging - Invloed

- Art. 4, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen enkele wetsbepaling verbiedt dat het openbaar ministerie, dat overeenkomstig artikel 140 Gerechtelijk Wetboek waakt over de regelmatigheid van de dienst van de hoven en rechtbanken, aanwezig is bij een uitspraak die uitsluitend betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering.

- Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Recht van

verdediging - Invloed

- Art. 140 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0609.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2F.24 AC nr. ...

De wet legt geen enkel bijzonder vormvereiste op voor de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek waarmee het openbaar ministerie de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig maakt; gelet, evenwel, op het schriftelijk karakter van het gerechtelijk onderzoek, moet de vordering tot het instellen van dat onderzoek gedagtekend en ondertekend worden door een magistraat van het openbaar ministerie (1); het maakt niet uit dat laatstgenoemde de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig maakt door een vordering die hem ongetekend en per elektronische weg wordt toegestuurd, mits het stuk dat het instrument van die vordering vormt, vervolgens wordt vastgesteld door een ondertekend geschrift. (1) Zie, wat betreft de mondelinge vordering van het openbaar ministerie tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek, die moet worden gevolgd door een schriftelijke instrumenterende akte, Cass. 2 februari 2011, AR, AC 2011, nr. 99 (dat preciseert: "het is niet vereist dat die akte waarbij de mondelinge vordering wordt bevestigd, door het openbaar ministerie wordt opgesteld nog vóór de eerste onderzoeksverrichtingen zijn uitgevoerd"); Cass. 12 januari 2000, AR P.00.0002.F, AC 2000, nr. 27; Cass. 26 mei 1992, AR 6616, AC 1991-92, nr. 504; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. I, p. 653-654. Zoals de eiser benadrukte, stelt de wet geen enkele termijn op de opmaak van die instrumenterende akte.

- Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Vorm - Aanhangigmaking van de zaak zonder ondertekening en per mail - Ondertekende instrumenterende akte

- Artt. 47 en 61 Wetboek van Strafvordering

P.20.0170.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.1 AC nr. ...

Het appelgerecht moet een regelmatig en tijdig ingesteld hoger beroep, gevolgd door een regelmatig en tijdig ingediend grievenschrift, niet onontvankelijk of vervallen verklaren om de enkele reden dat dezelfde appellant tegen hetzelfde vonnis nog een ander hoger beroep instelt dat niet-ontvankelijk of vervallen is; wanneer het openbaar ministerie optreedt als appellant, heeft het geen belang dat dit het ene hoger beroep instelt bij een gerechtsdeurwaardersexploot overeenkomstig artikel 205 Wetboek van Strafvordering en het andere met een verklaring ter griffie overeenkomstig artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering; evenmin heeft het in dat geval belang dat het bevel tot dagvaarding en derhalve de opgave van de datum van de rechtszitting in hoger beroep dateert van vóór het hoger beroep dat het openbaar ministerie instelt met een verklaring ter griffie; behoudens indien hierdoor zijn recht van verdediging wordt miskend, moet de gedaagde in hoger beroep die ingevolge het hem betekende exploot kennis heeft van het hoger beroep van het openbaar ministerie en van de datum van de rechtszitting in hoger beroep, niet eveneens in kennis worden gesteld van een ander hoger beroep met dezelfde draagwijdte dat het openbaar ministerie tegen hetzelfde vonnis instelt met een verklaring ter griffie; evenmin moet de betrokkene in dat geval tweemaal worden opgeroepen om te verschijnen op dezelfde rechtszitting van het appelgerecht; het enkele feit dat het openbaar ministerie meerdere hogere beroepen instelt tegen hetzelfde vonnis, impliceert niet dat er voor de appelrechters onderscheiden strafvorderingen aanhangig worden gemaakt; bijgevolg moeten de appelrechters niet beslissen over de samenvoeging van die hogere beroepen.

- Hoger beroep - Strafzaken - Meerdere hogere beroepen

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

Artikel 449 WIB92 stelt degene strafbaar die met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden de bepalingen van dit wetboek of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten overtreedt; de in het WIB92 bepaalde termijnen voor het vestigen, wijzigen of aanvullen van aanslagen houden voor het openbaar ministerie geen beperking in om de strafvordering in te stellen tegen degene die het schuldig acht aan dat misdrijf.

- Fiscale misdrijven - Strafvervolging - Termijnen voor vestiging aanslag

P.20.0412.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.7 AC nr. ...

Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het vonnis wordt uitgesproken door de voorzitter van de kamer, zelfs in afwezigheid van de andere rechters en, behalve voor straf- en in voorkomend geval voor tuchtzaken, van het openbaar ministerie; uit de tekst van deze bepaling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat in strafzaken en dus ook voor wat betreft de strafuitvoeringsrechtbank het vonnis kan worden uitgesproken door de voorzitter in aanwezigheid van het openbaar ministerie en dus zonder dat de aanwezigheid van de assessoren is vereist (1). (1) Cass. 14 januari 2009, AR P.08.1346.F, AC 2009, nr. 27. Vóór de wijziging van artikel 782bis, eerste lid, Ger. W. door artikel 84 van de wet van 8 juni 2008 was ook de aanwezigheid van de assessoren vereist bij de uitspraak - zie Cass. 28 november 2007, AR P.07.1558.F, AC 2007, nr. 590 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. Zie ook F. VAN VOLSEM, "De ondertekening en de uitspraak van vonnissen en arresten in politie- en correctionele zaken door een collegiale kamer", RABG 2019/8, 646-648, nr. 5.3-5.5.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Aanwezigheid van de assessoren - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

P.20.0405.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.7 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, correctionele kamer, in hoger beroep beslist over een verzoek tot invrijheidstelling overeenkomstig de artikelen 27, § 1, 1°, en 30 Voorlopige Hechteniswet wordt die beslissing niet uitgesproken., zodat op een dergelijk arrest artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is; geen enkele wetsbepaling vereist dat het hof van beroep, correctionele kamer, een dergelijk arrest wijst in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 15 maart 1995, AR P.95.0293.F, AC 1995, nr. 151.

- Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling - Hof van beroep - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

P.20.0093.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.6 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling volgt dat het appelgerecht dat moet oordelen over de tijdigheid van een hoger beroep tegen een verstekvonnis, gebonden is door het standpunt van het openbaar ministerie bij het appelgerecht dat de betekening van het verstekvonnis onregelmatig is; het staat immers aan het appelgerecht in het licht van alle feitelijke gegevens van de zaak zich daarover uit te spreken.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Hoger beroep - Termijn - Ontvankelijkheid - Regelmatigheid van de betekening - Standpunt van het openbaar ministerie - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Mondelinge conclusie - Antwoordnoot - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

C.19.0489.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.7 AC nr. ...

De aanwijzing in een cassatiearrest van de rechter naar wie de zaak wordt verwezen is een daad van gerechtelijke administratie die het Hof ofwel op vordering van de Procureur-generaal, ofwel op verzoek van de partijen of van een van hen te alle tijde kan verbeteren of wijzigen als die op een vergissing berust, ongeacht de aard ervan of ongeacht of het belang van partijen dit gebiedt (1). (1) Zie Cass. 28 oktober 2011, AR C.11.0593.F, AC 2011, nr. 580; Cass. 9 december 2005, AR C.05.0516.N, AC 2005, nr. 658.

- Hof van Cassatie - Arrest - Cassatie met verwijzing - Aanwijzing van de rechter naar wie de zaak verwezen wordt - Aard - Vergissing - Vordering tot verbetering - Bevoegdheid - Vordering van de procureur-generaal - Toepassing

P.19.0865.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.7 AC nr. ...

In geval van samenloop of samenhang van een overtreding van de wetten en de verordeningen over één van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten met één of meer overtredingen van andere wetsbepalingen die niet tot de bevoegdheid behoren van de arbeidsgerechten, wijst de procureur-generaal het parket van de procureur des Konings of het arbeidsauditoraat aan, en, in voorkomend geval, het parket-generaal of het arbeidsauditoraat-generaal dat bevoegd is om de strafvordering uit te oefenen; de aanwijzing door de procureur-generaal blijkt uit het optreden zelf van de magistraat van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0597.F, AC 1999, nr. 313; Cass. 8 oktober 1996, AR P.96.0087.N, AC 1996, nr. 365.

- Strafvordering - Uitoefening - Gemeenrechtelijke misdrijven en misdrijven die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Samenloop - Samenhang - Openbaar ministerie - Aanwijzing door de procureur-generaal - Optreden

- Art. 155 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0113.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.11 AC nr. ...

De schriftelijke vordering overeenkomstig artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek kan in elke stand van de rechtspleging worden genomen waarbij enkel is vereist dat zij voorafgaand aan het vonnis of arrest aan de rechtspleging wordt toegevoegd, zodanig dat de beklaagde er kennis kan van nemen en zich ertegen kan verdedigen; een mondelinge vordering waarvan de inhoud regelmatig wordt vastgesteld in het proces-verbaal van de rechtszitting of in het vonnis of arrest, kan voldoende zijn opdat de beklaagde zijn recht van verdediging kan uitoefenen, wat het geval is indien daaruit blijkt dat het openbaar ministerie de bijzondere verbeurdverklaring heeft gevorderd van vermogensvoordelen en niet blijkt dat de beklaagde uitstel heeft gevraagd om daarop te antwoorden waarbij geen enkele bepaling zich ertegen verzet dat het Openbaar Ministerie voor de appelrechters de voor de eerste rechter genomen schriftelijke vordering tot bijzondere verbeurdverklaring herneemt, ook al werd die vordering door de eerste rechter bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering uit het debat geweerd (1). (1) Zie Cass. 29 januari 2019, AR P.18.0422.N, AC 2019, nr. 54.

- Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

P.18.1170.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.3 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie een persmededeling heeft gedaan waarvoor de onderzoeksrechter niet uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven, kan de rechter het bestaan van die toestemming afleiden uit alle hem voorgelegde gegevens die aan tegenspraak van de partijen zijn onderworpen.

- Persmededeling - Gerechtelijk onderzoek - Geheim van het onderzoek - Toestemming van de onderzoeksrechter - Draagwijdte

- Art. 57, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.18.0388.N 19 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190219.2 AC nr. ...

Indien een bevel tot dagvaarding de vermelding draagt "De procureur des Konings", gevolgd door een onleesbare handtekening, wordt die handtekening behoudens tegenbewijs vermoed te zijn geplaatst door een bevoegd ambtenaar van het openbaar ministerie; het enkele gegeven dat uit andere procedurestukken blijkt dat deze handtekening niet de handtekening is van de procureur des Konings zelf, volstaat niet om geloofwaardig te maken dat het bevel tot dagvaarding door een niet-bevoegd persoon is ondertekend.

- Bevel tot dagvaarding door de procureur des Konings - Onleesbare handtekening

P.18.0422.N 29 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190129.1 AC nr. ...

De schriftelijke vordering tot verbeurdverklaring van vermogensvoordelen door de procureur des Konings kan in elke stand van de rechtspleging worden genomen zoals door de voeging van een stuk aan het strafdossier, de opname ervan in de vordering tot regeling van de rechtspleging of in de dagvaarding waarbij enkel is vereist dat zij voorafgaand aan het vonnis of arrest aan de rechtspleging wordt toegevoegd, zodanig dat de beklaagde er kennis kan van nemen en zich ertegen kan verdedigen; een mondelinge vordering waarvan de inhoud regelmatig wordt vastgesteld in het proces-verbaal van de rechtszitting, kan voldoende zijn opdat de beklaagde zijn recht van verdediging kan uitoefenen, wat het geval is indien uit dit proces-verbaal blijkt dat het openbaar ministerie de bijzondere verbeurdverklaring heeft gevorderd van vermogensvoordelen en niet blijkt dat de beklaagde uitstel heeft gevraagd om daarop te antwoorden (1). (1) Zie Cass. 5 april 2016, AR P.15.1645.N, AC 2016, nr. 231; Cass. 9 juni 2015, AR P.14.0385.N, AC 2015, nr. 381; Cass. 16 december 2008, AR P.08.1268.N, AC 2008, nr. 735.

- Schriftelijke vordering tot verbeurdverklaring van vermogensvoordelen

- Art. 43bis, eerste lid Strafwetboek

P.18.0818.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.8 AC nr. 650

Het openbaar ministerie dat hoger beroep instelt tegen de vrijspraak van een beklaagde of tegen de beslissing om een beklaagde een bepaalde straf op te leggen, verliest zijn belang bij dat hoger beroep niet door het enkele feit dat het ter rechtszitting van de appelrechter de bevestiging van het beroepen vonnis vordert want het hoger beroep van het openbaar ministerie verleent immers rechtsmacht aan de appelrechter om de door het beroepen vonnis uitgesproken vrijspraak of straf te hervormen tot een veroordeling of een hogere straf, terwijl de bedoelde vordering ter rechtszitting noch de appelrechter noch het openbaar ministerie zelf bindt; afstand van een rechtsmiddel vereist een uitdrukkelijke en ondubbelzinnige wilsuiting van degene die het heeft ingesteld wat niet het geval is wanneer het openbaar ministerie ter rechtszitting van de appelrechter louter de bevestiging vraagt van de vrijspraak of de straf waartegen het hoger beroep heeft ingesteld.

- Hoger beroep door openbaar ministerie tegen de vrijspraak of tegen een bepaalde straf - Vordering tot bevestiging van het beroepen vonnis

---

P.18.0456.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 22 Wetboek van Strafvordering zijn de procureurs des Konings belast met de opsporing en de vervolging van misdrijven die tot de bevoegdheid van de hoven van assisen, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken behoren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 481.

- Procureur des Konings - Opdracht - Opsporing en vervolging van misdrijven

- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

P.18.0369.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.8 AC nr. ...

Een appellant kan, zoals hij overeenkomstig artikel 207 Wetboek van Strafvordering afstand kan doen van zijn hoger beroep, onder dezelfde voorwaarden afstand doen van zijn grieven; die afstand geldt evenwel enkel voor de appellant zelf en heeft niet tot gevolg dat ook het openbaar ministerie, dat zich die grieven heeft eigen gemaakt, afstand zou doen van die grieven.

- Hoger beroep - Grievenformulier - Hoger beroep door openbaar ministerie met verwijzing naar eerder hoger beroep door beklaagde - Daaropvolgende afstand van grieven door beklaagde in hoger beroep - Gevolgen voor het hoger beroep van het openbaar ministerie

Indien het openbaar ministerie in zijn grievenformulier verwijst naar het door de beklaagde ingestelde hoger beroep en ingediende grievenformulier en aangeeft dit hoger beroep te volgen, dan geeft het te kennen dat het binnen de perken van zijn hoger beroep tegen het beroepen vonnis dezelfde grieven aanvoert als de beklaagde; aldus maakt het openbaar ministerie zich die grieven eigen binnen de perken van zijn hoger beroep.

- Hoger beroep - Grievenformulier - Hoger beroep door openbaar ministerie met verwijzing naar eerder hoger beroep door beklaagde

---

P.17.0895.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.5 AC nr. ...

Het enkele feit dat een persoon klacht met burgerlijkepartijstelling doet, verplicht het openbaar ministerie niet een gerechtelijk onderzoek te vorderen.

- Onderzoek in strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijkepartijstelling

---

P.17.1023.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met het strafproces in zijn geheel, noch uit enig andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat het openbaar ministerie bij het Hof schriftelijk dient te concluderen of een geschreven neerslag of de schriftelijke voorbereiding van zijn mondelinge conclusie aan de partijen moet overleggen (1). (1) Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0277.N, AC 2015, nr. 457.

- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Conclusies - Mondelinge conclusie - Geschreven neerslag of schriftelijke voorbereiding - Mededeelbaarheid

- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Conclusies - Schriftelijke conclusies - Verplichting

- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Zitting - Mondelinge conclusie - Wijze

C.17.0625.F 12 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180112.5 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 832 Gerechtelijk Wetboek kan de omstandigheid dat een procespartij tegen wie de vordering is ingesteld, tegen het optredende orgaan van het openbaar ministerie strafrechtelijke of tuchtrechtelijke klachten zou indienen of willen indienen dan wel tegen hem rechtsmiddelen zou aanwenden of willen aanwenden, geen grond tot wraking van dat orgaan opleveren en kan het evenmin een weerslag hebben op de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering tot onttrekking.

- Burgerlijke zaken - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Onttrekking wegens wettige verdenking - Door het openbaar ministerie ingestelde vordering - Procespartij - Strafrechtelijke klachten, tuchtrechtelijke klachten of rechtsmiddelen tegen het openbaar ministerie - Wrakingsgrond - Ontvankelijkheid of gegrondheid van de vordering tot onttrekking - Invloed

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

- Burgerlijke zaken - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Onttrekking wegens wettige verdenking - Door het openbaar ministerie ingestelde vordering - Procespartij - Strafrechtelijke klachten, tuchtrechtelijke klachten of rechtsmiddelen tegen het openbaar ministerie - Wrakingsgrond - Ontvankelijkheid of gegrondheid van de vordering tot onttrekking - Invloed

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek mag het openbaar ministerie in burgerlijke zaken ambtshalve optreden als de openbare orde in gevaar wordt gebracht door een toestand die verholpen moet worden; dat is het geval wanneer een gerecht kennisneemt van een geschil waarvan het niet kan kennisnemen zonder wettige verdenking te doen ontstaan over zijn strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid.

- Burgerlijke zaken - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Onttrekking wegens wettige verdenking - Door het openbaar ministerie ingestelde vordering - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Burgerlijke zaken - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Onttrekking wegens wettige verdenking - Door het openbaar ministerie ingestelde vordering - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0630.F 22 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171122.2 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 152 Wetboek van Strafvordering verplichten het openbaar ministerie om een schriftelijke conclusie te nemen vóór de rechtszitting; het feit dat de beklaagde een conclusie heeft neergelegd doet daaraan niets af (1). (1) Zou dergelijke verplichting in het kader van een mondelinge procedure trouwens denkbaar zijn? Dit zou het openbaar ministerie immers dwingen een standpunt in te nemen alvorens kennis te hebben genomen van alle verweermiddelen, die nog kunnen evolueren na de neerlegging van een schriftelijke conclusie en die het openbaar ministerie kunnen overtuigen om een andere straf of maatregel en zelfs de vrijspraak te vorderen. De door de eiser aangevoerde rechtspraak is te dezen niet van toepassing, aangezien niet blijkt - en ook niet werd aangevoerd - dat de beklaagde het hof van beroep zou hebben verzocht om de zaak uit te stellen teneinde hem toe te laten te antwoorden op de mondeling op de rechtszitting door het openbaar ministerie aangevoerde middelen, hoewel die middelen aldus niet door de partijen zouden zijn aangevoerd of, met andere woorden, de beklaagde enkel ex abrupto had kunnen antwoorden op de conclusie waarvan hij voor het eerst en mondeling ter zitting kennis zou hebben genomen; zie EHRM (GC), Kress t. Frankrijk, 7 juni 2001, verzoekschrift nr. 39.594/98, § 76; EHRM (GC), Göç t. Turkije, 11 juli 2002, verzoekschrift 36.590/97, §§ 56-58; EHRM, Abdülkerim Arslan t. Turkije, 20 september 2007, verzoekschrift nr. 67.136/01, §§ 30-31. (M.N.B.)

- Schriftelijke conclusie vóór de rechtszitting - Facultatief karakter

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verheven positie van de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting, ten opzichte van de andere partijen, volstaat niet om de wapengelijkheid in het gedrang te brengen, voor zover die toestand geen concreet beletsel vormt voor de verdediging van de belangen van de beklaagde (1). (1) Zie EHRM, Eylem Kaya t. Turkije, 13 december 2016, verzoekschrift 26.623/07, § 56, en de daarin aangehaalde verwijzingen, JLMB 2017, pp. 152 e.v.; Cass. 20 januari 1999, AR P.98.0817.F, AC 1999, nr. 32; Cass. 27 april 2010, AR P.10.0119.N, AC 2010, nr. 288; P. de le Court en P. Dhaeyer, « Le ministère public à sa place », JT 2004, pp. 529-537, die met name Badinter citeren, "... ce n'est point par une erreur de menuiserie, comme on s'est plu longtemps chez les avocats à le dire, que le ministère public siège bien au-dessus du parquet de la salle d'audience, au même niveau que le tribunal. La puissance de l'Etat, qu'elle s'incarne dans le pouvoir de poursuivre ou dans le pouvoir de juger, s'exprime dans cette élévation, qui marque au justiciable, et d'abord à l'accusé et au prévenu qu'il est sujet de l'autorité judiciaire." (La Justice en ses temples, Poitiers, uitg. Brissaud, 1992, voorwoord, p. 11) ; wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 768 en 1107 van het Gerechtelijk Wetboek en tot invoeging van een artikel 29bis in het Wetboek van Strafvordering, Gedr.st., Kamer, 50K1413, en Senaat, S.2-1491.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op wapengelijkheid - Plaatsneming op de rechtszitting

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het openbaar ministerie vervult, in het belang van de maatschappij, opdrachten van openbare dienst die verband houden met de opsporing en de vervolging van misdrijven en oefent de strafvordering uit; het komt tussen in het geding om de rechter een billijke oplossing voor te stellen, terwijl de beklaagde zijn persoonlijk belang verdedigt (1). (1) Zie GwH 9 januari 2002, nr. 5/2002, § B.5; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701 en JLMB. 2013, pp. 1456 e.v., met noot Fr. Kuty; Cass. 30 april 2014, AR P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307; Cass. 12 mei 2015, AR P.13.1399.N, AC 2015, nr. 303.

- Opdracht

De strafrechter kan het openbaar ministerie niet verplichten stukken waaruit instructies aan politieambtenaren zouden moeten blijken bij het strafdossier te voegen wat een ontoelaatbare inmenging in de opdrachten van het openbaar ministerie zou impliceren maar de strafrechter kan het openbaar ministerie wel verzoeken bepaalde stukken te voegen die hij nuttig acht voor de waarheidsvinding of voor het recht op een eerlijk proces van een partij; indien het openbaar ministerie weigert op dit verzoek in te gaan, staat het aan de rechter te oordelen wat daarvan de impact is op de bewijsvoering en het recht op een eerlijk proces van die partij waardoor het recht op een eerlijk proces afdoende gewaarborgd is (1). (1) Zie Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 517.

- Strafzaken - Voeging van stukken aan het strafdossier - Verzoek aan openbaar ministerie door strafrechter - Weigering door openbaar ministerie

- Onafhankelijkheid ten aanzien van de strafrechter - Toepassing

- Strafzaken - Voeging van stukken aan het strafdossier - Verplichting van openbaar ministerie door strafrechter - Mogelijkheid

P.17.0645.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.4 AC nr. 446

Uit Artikel 210, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch uit enig andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel vloeit voort dat de magistraat die het ambt van openbaar ministerie uitoefent bij het hof van beroep bij het opgeven van zijn nauwkeurig bepaalde grieven, is verplicht om per telastlegging ook opgave te doen van de stukken van het strafdossier waarop de telastleggingen steunen met aanduiding per telastlegging van hun vindplaats in het dossier; de strafrechter kan de magistraat die het ambt van het openbaar ministerie uitoefent daartoe weliswaar uitnodigen, maar kan hem daartoe geen bevel geven of hem daartoe dwingen want het openbaar ministerie is onafhankelijk van de strafrechter, die aan de magistraten van het openbaar ministerie geen uitdrukkelijke of impliciete bevelen te geven heeft wat immers een ongeoorloofde inmenging zou uitmaken in de opdracht van het openbaar ministerie.

- Strafzaken - Bevel van de strafrechter aan de magistraat die het ambt van het openbaar ministerie uitoefent

- Strafzaken - Hoger beroep door openbaar ministerie - Opgave van nauwkeurig bepaalde grieven

- Onafhankelijkheid ten aanzien van de strafrechter

P.15.0817.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.2 AC nr. 402

Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering houdt voor het openbaar ministerie de ambtsverplichting in om personen die geen procespartij zijn in de betrokken zaak of aanleg, maar die volgens de gegevens van het strafdossier het risico lopen om de eventueel lastens een procespartij te bevelen verbeurdverklaring te moeten ondergaan omdat die verbeurdverklaring slaat op goederen waarop zij een rechtmatig bezit hebben, op de hoogte te brengen van de rechtszitting waarop de zaak wordt behandeld om daar hun recht van verdediging te kunnen uitoefenen; het feit dat het openbaar ministerie die bepaling niet naleeft, heeft voor de rechter evenwel niet tot gevolg dat hij in de voor hem aanhangige zaak geen uitspraak mag doen tegenover de procespartijen, noch dat zijn beslissing nietig is ingevolge schending van enige verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling, dan wel miskenning van enig algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Zie E. FRANCIS, Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken, T. Strafr. 2011, (306) 320.

- Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Ambtsverplichting

- Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Ambtsverplichting - Niet-naleving

P.16.0484.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.5 AC nr. ...

De bepaling van artikel 43bis Strafwetboek vereist enkel met betrekking tot in België gelegen onroerende goederen dat de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie strekkende tot verbeurdverklaring van een onroerend goed, het voorwerp uitmaakt van een hypothecaire inschrijving; die inschrijving is niet mogelijk voor in het buitenland gelegen onroerende goederen (1). (1) J. ROZIE en P. WAETERINCKX , Actualia verbeurdverklaring (2010-2015): alles stroomt, niets is blijvend, NC 2015, p. 404-406, nr. 44-48 (46 in fine) en de daar in voetnoot aangehaalde parlementaire wetsgeschiedenis.

- Strafzaken - Straffen - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Hypothecaire inschrijving - Draagwijdte

P.16.0531.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2 AC nr. ...

Het hoger beroep van de burgerlijke partij tegen de beslissing die haar veroordeelt tot de kosten van de strafvordering maakt voor de appelrechter geen louter burgerlijke belangen aanhangig als bedoeld in artikel 4, twaalfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, maar vereist van hem een beoordeling die verband houdt met de strafvordering, waarover het openbaar ministerie dient gehoord te worden zodat zijn optreden ter rechtszitting vereist is.

- Rechtspleging in hoger beroep - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Krachtens de artikelen 138, eerste lid, en 140 , Gerechtelijk Wetboek en artikel 284 Wetboek van Strafvordering, is de aanwezigheid van het openbaar ministerie vereist voor de regelmatige samenstelling van de strafgerechten, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt.

- Samenstelling van de strafgerechten - Regelmatigheid

- Art. 284 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 138, eerste lid, en 140 Gerechtelijk Wetboek

P.16.1029.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

De wet van 5 februari 2016 voorziet niet in een bijzondere bepaling betreffende de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 206 Wetboek van Strafvordering, zodat dit artikel van toepassing is vanaf 29 februari 2016 en het openbaar ministerie bijgevolg vanaf die datum afstand kan doen van zijn hoger beroep en dit ongeacht of het hoger beroep van een beklaagde of de eerste rechtszitting voor het appelgerecht dateert van vóór die datum (1). (1) Zie concl. OM.

- Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

- zoals ingevoegd bij Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

C.15.0222.N 13 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - In het ongelijk gestelde partij

- Rechtsplegingsvergoeding - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek - In het ongelijk gestelde partij

- Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

De beschikking van het bestreden arrest die het openbaar ministerie tot betaling van de kosten van de beide aanleggen veroordeelt, dient in die zin te worden begrepen dat de kosten ten laste van de Staat worden gelegd (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - In het ongelijk gestelde partij

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het openbaar ministerie dat in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die voor een burgerlijk rechtscollege is ingesteld op grond van artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek, moet krachtens de bepalingen van de artikelen 1017, eerste lid, 1018,6°, en 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek in de persoon van de Belgische Staat worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtsplegingsvergoeding - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek - In het ongelijk gestelde partij

- Art. 138bis, § 1, 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het openbaar ministerie zelf partij is bij het bestreden arrest, kan het zich niet op artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek beroepen om cassatieberoep in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1538.N 20 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.2 AC nr. ...

Wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, zijn, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, enkel de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en moet de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

- Strafvordering - Valsheid in geschrifte - Documenten bedoeld in de ZIV-wet - Uitoefenen van de strafvordering - Bevoegdheid

- Art. 232, 1°, a) Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Artt. 73bis, 1° en 167, eerste lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 76, § 2, tweede lid, 101, § 1, tweede lid en § 2, tweede lid, thans derde lid en 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

S.08.0094.F 14 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161114.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Mededeelbare zaak - Wet in de tijd - Toepasselijke wetsbepaling

De wet die de mededeling van een zaak aan het openbaar ministerie regelt is diegene die van toepassing is op het tijdstip dat die zaak moet worden beslecht, en niet diegene die van kracht was op het tijdstip waarop de zaak werd ingeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Mededeelbare zaak - Wet in de tijd - Toepasselijke wetsbepaling

- Artt. 764, eerste lid, 10°, en 578, 12° Gerechtelijk Wetboek

P.15.1693.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.4 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 281, § 3, AWDA, volgt dat wanneer hetzelfde feit tegelijkertijd een gemeenrechtelijke en een fiscale valsheid kan uitmaken waarbij eendaadse samenloop kan ontstaan tussen de gemeenrechtelijke valsheid , de fiscale valsheid en het specifieke misdrijf voorzien bij artikel 259 AWDA en toepassing kan gemaakt worden van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, de strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie met betrekking tot de feiten ressorterend onder zijn bevoegdheid, ontvankelijk is.

- Strafvordering - Instellen van de strafvordering - Douane en accijnzen - Vordering van het openbaar ministerie en vordering van de administratie voortspruitend uit dezelfde overtreding

P.16.0368.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.4 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep moet laten betekenen aan de partij tegen wie het is gericht, artikel 427, tweede lid, van hetzelfde wetboek, dat bepaalt dat het exploot van betekening moet worden neergelegd ter griffie van het Hof binnen de voor het indienen van de memorie bepaalde termijn, en artikel 97, § 1, tweede lid, Wet Strafuitvoering, dat bepaalt dat de memorie op de griffie van het Hof moet toekomen ten laatste op de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep, volgt dat het openbaar ministerie ingeval van een door de Wet Strafuitvoering bedoeld cassatieberoep de stukken die een betekening van het cassatieberoep aan de veroordeelde aantonen, moet neerleggen ter griffie van Hof binnen de termijn van vijf dagen na de datum van het cassatieberoep; de neerlegging van een afschrift van de akte van cassatieberoep samen met de mededeling dat een akte van betekening werd toegestuurd, volstaan daartoe niet.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep - Betekening - Neerlegging van het exploot van betekening

Uit de samenhang tussen artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de memorie van de eiser per aangetekende brief ter kennis wordt gebracht van de partij waartegen het beroep is gericht, dat het bewijs van verzending ter griffie wordt neergelegd binnen de termijn om een memorie in te dienen en dat deze vormvereisten voorgeschreven zijn op straffe van onontvankelijkheid, en artikel 97, § 1, tweede lid, Wet Strafuitvoering, dat bepaalt dat de memorie op de griffie van het Hof moet toekomen ten laatste op de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep, volgt dat het openbaar ministerie ingeval van een door de Wet Strafuitvoering bedoeld cassatieberoep het bewijs van aangetekende zending van de memorie aan de veroordeelde moet neerleggen binnen vijf dagen na de datum van het cassatieberoep.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep - Memorie - Vormvereisten - Kennisgeving aan de partij tegen wie het cassatieberoep gericht is - Neerlegging ter griffie van het bewijs van de kennisgeving

P.15.1353.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.6 AC nr. ...

De artikelen 61, eerste lid, 63, eerste lid en 70,Wetboek van Strafvordering beletten de onderzoeksrechter niet prima facie te oordelen dat de feiten voorwerp van zijn gerechtelijk onderzoek onder geen enkele strafrechtelijke kwalificatie kunnen worden gebracht en op die grond het dossier mee te delen aan het openbaar ministerie met het oog op de regeling van de rechtspleging; die mededeling van het dossier sluit niet uit dat het openbaar ministerie de onderzoeksrechter alsnog vordert de feiten te onderzoeken of dat de burgerlijke partij hem op grond van artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering verzoekt bijkomende onderzoeksdaden te stellen (1). (1) Zie R. VERSTRAETEN. D. VAN DAELE, A. BAILLEUX en J. HUYSMANS, De burgerlijke partijstelling: analyse en toekomstperspectief, Antwerpen, Intertensia, 2012. 350-352. nr. 490-492; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Antwerpen. Maklu 2012, 420-422. nr. 793-798.

- Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksrechter - Mededeling van het dossier aan het openbaar ministerie met het oog op de regeling van de rechtspleging

P.15.1573.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.4 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, wordt, op straffe van niet-ontvankelijkheid, de memorie van de eiser ter kennis gebracht van de partij waartegen het cassatieberoep gericht is en wordt het bewijs van verzending ter griffie neergelegd binnen de in de wet bepaalde termijn; die verplichting geldt ook voor het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 10 juni 2015, AR P.15.0446.F, AC 2015, nr...; Cass. 6 mei 2015, AR P.15.0379.F, AC 2015, nr. 293; zie R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, nummer 5, 373.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Artikel 429 Wetboek van Strafvordering - Memorie van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

S.14.0072.N 8 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160208.2 AC nr. ...

De in artikel 149 Grondwet bepaalde motiveringsplicht houdt niet in dat de rechter het advies dat het openbaar ministerie in toepassing van de artikelen 764 tot 767 Gerechtelijk Wetboek heeft uitgebracht, moet beantwoorden.

- Rechtbanken - Burgerlijke zaken - Advies openbaar ministerie - Motiveringsplicht

Uit het algemeen rechtsbeginsel inzake de taak van de rechter volgt niet dat de rechter de plicht heeft ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden wordt door in het advies van het openbaar ministerie gedane vaststellingen.

- Rechtbanken - Burgerlijke zaken - Advies openbaar ministerie - Taak van de rechter - Ambtshalve aangevoerd rechtsmiddel

C.14.0237.N 28 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160128.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Burgerlijke zaken - Rechtsvordering van ambtswege - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als een bepaling van openbare orde of betreffende de openbare orde geschonden werd; de vereisten van openbare orde die, in de zin van die bepaling, een dergelijk optreden kunnen verantwoorden, veronderstellen dat de openbare orde in gevaar wordt gebracht door een toestand die moet worden verholpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Rechtsvordering van ambtswege - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0768.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 460, § 2, WIB92 en artikel 74, § 2, Btw-wetboek kan het openbaar ministerie geen vervolgingen instellen voor fiscale misdrijven bedoeld in die wetboeken, indien het kennis heeft gekregen van de feiten ten gevolge van een klacht of een aangifte van een ambtenaar die niet de machtiging had waarvan sprake in artikel 29, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; uit die bepalingen volgt dat de strafvordering die steunt op een onregelmatige aangifte, niet ontvankelijk is (1). (1) Zie Cass. 28 januari 1997, AR P.96.0039.N, AC 1997, nr. 51.

- Vervolging voor fiscale misdrijven - Voorwaarden

C.15.0095.N 11 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160111.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Huwelijk - Nietigverklaring - Vordering van het openbaar ministerie - Voorafgaande echtscheiding

Uit artikel 190 Burgerlijk Wetboek volgt niet dat de procureur des Konings de nietigverklaring van het huwelijk wegens overtreding van artikel 146bis niet meer kan vorderen nadat dit huwelijk is ontbonden door echtscheiding, maar slechts dat de procureur des Konings zulks niet meer kan nadat één van de echtgenoten is overleden; uit het geheel van de artikelen 146, 146bis, 184 en 190 Burgerlijk Wetboek volgt evenmin dat de ontbinding van het huwelijk door echtscheiding het belang ontneemt aan de vordering tot nietigverklaring van dat huwelijk wegens overtreding van artikel 146bis Burgerlijk Wetboek; anders dan de echtscheiding die slechts gevolgen heeft voor de toekomst, werkt de nietigverklaring immers terug tot de dag waarop het huwelijk werd gesloten; het onderdeel dat ervan uitgaat dat de in artikel 184 Burgerlijk Wetboek bedoelde vordering tot nietigverklaring van een huwelijk dat is aangegaan met overtreding van artikel 146bis, ertoe moet strekken de echtgenoten te doen scheiden en bijgevolg bij gebrek aan belang niet meer kan worden ingesteld indien de echtscheiding al heeft plaatsgevonden, berust op een onjuiste rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

- Huwelijk - Nietigverklaring - Vordering van het openbaar ministerie - Voorafgaande echtscheiding

P.15.0399.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.3 AC nr. ...

De appelrechter komt in de plaats van de eerste rechter en heeft dan ook tot plicht alles te doen wat de eerste rechter had dienen te doen en hij moet bijgevolg, zoals de eerste rechter, zowel uitspraak doen over de strafvordering als over de burgerlijke rechtsvorderingen, voor zover de eerste rechter rechtsmacht had; de appelrechter die op het enkel hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vonnis alvorens recht te doen dat de behandeling van de strafvordering en de erop gesteunde burgerlijke rechtsvorderingen heeft uitgesteld, dit vonnis teniet doet en de zaak tot zich trekt, dient niet alleen de strafvordering, maar ook de burgerlijke rechtsvorderingen te beoordelen (1). (1) M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Brussel, Larcier, 2012, 1029-1030; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 1241, nr. 2518; M. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, la Charte, 2014, 1041.

- Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vonnis alvorens recht te doen

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Het staat aan de appelrechter onaantastbaar te oordelen of een beslissing de behandeling van de strafvordering en de daarop gesteunde herstelvordering en burgerlijke rechtsvorderingen uit te stellen, de uitoefening van de strafvordering belemmert zonder dat hij daarbij is gebonden door de beslissing van de eerste rechter op dat punt; uit de omstandigheid dat tegen eerder verleende uitstellen van de behandeling van de zaak geen rechtsmiddel werd aangewend, volgt niet dat die uitstellen de uitoefening van de strafvordering niet belemmeren of dat een volgend uitstel de uitoefening van de strafvordering niet belemmert en de rechter mag bij beoordeling van de vraag of een uitstel van behandeling van de zaak de uitoefening van de strafvordering belemmert, wel degelijk de bedoeling van de om uitstel verzoekende procespartij om de afhandeling van de zaak te vertragen, in aanmerking nemen (1). (1) Zie Cass. 6 september 2011, AR P. 11.0501.N, AC 2011, nr. 452.

- Beslissing die de uitoefening van de strafvordering belemmert - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

P.15.0905.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.4 AC nr. ...

Het vorderen van een gerechtelijk onderzoek door de procureur des Konings vereist niet het bestaan van voldoende aanwijzingen van schuld en geen enkele wetsbepaling verbiedt de procureur des Konings een gerechtelijk onderzoek te vorderen op basis van inlichtingen die hem werden toegestuurd door een buitenlandse ambtgenoot.

- Gerechtelijk onderzoek - Vordering van een gerechtelijk onderzoek door de procureur des Konings - Aanwijzingen van schuld - Vereiste

- Gerechtelijk onderzoek - Vordering van een gerechtelijk onderzoek door de PK op basis van inlichtingen toegestuurd door een buitenlandse ambtgenoot - Toelaatbaarheid

P.15.1234.F 7 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151007.6 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de internering van de inverdenkinggestelde beveelt, doet zij uitspraak als een vonnisgerecht; haar arrest wordt in openbare rechtszitting uitgesproken, hetgeen, met toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, de aanwezigheid inhoudt van het openbaar ministerie.

- Bescherming van de maatschappij - Internering - Vonnis - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Verplichting

P.15.0630.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.7 AC nr. ...

De magistraat die het ambt van openbaar ministerie bekleedt, oefent de strafvordering niet uit wanneer hij een zitting bijwoont waarop de rechter, nadat het debat gesloten werd, de uitspraak van zijn beslissing naar een latere zitting uitstelt; de aanwezigheid van die magistraat op de openbare terechtzitting is onontbeerlijk voor de geldige samenstelling van elk strafrechtelijk college en is uitsluitend bedoeld om over de regelmatigheid van de dienst van de hoven en rechtbanken te waken.

- Rechtbanken - Strafzaken - Debatten gesloten - Zaak in beraad genomen - Zitting van de uitspraak - Uitstel van de uitspraak naar een latere zitting - Magistraat van het openbaar ministerie - Functie

- Art. 140 Gerechtelijk Wetboek

Een substituut-procureur-generaal heeft geen enkel hiërarchisch gezag over een eerste substituut-procureur des Konings met opdracht om het ambt van openbaar ministerie uit te oefenen bij het parket van het hof van beroep.

- Parket van het hof van beroep - Uitoefening van het ambt van openbaar ministerie - Hiërarchisch gezag

---

P.15.0097.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.6 AC nr. ...

Het enkele feit dat de kamer van inbeschuldigingstelling een verzoek tot voeging van andere stukken aan het strafdossier weigert omdat zij dit voor haar controle van de regelmatigheid van de procedure niet noodzakelijk acht, levert geen miskenning op van het recht op een eerlijk proces; het feit dat het openbaar ministerie wel inzage heeft in alle stukken, levert evenmin miskenning op van de wapengelijkheid aangezien de rechtstoestand van het openbaar ministerie, dat in het algemeen belang instaat voor de uitoefening van de strafvervolging, immers niet vergelijkbaar is met deze van een partij die enkel haar privébelang verdedigt.

- Rechtstoestand van het openbaar ministerie - Wapengelijkheid - Draagwijdte - Weigering tot voeging van andere stukken aan het strafdossier

---

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

Het openbaar ministerie bij het Hof is niet verplicht een schriftelijke conclusie te nemen en geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verleent aan partijen het recht op een kopie van de schriftelijke voorbereiding van het openbaar ministerie dat mondeling concludeert; geen miskenning van het recht van verdediging met inbegrip van het recht op tegenspraak kan worden afgeleid uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie bij het Hof bij het mondeling concluderen een geschreven nota snel zou hebben voorgelezen want die omstandigheid, zo zij zich zou hebben voorgedaan, geldt immers voor alle partijen en ook voor het Hof en belet bovendien de partijen niet kennis te nemen van het standpunt van het openbaar ministerie (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.09.0079.N, AC 2009, nr. 169.

- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Conclusies - Mondelinge conclusie - Schriftelijke voorbereiding - Mededeelbaarheid

- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Conclusies - Schriftelijke conclusies - Verplichting

- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Zitting - Mondelinge conclusie - Wijze

Het recht op een eerlijk proces en de aan het openbaar ministerie door artikel 28bis, §3, tweede lid, Wetboek van Strafvordering opgelegde verplichting te waken over de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld, houden niet in dat het openbaar ministerie bij de toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering de partijen moet verwittigen dat de onderzoeksrechter en de BTS-officier zich ter beschikking houden.

- Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Ter beschikking houden van onderzoeksrechter en BTS-officier - Verwittiging partijen door openbaar ministerie - Toepassing - Verplichting te waken voor de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden ingezameld - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden

Indien de rechtbank de kamer van inbeschuldigingstelling overeenkomstig artikel 189ter, eerste lid, Wetboek van Strafvordering gelast met de controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie wegens het aan het licht komen van concrete gegevens met betrekking tot een beweerd gebruik van een burgerinfiltrant, mag het openbaar ministerie de met de beweerde burgerinfiltratie verband houdende informatie aan het vertrouwelijk dossier toevoegen; pas op die wijze kan de kamer van inbeschuldigingstelling de haar krachtens de artikelen 189ter en 235ter Wetboek van Strafvordering opgedragen controleopdracht, die ook inhoudt dat zij geen gewag mag maken van de in artikel 235ter, §4, Wetboek van Strafvordering vermelde gegevens, zinvol uitoefenen.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Nieuwe gegevens na de controle - Voeging informatie aan vertrouwelijk dossier door openbaar ministerie - Toelaatbaarheid

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde uit het bevolkingsregister is geschrapt na te hebben verklaard dat hij België verlaat om zich, zonder verdere uitleg, in een andere Staat te vestigen, hoeft het openbaar ministerie zijn nieuw adres in het buitenland niet op te zoeken, ter betekening van het jegens hem bij verstek gewezen vonnis (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2008, AR P.07.1782.N, AC 2008, nr. 154.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Beklaagde uit het bevolkingsregister geschrapt - Beklaagde heeft verklaard België te verlaten om zich in een andere Staat te vestigen - Zonder opgave van adres - Betekening van het vonnis aan de procureur des Konings - Geldigheid

- Art. 40, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.0385.N 9 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150609.1 AC nr. ...

De schriftelijke vordering tot verbeurdverklaring van vermogensvoordelen dient enkel voorafgaand aan het vonnis of arrest aan de rechtspleging te zijn toegevoegd, zodanig dat de beklaagde ervan kennis kan nemen en er zich tegen kan verdedigen; artikel 43bis Strafwetboek vereist niet dat de schriftelijke vordering van de procureur des Konings in elke aanleg wordt genomen en het is evenmin vereist dat een nieuwe vordering wordt genomen na een herkwalificatie van de feiten (1). (1) Cass. 17 juni 2003, AR P.03.0611.N, AC 2003, nr. 357; Cass. 23 november 2010, AR P.10.1371.N, AC 2010, nr. 689. J. Rozie, Voordeelsontneming, Intersentia 2005, nrs. 88 e.v.

- Vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering tot verbeurdverklaring

- Art. 43bis Strafwetboek

P.15.0263.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.7 AC nr. ...

De politieambtenaren en het openbaar ministerie worden geacht loyaal op te treden en het komt aan de partijen toe aannemelijk te maken dat de politie en het openbaar ministerie voor hen relevante informatie niet hebben opgenomen of laten opnemen in een proces-verbaal en dat dit hun recht van verdediging heeft geschaad; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in feite.

- Optreden - Vermoeden van loyaliteit - Weerlegging - Voorwaarde - Beoordeling door de rechter - Aard

P.14.0921.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.1 AC nr. ...

Het openbaar ministerie bevindt zich met betrekking tot de mogelijkheid tot het instellen van hoger beroep tegen een beschikking van de raadkamer tot regeling van de rechtspleging, niet in een vergelijkbare rechtstoestand als een inverdenkinggestelde (1). (1) Arbitragehof 30 mei 2001, nr. 69/2001, BS 11 september 2001, 30540; GwH 14 december 2005, nr. 191/2005, B.S., 6 februari 2006, 6174.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Mogelijkheid tot instellen van hoger beroep

- Art. 135, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.13.1399.N 12 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.2 AC nr. ...

De naleving van het loyaliteitsbeginsel door het openbaar ministerie, dat inhoudt dat alle door het parket verzamelde gegevens bij het strafdossier worden gevoegd, inzonderheid de gegevens à décharge, wordt vermoed en om dat vermoeden te weerleggen zijn nauwkeurige en objectieve gegevens vereist (1). (1) Zie: Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701

- Strafzaken - Strafvordering - Loyaliteitsbeginsel - Begrip - Vermoeden van loyaliteit - Weerlegging

P.15.0158.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.5 AC nr. ...

Het verzet tegen de verstekbeslissing op de strafvordering moet worden betekend aan het openbaar ministerie dat de strafvordering heeft uitgeoefend (1). (1) Zie Cass. 28 april 1993, AR P.93.0015.F, AC 1993, nr. 205; H.-D. Bosly, D. Vandermeersch en M.-A. BEERNAERT, Droit de la procédure pénale, 6de uitg., Die Keure, 2010, p. 1193.

- Strafzaken - Strafvordering - Verstekbeslissing - Verzet - Exploot - Exploot van gerechtsdeurwaarder - Betekening aan het openbaar ministerie - Openbaar ministerie

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.14.1341.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de onderzoeksrechter bij wie de klacht met burgerlijke partijstelling werd ingediend, het dossier heeft meegedeeld aan de procureur des Konings overeenkomstig artikel 70 Wetboek van Strafvordering en het gegeven dat de procureur des Konings een vordering heeft genomen teneinde de raadkamer over de ingestelde strafvordering te laten beslissen, hebben niet tot gevolg dat het gerechtelijk onderzoek niet langer bij die onderzoeksrechter aanhangig is.

- Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksrechter - Mededeling dossier aan de procureur des Konings - Vordering procureur des Konings teneinde de raadkamer over de ingestelde strafvordering te laten beslissen

C.15.0017.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.7 AC nr. 107

Artikel 1107 van het Gerechtelijk Wetboek laat aan het openbaar ministerie de beoordeling van de wenselijkheid van een schriftelijke dan wel mondelinge conclusie over.

- Conclusie - Modaliteiten - Beoordelingsvrijheid

- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0181.N 6 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150206.4 AC nr. 91

Uit artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als een bepaling van openbare orde of betreffende de openbare orde geschonden werd; de vereisten van de openbare orde die, in de zin van die bepaling, een dergelijk optreden kunnen verantwoorden, veronderstellen dat de openbare orde in gevaar wordt gebracht door een toestand die moet worden verholpen (1); dit is niet het geval wanneer het arrest zijn beslissing verantwoordt met de in het cassatieberoep bekritiseerde reden dat er in de schrijfwijze van de familienaam in de geboorteakte een materiële vergissing van linguïstische aard is gebeurd. (1) Cass. 7 februari 2013, AR C.12.0165.F – C.12.0229.F, AC 2013, nr. 92, met concl. advocaat-generaal Genicot.

- Rechtsvordering van ambtswege - Artikel 138bis, Gerechtelijk Wetboek - Voorwaarden - Openbare orde

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

OPENBAAR VERVOER

P.21.0192.F 14 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.2 AC nr. ...

De bepalingen waarin de interne reglementen betreffende het statuut van het personeel van de naamloze vennootschap naar publiek recht HR RAIL (ARPS) voorzien, vormen geen wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 8 oktober 1998, AR C.95.0181.N, AC 1998, nr. 436.

- Spoorwegen - Naamloze vennootschap naar publiek recht HR RAIL - Interne reglementen betreffende het statuut van het personeel - Aard

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1090.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.4 AC nr. ...

Op de burgerlijke rechtsvordering van de vervoersmaatschappij tegen diegene die strafrechtelijk werd veroordeeld om als reiziger zich toegang te hebben verschaft tot de spoorvoertuigen en de perrons, zonder in het bezit te zijn geweest van een geldig vervoerbewijs, beoordeelt de rechter onaantastbaar in feite of het in het reglement van de vervoermaatschappij vastgestelde schadevergoedingsbedrag duidelijk niet evenredig is, in de zin van artikel 32, 21°, Wet Handelspraktijken en artikel 74, 24°, Wet Marktpraktijken, aan het nadeel dat door de verkoper of onderneming kan worden geleden; het Hof is niettemin bevoegd om na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten al dan niet wettig heeft kunnen afleiden dat het vastgestelde schadevergoedingsbedrag duidelijk niet evenredig is aan het nadeel dat door de verkoper of onderneming kan worden geleden (1). (1) Reeds eerder oordeelde het Hof dat de artikelen 1.6, 31, 32 en 33 Wet Handelspraktijken en 2, 1°, 74 en 75 Wet Marktpraktijken van toepassing zijn op de bedingen in overeenkomsten gesloten tussen de NMBS en een consument met betrekking tot de toeslagen ingeval van het niet of niet-tijdig voldoen van de prijs voor het vervoer (Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318). Waar de strafrechter bij de beoordeling van de burgerlijke vordering uit misdrijf zich in de regel uitsluitend kan steunen op art. 1382 e.v. B.W. zal hij, bij de beoordeling van de omvang van de schade van de NMBS, zoals in casu, dienen na te gaan of het in het reglement bepaalde schadevergoedingsbedrag duidelijk onevenredig is aan het nadeel dat de vervoermaatschappij lijdt.

- Spoorwegonderneming - Reiziger niet in bezit van een geldig vervoerbewijs - Strafrechtelijke veroordeling - Burgerlijke vordering van de vervoersmaatschappij - Omvang - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

OPENBARE DIENST

F.22.0003.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.8 AC nr. ...

Het doel van de toekenning van de concessie voor werken bestaat in het vervullen van een openbare dienst door de concessiehouder en de tegenprestatie voor de overdracht door de concessiehouder van de opgerichte werken aan het bestuur zonder vergoeding bestaat in het voordeel dat het recht tot exploitatie van de voormelde, voor het vervullen van de openbare dienst noodzakelijke werken, de concessiehouder tijdens de duur van de concessie oplevert (1). (1) Zie concl. OM.

- Concessie voor werken - Doel - Exploitatie van de door de concessiehouder opgerichte werken - Inkomsten uit de concessie - Aard van het recht

- Art. 5, § 2 KB 14 november 1979 betreffende algemene voorwaarden van gunning van overheidsopdrachten bij wege van concessie van bouwwerken

- Art. 2, §§ 1 en 2 KB 14 november 1979 betreffende algemene voorwaarden van gunning van overheidsopdrachten bij wege van concessie van bouwwerken

- Art. 1, § 1, eerste en tweede lid KB 14 november 1979 betreffende algemene voorwaarden van gunning van overheidsopdrachten bij wege van concessie van bouwwerken

C.19.0317.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.6 AC nr. ...

De artikelen 2, 4, § 1, en 5 van het koninklijk besluit nr. 474 van 28 oktober 1986 voorzien in de contractuele aanwerving van personeel om andere redenen dan deze bedoeld in de artikelen 55, 55bis en 56 OCMW-wet, zoals de terugdringing van de werkloosheid en de tegemoetkoming aan collectieve behoeften van de niet-commerciële sector, om betrekkingen te bekleden die in de lijn liggen van de activiteiten die aan dergelijke behoeften voldoen, die ook niet beperkt kunnen zijn tot de betrekkingen bedoeld in voormelde artikelen, en voor een periode, eventueel zelfs voor onbepaalde duur, die evenmin beperkt is tot de in principe tijdelijke omstandigheden zoals de dringende gevallen en de ramp bedoeld in artikel 56; daaruit volgt dat die bepalingen contractuele aanwervingen door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toelaten, in afwijking van de artikelen 42 en 43 OCMW-wet en buiten de gevallen voorzien in de artikelen 55, 55bis en 56 OCMW- wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 791.

- Openbare centra voor maatschappelijk welzijn - Personeel - Juridische regeling - Contractuele regeling - Categorieën - Omschrijving - Bevoegdheid van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Artt. 42, 43, 55, 55bis en 56 Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Artt. 2, 4, § 1, en 5 KB nr. 474 van 28 oktober 1986 tot opzetting van een stelsel van door de Staat gesubsidieerde contractuelen bij sommige plaatselijke besturen

De personeelsleden van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn worden statutair aangeworven, behoudens de uitzonderingen voorzien in de artikelen 55, 55bis en 56 OCMW-wet of in andere wetten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 791.

- Openbare centra voor maatschappelijk welzijn - Personeel - Juridische regeling - Beginsel - Uitzonderingen

- Artt. 42, 43, 55, 55bis en 56 Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

S.13.0026.N 12 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151012.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Ambtenaar - Arbeidsovereenkomst - Einde - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

- Ambtenaar - Arbeidsovereenkomst - Einde - Beginselen van behoorlijk bestuur - Hoorplicht - Toepasselijkheid

De regeling inzake de beëindiging van arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde duur waarin de artikelen 32, 3°, 27, §1, eerste lid en 39, §1, eerste lid, Arbeidsovereenkomstenwet voorzien, verplicht een werkgever niet om een werknemer te horen alvorens over te gaan tot diens ontslag; aan die regeling die overeenkomstig artikel 1, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet ook de overeenkomsten beheerst van de werknemers tewerkgesteld door de gemeenten en wier toestand niet statutair geregeld is, kan geen afbreuk worden gedaan op grond van een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 39, §1, eerste lid Arbeidsovereenkomstenwet zoals van toepassing voor de wijziging bij wet van 26 december 2013, artt. 14, 1° en 27, 1°.

- Ambtenaar - Arbeidsovereenkomst - Einde - Beginselen van behoorlijk bestuur - Hoorplicht - Toepasselijkheid

Zoals de wetsgeschiedenis aangeeft, volgt uit de artikelen 1 en 2 Wet Motivering Bestuurshandelingen niet dat een administratieve overheid die een werknemer ervan in kennis stelt dat zij de tussen hen bestaande arbeidsovereenkomst beëindigt, verplicht is dit ontslag uitdrukkelijk te motiveren (1). (1) Zie concl. OM.

- Ambtenaar - Arbeidsovereenkomst - Einde - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

OPENBARE INSTELLING

D.14.0011.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.9 AC nr. 108

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Openbare instelling

De openbare instelling is een rechtspersoon van publiek recht of in een privaatrechtelijke vorm, die is opgericht, erkend of goedgekeurd door de federale overheid, de gemeenschappen of de gewesten, die een opdracht van openbare dienstverlening vervult, waarvan de werking bepaald en gecontroleerd wordt door de overheid en die over bevoegdheden van het openbaar gezag beschikt, met name die waarbij zij beslissingen kan nemen die derden binden; onder die voorwaarden is zij een administratieve overheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtsanctie - Verzwaring zonder voorafgaande verwittiging beroepsbeoefenaar - Gevolg

OPENBARE ORDE

C.25.0152.F 7 november 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251107.1F.2 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. van advocaat-generaal Werquin; Cass. 19 november 2021, AR C.20.0523.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.1.

- Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken - Recht om ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek - Deel II: RECHTERLIJKE ORGANISATIE. (art. 58 tot 555/16)

P.25.0226.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.10 AC nr. ...

Artikel 74/28, § 1, Vreemdelingenwet voorziet in twee minder dwingende maatregelen die de minister of zijn gemachtigde kunnen opleggen indien een vreemdeling moet worden verwijderd naar zijn land van herkomst of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van zijn verzoek om internationale bescherming of voor de tijd die noodzakelijk is voor de procedure van vaststelling van de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming of voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming in België; die twee minder dwingende maatregelen zijn de verplichting zich bij de overheden te melden en het aanwijzen van een verplichte verblijfplaats; volgens artikel 74/28, § 3, derde lid, wordt een minder dwingende maatregel met name geacht niet doeltreffend te zijn indien de vreemdeling een bedreiging vormt voor de openbare orde of de nationale veiligheid; "eerdere veroordelingen" of nog niet berechte feiten kunnen in aanmerking worden genomen om te beslissen dat een vreemdeling een dergelijke bedreiging vormt.

- Vreemdelingen - Minder dwingende maatregel - Vermoeden van ondoeltreffendheid - Bedreiging voor de openbare orde of de nationale veiligheid - Veroordeling - Nog niet berechte feiten - Beoordelingscriterium

- Art. 74/28 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

C.22.0432.F 1 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231201.1F.1 AC nr. ...

Enkel de rechtsregel die de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt of in het privaatrecht de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving berust, is van openbare orde (1). (1) Zie Cass. 15 oktober 2018, AR S.18.0002.F, AC 2018, nr. 553, met concl. van advocaat-generaal M. GENICOT op datum in Pas.

- Rechtsregel van openbare orde - Begrip

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0449.F 8 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230908.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van deze bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 23 maart 2023, AR C.22.0029.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5, met concl. OM.

- Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken - Recht om ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0029.F 23 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.5 AC nr. ...

Uit artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie een ambtshalve vordering kan instellen telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde aanbelangt; de vereisten van de openbare orde die in de zin van die bepaling een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, houden in dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken - Recht om een ambtshalve vordering in te stellen - Voorwaarde - Openbare orde - Begrip

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

F.22.0041.N 23 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221223.1N.1 AC nr. ...

Een betwisting inzake de belastingwet raakt de openbare orde, waaruit volgt dat de Belgische Staat in betwistingen inzake de belastingwet geen afstand van rechtsvordering kan doen (1). (1) Zie concl OM.

- Belastingwet - Berusting - Belgische Staat

C.21.0547.N 4 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221104.1N.6 AC nr. ...

Hoewel degene die het behoud nastreeft van een toestand in strijd met de openbare orde of van een onrechtmatig voordeel, niet doet blijken van een rechtmatig belang, heeft de loutere omstandigheid dat de eiser zich in een ongeoorloofde toestand bevindt, niet tot gevolg dat hij niet kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang (1). (1) Zie Cass. 10 maart 2022, AR C.21.0317.N, AC 2022, nr. 188; Cass. 30 november 2020, AR C.20.0008.F, AC 2020, nr. 730; Cass. 28 mei 2020, AR C.19.0288.N-C.19.0302.N, AC 2020, nr. 333; Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0390.N, AC 2018, nr. 163, met concl. van advocaat-generaal Ch. VANDEWAL.

- Vordering in rechte - Rechtmatig belang - Ongeoorloofde toestand - Toepassing

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0290.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.5 AC nr. ...

De erkenning van een kind heeft een ongeoorloofde oorzaak en is dus volstrekt nietig, wanneer zij bedoeld is om de afstammingsregels aan te wenden in strijd met het doel waarvoor zij zijn ingesteld, namelijk enkel met het doel een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen dat verbonden is aan de vaststelling van een afstammingsband (1). (1) Zie concl. OM.

- Erkenning van een kind - Beoogd verblijfsrechtelijk voordeel

- Artt. 2 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

De regels inzake het afstammingsrecht en het Belgisch nationaliteits- en verblijfsrecht, die de staat van de persoon in respectievelijk de familie en de natie vaststellen, zijn van fundamenteel belang voor de ordening van de maatschappij, zodat zij de openbare orde raken (1). (1) Zie concl. OM.

- Regels inzake afstamming - Regels inzake nationaliteit en verblijfsrecht - Aard

C.20.0523.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.1 AC nr. ...

De ambtshalve vordering kan door het openbaar ministerie worden ingesteld telkens als er sprake is van een schending van een bepaling van openbare orde of van een bepaling die de openbare orde raakt; de vereisten van de openbare orde die een dergelijke tussenkomst kunnen verantwoorden, impliceren dat de openbare orde in het gedrang wordt gebracht door een feitelijke toestand die verholpen moet worden (1). (1) Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0252.F, Pas. 2019, nr. 311, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.; Cass. 28 januari 2016, AR C.14.0237.N, Pas. 2016, nr. 63.

- Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken - Rechtsvordering van ambtswege - Openbare orde

- Art. 138bis Gerechtelijk Wetboek

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

De artikelen 1582, eerste lid, 1591 en 1650 Oud Burgerlijk Wetboek zijn noch van openbare orde, noch dwingende bepalingen.

- Artikelen 1582, eerste lid, 1591 en 1650 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 1582, eerste lid, 1591 en 1650 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0248.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.7 AC nr. ...

Het openbare orde karakter van artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek houdt in dat de rechter in de regel enkel de laatste syntheseconclusie in aanmerking mag nemen.

- Syntheseconclusie - Aard

C.20.0261.F 18 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.3 AC nr. ...

Artikel 25 van de wet van 19 juli 1930 tot oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon, dat in de tweede zin bepaalt dat die Regie is vrijgesteld van alle belastingen of taksen ten gunste van de provincies en de gemeenten, is van openbare orde; hieruit volgt dat de eiseres zich ten aanzien van een gemeente niet rechtsgeldig ertoe kan verbinden haar te vergoeden voor de derving van de belastingen of taksen waarvan ze is vrijgesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 207.

- Wet 19 juli 1930 - Regie van telegraaf en telefoon - Vrijstelling van belastingen of taksen

- Art. 25 Wet 19 juli 1930 tot oprichting van de BELGACOM
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

F.18.0003.N 25 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.1 AC nr. ...

Belastingen zijn van openbare orde; bijgevolg dient de rechter zelf, zowel in feite als in rechte, te beslissen over het bestaan van de belastingschuld wanneer hij daartoe wordt uitgenodigd door de vorderingen die door de partijen worden gesteld; hij is niet gebonden door de juridische gronden waarop het bestuur zich bij het vestigen van de aanslag baseerde en moet bijgevolg uitspraak doen over de gronden die het bestuur voor het eerst voor hem aanvoert ter verantwoording van de heffing; hij kan tevens eigen juridische gronden aanvoeren om de aanslag te wettigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Fiscale wetgeving - Bericht van wijziging - Motivering - Gerechtelijke procedure - Nieuwe rechtsgronden aangevoerd door de administratie - Taak van de rechter

C.19.0613.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.1 AC nr. ...

De rechter die ambtshalve de nietigheid van de overeenkomst heeft opgeworpen wegens strijdigheid met de openbare orde, mag, na heropening van het debat, de overeenkomst nietig verklaren en de restitutie bevelen van hetgeen krachtens die overeenkomst werd verkregen, ook al werd die nietigheid door geen van de partijen gevorderd, doch hij mag niet oordelen over de omvang van deze restituties zonder aan partijen de gelegenheid te geven hierover tegenspraak te voeren.

- Overeenkomst - Strijdigheid met de openbare orde - Nietigheid - Taak van de rechter

- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

C.18.0108.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.7 AC nr. ...

Is van openbare orde, de rechtsregel die de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt, of in het privaatrecht de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving berust (1). (1) Zie concl. OM. Pas. 2020, nr. 428.

- Materieel recht - Richtlijn 2001/29/EG - Betaling van een billijke compensatie - Rechthebbende - Uitgever

- Materieel recht - Richtlijn 2001/29/EG - Betaling van een billijke compensatie - Rechthebbende - Uitgever

C.18.0264.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.15 AC nr. ...

De artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen, die de financiering van de geneeskundige verzorging regelen, alsook de toegang tot die verzorging en de voorwaarden waaronder ziekenhuisartsen hun patiënten een supplement mogen aanrekenen bovenop de honoraria die door de verzekering voor geneeskundige verzorging ten laste worden genomen, zijn van openbare orde; hiervan kan dus niet worden afgeweken door een overeenkomst tussen het ziekenhuis en de patiënt.

- Gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen - Artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2

- Artt. 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 Gecoördineerde Wet 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

C.19.0325.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.3 AC nr. ...

Noch uit artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, een bepaling van openbare orde, noch uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende de bevoegdheid van de rechter volgt dat de rechter die kennisneemt van een vordering tot het aanhouden van de uitspraak alle mogelijke onderzoeksmaatregelen moet bevelen om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter uit te sluiten (1). (1) Cass. 7 februari 2013, AR C.12.0158.F, AC 2013, nr. 91, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 6 december 2012, AR C.11.0604.F, AC 2012, nr. 670, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420; Zie Cass. 17 juni 2004, AR C.02.0503.N, AC 2004, nr. 337.

- Bepaling van openbare orde - Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

F.18.0073.N 12 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191212.1N.4 AC nr. ...

De fiscale wet raakt de openbare orde; behoudens wanneer de administratieve akte noodzakelijk is voor de totstandkoming van de belastingschuld, dient de rechter bijgevolg, ongeacht de nietigheid van de administratieve akte, zelf in feite en in rechte te beslissen over het bestaan van de belastingschuld wanneer hij daartoe wordt uitgenodigd door de vorderingen die door de partijen worden gesteld.

- Fiscale wetgeving

S.18.0002.F 15 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181015.2 AC nr. ...

Een rechtsregel is van openbare orde in de zin van artikel 806 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 20 van de wet van 19 oktober 2015, als hij de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt of, in het privaatrecht, de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving rust; het is strijdig met de aldus bedoelde openbare orde wanneer een rechter, zelfs als hij uitspraak doet bij verstek, een vordering of een verweermiddel inwilligt dat volgens de elementen die hij moet beoordelen kennelijk niet ontvankelijk of niet gegrond is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 552.

- Verstekvonnis - Bevoegdheid van de rechter - Vordering - Verweer - Beoordeling - Openbare orde

- Art. 806 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0346.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.2 AC nr. ...

De bepalingen van het nieuwe artikel 1685, §§1 en 2, van het Gerechtelijk Wetboek, die zijn ingevoegd door de wet van 24 juni 2013, zijn noch van openbare orde noch van dwingend recht.

- Nieuw artikel 1685, § 1 en 2, Gerechtelijk Wetboek - Aard

C.17.0669.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.4 AC nr. ...

De overeenkomst is nietig wanneer ze betrekking heeft op de uitvoering van werken die onder de beroepsactiviteiten vallen die bedoeld worden in het koninklijk besluit van 29 januari 2007 en gesloten wordt door een aannemer die niet aantoont dat hij, op de datum waarop de overeenkomst werd gesloten, over de voor de uitoefening van die activiteiten vereiste beroepsbekwaamheden beschikte.

- Uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Sluiten van de overeenkomst - Geen bewijs dat de aannemer over de beroepsbekwaamheden beschikte

- Artt. 1, 3, 31 en 32 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming
- Art. 5, § 1 Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap

De normatieve bepalingen die beroepsbekwaamheden vereisen voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming, zijn van openbare orde (Impliciete oplossing).

- Uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Normatieve bepalingen die beroepsbekwaamheden vereisen

- Artt. 1, 3, 31 en 32 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming
- Art. 5, § 1 Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap
- Art. 6 Burgerlijk Wetboek

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering leiden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin vermelde voorwaarden, niet tot nietigheid of wering uit het debat; deze regel geldt ook voor onregelmatigheden die een inbreuk inhouden op een bepaling van openbare orde (1). (1) Zie Cass. 19 mei 2015, AR P.14.0921.N, AC 2015, nr. 322.

- Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Onregelmatigheden die niet leiden tot nietigheid of wering uit het debat en inbreuk inhouden op een bepaling van openbare orde

C.16.0145.F 4 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180504.1 AC nr. ...

Enkel de wet die de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap betreft of, in het privaatrecht, de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving berust, raakt de openbare orde; dat geldt niet voor de regel van de relativiteit van de overeenkomsten, vastgelegd in artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek.

- Burgerlijke zaken - Relativiteit van de overeenkomsten - Ontstentenis

- Art. 1165 Burgerlijk Wetboek

- Begrip - Burgerlijke zaken - Relativiteit van de overeenkomsten

- Art. 1165 Burgerlijk Wetboek

P.15.1608.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.7 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 4, zesde tot tiende lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, die de aanhangigmaking van de burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter regelen, raken de openbare orde (1). (1) Zie noot ondertekend door L.D.

- Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Aanhangigmaking

Noot van advocaat-generaal Decreus.

- Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Aanhangigmaking

C.16.0354.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.2 AC nr. 468

Artikel 7 van het decreet van 2 en 17 maart 1791, dat zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en nijverheid, is van openbare orde (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

- Vrijheid van handel en nijverheid - Ongeoorloofde beperking - Verbod - Aard

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

F.15.0083.N 23 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161223.2 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- Fiscale wetgeving

De fiscale wet raakt de openbare orde; behoudens wanneer de administratieve akte noodzakelijk is voor de totstandkoming van de belastingschuld, dient de rechter bijgevolg, ongeacht de nietigheid van de administratieve akte, zelf in feite en in rechte te beslissen over het bestaan van de belastingschuld wanneer hij daartoe wordt uitgenodigd door de vorderingen die door de partijen worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Fiscale wetgeving

P.16.0421.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.1 AC nr. ...

In de context van artikel 806 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechter in het verstekvonnis de vorderingen of verweermiddelen van de verschijnende partij inwilligt, behalve in zoverre de rechtspleging, die vorderingen of middelen strijdig zijn met de openbare orde, is het inwilligen van een kennelijk ongegronde vordering of een kennelijk ongegrond verweer strijdig met de openbare orde (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke vordering uit misdrijf - Verstek - Inwilliging van een kennelijk ongegronde vordering - Inwilliging van een kennelijk ongegrond verweer

Van openbare orde is datgene wat de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt of wat in het privaat recht de juridische grondslagen bepaalt waarop de economische of morele orde van de maatschappij berust.

- Verbeurdverklaring van goederen lastens een beklaagde - Verzet door een als beklaagde aanwezige andere

procespartij - Ontvankelijkheid

- Art. 806 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0385.F 6 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161006.7 AC nr. ...

De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen zijn geen wetsbepalingen van openbare orde of van dwingend recht.

- Uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

C.14.0448.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Terbeschikkingstelling van werknemers ten behoeve van gebruikers - Niet-naleving van de wettelijke regels - Volstrekte nietigheid

Artikel 31, §1, eerste lid van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers bepaalt dat de activiteit die buiten de in de hoofdstukken I en II voorgeschreven regels, door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon wordt uitgeoefend om door hen in dienst genomen werknemers ter beschikking te stellen van derden die deze werknemers gebruiken en over hen enig gedeelte van het gezag uitoefenen dat normaal aan de werkgever toekomt, verboden is; uit die bepaling die van openbare orde is, volgt dat de overeenkomst waarbij de werkgever werknemers ter beschikking van derden stelt, met miskenning van dat verbod, volstrekt nietig is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Terbeschikkingstelling van werknemers ten behoeve van gebruikers - Niet-naleving van de wettelijke regels - Volstrekte nietigheid

- Art. 31, § 1, eerste lid Wet 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers

C.14.0237.N 28 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160128.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken - Rechtsvordering van ambtswege - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als een bepaling van openbare orde of betreffende de openbare orde geschonden werd; de vereisten van openbare orde die, in de zin van die bepaling, een dergelijk optreden kunnen verantwoorden, veronderstellen dat de openbare orde in gevaar wordt gebracht door een toestand die moet worden verholpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Openbaar ministerie - Burgerlijke zaken - Rechtsvordering van ambtswege - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

S.15.0040.F 18 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160118.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Dading - Rechten van derden - Openbare orde

Aangezien het voorwerp van die dading niet buiten de zaken valt waarover men kan beschikken, tast de omstandigheid dat de rechten waarop derden aanspraak maken de openbare orde raken, hun verplichting niet aan de externe uitwerking van de dading te eerbiedigen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Dading - Rechten van derden - Openbare orde

- Art. 2051 Burgerlijk Wetboek

C.12.0533.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Begrip

- Burgerlijk Wetboek - Artikel 544 - Aard

De wetsbepaling krachtens dewelke eigendom het recht is om op de meest volstrekte wijze van een zaak het genot te hebben en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of met de verordeningen, is van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijk Wetboek - Artikel 544 - Aard

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

Een wet is van openbare orde wanneer zij de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap betreft of, in het privaatrecht, de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving berust (1). (1) Zie concl. OM.

- Begrip

C.14.0008.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Vrijheid van handel en onderneming

Artikel 7 van het decreet van 2 en 17 maart 1791, dat zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en ondernemen, is van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Vrijheid van handel en onderneming

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

P.15.0455.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.10 AC nr. ...

In strafzaken zijn de regels inzake bevoegdheid van openbare orde zodat de rechtzoekende zijn rechter slechts kan kiezen voor zover de wet dit toelaat.

- Rechtbanken - Strafzaken - Bevoegdheidsregels - Recht om zijn rechter te kiezen

S.14.0094.F 8 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150608.2 AC nr. ...

De wetsbepalingen betreffende de ontvankelijkheid van het hoger beroep in burgerlijke zaken raken de openbare orde.

- Hoger beroep - Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid - Aard van de wetsregels

C.13.0612.N 6 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150206.3 AC nr. 90

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 26 april 2007 volgt dat artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek tot doel heeft het goede verloop van het geding te verbeteren en de rechtsgang te versnellen door het werk van de rechter te verlichten en nader te omschrijven; die bepaling is derhalve van openbare orde (1); dit houdt in dat de rechter in de regel enkel de laatste syntheseconclusie in aanmerking mag nemen. (1) Cass. 24 januari 2013, AR C.11.0371.F, AC 2013, nr. 57.

- Syntheseconclusie - Artikel 748bis, Gerechtelijk Wetboek - Aard van die bepaling

- Art. 748bis Gerechtelijk Wetboek

C.14.0181.N 6 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150206.4 AC nr. 91

Uit artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat het openbaar ministerie ambtshalve een vordering kan instellen telkens als een bepaling van openbare orde of betreffende de openbare orde geschonden werd; de vereisten van de openbare orde die, in de zin van die bepaling, een dergelijk optreden kunnen verantwoorden, veronderstellen dat de openbare orde in gevaar wordt gebracht door een toestand die moet worden verholpen (1); dit is niet het geval wanneer het arrest zijn beslissing verantwoordt met de in het cassatieberoep bekritiseerde reden dat er in de schrijfwijze van de familienaam in de geboorteakte een materiële vergissing van linguïstische aard is gebeurd. (1) Cass. 7 februari 2013, AR C.12.0165.F – C.12.0229.F, AC 2013, nr. 92, met concl. advocaat-generaal Genicot.

- Openbaar ministerie - Rechtsvordering van ambtswege - Artikel 138bis, Gerechtelijk Wetboek - Voorwaarden

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

OPENBARE SCHENNIS VAN DE GOEDE ZEDEN

P.22.1094.N 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAK.6 AC nr. ...

Het misdrijf van exhibitionisme vereist dat de dader op een openbare plaats of op een plaats die zichtbaar is voor het publiek de eigen ontblote geslachtsdelen toont of een seksuele daad stelt terwijl hij weet dat derden dit ongewild zullen waarnemen of kunnen waarnemen.

- Exhibitionisme - Materieel bestanddeel - Moreel bestanddeel

- Art. 417/53 Strafwetboek

P.17.1216.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Kinderpornografische beelden - Bezit

- Art. 383bis Strafwetboek

Door te stellen dat de beklaagde kinderpornografisch materiaal heeft bewaard dat bestond uit foto's van geslachtsdelen van kinderen voor hoofdzakelijk seksuele doeleinden, stelt de feitenrechter vast dat die beelden, die de beklaagde bezat, het verboden onderwerp op de strafbaar gestelde wijze weergaven (1). (1) Zie concl "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr....

- Kinderpornografische beelden - Bezit

- Art. 383bis Strafwetboek

P.13.2070.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.6 AC nr. 80

Het bezit van beelden met pornografisch karakter waarbij minderjarigen betrokken zijn of worden voorgesteld, dat bij wet wordt gestraft, vereist niet dat de computergebruiker een afbeelding kan manipuleren door ze op te slaan of uit te printen; het feit dat de betrokkene wetens een webstek bezoekt en de beelden bekijkt, volstaat (1). (1) Cass. 20 april 2011, AR P.10.2006.F, AC 2011, nr. 267.

- Beelden met pornografisch karakter waarbij minderjarigen betrokken zijn of worden voorgesteld - Bezoeken van webstek - Strafbaarheid

- Art. 383bis, § 2 Strafwetboek

OPENBARE WERKEN

C.17.0694.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.3 AC nr. ...

De in artikel 5, §1, van het besluit van de Vlaamse Executieve van 20 maart 1991, bepaalde termijn van twee jaar is een vervaltermijn, zodat na het verstrijken ervan de eigenaar van het private erf aan de gerechtigde op de erfdienstbaarheid niet meer kan vragen om het bezette terrein aan te kopen.

- Art. 5, § 1 Besluit van de Vlaamse Executieve 20 maart 1991 houdende vaststelling van regelen met betrekking tot de uitvoering van werken door de N.V. Aquafin in toepassing van de artikelen 32septies en 32octies van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de

C.14.0590.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.2 AC nr. ...

Alhoewel het Wegenfonds een zekere autonomie genoot ten opzichte van de Belgische Staat, had deze autonomie, die hoofdzakelijk van budgettaire aard was, niet tot gevolg dat de Belgische Staat niet langer gerechtigd was om in rechte op te treden (1). (1) Zie Cass. 8 oktober 2004, AR C.03.0619.N, AC 2004, nr. 468. (2) Art. 2, §1, eerste, tweede en derde lid, Wet 9 augustus 1955 betreffende het Wegenfonds, zoals gewijzigd bij Wet 5 januari 1977.

- Autosnelwegen en rijkswegen - Werken uitgevoerd in opdracht van het Wegenfonds - Werken voor rekening van de Staat - Autonomie van het Wegenfonds - Aard - Gevolg - Optreden in rechte

- Art. 2, § 1, eerste, tweede en derde lid Wet van 9 augustus 1955 betreffende het Wegenfonds 1955-1969

OPLICHTING

P.24.0736.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.20 AC nr. ...

De listige kunstgreep, als constitutief bestanddeel van het misdrijf oplichting, kan erin bestaan bedrieglijk een overeenkomst te sluiten, waarmee het slachtoffer in vertrouwen een volmacht op haar rekeningen verleent, en deze in vertrouwen gegeven volmacht vervolgens te misbruiken door zichzelf niet in die overeenkomst afgesproken vergoedingen uit te keren (1). (1) Cass. 24 oktober 2006, AR P.06.0960.N, AC 2006, nr. 510.

- Constitutieve bestanddelen - Aanwending van bedrieglijke middelen om zich een zaak te doen afgeven - Listige kunstgreep - Volmacht op bankrekening van een derde - Misbruik van de volmacht - Toepassing

- Art. 496 Strafwetboek

P.24.1150.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.4 AC nr. ...

Wanneer de curator namens de boedel optreedt, oefent hij de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit en dit zijn de rechten die voortvloeien uit de schade aan de boedel ten gevolge van de fout van wie ook, waardoor het passief van het faillissement wordt vermeerderd, het actief wordt verminderd of het actief dat ter beschikking moest staan van de schuldeisers niet effectief voorhanden is in de boedel maar het faillissement van de schuldenaar staat niet eraan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade is ontstaan die hem alleen treft; de medecontractant van een vennootschap kan ingevolge een als misdrijf omschreven feit gepleegd door een derde, zoals een juridische of feitelijke bestuurder van die vennootschap, persoonlijke en individuele schade lijden die niet samenvalt met zijn contractuele schuldvordering op de vennootschap en die hij bijgevolg, ook tijdens de afhandeling van het faillissement van de vennootschap, zelf op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek van die bestuurder kan vorderen door middel van een klacht met burgerlijkepartijstelling; dergelijke schade, die vreemd is aan de collectieve schade van de boedel, kan ontstaan wanneer een bestuurder, met gebruik van zijn werkelijke zeggenschap over de vennootschap, een als het misdrijf oplichting omschreven feit ten nadele van die medecontractant pleegt door hem ertoe te bewegen met de vennootschap een overeenkomst te sluiten voor de aanneming van werken, die de bestuurder in werkelijkheid nooit van plan is geweest correct en volledig door de vennootschap te laten uitvoeren, maar die hij gebruikt als voorwendsel om de medecontractant voorschotten te laten betalen die de bestuurder zich, overeenkomstig zijn vooraf bestaande opzet, toe-eigent of laat toe-eigenen door derden (1). (1) Cass. 23 april 2024, AR P.24.0006.N, AC 2024, nr. 324; Cass. 7 november 2023, AR P.23.0713.N, AC 2023, nr. 706.

- Bestuurder van een vennootschap die een oplichting pleegt ten nadele van een medecontractant - Faillissement van de vennootschap - Optreden van de curator namens de boedel - Uitoefening van de gemeenschappelijke

rechten van de schuldeisers - Collectieve schade - Vordering van een schuldeiser voor vergoeding van een persoonlijke schade - Mogelijkheid tijdens de afhandeling van het faillissement om deze schade terug te vorderen - Burgerlijke rechtsvordering op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek - Burgerlijke partijstelling uit hoofde van oplichting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.1347.F 14 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.2 AC nr. ...

De rechter kan wettig oordelen dat het gedrag van de aannemer die zich niet ertoe heeft beperkt de betaling van zijn facturen te vorderen ter ondersteuning van zijn facturering, maar die de opdrachtgevers heeft doen geloven dat de gevorderde bedragen dienden om de bouwstoffen te verwerven en de leveranciers te betalen die van essentieel belang waren voor de voortzetting van de werf, terwijl hij wist dat zijn vennootschap de prestaties waartoe ze zich had verbonden, niet had verricht, en dat ze niet in staat was dit te doen door haar financiële situatie, een listige kunstgreep vormt in de zin van artikel 496 van het Strafwetboek (1). (1) Zie de op dit punt andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

- Listige kunstgreep - Aannemer - Vraag om betaling van facturen - Modaliteiten

- Art. 496 Strafwetboek

P.23.0099.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.6 AC nr. ...

Het misdrijf 'oplichting' vereist met name de wil om zich de overhandigde zaak toe te eigenen; dit bedrieglijk opzet vereist niet dat de dader een onrechtmatig voordeel voor zichzelf heeft willen verkrijgen; het nastreven van een onrechtmatig voordeel voor een ander is ook strafbaar (1). (1) Zie Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47, § 10; Cass. 26 juni 1973, AC 1973, 1053; Cass. 23 januari 1956, AC 1956, 406; H. D. BOSLY en D. DILLENBOURG, "L'escroquerie", in Les infractions – vol. 1: les infractions contre les biens, 2de uitg., Larcier, Brussel, 2016, o.l.v. H. D. BOSLY en C. DE VALKENEER, 313; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1189.

- Bestanddelen - Moreel bestanddeel (bijzonder opzet) - Nastreven van een onrechtmatig voordeel voor zichzelf of voor een ander

P.22.0411.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.1 AC nr. ...

Het wanbedrijf oplichting vereist bij de dader het oogmerk om zich bedrieglijk andermans zaak toe te eigenen en de aanwending van bedrieglijke middelen hiertoe, gevolgd door een afgifte of een levering van de zaak; de dader kan het beoogde onrechtmatige voordeel zowel voor zichzelf als voor een ander nastreven zodat noch het feit dat de dader zich op een in artikel 496 Strafwetboek bepaalde wijze een verbintenis doet afgeven die een derde geheel of gedeeltelijk tot voordeel strekt, noch het feit dat niet de dader maar de derde formeel partij is bij die verbintenis, zijn bedrieglijk opzet niet belet (1). (1) F. DERUYCK en A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Wolters Kluwer 2020, p. 517.

- Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk opzet - Draagwijdte

- Art. 496 Strafwetboek

Listige kunstgrepen zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen, dit zijn in de regel positieve daden, met het oog op de afgifte of de levering van de zaak zodat louter leugenachtige beweringen slechts listige kunstgrepen opleveren wanneer zij gepaard gaan met uitwendige handelingen die enige geloofwaardigheid eraan verlenen; dergelijke handelingen kunnen onder meer bestaan in een geheel van praktijken die niet als dusdanig maar wel in hun geheel genomen een listige kunstgreep uitmaken omdat zij gezamenlijk determinerend zijn voor de navolgende afgifte van de zaak waarbij niet al die praktijken op zichzelf genomen moeten voldoen aan de vereisten van een listige kunstgreep en dus niet allemaal positieve handelingen moeten uitmaken, zodat ook onthoudingen of verzwijgingen, naast een of meer uitwendige handelingen, kunnen bijdragen tot de enscenering die in zijn geheel de listige kunstgreep uitmaakt (1). (1) V. VEREECKE, Oplichting door listige kunstgrepen ten aanzien van een derde, RABG 2016/1, 28-30.

- Constitutieve bestanddelen - Gebruik van listige kunstgrepen - Uitwendige handelingen - Positieve daden - Onthoudingen of verzwijgingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 496 Strafwetboek

Oplichting bestaat in het zich doen afgeven of leveren van een door artikel 496 Strafwetboek bedoelde zaak hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen en dit met het oogmerk om zich een aan een ander toebehorende zaak toe te eigene; het is niet vereist dat de dader zowel gebruik maakt van valse namen of hoedanigheden als dat hij listige kunstgrepen aanwendt zodat één van de beide gedragingen volstaat.

- Constitutieve bestanddelen - Gebruik van valse namen of valse hoedanigheden - Aanwenden van listige kunstgrepen - Volstaan van één van die gedragingen

- Art. 496 Strafwetboek

P.22.0272.N 28 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.27 AC nr. ...

Een mededader van het misdrijf oplichting moet niet zelf de constitutieve bestanddelen van dat misdrijf in zijn persoon verenigen en het volstaat dat hij een door artikel 66 Strafwetboek bepaalde vorm van medewerking aan het misdrijf verleent, kennis heeft van alle omstandigheden die van de feiten een bepaalde oplichting maken en het opzet heeft om zijn medewerking aan die oplichting te verlenen; die medewerking vereist in de regel een positieve handeling van de mededader en een dergelijke handeling kan bestaan in een bewust en opzettelijk verzuim om te handelen wanneer dit, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van het misdrijf op een wijze bepaald bij artikel 66 Strafwetboek (1). (1) Cass. 18 februari 2020, AR P.19.1117.N, AC 2020, nr. 137 (misdrijf van weerspannigheid); Cass. 26 juni 2019, AR P.19.0344.F, AC 2019, nr. 402; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de uitgave, pp. 371-372, nr. 464.

- Constitutieve bestanddelen - Listige kunstgreep - Mededaderschap aan oplichting - Medewerking aan het misdrijf - Positieve handeling - Bewust en opzettelijk verzuim - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 66 en 496 Strafwetboek

- Constitutieve bestanddelen - Listige kunstgreep - Mededaderschap aan oplichting - Medewerking aan het misdrijf - Positieve handeling - Bewust en opzettelijk verzuim - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 66 en 496 Strafwetboek

Oplichting bestaat in het zich doen afgeven of leveren van een door artikel 496 Strafwetboek bedoelde zaak hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen en dit met het oogmerk om zich een aan een ander toebehorende zaak toe te eigenen en listige kunstgrepen zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen en die determinerend zijn voor de afgifte of de levering van de zaak en die aldus in de regel die afgifte of levering voorafgaan (1). (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de uitgave, pp. 366-370, nrs. 459-461.

- Constitutieve bestanddelen - Listige kunstgrepen - Begrip - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 496 Strafwetboek

- Constitutieve bestanddelen - Listige kunstgrepen - Begrip - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 496 Strafwetboek

P.21.0260.N 15 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.1 AC nr. ...

Het leugenachtig in het vooruitzicht stellen van een huwelijk of een affectieve relatie om bij een lichtgelovige persoon een verlangen of een behaagzucht te creëren die hem overtuigt gelden af te geven teneinde de dader uit een voorgewende nood te helpen, kan een listige kunstgreep uitmaken wanneer de dader die leugens doet gepaard gaan met uitwendige handelingen (1) die aan de leugens een bepaald krediet toekennen; dat de effectieve totstandkoming van dergelijke relatie nooit zeker is of dat het verbreken van de relatie zich pas na de afgifte van de gelden voordoet, doet daaraan geen afbreuk. (1) Over de vereiste van uitwendige handelingen die een bepaald krediet toekennen aan een leugenachtige bewering, als bestanddeel van het misdrijf oplichting, Cass. 21 januari 2020, AR P.19.0693.N, AC 2020, nr. 59, NC 2020, 288, RABG 2020, 719; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736 met concl. OM; Cass. 11 december 2018, AR P.18.0791.N, AC 2018, nr. 702, T. Strafr. 2019, 73 noot B. MEGANCK; Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1080.N, AC 2015, nr. 360, RABG 2016, 26 noot V. VEREECKE; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660, T. Strafr. 2013, 189 noot G. SCHOORENS. Zie ook F. DERUYCK en A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2020, 511.

- Materieel bestanddeel - Listige kunstgrepen - Leugenachtige belofte van een huwelijk of affectieve relatie - Uitwendige handelingen die aan de leugen een bepaald krediet toekennen

Listige kunstgrepen in de zin van art. 496 Strafwetboek zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op de afgifte of de levering van de zaak; aangezien dergelijke bedrieglijke middelen determinerend dienen te zijn voor die afgifte of die levering, gaan zij in de regel eraan vooraf (1). (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 36 met concl. OM; Cass. 25 januari 2017, AR P.16.1021.F, AC 2017, nr. 54, RW 2018-19, 261 noot R. VERHEYDEN en J. VANROYE; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, 461, R.W. 2016-17, 708; Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660; Cass. 15 april 1997, AR P.97.0469.N, AC 1997, nr. 187, 445; Cass. 17 februari 1988, AC 1987-88, 775, RDP 1988, 695. Zie ook B. SPRIET, "Gemeenrechtelijke fraudemisdrijven m.b.t. onroerende goederen", in Het onroerend goed in het straf(proces)recht, Intersentia, 2012, 47; M. BOCKSTAELE, "Oplichting", in Postal Memorialis, Kluwer, 2016, 11.

- Materieel bestanddeel - Listige kunstgrepen

P.20.1295.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.1 AC nr. ...

Een oplichting of een verduistering wordt geacht op het grondgebied van het Rijk te zijn gepleegd indien er op zijn grondgebied voorbereidende handelingen zijn gesteld die een van de noodzakelijke bestanddelen van de listige kunstgreep of van de verandering van eigendomstitel vormen.

- Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - Toepassingsvoorwaarde

- Artt. 3, 491 en 496 Strafwetboek

P.20.1008.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.17 AC nr. ...

De oplichting strekt niet tot de bescherming van particulieren tegen hun eigen onbedachtzaamheid (1); aldus volstaat de verkrijging door de aannemer van een voorschot dat niet overeenstemt met de voortgang van de werken, terwijl de opdrachtgever voor de opvolging ervan moet instaan, op zich niet om het in artikel 496 Strafwetboek omschreven wanbedrijf te voltrekken (2). (1) Zie A. DE NAUW en Fr. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1185.b, p. 923: "Le législateur n'a (...) pas entendu protéger l'imprudent ou le naïf. La protection des intérêts privés devant avant tout reposer sur la vigilance de chacun, il ne s'agissait pas de remplacer la prudence individuelle mais de venir à son aide contre les machinations réellement trompeuses (Rapport relatif au titre IX du livre II du Code pénal fait au nom de la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants par E. PIRMEZ, Législation criminelle de la Belgique, tome III, Bruxelles, Bruylant, 1868, pp. 551-552, n° 39)". (2) "Louter leugenachtige beweringen, zelfs bij herhaling, leveren geen listige kunstgrepen op in de zin van artikel 496 Strafwetboek, indien ze niet gepaard gaan met uitwendige handelingen die er enige geloofwaardigheid aan verlenen" (Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660; zie Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; H.D. BOSLY en D. DILLENBOURG, "L'escroquerie", in Les infractions, Vol. 1 - Les infractions contre les biens, 2e uitg., Larcier, 2016, p. 302).

- Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Listige kunstgreep - Begrip - Onbedachtzaamheid van het slachtoffer

- Art. 496 Strafwetboek

Het gebruik van een valse hoedanigheid volstaat om het bedrieglijke middel, dat een constitutief bestanddeel van de oplichting is, te bewijzen (1). (1) Zie A. DE NAUW en Fr. KUTY, o.c., nr. 1179; H.D. BOSLY en D. DILLENBOURG, o.c., p. 299. Dit blijkt uit de vermelding van het voegwoord "hetzij" in de tekst zelf van artikel 496 Strafwetboek: "(...) hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden, hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen (...)". Zie Cass. 9 december 1997, AR P.95.0610.N, AC 1997, nr. 540 i.h.b. p. 1314; Cass. 6 februari 2001, AR P.99.0612.N, AC 2001, nr. 69: "Overwegende dat het gebruikmaken van valse namen of valse hoedanigheden geen listige kunstgrepen vereist; dat, anders dan bij listige kunstgrepen, het gebruikmaken van valse namen of valse hoedanigheden kan plaatsgrijpen door een leugen omtrent zijn naam of hoedanigheid; dat het gebruikmaken van een valse, publieke of private, hoedanigheid kan bestaan in het aannemen van een titel, een bediening, een betrekking, een verwantschap, die men in werkelijkheid niet heeft; dat het onder meer kan bestaan in het aannemen van de hoedanigheid van eigenaar terwijl men dat niet is of van de hoedanigheid van eigenaar met beschikkingsbevoegdheid terwijl men die niet heeft; dat, kortom, het gebruikmaken van een valse hoedanigheid het aannemen is van een hoedanigheid met de bedoeling een derde te misleiden en hem het vertrouwen in te boezemen dat aan die hoedanigheid verbonden is"; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123: "Listige kunstgrepen zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op de afgifte of de levering van de zaak. Het gebruikmaken van een valse hoedanigheid strekt ertoe, met hetzelfde oogmerk, een derde te misleiden en hem het vertrouwen in te boezemen dat aan die hoedanigheid is verbonden". (M.N.B.)

- Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Gebruik maken van valse hoedanigheid

- Art. 496 Strafwetboek

P.20.0784.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.5 AC nr. ...

Listige kunstgrepen als bestanddeel van oplichting zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op afgifte of levering van de zaak; louter leugenachtige beweringen leveren slechts listige kunstgrepen op wanneer zij gepaard gaan met uitwendige handelingen die er enige geloofwaardigheid aan verlenen; dergelijke handelingen kunnen onder meer bestaan in een geheel van praktijken die niet als dusdanig maar wel in hun geheel genomen een listige kunstgreep uitmaken omdat zij gezamenlijk determinerend zijn voor de navolgende afgifte van gelden (1). (1) Zie concl. OM.

- Listige kunstgrepen - Leugenachtige beweringen - Uitwendige handelingen - Determinerend voor de afgigte van

gelden

- Art. 496 Strafwetboek

Listige kunstgrepen kunnen worden opgeleverd door een geheel van geënsceneerde feiten die gedeeltelijk voor en gedeeltelijk na de afgifte of levering van de zaak plaatsvinden; dit is onder meer het geval wanneer een persoon een leugenachtige belofte doet om een derde te overtuigen hem gelden af te leven en volgend op die afgifte met deze derde een overeenkomst sluit die aan deze belofte bijkomende geloofwaardigheid verleent, aangezien die gedragingen deel uitmaken van eenzelfde enscenering (1). (1) Zie concl. OM.

- Listige kunstgrepen - Geheel van geënsceneerde feiten - Feiten voor en na de afgifte of levering van de zaak

P.19.1021.N 3 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.2 AC nr. ...

Het misdrijf oplichting vereist bij de dader het oogmerk zich bedrieglijk andermans zaak toe te eigenen om erover te beschikken, de aanwending van bedrieglijke middelen hiertoe en de daarop volgende afgifte of levering van de zaak, waardoor het slachtoffer wordt benadeeld en het misdrijf is voltrokken zodra de dader erin is geslaagd de zaak te doen afgeven of leveren (1). (1) Zie concl. OM.

- Constitutieve bestanddelen

- Art. 496 Strafwetboek

Oplichting die de afgifte van geld tot voorwerp heeft, vereist geen eigendomsoverdracht van dat geld maar het is wel vereist dat de dader, ongeacht de formele aard van zijn titel, in feite en overeenkomstig zijn bedrieglijk opzet op het moment van de afgifte, de vrije en onbeperkte beschikking over het geld verkrijgt; aldus kan de dader door het aanwenden van listige kunstgrepen het slachtoffer ervan overtuigen geld af te geven in de veronderstelling daarmee enkel het precaire bezit ervan over te dragen met het oog op het uitvoeren van een overeenkomst zoals een lastgeving, terwijl die dader van meet af aan het opzet heeft om zonder beperking over dat geld te beschikken en de omstandigheid dat de dader het geld aanvankelijk gebruikt voor de uitvoering van de overeenkomst of zich niet al dat geld toe-eigent, is niet determinerend aangezien dit het opzet noch de toe-eigening uitsluit (1). (1) Zie concl. OM.

- Afgifte van de zaak - Afgifte van geld - Eigendomsoverdracht - Draagwijdte

P.19.0693.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.3 AC nr. ...

Oplichting bestaat in het zich doen afgeven of leveren van een door artikel 496 Strafwetboek bedoelde zaak die een ander toebehoort hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen, met het oogmerk zich die zaak toe te eigenen; listige kunstgrepen zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op de afgifte of de levering van de zaak en louter leugenachtige beweringen, zelfs bij herhaling, leveren geen listige kunstgreep op indien ze niet gepaard gaan met uitwendige handelingen die er enige geloofwaardigheid aan verlenen en bovendien moeten listige kunstgrepen determinerend zijn voor de afgifte of de levering van de zaak, dit wil zeggen dat er een oorzakelijk verband moet bestaan tussen de listige kunstgrepen en de afgifte of de levering (1). (1) Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123, RW 2016-17, afl. 18, 708, 708 en noot; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660, T.Strafr. 2013, afl. 3, 189, noot G. SCHOORENS, "De invulling en draagwijdte van de constitutieve bestanddelen van het misdrijf van oplichting".

- Bestanddelen - Listige kunstgrepen - Leugenachtige beweringen - Draagwijdte

- Bestanddelen

P.19.0678.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.7 AC nr. ...

Het wanbedrijf oplichting vereist bij de dader het oogmerk om zich bedrieglijk andermans zaak toe te eigenen en de aanwending van bedrieglijke middelen hiertoe, gevolgd door een afgifte of een levering van de zaak (1); de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een bepaalde gedraging een listige kunstgreep (2) is, hoe lang de dader die listige kunstgreep heeft aangewend en wanneer het slachtoffer ingevolge die listige kunstgreep de zaak heeft afgegeven of geleverd. (1) Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123; Cass. 25 oktober 1983, AR 7392, AC 1983-84, nr. 109. (2) Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660 (Begrip listige kunstgreep); Cass. 17 februari 1998, AR 6326, AC 1987-88, nr. 370.

- Bedrieglijk oogmerk - Afgifte of levering van de zaak - Aflopend misdrijf - Listige kunstgreep

- Art. 496 Strafwetboek

P.18.0758.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.7 AC nr. 649

Het feit dat misdrijven, gekwalificeerd als oplichting en misbruik van vertrouwen, erin bestaan dat bij het sluiten van overeenkomsten bedrieglijk een onjuiste identiteit wordt opgegeven van de bestemmelingen van te leveren goederen of te presteren diensten, zodat de bestelbon of factuur van de leverancier een onjuiste identiteit vermeldt, houdt niet noodzakelijk in dat een van de bestanddelen van die misdrijven valsheid in geschrifte of gebruik van valse stukken oplevert.

- Bestelbon of factuur - Opgave van onjuiste identiteit als bestanddeel van het misdrijf

P.17.1138.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.3 AC nr. ...

Om als mededader schuldig te zijn aan het misdrijf oplichting, zijn vereist een door artikel 66 Strafwetboek bepaalde vorm van medewerking, de kennis dat die medewerking een bepaalde oplichting betreft en het opzet om zijn medewerking aan de oplichting te verlenen; die kennis moet alle omstandigheden betreffen die van het feit een strafbaar feit maken zodat het derhalve niet vereist is dat de mededader van de oplichting wordt veroordeeld wegens deelneming aan de eventuele misdrijven die de voor de oplichting aangewende listige kunstgrepen opleveren (1). (1) Zie Cass. 25 september 2001, AR P.01.1091.N, AC 2001, nr. 494.

- Mededaderschap

P.17.0156.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.5 AC nr. 642

Uit de samenhang van de artikelen 76, 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek, 73bis en 167, eerste lid, ZIV-wet, 232, 1° en 235, eerste lid, Sociaal Strafwetboek volgt dat wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, en wanneer een oplichting betrekking heeft op het gebruik van dergelijke valse stukken, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd zijn de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering moet samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

- ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Rechtspleging in hoger beroep

P.16.0615.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.4 AC nr. 356

Het wanbedrijf oplichting vereist in hoofde van de dader het oogmerk om zich bedrieglijk andermans zaak toe te eigenen en de aanwending van bedrieglijke middelen hiertoe, gevolgd door een afgifte of een levering van de zaak.; het feit dat de dader de zaak niet persoonlijk in ontvangst neemt, maar dit bewust overlaat aan een derde, doet geen afbreuk eraan dat bij hem alle constitutieve bestanddelen van de oplichting verenigd kunnen zijn (1). (1) Cass. 20 november 2001, AR P.01.1091.N, AC 2001, nr. 494; L. HUYBRECHTS, Oplichting, Comm. Straf., 3-14.

- Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte

- Art. 496 Strafwetboek

Wanbedrijven verjaren in de regel door verloop van vijf jaren te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd; oplichting is een aflopend misdrijf dat voltrokken is zodra de dader erin geslaagd is de zaak aan zichzelf of aan een derde te doen afgeven of leveren, zodat de verjaring van de strafvordering betreffende dit misdrijf in de regel aanvangt vanaf de dag waarop de afgifte of de levering plaatsvindt (1). (1) Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; Cass. 17 januari 2006, AR P.05.1304.N, AC 2006, nr. 39; L. HUYBRECHTS, Oplichting, Comm. Straf., 25-26.

- Aflopend misdrijf - Verjaring - Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 496 Strafwetboek

- Art. 21, eerste lid, 4° Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.1021.F 25 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.8 AC nr. ...

Het is niet de beslissing tot de inbreng van gelden of tot de toekenning van een lening die de feiten van oplichting oplevert maar de afgifte of de levering ervan.

- Bestanddelen - Afgifte of levering van de zaak

- Art. 496 Strafwetboek

Aangezien de listige kunstgrepen bepalend moeten zijn voor de afgifte of de levering van de zaak, gaan zij in de regel eraan vooraf; feiten die zich voordoen na de afgifte of levering van de zaak, kunnen evenwel in aanmerking worden genomen als zij de bedrieglijke aard onthullen van de handelingen die gesteld werden vóór die afgifte of levering (1). (1) Zie Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123.

- Bestanddelen - Listige kunstgrepen - Begrip - Elementen die zich voordoen na afgifte van de zaak

- Art. 496 Strafwetboek

P.16.0542.N 22 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161122.2 AC nr. ...

De rechter kan een beklaagde slechts veroordelen voor oplichting wanneer hij vaststelt dat die beklaagde zich met bedrieglijk opzet en gebruik van een of meerdere van de bedrieglijke maneuvers vermeld in artikel 496 Strafwetboek, een zaak ten nadele van een ander heeft toegeëigend; die zaak kan bestaan in een verbintenis, dit is elk geschrift waaruit een rechtsband kan ontstaan en waarmee schade kan worden toegebracht aan een ander, zelfs wanneer de begunstigde later geen voordeel zou hebben gehaald uit de band die te zijnen gunste werd geschapen (1). (1) Cass. 5 april 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr. 111; L. HUYBRECHTS, "Oplichting", Comm. Straf., nr. 6.

- Constitutieve bestanddelen - Toeëigening van een zaak

P.15.1353.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.6 AC nr. ...

Oplichting vereist het oogmerk zich andermans zaak wederrechtelijk of onrechtmatig toe te eigen, wat het betrachten van een persoonlijke onrechtmatige bevoordeling of deze van een derde inhoudt; dit oogmerk is niet te verwarren met de drijfveren of de beweegredenen die aan de strafbare handeling ten grondslag liggen en die geen constitutief bestanddeel van het misdrijf van oplichting zijn (1). (1) Zie L. HUYBRECHTS. Oplichting OSS. 5. nr. 7.

- Moreel bestanddeel - Toe-eigening

P.14.1080.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.3 AC nr. ...

Het aanwenden van listige kunstgrepen tegen een derde kan worden bestraft als oplichting indien deze handelingen de oorzaak waren dat een van de in artikel 496 Strafwetboek bedoelde zaken door het slachtoffer worden afgegeven; de rechter oordeelt onaantastbaar of dit het geval is.

- Listige kunstgrepen tegen een derde - Bestanddeel van oplichting - Voorwaarde - Beoordeling door de rechter - Aard

- Art. 496 Strafwetboek

P.14.1526.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.6 AC nr. 123

Aangezien de bedrieglijke middelen determinerend dienen te zijn voor de afgifte of de levering, gaan zij in de regel eraan vooraf, maar dergelijke bedrieglijke middelen kunnen ook worden opgeleverd door een geheel van geënsceneerde feiten die gedeeltelijk vóór en gedeeltelijk volgend op de afgifte of levering van de zaak kunnen plaatsvinden, hetgeen onder meer het geval is wanneer een persoon die een valse hoedanigheid gebruikt of een leugenachtige belofte doet om een derde te overtuigen hem gelden af te geven, volgend op die afgifte aan deze derde een geschrift overhandigt dat aan die hoedanigheid of die belofte bijkomende ge- loofwaardigheid verleent, aangezien die gedragingen deel uitmaken van eenzelfde enscenering; daarentegen kunnen middelen die, hoewel bedrieglijk, niet bedoeld zijn om de zaak te doen afgeven of leveren, maar enkel om de reeds afgegeven of geleverde zaak te behouden, niet het misdrijf van oplichting opleveren (1). (1) Cass. 9 december 1997, AR P.95.0610.N, AC 1997, nr. 540; zie L. HUYBRECHTS,' Oplichting ', Comm.Straf., nrs. 10-16; zie A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, nr. 460.

- Constitutieve bestanddelen - Listige kunstgrepen - Valse hoedanigheden - Bedrieglijke middelen determinerend voor de afgifte of levering - Tijdstip van de aanwending van de bedrieglijke middelen

Oplichting bestaat in het zich doen afgeven of leveren van een door artikel 496 Strafwetboek bedoelde zaak die een ander toebehoort door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen, met het oogmerk zich die zaak toe te eigenen; listige kunstgrepen zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op de afgifte of de levering van de zaak, terwijl het gebruik maken van een valse hoedanigheid ertoe strekt, met hetzelfde oog- merk, een derde te misleiden en hem het vertrouwen in te boezemen dat aan die hoedanigheid is verbonden (1). (1) Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660 (listige kunstgrepen); Cass. 6 februari 2001, AR P.99.0612.N, AC 2001, nr. 69 (valse hoedanigheden).

- Constitutieve bestanddelen - Listige kunstgrepen - Valse hoedanigheden

OPSTAL (RECHT VAN)

C.18.0021.F 8 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191108.2 AC nr. ...

Aangezien de hypotheek die aan de hypothecaire schuldeiser is toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken, die werken een affectatiewaarde heeft verleend, worden de rechten van de hypothecaire schuldeiser, bij het eindigen van het recht van opstal, en derhalve van de hypotheek, volgens een zakelijke subrogatie, verhaald op de vergoeding die de eigenaar van de grond aan de opstalhouder verschuldigd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 581.

- Hypotheek - Recht van opstal - Hypothecaire schuldeiser - Hypotheek toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken - Uitwerking - Einde van het recht van opstal - Rechten van de hypothecaire schuldeiser - Grondslag

- Artt. 41, eerste lid, en 45, 2° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Artt. 2 en 6 Wet 10 januari 1824 over het recht van opstal

De hypothecaire schuldeiser heeft, door de zakelijke subrogatie, een zakelijk recht waardoor hij rechtstreeks tegen de eigenaar van de grond kan optreden met het oog op diens veroordeling tot betaling van de vergoeding die hij aan de opstalhouder verschuldigd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 581.

- Hypotheek - Recht van opstal - Hypothecaire schuldeiser - Hypotheek toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken - Uitwerking - Einde van het recht van opstal - Rechten van de hypothecaire schuldeiser - Kwalificatie van de vordering

- Artt. 41, eerste lid, en 45, 2° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Artt. 2 en 6 Wet 10 januari 1824 over het recht van opstal

Wegens de zakelijke subrogatie oefent de hypothecaire schuldeiser, die de veroordeling vordert van de eigenaar van de grond tot betaling van de vergoeding die laatstgenoemde aan de opstalhouder verschuldigd is, de vorderingsrechten van de opstalhouder tegen de eigenaar van de grond niet uit en treedt hij evenmin op in naam en voor rekening van de opstalhouder (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 581.

- Hypotheek - Recht van opstal - Hypothecaire schuldeiser - Hypotheek toegekend op de door de opstalhouder uitgevoerde bouwwerken - Uitwerking - Einde van het recht van opstal - Rechten van de hypothecaire schuldeiser - Kwalificatie van de vordering

- Artt. 41, eerste lid, en 45, 2° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Artt. 2 en 6 Wet 10 januari 1824 over het recht van opstal

C.15.0210.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.12 AC nr. ...

Het recht van opstal dat voor onbepaalde duur wordt bedongen, waardoor in werkelijkheid een zakelijk recht wordt gevestigd voor meer dan vijftig jaar, is niet nietig, maar dient herleid te worden tot deze wettelijk bepaalde maximumtermijn (1). (1) Cass. 15 december 2006, AR C.05.0558.N, AC 2006, nr. 654.

- Onbepaalde duur

- Artt. 1 en 4 Wet 10 jan. 1824 over het recht van opstal

ORDONNANTIES [ZIE: 527 WETTEN. DECRETEN. ORDONNANT

P.25.0278.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.12 AC nr. ...

Aangezien uit de bepalingen van artikel 375bis, eerste en tweede lid, oud Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 7 en 45.1 Jeugdbeschermingswet volgt dat de grootouder die aan de jeugdrechter een contact vraagt met de minderjarige ten aanzien van wie jeugdbeschermingsmaatregelen zijn opgelegd, niet de hoedanigheid heeft van een partij in de procedure voor het jeugdgerecht en op grond van artikel 55, tweede lid, Jeugdbeschermingswet enkel de partijen en hun advocaat kennis kunnen nemen van het dossier wanneer het openbaar ministerie het opleggen van een maatregel bedoeld in de artikelen 52 en 53 van die wet vordert, alsmede gedurende de termijn voor het instellen van hoger beroep tegen de beschikkingen waarbij zulke maatregelen worden opgelegd, volgt hieruit dat door de weigering van inzage in het jeugdbeschermingsdossier het recht van verdediging van de grootouder niet kan worden miskend en dat deze grootouder ook op geen andere rechtsgrond in de hoedanigheid van partij in de procedure voor het jeugdgerecht kennis kan nemen van dit dossier, zodat de jeugdrechtbank niet moet antwoorden op zijn ter zake gevoerd verweer (1). (1) Antwerpen 22 september 2022, RABG 2023/1–2, met noot van M. GOVAERTS, "Artikel 7 Jeugdbeschermingswet en de concurrentiële bevoegdheid van de familie– en jeugdrechtbank omtrent het treffen van maatregelen aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag"; F. VROMAN, 'Commentaar bij artikel 7 Jeugdbeschermingswet', in VERSCHELDEN, G. en WUYTS, T. (eds.), Personen– en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, Wolters Kluwer Belgium, 2024.

- Omgangsrecht van de grootouders - Artikel 375bis oud Burgerlijk Wetboek - Verzoek van een grootouder tot contact met de minderjarige ten aanzien van wie jeugdbeschermingsmaatregelen zijn opgelegd - Bevoegdheid van de jeugdrechtbank - Inzage in het jeugdbeschermingsdossier - Artikelen 7, 45.1, 52, 53 en 55, tweede lid, Jeugdbeschermingswet - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 53 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 52 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 51 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 45.1 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 7 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 375bis Oud Burgerlijk Wetboek

Uit de bepalingen van artikel 375bis, eerste en tweede lid, oud Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 7 en 45.1 Jeugdbeschermingswet volgt dat, hoewel artikel 375bis oud Burgerlijk Wetboek deel uitmaakt van boek I, titel IX van het oud Burgerlijk Wetboek, het in dat artikel bedoelde grootouderlijk omgangsrecht niet onder de bevoegdheid van de jeugdrechtbank valt (1). (1) Antwerpen 22 september 2022, RABG 2023/1–2, met noot van M. GOVAERTS, "Artikel 7 Jeugdbeschermingswet en de concurrentiële bevoegdheid van de familie– en jeugdrechtbank omtrent het treffen van maatregelen aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag"; F. VROMAN, 'Commentaar bij artikel 7 Jeugdbeschermingswet', in VERSCHELDEN, G. en WUYTS, T. (eds.), Personen– en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, Wolters Kluwer Belgium, 2024.

- Omgangsrecht van de grootouders - Artikel 375bis oud Burgerlijk Wetboek - Afwezigheid van overeenkomst tussen de partijen - Bevoegdheid van de familierechtbank - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 45.1 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 7 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 375bis Oud Burgerlijk Wetboek

P.23.1105.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5 AC nr. ...

Het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 (1) laat krachtens zijn artikel 52 internationale regelingen onverlet waarbij de verdragsluitende Staten partij zijn en die bepalingen bevatten over in dit Verdrag geregelde onderwerpen, en laat de mogelijkheid onverlet dat een of meer verdragsluitende Staten overeenkomsten sluiten die ten aanzien van kinderen die hun gewone verblijfplaats hebben in een van de staten die partij zijn bij dergelijke overeenkomsten bepalingen bevatten over bij het Verdrag geregelde onderwerpen; overeenkomstig artikel 97, § 1, verordening Brussel IIter is, wat de verhouding tot het Verdrag van Den Haag betreft, de verordening van toepassing, behoudens het bepaalde in het tweede lid, indien het betrokken kind zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft (2). (1) Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gesloten te Den Haag op 19 oktober 1996, in werking getreden op 1 september 2014 voor België en op 1 oktober 2010 voor Luxemburg. (2) Zie ook de artikelen 1, 7, 12 en 13 van de voormelde verordening "Brussel IIter".

- Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 - Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingssfeer - Kind dat zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft

- Art. 97 Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering
- Art. 52 Verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, gedaan te 's-Gravenhage op 19 oktober 1996

Volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie moet artikel 1, § 1, verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003, de zogenaamde "verordening Brussel IIbis", aldus worden uitgelegd dat een beslissing waarbij de onmiddellijke ondertoezichtstelling en de plaatsing van een kind buiten zijn eigen gezin worden bevolen, onder het begrip "burgerlijke zaken" in de zin van die bepaling valt wanneer die beslissing is genomen op grond van de regels inzake kinderbescherming (1). (1) Cass. 29 januari 2020, AR P.19.1003.F, AC 2020, nr. 85, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. Zie HvJ 2 april 2009, zaak C-523/07 betreffende de verordening (EG) 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (de zogenaamde "verordening Brussel IIbis), waarvan de Verordening (EU) 2019/1111 van de Raad van 25 juni 2019 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en betreffende internationale kinderontvoering (de zogenaamde "verordening Brussel IIter") de herschikking vormt. De zevende considerans van die zogenaamde "verordening Brussel IIter" bepaalt: "Teneinde de gelijke behandeling van alle kinderen te waarborgen dient deze verordening van toepassing te zijn op alle beslissingen betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid, inclusief maatregelen ter bescherming van het kind (...)". Artikel 2.2 van de verordening omschrijft met name de in artikel 1 bedoelde "ouderlijke verantwoordelijkheid" als "alle rechten en verplichtingen die ingevolge een beslissing, van rechtswege of bij een rechtsgeldige overeenkomst aan een natuurlijke persoon of aan een rechtspersoon zijn toegekend met betrekking tot de persoon of het vermogen van een kind, met inbegrip van het gezagsrecht en het omgangsrecht", en, de "persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt" als "elke persoon of instantie die, of elk orgaan dat de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind draagt".

- Verordening (EG) 2201/2003 ("Brussel IIter") - Toepassingssfeer - Plaatsing van een kind buiten zijn gezin op grond van de regels inzake kinderbescherming

P.20.0695.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.10 AC nr. ...

De gerechtelijke maatregel opgelegd op grond van artikel 48, § 1, Decreet Integrale Jeugdhulp in geval van een verontrustende situatie bij een minderjarige is niet onbestaanbaar met de uitoefening van het ouderlijk gezag over de aan een pleegouder toevertrouwde minderjarige.

- Verontrustende situatie - Gerechtelijke maatregel

- Art. 48, § 1 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

C.15.0200.N 10 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200210.3N.9 AC nr. ...

Noch de artikelen 3, 9 en 12 IVRK, noch artikel 8 EVRM of artikel 22bis Grondwet vereisen dat het minderjarig kind in de gelegenheid wordt gesteld als partij tussen te komen en een vordering in te stellen in geschillen tussen zijn ouders aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag over zijn persoon, de verblijfsregeling of de uitoefening van het recht op persoonlijk contact door de ouder die niet het ouderlijk gezag uitoefent; uit artikel 1004/1, §1 en §6, artikel 374 Burgerlijk Wetboek en de artikelen 1253ter/6 en 1253ter/7, § 1, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek, waarmee de wetgever de hem door artikel 22bis Grondwet en het IVRK opgelegde verplichtingen wil nakomen, volgt dat ter zake geschillen tussen de ouders betreffende de organisatie van de verblijfsregeling van hun kinderen en de uitoefening van het recht op persoonlijk contact, niet wordt afgeweken van de handelings- of procesonbekwaamheid van de minderjarige; hieruit volgt dat de minderjarige in een dergelijk geschil niet als partij kan tussenkomen en geen vordering kan instellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verblijfsregeling kind - Minderjarige - Procesbekwaamheid

C.18.0514.F 20 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.3F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 374, § 2, Burgerlijk Wetboek onderzoekt de rechtbank bij gebrek aan akkoord van de ouders en in geval van gezamenlijk ouderlijk gezag, op vraag van minstens één van de ouders bij voorrang de mogelijkheid om de huisvesting van het kind op een gelijkmatige manier tussen de ouders vast te leggen; ingeval de rechtbank echter van oordeel is dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting niet de meest passende oplossing is, kan ze beslissen om een ongelijk verdeeld verblijf vast te leggen; hoewel elke partij het bewijs moet leveren van de feiten die zij aanvoert, staat het aan de rechter om op grond van die feiten te beoordelen of de gelijkmatig verdeelde huisvesting de meest passende oplossing is; het onderdeel dat berust op de opvatting dat de ouder die de gelijkmatig verdeelde huisvesting aanvecht, moet aantonen dat deze geen voor de situatie passende oplossing is, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 53.

- Gescheiden ouders - Gezamenlijk ouderlijk gezag - Huisvesting van de kinderen - Gelijkmatig verdeelde huisvesting - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

C.18.0430.N 14 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190614.4 AC nr. ...

De rechter die op grond van artikel 387ter, § 1, Burgerlijk Wetboek moet oordelen over het al dan niet nemen van nieuwe beslissingen met betrekking tot de huisvesting van het kind, dient dit verzoek niet uitsluitend aan het belang van het kind te toetsen.

- Huisvesting van het kind - Ouder die weigert de verblijfsregeling uit te voeren - Nieuwe rechterlijke beslissing - Beoordelingscriteria

- Artt. 387ter, § 1, en 374, § 2, vierde lid Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST

ALGEMENE BEGRIPPEN

C.21.0046.N 22 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211122.3N.13 AC nr. ...

Inzake overeenkomsten blijft de oude wet van toepassing, tenzij de nieuwe wet van openbare orde is of uitdrukkelijk de toepassing ervan voorschrijft op de lopende overeenkomsten; indien de geldigheid van de overeenkomst dient te worden beoordeeld op grond van de op het ogenblik van haar totstandkoming toepasselijke wet, dan is de uitvoering ervan slechts mogelijk binnen de perken gesteld door een latere dwingende wet; indien een latere wet de geldigheidsvoorwaarden van de vroegere wet afschaft of versoepelt, dan kan de nietigheid op grond van de vroegere wet niet meer worden gevorderd (1). (1) Zie Cass. 17 september 2004, AR C.02.0282.N, AC 2004, nr. 418.

Algemeen - Geldigheid - Nieuwe wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Algemeen - Geldigheid - Nieuwe wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0081.N 14 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211014.1N.7 AC nr. ...

Artikel 1174 Oud Burgerlijk Wetboek betreft de zuiver potestatieve opschortende voorwaarde, namelijk de opschortende voorwaarde waarvan de vervulling uitsluitend afhangt van de wil van de partij die zich verbindt; zij verhindert niet de gewoon potestatieve opschortende voorwaarde, dit is de opschortende voorwaarde waarvan de vervulling weliswaar in de macht van de schuldenaar ligt, maar ook afhangt van externe factoren, en verhindert evenmin de zuiver potestatieve ontbindende voorwaarde en de gewoon potestatieve ontbindende voorwaarde; hieruit volgt dat een toekomstige en voor de partijen onzekere gebeurtenis als ontbindende voorwaarde kan worden bedongen, ook al is haar werking afhankelijk van de wilsuiting van de partij die zich verbindt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Ontbindende voorwaarde - Intreding - Keuzerecht van de schuldenaar

- Artt. 1168, 1174 en 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0088.N 7 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191107.16 AC nr. ...

Onder het begrip lopende overeenkomsten dient te worden verstaan de overeenkomsten waarvan de karakteristieke prestatie door de schuldenaar nog niet werd uitgevoerd (1). (1) Cass. 5 juni 2015, AR C.14.0568.N, AC 2015, nr. 377; W. GELDHOF en M. HOEBEECK, Art. 14 Wet Betalingsachterstand, in Comm. Handel. , XI, Bestrijding betalingsachterstand handelstransacties, 2014, afl. 68, 2; zie ook Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties, Parl. St. Kamer 2001-02, nr. 1827/1, 14.

Algemeen - Lopende overeenkomsten

- Art. 14 Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

C.18.0284.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.2 AC nr. ...

De rechtsgeldige totstandkoming van een overeenkomst dient te worden beoordeeld aan de hand van de wet van toepassing op het ogenblik van het ontstaan van die overeenkomst.

Algemeen - Rechtsgeldige totstandkoming - Beoordeling

- Artt. 2 en 1108 Burgerlijk Wetboek

C.18.0463.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.4 AC nr. ...

Een nieuwe wet is in beginsel niet alleen van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestand, die zich voordoen of voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; inzake overeenkomsten blijft de oude wet van toepassing op de toekomstige gevolgen, tenzij de nieuwe wet van openbare orde of van dwingend recht is of uitdrukkelijk de toepassing ervan oplegt op de lopende overeenkomsten; de regels betreffende de echtscheiding betreffen een wettelijk statuut met openbare orde karakter waarvan de gevolgen vermogensrechtelijk doorwerken (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Werking in de tijd - Toepassing - Voorwaarde

- Art. 42 Wet 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding
- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

C.17.0669.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.4 AC nr. ...

De overeenkomst is nietig wanneer ze betrekking heeft op de uitvoering van werken die onder de beroepsactiviteiten vallen die bedoeld worden in het koninklijk besluit van 29 januari 2007 en gesloten wordt door een aannemer die niet aantoont dat hij, op de datum waarop de overeenkomst werd gesloten, over de voor de uitoefening van die activiteiten vereiste beroepsbekwaamheden beschikte.

Algemeen - Uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Sluiten van de overeenkomst - Geen bewijs dat de aannemer over de beroepsbekwaamheden beschikte

- Artt. 1, 3, 31 en 32 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming
- Art. 5, § 1 Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap

Het geoorloofd karakter van een overeenkomst moet worden beoordeeld op het ogenblik waarop ze wordt gesloten (1). (1) Zie Cass. 28 november 2013, AR C.13.0233.N, AC 2013, nr. 646.

Algemeen - Geoorloofd karakter - Beoordeling - Ogenblik

- Artt. 6 en 1131 Gerechtelijk Wetboek

De normatieve bepalingen die beroepsbekwaamheden vereisen voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming, zijn van openbare orde (Impliciete oplossing).

Algemeen - Openbare orde - Uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de

elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Normatieve bepalingen die beroepsbekwaamheden vereisen

- Artt. 1, 3, 31 en 32 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming
- Art. 5, § 1 Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap
- Art. 6 Burgerlijk Wetboek

C.16.0145.F 4 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180504.1 AC nr. ...

Enkel de wet die de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap betreft of, in het privaatrecht, de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving berust, raakt de openbare orde; dat geldt niet voor de regel van de relativiteit van de overeenkomsten, vastgelegd in artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek.

Algemeen - Relativiteit van de overeenkomsten - Openbare orde

- Art. 1165 Burgerlijk Wetboek

C.17.0067.N 22 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180322.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Algemeen - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden

In het licht van de doelstelling van artikel 101, §§1 en 2 Bodemdecreet om de verwerver te beschermen tegen het onbewust aankopen van vervuilde grond, moet onder het begrip "overeenkomst betreffende de overdracht van gronden" ook elke overeenkomst of eenzijdige rechtshandeling worden begrepen waarbij de verwerver zich reeds verbindt tot het aankopen van een grond (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden

- Artt. 2, 18° en 19°, en 101, §§ 1 en 2 Decr. 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming

C.15.0324.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.16 AC nr. ...

Indien de sterkmaking in de regel betrekking heeft op het aangaan van een verbintenis door een derde, kan zij, krachtens het beginsel der wilsautonomie, ook betrekking hebben op de uitvoering van een verbintenis wanneer zulks met zekerheid kan worden afgeleid uit de bedoeling van de partijen; in dat geval staat de sterkmaker in voor de vergoeding van de schade ten gevolge van de niet-nakoming door de derde.

Algemeen - Sterkmaking - Draagwijdte - Voorwaarde

- Art. 1120 Burgerlijk Wetboek

C.14.0496.F 29 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160229.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Onbenoemde overeenkomst - Overeenkomst van bezetting ter bede - Handelshuurovereenkomst - Kwalificatie

De rechter die oordeelt dat beide partijen, die geenszins de bedoeling hadden de wet op de handelshuurovereenkomsten te omzeilen en die geen overeenstemming over een nieuwe handelshuurovereenkomst hebben bereikt, de gemeenschappelijke wil hadden de vorige huurster de mogelijkheid te bieden het pand tijdelijk te betrekken om tijdens die periode haar voorraad goederen van de hand te doen en een nieuwe handelsvestiging te zoeken, verantwoordt naar recht zijn beslissing om de overeenkomst tussen de partijen aan te merken als een overeenkomst van bezetting ter bede en niet als een handelshuurovereenkomst (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Onbenoemde overeenkomst - Overeenkomst van bezetting ter bede - Handelshuurovereenkomst - Kwalificatie

- Art. 1 Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

- Artt. 1107 en 1709 Burgerlijk Wetboek

C.14.0568.N 5 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150605.2 AC nr. ...

Onder het begrip lopende overeenkomsten dient verstaan te worden de overeenkomsten waarvan de karakteristieke prestatie door de schuldenaar nog niet werd uitgevoerd (1). (1) Zie E. Dirix, Faillissement en lopende overeenkomsten, RW 2003-2004, 202, nr. 5.

Algemeen - Wet betreffende de betalingsachterstand bij handelstransacties - Lopende overeenkomsten

- Art. 14 Wet 2 aug. 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

ALLERLEI

C.23.0204.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.9 AC nr. ...

De maximale uitwinningvergoeding speelt enkel een rol indien deze lager is dan het bedrag van de uitwinningvergoeding, berekend op grond van de naar de omstandigheden van het geval aangepaste voordelen die voor de principaal voortvloeien uit transacties met door de handelsagent aangebrachte klanten; de uitwinningvergoeding kan niet zonder meer worden vastgesteld op een billijk geacht percentage van de wettelijk vastgelegde maximale uitwinningvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Handelsagentuurovereenkomst - Uitwinningsvergoeding - Berekening

- Art. X.18 Wetboek van economisch recht

Indien de overeenkomst door de principaal wordt beëindigd zonder een ernstige tekortkoming van de handelsagent, of wordt opgezegd zonder dat het bewijs wordt geleverd dat de opzegging is gebaseerd op de in het tweede lid bedoeld objectieve economische criteria, is de principaal aan de handelsagent een bijzondere vergoeding verschuldigd waarvan het bedrag gelijk is aan achttien maanden vergoeding, onverminderd de andere voor de handelsagent uit de wet voortvloeiende rechten naar aanleiding van de beëindiging van de handelsagentuurovereenkomst; dit geldt ook tijdens een periode van zes maanden vanaf de beëindiging van het mandaat in het paritair overlegorgaan; het mandaat eindigt op de datum van de eerste vergadering van het nieuw verkozen paritair overlegorgaan; de referentieperiode voor de berekening van de bijzondere vergoeding eindigt op het ogenblik dat de uitvoering van de overeenkomst effectief een einde neemt (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Handelsagentuurovereenkomst - Uitwinningsvergoeding - Handelsagent met mandaat bij een instelling in de sector van het verzekeringswezen, van de kredietinstellingen of van de gereglementeerde markten voor effecten waar een paritair overlegorgaan werd opgericht - Onregelmatige opzegging - Berekening bijzondere vergoeding - Berekening referentieperiode

- Art. X.17, tweede lid Wetboek van economisch recht
- Art. X.16 Wetboek van economisch recht

C.23.0381.N 21 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250221.1N.6 AC nr. ...

De leasinggever blijft eigenaar van het geleasede goed, ook wanneer de leasingnemer zijn betalingsverbintenis correct uitvoert; bij het einde van de leasingovereenkomst is de leasingnemer in principe gehouden tot teruggave van het geleasede goed aan de leasinggever, zonder dat de leasinggever daarbij gehouden is tot betaling van de waarde van het goed aan de leasingnemer; de leasingnemer kan echter bij het einde van de leasingovereenkomst ervoor kiezen om de in de leasingovereenkomst bedongen aankoopoptie uit te oefenen; oefent hij deze optie uit, dan wordt hij eigenaar van het goed en heeft hij recht op de waarde ervan (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Leasing - Einde leasingovereenkomst - Eigendom geleasede goed - Waarde van het geleasede goed - Verplichtingen en rechten leasinggever en leasingnemer

- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur
- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

Het eigendomsrecht van de leasinggever laat hem toe om bij ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer het goed terug te vorderen, maar strekt niet louter tot zekerheid van de uitvoering door de leasingnemer van zijn betalingsverbintenis (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Leasing - Leasinggever - Ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer - Eigendomsrecht - Functie

- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur
- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de leasinggever bij ontbinding wegens wanprestatie van de leasingnemer het geleasede goed terugvordert vóór het einde van de leasingovereenkomst en de waarde van het goed het bedrag van de schuldvordering van de leasinggever overtreft, is de leasinggever als eigenaar van het geleasede goed niet gehouden tot afdracht van het saldo aan de leasingnemer (1). (1) Zie concl. OM. Contra: Cass. 8 november 2002, AR C.00.0374.N, AC 2002, nr. 594.

Allerlei - Leasing - Ontbinding van de leasingovereenkomst wegens wanprestatie leasingnemer - Waarde van het geleasede goed dat het bedrag van de schuldvordering van de leasinggever overtreft - Bestemming

- Art. 1 KB nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur
- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0354.N 11 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.8 AC nr. ...

Bij de berekening van de uitwinningsvergoeding dient niet enkel rekening te worden gehouden met de in België bemiddelde zaken maar ook met de in het buitenland bemiddelde zaken.

Allerlei - Handelsagentuurovereenkomst - Uitwinningsvergoeding - Berekening

- Art. 4.1, b) Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken
- Art. 20 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

Tenzij het een vergoeding van uitzonderlijke kosten betreft, moeten de bedragen betaald ter vergoeding van de eigen kosten van de handelsagent verbonden aan de uitvoering van de handelsagentuurovereenkomst, opgenomen worden in de berekeningsbasis van de uitwinningsvergoeding.

Allerlei - Handelsagentuurovereenkomst - Handelsagent - Eigen kosten - Vergoeding

- Art. 20 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

C.18.0011.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.8 AC nr. ...

De medewerking door een derde onderneming aan een contractbreuk, niettegenstaande hij hiervan kennis had of moest hebben, vormt een buitencontractuele fout en een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad, waarvan de staking kan worden bevolen en waarbij de stakingsrechter, om te oordelen of zulke inbreuk op de eerlijke marktpraktijken bestaat, het bestaan van een contractbreuk waaraan de derde onderneming onrechtmatig heeft meegewerkt, mag vaststellen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Buitencontractuele fout - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Inbreuk op de eerlijke marktpraktijken - Stakingsrechter - Bevoegdheid

- Art. VI.104 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.15.0111.N 14 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160414.2 AC nr. ...

Het bewijs van de krachtens een overeenkomst geleverde prestaties betreft het bewijs van feiten en kan geleverd worden met alle middelen rechtens, vermoedens inbegrepen (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging. Het was van oordeel dat beide onderdelen van het cassatiemiddel gegrond waren. Met betrekking tot het eerste onderdeel was het OM van mening dat de appelrechters, die vaststelden dat de werken werden uitgevoerd in regie en dat de desbetreffende factuur van de verweerster werd betwist, en die oordeelden dat de eiseres bezwaarlijk nog de uitgevoerde hoeveelheid kan betwisten gelet op de door de eiseres uitgevoerde controle ter plaatse, en dat de door de eiseres voorgelegde berekening van het grondverzet uitgevoerd door de aanbestedende overheid aan de verweerster niet tegenstelbaar is, aldus de bewijslast inzake de door verweerder aangerekende hoeveelheden op de eiseres lieten rusten en daarmee hun beslissing niet naar recht verantwoordden. Met betrekking tot het tweede onderdeel was het OM van mening dat de appelrechters, die oordeelden dat de verweerster de werken heeft uitgevoerd die aan haar mondeling werden opgedragen door de eiseres, dat dit niet wordt betwist door de eiseres en dat om die reden geen rekening kan worden gehouden met het protest van de eiseres, een uitlegging gaven van de appelconclusie van de eiseres die met de bewoordingen ervan niet verenigbaar is en derhalve de bewijskracht ervan miskenden, nu hierin op uitdrukkelijke wijze was aangevoerd dat de posten 6, 7, 133 en 134 door de verweerster werden gefactureerd doch door haar niet werden uitgevoerd.

Allerlei - Geleverde prestaties - Bewijs - Aard - Middelen

Het bewijs van het bestaan van een overeenkomst kan worden geleverd door zijn uitvoering; het bewijs van deze uitvoering betreft het bewijs van feiten en kan geleverd worden met alle middelen rechtens, vermoedens inbegrepen.

Allerlei - Bestaan - Bewijs - Aard - Middelen

C.13.0182.N 6 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150206.2 AC nr. 89

De enkele omstandigheid dat een handels- of ambachtsonderneming niet over een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen beschikt, heeft niet tot gevolg dat de door haar gesloten overeenkomsten onrechtmatig zijn en geen grondslag kunnen bieden aan een rechtsvordering.

Allerlei - Kruispuntbank van Ondernemingen - Niet-inschrijving - Handels- of ambachtsonderneming

- Art. 14 Wet 16 jan. 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen

BESTANDDELEN

C.24.0023.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.7 AC nr. ...

Er is geen sanctie bepaald voor het ontbreken van één of meerdere bedingen in de vastgoedbemiddelingsovereenkomst; het is evenwel mogelijk dat door het ontbreken van één of meerdere bedingen in de bemiddelingsovereenkomst het voorwerp van de overeenkomst niet bepaald, noch bepaalbaar is en de overeenkomst bijgevolg nietig is (1). (1) Zie concl. OM.

Bestanddelen - Voorwerp - Vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Voorwerp van de vastgoedbemiddelingsovereenkomst - Ontbreken van verplichte bedingen - Niet bepaald of bepaalbaar voorwerp van de overeenkomst - Gevolg

- Art. 4 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars
- Art. 2 KB 12 januari 2007 betreffende het gebruik van bepaalde bedingen in de bemiddelingsovereenkomsten van vastgoedmakelaars

C.20.0353.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.5 AC nr. ...

Het bestaan van een oorzaak moet worden beoordeeld op het ogenblik van de totstandkoming van de rechtshandeling waarvan zij een geldigheidsvoorwaarde is en de latere verdwijning ervan heeft in de regel geen gevolgen voor de geldigheid van de rechtshandeling (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 39.

Bestanddelen - Oorzaak - Bestaan - Beoordeling - Tijdstip - Vrijwillige onverdeeldheid

- Artt. 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

Bestanddelen - Oorzaak - Bestaan - Beoordeling - Verdwijning - Gevolg - Vrijwillige onverdeeldheid

- Artt. 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0082.F 22 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221222.1F.3 AC nr. ...

De uitdrukkelijke dan wel stilzwijgende toestemming vereist effectieve kennis of, op zijn minst, de mogelijkheid om effectief kennis te nemen van de bedingen waarmee moet worden ingestemd; het is in de regel niet voldoende dat er vóór of tijdens het sluiten van de overeenkomst louter wordt verwezen naar algemene voorwaarden (1). (1) ie concl. OM in Pas. 2022, nr. 857.

Bestanddelen - Toestemming - Verzekering - Algemene voorwaarden - Verwijzing vóór of tijdens het sluiten van de overeenkomst

- Art. 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0335.N 16 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220616.1N.5 AC nr. ...

De exceptie van nietigheid die een verweermiddel ten gronde is dat niet de vernietiging van de overeenkomst tot gevolg heeft maar enkel ertoe strekt het beroep op die overeenkomst te doen afwijzen, is niet voor verjaring vatbaar (1). (1) Zie Cass. 3 september 2020, AR C.19.0412.F, AC 2020, nr. 483, met concl. van advocaat-generaal Ph. de KOSTER op datum in Pas.

Bestanddelen - Toestemming - Nietigheid van de overeenkomst - Exceptie van nietigheid - Verjaring

---

C.21.0184.F 1 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220401.1F.6 AC nr. ...

De overeenkomst die een met een bepaling van openbare orde strijdige toestand doet ontstaan is nietig, zelf al werd ze gesloten onder een opschortende voorwaarde die is bedoeld om de geldigheid ervan te herstellen (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2015, AR C.14.0285.N, AC 2015, nr. 76; Cass. 7 november 2019, AR C.19.0061.N, Pas. 2019, nr. 578.

Bestanddelen - Voorwerp - Met een bepaling van openbare orde strijdige toestand - Nietigheid - Opschortende voorwaarde

- Artt. 6 en 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0291.F 18 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220318.1F.8 AC nr. ...

Het voorwerp van een verbintenis is niet geoorloofd wanneer die verbintenis strekt tot het behoud van een toestand die in strijd is met de openbare orde of tot het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel.

Bestanddelen - Voorwerp - Ongeoorloofd voorwerp

- Art. 91 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 2 en 1128 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0084.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.3 AC nr. ...

Het bedrieglijk opzet kan niet worden afgeleid uit het feit dat de dader van het aangevoerde bedrog zijn wettelijke verplichtingen moest kennen.

Bestanddelen - Toestemming - Bedrog - Bedrieglijk opzet - Bewijs - Voorwerp

- Art. 1116 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0002.N 30 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.10 AC nr. ...

Een overeenkomst is slechts nietig wegens strijdigheid met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen wanneer zij een ongeoorloofd voorwerp of een ongeoorloofde oorzaak heeft.

Bestanddelen - Oorzaak - Nietigheid

- Artt. 2, 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

Bestanddelen - Toestemming - Bedrog

- Artt. 2, 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

Bestanddelen - Voorwerp - Nietigheid

- Artt. 2, 1108 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0374.N 14 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210514.1N.5 AC nr. ...

De overeenkomst tussen bedinger en belover is de bron en de maat van de rechten van de derde-begunstigde, zodat deze rechten onderworpen zijn aan de in de overeenkomst bepaalde modaliteiten en beperkingen (1). (1) Zie concl. OM.

Bestanddelen - Toestemming - Derde - Begunstigde - Rechten

- Art. 1121 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0506.N 14 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210514.1N.10 AC nr. ...

De gebondenheid aan algemene contractvoorwaarden vereist dat de wederpartij voor of bij de contractsluiting kennis had van deze voorwaarden of ten minste de mogelijkheid had om hiervan effectief kennis te nemen en zij hiermee heeft ingestemd zodat de loutere verwijzing naar deze contractvoorwaarden voor of bij de contractsluiting daartoe, in beginsel, ontoereikend is (1). (1) Zie concl. OM.

Bestanddelen - Toestemming - Algemene contractvoorwaarden - Gebondenheid

- Art. 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0261.F 18 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.3 AC nr. ...

Het voorwerp van een verbintenis is ongeoorloofd wanneer ze strekt tot het behoud van een toestand die in strijd is met de openbare orde of tot het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel; de geldelijke aard van de verbintenis van de schuldenaar sluit niet uit dat die verbintenis kan strekken tot het behoud van een onrechtmatige toestand of tot het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 207.

Bestanddelen - Voorwerp - Ongeoorloofd voorwerp - Behoud van een toestand die in strijd is met de openbare orde - Geldelijke aard van de verbintenis

- Art. 1108 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0303.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.38 AC nr. ...

Een overeenkomst waarin een aanbestedende dienst van een lidstaat rechtstreeks en dus met miskenning van het gelijkheids- en transparantiebeginsel vervat in de artikelen 49 en 56 VWEU, aan een marktdeelnemer uit dezelfde lidstaat een dienstenconcessie gunt met een duidelijk grensoverschrijdend belang, doet een toestand ontstaan die in strijd is met de openbare orde; dergelijke overeenkomst is bijgevolg volstrekt nietig bij gebrek aan geoorloofd voorwerp, behoudens wanneer wordt vastgesteld dat er geen enkele potentieel geïnteresseerde marktspeler was, of indien de rechter beslist om de overeenkomst niet te vernietigen wegens dwingende redenen van algemeen belang die het noodzakelijk maken dat de opdracht of de concessie voortgang vindt (1). (1) Zie concl. OM.

Bestanddelen - Voorwerp - Concessieovereenkomst voor diensten - Miskenning van het gelijkheids- en transparantiebeginsel - Nietigheid

- Artt. 6 en 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 49, eerste lid, en 56, eerste lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.19.0605.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.42 AC nr. ...

Een overeenkomst heeft een ongeoorloofde oorzaak wanneer fiscale fraude minstens één van de doorslaggevende beweegredenen is van een van de partijen.

Bestanddelen - Oorzaak - Ongeoorloofde oorzaak - Fiscale fraude - Toepassing

- Art. 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0423.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.7 AC nr. ...

De oorzaak van een overeenkomst bestaat uit de determinerende beweegredenen die elke partij ertoe hebben bewogen om de overeenkomst te sluiten en die gekend waren of behoorden te zijn aan de andere partij.

Bestanddelen - Oorzaak - Definitie

- Art. 1108 Burgerlijk Wetboek

De oorzaak van een overeenkomst is ongeoorloofd wanneer zij strijdig is met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen, waardoor de overeenkomst nietig is en geen gevolg kan hebben.

Bestanddelen - Oorzaak - Ongeoorloofde oorzaak

- Artt. 1131 en 1133 Burgerlijk Wetboek

C.19.0233.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.6 AC nr. ...

De toestemming vereist voor de geldigheid van een overeenkomst tot overdracht van een auteursrecht kan stilzwijgend zijn indien zij volgt uit een gedraging die voor geen andere uitleg vatbaar is en derhalve de wil inhoudt de overeenkomst te sluiten.

Bestanddelen - Toestemming - Overeenkomst tot overdracht van een auteursrecht - Geldigheid - Toestemming - Vorm

- Art. 1108, tweede lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 3 Wet 22 maart 1886 (Nederlandse tekst bij wet van 26 juni 1981)

C.19.0061.N 7 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191107.15 AC nr. ...

Behoudens de wet zich hiertegen verzet, blijft de overeenkomst in stand indien de ongeoorloofdheid van de overeenkomst wordt of kan worden ongedaan gemaakt, derwijze dat het doel dat de wet beoogt wordt of kan worden bereikt (1). (1) Cass. 23 november 2017, AR C.17.0389.N, AC 2017, nr. 672; Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0379.N, AC 2015, nr. 59. Zie ook F. PEERAER, Nietigheid en aanverwante rechtsfiguren, Antwerpen, Intersentia, 2019; T. TANGHE, Gedeeltelijke ontbinding en vernietiging van overeenkomsten, Antwerpen, Intersentia, 2015.

Bestanddelen - Voorwerp - In stand blijven van de overeenkomst

Een overeenkomst met een ongeoorloofd voorwerp is nietig; een overeenkomst heeft een ongeoorloofd voorwerp indien zij verplicht tot een prestatie die door een wet van openbare orde verboden is of in strijd is met de goede zeden (1). (1) Cass. 30 januari 2015, AR C.14.0285.N, AC 2015, nr. 76.

Bestanddelen - Voorwerp - Ongeoorloofd voorwerp - Begrip

- Artt. 6 en 1108 Burgerlijk Wetboek

C.18.0480.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.3 AC nr. ...

De opname van algemene voorwaarden van een partij in het contract vereist hun effectieve kennis door de andere partij of ten minste de mogelijkheid voor deze om er effectief kennis van te nemen, alsook hun aanvaarding.

Bestanddelen - Toestemming - Algemene voorwaarden van een contractpartij - Opname in een contract - Kennisname door de tegenpartij

- Art. 1108 Burgerlijk Wetboek

C.18.0521.N 9 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190909.3 AC nr. ...

De rechter die een met een bepaling van openbare orde strijdige overeenkomst of beding partieel nietig verklaart, wanneer die partiële nietigheid mogelijk is, niet verboden is door de wet en overeenstemt met de partijbedoeling, terwijl de partij enkel de algehele nietigverklaring ervan had gevorderd, wijzigt het voorwerp van de vordering niet, maar kent de eis slechts gedeeltelijk toe (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Bestanddelen - Voorwerp - Nietigheid - Partiële nietigheid

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Indien een overeenkomst of een beding strijdig is met een bepaling van openbare orde en bijgevolg nietig is, kan de rechter indien een partiële nietigheid mogelijk is, de nietigheid, behalve als de wet dit verbiedt, beperken tot het met deze bepaling strijdige gedeelte van de overeenkomst of het beding, op voorwaarde dat het voortbestaan van de gedeeltelijk vernietigde overeenkomst of het gedeeltelijk vernietigde beding beantwoordt aan de partijbedoeling (1). (1) Cass. 23 januari 2015, AR C.14.0324.N, AC 2015, nr. 60.

Bestanddelen - Algemeen - Nietigheid - Beoordeling door de rechter - Beperking

- Artt. 6, 1156, 1234 en 1304 Burgerlijk Wetboek

Krachtens artikel 7 van het Decreet d'Allarde van 2-17 maart 1791 en artikel II.3 Wetboek van economisch recht, zoals te dezen van toepassing, staat het eenieder vrij om naar goeddunken elke handel te drijven of elk beroep, bedrijf of ambacht, respectievelijk economische activiteit uit te oefenen; deze bepalingen, die zich verzetten tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van ondernemen, zijn van openbare orde; het beding dat een onredelijke beperking van de concurrentie naar voorwerp, territorium of duur oplegt, is bijgevolg nietig (1). (1) Cass. 23 januari 2015, AR C.14.0324.N, AC 2015, nr. 60.

Bestanddelen - Voorwerp - Beding - Onredelijke beperking concurrentie

C.18.0439.N 29 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190429.2 AC nr. ...

Dwaling onderstelt dat een contractspartij op een verschoonbare wijze een verkeerde voorstelling heeft van een element dat voor haar doorslaggevend is geweest om het contract te sluiten en de wederpartij op de hoogte was of behoorde te zijn van dit doorslaggevend karakter.

Bestanddelen - Toestemming - Dwaling omtrent de zelfstandigheid

- Art. 1110, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0399.F 11 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190311.2 AC nr. ...

Bedrog in de zin van artikel 1116 van het Burgerlijk Wetboek impliceert dat een contractant opzettelijk kunstgrepen bezigt om de andere partij ertoe aan te zetten de overeenkomst te sluiten; de verzwijging van een partij bij het sluiten van een overeenkomst kan in bepaalde omstandigheden bedrog zijn wanneer ze een feit betreft dat, als de andere partij daarvan op de hoogte was geweest, ze de overeenkomst niet of slechts onder minder bezwarende voorwaarden zou hebben gesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 151.

Bestanddelen - Toestemming - Bedrog - Begrip - Verzwijging

C.18.0154.N 21 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181221.2 AC nr. 732

Het algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit" staat eraan in de weg dat het bedrog de dader voordeel verschaft; wanneer bedrog leidt tot de nietigverklaring van de overeenkomst, kan hij die het bedrog heeft gepleegd, de onvoorzichtigheid of de zelfs grove en onverschoonbare nalatigheid van de medecontractant niet inroepen en blijft hij, ongeacht dergelijke fout van het slachtoffer van het bedrog, tot integraal herstel van de schade gehouden (1). (1) Cass. 18 maart 2010, AR C.08.0502.N, AC 2010, nr. 196.

Bestanddelen - Toestemming - Bedrog - "Fraus omnia corrumpit" - Nietigverklaring - Onvoorzichtigheid of nalatigheid van de medecontractant

C.18.0152.F 29 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181029.1 AC nr. ...

Het geoorloofd karakter van het voorwerp dient te worden beoordeeld op het tijdstip waarop de overeenkomst wordt gesloten en niet naargelang de wijze waarop ze werd uitgevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 589.

Bestanddelen - Voorwerp - Tijdstip - Het sluiten van de overeenkomst - Geoorloofd karakter - Beoordeling

- Artt. 6 en 1108 Burgerlijk Wetboek

C.17.0113.N 10 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180910.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 6, 1131 en 1133 Burgerlijk Wetboek volgt dat een overeenkomst die een ongeoorloofde oorzaak heeft omdat zij door de wet is verboden of strijdig is met de goede zeden of met de openbare orde, geen gevolg kan hebben; een rechtsvordering die strekt tot de uitvoering van een dergelijke overeenkomst kan niet worden toegelaten; hieruit volgt dat een rechtsvordering die betrekking heeft op een weddenschap die gesloten werd in strijd met de artikelen 4, §1, Kansspelwet en 1 van koninklijk besluit van 22 december 2010 tot vaststelling van de voorwaarden tot aanneming van weddenschappen buiten kansspelinrichtingen klasse IV, en derhalve in strijd met bepalingen van openbare orde, niet kan worden toegelaten.

Bestanddelen - Oorzaak - Spelovereenkomst - Ongeoorloofd karakter - Vordering

C.17.0191.F 13 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180413.2 AC nr. ...

De feitenrechter stelt het feitelijk bestaan vast van het bedrieglijk opzet en van de bedrog opleverende kunstgrepen alsook van de invloed ervan op de wil van de persoon wiens toestemming is aangetast.

Bestanddelen - Toestemming - Aantasting - Feitelijke vaststelling - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 1116 Burgerlijk Wetboek

C.17.0390.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Bestanddelen - Voorwerp - Ongeoorloofd voorwerp - Begrip

Een overeenkomst heeft een ongeoorloofd voorwerp wanneer zij ertoe strekt een toestand te doen ontstaan of in stand te houden die in strijd is met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen; een dergelijke overeenkomst is nietig en kan geen gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM.

Bestanddelen - Voorwerp - Ongeoorloofd voorwerp - Begrip

- Artt. 1108, 1126 en 1128 Burgerlijk Wetboek

C.17.0389.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.8 AC nr. 672

De nietigheidsgrond van bedrog sluit niet uit dat wanneer het bedrog betrekking heeft op een onderdeel van de overeenkomst en een gedeeltelijke vernietiging van de overeenkomst mogelijk is, de rechter op verzoek van de benadeelde partij de nietigheid kan beperken tot een gedeelte van de overeenkomst, voor zover het behoud van de gedeeltelijk vernietigde overeenkomst beantwoordt aan de bedoeling van de partijen (1). (1) Zie Cass. 10 januari 2014, AR C.13.0123.F, AC 2014, nr. 14, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES in Pas. 2014, nr. 14; Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59; RW 2015-16, 1187, noot F. PEERAER; Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.N, AC 2015, nr. 444, met andersl. concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie tevens T. TANGHE, Gedeeltelijke ontbinding en vernietiging van overeenkomsten, Antwerpen, Intersentia, 2015, 133 e.v.; F. PEERAER, "Nietigheid op maat: proportionaliteit en werkzaamheid bij partiële nietigheid, reductie en conversie", TPR 2016, 179 e.v.

Bestanddelen - Toestemming - Bedrog - Gevolg - Nietigheid - Omvang - Gedeeltelijke vernietiging

- Artt. 1108, 1109 en 1116 Burgerlijk Wetboek

Indien de toestemming van een der partijen is aangetast door bedrog dan kan, wanneer het bedrog betrekking heeft op een onderdeel van de overeenkomst en een gedeeltelijke vernietiging van de overeenkomst mogelijk is, de rechter op verzoek van de benadeelde partij de nietigheid beperken tot dat gedeelte van de overeenkomst, voor zover het behoud van de gedeeltelijk vernietigde overeenkomst beantwoordt aan de bedoeling van de partijen (1); hierbij dient de rechter na te gaan of een partiële nietigheid verenigbaar is met het doel dat de partijen bij het sluiten van de overeenkomst voor ogen hadden en of hierdoor geen afbreuk wordt gedaan aan de gerechtvaardigde belangen en verwachtingen van de partijen. (1) Zie Cass. 10 januari 2014, AR C.13.0123.F, AC 2014, nr. 14, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES in Pas. 2014, nr; 14; Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59; RW 2015-16, 1187, noot F. PEERAER; Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.N, AC 2015, nr. 444, met andersl. concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie tevens T. TANGHE, Gedeeltelijke ontbinding en vernietiging van overeenkomsten, Antwerpen, Intersentia, 2015, 133 e.v.; F. PEERAER, "Nietigheid op maat: proportionaliteit en werkzaamheid bij partiële nietigheid, reductie en conversie", TPR 2016, 179 e.v.

Bestanddelen - Toestemming - Bedrog - Gevolg - Nietigheid - Omvang - Gedeeltelijke vernietiging - Voorwaarde - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Artt. 1108, 1109 en 1116 Burgerlijk Wetboek

C.16.0354.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.2 AC nr. 468

De beperking van de concurrentie is onredelijk wanneer die naar voorwerp, territorium of duur verder reikt dan noodzakelijk om de concurrentie tegen te gaan (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

Bestanddelen - Voorwerp - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Het beding dat een onredelijke beperking van de concurrentie naar voorwerp, territorium of duur oplegt, is nietig (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

Bestanddelen - Voorwerp - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

C.16.0439.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.4 AC nr. ...

Het bestaan en de geldigheid van de oorzaak als ontstaansvoorwaarde van een verbintenis dient beoordeeld te worden op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst.

Bestanddelen - Oorzaak - Bestaan - Geldigheid - Beoordeling - Tijdstip

- Artt. 1108 en 1131 Burgerlijk Wetboek

Opdat toekomstige verbintenissen het voorwerp van een overeenkomst kunnen uitmaken, is vereist dat zij bepaald zijn, of ten minste bepaalbaar zonder dat een nieuwe wilsovereenstemming tussen de partijen is vereist.

Bestanddelen - Voorwerp - Toekomstige verbintenissen

- Art. 1130, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0341.F 20 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170420.3 AC nr. ...

De toestemming met betrekking tot de algemene voorwaarden kan niet worden gegrond op een vermoeden van kennis dat verbonden is aan de hoedanigheid van koopman van de partij die zich verbindt.

Bestanddelen - Toestemming - Voorwerp - Algemene voorwaarden - Koopman

- Art. 1108 Burgerlijk Wetboek

De uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van de partij die zich verbindt, vereist effectieve kennis of, minstens, de mogelijkheid om effectief kennis te nemen van de bedingen waarmee moet worden ingestemd.

Bestanddelen - Toestemming - Voorwerp

- Art. 1108 Burgerlijk Wetboek

C.15.0238.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Bestanddelen - Algemeen - Handelskoop - Bewijs - Aanvaarde factuur - Bewijswaarde

C.15.0457.N 21 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161021.3 AC nr. ...

Een overeenkomst waarbij twee of meer partijen bepaalde goederen of rechten verwerven onder het beding dat de langstlevende eigenaar of houder wordt van het geheel der goederen of rechten, heeft geen eventuele rechten tot voorwerp en valt bijgevolg niet onder het verbod van 1130, tweede lid, Burgerlijk Wetboek; dit is evenmin het geval wanneer een dergelijk beding van aanwas een vervalbeding of een ontbindende voorwaarde bevat voor het geval dat aan de samenwoning van de partijen een einde komt, aangezien de partijen tijdens de duur van het samenwonen definitief verbonden zijn; de louter omstandigheid dat het beding aldus een potestatief element bevat, heeft niet tot gevolg dat het onder het verbod van artikel 1130, tweede lid, Burgerlijk Wetboek valt; voormelde bedingen zijn te aanzien als ontbindende voorwaarden en vallen evenmin onder het verbod bedoeld in artikel 1174 Burgerlijk Wetboek.

Bestanddelen - Voorwerp - Verwerven van goederen of rechten - Door twee of meer partijen - Beding van aanwas - Aard

- Artt. 791, 1130, tweede lid, 1174 en 1600 Burgerlijk Wetboek

Bestanddelen - Voorwerp - Verwerven van goederen of rechten - Door twee of meer partijen - Beding van aanwas - Vervalbeding of ontbindende voorwaarde - Einde van samenwoning - Potestatief element

- Artt. 791, 1130, tweede lid, 1174 en 1600 Burgerlijk Wetboek

C.14.0424.N 16 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160916.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 1108 Burgerlijk Wetboek is de toestemming van de partij die zich verbindt een grondvoorwaarde voor de geldigheid van de overeenkomst; de uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming vereist op zijn minst dat de partijen kunnen kennisnemen van de bedingen waarvoor die toestemming vereist is.

Bestanddelen - Toestemming - Begrip

- Art. 1108 Burgerlijk Wetboek

C.14.0448.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Bestanddelen - Oorzaak - Ongeoorloofde oorzaak - Verrijking zonder oorzaak van de begunstigde - Uitwerking - Vordering van de verarmde - Draagwijdte

Uit de samenhang van artikel 1131 van het Burgerlijk Wetboek en het algemeen rechtsbeginsel van verrijking zonder oorzaak blijkt dat, aangezien de overeenkomst uit een ongeoorloofde oorzaak geen gevolg kan hebben, de verrijking van diegene die de uitvoering ervan geniet zonder oorzaak is; de rechter kan de vordering van de verarmde evenwel verwerpen wanneer hij feitelijk oordeelt dat aldus de preventieve rol van de sanctie voor de overeenkomst uit ongeoorloofde oorzaak in het gedrang komt of als de maatschappelijke orde vereist dat de verarmde zwaarder bestraft wordt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Bestanddelen - Oorzaak - Ongeoorloofde oorzaak - Verrijking zonder oorzaak van de begunstigde - Uitwerking - Vordering van de verarmde - Draagwijdte

- Art. 1131 Burgerlijk Wetboek

C.14.0231.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.3 AC nr. ...

Bruiklening is een overeenkomst, waarvan de geldigheid de toestemming vereist van beide partijen tot het sluiten van deze overeenkomst; tussen de partijen moet een wilsovereenstemming bestaan om daadwerkelijk rechtsgevolgen te doen ontstaan; de toestemming kan stilzwijgend zijn, indien zij volgt uit een gedraging die voor geen andere uitleg vatbaar is en derhalve de wil inhoudt om een overeenkomst te sluiten (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging; het was van mening dat de appelrechters, die met hun overwegingen niet vaststellen dat de verweerster en de eiseres de wil hadden om daadwerkelijk een overeenkomst van bruikleen te sluiten, niet wettig de eiseres als bruiklener van de lift konden kwalificeren. Door op grond hiervan te oordelen dat de eiseres gehouden is de verweerster te vrijwaren, omdat zij als bruiklener van de lift geen bewijs levert van een vreemde oorzaak voor het niet kunnen teruggeven van de zaak, verantwoordden de appelrechters volgens het OM hun beslissing dus niet naar recht.

Bestanddelen - Toestemming - Begrip - Vorm

- Art. 1875 Burgerlijk Wetboek

Vrijwillige bewaargeving is een overeenkomst, waarvan de geldigheid de toestemming vereist van beide partijen tot het sluiten van deze overeenkomst; tussen de partijen moet een wilsovereenstemming bestaan om daadwerkelijk rechtsgevolgen te doen ontstaan; de toestemming kan stilzwijgend zijn, indien zij volgt uit een gedraging die voor geen andere uitleg vatbaar is en derhalve de wil inhoudt om een overeenkomst te sluiten (1). (1) Het OM was eveneens van mening dat de appelrechters, die met hun overwegingen evenmin vaststellen dat de N.V. ALHEEMBOUW en de verweerster de wil hadden om daadwerkelijk een overeenkomst van bewaargeving te sluiten, evenmin wettig konden oordelen dat er sprake was van bewaarneming met toelating om de lift uit te lenen.

Bestanddelen - Toestemming - Begrip - Vorm

- Artt. 1915 en 1921 Burgerlijk Wetboek

C.14.0330.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.11 AC nr. 105

Degene die beweert een dwaling te hebben begaan, moet die dwaling en het verschoonbaar karakter ervan bewijzen.

Bestanddelen - Toestemming - Geldigheid - Dwaling - Bewijs

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

De onverschoonbare dwaling is geen wilsgebrek in de zin van de artikelen 1109 en 1110 van het Burgerlijk Wetboek en kan niet als grondslag dienen voor de in artikel 1117 van dat wetboek bedoelde rechtsvordering tot nietigverklaring.

Bestanddelen - Toestemming - Geldigheid - Onverschoonbare dwaling

- Artt. 1109, 1110 en 1117 Burgerlijk Wetboek

De zelfstandigheid van de zaak bestaat in elk gegeven dat een partij ervan heeft overtuigd de overeenkomst te sluiten, dat de medecontracterende partij moest kennen en waarzonder de overeenkomst niet zou zijn gesloten.

Bestanddelen - Toestemming - Geldigheid - Dwaling - Grond tot nietigverklaring - Zelfstandigheid van de zaak

- Artt. 1109 en 1110, eerste lid Burgerlijk Wetboek

De voorwaarden van geldigheid van een overeenkomst worden weliswaar beoordeeld op het tijdstip dat zij wordt gesloten; bij die beoordeling kan de rechter evenwel rekening houden met bewijselementen die dagtekenen van na het sluiten van de overeenkomst (1). (1) Cass. 24 september 2007, AR C.06.0107.F, AC 2007, nr. 428.

Bestanddelen - Toestemming - Geldigheid - Beoordeling - Tijdstip

- Artt. 1108, 1109 en 1110 Burgerlijk Wetboek

C.14.0285.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.7 AC nr. ...

Behoudens andersluidende wettelijke bepalingen heeft de overtreding bij de totstandkoming van de overeenkomst van een regel die de openbare orde aanbelangt, in beginsel slechts de nietigheid van de overeenkomst tot gevolg wanneer deze overtreding tot gevolg heeft dat het voorwerp van de overeenkomst ongeoorloofd is.

Bestanddelen - Allerlei - Totstandkoming - Overtreding van een regel van openbare orde - Gevolg - Nietigheid - Toepassingsgebied

- Artt. 6 en 1108 Burgerlijk Wetboek

Een overeenkomst heeft een ongeoorloofd voorwerp indien zij verplicht tot een prestatie die door een wet van openbare orde verboden is of in strijd is met de goede zeden.

Bestanddelen - Voorwerp - Ongeoorloofd voorwerp

- Artt. 6 en 1108 Burgerlijk Wetboek

C.13.0579.N 23 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150123.3 AC nr. ...

De bepaling van artikel 7 van het Decreet d' Allarde van 2-17 maart 1791, zoals te dezen van toepassing, die zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en nijverheid, is van openbare orde; het beding dat een onredelijke beperking van de concurrentie naar voorwerp, territorium of duur oplegt, is bijgevolg nietig.

Bestanddelen - Voorwerp - Beding - Onredelijke beperking concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Indien een overeenkomst of een beding strijdig is met een bepaling van openbare orde en bijgevolg nietig is, kan de rechter indien een partiële nietigheid mogelijk is, de nietigheid, behoudens de wet zulks verbiedt, beperken tot het met deze bepaling strijdig gedeelte van de overeenkomst of beding op voorwaarde dat het voortbestaan van de gedeeltelijk vernietigde overeenkomst of beding beantwoordt aan de partijbedoeling (1). (1) Het OM concludeerde tot de ongegrondheid van het middel en tot verwerping van het cassatieberoep op grond dat een beding dat een onredelijke beperking op basis van reeds eerder vermelde cumulatieve voorwaarden inzake concurrentie oplegt, absoluut nietig is, en dat het matigingsbeding dat daaraan toch rechtsgevolgen wil laten toekennen in de mate dat de nietigverklaring van een dergelijke nietige clausule daardoor wordt verhinderd ingevolge matiging ervan binnen de wettelijke grenzen, daaraan geen afbreuk kan doen en tot dezelfde consequenties dient te leiden, nu dit gelet op de inhoud en de strekking van de handeling in onverbrekelijk verband met het (absoluut) nietige deel staat. (Zie ook Cass. 3 februari 1971, AC 1971, 538)

Bestanddelen - Algemeen - Beperking - Nietigheid - Partiële nietigheid - Beoordeling door de rechter

- Artt. 6, 1156, 1234 en 1304 Burgerlijk Wetboek

EINDE

P.25.0325.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.44 AC nr. ...

De door artikel 44 Strafwetboek en de artikelen 161 en 189 Wetboek van Strafvordering bedoelde teruggave houdt, behalve het louter teruggeven van goederen die aan de eigenaar werden ontnomen en die in handen van het gerecht zijn gekomen, elke maatregel in die beoogt de materiële gevolgen van het bewezenverklaarde misdrijf teniet te doen, met als doel het herstel van de feitelijke toestand zoals die bestond vóór het plegen van het bewezenverklaarde misdrijf en dus de vrijwaring van het algemeen belang (1); indien een overeenkomst door een misdrijf werd verkregen en deze overeenkomst bijgevolg geen effect mag sorteren, kan de teruggave dan ook bestaan in een door de strafrechter uit te spreken nietigverklaring van die overeenkomst, welke retroactief werkt. (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0284.N, AC 2018, nr. 124; Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412; Cass. 3 september 2013, AR P.10.1836.N, AC 2013, nr. 413, RW 2015-16, 265, TRV 2016, 271; R. VERSTRAETEN, "De teruggave en het derdenverzet in strafzaken", RW 1989-90, 157-159; A. VANDEPLAS, "Teruggave", in Comm. Straf. 2003, 21p.; J. HUYSMANS, "The criminal judge can do everything ...? De ruime draagwijdte van de teruggave (art. 44 Sw.) in strafzaken en de impact daarvan op de bevoegdheid van de strafrechter op burgerlijk gebied (275-278)"; J. RAEYMAKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", NC 2017, 446-470; N. DE VOS, "Bedrog bij de verkoop van zaken en de huur van werk", in Comm. Straf. 2024, 41.

Einde - Huurovereenkomst - Strafzaken - Teruggave - Begrip - Nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave - Voorwaarden

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 161 Wetboek van Strafvordering
- Art. 44 Strafwetboek

De rechter die een beklaagde veroordeelt op grond van het misdrijf van het verhuren van een niet-conforme woning zoals bedoeld in artikel 3.34 Vlaamse Codex Wonen van 2021, voorheen artikel 20, § 1, Vlaamse Wooncode, kan als vorm van teruggave in de zin van artikel 44 Strafwetboek de nietigverklaring van de huurovereenkomst uitspreken wanneer vaststaat dat die overeenkomst door dat misdrijf werd verkregen en de nietigverklaring ervan bijgevolg noodzakelijk is om de gevolgen van dat misdrijf ongedaan te maken; de nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave is dan ook slechts mogelijk wanneer de verhuurde woning niet-conform was op het tijdstip dat die overeenkomst werd gesloten en het bewezenverklaarde misdrijf ook betrekking heeft op de verhuur van de niet-conforme woning op dit tijdstip (1). (1) Over de nietigheid van de huurovereenkomst als teruggave bevolen door de strafrechter in zaken van bewezen verklaarde feiten van krotwoningen of huisjesmelkerij bestond er verdeeldheid in de rechtspraak. Zie hof van beroep Gent, 10e Kamer, 17 december 2021, C/1678/2021, www.arrestendatabank.be; Corr. Gent 24 juni 2008, RW 2008-9, 1697, noot T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen: opzet, verbeurdverklaring en nietigheid van de huurovereenkomst" (pro nietigverklaring) en hof van beroep te Brussel, 15e Kamer, 3 juni 2021, 855/2021, www.arrestendatabank.be (contra); T. VANDROMME, Woningkwaliteitsbewaking in het Vlaams Gewest, in Recht&Praktijk, Kluwer, 2022, 431-433. In zaken van inbreuken op de woningkwaliteit in het Vlaamse Gewest (artikel 3.34 Vlaamse Codex Wonen, voordien artikel 20, §1 Vlaamse Wooncode) kan ook het herstel van de woning, in de zin van het wegwerken van gebreken, een vorm van teruggave zijn, die in het belang is van de huurder. Zie Cass. 5 september 2023, AR P.23.0220.N, AC 2023, nr. 529, met concl. OM; Cass. 15 oktober 2013, AR P.12.1764.N, AC 2013, nr. 522; Cass. 3 september 2013, AR P.12.1041.N, AC 2013, nr. 414; T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen", in Comm. Straf. 2021, 52-68. Verder is op te merken dat de burgerlijke rechter niet ambtshalve de absolute nietigheid kan opwerpen van een huurovereenkomst als blijkt dat bij aanvang de gehuurde woning niet voldeed aan de woonkwaliteitsnormen van de Vlaamse Wooncode (Cass. 6 januari 2022, C.21.0089.N, AC 2022, nr. 7, TBBR/RGDC 2022, 438 noot N. BERNARD "Insalubrité du logement : la 'solution' de la nullité du bail poursuit son lent reflux" (438-444). (BDS)

Einde - Huurovereenkomst - Inbreuken op de Vlaamse Codex Wonen 2021 - Nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave - Voorwaarden

- Art. 3.34 Decreten over het Vlaamse woonbeleid, gecodificeerd op 17 juli 2020
- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 161 Wetboek van Strafvordering
- Art. 44 Strafwetboek

C.23.0072.F 1 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231201.1F.4 AC nr. ...

Het feit dat aanleiding geeft tot de beëindiging zonder opzegging of vóór het verstrijken van de termijn, is een partij bekend wanneer deze over het bestaan van het feit en over de omstandigheden die hieraan het karakter van een ernstige tekortkoming verlenen, voldoende zekerheid heeft om met kennis van zaken een beslissing te nemen; de omstandigheid dat de partij zichzelf bedenktijd wil geven of juridisch advies wil inwinnen, heeft niets te maken met de kennis van het feit zelf en de daarmee gepaard gaande omstandigheden en heeft bijgevolg geen weerslag op de termijn van kennisgeving van de beëindiging (1). (1) Zie Cass.8 november 2007, AR C.05.0567.N, AC 2007, nr. 535.

Einde - Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn - Ernstige tekortkoming - Feit dat sinds meer dan zeven werkdagen bekend is - Begrip - Gevolg

- Art. X.17 Wetboek van economisch recht

C.21.0372.F 19 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220919.3F.4 AC nr. ...

De rechter die uitspraak moet doen over de vordering tot ontbinding van een wederkerige overeenkomst, dient de omvang en de draagwijdte te onderzoeken van de door partijen aangegane verbintenissen en, aan de hand van de feitelijke omstandigheden, te beoordelen of de aangevoerde wanprestatie voldoende ernstig is om de ontbinding uit te spreken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 550.

Einde - Wederkerige overeenkomst - Vordering tot ontbinding - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1184 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0277.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.4 AC nr. ...

De ontbinding van een wederkerige overeenkomst heeft tot gevolg dat de partijen in dezelfde toestand moeten worden geplaatst als die waarin zij zich bevonden vóór het sluiten van de overeenkomst; de ontbonden overeenkomst kan voor de partijen geen grondslag van rechten of verplichtingen zijn (1). (1) Cass. 8 februari 2010, AR C.09.0244.F, AC 2010, nr. 88, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.

Einde - Ontbinding - Uitwerking tussen partijen

- Art. 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

Het gedrag van de schuldeiser van de vordering tot teruggave na de ontbinding van de overeenkomst tast zijn recht op de teruggaven die uit deze ontbinding voortvloeien niet aan, tenzij dat gedrag een fout uitmaakt die de schuldenaar van de teruggave kan vrijstellen van zijn verplichting.

Einde - Ontbinding - Uitwerking tussen partijen - Terruggave of betaling in equivalent - Voorwaarde - Gedrag van de schuldeiser van de vordering tot teruggave

- Art. 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

Hoewel de ontbinding niet kan leiden tot het tenietdoen van de wederzijdse prestaties die in uitvoering van de overeenkomst zijn verricht wanneer ze niet vatbaar zijn voor teruggave, leidt zij wel tot de teruggave of de betaling in equivalent van de zaken of diensten die ten gevolge van de overeenkomst zijn verbruikt of die aan een van de partijen ten goede zijn gekomen terwijl de tegenpartij daarvoor geen tegenprestaties heeft ontvangen (1). (1) Cass. 8 februari 2010, AR C.09.0244.F, AC 2010, nr. 88, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.

Einde - Ontbinding - Uitwerking tussen partijen - Terruggave of betaling in equivalent

- Art. 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0357.N 13 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.7 AC nr. ...

De rechter moet zich bij de beoordeling van de vergoeding door de opzeggende contractspartij te betalen aan de opgezegde contractspartij, de gegeven opzeggingstermijn en zo nodig de opzeggingsvergoeding, plaatsen op het ogenblik van de opzegging van de overeenkomst en onder meer rekening houden met de verlopen duur van de overeenkomst, de door de partijen reeds gemaakte kosten en het nadeel dat de opzegging door de opzeggende contractspartij voor de opgezegde contractspartij meebrengt.

Einde - Overeenkomst van onbepaalde duur - Geen wettelijke of conventionele opzeggingstermijn - Eenzijdige opzegging - Gebrek aan akkoord over de opzeggingstermijn - Opzeggingsvergoeding - Beoordeling door de rechter - Criteria

In geval van eenzijdige opzegging van een overeenkomst van onbepaalde duur waarvoor geen wettelijke of conventionele opzeggingsmodaliteiten gelden, beoordeelt de rechter, bij gebrek aan akkoord tussen de contractspartijen aangaande de vergoeding door de opzeggende contractspartij te betalen aan de opgezegde contractspartij, de gegeven opzeggingstermijn en bepaalt hij zo nodig de opzeggingsvergoeding (1). (1) Zie Cass. 9 september 2021, AR C.20.0099.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 28 juni 2019, AR C.18.0410.N, AC 2019, nr. 413.

Einde - Overeenkomst van onbepaalde duur - Geen wettelijke of conventionele opzeggingsmodaliteiten - Eenzijdige opzegging - Gebrek aan akkoord over de opzeggingsvergoeding - Taak van de rechter

C.20.0163.N 15 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.7 AC nr. ...

De regel dat de ontbinding van een wederkerige overeenkomst krachtens artikel 1184 Oud Burgerlijk Wetboek, tot gevolg heeft dat de overeenkomst, in beginsel, met terugwerkende kracht wordt ongedaan gemaakt, sluit niet uit dat contractuele bedingen die tot voorwerp hebben de gevolgen van de ontbinding tussen partijen te regelen, verder uitwerking krijgen (1). (1) Cass. 23 oktober 2017, AR C.17.0234.N, AC 2017, nr. 581.

Einde - Wederkerige overeenkomst - Ontbinding

C.20.0253.F 7 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.2 AC nr. ...

Het vonnis dat oordeelt dat de loutere vaststelling dat het onmogelijk is om verder samen te leven, de beëindiging "onder voorbehoud van alle rechten" [van de betwiste huurovereenkomst] verantwoordt, zonder dat hierbij het bestaan van eventuele verrekeningen tussen de partijen in aanmerking hoeft te worden genomen die de niet-betaling van de huur kunnen verklaren, schendt artikel 1134 Burgerlijk Wetboek.

Einde - Herroeping - Huurovereenkomst - Samenwoning - Onmogelijkheid - Beëindiging - Verantwoording

- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0258.F 7 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.5 AC nr. ...

De partij die, behalve bij grove tekortkoming van een van de partijen aan haar verplichtingen, het recht op eenzijdige beëindiging uitoefent van een verkoopconcessie van onbepaalde duur, hoeft dat niet te verantwoorden en de uitoefening van dat recht op beëindiging verhindert niet dat ze de ontbinding ervan kan vorderen wegens foutieve niet-uitvoering door de schuldenaar van zijn verplichtingen, zelfs indien ze tot staving van haar eenzijdige beëindiging dezelfde foutieve niet-uitvoering heeft aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 11.

Einde - Verkoopconcessie van onbepaalde duur - Eenzijdige beëindiging - Verantwoording - Gebrek aan motivering - Vordering tot ontbinding wegens foutieve niet-uitvoering

- Art. 1184 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0510.N 21 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200921.3N.6 AC nr. ...

De dwingende bepalingen van de Wet van 27 juli 1961 betreffende de eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop, gewijzigd bij de wet van 13 april 1971, verhinderen niet dat de partijen bij een aan deze wet onderworpen alleenverkoopconcessie van onbepaalde duur hun overeenkomst in onderlinge overeenstemming beëindigen.

Einde - Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd - In onderlinge overeenkomst - Mogelijkheid

C.19.0505.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.2 AC nr. ...

De restitutie van een geldsom ten gevolge van de ontbinding van een koopovereenkomst omvat ook de interest vanaf het ogenblik dat de schuldenaar van de restitutieverbintenis niet meer te goeder trouw is, dit is wanneer hij kennis had of hoorde te hebben van het onzekere karakter van zijn titel, wat het geval is wanneer hij in gebreke werd gesteld, zodat hij rekening diende te houden met een mogelijke restitutie.

Einde - Allerlei - Restitutie van een geldsom - Verschuldige interesten - Gebrek aan goede trouw - Toepassing

- Artt. 549, 1153, 1378 en 1682 Burgerlijk Wetboek

C.19.0397.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.12 AC nr. ...

Bij overeenkomsten tussen meerdere partijen die vóór de datum van het vonnis van faillietverklaring worden gesloten, leidt het vermoeden van verbreking dat is afgeleid uit het gebrek aan een tijdige beslissing van de curator in het faillissement van een van die partijen niet noodzakelijk tot het verval van de verbintenissen die de andere contracterende partijen onderling zijn aangegaan (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 2008, AR C.06.0672.N, AC 2008, nr. 556.

Einde - Overeenkomst tussen meerdere partijen - Faillissement van een partij - Uitvoering van de overeenkomst - Ingebrekestelling door een partij - Vermoeden van verbreking door de curator

- Art. 46, § 1, tweede lid Wet 8 augustus 1997

Einde - Overeenkomst tussen meerdere partijen - Faillissement van een partij - Uitvoering van de overeenkomst - Ingebrekestelling door een partij - Vermoeden van verbreking door de curator

- Art. 46, § 1, tweede lid Wet 8 augustus 1997

P.19.1121.N 25 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200225.2N.8 AC nr. ...

Uit artikel 78, §1, Wet Landverzekeringsovereenkomst volgt dat de verzekeraar tot dekking gehouden is wanneer de schade zich tijdens de duur van de verzekeringsovereenkomst heeft voorgedaan; wanneer de verzekerde door zijn fout het overlijden van het slachtoffer heeft veroorzaakt, doet de schade van de rechtsopvolgers en degenen die door het overlijden schade bij terugslag lijden, zich voor op het ogenblik van dat overlijden en is de verzekeraar tot dekking gehouden indien dit tijdstip binnen de duur van de verzekeringsovereenkomst valt (1). (1) Artikel 78, §1, Wet Landverzekeringsovereenkomst, thans artikel 142, §1 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

Einde - Landverzekeringsovereenkomst - Einde - Duur - Schade - Dekking - Overlijden

C.18.0588.F 29 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191129.1F.1 AC nr. ...

Uit het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk overeenkomsten van onbepaalde duur op elk ogenblik kunnen worden beëindigd, volgt niet dat een partij die het verbod om cliënteel af te werven tijdens de uitvoering van de overeenkomst heeft overtreden, aan zijn medecontractant geen vergoeding verschuldigd is voor de bestellingen die hij dankzij het afwerven heeft ontvangen na de beëindiging van de overeenkomst.

Einde - Miskenning van het verbod om het cliënteel af te werven tijdens de uitvoering van de overeenkomst - Bestellingen die dankzij dat afwerven zijn verkregen na de beëindiging van de overeenkomst - Vergoeding - Beginsel

Een overeenkomst van onbepaalde duur kan op elk ogenblik worden beëindigd (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2018, AR C.17.0255.N, AC 2018, nr. 88; Cass. 29 mei 2015, AR C.13.0390.N, AC 2015, nr. 354.

Einde - Overeenkomst van onbepaalde duur - Ogenblik

C.18.0600.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.15 AC nr. ...

Het feit ter rechtvaardiging van de beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn van de handelsagentuurovereenkomst is bekend aan de partij die zich er op beroept wanneer deze omtrent het bestaan van het feit voldoende zekerheid heeft om met kennis van zaken te kunnen beslissen (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging - Bekend feit ter rechtvaardiging

- Art. 19, eerste lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

Het tijdstip waarop de partij zich van het bestaan en de ernst van het feit rekenschap had kunnen geven, noch het gegeven dat een onderzoek ter verkrijging van voldoende zekerheid eerder had kunnen worden ingesteld zijn bepalend om tot laattijdigheid van de beëindiging zonder opzegging te besluiten (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging - Bekend feit ter rechtvaardiging - Tijdstip

- Art. 19, eerste lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

C.18.0381.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.2 AC nr. ...

Een nietig verklaarde overeenkomst kan voor partijen geen grondslag van rechten en verplichtingen zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Distributieovereenkomst - Beding van verticale prijsbeperking - Hardekernrestrictie - Nietigheid van rechtswege

- thans art. 101 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie
- Art. 81, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap, in de versie ervan geconsolideerd te Amsterdam op 2 okt. 1997, goedgekeurd bij de wet van 10 augustus 1998

C.18.0410.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.4 AC nr. ...

De eenzijdige beëindiging van een aanneming van onbepaalde duur door de opdrachtgever vereist de inachtneming van een redelijke opzeggingstermijn; bij ontstentenis van een redelijke opzeggingstermijn moet de opdrachtgever de aannemer een vergoeding betalen ter compensatie van de schade die de aannemer ingevolge het niet in acht nemen van een opzeggingstermijn lijdt (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Aanneming van onbepaalde duur - Eenzijdige beëindiging door de opdrachtgever - Voorwaarde

- Artt. 1134, tweede lid, en 1780 Burgerlijk Wetboek

Volgens artikel 1794 Burgerlijk Wetboek kan de opdrachtgever de aanneming tegen vaste prijs door zijn enkele wil verbreken, ook al is het werk reeds begonnen, mits hij de aannemer schadeloos stelt voor al zijn uitgaven, al zijn arbeid, en alles wat hij bij die aanneming had kunnen winnen; deze bepaling is uitsluitend van toepassing op de aanneming van een werk dat door zijn voorwerp of door een uitdrukkelijke tijdsduur bepaald is (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Aanneming van werk - Wijze van beëindiging door de opdrachtgever - Voorwaarde

- Art. 1794 Burgerlijk Wetboek

C.16.0254.F 23 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190523.14 AC nr. ...

Krachtens artikel 1184, derde lid, Burgerlijk Wetboek moet de ontbinding in rechte gevorderd worden; die regel belet niet dat, in geval van een wanuitvoering die voldoende ernstig is om de gerechtelijke ontbinding te verantwoorden, de schuldeiser beslist om de overeenkomst op eigen risico te ontbinden door kennisgeving ervan aan de schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 314.

Einde - Gerechtelijke ontbinding - Voldoende ernstige wanuitvoering - Schuldeiser - Ontbinding door kennisgeving

- Art. 1184, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0698.F 11 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190311.1 AC nr. ...

Uit artikel 1183, eerste lid en tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat als de aan een verkoop gekoppelde ontbindende voorwaarde vervuld is, de koper verplicht is het verkochte goed terug te geven en de verkoper bijgevolg vanaf dat tijdstip aanspraak kan maken op het genot ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 150.

Einde - Ontbindende voorwaarde - Ontbinding - Verkoop - Terrugave van het verkochte goed - Verplichting

- Art. 1183, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0613.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.6 AC nr. ...

De opdrachtgever is bevoegd om door een eenzijdige rechtshandeling een einde te maken aan de overeenkomst; de eenzijdige beëindiging moet, om uitwerking te kunnen hebben, ter kennis gebracht worden van de aannemer; zij moet niet aanvaard worden door de aannemer; het betreft een vormvrije rechtshandeling die zowel uitdrukkelijk als stilzwijgend kan plaatshebben; noch voor de geldigheid van de beëindiging noch voor het bewijs ervan is een geschrift bereist; een stilzwijgende beëindiging kan evenwel enkel worden afgeleid uit gedragingen van de opdrachtgever die een duidelijke en ondubbelzinnige uitdrukking zijn van zijn wil en die niet vatbaar zijn voor een andere uitleg (1). (1) A. VAN OEVELEN, Overeenkomsten. Deel 2. Bijzondere overeenkomsten. E. Aanneming van werk - Lastgeving, p. 355 - 397.

Einde - Eenzijdige beëindiging door de opdrachtgever - Voorwaarden

- Art. 1794 Burgerlijk Wetboek

C.17.0568.F 23 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180423.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 19, eerste lid, van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst, dat op dit geschil van toepassing is, kan elke partij, onverminderd alle schadeloosstellingen, de overeenkomst zonder opzegging of vóór het verstrijken van de termijn beëindigen, wanneer de andere partij ernstig tekortkomt in haar verplichtingen; iedere zware fout die elke professionele samenwerking tussen de principaal en de handelsagent definitief onmogelijk maakt, wordt beschouwd als een ernstige tekortkoming.

Einde - Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging - Ernstige tekortkoming - Zware fout

Voor zover de rechter het wettelijk begrip ?ernstige tekortkoming' niet miskent, beoordeelt hij op onaantastbare wijze de ernst van de fout en de weerslag ervan op de mogelijkheid om de professionele relatie voort te zetten; zolang hij de criteria die de wet aan dit begrip toekent niet wijzigt, mag hij alle gegevens in acht nemen die zijn beoordeling kunnen ondersteunen.

Einde - Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging - Ernstige tekortkoming - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

C.17.0255.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.1N.5 AC nr. ...

Een overeenkomst van onbepaalde duur kan steeds eenzijdig worden opgezegd mits inachtneming van een redelijke termijn en dergelijke opzegging is in beginsel onherroepelijk (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2012, AR C.11.0449.N, AC 2012, nr. 370.

Einde - Overeenkomst van onbepaalde duur - Opzegging - Voorwaarde

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

Einde - Overeenkomst van onbepaalde duur - Opzegging - Voorwaarde

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

Krachtens het beginsel van de wilsautonomie kunnen partijen in onderlinge overeenstemming beslissen om de door een van hen gedane opzegging van een overeenkomst voor onbepaalde duur als niet bestaande te beschouwen (1); hiervan wordt niet afgeweken door de artikelen 2 en 3 van de Alleenverkoopwet. (1) Cass. 23 november 2009, AR C.08.0263.F, AC 2009, nr. 683, met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT in Pas. 2009, nr. 683.

Einde - Opzegging - Intrekking - In onderlinge overeenstemming - Mogelijkheid - Toepassingsgebied - Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd

- Artt. 2 en 3 Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

Einde - Opzegging - Intrekking - In onderlinge overeenstemming - Mogelijkheid - Toepassingsgebied - Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd

- Artt. 2 en 3 Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.17.0055.F 2 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180202.3 AC nr. ...

Het verval van een verbintenis door het verdwijnen van het voorwerp ervan veronderstelt dat het definitief onmogelijk is geworden het voorwerp van die verbintenis in natura uit te voeren.

Einde - Verbintenis - Verdwijnen van het voorwerp - Uitvoering in natura - Definitieve onmogelijkheid - Verval

C.17.0090.F 17 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171117.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de ontbinding van een contract met opeenvolgende prestaties niet ertoe kan leiden dat de wederzijdse prestaties die ter uitvoering van het contract zijn verricht, niet kunnen worden tenietgedaan wanneer ze niet vatbaar zijn voor teruggave, ontzegt de partij jegens wie de verbintenis niet werd uitgevoerd, het recht niet de ontbinding van dat contract te vorderen (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2009, AR C.07.0482.N, AC 2009, nr. 375; Cass. 19 mei 2011, AR C.09.0645.F, AC 2011, nr. 326.

Einde - Gerechtelijke ontbinding - Wederkerig contract met opeenvolgende prestaties

- Art. 1184 Burgerlijk Wetboek

C.17.0234.N 23 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171023.1 AC nr. ...

De regel dat de ontbinding van een wederkerige overeenkomst krachtens artikel 1184 Burgerlijk Wetboek, tot gevolg heeft dat de overeenkomst, in beginsel, met terugwerkende kracht wordt ongedaan gemaakt, sluit niet uit dat contractuele bedingen die tot voorwerp hebben de gevolgen van de ontbinding tussen de partijen te regelen, verder uitwerking krijgen.

Einde - Wederkerig contract - Ontbinding

Einde - Wederkerig contract - Ontbinding

C.16.0381.N 17 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.5 AC nr. ...

Wordt een huurovereenkomst gesloten met meerdere huurders, dan heeft iedere medehuurder, in beginsel, het recht om met de verhuurder overeen te komen om de huurovereenkomst wat hem betreft te beëindigen; indien in een dergelijk geval de huurovereenkomst die met één van de huurders werd beëindigd, door de medehuurder wordt voortgezet, dan geldt deze vanaf dat ogenblik als enige contractpartij voor de toekomst.

Einde - Huur - Huishuur - Meerdere huurders - Overeenkomst tot beëindiging met één van de huurders - Voortzetting door de medehuurder

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.15.0292.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.4 AC nr. ...

De toekenning van de bijkomende schadeloosstelling is niet onderworpen aan de voorwaarde dat er een schuldige gedraging van de principaal is geweest.

Einde - Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op bijkomende schadeloosstelling

- Art. 21 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

- Art. 17.2, c Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

De in artikel 21 van de wet van 13 april 1995 bedoelde bijkomende schadeloosstelling kan, bijgevolg, slechts een schade dekken die onderscheiden is van die welke wordt gedekt door de in artikel 20 bedoelde uitwinningsvergoeding.

Einde - Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op een uitwinningsvergoeding - Forfait - Recht op bijkomende schadeloosstelling - Voorwerp

- Artt. 20 en 21 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

- Art. 17.1 en 17.2, a), b), c) Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

C.15.0374.N 21 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160421.9 AC nr. ...

De ontbinding van een wederkerig contract heeft tot gevolg dat de partijen opnieuw in dezelfde toestand moeten worden geplaatst als die waarin zij zich zouden bevonden hebben indien zij niet hadden gecontracteerd; deze restitutieverplichting strekt niet tot vergoeding van schade die de wederpartij heeft geleden.

Einde - Ontbinding van een wederkerig contract - Restitutieverplichting - Omvang

- Art. 1184 Burgerlijk Wetboek

C.15.0210.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.12 AC nr. ...

Wanneer zulks noodzakelijk is voor het beheer van de boedel, kan de curator een einde maken aan een door de failliet gesloten lopende overeenkomst, zelfs wanneer door die overeenkomst rechten worden verleend die aan de boedel tegenwerpelijk zijn (1); aldus kan de curator wanneer de voorwaarden hiertoe vervuld zijn een einde maken aan overeenkomsten inzake het gebruik en het genot van onroerende goederen ook al beantwoorden de aldus verleende rechten aan een zakelijk recht. (1) Cass. 10 april 2008, AR C.05.0527.N, AC 2008, nr. 215, met concl. van advocaat-generaal G. DUBRULLE.

Einde - Faillissement - Door de failliet gesloten lopende overeenkomst - Beëindiging door de curator - Overeenkomsten inzake gebruik en genot van onroerende goederen

- Art. 46 Wet 8 aug. 1997

C.13.0622.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Einde - Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn - Ernstige tekortkomingen - Kennisname van de feiten

De termijn van zeven werkdagen gaat in wanneer het feit ter rechtvaardiging van de beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn ter kennis is gekomen van de persoon die, of in het geval van een rechtspersoon, het orgaan dat bevoegd is om de handelsagentuurovereenkomst te beëindigen (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn - Ernstige tekortkomingen - Kennisname van de feiten

- Art. 19, eerste en tweede lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

C.14.0294.N 16 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150116.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Einde - Landverzekeringsovereenkomst - Uitlooprisico - Dekking - Termijn - Doel

De dekking van het uitlooprisico gedurende de termijn van 36 maanden na het einde van de verzekeringsovereenkomst heeft tot doel de verzekerde en de benadeelde te beschermen in afwachting van het afsluiten van een nieuwe verzekeringsovereenkomst bij een andere verzekeraar; hieruit volgt dat voor de verzekeringsovereenkomst waarin de dekking afhankelijk kan gemaakt worden van het instellen van de vordering tijdens de duur ervan, de verplichte dekking gedurende de termijn van 36 maanden na het einde van de verzekeringsovereenkomst geldt, tenzij een andere verzekeraar het schadegeval dekt (1). (1) Zie concl. OM.

Einde - Landverzekeringsovereenkomst - Uitlooprisico - Dekking - Termijn - Doel

- Art. 78 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

S.15.0123.N 18 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180618.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 3.1 en 10.1 van het Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, volgt kennelijk dat wanneer de partijen het toepasselijke recht hebben aangewezen voor de overeenkomst in haar geheel, onverminderd de toepassing van de overige bepalingen van het EVO, de rechtskeuze van de partijen zich uitstrekt tot alle bepalingen van het aangewezen recht die de wederzijdse rechten en verplichtingen van de partijen bij de overeenkomst regelen.

Internationaal recht - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Overeenkomst-wet - Wettenconflict

Uit de artikelen 3.1 en 6.1 van het Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, volgt kennelijk dat inzake arbeidsovereenkomsten het recht dat de partijen hebben gekozen op de arbeidsovereenkomst van toepassing is, ook wanneer ingevolge het tweede lid van artikel 6 EVO bij afwezigheid van een rechtskeuze een ander recht van toepassing zou zijn, tenzij wanneer dat voor gevolg heeft dat de werknemer ingevolge de toepassing van het gekozen recht de bescherming verliest van het dwingend recht dat van toepassing zou zijn bij gebreke van een rechtskeuze.

Internationaal recht - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Arbeidsovereenkomst - Dwingend recht - Bescherming

C.16.0327.N 24 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Internationaal recht - Artikel 8, eerste en tweede lid, EVO - Bestaan en geldigheid van de overeenkomst of van een bepaling daarvan - Draagwijdte - Partij die zich beroept op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft - Voorwaarden - Gevolg t.a.v. de beoordeling door de rechter

Uit artikel 8, tweede lid, EVO volgt dat een partij zich slechts kan beroepen op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft, indien zij het verweer voert dat zij volgens dit recht geen toestemming tot de overeenkomst heeft verleend en zij aantoont dat het in de gegeven omstandigheden niet redelijk zou zijn de gevolgen van haar gedrag te bepalen overeenkomstig het recht dat ingevolge het eerste lid van toepassing is; enkel in dat geval dient de rechter, krachtens artikel 8, tweede lid, EVO, te onderzoeken of uit het recht van het land waar de partij haar gewone verblijfplaats heeft, blijkt dat zij geen toestemming tot de overeenkomst heeft verleend (1). (1) Zie concl. OM.

Internationaal recht - Artikel 8, eerste en tweede lid, EVO - Bestaan en geldigheid van de overeenkomst of van een bepaling daarvan - Draagwijdte - Partij die zich beroept op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft - Voorwaarden - Gevolg t.a.v. de beoordeling door de rechter

- Art. 8, eerste en tweede lid Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomsten

C.15.0238.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Internationaal recht - Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

De termijn waarvan sprake in artikel 38, 39 en 40 van het Weens Koopverdrag is een termijn binnen dewelke de koper verplicht is de goederen te keuren, protest te uiten of zich op het conformiteitsgebrek te beroepen, maar geen verjaringstermijn waarbinnen de vordering zelf moet worden ingesteld.

Internationaal recht - Internationale koop van roerende zaken - Weens Koopverdrag - Artikelen 38, 39 en 40 -

Termijn - Aard

- Artt. 38, 39 en 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

Wanneer de verkoper, bij een internationale koopovereenkomst betreffende roerende zaken tussen partijen die in verschillende Staten gevestigd zijn, het niet-beantwoorden van de zaken aan de overeenkomst kende of er niet onkundig kon van zijn, is vereist dat de verkoper dit zo snel mogelijk aan de koper bekend maakt, zodat een symmetrisch niveau van informatie en de redelijke verwachtingen van de partijen gevrijwaard blijven; aldus dient de verkoper die vóór de levering kennis had of niet onkundig kon zijn van het niet-beantwoorden van de zaken aan de overeenkomst, dit vóór de levering aan de koper mee te delen (1) (2). (1) Zie concl. OM; het OM concludeerde tot dezelfde rechtsregel maar was echter van oordeel dat het middel opkwam tegen een overtollige reden en bijgevolg niet ontvankelijk was bij gebrek aan belang. (2) Verdrag der Verenigde Naties van 11 april 1980 inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken, opgemaakt te Wenen, verkort "Weens Koopverdrag", goedgekeurd bij Wet 4 september 1996.

Internationaal recht - Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

- Art. 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

RECHTEN EN VERPLICHTINGEN VAN PARTIJEN

C.23.0496.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.6 AC nr. ...

De interne gevolgen van een contract, dit zijn de rechten en verplichtingen die eruit voortspruiten, gelden alleen tussen de partijen en niet ten aanzien van derden; daaruit volgt dat een derde niet op grond van een dading tussen andere partijen kan worden gedwongen om de erin opgenomen erkenningen en de daaruit voortvloeiende verbintenissen na te leven.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Relativiteit van de overeenkomsten - Gevolgen

- Art. 1165 Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0169.F 30 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250130.1F.3 AC nr. ...

De noodzakelijke verweerkosten die geen betrekking hebben op de bijstand van een advocaat maar op de bijstand van een technisch raadsman, kunnen krachtens die bepalingen worden vergoed in geval van contractuele aansprakelijkheid (1). (1)Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Algemeen - Noodzakelijke verweerkosten - Bijstand van een technisch raadsman

- Art. 1153 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1152 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1149 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1148 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0132.F 23 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.4 AC nr. ...

De vernietiging van een overeenkomst, die ex tunc uitwerking heeft, verplicht in de regel elk van de partijen ertoe de prestaties terug te geven die krachtens de vernietigde overeenkomst zijn ontvangen (1). (1) Cass. 21 mei 2004, AR C.03.0501.F, AC 2004, nr. 274.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietiging - Gevolgen

De schuldenaar van de teruggave moet worden vergoed voor de uitgaven die hij heeft moeten doen voor de bewaring van de zaak en voor de nuttige uitgaven die de waarde van de zaak hebben vergroot, binnen de grenzen van de meerwaarde die op het ogenblik van de teruggave wordt begroot.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietiging - Teruggaveplicht - Omvang

C.21.0499.N 20 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230120.1N.2 AC nr. ...

De rechter kan ambtshalve of op verzoek van de schuldenaar de straf die bestaat in het betalen van een bepaalde geldsom verminderen wanneer die som kennelijk het bedrag te boven gaat dat de partijen konden vaststellen om de schade wegens de niet-uitvoering van de overeenkomst te vergoeden nu een schadebeding niettegenstaande haar geoorloofd karakter vatbaar is voor rechtsmisbruik (1). (1) Cass. 22 oktober 2004, AR C.03.0088.N, AC 2004, nr. 498; Cass. 26 januari 2001, AR C.99.0483.N, AC 2001, nr. 52.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Strafbeding - Bevoegdheid van de rechter - Potentiële schade - Werkelijke schade

- Artt. 1134, 1226 en 1231, § 1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1134, 1226 en 1231, §1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0079.N 20 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230120.1N.5 AC nr. ...

De partijen kunnen een overdracht van een bedrijfstak onderwerpen aan de regeling omschreven in de artikelen 760 tot 762 en 764 tot 767 Wetboek van Vennootschappen; de overdracht heeft in dat geval de overdracht van rechtswege van de aan de bedrijfstak verbonden activa en passiva tot gevolg; deze rechtsopvolging geldt niet bij aandelen.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Algemene rechtsopvolging of rechtsopvolging onder algemene titel - Overdracht van een bedrijfstak

- Artt. 1121 en 1165 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 760 tot 762, 764 tot 767, 763 en 770 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.22.0202.F 5 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.4 AC nr. ...

De door de politieke partij aangewezen instelling moet de aan die partij toegekende dotatie aanvragen, ontvangen en beheren; een politieke partij die is opgericht als een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid, kan niet in eigen naam overeenkomsten sluiten met derden, ook al heeft die overeenkomst betrekking op de aan die partij toegekende dotatie.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Vereniging zonder rechtspersoonlijkheid - Politieke partij - Jaarlijkse dotatie - Overeenkomst met derden

- Artt. 1er, 1°, 15, 16, 21 en 22 Wet 4 juli 1989 Controle Verkiezingsuitgaven

Een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid kan niet in eigen naam overeenkomsten sluiten met derden.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Vereniging zonder rechtspersoonlijkheid - Gevolgen t.a.v. derden

- Art. 1101 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0006.F 10 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221110.1F.5 AC nr. ...

Wanneer de verhuurder slechts tijdelijk, door toeval of overmacht, in de onmogelijkheid verkeert het in de huurovereenkomst beloofde genot aan de huurder te waarborgen en de overeenkomst nog dienstig kan worden uitgevoerd na de overeengekomen termijn, worden de uit de huurovereenkomst ontstane verbintenissen geschorst en zullen zij opnieuw moeten worden uitgevoerd zodra die onmogelijkheid vervalt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 723.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Toeval of overmacht - Tijdelijke ontzegging van het genot - Dienstige uitvoering van de overeenkomst na de overeengekomen termijn - Gevolg voor de duur van de

huurovereenkomst

- Art. 1722 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer, in huurovereenkomsten van bepaalde duur, de vervaldag van de huurovereenkomst voor de partijen niet van wezenlijk belang is, wordt de duur van de huurovereenkomst verlengd met de periode waarin de wederzijdse verplichtingen werden geschorst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 723.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Huishuur - Einde (Opzegging. Verlenging. Terugkeer. Enz) - Huurovereenkomst van bepaalde duur - Toeval of overmacht - Tijdelijke ontzegging van het genot - Schorsing van de wederzijdse verplichtingen - Vervaldag van de huurovereenkomst - Bedoeling van de partijen - Gevolg voor de duur van de huurovereenkomst

C.21.0324.F 3 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220603.1F.2 AC nr. ...

De vrijwaringsplicht ingeval van insolventie van de reisorganisator of de doorverkoper heeft slechts betrekking op de bedragen die werden betaald voor reisdiensten die begrepen zijn in de pakketreis; derhalve heeft die zekerheid geen betrekking op annulatieverzekeringspremies of dossierkosten, die geen reisdiensten vormen.

Rechten en verplichtingen van partijen - Allerlei - Verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten - Insolventie van de reisorganisator of de doorverkoper - Vrijwaringsplicht - Voorwerp - Uitsluiting

- Artt. 3, 12 en 13, eerste lid KB 29 mei 2018 betreffende de bescherming tegen insolventie bij de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten
- Artt. 2, 1°, 2° en 3°, 5, § 1, 8, eerste lid, 54 en 56 Wet 21 november 2017 betreffende de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten

C.21.0455.N 21 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220321.3N.7 AC nr. ...

De vergoedingsplicht strekt ertoe de schuldeiser terug te plaatsen in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden, mocht de wanprestatie niet hebben plaatsgevonden; dit houdt in dat de vergoeding aan de schuldeiser geen verrijking mag opleveren (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2019, AR C.17.0621.N, AC 2019, nr. 498.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Wanprestatie - Vergoedingsplicht - Omvang - Verrijking

- Art. 1149 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0284.F 21 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220121.1F.5 AC nr. ...

De schuldeiser van een partij die bij overeenkomst haar vermogen heeft overgedragen, die zich op deze overeenkomst beroept om een vordering in betaling van zijn schuldvordering in te stellen tegen de begunstigde van die overdracht, vordert de uitvoering in zijn voordeel van een in die overeenkomst bepaalde verbintenis.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Partij die bij overeenkomst haar vermogen heeft overgedragen - Schuldeiser - Rechtsvordering tot betaling van de schuldvordering - Uitvoering van een verbintenis uit overeenkomst

- Art. 1165 Oud Burgerlijk Wetboek

S.18.0089.N 20 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat een partij een gevolg van de overeenkomst miskent en aldus de overeenkomst niet te goeder trouw uitvoert, laat de rechter niet toe te oordelen, in strijd met artikel 1134, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek, dat de wederpartij als sanctie aanspraak kan maken op een voordeel uit de overeenkomst zonder vast te stellen dat aan de voorwaarden die de overeenkomst aan de toekenning van dat voordeel stelt, is voldaan.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Goede trouw - Miskenning

- Art. 1134, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

Wie een verweermiddel over de zaak zelf aanvoert, moet van een persoonlijk en rechtstreeks belang doen blijken; het feit dat een verweerder de hoedanigheid van overgedragen schuldenaar heeft, volstaat niet om van een persoonlijk en rechtstreeks belang bij de nietigverklaring van de overdracht van schuldvordering te doen blijken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Cass. 13 december 2018, AR C.15.0405.F, AC 2018, nr. 709 met concl. van advocaat-generaal DE KOSTER op datum in Pas.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Rechtsvordering - Verweermiddel over de zaak zelf - Ontvankelijkheid - Belang - Voorwaarde - Hoedanigheid van overgedragen schuldenaar

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Het belang is een ontvankelijkheidsvereiste voor zowel de rechtsvordering als voor een verweermiddel met betrekking tot de grond van de zaak; een verweerder doet slechts van het vereiste belang blijken om zich, als verweer, te beroepen op de nietigheid van de overeenkomst die een eiser tegen hem aanvoert, als hij een vordering tot nietigverklaring van die overeenkomst had kunnen instellen (1). (1) Cass. 4 januari 2019, AR C.18.0045.N, AC 2019, nr. 9, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 22 april 2010, AR C.09.0253.N, AC 2010, nr. 272; Cass. 23 oktober 2009, AR C.08.0010.F, AC 2009, nr. 611; Cass. 29 mei 2008, AR C.07.0321.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Rechtsvordering - Verweerder - Exceptie van nietigheid van een overeenkomst - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Een derde dient het bestaan en de gevolgen te erkennen van een overeenkomst die een van de contracterende partijen tegen hem aanvoert en die tegenstelbaarheid is ondeelbaar; hieruit volgt dat, wanneer de derde de nietigheid van die overeenkomst aanvoert om de uitvoering ervan te verhinderen, de daaruit voortvloeiende niet-tegenstelbaarheid betrekking heeft op alle gevolgen van de overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Verplichting van de derde - Tegenstelbaarheid - Draagwijdte - Exceptie van nietigheid van een overeenkomst - Gevolg - Draagwijdte

- Artt. 1165 en 1221 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0259.N 30 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.1 AC nr. ...

Tenzij de wet anders bepaalt, staat het de partijen vrij de gevallen te bepalen waarin een overeenkomst kan worden opgezegd; de enkele omstandigheid dat het intreden van een als opzeggingsgrond bedongen objectieve omstandigheid tevens een wanprestatie kan uitmaken, sluit de kwalificatie als opzeggingsbeding niet uit (1). (1) Zie Cass. 3 februari 1950, AC 1950, 355.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Opzeggingsbeding - Ontbinding - Wanprestatie - Kwalificeren

- Artt. 1134 en 1184 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0539.N 30 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.11 AC nr. ...

Er is sprake van een gebruik in de zin van de artikelen 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek wanneer het ingeroepen gebruik als algemeen geldend wordt beschouwd in een bepaalde streek of beroepskring derwijze dat wordt vermoed dat de partijen dat gebruik kennen en zij geacht worden, door het niet uit hun overeenkomst uit te sluiten, het erin op te nemen (1). (1) Cass. 11 september 2008, AR C.06.0684.F, AC 2008, nr. 462; Cass. 9 december 1999, AR C.96.0209.N, AC 1999, nr. 672; Cass. 24 februari 1966, AC 1966, 818; Cass. 29 mei 1947, AC 1947, 171.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0262.F 17 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.5 AC nr. ...

De bepalingen van de Wet Financiële Zekerheden bepalen de voorwaarden waarin de overeenkomst tot schuldvergelijking aan derden kan worden tegengeworpen wanneer samenloop zich voordoet; ze hebben, behalve in geval van overdracht, noch als voorwerp noch tot gevolg dat er afgeweken wordt van de voorwaarden zelf van de schuldvergelijking, waaronder met name de voorwaarde dat de op dat ogenblik bestaande schulden wederkerig moeten zijn.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - T.a.v. derden - Nettingovereenkomst - Overeengekomen schuldvergelijking - Samenloop - Wet Financiële Zekerheden - Voorwerp - Gevolg - Voorwaarden van de schuldvergelijking

C.21.0013.N 2 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210902.1N.5 AC nr. ...

De verbintenis van de bank die zich op verzoek van een transportonderneming borg heeft gesteld voor de in artikel 15, §1, eerste lid van het KB van 22 mei 2014 bedoelde schuldvorderingen, vloeit voort uit de borgstellingsovereenkomst en heeft aldus geen wettelijke maar een contractuele grondslag.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Incorporatie van een wetsartikel in de overeenkomst - Aard (of gevolg)

- Art. 15, § 1, eerste lid KB 22 mei 2014 betreffende het goederenvervoer over de weg

C.20.0577.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.7 AC nr. ...

Behoudens wanneer het gaat om contractvoorwaarden die ongebruikelijk of buitensporig zijn, mag de consument, in de regel, geacht worden de redelijke mogelijkheid te hebben om kennis te nemen van algemene contractvoorwaarden wanneer deze op de keerzijde van een contractdocument voorkomen waarnaar wordt verwezen op de voorzijde.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Consument - Algemene contractvoorwaarden - Kennisname - Redelijke mogelijkheid

- Art. VI.2, 7° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.20.0520.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.1 AC nr. ...

De opschortende voorwaarde beïnvloedt het bestaan van de overeenkomst niet maar leidt tot de opschorting van de uitvoering van de hiermee gepaard gaande verbintenis (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 329.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Opschortende voorwaarde

- Artt. 1168 en 1180 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0061.N 30 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201030.1N.4 AC nr. ...

Ingeval van een meerpartijenovereenkomst kan een contractspartij op grond van de exceptie van niet-uitvoering de uitvoering van haar verbintenissen ten opzichte van een andere partij opschorten indien deze partij in gebreke is een verbintenis jegens haar uit te voeren of een verbintenis tegen een andere partij in zoverre er verknochtheid bestaat tussen de verbintenissen.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Meerpartijenovereenkomst - Exceptie van niet-uitvoering

Op grond van de exceptie van niet-uitvoering kan de schuldenaar de uitvoering van zijn verbintenis opschorten in afwachting van de nakoming van de verbintenis van zijn schuldeiser, indien er verknochtheid tussen de verbintenissen bestaat (1). (1) Cass. 24 oktober 2019, AR C.19.0132.N, AC 2019, nr. 542.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Exceptie van niet-uitvoering

C.20.0176.N 30 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201030.1N.6 AC nr. ...

Een derde is aansprakelijk wegens derde-medeplichtigheid aan contractbreuk wanneer hij heeft deelgenomen aan de schuldige niet-nakoming door een partij van haar contractuele verbintenissen, terwijl hij het bestaan van deze verbintenissen, die aan de derde tegenwerpelijk waren, kende of behoorde te kennen (1). (1) Cass. 4 juni 2020, AR C.19.0070.N, AC 2020, 364 met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 29 juni 2012, AR C.11.0522.F, AC 2012, nr. 427 met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 12 oktober 2012, AR C.11.0692.N, AC 2012, nr. 527; Cass. 22 april 1983, AR 3612, AC 1982-83, nr. 462.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Derde-medeplichtigheid aan contractbreuk - Aansprakelijkheid

- Artt. 1121 en 1165 Burgerlijk Wetboek

C.19.0631.N 9 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.1 AC nr. ...

Indien de vernietiging van het contractuele beding dat een oneerlijk beding is, geen negatieve gevolgen heeft voor de consument, dient de rechter het oneerlijk beding buiten toepassing te laten en heeft hij niet de mogelijkheid het te vervangen door een nationale bepaling van aanvullend recht (1). (1) Zie HvJ 21 januari 2015, Unicaja Banco, C-482/13, C-484/13, C-485/13, C-487/13.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Consumentenovereenkomst - Oneerlijk beding - Vernietiging - Geen negatieve gevolgen voor de consument - Taak van de rechter

- Artt. VI.83, 17°, en VI.84 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.18.0144.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1 AC nr. ...

De loyauteitsplicht van een bestuurder van een vennootschap tot niet-mededinging met de vennootschap, die volgt uit de verplichting om het mandaat van bestuurder van een vennootschap te goeder trouw uit te voeren, neemt een einde bij het beëindigen van het mandaat van bestuurder, tenzij anders is overeengekomen en onverminderd het verbod tot het stellen van dagen van oneerlijke mededinging (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Algemeen - Duur - Uitvoering te goeder trouw - Mandaat van bestuurder - Loyauteitsplicht

- Artt. 1134, derde lid, en 1135 Burgerlijk Wetboek

C.19.0070.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.12 AC nr. ...

Voor derde-medeplichtigheid aan contractbreuk, die de deelneming onderstelt van een derde aan de rechtshandeling die ten grondslag ligt aan de schuldige niet-nakoming van de contractuele verbintenis door een partij terwijl de derde het bestaan van die verbintenis kende of behoorde te kennen, is het niet noodzakelijk dat de derde rechtstreeks met de contractuele schuldenaar heeft gecontracteerd, maar volstaat het dat hij wetens en willens deelneemt aan de niet-nakoming van de verbintenissen door de contractuele schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Deelneming van de derde aan de niet-nakoming van de contractuele verbintenis

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.19.0128.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.15 AC nr. ...

Om recht te hebben op schadevergoeding moet de schuldeiser weliswaar duidelijk en ondubbelzinnig zijn wil te kennen hebben gegeven dat de verbintenis moet worden uitgevoerd, maar hij heeft niet de verplichting om de schuldenaar te verwittigen dat deze, bij niet-nakoming van de hoofdverbintenis, de wettelijke of contractuele gevolgen zal dragen, zoals de betaling van een contractueel bedongen vertragingsboete die het gevolg is van het niet-tijdig nakomen van de hoofdverbintenis van de schuldenaar (1). (1) Zie Cass. 25 november 1991, AR 9239, AC 1991, nr. 162; Cass. 18 december 1986, AR 7529, AC 1986, nr. 241, Cass. 16 september 1983, AR 3804, AC 1983, nr. 31.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Niet-uitvoeren van verbintenis - Schuldeiser - Recht op schadevergoeding - Kennisgeving schuldenaar

- Art. 1146 Burgerlijk Wetboek

C.19.0132.N 24 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191024.17 AC nr. ...

De exceptio non adimpleti contractus is niet meer dan een tijdelijke exceptie die de partij in een wederkerige overeenkomst de mogelijkheid geeft de uitvoering van de eigen verbintenissen op te schorten tot op het ogenblik dat de medecontractant haar verbintenissen uitvoert of aanbiedt uit te voeren.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Wederkerige overeenkomst - Niet nakomen van een verbintenis - Exceptio non adimpleti contractus - Aard

- Art. 1184, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0621.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.3 AC nr. ...

De vergoedingsplicht wegens de schuldige niet-nakoming van een contractuele verbintenis strekt ertoe de schuldeiser terug te plaatsen in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden mocht de wanprestatie niet hebben plaatsgevonden, waarbij het herstel in natura aan de schuldenaar geen grotere last mag opleggen.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Contractuele verbintenis - Schuldige niet-nakoming - Vergoedingsplicht - Herstel in natura

- Art. 1149 Burgerlijk Wetboek

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Contractuele verbintenis - Schuldige niet-nakoming - Vergoedingsplicht - Herstel in natura

- Art. 1149 Burgerlijk Wetboek

C.18.0438.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.4 AC nr. ...

Indien een overeenkomt alleen gevolgen teweegbrengt tussen partijen belet dit niet dat een derde het bestaan van een overeenkomst en de gevolgen die daaruit voortvloeien voor de contractuele partijen moet erkennen (1). (1) Cass. 4 oktober 2010, C.09.0632.N, AC 2010, nr. 573.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Bestaan van een overeenkomst - Gevolg voor derden

- Art. 1165 Burgerlijk Wetboek

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Bestaan van een overeenkomst - Gevolg voor derden

- Art. 1165 Burgerlijk Wetboek

C.19.0080.F 13 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190913.4 AC nr. ...

Behoudens een beding ten behoeve van zichzelf, mag een derde geen vordering instellen tot uitvoering, in zijn voordeel, van verbintenissen uit een overeenkomst en evenmin het dwingend karakter aanvoeren van een overeenkomst waarin hij geen partij is om zijn verbintenissen jegens een van de contractanten te beperken; de verweerder mag zich niet beroepen op het dwingend karakter van een schaderegelingsovereenkomst tussen de getroffene en een andere verzekeraar dan die van de aansprakelijke derde.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds -

Schaderegelingsakkoord - Artikel 1165, Burgerlijk Wetboek

- Art. 1165 Burgerlijk Wetboek

C.15.0328.F 24 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190624.2 AC nr. ...

De contractuele erfstelling is een overeenkomst om niet waarbij iemand ten voordele van een ander, die hij als zijn erfgenaam aanwijst en die dit aanvaardt, over het geheel of een deel van de goederen beschikt die zijn nalatenschap zullen samenstellen; hoewel de begiftigde slechts de hoedanigheid van erfgerechtigde verkrijgt en de contractuele erfstelling hem tot aan het overlijden van de erfsteller slechts een eventueel recht toekent op de goederen die het voorwerp ervan uitmaken, haalt hij zijn titel uit die schenkingsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 391.

Rechten en verplichtingen van partijen - Allerlei - Contractuele erfstelling - Begrip

C.18.0506.N 31 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.2 AC nr. ...

De restitutie na nietigheid van een overeenkomst mag niet leiden tot een verrijking van de partijen.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Restitutie na nietigheid van een overeenkomst - Verrijking

De restitutie na nietigheid van een overeenkomst sluit een vordering tot de schadevergoeding op grond van precontractuele aansprakelijkheid niet uit.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Restitutie na nietigheid van een overeenkomst - Schadevergoeding op grond van precontractuele aansprakelijkheid

C.18.0516.F 6 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190506.1 AC nr. ...

Uit de onderlinge samenhang tussen de artikelen 2, 3, eerste lid, 4, § 1, 1°, en 5 van de wet van 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten volgt dat, wanneer de persoon die het recht toekent de andere persoon het afzonderlijk document met de in artikel 4 van de voormelde wet bedoelde gegevens niet verstrekt, de persoon die het recht verkrijgt de nietigheid van de in artikel 4, § 1, 1°, van die wet bedoelde bepalingen van de commerciële samenwerkingsovereenkomst kan aanvoeren en dat hij dat in dergelijk geval niet binnen de termijn van twee jaar van artikel 5, eerste lid, van die wet dient te doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 263.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Commerciële samenwerkingsovereenkomst - Wet van 19 december 2005 - Precontractuele informatie - Afzonderlijk document - Verplichting van degene die het recht toekent - Tekortkomingen

- Artt. 2, 3, eerste lid, 4, § 1, 1°, en 5 Wet 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten

C.18.0350.N 1 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190201.2 AC nr. ...

De vernietiging van een overeenkomst verplicht in beginsel elk van de partijen ertoe de prestaties terug te geven die krachtens die vernietigde overeenkomst zijn ontvangen (1). (1) Cass. 5 januari 2012, AR C.10.0712.N, AC 2012, nr. 9.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietiging

C.17.0391.F 25 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181025.4 AC nr. ...

Wanneer de partijen, ingevolge de vernietiging van een overeenkomst, wederzijdse prestaties moeten teruggeven die allebei interest of vruchten hebben voortgebracht, strekt de verplichting tot teruggave zich niet uit tot die interest of vruchten.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietiging - Verplichting tot teruggave - Interest - Vruchten - Beperking

C.16.0433.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.1 AC nr. ...

De vernietiging van een overeenkomst die ex tunc uitwerking heeft, verplicht in de regel elk van de partijen ertoe de prestaties terug te geven die krachtens die vernietigde overeenkomstzijn ontvangen (1). (1) Cass. 5 januari 2012, AR C.10.0712.N, AC 2012, nr. 9; Cass. 21 mei 2004, AR C.03.0501.F, AC 2004, nr. 274.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen

Indien een koopovereenkomst wordt nietig verklaard, dan strekt de restitutieverplichting van de verkoper die ter kwader trouw is, zich krachtens de artikelen 1153 en 1378 Burgerlijk Wetboek van rechtswege uit tot de interest en de vruchten.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen

- Artt. 1153 en 1378 Burgerlijk Wetboek

C.17.0543.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.11 AC nr. ...

Uit de bepaling dat de overeenkomsten te goeder trouw moeten worden ten uitvoer gebracht, volgt niet als algemene regel dat een partij bij een wederkerige overeenkomst die van de wederpartij de nakoming vraagt van diens verbintenis, het bewijs dient te leveren dat hijzelf zijn verbintenis zal kunnen uitvoeren wanneer de wederpartij omdat bewijs vraagt.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0082.F 25 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180525.2 AC nr. ...

Hoewel voor het beding ten behoeve van een derde vereist is dat de derde-begunstigde bepaald is of, althans, bepaalbaar is, is niet vereist dat die derde met naam wordt genoemd in de litigieuze overeenkomst of in een andere overeenkomst.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Beding ten behoeve van een derde - Derde-begunstigde - Bepaling

- Art. 1121 Burgerlijk Wetboek

C.17.0067.N 22 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180322.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Verplichting tot het aanvragen van een bodemattest - Doelstelling

De verplichting om voor het sluiten van een overeenkomst betreffende de overdracht van gronden een bodemattest aan te vragen en aan de verwerver mee te delen en om de inhoud van het bodemattest in de onderhandse akte op te nemen, strekt er in de eerste plaats toe de verwerver te beschermen tegen het onbewust aankopen van vervuilde grond (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Verplichting tot het aanvragen van een bodemattest - Doelstelling

- Artt. 2, 18° en 19°, en 101, §§ 1 en 2 Decr. 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming

C.17.0200.F 16 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180316.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Verzekeringsmakelaar - Informatie- en adviesplicht - Tekortkoming - Contractuele aansprakelijkheid

Het arrest dat het bestaan van een buitencontractuele fout van een verzekeringsmakelaar - lasthebber van de verzekeraar - aanneemt op grond dat de tekortkoming in zijn informatie- en adviesplicht voorafgaat aan het sluiten van de verzekeringsovereenkomst tussen de verzekeraar en de verzekeringsnemer, terwijl die de niet-uitvoering van een verplichting van de makelaarsovereenkomst tussen de verzekeraar en de verzekeringsnemer uitmaakt, schendt de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Verzekeringsmakelaar - Informatie- en adviesplicht - Tekortkoming - Contractuele aansprakelijkheid

- Art. 12bis, § 3 Wet betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen

C.15.0538.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.3 AC nr. ...

Bedingen die onrechtmatig zijn in de overeenkomsten gesloten tussen een beroepsbeoefenaar van een vrij beroep en een consument zijn verboden en nietig (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

- Artt. XIV.50 en XIV.51, § 1, eerste lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

Een onrechtmatig beding is elk beding of elke voorwaarde in een overeenkomst tussen een beoefenaar van een vrij beroep en een consument die, alleen of in samenhang met een of meer andere bedingen of voorwaarden, een kennelijk onevenwicht schept tussen de rechten en plichten van de partijen ten nadele van de consument (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

- Art. I.8, 20° Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

C.17.0386.F 2 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180202.4 AC nr. ...

Wanneer het misbruik in de uitoefening van rechten betrekking heeft op de toepassing van een contractueel beding, kan het herstel erin bestaan dat de schuldeiser het recht wordt ontzegd om op dat beding een beroep te doen.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Uitvoering te goeder trouw - Rechtsmisbruik - Herstel - Strafbeding - Weigering van toepassing

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0320.F 13 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.1 AC nr. ...

Luidens artikel 20.6, eerste lid, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 houdende de Algemene Uitgavenbegroting van het Gewest voor het begrotingsjaar 2007 en artikel 16.6, eerste lid, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 21 december 2007 houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2008, moeten de subsidieaanvragen schriftelijk worden ingediend en vergezeld zijn van een begrotingsraming; in zoverre het bestreden arrest overweegt dat "de overeenkomst de betaling van toelagen niet onderwerpt aan de voorwaarde om bepaalde documenten vooraf over te leggen", doet het geen uitspraak over de voorwaarden waaraan het indienen van subsidieaanvragen onderworpen is en schendt het bijgevolg de voormelde wettelijke bepalingen niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 - Subsidieaanvraag - Subsidies - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg

tussen partijen

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gemeenschap en Gewest - Wet Rijkscomptabiliteit - Subsidiërende overheid - Subsidies - Toelagen - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 - Subsidieaanvraag - Subsidies - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

Artikel 12, derde lid, van de gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit, dat hier van toepassing is, bepaalt dat er, bij ontstentenis van een organieke wet, voor elke toelage in de algemene uitgavenbegroting een speciale bepaling moet zijn die de aard van de toelage preciseert; de verplichting die deze bepaling van openbare orde oplegt, geldt enkel voor de subsidiërende overheid, die deze in acht moet nemen en zich op geen enkele wijze, en, met name door overeenkomst, hieraan mag onttrekken; ze heeft echter geen enkele weerslag op de naleving, door diezelfde overheid, van haar contractuele verbintenissen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gemeenschap en Gewest - Wet Rijkscomptabiliteit - Subsidiërende overheid - Subsidies - Toelagen - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

C.17.0234.N 23 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171023.1 AC nr. ...

De regel dat de ontbinding van een wederkerige overeenkomst krachtens artikel 1184 Burgerlijk Wetboek, tot gevolg heeft dat de overeenkomst, in beginsel, met terugwerkende kracht wordt ongedaan gemaakt, sluit niet uit dat contractuele bedingen die tot voorwerp hebben de gevolgen van de ontbinding tussen de partijen te regelen, verder uitwerking krijgen.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Ontbinding - Terugwerkende kracht

C.14.0156.F 18 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Koop - Lijfrente - Kanscontract - Geldigheidsvoorwaarde - Voorwerp - Onzekerheid

Uit de artikelen 1104 en 1964 van het Burgerlijk Wetboek blijkt dat een contract een kanscontract is wanneer de gelijkwaardigheid van de wederzijdse prestaties waartoe de partijen gebonden zijn onzeker is omdat het bestaan of de evenredigheid van een ervan afhankelijk is van een onzekere gebeurtenis; daaruit volgt dat het bestaan van een kans op winst of een risico op verlies essentieel is voor de geldigheid van een kanscontract zoals een koopovereenkomst met vestiging van een lijfrente; als die onzekerheid er niet is, is een dergelijke overeenkomst nietig omdat ze doelloos is, ook als de toepassingsvoorwaarden van de artikelen 1974 en 1975 Burgerlijk Wetboek niet zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Koop - Lijfrente - Kanscontract - Geldigheidsvoorwaarde - Voorwerp - Onzekerheid

- Artt. 1104, 1964, 1974 en 1975 Burgerlijk Wetboek

C.16.0354.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.2 AC nr. 468

De beperking van de concurrentie is onredelijk wanneer die naar voorwerp, territorium of duur verder reikt dan noodzakelijk om de concurrentie tegen te gaan (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Het beding dat een onredelijke beperking van de concurrentie naar voorwerp, territorium of duur oplegt, is nietig (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

C.16.0329.N 26 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170626.1 AC nr. ...

Krachtens het beginsel van de wilsautonomie zoals neergelegd in artikel 1134 Burgerlijk Wetboek, en de artikelen 1121, 1236 en 1690 Burgerlijk Wetboek kan een contractspartij met een derde overeenkomen om zijn contractuele rechten en verplichtingen over te nemen: een dergelijke overdracht die de overdrager niet bevrijdt, behoeft de instemming van de overgedragen medecontractant niet; het middel dat ervan uitgaat dat een contractoverdracht noodzakelijk de bevrijding van de overdrager onderstelt en bijgevolg niet mogelijk is zonder de instemming van de overgedragen medecontractant, berust het op een andere rechtsopvatting en faalt het naar recht.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Overdracht - Wederkerige overeenkomst - Wilsovereenstemming - Recht gecedeerde schuldeiser

C.16.0381.N 17 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.5 AC nr. ...

Een huurovereenkomst met meerdere huurders doet aan de zijde van de verhuurder een ondeelbare verbintenis ontstaan tot het verschaffen van het huurgenot en aan de zijde van de huurders een deelbare of samengevoegde verbintenis tot betaling van de huurprijs, tenzij de hoofdelijkheid werd bedongen (1). (1) J. HERBOTS, "Concubinaat in het verbintenissenrecht" in P. SENAEVE, Concubinaat. De buitenhuwelijkse tweerelatie, Leuven, Acco, 1992, 92, nr. 134.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Huur - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Meerdere huurders - Verbintenissen van de verhuurder en van de huurders - Aard

C.16.0141.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.4 AC nr. ...

Een door een vennootschap gesloten overeenkomst bindt alleen deze vennootschap en niet de natuurlijke persoon die in zijn hoedanigheid van orgaan van de vennootschap de overeenkomst namens de vennootschap heeft gesloten; hij kan enkel als medeschuldenaar van die overeenkomst worden aangemerkt mits hij zich zelf daartoe, in eigen naam, verbonden heeft (1). (1) Zie R. STEENNOT, "De tegenwerpbaarheid van algemene voorwaarden" (noot onder Vred. Etterbeek 28 september 2012), T.Vred. 2013, (574) 577.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Door de vennootschap gesloten overeenkomst - Draagwijdte - Natuurlijke persoon optredend als orgaan - Medeschuldenaar

- Artt. 1108, 1134, eesrte lid, en 1165 Burgerlijk Wetboek

C.15.0226.N 13 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietigde overeenkomst - Overgedragen goederen - Herstel in de vorige toestand

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Verbintenis tot betaling van de waarde van de goederen - Vergoeding

De verbintenis tot betaling van de waarde van de goederen vormt een waardeschuld; de restitutieschuldenaar moet aan de restitutieschuldeiser een vergoeding betalen die gelijk is aan de waarde die de goederen, in de toestand waarin zij werden ontvangen, zouden hebben gehad op het ogenblik van de begroting van de vergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Verbintenis tot betaling van de waarde van de goederen - Vergoeding

- Art. 1234 Burgerlijk Wetboek

Wanneer in uitvoering van de vernietigde overeenkomst goederen werden overgedragen, bestaat het herstel in de vorige toestand in beginsel in de teruggave van de goederen aan de restitutieschuldeiser en, indien de teruggave niet mogelijk is, in de betaling van de waarde van de goederen; indien de goederen op het ogenblik van de vernietiging nog in het vermogen van de restitutieschuldenaar aanwezig zijn, dient hij de goederen in natura terug te geven aan de restitutieschuldeiser, ongeacht de waardestijging of - daling van de goederen; de restitutieschuldeiser wordt geacht eigenaar van de goederen te zijn gebleven, zodat hij de risico's van een economische waardestijging of - daling van de goederen moet dragen, behoudens indien dit verschil in waarde toe te schrijven is aan het doen of laten van de restitutieschuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietigde overeenkomst - Overgedragen goederen - Herstel in de vorige toestand

- Art. 1234 Burgerlijk Wetboek

C.15.0227.N 16 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160916.5 AC nr. ...

Bij wederkerige overeenkomsten zijn het ontbindingsrecht in geval van wanprestatie krachtens artikel 1184 Burgerlijk Wetboek en de daarop gesteunde vordering tot schadevergoeding inherent aan de rechtsverhouding en worden zij geacht van bij de aanvang te bestaan, ongeacht het tijdstip waarop de contractspartij een beroep erop doet; in geval van overdracht van rechten voortspruitend uit een wederkerige overeenkomst hangt de hierop gesteunde schuldvordering samen met de schuldvordering wegens wanprestatie, ongeacht of de wanprestatie zich heeft voorgedaan vóór dan wel na de overdracht; hieruit vloeit voort dat schuldvergelijking plaatsvindt tussen een schuldvordering gesteund op overgedragen rechten voortvloeiend uit een wederkerige overeenkomst en een schuldvordering ingevolge een wanprestatie bij de uitvoering van deze overeenkomst, die dateert van vóór de overdracht (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Wederkerige overeenkomsten - Ontbindingsrecht - Vordering tot schadevergoeding - Rechtsverhouding - Schuldvergelijking

- zoals van toepassing vóór de wijziging van art. 6 bij Wet 6 juli 1994 tot wijziging van de wet van 17 juni 1991 tot organisatie van de openbare kredietsector en van het bezit van de deelnemingen van de openbare sector in bepaalde privaatrechtelijke financiële vennootschappen, alsook van de wet van 22 maart

- Artt. 1289 en 1295, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Wederkerige overeenkomst - Overdracht van rechten - Schuldvorderingen - Samenhang - Schuldvergelijking

- zoals van toepassing vóór de wijziging van art. 6 bij Wet 6 juli 1994 tot wijziging van de wet van 17 juni 1991 tot organisatie van de openbare kredietsector en van het bezit van de deelnemingen van de openbare sector in bepaalde privaatrechtelijke financiële vennootschappen, alsook van de wet van 22 maart

- Artt. 1289 en 1295, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Wederkerige overeenkomst - Overdracht van rechten - Schuldvorderingen - Samenhang - Schuldvergelijking

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Wederkerige overeenkomsten - Ontbindingsrecht - Vordering tot schadevergoeding - Rechtsverhouding - Schuldvergelijking

C.15.0478.F 20 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160620.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek - Bestaan van een overeenkomst - Draagwijdte - Derde bij de overeenkomst - Verweermiddel

Artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek verbiedt een derde niet het bestaan van een overeenkomst en de gevolgen ervan tussen de contracterende partijen aan te voeren als verweermiddel tegen een vordering die door een van die partijen tegen hem is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek - Bestaan van een overeenkomst - Draagwijdte - Derde bij de overeenkomst - Verweermiddel

- Art. 1165 Burgerlijk Wetboek

P.16.0085.F 1 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160601.2 AC nr. ...

Wanneer een koper het verwerven van goederen regulariseert door de verkoper een prijs te betalen tot herstel van de hem berokkende schade, kan de rechter daarmee rekening houden om de schade te berekenen die een derde, die aansprakelijk is voor de onregelmatigheid, aan de overnemer van die goederen verschuldigd is (1). (1) Zie Cass. 27 januari 1994, AR C.93.0057.F, AC 1994, nr. 53.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Verwerven van goederen - Koper betaalt de verkoper een prijs tot herstel van de schade veroorzaakt door een derde - Invloed op de raming van de door de derde aan de overnemer van de goederen verschuldigde schade

- Artt. 1165, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.15.0250.F 1 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160201.1 AC nr. ...

Artikel 14, eerste lid, van de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds, bepaalt in zijn eerste zin dat de huurder die het recht op hernieuwing verlangt uit te oefenen, zulks, op straffe van verval, bij exploot van gerechtsdeurwaarder of bij aangetekende brief ter kennis van de verhuurder moet brengen, ten vroegste achttien maanden, ten laatste vijftien maanden vóór het eindigen van de lopende huur; hoewel de uitoefening van het recht op hernieuwing onderworpen is aan die vereisten, verplicht die bepaling de huurder niet andere vormvereisten te vervullen om de verhuurder in kennis te stellen van zijn hernieuwingsaanvraag.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Handelshuurovereenkomst - Huurhernieuwing - Verplichting - Informeren van de verhuurder - Voorwaarden

- Art. 14, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

C.15.0040.F 22 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160122.3 AC nr. ...

De rechter kan niet beslissen dat een beding tot ontheffing van aansprakelijkheid niet van toepassing is wegens de zware fout die hij in aanmerking neemt, zonder te onderzoeken of die fout in een oorzakelijk verband staat tot het feit dat de schade heeft veroorzaakt waarvan de vergoeding wordt gevorderd.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Beding tot ontheffing van aansprakelijkheid - Toepassing

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.15.0067.N 28 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150928.1 AC nr. ...

Artikel 1165 Burgerlijk Wetboek staat er niet aan in de weg dat een schuldenaar wordt aangesproken door een door de schuldeiser aangewezen partij die belast is met de invordering van de schuldvordering.

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Verbintenissen uit overeenkomst - Schuldvordering - Invordering

C.14.0188.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150917.15 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Commerciële samenwerkingsovereenkomst - Nietigheid

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Commerciële samenwerkingsovereenkomst - Nietigheid - Termijn

Krachtens artikel 5 van de wet van 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten, zoals hier van toepassing, kan de persoon die het recht verkrijgt, de nietigheid van de commerciële samenwerkings- overeenkomst inroepen binnen twee jaar na het sluiten van de overeenkomst; uit deze bepaling volgt dat vóór het verstrijken van deze termijn geen bevestiging van de nietigheid kan worden afgeleid uit de loutere uitvoering van de overeenkomst met kennis van zaken (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Commerciële samenwerkingsovereenkomst - Nietigheid - Termijn

- Art. 5 Wet 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten

Voormeld artikel 5 van de wet van 19 december 2005 vereist enkel dat de nietigheid van de commerciële samenwerkingsovereenkomst wordt ingeroepen binnen de bepaalde termijn en niet dat binnen die termijn een vordering in nietigverklaring wordt ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Commerciële samenwerkingsovereenkomst - Nietigheid

- Art. 5 Wet 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten

C.14.0008.F 25 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150625.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde - Bevoegdheid van de rechter

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde

Het beding dat een buitensporige beperking van de concurrentie oplegt met betrekking tot het voorwerp, het grondgebied of de duur, is nietig (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Indien de gedeeltelijke nietigheid van een concurrentiebeding mogelijk is, kan de rechter de nietigheid ervan beperken tot het gedeelte dat strijdig is met de openbare orde, voor zover het behoud van het gedeeltelijk vernietigde beding beantwoordt aan de bedoeling van de partijen (1). (1) Zie andersl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Overdracht van aandelen van een vennootschap - Concurrentiebeding - Buitensporige beperking van de concurrentie - Miskenning van de openbare orde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

C.14.0350.N 17 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150417.1 AC nr. ...

Bij laattijdige betaling van de in deze verzekeringsovereenkomst bedongen vergoeding kan de verzekeraar veroordeeld worden tot betaling aan de verzekerde van moratoire interest op de vergoeding en niet van vergoedende interest op de schade die de verzekeringsovereenkomst dekt.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Verzekeringsovereenkomst - Laattijdige betaling

bedongen vergoeding - Moratoire interest

- Artt. 1146, 1147 en 1153 Burgerlijk Wetboek

C.13.0218.F 19 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.10 AC nr. ...

Het beginsel van de uitvoering te goeder trouw van de overeenkomsten, dat vastgelegd is in artikel 1134, derde lid, Burgerlijk Wetboek, verbiedt een partij misbruik te maken van de rechten die de overeenkomst haar toekent (1). (1) Cass. 12 februari 2014, AR P.13.1304.F, AC 2014, nr. 111.

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Uitvoering te goeder trouw - Rechtsmisbruik

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

UITLEGGING

C.25.0070.F 26 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250926.1F.3 AC nr. ...

Wanneer de gegevens waarover de feitenrechter moet oordelen de omschrijving kunnen uitsluiten die de partijen aan de tussen hen gesloten overeenkomst hebben gegeven, kan de feitenrechter deze door een andere omschrijving vervangen.

Uitlegging - Omschrijving - Ambt van de rechter - Heromschrijving

- Art. 5.69 Burgerlijk Wetboek - Boek 5: Verbintenissen
- Art. 5.68 Burgerlijk Wetboek - Boek 5: Verbintenissen
- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0070.F 8 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211008.1F.2 AC nr. ...

Indien alle of bepaalde bedingen van een overeenkomst tussen een onderneming en een consument schriftelijk zijn, moeten deze op een duidelijke en begrijpelijke wijze zijn opgesteld en prevaleert, in geval van twijfel over de betekenis van een beding, de voor de consument gunstigste interpretatie.

Uitlegging - Overeenkomst tussen een onderneming en een consument - Twijfel over de betekenis van een beding - Voor de consument gunstigste interpretatie

- Art. VI.37 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Uitlegging - Overeenkomst tussen een onderneming en een consument - Twijfel over de betekenis van een beding - Voor de consument gunstigste interpretatie

- Art. VI.37 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.20.0162.N 23 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.1N.5 AC nr. ...

De Haviltex-rechtspraak naar Nederlands recht die inhoudt dat de verhouding tussen contractspartijen in een schriftelijke overeenkomst niet alleen op grond van een zuiver taalkundige uitleg van de contractsbepalingen moet bepaald worden maar veeleer op grond van de zin die de contractspartijen in de gegeven omstandigheden aan de contractsbepalingen mochten toekennen en op grond van wat zij redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten, geldt ook voor huwelijksovereenkomsten (1). (1) Zie HR, 6 oktober 2006 (ECLI:NL:HR:2006:AX8847); HR, 28 november 2003 (ECLI:NL:HR:2003:AK3697); HR, 13 maart 1981 (ECLI:NL:HR:1981:AG4158).

Uitlegging - Huwelijksovereenkomst - Nederlands recht - Haviltex rechtspraak - Toepassing

- Art. 6:248 Nederlands Burgerlijk Wetboek

C.19.0131.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.14 AC nr. ...

Wanneer een overeenkomst tegenstrijdige bedingen bevat, moet de rechter nagaan welke van deze bedingen beantwoordt aan de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen en dient hij het beding dat daaraan niet beantwoordt zonder gevolg te laten.

Uitlegging - Beoordeling door de rechter - Tegenstrijdige bedingen

- Artt. 1134 en 1156 Burgerlijk Wetboek

C.18.0045.N 4 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190104.1 AC nr. ...

De verbindende kracht van een overeenkomst wordt door de rechter niet miskend wanneer hij, met verwijzing naar de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen veeleer dan naar de letterlijke zin van de bewoordingen, aan de overeenkomst de gevolgen toekent die deze volgens zijn uitlegging ervan wettig tussen de partijen heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Uitlegging - Beoordeling door de rechter

- Artt. 1134, 1135 en 1156 Burgerlijk Wetboek

C.17.0512.F 6 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180906.5 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 1162 en 1602, eerste en tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat enkel de bedingen die betrekking hebben op de verbintenissen van de verkoper, zoals ze uit de koop blijken, ten nadele van laatstgenoemde worden uitgelegd.

Uitlegging - Koop - Bedingen betreffende de verplichtingen van de verkoper

- Artt. 1162 en 1602, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.14.0389.F 27 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151127.3 AC nr. ...

De uitlegging van een overeenkomst is een feitelijke kwestie die valt onder de beoordeling door de bodemrechter.

Uitlegging - Omschrijving van het begrip - Bevoegdheid van de rechter

De rechter die de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen tracht te achterhalen, kan een beroep doen op extrinsieke elementen van de overeenkomst (1). (1) Cass. 25 november 2004, AR C.04.0004.F, AC 2004, nr. 567.

Uitlegging - Bevoegdheid van de rechter - Extrinsieke elementen

- Art. 1156 Burgerlijk Wetboek

C.14.0431.F 6 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151106.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Uitlegging - Twijfel

Artikel 1162 van het Burgerlijk Wetboek is enkel van toepassing wanneer de rechter niet met zekerheid de zin of de draagwijdte van het verdrag kan vaststellen aan de hand van de gegevens binnen en buiten de akte die hem zijn voorgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Uitlegging - Twijfel

- Art. 1162 Burgerlijk Wetboek

VERBINDENDE KRACHT (NIET-UITVOERING)

C.24.0087.N 30 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250530.1N.9 AC nr. ...

De verbindende kracht van een overeenkomst wordt niet miskend wanneer de rechter aan de overeenkomst de gevolgen toekent die deze volgens zijn uitleg ervan wettig tussen de partijen heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Uitlegging - Beoordeling door de rechter - Uitwerking

- Art. 1156 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

C.24.0271.F 13 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250313.1F.1 AC nr. ...

De rechter die het bestaan van een dergelijk verband beoordeelt, moet het verloop van de gebeurtenissen reconstrueren zonder de fout in aanmerking te nemen, maar ook zonder de andere voorwaarden te wijzigen waaronder de schade is ontstaan, en moet nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan (1). (1) Cass. 23 februari 2023, AR C.22.0112.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.3.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Aansprakelijkheid uit overeenkomst - Oorzakelijk verband - Taak van de rechter

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Aansprakelijkheid uit overeenkomst - Oorzakelijk verband - Begrip

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1151 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1150 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1147 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1146 Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0482.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.4 AC nr. ...

De relativiteit van de overeenkomsten verhindert niet dat een derde die aanvoert dat een overeenkomst het gevolg is van een onwettige overheidsbeslissing die hem schade heeft berokkend, belang heeft om de nietigverklaring van de overeenkomst als herstel van zijn beweerde schade te vorderen (1). (1) Zie concl. OM.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Ontvankelijkheid rechtsvordering - Derde bij een overeenkomst - Aanvoering dat overeenkomst het gevolg is van een onwettige overheidsbeslissing die schade berokkent aan die derde - Belang van de derde bij de vordering tot nietigverklaring van de overeenkomst als herstel van de schade van de derde - Relativiteit van de overeenkomsten - Invloed

- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1165 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0412.F 27 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.6 AC nr. ...

Wanneer eenzelfde schade werd veroorzaakt door de samenlopende fouten van meerdere personen, zijn zij in solidum aansprakelijk jegens de benadeelde, zodat ieder van hen gehouden is tot de volledige vergoeding van de schade van de getroffene die geen fout heeft begaan; dit is het geval voor de schade die voortvloeit uit de foutieve niet-uitvoering van een ondeelbare contractuele verbintenis (1). (1) Cass. 15 februari 1974, AC 1974, 661.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele fouten - Samenlopende fouten - Ondeelbare verbintenis - Gevolg

- Artt. 1146 tot 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0033.F 26 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230126.1F.6 AC nr. ...

De rechter die van een vordering tot ontbinding van een overeenkomst met schadevergoeding kennisneemt, kan een dergelijke schadevergoeding alleen maar aan de foutieve partij opleggen als hij de ontbinding van die overeenkomst uitspreekt.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Vordering tot ontbinding - Schadevergoeding - Veroordeling - Voorwaarde

- Art. 1184, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0372.F 19 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220919.3F.4 AC nr. ...

De rechter die uitspraak moet doen over de vordering tot ontbinding van een wederkerige overeenkomst, dient de omvang en de draagwijdte te onderzoeken van de door partijen aangegane verbintenissen en, aan de hand van de feitelijke omstandigheden, te beoordelen of de aangevoerde wanprestatie voldoende ernstig is om de ontbinding uit te spreken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 550.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Wederkerige overeenkomst - Vordering tot ontbinding - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1184 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0378.F 20 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220520.1F.6 AC nr. ...

De schuldeiser moet zijn schade aantonen; het gebrek aan bewijs van de schade waarvan de vergoeding wordt gevorderd, kan niet worden verholpen door het bedrag van die schade naar billijkheid te ramen.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Schade - Bewijslast

- Artt. 1149 en 1315 Oud Burgerlijk Wetboek

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Schade - Bewijs - Gebrek

- Artt. 1149 en 1315 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0454.N 21 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220321.3N.6 AC nr. ...

Een ingebrekestelling is de eenzijdige rechtshandeling waarbij een schuldeiser duidelijk en ondubbelzinnig kennis geeft aan de schuldenaar van zijn wil om de nakoming van de verbintenis te eisen.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Ingebrekestelling

- Art. 1139 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0036.F 11 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220211.1F.2 AC nr. ...

De beslissing die oordeelt dat het verleende investeringskrediet moet worden omschreven als een leningsovereenkomst, aangezien de kredietnemer in werkelijkheid verplicht was de volledige geldsom op te nemen, kent aan de overeenkomst het gevolg toe die het wettig tussen de partijen heeft (1). (1) Cass. 11 maart 2021, AR C.18.0552.F, AC 2021, nr. 179, met concl. OM op datum in Pas.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Kredietopening - Beoordeling - Omschrijving als lening

- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0153.N 13 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9 AC nr. ...

De schadevergoeding wegens contractuele wanprestatie ingeval van ontbinding op grond van artikel 1184, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, heeft tot doel de schuldeiser te plaatsen in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de schuldenaar zijn verbintenis zou zijn nagekomen (1). (1) Zie concl. OM.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Ontbinding krachtens artikel 1184, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek - Schadevergoeding wegens contractuele wanprestatie - Doel

- Artt. 1149 en 1184, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

De rechter die aan een overeenkomst de gevolgen toekent die ze, in de uitlegging die hij ervan geeft, tussen de partijen wettig heeft, miskent de verbindende kracht van die overeenkomst niet (1). (1) Cass. 4 januari 2019, AR C.18.0045.N, AC 2019, nr. 9, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 22 april 2010, AR C.09.0253.N, AC 2010, nr. 272; Cass. 23 oktober 2009, AR C.08.0010.F, AC 2009, nr. 611; Cass. 29 mei 2008, AR C.07.0321.N, AC 2008, nr. 332.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Uitlegging - Beoordeling door de rechter

- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0537.F 24 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.4 AC nr. ...

Artikel 544 Oud Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de eigendom het recht is om op de meest volstrekte wijze van een zaak het genot te hebben en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of met de verordeningen; hieruit volgt dat wanneer de schuldenaar dat genot aantast door de foutieve niet-uitvoering van een contractuele verbintenis, de schuldeiser het bestaan aantoont van schade die door de schuldenaar moet worden vergoed, zonder dat hij daarenboven moet aantonen dat die aantasting hem andere schade dan die aantasting heeft berokkend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 477.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Eigendomsrecht van de schuldeiser - Aantasting door de schuldenaar - Schade - Bestaan

- Artt. 544, en 1149 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0341.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.1 AC nr. ...

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel; wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662; Cass. 22 juni 2017, AR C.13.0151.F, AC 2017, nr. 412, met concl. OM op datum in Pas.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Schade - Verlies van een zeker voordeel - Gevolg - Geen verlies van een kans

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Schade - Verlies van een kans

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0210.N 11 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201211.1N.6 AC nr. ...

In geval van een wanprestatie die voldoende ernstig is om de gerechtelijke ontbinding te rechtvaardigen, kan de ontbinding van de overeenkomst door de schuldeiser op eigen risico geen uitwerking krijgen zonder kennisgeving daarvan aan de schuldenaar.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Wederkerige overeenkomst - Voldoende ernstige wanprestatie - Ontbinding - Op eigen risico van de schuldeiser

- Art. 1184, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0342.N 4 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.2 AC nr. ...

Een contractuele schuldeiser kan enkel opkomen ter vergoeding van de schade die hij zelf heeft geleden; bijgevolg kan een aandeelhouder wegens wanprestatie van een door hem gesloten contract enkel opkomen voor de persoonlijke schade en niet voor de schade die de vennootschap treft.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Schadevergoeding

- Art. 1149 Oud Burgerlijk Wetboek

C.17.0495.F 12 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201112.1F.3 AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat de wijzigingsakte van het huwelijksvermogensstelsel rechtsgeldig is en volledige uitwerking heeft en vervolgens op grond van het algemeen beginsel van verrijking zonder oorzaak beslist om aan één van de partijen een vorderingsrecht toe te kennen dat niet in die wijzigingsakte is bepaald, miskent de verbindende kracht van die akte.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Huwelijksvermogensstelsel - Geldige wijzigingsakte

- Art. 1134, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0373.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.6 AC nr. ...

In geval van ontbinding van de overeenkomst heeft degene die het voordeel ervan verkrijgt, recht op een schadevergoeding die ertoe strekt hem terug te plaatsen in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de overeenkomst was uitgevoerd (1). (1) Cass. 13 oktober 2011, AR C.10.0642.F, AC 2011, nr. 544.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Wederkerige overeenkomst - Contractuele wanprestatie - Ontbinding - Schadevergoeding - Doel

- Artt. 1149 en 1184 Burgerlijk Wetboek

C.19.0131.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.14 AC nr. ...

De verbindende kracht van een overeenkomst wordt door de rechter niet miskend wanneer hij, met verwijzing naar de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen veeleer dan naar de letterlijke zin van de bewoordingen, aan de overeenkomst de gevolgen toekent die deze volgens zijn uitlegging ervan wettig tussen de partijen heeft (1). (1) Cass. 4 januari 2019, AR C.18.0045.N, AC 2019, nr. 9 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Beoordeling door de rechter - Tegenstrijdige bedingen

- Artt. 1134 en 1156 Burgerlijk Wetboek

C.19.0147.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.15 AC nr. ...

De artikelen 1139, 1145 en 1153, derde lid Burgerlijk Wetboek houden in dat om schadevergoeding te kunnen vorderen, bestaande in de wettelijke interest bepaald bij artikel 1153 Burgerlijk Wetboek, de schuldeiser in de regel aan zijn schuldenaar duidelijk en ondubbelzinnig moet te kennen geven dat hij wil dat de verbintenis wordt uitgevoerd.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Verwijlinteresten - Aanvang

De rechter beslist op onaantastbare wijze in feite of een schuldeiser al dan niet duidelijk en ondubbelzinnig aan zijn schuldenaar te kennen heeft gegeven dat hij wil dat de schuldenaar zijn verbintenis uitvoert; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Wilsuiting door de schuldeiser - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 1139 en 1145 Burgerlijk Wetboek

S.19.0075.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.11 AC nr. ...

Artikel 1142 Burgerlijk Wetboek, luidens hetwelk iedere verbintenis om iets te doen wordt opgelost in schadevergoeding ingeval de schuldenaar de verbintenis niet nakomt, sluit niet uit dat de uitvoering in natura de normale wijze van gedwongen uitvoering is van de verbintenissen om iets te doen wanneer een dergelijke uitvoering nog steeds mogelijk is; het tenietgaan van de overeenkomst verhindert de toepassing van die bepaling niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 265.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Tenietgaan van de overeenkomst - Uitvoering in natura

C.18.0045.N 4 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190104.1 AC nr. ...

De verbindende kracht van een overeenkomst wordt door de rechter niet miskend wanneer hij, met verwijzing naar de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen veeleer dan naar de letterlijke zin van de bewoordingen, aan de overeenkomst de gevolgen toekent die deze volgens zijn uitlegging ervan wettig tussen de partijen heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Beoordeling door de rechter

- Artt. 1134, 1135 en 1156 Burgerlijk Wetboek

C.17.0309.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.2 AC nr. 600

Uit het beginsel van de relativiteit van de overeenkomsten volgt dat de rechter, bij de begroting van de schadevergoeding die een onderaannemer wegens niet-uitvoering van zijn verbintenis jegens de hoofdaannemer verschuldigd is, niet gebonden is aan de begroting van de schadevergoeding wegens wanprestatie die in de aannemingsovereenkomst tussen de hoofdaannemer en de opdrachtgever bedongen is; de aan de schuldeiser toekomende schadevergoeding moet alleen omvatten wat het gevolg is van de tekortkoming begaan door de schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Onderaannemer - Niet-uitvoeren van verbintenis - Begroting schadevergoeding jegens de hoofdaannemer - Bedongen schadevergoeding in de overeenkomst tussen hoofdaannemer en opdrachtgever

- Art. 1165 Burgerlijk Wetboek

C.17.0009.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.8 AC nr. 384

De vaststelling van het bestaan en de elementen van de schade hetzij wegens niet-uitvoering van de verbintenis, hetzij wegens vertraging in de uitvoering, dient te gebeuren op het ogenblik van de wanprestatie, terwijl de raming van de schade gebeurt naar het tijdstip dat dit van het effectieve herstel ervan zo dicht mogelijk benadert, waarbij de rechter bij de raming van de schade in de regel gebeurtenissen die dateren van na het schadegeval in aanmerking kan nemen.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Niet-uitvoering of vertraging in de uitvoering van de verbintenis - Schade - Raming van de schade - Beoordeling door de rechter - Latere gebeurtenis - Toepassing

- Art. 1147 Burgerlijk Wetboek

C.17.0295.F 9 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180309.4 AC nr. ...

Hoewel de schuldeiser van een verbintenis om iets niet te doen vrijgesteld is van de verplichting om zijn schuldenaar in gebreke te stellen teneinde de niet-uitvoering van die verbintenis vast te stellen, volgt uit artikel 1145 van het Burgerlijk Wetboek niet dat hij vrijgesteld is van de verplichting om het bestaan van zijn schade te bewijzen.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Verbintenis iets niet te doen - Sanctie - Schadevergoeding

- Artt. 1145 en 1146 Burgerlijk Wetboek

C.17.0390.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Ongeoorloofdheid - Gevolg - Schadevergoeding wegens wanprestatie

De ongeoorloofdheid van een overeenkomst sluit niet uit dat een contractspartij in geval van wanprestatie aanspraak maakt op schadevergoeding voor zover deze vordering, noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks, neerkomt op het doen ontstaan of het in stand houden van de ongeoorloofde toestand (1). (1) Zie concl. OM.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Ongeoorloofdheid - Gevolg - Schadevergoeding wegens wanprestatie

- Artt. 1108, 1126, 1128, 1146 t.e.m. 1151 Burgerlijk Wetboek

C.17.0402.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.5 AC nr. ...

Indien een overeenkomst voortijdig wordt beëindigd, dient de winstderving te worden geraamd over de resterende duur van de overeenkomst; de in acht te nemen periode neemt een einde wanneer de schuldeiser een vervangende overeenkomst sluit; de schuldeiser draagt, in beginsel, het risico van de gebrekkige uitvoering door de nieuwe medecontractant en van diens insolvabiliteit.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Voortijdige beëindiging - Schadevergoeding - Raming - Winstderving - In acht te nemen periode - Einde - Vervangende overeenkomst - Nieuwe medecontractant - Gebrekkige uitvoering - Insolvabiliteit - Risico

- Art. 1149 Burgerlijk Wetboek

C.15.0318.F 10 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171110.1 AC nr. ...

Uit artikel 1149 van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de schuldeiser, zodra hij aantoont dat de schade zich zonder de fout niet op dezelfde wijze had voorgedaan, recht heeft op de volledige vergoeding van zijn schade, zowel wat het geleden verlies als wat de gederfde winst betreft; hieruit volgt daarentegen niet dat hij moet aantonen dat hij zelf, zonder de foutieve beëindiging van de overeenkomst, zijn contractuele verbintenissen tot aan het einde van de overeenkomst zou zijn nagekomen (1). (1) Het OM heeft in zijn andersluidende mondelinge conclusie geconcludeerd tot verwerping van het cassatieberoep. Het OM ging uit van de premisse dat het middel de vraag van de bewijslast opwierp in het kader van een vordering tot vergoeding die was ingesteld ten gevolge van de foutieve beëindiging van de overheidsopdracht door de aanbestedende overheid, en leidde daaruit af dat het middel faalde naar recht, aangezien het steunde op de bewering dat de overlegging van de foutief beëindigde overeenkomst op zich reeds volstond als bewijs van de schade die in een noodzakelijk oorzakelijk verband stond met de foutieve beëindiging, maar dus niet volstond als bewijs van het ontstaan van het recht op vergoeding. Het OM heeft geoordeeld dat uit de artikelen 1315 Burgerlijk Wetboek en 870 Gerechtelijk Wetboek volgt dat, in geval van foutieve beëindiging van een overheidsopdracht door de aanbestedende overheid, de eiser tot vergoeding de reële omvang moet aantonen van de schade die in een oorzakelijk verband staat met de daad of fout van de aanbestedende overheid (P. Horemans, L'indemnisation en droit des marchés publics, Limal, Anthemis, 2012, p. 107). Dat verband veronderstelt dat de schade zich zonder de fout niet op dezelfde wijze had voorgedaan (zie inzake contractuele aansprakelijkheid, Cass. 6 december 2013, AC 2013, nr. 662; Cass. 5 juni 2008, AC 2008, nr. 350; P. Wéry, Droit des obligations, vol. 1. Théorie générale du contrat, Brussel, Larcier, 2011, p. 536). Het OM, dat de voormelde beginselen op deze zaak toepast, concludeerde dat de eiseres de vergoeding van de aangevoerde schade enkel kon vorderen indien zij aantoonde dat ze, zonder de foutieve beëindiging, tegen de laatste deadline een conforme terminal had kunnen leveren of zelfs een reële kans op welslagen had gehad, en dat de beëindiging dus de reden was waardoor zij de winst of de daarmee samenhangende kans op winst en op de prijs van de uitrustingen misgelopen was. AH

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Vergoeding - Schade - Bewijs - Voorwerp - Foutieve beëindiging

- Art. 1149 Burgerlijk Wetboek

C.16.0411.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.4 AC nr. ...

Het arrest, dat stelt dat de verzekeraar zich thans niet redelijkerwijs kan beroepen op een beding dat de verzekerde verplicht om de vergoeding aan te wenden voor de herbouw van zijn pand, op grond dat de brand is uitgebroken in augustus 1984, dus meer dan dertig jaar geleden, en dat de verzekeraar tot nu toe geen enkele vergoeding heeft gestort, en bijgevolg weigert om aan dat beding zijn uitwerking te verlenen, zonder vast te stellen dat de verzekeraar zich aan rechtsmisbruik schuldig heeft gemaakt, miskent de verbindende kracht van artikel 11 van de algemene voorwaarden.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Landverzekering - Algemene voorwaarden van de brandverzekeringsovereenkomst - Artikel 11 - Verplichting om de vergoeding aan te wenden voor de herbouw - Indien onmogelijk, recht op de waarde van het sloopmateriaal

- Art. 1134, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.13.0151.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Verlies van de kans om de derving van de verwachte winst niet te ondergaan - Afzetting van een ziekenhuisgeneesheer - Ontstentenis van advies van de medische raad - Fout - Gevolg - Derving van de verwachte winst - Beslissing tot toekenning van de vergoeding

De rechter die vaststelt dat de fout van een partij de gerechtelijke ontbinding van de overeenkomst verantwoordt en die aan de andere partij een vergoeding van de schade toekent die bestaat in de gederfde winst die zij verwachtte, kan bovenop dat bedrag geen vergoeding meer toekennen aan die laatste voor het verlies van de kans om die winstderving niet te ondergaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Afzetting van een ziekenhuisgeneesheer - Ontstentenis van advies van de medische raad - Fout - Gevolg - Derving van de verwachte winst - Beslissing tot toekenning van de vergoeding - Verlies van de kans om de derving van de verwachte winst niet te ondergaan

- Artt. 1142, 1147, 1149, 1151 en 1184 Burgerlijk Wetboek

C.16.0141.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.4 AC nr. ...

Een door een vennootschap gesloten overeenkomst bindt alleen deze vennootschap en niet de natuurlijke persoon die in zijn hoedanigheid van orgaan van de vennootschap de overeenkomst namens de vennootschap heeft gesloten; hij kan enkel als medeschuldenaar van die overeenkomst worden aangemerkt mits hij zich zelf daartoe, in eigen naam, verbonden heeft (1). (1) Zie R. STEENNOT, "De tegenwerpbaarheid van algemene voorwaarden" (noot onder Vred. Etterbeek 28 september 2012), T.Vred. 2013, (574) 577.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Door de vennootschap gesloten overeenkomst - Draagwijdte - Natuurlijke persoon optredend als orgaan - Medeschuldenaar

- Artt. 1108, 1134, eesrte lid, en 1165 Burgerlijk Wetboek

C.16.0077.N 25 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161125.1 AC nr. ...

De rechter die niettegenstaande de verbindende kracht van de aan de echtscheiding door onderlinge toestemming voorafgaande overeenkomst die is gesloten vóór de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, de in die overeenkomst vastgestelde onderhoudsuitkering op vordering van een van de partijen herziet, op grond dat de weigering van de andere partij om de onderhoudsuitkering te herzien rechtsmisbruik uitmaakt, is daarbij niet gebonden door de in artikel 301, § 4, (oud) Burgerlijk Wetboek bepaalde een-derde-regel (1). (1) Art. 301 BW zoals van toepassing vóór de wijziging bij wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, art. 7; zie ook Cass. 12 april 2010, AR C.09.0279.F, AC 2010, nr. 250 en Cass. 20 april 2006, AR C. 03.0084.N, AC 2006, nr. 226.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Echtscheiding door onderlinge toestemming - Vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet gesloten voorafgaande overeenkomst - Onderhoudsuitkering - Herziening door de rechter - In artikel 301, § 4, (oud) BW bepaalde een-derde-regel

- Art. 301, § 4, (oud) Burgerlijk Wetboek

C.15.0528.N 28 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161028.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Bindende derdenbeslissing - Begrip - Niet-uitvoering overeenkomstig hetgeen was overeengekomen

De bindende derdenbeslissing ontleent haar obligatoire kracht aan de bindende kracht van overeenkomsten; bijgevolg kan aan de derdenbeslissing geen bindende kracht worden verleend wanneer de derde zijn opdracht niet heeft uitgevoerd overeenkomstig hetgeen door de partijen was overeengekomen (1). (1) Zie concl. OM.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Bindende derdenbeslissing - Begrip - Niet-uitvoering overeenkomstig hetgeen was overeengekomen

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.15.0401.F 20 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161020.1 AC nr. ...

Het recht van voorrang van de schuldeiser blijft bestaan zolang zijn schuldvordering op de hoofdschuldenaar niet geheel is betaald.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Indeplaatsstelling - Gedeeltelijke betaling door een borg - Gevolgen voor het recht van voorrang van de schuldeiser

- Art. 1252 Burgerlijk Wetboek

Wanneer een borg zijn schuld jegens de schuldeiser slechts gedeeltelijk betaalt, hebben noch de verjaring van het recht van de schuldeiser op het onbetaalde gedeelte van die schuldvordering noch het verval van zijn recht om tegen de borg op te treden wegens niet-aangifte van zijn schuldvordering, overeenkomstig artikel 53 van de Franse wet van 25 januari 1985 "relative au redressement et à la liquidation judiciaire des entreprises", een weerslag op het recht van voorrang van de schuldeiser, wiens schuldvordering niet geheel is betaald, op zijn hoofdschuldenaar.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Indeplaatsstelling - Gedeeltelijke betaling door een borg - Recht van voorrang van de schuldeiser - Verjaring van het recht van de schuldeiser op het onbetaalde gedeelte van zijn schuldvordering - Verval van het recht om tegen de borg op te treden

- Art. 1252 Burgerlijk Wetboek

C.14.0347.N 9 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160909.3 AC nr. ...

Het enkele feit dat een rechtspersoon bij een overeenkomst de door haar opgenomen verbintenissen niet vermocht uit te voeren, omdat die verbintenissen die zij aanging enkel, krachtens een regel van openbare orde, door een natuurlijk persoon mochten worden uitgevoerd, ontslaat haar niet van haar gehoudenheid tot het vergoeden van de schade die door de slechte uitvoering van die overeenkomst is ontstaan (1). (1) Het OM concludeerde tot verwerping van het cassatieberoep; het was van mening dat het derde middel feitelijke grondslag miste. Het OM stelde hierbij dat de appelrechters oordeelden dat voorafgaand aan de wetswijziging van de wet van 20 februari 1939 bij de wet van 15 februari 2006 alleen de architect zelf en niet de architectenvennootschap aansprakelijk kan worden gesteld voor eventuele professionele fouten, niet louter omwille van het feit dat het beroep van architect alleen door een fysieke persoon kon worden uitgeoefend, maar ook op de gronden dat artikel 2 § 2 en de reglementering van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect van openbare orde is zodat daarvan niet kon worden afgeweken, en dat de burgerlijke vennootschap slechts als administratief vehikel optrad dat zelf geen professionele fouten kon begaan en alleen de architect persoonlijk aansprakelijk is voor professionele fouten in de uitvoering van de overeenkomst. Het middel ging dus volgens het OM uit van een onvolledige lezing van het bestreden arrest.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Rechtspersoon - Verbintenissen - Niet-uitvoering - Uitvoering enkel toegelaten door natuurlijk persoon - Gevolg - Schade - Vergoedingsplicht

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.14.0296.F 30 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151030.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 1147, 1610 en 1611 van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de verkoper tot schadevergoeding is gehouden wegens de laattijdige uitvoering van zijn verplichting tot levering, in alle gevallen waarin niet is aangetoond dat de vertraging het gevolg is van een vreemde oorzaak die hem niet kan worden toegerekend.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Verkoper - Levering - Laattijdige uitvoering - Schadevergoeding

- Artt. 1147, 1610 en 1611 Burgerlijk Wetboek

C.14.0278.F 11 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150911.1 AC nr. ...

Wanneer een clausule van een aannemingsovereenkomst, die een modaliteit is van artikel 1794 van het Burgerlijk Wetboek, kan worden uitgelegd als een contractueel beding dat voorziet in de betaling van een geldsom als tegenprestatie voor de mogelijkheid om de overeenkomst eenzijdig te beëindigen, kan de rechter, die het bestaan van een gezamenlijke fout van de bouwheer en van de aannemer vaststelt, de vergoeding niet wegens een gedeelde aansprakelijkheid verminderen.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Aannemingsovereenkomst - Overeengekomen vergoeding bij eenzijdige beëindiging - Gezamenlijke fout van de bouwheer en van de aannemer - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1134, eerste lid, en 1794 Burgerlijk Wetboek

C.13.0305.F 16 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150416.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Vergoeding wegens tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Toekenningsvoorwaarde - Salaris- of inkomstenderving

Het arrest miskent de verbindende kracht van een overeenkomst wanneer het, op grond van de bedingen die in die overeenkomst zijn vervat, weigert die bedingen het gevolg toe te kennen dat door de partijen was overeengekomen (1)(2). (1) Zie Cass. 15 juni 1998, AR S.97.0124.F, AC 1997-98, nr. 310. (2) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Vergoeding wegens tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Toekenningsvoorwaarde - Salaris- of inkomstenderving

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.14.0445.F 19 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.13 AC nr. ...

De rechter kan diegene die een contractuele fout begaat, slechts veroordelen tot het vergoeden van de schade wanneer hij vaststelt dat er een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade bestaat; daarvoor is vereist dat de schade zich zonder die fout niet op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan (1). (1) Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Oorzakelijk verband

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Burgerlijk Wetboek

De aan de schuldeiser verschuldigde schadevergoeding dient alleen te omvatten hetgeen een noodzakelijk gevolg is van het niet uitvoeren van de overeenkomst (1). (1) Cass. 2 september 2004, AR C.01.0186.F, AC 2004, nr. 375.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Schadevergoeding

- Art. 1151 Burgerlijk Wetboek

C.14.0344.N 27 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150227.3 AC nr. 145

De bouwheer tegen wie een rechtstreekse vordering wordt ingesteld, kan aan de onderaannemer in de regel al de excepties tegenwerpen waarover hij beschikt op het ogenblik van het instellen van de rechtstreekse vordering (1); tot deze excepties behoort ook het recht een beroep te doen op schuldvergelijking met een schuldvordering, zoals te dezen de vordering tot schadevergoeding wegens wanprestatie, die gegrond is op de onderlinge afhankelijkheid van de wederzijdse verbintenissen van de partijen, welke exceptie behoort tot het wezen van de wederkerige overeenkomst, zodat zij bestaat vóór de wanprestatie en vóór de uitoefening van de rechtstreekse vordering (1). (1) Cass. 25 maart 2005, AR C.03.0318.N, AC 2005, nr. 188. (2) Cass. 15 mei 2014, AR C.13.0552. N, AC 2014, nr. 348.

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Wederkerige overeenkomst - Recht op schuldvergelijking

- Art. 1798, eerste lid Burgerlijk Wetboek

VORM

C.19.0017.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.29 AC nr. ...

Het bewijs van de overdracht van auteursrechten moet ten aanzien van de auteur van het werk worden geleverd door een geschrift.

Vorm - Rechten en verplichtingen van de partijen - Overdracht van rechten - Bewijs ten aanzien van de auteur

- Art. XI.167, § 1 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.18.0219.N 1 maart 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Gelet op de bestaansreden van deze bepaling, moet artikel 1326 Burgerlijk Wetboek niet worden nageleefd wanneer de eenzijdige verbintenis is neergelegd in een overeenkomst waarbij de bepalingen van artikel 1325 Burgerlijk Wetboek werden nageleefd (1). (1) Zie concl. OM.

Vorm - Vormvereiste

- Art. 1326 Burgerlijk Wetboek

C.17.0594.N 5 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181005.2 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie blijkt kennelijk dat artikel 88 Handelspraktijkenwet 1991, dat de artikelen 4 en 5 Richtlijn 85/577/EEG omzet in het Belgische recht en zoveel mogelijk in het licht van de bewoordingen en de doelstelling van die richtlijn moet worden uitgelegd, een dwingende bepaling is ten gunste van de consument, zodat deze, nadat een geschil is ontstaan, uitdrukkelijk of stilzwijgend en met kennis van zaken afstand kan doen van zijn recht om zich te beroepen op de nietigheid van een buiten de verkoopruimten gesloten overeenkomst op de grond dat hij niet over zijn verzakingsrecht is voorgelicht in de wettelijke bewoordingen.

Vorm - Consument - Verkoop buiten de onderneming - Overeenkomst - Verzakingsbeding - Aard

- Art. 88 Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

- Artt. 4 en 5 Richtlijn 85/577/EEG van de Raad van 20 december 1985 betreffende de bescherming van de consument bij buiten verkoopruimten

C.17.0067.N 22 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180322.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Vorm - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Opschortende voorwaarde - Voorwaarde dat overgedragen goed niet zal blijken te zijn aangetast door bodemverontreiniging die aanleiding geeft tot saneringsverplichting door de verwerver - Toepassing

Vorm - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Opschortende voorwaarde - Verkrijgen van een blanco bodemattest of een bodemattest waaruit blijkt dat er geen bodemverontreiniging is - Toepassing

In het licht van de doelstelling van artikel 101, §§1 en 2 Bodemdecreet om de verwerver te beschermen tegen het onbewust aankopen van vervuilde grond, kunnen de partijen daarentegen wel een overeenkomst betreffende de overdracht van grond sluiten onder de opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een blanco bodemattest of een bodemattest waaruit blijkt dat er geen bodemverontreiniging is, waarbij de omstandigheid dat artikel 116,§1, Bodemdecreet bepaalt dat de verwerver de nietigheid kan vorderen van de overdracht die plaatsvond in strijd met artikel 101 hieraan niet in de weg staat, nu het voorafgaand aan de overdracht opvragen en meedelen van een bodemattest en het opnemen van de inhoud ervan in de onderhandse akte geen elementen zijn die noodzakelijk zijn voor de totstandkoming van de overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

Vorm - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Opschortende voorwaarde - Verkrijgen van een blanco bodemattest of een bodemattest waaruit blijkt dat er geen bodemverontreiniging is - Toepassing

- Artt. 2, 18° en 19°, en 101, §§ 1 en 2 Decr. 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming
- Art. 1181 Burgerlijk Wetboek

In het licht van de doelstelling van artikel 101, §§1 en 2 Bodemdecreet om de verwerver te beschermen tegen het onbewust aankopen van vervuilde grond, kunnen de partijen niet rechtsgeldig een overeenkomst betreffende een overdracht van een grond sluiten onder de opschortende voorwaarde dat het overgedragen goed niet zal blijken te zijn aangetast door bodemverontreiniging die aanleiding geeft tot een saneringsverplichting ten laste van de eigenaar, nu de verwerver zich in dergelijk geval reeds verbindt tot de verwerving van een goed voordat hij kennis heeft kunnen nemen van de inhoud van een bodemattest waaruit blijkt dat het goed vervuild is, hetgeen de decreetgever precies heeft willen vermijden (1). (1) Zie concl. OM.

Vorm - Overeenkomst betreffende de overdracht van gronden - Opschortende voorwaarde - Voorwaarde dat overgedragen goed niet zal blijken te zijn aangetast door bodemverontreiniging die aanleiding geeft tot saneringsverplichting door de verwerver - Toepassing

- Artt. 2, 18° en 19°, en 101, §§ 1 en 2 Decr. 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming
- Art. 1181 Burgerlijk Wetboek

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN)

C.24.0483.F 23 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250623.3F.4 AC nr. ...

Uit het feit dat de door de aanbestedende overheid gevolgde aanbestedingsprocedure was aangetast door een onwettigheid die aan haar fout te wijten was, kan niet worden afgeleid dat de geweerde inschrijver die aantoont de laagste regelmatige offerte te hebben ingediend, niet op de forfaitaire schadevergoeding aanspraak kan maken 1). (1) Zie concl. OM.

- Schadevergoeding verschuldigd aan de geweerde inschrijver die de laagste regelmatige offerte heeft ingediend - Onwettigheid begaan door de aanbestedende overheid - Gevolg

- Art. 24, eerste lid Wet 15 juni 2006 overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten

De schadevergoeding van tien pct. waarop de ten onrechte geweerde laagste regelmatige inschrijver aanspraak kan maken, heeft een forfaitair karakter (1). (1) Zie concl. OM.

- Aanbesteding - Schadevergoeding verschuldigd aan de geweerde inschrijver die de laagste regelmatige offerte heeft ingediend - Aard

- Art. 24, eerste lid Wet 15 juni 2006 overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten

C.24.0158.F 24 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250424.1F.16 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de aanbesteder de hervatting van de werken beveelt op voorwaarde dat de aannemer de bevelen van de aanbesteder naleeft en de tekortkomingen herstelt die worden geacht te zijn erkend, aangezien de aannemer heeft nagelaten zijn verweermiddelen binnen de opgelegde termijn aan te voeren, kan niet worden afgeleid dat dit vermoeden, of het recht van de aanbesteder om ambtshalve maatregelen te nemen, zouden zijn beëindigd; het recht van de aanbesteder om de opdracht eenzijdig te ontbinden wanneer de aannemer de voormelde voorwaarde niet naleeft, is niet onderworpen aan de voorafgaande toezending van een nieuw proces-verbaal dat de tekortkomingen vaststelt.

- Tekortkomingen van de opdrachtgever - Geen verweermiddelen van de aannemer binnen een opgelegde termijn - Vermoeden van erkenning - Aanbesteder - Bevel tot hervatting van de werken onder voorwaarde - Niet-naleving van de voorwaarde - Gevolg

- Art. 47 KB 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten]

- Art. 44 KB 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten]

C.23.0169.F 30 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250130.1F.3 AC nr. ...

Uit artikel 28, § 1, 1°, eerste lid, a),van de algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken, gevoegd bij het koninklijk besluit van 26 september 1996, volgt dat wanneer de aanbestedende overheid de datum van aanvang van de werken vaststelt buiten de gestelde termijn van vijfenveertig dagen of, behoudens het geval waarin de overheidsopdrachten in de winterperiode werden gegund, die aanvangsdatum tot na die termijn uitstelt, verliest de aannemer die zijn wil hieromtrent niet heeft doen betekenen binnen de dertig kalenderdagen na de dag van het verstrijken van de termijn, het recht om de vergoeding van de geleden schade te eisen (1). (1) Zie concl. OM.

- Datum van aanvang van de werken - Uitstel door de aanbestedende overheid - Mogelijkheid voor de aannemer om een vergoeding te vorderen - Voorwaarde - Betekening van zijn wil - Naleving van de termijn - Niet-naleving van die voorwaarden en termijnen - Sanctie

- Art. 28, § 1, 1°, eerste lid, a), en derde lid, bijlage bij Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

C.21.0486.F 12 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20230112.1F.6 AC nr. ...

Hoewel de hoven en rechtbanken krachtens artikel 159 van de Grondwet bevoegd en verplicht zijn de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve handeling waarop een vordering, een verweer of een exceptie gegrond is, alvorens hieraan uitwerking te verlenen, dienen ze ook, wanneer ze kennisnemen van een vordering tot schadevergoeding die gegrond is op de onwettigheid van de toewijzing van de overheidsopdracht, uitspraak te doen over de toepassingsvoorwaarden van artikel 15, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993, en van de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Grondwet - Artikel 159 - Bevoegdheden van de hoven en rechtbanken - Toewijzing van een overheidsopdracht - Toetsing van de externe en interne wettigheid van de rechtshandeling - Intrekking - Vordering tot schadevergoeding - Bevoegdheden van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 15, eerste lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.22.0037.F 17 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221117.1F.2 AC nr. ...

De waarborg die de aannemer moet bieden voor verborgen gebreken van de verkochte zaak, bedoeld in artikel 1641 Oud Burgerlijk Wetboek, is niet ondergeschikt aan de naleving van de procedure tot vaststelling van een beschadiging of buitendienststelling, bepaald in artikel 19, § 4, van de algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken, gevoegd bij het koninklijk besluit van 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken.

- Verkoop - Verborgen gebreken van de verkochte zaak - Waarborg van de aannemer

- Art. 19, § 4 Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken
- Art. 1641 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0417.F 20 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220520.1F.2 AC nr. ...

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen een van de in artikel 65/14 Overheidsopdrachtenwet 1993 bedoelde schendingen en de schade, zoals deze zich heeft voorgedaan, veronderstelt dat, zonder die schending, de schade niet was ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan.

- Artikel 65/14 Overheidsopdrachtenwet 1993 - Schending - Schade - Oorzakelijk verband

- Art. 65/14 Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

C.20.0562.F 24 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 19, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993, dat op het geschil van toepassing is, kan de gezamenlijke uitvoering van werken, leveringen of diensten voor rekening van verschillende aanbestedende overheden in het algemeen belang worden samengevoegd in één enkele opdracht en artikel 19, tweede lid, van die wet, dat bepaalt dat de betrokken personen de overheid aanwijzen die of het orgaan dat, in hun gezamenlijke naam, bij de gunning en de uitvoering van de opdracht zal optreden, is van openbare orde; hieruit volgt dat, in geval van een gezamenlijke opdracht, enkel de aangewezen overheid de hoedanigheid van medecontractant heeft en, bijgevolg, de totaalprijs van die gezamenlijke werken verschuldigd is, zonder dat hiervan mag worden afgeweken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 478.

- Gezamenlijke uitvoering van werken, leveringen of diensten - Verschillende aanbestedende overheden - Eén enkele opdracht - Gunning - Aanwijzing van de optredende overheid - Hoedanigheid van medecontractant van de aannemer

- Art. 19, eerste en tweede lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

- Artikel 19, tweede lid, Overheidsopdrachtenwet - Bepaling van openbare orde

- Art. 19, eerste en tweede lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

C.17.0582.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat de overheid niet onverwijld overgaat tot de verificatieprocedure voor de vorderingsstaat of nalaat om de ingediende vorderingsstaat te betwisten binnen de in artikel 15, § 1, 3° Algemene Aannemingsvoorwaarden bepaalde betalingstermijnen leidt niet van rechtswege tot het verval van het recht op verificatie in hoofde van de overheid of tot een stilzwijgende aanvaarding van de vorderingsstaat door de overheid.

- Indienen van een vorderingsstaat - Gebrek aan onmiddellijke verificatie door de overheid

- bijlage bij KB 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken
- Art. 15, § 1, 3° Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

Een loutere indiening van een vorderingsstaat door de aannemer levert niet het bewijs op van het verschuldigd zijn van het bedrag dat hiermee wordt geëist en dat er voor de procedure tot verificatie van de vorderingsstaat geen vervaltermijn wordt opgelegd.

- Indienen van een vorderingsstaat - Bewijs

- bijlage bij KB 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken

- Art. 15, § 1 Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

C.19.0556.F 19 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200619.1F.3 AC nr. ...

Artikel 21, § 3, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 betreffende de plaatsing van overheidsopdrachten in de klassieke sectoren, zoals het van toepassing is, bepaalt dat als de aanbestedende overheid bij het prijsonderzoek vaststelt dat in een offerte een prijs wordt geboden die abnormaal laag of abnormaal hoog lijkt in verhouding tot de uit te voeren prestaties en alvorens die offerte om die reden te weren, ze de inschrijver in kwestie per aangetekende brief verzoekt om de nodige schriftelijke verantwoording over de samenstelling van de prijs in kwestie te verstrekken, de ontvangen verantwoording onderzoekt en indien nodig de inschrijver herbevraagt.

- Abnormaal laag of hoog lijkende prijzen - Aanbestedende overheid - Prijsonderzoek - Procedure

- Art. 21 KB 15 juli 2011 plaatsing overheidsopdrachten klassieke sectoren

Het onderzoek van de ogenschijnlijk abnormale prijzen dat wordt verricht op grond van een analyse die pas na het verzoek om verantwoording van de prijzen plaatsvindt, heeft hoofdzakelijk tot doel te verifiëren of de geboden prijs toelaat de uit het bestek voortvloeiende verplichtingen vanuit het oogpunt van zowel de technische kwaliteit als van de voorgeschreven termijn na te komen en elke speculatie in het nadeel van de fundamentele belangen van de aanbestedende overheid en van de overheidsgelden uit te sluiten.

- Abnormaal laag of hoog lijkende prijzen - Prijsonderzoek - Doel

De rechter kan nagaan of de beslissing om prijzen als normaal aan te merken werd genomen na afloop van een procedure waaruit de volledigheid van het onderzoek, door die aanbestedende overheid, van de bezorgde verantwoording blijkt, en kan het bestaan, de juistheid en de relevantie nagaan van de elementen op grond waarvan die overheid haar beslissing heeft genomen, en onderzoeken of die beslissing niet is aangetast door een kennelijke en klaarblijkelijk onredelijke beoordelingsfout, zonder evenwel de beoordeling van de aanbestedende overheid door zijn eigen beoordeling te mogen vervangen.

- Abnormaal laag of hoog lijkende prijzen - Prijsonderzoek - Beslissing van de aanbestedende overheid - Rechterlijk toezicht - Bevoegdheid van de rechter

Bij het onderzoek van de door de betrokken inschrijver bezorgde verantwoording voor zijn ogenschijnlijk abnormaal lage prijzen beschikt de aanbestedende overheid over een ruime beoordelingsbevoegdheid; ze kan in dat opzicht andere elementen in het onderzoek betrekken die door haar eigen analyse aan het licht zijn gebracht, zelfs als die analyse pas wordt verricht na het verzoek om verantwoording van de prijzen.

- Prijsonderzoek - Aanbestedende overheid - Beoordelingsbevoegdheid - Abnormaal laag of hoog lijkende prijzen

- Art. 21 KB 15 juli 2011 plaatsing overheidsopdrachten klassieke sectoren

C.18.0299.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.1 AC nr. ...

De beoordeling of een afwijking een essentiële bestekbepaling betreft zodat zij de substantiële onregelmatigheid van de offerte tot gevolg heeft, vergt uitsluitend een juridische interpretatie van het wettelijk begrip essentiële bepaling en van de betrokken bestekbepalingen waarvan in de offerte wordt afgeweken, zodat de aanbestedende overheid ter zake niet over een discretionaire beoordelingsvrijheid beschikt maar het in de eerste plaats wel aan die overheid staat om vast te stellen of een afwijking een essentiële bestekbepaling betreft, waarbij de rechter op basis van alle elementen van het dossier die doorgevoerde juridische interpretatie mag toetsen (1). (1) Zie concl. OM.

- Offerte - Essentiële bestekbepaling - Afwijking - Interpretatie - Bevoegdheid aanbestedende overheid

- Artt. 89, derde lid, en 110, §§ 1 en 2 KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken

- Art. 15 Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

C.18.0560.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.9 AC nr. ...

De door artikel 16, § 3, derde lid AAV 1996 opgelegde verplichting van de aannemer om in de hypothese van bevelen van de overheid deze laatste in te lichten zodra hij de invloed die de bevelen op het verloop en de kostprijs van de opdracht zouden kunnen hebben kent of zou moeten kennen, is niet bepaald op straffe van niet-ontvankelijkheid van de op die bevelen gesteunde klachten of verzoeken.

- Bevelen van de overheid - Invloed op het verloop en de kostprijs van de opdracht - Verplichting voor de aannemer - Aard

- Art. 16, § 3, eerste tot en met vierde lid Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

C.19.0144.N 12 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.3 AC nr. ...

Het forfaitair karakter van de schadevergoeding waarop de ten onrechte geweerde laagste regelmatige inschrijver aanspraak kan maken was bedoeld om lange, dure en ingewikkelde gerechtelijke procedures over de omvang van de schade te vermijden en staat er bijgevolg aan in de weg dat de onterecht geweerde inschrijver op grond van de artikelen 1382 en 1383 oud BW aanspraak kan maken op een hogere vergoeding (1). (1) Zie Cass. 21 januari 2016, AR C.13.0235.N, AC 2016, nr. 44.

- Ten onrechte geweerde laagste regelmatige inschrijver - Schadevergoeding - Forfaitair karakter

- Art. 15 Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

C.18.0151.F 8 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191108.3 AC nr. ...

Artikel 20 van de algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken, gevoegd bij het koninklijk besluit van 26 september 1996, is van toepassing in geval van tekortkomingen aan de bepalingen van de opdracht, tijdens de uitvoering ervan, die aan de aannemer ten laste worden gelegd, en het maakt niet uit dat de vordering van de aanbestedende overheid tot herstel van de schade na de uitvoering van de opdracht wordt ingediend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 582.

- Uitvoering - Tekortkomingen aan de bepalingen van de opdracht - Vordering van de aanbestedende overheid tot herstel van de schade - Indiening - Tijdstip

- Artt. 16, § 1, tweede lid, 20, § 1, 4°, en 20, § 2, eerste lid, bijlage bij KB 26 september 1996 Regie der Gebouwen. - Onteigening

C.16.0373.N 21 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190621.2 AC nr. ...

De vordering tot herziening van de overeenkomst, overeenkomstig artikel 16, B, van het ministerieel besluit van 14 oktober 1964 aangaande de administratieve en technische contractuele bepalingen die het algemeen lastenkohier van de overeenkomsten van de Staat uitmaken, strekt niet tot uitvoering door betaling van een gelijkwaardig bedrag of van compensatoire schadevergoeding wegens niet-uitvoering, maar tot de rechtstreekse uitvoering van een contractuele verbintenis; de prijsaanpassingsvergoeding die ingevolge de vordering tot herziening van de overeenkomst wordt verkregen, is krachtens artikel 26 Btw-wetboek onderworpen aan de BTW (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 16, B, ministerieel besluit van 14 oktober 1964 aangaande de administratieve en technische contractuele bepalingen die het algemeen lastenkohier van de overeenkomsten van de Staat uitmaken - Prijsaanpassingsvergoeding - Btw - Onderworpenheid

- Art. 26 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 16, B MB 14 oktober 1964 aangaande de administratieve en technische contractuele bepalingen die het algemeen lastenkohier van de overeenkomsten van de Staat uitmaken

C.14.0572.N 14 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190614.2 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt kennelijk dat bij de waardebepaling van een overheidsopdracht in de zin van artikel 9 Richtlijn 2004/18/EG zowel rekening moet worden gehouden met de bedragen die de aanbestedende dienst aan de potentiële inschrijver zal betalen als met alle inkomsten die deze inschrijver van derden zal verkrijgen (1). (1) HvJ 18 januari 2007, C-220/05, Auroux.

- Waardebepaling van de overheidsopdracht

- Art. 28 KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken

- thans vervangen door art. 5, eerste lid Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014

- Art. 9, eerste lid Richtlijn 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raadvan 31 maart 2004

C.18.0107.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.2 AC nr. ...

Wanneer binnen eenzelfde opdracht, alle prestaties onverbrekelijk verbonden zijn, zelfs als het bijzonder bestek bepaalt dat die prestaties opeenvolgende opleveringen tot gevolg hebben, vangen de vervaltermijnen, bepaald bij de artikelen 16, § 4, eerste lid, 2°, en 18, § 2, eerste lid van de algemene aannemingsvoorwaarden aan bij de kennisgeving van het laatste proces-verbaal van voorlopige of definitieve oplevering, naargelang het geval (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 245.

- Enige opdracht met leveringen en diensten - Onderlinge verbondenheid van opeenvolgende prestaties - Verzoek van de opdrachtnemer tot schadeloosstelling - Verschillende opleveringen - Vervaltermijnen - Aanvang

- Artt. 16, § 4, eerste lid, 2°, 18, § 2, eerste lid, en 19, § 1, eerste en tweede lid, bijlage bij Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

C.17.0396.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.6 AC nr. ...

De korting wegens minderwaarde, die bestaat in een korting op de marktprijs, hangt niet af van de naleving, door de aanbestedende overheid, van de vormvereisten die door artikel 20, § 6, van de algemene aannemingsvoorwaarden, worden opgelegd in het kader van de maatregelen van ambtswege.

- Aanbestedende overheid - Korting wegens minderwaarde

- Art. 20, § 9 Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

De aanbestedende overheid dient niet te wachten tot haar alle resultaten zijn overhandigd, aangezien de resultaten van de voorgeschreven keuringen en proeven die haar al bekend zijn, volstaan om hiermee de weigering van voorlopige oplevering te verantwoorden.

- Verzoek tot voorlopige oplevering - Keuringen - Resultaten - Aanbestedende overheid - Weigering van voorlopige oplevering

- Art. 43, § 2, derde lid Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

C.16.0516.F 7 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180507.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Aanbesteding - Verhaal - Gewone rechter - Benadeelde - Belang

Uit artikel 65/25, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993 volgt dat, krachtens artikel 65/24, eerste lid, 2°, van dezelfde wet, wanneer de verhaalinstantie de gewone rechter is, het belang bij een verhaal bepaald in artikel 65/14 beoordeeld wordt in het licht van de bepalingen van dat laatste artikel en van de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

- Aanbesteding - Verhaal - Gewone rechter - Benadeelde - Belang

C.16.0407.N 12 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180412.1 AC nr. ...

Wanneer een aanneming in meerdere categorieën of ondercategorieën wordt gerangschikt omdat de relatieve belangrijkheid van de werken van verschillende aard ongeveer gelijk is, moet de inschrijver slechts over de erkenning in één van de voorgeschreven categorieën of ondercategorieën beschikken om de opdracht toegewezen te kunnen krijgen.

- Aanneming van werken - Werken van verschillende aard - Rangschikking - In meerdere categorieën of ondercategorieën - Gelijke relatieve belangrijkheid van de werken - Erkenning van de aannemer - Vereiste

- Art. 5, § 7, eerste en tweede lid KB 26 september 1991 tot vaststelling van bepaalde toepassingsmaatregelen van de wet van 20 maart 1991 houdende regeling van de erkenning van aannemers van werken

C.16.0523.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Goedkeuring van de offerte - Betekening per telefax of via andere elektronische middelen - Bevestiging binnen de vijf dagen per aangetekende brief - Geldigheidsvoorwaarde

Wanneer de betekening van de goedkeuring van de offerte aan de begunstigde per telefax of via andere elektronische middelen gebeurt, maakt de bevestiging binnen de vijf dagen per aangetekende brief een geldigheidsvoorwaarde van de betekening uit (1). (1) Zie concl. OM.

- Goedkeuring van de offerte - Betekening per telefax of via andere elektronische middelen - Bevestiging binnen de vijf dagen per aangetekende brief - Geldigheidsvoorwaarde

- Art. 117 KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken

C.16.0338.N 9 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171109.7 AC nr. 627

De termijn voor ontvangst van de offertes, die in principe niet korter mag zijn dan 36 dagen te rekenen vanaf de datum van verzending van de aankondiging, gaat in de dag volgend op de datum van verzending en loopt tot en met de laatste dag van de termijn om middernacht.

- Offertes - Ontvangst - Termijn - Berekening - Aanvang - Einde

- Art. 12, derde lid KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken

C.15.0043.F 29 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te

schrappen

- Wet van 15 juni 2006 overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten - Toepassingsgebied

- Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

Uit de omstandigheid dat de beslissing van een hoofd van een rechtscollege om een vertaler te schrappen van de lijst van de personen die in die hoedanigheid bij zijn rechtbank zijn aanvaard, geen akte met betrekking tot overheidsopdrachten vormt, valt niet af te leiden dat de wet van 15 juli 2006 niet op dezelfde wijze van toepassing zou zijn op de organen van de rechterlijke macht en op de administratieve overheden; indien de litigieuze akte niet onder de bepalingen van die wet valt, dan is dat naar analogie daarvan, wegens de aard van die akte en niet wegens de rechterlijke of administratieve hoedanigheid van de steller van de akte (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Wet van 15 juni 2006 overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten - Toepassingsgebied

De beslissing van een hoofd van een rechtscollege om een vertaler te schrappen van de lijst van de personen die in die hoedanigheid bij zijn rechtbank zijn aanvaard, vormt geen akte met betrekking tot overheidsopdrachten (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Onder akte met betrekking tot overheidsopdrachten wordt verstaan elke akte die uitgaat van een aanbestedende overheid of die voor haar rekening wordt verricht en die op directe of indirecte wijze ertoe strekt een overeenkomst onder bezwarende titel te sluiten met een of meer aannemers, leveranciers of dienstverleners (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.15.0310.F 2 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.3 AC nr. ...

De feitenrechter dient in feite te beoordelen of de motivering van de beslissing afdoende is, zonder evenwel het wettelijk begrip motiveringsplicht van de besturen te miskennen (1). (1) Cass. 22 mei 2008, AR F.06.0077.N, AC 2008, nr. 312.

- Beslissing tot wering - Afdoende motivering - Toetsing door de rechter

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

De motivering is afdoende wanneer ze de ontvanger in staat stelt kennis te nemen van de redenen van de beslissing die hem aanbelangt; het afdoend karakter houdt verband met het geheel van de omstandigheden van de zaak, en met name met de voorafgaande, daadwerkelijke kennis van de ontvanger over de gegevens van het dossier.

- Beslissing tot wering - Afdoende motivering

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

C.15.0154.F 22 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160922.16 AC nr. ...

Artikel 16, § 2, 1° van de algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken is niet van toepassing wanneer de omstandigheden, die de aannemer bij het indienen van de offerte of de gunning van de opdracht redelijkerwijs niet kon voorzien, toe te rekenen zijn aan het feit van een derde die de aannemer kan identificeren en op wie hij de schadeverwekkende gevolgen van dat feit kan verhalen.

- Uitvoering - Wijzigingen van de contractuele voorwaarden - Toepassingsgebied

- Art. 16, § 2, 1°, bijlage bij het Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

C.14.0110.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.3 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een bepaalde eenheidsprijs of totale prijs niet afdoend wordt verantwoord, sluit niet uit dat, gelet op de onbelangrijkheid van de desbetreffende post, het totaal bedrag van de offerte als verantwoord wordt aangezien (1). (1) Artt. 110, § 3, KB 8 januari 1996, zoals van toepassing vóór de vervanging van het derde lid bij art. 60, KB 29 september 2009.

- Offerte - Eenheidsprijzen of totale prijzen - Abnormaal karakter - Rechtvaardigingen door de inschrijver - Bepaalde eenheidsprijs of totale prijs - Geen afdoende verantwoording - Onbelangrijke post

- Artt. 110, § 3, eerste en derde lid, en § 4, eerste en derde KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken

Het onderzoek dat de aanbestedende overheid dient te verrichten na ontvangst van de rechtvaardigingen die aan de inschrijver werden gevraagd, beperkt zich niet tot het al dan niet abnormaal karakter van de eenheidsprijzen of totale prijzen, maar strekt zich uit tot het al dan niet abnormaal karakter van het bedrag van de offerte als dusdanig; enkel indien blijkt dat het totaal bedrag van de offerte niet kan worden verantwoord op grond van de aangebrachte elementen eigen aan de inschrijving, aan de inschrijver of aan de betrokken opdracht, is de aanbestedende overheid verplicht de inschrijving als onregelmatig te beschouwen (1). (1) Artt. 110, § 3, KB 8 januari 1996, zoals van toepassing vóór de vervanging van het derde lid bij art. 60, KB 29 september 2009.

- Offerte - Eenheidsprijzen of totale prijzen - Abnormaal karakter - Rechtvaardigingen door de inschrijver - Onderzoek door de aanbestedende overheid - Omvang

- Artt. 110, § 3, eerste en derde lid, en § 4, eerste en derde KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken

C.14.0490.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.3 AC nr. ...

De algemene preventiemaatregelen en de buitengewone individuele beschermingsmaatregelen die door het veiligheids- en gezondheidsplan zijn vastgesteld, hebben betrekking op het te realiseren bouwwerk.

- Tijdelijke of mobiele bouwplaats - Veiligheids- en gezondheidsplan - Toepassingsveld

- Artt. 3, 6°, a) en b), en 30, eerste en tweede lid, 2°; afde KB 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

P.16.0103.F 9 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160309.4 AC nr. ...

Aangezien, zoals vereist bij artikel 314 Strafwetboek, de mededinging moet spelen tussen personen die zich naar aanleiding van een openbare offerte hebben aangemeld, heeft het misdrijf belemmeren of storen van de vrijheid van opbod of van inschrijving enkel betrekking op de gunning van overheidsopdrachten volgens de open dan wel beperkte procedures; het houdt daarentegen geen verband met de overheidsopdrachten die bij onderhandelingsprocedure worden afgesloten, ongeacht de mededinging tussen de door de aanbesteder aangezochte kandidaten, de mogelijkheid tot opbod en de bekendmakingsregels die met het afsluiten van de overeenkomst gepaard gaan (1). (1) F. KUTY, "Le délit d'entrave ou de trouble à la liberté des enchères et des soumissions", in Les infractions, dl. 5, Larcier 2013, p. 513-517.

- Het misdrijf belemmeren of storen van de vrijheid van opbod en van inschrijving - Toepassingsgebied - Overheidsopdracht bij onderhandelingsprocedure

- Art. 314 Strafwetboek

De toewijzing bedoeld in artikel 314 Strafwetboek, veronderstelt een openbare oproep tot mededinging tussen de verschillende gegadigden van een goed of van een opdracht die voor de gunning in aanmerking kunnen komen door na opbod of inschrijving het meest voordelige bod uit te brengen (1). (1) F. KUTY, "Le délit d'entrave ou de trouble à la liberté des enchères et des soumissions", in Les infractions, dl. 5, Larcier 2013, p. 513-517.

- Het misdrijf belemmeren of storen van de vrijheid van opbod en van inschrijving - De toewijzing bedoeld in artikel 314 Strafwetboek

- Art. 314 Strafwetboek

Artikel 17, § 1, van de Overheidsopdrachtenwet 1993 omschrijft de overheidsopdracht bij onderhandelingsprocedure als de opdracht waarvoor de aanbestedende overheid meerdere aannemers, leveranciers of dienstenverleners van haar keuze raadpleegt en over de voorwaarden van de opdracht onderhandelt met één of meer van hen; de overheidsopdrachten bij onderhandelingsprocedure worden dus niet gekenmerkt door de bekendmakingsregels die ze al dan niet omvatten of de eventuele mededinging tussen kandidaten, maar door de onderhandeling van de voorwaarden van de opdracht tussen de aanbesteder en één of meerdere van die aannemers, leveranciers of dienstenverleners die de aanbesteder vooraf heeft gekozen buiten een voorafgaande openbare offerteaanvraag om, gericht aan alle potentiële kandidaten.

- Overheidsopdracht bij onderhandelingsprocedure

- Art. 17 Wet 24 dec. 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

C.13.0235.N 21 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160121.6 AC nr. ...

Ook al is het beginsel van de gelijke behandeling van de inschrijvers, dat mede gegrond is op het gelijkheidsbeginsel zoals dit voortvloeit uit de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, inherent aan de reglementering betreffende de gunning van overheidsopdrachten (1) en ook al volstaat een schijn van partijdigheid om een miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van onpartijdigheid, dat, in de regel van toepassing is op elk actief bestuursorgaan, op te leveren (2), kan enkel de inschrijver die de laagste regelmatige offerte indiende aanspraak maken op de forfaitaire schadeloosstelling bepaald in artikel 15 van de Overheidsopdrachtenwet 1993; om aanspraak te kunnen maken op bedoelde forfaitaire vergoeding dient de geweerde inschrijver derhalve het bewijs te leveren dat hij de laagst regelmatige offerte indiende; een schijn van partijdigheid volstaat hiertoe niet. (1) Cass. 17 december 2009, AR C.08.0514.N, AC 2009, nr. 762. (2) Cass. 9 januari 2002, AR P.00.0855.F, AC 2002, nr. 14, met concl. van advocaat-generaal J. SPREUTELS.

- Gunning - Beginsel van gelijke behandeling der inschrijvers - Beginsel van onpartijdigheid - Draagwijdte - Geweerde inschrijver - Forfaitaire schadevergoeding - Aanspraakgerechtigde - Bewijslast

- Artt. 1, § 1, eerste lid, en 15 Wet 24 dec. 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

C.13.0616.F 4 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151204.1 AC nr. ...

De feitenrechter dient op grond van de feitelijke omstandigheden van de zaak te beoordelen of een handeling van de bouwheer een stilzwijgende oplevering van de werken vormt.

- Werken - Stilzwijgende definitieve oplevering - Handeling van de bouwheer - Beoordeling - Feitenrechter - Bevoegdheid

Is geen substantieel vormvereiste dat niet kan worden vervangen door een stilzwijgende definitieve oplevering, de vaststelling van de definitieve oplevering bij schriftelijk proces-verbaal, zoals bepaald in artikel 43, § 3, van de algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken, gevoegd bij het koninklijk besluit van 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken.

- Werken - Stilzwijgende definitieve oplevering - Wettigheid

- Art. 43, § 3 Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

C.13.0016.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.3 AC nr. ...

De op straffe van verval voorgeschreven termijn van dertig kalenderdagen geldt enkel voor de verplichting van de aannemer om de feiten en omstandigheden die de gang van het werk verstoren bekend te maken aan de aanbestedende overheid en niet voor de bondige beschrijving van de invloed die deze feiten en omstandigheden hebben of zouden kunnen hebben op de opdracht en de kosten van de aanneming (1), noch voor het indienen van een behoorlijk gerechtvaardigd en becijferd verzoek. (1) Cass. 25 maart 2011, AR C.10.0088.N, AC 2011, nr. 226.

- Aannemer - Feiten en omstandigheden die de gang van het werk verstoren - Bekendmaking aan de overheid - Termijn - Voorwerp

- Art. 16, § 3, eerste, tweede en vierde l.,en §4, bijlage bij KB 26 sept. 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken
- Art. 16, § 3, eerste, tweede en derde lid, en §4,bijlage bij MB 10 aug. 1977

C.14.0342.F 11 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150611.9 AC nr. ...

De omstandigheid dat de aannemer wegens vertraging in de betaling van het saldo van de opdracht, welke recht geeft op verwijlinterest, met toepassing van artikel 1254 van het Burgerlijk Wetboek de betaling van het saldo van de opdracht bij voorrang aanrekent op de verwijlinterest, heeft niet tot gevolg dat de termijn om een vordering tot betaling van die interest in te stellen, later begint te lopen.

- Rechtsvordering tot betaling van verwijlinterest - Termijn - Aanvang - Volledige voorlopige keuring van de gezamenlijke werken - Datum van betaling van het saldo van de opdracht - Vertraging in de betaling van het saldo van de opdracht - Aanrekening bij voorrang op de verwijlinterest

- Artt. 15 D en 18 B MB 14 okt. 1964 aangaande de administratieve en technische contractuele bepalingen die het algemeen lastenkohier van de overeenkomsten van de Staat uitmaken
- Art. 1254 Burgerlijk Wetboek

Hoewel de termijn van een jaar waarbinnen de rechtsvordering moet worden ingesteld, daar het een vordering tot betaling van verwijlinterest betreft, niet vroeger kan ingaan dan de datum van betaling van het saldo van de opdracht, wanneer die betaling geschiedt na de volledige voorlopige keuring van de gezamenlijke werken, moet onder betaling van het saldo van de opdracht worden verstaan de betaling van het bedrag dat nog verschuldigd is op het totaalbedrag van de nominale bedragen van de aangiften van schuldvordering die de prijs van de opdracht vertegenwoordigen (1). (1) Artt. 15 D en 18 B MB 14 oktober 1964, zoals gewijzigd bij MB 19 april 1971.

- Rechtsvordering tot betaling van verwijlinterest - Termijn - Aanvang - Volledige voorlopige keuring van de gezamenlijke werken - Datum van betaling van het saldo van de opdracht

- Artt. 15 D en 18 B MB 14 okt. 1964 aangaande de administratieve en technische contractuele bepalingen die het algemeen lastenkohier van de overeenkomsten van de Staat uitmaken

PACHT [ZIE: 199/03 HUUR VAN GOEDEREN]

C.20.0346.F 1 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210401.1F.3 AC nr. ...

Artikel 12.7 Pachtwet dat in het derde lid bepaalt dat de Koning bij in ministerraad overlegd besluit, op voorstel van de bevoegde provinciale landbouwkamer en op eensluidend advies van de nationale landbouwraad, de maximale rendabiliteitsoppervlakten vaststelt, en, in het vierde lid, dat deze oppervlakten ten minste om de vijf jaar worden herzien, verbiedt de Koning niet om de uitwerking van een uitvoeringsbesluit te beperken tot vijf jaar.

- Maximale rendabiliteitsoppervlakten - Vaststelling bij koninklijk besluit - Gevolgen - Beperking in de tijd -

Wettigheid

- Art. 12.7 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.19.0344.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.7 AC nr. ...

Artikel 26.1, derde lid Pachtwet beperkt slechts het recht op vergoeding voor niet-afgeschreven kosten bedoeld in het tweede lid maar niet de vergoeding voor waardevermeerdering bedoeld in het eerste lid, zodat indien de pacht wordt beëindigd op initiatief van de pachter de vergoeding steeds ten minste gelijk dient te zijn aan de waardevermeerdering van het pachtgoed, zelfs als deze meer bedraagt dan de pacht betaald tijdens de laatste vijf jaren.

- *Pachtovereenkomst - Beëindiging op initiatief van de pachter - Vergoeding*

- Art. 26.1, derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

C.18.0283.N 14 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190614.3 AC nr. ...

Artikel 5, derde lid van de wet van 4 november 1969 tot beperking van de pachtprijzen, krachtens hetwelk de aanvraag van de verpachter tot herziening van de pachtprijs slechts uitwerking heeft op de pachtprijzen die vervallen na de datum van de kennisgeving bij aangetekende brief van de aanpassing van de pachtprijs, is van dwingend recht en strekt tot bescherming van de pachter zodat de pachter van deze bescherming geen afstand kan doen door een beding in de pachtovereenkomst.

- *Verpachter - Pachtprijs - Aanvraag tot herziening*

- Art. 5, derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

PAND

C.24.0162.N 8 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250908.3N.4 AC nr. ...

De Belgische rechter die bevoegd is om kennis te nemen van een vordering aangaande de contractuele verbintenis waaruit de verpande schuldvordering voortvloeit, is ook bevoegd om kennis te nemen van de vordering waarmee de pandhouder de verpande schuldvordering invordert; deze schuldvordering vloeit immers voort uit eenzelfde contractuele verbintenis.

- *Verpande schuldvordering - Invordering - Bevoegde rechter*

- Art. 96, 1° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 60 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3, eerste lid Wet 5 mei 1872 houdende herziening der beschikkingen betreffende het Pand en de Commissie. - WETBOEK VAN KOOPHANDEL: BOEK I _ TITELS VI en VII. Het Pand en De Commissie

De schuldenaar van de verpande schuldvordering, gaat na kennisgeving of erkenning van de verpanding, ten aanzien van de pandhouder geen contractuele verbintenis tot betaling van de verpande schuldvordering aan die zich onderscheidt van zijn contractuele verbintenis ten aanzien van de pandgever.

- *Verpande schuldvordering - Schuldenaar - Pandhouder - Contractuele verbintenis - Aard*

- Art. 60 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3, eerste lid Wet 5 mei 1872 houdende herziening der beschikkingen betreffende het Pand en de Commissie. - WETBOEK VAN KOOPHANDEL: BOEK I _ TITELS VI en VII. Het Pand en De Commissie

C.21.0340.N 3 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220303.1N.4 AC nr. ...

De nietigheid van het endossement sluit niet uit dat een gemeenrechtelijke overdracht of verpanding van een schuldvordering is tot stand gekomen.

- Inpandgeving van een handelszaak - Factuur tot zekerheid van een schuldvordering - Nietigheid van het endossement

- Artt. 14 en 16 Wet 25 oktober 1919 betreffende het in pand geven van de handelszaak, het disconto en het in pand geven van de factuur, alsmede de aanvaarding en de keuring van de rechtstreeks voor het verbruik gedane leveringen

- Art. 60 Wet 11 juli 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de zakelijke zekerheden op roerende goederen betreft en tot opheffingvan diverse bepalingen ter zake

- Art. 1690, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0021.F 25 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8 AC nr. ...

De schuldvordering van de schuldenaar op een derde die hij aan zijn schuldeiser in pand geeft, blijft deel uitmaken van zijn vermogen, zelfs als die derde de pandhouder rechtstreeks moet betalen op de vervaldag.

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Overdracht van schuldvorderingen als waarborg door de schuldenaar aan zijn schuldeiser - Titularis van de schuldvordering

- Artt. 2073 en 2079 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0294.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.6 AC nr. ...

Voor de uitwerking en stemming van het reorganisatieplan geldt een schuldvordering die gewaarborgd wordt door een pand op alle bestaande en toekomstige schuldvorderingen van de schuldenaar als buitengewone schuldvordering in de opschorting ten belope van de realisatiewaarde in going concern van deze schuldvorderingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Procedure van gerechtelijke reorganisatie - Uitwerking en stemming van het reorganisatieplan - Schuldeiser - Schuldvordering gewaarborgd door algemeen pand op alle schuldvorderingen van de schuldenaar - Aard

- Artt. 15 en 60 Wet 11 juli 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de zakelijke zekerheden op roerende goederen betreft en tot opheffingvan diverse bepalingen ter zake

- Art. I.22, 14° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

F.17.0140.N 21 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180621.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

- Verpande schuldvordering - Gemeenrechtelijk beslag onder derden door een andere schuldeiser - Inningsrecht van de pandhouder

Uit artikel 8 hypotheekwet van 16 december 1851 en de artikelen 1451, 1540 en 1543 Gerechtelijk wetboek volgt dat indien op een verpande schuldvordering een gemeenrechtelijk beslag onder derden werd gelegd door een andere schuldeiser, de pandhouder de schuldvordering niet verder kan innen bij de derde-schuldenaar, maar dat de afgifte door de derde-schuldenaar enkel kan gebeuren in handen van de instrumenterende gerechtsdeurwaarder met oog op de evenredige verdeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Verpande schuldvordering - Gemeenrechtelijk beslag onder derden door een andere schuldeiser - Inningsrecht van de pandhouder

- Artt. 1451, 1540 en 1543 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

P.14.1169.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.9 AC nr. ...

De schuldeiser aan wie een lichamelijke roerende zaak in pand is gegeven, kan zich zoals elke bezitter beroepen op artikel 2279 Burgerlijk Wetboek, krachtens hetwelk bezit geldt als titel; dit geldt ook wanneer de pandgever niet de eigenaar is van het in pand gegeven goed, voor zover de pandhoudende schuldeiser te goeder trouw is, dit wil zeggen dat hij kan geloven in de wettigheid van de rechten van de overdrager (1). (1) Zie: Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.0210.F, AC 2007, nr. 469 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

- Pandhoudende schuldeiser - Zakelijk bezitsrecht - Tegenstelbaarheid - Pandgever geen eigenaar van het in pand gegeven goed - Toepasselijkheid

PARITAIR COMITE

S.23.0013.N 2 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250602.3N.6 AC nr. ...

Het ressort van een paritair comité wordt in beginsel bepaald door de hoofdactiviteit van de betrokken onderneming, tenzij uit het oprichtingsbesluit een ander criterium blijkt, zoals de gewone of normale activiteit van de onderneming; uit de samenhang tussen artikel 1, eerste lid, a), al. 1, van het koninklijk besluit van 4 maart 1975 en artikel 1, eerste lid, 1, a), van het koninklijk besluit van 13 maart 1985 volgt dat een onderneming niet onder het "Paritair Subcomité voor de elektriciens: installatie en distributie" ressorteert wanneer zij onder de bevoegdheid valt van het Paritair Comité voor de bouwnijverheid; hieruit volgt dat de Koning ervan is uitgegaan dat een activiteit onder de bevoegdheidsomschrijvingen van de beide paritaire comités kan vallen, en dat in voorkomend geval het Paritair Comité voor het bouwbedrijf de voorrang geniet.

- Ressort - Paritair comité voor de voedingsnijverheid - Bevoegdheid - Draagwijdte

- Art. 1, eerste lid, 1, a) KB 13 maart 1985

- Art. 1, eerste lid, a), al. 1 KB 4 maart 1975 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor het bouwbedrijf en tot vaststelling van het aantal leden ervan

- Art. 35 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

- Ressort - Wijze van bepaling

- Art. 1, eerste lid, 1, a) KB 13 maart 1985

- Art. 1, eerste lid, a), al. 1 KB 4 maart 1975 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor het bouwbedrijf en tot vaststelling van het aantal leden ervan

- Art. 35 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

S.21.0030.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.2 AC nr. ...

Tijdens het litigieuze tijdvak van 2009 tot 2014 vormen de taxiondernemingen een bijzondere categorie van betaald personenvervoer door middel van voertuigen met een maximumcapaciteit van negen plaatsen, bestuurder inbegrepen, waarbij de restcategorie bestaat in de ondernemingen van verhuur van voertuigen met bestuurder; enkel die taxiondernemingen, namelijk die welke de essentiële kenmerken van de taxiondernemingen vertonen die bedoeld worden in de regelgeving inzake betaald personenvervoer, vallen onder het paritair subcomité nr. 140.02 voor taxi's en zijn onderworpen aan de collectieve arbeidsovereenkomst van 22 september 2008, met uitsluiting van de collectieve taxiondernemingen en de ondernemingen van verhuur van voertuigen met bestuurder (1). (1) Zie concl. OM.

- Bevoegdheid - Paritair Comité voor het vervoer en de logistiek - Paritair Subcomité voor de taxi's - Taxionderneming - Begrip

- Art. 1 KB 6 februari 2009

- Art. 3 KB 22 januari 2010 tot oprichting van de paritaire subcomités voor het vervoer en de logistiek en tot vaststelling van hun benaming en bevoegdheid

S.21.0081.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.3 AC nr. ...

Tankwagens, in de zin van artikel 1, § 2, van het koninklijk besluit van 28 maart 1975 tot oprichting van het paritair comité voor de petroleumnijverheid en -handel, omvatten zowel de vrachtwagens met een geïntegreerde citerne als de gelede vrachtwagens waarbij een trekker een citerne voorttrekt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 818.

- Bevoegdheid - Paritair comité voor de petroleumnijverheid en-handel - Tankwagen

- Art. 1, § 2, c KB 28 maart 1975 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de petroleumnijverheid en -handel

Artikel 1, § 2, c), van het koninklijk besluit van 28 maart 1975 tot oprichting van het paritair comité nr. 127 voor de handel in brandstoffen dient te worden uitgelegd in die zin dat, wat betreft de werknemers die hoofdzakelijk handarbeid verrichten, dat paritair comité bevoegd is voor de ondernemingen die niet voldoen aan de voorwaarde om aan minstens twee van de in die bepaling vermelde maatstaven te beantwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 818.

- Bevoegdheid - Paritair comité voor de petroleumnijverheid en-handel - Paritair comité voor de handel in brandstoffen - Bevoegdheidscriteria

- Art. 1, § 2, c KB 28 maart 1975 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de petroleumnijverheid en -handel

S.19.0022.N 12 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.4 AC nr. ...

De Belgische Staat heeft niet de vereiste hoedanigheid om als verweerder op te treden in vorderingen gericht tegen beslissingen van de paritaire comités, subcomités en de organen opgericht in de schoot van die comités en subcomités (1). (1) Zie conl. OM.

- Verzoeningsbureau - Vertegenwoordiging in rechte - Belgische Staat

- Artt. 19 en 20 KB 6 november 1969 tot vaststelling van de algemene regels voor de werking van de paritaire comités en paritaire subcomités

- Artt. 35, 37, 38, eerste lid, 2°, 39, 40, 44, 46, 47 en 49 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

De Belgische Staat staat in voor de instelling en goede werking van de paritaire comités en subcomités en de verzoeningsbureaus binnen die comités, maar het zijn de vertegenwoordigers van de in die organen vertegenwoordigde werknemers- en werkgeversorganisaties die in de schoot van die organen de beslissingen nemen, zodat die niet aan de Belgische Staat kunnen worden toegerekend (1). (1) Zie concl. OM.

- Instelling - Werking - Beslissingen

- Artt. 19 en 20 KB 6 november 1969 tot vaststelling van de algemene regels voor de werking van de paritaire comités en paritaire subcomités

- Artt. 35, 37, 38, eerste lid, 2°, 39, 40, 44, 46, 47 en 49 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

S.19.0025.N 11 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200511.3N.1 AC nr. ...

Het ressort van een paritair comité wordt in de regel bepaald door de hoofdactiviteit van de betrokken onderneming, tenzij het oprichtingsbesluit een ander criterium bepaalt; op grond van de redenen waaruit blijkt dat de werkgever het opgehaalde organisch materiaal niet alleen vermaalt, cuttert en eventueel vermengt, maar het bovendien invriest vooraleer het te leveren aan de producenten van huisdierenvoeding, kon het arrest niet wettig oordelen dat de verweerster de door haar verhandelde producten geen bewerking doet ondergaan die meer arbeid vereist dan die welke noodzakelijk is voor de verpakking ervan (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Ressort - Wijze van bepaling

- Art. 1 KB 21 april 1975 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de bedienden uit de voedingsnijverheid en tot vaststelling van het aantal leden ervan

- Art. 1 KB 6 augustus 1973 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de voedingsnijverheid

- Ressort - Paritair comité voor de voedingsnijverheid - Bevoegdheid

- Art. 1 KB 21 april 1975 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van

het Paritair Comité voor de bedienden uit de voedingsnijverheid en tot vaststelling van het aantal leden ervan

- Art. 1 KB 6 augustus 1973 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de voedingsnijverheid

S.15.0101.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.4 AC nr. ...

Het begrip "distributie" in artikel 1, § 2, van het koninklijk besluit van 28 maart 1975 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de petroleumnijverheid- en handel stelt daarbij geen bijkomende vereisten aan de aard van de bedrijvigheden bedoeld in artikel 1, § 1, waaronder het vervoer van petroleumproducten; hieruit volgt dat een onderneming die louter het vervoer verzorgt van petroleumproducten of –derivaten aan de in artikel 1, § 2, bepaalde kwantitatieve maatstaven inzake de distributie van deze producten kan beantwoorden en derhalve tot het paritair comité 117 kan behoren (1). (1) Cass. 1 februari 2010, AR S.09.0023.N, AC 2010, nr. 76.

- Petroleumnijverheid - Vervoer van petroleumproducten - Distributie - Begrip - Bevoegd paritair comité

Noch uit artikel 26 CAO-wet dat bepaalt dat de bedingen van een in een paritair orgaan gesloten overeenkomst die verband houden met de individuele betrekkingen tussen werkgever en werknemer, bindend zijn voor alle werkgevers en werknemers die behoren tot het ressort van het paritair orgaan, voor zover zij vallen onder de werkingssfeer zoals deze in de overeenkomst is bepaald, noch uit artikel 35 van deze wet dat de Koning de bevoegdheid verleent om paritaire comités op te richten en te bepalen welke personen, welke bedrijfstak of ondernemingen en welk gebied tot het ressort van elk comité behoren, volgt dat de Koning bij de uitoefening van deze bevoegdheid ertoe gehouden is onder "handelsbedrijvigheid" het kopen en verkopen van goederen te verstaan.

- Handelsbedrijvigheid - Begrip

S.14.0091.F 8 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150608.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Ressort - Bepaling - Criteria - Hoofdactiviteit - Maatschappelijke en professionele inschakeling

- Ressort - Bepaling - Criteria - Waals decreet houdende erkenning en subsidiëring van de inschakelingsbedrijven van 19 december 2012 - Besluit van de Waalse regering van 31 januari 2013

- Ressort - Bepaling - Criteria - Hoofdactiviteit - Schoonmaakactiviteit - Uitoefening samen met een inschakelingsactiviteit van hetzelfde belang

Het ressort van een paritair comité wordt in de regel bepaald door de hoofdactiviteit van de betrokken onderneming, tenzij een ander criterium is vastgelegd bij zijn oprichtingsbesluit; de maatschappelijke en professionele inschakeling van kwetsbare werknemers kan zo'n activiteit zijn (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Ressort - Bepaling - Criteria - Hoofdactiviteit - Maatschappelijke en professionele inschakeling

- Art. 35 Wet van 5 dec. 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

De bepalingen van de artikelen 2, § 1, 12°, eerste lid en 8 van het Waals decreet van 19 december 2012 en 16, § 1, van het Besluit van de Waalse Regering van 31 januari 2013 tot uitvoering van het decreet van 19 december 2012 houden geen verband met de bepaling van het paritair comité dat voor de inschakelingsbedrijven bevoegd is (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Ressort - Bepaling - Criteria - Waals decreet houdende erkenning en subsidiëring van de inschakelingsbedrijven van 19 december 2012 - Besluit van de Waalse regering van 31 januari 2013

De schoonmaakactiviteit die samen met een inschakelingsactiviteit van hetzelfde belang wordt uitgeoefend is geen hoofdactiviteit, die het paritair comité waaronder de onderneming valt, bepaalt (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Ressort - Bepaling - Criteria - Hoofdactiviteit - Schoonmaakactiviteit - Uitoefening samen met een inschakelingsactiviteit van hetzelfde belang

- Art. 35 Wet van 5 dec. 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

S.13.0088.F 16 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150316.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Ressort - Wijze van bepaling - Paritair comité voor het hotelbedrijf

Het ressort van een paritair comité wordt in de regel bepaald door de hoofdactiviteit van de betrokken onderneming, behalve als een ander criterium is vastgelegd bij het oprichtingsbesluit; het koninklijk besluit van 4 oktober 1974 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor het hotelbedrijf en tot vaststelling van het aantal leden ervan schrijft geen criteria voor voor het bepalen van het rechtsgebied van dat paritair comité (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Ressort - Wijze van bepaling - Paritair comité voor het hotelbedrijf

- Art. 1 KB 4 oktober 1974 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor het hotelbedrijf en tot vaststelling van het aantal leden ervan

- Art. 35 Wet van 5 dec. 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

PAULIAANSE RECHTSVORDERING

C.21.0399.F 10 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220610.1F.3 AC nr. ...

De schuldeisers kunnen in hun eigen naam opkomen tegen de handelingen die hun schuldenaar heeft verricht met bedrieglijke benadeling van hun rechten; wanneer de handeling een abnormaal karakter heeft, veronderstelt het bedrog dat de schuldenaar heeft gehandeld met de wetenschap dat de schuldeisers zouden worden benadeeld; die wetenschap alleen volstaat niet om het bedrog te bewijzen wanneer de handeling een normaal karakter heeft.

- Handeling - Normaal karakter - Bedrog - Bestanddelen

- Art. 1167 Oud Burgerlijk Wetboek

- Handeling - Abnormaal karakter - Bedrog - Bestanddelen - Wetenschap dat de schuldeisers zouden worden benadeeld

- Art. 1167 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0641.F 8 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200608.3F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 1167, eerste lid, Burgerlijk Wetboek kunnen de schuldeisers in hun eigen naam opkomen tegen de handelingen die hun schuldenaar heeft verricht met bedrieglijke benadeling van hun rechten; enkel de pauliaanse schuldeiser kan zich beroepen op de niet-tegenstelbaarheid van de handeling die door zijn schuldenaar werd verricht ten gunste van een derde, zonder de bestaande samenloop tussen de schuldeisers van zijn schuldenaar te moeten ondergaan; hieruit volgt dat hij zijn pandrecht kan uitoefenen op het goed dat zich in het vermogen van die derde bevindt of, wanneer de teruggave in natura niet mogelijk is, van hem een gelijkwaardige vergoeding kan vorderen, niet tot beloop van het bedrag dat hij bij ontstentenis van de litigieuze handeling had kunnen terugvorderen van zijn schuldenaar, maar tot beloop van het bedrag van zijn schuldvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 377.

- Pauliaanse schuldeiser - Andere schuldeisers - Terugvorderbare schuldvordering - Bedrag

C.18.0304.F 7 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190207.9 AC nr. ...

De in artikel 1167 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde vordering, die strekt tot vergoeding van de schade die de schuldeiser heeft geleden door de bedrieglijke verarming van de schuldenaar, wordt enkel toegekend tegen de daders van of de medeplichtigen aan het bedrog en strekt zich niet uit tot de onderverkrijgers die te goeder trouw zijn (1). (1) Zie Cass. 16 mei 1890 (Pas. 1890, I, 210); Cass. 6 november 1902 (Pas. 1902, I, 24); Cass. 25 oktober 2001, AR C.99.0038.N, AC 2001, nr. 572.

- Draagwijdte - Schuldenaar - Schenking van een met een last bezwaard pand - Door de begiftigde aangegane lening - Hypothecaire inschrijving op het pand ten gunste van de kredietgever - Uitwerking van de pauliaanse rechtsvordering op de door de kredietgever verkregen rechten

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek

C.17.0470.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.2 AC nr. 571

Een pauliaanse vordering strekt ertoe het verhaalsrecht van de schuldeiser te bewaren zodat een dagvaarding op grond van artikel 1167 Burgerlijk Wetboek zowel als een conclusie neergelegd in dit geding met de schuldenaar er eveneens toe strekken de vordering van de schuldeiser te doen erkennen (1) (2) Zie concl. OM. Het OM concludeerde eveneens tot verwerping van het cassatieberoep, doch was van mening dat het tweede onderdeel van het cassatiemiddel, waarvan het vierde subonderdeel in het hier gepubliceerde arrest wordt beantwoord met deze rechtsregel, in zijn geheel niet tot cassatie kon leiden nu het opkomt tegen de beslissing dat de verjaring gestuit is. De appelrechter oordeelde immers niet alleen dat de verjaring van de rechtsvordering van de verweerster gestuit is, maar ook dat de sanctie van het door eiser gepleegde rechtsmisbruik erin bestaat dat de verweerster nog de mogelijkheid moet worden geboden haar aanspraken te doen gelden. Deze in het vierde en vijfde onderdeel tevergeefs bekritiseerde schraagt volgens het OM de beslissing. Het hier gepubliceerde arrest, dat zoals hoger gesteld eerst antwoordt op het vierde subonderdeel van het tweede onderdeel van het cassatiemiddel en dat oordeelt dat de erin aangevoerde grief dat de verjaring van de titel van de verweerster door de conclusie van de verweerster niet rechtsgeldig was gestuit, niet aangenomen kan worden, oordeelt vervolgens dat de overige grieven, die gericht zijn op andere redenen van stuiting, geen belang vertonen en bijgevolg niet ontvankelijk zijn. (2) Zie Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0415.N, AC 2015, nr. 196; Cass. 26 april 2012, AC 2012, nr. 260, met concl. OM.

- Strekking

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek

C.16.0139.N 13 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.4 AC nr. ...

Indien een van de samenlopende schuldeisers een pauliaanse vordering heeft ingesteld waardoor de eigendomsoverdracht van een bepaald goed dat aan de overledene toebehoorde hem niet tegenwerpelijk is, heeft zulks niet tot gevolg dat dit goed tot het actief van de nalatenschap behoort waarvoor de curator bevoegd is om op te treden (1). (1) Zie Cass. 9 februari 2006, AR C.03.0074.N, AC 2006, nr. 86, en Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0415.N, AC 2015, nr. 196; zie ook Cass. 11 januari 1988, AR nr. 7756, AC 1987-88, nr. 286.

- Samenlopende schuldeisers - Niet-tegenwerpelijke eigendomsoverdracht - Bevoegdheid van de curator

- Art. 1189 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 813 en 1167 Burgerlijk Wetboek

C.15.0406.N 30 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160930.2 AC nr. ...

De beslagrechter die oordeelt over een beslag heeft niet de macht om ten gronde te oordelen over een door de beslaglegger ingestelde pauliaanse vordering; de omstandigheid dat de beslagrechter deel uitmaakt van de rechtbank van eerste aanleg die over een voorwaardelijke volheid van bevoegdheid beschikt, doet daaraan geen afbreuk.

- Bewarend beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1395 en 1489 Gerechtelijk Wetboek

De beslagrechter kan machtiging verlenen tot het leggen van bewarend beslag op goederen die door de schuldenaar werden overgedragen aan een derde met miskenning van de rechten van de schuldeiser; hiertoe dient de beslagrechter na te gaan of prima facie aan de voorwaarden van artikel 1167 Burgerlijk Wetboek is voldaan (1). (1) Zie E. DIRIX en K. BROECKX, Beslag, in APR, 2001, 84, nr. 114; E. DIRIX, "Bewarend beslag en kantmelding van de pauliaanse vordering" (noot onder Antwerpen 4 januari 1993), RW 1993-94, 199.

- Bewarend beslag - Beslagrechter - Opdracht

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1413 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0060.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Bedrieglijke verarming door de schuldenaar - Vergoeding schuldeiser - Niet-tegenwerpelijkheid overdracht - Onsplitsbaarheid van het geschil

De vordering ingesteld door de schuldeiser op grond van artikel 1167 Burgerlijk Wetboek tegen de derde verkrijger, strekkende tot de niet-tegenwerpelijkheid aan de schuldeiser van de overdracht van een onroerend goed, verricht door de schuldenaar aan de derde, betreft geen onsplitsbaar geschil; het is bijgevolg niet noodzakelijk om de schuldenaar of diens rechtsopvolgers in het geding te betrekken, opdat de pauliaanse vordering ontvankelijk zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Bedrieglijke verarming door de schuldenaar - Vergoeding schuldeiser - Niet-tegenwerpelijkheid overdracht - Onsplitsbaarheid van het geschil

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek

C.14.0415.N 13 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150313.4 AC nr. ...

De pauliaanse vordering strekt tot vergoeding van de schade die de bedrieglijke verarming van de schuldenaar aan de schuldeiser berokkent; betreft de bedrieglijke handeling de overdracht van een vermogensbestanddeel aan een derde, dan bestaat de vergoeding in beginsel hierin dat die overdracht aan de agerende schuldeiser niet tegenwerpelijk is, zodat hij tot executie op het overgedragen vermogensbestanddeel kan overgaan.

- Strekking - Bedrieglijke handeling - Overdracht van een vermogensbestanddeel aan een derde - Vergoeding - Aard

- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek

Na het faillissement van de schuldenaar strekt een pauliaanse vordering tot de wedersamenstelling van de boedel; de omstandigheid dat de frauduleuze handeling niet alle schuldeisers voor het faillissement op dezelfde wijze heeft benadeeld, neemt niet weg dat de pauliaanse vordering na faillissement de vergoeding beoogt van collectieve schade waarvoor enkel de curator bevoegd is om op te treden; deze vordering komt dan ten goede van alle samenlopende schuldeisers ongeacht het tijdstip van het ontstaan van hun respectieve schuldvorderingen; een pauliaanse vordering kan bijgevolg tijdens het faillissement van de schuldenaar niet meer worden ingesteld of verdergezet door een individuele schuldeiser (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging op het eerste onderdeel; het was immers van mening dat individuele schuldeisers na het faillissement van hun schuldenaar een pauliaanse rechtsvordering kunnen instellen of verderzetten indien de curator nalaat om op te treden tegen de derde-medeplichtige, en dat deze door een individuele schuldeiser na het faillissement ingestelde of voortgezette pauliaanse rechtsvordering dan strekt in het voordeel van al de samenlopende schuldeisers.

- Strekking - Faillissement van de schuldenaar - Gevolg - Curator - Individuele schuldeiser - Bevoegdheid

- Art. 20 Wet 8 aug. 1997
- Art. 1167 Burgerlijk Wetboek

PENSIOEN

ALGEMEEN

S.16.0032.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.5 AC nr. 533

De in artikel 30, van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid, bepaalde verplichting van de werkgever tot aanzuivering van de tekorten van de verworven reserves, alsook van de tekorten ten opzichte van de garanties bedoeld in artikel 24, eindigt niet op het tijdstip van de uittreding van de werknemer, maar blijft voortduren tot het ogenblik dat de reserves worden overgedragen met toepassing van artikel 32, §3, derde lid, van voormelde wet of, bij ontstentenis van een dergelijke overdracht, tot de pensionering of de opheffing van de pensioentoezegging (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 24 in de versie na de wijziging ervan bij wet van 27 oktober 2006 en vóór de wijziging ervan bij wet van 15 mei 2014; artikel 30 in de versie vóór en na de wijziging ervan bij wet van 15 mei 2014; artikelen 31 en 32 in de versie vóór en na de wijziging ervan bij wet van 18 december 2015.

Algemeen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever - Einde

- Artt. 2, § 3, en 3, § 3 KB 14 november 2003 tot uitvoering van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid

- Artt. 24, § 2, 30 en 32, §§ 1 en 3 Wet 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid

Uit artikel 15 Arbeidsovereenkomstenwet, juncto artikel 2257 Burgerlijk Wetboek, volgt dat de verjaring van de tegen een werkgever ingestelde vordering tot aanzuivering, gesteund op de artikelen 24 en 30 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid, slechts begint te lopen vanaf de dag waarop de aanzuiveringsplicht van de werkgever een einde neemt, dit is vanaf de datum waarop de reserves worden overgedragen met toepassing van artikel 32, §3, derde lid, van voormelde wet of, bij ontstentenis van een dergelijke overdracht, vanaf de dag van de pensionering of de opheffing van de pensioentoezegging (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 24 in de versie na de wijziging ervan bij wet van 27 oktober 2006 en vóór de wijziging ervan bij wet van 15 mei 2014; artikel 30 in de versie vóór en na de wijziging ervan bij wet van 15 mei 2014; artikelen 31 en 32 in de versie vóór en na de wijziging ervan bij wet van 18 december 2015.

Algemeen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever - Einde - Verjaring

S.15.0107.N 6 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever

Uit de artikelen 24 en 30 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid volgt dat de werkgever bij uitdiensttreding van de werknemer verplicht is de tekorten van de verworven reserves aan te zuiveren alsook de tekorten ten opzichte van de garanties, bedoeld in artikel 24, ongeacht de oorzaak van die tekorten (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever

S.15.0128.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Voorlopige beslissing van de rijksdienst voor pensioenen - Rechtzetting - Nieuwe beslissing - Begrip -

Handvest van de sociaal verzekerde

Als uit de vaststellingen van het bestreden arrest blijkt dat noch de eerste, en derhalve noch de tweede betwiste administratieve beslissing van de Rijksdienst voor pensioenen een juridische of materiële vergissing rechtzet van de beslissing die de Rijksdienst voorlopig genomen had in afwachting van inlichtingen die het nemen van een eindbeslissing mogelijk maken, vormt die, bijgevolg, geen nieuwe beslissing in de zin van artikel 17 van de wet van 11 april 1995 (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Voorlopige beslissing van de rijksdienst voor pensioenen - Rechtzetting - Nieuwe beslissing - Begrip - Handvest van de sociaal verzekerde

- Art. 17 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

ALLERLEI

C.21.0400.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.4 AC nr. ...

Wanneer de publieke werkgever een werknemer die ingevolge de fout van een derde een bestendige arbeidsongeschiktheid heeft opgelopen, vervroegd op pensioen stelt, is het invaliditeitspensioen dat hij zijn werknemer uitkeert, voor de pensioenschuldenaar geen schade (1). (1) Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0115.N, AC 2017, nr. 225; Cass. 19 juni 2015, AR C.12.0577.N, AC 2015, nr. 416.

Allerlei - Publieke werkgever - Werknemer - Bestendige arbeidsongeschiktheid - Fout van een derde - Vervroegde op pensioenstelling - Invaliditeitspensioen - Aard

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

S.18.0046.F 18 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.3 AC nr. ...

Uit artikel 8, § 1, a), van de wet van 18 februari 1977, dat de houders van een diploma van technisch ingenieur machtigt om, binnen de vijftien jaar na de inwerkingtreding van de wet, de gelijkstelling van hun graad en hun diploma met de graad en het diploma van industrieel ingenieur met alle daaraan verbonden rechten te verkrijgen, volgt dat de gelijkstelling de aan het diploma van industrieel ingenieur verbonden pensioenrechten toekent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 299.

Allerlei - Technisch ingenieur - Industrieel ingenieur - Diploma - Gelijkstelling

BURGERLIJK PENSIOEN

C.12.0176.N 15 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150615.1 AC nr. ...

Artikel 11 van de wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector, zoals in deze van toepassing, vindt toepassing wanneer een nieuwe bezoldigingsregeling in werking treedt in de loop van de laatste vijf jaar van de loopbaan of erna, tot de datum waarop het pensioen ingaat, en ertoe strekt het personeelslid ook te laten genieten van een uit de nieuwe bezoldigingsregeling voortvloeiende weddeschaalverhoging in het gedeelte van de referentieperiode dat voorafgaat aan de inwerkingtreding van de nieuwe bezoldingsregeling; wanneer de bezoldigingsregeling die geldt op het tijdstip van de ingenottreding van het pensioen een overgangsregeling bevat die toeliet dat een personeelslid de weddeschaal van de vorige bezoldigingsregeling behield, dan maakt die behouden weddeschaal integraal deel uit van de op het tijdstip van de ingenottreding van het pensioen geldende bezoldigingsregeling in de zin van artikel 11 van de voormelde wet van 9 juli 1969 (1). (1) Artt. 11 en 12 van de wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector, zoals van toepassing voor de vervanging ervan door de wet van 25 april 2007 betreffende de pensioenen van de openbare sector

Burgerlijk pensioen - Pensioen openbare sector - Berekeningsgrondslag

- Artt. 11 en 12 Wet 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector

- Art. 8, § 1, tweede lid Algemene wet 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen
- Art. 156, eerste en tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

GEWAARBORGD INKOMEN VOOR BEJAARDEN

S.22.0015.F 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3F.8 AC nr. ...

De betwistingen van de beslissingen betreffende de voorschotten inzake inkomensgarantie voor ouderen zijn betwistingen die betrekking hebben op de toepassing van de Wet Inkomensgarantie Ouderen en die krachtens artikel 580, 8°, e), Gerechtelijk Wetboek bij de arbeidsrechtbank aanhangig moeten worden gemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden - Inkomensgarantie voor ouderen - Beslissing betreffende de voorschotten - Betwisting - Volstrekte bevoegdheid

- Art. 580, 8°, e) Gerechtelijk Wetboek
- Art. 11 KB 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen
- Art. 3 Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen

Voor de berekening van de inkomensgarantie voor ouderen en de voorschotten op de inkomensgarantie worden de bestaansmiddelen en de pensioenen in aanmerking genomen, voor zover de sociaal verzekerde hierover daadwerkelijk beschikt, zodat ze, overeenkomstig het door de wetgever nagestreefde doel, bijdragen tot de levensomstandigheden van de persoon (1). (1) Zie concl. OM.

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden - Inkomensgarantie voor ouderen - Bedrag - Toekenningsvoorwaarde

- Art. 11 KB 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen
- Art. 7 Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen

S.22.0007.F 24 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.6 AC nr. ...

Noch artikel 14, § 2, Wet Inkomensgarantie Ouderen noch artikel 42 Algemeen Reglement Inkomensgarantie Ouderen, die de gerechtigde van die inkomensgarantie verplichten in België zijn hoofdverblijfplaats te hebben en er bestendig en daadwerkelijk te verblijven en die de voorwaarden bepalen waaronder een verblijf in het buitenland wordt gelijkgesteld met een bestendig en daadwerkelijk verblijf in België, sluiten de bevrijdende werking van overmacht niet uit, krachtens welke de termijn bepaald in artikel 42, § 1, tweede lid, 1°, Algemeen Reglement Inkomensgarantie Ouderen wordt verlengd met de tijd die vereist is om te handelen, in het voordeel van de gerechtigde die door overmacht wordt getroffen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 673.

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden - Inkomensgerechtigde - Betalingsvoorwaarde - Bestendig en daadwerkelijk verblijf in België - Gelijkstelling - Verblijf in het buitenland van meer dan negentwintig dagen - Niet-inachtneming wegens ziekte

- Art. 42 KB 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen
- Art. 14, § 2 Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen

S.17.0065.N 18 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180618.2 AC nr. ...

Uit het opzet van de Wet Inkomensgarantie Ouderen volgt dat met beschikken over een bestaansmiddel wordt bedoeld dat het bestaansmiddel behoort tot het vermogen van de aanvrager of de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt; het feit dat op gelden die deel uitmaken van het vermogen van de aanvrager bewarend beslag in strafzaken werd gelegd, belet niet dat deze gelden als bestaansmiddelen in aanmerking worden genomen aangezien enkel de bestaansmiddelen opgenomen in de artikelen 19 tot en met 26 Algemeen Reglement Inkomensgarantie Ouderen hiervan zijn vrijgesteld; een bewarend beslag waardoor de aanvrager aldus tijdelijk niet vrij kan beschikken over die bestaansmiddelen, is aldus geen grond tot vrijstelling bepaald in voormelde wetsbepalingen; in deze uitzonderingsbepalingen zijn immers niet begrepen de bestaansmiddelen die in beslag worden genomen (1). (1) Vergelijk Cass. 17 mei 1993, AR 8309, AC 1993, nr. 238 en Cass. 14 september 1998, AR S.97.0074.F, AC 1998, nr. 400.

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden - Bestaansmiddelen - Berekening - Beslag

S.14.0105.F 21 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150921.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden - Bedrag - Berekening - Aanvrager die samenwoont met een meerderjarige afstammeling die geen recht heeft op kinderbijslag

Wanneer de aanvrager samenwoont met een meerderjarige afstammeling die geen recht heeft op kinderbijslag en die bijgevolg niet geacht wordt dezelfde hoofdverblijfplaats met hem te delen, worden de bestaansmiddelen van die afstammeling niet in aanmerking genomen voor de berekening van de inkomensgarantie en wordt hijzelf niet opgenomen in het aantal personen waardoor het totaal van de bestaansmiddelen en pensioenen, bedoeld bij artikel 7, § 2, eerste lid, wet 22 maart 2001 gedeeld wordt (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden - Bedrag - Berekening - Aanvrager die samenwoont met een meerderjarige afstammeling die geen recht heeft op kinderbijslag

- Art. 1 KB 5 juni 2004 tot uitvoering van artikel 6, § 2, derde lid en van artikel 7, § 1, derde lid en § 2, tweede lid, van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen
- Art. 7, § 1, tweede, derde en vierde lid, en § 2 Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen
- Art. 6, § 2, eerste, tweede en derde lid Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen

WERKNEMERS

S.20.0045.N 2 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250602.3N.5 AC nr. ...

Uit artikel 74, § 11, Algemeen Reglement Werknemerspensioenen volgt dat de gepensioneerde werknemer die van tafel en bed gescheiden is of van zijn echtgenoot feitelijk gescheiden leeft, in plaats van de helft van het pensioen als gehuwde, het pensioen als alleenstaande verkrijgt, zolang zijn echtgenoot geen aanspraak kan maken op een deel van zijn rustpensioen; die bepaling strekt niet ertoe aan de gepensioneerde werknemer het recht op pensioen als gehuwde dat hij aan een tweede huwelijk ontleent, te ontzeggen ingeval het huwelijk met zijn eerste echtgenoot niet is ontbonden, welke situatie zich naar Belgisch personen- en familierecht niet kan voordoen (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Polygamie - Feitelijke scheiding - Pensioenbedrag

- Art. 74, § 11 KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

S.21.0036.N 5 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250505.3N.8 AC nr. ...

De betaling van de bij artikel 65, § 2, vijfde lid, 4°, Arbeidsovereenkomstenwet bedoelde forfaitaire compensatoire vergoeding vergoedt niet de uitoefening van een bezigheid, maar integendeel compenseert de verplichting om zich ervan te onthouden een bepaalde bezigheid uit te oefenen; hieruit volgt, enerzijds, dat ongeacht de grondslag waarop deze forfaitaire compensatoire vergoeding fiscaal wordt belast, zij niet van een uitoefening van een door artikel 64, § 1, eerste lid, Algemeen Reglement Werknemerspensioenen bedoelde bezigheid doet blijken en, anderzijds, dat die vergoeding van een andere aard is dan een opzeggingsvergoeding, afscheidsvergoeding of een ontslagvergoeding of elk als zodanig geldend voordeel zoals bedoeld in artikel 64, § 1, derde lid, Algemeen Reglement Werknemerspensioenen (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Gerechtigdheid - Uitbetaling - Beroepsarbeid - Vergoeding niet-concurrentiebeding - Gevolg

- Art. 64, § 1, derde lid KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Art. 65, § 2, vijfde lid, 4° Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.17.0076.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.3 AC nr. ...

De pensioenbonus is een supplement dat bij het met toepassing van de Pensioenwet Werknemers, het Algemeen Reglement Werknemerspensioenen en artikel 5 van het KB van 23 december 1996 vastgestelde pensioenbedrag wordt gevoegd en er samen één voordeel mee vormt.

Werknemers - Rustpensioen - Pensioenbonus - Verhouding

- Artt. 2, 2° en 3°, en 4 KB 1 februari 2007 tot instelling van een pensioenbonus
- Art. 7, §§ 1 en 2 Wet 23 december 2005 betreffende het generatiepact

Ten aanzien van een migrerende werknemer op wie de Belgische pensioenwetgeving van toepassing is geweest en die na het bereiken van de leeftijd van 62 jaar of na een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren zijn beroepsbezigheid heeft voortgezet, moet het bij artikel 52, lid 1, b), Verordening (EG) nr. 883/2004 bedoelde theoretisch bedrag door het bevoegde Belgische orgaan worden vastgesteld alsof de betrokkene het tijdvak na het bereiken van de leeftijd van 62 jaar of na een loopbaan van minstens 44 kalenderjaren in België heeft vervuld, met inbegrip van een pensioenbonus van 2 euro per dag effectieve tewerkstelling in de bij artikel 2, 3°, Pensioenbonusbesluit bedoelde referteperiode, ongeacht in welke lidstaat hij zijn beroepsbezigheid heeft voortgezet.

Werknemers - Migrerende werknemers - Rustpensioen - Pensioenbonus - Theoretisch bedrag - Tijdvak

- Artt. 2, 5, b), 6 en 52, eerste lid Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

S.17.0023.N 5 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220905.3N.1 AC nr. ...

Voor de periode na 1 januari 1968 kan de tewerkstelling in hoedanigheid van ondergrondse of bovengrondse werknemer, of als ophaalmachinist of arbeider tewerkgesteld aan het wassen en triëren van de steenkolen, aan het drogen van schlamm of aan de fabricage van briketten op basis van hars, slechts worden bewezen aan de hand van de aanduidingen hieromtrent die voorkomen op de pensioenrekening of op andere administratieve bescheiden die de voorzorgskas voor de betrokken aangeslotene bezit; hieruit volgt dat het bewijs van een tewerkstelling in een voormelde hoedanigheid in de periode na 1 januari 1968 niet kan worden geleverd aan de hand van een door de werkgever verstrekt tewerkstellingsattest.

Werknemers - Mijnwerker - Hoofdzakelijke tewerkstelling - Bewijs

- Artt. 5, eerst en tweede lid, en 7 KB 26 april 2012 tot uitvoering, inzake het pensioen van de werknemers, van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen
- Artt. 3, 3°, derde, vijfde en zesde lid, en 32, § 2, eerste, tweede en derde lid KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

S.17.0001.F 31 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220131.3F.1 AC nr. ...

Artikel 52, §§ 1 en 3, van de verordening 883/2004/EG past het beginsel van de samentelling van tijdvakken toe op de ouderdoms- en nabestaandenpensioenen, door in § 1, b, te bepalen dat het pensioen moet worden berekend op grond van alle tijdvakken van verzekering die overeenkomstig de wetgeving van alle betrokken lidstaten zijn vervuld, naar verhouding van de duur van de tijdvakken die overeenkomstig de toegepaste nationale wetgeving zijn vervuld, waarbij tegelijkertijd een pensioen moet worden gewaarborgd dat ten minste gelijk is aan het bedrag dat krachtens § 1, a), uitsluitend op grond van de nationale wetgeving is berekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Werknemers - Persoon die in het Groothertogdom Luxemburg verblijft - Werknemer in België - Tijdvak van werkloosheid in het Groothertogdom Luxemburg - Belgisch tijdvak van arbeidsongeschiktheid - Recht op het rustpensioen - Tijdvakken van verzekering die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Inaanmerkingneming - Toepasselijk beginsel - Samentelling - Wijze van bepaling van het bedrag van de verschuldigde uitkering

- Artt. 5, a) en b), 6, 52, §§ 1, a) en b), en 3, en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

De gelijkstelling van de tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid met onder de Belgische wetgeving verrichte tijdvakken van bezoldigde arbeid die recht geven op een Belgisch rustpensioen, betreft de onder de Belgische wetgeving verrichte tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid waarvoor de werknemer de bij de Belgische reglementering inzake onvrijwillige werkloosheid bepaalde uitkeringen geniet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Werknemers - Recht op het rustpensioen - Verkrijging per kalenderjaar - Naar rata van een breuk van de fictieve of forfaitaire brutolonen - Gelijkstelling van de tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid met tijdvakken van bezoldigde arbeid

- Art. 5, § 1 KB 23 deccember 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels
- Artt. 24bis, punt 1, en 34, § 1, A, en 2, 1° KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Artt. 7, 8 en 9bis KB nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Artt. 15, 16 en 17 Wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels

De tijdvakken van arbeidsongeschiktheid wegens ziekte of invaliditeit worden gelijkgesteld met tijdvakken van arbeid, voor zover de werknemer uitsluitend onder de toepassing valt van de RSZ-Wet, uit hoofde van zijn laatste beroepsactiviteit die aan het tijdvak van arbeidsongeschiktheid is voorafgegaan; de laatste beroepsactiviteit dient niet onmiddellijk aan het tijdvak van arbeidsongeschiktheid vooraf te gaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Werknemers - Recht op het rustpensioen - Wijze van berekening van het bedrag - Gelijkstelling van de tijdvakken van arbeidsongeschiktheid wegens ziekte of invaliditeit met tijdvakken van arbeid

- Art. 34, § 1, B, en § 2, 2° KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Art. 8 KB nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

Voor de berekening van het rustpensioen met inaanmerkingneming, overeenkomstig de verordening 883/2004/EG, van de tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld, wordt geen toepassing gemaakt van artikel 5 maar van de artikelen 6, 52 en 56 van die verordening (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Werknemers - Persoon die in het Groothertogdom Luxemburg verblijft - Werknemer in België - Berekening van het rustpensioen - Tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Toepasselijke bepalingen van de verordening 883/2004/EG van 29 april 2004

- Artt. 5, a) en b), 6, 52, §§ 1, a) en b), en 3, en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

Voor de berekening van de pro-rata-uitkering overeenkomstig artikel 52, § 1, b), van de verordening 883/200/EG wordt het fictieve loon, dat betrekking heeft op de tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld, bepaald op grond van de gegevens bedoeld in artikel 24bis, punt 1, Algemeen Reglement Werknemerspensioen, namelijk, in de regel, voor elke werkloosheidsdag, het dagelijks gemiddelde van de werkelijke, forfaitaire en fictieve lonen van de werknemer met betrekking tot het voorgaande kalenderjaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Werknemers - Persoon die in het Groothertogdom Luxemburg verblijft - Werknemer in België - Berekening van de pro-rata-uitkering - Tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Wijze van bepaling van het fictieve loon

- Art. 24bis, punt 1 KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

- Artt. 52, § 1, b), en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

Voor de berekening van het in artikel 52, lid 1, a, van de verordening 883/2004/EG bedoelde autonoom pensioen worden de tijdvakken van werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld. niet gelijkgesteld met tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de nationale wetgeving zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Werknemers - Persoon die in het Groothertogdom Luxemburg verblijft - Werknemer in België - Berekening van het autonoom pensioen - Tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Lot

- Artt. 5, a) en b), 6, 52, §§ 1, a) en b), en 3, en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

S.16.0011.F 19 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170619.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Aanvraag - Begrip

De artikelen 108, 3°, van de wet van 28 december 2011 en 3/1 van het koninklijk besluit van 26 april 2012 definiëren niet, voor wat de toepassing ervan betreft, wat onder aanvraag moet worden verstaan; het middel neemt aan, precies zoals het arrest beslist, dat die aanvraag niet vereenzelvigd kan worden met deze bedoeld in artikel 9, § 1 en 2, van het koninklijk besluit van 21 december 1967; de rechter die de voormelde artikelen 108, 3°, en 3/1 aldus uitlegt dat ze van toepassing zijn op elke stap die daadwerkelijk ondernomen is bij de Rijksdienst voor Pensioenen in het raam van een vervroegd vertrek met vervroegd rustpensioen op zestig jaar in 2013 als gevolg, verantwoordt zijn beslissing naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Werknemers - Aanvraag - Begrip

S.14.0064.F 4 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160404.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Rustpensioen - Vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart - Stewardess - Regularisatiebijdragen - Pensioenaanvullingen - Compensatie - Gevolgen - Moratoire interesten

De pensioenaanvullingen die verschuldigd zijn bij herziening van de rechten op het rustpensioen van een lid van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart zijn slechts opeisbaar na de volledige betaling van de regularisatiebijdragen bedoeld bij §§2 en 3 en van de interest bedoeld bij §4 van artikel 16ter van het koninklijk besluit van 3 november 1969, en ten vroegste op de ingangsdatum van het pensioen of op de eerste dag der maand volgend op de datum van de regularisatieaanvraag, en vervolgens per maand; de pensioenaanvullingen worden, tot beloop van de bedragen van de regularisatiebijdragen, vermeerderd met de interest die op de dag van de regularisatieaanvraag vervallen is, waarmee ze gecompenseerd worden, betaald op hun vervaldag en dragen geen verwijlinterest; zodra de regularisatiebijdragen en interest integraal betaald zijn bij compensatie met de pensioenaanvullingen, is het eventuele saldo van die aanvullingen per maand opeisbaar; bij ontstentenis van betaling moet er interest betaald worden op de maandelijkse aanvullingen vanaf die vervaldag met toepassing van artikel 20, Wet Handvest Sociaal Verzekerde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Werknemers - Rustpensioen - Vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart - Stewardess - Regularisatiebijdragen - Pensioenaanvullingen - Compensatie - Gevolgen - Moratoire interesten

- Art. 20 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde
- Art. 67 KB 21 dec. 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Art. 16ter KB 3 nov. 1969

S.13.0003.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.2 AC nr. ...

In de zin van artikel 125, tweede lid, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, dat een persoonlijke bijdrage oplegt aan de werknemer bedoeld in artikel 32, eerste lid, 7°, en wiens rustpensioen niet overeenstemt met een minimale beroepsloopbaan, moet, voor de beoordeling van het aandeel van die beroepsloopbaan waarmee het rustpensioen van de rechthebbende overeenstemt, rekening worden gehouden met alle verzekeringstijdvakken die, overeenkomstig de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van de werknemers, in aanmerking komen voor de berekening van dat pensioen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Werknemers - Verzekering geneeskundige verzorging - Rechthebbende - Persoonlijke bijdrage - Voorwaarde - Beroepsloopbaan - Berekening

- Artt. 125, tweede lid en 32, eerste lid, 7° Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Verzekering geneeskundige verzorging - Rechthebbende - Persoonlijke bijdrage - Voorwaarde - Beroepsloopbaan - Berekening

Werknemers - Overeenkomst over de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika van 19 februari 1982 - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Rechthebbende - Voorwaarde - Beroepsloopbaan - Berekening - Erkenning van de verzekeringstijdvakken

De omstandigheid dat het toepassingsgebied van de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika van 19 februari 1982 zich volgens artikel 2.1, b)ii en iv, van die overeenkomst, wat België betreft, niet uitstrekt tot geneeskundige prestaties aan niet-actieve werknemers, heeft niet tot gevolg dat artikel 9.1 van die overeenkomst, inzake de erkenning, door de verbindingsorganen van beide overeenkomstsluitende partijen, van de verzekeringstijdvakken die zijn aangemerkt in de wetgeving van de andere, niet van toepassing zou zijn om na te gaan of het pensioen van de werknemer bedoeld in artikel 32, eerste lid, 7°, van de Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, waarvoor die tijdvakken in aanmerking komen voor de berekening ervan, hoger is dan de bij voornoemd artikel 125, tweede lid, vastgestelde grens (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Werknemers - Overeenkomst over de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van

Amerika van 19 februari 1982 - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Rechthebbende - Voorwaarde - Beroepsloopbaan - Berekening - Erkenning van de verzekeringstijdvakken

S.13.0128.F 4 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150504.4 AC nr. ...

De schorsing van het rust- en overlevingspensioen wordt opgelegd aan de gedetineerden krachtens een wetgevende norm, overeenkomstig artikel 6, §1, van de wet van 12 januari 2005; het middel dat ervan uitgaat dat die schorsing haar oorsprong vindt in een regelgevende bepaling, faalt naar recht.

Werknemers - Rustpensioen - Schorsing van betaling wegens opsluiting - Hechtenis - Toepasselijke bepaling - Wetgevende norm

- Art. 70 KB 21 dec. 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Art. 215 Wet 25 jan. 1999 houdende sociale bepalingen
- Art. 31, 5° KB nr. 50 van 24 okt. 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Art. 6, § 1 Basiswet 12 jan. 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden

S.12.0026.N 9 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150309.5 AC nr. ...

De appelrechters die vaststellen dat artikel 34, §2.1, Algemeen Reglement Werknemerspensioen ongrondwettig is en desondanks oordelen dat artikel 159 Grondwet niet kan worden toegepast, op grond dat de discriminatie zijn oorsprong niet vindt in dat artikel maar in een “lacune in de wetgeving”, schenden artikel 159 Grondwet.

Werknemers - Brugpensioen - Deeltijdse betrekking - Invloed op de pensioenopbrengst - Ongrondwettigheid

POLITIE

P.25.0574.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.35 AC nr. ...

Het verzuim de in artikel 55, § 2, tweede lid, Wegverkeerswet bedoelde kennisgeving te doen, maakt de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs niet ongeldig en belet evenmin een bestraffing voor het niet-respecteren van de onmiddellijke intrekking.

- Officier van gerechtelijke politie - Wegverkeer - Onmiddellijke intrekking rijbewijs door officier van gerechtelijke politie - Mededelingen - Verzuim - Niet-respecteren van de onmiddellijke intrekking - Bestraffing - Gevolg

- Art. 55, § 2, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 30, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0009.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.3 AC nr. ...

Uit artikel 37 Wet Politieambt volgt dat elk lid van het operationeel kader bij het vervullen van zijn opdrachten van gerechtelijke politie, rekening houdend met de risico’s die zulks meebrengt, dwang kan gebruiken mits de volgende voorwaarden worden nageleefd: het nagestreefde doel is wettig; het kan niet op een andere wijze worden bereikt; het gebruik van dwang is redelijk en in verhouding tot het nagestreefde doel; aan het gebruik ervan gaat een waarschuwing vooraf (1). (1) Zie I. Bruggeman, Véhicules prioritaires, in Postal Mémorialis. Lexique du droit pénal et des lois spéciales, juni 2014, V 35/18-V 35/20.

- Wet Politieambt - Opdracht van gerechtelijke politie - Gebruik van dwang - Voorwaarden

- Art. 37 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 15, 1° Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

Een overtreding van het Wegverkeersreglement door een politieagent bij het vervullen van een opdracht van gerechtelijke politie levert niet noodzakelijk een fout op die een bestanddeel vormt van het wanbedrijf onopzettelijk toebrengen van letsel als die politieagent in werkelijkheid de vereiste voorzichtigheid en voorzorg aan de dag heeft gelegd die van een normale agent in dezelfde omstandigheden mag worden verwacht (1); de voorschriften van het Wegverkeersreglement hebben alle tot doel de veiligheid van de weggebruikers te waarborgen en het feit dat een ervan meer bepaald aan dit doel beantwoordt, betekent niet dat een overtreding ervan door de politie noodzakelijkerwijs een fout oplevert; de omstandigheid dat een politieambtenaar, die handelt in een noodsituatie die is ontstaan door de noodzaak om de dader van een op heterdaad ontdekt misdrijf aan te houden, een of meer verkeersregels overtreedt, volstaat op zich niet om een foutief karakter aan de overtreding toe te kennen als de agent zich heeft gehouden aan de in de artikelen 15, 1°, en 37 Wet Politieambt bepaalde voorwaarden. (1) Zie Cass. 14 november 2012, AR P.11.1611.F, AC 2011, nr. 612.

- Onopzettelijk toebrengen van letsel - Fout - Overtreding van het wegverkeersreglement - Wet Politieambt - Opdracht van gerechtelijke politie

- Art. 37 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

De rechter die wordt verzocht een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting, moet dat verzoek enkel toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) indien hij de getuigenverklaring in aanmerking neemt als bewijs; dat is niet het geval wanneer de rechter de gegevens die een douane- of politieambtenaar in een proces-verbaal heeft opgenomen enkel in aanmerking neemt als inlichting die heeft toegelaten het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen; die verbalisant is dan immers geen getuige à charge in de zin van artikel 6.1 en 6.3.d EVRM; de omstandigheid dat een in een dergelijk proces-verbaal opgenomen inlichting aan de basis ligt van het opstarten of het in een bepaalde richting verderzetten van een strafonderzoek, waardoor op autonome wijze determinerend bewijsmateriaal lastens de beklaagde aan het licht komt, heeft niet tot gevolg dat die informatie het karakter van inlichting verliest en het karakter van bewijs à charge verkrijgt, noch dat die informatie als dusdanig moet worden beschouwd als determinerend voor de schuldigverklaring van de beklaagde (2). (1) Zie o.a. EHRM 15 december 2015, Schatschachwilli t/Duitsland, EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België; EHRM 10 januari 2023, Safssafi t/Nederland, www.echr.coe.int; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F,ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER. (2) Cass. 7 mei 2024, AR P.24.0025.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240507.2N.3; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230. Zie F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1168-1169 (1157-1178).

- Strafvordering - Onderzoek ter terechtzitting - Recht op het doen ondervragen van getuigen à charge - Criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof te Straatsburg - Verzoek tot verhoor van de politieambtenaar die het aanvankelijk proces-verbaal heeft opgesteld - Opname in dat proces-verbaal van alleen inlichtingen om het onderzoek te oriënteren - Gevolg

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0515.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling omschrijft wat moet worden verstaan onder een redelijke grond om te vermoeden dat een voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde is ondergeschikt aan de beoordeling van de politieagenten, waarbij zij uitgaan van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële gegevens of van de omstandigheden van tijd en plaats, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dit feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben kunnen verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 30 december 2020, AR P.20.1309.F, AC 2020, nr. 796.

- Fouillering van een voertuig - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zou kunnen dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijk onderzoek door de feitenrechter

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.23.0451.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.18 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of de voorwaarden voor de toepassing van artikel 27 Wet Politieambt dat de politieambtenaren bij ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd, zowel `s nachts als overdag, toestaat gebouwen, zelfs die welke niet voor het publiek toegankelijk zijn, bijgebouwen en vervoermiddelen te doorzoeken, zijn vervuld: het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen maakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

- Politieambtenaar - Betreding van een private plaats - Artikel 27, Wet Politieambt - Ernstige dreiging voor het leven of de integriteit van personen - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Art. 27 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.22.0440.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.12 AC nr. ...

De artikelen 28bis, §1, derde lid, 28bis, 3, tweede lid, 28ter, §2 en §4, tweede lid, 56, §1, zesde lid, en 57, §1 van het Wetboek van Strafvordering houden verband met de leiding, het gezag en de verantwoordelijkheid inzake het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek, de daaruit voor politieambtenaren, leden van het openbaar ministerie en onderzoeksrechters volgende informatieverplichtingen en het geheim van het gerechtelijk onderzoek; daaruit volgt niet dat de vermelde informatieverplichtingen substantieel zijn of zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid, noch dat door de enkele niet-naleving ervan artikel 6 EVRM wordt geschonden of het recht van verdediging wordt miskend; de vermelde bepalingen staan evenmin eraan in de weg dat de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom optreden teneinde, overeenkomstig artikel 15, eerste lid, 1°, Wet Politieambt, de misdrijven op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen en de daders ervan te vatten, te arresteren en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid op de wijze en in de vormen bepaald door de wet (1). (1) Zie concl. OM.

- Autonoom politioneel onderzoek - Gebruik van gegevens uit een gerechtelijk onderzoek als politionele informatie - Uitwisseling van gegevens tussen diensten van de federale politie in verschillende arrondissementen - Ontbreken van de mededeling van informatie door de onderzoeksrechter en toelating van de procureur des Konings - Toelaatbaarheid

- Art. 15, eerste lid, 1° Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Artt. 28bis, § 1, derde lid, 28bis, § 3, tweede lid, 28ter, §§ 2 en 4, tweede lid, 56, § 1, zesde lid, en 57, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Politionele informatie omvat in essentie alle ter kennis van politieambtenaren gekomen gegevens die, zonder zelf bewijs te vormen, aanleiding kunnen geven tot nadere opsporing of nader onderzoek; daartoe kunnen gegevens behoren over een vermoedelijk te plegen misdrijf, die politieambtenaren vernemen ingevolge hun medewerking aan een telefoniemaatregel bevolen in een gerechtelijk onderzoek naar andere feiten; politieambtenaren kunnen dergelijke gegevens meedelen aan andere politieambtenaren opdat deze laatsten dat misdrijf zouden kunnen verijdelen of vaststellen, zonder dat de op basis van die gegevens gedane vaststellingen daardoor nietig zijn of de strafvordering niet-ontvankelijk maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Politionele informatie - Begrip

- Artt. 15, 4°, 40, 44/1 en 44/2 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Gegevens over een vermoedelijk te plegen misdrijf ontdekt tijdens een gerechtelijk onderzoek - Mededeling van die gegevens aan andere politiediensten om het misdrijf te verijdelen of vast te stellen - Toelaatbaarheid van die gegevens als start van een strafrechtelijk onderzoek

- Artt. 15, 4°, 40, 44/1 en 44/2 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.22.0230.N 7 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de gegevens zoals ze hem ter kennis worden gebracht, een voldoende materiële aanwijzing opleveren om de doorzoeking van een voertuig te rechtvaardigen; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2020, AR P.20.0459.N, AC 2020, nr. 271; Cass. 16 juni 2015, AR P.15.0599.N, AC 2015, nr. 408.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Doorzoeking van een voertuig - Gedragingen, aanwijzingen of gronden die de doorzoeking rechtvaardigen - Onaantastbare beoordeling - Wettigheidstoezicht door het Hof - Wijze

Het staat aan de politieambtenaren om in hun processen-verbaal te vermelden op grond van welke gedragingen, aanwijzingen of gronden als bedoeld in artikel 29, eerste en tweede lid, Wet Politieambt zij overgaan tot het doorzoeken van een voertuig en die vermeldingen moeten de rechter toelaten na te gaan of die doorzoeking is gebeurd overeenkomstig artikel 29, eerste en tweede lid, Wet Politieambt; ter verantwoording van hun doorzoeking kunnen politieambtenaren verwijzen naar informatie over inzittenden van het doorzochte voertuig, die blijkt uit politionele gegevensbanken en dergelijke informatie kan geheim zijn maar dat dwingt de rechter evenwel niet om de vermelding in een proces-verbaal dat uit een politionele gegevensbank blijkt dat een inzittende van een voertuig gekend is bij de politiediensten, te aanvaarden als materiële aanwijzing die de doorzoeking van het voertuig rechtvaardigt, wanneer die vermelding niet wordt toegelicht in het proces-verbaal of in andere, eventueel later bijgebrachte informatie; te vage of te algemene informatie laat de rechter immers niet toe zijn regelmatigheidscontrole over de doorzoeking uit te oefenen.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Doorzoeking van een voertuig - Gedragingen, aanwijzingen of gronden die de doorzoeking rechtvaardigen - Vermeldingen in processen-verbaal - Verwijzing naar informatie uit politionele gegevensbanken - Vage en algemene informatie - Beoordeling - Gevolg

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.21.1457.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.8 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 3 Wegverkeersreglement, artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet, artikel 7 van de wet van 26 april 2002 houdende de essentiële elementen van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse andere bepalingen met betrekking tot de politiediensten en artikel 138bis Wet Geïntegreerde Politiedienst volgt dat de hoedanigheid van "assistent, CRT-viewer" van de opsteller van een inzake het toezicht op de Wegverkeerswet opgesteld proces-verbaal noodzakelijkerwijs impliceert dat de agenten die deze functie uitoefenen, bevoegd zijn om toe te zien op de toepassing van laatstgenoemde wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 180.

- Politie over het wegverkeer - Vaststellingen door een bevoegde agent - Bevoegde agent - Begrip - Hoedanigheid van assistent, CRT-viewer

- Art. 138bis Wet 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus

- Art. 7 Wet 26 april 2002 houdende de essentiële elementen van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse andere bepalingen met betrekking tot de politiediensten

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.21.1354.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.3 AC nr. ...

Artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het opsporingsonderzoek zich uitstrekt over de proactieve recherche, waaronder wordt verstaan, met het doel te komen tot het vervolgen van daders van misdrijven, het opsporen, het verzamelen, registreren en verwerken van gegevens en inlichtingen op grond van een redelijk vermoeden van te plegen of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten; proactieve recherche vereist de voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegde openbaar ministerie teneinde de autonomie van de speurder onder het toezicht en de leiding van het openbaar ministerie te stellen zodra, op grond van een redelijk vermoeden van reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten, relevante gegevens dienen ingezameld en verwerkt te worden, die tot het privéleven van de betrokkene behoren en die wegens hun vaagheid geen grond tot een onmiddellijk repressief optreden opleveren (1); het staat aan de rechter om op grond van de concrete gegevens van de zaak te oordelen of bepaalde politionele vaststellingen volstaan om het redelijke vermoeden van strafbare feiten zoals bepaald in artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering op te leveren en of naar aanleiding van die vaststellingen verrichte opsporingshandelingen een zodanige impact op het privéleven van personen hebben dat zij eveneens onder de toepassing van die bepaling vallen; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 18 november 2015, AR P.15.1450.F, AC 2015, nr. 688; Cass. 19 mei 2015 AR P.15.0023.N, AC 2015, nr. 324; Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. Zie G. SCHERRENS, "BOM, een nuttig instrument in de bestrijding van de zware criminaliteit?" in Recente ontwikkelingen in het strafrecht, Larcier, 2008, 139-168; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 972-988; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 415-420. (2) Cass. 26 maart 2013, AR P.13.0133.N, AC 2013, nr. 212, T. Strafr. 2013, 246; Cass. 2 oktober 2007, AR P.07.0685.N, AC 2007, nr. 446; Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 416.

- Opsporingsonderzoek - Proactieve recherche - Begrip - Voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegde openbaar ministerie - Doel van de toestemming - Redelijk vermoeden van te plegen of reeds gepleegde strafbare feiten - Opsporingen die invloed hebben op het privéleven van de betrokkene - Beoordeling door vonnisrechter - Controle door het Hof

- Art. 15 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Art. 28bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

De in artikel 28bis, § 1, derde lid, Wetboek van Strafvordering vastgelegde regel dat het opsporingsonderzoek wordt gevoerd onder de leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings belet niet dat overeenkomstig de artikelen 28bis, § 1, tweede lid, en 28ter, § 3, Wetboek van Strafvordering en artikel 15 Wet Politieambt, de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom kunnen optreden teneinde dit misdrijf op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen, de daders ervan te vatten, aan te houden en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid, op de wijze en in de vormen bepaald door de wet, op voorwaarde dat zij de procureur des Konings over de gevoerde opsporingen op de hoogte brengen binnen de termijn en op de wijze die deze bij richtlijn vaststelt (1). (1) Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0010.F, AC 2010, nr. 192, RDPC 2010, 953, T. Strafr. 2010, 332 noot F. SCHUERMANS.

- Opsporingsonderzoek - Leiding en gezag van de procureur des Konings - Aanwijzingen van een misdrijf - Autonome opsporingen door de politie - Kennisgeving van de opsporingen aan de procureur des Konings - Voorwaarden

- Art. 15 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Art. 28bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.21.1555.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.8 AC nr. ...

Het door artikel 4.1 Wegverkeersreglement bedoelde misdrijf van het niet-onmiddellijk gevolg geven aan bevelen van bevoegde personen, namelijk personen die ingevolge artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet toezicht houden op de naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten en personen die ingevolge artikel 11 Wegverkeerswet de kentekens van hun ambt dragen en het verkeer kunnen regelen door bindende aanwijzingen te geven, is voltrokken van zodra de gebruiker van de openbare weg nalaat onmiddellijk gevolg te geven aan het bevel; de bevoegde personen kunnen niet enkel bevelen geven aan weggebruikers die in beweging zijn, maar ook aan andere weggebruikers, voor zover hun hoedanigheid duidelijk kenbaar is gemaakt; onder de in artikel 4.1 Wegverkeersreglement vermelde bevelen van een bevoegd persoon worden niet enkel bevelen bedoeld die louter gericht zijn op het regelen van het verkeer, maar ook bevelen die tot doel hebben het toezicht op de naleving van de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan mogelijk te maken, zoals het bevel het voertuig aan de kant te zetten of het bevel de motor van het voertuig af te zetten (1). (1) T. PAPART, "Wegverkeersreglement Artikel 4- Bindende kracht van de bevelen van de bevoegde personen", in Postal Wegverkeer, Kluwer, 2001, 2.1.1. en 5.1.1.1

- Wegverkeer - Bevoegde personen voor toezicht op het Wegverkeersreglement - Begrip bevoegde personen - Bevelen aan weggebruikers die het Wegverkeersreglement overtreden - Bevelen die niet louter gericht zijn op het regelen van het verkeer - Bevel het voertuig aan de kant te zetten - Bevel de motor van het voertuig af te zetten - Toepassing

- Art. 4.1 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Artt. 11 en 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0687.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.5 AC nr. ...

Artikel 15 Wet Politieambt en artikel 117, tweede lid, Wet Geïntegreerde Politiedienst kennen aan de politieambtenaren van de federale en de lokale politie een algemene bevoegdheid toe inzake het onderzoek en de vaststelling van misdrijven; die opdracht wordt vervuld op het geheel van het grondgebied van het Rijk krachtens artikel 45, eerste lid, Wet Politieambt, en overeenkomstig artikel 16 van de laatstgenoemde wet voor wat meer bepaald de politie over het wegverkeer betreft; noch artikel 3, tweede lid, Wet Geïntegreerde Politiedienst noch enige andere wettelijke bepaling wijkt af van die algemene bevoegdheid van de federale en de lokale politie op het geheel van het grondgebied van het Rijk; noch uit die bepaling, noch uit artikel 7bis van het koninklijk besluit van 17 september 2001 tot vaststelling van de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie teneinde een gelijkwaardige minimale dienstverlening aan de bevolking te verzekeren volgt dat de leden van de lokale politie niet bevoegd zouden zijn om een voertuig, dat op de autosnelweg rijdt, te controleren (1). (1) De niet-gepubliceerde mondelinge conclusie van het openbaar ministerie die andersluidend is wat betreft het eerste en tweede middel, is dat niet wat betreft het derde middel. Zie Cass. 1 februari 2006, AR P.05.1355.F, AC 2006, nr. 63, en concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, RDPC 2007, 227, en noot G. BOURDOUX, "Une fois en service : toujours en service ? La compétence des fonctionnaires de police pour constater une infraction de roulage", 231-240; Ch. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T.1 : Principes généraux, 5de uitg., Brussel, Larcier, 2018, 27 en 28, nrs. 17 en 18; L. KENNES, Manuel de la preuve en matière pénale, Kluwer, Mechelen, 2009, 155, nr. 315. De eiser voerde ook de ministeriële omzendbrief van 31 augustus 2010 houdende de opdrachten en het prioritair actieterrein van de federale wegpolitie aan (B.S. 28 oktober 2010), die de autosnelwegen als prioritair actieterrein toewijst aan de federale wegpolitie (DAH); artikel 5.2.1 van die omzendbrief bepaalt echter dat "het toewijzen van een prioritair actieterrein aan de federale wegpolitie uiteraard een samenwerking met de lokale politie niet uitsluit".

- Federale en lokale politie - Algemene bevoegdheid inzake het onderzoek en de vaststelling van misdrijven op het geheel van het grondgebied van het Rijk - Draagwijdte - Politie over het wegverkeer - Vaststellingen op een autosnelweg door een lid van de lokale politie - Geldigheid

- Art. 7bis KB 17 september 2001 tot vaststelling van de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie teneinde een gelijkwaardige minimale dienstverlening aan de bevolking te verzekeren

- Artt. 3 en 117 Wet 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus

- Artt. 15, 16 en 45 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

C.17.0306.N 18 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211018.3N.5 AC nr. ...

Het personeelslid aan wie de tuchtstraf terugzetting in weddeschaal wordt opgelegd, bouwt gedurende de termijn van de terugzetting wel dienstanciënniteit maar geen loonschaalanciënniteit op in de weddeschaal waaruit het door de tuchtstraf van de terugzetting tijdelijk is verwijderd; na afloop van die tuchtstraf zal het personeelslid de oorspronkelijke weddeschaal herwinnen met de vóór de tuchtstraf in die weddeschaal verworven loonschaalanciënniteit en de intussen verworven dienstanciënniteit.

- Rechtspositie - Tuchtstraf - Loonanciënniteit - Dienstanciënniteit - Onderscheid

- Art. 13, eerste en tweede lid Wet 13 mei 1999 houdende het tuchtstatuut van de personeelsleden van de politiediensten

- Artt II.I.1, II.I.2, § 3, II.I.3 en VII.II.24, eerste en tweede lid KB 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten

---

P.21.1242.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.22 AC nr. ...

De bepaling van artikel 44, derde lid, Wet Politieambt, houdt in dat de gevorderde politiedienst het nodige doet om de gerechtsdeurwaarder te beschermen tegen elke actuele of redelijk te verwachten aanslag op zijn fysieke integriteit, alsook om hem toe te laten zelf eventuele moeilijkheden en hinderpalen weg te nemen die de uitvoering van zijn opdracht belemmeren; die bepaling laat de gevorderde politiedienst daarentegen niet toe zelf deel te nemen aan de vaststellingen van de gerechtsdeurwaarder of handelingen te stellen die behoren tot de uitvoering van diens opdracht zodat die politiedienst bij het verlenen van de sterke arm aan de gerechtsdeurwaarder, deze enkel moet en mag in staat stellen zijn opdracht en de daartoe behorende taken uit te voeren (1). (1) G.L. BOURDOUX, D. LYBAERT en P. YERNAUX, "Gerechtsdeurwaarders en politiediensten: een samenwerking die op het terrein niet altijd eenvoudig is", Vigiles 1996/2, 17-30; C. ROMBOUX, "Vordering van politiediensten", Postal Memorialis 01/08/2021, pp. 42-47; Omzendbrief van 2 februari 1993 met betrekking tot de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, BS 20 maart 1993.

- Wet Politieambt - Artikel 44, derde lid - Lenen van de sterke arm - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 44, derde lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

De politieambtenaar die bij het verlenen van de sterke arm aan een gerechtsdeurwaarder een misdrijf vaststelt, kan daarvan proces-verbaal opstellen of de nodige initiatieven nemen met het oog op de vaststelling van het misdrijf op heterdaad; de vaststelling van een misdrijf door een politieambtenaar ingevolge een handeling die zijn opdracht te buiten gaat is echter niet regelmatig en de rechter oordeelt aan de hand van de dossiergegevens onaantastbaar of de politieambtenaar al dan niet de handeling mocht stellen die aanleiding heeft gegeven tot de ontdekking van het misdrijf waarop de vervolging steunt, waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee onverenigbaar zijn of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Wet Politieambt - Artikel 44, derde lid - Lenen van de sterke arm - Vaststelling door de politieambtenaar van een misdrijf - Draagwijdte - Grenzen - Gevolg

- Art. 44, derde lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.21.1196.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 5.4 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat een verdachte die cassatieberoep heeft aangetekend tegen een beslissing betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, het recht heeft om kennis te nemen van de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal bij dit Hof over het gevolg dat aan zijn cassatieberoep moet worden gegeven en in het bijzonder voor wat betreft de door hem aangevoerde cassatiemiddelen; een verdachte die te kennen heeft gegeven aanwezig te willen zijn op de rechtszitting waarop de advocaat-generaal zijn conclusie neemt, moet dan ook worden overgebracht naar de rechtszitting, behoudens overmacht; het staat aan de Belgische Staat zijn diensten zo te organiseren dat aan de verdragsrechtelijke verplichtingen van België wordt voldaan en de omstandigheid dat de politie of de penitentiaire diensten onvoldoende capaciteit hebben om de overbrenging uit te voeren maakt geen overmacht uit (1) . (1) EHRM 22 oktober 2019, nr. 27703/16, Venet t. België.

- Bestuurlijke politie - Overbrenging van gedetineerden - Verantwoordelijkheid van de Belgische Staat - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 5 - Artikel 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Bestuurlijke politie - Overbrenging van gedetineerden - Verantwoordelijkheid van de Belgische Staat - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 5 - Artikel 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Bestuurlijke politie - Overbrenging van gedetineerden - Verantwoordelijkheid van de Belgische Staat - Verdrag

Rechten van de Mens - Artikel 5 - Artikel 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Bestuurlijke politie - Overbrenging van gedetineerden - Verantwoordelijkheid van de Belgische Staat - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 5 - Artikel 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0582.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.6 AC nr. ...

De omstandigheden van tijd of plaats en de redelijke gronden die vereist zijn om over te gaan tot de identiteitscontrole van een persoon ingevolge de bepaling van artikel 34, § 1, Wet Politieambt, moeten niet noodzakelijk worden gepreciseerd in het aanvankelijk proces-verbaal; dit kan ook gebeuren in een navolgend proces-verbaal en daaruit kan niet worden afgeleid dat op het moment van de identiteitscontrole niet was voldaan aan de vermelde vereisten (1). (1) F. HUTSEBAUT en F. GOOSSENS, "De wet op het politieambt: een overzicht in vogelvlucht van haar doelstellingen en van de evolutie van haar inhoud", Vigiles 2013/5 en 2014/1-2.

- Wet Politieambt - Artikel 34, § 1 - Identiteitscontrole - Voorwaarden

- Art. 34, § 1 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.21.0338.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de bestuurder van een voertuig tijdens een controle bij een benzinestation niet in staat is zijn identiteitsdocumenten en zijn rijbewijs te tonen en de politie hem zijn toestemming vraagt om de kofferbak van zijn voertuig te onderzoeken en hij daarmee instemt, mogen de resultaten van die doorzoeking niet als onbestaande worden beschouwd (1). (1) Uit de stukken van de rechtspleging blijkt niet dat het voertuig een passagier zou hebben vervoerd. Zie Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282, § 8 en § 9: "Een voertuig dat zich niet bevindt in een woning of aanhorigheden ervan waar een huiszoeking regelmatig wordt uitgevoerd, kan enkel het voorwerp uitmaken van een doorzoeking door een politieambtenaar wanneer deze daartoe opdracht gekregen heeft van de onderzoeksrechter, mits uitdrukkelijke toestemming van de eigenaar, bestuurders en passagiers, of, onverminderd andere hier niet toepasselijke wetsbepalingen, in de gevallen en mits naleving van de voorwaarden bepaald in artikel 29 Wet Politieambt, dat bepaalt dat de politieambtenaren kunnen overgaan tot het doorzoeken van een voertuig indien zij, op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd en plaats, redelijke gronden hebben te denken dat het voertuig werd gebruikt, wordt gebruikt of zou kunnen worden gebruikt om een misdrijf te plegen, om opgespoorde personen of personen die aan een identiteitscontrole willen ontsnappen, een schuilplaats te geven of te vervoeren, of om een voor de openbare orde gevaarlijk voorwerp, overtuigingstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf op te slaan of te vervoeren. (...) Daarentegen volstaat het niet dat de eigenaar van het voertuig geen protest, verzet of aanmerking uit opdat de politieambtenaren geldig zouden overgaan tot de doorzoeking." Het OM heeft hieruit afgeleid dat het bestreden arrest zijn beslissing betreffende de regelmatigheid van de doorzoeking van het voertuig van de eiser naar recht verantwoordt, door te vermelden dat "à la demande de la police, [celui-ci] a donné son accord pour que les policiers puissent vérifier le contenu du coffre de son véhicule". Zie C. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, Tome 1 - Principes généraux, 5de uitg., Brussel, Larcier, 2018, p. 296; B. MEGANCK, noot onder Cass. 8 mei 2012, T. Strafr., 2012, p. 462; L. ARNOU, "De toestemming tot de zoeking in een voertuig als vereiste voor regelmatigheid. De mogelijke gronden voor een doorzoeking van een voertuig volgens het Hof van Cassatie in zijn arrest van 8 mei 2012", Vigiles, 2015, p. 83; contra F. GOOSSENS "De ene toestemming is de andere niet... een korte reactie op de noot van Luc Arnou", Vigiles, 2015, p. 89.

- Opsporingshandelingen in strafzaken - Doorzoeking van een voertuig - Regelmatigheid - Uitdrukkelijke toestemming van de bestuurder

- Art. 29, eerste lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.20.1054.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.4 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 47novies, § 2, tweede tot en met vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat moet worden aangenomen dat de bedoelde processenverbaal een waarheidsgetrouwe weergave bevatten van de verschillende fasen van de infiltratie, onverminderd het wettelijk verbod om gegevens te vermelden als bedoeld door artikel 47novies, § 2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en de in artikel 47octies, § 3, 6°, Wetboek van Strafvordering bedoelde officier van gerechtelijke politie, dit is de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie, alsook het openbaar ministerie, worden geacht daarbij loyaal op te treden; het komt de partijen toe aannemelijk te maken dat de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie en het openbaar ministerie niet alle voor de partijen in het strafproces relevante informatie hebben opgenomen of laten opnemen in deze processen-verbaal en dat hierdoor het recht van verdediging is miskend en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) H. BERKMOES en J. DELMULLE, De bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden, Politeia, Editie 2011, inz. pp. 671-726.

- Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie - Processen-verbaal - Inhoud - Optreden van de officier van gerechtelijke politie en van het openbaar ministerie - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

Wanneer het opzet om het misdrijf te plegen is ontstaan buiten enig optreden van de politieambtenaar of van een derde handelend op het uitdrukkelijk verzoek van deze ambtenaar, deze zich heeft beperkt tot het scheppen van de gelegenheid om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat hij de uitvoering ervan kan vaststellen en aan de dader ruimte gelaten wordt om vrij met zijn misdadig voornemen te breken, is er geen sprake van provocatie in de zin van artikel 30 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; de rechter oordeelt onaantastbaar of het optreden van de politieambtenaar of de derde handelend op verzoek van deze ambtenaar aan de oorsprong ligt van het misdadige voornemen van de dader of deze heeft aangemoedigd, dan wel slechts de gelegenheid was om vrij een strafbaar feit te plegen in omstandigheden waarin de dader steeds vrij met dit voornemen kon breken waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0333.N, AC 2014, nr. 174; EHRM , Baltins t. Letland, 8 januari 2013, NC 2014, p. 26 met noot van A. DE NAUW, "De formele toets van een provocatieverweer in de rechtspraak van Straatsburg en het Belgische strafprocesrecht"; A. DE NAUW, "La provocation à l'infraction par un agent de l'autorité", RDP 1980, pp. 321-326.

- Provocatie

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1309.F 30 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201230.2F.5 AC nr. ...

De rechter die vermeldt dat de aanwezigheid van een stilstaand, in Frankrijk ingeschreven, voertuig op een parkeerplaats van een autosnelweg met drie jongeren aan boord de aandacht van de politieagenten heeft getrokken, gelet op de mogelijke verstoring van de openbare orde in de context van de pandemie die op dat ogenblik in Frankrijk en in België woedde, wat de identiteitscontrole van de bestuurder heeft verantwoord, en hieraan toevoegt dat de politieagenten gewezen hebben op de zenuwachtige houding van de inzittenden van het voertuig en de sterke cannabisgeur in het interieur van dat voertuig, beslist naar recht dat de controle van de inzittenden van het voertuig op regelmatige wijze is geschied, zodat de daaropvolgende ontdekking van de aanwijzingen van schuld eveneens regelmatig zijn en de voorlopige hechtenis van de eiser, ten gevolge van zijn aanhouding, zelf conform de wet is (1). (1) In die zin kan, ten aanzien van artikel 28, § 1, Wet Politieambt, een ernstige grond vormen om tot de veiligheidsfouillering van twee personen over te gaan, de omstandigheid dat zij bij het naderen van het politievoertuig zenuwachtig zijn geworden (Cass. 24 januari 2001, AR P.00.1402.F, AC 2001, nr. 45); zie Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T. 1 – Principes généraux, 5de uitg., Larcier, 2018, p. 117-120.

- Identiteitscontrole - Regelmatigheid - Invloed op de regelmatigheid van de daaropvolgende ontdekking van aanwijzingen van schuld en van de uit de aanhouding voortvloeiende voorlopige hechtenis

- Art. 34, § 1, tweede lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

Noch artikel 29 Wet Politieambt noch enige andere bepaling definiëren wat moet worden beschouwd als een redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde hangt af van de beoordeling door de politieagenten van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële bestanddelen of van de omstandigheden van plaats en tijd, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dat feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben verantwoord (1). (1) Zie Chr. DE VALKENEER, o.c., p. 196-297.

- Fouillering van een voertuig - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijk onderzoek door de feitenrechter

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.20.0709.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.16 AC nr. ...

Artikel 458 Strafwetboek is toepasselijk op al degenen die uit hoofde van hun staat of beroep het hun toevertrouwde geheim moeten bewaren, ofwel wanneer de feiten die zij aldus onder het zegel van de geheimhouding vernemen hun door privépersonen zijn toevertrouwd, ofwel wanneer zij ervan kennis krijgen in de uitoefening van een beroep aan de handelingen waarvan de wet, in het algemeen belang en vanwege de openbare orde, een vertrouwelijk en geheim karakter toekent (1). (1) Cass. 27 juni 2007, AR P.05.1685.F, AC 2007, nr. 360.

- Politieambtenaar - Beroepsgeheim - Toepassingsgebied

- Art. 458 Strafwetboek

Onder de geheimhoudingsplicht in de zin van artikel 458 Strafwetboek valt ook dat wat de persoon uit hoofde van zijn staat of beroep persoonlijk heeft kunnen vaststellen, ontdekken of afleiden door of in de uitoefening van zijn beroep of ambt; opdat die persoon tot geheimhouding verplicht is, is het voldoende dat hij op grond van eigen vaststellingen of gevolgtrekkingen, door of in de uitoefening van zijn beroep of ambt feiten heeft ontdekt waarvan hij geen kennis had kunnen krijgen indien hij dat beroep of ambt niet had uitgeoefend (1). (1) J. PRADEL en M. DANTI-JUAN, Manuel de droit pénal spécial, Parijs, Cujas, 2001, p. 243.

- Politieambtenaar - Beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek

P.20.0324.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.6 AC nr. ...

Uit de bewoordingen en de wetsgeschiedenis van artikel 24 van de wet van 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar volgt dat enkel de processen-verbaal opgesteld door de ambtenaren en agenten die door de Koning zijn aangewezen, bewijswaarde hebben tot het tegendeel wordt bewezen en dat enkel met betrekking tot die processen-verbaal, op straffe van nietigheid, moet worden voldaan aan de in het tweede lid bepaalde vereisten; daarentegen doet dat artikel geen afbreuk aan de algemene opsporingsbevoegdheid van de officieren van gerechtelijke politie, noch aan hun plicht om van de ontvangen klachten en aangiften en de vastgestelde misdaden en wanbedrijven proces-verbaal op te stellen en daarvan kennis te geven aan de bevoegde gerechtelijke overheid, zoals dat onder meer is bepaald in de artikelen 15 en 40 Wet Politieambt en die processen-verbaal, ook al betreffen zij overtredingen van de wet van 11 februari 2013, hebben niet de bijzondere bewijswaarde bepaald in artikel 24, tweede lid, van die wet, moeten niet voldoen aan de in dat lid bepaalde vereisten en zijn niet onderworpen aan de erin bepaalde nietigheidssanctie en zij gelden als inlichtingen waarop de rechter vrij zijn overtuiging kan steunen (1). (1) D. HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 en 1433-1458.

- Algemene opsporingsbevoegdheid - Wet 11 februari 2013 - Artikel 24 - Ambtenaren en agenten aangewezen door de Koning voor de opsporing en vaststelling van inbreuken - Processen-verbaal - Bewijswaarde - Draagwijdte

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

Artikel 56, § 1, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering bevat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste; hieruit volgt dat, wanneer een officier van gerechtelijke politie bij de uitvoering van een door de onderzoeksrechter bevolen huiszoeking strafbare feiten vaststelt die geen verband houden met het gerechtelijk onderzoek en hij ambtshalve een aanvankelijk proces-verbaal opstelt waarmee hij de procureur des Konings van die feiten inlicht, het opsporingsonderzoek naar en de vervolging van die feiten niet nietig zijn wegens een gebrek aan kennisgeving door de onderzoeksrechter als bedoeld in artikel 56, § 1, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering.

- Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten

De officier van gerechtelijke politie die bij de uitvoering van een door een onderzoeksrechter bevolen huiszoeking stukken ontdekt die geen verband houden met de feiten die het voorwerp van het gerechtelijk onderzoek uitmaken en die daarvan ambtshalve kennis geeft aan de procureur des Konings, miskent zijn beroepsgeheim niet, evenmin als de onschendbaarheid van de woning of het recht op privéleven van degene bij wie hij de huiszoeking uitvoert.

- Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten - Huiszoeking - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven - Beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De politiediensten zijn bevoegd om initiatieven te nemen bij het uitoefenen van hun algemene opsporingsbevoegdheid, waartoe de in artikel 15, 1°, Wet Politieambt bepaalde taken behoren; het gegeven dat zij een ambtsverrichting van een magistraat ten uitvoer leggen, beperkt noch die bevoegdheid noch hun plicht om aan een andere magistraat rekenschap te geven van alle gegevens waarvan zij kennis nemen en die nuttig kunnen zijn voor een apart opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek (1) (2). (1) Cass. 7 september 2011, AR P.11.0591.F, AC 2011, nr. 456; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0578.F, AC 2009, nr. 287. (2) Art. 40 Wet Politieambt voor de wijziging door de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde.

- Onderzoek in strafzaken - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven

- Artt. 15 en 40 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Art. 28ter, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.20.0459.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.11 AC nr. ...

Op grond van artikel 29 Wet Politieambt kunnen politieambtenaren overgaan tot het doorzoeken van een voertuig op de openbare weg, onder meer indien zij op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd of plaats, redelijke gronden hebben om te denken dat het voertuig wordt gebruikt of zou kunnen worden gebruikt om een misdrijf te plegen of om overtuigingsstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf te vervoeren; het doorzoeken van een voertuig mag nooit langer duren dan de tijd vereist door de omstandigheden die het rechtvaardigen maar zulke doorzoeking kan, volgens de noodwendigheden, gebeuren in meerdere fasen die plaatsvinden op niet-aansluitende tijdstippen, zodat een voertuig het voorwerp kan uitmaken van meerdere doorzoekingen die in dat geval elk moeten voldoen aan de vereisten van artikel 29 Wet Politieambt (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282; L. ARNOU, Zoeking in voertuigen, Comm. Straf., nr. 20 e.v.

- Bewijsvoering - Wet Politieambt - Artikel 29 - Doorzoeking van een voertuig - Voorwaarden - Duur van de doorzoeking - Niet-aansluitende tijdstippen

P.19.1306.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1 AC nr. ...

De vaststelling dat een onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek is tekortgeschoten in zijn plicht om de bewijzen op een eerlijke manier te vergaren, impliceert daarom nog niet dat er geen eerlijk proces meer kan worden gevoerd en dat de vervolging onontvankelijk moet worden verklaard (1); de rechter kan de vervolging pas onontvankelijk verklaren wanneer hij in concreto vaststelt dat die tekortkoming, gelet op de omstandigheden van de procedure die in haar geheel moet worden beoordeeld, tot gevolg heeft dat een eerlijk proces definitief onmogelijk is geworden (2). (1) Niettegenstaande dat het Hof eerder heeft geoordeeld dat « het recht op een eerlijke behandeling van de zaak de eerbiediging inhoudt van het loyaliteitsbeginsel door de politiediensten » (Cass. 5 november 2014, AR P.14.1170.F, AC 2014, nr. 668). (2) Zie Parl. St. Kamer 53 0041/2 en 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363 (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat, en miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht); Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0169.F, AC 2019, nr. 289 (geen verhoor van de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek); Cass. 22 mei 2018, AR P.17.0994.N, AC 2018, nr. 318 (heimelijke geluidsopname van huiselijke gesprekken); Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. en noot M.N.B. (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat); Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459 (niet-naleving van een niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde, namelijk de wettelijk bepaalde wachttijd bij het afnemen van de ademtest).

- Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren - Ontvankelijkheid van de vervolging - Voorwaarden

De politieambtenaar die, in die hoedanigheid, in het kader van een onderzoek vaststellingen doet en analyses verricht, is geen gerechtsdeskundige, ook al is voor de uitvoering van die taken een zekere technische of wetenschappelijke kennis vereist; anders dan de gerechtsdeskundige verstrekt die ambtenaar geen advies aan de rechter, maar is hij krachtens artikel 8 Wetboek van Strafvordering belast met het opsporen van de misdrijven en het verzamelen van de bewijzen ervan; met toepassing van de artikelen 28ter, § 3, en 56, § 2, Wetboek van Strafvordering, en de artikelen 8/2 en 8/6 Wet Politieambt ontvangt hij en voert hij de vorderingen uit die de procureur des Konings of de onderzoeksrechter hem opdragen; het proces-verbaal waarin een politieman zijn vaststellingen en analyses optekent met betrekking tot de vergelijking van de foto van het gelaat van een bekende persoon met die van een persoon wiens identiteit wordt opgespoord, is geen deskundigenverslag (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2006, AR P.05.1583.F, AC 2006, nr. 95 (begrip gerechtsdeskundige, wat de onderzoeker die een verhoor afneemt met de polygraaf, niet is).

- Politieambtenaar - Wettelijke opdracht - Vaststellingen en analyses in het kader van een onderzoek - Verschillen t.a.v. de deskundige - Gelaatsvergelijking

- Artt. 8/2 en 8/6 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Artt. 8, 28ter, § 3, en 56, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1 AC nr. ...

Uit de Wet van 22 april 2003 volgt niet dat douaneambtenaren bij het verlenen van bijstand aan de gerechtelijke politie bekleed dienen te zijn met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings (1). (1) Zie concl. OM.

- Officier van gerechtelijke politie - Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

- Officier van gerechtelijke politie - Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

P.19.0671.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.3 AC nr. ...

Artikel 14 Wet Politieambt, dat bepaalt dat de politiediensten bij het vervullen van hun opdrachten van bestuurlijke politie toezien op de handhaving van de openbare orde, ter voorkoming van misdrijven en ter bescherming van personen en goederen, laat de politiediensten toe algemeen toezicht uit te oefenen en controles te verrichten op de plaatsen waartoe zij wettelijk toegang hebben.

- Opdrachten van bestuurlijke politie - Controle op plaatsen

- Art. 14 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.18.1037.N 12 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190212.2 AC nr. ...

Politieambtenaren die met behulp van een fototoestel inzicht willen verwerven in een woning of in de door deze woning omsloten eigen aanhorigheden in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 Strafwetboek behoeven voor deze observatie machtiging van de onderzoeksrechter.

- Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Verwerven van inzicht in een woning of in de er door omsloten aanhorigheden - Gebruik van een fototoestel

- Artt. 47sexies, § 1, en 56bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Wanneer het opzet om het misdrijf te plegen is ontstaan buiten enig optreden van de politieambtenaar of van een derde handelend op het uitdrukkelijk verzoek van deze ambtenaar, deze zich heeft beperkt tot het scheppen van de gelegenheid om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat hij de uitvoering ervan kan vaststellen en aan de dader ruimte gelaten wordt om vrij met zijn misdadig voornemen te breken, is er geen sprake van provocatie; de rechter oordeelt onaantastbaar of het optreden van de politieambtenaar of de derde handelend op verzoek van deze ambtenaar aan de oorsprong ligt van het misdadige voornemen van de dader of deze heeft aangemoedigd, dan wel slechts de gelegenheid was om vrij een strafbaar feit te plegen in omstandigheden waarin de dader steeds vrij met dit voornemen kon breken (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0333.N, AC 2014, nr. 174.

- Politionele uitlokking

- Art. 30, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.1286.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering

- Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Informantenwerking - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Draagwijdte

Krachtens artikel 44/11/1, eerste lid, Wet Politieambt is strafbaar elk lid van de politiediensten dat willens en wetens persoonsgegevens of informatie achterhoudt die van belang zijn voor de uitoefening van de strafvordering; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling blijkt dat de wetgever in een logica van maximale en gestructureerde informatiedoorstroming wenst dat elk lid van de politiediensten op zijn niveau meewerkt aan de informatieverdeling en dat tekortkomingen inzake de informatiedeling door politieambtenaren in brede zin worden bestraft (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering

Uit de bepaling van artikel 44/11/1, eerste lid, Wet Politieambt, de wetsgeschiedenis en de doelstelling ervan volgt dat indien een politieambtenaar-contactambtenaar als bedoeld in artikel 47decies, § 1, Wetboek van Strafvordering en in artikel 1, 3°, van het koninklijk besluit van 6 januari 2011 tot bepaling van de werkingsregels van de nationale en lokale informantenbeheerders en van de contactambtenaren, in het kader van de door het voormelde artikel van het Wetboek van Strafvordering en de bepalingen van het voormelde koninklijk besluit van 6 januari 2011 geregelde informantenwerking persoonsgegevens of informatie verneemt die van belang zijn voor de strafvordering, hij die overeenkomstig de vermelde bepalingen en op de daarin bepaalde wijze moet ter kennis brengen, zodat die de gerechtelijke overheid kan bereiken en indien hij willens en wetens verzuimt aan die verplichting te voldoen, is hij strafbaar op grond van artikel 44/11/1, eerste lid, Wet Politieambt; de omstandigheid dat de politieambtenaar-contactambtenaar die persoonsgegevens of informatie die van belang zijn voor de uitoefening van de strafvordering, welke hij heeft vernomen in het kader van de informantenwerking, mondeling meedeelt aan de lokale informantenbeheerder of andere hiërarchische meerderen, ontslaat hem niet van de verplichting die persoonsgegevens of informatie overeenkomstig de voormelde bepalingen en op de daarin bepaalde wijze ter kennis te brengen, zodat die de gerechtelijke overheid kan bereiken, aangezien hij daartoe krachtens deze regelgeving gehouden is en hij bovendien ook als feitelijk ontvanger van de informatie de meest geschikte persoon is (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Informantenwerking - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Draagwijdte

P.17.0905.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.2 AC nr. ...

Politieambtenaren mogen een woning betreden met het oog op het uitvoeren van een door de Wegverkeerswet bedoelde ademtest of ademanalyse, voor zover de bewoner daartoe toestemming geeft en die toestemming moet niet schriftelijk worden gegeven; het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of de bewoner toestemming heeft verleend voor de woonstbetreding met het oog op het uitvoeren van deze onderzoekshandelingen.

- Bevoegdheden - Woonstbetreding - Uitvoeren van een ademtest of ademanalyse - Voorwaarden - Toestemming van de bewoner - Draagwijdte

P.17.0777.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.8 AC nr. 663

De enkele omstandigheid dat politieambtenaren geacht worden de wetten te kennen die de uitvoering van hun opdrachten beheersen, houdt niet in dat de onregelmatigheden die zij bij de uitvoering van die opdrachten begaan, steeds opzettelijk of niet-verschoonbaar zijn; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de concrete feiten die hem regelmatig zijn overgelegd en hierdoor wordt geen willekeur toegelaten en wordt het recht op een eerlijk proces niet miskend.

- Politieambtenaren - Uitvoering van opdrachten - Onregelmatigheden bij de uitvoering - Draagwijdte

P.17.0155.N 27 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170627.2 AC nr. 425

De bepalingen van artikel 127, eerste lid, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, en van artikel 22 van de deontologische code van de politiediensten van 10 mei 2006 houden enkel ambtsverplichtingen in voor politieambtenaren en zij verplichten de rechter niet een strafonderzoek onregelmatig te verklaren omdat politieambtenaren in hun processen-verbaal kritische of subjectieve inlichtingen over bepaalde partijen verstrekken; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een opsporingsambtenaar blijk heeft gegeven van partijdigheid, waardoor het strafonderzoek onregelmatig is (1). (1) Cass. 2 september 2014, AR P.13.1835.N, arrest niet gepubliceerd.

- Wet tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus - Deontologische code van de politiediensten - Onpartijdigheid van de politieambtenaren - Draagwijdte

P.17.0204.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.7 AC nr. ...

Artikel 29 Wet Politieambt bepaalt de omstandigheden waarin politieambtenaren kunnen overgaan tot het doorzoeken van een voertuig; dat artikel is niet van toepassing op een politiecontrole die enkel betrekking heeft op de inzittenden van een voertuig, zonder zich uit te strekken tot een zoeking in dat voertuig zelf (1). (1) L. ARNOU, Zoeking in voertuigen, Comm. Strafr., nrs. 1bis en 19; contra G. L. BOURDOUX en C. DE VALKENEER, La loi sur la fonction de police, Brussel Larcier, 1993, 235.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politiecontrole van de inzittenden van een voertuig - Draagwijdte

- Artt. 28, 29 en 34 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Doorzoeking van een voertuig - Draagwijdte

- Artt. 28, 29 en 34 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.15.0852.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.3 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 15, 4° , 44/1 en 44/6 Wet Politieambt vormen het wettelijk kader waarin de politie inlichtingen kan inwinnen die van aard zijn om een opsporingsonderzoek of een vooronderzoek te doen starten.

- Informatievergaring - Onderzoek in strafzaken - Wettelijk kader

De door de politie vergaarde informaties die aanleiding kunnen geven tot nadere opsporing zijn slechts gewone inlichtingen die door het opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek moeten worden nagegaan en noch het recht van verdediging, noch het recht op een eerlijk proces, noch het recht op de persoonlijke levenssfeer worden miskend en geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling wordt geschonden door de omstandigheid dat de aanwijzingen dat een misdrijf werd gepleegd, voortvloeien uit dergelijke al dan niet geïdentificeerde inlichtingen die in het proces-verbaal worden bestempeld als "informatie"; het feit dat zulke inlichtingen als dusdanig geen bewijswaarde hebben en dus als bewijs niet worden gebruikt, belet immers niet dat op grond hiervan autonoom bewijzen kunnen worden vergaard, zonder dat concreet moet worden verduidelijkt hoe de inlichtingen werden verkregen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied (1). (1) Cass. 5 februari 2013, AR P.12.0673.N, T. Strafr. 2014/1, 55; zie F. SCHUERMANS,' De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek', T. Strafr. 2014/1, 47-53.

- Onderzoek in strafzaken - Informatievergaring - Aard van de vergaarde informaties - Draagwijdte

P.15.0826.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.2 AC nr. ...

Wanneer het opzet om het misdrijf te plegen is ontstaan buiten enig optreden van de politieambtenaar of van een derde handelend op het uitdrukkelijk verzoek van deze ambtenaar, deze zich heeft beperkt tot het scheppen van de gelegenheid om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat hij de uitvoering ervan kan vaststellen en aan de dader ruimte wordt gelaten om vrij met zijn misdadig voornemen te breken, is er geen sprake van provocatie (1). (1) Cass. 04 maart 2014, AR P.14.0333.N, AC 2014, nr. 174.

- Politionele uitlokking

- Art. 30, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1548.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.3 AC nr. ...

Artikel 32 Wet Politieambt dat bepaalt dat in geval van samenloop van een gerechtelijke aanhouding in de zin van artikel 15, 1° en 2°, van die wet, met een bestuurlijke aanhouding, de vrijheidsberoving niet langer mag duren dan vierentwintig uren, heeft betrekking op de toestand waarin feiten die behoren tot eenzelfde feitencomplex, zowel aanleiding geven tot een bestuurlijke aanhouding als tot een gerechtelijke aanhouding die gepaard gaat met of volgt op deze bestuurlijke aanhouding.

- Wet Politieambt - Artikel 32 - Bestuurlijke aanhouding - Gerechtelijke aanhouding - Samenloop

P.15.0789.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.2 AC nr. ...

De in artikel 28bis, § 1, derde lid, Wetboek van Strafvordering vastgelegde regel dat het opsporingsonderzoek wordt gevoerd onder de leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings belet niet dat overeenkomstig de artikelen 28bis, § 1, tweede lid, en 28ter, § 3, Wetboek van Strafvordering en artikel 15 Wet Politieambt, de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom kunnen optreden teneinde dit misdrijf op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen, de daders ervan te vatten, aan te houden en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid, op de wijze en in de vormen bepaald door de wet, op voorwaarde dat zij de procureur des Konings over de gevoerde opsporingen op de hoogte brengen binnen de termijn en op de wijze die deze bij richtlijn vaststelt; de verplichting de procureur des Konings in te lichten, welke beoogt het gezag en de verantwoordelijkheid van deze magistraat met betrekking tot het verloop van het door hem geleide onderzoek te verzekeren en bijgevolg de efficiëntie ervan te waarborgen, is noch substantieel noch op straffe van nietigheid voorgeschreven (1). (1) Cass. 16 juni 2015, AR P.15.0599.N, AC 2015, nr. X; Cass. 21 augustus 2001, AR P.01.1203.F, AC 2001, nr. 433; Cass. 27 juli 1999, AR P.99.1082.N, AC 1999, nr. 421.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Aanwijzingen over het plegen van een misdrijf - Autonome informatievergaring en vaststellingen door politieambtenaar - Verplichting tot inlichten van de procureur des Konings

P.15.0558.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.4 AC nr. ...

Het enkele feit dat een persoon betrokken is bij feiten voorwerp van een proces-verbaal of een door de politie opgestelde melding houdt niet in dat een politieambtenaar, zonder schending van zijn beroepsgeheim, aan die persoon het nummer, de datum, een beknopte beschrijving, een plaats, een straat en een huisnummer met betrekking tot het proces-verbaal of de melding mag meedelen.

- Politieambtenaar - Beroepsgeheim - Mededeling van gegevens aan persoon betrokken bij feiten voorwerp van een PV of een door de politie opgestelde melding - Toepassing

P.15.0599.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.9 AC nr. ...

Artikel 29 Wet Politieambt bepaalt dat de politieambtenaren kunnen overgaan tot het doorzoeken van een voertuig indien zij, op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd en plaats, redelijke gronden hebben te denken dat het voertuig werd gebruikt, wordt gebruikt of zou kunnen worden gebruikt om een misdrijf te plegen, om opgespoorde personen of personen die aan een identiteitscontrole willen ontsnappen, een schuilplaats te geven of te vervoeren, of om een voor de openbare orde gevaarlijk voorwerp, overtuigingstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf op te slaan of te vervoeren; de rechter stelt in feite en dus onaantastbaar vast of de politieambtenaar op grond van materiële aanwijzingen redelijk kan denken dat het voertuig wordt gebruikt voor het plegen van een misdrijf (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Doorzoeking voertuig - Voorwaarden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Uit de bepalingen van artikel 15, 1° en 40 Wet Politieambt volgt dat, wanneer een politieambtenaar inlichtingen heeft verkregen over een reeds gepleegd misdrijf, hij alvorens de procureur des Konings daarvan bij proces-verbaal in kennis te stellen, autonoom informatie kan inwinnen en vaststellingen kan doen over dit misdrijf, om alzo de procureur des Konings op doelmatige wijze in te lichten; geen bepaling verplicht de politieambtenaar om van elke inlichting onmiddellijk proces-verbaal op te stellen en de wet maakt terzake geen onderscheid tussen aanvankelijke en andere processen-verbaal (1). (1) Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0023.N, AC 2015, nr. ...

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Inlichtingen over een reeds gepleegd misdrijf - Autonome informatievergaring en vaststellingen door politieambtenaar - Inlichten van de Procureur des Konings

P.15.0263.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.7 AC nr. ...

De politieambtenaren en het openbaar ministerie worden geacht loyaal op te treden en het komt aan de partijen toe aannemelijk te maken dat de politie en het openbaar ministerie voor hen relevante informatie niet hebben opgenomen of laten opnemen in een proces-verbaal en dat dit hun recht van verdediging heeft geschaad; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in feite.

- Optreden - Vermoeden van loyaliteit - Weerlegging - Voorwaarde - Beoordeling door de rechter - Aard

Het staat aan de politieambtenaren die met schriftelijke machtiging van het openbaar ministerie een proactief onderzoek voeren, om indien dit onderzoek concrete informatie oplevert over een in de tijd en in de ruimte bepaalde misdrijf, onder de verantwoordelijkheid van het openbaar ministerie, daarover proces-verbaal op te stellen overeenkomstig artikel 40 Wet Politieambt, daders te vatten en bewijzen te verzamelen; slechts die informatie die relevant is met betrekking tot het misdrijf waarvoor dit proces-verbaal wordt opgesteld, moet worden vermeld en informatie die geen betrekking heeft op dit misdrijf moet niet worden vermeld.

- Proactief onderzoek - Opstellen van een proces-verbaal - Verplichting - Voorwaarde - Informatie te vermelden in het proces-verbaal

- Art. 40 Wet 5 aug. 1992 op het politieambt
- Art. 28bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.14.0069.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.4 AC nr. ...

Artikel 17 Wet Bescherming Persoonlijke Levenssfeer legt aan de verantwoordelijke van geautomatiseerde verwerking van gegevens de verplichting op daarvan voorafgaandelijk aangifte te doen bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer; noch het gegeven dat de politiediensten op grond van artikel 44/1 Wet Politieambt persoonsgegevens mogen verwerken noch de aan de politiediensten door het koninklijk besluit van 4 juni 2003 houdende afwijking van de machtiging bedoeld in artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, ten gunste van de algemene nationale gegevensbank van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, verleende vrijstelling van machtiging van het sectoraal comité voor de federale overheid voor het verrichten van elektronische mededelingen hebben tot gevolg dat er geen voorafgaande aangifte moet worden gedaan van verwerkingen als bedoeld door artikel 17 Wet Bescherming Persoonlijke Levenssfeer.

- Bescherming van privéleven - Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Aangifteplicht voor de verantwoordelijke van geautomatiseerde verwerking van gegevens - Politiediensten - Toepassing

P.13.1755.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.2 AC nr. ...

Wanneer geen kritiek wordt uitgeoefend op de houding van de politieagenten tijdens de verhoren van de beklaagde noch op de inhoud van de processen-verbaal, kan uit de omstandigheid dat, toen de speurders werden gehoord in het kader van een daaropvolgend onderzoek door het Comité van toezicht op de politiediensten en zij ten aanzien van de beklaagde kwetsende en beledigende woorden hebben gebruikt, niet worden afgeleid dat de tijdens het gerechtelijk onderzoek verrichte handelingen als onregelmatig moeten worden beschouwd of dat de strafvordering niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

- Onderzoek in strafzaken - Verhoren van de beklaagde door politieagenten - Geen kritiek op de houding van de politieagenten - Daaropvolgend onderzoek door het Comité van toezicht op de politiediensten - Kwetsende en beledigende woorden van de speurders ten aanzien van de beklaagde - Gevolg - Regelmatigheid van de tijdens het gerechtelijk onderzoek verrichte handelingen

P.15.0024.F 15 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150415.2 AC nr. ...

Wanneer iemand op verdedigbare wijze aanvoert dat de politie hem aan vernederende of onmenselijke behandelingen heeft onderworpen, vereist artikel 3 EVRM, samen met de algemene plicht van de Staat om eenieder die onder zijn rechtsmacht ressorteert de rechten en vrijheden te verzekeren die in dat Verdrag zijn vastgesteld, dat een effectief officieel onderzoek wordt geopend dat moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken.

- Verbod van foltering - Verdedigbare aanvoering van onmenselijke of vernederende behandelingen door de politie - Plicht van de Staat - Openen van een officieel onderzoek

- Art. 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

PREJUDICIEEL GESCHIL

C.22.0403.F 24 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251024.1F.4 AC nr. ...

Moet artikel 2.1, a), van richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van richtlijn 2001/34/EG, dat op zijn beurt verwijst naar artikel 4.1, 18), van richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van richtlijn 93/22/EEG van de Raad, aldus worden uitgelegd dat het begrip "op de kapitaalmarkt verhandelbare effecten" ook betrekking heeft op de aandelen van een holdingvennootschap die enkel de provincies en de gemeenten in hun bezit kunnen hebben en waarvan de overdracht is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur?

- Europese Unie - Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

- Europese Unie - Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

C.23.0212.N 30 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250530.1N.5 AC nr. ...

Het Hof mag niet zelf oordelen dat een bepaling van Titel II Grondwet klaarblijkelijk niet is geschonden.

- Grondwettelijk Hof - Klaarblijkelijk geen schending van een bepaling van Titel II Grondwet - Stellen van prejudiciële vraag - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.25.0109.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de EU-rechtsregel zo evident is dat ze geen enkele uitlegging vereist, bestaat er geen grond om aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie Cass. 11 september 2024, AR P.24.0105.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240911.2F.8; Cass. 3 maart 2021, AR P.21.0227.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18, en de noot M.N.B.

- Europese Unie - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om een vraag te stellen - Voorwaarden

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

Wanneer het middel tot staving van het cassatieberoep verworpen wordt om redenen die geen verband houden met de voorgestelde prejudiciële vraag, dient aan het Hof van Justitie van de Europese Unie geen prejudiciële vraag te worden gesteld (1). (1) Zie Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0516.F, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.5 , AC 2020, nr. 326 (tweede middel), waaruit volgt dat wanneer het antwoord van het Hof van Justitie van de Europese Unie geen invloed kan hebben op de oplossing van het cassatieberoep, de voorgestelde vraag niet relevant is; HvJ 6 oktober 1982, Cilfit e.a. t. Ministero della Sanità, nr. 283/81, Rec., p. 3415 e.v., raadpl. 10 [p. 3429].

- Europese Unie - Hof van Justitie van de Europese Unie - Verplichting om een vraag te stellen - Voorwaarden

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.23.0349.F 6 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250206.1F.3 AC nr. ...

Aangezien de prejudiciële vraag van de eiseres, tot aanwijzing van de discriminatie die zij aanvoert tussen de categorieën van personen die zij tegenover elkaar stelt, uitgaat van de oncontroleerbare veronderstelling dat de Koning, bij het vaststellen van het maximaal bedrag van de vergoeding bepaald in het koninklijk besluit van 5 augustus 1991, zou zijn uitgegaan van een beperkende omschrijving van artikel 8, eerste lid, van de wet van 30 juli 1979, zodat Hij, in strijd met die wetsbepaling, de personen die hun aanwezigheid op de plaats en op het ogenblik van het schadegeval niet aantonen, van de toepassing van die wet uitsluit, dient die vraag niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

- Grondwettelijk Hof - Discriminatie tussen verschillende categorieën van personen - Op grond van een oncontroleerbare veronderstelling - Uitwerking

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.24.0918.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.1 AC nr. ...

Op grond van artikel 26, § 2, derde lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie niet gehouden een opgeworpen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer het rechtscollege meent dat het antwoord op de prejudiciële vraag niet onontbeerlijk is om uitspraak te doen; het volstaat dat het rechtscollege zijn oordeel verduidelijkt aan de hand van een of meerdere redenen die de beslissing kunnen dragen; het moet de reden of de redenen daarvoor niet omstandig en genuanceerd onderbouwen.

- Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Afwijzing van het verzoek - Antwoord is niet onontbeerlijk om uitspraak te doen - Voorwaarde - Motivering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26, § 2, derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.22.0563.F 4 december 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241204.2F.2 AC nr. ...

Om te bepalen of richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van niet-automatische weegwerktuigen en de Belgische norm waarin die richtlijn is omgezet van toepassing zijn op een toestand waarin het betrokken weegwerktuig werd gebruikt met het oog op de toepassing van een wet of reglement van strafrechtelijke aard en dus niet in het kader van een handelsactiviteit van de gebruiker, dient aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag gesteld: "Zijn de artikelen 1, 2.3 en 3 van richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van niet-automatische weegwerktuigen van toepassing op het gebruik, door de justitiële of politiële autoriteiten, van niet-automatische weegwerktuigen met het oog op de bepaling van de massa van voertuigen voor de toepassing van nationale wetten of reglementen, die in strafrechtelijke sancties voorzien en die, zoals de artikelen 41, § 3, 1°, en 43, § 3, 1°, Wegvervoerswet, en artikel 21, eerste lid, 5°, en artikel 35, 4°, van het koninklijk besluit van 22 mei 2014 betreffende het goederenvervoer over de weg, de inverkeerstelling verbieden van voertuigen waarvan de gewogen massa de toegestane maximummassa overschrijdt?".

- Hof van Justitie van de Europese Unie - Markt van de niet-automatische weegwerktuigen - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassingsgebied - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

- Hof van Justitie van de Europese Unie - Markt van de niet-automatische weegwerktuigen - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassingsgebied - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

P.22.0400.F 22 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat geen cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat is gewezen op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings over de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp van het misdrijf vormen; aan het Grondwettelijk Hof moet dus een prejudiciële vraag worden gesteld over een mogelijke schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet door die bepaling (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

- Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België - Beschikking tot "uitlevering van roerende zaken" - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

- Art. 6, § 5 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van

persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

C.21.0525.N 4 januari 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240104.1N.6 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie is in beginsel gehouden zelf een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de schending, door de wet, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, wanneer de appelrechters dit hebben geweigerd en de eiser in zijn cassatiemiddel niet alleen de afwijzing van zijn vraag aanvecht maar tevens de beslissing bekritiseert over het geschil zelf dat voor hem de grond oplevert tot het opwerpen van een prejudiciële vraag.

- *Grondwettelijk Hof - Gehoudenheid van het Hof van Cassatie om een prejudiciële vraag te stellen - Voorwaarden*

- Art. 26, §§ 1 en 2, eerste en derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- *Grondwettelijk Hof - Gehoudenheid van het Hof van Cassatie om een prejudiciële vraag te stellen - Voorwaarden*

- Art. 26, §§ 1 en 2, eerste en derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

F.20.0139.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.4 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of, wanneer de betrokken lidstaat niet de voorwaarden heeft vastgesteld voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen, de levering na verbouwing van een gebouw waarvan, vóór de verbouwing, een eerste ingebruikneming in de zin van artikel 12.1, a) of van artikel 12.2, derde lid, Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 heeft plaatsgevonden, van de belasting over de toegevoegde waarde blijft vrijgesteld, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 220.

- *Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG*

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- *Belasting over de toegevoegde waarde - Levering van gebouwen - Vrijstelling - Criterium van de eerste ingebruikneming - Toepassingsvoorwaarden niet door de lidstaat vastgesteld - Begrip - Levering na verbouwing - Uitlegging van richtlijn 2006/112/EG*

- Art. 44, § 3, 1°, a Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Artt. 2, 12, § 1, a), en § 2, tweede en derde lid Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

C.21.0398.F 10 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231110.1F.3 AC nr. ...

Wanneer in een conclusie de ongrondwettigheid van een wetsbepaling wegens een discriminatie wordt aangevoerd, dient het arrest zijn weigering om aan het Grondwettelijk Hof de voorgestelde prejudiciële vraag te stellen in de regel met redenen te omkleden; dit is niet het geval wanneer het arrest oordeelt dat het aangevoerde verschil in behandeling niet bestaat.

- *Grondwettelijk Hof - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Weigering - Wettigheid - Voorwaarde*

- Art. 29 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.22.1318.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een middel verzoekt om het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, dient de vraag niet te worden gesteld wanneer het antwoord op die vraag geen invloed kan hebben op de wettigheid van het bestreden arrest (1). (1) Zie Cass. 19 december 2017, AR P.17.0385.N, AC 2017, nr. 719.

- *Grondwettelijk Hof - Verplichting om de vraag te stellen - Cassatiemiddel dat verzoekt om een prejudiciële vraag*

te stellen - Antwoord op de vraag dat geen invloed heeft op de wettigheid van het bestreden arrest - Gevolg

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.23.1390.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.10 AC nr. ...

De procedure van tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, vermeld in de artikelen 95/3 en volgende Wet Strafuitvoering beoogt de toestand waarin de strafuitvoeringsrechtbank, vóór het einde van de hoofdstraf, een oordeel moet vellen; die procedure houdt geen verband met de ambtshalve jaarlijkse controle van diezelfde rechtbank bepaald in de artikelen 95/21 e.v., die betrekking heeft op de toestand van een opgesloten veroordeelde, welke uitsluitend gegrond is op de beslissing ten gevolge van de terbeschikkingsstelling van de strafuitvoeringsrechtbank; het verschil in bestraffing van de niet-naleving van de termijnen waarin die bepalingen respectievelijk voorzien (2), heeft geen betrekking op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen of partijen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar een onderscheid tussen personen die zich in verschillende juridische toestanden bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zijn; bijgevolg dient er dienaangaande geen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld. (2) In tegenstelling tot de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/21, vierde lid, en 95/23, §1 (cfr. supra) wordt de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/3 en volgende bestraft door de onmogelijkheid om de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank ten uitvoer te leggen (zie Cass 17 september 2013, AR P.13.1504.N, AC 2013, nr. 457, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1581.N, AC 2012, nr. 559, met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN). In dezelfde zin heeft de minister van Justitie in dit opzicht overwogen dat "de strafuitvoeringsrechtbank geen keuze heeft: ze moet haar beslissing nemen vóór de hoofdstraf is afgelopen." (Verslag Commissie voor de Justitie, Parl.St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/4, 13). In dat geval volgt uit de parlementaire voorbereiding immers dat het doel van de maatregel, namelijk de bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke delinquenten, een ononderbroken samenhang tussen de doeltreffende tenuitvoerlegging van de hoofdstraf en de tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling oplegt (zie voormelde concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM). Het gaat dus om verschillende juridische toestanden aangezien de beslissing in dit geval betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van deze maatregel en niet op het toezicht erop in de loop van de tenuitvoerlegging ervan. In dit laatste geval kan de sanctie voor de niet-naleving van de wettelijke termijnen niet erin bestaan dat de rechtbank geen beslissing meer kan nemen (cfr. infra). (MNB)

- Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Tenuitvoerlegging vóór het einde van de hoofdstraf - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Verschillende procedures - Verschil in bestraffing van de niet-naleving van de termijnen - (Geen) prejudicieel geschil

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.23.1318.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.21 AC nr. ...

Uit arrest nr. C-514/17 van 13 december 2018 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat artikel 4.6 van het Kaderbesluit 2002/584 van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten zich niet verzet tegen de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wanneer de verjaring van de straf op grond waarvan dat aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, in de uitvoerende staat is verkregen, zodat die straf daar niet zou kunnen worden ondergaan; bijgevolg verantwoordt vaststelling van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de buitenlandse straf volgens het Belgisch recht is verjaard, haar beslissing om de in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde facultatieve weigeringsgrond te verwerpen, naar recht (1); het Hof van Justitie van de Europese Unie dient hierover dus geen vraag te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 en AR P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 2097 en voetnoten 311-314. De facultatieve weigeringsgrond voorzien in artikel 6, 4° van de wet moet onderscheiden worden van de verplichte weigeringsgrond bedoeld in artikel 4, °4 van de wet (“ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten”); “het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat” (Cass. 26 januari 2022, AR P.22.0073.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11). (2) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F-P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

- Europese Unie - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

---

S.17.0054.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.1 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of de artikelen 6 en 8 van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, zich verzetten tegen een nationale bepaling volgens welke de uitreiking van een vorm van toestemming tot legaal verblijf in het kader van het onderzoek van een aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen, die in het licht van de hierboven gepreciseerde criteria ontvankelijk werd verklaard, aangeeft dat de onderdaan van een derde land gedurende dat onderzoek gemachtigd is tot verblijf, zij het slechts tijdelijk en precair, en dat die uitreiking derhalve leidt tot de stilzwijgende intrekking van het eerder in het kader van een asielprocedure aangenomen terugkeerbesluit, waarmee ze onverenigbaar is, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 792.

- Hof van Justitie van de Europese Unie - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Hof van Justitie van de Europese Unie - Vreemdeling - Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk verklaard - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

---

P.21.1454.N 2 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.10 AC nr. ...

Het Hof is er op grond van artikel 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof toe gehouden het Grondwettelijk Hof te bevragen over de vraag of artikel 4 van de wet van 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II), de artikelen 10 en 11 Grondwet en het daarin vervatte gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel schendt, voor zover de bij artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19, zoals verlengd met de koninklijke besluiten van 28 april 2020 en 13 mei 2020, ingevoerde schorsing van de verjaring van de strafvordering algemeen van toepassing is en dus zonder een onderscheid te maken naargelang de strafprocedures wel of geen vertraging hebben opgelopen ingevolge de COVID-19-gezondheidscrisis.

- Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Strafzaken - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

P.22.0318.F 8 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is de prejudiciële verwijzing niet verplicht wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan over een vraag met een identiek onderwerp (1). (1) Zie concl. OM.

- Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting tot het stellen van de vraag - Grondwettelijk Hof dat reeds over een vraag met hetzelfde onderwerp uitspraak heeft gedaan - Gevolg

- Art. 26, § 2, tweede lid, 2° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.20.0379.F 26 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230126.1F.5 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag gesteld wordt of artikel 17, tweede lid, a), eerste streepje, van de richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake zelfstandige handelsagenten in die zin moet worden uitgelegd dat de uitwinningsvergoeding die aan de hoofdagent is verschuldigd naar verhouding van het door de subagent aangebrachte klantenbestand, geen "aanzienlijk voordeel" is dat aan de hoofdagent wordt toegekend, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de EU (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 543.

- Europese Unie - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17 - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagent - Aanbreng van klanten door een subagent - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningsvergoeding

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

- Europese Unie - Richtlijn 86/653/EEG - Artikel 17 - Zelfstandige handelsagenten - Hoofdagent - Aanbreng van klanten door een subagent - Aanzienlijk voordeel - Uitwinningsvergoeding

- Art. 17, tweede lid, a), eerste streepje Richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986 inzake de coördinatie van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake zelfstandige handelsagenten

P.21.0228.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2 AC nr. ...

Aangezien het Hof vaststelt dat de wetgever, voor het cassatiegeding, de rechtzoekende wiens vervallenverklaring van zijn nationaliteit wordt uitgesproken als gevolg van een burgerlijke rechtspleging die voor het hof van beroep is ingeleid na een strafrechtelijke veroordeling, anders behandelt dan de rechtzoekende wiens nationaliteit vervallen wordt verklaard door een beslissing die tegelijkertijd over de strafvordering uitspraak doet, bestaat er grond om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de grondwettelijkheid van artikel 23, § 6, eerste lid, WBN (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 345.

- Grondwettelijk Hof - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

- Grondwettelijk Hof - Burgerlijke rechtspleging tot vervallenverklaring van de nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet - Beslissing tot vervallenverklaring - Cassatieberoep van de rechtzoekende - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Grenzen - Verschil in behandeling

- Art. 23, § 1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.21.0828.N 20 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.22 AC nr. ...

Wanneer het Hof van Cassatie vaststelt dat artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering, in het licht van de artikelen 281, § 2, en 306 van dat wetboek, een onderscheid bevat tussen, eensdeels, partijen voor een hof van assisen, die geen uitgesteld cassatieberoep kunnen instellen tegen het in artikel 278 Wetboek van Strafvordering bedoelde arrest van de preliminaire zitting waarbij de voorzitter van het hof van assisen hun verzoek afwijst om getuigen ter rechtszitting van dat hof te ondervragen of ze te doen ondervragen en, anderdeels, partijen voor een andere vonnisrechter in strafzaken, die wel een, eventueel uitgesteld, cassatieberoep kunnen instellen tegen elke in laatste of in enige aanleg gewezen beslissing waarbij de rechter datzelfde verzoek afwijst, zodat aldus de vraag rijst of dit onderscheid verenigbaar is met het gelijkheidsbeginsel neergelegd in de artikelen 10 en 11 Grondwet, stelt het hierover een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Onderscheid inzake de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van hetzij artikel 278, § 4 Wetboek van Strafvordering hetzij de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Onderscheid inzake de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van hetzij artikel 278, § 4 Wetboek van Strafvordering hetzij de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Wanneer het Hof van Cassatie vaststelt enerzijds dat artikel 278, § 4, Wetboek van Strafvordering partijen voor het hof van assisen belet cassatieberoep in te stellen tegen een arrest van de preliminaire rechtszitting van de voorzitter van dat hof dat de lijst bevat van de getuigen die ter rechtszitting van dat hof zullen worden gehoord en anderzijds dat die partijen op grond van artikel 278bis Wetboek van Strafvordering wel cassatieberoep kunnen instellen tegen het arrest van de preliminaire rechtszitting van de voorzitter van het hof van assisen over onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden en gronden van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering, daar waar die partijen zich in de beide gevallen in een vergelijkbare situatie kunnen bevinden omdat betwistingen die het voorwerp uitmaken van zowel het ene als het andere arrest verband kunnen houden met de uitoefening van hun recht van verdediging. zodat aldus de vraag rijst of dit onderscheid verenigbaar is met het gelijkheidsbeginsel neergelegd in de artikelen 10 en 11 Grondwet, stelt het hierover een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Onderscheid inzake de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van hetzij artikel 278, § 4 Wetboek van Strafvordering hetzij de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Vergelijkbare situaties - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Onderscheid inzake de mogelijkheid tot uitgesteld cassatieberoep bij toepassing van hetzij artikel 278, § 4 Wetboek van Strafvordering hetzij de artikelen 218, § 2, en 306 Wetboek van Strafvordering - Vergelijkbare situaties - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 Grondwet - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Ambtshalve prejudiciële vraag

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.21.0253.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.1 AC nr. ...

Aangezien de zaak spoedeisend is en de uitspraak van het hof van beroep slechts een voorlopig karakter heeft, dient de voorgestelde prejudiciële vraag niet te worden gesteld.

- Verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Dringende zaak - Kort geding

- Art. 26, § 3 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.22.1529.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14 AC nr. ...

Er dient geen prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden gesteld wanneer de juiste toepassing van het gemeenschapsrecht zo evident is dat er redelijkerwijs geen ruimte voor twijfel kan bestaan over de betekenis van de toepasselijke regel (1). (1) Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

- Hof van Justitie van de Europese Unie - Verplichting voor het Hof tot het stellen van de vraag - Geen twijfel over de betekenis van de toepasselijke regel

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.22.0640.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.8 AC nr. ...

Uit artikel 435, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1) volgt dat wanneer het Hof, met toepassing van artikel 434 van dit wetboek, een arrest heeft vernietigd met verwijzing, enkel in zoverre het uitspraak doet over de op te leggen straf en de betaling van de bijdrage aan het Bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, terwijl de cassatieberoepen voor het overige worden verworpen, het arrest van het gerecht op verwijzing dat zichzelf verbiedt opnieuw uitspraak te doen over de schuld in overeenstemming is met het arrest van het Hof en het middel dat kritiek uitoefent op die beslissing niet-ontvankelijk is (2); aangezien het middel niet-ontvankelijk is wegens een reden die eigen is aan de procedure voor het Hof, hoeven de in dit verband voorgestelde prejudiciële vragen niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld (3). (1) Lid ingevoegd door art. 161 van de wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie; de verantwoording van amendement nr. 28 (DOC 54 2259/003, p. 37) is erg summier. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 625. (3) Cass. 6 juni 2005, AR S.04.0181.F, AC 2005, nr. 322.

- Cassatie met verwijzing beperkt tot de straf - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het gerecht op verwijzing - Cassatieberoep - Middel dat kritiek uitoefent op de beslissing van het gerecht op verwijzing dat zichzelf verbiedt opnieuw uitspraak te doen over de schuld - Niet-ontvankelijk wegens een reden eigen aan de procedure voor het Hof - (Geen) prejudiciële vraag

- Artt. 434, eerste lid, en 435, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0060.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein kan de overtreder, wanneer geen strafrechtelijke sanctie maar een administratieve geldboete wordt opgelegd, beroep instellen bij de correctionele rechtbank; wanneer de correctionele rechtbank het beroep verwerpt en de administratieve geldboete bevestigt, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit waarvoor de opschorting van de uitspraak van de veroordeling kan worden toegekend (1) en behoudt die geldboete haar oorspronkelijke karakter, zonder een straf te vormen in de zin van het interne recht; de wet houdt derhalve geen verschillende behandeling in van de twee categorieën van beklaagden die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en op wie verschillende regels van toepassing zijn en wat dat betreft dient er geen vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof (2). (1) Artikel 9, § 5, tweede lid, en § 7, zesde lid, van het Decreet van het Waals Gewest van 19 maart 2009 laat de sanctionerend ambtenaar en de correctionele rechtbank waarbij het beroep tegen de beslissing aanhangig is gemaakt toe "de overtreder maatregelen tot uitstel van de uitvoering toe te staan"; het decreet kent hun echter niet de bevoegdheid toe om de opschorting van de uitspraak van de opgelegde geldboete te verlenen. (2) Zie a pari GwH 16 juni 2004, nr. 105/2004 met betrekking tot de wet betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten.

- Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - (Geen) mogelijkheid om de opschorting van de uitspraak te verlenen - (Geen) prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

F.20.0031.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.11 AC nr. ...

Het Hof stelt de volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: "Schendt artikel 90, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 10 april 1992 en bekrachtigd bij wet van 12 juni 1992, het grondwettelijk legaliteitsbeginsel en/of gelijkheidsbeginsel vervat in de artikelen 170 en 172 van de Grondwet in zoverre het buiten de uitoefening van een beroepswerkzaamheid verkregen winst of baten belastbaar stelt, tenzij de winst of baten voortkomen uit normale verrichtingen van beheer van een privévermogen bestaande uit onroerende goederen, portefeuillewaarden en roerende voorwerpen?" (1). (1) Zie concl. OM.

- Grondwettelijk Hof - Aanleiding tot het stellen van een prejudiciële vraag - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Grondwettelijk Hof - Aanleiding tot het stellen van een prejudiciële vraag - Diverse inkomsten - Normale verrichtingen van beheer van een privévermogen - Begrip - Legaliteitsbeginsel - Verenigbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.21.0390.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.2 AC nr. ...

De appelrechter die vaststelt dat de strijdigheid van een wet met artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM wordt aangevoerd en hierover geen prejudiciële vraag stelt aan het Grondwettelijk Hof, zonder na te gaan of titel II Grondwet een met artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM analoge of gedeeltelijk analoge bepaling bevat en zonder na te gaan of een in voormeld artikel 26, § 4, tweede lid, bepaalde uitzondering op de verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag voorhanden is, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht.

- Aangevoerde strijdigheid van een wet met artikel 1 EAP EVRM - Taak van de rechter - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 4, eerste en tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0034.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.3 AC nr. ...

Aangezien artikel 621 Wetboek van Strafvordering enkel straffen vermeldt die niet kunnen worden uitgewist, staat dat het herstel in eer en rechten niet toe van personen tegen wie een beschermingsmaatregel is genomen met toepassing van de Interneringswet of de Wet Bescherming Maatschappij; het aldus tussen de veroordeelden en de geïnterneerden ingevoerde verschil in behandeling verantwoordt de verwijzing van de zaak naar het Grondwettelijk Hof, zodat het uitspraak kan doen over de hierna omschreven prejudiciële vraag: "Schendt artikel 621 Wetboek van Strafvordering de artikelen 10, 11 of 12 Grondwet, in zoverre dat artikel het herstel in eer en rechten uitsluit van personen tegen wie een beslissing tot internering of betreffende de internering is genomen met toepassing van de Interneringswet of van de Wet Bescherming Maatschappij?" (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 220.

- Grondwettelijk Hof - Herstel in eer en rechten - Interneringsmaatregel - Geen mogelijkheid tot herstel in eer en rechten - Verschil in behandeling tussen de veroordeelden en de geïnterneerden

- Art. 621 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 10, 11 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Grondwettelijk Hof - Herstel in eer en rechten - Interneringsmaatregel - Geen mogelijkheid tot herstel in eer en rechten - Verschil in behandeling tussen de veroordeelden en de geïnterneerden

- Art. 621 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 10, 11 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0198.F 29 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Grondwettelijk Hof - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Grondwettelijk Hof - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.1022.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3 AC nr. ...

Een prejudiciële vraag die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan het middel wordt verworpen, hoeft niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

- Grondwettelijk Hof - Voorgestelde prejudiciële vraag die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan het middel wordt verworpen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.1688.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.10 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet maakt geen deel uit van de door artikel 26, § 1, 3°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bedoelde bepalingen die de grenzen van het aan dat gerecht voorbehouden grondwettigheidstoezicht afbakenen.

- Grondwettelijk Hof - Grenzen van het grondwettigheidstoezicht - (Geen) Artikel 149 Grondwet

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0432.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.13 AC nr. ...

Er is grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof, aangaande de eventuele schending door artikel 419 Strafwetboek van artikelen 10 en 11 G.W., doordat hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding slechts kan worden veroordeeld tot een maximumgevangenisstraf van twee jaar (artikel 419, eerste lid) en hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding in het kader van een verkeersongeval tot meer dan het dubbele, namelijk vijf jaar (artikel 419, tweede lid), terwijl de fout van beide personen eenzelfde onopzettelijk karakter heeft en aanleiding geeft tot eenzelfde gevolg, namelijk een overlijden, waarbij de tweede categorie bovendien een straf kan oplopen waardoor de strafuitvoering wordt beoordeeld door de strafuitvoeringsrechtbank terwijl dat niet het geval is voor de eerste categorie, en dat de omstandigheid dat het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid kadert in een verkeersongeval geen redelijke verantwoording biedt voor dit onderscheidt in bestraffing.

- *Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing onopzettelijke doding - Verantwoording voor verschil*

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- *Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing onopzettelijke doding - Verantwoording voor verschil*

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.3 AC nr. ...

Het middel dat het door het Grondwettelijk Hof in een arrest ingenomen standpunt bekritiseert en dus niet het bestreden arrest is niet ontvankelijk, zodat de prejudiciële vraag bij toepassing van artikel 26, § 2, tweede lid, 1°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet dient te worden gesteld (1). (1) GwH 7 november 1996, nr. 60/96; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, die Keure 2020, pp. 135-140, nrs. 10-18; J. DE CODT, "De vervolging van magistraten", in X. DE RIEMAECKER en R. VAN RANSBEEK (eds), Statuut en deontologie van de magistraat, Brugge, die Keure, 2020, nr. 15; R. VERSTRAETEN, "Voorrecht van rechtsmacht", in L. DUPONT en B. SPRIET (eds.), Strafrecht voor rechtspractici, IV, Acco, 1991, 115; G. BELTJENS, "Article 479", Encyclopédie du droit criminel belge, II, 1903, nr. 28.

- *Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 2, tweede lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Voorrecht van rechtsmacht - Afwezigheid van dubbele aanleg - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Cassatiemiddel dat het arrest van het Grondwettelijk Hof aanvecht - Draagwijdte*

- Art. 26, § 2, tweede lid, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- *Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 26, § 2, tweede lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Voorrecht van rechtsmacht - Afwezigheid van dubbele aanleg - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Cassatiemiddel dat het arrest van het Grondwettelijk Hof aanvecht - Draagwijdte*

- Art. 26, § 2, tweede lid, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0713.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Wanneer de vraag die de eiser het Hof van Cassatie voorstelt om aan het Grondwettelijk Hof te stellen uitgaat van een vermeend gebrek aan coherentie en realiteitszin van de wet, moet die vraag, die niet prejudicieel is, niet worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

- *Grondwettelijk Hof - Prejudicieel karakter van de vraag - Gebrek aan coherentie en realiteitszin van de wet*

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0446.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3 AC nr. ...

Onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest dat uitspraak doet over de betwisting waarbij wordt aangevoerd dat een rechter de bevoegdheden van een andere rechter heeft miskend, terwijl dergelijk cassatieberoep niet kan worden ingesteld tegen het arrest dat uitspraak doet over een exceptie van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, afgeleid uit het territorialiteitsbeginsel van het interne strafrecht; dit onderscheid betreft noch personen die verschillend worden behandeld terwijl zij zich in een zelfde of soortgelijke rechtspositie bevinden noch personen die op dezelfde wijze worden behandeld terwijl zij in een verschillende rechtspositie verkeren, maar op personen wier rechtsmiddel anders worden behandeld omdat het een verschillend onderwerp heeft (1); de vraag betreffende dat verschil in behandeling dat geen verband houdt met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, is geen prejudiciële vraag in de zin van artikel 26, § 1, 3°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof en dient bijgevolg niet te worden gesteld. (1) "Het Hof is niet gehouden een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof wanneer deze vraag betrekking heeft op categorieën van personen die zich niet in dezelfde juridische toestand bevinden" (Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC. 2010, nr. 134, met concl. van advocaat-genaraal DUINSLAEGER). Wat dat betreft "houdt het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedureregels een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen". (AGwH 21 september 2017, nr. 148/2017, § B.75.1).

- Cassatieberoep - Strafzaken - Voorbarig cassatieberoep - Exceptie - Bevoegdheidsbetwisting - Begrip - Geschil over nationale rechtsmacht - Verschil in behandeling met de bevoegdheidsbetwisting van de Belgische rechtscolleges - Verzoek om een prejudiciële vraag te stellen - Relevantie

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0368.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.11 AC nr. ...

Noch de vonnisrechter noch het Hof dient een prejudiciële vraag te stellen die steunt op een loutere hypothese, namelijk dat de eiser nadeel zou ondervinden van het feit dat een andere bestuurder een bezwarende alcoholblaastest zou afleggen in een alcoholslot waarmee een voertuig zou zijn uitgerust waarmee ook de eiser zou rijden.

- Hypothese - Verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag

- Hypothese - Verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag

---

P.21.0227.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18 AC nr. ...

De rechter dient aan het Hof van Justitie van de Europese Unie geen prejudiciële vraag te stellen over een leemte in de nationale wet wanneer hij vaststelt dat die leemte, in de veronderstelling dat ze een schending van het EU-recht tot gevolg heeft, niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen (1). (1) "C'est aux juridictions nationales saisies d'un litige qu'il appartient d'apprécier tant la nécessité d'une décision préjudicielle pour être en mesure de rendre leur jugement que la pertinence des questions qu'elles posent à la Cour [de justice des Communautés européennes]" (C. NAÔMÉ, Le renvoi préjudiciel en droit européen. Guide pratique, J.L.M.B., Opus 4, Larcier, 2007, p. 104). "Artikel 267 VWEU verplicht een nationaal rechtscollege niet om een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen wanneer de interpretatie van de akte duidelijk is, wanneer de vraag niet relevant is voor de zaak waarvan het kennisneemt, wanneer de in het geding zijnde gemeenschapsbepaling reeds door het Hof van Justitie werd geïnterpreteerd of wanneer de correcte toepassing van het recht van de Europese Unie zo voor de hand ligt dat zij geen ruimte laat voor redelijke twijfel" (Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0516.F, AC 2020, nr. 326; Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie HvJ 6 oktober 1982, Cilfit e.a. t. Ministero della Sanità, C-283/81, inz. § 7, § 10, § 11, § 13, § 14 en § 16; HvJ 15 juni 2005, Intermodal Transports, C-495/03; C. NAÔMÉ, o.c., nr. 146). Wanneer de rechter vaststelt dat een leemte in de nationale wetgeving, gesteld dat deze een schending van het EU-recht tot gevolg zou hebben, niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen, is de vraag over die leemte niet relevant voor de zaak waarvan hij kennisneemt en dient hij ze bijgevolg niet te stellen. (M.N.B.)

- Voorwerp - Leemte in de nationale wet die niet zonder het optreden van de wetgever kan worden verholpen - Invloed op de verplichting om de vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 267 Verdrag 7 februari 1992 betreffende de Europese Unie

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

De in artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering aan de rechter in hoger beroep opgelegde verplichting om, wanneer hij ambtshalve een grief opwerpt bij toepassing van het tweede lid van die bepaling, de partijen te verzoeken om zich hierover uit te spreken, strekt ertoe het recht van verdediging te vrijwaren van de partijen in hoger beroep aangezien deze niet kunnen voorzien welke grieven in voorkomend geval ambtshalve zullen worden opgeworpen door de rechter in hoger beroep; de situatie van een partij in hoger beroep die wordt geconfronteerd met een bij toepassing van artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering door de rechter in hoger beroep ambtshalve opgeworpen grief, valt niet te vergelijken met de situatie van een partij die bij een hoger beroep tegen een vonnis alvorens recht te doen ervan op de hoogte is dat, wanneer de rechter in hoger beroep het beroepen vonnis tenietdoet of wijzigt, de grond van de zaak zal worden beoordeeld in hoger beroep, zodat hij hierover verweer kan voeren, zodat de prejudiciële vraag die betrekking heeft op niet-vergelijkbare rechtstoestanden niet dient te worden gesteld .(1). (1) Zie concl. OM.

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Niet-vergelijkbare rechtstoestanden

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1196.F 23 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201223.2F.4 AC nr. ...

De door artikel 267 VWEU voorgeschreven prejudiciële verwijzing veronderstelt dat de vraag relevant is voor de oplossing van het geschil (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

- Hof van Justitie van de Europese Unie - Cassatieberoep - Prejudiciële verwijzing

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.20.0625.F 2 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.9 AC nr. ...

Wanneer de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep voortvloeit uit een reden die geen verband houdt met het middel en met de door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag, behoeven deze geen antwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 480.

- Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Prejudiciële vraag die geen verband houdt met de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

P.20.0322.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.22 AC nr. ...

De in artikel 447, derde lid, Strafwetboek, bepaalde schorsing van de vordering wegens laster neemt slechts een einde op het ogenblik dat de strafrechter definitief heeft beslist over de strafvervolging betreffende de aangetijgde feiten; die bepaling belet het onderzoeksgerecht niet de buitenvervolgingstelling te bevelen voor het wanbedrijf van laster als er voor het voor laster vereiste kwaadwillig opzet geen bezwaren voorhanden zijn, aangezien het oordeel betreffende de waarachtigheid van de aangetijgde feiten die beslissing niet kan beïnvloeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Beoordeling - Laster - Onderzoek naar de waarachtigheid van de beweerde feiten - Schorsing van de vordering - Onderzoeksgerechten - Kwaadwillig opzet

- Art. 447, derde lid Strafwetboek

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

Wanneer er redelijkerwijze geen twijfel kan bestaan over het feit dat de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan geen straf is die valt onder artikel 49, eerste lid, Handvest Grondrechten Europese Unie, is er geen grond om het Hof van Justitie van de Europese Unie te bevragen (1). (1) Cass. 19 mei 2016, AR C.13.0256.N, AC 2016, nr. 330 met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

- Hof van Justitie - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 49 Handvest Grondrechten Europese unie - Legaliteitsbeginsel - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde bij niet-voortbrenging - Aard van de veroordeling

C.17.0500.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.2 AC nr. ...

Nu het Grondwettelijk Hof in antwoord op de door het Hof van Cassatie gestelde prejudiciële vraag geen schending weerhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet door artikel 1385undecies Gerechtelijk wetboek dat voorziet in een vervaltermijn van drie maanden die niet vatbaar is voor verlenging wegens afstand, faalt het cassatiemiddel dat dergelijke schending aanvoert naar recht (1). (1) Zie Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0500.N, arrest niet gepubliceerd; GwH, 7 november 2019, arrest nr.168/2019.

- Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Geen schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Geen schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

P.20.0146.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.1 AC nr. ...

Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering (1) vertrouwt de beoordeling van de in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde middelen, die de partijen aan de feitenrechter kunnen voorleggen, toe aan de voorzitter van het hof en niet meer aan het hof (2) zelf, terwijl voor de gemeenrechtelijke gerechten de rechtbank en niet de voorzitter over die middelen uitspraak doet; dat onderscheid wordt niet gemaakt tussen beschuldigden die zich in dezelfde toestand bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar tussen justitiabelen die zich in verschillende juridische toestanden bevinden die zonder onderscheid gelden voor alle personen die tot de betrokken categorieën behoren; er bestaat dus geen grond om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof (3). (1) Ingevoegd door art. 46 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, en tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie en van het Sociaal Strafwetboek, BS 24 mei 2019, in werking getreden op 3 juni 2019. (2) In de zin van art. 216octies Wetboek van Strafvordering, namelijk "de voorzitter en de twee assessoren". (3) Voor andere toepassingen van dit beginsel, zie Cass. 5 juni 2019, AR P.19.0346.F, AC 2019, nr. 351, met noot M.N.B. (betreffende de veralgemeende correctionaliseerbaarheid van de misdaden) ; Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546 (wat betreft art. 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering "Antigoon"); Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van advocaat-generaal Duinslaeger (betreffende de mogelijkheid van een onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet overeenkomstig art. 235ter Wetboek van Strafvordering, maar niet tegen een arrest dat uitspraak doet overeenkomstig art. 235quater van datzelfde wetboek).

- Grondwettelijk Hof - Verplichting - Grenzen - Personen in een verschillende rechtstoestand - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Hof van assisen en gemeenrechtelijke gerechten

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

- Grondwettelijk Hof - Verplichting - Grenzen - Personen in een verschillende rechtstoestand - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Hof van assisen en gemeenrechtelijke gerechten

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

Een vraag is geen prejudiciële vraag in de zin van artikel 26 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof en dient dus niet aan dat hof te worden gesteld wanneer de aangevoerde discriminatie niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van de wijziging of de opheffing van die wet, en met name wanneer de daarin geuite kritiek niet berust op de in de prejudiciële vraag vermelde wettelijke bepalingen maar op de in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek vastgelegde regel inzake de onmiddellijke toepassing van de procedurewetten op de hangende rechtsgedingen (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2019, AR P.19.0346.F, AC 2019, nr. 351 (betreffende een voorgestelde prejudiciële vraag die voortvloeit uit de werking in de tijd van de gevolgen van een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof).

- Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

- Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 267 VWEU verplicht een nationaal rechtscollege niet om een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen wanneer de interpretatie van de akte duidelijk is, wanneer de vraag niet relevant is voor de zaak waarvan het kennisneemt, wanneer de in het geding zijnde gemeenschapsbepaling reeds door het Hof van Justitie werd geïnterpreteerd of wanneer de correcte toepassing van het recht van de Europese Unie zo voor de hand ligt dat zij geen ruimte laat voor redelijke twijfel (1). (1) Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. ; HvJ 6 oktober 1982, Cilfit e.a. t. Ministero della Sanità, nr. C-283/81, Rec. C.J.U.E, 1982, p. 3415.

- Europese Unie - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om de vraag te stellen

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.20.0466.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een prejudiciële vraag niet wordt aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een exceptie, hoeft de rechter niet op het verzoek tot het stellen van die vraag te antwoorden (1). (1) Jaarverslag van het Hof van Cassatie 1999, Brussel, uitg. Belgisch Staatsblad, 2000, p. 105.

- Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Vraag niet aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een exceptie - Verplichting om te antwoorden op het verzoek tot het stellen van de vraag

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.16.0374.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.9 AC nr. 5

Nu het Grondwettelijk Hof in antwoord op de door het Hof van Cassatie gestelde prejudiciële vraag geen schending weerhoudt van artikel 16 Grondwet en artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM in samenhang met het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel, door het forfaitair karakter van de berekening van de planschadevergoeding zoals bepaald in artikel 35 van het decreet van het Vlaams Parlement van 22 oktober 1996 betreffende de ruimtelijke ordening, faalt het cassatiemiddel dat dergelijke schending aanvoert naar recht (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2018, AR C.16.0374.N, AC 2018, nr. 5.

- Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Beperkend karakter van de forfaitaire planschadevergoedingsregeling - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

- Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Beperkend karakter van de forfaitaire planschadevergoedingsregeling - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

- Strafzaken - Europese Unie - Hof van Justitie - Hof van Cassatie - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

C.19.0014.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.8 AC nr. ...

De prejudiciële vraag van de eiseres dient niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld, wanneer die vraag geen onderscheid laakt tussen rechtzoekenden die, hoewel ze zich in dezelfde juridische toestand bevinden, aan verschillende regels zouden zijn onderworpen, maar een onderscheid tracht te maken tussen rechtzoekenden die, hoewel ze zich in een verschillende toestand bevinden, aan verschillende regels zijn onderworpen die, zonder onderscheid, van toepassing zijn op alle rechtzoekenden die zich in dezelfde toestand bevinden (1). (1) Cass. 25 april 2019, AR D.18.0014.F, AC 2019, nr. 248.

- Grondwettelijk Hof - Rechtszoekenden die niet in dezelfde toestand verkeren

- Art. 26, §§ 1 en 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

D.19.0006.F 20 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.3 AC nr. ...

Er bestaat geen grond om aan het Grondwettelijk Hof de door de eiser voorgestelde vraag te stellen, die geen onderscheid laakt tussen advocaten die zich in onderscheiden rechtstoestanden bevinden waarop dezelfde regel van toepassing zou zijn, maar poogt die advocaten tegenover elkaar te stellen, die zich in dezelfde rechtstoestand bevinden, namelijk die waarin hun de straf van schrapping wordt opgelegd, naargelang van hun eigen keuze om al dan niet hun weglating van het tableau te vragen (1). (1) Cass. 30 maart 2018, AR C.16.0420.F, AC 2018, nr. 215.

- Grondwettelijk Hof - Rechtzoekenden in onderscheiden rechtstoestanden

- Art. 26, §§ 1 en 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.18.0715.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. 584

Aangezien de beklaagde, in geval van hoger beroep ingesteld door het openbaar ministerie of de burgerlijke partij, niet over een bijkomende termijn beschikt om hoger beroep in te stellen, terwijl een dergelijke termijn van tien dagen openstaat voor het openbaar ministerie en, in voorkomend geval, voor de burgerlijke partij, in geval van hoger beroep ingesteld door de beklaagde, en terwijl elk van die partijen de saisine van de appelrechters kan beperken, moet aan het Grondwettelijk Hof dienaangaande een prejudiciële vraag worden gesteld (1). (1) Zie wat dat betreft de gedeeltelijk andersluidende concl. OM "in hoofdzaak", in Pas. 2018, nr. 584.

- Grondwettelijk Hof - Daaropvolgende bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen voor het openbaar ministerie en de burgerlijke partij

- Art. 203, § 1, tweede lid, en § 2 Wetboek van Strafvordering

- Grondwettelijk Hof - Daaropvolgende bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen voor het openbaar ministerie en de burgerlijke partij

- Art. 203, § 1, tweede lid, en § 2 Wetboek van Strafvordering

P.18.1095.F 26 juni 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Aangezien artikel 20, §§2, 3 en 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel de personen die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel en wier overlevering aan de uitvaardigende Staat wordt uitgesteld om een in de artikelen 23 en 24 van de wet bepaalde reden, niet toelaat te verzoeken om voorwaardelijk of tegen borgstelling in vrijheid te worden gesteld, terwijl de personen die zijn aangehouden krachtens een beschikking tot inhechtenisneming van de onderzoeksrechter op grond van een Europees aanhoudingsbevel dat nog niet uitvoerbaar werd verklaard, wel een dergelijk verzoek kunnen indienen, is er grond om het Grondwettelijk Hof hierover een prejudiciële vraag te stellen.

- Grondwettelijk Hof - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering aan de uitvaardigende

Staat uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling - Verschil in behandeling met de personen die krachtens een beschikking tot inhechtenisneming van de onderzoeksrechter zijn aangehouden op grond van een nog niet uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 11 en 20, §§ 2, 3 en 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Grondwettelijk Hof - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering aan de uitvaardigende Staat uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling - Verschil in behandeling met de personen die krachtens een beschikking tot inhechtenisneming van de onderzoeksrechter zijn aangehouden op grond van een nog niet uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 11 en 20, §§ 2, 3 en 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Grondwettelijk Hof - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering aan de uitvaardigende Staat uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling of tot uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Verschil in behandeling met de in verdenking gestelde personen die onder aanhoudingsbevel zijn geplaatst in het kader van een in België geopend gerechtelijk onderzoek

- Artt. 11 en 20, §§ 2, 3 en 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Grondwettelijk Hof - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering aan de uitvaardigende Staat uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling of tot uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Verschil in behandeling met de in verdenking gestelde personen die onder aanhoudingsbevel zijn geplaatst in het kader van een in België geopend gerechtelijk onderzoek

- Artt. 11 en 20, §§ 2, 3 en 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

Het onderscheid dat hierin bestaat dat, indien de regeling van de rechtspleging had plaatsgevonden vóór 12 januari 2018, de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank had kunnen worden verwezen uit hoofde van een door de wet van 5 februari 2016 gecorrectionaliseerde misdaad, wordt niet gemaakt tussen inverdenkinggestelden die zich in dezelfde toestand bevinden, maar tussen inverdenkinggestelden die zich in verschillende juridische toestanden bevinden die zonder onderscheid gelden voor alle personen die tot de betrokken categorieën behoren; dat onderscheid vloeit niet voort uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof, dat beslist heeft om die gevolgen gedurende een welbepaalde periode te handhaven (1). (1) Zie de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "pot-pourri II"-wet, gedeeltelijk vernietigd door AGwH 21 december 2017, nr. 148/2018, en 9 maart 2018, nr. 28/2018 (uitleggingsarrest) De eiser betoogde dat, indien het verwijzingsarrest was gewezen vóór de bekendmaking van arrest nr. 148/2018 van het Grondwettelijk Hof, hij eerder zou zijn verwezen naar de correctionele rechtbank dan naar het hof van assisen en dat hem in dat geval slechts een vrijheidsstraf van maximum dertig jaar zou zijn opgelegd, terwijl hij nu door het hof van assisen was veroordeeld tot levenslange opsluiting. Hij liet echter na te vermelden dat, zelfs onder vigeur van de vernietigde bepalingen, de correctionalisering van een misdaad door een onderzoeksgerecht enkel mogelijk was als voornoemd gerecht verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond in aanmerking had genomen. Het OM leidde hieruit af dat de aangevoerde discriminatie niet bestond. (M.N.B.).

- Veralgemeende correctionaliseerbaarheid van misdaden - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving, gedurende een welbepaalde periode, van de gevolgen van de vernietigde bepalingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van het vernietigingsarrest

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0254.F 23 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190523.14 AC nr. ...

Er bestaat geen grond om aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen wanneer dat hof de vraag reeds heeft beantwoord in een arrest of wanneer de prejudiciële vraag niet van belang is voor de oplossing van het geschil (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 314.

- Hof van Justitie van de Europese Unie - Verordening (EG) nr. 207/2009 inzake het Gemeenschapsmerk - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

C.18.0367.N 17 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190517.2 AC nr. ...

Wanneer de vraag rijst voor het Hof van Cassatie of artikel 918 Burgerlijk Wetboek in de versie voor de wijziging ervan door artikel 52 van de Wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen terzake, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt indien het aldus wordt geïnterpreteerd dat een vervreemding met voorbehoud van een recht van bewoning niet onder de toepassing van deze bepaling valt, terwijl een vervreemding met voorbehoud van vruchtgebruik en een vervreemding met afstand van het kapitaal er wel onder valt, stelt het Hof die vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM.

- Grondwettelijk Hof - Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Toerekening - Vervreemding onder voorbehoud van een recht van bewoning - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Grondwettelijk Hof - Vervreemding van goederen in volle eigendom aan een van de erfgerechtigden in rechte lijn - Artikel 918 Burgerlijk Wetboek - Toerekening - Vervreemding onder voorbehoud van een recht van bewoning - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0469.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.4 AC nr. ...

De opschorting van de termijnen bepaald in artikel 30 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof ontzegt degene die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel wordt gedetineerd, het recht niet de wettigheid van zijn detentie door een rechter te laten toetsen, met name uit het oogpunt van de redelijke termijn van de vervolging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 290.

- Grondwettelijk Hof - Persoon gedetineerd krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Prejudiciële vraag door het Hof - Opschorting van de termijnen

- Art. 30 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer een rechtscollege kennisneemt van een vordering om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, moet het beoordelen in welke mate die vordering verenigbaar is met de eis dat eenieder die vóór zijn berechting wordt gedetineerd, binnen een redelijke termijn wordt berecht of hangende het proces in vrijheid wordt gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 290.

- Grondwettelijk Hof - Persoon gedetineerd krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Prejudiciële vraag door het Hof - Opschorting van de termijnen - Bestaanbaarheid met artikel 5.3 EVRM

- Artt. 26 en 30 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 5.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

D.18.0014.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.5 AC nr. ...

De door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag laakt niet het onderscheid tussen advocaten die, terwijl ze in dezelfde situatie verkeren, aan verschillende regels zijn onderworpen, maar tussen advocaten die, terwijl ze in verschillende situaties verkeren, onderworpen zijn aan verschillende regels die, zonder onderscheid, van toepassing zijn op alle advocaten die in dezelfde situatie verkeren, omdat de enen onderworpen zijn aan de maatregel dat ze het paleis niet mogen betreden en de anderen aan een andere bewarende maatregel, ongeacht de draagwijdte, omvang of vormvereisten ervan, waarbij het feit dat alle maatregelen conform de deontologie zijn, namelijk dat zij de beginselen waarborgen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die inherent zijn aan de uitoefening van het beroep van advocaat en de uitoefening van dat beroep raken, en dus de economische situatie van de advocaat, dat onderscheid niet kan opheffen zodat ze niet aan het Grondwettelijk Hof hoeft te worden gesteld (1). (1) Zie Cass. 30 maart 2018, AR C.16.0420.F, AC 2018, nr. 215.

- Grondwettelijk Hof - Advocaten in verschillende juridische situaties

- Art. 26, §§ 1 en 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

D.18.0005.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.4 AC nr. ...

Er is geen reden om de vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen, wanneer de voorgestelde prejudiciële vraag uitgaat van een onjuiste veronderstelling (1). (1) Zie concl. OM.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Onjuiste veronderstelling

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.16.1133.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Winants.

- Grondwettelijk Hof - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting

- Grondwettelijk Hof - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting

Daar waar niet is vereist dat in de kamer van de rechtbank van eerste aanleg die bestaat uit drie rechters en die kennis neemt van het hoger beroep tegen een beslissing van de politierechtbank die uitspraak doet over een overtreding zoals bedoeld in artikel 76, § 2, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, er ten minste één gespecialiseerde rechter moet zijn zoals bedoeld in artikel 78, vijfde lid, van dit wetboek, terwijl de alleenrechtsprekende rechter die in eerste aanleg kennis neemt van dergelijke overtreding, steeds de gespecialiseerde vorming zoals bedoeld in artikel 78, vijfde lid, moet ontvangen en daarenboven artikel 101, § 2, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de gespecialiseerde correctionele kamer van het hof van beroep die overeenkomstig de in paragraaf 1, tweede lid, van hetzelfde artikel kennis neemt van de aangelegenheden bedoeld in artikel 76, § 2, tweede lid, samengesteld is uit twee raadsheren in het hof van beroep en één raadsheer in het arbeidshof, rijst de vraag of dit onderscheid in behandeling wel bestaanbaar is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel en is er grond om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl.OM.; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM.

- Grondwettelijk Hof - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting

- Grondwettelijk Hof - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting

P.17.1140.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.6 AC nr. ...

Het begrip voorziening in de zin van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3821/85 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad betreffende tachografen in het wegvervoer is duidelijk en voor geen andere interpretatie vatbaar, zodat de uitlegging van dit begrip niet noodzakelijk is voor de te wijzen beslissing en de prejudiciële vraag bijgevolg niet dient te worden gesteld (1). (1) J. GHYSELS en B. VANLERBERGHE, Prejudiciële vragen: de techniek in kaart gebracht, Intersentia, Antwerpen, 2013, p. 43. Het gaat hier dan om een 'acte clair'.

- Europese Unie - Hof van Cassatie - Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 - Begrip voorziening - Draagwijdte

P.18.0865.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.7 AC nr. ...

Bij arrest nr. 162/2018 van 22 november 2018 heeft het Grondwettelijk Hof, naar aanleiding van een prejudiciële vraag met een identiek onderwerp geoordeeld dat artikel 78 Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre het niet erin voorziet dat, wanneer de in artikel 76, § 2, tweede lid, van hetzelfde Wetboek bedoelde correctionele kamer uit drie rechters bestaat, één van de rechters een bijzondere opleiding heeft gevolgd of dat één van hen rechter is in de arbeidsrechtbank en heeft het de gevolgen van die bepaling gehandhaafd ten aanzien van alle vonnissen die vóór de bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad zijn gewezen in omstandigheden als vermeld in de prejudiciële vraag; de handhaving van de gevolgen van artikel 78 Gerechtelijk Wetboek heeft tot gevolg dat de beklaagden zich niet langer kunnen beroepen op de met het middel aangevoerde ongrondwettigheid en het Hof is op grond van artikel 26, § 2, eerste lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet ertoe gehouden de prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 20 februari 2018, AR P.16.1133.N, AC 2018, nr. 107 met concl. OM; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM; GwH 22 november 2018, nr. 162/2018.

- Grondwettelijk Hof - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Artikel 78 Gerechtelijk Wetboek - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Uitspraak van het Grondwettelijk Hof over een prejudiciële vraag met identiek onderwerp - Schending - Handhaving van de gevolgen van de geschonden bepalingen - Gevolg

P.18.0777.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.3 AC nr. 721

De bepaling van het begrip nacht, opgenomen onder boek II, titel IX, hoofdstuk 1, afdeling III Strafwetboek, heeft enkel betrekking op de diefstallen vermeld in hoofdstuk 1 van Titel IX van boek II van het Strafwetboek en het opschrift van titel IX van dit hoofdstuk "betekenis van sommige in dit wetboek voorkomende uitdrukkingen" doet hieraan geen afbreuk, daar artikel 478 Strafwetboek geen definitie geeft van het begrip "nacht" maar wel van het begrip "diefstal bij nacht", met name een strafbaar feit dat naar zijn aard verschillend is van het verstoren van de nachtrust bedoeld in artikel 561/1 Strafwetboek, zodat die feiten voor de respectieve daders ervan met elkaar niet vergelijkbare rechtssituaties uitmaken en er aldus er geen grond is tot het stellen van de prejudiciële vraag (1). (1) Cass. 22 januari 1991, AR 4213, AC 1990-91, nr. 265; Cass. 7 november 1898, Pas. 1899, I, 11; L. DE SCHEPPER, "Nachtlawaai", Comm. Straf., 3-4, nrs. 4-5; P. ARNOU, "Nacht", Comm. Straf., 9-23, nrs. 24-77.

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Strafzaken - Diefstal bij nacht - Nachtrumoer - Begrip nacht - Onderscheiden strafbare feiten - Prejudiciële vraag gesteund op niet vergelijkbare rechtssituaties - Verplichting voor het Hof

P.18.0972.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.5 AC nr. ...

In zoverre artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken een minderjarige de mogelijkheid ontneemt om onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen een beslissing tot uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet en deze minderjarige aldus gelijk stelt met een inverdenkinggestelde die evenmin onmiddellijk cassatieberoep kan instellen tegen een beslissing tot verwijzing van het onderzoeksgerecht, terwijl de gevolgen van het ontbreken van een onmiddellijk cassatieberoep in beide situaties wezenlijk verschillend zijn, stelt zich de vraag of hogervermeld artikel 20 de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt (1). (1) Het OM had in deze geconcludeerd tot het stellen van een andere prejudiciële vraag, namelijk in de zin van Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.0897.F, AC 2018, nr. 598 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, in Pas. 2018, nr. 598. De vraag of de uithandengeving van een minderjarige een beslissing is die betrekking heeft op de bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering, wordt in sommige rechtsleer positief beantwoord (J. PUT, Handboek Jeugdbescherming, Brugge, Die Keure, 2015, 294; zie ook B. DE SMET "Cassatieberoep gericht tegen een arrest van uithandengeving van een minderjarige", noot onder Cass. 17 mei 2017, T. Strafr.2016/4, 234-237). Deze interpretatie druist evenwel in tegen de rechtspraak van het Hof nopens het begrip 'beslissing inzake bevoegdheid' - zie Cass. 6 maart 2018, AR P.17.1284.N, AC 2018, nr. 153; zie F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na Potpourri II", in Bruno MAES en Paul WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, 220. AW

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Beslissing houdende uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Onmogelijkheid tot onmiddellijk cassatieberoep - Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Beslissing houdende uithandengeving en verwijzing in de zin van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Onmogelijkheid tot onmiddellijk cassatieberoep - Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0007.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.2 AC nr. 667

Krachtens artikel 28, eerste lid, van de Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, moeten het rechtscollege dat de prejudiciële vraag heeft gesteld evenals elk ander rechtscollege dat in dezelfde zaak uitspraak doet, voor de oplossing van het geschil naar aanleiding waarvan de in artikel 26 bedoelde vragen zijn gesteld, zich voegen naar het arrest van het Grondwettelijk Hof; deze verplichting bestaat evenwel slechts indien de wet moet worden uitgelegd zoals door het Grondwettelijk Hof gedaan om de grondwettigheid ervan te beoordelen en niets belet het Hof evenwel krachtens zijn grondwettelijke en wettelijke opdracht, de wet die het voorwerp uitmaakt van de prejudiciële vraag anders uit te leggen.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Beantwoording van de prejudiciële vraag door het Grondwettelijk Hof - Draagwijdte

C.16.0065.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.1 AC nr. 640

De rechtsopvatting die ervan uitgaat dat het arrest van het Grondwettelijk Hof van 21 maart 1995 (1) de ongrondwettigheid van artikel 26 (oud) Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering beperkt tot die burgerlijke rechtsvorderingen die strekken tot het herstel van eigen schade met uitsluiting van de herstelvordering uitgaande van de stedenbouwkundig inspecteur, faalt naar recht (2). (1) Arbitragehof (thans GwH) 21 maart 1995, nr. 25/95, AA 1995, 377; dit arrest staat in de rechtsleer bekend als het "lente-arrest". (2) Deze zaak betreft de problematiek van de verjaringstermijn van de stedenbouwkundige herstelvordering en meer bepaald de overgangsregeling tussen het "lente-arrest" van het Arbitragehof, thans GwH, van 21 maart 1995 en de inwerkingtreding van de VCRO, waarin in de artikelen 6.1.43, §5, en 7.7.4 de verjaringstermijn uitdrukkelijk is geregeld. Dit artikel 7.7.4. VCRO, dat blijkbaar ook uitgaat van de toepasselijkheid van het lente-arrest op de verjaring van de herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur, bepaalt thans: "Wanneer het recht van de stedenbouwkundige inspecteur of het college van burgemeester en schepenen om een herstelvordering in te stellen ontstaan is vóór 1 september 2009, beginnen de termijnen, vermeld in artikel 6.1.41, §5, eerste lid, slechts te lopen vanaf die datum. De totale duur van de verjaringstermijn mag evenwel niet méér bedragen dan de termijnen, vermeld in artikel 2262bis, §1, tweede en derde lid, van het Burgerlijk Wetboek. Het eerste lid verhindert de toepassing van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering niet. Wanneer de herstelvordering bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard is verklaard vóór 1 september 2009, vermeld in het eerste lid, kan de inwerkingtreding van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid niet tot gevolg hebben dat een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen. C.V. (3) Art. 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, vóór de vervanging ervan bij art. 2 Wet 10 juni 1998.

- Grondwettelijk Hof - Burgerlijke vordering volgend uit een misdrijf - Verjaring - Termijn - Duur - Artikel 26, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Arrest dat de ongrondwettigheid vaststelt - Draagwijdte - Stedenbouw - Herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur

- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0347.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.6 AC nr. ...

De eiser in cassatie vermag in een in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegde noot niet te verzoeken een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer hij dat reeds had kunnen aanvoeren in zijn regelmatig neergelegde memorie (1). (1) Cass. 1 april 2014, AR P.12.1334.N, AC 2014, nr. 252.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Conclusie van het openbaar ministerie - Noot in antwoord op conclusie van openbaar ministerie - Formuleren van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1275.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.1 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of een krachtens artikel 11.1 van de Verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan door artikel 96.1 van de Verordening (EG) nr. 987/2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, uitgereikte E101-verklaring door een andere rechter dan deze van de uitzendende lidstaat kan worden vernietigd of buiten beschouwing gelaten, indien de feiten die aan zijn oordeel worden onderworpen toelaten vast te stellen dat de verklaring op frauduleuze wijze werd verkregen of ingeroepen, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

P.18.0515.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.5 AC nr. ...

Wanneer de prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie betrekking heeft op een middel dat niet ontvankelijk is om een reden die geen verband houdt met de tot staving van het verzoek tot verwijzing aangevoerde reden, is er geen grond om de door een partij gevorderde prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Jaarverslag van het Hof van Cassatie 1999, Brussel, Uitg. Belgisch Staatsblad, 2000, p. 105

- Strafzaken - Hof van Cassatie - Verzoek van een partij om een prejudiciële vraag te stellen - Niet ontvankelijk middel - Prejudiciële vraag houdt geen verband met de reden van niet ontvankelijkheid - Hof van Justitie van de Europese Unie - Verplichting om de prejudiciële vraag te stellen

C.16.0420.F 30 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180330.2 AC nr. ...

Er bestaat geen grond om aan het Grondwettelijk Hof de door de eiser voorgestelde vraag te stellen, die geen onderscheid laakt tussen echtgenoten die in dezelfde toestand verkeren maar aan verschillende regels onderworpen zijn, maar poogt echtgenoten tegenover elkaar te stellen die in een verschillende toestand verkeren en aan verschillende regels onderworpen zijn die zonder onderscheid van toepassing zijn op al degenen die in dezelfde toestand verkeren (1). (1) Cass. 24 november 2016, AR C.15.0104.F, AC 2016, nr. 669.

- Grondwettelijk Hof - Rechtzoekenden in verschillende rechtstoestanden

P.18.0141.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting om de vraag te stellen - Verschil in behandeling voortvloeiend uit grondwettelijke bepalingen

Wanneer het door de eiser in cassatie aangevoerde verschil in behandeling voortvloeit uit Grondwettelijke bepalingen zelf, waarvan het Grondwettelijk Hof de verenigbaarheid met de regels uit andere grondwettelijke bepalingen niet vermag te beoordelen, is er geen grond om de prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 198.

- Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting om de vraag te stellen - Verschil in behandeling voortvloeiend uit grondwettelijke bepalingen

P.17.0636.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.1 AC nr. ...

Noch artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, noch artikel 28 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof verplicht een rechtscollege waarvoor een prejudiciële vraag is opgeworpen met een identiek onderwerp als een vraag die reeds aanhangig is voor het Grondwettelijk Hof, om zijn uitspraak aan te houden tot dit Hof uitspraak heeft gedaan over deze vraag; evenmin volgt een dergelijke verplichting uit de artikelen 6 en 13 EVRM of artikel 13 Grondwet.

- Grondwettelijk Hof - Strafzaken - Identieke prejudiciële vraag aanhangig bij het Grondwettelijk Hof - Vraag tot heropening der debatten teneinde de beslissing van het Grondwettelijk Hof af te wachten - Weigering - Hof van Cassatie - Verplichting

C.17.0487.N 26 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180226.2 AC nr. ...

Uit het systeem van de prejudiciële vraagstelling, zoals geregeld door de artikelen 26 en 28 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, volgt dat ook in andere zaken die hetzelfde voorwerp hebben als een reeds beantwoorde prejudiciële vraag, de rechter de wetsbepaling die het Grondwettelijk Hof ongrondwettig heeft bevonden, niet mag toepassen behoudens diens recht om een nieuwe prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen (1). (1) Cass. 14 januari 2013, AR C.12.0059.N, AC 2013, nr. 28.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Reeds beantwoord - Gevolg - Rechtbanken - Andere zaken - Zelfde voorwerp - Opdracht van de rechter - Ongrondwettelijk bevonden wetsbepaling - Toepassing

C.15.0458.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.1 AC nr. ...

Wanneer het cassatiemiddel een schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet opwerpt in zoverre artikel 19bis-13, §3, WAM toelaat dat de secundaire schadelijder de vergoeding van zijn materiële schade wordt ontzegd, niettegenstaande deze werd veroorzaakt door een geïdentificeerde bestuurder doch louter door het feit dat deze zich kan beroepen op de tussenkomst van een niet-geïdentificeerde bestuurder, stelt het Hof de vraag aan het Grondwettelijk Hof of artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, indien het in die zin geïnterpreteerd wordt dat, naast de primaire schadelijder van een ongeval veroorzaakt door een niet-geïdentificeerd voertuig, ook de secundaire schadelijder de mogelijkheid ontzegd kan worden vergoeding voor materiële schade van het gemeenschappelijk waarborgfonds te verkrijgen, aangezien dergelijke interpretatie immers een ongelijkheid creëert in hoofde van de groep secundaire schadelijders, omdat slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een toevallig feit dat tegelijkertijd een niet- geïdentificeerd voertuig is, enkel recht hebben op vergoeding van de lichamelijke schade, terwijl de slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een zuiver toevallig feit recht hebben op integrale vergoeding van zowel lichamelijke als materiële schade.

- Grondwettelijk Hof - WAM-verzekering - WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Grondwettelijk Hof - WAM-verzekering - WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

P.17.0661.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.2 AC nr. 20

Er hoeft geen prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof wanneer de vraag geen kritiek uitoefent op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn (1); aangezien de wegens rijden in staat van alcoholintoxicatie of staat van dronkenschap in staat van bijzondere herhaling veroordeelde bestuurders een andere categorie vormen dan die waartoe de andere in artikel 38, §6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde bestuurders behoren, zoals zij die een snelheidsovertreding hebben begaan, zodat ten aanzien van eerstgenoemden passender maatregelen konden worden genomen, hoeft de voorgestelde prejudiciële vraag over de in dat artikel bepaalde uitzondering niet te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van M. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal. (2) Geen van de drie, tot nog toe, door het Grondwettelijk Hof over die bepaling gewezen arresten heeft die uitzondering als voorwerp (GwH, nr. 168/2016, 51/2017 en 76/2017). Weliswaar verantwoorden de samenvatting en de memorie van toelichting van de wet dat verschil in behandeling niet echt ... maar hoeft dat? Het onderling verband tussen de specifieke modaliteit van het alcoholslot bedoeld in artikel 37.1, eerste lid, Wegverkeerswet, waarnaar de uitzondering verwijst, en de telastleggingen van rijden in staat van alcoholintoxicatie of staat van dronkenschap is duidelijk, in tegenstelling tot de andere in artikel 38.6 Wegverkeerswet bedoelde overtredingen, waaronder de aan eiser ten laste gelegde snelheidsovertreding (zie Gedr.st., Kamer, 2012-2013, DOC 53K2880/001, pp. 4, 8 en 10). (M.N.B.)

- Grondwettelijk Hof - Verplichting om de vraag te stellen - Door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden

- Artt. 37/1, eerste lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0385.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.3 AC nr. 719

Wanneer het cassatiemiddel waarin het verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen is opgenomen niet-ontvankelijk wordt verklaard om redenen die niet ontleend zijn aan normen die zelf het onderwerp uitmaken van dit verzoek, dienen overeenkomstig artikel 26, § 2, tweede lid, 1°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof de prejudiciële vragen niet te worden gesteld.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Niet-ontvankelijkheid van het middel waarin het verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen is opgenomen

P.17.1145.F 29 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171129.2 AC nr. ...

Wanneer het recht van de vreemdeling om op korte termijn te worden berecht, dat bij artikel 5.4 EVRM gewaarborgd is, in het gedrang dreigt te komen, te dezen indien een prejudiciële vraag zou worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie en omdat geen enkele bepaling of algemeen beginsel van het recht van de Europese Unie exact bepaalt binnen welke termijn het Hof van Cassatie uitspraak moet doen, is er geen grond om hierover een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie (1). (1) Zie Cass. 7 september 2016, AR P.16.0926.F, AC 2016, nr. 465.

- Hof van Justitie van de Europese Unie - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitspreekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Verenigbaarheid met het Europees recht - Verplichting om de vraag te stellen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.15.0109.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.3 AC nr. 658

Het Grondwettelijk Hof is niet bevoegd om bij wijze van prejudiciële beslissing een rechterlijke uitspraak te toetsen aan de artikelen 10, 11, 12 en 14 van de Grondwet.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Toetsing van een gerechtelijke uitspraak

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.17.1077.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.6 AC nr. 626

De arresten waarbij de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd zijn niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep, behoudens de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen de binnen vijf dagen na de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding gewezen beslissingen tot handhaving; dat verschil in behandeling is geen door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn; het Hof hoeft bijgevolg dienaangaande geen prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zoals gewijzigd bij artikel 137 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "potpourri II" genaamd.

- Grondwettelijk Hof - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Verschil in behandeling

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

C.17.0278.N 12 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.14 AC nr. 554

Een op een prejudiciële vraag gewezen arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie bindt niet slechts de verwijzende rechter, maar ook elke andere nationale rechter, wat betreft de uitleg van de in het geding zijnde bepalingen van Unierecht, onder voorbehoud van de mogelijkheid voor deze nationale rechter om een nieuwe vraag te stellen aan het Hof van Justitie.

- Europese Unie - Uitlegging van het unierecht - Beslissing van het Hof van Justitie - Bindend karakter

- Art. 267, tweede en derde lid Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

- Art. 19, eerste en derde lid, b) Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

P.17.0307.F 13 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170913.1 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling schrijft voor dat de voorafgaande betwisting voor de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt en die betrekking heeft op de geldigheid van een als minnelijke schikking omschreven overeenkomst, die geacht wordt tussen de burgerlijke partij en de beklaagde te zijn gesloten, een prejudicieel geschil oplevert en aanleiding geeft tot verwijzing naar de burgerlijke rechter.

- Strafzaken - Strafrechter - Tussengeschil - Geldigheid van een minnelijke schikking tussen de burgerlijke partij en de beklaagde - Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Op de regel die stelt dat de strafgerechten uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvorderingen die incidenteel voor hen worden opgeworpen, naar aanleiding van de misdrijven die bij hen aanhangig zijn gemaakt, wordt enkel uitzondering gemaakt in de gevallen waarin de wet de rechtbank die uitspraak doet over de strafvordering of over de daaruit voortvloeiende burgerlijke rechtsvordering, verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan een ander rechtscollege.

- Strafzaken - Strafrechter - Tussengeschil - Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Prejudiciële vraag

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.1055.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.2 AC nr. 443

Wanneer ten tijde van het bestreden vonnis de regel waarover de beklaagde het Grondwettelijk Hof vragen wenst te stellen, vernietigd was, verhindert de handhaving van de uitwerking van die regel dat de grondwettigheid ervan betwist kan worden door middel van een prejudiciële vraag, aangezien het erga omnes karakter van die beslissing elk nuttig gevolg aan een dergelijke vraag ontneemt, welke ook de grond is die geleid heeft tot de vernietiging zodat de prejudiciële vraag niet wordt gesteld (1). (1) Zie Cass. 25 november 2015, P.14.1704.F, AC 2015, nr. 698; artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering werd ingevoegd bij artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende Justitie. In zijn arrest nr. 83/2015 van 11 juni 2015 heeft het Grondwettelijk Hof dit artikel gedeeltelijk vernietigd in zoverre het tot gevolg heeft dat de verjaring geschorst wordt wanneer het vonnisgerecht de behandeling van de zaak uitstelt met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen. Het arrest handhaaft de gevolgen van de vernietigde bepaling tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en uiterlijk tot 31 december 2016.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Vraag over een ondertussen vernietigde norm - Handhaving van de gevolgen van de vernietigde norm tot een bepaalde datum

P.16.0288.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.1 AC nr. ...

Wanneer het Grondwettelijk Hof geen toepassing maakt van artikel 28, tweede lid, Bijzonder Wet Grondwettelijk Hof (1) om de gevolgen van zijn beslissing te moduleren in de tijd, is de door het Grondwettelijk Hof in antwoord op een prejudiciële vraag vastgestelde ongrondwettigheid gericht tegen de nietigverklaarde bepaling zoals ze sinds haar inwerkingtreding van toepassing was (2). (1) Art. 28, zoals aangevuld met een tweede lid door de Bijzondere wet van 25 december 2016 tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, teneinde het Grondwettelijk Hof te machtigen om in een op prejudiciële vraag gewezen arrest de gevolgen te handhaven van een ongrondwettig verklaarde bepaling. (2) Zonder een eventuele miskenning op te werpen van het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet (zie art. 2 Strafwetboek en artikel 7.1 EVRM), voerde de eiser aan dat het wettigheidsbeginsel (cf. art. 14 Grondwet) verbood dat hij tot een rechtsplegingsvergoeding zou worden veroordeeld terwijl hij op het ogenblik waarop hij hoger beroep instelde - d.i. vóór het arrest van het Grondwettelijk Hof -, niet kon weten dat hij daartoe kon worden veroordeeld.

- Grondwettelijk Hof - Vaststelling van ongrondwettigheid zonder modulering van de gevolgen in de tijd

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Grondwettelijk Hof - Vaststelling van ongrondwettigheid zonder modulering van de gevolgen in de tijd

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.15.0807.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.4 AC nr. 336

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR en in dat geval is het Hof, overeenkomstig artikel 26, §4, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, in de regel verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde wettelijke bepalingen met de grondrechten bepaald in titel II van de Grondwet; overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, geldt die verplichting evenwel niet wanneer het Hof oordeelt dat de vermelde bepalingen uit Titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet zijn geschonden (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen

---

P.16.0972.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.4 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters hebben geweigerd aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen is het Hof in beginsel enkel ertoe gehouden zelf die vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen, wanneer de eiser niet alleen de afwijzing van zijn verzoek aanvecht, maar tevens de beslissing bekritiseert over het geschil zelf dat voor hem de grond oplevert tot het opwerpen van de prejudiciële vraag.

- Weigering van de feitenrechter een prejudiciële vraag te stellen - Cassatievoorziening - Verplichting van het Hof

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.14.0349.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een verkeerde rechtsopvatting

Wanneer het verzoek om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof berust op een verkeerde rechtsopvatting, hoeft het Hof die vraag niet te stellen (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1964.N, AC 2015, nr. 218; Cass. 6 november 2014, AR C.14.0066.F, AC 2014, nr. 675; Cass; 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606; Cass. 28 november 2013, AR C.13.0003.N, AC 2013, nr. 642, met concl. OM.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een

verkeerde rechtsopvatting

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.14.1001.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.2 AC nr. ...

Personen bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd, bevinden zich niet in een situatie die vergelijkbaar is met deze waarin personen zich bevinden die meewerken aan een reconstructie van de feiten vermits de reconstructie van de feiten de actieve medewerking van de verdachte vereist terwijl de huiszoeking kan plaatsvinden buiten de aanwezigheid van de verdachte en leidt tot het verzamelen van bewijs dat bestaat los van de wil van de verdachte, zodat, wanneer voor het Hof de vraag rijst naar de bestaanbaarheid van de artikelen 87 en 89bis van het Wetboek van Strafvordering met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM doordat zij niet vereisen dat voorafgaand aan een huiszoeking verricht in de woning van de verdachte die verdachte in kennis moet zijn gesteld van zijn rechten (inzonderheid het zwijgrecht en het verbod van gedwongen zelfincriminatie) of contact moet hebben kunnen nemen met een raadsman, zelfs niet wanneer die verdachte op dat ogenblik van zijn vrijheid is beroofd, terwijl bij een plaatsbezoek dat georganiseerd wordt met het oog op een reconstructie overeenkomstig artikel 62, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering de verdachte, zelfs wanneer hij niet is aangehouden, zich kan laten vergezellen door zijn raadsman en dus ook reeds kennis kan hebben van zijn rechten, het Hof de vraag aan het Grondwettelijk Hof niet moet stellen.

- Zwijgrecht - Verbod van gedwongen zelfincriminatie - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Recht op bijstand van een advocaat - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.14.0162.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.2 AC nr. ...

Er bestaan geen aanleiding om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen die berust op een foutieve rechtsopvatting (1). (1) Zie Cass. 7 november 2013, AR C.12.0053.N, AC 2013, nr. 590; Cass. 6 november 2014, AR C.14.0066.F, AC 2014, nr. 675; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1964.N, AC 2015, nr. 218.

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Verplichting om een vraag te stellen - Foutieve rechtsopvatting

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.15.1340.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.3 AC nr. ...

De door de artikelen 99, § 1, eerste lid, 6° en 7°, en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 6° en 7°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde strafrechtelijk gesanctioneerde vergunningsplicht voor het geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed of het opsplitsen van een woning of het wijzigen van het aantal woongelegenheden die hoofdzakelijk bestemd zijn voor huisvesting, valt niet de vergelijken met de door de artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 5°), b) en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde strafrechtelijk gesanctioneerde vergunningsplicht voor het gewoonlijk gebruiken voor het parkeren van voertuigen.; waar er in het eerst bedoelde geval vergunningsplicht en ook strafbaarheid is vanaf het ogenblik dat de functiewijziging of de opsplitsing of wijziging wordt gerealiseerd, is er in het tweede geval slechts vergunningsplicht en strafbaarheid indien met een zekere regelmaat en gedurende een zekere tijd de vereiste handelingen zijn gesteld, zodat de daders van deze misdrijven zich dan ook niet in een vergelijkbare rechtstoestand bevinden en er geen aanleiding is om hierover een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 601.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Geen vergelijkbare rechtstoestanden

S.12.0147.N 6 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Europese Unie - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

- Europese Unie - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

Het Hof van Justitie van de Europese Unie overwoog in het arrest C-269/15 van 26 oktober 2016, samengevat, dat hoewel de aanvullende pensioenstelsels op basis waarvan de aan de orde zijnde prestaties aan de verweerder zijn uitgekeerd, geen wettelijke regelingen zijn in de zin van artikel 1, onder j, eerste alinea, van Verordening (EEG) nr. 1408/71, de bijdragen die in dezen op de prestaties van deze stelsels zijn ingehouden, niettemin binnen de werkingssfeer van deze verordening vallen omdat deze bijdragen rechtstreeks en specifiek bestemd zijn voor de financiering van bepaalde takken van de Belgische sociale zekerheid; het middel dat geheel ervan uitgaat dat de bijdrageheffing die op grond van artikel 191, eerste lid, 7°, ZIV-wet en artikel 68 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen is verricht op de aan de verweerder uitgekeerde aanvullende pensioenen, niet onderworpen is aan het in artikel 13, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 1408/71 geformuleerde beginsel dat slechts één wetgeving van toepassing is, omdat de stelsels op grond waarvan die aanvullende pensioenen zijn uitgekeerd zelf niet binnen de materiële werkingssfeer van Verordening (EEG) nr. 1408/71 vallen, berust op een onjuiste rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

- Europese Unie - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

- Europese Unie - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

P.17.0141.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.6 AC nr. ...

De prejudiciële vraag of de artikelen 34 bis, ter, quater en quinquies Sw het artikel 4 Zevende Aanvullend Protocol EVRM (non bis in idem-beginsel) schenden wanneer een persoon na het opleggen en uitvoeren van een gevangenisstraf ter beschikking wordt gesteld van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij deze terbeschikkingstelling ook uitgevoerd wordt in de gevangenis, strekt niet tot de toetsing van de erin vermelde wetsbepalingen aan een bepaling van de Grondwet, maar enkel aan artikel 4 Zevende Protocol EVRM; het in dat laatste artikel gewaarborgde recht is niet op geheel of gedeeltelijk analoge wijze gewaarborgd door een bepaling uit titel II van de Grondwet zodat er geen grond is tot het stellen van de prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Grondwettelijk Hof - Voorstel prejudiciële vraag - Strafuitvoeringsrechtbank - Artikelen 34 bis, ter, quater en quinquiesSw en artikel 4 van het Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Toetsing aan Grondwet - Bestaanbaarheid

P.16.0358.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.6 AC nr. ...

Na zijn verklaring van cassatieberoep beschikt de eiser in cassatie over een termijn zoals bepaald in 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering om eventueel een memorie in te dienen met middelen tot staving van zijn cassatieberoep, maar die memorie is niet vereist voor de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, terwijl daarentegen artikel 204 Wetboek van Strafvordering de appellant verplicht, op straffe van verval van het hoger beroep, om binnen de termijn voor het hoger beroep in een verzoekschrift of op een formulier waarvan het model is bepaald door de Koning, nauwkeurig de grieven te vermelden die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; aldus is de rechtspleging voor het Hof wezenlijk verschillend van deze voor de rechter in hoger beroep en is de rechtstoestand van degene die hoger beroep instelt is niet vergelijkbaar met deze van degene die cassatieberoep instelt zodat de prejudiciële vraag die geen betrekking heeft op vergelijkbare rechtstoestanden die verschillend worden behandeld, niet dient te worden gesteld (1). (1) De wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken (BS 27 februari 2014) heeft een aantal belangrijke hervormingen aangebracht aan het penaal cassatieberoep, met de bedoeling het buitengewoon karakter van dit rechtsmiddel te onderstrepen. Deze wijzigingen zijn van kracht met ingang van 1 februari 2015, behoudens de vereiste voor de advocaten om houder te zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures die pas in werking trad op 1 februari 2016. Eén van de wijzigingen betreft de termijn om cassatieberoep in te stellen: daar waar het oude artikel 359 Sv. sprak over vijftien vrije dagen , bedraagt de termijn thans , ingevolge de gewijzigde artikelen 359 en 423 Sv. vijftien dagen en de parlementaire voorbereiding vermeldt uitdrukkelijk dat ze berekend worden overeenkomstig de artikelen 52 en 53 van het Gerechtelijk Wetboek (Parl.St., Senaat, Zitting 2012-2013, n° 5- 1832/1, blz. 12), zodat het geen vrije termijnen meer zijn (Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 en noot AW). Drie beroepen tot vernietiging werden ingesteld tegen de artikelen 25 tot 28, 31 en 50 van de wet van 14 februari 2014 en één van de middelen was gericht tegen de termijn van 15 dagen na de uitspraak om cassatieberoep in te stellen. Bij arrest 108/2015 van 16 juli 2015 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat die beperking van de cassatietermijn niet onevenredig was onder meer omdat de nieuwe termijn overeenstemde met de beroepstermijnen voor vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (B.19.2.). Ingevolge de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (de zgn. Potpourri II-wet - B.S. 19 februari 2016), meer bepaald artikel 88, 1°, werden de beroepstermijnen voor de vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (artt. 172, tweede lid, 174, tweede lid en 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering) evenwel gebracht op 30 dagen. Op basis hiervan waren de eisers in cassatie de mening toegedaan dat de redenering van het Grondwettelijk Hof, gelet op de wet van 15 februari 2016, niet meer opging en wensten zij dan ook dat een nieuwe prejudiciële vraag zou worden gesteld nopens de verenigbaarheid van artikel 423, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, juncto artikel 6 EVRM. Met bovenstaand arrest verwerpt het Hof van Cassatie deze zienswijze. AW

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Cassatieberoep in strafzaken - Hoger beroep in strafzaken - Verschillende rechtstoestanden

D.16.0008.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.6 AC nr. ...

De artikelen van het koninklijk besluit nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers zijn een norm, die ingevolge artikel 26, §1, van de Bijzondere Wet van 6 januari 1989 niet onderworpen is aan de grondwettelijke toetsing door het Grondwettelijk Hof.

- Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Grondwettelijk toetsing van artikel 6, 2° KB nr. 80 - Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26, § 1

- Art. 26, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.16.1153.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.14 AC nr. ...

Wanneer de schending wordt opgeworpen door een wetsbepaling van een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door een bepaling in titel II van de Grondwet en een bepaling van Europees of internationaal recht, moet het rechtscollege, overeenkomstig artikel 26, § 4, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, eerst aan het Grondwettelijk Hof de prejudiciële vraag stellen over de bestaanbaarheid van die wetsbepaling met de bepaling uit titel II van de Grondwet.; er is evenwel geen aanleiding aan het Grondwettelijk Hof te vragen de bestaanbaarheid van een wettelijke bepaling te toetsen aan een bepaling van Europees of internationaal recht.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag tot toetsing van de Interneringswet aan de bepalingen van het EVRM

- Art. 26, § 4 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.15.0104.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.5 AC nr. ...

Wanneer de aangevoerde discriminatie niet berust op een onderscheid tussen rechtzoekenden die zich in dezelfde rechtstoestand bevinden waarop verschillende regels zouden worden toegepast, maar op een onderscheid tussen rechtzoekenden die, volgens hun hoedanigheid van al dan niet actieve persoon op het tijdstip waarop hun werkgever een collectieve ziekteverzekeringsovereenkomst heeft gesloten zich in onderscheiden rechtstoestanden bevinden, bestaat er geen grond om het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Grondwettelijk Hof - Rechtzoekenden in onderscheiden rechtstoestanden

- Art. 26, §§ 1 en 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.16.0837.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Grondwettelijk Hof - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Grondwettelijk Hof heeft reeds uitspraak gedaan over een vraag met een identiek onderwerp

Met toepassing van artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is een rechtscollege niet gehouden een prejudiciële vraag te stellen wanneer het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak heeft gedaan op een vraag of een beroep met een identiek onderwerp (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Grondwettelijk Hof - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Grondwettelijk Hof heeft reeds uitspraak gedaan over een vraag met een identiek onderwerp

P.14.0730.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.1 AC nr. 545

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting

Wanneer het Hof van Cassatie de vraag wordt gesteld of artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden, bevestigd bij wet van 4 mei 1936, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, afzonderlijk of samen gelezen met de artikelen 6 en 13 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in zoverre een bij verstek veroordeelde beklaagde die in een strafinrichting is opgesloten enkel verzet kan doen tegen de veroordelingen in strafzaken, uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken, door middel van een verklaring aan de attaché-gevangenisdirecteur of adviseur-gevangenisdirecteur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde, op voorwaarde dat hij het vereiste bedrag niet in zijn bezit heeft om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken, terwijl krachtens artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van gevangenzittende of geïnterneerde personen, in de strafinrichtingen, door de personen die erin opgesloten zijn, de verklaringen van hoger beroep of van voorziening in verbreking in strafzaken, onbeperkt kunnen worden gedaan aan de bestuurders van die inrichtingen of aan hun gemachtigde, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2014, nr.

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting

- Art. 1 Wet 25 juli 1893

- Art. 2 KB nr. 236 van 20 jan. 1936

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 26, § 1, 3° en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting

- Art. 1 Wet 25 juli 1893

- Art. 2 KB nr. 236 van 20 jan. 1936

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 26, § 1, 3° en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

C.14.0045.N 30 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160930.1 AC nr. ...

Wanneer de regel een kennelijk karakter heeft, dient geen prejudiciële vraag gesteld te worden aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2015, nr. 183.

- Europese Unie - Hof van Justitie van de Europese Unie - Hof van Cassatie - Verplichting om de vraag te stellen - Voorwaarden - Regel met een kennelijk karakter

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

P.13.1652.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.2 AC nr. 660

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- Douane en accijnzen - Aangifte tot het in het vrije verkeer brengen of in verbruik stellen in het douanegebied van de Gemeenschap - Aanbrengen onder een verkeerde benaming en verkeerde goederentariefcode - Goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein - Aanbieding bij de douane in afzonderlijke verpakkingen - Prejudiciële vraagstelling aan het Hof van Justitie

Wanneer de vraag rijst of goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein die in afzonderlijke verpakkingen bij de douane worden aangeboden omdat dit gerechtvaardigd is, maar waarvan duidelijk is dat ze bij elkaar horen en ze bestemd zijn om in de kleinhandel als een geheel te worden aangeboden, te beschouwen zijn als goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein als bedoeld door de regel 3 b) van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur, ook als die goederen na de aangifte en met het oog op aanbieding in de kleinhandel gezamenlijk worden verpakt en de uitlegging van de regel 3 b) van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur, waarvoor het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd is, noodzakelijk is voor de te wijzen beslissing, is er grond om overeenkomstig artikel 267.3 VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Douane en accijnzen - Aangifte tot het in het vrije verkeer brengen of in verbruik stellen in het douanegebied van de Gemeenschap - Aanbrengen onder een verkeerde benaming en verkeerde goederentariefcode - Goederen in stellen of assortimenten opgemaakt voor de verkoop in het klein - Aanbieding bij de douane in afzonderlijke verpakkingen - Prejudiciële vraagstelling aan het Hof van Justitie

P.16.0926.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.4 AC nr. ...

Artikel 5.3 EVRM, dat bepaalt dat eenieder die is gearresteerd of gedetineerd, overeenkomstig paragraaf 1, f van dat artikel, het recht heeft om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld, heeft rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde en voorrang boven de regel van artikel 26, § 2, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof; zo er in het kader van een beroep bij de rechterlijke macht, zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, een prejudiciële vraag zou worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof, dreigt het recht van de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling dat zijn zaak binnen een redelijke termijn wordt gehoord, gewaarborgd door artikel 5.3 EVRM, in het gedrang te komen (1). (1) Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.1636.F arrest niet uitgegeven; zie ook Cass. 30 april 2008, AR P.08.0596.F, AC 2008, nr. 263; Cass. 30 november 2010, AR P.10.1735.N, AC 2010, nr. 704.

- Grondwettelijk Hof - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Eerbiediging artikel 5.3 EVRM

C.14.0570.F 23 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160523.1 AC nr. ...

Bij arrest nr. 76/2011 van 18 mei 2011 heeft het Grondwettelijk Hof erop gewezen dat verschil in behandeling onevenredige gevolgen heeft wat de ambtenaren van de gemeenten en van de meergemeentelijke politiezones betreft en heeft het geoordeeld dat die discriminatie haar oorsprong niet vindt in artikel 7, §1, van de wet van 6 februari 1970, maar in de ontstentenis van een wetsbepaling die van toepassing is op de gemeenten of op de meergemeentelijke politiezones; de aldus vastgestelde leemte vergt de tussenkomst van de wetgever om de vormvereisten te bepalen van het nieuwe uit te werken verjaringsstelsel voor de gemeenten of meergemeentelijke politiezones; het middel dat volledig ervan uitgaat dat de vastgestelde ongrondwettigheid volgt uit de artikelen 7, §1, van de wet van 6 februari 1970 en 114, §1, van de wet van 22 mei 2003, en dat de rechter daaraan een eind moet stellen door hun toepassingsgebied uit te breiden tot de schuldvordering van de verweerster tot terugbetaling van de ten onrechte betaalde wedden, faalt naar recht.

- Grondwettelijk Hof - Wedden betaald door de gemeenten en de meergemeentelijke politiezones - Onverschuldigd betaalde - Vordering tot terugbetaling - Termijn - Verschil in behandeling - Onevenredige gevolgen - Discriminatie - Wetgevende leemte

P.14.1815.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Grondwettelijk Hof - Veroordeling met uitstel en opschorting van de veroordeling - Gewone opschorting - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Verschillende termijnen om hoger beroep in te stellen

Wanneer een cassatiemiddel discriminatie aanvoert omdat er verschillende termijnen van toepassing zijn om hoger beroep in te stellen voor, enerzijds, de inverdenkinggestelde wanneer hem door de raadkamer opschorting van de veroordeling is verleend en, anderzijds, het openbaar ministerie en de burgerlijke partij, wanneer de beroepen beslissing een beschikking tot buitenvervolgingstelling betreft, stelt het Hof van Cassatie een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2015, nr. ... .

- Grondwettelijk Hof - Veroordeling met uitstel en opschorting van de veroordeling - Gewone opschorting - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Verschillende termijnen om hoger beroep in te stellen

- Art. 135, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.16.0132.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.4 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof van Cassatie de vraag rijst of artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, gelezen in samenhang met de artikelen 6 en 13 EVRM, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre dit artikel slechts toepasselijk is op schuldbekwamen en slechts sancties voorziet voor de overschrijding van de redelijke termijn in strafzaken opzichtens schuldbekwamen zodat dit artikel derhalve in geen effectief rechtsmiddel voorziet met betrekking tot de overschrijding van de redelijke termijn in strafzaken opzichtens verdachten die bij de berechting van hun zaak in staat van ernstige geestesstoornis verkeren, dient het Hof deze prejudiciële vraag niet te stellen aangezien de geestesgestoorde die niet toerekeningsvatbaar is en ten aanzien van dewelke met toepassing van de Wet Bescherming Maatschappij een beschermingsmaatregel wordt gelast zich niet in een vergelijkbare rechtstoestand bevindt als een beklaagde die schuldig wordt verklaard en hiervoor gestraft wordt.

- Prejudiciële vraag - Strafzaken - Rechtsherstel bij overschrijding van de redelijke termijn - Beklaagde die niet-toerekeningsvatbaar wordt verklaard - Geen toepassing van artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Ongelijke behandeling - Geen vergelijkbare rechtstoestanden

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

C.15.0011.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Grondwettelijk Hof - Verzekering - WAM-verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

- Grondwettelijk Hof - Verkeersongeval - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Geen beperking van de gevolgen in de tijd - Ongeval overkomen voor de bekendmaking van dat arrest - Bevoegdheid van de rechter

Het prejudicieel arrest dat de ongrondwettigheid van artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 vaststelt, zonder dat het Grondwettelijk Hof de gevolgen ervan in de tijd heeft beperkt, is declaratoir en zowel het rechtscollege dat de vraag heeft gesteld als dat welk die vraag niet hoefde te stellen, moeten zich daarnaar voegen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Grondwettelijk Hof - Verkeersongeval - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Geen beperking van de gevolgen in de tijd - Ongeval overkomen voor de bekendmaking van dat arrest - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 26, § 2, 2°, en 28 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

De rechter moet elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld invullen, evenals elke leemte die hieruit voortvloeit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt, wanneer hij die leemte in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen teneinde de wet in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te brengen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Grondwettelijk Hof - Verzekering - WAM-verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

- zoals van kracht vóór de wijziging bij Wet 19 januari 2001 tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de regeling inzake automatische vergoeding van de schade, geleden door zwakke weggebruikers en passagiers van motorrijtuigen
- Artt. 1, 10 en 29bis, § 1 en 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.15.0276.F 27 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151127.1 AC nr. ...

Aangezien het criterium voor de toepassing van de afwijking van de verplichting om een beroep te doen op de diensten van een advocaat bij het Hof van Cassatie niet beperkt is tot enkel de cassatieberoepen waarin vragen rijzen met betrekking tot fiscale bepalingen, dient de door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

- Grondwettelijk Hof - Verplichting

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.14.1704.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.1 AC nr. ...

Wanneer, sinds het instellen van het cassatieberoep, de norm waarover de eiser het Grondwettelijk Hof wenst te ondervragen, vernietigd werd maar dat Hof de gevolgen van de vernietigde bepaling heeft gehandhaafd tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling, verhindert die handhaving van de gevolgen dat de grondwettigheid van die norm betwist kan worden door middel van een prejudiciële vraag, aangezien het erga omnes karakter van die beslissing elk nuttig gevolg aan een dergelijke vraag ontneemt (1). (1) Zie G. Rosoux, "Le maintien des "effets" des dispositions annulées par la Cour d'arbitrage: théorie et pratique", in Liber amicorum Paul Martens, 2007, nr. 24, pp. 454-455.

- Grondwettelijk Hof - Vraag over een ondertussen vernietigde norm - Handhaving van de gevolgen van de vernietigde norm tot een bepaalde datum

P.15.0296.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.3 AC nr. ...

Wanneer, sinds het instellen van het cassatieberoep, de norm waarover de eiser het Grondwettelijk Hof wenst te ondervragen, vernietigd werd maar dat Hof de gevolgen van de vernietigde bepaling heeft gehandhaafd tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling, verhindert die handhaving van de gevolgen dat de grondwettigheid van die norm betwist kan worden door middel van een prejudiciële vraag, aangezien het erga omnes karakter van die beslissing elk nuttig gevolg aan een dergelijke vraag ontneemt (1). (1) Zie G. Rosoux, "Le maintien des " effets " des dispositions annulées par la Cour d'arbitrage: théorie et pratique", in Liber amicorum Paul Martens, 2007, nr. 24, pp. 454-455.

- Grondwettelijk Hof - Vraag over een ondertussen vernietigde norm - Handhaving van de gevolgen van de vernietigde norm tot een bepaalde datum

C.14.0495.N 8 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151008.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Geen uitlegging van de betrokken bepaling door het Hof

Er is geen aanleiding om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof wanneer het Hof niet toekomt aan een uitlegging van de betrokken bepaling (1). (1) Zie concl. OM.

- Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Geen uitlegging van de betrokken bepaling door het Hof

P.14.0238.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Onderscheid gemaakt door de wet tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden

Wanneer de prejudiciële vraag geen door de wet gemaakt onderscheid aanklaagt tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn, hoeft die vraag niet te worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Vraag aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting om een prejudiciële vraag te stellen - Onderscheid gemaakt door de wet tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden

P.15.1158.N 12 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150812.1 AC nr. ...

De rechtstoestand waarin een inverdenkinggestelde zich in voorlopige hechtenis bevindt en op die grond kan vallen onder het toepassingsgebied van artikel 27, § 1, 5°, Voorlopige Hechteniswet is kennelijk niet vergelijkbaar met de rechtstoestand van de veroordeelde die van zijn vrijheid is beroofd ter uitvoering van de straf die hem bij een in kracht van gewijsde getreden veroordeling is opgelegd zodat er geen grond tot het stellen van de voorgestelde prejudiciële vraag bestaat (1). (1) Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van advocaat.-generaal Duinslaeger.

- Grondwettelijk Hof - Strafzaken - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Geen kennelijk vergelijkbare rechtstoestanden

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

Het in artikel 12, tweede lid, en artikel 14 Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze wordt gewaarborgd door artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR; het Hof kan overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof onderzoeken of artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet klaarblijkelijk niet schendt.

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Bevoegdheid - Stedenbouw - Draagwijdte - Legaliteitsbeginsel

C.12.0236.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.1 AC nr. ...

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 33, lid 1, van de Verordening (EG) nr. 2419/2001 van de Commissie van 11 december 2001 houdende uitvoeringsbepalingen inzake het bij Verordening (EEG) nr. 3508/92 van de Raad ingestelde geïntegreerde beheers- en controlesysteem voor bepaalde communautaire steunregelingen zo moet worden uitgelegd dat de weigering, voor het betrokken kalenderjaar, van "het op grond van de betrokken steunregeling toe te kennen steunbedrag waarop het bedrijfshoofd overeenkomstig artikel 31, lid 2, aanspraak zou kunnen maken", betrekking heeft op het steunbedrag dat in toepassing van de "betrokken steunregeling" zoals opgesomd in artikel 1, lid 1, van de Verordening (EEG) nr. 3508/92 van de Raad van 27 november 1992 tot instelling van een geïntegreerd beheers- en controlesysteem voor bepaalde communautaire steunregelingen, verschuldigd is, zodat niet enkel het steunbedrag voor de "betrokken gewasgroep" moet worden geweigerd, maar het volledige steunbedrag in toepassing van één van de aldaar opgesomde steunregelingen waarvan de betrokken gewasgroep deel uitmaakt, stelt het een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

- Europese Unie - Landbouw - Akkerbouwgewassen - Premies - Steunaanvraag - Opzettelijke onregelmatigheid - Sanctie - Weigering van het steunbedrag

- Art. 267, derde lid Verdrag 7 feb. 1992 betreffende de Europese Unie

P.14.1964.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.5 AC nr. ...

Prejudiciële vragen die berusten op onjuiste rechtsopvattingen worden niet gesteld.

- Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een onjuiste rechtsopvatting

P.14.1677.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Europese Unie - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om de vraag te stellen

- Grondwettelijk Hof - Bevoegdheid - Toetsing van de verenigbaarheid van een gemeenschapsnorm met de Grondwet

Artikel 267 VWEU verplicht een nationaal rechtscollege niet om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie wanneer de interpretatie van de akte duidelijk is, als de vraag niet relevant is voor de zaak waarvan het kennisneemt, als de in het geding zijnde gemeenschapsbepaling reeds geïnterpreteerd werd door het Hof van Justitie of wanneer de correcte toepassing van het recht van de Europese Unie zo voor de hand ligt dat zij geen ruimte laat voor redelijke twijfel (1). (1) Zie concl. OM

- Europese Unie - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om de vraag te stellen

Het Grondwettelijk Hof is niet bevoegd om de verenigbaarheid van een gemeenschapsnorm met de Grondwet rechtstreeks te toetsen (1). (1) Zie concl. OM

- Grondwettelijk Hof - Bevoegdheid - Toetsing van de verenigbaarheid van een gemeenschapsnorm met de Grondwet

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.14.1709.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Grondwettelijk Hof - Verplichting om de vraag te stellen - Hof van Cassatie

Het Hof van Cassatie is niet gehouden om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof die geen verband houdt met de oplossing van het cassatieberoep (1). (1) zie concl. OM

- Grondwettelijk Hof - Verplichting om de vraag te stellen - Hof van Cassatie

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.15.0092.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.7 AC nr. 124

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling wordt verzocht aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de bestaanbaarheid met de Grondwet van de Overeenkomst inzake uitlevering tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika ondertekend te Brussel op 27 april 1987 en aangezien deze overeenkomst een internationale overeenkomst is ondertekend tussen twee soevereine staten en dergelijke overeenkomst geen wet, decreet of regel is bedoeld in artikel 134 Grondwet, zoals bepaald in artikel 26, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, waarover het Grondwettelijk Hof bij wijze van prejudiciële vraag uitspraak kan doen, valt de bestaanbaarheid van de bepalingen van die overeenkomst met de Grondwet bijgevolg buiten het toepassingsgebied van artikel 26, § 1, van de voormelde wet, zodat de appelrechters de voorgestelde prejudiciële vraag niet hoefden te stellen en er evenmin aanleiding daartoe is voor het Hof.

- Grondwettelijk Hof - Strafzaken - Uitlevering - Overeenkomst inzake uitlevering tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika - Artikel 26, § 1, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Toepassingsgebied

C.15.0017.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.7 AC nr. 107

De prejudiciële vraag die het daarin gelaakte onderscheid niet toeschrijft aan de wet maar aan de rechtspraak, dient niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Verplichting

- Art. 26, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.14.1463.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.1 AC nr. ...

Het Hof van Cassatie is niet gehouden het Grondwettelijk Hof een door een partij voorgestelde prejudiciële vraag te stellen wanneer het door de eiser aangevoerde verschil in behandeling zijn grondslag vindt in de respectieve draagwijdten van artikel 6 EVRM en van artikel 149 van de Grondwet, ten opzichte waarvan het Grondwettelijk Hof niet bevoegd is.

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Aangevoerd verschil in behandeling vindt zijn grondslag in de respectieve draagwijdten van art. 6 EVRM en van art. 149 Grondwet

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

Wanneer het voorwerp van de door de eiser voorgestelde vraag geen verband houdt met de door hem aangevoerde grondwettelijke bepalingen, is dit geen prejudiciële vraag in de zin van artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en hoeft zij niet te worden gesteld.

- Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Voorwerp van de vraag houdt geen verband met de aangevoerde grondwettelijke bepalingen

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

C.13.0532.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing - Handelspraktijken - Wet tot bescherming van de economische mededinging - Interpretatie - Prejudiciële vraag aan het Hof van Cassatie - Arrest van het Hof - Gezag

De artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek houden geen verband met het gezag van een arrest waarin het Hof, op grond van artikel 72 van de Wet Economische Mededinging 2006, zich uitspreekt bij wege van prejudicieel arrest over de kwesties met betrekking tot de interpretatie van die wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2015., nr. ...

- Handelspraktijken - Wet tot bescherming van de economische mededinging - Interpretatie - Prejudiciële vraag aan het Hof van Cassatie - Arrest van het Hof - Gezag - Artikelen 23 tot 28 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN)

C.20.0220.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.2 AC nr. ...

De vaststelling door het Marktenhof van de niet-naleving van de formele motiveringsverplichting door de beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, doet niet af aan zijn bevoegdheid uitspraak te doen over het recht op rectificatie van onjuiste persoonsgegevens aangezien deze bevoegdheid een gebonden bevoegdheid is; de eventuele nietigheid van de beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit wegens miskenning van de formele motiveringsverplichting en de omstandigheid dat het Marktenhof deze nietigheid niet heeft vastgesteld, heeft bijgevolg geen invloed op de wettigheid van de beslissing van het Marktenhof (1). (1) Zie concl. OM.

- Inbreuk op grondbeginselen van bescherming van persoonsgegevens - Gegevensbeschermingsautoriteit - Klacht - Geen verwerking van persoonsgegevens van de klager - Recht op rectificatie - Bevoegdheid van het Marktenhof - Voorwaarden

- Art. 16 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

C.22.0110.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.4 AC nr. ...

Het recht van iedere betrokkene om een klacht in te dienen bij een toezichthoudende autoriteit, met name in de lidstaat waar hij gewoonlijk verblijft, hij zijn werkplek heeft of waar de beweerde inbreuk is begaan, indien hij van mening is dat een inbreuk is begaan op de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens, kan worden onderworpen aan het nationaalrechtelijk verbod van rechtsmisbruik (1). (1) Zie concl. OM.

- Klacht - Gegevensbeschermingsautoriteit - Verbod van rechtsmisbruik

- Art. 77.1 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

P.22.0871.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16 AC nr. ...

Artikel 10 EVRM waarborgt geen onbeperkte vrijheid van meningsuiting, zelfs niet wanneer het gaat om persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen belang aangezien artikel 8 EVRM ook een bijzondere aandacht voor de bescherming van het privéleven vereist, zeker wanneer de aantasting ervan volgt uit het gebruik van technische middelen zoals heimelijke geluids- of beeldopnames en een persoon bovendien , naargelang de concrete omstandigheden, het gewettigde vertrouwen mag hebben dat wat hij zegt of doet valt onder de bescherming van zijn privéleven, ongeacht of hij een publiek figuur is, zodat persberichtgeving, ongeacht het feit dat zij bijzonder beschermingswaardig is ter wille van het algemeen belang, in bepaalde gevallen kan moeten wijken voor de bescherming van het privéleven van degene die zich op daarop beroept; het gegeven dat een persoon geen publiek figuur is impliceert evenwel nog niet dat het recht op eerbiediging van zijn privéleven steeds voorrang moet krijgen op de persvrijheid aangezien de betrokkenheid van een niet-publiek persoon bij een publiek feit aanleiding kan geven tot een rechtmatige verwerking van zijn persoonsgegevens, zelfs met gebruik van technische middelen, zonder dat die verwerking noodzakelijkerwijze moet wijken voor de eerbiediging van zijn privéleven en daarbij is de omstandigheid dat het publiek feit verband houdt met een privéaangelegenheid niet doorslaggevend maar wel bepalend is, naast de aard en het doel van de verwerking van de persoonsgegevens, de redelijke privacy-verwachting die de betrokkene kon koesteren in de concrete omstandigheden waarin hij zich bevond; de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de betwiste verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is wegens een onevenredige inbreuk op het privéleven van de persoon wiens gegevens worden verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992 - Artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid - Rechtmatigheid van de verwerking - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Aard en doel van de verwerking van de persoonsgegevens - Redelijke privacyverwachting - Beoordeling door de rechter

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals: - de bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang; - de vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskenning van de privacy waarop hij zich beroept; - de inhoud, de vorm en de impact van de publicatie; - de wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992 - Artikel 5, eerste lid, a) en f) - Gevallen waarin persoonsgegevens mogen worden verwerkt - Algemene voorwaarden voor de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegeven - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992 - Artikel 4, § 1 - Algemene voorwaarden voor de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegeven - Afweging van het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0323.N 7 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.4 AC nr. ...

De Gegevensbeschermingsautoriteit die na onderzoek van een klacht vaststelt dat een praktijk daadwerkelijk aanleiding geeft tot een inbreuk op de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens is bevoegd om corrigerende maatregelen te nemen ook al werden de persoonsgegevens van de klager zelf niet verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

- Inbreuk op grondbeginselen van bescherming van persoonsgegevens - Gegevensbeschermingsautoriteit - Klacht - Geen verwerking van persoonsgegevens van de klager

- Artt. 4, § 1, eerste lid, 63, 72 en 100, § 1 Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit

Een betrokkene heeft het recht om een klacht in te dienen bij de Gegevensbeschermingsautoriteit tegen een verwerkingspraktijk waarvan hij meent dat deze inbreuk maakt op zijn rechten uit hoofde van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, zelfs wanneer de persoonsgegevens van de betrokkene zelf niet worden verwerkt maar hij het voordeel of de dienst niet heeft verkregen doordat hij zijn toestemming met de verwerking heeft geweigerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Algemene verordening gegevensbescherming - Verwerking van persoonsgegevens - Weigering toestemming - Verlies van voordeel of dienst

- Preambule, punt 141 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

- Artt. 2, eerste lid, 4, 2), 5, eerste lid, c), en 57 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

Het verlies van een voordeel of dienst bij weigering van toestemming kan de mogelijkheid van een echte vrije keuze doen ontbreken en een nadelig gevolg uitmaken in de zin van punt 42 van de preambule bij de Algemene Verordening Gegevensbescherming (1). (1) Zie concl. OM.

- Verwerking van persoonsgegevens - Weigering toestemming - Verlies van voordeel of dienst

- Artt. 4, 11), en 6, eerste lid Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

- Art. 288, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

P.20.0709.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.16 AC nr. ...

Artikel 222, 1°, van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, luidens hetwelk de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker, zijn aangestelde of gemachtigde, de bevoegde overheid, zoals bedoeld in titels 1 en 2, wordt gestraft met een geldboete van tweehonderdvijftig euro tot vijftienduizend euro wanneer de persoonsgegevens verwerkt worden zonder wettelijke basis in overeenstemming met artikel 6 van de verordening en met de artikelen 29, § 1, en 33, § 1, van deze wet, inbegrepen de voorwaarden voor de toestemming en verdere verwerking, vereist niet dat de dader, om het daarin bepaalde misdrijf te kunnen plegen, door grove nalatigheid of met kwaadwillig opzet moet hebben gehandeld.

- Verwerking van persoonsgegevens - Verantwoordelijke of aangestelde - Verwerking zonder wettelijke basis - Misdrijf bedoeld in artikel 222, 1°, wet van 30 juli 2018 - Moreel bestanddeel

- Art. 222, 1° Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens

P.20.0522.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.7 AC nr. ...

De gemeenschappelijke delen van een flatgebouw maken geen deel uit van de woning, in de zin van artikel 15 Grondwet, van de personen die in dat gebouw een flat bewonen (1). (1) Cass. 14 januari 1987, AR 5516, AC 1986-87, nr. 283, R.W., 1986-87, p. 2784-2785, met noot A. VANDEPLAS, "Huiszoeking in een flatgebouw", en geciteerd in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 467 en 473, en noot 414, en in Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, Larcier, 2018, p. 521, noot 1249: « les 'communs' d'un immeuble à appartements multiples ne font pas partie du domicile, au sens de l'article 10 de la Constitution, des personnes qui occupent un appartement dans cet immeuble » (de auteur onderstreept evenwel dat de politieagenten de gemeenschappelijke delen niet door braak enz. kunnen betreden indien de toegang tot die delen is uitgerust met apparatuur die de vrije toegang belemmert).

- Woonplaats

- Art. 1 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

De officier van gerechtelijke politie die bij de uitvoering van een door een onderzoeksrechter bevolen huiszoeking stukken ontdekt die geen verband houden met de feiten die het voorwerp van het gerechtelijk onderzoek uitmaken en die daarvan ambtshalve kennis geeft aan de procureur des Konings, miskent zijn beroepsgeheim niet, evenmin als de onschendbaarheid van de woning of het recht op privéleven van degene bij wie hij de huiszoeking uitvoert.

- Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven

- Art. 458 Strafwetboek
- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.0623.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.12 AC nr. ...

Een aantasting van het recht op eerbiediging van het privéleven heeft in de regel niet tot gevolg dat de strafvordering niet ontvankelijk wordt (1). (1) Ibid.; GwH nr. 4/2019 van 23 januari 2019.

- Aantasting van het recht op eerbiediging van het privéleven - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of grondwettelijke bepaling vereist dat de wetgever de inbreuk op een wetsbepaling die een bescherming van de eerbiediging van het privéleven inhoudt, steeds sanctioneert met een nietigheidssanctie die van rechtswege van toepassing is zonder dat de rechter de impact van deze inbreuk vermag te beoordelen op het recht op een eerlijk proces in zijn geheel.

- Inbreuk op een wetsbepaling die een bescherming van de eerbiediging van het privéleven inhoudt

P.17.0403.F 17 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180117.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 3 Camerawet is die wet van toepassing op de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's met het oog op de bewaking en het toezicht in de plaatsen bedoeld in artikel 2; uit de artikelen 2, 4°, 3, 8 en 10 Camerawet volgt dat enkel de camera's waarvan de plaatsing beantwoordt aan de doelstellingen van bewaking en toezicht bepaald in artikel 2, 4°, binnen het toepassingsgebied van die wet vallen en aan de plaatsings- en gebruiksvoorwaarden moeten voldoen, bepaald in de artikelen 8 en 10 Camerawet (1). (1) Het openbaar ministerie heeft andersluidend geconcludeerd door te oordelen dat de beperking met betrekking tot de doelstellingen vermeld in de in artikel 2, 4° Camerawet opgenomen definitie van een bewakingscamera, in de eerste plaats gold voor de machtiging tot het gebruik van dergelijke camera's maar niet voor het algemener verbod op elk heimelijk gebruik van bewakingscamera's, ongeacht het beoogde doel. Het was van mening dat het gebruik van een bewakingscamera, zonder één van de in artikel 2, 4° Camerawet beoogde doelstellingen, a fortiori onder het in artikel 8 bedoelde verbod op heimelijk gebruik van bewakingscamera's leek te moeten vallen, aangezien het incoherent zou zijn te oordelen dat het heimelijk gebruik van een camera met het oog op één van de in artikel 3 vermelde prijzenswaardige doeleinden (voorkomen en vaststellen van misdrijven, handhaven van de openbare orde ...) verboden was, terwijl, als de plaatsing geen dergelijk doel nastreefde, dit niet verboden zou zijn.

- Bewakingscamera's - Camerawet - Toepassingsgebied - Camera geplaatst met een ander doel dan de doelstellingen bepaald in artikel 2, 4° van de Camerawet

- Artt. 2, 4°, 3, 8 en 10 Wet 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's

Artikel 2, 4°, Camerawet bepaalt dat voor de toepassing van die wet onder bewakingscamera wordt verstaan, elk vast of mobiel observatiesysteem dat tot doel heeft misdrijven tegen personen of goederen of overlast in de zin van artikel 135 Nieuwe Gemeentewet te voorkomen, vast te stellen of op te sporen, of de openbare orde te handhaven, en dat hiervoor beelden verzamelt, verwerkt of bewaart.

- Camerawet - Bewakingscamera - Definitie

- Art. 2, 4° Wet 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's

P.16.1110.F 22 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.1 AC nr. ...

De Wet Verwerking Persoonsgegevens is van toepassing op elke geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, alsmede op elke niet-geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

- Verwerking van persoonsgegevens - Wet Verwerking Persoonsgegevens - Toepassingsgebied

- Art. 3 Wet 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levensfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

Onder bestand wordt verstaan elk gestructureerd geheel van persoonsgegevens die volgens bepaalde criteria toegankelijk zijn, ongeacht of dit geheel gecentraliseerd dan wel gedecentraliseerd is of verspreid op een functioneel of geografisch bepaalde wijze; met toepassing van de wet van 11 december 1998 moet de structuur van de persoonsgegevens toelaten dat zij volgens bepaalde criteria toegankelijk zijn zodat niet de dossiers zelf georganiseerd of gestructureerd moeten worden maar de gegevens die zij bevatten.

- Verwerking van persoonsgegevens - Bestand

- Art. 1 Wet 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levensfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

Bij ontstentenis van een wettelijk voorschrift staat het aan de feitenrechter om de graad van toegankelijkheid te beoordelen die moet worden bereikt om als bestand te kunnen worden aangemerkt.

- Verwerking van persoonsgegevens - Bestand - Structuur van de gegevens - Toegankelijkheid volgens bepaalde criteria - Beoordeling door de rechter

- Art. 1 Wet 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levensfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

P.14.0069.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.4 AC nr. ...

Artikel 17 Wet Bescherming Persoonlijke Levenssfeer legt aan de verantwoordelijke van geautomatiseerde verwerking van gegevens de verplichting op daarvan voorafgaandelijk aangifte te doen bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer; noch het gegeven dat de politiediensten op grond van artikel 44/1 Wet Politieambt persoonsgegevens mogen verwerken noch de aan de politiediensten door het koninklijk besluit van 4 juni 2003 houdende afwijking van de machtiging bedoeld in artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, ten gunste van de algemene nationale gegevensbank van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, verleende vrijstelling van machtiging van het sectoraal comité voor de federale overheid voor het verrichten van elektronische mededelingen hebben tot gevolg dat er geen voorafgaande aangifte moet worden gedaan van verwerkingen als bedoeld door artikel 17 Wet Bescherming Persoonlijke Levenssfeer.

- Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Aangifteplicht voor de verantwoordelijke van geautomatiseerde verwerking van gegevens - Politiediensten - Toepassing

PROBATIE [ZIE: 476 VEROORDELING MET UITSTEL EN OPS

P.22.1479.F 22 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.5 AC nr. ...

Hoewel de verbintenis van de veroordeelde om de door het gerecht bepaalde probatievoorwaarden na te leven een essentiële vereiste is om dit gerecht in staat te stellen het probatieuitstel wettig te bevelen, verplicht geen enkele wettelijke bepaling de rechter ertoe die instemming als onbestaande te beschouwen omdat ze werd gegeven met het oog op een opschorting en niet met het oog op het uitstel.

- Verbintenis van de veroordeelde - Essentiële vereiste - Instemming met een opschorting van de uitspraak - Veroordeling met uitstel

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

PROVINCIE

S.13.0134.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7 AC nr. ...

Noch de artikelen 9, § 2, en 13, § 2, Wet Civiele Bescherming 1963 noch eender welke andere bepaling kennen aan de inspectie of aan de provinciegouverneur de bevoegdheid toe om het loon van de vrijwillige brandweerlieden van een brandweerdienst vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Provinciegouverneur - Brandweerdiensten van de gemeenten, de intercommunales en de prezones - Loon van de vrijwillige brandweerlieden - Bevoegdheid

- Art. 9, § 2, et 13, § 2 Wet 31 december 1963 betreffende de civile bescherming

RAAD VAN STATE

F.18.0086.F 20 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250220.1F.3 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde van een arrest van de Raad van State is beperkt tot hetgeen de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot hetgeen, ten gevolge van het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie concl. OM.

- Draagwijdte - Arrest van Raad van State - Gezag van gewijsde

Wanneer een gerecht van de rechterlijke orde rechtsgeldig kennisneemt, op grond van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek, van een aansprakelijkheidsvordering die uitgaat van de machtsoverschrijding van een administratieve overheid, welke door de Raad van State wordt bestraft met de nietigverklaring van de administratieve akte, moet het gerecht van de rechterlijke orde, wegens het absolute gezag van gewijsde van een dergelijke vernietigingsbeslissing, noodzakelijkerwijs oordelen dat de administratieve overheid, de auteur van de nietig verklaarde akte, behoudens rechtvaardigingsgrond een fout heeft begaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Administratieve overheid - Beslissing - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Fout van de administratieve overheid - Draagwijdte - Gerecht van de rechterlijke orde

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.18.0402.F 5 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.3 AC nr. ...

Hoewel het in de regel aan de ministers toekomt om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, de hoogdringendheid te beoordelen die hen ontslaat van de verplichting om het met redenen omkleed advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State in te winnen, moeten de hoven en rechtbanken overeenkomstig artikel 159 Grondwet nagaan of de minister, door dat advies niet in te winnen, zijn bevoegdheid niet heeft overschreden of zelfs heeft afgewend door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Cass. 29 april 2022, AR C.18.0047.F, AC 2022, nr. 303.

- Afdeling wetgeving - Reglementaire besluiten - Advies - Hoogdringendheid - Beoordeling door de minister

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0047.F 29 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.6 AC nr. ...

Hoewel het in de regel aan de ministers toekomt om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, de hoogdringendheid te beoordelen die hen ontslaat van de verplichting om het met redenen omkleed advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State in te winnen, moeten de hoven en rechtbanken overeenkomstig artikel 159 Grondwet nagaan of de minister naar aanleiding daarvan zijn bevoegdheid niet heeft overschreden of zelfs afgewend door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Cass. 9 september 2002, AR S.00.0125.F, AC 2002, nr. 426.

- Afdeling wetgeving - Reglementaire besluiten - Advies - Hoogdringendheid - Beoordeling door de minister - Grenzen

- Art. 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0965.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20 AC nr. ...

In tegenstelling tot de vernietigingsbeslissing van de Raad van State die de vernietigde akte uit de rechtsorde schrapt, heeft de beslissing om de nietigverklaring van de reglementaire akte te verwerpen geen kracht van gewijsde erga omnes; aldus dienen, met toepassing van artikel 159 Grondwet, de hoven en rechtbanken in het kader van het hun voorgelegde geschil na te gaan of deze akte in overeenstemming is met de wet (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Vernietigingsgeschillen - Verwerpingsarrest - Gezag van gewijsde - Draagwijdte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Verplichting

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Krachtens artikel 14ter Wet Raad van State kan de Raad van State, indien uitzonderlijke redenen het rechtvaardigen, die gevolgen van de vernietigde akte of van het vernietigde reglement aanwijzen die als voorlopig gehandhaafd moeten worden beschouwd voor de termijn die dit rechtscollege vaststelt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

De legaliteitsvereiste voortvloeiend uit artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft, wordt niet vervuld ingeval de Raad van State de gevolgen van een onwettige reglementaire akte behoudt bij toepassing van artikel 14ter Wet Raad van State (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.17.0010.N 27 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN. AC nr. ...

De verduidelijkingen die de Raad van State op vraag van de partijen verschaft met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen om aan de onregelmatigheden te remediëren die tot de nietigverklaring van de bestuurshandeling hebben geleid, delen niet in het gezag van gewijsde van het arrest en zijn bijgevolg niet bindend voor de rechter die na de vernietiging uitspraak zal moeten doen over bijkomend herstel dat nog moet worden geboden (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Arrest van nietigverklaring - Verduidelijking in verband met te nemen uitvoeringsmaatregelen - Aard

- Art. 35/1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.17.0114.N 27 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN. AC nr. ...

Waar de Raad van State weliswaar zonder rechtsmacht is wanneer de vordering strekt tot de nietigverklaring of schorsing van een administratieve rechtshandeling waarbij een administratieve overheid weigert een verplichting uit te voeren die overeenstemt met een subjectief recht van verzoeker en het aangevoerd middel gebaseerd is op een regel van materieel recht die deze verplichting in het leven roept en het geschil inhoudelijk bepaalt, doet de loutere omstandigheid dat de uitspraak over een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een besluit van de Vlaams minister vereist dat de Raad van State ook uitspraak doet over het bestaan en de omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning, geen afbreuk aan de rechtsmacht van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Rechtsmacht - Werkelijk en rechtstreeks voorwerp van de vordering - Arrest van schorsing - Uitspraak over bestaan en omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning

- Artt. 14, § 1 en 17, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.17.0303.N 27 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN. AC nr. ...

Het beroep van een werkgever tegen een beslissing van het paritair comité waarbij dit weigert om een toetredingsakte inzake niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen goed te keuren, is geen individueel geschil betreffende de toepassing van collectieve arbeidsovereenkomsten waarvan de kennisname, bij uitsluiting van de Raad van State, behoort tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Rechtsmacht - Werkgever - Invoering van niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen - Negatieve beslissing paritair comité - Beroep bij de Raad van State - Aard

- Art. 9 Wet 21 december 2007 betreffende de uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2007-2008

- Art. 14, § 1, 1° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.19.1236.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.5 AC nr. ...

Het arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat een administratieve akte vernietigt, heeft tot gevolg dat die akte geacht wordt niet te hebben bestaat (1); in geval de Raad van State de in hoger beroep gewezen ministeriële beslissing tot intrekking van een wapenvergunning vernietigt ontbreekt een voor strafbaarheid vereist misdrijfbestanddeel. (1) Cass. 2 februari 2017, AR C.14.0421.F, AC 2017 nr. 79; Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.N, AC 2013, nr. 534; Cass. 6 februari 2009, AR C.08.0296.N, AC 2009, nr. 99.

- Arrest - Administratieve handeling - Intrekking van wapenvergunning - Vernietiging van de beslissing tot intrekking - Strafbaarheid

C.18.0272.F 28 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190328.5 AC nr. ...

Uit het feit dat een beslissing gevolgen teweegbrengt ten aanzien van derden, kan niet worden afgeleid dat ze jegens hen bindend zou zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 194.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Administratieve overheid - Begrip - Gesubsidieerde confessionele vrije hogeschool - Overeenkomst gesloten door een student - Weigering van inschrijving van een student voor een proef - Beroep tot schorsing - Beslissing die gevolgen teweegbrengt t.a.v. derden

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

De instellingen die opgericht of erkend zijn door de federale overheid, door de gemeenschappen en de gewesten, de provincies of de gemeenten, die een openbaredienstopdracht vervullen en die niet afhangen van de rechterlijke of wetgevende macht, zijn in beginsel administratieve organen, voor zover hun werking door de overheid wordt bepaald en gecontroleerd en ze beslissingen kunnen nemen die derden binden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 194.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akten en reglementen van administratieve overheden - Administratieve overheid

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Een handeling van een administratieve overheid is slechts vatbaar voor een beroep tot nietigverklaring en, bijgevolg, voor een beroep tot schorsing van de uitvoering ervan voor de Raad van State, voor zover ze onder haar imperium ressorteert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 194.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akten en reglementen van administratieve overheden - Administratieve overheid - Voorwaarde

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.15.0043.F 29 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

De beslissing van een hoofd van een rechtscollege om een vertaler te schrappen van de lijst van de personen die in die hoedanigheid bij zijn rechtbank zijn aanvaard, vormt geen akte met betrekking tot overheidsopdrachten (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Onder akte met betrekking tot overheidsopdrachten wordt verstaan elke akte die uitgaat van een aanbestedende overheid of die voor haar rekening wordt verricht en die op directe of indirecte wijze ertoe strekt een overeenkomst onder bezwarende titel te sluiten met een of meer aannemers, leveranciers of dienstverleners (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.15.0465.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstelvordering

Een herstelvordering veronderstelt dat een onwettigheid werd vastgesteld in een arrest van de Raad van State dat uitspraak doet over een beroep tot nietigverklaring bedoeld in artikel 14, §§ 1 of 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstelvordering

- Artt. 11bis en 14, §§ 1 of 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0500.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding - Bevoegdheid

- Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding - Bevoegdheid

De beslissing waarbij de Raad van State uitspraak over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding doet, is als dusdanig niet van dien aard dat ze het voorwerp van een cassatieberoep kan uitmaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding - Bevoegdheid

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 158 Grondwet 1994

Al zou de vordering tot de bevoegdheid van de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde behoren, de Raad van State is als enige bevoegd om uitspraak te doen over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding, zoals deze worden bedoeld in de artikelen 30, § 1, tweede lid, en 30/1 van de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973 en in de artikelen 66 tot 77 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding - Bevoegdheid

- Artt. 66 tot 77 Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
- Artt. 30, § 1, tweede lid, en 30/1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.14.0421.F 2 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.1 AC nr. ...

Uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende het gezag van gewijsde van de arresten van de Raad van State die een administratieve handeling nietig verklaren, volgt dat die arresten gezag van gewijsde erga omnes hebben (1). (1) Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.F, AC 2013, nr. 534.

- Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

---

C.11.0455.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Handeling van een administratieve overheid - Criterium

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Uitoefening

van een gebonden bevoegdheid - Gevolg daarvan op het voorwerp van het beroep

De omstandigheid dat de vervulling van de voorwaarden bedoeld in artikel 13 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 juli 2000 houdende de regeling inzake verlof en disponibiliteit wegens ziekte of invaliditeit van sommige personeelsleden uit het onderwijs de terbeschikkingstelling van het personeelslid van rechtswege tot gevolg heeft zonder dat de administratieve overheid dienaangaande over enige beoordelingsbevoegdheid beschikt, sluit de bevoegdheid van de Raad van State niet uit, aangezien met de aldus aan de administratieve overheid opgelegde verplichting geen subjectief recht van dat personeelslid overeenstemt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Uitoefening van een gebonden bevoegdheid - Gevolg daarvan op het voorwerp van het beroep

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

De bevoegdheid van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die bij wijze van arresten uitspraak doet over de beroepen tot nietigverklaring wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, ingesteld tegen de akten en reglementen van de onderscheiden administratieve overheden wordt bepaald door het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep tot nietigverklaring (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Handeling van een administratieve overheid - Criterium

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep dat strekt tot de nietigverklaring van een beslissing om het personeelslid van rechtswege ter beschikking te stellen wegens ziekte en de beslissing tot eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken en de toelating tot het doen gelden van pensioenrechten bestaat in de nietigverklaring van een handeling die de administratieve toestand van de verweerder wijzigt en die zijn herstel in de vorige stand beoogt; de verweerder zou dat doel niet kunnen bereiken door zich tot de rechtbanken van de rechterlijke orde te wenden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Besluit van de regering van de Franse Gemeenschap - Terbeschikkingstelling van rechtswege wegens ziekte met wachtgeld - Eervol ontslag uit het ambt van leerkracht bijzondere vakken - Toelating tot het doen gelden van pensioenrechten - Beroep tot nietigverklaring - Voorwerp van het beroep

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

F.14.0019.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.1 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- Beroep tot nietigverklaring - Vordering tot tussenkomst - Vordering tot herstel van schade

Uit de samenhang van artikel 21bis, eerste lid en artikel 21bis, tweede lid, Raad van State-wet volgt dat een verzoek tot tussenkomst in een vernietigingsprocedure voor de Raad van State de verjaring stuit van de vordering tot herstel van de schade veroorzaakt door de bestreden administratieve handeling, voor zover dat verzoek strekt tot ondersteuning van het beroep tot nietigverklaring van deze handeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Beroep tot nietigverklaring - Vordering tot tussenkomst - Vordering tot herstel van schade

- Art. 21bis, eerste en tweede lid Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.15.0164.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-general Werquin.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akten en reglementen van

administratieve overheden - Administratieve overheid

Conclusie van advocaat-general Werquin.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Administratieve overheid - Beslissingen bindend voor derden

De instellingen die opgericht of erkend zijn door de federale overheid, door de gemeenschappen en de gewesten, de provincies of de gemeenten, die een openbardienstopdracht vervullen en die niet afhangen van de rechterlijke of wetgevende macht, zijn in beginsel administratieve organen voor zover hun werking door de overheid wordt bepaald en gecontroleerd en ze beslissingen kunnen nemen die derden binden (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akten en reglementen van administratieve overheden - Administratieve overheid

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973

Een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, ook al moest zij bij haar oprichting een door de wet bepaalde vorm aannemen en ook al is zij onderworpen aan een verregaande controle van de overheid, die geen beslissingen kan nemen die derden kunnen binden, verliest haar privaatrechtelijk karakter niet; het doet hiervoor niet ter zake dat haar een taak van algemeen belang is toevertrouwd (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Administratieve overheid - Beslissingen bindend voor derden

---

S.10.0216.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Administratieve overheid - Beslissing - Machtsoverschrijding - Beroep tot vernietiging - Verwerpingsarrest van de Raad van State - Draagwijdte - Fout van de administratieve overheid

- Administratieve overheid - Beslissing - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Fout van de administratieve overheid - Rechterlijk gewijsde - Draagwijdte - Rechtscollege van de rechterlijke orde

De verwerping door de Raad van State van een vordering tot vernietiging wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, machtsoverschrijding of machtsafwending, die is ingesteld tegen de handelingen of reglementen van de administratieve overheden, impliceert niet dat de litigieuze handeling geen enkele onwettelijkheid inhoudt noch dat de aanneming ervan foutloos is; het gezag van gewijsde geldt slechts ten aanzien van dezelfde feiten die volgens dezelfde rechtsnorm beoordeeld zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Administratieve overheid - Beslissing - Machtsoverschrijding - Beroep tot vernietiging - Verwerpingsarrest van de Raad van State - Draagwijdte - Fout van de administratieve overheid

Wanneer bij een rechtscollege van de rechterlijke orde, op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, een aansprakelijkheidsvordering geldig aanhangig is gemaakt, die steunt op machtsoverschrijding als gevolg van de miskenning, door de administratieve overheid, van de grondwettelijke of wettelijke normen die haar verplichten zich te onthouden of op een bepaalde wijze te handelen en die machtsoverschrijding bestraft werd door de vernietiging van de administratieve handeling door de Raad van State, moet het rechtscollege van de rechterlijke macht, wegens het absolute gezag van gewijsde van een dergelijke beslissing tot vernietiging, noodzakelijkerwijs beslissen dat de administratieve overheid, auteur van de vernietigde handeling, behoudens rechtvaardigingsgrond, een fout heeft begaan die vergoeding behoeft op voorwaarde dat het oorzakelijk verband tussen de machtsoverschrijding en de schade bewezen is (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Administratieve overheid - Beslissing - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Fout van de administratieve overheid - Rechterlijk gewijsde - Draagwijdte - Rechtscollege van de rechterlijke orde

---

C.14.0023.N 26 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150326.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Arresten - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

De arresten van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die uitspraak doen over de bevoegdheid of onbevoegdheid van deze afdeling kunnen slechts voor het Hof van Cassatie worden aangevochten wanneer hierdoor een geschil van attributie ontstaat tussen de Raad van State en de rechterlijke overheid en het Hof aldus zijn regulerende opdracht in verband met de respectieve bevoegdheid van de rechterlijke orde en de Raad van State heeft te vervullen; het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waarbij deze zich onbevoegd verklaart om een andere reden dan dat het geschil tot de bevoegdheid van de rechterlijke orde behoort, zodat geen geschil van attributie hierdoor ontstaat, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie de concl. van het OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Arresten - Uitspraak over de bevoegdheid of onbevoegdheid - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 33, eerste lid Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973

- Art. 158 Grondwet 1994

C.14.0308.N 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.8 AC nr. 131

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akte van een administratieve overheid - Subjectief recht

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akte van een administratieve overheid

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akte van een administratieve overheid - Milieuvergunning - Beroep tot nietigverklaring - Beoordeling van de draagwijdte van verbintenissen - Gevolg - Rechtsmacht

De bevoegdheid van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wordt bepaald door het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep tot nietigverklaring (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akte van een administratieve overheid

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973

- Art. 144 Grondwet 1994

De Raad van State is op grond van de artikelen 144 en 145 Grondwet zonder rechtsmacht wanneer de vordering strekt tot de nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling waarbij een administratieve overheid weigert om een verplichting uit te voeren die overeenstemt met een subjectief recht van de verzoeker en het ingeroepen annulatiemiddel gebaseerd is op een regel van materieel recht die deze verplichting in het leven roept en het geschil inhoudelijk bepaalt (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akte van een administratieve overheid - Subjectief recht

- Artt. 144 en 145 Grondwet 1994

Wanneer het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep strekte tot nietigverklaring van de milieuvergunning en niet tot nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling waarbij een administratieve overheid weigert om een verplichting uit te voeren die overeenstemt met een subjectief recht van de verzoeker, doet de omstandigheid dat de uitspraak over een aangevoerde miskenning van het onpartijdigheidsbeginsel vereist dat de Raad van State tevens oordeelt over de draagwijdte van de verbintenissen in het brownfieldconvenant tussen de vergunningverlenende overheid en de aanvrager van de vergunning, geen afbreuk aan de rechtsmacht van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akte van een administratieve overheid - Milieuvergunning - Beroep

tot nietigverklaring - Beoordeling van de draagwijdte van verbintenissen - Gevolg - Rechtsmacht

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973
- Artt. 144 en 145 Grondwet 1994

C.14.0369.N 19 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150219.9 AC nr. 132

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akte van een administratieve overheid - Subjectief recht

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akte van een administratieve overheid

De bevoegdheid van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wordt bepaald door het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van het beroep tot nietigverklaring (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akte van een administratieve overheid

- Art. 14, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 jan. 1973
- Art. 144 Grondwet 1994

De Raad van State moet zijn bevoegdheid op grond van de artikelen 144 en 145 Grondwet afwijzen wanneer de vordering strekt tot nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling waarbij een administratieve overheid weigert een verplichting uit te voeren die overeenstemt met een subjectief recht van de verzoeker en het ingeroepen annulatiemiddel gebaseerd is op een regel van materieel recht die de verplichting in het leven roept en het geschil inhoudelijk bepaalt; de Raad van State blijft bevoegd wanneer het ontstaan van het subjectief recht afhangt van een voorafgaande beslissing van de administratieve overheid, die wat die beslissing betreft over een discretionaire bevoegdheid beschikt, ook al is haar bevoegdheid op bepaalde vlakken gebonden (1). (1) Zie concl. OM.

- Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Akte van een administratieve overheid - Subjectief recht

- Artt. 144 en 145 Grondwet 1994

RAADKAMER [ZIE: 300 ONDERZOEKSGERECHTEN]

C.14.0045.N 30 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160930.1 AC nr. ...

De “doorgifte via de kabel” van een “eerste uitzending” veronderstelt een primaire uitzending aan het publiek, die via de kabel heruitgezonden wordt.

- Auteursrecht - Doorgifte via de kabel

- Art. 52 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten
- Art. 1, derde lid Richtlijn 93/83/EEG van de Raad van 27 september 1993

In geval van directe injectie is er slechts sprake van één mededeling aan het publiek, hetgeen de toepasselijkheid uitsluit van artikel 52 Auteurswet dat de doorgifte van een primaire uitzending aan een nieuw publiek veronderstelt.

- Auteursrecht - Directe injectie - Begrip

- Art. 52 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

RACISME - XENOFOBIE

P.24.1625.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.4 AC nr. ...

Artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden bestraft degene die in een van de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden aanzet tot haat of geweld jegens een persoon wegens een van de beschermde criteria, namelijk de nationaliteit, een vermeend ras, de huidskleur, de afkomst of de nationale of etnische oorsprong; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze, op grond van de concrete gegevens van de zaak, of een gedrag of uitspraken een aanzetting tot haat of geweld vormen in de zin van die bepaling, waarbij het Hof enkel nagaat of hij die beslissing wettig uit zijn vaststellingen heeft kunnen afleiden.

- Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Gedrag of uitspraken die een aanzetting tot rassenhaat of -geweld vormen - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter op grond van de concrete omstandigheden van de zaak - Toezicht door het Hof

- Art. 20, 2° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden

Wanneer de rechter jegens de beklaagde het bestaan van de wil tot haat aan te zetten in aanmerking neemt en dit bijzonder opzet in verband brengt met het gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken van de beklaagde, verantwoordt hij naar recht het bestaan van het bijzonder opzet, vereist in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden, dat gekenmerkt door de bijzondere wil tot haat of geweld aan te zetten (1). (1) Zie AGwH 11 maart 2009, arrest nr. 40/2009, § B.59.

- Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Moreel bestanddeel - Bijzonder opzet - Draagwijdte - Wil tot haat aan te zetten - Gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken - Gevolg

- Art. 20, 2° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden

P.23.1218.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.5 AC nr. ...

Het feit dat de groep, de gemeenschap of de leden van die groep of gemeenschap kennis hebben van de aanzetting tot haat of geweld jegens hen, is geen bestanddeel van het misdrijf bedoeld in artikel 20, 4°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden; het is voldoende dat dit gedrag werd vertoond in een van de in artikel 444 Strafwetboek vermelde omstandigheden.

- Misdrijf van aanzetting tot haat of geweld - Bestanddeel - (Geen) vereiste kennisneming door de geviseerde groep

- Art. 20 Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden

P.23.0627.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.3 AC nr. ...

Het bestreden arrest dat erop wijst dat de beklaagde, door zonder enige zin voor nuance, een jegens het Joodse volk haatdragende en gewelddadige toespraak openbaar te maken, opzettelijk en met volledige kennis van zaken een gedrag heeft vertoond dat aanzet tot haat, terwijl hij, met name door zijn opleiding en zijn perfecte beheersing van het Arabisch, alle nuances van de gelaakte verklaringen kon vatten, beantwoordt aldus de betwisting van de beklaagde die de afwezigheid van ieder opzet aanvoert, zonder het opzet om de film openbaar te maken en het opzettelijk karakter van het misdrijf van aanzetting tot haat te vermengen.

- Aanzetting tot haat - Strafbaarstelling - Moreel bestanddeel - Vaststelling - Opzettelijk en met kennis van zaken vertonen van een gedrag dat aanzet tot haat

- Art. 20, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden
- Art. 4, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden

Artikel 444 Strafwetboek voorziet met name in de omstandigheid dat het misdrijf werd gepleegd door al dan niet gedrukte geschriften, die verspreid of openlijk tentoongesteld werden; de feitenrechter oordeelt op onaantastbare wijze, in het licht van de concrete gegevens van de zaak, of een communicatie een verspreiding of een tentoonstelling uitmaakt in de zin van die bepaling; het delen van een video van een preek op een sociaal netwerk dat voor een bepaald publiek toegankelijk is, beantwoordt aan het bepaalde in artikel 444, vijfde lid, betreffende de verspreiding en de openbaarmaking.

- Aanzetting tot haat - Strafbaarstelling - Voorwaarde van openbaarmaking - Beoordeling - Delen van een video op een sociaal netwerk

- Art. 444 Strafwetboek

- Art. 20, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden

- Art. 4, 4° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden

P.22.0306.F 8 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220608.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters oordelen dat de vrijheid van meningsuiting, die niet absoluut is, verplichtingen en verantwoordelijkheden inhoudt, met name de plicht om bepaalde grenzen niet te overschrijden, en dat de dwingende maatschappelijke behoeften, waarvan het beginsel van de gelijkheid van mannen en vrouwen deel uitmaakt, bepaalde beperkingen op de vrijheid van meningsuiting verantwoorden, beperken zij de uitoefening, in de openbare ruimte, van de beginselen van vrijheid van meningsuiting, geweten of godsdienst niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

- Strijd tegen discriminatie - Misdrijf seksisme - Vrijheid van meningsuiting, geweten en godsdienst - Beperking - Beginsel van de gelijkheid van mannen en vrouwen

- Art. 2 Wet 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie teneinde de daad van discriminatie te bestraffen

- Artt. 11bis en 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

De ernstige aantasting van de waardigheid van de persoon die is vereist als bestanddeel van het misdrijf seksisme zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen mannen en vrouwen teneinde de daad van discriminatie te bestraffen, wordt niet overgelaten aan de subjectieve beoordeling van het slachtoffer of de dader van het feit; het criterium is de eerbiediging van het gevoel van menselijke waardigheid zoals dat op een bepaald ogenblik wordt ervaren door het collectieve bewustzijn van een welbepaalde maatschappij in een welbepaalde periode (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

- Strijd tegen discriminatie - Misdrijf seksisme - Bestanddeel - Ernstige aantasting van de waardigheid van de persoon - Beoordelingscriterium

- Art. 2 Wet 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie teneinde de daad van discriminatie te bestraffen

Het wanbedrijf seksisme zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen mannen en vrouwen teneinde de daad van discriminatie te bestraffen, vereist geen bijzonder opzet; het moreel bestanddeel van dat misdrijf wordt omschreven als de intentie om blijk te geven van zijn minachting voor een bepaald persoon of die persoon als minderwaardig te beschouwen, in de wetenschap dat dit gebaar of die handeling tot een ernstige aantasting van zijn waardigheid kan leiden (1). (1) ie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

- Strijd tegen discriminatie - Misdrijf seksisme - Moreel bestanddeel - Algemeen opzet

- Art. 2 Wet 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie teneinde de daad van discriminatie te bestraffen

RECHT VAN VERDEDIGING

ALGEMEEN

C.24.0124.N 18 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250918.1N.5 AC nr. ...

De rechter mag weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de eiser zijn vordering tot deskundigenonderzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van zijn vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Zie Cass. 9 december 2021, AR C.19.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.2.

Algemeen - Vordering tot deskundigenonderzoek - Weigering - Voorwaarden

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen over te leggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt (1). (1) Cass. 9 december 2021, AR C.19.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.2; Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; zie Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 268 en Cass. 17 november 1988, AR 7848, AC 1988-89, nr. 160.

Algemeen - Recht op bewijs - Begrip

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.22.0094.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 6.3.d. EVRM heeft eenieder tegen wie een vervolging wegens een misdrijf is ingesteld, het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; het in die bepaling gewaarborgde recht van verdediging dient te worden toegekend aan de ouder ten aanzien van wie het openbaar ministerie de ontzetting vordert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 444.

Algemeen - Artikel 6.3.d. EVRM - Recht om getuigen à charge en à décharge te doen horen - Toepassingsgebied - Jeugdbescherming - Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Algemeen - Artikel 6.3.d. EVRM - Recht om getuigen à charge en à décharge te doen horen - Toepassingsgebied - Jeugdbescherming - Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.19.0644.N 9 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.2 AC nr. ...

Het recht op bewijs is he recht van elke procespartij om de bewijselementen over te leggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt (1). (1) Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; zie Cass. 17 november 1988, AR 7848, AC 1988-89, nr. 160 en Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 268; O. MIGNOLET, "L'expertise judiciaire, tiré à part du Répertoire notarial", Brussel, Larcier 2009, 36, nr. 27 en voetnoten.

Algemeen - Recht op bewijs

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Krachtens artikel 962 kan de rechter weigeren om een deskundigenonderzoek te beleven wanneer de eiser zijn vordering tot deskundigenonderzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van zijn vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden is om die maatregel te bevelen.

Algemeen - Vordering tot deskundigenonderzoek - Weigering

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0547.N 21 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191121.1N.7 AC nr. ...

Uit artikel 40, tweede en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, samen met het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, volgt dat de partij die tot een betekening aan het parket overgaat van een beslissing, alle in redelijkheid mogelijke stappen moet hebben ondernomen om de woon- of verblijfplaats of gekozen woonplaats van degene aan wie betekend wordt te vinden en deze van de beslissing te informeren en dat een en ander door de rechter wordt nagegaan, onverminderd de eventuele meldingsplicht van degene die betekent (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Betekening van een beslissing aan het parket - Beoordeling door de rechter

- Art. 40, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

ALLERLEI

P.25.0278.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.12 AC nr. ...

Aangezien uit de bepalingen van artikel 375bis, eerste en tweede lid, oud Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 7 en 45.1 Jeugdbeschermingswet volgt dat de grootouder die aan de jeugdrechter een contact vraagt met de minderjarige ten aanzien van wie jeugdbeschermingsmaatregelen zijn opgelegd, niet de hoedanigheid heeft van een partij in de procedure voor het jeugdgerecht en op grond van artikel 55, tweede lid, Jeugdbeschermingswet enkel de partijen en hun advocaat kennis kunnen nemen van het dossier wanneer het openbaar ministerie het opleggen van een maatregel bedoeld in de artikelen 52 en 53 van die wet vordert, alsmede gedurende de termijn voor het instellen van hoger beroep tegen de beschikkingen waarbij zulke maatregelen worden opgelegd, volgt hieruit dat door de weigering van inzage in het jeugdbeschermingsdossier het recht van verdediging van de grootouder niet kan worden miskend en dat deze grootouder ook op geen andere rechtsgrond in de hoedanigheid van partij in de procedure voor het jeugdgerecht kennis kan nemen van dit dossier, zodat de jeugdrechtbank niet moet antwoorden op zijn ter zake gevoerd verweer (1). (1) Antwerpen 22 september 2022, RABG 2023/1–2, met noot van M. GOVAERTS, "Artikel 7 Jeugdbeschermingswet en de concurrentiële bevoegdheid van de familie– en jeugdrechtbank omtrent het treffen van maatregelen aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag"; F. VROMAN, 'Commentaar bij artikel 7 Jeugdbeschermingswet', in VERSCHELDEN, G. en WUYTS, T. (eds.), Personen– en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, Wolters Kluwer Belgium, 2024.

Allerlei - Jeugdzaken - Artikelen 7 , 45.1, 52, 53 en 55, tweede lid - Omgangsrecht van de grootouders - Artikel 375bis oud Burgerlijk Wetboek - Verzoek van een grootouder tot contact met de minderjarige ten aanzien van wie jeugdbeschermingsmaatregelen zijn opgelegd - Inzage in het jeugdbeschermingsdossier - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 53 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 52 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 45.1 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 7 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 375bis Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.1213.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.11 AC nr. ...

Het rechtscollege waarbij het beroep van de vreemdeling aanhangig is gemaakt, dient na te gaan of de aantasting van het recht om te worden gehoord van die aard is dat de administratieve procedure zonder die onregelmatigheid tot een ander resultaat had kunnen leiden (1). (1) Zie Cass. 4 juli 2018, AR P.18.0659.N, AC 2018, nr. 431.

Allerlei - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve beslissing - Recht om te worden gehoord - Aantasting - Toetsing door het rechtscollege waarbij het beroep van de vreemdeling aanhangig is gemaakt

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het recht om gehoord te worden maakt integraal deel uit van het recht van verdediging, dat een algemeen beginsel van het Unierecht is; deze regel beoogt te verzekeren dat de persoon tegen wie een administratieve beslissing werd genomen, vergissingen kan corrigeren en individuele omstandigheden kan aanvoeren die de beslissing kunnen beïnvloeden (1). (1) Zie HvJ-EU 11 december 2014, C-249/13, Khaled Boudjlida tegen Préfet des Pyrénées-Atlantiques, Rev.dr.pén.crim., 2015, 822 [§§ 36-38, 48, 49 & 59]; Cass. 4 juli 2018, AR P.18.0659.N, AC 2018, nr. 431.

Allerlei - Algemeen beginsel van het Europees Unierecht - Administratieve beslissing - Recht om te worden gehoord - Begrip - Doel

P.17.0886.F 16 augustus 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170816.1 AC nr. ...

Het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, geldt enkel voor de akten van de gerechtelijke procedure; noch de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet, noch enige andere wettelijke bepaling schrijven voor dat de stukken van het administratief dossier die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld, moeten worden vertaald, en verbieden de rechter evenmin om die stukken in aanmerking te nemen; de eerbiediging van het recht van verdediging, dat de rechter overigens verplicht kennis te nemen van alle stukken van het dossier, vereist enkel dat de stukken die in een andere taal zijn gesteld worden vertaald, voor zover dat voor het verweer noodzakelijk is (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2016, AR P.16.0177.F, AC 2016, nr. 136.

Allerlei - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Vertaling - Verplichting

P.17.0005.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.8 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat met opgave van redenen de vraag om een getuigenverhoor wordt verworpen, kan geen miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

Allerlei - Wraking - Getuigen - Weigering tot het horen van een getuige

P.16.0299.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Allerlei - Vordering tot wraking - Ontvankelijkheid - Vordering getekend door een advocaat - Ancienniteitsvereiste van de advocaat - Ambtshalve opgeworpen grond van niet-ontvankelijkheid

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

De rechter kan niet zonder het recht van verdediging te miskennen, ambtshalve, tegen een vordering tot wraking een middel van niet-ontvankelijkheid opwerpen dat op de ontstentenis van bewijs is gegrond, door een getuigschrift van de stafhouder neer te leggen van de hoedanigheid van advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven, wanneer die vordering die hoedanigheid vermeldt en de duur van inschrijving bij de balie van de ondertekenende advocaat tijdens het debat niet werd betwist (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Allerlei - Vordering tot wraking - Ontvankelijkheid - Vordering getekend door een advocaat - Ancienniteitsvereiste van de advocaat - Ambtshalve opgeworpen grond van niet-ontvankelijkheid

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1662.F 16 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160316.3 AC nr. ...

De toepassing van de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek en de eerbiediging van het recht van verdediging houden in dat de lasthebber tegen wie de vordering tot ontkentenis van proceshandelingen is ingesteld, partij moet zijn in het proces (1). (1) B. PETIT, Incidents de procédure. Récusation et dessaisissement. – Désaveu. – Interruption et reprise d'instance. – Désistements, Larcier, 2015, nr. 103-104; "Le point sur le désaveu", J.T. 2014, p. 365; P. DEPUYDT, "Le désaveu", Droit judiciaire. – Commentaire pratique, Kluwer, 2007, p. 22.

Allerlei - Ontkentenis van proceshandelingen - Vordering tot ontkentenis ingesteld tegen de lasthebber - Gevolg - Partij in het proces

- Artt. 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0281.F 16 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160316.4 AC nr. ...

De verplichting om het recht van verdediging te eerbiedigen van de adressaten van beslissingen die hun belangen duidelijk treffen, rust op de administraties van de Lidstaten wanneer ze beslissingen nemen die binnen het toepassingsgebied van het recht van de Unie vallen; geen enkele door de Europese Unie bepaalde norm legt de voorwaarden vast volgens welke de eerbiediging van het recht van verdediging moet worden verzekerd van de illegaal in het land verblijvende onderdanen van derde landen, vooraleer zij worden vastgehouden in een welbepaalde plaats na een bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Zie Cass. 15 oktober 2014, AR P.14.1399.F, AC 2014, nr. 612; HvJ, arrest van 5 november 2014, zaak C-166/13, Mukarubega t. Préfet de police, punt 50; HvJ, arrest van 11 december 2014, zaak C-249/13, Boudjlida t. Préfet des Pyrénées-Atlantiques, punt 40.

Allerlei - Europese Unie - Vreemdelingen - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Recht van verdediging - Europese norm

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

Het openbaar ministerie bij het Hof is niet verplicht een schriftelijke conclusie te nemen en geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verleent aan partijen het recht op een kopie van de schriftelijke voorbereiding van het openbaar ministerie dat mondeling concludeert; geen miskenning van het recht van verdediging met inbegrip van het recht op tegenspraak kan worden afgeleid uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie bij het Hof bij het mondeling concluderen een geschreven nota snel zou hebben voorgelezen want die omstandigheid, zo zij zich zou hebben voorgedaan, geldt immers voor alle partijen en ook voor het Hof en belet bovendien de partijen niet kennis te nemen van het standpunt van het openbaar ministerie (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.09.0079.N, AC 2009, nr. 169.

Allerlei - Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Zitting - Mondelinge conclusie - Wijze

BELASTINGZAKEN

F.22.0031.N 30 mei 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240530.1N.3 AC nr. ...

Het beginsel van de wapengelijkheid zoals vervat in het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en in het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging vereist dat in een fiscale procedure die aanleiding geeft of kan geven tot een administratieve sanctie met het karakter van een straf, de belastingplichtige in de regel toegang heeft tot alle gegevens behorend tot het fiscale dossier van de administratie, met inbegrip van de stukken die de administratie heeft verkregen door inzage van een strafdossier na machtiging van de bevoegde gerechtelijke overheid; de administratie kan evenwel de toegang weigeren tot die stukken of gedeelten van die stukken, indien die vreemd zijn aan de tegen de belastingplichtige gerichte fiscale vervolging (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Fiscaal dossier houdende stukken verkregen door inzage strafdossier - Inzagerecht van de belastingplichtige

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Belastingzaken - Fiscaal dossier houdende stukken vreemd aan de tegen de belastingplichtige gerichte fiscale vervolging - Inzagerecht van de belastingplichtige

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In geval de belastingplichtige van oordeel is dat de toegang tot de stukken of gedeelten van die stukken van het fiscaal dossier die vreemd zijn aan de tegen de belastingplichtige gerichte fiscale vervolging noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn rechten en hij die aanvoering ook enigszins aannemelijk maakt, staat het aan de rechter in de fiscale procedure om daarover te oordelen, zo nodig de overlegging van die stukken of gedeelten van stukken te bevelen en desnoods een miskenning van de rechten van de belastingplichtige te sanctioneren (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Fiscaal dossier houdende stukken vreemd aan de tegen de belastingplichtige gerichte fiscale vervolging - Vraag tot inzage door de belastingplichtige - Taak van de fiscale rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.19.0105.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.8 AC nr. ...

Aangezien het administratief dossier talrijke processen-verbaal bevat uit het strafdossier waarin de rechtsvoorganger van de belastingplichtige in verdenking was gesteld en de belastingplichtige zodoende alle stukken heeft kunnen onderzoeken waarover de administratie beschikt, met name de afschriften van de stukken uit het strafdossier, waarvan wordt aangevoerd dat hij daartoe geen toegang heeft gehad, beschikte de belastingplichtige over alle gegevens die noodzakelijk zijn voor zijn verweer en kan hij geen enkele miskenning van zijn recht van verdediging aanvoeren uit het feit dat hij geen toegang heeft gehad tot het gehele strafdossier.

Belastingzaken - Strafonderzoek tegen de overleden rechtsvoorganger van de belastingplichtige wegens georganiseerde belastingfraude en witwassen - Bericht van wijziging - Inkohiering van de aanslagen - Bezwaarschrift - Toelating tot inzage van het strafdossier gegeven aan de administratie - Geen toelating tot inzage van het strafdossier gegeven aan de belastingplichtige

F.20.0062.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.13 AC nr. ...

Het bij artikel 6.2 EVRM bepaalde vermoeden van onschuld staat eraan in de weg dat rechterlijke beslissingen of beslissingen van overheidsinstanties een persoon behandelen alsof hij schuldig was aan een misdrijf, terwijl hij van dat misdrijf is vrijgesproken door een beslissing die, uitspraak doende over de bewijzen van schuld, heeft geoordeeld dat die persoon onschuldig is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

Belastingzaken - Rechten van de mens - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6.2 - Vermoeden van onschuld - Correctionele vrijspraak - Latere gerechtelijke procedure in belastingzaken - Aanslag - Fiscale sancties - Vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Enkel een beslissing die over de schuldvraag uitspraak doet bij wijze van een vrijsprekend of veroordelend vonnis of arrest dat in kracht van gewijsde is gegaan, belet dat nieuwe vervolgingen voor hetzelfde strafbare feit worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

Belastingzaken - "Non bis in idem" - Beslissing in correctionele zaken - Kracht van gewijsde - Vrijspraak - Veroordeling - Nieuwe vervolgingen - Belastingprocedure - "Non bis in idem" - Gevolg

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

Een vonnis of arrest uitspraak doende in correctionele zaken, dat de vervolgingen niet-ontvankelijk verklaart zonder uitspraak te doen over de schuld bij wijze van een vrijsprekende of veroordelende beslissing, staat niet in de weg aan de handhaving van bijdragen in de personenbelasting en belastingverhogingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

Belastingzaken - "Non bis in idem" - Beslissing in correctionele zaken - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Nieuwe vervolgingen - Belastingprocedure - Bijdragen - Fiscale sancties - "Non bis in idem" - Gevolg

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

C.17.0561.N 25 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.10 AC nr. ...

Het beginsel van de wapengelijkheid zoals vervat in het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en in het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging vereist dat in een fiscale procedure die aanleiding geeft of kan geven tot een administratieve sanctie met het karakter van een straf, de belastingplichtige in de regel toegang heeft tot alle gegevens behorend tot het fiscale dossier van de administratie, met inbegrip van de stukken die de administratie heeft verkregen door inzage van een strafdossier na machtiging van de bevoegde gerechtelijke overheid; de administratie kan evenwel de toegang weigeren tot die stukken of gedeelten van die stukken, indien die vreemd zijn aan de tegen de belastingplichtige gerichte fiscale vervolging (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Fiscaal dossier - Stukken verkregen door inzage strafdossier - Inzage door de belastingplichtige - Weigering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In geval de belastingplichtige van oordeel is dat de toegang tot de stukken of gedeelten van die stukken van het fiscaal dossier die vreemd zijn aan de tegen de belastingplichtige gerichte fiscale vervolging noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn rechten en hij die aanvoering ook enigszins aannemelijk maakt, staat het aan de rechter in de fiscale procedure om daarover te oordelen en desgevallend een miskenning van de rechten van de belastingplichtige te sanctioneren (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Fiscaal dossier - Stukken verkregen door inzage strafdossier - Inzage door de belastingplichtige - Noodzaak - Fiscale rechter - Beoordelingsbevoegdheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.15.0106.N 4 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161104.2 AC nr. ...

Het recht van verdediging houdt onder meer in dat aan een procespartij de mogelijkheid moet worden geboden om tegenspraak te voeren omtrent elk stuk dat van aard is om het oordeel van de rechter te beïnvloeden; dit recht is niet onbeperkt en moet worden afgewogen tegen de doelmatigheid van de procedure en het belang van een tijdige rechtspraak; voor de beoordeling of het recht van verdediging wordt geschonden dient bovendien het gehele procesverloop in acht te worden genomen.

Belastingzaken - Douane - Invoerrechten - Tarief - Kamelenvlees

P.14.0275.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.1 AC nr. 138

Uit de bepaling van artikel 267 AWDA volgt niet dat er voor het opstellen van een proces-verbaal een vervaltermijn bestaat, maar het laattijdig opstellen van een proces-verbaal kan niettemin tot nietigheid ervan aanleiding geven indien daardoor het recht van verdediging van de geverbaliseerden werd miskend; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of het laattijdig opstellen van een proces-verbaal daadwerkelijk het recht van verdediging van een geverbaliseerde heeft miskend (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2008, AR P.08.0288.F, AC 2008, nr. 514.

Belastingzaken - Douane en accijnzen - Opstellen van proces-verbaal - Vervaltermijn

Belastingzaken - Douane en accijnzen - Opstellen van proces-verbaal - Laattijdigheid - Beoordeling door de rechter

BURGERLIJKE ZAKEN

C.21.0004.F 17 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251017.1F.4 AC nr. ...

Noch uit de artikelen 6.1 en 15 EVRM, noch uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging volgt dat het recht om te worden gehoord een absoluut recht is dat niet anders dan door de in artikel 15 EVRM bepaalde grenzen kan worden beperkt.

Burgerlijke zaken - Recht om te worden gehoord - Grenzen

- Art. 15 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.24.0048.N 7 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250307.1N.7 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregels die erop van toepassing zijn; hij moet de juridische aard en gevolgen van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven of de rechtsgevolgen die zij daaraan hebben verbonden, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, wijzigen of vervangen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Voorwaarden

C.22.0412.F 27 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.6 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging is niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op gegevens waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, konden verwachten dat hij ze in zijn beoordeling zou meenemen en waarover ze bijgevolg tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie o.m. Cass. 10 december 2018, AR S.18.0056.F; Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0696.N, AC 2018, nr. 423; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514 met concl. van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Algemeen beginsel van het recht van verdediging - Draagwijdte - Ambt van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

P.21.0228.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2 AC nr. ...

De rechter miskent het recht van verdediging niet wanneer hij zijn beslissing baseert op een algemeen bekend gegeven, zoals de mogelijke duur van een administratieve procedure (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

Burgerlijke zaken - Beginsel van tegenspraak - Algemeen bekend gegeven - Inaanmerkingneming door de rechter

Burgerlijke zaken - Beginsel van tegenspraak - Algemeen bekend gegeven - Inaanmerkingneming door de rechter

F.22.0041.N 23 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221223.1N.1 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij heeft de verplichting, mits eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsgronden op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun vorderingen of hun verweer; hiermee worden gelijkgesteld de feiten die de rechter zelf naar voor brengt uit de elementen die hem regelmatig werden voorgelegd (1). (1) Zie concl OM.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

C.21.0504.N 5 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.6 AC nr. ...

De familierechter die tot beslechting van een geschil over kinderalimentatie ambtshalve toepassing maakt van een rekenmethode, met concretisering van de gewone en de buitengewone kinderkosten, steunt daarom niet op persoonlijke kennis en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 16 april 2004, AR C.02.0504.N, AC 2004, nr. 199.

Burgerlijke zaken - Kinderalimentatie - Bepaling - Wijze ambtshalve door de rechter gekozen

- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

S.17.0010.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.1 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregels die daarop van toepassing zijn; hij moet de juridische aard en gevolgen van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven of de rechtsgevolgen die zij daaraan hebben verbonden, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, wijzigen of vervangen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent; de rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsgronden op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten en handelingen die de partijen in het bijzonder hebben aangevoerd tot staving van hun vorderingen of verweer.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0537.F 8 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220908.1F.7 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel, beschikkingsbeginsel genaamd, mag de rechter geen enkel geschil opwerpen waarvan een akkoord tussen de partijen het bestaan uitsluit; dat akkoord moet zeker zijn en kan niet uitsluitend worden afgeleid uit het feit dat een partij, in haar conclusie, een door de andere partij aangevoerd middel niet heeft betwist (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 517.

Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel, beschikkingsbeginsel genaamd - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Grenzen - Akkoord van de partijen

- Art. 1138, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0578.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.5 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van de eerbiediging van het recht van verdediging is niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op gegevens waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, konden verwachten dat hij ze in zijn beoordeling zou meenemen en die ze bijgevolg hebben kunnen weerleggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 749.

Burgerlijke zaken - Taak van de rechter - Omvang

Om te beoordelen of de redelijke termijn binnen dewelke eenieder recht heeft op de berechting van zijn zaak is overschreden, houdt de rechter rekening met de hele duur van de rechtspleging en, wat dat betreft, neemt hij de concrete omstandigheden van de zaak in aanmerking, zoals de complexiteit van de zaak, de houding van elke partij en deze van de gerechtelijke overheden; de eiser kon dus verwachten dat het arrest het foutief karakter van verweerders gedrag zou onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 749.

Burgerlijke zaken - Redelijke termijn - Beoordeling - Criteria - Houding van elke partij

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0478.F 24 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210924.1F.4 AC nr. ...

Het in aanmerking nemen van een door een onderzoeksrechter bevolen deskundigenverslag waaraan een partij bij die procedure niet heeft deelgenomen, om het bestaan te onderzoeken van een feit dat wordt aangevoerd in een aan een burgerlijk rechtscollege voorgelegde procedure, houdt noch een schending van artikel 6 EVRM noch een miskenning van het recht van verdediging in.

Burgerlijke zaken - Burgerlijke rechtspleging - Feitelijk bestaan - Beoordeling - Inaanmerkingneming van een door een onderzoeksrechter bevolen deskundigenverslag - Andere procedure - Bij die procedure afwezige partij

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0438.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.1 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij heeft de verplichting, mits eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsgronden op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen; hiermee moeten worden gelijkgesteld de feiten die de rechter zelf naar voor heeft gebracht uit de elementen die hem regelmatig door de partijen werden voorgelegd.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

Miskent het algemeen rechtsbeginsel dat de rechter gehouden is het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels, de rechter die, na een vermogensoverdracht te hebben vastgesteld zonder dat hiervoor enige grond lijkt te bestaan, de vordering afwijst zonder ambtshalve, met eerbiediging van het recht van verdediging, de mogelijke toepassing op te werpen van de ongerechtvaardigde verrijking.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Verrijking zonder oorzaak

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

S.18.0090.F 15 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210315.3F.2 AC nr. ...

Het recht van verdediging van de tot bindendverklaring van het vonnis opgeroepen partij wordt niet miskend wanneer zij haar argumenten kan aanvoeren in het tegensprekelijk debat over de uitvoering van een deskundigenonderzoek dat nog niet is opgestart en in het daaropvolgend debat voor de rechter (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 186.

Burgerlijke zaken - Vonnis dat een deskundigenonderzoek beveelt - Oproeping tot bindendverklaring van het vonnis - Ontvankelijkheid

F.18.0140.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.17 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer een rechter zijn beslissing steunt op elementen die door één van de partijen werden aangevoerd of waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover zij tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Rechtspleging - Taak van de rechter - Beslissing - Redenen - Verwachting van de partijen - Mogelijkheid tot tegenspraak

C.19.0382.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.39 AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat de vordering tot boedelbeschrijving niet wordt gesteld in het kader van een gerechtelijke vereffening verdeling maar dat de eiseres verwijst naar artikel 1175 Gerechtelijk Wetboek zodat zij een boedelbeschrijving vordert overeenkomstig het gemeen recht en oordeelt dat de vordering van de eiseres die ertoe strekt rechterlijke machtiging te bekomen zonder voorwerp is nu overeenkomstig artikel 1177, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek geen rechterlijke machtiging vereist is wanneer het gaat om goederen van een nalatenschap, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer de vordering wordt afgewezen op een juridische grond die door geen van de partijen werd aangevoerd en waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, niet dienden te verwachten dat de appelrechters deze in hun beoordeling zouden betrekken (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2017, AR C.16.0327.N, AC 2017, nr. 136; Cass. 27 februari 2014, AR C.13.0292.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 30 januari 2014, AR C.13.0266.N, arrest niet gepubliceerd.

Burgerlijke zaken - Vordering tot boedelbeschrijving - Verzoek tot rechterlijke machtiging - Vordering overeenkomstig gemeen recht - Verzoek tot machtiging zonder voorwerp - Ambtshalve aanvoering van rechtsgrond

- Artt. 1175 en 1177 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0109.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.1 AC nr. ...

De rechter miskent het recht van verdediging niet wanneer hij op de door partijen aangevoerde feiten een rechtsgrond toepast zonder de partijen toe te laten daarover tegenspraak te voeren, noch wanneer hij bij het ambtshalve toepassen van een wetsbepaling van aanvullend recht nagaat of partijen niet contractueel van deze bepaling zijn afgeweken en hij partijen daarover slechts bevraagt indien de regelmatig aan zijn beoordeling voorgelegde gegevens enige aanwijzing in die zin bevatten (1). (1) Zie Cass. 17 maart 2016, AR C.15.0235.N, AC 2016, nr. 189.

Burgerlijke zaken - Taak van de rechter - Ambtshalve toepassen van een rechtsgrond - Ambtshalve toepassen van een wetsbepaling van aanvullend recht

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing steunt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover zij tegenspraak hebben kunnen voeren.

Burgerlijke zaken - Taak van de rechter - Recht van verdediging van partijen - Eerbiediging

S.18.0038.F 16 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191216.3F.6 AC nr. ...

De door een buitenlandse rechtbank regelmatig gewezen vonnissen betreffende de staat van de personen hebben in de regel uitwerking in België, ongeacht elke uitvoerbaarverklaring; krachtens de vroegere regeling van het Wetboek IPR worden ze in België evenwel slechts als regelmatig aangemerkt wanneer ze voldoen aan de in artikel 570 Gerechtelijk Wetboek bepaalde voorwaarden; krachtens het tweede lid van die bepaling moet de rechter onderzoeken 1° of de beslissing niets inhoudt dat in strijd is met de beginselen van openbare orde of met de regels van het Belgisch publiekrecht, en 2° of het recht van verdediging werd geëerbiedigd; het gaat om twee onderscheiden en cumulatieve voorwaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 671.

Burgerlijke zaken - Staat van de personen - Buitenlandse rechtbank - Echtscheiding - Verstoting - Ontbinding van het huwelijk - Vonnis - Regelmatigheid - Uitwerking in België

C.18.0004.N 5 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191205.1N.2 AC nr. ...

De plicht voor de rechter om ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen, houdt niet in dat de rechter gehouden is alle in het licht van de vaststaande feiten van het geschil mogelijke, doch niet-aangevoerde rechtsgronden op hun toepasselijkheid te onderzoeken, doch enkel dat hij, mits eerbiediging van het recht van verdediging, de toepasselijkheid dient te onderzoeken van de niet-aangevoerde rechtsgronden die zich door de feiten zoals zij in het bijzonder worden aangevoerd, onmiskenbaar aan hem opdringen (1). (1) Zie Cass. 14 december 2012, C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0059.F 11 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.4 AC nr. ...

Aangezien geen van de partijen, die een debat over de verjaring voerden, een middel hebben aangevoerd dat betrekking had op de uitwerking van een eerder vonnis op de verjaring van de tegen de eiser ingestelde rechtsvordering, en het hof van beroep de partijen niet de mogelijkheid heeft geboden om over de uitwerking van dat vonnis tegenspraak te voeren, wat door het hof van beroep ambtshalve werd aangevoerd, miskent het arrest het recht van verdediging van de eiser.

Burgerlijke zaken - Ambt van de rechter - Verplichting van de rechter

C.18.0302.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.3 AC nr. ...

Het voorwerp van de vordering is het feitelijke resultaat dat de eiser met zijn vordering beoogt; de rechter die gevat door een vordering tot vergoeding van de schade ingevolge een niet verworven voordeel of een geleden nadeel, vergoeding toekent voor het verlies van een kans op het verwerven van dit voordeel of het vermijden van dit nadeel wijzigt het voorwerp van de vordering niet; hij is ertoe gerechtigd met eerbiediging van het recht van verdediging (1). (1) Cass. 14 december 2017, AR C.16.0296.N, AC 2017, nr. 713, met concl. van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Voorwerp van de vordering - Begrip

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.16.0447.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.2 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis omtrent de afschaffing van artikel 867 Gerechtelijk Wetboek blijkt dat de wetgever het behoud van voormeld artikel overbodig achtte omdat in de gevallen waar het criterium van het bereiken van het normdoel het uitspreken van een nietigheidssanctie verhindert er ook geen sprake kan is van belangenschade en artikel 861 kan worden toegepast, zodat uit deze bepalingen en de wetsgeschiedenis volgt dat het sanctioneren van een op straffe van nietigheid voorgeschreven termijn slechts mogelijk is bij belangenschade van de partij die de exceptie opwerpt.

Burgerlijke zaken - Hoger beroep - Termijn van verschijning - Op straffe van nietigheid voorgeschreven - Niet-naleving

- Art. 1062, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 867 Gerechtelijk Wetboek
- zoals van toepassing vóór de opheffing bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Artt. 862, § 1, 1°, en § 2, en 867 Gerechtelijk Wetboek
- vóór en na de wijziging ervan bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Artt. 3, 710 en 861 Gerechtelijk Wetboek

S.18.0056.F 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.8 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat de conclusie van een partij niet voldoet aan het voorschrift van artikel 744, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, miskent het recht van verdediging niet wanneer hij zich ervan onthoudt die middelen te beantwoorden, terwijl de partijen hierover geen debat hebben gevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 697.

Burgerlijke zaken - Conclusie - Voordracht - Vorm - Nummering van de middelen - Conclusie die niet voldoet aan de vormvereisten van artikel 744, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek - Sanctie - Geen antwoord op de conclusie - Geschilpunt waarover geen debat is gevoerd - Recht van verdediging

C.16.0138.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.1 AC nr. ...

Het algemeen beginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover ze tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 23 maart 2017, AR C.15.0232.F, AC 2017, nr. 205.

Burgerlijke zaken - Ambt van de rechter - Verplichting van de rechter

C.18.0189.N 24 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180924.3 AC nr. ...

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de gedelegeerd rechter in zijn op 18 januari 2018 neergelegd verslag de vraag naar de ontvankelijkheid van het verzoek tot verlenging van de termijn van opschorting heeft opgeworpen; deze exceptie was aldus in het debat zodat het middel dat ervan uitgaat dat het vonnis met miskenning van het recht van verdediging heeft geoordeeld dat dit verzoek niet-ontvankelijk was wegens laattijdigheid, niet kan worden aangenomen.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Afwijzing van de vordering - Heropening van het debat

- Artt. 24, § 2 en 38, § 1 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen
- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0696.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.9 AC nr. 423

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Toepassing van een bepaalde wetsbepaling - Niet opgeworpen door partijen - Gevolg - Uitsluiting bij conclusie

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Beslissing - Redenen - Verwachting van de partijen - Mogelijkheid tot tegenspraak

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer een rechter zijn beslissing steunt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover zij tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Beslissing - Redenen - Verwachting van de partijen - Mogelijkheid tot tegenspraak

Het feit dat de partijen de toepassing van een bepaalde wetsbepaling niet hebben opgeworpen, betekent niet dat zij die mogelijkheid bij conclusie hebben uitgesloten (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Toepassing van een bepaalde wetsbepaling - Niet opgeworpen door partijen - Gevolg - Uitsluiting bij conclusie

S.16.0044.F 23 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180423.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Naleving - Voorwaarden - Inhoud van het debat

Wanneer het arrest zijn beslissing grondt rekening houdend met de inhoud van het debat, zoals die is afgeleid uit de conclusie van een partij, miskent het niet het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 261.

Burgerlijke zaken - Naleving - Voorwaarden - Inhoud van het debat

C.17.0466.N 29 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180129.2 AC nr. ...

De sanctie van het ambtshalve weren van een conclusie uit het debat betekent dat de rechter die beslissing kan nemen zonder dat hij daartoe door de partijen is gevorderd, maar stelt hem niet ervan vrij de partijen ter zake te horen (1). (1) Cass. 17 november 2011, AR C.10.0543.N, AC 2011, nr. 623.

Burgerlijke zaken - Behandeling en berechting van de vordering - Conclusietermijn - Laattijdige conclusie - Sanctie - Ambtshalve weren uit het debat - Begrip - Opdracht van de rechter

C.15.0247.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.1 AC nr. 467

De rechter die vaststelt dat in een pleidooi een middel van verjaring wordt opgeworpen dat niet in de conclusie was aangevoerd, mag het mondeling opgeworpen middel niet louter op die grond verwerpen.

Burgerlijke zaken - Middel van verjaring - Opgeworpen in pleidooi - Niet aangevoerd in conclusie - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Artt. 756bis en 2244 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0526.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.3 AC nr. 469

De rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen zelf worden aangevoerd tot staving van hun eisen (1); hiermee worden gelijkgesteld de feiten die de rechter zelf naar voor brengt uit de elementen die hem regelmatig werden voorgelegd (2). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426; Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; zie ook A. FETTWEIS, "Le rôle actif du juge balisé par le principe dispositif et le respect des droits de la défense", in S. GILSON (ed.), Au-delà de la loi, Actualités et évolutions des principes généraux du droit, Louvain-la-Neuve, Anthemis 2006, (127) 147. (2) Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426.

Burgerlijke zaken - Opdracht van de rechter - Ambtshalve opwerpen van rechtsmiddelen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, www.juridat.be; Cass. 8 mei 2015, AR C.14.0231.N-C.14.0489.N, AC 2015, nr. 300; Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207.

Burgerlijke zaken - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

C.15.0351.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.1 AC nr. ...

De vraag of een proces eerlijk is verlopen wordt beoordeeld na onderzoek van de procedure in haar geheel (1). (1) Zie EHRM, Ankerl v. Switzerland, 23 oktober 1996.

Burgerlijke zaken - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereist dat de appelrechter aan wie een volledige toetsingsmogelijkheid wordt geboden en die de zaak zelf kan berechten, de regelmatigheid van de procedure in eerste aanleg zou onderzoeken wanneer een partij hem dit vraagt (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2009, AR D.09.0003.N, AC 2009, nr. 608.

Burgerlijke zaken - Vereiste - Hoger beroep - Appelrechter - Toetsingsbevoegdheid - Omvang - Regelmatigheid van de procedure in eerste aanleg

C.16.0135.N 9 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.3 AC nr. ...

De rechter is ertoe gehouden om, mits hij het recht van verdediging eerbiedigt, de rechtsnorm te bepalen die van toepassing is op de bij hem ingestelde rechtsvordering en die norm toe te passen; de loutere afwezigheid van verweer tegen de ingeroepen niet–ontvankelijkheid, ontslaat hem daarvan niet.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Afwezigheid van verweer

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0032.N 19 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161219.5 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de rechter die van oordeel is afwijzend te moeten beschikken op een verzoek tot heropening van het debat, de verzoeker hiervan vooraf kennis geeft teneinde hem toe te laten verweer te voeren omtrent de redenen op grond waarvan de rechter het verzoek meent te moeten afwijzen zelfs indien de overige partijen geen opmerkingen hebben gemaakt op het verzoek.

Burgerlijke zaken - Verschijnende partij - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Redenen

---

S.15.0019.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.3 AC nr. ...

De appelrechters die ambtshalve de verweerder, aan wie het hoger beroep werd aangezegd, buiten zaak stellen zonder deze beslissing aan tegenspraak te onderwerpen, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve buiten zaak stellen van een partij

---

C.15.0305.N 13 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160613.1 AC nr. ...

De appelrechters steunen blijkens de bewoordingen van het bestreden vonnis hun oordeel met betrekking tot de schadeposten “brillen verleden” en “brillen toekomst” mede op niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen informatie, die werd ingewonnen door één van de rechters bij haar schoonbroer, opticien van beroep, en miskennen aldus het recht van verdediging.

Burgerlijke zaken - Rechter - Persoonlijke kennis - Tegenspraak

---

C.14.0029.N 2 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160602.9 AC nr. ...

Wanneer de verweerder niet aanvoerde dat de eiser bij toepassing van artikel 1341 Burgerlijk Wetboek het bewijs van de verbintenis tot betaling van de aannemingssom enkel kan leveren door middel van een akte, miskent de appelrechter, die de vordering afwijst op grond van de ambtshalve aangevoerde reden dat de eiser geen akte voorlegt waaruit de beweerde verbintenis van de verweerder tot betaling zou kunnen blijken en dat het bewijs door getuigen en feitelijke vermoedens niet is toegelaten aangezien de te bewijzen rechtshandeling een overeenkomst betreft waarvan de waarde 375 euro te boven gaat, zonder dit middel aan de tegenspraak van de partijen te onderwerpen, het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

Burgerlijke zaken - Ambtshalve aangevoerde reden - Geen tegenspraak - Gevolg - Toepassing - Verbintenis - Bewijs

---

C.15.0235.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.11 AC nr. ...

De rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen; dit houdt niet in dat de rechter gehouden is alle in het licht van de vaststaande feiten van het geschil mogelijke, doch niet-aangevoerde rechtsgronden op hun toepasselijkheid te onderzoeken, doch enkel dat hij, mits eerbiediging van het recht van verdediging, de toepasselijkheid dient te onderzoeken van de niet-aangevoerde rechtsgronden die zich door de feiten zoals zij in het bijzonder worden aangevoerd, onmiskenbaar aan hem opdringen; dit geldt ook wanneer de niet-aangevoerde rechtsgronden steunen op wetsbepalingen van openbare orde (1). (1) Zie de concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN voor Cass. 11 september 2008, AR C.07.0441.F, Pas. 2008, nr. 46.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; Cass. 28 september 2012, AR C.12.0049.N, AC 2012, nr. 500, met concl. van het OM; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514, met concl. van het OM; Cass. 31 januari 2011, AR C.10.0123.F, AC 2011, nr. 88; Cass. 1 februari 2010, AR S.09.0064.N, AC 2010, nr. 77, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 28 september 2009, AR C.04.0253.F, AC 2009, nr. 529, met concl. van advocaat-generaal J.M. GENICOT in Pas. 2009, nr. 529; Cass. 28 mei 2009, AR C.06.0248.F, AC 2009, nr. 355, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES; Cass. 28 mei 2009, AR C.08.0066.F, AC 2009, nr. 356.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0259.F 22 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160122.4 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op feiten die hem regelmatig zijn voorgelegd en het voorwerp noch de oorzaak van de vordering wijzigt en het recht van verdediging van de partijen eerbiedigt (1). (1) Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de partijen feiten aanvoeren waarop zij hun vordering of hun verweermiddel steunen, zonder daaraan een juridische omschrijving te geven of enige rechtsgrond te vermelden, miskent de rechter die de voormelde feiten kwalificeert en daarop een rechtsgrond toepast zonder de partijen toe te staan daarover tegenspraak te voeren, hun recht van verdediging niet (1). (1) Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83.

Burgerlijke zaken - Geen juridische omschrijving van de feiten - Geen vermelding van een toepasselijke rechtsregel - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0210.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.12 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 22 januari 2015, AR C.13.0602.F, AC 2015, nr. 55; Cass. 10 februari 2014, AR C.13.0381.N, AC 2014, nr. 105; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426; Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; Cass. 28 september 2012, AR C.12.0049.N, AC 2012, nr. 500, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL; Cass. 31 januari 2011, AR C.10.0123.F, AC 2011, nr. 88; Cass. 1 februari 2010, AR S.09.0064.N, AC 2010, nr. 77, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 28 september 2009, AR C.04.0253.F, AC 2009, nr. 529, met concl. van advocaat-generaal J.-M. GÉNICOT in Pas. 2009, nr. 529; Cass. 28 mei 2009, AR C.06.0248.F, AC 2009, nr. 355, met conc1. van advocaat-generaal A. HENKES; Cass. 28 mei 2009, AR C.08.0066.F, AC 2009, nr. 356.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0433.F 11 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150611.10 AC nr. ...

De rechter mag, op vraag van een partij, een deloyale proceshouding bestraffen die het recht van verdediging aantast en op die grond een conclusie uit het debat weren (1). (1) Cass. 16 september 2013, AR C.12.0032.F, AC 2013, nr. 449.

Burgerlijke zaken - Artikel 747, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek - Laattijdige conclusie - Bevoegdheid van de rechter

S.14.0017.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.2 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk de rechter verplicht is het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregel die erop van toepassing is, is hij verplicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsregels op te werpen waarvan de toepassing vereist is door de feiten die de partijen in het bijzonder tot staving van hun vorderingen aanvoeren.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Toepasselijk recht - Feit dat in het bijzonder is aangevoerd - Ambtshalve opgeworpen middel - Verplichting - Beschikkingsbeginsel - Recht van verdediging

C.14.0229.F 2 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150302.2 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing steunt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover ze, bijgevolg, tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514.

Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Procedure - Opdracht van de rechter - Beslissing - Ambtshalve aanvullen van redenen - Voorwaarde - Verwachting van de partijen - Mogelijkheid tot tegenspraak - Onderwerping aan tegenspraak

C.13.0602.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.10 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard onderzoeken van de voor hem gebrachte aanspraken en hij kan, ongeacht de omschrijving die de partijen eraan hebben gegeven, de aangevoerde redenen aanvullen, mits hij geen enkel geschil opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, zijn beslissing uitsluitend grondt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd en noch het voorwerp noch de oorzaak van de vordering wijzigt (1). (1) Zie Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve aangevulde reden - Aan het voorwerp van de vordering gegeven juridische omschrijving

- Art. 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

STRAFZAKEN

P.25.0630.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.11 AC nr. ...

Het middel dat de beschuldigde aanvoert tot staving van zijn cassatieberoep is niet ontvankelijk wegens onnauwkeurigheid, wanneer het middel het openbaar ministerie verwijt dat het hem, bij de neerlegging van de getuigenlijst, niet in kennis heeft gesteld van het feit dat er tegen de magistraat die het dossier had onderzocht en waarvan was aangegeven dat hij in geval van verhindering zou kunnen worden vervangen, een strafrechtelijk vooronderzoek was ingeleid, met name wegens valsheden in informatica, die hij zou hebben gepleegd om een vertraging in de behandeling van zijn dossiers te verbergen, en dat het openbaar ministerie door die informatie te verzwijgen, de wapengelijkheid heeft miskend en de beschuldigde met name niet heeft toegelaten om in limine litis, op de preliminaire rechtszitting, de onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden aan te voeren die overeenkomstig artikel 235bis, § 5, Wetboek van Strafvordering, voor de feitenrechter kunnen worden opgeworpen, maar die onderzoeksrechter niet verwijt zijn verplichting te hebben miskend om een onderzoek à décharge te voeren, waardoor het hem evenmin verwijt een valsheid te hebben gepleegd die hun nadeel zou hebben berokkend en bijgevolg niet verduidelijkt waarin het aangevoerde verzuim hem schade zou hebben toegebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Middel dat aanvoert dat de beschuldigde door het openbaar ministerie niet op de hoogte werd gebracht van het bestaan van een strafrechtelijk vooronderzoek tegen de onderzoeksmagistraat - Ontvankelijkheid

- Art. 235bis, § 5 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

Artikel 326 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de gezworenen niet vóór hun beraadslaging over de in het dossier opgenomen processen-verbaal mogen beschikken; zodra de beschuldigde, eiser in cassatie, echter niet aanvoert dat de gezworenen bij de kortstondige inbezitneming van het overgedragen stuk kennis zouden hebben genomen van een gegeven ten laste waarvan ze niet op de rechtszitting in kennis zouden zijn gesteld of de partijen geen tegenspraak hebben kunnen voeren en waarop zij hun overtuiging zouden hebben gebaseerd, is het middel dat de schending van het beginsel van het mondeling karakter van het debat aanvoert in de volgende omstandigheden niet ontvankelijk bij gebrek aan belang: op verzoek van een raadsman van een burgerlijke partij heeft de voorzitster van het hof aan de gezworenen een stuk doen overhandigen uit de powerpointpresentatie van de onderzoekers, die deel uitmaakte van de overtuigingsstukken, waartegen de raadsman van de beschuldigde zich heeft verzet, de burgerlijke partij heeft haar vraag ingetrokken en de overgedragen exemplaren werden teruggegeven (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Hof van assisen - Kortstondige terbeschikkingstelling van een stuk aan de gezworenen - Middel dat de miskenning aanvoert van het beginsel van het mondeling karakter van het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 326 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

Het beginsel van het mondeling karakter van het debat voor het hof van assisen, dat door de wetgever wordt gewenst en voortvloeit uit de artikelen 280, eerste lid, en 294 tot 316 Wetboek van Strafvordering, maakt onlosmakelijk deel uit van de eerbiediging van het recht van verdediging; het houdt in dat de gezworenen en, in voorkomend geval, de rechters hun innerlijke overtuiging alleen gronden op de gegevens waarvan ze op de zitting kennis hebben gekregen en waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Hof van assisen - Beginsel van het mondeling karakter van het debat - Begrip

- Art. 306 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 294 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 295 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 296 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 297 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 298 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 299 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 300 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 301 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 302 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 303 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 280, eerste lid Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 305 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 316 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 307 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 308 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 309 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 310 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 311 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 312 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 312bis Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 313 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 314 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 315 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 315bis Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)
- Art. 304 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

Wanneer de beschuldigde, eiser in cassatie, aanvoert dat een van de gezworenen, vóór de rechtszitting na afloop waarvan de jury naar de beraadslagingskamer werd gestuurd, heeft deelgenomen aan een gesprek, waarin ook de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie en twee advocaten waren betrokken, en dat, volgens het middel, dit gedrag van de gezworene waarvan de eiser een foto heeft gemaakt en dat door een gerechtsdeurwaarder werd bevestigd, gewettigde twijfel doet ontstaan over de onpartijdigheid van die gezworene, zodat het motiverend arrest, alsook het veroordelend arrest dat hiervan het gevolg is, vernietigd moeten worden, maar uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser die omstandigheid voor het hof van assisen heeft aangevoerd om die gezworene te doen wraken, is het middel, dat voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd en een onderzoek van feitelijke gegevens vereist waarvoor het Hof niet bevoegd is, niet ontvankelijk (1). (1) Zie het eerste middel van T.K. (arrest, sub D): deze eiser heeft, van zijn kant, aangevoerd dat hij pas na het verdict kennis heeft gekregen van de foto waaruit hij het bestaan van een dergelijk gesprek afleidt; dit middel is bijgevolg niet nieuw, maar het Hof heeft vastgesteld dat ook dit middel niet ontvankelijk is omdat het onderzoek ervan eveneens een onderzoek van feitelijke gegevens vereist.

Strafzaken - Hof van assisen - Kortstondige terbeschikkingstelling van een stuk aan de gezworenen - Middel dat de miskenning aanvoert van het beginsel van het mondeling karakter van het debat - Ontvankelijkheid

P.25.1015.F 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAC.9 AC nr. ...

Het arrest dat de inzage weigert van de stukken die de in het aanhoudingsbevel vermelde ernstige aanwijzingen van schuld kunnen bevestigen of ontkrachten, op grond dat de inverdenkinggestelde hiervan tijdig inzage zal krijgen, miskent het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Stukken die de aanwijzingen kunnen bevestigen of ontkrachten - Weigering van inzage

P.25.0568.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.7 AC nr. ...

De grief van de beklaagde die opkomt tegen het bevel dat de voorzitter van het hof van assisen aan zijn raadsman heeft gegeven om een stuk neer te leggen waarvan de advocaat zelf de afwezigheid betreurde en het heeft neergelegd, heeft geen belang.

Strafzaken - Advocaat van de verdediging die de afwezigheid in het dossier van een stuk betreurt en het op bevel van de voorzitter van het hof van assisen neerlegt - Cassatiemiddel dat een dergelijk bevel aanvecht - (Geen) belang

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0617.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.21 AC nr. ...

De regeling voor de rechter om een verzoek tot het horen van een getuige à charge op de rechtszitting onder eed, die tijdens het onderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te toetsen aan de drie door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens met betrekking tot artikel 6.1 en 6.3.d EVRM ontwikkelde criteria (1), is ook van toepassing indien de tijdens het vooronderzoek afgelegde belastende verklaringen uitgaan van een slachtoffer dat zich burgerlijke partij heeft gesteld in de zaak waarin de beklaagde wordt vervolgd, met dien verstande evenwel dat een burgerlijke partij in beginsel als een procespartij en niet als een getuige onder eed wordt gehoord; het recht op een eerlijk proces van de beklaagde waarvan het recht op tegenspraak deel uitmaakt, kan dan ook worden gewaarborgd door de mogelijkheid die de beklaagde heeft om de rechter te verzoeken om op de rechtszitting met de burgerlijke partij te worden geconfronteerd en alle vragen te stellen of opmerkingen te formuleren ter weerlegging, aanpassing of verduidelijking van de door die burgerlijke partij tijdens het vooronderzoek afgelegde belastende verklaringen. (1) De overwegingen in randnummers 3 t.e.m. 5 van onderstaand arrest over de drie criteria voor het horen van getuigen à charge onder eed op de openbare terechtzitting zijn een bevestiging van vaste rechtspraak van het Hof, gesteund op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (zie o.a. Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1411.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 19 december 2023, AR P.23.1157.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.2; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 8 november 2022, AR P.22.0832.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.19; Cass. 21 juni 2022; AR P.22.0250.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353; Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, T. Strafr. 2017, 207; EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland; EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, §28, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 9 mei 2022, Faysal Pamuk t/Turkije, §46, www.echr.coe.int; F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1157-1178; B. MEGANCK, "Het recht om getuigen à charge op de rechtszitting te horen: het sprookje van Soufiane Riahi en de drie criteria", T. Strafr. 2024, 420-433; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Vol.2, Larcier, 2023, 2256-2289; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, "Droit de la procédure pénale", Die Keure, 2025, 46 en 1588-1595).

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Recht op horen van getuigen à charge - Slachtoffer van seksueel misbruik als getuige - Slachtoffer dat zich burgerlijke partij stelt - Verhoor als procespartij - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0863.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.21 AC nr. ...

Uit de artikelen 23, 2° en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat een inverdenkinggestelde in beginsel het recht heeft om de rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waarop de handhaving van zijn voorlopige hechtenis wordt behandeld, persoonlijk bij te wonen, maar dat recht is niet absoluut; indien blijkt dat het om redenen buiten zijn wil niet mogelijk is de inverdenkinggestelde over te brengen naar het gerechtsgebouw en het voor de kamer van inbeschuldigingstelling evenmin mogelijk is om zich te verplaatsen naar de gevangenis, wordt het recht van verdediging afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid voor de inverdenkinggestelde om zich door zijn raadsman te laten vertegenwoordigen, die op zijn minst de verdaging van de zaak kan vorderen (1). (1) Cass. 1 augustus 2018, AR P.18.0855.N, AC 2018, nr. 437.

Strafzaken - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om op de rechtszitting te verschijnen - Onmogelijkheid - Mogelijkheid om zich op de rechtszitting door zijn raadsman te laten vertegenwoordigen en de verdaging van de zaak te vorderen - Eerbiediging van het recht van verdediging

- Art. 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0514.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.15 AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt (1); het overeenkomstig artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering door de Koning bij besluit van 18 februari 2016, zoals gewijzigd bij besluit van 23 november 2017, vastgesteld model van het grievenformulier bevat naast onder meer de rubrieken Schuld en Straf en/of maatregel ook een rubriek Procedure (bevoegdheid, verjaring, rechten van verdediging, e.a.); een appellant die aanvoert dat het appelgerecht de strafvordering onontvankelijk moet verklaren wegens miskenning van zijn recht van verdediging en zijn recht op een eerlijk proces omdat hij omwille van medische redenen niet persoonlijk aanwezig kon zijn noch werd vertegenwoordigd en zo een aanleg heeft verloren, beoogt om procedurele redenen een hervorming van de beroepen beslissing op dit punt; indien hij wil dat het appelgerecht zich daarover uitspreekt, moet hij een procedurele grief aanvoeren; uit de loutere aankruising in het appelgrievenformulier van de rubrieken Schuld en Straf en/of maatregel volgt niet dat de appellant elke beslissing op procedureel vlak die een impact heeft of kan hebben op de beslissing over de schuld of de straf als grief aanvoert; dit zou immers betekenen dat de rubriek Procedure zinledig is (2). (1) Zie o.a. Cass. 4 februari 2025, AR P.24.1614.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7; Cass. 11 oktober 2023, AR P.22.1491.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.14, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal WINANTS; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 91-95; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2025, 1958-1965. (2) Over de procedurele grief en de impact op de schuldbeoordeling zie S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 160-165.

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Verplicht aanvoeren van grieven - Grievenschrift - Begrip grief - Rubrieken in het grievenformulier - Aankruising rubriek "schuld" - Aanvoeren van een grief over de rechten van verdediging - Afwezigheid op de terechtzitting om medische redenen - Saisine van de rechter in hoger beroep - Impact van de grief over de procedure - Grens

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

Een beklaagde die zelf niet verzoekt om toegang te krijgen tot informatie die zich bevindt in een ander strafdossier dan datgene dat op hemzelf betrekking heeft, kan geen miskenning van zijn recht op een eerlijk proces afleiden uit de beslissing van de rechter om aan een andere beklaagde, die daarom wel heeft verzocht, geen toegang tot die informatie te geven.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Verzoek door andere beklaagde om toegang tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden - Gevolg

Uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat de rechter steeds het verzoek van een beklaagde om toegang te krijgen tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden, moet toetsen aan criteria die in de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens worden vooropgesteld om de weigering van het horen van een getuige à décharge af te wegen tegen het recht op een eerlijk proces van de beklaagde, namelijk (1) het al dan niet voldoende onderbouwd zijn van het verzoek, (2) het voorhanden zijn van afdoende redenen om het voorwerp van het verzoek al dan niet relevant te achten voor de beoordeling van de telastlegging en (3) de impact van de verwerping van het verzoek op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd; een dergelijke afweging is enkel vereist voor bewijs waarvan de beklaagde aannemelijk maakt dat het de versie van de feiten en het bewijsmateriaal van de vervolgende partij op een doorslaggevende wijze kan weerleggen en waarvan de impact vergelijkbaar is met deze van een getuigenis à décharge op de rechtszitting (1). (1) Zie EHRM 7 maart 2019, nr. 6005/08, Abdullayev t. Azerbeidzjan, https://hudoc.echr.coe.int.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Verzoek om toegang tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden - Beoordeling - Toetsing volgens de criteria voor het afwijzen van het verhoor van een getuige à décharge - Vereiste - Bewijs dat de versie van de feiten en bewijsmateriaal van het openbaar ministerie op doorslaggevende wijze kan weerleggen - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.25.0186.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.11 AC nr. ...

De rechter mag bij de schuldbeoordeling het gegeven betrekken dat een beklaagde geen geloofwaardige verklaring kan of wil verstrekken betreffende bezwarende vaststellingen en daaruit kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, het zwijgrecht zoals vervat in artikel 6.1 en 6.2 EVRM en het vermoeden van onschuld zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM worden afgeleid en dit doet evenmin afbreuk aan de regel dat de bewijslast voor de schuld bij het openbaar ministerie berust; het vermoeden van onschuld zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, het zwijgrecht zoals dit wordt afgeleid uit artikel 6.1 en 6.2 EVRM, het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging en de regel dat het openbaar ministerie de bewijslast draagt houden niet in dat de rechter gehouden is ontkennende verklaringen van een beklaagde voor waar aan te nemen en dat hij verklaringen van een beklaagde niet op hun geloofwaardigheid mag beoordelen, zodat uit een met redenen omklede schuldigverklaring van een beklaagde geen schending van deze bepalingen of een miskenning van de vermelde beginselen kan worden afgeleid.

Strafzaken - Zwijgrecht - Vermoeden van onschuld - Afwezigheid van een geloofwaardige verklaring door de beklaagde over de bezwarende vaststellingen - Ontkennende verklaringen van de beklaagde - Beoordeling van de geloofwaardigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.23.1731.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.7 AC nr. ...

Een proces-verbaal is met name niet langer eerlijk wanneer het bewijs dat verkregen werd ondanks de onregelmatigheid ervan, het risico op een veroordeling inhoudt die op twijfelachtige gegevens is gegrond, terwijl de partij aan wie die gegevens wordt tegengeworpen niet in staat is ze met goed gevolg tegen te spreken en de waarheid te herstellen; de omstandigheid dat onderzoeksverrichtingen werden bevolen ten gevolge van een van onregelmatigheid beschuldigde akte, verplicht de rechter niet te besluiten tot de onmogelijkheid om een eerlijk proces te voeren, wanneer er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van de door die akte opgeleverde resultaten en de partij waartegen ze worden aangevoerd ze vrij en dienstig heeft kunnen tegenspreken (1). (1) Het OM, dat erop wijst dat het eerste bestreden arrest, in tegenstelling tot de eiser, oordeelt dat "de door de onderzoeksmagistraat opgemaakte beschikkingen tot huiszoeking die tot de litigieuze beslagen hebben geleid, geenszins gegrond zijn op de resultaten van het bankonderzoek", leidt hieruit af dat het middel, dat geheel berust op de kritiek van die beoordeling van de feiten, in geen van de onderdelen ontvankelijk is. (M.N.B.).

Strafzaken - Eerlijk proces - Onregelmatig bewijs - Onderzoeksverrichtingen bevolen ten gevolge van een van onregelmatigheid beschuldigde akte - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1779.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2 AC nr. ...

De buitengewone verzettermijn gaat niet in indien de informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing niet regelmatig is; wat dat betreft vereist artikel 6.1 EVRM dat die informatie melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen; geen enkele bepaling, en met name noch voormeld artikel 6.1 EVRM noch artikel 187 Wetboek van Strafvordering, verplichten de autoriteiten om aan de bij verstek veroordeelde de informatie over de rechtsmiddelen mee te delen in een andere taal dan die van de rechtspleging of van de plaats van betekening van het verval van het recht tot sturen, wanneer geen enkel gegeven hen in staat stelt te voorzien dat de betrokkene die taal niet verstaat (1). (1) Het OM heeft ook geconcludeerd tot verwerping. Zie concl. OM, waarin wordt onderzocht of het middel van schending van de Taalwet Gerechtszaken ambtshalve moet worden aangevoerd (quod non) en of het oude eerste en tweede lid van artikel 40 van die wet, vervangen door de wet van 25 mei 2018, opnieuw tot leven zijn gewekt ten gevolge van het arrest nr. 120/2019 van het Grondwettelijk Hof van 19 september 2019.

Strafzaken - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

De rechter is niet ertoe gehouden in een afzonderlijke authentieke akte de verklaringen over te schrijven die de partijen voor hem hebben afgelegd; uit de omstandigheid dat die verklaringen niet werden opgenomen in een proces-verbaal, kan niet worden afgeleid dat de rechter de inhoud van die verklaringen niet kan weergeven in zijn vonnis en deze in voorkomend geval kan gebruiken om zijn beslissing te onderbouwen (1). (1) Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13, met concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221012.2F.13.

Strafzaken - Behandeling ter zitting - Verhoor van de partijen - (Geen) verplichting voor de rechter om de verklaringen in een proces-verbaal over te schrijven - Geen overschrijving - Invloed

Wat betreft de getuigen à décharge waarvan de beschuldigde verzoekt om hen op de rechtszitting te horen, en volgens de uitlegging van artikel 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, moeten de nationale gerechten de relevantie en het nut van een dergelijk verzoek van de beschuldigde beoordelen: die bepaling vereist niet dat elke getuige à décharge wordt opgeroepen en op de rechtszitting wordt gehoord, aangezien de in de voormelde bepaling gebruikte bewoordingen "onder dezelfde voorwaarden" ertoe strekken de wapengelijkheid te waarborgen, zonder evenwel aan de beschuldigde het absolute recht toe te kennen om de verschijning van getuigen voor de feitenrechter te verkrijgen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; EHRM, Guide ..., o.c., §§ 561 et 562.

Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering - Wapengelijkheid

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de uitlegging van de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vloeit voort dat de weigering van de feitenrechter tot verhoor van getuigen à décharge tijdens het proces te horen niet is onderworpen aan de waarborgen die in acht moeten worden genomen wanneer het strafgerecht het voornemen heeft om, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge in aanmerking te nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, § 15 (uitsluiting van de criteria die van toepassing zijn op het verhoor van de getuigen à charge, namelijk de getuigen die belastende verklaringen hebben afgelegd); Cass. 19 juni 2018, AR P.17.1250.N, AC 2018, nr. 398, § 2; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., Die Keure, 2025, dl. II, 1593 tot 1595.

Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om te antwoorden op de vraag of de belastende verklaringen van een getuige die op het proces niet aanwezig was, van doorslaggevend belang zijn geweest voor de beslissing over de schuld, moet worden nagegaan welk belang de rechter aan die verklaringen heeft gehecht, in verhouding tot alle redenen waarmee hij zijn beslissing heeft omkleed; zo kan de verwijzing naar een dergelijke verklaring in de redenen op zich niet volstaan om die verklaring als doorslaggevend aan te merken, wanneer blijkt dat de beslissing op grond van ander doorslaggevend bewijsmateriaal werd genomen (1). (1) Zie Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9, § 6.

Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens de uitlegging van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geschiedt het onderzoek van de verenigbaarheid, met de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, van een procedure waarin de verklaringen van een getuige die belastende verklaringen heeft afgelegd maar niet op het proces is verschenen, als bewijzen worden gebruikt, in drie stappen; zo moet worden onderzocht (1°) of er een ernstige reden bestond waarom de getuige niet is verschenen en, bijgevolg, zijn verklaring als bewijs in aanmerking werd genomen, (2°) of de verklaring van de afwezige getuige de enige of doorslaggevende grondslag heeft gevormd voor de veroordeling, en (3°) of er voldoende compenserende factoren, waaronder met name stevige procedurele waarborgen (1), bestonden om een tegenwicht te vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanneming van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en om de billijkheid van de rechtspleging in haar geheel te waarborgen ; dergelijke factoren kunnen met name bestaan in de voorlegging van objectief bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het onderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt (2); hieruit volgt dat, om de verenigbaarheid met de voormelde bepalingen te kunnen beoordelen van een beslissing van de feitenrechter die de voortzetting van de procedure beveelt, niettegenstaande de afwezigheid van de getuigen, en van een daaropvolgende beslissing over de schuld zonder dat, bijgevolg, de verdediging die getuigen heeft kunnen verhoren of doen verhoren, met name moet worden vastgesteld of de verklaringen die deze getuigen in een eerdere fase van de procedure hebben afgelegd en waarover geen tegensprekelijk debat is gevoerd, de enige of doorslaggevende grondslag voor de veroordeling hebben gevormd. (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2024, § 107; EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, 15 december 2015 [GC], nr. 9154/10, § 107; EHRM, Al-Khawaja en Tahery t. Verenigd Koninkrijk, 15 december 2011 [GC], nrs. 26766/05 en 22228/06 ; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1, met concl. van advocaat-generaal DE SMET, ECLI:BE:CASS:2025:CONC.20250318.2N.1; Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1, en de noot BDS. (2) EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, voormeld, § 128; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, voormeld, § 23, dat, bij wijze van compenserende factoren, ook melding maakt van de mogelijkheid, voor de beklaagde, om de getuige tijdens het opsporingsonderzoek of op de rechtszitting te verhoren of te doen verhoren en om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of over de strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9.

Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet bij de beoordeling van de verenigbaarheid, met artikel 6.3.d EVRM, van de verwerping van een verzoek van de verdediging tot oproeping van een getuige à décharge met de volgende criteria rekening worden gehouden: (1°) was het verzoek tot verhoor van de getuige à décharge op de rechtszitting met voldoende redenen omkleed en relevant in het licht van het onderwerp van de beschuldiging? (2°) heeft de rechter de mogelijke relevantie van die getuigenverklaring onderzocht en heeft hij zijn weigering om dat verzoek in te willigen met voldoende redenen omkleed? (3°) heeft de weigering om een dergelijke getuige te horen het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel aangetast? (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; EHRM, [GC], Murtazaliyeva c. Russie, 18 december 2018, nr. 36658/05, § 158.

Strafzaken - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de tekst van de bepalingen van artikel 152 en 205bis, Wetboek van Strafvordering en artikel 6 EVRM, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling, volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, maar die partij heeft geen absoluut recht op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald en hij kan daarbij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden toegekend (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617.

Strafzaken - Strafvordering - Verzoek tot bepaling van conclusietermijnen - Geen absoluut recht op conclusietermijnen - Recht op een eerlijk proces - Omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd geen conclusietermijnen vereist - Criteria - Vermelding van de omstandigheden - Motivering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 250bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.24.1686.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 152, § 1, derde lid, Wetboek van Strafvordering weert de rechter ambtshalve de conclusies die niet vóór het verstrijken van de overeenkomstig het eerste en het tweede lid van dit artikel vastgestelde termijnen op de griffie zijn neergelegd en aan de andere partijen zijn meegedeeld uit het debat; overeenkomstig artikel 152, § 2, kunnen conclusies worden neergelegd na het verstrijken van die termijnen, met name bij ontdekking van een nieuw en ter zake dienend stuk of feit dat nieuwe besluiten verantwoordt maar de aan een beklaagde gegeven waarschuwing betreffende een mogelijke wijziging van de omschrijving vormt geen ontdekking van een nieuw stuk of feit dat een afwijking van de met toepassing van artikel 152, § 1, eerste en tweede lid 1, vastgestelde conclusiekalender verantwoordt.

Strafzaken - Conclusie - Conclusietermijnen - Verstrijken - Ontdekking van een nieuw stuk of feit - Begrip - (Geen) wijziging van de omschrijving

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

Noch artikel 5 of artikel 22 Witwaswet 2017, noch enige andere bepaling verbiedt de rechter om de feitelijke gegevens van een verslag van de CFI aan de procureur des Konings, dat aanwijzingen bevat voor het bestaan van een witwasmisdrijf, te gebruiken als bewijs voor de schuldigverklaring van een beklaagde aan een misdrijf dat voor die beklaagde de vermogensvoordelen heeft voortgebracht die het voorwerp van dat mogelijke witwasmisdrijf konden uitmaken; het staat integendeel aan de rechter om onaantastbaar de bewijswaarde van die gegevens, naast de overige gegevens van het strafdossier, te beoordelen; het recht van verdediging van de beklaagde wordt gewaarborgd door het feit dat hij voor de rechter tegenspraak kan voeren over die gegevens.

Strafzaken - Bewijs - Verslag Cel voor Financiële Informatieverwerking - Aanwijzingen voor bestaan van witwasmisdrijf - Schuldigverklaring aan misdrijf dat vermogensvoordelen heeft voorgebracht - Gebruik van de feitelijke gegevens van het verslag CFI als bewijs - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Gevolg

- Art. 22 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen

van geld en de financiering van terrorisme

- Art. 5 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

Uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging volgt dat een beklaagde het recht heeft op de bijstand van een raadsman naar eigen keuze of, indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, kosteloos door een toegevoegd advocaat te worden bijgestaan indien de belangen van een behoorlijke rechtspleging dit eisen; de rechter is in beginsel dan ook ertoe gehouden de behandeling van een strafzaak uit te stellen indien dit noodzakelijk is om dit recht te verzekeren, maar een beklaagde heeft evenwel geen absoluut recht op uitstel van behandeling van zijn zaak; de rechter mag het verzoek om uitstel van behandeling van de zaak afwijzen indien de raadsman van de beklaagde zelf ervoor verantwoordelijk is dat hij niet op het vastgestelde uur op de rechtszitting aanwezig is om de beklaagde bij te staan, in zoverre dit niet tot gevolg heeft dat aan de beklaagde het recht op bijstand van een raadsman op onevenredige wijze wordt ontzegd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie Cass 8 oktober 2024, AR P.24.0901.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241008.2N.9; Cass. 6 juni 2023, AR P.22.1440.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230606.2N.7, RW 2023-24, 1314; Cass. 3 november 2020, AR P.20.0672.N, AC 2020, nr. 676.

Strafzaken - Recht op bijstand van advocaat - Uitstel van de zaak - Geen absoluut recht op uitstel van behandeling - Verantwoordelijkheid van de raadsman - Gevolg

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1383.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.12 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 of 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel legt enige bijzondere vorm op voor wat betreft de wijze waarop de vervolgde partij op de hoogte moet worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging; niets belet dat de vonnisrechter op basis van de informatie uit het strafdossier de redenen van de beschuldiging, zoals vermeld in de gedinginleidende akte, verduidelijkt, onder meer door aanpassing van de incriminatiedata, en de partijen vervolgens uitnodigt om hierover standpunt in te nemen; het enkele feit dat deze verduidelijking een gevolg is van het verweer van de beklaagde of dat zij pas in de procedure in hoger beroep gebeurt, miskent het recht van verdediging niet; daarvoor is enkel vereist dat de beklaagde na de verduidelijking kan beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging, zoals bepaald in artikel 6.3.b EVRM (1). (1) Zie ook Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0109.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.10; Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0087.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220525.2F.3; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; J. DECOKER, "De heromschrijving van het ten laste gelegde: een greep uit de cassatierechtspraak (vanaf 2000 tot nu)", T. Strafr. 2017, 347-357; Cass. 23 oktober 2002, AR P.02.0958.F, AC 2002, nr. 561; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH, en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1651-1659.

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Verwittiging van de aard en redenen van de telastlegging - Aanpassing van tenlastelegging door de vonnisrechter - Wijziging van de datum van de vervolgde feiten - Verwittiging van de beklaagde in de procedure in hoger beroep - Voorwaarden

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0929.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12 AC nr. ...

De rechter kan, zonder schending van artikel 6 EVRM dan wel miskenning van het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de procespartij haar verzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van haar vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Cass. 25 april 2023, AR P.22.1005.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.20 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS.

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Verzoek tot deskundigenonderzoek - Verzoek niet gegrond op gegevens die de aangevoerde feiten aannemelijk maken - Weigering door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0766.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.8 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een tolk bepaald in artikel 6.3.e. EVRM geldt niet enkel bij de zaak voor het vonnisgerecht, maar ook voor onderzoeksverrichtingen tijdens het vooronderzoek; het staat aan de rechter te oordelen of de verdachte of de beklaagde voldoende de taal van de rechtspleging begrijpt en spreekt, zodat hij in staat is zijn recht van verdediging effectief uit te oefenen maar uit het enkele feit dat een beklaagde tijdens de behandeling van de zaak in hoger beroep werd bijgestaan door een tolk, volgt niet noodzakelijk dat de beklaagde de taal van de procedure niet of onvoldoende beheerste voor zijn verhoor door de politie of voor een effectieve uitoefening van zijn recht van verdediging bij de behandeling van de zaak in eerste aanleg; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2023, AR P.22.1551.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.2.

Strafzaken - Bijstand tolk - Invulling van dit recht - Beoordeling door de rechter - Eerbiediging van het recht van verdediging - Bijstand van tolk in hoger beroep - Toezicht door het Hof - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1628.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.5 AC nr. ...

Artikel 774, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat de rechter verplicht de heropening van het debat te bevelen alvorens een vordering af te wijzen op grond van een exceptie die de partijen niet voor hem hadden opgeworpen, is niet van toepassing in strafzaken (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0446.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3; Cass. 8 januari 2014, AR P.13.1380.F, AC 2014, nr. 11.

Strafzaken - Heropening van het debat - Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) toepasselijkheid in strafzaken

- Art. 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0029.F 5 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.5 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 34, § 1, 36, § 1, en 37, eerste lid, Wet Strafuitvoering volgt dat de strafuitvoeringsrechter die uitspraak doet over een eerste verzoek om elektronisch toezicht van een persoon die is veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen, op onaantastbare wijze oordeelt of hij de veroordeelde wenst te horen; indien hij dit niet nodig acht, doet hij uitspraak op grond van de stukken die hem zijn voorgelegd in het kader van een schriftelijke procedure en in die procedure voor de strafuitvoeringsrechter is niet voorzien dat de veroordeelde over de adviezen van de directeur en van het openbaar ministerie tegenspraak kan voeren (1). (1) Cass. 9 januari 2024, AR P.23.1740.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240109.2N.4. De rechtsleer betreurt evenwel dat de Wet Strafuitvoering, in geval van een schriftelijke procedure, niet voorziet in de mogelijkheid voor de veroordeelde om op het eventueel door het openbaar ministerie uitgebrachte advies te antwoorden (M.-A. BEERNAERT, "Le nouveau régime d'exécution des peines privatives de liberté ne dépassant pas trois ans: retour sur une réforme délicate", in F. DESSY en N. SANHAJI (coord.), Droit pénal. Evolutions récentes, Limal, Anthémis, 2004, p. 223; T. MOREAU, D. VANDERMEERSCH en J.-M. HAUSMAN, Eléments de droit pénal, Bruxelles, La Charte, 2024, p. 662).

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Uitvoering van de vrijheidsstraffen - Veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen - Eerste verzoek om elektronisch toezicht - Schriftelijke procedure - Draagwijdte - (Geen) mogelijkheid voor de veroordeelde om over de adviezen van de directeur en van het openbaar ministerie tegenspraak te voeren

- Art. 37, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 36, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 34, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

De loyaliteit van het openbaar ministerie wordt vermoed, maar de beklaagde kan aannemelijk maken dat zij in een bepaald geval niet is geëerbiedigd en dat zijn recht op een eerlijk proces daardoor is aangetast; daarvoor zijn nauwkeurige en objectieve gegevens vereist en die omstandigheid doet geen afbreuk aan het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces, met inbegrip van het recht op tegenspraak en op wapengelijkheid (1). (1) Cass. 10 januari 2023, AR P.22.1076.N, AC 2023, nr. 19, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230110.2N.4; Cass. 8 november 2022, AR P.22.0825.N, AC 2022, nr. 708, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.10, met concl. van advocaat-generaal B. De Smet, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221108.2N.10; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121219.1.

Strafzaken - Loyaliteit van het openbaar ministerie - Vermoeden - Weerlegging - Nauwkeurige en objectieve gegevens - Geen afbreuk aan het recht van verdediging en recht op eerlijk proces

- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Wetboek van Strafvordering

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betrekt; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig bewijs - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Indien een beklaagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoekingen en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklaagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

Strafzaken - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1707.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.10 AC nr. ...

Wanneer in het kader van een verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter die weigert zich van de zaak te onthouden de wrakingsrechter een verzoek tot uitstel van behandeling van de zaak teneinde inzage te kunnen nemen van het dossier en aldus kennis te kunnen nemen van de verklaring die de rechter bij toepassing van artikel 836 Gerechtelijk Wetboek heeft afgelegd en van de schriftelijke conclusie van het openbaar ministerie afwijst en overgaat tot de behandeling van de zaak zonder opgave van redenen voor deze beslissing, schendt die handelswijze het recht van verdediging van de verzoeker en tast ze de wettigheid van de beslissing aan.

Strafzaken - Wraking - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter - Weigering zich van de zaak te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Verzoek tot uitstel om inzage te nemen van het dossier en van de verklaring van de onderzoeksrechter - Afwijzing van het verzoek - Behandeling van de zaak - Geen motivering voor die beslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

P.24.1783.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.19 AC nr. ...

Uit de artikelen 2, § 4, 3°, 5° en 6°, en 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging volgt niet dat het onderzoeksgerecht slechts de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op strafuitvoering kan bevelen indien dit gerecht en de persoon om wiens overlevering wordt gevraagd de beschikking hebben over een afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen op grond waarvan het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd; het volstaat dat het uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel, desgevallend aangevuld met door de uitvaardigende staat bijkomend verstrekte informatie, de gegevens bevat die het onderzoeksgerecht moeten toelaten zich uit te spreken over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel.

Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel gericht aan België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - EAB met het oog op strafuitvoering - Tenuitvoerlegging door het onderzoeksgerecht - Voorwaarden - Afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen waarop het EAB is gesteund - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 2, § 4, 3°, 5° en 6° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.23.1666.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.13 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verbiedt de onderzoeksrechter of de speurders om een inverdenkinggestelde te ondervragen over de redenen waarom hij van zijn zwijgrecht gebruik wenst te maken, mits zij hem hiermee niet onrechtmatig onder druk zetten (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2016, AR P.16.0181.N, AC 2016, nr. 115 (wat betreft de onderzoeksrechter); Cass. 10 februari 2021, AR P.21.0163.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210210.2F.20; T. DECAIGNY en J. VAN GAEVER, " Salduz : Nemo tenetur en meer... ", T. Strafr. 2009, 201-212.

Strafzaken - Zwijgrecht - Draagwijdte - Verhoor van de inverdenkinggestelde - Vragen over de redenen waarom de inverdenkinggestelde van zijn zwijgrecht gebruik wenst te maken - Beperking

P.23.1072.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.7 AC nr. ...

Wanneer overmacht de eiser in cassatie verhindert om een memorie met zijn middelen, in te dienen binnen de termijn van twee maanden bepaald in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, verantwoordt die overmacht het ingaan van een nieuwe termijn niet, maar wordt voornoemde wettelijke termijn met de duur ervan verlengd (1). (Impliciete oplossing). (1) "Behoudens overmacht kan de termijn van twee maanden voor het indienen van memories of stukken, volgend op de verklaring van cassatieberoep, niet worden verlengd" (Cass. 29 oktober 2019, AR P.19.0697.N, AC 2019, nr. 554, en verwijzingen in voetnoot). Zie, wat betreft de schorsing van de termijn voor de neerlegging van de memorie in geval van overmacht, Cass. 3 maart 2021, AR P.21.0227.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18, en voetnoot M.N.B; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "La Procédure en cassation en matière pénale", in M. GREGOIRE (uitg.), Le point sur les procédures de cassation (M. GRÉGOIRE, coörd.), 2016, 32 en voetnoot 118; Cass. 14 september 2016, AR P.16.0936.F, AC 2016, nr. 492 met concl. "in hoofdzaak" OM (laattijdige oproeping). In dit geval komt de aangevoerde overmacht voort uit de omstandigheid dat een technische storing in de dossierkast van de griffie van het Hof het veertien dagen lang onmogelijk had gemaakt om op de griffie van het Hof inzage van het dossier te verkrijgen. Er werd echter geen enkele memorie met de middelen neergelegd binnen de met de duur van deze verhindering verlengde wettelijke termijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het middel faalde naar recht in zoverre dat het aanvoerde dat die omstandigheid hetzij de cassatie van het bestreden arrest verantwoordde, hetzij de opening van een nieuwe termijn "van een even lange duur als de voornoemde ontoegankelijkheid", vanaf een, door de eiser overigens niet gepreciseerde, datum na het einde van de wettelijke termijn. (M.N.B.)

Strafzaken - Overmacht die de neerlegging van de memorie binnen de wettelijke termijn van twee maanden verhindert - Gevolg

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Een middel dat geen enkele grief tegen de bestreden beslissing vermeldt, is niet ontvankelijk (1); aldus is het middel niet-ontvankelijk wanneer het aanvoert dat het recht van verdediging van de eiser tijdens de rechtspleging voor het Hof werd miskend, doordat hij gedurende een gedeelte van de termijn van twee maanden om een memorie in te dienen geen inzage van het dossier ter griffie heeft kunnen krijgen, aangezien het middel enkel betrekking heeft op de rechtspleging voor het Hof en het niet kan leiden tot de vaststelling van enige onwettigheid van het bestreden arrest (2). (1) Zie Cass. 23 december 2020, AR P.20.1196.F, AC 2020, nr. 790, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; R. DECLERCQ, " Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 676 en verw. in voetnoten 2372 en 2373. (2) Het is inderdaad in het kader van het onderzoek van de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, en niet van een middel, dat deze omstandigheid kan worden aangevoerd (cf. infra).

Strafzaken - Cassatieberoep - Onmogelijkheid tot inzage van het dossier ter griffie van het Hof - Aanvoering van miskenning van het recht van verdediging tijdens de rechtspleging voor het Hof - (Niet-) ontvankelijkheid van het middel

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.23.1390.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.10 AC nr. ...

Noch uit enige bepaling, noch uit de beginselen van rechtszekerheid, van het recht van verdediging of van het recht op een eerlijk proces volgt dat de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank niet meer ten uitvoer kan worden gelegd en de ter schikking gestelde veroordeelde bijgevolg in vrijheid moet worden gesteld indien hij niet om een andere reden is opgesloten, wanneer de strafuitvoeringsrechtbank haar beslissing niet heeft gewezen binnen de termijn bepaald in de artikelen 95/21, 95/23 en 95/25 Wet Strafuitvoering (1). (1) De wet voorziet niet in een sanctie in geval van niet-naleving van de voormelde termijnen en uit de parlementaire voorbereiding volgt niet dat de wetgever dit zou hebben gewild (zie memorie van toelichting en verslag van de Commissie voor de Justitie, Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/1, 13 en 17 in fine-18, en 3-2054/4, 13).

Strafzaken - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Sanctie - (Geen) invrijheidstelling

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.23.1383.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.12 AC nr. ...

De verplichting om aan de inverdenkinggestelde een afschrift van de processen-verbaal van zijn verhoren te overhandigen, zodra hem een aanhoudingsbevel werd betekend, werd opgelegd om de betrokkene in staat te stellen zijn verdediging beter voor te bereiden, zijn advocaat in te lichten en om een debat op tegenspraak mogelijk te maken bij de eerste verschijning voor de raadkamer; die vormvereiste is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en de sanctie voor de miskenning ervan wordt beoordeeld in het licht van de daadwerkelijke uitoefening van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Aanhoudingsbevel - Vormvereisten - Betekening - Overhandiging van een afschrift van de processen-verbaal van verhoor - Doel - Niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste

- Art. 18, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Hoewel het aan de uitvaardiging van het aanhoudingsbevel voorafgaand verhoor van de inverdenkinggestelde door de onderzoeksrechter een substantiële vormvereiste is die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en met het recht op de persoonlijke vrijheid, bepaalt de wet niet dat de betrokkene vóór zijn inverdenkingstelling en vóór zijn plaatsing in voorlopige hechtenis ook door de politie moet worden verhoord (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Vormvereisten - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Voorafgaand verhoor door de politie

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0754.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.15 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, te midden van andere redenen die duidelijk genoeg zijn om de keuze van de straf en de strafmaat te verantwoorden, verwijst naar de gegevens van de persoonlijkheid van de eiser, namelijk het feit dat hij zichzelf niet in vraag stelt ondanks daden die volgens de appelrechters niet gebanaliseerd kunnen worden, bestraft het hof van beroep de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd niet (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Straf - Motivering - In aanmerking te nemen gegevens - Geen invraagstelling door de beklaagde - (Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Om te voldoen aan de verplichting tot motivering van de straf, zoals voorgeschreven door artikel 195 Wetboek van Strafvordering, moet de rechter alle feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde in aanmerking nemen, die, hoewel ze niet uitdrukkelijk door de wet zijn voorgeschreven, volgens hem de toepassing verantwoorden van de concrete straf die hij wil opleggen; hij mag het recht van verdediging van de beklaagde evenwel niet miskennen door de keuze en de zwaarte van de straf te verantwoorden door de ontkenningen of de wijze waarop deze zijn onschuld staande heeft willen houden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd - Straf - Motivering - Feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde - Inaanmerkingneming - Grens

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.23.0610.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.6 AC nr. ...

Behoudens de feiten die algemeen bekend zijn of op algemene ervaring berusten en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waaronder het recht op tegenspraak, de rechter zijn beslissing te baseren op feiten die niet voortkomen uit de gegevens van het strafdossier of uit het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts door eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen hierover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484; zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84, en de verw. in voetnoot.

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

P.23.0737.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.10 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering, dat op algemene wijze voorziet in de mogelijkheid om tijdens een verhoor te worden bijgestaan door een advocaat, volgt dat het begrip "verhoor" moet worden verstaan als een geleide ondervraging over misdrijven die ten laste kunnen worden gelegd en die door een daartoe bevoegde persoon wordt opgetekend in een proces-verbaal in het kader van een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden (1); de gestandaardiseerde vragenlijsten waarin beperkte informatie wordt gevraagd door middel van aan te kruisen keuzemogelijkheden of aan te vullen rubrieken, zoals in geval van de interpellatie van een illegaal verblijvende vreemdeling, zijn geen verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering (2). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N, AC 2019, nr. 566. (2) Zie Cass. 6 november 2018, AR P.18.0299.N, AC 2018, nr. 609.

Strafzaken - Illegaal verblijf - Verhoor van de vreemdeling - Bijstand van de advocaat - Gestandaardiseerde vragenlijst - (Geen) verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU, krachtens hetwelk eenieder het recht heeft dat zijn zaken onpartijdig, billijk en binnen een redelijke termijn door de instellingen, organen en instanties van de Unie worden behandeld, waarbij dat recht met name ook het recht voor eenieder inhoudt om te worden gehoord voordat er jegens hem een voor hem nadelige individuele maatregel wordt genomen, legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, organen en instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht om door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten en, a fortiori, voor het recht om met de bijstand van een advocaat te worden gehoord (1). (1) Cass. 21 september 2016, AR P.16.0939.F, AC 2016, nr. 516.

Strafzaken - Vasthoudingsmaatregel ten aanzien van een vreemdeling - Recht om te worden gehoord met de bijstand van een advocaat - Handvest Grondrechten EU - Artikel 41 - Toepassing

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

De bepalingen die voorzien in de bijstand van een advocaat behoren tot de strafprocedure; ze beschermen de personen die ervan beschuldigd worden een misdrijf te hebben gepleegd en houden geen verband met een maatregel van vrijheidsberoving die door een administratieve overheid werd genomen om de doeltreffendheid te verzekeren van het bevel om het grondgebied te verlaten, dat werd uitgevaardigd tegen een persoon die de wettelijke voorwaarden van toegang tot dat grondgebied, het verblijf en de vestiging niet naleeft.

Strafzaken - Bepalingen die in de bijstand van een advocaat voorzien - Toepassingsgebied - (Geen) toepassing op de door een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling

P.22.1641.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.14 AC nr. ...

Zelfs wanneer de appelrechters hebben opgegeven waarom de bewijzen à charge, ondanks het verstrijken van de tijd, hun bewijswaarde hadden behouden, dienen zij, alvorens het misdrijf bewezen te verklaren, in te gaan op het verweer van de beklaagde dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert.

Strafzaken - Verweer dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert - Verplichting om hierop te antwoorden - Omvang

P.23.0437.F 29 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.19 AC nr. ...

Het verzuim van de griffier om het bericht te verzenden naar de raadsman van de inverdenkinggestelde, krachtens artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, kan enkel tot nietigheid van de rechtspleging leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend; bij afwezigheid van enige vermelding in het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling over de vraag of de wettelijke verplichting om de raadsman van de eiser op de hoogte te brengen van de rechtsdagbepaling al dan niet is nageleefd of over de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden, is het Hof niet in staat na te gaan of de appelrechters wettig uitspraak hebben gedaan in afwezigheid van de inverdenkinggestelde (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat de beroepen beschikking waarop het Hof vermag acht te slaan, geen advocaat vermeldt en verduidelijkt dat "de inverdenkinggestelde zichzelf verdedigt". Het heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat niet preciseert naar welke advocaat de griffie een bericht van rechtsdagbepaling had moeten verzenden en uit welk stuk de identiteit van die advocaat zou blijken, niet ontvankelijk was wegens onnauwkeurigheid en dat het cassatieberoep bijgevolg moest worden verworpen. Men kan erop wijzen dat de laattijdige toezending, of zelfs het verzuim van toezending van het vereiste bericht, enkel tot nietigheid van de rechtspleging kan leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend. Er kan geen sprake zijn van miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde wanneer zijn raadsman en hijzelf op de rechtszitting zijn verschenen en hen de mogelijkheid werd geboden te vragen dat de zaak zou worden uitgesteld binnen de bij artikel 30, § 3, tweede lid, bepaalde termijn van vijftien dagen (Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204) of nog "wanneer hem de bijstand van een raadsman werd ontzegd nu deze niet van de terechtzitting op de hoogte werd gebracht, maar de verdachte door de appelrechters in zijn verweermiddelen is gehoord en niet blijkt dat hij heeft aangevoerd dat zijn recht van verdediging is miskend" (Cass. 2 april 1996, AR P.96.0398.N, AC 1996, nr. 110).

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de inverdenkinggestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de inverdenkinggestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed

- Artt. 23, 2°, en 30, § 2, vijfde lid, en § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1399.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.6 AC nr. ...

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

Strafzaken - Strafprocedure - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0331.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14 AC nr. ...

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de inverdenkinggestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de inverdenkinggestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

Strafzaken - Zwijgrecht - Recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken - Draagwijdte - (Geen) gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit - Recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat - Draagwijdte - (Geen) toestemming gegeven door een getuige aan de politiediensten om de gegevens waarover hij beschikt te raadplegen

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.0186.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5 AC nr. ...

Uit arrest nr. 108/2020 van het Grondwettelijk Hof van 16 juli 2020 volgt dat, hoewel het vermoeden van de lastgeving ad litem waarin is voorzien bij artikel 440 Gerechtelijk Wetboek van toepassing is voor de strafgerechten, dat vermoeden weerlegbaar is, zodat de betrokken partij, ongeacht de toepassing van de artikelen 848 tot 850 Gerechtelijk Wetboek(1), dat vermoeden met alle rechtsmiddelen en met eerbiediging van het recht van verdediging moet kunnen weerleggen (2). (1) Procedure tot ontkentenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer ze uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801. (2) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

Strafzaken - Advocaat - Vertegenwoordiging - Lastgeving ad litem - Vermoeden - Weerlegbaarheid

- Artt. 440, 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0636.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.12 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een partij stukken op de rechtszitting toont, zonder die stukken neer te leggen om bij het dossier te voegen of ze aan de tegenpartij mee te delen, betekent niet dat ze niet het voorwerp van het debat hebben uitgemaakt en dat de rechter niet erop mag steunen, zodat daardoor het recht van verdediging van die partij niet miskend wordt.

Strafzaken - Tonen van stukken op de rechtszitting - Neerlegging - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1085.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.6 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM, noch de noodzaak om het recht van verdediging van de procespartijen te eerbiedigen of om het Hof in staat te stellen de wettigheid van de bestreden beslissing te controleren, vereisen dat de gezegden van de partijen ter rechtszitting moeten kunnen worden gecontroleerd aan de hand van de weergave daarvan in het proces-verbaal van die rechtszitting en het is evenmin vereist dat de bestreden beslissing die gezegden als dusdanig aanhaalt bij de beoordeling van de impact ervan op de bewijswaardering van de gegevens van het strafdossier (1). (1) Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE; Cass. 2 november 2011, AR P.11.1424.F, AC 2011, nr. 588.

Strafzaken - Procedure op de zitting - Gezegden van de partijen ter rechtszitting niet opgenomen in een proces-verbaal - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0486.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.14 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde in strafzaken strekt zich enkel uit tot wat zeker en noodzakelijk door de strafrechter is beslist met betrekking tot het bestaan van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten en rekening houdend met de motieven die de noodzakelijke grondslag van de strafrechtelijke beslissing vormen; dat gezag mag de beklaagde niet beletten, op straffe van miskenning van zijn recht van verdediging, om elk bestanddeel te betwisten van het hem ten laste gelegde misdrijf, dat ten aanzien van andere beklaagden, die eerder werden berecht, bewezen is verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 692.

Strafzaken - Gezag van gewijsde - Draagwijdte - Grens - Misdrijf dat ten aanzien van andere beklaagden, die eerder werden berecht, bewezen is verklaard - Betwisting door de beklaagde van de bestanddelen van het misdrijf - Eerbiediging van het recht van verdediging

P.21.1428.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.2 AC nr. ...

Het terugsturen door de geadresseerde van het afschrift van een proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wegverkeerswet, van het formulier dat bij die akte werd gevoegd na het invullen ervan, vormt geen verhoor door de autoriteiten.

Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor door de autoriteiten - Begrip - (Niet) terugsturen door de geadresseerde van het afschrift van een proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wegverkeerswet, van het formulier dat bij die akte werd gevoegd na het invullen ervan

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0679.F 20 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221020.2F.11 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of er tussen de ontvangst van de uitnodiging en het verhoor in het geval van de betrokkene, gelet op zijn mogelijke kwetsbaarheid, voldoende tijd was om een overleg met een advocaat aan te vragen, dat overleg daadwerkelijk te hebben en de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor te regelen, terwijl het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die hiermee geen verband houden of die op grond hiervan niet kunnen worden verantwoord.

Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkinggestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 47bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beklaagde, die op schriftelijke uitnodiging werd verhoord en verondersteld wordt krachtens artikel 47bis, § 3, eerste lid, Wetboek van Strafvordering een vertrouwelijk overleg met een advocaat te hebben gehad en de nodige maatregelen te hebben genomen om zich tijdens het verhoor door hem te laten bijstaan, tijdens het verhoor niet door een advocaat werd bijgestaan en aanvoert dat hij tussen de uitnodiging en het verhoor over onvoldoende dagen beschikte om dat overleg en die bijstand te regelen, dient de rechter na te gaan of de beklaagde, gelet op de concrete omstandigheden van de zaak, zijn recht van toegang tot een advocaat daadwerkelijk heeft kunnen uitoefenen; de concrete in aanmerking te nemen omstandigheden omvatten, in voorkomend geval, het feit dat de verdachte zich bij de ontvangst van de uitnodiging en tijdens het verhoor in een kwetsbare positie bevond doordat hij voor andere feiten dan die waarvoor hij werd uitgenodigd van zijn vrijheid was beroofd.

Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkinggestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Controle van het effectieve karakter - Draagwijdte

- Art. 47bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.22.0641.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.5 AC nr. ...

Om het redelijk karakter van de duur van de rechtspleging te beoordelen, mag de rechter rekening houden met het feit dat een partij haar recht om bijkomende onderzoekshandelingen te vragen heeft uitgeoefend en dat het onderzoek van die vordering of de uitvoering van die onderzoekshandelingen een verlenging van de duur van de rechtspleging heeft veroorzaakt; de rechter bestraft zodoende niet de uitoefening door de rechtzoekende van zijn recht van verdediging, maar stelt enkel vast dat de uitoefening van dat recht de verlenging van de duur van de rechtspleging tot gevolg heeft gehad (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 652.

Strafzaken - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Overschrijding van de termijn - Beoordeling - Inaanmerkingneming van de door de beklaagde gevraagde bijkomende onderzoekshandelingen - (Geen) sanctie van de uitoefening van het recht van verdediging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0674.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat een beklaagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskenning van het recht van verdediging van die beklaagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklaagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de betrouwbaarheid van de geregistreerde verklaring van de getuige - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0749.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de toepassing van de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie ertoe leidt dat aan de beklaagde een aanleg wordt ontnomen, kan als zodanig niet worden afgeleid dat diens recht op een eerlijk proces of recht van verdediging zou zijn miskend; de loutere omstandigheid dat het appelgerecht na evocatie uitspraak doet over de grond van de zaak naar aanleiding van het hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt, houdt geen miskenning in van de relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

Strafzaken - Toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Evocatie - Ontnemen van een aanleg aan de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.22.0456.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13 AC nr. ...

De rechter hoeft de door de partijen voor hem afgelegde verklaringen niet in een afzonderlijke authentieke akte op te nemen; uit de omstandigheid dat die verklaringen niet in een proces-verbaal zijn opgenomen, kan niet worden afgeleid dat de rechter de inhoud ervan niet mag vermelden in zijn vonnis en dat hij, in voorkomend geval, die niet mag gebruiken tot staving van zijn beslissing (1). (1) Zie concl. van het OM in Pas. 2022, nr. 623.

Strafzaken - Verklaringen van de partijen die niet een proces-verbaal zijn opgenomen - Invloed - Behandeling ter zitting

P.22.0739.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7 AC nr. ...

Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt te verwoorden in een schriftelijke conclusie, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering; het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of haar standpunt kenbaar te maken in een louter mondelinge uiteenzetting op de rechtszitting (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Openbaar ministerie - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het behoort tot het normale procesverloop voor de strafrechter dat het openbaar ministerie op de rechtszitting waarop de zaak voor behandeling is vastgesteld, mondeling de toepassing van de wet vordert en zijn standpunt over de zaak weergeeft, met inbegrip van zijn eventuele repliek op het hem op dat moment gekende verweer van de andere partijen, waarna de beklaagden in mondelinge pleidooien hun verweer kunnen voeren en daarbij zo nodig het standpunt van het openbaar ministerie kunnen weerleggen; niets vereist dat het openbaar ministerie zijn vordering reeds uitbrengt vooraleer aan partijen conclusietermijnen worden toegestaan op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Openbaar ministerie - Mondelinge conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling ter rechtszitting vordert kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in deze vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door hen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak maar een loutere repliek op het schriftelijke verweer van beklaagden, al is dat een procedureel verweer, maakt nog geen redelijkerwijze niet te verwachten argument van het openbaar ministerie uit; de rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn mondelinge vordering ter rechtszitting vereisen dat andere partijen daarop desgevraagd kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen en de rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige omstandigheden, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het procesverloop, het aantal partijen en hun onderscheiden verweermiddelen, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0729.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.26.

Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1015.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.17 AC nr. ...

Artikel 152, § 1, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de partijen die wensen te concluderen en nog geen conclusies hebben neergelegd, op de inleidingszitting kunnen vragen om conclusietermijnen te bepalen; in dat geval legt de rechter de termijnen vast waarop de conclusies ter griffie moeten worden neergelegd en bepaalt hij de rechtsdag, na de partijen te hebben gehoord; de beslissing wordt vermeld in het proces-verbaal van de rechtszitting; uit de artikelen 172, tweede lid, en artikel 209bis, zevende lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat die regeling ook van toepassing is op de correctionele rechtbank die uitspraak doet in hoger beroep; met deze regeling wil de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen realiseren; het is evenwel niet de bedoeling om voor de partijen een recht op uitstel te creëren; indien de vraag om uitstel geen verband houdt met de wijze waarop de partijen hun argumenten schriftelijk aan de rechter en aan de tegenpartijen willen ter kennis brengen, biedt artikel 152 Wetboek van Strafvordering geen grondslag voor een dergelijk verzoek of voor een verzoek om alsnog stukken bij het dossier van de rechtspleging te voegen; uit de tekst van deze bepaling, de doelstelling van de wetgever en de algemene economie van de regeling volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen; die partij heeft evenwel geen absoluut recht op conclusietermijnen (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617; F. VAN VOLSEM en I. COUWENBERG, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 51-54; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 1318; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1498.

Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Doel van de regeling van conclusietermijnen - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Recht van elke partij op conclusietermijnen - Grens

- Artt. 152, eerste en tweede lid, 172, tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de rechter te oordelen of er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden bepaald; hij kan daarbij de volgende criteria in aanmerking nemen: het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting, of in hoger beroep het tijdsverloop tussen het instellen van hoger beroep door een partij en de inleidende rechtszitting, waardoor de partijen in de gelegenheid waren hun verdediging afdoende voor te bereiden; het gegeven dat de partij in eerste aanleg reeds door eenzelfde raadsman werd bijgestaan; het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak; de verjaring van de strafvordering; de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden; de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de lijst van deze criteria is niet beperkend (1); de rechter is niet verplicht om bij het nemen van zijn beslissing alle voormelde criteria in aanmerking te nemen; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat de gevraagde conclusietermijnen worden toegekend; de afwijzing van de vraag om conclusietermijnen vereist niet dat de rechter vaststelt dat het verzoek misbruik van rechtspleging inhoudt of dat die vraag het recht van de andere partijen op onrechtmatige wijze benadeelt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Het Hof heeft reeds criteria aangereikt voor de strafrechter om een vraag tot uitstel van de zaak wegens het indienen van conclusies in te willigen of af te wijzen (Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617; NC 2018, 121 noot P. THIRIAR, RABG 2018, 486 noot C. VAN DE HEYNING). Het huidig arrest voegt aan deze lijst als criterium toe "het tijdsverloop tussen het instellen van hoger beroep door een partij en de inleidende rechtszitting" (BDS).

Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Afwijzing van het uitstel van de zaak voor het indienen van conclusies - Criteria - Beoordeling - Controle op de motieven door het Hof

- Artt. 152, eerste en tweede lid, 172, tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.1036.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.2 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of een inverdenkinggestelde vrijwillig en wel overwogen afstand heeft gedaan van het recht op bijstand van een raadsman; uit het enkele feit dat een inverdenkinggestelde zich bij een verhoor heeft beroepen op zijn zwijgrecht, volgt niet dat hij niet vrijwillig en niet wel overwogen afstand heeft gedaan van zijn recht op bijstand van een raadsman.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een raadsman - Afstand - Zwijgrecht - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

---

P.22.1002.N 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAK.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 5 EVRM, noch uit de bepalingen van de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet, noch uit artikel 32 Voorlopige Hechteniswet dat erin voorziet dat de in de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, bepaalde termijnen worden geschorst tijdens de duur van een uitstel op verzoek van de verdachte of van zijn raadsman, noch uit het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, kan worden afgeleid dat een verdachte recht heeft op een uitstel van de periodieke controle door het onderzoeksgerecht indien hij meent dat de uitvoering van in het vooruitzicht gestelde onderzoekshandelingen de beslissing over de handhaving kan beïnvloeden; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of wordt ingegaan op een verzoek om uitstel van behandeling van de periodieke beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis dat wordt ingegeven door een in het vooruitzicht gestelde uitvoering van een onderzoekshandeling, waarvan het resultaat noodzakelijkerwijze nog niet is gekend en voor het verwerpen van een dergelijk verzoek geldt geen bijzondere motiveringsplicht.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot

uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering - Motivering

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 21, § 1, 22, 30, § 3, 31, § 3, en 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0868.N 5 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van wapengelijkheid, dat onderscheiden zou zijn van de algemene beginselen van de eerbiediging van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak (1). (1) Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

Strafzaken - Principe van "wapengelijkheid"

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat wanneer aan het dossier gegevens uit een ander strafdossier worden gevoegd, de verdediging inzage krijgt van alle pertinente elementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die beschikbaar zijn; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde elementen zijn toegevoegd aan het dossier; dat recht vereist in de fase van het gerechtelijk onderzoek evenmin dat de verdachte inzage krijgt van andere stukken uit een afzonderlijk strafdossier dan deze die aan het voorliggende dossier zijn gevoegd, louter op grond van zijn niet aannemelijk gemaakte aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.20 en Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Zie Cass. 7 december 2021, AR P.21.1503.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15, en Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

Strafzaken - Inzage van stukken afkomstig uit een ander dossier

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0729.N 28 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.25 AC nr. ...

Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt te verwoorden in een schriftelijke conclusie, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering; het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of haar standpunt kenbaar te maken in een louter mondelinge uiteenzetting ter rechtszitting en onder voorbehoud van het behoorlijke verloop van de rechtszitting staat het niet aan de rechter om dat recht van een partij te beknotten of te negeren (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijn - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijn - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling vordert na de hem verleende conclusietermijn te hebben laten verstrijken, kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in zijn vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door de andere partijen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak; de rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn vordering vereisen dat de andere partijen daarop kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen en de rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige gegevens, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het voorbije procesverloop, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen.

Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0250.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat een in België aangevangen observatie wordt voortgezet in Nederland en die voortzetting pas na de uitvoering ervan wordt goedgekeurd door de bevoegde Nederlandse autoriteit, heeft niet tot gevolg dat de Belgische rechter het resultaat van die observatie als onregelmatig bewijs moet weren; de buitenlandse overheid beslist daarenboven zelf over de impact van een grensoverschrijdende observatie op haar soevereiniteit en die autoriteit kan haar goedkeuring steeds onderwerpen aan alle verificaties die zij passend acht (1). (1) Cass. 15 december 2015, AR P.15.0982.N, AC 2015, nr. 717 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Grensoverschrijdende observatie - Voortzetting van een in België aangevangen observatie in Nederland - Machtiging - Goedkeuring door de buitenlandse overheid - Tijdstip van de goedkeuring - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en hij moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien blijkt dat de rechter de beslissing tot schuldigverklaring van een beklaagde aan een telastlegging steunt op redenen die verband houden met tijdens het strafonderzoek afgelegde belastende verklaringen van een getuige, waarvan de beklaagde vraagt dat hij op de terechtzitting onder eed zou worden gehoord, gaat het Hof na of de rechter die dat verzoek heeft afgewezen, de vermelde criteria juist heeft toegepast en onderzoekt het daarbij of de redenen die de rechter heeft vermeld om de getuige niet te horen, in overeenstemming zijn met de overige redenen van zijn beslissing (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de

rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0757.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.6 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de wapengelijkheid dat zich zou onderscheiden van de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 10 december 2014, AR P.14.1275.F, AC 2014, nr. 778; Cass. 7 november 2012, AR P.1711.F, AC 2012, nr. 601, RDPC 2013, p. 163, met noot.

Strafzaken - Algemeen beginsel van het recht van verdediging - Beginsel van de "wapengelijkheid"

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0246.N 7 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.11 AC nr. ...

Het recht van verdediging vereist dat de vervolgde persoon, in de regel, voor de rechter niet alleen alle regelmatig tegen hem aangevoerde gegevens vrij kan tegenspreken, maar ook dat hij elk voor hem gunstig verweer kan doen gelden maar dit betekent evenwel niet dat de verdwijning van bepaalde bewijsgegevens steeds leidt tot een miskenning van het recht van verdediging van de beklaagde; het staat immers aan de rechter om op grond van alle voorliggende gegevens onaantastbaar te oordelen of en in hoeverre het niet langer voorhanden zijn van die stukken een effectieve belemmering vormt voor de volwaardige uitoefening van het recht van verdediging van die beklaagde en of die eventuele miskenning niet is geremedieerd; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Strafzaken - Verdwenen bewijsstukken - Gevolg - Beoordeling - Herstel van eventuele miskenning van het recht van verdediging - Toepassing

P.22.0087.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter de kwalificatie van een telastlegging verandert, moet hij vaststellen dat het geherkwalificeerde feit hetzelfde is als het feit op grond waarvan de vervolging is ingeleid en moet hij erop toezien dat de beklaagde zich kan verdedigen tegen de nieuwe kwalificatie; die voorwaarden zijn echter niet van toepassing wanneer de rechter de kwalificatie enkel aanpast of verduidelijkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 376.

Strafzaken - Uitspraak over de strafvordering - Nieuwe kwalificatie van de feiten - Voorwaarden - Herkwalificatie van de feiten - Begrip - Aanpassing of verduidelijking van de kwalificatie

- Art. 67ter, eerste en tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1518.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat een stuk van het strafdossier of een door een procespartij voorgelegd stuk het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijke strafvervolging wegens valsheid in geschriften, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat er met betrekking tot dat stuk een valsheidsvordering wordt ingesteld zoals bedoeld in artikel 458 Wetboek van Strafvordering, ook al beroept een van de procespartijen zich uitdrukkelijk op dat stuk; die loutere omstandigheid verplicht de rechter ook niet om de procedure op te schorten en de uitspraak aan te houden tot er uitspraak is gedaan over die strafvervolging; de rechter beoordeelt in feite of het resultaat van die strafvervolging noodzakelijk is voor de beoordeling van de bij hem aanhangig gemaakte feiten; de rechter miskent het recht van verdediging niet door de loutere omstandigheid dat hij uitspraak doet over de strafvordering en de erop gebaseerde burgerrechtelijke vordering zonder het resultaat af te wachten van een strafvervolging betreffende feiten die de regelmatigheid kunnen aantasten van bewijselementen die deel uitmaken van het strafdossier waarover hij dient te oordelen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 15 oktober 2003, AR P.03.0931.F, AC 2003, nr. 501.

Strafzaken - Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van een stuk in een strafprocedure door de beklaagde - Klacht met burgerlijkepartijstelling wegens valsheid van deze stukken door de burgerlijke partij - Verzoek tot opschorting van de strafprocedure - Valsheidsvordering - Recht van verdediging - Regelmatigheid van bewijselementen - Beoordeling

- Artt. 63 en 458 Wetboek van Strafvordering

P.22.0419.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3 AC nr. ...

Met het oordeel dat de beklaagde tot en met de datum van de veroordeling geen of weinig empathie voor het slachtoffer aan de dag legde, betrekt de strafrechter niet de wijze van verdediging bij de straftoemeting, maar enkel de houding van de beklaagde tegenover het slachtoffer.

Strafzaken - Straftoemeting - Criteria - Gebrek aan empathie voor het slachtoffer - Beoordeling

- Artt. 195 en 344 Wetboek van Strafvordering

P.22.0623.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.15 AC nr. ...

De rechter oordeelt in strafzaken in beginsel onaantastbaar over een door een partij ingediend verzoek tot heropening van het debat (1); de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht bij de beoordeling van de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel een na het sluiten van het debat neergelegd verzoekschrift tot heropening van het debat verwerpt, houdt dan ook geen miskenning in van het recht van verdediging, noch van de verplichting van dat onderzoeksgerecht om de beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel met redenen te omkleden. (1) Zie Cass. 13 april 2005, AR P.05.0263.F, AC 2005, nr. 221.

Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verzoek tot heropening der debatten - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Verwerping - Gevolg

P.22.0498.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.6 AC nr. ...

Hoewel artikel 64, § 3, Interneringswet in de persoonlijke verschijning van de geïnterneerde voor de strafuitvoeringsrechtbank voorziet, bepaalt de zevende paragraaf van dat artikel dat tegen een bij verstek gewezen vonnis van herroeping, schorsing of herziening, verzet openstaat; hieruit volgt dat een vonnis dat de herroeping van de invrijheidstelling op proef beveelt bij verstek kan worden gewezen wanneer de geïnterneerde niet aanwezig is en niet door zijn raadsman wordt vertegenwoordigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 336.

Strafzaken - Tenuitvoerlegging van de internering - Invrijheidstelling op proef - Schorsing en herroeping - Herroepingsprocedure - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde voor de strafuitvoeringsrechtbank - Geïnterneerde die afwezig is en niet door zijn raadsman wordt vertegenwoordigd

- Art. 64, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.22.0560.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.18 AC nr. ...

De uitoefening van het recht van verdediging vereist niet dat de inverdenkinggestelde die zich in voorlopige hechtenis bevindt in de gevangenis voor de behandeling van zijn cassatieberoep beschikt over een computer, een telefoon en toegang tot het internet.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Inzage van het dossier - Gebrek aan toegang tot elektronische communicatie in de gevangenis - Gevolg

P.22.0022.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.10 AC nr. ...

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met de gehele rechtspleging, zijn evenwel niet absoluut en de enkele omstandigheid dat een beklaagde om medische redenen niet in staat zou zijn om de appelprocedure van een tegen hem regelmatig ingestelde strafvordering bij te wonen, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het recht op een eerlijk proces zich ertegen verzet dat die rechtspleging toch doorgang vindt, voor zover het recht van verdediging afdoende is gewaarborgd; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of rekening houdend met alle concrete elementen van de gehele rechtspleging het recht op een eerlijk proces en recht van verdediging van een beklaagde voldoende zijn gewaarborgd, indien hij zijn strafproces niet geheel of gedeeltelijk persoonlijk heeft kunnen bijwonen en de rechter kan daarbij in aanmerking nemen dat de afwezigheid van die beklaagde op een bepaalde rechtszitting wordt geremedieerd door zijn aanwezigheid bij de verdere behandeling van de zaak; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke aanwezigheid op het strafproces - Afwezigheid wegens medische redenen - Doorgang van de rechtspleging - Beoordeling - Aanwezigheid bij de verdere behandeling - Redenen

Uit de artikelen 6.1 EVRM en 6.3.c EVRM en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman, vermits hij zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, als hij dat wenst en hij overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal (1). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0231.N, AC 2020, nr. 228, met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke aanwezigheid op het strafproces - Recht op overleg met een advocaat

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0208.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.7 AC nr. ...

Het recht van verdediging wordt miskend wanneer de strafrechter bij zijn beoordeling een wijziging doorvoert aan de toepasselijke strafbepaling zonder dat de partijen de gelegenheid hebben gehad om standpunt in te nemen over de aanpassing die de strafrechter heeft doorgevoerd.

Strafzaken - Wijziging van de strafbaarstelling

P.22.0092.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de beschuldigde, die aanvoert dat hij ongelijk wordt behandeld ten aanzien van een beklaagde die voor een ander strafgerecht verschijnt, de verwijdering vordert van de glazen wand waarachter hij tijdens de rechtspleging voor het hof van assisen om veiligheidsredenen is geplaatst, wordt de verwerping van dat verzoek afdoende verantwoord met de redenen dat de specifieke veiligheidsmaatregelen die bij de berechting van een criminele zaak voor het hof van assisen worden genomen, namelijk de plaatsing van een aparte box met een glazen wand waarachter de beschuldigde plaatsneemt, tot een goede rechtsbedeling bijdragen, in het belang van de leden van het hof, het publiek en de gezworenen, die beschermd moeten kunnen worden in de uitoefening van hun gerechtelijk ambt, zonder hierbij aan enige angst te worden blootgesteld, dat die maatregelen worden verantwoord door een “een mogelijke graad van gevaarlijkheid” die op de correctionele rechtszittingen van de rechtbanken of hoven van beroep niet in dezelfde mate aanwezig is en, dat de geplaatste glazen wand het beginsel van het mondeling debat niet miskent, aangezien deze inrichting toelaat de eiser te zien en te horen, evenmin als het vermoeden onschuld, dat niet wordt beïnvloed door de glazen wand, of het recht van verdediging, aangezien de beschuldigde, door de opening in de glazen wand, in alle vertrouwelijkheid kan communiceren met zijn raadsman (1). (1) Zie concl.“in hoofdzaak” OM in Pas. 2022 nr. 232.

Strafzaken - Hof van assisen - Behandeling ter zitting - Veiligheid - Beschuldigde achter een glazen wand

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1300.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.16 AC nr. ...

Uit het arrest van het Europees Hof van de Rechten van de Mens van 9 november 2018 (Beuze t. België, verz. 71409/10) blijkt dat, wanneer de beperking van het recht op toegang tot een raadsman niet wordt verantwoord door dwingende redenen, het aan de rechter toekomt te onderzoeken of, in het licht van de omstandigheden van de zaak, die beperking al dan niet heeft geleid tot een onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel; die beoordeling van het eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel mag met name de volgende factoren in aanmerking nemen, voor zover ze, gelet op de omstandigheden van de zaak, relevant zijn: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte, bijvoorbeeld omwille van zijn leeftijd of zijn geestelijk vermogen; de wettelijke regeling die bij de procedure voor de vonnisfase hoort en de toelaatbaarheid van de bewijzen in die fase, alsook het al dan niet eerbiedigen van die wettelijke regeling, met dien verstande dat, wanneer een zogenaamde uitsluitingsregel van toepassing is, het zeer onwaarschijnlijk is dat de rechtspleging in haar geheel als oneerlijk zal worden beoordeeld; de vraag of de betrokkene al dan niet over de mogelijkheid beschikt om de authenticiteit van de verzamelde bewijzen te betwisten en zich tegen de overlegging ervan te verzetten; de kwaliteit van de bewijzen en het al dan niet bestaan van twijfels over hun betrouwbaarheid of hun juistheid, gelet op de omstandigheden waarin ze werden verkregen; in het geval van onrechtmatig verzamelde bewijzen, de onwettigheid van die bewijzen en, wanneer deze voortkomt uit een schending van een ander artikel van het Verdrag, de aard van de vastgestelde schending; in het geval van een verklaring, de aard ervan en de vraag of ze dadelijk werd ingetrokken of verbeterd; het gebruik dat van de bewijzen werd gemaakt en, inzonderheid, of ze een overwegend of belangrijk deel van de stukken à charge uitmaken waarop de veroordeling werd gegrond, alsook de bewijskracht van de andere gegevens in het dossier; de vraag of de schuld door beroepsmagistraten, door lekenrechters of door gezworenen werd beoordeeld en de inhoud van de opdrachten en de toelichtingen die aan laatstgenoemden zouden zijn gegeven; de mate waarin, in het openbaar belang, dat specifieke misdrijf onderzocht moet worden en de dader bestraft moet worden; het bestaan van andere procedurele waarborgen in het interne recht en in de interne praktijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Strafzaken - Artikel 6.3.c EVRM - Recht op toegang tot een advocaat - Schending - Gevolg - Eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het door de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat een verdachte bij zijn verhoor door de politie toegang heeft tot een advocaat indien hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, in de zin die het Europees Hof aan dat begrip geeft, wat bijvoorbeeld het geval is wanneer de betrokkene van zijn vrijheid is beroofd omdat hij ervan wordt verdacht een misdrijf te hebben gepleegd en hij daarover wordt ondervraagd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Strafzaken - Artikel 6.3.c EVRM - Recht op een eerlijk proces - Recht op toegang tot een advocaat - Draagwijdte - Van zijn vrijheid beroofde verdachte

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De door het artikel 6.3.c EVRM minimaal gewaarborgde rechten zijn geen doel op zich; ze dragen bij tot het vrijwaren van het eerlijk karakter van de strafprocedure in haar geheel, zodat de beperking van het recht op toegang tot een advocaat niet zonder meer leidt tot schending van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Strafzaken - Artikel 6.3.c EVRM - Recht op een eerlijk proces - Recht op toegang tot een advocaat - Doel

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Aangezien uit de redenen van het arrest van het hof van beroep blijkt dat, enerzijds, dat hof de zelfincriminerende verklaringen heeft geweerd die de beklaagde zonder de bijstand van een advocaat heeft afgelegd en deze, effectief, op geen enkele wijze, in aanmerking heeft genomen om te oordelen of er, niettegenstaande de geweerde zelfincriminerende verhoren, een geheel van ernstige, precieze en met elkaar overeenstemmende vermoedens bestond die boven alle twijfel verheven was en tot de vaststelling van de schuld van de beklaagde kon leiden, en, dat, anderzijds, de appelrechters de gevolgen hebben onderzocht die deze verklaringen, die door een kwetsbare persoon zijn afgelegd, voor het eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel hebben gehad, waarbij zij de andere, voor deze zaak relevante factoren in aanmerking hebben genomen die het Europees Hof van de Rechten van de Mens in zijn arrest van 9 november 2018 heeft vermeld (Beuze t. België, verz. 71409/10), verantwoordt het hof van beroep zijn beslissing dat de beperking van de toegang tot een advocaat in de aan het proces voorafgaande fase, wat de zaak zelf betreft, niet strijdig is met de grond van de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, naar recht; hieruit volgt ook dat de schending van het door artikel 6.3.c EVRM gewaarborgde recht op toegang tot een advocaat, in dit geval het gebrek aan bijstand van een advocaat tijdens de verhoren van de in voorlopige hechtenis geplaatste beklaagde, niet het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden beslissing bestaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Strafzaken - Artikel 6.3.c EVRM - Recht op toegang tot een advocaat - Schending - Gevolg - Voorwaarde voor de heropening van de rechtspleging - Met het Verdrag strijdige beslissing over de zaak zelf - Schending als gevolg van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat - Bestreden arrest dat de zelfincriminerende verklaringen weert die zonder advocaat zijn afgelegd - Arrest dat aan de vereisten van de rechtspraak van het Europees Hof voldoet

- Artt. 442quater en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1612.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.16 AC nr. ...

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0406.N, AC 2015, nr. 426.

Strafzaken - Recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Anonieme getuigenissen afgelegd buiten het kader van de artikelen 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Wetboek van Strafvordering - Bewijswaarde - Voorwaarden

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1418.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.13 AC nr. ...

Indien de rechter oordeelt bij de schuldvraag geen rekening te zullen houden met een tijdens het vooronderzoek afgelegde belastende getuigenverklaring, bestaat niet langer de noodzaak die getuige te horen op de rechtszitting onder eed en dient de rechter bijgevolg het niet-horen van die getuige à charge niet te verantwoorden in het licht van de criteria van het voorhanden zijn van de ernstige redenen voor het niet-horen van de getuige, het doorslaggevend karakter van de verklaring van de getuige à charge en het voorhanden zijn van compenserende factoren.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Horen van getuige à charge - In aanmerking nemen van verklaring

als bewijs - Voorwaarde

P.20.1182.F 19 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1 AC nr. ...

De rechter die over de schuld van de beklaagde heeft geoordeeld, mag vervolgens, met het oog op de uitspraak over de keuze van de straf en de strafmaat, alle gegevens in aanmerking nemen die eigen zijn aan de persoonlijkheid van de beklaagde, voor zover hij de wijze waarop laatstgenoemde zich tegen de tegen hem ingebrachte beschuldiging heeft verdedigd, niet bestraft (1) ; de appelrechters die oordelen dat "gelet op het ontbreken van enige invraagstelling door de beklaagde ten aanzien van haar gedrag, de maatregel van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling die haar in eerste aanleg is verleend, niet aangewezen is wegens het gevaar dat de gepleegde feiten zouden worden gebanaliseerd en er bij haar een zeker gevoel van straffeloosheid zou ontstaan", hebben aldus niet de wijze bestraft waarop de beklaagde zich heeft verdedigd, maar hebben een gegeven van haar persoonlijkheid in aanmerking genomen, namelijk het ontbreken van enige invraagstelling ten aanzien van daden die volgens hen niet mogen worden gebanaliseerd. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1557-1558.

Strafzaken - Straf - Motivering - Geen invraagstelling door de beklaagde - (Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde voor het vonnisgerecht aanvoert dat zijn recht op een eerlijke behandeling van de zaak tijdens het vooronderzoek werd miskend, beoordeelt de feitenrechter of die aangevoerde miskenning een eerlijke behandeling van de zaak voor hem onmogelijk maakt; de eerlijke behandeling van een strafzaak wordt getoetst aan de rechtspleging in haar geheel, door na te gaan of het recht van verdediging is geëerbiedigd, te onderzoeken of de vervolgde persoon de kans heeft gekregen de geloofwaardigheid van het bewijsmateriaal te betwisten en zich tegen de aanwending ervan te verzetten, te onderzoeken of de omstandigheden waarin de gegevens à charge zijn verkregen twijfels doen rijzen over de geloofwaardigheid of de juistheid ervan, en door de invloed van het onregelmatig verkregen bewijselement op de afloop van de strafvordering in te schatten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Strafzaken - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Beoordeling - Miskening van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak tijdens het vooronderzoek - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.21 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat tijdens het beraad overgelegde stukken niet nuttig zijn voor zijn oordeelsvorming en het debat aldus niet moet worden heropend, hoeft niet uitdrukkelijk vast te stellen dat die stukken uit de rechtspleging worden geweerd en geeft met dat oordeel te kennen dat met die stukken geen rekening wordt gehouden (1). (1) Cass. 20 januari 1999, AR P.98.0408.F, AC 1999, nr. 31; zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 6de editie, p. 712, nr. 1680, die aanstipt dat de stukken ook materialiter in het dossier blijven; vgl. Cass. 20 februari 2001, AR P.00.1444.F, AC 2001, nr. 92 waar werd gecasseerd omdat het arrest niet vermeldde, al dan niet uitdrukkelijk, dat er met die stukken geen rekening werd gehouden.

Strafzaken - Neerlegging van stukken tijdens het beraad - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Neerlegging van stukken tijdens het beraad - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch het vermoeden van onschuld noch het zwijgrecht, dat het recht inhoudt zichzelf niet gedwongen te incrimineren, verhinderen de rechter om de schuldigverklaring van een beklaagde mede te steunen op zijn gebrek aan reactie op een door een andere partij uitgebrachte beschuldiging (1). (1) Zie over het zwijgrecht: Cass. 1 september 2021, AR P.21.1078.F, AC 2021, nr. 508 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 4 februari 2020, AR P.19.1086.N, AC 2020, nr. 102 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

Strafzaken - Zwijgrecht - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Zwijgrecht - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de voormelde criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117.

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Als de inverdenkinggestelde buiten zijn wil niet ter zitting kan verschijnen, is het onderzoeksgerecht krachtens de regel van de persoonlijke verschijning verplicht hetzij het onderzoek van de zaak te verdagen binnen de bij wet gestelde termijn om uitspraak te doen, hetzij de zaak verder uit te stellen als de inverdenkinggestelde of zijn raadsman krachtens artikel 32 om uitstel verzoekt, hetzij de zaak in behandeling te nemen door de advocaat te machtigen hem te vertegenwoordigen (1). (1) Zie J. DE CODT, "Le contrôle de la détention préventive", in B. DEJEMEPPE (ed.), La détention préventive, s.l.d., Larcier, 1992, p. 213, n° 29. Het OM heeft geconcludeerd dat het middel faalde naar recht omdat het meende dat een dergelijke alternatieve verplichting - hetzij het onderzoek van de zaak verdagen, hetzij de onmogelijkheid daarvan verantwoorden - niet uit enige bepaling of enig beginsel blijkt en het arrest de vereiste vaststellingen bevatte om de beslissing om uitspraak te doen op grond van stukken te verantwoorden in het licht van Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0607.F, AC 2003, nr. 279, waaruit meer bepaald volgt dat "de rechtspleging betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, in beginsel, de persoonlijke verschijning van de inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht vereist; dat als de inverdenkinggestelde niet kan verschijnen op de terechtzitting, de raadkamer zijn advocaat machtigt hem te vertegenwoordigen, en als de advocaat, regelmatig verwittigd, geen machtiging vraagt om zijn cliënt te vertegenwoordigen, zij uitspraak kan doen in afwezigheid van de inverdenkinggestelde; die regels zijn ook van toepassing op de kamer van inbeschuldigingstelling. Om uitspraak te doen inzake voorlopige hechtenis, in afwezigheid van een inverdenkinggestelde, die niet kan verschijnen en die niet regelmatig vertegenwoordigd wordt door zijn raadsman, moet de beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis vaststellen dat het onderzoeksgerecht zich niet kan verplaatsen". Tenslotte heeft het OM erop gewezen dat artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet, dat bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak moet doen binnen vijftien dagen nadat het hoger beroep is ingesteld, haar eveneens verplicht "met voorrang boven alle andere zaken uitspraak te doen over het hoger beroep". (M.N.B.)

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Rechtszitting van het onderzoeksgerecht - Inverdenkinggestelde die niet kan verschijnen en niet door zijn raadsman wordt vertegenwoordigd - Onderzoeksgerecht dat zich niet kan verplaatsen en uitspraak doet op grond van stukken - Rechten van verdediging - Verplichting om de zaak uit te stellen als de wettelijke termijn dat toelaat

- Artt. 23, 2°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0969.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.4 AC nr. ...

De wet bepaalt geen sanctie indien de onderzoeksrechter niet tijdig overgaat tot een inverdenkingstelling en dit kan dan ook niet leiden tot de niet-ontvankelijkheid of het verval van de strafvordering, behoudens indien daardoor de uitoefening van het recht van verdediging van de beklaagde onherroepelijk is aangetast (1); de rechter beslist onaantastbaar of dat het geval is en het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onverantwoorde gevolgen afleidt. (1) Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2002.F, AC 2012, nr. 200, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch op datum in Pas..

Strafzaken - Onderzoek in strafzaken - Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter - Laattijdigheid - Gevolgen

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

Het recht van verdediging van een beklaagde kan onherroepelijk zijn aangetast wanneer hij ingevolge het tijdsverloop vóór zijn laattijdige inverdenkingstelling, uit onwetendheid determinerend bewijs à décharge onherroepelijk verloren heeft laten gaan, maar dit is niet het geval wanneer de beklaagde vóór zijn inverdenkingstelling reeds over voldoende informatie beschikte om te weten dat hij minstens uit voorzorg dergelijk bewijsmateriaal diende bij te houden; om uit te maken of de beklaagde over die informatie beschikte, dient de rechter enkel rekening te houden met de feitelijke toestand waarin de beklaagde zich tijdens het onderzoek bevond, ongeacht of die toestand impliceert dat bepaalde rechten of keuzemogelijkheden niet zouden zijn geëerbiedigd en de rechter kan daartoe alle gegevens van het strafdossier in aanmerking nemen, waaronder de bekendheid van de beklaagde met andere toenmalige inverdenkinggestelden en zijn proceshouding tijdens het strafonderzoek en de regeling van de rechtspleging; de rechter kan de aanvoering van de beklaagde dat determinerend bewijs verloren is gegaan afwegen tegenover de aard van dat bewijs, de normale omgang met gegevens uit het verleden en de totaliteit van het verzamelde bewijs en hij kan op die gronden oordelen dat deze aanvoering niet aannemelijk is.

Strafzaken - Onderzoek in strafzaken - Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter - Laattijdigheid - Onherroepelijke aantasting van het recht van verdediging - Het verloren gaan van determinerend bewijs door tijdsverloop - Beoordeling - Wijze

Strafzaken - Onderzoek in strafzaken - Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter - Laattijdigheid - Onherroepelijke aantasting van het recht van verdediging - Het verloren gaan van determinerend bewijs door tijdsverloop - Grenzen

P.21.1503.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15 AC nr. ...

Artikel 21, § 3, Voorlopige Hechteniswet is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid en evenmin verplicht een eventuele schending van die bepaling het onderzoeksgerecht om de voorlopige hechtenis zonder meer op te heffen; die opheffing dringt zich enkel op indien het onderzoeksgerecht vaststelt dat door de onmogelijkheid tot kopiename van het dossier, het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde onherroepelijk is geschaad, waarover het onderzoeksgerecht onaantastbaar oordeelt (1); het Hof gaat wel na of dat gerecht uit zijn vaststellingen geen onverantwoorde gevolgen afleidt. (1) Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Recht van de inverdenkinggestelde om met eigen middelen kopie te nemen - Miskenning - Gevolgen

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het recht van verdediging van een inverdenkinggestelde die tijdens de in artikel 21, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalde termijn inzage heeft kunnen nemen in het strafdossier, wordt niet onherroepelijk miskend door het enkele feit dat hij geen afschrift heeft kunnen nemen van het volledige dossier; wanneer een inverdenkinggestelde zich beklaagt over de miskenning van zijn recht van verdediging omdat hij geen kopie van het dossier van de voorlopige hechtenis heeft kunnen nemen, kan het onderzoeksgerecht hem ter remediëring daarvan een uitstel van de behandeling van de zaak voorstellen en kan het, indien hij dat uitstel weigert, daarmee rekening houden bij de beoordeling van de aangevoerde miskenning en het enkele feit dat het uitstel leidt tot een verlenging van de termijn van de voorlopige hechtenis, waaraan de inverdenkinggestelde niet kan worden verplicht mee te werken, doet daaraan geen afbreuk.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Recht om met eigen middelen kopie te nemen - Miskenning van het recht van verdediging - Remediëring - Wijze

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0989.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.5 AC nr. ...

De bewindvoerder van een beklaagde is geen persoon tegen wie een vervolging is ingesteld, zodat artikel 6.3.a EVRM op hem niet van toepassing is; evenmin vereist artikel 182, eerste lid, Wetboek van Strafvordering of het recht van verdediging van de beklaagde dat de feiten die aan deze laatste ten laste worden gelegd, eveneens worden vermeld in de dagvaarding van zijn bewindvoerder; wel is vereist, maar volstaat het, dat de bewindvoerder op grond van de gegevens die hem bij de dagvaarding ter kennis zijn gebracht, de informatie kan achterhalen die hem toelaat zijn wettelijke opdracht te vervullen ten behoeve van de persoon waaraan hij is toegevoegd; daarvoor volstaat de vermelding van de identiteit van die persoon, de rechtsmacht waarvoor deze is opgeroepen om zijn vordering te stellen of zijn verweer te voeren en de datum en plaats van de rechtszitting.

Strafzaken - Voorlopig bewind voor de beklaagde - Kennisgeving van de dagvaarding aan de voorlopige bewindvoerder - Vermeldingen in de dagvaarding - Voorwaarden

- Art. 182, derde lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit niets blijkt dat de verplichting om de dagvaarding eveneens te betekenen aan de woon- of verblijfplaats van de voorlopige bewindvoerder van een partij een vormvoorschrift bevat waarvan de niet-naleving zonder meer wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, de nietigheid van de akte van aanhangigmaking of de ongeldigheid van het veroordelend vonnis; het staat integendeel aan de correctionele rechter, eventueel in hoger beroep, na te gaan of het verzuim om aan dat voorschrift te voldoen het recht van verdediging van de beklaagde onherstelbaar heeft aangetast en, indien dit niet het geval is, dat verzuim recht te zetten; aldus belet het enkele feit dat de dagvaarding van de beschermde persoon niet eveneens is gedaan aan zijn bewindvoerder, de appelrechter niet om kennis te nemen van de strafvordering of de redenen van het beroepen vonnis over te nemen.

Strafzaken - Dagvaarding - Voorlopig bewind voor de beklaagde - Ontbreken van de betekening van de dagvaarding aan de voorlopige bewindvoerder - Ontvankelijkheid van de strafvordering - Gevolg

- Art. 182, derde lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1019.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.8 AC nr. ...

Het is van algemene bekendheid dat bankbiljetten van 500,00 euro beperkt in omloop zijn; de rechter mag een dergelijk gegeven bij zijn beoordeling betrekken zonder dat dit blijkt uit de dossierstukken of zonder de partijen uit te nodigen ter zake verweer te voeren.

Strafzaken - Tegenspraak - Feit van algemene bekendheid - Bankbiljetten van 500 euro - Toepassing

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een verweer niet overtuigend werd bevonden, kan niet worden afgeleid dat het niet zonder belemmering kon worden gevoerd.

Strafzaken - Niet overtuigend bevonden verweer

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het tegensprekelijk deskundigenonderzoek is niet de enige wijze van weerlegging van de bijzondere bewijswaarde van een proces-verbaal van vaststelling dat geldt tot bewijs van het tegendeel (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2017, AR P.16.1002.F, arrest niet gepubliceerd, met betrekking tot een soortgelijke zaak van vogeljacht: "Geen enkele wets- of verdragsbepaling verbiedt de rechter om uitspraak te doen op basis van een dossier waarin bepaalde gegevens ontbreken of bepaalde stukken op onvolledige wijze zijn opgesteld, mits hij met die gebreken rekening houdt wanneer ze blijken de vrije en volledige uitoefening van het recht van verdediging te kunnen belemmeren. Met toepassing van die regel heeft [het hof van beroep], wat betreft de eerbied voor het recht van verdediging, geoordeeld dat noch de vrijlating van de vogels noch het gebrek aan foto's van die vogels afbreuk doen aan de vaststellingen van de agenten van de anti-stroperij eenheid, die gelden tot bewijs van het tegendeel." Wat betreft de verdwijning of niet-toegankelijkheid van stukken, zie ook Cass. 21 oktober 2020, AR P.19.1310.F, AC 2020, nr. 651, met concl. OM op datum in Pas.

Strafzaken - Proces-verbaal - Vaststellingen die gelden tot bewijs van het tegendeel - Wijze van weerlegging van de bijzondere bewijswaarde - Geen tegensprekelijk deskundigenonderzoek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1374.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 30, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet doet de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak over het hoger beroep met voorrang boven alle andere zaken; het openbaar ministerie, de inverdenkinggestelde en zijn raadsman worden gehoord; die bepaling bepaalt niet dat de vordering van het openbaar ministerie in het dossier van de rechtspleging moet zijn neergelegd of voor de zitting aan de inverdenkinggestelde of aan zijn raadsman moet zijn meegedeeld (1). (1) Volgens het OM kon het middel niet worden aangenomen, omdat, "wanneer, in het kader van de rechtspleging betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, de inverdenkinggestelde aanvoert dat hij geen inzage heeft gekregen van de nieuwe stukken die in het dossier zijn neergelegd na zijn verschijning voor de raadkamer, uit de keuze die hem is gelaten om de zaak op de rechtszitting te pleiten of te vragen dat de zaak met het oog op de raadpleging van het dossier zou worden verdaagd, geen miskenning van het recht van verdediging kan worden afgeleid" (Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638). Het middel leek voor het OM bovendien niet ontvankelijk in zoverre "middelen afgeleid uit een schending van het recht van verdediging die aan de feitenrechter hadden kunnen worden voorgelegd, niet voor het eerst voor het Hof kunnen worden aangevoerd [en er] niet blijkt uit de rechtspleging dat de eiser die grief voor de appelrechters heeft aangevoerd" (Cass. 7 september 2016, AR P.16.0452.F, AC 2016, nr. 463, in antwoord op het tweede middel, niet gepubliceerd maar wel beschikbaar op Juportal.be), en evenmin dat hem de mogelijkheid zou zijn ontzegd om voor de appelrechters voormelde grief aan te voeren of om daartoe uitstel van de behandeling van de zaak te vragen.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Vordering van het openbaar ministerie - Geen neerlegging in het dossier van de rechtspleging of mededeling aan de inverdenkinggestelde of aan zijn raadsman vóór de rechtszitting

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht is niet verplicht om te antwoorden op een verzoek dat de inverdenkinggestelde enkel mondeling ter zitting heeft uitgedrukt (1). (1) "De artikelen 149 Grondwet en 780 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de wettigheid van de voorlopige hechtenis. De verplichting voor de rechter om te antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde is in dat geval vastgelegd in artikel 23, 4°, Voorlopige Hechteniswet" (Cass. 13 mei 2020, AR P.20.0469.F, arrest niet gepubliceerd; zie Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 wat betreft artikel 149 Grondwet en artikel 6.1 EVRM; Cass. 27 oktober 2015, AR P.15.0726.N, AC 2015, nr. 628, waaruit blijkt dat artikel 780, 3°, Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is in strafzaken; Cass. 20 december 1988, AC 1989, 501, wat betreft de artikelen 97 Grondwet 1831 en 780 Gerechtelijk Wetboek). Wat betreft artikel 97 Grondwet 1831 (149 Grondwet 1994) oordeelt het Hof: "Om voor de strafrechter uitdrukkelijke conclusies aan te brengen, moet de beklaagde ofwel een geschrift houdende zijn conclusies neerleggen, ofwel aan het Hof of aan de rechtbank vragen dat hem akte verleend wordt van zijn mondelinge conclusies" (Cass. 8 juni 1938, AC 1938, 129, met noot L.C. op datum in Pas.; noot A.T. onder Cass. 3 januari 1978, AC 1978, 517). Daarentegen, "bij gebrek aan een geschreven conclusie vanwege de beklaagde of van een mondelinge conclusie waarvan hem akte werd gegeven, is het hof van beroep niet verplicht een antwoord te geven op de grieven die voor dit hof door de beklaagde of door zijn raadsman bij pleidooi werden voorgedragen" (Cass. 6 maart 1972, AC 1971-72, 622). En, "lorsque de sa propre initiative, le greffier rapporte les termes d'une plaidoirie dans un procès–verbal de l'audience, la juridiction n'est pas saisie de conclusions auxquelles elle doit répondre" (J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 207).

Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Mondeling verzoek van de inverdenkinggestelde op de rechtszitting - Geen verplichting voor de rechter om hierop te antwoorden

P.21.0615.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.1 AC nr. ...

Artikel 182 Wetboek van Strafvordering noch enige andere bepaling verzetten zich ertegen dat indien de akte van aanhangigmaking een in de bewoordingen van de strafwet omschreven misdrijf vermeldt met precieze aanduiding van de plaats en tijdsperiode van het misdrijf, waarbij wordt verwezen naar onder meer een aantal feitelijke elementen, het vonnisgerecht oordeelt dat niet enkel de vermelde feitelijke elementen aanhangig zijn gemaakt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) In deze zaak had het openbaar ministerie eisers in cassatie vervolgd wegens onterende behandeling van hun twee minderjarige pleegkinderen, waarbij in de rechtstreekse dagvaarding de omschrijving van art. 417bis, 3°, en 417quinquies Strafwetboek was bepaald, na een algemene plaats- en tijdsbepaling. Deze algemene omschrijving van de feiten werd in de dagvaarding aangevuld met een concrete lijst van gedragingen per minderjarig slachtoffer, telkens na de zin "in de periode van plaatsing in het pleeggezin, van... tot, onder andere", zoals o.a. het onthouden van basishygiëne en het uitbesteden van vele huiselijke taken aan verweerster 1 en het opsluiten in de slaapkamer vanaf 18.00u. en het bijna dagelijks schoppen en slagen wegens onbenulligheden van verweerder 2. Eisers werden in eerste aanleg vrijgesproken. Op hoger beroep van het openbaar ministerie en de burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) hebben de appelrechters beklaagden (eisers in cassatie) veroordeeld op basis van een aangepaste tenlastelegging, die inhield dat de opsomming van alle concrete gedragingen in de telastlegging werd verwijderd, waardoor de telastlegging beperkt bleef tot de omschrijving van onterende behandeling in de hoedanigheid van pleegouders in de bewoordingen van art. 417bis, 3°, en 417quinquies Sw., met behoud van plaats- en tijdsbepaling per slachtoffer. Het bestreden arrest stelde dat de opsommingen de telastlegging niet bepalen, maar slechts concrete feitelijkheden zijn uit het strafdossier, die het openbaar ministerie aanhaalt tot bewijs van zijn standpunt. De lijst van feitelijke gedragingen werd wel overgenomen in het motiverend gedeelte van het bestreden arrest, per minderjarig slachtoffer, waarbij één concrete gedraging van onterende behandeling werd toegevoegd (nl. het over het hoofd uitgieten van een emmer met uitwerpselen), en de appelrechters oordeelden dat al deze handelingen samen de onterende behandeling vormden (BDS).

Strafzaken - Aanhangigmaking - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in bewoordingen van de strafwet met nauwkeurige aanduiding van plaats en tijdstip van het misdrijf - Opsomming in de inleidende akte van een aantal feitelijke elementen - Behoud van de omschrijving van de telastlegging door het vonnisgerecht zonder vermelding van de feitelijke elementen - Gevolg

- Artt. 182 en 211 Wetboek van Strafvordering

Bij het vonnisgerecht wordt niet de omschrijving van een misdrijf aanhangig gemaakt, maar wel de feitelijke strafbare gedraging die wordt bedoeld door de akte die de zaak bij het vonnisgerecht aanhangig maakt; het is het vonnisgerecht dat aan de hand van de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking en de eraan ten grondslag liggende gegevens van het strafdossier bepaalt welke die feitelijke strafbare gedraging is en die daaraan met inachtneming van het recht van verdediging de juiste omschrijving geeft; de verplichting aan de aanhangig gemaakte feitelijke strafbare gedraging een juiste omschrijving te geven geldt ook voor het appelgerecht (1). (1) Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0221.F, AC 2021, nr. 238 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 13 oktober 2021, AR P.21.0532.F, AC 2021, nr. 637; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; Cass. 21 januari 2020, AR P.19.0631.N. AC 2020, nr. 58; Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15, NC 2020, 463; Cass. 9 april 2019, AR P.18.0226.N, AC 2019, nr. 217; Cass. 26 mars 2019, AR P.18.1248.N, AC 2019, nr. 182; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0180, AC 2017, nr. 666; Cass. 14 juin 2017, AR P.17.0361.F, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juin 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, nr. 386, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 26 mei 2015, AR P.14.0414.N, AC 2015, nr. 343 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46; Cass. 10 februari 2010, AR P.09.1281.F, AC 2010, nr. 92 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.. Zie ook R. VERSTRAETEN, "Het recht op informatie van de verdachte of beklaagde", in Om deze redenen. Liber amicorum Armand Vandeplas, MysBreesch, 1994, 470-472; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", RDPC 1990, 561 à 590; A. VANDEPLAS, "Over de feiten en hun omschrijving ervan", RW 2000-01, 778; A. SMETRYNS, De motiveringsverplichting van de strafrechter, Larcier, 2005, 17-21; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Bruxelles, Larcier, 2006, 168; L. HUYBRECHTS en M. ROZIE, "De rechten van de verdediging bij de behandeling ten gronde", NC 2008, 123; A. VANDEPLAS, "Over de feiten en hun omschrijving ervan", RW 2000-01, 778; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 2012, 1302; K. DE SCHEPPER, "De informatieplicht m.b.t. een ten laste gelegd gebruik van duidelijk omschreven valse stukken en de rol van het onderzoeksgerecht bij een onduidelijke tenlastelegging", NC 2015, 303-309; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 1306; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1452-1458.

Strafzaken - Aanhangigmaking - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Wijze van verstrekken van informatie - Precisering van de omvang van de aanhangigmaking - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 182 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0984.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.8 AC nr. ...

Een beklaagde die met verwijzing naar zijn werksituatie om een weekendverval verzoekt, moet rekening houden met de mogelijkheid dat de rechter bij afwezigheid van stavende stukken betreffende die werksituatie dit verzoek op die grond afwijst; dat is een gegeven dat tot het debat behoort; de algemene rechtsbeginselen houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces verplichten de rechter niet om, indien een beklaagde een dergelijk verzoek formuleert zonder overlegging van stavende stukken, de behandeling van de zaak uit te stellen zodat de beklaagde alsnog de gelegenheid krijgt dergelijke stukken over te leggen.

Strafzaken - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 2bis - Rijverbod tijdens het weekend of een feestdag - Beroepssituatie

van de overtreder - Ontbreken van stukken over die beroepssituatie - Vraag tot uitstel van de zaak - Beoordeling van het uitstel

- Art. 38, § 2bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0220.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.4 AC nr. ...

De rechter kan laattijdige stukken die een goede rechtsbedeling verhinderen, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadelen en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengen, uit het debat weren omdat hij oordeelt dat ze een misbruik van rechtspleging inhouden (1). (1) Zie Cass. 6 oktober 2021, AR P.21.0382.F, AC 2021, nr. 617, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0298.N, AC 2019, nr. 156 (stukken neergelegd buiten de overeenkomstig artikel 152, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen voor de neerlegging en mededeling van conclusies); Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282 (laattijdige conclusie); Cass. 30 april 2014, AR P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307; Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0181.F, AC 2011, nr. 388; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1508.

Strafzaken - Laattijdige neerlegging van stukken - Wering

P.21.0716.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.2 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de door een beklaagde aangevoerde miskenning van het recht op een eerlijk proces wegens het feit dat tijdens het gerechtelijk onderzoek niet alle vereiste onderzoekshandelingen zouden zijn uitgevoerd, kan de rechter wel degelijk rekening houden met het feit dat de beklaagde geen gebruik heeft gemaakt van vroegere gelegenheden om bijkomend onderzoek te vragen.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Miskenning - Onvolledigheid van het onderzoek - Beoordeling - Wijze

Het enkele feit dat de rechter bij de schuldbeoordeling rekening houdt met stukken die in het strafdossier zijn vermeld, maar als dusdanig niet bij dat dossier zijn gevoegd, houdt geen schending in van artikel 6.1 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging of het recht op tegenspraak; wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, oordeelt de rechter integendeel onaantastbaar over de mate waarin die stukken kunnen bijdragen tot zijn oordeelsvorming en kan de beklaagde tegenspraak voeren over de stukken zoals die zijn beschreven.

Strafzaken - Schuldbeoordeling - Stukken die beschreven zijn maar niet gevoegd - Gevolgen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Op grond van het geheel van de omstandigheden die hij vaststelt, oordeelt de appelrechter onaantastbaar of de uit de artikelen 6.1, 6.3.b en 13 EVRM volgende rechten van de beklaagde onherstelbaar zijn miskend door de weigering van de eerste rechter om de behandeling van zijn zaak uit te stellen; het Hof gaat enkel na of de appelrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Strafzaken - Uitstel van de behandeling - Weigering door de eerste rechter - Onherstelbare miskenning van recht op eerlijk proces en recht van verdediging - Beoordeling - Wijze - Wettigheidstoezicht

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 6.1, 6.3.b en 13 EVRM volgt dat de rechter in beginsel ertoe gehouden is de behandeling van een strafzaak uit te stellen indien dit noodzakelijk is opdat de beklaagde effectief zou beschikken over voldoende tijd en faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden; indien de rechter een uitstel weigert, wat hij niet enkel kan omwille van proceseconomische redenen, maar ook omdat hij dit uitstel niet noodzakelijk acht met het oog op de effectieve uitoefening van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging van de beklaagde, moet hij de concrete omstandigheden vaststellen waarop hij zich baseert en die omstandigheden kunnen onder meer betrekking hebben op de tijdspanne waarbinnen de beklaagde zijn verdediging heeft kunnen voorbereiden, de eigenheid van de zaak en de aanvoeringen van de beklaagde of zijn raadsman (1). (1) Zie ook Cass. 3 november 2020, AR P.20.0672.N, AC 2020, nr. 676.

Strafzaken - Tijd en faciliteiten voor verdediging - Uitstel van de behandeling - Weigering - Wijze

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.10 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de rechter in strafzaken een deskundigenonderzoek te bevelen enkel omdat het resultaat ervan van belang zou kunnen zijn voor de actuele toestand van de beklaagde of voor de straftoemeting; de rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van een dergelijke onderzoekshandeling en aldus belet niets de rechter om, mits hij de motiveringsverplichting naleeft, de aanstelling van een deskundige te weigeren wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen.

Strafzaken - Deskundigenonderzoek van belang voor de actuele toestand van beklaagde of straftoemeting - Noodzaak, raadzaamheid en gepastheid van de onderzoekshandeling - Weigering - Wijze

Strafzaken - Deskundigenonderzoek van belang voor de actuele toestand van beklaagde of straftoemeting - Noodzaak, raadzaamheid en gepastheid van de onderzoekshandeling - Weigering - Wijze

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.3 AC nr. ...

Het recht op tegenspraak, zoals vervat in de verdragsbepalingen en algemene rechtsbeginselen houdt in dat een partij in het strafproces tegenspraak moet kunnen voeren betreffende de stukken die aan de rechter worden overgelegd; uit het enkele feit dat een partij in het strafproces bepaalde stukken slechts aan de rechter overlegt tijdens de pleidooien en de replieken maar voor het in beraad nemen van de zaak, volgt niet noodzakelijk dat de andere partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren en het staat in een dergelijk geval aan die partijen om hetzij de wering van die stukken te vragen omdat de neerlegging ervan procesmisbruik inhoudt hetzij om een uitstel van behandeling van de zaak te verzoeken teneinde van die stukken nader kennis te kunnen nemen en gebeurlijk om nieuwe conclusietermijnen te vragen bij toepassing van artikel 152, § 2, Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0532.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.15 AC nr. ...

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een beklaagde voldoende wordt ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten, schrijft geen enkele bepaling voor dat die informatie enkel kan voortvloeien uit een dagvaarding of uit een beschikking tot verwijzing, aangezien een dergelijke informatie ook en met name kan worden gegeven aan de hand van de stukken van het strafdossier waarvan de beklaagde heeft kunnen kennisnemen en waarover hij zijn recht van verdediging vrij heeft kunnen uitoefenen voor de feitenrechters (1). (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.18.1248.N, AC 2019, nr. 182; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 28 juni 1994, AR P.94.0503.N, AC 1994, nr. 335; zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2021, paragrafen 390 tot 393 en 403 tot 405; EHRM 8 december 2009, nr. 45.291/06, Previti t. Italië, § 208; EHRM 19 mei 2015, nr. 55.546/09, Sampech t. Italië, § 110; EHRM 26 juni 2018, nr. 56.396/12, Pereira Cruz, e.a. t. Portugal, § 198; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. van advocaat-generaal DE SMET; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306.

Strafzaken - Verplichting om de beklaagde in te lichten over de hem ten laste gelegde feiten - Modaliteiten

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0843.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.9 AC nr. ...

Artikel 278, § 2, zesde lid, Wetboek van Strafvordering ontneemt de voorzitter van het hof van assisen het in artikel 301, derde lid, van dat wetboek bepaalde recht niet om te verbieden dat aan de politieambtenaar die het moraliteitsonderzoek heeft verricht bepaalde vragen zouden worden gesteld, met name die welke volgens hem het debat onnodig verlengen (1). (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2021, § 487: "Dès lors qu'une déposition est susceptible de fonder, d'une manière substantielle, la condamnation du prévenu, elle constitue un témoignage à charge et les garanties prévues par l'article 6, §§ 1er et 3, d) de la Convention lui sont applicables" (EHRM 9 november 2006, nrs. 18.885/04 en 21.166/04, Kaste en Mathisen t. Noorwegen, § 53; EHRM 27 februari 2001, Lucà t. Italië, nr. 33.354/96, § 41).

Strafzaken - Hof van assisen - Behandeling ter zitting - Getuigenverhoor - Politieambtenaar die het moraliteitsonderzoek heeft verricht - Bevoegdheid van de voorzitter om het stellen van vragen te verbieden

- Artt. 278 en 301 Wetboek van Strafvordering

Het in artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht ontzegt de feitenrechter niet de bevoegdheid om, voor zover dat verenigbaar is met een eerlijk proces, de relevantie van het verzoek tot getuigenverhoor te beoordelen (1). (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2021, § 487: "Dès lors qu'une déposition est susceptible de fonder, d'une manière substantielle, la condamnation du prévenu, elle constitue un témoignage à charge et les garanties prévues par l'article 6, §§ 1er et 3, d) de la Convention lui sont applicables" (EHRM 9 november 2006, nrs. 18.885/04 en 21.166/04, Kaste en Mathisen t. Noorwegen, § 53; EHRM 27 februari 2001, Lucà t. Italië, nr. 33.354/96, § 41).

Strafzaken - Hof van assisen - Behandeling ter zitting - Verzoek tot getuigenverhoor - Relevantie - Beoordelingsbevoegdheid van de voorzitter

- Art. 278 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1250.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.20 AC nr. ...

Het, met name, in artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet bedoelde elektronisch toezicht is een modaliteit van die hechtenis die deel uitmaakt van die wetsbepalingen, zodat de onder aanhoudingsbevel staande inverdenkinggestelde hiermee rekening kan houden met het oog op zijn verweer; bijgevolg miskent de rechter die, bij zijn uitspraak over de handhaving van de voorlopige hechtenis, de toepassing van de modaliteit van de hechtenis onder elektronisch toezicht heeft overwogen en vervolgens heeft verworpen, zonder de partijen vooraf te hebben verzocht zich hierover uit te spreken, het recht van verdediging niet (1). (1) Wat betreft het facultatieve beroepsverbod, zie Cass. 15 mei 2013, AR P.12.1918.F, AC 2013, nr. 298.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Modaliteiten - Elektronisch toezicht - Verwerping

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0921.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.9 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en het Hof enkel nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, waarbij dergelijke compenserende factoren onder meer kunnen bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf; uit de vermelde verdragsbepalingen volgt dan ook dat in de regel het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting, hij dit bewijs moet kunnen tegenspreken en hem in beginsel de gelegenheid moet worden gegeven een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon die een belastende verklaring heeft afgelegd, als getuige ter rechtszitting te ondervragen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De neerlegging van een stuk dat bestemd is om de rechter te overtuigen, kan een miskenning inhouden van het recht van verdediging van de tegenpartij waaraan dat stuk niet is meegedeeld; het weren van het stuk voorkomt dan de miskenning en, aangezien het tijdelijk bedreigde eerlijk karakter van het proces werd hersteld, vormt het geen miskenning van het recht van verdediging van de partij die heeft getracht niet aan de tegenspraak voorgelegde gegevens in het debat te brengen (1). (1) Zie concl. OM, in Pas 2021, nr. 619.

Strafzaken - Neerlegging van stukken door een beklaagde - Stuk dat bestemd is om te overtuigen - Geen mededeling aan de tegenpartij - Gevolg - Weren van het stuk - Miskenning van het recht van verdediging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0604.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.8 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de beklaagde ervan op de hoogte is gesteld dat hij rekenschap moet afleggen voor een misdrijf waarvan enkel de benaming wordt vermeld zonder dat de omstandigheden waarin het werd gepleegd uitvoerig worden beschreven, kan niet worden afgeleid dat de verplichting om de te verhoren persoon op beknopte wijze in kennis te stellen niet werd nagekomen (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Strafzaken - Verhoor als verdachte - Recht van een verhoorde persoon - Beknopte kennisgeving over de feiten

- Art. 47bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

Artikel 47bis, § 6, 9), Wetboek van Strafvordering bepaalt dat er tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die is gegrond op verklaringen die hij heeft afgelegd in strijd met bepalingen betreffende het recht op voorafgaandelijk vertrouwelijk overleg of bijstand door een advocaat tijdens het verhoor; die rechten worden miskend wanneer er over hun bestaan geen mededeling werd gedaan, wanneer deze werd gedaan onder zodanige omstandigheden dat hun toepassing onmogelijk is gebleken of wanneer een materiële belemmering de toepassing ervan heeft verhinderd (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Strafzaken - Verhoor als verdachte - Verklaring afgelegd met miskenning van het recht op bijstand van een advocaat - Sanctie - Recht op voorafgaandelijk vertrouwelijk overleg of bijstand door een andvocaat tijdens het verhoor - Miskenning

- Art. 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering

De stopzetting van het verhoor en de mededeling van de in paragraaf 2 van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering bedoelde rechten, namelijk vormvoorschriften die op grond van paragraaf 6, 5), van dit artikel zijn vereist, hebben betrekking op het verhoor van een persoon die aanvankelijk niet als verdachte werd verhoord en waarvan blijkt dat hem feiten ten laste kunnen worden gelegd (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Strafzaken - Verhoor van een persoon - Recht van een verhoorde persoon - Artikel 47bis, § 6, 5), Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied

- Art. 47bis, §§ 2 en 6, 5) Wetboek van Strafvordering

Wanneer een verdachte werd gehoord volgens de vormvoorschriften voor het verhoor van een niet van zijn vrijheid beroofde verdachte, terwijl hij dat wel was, maar om een andere reden, is die onregelmatigheid niet substantieel aangezien die niet verhindert dat de beklaagde de mededeling van zijn rechten betreffende het vertrouwelijk overleg en de bijstand van een advocaat als bijlage bij de oproeping heeft gekregen (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Strafzaken - Verhoor als verdachte - Verdachte opgesloten om andere reden - Recht op bijstand door een advocaat - Verhoor volgens de vormvoorschriften voor het verhoor van een niet van zijn vrijheid beroofde verdachte

- Art. 24bis/1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Wanneer de verdachte de schriftelijke oproeping heeft ontvangen, waardoor het vermoeden is ontstaan dat hij zijn bijstand door een advocaat had geregeld en dat die oproeping op de griffie van de gevangenis werd neergelegd op 17 april 2019, terwijl het verhoor had plaatsgevonden op 19 april 2019, dus meer dan één vrije dag tussen die twee data, dient de in artikel 2bis, § 2 en § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalde procedure niet te worden toegepast (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Strafzaken - Verhoor als verdachte - Verdachte opgesloten om andere reden - Schriftelijke oproeping voor het verhoor - Oproeping die het vermoeden doet onstaan dat de verdachte zijn bijstand door een advocaat had geregeld - Oproeping die meer dan één vrije dag van tevoren is overgemaakt

- Artt. 2bis, §§ 2 en 3 en 24bos/1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0713.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Het recht om in persoon te verschijnen is geen absoluut recht en dit recht moet worden afgewogen tegen het belang van de maatschappij om misdrijven daadwerkelijk te berechten en het persoonlijk belang van de slachtoffers om binnen een redelijke termijn een uitspraak te verkrijgen; wanneer de rechter de toepassing van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering overweegt, kan hij de houding van de beklaagde in aanmerking nemen, alsook de omstandigheid dat hij van meerdere kunstgrepen heeft gebruikgemaakt om de loop van de rechtspleging te vertragen of te kennen heeft gegeven dat hij zich aan het gerecht wilde onttrekken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

Strafzaken - Voorrecht van rechtsmacht - Hof van beroep - Verstekarrest - Verzet - Recht om in persoon te verschijnen - Ongedaan verklaard verzet - Wettige verschoningsgrond die het verstek verantwoordt - Beoordelingscriteria

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.21.0724.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.9 AC nr. ...

De vraag of een partij toegang moet kunnen hebben tot stukken die een andere partij in zijn bezit heeft of eventueel zou kunnen krijgen, maar aan de rechter niet worden voorgelegd en in het proces niet worden gebruikt, is vreemd aan de processuele gelijkheid voor de rechter die uitspraak doet over de gegrondheid van de strafvordering; die gelijkheid tussen de partijen houdt enkel in dat elke partij in het proces voor de rechter die kennisneemt van de zaak, dezelfde processuele middelen kan aanwenden en op gelijke wijze kennis moet kunnen nemen van de stukken en gegevens die aan het oordeel van de rechter worden voorgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Wapengelijkheid - Toegang tot stukken die een andere partij in bezit heeft

P.21.0652.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.13 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden (2). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572. (2) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404.

Strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Niet regelmatige oproeping inverdenkinggestelde - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in

de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0446.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3 AC nr. ...

Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing in strafzaken (1). (1) "Artikel 774, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek verplicht de rechter de heropening van het debat te bevelen alvorens een vordering af te wijzen op grond van een exceptie die de partijen voor hem niet hadden opgeworpen; die verplichting is niet van toepassing in strafzaken, ook niet wanneer de strafrechter uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering"(Cass. 8 januari 2014, AR P.13.1380.F, AC 2013, nr. 11; Cass. 19 januari 2000, AR P.99.0503.F, AC 2000, nr. 45).. Zie Cass. 11 maart 2020, AR P.19.1183.F, AC. 2020, nr. 183; Cass. 16 januari 2002, AR P.01.0948.F, AC 2002, nr. 30; Cass. 20 juli 1982, AC 1981-82, nr. 663; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, uitg. 1994, nr. 967; G.-Fr. RANERI en M. TRAEST, "De rechtspraak van het Hof over de toepassing in strafzaken van de artikelen 700 tot 1147 Gerechtelijk Wetboek", Hof van Cassatie, Jaarverslag 2005, p. 177-179.

Strafzaken - Heropening van het debat - Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid in strafzaken

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1078.F 1 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210901.2F.3 AC nr. ...

Aangezien de justitieassistent geen vervolgende of rechtsprekende autoriteit is, beschikt de onder zijn begeleiding geplaatste veroordeelde niet over een zwijgrecht waardoor de laatstgenoemde zich aan de onder de voorwaarden voor zijn vrijlating vermelde loyauteitsverplichting kan onttrekken.

Strafzaken - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Zwijgrecht - Strafuitvoering - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Strafzaken - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Zwijgrecht - Strafuitvoering - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Het zwijgrecht, namelijk het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken, betekent dat de vervolgende partij haar bewijsvoering niet mag baseren op bewijselementen die onder dwang of onder druk, in weerwil van de betrokken persoon, zijn verkregen.

Strafzaken - Zwijgrecht

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Strafzaken - Zwijgrecht

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.21.0334.F 23 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.3 AC nr. ...

Om aan de door artikel 195 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven motiveringsplicht van de straf te voldoen, mag de rechter het recht van verdediging van de beklaagde niet miskennen door de straf te verzwaren op grond van zijn volgehouden ontkennende houding, de wijze waarop hij zijn onschuld staande heeft willen houden, de dubbelzinnigheid van zijn verdediging of het feit dat hij weigert zijn deelneming aan misdrijven toe te geven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 472.

Strafzaken - Uitspraak over de straf - Motiveringsplicht van de straf - Redenen die het recht van verdediging miskennen - Wettigheid van de beslissing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.21.0362.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.6 AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat niet nader geïdentificeerde politionele informatie waarvan niet aannemelijk wordt gemaakt dat zij op onregelmatige wijze is verkregen, wordt gebruikt als inlichting op basis waarvan een gerechtelijk onderzoek wordt opgestart en autonoom bewijs wordt verzameld en het louter in vraag stellen van de regelmatigheid van die informatie door de beklaagde volstaat niet om de onregelmatigheid ervan aannemelijk te maken.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Niet nader geïdentificeerde politionele informatie - Gebruik als inlichting bij het opstarten van een gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid

P.21.0670.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.6 AC nr. ...

De beslissing om het verzoek van de veroordeelde tot heropening van het debat, gestoeld op het feit dat zijn advocaat niet was opgeroepen op de rechtszitting, dat hij steeds door hem was bijgestaan in de procedures die hem aanbelangden en dat uit de onmiddellijke contactopname na de rechtszitting kon worden afgeleid dat de veroordeelde zijn aanwezigheid op die rechtszitting had gewenst, niet in te willigen is niet naar recht verantwoord wanneer het vonnis niet vaststelt dat de veroordeelde, gelet op de door hem aangevoerde omstandigheden, heeft afgezien van de bijstand van een advocaat op de rechtszitting van de strafuitvoeringsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 431.

Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Behandeling ter zitting - Recht op bijstand van een advocaat

- Art. 53, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0665.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.10 AC nr. ...

Gelet op de omschrijving van artikel 4bis, § 1, a, i), van het kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 dat op ondubbelzinnige wijze moet vaststaan dat de gezochte persoon "op de hoogte was van het voorgenomen proces", kan de omstandigheid dat een dagvaarding werd overhandigd aan een derde, zelfs aan zijn advocaat die hem vervolgens heeft vertegenwoordigd, als dusdanig niet aan die vereisten voldoen; een dergelijke modaliteit laat immers niet toe om ondubbelzinnig vast te stellen dat de betrokkene "daadwerkelijk" de informatie over het tijdstip en de plaats van het proces heeft ontvangen, evenmin als, in voorkomend geval, het precieze tijdstip van die ontvangst of de inhoud van de meegedeelde informatie over de gevolgen van de niet-verschijning.

Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve grond - Voorwaarden - Aan de advocaat overhandigde dagvaarding - Advocaat die de gezochte persoon vervolgens heeft vertegenwoordigd

- Art. 7, § 1, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4bis, § 1, a Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

Artikel 4bis, § 1, a, van het gewijzigde kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten bepaalt dat wanneer de gezochte persoon niet in persoon is verschenen op het proces dat tot de beslissing heeft geleid, de uitvoerende Staat vooralsnog moet voorbijgaan aan de facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel indien de betrokkene, hetzij persoonlijk werd gedagvaard en daarbij op de hoogte werd gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces, hetzij via andere middelen officieel en daadwerkelijk van die modaliteiten in kennis is gesteld, zodat op ondubbelzinnige wijze vaststond dat hij op de hoogte was van het voorgenomen proces, waarbij het in die gevallen ook is vereist dat die informatie tijdig is verstrekt en dat ze preciseert dat bij niet-verschijning een beslissing kan worden genomen; de naleving van de voorwaarden van de voormelde bepaling en van artikel 7, § 1, 1°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, dat die bepaling omzet, moet waarborgen dat de gezochte persoon de informatie betreffende het tijdstip en de plaats van zijn proces en de gevolgen van een eventuele niet-verschijning snel genoeg heeft ontvangen en stelt aldus de uitvoerende autoriteit in staat te onderzoeken of het recht van verdediging werd geëerbiedigd (1). (1) Cass. 20 januari 2021, AR P.21.0032.F, AC 2021, nr. 45.

Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel op grond van een veroordeling bij verstek - Facultatieve weigeringsgrond - Uitsluiting van de facultatieve grond

- Art. 7, § 1, 1° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4bis, § 1, a Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.21.0684.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.12 AC nr. ...

Wanneer cassatieberoep wordt ingesteld tegen een arrest waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd en het dossier pas daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie van het Hof is ontvangen, de inverdenkinggestelde en zijn raadslieden, die nog diezelfde dag zijn opgeroepen, niet op de rechtszitting zijn verschenen en het Hof, wegens die vertraging in de toezending van de stukken en in de verzending van de oproepingen, zich niet ervan kan verzekeren dat het recht van verdediging ten volle werd geëerbiedigd, moet de uitoefening van dat recht worden hersteld door het onderzoek van de zaak te verdagen naar de eerstvolgende rechtszitting van de tweede kamer (1). (1) En dit ook als blijkt dat het Hof dus niet binnen de wettelijke termijn uitspraak zal kunnen doen. In dit geval werden de diensten van het Hof pas in de loop van de namiddag van woensdag 19 mei in kennis gesteld van het bestaan van het cassatieberoep. Aangezien ten laatste daags erna, op donderdag 20 mei, uitspraak kon worden gedaan, werd de behandeling van het dossier vastgesteld op de buitengewone rechtszitting die dus op die datum werd gehouden, al houdt de tweede Franstalige kamer gewoonlijk zitting op woensdag. Het openbaar ministerie heeft enkel geconcludeerd dat de bestreden beslissing zijns inziens overeenkomstig de wet was gewezen. Het eindarrest dat op 26 mei 2021 werd gewezen en eveneens op die datum werd gepubliceerd, stelt vast dat "het Hof, wegens een vertraging in de toezending van de stukken, geen uitspraak heeft kunnen doen binnen de vijftien dagen na het instellen van het cassatieberoep, zoals voorgeschreven door artikel 31, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, [en dat] hieruit volgt dat de eiser krachtens de wet vrij is en dat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft". (M.N.B.)

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterstre datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterstre datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0040.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM en het daarin gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat de strafrechter voor de schuldbeoordeling van een beklaagde zelf de bewijsmiddelen moet beoordelen en dit ook geldt voor de geloofwaardigheid van getuigen en de rechter in de regel in staat moet zijn om het gedrag van getuigen waar te nemen en op die manier zijn eigen mening te vormen over de geloofwaardigheid ervan; die regel kent evenwel een uitzondering indien tijdens de behandeling van een strafzaak een van de rechters wordt vervangen en de vervangende rechter niet aanwezig was bij het getuigenverhoor, maar de andere rechters die over de schuld oordelen wel en er bovendien compenserende maatregelen zijn teneinde te verzekeren dat de vervangende rechter een goed begrip heeft van het bewijs bijvoorbeeld doordat hij kennis kan nemen van de processen-verbaal van de rechtszittingen waarin de voornaamste verklaringen van de getuigen zijn vermeld en die uitzondering geldt ook indien de geloofwaardigheid van de getuigen wordt betwist (1). (1) Zie EHRM 29 juni 2017, nr. 63446/13, Lorefice t. Italië; EHRM 6 december 2016, nr. 6962/13, Škaro t. Kroatië; EHRM 10 februari 2005, nr. 10075/02, Graviano t. Italië; EHRM 9 juli 2002, nr. 37442/97, P.K. t. Finland.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Horen van getuigen op de rechtszitting - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling van de bewijsmiddelen door de strafrechter zelf - Geloofwaardigheid van de getuigenverklaringen - Wijziging van het rechtscollege - Vervangende rechter die niet aanwezig was bij het getuigenverhoor - Compenserende maatregelen - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0135.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of het recht van verdediging van een partij vereist dat de behandeling van de strafvordering wordt uitgesteld opdat die partij alsnog stukken voor haar verdediging zou kunnen voorleggen; bij die beoordeling kan de rechter rekening houden met het gegeven dat die partij reeds de gelegenheid had de stukken over te leggen.

Strafzaken - Rechter ten gronde - Behandeling van de strafvordering - Verzoek tot uitstel om stukken te voegen - Beoordeling - Wijze

P.20.1220.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.7 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde veroordeelt op grond van artikel 20 Vlaamse Wooncode, is er in beginsel toe verplicht om de gepaste herstelmaatregelen te bevelen zoals bedoeld in artikel 20bis, § 1, Vlaamse Wooncode en dit gebeurt ambtshalve of op vordering van de in die bepaling bedoelde overheden; de rechter die een dergelijke maatregel geheel of gedeeltelijk beveelt zonder dat door een van die overheden hiervoor een vordering werd ingesteld, miskent niet het recht van verdediging of het recht op tegenspraak van de partijen.

Strafzaken - Stedenbouw - Vlaamse Wooncode - Artikel 20 en 20bis, § 1 - Bevelen van de herstelmaatregelen - Ambtshalve of op vordering van de overheden - Draagwijdte

- Art. 20bis Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 20 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

P.21.0013.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9 AC nr. ...

Het enkele gegeven dat er geen feitelijk of juridisch beletsel bestaat om de getuige die een belastende verklaring tijdens het vooronderzoek heeft afgelegd, ter rechtszitting te horen, verplicht de rechter niet om een daartoe strekkend verzoek van een beklaagde steeds in te willigen; de rechter kan dat verzoek verwerpen indien het niet horen van de getuige de waarheidsvinding niet in het gedrang brengt of er daarvoor voldoende compenserende factoren aanwezig zijn.

Strafzaken - Getuigen - Rechten ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Afwezigheid van een feitelijk of juridisch beletsel

In de regel moet de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van elk van de drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, en nagaan of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dit sluit evenwel niet uit dat één of twee van die criteria van dermate overwegend belang kunnen zijn dat dit volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt; de rechter moet bovendien steeds de concrete omstandigheden vermelden waarop hij zijn beslissing steunt (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213, www.juportal.be; Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Niet elke getuige die een belastende verklaring tegen de beklaagde heeft afgelegd moet ter rechtszitting worden gehoord maar dit is enkel vereist wanneer die verklaring doorslaggevend is voor het resultaat van de zaak; of dat het geval is, moet worden bepaald aan de hand van het belang dat de rechter aan de belastende verklaring hecht binnen het geheel van de redenen waarop zijn beslissing over de schuldigverklaring steunt, maar het enkele feit dat in die redenen wordt verwezen naar die verklaring volstaat niet om ze als doorslaggevend te aanzien, wanneer blijkt dat andere doorslaggevende bewijselementen aan de beslissing ten grondslag liggen.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

P.21.0185.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.15 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Aanvoering - Noodzakelijkheid voor de waarheidsvinding - Beoordeling - Recht op een eerlijk proces

De rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; daarbij kan de rechter onder meer rekening houden met de betrouwbaarheid van de af te leggen verklaring gelet op de relatie van de getuige met de betrokken partijen en met het nut van diens verklaring voor de waarheidsvinding in verhouding tot de gewichtigheid van de reeds voorliggende bewijselementen.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting -

Beoordeling - Criteria

P.21.0030.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.6 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een proces-verbaal dat werd opgesteld voor een verkeersovertreding niet vermeldt of het toestel dat voor die vaststelling werd gebruikt bemand of onbemand is gebruikt, volgt niet dat die onregelmatigheid, die door de wetgever niet is gesanctioneerd met nietigheid, noodzakelijk onbetrouwbaar bewijs oplevert of dat het gebruik ervan eisers recht op een eerlijk proces met inbegrip van zijn recht van verdediging noodzakelijk miskent.

Strafzaken - Wegverkeerswet - Artikel 62, derde lid - Vaststelling van een verkeersovertreding door een automatisch werkend toestel - Geen vermelding in het proces-verbaal van het bemand of onbemand karakter van het toestel - Draagwijdte

- Art. 62, derde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1060.F 14 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.7 AC nr. ...

De evocatie vormt voor de appelrechter een wettelijke verplichting die volgt uit de beslissing tot nietigverklaring van het beroepen vonnis, die gegrond is op gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; hieruit volgt dat de appelrechter de partijen niet dient te verzoeken om over de eventuele gevolgen van zijn beslissing tegenspraak te voeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 269.

Strafzaken - Hoger beroep - Evocatie

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.20.1293.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of de beklaagde aan een polygraaftest moet worden onderworpen; de loutere omstandigheid dat de door de beklaagde voorgestelde polygraaftest door de rechter niet nodig wordt geacht om de waarheid te achterhalen, houdt geen miskenning in van het vermoeden van onschuld, noch van het recht van verdediging.

Strafzaken - Bewijs - Polygraaftest - Noodzaak van de onderzoeksmaatregel voor de waarheidsvinding - Beoordeling

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 22, eerste en zesde lid, Taalwet Gerechtszaken volgt dat een beklaagde in hoger beroep een vertaling niet kan vragen indien hij dit reeds in eerste aanleg heeft gevraagd of kon vragen; er kan geen miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid uit het feit dat het appelgerecht geen kennis kan nemen van de grief van een beklaagde tegen de in eerste aanleg besliste weigering stukken te laten vertalen omdat die beklaagde tegen dit tussenvonnis geen hoger beroep heeft ingesteld; de afwezigheid van saisine voor het appelgerecht is louter een gevolg van het niet aanwenden van een rechtsmiddel door de beklaagde, die daarvoor de verantwoordelijkheid draagt.

Strafzaken - Verzoek tot vertaling van stukken - Tussenvonnis - Afwijzing - Afwezigheid van hoger beroep

- Art. 22, eerste en zesde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.21.0423.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.21 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikelen 2bis, § 2, en 16, § 2, vierde lid, Voorlopige hechteniswet volgt niet dat de door artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige hechteniswet voorgeschreven verwittiging van de advocaat van de plaats en uur van de ondervraging door de onderzoeksrechter noodzakelijk dient te gebeuren via de permanentiedienst van de balie, bedoeld in artikel 2bis, § 2, Voorlopige hechteniswet.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Ondervraging door de onderzoeksrechter - Bijstand van een raadsman - Verwittiging raadsman

- Artt. 2bis, § 2, en 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.1125.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.1 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien bedreigingen een grond zijn voor het niet-horen van de getuige, moet de rechter onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn die de vrees voor bedreigingen en de impact daarvan op de oprechtheid van de verklaring van de getuige rechtvaardigen en voor die beoordeling is niet vereist dat de rechter vaststelt dat de bedreigingen uitgaan van de beklaagde zelf die om het horen van de getuige verzoekt en de rechter kan bij zijn beoordeling wel degelijk bedreigingen in aanmerking nemen die werden geuit tegen andere in het dossier betrokken personen, zoals medebeklaagden (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. Mortier; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1161.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.9 AC nr. ...

Een beklaagde kan alle wettelijke middelen aanwenden die hij nodig acht voor de uitoefening van zijn recht van verdediging, zoals het vragen van uitstel van de behandeling van zijn zaak; de uitoefening van dat recht belet de rechter evenwel niet om de implicaties daarvan in aanmerking te nemen bij de beoordeling van de redelijke termijn van de rechtspleging in haar geheel; de rechter kan dan ook op grond van de concrete omstandigheden die hij vaststelt, oordelen dat die houding van de beklaagde een langere duur van het onderzoek en de procedure heeft veroorzaakt zonder dat de totale duur van de behandeling van zijn zaak daardoor onredelijk is (1); daarvoor is niet vereist dat de houding van de beklaagde niet medewerkend of obstructief was. (1) Cass. 25 maart 2014, AR P.12.1890.N, AC 2014, nr. 237; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0442.N, AC 2011, nr. 552. Zie ook J. HUYSMANS, Legitieme verdediging, Intersentia, 2017, 57.

Strafzaken - Recht op een proces binnen een redelijke termijn - Vraag van de inverdenkinggestelde tot uitstel van behandeling - Beoordeling door het vonnisgerecht

P.21.0338.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.13 AC nr. ...

De processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdrijven zijn geen daden van vervolging of van onderzoek waarop artikel 12 Taalwet Gerechtszaken van toepassing is; die daden dienen niet in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld maar in die van het taalgebied waar ze werden uitgevoerd, overeenkomstig artikel 11 van die wet; hieruit volgt dat de aanwezigheid, in een in het Frans gevoerde rechtspleging, van processen-verbaal die in het Nederlandse taalgebied in het Nederlands zijn gesteld geen nietigheid tot gevolg heeft en op zich het onderzoek van de wettigheid van de voorlopige hechtenis niet verhindert (1). (1) Artikel 12, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken bepaalt dat "de ambtenaren van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter voor hun daden van rechtsvervolging en van onderzoek, gebruikmaken van de taal voorzien in strafzaken voor de rechtbank waartoe zij behoren". Daarentegen worden krachtens artikel 11 van die wet "de processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdaden, wanbedrijven en overtredingen, alsook de processen-verbaal van fiscale aangelegenheden, in het Franse taalgebied in het Frans, in het Nederlands taalgebied in het Nederlands en in het Duitse taalgebied in het Duits gesteld. In de gemeenten van de Brusselse agglomeratie, worden die processen-verbaal in het Frans of in het Nederlands gesteld, naar gelang dat degene die er het voorwerp van is, de ene of de andere van deze talen voor zijn verklaringen gebruikt, en bij gemis van verklaring, volgens de noodwendigheden van de zaak". In dit opzicht geldt dit: "ongeacht of de taal van de rechtspleging, met name voor de correctionele rechtbank te Brussel, in de zaak waarop de processen-verbaal betrekking hebben, met toepassing van de bepalingen van de artikelen 16 en 21 van genoemde wet, Frans of Nederlands is" (Cass. 12 december 1972, AC 1973, p. 363). "Dans le cadre d'une information ou d'une instruction, un procès-verbal peut, par conséquent, être établi dans une langue différente de celle de la procédure" (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 122). En "geen enkele wetsbepaling verbiedt de rechter acht te slaan op een stuk dat in een andere taal dan die van de rechtspleging is gesteld, met eerbiediging van het recht van verdediging" (Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0249.F, AC 2012, nr. 141); zie M.-A. BEERNAERT, e.a., o.c., 2021, p. 130 en p. 145).

Strafzaken - Proces-verbaal gesteld in de taal van de regio waar het is opgemaakt, verschillend van die van de rechtspleging - Weerslag op de regelmatigheid van het stuk en op het toezicht op de voorlopige hechtenis

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 11 en 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Noch het algemeen rechtsbeginsel van eerbiediging van het recht van verdediging noch enige verdragsbepaling of wettelijke bepaling verplichten de gerechten die de wettigheid van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde dienen na te gaan, om vóór de behandeling van de zaak op de rechtszitting en ongeacht enige vordering van laatstgenoemde, de stukken van het strafdossier in een andere taal dan die van de rechtspleging ambtshalve te laten vertalen (1). (1) Zie art. 16, § 6bis, Voorlopige Hechteniswet en art. 22 Taalwet Gerechtszaken, zoals gewijzigd door de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures, alsook art. 3 van die richtlijn. Uit het ontbreken van een vertaling van dergelijke stukken, waarom de beklaagde niet heeft verzocht, volgt niet dat het dossier onvolledig zou zijn en dat de appelrechters geen uitspraak zouden hebben gedaan "rekening houdend met de omstandigheden van de zaak op het ogenblik van [hun] uitspraak", overeenkomstig art. 30 Voorlopige Hechteniswet.

Strafzaken - Gerechten belast met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis - Stukken uit het strafdossier die gesteld zijn in een andere taal dan die van de rechtspleging - Verplichting om ze ambtshalve te laten vertalen

- Artt. 16, § 6bis, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.1104.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.5 AC nr. ...

De rechter mag ervan uitgaan dat de getuige die een beklaagde voorstelt ter rechtszitting te horen, een getuige à décharge is tenzij anders aangegeven en daarvoor moet de beklaagde geen uitdrukkelijk standpunt innemen over de hoedanigheid van de getuige en moet de rechter niet eerst over diens verklaring beschikken.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Hoedanigheid van de getuige - Getuige à décharge - Beoordeling

Niets belet dat de rechter zijn beslissing om een getuige à décharge niet ter rechtszitting te horen, enkel steunt op de onbetrouwbaarheid van de door de betrokkene af te leggen verklaring, hetgeen namelijk impliceert dat die verklaring niet zal bijdragen tot de waarheidsvinding; het is wel vereist dat de rechter daarover een redelijke zekerheid heeft, maar daarvoor moet hij evenwel niet eerst de verklaring van de betrokkene horen en kan de rechter dat immers afleiden uit alle hem regelmatig voorgelegde gegevens.

Strafzaken - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Concrete omstandigheden - Betrouwbaarheid van de getuige - Beoordeling

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar die bepalingen kennen aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die concrete omstandigheden kunnen betrekking hebben op de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring (1). (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass 26 februari 2019, AR P.18.1028 N, AC 2019, nr. 117.

Strafzaken - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden

P.20.1144.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.6 AC nr. ...

De beklaagde die ter rechtszitting met bepaalde personen wil worden geconfronteerd, moet dat duidelijk, precies en ondubbelzinnig aan de rechter vragen; de aanvoering van de beklaagde dat hij tijdens het strafrechtelijk vooronderzoek of voor de eerste rechter ten onrechte niet is geconfronteerd met bepaalde personen, impliceert als dusdanig nog geen vraag aan of verplichting voor de appelrechters om zelf die confrontaties te organiseren.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verzoek tot confrontatie met getuigen

P.20.1171.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.9 AC nr. ...

Het feit dat artikel 4, § 6, Drugswet bepaalt dat het voor het drugsmisdrijf dienstige voertuig kan worden verbeurdverklaard zonder dat het eigendom hoeft te zijn van de veroordeelde, impliceert dat de eigenaar van dat voertuig niet zelf voor dat misdrijf moet zijn vervolgd opdat die verbeurdverklaring kan worden uitgesproken; enkel is vereist dat de betrokkene voor de rechter zijn aanspraken op dat voertuig kan laten gelden en op die grond kan opkomen tegen de verbeurdverklaring ervan waardoor het recht van verdediging is geëerbiedigd (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bijzondere verbeurdverklaring - Artikel 4, § 6, Drugswet - Voertuig gediend om drugsmisdrijven te plegen - Aanspraak op dat goed door een derde - Derde niet veroordeeld voor het drugsmisdrijf - Tussenkomst of aanwezigheid in de procedure

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

De in artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering aan de rechter in hoger beroep opgelegde verplichting om, wanneer hij ambtshalve een grief opwerpt bij toepassing van het tweede lid van die bepaling, de partijen te verzoeken om zich hierover uit te spreken, strekt ertoe het recht van verdediging te vrijwaren van de partijen in hoger beroep aangezien deze niet kunnen voorzien welke grieven in voorkomend geval ambtshalve zullen worden opgeworpen door de rechter in hoger beroep; de situatie van een partij in hoger beroep die wordt geconfronteerd met een bij toepassing van artikel 210, derde lid, Wetboek van Strafvordering door de rechter in hoger beroep ambtshalve opgeworpen grief, valt niet te vergelijken met de situatie van een partij die bij een hoger beroep tegen een vonnis alvorens recht te doen ervan op de hoogte is dat, wanneer de rechter in hoger beroep het beroepen vonnis tenietdoet of wijzigt, de grond van de zaak zal worden beoordeeld in hoger beroep, zodat hij hierover verweer kan voeren, zodat de prejudiciële vraag die betrekking heeft op niet-vergelijkbare rechtstoestanden niet dient te worden gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Hoger beroep - Evocatie - Gevolgen

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Hoger beroep - Saisine van de appelrechter - Grieven - Ambtshalve grief opgeworpen door de appelrechter - Verzoek aan de partijen om zich uit te spreken over de ambtshalve opgeworpen grieven - Doelstelling

- Art. 210, derde lid Wetboek van Strafvordering

De verplichting voor de rechter in hoger beroep om, indien het vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet hersteld verzuim van vormen, door de wet voorgeschreven op straffe van nietigheid, mede over de zaak zelf te beslissen, vloeit rechtstreeks voort uit de wet, namelijk uit artikel 215 Wetboek van Strafvordering, zodat wanneer hoger beroep wordt aangetekend tegen een vonnis alvorens recht te doen, de partijen in hoger beroep er bijgevolg van op de hoogte zijn dat, wanneer de rechter in hoger beroep dit vonnis tenietdoet of wijzigt, hij zich dient uit te spreken over de grond van de zaak, zodat zij in de gelegenheid zijn hun standpunt over de grond van de zaak uiteen te zetten; die wettelijke verplichting impliceert dat de rechter in hoger beroep, behoudens wanneer hij te kennen zou hebben gegeven dat het debat over de grond van de zaak in voorkomend geval zou worden afgesplitst, na het tenietdoen of wijzigen van een vonnis alvorens recht te doen niet ertoe verplicht is hierover een afzonderlijke beslissing te wijzen en het debat te heropenen teneinde de partijen uit te nodigen zich te verdedigen over de grond van de zaak en de rechter in hoger beroep die niet de heropening van het debat beveelt en zich in dezelfde beslissing uitspreekt over de evocatie en de grond van de zaak, miskent hierdoor niet het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging; de omstandigheid dat de rechter in hoger beroep die een vonnis alvorens recht te doen tenietdoet of wijzigt de mogelijkheid heeft om hierbij het debat te heropenen, evenals de omstandigheid dat dit in een andere zaak voor dezelfde rechtsmacht in hoger beroep ook is gebeurd, doen hieraan geen afbreuk en impliceren niet dat de partijen zouden zijn verschalkt in hun rechtmatige verwachtingen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Hoger beroep - Evocatie - Gevolgen - Heropening van de debatten

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.20.1180.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1 AC nr. ...

Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgens hetwelk tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat tijdens zijn verhoor, bekrachtigt een vereiste die voortvloeit uit het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces; hieruit volgt dat het recht op bijstand door een advocaat ook geldt voor de rechtsplegingen die reeds vóór de wet van 13 augustus 2011 die dit recht heeft ingevoerd, hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1339-1340.

Strafzaken - Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De schending van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering en van artikel 6.1 EVRM heeft tot gevolg dat het vonnisgerecht op geen enkele wijze uit het onregelmatig afgenomen verhoor het bewijs van het misdrijf kan afleiden; het is niet enkel verboden hieruit een bewijs af te leiden dat verband houdt met zelfincriminerende uitlatingen en rechtstreeks de schuld aantoont van degene die de verklaring aflegt; het verbod betreft ook de ontkenningen van de verdachte wanneer de feitenrechter, om hem in zijn overtuiging te sterken, het wisselend, veranderlijk, tegenstrijdig, verzonnen of ongeloofwaardig karakter van die ontkenningen onderstreept.

Strafzaken - Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1117.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.5 AC nr. ...

Artikel 90sexies, § 1, 2°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de aangewezen officieren van gerechtelijke politie aan de onderzoeksrechter de overschrijving of weergave van de voor het onderzoek van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of gegevens en de eventuele vertaling ervan ter beschikking stellen en de naleving van die vormvoorwaarde is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven; uit artikel 90septies, § 6, Wetboek van Strafvordering volgt dat iedere procespartij de mogelijkheid heeft om het geheel van de opgenomen communicaties of gegevens zelf te raadplegen en de rechter kan verzoeken om bijkomende delen van de opgenomen communicatie of gegevens over te schrijven of weer te geven, zodat aldus iedere procespartij de juistheid en de betrouwbaarheid van de politionele samenvatting van een opgenomen communicatie kan controleren en nagaan of bepaalde delen bijkomend moeten worden overgeschreven of weergegeven waardoor het recht van verdediging afdoende gewaarborgd is (1). (1) L. ARNOU, "Afluisteren tijdens het gerechtelijk onderzoek", Comm.Straf., afl. 59, pp. 70-78.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Telefoontap - Weergave van de opgenomen communicaties - Draagwijdte - Bijkomende weergave

- Art. 90sexies, § 1, 2°, en 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

P.20.1209.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.8 AC nr. ...

Noch uit de bepalingen van artikel 26 KB van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de analysetoestellen, noch uit artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet, die enkel tot doel hebben de betrokkene te wijzen op de mogelijkheid om een tweede analyse te vragen, noch uit artikel 6 EVRM of uit het recht van verdediging of het algemeen beginsel van het vermoeden van onschuld, volgt voor de verbalisant de verplichting om uitdrukkelijk en met verwijzing naar artikel 26 in het proces-verbaal op te nemen dat aan de betrokkene werd uitgelegd dat hij een tweede ademanalyse mag vragen; de enkele vermelding in het proces-verbaal dat de controleprocedure bepaald in het KB Ademtest- en analysetoestellen werd gevolgd, kan voor de rechter volstaan om te oordelen dat aan de bedoelde kennisgevingsplicht werd voldaan (1). (1) Cass. 12 maart 2014, AR P. 13.1880.F, AC 2014, nr. 202; Cass. 12 januari 2005 JLMB 2005/12, 515; Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.0649.F, AC 2000, nr. 574 (de twee laatste arresten m.b.t. het vroegere KB van 18 februari 1991); contra Cass. 21 april 1998, RW 1998-1999, 1277 en noot van T ONGENA, "Over het recht op een tweede ademanalyse, of hoe de vermelding van een recht zelf ook een recht kan zijn".

Strafzaken - Wegverkeer - Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet - Artikel 26, KB Ademtest- en analysetoestellen - Ademanalyse - Recht om een tweede analyse te vragen - Kennisgevingsplicht van de verbalisant - Draagwijdte

- Art. 59, § 3, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1040.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.6 AC nr. ...

Artikel 2.1. Zevende Aanvullend Protocol EVRM verbiedt niet dat tijdens de procedure in hoger beroep bijkomend onderzoek wordt gevoerd en dat het openbaar ministerie, net als elke andere partij, in hoger beroep aanvullende stukken bijbrengt betreffende de strafrechtelijke aansprakelijkheid van een beklaagde; uit de omstandigheid dat tijdens de behandeling in hoger beroep van een strafzaak bijkomend onderzoek is gevoerd en nieuwe stukken worden overgelegd kan geen schending van artikel 6.1 of 6.3 EVRM of een miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

Strafzaken - Bijkomend onderzoek tijdens de procedure in hoger beroep

P.20.1093.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 moet de uitkeringsgerechtigde binnen de twee dagen aan zijn verzekeringsinstelling de hervatting kenbaar maken van een beroepsbezigheid; deze verplichting geldt zowel voor een gedeeltelijke als een volledige hervatting van een beroepsbezigheid; de gerechtigde is daarbij niet verplicht mede te delen welke beroepsactiviteit hij heeft hervat; de omstandigheid dat die informatie nodig kan zijn indien de gerechtigde, bij toepassing van de artikelen 23 en 23bis KB 20 juli 1971 toelating wil vragen om tijdens een periode van invaliditeit een bepaalde beroepsactiviteit te hervatten met behoud van de uitkering en dat dit tot gevolg kan hebben dat hij incriminerende verklaringen aflegt, ontslaat hem niet van de met artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 opgelegde verplichting waarvoor hij geen incriminerende verklaringen moet afleggen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Zwijgrecht - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Hervatten van een beroepsactiviteit - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid - Meedelen van gegevens over de aard van de beroepsactiviteit - Inkomsten van een criminele activiteit - Afleggen van een potentieel incriminerende verklaring

- Artt. 23 en 23bis KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

Uit de omstandigheid dat de mededeling door de uitkeringsgerechtigde aan zijn verzekeringsinstelling dat hij een beroepsactiviteit heeft hervat, hem zou verplichten om de inkomsten van zijn criminele activiteit op te nemen in zijn belastingaangifte, volgt niet dat hij met zijn op grond van artikel 66 KB 20 juli 1971 verplicht af te leggen verklaring zichzelf incrimineert, noch dat uit dit feitelijk gegeven kan worden afgeleid dat het om een criminele activiteit gaat (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Zwijgrecht - Afleggen van een belastende verklaring - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Uitoefenen van een criminele activiteit - Verplicht bericht van werkhervatting - Inhoud van de informatieplicht

- Art. 66 KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

P.20.1054.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.4 AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel vereist dat een geluidsopname wordt gemaakt van alle contacten die een undercoveragent in het kader van een door artikel 47octies Wetboek van Strafvordering bedoelde infiltratie onderhoudt; een dergelijke vereiste, die de uitvoering van deze bijzondere opsporingsmethode in de praktijk onmogelijk zou maken, kan evenmin worden afgeleid uit de verplichting voor de rechter om een provocatieverweer dat op een enigszins aannemelijke wijze wordt aangevoerd, te onderzoeken en te beantwoorden.

Strafzaken - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Geluidsopname van de contacten van de undercoveragent - Recht van verdediging - Beoordeling van het provocatieverweer - Draagwijdte

- Art. 47octies Wetboek van Strafvordering

Uit de bepaling van artikel 47novies, § 2, tweede tot en met vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat moet worden aangenomen dat de bedoelde processenverbaal een waarheidsgetrouwe weergave bevatten van de verschillende fasen van de infiltratie, onverminderd het wettelijk verbod om gegevens te vermelden als bedoeld door artikel 47novies, § 2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en de in artikel 47octies, § 3, 6°, Wetboek van Strafvordering bedoelde officier van gerechtelijke politie, dit is de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie, alsook het openbaar ministerie, worden geacht daarbij loyaal op te treden; het komt de partijen toe aannemelijk te maken dat de officier die de leiding heeft over de uitvoering van de infiltratie en het openbaar ministerie niet alle voor de partijen in het strafproces relevante informatie hebben opgenomen of laten opnemen in deze processen-verbaal en dat hierdoor het recht van verdediging is miskend en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) H. BERKMOES en J. DELMULLE, De bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden, Politeia, Editie 2011, inz. pp. 671-726.

Strafzaken - Gerechtelijke onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Artikelen 47novies en 47octies Wetboek van Strafvordering - Uitvoering van de infiltratie - Processen-verbaal - Optreden van de officier van gerechtelijke politie en van het openbaar ministerie - Draagwijdte

- Art. 47novies, § 2, tweede, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 47octies, § 3, 6° Wetboek van Strafvordering

Uit het enkele feit dat bepaalde gegevens die nuttig kunnen zijn voor de verdediging van een beklaagde niet of niet langer beschikbaar zijn, volgt niet dat daardoor het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van die beklaagde noodzakelijk zijn miskend; het staat aan de rechter te oordelen of het niet of niet langer beschikbaar zijn van de gegevens daadwerkelijk de uitoefening van de rechten van een beklaagde aantast en daaruit de gepaste gevolgen te trekken voor de beoordeling van de schuld en bij die beoordeling kan de rechter de omstandigheid betrekken dat de met opsporing en vervolging belaste instanties niet verantwoordelijk zijn voor het niet of niet langer beschikbaar zijn van de gegevens waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Strafzaken - Niet meer voor de verdediging beschikbare gegevens - Beoordeling door de rechter - Criteria - Draagwijdte

P.20.1213.F 27 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210127.2F.3 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld (1) betreffende de vervolgde feiten is niet meer van toepassing wanneer de schuld van de beklaagde of de beschuldigde bewezen is; het staat los van de procedure tot bepaling van de straf, zowel wat betreft de aard van de straf als de strafmaat (2), aldus kan de miskenning van het vermoeden van onschuld niet worden afgeleid uit de omstandigheid dat de rechter, om de aard van de straf en de strafmaat met redenen te omkleden, de vrees uitdrukt dat de eiser zou recidiveren (3), zelfs al wordt die vrees afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag. (1) Gewaarborgd door de artikelen 6.2 EVRM en 14.2 IVBPR; zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149. (2) "Het vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de bepaling van de strafmaat alle regelmatig verkregen elementen in overweging te nemen die eigen zijn aan de persoon van de beklaagde en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren" (Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0700.F, AC 2012, nr. 507, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). (3) Cass. 29 oktober 2003, AR P.03.1116.F, arrest niet gepubliceerd, geciteerd door F. KUTY, "Justice pénale et procès équitable", vol. 2, Brussel, Larcier, 2006, p. 218, nr. 1598; zie Cass. 16 november 1993, AR 5223, AC 1993, nr. 463 (inaanmerkingneming van het gerechtelijk verleden).

Strafzaken - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Niet-toepasselijkheid op de motivering van de straf - In aanmerking nemen van de vrees voor recidive die is afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag

P.20.1208.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.7 AC nr. ...

Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet en artikel 26 van het koninklijk besluit betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen, op grond waarvan onder meer moet worden uitgelegd dat de betrokkene een tweede ademanalyse mag vragen, houden geen verband met het recht op bijstand van een raadsman maar hebben enkel tot doel de betrokkene te wijzen op de mogelijkheid om een tweede analyse te vragen.

Strafzaken - Wegverkeer - Ademanalyse - Recht op een tweede ademanalyse - Verwittiging - Verband met het recht op bijstand van een advocaat

P.21.0076.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.12 AC nr. ...

Artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet verplicht de onderzoeksrechter, die wordt geconfronteerd met de onaangekondigde afwezigheid van de correct verwittigde advocaat van de inverdenkinggestelde, niet om ambtshalve maatregelen te nemen opdat de inverdenkinggestelde tijdens de ondervraging alvorens een bevel tot aanhouding te verlenen, alsnog zou worden bijgestaan door een andere advocaat; de fundamentele aard van het bijstandsrecht doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie Cass. 5 juli 2017, AR P.17.0738.N, AC 2017, nr. 433.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Recht op bijstand van een advocaat - Onaangekondigde afwezigheid van de advocaat

P.20.1319.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.11 AC nr. ...

Noch artikel 16 Voorlopige Hechteniswet noch enige andere wetsbepaling voorzien erin dat het verzuim de advocaat van de inverdenkinggestelde te horen in zijn opmerkingen betreffende het uitvaardigen van een aanhoudingsbevel wordt gesanctioneerd met het onregelmatig verklaren van het uitgevaardigde aanhoudingsbevel en met de onmiddellijke invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde; het staat aan het onderzoeksgerecht ingeval van een dergelijk verzuim te oordelen of gelet op de concrete omstandigheden van de zaak dit het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar heeft aangetast.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verzuim om de raadsman te horen in zijn opmerkingen betreffende het uitvaardigen van een aanhoudingsbevel - Taak van het onderzoeksgerecht

- Art. 16, § 2, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist enkel dat een verdachte tijdens zijn verhoor door de politie de bijstand van een advocaat kan genieten wanneer hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt (1); de rechter beoordeelt onaantastbaar of het verhoor van de beklaagde door de onderzoekers, dat tijdens het gerechtelijk onderzoek heeft plaatsgehad zonder de bijstand van een advocaat, de miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg heeft gehad (2) en het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die hiermee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (3). (1) Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176, §§ 80-81 en verwijzingen in noten; zie Cass. 21 mei 2019, AR P.19.0045.N, AC 2019, nr. 304. (2) Zie ibid. (3) In deze zaak vonden de betwiste verhoren plaats vóór de inwerkingtreding van de zogeheten "Salduz-wet" van 13 augustus 2011 tot wijziging van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering; zie Cass. 5 februari 2020, AR P.19.0623.F, AC 2020, nr. 103, en concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2020, §§ 422-441, in het bijzonder § 437 en § 440-441: volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, "l'absence de raisons impérieuses n'emporte pas à elle seule violation de l'article 6 de la Convention. Il faut statuer sur l'existence ou non d'une violation du droit à un procès équitable en tenant compte de la procédure dans son ensemble et en considérant que les droits énoncés à l'article 6, § 3, sont non pas des fins en soi mais des aspects particuliers du droit général à un procès équitable" (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 262; Simeonovi t. Bulgarije [GC], § 118), en "l'équité globale du procès doit être examinée en tenant compte, le cas échéant, des facteurs non limitatifs énumérés [par la Cour]" (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 274; Beuze t. België [GC], 9 november 2018, nr. 71409/10, § 150; Sitnevskiy en Chaykovskiy t. Oekraïne, §§ 78-80).

Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Artikel 6.1, EVRM - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0761.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.3 AC nr. ...

Dat een toestand van intoxicatie kan leiden tot een verminderde zintuiglijke waarneming en een vertroebeld inschattingsvermogen is een feit van algemene bekendheid (1). (1) Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0346.N, AC 2020, nr. 439 (i.v.m. sensibiliseringscampagnes over overdreven snelheid); Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212 (i.v.m. coronapandemie); Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484 (i.v.m. terrorisme), NC 2018 (4), 384 en noot A. WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

Strafzaken - Motivering van de vonnissen en arresten - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Verkeer - Toestand van intoxicatie

P.20.0669.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.2 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging verplichten de rechter die door een partij overlegde stukken als niet waarheidsgetrouw beoordeelt, voorafgaandelijk het debat te heropenen om die partij in de gelegenheid te stellen daarover verweer te voeren; een partij die in een strafzaak stukken aan de rechter overlegt, dient er bij zijn verdediging mee rekening te houden dat de rechter die stukken als niet waarheidsgetrouw kan beoordelen.

Strafzaken - Voorlegging van stukken - Beoordeling door de rechter - Recht op tegenspraak

P.20.0785.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.5 AC nr. ...

Dat het gebruik van een vals stuk voortduurt zolang het de nuttige uitwerking heeft dat men ervan verwachtte, vloeit voort uit de artikelen 193 en volgende Strafwetboek; derhalve kan geen enkele miskenning van de rechten van verdediging worden afgeleid uit de omstandigheid dat de eiser, die naar de correctionele rechtbank werd verwezen wegens de misdrijven valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken, werd gedagvaard om wegens die telastleggingen zowel voor de eerste rechter als voor het hof van beroep te verschijnen, niet zou zijn verwittigd dat het hof kon beslissen dat het gebruik van de valse stukken tot na de datum van de verwijzingsbeschikking heeft voortgeduurd (1). (1) Aldus, "wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid in geschriften met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest ook vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf. De valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf. (...) Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben (...) zodat de verjaring van de strafvordering, ingesteld wegens de telastleggingen van valsheid en gebruik van valse stukken (...) en van die welke hiermee door eenheid van opzet zijn verbonden, nog niet is beginnen te lopen" (Cass. 11 maart 2020, AR P.18.1287.F, AC 2020, nr. 182, en verwijzingen in noten; zie Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238-239 en verwijzingen in noten; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 205-206 en noten 325-326 en 331) Derhalve, heeft het vonnisgerecht waarbij het misdrijf [van valsheid] regelmatig aanhangig werd gemaakt, het recht en de plicht om rekening te houden met de daden van gebruik die aan de vervalser kunnen worden toegeschreven" (concl. "in hoofdzaak" van M. DUMON, toen advocaat-generaal, Rev. dr. pén. crim., 1957-1958, p. 524, § 5, vóór Cass. 5 september 1957 (vac.), Pas. 1957, p. 1382). (M.N.B.)

Strafzaken - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed

- Art. 193 Strafwetboek

P.20.0672.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.5 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1, 6.3.b en 6.3.c EVRM volgt dat een beklaagde en zijn raadsman over voldoende tijd en faciliteiten moeten beschikken om de verdediging voor te bereiden en die regel geldt evenzeer indien de beklaagde een nieuwe raadsman kiest, zodat de rechter er dan ook in beginsel toe gehouden is de behandeling van een strafzaak uit te stellen indien dit noodzakelijk is om een door een beklaagde gekozen raadsman of een nieuw gekozen raadsman de gelegenheid te geven de verdediging voor te bereiden; de voormelde rechten creëren voor een beklaagde evenwel geen absoluut recht op uitstel van behandeling van zijn zaak indien hij een raadsman of een nieuwe raadsman kiest aangezien van een beklaagde, die kennis heeft van de datum waarop de strafzaak zal worden behandeld, mag worden verwacht dat hijzelf tijdig de nodige initiatieven neemt opdat zijn raadsman of nieuw gekozen raadsman zijn verdediging kan voorbereiden vermits hij mee verantwoordelijk is voor het kunnen uitoefenen van zijn rechten; bij de beoordeling van een verzoek om uitstel van de behandeling van een strafzaak op grond dat een beklaagde een raadsman of een nieuwe raadsman heeft gekozen en de vraag of dit uitstel noodzakelijk is voor de voorbereiding door die raadsman van de verdediging van de beklaagde, mag de rechter het gegeven betrekken dat de beklaagde reeds geruime tijd kennis had van de datum van de behandeling van de zaak, hij in het verleden reeds werd bijgestaan door raadslieden en hij de keuze voor een raadsman of een nieuwe raadsman slechts heeft gedaan kort voor de reeds gekende datum van behandeling van de zaak en derhalve zelf verantwoordelijk is voor de beperkte termijn waarover zijn raadsman of nieuw gekozen raadsman beschikt voor de voorbereiding van de verdediging, zodat de rechter een verzoek om uitstel op die grond kan afwijzen, zonder dat hij daarbij uitdrukkelijk moet vaststellen dat de keuze voor een raadsman of een nieuwe raadsman dilatoir is of procesmisbruik uitmaakt (1). (1) Cass. 23 december 2014, AR P.14.1384.N, AC 2014, nr. 810; Cass. 10 oktober 2007, AR P.09.0864.F, AC 2007, nr. 472 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 22 september 1982, AR nr. 2301, AC 1982-1983, nr. 54; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable,Brussel, Larcier, 2006, t. II, 355-356; B. DE SMET en K. RIMANQUE, Het recht op behoorlijke rechtsbedeling. Een overzicht op basis van artikel 6 EVRM, Antwerpen, Maklu, 2002, 132.

Strafzaken - Recht op bijstand van een raadsman - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3, a en b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1051.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.15 AC nr. ...

Indien ter gelegenheid van de behandeling van de zaak voor de kamer van inbeschuldigingstelling blijkt dat het dossier dat aan het onderzoeksgerecht wordt voorgelegd of waarvan de inverdenkinggestelde en zijn raadsman kennis hebben kunnen nemen, onvolledig is dan wel dat zij geen kennis hebben kunnen nemen van een overtuigingsstuk dat werd neergelegd ter griffie van het gerecht in eerste aanleg, kan een eventuele miskenning van de rechten van de inverdenkinggestelde worden geremedieerd door in te gaan op het voorstel de behandeling van de zaak uit te stellen opdat alsnog kennis kan worden genomen van het ontbrekende stuk; die regel die tot gevolg kan hebben dat de kamer van inbeschuldigingstelling geen uitspraak kan doen binnen de termijn van 15 dagen als bedoeld door artikel 30, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet houdt geen schending in van artikel 5 EVRM noch van enig andere bepaling noch een miskenning van enig recht; indien de inverdenkinggestelde weigert om een dergelijke uitstel te verzoeken en dus de remediëring van een eventuele miskenning van rechten zelf onmogelijk maakt, kan de kamer van inbeschuldigingstelling de zaak beoordelen zonder dat van de bedoelde stukken kennis wordt genomen (1). (1) Zie Cass. 9 juni 2020, AR P.20.0611.N, AC 2020, nr. 383; Cass. 2 oktober 1996, AR P.96.1256.F, AC 1996, nr. 349; Cass. 11 maart 1992, AR nr. 9779, AC 1991-92, nr. 363.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Onvolledig dossier - Geen kennisname ontbrekende stukken - Herstel - Weigering voorstel tot uitstel

- Art. 30, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1310.F 21 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201021.1 AC nr. ...

Noch enige wettelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verbiedt de rechter om uitspraak te doen op grond van een dossier waarvan bepaalde stukken ontbreken, mits hij met die verdwijning rekening houdt indien deze de vrije en volledige uitoefening van het recht van verdediging in feite blijkt te belemmeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 651.

Strafzaken - Verdwenen of niet toegankelijk stuk - Gevolgen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0254.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.2 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0783.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.12 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn; wanneer de ogenschijnlijke vrees van een getuige voor de beklaagde of met de beklaagde in verband staande personen van zulke aard is dat die vrees een ernstige reden kan zijn om de getuige niet ter rechtszitting te horen, moet de rechter onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn die deze vrees rechtvaardigen en of er geen haalbare alternatieven zijn (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt; compenserende factoren voor het niet kunnen ondervragen van een getuige kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; de rechter dient daartoe geen getuigenverhoor te bevelen van een medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien waarvan die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd aangezien de beklaagde aan de rechter kan vragen ter rechtszitting met de medebeklaagde te worden geconfronteerd en daar alle vragen kan voorstellen of opmerkingen maken om de belastende verklaringen te weerleggen of ze te doen aanpassen of verduidelijken (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0700.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.8 AC nr. ...

De eerbiediging van het recht van verdediging verbiedt de rechter niet om gegevens betreffende de persoonlijkheid van de beklaagde in aanmerking te nemen, zoals ze uit het onderzoek van het dossier en uit het debat zijn gebleken (1); aldus is het de rechter niet verboden om, wanneer hij de keuze van de straf en de strafmaat regelmatig met redenen omkleedt en naar recht verantwoordt met redenen die de wijze waarop de beklaagde zich heeft verweerd niet afkeuren, te vermelden dat de ontkenningen van de beklaagde blijk geven van zijn onvermogen om een diepgaande en eerlijke introspectie te verrichten, dat de eiser de zwaarste feiten blijft ontkennen en aldus blijk geeft van weinig empathie voor de slachtoffers, dat de conformistische of geveinsde verklaringen die hij voor het hof van beroep heeft afgelegd, enkel wijzen op een onvolledig en niet-spontaan berouw, of nog dat hij tot op heden niet bereid schijnt te zijn de volledige verantwoordelijkheid voor zijn pedofiele handelingen te nemen (2). (1) Zie Cass. 8 oktober 2014, AR P.14.1127.F, AC 2014, nr. 585. (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, §§ 8 tot 12, op datum in Pas. 2020, nr. 615; Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0825.F (arrest niet gepubliceerd): "La référence marginale aux dénégations du prévenu à l'audience, fût-elle inappropriée, ne saurait conduire à devoir tenir pour inexistants l'ensemble des motifs résumés ci-dessus. Dirigé contre une considération surabondante de l'arrêt, le moyen est, en cette branche, dénué d'intérêt et, partant, irrecevable".

Strafzaken - Straf - Rechtvaardiging - Redenen die verband houden met de persoonlijkheid van de beklaagde - Volgehouden ontkenningen van de beklaagde - Overtollige reden - Recht van verdediging

P.20.0527.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.6 AC nr. ...

De regel van artikel 4, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dat de aanwezigheid van het openbaar ministerie niet is verplicht wanneer bij de strafrechter alleen de burgerlijke belangen aanhangig zijn belet niet dat het openbaar ministerie aanwezig is op de rechtszitting waarop de strafrechter de burgerlijke rechtsvordering behandelt en zijn advies over de beoordeling van die vordering kenbaar maakt; aangezien de partijen over dat advies tegenspraak kunnen voeren, kan hun recht op een eerlijk proces en hun recht van verdediging niet zijn miskend.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtszitting - Advies van het openbaar ministerie - Invloed

- Art. 4, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen enkele wetsbepaling verbiedt dat het openbaar ministerie, dat overeenkomstig artikel 140 Gerechtelijk Wetboek waakt over de regelmatigheid van de dienst van de hoven en rechtbanken, aanwezig is bij een uitspraak die uitsluitend betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Invloed

- Art. 140 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0588.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.5 AC nr. ...

Het in artikel 6.2. EVRM en artikel 14.2 IVBPR omschreven vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de straftoemeting rekening te houden met alle aan tegenspraak onderworpen feiten die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en de handelingen die hij heeft vastgesteld, mits hij geen uitspraak doet over het strafbare karakter ervan; het vermoeden van onschuld staat er echter wel aan in de weg dat de rechter bij de beoordeling van de straftoemeting rekening houdt met een misdrijf waarvoor de beklaagde niet definitief werd veroordeeld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Vermoeden van onschuld - Straftoemeting - Feiten uit een ander dossier die verband houden met de persoonlijkheid en handelingen van de beklaagde en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld - Beoordeling van die feiten

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0402.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.10 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de rechter moet besluiten tot de onontvankelijkheid van de vervolging, enkel op grond dat de beklaagde, die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest was, op de datum van zijn berechting niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen; zelfs als de beklaagde zijn geestelijke vermogens volledig is kwijtgeraakt, kan die omstandigheid op zich geen afbreuk doen aan de essentie van het proces, dat ook een belangrijke rol vervult voor de slachtoffers en de maatschappij, voor zover de procedureregels de bescherming van de vervolgde persoon waarborgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

Strafzaken - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 9 en 81 Interneringswet en 1386bis Burgerlijk Wetboek volgt dat de vaststelling dat het misdrijf werd gepleegd door een persoon die op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast, niet tot de onontvankelijkheid van de vervolging leidt maar enerzijds, wanneer is bewezen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd, tot het verbod, in de regel, om hem een straf op te leggen en, anderzijds, wanneer de burgerlijke rechtsvordering wordt uitgeoefend, tot de onderwerping van zijn veroordeling tot vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade aan de in artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek bepaalde regeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

Strafzaken - Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0486.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0712.N 22 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200722.VAK.3 AC nr. ...

Het recht van verdediging is niet miskend door de weigering van de strafuitvoeringsrechtbank om de zaak uit te stellen met het oog op een persoonlijke verschijning van de veroordeelde, indien de weigering berust op artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake de strafprocedure en uitvoering van straffe n en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19, dat een tijdelijke opschorting bevat van het recht van de veroordeelde om gehoord te worden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Veroordeelde - Recht om gehoord te worden - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot uitstel - KB nr. 3 van 9 april 2020

- Art. 5 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

P.20.0722.F 15 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAC.2 AC nr. ...

Wanneer, tijdens een verhoor door de onderzoeksrechter, de inverdenkinggestelde de taal van de rechtspleging niet begrijpt, heeft de bijstand van een tolk tot doel de inverdenkinggestelde in staat te stellen de hem ten laste gelegde feiten, de hem gestelde vragen en de toelichtingen van die tolk te begrijpen; de eerbiediging van het recht van verdediging gebiedt niet om die bijstand te verlenen in de taal waarvan de inverdenkinggestelde gewoonlijk gebruikmaakt, maar enkel in een taal die hij begrijpt.

Strafzaken - RECHT OP EEN TOLK - Artikel 6.3 EVRM - Taal

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0667.F 24 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200624.2F.2 AC nr. ...

Artikel 152 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat elke schriftelijke conclusie die niet vóór het verstrijken van de vastgestelde termijn werd neergelegd en meegedeeld ambtshalve uit het debat moet worden geweerd, maar die bepaling ontzegt de partij die verzuimt binnen de in het proces-verbaal van de rechtszitting vastgestelde eerste termijn een conclusie neer te leggen niet noodzakelijk het recht om er één neer te leggen binnen de in dat proces-verbaal vastgestelde latere termijn; wanneer een conclusie ten aanzien van de eerste termijn laattijdig maar ten aanzien van de tweede termijn regelmatig is neergelegd, dient de rechter in voorkomend geval, op verzoek van een partij, die conclusie te weren indien de datum van neerlegging ervan het gevolg is van een deloyale handeling die het recht van verdediging of de goede rechtsbedeling aantast (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 445.

Strafzaken - Vaststelling van conclusietermijnen door de rechter - Conclusie die niet vóór het verstrijken van de eerste vastgestelde termijn werd neergelegd of meegedeeld - Weren van de conclusie

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

De bepaling van artikel 267 AWDA houdt weliswaar geen vervaltermijn voor het opstellen van een proces-verbaal in, maar het laattijdig opstellen van een proces-verbaal kan niettemin ertoe leiden dat het niet als bewijs kan worden aangewend indien daardoor het recht van verdediging van de geverbaliseerde wordt miskend.

Strafzaken - Recht van verdediging - Draagwijdte - Douane en accijnzen - Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 267 - Opstellen van processen-verbaal - Termijn - Laattijdigheid - Redelijke termijn

P.20.0346.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat de overheid met talrijke sensibiliseringscampagnes de bevolking reeds meermaals heeft gewezen op het gevaar van overdreven snelheid, met speciale acties betreffende wegenwerken, is een feit van algemene bekendheid dat uit zijn aard tot het debat behoort en dat dus steeds is onderworpen aan tegenspraak; de appelrechters dienen de beklaagde dan ook niet uitdrukkelijk te verwittigen om hem toe te laten daarover tegenspraak te voeren en een dergelijke verwittiging is evenmin vereist om te oordelen dat de beklaagde uit die sensibilisering geen lering heeft getrokken aangezien dit alleen een gevolgtrekking is afgeleid uit het voormelde algemeen bekende feit en het bewezen verklaarde feit (1). (1) Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320, AC 2020, nr. 212 (i.v.m. coronapandemie); Cass. 13 september 2016, AR P. 16.0396.N, AC 2016, nr. 484, NC 2018 (4), 384 en noot A. WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

Strafzaken - Motivering van de vonnissen en arresten - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Draagwijdte - Sensibiliseringscampagnes in verband met overdreven snelheid

P.19.1223.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3 AC nr. ...

De rechter kan het verzet ongedaan verklaren van een partij die tijdens de behandeling van haar zaak de rechtszitting heeft verlaten en dus heeft geweigerd haar verdediging te voeren wegens de verwerping van haar verzoek tot uitstel; daaraan wordt geen afbreuk gedaan door het enkele feit dat dit verzoek bedoeld was om die partij in staat te stellen een wrakingsverzoek in te dienen, ook al strekt een dergelijk verzoek in principe tot de vrijwaring van het recht op een eerlijk proces en het recht op de behandeling van de zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechter (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Verlaten van de rechtszitting - Verzet - Ongedaan verzet

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De verzaking aan het recht van de beklaagde om te verschijnen en zich te verdedigen, als reden die volstaat voor het ongedaan verklaren van het verzet, vereist niet de vaststelling dat de beklaagde zich onvindbaar heeft willen maken voor de rechterlijke autoriteiten door te vluchten of zijn werkelijke verblijfplaats te verhullen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Verzet - Ongedaan verzet - Recht te verschijnen - Recht zich te verdedigen - Afstand - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Het begrip ?wettige reden van verschoning' bevat die gevallen die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, dan wel om zich te onttrekken aan het gerecht; die afstand of die wil kan niet alleen blijken uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook worden afgeleid uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet opdaagt of niet aanwezig blijft op de rechtszitting waarop zij behoorlijk is opgeroepen, terwijl zij voldoende de gevolgen van die beslissing kon inschatten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Verzet - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Recht zich te verdedigen - Recht te verschijnen - Afstand - Onttrekking aan het gerecht - Afwezigheid op de terechtzitting - Behoorlijke oproeping

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.20.0626.F 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2F.9 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3.c EVRM, 14.3, d) IVBPR, 23, 2°, en 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de inverdenkinggestelde onmogelijk kon worden uitgehaald om zich voor haar in persoon te verdedigen, maar integendeel aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een akte van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of duidelijkheid biedt (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat de verdragsluitende Staten de aan het eerlijk proces inherente waarborgen kunnen inperken, maar artikel 15.1 voorziet in het recht om tijdelijk van de in het Verdrag bepaalde verplichtingen af te wijken, met name in geval van een noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, voor zover de ernst van de situatie die maatregel strikt vereist en op voorwaarde dat de secretaris-generaal van de Raad van Europa hiervan in kennis wordt gesteld; krachtens het legaliteit- en voorzienbaarheidsbeginsel van de strafprocedure en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging moet dit recht om tijdelijk van de waarborgen van het eerlijk proces af te wijken, in een interne rechtsregel worden vastgelegd die voor de betrokkenen toegankelijk en duidelijk geformuleerd is (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Artikelen 6 en 15.1 EVRM - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 6.3.c EVRM en 14.3, d) IVBPR alsook het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging geven eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter het recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en zich voor hem te kunnen verdedigen (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht van een partij om op de rechtszitting te verschijnen - Recht om gehoord te worden en zich in persoon te verdedigen

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1263.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.7 AC nr. ...

Wanneer de strafrechter een getuigenverklaring als niet doorslaggevend voor de schuldigverklaring beschouwt, mag hij die verklaring als steunbewijs in aanmerking nemen, althans in zoverre niet blijkt dat die verklaring dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat ze het resultaat van de zaak heeft bepaald.

Strafzaken - Getuigen - Niet-horen ter terechtzitting - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0076.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.4 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM of het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging zijn niet miskend door het enkele feit dat een beklaagde wordt veroordeeld voor een strafbaar feit zonder dat hij persoonlijk erover werd verhoord; het volstaat dat de beklaagde de gelegenheid heeft gehad tegenspraak te voeren over wat hem wordt ten laste gelegd en over de aan de rechter overgelegde gegevens.

Strafzaken - Beklaagde - Persoonlijk verhoor - Verplichting - Mogelijkheid tot tegenspraak

P.20.0611.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.14 AC nr. ...

Indien bij de handhaving van de voorlopige hechtenis de inverdenkinggestelde aanvoert dat hij geen kennis kon nemen van een stuk behorend tot het strafdossier, aangeeft niet te willen ingaan op het voorstel van het onderzoeksgerecht om de zaak naar een later tijdstip uit te stellen van dezelfde dag en evenmin uitstel van behandeling van de zaak vraagt naar een latere datum, om kennisname van dat stuk mogelijk te maken, dan kan hij zich niet langer beroepen op het gebrek aan kennisname van dit stuk (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638, RW 2013-14, 1379 noot B. DE SMET.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inzage van het dossier - Indiening van nieuwe stukken - Vraag om uitstel van behandeling

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3, c, EVRM, 14.3, d, IVBPR, en 41 Handvest Grondrechten EU, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de eiser in cassatie onmogelijk kon worden uitgehaald om zich in persoon voor hem te verdedigen, maar aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een handeling van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of van duidelijkheid biedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat de verdragsluitende Staten de aan het eerlijk proces inherente waarborgen kunnen inperken, maar artikel 15.1 voorziet in het recht om van de in het Verdrag bepaalde verplichtingen tijdelijk af te wijken, met name in geval van een noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, voor zover de ernst van de situatie die maatregel strikt vereist en op voorwaarde dat de secretaris-generaal van de Raad van Europa hiervan in kennis wordt gesteld; krachtens het legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel van de strafprocedure en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging moet dit recht om van de waarborgen van het eerlijk proces tijdelijk af te wijken, worden goedgekeurd door een interne rechtsregel die voor de betrokkenen toegankelijk en duidelijk is geformuleerd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Artikelen 6 en 15.1 EVRM - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht om in persoon te verschijnen, vastgelegd in de artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook in het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, is van toepassing op de vreemdelingen die, vastgehouden met het oog op hun verwijdering, aan de rechterlijke macht het in de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet ingevoerde wettigheidstoezicht willen voorleggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassingsgebied - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging geven eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter het recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en er zich voor hem te kunnen verdedigen.

Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Recht om gehoord te worden en zich te verdedigen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0985.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.2 AC nr. ...

De betekening van een dagvaarding in strafzaken in strijd met de bepalingen van artikel 40 Gerechtelijk Wetboek leidt tot de nietigheid van de betekening indien deze onregelmatigheid het recht van verdediging van de beklaagde miskent; of er een miskenning is van het recht van verdediging moet worden beoordeeld op basis van het strafproces in zijn geheel en een eventuele miskenning van dit recht tijdens de procedure bij verstek kan worden geremedieerd door de behandeling van de zaak op verzet waarbij de beklaagde alle processuele grieven kan laten gelden (1). (1) In deze zaak zijn het de regels inzake de wijze van betekening die niet werden gerespecteerd, aangezien de beklaagde tot tweemaal toe verkeerdelijk werd gedagvaard, éénmaal op een vroeger adres en de tweede keer door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie, terwijl uit de stukken bleek dat hij een adres had in de Verenigde Staten. Artikel 40 Gerechtelijk Wetboek bepaalt de verschillende wijzen van betekening en artikel 47bis Gerechtelijk Wetboek stelt dat de bepalingen inzake betekeningen en kennisgevingen zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid. Artikel 47bis werd ingevoerd door de wet van 25 mei 2018, BS 30 mei 2018 (Potpourri VI), die ook een tweede lid toevoegde aan het artikel 861 Gerechtelijk Wetboek en de vraag die hier dus rees was of de nietigheidsregels van art. 861 Gerechtelijk Wetboek hierop van toepassing zijn. De rechtspraak inzake de sanctionering van de betekening van een dagvaarding in strafzaken vertoont een gevarieerd beeld (zie overzicht in het Jaarverslag Hof van Cassatie 2005, 230-236; ook B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEST en A. DE NAUW (eds.), Wie is er bang van het strafrecht, Mys & Breesch, Gent, 1998, 127; P. TRAEST en T. GOMBEER, "Raakvlakken tussen het strafproces en de burgerlijke rechtspleging" in X., Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Kluwer, 2015, 164-167. Hierbij dient vastgesteld te worden dat het merendeel van de uitspraken die artikel 861 toepasselijk verklaren op de betekening in strafzaken betrekking hebben op de vormvereisten voor het betekeningsexploot en niet op de wijze van betekening (Cass. 15 februari 1977, AC 1977, p. 661, RW 1976-77, 2466 met concl. van advocaat-generaal H. LENAERTS; Cass. 29 maart 1995, AR P.94.1400.F, AC 1995, nr. 175; RW 1996-97, 915 met noot L. VAN OVERBEKE, "Onregelmatigheid van de dagvaarding in strafzaken". In deze beide arresten werd beslist dat de niet- vermelding van de hoedanigheid van de persoon aan wie het exploot is afgegeven, enkel leidt tot nietigverklaring indien belangenschade wordt ingeroepen. Wat de sanctionering van een schending van artikel 40 Gerechtelijk Wetboek betreft oordeelde het Hof in een arrest van 11 mei 1993 (Cass. 11 mei 1993, AR nr. 6899, AC 1993, nr. 230) dat door de betekening van het hoger beroep van het OM aan de woonplaats waar de beklaagde niet meer was ingeschreven, er geen rechtsgeldig hoger beroep was ingesteld. Het verwierp hierbij de stelling van advocaat-generaal D'HOORE (zie noot onder het arrest) die oordeelde dat het bestreden vonnis terecht de principes van de belangenschade had toegepast (zie ook Cass. 15 september 1993, AR P.93.0234.F, AC 1993, nr. 349). Evenwel werd in een arrest van 7 juni 1994 (Cass. 7 juni 1994, AR nr. 7267, AC 1994, nr. 291) geoordeeld dat de betekening aan OM bij een gekende woonplaats niet verhindert dat de strafrechter is geadieerd. Dat arrest oordeelde tevens dat wanneer de beklaagde zijn recht van verdediging heeft uitgeoefend door verzet aan te tekenen tegen het bij verstek gewezen vonnis de toepassing van artikel 40, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (oud) wordt opzij gezet. Dit arrest werd in een noot door A. DE NAUW (R. Cass. 1994, 345-34, "De gevolgen van een foutieve wijze van betekenen in strafzaken") bekritiseerd. De auteur is van oordeel dat de nietigheid bij een schending van de betekeningswijzen bepaald in artikel 40 Gerechtelijk Wetboek "radicaal" is en er in deze hypothese geen herstel mogelijk is dan door een nieuwe regelmatig betekende dagvaarding of vrijwillige verschijning, vermits het recht van verdediging is miskend. In een arrest van 12 september 2000 (Cass. 12 september 2000, AR P.98.0944.N, AC 2000, nr. 461) werd evenwel op deze rechtspraak teruggekomen en werd geoordeeld dat een betekening aan OM terwijl de woonplaats is gekend, ongedaan is en de zaak aldus niet regelmatig is aanhangig gemaakt. De rechtsleer lijkt overwegend negatief te staan tegen een toepassing van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek op onregelmatigheden die zich bij de betekening in strafzaken voordoen, zonder hierbij evenwel altijd een duidelijk onderscheid te maken tussen de vorm en de wijze van betekening (R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 6de editie, 935, die stelt dat de regels van art. 861 e.v. Gerechtelijk Wetboek nooit van toepassing zijn). Geargumenteerd wordt dat het begrip

"belangenschade" eigen is aan de rechtspleging in burgerlijke zaken en niet geschikt is om te worden aangewend in het strafprocesrecht, dat een eigen structuur heeft en berust op een eigen waardepatroon (B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEST en A. DE NAUW (eds.), Wie is er bang van het strafrecht, Mys & Breesch, Gent, 1998, 109, 144-145; P. TRAEST en T. GOMBEER, "De toepassing van het Gerechtelijk Wetboek in strafzaken", in CBR Jaarboek 2009-2009, Antwerpen, Intersentia, 2009, nr. 73; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, Antwerpen, 2012, nr. 2054 met verwijzing naar A. DE NAUW, "De hantering van de begrippen belang en normdoel bij de toepassing van de nietigheidssanctie wegens niet-naleving van de regels uit het strafprocesrecht", Liber amicorum Marcel Storme, 1995, 102-119). Volgens R. VERSTRAETEN is het aangewezen het tweevoudig toetsingscriterium (nietigheid is er alleen wanneer een wezenlijk deel van de akte ontbreekt of wanneer door de onregelmatigheid het recht van verdediging werd miskend) dat wordt gebruikt voor de sanctionering van de niet-naleving van de inhoudelijke vereisten van de dagvaarding ook te gebruiken voor de beoordeling van alle onregelmatigheden bij de betekening en artikel 861 Gerechtelijk Wetboek aldus buiten toepassing te laten. AW

Strafzaken - Hoger beroep door het openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening aan de beklaagde - Nietige betekening - Artikelen 40 en 47bis Gerechtelijk Wetboek - Beoordeling

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0146.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.1 AC nr. ...

Noch de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, noch enige andere bepaling vereisen dat de beslissing die de voorzitter overeenkomstig artikel 278 Wetboek van Strafvordering heeft genomen, door een ander rechtscollege opnieuw kan worden onderzocht of dat de beschuldigde gedurende het debat voor het hof van assisen een verzoek moet kunnen indienen met het oog op het verrichten van onderzoekshandelingen die verband houden met die welke reeds door de voorzitter zijn geweigerd (1). (1) Zie Cass. 27 april 2011, AR P.11.0019.F, AC 2011, nr. 281 (7de middel), met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1421, noot 50.

Strafzaken - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

P.20.0531.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.14 AC nr. ...

Het bestaan van een coronavirusepidemie, de maatregelen die de overheid in België op dat vlak neemt en de impact daarvan op de samenleving zijn gegevens van algemene bekendheid; gegevens van algemene bekendheid worden uit hun aard geacht tot het debat te behoren en het voorwerp van tegenspraak te kunnen zijn; bijgevolg mag de rechter deze bij zijn beoordeling betrekken zonder de partijen de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren.

Strafzaken - Beoordelingsvrijheid - Algemeen bekende feiten - Publieke bronnen - Feiten niet aan tegenspraak onderworpen

---

P.20.0061.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.1 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 152 § 1, en § 2, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat het enkele feit dat de zaak niet wordt behandeld op de rechtsdag die door de rechter bij toepassing van artikel 152, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is bepaald, maar ze wordt uitgesteld naar een latere rechtszitting, niet inhoudt dat de partijen opnieuw op grond van die bepaling om conclusietermijnen kunnen verzoeken of dat de partijen het recht verkrijgen om tot de sluiting van het debat te concluderen; de rechter dient ook in een dergelijk geval conclusies die niet binnen de in het proces-verbaal van de rechtszitting van de inleidingszitting bepaalde data werden neergelegd of meegedeeld ambtshalve uit het debat te weren, tenzij toepassing wordt gemaakt van paragraaf 2 van artikel 152 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Vaststelling van conclusietermijnen - Bepaling van de rechtsdag - Tijdige neerlegging van de conclusies - Uitstel van de zaak op de vastgestelde rechtsdag - Neerlegging van nieuwe aanvullende conclusies - Wering - Draagwijdte

P.20.0021.F 29 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt, houdt geen verband met de uitoefening van zijn recht van verdediging voor een gerecht in het licht van zijn verweer tegen een tegen hem uitgebrachte beschuldiging (1); de verwerping van de vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel van tenuitvoerlegging van die straf op grond van die omstandigheid houdt dus geen bestraffing van zijn vrije keuze van verweer in. (Art. 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; art. 8, § 1, vierde lid, Probatiewet; art. 6.3 EVRM). (1) "Binnen de perken van de wet en de verdragsbepalingen die in België rechtstreekse werking hebben, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader; het Hof vermag evenwel na te gaan of uit de vaststellingen en overwegingen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen" (Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342, § 51 ; zie Cass. 4 mei 2010, AR P.10.0156.N, AC 2010, nr. 311 ; Cass. 4 juni 2008, AR P.08.0489.F, AC 2008, nr. 345 ; Cass. 21 september 1994, AR P.94.0495.F, AC 1994, nr. 391 ; Cass. 13 augustus 1986, AR 674, AC 1985-86, nr. 695).

Strafzaken - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0124.F 22 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.5 AC nr. ...

Wanneer als gevolg van een verschrijving van de griffie het rechtsdagbericht van de zaak aan de advocaat van de eiser werd gestuurd op een onjuist adres en die raadsman hierdoor het in artikel 1107 Gerechtelijk Wetboek vastgelegde recht werd ontzegd om op die rechtszitting te verschijnen, aldaar de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie te horen en, in voorkomend geval, het Hof te vragen een termijn vast te stellen om een antwoordnota neer te leggen, moet het tegensprekelijk karakter van de rechtspleging worden hersteld dat door de gelaakte verschrijving is teloorgegaan en moet derhalve het arrest worden ingetrokken dat het cassatieberoep heeft verworpen (1). (1) Het Hof heeft niet alleen arresten ingetrokken omdat ze enkel berustten op een verschrijving die de eiser niet kon worden aangerekend en waartegen hij zich niet heeft kunnen verdedigen (zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1225), maar ook en met name wanneer het arrest van verwerping werd uitgesproken op een eerdere datum dan die welke per vergissing aan de eiser werd medegedeeld, zodat hij ervan kon uitgaan dat de termijn van het oude artikel 420bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering nog niet was verstreken (Cass. 19 juni 1972, AC 1972, p. 982 ; Cass. 29 september 1992, AR 7060, AC 1991-92, nr. 636, aangehaald door R. DECLERCQ, o.c., nr. 1223. noot 4796); zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH vóór Cass. 21 september 2016, AR P.16.0925.F, Pas. 2016, nr. 515. Het verstekarrest van 15 januari 2020 lijkt tevens vatbaar voor verzet. Weliswaar "doet het Hof naar luid van de artikelen 1108 en 1113 Gerechtelijk Wetboek recht, ongeacht of de advocaten en de partijen tegenwoordig zijn of niet en worden alle arresten geacht op tegenspraak te zijn gewezen. Artikel 1106, tweede lid, van hetzelfde wetboek bepaalt [evenwel] dat de griffier een rechtsdagbericht van de zaak verstuurt ten minste vijftien dagen vóór de zitting. Het verzuim van dat vormvereiste ontneemt het arrest het tegensprekelijk karakter dat het geacht werd te bezitten." (Cass. 23 februari 2011, AR P.11.0297.F, AC 2011, nr. 163). Bovendien heeft het Hof heeft met name het verzet ontvankelijk verklaard, « formée contre un arrêt rendu à la suite d'une procédure pour laquelle les formalités prévues par l'ancien article 420ter du Code d'instruction criminelle n'avaient pas été observées, c'est-à-dire que la fixation n'a pas été portée, au moins 15 jours avant le jour de l'audience, au tableau des causes pendantes devant la Cour, affiché au greffe et dans la salle des audiences et contenant le nom des parties, des avocats et du magistrat du ministère public chargé de donner ses conclusions » (R. DECLERCQ, o.c., nr. 1221, en de verwijzingen in de noot 4766). (M.N.B.)

Strafzaken - Vernietiging - Rechtspleging - Tegensprekelijk karakter - Cassatieberoep - Rechtsdagbericht - Onjuist adres - Verschrijving die de eiser niet kan worden aangerekend - Bij verstek gewezen arrest van verwerping - Intrekking op vordering van de procureur-generaal - Nieuwe beschikkingen

- Artt. 1106, 1107 en 1113 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0077.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.1 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden. (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572.

Strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Niet regelmatige oproeping inverdenkinggestelde - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0231.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.2N.1 AC nr. ...

Het enkele feit dat een beklaagde van wie op grond van een Europees aanhoudingsbevel de overlevering door België wordt gevraagd en die in afwachting van een beslissing door de uitvoerende staat over zijn overlevering aan België tegen betaling van een borgsom en onder voorwaarden is vrijgelaten en die naar moet worden aangenomen ter plaaatse moet blijven, zich voor de gerechtelijke overheden van de uitvoerende staat verzet tegen die overlevering, houdt niet in dat deze beklaagde zijn recht om persoonlijk aanwezig te zijn bij de beoordeling van de tegen hem ingestelde strafvordering voor de Belgische vonnisgerechten en daar verweer te voeren onmogelijk maakt en berooft hem niet van deze rechten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Europees aanhoudingsbevel - Vrijheid onder voorwaarden van beklaagde in het buitenland - Geen instemming met overlevering naar België - Verzoek om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Afwijzing van het verzoek

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman zijn niet absoluut; indien een beklaagde de uitoefening van die rechten zelf onmogelijk maakt of indien de rechter van oordeel is dat rekening houdend met de concrete elementen van de zaak, zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt, kan hij het verzoek van een beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak en zelf of samen met zijn raadsman verweer te voeren, afwijzen; de rechter moet bij afwijzing er wel op toezien dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde rekening houdend met de gehele rechtspleging voldoende is gewaarborgd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d) IVBPR en het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen; de beklaagde moet zijn strafproces daadwerkelijk kunnen volgen en eraan deelnemen, als hij dat wenst; hij moet overleg kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de loutere omstandigheid dat de beklaagde zich kan laten vertegenwoordigen door een raadsman of effectief door een raadsman wordt vertegenwoordigd, volstaat niet om hem voormelde rechten van persoonlijke deelname aan het strafproces en overleg te plegen met zijn raadsman te ontzeggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Vertegenwoordiging door advocaat

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0093.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.6 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht het appelgerecht dan van oordeel is dat niet blijkt dat de betekening van het verstekvonnis onregelmatig is, de beklaagde en het openbaar ministerie de gelegenheid moet geven om alsnog daarvan het bewijs te leveren; de vraag naar de regelmatigheid van de betekening van het verstekvonnis en de tijdigheid van het hoger beroep behoren immers noodzakelijkerwijze tot het debat voor het appelgerecht en de partijen dienen er bij hun verweer mee rekening te houden.

Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Laattijdigheid van het hoger beroep - Beoordeling door de feitenrechter - Bewijs - Debat voor de appelrechter - Voorafgaande verwittiging van de partijen

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.20.0320.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20 AC nr. ...

Het bestaan van de coronavirusepidemie, de maatregelen die de overheden in Italië en in België op dat vlak nemen en de impact daarvan op de samenleving, zijn gegevens van algemene bekendheid en deze worden geacht tot het debat te behoren zodat de rechter die bij zijn beoordeling mag betrekken zonder de partijen de gelegenheid te moeten geven daarover verweer te voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484, NC 2018 (4), 384 en noot A.WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

Strafzaken - Motivering van de vonnissen en arresten - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Coronavirusepidemie - Draagwijdte

P.19.1183.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.2 AC nr. ...

De beslissing van de rechter om geen rekening te houden met een stuk dat na het sluiten van het debat werd neergelegd, kan een impliciete beslissing zijn (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2017, AR P.17.0271.F, AC 2017, nr. 349; Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.1112.F, arrest niet gepubliceerd.

Strafzaken - Stuk neergelegd na het sluiten van het debat - Niet-inaanmerkingneming - Impliciete beslissing

P.20.0237.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.10 AC nr. ...

Geen enkele bepaling en geen enkel algemeen rechtsbeginsel verplichten de rechter om partijen te waarschuwen dat de conclusie die zij beweren te hebben verstuurd, volgens een niet bij wet bepaalde wijze, hem niet of wellicht niet regelmatig ter kennis is gebracht.

Strafzaken - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Conclusie die de rechter niet regelmatig ter kennis is gebracht - Verplichting van de rechter

Wanneer de eiser voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft aangevoerd dat hij een conclusie per fax heeft verstuurd en uit het arrest blijkt dat de eiser en zijn raadsman op de rechtszitting van het hof van beroep aanwezig waren en dat zij werden gehoord, maar niet dat er daadwerkelijk een conclusie aan de appelrechters ter kennis zou zijn gebracht, kan hen niet worden verweten dat zij die conclusie niet hebben beantwoord (1). (1) Hoewel het Hof geen acht slaat op een memorie die hem per fax wordt overgelegd, ook al werd het vervolgens door een advocaat op de rechtszitting ondertekend (Cass. 25 september 2013, AR P.13.1528.F, AC 2013, nr. 479, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas.; contra (impliciete oplossing) Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0743.N, arrest niet gepubliceerd), oordeelt het dat de conclusie, met toepassing van artikel 747, §2, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, per fax ter griffie mag worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn (Cass. 12 februari 2016, AR C.15.0301.F, AC 2016, nr. 102, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.).

Strafzaken - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Invloed op de verplichting van de rechters om hierop te antwoorden

P.20.0225.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.8 AC nr. ...

Het verhoor van de verdachte, dat vóór het verlenen van het bevel tot aanhouding plaatsvindt, vormt een substantiële vormvereiste die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en het recht op de persoonlijke vrijheid, dat de verdachte de garantie biedt dat hij de onderzoeksrechter zijn opmerkingen kan voorleggen met betrekking tot de hem verweten feiten en zijn persoonlijke toestand (1); hieruit volgt dat de onderzoeksrechter het recht van verdediging miskent wanneer hij, zonder bijkomend onderzoek, aan de feiten waarvoor hij ingevolge de telastlegging het bevel tot aanhouding verleent, een andere kwalificatie geeft dan die welke hij aan de feiten heeft gegeven waarvoor hij de aangehouden persoon in verdenking heeft gesteld. (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 8ste uitg., 2017, p. 988.

Strafzaken - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Verhoor over de verweten feiten - Substantiële vormvereiste - Inverdenkingstelling tijdens het verhoor - Wijziging van de kwalificatie in het bevel tot aanhouding

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.20.0195.N 25 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200225.2N.12 AC nr. ...

De eventuele onregelmatigheid van de rechtspleging voor de raadkamer leidt niet tot de onwettigheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis wanneer het volledige dossier ter beschikking werd gehouden van de inverdenkinggestelde en van zijn raadsman vóór diens verschijning voor de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer is aanhangig gemaakt (1). (1) Cass. 3 januari 2006, AR P.05.1662.N, AC 2006, nr. 5; Cass. 10 november 1999, AR P.99.1514.F, AC 1999, nr. 601; Cass. 27 juli 1999, AR P.99.1084.F, AC 1999, nr. 423.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Herstel van vormverzuim door de kamer van inbeschuldigingstelling

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.20.0180.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.18 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan in elk stadium van de rechtspleging, de kwalificatie wijzigen van de feiten vermeld in het bevel tot aanhouding als zij deze kwalificatie niet passend acht, na de partijen de gelegenheid te hebben geboden hun standpunt daarover toe te lichten.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Aanvulling van de kwalificatie vermeld in het aanhoudingsbevel - Mogelijkheid tot tegenspraak

- Artt. 23, 3°, en 30, § 3, laatste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.19.1152.F 12 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200212.2F.3 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat, met uitzondering van de bij wet bepaalde gevallen, alle bewijselementen die in de loop van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen aan het vonnisgerecht worden voorgelegd (1). (1) M.-A. Beernaert, H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2017, dl. II, p. 1176.

Strafzaken - Elementen die aan het vonnisgerecht moeten worden voorgelegd - Bewijselementen die tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

Daden van onderzoek zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken bewijzen te verzamelen of het dossier in staat van wijzen te brengen; een beslissing die uitspraak doet over een verzoek tot opheffing van een onderzoekshandeling met betrekking tot een goed, ongeacht door wie dat verzoek is ingediend, is een proceshandeling die verbonden is met het in staat stellen van de zaak vermits die beslissing een beoordeling in inhoudt van de noodzaak tot het handhaven van die onderzoekshandeling ten aanzien van dat goed met het oog op de waarheidsvinding of een mogelijke verbeurdverklaring door het vonnisgerecht, hetgeen verder reikt dan enkel het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces van een inverdenkinggestelde, zodatt een dergelijke beslissing de verjaring van de strafvordering tegenover alle betrokken inverdenkinggestelden stuit (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P. 15.0284.F, AC 2015, nr. 435; Cass. 22 april 2008, AR P. 07.1866.N, AC 2004, nr. 241; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 51-52; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 45-54.

Strafzaken - Strafvordering - Verjaring - Stuiting van de verjaring - Daden van onderzoek - Begrip - Werking van de stuitingsgrond - Draagwijdte

P.19.0623.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.1 AC nr. ...

In beginsel worden het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces aangetast wanneer een verdachte die zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, met name wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd, tijdens zijn verhoor door de politie belastende verklaringen aflegt zonder dat hij door een advocaat werd bijgestaan; toch komt het voor dat er, zelfs bij ontstentenis van dwingende redenen voor het beperken van dat recht op bijstand van een advocaat, geen sprake is van een schending van artikel 6 EVRM; immers, in de uitlegging die het Europees Hof voor de rechten van de mens aan die bepaling geeft, kan de rechter op basis van andere factoren aannemen dat het proces, in zijn geheel genomen, toch eerlijk is verlopen; het feit dat het gebrek aan bijstand door een advocaat niet gegrond is op een dwingende reden staat hieraan niet in de weg, maar heeft enkel tot gevolg dat de rechter des te strenger erop moet toezien dat het proces, in zijn geheel genomen, eerlijk is verlopen; in dit opzicht moeten de door het Europees Hof voor de rechten van de mens vastgelegde factoren enkel in aanmerking worden genomen voor zover ze, gelet op de omstandigheden van de zaak, relevant zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 103.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Verdachte in een bijzonder kwetsbare positie - Belastende verklaringen afgelegd ten overstaan van de politie - Geen mogelijkheid tot bijstand van een advocaat, zonder dwingende reden - Gevolg - Relevante criteria in het licht van de omstandigheden van de zaak

- Art. 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1171.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.7 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel houdende de eerbiediging van het recht van verdediging vereist dat de beklaagde een afschrift krijgt van het volledige strafdossier, met inbegrip van alle overtuigingsstukken; de rechter kan de afgifte van een kopie beperken tot die stukken waarvan de beklaagde de relevantie voor zijn verdediging heeft aannemelijk gemaakt, het gegeven dat de overtuigingsstukken informaticabestanden op gegevensdragers omvatten, doet niet anders te besluiten.

Strafzaken - Beklaagde - Verkrijgen van afschrift van volledig strafdossier

P.19.0888.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.3 AC nr. ...

De vaststelling dat artikel 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering de correctionele kamers van het hof van beroep niet de bevoegdheid toekent die het wel aan zijn kamer van inbeschuldigingstelling toekent, sluit niet uit dat de feitenrechter bevoegd is, in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht, om het gehele onderzoek of een gedeelte ervan weg te laten wanneer dat onderzoek het recht van verdediging in die mate miskent dat hierdoor het eerlijk karakter van het proces op doorslaggevende en onherroepelijke wijze in het gedrang komt.

Strafzaken - Miskenning - Gerechtelijk onderzoek - Feitenrechter - Controlebevoegdheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

P.19.1134.F 27 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191127.2F.9 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is in de regel niet van toepassing op de procedure die inzake voorlopige hechtenis voor de onderzoeksgerechten wordt gevoerd; die gerechten doen immers geen uitspraak over de gegrondheid van een strafvervolging (1). (1) Cass. 1 augustus 2018, AR P.18.0855.N, AC 2018, nr. 437 (# 6) ; Cass. 27 mei 2014, AR P.14.0847.N, AC 2014, nr. 383 (#4) ; Cass. 20 mei 2014, AR P.14.0803.N, AC 2014, nr. 363 (#2) ; zie Cass. 2 januari 2013, AR P.12.2052.N, AC 2013, nr. 2; Cass. 2 oktober 1996, AR P.96.1256.F, AC 1996, nr. 349.

Strafzaken - Procedure voor de onderzoeksgerechten inzake voorlopige hechtenis - Artikel 6, EVRM - Toepassingsgebied

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging ontzegt de wetgever de bevoegdheid niet om, op de tegenspraak die in het kader van het vooronderzoek wordt gewaarborgd, de limieten te stellen die hij onlosmakelijk verbonden acht met de bescherming van de openbare veiligheid en met het belang van het onderzoek.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Wettelijke limieten op de tegenspraak - Verantwoording

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0950.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.4 AC nr. ...

Het beginsel, bekrachtigd door de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken dat slechts een taal gebruikt wordt, is enkel van toepassing op de akten van de gerechtelijke procedure en als de rechter de taal niet kent waarin de stukken zijn opgesteld die de vreemdeling, aangehouden met het oog op uitlevering, heeft neergelegd, mag hij de vertaling ervan vragen, maar is het hem geenszins verboden acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de procedure zijn opgesteld; integendeel, de eerbiediging van het recht van verdediging verplicht hem kennis ervan te nemen.

Strafzaken - Passieve uitlevering - Buitenlands bevel tot aanhouding - Exequatur - Oorzaak van weigering - Ernstig risico op mishandeling - Toezicht door het onderzoeksgerecht - In een andere taal opgestelde stukken neergelegd door de verdediging - Kennisname van de stukken - Vertaling - Verplichting

P.19.0683.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.2 AC nr. ...

De rechter miskent het recht van verdediging niet, alleen maar omdat hij een andere redenering aanneemt dan die welke de partijen hebben aangevoerd (1). (1) Zie Cass. 26 februari 2010, AR C.08.0597.F, Pas. 2010, nr. 132, met concl. procureur-generaal M. HENKES, toen advocaat-generaal. Pas. 2010, nr. 132.

Strafzaken - Aanneming, door de rechter, van een andere redenering dan die welke de partijen hebben aangevoerd - Invloed

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de partijen debat hebben gevoerd over de samenlopende fout van het slachtoffer en over de weerslag ervan op de schadevergoeding, werpen de appelrechters, door de beslissing van de eerste rechter over de litigieuze verdeling te bevestigen, zelfs op grond van een andere kwalificatie van de fout, geen betwisting op waarvan de partijen het bestaan in hun conclusies hebben uitgesloten (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2006, AR C.04.0267.N, AC 2006, nr. 155.

Strafzaken - Opzettelijke slagen en verwondingen - Samenlopende fout van het slachtoffer - Aanvoering van de verzachtende verschoningsgrond - Verwerping - Herkwalificatie - Opdracht van de rechter - Burgerlijke rechtsvordering - Beschikkingsbeginsel - Ambtshalve aangevoerde middelen

- Art. 411 Strafwetboek
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.19.0443.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.6 AC nr. ...

Wanneer uit de rechtspleging blijkt dat de beklaagde vrij, bewust en ondubbelzinnig afstand heeft gedaan van de bijstand van een raadsman, houdt de omstandigheid dat hij zonder die bijstand werd berecht, geen schending van artikel 6.3.c, EVRM, en geen miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging in (1). (1) Volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet de afstand van een recht dat in het Verdrag wordt gewaarborgd - voor zover een dergelijke afstand rechtmatig is - op ondubbelzinnige wijze worden aangetoond (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84 (§ 37), waarin geciteerd wordt uit EHRM, 23 mei 1991, Oberschlick t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 11662/85) en, inzake rechten van procedurele aard, moet soortgelijke verklaring, om vanuit het oogpunt van het Verdrag in overweging te kunnen worden genomen, gepaard gaan met een minimum aantal waarborgen die in verhouding staan tot de ernst van die verklaring (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84, § 37). (MNB).

Strafzaken - Recht van de beschuldigde op de bijstand van een raadsman - Afstand

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0423.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.2 AC nr. ...

Wanneer uit geen enkel processtuk blijkt dat de verplichting om het verzoekschrift of het formulier dat de grieven in hoger beroep vermeldt, neer te leggen binnen de termijn van hoger beroep van dertig dagen, ter kennis is gebracht van de aangehouden beklaagde die niet door een advocaat is bijgestaan en die te kennen heeft gegeven dat hij hoger beroep wilde instellen in een taal die hij verstaat, kan de appelrechter dat hoger beroep niet met toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering vervallen verklaren zonder hem aldus het recht van toegang tot de rechter te ontzeggen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM "in substantie" in Pas. 2019, nr. 435; Cass. 18 april 2018, AR P.18.0125.F, AC 2018, nr. 247.

Strafzaken - Veroordeling door correctionele rechtbank - Hoger beroep van de aangehouden beklaagde - Verzoekschrift of formulier dat de grieven vermeldt - Neerlegging na het verstrijken van de wettelijke termijn van dertig dagen - Overmacht

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0744.N 24 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190724.1 AC nr. ...

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat het openbaar ministerie dat gebruik wil maken van gegevens uit een ander strafdossier, aan de verdediging opgave doet van alle pertinente bewijselementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die het in zijn bezit heeft; daartoe behoren niet enkel de bewijselementen die een rechtstreeks belang hebben voor de feiten van de zaak, maar ook deze die betrekking kunnen hebben op de ontvankelijkheid, de betrouwbaarheid en de volledigheid van de eerst vermelde bewijselementen; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; ook kunnen de gegevens verkregen uit het afzonderlijke dossier zelf nog het voorwerp uitmaken van een lopend onderzoek (1); het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde bewijselementen zijn toegevoegd aan het strafdossier (2). (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC. 2019, nr. 273 en ref. in nota. (2) Zie E.H.R.M., 17 april 2018, Paci t. België, nr. 45597/09, §§85 et sq; L. HUYBRECHTS, "Het gebruik in het strafproces van een ander strafdossier", in: Om deze redenen, Liber Amicorum Armand Vandeplas, Gent, Mys en Breesch, 1994, pp. 283-304.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Recht op tegenspraak - Bewijsvoering - Gebruik van gegevens uit een ander, niet gevoegd strafdossier - Opgave van alle pertinente bewijselementen - Verplichting

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0732.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.4 AC nr. ...

De artikelen 5 en 6 EVRM vereisen niet dat de inverdenkinggestelde een afschrift krijgt van het dossier van de voorlopige hechtenis (1) en artikel 21, § 3, tweede en derde zin, Voorlopige Hechteniswet (2) is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; bijgevolg kan het onderzoeksgerecht de voorlopige hechtenis enkel opheffen indien het vaststelt dat door de onmogelijkheid tot kopiename het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde onherroepelijk is geschaad. (1) Zie Cass. 13 mei 2014, AR P.14.0768.N, AC 2014, nr. 341 (artt. 5.1.c, 5.4 en 6.3.d EVRM) ; Cass. 6 september 2011, RG P.11.0501.N, AC 2011, nr. 452 (recht van verdediging en recht op een eerlijk proces). (2) Zoals aangevuld door art. 156 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank.

Strafzaken - Recht van de inverdenkinggestelde om een afschrift te krijgen van het dossier

- Artt. 5.4 en 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0096.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.1 AC nr. ...

Wanneer de wet een veiligheidsmaatregel bepaalt, is deze wet op bestaande rechtstoestanden van toepassing vanaf de inwerkingtreding ervan, ook indien deze inwerkingtreding slechts intreedt in hoger beroep en het feit dat daardoor de toestand van de beklaagde op diens enkel hoger beroep wordt verzwaard, is een gevolg dat de wetgever heeft gewild voor de bescherming van het maatschappelijk belang; deze toepassing bevat geen miskenning van het recht van verdediging omdat de beklaagde die hoger beroep instelt, voor het appelgerecht zijn rechten ten volle kan uitoefenen (1). (1) Onder vigeur van artikel 42 Wegverkeerswet, zoals van toepassing vóór de wetswijziging van 6 maart 2018, was de rechtspraak van het Hof dat het uitspreken in hoger beroep van een rijverbod wegens lichamelijke ongeschiktheid, een verzwaring van de toestand van de beklaagde inhield - Cass. 11 mei 2010, AR P.10.0079.N, AC 2010, nr. 328. In het arrest van 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286 oordeelt het Hof dat de wetsbepaling die een veiligheidsmaatregel invoert of regelt van toepassing wordt zodra die bepaling in werking treedt.

Strafzaken - Wegverkeerswet - Artikel 42 - Verval van het recht te sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Veiligheidsmaatregel - Inwerkingtreding - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Draagwijdte

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

Het gevolg van de onregelmatigheid van een bewijselement, de sanctie voor de miskenning van het recht op het voorafgaandelijk overleg en op de bijstand van een advocaat en de sanctie voor de miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht, bestaat niet in de niet-ontvankelijkheid van de vervolging of van de strafvordering maar, wanneer die onregelmatigheden naar recht zijn vastgesteld door de feitenrechter, respectievelijk in het weren van het onwettige bewijselement, het verbod, voor dat gerecht, om bewijzen van schuld te putten in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht is afgelegd en de vermindering van de uitgesproken of zelfs van de bij wet vastgestelde straf (1). (1) Zie (onderzoeksgerechten) Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. « in hoofdzaak » OM en noot ondertekend M.N.B.; Fr. LUGENTZ, La Preuve en matière pénale - Sanction des irrégularités, Anthemis, Limal, 2017, p. 195 e.v.

Strafzaken - Onregelmatigheid van een bewijselement - Miskenning van het recht op het voorafgaandelijk overleg en het recht op de bijstand van een advocaat - Vaststelling door feitenrechter - Sanctie

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het appelgerecht dat enerzijds oordeelt dat de eerste rechter, door de beklaagden het recht te ontzeggen tijdens het debat ter zitting de gehoorde personen die verklaren slachtoffer te zijn, te verhoren, het recht van verdediging wetens en willens heeft geschonden, maar anderzijds vaststelt dat de appelrechters die personen ter zitting hebben gehoord en de partijen hebben toegestaan hen alle dienstige vragen te stellen, stelt in werkelijkheid vast dat het appelgerecht aldus heeft gedaan wat de eerste rechter had moeten doen (1); de appelrechters kunnen de miskenning van het beginsel van het recht op tegenspraak voor de eerste rechter derhalve niet omschrijven als een onherroepelijke aantasting van het recht van de beklaagden op een eerlijk proces. (1) Ter herinnering, een cassatiemiddel is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de rechter uitspraak heeft gedaan zoals hij dat had moeten doen indien hij de aangevoerde schending niet had begaan (zie R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Brussel, Bruylant, 2015, p. 448).

Strafzaken - Beginsel van het recht op tegenspraak - Recht om de getuigen à charge te verhoren of te doen verhoren - Debat ter zitting - Verzoek van de verdediging tot verhoor van de gehoorde personen die verklaren slachtoffer te zijn - Weigering van de eerste rechter - Hoger beroep - Toestemming van de feitenrechters

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het verhoor van een verdachte heeft in de regel niet tot gevolg dat het recht van verdediging onherroepelijk is aangetast of dat een eerlijke behandeling van de zaak definitief is uitgesloten; wanneer de rechter een andere dan de wettelijk bepaalde sanctie voor de afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het verhoor overweegt, dient hij na te gaan wat de concrete impact is van de afwezigheid van die bijstand op de uitoefening van het recht van verdediging van de verdachte en op zijn recht op een eerlijk proces tijdens het verdere verloop van de procedure (1). (1) Zie Cass 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606, § 8 (betreffende een dergelijk verhoor "op een ogenblik dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM nog niet in die zin interpreteerde en de Belgische wetgeving nog niet in die noodzaak voorzag"); EHRM 27 november 2008, verzoekschrift nr. 36391/02, Salduz t. Turkije).

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Geen bijstand van een advocaat - Miskenning van het recht van verdediging

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 21bis Wetboek van Strafvordering noch enige andere bepaling verbiedt de procureur des Konings om, tijdens het debat over de grond van de zaak, bijkomende processen-verbaal of inlichtingen neer te leggen, mits daarover een tegensprekelijk debat kan worden gevoerd.

Strafzaken - Beginsel van het recht op tegenspraak - Neerlegging van stukken door het openbaar ministerie tijdens het debat over de grond van de zaak

- Art. 21bis Wetboek van Strafvordering

De rechter die een onregelmatig bewijs wil weren op grond dat het gebruik ervan het recht op een eerlijk proces miskent, moet vaststellen of de procedure eerlijk is verlopen; daartoe moet hij nagaan of het recht van verdediging is nageleefd (1). (1) Cass. 30 april 2014, AR P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307 (inzake C.-S., betreffende het in het buitenland verkregen bewijs), Rev. dr. pén. crim., 2014, p. 834 e.v., noot F. LUGENTZ; zie EHRM 28 juli 2009, verzoekschrift nr. 18704/05, Lee Davies t. België.

Strafzaken - Onregelmatig bewijs - Wering - Criterium van het gebruik van het bewijs dat het recht op een eerlijk proces miskent - Eerbiediging van het recht van verdediging - Controle door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0107.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.1 AC nr. ...

Het vonnis dat zijn beslissing grondt op een geldende wetsbepaling, steunt niet op een feit dat de appelrechter uit eigen wetenschap kende; aangezien de toepassing van een dergelijke procedurewet door de partijen kan worden voorzien, hoeft de rechter hen niet te waarschuwen dat hij overweegt die wet toe te passen en hoeft hij hen evenmin uit te nodigen zich daartegen te verdedigen (1). (1) Zie Cass. 24 januari 1995, AR P.94.1135,N, AC 1995, nr. 39: "Het recht op tegenspraak en het recht van verdediging worden niet miskend door de rechter die zijn beslissing, niet op eigen kennis, maar op uit de ervaring algemeen bekende feiten laat steunen"; Cass. 20 juni 2008, AR C.06.0592.F, AC 2008, nr. 386 en noot betreffende de andersluidende concl. van advocaat-generaal Werquin in Pas. 2008, nr. 386; Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.1260.F, AC 2000, nr. 575.

Strafzaken - Beslissing gegrond op een geldende wetsbepaling die niet in de conclusie werd aangevoerd - Persoonlijke wetenschap

P.19.0169.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.3 AC nr. ...

Tenzij de verdachte of de inverdenkinggestelde voortvluchtig is of ondergedoken leeft, vereist de eerbiediging van het recht van verdediging, in de regel, dat de verdachte of de inverdenkinggestelde wordt verhoord tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek of, op zijn minst, dat hij daartoe in de gelegenheid wordt gesteld (1); de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek niet werd verhoord, heeft echter, in de regel, niet tot gevolg dat hierdoor geen eerlijk proces meer voor de feitenrechter kan worden gevoerd (2). (1) M.-A. Beernaert, H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, achtste ed., 2017, la Charte, dl.I, p. 409 en 686. (2) Zie Cass. 24 maart 2010, AR P.09.1794.F, AC 2010, nr. 211.

Strafzaken - Opsporingsonderzoek en gerechtelijk onderzoek - Recht van de inverdenkinggestelde om tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek te worden verhoord - Geen verhoor van de inverdenkinggestelde - Gevolg - Recht op een eerlijk proces

Indien het onderzoeksgerecht vaststelt dat de inverdenkinggestelde niet is verhoord over de hem ten laste gelegde feiten of daartoe niet in de gelegenheid is gesteld, dient het eerst na te gaan of het dat kan verhelpen; wanneer dit onmogelijk blijkt, beoordeelt het op onaantastbare wijze, met inaanmerkingneming van alle omstandigheden van de zaak, of het gebrek aan verhoor tijdens het voorbereidend onderzoek tot gevolg heeft dat het op onherstelbare wijze onmogelijk is geworden om een eerlijk proces voor het vonnisgerecht te voeren.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Geen verhoor van de inverdenkinggestelde - Gevolg - Recht van de inverdenkinggestelde om tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek te worden verhoord - Recht op een eerlijk proces

---

P.19.0441.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.16 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, in voorkomend geval het beginsel van hoor en wederhoor vereist dat de vervolgende overheid die zich wil beroepen op elementen uit een ander dossier, alle relevante bewijzen die in haar bezit zijn, à charge en à décharge, aan de verdediging moet meedelen, aangezien de betrokken elementen niet alleen de rechtstreeks relevante bewijzen zijn voor de feiten van de zaak, maar ook andere bewijzen die de ontvankelijkheid, betrouwbaarheid en het volledige karakter van de eersten kunnen betreffen; dat recht is evenwel niet absoluut en kan worden beperkt, namelijk in de fase van het onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde nog niet is opgeroepen om zich voor de feitenrechter te verdedigen tegen de tegen hem aangevoerde strafrechtelijke beschuldiging en de uit een ander dossier gehaalde elementen zelf betrekking hebben op een onderzoek dat hangende is (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.1150.F, AC 2003, nr. 521, en de verwijzing in noot: "De bepalingen van art. 6.1 E.V.R.M. zijn, in de regel, niet van toepassing op de onderzoekgerechten"; Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0758.F, AC 2012, nr. 509, en concl. van D. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal: "Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak verplicht de rechter niet om het volledig afschrift van een dossier dat niet bij hem aanhangig is gemaakt, bij het debat te voegen, alleen omdat de hem voorgelegde vordering op inlichtingen uit dat ander dossier steunt"; E.H.R.M., 17 april 2018, Paci t. België, verzoek nr. 45597/09, §85 en v.: "het recht op onthulling van relevante bewijzen is niet absoluut. In een gegeven strafprocedure kunnen er samenlopende belangen zijn -zoals de nationale veiligheid of de noodzaak om getuigen te beschermen die represailles riskeren of de noodzaak om de politiële methodes geheim te houden bij het opsporen van misdrijven - die moeten worden afgewogen met de rechten van de beschuldigde. In sommige gevallen kan het noodzakelijk zijn bepaalde bewijzen van de verdediging te verhullen om de fundamentele rechten van een andere persoon te vrijwaren of een belangrijk openbaar belang te waarborgen. In het licht van artikel 6, §1 zijn evenwel de maatregelen die het recht van verdediging beperken enkel rechtmatig wanneer ze absoluut noodzakelijk zijn (...)" (vertaling).

Strafzaken - Beginsel van hoor en wederhoor - Bewijsvoering - Inlichtingen uit een ander niet-gevoegd dossier - Verplichte mededeling van relevante bewijzen aan de verdediging

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0158.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.1 AC nr. ...

Wanneer het gevolg beoogd door een pleitnota, die de appelrechters wegens laattijdige neerlegging hebben geweigerd, werd bereikt, is het middel dat de miskenning van het recht van verdediging aanvoert omdat die nota geweerd werd, belangloos en, bijgevolg, niet-ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 239.

Strafzaken - Pleitnota neergelegd voor het vonnisgerecht - Laattijdige neerlegging - Wering - Middel dat miskenning van het recht van verdediging aanvoert - Vaststelling dat het door de nota beoogde gevolg werd bereikt - Middel zonder belang

Strafzaken - Pleitnota neergelegd voor het vonnisgerecht - Laattijdige neerlegging - Wering - Middel dat miskenning van het recht van verdediging aanvoert - Vaststelling dat het door de nota beoogde gevolg werd bereikt - Middel zonder belang

P.18.0226.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.1 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 210 Wetboek van Strafvordering noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging verplichten de rechter die op basis van de in de telastlegging gehanteerde omschrijving, samen gelezen met de dossierstukken, de juiste draagwijdte van de aanhangigmaking bepaalt, zonder evenwel de omschrijving van de telastlegging zelf te wijzigen, de partijen uit te nodigen daarover voorafgaandelijk standpunt in te nemen; de draagwijdte van de aanhangigmaking maakt immers altijd het voorwerp uit van het debat en de partijen dienen bij hun verweer daarmee rekening te houden.

Strafzaken - Aanhangigmaking - Precisering van de omvang van de aanhangigmaking - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte

P.19.0284.N 2 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190402.2 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling in het kader van een uitleveringsprocedure oordeelt of de vrijheidsberoving wettig en rechtmatig is en doet geen uitspraak over de vaststelling van een burgerlijk recht noch over de gegrondheid van de strafvordering; dit betekent niet dat er voor dergelijk verzoek geen toegang tot de rechter gewaarborgd is, vermits artikel 5.4 EVRM bepaalt dat eenieder die van zijn vrijheid is beroofd, het recht heeft voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding.

Strafzaken - Onderzoeksgerecht - Oordeel over verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Aard

P.18.1248.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.2 AC nr. ...

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een beklaagde voldoende ingelicht wordt over de hem ten laste gelegde feiten, schrijft geen enkele bepaling voor dat die inlichting alleen kan voortvloeien uit de vordering tot verwijzing, de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding; die inlichting kan mede gegeven worden aan de hand van de stukken van het strafdossier of de conclusie van een burgerlijke partij, waarvan de beklaagde heeft kunnen kennisnemen en waarover hij voor de feitenrechter zijn recht van verdediging vrij heeft kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 28 juni 1994, AR P.94.0503.N, AC 1994, nr. 335.

Strafzaken - Beklaagde ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten - Wijze

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.0273.F 20 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190320.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek, kan de rechter altijd de bijzondere verbeurdverklaring die toepasselijk is op de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van dat wetboek uitspreken maar slechts voor zover zij door de procureur des Konings schriftelijk wordt gevorderd; die bepaling heeft tot doel een debat mogelijk te maken over de facultatieve verbeurdverklaring van vermogensvoordelen verkregen uit de misdrijven die aan de beklaagde worden verweten om hem in staat te stellen zijn recht van verdediging uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2019, nr. 169.

Strafzaken - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Doelstelling

- Art. 43bis, eerste lid Strafwetboek

P.18.0298.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.5 AC nr. ...

Noch uit de tekst van artikel 152 Wetboek van Strafvordering noch uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling kan worden afgeleid dat de strafrechter stukken uit het debat kan weren op de enkele grond dat ze door een partij werden ingediend buiten de overeenkomstig artikel 152, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen voor het indienen en het meedelen van conclusies, ook niet indien die stukken zijn gevoegd bij een laattijdig neergelegde of meegedeelde conclusie; de rechter kan stukken wel weren indien die worden neergelegd met dilatoire doeleinden in die zin dat ze niets kunnen bijdragen voor de beslechting van het aanhangige geschil en de betrokken partij aldus een louter dilatoir oogmerk nastreeft dan wel indien het laattijdig indienen van de stukken misbruik van rechtspleging inhoudt omdat dit de goede rechtsbedeling hindert en de rechten van de andere partijen op onrechtmatige wijze aantast.

Strafzaken - Stukken ingediend door een partij buiten de conclusietermijnen - Ambtshalve wering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Stukken ingediend door een partij buiten de conclusietermijnen - Ambtshalve wering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.18.1028.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1 AC nr. ...

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht van de beklaagde in het strafproces om binnen de wettelijke regels zijn verdediging te organiseren zoals hij meent die te moeten organiseren en te bepalen welk ogenblik hij het meest geschikt acht om bij de behandeling van de zaak een vraag tot het voegen van stukken te formuleren, is niet absoluut; indien de rechter vaststelt dat de beklaagde de vraag tot het voegen reeds vroeger kon formuleren en hij met de laattijdig geformuleerde vraag in wezen beoogt de strafvordering te stremmen en zich dus schuldig maakt aan procesmisbruik, mag hij het verzoek op die grond afwijzen.

Strafzaken - Beklaagde - Organisatie van zijn verdediging - Grens - Vraag tot het voegen van stukken - Afwijzing

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het vermoeden van onschuld kan niet worden afgeleid dat een beklaagde het recht zou hebben op een heropening van het debat om gegevens, die hem reeds bekend waren bij de behandeling van de zaak, alsnog aan de rechter voor te leggen, zodat de rechter een verzoek van een beklaagde tot heropening van het debat mag afwijzen indien blijkt dat de beklaagde de elementen waarop dit verzoek is gesteund, kon aanvoeren tijdens de behandeling van de zaak.

Strafzaken - Beklaagde - Verzoek tot heropening van het debat - Afwijzing

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.1188.F 20 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190220.2 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM wil de wetgever niet verbieden het recht te beperken, ook voor een beklaagde, om van bepaalde stukken gebruik te maken, wanneer de aanwending voor de rechtbank afbreuk kan doen aan de rechten van andere personen, die met name eveneens door het EVRM worden gewaarborgd (1). (1) Te dezen, het recht op eerbiediging van het privé- en familieleven, gewaarborgd door artikel 8 EVRM. De appelrechters hebben geoordeeld dat ze geen acht konden slaan op de "afschriften van twee beslissingen van de dienst gerechtelijke bescherming te Luik betreffende [twee] minderjarigen," namelijk stukken die de beklaagde had ingediend tot staving van zijn verweer. Het OM heeft erop gewezen dat het middel ten onrechte het arrest nr. 86/2002 van 8 mei 2002 aanvoert waarbij het Grondwettelijk Hof de artikelen 131, § 2, en 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering gedeeltelijk nietig heeft verklaard; die bepalingen werden na dat arrest immers gewijzigd maar betreffen vooral de stukken die door de onderzoekgerechten nietig werden verklaard als gevolg van de vaststelling van een onregelmatigheid, verzuim, of grond voor nietigverklaring, wat niet het geval is voor de in het middel beoogde stukken. (M.N.B.)

Strafzaken - Beperking door de wet van het recht, ook voor een beklaagde, om gebruik te maken van bepaalde stukken

- Art. 55, derde lid Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.1134.F 16 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2 AC nr. ...

De appeljeugdrechter die studies over de voordelen en risico's voor het welzijn van een peuter, die bij een opgesloten moeder leeft, alsook van informatie over de opvangmogelijkheden van een kind van meer dan drie jaar oud in een strafinrichting vermeldt, die hij heeft geraadpleegd op websites, louter tot staving van de risico's en voordelen van de terugkeer van het kind bij zijn in de gevangenis opgesloten moeder, waarover het debat voor het hof van beroep wordt gevoerd, schendt artikel 6 EVRM niet en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

Strafzaken - Jeugdbescherming - Niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen feiten - Verwijzing naar internetlinks - Niet op die elementen gesteunde beslissing - Beoordeling

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0722.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.2 AC nr. ...

Uit het geheel van de bepalingen van de artikelen 4.5, 217.1, 221.1, 243 en 246 van het CDW en de artikelen 267, 268, 271, 281, §1, en 283 van de Algemene Wet Douane en Accijnzen volgt dat een door artikel 267 AWDA bedoeld proces-verbaal geen loutere administratieve beslissing en dus geen door artikel 4.5 CDW bedoelde beschikking is, ook al geldt het opstellen ervan als een boeking in de zin van artikel 217.1 CDW, geldt het bezorgen van een afschrift ervan als een mededeling in de zin van artikel 222.1 CDW en oordeelt de strafrechter tevens over de burgerlijke rechtsvordering tot betaling van rechten en accijnzen; dat proces-verbaal heeft immers eveneens als finaliteit de strafrechter in te lichten over de erin vastgestelde misdrijven wanneer voor die misdrijven strafvervolging wordt ingesteld, ongeacht het feit dat het proces-verbaal zelf geen beslissing bevat om de strafvordering in te stellen en het is dan ook niet vereist dat de personen tegen wie proces-verbaal wordt opgesteld vooraf kennis krijgen van de gegevens waarop het proces-verbaal is gesteund en vooraf worden gehoord en evenmin moet tegen een dergelijke beslissing een hoger beroep als bedoeld door artikel 243 CDW openstaan; het recht van verdediging van de personen die het voorwerp uitmaken van dit proces-verbaal wordt afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid om inzage te nemen van het proces-verbaal of door de toezending van dit proces-verbaal en de rechten op inzage en verweer die zij voor de strafrechter kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 4 oktober 2016, AR P.14.1881.N, AC 2016, nr. 540.

Strafzaken - Douane en accijnzen - Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikelen 267, 268, 271, 281, § 1, en 283 - Opstellen van een proces-verbaal - Draagwijdte

P.18.0791.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.5 AC nr. 702

Een beklaagde kan zich niet beroepen op de miskenning van het recht op bijstand van een advocaat met betrekking tot belastende verklaringen die te zijnen laste zijn afgelegd door een medebeklaagde die voor hem slechts een getuige is, tenzij die medebeklaagde zijn belastende verklaringen intrekt wegens de miskenning van zijn recht op bijstand van een advocaat want dat recht op bijstand geldt immers enkel in personam omdat een persoon zich daarop slechts kan beroepen wanneer hij wordt verhoord over misdrijven die hem ten laste kunnen worden gelegd; dit is ook het geval wanneer de rechter de veroordeling van de beklaagde uitsluitend steunt op de zonder bijstand afgelegde maar niet ingetrokken verklaringen van de medebeklaagde.

Strafzaken - Miskenning recht op bijstand van een advocaat - Aanvoering door beklaagde met betrekking tot belastende verklaringen te zijnen laste door een medebeklaagde-getuige

P.18.0896.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.6 AC nr. 703

Uit de omstandigheid dat de rechter oordeelt dat een verbalisant niet persoonlijk betrokken is en de in het proces-verbaal vermelde zintuiglijke vaststellingen bijgevolg een bijzondere bewijswaarde hebben, volgt niet dat de overtreder zich betreffende die vaststellingen niet meer zou kunnen verweren.

Strafzaken - Artikel 62, Wegverkeerswet - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Oordeel van rechter dat verbalisant niet persoonlijk betrokken is bij geverbaliseerd misdrijf

P.18.0782.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.3 AC nr. 686

Het debat dient te worden heropend wanneer de rechter zich op een juridische norm of grondslag wil baseren waardoor het verweersysteem van een partij in de war wordt gestuurd of indien hij uit het dossier onvoorziene gevolgen wil afleiden waarover geen debat werd gevoerd; de rechter miskent dan ook het recht van verdediging niet wanneer hij ambtshalve een rechtsgrond aanvult die de stelling van een der partijen aanvult en die wordt afgeleid uit de feiten en stukken die in het debat zijn en die geen afzonderlijk middel uitmaakt omdat hij in de aanspraken van een partij begrepen is.

Strafzaken - Heropening van het debat - Verplichting

Het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging houdt in dat de rechter, zo hij bij de omschrijving van de regelmatig bij hem aangebrachte feiten een rechtsregel in aanmerking meent te moeten nemen waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd, hen moet verzoeken hun middelen dienaangaande aan te voeren (1). (1) Zie Cass. 8 december 1992, AR 5908, AC 1992-93, nr. 774; Cass. 10 februari 1987, AR 686, AC 1986-87, nr. 346 en noot.

Strafzaken - Heromschrijving van de feiten door de rechter - Heropening van het debat - Verplichting

P.18.0104.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.1 AC nr. ...

De rechter kan een laattijdig neergelegde conclusie uit het debat weren door ze als misbruik van rechtspleging aan te merken, op grond dat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1); de omstandigheid dat geen enkele conclusiekalender werd vastgesteld, belet de rechter niet om misbruik van rechtspleging vast te stellen wegens laattijdigheid van de conclusie. (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

Strafzaken - Neerlegging van conclusie - Laattijdige neerlegging - Misbruik van rechtspleging - Ontstentenis van een conclusiekalender

P.18.0729.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.5 AC nr. ...

Wanneer de procureur des Konings de bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen die voortkomen uit de telastleggingen, schriftelijk heeft gevorderd en indien de beoogde zaken niet meer kunnen worden gevonden in het vermogen van de veroordeelde, is de raming van de geldwaarde altijd in het debat voor de feitenrechter; indien het openbaar ministerie in zijn schriftelijke vordering de geldwaarde van de vermogensvoordelen heeft geraamd en de rechtbank heeft verzocht om met name die som verbeurd te verklaren, kan de rechter de bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent uitspreken voor een hoger bedrag dan het in die schriftelijke vordering vermelde bedrag; in een dergelijk geval is hij niet verplicht om voorafgaandelijk de beklaagde uitdrukkelijk de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren; het recht van verdediging is afdoende gewaarborgd doordat de beklaagde ingevolge de schriftelijke vordering van de procureur des Konings weet dat tegen hem een bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent van vermogensvoordelen kan worden uitgesproken en wegens welke telastleggingen zodat hij aldus in de gelegenheid is verweer te voeren over de mogelijkheid van de toepassing van die facultatieve straf, de raming en de omvang ervan (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169, §§ 26 en 27; zie ook Cass. 5 april 2016, AR P.15.1645.N, AC 2016, nr. 231; Cass. 11 september 2013, AR P.13.0505.F, AC 2013, nr. 438; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0929.N, AC 2007, nr. 547, en de referenties in de voetnoten; Fr. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, « Saisie et confiscation en matière pénale », R.P.D.B., Bruylant, 2015, p. 68, nr. 129; contra concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Cass. 11 september 2013, voormeld, in Pas. 2013 inzonderheid p. 1626, eerste lid.

Strafzaken - Bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent - Niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen - Raming van de geldwaarde door de rechter - Hoger bedrag dan het in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie vermelde bedrag

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.18.0940.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.3 AC nr. 655

Artikel 6.3.a EVRM heeft betrekking op het recht van verdediging voor het vonnisgerecht; het is niet van toepassing op handelingen van de politie en op de stukken die de politie aan de overtreder meedeelt (1). (1) Zie Cass. 9 november 2005, AR P.05.1026.F, AC 2005, nr. 580; Cass. 13 februari 2002, AR P.01.1540.F, AC 2002, nr. 102.

Strafzaken - Recht van de beschuldigde om op de hoogte te worden gesteld van de beschuldigingen - Talen

- Art. 6.3.a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0732.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.6 AC nr. 648

Noch artikel 14 IVBPR of artikel 6.1 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de strafrechter die een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen verklaart, de partij die dit rechtsmiddel heeft ingesteld daarover voorafgaandelijk moet horen; de partijen in strafzaken worden geacht de vereiste voorwaarden voor het instellen van een rechtsmiddel te kennen en na te leven en zij moeten bij hun verdediging ermee rekening houden dat de strafrechter een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen zal verklaren indien aan de in acht te nemen voorwaarden niet is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Rechtsmiddel - Verklaring van onontvankelijkheid of vervallenverklaring door strafrechter - Voorafgaandelijk horen van de partij die het rechtsmiddel heeft ingesteld - Vereiste

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.0634.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.7 AC nr. 613

Indien een strafdossier stukken bevat in een andere taal dan die van de rechtspleging en de rechter van oordeel is die taal machtig te zijn, belet geen enkele bepaling de rechter van die stukken kennis te nemen en ze bij zijn oordeelsvorming te betrekken, zonder een beroep te moeten doen op een beëdigd vertaler of de partijen de gelegenheid te geven over de betekenis van die stukken standpunt in te nemen; het recht van verdediging van de partijen is afdoende gewaarborgd door hun recht om tijdens de rechtspleging en binnen de wettelijk bepaalde grenzen vertaling van die stukken te vorderen.

Strafzaken - Taalgebruik in gerechtszaken - Stukken opgesteld in een andere taal dan die van de rechtspleging - Kennisname door de rechter - Draagwijdte

P.18.0052.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.2 AC nr. ...

Artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek dat inhoudt dat de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van dat wetboek door de rechter in elk geval wordt uitgesproken, maar slechts voor zover zij door de procureur des Konings schriftelijk wordt gevorderd, strekt ertoe voor de vonnisrechter een debat over de facultatieve verbeurdverklaring te organiseren opdat de beklaagde zijn recht van verdediging kan uitoefenen.

Strafzaken - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Schriftelijke vordering van de procureur des Konings - Doel

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste lid Strafwetboek

P.18.0391.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.5 AC nr. ...

De derde die beweert eigenaar te zijn van een lastens de beklaagde verbeurdverklaard goed en die aldus dreigt de gevolgen van de verbeurdverklaring te moeten ondergaan, wordt als gevolg van de verbeurdverklaring van rechtswege partij in het strafproces en in die hoedanigheid kan hij deze straf aanvechten door daartegen elke rechtsmiddel aan te wenden dat ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staat; het recht van verdediging, het recht op toegang tot de rechter en het recht op bescherming van de eigendom vereisen dat de derde voor de rechter op verzet of in hoger beroep elk verweer kan aanvoeren dat ertoe strekt dat de verbeurdverklaring tegenover hem geen uitwerking heeft, zodat de derde voor die rechter verweer kan voeren, niet enkel over het bestaan van zijn burgerlijk eigendomsrecht of goede trouw, maar ook over de strafrechtelijke grondslag van de lastens de beklaagde uitgesproken verbeurdverklaring en de rechter dat verweer moet onderzoeken in zoverre hij de verbeurdverklaring tegenover die derde niet op een andere grond teniet doet (1). (1) Cass. 13 december 2016, AR P.15.1646.N, AC 2016, nr. 724; Cass. 15 december 2015, AR P.15.1142.N, AC 2015, nr. 753.

Strafzaken - Misdrijf van witwassen - Voorwerp van het misdrijf - Verbeurdverklaring - Rechten van derden op de goederen die het voorwerp uitmaken van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

P.18.0281.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.5 AC nr. ...

Noch artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek noch enige andere wetsbepaling verplicht de rechter om de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen voor bewezen verklaarde telastleggingen te beperken tot de in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie voor die telastleggingen vermelde goederen of bedragen en het staat aan de rechter om op basis van de aan de tegenspraak onderworpen gegevens van het strafdossier te bepalen welke die vermogensvoordelen en hun geldwaarde zijn en deze hetzij in natura hetzij bij equivalent verbeurd te verklaren; deze regel houdt geen schending in van artikel 6.1 of 6.3 EVRM noch een miskenning van het recht van verdediging aangezien de beklaagde weet voor welke telastleggingen de bijzondere verbeurdverklaring wordt gevorderd en hij kennis heeft van de feitelijke gegevens in het strafdossier waarop de rechter de verbeurdverklaring kan steunen en hij hierover dan ook tegenspraak kan voeren (1). (1) Cass. 2 maart 2010 AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141, zie ook J. ROZIE, "De schriftelijke ontnemingsvordering: een maat voor niets", noot onder dit arrest, NC 2010, (131) 133 die uit dit arrest afleidt dat een schriftelijke ontnemingsvordering van ongeacht welk bedrag aanleiding kan geven tot een bijzondere verbeurdverklaring van enig ander bedrag. In dezelfde zin E. FRANCIS, "De schriftelijke vordering van het openbaar ministerie als voorwaarde voor de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen", noot onder Cass. 13 november 2007, NC 2008, (203) 206, AR P.07.0929.N, AC 2007, nr. 547.

Strafzaken - Straf - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Draagwijdte

P.18.0217.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.6 AC nr. ...

Artikel 6.3.d EVRM kent aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter die daarover oordeelt zijn beslissing te steunen op de concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0855.N 1 augustus 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180801.1 AC nr. ...

Het recht van een inverdenkinggestelde om de rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waarop de handhaving van zijn voorlopige hechtenis wordt behandeld, persoonlijk bij te wonen is niet absoluut; indien blijkt dat het om medische redenen niet mogelijk is de inverdenkinggestelde over te brengen naar het gerechtsgebouw en het voor de kamer van inbeschuldigingstelling evenmin mogelijk is om zich te verplaatsen naar de gevangenis, dan wordt het recht van verdediging afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid voor de inverdenkinggestelde om zich door zijn raadsman te laten vertegenwoordigen.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Inverdenkinggestelde die niet kan verschijnen om medische redenen - Rechtszitting van het onderzoeksgerecht in de gevangenis - Onmogelijkheid

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 103, § 3 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

De bewijsverkrijging in strafzaken is niet vergelijkbaar met de wijze waarop het recht van verdediging wordt uitgeoefend; het feit dat er geen met artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vergelijkbare bepaling bestaat in verband met de uitoefening van het recht van verdediging, kan dan ook niet leiden tot een miskenning van de wapengelijkheid.

Strafzaken - Wijze waarop het recht van verdediging wordt uitgeoefend - Bewijsverkrijging in strafzaken - Vergelijkbaarheid

De rechter dient geen getuigenverhoor te bevelen van een medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien van wie die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd; de beklaagde kan immers aan de rechter vragen ter rechtszitting met de medebeklaagde te worden geconfronteerd en kan daar alle vragen voorstellen of opmerkingen maken om de belastende verklaringen te weerleggen of ze te doen aanpassen of verduidelijken.

Strafzaken - Horen van getuigen ter terechtzitting - Medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien van wie die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd - Taak rechter

Het enkele feit dat een beklaagde aanvoert dat het strafonderzoek onregelmatigheden bevat die hij wil controleren, heeft niet tot gevolg dat de rechter de personen die de beklaagde aanwijst als degenen die daarover meer informatie kunnen verschaffen, als getuigen ter rechtszitting moet horen, wanneer de rechter uit andere aan tegenspraak onderworpen gegevens kan afleiden dat de aangevoerde onregelmatigheden niet zijn begaan, dat zij niet tot bewijsuitsluiting moeten leiden of dat zij zonder belang zijn voor de verdere beoordeling van de zaak.

Strafzaken - Horen van getuigen ter terechtzitting - Aanvoering door beklaagde dat het strafonderzoek onregelmatigheden bevat die hij wil controleren - Gevolg - Taak rechter

In het kader van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan wel degelijk de inbreuk op een grondrecht van het EVRM door een onderzoeksmaatregel worden opgeworpen; het feit dat de vastgestelde inbreuk op een grondrecht door een onderzoeksmaatregel niet noodzakelijk leidt tot uitsluiting van het bewijs, maakt geen miskenning uit van het grondrecht in kwestie noch van het recht op een effectief rechtsmiddel, daar andere wegen openstaan voor het slachtoffer van een dergelijke inbreuk zoals een vordering tot schadevergoeding op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie EHRM 31 januari 2017, Kalneniene t. België, ro. 62.

Strafzaken - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Opwerping van een inbreuk op een grondrecht van het EVRM door een onderzoeksmaatregel - Geen noodzakelijke uitsluiting van bewijs

P.17.1261.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.5 AC nr. ...

Het arrest dat een beklaagde schuldig verklaart aan de telastlegging van poging tot moord als aanzetter of uitlokker in de zin van artikel 66, vierde lid, Strafwetboek, terwijl hij voor deze telastlegging werd vervolgd als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid, Strafwetboek, zonder de telastlegging te heromschrijven en de beklaagde daaromtrent te verwittigen, schendt artikel 66 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Cass. 26 oktober 1993, AR 6913, AC 1993, nr. 432.

Strafzaken - Deelneming - Artikel 66 Strafwetboek - Vervolging als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid Strafwetboek - Veroordeling als deelnemer in de zin van artikel 66, vierde lid Strafwetboek - Herkwalificatie - Verwittiging - Draagwijdte

---

P.18.0040.N 15 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180515.1 AC nr. ...

Indien de rechter de omschrijving van een telastlegging wijzigt, is een voorafgaande verwittiging van de beklaagde vereist, zodat hij weet waarover hij zich moet verdedigen; die verwittiging kan voortvloeien uit een verzoek van een medebeklaagde tot heromschrijving van de telastlegging, geformuleerd in een conclusie die werd meegedeeld aan de medebeklaagden, indien hieruit op afdoende wijze blijkt dat het verzoek tot herkwalificatie geldt voor alle beklaagden (1). (1) Zie: R. DECLERCQ, Beginselen van rechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 1630.

Strafzaken - Misdrijf - Kwalificatie - Wijziging - Verzoek medebeklaagde - Conclusie

---

P.18.0409.N 24 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180424.2 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de onderzoeksrechter zou verzuimd hebben de verdachte overeenkomstig artikel 22, derde lid, Voorlopige Hechteniswet voor een samenvattend verhoor op te roepen, volgt geen miskenning van het recht van verdediging; de naleving van dit recht dient immers te worden beoordeeld in het geheel van de procedure van handhaving van de voorlopige hechtenis en de verdachte kan overeenkomstig artikel 21, §3, van die wet kennis nemen van het strafdossier en aldus alle gegevens betwisten met betrekking tot de aanwijzingen van schuld die zijn voorlopige aanhouding steunen (1). (1) Cass. 10 april 2007, AR P.07.0419.F, AC 2007, nr.178, RW 2008-2009, 1322-1323 en noot A. VANDEPLAS, "De samenvattende ondervraging door de onderzoeksrechter"; Cass. 22 juni 1999, AR P.99.0611.N, AC 2009, nr. 386.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Samenvattende ondervraging - Geen oproeping van de inverdenkinggestelde voor een samenvattende ondervraging - Draagwijdte

---

P.18.0419.N 24 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180424.3 AC nr. ...

Het dossier dat ter beschikking van de verdachte en zijn raadsman wordt gesteld met het oog op de rechtszitting van het onderzoeksgerecht waarop uitspraak moet worden gedaan over de handhaving van het bevel tot aanhouding, moet enkel de stukken bevatten die verband houden met die handhaving en waarover de onderzoeksrechter beschikt; uit de omstandigheid dat de verdachte bij de handhaving van zijn voorlopige hechtenis geen kennis kon nemen van stukken die zich vooralsnog niet in het dossier bevinden en waarover de onderzoeksrechter ook niet beschikt, kan geen miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid (1). (1) Cass. 14 juli 2009, AR P.09.1076.N, AC 2009, nr. 457.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Inzage van het dossier - Samenstelling van het dossier - Stukken waarover de onderzoeksrechter nog niet beschikt - Draagwijdte

---

P.18.0061.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.4 AC nr. ...

Behoudens in het geval van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, kan een partij haar conclusie enkel neerleggen ter griffie van het strafgerecht, desgevallend per e-deposit, wanneer de rechter conclusietermijnen heeft bepaald op grond van artikel 152 Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken - Conclusie - Neerlegging ter griffie - Voorwaarde

In strafzaken moet de conclusie in de regel blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd; bijgevolg is het geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, niet tijdens het debat aan de rechter is voorgelegd maar aan de griffie is overgemaakt, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, in de regel geen schriftelijke conclusie waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0777.N, AC 2017, nr. 663.

Strafzaken - Conclusie

P.17.1185.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.4 AC nr. ...

Het recht op voldoende tijd en faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden is verbonden aan het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces en deze rechten houden in dat een beklaagde het recht heeft zijn verdediging te organiseren en voor te bereiden teneinde op nuttige wijze tegenspraak te voeren over de tegen hem aangebrachte bewijsmiddelen; hieruit volgt dat de beklaagde een uitstel van de behandeling van de zaak kan vragen wanneer dat noodzakelijk is om zijn verdediging voor te dragen en de rechter kan dit uitstel weigeren wanneer hij vaststelt dat de beklaagde voldoende tijd en faciliteiten heeft gekregen om het voorgelegde bewijs nuttig tegen te spreken (1). (1) Cass. 15 december 2004, AR P.04.1189.F, AC 2004, nr. 612; Cass. (verenigde kamers) 5 april 1996, AR A.94.0002.F, AC 1996, nr. 111; J. VELU en R. ERGEC, Convention européenne des droits de l'homme, RPDB, Complément VI, nr. 585, p. 321.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Artikel 6.3.b, EVRM - Recht om te beschikken over de tijd en faciliteiten om de verdediging voor te bereiden - Draagwijdte

---

S.17.0068.F 5 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180305.5 AC nr. ...

Het arrest dat, op grond van de overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, nagaat of de bestanddelen die deze overtredingen uitmaken, kunnen doen besluiten dat de materialiteit van die overtredingen niet is aangetoond, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging niet en schendt noch artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, noch artikel 6 EVRM.

Strafzaken - Arbeidswet - Overtredingen - Bestanddelen - Beoordeling door de rechter - Eerbiediging van het recht van verdediging

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 138bis, § 2, en 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.0606.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.3 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM noch uit artikel 47bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het afnemen van een ademtest of een ademanalyse slechts mag gebeuren met de bijstand van een raadsman.

Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Alcoholintoxicatie - Afname van ademtest of ademanalyse - Bijstand raadsman

---

P.17.0445.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.1 AC nr. ...

Het Hof onderzoekt ambtshalve de verjaring van de strafvordering en dat ambtshalve onderzoek bestaat onafhankelijk van de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie ter rechtszitting van het Hof; het is een gegeven waarmee de eiser in cassatie dient rekening te houden bij het aanvoeren van zijn middelen in een overeenkomstig artikel 429 Wetboek van Strafvordering ingediende memorie waarbij hij desgevallend in zijn memorie middelen kan aanvoeren voor het geval zijn in hoofdorde aangevoerde middelen worden verworpen waardoor zijn recht van verdediging en zijn door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces afdoende gegarandeerd is.

Strafzaken - Ambtshalve onderzoek door het Hof - Verjaring - Bestaanbaarheid

P.17.0612.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.4 AC nr. ...

Uit het gegeven dat een rechter een deskundige om advies heeft verzocht over de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid van een beklaagde om een motorvoertuig te besturen in de zin van artikel 42 Wegverkeerswet en over de waarschijnlijke duur van die ongeschiktheid, volgt niet dat de rechter, indien de deskundige geen advies heeft verleend over de waarschijnlijke duur van de volgens hem bestaande ongeschiktheid, altijd ertoe gehouden is opnieuw een deskundige aan te stellen met het oog op het bepalen van die waarschijnlijke duur; het staat aan de rechter, die onaantastbaar oordeelt over het blijvend karakter van de ongeschiktheid, om te beslissen of in het licht van de beschikbare gegevens en door de partijen overgelegde stukken een dergelijke nieuwe aanstelling noodzakelijk is; dit houdt geen schending in van artikel 6 EVRM of een miskenning van het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging.

Strafzaken - Wegverkeer - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid om een motorvoertuig te besturen - Waarschijnlijke duur van de ongeschiktheid - Deskundigenonderzoek - Geen advies over de duur van de ongeschiktheid - Gevolg - Taak van de rechter - Bestaanbaarheid met het recht van verdediging

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1023.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met het strafproces in zijn geheel, noch uit enig andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt dat het openbaar ministerie bij het Hof schriftelijk dient te concluderen of een geschreven neerslag of de schriftelijke voorbereiding van zijn mondelinge conclusie aan de partijen moet overleggen (1). (1) Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0277.N, AC 2015, nr. 457.

Strafzaken - Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Zitting - Mondelinge conclusie - Wijze

P.17.0621.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.2 AC nr. ...

Het feit dat de onderzoeksrechter of het openbaar ministerie niet is overgegaan tot de inverdenkingstelling van de onbekende personen waartegen de klacht met burgerlijkepartijstelling werd gericht, belet de kamer van inbeschuldigingstelling niet te oordelen dat er geen reden is tot vervolging of tot ontslag van de onderzoeksrechter van zijn onderzoek omdat er geen bezwaren bestaan dat enige persoon het aangeklaagde misdrijf heeft gepleegd, zonder dat daarvoor een identificatie van de bedoelde personen vereist is.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Klacht met burgerlijkepartijstelling tegen onbekenden - Geen inverdenkingstelling

Het recht van verdediging van de burgerlijke partij vereist niet dat de kamer van inbeschuldigingstelling overgaat tot de identificatie van onbekende personen tegen wie de klacht met burgerlijkepartijstelling is gedaan, wanneer zij beslist dat er tegen geen enkele persoon bezwaren voor het aangeklaagde misdrijf bestaan; of de burgerlijke partij daardoor al dan niet nog in de mogelijkheid is om de niet-geïdentificeerde personen rechtstreeks te dagvaarden voor de vonnisrechter, speelt geen rol.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijkepartijstelling tegen onbekenden - Buitenvervolgingstelling - Identificatie van onbekende - Vereiste

P.17.0102.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.3 AC nr. ...

Wanneer een rechtspersoon zowel in eerste aanleg als in hoger beroep is verschenen, doet de omstandigheid dat de eerste rechter voor die rechtspersoon geen lasthebber ad hoc heeft aangesteld, geen afbreuk aan het feit dat de rechtszaak van die rechtspersoon in beide aanleggen werd behandeld en dat zodus haar recht op dubbele aanleg zoals gewaarborgd door artikel 2.1 Zevende Aanvullend protocol EVRM, werd nageleefd.

Strafzaken - Recht op dubbele aanleg - Rechtspersoon - Geen aanstelling lasthebber ad hoc

P.17.1221.F 24 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180124.2 AC nr. ...

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Milieu - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

Uit artikel D163 Waals Milieuwetboek volgt dat de mondelinge voordracht van het verweer van een overtreder die bij de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar daarom heeft verzocht, moet geschied zijn alvorens, in voorkomend geval, een administratieve sanctie op te leggen (1); aangezien dit vormvereiste tot doel heeft het recht van verdediging te waarborgen, is het een substantieel vormvereiste; aldus is het vonnis, dat oordeelt dat de vaststelling van de verbaliserende ambtenaar duidelijk de vastgestelde onregelmatigheden heeft vermeld en niet wordt aangetoond hoe en waardoor een mondelinge voordracht van de verweermiddelen van de eiseres in situ essentieel zou zijn geweest voor de tegenspraak, niet naar recht verantwoord (2). (1) Behoudens wanneer het bedrag van de toe te passen geldboete niet hoger is dan 62, 50 euro, wat te dezen niet het geval is. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 54.

Strafzaken - Milieu - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. D163 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

P.17.0367.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.8 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie hoger beroep instelt opdat het verval van het recht tot sturen als bedoeld in artikel 42 Wegverkeerswet zou worden uitgesproken, is dit geen vervolging wegens een nieuwe telastlegging, maar beoogt dit enkel het nemen van een veiligheidsmaatregel die naast de uitgesproken straf moet worden opgelegd en waartoe de rechter op grond van een soevereine beoordeling beslist; uit de omstandigheid dat deze verplicht op te leggen veiligheidsmaatregel niet werd uitgesproken door het beroepen vonnis maar wel door het bestreden vonnis, kan geen schending van artikel 6 EVRM worden afgeleid, noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces of van het recht van verdediging.

Strafzaken - Wegverkeer - Veroordeling wegens overtreding van de politie over het wegverkeer - Geen verval wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Hoger beroep openbaar ministerie opdat het verval zou worden uitgesproken - Aard - Doel - Verval uitgesproken door de appelrechter - Bestaanbaarheid met het recht van verdediging

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1037.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.7 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het, het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op

een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0630.F 22 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171122.2 AC nr. ...

Artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet absoluut, aangezien de rechter dat verzoek kan inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd; wanneer om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488, en de verwijzingen in de noot.

Strafzaken - Recht een getuige te doen ondervragen - Verzoek om een getuige te horen - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0410.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7 AC nr. 662

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de

fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Opdat de strafrechter op grond van de bepalingen van artikel 152, § 1 en § 2, Wetboek van Strafvordering, de conclusie van een partij uit het debat kan weren, is vereist dat hij conclusietermijnen heeft bepaald en dat hij, behoudens de in de tweede paragraaf bepaalde uitzonderingen, vaststelt dat die partij haar conclusie laattijdig heeft neergelegd of overgemaakt aan de andere partijen; wanneer de strafrechter evenwel geen conclusietermijnen heeft bepaald, kan elke partij een conclusie ter rechtszitting neerleggen tot aan de sluiting van het debat en kan de strafrechter die conclusie enkel uit het debat weren wanneer hij oordeelt dat ze misbruik van rechtspleging inhoudt omdat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1). (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Conclusies - Weren van conclusies - Vereiste van vaststellen van conclusietermijnen - Draagwijdte

P.17.0952.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.9 AC nr. 664

Het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde de kans krijgt om tegenspraak te voeren tegen de door het openbaar ministerie tegen hem ingebrachte gegevens; wanneer het openbaar ministerie navolgende processen-verbaal heeft neergelegd ter griffie en de zaak dezelfde dag werd behandeld en in beraad genomen maar niet blijkt dat de beklaagde kennis heeft kunnen nemen van de neerlegging van deze stukken en daarover tegenspraak heeft kunnen voeren, is de beslissing die mede gestoeld is op deze stukken niet naar recht verantwoord (1). (1) Cass. 14 september 1959, AC 1960, 40.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Stukken neergelegd ter griffie door het openbaar ministerie - Mogelijkheid tot het voeren van tegenspraak - Draagwijdte

P.16.0973.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.1 AC nr. 638

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Miskenning conclusiekalender - Ambtshalve wering conclusie - Bestaanbaarheid

Het recht van verdediging van een partij wordt niet miskend wanneer de rechter ambtshalve diens conclusie uit het debat weert wegens het niet-respecteren van de op de inleidingszitting vastgelegde conclusiekalender want het recht van verdediging is immers niet onbeperkt en sluit niet uit dat met het oog op een goede procesordening de partijen kunnen worden gedwongen tijdig schriftelijk standpunt in te nemen; artikel 152 Wetboek van Strafvordering ontkracht bovendien niet de mogelijkheid voor partijen om hun middelen in de pleidooien mondeling uiteen te zetten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Miskenning conclusiekalender - Ambtshalve wering conclusie - Bestaanbaarheid

P.17.0127.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.4 AC nr. 617

Uit de tekst van de artikelen 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid, Wetboek van Strafvordering, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, zonder dat die partij een absoluut recht heeft op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald, waarbij hij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden.

Strafzaken - Algemeen - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter - Uitzondering - Criteria

- Artt. 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1089.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.1 AC nr. 600

De rechter moet de inhoud, de zin en de draagwijdte opsporen van het buitenlands recht dat hij dient toe te passen, na eventueel de nodige informatie te hebben ingewonnen, waarbij hij het recht van verdediging moet eerbiedigen; wanneer het buitenlands recht niet in het debat is gebracht door een partij of door de rechter en uit het debat evenmin voortvloeit dat het onderzoek van dat recht vereist is, zodat de partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren, verplicht het recht van verdediging de rechter die het buitenlands recht ambtshalve onderzoekt, de partijen in te lichten over het resultaat van zijn opzoekingen om hun opmerkingen daarover te horen (1). (1) Zie Cass. 15 september 1982, AR 2323, AC 1982-83, nr. 40; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 1648; J. DE CODT, PrÃ©sentation des moyens de cassation in B. MAES en P. WOUTERS (ed.), ProcÃ©der devant la Cour de Cassation Procederen voor het Hof van Cassatie, Antwerpen, Knops, 2016, (126) 167; D. LEONARD, La distinction entre le motif et le moyen in MÃ©langes John Kirkpatrick, Brussel, Bruylant, 2004, (495) 513; J. VERBIST en P. TRAEST, Cassatiemiddelen in strafzaken in W. VAN EECKHOUTTE en J. GHYSELS (ed.), Cassatie in strafzaken, Antwerpen, Intersentia, 2014, (69) 91.

Strafzaken - Toepassing buitenlands recht - Ambtshalve onderzoek - Resultaat opzoekingen - Taak rechter

P.17.0255.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.7 AC nr. 606

Het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces zijn in de regel geschaad wanneer een verdachte die zich ingevolge zijn vrijheidsberoving in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, incriminerende verklaringen aflegt tijdens een politieverhoor zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat, maar deze omstandigheid heeft nochtans niet automatisch voor gevolg dat het definitief onmogelijk is om de zaak van die verdachte en vervolgens beklaagde of beschuldigde op eerlijke wijze te behandelen vermits de rechter op grond van andere factoren kan oordelen dat het proces in zijn geheel eerlijk is verlopen; het feit dat het gebrek aan bijstand door een raadsman niet steunt op een dwingende reden zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, doet daaraan geen afbreuk, maar heeft enkel tot gevolg dat de rechter des te nauwkeuriger moet onderzoeken of het proces in zijn geheel eerlijk is verlopen (1). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0897.N, AC 2010, nr. 472; Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Draagwijdte

Voor de rechter kan de beklaagde met de bijstand door een advocaat alle verklaringen die hij nodig acht, afleggen en zijn eerder afgelegde verklaringen verduidelijken, vervolledigen of intrekken en het staat aan de rechter om, na op nauwkeurige wijze te hebben onderzocht of het proces in zijn geheel eerlijk is verlopen, na te gaan of de bewijswaarde van alle hem voorgelegde gegevens aangetast is door het enkele feit dat bepaalde verklaringen tijdens het onderzoek zijn afgelegd zonder naleving van de cautieplicht of zonder bijstand door een advocaat en, in voorkomend geval, te beslissen tot de uitsluiting van deze bewijsmiddelen; daarbij dient de rechter in het bijzonder na te gaan of de afwezigheid van die waarborgen ertoe heeft geleid dat het zwijgrecht van de verdachte werd miskend of dat hij verklaringen onder dwang of ongeoorloofde druk heeft afgelegd en om de impact van de afwezigheid van die waarborgen op de eerlijkheid van het proces in zijn geheel te beoordelen, dient de rechter rekening te houden met een niet-limitatieve lijst van factoren, zoals: (a) de vraag of de verdachte zich in een bijzonder kwetsbare positie bevond, bijvoorbeeld ingevolge zijn leeftijd of geestelijke vermogens; (b) het wettelijk kader dat van toepassing is op het vooronderzoek en op de toelaatbaarheid van het bewijs tijdens de procedure voor de vonnisrechter, en of dit wettelijk kader werd nageleefd; (c) de vraag of de verdachte de mogelijkheid had verweer te voeren over de authenticiteit van het bewijs en zich tegen het gebruik ervan kon verzetten; (d) de vraag of de kwaliteit van het bewijs en de omstandigheden waarin het werd verkregen een invloed hebben op de betrouwbaarheid of de accuraatheid ervan, rekening houdende met de omvang en aard van enige vorm van druk; (e) indien het bewijs onwettig werd verkregen, de aard van de onwettigheid in kwestie en, wanneer het de schending van een ander artikel dan artikel 6 van het EVRM betreft, de aard van de vastgestelde schending; (f) indien het een verklaring betreft, de aard van de verklaring en of deze onmiddellijk werd ingetrokken of gewijzigd; (g) het gebruik dat van het bewijs is gemaakt, en in het bijzonder of het bewijs het enige of een aanzienlijk deel van het bewijs uitmaakt waarop de veroordeling is gegrond, alsook de sterkte van ander bewijs in de zaak; (h) de vraag of de beoordeling van de schuldvraag door een professionele rechter of door een jury gebeurde, en in het laatste geval de inhoud van de richtlijnen ten aanzien van de juryleden; (i) het algemeen belang bij het onderzoek en de bestraffing van het specifieke misdrijf; (j) andere relevante procedurele waarborgen die werden geboden door het interne recht en door de rechtspraak (1). (1) EHRM 13 september 2016, Grote Kamer, Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk (nrs. 50541/08,50571/08, 50573/08 en 40351/09).

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Invloed op het verdere verloop van het proces - Eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Factoren waarmee de rechter rekening kan houden bij de beoordeling van de eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Draagwijdte

P.16.0854.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.1 AC nr. 564

Uit de wetgeschiedenis, de doelstelling en de algemene economie van de regeling van de lasthebber ad hoc volgt dat de onderzoeksrechter met het oog op het vrijwaren van het recht van verdediging van de rechtspersoon ambtshalve of op verzoek een lasthebber ad hoc kan aanstellen om deze te vertegenwoordigen.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek lastens een rechtspersoon - Onderzoeksrechter - Aanstelling van een lasthebber ad hoc - Bevoegdheid - Doel

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0069.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.5 AC nr. 540

Het recht van verdediging verplicht de rechter die aan een ander strafdossier ontleende bewijsgegevens uitsluit gelet op de weigering door het openbaar ministerie tot inzage in dat strafdossier en de daaruit voortvloeiende onmogelijkheid om de regelmatigheid van die bewijsgaring na te gaan, niet om de informatie uit dat ander strafdossier die louter als inlichting wordt aangewend om het gerechtelijk onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, ook uit te sluiten aangezien deze informatie niet voor onbestaande kan worden gehouden; het staat aan de rechter om, indien aannemelijk wordt gemaakt of vaststaat dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen, te oordelen of het gebruik van die inlichtingen het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd miskent (1). (1) Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434: Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724 - Zie wat betreft het onderscheid tussen inlichtingen en bewijs: Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724; Cass. 27 september 2016, AR P.15.0852.N, AC 2016, nr. 526; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T. Strafr. 2014/1, 47-53.

Strafzaken - Bewijsgegevens ontleend aan een ander strafdossier - Uitsluiting van die bewijsgegevens - Gevolg - Informatie afkomstig uit het ander strafdossier - Uitsluiting van die informatie - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

---

P.17.0428.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.4 AC nr. ...

Artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt, de rechter kan een dergelijk verzoek inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd; wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; zie Cass. 31 mei 2016, P.14.1488.N, AC 2016, nr. 358; EHRM, (Gc), Al-Khawaja en Thahery t. Verenigd Koninkrijk, 15 december 2011, nrs. 26.766/05 en 22.228/06; EHRM, (GC), Schatschaschwili t. Duitsland, 15 december 2015, nr. 9154/10; EHRM, Riahi t. België, 14 juni 2016, nr. 65.400/10, §§ 27 tot 33.

Strafzaken - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek tot verhoor van een getuige - Afwijzing - Motivering

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om verklaringen à charge die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of zijn raadsman zijn afgenomen, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, en dat terwijl de beklaagde, die de vonnisrechter nochtans daarom heeft verzocht, evenmin de mogelijkheid heeft gekregen om de persoon die deze verklaringen heeft afgelegd als getuige tijdens het proces te ondervragen, moet worden nagegaan of er (a) een ernstige reden bestaat waarom de getuige niet verschijnt en of, bijgevolg, diens verklaring als bewijs kan worden aangenomen; (b) of de verklaring van de afwezige getuige de enige dan wel doorslaggevende grond is voor de veroordeling; en (c) of er compenserende elementen voorhanden zijn, meer bepaald voldoende sterke procedurele waarborgen als tegengewicht voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs hebben ondervonden en die volstaan om de billijkheid van de rechtspleging in haar geheel te waarborgen (1). (1) Zie Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM, Riahi t. België, 14 juni 2016, nr. 65.400/10, §§ 27 tot 33.

Strafzaken - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Geen verhoor tijdens het proces - Inaanmerkingneming van de verklaringen - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0479.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een beklaagde de bijstand van een tolk vraagt en verkrijgt teneinde zijn verdediging in persoon te voeren, houdt niet in dat het daartoe zonder bijstand van een tolk toegekende uitstel het recht van verdediging zou miskennen; de bewering dat de eiser in die omstandigheden de draagwijdte van het hem toegekende uitstel niet zou hebben begrepen, vergt een beoordeling van feiten waarvoor het Hof niet bevoegd is. (1) Zoals van kracht vóór de wijziging ervan bij artikel 17 van de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ, BS 24 november 2016 (van kracht op 1 juni 2017).

Strafzaken - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Recht van verdediging

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.17.0900.N 30 augustus 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170830.1 AC nr. 439

Met artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering heeft de wetgever gewild dat de veroordeelde, wat de toekenning van alle strafuitvoeringsmodaliteiten betreft, persoonlijk voor de strafuitvoeringsrechtbank moet verschijnen, zonder dat hij zich op de rechtszitting waarop de toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteiten wordt onderzocht door zijn advocaat kan laten vertegenwoordigen; uit de wetsgeschiedenis blijkt immers dat de aanwezigheid van de veroordeelde in persoon borg staat voor zijn bewust aanvaarden van de op te leggen voorwaarden en verplichtingen (1). (1) Zie Cass. 7 november 2007, AR P.07.1440.F, AC 2007, nr. 533; Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0256.N, AC 2014, nr. 171; Cass. 28 februari 2017, AR P.17.0141.N, AC 2017, nr. 142.

Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Zitting - Veroordeelde - Toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Persoonlijke verschijning - Verplichting

P.15.0814.N 27 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170627.1 AC nr. 423

Ter ondersteuning van haar stelling waarvan zij de bewijslast heeft, kan de burgerlijke partij alle door haar vergaarde bewijsmiddelen aan de rechter voorleggen, waaronder de resultaten van een onderzoek op haar verzoek uitgevoerd door een privédetective en geen enkele bepaling verplicht een burgerlijke partij om voorafgaandelijk aan de onderzoeksrechter, de onderzoeksgerechten of het vonnisgerecht daartoe het stellen van deze onderzoekshandelingen te vragen; de enkele omstandigheid dat dergelijk onderzoek door de burgerlijke partij eenzijdig gevoerd wordt, belet de rechter niet vrij de bewijswaarde van de gegevens ervan die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en die de beklaagde bijgevolg naar hun juistheid en authenticiteit kan betwisten, te beoordelen en zulks levert geen miskenning van het recht van verdediging noch van het recht op een eerlijk proces, waarvan de wapengelijkheid deel uitmaakt, op (1). (1) D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Kluwer, Comm. Straf.

Strafzaken - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Eénzijdig karakter van het onderzoek - Beoordeling van bewijswaarde door rechter - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces - Bewijsvoering

P.16.0013.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.3 AC nr. 403

Uit de enkele omstandigheid dat een beklaagde niet betrokken is bij de waardebepalingen door de erkende deskundigen en er de facto geen tegenexpertise meer kan worden gevraagd en uitgevoerd indien de goederen zijn vrijgegeven, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces of een miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

Strafzaken - Douane en accijnzen - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklaagde - Waarborg voor recht van verdediging

P.17.0388.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.1 AC nr. ...

Het zwijgrecht, dat besloten ligt in het recht op een eerlijk proces, houdt niet alleen het recht in om niet tegen zichzelf te getuigen maar ook het recht van iedere inverdenkinggestelde om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging (1); aangezien de verdachte niet kan worden gedwongen om zijn medewerking te verlenen aan het bewijs van de gegrondheid van de beschuldiging die tegen hem zal worden ingesteld, kan hij niet worden bestraft omdat hij niet deelneemt aan het onderzoek; de weigering van een inverdenkinggestelde om een forensisch psychiatrisch of psychologisch deskundigenonderzoek te ondergaan verbiedt de onderzoeksrechter evenwel niet om desondanks een deskundige te vorderen teneinde over een advies met betrekking tot de mentale toestand van die inverdenkinggestelde te beschikken, a fortiori wanneer, zoals te dezen, de wet vereist dat een dergelijk deskundigenverslag deel uitmaakt van het dossier alvorens uitspraak wordt gedaan; het staat de inverdenkinggestelde te allen tijde vrij te beslissen of hij al dan niet wil deelnemen aan het deskundigenonderzoek.(1) Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Strafzaken - Zwijgrecht - Draagwijdte - Forensisch psychiatrish of psychologisch deskundigenonderzoek

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0783.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.6 AC nr. 358

De rechter mag bij de straftoemeting geen rekening houden met de wijze waarop een beklaagde zijn verdediging heeft georganiseerd; het mede in aanmerking nemen van de ontkenning door een beklaagde van het hem tenlastegelegde feit bij het bepalen van de straf en de maat ervan, ontzegt een beklaagde het recht zijn verdediging te voeren, zoals hij meent dit te moeten doen (1). (1) Cass. 24 februari 1999, AR P.99.0120.F, AC 1999, nr. 113; Cass. 3 maart 1999, AR P.97.0722.F, AC 1999, nr. 125; Cass. 29 januari 2008, AR P.07.1551.N, AC 2008, nr. 70.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Wijze waarop een beklaagde zijn verdediging organiseert - Draagwijdte - Ontkenning tenlastgelegde feiten

P.17.0123.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.9 AC nr. 361

Het grievenformulier is een stuk van de rechtspleging dat behoort tot het strafdossier waarover de partijen tegenspraak kunnen voeren en de verplichting het verzoekschrift of het grievenformulier te ondertekenen, is ook uitdrukkelijk door artikel 204 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven, zodat elke appellant wordt verondersteld deze formaliteit te kennen en na te leven; het staat aan de appelrechter de regelmatigheid te onderzoeken van de stukken die zijn saisine bepalen en ook de regelmatigheid van het grievenformulier ligt in het debat voor die rechter, zodat het feit dat de appelrechter het hoger beroep vervallen verklaart zonder de niet-ondertekening van het grievenformulier ambtshalve aan te voeren, geen schending van artikel 6.1 EVRM oplevert.

Strafzaken - Hoger beroep - Grievenformulier of verzoekschrift - Gebrek aan ondertekening van het grievenformulier - Tegenspraak - Draagwijdte

P.17.0271.F 24 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170524.2 AC nr. ...

Na het sluiten van het debat kan de rechter in zijn beslissing geen enkel nieuw stuk in aanmerking nemen, tenzij hij de heropening van het debat beveelt om de partijen over de nieuwe stukken tegenspraak te laten voeren (1). (1) Cass. 9 oktober 2002, AR P.02.1183.F, AC 2002, nr. 522.

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Sluiten van het debat - Neerlegging van nieuwe stukken - Inaanmerkingneming door de rechter

P.16.0991.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.1 AC nr. ...

Het beschikkingsbeginsel staat los van de beoordeling van de strafrechter die uitspraak doet over de strafvordering en die daartoe moet nagaan of de bestanddelen van het misdrijf verenigd zijn, zelfs wanneer de burgerlijke partij niet heeft aangevoerd dat bepaalde van die bestanddelen voorhanden zijn.

Strafzaken - Uitspraak over de strafvordering - Beschikkingsbeginsel - Toepassing

P.16.1011.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.3 AC nr. 302

Indien een beklaagde aanvoert dat uit een buitenlands strafdossier afkomstige bewijsgegevens onregelmatig zouden zijn, dient hij die bewering aannemelijk te maken, waarbij een loutere bewering of veronderstelling niet volstaat en de rechter onaantastbaar oordeelt in feite of een beklaagde zijn bewering aannemelijk maakt; die aanvoeringsverplichting creÃ«ert voor de beklaagde geen recht van toegang tot het buitenlands strafdossier of een recht op afschrift van alle of bepaalde dossiergegevens, aangezien het voldoen aan zijn aanvoeringsplicht ook mogelijk is zonder die gegevens, zodat dit als dusdanig geen schending oplevert van artikel 6 EVRM of een miskenning van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 2 december 2014, AR P.13.0545.N, AC 2014, nr. 743; Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr. 716; F. Schuermans, âDe zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoekâ, T.Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatige bewijsgegevens afkomstig uit een buitenlands strafdossier - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte - Toegang tot het buitenlands strafdossier

P.17.0290.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4 AC nr. 303

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen Ã charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0959.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.2 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat de vordering van de burgerlijke partijen verjaard is omdat het vertrekpunt van de verjaring niet moet bepaald worden in hoofde van de burgerlijke partijen die belast zijn met de terugvordering van de onterecht betaalde uitgaven, maar wel in hoofde van het verzekeringsstelsel dat de voor die prestaties bestemde fondsen heeft geleverd, met name het RIZIV en die deze vordering aldus verjaard verklaren door het vertrekpunt van de verjaring te bepalen op het ogenblik van kennis door het RIZIV terwijl de beklaagden hebben aangevoerd dat de verjaring begint te lopen van de kennis door de burgerlijke partijen, miskennen hun recht van verdediging door hen niet in de mogelijkheid te stellen hierover verweer te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Verjaring - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

P.16.0547.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.1 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat het door de beklaagde gepleegde misdrijf in oorzakelijk verband staat met het overlijden van het slachtoffer, maar deze zelf ook een fout heeft begaan die tot zijn overlijden heeft bijgedragen en het aandeel van het slachtoffer in de aansprakelijkheid op de helft bepalen en die de door de burgerlijke partij gevorderde provisies herleiden tot de helft op grond van de fout van het slachtoffer, zonder de burgerlijke partij in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

P.16.0558.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.3 AC nr. ...

De appelrechters die de vordering van de burgerlijke partijen tot vergoeding van de kosten van hun raadgevend geneesheer ongegrond verklaren omdat zij niet bewijzen deze kosten zelf te hebben betaald, zonder hen in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vordering tot vergoeding van kosten van raadgevend geneesheer - Bewijs betaling - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

P.14.1001.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.2 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een advocaat geldt bij onderzoekshandelingen die een actieve medewerking van de verdachte veronderstellen (1); de noodzakelijke dialoog tussen de agenten die met een huiszoeking zijn belast en de persoon bij wie de onderzoekshandeling wordt uitgevoerd, vereist geen actieve medewerking. (1) EHRM 8 december 2009, Savas t. Turkije, EHRM 29 juni 2010, Karadag t. Turkije

Strafzaken - Artikel 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Toepassing - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6

- Artt. 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1152.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.6 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het, het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.15.1093.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter stukken uit het debat weert waarop een medebeklaagde zich beroept omdat ze in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld, kan uit het feit alleen dat deze medebeklaagde wordt vervolgd voor feiten waarvoor ook de beklaagde wordt vervolgd, niet worden afgeleid dat het recht van verdediging van deze laatste wordt miskend; de beklaagde moet aanvoeren dat deze stukken ook voor zijn verdediging van belang zijn (1). (1) Cass. 22 januari 2008, AR P.07.1415.N, AC 2008, nr. 47, NC 2008, p.449 en noot M. MINNAERT, "Tolken en vertalen in een fair trial"; inzonderheid de rechtspraak sub III; Cass. 13 maart 1992, AR F.1943.N, AC 1991-92, nr. 371.

Strafzaken - Weren van stukken in een andere taal dan die van de rechtspleging gesteld neergelegd door een medebeklaagde - Gevolg voor de andere beklaagden - Draagwijdte

---

P.17.0141.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.6 AC nr. ...

Met de regels bepaald in de artikelen 95/6, eerste lid, en 95/13, § 3, Wet Strafuitvoering heeft de wetgever gewild dat de veroordeelde, wat de eventuele toekenning van een invrijheidstelling onder toezicht of een uitgaansvergunning betreft, persoonlijk voor de strafuitvoeringsrechtbank moet verschijnen, zonder dat hij zich door zijn advocaat kan laten vertegenwoordigen; uit de wetsgeschiedenis blijkt immers dat de aanwezigheid van de veroordeelde in persoon borg staat voor zijn bewust aanvaarden van de op te leggen voorwaarden en verplichtingen (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0256.N, AC 2014, nr. 171.

Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekenning van invrijheidstelling onder toezicht of uitgaansvergunning - Persoonlijke verschijning veroordeelde

---

P.16.0970.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4 AC nr. ...

Artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen waarbij hij er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

De concrete omstandigheden waarop de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van een getuige à décharge steunt, kunnen betrekking hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de

fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1066.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.11 AC nr. ...

Een beklaagde die zich voor de eerste rechter heeft verdedigd zonder aan te voeren dat hij door de omschrijving van de hem ten laste gelegde feiten in de onmogelijkheid is zich te verdedigen, kan zich voor de appelrechters niet beroepen op een schending van artikel 6 EVRM of een miskenning van zijn recht van verdediging of zijn recht op een eerlijk proces afgeleid uit een gebrekkige omschrijving van de hem ten laste gelegde feiten daar een dergelijke schending of miskenning moet worden ingeroepen voor elk verweer over de grond van de zaak; de appelrechter die vaststelt dat een beklaagde voor de eerste rechter geen schending van artikel 6 EVRM of een miskenning van zijn recht van verdediging en recht op een eerlijk proces heeft aangevoerd en die op die grond oordeelt dat hij dit verweer niet voor het eerst voor hem kan voeren, dient niet uitdrukkelijk vast te stellen dat de aan deze beklaagde verweten feiten afdoende omschreven zijn (1). (1) R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, nr. 1829, p. 919; P. ARNOU, "De omschrijving van de feiten in dagvaarding en verwijzingsbeslissing", noot onder Corr. Brugge, 5 november 1984, RW 1985-86, 2576, nr. 5; S. VAN OVERBEKE, "Gedateerd feit en datum van de feiten", noot onder Cass. 9 juni 1993, RW 1993-94, p. 749; Cass. 27 december 1880, Pas. 1881, 31. Cass. 3 april 1883, Pas 1883, I, 103. Cass. 17 juni 1887, Pas. 1887, I, 315; Cass. 20 juli 1896, Pas. 1896, I, 250; Cass. 29 januari 1973, AC 1973, 544; Cass. 5 januari 1988, AR 1418, AC 1987-88, nr. 268, p. 561: Antwerpen 21 november 1984, RW 1984-85, 2147; RPDB, Compl III, v° Droit de défense, nr. 123, met verwijzing naar Brussel 02 juni1956, RW 1956-57, 673.

Strafzaken - Obscuri libelli-verweer - Voor het eerst aangevoerd in hoger beroep - Draagwijdte

P.15.0917.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.3 AC nr. ...

Uit artikel 6.3.c) EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de handelingen en de beslissingen van een advocaat in beginsel de aansprakelijkheid van de overheid niet in het gedrang kunnen brengen en dat de wijze van verdediging enkel de inverdenkinggestelde of de beklaagde en zijn raadsman aanbelangt, ongeacht of de advocaat door de inverdenkinggestelde of de beklaagde zelf dan wel door de overheid is aangewezen en wordt betaald; de overheid heeft enkel de verplichting tussen te komen in de cliënt-advocaat relatie ingeval van manifeste tekortkomingen door de ambtshalve aangestelde advocaat of in uitzonderlijke gevallen door de zelf gekozen en betaalde advocaat, en in geval van manifeste tekortkoming moet worden onderzocht of die het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel en onherstelbaar heeft aangetast zonder dat op de overheid evenwel de verplichting rust om voorafgaandelijk aan een verhoor te onderzoeken of de ambtshalve aangestelde advocaat of de door de inverdenkinggestelde gekozen advocaat op grond van zijn deontologische verplichtingen de verdediging van de betrokken cliënt mag waarnemen.

Strafzaken - Bijstand van een advocaat - Handelingen en beslissingen van de advocaat - Aansprakelijkheid van de overheid - Verplichting van de overheid tussen te komen in de relatie cliënt-advocaat - Voorwaarde - Gevolg - Onderzoek van het eerlijk karakter van het proces

P.16.0980.F 9 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.3 AC nr. ...

Uit de vermelding, in de beslissing over de grond van de zaak, van een uitleg van een medische term afkomstig uit de medische literatuur die op internet kan worden geraadpleegd, vermelding waarbij de rechter zich beperkt tot het verduidelijken van die door de deskundigen gebruikte term en het niet heeft over het bestaan van het door hen vastgestelde trauma, kan niet worden afgeleid dat die rechter zijn overtuiging zou hebben gegrond op een gegeven van het dossier waarover de partijen niet vrij tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 18 december 2013, AR P.13.0708.F, AC 2013, nr. 693 (7de middel).

Strafzaken - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Beslissing over de grond van de zaak - Uitleg van een term gevonden op internet, waarover geen tegenspraak is gevoerd

P.15.0843.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.3 AC nr. ...

De controle van de alcoholintoxicatie van een bestuurder met gebruik van een ademtest, ademanalyse of bloedproef zoals bepaald in de artikelen 59, 60 en 63 Wegverkeerswet, is niet ongeldig en de resultaten van de door deze bewijsmiddelen opgeleverde metingen verliezen niet hun bijzondere bewijswaarde door het feit dat de bevoegde politieambtenaren, vooraleer deze bewijsmiddelen aan te wenden, de bestuurder onderwerpen aan een blaasprestatie die niet ertoe strekt om strafbare alcoholintoxicatie vast te stellen of daarover bewijs te vergaren, maar enkel om een eerste aanwijzing op te leveren over het eventuele alcoholverbruik van de bestuurder en bijgevolg het nut van de effectieve aanwending van de bedoelde bewijsmiddelen; het feit dat de bedoelde blaasprestatie gebeurt met behulp van een toestel dat de wet niet bepaalt, doet daaraan geen afbreuk aangezien enkel de resultaten van de metingen gedaan met de wettelijk bepaalde bewijsmiddelen het bewijs van strafbare alcoholintoxicatie opleveren.

Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Alcoholintoxicatie - Gebruik van ademtest, ademanalyse of bloedproef - Voorafgaandelijke blaasprestatie - Invloed op de bijzondere bewijswaarde - Draagwijdte

P.14.1881.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.1 AC nr. ...

Het recht van verdediging van de personen die het voorwerp uitmaken van het proces-verbaal bedoeld in artikel 267 AWDA wordt afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid om inzage te nemen van het proces-verbaal of door het hen toesturen van dit proces-verbaal en door de rechten op inzage en verweer die zij voor de strafrechter kunnen uitoefenen.

Strafzaken - Douane en accijnzen - Misdrijven, fraudes of overtredingen - Vaststelling bij proces-verbaal - Recht van verdediging van de personen die het voorwerp ervan uitmaken - Vrijwaring

Uit de loutere omstandigheid dat een in het buitenland betekende dagvaarding is opgesteld in een taal die de beklaagde niet zou begrijpen en die beklaagde daardoor niet overeenkomstig artikel 6.3.a EVRM onverwijld op de hoogte zou zijn gesteld van de reden en de aard van de tegen hem ingebrachte beschuldiging in een taal die hij verstaat, volgt niet dat daardoor zijn recht van verdediging en zijn recht op een eerlijk proces automatisch zijn miskend; het staat aan de rechter te oordelen of deze rechten niet op een andere wijze werden gewaarborgd of een miskenning ervan niet werd geremedieerd.

Strafzaken - Dagvaarding betekend in het buitenland - Reden en aard van de beschuldiging niet in een taal die de beklaagde verstaat - Gevolg - Taak van de rechter

P.15.0852.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.3 AC nr. ...

De door de politie vergaarde informaties die aanleiding kunnen geven tot nadere opsporing zijn slechts gewone inlichtingen die door het opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek moeten worden nagegaan en noch het recht van verdediging, noch het recht op een eerlijk proces, noch het recht op de persoonlijke levenssfeer worden miskend en geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling wordt geschonden door de omstandigheid dat de aanwijzingen dat een misdrijf werd gepleegd, voortvloeien uit dergelijke al dan niet geïdentificeerde inlichtingen die in het proces-verbaal worden bestempeld als "informatie"; het feit dat zulke inlichtingen als dusdanig geen bewijswaarde hebben en dus als bewijs niet worden gebruikt, belet immers niet dat op grond hiervan autonoom bewijzen kunnen worden vergaard, zonder dat concreet moet worden verduidelijkt hoe de inlichtingen werden verkregen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied (1). (1) Cass. 5 februari 2013, AR P.12.0673.N, T. Strafr. 2014/1, 55; zie F. SCHUERMANS,' De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek', T. Strafr. 2014/1, 47-53.

Strafzaken - Politie - Onderzoek in strafzaken - Informatievergaring - Aard van de vergaarde informaties - Draagwijdte

P.16.0939.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.7 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen beginsel zoals het recht om te worden gehoord, dat onderscheiden zou zijn van het algemeen rechtsbeginsel van eerbiediging van het recht van verdediging.

Strafzaken - Recht om te worden gehoord - Algemeen rechtsbeginsel

P.16.0231.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.6 AC nr. ...

Een persoon kan zich slechts beroepen op het recht op bijstand van een advocaat, wanneer hij verhoord wordt over misdrijven die hem ten laste kunnen worden gelegd; daaruit volgt dat dit recht op bijstand, net als de cautieplicht, het zwijgrecht en de regel dat niemand verplicht kan worden zichzelf te beschuldigen, waarmee het recht op bijstand verbonden is, enkel geldt in personam; een verdachte kan zich bijgevolg niet beroepen op de miskenning van die rechten betreffende de belastende verklaringen, afgelegd lastens hem door een persoon die voor hem slechts een getuige is, tenzij deze persoon bij zijn verhoor van diezelfde rechten diende te genieten en op grond van de miskenning ervan de afgelegde belastende verklaringen intrekt (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.11.0113.N, AC 2011, nr. 651 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.2150.N, AC 2012, nr. 283; Cass. 6 november 2012, AR P.12.0846.N, AC 2012, nr. 597; Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210; Cass. 1 april 2014, AR P.12.1334.N, AC 2014, nr. 252.

Strafzaken - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Zwijgrecht - Cautieplicht - Draagwijdte - Beklaagde die belastende verklaringen aflegt over een derde - Toepasselijkheid - Uitzondering

Uit de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces (1) en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman; de beklaagde moet zijn strafproces daadwerkelijk kunnen volgen en eraan deelnemen (2), als hij dat wenst en hij moet overleg kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal. (1) EHRM 12 februari 1985, Colozza t. Italië, ro 27; EHRM 25 november 1997, Zana t. Turkije, ro 68; EHRM 20 oktober 2005, Romanov t. Rusland, ro 107; EHRM 5 oktober 2006, Marcello Viola t. Italië, ro 53; P. LEMMENS, Het strafproces en het Europees Verdrag over de rechten van de mens in Strafrecht voor rechtspractici, Leuven, Acco, 1985, 187-188, nr. 24 (2) EHRM 23 februari 1994, Stanford t. Verenigd Koninkrijk, ro 26; EHRM 15 juni 2004, S.C. t. Verenigd Koninkrijk, ro 28; EHRM 16 december 1999, T. t. Verenigd Koninkrijk, ro 83.

Strafzaken - Tegenwoordigheid van de beklaagde bij het proces

P.16.0396.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.6 AC nr. ...

Behoudens voor wat feiten betreft die algemeen bekend zijn of berusten op algemene ervaring en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, de rechter zijn beslissing te laten steunen op feitelijke elementen die niet voortspruiten uit de gegevens van het strafdossier of het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts ingevolge eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84.

Strafzaken - Bewijs - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Recht op tegenspraak

P.16.0507.N 14 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160614.3 AC nr. ...

De procedure bepaald bij artikel 443 Wetboek van Strafvordering is geen cassatieprocedure, zodat artikel 1107 Gerechtelijk Wetboek daarin geen toepassing vindt; het recht van verdediging is gewaarborgd door de mogelijkheid op de rechtszitting mondeling te antwoorden op de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal.

Strafzaken - Herziening

P.14.1488.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.1 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM houdt in dat de beklaagde in het kader van de uitoefening van zijn recht van verdediging de rechter kan vragen dat bijkomende onderzoekshandelingen zouden worden uitgevoerd, zoals de aanstelling van een deskundige, en artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, het recht heeft voor de rechter de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en het ondervragen van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; die rechten zijn niet absoluut en het staat aan de rechter om op grond van het geheel van de gegevens van de zaak onaantastbaar te oordelen over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van de gevraagde onderzoekshandelingen zoals getuigenverhoren of deskundigenonderzoeken; de rechter kan oordelen dat die onderzoekshandelingen niet noodzakelijk zijn voor de waarheidsvinding maar wanneer een partij hierover omstandig heeft geconcludeerd, moet hij evenwel preciseren waarom de gevraagde onderzoekshandelingen niet dienstig zijn om de waarheid aan het licht te brengen en zich een oordeel te vormen.

Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Verzoek tot het horen van getuigen - Draagwijdte - Afwijzing van de verzoeken - Motivering

P.16.0524.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.6 AC nr. ...

In een zaak met verschillende beklaagden bepaalt de voorzitter de volgorde waarin de raadslieden aan het woord worden gelaten om te pleiten; geen bepaling verleent de raadslieden het recht om te pleiten op een latere rechtszitting.

Strafzaken - Zaak met verschillende beklaagden - Volgorde waarin zal worden gepleit - Bevoegdheid van de voorzitter - Recht voor de advocaat om te pleiten op een latere rechtszitting

P.15.1643.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.1 AC nr. ...

Het enkele feit dat het onderzoeksgerecht weigert de regeling van de rechtspleging te schorsen tot de voeging van een opsporingsdossier omdat het oordeelt dat die voeging niet noodzakelijk is voor de beoordeling van de bezwaren, levert geen miskenning van het recht van verdediging en de wapengelijkheid op; het niet-voegen van dergelijk dossier heeft immers niet voor gevolg dat de partijen niet dezelfde processuele middelen kunnen aanwenden voor de rechter noch dat ze niet op gelijke wijze kennis kunnen nemen van de aan de rechter voorgelegde gegevens (1). (1) Zie: Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

Strafzaken - Onderzoeksgerecht - Regeling van de rechtspleging - Verzoek tot schorsing van de rechtspleging - Voeging van een opsporingsdossier - Weigering

P.15.0651.F 4 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160504.2 AC nr. ...

Het verbod voor de rechter om uitspraak te doen op grond van elementen waarvan hij slechts uit persoonlijke wetenschap kennis draagt, is slechts het logisch uitvloeisel van zijn plicht om zijn beslissing uitsluitend te laten steunen op elementen waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84.

Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging - Bewijs - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Recht op een contradictoir debat

P.15.1468.F 27 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160427.8 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling, noch de eerbiediging van het recht van verdediging verplichten de rechter die uitspraak doet in strafzaken, om de partijen de redenering voor te leggen na afloop waarvan hij beslist welke strafwet zal worden toegepast, voor zover hij de omschrijving van een telastlegging niet wijzigt.

Strafzaken - Beslissing over de toepasselijke strafwet - Tegenspraak van de partijen

P.15.0751.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.1 AC nr. ...

Het recht van verdediging houdt in de regel in dat elke partij tijdens het gerechtelijk onderzoek stukken die zij nuttig acht voor haar verdediging bij het strafdossier kan doen voegen en die stukken moeten in de regel tot het strafdossier blijven behoren opdat de rechter bij de beoordeling van de gegrondheid van de strafvordering ze in zijn oordeel kan betrekken; de omstandigheid dat door een partij aan een strafdossier gevoegde stukken zich bij de behandeling door de rechter niet langer meer in het strafdossier bevinden, leidt als dusdanig niet tot de onontvankelijkheid van de strafvordering; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of het niet langer meer aanwezig zijn van deze stukken het recht van verdediging van de partij die ze heeft laten voegen, heeft miskend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134.

Strafzaken - Beklaagde - Gerechtelijk onderzoek - Procespartij - Voeging van stukken aan het dossier van de rechtspleging - Stukken niet langer aanwezig in het strafdossier bij de behandeling voor de feitenrechter - Gevolg - Opdracht van de rechter - Opdracht van het Hof - Ontvankelijkheid van de strafvordering

Strafzaken - Draagwijdte

P.14.1300.N 8 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160308.2 AC nr. ...

Het afschrift van het proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wet of de reglementen betreffende de politie over het wegverkeer, dat aan de overtreder wordt toegezonden binnen veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van het misdrijf, zoals dit is voorgeschreven bij artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet, moet niet door de verbalisant ondertekend zijn; de omstandigheid dat dit afschrift niet ondertekend is zoals het origineel tast de bijzondere bewijswaarde van het proces-verbaal niet aan en belet niet dat de overtreder zijn verdediging kan voeren, noch dat zijn proces eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 juni 1978, AC 1978, 1228 (toen nog een termijn van 8 dagen voor toezending van het afschrift).

Strafzaken - Bewijs in strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeerswet - Afschrift van het proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding - Geen verplichting tot ondertekening

P.14.0680.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.2 AC nr. ...

De rechter steunt in strafzaken zijn overtuiging op alle gegevens die hem in een zaak worden voorgelegd en aan de tegenspraak van de partijen zijn onderworpen, ook al komen deze stukken uit een ander dossier (1). (1) Cass. 2 juni 1975, AC 1975, 1039; L. HUYBRECHTS, "Het gebruik in het strafproces van een ander strafdossier", in Om deze redenen, Liber Amicorum Armand Vandeplas, 296.

Strafzaken - Gegevens waarop de rechter zijn overtuiging steunt - Stukken afkomstig uit een ander strafdossier - Draagwijdte

P.16.0181.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.3 AC nr. ...

Geen bepaling verplicht de onderzoeksrechter om een verdachte die hij voorafgaand in kennis heeft gesteld van het zwijgrecht, uitdrukkelijk te vragen of hij afstand doet van dat recht (1). (1) T. DECAIGNY en J. VAN GAEVER, "Salduz: Nemo tenetur en meer...", T. Strafr. 2009, nr. 4, 201-212.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Voorafgaande kennisgeving van het zwijgrecht - Draagwijdte

Het zwijgrecht houdt in dat niemand kan worden gedwongen om tegen zichzelf te getuigen, maar houdt voor de onderzoeksrechter geen verbod in om een verdachte verder vragen te stellen (1). (1) T. DECAIGNY en J. VAN GAEVER, "Salduz: Nemo tenetur en meer...", T. Strafr. 2009, nr. 4, 201-212.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Zwijgrecht - Draagwijdte

P.15.1659.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.3 AC nr. ...

Wanneer de gegevens die hem ter beoordeling zijn voorgelegd niet het voorwerp uitmaken van een conclusie, eerbiedigt de rechter het recht op een eerlijk proces door de partijen de redenen op te geven van zijn beslissing; daaruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, door de tegenaanwijzingen te vermelden die een beletsel vormen voor de toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteiten, haar beslissing, welke door haar in feite wordt beoordeeld, regelmatig met redenen omkleedt.

Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Redenen van de beslissing - Geen conclusie - Recht op een eerlijk proces

P.15.0514.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.2 AC nr. ...

Het recht van verdediging vereist dat de vervolgde persoon, in de regel, voor de rechter niet alleen alle regelmatig tegen hem aangevoerde gegevens vrij kan tegenspreken, maar ook dat hij elk voor hem gunstig verweer kan doen gelden, wat evenwel niet betekent dat het niet voorhanden zijn van bepaalde in beslag genomen overtuigingsstukken steeds leidt tot een miskenning van het recht van verdediging; het staat immers aan de rechter om op grond van alle hem voorliggende gegevens onaantastbaar te oordelen of en in hoeverre het niet voorhanden zijn van die stukken een effectieve belemmering vormt voor de volwaardige uitoefening van het recht van verdediging en enkel wanneer de rechter vaststelt dat het ontbreken van die stukken ertoe leidt dat de strafvordering onmogelijk kan worden voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, kan hij de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering uitspreken (1). (1) Zie: Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134.

Strafzaken - Begrip - Grens - Niet voorhanden zijn van inbeslaggenomen overtuigingsstukken - Belemmering van het recht van verdediging - Beoordeling door de rechter - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering

P.15.0855.F 6 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160106.3 AC nr. ...

De rechter die, om een door de verdediging opgeworpen exceptie af te wijzen, zich op een door haar niet aangevoerde wetsbepaling van openbare orde steunt, miskent het algemeen beginsel van eerbiediging van het recht van verdediging niet.

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Afwijzing van een exceptie - Beslissing gegrond op een wetsbepaling van openbare orde

P.15.1694.F 6 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160106.2 AC nr. ...

Artikel 2bis, § 2, zesde lid, Wet Voorlopige Hechtenis bepaalt dat de afstand van het recht op bijstand door een advocaat in het proces-verbaal van verhoor kan worden vermeld.

Strafzaken - Inverdenkinggestelde van zijn vrijheid beroofd - Verhoor - Bijstand van de advocaat - Afstand - Vorm

P.15.0045.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.4 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de appelrechters bij valsheid en gebruik van valse stukken het bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden op andere gronden dan de eerste rechter bewezen achten, volgt niet dat zij de omschrijving van de telastlegging hebben gewijzigd en dat zij de eiser de gelegenheid dienden te geven daarover standpunt in te nemen.

Strafzaken - Valsheid en gebruik van valse stukken - Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden - Andere motivering dan in eerste aanleg - Draagwijdte

P.15.0615.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.3 AC nr. ...

Hoewel in strafzaken geen enkele wetsbepaling de vervolgde partij verbiedt een conclusie neer te leggen tot het sluiten van het debat en haar evenmin verplicht haar conclusie, alvorens ze neer te leggen, aan het openbaar ministerie en de burgerlijke partij mee te delen, onder voorbehoud van het recht van laatstgenoemden om mededeling daarvan te vragen, kan de rechter evenwel, met eerbiediging van het recht van verdediging, de neerlegging van een conclusie weigeren die louter om dilatoire reden is ingediend; hetzelfde geldt des te meer voor de burgerlijke partij die, zonder dat zij kennelijk benadeeld is ten aanzien van de inverdenkinggestelde, de beklaagde of de beschuldigde, die net zoals zij hun persoonlijk belang verdedigen, enkel schadevergoeding probeert te verkrijgen, terwijl de vervolgde persoon, naast de verdediging van zijn vermogen, een vrijheidsberoving riskeert alsook de overige gevolgen van een strafrechtelijke veroordeling (1). (1) Zie Cass. 16 juni 2004, AR P.04.0623.F, AC 2004, nr. 331; Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0181.F, AC 2011, nr. 388.

Strafzaken - Burgerlijke partij - Neerlegging van conclusie - Laattijdige neerlegging - Weigering door de rechter

P.15.1215.F 2 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151202.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter de kwalificatie wijzigt, dient hij met name erop toe te zien dat de beklaagde zich tegen de nieuwe kwalificatie kan verweren; aangezien het hof van beroep, op het hoger beroep van de beklaagde en van het openbaar ministerie, uitspraak doende bij verstek, de omschrijving van de feiten heeft gewijzigd door daar een verzwarende omstandigheid aan toe te voegen, door ten gevolge van het verzet uitspraak te doen op tegenspraak en door te oordelen dat de feiten de aldus aangevulde omschrijving dienden te krijgen, zijn de appelrechters niet gehouden de beklaagde daarvan op de hoogte brengen omdat die kwalificatie dezelfde is als die van het arrest waartegen hij verzet heeft aangetekend en hij de gelegenheid krijgt zich daartegen te verweren (1). (1) Zie Cass. 5 januari 1971, AC 1971, p. 428.

Strafzaken - Strafvordering - Correctionele rechtbank - Veroordeling - Hoger beroep van de beklaagde en van het openbaar ministerie - Hof van beroep - Verstek van de beklaagde - Herkwalificatie - Verzet van de beklaagde - Veroordeling wegens de nieuwe kwalificatie - Recht om zich tegen de nieuwe kwalificatie te verweren - Kwalificatie reeds gewijzigd in de verstekbeslissing waartegen de beklaagde in verzet is gekomen

P.15.0905.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.4 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM noch het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces verzetten zich ertegen dat informatie louter als inlichting in aanmerking wordt genomen die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat de informatie op onregelmatige wijze is verkregen; indien een buitenlandse ambtgenoot aan een Belgisch ambtenaar van het openbaar ministerie met betrekking tot in België gepleegde feiten informatie bezorgt uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek, staat het in de eerste plaats aan het openbaar ministerie en uiteindelijk aan de rechter om te oordelen of die informatie in aanmerking wordt genomen als loutere inlichting dan wel als bewijs en indien een partij aanvoert dat de informatie op onregelmatige wijze werd verkregen, dient zij dit aannemelijk te maken op een wijze die het niveau van een loutere bewering overstijgt waarbij de rechter onaantastbaar oordeelt of die partij haar aanvoering geloofwaardig maakt en waarbij die aanvoeringsplicht geen miskenning inhoudt van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T.Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

Strafzaken - Onderzoek in strafzaken - Gebruik van informatie uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek - Aanvoering door partij dat de informatie op onregelmatige wijze zou zijn verkregen

Strafzaken - Onderzoek in strafzaken - Gebruik van informatie uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek - Aanvoering door partij dat de informatie op onregelmatige wijze zou zijn verkregen - Aanvoeringsplicht - Bestaanbaarheid

Strafzaken - Onderzoek in strafzaken - Gebruik van informatie uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek

P.15.1450.F 18 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151118.1 AC nr. ...

Noch het recht op een eerlijk proces noch het recht van verdediging verplichten de rechter om bij de debatten een afschrift te voegen van een dossier dat niet bij hem aanhangig is gemaakt, enkel omdat één van de aan zijn onderzoek voorgelegde stukken dat dossier vermeldt als de bron van de daarin aangebrachte inlichtingen; het recht op tegenspraak houdt in dat de inverdenkinggestelde de mogelijkheid heeft kennis te nemen van elk aan de rechter voorgelegd stuk of elke aan de rechter voorgelegde opmerking teneinde zijn beslissing te beïnvloeden en deze te betwisten; het enkele feit dat de stukken uit een afzonderlijk dossier met betrekking tot samenhangende feiten, niet werden gevoegd, miskent het recht van verdediging niet, voor zover ze niet ertoe bijdragen de beslissing van de rechter te vormen (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0758.F, AC 2012, nr. 509, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas.

Strafzaken - Stuk vermeldt een ander niet gevoegd dossier als bron van de aangebrachte inlichtingen - Verplichting om een afschrift te voegen van het dossier dat niet bij de rechter aanhangig is gemaakt

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1274.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.3 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een advocaat, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan worden verplicht zichzelf te incrimineren, zijn verbonden met de cautieplicht; de bijstand door een raadsman aan de beklaagde ter gelegenheid van zijn verschijning voor een vonnisrechter en ondervraging door die rechter houdt in dat die raadsman de beklaagde kan wijzen op zijn zwijgrecht, laat die beklaagde toe zijn recht van verdediging ten volle uit te oefenen en waarborgt zijn recht op een eerlijk proces, zodat niet is vereist dat de rechter vóór de ondervraging de door een raadsman bijgestane beklaagde zou wijzen op zijn zwijgrecht (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0682.N, AC 2014, nr. 608 (m.b.t. hof van assisen).

Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Zwijgrecht - Cautieplicht

P.14.1174.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.3 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging verlenen aan de inverdenkinggestelde het recht op een behandeling van de regeling van de rechtspleging in een tweede aanleg.

Strafzaken - Inverdenkinggestelde - Regeling van de rechtspleging - Recht op een dubbele aanleg

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de verwijzingsbeschikking van de raadkamer vernietigt en de zaak aan zich trekt om te oordelen over de verwijzingsvordering, is zij niet gehouden door wat de partijen voor de raadkamer hebben gevorderd zodat het de inverdenkinggestelde wiens verwijzing naar de correctionele rechtbank door het openbaar ministerie wordt gevorderd, behoort alle nuttige verweermiddelen aan te voeren en verzoeken te doen en, zo nodig, zijn voor de raadkamer aangevoerde verweermiddelen en gedane vorderingen te herhalen; dit levert geen miskenning van het recht van verdediging op.

Strafzaken - Raadkamer - Verwijzingsbeschikking - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vernietiging van de verwijzingsbeschikking - Evocatie - Kamer van inbeschuldigingstelling niet gehouden door wat partijen voor de raadkamer hebben gevorderd

P.15.1261.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.3 AC nr. ...

Het vonnis, dat uitspraak doet over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen, zonder het regelmatig aangevoerde antwoord te onderzoeken van de veroordeelde op de door de strafuitvoeringsrechter gestelde vragen, miskent het recht van verdediging.

Strafzaken - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Het vonnis doet uitspraak zonder het antwoord te onderzoeken van de veroordeelde op de vragen van de rechter -

Miskenning

- Art. 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.15.0769.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.4 AC nr. ...

Er bestaat geen absoluut recht voor de partijen om de deskundige die een niet-tegensprekelijk deskundigenverslag heeft opgesteld onder eed te ondervragen op de rechtszitting; het staat aan de vonnisrechter om onder meer rekening houdend met de aard en de inhoud van het niet-tegensprekelijk deskundigenverslag, de aard, de inhoud en het onderbouwd zijn van de daarop door de partijen geformuleerde kritieken en het al dan niet beslissend of doorslaggevend karakter van het niet-tegensprekelijk deskundigenverslag bij de bewijslevering te oordelen of de tegenspraak voldoende is gewaarborgd door de mogelijkheid voor de partijen om dit verslag te bekritiseren zonder dat het noodzakelijk is de deskundige op de rechtszitting onder eed te horen (1). (1) EHRM, 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t./ Verenigd Koninkrijk.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Recht van de partijen om de deskundige op de rechtszitting onder eed te horen

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Recht van de partijen om de deskundige op de rechtszitting onder eed te horen - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het in aanmerking nemen van een tijdens het gerechtelijk onderzoek niet op tegenspraak uitgevoerd deskundigenonderzoek bij de schuldbeoordeling miskent als dusdanig niet het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging van de partijen; deze rechten worden gewaarborgd door de mogelijkheid van de partijen om het verslag van dat deskundigenonderzoek tijdens het debat voor de vonnisrechter te bespreken en te bekritiseren en de deskundige ter rechtszitting op te roepen (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0117.N, NC 2012, p. 383 met noot HUYBRECHTS, L.

Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Aanwending bij schuldbeoordeling - Compenserende maatregelen

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.0632.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.3 AC nr. ...

De appelrechter is zoals elke rechter verplicht aan het bij hem aanhangige feit de juiste kwalificatie te geven en hij kan spijts een door de eerste rechter aangenomen heromschrijving de beklaagde veroordelen voor het feit zoals oorspronkelijk omschreven in de akte van aanhangigmaking bij de eerste rechter; aangezien de beklaagde kennis heeft van deze oorspronkelijke omschrijving moet de appelrechter hem daarover niet verwittigen en aangezien het aanhangig gemaakte feit niet werd heromschreven, moet de appelrechter niet vaststellen dat na heromschrijving nog steeds hetzelfde feit wordt beoordeeld; dit alles miskent niet de devolutieve werking van het hoger beroep (1). (1) Zie Cass. 28 oktober 1963, Pas. 1964, I, 220; Cass. 20 januari 1964, Pas. 1964, I, 541; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 921, nr. 1836.

Strafzaken - Heromschrijving feit door eerste rechter - Hoger beroep - Veroordeling door appelrechter voor feit zoals oorspronkelijk omschreven in de akte van aanhangigmaking bij eerste rechter

Strafzaken - Heromschrijving feit door eerste rechter - Hoger beroep - Veroordeling door appelrechter voor feit zoals oorspronkelijk omschreven in de akte van aanhangigmaking bij eerste rechter

P.15.0558.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.4 AC nr. ...

Elke rechter heeft de plicht aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten de juiste kwalificatie te geven, onder de dubbele voorwaarde dat de kwalificatiewijziging niet tot gevolg mag hebben dat hij zich inlaat met andere feiten dan die welke bij hem aanhangig waren en dat het recht van verdediging wordt gerespecteerd; indien het openbaar ministerie een kwalificatiewijziging vordert, zijn de partijen door die vordering in kennis gesteld van de mogelijkheid dat de rechter die wijziging zal aannemen en dienen zij er bij hun verdediging rekening mee te houden; het recht van verdediging vereist in een dergelijk geval niet dat de partijen uitdrukkelijk worden uitgenodigd zich over de gevorderde wijziging te verdedigen (1). (1) Zie Cass. 27 mei 2014, AR P.12.1265.N, AC 2014, nr. 379; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 925-926, nr. 2173-2174.

Strafzaken - Kwalificatiewijziging - Kennisgeving - Kwalificatiewijziging gevorderd door het openbaar ministerie

Strafzaken - Kwalificatiewijziging - Kennisgeving

P.14.0238.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Bewijsvoering - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Miskenning van het recht van verdediging

De onmiddellijke toepassing van de regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal is niet in strijd met artikel 6 EVRM en miskent evenmin het recht van verdediging, welke de toelaatbaarheid van het onrechtmatig of onregelmatig verkregen bewijsmateriaal niet regelen als dusdanig, aangezien de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, waaronder de wijze waarop de bewijselementen werden vergaard, door de rechter moet worden beoordeeld in het licht van de gehele rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Miskenning van het recht van verdediging

P.14.0990.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.5 AC nr. ...

Geen enkele bepaling schrijft voor dat de inlichtingen over het aan de beklaagde telastgelegde feit, die de redenen van de beschuldiging uitmaken, alleen kunnen blijken uit de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding; ze kunnen dan ook worden gegeven door de stukken van het strafdossier waarop de beschuldiging steunt, waarvan de beklaagde kennis heeft kunnen nemen en waarop hij zich heeft kunnen verdedigen (1). (1) Cass 16 oktober 2012, AR P.12.0487.N, AC 2012, nr.534.

Strafzaken - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte

Het openbaar ministerie bij het Hof is niet verplicht een schriftelijke conclusie te nemen en geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verleent aan partijen het recht op een kopie van de schriftelijke voorbereiding van het openbaar ministerie dat mondeling concludeert; geen miskenning van het recht van verdediging met in begrip van het recht op tegenspraak kan worden afgeleid uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie bij het Hof bij het mondeling concluderen een geschreven tekst bevattende juridische argumenten gebald en snel zou hebben voorgelezen aangezien deze omstandigheid, zo zij zich zou hebben voorgedaan, immers voor alle partijen en ook voor het Hof geldt en de partijen bovendien niet belet kennis te nemen van het standpunt van het openbaar ministerie en daarover opmerkingen te formuleren (1). (1) Zie EHRM 9 december 2004, Stevens t/ België, no.56936/00.

Strafzaken - Recht op tegenspraak - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Schriftelijke voorbereiding van het openbaar ministerie - Geen recht op kopie voor partijen - Draagwijdte

Uit artikel 6.3.c EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de handelingen en de beslissingen van een advocaat in beginsel de aansprakelijkheid van de overheid niet in het gedrang kunnen brengen en dat de wijze van verdediging een zaak is van de beklaagde en zijn raadsman en dit ongeacht of de advocaat door de beklaagde zelf dan wel door de overheid wordt betaald; de overheid heeft wel de verplichting tussen te komen ingeval van manifeste tekortkomingen door de ambtshalve aangestelde advocaat of in uitzonderlijke gevallen door de zelf gekozen en betaalde advocaat en ingeval van dergelijke manifeste tekortkoming moet worden onderzocht of die de eerlijkheid van het proces van de betrokkene in zijn geheel en onherstelbaar heeft aangetast (1). (1) EHRM 28 november 2013, Dvorski t/ Kroatië, no. 25703/11 ro 90; EHRM 20 januari 2009, Güveç t/ Turkije, no.70337/01, ro 130.

Strafzaken - Handelswijze van de advocaat van de beklaagde - Aansprakelijkheid van de overheid - Draagwijdte

P.14.1118.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.4 AC nr. ...

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM en de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging houden voor de rechter die bepaalde gevolgen afleidt uit tijdens het onderzoek afgelegde verklaringen, geen verplichting in steeds gevolg te geven aan het verzoek van een door die verklaringen gegriefde partij om de persoon die deze verklaringen heeft afgelegd als getuige ter rechtszitting te horen telkens wanneer dit feitelijk of wettelijk mogelijk is.

Strafzaken - Partij gegriefd door verklaringen afgelegd tijdens het vooronderzoek - Rechter die gevolgen afleidt uit die verklaringen - Verhoor ter zitting van de persoon die de verklaringen heeft afgelegd - Verplichting

Het recht van eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om de getuigen à charge te ondervragen of doen ondervragen en om het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als dit het geval is met de getuigen à charge, is niet onbeperkt: mits eerbiediging van het recht van verdediging oordeelt de rechter onaantastbaar of een getuige dient te worden gehoord en of dit verhoor noodzakelijk is voor het achterhalen van de waarheid.

Strafzaken - Recht om getuigen à charge te ondervragen - Grens - Beoordeling door de rechter - Aard

P.15.0097.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.6 AC nr. ...

Het enkele feit dat de kamer van inbeschuldigingstelling een verzoek tot voeging van andere stukken aan het strafdossier weigert omdat zij dit voor haar controle van de regelmatigheid van de procedure niet noodzakelijk acht, levert geen miskenning op van het recht op een eerlijk proces; het feit dat het openbaar ministerie wel inzage heeft in alle stukken, levert evenmin miskenning op van de wapengelijkheid aangezien de rechtstoestand van het openbaar ministerie, dat in het algemeen belang instaat voor de uitoefening van de strafvervolging, immers niet vergelijkbaar is met deze van een partij die enkel haar privébelang verdedigt.

Strafzaken - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regelmatigheid van de procedure - Verzoek tot voeging van andere stukken aan het strafdossier - Weigering

P.15.0143.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.1 AC nr. ...

Het feit dat een partij niet kan deelnemen aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek met betrekking tot de strafvordering, houdt geen schending in van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging omdat de eerbiediging van die bepaling en dat recht immers wordt gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, voor wie de partijen dat verslag vrij kunnen betwisten en tegenspreken en die eveneens onaantastbaar de bewijswaarde van het deskundigenverslag beoordeelt en die de deskundige of de door de partijen aangebrachte technische raadslieden kan horen, zelf deskundigen aanstellen en vragen dat bijkomend onderzoek wordt uitgevoerd; met betrekking tot het verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst die een opdracht van de onderzoeksrechter uitvoert, gelden dezelfde waarborgen van tegenspraak omdat ook het verslag van een dergelijke politiedienst immers door de partijen vrij kan worden betwist en tegengesproken voor de vonnisrechter, die tot de uitvoering van gelijkaardige onderzoeksmaatregelen kan beslissen en die de bewijswaarde van zulk verslag even onaantastbaar beoordeelt als de bewijswaarde van een deskundigenverslag (1). (1) Zie: Cass. 22 oktober 2014, AR P.13.0764.F, AC 2014, nr. 628; Cass. 10 maart 2015, AR P.14.1339.N, AC 2015, nr. ...

Strafzaken - Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Niet-tegensprekelijk karakter - Compenserende waarborgen - Verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst - Toepasselijkheid

P.14.0561.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Miskenning

Het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces zijn in de regel geschaad wanneer een van zijn vrijheid beroofde verdachte verklaringen aflegt tijdens een politieverhoor zonder mogelijkheid van bijstand van een advocaat, maar deze omstandigheid heeft nochtans niet automatisch voor gevolg dat het definitief onmogelijk is om de zaak van een verdachte op eerlijke wijze te behandelen, zodat wanneer er kennelijk geen misbruik of dwang is gebruikt en de beklaagde zich op het ogenblik van het verhoor en tijdens het onderzoek niet in een bijzonder kwetsbare positie bevond, of aan die positie op een daadwerkelijke en passende wijze is geremedieerd, het eerlijke karakter van het proces gevrijwaard blijft; het feit dat de Belgische wetgeving ten tijde van het gerechtelijk onderzoek niet voorzag in de bijstand van een advocaat tijdens het verhoor door de politiediensten en de onderzoeksrechter voorafgaand aan de vrijheidsberoving, dient te worden beoordeeld in het licht van het geheel der wettelijke waarborgen die diezelfde wetgeving de beklaagde of de beschuldigde biedt ter vrijwaring van zijn recht van verdediging en zijn recht op een eerlijk proces, waarbij de korte duur van de grondwettelijke termijn van de vrijheidsberoving, de vormvereisten die bij artikel 47bis Wetboek van Strafvordering voor het verhoor van de verdachte zijn opgelegd, de onmiddellijke overhandiging aan de verdachte, op het ogenblik van de betekening van het bevel tot aanhouding, van alle in de artikelen 16, §7, en 18, §2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde stukken, het recht van de verdachte om daarop onmiddellijk vrij verkeer te hebben met zijn advocaat overeenkomstig artikel 20, §§1 en 5, van de voormelde wet, de inzage van het dossier alvorens voor het onderzoeksgerecht te verschijnen, zoals dat in artikel 21, §3, is geregeld, alsook de rechten die met name in de artikelen 61ter, 61quater, 61quinquies, 127, 135, 136 en 235bis Wetboek van Strafvordering zijn bedoeld, de inzage van het dossier en het vrij verkeer van de beklaagde met zijn advocaat tijdens de procedure voor de vonnisrechter, in hun geheel daadwerkelijke en passende remedies zijn op de afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het politieverhoor, aangezien zij de beklaagde of de beschuldigde immers toelaten zijn recht van verdediging over het hele verloop van het strafproces ten volle uit te oefenen en ze derhalve zijn recht op een eerlijk proces waarborgen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Miskenning

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0583.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.5 AC nr. ...

De rechter in strafzaken oordeelt onaantastbaar in feite over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid van een door een partij gedaan verzoek tot het laten voegen bij het strafdossier van een ander strafdossier; hij kan hierbij in aanmerking nemen of de partij aannemelijk maakt dat die voeging noodzakelijk is voor het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 1 april 2014, AR P. 13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

Strafzaken - Voeging van een ander strafdossier - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.15.1047.N 29 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150729.1 AC nr. ...

Uit artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet dat bepaalt dat de onderzoeksrechter tijdig de advocaat verwittigt van de plaats en het uur van de ondervraging die hij kan bijwonen, volgt niet dat de onderzoeksrechter de advocaat eigenhandig moet verwittigen; de onderzoeksrechter delegeert zijn wettelijke bevoegdheid niet door aan de politie opdracht te geven die materiële handeling te verrichten.

Strafzaken - Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Verwittiging - Politie

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

Artikel 235ter, §2, derde lid, Wetboek van Strafvordering laat de kamer van inbeschuldigingstelling toe ambtshalve de onderzoeksrechter en de BTS-officier afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen te horen; de partijen kunnen zich daartegen niet verzetten.

Strafzaken - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier - Afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de partijen

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van tegenspraak in strafzaken te onderscheiden van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366.

Strafzaken - Recht van verdediging - Tegenspraak - Onderscheid

Noch artikel 235ter, §2, Wetboek van Strafvordering noch het recht op een eerlijk proces noch het recht van verdediging vereisen dat partijen voorafgaandelijk wordt medegedeeld dat het horen van de onderzoeksrechter en de BTS-officier zal worden gevorderd of dat de kamer van inbeschuldigingstelling daartoe zal overgaan; de partijen weten dat de kamer van inbeschuldigingstelling de onderzoeksrechter en de BTS-officier kan horen en onaantastbaar beslist over de noodzaak daarvan en kunnen, zo zij het wensen, daarover middelen ontwikkelen; indien de onderzoeksrechter en de BTS-officier reeds werden gehoord vooraleer de partijen worden gehoord, belet niets hen de kamer van inbeschuldigingstelling te verzoeken deze personen opnieuw te horen.

Strafzaken - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier - Voorafgaandelijke mededeling aan partijen - Toepassing

Noch uit de tekst van artikel 235ter, §2, tweede tot en met vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling eerst de procureur-generaal, dan de partijen en pas als laatste de onderzoeksrechter en de BTS-officier mag horen; de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt naar eigen inzicht in welke volgorde zij de in artikel 235, §2, tweede, derde en vierde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde personen hoort en aangezien de procureur-generaal wordt gehoord buiten aanwezigheid van de partijen, de inverdenkinggestelden of de beklaagden afzonderlijk worden gehoord en ook de onderzoeksrechter en de BTS-officier afzonderlijk worden gehoord buiten aanwezigheid van de partijen, kan de volgorde waarin de partijen worden gehoord, de rechten van een inverdenkinggestelde of een beklaagde niet miskennen.

Strafzaken - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van betrokkenen en partijen - Volgorde

P.15.0451.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.4 AC nr. ...

Artikel 429 Wetboek van Strafvordering legt op dat de memorie wordt meegedeeld, teneinde het recht van verdediging van de verweerder te vrijwaren.

Strafzaken - Cassatieberoep - Vormen - Mededeling van de memorie - Verplichting - Draagwijdte - Vrijwaring recht van verdediging van de verweerder

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.15.0455.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.10 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt om een ordemaatregel te nemen zonder de rechtzoekende op te roepen.

Strafzaken - Rechtbanken - Ordemaatregel - Oproeping van de rechtzoekende

P.14.0406.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.6 AC nr. ...

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2005, AR P.04.1528.F, AC 2005, nr. 180, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; S. VANDROMME "Anonieme inlichtingen in de strafprocedure", (noot onder Cass. 23 maart 2005), RW 2006-07, 829.

Strafzaken - Recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Anonieme getuigenissen verkregen buiten het toepassingsgebied van de artt. 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Sv. - Bewijswaarde

P.15.0788.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.4 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de veroordeelde in de door artikel 74 Wet Strafuitvoering bedoelde procedure niet wordt gehoord, kan geen miskenning van zijn recht van verdediging of het recht op tegenspraak worden afgeleid; de veroordeelde kan al zijn argumenten met betrekking tot de door de artikelen 72 en 73 Wet Strafuitvoering voorgeschreven toekenningsvoorwaarden aan de strafuitvoeringsrechter voorleggen door middel van zijn schriftelijk verzoek of dat van zijn vertegenwoordiger.

Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure - Toepassing

P.14.1080.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.3 AC nr. ...

Miskennen het recht van verdediging de appelrechters die de strafmaat mede bepalen op redenen die de wijze bestraffen waarop een beklaagde zich heeft verdedigd tegen de telastleggingen.

Strafzaken - Motivering van de strafmaat - Redenen die de wijze van verdediging bestraffen

- Art. 6.3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0224.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.9 AC nr. ...

De partijen kunnen worden ingelicht over een aanpassing van een telastlegging door middel van een vordering van het openbaar ministerie en zijn aldus in de mogelijkheid om daarover desgewenst verweer te voeren; het is niet vereist dat de partijen uitdrukkelijk door het openbaar ministerie of de rechter worden uitgenodigd om verweer te voeren.

Strafzaken - Aanpassing van een telastlegging - Inlichten van de partijen - Vordering van het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

Indien een partij in een conclusie haar verweer beperkt tot een bepaald aspect van de zaak en zichzelf een voorbehoud verleent om pas na de beslissing betreffende dat ene aspect over de andere elementen te concluderen, bindt dit voorbehoud de rechter niet en moet hij zich er niet over uitspreken, tenzij hij zou hebben aangegeven dat het debat werd beperkt tot dat ene aspect.

Strafzaken - Verweer door partij in conclusie beperkt tot een bepaald aspect - Voorbehoud voor de andere aspecten - Draagwijdte voor de rechter

---

P.14.0414.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1 AC nr. ...

Bij de beoordeling of een zaak eerlijk is behandeld in de zin van artikel 6.1 EVRM, moet worden nagegaan of de zaak in haar geheel op een eerlijke wijze is behandeld, dit is onder meer of bij de beoordeling van de zaak ten gronde de beklaagde kennis heeft gekregen van wat hem ten laste wordt gelegd en de kans heeft gekregen om vrij tegenspraak te voeren over de door het openbaar ministerie tegen hem ingebrachte gegevens; wanneer het onderzoeksgerecht oordeelt dat de omschrijving van een bepaald feit in de vordering tot verwijzing onvoldoende nauwkeurig is, dient het daarvan kennis te geven aan de partijen met het oog op een mogelijke precisering (1). (1) Zie de concl. van het O.M.

Strafzaken - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsvordering van het openbaar ministerie - Onvoldoende nauwkeurige omschrijving feit - Gevolg - Taak van het onderzoeksgerecht

Strafzaken - Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten - Precisering - Toepassing

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsvordering van het openbaar ministerie - Onvoldoende nauwkeurige omschrijving feit - Gevolg - Taak van het onderzoeksgerecht

Strafzaken - Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten - Precisering - Toepassing

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een inverdenkinggestelde voldoende wordt ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten, volgt uit geen enkele bepaling noch uit enig algemeen rechtsbeginsel dat die inlichting alleen kan voortvloeien uit de vordering tot verwijzing vanwege het openbaar ministerie; die inlichting kan mede blijken uit de stukken van het strafdossier, zoals onder meer een verhoor dat van de inverdenkinggestelde werd afgenomen in de loop van het onderzoek, waarvan hij heeft kunnen kennisnemen en waarover hij zijn recht van verdediging voor het onderzoeksgerecht vrij heeft kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 30 september 2014, AR P.14.0800.N, AC 2014, nr. 564.

Strafzaken - Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten

Strafzaken - Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten - Vordering tot verwijzing vanwege het openbaar ministerie

---

P.14.1934.N 12 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.5 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter de beklaagde te verwittigen van zijn mogelijke oordeel dat de aan die beklaagde ten laste gelegde misdrijven niet de uitvoering zijn van hetzelfde opzet; het feit dat het openbaar ministerie in zijn vordering ervan is uitgegaan dat de rechter een dergelijke eenheid van opzet wel zou aannemen of dat het beroepen vonnis die eenheid van opzet heeft aangenomen, doet daaraan geen afbreuk aangezien bij het voeren van zijn verweer de beklaagde immers steeds rekening dient te houden met de mogelijkheid dat tussen de hem ten laste gelegde misdrijven geen eenheid van opzet zal worden aangenomen en hij zich dient te verdedigen op de straffen die elke rechtsinstantie binnen de perken van de wet kan uitspreken voor elk van de hem ten laste gelegde misdrijven.

Strafzaken - Samenloop - Eéndaadse samenloop - Voortgezet misdadig opzet - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Mogelijkheid voor de rechter om de eenheid van opzet niet te weerhouden - Geen verplichting om de beklaagde hiervan te verwittigen

P.15.0002.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.3 AC nr. ...

De rechter kan een laattijdig neergelegde conclusie uit het debat weren door ze als misbruik van rechtspleging aan te merken, op grond dat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1). (1) Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0181.F, AC 2011, nr. 388.

Strafzaken - Neerlegging van conclusie - Laattijdige neerlegging - Misbruik van rechtspleging

P.14.1341.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.4 AC nr. ...

De in een bijzonder reglement van een rechtbank van eerste aanleg op grond van artikel 88, §1, tweede lid, laatste zin, Gerechtelijk Wetboek bepaalde regeling van de verdeling van de zaken onder de onderzoeksrechters beoogt als maatregel van inwendige orde enkel een efficiënte behandeling van de gerechtelijke onderzoeken binnen eenzelfde rechtbank, zonder aan de bij de gerechtelijke onderzoeken betrokken partijen rechten te verlenen; uit het loutere gegeven dat een gerechtelijk onderzoek niet werd toegewezen overeenkomstig de in het bijzonder reglement van de rechtbank van eerste aanleg uitgewerkte regeling kan als dusdanig geen miskenning van de rechten van de bij het gerechtelijk onderzoek betrokken partijen worden afgeleid (1). (1) Zie Cass. 14 november 1979, AC 1979-80, nr. 182.

Strafzaken - Algemeen - Bijzonder reglement van de rechtbank van eerste aanleg - Regeling van de verdeling van de zaken onder de onderzoeksrechters - Toewijzing onderzoeksrechter niet overeenkomstig reglement

P.15.0073.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.4 AC nr. ...

Artikel 47bis, eerste en vierde lid, van het Wetboek van Strafvordering, vereist niet dat de opgeroepen persoon de wettelijke omschrijving wordt meegedeeld van de feiten waarvoor de strafvordering tegen hem wordt of zal worden ingesteld (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.1512.N, AC 2014, nr. .....

Strafzaken - Eerste verhoor van een verdachte - Niet van zijn vrijheid beroofde verdachte - Voorafgaande inlichtingen - Beknopte mededeling van de feiten

P.13.1129.N 31 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150331.2 AC nr. ...

De rechters mogen hun overtuiging laten steunen op elk gegeven van het strafdossier, waaronder de overtuigingsstukken, waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren; dergelijke stukken, onverschillig of ze neergelegd zijn ter griffie, maken deel uit van het strafdossier dat de partijen en de rechter kunnen inzien en zijn aan de tegenspraak onderworpen; zodat de rechter die zijn beslissing laat steunen op dergelijke regelmatig aan zijn beoordeling overgelegde gegevens, noch het recht van verdediging noch het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Cass. 18 juli 2000, AR P.00.0742.N, AC 2000, nr. 428.

Strafzaken - Strafdossier - Overtuigingsstukken - Bewijswaarde

P.15.0091.F 25 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.1 AC nr. ...

De procedure die kan leiden tot een beschikking tot internering vanwege het onderzoeksgerecht, eerbiedigt het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.1153.N, AC 2003, nr. 500.

Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Onderzoeksgerechten - Rechtspleging - Algemeen beginsel van eerbiediging van het recht van verdediging

- Artt. 7, 8, 9 en 28 Wet Bescherming Maatschappij

P.14.1339.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een partij niet kan deelnemen aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, behoudens wanneer en in zoverre deze laatste zulks gepast vindt voor de waarheidsvinding, houdt geen schending van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging in; de eerbiediging van die bepaling en dat recht wordt immers gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, die onaantastbaar de bewijswaarde van het verslag van de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige beoordeelt en voor wie de partijen dat verslag vrij kunnen betwisten en tegenspreken en die ook de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige of de door de partijen aangebrachte technische raadslieden kan horen en zelf deskundigen kan aanstellen (1). (1) Cass. 26 oktober 2010, AR P.10.1029.N, AC 2010, nr. 637; Cass. 13 november 2012, AR P.12.1082.N, AC 2012, nr. 610 met concl. OM; Cass. 22 oktober 2014, AR P.13.0764.F, AC 2014, nr. ...

Strafzaken - Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Niet-tegensprekelijk karakter - Compenserende waarborgen

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een inverdenkinggestelde voldoende wordt ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten, schrijft geen enkele bepaling voor dat die inlichting alleen kan voortvloeien uit de vordering tot verwijzing; die inlichting kan mede gegeven worden aan de hand van de stukken van het strafdossier, waarvan de inverdenkinggestelde heeft kunnen kennisnemen en waarover hij voor het onderzoeksgerecht zijn recht van verdediging vrij heeft kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46.

Strafzaken - Verplichte onverwijlde gedetailleerde kennisgeving van de aard en de redenen van de beschuldiging - Wijze waarop aan deze verplichting kan worden voldaan

P.14.0275.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.1 AC nr. 138

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid van een door een partij gedaan verzoek tot het laten voegen bij het dossier van het dossier van een andere strafzaak (1). (1) Zie Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

Strafzaken - Strafvordering - Voeging van een ander strafdossier - Beoordeling door de rechter - Wijze - Rechtsmacht

Uit de bepaling van artikel 267 AWDA volgt niet dat er voor het opstellen van een proces-verbaal een vervaltermijn bestaat, maar het laattijdig opstellen van een proces-verbaal kan niettemin tot nietigheid ervan aanleiding geven indien daardoor het recht van verdediging van de geverbaliseerden werd miskend; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of het laattijdig opstellen van een proces-verbaal daadwerkelijk het recht van verdediging van een geverbaliseerde heeft miskend (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2008, AR P.08.0288.F, AC 2008, nr. 514.

Strafzaken - Douane en accijnzen - Opstellen van proces-verbaal - Vervaltermijn

Strafzaken - Douane en accijnzen - Opstellen van proces-verbaal - Laattijdigheid - Beoordeling door de rechter

P.13.0874.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Artikelen 6.1 en 6.3 E.V.R.M. - Artikelen 14.1 en 14.3.d I.V.B.P.R. - Horizontale werking - Toepassing

Noch artikel 6.1 en 6.3.c EVRM of artikel 14.1 en 14.3.d IVBPR, noch het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging verlenen een recht op bijstand van een advocaat aan een persoon die, voorafgaand aan enige vervolging, met betrekking tot strafbare feiten die hij zou hebben gepleegd, een verklaring aflegt tegenover een benadeelde van die feiten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Artikelen 6.1 en 6.3 E.V.R.M. - Artikelen 14.1 en 14.3.d I.V.B.P.R. - Horizontale werking - Toepassing

TUCHTZAKEN

D.21.0005.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6 AC nr. ...

Het ontbreken van een poging tot verzoening heeft niet tot gevolg dat de rechtspleging en de veroordeling van de eiser die hieruit voortvloeit, door nietigheid zijn aangetast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 568.

Tuchtzaken - Arts - Tuchtprocedure - Klacht - Geen poging tot verzoening

- Art. 20, § 1, derde lid KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

D.16.0013.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.12 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 13 en 25, §1 en 4, Apothekerswet en de wetsgeschiedenis volgt dat bij deze beroepsgroep één enkel hoger beroep tegen de beslissing van de provinciale raad volstaat om het volledig geschil zelf aanhangig te maken bij de raad van beroep, zodat deze regeling afwijkt van de in het gemeen recht en voor bepaalde andere beroepsgroepen geldende regel van de relatieve werking van het hoger beroep; deze bijzondere regeling die enkel een volgappel overbodig maakt, waarborgt evenwel op evenwaardige wijze het recht op een eerlijk proces door het vereiste van een twee derde meerderheid bij een uitspraak in hoger beroep, die de toestand van de apotheker op zijn enkel hoger beroep verzwaart (1). (1) Cass. 30 nov. 1990, AR nr. 7124, AC 1990-91, nr. 17; Cass. 25 juni 1993, AR nr. 7936, AC 1993, nr. 306; Cass. 10 sept. 1993, AR nr. 7983, AC 1993, nr. 340.

Tuchtzaken

- Artt. 13 en 25, §§ 1 en 4 KB nr. 80 van 10 november 1967 betreffende de Orde der apothekers

D.14.0010.N 10 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151210.7 AC nr. ...

Door ambtshalve de niet-ontvankelijkheid van de vorderingen tot wraking op te werpen omdat zij in werkelijkheid dienen te worden aangezien als een vordering tot onttrekking, zonder dat de eiser de mogelijkheid had hierover standpunt in te nemen, miskennen de appelrechters het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

Tuchtzaken - Arts - Vordering tot wraking - Ambtshalve opwerping niet-ontvankelijkheid vordering

- Art. 836, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

D.14.0008.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.5 AC nr. ...

Noch het algemeen beginsel van het recht van verdediging, noch artikel 6.1 EVRM worden geschonden door de kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars die de tuchtsanctie die door de Uitvoerende Kamer werd uitgesproken verzwaart, zonder vooraf de betrokken beroepsbeoefenaar-appellant te hebben verwittigd, aangezien, ingevolge artikel 60 van het koninklijk besluit van 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars, de mogelijkheid om tot verzwaring van de sanctie over te gaan inherent is aan het instellen van het hoger beroep en derhalve voorzienbaar is.

Tuchtzaken - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtsanctie - Verzwaring zonder voorafgaande verwittiging beroepsbeoefenaar - Artikel 6.1 E.V.R.M. - Gevolg

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTBANKEN

ALGEMEEN

C.24.0017.F 27 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250327.1F.6 AC nr. ...

Bij gebrek aan conclusie die hierom verzoekt, dient de rechtbank, die wordt geacht ambtshalve uitspraak te hebben gedaan over de excepties van openbare orde die de partijen hierover hebben kunnen aanvoeren, niet uitdrukkelijk vast te stellen dat het moreel bestanddeel van het misdrijf voortvloeiend uit de fout van de eiseres voorhanden is (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Exceptie van openbare orde - Onderzoek - Geen conclusie

P.20.0178.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.25 AC nr. ...

Wanneer een zaak in beraad werd genomen door een zetel samengesteld uit verschillende rechters, tijdens het beraad blijkt dat één van hen zich moet terugtrekken, en de beraadslaging, na heropening van het debat, wordt hernomen door een anders samengestelde zetel die weliswaar ook die rechters uit de eerste zetel bevat die zich niet moesten onthouden, dan kan uit de loutere omstandigheid dat die rechters hebben beraadslaagd met diegene die zich vervolgens heeft teruggetrokken, niet worden afgeleid dat zij niet over de vereiste onpartijdigheid beschikten om met de nieuw samengestelde zetel uitspraak te doen (1). (1) Zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 104 e.v.; Fr. KUTY, P. MARTENS en M. PREUMONT, L'impartialité du juge en procédure pénale. De la confiance décrétée à la confiance justifiée, Larcier, Collection de thèses, 2005.

Algemeen - Onpartijdigheid - Reden tot onthouding van een rechter tijdens het beraad - Heropening van het debat voor een anders samengestelde zetel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Algemeen - Onpartijdigheid - Reden tot onthouding van een rechter tijdens het beraad - Heropening van het debat voor een anders samengestelde zetel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

S.18.0002.F 15 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181015.2 AC nr. ...

Een rechtsregel is van openbare orde in de zin van artikel 806 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 20 van de wet van 19 oktober 2015, als hij de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt of, in het privaatrecht, de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving rust; het is strijdig met de aldus bedoelde openbare orde wanneer een rechter, zelfs als hij uitspraak doet bij verstek, een vordering of een verweermiddel inwilligt dat volgens de elementen die hij moet beoordelen kennelijk niet ontvankelijk of niet gegrond is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 552.

Algemeen - Verstekvonnis - Bevoegdheid van de rechter - Vordering - Verweer - Beoordeling - Openbare orde

- Art. 806 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0138.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.1 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, AC 2016, nr. 305.

Algemeen - Ambt van de rechter - Omvang

P.18.0761.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.5 AC nr. ...

Artikel 109bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het hoger beroep tegen de beslissingen in strafzaken, tenzij het uitsluitend op burgerlijke rechtsvorderingen of nog louter daarop betrekking heeft, wordt toegewezen aan een kamer met drie raadsheren, in voorkomend geval aan de kamer bedoeld in artikel 101, § 1, derde lid, Gerechtelijk Wetboek; de dwangmaatregelen die behoren tot de bevoegdheid van de jeugdrechter die uitspraak doet over beschermende maatregelen in het kader van artikel 38 decreet 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd, zijn niet strafrechtelijk van aard in de zin van die bepaling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 483.

Algemeen - Jeugdbescherming - Beschermende maatregel - Beslissing van de jeugdrechtbank - Hoger beroep - Kamer van het hof van beroep - Samenstelling - Kamer met drie raadsheren

- Art. 109bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 109bis, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de andere zaken dan die bedoeld in de paragrafen 1 en 2 van dat artikel, worden toegewezen aan kamers met één raadsheer in het hof van beroep en dat, wanneer de complexiteit of het belang van de zaak of bijzondere, objectieve omstandigheden daartoe aanleiding geven, de eerste voorzitter de zaken geval per geval ambtshalve aan een kamer met drie raadsheren kan toewijzen; die toewijzingsbevoegdheid is voorbehouden aan de eerste voorzitter van het hof die deze ambtshalve uitoefent, waarbij de partijen dienaangaande geen enkel recht op initiatief hebben en de kamer die van de zaak kennisneemt, geen rechtsmacht heeft om daarover uitspraak te doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 483.

Algemeen - Jeugdbescherming - Beschermende maatregel - Beslissing van de jeugdrechtbank - Hoger beroep - Kamer van het hof van beroep - Samenstelling - Beslissing om de zaak toe te wijzen aan een kamer met drie raadsheren - Toewijzingsbevoegdheid voorbehouden aan de eerste voorzitter

- Art. 109bis, § 3 Gerechtelijk Wetboek

S.14.0104.F 12 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161212.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Administratieve handeling - Interne en externe wettigheid - Toetsing - Bevoegdheid van de rechter

De met eigenlijke rechtspraak belaste organen hebben krachtens artikel 159 van de Grondwet de bevoegdheid en de plicht de interne en externe wettigheid te toetsen van ieder administratieve handeling waarop een vordering, verweer of uitzondering gesteund is (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Administratieve handeling - Interne en externe wettigheid - Toetsing - Bevoegdheid van de rechter

C.15.0365.F 6 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160506.3 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen mits hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op feiten die hem regelmatig zijn voorgelegd, het voorwerp van de vordering niet wijzigt; daarbij moet hij het recht van verdediging eerbiedigen (1). (1) Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571.

Algemeen - Ambt van de rechter - Door de rechter vastgestelde feiten - Verplichting van de rechter

S.15.0115.F 2 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160502.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Contentieuze rechtscolleges - Bevoegdheid - Bestuurshandelingen - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Toezicht

Algemeen - Bevoegdheid - Rechtsmacht - Bestuurshandelingen - Toezicht - Onwettigheid

Krachtens artikel 159 van de Grondwet hebben de contentieuze rechtscolleges de rechtsmacht en de plicht om de interne wettelijkheid en de externe wettelijkheid na te gaan van elke bestuurshandeling waarop een vordering, verweer of exceptie gesteund is (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Contentieuze rechtscolleges - Bevoegdheid - Bestuurshandelingen - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Toezicht

Het arrest dat, doordat het rekening houdt met de inhoud ervan, uitwerking geeft aan bestuurshandelingen waarvan het de onwettigheid vaststelt, schendt artikel 159 van de Grondwet.

Algemeen - Bevoegdheid - Rechtsmacht - Bestuurshandelingen - Toezicht - Onwettigheid

C.10.0597.F 19 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.9 AC nr. ...

Artikel 87, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is op zich niet strijdig met artikel 6, §1, EVRM, dat slechts geschonden kan worden wegens de concrete omstandigheden van de tussenkomst van een plaatsvervangende rechter in een bepaald geding.

Algemeen - Rechtbank van koophandel - Plaatsvervangende rechters - Tijdelijke vervanging van een lid van het openbaar ministerie - Rechten van de Mens - Artikel 6.1

- Art. 87, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De omstandigheid dat, voor de rechtbank van koophandel die kennisneemt van een vordering tot faillietverklaring ingesteld door de procureur des Konings, het openbaar ministerie vertegenwoordigd wordt door een advocaat die benoemd is tot plaatsvervangend rechter bij die rechtbank, heeft niet tot gevolg dat die rechtbank zich zou moeten uitspreken over een vordering die ingesteld of gepleit werd door één van zijn leden; die omstandigheid is niet van die aard dat zij de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtbank en het eerlijke karakter van het proces aantast, aangezien het middel niet aanvoert dat de tussenkomst van die plaatsvervangende rechter in dat geding niet beperkt zou zijn tot de vervanging van een verhinderd lid van het openbaar ministerie.

Algemeen - Rechtbank van koophandel - Vordering tot faillietverklaring door de procureur des Konings - Plaatsvervangende rechter - Tijdelijke vervanging van een lid van het openbaar ministerie - Gevolg - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtbank - Eerlijk karakter van het proces

- Art. 87, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

ALLERLEI

C.20.0220.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.2 AC nr. ...

De vaststelling door het Marktenhof van de niet-naleving van de formele motiveringsverplichting door de beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, doet niet af aan zijn bevoegdheid uitspraak te doen over het recht op rectificatie van onjuiste persoonsgegevens aangezien deze bevoegdheid een gebonden bevoegdheid is; de eventuele nietigheid van de beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit wegens miskenning van de formele motiveringsverplichting en de omstandigheid dat het Marktenhof deze nietigheid niet heeft vastgesteld, heeft bijgevolg geen invloed op de wettigheid van de beslissing van het Marktenhof (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Marktenhof - Beroep tegen beslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Motiveringsgebrek beslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Rechtsmacht Marktenhof - Recht op rectificatie

- Art. 16 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

Het Marktenhof oordeelt in het kader van een beroep tegen een beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit met volle rechtsmacht; dit impliceert dat het Marktenhof, binnen de grenzen van de devolutieve werking van het beroep, uitspraak doet over alle rechts- en feitelijke vragen zoals zij door de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit werden onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Marktenhof - Beroep tegen beslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Volle rechtsmacht

- Art. 108, § 1 Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit

C.21.0449.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.5 AC nr. ...

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank die uitspraak doet zoals in kort geding, het bestaan vaststelt en de staking beveelt van een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad, doet uitspraak ten gronde en zijn uitspraak heeft gezag van gewijsde in de zin van de artikelen 23 tot en met 27 Gerechtelijk Wetboek.

Allerlei - Marktpraktijken - Vordering tot staking - Voorzitter ondernemingsrechtbank - Kortgeding - Gevolg

- Art. XVII.6 Wetboek van economisch recht
- Art. XVII.1 Wetboek van economisch recht

C.22.0110.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.4 AC nr. ...

Het Marktenhof oordeelt in het kader van een beroep tegen een beslissing van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit met volle rechtsmacht; dit impliceert dat het Marktenhof, binnen de grenzen van de devolutieve werking van het beroep, uitspraak doet over alle rechts- en feitelijke vragen zoals zij door de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit werden onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Marktenhof - Beroep tegen beslissing gegevensbeschermingsautoriteit - Volle rechtsmacht

- Art. 108, § 1 Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit

C.18.0011.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.8 AC nr. ...

De medewerking door een derde onderneming aan een contractbreuk, niettegenstaande hij hiervan kennis had of moest hebben, vormt een buitencontractuele fout en een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad, waarvan de staking kan worden bevolen en waarbij de stakingsrechter, om te oordelen of zulke inbreuk op de eerlijke marktpraktijken bestaat, het bestaan van een contractbreuk waaraan de derde onderneming onrechtmatig heeft meegewerkt, mag vaststellen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Marktpraktijken - Vordering tot staking - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Stakingsrechter - Bevoegdheid Vaststellingen

- Art. VI.104 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

BELASTINGZAKEN

F.20.0010.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.10 AC nr. ...

Het door een gedingpartij aan de rechter gedane verzoek om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof alvorens uitspraak te doen over een geschilpunt, is geen punt van de vordering in de zin van artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek.

Belastingzaken - Rechtsvordering - Begrip - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

F.20.0141.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.5 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 70, § 2, Btw-wetboek kan de rechter bij wie een beroep is ingesteld tegen de beslissing die de minister van Financiën of zijn gedelegeerde krachtens artikel 9 van het besluit van de Regent van 18 maart 1831 heeft genomen, een bevoegdheid met volle rechtsmacht uit te oefenen die hem in staat stelt toe te zien op al wat onder de beoordeling van de administratie valt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 321.

Belastingzaken - Bevoegdheden van de rechter - Fiscale geldboeten - Niet-uitgereikte of onjuiste facturen - Bedrag van de geldboete - Bij de minister van Financiën of diens gedelegeerde ingediende klacht - Beoordeling van de administratie - Evenredigheid van de straf - Beroep tegen de beslissing van de minister van Financiën - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 9 RB nr. 78 van 18 maart 1831

- Art. 1, laatste lid KB nr. 41 van 30 januari 1987 tot vaststelling van het bedrag van de proportionele fiscale geldboeten op het stuk van de BTW

- Artt. 70, § 2, eerste lid, en 84, derde lid Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.19.0079.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.2 AC nr. ...

De rechter naar wie een zaak na een verdelingsincident definitief is verwezen, is niet door de gronden van de beschikking van de voorzitter gebonden wanneer hij uitspraak doet over de grond van de zaak (1). (1) Cass. 22 januari 2016, AR C.15.0259.F, AC 2016, nr. 50.

Belastingzaken - Toewijzing door de voorzitter van een zaak aan een rechter ten gevolge van een verdelingsincident - Beslissing van de rechter over de grond van de zaak - Gronden van de beschikking van de voorzitter - Ambt van de rechter

- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

F.16.0117.F 11 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180511.1 AC nr. ...

De geldboete inzake belasting over de toegevoegde waarde wordt niet uitgesproken door de rechter maar krachtens de belastingwet opgelegd door de taxatieambtenaar die het desbetreffende dwangbevel uitvaardigt, zodat elke parallel met de regel van de eenstemmigheid van de rechters in strafzaken uitgesloten is. (Impliciete oplossing)

Belastingzaken - Artikelen 109bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek en 211bis, Wetboek van Strafvordering - Straf - Verzwaring in hoger beroep - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 109bis, § 3 Gerechtelijk Wetboek

Belastingzaken - Artikel 109bis, § 3, Gerechtelijk Wetboek - Belasting over de toegevoegde waarde - Dwangbevel - Geldboete tegen het maximumtarief - Vordering tot kwijtschelding of vermindering van de geldboete - Alleensprekend rechter

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 109bis, § 3 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0021.N 6 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150306.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Belastingzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Bevoegdheid

De bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg voor fiscale geschillen geldt niet indien de fiscale wet zelf in een bijzondere procedure van geschillenbeslechting voorziet zoals bij de betwisting van het bedrag van het kadastraal inkomen die gebeurt onder controle door de vrederechter (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Bevoegdheid

- Art. 569, 32° Gerechtelijk Wetboek

F.14.0007.F 29 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150129.4 AC nr. ...

Hoewel het in artikel 89 van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde bedoelde verzet van de belastingschuldige de rechter geen enkel ander geschil voorlegt dan het geschil betreffende de geldigheid en de gegrondheid van het door de met de invordering van de belasting belaste ambtenaar uitgevaardigde dwangbevel, sluit geen enkele wettelijke bepaling uit dat de mate waarin de zaak aanhangig is gemaakt bij de rechter bij wie dat beroep is ingesteld, wordt uitgebreid of gewijzigd door tussenvorderingen.

Belastingzaken - Btw-wetboek - Dwangbevel - Verzet - Aanhangigmaking bij de rechter - Omvang - Wijziging - Tussenvorderingen - Wettigheid

- Art. 89 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

BURGERLIJKE ZAKEN

C.25.0303.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.8 AC nr. ...

De vordering tot onttrekking van de zaak aan de rechter heeft schorsende kracht.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onttrekking van de zaak aan de rechter - Gevolgen van de vordering tot onttrekking

- Art. 654 Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

Een maatregel van onttrekking van de zaak aan de rechter kan, afhankelijk van de omstandigheden, in strijd blijken met een goede rechtsbedeling wanneer er een ontwerpvonnis wordt opgemaakt; indien uit het verloop van de procedure voor de rechtbank en uit de gemaakte opmerkingen echter niet volgt dat er op korte termijn een vonnis mag worden verwacht, dient in het belang van de goede rechtsbedeling de onttrekking van de zaak aan de rechter te worden bevolen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onttrekking van de zaak aan de rechter - Verzuim gedurende meer dan zes maanden om de zaak te berechten - Goede rechtsbedeling - Beoordeling

- Art. 648, 4° Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

F.17.0014.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.4 AC nr. ...

De rechtsvordering die ertoe strekt de invordering van een belasting verjaard te doen verklaren, betreft een in geld waardeerbare vordering (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsplegingsvergoeding - Bedrag - Vordering die ertoe strekt de invordering van een belasting verjaard te doen verklaren

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.24.0272.N 19 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250519.3N.6 AC nr. ...

Het essentieel vormelijke karakter van de herroeping van het testament en de uitzonderlijke aard van de wettelijk bepaalde gevallen van stilzwijgende herroeping sluiten uit dat de rechter een zekere en vaststaande wilsverandering van de erflater afleidt uit elk geval waarin hij na de totstandkoming van zijn testament handelingen stelt die niet verenigbaar zijn met de inhoud van de gift.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Testamenten - Stilzwijgende herroeping - Vormen - Taak van de rechter - Gevolg

- Art. 1038 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1036 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1035 Oud Burgerlijk Wetboek

C.24.0033.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.2 AC nr. ...

Wanneer de feitenrechter de buitenlandse wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de uitlegging die eraan wordt gegeven in het land van oorsprong; het Hof van Cassatie onderzoekt of de beslissing van de feitenrechter met die uitlegging overeenstemt (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2018, AR C.15.0354.F, AC 2018, nr. 333, met concl. van advocaat-generaal de Koster op datum in Pas.; Cass. 27 januari 2017, AR C.15.0238.N, AC 2017, nr. 62 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 18 maart 2013, AR C.12.0031.F, AC 2013, nr. 192, met concl. van advocaat-generaal Genicot op datum in Pas.; Cass. 4 november 2010, AR C.07.0191.F, AC 2010, nr. 653 met concl. van advocaat-generaal de Koster op datum in Pas.; Cass. 12 januari 2009, AR C.07.0269.F, AC 2009, nr. 21; Cass. 9 oktober 1980, AR nr. 6142, AC 1980-81, nr. 90 met concl. van advocaat-generaal Krings op datum in Pas.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vreemde wet - Toepassing - Uitlegging - Rechter - Verplichting

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

S.23.0031.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.4 AC nr. ...

De artikelen 740, 747, § 4, en 771 Gerechtelijk Wetboek zijn enkel van toepassing op de partijen in het geschil maar niet op het openbaar ministerie aan wie de zaak wordt meegedeeld met het oog op het uitbrengen van een advies over dat geschil; die bepalingen verzetten er zich niet tegen dat het openbaar ministerie, samen met zijn schriftelijk advies, een stuk neerlegt om zijn stelling te staven (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - Opdracht om een advies uit te brengen - Neerlegging van een schriftelijk advies met voeging van een stuk

- Art. 771 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 740 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0412.F 27 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.6 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, mits hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, zich enkel baseert op feiten die hem regelmatig zijn voorgelegd en het voorwerp van de vordering niet wijzigt (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, AC 2016, nr. 305; Cass. 8 mei 2015, AR C.14.0231.N-C.14.0489.N, AC 2015, nr. 300; Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal Van Ingelgem; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Ambt van de rechter

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging is niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op gegevens waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, konden verwachten dat hij ze in zijn beoordeling zou meenemen en waarover ze bijgevolg tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie o.m. Cass. 10 december 2018, AR S.18.0056.F; Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0696.N, AC 2018, nr. 423; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514 met concl. van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging - Draagwijdte - Ambt van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

C.22.0411.F 22 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230622.1F.3 AC nr. ...

Het in artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek vastgelegde vermoeden dat de advocaat als gevolmachtigde optreedt, is niet onweerlegbaar en een partij mag aanvoeren dat de beslissing om de proceshandeling te stellen niet werd toegestaan door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat, maar de rechter kan een dergelijke betwisting niet ambtshalve opwerpen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Proceshandeling - Rechtsvordering in naam van een rechtspersoon - Regelmatige lastgeving - Wettelijk vermoeden - Voorwaarde

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.22.0078.F 13 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230213.3F.4 AC nr. ...

Het buitenlands recht wordt toegepast volgens de uitlegging die hieraan in het buitenland wordt gegeven; het arrest miskent deze regel wanneer het de Luxemburgse wet niet toepast in de uitlegging die hieraan in Luxemburg wordt gegeven, maar in een andere uitlegging die het arrest overtuigender acht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 113.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vreemde wet - Toepassing - Uitlegging - Rechter - Verplichting

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.21.0193.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.1 AC nr. ...

Ieder eindvonnis verwijst, zelfs ambtshalve, de in het ongelijk gestelde partij in de kosten; hieruit volgt dat de rechter uitspraak doet over de last van de kosten, los van elke mogelijke vordering van de partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 41.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Veroordeling tot de kosten - Niet gevorderde zaak - Uitwerking

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

S.21.0029.N 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3N.1 AC nr. ...

De bevoegdheid krachtens artikel 578, 3° Gerechtelijk Wetboek houdt in dat de arbeidsgerechten kennis kunnen nemen van vorderingen die strekken tot de naleving van individuele, subjectieve rechten die voortvloeien uit een cao die in de onderneming van de werkgever van toepassing is; zij hebben geen rechtsmacht om kennis te nemen van de collectieve geschillen die kunnen rijzen met betrekking tot de toepasselijke collectieve arbeidsovereenkomsten; zij kunnen zodoende geen kennis nemen van vorderingen die strekken tot het afdwingen van een wijziging van een bestaande cao of het sluiten van een nieuwe cao voor een collectiviteit van werknemers (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Geschil - Individueel geschil - Collectief geschil - Begrip

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Geschil - Individueel geschil - Collectief geschil - Begrip

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.21.0504.N 5 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.6 AC nr. ...

De familierechter die tot beslechting van een geschil over kinderalimentatie ambtshalve toepassing maakt van een rekenmethode, met concretisering van de gewone en de buitengewone kinderkosten, steunt daarom niet op persoonlijke kennis en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 16 april 2004, AR C.02.0504.N, AC 2004, nr. 199.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Kinderalimentatie - Bepaling - Wijze ambtshalve door de rechter gekozen

- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0079.N 30 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.1N.6 AC nr. ...

Uit geen enkele wetsbepaling volgt dat een vordering strekkende tot nietigverklaring van een meerpartijenovereenkomst, zelfs al strekt deze ertoe deze overeenkomst integraal te horen vernietigen, slechts kan worden ingewilligd wanneer alle contractspartijen in het geding betrokken zijn (1) (2). (1) Cass. 4 juni 2020, AR C.18.0345.N, AC 2020, nr. 360, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER. Zie ook Cass. 3 april 2006, AR C.04.0079.N-C.04.0080.N, AC 2006, nr. 189. (2) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Artikel 811 Gerechtelijk Wetboek - Exceptio plurium litis consortium

- Art. 811 Gerechtelijk Wetboek

S.21.0001.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.4 AC nr. ...

De beslissing moet worden gewezen door de rechters die de eerdere rechtszittingen over de zaak hebben bijgewoond of, bij gebrek hieraan, door een zetel waarvoor het debat in zijn geheel werd hernomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 319.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het mondelinge debat werd aangevangen en in voortzetting werd gesteld, heeft het gebruik van de schriftelijke procedure tot gevolg dat het debat in zijn geheel wordt hernomen op grond van de memories, nota's, stukken en conclusies van de partijen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Aangevangen of in voortzetting gesteld mondeling debat - Latere schriftelijke procedure - Samenstelling van de zetel

- Art. 2, § 2, eerste lid KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken
- Artt. 755 en 779 Gerechtelijk Wetboek

S.21.0034.F 25 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220425.3F.6 AC nr. ...

De rechter heeft niet de plicht ambtshalve alle mogelijke rechtsgronden op te werpen; hij moet enkel de rechtsmiddelen opwerpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Verplichting van de rechter - Omvang

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op gegevens die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Omvang

C.21.0275.F 1 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220401.1F.4 AC nr. ...

Hoewel artikel 779, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek niet vereist dat een vonnis dat in dezelfde zaak wordt gewezen na een beslissing alvorens recht te doen, wordt uitgesproken door dezelfde rechters als degenen die zitting hebben gehouden tijdens het debat voorafgaand aan of tijdens de uitspraak van het vonnis alvorens recht te doen, geldt dit niet na een vonnis dat bovendien de heropening van het eerdere debat over een welbepaald onderwerp beveelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 241.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslissing uitgesproken na een beslissing die de heropening van het debat beveelt

- Art. 779, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken kunnen, bij de beoordeling van de staatloosheid, bepalen of een collectiviteit een staat vormt, zonder dat de erkenning van die staat door de Koning in dat opzicht een doorslaggevend criterium is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Staat - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0050.N 21 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.3 AC nr. ...

De artikelen 91, eerste lid, 92, § 1/1, en 779 Gerechtelijk wetboek raken de openbare orde niet zodat met instemming van de partijen kan worden afgeweken van het beginsel van de continuïteit van de zetelsamenstelling met één of drie rechters (1). (1) Zie Cass. 22 februari 2013, AR C.12.0309.N, AC 2013, nr. 124.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Zetelsamenstelling - Beginsel van de continuïteit van de zetelsamenstelling - Aard

- Artt. 91, eerste lid, 92, § 1/1, en 779 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0248.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.7 AC nr. ...

Het openbare orde karakter van artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek houdt in dat de rechter in de regel enkel de laatste syntheseconclusie in aanmerking mag nemen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Syntheseconclusie - Aard - Taak van de rechter

C.20.0338.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.7 AC nr. ...

° Het arrest dat oordeelt dat, enerzijds, het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie geen andere gegevens aanbrengt die de ernst van de inbreuk verantwoorden dan die welke het reeds in aanmerking had genomen bij de keuze voor de geldboete, met uitzondering van de duur van het tijdvak waarbinnen de inbreuken zijn gepleegd, en dat, anderzijds, de door het Instituut aangevoerde verzwarende omstandigheden noch relevant noch bewezen zijn, en besluit dat, bij gebrek aan richtlijnen, coherentie in de ten aanzien van de operatoren genomen beslissingen en van andere objectieve gegevens, het bedrag van de geldboete enkel ex aequo et bono kan worden vastgesteld, baseert zijn beslissing niet op opportuniteitsredenen of subjectieve overwegingen, maar op een onderzoek in feite en in rechte dat rekening houdt met alle omstandigheden van de zaak in het licht van de criteria van evenredigheid, objectiviteit, transparantie en non-discriminatie.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Communicatie en telecommunicatie - Uitspraak van een boete door het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Betwisting van de keuze voor de boete en het bedrag van de boete - Marktenhof - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Art. 5 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

- Artt. 2, § 1, en 21, § 5 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

D.20.0002.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.31 AC nr. ...

De beslissing die uitspraak doet over de vordering nadat het debat dat op een eerdere rechtszitting werd aangevat, op navolgende rechtszittingen werd voortgezet, dient gewezen te worden door de rechters die de vorige zittingen hebben bijgewoond of, indien dit niet mogelijk is, door de rechters voor wie het debat in zijn geheel werd hervat, hetgeen kan blijken uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan (1). (1) Zie Cass. 19 mei 2011, AR C.10.0657.F, AC 2011, nr. 330.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Aanvatten van het debat - Voortzetting op een navolgende terechtzitting - Uitspraak

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

S.20.0031.F 18 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210118.3F.2 AC nr. ...

De volstrekte bevoegdheid die bepaald is naar het onderwerp van de vordering, moet worden beoordeeld op grond van de vordering zoals ze door de eiser in de gedinginleidende akte is gesteld.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid - Volstrekte bevoegdheid (Materiële. Persoonlijke) - Criterium - Vordering in rechte

- Art. 9 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0303.N 27 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN. AC nr. ...

Het beroep van een werkgever tegen een beslissing van het paritair comité waarbij dit weigert om een toetredingsakte inzake niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen goed te keuren, is geen individueel geschil betreffende de toepassing van collectieve arbeidsovereenkomsten waarvan de kennisname, bij uitsluiting van de Raad van State, behoort tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Arbeidsrechtbank - Individueel geschil betreffende de toepassing van collectieve arbeidsovereenkomsten - Werkgever - Invoering van niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen - Negatieve beslissing paritair comité - Beroep bij de Raad van State - Aard

- Art. 9 Wet 21 december 2007 betreffende de uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2007-2008
- Art. 14, § 1, 1° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.17.0563.F 12 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201112.1F.4 AC nr. ...

Artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat, in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen, opnieuw uitspraak wordt gedaan over een geschilpunt waarover een eindbeslissing is gewezen, zelfs indien nieuwe middelen worden aangevoerd (1); het volstaat dat het geschilpunt aan de rechter was voorgelegd en dat de partijen hierover het debat konden voeren, zelfs indien zij dit niet hebben gedaan. (1) Zie Cass. 27 maart 2017, AR C.16.0198.F, AC 2017, nr. 213, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0371.F 29 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201029.1F.2 AC nr. ...

De aanwijzing van een plaatsvervangend raadsheer die geroepen wordt om zitting te nemen moet gebeuren bij beschikking van de eerste voorzitter van het hof van beroep (1). (1) Zie Cass. 15 januari 2009, AR F.07.0009.F, AC 2009, nr. 35, met concl. van advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Hof van beroep - Samenstelling van het rechtscollege - Verhinderde raadsheer - Vervanging door een plaatsvervangend raadsheer

- Artt. 102 en 321, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.20.0004.F 12 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201012.3F.4 AC nr. ...

De verplichting om het bedrag van de terugvordering ter kennis te brengen van de werkloze en van de uitbetalingsinstelling berust bij de directeur of bij de personen die door de gewestelijke overheden zijn aangesteld om de administratieve beslissing over het recht op uitkering te nemen, en niet bij de bevoegde rechtsmacht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 625.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Administratieve beslissing - Vermelding van het bedrag - Kennisgeving - Bevoegde overheid

- Art. 170, eerste lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

C.19.0248.N 11 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.9 AC nr. ...

In de regel moeten de stukken worden medegedeeld binnen de termijn die is bepaald voor de neerlegging van de conclusies en ten laatste tegelijk met de mededeling ervan waarbij de neerlegging van de stukken ter griffie geldt als mededeling (1). (1) Zie Cass. 12 mei 2014, AR S.13.0032.F, AC 2014, nr. 336.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Mededeling van stukken - Tijdstip

- Artt. 737, 740 en 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0357.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.5 AC nr. ...

Wanneer het aangevoerde voordeel bestaat in het welslagen van een aansprakelijkheidsvordering, moet de rechter nagaan of de aansprakelijkheidsvoorwaarden vermoedelijk vervuld zijn.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen - Welslagen van een aansprakelijkheidsvordering - Ambt van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.18.0514.F 20 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.3F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 374, § 2, Burgerlijk Wetboek onderzoekt de rechtbank bij gebrek aan akkoord van de ouders en in geval van gezamenlijk ouderlijk gezag, op vraag van minstens één van de ouders bij voorrang de mogelijkheid om de huisvesting van het kind op een gelijkmatige manier tussen de ouders vast te leggen; ingeval de rechtbank echter van oordeel is dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting niet de meest passende oplossing is, kan ze beslissen om een ongelijk verdeeld verblijf vast te leggen; hoewel elke partij het bewijs moet leveren van de feiten die zij aanvoert, staat het aan de rechter om op grond van die feiten te beoordelen of de gelijkmatig verdeelde huisvesting de meest passende oplossing is; het onderdeel dat berust op de opvatting dat de ouder die de gelijkmatig verdeelde huisvesting aanvecht, moet aantonen dat deze geen voor de situatie passende oplossing is, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 53.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Gescheiden ouders - Gezamenlijk ouderlijk gezag - Huisvesting van de kinderen - Gelijkmatig verdeelde huisvesting - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

C.18.0004.N 5 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191205.1N.2 AC nr. ...

De plicht voor de rechter om ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen, houdt niet in dat de rechter gehouden is alle in het licht van de vaststaande feiten van het geschil mogelijke, doch niet-aangevoerde rechtsgronden op hun toepasselijkheid te onderzoeken, doch enkel dat hij, mits eerbiediging van het recht van verdediging, de toepasselijkheid dient te onderzoeken van de niet-aangevoerde rechtsgronden die zich door de feiten zoals zij in het bijzonder worden aangevoerd, onmiskenbaar aan hem opdringen (1). (1) Zie Cass. 14 december 2012, C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht van verdediging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht van verdediging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0515.N 28 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191128.1N.10 AC nr. ...

Het positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid dient het inleiden van de herstelvordering vooraf te gaan en uiterlijk voor het sluiten van het debat voor de rechter bij de stukken van de rechtspleging te worden gevoegd, maar dient niet op straffe van onontvankelijkheid reeds bij de akte waarbij de herstelvordering wordt ingesteld te worden gevoegd en samen met het dagvaardingsexploot te worden betekend (1). (1) Zie Cass. 14 november 2019, AR C.18.0190.N, AC 2019, nr. 596.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Stedenbouw - Inleiden van een herstelvordering - Positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Tijdstip van indiening

- Art. 6.1.41, § 6 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.18.0547.N 21 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191121.1N.7 AC nr. ...

De rechter gaat na in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak of deze partij redelijke stappen heeft gezet om deze woon- of verblijfplaats te achterhalen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Betekening aan het parket - Beoordeling door de rechter

C.18.0128.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.12 AC nr. ...

Aan de verplichting om de exceptie van onontvankelijkheid voor te dragen voor elke andere exceptie of verweermiddel is voldaan wanneer de exceptie wordt voorgedragen in de eerste akte van rechtspleging en vooraleer het debat ten gronde wordt aangegaan, onverschillig in welke volgorde dit gebeurt indien in die akte meerdere excepties worden voorgedragen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Exceptie van niet-ontvankelijkheid - Voor te dragen voor elke andere exceptie - Eerste akte van rechtspleging - Meerdere excepties - Toepassing

- Art. 14, vierde lid Wet 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen

Het voordeel van artikel 747, §2, zesde lid Gerechtelijk Wetboek vervalt wanneer op deze rechtsdag door geen der partijen een op tegenspraak gewezen vonnis wordt gevorderd en de zaak opnieuw naar de bijzondere rol wordt verwezen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Niet verschenen partij - Vorderen van een vonnis op tegenspraak

- zoals van toepassing vòòr de wijziging bij Wet houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijke recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 747, § 2, zesde lid Gerechtelijk Wetboek

Voor de toepassing van artikel 804, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek dienen beide voorwaarden, namelijk de verschijning en het neerleggen van conclusies, cumulatief te zijn vervuld.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Niet verschenen partij - Rechtspleging op tegenspraak

- Art. 804, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0190.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.13 AC nr. ...

Het positief advies van de Hoge Raad dient het inleiden van de herstelvordering vooraf te gaan en uiterlijk voor het sluiten van het debat voor de rechter bij de stukken van de rechtspleging te worden gevoegd, maar dient niet op straffe van onontvankelijkheid reeds bij de akte waarbij de herstelvordering wordt ingesteld te worden gevoegd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Stedenbouw - Inleiden van een herstelvordering - Positief advies van de Hoge Raad - Tijdstip van indiening

- Artt. 6.1.7 en 6.1.41, § 6 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

S.18.0102.F 14 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191014.1 AC nr. ...

Doordat het bestreden arrest zijn beoordelingsvrijheid inzake de bewijswaarde van een deskundigenverslag beperkt tot het geval waarin dat verslag door een vergissing zou zijn aangetast, schendt het artikel 962, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 516.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Deskundigenverslag - Bewijswaarde - Bevoegdheid van de rechter - Beoordelingsbevoegdheid

- Art. 962, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0059.F 11 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.4 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 27 september 2018, AR C.16.0138.F-C.16.0375.F, AC 2018, nr. 504.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Ambt van de rechter - Draagwijdte

C.18.0276.N 17 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190517.1 AC nr. ...

De rechter is verplicht om in zijn beslissing over de onderhoudsbijdrage, de aard en het bedrag te vermelden van de voordelen in natura die hij in acht neemt en die de lasten van de ouders verlagen (1). (1) Cass. 8 oktober 2012, A.R. C.11.0674.F, AC 2012, nr. 519; P. Senaeve, Hoofdstuk XXIV. De rechtspleging inzake kinderalimentatie, in P. Senaeve (ed.), Handboek Familieprocesrecht, Mechelen, Kluwer, 2017, 954-955.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onderhoudsbijdrage - Voordelen in natura - Aard en bedrag - Beoordeling door de rechter - Verplichting

- Art. 203, §§ 1 en 2 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, §§ 1 en 2, 1° Gerechtelijk Wetboek

C.18.0450.F 2 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190502.2 AC nr. ...

Het arrest, dat het beroepen vonnis hervormt dat die exceptie van niet-ontvankelijkheid heeft verworpen omdat ze niet voor elke andere exceptie of elk ander verweermiddel was aangevoerd, op grond dat deze "de openbare orde niet raakt", en dat, aangezien de eiseres de laattijdigheid van de exceptie niet had aangevoerd in haar nota van antwoord op de nota van de verweerster, de rechtbank van koophandel ze niet ambtshalve kon vaststellen, miskent de verplichting van de rechter om het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregel (1). (1) Zie Cass. 23 februari 2017, AR C.13.0129.N, AC 2017, nr. 128; zie ook Cass. 15 juni 2017, AR C.16.0504.F, AC 2017, nr. 389, met concl. van procureur-generaal André Henkes, toen eerste advocaat-generaal, in Pas. 2017, nr. 389.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Toepasselijk recht - Verplichting

S.18.0062.F 8 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190408.3 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 104, tweede lid en 578, 1°, 2°, 3° 7° Gerechtelijk Wetboek bestaat een kamer van het arbeidshof, behalve de voorzitter, uit vier raadsheren in sociale zaken enkel indien het beroep is ingesteld tegen een vonnis over zaken bedoeld in artikel 578, 1°, 2°, 3° en 7° dat is geveld door een kamer van de arbeidsrechtbank die was samengesteld uit vier rechters in sociale zaken omdat, vóór ieder ander middel, de hoedanigheid van de arbeider of bediende van een van de partijen werd betwist, zoals artikel 81, vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek voorschrijft; krachtens artikel 104, vierde lid, van datzelfde wetboek bestaan de kamers die kennis nemen van het hoger beroep tegen een vonnis, geveld in een geschil betreffende de aangelegenheden bedoeld in artikel 580 van dat wetboek, behalve de voorzitter, uit twee raadsheren in sociale zaken, respectievelijk benoemd als werkgever en werknemer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 216.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Arbeidshof - Samenstelling van de zetel - Zaken bedoeld in artikel 578, 1°, 2°, 3° en 7° - Betwisting van de hoedanigheid van arbeider of bediende door een van de partijen

C.18.0188.F 21 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190221.1 AC nr. ...

De rechter kan enkel conclusies weren die na de door de partijen onderling overeengekomen termijnen zijn neergelegd, wanneer hij die termijnen heeft bekrachtigd (1). (1) Art. 747, § 2, zesde lid, vóór de wijziging ervan door de wet van 30 juli 2013.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Door de partijen overeengekomen termijnen - Na die termijnen neergelegde conclusies - Weren van conclusies

- Art. 747, §§ 1 en 2, zesde lid Gerechtelijk Wetboek

Het middel, dat aanvoert dat de rechter de conclusies dient te weren zodra de partijen een minnelijke conclusiekalender hebben overeengekomen, faalt naar recht (1). (1) Art. 747, § 2, zesde lid, vóór de wijziging ervan door de wet van 30 juli 2013.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Door de partijen overeengekomen termijnen - Na die termijnen neergelegde conclusies

- Art. 747, §§ 1 en 2, zesde lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0330.N 18 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190218.2 AC nr. ...

De beslagrechter is bevoegd om te onderzoeken of de schuldvordering die uit de uitvoerbare titel blijkt niet is tenietgegaan na het ontstaan van de titel, in welk geval deze niet meer actueel is en de tenuitvoerlegging onrechtmatig zou zijn; de actualiteit van de rechterlijke uitspraak komt in de regel niet in het gedrang door wetgeving die tot stand is gekomen na de uitspraak die in kracht van gewijsde is getreden.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslagrechter - Onderzoek van de actualiteit van de titel - Invloed van nadien tussengekomen wetgeving - Taak van de rechter

- Artt. 1395, 1396, 1489 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

S.13.0118.N 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.4 AC nr. 694

De rechter die uitspraak doet over een voorwaardelijk gestelde vordering niettegenstaande de (gestelde) voorwaarde niet is vervuld, doet uitspraak over niet-gevorderde zaken en miskent het beschikkingsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitspraak over niet-gevorderde zaken - Verbod om uitspraak te doen

C.18.0036.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.3 AC nr. 572

De rechter moet over de bij hem aanhangige vordering uitspraak doen met inachtneming van de feiten die zich in de loop van het geding hebben voorgedaan en die een weerslag hebben op het geschil (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering in rechte - Beoordeling - Taak van de rechter - Feiten in de loop van het geding

C.17.0696.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.9 AC nr. 423

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0422.F 15 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180615.2 AC nr. ...

De aan een deskundige gegeven opdracht moet beperkt blijven tot het verzamelen van de nodige feitelijke gegevens om de rechter in staat te stellen de relevante rechtsregels toe te passen; de rechter kan de deskundige niet gelasten een advies te geven over de gegrondheid van de vordering (1). (1) Zie Cass. 15 november 2012, AR C.11.0579.F, AC 2012, nr. 616.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Deskundigenonderzoek - Opdracht - Rechtsmacht

- Artt. 11, eerste lid, en 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Om na te gaan of de rechter de deskundige gelast vaststellingen te doen of een technisch advies te geven dan wel hem zijn rechtsmacht met betrekking tot de beoordeling van de gegrondheid van het geschil overdraagt, moet worden onderzocht hoe de opdracht in zijn geheel is geformuleerd en moet rekening worden gehouden met alle elementen eigen aan het deskundigenonderzoek, zoals de redenen van het vonnis dat het voormelde onderzoek beveelt, het technisch karakter van de opdracht en de context waarin de deskundige met die opdracht wordt belast. Het kan voorkomen dat de vraag waarop de deskundige een antwoord van technische aard moet geven, samenvalt met de vraag waarover de rechter vanuit een juridisch oogpunt uitspraak moet doen (1). (1) Cass. 15 november 2012, AR C.11.0579.F, AC 2012, nr. 616.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Deskundigenonderzoek - Opdracht - Rechtsmacht - Onderzoek

- Artt. 11, eerste lid, en 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0572.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.4 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van de terechtzitting waarop de zaak werd behandeld en in beraad werd genomen en de in de zaak gewezen uitspraak dezelfde namen van raadsheren vermeldt, staat vast dat het dezelfde rechters zijn die de zaak hebben behandeld en erover hebben geoordeeld en die de beslissing hebben ondertekend (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2011, AR C.10.0249.N, AC 2011, nr. 395.

Burgerlijke zaken - Algemeen

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0354.F 25 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180525.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vreemde wet - Interpretatie - Rechter - Verplichting

Wanneer de rechter de buitenlandse wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de interpretatie die eraan gegeven wordt in het land van oorsprong; het Hof van Cassatie gaat de overeenstemming van de beslissing van de feitenrechter met die interpretatie na (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 333

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vreemde wet - Interpretatie - Rechter - Verplichting

- Art. 15 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

S.17.0035.N 14 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180514.2 AC nr. ...

Zowel uit de redactie van artikel 81, vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek, als uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de aangevulde kamer niet alleen uitspraak moet doen over de hoedanigheid van de betrokken werknemer, maar over de gehele grond van het geschil; hieruit volgt dat wanneer de betwisting over de hoedanigheid van arbeider of van bediende in een eerder vonnis is beslecht door een overeenkomstig artikel 81, vijfde lid, samengestelde kamer, deze kamer nadien verder in dezelfde uitgebreide samenstelling uitspraak moet doen over de nog overblijvende geschilpunten.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Geschil hoedanigheid arbeider/bediende - Samenstelling van de zetel - Aangevulde kamer - Te beoordelen geschilpunten

---

S.16.0055.F 23 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180423.4 AC nr. ...

Wanneer de rechter de vreemde wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen rekening houdend met de uitlegging die ze krijgt in het land die haar uitvaardigt.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Vreemde wet - Uitlegging - Feitenrechter - Bevoegdheid van de rechter

---

S.17.0077.N 12 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180312.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht

Wanneer het College van geneesheren-directeurs op grond van artikel 25 ZIV-wet de tegemoetkoming van de verzekering in de kosten van een geneeskundige verstrekking weigert en de rechthebbende die weigering betwist, ontstaat er tussen die rechthebbende en de Riziv een betwisting over het recht op die tegemoetkoming; de berechting van die betwisting valt onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank, aangezien dat gerecht krachtens de artikelen 167, eerste lid, ZIV-wet, 580, 2°, en 581, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kennis neemt van de geschillen over de rechten van de werknemers en van de zelfstandigen die zijn vastgelegd in de wetgeving inzake de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering; artikel 25, derde lid, ZIV-wet verleent het College van geneesheren-directeurs geen discretionaire beoordelingsbevoegdheid om te oordelen over het recht op de tegemoetkoming; het behoort evenwel tot de discretionaire bevoegdheid van het College van geneesheren-directeurs om het bedrag van de tegemoetkoming vast te stellen binnen de perken van de financiële middelen van het Bijzonder Solidariteitsfonds; de rechter kan enkel nagaan of de beslissing van het bestuur niet kennelijk onredelijk, willekeurig of disproportioneel is (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht

---

S.16.0062.F 5 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180305.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Administratieve sanctie - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen en laatstgenoemde die administratieve sanctie betwist, ontstaat tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze een betwisting over het recht op uitkeringen gedurende het tijdvak van de uitsluiting; de arbeidsrechtbank is bevoegd om uitspraak te doen over die betwisting, aangezien dat rechtscollege, krachtens artikel 580, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van de geschillen over de rechten en plichten van de loontrekkenden die voortvloeien uit de wetten en reglementen inzake werkloosheid; de arbeidsrechtbank die over een dergelijk geschil moet beslissen, oefent, met naleving van het recht van verdediging en binnen het kader van het geding zoals de partijen dat zijn overeengekomen, een toetsing met volle rechtsmacht uit over de beslissing die de directeur heeft genomen over de strafmaat, waarbij ze kan kiezen voor uitsluiting van het recht op de uitkeringen zonder uitstel, voor uitsluiting met uitstel of verwittiging en, desgevallend, de duur en de modaliteiten van die sanctie kan kiezen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Administratieve sanctie - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht

---

S.17.0068.F 5 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180305.5 AC nr. ...

Het arrest dat, op grond van de overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, nagaat of de bestanddelen die deze overtredingen uitmaken, kunnen doen besluiten dat de materialiteit van die overtredingen niet is aangetoond, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging niet en schendt noch artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, noch artikel 6 EVRM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Arbeidswet - Overtredingen - Bestanddelen - Beoordeling door de rechter - Eerbiediging van het recht van verdediging

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 138bis, § 2, en 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.17.0052.F 19 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180219.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

Krachtens artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is het vonnis een eindvonnis in zover daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald; het begrip ?eindvonnis' impliceert dat de kwestie waarop de beslissing betrekking heeft, het voorwerp van het debat heeft uitgemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

- Artt. 19, eerste lid, en 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.15.0063.N 12 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180212.1 AC nr. ...

Artikel 747, §2, Gerechtelijk Wetboek heeft niet de strekking dat een partij die nalaat binnen de aldus bepaalde termijn een conclusie te nemen, hierdoor het recht verbeurt om binnen de voor haar bepaalde daaropvolgende termijn een conclusie te nemen; de rechter mag evenwel op vordering van een wederpartij een deloyale proceshouding sanctioneren en op die grond een conclusie uit het debat weren; de partij die verzuimt een conclusie te nemen verliest slechts het recht om in een daaropvolgende conclusieronde nog een conclusie neer te leggen, wanneer zij van die mogelijkheid gebruik maakt om haar tegenstrever te verrassen door een houding aan te nemen die het recht van verdediging van laatstgenoemde miskent (1). (1) Cass. 27 november 2003, AR C.01.0438.N, AC 2003, nr. 603.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Artikel 747, § 2, Gerechtelijk Wetboek - Strekking - Draagwijdte - Laattijdige conclusie - Gevolg - Macht van de rechter

C.17.0466.N 29 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180129.2 AC nr. ...

De sanctie van het ambtshalve weren van een conclusie uit het debat betekent dat de rechter die beslissing kan nemen zonder dat hij daartoe door de partijen is gevorderd, maar stelt hem niet ervan vrij de partijen ter zake te horen (1). (1) Cass. 17 november 2011, AR C.10.0543.N, AC 2011, nr. 623.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Behandeling en berechting van de vordering - Conclusietermijn - Laattijdige conclusie - Sanctie - Ambtshalve weren uit het debat - Begrip - Opdracht van de rechter - Recht van verdediging

S.17.0024.F 22 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180122.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Bevoegdheid van de rechter - Ambt van de rechter - Samenwoning - Huishoudelijke aangelegenheden - Beoordeling

De rechter oordeelt in feite of twee of meerdere personen hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Bevoegdheid van de rechter - Ambt van de rechter - Samenwoning - Huishoudelijke aangelegenheden - Beoordeling

S.16.0012.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

Wanneer de directeur een werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen op grond van artikel 59sexies, § 6, en laatstgenoemde die beslissing betwist, ontstaat er een geschil tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze over het recht op de uitkeringen waarvan hij is uitgesloten; krachtens de artikelen 580, 2°, Gerechtelijk Wetboek en 7, § 11, Besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders behoort dat geschil tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank; de arbeidsrechtbank die van een dergelijk geschil kennisneemt, oefent op de beslissing van de directeur een toetsing met volle rechtsmacht uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 699.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

S.16.0093.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsplan - Niet-naleving - Tekortkoming - Uistluiting van de werkloze - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbanken - Bevoegdheid van de rechter - Volheid van rechtsmacht - Gevolg

Wanneer de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening een werkloze op grond van artikel 59sexies, § 1, vierde lid, Werkloosheidsbesluit, uitsluit van het genot van uitkeringen en laatstgenoemde die beslissing betwist, ontstaat er tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze een geschil betreffende het recht op uitkeringen waarvan laatstgenoemde is uitgesloten; die betwisting behoort tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank krachtens de artikelen 580, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek, en 7, § 11, van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders; de arbeidsrechtbank die van een dergelijk geschil kennisneemt, oefent een controle met volheid van rechtsmacht uit op de beslissing van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening; ze dient, met eerbiediging van het recht van verdediging en binnen de grenzen van het geding, zoals de partijen dat hebben afgebakend, na te gaan of de beslissing overeenkomstig de wetten en verordeningen inzake werkloosheid is gewezen en uitspraak te doen over het recht van de werkloze op uitkeringen; ze kan dat recht enkel erkennen met eerbiediging van die wetten en verordeningen: de arbeidsrechtbank doet uitspraak op basis van het geheel van de middelen van de partijen en van de stukken, die in voorkomend geval op haar verzoek worden overgelegd, en niet enkel op basis van de gegevens uit het administratief dossier (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsplan - Niet-naleving - Tekortkoming - Uistluiting van de werkloze - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbanken - Bevoegdheid van de rechter - Volheid van rechtsmacht - Gevolg

S.17.0003.N 20 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.3 AC nr. ...

Bij betwisting van de rechtsgeldigheid van de verlenging van de detachering behoort het aan de rechterlijke instanties van de lidstaat waar de arbeid wordt verricht na te gaan of de toepassingsvoorwaarden hiertoe vervuld zijn.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Sociale zekerheid - Werknemers - Internationale detachering - Uitzendende Lidstaat - Detachering - Verlenging - Betwisting - Lidstaat van tewerkstelling - Nationale rechter - Bevoegdheid

C.16.0222.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek -

Onderzoek van de vordering - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande maatregel

Elke maatregel waardoor elementen kunnen worden ingezameld die nodig zijn voor het informeren van de rechter over de feiten waardoor het geschil kan worden opgelost, zonder dat dit is beperkt tot de onderzoeksmiddelen die door het Gerechtelijk Wetboek zijn ingevoerd ter vergaring van de bewijzen, vormt in de zin van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een voorafgaande maatregel om de vordering te onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Onderzoek van de vordering - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande maatregel

Het verzoek om een voorafgaande maatregel die steunt op voornoemd artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, staat los van de procedure tot vaststelling van de termijnen om ten gronde te concluderen; daaruit volgt dat de partijen een vordering kunnen instellen op grond van artikel 19, derde lid, en nieuwe stukken kunnen overleggen tot staving van die vordering, zelfs na het verstrijken van de termijnen om ten gronde te concluderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

---

C.15.0472.F 13 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171013.1 AC nr. ...

Het arrest dat méér dan het gevorderde toekent, miskent het algemeen beginsel, beschikkingsbeginsel genaamd.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beschikkingsbeginsel - Niet-gevorderde zaken - Miskenning

- Art. 1592, vijfde lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0546.F 18 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.2 AC nr. ...

De beslagrechter die, krachtens de artikelen 1395, eerste lid, en 1498 van het Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van een vordering betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging op de goederen van de schuldenaar, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van het beslag maar kan geen uitspraak doen over andere geschillen betreffende de tenuitvoerlegging; hij kan, behoudens de uitdrukkelijk in de wet bepaalde gevallen, geen uitspraak doen over de grond van de zaak; hij kan geen uitspraak doen over de rechten van de partijen die zijn vastgelegd in de akte waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevorderd.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Beslagrechter - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0526.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.3 AC nr. 469

De rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen zelf worden aangevoerd tot staving van hun eisen (1); hiermee worden gelijkgesteld de feiten die de rechter zelf naar voor brengt uit de elementen die hem regelmatig werden voorgelegd (2). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426; Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; zie ook A. FETTWEIS, "Le rôle actif du juge balisé par le principe dispositif et le respect des droits de la défense", in S. GILSON (ed.), Au-delà de la loi, Actualités et évolutions des principes généraux du droit, Louvain-la-Neuve, Anthemis 2006, (127) 147. (2) Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Opdracht van de rechter - Ambtshalve opwerpen van rechtsmiddelen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, www.juridat.be; Cass. 8 mei 2015, AR C.14.0231.N-C.14.0489.N, AC 2015, nr. 300; Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

---

C.16.0418.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Termijnen door de rechter bepaald - Vereisten - Toezending aan de tegenpartij - Neerlegging ter griffie - Laattijdigheid

Wanneer de rechter termijnen bepaalt om conclusie te nemen, moeten telkens zowel de neerlegging van de conclusie ter griffie als de toezending ervan aan de tegenpartij binnen de bepaalde termijnen plaatsvinden; de enkele toezending van de conclusie aan de tegenpartij binnen de door de rechter bepaalde termijn voldoet niet aan de wettelijke vereiste; in voorkomend geval moet de rechter de laattijdig ter griffie neergelegde conclusie uit het debat weren, ook al is ze tijdig aan de tegenpartij gezonden (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Termijnen door de rechter bepaald - Vereisten - Toezending aan de tegenpartij - Neerlegging ter griffie - Laattijdigheid

- Art. 747, § 2, derde en zesde lid Gerechtelijk Wetboek

C.10.0273.F 30 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170330.1 AC nr. ...

Conclusie van eesrte advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onwettig belastingreglement - Vordering tot schadevergoeding - Hoven en rechtbanken - Verplichtingen - Toetsing van de wettigheid van de handeling - Toetsing van de voorwaarden voor de toepassing van de aquiliaanse aansprakelijkheid

Hoewel de hoven en rechtbanken krachtens artikel 159 van de Grondwet bevoegd en verplicht zijn, alvorens eraan uitwerking te verlenen, de interne en de externe wettigheid na te gaan van elke administratieve handeling waarop een vordering, een verweer of een exceptie gegrond is, dienen ze, ook wanneer ze kennisnemen van een vordering tot schadevergoeding die gegrond is op de onwettigheid van een dergelijke handeling, uitspraak te doen over de voorwaarden voor de toepassing van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onwettig belastingreglement - Vordering tot schadevergoeding - Hoven en rechtbanken - Verplichtingen - Toetsing van de wettigheid van de handeling - Toetsing van de voorwaarden voor de toepassing van de aquiliaanse aansprakelijkheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Art. 159 Grondwet 1994

C.16.0198.F 27 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Geschilpunt - Eindvonnis - Nieuw middel

Artikel 19, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek laat niet toe dat in eenzelfde zaak en onder dezelfde partijen opnieuw uitspraak kan worden gedaan over een geschilpunt dat door een niet beroepen eindbeslissing reeds is beslecht, zelfs als nieuwe middelen zijn opgeworpen; daaruit volgt dat nieuwe middelen niet kunnen worden aangevoerd tot staving van een definitief beslechte betwisting (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Geschilpunt - Eindvonnis - Nieuw middel

C.13.0129.F 23 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170223.6 AC nr. ...

De rechter dient het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregel en hij is bijgevolg verplicht die regel te bepalen (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2013, AR C. 12.0056.F, AC 2013, nr. 143.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Toepasselijk recht - Verplichting

C.15.0032.N 19 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161219.5 AC nr. ...

Artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek houdt niet in dat de rechter geen rekening meer vermag te houden met stukken die regelmatig zijn medegedeeld aan de wederpartij, maar niet zijn hernomen in de inventaris der stukken gevoegd bij de syntheseconclusie (1). (1) Art. 748bis Gerechtelijk Wetboek zoals van toepassing voor de wijziging bij wet van 19 oktober 2015, art. 12.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusies - Stukken medegedeeld - Inventaris van stukken - Ontbrekende vermelding

Noch artikel 6.1 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de rechter die van oordeel is afwijzend te moeten beschikken op een verzoek tot heropening van het debat, de verzoeker hiervan vooraf kennis geeft teneinde hem toe te laten verweer te voeren omtrent de redenen op grond waarvan de rechter het verzoek meent te moeten afwijzen zelfs indien de overige partijen geen opmerkingen hebben gemaakt op het verzoek.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verschijnende partij - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Redenen

S.15.0068.F 12 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161212.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Beroepsziekte - Aanhangigmaking bij de rechter - Uitbreiding of wijziging van de aanvraag - De artikelen 807 en 808 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande administratieve procedure - Weerslag

Artikel 52 van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 en de bepalingen van het koninklijk besluit van 26 september 1996 tot vaststelling van de wijze waarop de aanvragen om schadeloosstelling en om herziening van reeds toegekende vergoedingen bij het Fonds voor de beroepsziekten worden ingediend en onderzocht, beperken zich tot het aanwijzen van de administratieve overheid die uitspraak moet doen over de aanvragen tot schadeloosstelling ingediend door de getroffene van een beroepsziekte, zijn rechthebbenden of mandatarissen en tot het vaststellen van de modaliteiten voor het indienen en onderzoeken van die aanvragen, maar vereisen niet dat elke nieuwe aanvraag voor het arbeidsgerecht dat, krachtens artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek en 53 van de gecoördineerde wetten, uitspraak moet doen over een betwisting over het recht op schadeloosstelling onderworpen is aan een voorafgaande administratieve procedure; de rechter moet uitspraak doen over de aanvragen die bij hem aanhangig zijn, zoals zij wettelijk werden uitgebreid of gewijzigd overeenkomstig artikel 807 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr ...

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Beroepsziekte - Aanhangigmaking bij de rechter - Uitbreiding of wijziging van de aanvraag - De artikelen 807 en 808 van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande administratieve procedure - Weerslag

S.15.0019.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.3 AC nr. ...

De appelrechters die ambtshalve de verweerder, aan wie het hoger beroep werd aangezegd, buiten zaak stellen zonder deze beslissing aan tegenspraak te onderwerpen, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve buiten zaak stellen van een partij - Recht van verdediging

S.16.0001.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Collectieve schuldenregeling - Strafrechtelijke boete - Kwijtschelding - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter

Uit de samenhang van de artikelen 1675/13bis, §1 en §2, 1675/13, §3, Gerechtelijk Wetboek en 464/1, § 8, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kwijtschelding geen betrekking kan hebben op een penale boete; de rechter van de collectieve schuldenregeling kan bijgevolg aan de schuldenaar geen kwijtschelding verlenen voor schulden die het gevolg zijn van een veroordeling tot zulke boete (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Zie Cass. 18 november 2013, AR S.12.0138.F, AC 2013, nr. 613.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Collectieve schuldenregeling - Strafrechtelijke boete - Kwijtschelding - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter

S.15.0104.F 5 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160905.1 AC nr. ...

Wanneer de sociaal verzekerde de weigering van het recht op maatschappelijke integratie betwist voor de arbeidsrechtbank, ontstaat tussen hem en het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een betwisting omtrent het recht op maatschappelijke integratie vanaf de datum waarop hij het voordeel ervan aanvraagt; de artikelen 11, tweede lid, van het Handvest van de sociaal verzekerde en 19, § 2, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie zijn enkel van toepassing op de administratieve fase van de procedure tot toekenning van het recht op maatschappelijke integratie en doen geen afbreuk aan de regels betreffende de overlegging van de bewijzen in de gerechtelijke procedure.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Leefloon - Aanvraag - Verplichting van de sociaal verzekerde - Informatie - Inlichting - Tekortkoming - Weigering - Betwisting - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 19 Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie
- Art. 11 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

C.15.0437.F 24 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160624.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Politierechtbank - Algemeen politiereglement van de stad Brussel - Administratieve sanctie - Uitstel van tenuitvoerlegging - Wettigheid

Noch artikel 70 van het algemeen politiereglement van de stad Brussel, noch enige andere bepaling geven de ambtenaar die wordt vermeld in artikel 119bis, § 2, vierde lid, van de nieuwe gemeentewet, in de versie ervan die van toepassing is op het geschil, en de politierechtbank die heeft kennisgenomen van het in artikel 119bis, § 12, eerste lid, van die wet, in dezelfde versie, bedoelde beroep tegen de beslissing van die ambtenaar, de bevoegdheid om de administratieve geldboete die zij opleggen, gepaard te laten gaan met een uitstel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ***.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Politierechtbank - Algemeen politiereglement van de stad Brussel - Administratieve sanctie - Uitstel van tenuitvoerlegging - Wettigheid

S.15.0067.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Arbeidsovereenkomst - Einde - Ontslag om dringende

reden - Wettelijk begrip - Beoordeling - Criterium - Bevoegdheid van de rechter

Mits de rechter het wettelijk begrip 'dringende reden' niet miskent, beoordeelt hij op onaantastbare wijze de ernst van de fout en de weerslag ervan op het mogelijk verderzetten van de contractuele betrekkingen; als hij de criteria die de wet aan dat begrip toekent niet wijzigt, mag hij rekening houden met alle elementen die zijn beoordeling kunnen staven; het arrest dat de beoordeling van het mogelijk verderzetten van de contractuele betrekkingen, niettegenstaande de door de werknemer begane zware fout, die het wettelijk criterium vormt voor het begrip 'dringende reden', koppelt aan het criterium van de wanverhouding tussen die fout en het verliezen van zijn werk, dat geen betrekking heeft op het begrip 'dringende reden', schendt artikel 35, tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Arbeidsovereenkomst - Einde - Ontslag om dringende reden - Wettelijk begrip - Beoordeling - Criterium - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 35, eerste en tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

---

S.16.0003.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Uitsluiting - Betwisting - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Omvang

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen en laatstgenoemde die beslissing betwist, ontstaat tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze een betwisting over het recht op uitkeringen gedurende het tijdvak van de uitsluiting; om uitspraak te doen over die betwisting, moet de arbeidsrechtbank, waaronder deze krachtens artikel 580, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek ressorteert, met naleving van het recht van verdediging en zonder wijziging van het voorwerp van de vordering, de passende rechtsregels toepassen op de feiten die regelmatig aan haar beoordeling zijn voorgelegd; zij mag het recht op uitkeringen enkel toekennen met naleving van de wettelijke en verordenende bepalingen inzake werkloosheid (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Uitsluiting - Betwisting - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Omvang

- Art. 580, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 56, 60 en 61 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

---

C.15.0382.F 8 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160408.2 AC nr. ...

De opzet van artikel 747, § 2, Gerechtelijk Wetboek is niet dat de partij die nalaat binnen de aldus bepaalde termijn een conclusie neer te leggen, hierdoor noodzakelijkerwijs het recht verbeurt om binnen een latere termijn een conclusie neer te leggen; de rechter mag echter op vordering van een tegenpartij een deloyale proceshouding straffen en op die grond een conclusie uit het debat weren (1). (1) Cass. 4 december 2008, AR C.07.0364.F, AC 2008, nr. 697.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Artikel 747, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek - Opzet - Na het verstrijken van de termijnen neergelegde conclusie - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 747, § 2 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0235.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.11 AC nr. ...

De rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen; dit houdt niet in dat de rechter gehouden is alle in het licht van de vaststaande feiten van het geschil mogelijke, doch niet-aangevoerde rechtsgronden op hun toepasselijkheid te onderzoeken, doch enkel dat hij, mits eerbiediging van het recht van verdediging, de toepasselijkheid dient te onderzoeken van de niet-aangevoerde rechtsgronden die zich door de feiten zoals zij in het bijzonder worden aangevoerd, onmiskenbaar aan hem opdringen; dit geldt ook wanneer de niet-aangevoerde rechtsgronden steunen op wetsbepalingen van openbare orde (1). (1) Zie de concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN voor Cass. 11 september 2008, AR C.07.0441.F, Pas. 2008, nr. 46.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; Cass. 28 september 2012, AR C.12.0049.N, AC 2012, nr. 500, met concl. van het OM; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514, met concl. van het OM; Cass. 31 januari 2011, AR C.10.0123.F, AC 2011, nr. 88; Cass. 1 februari 2010, AR S.09.0064.N, AC 2010, nr. 77, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 28 september 2009, AR C.04.0253.F, AC 2009, nr. 529, met concl. van advocaat-generaal J.M. GENICOT in Pas. 2009, nr. 529; Cass. 28 mei 2009, AR C.06.0248.F, AC 2009, nr. 355, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES; Cass. 28 mei 2009, AR C.08.0066.F, AC 2009, nr. 356.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht van verdediging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0180.N 11 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160211.2 AC nr. ...

Aangezien artikel 11, eerste lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst, zoals hier van toepassing, krachtens artikel 3 van voormelde wet, van dwingend recht is, dient de rechter na te gaan of een clausule van de verzekeringsovereenkomst die op een andere manier wordt verwoord, geen vervalbeding is (1). (1) Cass. 20 september 2012, A.R. C.12.0029. F, AC 2012, nr. 477, met concl. van advocaat-generaal Genicot, in Pas. 2012, n° 477.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Landverzekeringsovereenkomst - Vervalbeding - Beoordeling door de rechter

- Artt. 3 en 11, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

S.14.0072.N 8 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160208.2 AC nr. ...

De in artikel 149 Grondwet bepaalde motiveringsplicht houdt niet in dat de rechter het advies dat het openbaar ministerie in toepassing van de artikelen 764 tot 767 Gerechtelijk Wetboek heeft uitgebracht, moet beantwoorden.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Advies openbaar ministerie - Motiveringsplicht

Uit het algemeen rechtsbeginsel inzake de taak van de rechter volgt niet dat de rechter de plicht heeft ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden wordt door in het advies van het openbaar ministerie gedane vaststellingen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Advies openbaar ministerie - Taak van de rechter - Ambtshalve aangevoerd rechtsmiddel

C.15.0179.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.3 AC nr. ...

Krachtens het dwingend karakter van artikel 11 Wet Landverzekeringsovereenkomst, vastgelegd in artikel 3 van die wet, dient de rechter te onderzoeken of een beding van de verzekeringsovereenkomst dat onder een andere omschrijving wordt voorgesteld, geen vervalbeding is.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Dwingend recht - Taak van de rechter

C.15.0259.F 22 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160122.4 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op feiten die hem regelmatig zijn voorgelegd en het voorwerp noch de oorzaak van de vordering wijzigt en het recht van verdediging van de partijen eerbiedigt (1). (1) Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de partijen feiten aanvoeren waarop zij hun vordering of hun verweermiddel steunen, zonder daaraan een juridische omschrijving te geven of enige rechtsgrond te vermelden, miskent de rechter die de voormelde feiten kwalificeert en daarop een rechtsgrond toepast zonder de partijen toe te staan daarover tegenspraak te voeren, hun recht van verdediging niet (1). (1) Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Geen juridische omschrijving van de feiten - Geen vermelding van een toepasselijke rechtsregel - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0210.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.12 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 22 januari 2015, AR C.13.0602.F, AC 2015, nr. 55; Cass. 10 februari 2014, AR C.13.0381.N, AC 2014, nr. 105; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426; Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; Cass. 28 september 2012, AR C.12.0049.N, AC 2012, nr. 500, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL; Cass. 31 januari 2011, AR C.10.0123.F, AC 2011, nr. 88; Cass. 1 februari 2010, AR S.09.0064.N, AC 2010, nr. 77, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 28 september 2009, AR C.04.0253.F, AC 2009, nr. 529, met concl. van advocaat-generaal J.-M. GÉNICOT in Pas. 2009, nr. 529; Cass. 28 mei 2009, AR C.06.0248.F, AC 2009, nr. 355, met conc1. van advocaat-generaal A. HENKES; Cass. 28 mei 2009, AR C.08.0066.F, AC 2009, nr. 356.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0226.F 7 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150907.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Expertisemaatregel - Hoger beroep - Bevestiging

Het vonnis dat aldus een door de eerste rechter bevolen onderzoeksmaatregel bevestigt, ook al beweert het tegendeel, zonder daarbij enig geschilpunt anders te beslechten dan de eerste rechter maar toch beslist de zaak niet naar de eerste rechter te verwijzen, schendt artikel 1068, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Expertisemaatregel - Hoger beroep - Bevestiging

- Art. 1068 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0463.N 26 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150626.3 AC nr. ...

Artikel 1223 Gerechtelijk Wetboek, in zijn toepasselijke versie (1), verzet zich niet ertegen dat wanneer de notaris zich akkoord verklaart met een tegen de staat van vereffening ingebrachte zwarigheid en de staat van vereffening daaraan aanpast, de rechtbank deze aangepaste staat kan homologeren. (1) Zoals van kracht vóór de vervanging ervan bij artikel 5 van de wet van 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening – verdeling (BS 14 september 2011, 2de ed.), dat in werking is getreden op 1 april 2012 (art. 10).

Burgerlijke zaken - Algemeen - Notaris - Staat van vereffening - Zwarigheid - Aanpassing staat - Homologatie door de rechtbank

- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0433.F 11 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150611.10 AC nr. ...

De rechter mag, op vraag van een partij, een deloyale proceshouding bestraffen die het recht van verdediging aantast en op die grond een conclusie uit het debat weren (1). (1) Cass. 16 september 2013, AR C.12.0032.F, AC 2013, nr. 449.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Artikel 747, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek - Laattijdige conclusie - Bevoegdheid van de rechter

Artikel 747, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek ontzegt de partij die nalaat binnen de aldus bepaalde termijn conclusie te nemen, niet noodzakelijkerwijs het recht een conclusie binnen een latere termijn neer te leggen (1). (1) Cass. 4 december 2008, AR C.07.0364.F, AC 2008, nr. 697.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Artikel 747, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek - Opzet - Laattijdige conclusie

- Art. 747, § 2 Gerechtelijk Wetboek

S.14.0094.F 8 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150608.2 AC nr. ...

De appelrechter moet de ontvankelijkheid van de beroepen ambtshalve onderzoeken en inzonderheid nagaan of een hoger beroep dat als incidenteel hoger beroep gekwalificeerd wordt niet ontvankelijk is als principaal beroep (1). (1) Cass. 2 februari 1989, AR 6064-6065, AC 1989, nr. 324; Cass. 27 mei 2011, AR C.10.0197.N – C.10.0205.N, AC 2011, nr. 358; G. de Leval, "Eléments de procedure civile", tweede uitgave, "Les voies de recours – L'appel", p. 339.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Opdracht van het hof van beroep - Ambt van de appelrechter - Bevoegdheid van de appelrechter - Ontvankelijkheid - Incidenteel beroep - Principaal beroep

- Artt. 1050, eerste lid, 1054 en 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek

C.13.0268.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.1 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters het hoger beroep van de verweerster grotendeels gegrond verklaren en het verweer van de eiser afwijzen, zonder uitspraak te doen over het verzoek tot heropening van het debat van de eiser, schenden zij artikel 773 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2001, AR C.00.0199.F, AC 2001, nr. 525; Cass. 13 mei 2002, AR S.01.0161.F, AC 2002, nr. 292.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verzoek tot heropening van het debat - Opdracht van de rechter - Appelrechter - Geen uitspraak over dit verzoek - Uitspraak over de gegrondheid van het hoger beroep

- Artt. 772 en 773 Gerechtelijk Wetboek

S.14.0017.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.2 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk de rechter verplicht is het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregel die erop van toepassing is, is hij verplicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsregels op te werpen waarvan de toepassing vereist is door de feiten die de partijen in het bijzonder tot staving van hun vorderingen aanvoeren.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Toepasselijk recht - Feit dat in het bijzonder is aangevoerd - Ambtshalve opgeworpen middel - Verplichting - Beschikkingsbeginsel - Recht van verdediging

S.13.0085.F 16 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150216.3 AC nr. 117

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Arbeidsovereenkomst - Arbeider - Willekeurig ontslag - Redenen - Noodwendigheden inzake de werking van de onderneming - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

De rechter kan bij beoordeling van de wettigheid van de op de noodwendigheden inzake de werking van de onderneming, de instelling of de dienst gegronde reden voor het ontslag, zijn eigen criteria betreffende de organisatie van die werking niet in de plaats te stellen van die van de werkgever (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Arbeidsovereenkomst - Arbeider - Willekeurig ontslag - Redenen - Noodwendigheden inzake de werking van de onderneming - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 63, eerste lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

STRAFZAKEN

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

De verbeurdverklaring per equivalent zoals bedoeld in artikel 505, zesde lid, Strafwetboek is een straf die ten belope van het verbeurdverklaarde bedrag een schuldvordering toevoegt aan het vermogen van de veroordeelde en die ten uitvoer kan worden gelegd op gans dat vermogen (4); indien de verbeurdverklaring per equivalent van datzelfde bedrag aan meerdere veroordeelden wordt opgelegd, is het verbeurdverklaarde bedrag verhaalbaar op het vermogen van elk van die veroordeelden, zonder dat het totaal van de tenuitvoerlegging het verbeurdverklaarde bedrag mag overstijgen; de strafrechter heeft geen rechtsmacht om te bepalen op welk vermogen de door hem bevolen verbeurdverklaring per equivalent zal worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 14 februari 2017, AR P.16.1099.N, AC 2017, nr. 108

Strafzaken - Allerlei - Witwassen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per equivalent - Verbeurdverklaring per equivalent van hetzelfde bedrag opgelegd aan meerdere veroordeelden - Verhaalbaarheid op vermogen van elk van de veroordeelde - Uitvoering - Geen rechtsmacht van de strafrechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

Krachtens het beginsel van de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, zoals vervat in artikel 151 Grondwet, kan de rechter geen bevel geven aan het openbaar ministerie en kan hij het openbaar ministerie dus niet dwingen om een beklaagde toegang te geven tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure (1); de rechter kan uit zijn vaststelling dat het openbaar ministerie aan een beklaagde toegang tot bepaalde informatie ontzegt, enkel gevolgen afleiden voor de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces van deze laatste en hij kan, in zoverre geen minder verregaande remedie mogelijk is, besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens de miskenning van dat recht; bij afwezigheid van daarover bij conclusie gevoerd verweer dient de rechter niet uitdrukkelijk melding te maken van zijn beslissing dat hij, niettegenstaande zijn vaststelling dat de beklaagde geen toegang heeft tot bepaalde informatie waarom hij verzoekt, de strafvordering ontvankelijk acht en die beslissing kan blijken uit het feit dat de rechter oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering. (1) Zie Cass. 9 april 2025, AR P.24.1727.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.18; Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 446.

Strafzaken - Strafvordering - Verzoek om toegang tot informatie die niet behoort tot het strafdossier - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Geen bevel van de rechter mogelijk - Weigering door openbaar ministerie - Beoordeling van het gevolg - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Beslissing van de rechter die de strafvordering ontvankelijk acht - Wijze

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0067.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.5 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een daad niet strafbaar is krachtens de nieuwe wet die na het plegen van die daad in werking is getreden, volgt niet dat ze niet zou kunnen worden bestraft krachtens een andere wettelijke bepaling die daarentegen zowel op de datum van het misdrijf als op de datum van het vonnis van kracht was; dit is het geval wanneer de beklaagde niet werd veroordeeld wegens schending van artikel 3.44 Wetboek van Vennootschappen, dat niet bestond op het ogenblik waarop het misdrijf werd gepleegd, maar van de artikelen 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek, aangezien de herkwalificatie van de litigieuze boekingen de identiteit ervan niet wijzigen (1). (1) Zie Cass. 25 september 2024, AR P.24.0567.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240925.2F.6

Strafzaken - Strafvordering - Toepassing van de wet in de tijd - Bepaling die na de feiten in werking is getreden - Andere bepaling die op het ogenblik van de feiten van toepassing was - Herkwalificatie - Toepassing

- Art. 3.44 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019
- Art. 127 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 214 Strafwetboek
- Art. 213 Strafwetboek
- Art. 197 Strafwetboek
- Art. 196 Strafwetboek
- Art. 193 Strafwetboek
- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

De teruggave van de subsidies die werden aangewend voor andere doeleinden dan die waarvoor ze zijn verkregen, wordt niet bevolen krachtens artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek maar krachtens artikel 3 van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen; die bepaling stelt de door de rechter ambtshalve te bevelen teruggave niet afhankelijk van het bewijs van schade die persoonlijk werd geleden door de organisatie of instelling die de onverschuldigde betaling heeft verricht (1). (1) Zie Cass. 27 januari 2009, AR P.08.1639.N, AC 2009, nr. 68.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Subsidies, vergoedingen en toelagen - Ambtshalve teruggave - (Geen) bewijs van schade

- Art. 3 KB 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen

P.24.1727.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4 AC nr. ...

De onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, vastgelegd in artikel 151 Grondwet, komt vooreerst tot uiting ten aanzien van de hoven en rechtbanken, die het openbaar ministerie geen uitdrukkelijke of impliciete bevelen mogen geven en zijn optreden evenmin mogen berispen, omdat ze zich aldus op onrechtmatige wijze zouden mengen in de opdracht van het openbaar ministerie; de magistraat van het openbaar ministerie, eisende partij in de strafvordering die hij voor de strafgerechten instelt, is de hoofdpartij in het strafproces en hoewel hij zich in die hoedanigheid objectief dient te gedragen, is hij niet gehouden tot een strikte onpartijdigheidsplicht; hieruit volgt dat de rechter zich niet in de bevoegdheden van het openbaar ministerie mag mengen en niet bevoegd is om de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting te wraken of uit te sluiten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken - Band met het openbaar ministerie - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

Strafzaken - Strafvordering - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken - Band met het openbaar ministerie - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0085.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.24 AC nr. ...

Uit de tekst van de bepalingen van artikel 152 en 205bis, Wetboek van Strafvordering en artikel 6 EVRM, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling, volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, maar die partij heeft geen absoluut recht op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald en hij kan daarbij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden toegekend (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617.

Strafzaken - Strafvordering - Verzoek tot bepaling van conclusietermijnen - Geen absoluut recht op conclusietermijnen - Recht op een eerlijk proces - Omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd geen conclusietermijnen vereist - Criteria - Vermelding van de omstandigheden - Motivering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 250bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.24.1524.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.11 AC nr. ...

Artikel 4, elfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, behoudens akkoord van de partijen of de in artikel 748, § 2, Gerechtelijk Wetboek bedoelde uitzondering, conclusies die na het verstrijken van de vastgestelde termijnen worden overgelegd, ambtshalve uit het debat worden geweerd; een partij die, na te hebben vastgesteld dat de tegenpartij haar conclusie laattijdig heeft neergelegd, de rechter zelf verzoekt om een nieuwe conclusietermijn en een uitstel van de behandeling van de zaak, geeft hiermee te kennen akkoord te zijn om af te wijken van de initieel opgelegde conclusietermijnen.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Verzoek van de partij die de laattijdigheid van de neerlegging van conclusies vaststelt voor nieuwe conclusietermijnen en vraag tot uitstel - Conclusietermijn - Neerlegging van conclusies na het verstrijken van de vastgestelde termijnen - Gevolg - Principiële wering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 748, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, elfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1558.F 5 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.8 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 23 en 139 Wetboek van Strafvordering wordt de territoriale bevoegdheid van de strafrechter in de regel bepaald door hetzij de plaats van het misdrijf, hetzij de daadwerkelijke verblijfplaats van de beklaagde op het ogenblik waarop de strafvordering wordt ingesteld of die van de maatschappelijke zetel van de rechtspersoon, hetzij de plaats waar de beklaagde werd gevonden; de bevoegdheid ratione loci van de correctionele rechtbank wordt bepaald door het bestaan van één van de drie voormelde territoriale punten van aanknoping aan het gerechtelijk arrondissement waarin die rechtbank is opgericht, en niet aan één van de afdelingen waaruit ze is samengesteld.

Strafzaken - Algemeen - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Criteria - Aanknoping aan het gerechtelijk arrondissement waarin de rechtbank is opgericht en niet aan een van haar afdelingen - Draagwijdte

- Art. 10 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Wetboek van Strafvordering

P.24.0409.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1 AC nr. ...

In strafzaken kunnen de vonnisgerechten geen uitspraak doen over feiten die niet bij hen aanhangig zijn gemaakt en kunnen de appelrechters geen uitspraak doen over andere feiten dan die waarop de beslissing van de eerste rechter betrekking had; de strafrechter beoordeelt onaantastbaar, op basis van de gegevens van de beschikking tot verwijzing of van de dagvaarding en van het strafdossier, of de feiten die hij bewezen verklaart door eventueel hun kwalificatie te verbeteren met eerbiediging van het recht van verdediging, werkelijk degene zijn die het voorwerp vormen van de vervolging of waarop deze berust (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Vaststelling - Herkwalificatie - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Grens

In de regel kan de rechter, tenzij een zaak bij hem aanhangig wordt gemaakt door een aanvullende rechtstreekse dagvaarding of door een vrijwillige verschijning, geen kwalificatie aan de oorspronkelijke kwalificatie toevoegen die kan leiden tot een bijkomende schuldigverklaring (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Voorwaarde

Het in artikel 418 Strafwetboek bedoelde gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg houdt elke mogelijke vorm van de fout in, hoe licht deze ook is; hieruit volgt dat de rechter die kennisneemt van een telastlegging van onopzettelijke slagen of verwondingen, bij zijn onderzoek van de vraag waarin de strafbare nalatigheid kan bestaan, alle fouten in aanmerking moet nemen die dat gebrek kunnen opleveren; wanneer de rechter vaststelt dat de niet-naleving van de algemene zorgvuldigheidsnorm bestaat in een specifieke strafbare gedraging, dient hij na te gaan of de beklaagde zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan die gedraging en dient hij daartoe, met eerbiediging van het recht van verdediging, de kwalificatie toe te voegen die de oorspronkelijke kwalificatie onopzettelijk doden aanvult (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg dat bestaat in een specifieke strafbare gedraging - Gevolg - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Wettigheid

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

In hoger beroep wordt de aanhangigmaking van de zaak bij de rechter bepaald door de verklaring van hoger beroep en door het verzoekschrift dat de grieven bevat (1). (1) Over de devolutieve werking van het hoger beroep, zie M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., II, 1733 e.v.

Strafzaken - Strafvordering - Correctioneel rechtscollege in hoger beroep - Aanhangigmaking - Vaststelling

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle rechtszittingen waarop de zaak werd behandeld, hebben bijgewoond; dat vereiste geldt echter niet voor de rechtszitting waarop het hof van beroep enkel het onderzoek van de zaak heeft uitgesteld zonder ze te behandelen (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM, §§ 1-4; Cass. 3 mei 2017, AR. P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas..

Strafzaken - Algemeen - Mededeling van de akte van wraking aan de gewraakte magistraat - Schorsende werking - Draagwijdte - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting - (Geen) vereiste van continuïteit van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de zaak het voorwerp heeft uitgemaakt van een vooronderzoek, wordt de aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter niet bepaald door de kwalificatie van de feiten in de bewoordingen van de tegen de beklaagde uitgebrachte telastlegging, noch door de kwalificatie die de vervolgende partij in haar vordering vermeldt; die aanhangigmaking wordt bepaald door de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM, §§ 8-9; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, die Keure, 2021, II, 1447-1449.

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Aanhangigmaking bij de correctionele rechtbank of de politierechtbank - Vaststelling

- Art. 130 Wetboek van Strafvordering

P.23.0503.F 13 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.3 AC nr. ...

De beslissing van vervallenverklaring van het recht tot sturen bepaalt voor welke proef of proeven, van de vier in artikel 38, § 3, Wegverkeerswet vermelde soorten, de veroordeelde moet slagen voordat hij opnieuw achter het stuur kan plaatsnemen na het verstrijken van de termijn van het verval; hieruit volgt dat de rechter die, tenzij hij een verschrijving verbetert of een onvolledige omschrijving op grond van het strafdossier rechtzet, in een telastlegging van schending van artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet, de hierin vermelde beslissing van vervallenverklaring vervangt door een andere beslissing van vervallenverklaring, zichzelf gelast met een ander strafbaar feit (1). (1) Zie Cass. 14 september 2022, AR P.22.0430.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5, met concl. OM. Uit dat arrest volgt dat de rechter kan oordelen dat de beklaagde die wordt vervolgd wegens het rijden spijts verval van het recht tot sturen, opgelegd door een eerder vonnis dat niet van toepassing was op de dag van het bedoelde feit, niet wordt vervolgd voor het rijden spijts een dergelijk door een ander vonnis opgelegd verval dat niet in de telastlegging is vermeld. Uitdrukkelijk in het licht van dat arrest heeft het OM tot verwerping geconcludeerd.

Strafzaken - Strafvordering - Vonnisgerecht - Wijziging van kwalificatie of datum der feiten - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Herkwalificatie door de appelrechter om een andere beslissing van vervallenverklaring te vermelden - (Geen) Wettigheid

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 38, § 1, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De correctionele rechter kan van geen andere feiten kennisnemen dan van die welke regelmatig bij hem aanhangig zijn gemaakt door de verwijzingsbeschikking van het onderzoeksgerecht of door de rechtstreekse dagvaarding van het openbaar ministerie of van de burgerlijke partij; hij kan zichzelf niet gelasten met een strafbaar feit dat niet in een van die akten is vermeld (1). (1) Zie P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", RDPC, 1990, p. 561-590 [574-575]; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 2021, II, p. 1439-1462 [1453]; Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0087.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Strafzaken - Strafvordering - Vonnisgerecht - Aanhangigmaking - Grens - Gevolg

P.23.0610.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.6 AC nr. ...

Behoudens de feiten die algemeen bekend zijn of op algemene ervaring berusten en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waaronder het recht op tegenspraak, de rechter zijn beslissing te baseren op feiten die niet voortkomen uit de gegevens van het strafdossier of uit het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts door eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen hierover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484; zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84, en de verw. in voetnoot.

Strafzaken - Algemeen - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

P.22.1399.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.6 AC nr. ...

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

Strafzaken - Strafvordering - Strafprocedure - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1502.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 62 Jeugdbeschermingswet gelden de wetsbepalingen van het Wetboek van Strafvordering voor de procedure betreffende de maatregelen ter bescherming van minderjarigen.

Strafzaken - Strafvordering - Jeugdbescherming - Maatregelen ter bescherming van minderjarigen - Procedure voor de jeugdgerechten - Toepasselijk recht

- Art. 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.22.0186.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5 AC nr. ...

Uit arrest nr. 108/2020 van het Grondwettelijk Hof van 16 juli 2020 volgt dat, hoewel het vermoeden van de lastgeving ad litem waarin is voorzien bij artikel 440 Gerechtelijk Wetboek van toepassing is voor de strafgerechten, dat vermoeden weerlegbaar is, zodat de betrokken partij, ongeacht de toepassing van de artikelen 848 tot 850 Gerechtelijk Wetboek(1), dat vermoeden met alle rechtsmiddelen en met eerbiediging van het recht van verdediging moet kunnen weerleggen (2). (1) Procedure tot ontkentenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer ze uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801. (2) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Advocaat - Vertegenwoordiging - Lastgeving ad litem - Vermoeden - Weerlegbaarheid

- Artt. 440, 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0945.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.4 AC nr. ...

Noch artikel 23 Taalwet Gerechtszaken noch enige andere bepaling verplichten de rechtbank die de wijziging van taal beveelt, het rechtsgebied van het gerecht van dezelfde rang te vermelden dat, doordat dit het dichtstbij gelegen is, als gerecht op verwijzing is aangewezen (1). (1) Het Hof heeft weliswaar, als gevolg van de wijziging van artikel 40 Taalwet Gerechtszaken door de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, geoordeeld dat "artikel 861, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren indien de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, van toepassing is op een onregelmatigheid die voortvloeit uit de schending van artikel 38 Taalwet Gerechtszaken", betreffende de vertaling van akten die in een ander taalgebied zijn betekend of ter kennis zijn gebracht (Cass. 27 februari 2019, AR P.19.0148.F, AC 2019, nr. 127, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.). Dit blijkt ook van toepassing te zijn op een schending van artikel 23 van de voormelde wet. De eiser voert ook niet aan dat de niet-vermelding, in het vonnis van de politierechtbank te Leuven, van het feit dat het dichtstbij gelegen gerecht waarnaar ze de zaak verwijst de politierechtbank Waals-Brabant (Waver) is, zijn belangen zou hebben geschaad. Het middel zou bijgevolg niet ontvankelijk zijn bij gebrek aan belang indien het Grondwettelijk Hof, in zijn arrest nr. 120/2019 van 19 september 2019, artikel 40, eerste lid, "Taalwet Gerechtszaken", zoals vervangen door artikel 5 van de wet van 25 mei 2018, niet had vernietigd. (M.N.B.)

Strafzaken - Strafvordering - Wijziging van taal - Verwijzing naar het dichtstbij gelegen gerecht van dezelfde rangorde waar de rechtspleging wordt gevoerd in de door de beklaagde gevraagde taal - (Geen) verplichting om het rechtsgebied van dit gerecht te vermelden

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.0854.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.7 AC nr. ...

De Belgische strafrechter heeft op grond van artikel 3 Strafwetboek rechtsmacht om te oordelen over een in België gepleegd misdrijf en daartoe behoort een misdrijf waarvan één van de constitutieve bestanddelen geheel of gedeeltelijk op het Belgische grondgebied is gelokaliseerd of waaraan materiële gedragingen ten grondslag liggen die zowel in België als in het buitenland zijn gepleegd en die een ondeelbaar geheel vormen; de Belgische rechtscolleges die vaststellen dat een beklaagde op Belgisch grondgebied gelden met een illegale oorsprong heeft ontvangen en die in het buitenland heeft overgeschreven, steunen aldus hun rechtsmacht op een in België gesitueerde materiële witwasgedraging aan een in het buitenland gepleegd witwasmisdrijf (1). (1) Cass. 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618; B. SPRIET, "(Extra)territoriale werking van de Belgische strafwet, met enkele "klassieke" extraterritoriale jurisdictiegronden uit de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering" in X., Strafprocesrecht en extraterritorialiteit (BLUS), 2002, p. 4-16; J. VANHEULE, "Op zoek naar de grenzen van de territoriale rechtsmacht van de strafrechter en van de strafbaarheid van betrokkenheid bij bendevorming", noot onder Gent 30 maart 2021, RABG 1090-1102. Cass. 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618, Antwerpen, 31/01/1995, RW 1996-97, 1027-1028.

Strafzaken - Strafvordering - Territoriale bevoegdheid - Belgische rechtscolleges - Constitutief bestanddeel van het misdrijf op Belgisch grondgebied gelokaliseerd - Materiële gedragingen in België en in het buitenland gepleegd - Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 3 en 505, eerste lid, 4° Strafwetboek

P.22.1085.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.6 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM, noch de noodzaak om het recht van verdediging van de procespartijen te eerbiedigen of om het Hof in staat te stellen de wettigheid van de bestreden beslissing te controleren, vereisen dat de gezegden van de partijen ter rechtszitting moeten kunnen worden gecontroleerd aan de hand van de weergave daarvan in het proces-verbaal van die rechtszitting en het is evenmin vereist dat de bestreden beslissing die gezegden als dusdanig aanhaalt bij de beoordeling van de impact ervan op de bewijswaardering van de gegevens van het strafdossier (1). (1) Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE; Cass. 2 november 2011, AR P.11.1424.F, AC 2011, nr. 588.

Strafzaken - Algemeen - Procedure op de zitting - Gezegden van de partijen ter rechtszitting niet opgenomen in een proces-verbaal - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0486.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.14 AC nr. ...

De omstandigheid dat een rechter al uitspraak heeft gedaan, in een onderscheiden rechtspleging, over de bijkomende straf van een andere beklaagde, volstaat op zich niet om zijn bekwaamheid om op onpartijdige wijze kennis te nemen van de strafvordering tegen een persoon die later voor dezelfde feiten wordt vervolgd, in twijfel te trekken; dat is enkel het geval wanneer de eerste beslissing een voorbarige beoordeling van de schuld van de in de tweede zaak betrokken persoon inhoudt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 692.

Strafzaken - Strafvordering - Onpartijdigheid van de rechter - Rechter die eerder al uitspraak heeft gedaan over een bijkomende straf van een andere beklaagde wegens dezelfde feiten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1063.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.4 AC nr. ...

De rechter die bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering wordt verzocht om conclusietermijnen te bepalen mag bij de beoordeling van die vraag en het vastleggen van de termijnen rekening houden met de verjaringsregeling voor de strafvordering en het gegeven dat in het concrete strafdossier de verjaring dreigend is maar hij dient bij de beoordeling van dat verzoek en bij het vastleggen van de termijnen erover te waken dat het recht op een eerlijk proces wordt gerespecteerd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak en bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de aard en de complexiteit van de zaak, de aan de orde zijnde betwistingen en de stand van de rechtspleging.

Strafzaken - Strafvordering - Vastlegging van conclusietermijnen - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 21 en 21bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0543.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.5 AC nr. ...

Wanneer een vonnis oordeelt dat de vergoeding van de kosten van de adviserend geneesheer die zijn gemaakt om de belangen van de burgerlijke partij te verdedigen in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek dient te worden aangenomen en daarnaast een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt ten aanzien van de burgerlijke partij, heeft de rechtbank, impliciet maar zeker, zowel het recht van de burgerlijke partij voorbehouden om door een adviserend geneesheer te worden bijgestaan als het recht van de gesubrogeerde partij om de terugbetaling daarvan te vorderen; de rechtbank heeft haar rechtsmacht over de burgerlijke rechtsvordering van de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij dus niet volledig uitgeput.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing die de vergoeding van de kosten van een adviserend geneesheer aanneemt en een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het rechtscollege - Terugvordering van de kosten door de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 19 et 807 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0739.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7 AC nr. ...

Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt te verwoorden in een schriftelijke conclusie, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering; het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of haar standpunt kenbaar te maken in een louter mondelinge uiteenzetting op de rechtszitting (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het behoort tot het normale procesverloop voor de strafrechter dat het openbaar ministerie op de rechtszitting waarop de zaak voor behandeling is vastgesteld, mondeling de toepassing van de wet vordert en zijn standpunt over de zaak weergeeft, met inbegrip van zijn eventuele repliek op het hem op dat moment gekende verweer van de andere partijen, waarna de beklaagden in mondelinge pleidooien hun verweer kunnen voeren en daarbij zo nodig het standpunt van het openbaar ministerie kunnen weerleggen; niets vereist dat het openbaar ministerie zijn vordering reeds uitbrengt vooraleer aan partijen conclusietermijnen worden toegestaan op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie - Mondelinge conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.1111.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.8 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid om de behandeling van een zaak uit te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 517.

Strafzaken - Strafvordering - Procedure ter zitting - Verzoek tot uitstel - Beoordeling door de rechter

P.22.0729.N 28 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.26 AC nr. ...

Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt te verwoorden in een schriftelijke conclusie, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering; het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of haar standpunt kenbaar te maken in een louter mondelinge uiteenzetting ter rechtszitting en onder voorbehoud van het behoorlijke verloop van de rechtszitting staat het niet aan de rechter om dat recht van een partij te beknotten of te negeren (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Strafvordering - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.0087.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter de kwalificatie van een telastlegging verandert, moet hij vaststellen dat het geherkwalificeerde feit hetzelfde is als het feit op grond waarvan de vervolging is ingeleid en moet hij erop toezien dat de beklaagde zich kan verdedigen tegen de nieuwe kwalificatie; die voorwaarden zijn echter niet van toepassing wanneer de rechter de kwalificatie enkel aanpast of verduidelijkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 376.

Strafzaken - Strafvordering - Nieuwe kwalificatie van de feiten - Voorwaarden - Recht van verdediging - Herkwalificatie van de feiten - Begrip - Aanpassing of verduidelijking van de kwalificatie

- Art. 67ter, eerste en tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1518.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat een stuk van het strafdossier of een door een procespartij voorgelegd stuk het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijke strafvervolging wegens valsheid in geschriften, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat er met betrekking tot dat stuk een valsheidsvordering wordt ingesteld zoals bedoeld in artikel 458 Wetboek van Strafvordering, ook al beroept een van de procespartijen zich uitdrukkelijk op dat stuk; die loutere omstandigheid verplicht de rechter ook niet om de procedure op te schorten en de uitspraak aan te houden tot er uitspraak is gedaan over die strafvervolging; de rechter beoordeelt in feite of het resultaat van die strafvervolging noodzakelijk is voor de beoordeling van de bij hem aanhangig gemaakte feiten; de rechter miskent het recht van verdediging niet door de loutere omstandigheid dat hij uitspraak doet over de strafvordering en de erop gebaseerde burgerrechtelijke vordering zonder het resultaat af te wachten van een strafvervolging betreffende feiten die de regelmatigheid kunnen aantasten van bewijselementen die deel uitmaken van het strafdossier waarover hij dient te oordelen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 15 oktober 2003, AR P.03.0931.F, AC 2003, nr. 501.

Strafzaken - Strafvordering - Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van een stuk in een strafprocedure door de beklaagde - Verzoek tot opschorting van de strafprocedure - Valsheidsvordering - Regelmatigheid van bewijselementen - Beoordeling

- Artt. 63 en 458 Wetboek van Strafvordering

P.21.1028.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 1018, 6°, Gerechtelijk Wetboek omvatten de kosten de in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtsplegingsvergoeding; wanneer de burgerlijke partij in haar conclusie in hoger beroep de veroordeling van de beklaagde "tot alle kosten en tot de kosten van de twee aanleggen" vordert, mist het middel, dat miskenning van het beschikkingsbeginsel aanvoert en het bestreden arrest verwijt aan de burgerlijke partij een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen voor de twee aanleggen terwijl zij dit niet voor het hof van beroep had gevorderd, feitelijke grondslag (1). (1) De eiser verweet het arrest aldus uitspraak te doen ultra petita. Echter, "aangezien artikel 1017 [eerste lid] Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat ieder vonnis zelfs ambtshalve de in het ongelijk gestelde partij, in de regel, in de kosten verwijst (...) schendt de rechter die een der partijen in de kosten verwijst art. 1138, 2°, Ger.W. niet doordat hij uitspraak zou hebben gedaan over niet gevorderde zaken of doordat hij meer zou hebben toegekend dan was gevorderd" (Cass. 9 november 1979, AC 1979-80, nr. 165; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N-C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614, waaruit blijkt "de rechter die de kosten vereffent, geen uitspraak doet over een rechtsvordering"; Cass. 16 mei 1974, AC 1974, 1036). Bovendien, "de strafrechter kan op grond van artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek de in het ongelijk gestelde beklaagde, burgerlijk aansprakelijke partij of voor de beklaagde tussengekomen partij ambtshalve tot een rechtsplegingsvergoeding veroordelen ten voordele van de in het gelijk gestelde burgerlijke partij" (Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284; Cass. 20 januari 2010, AR P.09.1146.F, AC 2010, nr. 47, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.). Het openbaar ministerie heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat uitgaat van andere juridische beginselen, faalt naar recht.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beschikkingsbeginsel - Burgerlijke partij die de veroordeling van de beklaagde tot de gerechtskosten vordert - Veroordeling tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) ultra petita

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1018, 6°, 1022 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0042.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.2 AC nr. ...

Nadat het vonnisgerecht een telastlegging heeft heromschreven, kan het enkel uitspraak doen over de strafvordering indien het bevoegd is om van de feiten onder hun nieuwe omschrijving kennis te nemen; overeenkomstig artikel 138, 6°bis Wetboek van Strafvordering neemt de politierechtbank kennis van de in de artikelen 418 en 420 Strafwetboek bepaalde wanbedrijven, wanneer de slagen of verwondingen het gevolg zijn van een verkeersongeval; wanneer het bij de correctionele rechtbank aanhangig gemaakte feit een wanbedrijf oplevert waarvan de kennisneming door artikel 138 Wetboek van Strafvordering aan de politierechtbank is opgedragen, stelt artikel 192 van datzelfde wetboek een uitbreiding van bevoegdheid in ten voordele van de hogere rechtbank bij wie de zaak oorspronkelijk aanhangig werd gemaakt; laatstgenoemde blijft dus bevoegd wanneer het anders omschreven feit tot de bevoegdheid van een lagere rechtbank behoort (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 198.

Strafzaken - Strafvordering - Volstrekte bevoegdheid - Herkwalificatie - (Geen) Bevoegdheid van het vonnisgerecht om uitspraak te doen wanneer het feit zoals het werd heromschreven tot de bevoegdheid van een lagere rechtbank behoort - Uitzondering - Artikel 192 Wetboek van Strafvordering - Aanhangigmaking voor de correctionele rechtbank van een misdrijf waarvan de kennisneming aan de politierechtbank is opgedragen - Uitbreiding van bevoegdheid

- Art. 138, 179, 192 en 213 Wetboek van Strafvordering

P.22.0195.F 23 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.9 AC nr. ...

Artikel 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (1) heeft geen betrekking op het beschikkingsbeginsel en dat beginsel regelt noch de uitspraak over de strafvordering, (2) noch de procedure betreffende de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel. (1) Wat betreft de toepassing van artikel 780 in strafzaken, zie G.-F. RANERI en M. TRAEST (onder leiding van F. FISCHER, P. MATHIEU en Ph. DE KOSTER), "De toepassing van het gerechtelijk wetboek in strafzaken: artikelsgewijze bespreking van de rechtspraak van het Hof", Jaarverslag van het Hof van Cassatie, 2005, 176 tot 286. (2) Zie Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0088.F, AC 2019, nr. 287; Cass. 29 juni 2011, AR P.11.0944.F, AC 2011, nr. 434; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1816.

Strafzaken - Strafvordering - Artikel 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) Verband met het beschikkingsbeginsel

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1688.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.10 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM is enkel van toepassing op het onderzoek van geschillen over hetzij de burgerlijke rechten en verplichtingen hetzij de gegrondheid van elke strafvordering; die bepaling regelt derhalve niet de procedure die wordt gevolgd voor de strafuitvoeringsrechtbank bij wie een vordering tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2016, AR P.15.1659.F, AC 2016, nr. 25; zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569, met noot.

Strafzaken - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Artikel 6.1, EVRM - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

Voor zover de verwijzingsbeschikking geen onwettigheid inzake de bevoegdheid bevat, maakt ze de zaak bij de feitenrechter aanhangig; ze behoudt haar uitwerking zolang ze niet door het Hof wordt vernietigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking door een verwijzingsbeschikking van de raadkamer - Uitwerkingen - Rechtsmacht van het vonnisgerecht

- Art. 130 Wetboek van Strafvordering

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Artikel D.151 Waals Milieuwetboek voorziet voor de overtredingen van derde categorie in een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van honderd euro tot honderdduizend euro of slechts één van beide straffen; die misdrijven leveren dus wanbedrijven op en vallen onder de bevoegdheid van de correctionele rechtbank, hoewel het beroep tegen de opgelegde administratieve sanctie, in geval van niet-vervolging door het parket, krachtens artikel D.164 voor de politierechtbank wordt ingesteld.

Strafzaken - Strafvordering - Waals Milieuwetboek - Overtredingen van de derde categorie - Wanbedrijven - Administratieve sanctie opgelegd in geval van niet-vervolging door het parket - Beroep - Bevoegde rechtbank

- Artt. D151, D162 en D164 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.21.0220.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.4 AC nr. ...

Uit artikel 779 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de rechters die zich beperken tot de vaststelling dat het openbaar ministerie een geschrift heeft neergelegd, tot de bepaling van de termijn voor de neerlegging van de conclusies van de partijen, en, nadat aan de partijen werd gevraagd de pleittijd die ze voor ogen hadden te verduidelijken, tot de verwijzing van de zaak naar een latere datum, zonder ze te behandelen, dezelfde moeten zijn als de rechters die vervolgens over de zaak zelf uitspraak doen (1). (1) Zie Cass. 3 mei 2017, AR P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.: "Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond; dat vereiste geldt niet voor de rechtszitting waarop het hof van beroep enkel het onderzoek van de zaak heeft uitgesteld zonder ze te behandelen"; Cass. 18 september 2001, AR P.99.1878.N, AC 2001, nr. 469; Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1030.F, AC 2001, nr. 72: "Geen enkele wetsbepaling vereist dat, na wijziging van de samenstelling van het rechtscollege, uitdrukkelijk wordt vermeld dat de zaak ab initio is hervat; zulks kan blijken uit de stukken van de rechtspleging".

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Vaststelling dat een geschrift werd neergelegd en bepaling van de termijn voor de neerlegging van de conclusies van de partijen - Verwijzing van de zaak naar een latere datum, zonder ze te behandelen - Latere beslissing over de zaak zelf

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0870.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.10 AC nr. ...

De overeenkomstig artikel 100, § 2, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek gemotiveerde beschikking waarbij in een rechtbank een rechter van een andere rechtbank wordt aangewezen, die in ondergeschikte orde in de eerste is benoemd, om een zaak met de nodige waarborgen van aanwijsbare objectiviteit te beoordelen, is geen proceshandeling waarmee het rechtscollege waarbij de zaak aanhangig is gemaakt de onttrekking van de zaak aan zichzelf zou hebben georganiseerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 532.

Strafzaken - Algemeen - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Samenstelling van het rechtscollege - Toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek - Aanwijzing van een rechter van een andere rechtbank die in ondergeschikte orde in de betrokken rechtbank was benoemd

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering
- Art. 100 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Algemeen - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Samenstelling van het rechtscollege - Toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek - Aanwijzing van een rechter van een andere rechtbank die in ondergeschikte orde in de betrokken rechtbank was benoemd

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering
- Art. 100 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de voorzitter van de rechtbank waarvan de onttrekking wegens gewettigde verdenking wordt gevorderd en de voorzitter van een andere rechtbank gezamenlijk een beschikking hebben gewezen met toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek, waarbij in de eerstgenoemde rechtbank een rechter van de laatstgenoemde rechtbank wordt aangewezen, die in ondergeschikte orde in de eerstgenoemde is benoemd, om de zaak te beoordelen met de nodige waarborgen van aanwijsbare objectiviteit, en vier magistraten van het rechtscollege waarvan de onttrekking van de zaak wordt gevorderd, geoordeeld hebben dat zij over de vereiste onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikken, is het voor dit rechtscollege niet onmogelijk om een zetel samen te stellen die de voor de uitoefening van een rechtsprekende functie noodzakelijke waarborgen van onpartijdigheid biedt (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 532.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Gewettigde verdenking - Verzoek tot onttrekking - Toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek - Aanwijzing van een rechter van een andere rechtbank die in ondergeschikte orde in de betrokken rechtbank was benoemd - Rechter met nodige waarborgen van aanwijsbare objectiviteit

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

- Art. 100 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Gewettigde verdenking - Verzoek tot onttrekking - Toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek - Aanwijzing van een rechter van een andere rechtbank die in ondergeschikte orde in de betrokken rechtbank was benoemd - Rechter met nodige waarborgen van aanwijsbare objectiviteit

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering
- Art. 100 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0312.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 779 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat wanneer de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, en over dat geschilpunt dan ook een eindbeslissing is gewezen, de behandeling van de andere geschilpunten enkel door dezelfde rechters kan geschieden als die welke over het eerste geschilpunt uitspraak hebben gedaan (1). (1) Cass. 8 januari 2002, AR P.99.1529.N, AC 2002, nr. 13.

Strafzaken - Strafvordering - Eindbeslissing over een geschilpunt - Behandeling andere geschilpunten - Samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0221.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7 AC nr. ...

In correctionele zaken of politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding om te verschijnen niet de hierin vervatte omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar de feiten zoals ze uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek blijken en waarop de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding zijn gegrond; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht, zelfs in hoger beroep, heeft het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; hoewel, met het oog op die herkwalificatie, niet is vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn, moet de nieuwe omschrijving desalniettemin hetzelfde feit betreffen als datgene dat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet ze daarin zijn begrepen; de beoordeling door de feitenrechter is in dat opzicht onaantastbaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 238; zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0361.F, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, nr. 386 met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C., 1990, p. 561-590; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 168.

Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.20.1294.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht in een vonnis uitdrukkelijk aan te geven dat een gerechtelijk stagiair die mee van de zaak kennis heeft genomen, erover heeft beraadslaagd en aanwezig is bij de uitspraak, een gerechtelijk stagiair is die bij wijze van overgangsmaatregel tijdens de verlenging van zijn stage een rechter mag vervangen ; indien een gerechtelijk stagiair mee van een zaak kennis neemt, erover heeft beraadslaagd en aanwezig is bij de uitspraak moet hij, behoudens tegenbewijs, worden geacht daartoe te zijn gemachtigd.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling - Gerechtelijk stagiair - Plaatsvervanging in de zetel

- Art. 259octies, § 6, zesde lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0026.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.4 AC nr. ...

Noch de artikelen 87, § 1, en 322 Strafwetboek, noch enige andere bepaling vereisen dat de stukken van de rechtspleging, naar aanleiding van de vervanging van een verhinderde rechter door een plaatsvervangende rechter, vermelden dat de andere rechters niet beschikbaar zijn of nog dat de bezetting van het gerecht niet volstaat (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 175.

Strafzaken - Algemeen - Correctionele rechtbank - Samenstelling van de zetel - Verhinderde rechter - Vervanging door een plaatsvervangende rechter - Vormvereiste

- Artt. 87, § 1, en 322 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0555.F 4 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.6 AC nr. ...

Wanneer de rechter de eiser gelast aan de Amerikaanse autoriteiten langs officiële weg kennis te geven van een afschrift van het bestreden arrest en die autoriteiten te verzoeken van de daarin besloten juridische analyse te willen kennisnemen, geeft hij geen juridisch advies maar beslecht hij een geschilpunt tussen de partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 157.

Strafzaken - Allerlei - Rechter - Juridische analyse - Verzoek om hiervan kennis te nemen - Juridisch advies

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

P.21.0174.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.14 AC nr. ...

Artikel 78, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de strafuitvoeringskamers bestaan uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken en een assessor in strafuitvoeringszaken en interneringszaken gespecialiseerd in sociale re-integratie; krachtens artikel 322, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek kan de rechter van de strafuitvoeringsrechtbank, bij onvoorziene afwezigheid van een assessor in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken, een andere assessor in de strafuitvoeringsrechtbank van dezelfde categorie of, bij gebrek daaraan, een assessor van een andere categorie, een rechter, een toegevoegd rechter, een plaatsvervangend rechter of een op het tableau van de Orde ingeschreven advocaat van ten minste dertig jaar oud aanwijzen om de verhinderde assessor te vervangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

Strafzaken - Strafvordering - Strafuitvoeringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer noch uit de processen-verbaal noch uit het bestreden vonnis noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken onvoorzien afwezig was en dat zijn verhindering naar behoren was vastgesteld in bewoordingen die zijn vervanging door een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie veroorloofden, is de zetel van de strafuitvoeringsrechtbank die bestaat uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor gespecialiseerd in sociale re-integratie en een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie, onregelmatig samengesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

Strafzaken - Strafvordering - Strafuitvoeringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging - Onvoorziene afwezigheid - Vaststelling

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering is enkel de kamer van inbeschuldigingstelling belast met de controle op de regelmatigheid en op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de controle op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie heeft uitgevoerd, bindt haar beslissing het vonnisgerecht; hieruit volgt dat het vonnisgerecht niet bevoegd is om de regelmatigheid van de beslissingen van het onderzoeksgerecht rechtstreeks of onrechtstreeks te onderzoeken of te beoordelen (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.09.0079.N, AC 2009, nr. 169, §§ 7 tot 9; Rev. dr. pén. crim. 2009, p. 1040, noot A. MASSET, "Les méthode particulière de recherche: chasse gardée pour le gardien"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 864, al. 2.

Strafzaken - Strafvordering - Bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Controle op de regelmatigheid van de toepassing ervan - Kamer van inbeschuldigingstelling - Exclusieve bevoegdheid - Bevoegdheden van het vonnisgerecht

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

P.20.1162.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.10 AC nr. ...

Het feit dat de behandeling van een zaak door een anders samengestelde zetel volledig wordt hervat, houdt in dat de op een vorige rechtszitting ingediende conclusie die deel uitmaakt van het dossier, wordt vermoed te zijn hernomen door de aanwezige partij, tenzij zij daarvan afstand heeft gedaan en het is niet vereist dat de anders samengestelde zetel uitdrukkelijk vaststelt dat zij die conclusie, die wordt vermoed hernomen te zijn, in aanmerking neemt (1). (1) Cass. 7 februari 2012, AR P.11.2142.N, AC 2012, nr. 91.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Neerlegging van een conclusie - Verdaging naar een latere rechtszitting - Anders samengesteld rechtscollege - Hervatting van de zaak

P.20.0520.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.2 AC nr. ...

De gegevens opgeleverd door het onderzoek kunnen dienen om de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking zo nodig uit te leggen en dit belet niet dat deze uitlegging de aanpassing van de incriminatieperiode of de datum van de in die akte vermelde telastlegging kan vereisen; bijgevolg kan de rechter niet weigeren rekening te houden met de bijkomende gegevens die de partijen hem voorleggen om de feiten precies in tijd te situeren omdat die gegevens niet overeenstemmen met de in de akte van aanhangigmaking opgegeven incriminatieperiode of enkel blijken uit andere stukken dan deze waarnaar de akte van aanhangigmaking uitdrukkelijk verwijst.

Strafzaken - Strafvordering - Akte van aanhangigmaking - Gegevens van het onderzoek - Bepaling door de rechter

Het vonnisgerecht bepaalt aan de hand van de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking welke feiten het voorwerp uitmaken van die akte en bij de beoordeling van de draagwijdte van de akte van aanhangigmaking moet dat gerecht bovendien de stukken betrekken waarnaar de in deze akte opgenomen telastlegging uitdrukkelijk verwijst (1); dit houdt echter niet in dat de rechter steeds door deze stukken gebonden is. (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0180, AC 2017, nr. 666.

Strafzaken - Strafvordering - Akte van aanhangigmaking - Bepaling door de rechter

In correctionele en politiezaken maakt de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding om te verschijnen voor het vonnisgerecht niet de daarin vervatte kwalificatie bij het vonnisgerecht aanhangig, maar wel de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de akte van aanhangigmaking ten grondslag liggen; die kwalificatie is voorlopig en het vonnisgerecht heeft de plicht om aan de feiten hun juiste omschrijving te geven en daartoe behoort ook het zo nauwkeurig mogelijk bepalen van de datum waarop of de periode waarin die feiten zouden hebben plaatsgevonden (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0180, AC 2017, nr. 666.

Strafzaken - Strafvordering - Adiëren van de strafrechter - Akte van aanhangigmaking - Kwalificatie van de feiten - Datum van de feiten - Verplichting van de rechter

P.20.0578.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.7 AC nr. ...

Er is sprake van machtsoverschrijding wanneer een rechtbank zich rechten aanmatigt die aan geen enkele rechtsmacht toekomen; de rechtbank die een beklaagde bij verstek veroordeelt hoewel ze, bij gebrek aan dagvaarding, niet met de zaak was gelast, begaat aldus een machtsoverschrijding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

Strafzaken - Strafvordering - Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Geen aanhangigmaking van de zaak - Veroordeling van de beklaagde bij verstek - Machtsoverschrijding

Een vonnis dient als onbestaande te worden beschouwd wanneer de rechtbank een beklaagde heeft veroordeeld zonder dat de strafvordering te zijnen laste regelmatig werd ingeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

Strafzaken - Strafvordering - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering - Gevolg - Vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Vonnis dat als onbestaande wordt beschouwd

P.20.0527.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.6 AC nr. ...

De regel van artikel 4, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dat de aanwezigheid van het openbaar ministerie niet is verplicht wanneer bij de strafrechter alleen de burgerlijke belangen aanhangig zijn belet niet dat het openbaar ministerie aanwezig is op de rechtszitting waarop de strafrechter de burgerlijke rechtsvordering behandelt en zijn advies over de beoordeling van die vordering kenbaar maakt; aangezien de partijen over dat advies tegenspraak kunnen voeren, kan hun recht op een eerlijk proces en hun recht van verdediging niet zijn miskend.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtszitting - Advies van het openbaar ministerie - Recht van verdediging - Invloed

- Art. 4, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0727.F 29 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200729.VAC.3 AC nr. ...

De vordering tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling die gegrond is op een in kracht van gewijsde beslissing die vaststelt dat de veroordeelde tijdens de proeftijd een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd, kan na het verstrijken van die termijn worden ingesteld; de in aanmerking te nemen misdrijven kunnen tot op de dag vóór de vervaldag van die proeftijd zijn gepleegd (1). (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702; contra: Cass. 3 november 2010, AR P.10.1573.F, AC 2010, nr. 651, met andersluidende concl. van advocaat-generaal GENICOT, op datum in Pas., in R.D.P. 2011, 420; Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0151.F, AC 2011, nr. 140.

Strafzaken - Allerlei - Termijn van de vordering tot herroeping - In aanmerking te nemen feiten - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Veroordeling wegens tijdens de proeftijd gepleegde feiten

- Art. 64, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Artikel 71 Wet Strafuitvoering, krachtens hetwelk de veroordeelde definitief in vrijheid wordt gesteld indien tijdens de proeftijd geen enkele herroeping heeft plaatsgehad, betreft niet de herroeping die ingevolge een eindbeslissing voor een misdaad of wanbedrijf wordt uitgesproken, aangezien die herroeping wordt geacht te zijn ingegaan op de dag waarop het misdrijf werd gepleegd.

Strafzaken - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Definitieve invrijheidstelling - Uitzondering - Aanvang van de herroeping

- Artt. 64, 1°, 65, tweede lid, en 71 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0304.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.6 AC nr. ...

Behalve in geval van procesmisbruik en onverminderd de toepassing van artikel 152, §2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, heeft de loutere omstandigheid dat een procespartij aan wie bij toepassing van artikel 152, §1, Wetboek van Strafvordering meerdere conclusietermijnen werden toegekend, geen gebruik maakt van de eerste conclusietermijn of conclusietermijnen, niet tot gevolg dat die procespartij geen gebruik meer kan maken van de hem toegekende navolgende of laatste conclusietermijn (1). (1) I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, p. 54, nr. 145; P. THIRIAR, "Conclusies en conclusietermijnen in strafzaken na potpourri II en recente cassatierechtspraak", N.C. 2018, 119.

Strafzaken - Strafvordering - Onderzoek ter terechtzitting - Conclusies - Meerdere conclusietermijnen - Verstrijken van een conclusietermijn

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.20.0531.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.14 AC nr. ...

Het bestaan van een coronavirusepidemie, de maatregelen die de overheid in België op dat vlak neemt en de impact daarvan op de samenleving zijn gegevens van algemene bekendheid; gegevens van algemene bekendheid worden uit hun aard geacht tot het debat te behoren en het voorwerp van tegenspraak te kunnen zijn; bijgevolg mag de rechter deze bij zijn beoordeling betrekken zonder de partijen de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren.

Strafzaken - Algemeen - Beoordelingsvrijheid - Algemeen bekende feiten - Publieke bronnen - Feiten niet aan tegenspraak onderworpen

P.19.0583.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.3 AC nr. ...

Wanneer een gerechtelijk stagiair als bedoeld bij artikel 259octies §6 Gerechtelijk Wetboek een plaatsvervanging waarneemt en aldus de zetel vervolledigt, wordt de rechter die hij vervangt geacht te zijn verhinderd; geen enkele wetsbepaling vereist dat die verhindering uitdrukkelijk wordt vastgelegd.

Strafzaken - Algemeen - Gerechtelijk stagiair - Plaatsvervanging in de zetel

- Art. 259octies, § 6 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0806.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over bij hem aanhangige feiten waaraan slechts één misdrijfomschrijving is gegeven, kan aan die ene misdrijfomschrijving desgevallend één of meerdere misdrijfomschrijvingen toevoegen maar aangezien een dergelijke toevoeging tot een bijkomende schuldigverklaring aan een misdrijf kan leiden, vereist dit een aanvullende aanhangigmaking hetgeen is uitgesloten in hoger beroep, zodat het appelgerecht voor de bij haar aanhangige feiten geen misdrijfomschrijving kan toevoegen en dus niet tot een ontdubbeling van de misdrijfomschrijving kan overgaan; de voormelde bepalingen verzetten zich er nochtans niet tegen dat de rechter en dus ook het appelgerecht de misdrijfomschrijving van de aanhangig gemaakte feiten opsplitst in onderdelen en vervolgens overgaat tot een heromschrijving van een onderdeel van een voltrokken misdrijf naar een strafbare poging aangezien daardoor aan de initiële misdrijfomschrijving geen misdrijfomschrijving toegevoegd wordt en de toestand van de beklaagde evenmin wordt verzwaard.

Strafzaken - Strafvordering - Saisine - Kwalificatie - Herkwalificatie - Hoger beroep - Bevoegdheid van de rechter - Draagwijdte

P.19.0865.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.7 AC nr. ...

In geval van samenloop of samenhang van een overtreding van de wetten en de verordeningen over één van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten met één of meer overtredingen van andere wetsbepalingen die niet tot de bevoegdheid behoren van de arbeidsgerechten, wijst de procureur-generaal het parket van de procureur des Konings of het arbeidsauditoraat aan, en, in voorkomend geval, het parket-generaal of het arbeidsauditoraat-generaal dat bevoegd is om de strafvordering uit te oefenen; de aanwijzing door de procureur-generaal blijkt uit het optreden zelf van de magistraat van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0597.F, AC 1999, nr. 313; Cass. 8 oktober 1996, AR P.96.0087.N, AC 1996, nr. 365.

Strafzaken - Strafvordering - Uitoefening - Gemeenrechtelijke misdrijven en misdrijven die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Samenloop - Samenhang - Openbaar ministerie - Aanwijzing door de procureur-generaal - Optreden

- Art. 155 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0683.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.2 AC nr. ...

De rechter miskent het recht van verdediging niet, alleen maar omdat hij een andere redenering aanneemt dan die welke de partijen hebben aangevoerd (1). (1) Zie Cass. 26 februari 2010, AR C.08.0597.F, Pas. 2010, nr. 132, met concl. procureur-generaal M. HENKES, toen advocaat-generaal. Pas. 2010, nr. 132.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Aanneming, door de rechter, van een andere redenering dan die welke de partijen hebben aangevoerd - Weerslag op het recht van verdediging

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de partijen debat hebben gevoerd over de samenlopende fout van het slachtoffer en over de weerslag ervan op de schadevergoeding, werpen de appelrechters, door de beslissing van de eerste rechter over de litigieuze verdeling te bevestigen, zelfs op grond van een andere kwalificatie van de fout, geen betwisting op waarvan de partijen het bestaan in hun conclusies hebben uitgesloten (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2006, AR C.04.0267.N, AC 2006, nr. 155.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Opzettelijke slagen en verwondingen - Samenlopende fout van het slachtoffer - Aanvoering van de verzachtende verschoningsgrond - Verwerping - Herkwalificatie - Opdracht van de rechter - Beschikkingsbeginsel - Ambtshalve aangevoerde middelen

- Art. 411 Strafwetboek
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.19.0341.N 24 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190924.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat een beklaagde voorhoudt dat niet hij maar een ander de hem verweten feiten heeft gepleegd en hij een klacht met burgerlijke partijstelling heeft ingediend wegens identiteitsdiefstal verplicht de strafrechter niet de behandeling van de bij hem aanhangige zaak uit te stellen tot de afhandeling van de klacht met burgerlijke partijstelling; het staat aan de rechter te oordelen in welke mate de resultaten van het onderzoek opgestart ingevolge de klacht met burgerlijke partijstelling noodzakelijk zijn voor de waarheidsvinding in het bij hem aanhangige dossier (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. 2010.

Strafzaken - Strafvordering - Betwisting van de feiten door een strafklacht met burgerlijke partijstelling wegens identiteitsdiefstraf - Beletsel tegen de berechting van de zaak - Draagwijdte

P.19.0113.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.11 AC nr. ...

De sanctie van het weren van conclusies bij toepassing van artikel 152, § 1, derde lid, Wetboek van Strafvordering is enkel mogelijk voor zover de rechter op grond van die bepaling conclusietermijnen heeft bepaald.

Strafzaken - Algemeen - Sanctie wering van conclusies

Uit artikel 152, § 1, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter conclusietermijnen bepaalt indien de partijen die wensen te concluderen en die nog geen conclusies hebben neergelegd, daarom op de inleidingszitting verzoeken; de partijen zijn nochtans niet verplicht conclusietermijnen te vragen overeenkomstig deze bepaling en dit geldt ook voor het Openbaar Ministerie.

Strafzaken - Algemeen - Vraag om conclusietermijnen

P.19.0088.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.1 AC nr. ...

Het beschikkingsbeginsel houdt geen verband met de beoordeling door de strafrechter die uitspraak doet over de strafvordering en die, uit dien hoofde, aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten hun juiste kwalificatie dient te geven en moet onderzoeken of alle bestanddelen van het misdrijf aanwezig zijn, ook wanneer het openbaar ministerie en de verdediging van de beklaagde een andere kwalificatie hebben overeengekomen (1). (1) Zie Cass. 7 januari 2015, AR P.14.0769.F, AC 2019, nr. 11.

Strafzaken - Strafvordering - Kwalificatie van de feiten - Verplichting - Beschikkingsbeginsel - Weerslag

P.17.0227.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.1 AC nr. ...

De bepaling van artikel 445, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, gegrond op artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering vereist geen bijzondere formaliteit voor de vervanging van de eerste voorzitter wanneer hij wettig is belet te zetelen, noch is zij voorgeschreven op straffe van een welbepaalde sanctie; uit het feit dat een kamervoorzitter of een raadsheer in het hof van beroep de burgerlijke kamer voorzit die kennis neemt van de herzieningsaanvraag, volgt dat de eerste voorzitter wettig belet is om te zetelen zonder dat de eerste voorzitter dat wettig belet of de samenstelling van de kamer die eruit volgt, uitdrukkelijk bij beschikking moet vaststellen of motiveren en het arrest melding moet maken van een dergelijke beschikking (1). (1) Zie Cass. 26 maart 2013, AR P.11.1476.N, AC 2013, nr. 209.

Strafzaken - Allerlei - Herzieningsaanvraag - Verwijzing voor advies naar het aangewezen hof van beroep - Beoordeling door de burgerlijke kamer voorgezeten door de eerste voorzitter - Aanduiding door de eerste voorzitter van drie raadsheren - Voorwaarde

Strafzaken - Allerlei - Herzieningsaanvraag - Verwijzing voor advies naar het aangewezen hof van beroep - Beoordeling door de burgerlijke kamer voorgezeten door de eerste voorzitter - Aanduiding door de eerste voorzitter van drie raadsheren - Voorwaarde

P.18.0758.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.7 AC nr. 649

Wanneer een telastlegging waarvoor een beklaagde is vervolgd als een welbepaald misdrijf is gekwalificeerd waarvan een der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte of het gebruik van dergelijk geschrift oplevert, dan omvat de telastlegging dit feit dat bijgevolg ook voor de rechter aanhangig is; de rechter moet aan die feiten de juiste juridische kwalificatie geven door eveneens de valsheid in geschrifte of het gebruik ervan in de bewoordingen van de wet te omschrijven en de rechter zal van de aldus gekwalificeerde feiten en de ermee samenhangende feiten slechts kennis kunnen nemen op voorwaarde dat de feiten van valsheid in geschrifte of het gebruik ervan, die strafbaar zijn met een criminele straf, regelmatig zijn gecorrectionaliseerd (1). (1) Cass. 28 november 2017, AR P.16.1325.N, AC 2017, nr. 679.

Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Misdrijf waarvan één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert

P.18.0676.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.6 AC nr. 629

De appelrechter die ertoe gehouden is aan het bij hem regelmatig aanhangig gemaakte feit en voor zover hij bevoegd is de juiste kwalificatie te geven (1), verzwaart de toestand van een beklaagde niet indien hij het feit, door het beroepen vonnis omschreven als een inbreuk op artikel 52.2, eerste lid, 2°, eerste lid, Wegverkeersreglement, heromschrijft naar één van de overtredingen bedoeld door artikel 38, §6, Wegverkeerswet en voor dat feit eenzelfde straf oplegt als het beroepen vonnis; de veroordeling wegens één van de overtredingen bedoeld door artikel 38, §6, Wegverkeerswet leidt immers niet noodzakelijk tot de toepassing van de door die bepaling uitgewerkte strafverzwaringsregeling aangezien die afhankelijk is van de rechterlijke vaststelling dat de beklaagde zich binnen de bepaalde termijn opnieuw heeft schuldig gemaakt aan een van de bedoelde overtredingen. (1) Zie: Cass. 17 november 2015, AR P.14.1274.N, AC 2015, nr. 682.

Strafzaken - Strafvordering - Rechter in hoger beroep - Heromschrijving van de feiten - Voorwaarden - Heromschrijving die tot strafverzwaring kan leiden - Toepassing

- Art. 52.2, eerste lid, 2°, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.0051.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.4 AC nr. ...

De misdrijven als bedoeld in artikel 138, 2°, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de politierechtbank kennisneemt van de in het Boswetboek omschreven misdrijven, zijn door het Vlaams Gewest op grond van de artikelen 6, § 1, III, 4°, 11, eerste lid, en 19, § 1 en § 2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen strafbaar gestelde feiten in de regelgeving die het Boswetboek heeft vervangen, zoals de in artikel 90bis Bosdecreet opgenomen verbodsbepalingen, die krachtens artikel 107bis Bosdecreet strafbaar zijn gesteld door artikel 16.6.3quinquies DABM (1). (1) Zie: Cass. 26 mei 1998, AR P.98.0562.N, AC 1998, nr. 274; Cass. 14 juni 1994, AR P.93.0606.N, AC 1994, nr. 306; Zie noot M.D.S. bij Cass. 23 februari 1993, AR 6076, AC 1993, nr. 112.

Strafzaken - Strafvordering - Politierechtbanken - Bevoegdheid - Misdrijven in het Boswetboek omschreven - Begrip - Toepassing

P.18.0366.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.7 AC nr. ...

Indien een appellant in zijn verzoekschrift of grievenformulier als grief niet de schuldigverklaring opgeeft, maar enkel de beslissingen betreffende de bestraffing, dan volgt daaruit dat hij geen hervorming beoogt van de met het beroepen vonnis genomen beslissing over de schuldigverklaring, dit wel zeggen de vaststelling dat het plegen van een feit beantwoordt aan de wettelijke delictsomschrijving en de afwezigheid van gronden van rechtvaardiging, schulduitsluiting of toerekeningsvatbaarheid, tenzij dat uit zijn verzoekschrift of grievenformulier duidelijk blijkt dat hij een of meerdere van die deelaspecten van de schuldigverklaring wel bekritiseert en hervormd wil zien.

Strafzaken - Strafvordering - Beslissing over de schuldigverklaring

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.0061.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.4 AC nr. ...

Behoudens in het geval van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, kan een partij haar conclusie enkel neerleggen ter griffie van het strafgerecht, desgevallend per e-deposit, wanneer de rechter conclusietermijnen heeft bepaald op grond van artikel 152 Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken - Allerlei - Conclusie - Neerlegging ter griffie - Voorwaarde

In strafzaken moet de conclusie in de regel blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd; bijgevolg is het geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, niet tijdens het debat aan de rechter is voorgelegd maar aan de griffie is overgemaakt, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, in de regel geen schriftelijke conclusie waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0777.N, AC 2017, nr. 663.

Strafzaken - Allerlei - Conclusie

P.17.0872.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.2 AC nr. ...

Wanneer de strafrechter het aangewezen acht een getuige ter rechtszitting te horen met het oog op de waarheidsvinding of de eerbiediging van het recht van verdediging, verbiedt geen enkele wetsbepaling hem ambtshalve het openbaar ministerie of de partijen te verzoeken een getuige op te roepen of te dagvaarden om hem op een latere rechtszitting te horen (1). (1) D. DE WOLF, "De onderzoeksbevoegdheid van de rechter in de correctionele procedure: noodzakelijke instrumenten voor de waarheidsvinding", NC 2010, 93-99.

Strafzaken - Strafvordering - Horen van getuigen - Ambtshalve verzoek door strafrechter aan openbaar ministerie of partijen

---

P.16.1325.N 28 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171128.4 AC nr. 679

De rechter die vaststelt dat één der bestanddelen van een telastlegging waarvoor een beklaagde is vervolgd in werkelijkheid een valsheid in geschrifte of het gebruik van dergelijk geschrift oplevert, moet aan dat feit de juiste juridische kwalificatie geven door eveneens de valsheid in geschrifte of het gebruik ervan in de bewoordingen van de wet te omschrijven en zal van de aldus gekwalificeerde feiten en de ermee samenhangende feiten slechts kennis kunnen nemen op voorwaarde dat de verwijzingsbeschikking de feiten van valsheid in geschrifte of het gebruik ervan, die strafbaar zijn met een criminele straf, regelmatig heeft gecorrectionaliseerd, wanneer het openbaar ministerie in zijn rechtstreekse dagvaarding met toepassing van artikel 2, tweede lid, Wet Verzachtende Omstandigheden vermeldt dat er wegens verzachtende omstandigheden of gronden van verschoning geen grond is een hogere straf dan een correctionele straf te vorderen of wanneer de rechter met toepassing van artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden zich bevoegd verklaart door verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond aan te nemen wanneer hij vaststelt dat de bij hem aanhangig gemaakte misdaad niet is gecorrectionaliseerd.

Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Rechter die vaststelt dat één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert - Taak van de rechter - Bevoegdheid

- Artt. 2, tweede lid, en 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 194, 195, 213 en 214 Strafwetboek

Wanneer een telastlegging waarvoor een beklaagde is vervolgd, als een welbepaald misdrijf is gekwalificeerd waarvan één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte of het gebruik van dergelijk geschrift oplevert, dan omvat de telastlegging dit feit dat bijgevolg ook voor de geadieerde rechter aanhangig is die dan hieraan de juiste juridische kwalificatie moet geven door eveneens de valsheid in geschrifte of het gebruik ervan in de bewoordingen van de wet te omschrijven; dit is geen verboden ontdubbeling van de oorspronkelijke telastlegging.

Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Misdrijf waarvan één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 194, 195, 213 en 214 Strafwetboek

P.17.0180.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.12 AC nr. 666

Het vonnisgerecht bepaalt aan de hand van de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking welke feiten het voorwerp uitmaken van die akte, waarbij de gegevens van het onderzoek enkel kunnen dienen om de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking zo nodig uit te leggen; indien in de in de akte van aanhangigmaking vermelde telastlegging of telastleggingen evenwel uitdrukkelijk wordt verwezen naar één of meer stukken van het strafdossier kan de vonnisrechter niet weigeren deze stukken bij zijn beoordeling over de draagwijdte van de akte van aanhangigmaking te betrekken (1). (1) Zie: Cass. 21 oktober 2003, AR P.03.0757.N, AC 2003, nr. 515.

Strafzaken - Strafvordering - Akte van aanhangigmaking - Draagwijdte - Bepaling door de rechter - Criteria

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

In correctionele en politiezaken maakt de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding om te verschijnen voor het vonnisgerecht niet de daarin vervatte kwalificatie bij het vonnisgerecht aanhangig, maar wel de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de akte van aanhangigmaking ten grondslag liggen; die kwalificatie is voorlopig en het vonnisgerecht heeft de plicht om aan de feiten hun juiste omschrijving te geven (1). (1) Cass. 13 september 2005, AR P.05.0657.N, AC 2005, nr. 430; Cass. 5 september 2006, AR P.06.0649.N, AC 2006, nr. 389; Cass. 27 mei 2014, AR P.12.1265.N, AC 2014, nr. 379.

Strafzaken - Strafvordering - Correctionele- of politierechtbank - Kwalificatie van de feiten - Verplichting van de rechter

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

P.16.0973.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.1 AC nr. 638

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

Het recht van verdediging van een partij wordt niet miskend wanneer de rechter ambtshalve diens conclusie uit het debat weert wegens het niet-respecteren van de op de inleidingszitting vastgelegde conclusiekalender want het recht van verdediging is immers niet onbeperkt en sluit niet uit dat met het oog op een goede procesordening de partijen kunnen worden gedwongen tijdig schriftelijk standpunt in te nemen; artikel 152 Wetboek van Strafvordering ontkracht bovendien niet de mogelijkheid voor partijen om hun middelen in de pleidooien mondeling uiteen te zetten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

Noch uit de bewoordingen van artikel 152 Wetboek van Strafvordering noch uit de wetsgeschiedenis kan worden afgeleid dat de rechter, alvorens laattijdig neergelegde conclusies te weren, moet nagaan of deze laattijdige neerlegging het goede procesverloop in de weg staat; artikel 747, § 2, zesde lid, thans artikel 747, § 4, Gerechtelijk Wetboek bevat evenmin een dergelijke verplichting (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

P.17.0156.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.5 AC nr. 642

Uit de samenhang van de artikelen 76, 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek, 73bis en 167, eerste lid, ZIV-wet, 232, 1° en 235, eerste lid, Sociaal Strafwetboek volgt dat wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, en wanneer een oplichting betrekking heeft op het gebruik van dergelijke valse stukken, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd zijn de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering moet samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

Strafzaken - Strafvordering - Sociale zaken - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering - Hoger beroep - Rechtspleging

P.17.0253.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.3 AC nr. ...

Door te bepalen dat de zittingen van de rechtbanken openbaar zijn, wil artikel 148 Grondwet de openbaarheid van het debat waarborgen; aangezien het debat in het openbaar heeft plaatsgevonden, kan het enkele feit dat uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de rechtszitting waarnaar de rechtbank de behandeling van de zaak heeft uitgesteld om ze in staat van wijzen te brengen, in het openbaar is geschied, niet tot de nietigheid van de rechtspleging leiden.

Strafzaken - Algemeen - Zittingen van de rechtbanken - Uitsel van het onderzoek van de zaak - Openbaarheid van het debat

- Artt. 153 en 190 Wetboek van Strafvordering
- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0259.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

De omschrijving van de feiten in de beschikking tot verwijzing of in de dagvaarding om te verschijnen is voorlopig en het vonnisgerecht heeft, ook in hoger beroep, het recht en de plicht om, met inachtneming van het recht van verdediging, aan de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd hun juiste kwalificatie en juiste omschrijving te geven; het vonnisgerecht dient zich daarbij evenwel te beperken tot de ten laste gelegde feiten zoals ze in de akte van aanhangigmaking zijn bepaald of bedoeld en die zijn opgenomen in het geheel van de in de stukken van het dossier omschreven feiten; wanneer de rechter de omschrijving wijzigt, dient hij vast te stellen dat het heromschreven feit hetzelfde is als datgene waarop de vervolging was gegrond (1). (1) Zie de dienaangaande gelijkluidende concl. "in substantie" van het OM, in Pas. 2017, nr.

Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.17.0361.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.1 AC nr. ...

In correctionele en politiezaken maakt de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding om te verschijnen niet de daarin vervatte omschrijving van de feiten aanhangig bij het vonnisgerecht, maar de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding ten grondslag liggen; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht heeft, ook in hoger beroep, het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; met het oog op herkwalificatie is niet vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en die van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn; de nieuwe omschrijving moet evenwel hetzelfde feit betreffen als datgene wat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet daarin zijn begrepen; hoewel de feitenrechter hierover op onaantastbare wijze oordeelt, moet hij evenwel in concreto uiteenzetten waarom hij meent dat de nieuwe door een partij voorgestelde omschrijving al dan niet overeenstemt met het feit dat bij hem aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, zie datum, met concl. "in substantie" van advocaat-generaal M. NOLET de BRAUWERE; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C. 1990, p. 561 tot 590.

Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.15.0781.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.2 AC nr. 334

De strafrechter is niet bevoegd om kennis te nemen van de vordering in vrijwaring van een beklaagde tegen een medebeklaagde met wie hij in solidum gehouden is tot vergoeding van de schade van de burgerlijke partij (1). (1) Zie: Cass. 7 april 2007, AR P.06.1345.F, AC 2007, nr. 174.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde veroordeeld in solidum met een medebeklaagde tot vergoeding van de schade - Vordering in vrijwaring van de beklaagde tegen een medebeklaagde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0532.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond; dat vereiste geldt niet voor de rechtszitting waarop het hof van beroep enkel het onderzoek van de zaak heeft uitgesteld zonder ze te behandelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

P.15.0102.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.5 AC nr. 299

In correctionele- of politiezaken, maakt de verwijzingsbeschikking van een onderzoeksgerecht of de dagvaarding om voor het vonnisgerecht te verschijnen niet de daarin vervatte kwalificatie bij de vonnisgerechten aanhangig, maar de feiten zoals zij blijken uit de stukken van het onderzoek of het opsporingsonderzoek en die aan de verwijzingsbeschikking of dagvaarding ten grondslag liggen; deze eerste kwalificatie is in wezen voorlopig en het vonnisgerecht heeft ook in hoger beroep het recht en de plicht om aan de ten laste gelegde feiten hun juiste omschrijving te geven, mits het recht van verdediging wordt geÃ«erbiedigd en deze verplichting geldt niet alleen ingeval van onduidelijkheid van de akte van aanhangigmaking; op grond van de gegevens van de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding en van het strafdossier oordeelt de rechter onaantastbaar of de feiten die hij onder de verbeterde omschrijving bewezen verklaart, werkelijk deze zijn welke het voorwerp uitmaken van de vervolgingen of daaraan ten grondslag liggen en in dat geval maakt hij geen nieuwe feiten voor hem aanhangig en is geen nieuwe dagvaarding of vrijwillige verschijning vereist (1). (1) Cass. 13 september 2005, AR P.05.0657.N, AC 2005, nr. 430; Cass. 5 september 2006, AR P.06.0649.N, AC 2006, nr. 389 en noot MT; Cass. 20 februari 2007, AR P.06.1377.N, AC 2007, nr. 104; Cass. 24 mei 2011, AR P.11.0070.N, AC 2009, nr. 344; Cass. 22 januari 2013, AR P.12.0625.N, AC 2013, nr. 43; P. MORLET, Changement de qualification. Droits et devoirs du juge, Rev. dr. PÃ©nal, 1990, pp 561 ev.

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Taak van het vonnisgerecht - Kwalificatie van de feiten - Heromschrijving van de feiten - Draagwijdte

P.16.1292.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.12 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 6.1 EVRM, artikel 148 Grondwet en artikel 190, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering laten de rechter toe de aanwezigheid van het publiek bij de behandeling van een zaak te verbieden, in de regel wanneer dit vereist is ter bescherming van de openbare orde, de goede zeden, de nationale veiligheid, de belangen van minderjarigen of het privéleven van de partijen bij het proces; hieruit volgt dat de rechter bij de beoordeling van een verzoek om een zaak met gesloten deuren te behandelen, niet ertoe gehouden is de belangen in acht te nemen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces.

Strafzaken - Algemeen - Behandeling met gesloten deuren - Verzoek tot behandeling met gesloten deuren - Belangen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces

P.15.0959.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.2 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat de vordering van de burgerlijke partijen verjaard is omdat het vertrekpunt van de verjaring niet moet bepaald worden in hoofde van de burgerlijke partijen die belast zijn met de terugvordering van de onterecht betaalde uitgaven, maar wel in hoofde van het verzekeringsstelsel dat de voor die prestaties bestemde fondsen heeft geleverd, met name het RIZIV en die deze vordering aldus verjaard verklaren door het vertrekpunt van de verjaring te bepalen op het ogenblik van kennis door het RIZIV terwijl de beklaagden hebben aangevoerd dat de verjaring begint te lopen van de kennis door de burgerlijke partijen, miskennen hun recht van verdediging door hen niet in de mogelijkheid te stellen hierover verweer te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Recht van verdediging - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

P.16.0115.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.9 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 9 juli 1997 houdende maatregelen teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep, waarbij de artikelen 102, §2, 106bis en 109ter in het Gerechtelijk Wetboek werden ingevoerd, blijkt dat onder het begrip burgerlijke zaken in de zin van artikel 106bis, §1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek ook de strafzaken begrepen zijn waarvan de behandeling is beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.11.1250.N, AC 2011, nr. 656.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Hof van beroep - Wet van 9 juli 1997 - Aanvullende kamers - Bevoegdheid

P.16.0547.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.1 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat het door de beklaagde gepleegde misdrijf in oorzakelijk verband staat met het overlijden van het slachtoffer, maar deze zelf ook een fout heeft begaan die tot zijn overlijden heeft bijgedragen en het aandeel van het slachtoffer in de aansprakelijkheid op de helft bepalen en die de door de burgerlijke partij gevorderde provisies herleiden tot de helft op grond van de fout van het slachtoffer, zonder de burgerlijke partij in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Recht van verdediging - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

P.16.0558.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.3 AC nr. ...

De appelrechters die de vordering van de burgerlijke partijen tot vergoeding van de kosten van hun raadgevend geneesheer ongegrond verklaren omdat zij niet bewijzen deze kosten zelf te hebben betaald, zonder hen in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Recht van verdediging - Vordering tot vergoeding van kosten van raadgevend geneesheer - Bewijs betaling - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

P.16.0774.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.1 AC nr. ...

Wanneer de door een onrechtmatige daad benadeelde partij een bepaald bedrag vordert, vermeerderd met de gerechtelijke interest, kent de rechter geen niet gevorderde interest toe als hij de aansprakelijke dader veroordeelt om moratoire interest te betalen op de toegekende vergoeding, met inbegrip van de compensatoire interest (1). (1) Zie Cass. 25 januari 1989, AR 7009, AC 1988-89, nr. 308; Cass. 4 november 1985, AR 7398, AC 1985-86, nr. 144: "Gerechtelijke interest kan zowel compensatoire als moratoire interest zijn.".

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Gevorderde gerechtelijke interesten - Moratoire interesten op compensatoire interesten - Verbod uitspraak te doen over niet gevorderde zaken

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek

P.16.1079.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.5 AC nr. ...

Uit artikel 4, tiende lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter conclusies, neergelegd buiten de vastgestelde termijnen, zonder enig verzoek daartoe van de partijen uit het debat dient te weren tenzij partijen akkoord zijn om de conclusies in het debat te houden of, gelet op de ontdekking van een nieuw en ter zake dienend stuk of feit, een nieuwe conclusietermijn werd verleend.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Conclusies - Termijn - Conclusies neergelegd buiten termijn - Wering - Aard

- Art. 4, tiende lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 748, § 2 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1538.N 20 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.2 AC nr. ...

Wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, zijn, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, enkel de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en moet de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

Strafzaken - Strafvordering - Valsheid in geschrifte - Documenten bedoeld in de ZIV-wet - Uitoefenen van de strafvordering - Bevoegdheid

- Art. 232, 1°, a) Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artt. 73bis, 1° en 167, eerste lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 76, § 2, tweede lid, 101, § 1, tweede lid en § 2, tweede lid, thans derde lid en 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.16.0819.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.5 AC nr. ...

Uit artikel 321, eerste en tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de aanwijzing van een raadsheer dan wel plaatsvervangend raadsheer ter vervanging van een verhinderde raadsheer bij schriftelijke beschikking dient te gebeuren.

Strafzaken - Algemeen - Hof van beroep - Samenstelling van het rechtscollege - Verhinderde raadsheer - Vervanging door een plaatsvervangend raadsheer - Aanwijzing

Uit artikel 779 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat op straffe van nietigheid de rechters die aan de beraadslaging deelnemen en uitspraak doen, alle rechtszittingen hebben bijgewoond waarop de zaak werd behandeld, volgt niet dat wanneer de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput en over dit geschilpunt een eindbeslissing is gewezen, de behandeling van de overige geschilpunten enkel door dezelfde rechters kan gebeuren als die welke over het eerste geschilpunt uitspraak heeft gedaan (1). (1) Cass. 8 januari 2002, AR P.99.1529.N, AC 2002, nr. 13; Zie: Cass. 15 april 2005, AR C.03.0285.N, AC 2005, nr. 229.

Strafzaken - Algemeen - Eindbeslissing over een geschilpunt - Behandeling van andere geschilpunten - Samenstelling van de zetel

P.15.0713.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 322 Gerechtelijk Wetboek kan in de rechtbanken van eerste aanleg de verhinderde rechter vervangen worden door een andere rechter of door een plaatsvervangend rechter en daartoe is niet vereist dat er geen andere rechter beschikbaar is om hem te vervangen; geen wettelijke bepaling vereist verder dat uit de stukken van de rechtspleging moet blijken wie de verhinderende rechter is, noch of die wettelijk verhinderd is (1). (1) Cass. 24 februari 2009, AR P.08.1797.N, AC 2009, nr. 153.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Correctionele rechtbank - Rechter - Verhindering - Identiteit van de verhinderde rechter en redenen van verhindering - Vermelding in de stukken der rechtspleging

P.16.0718.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.5 AC nr. ...

Wanneer de beschikking tot verwijzing van de inverdenkinggestelde door een dermate zware onregelmatigheid is aangetast dat de akte als onbestaand moet worden beschouwd, dient de vonnisrechter dit vast te stellen en daaruit te besluiten dat de zaak niet bij hem aanhangig is gemaakt (1). (1) J. de Codt, Des nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 168.

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter - Verwijzingsbeschikking van de raadkamer - Dermate zware onregelmatigheid dat de akte als onbestaande moet worden beschouwd

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Artikel 153 Wetboek van Strafvordering is van toepassing op de politierechtbanken, maar niet op de rechtspleging voor de hoven van beroep.

Strafzaken - Strafvordering - Hof van beroep - Rechtspleging - Artikel 153 Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

De voorlezing van de processen-verbaal door de griffier zoals bepaald in artikel 190 Wetboek van Strafvordering is een pleegvorm die niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven en waarvan de niet-naleving zonder invloed is op de regelmatigheid van de rechtspleging.

Strafzaken - Strafvordering - Rechtspleging - Artikel 190 Wetboek van Strafvordering - Voorlezing van de processen-verbaal door de griffier - Niet-naleving

P.16.0524.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.6 AC nr. ...

In een zaak met verschillende beklaagden bepaalt de voorzitter de volgorde waarin de raadslieden aan het woord worden gelaten om te pleiten; geen bepaling verleent de raadslieden het recht om te pleiten op een latere rechtszitting.

Strafzaken - Allerlei - Zaak met verschillende beklaagden - Volgorde waarin zal worden gepleit - Bevoegdheid van de voorzitter - Recht voor de advocaat om te pleiten op een latere rechtszitting

P.16.0204.F 18 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160518.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Strafvordering - Bewijsvoering - Rol van de rechter - Lacunes in het gerechtelijk onderzoek - Gevolg - Vrijspraak op grond van andere gegevens - Wettigheid

De rechter verantwoordt zijn beslissing om de beklaagde vrij te spreken naar recht, wanneer hij zijn overtuiging niet heeft gegrond op openstaande vragen die het gevolg zijn van lacunes in het onderzoek, maar op onverenigbaarheden tussen het verhaal van het kind dat feiten van seksueel misbruik aanvoert en de gegevens van het strafdossier, waardoor er twijfel blijft bestaan over de schuldvraag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Bewijsvoering - Rol van de rechter - Lacunes in het gerechtelijk onderzoek - Gevolg - Vrijspraak op grond van andere gegevens - Wettigheid

P.14.1555.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.1 AC nr. ...

De rechtsmacht van de rechter wat het feit van de telastlegging betreft, wordt bepaald door de inleidende akte en hij vermag zich niet zelf te vatten van een strafbare gedraging die de akte die de zaak bij hem aanhangig maakte, niet heeft bedoeld; de rechter beoordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, de draagwijdte van de akte waarmee de zaak wordt aanhangig gemaakt, hij bepaalt onaantastbaar welke feiten in de inleidende akte zijn bedoeld en preciseert de telastlegging bij onduidelijkheid ervan; het staat bijgevolg aan de rechter de datum van het misdrijf eventueel te verbeteren, rekening houdende met het onderzoek op de rechtszitting aangezien de beoordeling door het onderzoeksgerecht van de dag waarop het misdrijf eindigt en dus de verjaring van de strafvordering begint te lopen slechts voorlopig is (1). (1) Cass. 11 oktober 2011, AR P.11.0389.N, AC 2011, nr. 538; Cass. 17 april 2007, AR P.07.0063.N, AC 2007, nr. 188; Cass. 20 februari 2007, AR P.06.1377.N, AC 2007, nr. 104.

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Aanpassing van de datum van de feiten

P.15.1505.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.5 AC nr. ...

De loyaliteit van de rechter wordt vermoed tot bewijs van het tegendeel; de rechter die een stuk uit het debat weert wordt aldus vermoed te weigeren dat stuk in aanmerking te nemen om tot zijn overtuiging te komen, rechtstreeks dan wel onrechtstreeks; daaruit volgt dat noch artikel 6.1 EVRM noch enige andere bepaling verbiedt dat de rechter, die heeft beslist stukken uit het debat te weren, het onderzoek van de zaak voortzet (1). (1) Zie Cass. 21 april 2004, AR P.04.0124.F, AC 2004, nr. 211.

Strafzaken - Strafvordering - Samenstelling van de zetel - Eerlijk proces - Vonnisgerecht - Verwijderde stukken

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1659.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.3 AC nr. ...

Artikel 5 EVRM, dat het recht waarborgt op vrijheid en veiligheid, legt met name het recht vast voor een persoon wiens vrijheid is ontnomen, om een rechtbank uitspraak te laten doen over de rechtmatigheid van zijn detentie zodat hij wordt vrijgelaten zo deze onrechtmatig is; de strafuitvoeringsrechtbank, waarvan het toezicht beperkt is tot de strafvoorwaarden en de strafuitvoeringsmodaliteiten, is daarvoor evenwel niet bevoegd.

Strafzaken - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Artikel 5.4 E.V.R.M. - Toepassing

- Art. 5.4 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 6 EVRM is als dusdanig niet van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank omdat zij niet beslist over de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569, met noot.

Strafzaken - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Artikel 6.1 E.V.R.M. - Toepassing

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.13.2082.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.1 AC nr. ...

Het misdrijf, bepaald in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, wordt gepleegd op de plaats waar de gevorderde gegevens moeten worden ontvangen; bijgevolg is de operator of de verstrekker die weigert deze gegevens mee te delen, in België strafbaar ongeacht zijn plaats van vestiging waaruit volgt, eensdeels, dat de maatregel die bestaat in de verplichting de hier bedoelde gegevens te verstrekken, wordt genomen op het Belgische grondgebied ten aanzien van elke operator of verstrekker die zijn economische activiteit actief op consumenten in België richt, anderdeels, dat de Belgische rechter die een in het buitenland gevestigde operator of verstrekker veroordeelt wegens het miskennen van deze verplichting en die aldus de naleving van een in België genomen maatregel afdwingt, geen extraterritoriale rechtsmacht uitoefent (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2011, AR P.10.1347.N, AC 2011, nr. 52 met concl. eerste advocaat-generaal De Swaef; Cass. 4 september 2012, AR P.11.1906.N, AC 2012, nr. 441; Antwerpen, 20 november 2013, T.Strafr. 2014/1, 73, noot G.S.

Strafzaken - Strafvordering - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Misdrijf - Bevoegdheid van de nationale rechter

- Art. 3 Strafwetboek

P.14.1274.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.3 AC nr. ...

Elke rechter, ook de appelrechter, is ertoe gehouden om aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten een juiste omschrijving te geven en hij moet indien daartoe grond bestaat de omschrijving wijzigen, voor zover daardoor geen andere feiten worden aanhangig gemaakt dan bedoeld in de akte van aanhangigmaking en hij het recht van verdediging van partijen niet miskent, zonder dat een vrijwillige verschijning of een nieuwe akte van aanhangigmaking daartoe vereist zijn; die verplichting houdt ook in dat elke rechter, ook de appelrechter, ingeval van het voorhanden zijn van een verzwarende omstandigheid, de omschrijving van de telastlegging moet aanvullen met die verzwarende omstandigheid, mits het recht van verdediging van de partijen te eerbiedigen door hen de gelegenheid te geven over die aanvulling verweer te voeren en door aldus te handelen spreekt de rechter zich niet uit over bij hem niet aanhangige feiten en overschrijdt hij evenmin zijn rechtsmacht (1). (1) Cass. 13 september 2005, AR P.05.0657.N, AC 2005, nr. 430.

Strafzaken - Strafvordering - Hof van beroep - Omschrijving van de feiten - Verplichting voor de rechter - Wijziging van de omschrijving van het strafbaar feit - Aanvulling met een verzwarende omstandigheid

P.15.1019.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.1 AC nr. ...

Het misdrijf witwassen bestaat in het in omloop brengen van een vermogensvoordeel dat uit het plegen van een misdrijf is verkregen, met de bedoeling de illegale herkomst ervan te verbergen of te verdoezelen; de Belgische rechtscolleges kunnen daarvan kennisnemen zodra één van de bestanddelen ervan in België is gepleegd; aangezien dat misdrijf verschillende bestanddelen omvat, wordt het wegens zijn complexiteit geacht te zijn gepleegd in elke plaats waar een van de materiële bestanddelen ervan heeft plaatsgegrepen (1). (1) Zie Cass. 23 januari 1979, AC 1978-1979, p. 575; Cass. 14 november 2000, AR P.00.1231.N, AC 2000, nr. 620.

Strafzaken - Strafvordering - Belgische rechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Witwassen - Bestanddeel in België gepleegd

- Artt. 3, 42, 3° en 505, 3° Strafwetboek

P.14.0632.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.3 AC nr. ...

De appelrechter is zoals elke rechter verplicht aan het bij hem aanhangige feit de juiste kwalificatie te geven en hij kan spijts een door de eerste rechter aangenomen heromschrijving de beklaagde veroordelen voor het feit zoals oorspronkelijk omschreven in de akte van aanhangigmaking bij de eerste rechter; aangezien de beklaagde kennis heeft van deze oorspronkelijke omschrijving moet de appelrechter hem daarover niet verwittigen en aangezien het aanhangig gemaakte feit niet werd heromschreven, moet de appelrechter niet vaststellen dat na heromschrijving nog steeds hetzelfde feit wordt beoordeeld; dit alles miskent niet de devolutieve werking van het hoger beroep (1). (1) Zie Cass. 28 oktober 1963, Pas. 1964, I, 220; Cass. 20 januari 1964, Pas. 1964, I, 541; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 921, nr. 1836.

Strafzaken - Strafvordering - Heromschrijving feit door eerste rechter - Hoger beroep - Veroordeling door appelrechter voor feit zoals oorspronkelijk omschreven in de akte van aanhangigmaking bij eerste rechter

P.15.0558.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.4 AC nr. ...

Elke rechter heeft de plicht aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten de juiste kwalificatie te geven, onder de dubbele voorwaarde dat de kwalificatiewijziging niet tot gevolg mag hebben dat hij zich inlaat met andere feiten dan die welke bij hem aanhangig waren en dat het recht van verdediging wordt gerespecteerd; indien het openbaar ministerie een kwalificatiewijziging vordert, zijn de partijen door die vordering in kennis gesteld van de mogelijkheid dat de rechter die wijziging zal aannemen en dienen zij er bij hun verdediging rekening mee te houden; het recht van verdediging vereist in een dergelijk geval niet dat de partijen uitdrukkelijk worden uitgenodigd zich over de gevorderde wijziging te verdedigen (1). (1) Zie Cass. 27 mei 2014, AR P.12.1265.N, AC 2014, nr. 379; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 925-926, nr. 2173-2174.

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Kwalificatie - Wijziging - Kennisgeving

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Kwalificatie - Wijziging

P.15.0630.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.7 AC nr. ...

Artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek verplicht noch verbiedt dat een vonnis of arrest uitgesproken wordt door alle magistraten die tijdens de zitting van de uitspraak zitting hebben; daaruit volgt dat de loutere aanwezigheid in de rechtbank op de dag van die zitting van een magistraat die niet heeft deelgenomen aan de beraadslaging over de beslissing, niet van die aard is een gewettigde verdenking met betrekking tot de onpartijdigheid van het rechtscollege te doen ontstaan in de geesten van de partijen of derden.

Strafzaken - Allerlei - Vonnissen en arresten - Zitting van de uitspraak - Aanwezigheid van een magistraat die niet heeft deelgenomen aan de beraadslaging over de beslissing - Onpartijdigheid van het rechtscollege

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De magistraat die het ambt van openbaar ministerie bekleedt, oefent de strafvordering niet uit wanneer hij een zitting bijwoont waarop de rechter, nadat het debat gesloten werd, de uitspraak van zijn beslissing naar een latere zitting uitstelt; de aanwezigheid van die magistraat op de openbare terechtzitting is onontbeerlijk voor de geldige samenstelling van elk strafrechtelijk college en is uitsluitend bedoeld om over de regelmatigheid van de dienst van de hoven en rechtbanken te waken.

Strafzaken - Allerlei - Debatten gesloten - Zaak in beraad genomen - Zitting van de uitspraak - Uitstel van de uitspraak naar een latere zitting - Magistraat van het openbaar ministerie - Functie

- Art. 140 Gerechtelijk Wetboek

P.14.1118.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.4 AC nr. ...

Het staat de rechter in politiezaken en in correctionele zaken te bepalen welk het feit is dat voor hem aanhangig is gemaakt en dat het voorwerp van de vervolging uitmaakt; indien dat feit niet passend is omschreven in de akte die de zaak bij hem aanhangig maakt, dient hij die omschrijving met eerbiediging van het recht van verdediging te verbeteren, aan te vullen of te vervangen (1). (1) Zie: Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0481.N, AC 2011, nr. 553 en Cass. 23 december 2014, AR P.13.1892.N, AC 2014, nr. 808.

Strafzaken - Strafvordering - Correctionele- of politierechtbank - Voorwerp van de vervolging - Taak van de rechter - Aanhangig gemaakt feit niet passend omschreven

- Artt. 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.15.0144.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.3 AC nr. ...

Vrijwillige verschijning houdt in dat de beklaagde ermee instemt om voor feiten te worden berecht die nog niet bij de rechtbank aanhangig zijn gemaakt; die instemming moet blijken uit de stukken van de rechtspleging zodat een vrijwillig verweer niet kan worden gelijkgesteld met een vrijwillige verschijning (1). (1) Zie Cass. 4 oktober 1995, AR P.95.0411.F, AC 1995, nr. 414.

Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Vrijwillige verschijning

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

Uit artikel 189ter, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat indien voor de rechtbank concrete gegevens worden aangevoerd, die pas aan het licht zijn gekomen na de krachtens artikel 235ter Wetboek van Strafvordering door de kamer van inbeschuldigingstelling vóór de regeling van de rechtspleging uitgeoefende controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, waaruit zou kunnen blijken dat gebruik werd gemaakt van een burgerinfiltrant, de rechtbank wel degelijk de mogelijkheid heeft om gelet op deze nieuwe en concrete gegevens de kamer van inbeschuldigingstelling te gelasten overeenkomstig de artikelen 189ter en 235ter de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie te controleren en bij die gelegenheid kan de kamer van inbeschuldigingstelling aan de hand van de gegevens van het vertrouwelijk dossier en de voor de rechtbank aan het licht gekomen nieuwe gegevens vaststellen dat er geen infiltratie door een burger heeft plaatsgevonden; de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling bij deze controle geen toepassing kan maken van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering doet daaraan niets af en zo de kamer van inbeschuldigingstelling beslist tot de onregelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie staat het aan de rechtbank te beslissen over het gevolg dat daaraan moet worden gegeven (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104; Cass. 14 september 2010, AR P.10.1068.N, AC 2010, nr. 519; Cass. 9 oktober 2013, AR P.13.1191.F, AC 2013, nr. 511.

Strafzaken - Strafvordering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Nieuwe gegevens na de controle - Vonnisgerecht - Bevoegdheid

---

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

De onregelmatigheid van de oproeping van de inverdenkinggestelde voor de raadkamer, met het oog op de regeling van de rechtspleging, is geen grond van nietigheid of niet-ontvankelijkheid van de strafvordering die kan worden opgeworpen door het vonnisgerecht waar de zaak door verwijzing op geldige wijze aanhangig is gemaakt (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559.

Strafzaken - Strafvordering - Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Onregelmatige oproeping van de inverdenkinggestelde - Beschikking tot verwijzing - Vonnisgerecht - Ontvankelijkheid van de strafvordering

Een beschikking tot verwijzing maakt de grond van de zaak aanhangig bij de feitenrechter, voor zover zij geen onwettigheid bevat inzake bevoegdheid; zij behoudt haar uitwerking zolang zij door het Hof van Cassatie niet is vernietigd (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559.

Strafzaken - Strafvordering - Beschikking tot verwijzing - Uitwerking - Bevoegdheid

---

P.15.0455.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.10 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt om een ordemaatregel te nemen zonder de rechtzoekende op te roepen.

Strafzaken - Algemeen - Ordemaatregel - Recht van verdediging - Oproeping van de rechtzoekende

In strafzaken zijn de regels inzake bevoegdheid van openbare orde zodat de rechtzoekende zijn rechter slechts kan kiezen voor zover de wet dit toelaat.

Strafzaken - Algemeen - Bevoegdheidsregels - Openbare orde - Gevolg - Recht om zijn rechter te kiezen

Artikel 13 Grondwet zegt niet dat een ordemaatregel met instemming van de partijen moet worden genomen.

Strafzaken - Algemeen - Ordemaatregel - Wettigheidsvoorwaarde - Instemming van partijen - Artikel 13, Grondwet 1994

- Art. 13 Grondwet 1994

P.14.0784.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.3 AC nr. ...

Uit eensdeels de bedoeling van de wetgever en anderdeels het feit dat de bijdrage, bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de Wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, geen straf is, volgt dat noch artikel 2 Burgerlijk Wetboek, noch artikel 2 Strafwetboek op die bijdrage toepasselijk is, zodat ze moet worden opgelegd zoals bepaald op de dag van de veroordeling, ongeacht de datum waarop het bestrafte misdrijf werd gepleegd, en moet worden verhoogd met de opdeciemen die op de dag van de veroordeling van kracht zijn (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2015, AR P.13.0845.N, AC 2015, nr. ...

Strafzaken - Allerlei - Bijdrage tot financiering van het Slachtofferfonds - Aard

P.14.1341.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.4 AC nr. ...

De in een bijzonder reglement van een rechtbank van eerste aanleg op grond van artikel 88, §1, tweede lid, laatste zin, Gerechtelijk Wetboek bepaalde regeling van de verdeling van de zaken onder de onderzoeksrechters beoogt als maatregel van inwendige orde enkel een efficiënte behandeling van de gerechtelijke onderzoeken binnen eenzelfde rechtbank, zonder aan de bij de gerechtelijke onderzoeken betrokken partijen rechten te verlenen; uit het loutere gegeven dat een gerechtelijk onderzoek niet werd toegewezen overeenkomstig de in het bijzonder reglement van de rechtbank van eerste aanleg uitgewerkte regeling kan als dusdanig geen miskenning van de rechten van de bij het gerechtelijk onderzoek betrokken partijen worden afgeleid (1). (1) Zie Cass. 14 november 1979, AC 1979-80, nr. 182.

Strafzaken - Algemeen - Gerechtelijk onderzoek - Bijzonder reglement van de rechtbank van eerste aanleg - Regeling van de verdeling van de zaken onder de onderzoeksrechters - Toewijzing onderzoeksrechter niet overeenkomstig reglement

Uit de samenlezing van de bepalingen van de artikelen 63, eerste lid, en 70, Wetboek van Strafvordering en artikel 88, §1, tweede lid, laatste zin, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat indien bij een onderzoeksrechter een klacht met burgerlijke partijstelling werd ingediend, deze onderzoeksrechter gelast blijft met dit gerechtelijk onderzoek totdat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg overeenkomstig het bijzonder reglement van de rechtbank desgevallend een andere onderzoeksrechter heeft aangewezen.

Strafzaken - Strafvordering - Klacht met burgerlijke partijstelling - Gerechtelijk onderzoek - Bijzonder reglement van de rechtbank - Aanwijzing andere onderzoeksrechter

P.14.1655.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 179 en 182 Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij bij de correctionele rechtbank slechts een wanbedrijf kan aanhangig maken met een rechtstreekse dagvaarding en de correctionele rechtbank en in hoger beroep het hof van beroep dienen op zicht van de rechtstreekse dagvaarding en volgens de daarin vervatte kwalificatie na te gaan of zij bevoegd zijn om kennis te nemen van het aanhangig gemaakte feit; bij deze drempelcontrole, die een onderzoek van het feit zelf uitsluit, dient de rechter zich niet te beperken tot de door de burgerlijke partij in de rechtstreekse dagvaarding zelf gegeven wettelijke omschrijving van het misdrijf, maar mag hij om te bepalen onder welke omschrijving het feit met de rechtstreekse dagvaarding is aanhangig gemaakt, ook rekening houden met alle overige in de dagvaarding vermelde gegevens (1). (1) Zie Cass. 8 september 1998, AR P.98.1078.N, AC 1998, nr. 394; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 831-832, nr. 1663-1664; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 670-671, nr. 1577 en 924, nr. 2169.

Strafzaken - Algemeen - Aanhangigmaking - Rechtstreekse dagvaarding - Burgerlijke partij - Omschrijving van het misdrijf

Uit de samenlezing van de bepalingen van artikel 2, tweede en derde lid, en 3 Wet Verzachtende Omstandigheden, zoals gewijzigd door artikel 9 van de wet van 8 juni 2008, en de wetgeschiedenis ervan volgt dat artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden niet inhoudt dat de rechter zich, ingeval van een rechtstreekse dagvaarding door een burgerlijke partij voor een misdaad, bevoegd kan verklaren door verzachtende omstandigheden aan te nemen (1). (1) Zie Wetsontwerp houdende diverse bepalingen (II), Parl. St. Kamer 2007-08, nr. 52K1013/001, 11-12; A. JACOBS en O. MICHIELS, «Les innovations apportées par la loi du 8 juin 2008 la correctionnalisation des crimes et des contraventionnalisation des délits», JLMB 2008, 1415; G. RANERI, «Du nouveau en matière de circonstances atténuantes et de règlement de juges», JT 2008, 736, nr. 17.

Strafzaken - Algemeen - Bevoegdheid - Misdaad - Rechtstreekse dagvaarding - Burgerlijke partij - Aanvaarding verzachtende omstandigheden - Toepassing

P.13.1129.N 31 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150331.2 AC nr. ...

De rechters mogen hun overtuiging laten steunen op elk gegeven van het strafdossier, waaronder de overtuigingsstukken, waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren; dergelijke stukken, onverschillig of ze neergelegd zijn ter griffie, maken deel uit van het strafdossier dat de partijen en de rechter kunnen inzien en zijn aan de tegenspraak onderworpen; zodat de rechter die zijn beslissing laat steunen op dergelijke regelmatig aan zijn beoordeling overgelegde gegevens, noch het recht van verdediging noch het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Cass. 18 juli 2000, AR P.00.0742.N, AC 2000, nr. 428.

Strafzaken - Strafvordering - Strafdossier - Overtuigingsstukken - Bewijswaarde

P.15.0257.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.6 AC nr. ...

Ingeval van herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling oordeelt de strafuitvoeringsrechtbank overeenkomstig artikel 68, §5, tweede lid, Wet Strafuitvoering onaantastbaar in feite voor welke periode de proeftijd goed is verlopen rekening houdend met de inspanning die de veroordeelde heeft geleverd om de hem opgelegde voorwaarden te respecteren en bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie moet de strafuitvoeringsrechtbank de overeenkomstig dat artikel genomen beslissing met betrekking tot de goed verlopen proeftijd niet nader motiveren (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.10.0431.N, AC 2010, nr. 232; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702; zie D. VANDERMEERSCH, Le nouveau statut externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et les tribunaux d'application des peines, Akten van het colloquium georganiseerd op 9 februari 2007 door "l'Institut des droits de l'homme du barreau de Bruxelles" met als titel "Le nouveau droit des peines", collectie Droit et Justice, nr. 73, Bruylant, 2007, p. 297.

Strafzaken - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Verplichting om het gedeelte van de vrijheidsstraf dat nog moet worden ondergaan te bepalen - Aftrek van een gedeelte van de proeftijd - Mate waarin wordt afgetrokken - Onaantastbare beoordeling

P.13.0845.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.2 AC nr. 137

Uit eensdeels de bedoeling van de wetgever en anderdeels het feit dat de bijdrage bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de Wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen geen straf is, volgt dat noch artikel 2 Burgerlijk Wetboek, noch artikel 2 Strafwetboek, noch artikel 7 EVRM op die bijdrage toepasselijk is, zodat ze moet worden opgelegd zoals bepaald op de dag van de veroordeling, ongeacht de datum waarop het bestrafte misdrijf werd gepleegd, en moet worden verhoogd met de opdeciemen die op de dag van de veroordeling van kracht zijn, dit is te dezen met 50 deciemen ingevolge de artikelen 2 en 3 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen inzake justitie (II) (1). (1) Cass. 4 december 2012, AR P.12.0844.N, AC 2012, nr. 661.

Strafzaken - Allerlei - Bijdrage tot financiering van het Slachtofferfonds - Aard

P.14.0275.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.1 AC nr. 138

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid van een door een partij gedaan verzoek tot het laten voegen bij het dossier van het dossier van een andere strafzaak (1). (1) Zie Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

Strafzaken - Strafvordering - Voeging van een ander strafdossier - Beoordeling door de rechter - Wijze - Rechtsmacht

P.15.0188.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.4 AC nr. 140

Krachtens artikel 68, §5, tweede lid, van de Wet van 17 mei 2006, bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank ingeval van herroeping van een voorwaardelijke invrijheidstelling, het gedeelte van de vrijheidsstraf dat de veroordeelde nog moet ondergaan, rekening houdend met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en met de inspanningen die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; uit deze wetsbepaling volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank niet uitdrukkelijk het aantal dagen van de vrijheidsstraf dient te vermelden dat de eiser nog moet ondergaan, maar wel is het vereist dat de strafuitvoeringsrechtbank het gedeelte van de reeds ondergane proefperiode, dat voor de aftrek van de overblijvende vrijheidsstraf in aanmerking komt, bepaalt (1). (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.N, AC 2012, nr. 702, Rev. dr. pén. 2013, 366 en noot M. BEERNAERT, «De quelques questions délicates autour de la révocation de la libération conditionnelle»; Cass. 30 maart 2010, AR P.10.0431.N, AC 2010, nr. 232; Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1357.F, AC 2007, nr. 473, Rev.dr.pén. 2008, 80 en noot X., «La peine restant à subir après la révocation de la libération conditionnelle».

Strafzaken - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Verplichting om het gedeelte van de vrijheidsstraf dat nog moet worden ondergaan te bepalen

P.14.1706.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.4 AC nr. 101

Volgend uit de devolutieve werking van het rechtsmiddel, verbiedt de relatieve werking van het hoger beroep de appelrechters om de toestand van de beklaagde te verergeren wanneer zij kennis nemen van het enkele hoger beroep van de beklaagde maar niet wanneer zij ook het hoger beroep van het openbaar ministerie ontvankelijk hebben verklaard (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.08.1842.N, Pas. 2009, nr. 168.

Strafzaken - Strafvordering - Relatieve werking van het hoger beroep - Begrip - Verergering van de toestand van de beklaagde

- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering

P.15.0172.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.5 AC nr. 97

Volgens artikel 412, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek ressorteren de plaats- vervangende magistraten onder dezelfde overheid als de beroepsmagistraten, oefenen zij hun functie uit onder dezelfde voorwaarden, moeten zij aan dezelfde vereisten van onpartijdigheid en onafhankelijkheid voldoen, zijn zij aan dezelfde tuchtregels onderworpen, ressorteren zij onder dezelfde tuchtoverheid als de beroepsmagistraten, worden zij rechtstreeks voor het hof van beroep gedagvaard, zoals de beroepsmagistraten, wanneer zij ervan worden beschuldigd een misdrijf te hebben gepleegd in of buiten de uitoefening van hun ambt en zijn zij aan de- zelfde onverenigbaarheden onderworpen als de beroepsmagistraten, behalve wat de uitoefening van hun beroep betreft en de bezigheden die hen daardoor geoorloofd zijn; uit het enkele feit dat een plaatsvervangend magistraat als hoofdberoep het beroep van advocaat uitoefent, kan niet worden afgeleid dat hij niet de waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid biedt, ook niet indien de Orde van Advocaten partij is in het geding (1). (1) Vgl. Cass. 13 december 1988, AR nr. 2508, AC 1988- 1989, nr. 223.

Strafzaken - Strafvordering - Hof van beroep - Samenstelling - Advocaat zetelend als plaatsvervangend raadsheer - Orde van Advocaten tussenkomend als burgerlijke partij - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele

vrijheden

TUCHTZAKEN

D.21.0026.F 25 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220325.1F.8 AC nr. ...

De feitenrechter moet beoordelen of de aangevoerde omstandigheden dermate buitengewoon zijn dat ze een inschrijving op het tableau van de Orde na een beslissing tot schrapping verantwoorden.

Belastingzaken - Advocaat - Beslissing tot schrapping - Latere aanvraag tot nieuwe inschrijving - Buitengewone omstandigheden - Beroep - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 472 Gerechtelijk Wetboek

D.21.0013.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.1 AC nr. ...

De wet bepaalt niet dat de klager, die gebruik wenst te maken van zijn recht om gehoord te worden in de tuchtprocedure ten laste van een advocaat, enkel persoonlijk kan gehoord worden, en sluit niet uit dat de klager, die wordt bijgestaan door een advocaat, via die advocaat namens hem wordt gehoord (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Tuchtprocedure ten laste van een advocaat - Klager - Recht om gehoord te worden - Modaliteiten

- Art. 459, § 2, derde lid Gerechtelijk Wetboek

D.20.0009.F 4 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.2 AC nr. ...

Wanneer de kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars uitspraak doet over het beroep tegen de beslissing van de uitvoerende kamer om een stagiair ambtshalve weg te laten van de kolom van de lijst van stagiairs waarop hij is ingeschreven omdat hij voor de tweede maal niet is geslaagd voor de schriftelijke proef van de praktische bekwaamheidstest, kan die kamer nagaan of die proef bestaat in het oplossen van vragen en praktische casussen en of deze de materies betreft die in het door het Instituut vastgelegde examenprogramma worden vermeld; Hieruit volgt echter niet dat de kamer van beroep bevoegd is om uitspraak te doen over de formulering van de gestelde vragen of de kwaliteit van de antwoorden die van de stagiair worden geëist of die hij heeft gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 160.

Belastingzaken - Vastgoedmakelaar - Stagiair - Examen - Schriftelijke proef - Niet geslaagd - Weglating van de lijst van stagiairs - Beroep - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kamer van beroep - Bevoegdheden

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Art. 8, § 1 Kaderwet 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen

RECHTEN VAN DE MENS

ALGEMEEN

P.21.0716.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.2 AC nr. ...

Het enkele gegeven dat een beklaagde recht heeft op een behandeling van zijn zaak in twee aanleggen, heeft niet tot gevolg dat eender welke miskenning van het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging tijdens de procedure in eerste aanleg te aanzien is als onherstelbaar of als zodanig moet worden gesanctioneerd; of er sprake is van een onherstelbare miskenning van die rechten moet immers worden beoordeeld op basis van het strafproces in zijn geheel en bijgevolg kan een dergelijke miskenning tijdens de procedure in eerste aanleg worden geremedieerd door de behandeling van de zaak in hoger beroep, ter gelegenheid waarvan de beklaagde zijn verweer onverkort kan laten gelden, zodat de appelrechter bij de beoordeling van de draagwijdte van die miskenning dan ook rekening kan houden met de rechten en mogelijkheden waarover de beklaagde heeft beschikt in het kader van de appelprocedure.

Algemeen - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 2 - Recht op hoger beroep - Miskenning van het recht op eerlijk proces en recht van verdediging in eerste aanleg - Onherstelbare miskenning - Beoordeling - Wijze

ALLERLEI

P.25.0448.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29 AC nr. ...

Met de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 3 en 5, Voorlopige Hechteniswet, heeft de wetgever geen limitatieve categorie van voorwaarden bepaald, maar het aan de rechter overgelaten om de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen van recidivegevaar, vluchtgevaar, collusiegevaar of het gevaar op het doen verdwijnen van bewijzen en die door de rechter te bepalen voorwaarden kunnen wel degelijk een beperking op grondrechten inhouden, mits de rechter de absolute noodzaak daarvan vaststelt; uit die bepalingen alsmede uit de bepalingen van artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM volgt dat de rechter aan de vrijgelaten inverdenkinggestelde als voorwaarde kan opleggen dat hij zich niet naar het buitenland mag begeven zonder voorafgaande toelating, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt in het licht van de ernstige redenen bepaald in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zodat de rechter die voorwaarde ook kan handhaven, mits hij ze, na een geactualiseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, op het moment van zijn uitspraak nog steeds absoluut noodzakelijk acht in het licht van deze redenen.

Allerlei - Aanvullend Protocol EVRM - Artikelen 2.2 en 2.3 - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Geen limitatieve categorie van voorwaarden - Beoordeling door de rechter van de aangepaste voorwaarden - Mogelijke beperking van grondrechten - Verbod om het land te verlaten zonder toelating van de rechter - Mogelijkheid tot oplegging en handhaving van een dergelijke voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2.3 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 2.2 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0325.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.4 AC nr. ...

Noch artikel 141ter Strafwetboek noch artikel 8 EVRM, artikelen 2, 3 en 27.2 Kinderrechtenverdrag, artikelen 22 en 22bis Grondwet of artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek hebben tot doel of tot gevolg dat zij de toepassing van artikel 140, § 1, Strafwetboek uitsluiten ten aanzien van de ouder die materiële middelen verstrekt om zijn kind te laten deelnemen aan de activiteiten van een terroristische groep of om die activiteiten te financieren.

Allerlei - Kinderrechtenverdrag - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een

terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de rechten van het kind

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1640.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.17 AC nr. ...

De bijzondere facultatieve verbeurdverklaring van artikel 50, § 2 Wegverkeerswet is op zich niet onbestaanbaar met het recht op het ongestoord genot van eigendom, dat is gewaarborgd bij artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM, voor zover ze geen onevenredige maatregel vormt ten aanzien van het ermee nagestreefde wettige doel en aldus een miskenning inhoudt van het eigendomsrecht; binnen de perken van de wet en deze verdragsbepaling die in België rechtstreekse werking heeft, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader.

Allerlei - Artikel 1, Eerste aanvullend protocol EVRM - Recht op eigendom - Strafzaken - Wegverkeer - Artikel 50, § 2, Wegverkeerswet - Bijzondere facultatieve verbeurdverklaring - Verenigbaarheid

- Art. 52, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 1, eerste aanvullend protocol Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0045.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.8 AC nr. ...

Het recht van het kind om zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn leeftijd en rijpheid, wordt niet miskend door de loutere omstandigheid dat de rechter in een aangelegenheid die het kind betreft niet oordeelt volgens de mening die dat kind heeft geuit (1). (1) Zie W. VANDENHOLE, "Wordt de stem van het kind gehoord? Initiatiefrecht en positie van de minderjarige in de procedure van de verblijfsregeling in het licht van het internationaal recht van de rechten van het kind en de mens", in Verblijfsregeling, Intersentia, 2008, 111-124; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Die Keure, 2015, 446 en 468; L. CAPPON en F. VANDER LAENEN, "Gehoord worden is nog geen inspraak: perspectieven van minderjarigen en ouders op de beslissingen genomen door de jeugdrechter", TJK 2015, 3-19; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 191; E. VAN DER MUSSELE (e.a.), Jeugdadvocaat in Vlaanderen, België en Europa, Brussel, Larcier, 2017, 129; S. RAP, "Heilige graal of werkelijkheid? Het recht om gehoord te worden voor kinderen in juridische procedures", TJK 2019, 131-133; S. DEVRIENDT en M. DECOCK, "De impact van mensenrechtelijke instrumenten op de procespositie van minderjarigen", TJK 2020, 7-20 (p. 15), P. SENAEVE, "Het hoorrecht van minderjarigen", in Handboek familiestrafprocesrecht, Kluwer, 2020, 469-517; F. SWENNEN, Het personen-en familierecht, Intersentia, 2019, 175-176.

Allerlei - Kinderrechtenverdrag - Artikel 12 - Hoorrecht van de minderjarige - Verplichting aan de mening van het kind een passend belang te hechten in overeenstemming met zijn leeftijd en maturiteit

- Art. 22bis, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 12.1 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

P.19.0804.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 10 en 11 EVRM volgt dat het recht te staken of te betogen geen absolute rechten zijn, maar dat de uitoefening van die rechten onderhevig kan zijn aan beperkingen, mits die beperkingen daadwerkelijk beantwoorden aan doeleinden van algemeen belang en niet te beschouwen zijn als een onevenredige en onduldbare ingreep waardoor de beschermende rechten in hun kern zouden worden aangetast; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van feiten die hij vaststelt (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Herzien Europees Sociaal Handvest - Recht op collectief onderhandelen - Beperkingen

- Artt. 10 en 11 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.15.0080.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.2 AC nr. ...

De artikelen 15 en 19 van het Verdrag van de Raad van Europa betreffende de computercriminaliteit van 23 november 2001, die de ondertekenende Staten verzoeken een regelgeving aan te nemen betreffende de voorwaarden, het opslaan, het doorzoeken en de inbeslagneming van opgeslagen computergegevens, verlenen geen individuele subjectieve rechten.

Allerlei - Raad van Europa - Verdrag betreffende de computercriminaliteit - Procesrecht - Voorwaarden, opslaan, doorzoeken en inbeslagneming van opgeslagen computergegevens - Draagwijdte van de bepalingen

- Artt. 15 en 19 Verdrag van de Raad van Europa 23 november 2001 betreffende de computercriminaliteit (inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken)

P.15.1596.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Toepassing van de bepalingen van het Handvest

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Door het Handvest toegekende rechten - Toegestane beperkingen

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Door het Handvest toegekende rechten - Toegestane beperkingen - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht op de openbaarheid van het debat - Gesloten deuren - Toegestane afwijking

Door te verwijzen naar de behandeling met gesloten deuren zoals bepaald inzake voorlopige hechtenis, wijkt artikel 72 Vreemdelingenwet, binnen het kader en met eerbiediging van de in artikel 52.1 van het Handvest van de Europese Unie vastgelegde beperkingen af van de regel van de openbaarheid van de rechtszittingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Door het Handvest toegekende rechten - Toegestane beperkingen - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht op de openbaarheid van het debat - Gesloten deuren - Toegestane afwijking

Krachtens artikel 51 Handvest van de Europese Unie, zijn de bepalingen ervan gericht tot de instellingen en organen van de Unie met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en tot de lidstaten, uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen; de verplichting om de grondrechten te eerbiedigen zoals ze in het kader van de Europese Unie zijn omschreven, geldt voor de lidstaten alleen wanneer ze handelen met toepassing van het communautair recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

Artikel 52.1 Handvest Europese Unie staat, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, beperkingen toe op de uitoefening van de daarin toegekende rechten en vrijheden indien zij noodzakelijk zijn en daadwerkelijk aan door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang of aan de nood aan bescherming van de rechten en vrijheden van anderen beantwoorden; die beperkingen moeten bij wet zijn gesteld en de essentie van die rechten en vrijheden eerbiedigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Door het Handvest toegekende rechten - Toegestane beperkingen

De vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een verwijderingsmaatregel moet kunnen genieten van de rechten vastgelegd door de richtlijn 2013/33/EU van het Europees parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming waarvan de uiterste omzettingsdatum werd vastgesteld op 20 juli 2015, inzonderheid van de waarborgen bepaald in de artikelen 8 tot 11 van die richtlijn betreffende het in bewaring houden en in artikel 26 betreffende het beroep; de kamer van inbeschuldigingstelling, die met toepassing van het communautair recht uitspraak moet doen, is bijgevolg ertoe gehouden uitspraak te doen over het beroep van de vreemdeling tegen de bewaringsmaatregel, met inachtneming van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Toepassing van de bepalingen van het Handvest

P.15.1497.F 9 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151209.1 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 41.1 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie blijkt dat het recht om te worden gehoord een aspect is van het recht op behoorlijk bestuur en niet erop gericht is om ten aanzien van de Lidstaten te worden toegepast maar enkel ten aanzien van de instellingen, organen en organismen van de Unie.

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Individuele maatregel die iemand ongunstig kan raken - Recht van die persoon om vooraf te worden verhoord - Toepassingsgebied

- Art. 41.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

De verplichting om de grondrechten te eerbiedigen zoals ze in het kader van de Europese Unie zijn omschreven, geldt voor de lidstaten alleen wanneer ze met toepassing van het communautair recht handelen.

Allerlei - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

INTERNATIONAAL VERDRAG BURGERRECHTEN EN POLITIEKE RECHTEN

P.25.0382.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.15 AC nr. ...

Artikel 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM (1) en artikel 14.5 IVBPR (2) zijn niet van toepassing op de personen die, krachtens de Belgische wet, rechtstreeks voor een hoger rechtscollege zoals het hof van beroep worden gebracht; dit is het geval wanneer de appelrechters, overeenkomstig artikel 215 Wetboek van Strafvordering, de zaak waarvan ze kennisnemen aan zich trekken. (1) Zie Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22, met concl. van advocaat-generaal WINANTS, ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20210302.2N.22. (2) Zie Cass. 3 september 2013, AR P.12.1645.N, AC 2013, nr. 416.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.5 - (Geen) toepassing op de personen die, krachtens het Belgisch recht, rechtstreeks voor een hoger rechtscollege zoals het hof van beroep worden gebracht, bijvoorbeeld wanneer het appelgerecht de zaak aan zich trekt

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 2.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.25.0354.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.12 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle daders van diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan waren betrokken, maar het aannemen van de verzwarende omstandigheden dat de diefstal werd gepleegd door middel van geweld of bedreiging, de diefstal werd gepleegd ten nadele van een persoon van wie de kwetsbare toestand ten gevolge van de leeftijd duidelijk was of de dader bekend was en het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden maar toch de dood heeft veroorzaakt vereist een beoordeling voor elke dader afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag; de verplichting tot een individuele analyse belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere daders steunt op dezelfde feitelijke gegevens.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden - Diefstal met geweld, gepleegd ten nadele van kwetsbaar persoon, zonder het oogmerk om te doden maar met de dood tot gevolg - Meerdere daders - Toerekening van de verzwarende omstandigheden - Beoordeling voor elke dader afzonderlijk - Individuele analyse van het gedrag van de dader - Toerekening op basis van dezelfde feitelijke gegevens - Wijze

- Art. 474 Strafwetboek
- Art. 471, laatste lid Strafwetboek
- Art. 468 Strafwetboek

P.25.0288.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.25 AC nr. ...

De vaststelling dat artikel 67bis Wegverkeerswet betreffende het vermoeden van toerekening van daderschap aan de kentekenplaathouder niet kan worden toegepast, belet de rechter niet op basis van de feitelijke gegevens die hij vermeldt niettemin te oordelen dat de kentekenplaathouder wel degelijk de bestuurder van het voertuig was waarmee de overtreding werd begaan en hij mag daarbij alle feitelijke omstandigheden die zowel betrekking hebben op de gedragingen van de beklaagde ten aanzien van de ten laste gelegde feiten als op de omstandigheden waarin die hebben plaatsgegrepen, in aanmerking nemen om de schuld te beoordelen; het zwijgrecht, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 en 14.3.g IVBPR, houdt het recht in van iedere persoon die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om niet tegen zichzelf te getuigen en om niet gedwongen te moeten meewerken aan zijn eigen beschuldiging maar de rechter miskent dit zwijgrecht niet wanneer hij een beklaagde schuldig verklaart mede op grond van de vaststelling dat hij zijn schuld aan het hem ten laste gelegde feit in een eerdere fase van de procedure niet heeft betwist of dat hij geen geloofwaardige uitleg kan verstrekken voor bezwarende elementen.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van toerekening aan de kentekenplaathouder - Geen toepassing van dit vermoeden - Feitelijke omstandigheden waarmee de rechter rekening kan houden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Draagwijdte - Gevolg - Artikel 14 - Artikel 14.3.g - Zwijgrecht - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van toerekening aan de kentekenplaathouder - Geen toepassing van dit vermoeden - Feitelijke omstandigheden waarmee de rechter rekening kan houden

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1400.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.55 AC nr. ...

Aangezien het decreet 1976 met ingang van 1 januari 2015 werd opgeheven en vervangen door het Onroerenderfgoeddecreet en in dit laatste met ingang van 1 januari 2023 strafbepalingen werden ingevoerd betreffende het niet naleven van de in artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2°, bepaalde meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen van handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten, volgt daaruit dat geen enkele andere bepaling deze gedraging strafbaar stelde tot 1 januari 2023, zodat ingevolge de bepalingen van artikel 7.1 EVRM, 15 IVBPR, 12 Grondwet en 2 Strafwetboek de veroordeling van een beklaagde uit hoofde van deze gedraging, gepleegd voor 1 januari 2023 niet naar recht verantwoord is.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is, zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen zodat indien de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de bewezenverklaarde incriminatieperiode werden gewijzigd, de rechter behalve de wetsbepalingen in verband met de toegepaste straffen de wetsbepalingen dient te vermelden die de feiten gedurende de volledige bewezenverklaarde incriminatieperiode strafbaar stellen en aan deze verplichtingen is voldaan als de rechter de telastleggingen van de dagvaarding weergeeft met vermelding van de toepasselijke wetsbepalingen.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Wijziging van de misdrijfomschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0892.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.5 AC nr. ...

Om schuldig te worden bevonden aan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf moet de dader met name eraan hebben bijgedragen op de door de wet bepaalde wijze; bovendien is het strafbaar karakter van een daad van deelneming afhankelijk van de voltooiing van hetzelfde hoofdmisdrijf; uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), en artikel 14.1 IVBPR volgt echter dat het recht op een eerlijk proces vereist dat de reële verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf afzonderlijk worden beoordeeld (2); hieruit volgt, enerzijds, dat wanneer meerdere personen beschuldigd worden van deelneming aan een diefstal met een of meer verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek, het hof van assisen de jury daarover een geïndividualiseerde vraag moet stellen en, anderzijds, dat de kwalificatie bijgevolg per deelnemer kan verschillen afhankelijk van de kwalificaties van de verzwarende omstandigheden die elk van hen welbewust heeft aanvaard of aan de uitvoering waarvan hij heeft deelgenomen (3). (1) Zie EHRM 2 juni 2005, Goktepe t. België, nr. 50372/99, J.T., 2005, 713, en voetnoot P.-P. RENSON, evenals de daaropvolgende arresten Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, AC 2008, nr. 379 (heropening van de rechtspleging) en Cass. 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal M. DESWAEF; EHRM 27 maart 2008, Delespesse t. België, 27 maart 2008, N.C. 2008, 260, voetnoot J. ROZIE. (2) Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, hierboven vermeld; zie Cass. 9 april 2019, AR P.18.1305.N, AC 2019, nr. 222, en voetnoot. (3) Het openbaar ministerie heeft aangevoerd dat sinds het Goktepe-arrest de veroordelende beslissing niet langer dezelfde verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf moet vermelden: hoewel dit arrest de theorie van de materiële ontlening van de strafbaarheid en het beginsel van de mededeelbaarheid van de "reële" of "objectieve" verzwarende omstandigheden, die tot dan toe in België ingeburgerd waren, niet formeel verwerpt, veroordeelt het de weigering om de aan de jury gestelde vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheden te individualiseren (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1625 en de verwijzingen in voetnoot 79; F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in Les infractions, vol. 1, les infractions contre les biens, Larcier, Brussel, 2de uitg., 2016, 149-159). Bovendien oordeelt het Hof van Cassatie voortaan dus dat het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR vereist dat de verzwarende omstandigheden afzonderlijk worden beoordeeld voor elke mededader of medeplichtige, aan wie de verzwarende omstandigheden van het hoofdfeit slechts kunnen worden toegerekend indien hij hiervan kennis had en ze heeft aanvaard (zie Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0781.N, AC 2020, nr. 650, met concl. van advocaat-generaal De Smet). Het OM heeft hieruit afgeleid dat de jegens een beschuldigde bewezen verklaarde verzwarende omstandigheden niet ipso jure toe te rekenen zijn aan de mededaders of medeplichtigen en dat het middel dat geheel uitgaat van een andere rechtsopvatting faalt naar recht.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer

- Artt. 66, 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek

P.22.0430.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5 AC nr. ...

Zoals het non bis in idem-beginsel is vastgelegd in artikel 14.7 IVBPR en in artikel 4.1 van Protocol nr. 7 EVRM, verbiedt het de overtreder nogmaals te berechten wegens hetzelfde misdrijf; het is aangetoond dat het om hetzelfde misdrijf gaat, wat de niet-ontvankelijkheid van de tweede vervolging tot gevolg heeft, wanneer de feiten, hoewel anders gekwalificeerd, in essentie dezelfde zijn, naar dezelfde gedraging verwijzen en veroorzaakt zijn door een geheel aan omstandigheden die onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feitenrechter dient hierover te beslissen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij, uit de omstandigheden die hij vermeldt, de gevolgtrekking heeft kunnen maken die hij hieruit heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 538; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 250 tot 254; P. LAGASSE, "L'affaire A et B contre Norvège: entre continuité et évolution quant au principe non bis in idem", J.T., 2018, p. 109 [111, nr. 16], en de aangehaalde verwijzingen.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 4.1 - Non bis in idem-beginsel - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 14.7° Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

---

P.22.0118.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.12 AC nr. ...

De burgemeester kan op grond van de artikelen 133 en 135, § 2, 1°, Nieuwe Gemeentewet een tijdelijk bestuurlijk beslag bevelen op kosten van de betrokken bestuurder van een motorvoertuig dat een veilig en vlot verkeer op openbare wegen heeft verstoord of de veiligheid van voorbijgangers in gevaar heeft gebracht; deze wettelijke bepalingen laten evenwel niet toe dat de burgemeester bestraffend optreedt door de teruggave van het voertuig afhankelijk te maken van, eensdeels, het volgen op eigen kosten van een vorming, zelfs niet als die beoogt de betrokkene aan te zetten tot een verkeersveiliger gedrag, en, anderdeels, van de betaling van kosten voor takeling en opslag die de werkelijke kosten te buiten gaan; een dergelijke bestuurlijke beslissing dient wegens het ontbreken van een afdoende wettelijke grondslag overeenkomstig artikel 159 Grondwet buiten toepassing te worden gelaten en zij kan dan ook geen grondslag bieden voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Beginsel 'ne bis in idem' - Nieuwe Gemeentewet - Bevoegdheid van de burgemeester tot het nemen van maatregelen voor de veiligheid op openbare wegen - Bestuurlijke maatregel van inbeslagname van het voertuig naar aanleiding van een verkeersmisdrijf - Opleggen van een cursus als bestuurlijke maatregel voor de opheffing van het beslag op kosten van de overtreder - Teruggave van het voertuig na het volgen van een cursus en de betaling van kosten voor takeling en opslag die de werkelijke kosten te buiten gaan - Aard van de maatregelen - Rechterlijke controle op de wettigheid van de bestuurlijke maatregelen - Ambtshalve controle door het Hof

- Artt. 133 en 135, § 2, 1° Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Indien voor de strafrechter met verwijzing naar een bestuurlijke beslissing met het karakter van een straf in de zin van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM een non bis in idem-verweer wordt gevoerd, staat het aan de rechter te onderzoeken of die bestuurlijke beslissing wel wettig is; noch het gegeven dat tegen deze bestuurlijke beslissing geen rechtsmiddel werd ingesteld bij de administratieve rechter noch het gegeven dat de betrokkene de gevolgen van die bestuurlijke beslissing reeds heeft ondergaan, ontslaat de strafrechter van die verplichting (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Beginsel 'ne bis in idem' - Sanctie opgelegd ingevolge een bestuurlijke beslissing - Vervolging wegens dezelfde strafbare feiten voor de strafrechter - Opdracht van de strafrechter - Draagwijdte

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

F.20.0156.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.15 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve fiscale sancties met het karakter van een straf aan eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten worden opgelegd, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende sancties zowel substantieel als temporeel voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Administratieve sancties inzake belastingen - Cumul - Substantieel voldoende nauw verbonden sancties - Vereiste

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is zowel onder de oude als onder de nieuwe wet (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Wijziging van de misdrijfomschrijving van na het plegen van het misdrijf - Strafbaarheid van de gedraging onder de nieuwe wet

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0056.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 4.1 van het Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.7. van het IVBPR alsmede uit het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak en voor zover die vervolgingen betrekking hebben op dezelfde persoon, waarbij een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak een beslissing is die de zaak niet slechts voorlopig maar wel onherroepelijk beëindigt, zodat de toepassing van het non bis in idem-beginsel vereist dat de zaak ten gronde werd onderzocht en er dus werd geoordeeld over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de dader die zich in een tweede vervolging erop beroept; beslissingen van het onderzoeksgerecht hebben in de regel slechts gezag van gewijsde indien het uitspraak doet als vonnisgerecht zodat een door het onderzoeksgerecht bevolen buitenvervolgingstelling wegens de afwezigheid van voldoende bezwaren of wegens het verval van de strafvordering door verjaring geen onherroepelijke beslissing over de strafvordering is en een dergelijke beslissing niet kan dienen als basis voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel (1). (1) EHRM 20 oktober 2020, Gutu t. Moldavië, nr. 13112/07, ro 50-51; EHRM 12 november 2019, Smokovic t Kroatië, 57849/12, ro 35-46; Cass. 3 oktober 2001, AR P.01.0537.F, AC 2011, nr. 519, RDPC 2002/3, blz. 339, met noot G.-F. RANERI, "L'autorité de la chose jugée au criminel sur le criminel"; Gent 6 maart 2018, ERGS 24, 2018, blz. 459; S. GNEDASJ en H. VANHULLE, "Not even God judges twice for the same act … and tax offence Draagwijdte en grenzen van het ne bis in idem-beginsel", TFR 2014, 466, blz. 659-663; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Antwerpen, Kluwer, 2014, blz. 157; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La charte, 2021, blz. 263; EHRM 8 juli 2019, Mihalache t. Roemenië, 54012/10, T.Strafr. 2019, blz. 122, ro 95. De betrokken overheid moet dus de bevoegdheid hebben het door het onderzoek opgeleverde bewijsmateriaal te onderzoeken en te evalueren. Het volstaat dat de betrokken beslissing wordt genomen door een overheid die bevoegd is met strafrechtelijke sancties op te treden tegen door het rechtssysteem verboden gedragingen. EHRM 22 november 2005, Sundqvist t. Finland, 75602/01; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 297; C. VAN DE HEYNING, D. VERBEKE, P. DE VOS en S. LAMBERIGTS, "Het ne bis in idem-beginsel in parallelle administratieve en strafrechtelijke procedures: de beperkte beperking van "bis", TFR 2018, 378; Cass. 29 november 2016, AR P.15.0214.N, AC 2016 nr. 681. AW

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.7 - Recht om niet tweemaal te worden berecht of gestraft - Voorwaarden - Onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak over dezelfde persoon - Beslissing van het onderzoeksgerecht tot buitenvervolgingstelling - Draagwijdte

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

---

F.20.0062.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.13 AC nr. …

Enkel een beslissing die over de schuldvraag uitspraak doet bij wijze van een vrijsprekend of veroordelend vonnis of arrest dat in kracht van gewijsde is gegaan, belet dat nieuwe vervolgingen voor hetzelfde strafbare feit worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - "Non bis in idem" - Beslissing in correctionele zaken - Kracht van gewijsde - Vrijspraak - Veroordeling - Nieuwe vervolgingen - Belastingprocedure - "Non bis in idem" - Gevolg

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

---

P.21.0489.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.6 AC nr. …

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan het vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen, waarbij onder meer rekening dient te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtspraak gegeven interpretatie van de strafbepaling.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

C.20.0578.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.5 AC nr. ...

Om te beoordelen of de redelijke termijn binnen dewelke eenieder recht heeft op de berechting van zijn zaak is overschreden, houdt de rechter rekening met de hele duur van de rechtspleging en, wat dat betreft, neemt hij de concrete omstandigheden van de zaak in aanmerking, zoals de complexiteit van de zaak, de houding van elke partij en deze van de gerechtelijke overheden; de eiser kon dus verwachten dat het arrest het foutief karakter van verweerders gedrag zou onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 749.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Redelijke termijn - Beoordeling - Criteria

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1090.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.5 AC nr. ...

De vermeldingen "tijdens de openbare rechtszitting (...) gehouden op de zetel van de strafuitvoeringsrechtbank", opgenomen in het proces-verbaal van de rechtszitting waarop de strafuitvoeringsrechtbank zijn vonnis heeft gewezen en in dat vonnis, betekenen dat de strafuitvoeringsrechtbank het vonnis heeft uitgesproken tijdens een openbare rechtszitting, dit wil zeggen een zitting die de rechtbank heeft gehouden op een voor iedereen toegankelijke plaats; die authentieke vaststellingen hebben bewijskracht tot betichting van valsheid (1). (1) "De strafuitvoeringsrechtbank is een afdeling van de rechtbank van eerste aanleg; wanneer zij uitspraak doet over de haar voorgelegde betwistingen, doet zij uitspraak met een vonnis dat in openbare rechtszitting moet worden uitgesproken, wat veronderstelt dat het in aanwezigheid van het openbaar ministerie op een voor het publiek toegankelijke rechtszitting wordt uitgesproken; aangezien uit geen enkel stuk van de rechtspleging blijkt dat de beslissing in openbare rechtszitting werd gewezen, schendt de bestreden beslissing artikel 149 Grondwet" (Cass. 13 maart 2013, AR P.13.0320.F, AC 2013, nr. 181); zie ook Cass. 28 november 2007, AR P.07.1558.F, AC 2007, nr. 590, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 24 juli 2007, AR P.07.0959.N, AC 2007, nr. 373, met concl. van toenmalig advocaat-generaal THIJS; Cass. 10 april 2007, AR P.07.0370.N, AC 2007, nr. 176; Jaarverslag 2007 van het Hof van Cassatie, p. 80. "Wanneer noch uit de processen-verbaal van de terechtzittingen, noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de debatten van de terechtzittingen waarop de zaak is behandeld en de uitspraak van het uitgestelde arrest in het openbaar hebben plaatsgehad of dat het sluiten der deuren regelmatig is bevolen, is de procedure nietig; de nietigheid van de procedure leidt tot nietigheid van de gewezen beslissing" (Cass. 11 januari 1984, AR 3189, AC 1984, nr. 239). "De vermelding in een proces-verbaal van de rechtszitting, dat geen enkele andersluidende vermelding bevat volgens welke "de behandeling van de zaak overeenkomstig artikel 190, eerste lid, Wetboek van Strafvordering is geschied", bewijst dat het debat in het openbaar heeft plaatsgevonden (Cass. 16 september 2015, AR P.15.0562.F, AC 2015, nr. 525).

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Openbare rechtszitting - Begrip - Vaststelling

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.24 AC nr. ...

Het recht op tegenspraak, zoals vervat in de verdragsbepalingen en algemene rechtsbeginselen houdt in dat een partij in het strafproces tegenspraak moet kunnen voeren betreffende de stukken die aan de rechter worden overgelegd; uit het enkele feit dat een partij in het strafproces bepaalde stukken slechts aan de rechter overlegt tijdens de pleidooien en de replieken maar voor het in beraad nemen van de zaak, volgt niet noodzakelijk dat de andere partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren en het staat in een dergelijk geval aan die partijen om hetzij de wering van die stukken te vragen omdat de neerlegging ervan procesmisbruik inhoudt hetzij om een uitstel van behandeling van de zaak te verzoeken teneinde van die stukken nader kennis te kunnen nemen en gebeurlijk om nieuwe conclusietermijnen te vragen bij toepassing van artikel 152, § 2, Wetboek van Strafvordering.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3.b - Recht op een eerlijk proces - Recht op verdediging - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3.b - Recht op een eerlijk proces - Recht op verdediging - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0713.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Bij de neerlegging, op 21 april 1983, van de bekrachtigingsoorkonde van het IVBPR heeft België het voorbehoud gemaakt dat artikel 14.5 IVBPR niet van toepassing zou zijn op de personen die, krachtens de Belgische wet, rechtstreeks naar een hoger rechtscollege zoals het hof van beroep worden verwezen; dat is het geval wanneer, overeenkomstig de artikelen 479 en volgende Wetboek van Strafvordering, de daarin bedoelde magistraten die ervan worden beschuldigd buiten de uitoefening van hun ambt een wanbedrijf of een gecorrectionaliseerde misdaad te hebben gepleegd, rechtstreeks door het hof van beroep worden berecht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.5 - Recht op dubbele aanleg - Door België gemaakt voorbehoud

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

D.21.0005.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6 AC nr. ...

Een tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten die, na een eerste vervolging, al tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak hebben geleid, is verboden, voor zover die vervolgingen eenzelfde persoon betreffen; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feiten als dusdanig moeten identiek of substantieel dezelfde zijn, niet de misdrijven of de kwalificatie van de feiten (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.18.0407.N, AC 2019, nr. 341.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Tuchtzaken - Artikel 14.7 - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.21.1105.N 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAK.2 AC nr. ...

Het uit de bepalingen van artikel 7.1., tweede zin, EVRM, 15.1. IVBPR en artikel 2 Strafwetboek voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen (1). (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0219.N, AC 2019, nr. 184; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0509.N, AC 2018, nr. 133 met concl. van advocaat-generaal A. Winants.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0404.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.8 AC nr. ...

Geen schending van artikel 6.1 en 6.3 EVRM, artikel 2 Zevende Protocol EVRM en artikel 14.5 IVBPR kan worden afgeleid uit het gegeven dat de rechter die vaststelt dat een beklaagde aan wie de dagvaarding persoonlijk werd betekend en die bij zijn verzet tegen het verstekvonnis geen gewag heeft gemaakt van overmacht of een wettige reden van verschoning, dit verzet ongedaan verklaart waardoor het verweer ten gronde van de beklaagde niet wordt behandeld aangezien dit louter een gevolg is van de beslissing van de beklaagde om, hoewel hij kennis had van de datum van behandeling en geen aanvaardbare reden voor zijn afwezigheid kan aanvoeren, afwezig te blijven bij de behandeling voor de eerste rechter.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.5 - Recht op beoordeling door een hoger rechtscollege - Verzet - Strafzaken - Ongedaan verzet - Dagvaarding persoonlijk betekend aan de beklaagde - Geen aanvoering van overmacht of wettige reden van verschoning

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

Noch de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging, van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen en van de voorrang van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde op alle interne rechtsnormen kunnen leiden tot een uitbreiding van de toepassing van artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek tot andere dan de daarin bedoelde zaken (1). (1)Zie concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14, § 1 - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken vervat in artikel 12, tweede lid, Grondwet, is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze wordt gewaarborgd door de artikelen 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR, maar dit beginsel in strafzaken gaat niet zover dat het de wetgever ertoe zou verplichten elk aspect van de vervolging zelf te regelen; vereist is evenwel dat de bijzondere eisen ter zake van nauwkeurigheid, duidelijkheid en voorspelbaarheid waaraan de strafwetten moeten voldoen, niet worden miskend.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1031.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.4 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is; aan het vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en, zo nodig, met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.0722.N, AC 2019, nr. 21; Cass. 16 mei 2017, AR P.15.0807.N, AC 2017, nr. 336.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Legaliteit van de strafbepaling - Omschrijving van de strafbaar gestelde gedraging - Vereiste van de redelijke voorzienbaarheid van de draagwijdte van de strafbaarstelling

- Artt. 12 en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0693.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14 AC nr. ...

Wanneer de wet bij een misdrijfomschrijving verwijst naar bestuursrechtelijke gegevens die deel uitmaken van de strafbaarstelling, vereist het legaliteitsbeginsel dat de persoon op wie die strafbaarstelling van toepassing is, die bestuursrechtelijke gegevens redelijkerwijze kan kennen of er kennis kan van nemen, zodat de strafbaarheid van de strafbaar gestelde gedraging voor hem voorzienbaar is; de legaliteit van de strafbaarstelling van de overtreding van het verbod om onder meer op de door de bevoegde overheid aangewezen toeristische verkeerswegen aanplakbrieven aan te brengen of te behouden en enig ander visueel reclame- of publiciteitsmiddel te gebruiken, veronderstelt dat de betrokkene redelijkerwijze kan weten of een weg waarlangs hij dergelijke publiciteit wil aanbrengen, als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd, maar uit de enkele omstandigheid dat er geen geconsolideerde lijst van toeristische verkeerswegen voorhanden is, de nummering van die wegen is gewijzigd en niet via een webstek van de overheid kan worden nagegaan of een bepaalde weg als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd, kan niet worden afgeleid dat de betrokkene redelijkerwijze niet kon weten of een bepaalde weg als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Omschrijving strafbare gedraging - KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Verwijzing naar bestuursrechtelijke gegevens - Draagwijdte

---

P.20.0713.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.10 AC nr. ...

Indien het appelgerecht zich ingevolge het hoger beroep van een partij tegen de beslissing van ongedaanverklaring van haar verzet tegen een verstekvonnis zowel over die beslissing van ongedaanverklaring als over het verstekvonnis zelf uitspreekt, geniet deze partij het voordeel van de dubbele aanleg; het recht op een dubbele aanleg zoals gewaarborgd door de artikelen 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.5 IVBPR, vereist niet dat het appelgerecht dat oordeelt dat de eerste rechter ten onrechte het verzet ongedaan heeft verklaard, de zaak verwijst naar de eerste rechter voor een nieuwe beoordeling door die rechter (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-2018, 1657 met noot S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel"; zie GwH, arrest nr. 123/2019, 26 september 2019.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.5 - Recht op hoger beroep in strafzaken - Hoger beroep tegen een beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.20.0588.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.5 AC nr. ...

Het in artikel 6.2. EVRM en artikel 14.2 IVBPR omschreven vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de straftoemeting rekening te houden met alle aan tegenspraak onderworpen feiten die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en de handelingen die hij heeft vastgesteld, mits hij geen uitspraak doet over het strafbare karakter ervan; het vermoeden van onschuld staat er echter wel aan in de weg dat de rechter bij de beoordeling van de straftoemeting rekening houdt met een misdrijf waarvoor de beklaagde niet definitief werd veroordeeld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Vermoeden van onschuld - Straftoemeting - Feiten uit een ander dossier die verband houden met de persoonlijkheid en handelingen van de beklaagde en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld - Beoordeling van die feiten

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0630.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR en het door die bepalingen gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een inverdenkinggestelde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing ter kennis te brengen; dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.19.0237.N, AC 2019, nr. 347.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Draagwijdte

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging houdt geen verbeurdverklaring in van de niet-aangehaalde goederen en is evenmin preventief of repressief van aard, maar houdt enkel verband met de vaststelling van de door het misdrijf veroorzaakte schade en vormt aldus een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren, zodat de rechter alle beklaagden ten laste van wie hij de verbeurdverklaring uitspreekt, hoofdelijk moet veroordelen tot de betaling van die tegenwaarde bij de niet-overlegging.; de veroordeling inzake douane en accijnzen tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan is geen straf, noch naar Belgisch recht noch in de autonome interpretatie ervan in artikel 7 EVRM, artikel 15 IVBPR en artikel 49 Handvest Grondrechten Europese Unie, maar een civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring; dat de veroordeling wordt uitgesproken ten gevolge van een veroordeling voor een strafbaar feit en tijdens een procedure die van strafprocesrechtelijke aard is, verleent aan die veroordeling niet het karakter van straf (1). (1) Cass. 4 oktober 2016, AR P.14.1881.N, AC 2016, nr. 540; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0124.N, AC 2016, nr. 479; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1132.N, AC 2016, nr. 423; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. 424; Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 29 april 2014, NC 2014, 318 en noot P. WAETERICNK, "Juridische ?creativiteit' ten dienste van de ?kaalpluk' bij accijns- en douanefraude"; Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr. 130 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Legaliteitsbeginsel - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard - Draagwijdte

P.20.0626.F 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2F.9 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3.c EVRM, 14.3, d) IVBPR, 23, 2°, en 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de inverdenkinggestelde onmogelijk kon worden uitgehaald om zich voor haar in persoon te verdedigen, maar integendeel aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een akte van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of duidelijkheid biedt (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 6.3.c EVRM en 14.3, d) IVBPR alsook het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging geven eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter het recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en zich voor hem te kunnen verdedigen (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht van een partij om op de rechtszitting te verschijnen - Recht om gehoord te worden en zich in persoon te verdedigen

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0499.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.9 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3, c, EVRM, 14.3, d, IVBPR, en 41 Handvest Grondrechten EU, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de eiser in cassatie onmogelijk kon worden uitgehaald om zich in persoon voor hem te verdedigen, maar aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een handeling van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of van duidelijkheid biedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht om in persoon te verschijnen, vastgelegd in de artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook in het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, is van toepassing op de vreemdelingen die, vastgehouden met het oog op hun verwijdering, aan de rechterlijke macht het in de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet ingevoerde wettigheidstoezicht willen voorleggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassingsgebied - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging geven eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter het recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en er zich voor hem te kunnen verdedigen.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Recht om gehoord te worden en zich te

verdedigen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0323.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek mag geen zwaardere straf worden opgelegd dan deze die ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was; indien bijgevolg de voorwaarden voor strafverzwaring op het ogenblik van het plegen van het misdrijf minder streng zijn dan deze op het ogenblik van de berechting, moeten in beginsel de eerst vermelde voorwaarden worden toegepast; dit vereist wel dat uit de gewijzigde regelgeving blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de voorwaarden voor strafverzwaring; ook het legaliteitsbeginsel in strafzaken, zoals dat voortvloeit uit artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, verbiedt de retroactieve toepassing van de strafwet in het nadeel van de beklaagde; degene die een gedrag aanneemt, moet immers in staat zijn om vooraf op afdoende wijze te kunnen inschatten wat het strafrechtelijke gevolg van dat gedrag zal zijn; bijgevolg kan een beklaagde niet worden onderworpen aan een strengere strafwet dan degene die hij kende of diende te kennen op het moment waarop hij de hem verweten handeling stelde (1). (1) Zie Cass 9 april 2019, AR 18.1208.N, AC 2019, nr. 220; Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid 'een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van 'een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.19.1272.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is onregelmatig verkregen bewijs slechts nietig en dient het bijgevolg te worden uitgesloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de gegevens van de zaak of ingevolge de begane onregelmatigheid het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; hij kan bij zijn oordeel, onder meer, één of meer van volgende omstandigheden in aanmerking nemen: - de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen onachtzaamheid begaan; - de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid; - de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf; - de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd; weliswaar moet de rechter niet noodzakelijk één of meerdere van die omstandigheden betrekken bij zijn beoordeling over het eerlijke karakter van het proces, maar de enkele omstandigheid dat de onregelmatigheid de beklaagde niet belet tegenspraak te voeren over het bewijs of de verkrijging ervan, volstaat niet om te oordelen dat het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 28 mei 2013, AR P.13.0066.N, AC 2013, nr. 327 met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, RW 2013-14, 1616 en noot B. DE SMET, "Criteria en subcriteria voor de beoordeling van onregelmatigheden inzake de bewijsverkrijging".

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces -

Bewijs - Bewijsvoering - Fouillering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid - Voorwaarden - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

P.20.0231.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.2N.1 AC nr. ...

Het enkele feit dat een beklaagde van wie op grond van een Europees aanhoudingsbevel de overlevering door België wordt gevraagd en die in afwachting van een beslissing door de uitvoerende staat over zijn overlevering aan België tegen betaling van een borgsom en onder voorwaarden is vrijgelaten en die naar moet worden aangenomen ter plaaatse moet blijven, zich voor de gerechtelijke overheden van de uitvoerende staat verzet tegen die overlevering, houdt niet in dat deze beklaagde zijn recht om persoonlijk aanwezig te zijn bij de beoordeling van de tegen hem ingestelde strafvordering voor de Belgische vonnisgerechten en daar verweer te voeren onmogelijk maakt en berooft hem niet van deze rechten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Europees aanhoudingsbevel - Vrijheid onder voorwaarden van beklaagde in het buitenland - Geen instemming met overlevering naar België - Verzoek om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Afwijzing van het verzoek

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman zijn niet absoluut; indien een beklaagde de uitoefening van die rechten zelf onmogelijk maakt of indien de rechter van oordeel is dat rekening houdend met de concrete elementen van de zaak, zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt, kan hij het verzoek van een beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak en zelf of samen met zijn raadsman verweer te voeren, afwijzen; de rechter moet bij afwijzing er wel op toezien dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde rekening houdend met de gehele rechtspleging voldoende is gewaarborgd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d) IVBPR en het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen; de beklaagde moet zijn strafproces daadwerkelijk kunnen volgen en eraan deelnemen, als hij dat wenst; hij moet overleg kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de loutere omstandigheid dat de beklaagde zich kan laten vertegenwoordigen door een raadsman of effectief door een raadsman wordt vertegenwoordigd, volstaat niet om hem voormelde rechten van persoonlijke deelname aan het strafproces en overleg te plegen met zijn raadsman te ontzeggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Beklaagde - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Vertegenwoordiging door advocaat

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1 AC nr. ...

Artikel 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering, in werking getreden op 27 november 2016, is niet van toepassing op verhoren die daarvoor zijn afgenomen (1). (1) Zie concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat - Verbod op zelfincriminatie - Draagwijdte

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat - Verbod op zelfincriminatie - Draagwijdte

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.19.0692.F 12 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200212.2F.2 AC nr. ...

Noch de artikelen 40 Kinderrechtenverdrag en 14 IVBPR noch enige andere bepaling verbieden de bij de voormelde verdragen aangesloten Staten te bepalen dat de jeugdrechtbanken vanaf een minimumleeftijd, waaronder minderjarigen niet onder de bevoegdheid van de gemeenrechtelijke rechtbanken kunnen vallen, onder de bij wet gestelde voorwaarden, en met name wanneer ze een beschermingsmaatregel niet geschikt achten, de zaak uit handen kunnen geven en de zaak naar het openbaar ministerie kunnen verwijzen met het oog op vervolging voor de bevoegde strafgerechten.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 40 - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Verenigbaarheid

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Artt. 37 en 40 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 40 - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Verenigbaarheid

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Artt. 37 en 40 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

P.20.0050.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.13 AC nr. ...

De rechter dient zelfs ambtshalve de ontvankelijkheid van een door een partij ingesteld verzet te onderzoeken en uit het enkele feit dat de rechter het debat heropent teneinde de partijen toe te laten tegenspraak te voeren over een door hem opgeworpen ambtshalve middel van niet-ontvankelijkheid van een verzet, kan geen bevoordeling van enige partij noch partijdigheid van deze rechter worden afgeleid.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechter - Strafzaken - Verzet - Ontvankelijkheid - Ambtshalve opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid - Heropening der debatten - Draagwijdte

---

P.19.0566.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.1 AC nr. ...

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; het legaliteitsbeginsel verzet zich er evenwel niet tegen dat de rechter oordeelt dat de nieuwe wet slechts de weergave is van de oude wet zoals die door de rechtspraak werd toegepast en de nieuwe wet derhalve geen toevoeging bevat van enig constitutief bestanddeel.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Toepassing van de wet in de tijd - Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Draagwijdte

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Toepassing van de wet in de tijd - Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Draagwijdte

P.19.0635.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.5 AC nr. ...

De wet van 5 februari 2016, die de voorheen in artikel 90quater, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde nietigheidssanctie opheft, is noch een wet die een nieuw misdrijf invoert, noch een wet die de strafmaat bepaalt maar is een procedurewet die vanaf de inwerkingtreding ervan van toepassing is op elke strafvordering, ook al dateert de onregelmatigheid van vóór de opheffing van de vermelde sanctie in toepassing van de artikelen 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek; de vormvereisten voor een afluistermaatregel op grond van artikel 90quater, § 1, Wetboek van Strafvordering en de bewijswaarde van de uit die maatregel verkregen gegevens zijn na de inwerkingtreding van de wet van 5 februari 2016 nog steeds dezelfde als deze die bestonden op het moment waarop de als strafbaar beoordeelde gedragingen werden gesteld en de niet-naleving van die vormvereisten is nog steeds gesanctioneerd, zij het niet meer automatisch met nietigheid, zodat het enkele feit dat beklaagde niet meer kan genieten van die automatische nietigheid, niet tot gevolg heeft dat de rechtspleging voor hem onduidelijk of onvoorspelbaar is geworden, noch dat hem waarborgen zijn ontnomen met betrekking tot de bewijslast van het openbaar ministerie aangaande zijn schuld en geen enkele verdrags- of grondwetsbepaling houdt de verplichting in om vormvereisten voor een onderzoekshandeling die een impact hebben op het recht op de eerbiediging van het privéleven, te sanctioneren met automatische nietigheid (1). (1) Cass. 13 juni 2017, AR P.17.0450.N, AC 2017, nr. 382; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017, L. ARNOU, Het wegvallen van de nietigheidssanctie inzake het afluisteren vindt genade in de ogen van het Grondwettelijk Hof, NC 2018, 35-37.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Afluistermaatregel - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 17 - Recht op eerbiediging van het privé-leven - Afluistermaatregel - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

P.19.0096.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.1 AC nr. ...

Het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwetten, vastgelegd in het artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek heeft enkel betrekking op eigenlijke straffen en is niet van toepassing op veiligheidsmaatregelen, zoals het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig, wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid, die de bescherming van het algemeen belang beogen (1). (1) Cass. 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286; Cass. 1 februari 2005, AR P.04.1676.N, AC 2005, nr. 64.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Veiligheidsmaatregel - Verval van het recht te sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Draagwijdte

P.18.0407.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in het licht van de gegevens van de zaak welke feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt en of die feiten identiek of substantieel dezelfde zijn als deze die het voorwerp waren van een eerdere strafvervolging die is beëindigd met een onherroepelijke beslissing van vrijspraak of veroordeling en waarbij de rechter acht moet slaan op de feitelijke gedragingen en de werkelijk bedoelde omstandigheden waarop de eerste strafvordering betrekking heeft; dat dubbel onderzoek van de hem voorgelegde en de eerder berechte feiten maakt deel uit van de onaantastbare beoordeling door de feitenrechter (1). (1) Cass. 9 april 2014, AR P.13.1916.F, AC 2014, nr. 280.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.7 - "Non bis in idem" - Zelfde feiten - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

Uit de bepalingen van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM alsmede uit het algemene rechtsbeginsel non bis in idem volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak en voor zover die vervolgingen betrekking hebben op dezelfde persoon, waarbij onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1); niet de inbreuken of de kwalificatie van de feiten, maar de feiten zelf moeten identiek of substantieel dezelfde zijn. (1) Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1509.N, AC 2015, nr. 122.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.7 - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

P.18.1208.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, volgt dat wanneer bij de opeenvolging van drie strafwetten in de tijd, waarbij de wetten van kracht op het ogenblik van het plegen van de feiten en de berechting even zwaar zijn, maar de strafwet van kracht tussen het plegen van de feiten en de berechting ervan milder is, in beginsel de mildere strafwet moet worden toegepast, hetgeen betekent dat indien de voorwaarden voor strafverzwaring op het ogenblik van de feiten en op het ogenblik van de berechting minder streng zijn dan de voorwaarden toepasselijk in de tussenperiode, de voorwaarden uit de tussenperiode, welke dan gelden als mildere strafwet aangezien die voor strafverzwaring strengere eisen stellen, in beginsel moeten worden toegepast; een beklaagde kan evenwel enkel retroactief aanspraak maken op het gunstiger regime van de tussenliggende wet, wanneer uit de gewijzigde regelgeving blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de voorwaarden voor strafverzwaring (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid ?een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van ?een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.18.1305.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.6 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle deelnemers aan diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan betrokken waren; het aannemen van de verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid en 474 Strafwetboek, vereist een beoordeling voor elke deelnemer afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag, maar dit belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere deelnemers steunt op dezelfde feitelijke gegevens (1). (1) Cass. 20 juni 2018, JT 2018, 717 en noot F. KUTY, "La responsabilité pénale du chef d'une circonstance aggravante réelle de nature intentionnelle: l'exigence de prévision de sa commission à l'exclusion de sa seule prévisibilité"; F. KUTY, "Les conditions de la responsabilité pénale du chef des circonstances aggravantes réelles de nature intentionnelle", JT 2016, pp. 185-188; Cass 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255 met concl van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 17 juni 2008, AR P08.0070.N, AC 2008, nr. 379 met concl. van advocaat-generaal M. DE SWAEF; EHRM, arrest nr. 50372/99, 2 juni 2005, Göktepe t. België; J. VANHEULE, "Strafbare deelneming: een overzicht van rechtspraak 2000-2010", NC 2012, 1-18, inz. nrs. 45-50 en de aldaar geciteerde rechtspraak en rechtsleer.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid, en 474 Strafwetboek - Toerekening aan de deelnemers - Draagwijdte

P.18.0879.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8 AC nr. ...

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15.1 - Toepassing van de strafwet in de tijd - Wegverkeer - Bijzondere herhaling - Gunstigere tussenliggende wet

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

P.18.0722.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.2 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR; de legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en het gegeven dat de rechter bij het nader omschrijven van de strafbepaling over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met de vereiste van redelijke voorzienbaarheid aangezien er rekening moet worden gehouden met het algemene karakter van wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen; het beginsel zelf van de algemeenheid van de wet brengt mee dat de bewoordingen ervan vaak geen absolute precisie kunnen hebben zodat aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de interpretatie daarvan door de rechtscolleges, op het moment van het stellen van de hem verweten gedraging de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen en bij het beoordelen van die vereiste kan de rechter onder meer rekening houden met de bijzondere hoedanigheid of functie van de persoon tot wie de strafbepaling zich richt, zijn bijzondere vertrouwdheid met de materie of het gegeven dat hij beroepsmatig beschikt of kan beschikken over goede informatie (1). (1) Cass. 16 mei 2017, AR P.15.0807.N, AC 2017, nr. 336.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

P.18.0610.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.1 AC nr. 684

Uit de omstandigheid dat de rechter, om het verzet tegen het ten aanzien van de eiser gewezen veroordelend vonnis niet-ontvankelijk te verklaren, ambtshalve een middel heeft opgeworpen, afgeleid uit het verstrijken van de verjaringstermijn van de straffen, wat een regel van openbare orde is, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces worden afgeleid.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Veroordeling bij verstek - Verzet - Verjaring van de straf - Door de rechter ambtshalve opgeworpen middel - Verenigbaarheid met het recht op een eerlijk proces

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0688.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.5 AC nr. 647

Het zwijgrecht, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 en 14.3.g IVBPR, houdt niet alleen het recht in om niet tegen zichzelf te getuigen, maar ook het recht van iedere persoon die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om niet mee te werken aan zijn eigen beschuldiging; aangezien een vervolgde persoon niet kan worden gedwongen om mee te werken aan het bewijs van de gegrondheid van de beschuldiging die tegen hem zal worden ingebracht, kan hij niet gestraft worden voor het niet-meedelen van gegevens die hem zullen ontmaskeren waaruit volgt dat de rechter die uitspraak moet doen over een strafvervolging, het bewijs moet weren dat ontleend is aan gegevens die van de vervolgde persoon zijn verkregen onder dreiging van een sanctie, tenzij vaststaat dat daardoor het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel niet is aangetast (1). (1) Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2013, nr. 380.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikelen 14.1 en 14.3.g - Zwijgrecht - Draagwijdte - Recht om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikelen 14.1 en 14.3.g - Zwijgrecht - Draagwijdte - Recht om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging - Bewijs ontleend aan gegevens verkregen onder dreiging van een sanctie

Opdat de rechter ertoe zou zijn gehouden bewijs te weren wegens miskenning van het zwijgrecht van een beklaagde omdat dit bewijs werd verzameld ter gelegenheid van een administratief onderzoek waaraan deze laatste zijn medewerking moest verlenen onder dreiging van een strafsanctie, is vereist dat de beklaagde ten tijde van dat onderzoek te beschouwen was als een persoon die wordt vervolgd in de zin van de artikelen 6.1 en 6.3 EVRM en de artikelen 14.1 en 14.3.g IVBPR wat veronderstelt dat tegen hem een strafonderzoek werd ingesteld of minstens het instellen van een strafonderzoek werd beoogd; daarentegen is het zwijgrecht niet van toepassing op louter administratieve onderzoeken die enkel ertoe strekken materiële vaststellingen te doen met het oog op het naleven van de toepasselijke reglementering, zonder dat de persoon die het voorwerp ervan uitmaakt wordt beticht van een inbreuk of zich bevindt onder dreiging van strafvervolging.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikelen 14.1 en 14.3.g - Zwijgrecht - Draagwijdte - Recht om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging - Bewijs ontleend aan gegevens verkregen onder dreiging van een sanctie - Louter administratieve onderzoeken

---

P.18.0732.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.6 AC nr. 648

Noch artikel 14 IVBPR of artikel 6.1 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de strafrechter die een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen verklaart, de partij die dit rechtsmiddel heeft ingesteld daarover voorafgaandelijk moet horen; de partijen in strafzaken worden geacht de vereiste voorwaarden voor het instellen van een rechtsmiddel te kennen en na te leven en zij moeten bij hun verdediging ermee rekening houden dat de strafrechter een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen zal verklaren indien aan de in acht te nemen voorwaarden niet is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Recht op een eerlijk proces - Rechtsmiddel - Verklaring van onontvankelijkheid of vervallenverklaring door strafrechter - Voorafgaandelijk horen van de partij die het rechtsmiddel heeft ingesteld - Vereiste

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

D.17.0017.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.5 AC nr. ...

Uit de bepalingen op grond waarvan een vordering tot herziening in criminele en correctionele zaken ontvankelijk kan worden verklaard, zelfs als die vordering enkel betrekking heeft op een gedeelte van de feiten en de opgelegde straf naar recht verantwoord blijft door de feiten van de veroordeling die nog steeds vaststaan, volgt niet dat een aanvraag tot herziening van een tuchtrechtelijke uitspraak ontvankelijk is.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Advocaat - Tuchtzaken - Ontvankelijkheid van de vordering tot herziening in criminele en correctionele zaken - Zelfs in geval van toepassing van de theorie van de naar recht verantwoorde straf - Gevolg - Aanvraag tot herziening van een tuchtrechtelijke uitspraak - Ontvankelijkheid

- Artt. 443, 444 en 445 Wetboek van Strafvordering
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

Artikel 6.1 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en artikel 14.1 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten waarborgen geen recht van toegang tot de rechter teneinde de herziening te verkrijgen van een procedure die werd afgesloten met een in kracht van gewijsde gegane beslissing die over dergelijke rechten en plichten uitspraak heeft gedaan; ze zijn in de regel evenmin van toepassing op de procedure van onderzoek van een vordering die een dergelijke heropening beoogt.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Advocaat - Tuchtzaken - Tuchtprocedure - In kracht van gewijsde gegane beslissing - Aanvraag tot herziening - Recht van toegang tot de rechter - Procedure van onderzoek van een aanvraag tot herziening - Grondslag

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0649.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.5 AC nr. 628

De artikelen 7 EVRM, 15 IVBPR, 14 Grondwet en 2, eerste lid, Strafwetboek betreffende de niet-retroactiviteit van de strafwet zijn niet van toepassing op de fiscale rechtsvordering van de vervolgende partij.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Douane en accijnzen - Administratie van Douane en Accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Toepasselijkheid

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Art. 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0660.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.1 AC nr. 541

In de veronderstelling dat artikel 9, § 1, Voogdijwet NBM tot gevolg heeft dat de niet-begeleide minderjarige vreemdeling die het voorwerp is geweest van een beslissing tot uithandengeving het recht wordt ontzegd om zelf of door tussenkomst van zijn advocaat de bij de wet bepaalde rechtsmiddelen in te stellen tegen de beslissingen op de strafvordering van de onderzoeksgerechten en van de bijzondere kamers van de jeugdrechtbank en dat de uitoefening van dat recht wordt toegekend aan de voogd, dan zou die wetsbepaling in strijd zijn met artikel 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d) IVBPR en in zoverre niet toegepast kunnen worden.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Voogdij - Bekwaamheid om persoonlijk of door middel van zijn advocaat rechtshandelingen of procedurele handelingen te stellen - Uithandengeving - Instelling van de rechtsmiddelen

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 9, § 1 Programmawet (I) 24 december 2002 (art. 479) - Titel XIII - Hoofdstuk VI: Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

P.18.0770.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.11 AC nr. ...

Uit artikel 96, § 4, tweede lid, Stedenbouwdecreet 1999 volgt dat indien een beklaagde aantoont door enig bewijsmateriaal dat een constructie dateert van na de inwerkingtreding van de Stedenbouwwet 1962, maar van vóór de eerste vaststelling van het gewestplan er een vermoeden bestaat dat die constructie is vergund, behoudens een door de overheid te leveren tegenbewijs dat de constructie in overtreding werd opgericht; die op de beklaagde rustende voorwaarde om van het vermoeden van vergunning te kunnen genieten houdt als dusdanig geen schending in van artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 IVBPR of een miskenning van de regels betreffende de bewijslast in strafzaken (1). (1) Zie: Cass. 13 december 2005, AR P.05.0891.N, AC 2005, nr. 667 met concl. van procureur-generaal De Swaef.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.2 - Stedenbouw - Constructies gebouwd vóór de allereerste, definitieve vaststelling van het gewestplan - Vermoeden van vergunning - Voorwaarde - Verenigbaarheid met het vermoeden van onschuld

- Art. 96, § 4, tweede lid Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de

organisatie van de ruimtelijke ordening

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

D.17.0015.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.6 AC nr. ...

Het recht om te zwijgen, dat vervat is in het recht op een eerlijk proces, impliceert het recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken (1). (1) Zie Cass. 25 november 2011, AR D.11.0016.F, AC 2011, nr. 647, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2011; Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2013.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14, § 3, g - Recht om te zwijgen - Draagwijdte - Recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0544.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.2 AC nr. ...

Er is sprake van een strafvervolging in de zin van artikel 6.1 EVRM, artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM wanneer de vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het interne recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft; de omstandigheid dat een sanctie door feitelijke omstandigheden geen daadwerkelijke en concrete gevolgen heeft voor de overtreder is bij die beoordeling niet relevant.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - "Non bis in idem"

P.18.0028.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.7 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 7.1, tweede zin EVRM, 15.1, tweede zin IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, volgt dat een zwaardere strafwet niet retroactief mag worden toegepast en er is een zwaardere straf in de zin van die bepalingen indien de straf die de beklaagde kon oplopen op het ogenblik van de rechterlijke beslissing, zwaarder is dan de straf die hij kon oplopen op het tijdstip van het plegen van de feiten.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de zwaardere strafwet

P.17.1062.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, b) - Recht van verdediging - Strafzaken - Persoonlijke verschijning van de beklaagde voor het vonnisgerecht - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Omstandigheden te wijten aan de beklaagde - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen

Wanneer de beklaagde door eigen toedoen in de onmogelijkheid verkeert om, voor onbepaalde duur, zijn proces persoonlijk bij te wonen, omdat hij met name in het buitenland is opgesloten, hebben noch de artikelen 6.1 en 6.3, b en c EVRM, noch artikel 14.3, b IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en houdende het recht van verdediging als draagwijdte of tot gevolg dat de rechter verplicht wordt het proces op te schorten tot de betrokkene opnieuw in staat zal zijn persoonlijk te verschijnen, en verbieden hem evenmin te oordelen dat de beklaagde, gelet op de aan hemzelf te wijten omstandigheden, zelf de nodige stappen had moeten ondernemen om zich door een raadsman naar eigen keuze of door een andere verdediger te doen vertegenwoordigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, b) - Recht van verdediging - Strafzaken - Persoonlijke verschijning van de beklaagde voor het vonnisgerecht - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Omstandigheden te wijten aan de beklaagde - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen

- Artt. 182 tot 185 en 187, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0558.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.5 AC nr. ...

Het zwijgrecht en het recht om zichzelf niet te beschuldigen, strekken zich niet uit tot de aanwending, in een strafrechtelijke procedure, van gegevens die van de beschuldigde kunnen worden verkregen door een beroep te doen op dwangmaatregelen, maar die onafhankelijk van de wil van de verdachte bestaan (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176; M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 8ste uitg., 2017, p. 33-34.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.2 - Zwijgrecht - Recht om zichzelf niet te beschuldigen

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0509.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

Het uit de bepalingen van artikel 2 Strafwetboek, artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen; hoewel het toestaan van een proeftijd aan een veroordeelde door de tenuitvoerlegging van de straffen uit te stellen als bedoeld in artikel 1, §1, 2°, en 8 Probatiewet een strafuitvoeringsmodaliteit is die integraal deel uitmaakt van de straf, houdt de herroeping van het uitstel van tenuitvoerlegging na een veroordeling ingevolge het plegen van nieuwe strafbare feiten tijdens de proeftijd geen herdefiniëring of wijziging van de door de rechter met de eerste veroordeling opgelegde straf in, voor zover die herroeping wordt beoordeeld volgens bepalingen die van toepassing zijn op het tijdstip van de veroordeling die uitstel van tenuitvoerlegging toekent (1). (1) Zie concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

P.17.0281.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.2 AC nr. ...

Aan het vereiste van de redelijke voorspelbaarheid van een strafbepaling is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen (1); daarbij dient onder meer rekening te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtspraak gegeven interpretatie van de strafbepaling. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Vereisten - Artikel 15 - Legaliteitsbeginsel - Strafbepaling - Redelijke voorspelbaarheid

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in context met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft zodat de draagwijdte ervan redelijk voorspelbaar is (1); het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met dat vereiste van redelijke voorspelbaarheid. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Strafzaken - Strafbepaling - Legaliteit - Misdrijf - Omschrijving - Vereisten - Beoordelingsvrijheid van de rechter - Bestaanbaarheid met de vereiste van redelijke voorspelbaarheid

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0996.N 2 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180102.1 AC nr. ...

Uit artikel 14, §3, g IVBRP dat aan een vervolgde het recht toekent niet te worden gedwongen tegen zichzelf te getuigen of een bekentenis af te leggen, volgt niet dat de veroordeelde zich kan onttrekken aan de uitvoering van een bij definitieve gerechtelijke beslissing opgelegde probatiemaatregel die schuldinzicht veronderstelt, door voor te houden dat hij niet schuldig is aan de feiten waarvoor hij is veroordeeld.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14, § 3, g - Uitvoering van bij definitieve gerechtelijke beslissing opgelegde probatiemaatregel - Aanvoering door veroordeelde van zijn onschuld

F.15.0081.N 21 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.2 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve procedures tot oplegging van fiscale sancties, die tegen eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten werden ingesteld alvorens één ervan definitief werd beëindigd, tot hun einde worden voortgezet en, desgevallend, beëindigd worden met een beslissing tot oplegging van een sanctie, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende procedures, zowel substantieel als temporeel, voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Administratieve sancties inzake belastingen - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Administratieve sancties inzake belastingen - Parallel lopende administratieve procedures

P.16.0738.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.3 AC nr. 464

Artikel 6.1 EVRM en 14.3.c IVBPR houden geen drempel in waarboven de duur van de rechtspleging noodzakelijkerwijs tot gevolg heeft dat geen loyale bewijsvoering meer mogelijk is of dat het recht van verdediging onherroepelijk is miskend, maar het staat integendeel aan de rechter om aan de hand van de bijzondere omstandigheden van elke afzonderlijke zaak te beoordelen welke impact de door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn heeft op de bewijslevering en de uitoefening van het recht van verdediging (1). (1) Zie: Cass. 7 september 2011, AR P.10.1319.F, AC 2011, nr. 455.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3.c - Redelijke termijn - Beoordeling

- Art. 14.3.c Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0388.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.1 AC nr. ...

Het zwijgrecht, dat besloten ligt in het recht op een eerlijk proces, houdt niet alleen het recht in om niet tegen zichzelf te getuigen maar ook het recht van iedere inverdenkinggestelde om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging (1); aangezien de verdachte niet kan worden gedwongen om zijn medewerking te verlenen aan het bewijs van de gegrondheid van de beschuldiging die tegen hem zal worden ingesteld, kan hij niet worden bestraft omdat hij niet deelneemt aan het onderzoek; de weigering van een inverdenkinggestelde om een forensisch psychiatrisch of psychologisch deskundigenonderzoek te ondergaan verbiedt de onderzoeksrechter evenwel niet om desondanks een deskundige te vorderen teneinde over een advies met betrekking tot de mentale toestand van die inverdenkinggestelde te beschikken, a fortiori wanneer, zoals te dezen, de wet vereist dat een dergelijk deskundigenverslag deel uitmaakt van het dossier alvorens uitspraak wordt gedaan; het staat de inverdenkinggestelde te allen tijde vrij te beslissen of hij al dan niet wil deelnemen aan het deskundigenonderzoek.(1) Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14, § 3, g - Zwijgrecht - Draagwijdte - Forensisch psychiatrish of psychologisch deskundigenonderzoek

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 6.1 EVRM en artikel 148 Grondwet, die het recht van eenieder op een openbare behandeling van zijn zaak waarborgen, zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de regeling van de rechtspleging, inclusief tijdens het debat dat er wordt gevoerd over de noodzaak om de internering van een inverdenkinggestelde te bevelen; die rechtspleging wordt geregeld door artikel 5.1, e, EVRM van toepassing, dat de openbaarheid van het debat niet oplegt (1). (1) Zie GwH 18 februari 2016, nr. 22/2016, inzonderheid B.42 tot B.45; Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2001/1, pp. 25-26.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Openbaarheid van de rechtszittingen - Internering - Gesloten deuren

- Art. 14, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Artt. 5.1.e, en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en verduidelijken waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, n. 648.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3.e - Recht om getuigen te ondervragen of te doen ondervragen - Verzoek bij conclusie om de getuige te doen verhoren - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, heeft het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping en ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt; de rechter kan een dergelijk verzoek immers inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het verzoek al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en mits eerbiediging van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, n. 648.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3.e - Recht om getuigen te ondervragen of te doen ondervragen - Draagwijdte - Beoordelingscriteria

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.0605.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.1 AC nr. 353

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d IVBPR en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman vermits hij zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal; deze rechten, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met de gehele rechtspleging, zijn evenwel niet absoluut en de enkele omstandigheid dat een beklaagde om medische redenen niet in staat zou zijn om de appelprocedure op verzet van een tegen hem regelmatig ingestelde strafvordering bij te wonen, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het recht op een eerlijk proces zich ertegen verzet dat die rechtspleging spijts die onmogelijkheid doorgang vindt, voor zover het recht van verdediging afdoende is gewaarborgd, waarbij het aan de rechter staat te oordelen of rekening houdend met alle concrete elementen van de gehele rechtspleging eisers recht op een eerlijk proces en recht van verdediging voldoende zijn gewaarborgd door zijn vertegenwoordiging op de rechtszitting door zijn raadsman tijdens de appelprocedure op verzet (1). (1) Cass. 21 juni 2016, AR P.15.0403, AC 2016, nr. 414; Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509; zie C. VAN DE HEYNING, "Het recht op deelname aan de procedure: wanneer ben je (tijdig) ziek genoeg?" , noot onder de twee hierboven vermelde arresten, RABG 2017/1, pp. 66-71; .EHRM 12 februari 1985, Colozza t. Italië, ro 27; EHRM 25 november 1997, Zana t. Turkije, ro 68; EHRM 20 oktober 2005, Romanov t. Rusland, ro 107; EHRM 5 oktober 2006, Marcello Viola t. Italië, ro 53; P. LEMMENS, "Het strafproces en het Europees Verdrag over de rechten van de mens" in Strafrecht voor rechtspractici, Leuven, Acco, 1985, 187-188, nr. 24; EHRM 23 februari 1994, Stanford t. Verenigd Koninkrijk, ro 26; EHRM 15 juni 2004, S.C. t. Verenigd Koninkrijk, ro 28; EHRM 16 december 1999, T. t. Verenigd Koninkrijk, ro 83.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.3 - Artikel 14.3.d - Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte

P.16.0288.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.1 AC nr. ...

In de zin van het algemene rechtsbeginsel non bis in idem, dat vastgelegd is in artikel 4, § 1, Zevende Aanvullend Protocol EVRM en artikel 14.7 IVBPR, wordt een vervolging als strafrechtelijk omschreven wanneer ze volgens het interne recht aan een strafrechtelijke omschrijving beantwoordt, wanneer het misdrijf, naargelang zijn aard, geldt voor alle burgers of wanneer de bestraffing van het misdrijf, naargelang de aard en de ernst ervan, een repressief dan wel een preventief oogmerk heeft, zonder dat het vereist is dat de veroordeling of de vrijspraak waardoor deze strafvervolging wordt beëindigd, door een strafrechter zou worden uitgesproken; de rechter oordeelt in feite of een beklaagde vervolgd wordt wegens een strafbaar feit waarvoor hij reeds strafrechtelijk vervolgd of bestraft werd; het Hof gaat na of die rechter, in het licht van de gegevens die hij in aanmerking neemt, zijn beslissing naar recht heeft kunnen verantwoorden, bijvoorbeeld met betrekking tot de tuchtrechtelijke vervolging (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2015, AR P.15.0609.F, AC 2015, nr. 602 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - "Non bis in idem" - Tuchtsanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - "Non bis in idem" - Tuchtsanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

P.15.0807.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.4 AC nr. 336

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR en in dat geval is het Hof, overeenkomstig artikel 26, §4, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, in de regel verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde wettelijke bepalingen met de grondrechten bepaald in titel II van de Grondwet; overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, geldt die verplichting evenwel niet wanneer het Hof oordeelt dat de vermelde bepalingen uit Titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet zijn geschonden (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

P.16.0614.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.3 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR, noch artikel 149 Grondwet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering schrijven voor dat de appelrechters, naast de motivering van de door hen uitgesproken straffen, moeten motiveren waarom de door de eerste rechter opgelegde straffen niet toereikend zijn (1). (1) Zie: Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1915.N, AC 2012, nr. 322 en Cass. 5 juni 2012, AR P.11.2100.N, AC 2012, nr. 363.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Straf - Motivering - Strafverzwaring

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0342.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of rekening houdend met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de overheid en het belang van de zaak voor de beklaagde binnen een redelijke termijn over de strafvervolging werd beslist waarbij hij moet rekening houden met de particuliere omstandigheden van de zaak en de procedure in haar geheel; een langdurig beraad door de rechter, zelfs indien daardoor de in artikel 648, 4°, Gerechtelijk Wetboek bedoelde termijn van zes maanden wordt overschreden, levert als dusdanig geen overschrijding op van de redelijke termijn (1). (1) Cass. 28 november 2000, AR P.99.0082.N, AC 2000, nr. 648; Cass. 12 maart 1996, AR P.94.1281.N, AC 1996, nr. 96.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.3.c - Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Langdurig beraad - Draagwijdte

De regel dat het niet aan het Hof maar aan de feitenrechter staat om te oordelen of de redelijke termijn-vereiste is miskend, kent een uitzondering wanneer de overschrijding van de redelijke termijn te wijten is aan de duur van het beraad door de appelrechter waarover de beklaagde geen verweer heeft kunnen voeren, maar ook in dat geval moet het redelijk karakter van de termijn worden beoordeeld op grond van de concrete omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.10.1766.N, AC 2011, nr. 650; Cass. 14 september 2010, AR P.10.0953.N, AC 2010, nr. 518; Cass. 15 maart 2005, AR P.05.0125.N, AC 2005, nr. 160; Cass. 13 februari 2001, AC 2001, nr. 86; Cass. 30 juni 2000, AR C.98.0484.N, AC 2000, nr. 424; Cass. 30 september 1997, AR P.96.0489.N, AC 1997, nr. 375; Cass. 9 januari 1996, AR P.94.0613.N, AC 1996, nr. 16.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.3.c - Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Beoordeling door het Hof - Voorwaarde

P.16.0424.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.9 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen; uit de wetsgeschiedenis van de Wet Dierenbescherming blijkt dat deze wet aan de reeds bestaande doelstellingen inzake dierenbescherming zoals de bescherming tegen menselijke wreedheden, uitdrukkelijk het doel heeft toegevoegd het welzijn van de dieren te bevorderen door in hun behoeften te voorzien en zowel het personeel toepassingsgebied van artikel 4, § 1, Wet Dierenbescherming als het materieel en het moreel element van dat artikel zijn duidelijk omschreven en voldoende afgebakend, zodat voor al degenen op wie die bepalingen toepasselijk zijn, zij voldoende toegankelijk zijn en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen zij op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijven, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is (1). (1) Parl. St., Senaat, 1982-1983, 469/2.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte - Gevolg - Wet Dierenbescherming - KB Inrichting Dieren

---

P.15.0852.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.3 AC nr. ...

De door de politie vergaarde informaties die aanleiding kunnen geven tot nadere opsporing zijn slechts gewone inlichtingen die door het opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek moeten worden nagegaan en noch het recht van verdediging, noch het recht op een eerlijk proces, noch het recht op de persoonlijke levenssfeer worden miskend en geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling wordt geschonden door de omstandigheid dat de aanwijzingen dat een misdrijf werd gepleegd, voortvloeien uit dergelijke al dan niet geïdentificeerde inlichtingen die in het proces-verbaal worden bestempeld als "informatie"; het feit dat zulke inlichtingen als dusdanig geen bewijswaarde hebben en dus als bewijs niet worden gebruikt, belet immers niet dat op grond hiervan autonoom bewijzen kunnen worden vergaard, zonder dat concreet moet worden verduidelijkt hoe de inlichtingen werden verkregen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied (1). (1) Cass. 5 februari 2013, AR P.12.0673.N, T. Strafr. 2014/1, 55; zie F. SCHUERMANS,' De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek', T. Strafr. 2014/1, 47-53.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 17 - Recht op de persoonlijke levenssfeer - Politie - Onderzoek in strafzaken - Informatievergaring - Aard van de vergaarde informaties - Draagwijdte

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Recht op een eerlijk proces - Politie - Onderzoek in strafzaken - Informatievergaring - Aard van de vergaarde informaties - Draagwijdte

---

P.15.0614.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.1 AC nr. ...

Noch artikel 9.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, noch artikel 18.3 IVBPR, noch artikel 19 Grondwet, houden een verbod in om de vrijheid van eredienst te beperken door gedragingen die verband houden met het belijden van die eredienst, te onderwerpen aan de toepassing van strafbepalingen, in zoverre de beperkende maatregelen evenredig zijn met het nagestreefde doel zoals in die artikelen bepaald.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 18.3 - Vrijheid van eredienst - Beperking - Godsdienstbeleving - Strafbaarstelling van bepaalde gedragingen

---

P.15.0826.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.2 AC nr. ...

Artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek hebben onder meer tot gevolg dat degene die een wettelijk verbod overtreedt waarop geen straf is gesteld op enig moment tussen de datum van het begaan van de overtreding en de datum van het vonnis, in de regel niet kan worden gestraft, ook al was deze overtreding op die beide data wel strafbaar; evenwel kan de beklaagde enkel retroactief aanspraak maken op het gunstiger regime van de tussenliggende wet, wanneer uit de tijdelijk gewijzigde regeling blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de strafwaardigheid van de overtreding (1). (1) Cass. 10 december 2013, AR P.13.0691.N, AC 2013, nr. 669.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Strafrecht - Wettelijk verbod - Geen strafbepaling tussen datum overtreding en datum vonnis

- Art. 2, tweede lid Grondwet 1994

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

P.16.0705.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.6 AC nr. ...

Geen partijdigheid van de strafuitvoeringsrechtbank kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat de gevangenisdirecteur die geen partij is en slechts in zijn advies wordt gehoord door de strafuitvoeringsrechtbank, kennis neemt van tuchtprocedures tegen gedetineerden.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdigheid - Strafuitvoeringsrechtbank - Advies van de gevangenisdirecteur

P.15.1382.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de appelrechters de door de beklaagde aangevoerde feitelijke gegevens over zijn alcoholconsumptie als niet-geloofwaardig verwerpen, kan niet worden afgeleid dat zij de bewijslast omkeren noch dat zij het vermoeden van onschuld miskennen.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.2 - Artikel 14.2 - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

P.15.0736.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.4 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem heeft dezelfde draagwijdte als de bepalingen van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie Cass. 20 mei 2014, AR P.13.0026.N, AC 2014, nr. 357; Cass. 24 juni 2014, AR P.13.1747.N, AC 2014, nr. 452; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1509.N, AC 2015, nr. 119; Cass. 24 april 2015, AR F.14.0045.N, AC 2015, nr. 275.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem"

P.14.1274.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.3 AC nr. ...

De bepaling van artikel 14.5 IVBPR belet niet dat de appelrechter de omschrijving van een strafbaar feit, waarover een eerste rechter zich heeft uitgesproken, aanvult door toevoeging van een verzwarende omstandigheid en vervolgens veroordeelt voor de aangevulde omschrijving van dit strafbaar feit (1). (1) Zie Cass. 22 november 1988, AR nr. 1971, AC 1988-89, nr. 171; Cass. 18 november 1986, AR nr. 186, AC 1986-87, I, nr. 173.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.5 - Dubbele aanleg

P.15.0609.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf -

Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

De artikelen 4.1 Protocol nr. 7 EVRM, 14.7 IVBPR en 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsook het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem staan niet in de weg van een strafrechtelijke vervolging na een tuchtprocedure, wanneer die niet de kenmerken van een strafrechtelijke vervolging draagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Wanneer de tuchtrechtelijke vervolgingen een overtreding van tuchtrechtelijke aard betreffen, deze geen betrekking heeft op alle burgers maar enkel gericht is op een beperkte categorie personen en de opgelegde tuchtstraf noch een hoge geldboete, noch een vrijheidsberoving, noch een langdurig beroepsverbod inhoudt, kan de rechter wettig beslissen dat de tuchtvordering tegen een persoon niet gelijkstaat aan strafrechtelijke vervolgingen in de zin van artikel 6, § 1er EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

P.14.0681.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1. Zevende Aanvullend Protocol EVRM mag niemand voor een tweede keer worden berecht of gestraft voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds overeenkomstig de wet en het procesrecht van elk land bij einduitspraak is veroordeeld of waarvan hij is vrijgesproken; een administratieve sanctie is niet definitief of onherroepelijk en dus geen einduitspraak, zolang niet werd beslist over het verhaal dat tegen de beslissing die deze sanctie oplegt is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2011, AR P.11.0199.F, AC 2011, nr. 351, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2011.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7, I.V.B.P.R. - "Non bis in idem" - Niet definitieve administratieve sanctie

P.14.0561.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Minst zware strafwet - Verbeurdverklaring - Bijkomende straf bepaald onder de oude en de nieuwe wet - Wettigheid van de beslissing - Ontvankelijkheid van het middel

Wanneer de verbeurdverklaring zowel krachtens de oude Wapenwet 1933 als de nieuwe Wapenwet 2006 is bepaald, is de beslissing daartoe wettig verantwoord en is het middel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM nopens de minst zware strafwet.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Minst zware strafwet - Verbeurdverklaring - Bijkomende straf bepaald onder de oude en de nieuwe wet - Wettigheid van de beslissing - Ontvankelijkheid van het middel

P.15.0583.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.5 AC nr. ...

De rechter in strafzaken oordeelt onaantastbaar in feite over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid van een door een partij gedaan verzoek tot het laten voegen bij het strafdossier van een ander strafdossier; hij kan hierbij in aanmerking nemen of de partij aannemelijk maakt dat die voeging noodzakelijk is voor het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 1 april 2014, AR P. 13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Voeging van een ander strafdossier - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.15.0882.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.6 AC nr. ...

Artikel 11.1 EVRM, artikel 22.1 IVBPR, artikel 8.1.a, eerste zin, IVESCR en artikel 27 Grondwet waarborgen het recht van vergadering, vereniging of vakvereniging en beperking van de uitoefening van die rechten is overeenkomstig artikel 11.2 EVRM, artikel 22.2 IVBPR, artikel 8.1.a, tweede zin, IVESCR toegelaten, indien deze door de wet is voorgeschreven en in een democratische maatschappij noodzakelijk is onder andere voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen; de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Voorlopige Hechteniswet zijn de nauwkeurige, toegankelijke en voorzienbare wettelijke bepalingen die inmenging in de uitoefening van het recht op vergadering, vereniging of vakvereniging toestaan, en die in een democratische maatschappij noodzakelijk zijn onder meer om de rechten en vrijheden van anderen te beschermen.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 22 - Artikel 22.1 - Vrijheid van vereniging of vakvereniging - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Beperking van het recht op vereniging of vakvereniging - Wettigheid

- Artt. 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 27 Grondwet 1994
- Art. 8.1.a Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten
- Artt. 22.1 en 22.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Artt. 11.1 en 11.2 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

De in artikelen 7.1 EVRM, 15.1 IVBPR en 2 Strafwetboek vervatte regel en het algemeen rechtsbeginsel van de toepassing van de mildere strafwet zijn enkel van toepassing indien de wet ten tijde van de rechterlijke beslissing verschilt van de wet ten tijde van het misdrijf en die regel is niet van toepassing wanneer een uitvoeringsbesluit wordt vervangen door een ander uitvoeringsbesluit, zonder dat de wet zelf wordt gewijzigd; de feiten die ingevolge het eerste uitvoeringsbesluit strafbaar waren op het ogenblik van het plegen ervan, blijven strafbaar zelfs indien ze ingevolge een later uitvoeringsbesluit van dezelfde ongewijzigd gebleven wet, ten tijde van de rechterlijke beslissing geen strafbaar feit meer opleveren want uit het ongewijzigd blijven van de strafbepaling blijkt het ongewijzigd inzicht van de wetgever op het vlak van bestraffing en een wijziging van een uitvoeringsbesluit dat door zijn aard tijdelijk en veranderlijk is, doet daaraan niets af (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15.1 - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

P.15.0788.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.4 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR zijn niet van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank die geen uitspraak doet over het vaststellen van burgerlijke rechten en verplichtingen noch over de gegrondheid van de strafvordering (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toepassing

P.13.1258.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.2 AC nr. ...

Het bewust niet bezorgen van informatiedragers die sociale gegevens of overeenkomstig de wet op te maken, bij te houden of te bewaren gegevens bevatten, aan een sociaal inspecteur die daarom heeft verzocht, kan het misdrijf van het verhinderen van toezicht opleveren; het is daarbij zonder belang of de sociaal inspecteur gebruik heeft gemaakt van de hem door artikel 4, § 1, 2°, c) Arbeidsinspectiewet, thans artikel 28, § 3, Sociaal Strafwetboek toegekende opsporingsbevoegdheden en deze strafrechtelijk gesanctioneerde verplichting houdt geen miskenning in van het in artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 IVBPR vervatte vermoeden van onschuld (1). (1) Zie M. GRATIA en G. VAN DE MOSSCHELAER, "La loi concernant l'inspection du travail: après 2006, avant un code de droit pénal social (Partie I)", Ors. 2009, nr. 8, (17) 25; W. van EECKHOUTTE en S. BOUZOUMITA, "Opsporing van sociaalrechtelijke misdrijven", NJW 2009, (698) 709; A. DE NAUW, "Het misdrijf van verhindering van toezicht, de wettelijke verplichting bepaalde documenten op te maken, bij te houden en te bewaren in het sociaal strafrecht en het gebruik ervan in een strafvervolging" in X. Liber Amicorum Henri-D. Bosly, Loyauté, justice et vérité, Bruxelles, La Charte, 2009, 123-140; K. SALOMEZ, "Sociaal Strafrecht", Brussel, Die Keure, 2010, 94.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.2 - Vermoeden van onschuld - Sociaal inspecteur - Verhinderen van toezicht - Bestaanbaarheid

P.14.1899.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.5 AC nr. ...

Artikel 971 Gerechtelijk Wetboek, dat onverenigbaar is met de regels die de strafprocedure beheersen, is niet van toepassing in strafzaken, maar deze niet – toepasselijkheid houdt niet in dat de deskundige en de partijen niet vrijuit kunnen spreken en dat de betrouwbaarheid van het bewijs wordt aangetast (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2000, AR P.97.0515.N, AC 2000, nr. 100, met concl. advocaat- generaal P. Duinslaeger, RW 2000-2001, 217 e.v.; Cass. 12 april 2000, AR P.00.0136.F, AC 2000 , nr. 249, RW 2001-2002, 306 met noot B.DE SMET, ' De samenwerking tussen de deskundige en de partijen in strafzaken'.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Verzoek tot wraking van een deskundige - Niet-toepasselijkheid van artikel 971 Gerechtelijk Wetboek

P.14.1298.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR gewaarborgde recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering, de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing en dit ongeacht of er een conclusie is ingediend; niet is vereist dat de rechter een gedetailleerd antwoord verstrekt over elk mogelijk twistpunt: het volstaat dat de rechter de redenen vermeldt die de burgerlijke partij in staat stellen de beslissing te begrijpen; de omstandigheid dat een burgerlijke partij het niet eens is met de beslissing van het onderzoeksgerecht tot buitenvervolgingstelling houdt geen miskenning in van de uit artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR afgeleide motiveringsverplichting (1). (1) Zie Cass. 12 september 2012, AR P.12.0544.F, AC 2012, nr. 458; Cass. 16 april 2013, AR P.12.0858.N, AC 2013, nr. 238; Cass. 10 december 2013, AR P.13.1348.N, AC 2013, nr. 670; Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1213.N, AC 2014, nr. 26.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Onderzoeksgerecht - Regeling van de rechtspleging - Beslissing die een einde stelt aan de strafvordering - Burgerlijke partij - Redenen van de beslissing - Motiveringsplicht

P.14.1509.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.5 AC nr. 122

Uit de bepalingen van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM alsmede uit het algemene rechtsbeginsel non bis in idem volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak en voor zover die vervolgingen betrekking hebben op dezelfde persoon, waarbij onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Cass. 24 juni 2014, AR P.13.1747.N, AC 2014, nr. 452 zie H. VAN BAVEL, "Idem" betekent niet altijd hetzelfde', noot onder Cass. 24 juni 2014, T.Strafr. 2014/5, 314-318;Cass. 20 mei 2014, AR P.13.0026.N, AC 2014, nr; 357 Cass. 27 maart 2013, AR P.12.1945.F, AC 2014, nr. 213;Cass. 12 november 2010, AR F.09.0101.N, AC 2010, nr.669 met concl. van advocaat-generaal D.Thijs; zie EHRM (Grote Kamer) 10 februari 2009 , nr.14939/03, Zolotukin/Rusland.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.7 - Non bis in idem-beginsel - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

P.13.0874.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Artikel 14.3.d - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Horizontale werking - Toepassing

Noch artikel 6.1 en 6.3.c EVRM of artikel 14.1 en 14.3.d IVBPR, noch het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging verlenen een recht op bijstand van een advocaat aan een persoon die, voorafgaand aan enige vervolging, met betrekking tot strafbare feiten die hij zou hebben gepleegd, een verklaring aflegt tegenover een benadeelde van die feiten (1). (1) Zie concl. OM.

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Artikel 14.3.d - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Horizontale werking - Toepassing

INTERNATIONAAL VERDRAG INZAKE ECONOMISCHE SOCIALE EN CULTURELE RECHTEN

P.21.1078.F 1 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210901.2F.3 AC nr. ...

Aangezien de justitieassistent geen vervolgende of rechtsprekende autoriteit is, beschikt de onder zijn begeleiding geplaatste veroordeelde niet over een zwijgrecht waardoor de laatstgenoemde zich aan de onder de voorwaarden voor zijn vrijlating vermelde loyauteitsverplichting kan onttrekken.

Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culture rechten - Artikel 14.3.g - Zwijgrecht - Strafuitvoering - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culture rechten - Artikel 14.3.g - Zwijgrecht - Strafuitvoering - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Het zwijgrecht, namelijk het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken, betekent dat de vervolgende partij haar bewijsvoering niet mag baseren op bewijselementen die onder dwang of onder druk, in weerwil van de betrokken persoon, zijn verkregen.

Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culture rechten - Artikel 14.3.g - Zwijgrecht

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culture rechten - Artikel 14.3.g - Zwijgrecht

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.21.0029.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11 AC nr. ...

Wanneer, ondanks de weerklank van de strafrechtelijke procedures waarvan de litigieuze bemiddeling het sluitstuk vormde, de in het kader hiervan uitgewisselde verklaringen niet passen binnen het kader van algemeen belang, maar uitsluitend tot het privéleven behoren, de indringing in het privéleven van de deelnemers noch verantwoord noch noodzakelijk was om een van de in artikel 10.2 EVRM bedoelde rechtmatige doelen te waarborgen en die inmenging evenmin bij wet was toegestaan aangezien, integendeel, artikel 314bis Strafwetboek dit als een misdrijf omschrijft, miskent de veroordeling hiervoor van wie die verklaringen via de pers heeft bekendgemaakt niet de door de artikelen 19 en 25 Grondwet, artikel 10 EVRM en artikel 19 IVBPR gewaarborgde persvrijheid en vrijheid van meningsuiting, aangezien die vrijheden niet absoluut zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culture rechten - Artikel 19 - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 314bis Strafwetboek

P.15.0882.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.6 AC nr. ...

Artikel 11.1 EVRM, artikel 22.1 IVBPR, artikel 8.1.a, eerste zin, IVESCR en artikel 27 Grondwet waarborgen het recht van vergadering, vereniging of vakvereniging en beperking van de uitoefening van die rechten is overeenkomstig artikel 11.2 EVRM, artikel 22.2 IVBPR, artikel 8.1.a, tweede zin, IVESCR toegelaten, indien deze door de wet is voorgeschreven en in een democratische maatschappij noodzakelijk is onder andere voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen; de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Voorlopige Hechteniswet zijn de nauwkeurige, toegankelijke en voorzienbare wettelijke bepalingen die inmenging in de uitoefening van het recht op vergadering, vereniging of vakvereniging toestaan, en die in een democratische maatschappij noodzakelijk zijn onder meer om de rechten en vrijheden van anderen te beschermen.

Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culture rechten - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Beperking van het recht op vakvereniging - Wettigheid - Artikel 8 - Artikel 8.1.a - Recht op vakvereniging - Voorlopige hechtenis

- Artt. 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 27 Grondwet 1994
- Art. 8.1.a Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten
- Artt. 22.1 en 22.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Artt. 11.1 en 11.2 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

VERDRAG RECHTEN VAN DE MENS

C.21.0004.F 17 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251017.1F.4 AC nr. ...

Artikel 15 EVRM bepaalt dat, in tijd van oorlog of in geval van enige andere algemene noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, elke verdragsluitende partij maatregelen kan nemen die afwijken van de in het Verdrag bepaalde verplichtingen, voor zover de ernst van de situatie die maatregelen strikt vereist en op voorwaarde dat ze niet in strijd zijn met andere verplichtingen die uit het internationaal recht voortvloeien.

Verdrag rechten van de mens - Art. 15 - Afwijkingen - Voorwaarden

- Art. 15 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.10.0058.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.1 AC nr. ...

Uit de ontstaansgeschiedenis van artikel 49 van de programmawet van 9 juli 2004 blijkt dat de invoering van die wetsbepaling wordt verantwoord door het feit dat de regelmatigheid van de stuiting van de verjaring van de betwiste belastingen door de betekening van een bevel tot betaling, steeds werd erkend tot het Hof de arresten van 10 oktober 2002 en 21 februari 2003 heeft gewezen en dat die wetsbepaling werd aangenomen om de financiële belangen van de Schatkist te vrijwaren; die wetsbepaling, die moet voorkomen dat bepaalde belastingplichtigen een niet door de wetgever bedoeld voordeel zouden genieten en die in overeenstemming is met het algemeen belang en noodzakelijk is om de betaling te verzekeren van de belastingen, waarvan de wetgever geenszins de aanslagregels heeft gewijzigd, is verenigbaar met artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Verenigbaarheid - Artikel 49, Programmawet 9 juli 2004

- Art. 49 Programmawet 9 juli 2004

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM houdt geen verband met de verplichting van de gewestelijke directeur om binnen een redelijke termijn uitspraak te doen over het bezwaar dat de belastingplichtige overeenkomstig artikel 366 WIB92 kan indienen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Toepassingsgebied - Fiscaal bezwaar - Beslissing van de gewestelijke directeur - Termijn

- Art. 366 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

Geschillen in belastingzaken vallen buiten het toepassingsgebied van de burgerlijke rechten en verplichtingen in de zin van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingsgebied - Belastingzaken

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.12.0057.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.3 AC nr. ...

Fiscale geschillen vallen buiten het toepassingsgebied van de burgerlijke rechten en verplichtingen in de zin van artikel 6 EVRM, ondanks de vermogensrechtelijke gevolgen die deze geschillen noodzakelijkerwijze teweegbrengen voor de toestand van de belastingplichtigen; de omstandigheid dat het geschil de invordering van een belastingschuld betreft, heeft niet tot gevolg dat het geschil een betwisting over burgerlijke rechten en verplichtingen is in de zin van voormeld artikel 6 (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingsgebied - Belastingzaken - Invordering van een belastingschuld

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0501.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.8 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie tegen het beroepen vonnis hoger beroep heeft ingesteld met betrekking tot de straf, belet de erkenning van de overschrijding van de redelijke termijn de appelrechters niet de aan de beklaagde opgelegde straf te verzwaren, mits die straf het wettelijk maximum niet bereikt (1). (1) Oud artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Overschrijding van de redelijke termijn van de strafvervolging - Erkenning door de appelrechters - Verzwaring van de door de eerste

rechter opgelegde straf - Wettigheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de appelrechters voor het eerst de overschrijding van de redelijke termijn vaststellen, moeten ze de straf die ze uitspreken verminderen ten opzichte van die welke ze zouden hebben opgelegd indien de zaak onverwijld was berecht, en niet ten opzichte van die welke de eerste rechter in aanmerking heeft genomen (1) (2). (1) Zie Cass. 29 mei 2024, AR P.23.1560.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240529.2F.3, en verw. in voetnoot; Cass. 18 november 2009, AR P.09.1023.F, AC 2009, nr. 677. (2) Oud artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Overschrijding van de redelijke termijn van de strafvervolging - Vaststelling door de appelrechters - Sanctie - Vermindering van de straf ten opzichte die welke de appelrechters zonder een dergelijke vaststelling zouden hebben opgelegd en niet ten opzichte van de straf die de eerste rechter heeft opgelegd

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0630.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.11 AC nr. ...

Het middel dat de beschuldigde aanvoert tot staving van zijn cassatieberoep is niet ontvankelijk wegens onnauwkeurigheid, wanneer het middel het openbaar ministerie verwijt dat het hem, bij de neerlegging van de getuigenlijst, niet in kennis heeft gesteld van het feit dat er tegen de magistraat die het dossier had onderzocht en waarvan was aangegeven dat hij in geval van verhindering zou kunnen worden vervangen, een strafrechtelijk vooronderzoek was ingeleid, met name wegens valsheden in informatica, die hij zou hebben gepleegd om een vertraging in de behandeling van zijn dossiers te verbergen, en dat het openbaar ministerie door die informatie te verzwijgen, de wapengelijkheid heeft miskend en de beschuldigde met name niet heeft toegelaten om in limine litis, op de preliminaire rechtszitting, de onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden aan te voeren die overeenkomstig artikel 235bis, § 5, Wetboek van Strafvordering, voor de feitenrechter kunnen worden opgeworpen, maar die onderzoeksrechter niet verwijt zijn verplichting te hebben miskend om een onderzoek à décharge te voeren, waardoor het hem evenmin verwijt een valsheid te hebben gepleegd die hun nadeel zou hebben berokkend en bijgevolg niet verduidelijkt waarin het aangevoerde verzuim hem schade zou hebben toegebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Middel dat aanvoert dat de beschuldigde door het openbaar ministerie niet op de hoogte werd gebracht van het bestaan van een strafrechtelijk vooronderzoek tegen de onderzoeksmagistraat - Ontvankelijkheid

- Art. 235bis, § 5 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel II (Art. 217 tot en met 406)

C.24.0391.F 12 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250912.1F.3 AC nr. ...

De vernietiging van een stedenbouwkundige vergunning door de Raad van State leidt met terugwerkende kracht tot de vernietiging van die onwettige vergunning erga omnes, zodat de constructie als onvergund moet worden beschouwd wanneer ze op grond van de vernietigde vergunning is opgetrokken; hieruit volgt dat de instandhouding van een vergunningsplichtige constructie na de kennisneming van een dergelijke vernietiging een misdrijf uitmaakt, zelfs als de bouwwerken vóór de vernietiging werden uitgevoerd; noch het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet noch het legaliteitsbeginsel van het misdrijf staan hieraan in de weg.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Stedenbouwkundige vergunning - Nietigverklaring - Instandhouding van een constructie - Gevolg

- Art. D.VII.1, § 1 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

- Art. 154, 3° Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.1182.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.3 AC nr. ...

Artikel 16, § 6bis Voorlopige Hechteniswet, artikel 3 Richtlijn 2010/64/EU, de artikelen 3 en 6, lid 2, Richtlijn 2012/13/EU en artikel 5.2 EVRM voorzien niet in een nietigheidssanctie of in een andere sanctie die van rechtswege van toepassing is op de eventuele niet-naleving van de erin vervatte verplichtingen binnen de erin bepaalde termijnen; het feit dat de aangehouden verdachte niet binnen een redelijke termijn een schriftelijke of mondelinge vertaling van de relevante passages van het bevel tot aanhouding heeft ontvangen in een taal die hij verstaat of dat hij in die taal niet op de hoogte is gesteld van de redenen van zijn aanhouding en van alle tegen hem ingebrachte beschuldigingen, kan derhalve enkel aanleiding geven tot zijn invrijheidstelling wanneer het onderzoeksgerecht dat beslist over de handhaving van zijn voorlopige hechtenis vaststelt dat zijn recht van verdediging daardoor onherstelbaar is miskend.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Redenen - Vertaling in de taal die hij verstaat - Recht van verdediging - Sanctie - Omstandigheden

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6, tweede lid Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 3 Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De urgentie waarmee die vertaling of informatie aan de verdachte moet worden verstrekt met het oog op de vrijwaring van zijn recht van verdediging, hangt af van de concrete situatie waarin hij zich bevindt; in die zin is een arrestatie met vrijheidsbeneming, gevolgd door een politionele ondervraging over de feiten die aan de arrestatie ten grondslag liggen, niet te vergelijken met een door de onderzoeksrechter afgeleverd bevel tot aanhouding, dat zijn geldingskracht behoudt tot een andersluidende beslissing van de onderzoeksrechter of een onderzoeksgerecht; aldus levert het enkele feit dat een verdachte die vertaling of informatie niet onverwijld na het afleveren van het bevel tot aanhouding heeft ontvangen, ook al is hij ingevolge overmacht nog niet eerder kunnen worden ondervraagd, nog geen onherstelbare miskenning van zijn recht van verdediging op; het onderzoeksgerecht dat beslist over de voorlopige hechtenis van de verdachte, oordeelt onaantastbaar op grond van alle regelmatig aan tegenspraak onderworpen gegevens of tot de invrijheidstelling van de betrokkene moet worden beslist wegens de onherstelbare miskenning van zijn recht van verdediging.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Redenen - Vertaling in de taal die hij verstaat - Recht van verdediging - Sanctie - Beoordeling

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6, tweede lid Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 3 Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Noch artikel 18, § 1, Voorlopige Hechteniswet, noch enige andere wets- of verdragsbepaling vereist dat de betekening van een bevel tot aanhouding aan een verdachte die de taal van de rechtspleging niet begrijpt, moet gepaard gaan met een vertaling van de essentiële passages van dat bevel in een taal die de betrokkene begrijpt of met een kennisgeving in die taal van de redenen van zijn aanhouding en van alle tegen hem ingebrachte beschuldigingen; het enkele feit dat de onderzoeksrechter ingevolge overmacht de verdachte niet kon verhoren voorafgaand aan de aflevering van het bevel tot aanhouding, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 28 januari 1992, AR 4918, AC 1991-92, nr. 277.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Betekening - Geen vertaling in de taal die hij verstaat - Gevolg

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.25.1187.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.3 AC nr. ...

Uit artikel 5 EVRM kan niet worden afgeleid dat een beslissing die een vrijheidsberoving voor een beperkte periode verlengt, gemotiveerd moet worden wat betreft de noodwendigheden van die hechtenis, ook al is die beslissing het gevolg van de afstand door de gedetineerde van een rechtsmiddel dat hij had aangewend tegen de beslissing die hij had bestreden, en die op dat punt gemotiveerd is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Hoger beroep - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Motiveringsplicht - Omvang

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.25.1189.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.4 AC nr. ...

Uit artikel 8 EVRM kan niet worden afgeleid dat de vonnisrechter ertoe gehouden is om een aan een beklaagde opgelegde voorwaarde op te heffen of te wijzigen omdat de handhaving van die voorwaarde nadelig is voor het privé- en gezinsleven van hemzelf, zijn partner en hun gemeenschappelijke kinderen; wel dient de vonnisrechter, wanneer de beklaagde dat aanvoert, de proportionaliteit tussen de handhaving van de voorwaarde en het vermelde recht op privé- en gezinsleven bij zijn voormelde beoordeling te betrekken; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die onverenigbaar zijn met het door artikel 8 EVRM gewaarborgde recht op privé- en gezinsleven.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Voorwaarden - Impact op aspecten van het privé- en gezinsleven - Motiveringsplicht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.25.1043.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.4 AC nr. ...

Indien de kamer voor de bescherming van de maatschappij vaststelt dat een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM omdat een geïnterneerde niet binnen een redelijke termijn is geplaatst in een aan zijn geestestoestand aangepaste instelling, moet die kamer de onrechtmatigheid van de vrijheidsberoving afwegen tegen het gevaar dat een vrijlating van de geïnterneerde voor de samenleving oplevert en kan zij beslissen dat gelet op die gevaarlijkheid de geïnterneerde niettegenstaande de vastgestelde schending van artikel 5.1.e EVRM van zijn vrijheid blijft beroofd, waarbij het de kamer als multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege toekomt onaantastbaar de gevaarlijkheid van een geïnterneerde te beoordelen en bij die beoordeling, die niet noodzakelijk samenvalt met de beoordeling van de geestestoestand van de geïnterneerde, dient de kamer rekening te houden met de concrete omstandigheden van de zaak zoals die gekend zijn op het ogenblik van de te nemen beslissing en kan zij daarvoor onder meer steunen op de aard van de feiten waarvoor de interneringsmaatregel is bevolen, deskundigenverslagen van psychiaters of psychologen, risicotaxaties en informatie verstrekt door de penitentiaire autoriteiten, zonder dat de kamer door die verslagen en gegevens is gebonden of dat zij er in haar beslissing noodzakelijk melding moet van maken; de vereiste van een actuele beoordeling sluit niet uit dat de kamer ook rekening houdt met niet recente of minder recente verslagen voor zover blijkt dat de daarin vervatte gegevens nog steeds relevant zijn voor de beoordeling van de gevaarlijkheid van de geïnterneerde op het ogenblik van de te nemen beslissing aangezien de kamer niet zonder meer abstractie kan maken van de voorgaanden van de geïnterneerde op strafrechtelijk, psychiatrisch, psychologisch, sociaal en penitentiair vlak, maar het is niet vereist dat de kamer bij elke beoordeling die zij moet maken betreffende de gevaarlijkheid van een geïnterneerde telkens een nieuw psychiatrisch of een psychologisch onderzoek of een risicotaxatie beveelt en alhoewel de beoordeling van de gevaarlijkheid van de geïnterneerde voor de maatschappij steeds een inschatting naar de toekomst veronderstelt en een daarmee noodzakelijk verbonden onzekerheid, impliceert dit evenwel niet dat de beoordeling arbitrair is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Schending van artikel 5.1.e EVRM - Geïnterneerde die niet binnen een redelijke termijn in een aan zijn geestestoestand aangepaste instelling is geplaatst - Gevolg - Afweging door de KBM van de onrechtmatige vrijheidsberoving tegen het gevaar voor de maatschappij van een vrijlating van de geïnterneerde - Onaantastbare beoordeling - Elementen van de beoordeling - Actuele beoordeling - Onzekerheid verbonden aan de inschatting - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.22.0005.N 27 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250627.1N.4 AC nr. ...

Een tuchtprocedure die voor gevolg heeft, of, volgens de nationale wet, tot gevolg kan hebben dat aan de betrokkene tijdelijk of definitief een burgerlijk recht wordt ontnomen, met name het recht om nog langer een beroep uit te oefenen dat geen openbaar ambt is, wordt voor de toepassing van artikel 6.1 EVRM beschouwd als een procedure met als voorwerp het vaststellen van burgerlijke rechten en verplichtingen in de zin van die bepaling (1). (1) Cass. 18 april 2024, AR D.23.0011.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240418.1N.2; Cass. 13 maart 2008, AR D.07.0004.N, AC 2008, nr. 178; Cass. 13 maart 2008, AR D.07.0002.N, AC 2008, nr. 177; Cass. 14 november 1986, AR 5488, AC 1986-1987, nr. 165.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Tuchtzaken - Tuchtprocedure - Beroepsuitoefeningsverbod - Aard

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op een eerlijk proces en het rechtszekerheidsbeginsel kan in tuchtzaken in het gedrang komen, wanneer door de afwezigheid van een verjaringstermijn, het verweer tegen feiten die zich in een ver verleden hebben voorgedaan, in het licht van de omstandigheden van het geval door het tijdsverloop wordt bemoeilijkt, zonder dat dit een automatisme uitmaakt; het staat aan de rechter om in het licht van de concrete elementen van de zaak en met inachtneming van de complexiteit ervan, de houding van de tuchtrechtelijk vervolgde persoon en deze van de tuchtoverheid, in feite te oordelen of het recht op een eerlijk proces en het rechtszekerheidsbeginsel is miskend door de afwezigheid van een verjaringstermijn; de rechter kan hierbij rekening houden met mogelijke bewijsmoeilijkheden bij de verdediging dan wel met het bestaan van een strafzaak of met de andere voorhanden zijnde waarborgen zoals inzake de redelijke termijn.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verjaring - Tuchtzaken - Ontstentenis verjaringstermijn - Rechtzekerheidsbeginsel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.22.0009.N 27 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250627.1N.1 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel dat geldt als algemeen rechtsbeginsel in strafzaken, geldt niet als zodanig in tuchtzaken; de tuchtrechter is niet verplicht om de tuchtrechtelijk gesanctioneerde feiten in wettelijke bewoordingen of regels van de plichtenleer te omschrijven; het volstaat dat hij de feiten zodanig preciseert dat kan worden nagegaan of de bestreden beslissing al dan niet uit die feiten heeft kunnen afleiden dat de tuchtrechtelijk gesanctioneerde beroepsbeoefenaar, wettelijk gezien, is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep; de tuchtvordering, die strekt tot onderzoek of een beroepsbeoefenaar de regels van de plichtenleer heeft overtreden dan wel is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep, kan derhalve betrekking hebben op feiten die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een nauwkeurige definitie (1). (1) Cass. 4 april 2025, AR D.22.0017.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.5.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aaaaaaaaaaartikel 6.3 - Tuchtzaken - Toepasselijkheid

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek
- Art. 14 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0568.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.7 AC nr. ...

In zoverre het cassatiemiddel het hof van assisen verwijt geen rekening te hebben gehouden met een overschrijding van de redelijke termijn, terwijl uit de rechtsplegingsstukken niet blijkt dat die verdediging voor de feitenrechters was aangevoerd, is het nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1541.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.4. Immers, "wanneer de beschuldigde geen conclusie heeft ingediend i.v.m. de gevolgen van de overschrijding van de redelijke termijn, is het hof van assisen er niet toe gehouden de beslissing dat die termijn niet is overschreden, afzonderlijk te motiveren." (Cass. 31 mei 1995, AR P.95.0345.F, (VI, 3de middel), AC 1995, nr. 268; zie Cass. 22 oktober 1986, AR 5114, AC 1986-87, nr. 117).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Veroordeling door het hof van assisen - Cassatieberoep - Aanvoering, de eerste maal voor het Hof van Cassatie, van miskenning van het recht om, binnen zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van redenen van zijn aanhouding - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De grief van de beklaagde die opkomt tegen het bevel dat de voorzitter van het hof van assisen aan zijn raadsman heeft gegeven om een stuk neer te leggen waarvan de advocaat zelf de afwezigheid betreurde en het heeft neergelegd, heeft geen belang.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Advocaat van de verdediging die de afwezigheid in het dossier van een stuk betreurt en het op bevel van de voorzitter van het hof van assisen neerlegt - Cassatiemiddel dat een dergelijk bevel aanvecht - (Geen) belang

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0268.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.12 AC nr. ...

Het enkele feit dat een getuige à décharge een verklaring kan afleggen die van aard kan zijn om het resultaat van het strafproces te beïnvloeden of waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat die de positie van de verdediging van de beklaagde zal versterken, verplicht de rechter daarom nog niet om die getuige à décharge op de rechtszitting te horen, maar bij een weigering een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dient de rechter in elk geval te onderzoeken of het recht op een eerlijk proces van die beklaagde in zijn geheel beschouwd daardoor niet is aangetast (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1001.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.4.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Recht op het horen van getuigen à décharge - Geen verplichting voor de rechter - Weigering - Motivering - Aantasting van het recht op een eerlijk proces in zijn geheel - Draagwijdte

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), volgt dat de rechter het verzoek van een beklaagde om een getuige à décharge te horen op de rechtszitting moet beoordelen aan de hand van een drievragentest: - eerste vraag: is het verzoek om de getuige à décharge te horen voldoende onderbouwd en is het getuigenverhoor relevant voor het voorwerp van de beschuldiging; - tweede vraag: is de relevantie van het getuigenverhoor voldoende in aanmerking genomen en zijn er afdoende gronden voor de beslissing om de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting; - derde vraag: tast de weigering de getuige à décharge te horen de eerlijkheid van het proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aan (2). (1) EHRM (Grote Kamer) 18 december 2018, nr. 36658/05, Murtazaliyeva t. Rusland, T. Strafr., 2019/5, p. 280 e.v. en noot S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à charge: een explosief trio!". (2) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1001.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.4.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op het horen van getuigen à décharge - Waarheidsgetrouw karakter verklaring slachtoffer seksueel misbruik - Afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige - Verantwoording - Drievragentest - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Voor wat betreft het antwoord op de eerste vraag is niet alleen van belang of het verhoor van een getuige à décharge van aard is om het resultaat van het strafproces te beïnvloeden, maar ook of redelijkerwijze kan worden verwacht dat dit verhoor de positie van de verdediging zal versterken; bij die beoordeling moeten de concrete omstandigheden van de zaak worden betrokken en kunnen onder meer de stand en de voortgang van de procedure, de door de partijen gevolgde strategie en hun houding in het strafproces in aanmerking worden genomen (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1001.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.4.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Recht op het horen van getuigen à décharge - Relevantie voor het voorwerp van de beschuldiging - Beïnvloeding van het resultaat van het strafproces - Versterking van de positie van de verdediging - Beoordelingscriteria - Concrete omstandigheden van de zaak - Waarheidsgetrouw karakter verklaring slachtoffer seksueel misbruik - Draagwijdte

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Voor wat betreft het antwoord op de tweede vraag is te benadrukken dat uit artikel 6.3.d EVRM niet kan worden afgeleid dat op elk verzoek van een beklaagde om een getuige à décharge te horen op de rechtszitting moet worden ingegaan, maar het staat aan de rechter om in het licht van de door de beklaagde aangehaalde motieven en rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak de noodzaak van het horen van de getuige à décharge te beoordelen en op dat verzoek en de mate waarin het is onderbouwd een adequaat antwoord te verstrekken, zonder dat is vereist dat op elk detail van de onderbouwing moet worden ingegaan; die concrete omstandigheden kunnen onder meer betrekking hebben op de feitelijke en juridische onmogelijkheid om de getuige à décharge te horen, de relatie die de getuige à décharge had of heeft met de beklaagde of met andere bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige à décharge af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid en het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige à décharge wil horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1001.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.4.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Recht op het horen van getuigen à décharge - Geen verplichting voor de rechter - Onderzoek van de noodzaak om een getuige à décharge op de rechtszitting te horen - Beoordelingscriteria - Concrete omstandigheden van de zaak - Waarheidsgetrouw karakter verklaring slachtoffer seksueel misbruik - Draagwijdte

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0407.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.45 AC nr. ...

Indien de rechter oordeelt dat het onderzoek of de vervolging is aangetast door een onregelmatigheid die tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces van een beklaagde onherstelbaar is aangetast, kan hij de strafvordering onontvankelijk verklaren; in dat geval dient de rechter artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering niet toe te passen; een beklaagde die voorhoudt dat er een onregelmatigheid in het onderzoek of de vervolging is begaan en dat zijn recht op een eerlijk proces onherstelbaar is aangetast, moet die aanvoeringen en het verband ertussen aannemelijk maken, zonder ze te moeten bewijzen; gelet op de aard, de ernst en de gevolgen van de sanctie van de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering dient de rechter die oordeelt dat een beklaagde een onherstelbare aantasting van zijn recht op een eerlijk proces ingevolge een onregelmatigheid in het onderzoek of vervolging aannemelijk maakt, de nodige maatregelen te bevelen opdat redelijkerwijze zekerheid kan worden verkregen over die aanvoering (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatigheid in de bewijsgaring die het recht op een eerlijk proces onherstelbaar aantast - Onontvankelijkheid van de strafvordering als sanctie - Aanvoeringslast van de beklaagde - Maatregelen van onderzoek te nemen door de vonnisrechter - Voorwaarde - Strafzaken - Bewijs

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Niet naar recht verantwoord is het oordeel dat naar aanleiding van een geloofwaardig verweer van de beklaagde over een onwettige burgerinfiltratie er geen reden is tot het ondervragen als getuige van de politieambtenaren die de vermeende burgerinfiltrant zouden hebben aangestuurd om reden dat deze politieambtenaren gelet op het onwettig karakter van de burgerinfiltratie geen immuniteit hebben en niet kunnen worden verplicht zichzelf te incrimineren; daarmee nemen de appelrechters immers zonder meer aan dat de aanvoering over het onwettig optreden van de drie politieambtenaren als begeleidingsambtenaren van de beklaagde met de werkelijkheid overeenstemt, zonder aan de hand van de verklaringen van die politieambtenaren te proberen meer duidelijkheid te verkrijgen over de aard en de omvang van die begeleiding, wat een impact kan hebben op de eventualiteit van het herstel van de aangevoerde onwettigheid; bovendien kan de enkele omstandigheid dat de politieambtenaren zich zouden kunnen beroepen op hun zwijgrecht de beslissing om hen niet te horen niet verantwoorden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op het doen ondervragen van getuigen - Aannemelijk verweer van de beklaagde over een onwettige burgerinfiltratie - Vraag van de beklaagde tot het horen van de politieambtenaren die de vermeende burgerinfiltrant zouden hebben aangestuurd - Weigering van het getuigenverhoor om reden dat de getuigen zichzelf zouden kunnen beschuldigen - Onontvankelijkheid van de strafvordering - Mogelijkheid tot herstel van de onregelmatigheid - Voorwaarden

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 155 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op het doen ondervragen van getuigen - Aannemelijk verweer van de beklaagde over een onwettige burgerinfiltratie - Vraag van de beklaagde tot het horen van de politieambtenaren die de vermeende burgerinfiltrant zouden hebben aangestuurd - Weigering van het getuigenverhoor om reden dat de getuigen zichzelf zouden kunnen beschuldigen - Onontvankelijkheid van de strafvordering - Mogelijkheid tot herstel van de onregelmatigheid - Voorwaarden

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 155 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0617.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.21 AC nr. ...

De rechter kan de afwijzing van het verzoek van een beklaagde om een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven als getuige op de rechtszitting onder eed te horen, verantwoorden door de impact die het horen op de rechtszitting kan hebben op de psychische toestand van dat slachtoffer; hij kan hierbij onder meer rekening houden met de leeftijd van het slachtoffer en zijn mentale toestand, de periode die is verstreken sinds de feiten, de relatie of de familieband die er bestaat tussen het slachtoffer en de beklaagde of de therapie die het slachtoffer volgt als gevolg van de beweerde misdrijven, maar de loutere omstandigheid dat het verzoek van een beklaagde tot het horen of verhoren op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek belastende verklaringen heeft afgelegd, betrekking heeft op het slachtoffer van het beweerde seksuele misdrijf waarvoor hij wordt vervolgd, volstaat als zodanig evenwel niet om de afwijzing van dat verzoek te verantwoorden en hetzelfde geldt voor de louter theoretische mogelijkheid dat het slachtoffer negatieve gevolgen zou kunnen ondervinden van een verhoor op de rechtszitting; de rechter dient immers concrete elementen te vermelden waaruit hij afleidt dat er ernstige redenen zijn om niet in te gaan op het verzoek van een beklaagde tot het horen op de rechtszitting van een getuige die belastende verklaringen heeft afgelegd; het Hof onderzoekt of de rechter die een verzoek tot het horen van een getuige à charge op de rechtszitting heeft afgewezen, de drie criteria voor het horen van getuigen à charge juist heeft toegepast en of de redenen die de rechter heeft vermeld om de getuige niet te horen in overeenstemming zijn met de overige redenen van zijn beslissing (1). (1) Zie Cass. 8 april 2025, AR P.25.0002.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.8.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Recht op horen van getuigen à charge - Slachtoffer van seksueel misbruik - Afwijzing van het verzoek tot het horen van slachtoffer van seksueel misbruik als getuige - Verantwoording - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Recht op horen van getuigen à charge - Slachtoffer van seksueel misbruik - Afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige - Verantwoording - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De regeling voor de rechter om een verzoek tot het horen van een getuige à charge op de rechtszitting onder eed, die tijdens het onderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te toetsen aan de drie door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens met betrekking tot artikel 6.1 en 6.3.d EVRM ontwikkelde criteria (1), is ook van toepassing indien de tijdens het vooronderzoek afgelegde belastende verklaringen uitgaan van een slachtoffer dat zich burgerlijke partij heeft gesteld in de zaak waarin de beklaagde wordt vervolgd, met dien verstande evenwel dat een burgerlijke partij in beginsel als een procespartij en niet als een getuige onder eed wordt gehoord; het recht op een eerlijk proces van de beklaagde waarvan het recht op tegenspraak deel uitmaakt, kan dan ook worden gewaarborgd door de mogelijkheid die de beklaagde heeft om de rechter te verzoeken om op de rechtszitting met de burgerlijke partij te worden geconfronteerd en alle vragen te stellen of opmerkingen te formuleren ter weerlegging, aanpassing of verduidelijking van de door die burgerlijke partij tijdens het vooronderzoek afgelegde belastende verklaringen. (1) De overwegingen in randnummers 3 t.e.m. 5 van onderstaand arrest over de drie criteria voor het horen van getuigen à charge onder eed op de openbare terechtzitting zijn een bevestiging van vaste rechtspraak van het Hof, gesteund op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (zie o.a. Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1411.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 19 december 2023, AR P.23.1157.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.2; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 8 november 2022, AR P.22.0832.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.19; Cass. 21 juni 2022; AR P.22.0250.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353; Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, T. Strafr. 2017, 207; EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland; EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, §28, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 9 mei 2022, Faysal Pamuk t/Turkije, §46, www.echr.coe.int; F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1157-1178; B. MEGANCK, "Het recht om getuigen à charge op de rechtszitting te horen: het sprookje van Soufiane Riahi en de drie criteria", T. Strafr. 2024, 420-433; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Vol.2, Larcier, 2023, 2256-2289; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, "Droit de la procédure pénale", Die Keure, 2025, 46 en 1588-1595).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Recht op horen van getuigen à charge - Slachtoffer van seksueel misbruik als getuige - Slachtoffer dat zich burgerlijke partij stelt - Verhoor als procespartij - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Recht op horen van getuigen à charge - Slachtoffer van seksueel misbruik als getuige - Slachtoffer dat zich burgerlijke partij stelt - Verhoor als procespartij - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat indien blijkt dat vrijheidsberoving van de geïnterneerde onrechtmatig is omdat zij niet binnen een redelijke termijn plaatsvindt in een aangepaste instelling waar hij de nodige zorg ontvangt en er dus bijgevolg een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dit niet noodzakelijk tot de invrijheidstelling van de geïnterneerde moet leiden; de interneringsmaatregel strekt immers ook tot de beveiliging van de samenleving en in dat geval moet de onrechtmatigheid van de vrijheidsberoving worden afgewogen tegen het gevaar dat een vrijlating van de geïnterneerde voor de samenleving oplevert en kan worden beslist dat niettegenstaande de vastgestelde schending van artikel 5.1.e EVRM de geïnterneerde van zijn vrijheid blijft beroofd; het door artikel 13 EVRM bedoelde recht op daadwerkelijk rechtsherstel kan dan bestaan in de vaststelling dat het door artikel 5.1.e EVRM gewaarborgde recht van de geïnterneerde op een vrijheidsberoving in een aangepaste instelling waar hij de nodige zorg ontvangt, is miskend, wat dan de mogelijkheid opent voor een schadevergoedingsvordering tegen de overheid; hieruit volgt dat indien uit de vaststellingen van de kamer voor bescherming van de maatschappij blijkt dat een geïnterneerde niet binnen een redelijke termijn is geplaatst in of overgeplaatst naar een aangepaste instelling waar hij de nodige zorg ontvangt, zij dient vast te stellen dat het door artikel 5.1.e EVRM gewaarborgd recht van de geïnterneerde is miskend en vervolgens die onrechtmatigheid moet afwegen tegen de gevolgen van een invrijheidstelling van de geïnterneerde voor de veiligheid van de samenleving (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.1346.N, AC 2024, nr. 702 , ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241022.2N.24.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Internering - Uitvoering - Plaatsing in Afdeling Bescherming Maatschappij - Onrechtmatigheid van de plaatsing wegens onredelijke termijn - Sanctionering - Rechtsherstel - Taak van het onderzoeksgerecht - Gevaar voor de samenleving - Afweging van de onrechtmatigheid tegen de gevolgen van de invrijheidstelling voor de veiligheid van de samenleving - Invloed

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Internering - Uitvoering - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Plaatsing in Afdeling Bescherming Maatschappij - Onrechtmatigheid van de plaatsing wegens onredelijke termijn - Sanctionering - Rechtsherstel - Taak van het onderzoeksgerecht - Gevaar voor de samenleving - Afweging van de onrechtmatigheid tegen de gevolgen van de invrijheidstelling voor de veiligheid van de samenleving - Invloed

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0839.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.26 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld wordt miskend door de strafuitvoeringsrechtbank die in het kader van een herroepingsvordering oordeelt dat de veroordeelde tot vrijheidsstraf zich schuldig heeft gemaakt aan strafbare feiten, waarvoor hij nog niet werd veroordeeld; dit vermoeden wordt niet miskend indien de strafuitvoeringsrechtbank aanneemt dat de veroordeelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van derden of dat hij een bijzondere voorwaarde niet heeft nageleefd louter op grond van feitelijke gegevens die als strafbare feiten kunnen worden gekwalificeerd, zonder dat de strafuitvoeringsrechtbank zich evenwel uitspreekt over de schuld van de veroordeelde aan die strafbare feiten (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2024, AR P.24.1298.N, AC 2024, nr. 639; Cass. 4 april 2023, AR P.23.0369.N, AC 2023, nr. 260.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Niet-naleving van een opgelegde voorwaarde - Beoordeling op grond van feitelijke gegevens die strafbare feiten kunnen vormen - Geen uitspraak over de schuld van veroordeelde - Geen miskenning van vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 64, 2° en 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een

vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0847.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.33 AC nr. ...

De artikelen 3, 5.1.e en 13 EVRM en artikel 19, tweede lid, Interneringswet verzetten zich evenmin ertegen dat in afwachting van de realisering van een dergelijke aan de toestand van de geïnterneerde meer aangepaste en met zijn wensen overeenkomende overplaatsing, de geïnterneerde tijdelijk wordt geplaatst in een inrichting die niet aangepast is aan zijn toestand; het staat aan de kamer voor bescherming van de maatschappij erop toe te zien dat de duur van een dergelijk verblijf beperkt blijft en dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn daadwerkelijk wordt geplaatst in de aan zijn toestand aangepaste voorziening en die redelijke termijn, die niet in absolute termen is uit te drukken, hangt onder meer af van de aard van de geestesziekte, de mogelijke behandelwijzen, de wijze waarop de geïnterneerde desgevallend in het verleden reeds werd behandeld, de wijze waarop de uitvoering van de internering in het verleden is verlopen, de beschikbaarheid van de voorzieningen die zijn gericht op de specifieke noden van de geïnterneerde en de bereidheid van de geïnterneerde om mee te werken met voorgestelde behandelingen; het Hof gaat na of de kamer uit haar vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen heeft afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Internering - Uitvoering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Overplaatsing - Tijdelijke plaatsing in instelling die niet aangepast is aan de toestand van geïnterneerde - Taak van de Kamer voor Bescherming van de Maatschappij - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Internering - Uitvoering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Overplaatsing - Tijdelijke plaatsing in instelling die niet aangepast is aan de toestand van geïnterneerde - Taak van de Kamer voor Bescherming van de Maatschappij - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Internering - Uitvoering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Overplaatsing - Tijdelijke plaatsing in instelling die niet aangepast is aan de toestand van geïnterneerde - Taak van de Kamer voor Bescherming van de Maatschappij - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 3, 5.1.e en 13 EVRM en artikel 19, tweede lid, Interneringswet verzetten zich niet ertegen dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij die vaststelt dat de opname in een aan de toestand van een geïnterneerde aangepaste instelling, zoals een FPC, niet langer een behandeldoel dient gelet op de weigering van de geïnterneerde om mee te werken aan de behandeling, een einde stelt aan die opname met het oog op de plaatsing van de geïnterneerde in een instelling waar niet langer de nadruk wordt gelegd op behandeling, maar wel op het bieden van externe controle, beveiliging van de maatschappij, dagstructuur en levenskwaliteit; uit die verdragsbepalingen kan geen verplichting worden afgeleid voor de overheid om een behandeling te verstrekken die onmogelijk het beoogde doel kan realiseren en ook artikel 19, tweede lid, Interneringswet verzet zich niet tegen een dergelijke beslissing aangezien ze is ingegeven door de wil de zorg aan te passen aan de concrete situatie van de geïnterneerde.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Internering - Uitvoering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Weigering om mee te werken aan behandeling - Beëindiging van de opname met oog op overplaatsing - Instelling met nadruk op externe controle, beveiliging van de maatschappij, dagstructuur en levenskwaliteit - Wijze

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Internering - Uitvoering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Weigering om mee te werken aan behandeling - Beëindiging van de opname met oog op overplaatsing - Instelling met nadruk op externe controle, beveiliging van de maatschappij, dagstructuur en levenskwaliteit - Draagwijdte

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Internering - Uitvoering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Opname in aangepaste instelling die niet langer een behandeldoel dient - Weigering om mee te werken aan behandeling - Beëindiging van de opname met oog op overplaatsing - Instelling met nadruk op externe controle, beveiliging van de maatschappij, dagstructuur en levenskwaliteit - Wijze

- Art. 19, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De inmenging van de Staat in de uitoefening van het recht op het ongestoord genot van de eigendom, wat de aanslagprocedure inhoudt, moet worden bepaald in een rechtsnorm waarvan de toepassing voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar is; hieruit volgt daarentegen niet dat de regels betreffende de toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs enkel kunnen voortvloeien uit een wet in formele zin of dat die regels, wanneer ze de rechter vragen om een evenredigheidstoezicht te verrichten in het licht van het recht op een eerlijk proces door het algemeen belang af te wegen tegen het individueel belang van de belastingplichtige, niet aan het voorzienbaarheidscriterium beantwoorden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 1 - Inmenging van de Staat in de uitoefening van het recht op het ongestoord genot van de eigendom - Aanslagprocedure - Voorwaarde - Toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs - Beginsel

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

P.25.0464.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.31 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de redelijke termijn betreffende een beklaagde kan de rechter het gegeven betrekken dat andere beklaagden in dezelfde strafvervolging rechtsmiddelen hebben aangewend die een impact hebben gehad op de voortgang van de strafvervolging.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn van het strafproces - Beoordeling per beklaagde - Rechtsmiddelen die zijn ingesteld door andere beklaagden - Invloed

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De omstandigheid dat de redelijke termijn moet worden beoordeeld per beklaagde belet niet dat de rechter voor meerdere beklaagden die zich in eenzelfde toestand bevinden dezelfde feitelijke gegevens in aanmerking neemt en eenzelfde beoordeling kan maken (1). (1) Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1541.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.4, RDPC 2025, 331 noot A. WERDING.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn van het strafproces - Beoordeling per beklaagde - Feitelijke gegevens die ook gelden voor medebeklaagden in dezelfde toestand - Beoordeling

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de tekst van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, de daar gebruikte terminologie en de wetsgeschiedenis volgt dat de sanctie van het verval van de strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn slechts uitzonderlijk mag worden toegepast; de overschrijding moet dermate zwaarwichtig zijn dat ze leidt tot het oordeel dat het verderzetten van de strafprocedure in geen enkel opzicht nog te verantwoorden is; bij die onaantastbare beoordeling houdt de rechter rekening met de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn en de concrete omstandigheden van de zaak, zoals onder meer de in de zaak aan de orde zijnde belangen; het enkele feit dat er in een strafprocedure meerdere periodes van stilstand zijn vast te stellen, dat de strafprocedure slechts heeft geleid tot een beslissing meerdere jaren na de aanvang van de redelijke termijn en dat voor bepaalde medebeklaagden de verjaring van de strafvordering wordt vastgesteld, verplicht de rechter niet noodzakelijk om aan te nemen dat de redelijke termijn zeer zwaarwichtig is miskend; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen heeft afgeleid (1). (1) Over art. 27 VT Sv. zie o.a. Cass. 22 april 2025, AR P.25.0130.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250422.2N.6; Cass. 19 maart 2025, AR P.24.1618.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.1; Cass. 11 maart 2025, AR P.24.1621.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.1; Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1506.N,ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1 , met concl. OM; Cass. 18 februari 2025, AR P.25.0154.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10. Zie alg. J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25, 763-780; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2025, I, 59-74.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn van het strafproces - Verval van de strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Voorwaarden - Meerdere beklaagden - Meerdere periodes van stilstand - Beoordeling

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0800.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250611.2F.6 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de aanhouding van de vreemdeling heeft plaatsgevonden toen hij zich naar de lokalen van de Dienst Vreemdelingenzaken had begeven met het oog op een onderhoud over zijn verzoek om internationale bescherming, waarvoor hij was opgeroepen, krachtens een beslissing tot handhaving die dezelfde dag en niet daags vóór dat onderhoud was genomen, kan niet worden afgeleid dat de autoriteiten de vreemdeling opzettelijk hebben misleid, in strijd met artikel 5.1.f, EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Vreemdeling - Beslissing tot handhaving - Verzoek om internationale bescherming - Vrijheidsberoving n.a.v. het onderzoek van de aanvraag - (Geen) gebrek aan loyauteit - Verenigbaarheid

- Art. 5.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1797.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.26 AC nr. ...

Uit artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een beklaagde in eerste aanleg werd vrijgesproken voor het misdrijf waarvoor hij werd vervolgd en het appelgerecht ingevolge de afwezigheid van een hoger beroep op strafgebied enkel nog te oordelen heeft over de door de burgerlijke partij tegen de beklaagde aanhangig gemaakte burgerlijke rechtsvordering gegrond op het feit waarvoor de vrijspraak werd verleend, het appelgerecht zich niet mag uitspreken over de vraag of de beklaagde zich aan dat misdrijf heeft schuldig gemaakt; het appelgerecht mag in een dergelijk geval uitsluitend oordelen of het gedrag, zoals dat blijkt uit het met de strafvervolging aanhangig gemaakte feit, een fout oplevert in oorzakelijk verband met de schade die door de burgerlijke partij wordt gevorderd waarbij de strafrechter zich in een dergelijk geval bevindt in dezelfde situatie als de burgerlijke rechter die zich moet uitspreken over een schadevergoedingsvordering die is gesteund op een strafbaar feit en hij, wil hij het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld niet miskennen, zich moet onthouden van bewoordingen waaruit de vaststelling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de betrokkene voor een feit waarvoor hij definitief is vrijgesproken, kan worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Beklaagde vrijgesproken in eerste aanleg - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Geen hoger beroep op strafgebied - Bevoegdheid van het appelgerecht beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering - Geen uitspraak over de vraag of de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan het misdrijf - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0317.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.10 AC nr. ...

Aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn is het tijdstip waarop een persoon het voorwerp uitmaakt van "een beschuldiging", dit is het ogenblik waarop hij in verdenking is gesteld of door kennisname van enige andere daad van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek onder de dreiging van een strafvervolging leeft, waardoor hij verplicht is bepaalde maatregelen te nemen om zich te verdedigen tegen die beschuldiging; de enkele omstandigheid dat een persoon te weten komt dat er een strafonderzoek wordt gevoerd naar het gebruik van een modus operandi die kan zijn aangewend voor het plegen van misdrijven en waarvan die persoon zich ook zou hebben bediend, heeft niet tot gevolg dat de redelijke termijn ten aanzien van die persoon aanvangt aangezien die informatie onvoldoende nauwkeurig is opdat betrokkene zou weten dat hij reeds onder de dreiging van de strafvervolging leeft (1). (1) Cass. 1 maart 2022, AR P.21.1221.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.5; Cass. 1 februari 2022, AR P.21.1269.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.3.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Berekening van de redelijke termijn - Aanvangspunt - Kennis van de dreiging van een strafvervolging - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0382.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.15 AC nr. ...

Artikel 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM (1) en artikel 14.5 IVBPR (2) zijn niet van toepassing op de personen die, krachtens de Belgische wet, rechtstreeks voor een hoger rechtscollege zoals het hof van beroep worden gebracht; dit is het geval wanneer de appelrechters, overeenkomstig artikel 215 Wetboek van Strafvordering, de zaak waarvan ze kennisnemen aan zich trekken. (1) Zie Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22, met concl. van advocaat-generaal WINANTS, ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20210302.2N.22. (2) Zie Cass. 3 september 2013, AR P.12.1645.N, AC 2013, nr. 416.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2.1 - (Geen) toepassing op de personen die, krachtens het Belgisch recht, rechtstreeks voor een hoger rechtscollege zoals het hof van beroep worden gebracht, bijvoorbeeld wanneer het appelgerecht de zaak aan zich trekt

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 2.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

Een beklaagde die zelf niet verzoekt om toegang te krijgen tot informatie die zich bevindt in een ander strafdossier dan datgene dat op hemzelf betrekking heeft, kan geen miskenning van zijn recht op een eerlijk proces afleiden uit de beslissing van de rechter om aan een andere beklaagde, die daarom wel heeft verzocht, geen toegang tot die informatie te geven.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verzoek door andere beklaagde om toegang tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden - Gevolg

Krachtens het beginsel van de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, zoals vervat in artikel 151 Grondwet, kan de rechter geen bevel geven aan het openbaar ministerie en kan hij het openbaar ministerie dus niet dwingen om een beklaagde toegang te geven tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure (1); de rechter kan uit zijn vaststelling dat het openbaar ministerie aan een beklaagde toegang tot bepaalde informatie ontzegt, enkel gevolgen afleiden voor de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces van deze laatste en hij kan, in zoverre geen minder verregaande remedie mogelijk is, besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens de miskenning van dat recht; bij afwezigheid van daarover bij conclusie gevoerd verweer dient de rechter niet uitdrukkelijk melding te maken van zijn beslissing dat hij, niettegenstaande zijn vaststelling dat de beklaagde geen toegang heeft tot bepaalde informatie waarom hij verzoekt, de strafvordering ontvankelijk acht en die beslissing kan blijken uit het feit dat de rechter oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering. (1) Zie Cass. 9 april 2025, AR P.24.1727.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.18; Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 446.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Verzoek om toegang tot informatie die niet behoort tot het strafdossier - Geen bevel van de rechter mogelijk - Weigering door openbaar ministerie - Beoordeling van het gevolg - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Beslissing van de rechter die de strafvordering ontvankelijk acht - Wijze

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

Uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat de rechter steeds het verzoek van een beklaagde om toegang te krijgen tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden, moet toetsen aan criteria die in de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens worden vooropgesteld om de weigering van het horen van een getuige à décharge af te wegen tegen het recht op een eerlijk proces van de beklaagde, namelijk (1) het al dan niet voldoende onderbouwd zijn van het verzoek, (2) het voorhanden zijn van afdoende redenen om het voorwerp van het verzoek al dan niet relevant te achten voor de beoordeling van de telastlegging en (3) de impact van de verwerping van het verzoek op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd; een dergelijke afweging is enkel vereist voor bewijs waarvan de beklaagde aannemelijk maakt dat het de versie van de feiten en het bewijsmateriaal van de vervolgende partij op een doorslaggevende wijze kan weerleggen en waarvan de impact vergelijkbaar is met deze van een getuigenis à décharge op de rechtszitting (1). (1) Zie EHRM 7 maart 2019, nr. 6005/08, Abdullayev t. Azerbeidzjan, https://hudoc.echr.coe.int.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verzoek om toegang tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden - Beoordeling - Toetsing volgens de criteria voor het afwijzen van het verhoor van een getuige à décharge - Bewijs dat de versie van de feiten en bewijsmateriaal van het openbaar ministerie op doorslaggevende wijze kan weerleggen - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0354.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.12 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle daders van diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan waren betrokken, maar het aannemen van de verzwarende omstandigheden dat de diefstal werd gepleegd door middel van geweld of bedreiging, de diefstal werd gepleegd ten nadele van een persoon van wie de kwetsbare toestand ten gevolge van de leeftijd duidelijk was of de dader bekend was en het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden maar toch de dood heeft veroorzaakt vereist een beoordeling voor elke dader afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag; de verplichting tot een individuele analyse belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere daders steunt op dezelfde feitelijke gegevens.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden - Diefstal met geweld, gepleegd ten nadele van kwetsbaar persoon, zonder het oogmerk om te doden maar met de dood tot gevolg - Meerdere daders - Toerekening van de verzwarende omstandigheden - Beoordeling voor elke dader afzonderlijk - Individuele analyse van het gedrag van de dader - Toerekening op basis van dezelfde feitelijke gegevens - Wijze

- Art. 474 Strafwetboek
- Art. 471, laatste lid Strafwetboek
- Art. 468 Strafwetboek

P.25.0676.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.14 AC nr. ...

De indiening van een verzoek om internationale bescherming heeft op zich geen schorsende werking op de procedure van uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel en is geen in artikel 2bis Uitleveringswet 1874 bedoelde weigeringsgrond (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Asielaanvraag - (Geen) grond, op zich, tot weigering van de uitlevering - (Geen) schorsende werking van de procedure van uitvoerbaarverklaring van een internationaal aanhoudingsbevel

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 33 Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951, goedgekeurd bij wet van 26 juni 1953
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 2bis, eerste en tweede lid, Uitleveringswet 1874, voeren een algemene voorwaarde in voor de uitlevering, die onder toezicht van de onderzoeksgerechten wordt getoetst; in het kader van die toetsing dienen ze zich bijgevolg op zijn minst ervan te verzekeren dat er geen ernstige en duidelijke redenen bestaan waaruit blijkt dat aan die voorwaarde onmogelijk kan worden voldaan; wanneer degene wiens uitlevering door Turkije wordt gevraagd in zijn conclusie in hoger beroep zegt te vrezen dat de tegen hem geformuleerde beschuldigingen zijn ingegeven door zijn Koerdische afkomst en door zijn eerder politiek engagement en dat hij geen financiële steun van zijn familie in Turkije meer ontvangt omdat de meeste van zijn naasten zijn aangehouden, komen de appelrechters deze verplichting na wanneer zij, bij gebrek aan een conclusie in hoger beroep waarin die gevaren omstandiger worden gemotiveerd, vaststellen dat de eiser de Turkse nationaliteit heeft, dat hij op het ogenblik van de feiten meerderjarig was, dat hij geen immuniteit genoot, dat hij niet de hoedanigheid van politiek vluchteling had en, in hun mening die zij aan die van de eiser tegenstellen, oordelen dat er geen grond bestaat tot weigering van de uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel op basis van artikel 2bis Uitleveringswet 1874 (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Passieve uitlevering - Voorwaarden - Gevaren bedoeld in artikel 2bis, Uitleveringswet 1874 - Toetsing door de onderzoekgerechten - Geen gestaafde conclusie in hoger beroep - Gevolg

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.25.0562.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.13 AC nr. ...

Het arrest van het hof van assisen over de schuldvragen en het proces-verbaal van de rechtszitting dienen geen melding te maken van de toegepaste bepalingen van het Wetboek van Strafvordering; uit de loutere omstandigheid dat die bepalingen niet worden vermeld, kan niet worden afgeleid dat de erin vermelde voorschriften niet werden nageleefd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Hof van assisen - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Vermelding van de toegepaste wetsbepalingen - Verzuim - Gevolg

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch artikel 6.1 EVRM, noch artikel 334 Wetboek van Strafvordering of enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel, verplichten ertoe dat de formulering van de voornaamste redenen ook melding zou maken van:- de reden waarom een bepaalde verklaring van een medebeschuldigde meer overtuigend wordt bevonden dan een andere verklaring van die medebeschuldigde; - de achterliggende motieven van de voornaamste redenen van de jury; - alle argumenten à décharge die door een beschuldigde tijdens het debat werden voorgebracht; - de reden waarom geloof wordt gehecht aan de interpretatie van de telefoniegegevens door de politiediensten; - de stukken die door de beschuldigde tijdens het debat werden neergelegd; uit de loutere omstandigheid dat de formulering van de voornaamste redenen van de beslissing van de jury niet de reden vermeldt waarom aan een bepaalde verklaring geloof wordt gehecht en aan andere verklaringen niet, kan niet worden afgeleid dat de beslissing van de jury op arbitraire gronden is gebaseerd of het vermoeden van onschuld miskent.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Hof van assisen - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Voornaamste redenen - Draagwijdte - Geen vermelding van stukken ingediend door de beschuldigde of van zijn argumenten - Geen redenen over de geloofwaardigheid van belastende bewijsgegevens of van bepaalde verklaringen van de beschuldigde - Gevolg

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Hof van assisen - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Voornaamste redenen - Draagwijdte - Geen vermelding van stukken ingediend door de beschuldigde of van zijn argumenten - Geen redenen over de geloofwaardigheid van belastende bewijsgegevens of van bepaalde verklaringen van de beschuldigde - Gevolg

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.25.0172.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.24 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld zoals dit ook wordt gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, houdt niet in dat de rechter elke aanvoering van een beklaagde voor waar moet aannemen en dat het hem zou ontzegd zijn de aannemelijkheid van die aanvoering te toetsen en bij die beoordeling mag de rechter het tijdstip betrekken waarop een bepaalde aanvoering werd geformuleerd en het gegeven of de inhoud van die aanvoering wordt bevestigd door objectieve en onafhankelijke gegevens.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van toerekening aan de kentekenplaathouder - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.25.0186.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.11 AC nr. ...

De rechter mag bij de schuldbeoordeling het gegeven betrekken dat een beklaagde geen geloofwaardige verklaring kan of wil verstrekken betreffende bezwarende vaststellingen en daaruit kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, het zwijgrecht zoals vervat in artikel 6.1 en 6.2 EVRM en het vermoeden van onschuld zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM worden afgeleid en dit doet evenmin afbreuk aan de regel dat de bewijslast voor de schuld bij het openbaar ministerie berust; het vermoeden van onschuld zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, het zwijgrecht zoals dit wordt afgeleid uit artikel 6.1 en 6.2 EVRM, het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging en de regel dat het openbaar ministerie de bewijslast draagt houden niet in dat de rechter gehouden is ontkennende verklaringen van een beklaagde voor waar aan te nemen en dat hij verklaringen van een beklaagde niet op hun geloofwaardigheid mag beoordelen, zodat uit een met redenen omklede schuldigverklaring van een beklaagde geen schending van deze bepalingen of een miskenning van de vermelde beginselen kan worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Zwijgrecht - Vermoeden van onschuld - Afwezigheid van een geloofwaardige verklaring door de beklaagde over de bezwarende vaststellingen - Ontkennende verklaringen van de beklaagde - Beoordeling van de geloofwaardigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Afwezigheid van een geloofwaardige verklaring door de beklaagde over de bezwarende vaststellingen - Ontkenning van de feiten - Ontkennende verklaringen van de beklaagde - Beoordeling van de geloofwaardigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0288.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.25 AC nr. ...

De vaststelling dat artikel 67bis Wegverkeerswet betreffende het vermoeden van toerekening van daderschap aan de kentekenplaathouder niet kan worden toegepast, belet de rechter niet op basis van de feitelijke gegevens die hij vermeldt niettemin te oordelen dat de kentekenplaathouder wel degelijk de bestuurder van het voertuig was waarmee de overtreding werd begaan en hij mag daarbij alle feitelijke omstandigheden die zowel betrekking hebben op de gedragingen van de beklaagde ten aanzien van de ten laste gelegde feiten als op de omstandigheden waarin die hebben plaatsgegrepen, in aanmerking nemen om de schuld te beoordelen; het zwijgrecht, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 en 14.3.g IVBPR, houdt het recht in van iedere persoon die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om niet tegen zichzelf te getuigen en om niet gedwongen te moeten meewerken aan zijn eigen beschuldiging maar de rechter miskent dit zwijgrecht niet wanneer hij een beklaagde schuldig verklaart mede op grond van de vaststelling dat hij zijn schuld aan het hem ten laste gelegde feit in een eerdere fase van de procedure niet heeft betwist of dat hij geen geloofwaardige uitleg kan verstrekken voor bezwarende elementen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van toerekening aan de kentekenplaathouder - Geen toepassing van dit vermoeden - Feitelijke omstandigheden waarmee de rechter rekening kan houden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0701.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.28 AC nr. ...

Krachtens artikel 3 EVRM mag niemand worden onderworpen aan foltering, noch aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen maar het enkele feit dat hij die van zijn vrijheid is beroofd met het oog op strafvervolging ongemakken ondervindt van zijn opsluiting, maakt die opsluiting nog niet strijdig met artikel 3 EVRM aangezien daarvoor een minimum aan zwaarwichtigheid vereist is; indien een beklaagde die zich in voorlopige hechtenis bevindt, voorhoudt dat hij is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM, kan hij door middel van een overeenkomstig artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling de rechter vragen zich daarover uit te spreken en die rechter kan voor zover een schending van artikel 3 EVRM vaststaat, effectief rechtsherstel verlenen.; het staat aan de rechter die kennis neemt van een door een beklaagde op grond van artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling onaantastbaar te oordelen of de beklaagde daadwerkelijk is opgesloten in omstandigheden die onverenigbaar zijn met artikel 3 EVRM en in het bijzonder of de vereiste drempel van minimale zwaarwichtigheid is bereikt en de rechter dient bij die beoordeling rekening te houden met de actuele omstandigheden waarin de beklaagde is opgesloten maar het komt de rechter naar aanleiding van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling niet toe te oordelen over de omstandigheden waaronder de beklaagde in het verleden van zijn vrijheid werd beroofd maar die achterhaald zijn ingevolge een wijziging van zijn detentietoestand (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5; EHRM 10 april 2012, nr. 42732/12, Ananyev e.a. t. Rusland.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Voorlopige hechtenis - Detentieomstandigheden - Aanvoering van een opsluiting strijdig met artikel

3 EVRM - Vereiste van minimale zwaarwichtigheid - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet - Beoordeling door de rechter - Criteria - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27, § 1, 1° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.1731.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.7 AC nr. ...

Een proces-verbaal is met name niet langer eerlijk wanneer het bewijs dat verkregen werd ondanks de onregelmatigheid ervan, het risico op een veroordeling inhoudt die op twijfelachtige gegevens is gegrond, terwijl de partij aan wie die gegevens wordt tegengeworpen niet in staat is ze met goed gevolg tegen te spreken en de waarheid te herstellen; de omstandigheid dat onderzoeksverrichtingen werden bevolen ten gevolge van een van onregelmatigheid beschuldigde akte, verplicht de rechter niet te besluiten tot de onmogelijkheid om een eerlijk proces te voeren, wanneer er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van de door die akte opgeleverde resultaten en de partij waartegen ze worden aangevoerd ze vrij en dienstig heeft kunnen tegenspreken (1). (1) Het OM, dat erop wijst dat het eerste bestreden arrest, in tegenstelling tot de eiser, oordeelt dat "de door de onderzoeksmagistraat opgemaakte beschikkingen tot huiszoeking die tot de litigieuze beslagen hebben geleid, geenszins gegrond zijn op de resultaten van het bankonderzoek", leidt hieruit af dat het middel, dat geheel berust op de kritiek van die beoordeling van de feiten, in geen van de onderdelen ontvankelijk is. (M.N.B.).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eerlijk proces - Onregelmatig bewijs - Onderzoeksverrichtingen bevolen ten gevolge van een van onregelmatigheid beschuldigde akte - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0606.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.32 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 5.3 EVRM, die beoogt de individuele vrijheid te beschermen, volgt dat indien de duur van de voorlopige hechtenis niet langer redelijk is, de betrokkene in vrijheid moet worden gesteld aangezien de ernstige aanwijzingen van schuld of de redelijke verdenking na verloop van tijd op zich niet meer volstaan om de hechtenis te blijven handhaven; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak onder meer wat betreft de aard en de complexiteit van de feiten, de houding van de inverdenkinggestelde en de houding van de met opsporing belaste instanties, het door artikel 5.3 EVRM gewaarborgde recht van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd om binnen een redelijke termijn te worden berecht, is miskend en bij die beoordeling kan de rechter ook de aanwending van proceduremiddelen door andere beklaagden mee in overweging nemen, alsook het gegeven dat een afsplitsing van de zaak betreffende één beklaagde niet in het belang van een goede rechtsbedeling is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Redelijke termijn - Voorlopige hechtenis - Redelijketermijnverweer - Beoordelingscriteria door de rechter - Aanwending van rechtsmiddelen door andere beklaagden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, §§ 1 en 5, eerste en tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1779.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2 AC nr. ...

De buitengewone verzettermijn gaat niet in indien de informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing niet regelmatig is; wat dat betreft vereist artikel 6.1 EVRM dat die informatie melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen; geen enkele bepaling, en met name noch voormeld artikel 6.1 EVRM noch artikel 187 Wetboek van Strafvordering, verplichten de autoriteiten om aan de bij verstek veroordeelde de informatie over de rechtsmiddelen mee te delen in een andere taal dan die van de rechtspleging of van de plaats van betekening van het verval van het recht tot sturen, wanneer geen enkel gegeven hen in staat stelt te voorzien dat de betrokkene die taal niet verstaat (1). (1) Het OM heeft ook geconcludeerd tot verwerping. Zie concl. OM, waarin wordt onderzocht of het middel van schending van de Taalwet Gerechtszaken ambtshalve moet worden aangevoerd (quod non) en of het oude eerste en tweede lid van artikel 40 van die wet, vervangen door de wet van 25 mei 2018, opnieuw tot leven zijn gewekt ten gevolge van het arrest nr. 120/2019 van het Grondwettelijk Hof van 19 september 2019.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

De rechter is niet ertoe gehouden in een afzonderlijke authentieke akte de verklaringen over te schrijven die de partijen voor hem hebben afgelegd; uit de omstandigheid dat die verklaringen niet werden opgenomen in een proces-verbaal, kan niet worden afgeleid dat de rechter de inhoud van die verklaringen niet kan weergeven in zijn vonnis en deze in voorkomend geval kan gebruiken om zijn beslissing te onderbouwen (1). (1) Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13, met concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221012.2F.13.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Behandeling ter zitting - Verhoor van de partijen - (Geen) verplichting voor de rechter om de verklaringen in een proces-verbaal over te schrijven - Geen overschrijving - Invloed

Het middel dat opkomt tegen de authentieke vaststelling van het arrest volgens hetwelk het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord, zonder dat de eiser die vaststelling, uiterlijk in zijn memorie, van valsheid heeft beticht, is wat dat betreft niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht van de beschuldigde om de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Cassatieberoep - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering

- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0099.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.6 AC nr. ...

Wat betreft de getuigen à décharge waarvan de beschuldigde verzoekt om hen op de rechtszitting te horen, en volgens de uitlegging van artikel 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, moeten de nationale gerechten de relevantie en het nut van een dergelijk verzoek van de beschuldigde beoordelen: die bepaling vereist niet dat elke getuige à décharge wordt opgeroepen en op de rechtszitting wordt gehoord, aangezien de in de voormelde bepaling gebruikte bewoordingen "onder dezelfde voorwaarden" ertoe strekken de wapengelijkheid te waarborgen, zonder evenwel aan de beschuldigde het absolute recht toe te kennen om de verschijning van getuigen voor de feitenrechter te verkrijgen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; EHRM, Guide ..., o.c., §§ 561 et 562.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering - Wapengelijkheid

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering - Wapengelijkheid

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de uitlegging van de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vloeit voort dat de weigering van de feitenrechter tot verhoor van getuigen à décharge tijdens het proces te horen niet is onderworpen aan de waarborgen die in acht moeten worden genomen wanneer het strafgerecht het voornemen heeft om, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge in aanmerking te nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, § 15 (uitsluiting van de criteria die van toepassing zijn op het verhoor van de getuigen à charge, namelijk de getuigen die belastende verklaringen hebben afgelegd); Cass. 19 juni 2018, AR P.17.1250.N, AC 2018, nr. 398, § 2; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., Die Keure, 2025, dl. II, 1593 tot 1595.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om te antwoorden op de vraag of de belastende verklaringen van een getuige die op het proces niet aanwezig was, van doorslaggevend belang zijn geweest voor de beslissing over de schuld, moet worden nagegaan welk belang de rechter aan die verklaringen heeft gehecht, in verhouding tot alle redenen waarmee hij zijn beslissing heeft omkleed; zo kan de verwijzing naar een dergelijke verklaring in de redenen op zich niet volstaan om die verklaring als doorslaggevend aan te merken, wanneer blijkt dat de beslissing op grond van ander doorslaggevend bewijsmateriaal werd genomen (1). (1) Zie Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9, § 6.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens de uitlegging van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geschiedt het onderzoek van de verenigbaarheid, met de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, van een procedure waarin de verklaringen van een getuige die belastende verklaringen heeft afgelegd maar niet op het proces is verschenen, als bewijzen worden gebruikt, in drie stappen; zo moet worden onderzocht (1°) of er een ernstige reden bestond waarom de getuige niet is verschenen en, bijgevolg, zijn verklaring als bewijs in aanmerking werd genomen, (2°) of de verklaring van de afwezige getuige de enige of doorslaggevende grondslag heeft gevormd voor de veroordeling, en (3°) of er voldoende compenserende factoren, waaronder met name stevige procedurele waarborgen (1), bestonden om een tegenwicht te vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanneming van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en om de billijkheid van de rechtspleging in haar geheel te waarborgen ; dergelijke factoren kunnen met name bestaan in de voorlegging van objectief bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het onderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt (2); hieruit volgt dat, om de verenigbaarheid met de voormelde bepalingen te kunnen beoordelen van een beslissing van de feitenrechter die de voortzetting van de procedure beveelt, niettegenstaande de afwezigheid van de getuigen, en van een daaropvolgende beslissing over de schuld zonder dat, bijgevolg, de verdediging die getuigen heeft kunnen verhoren of doen verhoren, met name moet worden vastgesteld of de verklaringen die deze getuigen in een eerdere fase van de procedure hebben afgelegd en waarover geen tegensprekelijk debat is gevoerd, de enige of doorslaggevende grondslag voor de veroordeling hebben gevormd. (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2024, § 107; EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, 15 december 2015 [GC], nr. 9154/10, § 107; EHRM, Al-Khawaja en Tahery t. Verenigd Koninkrijk, 15 december 2011 [GC], nrs. 26766/05 en 22228/06 ; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1, met concl. van advocaat-generaal DE SMET, ECLI:BE:CASS:2025:CONC.20250318.2N.1; Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1, en de noot BDS. (2) EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, voormeld, § 128; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, voormeld, § 23, dat, bij wijze van compenserende factoren, ook melding maakt van de mogelijkheid, voor de beklaagde, om de getuige tijdens het opsporingsonderzoek of op de rechtszitting te verhoren of te doen verhoren en om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of over de strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet bij de beoordeling van de verenigbaarheid, met artikel 6.3.d EVRM, van de verwerping van een verzoek van de verdediging tot oproeping van een getuige à décharge met de volgende criteria rekening worden gehouden: (1°) was het verzoek tot verhoor van de getuige à décharge op de rechtszitting met voldoende redenen omkleed en relevant in het licht van het onderwerp van de beschuldiging? (2°) heeft de rechter de mogelijke relevantie van die getuigenverklaring onderzocht en heeft hij zijn weigering om dat verzoek in te willigen met voldoende redenen omkleed? (3°) heeft de weigering om een dergelijke getuige te horen het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel aangetast? (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; EHRM, [GC], Murtazaliyeva c. Russie, 18 december 2018, nr. 36658/05, § 158.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot

verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0002.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.8 AC nr. ...

De rechter kan als feitelijke grond die de afwezigheid kan verantwoorden van een getuige op de rechtszitting, in aanmerking nemen dat het verhoor onder eed wordt gevraagd van een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven en de impact die dit verhoor op de psychische toestand van het slachtoffer kan hebben, mede in acht genomen de therapie die het slachtoffer volgt als gevolg van de beweerde misdrijven en de familieband die er bestaat tussen het slachtoffer en de beklaagde (1). (1) De overwegingen in alinea's 4, 8 en 9 van onderstaand arrest over de drie criteria voor het horen van getuigen à charge onder eed op de openbare terechtzitting zijn een bevestiging van vaste rechtspraak van het Hof, gesteund op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (zie o.a. Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1411.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 19 december 2023, AR P.23.1157.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.2; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van thans advocaat-generaal R. MORTIER, T. Strafr. 2017, 207; EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland; EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, § 28, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 9 mei 2022, Faysal Pamuk t/Turkije, § 46, www.echr.coe.int; F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1157-1178; B. MEGANCK, "Het recht om getuigen à charge op de rechtszitting te horen: het sprookje van Soufiane Riahi en de drie criteria", T. Strafr. 2024, 420-433; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Vol.2, Larcier, 2023, 2256-2289; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 46 en 1588-1595). Het bestreden arrest neemt aan dat de belastende verklaringen van verweersters 1 en 2, slachtoffers van seksueel misbruik doorslaggevend bewijs uitmaken, maar dat een verhoor van verweersters als getuigen onder eed, in de fase van het onderzoek ter terechtzitting, niet nodig is wegens een gegronde reden voor het niet-horen van de getuige en het voorhanden zijn van voldoende compenserende factoren zijn voor dit niet-horen. Voor het criterium van de gegronde reden voor de afwezigheid van de getuige kan de rechter ermee rekening houden dat het verhoor onder eed wordt gevraagd van een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven in een familiale context, wat voor die getuige een zware psychische belasting vormt (EHRM 18 juli 2013, Vrochenko t/Estland, § 58 en EHRM 24 mei 2016, Przydzial t. Polen, § 51). De rechter mag ermee rekening houden dat het verhoor als getuige op de terechtzitting voor het slachtoffer van seksueel misbruik een traumatische gebeurtenis (ordeal) kan zijn (EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, § 75). Bij toepassing van het criterium van voldoende compenserende factoren houdt de rechter rekening met het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0388.N, AC 2020, nr. 506; EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland, § 126-131; F. VAN VOLSEM, o.c. 2024, 1176-1177; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1592-1593). In zaken van seksueel misbruik mogen Staten maatregelen nemen om een rechtstreekse confrontatie te vermijden tussen de beklaagde en het slachtoffer, zoals een audiovisueel verhoor in plaats van een kruisverhoor, voor zover de beklaagde een adequate gelegenheid heeft om de betrouwbaarheid aan te vechten van verklaringen die in belangrijke mate als belastend bewijs dienen. Op die manier komt er een evenwicht tot stand tussen de belangen van

beklaagde en het slachtoffer (EHRM, 2 juli 2002, S.N. t/Zweden, § 52; EHRM 10 november 2005, Bocos-Cuesta t/Nederland, §§ 69-71; EHRM 10 mei 2012, Aigner t/Oostenrijk, §§ 37-39; EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, §§ 76 en 84; EHRM , 20 augustus 2015, Y. t/Slovenië, § 106). (BDS)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op het horen van getuigen à charge - Gebruik van schriftelijke verklaringen van getuigen als bewijs - Gegronde reden om getuigen niet op de terechtzitting te ondervragen - Verklaringen van slachtoffers van seksueel misbruik - Voorwaarden

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op het horen van getuigen à charge - Gebruik van schriftelijke verklaringen van getuigen als bewijs - Gegronde reden om getuigen niet op de terechtzitting te ondervragen - Verklaringen van slachtoffers van seksueel misbruik - Voorwaarden

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf; uit de vermelde verdragsbepalingen volgt in de regel dat het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting, hij dit bewijs moet kunnen tegenspreken en hem in beginsel de gelegenheid moet worden gegeven een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon die een belastende verklaring heeft afgelegd, als getuige ter rechtszitting te ondervragen (1). (1) De overwegingen in alinea's 4, 8 en 9 van onderstaand arrest over de drie criteria voor het horen van getuigen à charge onder eed op de openbare terechtzitting zijn een bevestiging van vaste rechtspraak van het Hof, gesteund op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (zie o.a. Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1411.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 19 december 2023, AR P.23.1157.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.2; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van thans advocaat-generaal R. MORTIER, T. Strafr. 2017, 207; EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland; EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, § 28, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 9 mei 2022, Faysal Pamuk t/Turkije, § 46, www.echr.coe.int; F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1157-1178; B. MEGANCK, "Het recht om getuigen à charge op de rechtszitting te horen: het sprookje van Soufiane Riahi en de drie criteria", T. Strafr. 2024, 420-433; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Vol.2, Larcier, 2023, 2256-2289; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 46 en 1588-1595). Het bestreden arrest neemt aan dat de belastende verklaringen van verweersters 1 en 2, slachtoffers van seksueel misbruik doorslaggevend bewijs uitmaken, maar dat een verhoor van verweersters als getuigen onder eed, in de fase van het onderzoek ter terechtzitting, niet nodig is wegens een gegronde reden voor het niet-horen van de getuige en het voorhanden zijn van voldoende compenserende factoren zijn voor dit niet-horen. Voor het criterium van de gegronde reden voor de afwezigheid van de getuige kan de rechter ermee rekening houden dat het verhoor onder eed wordt gevraagd van een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven in een familiale context, wat voor die getuige een zware psychische belasting vormt (EHRM 18 juli 2013, Vrochenko t/Estland, § 58 en EHRM 24 mei 2016, Przydzial t. Polen, § 51). De rechter mag ermee rekening houden dat het verhoor als getuige op de terechtzitting voor het slachtoffer van seksueel misbruik een traumatische gebeurtenis (ordeal) kan zijn (EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, § 75). Bij toepassing van het criterium van voldoende compenserende factoren houdt de rechter rekening met het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0388.N, AC 2020, nr. 506;

EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland, § 126-131; F. VAN VOLSEM, o.c. 2024, 1176-1177; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1592-1593). In zaken van seksueel misbruik mogen Staten maatregelen nemen om een rechtstreekse confrontatie te vermijden tussen de beklaagde en het slachtoffer, zoals een audiovisueel verhoor in plaats van een kruisverhoor, voor zover de beklaagde een adequate gelegenheid heeft om de betrouwbaarheid aan te vechten van verklaringen die in belangrijke mate als belastend bewijs dienen. Op die manier komt er een evenwicht tot stand tussen de belangen van beklaagde en het slachtoffer (EHRM, 2 juli 2002, S.N. t/Zweden, § 52; EHRM 10 november 2005, Bocos-Cuesta t/Nederland, §§ 69-71; EHRM 10 mei 2012, Aigner t/Oostenrijk, §§ 37-39; EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, §§ 76 en 84; EHRM , 20 augustus 2015, Y. t/Slovenië, § 106). (BDS)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op het horen van getuigen à charge - Gebruik van schriftelijke verklaringen van getuigen als bewijs - Criterium van het proces in zijn geheel - Afweging van diverse belangen - Beginsel van het horen van getuigen op de terechtzitting

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op het horen van getuigen à charge - Gebruik van schriftelijke verklaringen van getuigen als bewijs - Criterium van het proces in zijn geheel - Afweging van diverse belangen - Beginsel van het horen van getuigen op de terechtzitting

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de vereiste van het voorhanden zijn van compenserende factoren volgt niet dat de rechter noodzakelijk een confrontatie moet bevelen van de personen die een belastende verklaring hebben afgelegd met de verklaringen en de vragen van de beklaagde en dat enkel een dergelijke confrontatie de rechter en de partijen in staat stelt de betrouwbaarheid van de getuige te beoordelen; uit de vereiste van het voorhanden zijn van compenserende factoren volgt evenmin dat de rechter noodzakelijk een tegensprekelijk deskundigenonderzoek moet bevelen met het oog op een geloofwaardigheidsonderzoek van de verklaringen van de personen die niet op de rechtszitting onder eed worden gehoord (1). (1) De overwegingen in alinea's 4, 8 en 9 van onderstaand arrest over de drie criteria voor het horen van getuigen à charge onder eed op de openbare terechtzitting zijn een bevestiging van vaste rechtspraak van het Hof, gesteund op rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (zie o.a. Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1411.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 19 december 2023, AR P.23.1157.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.2; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van thans advocaat-generaal R. MORTIER, T. Strafr. 2017, 207; EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland; EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, § 28, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 9 mei 2022, Faysal Pamuk t/Turkije, § 46, www.echr.coe.int; F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1157-1178; B. MEGANCK, "Het recht om getuigen à charge op de rechtszitting te horen: het sprookje van Soufiane Riahi en de drie criteria", T. Strafr. 2024, 420-433; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Vol.2, Larcier, 2023, 2256-2289; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 46 en 1588-1595). Het bestreden arrest neemt aan dat de belastende verklaringen van verweersters 1 en 2, slachtoffers van seksueel misbruik doorslaggevend bewijs uitmaken, maar dat een verhoor van verweersters als getuigen onder eed, in de fase van het onderzoek ter terechtzitting, niet nodig is wegens een gegronde reden voor het niet-horen van de getuige en het voorhanden zijn van voldoende compenserende factoren zijn voor dit niet-horen. Voor het criterium van de gegronde reden voor de afwezigheid van de getuige kan de rechter ermee rekening houden dat het verhoor onder eed wordt gevraagd van een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven in een familiale context, wat voor die getuige een zware psychische belasting vormt (EHRM 18 juli 2013, Vrochenko t/Estland, § 58 en EHRM 24 mei 2016, Przydzial t. Polen, § 51). De rechter mag ermee rekening houden dat het verhoor als getuige op de terechtzitting voor het slachtoffer van seksueel misbruik een traumatische gebeurtenis (ordeal) kan zijn (EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, § 75). Bij toepassing van het criterium van voldoende compenserende factoren houdt de rechter rekening met het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0388.N, AC 2020, nr. 506; EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland, § 126-131; F. VAN VOLSEM, o.c. 2024, 1176-1177; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1592-1593). In zaken van seksueel misbruik mogen Staten maatregelen nemen om een rechtstreekse confrontatie te vermijden tussen de beklaagde en het slachtoffer, zoals een audiovisueel verhoor in plaats van een kruisverhoor, voor zover de beklaagde een adequate

gelegenheid heeft om de betrouwbaarheid aan te vechten van verklaringen die in belangrijke mate als belastend bewijs dienen. Op die manier komt er een evenwicht tot stand tussen de belangen van beklaagde en het slachtoffer (EHRM, 2 juli 2002, S.N. t/Zweden, § 52; EHRM 10 november 2005, Bocos-Cuesta t/Nederland, §§ 69-71; EHRM 10 mei 2012, Aigner t/Oostenrijk, §§ 37-39; EHRM 27 februari 2014, Lucic t/Kroatië, §§ 76 en 84; EHRM , 20 augustus 2015, Y. t/Slovenië, § 106). (BDS)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op het horen van getuigen à charge - Gebruik van schriftelijke verklaringen van getuigen als bewijs - Voorwaarde van compenserende factoren voor het niet-horen van getuigen op de terechtzitting - Geen mogelijkheid tot directe vraagstelling aan getuigen - Geen tegensprekelijk deskundigenonderzoek over de geloofwaardigheid van getuigen die niet onder eed worden ondervraagd - Gevolg

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op het horen van getuigen à charge - Gebruik van schriftelijke verklaringen van getuigen als bewijs - Voorwaarde van compenserende factoren voor het niet-horen van getuigen op de terechtzitting - Geen mogelijkheid tot directe vraagstelling aan getuigen - Geen tegensprekelijk deskundigenonderzoek over de geloofwaardigheid van getuigen die niet onder eed worden ondervraagd - Gevolg

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0204.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.2 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat een partij die in haar afwezigheid werd veroordeeld, de mogelijkheid moet hebben om de zaak opnieuw en ditmaal in haar aanwezigheid te laten beoordelen, tenzij vaststaat dat zij heeft verzaakt aan het recht om te verschijnen en zich te verdedigen of zij de intentie had zich te onttrekken aan het gerecht.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Veroordeling bij verstek - Rechtsmiddelen - Recht op een beoordeling van de zaak op tegenspraak - Voorwaarden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering blijkt dat de wetgever de misbruiken van de verzetsprocedure heeft willen tegengaan door een beperking van de mogelijkheid om tegen een verstekbeslissing verzet aan te tekenen, zonder daarbij afbreuk te doen aan het recht van de partijen om te worden gehoord als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, en aan de vereisten die ter zake worden gesteld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; uit diezelfde wetsgeschiedenis en de voormelde door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gegeven uitlegging van artikel 6 EVRM volgt dat het door artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering gehanteerde begrip "wettige reden van verschoning" die gevallen omvat die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch om zich te onttrekken aan het gerecht; die afstand of die wil zich te onttrekken kan niet alleen worden afgeleid uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet is komen opdagen op de rechtszitting waarop zij behoorlijk was opgeroepen en voldoende de gevolgen kan inschatten van de beslissing om afwezig te blijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 12 november 2024, AR P.24.0975.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241112.2N.12; Cass. 5 juni 2024, AR P.24.0345.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240605.2F.6 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 19 maart 2024, AR P.23.1713.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240319.2N.7; Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1291.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.9, met concl. OM; Cass. 8 oktober 2019, AR P.19.0636.N, AC 2019, nr. 508; Cass. 3 april 2019, AR P.19.0032.F, AC 2019, nr. 206, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas., NC 2019, 548, noot K. DE BACKER, JLMB 2019, 1337, noot F. KUTY; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS, NC 2018, 309, noot E. DE ROOS, T. Strafr. 2018, 240, noot T.D.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Veroordeling bij verstek - Afwezigheid in de verstekprocedure met kennis van de dagvaarding en zonder een reden van overmacht of wettige reden van verschoning - Ongedaan verzet - Begrip wettige reden van verschoning - Beoordeling - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het enkele feit dat een partij aanwezig was bij de behandeling van de zaak in eerste aanleg en ook in hoger beroep vertegenwoordigd was door een raadsman op de inleidingszitting, waarop er conclusietermijnen en een rechtsdag werden bepaald, volgt niet dat zij op het ogenblik dat zij afwezig bleef en verstek liet gaan bij de behandeling van de zaak in hoger beroep, niet de wens kan hebben gehad afstand te doen van haar recht te verschijnen en zich te verdedigen of zich te onttrekken aan het gerecht (1); wanneer de rechter vaststelt dat de verzetdoende partij geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van haar verstek bij de bestreden rechtspleging, kan hij daaruit afleiden dat de afwezigheid van die partij was ingegeven door haar wens zich te onttrekken aan het gerecht. (1) Cass. 19 maart 2024, AR P.23.1713.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240319.2N.7; Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1291.N. ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.9, met concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Veroordeling bij verstek - Verzet - Onverantwoorde afwezigheid van de eiser tijdens de verstekprocedure - Procedure in hoger beroep - Veroordeling in eerste aanleg met bevel tot onmiddellijke aanhouding - Afwezigheid na aanwezigheid van de advocaat van de beklaagde op de inleidende terechtzitting - Criteria voor het ongedaan verzet - Beoordeling

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0453.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.25 AC nr. ...

Indien een van zijn vrijheid beroofde persoon voor het onderzoeksgerecht aanvoert dat zijn detentieomstandigheden een inbreuk inhouden op artikel 3 EVRM, het onderzoeksgerecht daarover oordeelt dat die aanvoering niet onaannemelijk is maar verder onderzoek behoeft en daarom aan de betrokkene vraagt of hij instemt met een uitstel van de behandeling van de zaak om dit onderzoek mogelijk te maken, en de betrokkene aangeeft geen uitstel te willen, dan geeft hij hiermee te kennen dat de detentieomstandigheden niet nader moeten worden onderzocht, wat de beoordeling van de door hem aangevoerde schending van artikel 3 EVRM onmogelijk maakt; in dat geval mag het onderzoeksgerecht gelet op de houding van de betrokkene aan die aanvoering voorbijgaan (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Vaststelling van een geloofwaardig verweer over onaanvaardbare detentieomstandigheden - Inwinnen van aanvullende informatie - Geen instemming van de verdachte met een vraag tot uitstel van de zaak voor verder onderzoek - Gevolg

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen; de opsluitingsomstandigheden maken precies dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is; wel is vereist dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens; die beschrijving moet de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Bewijslast - Aannemelijk maken van het verweer aan de hand van concrete en specifieke gegevens - Onderzoek naar de gegrondheid van een geloofwaardig verweer - Inwinnen van aanvullende informatie

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0493.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.29 AC nr. ...

Krachtens artikel 3 EVRM mag niemand worden onderworpen aan foltering, noch aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; het enkele feit dat hij die van zijn vrijheid is beroofd met het oog op strafvervolging ongemakken ondervindt van zijn opsluiting, maakt die opsluiting nog niet strijdig met artikel 3 EVRM; daarvoor is een minimum aan zwaarwichtigheid vereist (1); indien een beklaagde die zich in voorlopige hechtenis bevindt, voorhoudt dat hij is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM, kan hij door middel van een overeenkomstig artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling de rechter vragen zich daarover uit te spreken; het staat aan de rechter die kennis neemt van een door een beklaagde op grond van artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling onaantastbaar te oordelen of de beklaagde daadwerkelijk is opgesloten in omstandigheden die onverenigbaar zijn met artikel 3 EVRM en in het bijzonder of de vereiste drempel van minimale zwaarwichtigheid is bereikt. (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5; Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Beoordeling - Minimum van zwaarwichtigheid - Voorlopige hechtenis - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Opdracht van het vonnisgerecht

- Art. 27, § 1, 1° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen; de opsluitingsomstandigheden maken precies dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is; wel is vereist dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens; die beschrijving moet de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) Cass. 1 april 2025, AR P.25.0417.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.28; Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Bewijslast - Aannemelijk maken van het verweer aan de hand van concrete en specifieke gegevens - Onderzoek naar de gegrondheid van een geloofwaardig verweer - Inwinnen van aanvullende informatie

- Art. 27, § 1, 1° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.22.0017.N 4 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.5 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel dat geldt als algemeen rechtsbeginsel in strafzaken, geldt niet als zodanig in tuchtzaken; de tuchtrechter is niet verplicht om de tuchtrechtelijk gesanctioneerde feiten in de bewoordingen van de wet of de regels van de plichtenleer te omschrijven; het volstaat dat de tuchtrechter de feiten zodanig preciseert dat kan worden nagegaan of hij al dan niet uit die feiten heeft kunnen afleiden dat de tuchtrechtelijk gesanctioneerde beroepsbeoefenaar, wettelijk gezien, is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep; de tuchtvordering, die strekt tot onderzoek of de beroepsbeoefenaar de regels van de plichtenleer heeft overschreden dan wel is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep, kan derhalve betrekking hebben op feiten die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een nauwkeurige definitie.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteitsbeginsel - Tuchtzaken

P.24.1594.F 2 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250402.2F.21 AC nr. ...

De inaanmerkingneming bij de straftoemeting van de betaling van meerdere onmiddellijke inningen miskent niet het vermoeden van onschuld als de rechter aan die betaling geen andere draagwijdte toekent dan die van een waarschuwing; zonder dat het vonnis oordeelt dat de snelheidsovertredingen die aanleiding hebben gegeven tot de voormelde inningen bewezen zijn en dat de betaling ervan een schulderkenning zou inhouden, neemt het die betaling zelf, en niet de feiten die daartoe hebben geleid, in aanmerking als een omstandigheid die de behoorlijk gewaarschuwde beklaagde bewust had moeten maken van de gevaren van overdreven snelheid in de bebouwde kom (1). (1) Zie Cass. 19 december 2023, AR P.23.1391.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.3; Cass. 7 september 1993, AR nr. 6370, AC 1993, 675, nr. 334; Cass. 27 november 1991, AR 9133, AC 1991-92, nr. 163.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Motivering van de strafkeuze en de strafmaat - Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Inaanmerkingneming van een onmiddelijke inning - Waarschuwing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 163 Wetboek van Strafvordering

P.24.1711.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10 AC nr. ...

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter, naast eventueel andere subcriteria, onder meer in aanmerking nemen dat de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, alsook dat de ernst van het misdrijf de begane onregelmatigheid al dan niet veruit overstijgt en de rechter is daarbij niet gebonden door welbepaalde bewoordingen; het recht op een eerlijk proces is in de regel miskend en het onregelmatige bewijsmateriaal moet uit het debat worden geweerd wanneer de optredende overheidsinstanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid en het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat; wanneer een beklaagde in zijn verweer voor het appelgerecht niet heeft aangevoerd dat de door hem aangeklaagde onregelmatigheid in de bewijsvergaring opzettelijk of door een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, moet de rechter zijn oordeel dat er geen dergelijk opzet of geen dergelijke nalatigheid aanwezig is, niet nader toelichten en de enkele omstandigheid dat een verbalisant een voorschrift overtreedt dat behoort tot een gereglementeerde bewijsvergaring die hij moet kennen, impliceert niet noodzakelijk dat die verbalisant de onregelmatigheid opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid heeft begaan en de rechter oordeelt hierover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1579.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Criterium van de miskenning van het recht op een eerlijk proces - Subcriteria - Opzettelijke onregelmatigheid - Met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid - Ernst van de begane onregelmatigheid vergeleken met de ernst van het misdrijf - Verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van de zaak - Overtreding door een verbalisant van een voorschrift van een gereglementeerde bewijsvergaring - Motivering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0085.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.24 AC nr. ...

Uit de tekst van de bepalingen van artikel 152 en 205bis, Wetboek van Strafvordering en artikel 6 EVRM, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling, volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, maar die partij heeft geen absoluut recht op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald en hij kan daarbij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden toegekend (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verzoek tot bepaling van conclusietermijnen - Geen absoluut recht op conclusietermijnen - Omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd geen conclusietermijnen vereist - Criteria - Vermelding van de omstandigheden - Motivering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 250bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.25.0416.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.21 AC nr. ...

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Geïnterneerde - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0417.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.28 AC nr. ...

Een persoon die aan het onderzoeksgerecht vraagt om te bevelen dat zijn voorlopige hechtenis wordt uitgevoerd in een ander arresthuis dan datgene waarin hij krachtens het bevel tot aanhouding is opgesloten, omdat hij zich daar bevindt in omstandigheden die een schending van artikel 3 EVRM uitmaken, moet ter staving van zijn aanvoering een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekken van zijn actuele opsluitingsomstandigheden, met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die het onderzoeksgerecht moet in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is en indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekt van zijn opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan het onderzoeksgerecht om de gegrondheid van zijn verzoek te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de vereiste onderzoeksmaatregelen; alhoewel de omstandigheden dat het EHRM België heeft veroordeeld wegens schending van artikel 3 EVRM ingevolge de vaststelling van concreet ontoereikende opsluitingomstandigheden in bepaalde gevangenissen en dat van dergelijke omstandigheden eveneens sprake is in een recent verslag van het Comité van Toezicht bevoegd voor een bepaalde gevangenis een sterke aanwijzing vormen dat in die gevangenis personen worden vastgehouden in vernederende en onmenselijke omstandigheden, verplicht dit het onderzoeksgerecht niet om zonder meer te oordelen dat op het moment van de uitspraak alle aldus vastgestelde omstandigheden in die gevangenis nog steeds onverkort aan de orde zijn, noch dat dit het geval is in elke situatie en voor wat betreft elke opgesloten persoon en het onderzoeksgerecht dat daarbij onder meer rekening kan houden met de problemen die een opgesloten persoon concreet bij de gevangenisdirectie heeft aangeklaagd oordeelt op grond van de aan dat gerecht voorgelegde concrete omstandigheden onaantastbaar of een persoon is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM en of hij dienvolgens het recht heeft op de uitvoering van zijn hechtenis in een andere gevangenis (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.c - Vrijheidsberoving - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0448.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29 AC nr. ...

Met de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 3 en 5, Voorlopige Hechteniswet, heeft de wetgever geen limitatieve categorie van voorwaarden bepaald, maar het aan de rechter overgelaten om de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen van recidivegevaar, vluchtgevaar, collusiegevaar of het gevaar op het doen verdwijnen van bewijzen en die door de rechter te bepalen voorwaarden kunnen wel degelijk een beperking op grondrechten inhouden, mits de rechter de absolute noodzaak daarvan vaststelt; uit die bepalingen alsmede uit de bepalingen van artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM volgt dat de rechter aan de vrijgelaten inverdenkinggestelde als voorwaarde kan opleggen dat hij zich niet naar het buitenland mag begeven zonder voorafgaande toelating, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt in het licht van de ernstige redenen bepaald in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zodat de rechter die voorwaarde ook kan handhaven, mits hij ze, na een geactualiseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, op het moment van zijn uitspraak nog steeds absoluut noodzakelijk acht in het licht van deze redenen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Vrijheidsberoving - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Geen limitatieve categorie van voorwaarden - Beoordeling door de rechter van de aangepaste voorwaarden - Mogelijke beperking van grondrechten - Verbod om het land te verlaten zonder toelating van de rechter - Mogelijkheid tot oplegging en handhaving van een dergelijke voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2.3 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 2.2 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

C.24.0103.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.9 AC nr. ...

Hoewel het recht op toegang tot de rechter niet absoluut is en kan worden onderworpen aan ontvankelijkheidsvoorwaarden, zoals een termijn voor het instellen van een rechtsmiddel, mogen die voorwaarden niet ertoe leiden dat het recht op toegang tot de rechter dermate wordt beperkt dat het in wezen wordt aangetast (1). (1) Cass. 29 januari 2016, AR C.14.0006.F, AC 2016, nr. 67.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Beperkingen - Ontvankelijkheidsvoorwaarden - Termijnen voor het instellen van een rechtsmiddel - Grens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Teneinde het recht op toegang tot de rechter te waarborgen, is het niet alleen van belang om de regels met betrekking tot mogelijke rechtsmiddelen en de termijnen voor het instellen ervan duidelijk te stellen, maar ook om ze zo expliciet mogelijk ter kennis te brengen aan de rechtzoekende zodat hij zich ernaar kan richten (1). (1) Cass. 29 januari 2016, AR C.14.0006.F, AC 2016, nr. 67.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Regels met betrekking tot mogelijke rechtsmiddelen en de termijnen voor het instellen ervan - Kennisgeving aan rechtzoekende - Wijze

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de van artikel 57 Gerechtelijk Wetboek afwijkende wettelijke bepaling niet uitdrukkelijk is maar slechts voortvloeit uit de op het hangende geding toepasselijke wetsbepalingen die in voorkomend geval maken dat de kennisgeving van een rechterlijke beslissing door de griffier bij gerechtsbrief aan de partijen de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel doet ingaan, doet de kennisgeving die termijn slechts ingaan indien zij het mogelijke rechtsmiddel en de termijn voor het instellen ervan vermeldt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Rechtsmiddelen - Termijn voor het instellen van een rechtsmiddel - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Begin van de termijn voor het instellen van een rechtsmiddel - Voorwaarde

- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1400.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.55 AC nr. ...

Aangezien het decreet 1976 met ingang van 1 januari 2015 werd opgeheven en vervangen door het Onroerenderfgoeddecreet en in dit laatste met ingang van 1 januari 2023 strafbepalingen werden ingevoerd betreffende het niet naleven van de in artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2°, bepaalde meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen van handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten, volgt daaruit dat geen enkele andere bepaling deze gedraging strafbaar stelde tot 1 januari 2023, zodat ingevolge de bepalingen van artikel 7.1 EVRM, 15 IVBPR, 12 Grondwet en 2 Strafwetboek de veroordeling van een beklaagde uit hoofde van deze gedraging, gepleegd voor 1 januari 2023 niet naar recht verantwoord is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is, zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen zodat indien de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de bewezenverklaarde incriminatieperiode werden gewijzigd, de rechter behalve de wetsbepalingen in verband met de toegepaste straffen de wetsbepalingen dient te vermelden die de feiten gedurende de volledige bewezenverklaarde incriminatieperiode strafbaar stellen en aan deze verplichtingen is voldaan als de rechter de telastleggingen van de dagvaarding weergeeft met vermelding van de toepasselijke wetsbepalingen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Wijziging van de misdrijfomschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1509.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.8 AC nr. ...

Uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging volgt dat een beklaagde het recht heeft op de bijstand van een raadsman naar eigen keuze of, indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, kosteloos door een toegevoegd advocaat te worden bijgestaan indien de belangen van een behoorlijke rechtspleging dit eisen; de rechter is in beginsel dan ook ertoe gehouden de behandeling van een strafzaak uit te stellen indien dit noodzakelijk is om dit recht te verzekeren, maar een beklaagde heeft evenwel geen absoluut recht op uitstel van behandeling van zijn zaak; de rechter mag het verzoek om uitstel van behandeling van de zaak afwijzen indien de raadsman van de beklaagde zelf ervoor verantwoordelijk is dat hij niet op het vastgestelde uur op de rechtszitting aanwezig is om de beklaagde bij te staan, in zoverre dit niet tot gevolg heeft dat aan de beklaagde het recht op bijstand van een raadsman op onevenredige wijze wordt ontzegd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie Cass 8 oktober 2024, AR P.24.0901.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241008.2N.9; Cass. 6 juni 2023, AR P.22.1440.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230606.2N.7, RW 2023-24, 1314; Cass. 3 november 2020, AR P.20.0672.N, AC 2020, nr. 676.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Uitstel van de zaak - Geen absoluut recht op uitstel van behandeling - Verantwoordelijkheid van de raadsman - Gevolg

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Uitstel van de zaak - Geen absoluut recht op uitstel van behandeling - Verantwoordelijkheid van de raadsman - Gevolg

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0370.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.21 AC nr. ...

Artikel 839 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat indien de wrakende partij geen bewijs door geschriften of begin van bewijs levert van de wrakingsgrond, de wrakingsrechter de wraking kan verwerpen op de eenvoudige verklaring van de rechter, dan wel een getuigenbewijs kan bevelen; het staat aan de wrakende partij om het bewijs te leveren van de ingeroepen wrakingsgrond; de wrakingsrechter kan niettemin een getuigenverhoor bevelen indien hij dat noodzakelijk acht voor zijn oordeel over de gegrondheid van de ingeroepen wrakingsgrond en hij beoordeelt die noodzaak onaantastbaar; het enkele feit dat de wrakende partij de juistheid van de door de onderzoeksrechter afgelegde verklaring betwist, verplicht de wrakingsrechter niet om een getuigenverhoor te bevelen en uit een met redenen omklede afwijzing van een verzoek om een getuigenverhoor kan als dusdanig geen schending van artikel 6.1 EVRM worden afgeleid; het Hof gaat na of de wrakingsrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wraking - Wraking van de onderzoeksrechter - Bewijs van de wrakingsgrond - Getuigenverhoor - Beoordeling van de noodzaak van getuigenverhoor - Betwisting van de juistheid van de verklaring van de onderzoeksrechter - Gemotiveerde afwijzing van verzoek om getuigenverhoor - Geen schending artikel 6.1 EVRM - Toezicht door het Hof - Gevolg

- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die zich moet uitspreken over een verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter doet geen uitspraak over de vervolging wegens een strafbaar feit; op een in het kader van een wrakingsprocedure geformuleerd verzoek tot het horen van getuigen is artikel 6.3.d EVRM dan ook niet van toepassing.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Wraking - Wraking van de onderzoeksrechter - Verzoek tot het horen van getuigen - Geen toepassing artikel 6.3.d EVRM - Grens

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1618.F 19 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.1 AC nr. ...

Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering verplicht de rechter niet het verval van de strafvordering uit te spreken bij overschrijding van de redelijke termijn; dat is hem enkel toegestaan bij een "zeer zwaarwichtige" miskenning van de redelijke termijn; de ernst van de overschrijding is niet beperkt tot het onbetwistbare karakter ervan maar kan met name worden beoordeeld naargelang de uitwerking die het verstrijken van de tijd heeft gehad op de beschikbaarheid en de betrouwbaarheid van het bewijsmateriaal, op de mogelijkheid voor elk van de partijen om dat te weerleggen en op het vermogen van het proces om te voldoen aan de vereisten van eerlijkheid die zijn vastgelegd in artikel 6 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht om binnen een redelijke termijn berecht te worden - Sanctie - Verval van de strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Beoordelingscriteria

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De redelijke termijn waarbinnen een persoon het recht heeft om te worden berecht, loopt niet vanaf het tijdstip waarop hij de feiten zou hebben gepleegd maar vanaf de datum waarop hij zich hiertegen diende te verdedigen (1). (1) Cass. 1 maart 2022, AR P.21.1221.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.5.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht om binnen een redelijke termijn berecht te worden - Aanvang van de termijn

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1383.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.12 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 of 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel legt enige bijzondere vorm op voor wat betreft de wijze waarop de vervolgde partij op de hoogte moet worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging; niets belet dat de vonnisrechter op basis van de informatie uit het strafdossier de redenen van de beschuldiging, zoals vermeld in de gedinginleidende akte, verduidelijkt, onder meer door aanpassing van de incriminatiedata, en de partijen vervolgens uitnodigt om hierover standpunt in te nemen; het enkele feit dat deze verduidelijking een gevolg is van het verweer van de beklaagde of dat zij pas in de procedure in hoger beroep gebeurt, miskent het recht van verdediging niet; daarvoor is enkel vereist dat de beklaagde na de verduidelijking kan beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging, zoals bepaald in artikel 6.3.b EVRM (1). (1) Zie ook Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0109.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.10; Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0087.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220525.2F.3; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; J. DECOKER, "De heromschrijving van het ten laste gelegde: een greep uit de cassatierechtspraak (vanaf 2000 tot nu)", T. Strafr. 2017, 347-357; Cass. 23 oktober 2002, AR P.02.0958.F, AC 2002, nr. 561; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH, en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1651-1659.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verwittiging van de aard en redenen van de telastlegging - Aanpassing van tenlastelegging door de vonnisrechter - Wijziging van de datum van de vervolgde feiten - Verwittiging van de beklaagde in de procedure in hoger beroep - Voorwaarden

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verwittiging van de aard en redenen van de telastlegging - Aanpassing van tenlastelegging door de vonnisrechter - Wijziging van de datum van de vervolgde feiten - Verwittiging van de beklaagde in de procedure in hoger beroep - Voorwaarden

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op voldoende tijd en faciliteiten om zijn verweer voor te bereiden - Verwittiging van de aard en redenen van de telastlegging - Aanpassing van tenlastelegging door de vonnisrechter - Wijziging van de datum van de vervolgde feiten - Verwittiging van de beklaagde in de procedure in hoger beroep - Voorwaarden

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1431.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of: (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; in de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde; wel kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen; het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verzoek tot verhoor van een getuige

à charge - Criteria voor het niet-horen van een getuige ter zitting - Toepassing op het horen van een oorspronkelijke medebeklaagde - Beoordeling - Vermelding van de concrete omstandigheden van de beslissing - Controle door het Hof

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Verzoek tot verhoor van een getuige à charge - Criteria voor het niet-horen van een getuige ter zitting - Toepassing op het horen van een oorspronkelijke medebeklaagde - Beoordeling - Vermelding van de concrete omstandigheden van de beslissing - Controle door het Hof

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Het recht op bijstand van een advocaat, dat verbonden is met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan worden verplicht zichzelf te incrimineren, zijn rechten die gelden in personam en in beginsel bijgevolg slechts kunnen worden ingeroepen door degene ten aanzien van wie die rechten werden miskend; een beklaagde kan zich evenwel beroepen op de miskenning van die rechten als verweer tegen belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklaagde, die voor hem slechts een getuige is, hetzij wanneer die andere beklaagde, die zelf van die rechten genoot, de miskenning ervan inroept en op die grond de afgelegde belastende verklaringen intrekt, hetzij wanneer blijkt dat ingevolge de miskenning van die rechten er ongeoorloofde druk werd uitgeoefend op die andere beklaagde en zijn verklaringen onbetrouwbaar zijn; wanneer een beklaagde aanvoert dat voor hem belastende verklaringen, afgelegd door een andere beklaagde zonder de bijstand van een raadsman hoewel hij op die bijstand gerechtigd was, uit het debat moeten worden geweerd, kan de rechter zich niet ertoe beperken na te gaan of die andere beklaagde de miskenning heeft ingeroepen van zijn recht op bijstand van een raadsman en op die grond zijn verklaringen heeft ingetrokken; hij dient ook na te gaan of de miskenning van het recht op bijstand van een advocaat niet ertoe heeft geleid dat die andere beklaagde zijn belastende verklaringen heeft afgelegd onder ongeoorloofde druk waardoor de betrouwbaarheid ervan is aangetast (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op bijstand van een advocaat voorafgaand en tijdens het verhoor - Verhoor van een verdachte door de politie - Belastende verklaringen afgelegd door een oorspronkelijke medebeklaagde zonder mogelijkheid tot bijstand van een advocaat en verwittiging van het zwijgrecht - Toelaatbaarheid van de verklaringen als bewijs - Voorwaarden - Toepassing van de voorwaarden door de rechter

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verhoor van een verdachte door de politie - Recht op bijstand van een advocaat voorafgaand en tijdens het verhoor - Belastende verklaringen afgelegd door een oorspronkelijke medebeklaagde zonder mogelijkheid tot bijstand van een advocaat en verwittiging van het zwijgrecht - Toelaatbaarheid van de verklaringen als bewijs - Voorwaarden - Toepassing van de voorwaarden door de rechter

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0263.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.6 AC nr. ...

Aangezien uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser in cassatie, een vreemdeling die op grond van de Vreemdelingenwet is vastgehouden, voor de kamer van inbeschuldigingstelling de miskenning heeft aangevoerd van het fundamenteel recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding, is het middel dat een dergelijke miskenning aanvoert niet ontvankelijk, in zoverre het voor de eerste maal voor het Hof wordt aangevoerd en het onderzoek ervan het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten, waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 834-838.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Vreemdeling - Verzoek om internationale bescherming - Handhaving - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Cassatieberoep - Aanvoering, de eerste maal voor het Hof van Cassatie, van miskenning van het recht om, binnen zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van redenen van zijn aanhouding - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

P.24.0929.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12 AC nr. ...

De rechter kan, zonder schending van artikel 6 EVRM dan wel miskenning van het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de procespartij haar verzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van haar vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Cass. 25 april 2023, AR P.22.1005.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.20 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Verzoek tot deskundigenonderzoek - Verzoek niet gegrond op gegevens die de aangevoerde feiten aannemelijk maken - Weigering door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1621.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.1 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer de rechter oordeelt dat er een overschrijding is van de redelijke termijn, maar dat die niet zeer zwaarwichtig is en hij derhalve niet het verval van de strafvordering uitspreekt, hij de overschrijding dient te sanctioneren door een veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring, of door een straf op te leggen die lager is dan de wettelijke minimumstraf, of door het opleggen van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die hij zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding zonder dat in dat laatste geval de rechter verplicht is de straf te vermelden die hij bij niet-overschrijding zou hebben opgelegd; wanneer een beklaagde nog in aanmerking komt voor de maatregel van het uitstel van tenuitvoerlegging, kan de remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn bestaan of mede bestaan in het geheel of gedeeltelijk verlenen van uitstel van tenuitvoerlegging aangezien een dergelijke voorwaardelijke veroordeling een reële en meetbare vermindering van de bestraffing is en aldus een daadwerkelijke remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn vormt, ook al loopt de veroordeelde het risico alsnog de opgelegde straf te moeten ondergaan; de rechter oordeelt onaantastbaar op welke wijze de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn moet worden geremedieerd (1). (1) Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763 – 780.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Overschrijding van de termijn die niet zeer zwaarwichtig is - Geen verval van de strafvordering - Remediëring van de overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare

vermindering van de bestraffing - Verlenen van een volledig of gedeeltelijk uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.25.0202.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen aangezien de opsluitingsomstandigheden maken dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is, maar het wel vereist is dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat moet stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) EHRM 10 april 2012, nr. 42732/12, Ananyev e.a. t. Rusland.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Vrijheidsberoving - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0299.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.11 AC nr. ...

Artikel 6.3 EVRM is niet van toepassing op de beslissingen van de onderzoeksgerechten die belast zijn met het toezicht op de hechtenis vóór het vonnis (1). (1) Het Hof heeft evenwel erkend dat de artikelen 6.3.c EVRM en 14.3, d) IVBPR, die eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter, het recht geven om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en zich voor hem te kunnen verdedigen, van toepassing zijn voor de onderzoeksgerechten die inzake voorlopige hechtenis uitspraak doen (Cass. 17 juni 2020, AR P.20.0626.F, AC 2020, nr. 405).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Toepassingsgebied - (Geen) toepassing op de beslissingen van de onderzoeksgerechten die belast zijn met het toezicht op de hechtenis vóór het vonnis

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0760.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.5 AC nr. ...

Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is enkel van toepassing op een persoon die wordt verhoord; uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat indien de politie een persoon administratief arresteert omwille van openbare dronkenschap, zonder hem te verhoren, die betrokkene dadelijk recht heeft op de bijstand van een advocaat, noch dat hij slechts in aanwezigheid van een advocaat kan worden gearresteerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Bijstand van een advocaat - Administratieve arrestatie wegens openbare dronkenschap zonder verhoor - Geen recht op bijstand van een advocaat - Arrestatie zonder aanwezigheid van advocaat - Invloed

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0766.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.8 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een tolk bepaald in artikel 6.3.e. EVRM geldt niet enkel bij de zaak voor het vonnisgerecht, maar ook voor onderzoeksverrichtingen tijdens het vooronderzoek; het staat aan de rechter te oordelen of de verdachte of de beklaagde voldoende de taal van de rechtspleging begrijpt en spreekt, zodat hij in staat is zijn recht van verdediging effectief uit te oefenen maar uit het enkele feit dat een beklaagde tijdens de behandeling van de zaak in hoger beroep werd bijgestaan door een tolk, volgt niet noodzakelijk dat de beklaagde de taal van de procedure niet of onvoldoende beheerste voor zijn verhoor door de politie of voor een effectieve uitoefening van zijn recht van verdediging bij de behandeling van de zaak in eerste aanleg; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2023, AR P.22.1551.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.2.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een tolk - Invulling van dit recht - Beoordeling door de rechter - Eerbiediging van het recht van verdediging - Bijstand van tolk in hoger beroep - Toezicht door het Hof - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

De rechter die wordt verzocht een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting, moet dat verzoek enkel toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) indien hij de getuigenverklaring in aanmerking neemt als bewijs; dat is niet het geval wanneer de rechter de gegevens die een douane- of politieambtenaar in een proces-verbaal heeft opgenomen enkel in aanmerking neemt als inlichting die heeft toegelaten het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen; die verbalisant is dan immers geen getuige à charge in de zin van artikel 6.1 en 6.3.d EVRM; de omstandigheid dat een in een dergelijk proces-verbaal opgenomen inlichting aan de basis ligt van het opstarten of het in een bepaalde richting verderzetten van een strafonderzoek, waardoor op autonome wijze determinerend bewijsmateriaal lastens de beklaagde aan het licht komt, heeft niet tot gevolg dat die informatie het karakter van inlichting verliest en het karakter van bewijs à charge verkrijgt, noch dat die informatie als dusdanig moet worden beschouwd als determinerend voor de schuldigverklaring van de beklaagde (2). (1) Zie o.a. EHRM 15 december 2015, Schatschachwilli t/Duitsland, EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België; EHRM 10 januari 2023, Safssafi t/Nederland, www.echr.coe.int; Cass. 26 juni 2024, AR P.24.0554.F,ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240626.2F.30; Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230; Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER. (2) Cass. 7 mei 2024, AR P.24.0025.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240507.2N.3; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0250.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1, RABG 2022, 1353, NC 2024, 230. Zie F. VAN VOLSEM, "Het horen op de rechtszitting van getuigen à charge onder eed", in Het Hof van Cassatie in dialoog, Larcier, 2024, 1168-1169 (1157-1178).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op het doen ondervragen van getuigen à charge - Criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof te Straatsburg - Verzoek tot verhoor van de politieambtenaar die het aanvankelijk proces-verbaal heeft opgesteld - Opname in dat proces-verbaal van alleen inlichtingen om het onderzoek te oriënteren - Gevolg

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op het doen ondervragen van getuigen à charge - Criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof te Straatsburg - Verzoek tot verhoor van de politieambtenaar die het aanvankelijk proces-verbaal heeft opgesteld - Opname in dat proces-verbaal van alleen inlichtingen om het onderzoek te oriënteren - Gevolg

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1506.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat de duur van de strafvervolging de redelijke termijn niet overschrijdt, geeft hierdoor noodzakelijk ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering bij toepassing van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Hof van assisen - Tijdig opwerpen van nietigheden en gronden van verval of niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn als grond van verval - Geen vaststelling van de zeer zwaarwichtige miskenning - Gevolg voor de strafvordering

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Indien het arrest van veroordeling van het hof van assisen met betrekking tot de straftoemeting oordeelt dat geen sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, geeft het hof van assisen daarmee hoe dan ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn; het middel over het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn dat alleen is gericht tegen het arrest van de voorzitter van het hof van assisen geveld na de preliminaire zitting derhalve niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Hof van assisen - Eindarrest - Vaststelling in het arrest van veroordeling dat de redelijke termijn niet is overschreden - Draagwijdte - Verweer over de redelijke termijn gevoerd tijdens de preliminaire zitting - Belang van de eiser in cassatie - Gevolg

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0154.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10 AC nr. ...

De bepaling van artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorziet onder meer in de sanctie van het verval van de strafvordering en deze wettelijk bepaalde sanctie moet worden onderscheiden van de sanctie van de onontvankelijkheid van de strafvordering die van toepassing is indien door de overschrijding van de redelijke termijn de bewijsvoering of het recht van verdediging ernstig en onherroepelijk is aangetast; uit de tekst van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, de daar gebruikte terminologie en de wetsgeschiedenis volgt dat de sanctie van het verval van de strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn slechts uitzonderlijk mag worden toegepast en de overschrijding moet dermate zwaarwichtig zijn dat ze leidt tot het oordeel dat het verderzetten van de strafprocedure in geen enkel opzicht nog te verantwoorden is; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn en de concrete omstandigheden van de zaak, zoals onder meer de in de zaak aan de orde zijnde belangen maar het enkele feit dat in een eenvoudige strafprocedure er een aanzienlijke periode van stilstand is vast te stellen, verplicht de rechter niet om aan te nemen dat de redelijke termijn zeer zwaarwichtig is miskend (1). (1) Zoasl gewijzigd bij artikel 34, 1° en 2°, Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763-780, inz. pp. 776-778, nrs. 22-25.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die oordeelt dat een door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is, niet de verplichting om die beslissing nader met redenen te omkleden, behoudens bij een daartoe specifiek en concreet ontwikkeld verweer; evenmin is de rechter verplicht de parameters te vermelden waaruit zou kunnen worden afgeleid in welk geval de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig zou zijn.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Oordeel van de rechter dat de door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is - Geen specifiek en concreet ontwikkeld verweer - Omvang van de motivering - Vermelding van parameters waaruit kan worden afgeleid in welke gevallen de overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig is - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.1492.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.2 AC nr. ...

Artikel 5.1.a EVRM sluit van het recht op vrijheid de personen uit die regelmatig zijn opgesloten na hun veroordeling door een bevoegde rechtbank; die bepaling verbiedt de feitenrechter niet een effectieve gevangenisstraf op te leggen wanneer een dergelijke straf volgens zijn onaantastbare beoordeling onontbeerlijk is om de individuele en collectieve doelstellingen van de vervolging te waarborgen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.a - Draagwijdte - Verbod om een effectieve gevangenisstraf op te leggen (geen)

P.24.1635.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.6 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat een beklaagde voorhoudt dat een verbalisant die vaststellingen heeft verricht bij een verkeersongeval een burgerlijke partij kent en dat tussen hen een zekere vriendschappelijkheid zou bestaan, volgt niet dat (1) de rechter verplicht is die verbalisant te horen als getuige op de rechtszitting, (2) de bijzondere bewijswaarde die de in het proces-verbaal vermelde zintuigelijke vaststellingen van de verbalisant op grond van artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet heeft, verdwijnt of (3) de rechter de strafvordering onontvankelijk moet verklaren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Wegverkeer - Vriendschappelijke band tussen verbalisant en burgerlijke partij - Horen van de verbalisant als getuige - Geen verplichting - Gevolg

- Art. 62, eerste lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.25.0146.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.18 AC nr. ...

Weliswaar is de vertrouwelijkheid van communicatie een essentieel onderdeel van het recht op de eerbiediging van het privéleven en de correspondentie, zoals vastgelegd in artikel 8 EVRM, en moeten gebruikers van telecommunicatie- en internetdiensten de garantie hebben dat hun persoonlijke levenssfeer en vrijheid van meningsuiting worden geëerbiedigd, maar die garantie is niet absoluut en moet in voorkomend geval wijken voor andere legitieme eisen, zoals het voorkomen van het plegen van ernstige misdrijven of het beletten van de vlucht van personen die worden verdacht van dergelijke misdrijven ; hieruit volgt dat de rechter met toepassing van de artikelen 35 tot en met 38 Voorlopige Hechteniswet een inverdenkinggestelde in vrijheid kan stellen met als voorwaarde het verbod om gebruik te maken van bepaalde communicatiemiddelen, in zoverre dat verbod evenredig is met de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen, waaronder het tegengaan van recidive of vlucht door de inverdenkinggestelde (1). (1) EHRM, 13/02/2024, Podchasov / Rusland, § 65, www.echr.coe.int, NC 2024, 326.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encriptie of anonimisering - Vertrouwelijkheid van de communicatie - Afweging tegenover de redenen van voorlopige hechtenis - Gevaar voor recidive en onttrekking aan het gerecht - Beoordeling

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé-leven van de verdachte - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encriptie of anonimisering - Vertrouwelijkheid van de communicatie - Afweging tegenover de redenen van voorlopige hechtenis - Gevaar voor recidive en onttrekking aan het gerecht - Beoordeling

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.1530.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.7 AC nr. ...

Uit artikel 11 Interneringswet volgt dat indien een inverdenkinggestelde aangehouden is op het ogenblik dat de internering wordt bevolen, de internering voorlopig plaatsvindt in de psychiatrische afdeling van een gevangenis; het staat verder aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege, toezicht te houden over de wijze van uitvoering van een interneringsbeslissing binnen het geldende kader van het EVRM en de Interneringswet en het is eveneens aan die kamer erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden inverdenkinggestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering - Onmenselijke of vernederende behandeling - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden inverdenkinggestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Recht op vrijheid en veiligheid - Vrijheidsberoving van geesteszieken - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden inverdenkinggestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 11 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

F.22.0049.N 24 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.7 AC nr. ...

Zowel het hogere eenheidstarief bij onvergunde lozing als de regel dat, bij gebrek aan spontane melding en tenzij de heffingsplichtige de werkelijke aanvangsdatum van de lozing bewijst, de onvergunde lozing geacht wordt minstens 30 dagen voor de vaststelling van de milieu-inspectie te hebben plaatsgevonden, hebben een vergoedende en deels ook stimulerende functie, maar strekken er niet toe de heffingsplichtige te bestraffen; derhalve is de heffing bij onvergunde lozing geen strafsanctie in zin van artikel 6.1 EVRM (1). (1) Zie concl. OM. Het Hof oordeelde op 24 januari 2025 in dezelfde zin in de zaak F.22.0050.N

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Heffing voor waterverontreiniging Vlaams Gewest - Strafrechtelijke aard - Beoordeling

- Art. 35ter Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie; het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om dergelijk bewijs in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten (1); de mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betrekt; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste. (1) Zie Cass. 11 juni 2024, AR P.24.0200.N, AC 2024, nr. 441, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240611.2N.1; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1581.N, AC 2024, nr. 82, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.7.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onrechtmatig bewijs - Handvest Grondrechten EU - Artikelen 7 en 8 - Algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens - Bewijsuitsluitingsregeling van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Doeltreffendheidsbeginsel - Doorslaggevend bewijs - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Indien een beklaagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoekingen en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de drie criteria die voortvloeien uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende het door artikel 6.1 en 6.3.d gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting en het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuiglijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit; in een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklaagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting; het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden en dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2024, AR P.24.0858.N, AC 2024, nr 697.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Politieambtenaar - Resultaten van de opzoekingen en naspeuringen - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à charge - Horen van getuige over wijze waarop bewijs is verzameld - Verbalisanten - Geen toetsing aan de criteria ter beoordeling van het al dan niet horen van getuige à charge - Onaantastbare beoordeling van de bewijswaarde - Verantwoording - Wijze

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1345.F 15 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250115.2F.3 AC nr. ...

De eerbiediging van het vermoeden van onschuld wordt beoordeeld in het licht van de gehele rechtspleging; dit vermoeden wordt ten aanzien van de beklaagde gewaarborgd door de tegenspraak die hij over de verklaringen van de deskundige, en met name over het al dan niet objectieve karakter van zijn vaststellingen, kan voeren en door de onpartijdigheid waarmee de onderzoeksrechter de bewijswaarde van de bevindingen van de deskundige beoordeelt (1) (2). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM. (2) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenverslag - Technisch raadsman van het openbaar ministerie - Beoordeling van de bewijswaarde

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vermoeden van onschuld - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenverslag - Technisch raadsman van het openbaar ministerie - Beoordeling van de bewijswaarde

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0918.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.1 AC nr. ...

Gelet op de vaststelling door het bestreden vonnis dat de strafvervolging bij de afhandeling in hoger beroep gedurende ongeveer één jaar heeft stilgelegen, zonder dat daarvoor enige verantwoording wordt gegeven, kunnen de appelrechters niet wettig oordelen dat de procedure tijdens de afzonderlijke fases relatief snel is verlopen en dat de redelijke termijn niet is overschreden (1). (1) In dezelfde zin zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7 (verkeerszaak, meer dan een jaar tussen de dagvaarding in hoger beroep en het vonnis in hoger beroep, miskenning van de redelijke termijn) en Cass. 7 februari 2023, AR P.22.1394.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230207.2N.3 (verkeerszaak, negen maanden tussen de laatste onderzoeksdaad als stuitingsdaad (oud art. 22 V.T. Sv.) en de dagvaarding in eerste aanleg, miskenning van de redelijke termijn). In de andere zin zie Cass. 18 september 2024, AR P.24.0443.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240918.2F.2 (verkeerszaak, snelle afhandeling in eerste aanleg (twee maanden) en in hoger beroep (twee maanden), maar vertraging van 16 maanden tussen akte van hoger beroep en dagvaarding in hoger beroep). Het Hof nam in deze zaak AR P.24.0443.F aan dat de redelijke termijn kan zijn nageleefd ondanks een vertraging van meer dan één jaar tussen de akte van hoger beroep en de inleidende zitting, rekening houdend met onder meer de snelheid van de procedure in eerste aanleg en de houding van de beklaagde. Het OM was in deze zaak AR P.24.0918.N van mening dat het bestreden vonnis naar recht was verantwoord, en het tweede middel niet gegrond voorkomt. (BDS)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Eenvoudige strafzaak - Afhandeling van de zaak in hoger beroep met een vertraging van ongeveer één jaar - Geen vertraging in de overige fases van berechting - Oordeel dat de redelijke termijn niet is overschreden - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de redelijke termijn waarbinnen over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging overeenkomstig artikel 6.1 EVRM moet zijn beslist, is overschreden; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de met opsporing, vervolging en berechting belaste overheden en het belang dat de zaak heeft voor de beklaagde; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 16 januari 2024, AR P.23.1078.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240116.2N.11, RW 2024-25, 217; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0653.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.11, T. Strafr. 2022, 52 noot P. HOET: Over deze criteria over de redelijke termijn van de strafprocedure, die ook zijn na te leven in eenvoudige zaken zie o.a. Cass. 28 november 2023, AR P.23.0696.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231128.2N.14; Cass. 20 juni 2023, AR P.23.0468.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230620.2N.9; Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7, NC 2022, 65, T. Strafr. 2022, 109, RW 2021-22, 1621, RABG 2022, 643, JT 2022, 174 noot C. YURT; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 51-65.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Criteria - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1148.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24 AC nr. ...

Een appelgerecht dat vaststelt dat een strafvervolging niet binnen een redelijke termijn is beslecht zoals vereist door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.3.c IVBPR moet remediëren aan die verdragsrechtelijke schending; indien er geen sprake is van een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn, kan die remediëring bestaan in het uitspreken van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die door het appelgerecht zou zijn opgelegd bij afwezigheid van een overschrijding van de redelijke termijn; niet is vereist dat het appelgerecht uitdrukkelijk melding maakt van de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding van de redelijke termijn; het volstaat dat het appelgerecht ondubbelzinnig aangeeft dat het omwille van de overschrijding een lagere straf oplegt dan de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding; het appelgerecht kan daarvoor de redenen van het beroepen vonnis overnemen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het feit dat ter gelegenheid van bepaalde politieverhoren het recht van een verdachte op de fysieke bijstand van een advocaat niet werd geëerbiedigd zonder dat daarvoor een dwingende reden of een uitzonderlijke omstandigheid voorhanden was, leidt niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM; het staat immers aan de rechter om te onderzoeken of die beperking de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast in het licht van de omstandigheden van de zaak; bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over de betrouwbaarheid en de juistheid ervan in het licht van de omstandigheden waarin het werd verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Wanneer de rechter een aan de politie afgelegde verklaring van een verdachte bepalend acht voor diens schuldigverklaring, vereist het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, dat aan die verdachte de bijstand van een raadsman wordt verleend, behoudens indien er dwingende redenen of uitzonderlijke omstandigheden zijn om hem dit recht te ontzeggen; de verklaring van een verdachte moet geacht worden bepalend te zijn voor zijn schuldigverklaring van zodra die verklaring een relevante impact heeft of, gelet op de concrete omstandigheden, moet hebben op de beoordeling van de schuld; dit kan reeds het geval zijn van zodra de verklaring richting geeft aan het onderzoek waarvan de rechter het resultaat betrekt bij de schuldbeoordeling (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Waarborg van een eerlijk proces - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Waarborg van een eerlijk proces - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen

afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1579.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12 AC nr. ...

Bij de beoordeling van het middel over het gebruik van onregelmatig bekomen bewijs dat in strijd is met het recht op een eerlijk proces kan het Hof rekening houden met 1°het feit dat de beklaagde voor het appelgerecht geen verweer heeft gevoerd over het feit dat de onregelmatigheid door de verbalisant opzettelijk werd begaan dan wel met een opzettelijk begane onregelmatigheid moet worden gelijkgesteld en 2° het feit dat de appelrechters zelf niet vaststellen dat de onregelmatigheid door de verbalisant opzettelijk werd begaan dan wel met een opzettelijk begane onregelmatigheid moet worden gelijkgesteld.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechter dient bij de beoordeling van het criterium van de strijdigheid met het recht op een eerlijk proces weliswaar de door hem vastgestelde onregelmatigheid niet te toetsen aan al de subcriteria, zoals de vraag of de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk werd begaan; hij kan ook andere subcriteria gebruiken, maar dat belet niet dat opzettelijk begane of daarmee gelijk te stellen onregelmatigheden die getuigen van een grove onachtzaamheid, principieel niet te verenigen zijn met de loyaliteit en de regelmatigheid van de bewijsgaring die in een rechtsstaat moeten kunnen worden verwacht van de opsporende en vervolgende instanties; bijgevolg is het recht op een eerlijk proces in de regel miskend en moet het onregelmatige bewijsmateriaal uit het debat worden geweerd wanneer de vermelde instanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid; het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat (1). (1) Cass. 12 maart 2024, AR P.24.0049.N, AC 2024, nr. 210, T. Strafr. 2024, 254; Cass. 25 april 2023, AR P.23.0081.N, AC 2023, nr. 303, T. Strafr. 2023, 235; Cass. 4 april 2024, AR P.22.1730.N, AC 2023, AC 202, nr. 256, RW 2023-24, 751; RDPC 2023, 861 noot F. LUGENTZ, "Preuve irrégulière dont l'usage porte atteinte au droit à un procès équitable : une approche particulière de la sanction en cas d'illégalité commise intentionnellement ou par l'effet d'une négligence grave ? » (863-878), T. Strafr. 2023, 233, noot M. VANDERMEERSCH, "Antigoon herzien: zet het Hof van Cassatie het licht op rood? (213-220), RABG 2023, 1659, noot V. VEREECKE, "De Antigoon-toets is geen witwasmachine" (1662-1668).Zie ook Cass. 5 mei 2020, AR P.19.1272.N, AC 2020, nr. 267 en Cass. 28 mei 2013, AR P.13.0066.N, AC 2013, nr. 327, met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, RW 2013-14, 1616 noot B. DE SMET.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Loyauteit in de opsporing - Gevolgtrekking die kennelijk onevenredig is -

Beoordeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oordeelt de rechter onaantastbaar of voor een onregelmatig verkregen bewijselement, waarvoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde is miskend, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast en of het gebruik van het bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd; voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter onder meer één of meer van volgende subcriteria in aanmerking nemen: -de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid;- de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid; -de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf; -de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; en -de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd (1); voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, kan de rechter wel degelijk in aanmerking nemen dat andere wettelijke verplichtingen wel werden nageleefd. (1) Cass. 25 april 2023, AR P.23.0081.N, AC 2023, nr. 303, T. Strafr. 2023, 235; Cass. 4 april 2023, AR P.22.1730.N, AC 2023, nr. 256, RW 2023-24, 751; RDPC 2023, 861 noot F. LUGENTZ, T. Strafr. 2023, 233, noot M. VANDERMEERSCH en RABG 2023, 1659, noot V. VEREECKE.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Antigoon criteria - Subcriteria bij de beoordeling van het criterium van het recht op een eerlijk proces - Overzicht - Grove onachtzaamheid die daardoor moet gelijk gesteld worden met een opzettelijke onregelmatigheid - Draagwijdte - Vaststelling dat andere wettelijke verplichtingen voor de bewijsgaring zijn nageleefd - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de omstandigheid dat de rechter bij het beoordeling van het criterium van het strijdig zijn van het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd moet onderzoeken of de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk werd begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid, volgt evenwel niet dat de rechter verplicht is daarvan uitdrukkelijk in zijn beslissing melding te maken; dat is enkel het geval indien werd aangevoerd dat de onregelmatigheid opzettelijk is begaan of daarmee moet worden gelijkgesteld of de rechter dit zelf vaststelt; het Hof onderzoekt of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Beoordeling - Redenen voor het aanwenden van het onregelmatig bekomen bewijs - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Toezicht op de motieven door het Hof

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De wetgever heeft niet nader bepaald hoe de door artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde ondervraging moet verlopen; noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat dit verhoor het karakter moet aannemen van een geleide ondervraging; niet is vereist dat de onderzoeksrechter vragen stelt betreffende elk detail van de aan de inverdenkinggestelde verweten feiten of specifieke vragen stelt betreffende alle telastleggingen; het is noodzakelijk maar het volstaat dat de inverdenkinggestelde de gelegenheid krijgt om zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten en aldus zijn recht van verdediging kan uitoefenen (1). (1) Cass. 9 augustus 2022, AR P.22.1036.N, AC 2022, nr. 487; Cass. 14 januari 2020, AR P.20.0037.N, AC 2020, nr. 39; Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0265.N, AC 2019, nr. 185.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Informatie over de redenen van arrestatie en de beschuldigingen - Bevel tot aanhouding - Vereiste van de voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Verloop van de ondervraging - Voorwaarden

- Art. 16, § 2, tweede en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens de artikelen 21, § 4 en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordelen de raadkamer en in hoger beroep de kamer van inbeschuldigingstelling, naar aanleiding van de eerste verschijning van de aangehouden inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht, over de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding; daarbij kunnen zij de motivering van dat bevel verbeteren door een reden aan te vullen, een juiste reden in de plaats te stellen van een foutieve reden of duidelijker de omstandigheden te omschrijven waaruit ernstige aanwijzingen van de schuld kunnen worden afgeleid (1); de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding wegens het ontbreken van elke vermelding van de in artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet bedoelde feitelijke omstandigheden is echter niet herstelbaar; geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel staat eraan in de weg dat het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld verwijst naar een schriftelijke vordering van het openbaar ministerie waarvan het de redenen overneemt; het onderzoeksgerecht kan hierbij ook rekening houden met ernstige schuldaanwijzingen waarover de inverdenkinggestelde niet voorafgaandelijk werd ondervraagd. (1) Cass. 6 juni 2023, AR P.23.0806.N, AC 2023, nr. 415; Cass. 23 juni 1994, AR P.94.0808.N, AC 1994, nr. 331.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Informatie over de redenen van arrestatie en de beschuldigingen - Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Eerste handhaving van de voorlopige hechtenis - Wettigheidscontrole door het onderzoeksgerecht - Aanvulling, verbetering of concretisering van de schuldaanwijzingen - Voorwaarden - Overname van redenen van de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de met het oog op uitlevering opgesloten persoon die om zijn invrijheidstelling verzoekt, een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat zijn uitleveringsprocedure betrekking heeft op misdrijven die hem een levenslange opsluiting als maximumstraf kunnen opleveren, zonder dat het nationaal recht van de verzoekende Staat voorziet in een mogelijkheid tot herziening van die straf en de hechtenisvoorwaarden in de gevangenissen van die Staat niet met de menselijke waardigheid verenigbaar zijn, onttrekken de appelrechters die uitsluitend oordelen dat dit verweer geen verband houdt met het verzoek tot invrijheidstelling, zich onwettig aan het onderzoek prima facie van de regelmatigheid van het verzoek tot uitlevering waarop de aan hun toezicht voorgelegde vrijheidsberovende titel steunt (1). (1) Zie, wat betreft de procedure tot uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel, Cass. 6 november 2019, AR P.19.0950.F, AC 2019, nr. 574 ("Krachtens artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874 kan uitlevering niet worden toegestaan wanneer er ernstige risico's bestaan dat de persoon, indien hij wordt uitgeleverd, in de verzoekende Staat wordt onderworpen aan een flagrante rechtsweigering of aan foltering of aan een onmenselijke en onterende behandeling; het staat aan het onderzoeksgerecht die weigeringsgrond concreet te onderzoeken"), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Het OM heeft hieruit afgeleid dat de appelrechters niet konden oordelen dat de middelen die de eiser in zijn conclusie in hoger beroep aan het hof van beroep voorlegde, waarin hij aanvoerde dat zijn uitlevering aan Marokko de artikelen 3 en 6 EVRM zou schenden, "in de huidige stand van de rechtspleging geen enkel verband met het voorwerp van het verzoek tot invrijheidstelling vertonen". (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden, in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.24.0846.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.11 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat de rechter op basis van een volledige lezing van een deskundigenverslag oordeelt dat een tegenstrijdigheid in dat verslag slechts het gevolg is van een materiële vergissing en dat bij de bewijswaardering daarmee rekening moet worden gehouden en uit artikel 6.1 EVRM volgt niet dat de rechter slechts tot dat oordeel kan komen na het horen van de deskundige.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenonderzoek - Beoordeling - Bewijswaarde - Verbetering van een materiële vergissing - Horen van de deskundige - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.23.0504.F 5 september 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240905.1F.2 AC nr. ...

Een straf is niet strijdig met artikel 3 EVRM wegens haar levenslange karakter indien ze de jure en de facto samendrukbaar is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2024, nr. 550.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Straf met een levenslang karakter

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

De zwaarte van de op te leggen straf hoeft de vermoedelijke uitwerking ervan op de tenuitvoerlegging van de andere in kracht van gewijsde gegane beslissingen niet in aanmerking nemen (1). (1) Zie concl. OM, §§ 19-24 [22].

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Bepaling van de op te leggen strafmaat - (Geen) verplichting om de vermoedelijke uitwerking ervan op de tenuitvoerlegging van andere in kracht van gewijsde gegane beslissingen in aanmerking te nemen

P.23.1273.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.5 AC nr. ...

Het door artikel 8.1 EVRM gewaarborgde recht is niet bedoeld om geweld als wijze van oplossing van familiale geschillen toe te dekken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Draagwijdte - (Geen) dekking van geweld als wijze van oplossing van familiale geschillen

De rechter schendt artikel 8 EVRM niet wanneer hij vaststelt dat de beklaagde zijn partner herhaaldelijk heeft geslagen en mishandeld, terwijl hij reeds voor dergelijke feiten was veroordeeld en dat er, gelet op zijn persoonlijkheidsstructuur, een gevaar bestaat dat hij die gewelddadige gedragingen gaat herhalen, zodat hij hem, als voorwaarde voor zijn probatieuitstel, verbiedt op een andere wijze dan via een derde met het slachtoffer in contact te treden (1). (1) Het OM heeft overvloedig opgemerkt dat volgens artikel 12, §1, Probatiewet "de probatiecommissie de door de gerechtelijke beslissing vastgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opheffen, verduidelijken of aanpassen aan de omstandigheden. Ze kan deze voorwaarden echter niet verstrengen". Bijgevolg kan een verzoek in deze zin bij de commissie aanhangig worden gemaakt, in geval het slachtoffer contact met de veroordeelde zou wensen te behouden, "anders dan door middel van een advocaat of een maatschappelijk werker die in het bijzonder is aangeduid teneinde het gemeenschappelijk kind toe te laten om een relatie met zijn vader te onderhouden". Wat betreft het beginsel van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het door de inmenging van een publieke overheid in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven beoogde doel, zie Cass. 25 oktober 2023, AR P.23.1105.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5; Cass. 19 april 2021, AR C.20.0352.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.5; Cass. 16 juni 2004, AR P.04.0428.F, AC 2004, nr. 328 ; EHRM, Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt tot 31 augustus 2022. (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Draagwijdte - Slagen toegebracht aan de partner - Probatieuitstel - Voorwaarden - Tijdelijk contactverbod met het slachtoffer

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 410, tweede lid Strafwetboek
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0952.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.4 AC nr. ...

De ambtshalve betaling op grond van artikel 236, Sociaal Strafwetboek is een burgerrechtelijke maatregel; zij is dus niet onderworpen aan het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de straf bedoeld in artikel 2, tweede lid, Strafwetboek; de omstandigheden dat die betaling tot de strafvordering behoort, omdat ze een gevolg is van de op die vordering gewezen veroordelende beslissing, en dat ze ambtshalve moet worden uitgesproken, betekenen dat het een bijzondere wijze van vergoeding betreft die evenwel de aard ervan niet aantast (1). (1) Zie concl. OM; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25, wat betreft de autonome uitlegging, door de strafrechter, van de begrippen werkgever, aangestelde en lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Niet-terugwerkende kracht van de straf - Ambtshalve betaling van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Maatregel die tot de strafvordering

behoort - Burgerrechtelijke maatregel - Invloed

- Art. 49.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

P.23.1072.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.7 AC nr. ...

Wanneer overmacht de eiser in cassatie verhindert om een memorie met zijn middelen, in te dienen binnen de termijn van twee maanden bepaald in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, verantwoordt die overmacht het ingaan van een nieuwe termijn niet, maar wordt voornoemde wettelijke termijn met de duur ervan verlengd (1). (Impliciete oplossing). (1) "Behoudens overmacht kan de termijn van twee maanden voor het indienen van memories of stukken, volgend op de verklaring van cassatieberoep, niet worden verlengd" (Cass. 29 oktober 2019, AR P.19.0697.N, AC 2019, nr. 554, en verwijzingen in voetnoot). Zie, wat betreft de schorsing van de termijn voor de neerlegging van de memorie in geval van overmacht, Cass. 3 maart 2021, AR P.21.0227.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18, en voetnoot M.N.B; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "La Procédure en cassation en matière pénale", in M. GREGOIRE (uitg.), Le point sur les procédures de cassation (M. GRÉGOIRE, coörd.), 2016, 32 en voetnoot 118; Cass. 14 september 2016, AR P.16.0936.F, AC 2016, nr. 492 met concl. "in hoofdzaak" OM (laattijdige oproeping). In dit geval komt de aangevoerde overmacht voort uit de omstandigheid dat een technische storing in de dossierkast van de griffie van het Hof het veertien dagen lang onmogelijk had gemaakt om op de griffie van het Hof inzage van het dossier te verkrijgen. Er werd echter geen enkele memorie met de middelen neergelegd binnen de met de duur van deze verhindering verlengde wettelijke termijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het middel faalde naar recht in zoverre dat het aanvoerde dat die omstandigheid hetzij de cassatie van het bestreden arrest verantwoordde, hetzij de opening van een nieuwe termijn "van een even lange duur als de voornoemde ontoegankelijkheid", vanaf een, door de eiser overigens niet gepreciseerde, datum na het einde van de wettelijke termijn. (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Overmacht die de neerlegging van de memorie binnen de wettelijke termijn van twee maanden verhindert - Gevolg

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.23.1105.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5 AC nr. ...

Het onderzoek, in het licht van artikel 8 EVRM, van de noodzaak van de inmenging in het recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven, impliceert dat er, in het licht van de feitelijke gegevens van de zaak, in hun geheel beschouwd, moet worden nagegaan of er relevante en voldoende redenen zijn die de mogelijke maatregel verantwoorden; dit onderzoek vereist een afweging van de belangen van het kind en van die van zijn ouders en er kan, in dit opzicht, bijzondere aandacht worden besteed aan het belang van het kind dat, naargelang van de aard en het ernstige karakter ervan, op dat van zijn ouders voorrang kan krijgen; met het oog hierop voert de rechter een concrete analyse uit van de toestand van de betrokkenen op grond van geactualiseerde gegevens, zonder dat hiervoor een medisch of psychologisch verslag vereist is (1). (1) Zie EHRM, Guide sur 1'article 8 de la Convention européenne des droits de 1'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt op 31 augustus 2022, [inz. §324, §343 en §368 tot §379]; Ivana ROAGNA, La protection du droit au respect de la vie privée et familiale par la Convention europeenne des droits de l'homme, Série des précis droits de l'homme du Conseil de l'Europe, 2012; Cass. 20 oktober 2021, AR 21.1041.F, arrest niet gepubliceerd.; Cass. 30 september 1993, AR 9686, AC 1993, nr. 388.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven - Inmenging - Voorwaarden

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.1406.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.11 AC nr. ...

Noch artikel 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn (1), noch de artikelen 7 en 72 Vreemdelingenwet, 5.4 EVRM en 47 Handvest Grondrechten EU verbieden de lidstaten van de Europese Unie een nieuw dwangbevel uit te vaardigen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling, wiens aanhoudend onwettig verblijf deze maatregel vereist en die zijn repatriëring belemmert; dat nieuwe bevel, genomen met toepassing van artikel 27 Vreemdelingenwet, maakt een autonome titel uit (2) en moet voldoen aan artikel 15.1 Terugkeerrichtlijn. (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661; Cass. 27 mei 2015, AR P.15.0647.F, AC 2015, nr. 347. (2) Zie Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0355.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.12 en voetnoot M.N.B.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Onwettig verblijf - Handhaving met het oog op de verwijdering - Wederopsluiting van de vreemdeling die zijn repatriëring vermijdt of verhindert - Autonome titel - Verenigbaarheid

- Art. 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

C.19.0558.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 16 Grondwet en 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM volgt niet dat wanneer een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt de voormelde bepalingen schendt, die schending een fout uitmaakt die voortduurt zolang het foutieve gedrag van de overheid niet is opgehouden.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 1 - Verjaring - Termijn - Aanvang - Aansprakelijkheidsvordering betreffende de schade ontstaan uit een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.22.0497.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.4 AC nr. ...

De sanctionerend ambtenaar dient de overtreder geen nieuwe beslissing ter kennis te brengen wanneer laatstgenoemde, in plaats van hem zijn verweermiddelen mee te delen, bij de politierechtbank beroep instelt tegen de beslissing van die sanctionerend ambtenaar, die de overtreder overeenkomstig artikel 6, § 1, van het koninklijk besluit nr. 1 van 6 april 2020 ter kennis is gebracht.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Gemeente - Dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Procedure - Kennisgeving aan de overtreder van de beslissing van de sanctionerend ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen - Beroep ingesteld door de overtreder bij de politierechtbank - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 8 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties
- Art. 7 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 6 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

P.23.0325.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.4 AC nr. ...

Noch artikel 141ter Strafwetboek noch artikel 8 EVRM, artikelen 2, 3 en 27.2 Kinderrechtenverdrag, artikelen 22 en 22bis Grondwet of artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek hebben tot doel of tot gevolg dat zij de toepassing van artikel 140, § 1, Strafwetboek uitsluiten ten aanzien van de ouder die materiële middelen verstrekt om zijn kind te laten deelnemen aan de activiteiten van een terroristische groep of om die activiteiten te financieren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met het recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0754.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.15 AC nr. ...

Zodra de beklaagde schuldig is verklaard aan de feiten waarvoor hij werd vervolgd, is het bij artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld niet meer van toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Toepassingsgebied - Toepassing na een schuldigverklaring

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.22.0082.F 6 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231006.1F.2 AC nr. ...

Artikel 63, eerste lid, 1°, Btw-wetboek kent aan de bevoegde ambtenaren het recht toe de boeken en stukken te onderzoeken die zich in gesloten meubelen, vuilnisbakken of koelkasten bevinden die gelegen zijn in de ruimten waar de beroepsactiviteit van de belastingplichtige uitgeoefend wordt, zonder dat zij eerst zijn toestemming dienen te verkrijgen; pas als laatstgenoemde zich hiertegen verzet, kan de inzage van de boeken en stukken niet plaatsvinden; artikel 8 EVRM vereist geen andere uitlegging (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Belasting over de toegevoegde waarde - Huiszoeking - Onderzoek van de boeken en stukken - Gesloten meubelen, vuilnisbakken, enz. - Omvang van de bevoegdheden van de bevoegde ambtenaren

- Art. 63, eerste lid, 1° Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 61, § 2 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0755.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.5 AC nr. ...

De overbelasting van de rol van het vonnisgerecht voor hetwelk de beklaagde moet verschijnen, verantwoordt op zich de verlenging niet van de termijn waarbinnen het geding redelijkerwijze moet worden beslecht (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0451.F, AC 2011, nr. 205, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas. (met betrekking tot de duur van de voorlopige hechtenis in het licht van art. 5.3 EVRM).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn om te worden berecht - Toetsing door de rechter - Criteria - (geen) Overbelasting van de rol

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om te beoordelen of de duur van een strafprocedure al dan niet de bij artikel 6.1 EVRM gewaarborgde termijn overschrijdt, houdt de rechter met name toezicht op de graad van complexiteit en de instaatstelling van de zaak, de wijze waarop deze werd gevoerd, het gedrag van de partijen en van de bevoegde overheden na (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, I, 51 e.v.; Cass. 16 november 2022, AR P.22.1028.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.5; Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7; Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0451.F, AC 2011, nr. 205, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas. (met betrekking tot de duur van de voorlopige hechtenis, in het licht van art. 5.3 EVRM).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn om te worden berecht - Toetsing door de rechter - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0844.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.9 AC nr. ...

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van schuld van de houder van de kentekenplaat dat aan het voertuig is toegekend, is verenigbaar met artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, indien dat vermoeden weerlegbaar is (1) en op voorwaarde dat de wet dit beperkt binnen redelijke grenzen die met de ernst van de zaak rekening houden en het recht van verdediging beschermen. (1) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; zie Cass. 16 april 2002, AR P.01.0119.N, AC 2002, nr. 231; Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1532.F, AC 2001, nr. 75; Arbitragehof 21 maart 2000, nr. 27/2000; EHRM 7 oktober 1988, nr. 10519/83, Salabiaku t. Frankrijk, §§ 29-30 (betreffende het in het Franse douanewetboek bepaalde vermoeden van verantwoordelijkheid voor de fraude ten aanzien van de houder van de goederen).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat - Verenigbaarheid met artikel 6.2 EVRM - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0649.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.4 AC nr. ...

Het middel dat aanvoert dat het gebrek aan antwoord op de conclusie van de eiser waarin hij de toepassing van artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vorderde wegens overschrijding van de redelijke termijn, moet leiden tot de gehele vernietiging van de beslissing over de strafvordering en niet tot een vernietiging die tot de straf is beperkt, is nieuw en dus niet ontvankelijk wanneer noch uit de conclusie van de eiser noch uit enig ander stuk waarop het Hof acht mag slaan, blijkt dat de overschrijding van de redelijke termijn die hij voor het hof van beroep aanvoerde de uitoefening van zijn recht van verdediging onherroepelijk had aangetast en dat hij het hof van beroep enkel had gevraagd om hem een gewone schuldigverklaring of, bij ontstentenis daarvan, een lagere straf dan de wettelijk bepaalde minimumstraf op te leggen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Conclusie die voor de appelrechters de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van een conclusie aanvoert - Middel dat een gehele vernietiging vordert - Ontvankelijkheid

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de beklaagde voor het hof van beroep een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat de redelijke termijn volgens de vier criteria op grond waarvan de naleving ervan wordt beoordeeld, als overschreden moet worden beschouwd en het arrest geen enkele reden opgeeft waarom het beslist dat de redelijke termijn voor de berechting niet zou zijn overschreden, hebben de appelrechters hun beslissing niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0620.N, AC 2020, nr. 647.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Conclusie die de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1533.F 13 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.4 AC nr. ...

De rechter die op grond van het enkele feit dat er een vraag om inlichtingen werd verzonden naar de zetel van de rechtspersoon die houder is van het kenteken, vermoedt dat laatstgenoemde die vraag heeft ontvangen of dat het gebrek aan ontvangst het gevolg is van zijn nalatigheid, en op grond hiervan beslist dat het aan de vervolgde persoon staat om de feitelijke gegevens op te geven die zijn bewering volgens welke hij de vraag om inlichtingen niet heeft ontvangen en niet nalatig is geweest, aannemelijk kunnen maken, schendt artikel 6.2 EVRM en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld (1). (1) Het Hof bevestigt zo de ommekeer in de rechtspraak die blijkt uit Cass. 14 december 2021, AR P.21.1108.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10, § 6 tot § 8; HOF VAN CASSATIE VAN BELGIË, Jaarverslag 2021, Larcier, p. 110-112; RDPC, 2023/1, p. 52, noot J. POELMAN, "L'article 67ter de la loi relative à la police de la circulation routière : vers une protection accrue de la présomption d'innocence"; R.W., 2022-23, p. 337, noot C. IDOMON, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon-kentekenplaathouder in artikelen 67ter, tweede lid, en 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet vereist ontvangst van de vraag om inlichtingen"; T. Strafr., 2022, p. 274, noot J. VANDEUREN, "Artikel 67ter Wegverkeerswet: bewijs van ontvangst van de vraag om inlichtingen in het licht van het vermoeden van onschuld"; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; RABG, 2022/9, p. 630, noot C. DE ROY, "De verplichting tot identificatie van de bestuurder van een voertuig op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet: het Hof van Cassatie verzet de bakens"; CRA, 2022/4, p. 56, noot; NC, 2022/6, p. 474; Cass. 8 februari 2022, AR P.21.0909.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16; contra Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0243.N, (2de middel), AC 2019, nr. 15; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F (2de middel, 2de onderdeel), en noot M.N.B., AC 2019, nr. 41; zie Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0089.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10. (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de identiteit van de bestuurder of de voor het voertuig

verantwoordelijke persoon - Ontvangst - Bewijs

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Om de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die hem in rechte vertegenwoordigt schuldig te verklaren aan het misdrijf van niet-meedeling, binnen de termijn van vijftien dagen te rekenen vanaf de datum waarop de vraag om inlichtingen werd verstuurd, van de identiteit van de bestuurder of van de persoon die voor het voertuig verantwoordelijk is, moet met een redelijke mate van zekerheid worden aangetoond dat de rechtspersoon die vraag heeft ontvangen of dat het gebrek aan ontvangst het gevolg is van zijn nalatigheid; de wetgever kan immers niet de bedoeling hebben gehad om het gebrek aan antwoord op een vraag om inlichtingen die de geadresseerde, om redenen onafhankelijk van zijn wil, niet heeft ontvangen, strafbaar te stellen; het is niet onredelijk om uit de vaststelling dat de vraag om inlichtingen naar de rechtspersoon werd verzonden, af te leiden dat hij die vraag heeft ontvangen of dat het gebrek aan ontvangst te wijten is aan zijn nalatigheid; indien de rechtspersoon echter betwist dat hij de vraag om inlichtingen heeft ontvangen, vereist de eerbiediging van het vermoeden van onschuld, gelet op de zwaarwichtigheid van de opgelegde straf, dat hij dat vermoeden, afgeleid uit het verzenden van de vraag, werkelijk kan weerleggen; een dergelijke mogelijkheid houdt in dat de vervolgende partij aantoont dat de vraag om inlichtingen werd aangeboden aan de houder van het kenteken of aan zijn zetel (1). (1) Het Hof bevestigt zo de ommekeer in de rechtspraak die blijkt uit Cass. 14 december 2021, AR P.21.1108.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10, § 6 tot § 8; HOF VAN CASSATIE VAN BELGIË, Jaarverslag 2021, Larcier, p. 110-112; RDPC, 2023/1, p. 52, noot J. POELMAN, "L'article 67ter de la loi relative à la police de la circulation routière : vers une protection accrue de la présomption d'innocence"; R.W., 2022-23, p. 337, noot C. IDOMON, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon-kentekenplaathouder in artikelen 67ter, tweede lid, en 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet vereist ontvangst van de vraag om inlichtingen"; T. Strafr., 2022, p. 274, noot J. VANDEUREN, "Artikel 67ter Wegverkeerswet: bewijs van ontvangst van de vraag om inlichtingen in het licht van het vermoeden van onschuld"; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; RABG, 2022/9, p. 630, noot C. DE ROY, "De verplichting tot identificatie van de bestuurder van een voertuig op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet: het Hof van Cassatie verzet de bakens"; CRA, 2022/4, p. 56, noot; NC, 2022/6, p. 474; Cass. 8 februari 2022, AR P.21.0909.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16; contra Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0243.N, (2de middel), AC 2019, nr. 15; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F (2de middel, 2de onderdeel), en noot M.N.B., AC 2019, nr. 41; zie Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0089.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10. (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de identiteit van de bestuurder of de voor het voertuig verantwoordelijke persoon - Ontvangst - Bewijs

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde de voor zijn invrijheidstelling vereiste borg niet betaalt, vloeit niet noodzakelijk voort dat de borgsom werd vastgesteld zonder rekening te houden met zijn financiële draagkracht (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2023, AR P.23.0805.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.22.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling tegen borgstelling - Niet-betaling - (geen) Weerslag op de wettigheid van de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De voor het vaststellen van het bedrag van een borgsom in aanmerking te nemen bestaansmiddelen zijn niet enkel die welke de inverdenkinggestelde verkrijgt uit een regelmatig uitgeoefende activiteit, maar ook die welke de criminaliteit waarvan hij wordt verdacht hem zouden hebben opgebracht indien de feiten bewezen waren; uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde geen enkel duidelijk teken van rijkdom vertoont, volgt niet dat de borgsom moet worden vastgesteld door de aanwijzingen betreffende een niet-aangegeven, want onrechtmatige, winstgevende activiteit voor onbestaande te houden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, dat geconcludeerd heeft tot cassatie.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Invrijheidstelling tegen borgstelling - In aanmerking te nemen bestaansmiddelen voor de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1561.F 31 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.4 AC nr. ...

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt het slachtoffer van een wanbedrijf de mogelijkheid niet om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht, mits de rechter die van dit geschil heeft kennisgenomen, geen uitspraak doet over het strafbaar karakter van de aan die beklaagde toegeschreven fout en geen twijfel uit over zijn schuld aan de feiten waarvan hij werd vrijgesproken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Vrijspraak van de beklaagde - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt de veroordeelde beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied, het recht niet om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, beklaagde en burgerlijke partij, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was; hier anders over oordelen zou de verzekeraar het recht ontzeggen de beslissing die de verzekerde voor het ongeval aansprakelijk stelt, in hoger beroep met goed gevolg tegen te spreken, wat zijn recht op een eerlijk proces en op toegang tot de rechter ten onrechte zou beperken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces en op toegang tot de rechter - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Ongeval - Vrijspraak van een van de

beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1494.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.2 AC nr. ...

De bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 betreffende de tijdelijke opschorting van dwingende termijnen en termijnen voor het indienen van beroepen vastgesteld in de gezamenlijke Waalse wetgeving en reglementering (...) en nr. 20 van 18 april 2020 tot verlenging van die termijnen stellen geen feit strafbaar dat dit niet was toen het werd gepleegd en verergeren de straf van een bestaand misdrijf niet, maar schorten enkel de termijn op, na het verstrijken waarvan de sanctionerend ambtenaar noch een administratieve geldboete noch het herstel van de plaats in de vorige staat nog kan opleggen aan de overtreder (1); het voorwerp van die besluiten houdt geen verband met artikel 7.1 EVRM, waarin het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet is vastgelegd (2). (1) Zie AGwH 4 april 2019, nr. 54/2019, § B.5.1. (2) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 224-225.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Milieurecht - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet - (Geen) Toepassing

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20

- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020

- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0222.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.14 AC nr. ...

Aangezien krachtens artikel 5.4 EVRM de sanctie van de onrechtmatigheid bestaat in een vrijlating die op korte termijn moet plaatsvinden, moet hieruit worden begrepen dat die bepaling slaat op het beroep van de vreemdeling die op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen, nog steeds wordt vastgehouden; zo valt de door het EVRM vereiste korte termijn samen met het tijdvak van de vrijheidsberoving: wat artikel 5.4 verbiedt is de onmogelijkheid voor de vreemdeling om, terwijl hij administratief wordt vastgehouden, de titels krachtens welke hij wordt vastgehouden te laten toetsen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Recht op vergoeding wegens onrechtmatige vrijheidsberoving - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM wordt geschonden wanneer tegen een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht met een eindbeslissing kon worden afgesloten omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel heeft vervangen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat het beroep tegen de beslissing tot vrijheidsberoving geen bestaansreden meer heeft, omdat er een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd, ontzegt ze de verzoeker het recht om op korte termijn de wettigheid te laten toetsen van de titels waarop zijn vasthouding is gegrond, terwijl die vasthouding voortduurt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed - (Geen) hoger beroep zonder bestaansreden

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1399.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.6 AC nr. ...

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Strafrechtspleging - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0026.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.23 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM dat voor eenieder het recht waarborgt op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn door een rechterlijke instantie die beslist over de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging, is van toepassing op een procedure tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten instelling voor minderjarige delinquenten of wanneer zijn toestand substantieel wordt aangetast door de maatregelen die in het kader van de tegen hem ingestelde strafvordering zijn genomen als gevolg van het feit dat de jeugdrechtbank uitspraak heeft moeten doen over een verzoek tot uithandengeving (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingssfeer - Jeugdbescherming - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - Procedure tot uithandengeving - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het tijdvak dat uit het oogpunt van de door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde redelijke termijn in aanmerking moet worden genomen, gaat in op het tijdstip waarop de strafvervolging tegen de minderjarige die ervan wordt verdacht een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, wordt ingeleid in de zin van dat artikel (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Aanvang van de termijn - Jeugdbescherming - Minderjarige vervolgd wegens een als misdrijf omschreven feit - In aanmerking te nemen tijdvak

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0331.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.14 AC nr. ...

Het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken (1) strekken zich niet uit tot het gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit en het recht op voorafgaand overleg met een advocaat of op de bijstand van een advocaat houdt niet in dat de getuige moet instemmen met de raadpleging, door de politiediensten, van de gegevens waarover hij, met name op zijn mobiele telefoon, beschikt (2). (1) Gewaarborgd door art. 6 EVRM, ook al worden ze hierin niet uitdrukkelijk vermeld (EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt tot 31 augustus 2022, §§ 203 e.v.). (2) Zie Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176 (wat betreft de vraag aan de inverdenkinggestelde, in het kader van een huiszoeking, om een slotvast kistje te openen), NC 2017, 554, noot van M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 35 i.f.; Cass. 7 maart 2018, AR P.17.0558.F, AC 2018, nr. 156 (wat betreft de afgifte, door de inverdenkinggestelde, van sociale documenten aan de sociale inspecteurs).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Recht om niet aan zijn eigen beschuldiging mee te werken - Draagwijdte - (Geen) gebruik, in een strafprocedure, van gegevens die bestaan onafhankelijk van de wil van degene die ze bezit

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

F.21.0172.F 2 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230302.1F.6 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter heeft niet tot gevolg dat die bevoegdheid aan de rechter wordt toegekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 165.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Fiscaal recht - Toepassing - Administratieve sanctie - Proportionele geldboete - Wettigheid van de sanctie - Bevoegdheden van de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1432.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.2 AC nr. ...

Uit artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de rechter de overschrijding van de redelijke termijn enkel kan bestraffen door de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uit te spreken of door de beklaagde te veroordelen tot een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf (1); teneinde de niet-naleving recht te zetten van de verplichting de beklaagde zonder onredelijke vertraging te berechten, kan de rechter ook een bij wet bepaalde straf uitspreken die evenwel op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld, of kan hij de beklaagde, als deze voldoet aan de wettelijke voorwaarden om hierop aanspraak te maken, een proeftijd opleggen door het uitstel van de tenuitvoerlegging van de hele of een gedeelte van de straf of door de opschorting van de uitspraak van de veroordeling; ook in die gevallen moet uit de redenen van de beslissing blijken dat de rechter die maatregelen niet had toegekend of dat hij die onder striktere voorwaarden had toegekend als de zaak niet met vertraging was behandeld (2). (1) Zie Cass. 6 september 2016, AR P.15.0826.N, AC 2016, nr. 458. Met andere woorden, deze bepaling bevat geen exhaustieve lijst van de bestraffingswijzen van een dergelijke overschrijding. (2) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestraffing door de rechter - Uitstel of opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Voorwaarden

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0228.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2 AC nr. ...

Aangezien de vervallenverklaring van de nationaliteit een burgerlijke sanctie is, valt ze niet onder de toepassing van artikel 2, § 1, Zevende Aanvullend Protocol EVRM, dat betrekking heeft op het recht van eenieder die wegens een strafbaar feit is veroordeeld om zijn schuldigverklaring of veroordeling opnieuw door een hoger gerecht te doen beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2.1 - Toepassingsgebied - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2.1 - Toepassingsgebied - Burgerlijke procedure tot vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg uitspraak doet

- Artt. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 23, 23/1 en 23/2 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De vervallenverklaring van de nationaliteit die in de bij wet bepaalde gevallen en vormen wordt uitgesproken, met name op voorwaarde dat ze geen toestand van staatloosheid veroorzaakt, vormt geen onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 3 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Uitspraak in de bij wet bepaalde gevallen en vormen - (Geen) onmenselijke en vernederende behandeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Uitspraak in de bij wet bepaalde gevallen en vormen - (Geen) onmenselijke en vernederende behandeling

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.22.1444.F 17 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1 AC nr. ...

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt bestraft met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, kan hieruit worden afgeleid dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd gerepatrieerd, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Recht op schadeloosstelling wegens onrechtmatige detentie - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling verschillende opeenvolgende beslissingen tot vrijheidsberoving zijn genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel verving (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer blijkt dat het bevel tot aanhouding de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die deze inverdenkinggestelde benadelen, zijn de onderzoeksgerechten bevoegd om, bij de eerste verschijning en op voorwaarde dat ze daarom werden verzocht op basis van gegevens eigen aan de toestand van de aangehoudene, de rechtzetting van het bevel tot aanhouding te bevelen door de voortzetting van de voorlopige hechtenis in een andere inrichting op te leggen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, I, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, 1099, dat verwijst naar Brussel (KI) 17 april 2012, JT 2012, 370, JLMB 2012, 1052. Het OM verwees op zijn beurt naar Cass. 26 juli 2022, AR P.22.0967.F (onuitg.), dat vermeldt: "In haar conclusie oordeelde de eiseres dat 'haar in artikel 3 EVRM vastgelegde recht' thans werd geschonden. Tot staving van deze overweging haalde zij echter alleen een persartikel aan 'waarin de detentievoorwaarden in de gevangenis van Bergen, die momenteel bij de vrouwen kampt met een overbevolking van 170%, aan de kaak worden gesteld'. Aangezien deze vermelding niet berust op een feitelijk gegeven van de zaak, mist ze de vereiste nauwkeurigheid om een middel te vormen. Omdat het enkel en alleen een bewering is, dienden de appelrechters hierop niet te antwoorden. In zoverre kan het middel niet worden aangenomen". Het OM leidde hieruit af dat, in de voorliggende zaak, het middel dat kritiek uitoefent op overtollige redenen – aangezien deze ingaan op iets wat slechts een bewering is en waarop de kamer van inbeschuldigingstelling niet hoefde te antwoorden, niet ontvankelijk is. Het heeft dus niet de vraag gesteld hoe het verzoek tot overplaatsing zich verhoudt tot de wet-"Dupont", de basiswet van het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden van 12 januari 2005, waarvan artikel 18 bepaalt dat: "onverminderd andersluidende wettelijke bepalingen over de plaatsing of overplaatsing van gedetineerden wordt beslist door ambtenaren van de penitentiaire administratie die daartoe door de directeur-generaal worden aangewezen" en dat tegen deze beslissing "bezwaar kan worden ingediend, zoals bepaald in titel VIII, hoofdstuk III". Moet, ten slotte, uit de beslissing van het Hof a contrario worden afgeleid dat, na de eerste verschijning, de onderzoeksgerechten niet meer bevoegd zijn om de overplaatsing van de inverdenkinggestelde naar een ander huis van arrest te bevelen? (MNB).

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Bevel tot aanhouding dat de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Toezicht - Eerste verschijning - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.1327.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1 AC nr. ...

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt gesanctioneerd met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, moet hieruit worden begrepen dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd vrijgelaten, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Recht op schadeloosstelling wegens onrechtmatige detentie - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Invrijheidstelling van de vreemdeling

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de

rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Invrijheidstelling van de vreemdeling

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer ten aanzien van een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving, een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel vervangt (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolging van titels - Nieuwe autonome titel

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet, geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de invrijheidstelling van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Vrijlating van de vreemdeling

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0591.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.19 AC nr. ...

Onder de in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde strijdigheid over de grond van de zaak wordt elke beslissing verstaan die een gedraging als een misdaad of een wanbedrijf omschrijft terwijl, in werkelijkheid, die gedraging de rechtmatige uitoefening vormt van een vrijheid of van een recht die door het Verdrag worden gewaarborgd, of nog elke beslissing die een straf oplegt die niet verenigbaar is met de in dat Verdrag vastgelegde beginselen en waarden (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” van het OM in Pas. 2022, nr. 783.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Heropening van de rechtspleging - Artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van strafvordering - Strijdigheid over de grond van de zaak met het EVRM

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

De miskenning van het recht op een eerlijk proces, van het recht op de bijstand van een advocaat, gewaarborgd in de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, of van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht, vormen geen materiële strijdigheid of strijdigheid over de grond van de zaak met het EVRM, bedoeld in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, maar een formele of procedurele tekortkoming (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2022, nr. 783; zie Cass. 16 maart 2022, AR P.21.1300.F, AC 2022, nr. 195, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas. waarin hij met name verwijst naar de memorie van toelichting van de Aanbeveling van 19 januari 2000, R (2000) 2, van het Comité van Ministers van de Raad van Europa (cf. infra); Cass. 26 oktober 2022, AG P.22.0712.F, Pas. 2022, nr. 683 (dat net als onderhavig arrest beslist dat een dergelijke tekortkoming, die door het EHRM is vastgesteld, in dit geval niet beantwoordt aan de in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde voorwaarden om de heropening van de rechtspleging te bevelen), met concl. OM op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van strafvordering - Miskenning van het recht op een eerlijk proces, van het recht op de bijstand van een advocaat, gewaarborgd in de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, of van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - (Geen) materiële strijdigheid of strijdigheid over de grond van de zaak met het EVRM - (Wel) formele of procedurele tekortkoming

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van strafvordering - Miskenning van het recht op een eerlijk proces, van het recht op de bijstand van een advocaat, gewaarborgd in de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, of van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - (Geen) materiële strijdigheid of strijdigheid over de grond van de zaak met het EVRM - (Wel) formele of procedurele tekortkoming

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Bij de uitspraak over een verzoek tot heropening van de rechtspleging moet, aangezien de redenen van de veroordeling van de Belgische Staat door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geen strijdigheid over de grond van de zaak maar een procedurele tekortkoming uitmaken, onderzocht worden of die tekortkoming ernstige twijfel over de uitkomst van het proces doet ontstaan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2022, nr. 783; zie Cass. 16 maart 2022, AR P.21.1300.F, AC 2022, nr. 195, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas. waarin hij met name verwijst naar de memorie van toelichting van de Aanbeveling van 19 januari 2000, R (2000) 2, van het Comité van Ministers van de Raad van Europa (cf. infra); Cass. 26 oktober 2022, AG P.22.0712.F, Pas. 2022, nr. 683 (dat net als onderhavig arrest beslist dat een dergelijke tekortkoming, die door het EHRM is vastgesteld, in dit geval niet beantwoordt aan de in artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde voorwaarden om de heropening van de rechtspleging te bevelen), met concl. OM op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van strafvordering - Veroordeling van België door het EHRM - Reden - Procedurele tekortkoming, en niet een strijdigheid over de grond van de zaak - Invloed op het verzoek tot heropening van de rechtspleging

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

Artikel 8 EVRM moet worden uitgelegd met inachtneming van de artikelen 7 en 9 Kinderrechtenverdrag; het recht op eerbiediging van het gezinsleven impliceert aldus met name het recht, voor het kind, om te worden opgevoed door zijn ouders en het recht, voor een moeder of een vader, om niet tegen hun wil van hun kind te worden gescheiden, behalve wanneer die scheiding wordt vereist door het hogere belang van het kind en voor zover de overeenkomstig de toepasselijke wetten en procedures genomen maatregel kan worden herzien door de rechter, met name op verzoek van de dragers van het ouderlijk gezag waaraan aldus afbreuk wordt gedaan (1). (1) Cass. 28 september 2022, AR P.22.0988.F, arrest niet gepubliceerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Uitlegging met inachtneming van de artikelen 7 en 9 Kinderrechtenverdrag - Implicaties voor de maatregelen die het kind van zijn ouders scheidt

- Artt. 7 en 9 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1028.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.5 AC nr. ...

Of de redelijke termijn van een rechtspleging is overschreden, moet worden beoordeeld volgens de omstandigheden van de zaak, waarbij acht moet worden geslagen op de zaak in haar geheel, de complexiteit ervan, de houding van de verzoeker en van de gerechtelijke overheden, alsook het belang van de zaak (1); wanneer uit de chronologie van de rechtspleging een dubbele vertraging blijkt van meer dan eenentwintig maanden en de beklaagde in zijn conclusie aanvoert dat die gecumuleerde termijnen overdreven zijn, kunnen de appelrechters die enkel vermelden dat het traject van het dossier, zoals ze dit uitgebreid toelichten, geen enkele overschrijding vertoont, niet wettig beslissen dat de redelijke termijn niet is overschreden. (1) Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, AC 2022, nr. 62.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Overschrijding van de redelijke termijn - Criteria - Beoordeling - Motivering van de niet-overschrijding

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1337.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.10 AC nr. ...

De onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken wanneer het de strafvordering uitoefent, vloeit voort uit de algemene regel dat het een partij niet kan worden toegestaan haar tegenstrever of de partij jegens wie zij onderscheiden of tegengestelde belangen verdedigt, te wraken; deze regel miskent artikel 6 EVRM niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Openbaar ministerie dat de strafvordering uitoefent - Wraking onmogelijk - Bestaansreden - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0636.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.12 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een partij stukken op de rechtszitting toont, zonder die stukken neer te leggen om bij het dossier te voegen of ze aan de tegenpartij mee te delen, betekent niet dat ze niet het voorwerp van het debat hebben uitgemaakt en dat de rechter niet erop mag steunen, zodat daardoor het recht van verdediging van die partij niet miskend wordt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Tonen van stukken op de rechtszitting - Neerlegging - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1085.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.6 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM, noch de noodzaak om het recht van verdediging van de procespartijen te eerbiedigen of om het Hof in staat te stellen de wettigheid van de bestreden beslissing te controleren, vereisen dat de gezegden van de partijen ter rechtszitting moeten kunnen worden gecontroleerd aan de hand van de weergave daarvan in het proces-verbaal van die rechtszitting en het is evenmin vereist dat de bestreden beslissing die gezegden als dusdanig aanhaalt bij de beoordeling van de impact ervan op de bewijswaardering van de gegevens van het strafdossier (1). (1) Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE; Cass. 2 november 2011, AR P.11.1424.F, AC 2011, nr. 588.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Procedure op de zitting - Gezegden van de partijen ter rechtszitting niet opgenomen in een proces-verbaal - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0892.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.5 AC nr. ...

Om schuldig te worden bevonden aan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf moet de dader met name eraan hebben bijgedragen op de door de wet bepaalde wijze; bovendien is het strafbaar karakter van een daad van deelneming afhankelijk van de voltooiing van hetzelfde hoofdmisdrijf; uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), en artikel 14.1 IVBPR volgt echter dat het recht op een eerlijk proces vereist dat de reële verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf afzonderlijk worden beoordeeld (2); hieruit volgt, enerzijds, dat wanneer meerdere personen beschuldigd worden van deelneming aan een diefstal met een of meer verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek, het hof van assisen de jury daarover een geïndividualiseerde vraag moet stellen en, anderzijds, dat de kwalificatie bijgevolg per deelnemer kan verschillen afhankelijk van de kwalificaties van de verzwarende omstandigheden die elk van hen welbewust heeft aanvaard of aan de uitvoering waarvan hij heeft deelgenomen (3). (1) Zie EHRM 2 juni 2005, Goktepe t. België, nr. 50372/99, J.T., 2005, 713, en voetnoot P.-P. RENSON, evenals de daaropvolgende arresten Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, AC 2008, nr. 379 (heropening van de rechtspleging) en Cass. 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal M. DESWAEF; EHRM 27 maart 2008, Delespesse t. België, 27 maart 2008, N.C. 2008, 260, voetnoot J. ROZIE. (2) Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, hierboven vermeld; zie Cass. 9 april 2019, AR P.18.1305.N, AC 2019, nr. 222, en voetnoot. (3) Het openbaar ministerie heeft aangevoerd dat sinds het Goktepe-arrest de veroordelende beslissing niet langer dezelfde verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf moet vermelden: hoewel dit arrest de theorie van de materiële ontlening van de strafbaarheid en het beginsel van de mededeelbaarheid van de "reële" of "objectieve" verzwarende omstandigheden, die tot dan toe in België ingeburgerd waren, niet formeel verwerpt, veroordeelt het de weigering om de aan de jury gestelde vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheden te individualiseren (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1625 en de verwijzingen in voetnoot 79; F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in Les infractions, vol. 1, les infractions contre les biens, Larcier, Brussel, 2de uitg., 2016, 149-159). Bovendien oordeelt het Hof van Cassatie voortaan dus dat het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR vereist dat de verzwarende omstandigheden afzonderlijk worden beoordeeld voor elke mededader of medeplichtige, aan wie de verzwarende omstandigheden van het hoofdfeit slechts kunnen worden toegerekend indien hij hiervan kennis had en ze heeft aanvaard (zie Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0781.N, AC 2020, nr. 650, met concl. van advocaat-generaal De Smet). Het OM heeft hieruit afgeleid dat de jegens een beschuldigde bewezen verklaarde verzwarende omstandigheden niet ipso jure toe te rekenen zijn aan de mededaders of medeplichtigen en dat het middel dat geheel uitgaat van een andere rechtsopvatting faalt naar recht.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer

- Artt. 66, 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek

P.22.1208.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.9 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel vervangt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet, dat enkel betrekking heeft op het rechterlijk toezicht op een actieve titel, schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet, geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande titel vervangt maar, integendeel, de invrijheidstelling of de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Invrijheidstelling of repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1407.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11 AC nr. ...

De rechter die bij de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis de vrijlating onder borgsom beveelt, bepaalt op onaantastbare wijze het bedrag van de borgsom en is bij gebrek aan een conclusie niet verplicht zijn beslissing hierover met redenen te omkleden (1); niettemin moet bij het bepalen van de borgsom, die is bedoeld om het vluchtgevaar tegen te gaan, ook rekening worden gehouden met de financiële draagkracht van de verdachte en, zo nodig, overeenkomstig artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, met het bestaan van ernstige vermoedens dat de uit het misdrijf verkregen geldsommen of effecten in het buitenland werden belegd of verborgen werden gehouden (2). (1) Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0689.F, AC 2002, nr. 297; zie concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. 2022, nr. 719. Wat betreft de ontvankelijkheid van het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, zie Cass. 22 december 2021, AR P.21.1606.F, AC 2021, nr. 826, met concl. OM op datum in Pas. en verw. in voetnoot ondertekend M.N.B. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 719.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Invrijheidstelling onder borgsom - Verplichting van de rechter om het bedrag van de borgsom te verantwoorden - Draagwijdte

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

C.21.0243.N 7 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221107.3N.6 AC nr. ...

Het vormt voor een geïnterneerde persoon een buitensporige procedurele last om een vordering in schadevergoeding te moeten instellen vóór het einde van de periode waarin hij van zijn vrijheid is beroofd in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 5 EVRM; een dergelijke vereiste houdt geen rekening met de kwetsbaarheid van de geïnterneerde persoon als gevolg van zijn geestelijke gezondheidstoestand en zijn vrijheidsberoving, noch met het feit dat een geïnterneerde persoon gedurende zijn vrijheidsberoving in omstandigheden strijdig met artikel 5 EVRM - voornamelijk ernaar streeft om deze omstandigheden te doen evolueren door om een overplaatsing naar een aangepaste instelling of een invrijheidsstelling te verzoeken (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) EHRM, 6 april 2021, Venken e.a. t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toegang tot de rechter - Geïnterneerde - Kwetsbare positie - Vordering tot schadevergoeding - Tijdstip - Verjaring

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0486.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.14 AC nr. ...

De omstandigheid dat een rechter al uitspraak heeft gedaan, in een onderscheiden rechtspleging, over de bijkomende straf van een andere beklaagde, volstaat op zich niet om zijn bekwaamheid om op onpartijdige wijze kennis te nemen van de strafvordering tegen een persoon die later voor dezelfde feiten wordt vervolgd, in twijfel te trekken; dat is enkel het geval wanneer de eerste beslissing een voorbarige beoordeling van de schuld van de in de tweede zaak betrokken persoon inhoudt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 692.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onpartijdigheid van de rechter - Rechter die eerder al uitspraak heeft gedaan over een bijkomende straf van een andere beklaagde wegens dezelfde feiten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1428.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.2 AC nr. ...

Het terugsturen door de geadresseerde van het afschrift van een proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wegverkeerswet, van het formulier dat bij die akte werd gevoegd na het invullen ervan, vormt geen verhoor door de autoriteiten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor door de autoriteiten - Begrip - (Niet) terugsturen door de geadresseerde van het afschrift van een proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wegverkeerswet, van het formulier dat bij die akte werd gevoegd na het invullen ervan

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0712.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bij het vaststellen van een schending van het EVRM oordeelt dat het gedrag van de voorzitter van het hof van assisen twijfel kon doen ontstaan over zijn objectieve onpartijdigheid maar tevens vaststelt dat "niet is aangetoond dat hij zou zijn uitgegaan van het vooroordeel dat [de beschuldigde] schuldig was aan de feiten waarvoor [hij] voor het hof van assisen terecht [diende] te staan", beveelt het Hof niet de heropening van de rechtspleging die de veroordeelde overeenkomstig de artikelen 442bis tot 442octies Wetboek van Strafvordering vraagt wanneer het vaststelt dat er, gelet op het geheel van de gegevens, niet dient te worden geoordeeld dat het aan de voorzitter van het hof van assisen verweten gebrek aan objectieve onpartijdigheid heeft geleid tot ernstige twijfel over de betrouwbaarheid van de verklaring van de jury (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een onpartijdige rechtbank - Vaststelling door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het gedrag van de voorzitter van het hof van assisen twijfel kon doen ontstaan over zijn objectieve onpartijdigheid - Geen ernstige twijfel over de betrouwbaarheid van de verklaring van de jury - Invloed op het verzoek tot heropening van de rechtspleging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1234.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.12 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters die hebben kennisgenomen van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die krachtens artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlandse aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering uitvoerbaar heeft verklaard, hebben vastgesteld dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring door de gevangenisdirecteur aan de vreemdeling zelf werd overhandigd en dat dit document vermeldt dat de betrokkene het recht heeft om hoger beroep in te stellen binnen vierentwintig uur vanaf de betekening, door middel van een verklaring op de griffie van de gevangenis, en dat alle voor de uitoefening van het rechtsmiddel dienstige inlichtingen bijgevolg aan de eiser ter kennis werden gebracht op het ogenblik waarop ze een dienstige uitoefening van een rechtsmiddel mogelijk maakten, namelijk op het ogenblik waarop de beslissing van de eerste rechter aan hem werd betekend, en dat hij op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman, kunnen de appelrechters wettig beslissen dat de bij de artikelen 3 en 5 EVRM gewaarborgde rechten niet zijn miskend, zelfs als die beschikking hem werd betekend in een taal die hij niet begrijpt (1). (1) Voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft de eiser aangevoerd dat hij geen van de landstalen en zelfs geen Engels sprak en de beroepen beschikking hem zonder vertaling werd betekend, zodat hij zijn raadsman niet tijdig op de hoogte heeft kunnen brengen en zodat zijn raadsman dus pas binnen vierentwintig uur na de betekening van die beschikking aan laatstgenoemde hoger beroep heeft ingesteld. “Niet ontvankelijk is het hoger beroep tegen een beschikking waarbij een door een vreemde overheid verleend bevel tot aanhouding met het oog op uitlevering uitvoerbaar wordt verklaard als dat hoger beroep meer dan vierentwintig uur na de betekening van de beschikking wordt ingesteld, ook al heeft appellant binnen die termijn niet de vertaling in een taal die hij verstaat ontvangen van het aanhoudingsbevel en van de beschikking van uitvoerbaarverklaring” (Cass. 19 februari 1986, AR 4869, AC. 1985-86, nr. 396; zie Cass. 6 november 1985, AR 4682, AC 1985-86, nr. 152; Cass. 21 mei 1985, AR 9541, AC 1984-85, nr. 569; Cass. 29 oktober 1962, Pas. 1963, I, 284; het arrest verwijst mutatis mutandis naar Cass. 28 januari 1992, AC 1991-92, nr. 278, betreffende de betekening van het aanhoudingsbevel). Hieruit heeft het openbaar ministerie afgeleid dat het middel, in zoverre het uitging van het tegendeel, faalde naar recht. Volgens de eiser is de wettelijke termijn, bij gebrek aan een vertaling bij de betekende beschikking, te kort om te kunnen voldoen aan de artikelen 5 en 13 EVRM, die respectievelijk het recht op vrijheid en veiligheid en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel waarborgen. Net als in zijn conclusie in hoger beroep voerde hij aan dat dit blijkt uit een advies van 4 december 1990 van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens in de zaak Farmakopoulos t. België. Omdat het Europees Hof vaststelde dat de verzoeker geen interesse had in de zaak, heeft het evenwel besloten deze van de rol te schrappen en is een dergelijk advies dus niet bindend voor het Hof (EHRM 27 maart 1992, Farmakopoulos t. België, verzoekschrift nr. 11683/85; zie M.-A. Beernaert e.a., o.c., 2072; D. VANDERMEERSCH, “Le recours contre l’ordonnance d’exequatur du mandat d’arrêt étranger”, noot sub Antwerpen (KI) 8 december 1992, RDCP, 1993, 780-781). Bovendien wijst het arrest op de wetswijzigingen en de andere wijzigingen sinds deze zaak: - de eiser werd sinds 22 juni 2022 bijgestaan door een advocaat, die hem alle nuttige inlichtingen over het verloop van de procedure heeft kunnen geven en kon vanuit de gevangenis contact opnemen met zijn raadsman zodra hem de beschikking was betekend, terwijl de heer Farmakopoulos geen inlichtingen had ontvangen over het bestaan van een hoger beroep en over de beroepstermijn en in de gevangenis geen toegang had tot een telefoon; - de termijn van vierentwintig uur, die toen voortvloeide uit de rechtspraak, is tegenwoordig vastgelegd in de wet. Het arrest stelt vast dat die verschillen verhinderen dat de redenen van het advies op deze zaak kunnen worden toegepast, dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring die aan de eiser zelf werd overhandigd, uitdrukkelijk inlichtingen over de termijn en de modaliteiten van het hoger beroep bevat en dat de eiser op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman. Volgens het openbaar ministerie hebben de appelrechters hieruit kunnen afleiden dat de door de in het middel bedoelde bepalingen gewaarborgde rechten niet waren miskend en dat het middel in zoverre dus niet kon worden aangenomen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Betekening - Modaliteiten

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Betekening - Modaliteiten

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1355.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26 AC nr. ...

Het toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM van de termijn die is verstreken sinds het verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken overeenkomstig de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering, houdt geen verband met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken op grond van de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering - Termijn - Toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM - Toetsing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0679.F 20 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221020.2F.11 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of er tussen de ontvangst van de uitnodiging en het verhoor in het geval van de betrokkene, gelet op zijn mogelijke kwetsbaarheid, voldoende tijd was om een overleg met een advocaat aan te vragen, dat overleg daadwerkelijk te hebben en de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor te regelen, terwijl het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die hiermee geen verband houden of die op grond hiervan niet kunnen worden verantwoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkinggestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 47bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beklaagde, die op schriftelijke uitnodiging werd verhoord en verondersteld wordt krachtens artikel 47bis, § 3, eerste lid, Wetboek van Strafvordering een vertrouwelijk overleg met een advocaat te hebben gehad en de nodige maatregelen te hebben genomen om zich tijdens het verhoor door hem te laten bijstaan, tijdens het verhoor niet door een advocaat werd bijgestaan en aanvoert dat hij tussen de uitnodiging en het verhoor over onvoldoende dagen beschikte om dat overleg en die bijstand te regelen, dient de rechter na te gaan of de beklaagde, gelet op de concrete omstandigheden van de zaak, zijn recht van toegang tot een advocaat daadwerkelijk heeft kunnen uitoefenen; de concrete in aanmerking te nemen omstandigheden omvatten, in voorkomend geval, het feit dat de verdachte zich bij de ontvangst van de uitnodiging en tijdens het verhoor in een kwetsbare positie bevond doordat hij voor andere feiten dan die waarvoor hij werd uitgenodigd van zijn vrijheid was beroofd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van advocaat - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkinggestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Controle van het effectieve karakter - Draagwijdte

- Art. 47bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.22.0641.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de eiser voor de appelrechters niet heeft aangevoerd dat de redelijke termijn voor de berechting van de zaak was overschreden wegens de duur van de behandeling van het dossier in hoger beroep, dient het hof van beroep zijn beslissing betreffende de invloed van het tijdsverloop tussen de beslissing van de eerste rechter en zijn eigen beslissing op het redelijk karakter van de duur van de rechtspleging in haar geheel beschouwd, niet met bijzondere redenen te omkleden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 652.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling - Motivering - Duur van de rechtspleging in hoger beroep

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om het redelijk karakter van de duur van de rechtspleging te beoordelen, mag de rechter rekening houden met het feit dat een partij haar recht om bijkomende onderzoekshandelingen te vragen heeft uitgeoefend en dat het onderzoek van die vordering of de uitvoering van die onderzoekshandelingen een verlenging van de duur van de rechtspleging heeft veroorzaakt; de rechter bestraft zodoende niet de uitoefening door de rechtzoekende van zijn recht van verdediging, maar stelt enkel vast dat de uitoefening van dat recht de verlenging van de duur van de rechtspleging tot gevolg heeft gehad (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 652.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling - Inaanmerkingneming van de door de beklaagde gevraagde bijkomende onderzoekshandelingen - (Geen) sanctie van de uitoefening van het recht van verdediging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0674.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat een beklaagde zijn in artikel 6.3.d EVRM bepaalde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen niet onverkort kan uitoefenen, bijvoorbeeld wegens de jonge leeftijd van de getuige, leidt niet tot de miskenning van het recht van verdediging van die beklaagde wanneer er voor dat gebrek aan tegenspraak voldoende compenserende factoren aanwezig zijn, maar dat vereist niet dat een deskundigenonderzoek, strekkende tot het adviseren van de rechter over de betrouwbaarheid van de audiovisueel geregistreerde verklaringen van het kind, op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde plaatsvindt; de compensatie kan ook erin bestaan dat de beklaagde bij de behandeling van zijn zaak voor de vonnisrechter de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring van het kind en het advies daarover van de gerechtsdeskundige ongehinderd kan betwisten en tegenspreken en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar (1). (1) Cass. 4 januari 2022, AR P.21.1017.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Onmogelijkheid dit recht onverkort uit te oefenen gelet op de jeugdige leeftijd van de getuige - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Miskenning van het recht van verdediging - Voorhanden zijn van compenserende factoren - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek betreffende de betrouwbaarheid van de geregistreerde verklaring van de getuige - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0749.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de toepassing van de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie ertoe leidt dat aan de beklaagde een aanleg wordt ontnomen, kan als zodanig niet worden afgeleid dat diens recht op een eerlijk proces of recht van verdediging zou zijn miskend; de loutere omstandigheid dat het appelgerecht na evocatie uitspraak doet over de grond van de zaak naar aanleiding van het hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt, houdt geen miskenning in van de relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toepassing van artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Evocatie - Ontnemen van een aanleg aan de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.22.0871.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16 AC nr. ...

Artikel 10 EVRM waarborgt geen onbeperkte vrijheid van meningsuiting, zelfs niet wanneer het gaat om persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen belang aangezien artikel 8 EVRM ook een bijzondere aandacht voor de bescherming van het privéleven vereist, zeker wanneer de aantasting ervan volgt uit het gebruik van technische middelen zoals heimelijke geluids- of beeldopnames en een persoon bovendien , naargelang de concrete omstandigheden, het gewettigde vertrouwen mag hebben dat wat hij zegt of doet valt onder de bescherming van zijn privéleven, ongeacht of hij een publiek figuur is, zodat persberichtgeving, ongeacht het feit dat zij bijzonder beschermingswaardig is ter wille van het algemeen belang, in bepaalde gevallen kan moeten wijken voor de bescherming van het privéleven van degene die zich op daarop beroept; het gegeven dat een persoon geen publiek figuur is impliceert evenwel nog niet dat het recht op eerbiediging van zijn privéleven steeds voorrang moet krijgen op de persvrijheid aangezien de betrokkenheid van een niet-publiek persoon bij een publiek feit aanleiding kan geven tot een rechtmatige verwerking van zijn persoonsgegevens, zelfs met gebruik van technische middelen, zonder dat die verwerking noodzakelijkerwijze moet wijken voor de eerbiediging van zijn privéleven en daarbij is de omstandigheid dat het publiek feit verband houdt met een privéaangelegenheid niet doorslaggevend maar wel bepalend is, naast de aard en het doel van de verwerking van de persoonsgegevens, de redelijke privacy-verwachting die de betrokkene kon koesteren in de concrete omstandigheden waarin hij zich bevond; de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de betwiste verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is wegens een onevenredige inbreuk op het privéleven van de persoon wiens gegevens worden verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privéleven - Geen publieke figuur - Afweging tegenover het recht op vrijheid van meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid bepaald in artikel 10 EVRM - Rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens - Gebruik van technische middelen - Publiek feit verband houdende met een privéaangelegenheid - Aard en doel van de verwerking van de persoonsgegevens - Redelijke privacyverwachting - Beoordeling door de rechter

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Persvrijheid - Beperking - Persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen belang - Afweging tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven bepaald in artikel 8 EVRM - Aantasting van de eerbiediging van het privéleven - Publieke figuur - Gebruik van heimelijke geluids- of beeldopnames - Aard en doel van de verwerking van de persoonsgegevens - Redelijke privacyverwachting - Beoordeling door de rechter

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals: - de bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang; - de vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskenning van de privacy waarop hij zich beroept; - de inhoud, de vorm en de impact van de publicatie; - de wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privéleven - Afweging tegenover het recht op vrijheid van meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid - Criteria

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Persvrijheid - Afweging tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven - Criteria

- Artt. 8 en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0966.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.12 AC nr. ...

De beoordeling van de relevantie van de getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging mag niet abstract gebeuren, maar vereist een onderzoek van de concrete omstandigheden van de zaak zodat de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij die concrete omstandigheden onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten, het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert en de ongeloofwaardigheid van de inhoud van een dergelijke geschreven verklaring en er ook rekening kan worden gehouden met de fase waarin de strafprocedure zich bevindt en de voortgang ervan, met de door de inverdenkinggestelde gevolgde verdedigingsstrategie en zijn proceshouding; het is niet vereist dat de rechter al de voormelde elementen betrekt bij zijn beoordeling over de relevantie van de getuigenis noch is de rechter, verplicht om een gedetailleerd antwoord te geven op elk verzoek tot het horen van een getuige à décharge zodat het volstaat dat de inverdenkinggestelde weet waarom de rechter de getuigenis ter rechtszitting niet relevant acht voor het voorwerp van de beschuldiging; indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging moet hij niet meer aangeven of het verzoek om de getuige ter rechtszitting te horen voldoende is onderbouwd maar moet hij wel onderzoeken of het niet horen van de getuige à décharge op de rechtszitting het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aantast (1). (1) Cass. 11 september 2018, AR P.18.0217.N, AC 2018, nr. 460; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Beoordeling van de relevantie van de getuigenis - Onderzoek naar de concrete omstandigheden van de zaak - Begrip - Beslissing van de rechter - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Beoordeling van de relevantie van de getuigenis - Onderzoek naar de concrete omstandigheden van de zaak - Begrip - Beslissing van de rechter - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze verdragsbepalingen kennen aan een inverdenkinggestelde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting te horen; uit deze verdragsbepalingen, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter aan wie wordt gevraagd een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dit verzoek moet toetsen aan de hand van de volgende drie criteria: i) het voldoende onderbouwd zijn van het verzoek tot het horen van de getuige à décharge op de rechtszitting en de relevantie van die getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging; ii) het voorhanden zijn van afdoende redenen voor de beslissing dat de getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en dus voor de beslissing de getuige niet te horen ter rechtszitting; iii) de impact van de beslissing de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting op het recht van de beklaagde op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd (1). (1) EHRM 18 december 2018 (Grote Kamer), nr. 36658/05, Murtazaliyeva t. Rusland.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Omvang van dit recht - Toetsing van het verzoek door de rechter - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Ondervragen of doen ondervragen van getuigen à décharge op de rechtszitting - Omvang van dit recht - Toetsing van het verzoek door de rechter - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1063.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.4 AC nr. ...

De rechter die bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering wordt verzocht om conclusietermijnen te bepalen mag bij de beoordeling van die vraag en het vastleggen van de termijnen rekening houden met de verjaringsregeling voor de strafvordering en het gegeven dat in het concrete strafdossier de verjaring dreigend is maar hij dient bij de beoordeling van dat verzoek en bij het vastleggen van de termijnen erover te waken dat het recht op een eerlijk proces wordt gerespecteerd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak en bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de aard en de complexiteit van de zaak, de aan de orde zijnde betwistingen en de stand van de rechtspleging.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Vastlegging van conclusietermijnen - Verjaringsregeling van de strafvordering - Beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 21 en 21bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.21.0003.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.9 AC nr. ...

De kamer die overgaat tot schrapping van een vastgoedmakelaar op grond van een voorafgaande veroordeling voor misbruik van vertrouwen, legt een maatregel op die met een tuchtsanctie gelijkstaat, en moet daarbij kunnen onderzoeken of het opleggen van de wettelijk voorziene sanctie verzoenbaar is met de dwingende eisen van internationale verdragen en van het interne recht, met inbegrip van de algemene rechtsbeginselen, in het bijzonder om na te gaan of de tuchtsanctie niet onevenredig is met de overtreding (1). (1) Zie Cass. 26 juni 2015, AR D.13.0025.N, AC 2015, nr. 450; Cass. 13 februari 2009, AR C.07.0507.N, AC 2009, nr. 121; Cass. 13 februari 2009, AR F.06.0107.N, AC 2009, nr. 123.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vastgoedmakelaar - Kamer van beroep - Beslissing tot schrapping - Aard

- Art. 62, §§ 1 en 2 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Artt. 13, 14, §§1 en 2, tweede lid, en 17, eerste lid Wet 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar

- Artt. 9, §§ 1, 3°, 6 en 10 Kaderwet 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.21.0019.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.10 AC nr. ...

De tuchtrechtelijke vervolging van een arts wegens fouten die hij in de uitoefening van het beroep of naar aanleiding daarvan heeft begaan, houdt steeds het verwijt in de eer en de waardigheid van het beroep te hebben aangetast zodat de arts die opgeroepen wordt om voor de tuchtraad te verschijnen weet of moet weten dat hij zich hierop moet verdedigen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Fouten in de uitoefening van het beroep - Aantasting van de eer en de waardigheid van het beroep - Tuchtrechtelijke vervolging

- Art. 6, 2° KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0851.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.7 AC nr. ...

De toepassing van de grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, die voortvloeit uit het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, veronderstelt het bestaan van een eerste onherroepelijke veroordeling; het moet gaan om een veroordeling die is uitgesproken na een vervolging van repressieve aard; bij die beslissing moeten de aard en de kwalificatie van de feiten in aanmerking worden genomen, evenals de aard en de ernst van de aan de dader opgelegde sanctie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 626; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant, 2014, 273.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Non bis in idem-beginsel - Voorwaarden - Beoordeling

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De opvoedingsprestatie die door de jeugdrechtbank wordt opgelegd krachtens artikel 108, tweede lid, 3°, van het decreet van 18 januari 2018 van het parlement van de Franse Gemeenschap houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, is afgestemd op het welzijn van de minderjarige aan wie ze wordt opgelegd; het gaat om een maatregel die nuttig is voor laatstgenoemde maar niet het opzettelijk vergeldende, bestraffende en vernederende karakter heeft dat eigen is aan de straf; hieruit volgt dat de tegen de dader afzonderlijk ingestelde strafvordering voor feiten die vóór en na zijn meerderjarigheid werden gepleegd, hem niet blootstelt aan het gevaar om twee keer te worden bestraft voor hetzelfde feit omdat de na zijn meerderjarigheid gepleegde daad strafbaar is terwijl de vóór zijn meerderjarigheid gepleegde daad dat niet is, en omdat het ene feit strafbaar is terwijl het andere slechts aanleiding geeft tot een beschermingsmaatregel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 626.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Door de jeugdrechtbank opgelegde opvoedingsprestatie - Begrip - Onderscheid met de straf - Weerslag in geval van vervolging voor feiten die vóór en na de meerderjarigheid werden gepleegd

- Art. 108 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

P.22.0652.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.2 AC nr. ...

De rechter op verzet kan een verzet tegen een verstekvonnis maar onontvankelijk verklaren wegens laattijdigheid, indien vaststaat dat de betrokkene behoorlijk werd ingelicht over de termijn om verzet aan te tekenen; de rechter op verzet oordeelt onaantastbaar of dit het geval is; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 22 maart 2022, AR P.21.1502.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.13 met concl. OM; Cass. 18 mei 2021, AR P.21.0327.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.13; Cass. 19 mei 2020, AR P.20.0148.N, AC 2020, nr. 302; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0556.N, AC 2019, nr. 624; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017 nr. 428; Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., T. Strafr. 2016, 236 noot T. DECAIGNY; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, T. Strafr. 2011, 207 noot C. VAN DEUREN, RW 2012-13, 216 noot B. DE SMET; Zie ook EHRM 24 mei 2007, Da Luz Dominguez Ferreira t/België, EHRM 29 juni 2010, Hakimi t/België, §34-37 en EHRM 1 maart 2011, Faniel t/België, www.echr.coe.int, §30; GwH 11 oktober 2018, arrest 134/2018, www.const-court.be; K. VEECKMANS, "Informatieplicht tijdens de buitengewone verzetstermijn", T. Strafr. 2021, 221-226; B. DE SMET, Verstek en verzet in strafzaken, Larcier, 2020, 78-82; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1663-1666; C. VANDEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2022, 1428-1429.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Verzet - Informatie over het verzet bij de betekening van de verstekbeslissing - Draagwijdte

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0982.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.12 AC nr. ...

De rechter is niet verplicht om een gedetailleerd antwoord te geven op elk verzoek tot het horen van een getuige à décharge: het volstaat dat de beklaagde weet waarom de rechter de getuigenis ter rechtszitting niet relevant acht voor het voorwerp van de beschuldiging; indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging dan moet hij niet meer aangeven of het verzoek van de beklaagde om de getuige ter rechtszitting te horen voldoende is onderbouwd; indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging dan moet hij bovendien onderzoeken of het niet horen van de getuige à décharge op de rechtszitting het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aantast; uit de weigering een getuige à décharge te horen op de rechtszitting die afdoende is gemotiveerd door de vaststelling dat de getuigenis niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en waarbij de rechter aangeeft dat de weigering het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet aantast, kan geen miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Verhoor van getuigen à décharge - Weigering tot het verhoor van de getuige - Redenen - Vermoeden van onschuld

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1, 6.2 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op het doen ondervragen van getuigen - Verhoor van getuigen à décharge - Weigering tot het verhoor van de getuige - Redenen - Vermoeden van onschuld

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1, 6.2 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Verhoor van getuigen à décharge - Weigering tot het verhoor van de getuige - Redenen

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1, 6.2 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen; deze verdragsbepalingen kennen aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting te horen; uit deze verdragsbepalingen, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter aan wie wordt gevraagd een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dit verzoek moet toetsen aan de hand van de volgende drie criteria: i) het voldoende onderbouwd zijn van het verzoek tot het horen van de getuige à décharge op de rechtszitting en de relevantie van die getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging; ii) het voorhanden zijn van afdoende redenen voor de beslissing dat de getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en dus voor de beslissing de getuige niet te horen ter rechtszitting en iii) de impact van de beslissing de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting op het recht van de beklaagde op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd (1); de beoordeling van de relevantie van de getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging mag niet abstract gebeuren, maar vereist een onderzoek van de concrete omstandigheden van de zaak; de rechter moet bijgevolg zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst (2); die concrete omstandigheden kunnen onder meer betrekking hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten, het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert en de ongeloofwaardigheid van de inhoud van een dergelijke geschreven verklaring, ook kan rekening worden gehouden met de fase waarin de strafprocedure zich bevindt en voortgang ervan, met de door de beklaagde gevolgde verdedigingsstrategie en de proceshouding van de beklaagde (3), het is niet vereist dat de rechter al de voormelde elementen betrekt bij zijn beoordeling over de relevantie van de getuigenis. (1) Cass. 1 maart 2022, AR P.21.0658.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.9; Cass. 21 december 2021, AR P.21.0055.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.21; Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1104.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.5; Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; EHRM 18 december 2018, Murtazaliyeva t/Rusland, §158 en EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, §42-43, www.echr.coe.int, T. Strafr. 2019; 280 noot S. BERNEMAN. Zie S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-290; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, Gompel & Svacina, 2019, 781-782; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403. (2) CaCass. 1 maart 2022, AR P.21.0658.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.9; Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1104.N, AC 2021, nr. 166; Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN. (3) Cass. 1 maart 2022, AR P.21.0658.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.9; Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1104.N, AC 2021, nr. 166; Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Verhoor van getuigen à décharge - Noodzaak tot verhoor in het belang van de waarheidsvinding - Beoordeling - Criteria - Concrete omstandigheden van de zaak - Voorwaarden

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op het doen ondervragen van getuigen - Verhoor van getuigen à décharge - Noodzaak tot verhoor in het belang van de waarheidsvinding - Beoordeling - Criteria - Concrete omstandigheden van de zaak - Voorwaarden

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1200.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.11 AC nr. ...

Artikel 2, eerste lid, Huizoekingswet bepaalt dat geen aanhouding ten gevolge van een bevel tot medebrenging, een bevel tot vrijheidsbeneming, een bevel tot vrijheidsbeneming bij verstek of een bevel tot onmiddellijke vrijheidsberoving in de zin van de Voorlopige Hechteniswet in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats mag worden verricht vóór vijf uur 's morgens en na negen uur 's avonds en dat hetzelfde geldt voor een vrijheidsbeneming op het Belgische grondgebied op basis van de Wet Europees Aanhoudingsbevel of op basis van een regel van internationaal verdrags- of gewoonterecht waardoor België gebonden is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning

- Art. 2 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

De door artikel 8 EVRM vereiste wettelijke grondslag om de inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning, die bestaat in de vrijheidsbeneming van een persoon in een woning, te verantwoorden, is vastgelegd in de Huiszoekingswet, die niet in een andere toestemming voorziet dan die welke schriftelijk is gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning - Inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning - Wettelijke grondslag

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het tweede lid, 1° tot 5°, van artikel 2 Huiszoekingswet voorziet in verschillende uitzonderingen op het verbod om over te gaan tot een vrijheidsbeneming in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats; zo is krachtens het tweede lid, 3°, het in het eerste lid bedoelde verbod niet van toepassing in geval van verzoek of toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats of de persoon bedoeld in artikel 46, 2°, Wetboek van Strafvordering; krachtens artikel 3 Huiszoekingswet moet het verzoek of de toestemming waarvan sprake in artikel 2, tweede lid, 3°, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing of huiszoeking worden gegeven; die regels zijn van toepassing wanneer een politiedienst een voor het publiek niet-toegankelijke plaats betreedt om over te gaan tot de administratieve vrijheidsberoving van een vreemdeling die onwettig in het Rijk verblijft in het kader van de toepassing van de Vreemdelingenwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bescherming van de woning - Afstand van recht - Vrijheidsberoving in een woning - Voorwaarde - Vereiste van schriftelijke en voorafgaande toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 8 EVRM en de artikelen 15 en 22 Grondwet verbieden niet dat afstand wordt gedaan van het recht op bescherming van de woning, met name door een openbaar gezag toe te staan de woning te betreden; om geldig te zijn, moet de afstand van een grondrecht ondubbelzinnig zijn vastgesteld en met kennis van zaken, namelijk op grond van een geïnformeerde toestemming, en zonder dwang zijn gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bescherming van de woonplaats - Afstand van recht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0739.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7 AC nr. ...

Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling ter rechtszitting vordert kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in deze vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door hen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak maar een loutere repliek op het schriftelijke verweer van beklaagden, al is dat een procedureel verweer, maakt nog geen redelijkerwijze niet te verwachten argument van het openbaar ministerie uit; de rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn mondelinge vordering ter rechtszitting vereisen dat andere partijen daarop desgevraagd kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen en de rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige omstandigheden, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het procesverloop, het aantal partijen en hun onderscheiden verweermiddelen, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0729.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.26.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Berechting binnen een redelijke termijn - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch het feit dat de rechter geen bijkomende conclusietermijn verleent aan de partij die op haar beurt wil repliceren op een mondelinge repliek van het openbaar ministerie op haar schriftelijk verweer, noch de omstandigheid dat de rechter een partij die een andere regeling wenst enkel de gelegenheid geeft haar pleidooi te voeren op dezelfde rechtszitting als deze waarop het openbaar ministerie mondeling heeft gevorderd en hij de pleitduur van die partij op een volgende rechtszitting beperkt tot wat redelijkerwijze moet volstaan voor een bijkomende repliek op die vordering, noch het feit dat de rechter zijn beslissing inhoudelijk niet motiveert of zich daarover slechts kort beraadt, laten toe bij die rechter een gebrek aan onpartijdigheid te vermoeden; de wrakingsrechter oordeelt onaantastbaar in feite of een gebrek aan objectieve of subjectieve onpartijdigheid van de gewraakte rechter kan worden afgeleid uit zijn houding en zijn beslissingen na een verzoek van een partij om te beschikken over bijkomende faciliteiten met het oog op een repliek op de mondelinge vordering van het openbaar ministerie ter rechtszitting (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0729.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.26.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een onafhankelijk en onpartijdig gerecht - Beslissing van de rechter tot weigering van een bijkomende conclusietermijn om te repliceren op het openbaar ministerie - Beslissing van de rechter om aan de partij enkel de gelegenheid te geven haar pleidooi te houden op de zitting

waarop het openbaar ministerie mondeling heeft gevorderd - Beperking van de pleitduur van de partij op een volgende rechtszitting - Geen inhoudelijke motivering van de beslissing - Kort beraad over de beslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.22.1122.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.19 AC nr. ...

De bepaling van artikel 5.4 EVRM is ook van toepassing op vreemdelingen die krachtens de Vreemdelingenwet van hun vrijheid worden beroofd door een administratieve overheid zodat de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling de wettigheid van zijn vrijheidsberoving op korte termijn moet kunnen laten toetsen door een rechter hetgeen inhoudt dat een rechter op korte termijn definitief beslist of de vrijheidsberoving al dan niet wettig is, waarbij rechterlijke beslissingen die de wettigheid zelf niet beoordelen, zoals een vernietiging wegens een motiveringsgebrek of een onbevoegdheid, geen dergelijke definitieve beslissingen zijn, ook al kunnen ze in aanmerking worden genomen voor de invulling van het begrip korte termijn; uit deze verdragsbepaling zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) volgt dat het feit van de invrijheidstelling van een vreemdeling, die op het ogenblik dat hij van zijn vrijheid was beroofd aan een rechter heeft gevraagd om de wettigheid van die vrijheidsberoving te toetsen of tegen een dergelijke toetsingsbeslissing een rechtsmiddel heeft aangewend, niet tot gevolg heeft dat dit verzoek of het ter zake ingediende rechtsmiddel zonder voorwerp is, zodat de rechter bij wie een verzoek aanhangig is tot beoordeling van de wettigheid van de vrijheidsberoving van een vreemdeling of van een rechtsmiddel tegen een beslissing die uitspraak doet over die wettigheid, indien hij daartoe door de inmiddels in vrijheid gestelde vreemdeling uitdrukkelijk is uitgenodigd, zich moet uitspreken over de wettigheid van de vrijheidsberoving en hij de beoordeling van het verzoek of van het ingestelde rechtsmiddel niet zonder voorwerp kan verklaren op de enkele grond dat de vreemdeling niet langer van zijn vrijheid is beroofd; de voormelde verdragsrechtelijke verplichting primeert op artikel 71 Vreemdelingenwet dat het beroep bij de rechterlijke macht enkel verleent aan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving en ook de mogelijkheid die een in vrijheid gestelde vreemdeling heeft om de wettigheid van de niet langer bestaande vrijheidsberoving te laten toetsen door de burgerlijke rechter met het oog op het verkrijgen van een schadevergoeding (2), ontslaat het onderzoeksgerecht en het Hof niet van de uit artikel 5.4 EVRM voortvloeiende verplichting om op korte termijn te oordelen over de wettigheid van een bestuurlijke vrijheidsberoving van een vreemdeling of over een ter zake ingesteld rechtsmiddel, voor zover de vreemdeling dat verzoek tot wettigheidsbeoordeling heeft geformuleerd of dat rechtsmiddel heeft ingesteld op een ogenblik dat hij nog van zijn vrijheid was beroofd en hij de aangezochte rechter uitdrukkelijk verzoekt om niettegenstaande de invrijheidstelling de wettigheid van de ondergane vrijheidsberoving te toetsen (3). (1) EHRM 14 november 2013, nr. 56028/10, M.D. t. België, ro 44; EHRM 11 april 2013, Firoz Muneer t. België, nr. 56005/10, ro 86; EHRM 30 juni 2020, nr. 54962/18, Muhammad Saqawat t. België, ro 75. (2) Cass. 25 maart 2020 AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, RDP 2020, p. 864. (3) Zie de andersluidende concl. OM in P.22.1122.N; zie L. DENYS, "Naar het einde van de cassatierechtspraak 'zonder voorwerp' inzake administratieve vrijheidsberoving van vreemdelingen", RW 2020-21, pp. 802-815. Met dit arrest stapt het Hof af van zijn traditionele 'zonder voorwerp'-rechtspraak met betrekking tot de wettigheidscontrole van een vrijheidsberovende maatregel genomen ten opzichte van een vreemdeling wanneer deze op het ogenblik van die controle in vrijheid werd gesteld.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Maatregel van vrijheidsberoving - Vreemdelingenwet - Artikel 74/6, § 1 - Wettigheidscontrole - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Maatregel van vrijheidsberoving - Vreemdelingenwet - Artikel 74/6, § 1 - Wettigheidscontrole - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.20.0112.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.12 AC nr. ...

De rechter aan wie gevraagd wordt een administratieve sanctie te toetsen die een repressief karakter heeft in de zin van artikel 6 EVRM, mag bij het toetsen van de evenredigheid van de opgelegde straf in het bijzonder acht slaan op de zwaarte van de inbreuk, de hoogte van reeds opgelegde sancties, de wijze waarop in gelijkaardige zaken werd geoordeeld en de weerslag van de sanctie voor de betrokkene, maar hierbij desgevallend als beoordelingsfactor in rekening nemen de mate waarin het bestuur zelf gebonden was; dit toetsingsrecht houdt niet in dat de rechter op grond van een subjectieve appreciatie van wat hij redelijk acht, om loutere redenen van opportuniteit en tegen wettelijke regels in, boeten kan kwijtschelden of verminderen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Administratieve sanctie - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter - Beoordelingscriteria

- Art. 70 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

F.20.0152.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat de fiscale sanctie licht is, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat deze aan de toepassing van artikel 6.1. EVRM is onttrokken; opdat een belasting een preventief en bestraffend doel zou hebben, is vereist dat de belasting in wezen een handelen of nalaten wenst te voorkomen en te bestraffen dat door de wetgever als onwettig wordt beschouwd en dat de belasting aldus leed wenst toe te brengen aan de dader van dat handelen of nalaten (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijzondere belasting - Leegstandsheffing Vlaams Gewest - Strafrechtelijke aard - Preventief en bestraffend doel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De omstandigheid dat een fiscale sanctie of het opleggen van een bijzondere belasting internrechtelijk niet als strafrechtelijk wordt gekwalificeerd, sluit niet uit dat die maatregel strafrechtelijk van aard kan zijn in de zin van artikel 6.1 EVRM; dit is het geval indien de overtreden bepaling gericht is tot alle burgers in hun hoedanigheid van belastingplichtige, de opgelegde sanctie of bijzondere belasting niet alleen een vergoedende functie heeft, maar in wezen een preventief en bestraffend doel heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Leegstandsheffing Vlaams Gewest - Bijzondere belasting - Strafrechtelijke aard - Beoordelingscriteria

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.19.0105.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat de aangifte van voorheen verborgen inkomsten tot gevolg kan hebben dat deze worden belast, volstaat niet om van die aangifte, al dan niet gedaan tijdens een strafonderzoek, een zelfincriminerende handeling te maken in de zin van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens sinds zijn Salduz-arrest van 27 november 2008.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingsgebied - Belastingzaken - Oorsprong van de belasting - Strafonderzoek tegen de overleden rechtsvoorganger van de belastingplichtige wegens georganiseerde

belastingfraude en witwassen

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0354.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.1 AC nr. ...

Artikel 797 Gerechtelijk Wetboek kan niet als strijdig met artikel 6.1 EVRM worden aangemerkt; de rechter die over de verbetering uitspraak doet, doet immers geen uitspraak over een geschil inzake een recht of een burgerrechtelijke verbintenis dan wel over de gegrondheid van een strafvervolging, maar beperkt zich tot de verbetering van een verschrijving, namelijk een dwaling waarvan de rechtzetting niet kan leiden tot de uitbreiding, beperking of wijziging van de rechten die in de te verbeteren beslissing zijn vastgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 558.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beslissing die door een verschrijving is aangetast - Ambtshalve verbetering door de rechter - Niet-tegensprekelijk karakter van de rechtspleging - Aaaaaaartikel 6.1 EVRM - (Geen) Schending

- Artt. 794 en 797 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0303.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.5 AC nr. ...

Behoudens in de gevallen van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, moet in strafzaken de conclusie in de regel blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd; bijgevolg is het geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, niet tijdens het debat aan de rechter is voorgelegd maar aan de griffie is overgemaakt, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, in de regel geen schriftelijke conclusie waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0218.N, AC 2022, nr. 464; Cass. 29 december 2020, AR P.20.1289.N, AC 2020, nr. 795; Cass. 24 november 2020, AR P.20.1143.N, AC 2020, nr. 719; T. Strafr. 2021, 226. Cass. 2 juni 2020, AR P.20.0560.N, AC 2020, nr. 351; Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Zie alg. I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 115p.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Regeling der rechtspleging - Indienen van een conclusie ter griffie - Geen indiening van de conclusie ter rechtszitting - Motiveringsplicht - Omvang

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De schriftelijke vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging moet, anders dan in de regel een conclusie, niet op de rechtszitting worden neergelegd; dit houdt geen miskenning in van het recht op een eerlijk proces noch van de wapengelijkheid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Wapengelijkheid - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Regeling der rechtspleging - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Indiening van de vordering ter griffie en niet ter rechtszitting - Gevolg

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het enkele gegeven dat het onderzoeksgerecht uitstel verleent voor het verder in staat stellen van de zaak volgt niet dat er een akkoord is over het verlenen van conclusietermijnen; de wering van geschriften die zonder akkoord over conclusietermijnen ter griffie van het onderzoeksgerecht worden neergelegd, getuigt niet van een excessief formalisme en houdt geen miskenning in van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces; het staat een partij immers vrij om haar conclusies volgens de wettelijke bepalingen toepasselijk in strafzaken neer te leggen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Regeling der rechtspleging - Uitstel van de zaak voor verdere instaatstelling - Geen akkoord over conclusietermijnen - Indienen van een conclusie ter griffie - Weren van conclusie - Toelaatbaarheid

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0508.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen volgt dat het appelgerecht, behoudens overmacht, in beginsel verplicht is om het hoger beroep van een gedetineerde beklaagde die heeft nagelaten tijdig hoger beroep in te stellen, vervallen te verklaren; uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, volgt evenwel dat het appelgerecht die vervallenverklaring enkel mag uitspreken indien het redelijkerwijze kan aannemen dat een gedetineerde beklaagde, die zelf hoger beroep heeft ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde, op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om dit hoger beroep binnen de termijn van dertig dagen na de op tegenspraak gewezen beslissing, in te stellen; indien de gedetineerde beklaagde op het ogenblik van het instellen van het hoger beroep of tijdens de in artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn wordt bijgestaan door een raadsman, kan er redelijkerwijze worden aangenomen dat die raadsman hem ter zake correct heeft voorgelicht; het gegeven dat deze raadsman het instellen van hoger beroep afraadt of nadien beslist geen bijstand meer te verlenen, doet niet anders besluiten; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de gedetineerde beklaagde op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig hoger beroep in te stellen; het Hof gaat wel na of dat gerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Strafzaken - Principaal beroep - Termijn - Aangehouden beklaagde - Laattijdig hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Informatie over de termijn van hoger beroep door de vorige raadsman van de appellant - Overmacht - Voorwaarden

- Art. 1, eerste lid Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen
- Art. 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0879.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.9 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat het openbaar ministerie in een rechtshulpverzoek bewoordingen gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand worden voorgesteld en zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte wordt miskend, heeft niet tot gevolg dat de vonnisrechter noodzakelijk moet vaststellen dat het recht van de verdachte op een eerlijk proces daardoor op onherstelbare wijze in het gedrang is gebracht; het staat aan de vonnisrechter onaantastbaar te oordelen of een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd nog mogelijk is, waarbij hij rekening kan houden met onder meer de doorslaggevende impact van de gedraging van het openbaar ministerie op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit het rechtshulpverzoek verkregen resultaten en de mogelijkheden die de verdachte nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van het rechtshulpverzoek; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.16.1065.N, AC 2020, nr. 482.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Rechtshulpverzoek waarin wordt aangegeven dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het misdrijf waarvoor hij wordt vervolgd - Effect van deze bewoordingen op de toelaatbaarheid van het bewijs bekomen bij uitvoering van het rechtshulpverzoek en het daaropvolgend bewijs - Ontvankelijkheid van de strafvordering - Beoordeling

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1015.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.17 AC nr. ...

Artikel 152, § 1, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de partijen die wensen te concluderen en nog geen conclusies hebben neergelegd, op de inleidingszitting kunnen vragen om conclusietermijnen te bepalen; in dat geval legt de rechter de termijnen vast waarop de conclusies ter griffie moeten worden neergelegd en bepaalt hij de rechtsdag, na de partijen te hebben gehoord; de beslissing wordt vermeld in het proces-verbaal van de rechtszitting; uit de artikelen 172, tweede lid, en artikel 209bis, zevende lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat die regeling ook van toepassing is op de correctionele rechtbank die uitspraak doet in hoger beroep; met deze regeling wil de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen realiseren; het is evenwel niet de bedoeling om voor de partijen een recht op uitstel te creëren; indien de vraag om uitstel geen verband houdt met de wijze waarop de partijen hun argumenten schriftelijk aan de rechter en aan de tegenpartijen willen ter kennis brengen, biedt artikel 152 Wetboek van Strafvordering geen grondslag voor een dergelijk verzoek of voor een verzoek om alsnog stukken bij het dossier van de rechtspleging te voegen; uit de tekst van deze bepaling, de doelstelling van de wetgever en de algemene economie van de regeling volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen; die partij heeft evenwel geen absoluut recht op conclusietermijnen (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617; F. VAN VOLSEM en I. COUWENBERG, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 51-54; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 1318; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1498.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Doel van de regeling van conclusietermijnen - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Recht van elke partij op conclusietermijnen - Grens

- Artt. 152, eerste en tweede lid, 172, tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de rechter te oordelen of er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden bepaald; hij kan daarbij de volgende criteria in aanmerking nemen: het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting, of in hoger beroep het tijdsverloop tussen het instellen van hoger beroep door een partij en de inleidende rechtszitting, waardoor de partijen in de gelegenheid waren hun verdediging afdoende voor te bereiden; het gegeven dat de partij in eerste aanleg reeds door eenzelfde raadsman werd bijgestaan; het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak; de verjaring van de strafvordering; de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden; de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de lijst van deze criteria is niet beperkend (1); de rechter is niet verplicht om bij het nemen van zijn beslissing alle voormelde criteria in aanmerking te nemen; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat de gevraagde conclusietermijnen worden toegekend; de afwijzing van de vraag om conclusietermijnen vereist niet dat de rechter vaststelt dat het verzoek misbruik van rechtspleging inhoudt of dat die vraag het recht van de andere partijen op onrechtmatige wijze benadeelt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Het Hof heeft reeds criteria aangereikt voor de strafrechter om een vraag tot uitstel van de zaak wegens het indienen van conclusies in te willigen of af te wijzen (Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617; NC 2018, 121 noot P. THIRIAR, RABG 2018, 486 noot C. VAN DE HEYNING). Het huidig arrest voegt aan deze lijst als criterium toe "het tijdsverloop tussen het instellen van hoger beroep door een partij en de inleidende rechtszitting" (BDS).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Afwijzing van het uitstel van de zaak voor het indienen van conclusies - Criteria - Beoordeling - Controle op de motieven door het Hof

- Artt. 152, eerste en tweede lid, 172, tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0430.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5 AC nr. ...

Zoals het non bis in idem-beginsel is vastgelegd in artikel 14.7 IVBPR en in artikel 4.1 van Protocol nr. 7 EVRM, verbiedt het de overtreder nogmaals te berechten wegens hetzelfde misdrijf; het is aangetoond dat het om hetzelfde misdrijf gaat, wat de niet-ontvankelijkheid van de tweede vervolging tot gevolg heeft, wanneer de feiten, hoewel anders gekwalificeerd, in essentie dezelfde zijn, naar dezelfde gedraging verwijzen en veroorzaakt zijn door een geheel aan omstandigheden die onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feitenrechter dient hierover te beslissen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij, uit de omstandigheden die hij vermeldt, de gevolgtrekking heeft kunnen maken die hij hieruit heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 538; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 250 tot 254; P. LAGASSE, "L'affaire A et B contre Norvège: entre continuité et évolution quant au principe non bis in idem", J.T., 2018, p. 109 [111, nr. 16], en de aangehaalde verwijzingen.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Non bis in idem-beginsel - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 14.7° Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

---

P.22.0339.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.4 AC nr. ...

Artikel 442bis Wetboek van Strafvordering laat de veroordeelde toe de heropening van de rechtspleging te vragen, enkel wat betreft de strafvordering, met name wanneer bij een definitief arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is vastgesteld dat het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden of de aanvullende protocollen zijn geschonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 515.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof dat een schending van het EVRM of de aanvullende protocollen vaststelt - Gevolg - Heropening van de rechtspleging

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

In zijn arrest van 21 september 2021 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld, zonder te betwisten dat het vereisen van een getuigschrift om een cassatieprocedure te kunnen instellen in se een doel van behoorlijke rechtsbedeling nastreeft, dat het Hof van Cassatie, in de omstandigheden van de zaak, door in zijn arrest van 1 juni 2016 de cassatieberoepen niet-ontvankelijk te verklaren en zodoende de procedurefout te sanctioneren die werd begaan door de raadsman van de eisers, die hun middelen niet hebben kunnen uiteenzetten in de context van een strafproces, het juiste evenwicht heeft verbroken tussen, enerzijds, de rechtmatige bekommernis om de procedurevoorschriften met betrekking tot het instellen van een cassatieberoep te doen eerbiedigen, en anderzijds, het recht op toegang tot de rechter, en aldus blijk geeft van een overdreven formalisme inzake de procedurevoorschriften die verband houden met de ontvankelijkheid van het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 515.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vereiste om de hoedanigheid van advocaat-houder van het getuigschrift te bewijzen - Overdreven formalisme - Procedure in cassatie - Neerlegging van een memorie - Vorm - Memorie ondertekend door een advocaat-houder van het getuigschrift

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0440.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.12 AC nr. ...

De artikelen 28bis, §1, derde lid, 28bis, 3, tweede lid, 28ter, §2 en §4, tweede lid, 56, §1, zesde lid, en 57, §1 van het Wetboek van Strafvordering houden verband met de leiding, het gezag en de verantwoordelijkheid inzake het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek, de daaruit voor politieambtenaren, leden van het openbaar ministerie en onderzoeksrechters volgende informatieverplichtingen en het geheim van het gerechtelijk onderzoek; daaruit volgt niet dat de vermelde informatieverplichtingen substantieel zijn of zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid, noch dat door de enkele niet-naleving ervan artikel 6 EVRM wordt geschonden of het recht van verdediging wordt miskend; de vermelde bepalingen staan evenmin eraan in de weg dat de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom optreden teneinde, overeenkomstig artikel 15, eerste lid, 1°, Wet Politieambt, de misdrijven op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen en de daders ervan te vatten, te arresteren en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid op de wijze en in de vormen bepaald door de wet (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Autonoom politioneel onderzoek - Gebruik van gegevens uit een gerechtelijk onderzoek als politionele informatie - Uitwisseling van gegevens tussen diensten van de federale politie in verschillende arrondissementen - Ontbreken van de mededeling van informatie door de onderzoeksrechter en toelating van de procureur des Konings - Toelaatbaarheid

- Art. 15, eerste lid, 1° Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Artt. 28bis, § 1, derde lid, 28bis, § 3, tweede lid, 28ter, §§ 2 en 4, tweede lid, 56, § 1, zesde lid, en 57, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1149.N 30 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220830.VAK.4 AC nr. ...

Uit de loutere voeging van bepaalde stukken uit een ander strafdossier bij een lastens een inverdenkinggestelde gevoerd gerechtelijk onderzoek, volgt niet dat de inverdenkinggestelde in het kader van de beoordeling van de handhaving van zijn voorlopige hechtenis daardoor automatisch recht van toegang verkrijgt tot dit ander strafdossier; het staat aan de inverdenkinggestelde aannemelijk te maken dat zijn recht van verdediging in het kader van de beoordeling van zijn voorlopige hechtenis vereist dat hem die toegang wordt verstrekt en aan het onderzoeksgerecht om daarover te oordelen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Inzage van het dossier - Voeging van stukken van een ander dossier - Inzagerecht van het andere dossier

- Artt. 21, § 2, en 22, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1020.N 23 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220823.VAK.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat volgens artikel 5.1.e EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, op de Belgische Staat de verplichting rust om een geïnterneerde binnen een redelijke termijn een passende behandeling te verstrekken, belet niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij de beoordeling van het verder beheer van de interning en het zoeken naar een instelling die een in overeenstemming met de geestesziekte passende behandeling kan verstrekken, rekening kan houden met de houding van de betrokkene tijdens de hem in het verleden verstrekte behandelingen, zoals de weigering mee te werken met therapieën en agressief gedrag tegenover behandelend personeel en medegeïnterneerden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Geesteszieke - Aangepaste instelling - Criteria

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1036.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.2 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of een inverdenkinggestelde vrijwillig en wel overwogen afstand heeft gedaan van het recht op bijstand van een raadsman; uit het enkele feit dat een inverdenkinggestelde zich bij een verhoor heeft beroepen op zijn zwijgrecht, volgt niet dat hij niet vrijwillig en niet wel overwogen afstand heeft gedaan van zijn recht op bijstand van een raadsman.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een raadsman - Afstand - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt voor de onderzoeksrechter de verplichting om, indien een inverdenkinggestelde zich bij een voorafgaand politioneel verhoor op zijn zwijgrecht heeft beroepen en hij dit niet langer doet voor de onderzoeksrechter, de inverdenkinggestelde opnieuw dezelfde vragen te stellen (1). (1) Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0537.N, AC 2022, nr. 311.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Inverdenkinggestelde die zich bij het politioneel verhoor beroepen heeft op zijn zwijgrecht - Verhoor door de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Gevolg

P.22.0935.F 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een verschillende grondslag, in de plaats komt van die welke de verwijdering van het grondgebied en de bewaring van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep daartegen bij de rechterlijke macht, in beginsel, geen bestaansreden meer; hoewel de vastgehouden vreemdeling, overeenkomstig artikel 5.4 EVRM, moet kunnen aanvoeren dat de vorige beslissing is aangetast door een onwettigheid die de nieuwe beslissing ongeldig kan maken, is de kennisname van die betwisting voorbehouden aan de rechter bij wie het hoger beroep tegen die laatste beslissing aanhangig is gemaakt en die als enige uitspraak kan doen over de wettigheid van die beslissing (1). (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324; Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Gevolg - Onwettigheid die de opeenvolgende titels van vrijheidsberoving ongeldig maakt - Toetsing door het onderzoeksgerecht

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1002.N 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAK.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 5 EVRM, noch uit de bepalingen van de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet, noch uit artikel 32 Voorlopige Hechteniswet dat erin voorziet dat de in de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, bepaalde termijnen worden geschorst tijdens de duur van een uitstel op verzoek van de verdachte of van zijn raadsman, noch uit het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, kan worden afgeleid dat een verdachte recht heeft op een uitstel van de periodieke controle door het onderzoeksgerecht indien hij meent dat de uitvoering van in het vooruitzicht gestelde onderzoekshandelingen de beslissing over de handhaving kan beïnvloeden; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of wordt ingegaan op een verzoek om uitstel van behandeling van de periodieke beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis dat wordt ingegeven door een in het vooruitzicht gestelde uitvoering van een onderzoekshandeling, waarvan het resultaat noodzakelijkerwijze nog niet is gekend en voor het verwerpen van een dergelijk verzoek geldt geen bijzondere motiveringsplicht.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.c - Arrestatie of gevangenhouding - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering - Motivering

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21, § 1, 22, 30, § 3, 31, § 3, en 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorleiding voor een rechter - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering - Motivering

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21, § 1, 22, 30, § 3, 31, § 3, en 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorziening bij de rechter - Rechtmatigheid van de detentie - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering - Motivering

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21, § 1, 22, 30, § 3, 31, § 3, en 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0868.N 5 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van wapengelijkheid, dat onderscheiden zou zijn van de algemene beginselen van de eerbiediging van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak (1). (1) Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat wanneer aan het dossier gegevens uit een ander strafdossier worden gevoegd, de verdediging inzage krijgt van alle pertinente elementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die beschikbaar zijn; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde elementen zijn toegevoegd aan het dossier; dat recht vereist in de fase van het gerechtelijk onderzoek evenmin dat de verdachte inzage krijgt van andere stukken uit een afzonderlijk strafdossier dan deze die aan het voorliggende dossier zijn gevoegd, louter op grond van zijn niet aannemelijk gemaakte aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.20 en Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Zie Cass. 7 december 2021, AR P.21.1503.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15, en Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0729.N 28 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.25 AC nr. ...

De rechter die bij een nieuwe beslissing alvorens recht te doen de aanvang van de pleidooien verdaagt naar een volgende rechtszitting, een datum bepaalt tot wanneer de beklaagde nog een schriftelijke repliekconclusie kan neerleggen en een bijkomende rechtsdag vastlegt waarop de beklaagde nog extra mondelinge elementen kan bijbrengen, neemt door het enkele feit dat hij de mondelinge vordering van het openbaar ministerie integraal aanhoort en daarvan nota's neemt, geen houding aan waaruit enige vooringenomenheid ten nadele van de beklaagde blijkt of die een objectief gerechtvaardigde vrees voor een gebrek aan onpartijdigheid verantwoordt maar eerbiedigt in tegendeel het recht van verdediging van alle partijen; noch het feit dat de beklaagde een langere conclusietermijn of een latere rechtsdag had gewenst voor het formuleren van zijn repliek of dat de rechter zijn beslissing niet laat voorafgaan door een debat over de specifieke wensen van de beklaagde inzake de duur van de conclusietermijn of de datum voor de bijkomende rechtszitting, noch de omstandigheid dat de rechter na zijn beslissing te hebben kenbaar gemaakt en de orde van de pleidooien te hebben toegelicht de rechtszitting schorst en de zittingzaal verlaat, laten toe hieruit enig gebrek aan onpartijdigheid af te leiden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een onafhankelijk en onpartijdig gerecht - Beslissing van de rechter tot verdaging van de aanvang van de pleidooien en bepaling van een datum voor een repliekconclusie van de beklaagde - Vaststelling van een bijkomende rechtsdag voor het aanbrengen van extra mondelinge elementen door de beklaagde - Aanhoren van de mondelinge vordering van het openbaar ministerie - Afwezigheid van debat over een langere conclusietermijn of een andere rechtsdag - Schorsing van de zitting - Verlaten van de zittingzaal - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een onafhankelijk en onpartijdig gerecht - Beslissing van de rechter tot verdaging van de aanvang van de pleidooien en bepaling van een datum voor een repliekconclusie van de beklaagde - Vaststelling van een bijkomende rechtsdag voor het aanbrengen van extra mondelinge elementen door de beklaagde - Aanhoren van de mondelinge vordering van het openbaar ministerie - Afwezigheid van debat over een langere conclusietermijn of een andere rechtsdag - Schorsing van de zitting - Verlaten van de

zittingzaal - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling vordert na de hem verleende conclusietermijn te hebben laten verstrijken, kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in zijn vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door de andere partijen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak; de rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn vordering vereisen dat de andere partijen daarop kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen en de rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige gegevens, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het voorbije procesverloop, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Berechting binnen een redelijke termijn - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Berechting binnen een redelijke termijn - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0094.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 6.3.d. EVRM heeft eenieder tegen wie een vervolging wegens een misdrijf is ingesteld, het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; het in die bepaling gewaarborgde recht van verdediging dient te worden toegekend aan de ouder ten aanzien van wie het openbaar ministerie de ontzetting vordert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 444.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht om getuigen à charge en à décharge te doen horen - Toepassingsgebied - Jeugdbescherming - Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht om getuigen à charge en à décharge te doen horen - Toepassingsgebied - Jeugdbescherming - Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0071.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10 AC nr. ...

Indien een overtreding van de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan op grond van het door artikel 67bis Wegverkeerswet bedoelde vermoeden moet worden toegerekend aan de houder van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan en die houder voor het leveren van het tegenbewijs getuigen wil laten horen, dan zijn dit getuigen à décharge en moet de verplichting om die getuigen te horen worden beoordeeld volgens de criteria die voor getuigen à décharge gelden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen ter zitting - Weerlegging van het vermoeden van toerekening van artikel 67bis Wegverkeerswet door het horen van getuigen ter zitting - Aard van deze getuigen - Getuigen à décharge - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht tot het horen van getuigen ter zitting - Weerlegging van het vermoeden van toerekening van artikel 67bis Wegverkeerswet door het horen van getuigen ter zitting - Aard van deze getuigen - Getuigen à décharge - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0250.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1 AC nr. ...

Het begrip getuige is onder de gelding van het EVRM een autonoom begrip, ongeacht de draagwijdte die aan dat begrip wordt gegeven in het nationale recht, zodat de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, van toepassing zijn op elke getuigenverklaring die op doorslaggevende wijze kan dienen als grondslag voor een veroordeling, waarbij er geen wezenlijk verschil bestaat tussen een mondelinge verklaring van een getuige die een politieambtenaar in een proces-verbaal noteert en een eigen vaststelling van deze politieambtenaar, die hij noteert in een proces-verbaal bestemd voor de instantie die de opsporing of het onderzoek leidt waaraan die politieambtenaar meewerkt; vereist is wel dat het gaat om een vaststelling die de uitkomst van de zaak op een doorslaggevende wijze kan bepalen en dat de beklaagde het bestaan van een ernstige grond tot betwisting van die vaststelling enigszins aannemelijk maakt (1). (1) EHRM 30 juli 2019, Ürek t. Turkije, nr. 74845/12, ro 50; EHRM 2 juli 2018, Butkevich t. Rusland, nr. 5865/07, ro 98.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Begrip getuige - Politieambtenaar - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Begrip getuige - Politieambtenaar - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en hij moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien blijkt dat de rechter de beslissing tot schuldigverklaring van een beklaagde aan een telastlegging steunt op redenen die verband houden met tijdens het strafonderzoek afgelegde belastende verklaringen van een getuige, waarvan de beklaagde vraagt dat hij op de terechtzitting onder eed zou worden gehoord, gaat het Hof na of de rechter die dat verzoek heeft afgewezen, de vermelde criteria juist heeft toegepast en onderzoekt het daarbij of de redenen die de rechter heeft vermeld om de getuige niet te horen, in overeenstemming zijn met de overige redenen van zijn beslissing (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0380.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.3 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde, maar deze vrees voor een partijdige bewijsgaring moet objectief gerechtvaardigd zijn, waarbij niet vereist is dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter wel moet vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest; uit het gegeven dat een door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige na een onderzoek naar de waarachtigheid van een verklaring afgelegd door een zich manifesterend slachtoffer, ook de geestestoestand van een verdachte onderzoekt, volgt niet noodzakelijk dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem door de onderzoeksrechter toevertrouwde opdrachten en de vonnisrechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt (1). (1) Cass. 21 december 2021, AR P.21.0055.N, AC 2021, nr. 816.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige - Door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige die een onderzoek doet naar de waarachtigheid van de verklaring van een slachtoffer - Zelfde gerechtsdeskundige die de geestestoestand van de beklaagde onderzoekt - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0417.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.11 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan niet blijkt dat de beklaagde voor het appelgerecht heeft aangevoerd dat tijdens de procedure in eerste aanleg de bepalingen van de Taalwet Gerechtszaken betreffende het horen van getuigen, de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering betreffende de eedaflegging en het horen van getuigen op de rechtszitting in strafzaken en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht op bijstand zijn geschonden, dan kan hij dat op grond van artikel 40, eerste en tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, artikel 407 Wetboek van Strafvordering en artikel 2 van de wet van 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken voor het Hof niet meer aanvoeren (1). (1) Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0262.N, AC 2018, nr. 379.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Aanvoering door de beklaagde van een schending tijdens de procedure in eerste aanleg van de bepalingen betreffende het recht op bijstand van een beëdigde tolk voor een opgeroepen getuige - Niet aanvoering van de schending voor het appelgerecht - Cassatiemiddel - Artikel 2 wet 29 april 1806 - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2 Wet 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.0461.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.7 AC nr. ...

De strafrechter die vaststelt dat een beklaagde de schuld aan de hem verweten feiten niet betwist, kan bij afwezigheid van conclusie volstaan met die vaststelling zodat op hem in een dergelijk geval niet de verplichting rust de voornaamste redenen te vermelden voor de schuldigverklaring en een verdergaande motiveringsplicht kan ook niet uit artikel 6.1 EVRM worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Vonnis dat oordeelt dat de beklaagde geen betwisting voert over de schuld - Draagwijdte - Motivering - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0787.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.24 AC nr. ...

De redelijke termijn van de voorlopige hechtenis wordt niet gerekend vanaf de aanvang van het gerechtelijk onderzoek of het verlenen van een bevel tot aanhouding bij verstek lastens de inverdenkinggestelde, maar wel vanaf het moment waarop de inverdenkinggestelde zich effectief in voorlopige hechtenis bevindt; naar aanleiding van de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis overeenkomstig artikel 22 Voorlopige Hechteniswet, moet het onderzoeksgerecht de redenen van de voorlopige hechtenis en de evaluatie van de risico's van het toekennen van detentievervangende maatregelen dan ook slechts actualiseren rekening houdend met de redenen vermeld in de titel van de effectieve vrijheidsberoving en de termijn die is verstreken sinds het verlenen van die titel (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de editie, t. II, pp. 1054-1061.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Duur van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Berekening - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Actualisering van de redenen van voorlopige hechtenis en evaluatie van de risico's van toekenning van detentievervangende maatregelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0757.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.6 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de wapengelijkheid dat zich zou onderscheiden van de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 10 december 2014, AR P.14.1275.F, AC 2014, nr. 778; Cass. 7 november 2012, AR P.1711.F, AC 2012, nr. 601, RDPC 2013, p. 163, met noot.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van de "wapengelijkheid"

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De positie die de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting inneemt ten opzichte van de andere partijen, volstaat niet om het eerlijk karakter van het proces in het gedrang te brengen, in zoverre die toestand geen concreet beletsel voor de verdediging van de inverdenkinggestelde vormt (1). (1) Zie ibid. (wat betreft het aangevoerde "foutieve timmerwerk" met betrekking tot de verheven positie van het openbaar ministerie in de correctionele rechtbank van het hof van beroep) en de verwijzingen in noot 3. In voorliggend geval was het openbaar ministerie, in de kamer van inbeschuldigingstelling, geplaatst naast de griffier.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wapengelijkheid - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op wapengelijkheid - Plaatsneming op de rechtszitting

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0246.N 7 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.11 AC nr. ...

Het recht van verdediging vereist dat de vervolgde persoon, in de regel, voor de rechter niet alleen alle regelmatig tegen hem aangevoerde gegevens vrij kan tegenspreken, maar ook dat hij elk voor hem gunstig verweer kan doen gelden maar dit betekent evenwel niet dat de verdwijning van bepaalde bewijsgegevens steeds leidt tot een miskenning van het recht van verdediging van de beklaagde; het staat immers aan de rechter om op grond van alle voorliggende gegevens onaantastbaar te oordelen of en in hoeverre het niet langer voorhanden zijn van die stukken een effectieve belemmering vormt voor de volwaardige uitoefening van het recht van verdediging van die beklaagde en of die eventuele miskenning niet is geremedieerd; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van verdediging - Verdwenen bewijsstukken - Herstel van eventuele miskenning van het recht van verdediging - Toepassing

P.22.0182.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.3 AC nr. ...

Indien de gedetineerde beklaagde op het ogenblik van het instellen van het hoger beroep of tijdens de in artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn wordt bijgestaan door een raadsman, kan er redelijkerwijze worden aangenomen dat die raadsman hem ter zake heeft voorgelicht; uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing, waaronder de voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen, ter kennis te brengen of toe te lichten en dat geldt ook voor de griffie van de gevangenis die aan de gedetineerde beklaagde een in te vullen grievenformulier ter beschikking stelt; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de gedetineerde beklaagde op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig een grievenschrift in te dienen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Veroordeling in eerste aanleg - Bijstand van een raadsman - Hoger beroep ingesteld door verklaring aan de gevangenisdirecteur - Grievenformulier - Informatie over het grievenformulier - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1, eerste lid Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering

Uit de bepalingen van de artikelen 203, § 1, eerste lid, en 204, Wetboek van Strafvordering en uit artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen volgt dat het appelgerecht, behoudens overmacht, in beginsel verplicht is om het hoger beroep van een gedetineerde beklaagde die heeft nagelaten tijdig een grievenschrift in te dienen, vervallen te verklaren; uit artikel 6.1 EVRM en de door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter en op een daadwerkelijk rechtsmiddel, volgt evenwel dat het appelgerecht die vervallenverklaring enkel mag uitspreken indien het redelijkerwijze kan aannemen dat een gedetineerde beklaagde, die zelf hoger beroep heeft ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde, op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig een grievenschrift in te dienen (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1294.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.1, met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET; Cass. 12 oktober 2021, AR P.21.0937.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.10; Cass. 20 oktober 2020, AR P.19.1255.N, AC 2020, nr. 645.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep ingesteld door verklaring aan de gevangenisdirecteur - Grievenformulier - Informatie over het grievenformulier - Laattijdig ingediend grievenformulier - Verval van het hoger beroep - Voorwaarden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1, eerste lid Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 204 Wetboek van Strafvordering

P.22.0620.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.10 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank miskent het vermoeden van onschuld niet door op basis van feitelijke gegevens en na een tegensprekelijk debat te oordelen dat een veroordeelde een als voorwaarde voor een strafuitvoeringsmodaliteit opgelegd contactverbod niet heeft nageleefd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Oordeel dat de veroordeelde een voorwaarde bij de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit niet naleeft - Draagwijdte

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel ter vrijwaring en herstel van het milieu opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van het milieu en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt; bij afwezigheid van een conclusie over de redelijkheid en evenredigheid van de herstelmaatregel, is de rechter er evenwel niet toe gehouden zijn beslissing in dit verband nader met redenen te omkleden (1). (1) Over de herstelmaatregel in zaken van stedenbouw en ruimtelijke ordening (art. 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) oordeelde het Hof reeds in vergelijkbare zin: "Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is. Hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder. Het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1, in dezelfde zin Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3; Cass. 4 februari 2003, AR P.01.1462.N, AC 2003, nr. 80; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N, AC 2009, nr. 689) en "De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is. Bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1; Cass. 27 september 2011, AR P.10.2020.N, AC 2011, nr. 500; Cass. 18 december 2001, AR P.99.1548.N, AC 2001, nr. 709). (BDS)

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Recht op eigendom - Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Last die de herstelmaatregel meebrengt voor de overtreder - Recht op eigendom - Evenredigheid - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

P.22.0101.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6 AC nr. ...

Het enkele feit dat op eenzelfde erf zowel bedrijfsgebouwen als een privéwoning zijn gelegen, impliceert niet dat gans dat erf en al die bedrijfsgebouwen zonder meer genieten van de onschendbaarheid van die privéwoning, zoals gewaarborgd in artikel 8 EVRM en artikel 15 Grondwet; zo kan de rechter oordelen dat deze onschendbaarheid niet geldt voor de bedrijfsterreinen en de bedrijfsgebouwen die geen privékarakter hebben of waar geen vertrouwelijke briefwisseling wordt bewaard en die ruimtelijk te onderscheiden zijn van de privéwoning met haar aanhorigheden en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van alle dienstige gegevens, zoals de ruimtelijke inrichting van het erf, de erop geplaatste afsluitingen en omheiningen, de in de bedrijfsgebouwen uitgeoefende bedrijvigheid en de publieke toegankelijkheid van die gebouwen, zoals deze laatste onder meer kan blijken uit de aard van die bedrijvigheid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Onschendbaarheid van de woning - Huiszoeking - Eenzelfde erf met bedrijfsgebouwen en privéwoning - Draagwijdte van de onschendbaarheid - Bedrijfsterreinen en bedrijfsgebouwen zonder privékarakter - Beoordeling - Wijze

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0118.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.12 AC nr. ...

Indien voor de strafrechter met verwijzing naar een bestuurlijke beslissing met het karakter van een straf in de zin van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM een non bis in idem-verweer wordt gevoerd, staat het aan de rechter te onderzoeken of die bestuurlijke beslissing wel wettig is; noch het gegeven dat tegen deze bestuurlijke beslissing geen rechtsmiddel werd ingesteld bij de administratieve rechter noch het gegeven dat de betrokkene de gevolgen van die bestuurlijke beslissing reeds heeft ondergaan, ontslaat de strafrechter van die verplichting (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Beginsel 'ne bis in idem' - Sanctie opgelegd ingevolge een bestuurlijke beslissing - Vervolging wegens dezelfde strafbare feiten voor de strafrechter - Opdracht van de strafrechter - Draagwijdte

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.22.0609.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.14 AC nr. ...

Uit de verplichting voor de onderzoeksgerechten om de handhaving van de voorlopige hechtenis op een geïndividualiseerde wijze te motiveren, kan niet worden afgeleid dat, wanneer de inverdenkinggestelde samen met andere inverdenkinggestelden in hetzelfde gerechtelijk onderzoek wordt verdacht van betrokkenheid bij eenzelfde criminele organisatie en van het gezamenlijk plegen van diefstallen met verzwarende omstandigheden, de ernstige aanwijzingen van schuld aan die misdrijven het voorwerp moeten uitmaken van een verschillende opgave van redenen voor elke afzonderlijke inverdenkinggestelde; zo ook verzetten noch artikel 5.3. EVRM en de artikelen 16, § 1, 21, § 4 en § 5, 22 zesde en zevende lid, 23 en 30 Voorlopige hechteniswet, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel, zich ertegen dat de volstrekte noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis voor de openbare veiligheid en in voorkomend geval het gevaar voor recidive, collusie en onttrekking op identieke wijze worden omschreven, aangezien in het licht van de omstandigheden en de stand van het gerechtelijk onderzoek, die noodzakelijkheid en die gevaren bij alle inverdenkinggestelden op gelijke wijze aanwezig kunnen zijn (1). (1) Zie Cass. 13 april 2021, AR P.21.0482.N, AC 2021, nr. 267.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting tot geïndividualiseerde motivering - Betrokkenheid bij eenzelfde criminele organisatie - Gezamenlijk plegen van diefstallen - Ernstige aanwijzingen van schuld - Volstrekte noodzakelijkheid van de handhaving - Redenen - Wijze

P.22.0498.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.6 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is als zodanig niet van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank omdat deze niet beslist over de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken (1). (1) Cass. 13 januari 2016, AR P.15.1659.F, AC 2016, nr. 25.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toepassing

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toepassing

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0100.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.8 AC nr. ...

De rechter die een overschrijding van de redelijke termijn vaststelt, dient een reële en meetbare strafvermindering toe te passen op alle of een of meerdere van de straffen die hij zou hebben opgelegd indien er geen overschrijding van de redelijke termijn was; de rechter moet de reële aard van de strafvermindering enkel betrekken op de straffen die hij zelf oplegt en zou hebben opgelegd en niet vereist is dat hij ook rekening houdt met de mate waarin bepaalde straffen overeenkomstig administratieve richtlijnen in de regel moeten worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 8 juni 2016, AR P.16.0236.F, AC 2016, nr. 384 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onderzoek binnen een redelijke termijn - Overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Strafvermindering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1540.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.2 AC nr. ...

Een beklaagde die het strafdossier heeft ingezien via zijn advocaat, met wie hij dat dossier heeft kunnen bespreken, kan niet gegriefd zijn door het enkele feit dat de hoven en de rechtbanken hem die inzage niet hebben verleend.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Gevolg - Artikel 6.3.b - Recht op voldoende tijd voor zijn verdediging - Inzage van het strafdossier door de advocaat van de beklaagde

- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het feit dat de rechter die moet oordelen over de internering zich door een psychiater- deskundige moet laten voorlichten over de geestestoestand van de beklaagde ten tijde van de feiten en van het deskundigenonderzoek en over het mogelijke oorzakelijk verband tussen de geestesstoornis en de feiten, staat niet eraan in de weg dat het de rechter zelf is die onaantastbaar oordeelt over de geestestoestand van de beklaagde op het moment van de beslissing en dat het advies van de deskundige enkel een hulpmiddel is bij de globale inschatting van die geestestoestand door de rechter; bijgevolg verplichten noch de artikelen 5, §1, en 9, §1, 2° Interneringswet noch artikel 5.4 EVRM de rechter, die overweegt de internering van de beklaagde te bevelen voor samenhangende strafbare feiten, voor elk van die feiten een deskundigenonderzoek of de actualisatie van een reeds in de procedure uitgevoerd deskundigenonderzoek te bevelen; de rechter kan zich ook baseren op het verslag van een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek dat reeds vroeger in de procedure werd bevolen voor andere samenhangende feiten, wanneer hij van oordeel is dat dit verslag hem voor alle te beoordelen feiten een voldoende advies verschaft over de geestestoestand van de beklaagde op het moment van zijn beslissing (1). (1) In dezelfde zin Cass. 23 november 2021, AR P.21.0888.N, AC 2021, nr. 738, T. Strafr. 2022, 57; Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; K. HANOULLE; "Potpourri III als sluitstuk van de nieuwe interneringswetgeving", NC 2016, 392.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op toegang tot de rechter - Debat over de internering van de beklaagde - Deskundigenonderzoek - Actualisering van het deskundigenverslag - Actueel advies over de geestestoestand van de beklaagde - Verslag opgesteld in een eerdere procedure over samenhangende feiten - Toelaatbaarheid

- Artt. 5, § 1, en 9, § 1, 2° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0021.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.5 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is; aan het vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen; het staat aan de strafrechter om te oordelen over de schuld van een beklaagde aan een aan deze laatste ten laste gelegd misdrijf; binnen dat kader dient de strafrechter te onderzoeken of de eventueel door hem toe te passen strafbepaling ten tijde van het feit klaarblijkelijk voldeed aan de vereisten van precisie, duidelijkheid en voorspelbaarheid opdat die bepaling op de beklaagde kan worden toegepast; het feit dat die vereisten een algemene draagwijdte hebben die mee in de beoordeling moet worden betrokken, belet niet dat de strafrechter ze in de hem voorgelegde zaak concreet moet toepassen, rekening houdend met de persoon van de beklaagde en diens situatie ten tijde van het feit; dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met het vereiste van redelijke voorzienbaarheid; er moet immers rekening worden gehouden met het algemene karakter van wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen; het beginsel zelf van de algemeenheid van de wet brengt mee dat de bewoordingen ervan vaak geen absolute precisie kunnen hebben (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteit van de strafwet - Nauwkeurigheid en voorspelbaarheid van de strafwet - Evolutie van de strafbare gedragingen - Voorwaarden

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0040.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald en (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Zie noot OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige à charge beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde; daarbij dient evenwel niet elk criterium of elke reden die de rechter bij de invulling van een criterium vermeldt, even draagkrachtig te zijn; de criteria en de daarbij vermelde redenen kunnen elkaar immers versterken, vervolledigen of verduidelijken en moeten zodoende steeds in hun onderling verband worden gelezen; het staat aan de rechter om, rekening houdend met de aldus gepreciseerde criteria, te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige à charge het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; daarbij moet de rechter zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; uit het geheel van die omstandigheden moet blijken dat de rechter deze criteria daadwerkelijk op de zaak heeft toegepast, zonder zich te beperken tot algemeenheden die niet worden geconcretiseerd aan de hand van de specifieke gegevens van de zaak of tot een formele zienswijze die geen bevestiging vindt in de verdere beoordeling; dit laatste sluit niet noodzakelijk uit dat de rechter, die heeft geoordeeld dat een belastende verklaring van een getuige niet doorslaggevend is voor de beoordeling van de schuld van de beklaagde, bij de schuldbeoordeling toch verwijst naar die verklaring, mits daaruit niet blijkt dat de rechter de schuldbeoordeling wel degelijk in overwegende mate op die verklaring steunt (1). (1) Zie noot OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Belang en onderling verband van de criteria over de noodzaak van een getuigenverhoor - Concrete toepassing van de criteria - Recht op een eerlijk proces in zijn geheel - Concrete omstandigheden van de zaak - Gebruik van een belastende verklaring van de getuige die niet doorslaggevend is voor het bewijs - Compenserende waarborgen voor de verdediging - Grens

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Belang en onderling verband van de criteria over de noodzaak van een getuigenverhoor - Concrete toepassing van de criteria - Recht op een eerlijk proces in zijn geheel - Concrete omstandigheden van de zaak - Gebruik van een belastende verklaring van de getuige die niet doorslaggevend is voor het bewijs - Compenserende waarborgen voor de verdediging - Grens

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Indien de verdachte, nadat de onderzoeksrechter hem heeft ingelicht over de feiten die aan de beschuldigingstelling ten grondslag liggen en hem kennis heeft gegeven van de mogelijkheid dat tegen hem een bevel tot aanhouding kan worden uitgevaardigd, dadelijk verklaart zich op zijn zwijgrecht te beroepen, dan volgt daaruit dat hij geen vragen wenst te beantwoorden betreffende de feiten die ten grondslag liggen aan de beschuldiging; het staat aan de verdachte, die in voorkomend geval de bijstand geniet van een raadsman, te beslissen over de uitoefening van zijn zwijgrecht; de uitoefening van dit zwijgrecht is niet afhankelijk van het stellen van één of meer vragen betreffende de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen; de uitoefening door de verdachte van zijn zwijgrecht berooft hem bovendien niet van zijn in artikel 16, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet vermelde recht om zelf of via zijn raadsman opmerkingen te formuleren over het verlenen van een bevel tot aanhouding en van het recht van de raadsman bij toepassing van artikel 16, § 2, derde lid, Voorlopige Hechteniswet en artikel 47bis, § 6, 7), Wetboek van Strafvordering opmerkingen te formuleren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Kennisgeving van de strafbare feiten en van de mogelijkheid tot het uitvaardigen van een bevel tot aanhouding. - Dadelijk inroepen van het zwijgrecht - Ontbreken van vragen over de strafbare feiten en ernstige aanwijzingen van schuld - Gevolg

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 47bis, § 6, 7) Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0548.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.16 AC nr. ...

Bij de beoordeling van recidivegevaar kan het onderzoeksgerecht wel degelijk veroordelingen uit een al dan niet ver verleden betrekken, zonder dat daaruit een miskenning van het vermoeden van onschuld kan worden afgeleid; of er nog een noodzaak bestaat voor de handhaving van de voorlopige hechtenis en of de redelijke termijn al dan niet is overschreden, wordt in het licht van het voorgaande onaantastbaar beoordeeld door het onderzoeksgerecht; wel gaat het Hof na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1)Zie gelijkluidende concl. “in hoofdzaak” OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Eerdere veroordeling van de inverdenkinggestelde. - Recidivegevaar - Redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Beoordeling

- Artt. 16, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Handhaving - Eerdere veroordeling van de inverdenkinggestelde. - Recidivegevaar - Vermoeden van onschuld - Beoordeling

- Artt. 16, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het oordeel over de noodzaak van het laten voortbestaan van de voorlopige hechtenis vereist een nauwkeurig, geactualiseerd en individueel onderzoek van de feitelijke gegevens van de zaak, omdat de voorlopige hechtenis de uitzondering is en redenen die haar rechtvaardigen mettertijd hun relevantie kunnen verliezen; ingeval uit dat onderzoek blijkt dat de duur van de voorlopige hechtenis niet meer redelijk is zoals vereist door artikel 5.3 EVRM, moet de inverdenkinggestelde in vrijheid worden gesteld; bij deze beoordeling mag het onderzoeksgerecht geen blijk geven van enig automatisme dat onverenigbaar is met het evolutief karakter van de voorlopige hechtenis; het verbod op automatisme houdt evenwel niet in dat het onderzoeksgerecht bij een hernieuwde en dus geactualiseerde beoordeling geen rekening mag houden met de elementen die het voorheen in aanmerking heeft genomen; het staat immers aan het onderzoeksgerecht te oordelen of uit die elementen, desgevallend aangevuld met andere, rekening houdend met de voortgang van het onderzoek en het verstreken tijdsverloop, nog steeds gevaren voor recidive, collusie en onttrekking kunnen worden afgeleid die een verdere handhaving van de voorlopige hechtenis noodzakelijk maken (1). (1) Zie gelijkluidende concl. “in hoofdzaak” OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Handhaving - Vereiste van een van een nauwkeurig, geactualiseerd en individueel onderzoek - Hernieuwde beoordeling van eerdere gegevens - Voorwaarden

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het feit dat een sinds langere tijd aangehouden inverdenkinggestelde sinds geruime tijd niet meer werd verhoord, volgt niet noodzakelijk dat: 1° zijn voorlopige hechtenis niet langer verantwoord is; het komt de onderzoeksrechter toe om in het licht van de noodwendigheden van het onderzoek te bepalen of en wanneer een (her)verhoor van een inverdenkinggestelde zich opdringt; 2° het gerechtelijk onderzoek vertraging oploopt en dat de duur van de voorlopige hechtenis op ongepaste wijze wordt verlengd; 3° er wat betreft die inverdenkinggestelde geen gevaar voor collusie meer kan worden aangenomen; het gevaar voor collusie is immers niet noodzakelijk afhankelijk van het al dan niet verhoren van een aangehouden inverdenkinggestelde; 4° het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde zou verlopen en zijn recht van verdediging wordt miskend: de betrokkene of zijn raadsman heeft immers ter gelegenheid van de beslissingen over de handhaving van de voorlopige hechtenis toegang tot het dossier en hij kan om de in artikel 22, derde lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde samenvattende ondervraging of aanvullend onderzoek verzoeken (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Handhaving - Het ontbreken van een recent verhoor van de aangehouden inverdenkinggestelde - Gevolg

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0579.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.19 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld verzet zich niet ertegen dat tijdens de behandeling voor het hof van assisen door getuigen-deskundigen, getuigen of raadslieden van partijen melding wordt gemaakt van op een beschuldigde betrekking hebbende feitelijkheden, die als een misdrijf kunnen worden omschreven maar die geen aanleiding hebben gegeven tot een veroordeling, voor zover daarmee niet wordt aangegeven dat deze beschuldigde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt; uit het enkele feit dat bij het verhoor van de gerechtsdeskundigen is verwezen naar het omvangrijk verleden van de verzoeker en dat de over het moraliteitsonderzoek getuigende politie-inspecteur in de geschreven presentatie onder een rubriek Gerechtelijk verleden melding heeft gemaakt van politionele interventies betreffende de verzoeker, volgt niet dat daardoor wordt aangenomen dat deze beschuldigde zich aan de vermelde strafbare feiten heeft schuldig gemaakt en het vermoeden van onschuld is miskend (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Hof van assisen - Behandeling ter zitting en tussenarresten. Verklaring van de jury - Moraliteitsonderzoek - Getuigenis van een gerechtsdeskundige en politieambtenaar - Aanbrengen van gegevens over het gerechtelijk verleden van de beschuldigde - Onderscheid tussen veroordelingen en politionele inlichtingen - Verduidelijking van dit onderscheid door de voorzitter van het hof van assisen - Wettige verdenking - Beoordeling

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 281, §2 Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de voorzitter van het hof van assisen ertoe gehouden is om indien door getuigen of raadslieden van andere partijen gegevens worden aangevoerd die een negatief licht kunnen werpen op een beschuldigde, ambtshalve tussen te komen; dat geldt evenzeer indien uit die gegevens een miskenning van het vermoeden van onschuld zou kunnen worden afgeleid; het staat immers niet aan de voorzitter van het hof van assisen om in de plaats van de raadslieden van een beschuldigde diens verdediging uit te oefenen (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Hof van assisen - Behandeling ter zitting en tussenarresten. Verklaring van de jury - Voorzitter van het hof van assisen - Discretionaire macht - Moraliteitsonderzoek - Getuigenverhoor - Gegevens die een negatief daglicht werpen op de beschuldigde - Gebrek aan opmerkingen of toelichting van de voorzitter over die gegevens - Gevolg

- Art. 281, § 2 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0022.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.10 AC nr. ...

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met de gehele rechtspleging, zijn evenwel niet absoluut en de enkele omstandigheid dat een beklaagde om medische redenen niet in staat zou zijn om de appelprocedure van een tegen hem regelmatig ingestelde strafvordering bij te wonen, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het recht op een eerlijk proces zich ertegen verzet dat die rechtspleging toch doorgang vindt, voor zover het recht van verdediging afdoende is gewaarborgd; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of rekening houdend met alle concrete elementen van de gehele rechtspleging het recht op een eerlijk proces en recht van verdediging van een beklaagde voldoende zijn gewaarborgd, indien hij zijn strafproces niet geheel of gedeeltelijk persoonlijk heeft kunnen bijwonen en de rechter kan daarbij in aanmerking nemen dat de afwezigheid van die beklaagde op een bepaalde rechtszitting wordt geremedieerd door zijn aanwezigheid bij de verdere behandeling van de zaak; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke aanwezigheid op het strafproces - Afwezigheid wegens medische redenen - Doorgang van de rechtspleging - Beoordeling - Aanwezigheid bij de verdere behandeling - Redenen

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke aanwezigheid op het strafproces - Afwezigheid wegens medische redenen - Doorgang van de rechtspleging - Beoordeling - Aanwezigheid bij de verdere behandeling - Redenen

Uit de artikelen 6.1 EVRM en 6.3.c EVRM en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman, vermits hij zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, als hij dat wenst en hij overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal (1). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0231.N, AC 2020, nr. 228, met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke aanwezigheid op het strafproces - Recht op overleg met een advocaat

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke aanwezigheid op het strafproces - Recht op overleg met een advocaat

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0208.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.7 AC nr. ...

Het recht van verdediging wordt miskend wanneer de strafrechter bij zijn beoordeling een wijziging doorvoert aan de toepasselijke strafbepaling zonder dat de partijen de gelegenheid hebben gehad om standpunt in te nemen over de aanpassing die de strafrechter heeft doorgevoerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Wijziging van de strafbaarstelling - Recht van verdediging

F.20.0156.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.15 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve fiscale sancties met het karakter van een straf aan eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten worden opgelegd, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende sancties zowel substantieel als temporeel voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Administratieve sancties inzake belastingen - Substantieel voldoende nauw verbonden sancties - Vereiste

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Een beperking van het recht van toegang tot de advocaat leidt evenwel bij afwezigheid van dwingende redenen niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM; het staat aan de rechter te onderzoeken of in het licht van de omstandigheden van de zaak de beperking van het recht van toegang tot de raadsman de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast; bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over hun betrouwbaarheid en de juistheid in het licht van de omstandigheden waarin ze werden verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat tijdens het verhoor - Criteria vooropgesteld in het arrest Beuze van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 9 november 2018 - Toepassing van de criteria op verhoren afgenomen vóór het arrest Beuze - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op bijstand van een advocaat tijdens het verhoor - Criteria vooropgesteld in het arrest Beuze van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 9 november 2018 - Toepassing van de criteria op verhoren afgenomen vóór het arrest Beuze - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM en uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in het bijzonder met het arrest Beuze t/ België van 9 november 2018 vereist dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door opsporingsambtenaren; het recht van toegang tot het verhoren houdt in dat de advocaat tijdens het vooronderzoek bij de verhoren fysiek mag aanwezig zijn, wat moet toelaten een effectieve en concrete bijstand te verlenen en erop toe te zien dat het recht van verdediging niet wordt miskend; dit recht van toegang tot de advocaat kan een verdachte enkel worden ontzegd indien daartoe dwingende redenen zijn; dat zal slechts uitzonderlijk het geval zijn, die redenen hebben noodzakelijk een tijdelijk karakter en ze kunnen slechts worden aangenomen op grond van een specifieke beoordeling van de omstandigheden van de zaak, zoals de dringende noodzaak om in een bepaalde zaak een ernstige aantasting van het leven, de vrijheid of de fysieke integriteit te voorkomen; een beperking van het recht op toegang op een wettelijke en dus algemene, verplichte en systematische basis vormt als dusdanig geen dwingende reden (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Inhoud en doel van deze waarborg - Beperking van de waarborg wegens dwingende redenen

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Inhoud en doel van deze waarborg - Beperking van de waarborg wegens dwingende redenen

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is zowel onder de oude als onder de nieuwe wet (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteitsbeginsel - Wijziging van de misdrijfomschrijving van na het plegen van het misdrijf - Strafbaarheid van de gedraging onder de nieuwe wet

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0056.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 4.1 van het Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.7. van het IVBPR alsmede uit het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak en voor zover die vervolgingen betrekking hebben op dezelfde persoon, waarbij een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak een beslissing is die de zaak niet slechts voorlopig maar wel onherroepelijk beëindigt, zodat de toepassing van het non bis in idem-beginsel vereist dat de zaak ten gronde werd onderzocht en er dus werd geoordeeld over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de dader die zich in een tweede vervolging erop beroept; beslissingen van het onderzoeksgerecht hebben in de regel slechts gezag van gewijsde indien het uitspraak doet als vonnisgerecht zodat een door het onderzoeksgerecht bevolen buitenvervolgingstelling wegens de afwezigheid van voldoende bezwaren of wegens het verval van de strafvordering door verjaring geen onherroepelijke beslissing over de strafvordering is en een dergelijke beslissing niet kan dienen als basis voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel (1). (1) EHRM 20 oktober 2020, Gutu t. Moldavië, nr. 13112/07, ro 50-51; EHRM 12 november 2019, Smokovic t Kroatië, 57849/12, ro 35-46; Cass. 3 oktober 2001, AR P.01.0537.F, AC 2011, nr. 519, RDPC 2002/3, blz. 339, met noot G.-F. RANERI, "L'autorité de la chose jugée au criminel sur le criminel"; Gent 6 maart 2018, ERGS 24, 2018, blz. 459; S. GNEDASJ en H. VANHULLE, "Not even God judges twice for the same act … and tax offence Draagwijdte en grenzen van het ne bis in idem-beginsel", TFR 2014, 466, blz. 659-663; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Antwerpen, Kluwer, 2014, blz. 157; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La charte, 2021, blz. 263; EHRM 8 juli 2019, Mihalache t. Roemenië, 54012/10, T.Strafr. 2019, blz. 122, ro 95. De betrokken overheid moet dus de bevoegdheid hebben het door het onderzoek opgeleverde bewijsmateriaal te onderzoeken en te evalueren. Het volstaat dat de betrokken beslissing wordt genomen door een overheid die bevoegd is met strafrechtelijke sancties op te treden tegen door het rechtssysteem verboden gedragingen. EHRM 22 november 2005, Sundqvist t. Finland, 75602/01; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 297; C. VAN DE HEYNING, D. VERBEKE, P. DE VOS en S. LAMBERIGTS, "Het ne bis in idem-beginsel in parallelle administratieve en strafrechtelijke procedures: de beperkte beperking van "bis", TFR 2018, 378; Cass. 29 november 2016, AR P.15.0214.N, AC 2016 nr. 681. AW

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4.1 - Recht om niet tweemaal te worden berecht of gestraft - Voorwaarden - Onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak over dezelfde persoon - Beslissing van het onderzoeksgerecht tot buitenvervolgingstelling - Draagwijdte

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

P.22.0483.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.12 AC nr. …

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, waarvan de Wet Europees Aanhoudingsbevel de omzetting naar Belgisch recht uitmaakt, blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten en deze hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel; de weigering tot overlevering op grond van deze bepaling is dan ook enkel verantwoord wanneer er ernstige en concrete gegevens worden aangevoerd die doen aannemen dat de fundamentele rechten van de persoon zelf, om wiens overlevering wordt gevraagd, in de uitvaardigende staat kennelijk in gevaar zullen worden gebracht, of met andere woorden dat er een ernstig, persoonlijk en direct risico is op schending van fundamentele rechten; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of dergelijke gegevens voorhanden zijn en het oordeelt evenzeer onaantastbaar of het zich op basis van de informatie die het dossier bevat en die door de partijen wordt overgelegd voldoende voorgelicht acht om zich uit te spreken over het toepassen van de weigeringsgrond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en uit het loutere feit dat de betrokkene een schending aanvoert van artikel 3 EVRM omwille van de detentieomstandigheden in gevangenissen van de uitvaardigende staat, volgt niet dat het onderzoeksgerecht steeds verplicht is daarover nadere informatie in te winnen (1). (1) Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1119.N, AC 2021, nr. 505; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 18 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke of onterende behandelingen - Europees aanhoudingsbevel - Buitenlands bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging in België - Beginsel van wederzijds vertrouwen - Weigeringsgronden - Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Schending van de fundamentele rechten van artikel 6 VEU - Detentieomstandigheden in de gevangenissen van de uitvaardigende staat - Taak van het onderzoeksgerecht - Bijkomende informatie - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1, derde lid Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.22.0459.N 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2N.4 AC nr. ...

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom; het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 www.juportal.be.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Invrijheidstelling - Borgsom - Beoordeling door de rechter

---

P.21.1594.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.4 AC nr. ...

Geen enkel verdrags- of wetsbepaling verplicht de nationale rechter, die uitspraak moet doen over de vervolging die tegen een politieambtenaar is ingesteld wegens onrechtmatig geweld, om aan de beweringen van de persoon die hem daarvan beschuldigt een andersoortig geloof te hechten dan aan de uitleg van de beklaagde die zich hiertegen verweert; een dergelijke omkering van de bewijslast zou de miskenning tot gevolg hebben van het in artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld, dat algemeen geldend is en dat bijgevolg ook een politieambtenaar ten goede moet komen wanneer hij wegens onrechtmatig geweld wordt vervolgd (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 253.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Aangevoerd politiegeweld - Vervolging van een politieambtenaar die van

politiegeweld wordt verdacht - Omkering van de bewijslast - Vermoeden van onschuld

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Aangevoerd politiegeweld - Vervolging van een politieambtenaar die van politiegeweld wordt verdacht - Omkering van de bewijslast - Vermoeden van onschuld

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelt dat, wanneer de in het geding zijnde gebeurtenissen uitsluitend door de autoriteiten zijn gekend, zoals in het geval van personen waarop zij tijdens de vrijheidsberoving toezicht houden, elk in die periode veroorzaakt letsel aanleiding geeft tot ernstige feitelijke vermoedens; het Europees rechtscollege verduidelijkt dat, in dat geval, de bewijslast rust op de regering van de betrokken Staat en dat het haar toekomt een voldoende en overtuigende uitleg te verstrekken, door bewijzen over te leggen van feiten die reden geven tot twijfel over het relaas van het slachtoffer; bij gebrek aan een dergelijke uitleg, oordeelt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het gerechtigd is om gevolgtrekkingen te maken die voor de regering ongunstig kunnen zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 253.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Aangevoerd politiegeweld - Verwonding opgelopen tijdens de vrijheidsberoving onder toezicht - Feitelijk vermoeden - Bewijslast rust op de regering

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De Europese rechtspraak met betrekking tot de aansprakelijkheidsstelling van de Staat, in het geval van aangevoerde feiten van politiegeweld, omdat hij de verplichtingen die uit artikel 3 EVRM voortvloeien niet is nagekomen, is van toepassing op de regering van een verdragssluitende Staat; de bewijslastregels die voor de onderzoeks- en vonnisgerechten gelden wanneer deze uitspraak doen over het bestaan van bezwaren ten aanzien van een verdachte van een misdrijf of over de schuld van die persoon, worden door die rechtspraak niet in vraag gesteld, ook al heeft de beschuldiging betrekking op politiegeweld (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 253.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Aangevoerd politiegeweld - Bewijslast rust op de regering - Draagwijdte - Vervolging van een verdachte van politiegeweld - Invloed op de toepasselijke bewijslastregels

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De persoon die van het plegen van politiegeweld wordt verdacht, geniet het in artikel 6.2 EVRM vastgelegde vermoeden van onschuld; het beginsel volgens hetwelk het, in de regel, aan de vervolgende partij toekomt het bestaan van de aangevoerde feiten te bewijzen, blijft geheel van toepassing (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 253.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Aangevoerd politiegeweld - Vervolging van een verdachte van politiegeweld - Toepasselijke bewijslastregels - Vermoeden van onschuld

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Aangevoerd politiegeweld - Vervolging van een verdachte van politiegeweld - Toepasselijke bewijslastregels - Vermoeden van onschuld

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM verzet zich niet ertegen dat de kamer van inbeschuldigingstelling die moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde naar aanleiding van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer die deze handhaving heeft geweigerd omdat wegens de niet-naleving van het recht op inzage van het dossier het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde werd miskend, ervoor zorgt dat de inverdenkinggestelde in hoger beroep inzage heeft in het volledige strafdossier en vervolgens oordeelt over de handhaving van de voorlopige hechtenis; de remediëring van het gebrek aan inzage in het volledige strafdossier door het appelgerecht, dat bij toepassing van artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet uitspraak moet doen binnen de vijftien dagen na het instellen van het hoger beroep, belet niet dat de inverdenkinggestelde recht heeft op een voorziening bij de rechter die op korte termijn oordeelt over de wettigheid van de gevangenhouding (1). (1) Cass. 16 december 2021, AR P.21.1578.N, AC 2021, nr. 808; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0466.F, AC 2006, nr. 206; Cass. 20 april 1993, AR P.93.0543.N, AC 1993, nr. 192. Zie ook B. DEJEMEPPE en D. MERCKX, "De voorlopige hechtenis tussen veiligheid en rechten van de mens", in De voorlopige hechtenis, Kluwer, 2000, 45-47; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 627; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 512; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1147.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Eerste handhaving van de voorlopige hechtenis - Geen inzage in het volledige strafdossier - Invrijheidstelling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Terbeschikkingstelling van het volledige strafdossier

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0092.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de beschuldigde, die aanvoert dat hij ongelijk wordt behandeld ten aanzien van een beklaagde die voor een ander strafgerecht verschijnt, de verwijdering vordert van de glazen wand waarachter hij tijdens de rechtspleging voor het hof van assisen om veiligheidsredenen is geplaatst, wordt de verwerping van dat verzoek afdoende verantwoord met de redenen dat de specifieke veiligheidsmaatregelen die bij de berechting van een criminele zaak voor het hof van assisen worden genomen, namelijk de plaatsing van een aparte box met een glazen wand waarachter de beschuldigde plaatsneemt, tot een goede rechtsbedeling bijdragen, in het belang van de leden van het hof, het publiek en de gezworenen, die beschermd moeten kunnen worden in de uitoefening van hun gerechtelijk ambt, zonder hierbij aan enige angst te worden blootgesteld, dat die maatregelen worden verantwoord door een "een mogelijke graad van gevaarlijkheid" die op de correctionele rechtszittingen van de rechtbanken of hoven van beroep niet in dezelfde mate aanwezig is en, dat de geplaatste glazen wand het beginsel van het mondeling debat niet miskent, aangezien deze inrichting toelaat de eiser te zien en te horen, evenmin als het vermoeden onschuld, dat niet wordt beïnvloed door de glazen wand, of het recht van verdediging, aangezien de beschuldigde, door de opening in de glazen wand, in alle vertrouwelijkheid kan communiceren met zijn raadsman (1). (1) Zie concl."in hoofdzaak" OM in Pas. 2022 nr. 232.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Hof van assisen - Behandeling ter zitting - Veiligheid - Beschuldigde achter een glazen wand - Vermoeden van onschuld

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1422.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.1 AC nr. ...

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal doorslaggevend acht voor de beslissing over de schuldigverklaring, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklaagde voor de rechter tegenspraak heeft kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de rechter moet zijn beslissing niet motiveren aan de hand van welbepaalde vaste criteria, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie bepaalde vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming; evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1353.N, AC 2022, nr. 60, met concl. OM; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1245.N, AC 2022, nr. 14.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafvordering - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming - Aanvoering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het enkele feit dat de algemene en ongedifferentieerde bewaarplicht van communicatiegegevens door telecomoperatoren in strijd is met het Unierecht zoals uitgelegd door het Hof van Justitie en een miskenning uitmaakt van het recht op de bescherming van het privéleven en van de persoonsgegevens van een algemeenheid van burgers, heeft niet tot gevolg dat die onregelmatigheid steeds de ernst van het door een beklaagde gepleegd misdrijf overstijgt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafvordering - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Ernst van het misdrijf - Toepassing

---

P.22.0075.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.20 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de persoon tegen wie een vordering tot herroeping van uitstel van tenuitvoerlegging is uitgebracht niet voorafgaandelijk is verhoord, kan geen schending van artikel 6 EVRM worden afgeleid; de betrokkene kan op de rechtszitting waarop de herroepingsvordering wordt behandeld elk verweer laten gelden, maar hij tegen wie een vordering tot herroeping van uitstel van tenuitvoerlegging is uitgebracht en die zonder gegronde reden nalaat persoonlijk aanwezig te zijn op de rechtszitting waarop die vordering wordt behandeld, kan zich niet beroepen op een miskenning van zijn recht om persoonlijk te worden gehoord; hij maakt dan immers de uitoefening van dit recht zelf onmogelijk.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Veroordeling met uitstel - Herroeping van het uitstel - Geen voorafgaandelijk verhoor

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Veroordeling met uitstel - Herroeping van het uitstel - Afwezigheid op de rechtszitting

---

P.22.0078.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.15 AC nr. ...

De doeltreffendheid van de door het Unierecht verleende rechtsbescherming, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie (1), verplicht de rechter niet om in strijd met het Unierecht verkregen communicatiegegevens die de speurders op het spoor van een verdachte hebben gezet, maar voor het overige niet doorslaggevend zijn voor de beslissing over diens schuldigverklaring, uit het bewijs te weren indien de betrokkene niet is gehinderd in zijn mogelijkheid om over die gegevens tegenspraak te voeren en er is voldaan aan de andere voorwaarden van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. (1) Zie HvJ 6 oktober 2020, gevoegde zaken C-511/18, C-512/18 en C-520/18, La Quadrature du Net e.a., nr. 221–228, www.curia.europa.eu; HvJ 2 maart 2021, zaak C-746/18, Prokuratuur, nr. 41-44, www.curia.europa.eu.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafvordering - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Doeltreffendheid van de door het Unierecht verleende rechtsbescherming - Doorslaggevend karakter van het bewijs - Uitsluiting

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal doorslaggevend acht voor de beslissing over de schuldigverklaring, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklaagde voor de rechter tegenspraak heeft kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de rechter moet zijn beslissing niet motiveren aan de hand van welbepaalde vaste criteria, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie bepaalde vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming; evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1353.N, AC 2022, nr. 60, met concl. OM; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1245.N, AC 2022, nr. 14.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafvordering - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Dataretentie - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Criteria - Gelijkwaardigheid en doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming - Aanvoering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het beginsel van de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie (1), vereist niet dat een nationale bewijsuitsluitingsregel, dit is hier artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, steeds een sanctie bepaalt voor bewijsmateriaal dat is verkregen met miskenning van de persoonlijke levenssfeer en de verwerking van persoonsgegevens zoals beschermd door het Unierecht; meer specifiek is een sanctie niet vereist wanneer de Belgische rechter oordeelt dat het bewijsmateriaal geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde miskent of dat de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast of dat het gebruik van het bewijsmateriaal, in verhouding tot het geheel van de gegevens van het strafdossier, niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces, die beoordeling immers inhoudend dat het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal geen ongerechtvaardigd nadeel toebrengt aan de beklaagde. (1) Zie HvJ 6 oktober 2020, gevoegde zaken C-511/18, C-512/18 en C-520/18, La Quadrature du Net e.a., nr. 221–228, www.curia.europa.eu; HvJ 2 maart 2021, zaak C-746/18, Prokuratuur, nr. 41-44, www.curia.europa.eu.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafvordering - Bewijsvoering - Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht - Miskenning van de persoonlijke levenssfeer en verwerking van persoonsgegevens - Doeltreffendheid van de door het Unierecht verleende rechtsbescherming - Nationale

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.13 AC nr. ...

Artikel 6.3.a EVRM is niet van toepassing op de derde die aanspraak maakt op lastens een beklaagde verbeurdverklaarde goederen aangezien die derde geen persoon is tegen wie een vervolging is ingesteld; voor het overige is de derde, alleszins ingevolge de kennisneming van de betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring, op de hoogte van de aard en de reden van de tegen de beklaagde ingebrachte beschuldiging en de redenen voor het bevelen van de verbeurdverklaring, te meer daar hij inzage en kopie kan nemen van alle stukken die aan de vervolging van de beklaagde en de verbeurdverklaring ten grondslag liggen; niet vereist is dat het openbaar ministerie opgave doet van elk gegeven van het strafdossier waarop de verbeurdverklaring steunt of het gebrek aan goede trouw van de derde blijkt; aldus is het recht van de derde op een eerlijk proces met inbegrip van zijn recht op informatie voldoende gewaarborgd en beschikt hij over voldoende tijd en middelen om zijn verdediging voor te bereiden; dat de derde zijn aanspraak voor de rechter pas aanhangig maakt in een procedure ingesteld na de beslissing tot verbeurdverklaring, heeft voor die derde dan ook geen onevenredige nadelen waardoor zijn grondrechten zijn miskend (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Verbeurdverklaring - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Informatie over de redenen van de verbeurdverklaring - Recht op inzage en kopie van alle stukken die aan de verbeurdverklaring ten grondslag liggen - Ontbreken van specifieke informatie over de verbeurdverklaring en het gebrek aan goede trouw in de betekening van de veroordelende beslissing

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op voldoende tijd en faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden - Verbeurdverklaring - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Informatie over de redenen van de verbeurdverklaring - Recht op inzage en kopie van alle stukken die aan de verbeurdverklaring ten grondslag liggen - Ontbreken van specifieke informatie over de verbeurdverklaring en het gebrek aan goede trouw in de betekening van de veroordelende beslissing

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Verbeurdverklaring - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Informatie over de redenen van de verbeurdverklaring - Recht op inzage en kopie van alle stukken die aan de verbeurdverklaring ten grondslag liggen - Ontbreken van specifieke informatie over de verbeurdverklaring en het gebrek aan goede trouw in de betekening van de veroordelende beslissing

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op voldoende tijd en faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden - Verbeurdverklaring - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Informatie over de redenen van de verbeurdverklaring - Recht op inzage en kopie van alle stukken die aan de verbeurdverklaring ten grondslag liggen - Ontbreken van specifieke informatie over de verbeurdverklaring en het gebrek aan goede trouw in de betekening van de veroordelende beslissing

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De derde die een rechtsmiddel instelt tegen de beslissing tot verbeurdverklaring, doet dat weliswaar ter vrijwaring van zijn vermogen tegen een burgerrechtelijk gevolg van die straf, maar maakt daardoor nog geen loutere eigendomsbetwisting bij de rechter aanhangig; de verbeurdverklaring die aan zijn rechtsmiddel ten grondslag ligt, is immers een straf die aan een beklaagde is opgelegd; bovendien moet de derde voor de rechter die van zijn rechtsmiddel kennisneemt, elk verweer kunnen aanvoeren dat ertoe strekt dat de verbeurdverklaring tegenover hem geen uitwerking heeft; aldus kan de derde voor die rechter verweer voeren, niet enkel over het bestaan van zijn burgerlijk eigendomsrecht of goede trouw, maar ook over de strafrechtelijke grondslag van de lastens de beklaagde bevolen verbeurdverklaring; de rechter moet dat verweer onderzoeken in zoverre hij de verbeurdverklaring tegenover die derde niet op een andere grond teniet doet (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aard en voorwerp van de betwisting

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aard en voorwerp van de betwisting

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

De verbeurdverklaring van het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw, zoals bepaald in artikel 43quater, §4, Strafwetboek, vereist niet dat de verbeurdverklaarde goederen eigendom zijn van de beklaagde en laat dus de mogelijkheid open dat goederen worden verbeurdverklaard waarop een persoon die geen partij was in het strafproces, nadien een eigendomsaanspraak laat gelden; aldus staat het feit dat die derde niet zelf is vervolgd voor het feit dat aan de verbeurdverklaring ten grondslag ligt, de regelmatigheid van die straf niet in de weg; het feit dat het openbaar ministerie die persoon niet heeft opgeroepen overeenkomstig artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan eventueel aanleiding geven tot schadevergoeding, maar heeft evenmin tot gevolg dat de verbeurdverklaring niet regelmatig is bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Recht op eigendom - Goed dat ter

beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Recht op eigendom - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Een wettelijke bepaling heeft uit haar aard een algemeen karakter en kan zodoende van toepassing zijn op een veelheid aan situaties die niet allemaal specifiek door die bepaling kunnen worden geregeld; het staat aan de rechter om een dergelijke bepaling uit te leggen en in dat kader te beoordelen welke situaties en personen onder de toepassing ervan kunnen vallen; daarbij dient de rechter acht te slaan op de duidelijkheid en de voorspelbaarheid van die bepaling voor de persoon op wie ze van toepassing kan zijn, rekening houdend met onder meer de bewoordingen van de bepaling, de evolutie van de maatschappij en het recht sinds de invoering ervan en de wijze waarop ze door de rechtspraak wordt uitgelegd; het vereiste van de strikte uitlegging van de strafwet verbiedt de rechter niet een bepaling die behoort tot de strafrechtspleging toepasselijk te verklaren op een persoon wiens situatie in die bepaling niet uitdrukkelijk is geregeld; de rechtspraak aanvaardt sinds geruime tijd dat een derde tegen de beslissing die de verbeurdverklaring beveelt van goederen waarop hij aanspraak maakt, de rechtsmiddelen kan aanwenden die ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staan, met inbegrip van het verzet, en dat hij zijn aanspraken voor het eerst op verzet kan laten gelden, aangezien hij van rechtswege partij in het geding is, ook al is hij daarin niet verschenen of opgeroepen; indien niet blijkt dat de bij verstek veroordeelde beklaagde kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing, kan hij in verzet komen totdat de termijnen van verjaring van de straf verstreken zijn; die bepaling kan op grond van de bewoordingen ervan worden toegepast op een derde wiens goed is verbeurd verklaard en die niet verscheen of is opgeroepen in het strafproces (1).
(1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de eigenaar te goeder trouw die niet in het strafproces verscheen of is opgeroepen - Toepassing van de regels over het verzet van de bij verstek veroordeelde beklaagde - Voorspelbaarheid van de regels over het verzet - Verzet in de gewone of buitengewone termijn - Toepassing

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de eigenaar te goeder trouw die niet in het strafproces verscheen of is opgeroepen - Toepassing van de regels over het verzet van de bij verstek veroordeelde beklaagde - Voorspelbaarheid van de regels over het verzet - Verzet in de gewone of buitengewone termijn - Toepassing

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het feit dat het openbaar ministerie in het strafproces lastens een beklaagde de verbeurdverklaring heeft gevorderd van goederen die ter beschikking staan van een criminele organisatie en die formeel eigendom zijn van een derde, impliceert niet dat die verbeurdverklaring een straf is die aan die derde is opgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteit van de straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteit van de straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Recht op eigendom - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Recht op eigendom - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het rechtsmiddel van derdenverzet staat slechts open tegen beslissingen die door een burgerlijk gerecht zijn gewezen en beslissingen van een strafgerecht dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen; het gegeven dat de tenuitvoerlegging van een beslissing van een strafgerecht een burgerrechtelijk gevolg heeft, volstaat niet om tegen die beslissing derdenverzet toe te laten; aangezien de verbeurdverklaring een straf is, kan artikel 1122 Gerechtelijk Wetboek dan ook niet worden toegepast in het kader van de aanspraken van een derde op verbeurdverklaarde goederen; een derde die beweert eigenaar te zijn van verbeurdverklaarde goederen, moet ook niet noodzakelijk een rechtsmiddel instellen voor de strafrechter; hij kan ook andere procedurele mogelijkheden aanwenden zoals het formuleren van zijn aanspraken voor de burgerlijke rechter op grond van artikel 3 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak; stelt de derde evenwel een rechtsmiddel voor de strafrechter in, dan zijn daarop de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering van toepassing; dat een derde in dat geval wordt gelijkgesteld met een veroordeelde beklaagde die verstek heeft gelaten, is niet onvoorzienbaar; die omstandigheid houdt dan ook geen ontoelaatbare uitbreiding in van de toepassing van artikel 187, § 1, Wetboek van Strafvordering, maar verleent aan de betrokkene naar analogie met een bij verstek veroordeelde beklaagde het bijkomende recht verzet te kunnen instellen tijdens een buitengewone termijn die pas begint te lopen vanaf het moment van de effectieve kennisneming van de betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aanspraken voor de burgerlijke rechter op basis van het KB van 9 augustus 1991 - Toegang tot de strafrechter - Ontoelaatbaarheid van het derdenverzet - Gelijkstelling met een veroordeelde die bij verstek is berecht - Voorzienbaarheid van de regels over het verzet in de gewone en buitengewone termijn

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aanspraken voor de burgerlijke rechter op basis van het KB van 9 augustus 1991 - Toegang tot de strafrechter - Ontoelaatbaarheid van het derdenverzet - Gelijkstelling met een veroordeelde die bij verstek is berecht - Voorzienbaarheid van de regels over het verzet in de gewone en buitengewone termijn

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

Het vereiste dat de derde zijn goede trouw aannemelijk moet maken betreft de beoordeling van de gegrondheid van het verzet en niet de ontvankelijkheid ervan; de derde moet bijgevolg geen goede trouw aantonen om verzet tegen de beslissing tot verbeurdverklaring te kunnen instellen; voor wat betreft de beoordeling van de gegrondheid van de louter burgerrechtelijke eigendomsaanspraak van de derde op de verbeurdverklaarde zaken houdt de rechter in beginsel rekening met de bewijsstandaard in burgerlijke zaken ; voor wat betreft de beoordeling van de feitelijke en juridische grondslag van de verbeurdverklaring en de goede trouw van de derde, waarmee in het geval van artikel 43quater, § 4, Strafwetboek wordt bedoeld dat de derde niet wist en niet kon weten dat zijn goederen ter beschikking stonden van een criminele organisatie, hanteert de rechter de bewijsstandaard in strafzaken; dit laatste wil zeggen dat de rechter zijn beoordeling steunt op het geheel van de gegevens van het strafdossier die hij, gelet op de autonomie van het strafrecht, vrij en zonder gebonden te zijn aan formele burgerrechtelijke of vennootschapsrechtelijke begrippen beoordeelt; die bewijsregeling is toepasselijk op zowel het oorspronkelijke strafproces als het proces na het verzet van de derde (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Recht op eigendom - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Recht op eigendom - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het vereiste dat de derde zijn goede trouw aannemelijk moet maken betreft de beoordeling van de gegrondheid van hetverzet en niet de ontvankelijkheid ervan; de derde moet bijgevolg geen goede trouw aantonen om verzet tegen de beslissing tot verbeurdverklaring te kunnen instellen; voor wat betreft de beoordeling van de gegrondheid van de louter burgerrechtelijke eigendomsaanspraak van de derde op de verbeurdverklaarde zaken houdt de rechter in beginsel rekening met de bewijsstandaard in burgerlijke zaken A; voor wat betreft de beoordeling van de feitelijke en juridische grondslag van de verbeurdverklaring en de goede trouw van de derde, waarmee in het geval van artikel 43quater, § 4, Strafwetboek wordt bedoeld dat de derde niet wist en niet kon weten dat zijn goederen ter beschikking stonden van een criminele organisatie, hanteert de rechter de bewijsstandaard in strafzaken; dit laatste wil zeggen dat de rechter zijn beoordeling steunt op het geheel van de gegevens van het strafdossier die hij, gelet op de autonomie van het strafrecht, vrij en zonder gebonden te zijn aan formele burgerrechtelijke of vennootschapsrechtelijke begrippen beoordeelt; die bewijsregeling is toepasselijk op zowel het oorspronkelijke strafproces als het proces na het verzet van de derde (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om zijn aanspraak op de verbeurdverklaarde goederen te laten gelden, kan de derde voor de strafrechter een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing die de verbeurdverklaring beveelt, dit is naargelang het geval verzet, hoger beroep of cassatieberoep; in die zin wordt de derde ingevolge de verbeurdverklaring van rechtswege een partij in het strafproces en beschikt hij over dezelfde rechtsmiddelen die ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staan; geen miskenning van enig recht van de derde kan worden afgeleid uit het feit dat hijzelf het initiatief dient te nemen om zijn aanspraken te laten gelden; bovendien belet niets dat het rechtsmiddel dat de derde kan instellen nadat hij op de hoogte is gebracht van de beslissing tot verbeurdverklaring, onderworpen is aan redelijke beperkingen; dat een derde nadeel kan ondervinden van de lastens een beklaagde bevolen verbeurdverklaring doet als dusdanig geen afbreuk aan het feit dat die straf enkel is opgelegd aan de beklaagde als sanctie voor een lastens hem bewezen verklaard misdrijf en dat zij niet is opgelegd aan de derde zelf; bijgevolg miskent die verbeurdverklaring het vermoeden van onschuld van de derde niet en zijn bepalingen die specifiek gelden voor een beklaagde, zoals artikel 6.3.a EVRM en artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, als dusdanig niet van toepassing op die derde; dat sluit evenwel niet uit dat die derde in het algemeen aanspraak kan maken op de eerbiediging van het vermoeden van onschuld, het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het recht op tegenspraak (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht op informatie over de aard en redenen van de beschuldiging - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht op informatie over de aard en redenen van de beschuldiging - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit geen enkele internationale of nationale rechtsnorm volgt dat de rechter alleen goederen kan verbeurdverklaren die eigendom zijn van de beklaagde aan wie hij deze straf oplegt of waarop enkel die beklaagde aanspraken kan laten gelden; wel moet de persoon die aanspraak maakt op verbeurdverklaarde goederen en die niet is vervolgd of tussengekomen in het strafproces waarin de verbeurdverklaring is bevolen, de mogelijkheid hebben om zijn aanspraak voor te leggen aan een rechter die kan oordelen over de uitwerking van de verbeurdverklaring tegenover de betrokkene; deze dreigt immers nadeel van de verbeurdverklaring te ondervinden (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Recht op eigendom - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Recht op eigendom - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed

Voor een persoon die kennis neemt van de betekening van een beslissing waarbij goederen worden verbeurdverklaard waarvan hij voorhoudt eigenaar te zijn, alsook van een modelformulier waarin wordt uitgelegd over welke rechtsmiddelen een bij verstek veroordeelde persoon in strafzaken beschikt, moet het ook bij afwezigheid van een aan die bijzondere situatie aangepaste wetsbepaling of formulier duidelijk zijn dat hij, indien hij tegen die beslissing verzet wil instellen, dat moet doen binnen de wettelijk bepaalde termijn van verzet zoals die ook is vermeld in dat formulier; dit is des te meer het geval wanneer die persoon, steeds bijgestaan door een advocaat, feitelijk op de hoogte was van de beslissing tot verbeurdverklaring en van de strafprocedure die tot deze beslissing heeft geleid, ook al was hij in die procedure niet formeel opgeroepen of was hij niet verplicht daarin tussen te komen; het is voor die derde ook niet onvoorzienbaar dat het verzet dat hij tegen de beslissing kan instellen tijdsgebonden is aangezien er binnen een redelijke termijn zekerheid moet komen over de bestemming van de verbeurdverklaarde goederen; bijgevolg heeft de derde geen recht op verzet zonder enige tijdsbeperking of op de beoordeling van de gegrondheid van zijn aanspraak door een rechter, ongeacht de niet-ontvankelijkheid van zijn verzet wegens de laattijdigheid ervan; hieruit volgt dat artikel 187 Wetboek van Strafvordering voor de derde die kennis heeft genomen van de voormelde betekening en kennisgeving, voldoende duidelijk en voorspelbaar is om de termijn te kennen waarbinnen hij verzet dient aan te tekenen tegen de beslissing tot verbeurdverklaring; door het feit dat de derde binnen de in artikel 187, § 1, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen, eventueel verlengd ingevolge het bestaan van een situatie van overmacht, verzet kan instellen tegen de beslissing tot verbeurdverklaring die hem benadeelt, worden de rechten van de derde geëerbiedigd, zoals het recht op een eerlijk proces en het recht op eigendom (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de derde die niet was opgeroepen of niet tussenkwam in het strafproces - Betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring - Informatie over de termijnen en vormvereisten van het verzet aan de hand van een modelformulier - Voorzienbaarheid van de termijnen om ontvankelijk verzet in te stellen - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Beoordeling

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de derde die niet was opgeroepen of niet tussenkwam in het strafproces - Betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring - Informatie over de termijnen en vormvereisten van het verzet aan de hand van een modelformulier - Voorzienbaarheid van de termijnen om ontvankelijk verzet in te stellen - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Beoordeling

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1300.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.16 AC nr. ...

Krachtens artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering beveelt het Hof de heropening van de rechtspleging wanneer uit het onderzoek van de vordering blijkt dat, hetzij, de bestreden beslissing over de zaak zelf strijdig is met het EVRM, hetzij de vastgestelde schending het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat, voor zover de veroordeelde partij zeer ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden die slechts door een heropening kunnen worden hersteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 194.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging

- Art. 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Uit het arrest van het Europees Hof van de Rechten van de Mens van 9 november 2018 (Beuze t. België, verz. 71409/10) blijkt dat, wanneer de beperking van het recht op toegang tot een raadsman niet wordt verantwoord door dwingende redenen, het aan de rechter toekomt te onderzoeken of, in het licht van de omstandigheden van de zaak, die beperking al dan niet heeft geleid tot een onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel; die beoordeling van het eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel mag met name de volgende factoren in aanmerking nemen, voor zover ze, gelet op de omstandigheden van de zaak, relevant zijn: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte, bijvoorbeeld omwille van zijn leeftijd of zijn geestelijk vermogen; de wettelijke regeling die bij de procedure voor de vonnisfase hoort en de toelaatbaarheid van de bewijzen in die fase, alsook het al dan niet eerbiedigen van die wettelijke regeling, met dien verstande dat, wanneer een zogenaamde uitsluitingsregel van toepassing is, het zeer onwaarschijnlijk is dat de rechtspleging in haar geheel als oneerlijk zal worden beoordeeld; de vraag of de betrokkene al dan niet over de mogelijkheid beschikt om de authenticiteit van de verzamelde bewijzen te betwisten en zich tegen de overlegging ervan te verzetten; de kwaliteit van de bewijzen en het al dan niet bestaan van twijfels over hun betrouwbaarheid of hun juistheid, gelet op de omstandigheden waarin ze werden verkregen; in het geval van onrechtmatig verzamelde bewijzen, de onwettigheid van die bewijzen en, wanneer deze voortkomt uit een schending van een ander artikel van het Verdrag, de aard van de vastgestelde schending; in het geval van een verklaring, de aard ervan en de vraag of ze dadelijk werd ingetrokken of verbeterd; het gebruik dat van de bewijzen werd gemaakt en, inzonderheid, of ze een overwegend of belangrijk deel van de stukken à charge uitmaken waarop de veroordeling werd gegrond, alsook de bewijskracht van de andere gegevens in het dossier; de vraag of de schuld door beroepsmagistraten, door lekenrechters of door gezworenen werd beoordeeld en de inhoud van de opdrachten en de toelichtingen die aan laatstgenoemden zouden zijn gegeven; de mate waarin, in het openbaar belang, dat specifieke misdrijf onderzocht moet worden en de dader bestraft moet worden; het bestaan van andere procedurele waarborgen in het interne recht en in de interne praktijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op toegang tot een advocaat - Schending - Gevolg - Eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op toegang tot een advocaat - Schending - Gevolg - Eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 442bis Wetboek van Strafvordering staat de veroordeelde toe om de heropening van de rechtspleging te verzoeken, met name wanneer de schending van het EVRM het voorwerp uitmaakt van een verklaring van erkenning door de regering van de Staat die hiervan wordt beschuldigd, het Europees Hof van die erkenning akte neemt en bijgevolg beslist om de zaak van de rol te schrappen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Arrest dat akte neemt van de eenzijdige verklaring van de schending van het Verdrag door de regering - Gevolg - Heropening van de rechtspleging

- Art. 442bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Het door de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat een verdachte bij zijn verhoor door de politie toegang heeft tot een advocaat indien hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, in de zin die het Europees Hof aan dat begrip geeft, wat bijvoorbeeld het geval is wanneer de betrokkene van zijn vrijheid is beroofd omdat hij ervan wordt verdacht een misdrijf te hebben gepleegd en hij daarover wordt ondervraagd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op toegang tot een advocaat - Draagwijdte - Van zijn vrijheid beroofde verdachte

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op toegang tot een advocaat - Draagwijdte - Van zijn vrijheid beroofde verdachte

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De door het artikel 6.3.c EVRM minimaal gewaarborgde rechten zijn geen doel op zich; ze dragen bij tot het vrijwaren van het eerlijk karakter van de strafprocedure in haar geheel, zodat de beperking van het recht op toegang tot een advocaat niet zonder meer leidt tot schending van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c EVRM - Recht van verdediging - Recht op toegang tot een advocaat - Doel

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Aangezien uit de redenen van het arrest van het hof van beroep blijkt dat, enerzijds, dat hof de zelfincriminerende verklaringen heeft geweerd die de beklaagde zonder de bijstand van een advocaat heeft afgelegd en deze, effectief, op geen enkele wijze, in aanmerking heeft genomen om te oordelen of er, niettegenstaande de geweerde zelfincriminerende verhoren, een geheel van ernstige, precieze en met elkaar overeenstemmende vermoedens bestond die boven alle twijfel verheven was en tot de vaststelling van de schuld van de beklaagde kon leiden, en, dat, anderzijds, de appelrechters de gevolgen hebben onderzocht die deze verklaringen, die door een kwetsbare persoon zijn afgelegd, voor het eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel hebben gehad, waarbij zij de andere, voor deze zaak relevante factoren in aanmerking hebben genomen die het Europees Hof van de Rechten van de Mens in zijn arrest van 9 november 2018 heeft vermeld (Beuze t. België, verz. 71409/10), verantwoordt het hof van beroep zijn beslissing dat de beperking van de toegang tot een advocaat in de aan het proces voorafgaande fase, wat de zaak zelf betreft, niet strijdig is met de grond van de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM, naar recht; hieruit volgt ook dat de schending van het door artikel 6.3.c EVRM gewaarborgde recht op toegang tot een advocaat, in dit geval het gebrek aan bijstand van een advocaat tijdens de verhoren van de in voorlopige hechtenis geplaatste beklaagde, niet het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden beslissing bestaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Voorwaarde voor de heropening van de rechtspleging - Met het Verdrag strijdige beslissing over de zaak zelf - Schending als gevolg van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat - Bestreden arrest dat de zelfincriminerende verklaringen weert die zonder advocaat zijn afgelegd - Arrest dat aan de vereisten van de rechtspraak van het Europees Hof voldoet

- Artt. 442quater en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer het Hof, waarbij een vordering aanhangig is gemaakt met toepassing van artikel 442quater Wetboek van Strafvordering, onderzoekt of de heropening van de rechtspleging moet worden bevolen, doet het geen uitspraak over de gegrondheid van een cassatieberoep maar oefent het een eigen beoordelingsbevoegdheid uit om te oordelen of de bestreden beslissing over de zaak zelf strijdig is met het EVRM en of de vastgestelde schending voortvloeit uit procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel bestaat over de uitkomst van de bestreden beslissing, zonder dat het uitspraak doet over de zaak zelf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 196.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Procedure tot heropening van de rechtspleging - Met het Verdrag strijdige beslissing over de zaak zelf - Schending als gevolg van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat - Beoordeling - Eigen beoordelingsbevoegdheid van het Hof van Cassatie

- Artt. 442quater en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.1649.N 15 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220315.2N.6 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verantwoording bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel maar die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast; met de verplichting voor de appellant op straffe van verval van het hoger beroep de grieven tegen de beroepen beslissing kenbaar te maken, beoogt de wetgever een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep, het vermijden van nutteloze werklast en kosten door het niet langer voorleggen van niet-betwiste beslissingen aan het appelgerecht en ten slotte de tegenpartijen en het appelgerecht in de gelegenheid te stellen te bepalen van welke beslissingen de appellant de hervorming wenst; die verplichting, alsook de duidelijk in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verplichting om binnen de appeltermijn de grieven schriftelijk in te dienen zodat snel zekerheid bestaat over de draagwijdte van het hoger beroep, dienen een wettig doel, respecteren een redelijke verhouding tussen de opgelegde beperkingen en het nagestreefde doel en tasten het recht op hoger beroep in de kern niet aan (1). (1) Zie Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, pp. 81-91 over de problematiek van het grievenformulier.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Voorwaarden - Verantwoording - Hoger beroep - Grievenformulier - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt dat indien de appellant een persoon is tegen wie een interneringsmaatregel wordt gevorderd en die bijgevolg overeenkomstig de artikelen 13, § 3, en 81, § 1, eerste lid, Interneringswet moet worden bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat, de vervallenverklaring van het hoger beroep wegens het niet-indienen van een grievenformulier niet kan worden uitgesproken wanneer de appellant zelf hoger beroep heeft ingesteld op een ogenblik dat hij niet meer was bijgestaan door een raadsman en niet vaststaat dat hij op de hoogte was van de verplichting tijdig een grievenformulier in te dienen (1). (1) Cass. 12 oktober 2021, AR P.21.0937.N, AC 2021, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.10; Cass. 20 oktober 2020, AR P.19.1255.N, AC 2020, nr. 645; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0630.N, AC 2020, nr. 509.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Internering - Hoger beroep ingesteld door de persoon zelf tegen wie de interneringsmaatregel is gevorderd - Persoon in eerste aanleg bijgestaan door een advocaat - Persoon niet meer bijgestaan door een advocaat in hoger beroep - Grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Kennisgeving aan de geïnterneerde appellant - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 13, § 3, en 18, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing ter kennis te brengen en dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen (1). (1) Zie Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, pp. 81-91 over de problematiek van het grievenformulier.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Beklaagde bijgestaan door een advocaat in eerste aanleg - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Grievenformulier - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1328.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.2 AC nr. ...

Een beklaagde die wenst dat de rechter een bepaalde persoon ter rechtszitting hoort, moet dat duidelijk, precies en ondubbelzinnig aan de rechter vragen; bij gebreke daaraan dient de beslissing niet aan de hand van specifieke redenen uit te leggen waarom die persoon niet wordt gehoord (1). (1) Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1144.N, AC 2021, nr. 167.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Verhoor van getuigen à charge - Verzoek tot het horen van een getuige - Formulering van het verzoek

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Verhoor van getuigen à charge - Verzoek tot het horen van een getuige - Formulering van het verzoek

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0658.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.9 AC nr. ...

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen; die bepalingen kennen aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding; het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter is evenwel niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen van getuigen à décharge op de rechtszitting de door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bepaalde criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1); de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; die concrete omstandigheden kunnen betrekking hebben op de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring, rekening houdend met het tijdsverloop sinds de feiten, alsook op het belang of de relevantie die een verklaring van die getuige kan hebben in het licht van het ten laste gelegde misdrijf (2). (1) Over de criteria ter beoordeling van een verzoek tot het horen van een getuige à charge zie Cass. 4 mei 2021, P.21.0081.N, AC 2021, nr. 321; Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, AC 2021, nr. 298; Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC nr. 488; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303, T. Strafr. 2017, 224; Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181, T. Strafr. 2017, 210; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER en EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, §27, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, www.echr.coe.int Zie ook D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Die Keure, 2014, 25-58; O. MICHIELS en P. KNAEPEN, "Les déclarations non verifiées de témoins au regard du procès équitable", J.T. 2016, 485-490; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DE HEYNING, "Het getuigenverhoor na de zaak Riahi: het Hof van Cassatie zoekt zijn weg", T. Strafr. 2017, 227-229; S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-290; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 776-779; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403. (2) Cass. 21 december 2021, AR P.21.0055.N, AC 2021, nr. 816; Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1104.N, AC 2021, nr. 166; Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; EHRM 18 december 2018, Murtazaliyeva t/Rusland, §158 en EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, §42-43, www.echr.coe.int, T. Strafr. 2019; 280 noot S. BERNEMAN. Zie S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-290; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 781-782; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Verhoor van getuigen à décharge - Noodzaak tot verhoor in het belang van de waarheidsvinding - Beoordeling - Criteria - Concrete omstandigheden van de zaak

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verhoor van getuigen à décharge - Noodzaak tot verhoor in het belang van de waarheidsvinding - Beoordeling - Criteria - Concrete omstandigheden

van de zaak

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1221.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.5 AC nr. ...

Het aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn van het proces is niet het tijdstip van de feiten, maar het tijdstip waarop een vervolgde persoon door een officiële kennisgeving van een bevoegde overheid of op een andere wijze weet dat hij het voorwerp uitmaakt van een vervolging (1); het tijdsverloop tussen het plegen van de feiten waarvoor vervolging is ingesteld en het aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn houdt dan ook als dusdanig geen verband met de beoordeling van de redelijke termijnvereiste of met de mogelijke impact van het niet respecteren van de redelijke termijnvereiste op de bewijsverzameling en de uitoefening van het recht van verdediging. (1) Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0020.N, AC 2020, nr. 436; Cass. 13 februari 2018, AR P.17.0610.N, AC 2018, nr. 96; Cass. 23 mei 2017, AR P.17.0186.N, AC 2017, nr. 347 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS, N.C. 2017, 562 noot J. MEESE; Cass. 12 januari 2016, AR P.15.0514.N, AC 2016, nr. 22; EHRM 27 november 2007, Hamer t/België, RABG 2008, 419 noot F. VAN VOLSEM; EHRM 20 januari 2004, Kangasluoma t/Finland; EHRM 22 juni 2000, Coëme t/België, www.echr.coe.int . Zie C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 744-745; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 51-52.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn van het strafproces - Beginpunt van de redelijke termijn - Tijdsverloop sinds de feiten - Beoordeling

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1303.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.10 AC nr. ...

De aan artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontleende procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken, is een middelen- en geen resultaatsverplichting; slechts die onderzoekshandelingen moeten worden gesteld die redelijkerwijze tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken kunnen leiden (1). (1) Cass. 10 april 2018, AR P.17.1135.N, AC 2018, nr. 784; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. 217, RABG 2015, 987 noot V. VEREECKE, RW 2016-17, 738 noot S. DEWULF; EHRM 6 juli 2005, Natchova ea t/Bulgarije; EHRM 2 oktober 2012, Virabyan t/Armenië, EHRM 9 oktober 2012, Mikiashvilli t/Georgië, EHRM 28 september 2015, Bouyid t/België, §120, www.echr.coe.int

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van onmenselijke en onterende behandeling - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Voorwaarde van een effectief onderzoek - Identificatie en bestraffing van de verantwoordelijken - Te stellen onderzoeksdaden - Voorwaarden

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 3 EVRM volgt niet dat op alle politieambtenaren die met een klager bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie contact hadden, de verplichting rust een overtuigende verklaring te geven voor de bij een arrestatie of tijdens een detentie opgelopen verwondingen van die klager; een dergelijke omkering van de bewijslast in strafzaken is immers strijdig met het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld, waarvan ook politieambtenaren genieten; die regel geldt evenzeer indien de strafrechter uitspraak doet over een op een misdrijf gegronde burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0841.N, AC 2018, nr. 784; Cass. 15 april 2015, AR P.15.0024.F, AC 2015, nr. 253; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. 217, RABG 2015, 987 noot V. VEREECKE, RW 2016-17, 738 noot S. DEWULF.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Verhoor van de politieambtenaren - Bewijslast - Beoordeling van alleen de burgerlijke vordering - Voorwaarden

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van onmenselijke en onterende behandeling - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Verhoor van de politieambtenaren - Bewijslast - Vermoeden van onschuld van de politieambtenaren - Beoordeling van alleen de burgerlijke vordering - Voorwaarden

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn en het de Staat toekomt om daarvoor een overtuigende verklaring te geven; indien zij daarin niet slaagt, staat een verdragsrechtelijke inbreuk van de Staat vast (1). (1) Cass. 10 april 2018, AR P.17.1135.N, AC 2018, nr. 784; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0841.N, AC 2018, nr. 178; Cass. 13 september 2016, AR P.16.0403.N, AC 2016, nr. 485; Cass. 15 april 2015, AR P.15.0024.F, AC 2015, nr. 253; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. 217, RABG 2015, 987 noot V. VEREECKE "De lage bewijsdrempel inzake politiegeweld" (993-997), RW 2016-17, 738 noot S. DEWULF, "De positieve plichten van Staten op grond van art. 3 EVRM versus het vermoeden van onschuld van art. 6, tweede lid, EVRM: bevestiging van een evenwicht?" (740-743); EHRM 28 oktober 1998, Assenov ea t/Bulgarije; ERM 10 maart 2009, Turan Cakir t/België; EHRM 9 oktober 2012, Mikiashvilli t/Georgië EHRM 28 september 2015, Bouyid t/België, www.echr.coe.int

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van onmenselijke en onterende behandeling - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Vermoeden van verantwoordelijkheid van de Staat - Bewijs

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1354.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.3 AC nr. ...

Artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het opsporingsonderzoek zich uitstrekt over de proactieve recherche, waaronder wordt verstaan, met het doel te komen tot het vervolgen van daders van misdrijven, het opsporen, het verzamelen, registreren en verwerken van gegevens en inlichtingen op grond van een redelijk vermoeden van te plegen of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten; proactieve recherche vereist de voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegde openbaar ministerie teneinde de autonomie van de speurder onder het toezicht en de leiding van het openbaar ministerie te stellen zodra, op grond van een redelijk vermoeden van reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten, relevante gegevens dienen ingezameld en verwerkt te worden, die tot het privéleven van de betrokkene behoren en die wegens hun vaagheid geen grond tot een onmiddellijk repressief optreden opleveren (1); het staat aan de rechter om op grond van de concrete gegevens van de zaak te oordelen of bepaalde politionele vaststellingen volstaan om het redelijke vermoeden van strafbare feiten zoals bepaald in artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering op te leveren en of naar aanleiding van die vaststellingen verrichte opsporingshandelingen een zodanige impact op het privéleven van personen hebben dat zij eveneens onder de toepassing van die bepaling vallen; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 18 november 2015, AR P.15.1450.F, AC 2015, nr. 688; Cass. 19 mei 2015 AR P.15.0023.N, AC 2015, nr. 324; Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. Zie G. SCHERRENS, "BOM, een nuttig instrument in de bestrijding van de zware criminaliteit?" in Recente ontwikkelingen in het strafrecht, Larcier, 2008, 139-168; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 972-988; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 415-420. (2) Cass. 26 maart 2013, AR P.13.0133.N, AC 2013, nr. 212, T. Strafr. 2013, 246; Cass. 2 oktober 2007, AR P.07.0685.N, AC 2007, nr. 446; Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 416.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privéleven - Proactieve recherche - Begrip - Voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegde openbaar ministerie - Doel van de toestemming - Redelijk vermoeden van te plegen of reeds gepleegde strafbare feiten - Impact van opsporingen op het privéleven van de betrokkene - Beoordeling door vonnisrechter - Controle door het Hof

- Art. 15 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 28bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

F.20.0062.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.13 AC nr. ...

Het bij artikel 6.2 EVRM bepaalde vermoeden van onschuld staat eraan in de weg dat rechterlijke beslissingen of beslissingen van overheidsinstanties een persoon behandelen alsof hij schuldig was aan een misdrijf, terwijl hij van dat misdrijf is vrijgesproken door een beslissing die, uitspraak doende over de bewijzen van schuld, heeft geoordeeld dat die persoon onschuldig is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Correctionele vrijspraak - Latere gerechtelijke procedure in belastingzaken - Aanslag - Fiscale sancties - Vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Enkel een beslissing die over de schuldvraag uitspraak doet bij wijze van een vrijsprekend of veroordelend vonnis of arrest dat in kracht van gewijsde is gegaan, belet dat nieuwe vervolgingen voor hetzelfde strafbare feit worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - "Non bis in idem" - Beslissing in correctionele zaken - Kracht van gewijsde - Vrijspraak - Veroordeling - Nieuwe vervolgingen - Belastingprocedure - "Non bis in idem" - Gevolg

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

P.21.1267.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.10 AC nr. ...

Artikel 6.3.a EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, het recht heeft onverwijld, in een taal die hij verstaat en in bijzonderheden, op de hoogte te worden gesteld van de aard en de redenen van de tegen hem ingestelde beschuldiging en deze bepaling bedoelt met "de redenen" de tenlastgelegde strafbare feiten en met "de aard" de juridische kwalificatie van die feiten en geen enkele verdrags- of wetsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel onderwerpt de wijze waarop de vervolgde partij op de hoogte moet worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging aan enig bijzonder vormvereiste, zodat een rechtstreekse dagvaarding een beklaagde niet tot in de details moet inlichten over de redenen van een tegen hem ingebrachte beschuldiging noch vereist is dat die dagvaarding per beklaagde een beschrijving bevat van de concrete feitelijke gedragingen waarop elke tegen hem uitgebrachte telastlegging steunt (1). (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736. met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Kennis van de ingebrachte beschuldigingen - Tenlastegelegde feiten en kwalificatie - Vorm van deze kennisgeving - Rechtstreekse dagvaarding - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De strafbepalingen vervat in de bepalingen van de artikelen 45 en 48 Accijnswet en 220, 221 en 281/2 AWDA maken deel uit van het bijzonder douanestrafrecht, waarmee de wetgever via een eigen systeem voor strafrechtelijke opsporing en vervolging de omvang en de frequentie van de fraude wil bestrijden in een bijzonder technische en vaak grensoverschrijdende materie die mede grotendeels door een uitgebreide Europese regelgeving wordt beheerst, waarbij de bestraffing van de inbreuken op de douane- en accijnswetgeving vaak bemoeilijkt wordt door het hoge aantal personen dat bij de handel is betrokken en door de mobiliteit van de goederen waarop de rechten zijn verschuldigd; deze inbreuken worden voornamelijk gepleegd wegens de enorme winsten die ermee kunnen worden gerealiseerd, dit ten nadele van verschillende overheden en om die redenen, en in het bijzonder om dit type criminaliteit te ontraden, bestraft de wetgever douane- en accijnsmisdrijven met geldboeten die zeer zwaar kunnen zijn omdat zij worden berekend op grond van de douanerechten of accijnzen die de daders ontduiken of wilden ontduiken en het ontradend effect van de geldboeten kan enkel uitwerking krijgen wanneer voor het berekenen van die geldboeten niet alleen de gerealiseerde winst, maar ook de verhoopte winst in rekening wordt gebracht en ook artikel 42 DWU bepaalt dat de sancties die door de lidstaten worden vastgesteld voor het niet naleven van de douanewetgeving effectief, proportioneel en afschrikkend moeten zijn; dat geldboeten inzake douane en accijnzen de financiële draagkracht van de veroordeelde redelijkerwijze overstijgen, houdt niet in dat die misdrijven op een onevenredige of een discriminerende wijze worden bestraft, ook niet wanneer zij de door de daders verhoopte winst niet hebben opgeleverd omdat zij tijdig zijn ontdekt en de omstandigheid dat de door een beklaagde gepleegde feiten zo ernstig zijn dat de geldboete redelijkerwijze niet kan worden herleid tot een bedrag dat de beklaagde wel zal kunnen betalen omdat een dergelijk bedrag in generlei verhouding staat tot de feiten, leidt er evenmin toe dat de rechter die beklaagde geen of maar een beperkte hoofdgevangenisstraf kan opleggen, zodat binnen de voormelde perken de rechter onaantastbaar de sanctie vaststelt die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader waarbij het Hof nagaat of uit de vaststellingen en redenen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke of vernederende behandeling - Douanewetgeving - Strafbepalingen - Ratio legis van de strafbepalingen - Geldboeten - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 220, 221 en 281/2 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 45 en 48 Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen

- Art. 42 Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie

- Art. 49.3 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Recht op ongestoorde eigendom - Douanewetgeving - Strafbepalingen - Ratio legis van de strafbepalingen - Geldboeten - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 220, 221 en 281/2 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 45 en 48 Wet 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen

- Art. 42 Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie

- Art. 49.3 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Een rechtstreekse dagvaarding moet niet aan de hand van een bijzondere beschrijving van de aard en de redenen van de beschuldiging of op enige andere wijze vermelden waarom een beklaagde wordt vervolgd voor een feit dat hem niet is verweten in een tijdens het strafonderzoek opgesteld proces-verbaal en dat het proces-verbaal is opgesteld door de douane- en accijnsadministratie in het kader van een onderzoek naar inbreuken inzake douane en accijnzen, waarover die administratie de strafvordering uitoefent behoudens voor wat betreft de gevangenisstraf, dat het proces-verbaal bijzondere bewijswaarde geniet en dat de rechtstreekse dagvaarding of de veroordelende beslissing een verwijzing bevat naar vaststellingen opgenomen in dat proces-verbaal, doet daaraan geen afbreuk aangezien het niet dat proces-verbaal, maar wel de rechtstreekse dagvaarding is die de strafvordering voor de strafrechter aanhangig maakt en die zodoende de beschuldiging tegen de beklaagde bevat; de door de administratie in de loop van het onderzoek opgestelde processen-verbaal betreffen in dat verband enkel stukken van het strafdossier die de beklaagde, naast andere hem ter beschikking staande gegevens, kennis kunnen verschaffen van wat hem ten laste is gelegd en waarop hij zich in de loop van het proces kan verdedigen, zodat de inhoud van die processen-verbaal de navolgende strafvordering van de administratie dan ook niet beperkt; vereist is enkel dat de beklaagde met de informatie die hij met de dagvaarding verneemt en de overige gegevens waarover hij redelijkerwijze kan beschikken, in het bijzonder de stukken van het strafdossier, voldoende informatie heeft om zich naar behoren te kunnen verdedigen tegen de beschuldiging en de rechter oordeelt onaantastbaar of de beklaagde over die informatie beschikt waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736. met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Kennis van de ingebrachte beschuldigingen - Rechtstreekse dagvaarding - Vervolging voor feiten die de beklaagde in het proces-verbaal opgesteld tijdens het strafonderzoek niet werden verweten - Strafvordering uitgaande van de administratie van douane en accijnzen - Draagwijdte - Noodzakelijke informatie in de dagvaarding - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Wettigheidscontrole van het Hof

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0406.N, AC 2015, nr. 426.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Anonieme getuigenissen afgelegd buiten het kader van de artikelen 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Wetboek van Strafvordering - Bewijswaarde - Voorwaarden

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1418.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.13 AC nr. ...

Indien de rechter oordeelt bij de schuldvraag geen rekening te zullen houden met een tijdens het vooronderzoek afgelegde belastende getuigenverklaring, bestaat niet langer de noodzaak die getuige te horen op de rechtszitting onder eed en dient de rechter bijgevolg het niet-horen van die getuige à charge niet te verantwoorden in het licht van de criteria van het voorhanden zijn van de ernstige redenen voor het niet-horen van de getuige, het doorslaggevend karakter van de verklaring van de getuige à charge en het voorhanden zijn van compenserende factoren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Horen van getuige à charge - In aanmerking nemen van verklaring als bewijs - Voorwaarde

P.21.0909.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16 AC nr. ...

Artikel 6.2 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld verzetten zich niet ertegen dat de rechter uit de vaststelling dat de vraag om inlichtingen daadwerkelijk werd verstuurd, afleidt dat die vraag ook daadwerkelijk is ontvangen door de kentekenplaathouder dan wel dat de niet-ontvangst een gevolg is van het nalatig handelen van de kentekenplaathouder, mits de kentekenplaathouder of de natuurlijke persoon die hem in rechte vertegenwoordigt, gelet op de zware sanctie die zij kunnen oplopen, over een daadwerkelijke mogelijkheid beschikken om dit vermoeden van ontvangst of nalatigheid voor het niet-ontvangen te weerleggen (1); dit veronderstelt dat de vervolgende partij aantoont dat de vraag om inlichtingen werd aangeboden aan de zetel van kentekenplaathouder of aan de natuurlijke persoon die de kentekenplaathouder-rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt; de rechter die uit het enkele gegeven dat een vraag om inlichtingen is verstuurd naar de zetel van de kentekenplaathouder-rechtspersoon het vermoeden afleidt dat de natuurlijke persoon die de kentekenplaathouder-rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt daardoor alleen kennis heeft van de vraag om inlichtingen of dat hij die kennisname zelf onmogelijk heeft gemaakt en die op grond daarvan oordeelt dat het hem dan ook toekomt aannemelijk te maken dat hij de vraag om inlichtingen niet heeft ontvangen en dat hij niet nalatig is geweest, schendt artikel 6.2 EVRM en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld (2). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0243.N, AC 2019, nr. 465; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F, AC 2019, nr. 41 noot M.N.B; Cass. 29 april 2014, AR P.13.1977.N, AC 2014, nr. 302. Ph. TRAEST, Topis verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 18. (2) Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Wegverkeerswet - Verzending van de vraag om inlichtingen over de vermoedelijke bestuurder van het voertuig aan de kentekenplaathouder - Vermoeden van kennisname van de vraag om inlichtingen door de natuurlijke persoon die de rechtspersoon van de

kentekenplaathouder vertegenwoordigt - Aannemelijk maken van niet-ontvangst van de vraag om inlichtingen - Voorwaarden

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1278.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.5 AC nr. ...

De strafrechter die na het verval van de strafvordering enkel nog te beslissen heeft over de burgerlijke rechtsvordering, oordeelt onaantastbaar of het door een partij voorgestelde getuigenverhoor dienstig is voor het bewijs van de onrechtmatige daad; de strafrechter dient daarbij echter het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging te eerbiedigen (1); het Hof gaat na of de strafrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die met die rechten niet in overeenstemming te brengen zijn; de strafrechter kan oordelen dat het herverhoor van getuigen ingevolge het tijdsverloop niet meer dienstig is wegens het risico van onbetrouwbaarheid; daarvoor moet die rechter niet eerst de getuigen horen. (1) Cass. 4 mei 2021, AR P.21.0101.N, , ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.6 met concl. OM, RW 2021-2022, 781.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Beoordeling van de burgerlijke vordering na verval van de strafvordering - Verzoek tot het horen van belastende getuigen - Risico van onbetrouwbaarheid van de mondelinge getuigenis - Beoordeling - Grens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De strafrechter oordeelt onaantastbaar of de overschrijding van de redelijke termijn de bewijsvoering en het recht van verdediging van de beklaagde zo ernstig en onherstelbaar heeft aangetast dat geen eerlijke beoordeling van de aan die beklaagde verweten feiten meer mogelijk is en de op die feiten gesteunde burgerlijke rechtsvordering bijgevolg niet-ontvankelijk moet worden verklaard; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met alle dienstige omstandigheden, zoals het al dan niet bestaan van de mogelijkheid voor een beklaagde rechtspersoon om in de periode vóór de aanstelling van een lasthebber ad hoc bewijs à décharge te verzamelen of bij te houden; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0179.F, AC 2017, nr. 323; Cass. 15 september 2010, AR P.10.0572.F, AC 2010, nr. 524; GwH 29 juli 2010, nr. 92/2010. Zie M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 58-59.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn van de rechtspleging - Beoordeling over alleen de burgerlijke rechtsvordering wegens verval van de strafvordering - Verantwoordelijkheid van de rechtspersoon - Aanstelling van de lasthebber ad hoc van de rechtspersoon - Mogelijkheid van de lasthebber ad hoc om bewijs à décharge te verzamelen - Beoordeling van de overschrijding van de redelijke termijn op het recht van verdediging - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1190.N 1 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.8 AC nr. ...

Een beperking van het recht van toegang tot de advocaat leidt bij afwezigheid van dwingende redenen niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM; het staat aan de rechter te onderzoeken of in het licht van de omstandigheden van de zaak de beperking van het recht van toegang tot de raadsman de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast; bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over de betrouwbaarheid en de juistheid ervan in het licht van de omstandigheden waarin het werd verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties; tegen een beklaagde kan geen veroordeling worden uitgesproken die geheel of gedeeltelijk is gegrond op verklaringen die hij heeft afgelegd in strijd met de voormelde vereisten (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Criteria vooropgesteld in het arrest Beuze van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 9 november 2018 - Toepassing van de criteria op verhoren afgenomen vóór het arrest Beuze - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Criteria vooropgesteld in het arrest Beuze van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 9 november 2018 - Toepassing van de criteria op verhoren afgenomen vóór het arrest Beuze - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en in het bijzonder uitgelegd door het EHRM in het arrest van 9 november 2018 (Beuze t/ België, nr. 71409/10) vereist dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie indien hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, wat onder meer het geval is wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd, alsook dat aan een verdachte die niet van zijn vrijheid is beroofd, voorafgaand aan zijn verhoor voldoende uitdrukkelijk mededeling wordt gedaan dat hij het recht heeft om te zwijgen en dat hij niet verplicht kan worden zichzelf te beschuldigen; die vereisten gelden eveneens in het geval dergelijk verhoor plaatsvond voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Verwittiging van het zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Verdachte die zich tijdens het verhoor bevindt in een bijzonder kwetsbare positie - Verhoren van de verdachte afgenomen vóór de inwerkingtreding van artikel 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering - Gevolg

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verwittiging van het zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Verdachte die zich tijdens het verhoor bevindt in een bijzonder kwetsbare positie - Verhoren van de verdachte afgenomen vóór de inwerkingtreding van artikel 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering - Gevolg

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht van toegang tot de advocaat houdt in dat vanaf het ogenblik van de vrijheidsberoving de verdachte contact kan hebben met een advocaat en er vertrouwelijke aanwijzingen kunnen worden gegeven, alsook dat de advocaat bij de verhoren tijdens het vooronderzoek fysiek mag aanwezig zijn, wat moet toelaten een effectieve en concrete bijstand te verlenen en erop toe te zien dat het recht van verdediging niet wordt miskend; dit recht van toegang tot de advocaat kan een verdachte enkel worden ontzegd indien daartoe dwingende redenen zijn; dat zal slechts uitzonderlijk het geval zijn, die redenen hebben noodzakelijk een tijdelijk karakter en ze kunnen slechts worden aangenomen op grond van een specifieke beoordeling van de omstandigheden van de zaak, zoals de dringende noodzaak om in een bepaalde zaak een ernstige aantasting van het leven, de vrijheid of de fysieke integriteit te voorkomen; een beperking van het recht van toegang op een wettelijke en dus algemene, verplichte en systematische basis vormt als dusdanig geen dwingende reden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Inhoud en doel van deze waarborg - Beperking van de waarborg wegens dwingende redenen - Voorwaarden

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Inhoud en doel van deze waarborg - Beperking van de waarborg wegens dwingende redenen - Voorwaarden

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1205.N 1 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.9 AC nr. ...

Een beperking van het recht van toegang tot de advocaat leidt bij afwezigheid van dwingende redenen niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM; het staat aan de rechter te onderzoeken of in het licht van de omstandigheden van de zaak de beperking van het recht van toegang tot de raadsman de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast; bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over de betrouwbaarheid en de juistheid ervan in het licht van de omstandigheden waarin het werd verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties (1). (1) EHRM 9 november 2018, Beuze t/België, §150 en 166, www.echr.coe.int. Zie ook de verwijzingen aangehaald in de concl. OM in de zaken Cass. 1 februari 2022, AR P.21.1190.N-P.21.1222.N., ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.8.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Criteria vooropgesteld in het arrest Beuze van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 9 november 2018 - Toepassing van de criteria op verhoren afgenomen vóór het arrest Beuze - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Criteria vooropgesteld in het arrest Beuze van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 9 november 2018 - Toepassing van de criteria op verhoren afgenomen vóór het arrest Beuze - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en in het bijzonder uitgelegd door het EHRM in het arrest van 9 november 2018 (Beuze t/ België, nr. 71409/10) vereist dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie indien hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, wat onder meer het geval is wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd, die vereiste geldt eveneens in het geval dergelijk verhoor plaatsvond voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering (1). (1) EHRM 9 november 2018, Beuze t/België; www.echr.coe.int. In dezelfde zin EHRM 11 mei 2021, De Veirman en Amnad t/België en EHRM 14 september 2021, Brus t/België, www.echr.coe.int, NC 2021, 495. Zie ook Cass. 24 februari 2021, AR P.20.1180.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1; Cass. 21 mei 2019, AR P.19.0045.N, AC 2019, nr. 304.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Verwittiging van het zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Verdachte die zich tijdens het verhoor bevindt in een bijzonder kwetsbare positie - Verhoren van de verdachte afgenomen vóór de inwerkingtreding van artikel 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering - Gevolg

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verwittiging van het zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Verdachte die zich tijdens het verhoor bevindt in een bijzonder kwetsbare positie - Verhoren van de verdachte afgenomen vóór de inwerkingtreding van artikel 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering - Gevolg

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Het recht van toegang tot de advocaat houdt in dat vanaf het ogenblik van de vrijheidsberoving de verdachte contact kan hebben met een advocaat en er vertrouwelijke aanwijzingen kunnen worden gegeven, alsook dat de advocaat bij de verhoren tijdens het vooronderzoek fysiek mag aanwezig zijn, wat moet toelaten een effectieve en concrete bijstand te verlenen en erop toe te zien dat het recht van verdediging niet wordt miskend; dit recht van toegang tot de advocaat kan een verdachte enkel worden ontzegd indien daartoe dwingende redenen zijn; dat zal slechts uitzonderlijk het geval zijn, die redenen hebben noodzakelijk een tijdelijk karakter en ze kunnen slechts worden aangenomen op grond van een specifieke beoordeling van de omstandigheden van de zaak, zoals de dringende noodzaak om in een bepaalde zaak een ernstige aantasting van het leven, de vrijheid of de fysieke integriteit te voorkomen; een beperking van het recht van toegang op een wettelijke en dus algemene, verplichte en systematische basis vormt als dusdanig geen dwingende reden (1). (1) EHRM 9 november 2018, Beuze t/België, §137-138, www.echr.coe.int. Zie ook de verwijzingen aangehaald in de concl. OM in de zaken Cass. 1 februari 2022, AR P.21.1190.N-P.21.1222.N., ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.8.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor - Inhoud en doel van deze waarborg - Beperking van de waarborg wegens dwingende redenen - Voorwaarden

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat

tijdens elk verhoor - Inhoud en doel van deze waarborg - Beperking van de waarborg wegens dwingende redenen - Voorwaarden

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1286.N 1 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.12 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en in het bijzonder uitgelegd door het EHRM in de arresten van 14 oktober 2010 (Brusco t/Frankrijk, nr. 14066/07) en 9 november 2018 (Beuze t/ België, nr. 71409/10) vereist dat aan een verdachte die niet van zijn vrijheid is beroofd, voorafgaand aan zijn verhoor voldoende uitdrukkelijk mededeling wordt gedaan dat hij het recht heeft om te zwijgen en dat hij niet verplicht kan worden zichzelf te beschuldigen; die vereiste geldt eveneens in het geval dergelijk verhoor plaatsvond voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering; tegen een beklaagde kan geen veroordeling worden uitgesproken die geheel of gedeeltelijk is gegrond op verklaringen die hij heeft afgelegd in strijd met deze vereisten; de omstandigheid dat voor de schuldigverklaring van een beklaagde niet op doorslaggevende wijze op die verklaringen wordt gesteund, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) EHRM 14 oktober 2010, Brusco t/Frankrijk en EHRM 9 november 2018, Beuze t/België; www.echr.coe.int. Zie eveneens de verwijzingen in de concl. OM in de zaak Cass. 1 februari 2022, AR P.21.1190.N-P.21.1222.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.8.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verwittiging van het recht te zwijgen en het recht zichzelf niet te beschuldigen - Verhoor van een in vrijheid gelaten verdachte zonder deze verwittiging - Verhoren afgenomen vóór de inwerkingtreding van artikel 47bis, §6 Wetboek van Strafvordering - Gebruik van de verklaringen als steunbewijs - Toelaatbaarheid

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verwittiging van het recht te zwijgen en het recht zichzelf niet te beschuldigen - Verhoor van een in vrijheid gelaten verdachte zonder deze verwittiging - Verhoren afgenomen vóór de inwerkingtreding van artikel 47bis, §6 Wetboek van Strafvordering - Gebruik van de verklaringen als steunbewijs - Toelaatbaarheid

- Art. 442quinquies Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1688.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.10 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM is enkel van toepassing op het onderzoek van geschillen over hetzij de burgerlijke rechten en verplichtingen hetzij de gegrondheid van elke strafvordering; die bepaling regelt derhalve niet de procedure die wordt gevolgd voor de strafuitvoeringsrechtbank bij wie een vordering tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2016, AR P.15.1659.F, AC 2016, nr. 25; zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569, met noot.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassing - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

De rechter bepaalt onaantastbaar, binnen de grenzen van de wet en met een beknopte maar precieze opgave van de redenen voor zijn keuze, de straf waarvan hij meent dat ze in verhouding staat tot de ernst van de bewezen verklaarde misdrijven en de persoonlijkheid van de beklaagde; het Hof gaat na of uit de redenen van de bestreden beslissing niet blijkt dat ze met schending van artikel 3 EVRM werd genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Strafzaken - Straf - Motivering - Wettigheid - Toetsing door het Hof

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de beklaagde voor het vonnisgerecht aanvoert dat zijn recht op een eerlijke behandeling van de zaak tijdens het vooronderzoek werd miskend, beoordeelt de feitenrechter of die aangevoerde miskenning een eerlijke behandeling van de zaak voor hem onmogelijk maakt; de eerlijke behandeling van een strafzaak wordt getoetst aan de rechtspleging in haar geheel, door na te gaan of het recht van verdediging is geëerbiedigd, te onderzoeken of de vervolgde persoon de kans heeft gekregen de geloofwaardigheid van het bewijsmateriaal te betwisten en zich tegen de aanwending ervan te verzetten, te onderzoeken of de omstandigheden waarin de gegevens à charge zijn verkregen twijfels doen rijzen over de geloofwaardigheid of de juistheid ervan, en door de invloed van het onregelmatig verkregen bewijselement op de afloop van de strafvordering in te schatten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Beoordeling - Miskening van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak tijdens het vooronderzoek - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Hoewel elke strafrechtelijke veroordeling een vernederend karakter kan hebben, houdt het door artikel 3 EVRM opgelegde verbod in dat het vernederende karakter een minimum aan zwaarwichtigheid vertoont, dat wordt beoordeeld naargelang van het geheel van de omstandigheden en meer bepaald van de aard van de straf, de uitvoeringsmodaliteiten ervan of van de context waarin ze wordt opgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Strafzaken - Straf - Wettigheid - Vernederend karakter van de straf - Bestaanbaarheid met artikel 3 EVRM - Beoordeling

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1696.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het door de buitenlandse overheid uitgevaardigde aanhoudingsbevel door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard met toepassing van artikel 3, tweede lid, Uitleveringswet 1874, en dat uitvoerbaar verklaard bevel is betekend aan de krachtens artikel 5, eerste lid, van de voormelde wet voorlopig aangehouden vreemdeling, is laatstgenoemde niet meer van zijn vrijheid beroofd krachtens het voorlopige aanhoudingsbevel dat de onderzoeksrechter op die grond heeft uitgevaardigd, maar is hij opgesloten krachtens het buitenlands aanhoudingsbevel dat door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard en krachtens de beschikking die tot bewijs ervan strekt; het cassatieberoep tegen het arrest dat onderzoekt of de wettelijke voorwaarden van de door de onderzoeksrechter besliste voorlopige aanhouding zijn vervuld, heeft in dat geval geen bestaansreden meer; dat ontzegt de vreemdeling niet het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechterlijke instantie, opdat die instantie op korte termijn uitspraak doet over de wettigheid van zijn vasthouding en zijn invrijheidstelling beveelt indien de vasthouding illegaal is (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 25.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Uitlevering - Met het oog op zijn uitlevering voorlopig aangehouden vreemdeling - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling afwijst - Uitvoerbaar verklaard en aan de betrokkene betekend aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering - Cassatieberoep dat geen

bestaansreden meer heeft - Invloed op het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.

- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 3 en 5, eerste en vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Uitlevering - Met het oog op zijn uitlevering voorlopig aangehouden vreemdeling - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling afwijst - Uitvoerbaar verklaard en aan de betrokkene betekend aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering - Cassatieberoep dat geen bestaansreden meer heeft - Invloed op het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.

- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 3 en 5, eerste en vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

---

P.21.1654.N 28 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211228.2N.4 AC nr. ...

De beoordeling van het gevaar voor recidive, collusie en onttrekking, waarmee de rechter bij de beoordeling van de redelijkheid van de termijn onder meer rekening houdt, vereist niet noodzakelijk dat het onderzoeksgerecht bij elke verschijning voor het onderzoeksgerecht een analyse maakt van het karakter en de gedragingen van de inverdenkinggestelde.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Taak van de rechter

- Artt. 16, § 1, 21, §§ 4 en 5, 22, zesde en zevende lid, 23 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Taak van de rechter

- Artt. 16, § 1, 21, §§ 4 en 5, 22, zesde en zevende lid, 23 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.0771.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.1 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en artikel 1, eerste lid, van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM volgt dat het recht op een eerlijk proces en het recht op eerbiediging van eigendom zich ertegen verzetten dat de voor het gerecht in het gelijk gestelde partij een substantiële vermindering van haar schuldvordering zou ondergaan wegens de verplichting om alle of het grootste gedeelte van haar verweerkosten te dragen, wanneer die situatie voortvloeit uit de noodzaak om zich te verdedigen tegen een rechtsvordering die in kennelijk onredelijke omstandigheden werd ingesteld; op straffe van schending van die verdragsbepalingen heeft de wetgever, bij het formuleren van artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek niet de bedoeling kunnen hebben om aan de begunstigde van de juridische bijstand een voordeel toe te kennen doordat hij zijn rechten op een kennelijk onredelijke wijze heeft uitgeoefend; hieruit volgt dat een kennelijk onredelijke situatie, zelfs als die aan de begunstigde van de bijstand te wijten is, niet enkel een vermindering van de rechtsplegingsvergoeding tot onder het door de Koning vastgelegde minimum kan verantwoorden maar ook een afwijking van de regel van het minimum (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, Pas. 2021, nr. 824.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtsplegingsvergoeding ten laste van een begunstigde van juridische bijstand - Regel van het minimum - Afwijking - In kennelijk onredelijke omstandigheden ingestelde rechtsvordering

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 1, eerste lid, Eerste Aanvullend Protocol - Rechtsplegingsvergoeding ten laste van een begunstigde van juridische bijstand - Regel van het minimum - Afwijking - In kennelijk onredelijke omstandigheden ingestelde rechtsvordering

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.7 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat tijdens het beraad overgelegde stukken niet nuttig zijn voor zijn oordeelsvorming en het debat aldus niet moet worden heropend, hoeft niet uitdrukkelijk vast te stellen dat die stukken uit de rechtspleging worden geweerd en geeft met dat oordeel te kennen dat met die stukken geen rekening wordt gehouden (1). (1) Cass. 20 januari 1999, AR P.98.0408.F, AC 1999, nr. 31; zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 6de editie, p. 712, nr. 1680, die aanstipt dat de stukken ook materialiter in het dossier blijven; vgl. Cass. 20 februari 2001, AR P.00.1444.F, AC 2001, nr. 92 waar werd gecasseerd omdat het arrest niet vermeldde, al dan niet uitdrukkelijk, dat er met die stukken geen rekening werd gehouden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Neerlegging van stukken tijdens het beraad - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Neerlegging van stukken tijdens het beraad - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van doorslaggevend belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde, maar de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet objectief zijn gerechtvaardigd waarvoor niet vereist is dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter wel moet vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest; uit het gegeven dat een gerechtsdeskundige in zijn eerste verslag een standpunt heeft ingenomen over de schuld van de beklaagde dat in latere verslagen niet wordt herhaald, volgt niet steeds dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem toevertrouwde opdracht zodat de rechter al zijn verdere verslagen buiten beschouwing dient te laten en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt (1). (1) Cass. 30 oktober 2018, AR P. 18.0516.N, RW 2018-19/36, 1420 met noot B. DE SMET, "De onpartijdigheid van de gerechtsdeskundige in strafzaken".

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Bewijsgaring - Onpartijdigheid van een deskundige - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijsgaring - Onpartijdigheid van een deskundige - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijsgaring - Onpartijdigheid van een deskundige - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Bewijsgaring - Onpartijdigheid van een deskundige - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Noch het vermoeden van onschuld noch het zwijgrecht, dat het recht inhoudt zichzelf niet gedwongen te incrimineren, verhinderen de rechter om de schuldigverklaring van een beklaagde mede te steunen op zijn gebrek aan reactie op een door een andere partij uitgebrachte beschuldiging (1). (1) Zie over het zwijgrecht: Cass. 1 september 2021, AR P.21.1078.F, AC 2021, nr. 508 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 4 februari 2020, AR P.19.1086.N, AC 2020, nr. 102 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de voormelde criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à décharge - Beoordeling door de rechter - Weigering - Motivering - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à décharge - Beoordeling door de rechter - Weigering - Motivering - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à décharge - Beoordeling door de rechter - Weigering - Motivering - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à décharge - Beoordeling door de rechter - Weigering - Motivering - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.0733.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.16 AC nr. ...

Artikel 624, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het herstel in eer en rechten afhankelijk is van een proeftijd gedurende dewelke de verzoeker onder meer blijk moet hebben gegeven van verbetering en goed gedrag; bij die beoordeling kan de kamer van inbeschuldigingstelling elk relevant gegeven met betrekking tot de persoonlijkheid van de verzoeker en door hem gestelde handelingen in aanmerking nemen, met inbegrip van handelingen die onder een strafrechtelijke kwalificatie vallen, voor zover niet wordt vastgesteld dat de verzoeker zich aan die strafbare feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 28 april 2021, AR P.20.1243.F, AC 2021, nr. 309, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas..

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Herstel in eer en rechten - Proeftijd - Blijk geven van de verbetering en van het goed gedrag - Gegevens over de persoonlijkheid van de verzoeker in eerherstel - Processen-verbaal over nieuwe strafbare feiten begaan in de proeftijd - Beoordeling

- Art. 624 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De kamer van inbeschuldigingstelling kan het oordeel dat een verzoeker in eerherstel het niet te nauw neemt met de verkeersregels tijdens de proeftermijn gronden op de vaststelling dat lastens de verzoeker voor verkeersinbreuken een proces-verbaal van waarschuwing werd opgesteld en dat de verzoeker minnelijke schikkingen en onmiddellijke inningen heeft voldaan.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Herstel in eer en rechten - Proeftijd - Blijk geven van de verbetering en van het goed gedrag - Beoordeling - Processen-verbaal van waarschuwing, onmiddellijke inning en minnelijke schikking

- Art. 624 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.0858.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.3 AC nr. ...

De rechter mag de schuldigverklaring van een beklaagde aan het hem ten laste gelegde feit mede steunen op feitelijke gegevens, die als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, voor zover de rechter de beklaagde niet schuldig verklaart aan die niet vervolgde feiten en bijgevolg het vermoeden van onschuld niet miskent; niets belet de rechter dan ook bij de schuldbeoordeling betreffende de bij hem aanhangige feiten gedragingen te betrekken van de beklaagde die dateren van na die feiten voor zover de rechter zich niet uitspreekt over de schuld van de beklaagde aan die feiten (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Beoordeling van de schuld aan de hand van niet-voorliggende feiten, zonder uitspraak over de schuld aan die feiten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1541.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.12 AC nr. ...

Een door artikel 9 Interneringswet bedoelde rechterlijke beslissing tot internering en de door de kamer voor de bescherming van de maatschappij genomen uitvoeringsbeslissingen van de internering vormen een veiligheidsmaatregel als bedoeld door artikel 2.1 Kaderbesluit EAB en artikel 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel; uit de artikelen 2 en 9 Interneringswet volgt dat de interneringsbeslissing uitwerking blijft hebben tot op het ogenblik dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij beslist tot de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde; uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt bovendien dat de veiligheidsmaatregel geen uitwerking meer kan hebben indien niet langer is voldaan aan de uit deze verdragsbepaling voortvloeiende voorwaarden voor vrijheidsberoving; zodat een interneringsbeslissing een veiligheidsmaatregel is van een onbepaalde duur, die voor de toepassing van artikel 2.1 Kaderbesluit EAB en art. 3 Wet Europees Aanhoudingsbevel moet worden geacht minstens vier maanden te bedragen (1). (1) Zie alg. H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 100-166 en 182-183; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 284-285; S. DEWULF, Handboek uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, 216; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2021, 2083.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Internering van de veroordeelde - Vlucht van de geïnterneerde naar het buitenland - Europees aanhoudingsbevel - Overlevering naar België - Veroordeling tot een straf of veiligheidsmaatregel van meer dan vier maanden - Internering als maatregel van onbepaalde duur - Beoordeling

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 2 en 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 2.1 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten
- Artt. 5.1.e en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.18.0314.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.8 AC nr. ...

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in burgerlijke zaken slechts worden geweerd indien de bewijsverkrijging de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of indien hierdoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht; de rechter dient hierbij rekening te houden met al de omstandigheden van de zaak, waaronder de wijze waarop het bewijs werd verkregen, de omstandigheden waarin de onrechtmatigheid werd begaan, de ernst van de onrechtmatigheid en de mate waarin hierdoor het recht van de wederpartij werd geschonden, de bewijsnood van de partij die de onrechtmatigheid beging en de houding van de wederpartij (1). (1) Cass. 14 juni 2021, AR C.20.0418.N, AC 2021, nr. 437, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.2.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in burgerlijke zaken - Taak van de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1578.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.2N.1 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM verzet zich niet ertegen dat de correctionele kamer van het hof van beroep het verzuim van de correctionele rechtbank om uitspraak te doen over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling en de voorlopige hechtenis te handhaven zonder dat het volledige strafdossier voorhanden was, rechtzet door de beroepen beslissing te vernietigen en zelf uitspraak te doen over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, ditmaal terwijl het volledige strafdossier ter beschikking is; de rechtzetting van dit verzuim door het appelgerecht, dat uitspraak moet doen binnen de vijftien dagen na het instellen van het hoger beroep, belet niet dat de verzoeker recht heeft op een voorziening bij de rechter die op korte termijn oordeelt over de wettigheid van de gevangenhouding.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op voorziening bij de rechter - Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling - Handhaving door de correctionele rechtbank zonder volledig dossier - Nietigheid van de beslissing - Rechtzetting van het verzuim door het appelgerecht - Wijze

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0489.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.6 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan het vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen, waarbij onder meer rekening dient te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtspraak gegeven interpretatie van de strafbepaling.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

P.21.1108.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.16 AC nr. ...

Artikel 6.2 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld verzetten zich niet ertegen dat de rechter uit de vaststelling dat de vraag om inlichtingen daadwerkelijk werd verstuurd, afleidt dat die vraag ook daadwerkelijk is ontvangen door de kentekenplaathouder dan wel dat de niet-ontvangst een gevolg is van het nalatig handelen van de kentekenplaathouder, mits de kentekenplaathouder gelet op de zware sanctie die hij kan oplopen, over een daadwerkelijke mogelijkheid beschikt om dit vermoeden van ontvangst of nalatigheid voor het niet-ontvangen te weerleggen en dit veronderstelt dat de vervolgende partij aantoont dat de vraag om inlichtingen werd aangeboden aan de kentekenplaathouder zelf of aan de zetel ervan (1); de rechter die uit het enkele gegeven dat een vraag om inlichtingen is verstuurd naar de zetel van de kentekenplaathouder-rechtspersoon het vermoeden afleidt dat de kentekenplaathouder daardoor alleen kennis heeft van de vraag om inlichtingen of dat hij die kennisname zelf onmogelijk heeft gemaakt en die op grond daarvan oordeelt dat het hem dan ook toekomt aannemelijk te maken dat hij de vraag om inlichtingen niet heeft ontvangen en dat hij niet nalatig is geweest, schendt artikel 6.2 EVRM en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld. (1) Contra: Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F, AC 2019, nr. 41; Cass. 29 april 2014, AR P.13.1977.N, AC 2014, nr. 302; zie over deze problematiek: C. De Roy, "Het ontvangen door de rechtspersoon van de vraag tot identificatie van de bestuurder van het motorvoertuig in de zin van artikel 67ter Wegverkeerswet", VAV 2014, 47-49; S. Stallaert, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, 107-108); S. Szulanski, "L'article 67ter de la loi rélative à la police de la circulation routière", VAV 2009, 245.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67ter - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Vraag om inlichtingen - Bewijslast

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1186.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.16 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat in de fase van het vooronderzoek of van het gerechtelijk onderzoek het psychiatrisch deskundigenonderzoek steeds moet plaatsvinden in aanwezigheid van een tolk (1). (1) Cass. 7 februari 2012, AR P.11.1732.N, AC 2012, nr. 89, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. Zie M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 851.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.e - Recht op bijstand van een tolk - Psychiatrisch onderzoek van de inverdenkinggestelde - Grens

- Artt. 5, 6, 7 en 8 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 6.1 en 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Psychiatrisch onderzoek van de inverdenkinggestelde - Recht op bijstand van een tolk - Grens

- Artt. 5, 6, 7 en 8 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 6.1 en 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0578.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.5 AC nr. ...

Om te beoordelen of de redelijke termijn binnen dewelke eenieder recht heeft op de berechting van zijn zaak is overschreden, houdt de rechter rekening met de hele duur van de rechtspleging en, wat dat betreft, neemt hij de concrete omstandigheden van de zaak in aanmerking, zoals de complexiteit van de zaak, de houding van elke partij en deze van de gerechtelijke overheden; de eiser kon dus verwachten dat het arrest het foutief karakter van verweerders gedrag zou onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 749.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Beoordeling - Criteria

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6, § 1 KB 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen

P.21.1408.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.33 AC nr. ...

Indien een in België gevoerd strafonderzoek is opgestart op basis van inlichtingen die zijn bezorgd door een buitenlandse politiedienst waarbij die inlichtingen enkel worden gebruikt om verder in België op autonome wijze bewijzen te verzamelen, dan staat het aan het onderzoeksgerecht in het kader van de beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis prima facie te onderzoeken of de inverdenkinggestelde aannemelijk maakt dat die inlichtingen onregelmatig zijn verkregen en in bevestigend geval of het gebruik van die onregelmatig verkregen inlichtingen niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces van de inverdenkinggestelde dan wel indien die inlichtingen zijn verkregen in overeenstemming met het recht van die buitenlandse staat het gebruik ervan niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1) (1) Cass. 18 april 2017, AR P.16.1292.N, AC 2017, nr. 261; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Gerechtelijk onderzoek opgestart op basis van inlichtingen van een buitenlandse politiedienst - Aanvoering dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een verweer niet overtuigend werd bevonden, kan niet worden afgeleid dat het niet zonder belemmering kon worden gevoerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van verdediging - Niet overtuigend bevonden verweer

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het tegensprekelijk deskundigenonderzoek is niet de enige wijze van weerlegging van de bijzondere bewijswaarde van een proces-verbaal van vaststelling dat geldt tot bewijs van het tegendeel (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2017, AR P.16.1002.F, arrest niet gepubliceerd, met betrekking tot een soortgelijke zaak van vogeljacht: "Geen enkele wets- of verdragsbepaling verbiedt de rechter om uitspraak te doen op basis van een dossier waarin bepaalde gegevens ontbreken of bepaalde stukken op onvolledige wijze zijn opgesteld, mits hij met die gebreken rekening houdt wanneer ze blijken de vrije en volledige uitoefening van het recht van verdediging te kunnen belemmeren. Met toepassing van die regel heeft [het hof van beroep], wat betreft de eerbied voor het recht van verdediging, geoordeeld dat noch de vrijlating van de vogels noch het gebrek aan foto's van die vogels afbreuk doen aan de vaststellingen van de agenten van de anti-stroperij eenheid, die gelden tot bewijs van het tegendeel." Wat betreft de verdwijning of niet-toegankelijkheid van stukken, zie ook Cass. 21 oktober 2020, AR P.19.1310.F, AC 2020, nr. 651, met concl. OM op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Eerlijk proces - Recht van verdediging - Strafzaken - Proces-verbaal - Vaststellingen die gelden tot bewijs van het tegendeel - Wijze van weerlegging van de bijzondere bewijswaarde - Geen tegensprekelijk deskundigenonderzoek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1051.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verbiedt de rechter om bij zijn beoordeling van de gepastheid om een probatiestraf op te leggen, rekening te houden met de wijze waarop de beklaagde werk heeft gemaakt van de vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade waarvan het bedrag op definitieve wijze werd beslecht (1). (1) Het OM heeft tot de verwerping van het cassatieberoep geconcludeerd, maar het oordeelde dat het middel, wat hem betreft, niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang omdat het gericht is tegen een overtollige reden, en de hiervan onderscheiden reden met betrekking tot een eerdere probatie, die de eiser niet heeft bekritiseerd, op zich volstaat om de weigering van de appelrechters tot het uitspreken van een autonome probatiestraf te verantwoorden (zie Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0825.F, arrest niet gepubliceerd). De eiser voerde meer bepaald schending aan van artikel 1 Vierde Aanvullend Protocol EVRM dat de vrijheidsbeneming wegens schulden verbiedt.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Vierde Protocol - Artikel 1 - Verbod van vrijheidsbeneming wegens schulden - Autonome probatiestraf - Gepastheid - Verantwoording - In aanmerking nemen van de wijze waarop de beklaagde werk heeft gemaakt van de vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade waarvan het bedrag op definitieve wijze werd beslecht

- Art. 1 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963

- Art. 37octies Strafwetboek

P.21.0615.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.1 AC nr. ...

Artikel 182 Wetboek van Strafvordering noch enige andere bepaling verzetten zich ertegen dat indien de akte van aanhangigmaking een in de bewoordingen van de strafwet omschreven misdrijf vermeldt met precieze aanduiding van de plaats en tijdsperiode van het misdrijf, waarbij wordt verwezen naar onder meer een aantal feitelijke elementen, het vonnisgerecht oordeelt dat niet enkel de vermelde feitelijke elementen aanhangig zijn gemaakt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) In deze zaak had het openbaar ministerie eisers in cassatie vervolgd wegens onterende behandeling van hun twee minderjarige pleegkinderen, waarbij in de rechtstreekse dagvaarding de omschrijving van art. 417bis, 3°, en 417quinquies Strafwetboek was bepaald, na een algemene plaats- en tijdsbepaling. Deze algemene omschrijving van de feiten werd in de dagvaarding aangevuld met een concrete lijst van gedragingen per minderjarig slachtoffer, telkens na de zin "in de periode van plaatsing in het pleeggezin, van... tot, onder andere", zoals o.a. het onthouden van basishygiëne en het uitbesteden van vele huiselijke taken aan verweerster 1 en het opsluiten in de slaapkamer vanaf 18.00u. en het bijna dagelijks schoppen en slagen wegens onbenulligheden van verweerder 2. Eisers werden in eerste aanleg vrijgesproken. Op hoger beroep van het openbaar ministerie en de burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) hebben de appelrechters beklaagden (eisers in cassatie) veroordeeld op basis van een aangepaste tenlastelegging, die inhield dat de opsomming van alle concrete gedragingen in de telastlegging werd verwijderd, waardoor de telastlegging beperkt bleef tot de omschrijving van onterende behandeling in de hoedanigheid van pleegouders in de bewoordingen van art. 417bis, 3°, en 417quinquies Sw., met behoud van plaats- en tijdsbepaling per slachtoffer. Het bestreden arrest stelde dat de opsommingen de telastlegging niet bepalen, maar slechts concrete feitelijkheden zijn uit het strafdossier, die het openbaar ministerie aanhaalt tot bewijs van zijn standpunt. De lijst van feitelijke gedragingen werd wel overgenomen in het motiverend gedeelte van het bestreden arrest, per minderjarig slachtoffer, waarbij één concrete gedraging van onterende behandeling werd toegevoegd (nl. het over het hoofd uitgieten van een emmer met uitwerpselen), en de appelrechters oordeelden dat al deze handelingen samen de onterende behandeling vormden (BDS).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in bewoordingen van de strafwet met nauwkeurige aanduiding van plaats en tijdstip van het misdrijf - Opsomming in de inleidende akte van een aantal feitelijke elementen - Behoud van de omschrijving van de telastlegging door het vonnisgerecht zonder vermelding van de feitelijke elementen - Gevolg

- Artt. 182 en 211 Wetboek van Strafvordering

Bij het vonnisgerecht wordt niet de omschrijving van een misdrijf aanhangig gemaakt, maar wel de feitelijke strafbare gedraging die wordt bedoeld door de akte die de zaak bij het vonnisgerecht aanhangig maakt; het is het vonnisgerecht dat aan de hand van de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking en de eraan ten grondslag liggende gegevens van het strafdossier bepaalt welke die feitelijke strafbare gedraging is en die daaraan met inachtneming van het recht van verdediging de juiste omschrijving geeft; de verplichting aan de aanhangig gemaakte feitelijke strafbare gedraging een juiste omschrijving te geven geldt ook voor het appelgerecht (1). (1) Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0221.F, AC 2021, nr. 238 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 13 oktober 2021, AR P.21.0532.F, AC 2021, nr. 637; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; Cass. 21 januari 2020, AR P.19.0631.N. AC 2020, nr. 58; Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15, NC 2020, 463; Cass. 9 april 2019, AR P.18.0226.N, AC 2019, nr. 217; Cass. 26 mars 2019, AR P.18.1248.N, AC 2019, nr. 182; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0180, AC 2017, nr. 666; Cass. 14 juin 2017, AR P.17.0361.F, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juin 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, nr. 386, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 26 mei 2015, AR P.14.0414.N, AC 2015, nr. 343 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46; Cass. 10 februari 2010, AR P.09.1281.F, AC 2010, nr. 92 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.. Zie ook R. VERSTRAETEN, "Het recht op informatie van de verdachte of beklaagde", in Om deze redenen. Liber amicorum Armand Vandeplas, MysBreesch, 1994, 470-472; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", RDPC 1990, 561 à 590; A. VANDEPLAS, "Over de feiten en hun omschrijving ervan", RW 2000-01, 778; A. SMETRYNS, De motiveringsverplichting van de strafrechter, Larcier, 2005, 17-21; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Bruxelles, Larcier, 2006, 168; L. HUYBRECHTS en M. ROZIE, "De rechten van de verdediging bij de behandeling ten gronde", NC 2008, 123; A. VANDEPLAS, "Over de feiten en hun omschrijving ervan", RW 2000-01, 778; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 2012, 1302; K. DE SCHEPPER, "De informatieplicht m.b.t. een ten laste gelegd gebruik van duidelijk omschreven valse stukken en de rol van het onderzoeksgerecht bij een onduidelijke tenlastelegging", NC 2015, 303-309; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 1306; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1452-1458.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Draagwijdte - Gevolg - Artikel 6.3.a - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Wijze van verstrekken van informatie - Precisering van de omvang van de aanhangigmaking - Omschrijving van de telastlegging

- Artt. 182 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0804.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.2 AC nr. ...

De rechter die op basis van feitelijke gegevens vaststelt dat de huurder van een sociale huurwoning niet effectief en gewoonlijk verblijft in die woning, maar wel in een andere woning, miskent niet het recht op persoonlijke vrijheid en op de eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven van de betrokkene.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op privacy - Vlaamse Wooncode - Sociale woning - Vereiste van bewoning - Hoofdverblijfplaats van de bewoner - Controle op effectieve woonst - Toelaatbaarheid van de controle

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechtstoestand van hij die tegen een voordelige huurprijs een met overheidsmiddelen gebouwde sociale woning kan huren, is niet vergelijkbaar met die van een huurder die huurt op de private huurmarkt; het verschil in behandeling houdt dan ook geen miskenning in van het gelijkheidsbeginsel.

Verdrag rechten van de mens - Art. 14 - Gelijkheidsbeginsel - Vlaamse Wooncode - Sociale woning - Vereiste van

bewoning - Hoofdverblijfplaats van de bewoner - Controle op effectieve woonst - Vergelijking met een huurder op de private markt - Gevolg

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0894.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.3 AC nr. ...

Artikel 67ter, vierde lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt ertoe gehouden zijn de nodige maatregelen te nemen om te voldoen aan de door artikel 67ter, eerste tot derde lid, Wegverkeerswet voorgeschreven verplichtingen (1); daaruit volgt dat ook indien de vraag om inlichtingen of het mondeling verzoek naar de identiteit van de onmiskenbare bestuurder van een motorvoertuig waarmee een overtreding is begaan of naar de verantwoordelijke voor dit voertuig, slechts geruime tijd na de overtreding wordt geformuleerd, de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt in staat moeten zijn aan die verplichting te voldoen; dit houdt geen schending in van deze bepaling van de Wegverkeerswet of een miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld. (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.1123.N, AC 2020, nr. 12. Zie alg. Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 14-22.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Wegverkeerswet - Artikel 67ter - Verkeersovertreding die is begaan met een voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de bestuurder van het voertuig - Verhoor van de persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt - Tijdspanne tussen de overtreding en het verhoor van die persoon - Het in staat zijn te voldoen aan de wettelijke informatieverplichting

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0970.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.9 AC nr. ...

Het staat aan het vonnisgerecht om indien in een dagvaarding, welke geldt als akte van aanhangigmaking van de strafvordering bij het vonnisgerecht, een incriminatieperiode als einddatum “heden” vermeldt, op basis van die akte van aanhangigmaking en de eraan ten grondslag liggende stukken van het strafdossier die einddatum te bepalen, uit geen enkele bepaling volgt dat het vonnisgerecht in een dergelijk geval als einddatum van de incriminatieperiode noodzakelijk de datum van het bevel tot dagvaarding moet aannemen; het Hof gaat wel na of het vonnisgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en redenen van de beschuldiging - Dagvaarding - Incriminatieperiode - Omschrijving van een bepaalde dag ‘tot heden’ - Bepaling van het eindpunt van de incriminatieperiode - Beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1008.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10 AC nr. ...

Een gesprek dat beperkt is tot de noodzakelijke dialoog tussen politieambtenaren die met een huiszoeking zijn belast en de persoon bij wie deze onderzoeksmaatregel wordt uitgevoerd, is geen verhoor in de zin van artikel 6.1 EVRM (1); het enkele feit dat de politieambtenaren aan die persoon kennis geven van hun hoedanigheid of van het doel van de huiszoeking of dat zij bepaalde tijdstippen zoals deze van het begin en het einde van de onderzoeksmaatregel noteren, volstaat dan ook niet om te besluiten tot het bestaan van een dergelijk verhoor; hetzelfde geldt voor het enkele feit dat die persoon aan de politieambtenaren zijn identiteit of hoedanigheid ter kennis brengt; geen enkele bepaling vereist dat naar aanleiding van een vraag tot toestemming tot huiszoeking of ter gelegenheid van een huiszoeking of een inbeslagneming, de verdachte wordt bijgestaan door een advocaat of hem de kans wordt geboden zich van de bijstand van een advocaat te verzekeren; op basis van deze principes oordeelt de rechter onaantastbaar in het licht van de gegevens van de zaak of de mededelingen die een persoon doet aan politieambtenaren en de vragen die zij stellen, kunnen worden beschouwd als een verhoor; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176, NC 2017, 554 noot M. COLETTE, "Het begrip 'verhoor' en het 'zwijgen'"; Cass. 14 maart 2012, AR P.12.0404.F, AC 2012, nr. 169 met concl. van advocaat-generaal M. VANDERMEERSCH, op datum in Pas., NC 2013, 241. Zie ook C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 1052; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 433.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat tijdens een verhoor - Begrip verhoor - Gesprek dat is beperkt tot een noodzakelijke dialoog tussen de politie en de persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Gevolg

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op een eerlijk proces, gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verleent aan een persoon die als verdachte van een misdrijf wordt verhoord in de regel het recht op de naleving van de cautieplicht en het recht op bijstand van een raadsman; een verhoor van een verdachte zoals hier bedoeld, is de geleide ondervraging van die verdachte over misdrijven die hem ten laste kunnen worden gelegd, door een daartoe bevoegde persoon geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden (1); niet elke dialoog tussen een politieambtenaar en een persoon die wordt verdacht in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek waaraan die politieambtenaar zijn medewerking verleent, is te beschouwen als een dergelijk verhoor; om dat uit te maken is de rechter niet gebonden door de bewoordingen van het proces-verbaal dat de neerslag van die dialoog bevat; het gebruik van het woord "verhoor" of van formele uitdrukkingen of kennisgevingen die gewoonlijk in de weergave van een verhoor worden vermeld, is dan ook niet determinerend, daarentegen moet de rechter in de eerste plaats acht slaan op de werkelijke inhoud en context van de gestelde vragen en afgelegde verklaringen, zoals die blijken uit het proces-verbaal en zo nodig uit andere gegevens van het strafdossier. (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N, AC 2019, nr. 566, RW 2020-21, 778, NC 2021, 416 noot J. DE SMEDT "Vragen staat vrij, verhoren niet. Op weg naar een positieve definitie van het begrip 'verhoor' uit art. 47bis Sv."; Cass. 28 mei 2019, AR P.19.0127.N, AC 2019, nr. 330; Cass. 6 november 2018, AR P.18.0299.N, AC 2018, nr. 609; Cass. 14 maart 2012, AR P.12.0404.F, AC 2012, nr. 169, NC 2013, 241. Zie M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 431.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat tijdens een verhoor - Begrip verhoor

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1347.F 3 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211103.2F.2 AC nr. ...

Noch de artikelen 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en 6 EVRM, noch enige andere bepaling verbieden de feitenrechter het redelijk karakter van de duur van de rechtspleging te beoordelen door rekening te houden met de gehele zaak of met procedurele initiatieven van medebeklaagden, hetzij met omstandigheden die de complexiteit van de zaak hebben kunnen beïnvloeden en de berechting ervan kunnen vertragen, en die niet aan de instanties toe te schrijven zijn; bovendien is de rechter die het redelijk karakter van de duur van de rechtspleging moet beoordelen niet verplicht de handelingen aan te wijzen waarvan de vertraging in de uitvoering volgens hem zonder gevolg was in het licht van het voormelde artikel 21ter en verbiedt geen enkele bepaling hem rekening te houden met de extrinsieke complexiteit van de zaak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 694.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Beoordeling - Criteria

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0717.N 2 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211102.2N.2 AC nr. ...

Het enkele gegeven dat een raadsheer in een correctionele kamer van het hof van beroep mee oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering, terwijl hij in het kader van dezelfde strafvordering voorheen als lid van de correctionele rechtbank heeft geoordeeld over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van dezelfde beklaagde, houdt niet in dat die raadsheer een tweede maal kennisneemt van dezelfde zaak in de zin van de bepaling van artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en uit dat enkele gegeven kan evenmin schending van artikel 6.1 EVRM of miskenning van het recht op een onpartijdige rechterlijke instantie worden afgeleid en dat is slechts anders indien uit de beslissing van de correctionele rechtbank blijkt dat deze zich daadwerkelijk een mening heeft gevormd over de grond van de zaak; dat de correctionele kamer van het hof van beroep zich uitspreekt met eenparigheid van haar leden zoals bedoeld in artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, doet aan het voorgaande geen afbreuk (1). (1) Cass. 12 maart 2013, AR P.12.0852.N, AC 2013, nr. 171; Cass. 26 april 1994, AR P.94.0358.N, AC 1994, nr. 201 en de noot M.D.S.; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging 6de editie 2014, pp. 791-805; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, t. I, pp. 15-20; A. WINANTS, "De onpartijdige rechter: invloed op de Belgische rechtspraak van de arresten Piersack en De Cubber", in J. D'HAENENS, A. DE NAUW en M STORME (eds.) Actuele problemen van strafrecht. XIVde Postuniversitaire cyclus Willy Delva 1987- 88, Antwerpen, 1988, pp. 277-312.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdige rechterlijke instantie - Raadsheer in de correctionele kamer van het hof van beroep - Raadsheer voordien lid van de correctionele rechtbank oordelend over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Uitspraak bij eenparigheid door de correctionele kamer in beroep - Draagwijdte

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0854.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.10 AC nr. ...

Het bijkomstig karakter van de enige tussenkomt van een onderzoeksrechter die, toen hij zijn collega, titularis van het dossier, verving, de vraag heeft ingewilligd van een notaris om het niet beslagen saldo van de opbrengst van een verkoop bij hem ter studie vast te houden, laat niet toe om die tussenkomst te beschouwen als een handeling waarmee deze magistraat voorafgaandelijk zou hebben kennisgenomen van de zaak zoals bedoeld in artikel 292 Gerechtelijk Wetboek; het gaat evenmin om een tussenkomt waarvan de betekenis van die aard is dat ze van een mening of een begin van vooringenomenheid kan doen blijken die de onafhankelijkheid van de betrokkene in het gedrang zou kunnen brengen uit vrees een beslissing te herroepen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beginsel van onpartijdigheid van de rechter - Vroeger uitoefenen van een ander rechterlijk ambt

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1090.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.5 AC nr. ...

De vermeldingen "tijdens de openbare rechtszitting (...) gehouden op de zetel van de strafuitvoeringsrechtbank", opgenomen in het proces-verbaal van de rechtszitting waarop de strafuitvoeringsrechtbank zijn vonnis heeft gewezen en in dat vonnis, betekenen dat de strafuitvoeringsrechtbank het vonnis heeft uitgesproken tijdens een openbare rechtszitting, dit wil zeggen een zitting die de rechtbank heeft gehouden op een voor iedereen toegankelijke plaats; die authentieke vaststellingen hebben bewijskracht tot betichting van valsheid (1). (1) "De strafuitvoeringsrechtbank is een afdeling van de rechtbank van eerste aanleg; wanneer zij uitspraak doet over de haar voorgelegde betwistingen, doet zij uitspraak met een vonnis dat in openbare rechtszitting moet worden uitgesproken, wat veronderstelt dat het in aanwezigheid van het openbaar ministerie op een voor het publiek toegankelijke rechtszitting wordt uitgesproken; aangezien uit geen enkel stuk van de rechtspleging blijkt dat de beslissing in openbare rechtszitting werd gewezen, schendt de bestreden beslissing artikel 149 Grondwet" (Cass. 13 maart 2013, AR P.13.0320.F, AC 2013, nr. 181); zie ook Cass. 28 november 2007, AR P.07.1558.F, AC 2007, nr. 590, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 24 juli 2007, AR P.07.0959.N, AC 2007, nr. 373, met concl. van toenmalig advocaat-generaal THIJS; Cass. 10 april 2007, AR P.07.0370.N, AC 2007, nr. 176; Jaarverslag 2007 van het Hof van Cassatie, p. 80. "Wanneer noch uit de processen-verbaal van de terechtzittingen, noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de debatten van de terechtzittingen waarop de zaak is behandeld en de uitspraak van het uitgestelde arrest in het openbaar hebben plaatsgehad of dat het sluiten der deuren regelmatig is bevolen, is de procedure nietig; de nietigheid van de procedure leidt tot nietigheid van de gewezen beslissing" (Cass. 11 januari 1984, AR 3189, AC 1984, nr. 239). "De vermelding in een proces-verbaal van de rechtszitting, dat geen enkele andersluidende vermelding bevat volgens welke "de behandeling van de zaak overeenkomstig artikel 190, eerste lid, Wetboek van Strafvordering is geschied", bewijst dat het debat in het openbaar heeft plaatsgevonden (Cass. 16 september 2015, AR P.15.0562.F, AC 2015, nr. 525).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Openbare rechtszitting - Begrip - Vaststelling

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0716.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.2 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de door een beklaagde aangevoerde miskenning van het recht op een eerlijk proces wegens het feit dat tijdens het gerechtelijk onderzoek niet alle vereiste onderzoekshandelingen zouden zijn uitgevoerd, kan de rechter wel degelijk rekening houden met het feit dat de beklaagde geen gebruik heeft gemaakt van vroegere gelegenheden om bijkomend onderzoek te vragen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Miskenning - Onvolledigheid van het onderzoek - Beoordeling - Wijze

Het enkele feit dat de rechter bij de schuldbeoordeling rekening houdt met stukken die in het strafdossier zijn vermeld, maar als dusdanig niet bij dat dossier zijn gevoegd, houdt geen schending in van artikel 6.1 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging of het recht op tegenspraak; wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, oordeelt de rechter integendeel onaantastbaar over de mate waarin die stukken kunnen bijdragen tot zijn oordeelsvorming en kan de beklaagde tegenspraak voeren over de stukken zoals die zijn beschreven.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Schuldbeoordeling - Stukken die beschreven zijn maar niet gevoegd - Gevolgen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het enkele gegeven dat een beklaagde recht heeft op een behandeling van zijn zaak in twee aanleggen, heeft niet tot gevolg dat eender welke miskenning van het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging tijdens de procedure in eerste aanleg te aanzien is als onherstelbaar of als zodanig moet worden gesanctioneerd; of er sprake is van een onherstelbare miskenning van die rechten moet immers worden beoordeeld op basis van het strafproces in zijn geheel en bijgevolg kan een dergelijke miskenning tijdens de procedure in eerste aanleg worden geremedieerd door de behandeling van de zaak in hoger beroep, ter gelegenheid waarvan de beklaagde zijn verweer onverkort kan laten gelden, zodat de appelrechter bij de beoordeling van de draagwijdte van die miskenning dan ook rekening kan houden met de rechten en mogelijkheden waarover de beklaagde heeft beschikt in het kader van de appelprocedure.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op eerlijk proces en recht van verdediging - Procedure in eerste aanleg - Recht op hoger beroep - Onherstelbare miskenning - Beoordeling - Wijze

Op grond van het geheel van de omstandigheden die hij vaststelt, oordeelt de appelrechter onaantastbaar of de uit de artikelen 6.1, 6.3.b en 13 EVRM volgende rechten van de beklaagde onherstelbaar zijn miskend door de weigering van de eerste rechter om de behandeling van zijn zaak uit te stellen; het Hof gaat enkel na of de appelrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Uitstel van de behandeling - Weigering door de eerste rechter - Onherstelbare miskenning van recht op eerlijk proces en recht van verdediging - Beoordeling - Wijze - Wettigheidstoezicht

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Uitstel van de behandeling - Weigering door de eerste rechter - Onherstelbare miskenning van recht op eerlijk proces en recht van verdediging - Beoordeling - Wijze - Wettigheidstoezicht

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Uitstel van de behandeling - Weigering door de eerste rechter - Onherstelbare miskenning van recht op eerlijk proces en recht van verdediging - Beoordeling - Wijze - Wettigheidstoezicht

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 6.1, 6.3.b en 13 EVRM volgt dat de rechter in beginsel ertoe gehouden is de behandeling van een strafzaak uit te stellen indien dit noodzakelijk is opdat de beklaagde effectief zou beschikken over voldoende tijd en faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden; indien de rechter een uitstel weigert, wat hij niet enkel kan omwille van proceseconomische redenen, maar ook omdat hij dit uitstel niet noodzakelijk acht met het oog op de effectieve uitoefening van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging van de beklaagde, moet hij de concrete omstandigheden vaststellen waarop hij zich baseert en die omstandigheden kunnen onder meer betrekking hebben op de tijdspanne waarbinnen de beklaagde zijn verdediging heeft kunnen voorbereiden, de eigenheid van de zaak en de aanvoeringen van de beklaagde of zijn raadsman (1). (1) Zie ook Cass. 3 november 2020, AR P.20.0672.N, AC 2020, nr. 676.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Uitstel van de behandeling - Weigering - Wijze

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Tijd en faciliteiten voor verdediging - Uitstel van de behandeling - Weigering - Wijze

- Art. 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Uitstel van de behandeling - Weigering - Wijze

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechter oordeelt in elke zaak afzonderlijk en aan de hand van de bijzondere omstandigheden ervan of er binnen een redelijke termijn is beslist over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging en bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de complexiteit van de zaak, het gedrag van de partijen en de bevoegde overheden, alsook het belang van de zaak voor die partijen; wanneer de strafvervolging betrekking heeft op de regelgeving betreffende de ruimtelijke ordening, het milieu- of omgevingsrecht en de huisvesting, waarbij de herstelvordering een onderdeel is van de strafvordering in de ruime zin, kan de strafrechter, behoudens wanneer de beklaagde ondubbelzinnig te kennen heeft gegeven niet vrijwillig tot herstel of regularisatie te zullen overgaan, bij de beoordeling van de redelijkheid van de termijn van de strafvervolging rekening houden met de mogelijkheden die aan de beklaagde werden toegekend om vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie van de wederrechtelijke toestand (1). (1) Cass. 23 februari 2021, AR P.20.0983.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.12.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Beoordeling - Regelgeving betreffende ruimtelijke ordening - Mogelijkheden om vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie - Gevolg

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Beoordeling - Regelgeving betreffende ruimtelijke ordening - Mogelijkheden om vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie - Gevolg

Geen enkele bepaling verplicht de rechter in strafzaken een deskundigenonderzoek te bevelen enkel omdat het resultaat ervan van belang zou kunnen zijn voor de actuele toestand van de beklaagde of voor de straftoemeting; de rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van een dergelijke onderzoekshandeling en aldus belet niets de rechter om, mits hij de motiveringsverplichting naleeft, de aanstelling van een deskundige te weigeren wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Deskundigenonderzoek van belang voor de actuele toestand van beklaagde of straftoemeting - Noodzaak, raadzaamheid en gepastheid van de onderzoekshandeling - Weigering - Wijze

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Deskundigenonderzoek van belang voor de actuele toestand van beklaagde of straftoemeting - Noodzaak, raadzaamheid en gepastheid van de onderzoekshandeling - Weigering - Wijze

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.3 AC nr. ...

Het recht op tegenspraak, zoals vervat in de verdragsbepalingen en algemene rechtsbeginselen houdt in dat een partij in het strafproces tegenspraak moet kunnen voeren betreffende de stukken die aan de rechter worden overgelegd; uit het enkele feit dat een partij in het strafproces bepaalde stukken slechts aan de rechter overlegt tijdens de pleidooien en de replieken maar voor het in beraad nemen van de zaak, volgt niet noodzakelijk dat de andere partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren en het staat in een dergelijk geval aan die partijen om hetzij de wering van die stukken te vragen omdat de neerlegging ervan procesmisbruik inhoudt hetzij om een uitstel van behandeling van de zaak te verzoeken teneinde van die stukken nader kennis te kunnen nemen en gebeurlijk om nieuwe conclusietermijnen te vragen bij toepassing van artikel 152, § 2, Wetboek van Strafvordering.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op een eerlijk proces - Recht op verdediging - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Stukken

overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op een eerlijk proces - Recht op verdediging - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0965.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.12 AC nr. ...

Wanneer de beslissing over de schuldigverklaring van een beklaagde steun vindt in bewijsmateriaal dat in het buitenland is verkregen ingevolge een Belgisch internationaal rechtshulpverzoek en het strafdossier enkel stukken bevat waaruit de uitvoering van dat verzoek blijkt, kan de beklaagde op grond van artikel 13 van de wet van 9 december 2004 vragen om de voorlegging van een gegeven waaruit blijkt dat het bewijsmateriaal voldoet aan de in het buitenland geldende wettigheidsvereisten; daarvoor moet de beklaagde niet eerst aannemelijk maken dat het bewijs op een onregelmatige wijze is verkregen; het recht van verdediging van de beklaagde vereist dat die gegevens hem toelaten het in het buitenland verkregen bewijsmateriaal in concreto te betwisten; de rechter oordeelt welke gegevens daarvoor eventueel nog aan het strafdossier moeten worden gevoegd; die gegevens kunnen bestaan in de beslissing van een buitenlandse rechterlijke overheid die de uitvoering van het internationaal rechtshulpverzoek heeft gemachtigd of wettig verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Internationale rechtshulp - Uitvoering van een rogatoire commissie - Overmaken van stukken aan de Belgische overheid - Ontbreken van machtigingen van de rechter in de aangezochte staat - Toelaatbaarheid van het bewijs bekomen in het buitenland - Voorwaarden

- Art. 13 Wet 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetb

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0532.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.15 AC nr. ...

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een beklaagde voldoende wordt ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten, schrijft geen enkele bepaling voor dat die informatie enkel kan voortvloeien uit een dagvaarding of uit een beschikking tot verwijzing, aangezien een dergelijke informatie ook en met name kan worden gegeven aan de hand van de stukken van het strafdossier waarvan de beklaagde heeft kunnen kennisnemen en waarover hij zijn recht van verdediging vrij heeft kunnen uitoefenen voor de feitenrechters (1). (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.18.1248.N, AC 2019, nr. 182; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 28 juni 1994, AR P.94.0503.N, AC 1994, nr. 335; zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2021, paragrafen 390 tot 393 en 403 tot 405; EHRM 8 december 2009, nr. 45.291/06, Previti t. Italië, § 208; EHRM 19 mei 2015, nr. 55.546/09, Sampech t. Italië, § 110; EHRM 26 juni 2018, nr. 56.396/12, Pereira Cruz, e.a. t. Portugal, § 198; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. van advocaat-generaal DE SMET; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Verplichting om de beklaagde in te lichten over de hem ten laste gelegde feiten - Modaliteiten

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0843.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.9 AC nr. ...

Het in artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht ontzegt de feitenrechter niet de bevoegdheid om, voor zover dat verenigbaar is met een eerlijk proces, de relevantie van het verzoek tot getuigenverhoor te beoordelen (1). (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme. – Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2021, § 487: "Dès lors qu'une déposition est susceptible de fonder, d'une manière substantielle, la condamnation du prévenu, elle constitue un témoignage à charge et les garanties prévues par l'article 6, §§ 1er et 3, d) de la Convention lui sont applicables" (EHRM 9 november 2006, nrs. 18.885/04 en 21.166/04, Kaste en Mathisen t. Noorwegen, § 53; EHRM 27 februari 2001, Lucà t. Italië, nr. 33.354/96, § 41).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Hof van assisen - Behandeling ter zitting - Verzoek tot getuigenverhoor - Relevantie - Beoordelingsbevoegdheid van de voorzitter

- Art. 278 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0921.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.9 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en het Hof enkel nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, waarbij dergelijke compenserende factoren onder meer kunnen bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf; uit de vermelde verdragsbepalingen volgt dan ook dat in de regel het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting, hij dit bewijs moet kunnen tegenspreken en hem in beginsel de gelegenheid moet worden gegeven een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon die een belastende verklaring heeft afgelegd, als getuige ter rechtszitting te ondervragen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de rechters van oordeel zijn dat de door de getuigen afgelegde verklaringen kennelijk niet doorslaggevend waren om de beklaagde schuldig te verklaren aan de hem ten laste gelegde feiten en zij tevens de compenserende factoren vermelden voor het niet ondervragen van die getuigen, kunnen zij onder meer de sanitaire crisis aanwijzen als ernstige reden om de getuigen niet ter rechtszitting te horen die zij vermelden en verantwoorden zij aldus de beslissing naar recht, zonder dat zij ambtshalve dienden te zoeken naar alternatieven om het ondervragingsrecht te waarborgen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Voorwaarden - Ernstige redenen - Sanitaire crisis

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Voorwaarden - Ernstige redenen - Sanitaire crisis - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0937.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.10 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verantwoording bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel maar die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast; met de verplichting voor de appellant op straffe van verval van het hoger beroep de grieven tegen de beroepen beslissing kenbaar te maken, beoogt de wetgever een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep, het vermijden van nutteloze werklast en kosten door het niet langer voorleggen van niet-betwiste beslissingen aan het appelgerecht en ten slotte de tegenpartijen en het appelgerecht in de gelegenheid te stellen te bepalen van welke beslissingen de appellant de hervorming wenst; die verplichting, alsook de duidelijk in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verplichting om binnen de appeltermijn de grieven schriftelijk in te dienen zodat snel zekerheid bestaat over de draagwijdte van het hoger beroep, dienen een wettig doel, respecteren een redelijke verhouding tussen de opgelegde beperkingen en het nagestreefde doel en tasten het recht op hoger beroep in de kern niet aan (1). (1) Zie Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, pp. 81-91 over de problematiek van het grievenformulier.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Voorwaarden - Verantwoording - Hoger beroep - Grievenformulier - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing ter kennis te brengen en dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0630.N, AC 2020, nr. 509; Cass. 4 juni 2019, AR P.19.0237.N, AC 2019, nr. 347; Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0232.F, AC 2018, nr. 344.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Beklaagde bijgestaan door een advocaat in eerste aanleg - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Grievenformulier - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 6.1. EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt evenwel dat indien de appellant een persoon is tegen wie een interneringsmaatregel wordt gevorderd die dus overeenkomstig artikel 81, § 1, eerste lid, Interneringswet moet worden bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat, en die appellant bovendien van zijn vrijheid is beroofd, de vervallenverklaring van het hoger beroep wegens het niet-indienen van een grievenformulier enkel kan worden uitgesproken als vaststaat dat de appellant door de directeur van de gevangenis of zijn gemachtigde bij of ter gelegenheid van het instellen van het hoger beroep werd ingelicht over de verplichting tijdig een grievenformulier in te dienen dan wel op enig andere wijze ter zake werd ingelicht dan wel op dat ogenblik de bijstand genoot van een advocaat van wie mag worden aangenomen dat hij de appellant betreffende die formaliteit zal hebben geïnformeerd (1). (1) Cass. 20 oktober 2020, AR P.19.1255.N, AC 2020, nr. 645; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0630.N, AC 2020, nr. 509.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Internering - Geïnterneerde die van zijn vrijheid is beroofd - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Kennisgeving aan de geïnterneerde appellant - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1229.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.19 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld, zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, heeft betrekking op de rechter die kennis moet nemen van een strafrechtelijke beschuldiging, dit is de rechter die uitspraak moet doen over de strafrechtelijke vervolging.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Beoordeling - Bevoegde rechter

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0382.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.2 AC nr. ...

De neerlegging van een stuk dat bestemd is om de rechter te overtuigen, kan een miskenning inhouden van het recht van verdediging van de tegenpartij waaraan dat stuk niet is meegedeeld; het weren van het stuk voorkomt dan de miskenning en, aangezien het tijdelijk bedreigde eerlijk karakter van het proces werd hersteld, vormt het geen miskenning van het recht van verdediging van de partij die heeft getracht niet aan de tegenspraak voorgelegde gegevens in het debat te brengen (1). (1) Zie concl. OM, in Pas 2021, nr. 619.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Neerlegging van stukken door een beklaagde - Stuk dat bestemd is om te overtuigen - Geen mededeling aan de tegenpartij - Gevolg - Weren van het stuk - Miskenning van het recht van verdediging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0713.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Artikel 2.1 Zevende Aanvullende Protocol EVRM waarborgt het recht van eenieder die wegens een strafbaar feit door een gerecht is veroordeeld om zijn schuldigverklaring of veroordeling opnieuw te doen beoordelen door een hoger gerecht; de uitoefening van dat recht, met inbegrip van de gronden waarop het kan worden uitgeoefend, is bij wet geregeld; uit het verklarend verslag van die bepaling, alsook uit de uitlegging ervan door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, blijkt dat deze vereiste is vervuld wanneer de wet de beklaagde enkel toestaat rechtsvragen aan het toezicht van een hoger gerecht voor te leggen, zoals die welke het cassatieberoep bij het Hof van Cassatie aanhangig maakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Protocol - Artikel 2.1 - Recht om de schuldigverklaring opnieuw te

doen beoordelen door een hoger gerecht

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

P.21.0724.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.9 AC nr. ...

De rechter mag de schuldigverklaring van een beklaagde aan het hem ten laste gelegde feit mede steunen op feitelijke gegevens, die als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, voor zover de rechter de beklaagde niet schuldig verklaart aan dit niet vervolgd misdrijf en bijgevolg het vermoeden van onschuld niet miskent (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Schuldigverklaring - Feitelijke gegevens die als misdrijf kunnen worden omschreven waarvoor geen vervolging

P.21.1196.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 5.4 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat een verdachte die cassatieberoep heeft aangetekend tegen een beslissing betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, het recht heeft om kennis te nemen van de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal bij dit Hof over het gevolg dat aan zijn cassatieberoep moet worden gegeven en in het bijzonder voor wat betreft de door hem aangevoerde cassatiemiddelen; een verdachte die te kennen heeft gegeven aanwezig te willen zijn op de rechtszitting waarop de advocaat-generaal zijn conclusie neemt, moet dan ook worden overgebracht naar de rechtszitting, behoudens overmacht; het staat aan de Belgische Staat zijn diensten zo te organiseren dat aan de verdragsrechtelijke verplichtingen van België wordt voldaan en de omstandigheid dat de politie of de penitentiaire diensten onvoldoende capaciteit hebben om de overbrenging uit te voeren maakt geen overmacht uit (1) . (1) EHRM 22 oktober 2019, nr. 27703/16, Venet t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0414.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 32.1, 41 en 46.1 EVRM volgt, enerzijds, dat een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat een schending van het Verdrag of van de Protocollen daarbij vaststelt, de lidstaat die hiervoor terechtstaat, verplicht om een einde te maken aan de schending en om de gevolgen ervan te herstellen op een zodanige wijze dat zoveel mogelijk wordt teruggekeerd naar de toestand van voor de schending, en, anderzijds, dat het Hof, indien het nationale recht geen of slechts gedeeltelijk rechtsherstel toelaat, indien nodig, aan de benadeelde de passend geachte genoegdoening toekent (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Schending van een bepaling van het Verdrag of van de Protocollen daarbij

- Artt. 32, eerste lid, 41 en 46.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De verplichting voor een verdragsluitende Staat om zich te houden aan een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat een schending van het Verdrag of van de protocollen daarbij vaststelt, moet worden onderscheiden van de verplichtingen die krachtens het nationale recht op die Staat kunnen rusten (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Schending van een bepaling van het Verdrag of van de Protocollen daarbij - Verplichting voor een verdragsluitende Staat om zich te houden aan een arrest - Rol van het nationale recht

- Artt. 32, eerste lid, 41 en 46.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De omstandigheid dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een arrest heeft gewezen waarin het een schending van het Verdrag of van de protocollen daarbij vaststelt en aan de benadeelde de bij artikel 41 EVRM bepaalde billijke genoegdoening toekent, belet niet dat de nationale overheden van de verdragsluitende Staat aan die partij een bijkomende vergoeding toekennen die niet gegrond is op de artikelen 41 en 46 EVRM, maar op internrechtelijke bepalingen die, zoals de artikelen 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek, de volledige vergoeding van de schade die aan een ander is toegebracht door de fout van de Staat opleggen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Schending van een bepaling van het Verdrag of van de Protocollen daarbij - Toekenning van een billijke genoegdoening - Bijkomende vergoeding op grond van het interne recht

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 41 en 46.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0523.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.3 AC nr. ...

De bestraffing van het wanbedrijf van laster overeenkomstig de artikelen 443 en 444 Strafwetboek houdt geen inperking van het recht op vrijheid van meningsuiting in die onverenigbaar is met artikel 10 EVRM (1). (1) Cass. 2 mai 2001, RG P.01.0175.F, AC 2001, nr. 249.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Grenzen - Wanbedrijf van laster

- Artt. 443 en 444 Strafwetboek

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1191.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.9 AC nr. ...

De door artikel 8 EVRM gewaarborgde rechten zijn geen absolute rechten (1); die bepaling verbiedt de Staten niet de vreemdeling terug te drijven die niet voldoet aan een van de voorwaarden die op zijn recht van terugkeer zijn gesteld na een afwezigheid van méér dan een jaar, zoals het feit dat hij het grondgebied heeft verlaten zonder te vermelden dat hij er zijn hoofdbelangen behield en zijn verblijfstitel heeft laten verstrijken; de vaststelling volgens welke de wettelijke en reglementaire voorwaarden voor het verkrijgen van het recht van terugkeer niet zijn vervuld, vormt dus een regelmatige motivering voor de beslissing tot terugdrijving en bijgevolg ook voor de daaraan gekoppelde maatregel van vrijheidsberoving, die genomen is op grond van de vaststelling dat de verweerder zich tegen zijn verwijdering verzet (2). (1) Zo kent het Europees Hof voor de Rechten van de Mens de Staten het recht toe "de contrôler l'entrée et le séjour des étrangers sur leur territoire. La Convention ne garantit pas le droit pour un étranger d'entrer ou de résider dans un pays particulier" (Europees Hof voor de Rechten van de Mens, Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt op 31 augustus 2020, nr. 272). (2) Weliswaar blijkt, zoals het arrest eraan herinnert, "uit de samenhang van de artikelen 62, § 2, en 74/5, § 1, 1°, Vreemdelingenwet – dat betrekking heeft op "de vreemdeling die, met toepassing van de bepalingen van deze wet, door de met grenscontrole belaste overheden kan worden teruggedreven" – dat de vasthouding van een vreemdeling in een welbepaalde plaats niet enkel onderworpen is aan de in voormeld artikel 74, § 1, 1°, bepaalde voorwaarden, maar ook het voorwerp moet hebben uitgemaakt van een geïndividualiseerd onderzoek van de toestand van die persoon, waarvan vervolgens in de motivering van de akte melding wordt gemaakt; de beslissing tot vasthouding mag zich niet beperken tot de vaststelling dat de vreemdeling in kennis werd gesteld van een beslissing tot terugdrijving aan de grens" (Cass. 29 april 2020, AR P.20.0378.F, AC 2020, nr. 256, met andersluidende concl. OM op datum in Pas.). En wat de draagwijdte van die geïndividualiseerde motiveringsplicht betreft, heeft het Hof verduidelijkt dat een dergelijke beslissing tot vasthouding "de feiten moet vermelden die, in [het] geval [van de vastgehouden vreemdeling], de terugdrijving kunnen verantwoorden" (Cass. 5 mei 2021, AR P.21.0458.F, AC 2021, nr. 328, met andersluidende concl. OM op datum in Pas.), wat, na lezing van het bestreden arrest, wel degelijk uit de betwiste titel blijkt. Het bestreden arrest oordeelt dat de betwiste titel niet naar recht is verantwoord, omdat hieruit niet blijkt "dat de administratie de persoonlijke toestand [van de eiser] in aanmerking heeft genomen en een proportionaliteitsonderzoek heeft verricht tussen [enerzijds] de gevolgen van [zijn] vasthouding met het oog op zijn terugdrijving, wat een inmenging in [zijn] recht op gezinsleven inhoudt, [en anderzijds] het doel dat de administratie" met die vasthouding beoogt. Het miskent aldus de draagwijdte van de motiveringsplicht die op de administratie rust (zie, in die zin, Cass. 11 april 2018, AR P.18.0326.F, AC 2018, nr. 227, met concl. OM op datum in Pas.). De eiser heeft er bovendien op gewezen dat de verweerder de op 15 juli 2021 genomen administratieve beslissingen tot weigering van toegang tot het grondgebied en tot terugdrijving niet heeft betwist en dat het bestreden arrest de wettigheid van die beslissingen niet in vraag stelt. Hij verwijst wat dat betreft naar een arrest van de Raad van State, dat het volgende vermeldt: "indien [de vreemdeling] niet voldeed aan een van de voorwaarden om het in artikel 19 [Vreemdelingenwet] bepaalde recht op terugkeer te kunnen genieten, zoals het feit dat hij het grondgebied heeft verlaten en zijn verblijfstitel heeft laten verstrijken (...), kon [de Belgische Staat] hem het gevraagde "retour"-visum weigeren, zonder de in het geding zijnde belangen te moeten afwegen [tegen artikel 8 EVRM], [een afweging] die reeds door de wetgever en door de Koning werd gemaakt" (AR RvS 14 maart 2019, nr. 243.936). (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Vreemdeling - Afwezigheid van méér dan een jaar - Verval van het recht op terugkeer - Terugdrijving en vasthouding in een welbepaalde plaats aan de grens - Verenigbaarheid met artikel 8 EVRM - Verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingstitel - Motiveringsplicht

- Artt. 62, § 2 en 74/5 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0652.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.13 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden (2). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572. (2) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Regeling van de rechtspleging - Miskenning recht van verdediging - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0653.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.11 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de redelijke termijn waarbinnen over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging overeenkomstig artikel 6.1 EVRM moet zijn beslist, is overschreden (1); bij de beoordeling houdt de rechter rekening met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de met opsporing, vervolging en berechting belaste overheden en het belang dat de zaak heeft voor de beklaagde (2); het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (3); de marginale toets die het middel van het Hof vraagt over het oordeel door de rechter betreffende het al dan niet overschreden zijn van de redelijke termijn is enkel mogelijk op grond van feitelijke gegevens die de rechterlijke beslissing bevat of die blijken uit andere stukken waarop het Hof vermag acht te slaan. (1) Cass. 25 maart 2014, AR P.13.1855.N, AC 2014, nr. 239; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.N, AC 2001, nr. 91. (2) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N, AC 2021, nr. 443; Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1161.N, AC 2021, nr. 215; Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0620.N, AC 2020, nr. 647; Cass. 28 september 2016, AR P.16.0307.F, AC 2016, nr. 529 (met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE, op datum in Pas., RABG 2017, 563 noot C. VAN DE HEYNING; Cass. 13 september 2016, AR P.16.0403.N, AC 2016, nr. 485; Cass. 25 maart 2014, AR P.12.1890.N, AC 2014, nr. 237; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0442.N, AC 2011, nr. 552. Zie ook J. HUYSMANS, Legitieme verdediging, Intersentia, 2017, 55-59; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 745-747; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, I, 51-66. (3) Cass. 14 december 2010, AR P.10.0671.N, AC 2010, nr. 741; Cass. 26 september 2006, AR P.06.0604.N, AC 2006, nr. 439; Cass. 17 mei 2000, AR P.00.0275.F, AC 2000, nr. 302 . Zie J. MEESE, "Redelijke termijn in strafzaken", in Comm. Sr. 2012, 7; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 949; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 807-808; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, I, 54.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een proces binnen een redelijke termijn - Criteria voor de beoordeling van de redelijke termijn - Controle op de motieven door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0654.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.4 AC nr. ...

Een burgerlijke partij heeft geen belang om te eisen dat haar burgerlijke rechtsvordering wordt beoordeeld door het gewone vonnisgerecht na een gebeurlijke uithandengeving van de minderjarige en niet door de jeugdrechtbank; de beslissing over de uithandengeving heeft immers geen nadelig effect voor de beoordeling van die burgerlijke rechtsvordering; voor beide gerechten kan een burgerlijke partij alle argumenten aanvoeren tot staving van haar rechtsvordering die enkel strekt tot het herstel van de door haar geleden schade; de onmogelijkheid voor een burgerlijke partij om een rechtsmiddel aan te wenden tegen de weigering om een minderjarige uit handen te geven zodat over de burgerlijke rechtsvordering wordt beslist door de jeugdrechtbank, tast het recht van de burgerlijke partij van toegang tot de rechter of haar recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, zoals gewaarborgd door de artikelen 6.1 en 13 EVRM, niet aan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Beslissing van de jeugdrechtbank om een minderjarige niet uit handen te geven - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Toelaatbaarheid

- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Beslissing van de jeugdrechtbank om een minderjarige niet uit handen te geven - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Toelaatbaarheid

- Art. 202, 2° Wetboek van Strafvordering
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0478.F 24 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210924.1F.4 AC nr. ...

Het in aanmerking nemen van een door een onderzoeksrechter bevolen deskundigenverslag waaraan een partij bij die procedure niet heeft deelgenomen, om het bestaan te onderzoeken van een feit dat wordt aangevoerd in een aan een burgerlijk rechtscollege voorgelegde procedure, houdt noch een schending van artikel 6 EVRM noch een miskenning van het recht van verdediging in.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Burgerlijke rechtspleging - Feitelijk bestaan - Beoordeling - Inaanmerkingneming van een door een onderzoeksrechter bevolen deskundigenverslag - Andere procedure - Bij die procedure afwezige partij

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0310.N 23 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.1N.3 AC nr. ...

De rechter die een beperking van de vrijheid van meningsuiting oplegt moet in zijn beslissing dit recht afwegen tegen de andere rechten bedoeld in artikel 10.2 EVRM zoals het recht op goede naam, maar ook nagaan of, in de gegeven omstandigheden, de opgelegde beperking beantwoordt aan een dwingende sociale noodzakelijkheid en pertinent is, en dat door de opgelegde beperking de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel (1). (1) Zie Cass. 20 maart 2015, AR D.13.0022.N, AC 2015, nr. 212; Cass. 9 november 2012, AR D.12.0013.N, AC 2012, nr. 608; Cass. 12 januari 2012, AR C.10.0610.N, AC 2012, nr. 29; Cass. 23 mei 2011, AR C.09.0216.F, AC 2011, nr. 336.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Artikel 10.2 - Vrijheid van meningsuiting - Opleggen van een beperking - Taak van de rechter

- Art. 10.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Hoewel de vrijheid om inlichtingen en denkbeelden te verspreiden in de commerciële sfeer valt onder de bescherming van artikel 10 EVRM, komt aan de rechter een ruime beoordelingsmarge toe om beperkingen op te leggen wanneer het de verhouding betreft tussen concurrerende ondernemingen die onderworpen zijn aan het mededingingsrecht dat de openbare orde raakt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Concurrerende ondernemingen - Vrijheid om inlichtingen en denkbeelden te verspreiden - Beperking - Taak van de rechter

- Artt. VI.104, VI.105, 1°, c), XVII.9 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0483.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.1 AC nr. ...

De appelrechter kan aan de op hem krachtens artikel 6.1 EVRM, artikel 149 Grondwet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering en het algemeen rechtsbeginsel van de motiveringsverplichting rustende motiveringsverplichtingen voldoen door een ondubbelzinnige overname van de redenen van het beroepen vonnis; die bepalingen en dit algemeen rechtsbeginsel vereisen niet dat hij die redenen herhaalt, dat hij de inhoud ervan samenvat of dat hij uitdrukkelijk de overgenomen redenen op hun waarde beoordeelt aangezien de ondubbelzinnige overname van de redenen van een beroepen vonnis inhoudt dat de appelrechter die redenen op hun waarde heeft getoetst en ze tot de zijne maakt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Motiveringsplicht - Strafzaken - Strafvordering - Appelrechter - Schuldigverklaring van de beklaagde - Overname van de redenen van het beroepen vonnis

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch uit artikel 149 Grondwet noch uit artikel 195 Wetboek van Strafvordering noch uit het algemeen rechtsbeginsel van de motiveringsplicht volgt voor de strafrechter die een beklaagde schuldig verklaart aan een misdrijf in de bewoordingen van de strafwet, bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie, de verplichting opgave te doen van het bewijsmateriaal waarop zijn beslissing is gesteund of van de voornaamste redenen die hem hebben overtuigd van de schuld van deze beklaagde; uit artikel 6.1 EVRM volgt voor de strafrechter wel de verplichting om in zijn beslissing over de strafvordering opgave te doen van de redenen die hem hebben overtuigd van de schuld van een beklaagde maar die verplichting houdt niet in dat de rechter noodzakelijk opgave moet doen van het bewijsmateriaal waarop zijn beslissing is gesteund.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Motiveringsplicht - Strafzaken - Strafvordering - Schuldigverklaring van de beklaagde - Opgave van het bewijsmateriaal

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.21.0005.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6 AC nr. ...

Een tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten die, na een eerste vervolging, al tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak hebben geleid, is verboden, voor zover die vervolgingen eenzelfde persoon betreffen; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feiten als dusdanig moeten identiek of substantieel dezelfde zijn, niet de misdrijven of de kwalificatie van de feiten (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.18.0407.N, AC 2019, nr. 341.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Tuchtzaken - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 4.1 - "Non bis

in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.21.0530.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.7 AC nr. ...

Voor de bepaling van de straf kan de rechter alle feitelijke omstandigheden in aanmerking nemen die naar zijn oordeel een licht werpen op de ernst van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader op voorwaarde dat deze feiten aan tegenspraak zijn onderworpen en dat daardoor het vermoeden van onschuld niet wordt miskend; het enkele gegeven dat die feitelijke omstandigheden als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, belet de rechter niet die omstandigheden bij de straftoemeting te betrekken, voor zover hij niet vaststelt dat de beklaagde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 29 mei 2018, AR P.17.0762.N, AC 2018, nr. 340; Cass. 12 oktober 2016, AR P.16.0627.F, AC 2016, nr. 566; Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas..

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Straftoemeting - Feitelijke omstandigheden omtrent de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de dader - Feiten als een misdrijf omschreven - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

P.21.1162.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 5.4 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM, nr. 27703/16, Venet c. Belgique, 22 oktober 2019) volgt dat een verdachte die cassatieberoep heeft aangetekend tegen een beslissing betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, het recht heeft om kennis te nemen van de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal bij dit Hof over het gevolg dat aan zijn cassatieberoep moet worden gegeven; een verdachte die te kennen heeft gegeven aanwezig te willen zijn op de rechtszitting waarop de advocaat-generaal zijn conclusie meedeelt, moet dan ook worden overgebracht naar de rechtszitting, behoudens overmacht; die regel geldt ook indien de verdachte geen memorie heeft ingediend en dit ongeacht wat is bepaald in artikel 1107, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, dat volgens artikel 432 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de cassatierechtspleging in strafzaken; het gebrek aan capaciteit van de politie of penitentiaire diensten om de aangehouden verdachte over te brengen maakt evenwel geen overmacht uit (1). (1) Het openbaar ministerie was van mening dat de verschijning van eiser niet strikt noodzakelijk was, bij gebrek aan een ontvankelijke memorie, en heeft op de zitting van 7 september 2021 geadviseerd het cassatieberoep te verwerpen. Na het horen van eiser met bijstand van een tolk op de zitting van 9 september 2021, binnen de vereiste termijn van 15 dagen voor uitspraak na het cassatieberoep (art. 31 Wet Voorlopige Hechtenis), heeft het Hof de nietigheid vastgesteld van het door eiser ingediende stuk in een andere taal dan de procestaal, en het cassatieberoep verworpen (Cass. 9 september 2021, AR P.21.1162.N, arrest niet gepubliceerd). Over het arrest Venet t/België zie een bespreking van M. MERRIGAN in RW 2020-21, 398-399.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Recht van de eiser op persoonlijke aanwezigheid op de rechtszitting

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Recht van de eiser op persoonlijke aanwezigheid op de rechtszitting

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0535.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de conclusie van de beklaagde, die wordt vervolgd wegens verkrachting en aanranding van de eerbaarheid ten nadele van zijn dochters, de verklaringen van de deskundige in zijn neergelegde verslagen bekritiseert, die ten aanzien van hun auteur een overtuiging lijken uit te drukken omtrent de werkelijkheid van het seksueel misbruik en de door de slachtoffers opgelopen letsels aangaande posttraumatische stress, neemt het arrest, dat met geen van zijn redenen het aangevoerde gebrek verwerpt, dat gebrek over door, althans gedeeltelijk, de veroordeling te baseren op verklaringen van de deskundige die bekritiseerd worden omdat ze de schuld van de beklaagde zouden vaststellen (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0449.F, AC 2010, nr. 558.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Deskundigenverslag dat het vermoeden van onschuld miskent - Op dat verslag gegronde beslissing van schuldigverklaring - Wettigheid

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0561.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.5 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 149 Grondwet verplichten de rechter de behandeling van een zaak uit te stellen om de enkele reden dat er strafvorderingen hangende zijn betreffende feiten die door eenheid van opzet zouden kunnen zijn verbonden met de door de rechter te beoordelen feiten (1). (1) Cass. 17 november 2020, AR P.20.0929.N, AC 2020, nr. 705, RW 2020-21, 1182; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0413.N, AC 2020, nr. 507.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Samenloop - Eenheid van opzet - Gescheiden berechting - Verzoek tot uitstel van de zaak voor het aanbrengen van gegevens over andere strafbare feiten - Beoordeling

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1161.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.17 AC nr. ...

Bij de beoordeling of er ernstige redenen bestaan om te vrezen dat een in vrijheid gelaten inverdenkinggestelde nieuwe misdaden of wanbedrijven zal plegen in de zin van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet betrekt het onderzoeksgerecht dat zich moet uitspreken over de handhaving van de voorlopige hechtenis noodzakelijkerwijze de feiten waarvoor een bevel tot aanhouding is verleend; het mag daarbij wat betreft die feiten enkel aannemen dat er lastens de inverdenkinggestelde ernstige aanwijzingen van schuld zijn en dus niet vaststellen dat zijn schuld aan die feiten vaststaat, enkel in dat laatste geval ligt een schending voor van artikel 6.2 EVRM en een miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1221.F, AC 2019, nr. 663; Cass. 29 januari 2003, AR P.03.0109.F, arrest niet gepubliceerd, aangehaald door J. de CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 40.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Gevaar voor recidive - Motivering

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1168.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.20 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een verdachte in opdracht van de onderzoeksrechter door de politie wordt verhoord overeenkomstig artikel 47bis, § 3, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en dus zonder enige vrijheidsberoving, hij zich bij dat verhoor op zijn zwijgrecht beroept, hij vervolgens in opdracht van de onderzoeksrechter na dit verhoor van zijn vrijheid wordt beroofd om voor de onderzoeksrechter te worden geleid en de onderzoeksrechter na een voorafgaande ondervraging lastens die verdachte een bevel tot aanhouding verleent met de vaststelling dat er een volstrekte noodzakelijkheid is voor de openbare veiligheid in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak en die welke eigen zijn aan de persoonlijkheid van de verdachte, volgt niet dat de onderzoeksrechter het zwijgrecht van die verdachte miskent of op die verdachte een ongeoorloofde dwang uitoefent.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Verhoor zonder arrestatie waarbij de verdachte zich beroept op het zwijgrecht - Voorleiding voor de onderzoeksrechter - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Beoordeling

- Art. 47bis, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1078.F 1 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210901.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, om redenen die geen verband houden met de in het middel bekritiseerde overwegingen, vaststelt dat de eiser elk van de opgelegde bijzondere voorwaarden heeft overtreden, zoals zich onthouden van het besturen van een voertuig spijts verval, miskent ze het vermoeden van onschuld niet maar verantwoordt ze haar beslissing tot herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteiten naar recht in het licht van artikel 64, 3°, Wet Strafuitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 508.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Beoordeling - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Beoordeling - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1105.N 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAK.2 AC nr. ...

Het uit de bepalingen van artikel 7.1., tweede zin, EVRM, 15.1. IVBPR en artikel 2 Strafwetboek voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen (1). (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0219.N, AC 2019, nr. 184; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0509.N, AC 2018, nr. 133 met concl. van advocaat-generaal A. Winants.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0449.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.6 AC nr. ...

De uit artikel 6.1 EVRM afgeleide verplichting voor de strafrechter om, ongeacht of er een conclusie is ingediend, de voornaamste redenen op te geven ter verantwoording van zijn beslissing over de schuld of de onschuld van een vervolgde persoon geldt enkel met betrekking tot de beslissing op de strafvordering en geldt niet voor de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Opgave van de voornaamste redenen ter verantwoording van de beslissing over schuld of onschuld - Beslissing op de burgerlijke rechtsvordering

P.21.0764.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.15 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de strafuitvoeringsrechtbank een strafuitvoeringsmodaliteit afwijst om dezelfde redenen als deze op grond waarvan een eerder verzoek tot het toekennen van diezelfde strafuitvoeringsmodaliteit werd afgewezen, kan geen blijk van vooringenomenheid of een gebrek aan onafhankelijkheid en onpartijdigheid worden afgeleid; de omstandigheid dat de strafuitvoeringsrechtbank op dezelfde wijze was samengesteld als deze die heeft geoordeeld over het eerdere verzoek, doet hieraan geen afbreuk.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafuitvoeringsrechtbank - Afwijzing strafuitvoeringsmodaliteit - Dezelfde redenen als afwijzing van een eerder verzoek - Samenstelling van de zetel

P.21.0362.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.6 AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat niet nader geïdentificeerde politionele informatie waarvan niet aannemelijk wordt gemaakt dat zij op onregelmatige wijze is verkregen, wordt gebruikt als inlichting op basis waarvan een gerechtelijk onderzoek wordt opgestart en autonoom bewijs wordt verzameld en het louter in vraag stellen van de regelmatigheid van die informatie door de beklaagde volstaat niet om de onregelmatigheid ervan aannemelijk te maken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Gerechtelijk onderzoek - Niet nader geïdentificeerde politionele informatie - Gebruik als inlichting bij het opstarten van een gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid

P.21.0397.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.1 AC nr. ...

De uitoefening van het door artikel 10.1 EVRM gewaarborgde recht op vrijheid van meningsuiting die de vrijheid omvat om inlichtingen of denkbeelden door te geven en plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan krachtens artikel 10.2 EVRM worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, welke bij de wet worden voorzien, en die in een democratische samenleving nodig zijn, onder meer tot bescherming van de goede naam of de rechten van anderen en een beperking van de vrijheid van meningsuiting is nodig in een democratische samenleving wanneer zij beantwoordt aan een dwingende sociale noodwendigheid, op voorwaarde dat de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel en de beperking verantwoord is op grond van relevante en toereikende motieven; de rechter die oordeelt dat er evenredigheid is tussen het strafbaar stellen van bedreigingen in zin van artikel 330 Strafwetboek en smaad door bedreigingen in de zin van artikel 275 Strafwetboek, die een advocaat tijdens de behandeling van een strafzaak uit tegen een lid van het openbaar ministerie, en het beoogde doel, met name het vrijwaren van de integriteit van de leden van het openbaar ministerie die in volle vrijheid en onafhankelijkheid de strafvordering moeten kunnen uitoefenen in het belang van de maatschappij, hoeft die beoordeling niet verder te concretiseren in het licht van de bijzondere omstandigheden van de zaak (1). (1) Het EHRM heeft zich over de vraag of bedreigingen onder de vrijheid van meningsuiting vallen en zo ja, onder welke voorwaarden nog niet moeten uitspreken. Wel werd reeds veelvuldig in het kader van geschillen waarbij boetes werden opgelegd voor smaad of laster, geoordeeld dat beledigende en lasterlijke uitspraken, ook ten aanzien van welbepaalde individuen, onder de ruime bescherming van artikel 10, § 1 EVRM vallen. Bij het afwegen of een dergelijke boete een geoorloofde beperking vormt op de vrijheid van meningsuiting, maakt het EHRM een afweging tussen verschillende factoren, waaronder de inhoud of aard van de meningsuiting, het onderscheid tussen feitelijke data en waardeoordelen, de intentie van de gewraakte meningsuiting, de gevolgen, de proportionaliteit van de overheidsinmenging, de zwaarte van de bestraffing, … Zie JACOBS, WHITE and OVERY, The European Convention on Human Rights, 7th ed., Oxford, 2017, Ch. 18.; J. VANDE LANOTTE en Y. HAECK, Handboek EVRM, II, Intersentia, 2004, 901-902. Een aantal arresten heeft specifiek betrekking op lasterlijke of beledigende uitspraken tijdens het pleidooi van een advocaat: EHRM 21 maart 2002, nr. 31611/96, Nikula t. Finland; EHRM (grote kamer) 15 december 2005, nr. 73797/01, Kyprianou t Cyprus; EHRM (grote kamer) 23 april 2015, nr. 29369/10, Morice t. Frankrijk; EHRM 12 januari 2016, nr. 48074/10, Rodriguez Ravelo t. Spanje; EHRM 8 november 2018, nr. 2782/12, Narodni List t. Kroatië.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Artikel 10.1 - Vrijheid van meningsuiting - Beperking van de vrijheid van meningsuiting - Artikel 10.2 EVRM - Voorwaarden - Evenredigheid tussen het aangewende middel en het beoogde doel - Bedreigingen en smaad door bedreigingen tegen een lid van het openbaar ministerie - Strafbaarstelling ingevolge de artikelen 275 en 330 Strafwetboek - Beoordeling door de rechter - Concretisering in het licht van de omstandigheden van de zaak

- Art. 275 Strafwetboek

- Art. 10.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 10.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0404.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.8 AC nr. …

Geen schending van artikel 6.1 en 6.3 EVRM, artikel 2 Zevende Protocol EVRM en artikel 14.5 IVBPR kan worden afgeleid uit het gegeven dat de rechter die vaststelt dat een beklaagde aan wie de dagvaarding persoonlijk werd betekend en die bij zijn verzet tegen het verstekvonnis geen gewag heeft gemaakt van overmacht of een wettige reden van verschoning, dit verzet ongedaan verklaart waardoor het verweer ten gronde van de beklaagde niet wordt behandeld aangezien dit louter een gevolg is van de beslissing van de beklaagde om, hoewel hij kennis had van de datum van behandeling en geen aanvaardbare reden voor zijn afwezigheid kan aanvoeren, afwezig te blijven bij de behandeling voor de eerste rechter.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2 - Recht op beoordeling door een hoger rechtscollege - Verzet - Strafzaken - Ongedaan verzet - Dagvaarding persoonlijk betekend aan de beklaagde - Geen aanvoering van overmacht of wettige reden van verschoning

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Recht om zich ten gronde te verdedigen - Verzet - Strafzaken - Ongedaan verzet - Dagvaarding persoonlijk betekend aan de beklaagde - Geen aanvoering van overmacht of wettige reden van verschoning

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht om zich ten gronde te verdedigen - Verzet - Strafzaken - Ongedaan verzet - Dagvaarding persoonlijk betekend aan de beklaagde - Geen aanvoering van overmacht of wettige reden van verschoning

- Aaaaart. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de enkele omstandigheid dat de rechter oordeelt dat een beklaagde niet slaagt in de weerlegging van het op hem bij toepassing van artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden dat hij als titularis van de kentekenplaat van een motorvoertuig dader is van een overtreding op de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan die met het motorvoertuig werd begaan, volgt niet dat de beklaagde niet beschikt over een effectief rechtsmiddel om op te komen tegen een aangevoerde miskenning van artikel 6.2 EVRM; de rechter oordeelt onaantastbaar of de titularis van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem op grond van artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden te weerleggen en hij kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1).
(1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539; zie ook Arbitragehof nr. 27/2000, 21 maart 2000, BS 26 mei 2000.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Weerlegbaar vermoeden van schuld - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 6.1 EVRM vereist dat een bij verstek veroordeelde wordt geïnformeerd over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en over de termijn om dat te doen en die kennisgeving kan gebeuren op het ogenblik van de betekening van de verstekbeslissing of op elk ander tijdstip dat de veroordeelde toelaat het rechtsmiddel aan te wenden; de rechter oordeelt onaantastbaar of en wanneer de bij verstek veroordeelde persoon kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing en die kennisneming hangt niet af van enig vormvereiste en kan zodoende voortvloeien uit de kennisgeving bepaald in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet, zodat de rechter de datum van zulke kennisgeving in aanmerking kan nemen voor het bepalen van de aanvangsdatum van de buitengewone termijn van verzet, waarbij evenwel vereist is dat die kennisgeving de betrokkene informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn en de vorm om dat te doen (1). (1) Artikel 40, vierde lid, Wegverkeerswet, dat de verplichting bevat de rechtsmiddelen, de aanwending daarvan en de na te leven voorwaarden te vermelden bij een veroordeling bij verstek, werd naar aanleiding van het arrest van het GwH 134/2018 ingevoerd ingevolge artikel 3 van de wet van 8 mei 2019 tot wijziging van de op 16 maart 1968 gecoördineerde wet betreffende de politie over het wegverkeer en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, BS 22 augustus 2019.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Veroordeling bij verstek - Kennisgeving over het recht op verzet en de termijn daartoe - Ogenblik van de kennisgeving

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0145.N 15 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.11 AC nr. ...

De levensbeschouwing alleen van een magistraat creëert geen schijn van partijdigheid; de enkele omstandigheid dat een magistraat al dan niet lid zou zijn van een levensbeschouwelijke vereniging en deelneemt aan de activiteiten van die vereniging, houdt dan ook geen wettige reden in om te twijfelen aan de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van die magistraat (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.12.0730.N, AC 2012, nr. 286.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Levensbeschouwing van de rechter

De rechter wordt tot bewijs van het tegendeel vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen (1); bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van een lid van een rechtscollege, kan rekening worden gehouden met de overtuiging die een partij op dit punt zegt te hebben; die overtuiging vormt evenwel geen exclusief criterium; bepalend is of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief is gerechtvaardigd (2). (1) Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223; Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166. (2) Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288; Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166. Zie alg. J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, 36-40; F. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale, Larcier, 2005, 41-251 ; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 791-805 ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 724-728 ; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 15-20.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Overtuiging van een partij - Bewijs

P.21.0252.N 15 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.2 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of: (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; in de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde; wel kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen (1). (1) Cass. 4 mei 2021, AR P.21.0081.N, AC 2021, nr. 321; Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass; 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303, T. Strafr. 2017, 224; Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181, T. Strafr. 2017, 210; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, RO.4, T. Strafr. 2017, 207 en EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, § 27, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, www.echr.coe.int Zie ook D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Die Keure, 2014, 25-58; O. MICHIELS en P. KNAEPEN, "Les déclarations non verifiées de témoins au regard du procès équitable", J.T. 2016, 485-490; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DE HEYNING, "Het getuigenverhoor na de zaak Riahi: het Hof van Cassatie zoekt zijn weg", T. Strafr. 2017, 227-229; S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-287; C. VAN DEN WYNGAERt, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 776-779; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

De rechter oordeelt in elke zaak afzonderlijk en aan de hand van de bijzondere omstandigheden ervan of er binnen een redelijke termijn is beslist over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging; bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de complexiteit van de zaak, het gedrag van de partijen en de bevoegde overheden, alsook met het belang van de zaak voor de partijen (1); daarbij is de procedure in haar geheel in aanmerking te nemen; een vertraging in een bepaalde fase of meerdere fasen van de procedure verplicht dan ook niet noodzakelijk tot de vaststelling dat de redelijke termijn is overschreden (2). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0430.N, AC 2016, nr. 400; Cass. 25 maart 2014, AR P.13.1855.N, AC 2014, nr. 239; ; Cass. 14 december 2010, AR P.10.0671.N, AC 2010, nr. 741; Cass. 5 januari 2010, AR P.09.0486.N, AC 2010, nr. 2; Cass. 28 februari 2007, AR P.06.1038.F, AC 2007, nr. 115; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F, AC 2001, nr. 91; Cass. 17 mei 2000, AR P.00.0275.F, AC 2000, nr. 302;. Zie J. MEESE, "Redelijke termijn in strafzaken", in Comm. Sr. 2012, 5-8; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 949; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 807-808; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 745-474; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 51-60. (2) Cass. 10 december 2019, AR P.19.1002.N, AC 2019, nr. 658; Cass. 26 september 2006, AR P.06.0604.N, AC 2006, nr. 439.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op behandeling van de zaak binnen een redelijke termijn - Criteria

Elke beklaagde kan alle wettelijke middelen aanwenden die hij nodig acht voor de uitoefening van zijn recht van verdediging; de uitoefening van dat recht belet de rechter evenwel niet om de implicaties daarvan in aanmerking te nemen bij de beoordeling van de redelijke termijn van de rechtspleging in haar geheel; geen enkele bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel sluit uit dat de rechter bij de beoordeling van de redelijke termijn de houding van medebeklaagden in rekening brengt, wanneer die houding een vertraging veroorzaakt in het onderzoek of de behandeling van de zaak (1); opdat de rechter bij het bepalen van de duur van de redelijke termijn rekening kan houden met de houding van een beklaagde of een medebeklaagde, is niet vereist dat de betrokkene het verloop van de procedure heeft vertraagd door obstructief of niet-medewerkend gedrag (2). (1) Cass. 30 april 2013, AR P.12.1290.N, AC 2013, nr. 270. Zie M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 56. (2) Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1161.N, AC 2021, nr. 215; Cass. 25 maart 2014, AR P.12.1890.N, AC 2014, nr. 237; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0442.N, AC 2011, nr. 552, T. Strafr. 2012, 33. Zie ook J. HUYSMANS, Legitieme verdediging, Intersentia, 2017, 57.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op behandeling van de zaak binnen een redelijke termijn - Vertraging te wijten aan de houding van een medebeklaagde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In het kader van het tweede criterium, het al dan niet doorslaggevend karakter van de getuigenis, moeten ter rechtszitting niet alle getuigen worden gehoord die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring hebben afgelegd, maar enkel de getuigen wiens belastende verklaringen doorslaggevend zijn voor het resultaat van de zaak; of dat het geval is, moet worden bepaald aan de hand van het belang dat de rechter aan die verklaringen hecht binnen het geheel van de redenen waarop zijn beslissing over de schuldigverklaring steunt; de loutere verwijzing naar een belastende verklaring volstaat dan ook niet om ze als doorslaggevend te aanzien, wanneer blijkt dat andere doorslaggevende bewijselementen aan de beslissing ten grondslag liggen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Schriftelijke getuigenis dat niet het enige of doorslaggevend bewijs is - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 6.3.d - Strafzaken - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Schriftelijke getuigenis dat niet het enige of doorslaggevend bewijs is - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Voor wat betreft het derde criterium, de voldoende compenserende waarborgen voor de beklaagde, kan de rechter oordelen dat de bewijselementen vermeld bij de beoordeling van het tweede criterium een bevestiging uitmaken van de belastende verklaringen van een niet ter rechtszitting gehoorde getuige; niet vereist is dat de rechter aan de vermelde verklaringen uitdrukkelijk een verminderde bewijswaarde toekent; bovendien kan het feit dat een beklaagde over die verklaringen ten volle tegenspraak heeft kunnen voeren, een bijkomende compenserende factor uitmaken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Gebruik van een schriftelijke getuigenis met voldoende compenserende waarborgen voor de beklaagde

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 6.3.d - Strafzaken - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Gebruik van een schriftelijke getuigenis met voldoende compenserende waarborgen voor de beklaagde

C.20.0418.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.2 AC nr. ...

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in burgerlijke zaken slechts worden geweerd indien de bewijsverkrijging de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of indien hierdoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht; de rechter dient hierbij rekening te houden met al de omstandigheden van de zaak, waaronder de wijze waarop het bewijs werd verkregen, de omstandigheden waarin de onrechtmatigheid werd begaan, de ernst van de onrechtmatigheid en de mate waarin hierdoor het recht van de wederpartij werd geschonden, de bewijsnood van de partij die de onrechtmatigheid beging en de houding van de wederpartij (1). (1) Cass. 9 november 2018, AR C.17.0220.N-C.17.0318.N, AC 2018, nr. 620.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onrechtmatig verkregen bewijs - Beoordeling toelaatbaarheid door de rechter - Wijze - Wering

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

Noch de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging, van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen en van de voorrang van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde op alle interne rechtsnormen kunnen leiden tot een uitbreiding van de toepassing van artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek tot andere dan de daarin bedoelde zaken (1). (1)Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 14, § 1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.20.0049.N 4 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.4 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat de interpretatie die de nationale belastingadministratie in haar richtlijnen hanteert en in de praktijk toepast tot gevolg kan hebben dat een fiscale bepaling niet beantwoordt aan de vereisten van voorzienbaarheid en rechtszekerheid die zijn neergelegd in artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Belastingzaken - Interpretatie van de wet in administratieve richtlijnen en

praktijk - Vereiste van voorzienbaarheid en rechtszekerheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

F.20.0098.N 4 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.8 AC nr. ...

Op de grond dat de belastingplichtige met kennis van zaken de fiscale wetgeving heeft overtreden, kan de rechter wettig oordelen dat de verdrievoudiging van de belasting en het opleggen van de maximum geldboete wettig en proportioneel is (1). (1) Het Hof velde op dezelfde dag ook arrest in zes andere soortgelijke zaken: C.20.0052.N, F.20.0037.N, F.20.0113.N, C.19.0490.N, C.19.0492.N, F. 20.0039.N.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Administratieve boete - Strafrechterlijke aard - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter - Beoordelingscriteria

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0565.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde of inverdenkinggestelde werd bijgestaan door een raadsman, mag de rechter ervan uitgaan dat de eerstgenoemde, ook al is hij de taal van de rechtspleging niet machtig, op de hoogte is van de mogelijkheid en de termijn om hoger beroep aan te tekenen tegen een voor hem nadelige beschikking; de rechter die vaststelt dat een beklaagde of inverdenkinggestelde werd bijgestaan door een raadsman, heeft zich in beginsel niet in te laten met de wijze waarop de verdediging wordt gevoerd (1). (1) J. HUYSMANS, Legitieme verdediging, Intersentia, 2017, pp. 24-26, nr. 20.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op bijstand van een raadsman - Draagwijdte - Gevolg

P.21.0040.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM en het daarin gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat de strafrechter voor de schuldbeoordeling van een beklaagde zelf de bewijsmiddelen moet beoordelen en dit ook geldt voor de geloofwaardigheid van getuigen en de rechter in de regel in staat moet zijn om het gedrag van getuigen waar te nemen en op die manier zijn eigen mening te vormen over de geloofwaardigheid ervan; die regel kent evenwel een uitzondering indien tijdens de behandeling van een strafzaak een van de rechters wordt vervangen en de vervangende rechter niet aanwezig was bij het getuigenverhoor, maar de andere rechters die over de schuld oordelen wel en er bovendien compenserende maatregelen zijn teneinde te verzekeren dat de vervangende rechter een goed begrip heeft van het bewijs bijvoorbeeld doordat hij kennis kan nemen van de processen-verbaal van de rechtszittingen waarin de voornaamste verklaringen van de getuigen zijn vermeld en die uitzondering geldt ook indien de geloofwaardigheid van de getuigen wordt betwist (1). (1) Zie EHRM 29 juni 2017, nr. 63446/13, Lorefice t. Italië; EHRM 6 december 2016, nr. 6962/13, Škaro t. Kroatië; EHRM 10 februari 2005, nr. 10075/02, Graviano t. Italië; EHRM 9 juli 2002, nr. 37442/97, P.K. t. Finland.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wijziging van het rechtscollege - Vervangende rechter die niet aanwezig was bij het getuigenverhoor - Compenserende maatregelen - Draagwijdte - Horen van getuigen op de rechtszitting - Beoordeling van de bewijsmiddelen - Eigen beoordeling door de strafrechter - Geloofwaardigheid van de getuigenverklaringen

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0245.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.9 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een raadsheer in een correctionele kamer van het hof van beroep oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering, terwijl hij eerder als lid van de kamer van inbeschuldigingstelling ten aanzien van dezelfde beklaagde heeft beslist over de handhaving van diens voorlopige hechtenis, kan geen schending van artikel 6.1 EVRM of artikel 14.1 IVBPR noch miskenning van het recht op een onpartijdige rechterlijke instantie worden afgeleid; dat is slechts anders indien uit de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling blijkt dat die zich daadwerkelijk een mening heeft gevormd over de grond van de zaak (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2013, AR P.12.0852.N, AC 2013, nr. 171, RW 2013-14, 305-308, met noot B. De Smet.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdige rechterlijke instantie - Beslissing over handhaving voorlopige hechtenis - Beoordeling van de gegrondheid van de strafvordering - Zelfde strafrechter - Gevolg - Grens

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.17.0030.F 17 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.6 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM vereist dat de inmenging van de overheid, wegens de fiscale heffing, in het recht op het ongestoord genot van eigendom wettig moet zijn, wat betekent dat ze berust op rechtsnormen die, wat de toepassing ervan betreft, voldoende toegankelijk, duidelijk en voorzienbaar zijn; er mag, op basis van een algemeen aanvaarde uitlegging die zo niet blijkt te zijn, niet worden beslist dat de interne rechtsnormen die hebben geleid tot de weigering om een belastingkrediet van 20 pct. toe te kennen voor de in Korea van bronbelasting vrijgestelde interest van Koreaanse oorsprong, niet "voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar" zijn "in hun toepassing in de zin van het EVRM" (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 351.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid - Begrip - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea - Voorzienbaarheid

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Recht op het ongestoord genot van de eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid - Begrip - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea - Voorzienbaarheid

- Artt. 11, §§ 1 en 2, en 22, § 1, (b) Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977

P.20.1197.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.6 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is en hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt (1). (1) Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter

P.20.0365.F 5 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.3 AC nr. ...

Bij overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting moet de rechter in de regel een straf uitspreken die daadwerkelijk en op meetbare wijze verminderd is ten opzichte van de straf die hij had kunnen opleggen indien de redelijke termijn niet was overschreden (1) ; wanneer de rechter wegens overschrijding van de redelijke termijn de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreekt, is hij, tenzij de verdediging hem daartoe uitdrukkelijk heeft verzocht, niet verplicht de redenen op te geven waarom hij niet bovendien, om dezelfde reden, de bijkomende straf van de verplichte verbeurdverklaring vermindert (2). (1) Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509, § 35 en § 36; Cass. 4 oktober 2005, AR P.05.0675.N, AC 2005, nr. 477; Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.0807.F, AC 2001, nr. 550. (2) Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt met name dat bij een dergelijke overschrijding "de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring kan uitspreken" en dat "de bijzondere verbeurdverklaring wordt uitgesproken". En, "wanneer de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uitspreekt wegens de overschrijding van de redelijke termijn, is hij niet verplicht om daarenboven de bijkomende straf van verbeurdverklaring te verminderen" (Cass. 30 november 2016, AR P.16.0310.F, AC 2016, nr. 687); zie Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0034.N, AC 2006, nr. 165.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting - Sanctie - Eenvoudige schuldigverklaring - Invloed op de verplichting de verplichte verbeurdverklaring te motiveren

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0042.F 5 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.5 AC nr. ...

Er is sprake van delegatie van bevoegdheid wanneer een persoon aan een andere persoon een leidinggevende, toezichthoudende of uitvoerende taak overdraagt die hem is opgedragen en waarvan de niet-naleving strafrechtelijk wordt gesanctioneerd, zoals het voeren van een handelsboekhouding; de delegatie van bevoegdheid heeft tot gevolg dat de overnemer moet instaan voor zijn foutief gedrag; ze maakt hem niet verantwoordelijk voor de door de overdrager gepleegde misdrijven; het betreft hier immers geen overeenkomst die de exoneratie van strafrechtelijke verantwoordelijkheid inhoudt; tenzij de wet anders bepaalt, kan de onderneming die op geen enkele wijze persoonlijk heeft bijgedragen tot de verwezenlijking van het misdrijf, haar strafrechtelijke verantwoordelijkheid verleggen indien ze aantoont dat ze haar verplichtingen en bevoegdheden heeft gedelegeerd aan een persoon die over de vereiste bekwaamheid, gezag en middelen beschikt; die overdracht van verantwoordelijkheid kan enkel worden toegelaten indien ze, al was het maar impliciet, door de wetgever of de reglementerende overheid is toegestaan, waarbij de overdrager het bestaan moet aantonen van de delegatie aan de derde, die volgens hem gehouden is bepaalde verplichtingen te vervullen die hem van zijn verantwoordelijkheid ontslaan (1). (1) Zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge - T. III : l'auteur de l'infraction pénale, 2de uitg., 2020, p. 180-188, nrs. 1826-1839, die, wat betreft de bewijslast citeert uit Cass. 11 november 1901, Pas. 1902, I, p. 36 (samenvatting) : "le propriétaire d'un véhicule laissé la nuit sur la voie publique sans être éclairé reste pénalement responsable de la contravention s'il n'établit pas la culpabilité du tiers prétendument tenu d'éclairer le véhicule à sa décharge". Het OM heeft in die zin aangevoerd dat, in tegenstelling tot de verschonings- en rechtvaardigingsgronden, de grond tot exoneratie van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid, die de delegatie van bevoegdheid desgevallend inhoudt, een "overdracht van het strafrechtelijk risico" met zich meebrengt die de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overnemer in het gedrang kan brengen. Het volstaat dus niet dat de overdrager die grond op aannemelijke wijze aanvoert; hij moet daarvan het bewijs leveren. Anders oordelen zou het omkeren van de bewijslast ten nadele van de overnemer betekenen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vermoeden van onschuld - Delegatie van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1325.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7 AC nr. ...

De regel van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geldt voor alle onregelmatigheden, ook al houden zij een inbreuk in op een regel van rechterlijke organisatie (1); er bestaat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven verbod voor de onderzoeksrechter om feiten te onderzoeken waarvoor hij niet is gelast met een ontvankelijke akte; hieruit volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een bewijselement opgeleverd door een onderzoeksdaad voor feiten waarvoor de onderzoeksrechter niet regelmatig was gelast door een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling, enkel nietig kan verklaren en als bewijs uitsluiten wanneer zij oordeelt dat het gebruik van dat bewijselement het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Uitsluiten van bewijsgegevens verzameld na de klacht

- Artt. 63, 131 en 235bis Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0041.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1 AC nr. ...

Het algemeen opzet van de wet en de finaliteit van de in dat kader bevolen onderzoeken, die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht, sluiten uit dat stukken van procedures bij de jeugdrechtbank over dat maatschappelijk onderzoek in het kader van een strafvervolging worden aangevoerd, zelfs als een beklaagde de overlegging ervan tot staving van zijn verweer zou vorderen; dat verbod geldt ook voor de stukken betreffende de onderzoeken en deskundigenonderzoeken die door andere rechters dan de jeugdrechter worden bevolen, zoals in het kader van een burgerlijke procedure betreffende de uitoefening van het ouderlijk gezag en het recht van verblijf van de minderjarigen (1) ; dat verbod vindt zijn oorsprong in het recht van het kind op de eerbiediging van zijn privéleven en gezinsleven, dat inzonderheid wordt beschermd door artikel 8.1 EVRM en artikel 22 Grondwet (2). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.18.0531.F, AC 2019, nr. 643; Cass. 20 oktober 2010, AR P.09.0529.F, AC 2010, nr. 614, R.D.P. 2011, 198 noot L. NOUWYNCK; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0807.F, AC 2005, nr. 519 met concl. van advocaat–generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., N.C. 2006, 196 noot B. DE SMET, T.J.K. 2006, 325 noot L. DRESER; Antwerpen 2 maart 2016, T. Fam. 2017, 41 noot A. VERSTAPPEN Contra: Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0211.N, AC 2006, nr. 166. (2) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1188.F, AC 2019, nr. 105; Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510; met concl. van advocaat–generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; Cass. 19 februari 2014, AR P.13.1690.F, AC 2014, nr. 129; Cass. 12 mei 1999, AR P.99.0036.F, AC 1999, nr. 280, Antwerpen 21 januari 2009, RW 2009–10, 1053 noot B. DE SMET. Zie J. SMETS, Jeugdbeschermingsrecht, APR 1996, 526–528; B. DE SMET, Juridische aanpak van problemen rond opvoeding, Antwerpen, Intersentia, 2008, 35; J. CORINON, "Juridisering van de hulpverlening: het gebruik/misbruik van hulpverleningsdossiers bij vechtscheidingen", Jura Falc. 2013–14, 967–968; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Brugge, Die Keure, 2015, 481–482; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 302–303; A. VERSTAPPEN, "Het gebruik van stukken uit een jeugdbeschermingsprocedure betreffende de minderjarige in andere gerechtelijke procedures", T. Fam. 2017, 44–52.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure over het verblijf van minderjarigen - Aanwending voor de vonnisrechter in strafzaken

- Artt. 721, 722, 725 en 872 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces noch het door artikel 6.2. EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld verzetten zich ertegen dat de rechter bij de beoordeling van een duisterevorderingverweer het gegeven in aanmerking neemt dat een beklaagde zich wel degelijk over de hem ten laste gelegde feiten heeft verdedigd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Verweer over een onduidelijke omschrijving van de telastlegging - Uitoefening van het recht van verdediging

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verweer over een onduidelijke omschrijving van de telastlegging - Uitoefening van het recht van verdediging

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit art. 6.3.a EVRM volgt niet dat de verwijzingsbeschikking en de dagvaarding noodzakelijk het concrete feit moeten vermelden dat het voorwerp is van een telastlegging; de inlichtingen over het aan een beklaagde ten laste gelegde feit, die de redenen van de beschuldiging uitmaken, kunnen ook blijken uit de stukken van het strafdossier waarop de beschuldiging steunt en waarvan de beklaagde kennis heeft kunnen nemen en waarop hij zich heeft kunnen verdedigen (1); die regel geldt ook voor feiten die zich over een langere periode uitstrekken. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736 met concl. OM; Cass. 29 mei 2018, AR P18.0762.N, AC 2018, nr. 340; Cass. 26 mei 2015, AR P.14.0414.N, AC 2015, nr. 343 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; Cass. 30 september 2014, AR P.14.0800.N, AC 2014, nr. 564; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46; Cass. 16 december 2009, AR P.09.1166.F, AC 2009, nr. 755; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 8 september 1987, AR nr. 1162, AC 1987-88, nr. 9; Cass. 12 oktober 1976, AC 1977, 78. Zie: L. HUYBRECHTS en M. ROZIE, "De rechten van de verdediging bij de behandeling ten gronde", NC 2008, 123; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, "Manuel de procédure pénale", Larcier, 2012, 36; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch strafprocesrecht, Die Keure, 2014, 201; R. DECLERCQ, "Beginselen van strafrechtspleging", Kluwer, 2014, 933; K. DE SCHEPPER, "De informatieplicht m.b.t. een ten laste gelegd gebruik van duidelijk omschreven valse stukken en de rol van het onderzoeksgerecht bij een onduidelijke tenlastelegging", NC 2015, 303-309.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Feiten die zich over een lange periode uitstrekken

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0081.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat in de regel het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs wordt voorgelegd tijdens een openbare terechtzitting en de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet–horen op de terechtzitting van een persoon die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd zal beoordelen aan de hand van drie criteria, en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet–horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald en (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; de beoordeling van het ene criterium kan de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen (1). (1) Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303, T. Strafr. 2017, 224; Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181, T. Strafr. 2017, 210; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, RO.4, T. Strafr. 2017, 207 en EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, §27, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, www.echr.coe.int Zie ook D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Die Keure, 2014, 25-58; O. MICHIELS en P. KNAEPEN, "Les déclarations non verifiées de témoins au regard du procès équitable", J.T. 2016, 485-490; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DE HEYNING, "Het getuigenverhoor na de zaak Riahi: het Hof van Cassatie zoekt zijn weg", T. Strafr. 2017, 227-229; S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-287; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 776-779; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Rechten ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet–horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien de beslissing dat het niet–horen van een getuige à charge het recht van een beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, niet miskent, op beslissende wijze is gesteund op een toetsing aan het eerste en het tweede criterium in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, moet de rechter niet noodzakelijk melding maken van een toetsing aan het derde criterium van de compenserende factoren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Concrete omstandigheden van de zaak - Ernstige redenen die de afwezigheid van een getuige à charge op de rechtszitting verantwoorden - Gebruik van een belastende verklaring van de getuige die niet doorslaggevend is voor het bewijs - Compenserende waarborgen voor de verdediging

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Concrete omstandigheden van de zaak - Ernstige redenen die de afwezigheid van een getuige à charge op de rechtszitting verantwoorden - Gebruik van een belastende verklaring van de getuige die niet doorslaggevend is voor het bewijs - Compenserende waarborgen voor de verdediging

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0101.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.6 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde verzoekt om ter rechtszitting een getuige te horen die tijdens het vooronderzoek een voor hem belastende verklaring heeft afgelegd, moet de rechter dat verzoek enkel beoordelen in het licht van de drie toetsingscriteria die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft ontwikkeld om getuigen à charge (niet) ter rechtszitting te horen wanneer hij zich uitspreekt over de gegrondheid van de strafvordering; dat is niet het geval wanneer de strafrechter, na de vaststelling van het verval van de strafvordering, enkel nog gelast blijft met de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering en dus enkel nog moet uitmaken of de beklaagde een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd waarvoor hij aanvankelijk is vervolgd en of de gevorderde schade daaruit voortvloeit; in dat geval oordeelt de rechter onaantastbaar of het voorgestelde getuigenverhoor dienstig is voor het bewijs van de onrechtmatige daad (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Beoordeling van de burgerlijke vordering na verval van de strafvordering - Verzoek tot het horen van belastende getuigen - Beoordeling

P.20.1243.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 624 Wetboek van Strafvordering is het herstel in eer en rechten afhankelijk van een proeftijd waarin de verzoeker, die een natuurlijke persoon is, een vaste verblijfplaats moet hebben gehad en blijk moet hebben gegeven van verbetering en van goed gedrag; de kamer van inbeschuldigingstelling kan in haar beoordeling van de verbetering en van het goed gedrag van de veroordeelde alle relevante gegevens in aanmerking nemen die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en met de handelingen die hij heeft gesteld, met inbegrip van de gedragingen die onder een strafrechtelijke kwalificatie vallen, voor zover ze geen uitspraak doet over hun strafbaar karakter (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 309.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Herstel in eer en rechten - Blijk van de verbetering en van het goed gedrag - Beoordeling - Inaanmerkingneming van een gedrag dat onder een strafrechtelijke kwalificatie valt

- Art. 624 Wetboek van Strafvordering

P.21.0029.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11 AC nr. ...

Wanneer, ondanks de weerklank van de strafrechtelijke procedures waarvan de litigieuze bemiddeling het sluitstuk vormde, de in het kader hiervan uitgewisselde verklaringen niet passen binnen het kader van algemeen belang, maar uitsluitend tot het privéleven behoren, de indringing in het privéleven van de deelnemers noch verantwoord noch noodzakelijk was om een van de in artikel 10.2 EVRM bedoelde rechtmatige doelen te waarborgen en die inmenging evenmin bij wet was toegestaan aangezien, integendeel, artikel 314bis Strafwetboek dit als een misdrijf omschrijft, miskent de veroordeling hiervoor van wie die verklaringen via de pers heeft bekendgemaakt niet de door de artikelen 19 en 25 Grondwet, artikel 10 EVRM en artikel 19 IVBPR gewaarborgde persvrijheid en vrijheid van meningsuiting, aangezien die vrijheden niet absoluut zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Drukpersmisdrijf - In het kader van een vertrouwelijk bemiddelingsgesprek afgelegde verklaringen - Bekendmaking via de pers - Veroordeling op grond van artikel 314bis, § 1, 1°, Strafwetboek - Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting

- Artt. 19 en 25 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 19 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 314bis Strafwetboek

P.21.0013.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9 AC nr. ...

Het enkele gegeven dat er geen feitelijk of juridisch beletsel bestaat om de getuige die een belastende verklaring tijdens het vooronderzoek heeft afgelegd, ter rechtszitting te horen, verplicht de rechter niet om een daartoe strekkend verzoek van een beklaagde steeds in te willigen; de rechter kan dat verzoek verwerpen indien het niet horen van de getuige de waarheidsvinding niet in het gedrang brengt of er daarvoor voldoende compenserende factoren aanwezig zijn.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechten ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Afwezigheid van een feitelijk of juridisch beletsel

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Afwezigheid van een feitelijk of juridisch beletsel

In de regel moet de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van elk van de drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, en nagaan of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dit sluit evenwel niet uit dat één of twee van die criteria van dermate overwegend belang kunnen zijn dat dit volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt; de rechter moet bovendien steeds de concrete omstandigheden vermelden waarop hij zijn beslissing steunt (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.1; Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Niet elke getuige die een belastende verklaring tegen de beklaagde heeft afgelegd moet ter rechtszitting worden gehoord maar dit is enkel vereist wanneer die verklaring doorslaggevend is voor het resultaat van de zaak; of dat het geval is, moet worden bepaald aan de hand van het belang dat de rechter aan de belastende verklaring hecht binnen het geheel van de redenen waarop zijn beslissing over de schuldigverklaring steunt, maar het enkele feit dat in die redenen wordt verwezen naar die verklaring volstaat niet om ze als doorslaggevend te aanzien, wanneer blijkt dat andere doorslaggevende bewijselementen aan de beslissing ten grondslag liggen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

De bepalingen van artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Aanvoering - Noodzakelijkheid voor de waarheidsvinding - Beoordeling - Recht op een eerlijk proces

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Aanvoering - Noodzakelijkheid voor de waarheidsvinding - Beoordeling - Recht op een eerlijk proces

De rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; daarbij kan de rechter onder meer rekening houden met de betrouwbaarheid van de af te leggen verklaring gelet op de relatie van de getuige met de betrokken partijen en met het nut van diens verklaring voor de waarheidsvinding in verhouding tot de gewichtigheid van de reeds voorliggende bewijselementen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Beoordeling - Criteria

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Beoordeling - Criteria

D.20.0006.N 23 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.4 AC nr. ...

Er is geen onwettige beperking van het recht op toegang tot de rechter, dat deel uitmaakt van het recht op een gerecht of een rechter in de zin van artikel 6.1 EVRM, wanneer een hoger beroep niet wordt toegelaten op basis van een voorzienbare ontvankelijkheidsregel die de rechtszekerheid en de goede rechtsbedeling dient en die de appellant op een hem toerekenbare wijze niet heeft nageleefd (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Tuchtzaken - Hoger beroep - Ontvankelijkheidsregel - Beperking van het recht op toegang tot de rechter - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1307.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht op een eerlijk proces volgt voor de rechter de verplichting om, zelfs bij afwezigheid van conclusie, de voornaamste redenen te vermelden voor zijn beslissing op de strafvordering, zodat de partijen en de samenleving kunnen begrijpen op welke gronden de rechter tot die beslissing is gekomen; de uit deze verdragsbepaling voortvloeiende verplichting moet op een redelijke manier worden ingevuld en de rechter is niet verplicht te antwoorden op elk feitelijk gegeven dat een partij heeft aangevoerd tot staving van het verweer betreffende de schuld en hij moet niet op elk argument van partijen een gedetailleerd antwoord verstrekken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Beslissing over de strafvordering - Motivering - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0030.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.6 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een proces-verbaal dat werd opgesteld voor een verkeersovertreding niet vermeldt of het toestel dat voor die vaststelling werd gebruikt bemand of onbemand is gebruikt, volgt niet dat die onregelmatigheid, die door de wetgever niet is gesanctioneerd met nietigheid, noodzakelijk onbetrouwbaar bewijs oplevert of dat het gebruik ervan eisers recht op een eerlijk proces met inbegrip van zijn recht van verdediging noodzakelijk miskent.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Wegverkeerswet - Artikel 62, derde lid - Vaststelling van een verkeersovertreding door een automatisch werkend toestel - Geen vermelding in het proces-verbaal van het bemand of onbemand karakter van het toestel - Draagwijdte

- Art. 62, derde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

C.20.0352.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.5 AC nr. ...

Het recht op vrijheid van meningsuiting, dat de vrijheid om inlichtingen te ontvangen of te verstrekken omvat met als logisch gevolg hiervan het recht van het publiek op informatie, maakt deel uit van de rechten en vrijheden van anderen die, mits de in het artikel 8.2 EVRM bepaalde voorwaarden strikt worden nageleefd, een inmenging in het privé- en gezinsleven kunnen verantwoorden; een dergelijke inmenging moet aan een dwingende maatschappelijke noodwendigheid beantwoorden en de evenredigheid tussen het aangewende middel en het beoogde doel moet worden geëerbiedigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 276.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Recht op vrijheid van meningsuiting - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Artikel 8 - Inmenging in de uitoefening van dat recht

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Drukpers - Verspreiding van artikelen en foto's - Artikel 10 - Recht op vrijheid van meningsuiting - Inmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 8, § 1 en 2, en 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

C.19.0111.F 15 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.1293.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of de beklaagde aan een polygraaftest moet worden onderworpen; de loutere omstandigheid dat de door de beklaagde voorgestelde polygraaftest door de rechter niet nodig wordt geacht om de waarheid te achterhalen, houdt geen miskenning in van het vermoeden van onschuld, noch van het recht van verdediging.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Bewijs - Polygraaftest - Noodzaak van de onderzoeksmaatregel voor de waarheidsvinding - Beoordeling

P.20.1301.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.4 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM noch uit de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging volgt dat een appelrechter die overweegt artikel 65, eerste lid, Strafwetboek op een andere wijze toe te passen dan de eerste rechter, het debat moet heropenen om de beklaagde toe te laten ter zake verweer te voeren; de toepassing van deze bepaling behoort noodzakelijkerwijze tot het debat over de straf en de beklaagde moet bij zijn verdediging ermee rekening houden, ook in hoger beroep (1). (1) Cass. 13 mei 1998, AR P.98.0149.F, AC 1998, nr. 248.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Eendaadse samenloop - Opleggen van alleen de zwaarste straf voor het geheel van feiten in eerste aanleg - Opsplitsing van feiten door het rechtscollege in hoger beroep - Straftoemeting - Geen heropening van het debat

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken vervat in artikel 12, tweede lid, Grondwet, is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze wordt gewaarborgd door de artikelen 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR, maar dit beginsel in strafzaken gaat niet zover dat het de wetgever ertoe zou verplichten elk aspect van de vervolging zelf te regelen; vereist is evenwel dat de bijzondere eisen ter zake van nauwkeurigheid, duidelijkheid en voorspelbaarheid waaraan de strafwetten moeten voldoen, niet worden miskend.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0467.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.16 AC nr. ...

Uit artikel 5.3 EVRM volgt niet dat de rechter bij de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis steeds de vraag in aanmerking moet nemen of de opheffing van de hechtenis maatschappelijke onrust zal veroorzaken ; de voorlopige hechtenis kan immers ook op andere gronden worden verantwoord (1). (1) Het middel over het aspect 'maatschappelijke onrust' was gesteund op het arrest EHRM 9 februari 2021, Maasen t/Nederland, www.echr.coe.int

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Verweer over de vraag of opheffing van het aanhoudingsbevel maatschappelijke onrust zou veroorzaken

Uit artikel 5.3. EVRM volgt niet dat een inverdenkinggestelde die van zijn vrijheid is beroofd in het kader van strafuitvoering niet in voorlopige hechtenis kan worden genomen of dat zijn voorlopige hechtenis niet kan worden gehandhaafd; de opsluiting in het kader van strafuitvoering is immers gebaseerd op een andere autonome opsluitingstitel en een eventuele invrijheidstelling, desgevallend onder voorwaarden, is afhankelijk van het voldoen aan eigen voorwaarden, die vreemd zijn aan de voorwaarden die gelden inzake voorlopige hechtenis.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Ernstige aanwijzingen van schuld tegen een verdachte die gedetineerd is - Beoordeling

P.21.0482.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.17 AC nr. ...

De artikelen 5.3 en 5.4 EVRM en artikel 16, §§ 1 en 5 Voorlopige hechteniswet noch enig andere bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzetten zich ertegen dat indien een titularis-onderzoeksrechter voor de verhoren van meerdere inverdenkingestelden in zijn dossier verplicht is een beroep te doen op een collega-onderzoeksrechter, hij die collega inlicht over de stand van het onderzoek en hem alle nuttige informatie, desgevallend schriftelijk, verstrekt die deze collega-vervanger moet toelaten zijn taak met voldoende kennis van zaken te vervullen; een dergelijke professionele informatiedeling tussen onderzoeksrechters houdt geen schending in van het beroepsgeheim of het geheim van het beraad, maar getuigt van een goede rechtsbedeling; ook indien de onderzoeksrechter-vervanger vanwege de onderzoeksrechter-titularis, desgevallend schriftelijk, informatie aangereikt zou hebben gekregen betreffende de stand van het onderzoek, is het de onderzoeksrechter-vervanger die na verhoor van de inverdenkinggestelde, desgevallend met bijstand van diens raadsman, beslist over het al dan niet uitvaardigen van een bevel tot aanhouding en de motivering van dit bevel; het loutere feit dat de onderzoeksrechter-vervanger informatie aangereikt zou hebben gekregen van de onderzoeksrechter-titularis is zonder invloed op de wettigheid van het verleende bevel tot aanhouding.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Regelmatigheid - Rechterlijke controle - Uitvaardigen van een aanhoudingsbevel door een onderzoeksrechter die niet de titularis is van de zaak - Informatiedeling tussen de onderzoeksrechters - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Uitvaardigen van een aanhoudingsbevel door een onderzoeksrechter die niet de titularis is van de zaak - Informatiedeling tussen de onderzoeksrechters - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

De artikelen 5.3 en 5.4 EVRM en artikel 16, §§ 1 en 5 Voorlopige hechteniswet verzetten zich er niet tegen dat ingeval in eenzelfde gerechtelijk onderzoek tegen inverdenkinggestelden een bevel tot aanhouding wordt verleend wegens onder meer misdrijven die verband houden met hun betrokkenheid bij eenzelfde criminele organisatie, de onderzoeksrechter of onderzoeksrechters de volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en het gevaar voor collusie en onttrekking op identieke wijze omschrijven, aangezien in het licht van de stand van het gerechtelijk onderzoek, die noodzakelijkheid en die gevaren bij alle inverdenkinggestelden op gelijke wijze kunnen aanwezig zijn.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Ernstige aanwijzingen van schuld van deelname aan een criminele organisatie - Gelijktijdig uitvaardigen van bevelen tot aanhouding door verschillende onderzoeksrechters - Identieke omschrijving van de volstrekte noodzakelijkheid van de aanhouding voor de openbare veiligheid

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Regelmatigheid - Rechterlijke controle - Ernstige aanwijzingen van schuld van deelname aan een criminele organisatie - Gelijktijdig uitvaardigen van bevelen tot aanhouding door verschillende onderzoeksrechters - Identieke omschrijving van de volstrekte noodzakelijkheid van de aanhouding voor de openbare veiligheid

De artikelen 5.3 en 5.4 EVRM en artikel 16, §§ 1 en 5 Voorlopige hechteniswet verzetten zich niet ertegen dat ingeval in eenzelfde gerechtelijk onderzoek tegen meerdere personen een bevel tot aanhouding wordt verleend wegens onder meer misdrijven die verband houden met de betrokkenheid van de inverdenkinggestelden bij eenzelfde criminele organisatie, de onderzoeksrechter of de onderzoeksrechters bij de ernstige aanwijzingen van schuld een identiek algemeen overzicht vermelden; uit de verplichting van een geïndividualiseerde motivering kan niet worden afgeleid dat de onderzoeksrechter of de onderzoeksrechters de feitelijke gegevens betreffende de criminele organisatie telkens zouden moeten aanpassen per inverdenkinggestelde; evenmin kan uit die verplichting worden afgeleid dat de onderzoeksrechter of onderzoeksrechters voor elke strafbare vorm van betrokkenheid bij de criminele organisatie afzonderlijk opgave zouden moeten doen van de ernstige aanwijzingen van schuld.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Regelmatigheid - Rechterlijke controle - Ernstige aanwijzingen van schuld van deelname aan een criminele organisatie - Gelijktijdig uitvaardigen van bevelen tot aanhouding door verschillende onderzoeksrechters - Identiek algemeen overzicht van de ernstige aanwijzingen van schuld - Verplichting van geïndividualiseerde motivering - Redenen

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Ernstige aanwijzingen van schuld van deelname aan een criminele organisatie - Gelijktijdig uitvaardigen van bevelen tot aanhouding door verschillende onderzoeksrechters - Identiek algemeen overzicht van de ernstige aanwijzingen van schuld - Verplichting van geïndividualiseerde motivering - Redenen

C.20.0329.F 1 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210401.1F.6 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of de niet-ontvankelijkheid van de strafvervolging de schade die voor de vervolgde persoon voortvloeit uit het feit dat hij gedurende een onredelijke termijn op een beslissing van het gerecht heeft moeten wachten, integraal herstelt (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas 2021, nr. 243.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafvervolging - Redelijke termijn - Overschrijding - Niet-ontvankelijkheid van de vervolging - Volledige vergoeding van de schade - Feitelijke beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0394.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.14 AC nr. ...

Krachtens artikel 5.3 EVRM onderzoekt de rechter die belast is met de uitspraak over de voorlopige hechtenis of in het licht van de omstandigheden van de zaak de redelijke termijn al dan niet is overschreden; bij die beoordeling onderzoekt de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak en na een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver van de met het onderzoek belaste overheden en het gedrag van de inverdenkinggestelde (1). (1) Cass. 2 december 2020, AR P.20.1179.F, AC 2020, nr. 743; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106. Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 1058-1059.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Krachtens artikel 5.3 EVRM onderzoekt de rechter die belast is met de uitspraak over de voorlopige hechtenis of in het licht van de omstandigheden van de zaak de redelijke termijn al dan niet is overschreden; bij die beoordeling onderzoekt de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak en na een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver van de met het onderzoek belaste overheden en het gedrag van de inverdenkinggestelde (1). (1) Cass. 2 december 2020, AR P.20.1179.F, AC 2020, nr. 743; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106. Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 1058-1059.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit geen enkele wettelijke bepaling of verdragsbepaling vloeit voort dat de rechter in zijn beslissing dient te vermelden dat hij de naleving van de redelijke termijn van de hechtenis heeft nagegaan wanneer de inverdenkinggestelde de miskenning ervan niet heeft aangevoerd (1). (1) Zie, betreffende de toepassing van art. 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, Cass. 13 december 2017, AR P.17.0383.F, AC 2017, nr. 710. Het onderzoeksgerecht dient ongetwijfeld te antwoorden op de conclusie waarin de verdachte de redenen opgaf waarom volgens hem de redelijke termijn was verstreken (Cass. 12 augustus 1991, AC 1990-1991, p. 1083). Het dient dat daarentegen niet ambtshalve te onderzoeken. Dat middel "kan niet voor de eerste maal voor het Hof worden voorgedragen" (zie Cass. 16 juni 1993, AR P.93.0864.F, AC 1993, nr. 289). Het OM heeft hieruit afgeleid dat het ("nieuwe") middel niet ontvankelijk is. (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Door de inverdenkinggestelde niet-aangevoerde miskenning - Invloed op de verplichting om de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis met redenen te omkleden

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Door de inverdenkinggestelde niet-aangevoerde miskenning - Invloed op de verplichting om de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis met redenen te omkleden

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0388.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.18 AC nr. ...

Uit artikel 5.3 EVRM, welke beoogt de individuele vrijheid te beschermen, volgt dat indien de duur van de voorlopige hechtenis niet langer redelijk is, de betrokkene in vrijheid moet worden gesteld; de rechter die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, beoordeelt onaantastbaar of de duur van de voorlopige hechtenis redelijk is in de zin van artikel 5.3 EVRM, en die beoordeling mag niet abstract of algemeen gebeuren, maar moet concreet zijn, rekening houdend met de specifieke gegevens van elke zaak; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn - Beoordeling

D.20.0008.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.3 AC nr. ...

De schrapping van het tableau van de advocaten is een tuchtrechtelijke sanctie die naar intern recht niet wordt gekwalificeerd als een strafrechtelijke sanctie, die enkel geldt voor advocaten en ertoe strekt de eer van de Orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, te handhaven, en is bijgevolg geen strafsanctie in de zin van artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Tuchtsanctie - Schrapping van het tableau van de advocaten - Aard

- Artt. 455, 456, eerste lid, en 460, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.1125.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.1 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien bedreigingen een grond zijn voor het niet-horen van de getuige, moet de rechter onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn die de vrees voor bedreigingen en de impact daarvan op de oprechtheid van de verklaring van de getuige rechtvaardigen en voor die beoordeling is niet vereist dat de rechter vaststelt dat de bedreigingen uitgaan van de beklaagde zelf die om het horen van de getuige verzoekt en de rechter kan bij zijn beoordeling wel degelijk bedreigingen in aanmerking nemen die werden geuit tegen andere in het dossier betrokken personen, zoals medebeklaagden (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. Mortier; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het

horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Bedreigingen - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0946.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0137.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 september 2020, AR P.20.486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr.303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Artikel 6.3.d

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechten ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechten ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Artikel 6.3.d

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.1161.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.9 AC nr. ...

Een beklaagde die wil dat een getuige wordt gehoord in het bijzijn van de rechter die over zijn zaak oordeelt, moet dat duidelijk, precies en ondubbelzinnig vragen (1); een onderzoeksdaad bestaande uit een confrontatie tussen een beklaagde en een getuige kan zowel worden uitgevoerd door de rechter ter rechtszitting als door een politiedienst na een verzoek daartoe van de rechter aan het openbaar ministerie; het enkele feit dat een beklaagde de rechter verzoekt om een dergelijke onderzoeksdaad, houdt dan ook niet in dat die rechter dat verzoek moet beoordelen aan de hand van de criteria voortvloeiend uit artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM (2). (1) Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1144.N, RO 20, AC 2021, nr. 167. (2) Over deze criteria Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N, AC 2020, nr. 626, NC 2021, 49; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508, NC 2021, 46; Cass. 16 juni 2020, AR P.19.1263.N, AC 2020, nr. 399; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73, met concl van advocaat-generaal R. MORTIER, NC 2017, 173. Zie D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Brugge, Die Keure, 2014, 25-58; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST en S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 766-768; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1398-1402.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op het doen ondervragen van getuigen - Verzoek tot het horen van een getuige op de terechtzitting - Voorwaarden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verzoek tot het horen van een getuige op de terechtzitting - Voorwaarden

Een beklaagde kan alle wettelijke middelen aanwenden die hij nodig acht voor de uitoefening van zijn recht van verdediging, zoals het vragen van uitstel van de behandeling van zijn zaak; de uitoefening van dat recht belet de rechter evenwel niet om de implicaties daarvan in aanmerking te nemen bij de beoordeling van de redelijke termijn van de rechtspleging in haar geheel; de rechter kan dan ook op grond van de concrete omstandigheden die hij vaststelt, oordelen dat die houding van de beklaagde een langere duur van het onderzoek en de procedure heeft veroorzaakt zonder dat de totale duur van de behandeling van zijn zaak daardoor onredelijk is (1); daarvoor is niet vereist dat de houding van de beklaagde niet medewerkend of obstructief was. (1) Cass. 25 maart 2014, AR P.12.1890.N, AC 2014, nr. 237; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0442.N, AC 2011, nr. 552. Zie ook J. HUYSMANS, Legitieme verdediging, Intersentia, 2017, 57.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een proces binnen een redelijke termijn - Onderzoeksgerechten - Regeling der rechtspleging - Vraag van de inverdenkinggestelde tot uitstel van behandeling - Beoordeling door het vonnisgerecht

---

P.21.0169.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.5 AC nr. ...

De door een vonnis bevolen onmiddellijke aanhouding van een beklaagde, maakt het die laatste niet onmogelijk persoonlijk aanwezig te zijn op zijn proces voor het appelgerecht, ook als hij daardoor het risico loopt van zijn vrijheid te worden beroofd; de bepaling van artikel 6.3.c EVRM verzet zich niet tegen wettig opgelegde vrijheidsberovende maatregelen, ook al hebben ze tot gevolg dat de beklaagde naar aanleiding van zijn persoonlijke aanwezigheid op zijn proces van zijn vrijheid wordt beroofd en bovendien kan een beklaagde zijn vrijheidsberoving laten toetsen door het indienen van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling (1). (1) EHRM 23 juli 2020, nr. 37368/15,Chong t. Andorra.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Voorlopige hechtenis - Onmiddellijke aanhouding - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Voorlopige hechtenis - Onmiddellijke aanhouding - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de bepalingen van artikel 6.1 en 6.3.c. EVRM,, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, alsook uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces, te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal en de loutere omstandigheid dat de beklaagde zich kan laten vertegenwoordigen door een raadsman of effectief door een raadsman wordt vertegenwoordigd volstaat niet om hem de voormelde rechten te ontzeggen; die rechten zijn evenwel niet absoluut en indien een beklaagde de uitoefening van die rechten zelf onmogelijk maakt of indien de rechter van oordeel is dat rekening houdend met de concrete elementen van de gehele zaak zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt, kan hij het verzoek van een beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak en zelf of samen met zijn raadsman verweer te voeren, afwijzen en de rechter moet in geval van afwijzing van een dergelijk verzoek erop toezien dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde rekening houdend met de gehele rechtspleging voldoende is gewaarborgd (1). (1) Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Omvang - Beperking - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Omvang - Beperking - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Omvang - Beperking - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Omvang - Beperking - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1170.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.3 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige zijn verslag heeft opgesteld op basis van de gegevens die hem op dat ogenblik bekend waren en dus zonder het standpunt te kennen van een beklaagde die pas later werd verhoord of van een door een beklaagde geraadpleegde technisch raadgever of uit de enkele omstandigheid dat aan een door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige niet is gevraagd of hij in het licht van die achteraf opgedoken gegevens bij zijn bevindingen blijft dan wel of die tot aanpassing verplichten, volgt niet dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde is miskend; het recht op een eerlijk proces van een beklaagde is afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid die de beklaagde heeft om voor de rechter de bevindingen van de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige te bekritiseren en aan te geven waarom een aanvullend deskundigenonderzoek of het horen van de deskundige op de rechtszitting noodzakelijk is, zonder evenwel dat de rechter op een dergelijk verzoek steeds moet ingaan aangezien het aan de rechter staat onaantastbaar te oordelen of rekening houdend met het proces in zijn geheel en in het licht van de concrete elementen van de zaak het voor de waarheidsvinding of ter vrijwaring van het recht van verdediging van de beklaagde noodzakelijk is een aanvullend deskundigenonderzoek te bevelen of de deskundige te horen op de rechtszitting (1). (1) Cass. 12 april 2000, AR P.00.0136.F, AC 2000, nr. 249, RW 2001-2002, 306 met noot van B. DE SMET, "De samenwerking tussen de deskundige en de partijen in strafzaken"; P. TRAEST en P. VAN CAENEGEM, "De tegensprekelijkheid van het deskundigenonderzoek in strafzaken: een status questionis ten behoeve van de praktijk", T. Strafr.2000, 45-53; zie Arbitragehof nr. 24/97, 30 april 1997, BS 19 juni 1997, JLMB 1997, 788, noot A. MASSET, JT 1997, 494, RDP 1997, 792.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Gerechtelijk onderzoek - Deskundige aangesteld door de onderzoeksrechter - Draagwijdte

P.20.1272.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.4 AC nr. ...

De misdrijven van de door artikel 34, § 2, 3°, Wegverkeerswet strafbaar gestelde weigering zich te onderwerpen aan een ademtest of ademanalyse of zonder wettige reden een bloedproef te laten nemen, zijn voltrokken door de weigering gevolg te geven aan een verzoek zich aan een dergelijke test of analyse te onderwerpen of een bloedproef te laten nemen; niet is vereist dat de personen die bevoegd zijn tot het opleggen van een dergelijke test of analyse of het laten afnemen van een dergelijke proef de betrokkene het bevel geven zich daaraan te onderwerpen en de weigering staat vast indien de persoon aan wie een dergelijke test, analyse of proef kan worden opgelegd, negatief antwoordt op de vraag of hij die test of analyse of bloedproef wil ondergaan; een dergelijke strafbaarstelling is niet strijdig met het door artikel 10 EVRM gewaarborgde recht van vrijheid van meningsuiting.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Wegverkeer - Artikel 34, § 2, 3° - Weigering zich te onderwerpen aan een ademtest, ademanalyse of bloedproef - Strafbaarstelling - Bestanddelen - Draagwijdte

- Art. 34, § 2, 3° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0285.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.11 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 5.1.e en 5.4. EVRM volgt niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij, multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege inzake internering, bij de beoordeling enkel zou mogen rekening houden met het advies van een psychiater die de betrokkene persoonlijk heeft gezien en gesproken; de kamer kan bij die beoordeling wel degelijk het forensisch deskundig advies van een aan de instelling verbonden geneesheer-psychiater in aanmerking nemen dat zich uitspreekt over de actuele aanwezigheid van een geestesstoornis bij de betrokkene en oordeelt dat die geestesstoornis zoals die werd beschreven in vroegere deskundigenverslagen nog steeds bestaat, zonder dat de geneesheer-psychiater de betrokkene persoonlijk moet hebben gezien of gesproken (1). (1) Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0524.N, AC 2019, nr. 362; Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering?" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Internering - Vrijheidsberoving - Beoordeling door de kamer voor de bescherming van de maatschappij - Advies van de psychiater - Draagwijdte

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Internering - Vrijheidsberoving - Beoordeling door de kamer voor de bescherming van de maatschappij - Advies van de psychiater - Draagwijdte

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0318.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.21 AC nr. ...

Noch de bepalingen van de artikelen 5.1.c, 5.1.e en 5.3 EVRM noch andere bepalingen of algemene rechtsbeginselen verzetten zich ertegen dat een vrijheidsberoving gesteund op artikel 5.1.e EVRM samen bestaat met een vrijheidsberoving op basis van artikel 5.1.c EVRM; het staat aan de rechter die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak en rekening houdend met de concrete interneringstoestand van de aangehoudene, die handhaving noodzakelijk is en bij die beoordeling kan hij de aanwezigheid van mogelijk recidive- of vluchtgevaar in het licht van de concrete opsluitingsomstandigheden van de geïnterneerde betrekken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.c, EVRM - Vrijheidsberoving - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Bevel tot aanhouding lastens een persoon die geïnterneerd is - Beoordeling - Criteria - Draagwijdte

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.3 - Vrijheidsberoving - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Bevel tot aanhouding lastens een persoon die geïnterneerd is - Beoordeling - Criteria - Draagwijdte

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Vrijheidsberoving - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Bevel tot aanhouding lastens een persoon die geïnterneerd is - Beoordeling - Criteria - Draagwijdte - Artikel 5.1.e

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1104.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.5 AC nr. ...

De rechter mag ervan uitgaan dat de getuige die een beklaagde voorstelt ter rechtszitting te horen, een getuige à décharge is tenzij anders aangegeven en daarvoor moet de beklaagde geen uitdrukkelijk standpunt innemen over de hoedanigheid van de getuige en moet de rechter niet eerst over diens verklaring beschikken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Hoedanigheid van de getuige - Getuige à décharge - Beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Hoedanigheid van de getuige - Getuige à décharge - Beoordeling

Niets belet dat de rechter zijn beslissing om een getuige à décharge niet ter rechtszitting te horen, enkel steunt op de onbetrouwbaarheid van de door de betrokkene af te leggen verklaring, hetgeen namelijk impliceert dat die verklaring niet zal bijdragen tot de waarheidsvinding; het is wel vereist dat de rechter daarover een redelijke zekerheid heeft, maar daarvoor moet hij evenwel niet eerst de verklaring van de betrokkene horen en kan de rechter dat immers afleiden uit alle hem regelmatig voorgelegde gegevens.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Weigering - Concrete omstandigheden - Betrouwbaarheid van de getuige - Beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Weigering - Concrete omstandigheden - Betrouwbaarheid van de getuige - Beoordeling

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar die bepalingen kennen aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die concrete omstandigheden kunnen betrekking hebben op de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring (1). (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass 26 februari 2019, AR P.18.1028 N, AC 2019, nr. 117.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden

P.20.1144.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.6 AC nr. ...

De beklaagde die ter rechtszitting met bepaalde personen wil worden geconfronteerd, moet dat duidelijk, precies en ondubbelzinnig aan de rechter vragen; de aanvoering van de beklaagde dat hij tijdens het strafrechtelijk vooronderzoek of voor de eerste rechter ten onrechte niet is geconfronteerd met bepaalde personen, impliceert als dusdanig nog geen vraag aan of verplichting voor de appelrechters om zelf die confrontaties te organiseren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verzoek tot confrontatie met getuigen

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verzoek tot confrontatie met getuigen

De rechter die artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering toepast, moet eensdeels de aan de beklaagde op te leggen straf verminderen, eventueel zelfs onder de wettelijke minimumstraf, met als ondergrens de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring waarbij hij bovendien, indien hij overeenkomstig dat artikel nog een straf uitspreekt, deze op een reële en duidelijke wijze moet verminderen ten aanzien van de straf die hij zou hebben opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld en anderdeels dient de rechter bij het bepalen van de omvang van het herstel ingevolge de overschrijding van de redelijke termijn weliswaar rekening te houden met de ernst van die overschrijding en het hierdoor aan de dader veroorzaakte nadeel, maar kan hij daarbij ook andere elementen verrekenen zoals de aard, de ernst en de hoeveelheid van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader en het staat aan de rechter om dit alles in zijn beoordeling te betrekken; hieruit volgt dat de in artikel 21ter bepaalde strafvermindering niet subjectief of oncontroleerbaar is, maar voorziet in welbepaalde minimum- en maximumsancties waartussen de rechter een keuze dient te maken op grond van de feiten die hij onaantastbaar vaststelt en aldus klaarblijkelijk het legaliteitsbeginsel niet schendt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Strafvermindering - Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Beoordeling

De rechtsfiguren van de verzachtende omstandigheden en de redelijke termijn van de strafvervolging regelen onderscheiden rechtstoestanden zodat die rechtsfiguren en de rechtsgevolgen ervan onderling niet te vergelijken zijn (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2000, AR P.99.1758.F, AC 2000, nr. 197.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Verzachtende omstandigheden - Onderscheiden rechtstoestanden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 79 tot 85 Strafwetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0276.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.21 AC nr. ...

Artikel 5 EVRM houdt geen verband met de vormen die de betekening van het cassatieberoep regelen en hun mogelijke onregelmatigheid bestraffen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Toepasselijkheid op de vormen die de betekening van het cassatieberoep regelen en hun mogelijke onregelmatigheid bestraffen

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering
- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

De verplichting voor de rechter in hoger beroep om, indien het vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet hersteld verzuim van vormen, door de wet voorgeschreven op straffe van nietigheid, mede over de zaak zelf te beslissen, vloeit rechtstreeks voort uit de wet, namelijk uit artikel 215 Wetboek van Strafvordering, zodat wanneer hoger beroep wordt aangetekend tegen een vonnis alvorens recht te doen, de partijen in hoger beroep er bijgevolg van op de hoogte zijn dat, wanneer de rechter in hoger beroep dit vonnis tenietdoet of wijzigt, hij zich dient uit te spreken over de grond van de zaak, zodat zij in de gelegenheid zijn hun standpunt over de grond van de zaak uiteen te zetten; die wettelijke verplichting impliceert dat de rechter in hoger beroep, behoudens wanneer hij te kennen zou hebben gegeven dat het debat over de grond van de zaak in voorkomend geval zou worden afgesplitst, na het tenietdoen of wijzigen van een vonnis alvorens recht te doen niet ertoe verplicht is hierover een afzonderlijke beslissing te wijzen en het debat te heropenen teneinde de partijen uit te nodigen zich te verdedigen over de grond van de zaak en de rechter in hoger beroep die niet de heropening van het debat beveelt en zich in dezelfde beslissing uitspreekt over de evocatie en de grond van de zaak, miskent hierdoor niet het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging; de omstandigheid dat de rechter in hoger beroep die een vonnis alvorens recht te doen tenietdoet of wijzigt de mogelijkheid heeft om hierbij het debat te heropenen, evenals de omstandigheid dat dit in een andere zaak voor dezelfde rechtsmacht in hoger beroep ook is gebeurd, doen hieraan geen afbreuk en impliceren niet dat de partijen zouden zijn verschalkt in hun rechtmatige verwachtingen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Hoger beroep - Evocatie - Gevolgen - Heropening van de debatten

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Een conclusie over de strafvordering die werd neergelegd of meegedeeld na het verstrijken van de bij toepassing van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering vastgelegde conclusietermijnen, kan niet zonder het akkoord van alle partijen en van het openbaar ministerie in het debat worden behouden.; de enkele omstandigheid dat de rechter, na te hebben vastgesteld dat het openbaar ministerie weigert akkoord te gaan met de laattijdige neerlegging van de conclusie van een partij, die conclusie uit het debat weert terwijl eerder in de procedure een laattijdig neergelegde conclusie van een andere partij met het akkoord van alle partijen wél in het debat werd behouden, levert geen miskenning op van het recht op een eerlijk proces en op gelijkheid van wapens (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Vaststelling van conclusietermijnen - Neerlegging van een conclusie na verstrijken van de conclusietermijnen - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Uit de enkele omstandigheid dat de rechter in hoger beroep de beslissing van de eerste rechter vernietigt, de zaak tot zich trekt en zelf uitspraak doet over de grond van de zaak, kan geen schending van artikel 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM worden afgeleid; de omstandigheid dat België bij de goedkeuring en de bekrachtiging van artikel 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM geen voorbehoud heeft geformuleerd met betrekking tot de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2 - Recht op hoger beroep - Evocatie - Draagwijdte

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De kamer van inbeschuldigingstelling die heeft beslist dat de stukken waarvan de verdediging de verwijdering heeft gevorderd, niet uit het dossier dienden te worden verwijderd aangezien de onderzoeksrechter, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, zich ertoe heeft beperkt het origineel van een proces-verbaal van verhoor dat per vergissing op het parket van de procureur des Konings was terechtgekomen, aan de onderzoeksmagistraat te bezorgen die op dat ogenblik met de zaak was belast, bovendien de stukken waarvan de inverdenkinggestelde de verwijdering vorderde afkomstig waren van de onderzoeksrechter, met andere woorden van een autoriteit die wettelijk bevoegd is om onderzoekshandelingen te stellen, waarbij die stukken op zich geen enkele onregelmatigheid of nietigheidsgrond inhouden, en evenmin verband houden met de bewijsverkrijging, heeft noch artikel 6 EVRM noch artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geschonden, en evenmin de algemene rechtsbeginselen van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter miskend (1). (1) Zie Cass. 30 september 2015, AR P.15.0630.F, AC 2015, nr. 570.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdigheid van de rechter - Objectieve onpartijdigheid - Verbod op cumulatie van rechterlijke ambten - Onderzoeksrechter die, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, een stuk heeft overgezonden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1180.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1 AC nr. ...

De veroordeelde kan op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering om de heropening van de rechtspleging verzoeken, met name wanneer de schending van het EVRM het voorwerp uitmaakt van een verklaring van erkenning door de regering die daarvan wordt beschuldigd, het EHRM van die erkenning akte neemt en dientengevolge beslist de zaak van de rol te schrappen (1). (1) Cass. 7 november 2018, AR P.18.0949.F-P.18.0950.F, AC 2018, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas. J.T., 2020, p. 123, en noot C. JADOT, "La reconnaissance unilatérale de violation de la Convention européenne des droits de l'homme: fait générateur de réouverture de la procédure? "; Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0770.N, AC 2018, nr. 521, R.A.B.G., 2019, p. 14.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Heropening van de rechtspleging - Voorwaarde - Schending van het Verdrag - Verklaring van erkenning door de regering van de betrokken Staat

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgens hetwelk tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat tijdens zijn verhoor, bekrachtigt een vereiste die voortvloeit uit het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces; hieruit volgt dat het recht op bijstand door een advocaat ook geldt voor de rechtsplegingen die reeds vóór de wet van 13 augustus 2011 die dit recht heeft ingevoerd, hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1339-1340.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De schending van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering en van artikel 6.1 EVRM heeft tot gevolg dat het vonnisgerecht op geen enkele wijze uit het onregelmatig afgenomen verhoor het bewijs van het misdrijf kan afleiden; het is niet enkel verboden hieruit een bewijs af te leiden dat verband houdt met zelfincriminerende uitlatingen en rechtstreeks de schuld aantoont van degene die de verklaring aflegt; het verbod betreft ook de ontkenningen van de verdachte wanneer de feitenrechter, om hem in zijn overtuiging te sterken, het wisselend, veranderlijk, tegenstrijdig, verzonnen of ongeloofwaardig karakter van die ontkenningen onderstreept.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1057.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.14 AC nr. ...

Het vonnisgerecht oordeelt onaantastbaar in het belang van een goede rechtsbedeling of het de beslissing over de door artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde excepties bij de zaak zelf voegt dan wel dat zij dat niet doet en er dus uitspraak over doet op een vroeger tijdstip dan de beslissing over de schuld en zij moet die beslissing niet bijzonder met redenen omkleden.; dat die beslissing, waaraan altijd een exceptie als bedoeld door artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, opgeworpen door een in die bepaling bedoelde partij, ten grondslag ligt, een impact kan hebben op de verjaring van de strafvordering, zoals overigens elke handeling van een met vervolging en berechting belaste overheid die krachtens de wet een daad van stuiting of schorsing van de verjaring van de strafvordering oplevert, maakt die beslissing niet willekeurig en houdt evenmin een schending in van de artikelen 6 en 13 EVRM (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Impact op de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Impact op de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Impact op de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie - Impact op de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0983.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.12 AC nr. ...

De rechter oordeelt in elke zaak afzonderlijk en aan de hand van de bijzondere omstandigheden ervan of er binnen een redelijke termijn is beslist over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging en bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de complexiteit van de zaak, het gedrag van de partijen en de bevoegde overheden, alsook het belang van de zaak voor die partijen (1); wanneer de strafvervolging betrekking heeft op de regelgeving betreffende de ruimtelijke ordening, het milieu- of omgevingsrecht en de huisvesting, waar de herstelvordering een onderdeel is van de strafvordering in de ruime zin, kan de strafrechter bij de beoordeling van de redelijkheid van de termijn van de strafvervolging rekening houden met de mogelijkheden die aan de beklaagde werden toegekend om vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie van de wederrechtelijke toestand en behoudens wanneer de beklaagde ondubbelzinnig te kennen heeft gegeven niet vrijwillig tot herstel of regularisatie te zullen overgaan, houdt dit geen miskenning in van het recht van de beklaagde om niet mee te werken aan zijn vervolging, noch van zijn recht om niet vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie zolang hij niet definitief is veroordeeld. (1) J. MEESE, "Redelijke termijn in strafzaken", Comm. Straf.,pp. 7-15.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Stedenbouw - Vrijwillig herstel of regularisatie van de wederrechtelijke toestand - Beoordeling door de rechter

P.20.1146.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.7 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat een bij verstek veroordeelde wordt geïnformeerd over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en over de termijn om dat te doen en die kennisgeving kan gebeuren op het ogenblik van de betekening van de verstekbeslissing of op elk ander tijdstip dat de veroordeelde toelaat het rechtsmiddel aan te wenden; indien niet vaststaat dat de bij verstek veroordeelde werd geïnformeerd over zijn recht om verzet aan te tekenen en over de termijn om dit te doen, kan de rechter het verzet niet onontvankelijk verklaren wegens laattijdigheid en het is daarbij zonder belang dat de oorzaak van de laattijdigheid geen verband houdt met het niet-informeren van de bij verstek veroordeelde (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, RW 2012-2013, p. 215 en noot van B. DE SMET, "Vormvereisten bij de betekening van verstekvonnissen"; EHRM, Hakimi t. België, 29 juni 2010, RABG, 2011, p. 91; EHRM, Faniel t. België, 1 maart 2011, JLMB, 2011, p. 788, noot P. THEVISSEN, "La notification des règles d'opposition comme condition du procès équitable", T.Strafr., 2011, p. 189, noot C. VAN DEUREN, "Informatieplicht omtrent rechtsmiddelen veralgemeend".

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Veroordeling bij verstek - Betekening van de beslissing aan de veroordeelde - Informatie nopens het recht om verzet aan te tekenen - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1209.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.8 AC nr. ...

Noch uit de bepalingen van artikel 26 KB van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de analysetoestellen, noch uit artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet, die enkel tot doel hebben de betrokkene te wijzen op de mogelijkheid om een tweede analyse te vragen, noch uit artikel 6 EVRM of uit het recht van verdediging of het algemeen beginsel van het vermoeden van onschuld, volgt voor de verbalisant de verplichting om uitdrukkelijk en met verwijzing naar artikel 26 in het proces-verbaal op te nemen dat aan de betrokkene werd uitgelegd dat hij een tweede ademanalyse mag vragen; de enkele vermelding in het proces-verbaal dat de controleprocedure bepaald in het KB Ademtest- en analysetoestellen werd gevolgd, kan voor de rechter volstaan om te oordelen dat aan de bedoelde kennisgevingsplicht werd voldaan (1). (1) Cass. 12 maart 2014, AR P. 13.1880.F, AC 2014, nr. 202; Cass. 12 januari 2005 JLMB 2005/12, 515; Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.0649.F, AC 2000, nr. 574 (de twee laatste arresten m.b.t. het vroegere KB van 18 februari 1991); contra Cass. 21 april 1998, RW 1998-1999, 1277 en noot van T ONGENA, "Over het recht op een tweede ademanalyse, of hoe de vermelding van een recht zelf ook een recht kan zijn".

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Wegverkeer - Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet - Artikel 26, KB Ademtest- en analysetoestellen - Ademanalyse - Recht om een tweede analyse te vragen - Kennisgevingsplicht van de verbalisant - Draagwijdte

- Art. 59, § 3, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1040.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.6 AC nr. ...

Artikel 2.1. Zevende Aanvullend Protocol EVRM verbiedt niet dat tijdens de procedure in hoger beroep bijkomend onderzoek wordt gevoerd en dat het openbaar ministerie, net als elke andere partij, in hoger beroep aanvullende stukken bijbrengt betreffende de strafrechtelijke aansprakelijkheid van een beklaagde; uit de omstandigheid dat tijdens de behandeling in hoger beroep van een strafzaak bijkomend onderzoek is gevoerd en nieuwe stukken worden overgelegd kan geen schending van artikel 6.1 of 6.3 EVRM of een miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Bijkomend onderzoek tijdens de procedure in hoger beroep

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 2.1 - Vereiste van dubbele aanleg - Bijkomend onderzoek tijdens de procedure in hoger beroep - Invloed

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijkomend onderzoek tijdens de procedure in hoger beroep

P.21.0114.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.11 AC nr. ...

Indien een van zijn vrijheid beroofde geesteszieke terug gezond is, moet hij in beginsel in vrijheid worden gesteld; de vaststelling dat de betrokkene niet langer geesteszieke is, impliceert evenwel niet dat die invrijheidstelling dadelijk en onvoorwaardelijk moet gebeuren, voor zover de uitgestelde invrijheidstelling in overeenstemming is met de doelstellingen van artikel 5.1.e EVRM en die vrijlating niet onredelijk lang wordt uitgesteld.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Niet langer geesteszieke - Invrijheidstelling

Uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt dat de vrijheidsberoving van een geesteszieke slechts rechtmatig is, indien (a) uit een objectieve en medische expertise blijkt dat de betrokkene is getroffen door een reële en voortdurende mentale stoornis, (b) die stoornis van aard is dat zij de vrijheidsberoving rechtvaardigt en (c) de vrijheidsberoving niet langer duurt dan noodzakelijk is; bij deze beoordeling spelen niet alleen strikt medische elementen een rol, maar ook het gevaar dat de betrokkene vormt voor de samenleving.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke

Uit artikel 5.1.e en 5.4 EVRM volgt niet dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij, multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege inzake internering, gebonden is door de zienswijze van een deskundige betreffende het nog steeds bestaan van een ernstige geestesziekte, de actuele gevaarlijkheid van de betrokkene en de behandelmogelijkheden; uit die bepalingen volgt evenmin dat de kamer verplicht is de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde te bevelen op de enkele grond dat een psychiatrisch deskundige van oordeel zou zijn dat het behandelplafond van die geïnterneerde is bereikt en dat niet te verwachten is dat zijn persoonlijkheidsstoornis nog verder kan worden beïnvloed.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Zienswijze van de deskundige - Behandelmogelijkheden - Beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Bescherming van de maatschappij - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Zienswijze van de deskundige - Behandelmogelijkheden - Beoordeling

P.21.0163.F 10 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210210.2F.20 AC nr. ...

De onderzoeksrechter kan niet, zonder miskenning van het vermoeden van onschuld, de inhechtenisneming van de inverdenkinggestelde bevelen door vast te stellen dat de openbare veiligheid zich verzet tegen zijn invrijheidsstelling onder voorwaarden en tegen zijn hechtenis onder elektronisch toezicht, en dat die voorwaarde, bepaald in artikel 16, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, is vervuld wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 110.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden of onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde

- Art. 16, § 1, eerste en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het verbod om de voorlopige hechtenis als dwangmiddel te gebruiken, is het gevolg van het aan elke inverdenkinggestelde toegekende zwijgrecht, dat op zijn beurt voortvloeit uit de verplichting, voor de gerechtelijke autoriteiten, om het vermoeden van onschuld van laatstgenoemde te eerbiedigen; de miskenning van dat verbod raakt aan een grondvoorwaarde van de hechtenistitel en niet louter aan de formulering ervan, zodat de onderzoeksgerechten niet bevoegd zijn om deze te verhelpen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9e uitg., 2021, dl. I, p. 1071-1072; B. DEJEMEPPE, "La loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive", J.T., 1990, p. 587, dat een onderscheid maakt tussen de dubbele negatieve voorwaarde opgelegd in art. 16, § 1, derde lid, Voorlopige Hechteniswet, en de "positieve" voorwaarden opgesomd in het eerste en het vierde lid; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149; gedeeltelijk andersluidende concl. van het OM dat in dit geval, in hoofdzaak, heeft geconcludeerd tot vernietiging met verwijzing.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Dwangmiddel - Onherroepelijke miskenning van een grondvoorwaarde van de hechtenistitel

- Art. 16, § 1, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0032.F 4 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210204.1F.5 AC nr. ...

Artikel 8 EVRM kan dus toepassing vinden in milieuzaken, of de Staat nu aansprakelijk wordt gesteld omdat hij rechtstreeks de verontreiniging heeft veroorzaakt dan wel omdat hij heeft verzuimd een passende reglementering van het particuliere bedrijfsleven in te voeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 97.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Milieu - Toepassing - Geluidshinder die gepaard gaat met de exploitatie van een luchthaven - Aansprakelijkheid van de Staat - Wettelijke bevoegdheden - Geen uitvoering

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De geluidshinder die gepaard gaat met de exploitatie van een luchthaven kan een aantasting vormen van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven zoals vastgelegd in artikel 8 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 97.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Geluidshinder die gepaard gaat met de exploitatie van een luchthaven - Aantasting van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1054.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.4 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat bepaalde gegevens die nuttig kunnen zijn voor de verdediging van een beklaagde niet of niet langer beschikbaar zijn, volgt niet dat daardoor het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van die beklaagde noodzakelijk zijn miskend; het staat aan de rechter te oordelen of het niet of niet langer beschikbaar zijn van de gegevens daadwerkelijk de uitoefening van de rechten van een beklaagde aantast en daaruit de gepaste gevolgen te trekken voor de beoordeling van de schuld en bij die beoordeling kan de rechter de omstandigheid betrekken dat de met opsporing en vervolging belaste instanties niet verantwoordelijk zijn voor het niet of niet langer beschikbaar zijn van de gegevens waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Niet meer voor de verdediging beschikbare gegevens - Beoordeling door de rechter - Criteria - Draagwijdte

P.20.1067.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.3 AC nr. ...

Het recht om als verdachte van een strafbaar feit niet te worden gedwongen een verklaring af te leggen, zoals dit voortvloeit uit artikel 6 EVRM en artikel 47bis, § 2, 2), Wetboek van Strafvordering, belet niet dat opsporingsambtenaren aan een verdachte vragen mogen stellen; uit het enkele feit dat een opsporingsambtenaar aan een verdachte die zich reeds op het zwijgrecht heeft beroepen, alsnog één of meerdere vragen stelt, volgt geen miskenning van zijn rechten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Vraag van een opsporingsambtenaar - Draagwijdte

- Art. 47bis, § 2, 2) Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.17.0016.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.1 AC nr. ...

Uit artikel 8 EVRM, dat het recht op eerbiediging van het privé-, het gezinsleven, de woning en de briefwisseling waarborgt, volgt niet dat bewijs dat met miskenning van dit grondrecht werd verkregen, altijd ontoelaatbaar is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Fiscaal geding inzake personenbelasting - Toelaatbaarheid

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het

privéleven - Fiscaal geding inzake personenbelasting - Toelaatbaarheid

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1213.F 27 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210127.2F.3 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld (1) betreffende de vervolgde feiten is niet meer van toepassing wanneer de schuld van de beklaagde of de beschuldigde bewezen is; het staat los van de procedure tot bepaling van de straf, zowel wat betreft de aard van de straf als de strafmaat (2), aldus kan de miskenning van het vermoeden van onschuld niet worden afgeleid uit de omstandigheid dat de rechter, om de aard van de straf en de strafmaat met redenen te omkleden, de vrees uitdrukt dat de eiser zou recidiveren (3), zelfs al wordt die vrees afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag. (1) Gewaarborgd door de artikelen 6.2 EVRM en 14.2 IVBPR; zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149. (2) "Het vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de bepaling van de strafmaat alle regelmatig verkregen elementen in overweging te nemen die eigen zijn aan de persoon van de beklaagde en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren" (Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0700.F, AC 2012, nr. 507, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). (3) Cass. 29 oktober 2003, AR P.03.1116.F, arrest niet gepubliceerd, geciteerd door F. KUTY, "Justice pénale et procès équitable", vol. 2, Brussel, Larcier, 2006, p. 218, nr. 1598; zie Cass. 16 november 1993, AR 5223, AC 1993, nr. 463 (inaanmerkingneming van het gerechtelijk verleden).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Niet-toepasselijkheid op de motivering van de straf

P.20.1208.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.7 AC nr. ...

Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet en artikel 26 van het koninklijk besluit betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen, op grond waarvan onder meer moet worden uitgelegd dat de betrokkene een tweede ademanalyse mag vragen, houden geen verband met het recht op bijstand van een raadsman maar hebben enkel tot doel de betrokkene te wijzen op de mogelijkheid om een tweede analyse te vragen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Wegverkeerswet - Ademanalyse - Recht op een tweede ademanalyse - Verband met het recht op bijstand van een advocaat

Uit geen enkele wets- of verdragsbepaling volgt voor de verbalisant de verplichting om nadat hij de betrokkene heeft verwittigd van zijn recht om een tweede ademanalyse te vragen, uitdrukkelijk vast te stellen dat die aan dat recht verzaakt; uit de omstandigheid dat de verbalisant niet vaststelt dat de betrokkene een tweede analyse vraagt, volgt dat de betrokkene aan dat recht heeft verzaakt, tenzij hij het tegendeel aannemelijk maakt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Wegverkeerswet - Ademanalyse - Recht op een tweede ademanalyse - Verzaking - Geen verplichting om de verzaking uitdrukkelijk vast te stellen

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 59, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

D.19.0016.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.35 AC nr. ...

De rechter vermag na te gaan of een tuchtsanctie niet onevenredig is met de overtreding, maar de omstandigheid dat een onevenredige tuchtsanctie zou zijn opgelegd houdt op zich geen schending van artikel 6.1 EVRM of miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van de eerbied voor het recht van verdediging in (1). (1) Cass. 9 november 2018, AR D.18.0002.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 26 oktober 2017, AR D.17.0001.N, arrest niet gepubliceerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Orde der artsen - Opgelegde tuchtsancties - Taak van de rechter -

Onevenredigheid tussen sanctie en overtreding

Geen van de sancties bepaald in artikel 16 van de Artsenwet, ook al moeten ze op hun evenredigheid kunnen worden getoetst, zijn te aanzien als behandelingen of straffen in de zin van artikel 3 EVRM (1). (1) Cass. 26 oktober 2017, AR D.17.0001.N, arrest niet gepubliceerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Orde der artsen - Tuchtsancties - Aard

P.20.1031.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.4 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is; aan het vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en, zo nodig, met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.0722.N, AC 2019, nr. 21; Cass. 16 mei 2017, AR P.15.0807.N, AC 2017, nr. 336.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteit van de strafbepaling - Omschrijving van de strafbaar gestelde gedraging - Vereiste van de redelijke voorzienbaarheid van de draagwijdte van de strafbaarstelling

- Artt. 12 en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1041.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.3 AC nr. ...

De vonnisrechter die de overschrijding van de redelijke termijn vaststelt, moet weliswaar steeds aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak nagaan welke impact die overschrijding heeft op het recht van verdediging van de beklaagde of, indien dat recht is gevrijwaard, op de strafmaat overeenkomstig artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet die rechter niet uitdrukkelijk melding maken van alle concrete omstandigheden waarop zijn beslissing over de redelijke termijn steunt; evenmin moet hij ambtshalve het debat heropenen om de beklaagde toe te laten daarover verweer te voeren; dat de overschrijding van de redelijke termijn te wijten is aan langdurig beraad, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vereiste van de redelijke termijn - Langdurig beraad - Impact op het recht van verdediging of strafmaat - Beoordeling

Een beklaagde die van oordeel is dat de redelijke termijn is overschreden als gevolg van een langdurig beraad, kan dit verweer aan de vonnisrechter voorleggen door te verzoeken om een heropening van het debat; de beklaagde kan bij die gelegenheid verweer voeren over de concrete gevolgen die hij ondervindt als gevolg van de overschrijding van de redelijke termijn.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vereiste van de redelijke termijn - Vertraging als gevolg van een langdurig beraad - Verzoek tot heropening van het debat

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0033.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.10 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de rechter zijn beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis en de redelijkheid ervan geheel of grotendeels grondt op redenen die zijn ontleend aan eerdere rechterlijke beslissingen over de voorlopige hechtenis volgt niet dat zijn beslissing daardoor niet zou getuigen van een noodzakelijke individualisering of zou getuigen van een automatisme dat niet verenigbaar is met het uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis; het is noodzakelijk maar voldoende dat de rechter onderzoekt of op het ogenblik van zijn beslissing er nog voldoende redenen zijn die een handhaving van de voorlopige hechtenis verantwoorden en of de duur van die hechtenis nog steeds redelijk is, hij kan daarbij oordelen dat redenen die reeds eerder in aanmerking werden genomen om de voorlopige hechtenis te handhaven, nog steeds actueel zijn (1); het staat aan het onderzoeksgerecht te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak onder meer wat betreft de aard en de complexiteit van de feiten, de houding van de inverdenkinggestelde en de houding van de met opsporing belaste instanties (2), het door artikel 5.3 EVRM gewaarborgde recht van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd om binnen een redelijke termijn te worden berecht, is miskend; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0980.N, AC 2020, nr. 632; Cass. 16 april 2019, AR P. 19.0343.F, AC 2019, nr. 234; Cass. 11 maart 2014, AR P.14.0377.N, AC 2014, nr. 195; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr. 117; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638. (2) Cass. 6 juli 2010, AR P.10.1095.N, AC 2010, nr. 475; Cass. 25 juni 2008, AR P.08.0963.F, AC 2008, nr. 400; Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003, nr. 280. Zie Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2015, 136.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Onderzoeksgerechten - Redelijke termijn - Motivering - Individualisering van de beslissing - Overname van redenen van vorige beslissingen - Uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis - Beoordeling - Wettigheidscontrole door het Hof

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het enkele feit dat een inverdenkinggestelde zelf niet of sinds geruime tijd niet meer werd verhoord of het rechtstreeks voorwerp heeft uitgemaakt van een onderzoeksmaatregel volgt niet noodzakelijk dat zijn voorlopige hechtenis niet of niet langer verantwoord is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Afwezigheid van een verhoor of onderzoeksmaatregel gedurende ruime tijd - Voorlopige hechtenis

F.19.0144.F 14 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210114.1F.13 AC nr. ...

De voorzienbaarheid van de bij wet bepaalde inmenging staat niet gelijk aan de voorzienbaarheid van een bijzonder onderzoek.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Privéleven - Inmenging - Belasting over de toegevoegde waarde - Vrije toegang tot de beroepsruimten - Voorzienbaarheid van een bijzonder onderzoek - Voorzienbaarheid van de inmenging - Onderscheiden begrippen

Hoewel de vrije toegang tot de ruimten waar de belastingplichtige zijn economische activiteit uitoefent een inmenging van het openbaar gezag vormt in de zin van artikel 8.2 EVRM, is die inmenging wat betreft het voorwerp, het doel en de voorwaarden voor de uitoefening ervan in de wet in voldoende duidelijke en precieze bewoordingen bepaald om elke btw-controle in de ruimten van de economische activiteit van de belastingplichtige voorzienbaar te maken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Privéleven - Inmenging - Belasting over de toegevoegde waarde - Vrije toegang tot de beroepsruimten - Bij wet bepaalde inmenging

- Art. 63, eerste lid, 1° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0937.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.3 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM noch het recht op een eerlijk proces beletten dat de appelrechter het debat over de ontvankelijkheid van het hoger beroep afsplitst van het debat over de grond van de zaak en uit die afsplitsing kan niet worden afgeleid dat het appelgerecht reeds over de ontvankelijkheid zou hebben beslist.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Hoger beroep in strafzaken - Debat over de ontvankelijkheid van het hoger beroep - Afsplitsing van het debat over de grond - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0028.F 6 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM verbiedt om een nieuwe vervolging in te stellen of een veroordeling uit te spreken tegen een persoon die reeds door een in kracht van gewijsde gegane beslissing werd vrijgesproken of veroordeeld, wegens identieke of wezenlijk dezelfde feiten als die waarop die beslissing betrekking had; het begrip identieke of wezenlijk dezelfde feiten verwijst naar een geheel van concrete omstandigheden die betrekking hebben op dezelfde verdachte en die, ongeacht hun juridische omschrijving of de constitutieve bestanddelen van het misdrijf, in tijd en ruimte onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4, § 1 - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de feiten waarop de nieuwe vervolging betrekking heeft identiek of wezenlijk dezelfde zijn, waarbij het Hof zich ertoe beperkt na te gaan of de vastgestelde criteria de beslissing al dan niet naar recht kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4.1 - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van twee strafrechtelijke kwalificaties toont op zich niet het bestaan aan van twee afzonderlijke strafbare feiten (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4.1 - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Afzonderlijke misdrijven - Heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van de strafrechterlijke kwalificaties

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

P.20.0736.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.2 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt (1). (1) Zie Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N, AC 2009, nr. 689.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Herstelmaatregel -

Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter

P.20.1205.N 23 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201223.2N.1 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is niet van toepassing op de rechter die op grond van artikel 18 Wet Wederzijdse Erkenning Straffen uitspraak doet over de verzwaring naar aard en duur van een straf of maatregel als bedoeld in die bepaling; die rechter doet immers geen uitspraak over de gegrondheid van een strafvervolging of over een burgerlijk recht.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafuitvoering - Vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een Lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Strafuitvoeringsrechtbank - Artikel 6, EVRM - Toepasselijkheid

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

P.20.0818.F 16 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat opgenomen mededelingen of gegevens die niet relevant zijn geacht, niet meer door de verdediging kunnen worden geraadpleegd of overgeschreven, belet de feitenrechter niet om bij de beoordeling van de schuld van de beklaagde de mededelingen in aanmerking te nemen die, na door de onderzoeksrechter als relevant te zijn beoordeeld, in een proces-verbaal zijn overgeschreven en opgenomen, mits de betrouwbaarheid ervan niet wordt aangetast en het gebruik ervan in dergelijke omstandigheden niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 781.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bewijsvoering - Directe telefoontap - Irrelevant geachte opgenomen gesprekken - Raadpleging wegens technisch defect onmogelijk - Gevolg - Inaanmerkingneming van de relevant geachte en overgeschreven gesprekken - Recht op een eerlijk proces

- Art. 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

P.20.1232.F 16 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.10 AC nr. ...

De redelijke termijn van de opsluiting met het oog op uitlevering wordt beoordeeld op grond van het beoogde doel en de concrete gegevens van de zaak op het ogenblik van de beslissing van de rechter die met dat toezicht is belast; de rechter kan rekening houden met de vertraging die de autoriteiten hebben opgelopen bij het verrichten van de rechtshandelingen tijdens de rechtspleging, de complexiteit van de zaak, de mogelijke inmenging van internationale instanties, de in het geding zijnde belangen en met de mate waarin de belanghebbende zelf heeft bijgedragen tot een vertraging van de rechtspleging, zonder dat al deze criteria in aanmerking moeten worden genomen (1). (1) Cass. 14 maart 2018, AR P.18.0212.F, AC 2018, nr. 182, Rev. dr. pén. crim., 2018, p. 1080 met noot van S. HENROTTE met als titel "L'appréciation du caractère raisonnable dans la durée d'une mise sous écrou extraditionnel" ; Cass. 17 november 2015, AR P.15.1425.N, AC 2015, nr. 685.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Passieve uitlevering - Opsluiting met het oog op uitlevering - Redelijke termijn - Beoordelingscriterium

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0693.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan deze vereiste van redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en, zo nodig, met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen; bij de beoordeling van de legaliteit van een strafbepaling dient de rechter onder meer rekening te houden met het vereiste van een moreel element dat bij elk misdrijf voorhanden moet zijn maar dat onderscheiden is van de beoordeling van het bewijs van dat moreel element (1). (1) Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1723.N, AC 2012, nr. 317 met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 29 november 2011, AR P.10.1766.N, AC 2011, nr. 650 met concl. van advocaat-generaal M. TIMPERMAN; J. ROZIE, "Beklaagde Alwetend. Over het criterium van de redelijke voorzienbaarheid als maatstaf van het lex-certa principe in strafzaken", RW 2012-13, afl. 21, 802-817.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Omschrijving strafbare gedraging - Vereisten

Wanneer de wet bij een misdrijfomschrijving verwijst naar bestuursrechtelijke gegevens die deel uitmaken van de strafbaarstelling, vereist het legaliteitsbeginsel dat de persoon op wie die strafbaarstelling van toepassing is, die bestuursrechtelijke gegevens redelijkerwijze kan kennen of er kennis kan van nemen, zodat de strafbaarheid van de strafbaar gestelde gedraging voor hem voorzienbaar is; de legaliteit van de strafbaarstelling van de overtreding van het verbod om onder meer op de door de bevoegde overheid aangewezen toeristische verkeerswegen aanplakbrieven aan te brengen of te behouden en enig ander visueel reclame- of publiciteitsmiddel te gebruiken, veronderstelt dat de betrokkene redelijkerwijze kan weten of een weg waarlangs hij dergelijke publiciteit wil aanbrengen, als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd, maar uit de enkele omstandigheid dat er geen geconsolideerde lijst van toeristische verkeerswegen voorhanden is, de nummering van die wegen is gewijzigd en niet via een webstek van de overheid kan worden nagegaan of een bepaalde weg als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd, kan niet worden afgeleid dat de betrokkene redelijkerwijze niet kon weten of een bepaalde weg als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Omschrijving strafbare gedraging - KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Verwijzing naar bestuursrechtelijke gegevens - Draagwijdte

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist enkel dat een verdachte tijdens zijn verhoor door de politie de bijstand van een advocaat kan genieten wanneer hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt (1); de rechter beoordeelt onaantastbaar of het verhoor van de beklaagde door de onderzoekers, dat tijdens het gerechtelijk onderzoek heeft plaatsgehad zonder de bijstand van een advocaat, de miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg heeft gehad (2) en het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die hiermee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (3). (1) Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176, §§ 80-81 en verwijzingen in noten; zie Cass. 21 mei 2019, AR P.19.0045.N, AC 2019, nr. 304. (2) Zie ibid. (3) In deze zaak vonden de betwiste verhoren plaats vóór de inwerkingtreding van de zogeheten "Salduz-wet" van 13 augustus 2011 tot wijziging van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering; zie Cass. 5 februari 2020, AR P.19.0623.F, AC 2020, nr. 103, en concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2020, §§ 422-441, in het bijzonder § 437 en § 440-441: volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, "l'absence de raisons impérieuses n'emporte pas à elle seule violation de l'article 6 de la Convention. Il faut statuer sur l'existence ou non d'une violation du droit à un procès équitable en tenant compte de la procédure dans son ensemble et en considérant que les droits énoncés à l'article 6, § 3, sont non pas des fins en soi mais des aspects particuliers du droit général à un procès équitable" (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 262; Simeonovi t. Bulgarije [GC], § 118), en "l'équité globale du procès doit être examinée en tenant compte, le cas échéant, des facteurs non limitatifs énumérés [par la Cour]" (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 274; Beuze t. België [GC], 9 november 2018, nr. 71409/10, § 150; Sitnevskiy en Chaykovskiy t. Oekraïne, §§ 78-80).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1149.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.7 AC nr. ...

Het recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie heeft betrekking op de rechters en niet op het openbaar ministerie (1); de omstandigheid dat het schriftelijk advies van het openbaar ministerie over een door een veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit werd opgesteld door een parketmagistraat tegen wie die veroordeelde een klacht heeft ingediend en die is tussengekomen in het opsporingsonderzoek naar aanleiding van een klacht tegen de veroordeelde, heeft niet tot gevolg dat het recht van die laatste op een behandeling door een onafhankelijke rechter werd miskend. (1) Cass. 28 november 2006, AR P.06.0863.N, AC 2006, nr. 603; Cass. 28 april 1999, AR P.98.0936.F, AC 1999, nr. 244; Cass. 7 mei 1996, AR P.95.0363.N, AC 1996, nr. 157.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Openbaar ministerie - Strafuitvoeringsrechtbank - Schriftelijk advies door parketmagistraat tegen wie veroordeelde klacht heeft ingediend

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Openbaar ministerie - Toepassing

Uit de omstandigheid dat een rechter in de strafuitvoeringsrechtbank zich op een beweerdelijk onaanvaardbare wijze zou hebben uitgelaten over de strafuitvoeringsmodaliteiten van een veroordeelde en op de hoogte is gebleven van diens dossier, kan niet worden afgeleid dat die strafuitvoeringsrechtbank, samengesteld uit een zetel waarvan die rechter geen deel uitmaakt, niet op een onafhankelijke en onpartijdige wijze zou kunnen oordelen over het verzoek van die veroordeelde om hem een bepaalde strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafuitvoeringsrechtbank - Uitlatingen van een andere rechter

P.20.1179.F 2 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201202.2F.7 AC nr. ...

Vermits de rechter, bij de beoordeling van de al dan niet redelijke duur van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, rekening houdt met de complexiteit van de zaak en de ijver waarmee de gerechtelijke overheden het dossier hebben behandeld, kan hij daarbij alle onderzoeksopdrachten in aanmerking nemen, met inbegrip van die jegens andere verdachten of andere inverdenkinggestelden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria - Ingewikkeldheid van de zaak en ijver van de met het onderzoek belaste overheden - Zakelijk karakter

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De criteria van de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek en van de ijver waarmee de gerechtelijke overheden het dossier hebben behandeld die worden gehanteerd om te beoordelen of de voorlopige hechtenis al dan niet de redelijke termijn overschrijdt, hebben een zakelijk karakter en hebben op ondeelbare wijze betrekking op de zaak in haar geheel, los van de personen of de feiten die het voorwerp uitmaken van de onderzoeksopdrachten; die vaststelling ontslaat de rechter echter niet van de verplichting om voor elke inverdenkinggestelde het al dan niet onredelijke karakter van de voorlopige hechtenis op geïndividualiseerde wijze te onderzoeken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria - Ingewikkeldheid van de zaak en ijver van de met het onderzoek belaste overheden - Zakelijk karakter

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om te oordelen of de duur van de voorlopige hechtenis al dan niet de redelijke termijn overschrijdt, onderzoekt de rechter, op basis van de concrete gegevens van de zaak en op grond van een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling, zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver waarmee de met het onderzoek belaste overheden dat onderzoek voeren en het gedrag van de inverdenkinggestelde (1). (1) Cass. 17 maart 2010, AR P.10.434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0573.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.6 AC nr. ...

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen over te leggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt; het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit (1). (1) Cass. 11 september 2020, AR C.19.0448.N, AC 2020, nr. 525.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op bewijs - Overleggen van eigen stukken en doen overleggen van stukken van de tegenpartij

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op een eerlijk proces, waaronder het recht op wapengelijkheid valt, houdt in dat iedere partij in het proces dezelfde processuele middelen moet kunnen aanwenden en op gelijke wijze kennis moet kunnen nemen van en vrij tegenspraak moet kunnen voeren over de stukken en gegevens die aan het oordeel van de rechter die van de zaak kennis neemt, worden voorgelegd (1). (1) Cass. 27 april 2010, AR P.10.0119.N, AC 2010, nr. 288; Cass. 16 oktober 1996, AR P.96.1278.F, AC 1996, nr. 385; GwH 1 december 1994, BS, 1995, p. 1100. Zie P. DUINSLAEGER, "Het recht op wapengelijkheid", RW 2015-16, 402-423 (420); C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en P. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 732-736.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op wapengelijkheid - Kennisname van processtukken

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0784.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.5 AC nr. ...

Bij een vervolging wegens valsheid in geschriften is het niet vereist dat de akte van aanhangigmaking uitdrukkelijk verwijst naar bepaalde stukken van het strafdossier of de beklaagde uitdrukkelijk inlicht over de precieze onjuistheden die elke akte bevat of over de mate waarin elke akte vals is (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Valsheid in geschrifte - Akte van aanhangigmaking - Informatie over de valsheid

De rechter oordeelt op grond van de omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en van de stukken waarvan de beklaagde kennis heeft kunnen nemen en waarop hij zich heeft kunnen verdedigen, onaantastbaar welk precies feit het voorwerp van de betichting uitmaakt en of de beklaagde beschikt over voldoende informatie om zich daarop te verdedigen; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die ermee geen verband houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Onaantastbare beoordeling door de vonnisrechter - Wettigheidscontrole door het Hof

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan een beklaagde om, aan de hand van de vermeldingen in de akte van aanhangigmaking zoals eventueel gespecifieerd in bijkomend overgelegde stukken en van de gegevens van het strafdossier, na te gaan voor welke precieze feiten hij wordt vervolgd; dat de telastlegging geen verwijzing naar een proces-verbaal bevat of de beklaagde wordt vervolgd voor een groot aantal misdrijven, doet daaraan geen afbreuk; bij dat oordeel of de beklaagde tijdig en afdoende op de hoogte is gebracht van een beschuldiging kan de rechter rekening houden met onder meer de omvang van diens verweer tegen de beschuldiging (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Verband tussen de akte van aanhangigmaking en bijkomende stukken en gegevens van het strafdossier - Vervolging voor een groot aantal misdrijven - Verweer dat de beklaagde voert tegen de beschuldiging - Beoordeling

Niets belet dat het openbaar ministerie in de loop van het proces voor de vonnisrechter nadere informatie bijbrengt over de redenen van de beschuldiging en dat de rechter met die informatie rekening houdt om de beoordelen of de beklaagde weet waarop hij zich precies moet verdedigen; het enkele feit dat kennisgeving van die informatie een gevolg is van het verweer van de beklaagde of pas in de procedure in hoger beroep wordt bijgebracht of vervolledigd, impliceert niet dat de beklaagde niet onverwijld in kennis is gesteld van de redenen van de beschuldiging; daarvoor is enkel vereist dat hij na ontvangst van die informatie kan beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende tijd en faciliteiten voor zijn verdediging - Onnauwkeurige omschrijving van de telastlegging - Bijkomende informatie op vraag van de beklaagde tijdens de procedure in hoger beroep

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Bijkomende informatie over de telastlegging op vraag van de beklaagde tijdens de procedure in hoger beroep - Recht op voldoende tijd en faciliteiten voor zijn verdediging

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch artikel 6.1 of 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel legt enige bijzondere vorm op voor wat betreft de wijze waarop de vervolgde partij op de hoogte moet worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging; een beklaagde moet niet tot in de details worden ingelicht over de redenen van de beschuldiging; vereist is enkel dat hij met de gegevens waarover hij redelijkerwijze kan beschikken, voldoende informatie heeft om zich naar behoren te kunnen verdedigen tegen die beschuldiging (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op voldoende informatie over de telastlegging - Wijze van verstrekken van informatie

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Wijze van verstrekken van informatie

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1159.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat zich op basis van informatie die het dossier bevat en die door de partijen werd voorgelegd voldoende voorgelicht acht over de draagwijdte van de regelgeving in de uitvaardigende staat is niet verplicht aanvullende informatie in te winnen bij de uitvaardigende staat alvorens zich uit te spreken over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 5° Wet Europees aanhoudingsbevel; uit het enkele feit dat in bepaalde rechtsleer vragen worden gesteld over de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende staat met een EVRM-bepaling volgt niet dat het onderzoeksgerecht daarover noodzakelijkerwijze aanvullende informatie moet inwinnen.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Onderzoek naar de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende lidstaat met het EVRM - Informatie in het dossier en aangebracht door de partijen - Inwinnen van informatie bij de uitvaardigende lidstaat

Uit de artikelen 5.1.c en 5.3 EVRM volgt dat een rechterlijke autoriteit dient te oordelen of rekening houdend met deze verdragsbepalingen en de nationale regelgeving een voorlopige hechtenis wettig en noodzakelijk is en blijft, alsook of de duur van die hechtenis nog wel redelijk is; een stelsel waarbij het loutere feit van een verdenking wegens een bepaald misdrijf verplicht tot voorlopige hechtenis is strijdig met deze bepalingen, maar uit deze bepalingen volgt niet dat een verdachte over een absoluut recht op vrijlating onder voorwaarden of tegen een borgsom moet beschikken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 5.1.c en 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de wettigheid en noodzaak van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 5.1.c en 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1102.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.7 AC nr. ...

Uit de wijze waarop de Interneringswet de tenuitvoerlegging van de interneringsbeslissing en de opvolging ervan inricht, volgt dat indien de geestesstoornis voldoende gestabiliseerd is maar redelijkerwijze te vrezen valt dat de geïnterneerde, al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw misdrijven zal plegen zoals bedoeld in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet, de kamer voor de bescherming van de maatschappij de definitieve invrijheidstelling niet kan toekennen; indien de toestand van de geïnterneerde in die mate is geëvolueerd dat er geen sprake meer is van een geestesstoornis, moet de kamer voor de bescherming van de maatschappij beslissen of de geïnterneerde, gelet op het risico dat hij misdrijven zou plegen zoals bedoeld in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet, en op de doelstellingen van artikel 5.1, e), EVRM, een plaatsing nog nodig is dan wel of het voormelde risico kan worden afgewend met minder dwingende maatregelen zoals een invrijheidstelling op proef; indien de toestand van de geïnterneerde in die mate is geëvolueerd dat er geen sprake meer is van een geestesstoornis en dat redelijkerwijze niet meer te vrezen valt dat de geïnterneerde misdrijven zal plegen zoals bedoeld in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet, de kamer voor de bescherming van de maatschappij aan de geïnterneerde onmiddellijk de definitieve invrijheidstelling moet toekennen (1); hieruit volgt met andere woorden dat zelfs bij verdwijning of stabilisering van de geestesstoornis die de internering tot gevolg heeft gehad, de handhaving van de dwangmaatregel ten aanzien van de geïnterneerde kan worden verantwoord door andersoortige stoornissen die een recidivegevaar inhouden. (1) Zie Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0524.N, AC 2019, nr. 362, § 5; Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223, § 14. Het MP heeft met name, en anders dan wat de eiser aanvoerde, geconcludeerd wat volgt: 1. de geïnterneerde dient in de regel niet in vrijheid worden gesteld omdat hij niet meer lijdt aan de geestesstoornis die zijn internering tot gevolg heeft gehad: zo verantwoordt de kamer voor de bescherming van de maatschappij haar weigering om de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde te bevelen naar recht wanneer ze vaststelt dat de geestesstoornis alsook het recidivegevaar blijft bestaan, zonder dat ze daarenboven moet verduidelijken dat het net die stoornis is "die de internering tot gevolg heeft gehad"; met andere woorden, de omstandigheid dat de geestesstoornis die tijdens het onderzoek van een verzoek tot invrijheidstelling wordt vastgesteld niet de stoornis zou zijn die tot de internering heeft geleid, verplicht de kamer voor de bescherming van de maatschappij niet die invrijheidstelling te bevelen; 2. artikel 66, b), Interneringswet bepaalt niet dat de geïnterneerde in de regel in vrijheid moet worden gesteld aangezien hij "niet lijdt aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen heeft tenietgedaan of ernstig heeft aangetast, zowel op het ogenblik van de interneringsbeslissing als op het huidige ogenblik"; de kamer voor de bescherming van de maatschappij is niet de beroepsinstantie van het onderzoeksgerecht of vonnisgerecht dat de interneringsbeslissing heeft genomen en heeft zich dan ook niet uit te spreken over de vraag of de interneringsbeslissing voldoet aan de voorwaarden van artikel 9 Interneringswet, waarover het onderzoeksgerecht of het vonnisgerecht definitief heeft geoordeeld (Cass. 9 april 2019, RG P.19.0273.N, Pas. 2019, n° 223, § 14); 3. die bepaling vereist evenmin "dat er een band bestaat tussen de vrees voor het plegen van nieuwe misdrijven en de geestesstoornis": ze bepaalt integendeel, in haar huidige versie, wat betreft die vrees, "al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis": de memorie van toelichting van de zgn. Potpourri III-wet van 4 mei 2016 bevestigt in dat verband dat "het belangrijk is te preciseren dat de gevaartoestand niet uitsluitend in functie van de geestesstoornis beoordeeld dient te worden". (Parl. St. Kamer, 54 1590/001, p. 135). (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Internering - Navolgende beslissingen - Strafuitvoeringsrechtbank, kamer voor de bescherming van de maatschappij - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Stabilisering van de geestesstoornis en geen redelijke vrees voor het plegen van nieuwe misdrijven

- Art. 5.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 9, § 1, 1°, en 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de bepaling van artikel 5.1.e) EVRM volgt dat de vrijheidsberoving van een geesteszieke slechts gerechtvaardigd is indien blijkt dat andere minder ernstige maatregelen in overweging zijn genomen en ontoereikend zijn bevonden om het individueel of publiek belang te beschermen maar deze verdragsbepaling verhindert niet dat het onderzoeksgerecht beslist tot de internering indien aan de wettelijk bepaalde voorwaarden is voldaan en het vervolgens aan de kamer voor bescherming van de maatschappij staat om te bepalen op welke wijze de veiligheidsmaatregel concreet zal worden uitgevoerd en in het bijzonder of vrijheidsberoving daarbij noodzakelijk is; uit de verdragsbepaling volgt geenszins dat de interneringsbeslissing zou voorbehouden zijn aan een rechtscollege dat ook straffen met probatie-uitstel of een autonome probatiestraf kan opleggen (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Vrijheidsberoving van een geesteszieke - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0861.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.8 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt voor de strafrechter de verplichting om een duidelijk antwoord te geven op middelen die beslissend zijn voor de beoordeling van de zaak, zonder dat van de rechter wordt verwacht dat hij op elk argument van een partij een gedetailleerd antwoord verstrekt; artikel 6 EVRM en artikel 149 Grondwet verplichten de rechter dan ook niet om ingeval een beklaagde schuldig is verklaard aan meerdere telastleggingen de beslissing om daarvoor slechts één straf dan wel meerdere afzonderlijke straffen op te leggen verdergaand te motiveren dan met de vaststelling dat die feiten al dan niet de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zijn, behoudens daartoe strekkende conclusie.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eenheid van opzet - Eén straf - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter die weigert (probatie-)uitstel van tenuitvoerlegging toe te staan die beslissing op nauwkeurige wijze met redenen moet omkleden, zij het dat die motivering beknopt mag zijn; de rechter kan aan deze motiveringsplicht ook voldoen door het opleggen van een effectieve straf en het opleggen van de effectieve straf te motiveren overeenkomstig de artikelen 163, tweede lid, 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering; noch uit artikel 149 Grondwet noch uit artikel 6.1. EVRM kan met betrekking tot de afwijzing tot een verzoek om (probatie-)uitstel een verdergaande motiveringsplicht worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Straftoemeting - Weigering tot het verlenen van (probatie-)uitstel - Motiveringsplicht

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 163, tweede lid, 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.0884.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.4 AC nr. ...

Het beginsel van de scheiding der machten houdt in dat de rechterlijke macht niet gebonden is door de uitlegging die de Belgische regering van het EVRM geeft, noch door een verklaring van de Belgische regering dat een rechter het EVRM zou hebben geschonden; de beslissing van het Europees Hof waarbij het Hof zich beperkt tot het verlenen van akte van de verklaring van de Belgische regering en tot schrapping van het verzoekschrift van de rol heeft geen gezag van gewijsde met betrekking tot de door verzoekers aangevoerde miskenning van de berechting van de herstelvordering binnen een redelijke termijn (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 37 - Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Erkenning door de Belgische Staat van een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 37 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0929.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM en artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter niet de verplichting de behandeling van de zaak uit te stellen om een beklaagde toe te laten met het oog op de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek een eensluidend verklaard afschrift van een rechterlijke beslissing bij te brengen, voor zover de rechter reeds op grond van de gegevens waarover hij beschikt en waarover de beklaagde tegenspraak kan voeren, kan oordelen of er grond is om artikel 65, tweede lid, Strafwetboek al dan niet toe te passen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Gescheiden berechting - Veroordeling wegens eerdere feiten - Eenheid van opzet - Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Beoordeling

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0669.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.2 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging verplichten de rechter die door een partij overlegde stukken als niet waarheidsgetrouw beoordeelt, voorafgaandelijk het debat te heropenen om die partij in de gelegenheid te stellen daarover verweer te voeren; een partij die in een strafzaak stukken aan de rechter overlegt, dient er bij zijn verdediging mee rekening te houden dat de rechter die stukken als niet waarheidsgetrouw kan beoordelen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op tegenspraak - Voorlegging van stukken - Beoordeling door de rechter

P.20.0672.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.5 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1, 6.3.b en 6.3.c EVRM volgt dat een beklaagde en zijn raadsman over voldoende tijd en faciliteiten moeten beschikken om de verdediging voor te bereiden en die regel geldt evenzeer indien de beklaagde een nieuwe raadsman kiest, zodat de rechter er dan ook in beginsel toe gehouden is de behandeling van een strafzaak uit te stellen indien dit noodzakelijk is om een door een beklaagde gekozen raadsman of een nieuw gekozen raadsman de gelegenheid te geven de verdediging voor te bereiden; de voormelde rechten creëren voor een beklaagde evenwel geen absoluut recht op uitstel van behandeling van zijn zaak indien hij een raadsman of een nieuwe raadsman kiest aangezien van een beklaagde, die kennis heeft van de datum waarop de strafzaak zal worden behandeld, mag worden verwacht dat hijzelf tijdig de nodige initiatieven neemt opdat zijn raadsman of nieuw gekozen raadsman zijn verdediging kan voorbereiden vermits hij mee verantwoordelijk is voor het kunnen uitoefenen van zijn rechten; bij de beoordeling van een verzoek om uitstel van de behandeling van een strafzaak op grond dat een beklaagde een raadsman of een nieuwe raadsman heeft gekozen en de vraag of dit uitstel noodzakelijk is voor de voorbereiding door die raadsman van de verdediging van de beklaagde, mag de rechter het gegeven betrekken dat de beklaagde reeds geruime tijd kennis had van de datum van de behandeling van de zaak, hij in het verleden reeds werd bijgestaan door raadslieden en hij de keuze voor een raadsman of een nieuwe raadsman slechts heeft gedaan kort voor de reeds gekende datum van behandeling van de zaak en derhalve zelf verantwoordelijk is voor de beperkte termijn waarover zijn raadsman of nieuw gekozen raadsman beschikt voor de voorbereiding van de verdediging, zodat de rechter een verzoek om uitstel op die grond kan afwijzen, zonder dat hij daarbij uitdrukkelijk moet vaststellen dat de keuze voor een raadsman of een nieuwe raadsman dilatoir is of procesmisbruik uitmaakt (1). (1) Cass. 23 december 2014, AR P.14.1384.N, AC 2014, nr. 810; Cass. 10 oktober 2007, AR P.09.0864.F, AC 2007, nr. 472 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 22 september 1982, AR nr. 2301, AC 1982-1983, nr. 54; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable,Brussel, Larcier, 2006, t. II, 355-356; B. DE SMET en K. RIMANQUE, Het recht op behoorlijke rechtsbedeling. Een overzicht op basis van artikel 6 EVRM, Antwerpen, Maklu, 2002, 132.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3, a en b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een raadsman - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3, a en b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op een eerlijk proces - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3, a en b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0713.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.10 AC nr. ...

Indien het appelgerecht zich ingevolge het hoger beroep van een partij tegen de beslissing van ongedaanverklaring van haar verzet tegen een verstekvonnis zowel over die beslissing van ongedaanverklaring als over het verstekvonnis zelf uitspreekt, geniet deze partij het voordeel van de dubbele aanleg; het recht op een dubbele aanleg zoals gewaarborgd door de artikelen 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.5 IVBPR, vereist niet dat het appelgerecht dat oordeelt dat de eerste rechter ten onrechte het verzet ongedaan heeft verklaard, de zaak verwijst naar de eerste rechter voor een nieuwe beoordeling door die rechter (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-2018, 1657 met noot S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel"; zie GwH, arrest nr. 123/2019, 26 september 2019.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2.1 - Recht op hoger beroep in

strafzaken - Hoger beroep tegen een beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.20.1051.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.15 AC nr. ...

Uit artikel 5 EVRM, de artikelen 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, § 3, en § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, alsmede het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, volgt dat het onderzoeksgerecht dat heeft te beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis in beginsel uitspraak moet doen op grond van een volledig dossier (1); een volledig dossier is een dossier is dat alle stukken van het onderzoek bevat die verband houden met de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde en waarover de onderzoeksrechter beschikt (2); uit bovengemelde verdrags- en wetsbepalingen volgt ook de inverdenkinggestelde kennis kan nemen van dit volledig dossier zoals het ter inzage wordt gelegd met het oog op behandeling door de raadkamer en van de nieuwe stukken voor wat betreft de behandeling door de kamer van inbeschuldigingstelling (3). (1) Cass. 29 juli 2008, AR P.08.1153.F, AC 2008, nr. 429; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0466.F, AC 2006, nr. 20; Cass. 30 december 1997, AR P.97.1650.F, AC 1997, nr. 581; Cass. 8 januari 1991, AR nr. 5199, AC 1990-1991, nr. 232. (2) Zie Cass. 24 april 2018, AR P.18.0419.N, AC 2018, nr. 265; Cass. 13 mei 2014, AR P.14.0768.N, AC 2014, nr. 341; Cass. 9 augustus 2011, AR P.11.1401.F, AC 2011, nr. 441; Cass 14 juli 2009, AR P.09.1076.N, AC 2009, nr. 457; Cass. 26 februari 2008, AR P.08.0285, T.Strafrecht, 2008/6, 460, met noot. (3) Zie Cass. 1 oktober 2013, AR P.13.1561.N, AC 2013, nr. 492; Cass. 21 maart 2007, AR P.07.0310.F, AC 2007, nr. 149; Cass. 5 januari 2000, AR P.99.1874.F, AC 2000, nr. 10; Cass. 13 juli 1999, AR P.99.0954.N, AC 1999, nr. 415; Cass. 4 mei 1994, AR P.94.0556.F, AC 1994, nr. 217.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Volledigheid dossier

- Artt. 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, §§ 3 en 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1310.F 21 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201021.1 AC nr. ...

Noch enige wettelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verbiedt de rechter om uitspraak te doen op grond van een dossier waarvan bepaalde stukken ontbreken, mits hij met die verdwijning rekening houdt indien deze de vrije en volledige uitoefening van het recht van verdediging in feite blijkt te belemmeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 651.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verdwenen of niet toegankelijk stuk - Gevolgen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1255.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.14 AC nr. ...

Uit het recht van toegang tot de rechter, gewaarborgd door art. 6 EVRM, met inbegrip van het daaruit afgeleide recht van de toegankelijkheid en de daadwerkelijkheid van een rechtsmiddel volgt dat het appelgerecht het verval van het hoger beroep wegens het niet tijdig indienen van een grievenschrift alleen mag toepassen als het redelijkerwijze kan aannemen dat een gedetineerde beklaagde, die zelf hoger beroep heeft ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde, op de hoogte was of kon zijn van de verplichting inzake het grievenschrift.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Recht van toegankelijkheid en daadwerkelijkheid van een rechtsmiddel - Hoger beroep van de beklaagde - Verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde - Niet tijdig indienen van een grievenschrift

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde

personen

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0604.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.5 AC nr. ...

Voor zover daartoe een wettelijke basis bestaat als bedoeld in artikel 8.2 EVRM en voor zover dit noodzakelijk in het belang is van de minderjarige, kan de jeugdrechter aan de uitoefening van het omgangsrecht van een ouder met zijn kind voorwaarden verbinden of beperkingen opleggen; artikelen 48, §1 en 58 Decreet Integrale Jeugdhulp vormen een wettelijke basis in de zin van artikel 8.2 EVRM voor het bepalen van dergelijke voorwaarden of het opleggen van dergelijke beperkingen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het gezinsleven - Verontrustende situatie - Jeugdrechtbank - Opleggen en herzien van maatregelen - Beperkingen aan het omgangsrecht van ouders - Wettelijke basis

- Artt. 48, § 1, en 58 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0620.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.9 AC nr. ...

Of een strafvervolging binnen een redelijke termijn is behandeld moet worden beoordeeld rekening houdend met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de gerechtelijke overheden en het belang dat de zaak heeft voor de beklaagde (1); enkel indien de beklaagde uitdrukkelijk verwijst naar één of meerdere van deze criteria dient de rechter uitdrukkelijk aan te geven dat hij ze bij zijn beoordeling heeft betrokken; indien de rechter aanneemt dat de vereiste van de redelijke termijn niet is nageleefd, dient hij niet uitdrukkelijk te vermelden dat hij het belang van de zaak in zijn oordeel heeft betrokken, indien de beklaagde in zijn verweer over de redelijke termijn wijst op het grote belang dat de zaak voor hem heeft, zonder dit belang te concretiseren. (1) J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de redelijke termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 251-325; J. MEESE, Overschrijding van de redelijke termijn, Larcier, 2008, 73p.; D. VANDERMEERSCH, "Le contrôle de la sanction du dépassement du délai raisonnable aux différents stades du procès pénal", R.D.P. 2010, 980-1006 ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 743-749.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn van het proces - Criteria - Belang van de zaak voor de beklaagde - Concretisering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0637.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.8 AC nr. ...

Het onpartijdigheidsbeginsel verzet er zich niet tegen dat een appelgerecht bij wie een strafvordering aanhangig is voor feiten die aanleiding kunnen geven tot verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid op eigen initiatief nagaat of er elementen zijn die wijzen op een dergelijke ongeschiktheid, melding maakt van die elementen en op grond daarvan een onderzoeksmaatregel beveelt, die tot gevolg kan hebben dat het appelgerecht de toestand van de beklaagde verzwaart, door aan de eerste rechter opgelegde bestraffing de veiligheidsmaatregel toe te voegen van verval van het recht tot sturen wegens ongeschiktheid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdigheid van de rechter - Wegverkeer - Geschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Elementen die wijzen op ongeschiktheid - Onderzoeksmaatregel in hoger beroep - Eigen initiatief van de appelrechter - Toelaatbaarheid

- Art. 42, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0254.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.2 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0550.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.11 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, wat het geval is voor het bewijs van witwasmisdrijven, beoordeelt de strafrechter onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en daartoe behoort ook het beoordelen van de geloofwaardigheid van de beweringen van partijen of derden, waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem overtuigen van de schuld van de beklaagde zonder dat hij daardoor het vermoeden van onschuld miskent; bij het oordeel of een beklaagde schuldig is aan een hem verweten witwasmisdrijf omdat met zekerheid elke legale oorsprong kan worden uitgesloten van de zaken die het voorwerp van zijn gedraging uitmaken, kan de rechter het gegeven betrekken dat een beklaagde een gedeelte van zijn inkomsten heeft dienen te besteden aan kosten voor levensonderhoud of uitgaven van persoonlijke aard.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

---

P.20.0783.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.12 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn; wanneer de ogenschijnlijke vrees van een getuige voor de beklaagde of met de beklaagde in verband staande personen van zulke aard is dat die vrees een ernstige reden kan zijn om de getuige niet ter rechtszitting te horen, moet de rechter onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn die deze vrees rechtvaardigen en of er geen haalbare alternatieven zijn (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete

omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt; compenserende factoren voor het niet kunnen ondervragen van een getuige kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; de rechter dient daartoe geen getuigenverhoor te bevelen van een medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien waarvan die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd aangezien de beklaagde aan de rechter kan vragen ter rechtszitting met de medebeklaagde te worden geconfronteerd en daar alle vragen kan voorstellen of opmerkingen maken om de belastende verklaringen te weerleggen of ze te doen aanpassen of verduidelijken (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0999.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.17 AC nr. ...

De weigeringsgrond bepaald in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel valt onder de toepassing van artikel 6.1 EVRM, dat bepaalt dat eenieder bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging, recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling binnen een redelijke termijn; er bestaat geen abstracte termijn waarvan het verstrijken noodzakelijkerwijze het overschrijden van de redelijke termijn voor de behandeling van een zaak met zich meebrengt en de redelijkheid van die termijn moet worden beoordeeld in functie van het concrete verloop van de strafvervolging in elke afzonderlijke zaak, zodat uit het loutere bestaan van een bepaald tijdsverloop niet kan worden afgeleid dat het recht van de over te leveren persoon op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn kennelijk dreigt te worden miskend; een nationale instantie kan de miskenning van het recht op de behandeling van de gegrondheid van een strafvervolging binnen een redelijke termijn dan ook slechts onderzoeken voor zover die instantie kennis kan nemen van de strafvervolging hetgeen niet het geval is voor de uitvoerende rechterlijke autoriteit die uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel aangezien in dat geval is de strafvordering enkel aanhangig is bij de uitvaardigende rechterlijke autoriteit die bijgevolg de enige is die rechtsmacht heeft om uitspraak te doen over de strafvervolging, zodat de verplichting voor het onderzoeksgerecht om de weigeringsgrond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel te onderzoeken, niet inhoudt dat dit gerecht ook moet onderzoeken of de redelijke termijn waarbinnen de strafvervolging moet worden berecht, al dan niet is overschreden en de over te leveren persoon kan zijn verweer over de miskenning van de redelijke termijn aanvoeren voor de nationale autoriteit die na zijn overlevering de gegrondheid van de strafvordering beoordeelt (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.12.0024.N, AC 2012, nr. 21.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Europees

aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan de fundamentele rechten - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan de fundamentele rechten - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan de fundamentele rechten - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan de fundamentele rechten - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.20.0700.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.8 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld en de regel volgens welke twijfel de beklaagde ten goede moet komen hebben niet tot gevolg dat de ontkenningen van laatstgenoemde, bij gebrek aan een materieel bestanddeel, noodzakelijkerwijs voorrang moeten krijgen op de beschuldigingen van het slachtoffer (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, §§ 1 tot 7, in Pas. 2020, nr. 615.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Beschuldigingen van het slachtoffer - Geen materieel bestanddeel - Ontkenningen van de beklaagde - Beginsel van de beoordelingsvrijheid van de feitenrechter - Vermoeden van onschuld en regel "in dubio, pro reo"

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De eerbiediging van het recht van verdediging verbiedt de rechter niet om gegevens betreffende de persoonlijkheid van de beklaagde in aanmerking te nemen, zoals ze uit het onderzoek van het dossier en uit het debat zijn gebleken (1); aldus is het de rechter niet verboden om, wanneer hij de keuze van de straf en de strafmaat regelmatig met redenen omkleedt en naar recht verantwoordt met redenen die de wijze waarop de beklaagde zich heeft verweerd niet afkeuren, te vermelden dat de ontkenningen van de beklaagde blijk geven van zijn onvermogen om een diepgaande en eerlijke introspectie te verrichten, dat de eiser de zwaarste feiten blijft ontkennen en aldus blijk geeft van weinig empathie voor de slachtoffers, dat de conformistische of geveinsde verklaringen die hij voor het hof van beroep heeft afgelegd, enkel wijzen op een onvolledig en niet-spontaan berouw, of nog dat hij tot op heden niet bereid schijnt te zijn de volledige verantwoordelijkheid voor zijn pedofiele handelingen te nemen (2). (1) Zie Cass. 8 oktober 2014, AR P.14.1127.F, AC 2014, nr. 585. (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, §§ 8 tot 12, op datum in Pas. 2020, nr. 615; Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0825.F (arrest niet gepubliceerd): "La référence marginale aux dénégations du prévenu à l'audience, fût-elle inappropriée, ne saurait conduire à devoir tenir pour inexistants l'ensemble des motifs résumés ci-dessus. Dirigé contre une considération surabondante de l'arrêt, le moyen est, en cette branche, dénué d'intérêt et, partant, irrecevable".

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Straf - Rechtvaardiging - Redenen die verband houden met de persoonlijkheid van de beklaagde - Volgehouden ontkenningen van de beklaagde - Overtollige reden

P.20.0477.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.11 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of een bepaalde vermelding in een proces-verbaal van de politie, ongeacht of dit bijzondere bewijswaarde heeft, een verschrijving inhoudt; aldus kan de rechter een materiële vergissing in een proces-verbaal verbeteren met betrekking tot de vermelding van de taal die een bestuurder van een voertuig al dan niet machtig is, zonder dat hierdoor enige bepaling van de Taalwet Gerechtszaken wordt geschonden of het recht op een eerlijk proces wordt miskend.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Proces-verbaal van politie - Materiële vergissing met betrekking tot de taal die men al dan niet machtig is

P.20.0527.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.6 AC nr. ...

De regel van artikel 4, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dat de aanwezigheid van het openbaar ministerie niet is verplicht wanneer bij de strafrechter alleen de burgerlijke belangen aanhangig zijn belet niet dat het openbaar ministerie aanwezig is op de rechtszitting waarop de strafrechter de burgerlijke rechtsvordering behandelt en zijn advies over de beoordeling van die vordering kenbaar maakt; aangezien de partijen over dat advies tegenspraak kunnen voeren, kan hun recht op een eerlijk proces en hun recht van verdediging niet zijn miskend.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtszitting - Advies van het openbaar ministerie - Recht van verdediging - Invloed

- Art. 4, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0588.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.5 AC nr. ...

Het in artikel 6.2. EVRM en artikel 14.2 IVBPR omschreven vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de straftoemeting rekening te houden met alle aan tegenspraak onderworpen feiten die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en de handelingen die hij heeft vastgesteld, mits hij geen uitspraak doet over het strafbare karakter ervan; het vermoeden van onschuld staat er echter wel aan in de weg dat de rechter bij de beoordeling van de straftoemeting rekening houdt met een misdrijf waarvoor de beklaagde niet definitief werd veroordeeld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Straftoemeting - Feiten uit een ander dossier die verband houden met de persoonlijkheid en handelingen van de beklaagde en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld - Beoordeling van die feiten

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.17.0561.N 25 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.10 AC nr. ...

Het staat aan de rechter in de fiscale procedure om te oordelen over de aanvoering van de belastingplichtige dat de toegang tot het gehele strafdossier noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn rechten; indien de rechter in de fiscale procedure van oordeel is dat een weigering van een gehele of gedeeltelijke toegang tot het strafdossier de rechten van de belastingplichtige miskent, staat het aan hem om daaraan in de fiscale procedure het gepaste gevolg te geven (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Belastingzaken - Fiscaal dossier - Stukken verkregen door inzage strafdossier - Toegang van de belastingplichtige tot het gehele strafdossier - Noodzaak - Fiscale rechter - Beoordelingsbevoegdheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het beginsel van de wapengelijkheid volgt niet dat de enkele omstandigheid dat de administratie stukken heeft verkregen door inzage van een strafdossier na machtiging van de bevoegde gerechtelijke overheid, voor de belastingplichtige automatisch een recht creëert op toegang tot dit gehele strafdossier; het staat aan die belastingplichtige aan te voeren dat een dergelijke toegang voor de uitoefening van zijn rechten noodzakelijk is en die aanvoering ook enigszins aannemelijk te maken (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Belastingzaken - Fiscaal dossier - Stukken verkregen door inzage strafdossier - Toegang van de belastingplichtige tot het gehele strafdossier

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0178.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.25 AC nr. ...

Wanneer een zaak in beraad werd genomen door een zetel samengesteld uit verschillende rechters, tijdens het beraad blijkt dat één van hen zich moet terugtrekken, en de beraadslaging, na heropening van het debat, wordt hernomen door een anders samengestelde zetel die weliswaar ook die rechters uit de eerste zetel bevat die zich niet moesten onthouden, dan kan uit de loutere omstandigheid dat die rechters hebben beraadslaagd met diegene die zich vervolgens heeft teruggetrokken, niet worden afgeleid dat zij niet over de vereiste onpartijdigheid beschikten om met de nieuw samengestelde zetel uitspraak te doen (1). (1) Zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 104 e.v.; Fr. KUTY, P. MARTENS en M. PREUMONT, L'impartialité du juge en procédure pénale. De la confiance décrétée à la confiance justifiée, Larcier, Collection de thèses, 2005.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdigheid van de rechter - Reden tot onthouding van een rechter tijdens het beraad - Heropening van het debat voor een anders samengestelde zetel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdigheid van de rechter - Reden tot onthouding van een rechter tijdens het beraad - Heropening van het debat voor een anders samengestelde zetel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0402.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.10 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de rechter moet besluiten tot de onontvankelijkheid van de vervolging, enkel op grond dat de beklaagde, die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest was, op de datum van zijn berechting niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen; zelfs als de beklaagde zijn geestelijke vermogens volledig is kwijtgeraakt, kan die omstandigheid op zich geen afbreuk doen aan de essentie van het proces, dat ook een belangrijke rol vervult voor de slachtoffers en de maatschappij, voor zover de procedureregels de bescherming van de vervolgde persoon waarborgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0392.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.3 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld zoals onder meer vervat in artikel 6.2 EVRM verbiedt het hof van assisen uitspraak te doen over de schuld van de beschuldigde aan een misdrijf waarvoor hij voor dat hof niet wordt vervolgd, voordat die schuld is vastgesteld bij een in kracht van gewijsde getreden rechterlijke beslissing; noch dat vermoeden noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces beletten echter dat zulk misdrijf in de loop van het debat voor het hof van assisen ter sprake wordt gebracht, voor zover dit niet gebeurt in bewoordingen die ernstig doen twijfelen aan de onschuld van de beschuldigde aan dat misdrijf.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Hof van assisen - Horen van getuigen - Andere feiten

P.20.0240.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2 AC nr. ...

Een eerlijk proces vereist dat zowel de burgerlijke partij als de publieke opinie in staat worden gesteld om de beslissing van de jury van het hof van assisen te begrijpen, wat betekent dat de beslissing moet worden gemotiveerd (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hof van assisen - Beslissing van de jury - Motivering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0283.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.12 AC nr. ...

Uit de artikelen 149 Grondwet en 6.1 EVRM blijkt dat indien de appellant in zijn verzoekschrift in hoger beroep of in het in de plaats daarvan gestelde formulier tegen het vonnis niet enkel de grieven in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering inbrengt maar bovendien een middel aanvoert, het gerecht in hoger beroep hierop dient te antwoorden (1). (1) Zie Cass. 21 november 2017, AR P.17.0040.N, AC 2017, nr. 660; Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr. 643; Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verzoekschrift in hoger beroep of grievenformulier - Aanvoering van een middel - Verplichting voor de rechter om hierop te antwoorden

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0388.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.17 AC nr. ...

Bij de beoordeling of het niet-horen op de rechtszitting onder eed van een getuige die een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, het recht van die beklaagde op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM, in zijn geheel beschouwd, heeft miskend, is het voorhanden zijn van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen een belangrijk beoordelingscriterium; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen - Verantwoording voor het niet-horen van een getuige - Compenserende factoren - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen - Verantwoording

voor het niet-horen van een getuige - Compenserende factoren - Draagwijdte

Uit artikel 6.1 EVRM en het daarin vervatte recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat het ontbreken van een goede reden voor het niet-horen van een getuige die een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd als dusdanig niet volstaat om te besluiten tot een schending van deze verdragsbepaling, maar dat dit wel een belangrijk gegeven is bij die besluitvorming; het staat aan de rechter te onderzoeken of er een goede reden voorhanden is die het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, kan verantwoorden en de vrees die een dergelijke getuige zegt te hebben voor zijn fysieke integriteit kan een goede reden zijn om hem niet te horen; een louter subjectief aanvoelen in dat verband door de getuige volstaat evenwel niet en de rechter moet onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn welke die vrees rechtvaardigen en of er geen haalbare alternatieven zijn (1). (1) EHRM (Grote Kamer) 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t. Verenigd Koninkrijk, T. Strafr. 2012/1, 48, RW 2013-2014,/21, 835.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen - Verantwoording voor het niet-horen van een getuige - Vrees voor de fysieke integriteit - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen - Verantwoording voor het niet-horen van een getuige - Vrees voor de fysieke integriteit - Draagwijdte

P.20.0413.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.18 AC nr. ...

Krachtens artikel 65, tweede lid, Strafwetboek houdt de rechter wanneer hij vaststelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een in kracht van gewijsde gegane beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die, in de veronderstelling dat zij bewezen zouden zijn, aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen; deze bepaling noch artikel 6 EVRM verplichten de rechter de zaak uit te stellen in afwachting van de uitspraak over de straf in een hangende zaak, waarin de beklaagde schuldig werd verklaard aan feiten, die de opeenvolgende en vooruitgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet kunnen zijn met de te beoordelen feiten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Schuldigverklaring van een beklaagde aan de feiten - Uitspraak over de straf hangend - Draagwijdte

P.20.0486.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0630.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR en het door die bepalingen gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een inverdenkinggestelde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing ter kennis te brengen; dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.19.0237.N, AC 2019, nr. 347.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Draagwijdte

P.20.0906.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.33 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat bij de vaststelling van het recidivegevaar oordeelt dat de beklaagde, die de feiten betwist, geen probleeminzicht blijkt te hebben, dat hij slechts vrijblijvende stappen lijkt te hebben genomen om zijn agressieprobleem aan te pakken en dat er op die manier geen enkele garantie is dat hij bij vrijlating niet opnieuw zal hervallen in agressief, asociaal en weerspannig gedrag bij contacten met de politie of andere gezagsdragers, miskent het vermoeden van onschuld (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1221.F, AC 2019, nr. 664.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Vaststelling van het recidivegevaar - Vermoeden van onschuld

C.20.0045.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.3 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM staat niet eraan in de weg dat in geval van volstrekte noodzakelijkheid een procedure op eenzijdig verzoekschrift wordt ingeleid, op voorwaarde dat de wet in deze mogelijkheid voorziet en aan de belanghebbende de mogelijkheid wordt geboden om tot vrijwaring van zijn rechten tegenspraak te voeren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Eenzijdig verzoekschrift - Volstrekte noodzakelijkheid

- Artt. 574, 1°, 584, derde en vierde lid, 1026, en 1033 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0897.F 2 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.14 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 5.4 en 13 EVRM heeft eenieder die door arrestatie of gevangenhouding van zijn vrijheid is beroofd, het recht voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding; wanneer de eiser het verzet bij de correctionele gerechten aanhangig maakt dat volgens hem regelmatig, binnen de buitengewone verzettermijn, is gedaan tegen het vonnis dat het hem toegekende probatieuitstel herroept, het hof van beroep zijn rechtsmiddel onderzoekt en de eiser, indien zijn verzet ontvankelijk wordt verklaard, wordt vrijgelaten, beschikt hij dus over een daadwerkelijk rechtsmiddel in de zin van de voormelde verdragsbepalingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 481.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Van zijn vrijheid beroofde persoon - Voorziening bij een rechter - Veroordeelde wiens probatieuitstel werd herroepen bij verstek - Verzet binnen de verzettermijn - Daadwerkelijk rechtsmiddel om de wettigheid van zijn gevangenhouding tijdens het onderzoek van het verzet te doen toetsen

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Van zijn vrijheid beroofde persoon - Voorziening bij een rechter - Veroordeelde wiens probatieuitstel werd herroepen bij verstek - Verzet binnen de verzettermijn - Daadwerkelijk rechtsmiddel om de wettigheid van zijn gevangenhouding tijdens het onderzoek van het verzet te doen toetsen

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 6 EVRM houdt geen verband met het onderzoek van het redelijk karakter van de duur van de gevangenhouding van een persoon, dat geregeld wordt door artikel 5 van dat verdrag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 481.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingsgebied - Onderzoek van de redelijke duur van de gevangenhouding van een persoon

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Toepassingsgebied - Onderzoek van de redelijke duur van de gevangenhouding van een persoon

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Op grond van de chronologie van de verzetprocedure kunnen de appelrechters die kennisnemen van een verzoek tot invrijheidstelling, naar recht beslissen dat, bij gebrek aan een wettelijke regeling die in de mogelijkheid voorziet om in deze fase een verzoek tot invrijheidstelling in te dienen, er geen grond bestaat om, in het kader van een niet bij wet bepaald rechtsmiddel, over de regelmatigheid van de gevangenhouding van de eiser uitspraak te doen buiten het kader van de procedure van hoger beroep tegen het vonnis dat het verzet van de eiser onontvankelijk had verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 481.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Van zijn vrijheid beroofde persoon - Voorziening bij een rechter - Veroordeelde wiens probatieuitstel werd herroepen bij verstek - Verzet binnen de verzettermijn - Verzoek tot invrijheidstelling ingediend tijdens de verzetprocedure - Niet bij wet bepaald rechtsmiddel

- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0383.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.8 AC nr. ...

De rechter die beslist dat een burgerlijke partij die slechts een provisionele schadevergoeding vordert, terwijl zij in staat had moeten zijn om een definitieve schade-eis te formuleren en die op grond daarvan een definitieve schadevergoeding toekent, miskent niet het recht van die burgerlijke partij van toegang tot de rechter en pleegt evenmin rechtsweigering.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Burgerlijke rechtsvordering - Toekenning van een definitief bedrag bij provisionele vordering

P.20.0632.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.21 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld houdt niet in dat de rechter de door de beklaagde aangevoerde feitelijke gegevens voor waar moet aannemen en hij die aanvoeringen niet op hun geloofwaardigheid mag beoordelen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Voorleggen van bewijzen - Geloofwaardigheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0667.F 24 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200624.2F.2 AC nr. ...

Artikel 152 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat elke schriftelijke conclusie die niet vóór het verstrijken van de vastgestelde termijn werd neergelegd en meegedeeld ambtshalve uit het debat moet worden geweerd, maar die bepaling ontzegt de partij die verzuimt binnen de in het proces-verbaal van de rechtszitting vastgestelde eerste termijn een conclusie neer te leggen niet noodzakelijk het recht om er één neer te leggen binnen de in dat proces-verbaal vastgestelde latere termijn; wanneer een conclusie ten aanzien van de eerste termijn laattijdig maar ten aanzien van de tweede termijn regelmatig is neergelegd, dient de rechter in voorkomend geval, op verzoek van een partij, die conclusie te weren indien de datum van neerlegging ervan het gevolg is van een deloyale handeling die het recht van verdediging of de goede rechtsbedeling aantast (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 445.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vaststelling van conclusietermijnen door de rechter - Conclusie die niet vóór het verstrijken van de eerste vastgestelde termijn werd neergelegd of meegedeeld - Weren van de conclusie

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

De bepaling van artikel 267 AWDA houdt weliswaar geen vervaltermijn voor het opstellen van een proces-verbaal in, maar het laattijdig opstellen van een proces-verbaal kan niettemin ertoe leiden dat het niet als bewijs kan worden aangewend indien daardoor het recht van verdediging van de geverbaliseerde wordt miskend.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Douane en accijnzen - Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 267 - Opstellen van processen-verbaal - Termijn - Laattijdigheid - Recht van verdediging - Draagwijdte

Aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn bepaald in artikel 6.1 EVRM is het tijdstip waarop een persoon het voorwerp uitmaakt van "een beschuldiging", dit is vanaf het ogenblik dat hij in verdenking is gesteld of door kennisname van enige andere daad van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek onder de dreiging van een strafvervolging leeft, waardoor hij verplicht is bepaalde maatregelen te nemen om zich te verdedigen tegen die beschuldiging (1). (1) Cass. 23 mei 2017, AR P.17.0186.N, AC 2017, nr. 347.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Aanvang

De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging houdt geen verbeurdverklaring in van de niet-aangehaalde goederen en is evenmin preventief of repressief van aard, maar houdt enkel verband met de vaststelling van de door het misdrijf veroorzaakte schade en vormt aldus een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren, zodat de rechter alle beklaagden ten laste van wie hij de verbeurdverklaring uitspreekt, hoofdelijk moet veroordelen tot de betaling van die tegenwaarde bij de niet-overlegging.; de veroordeling inzake douane en accijnzen tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan is geen straf, noch naar Belgisch recht noch in de autonome interpretatie ervan in artikel 7 EVRM, artikel 15 IVBPR en artikel 49 Handvest Grondrechten Europese Unie, maar een civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring; dat de veroordeling wordt uitgesproken ten gevolge van een veroordeling voor een strafbaar feit en tijdens een procedure die van strafprocesrechtelijke aard is, verleent aan die veroordeling niet het karakter van straf (1). (1) Cass. 4 oktober 2016, AR P.14.1881.N, AC 2016, nr. 540; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0124.N, AC 2016, nr. 479; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1132.N, AC 2016, nr. 423; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. 424; Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 29 april 2014, NC 2014, 318 en noot P. WAETERICNK, "Juridische ?creativiteit' ten dienste van de ?kaalpluk' bij accijns- en douanefraude"; Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr. 130 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteitsbeginsel - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard - Draagwijdte

P.20.0582.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.8 AC nr. ...

Uit artikel 5.1.e EVRM volgt dat een vrijheidsberoving van een geesteszieke die strafbare feiten heeft gepleegd en op die grond is geïnterneerd, rechtmatig is indien hij binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hem aangepaste zorg wordt verstrekt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Recht op vrijheid en veiligheid - Internering - Uitvoering van de interneringsbeslissing - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering - Internering - Uitvoering van de interneringsbeslissing - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

P.20.0585.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.14 AC nr. ...

De door artikel 74 Wet Strafuitvoering bepaalde procedure met het oog op het verkrijgen van een voorlopige invrijheidstelling om medische redenen is een schriftelijke procedure waarin de strafuitvoeringsrechter onderzoekt of het verzoek voldoet aan de in de artikelen 72 en 73 Wet Strafuitvoering bepaalde voorwaarden op basis van het schriftelijk verzoek van de veroordeelde of zijn vertegenwoordiger en van de in artikel 74 Wet Strafuitvoering vermelde adviezen; uit de enkele omstandigheid dat de veroordeelde in de door artikel 74 Wet Strafuitvoering bedoelde procedure niet wordt gehoord en aldus geen mondeling verweer kan voeren over de overgemaakte adviezen, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces worden afgeleid (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0788.N, AC 2015, nr. 430.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafuitvoering - Artikel 74 Wet Strafuitvoering - Voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure

P.20.0626.F 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2F.9 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3.c EVRM, 14.3, d) IVBPR, 23, 2°, en 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de inverdenkinggestelde onmogelijk kon worden uitgehaald om zich voor haar in persoon te verdedigen, maar integendeel aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een akte van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of duidelijkheid biedt (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6, § 3, c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat de verdragsluitende Staten de aan het eerlijk proces inherente waarborgen kunnen inperken, maar artikel 15.1 voorziet in het recht om tijdelijk van de in het Verdrag bepaalde verplichtingen af te wijken, met name in geval van een noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, voor zover de ernst van de situatie die maatregel strikt vereist en op voorwaarde dat de secretaris-generaal van de Raad van Europa hiervan in kennis wordt gesteld; krachtens het legaliteit- en voorzienbaarheidsbeginsel van de strafprocedure en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging moet dit recht om tijdelijk van de waarborgen van het eerlijk proces af te wijken, in een interne rechtsregel worden vastgelegd die voor de betrokkenen toegankelijk en duidelijk geformuleerd is (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 15 - Artikel 15.1 - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 6.3.c EVRM en 14.3, d) IVBPR alsook het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging geven eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter het recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en zich voor hem te kunnen verdedigen (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht van een partij om op de rechtszitting te verschijnen - Recht om gehoord te worden en zich in persoon te verdedigen

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1263.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.7 AC nr. ...

Wanneer de strafrechter een getuigenverklaring als niet doorslaggevend voor de schuldigverklaring beschouwt, mag hij die verklaring als steunbewijs in aanmerking nemen, althans in zoverre niet blijkt dat die verklaring dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat ze het resultaat van de zaak heeft bepaald.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Getuigen - Niet-horen ter terechtzitting - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Niet-horen ter terechtzitting - Voorwaarden - Taak van

de rechter

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0076.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.4 AC nr. ...

Artikel 67bis Wegverkeerswet voert ten laste van de houder van de kentekenplaat van het voertuig waarmee de overtreding is begaan een weerlegbaar vermoeden van daderschap in; de rechter moet aannemen dat de houder van de kentekenplaat de dader is, tenzij die slaagt in de weerlegging van het op hem rustende vermoeden; noch uit deze bepaling van de Wegverkeerswet noch uit artikel 6 EVRM noch uit de algemene rechtsbeginselen houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het vermoeden van onschuld volgt dat indien de houder van de kentekenplaat schriftelijk meedeelt dat hij niet de bestuurder is van het voertuig op het ogenblik van de overtreding en die bewering desgevallend staaft met stukken, de rechter verplicht is het openbaar ministerie te verzoeken alsnog te laten overgaan tot het verhoor van de betrokkene of gelet op de ontkenning verder onderzoek te laten uitvoeren of de persoonlijke verschijning te bevelen overeenkomstig artikel 185 Wetboek van Strafvordering; noch aan te nemen dat het vermoeden is weerlegd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM of het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging zijn niet miskend door het enkele feit dat een beklaagde wordt veroordeeld voor een strafbaar feit zonder dat hij persoonlijk erover werd verhoord; het volstaat dat de beklaagde de gelegenheid heeft gehad tegenspraak te voeren over wat hem wordt ten laste gelegd en over de aan de rechter overgelegde gegevens.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Beklaagde - Persoonlijk verhoor - Verplichting - Mogelijkheid tot tegenspraak

P.20.0543.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.1 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM staat de persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt gehouden toe de rechter te vragen de wettigheid van zijn hechtenis te onderzoeken, met name vanuit het oogpunt van de redelijke duur van de vervolging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Toezicht door het onderzoeksgerecht - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke duur van de vervolging

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Toezicht door het onderzoeksgerecht - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke duur van de vervolging

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0302.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.5 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces impliceert niet het recht, voor de beklaagde die een tegen hem in hoger beroep uitgesproken veroordeling betwist, om zijn zaak opnieuw door het strafgerecht te doen onderzoeken via een burgerrechtelijke procedure tot ontkentenis van de advocaat die hem heeft vertegenwoordigd in het debat dat met de veroordeling werd afgesloten (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2020, nr. 354.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Vertegenwoordiging van de beklaagde door de advocaat voor het gerecht in hoger beroep - Proceshandelingen die zijn lastgeving te boven gaan - Betwisting van de veroordeling via een burgerrechtelijke procedure tot ontkentenis van de advocaat - Recht op een nieuw onderzoek van zijn zaak

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0499.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.9 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3, c, EVRM, 14.3, d, IVBPR, en 41 Handvest Grondrechten EU, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de eiser in cassatie onmogelijk kon worden uitgehaald om zich in persoon voor hem te verdedigen, maar aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een handeling van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of van duidelijkheid biedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat de verdragsluitende Staten de aan het eerlijk proces inherente waarborgen kunnen inperken, maar artikel 15.1 voorziet in het recht om van de in het Verdrag bepaalde verplichtingen tijdelijk af te wijken, met name in geval van een noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, voor zover de ernst van de situatie die maatregel strikt vereist en op voorwaarde dat de secretaris-generaal van de Raad van Europa hiervan in kennis wordt gesteld; krachtens het legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel van de strafprocedure en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging moet dit recht om van de waarborgen van het eerlijk proces tijdelijk af te wijken, worden goedgekeurd door een interne rechtsregel die voor de betrokkenen toegankelijk en duidelijk is geformuleerd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

Verdrag rechten van de mens - Art. 15 - Artikel 15.1 - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht om in persoon te verschijnen, vastgelegd in de artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook in het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, is van toepassing op de vreemdelingen die, vastgehouden met het oog op hun verwijdering, aan de rechterlijke macht het in de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet ingevoerde wettigheidstoezicht willen voorleggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassingsgebied - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging geven eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter het recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en er zich voor hem te kunnen verdedigen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Recht om gehoord te worden en zich te verdedigen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0485.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.7 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 7, derde en vijfde lid, Vreemdelingenwet, volgt dat de vreemdeling aan wie het bevel werd gegeven om het grondgebied te verlaten met het oog op zijn terug leiding naar de grens, vastgehouden kan worden voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van de maatregel, zonder dat de duur van de vasthouding twee maanden te boven mag gaan en dat de minister of zijn gemachtigde deze opsluiting telkens met een periode van twee maanden kan verlengen wanneer de nodige stappen om de vreemdeling te verwijderen werden genomen binnen zeven werkdagen na zijn opsluiting, wanneer zij worden voortgezet met de vereiste zorgvuldigheid en wanneer de effectieve verwijdering van deze laatste binnen een redelijke termijn nog steeds mogelijk is; uit die bepalingen volgt dat een vreemdeling niet mag worden vastgehouden en zijn opsluiting niet mag worden verlengd wanneer blijkt dat zijn effectieve verwijdering binnen een redelijke termijn niet mogelijk is maar de omstandigheid dat het tijdelijk niet mogelijk is om een vreemdeling, aan wie bevel is gegeven het grondgebied te verlaten, te verwijderen naar zijn land van herkomst gelet op de met betrekking tot de corona-epidemie genomen maatregelen, houdt niet in dat een effectieve verwijdering van de vreemdeling binnen een redelijke termijn niet mogelijk is en dat de vasthoudingsmaatregel moet worden beëindigd en het onderzoeksgerecht is daarbij niet gehouden de concrete termijn te bepalen binnen welke de verwijdering zal plaatsvinden (1). (1) Cass. 12 mei 2020, AR P.20.0464.N, AC 2020, nr. 289.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f) - Recht op vrijheid en veiligheid - Vreemdelingenwet - Artikel 7, derde en vijfde lid - Vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten - Opsluiting - Verlenging van de maatregel - Voorwaarden voor de verlenging - Tijdelijke onmogelijkheid tot verwijdering van de vreemdeling - Corona-epidemie - Draagwijdte

- Art. 7, derde en vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0146.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de voorzitter van het hof van assisen een verzoek tot het verhoren van getuigen afwijst dat overeenkomstig artikel 278 Wetboek van Strafvordering is ingediend, kan het hof (1) achteraf, tijdens de debatten, niet opnieuw over hetzelfde verzoek uitspraak doen, aangezien de met toepassing van de voormelde bepaling gewezen beslissing niet voor hoger beroep vatbaar is en enkel de voorzitter, in de bij artikel 281 Wetboek van Strafvordering bepaalde omstandigheden, bevoegd is om de maatregelen en verhoren te bevelen die hij voor de waarheidsvinding nuttig acht. (1) In de zin van art. 216octies Wetboek van Strafvordering, namelijk "de voorzitter en de twee assessoren".

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering

Noch de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, noch enige andere bepaling vereisen dat de beslissing die de voorzitter overeenkomstig artikel 278 Wetboek van Strafvordering heeft genomen, door een ander rechtscollege opnieuw kan worden onderzocht of dat de beschuldigde gedurende het debat voor het hof van assisen een verzoek moet kunnen indienen met het oog op het verrichten van onderzoekshandelingen die verband houden met die welke reeds door de voorzitter zijn geweigerd (1). (1) Zie Cass. 27 april 2011, AR P.11.0019.F, AC 2011, nr. 281 (7de middel), met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1421, noot 50.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

De gemeenschappelijke delen van een flatgebouw maken geen deel uit van de woning, in de zin van artikel 15 Grondwet, van de personen die in dat gebouw een flat bewonen (1). (1) Cass. 14 januari 1987, AR 5516, AC 1986-87, nr. 283, R.W., 1986-87, p. 2784-2785, met noot A. VANDEPLAS, "Huiszoeking in een flatgebouw", en geciteerd in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 467 en 473, en noot 414, en in Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, Larcier, 2018, p. 521, noot 1249: « les 'communs' d'un immeuble à appartements multiples ne font pas partie du domicile, au sens de l'article 10 de la Constitution, des personnes qui occupent un appartement dans cet immeuble » (de auteur onderstreept evenwel dat de politieagenten de gemeenschappelijke delen niet door braak enz. kunnen betreden indien de toegang tot die delen is uitgerust met apparatuur die de vrije toegang belemmert).

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Woonplaats

- Art. 1 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0323.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek mag geen zwaardere straf worden opgelegd dan deze die ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was; indien bijgevolg de voorwaarden voor strafverzwaring op het ogenblik van het plegen van het misdrijf minder streng zijn dan deze op het ogenblik van de berechting, moeten in beginsel de eerst vermelde voorwaarden worden toegepast; dit vereist wel dat uit de gewijzigde regelgeving blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de voorwaarden voor strafverzwaring; ook het legaliteitsbeginsel in strafzaken, zoals dat voortvloeit uit artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, verbiedt de retroactieve toepassing van de strafwet in het nadeel van de beklaagde; degene die een gedrag aanneemt, moet immers in staat zijn om vooraf op afdoende wijze te kunnen inschatten wat het strafrechtelijke gevolg van dat gedrag zal zijn; bijgevolg kan een beklaagde niet worden onderworpen aan een strengere strafwet dan degene die hij kende of diende te kennen op het moment waarop hij de hem verweten handeling stelde (1). (1) Zie Cass 9 april 2019, AR 18.1208.N, AC 2019, nr. 220; Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid 'een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van 'een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.20.0481.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.5 AC nr. ...

Artikel 14 EVRM bepaalt dat het daarin toegekende genot van de rechten en vrijheden moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status; het verschil in de termijnen van vasthouding van een verzoeker om internationale bescherming bij zijn aankomst aan de grens van het Rijk, al naargelang de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen al dan niet binnen de vier weken na het indienen van dat verzoek een beslissing heeft genomen, kan geen discriminatie uitmaken in de zin van die bepaling.

Verdrag rechten van de mens - Art. 14 - Discriminatie - Begrip - Vasthoudingsmaatregelen t.a.v. een verzoeker om internationale bescherming - Verschil in de vasthoudingstermijnen

- Artt. 74/5 en 74/6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 14 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0148.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.4 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces vereist dat het exploot waarbij de verstekbeslissing aan de beklaagde wordt betekend, hem informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen (1). (1) Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, T. Strafr. 2011, 207 noot C. VAN DEUREN, RW 2012-13, 216 noot B. DE SMET; Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2016, nr. 168; T. Strafr. 2016, 236 noot T. DECAIGNY; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0556.N, AC 2019, nr. 624. Zie ook EHRM 24 mei 2007, Da Luz Dominguez Ferreira t/België, EHRM 29 juni 2010, Hakimi t/België, §34-37; EHRM 1 maart 2011, Faniel t/België, www.echr.coe.int, §30 en GwH 11 oktober 2018, arrest 134-2018, www.const-court.be.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Veroordeling bij verstek - Betekening van de verstekbeslissing - Informatie over de termijn en vormvereisten van verzet

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0489.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.11 AC nr. ...

De door de rechter bij invrijheidstelling te bepalen voorwaarden kunnen een beperking inhouden op grondrechten, zoals het recht op vrije meningsuiting, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt (1). (1) Cass. 18 maart 2003, AR P.03.0352.N, AC 2003, nr. 178, R.A.B.G. 2003, 785 noot J. ROZIE, T. Strafr. 2004, 68 noot K. BEIRNAERT; Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0882.N, AC 2015, nr. 456; Cass. 1 oktober 2019, AR P.19.0958.N, AC 2019, nr., T. Strafr. 2020, 135 noot E. BAEYENS; Cass. 24 december 2019, AR P.19.1281.N, AC 2019, nr. 687. Zie C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1234-1235; E. BAEYENS, "Vrijheidsbeperkende voorwaarden bij een invrijheidstelling onder voorwaarden?", T. Strafr. 2020, 136-138.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Bepalen van voorwaarden - Motiveringsplicht - Absolute noodzaak

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0061.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.1 AC nr. ...

Artikel 13 EVRM houdt in dat hij die klaagt over een schending van artikel 6.1 EVRM omdat zijn recht op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn is miskend, zich moet kunnen richten tot zijn nationale rechter teneinde dit te laten vaststellen en een adequaat rechtsherstel te krijgen; indien de redelijke termijn voor de berechting is overschreden, moet de rechter in de regel een straf uitspreken die daadwerkelijk en op een meetbare wijze verminderd is ten opzichte van de straf die hij had kunnen opleggen indien de redelijke termijn niet was overschreden (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Redelijke termijn - Miskenning - Adequaat rechtsherstel - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Miskenning - Adequaat rechtsherstel - Draagwijdte

P.20.0104.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.4 AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber verbinden de lastgever wanneer zij binnen de perken van de lastgeving zijn begaan en kunnen op zichzelf voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht opleveren; het recht op toegang tot de rechter, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan de gerechtsdeurwaarders toekent, alsook de beperkingen die, wat de keuze van de instrumenterende deurwaarder betreft, voortvloeien uit de regels inzake territoriale bevoegdheid die in artikel 516 van datzelfde wetboek zijn bepaald, houden in dat de fout of de nalatigheid van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen kan worden verlengd met de tijdsduur waarin het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dit beroep in te stellen maar dit is niet het geval wanneer de gerechtsdeurwaarder de hem toerekenbare fout niet heeft begaan in het kader van het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan deze ministeriële ambtenaar toekent, maar in de uitvoering van een handeling die hij overeenkomstig artikel 519, § 2, Gerechtelijk Wetboek op verzoek van een partij kan verrichten (1). (1) In deze zaak werd het cassatieberoep van de burgerlijke partij tijdig ingesteld en ook tijdig betekend aan de partijen tegen wie het gericht was, maar werden de betekeningsexploten neergelegd buiten de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde termijn. Deze verplichting wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep (F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na 'Potpourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, p. 260, nr. 266). De burgerlijke partij beriep zich op overmacht. Overmacht wordt restrictief ingevuld door het Hof en kan slechts voortvloeien uit "een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid niet heeft kunnen voorzien noch voorkomen en waardoor het hem onmogelijk was tijdig zijn rechtsmiddel aan te wenden" (Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606). Zo werd met name geoordeeld dat het verweer dat niet tijdig een advocaat kon worden geraadpleegd (Cass. 10 juli 2019, AR P.19.0694.F, AC 2019, nr. 417) of niet tijdig een advocaat-attesthouder kon worden gevonden (Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584 en noot AW) of niet tijdig de nodige handelingen werden gesteld ingevolge een wisseling van raadslieden (Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0298.N, AC 2019, nr. 156 en Cass. 29 oktober 2019, AR P.19.0697.N, AC 2019, nr. 554) geen overmacht uitmaakt. In de thans voorliggende casus werd door de burgerlijke partij een fout van de gerechtsdeurwaarder ingeroepen bij de neerlegging van de betekeningsexploten en de hier voorliggende vraag is derhalve of deze fout kan worden beschouwd als overmacht. De Nederlandstalige afdeling van de eerste kamer had in een arrest van 8 februari 2019 geoordeeld dat gelet op het monopolie toegekend aan de gerechtsdeurwaarder door artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, alsmede op de beperkingen in de keuze van de instrumenterende gerechtsdeurwaarder voortvloeiend uit de regels inzake territoriale bevoegdheid bepaald in artikel 516 van datzelfde wetboek, de fout van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd (Cass. 8 februari 2019, AR C.18.0048.N, AC 2019, nr. 83 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER), maar in een arrest van 11 april 2019 van de eerste kamer, Franstalige afdeling, oordeelde het Hof dat fouten of nalatigheden van de lasthebber, zelfs van een gerechtsdeurwaarder, de lastgever binden wanneer ze binnen de grenzen van de lastgeving worden begaan en voor de lastgever geen overmacht kunnen vormen (Cass. 11 april 2019, AR F.17.0143.F, AC 2019, nr. 229) - zie over deze beide arresten TBBR 2019/8, 492 e.v. en noot van S. DE REY en B. TILLEMAN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: zet lastgeving nog steeds de toon?" en JLMB 2019/29 en noot van J.-L. FAGNART, "La faute de l'huissier de justice et la force majeure". Gelet op deze tegenspraak volgde op 18 november 2019 een arrest gewezen in voltallige zitting (C.18.0510.F met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT op datum in Pas. - zie TBBR 2020/2, 102 e.v. en noot S. DE REY en B. TILLEMAN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: in voltallige zitting beslecht" en PB 2019/5-6, 213 e.v. en noot P. DEPUYDT, "De fout van de gerechtsdeurwaarder: overmacht voor de rechtzoekende. Of toch niet?") waarin de regel bepaald in het arrest van 8 februari 2019 wordt overgenomen en derhalve het principe van overmacht bij een fout van de gerechtsdeurwaarder wordt aanvaard, maar in casu deze overmacht niet werd aangenomen omdat uit de neergelegde stukken niet kon worden afgeleid op welke datum

de opdracht aan de deurwaarder om tot betekening over te gaan, werd gegeven. Tenslotte is het in het kader van deze problematiek ook van belang na te gaan wat precies onder het wettelijk monopolie van de gerechtsdeurwaarder wordt begrepen. Overeenkomstig artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, valt de betekening hier uiteraard wel onder, maar dit is niet het geval met de residuaire bevoegdheden bepaald in §2 van datzelfde artikel. Derhalve valt de neerlegging ter griffie van de betekeningsstukken binnen de wettelijk vereiste termijn niet onder dit monopolie. Gelet op de tijdige betekening was het mogelijk deze neerlegging binnen de wettelijk bepaalde termijn te doen, temeer dat dit een handeling is die ook de eiser zelf kan en mag doen, zodat deze fout van de lasthebber -in casu de gerechtsdeurwaarder- geen overmacht uitmaakt (zie ook Cass. 27 maart 2020, AR F.18.0022.F, AC 2020, nr. 217; Cass. 21 december 2012, AR F.12.0006.N, AC 2012, nr. 709). AW.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Cassatieberoep in strafzaken - Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van de betekeningsexploten - Overschrijding van de termijn bepaald in artikel 429, Wetboek van Strafvordering - Fout of nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder - Overmacht - Draagwijdte

---

P.20.0342.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.3 AC nr. ...

Uit het tegensprekelijk karakter van de door artikel 22, § 2, Wet Europees Onderzoeksbevel en artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering, geregelde procedure volgt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting om, wanneer voor haar binnen de haar op grond van die bepalingen toegekende beoordelingsbevoegdheid door de betrokken partij een verweer wordt gevoerd nopens de strijdigheid van het verhoor ter gelegenheid van de huiszoeking en het beslag zonder bijstand van een raadsman met artikel 6.3 EVRM, de verplichting om dit verweer te beantwoorden; het arrest dat bij de beoordeling van de uit artikel 61quater, §1, Wetboek van Srafvordering voortvloeiende ontvankelijkheidsvoorwaarde dat de verzoeker moet aantonen dat hij door het beslag wordt geschaad, verwijst naar dat verhoor, beantwoordt het bedoelde verweer niet (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tegensprekelijke procedure - Draagwijdte

---

P.20.0464.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.11 AC nr. ...

Krachtens artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet kan de Minister of zijn gemachtigde de opsluiting van een vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten telkens met een periode van twee maanden verlengen wanneer de nodige stappen om de vreemdeling te verwijderen werden genomen binnen zeven werkdagen na zijn opsluiting, wanneer zij worden voortgezet met de vereiste zorgvuldigheid en wanneer de effectieve verwijdering van deze laatste binnen een redelijke termijn nog steeds mogelijk is; de omstandigheid dat het tijdelijk niet mogelijk is om een vreemdeling, aan wie bevel is gegeven het grondgebied te verlaten, te verwijderen naar zijn land van herkomst gelet op de met betrekking tot de corona-epidemie genomen maatregelen, houdt niet in dat een effectieve verwijdering van de vreemdeling binnen een redelijke termijn niet mogelijk is en dat de vasthoudingsmaatregel moet worden beëindigd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Recht op vrijheid en veiligheid - Vreemdelingenwet - Artikelen 7, 71 en 72 - Vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten - Opsluiting - Verlenging van de maatregel - Voorwaarden voor de verlenging - Tijdelijke onmogelijkheid tot verwijdering van de vreemdeling - Corona-epidemie - Draagwijdte

---

P.18.0978.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.6 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM vereist dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie indien hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, wat onder meer het geval is wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd; het is daarbij zonder belang of die vrijheidsberoving een gevolg is van de feiten waarover hij wordt verhoord dan wel van andere feiten aangezien het de vrijheidsberoving als dusdanig is die een bijzonder kwetsbare positie impliceert, zodat de omstandigheid dat een raadsman bijstand heeft verleend betreffende feiten waarvoor een verdachte van zijn vrijheid was beroofd, niet tot gevolg heeft dat hij ook bijstand heeft verleend voor de feiten waarvoor de betrokkene niet van zijn vrijheid was beroofd (1). (1) Cass. 30 april 2013, AR P.12.1133.N, AC 2013, nr. 269; Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210; C. VAN DE HEYNING, "Het verhoor van kwetsbare personen na de Salduz-Bis-Wet: context, controverse en uitsluiting van het bewijs", T. Strafr.2018/2, 71-91; Y. LIÉGEOIS, "De 'Salduz+' wet van 21 november 2016: een nieuw hoogtepunt in het recht van toegang tot een advocaat onder dictaat van Europa", NC 2017/2, 105-129; B. DE SMET, "De Salduz bis-wet. Een nieuwe waaier van procedurele rechten", RW 2016-17, 722; M. COLETTE, "Legitieme horizontale strafvordering en het verhoor als dwangcommunicatie. Over het strafprocesrechtelijke vrijheidsbegrip en participatie in het licht van de Salduzrechtspraak", NC 2019/3, 211-233; P. TERSAGO, "Beuze's unfortunate legacy? De nieuwe wending in de Salduz-rechtspraak kritisch besproken vanuit juridisch en empirisch perspectief", NC 2020/2, 103-132.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Bijstand van een advocaat - Verhoor door de politie - Verdachte die van zijn vrijheid is beroofd - Verhoor over andere feiten dan die waarvoor hij van zijn vrijheid is beroofd - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bijstand van een advocaat - Verhoor door de politie - Verdachte die van zijn vrijheid is beroofd - Verhoor over andere feiten dan die waarvoor hij van zijn vrijheid is beroofd - Draagwijdte

P.19.1272.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is onregelmatig verkregen bewijs slechts nietig en dient het bijgevolg te worden uitgesloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de gegevens van de zaak of ingevolge de begane onregelmatigheid het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; hij kan bij zijn oordeel, onder meer, één of meer van volgende omstandigheden in aanmerking nemen: - de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen onachtzaamheid begaan; - de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid; - de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf; - de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd; weliswaar moet de rechter niet noodzakelijk één of meerdere van die omstandigheden betrekken bij zijn beoordeling over het eerlijke karakter van het proces, maar de enkele omstandigheid dat de onregelmatigheid de beklaagde niet belet tegenspraak te voeren over het bewijs of de verkrijging ervan, volstaat niet om te oordelen dat het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 28 mei 2013, AR P.13.0066.N, AC 2013, nr. 327 met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, RW 2013-14, 1616 en noot B. DE SMET, "Criteria en subcriteria voor de beoordeling van onregelmatigheden inzake de bewijsverkrijging".

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs - Bewijsvoering - Fouillering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid - Voorwaarden - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

P.20.0021.F 29 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt, houdt geen verband met de uitoefening van zijn recht van verdediging voor een gerecht in het licht van zijn verweer tegen een tegen hem uitgebrachte beschuldiging (1); de verwerping van de vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel van tenuitvoerlegging van die straf op grond van die omstandigheid houdt dus geen bestraffing van zijn vrije keuze van verweer in. (Art. 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; art. 8, § 1, vierde lid, Probatiewet; art. 6.3 EVRM). (1) "Binnen de perken van de wet en de verdragsbepalingen die in België rechtstreekse werking hebben, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader; het Hof vermag evenwel na te gaan of uit de vaststellingen en overwegingen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen" (Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342, § 51 ; zie Cass. 4 mei 2010, AR P.10.0156.N, AC 2010, nr. 311 ; Cass. 4 juni 2008, AR P.08.0489.F, AC 2008, nr. 345 ; Cass. 21 september 1994, AR P.94.0495.F, AC 1994, nr. 391 ; Cass. 13 augustus 1986, AR 674, AC 1985-86, nr. 695).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt - Recht van verdediging

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0404.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.6 AC nr. ...

Het staat niet aan de rechter die moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, op vraag van een verzoeker tot voorlopige invrijheidstelling, opgave te doen van de concrete praktische en preventieve maatregelen die werden genomen ter bescherming van zijn lichamelijke integriteit in de instelling waar hij is opgesloten; het staat wel aan de rechter om in het licht van de door verzoeker tot invrijheidstelling aangevoerde concrete gegevens te onderzoeken of diens vrijheidsberoving in overeenstemming is met artikel 3 EVRM (1). (1) EHRM, Pantea t. Roemenië, 3 juni 2003, n° 33343/96.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering - Maatregelen ter bescherming van de lichamelijke integriteit en gezondheid - Coronacrisis - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

---

P.20.0389.F 15 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200415.2F.1 AC nr. ...

Wanneer voor de rechter die kennisneemt van een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, niet wordt aangevoerd dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de grondrechten van de gedetineerde, zoals gewaarborgd door het EVRM, verplichten noch artikel 3 EVRM, noch artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet de rechter om ambtshalve inlichtingen in te winnen over de sanitaire omstandigheden waarin de fysieke en morele integriteit van de gedetineerde kan worden gewaarborgd, zodat hem een betere, uitzonderlijke en onmiddellijke bescherming kan worden geboden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Voorlopige hechtenis - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Geen middel dat aanvoert dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de door het EVRM gewaarborgde grondrechten van de gedetineerde - Verplichting van de rechter

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0077.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.1 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden. (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Regeling der rechtspleging - Miskenning van het recht van verdediging - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0231.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.2N.1 AC nr. ...

Het enkele feit dat een beklaagde van wie op grond van een Europees aanhoudingsbevel de overlevering door België wordt gevraagd en die in afwachting van een beslissing door de uitvoerende staat over zijn overlevering aan België tegen betaling van een borgsom en onder voorwaarden is vrijgelaten en die naar moet worden aangenomen ter plaaatse moet blijven, zich voor de gerechtelijke overheden van de uitvoerende staat verzet tegen die overlevering, houdt niet in dat deze beklaagde zijn recht om persoonlijk aanwezig te zijn bij de beoordeling van de tegen hem ingestelde strafvordering voor de Belgische vonnisgerechten en daar verweer te voeren onmogelijk maakt en berooft hem niet van deze rechten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Europees aanhoudingsbevel - Vrijheid onder voorwaarden van beklaagde in het buitenland - Geen instemming met overlevering naar België - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Verzoek om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Afwijzing van het verzoek

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Europees aanhoudingsbevel - Vrijheid onder voorwaarden van beklaagde in het buitenland - Geen instemming met overlevering naar België - Verzoek om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Afwijzing van het verzoek

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman zijn niet absoluut; indien een beklaagde de uitoefening van die rechten zelf onmogelijk maakt of indien de rechter van oordeel is dat rekening houdend met de concrete elementen van de zaak, zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt, kan hij het verzoek van een beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak en zelf of samen met zijn raadsman verweer te voeren, afwijzen; de rechter moet bij afwijzing er wel op toezien dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde rekening houdend met de gehele rechtspleging voldoende is gewaarborgd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid om te verschijnen - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d) IVBPR en het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen; de beklaagde moet zijn strafproces daadwerkelijk kunnen volgen en eraan deelnemen, als hij dat wenst; hij moet overleg kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de loutere omstandigheid dat de beklaagde zich kan laten vertegenwoordigen door een raadsman of effectief door een raadsman wordt vertegenwoordigd, volstaat niet om hem voormelde rechten van persoonlijke deelname aan het strafproces en overleg te plegen met zijn raadsman te ontzeggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Beklaagde - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Vertegenwoordiging door advocaat

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafprocesr - Recht op overleg met een advocaat - Vertegenwoordiging door advocaat

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0267.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3 AC nr. ...

De beslissing van de rechter om geen rekening te houden met een stuk dat na het sluiten van het debat werd neergelegd, kan een impliciete beslissing zijn (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2017, AR P.17.0271.F, AC 2017, nr. 349; Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.1112.F, arrest niet gepubliceerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

De beslissingen van de onderzoeksgerechten die op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doen, zijn niet bindend voor de rechter die kennisneemt van een beroep gegrond op artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis; aangezien de vreemdeling het recht heeft de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, welke gegrond is op de eerder jegens hem uitgevaardigde titel, en het herstel te verkrijgen van de schade die hij door die vasthouding heeft geleden, is de beslissing die vaststelt dat het beroep dat tegen die maatregel werd ingesteld voor de onderzoeksgerechten geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de artikelen 5 en 13 EVRM of met het recht op een eerlijk proces en het beginsel van de wapengelijkheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0190.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een politierechter in een afzonderlijke procedure iemands rijgeschiktheid heeft beoordeeld, volstaat als dusdanig niet om diens onpartijdigheid in twijfel te trekken in een latere procedure waarin de rijgeschiktheid van deze persoon opnieuw ter beoordeling voorligt; wanneer daartoe de voorwaarden zijn vervuld, kan de rechter immers in elke zaak op basis van de hem op dat ogenblik voorgelegde feitelijke gegevens besluiten om de in artikel 42 Wegverkeerswet bepaalde beveiligingsmaatregel op te leggen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot een onpartijdige rechter - Wettige verdenking - Veiligheidsmaatregel - Rijgeschiktheid - Beoordeling in een eerdere procedure - Nieuwe procedure voor hetzelfde rechtscollege - Beoordeling - Feitelijke gegevens

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Er is wettige verdenking in de zin van artikel 828, 1° Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de partijen of derden de indruk kunnen wekken dat de gewraakte rechter zijn ambt niet kan uitoefenen met de nodige onafhankelijkheid of onpartijdigheid en die indruk als objectief gerechtvaardigd kan worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 9 december 2014, AR P.14.1809.N, AC 2014, nr. 771; Cass. 20 juni 2013, AR P.13.1085.N, AC 2013, nr. 384.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot een onpartijdige rechter - Wettige verdenking - Schijn van partijdigheid - Objectieve gegevens

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0189.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2 AC nr. ...

Op grond van artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kan de vreemdeling jegens wie een maatregel van vrijheidsberoving werd genomen in omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM, de onwettigheid van zijn vasthouding doen vaststellen en de vergoeding verkrijgen van alle schade die hij heeft geleden, met inbegrip van de morele schade; het in die bepaling vermelde begrip "vrijheidsberoving" dekt immers niet enkel elke maatregel van voorlopige hechtenis die genomen wordt jegens een persoon die ervan verdacht wordt een misdaad of een wanbedrijf te hebben gepleegd, maar ook alle andere vormen van gerechtelijke of administratieve opsluiting, waaronder met name de maatregelen van vasthouding die genomen worden krachtens de toepasselijke bepalingen van de Vreemdelingenwet; in dat opzicht vereist artikel 27 niet dat, om de rechtsvordering tot vergoeding te kunnen instellen, de onwettigheid van de vasthouding moet zijn vastgesteld in een eerdere rechterlijke beslissing (1). (1) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch artikel 5.4 EVRM (1) noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces, waaronder het beginsel van de wapengelijkheid, staan eraan in de weg dat de wetgever het passender acht dat, zolang de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge de maatregel van vrijheidsberoving waartegen zijn beroep is gericht, het wettigheidstoezicht op de vasthouding wordt verricht door de raadkamer en door de kamer van inbeschuldigingstelling die spoedig uitspraak moeten doen overeenkomstig, in de regel, de wettelijke bepalingen inzake de voorlopige hechtenis, terwijl, wanneer de vreemdeling in vrijheid is gesteld of niet langer ingevolge die titel wordt vastgehouden, de vaststelling van de mogelijke onwettigheid van de ondergane vasthouding en de vraag betreffende de vergoeding van de door die vasthouding veroorzaakte schade, krachtens artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis, aan de gewone gerechten toebehoren; aangezien de eiser het recht heeft om de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, die werd bevolen door de eerder tegen hem uitgevaardigde titel, en de vergoeding te verkrijgen van de door die vasthouding geleden schade, is de beslissing volgens welke het tegen die maatregel voor de onderzoeksgerechten ingestelde beroep geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de voormelde verdragsbepalingen en het voormelde beginsel (2). (1) Art. 5.4 EVRM bepaalt dat “eenieder wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is”; art. 5.5 EVRM bepaalt dat “eenieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, recht heeft op schadeloosstelling”. (2) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702.Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. “Dublin III”-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 213; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een beklaagde in het gerechtelijk onderzoek dat voortduurt na zijn verwijzing, verdacht wordt van feiten die verwant zijn of lijken te zijn met deze waarvoor hij is verwezen, impliceert niet dat het om dezelfde feiten gaat, de zaak voor het vonnisgerecht niet in staat van wijzen is, dat de beklaagde voor dat gerecht zijn recht van verdediging niet te volle kan uitoefenen of dat hij nog voorwerp zal uitmaken van een tweede vervolging (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Informatie over feiten die nog het voorwerp blijven van een lopend gerechtelijk onderzoek - Beoordeling door vonnisrechter

- Artt. 127, 130, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Informatie over feiten die nog het voorwerp blijven van een lopend gerechtelijk onderzoek - Beoordeling door vonnisrechter

- Artt. 127, 130, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven of met het recht op bescherming van persoonsgegevens, heeft niet steeds een miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg ; krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de erin vermelde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd; deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een verdragsrechtelijk of grondwettelijk gewaarborgd recht (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Gegevens verstrekt door telecom-operatoren - Gebrek aan regels over de bewaring van data - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Gegevens verstrekt door telecom-operatoren - Gebrek aan regels over de bewaring van data - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op bijstand van een advocaat is verbonden met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan verplicht worden zich te incrimineren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verklaring van de verdachte zonder verwittiging van het zwijgrecht - Cautieplicht - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat - Verbod op zelfincriminatie - Draagwijdte

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verklaring van de verdachte zonder verwittiging van het zwijgrecht - Cautieplicht - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat - Verbod op zelfincriminatie - Draagwijdte

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht op een eerlijk proces vereist slechts dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie, in zoverre hij zich in een kwetsbare positie bevindt; het staat aan de rechter om aan de hand van concrete gegevens van de zaak na te gaan of de beklaagde zich tijdens zijn verhoren in een bijzonder kwetsbare positie bevond en, zo dit het geval is, of het niet-uitsluiten van bepaalde verhoren die tijdens het strafonderzoek werden afgelegd zonder bijstand van een advocaat of miskenning van de cautieplicht, tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel is miskend (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor van de verdachte - Bewijs

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat tijdens een verhoor verdachte - Begrip verdachte in een kwetsbare positie - Beoordeling door vonnisrechter - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat tijdens een verhoor verdachte - Begrip verdachte in een kwetsbare positie - Beoordeling door vonnisrechter - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor van de verdachte - Bewijs

Uit de bepalingen van de EU-Richtlijn 2010/64/EU, om te zetten naar Belgisch recht voor 27 oktober 2013, volgt dat elke beklaagde in de regel recht heeft op een schriftelijke vertaling voor de voor hem relevante stukken, die essentieel zijn voor zijn verweer; als essentiële stukken zijn aangemerkt: de beslissingen tot vrijheidsbeneming, de tenlastelegging in de dagvaarding en de vonnissen; voor wat de andere processtukken betreft, oordeelt de rechter onaantastbaar of ze essentieel zijn voor de effectieve uitoefening van het recht van verdediging; hij kan daarbij alle relevante omstandigheden ter vrijwaring van dat recht in aanmerking nemen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op vertaling - Essentiële stukken voor de verdediging

- Artt. 3.2 en 3.3 Wet 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parle

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op vertaling - Essentiële stukken voor de verdediging

- Artt. 3.2 en 3.3 Wet 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parle

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0262.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.15 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt het onderzoeksgerecht dat op de voorlopige hechtenis toezicht moet houden en dat vaststelt dat een ingeplande onderzoeksopdracht niet kon worden uitgevoerd, te oordelen dat de duur van de hechtenis niet onredelijk is, aangezien niets erop wijst dat die opdracht niet binnen afzienbare tijd zal kunnen worden uitgevoerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - Ingeplande maar niet-uitgevoerde onderzoeksopdracht - Invloed

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, oordeelt onaantastbaar in feite of de redelijke termijn al dan niet is overschreden; het Hof gaat na of dat gerecht uit de feiten die het vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2013, AR P.13.1701.N, AC 2013, nr. 582.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Onaantastbare beoordeling in feite - Toetsing door het Hof

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De beoordeling van de duur van de voorlopige hechtenis is niet beperkt tot de tijdvakken waarin het onderzoek minder vooruitgang heeft geboekt of tot de onderzoeksdaden die niet zijn verricht; de rechter die belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, mag niet enkel de feitelijke omstandigheden van de zaak en de omstandigheden eigen aan de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde in aanmerking nemen, maar moet ook rekening houden met de rechtspleging in haar geheel, vanaf de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding tot het ogenblik waarop hij nagaat of de hechtenis verenigbaar is met artikel 5.3 EVRM (1). (1) Cass. 14 december 2011, AR P.11.2021.F, AC 2011, nr. 686.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - In aanmerking te nemen tijdvakken

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1253.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.3 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; hij mag hierbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard, die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; wanneer de rechter op die grond oordeelt dat de feiten van een telastlegging bewezen zijn, miskent hij het vermoeden van onschuld niet.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Bewijs - Strafzaken - Algemeen - Motiveringsplicht - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Vermoeden van onschuld

- Artt. 154, 189 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.1168.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.9 AC nr. ...

Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling der rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing, ongeacht of er een conclusie is ingediend; de burgerlijke partij moet in staat zijn die beslissing te begrijpen (1). (1) Zie Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1213.N, AC 2014, nr. 26; Cass. 10 december 2013, AR P.13.1348.N, AC 2013, nr. 670; Cass. 16 april 2013, AR P.12.0858.N, AC 2013, nr. 238; Cass. 12 september 2012, AR P.12.0544.F, AC 2012, nr. 458, T. Strafr. 2013, 304 noot B. MAES en E. WELLEKENS.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Burgerlijke partij - Buitenvervolgingstelling - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1152.F 12 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200212.2F.3 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat, met uitzondering van de bij wet bepaalde gevallen, alle bewijselementen die in de loop van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen aan het vonnisgerecht worden voorgelegd (1). (1) M.-A. Beernaert, H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2017, dl. II, p. 1176.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Elementen die aan het vonnisgerecht moeten worden voorgelegd - Bewijselementen die tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

Daden van onderzoek zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken bewijzen te verzamelen of het dossier in staat van wijzen te brengen; een beslissing die uitspraak doet over een verzoek tot opheffing van een onderzoekshandeling met betrekking tot een goed, ongeacht door wie dat verzoek is ingediend, is een proceshandeling die verbonden is met het in staat stellen van de zaak vermits die beslissing een beoordeling in inhoudt van de noodzaak tot het handhaven van die onderzoekshandeling ten aanzien van dat goed met het oog op de waarheidsvinding of een mogelijke verbeurdverklaring door het vonnisgerecht, hetgeen verder reikt dan enkel het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces van een inverdenkinggestelde, zodatt een dergelijke beslissing de verjaring van de strafvordering tegenover alle betrokken inverdenkinggestelden stuit (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P. 15.0284.F, AC 2015, nr. 435; Cass. 22 april 2008, AR P. 07.1866.N, AC 2004, nr. 241; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 51-52; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 45-54.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verjaring - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting van de verjaring - Daden van onderzoek - Begrip - Werking van de stuitingsgrond - Draagwijdte

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebrach hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdigheid van de rechter - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

P.20.0126.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13 AC nr. ...

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom en het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003,, nr. 280.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Invrijheidstelling - Borgsom - Draagwijdte

P.19.0623.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.1 AC nr. ...

In beginsel worden het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces aangetast wanneer een verdachte die zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, met name wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd, tijdens zijn verhoor door de politie belastende verklaringen aflegt zonder dat hij door een advocaat werd bijgestaan; toch komt het voor dat er, zelfs bij ontstentenis van dwingende redenen voor het beperken van dat recht op bijstand van een advocaat, geen sprake is van een schending van artikel 6 EVRM; immers, in de uitlegging die het Europees Hof voor de rechten van de mens aan die bepaling geeft, kan de rechter op basis van andere factoren aannemen dat het proces, in zijn geheel genomen, toch eerlijk is verlopen; het feit dat het gebrek aan bijstand door een advocaat niet gegrond is op een dwingende reden staat hieraan niet in de weg, maar heeft enkel tot gevolg dat de rechter des te strenger erop moet toezien dat het proces, in zijn geheel genomen, eerlijk is verlopen; in dit opzicht moeten de door het Europees Hof voor de rechten van de mens vastgelegde factoren enkel in aanmerking worden genomen voor zover ze, gelet op de omstandigheden van de zaak, relevant zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 103.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Verdachte in een bijzonder kwetsbare positie - Belastende verklaringen afgelegd ten overstaan van de politie - Geen mogelijkheid tot bijstand van een advocaat, zonder dwingende reden - Gevolg - Relevante criteria in het licht van de omstandigheden van de zaak

- Art. 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.1086.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.6 AC nr. ...

Geen enkele verdragsbepaling noch enig daarop gesteund algemeen rechtsbeginsel belet de bestraffing van een verdachte die weigert de toegangscode tot zijn GSM mee te delen, ondanks een dwangbevel tot ontsleuteling van de onderzoeksrechter; daarbij is onder mee rekening te houden met het feit dat het recht niet aan zijn eigen veroordeling mee te werken en het vermoeden van onschuld geen absolute waarborgen zijn, de toegangscode tot een informaticasysteem bestaat onafhankelijk van de wil van de persoon die kennis heeft van die code en gedwongen medewerking dus geen risico inhoudt van onbetrouwbaar bewijsmateriaal en de huidige stand van de technologie het zeer moeilijk tot zelfs onmogelijk maakt om toegang te krijgen tot een informaticasysteem dat beschermd is door een versleutelingsapplicatie (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Recht niet mee te werken aan zijn eigen veroordeling - Dwangbevel van de onderzoeksrechter tot het meedelen van de toegangscode van een GSM

- Art. 7 Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0050.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.13 AC nr. ...

De rechter dient zelfs ambtshalve de ontvankelijkheid van een door een partij ingesteld verzet te onderzoeken en uit het enkele feit dat de rechter het debat heropent teneinde de partijen toe te laten tegenspraak te voeren over een door hem opgeworpen ambtshalve middel van niet-ontvankelijkheid van een verzet, kan geen bevoordeling van enige partij noch partijdigheid van deze rechter worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechter - Strafzaken - Verzet - Ontvankelijkheid - Ambtshalve opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid - Heropening der debatten - Draagwijdte

P.19.1003.F 29 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200129.3 AC nr. ...

De in artikel 8 EVRM bepaalde bescherming van het privéleven strekt zich uit tot de privécommunicatie; elk gebruik van een zonder medeweten van de andere deelnemers opgenomen privé-communicatie waaraan men zelf deelneemt, kan een inbreuk op de voormelde bepaling zijn; het staat aan de rechter te beoordelen of dit gebruik is toegestaan en hierover te beslissen op grond van de feitelijke gegevens van de zaak, rekening houdend met de redelijke privacyverwachting die de deelnemers daarvan konden hebben en die onder meer betrekking heeft op de inhoud en de omstandigheden waarin het gesprek plaatsvond; de rechter kan daartoe ook acht slaan op het doel dat met het gebruik van de opname wordt beoogd, alsook op de hoedanigheid van de deelnemers en van de bestemmeling van de opname (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Privé-communicaties - Opname door een deelnemer zonder medeweten van de andere deelnemer - Gebruik in rechte - Recht op bescherming van het privéleven

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1171.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.7 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel houdende de eerbiediging van het recht van verdediging vereist dat de beklaagde een afschrift krijgt van het volledige strafdossier, met inbegrip van alle overtuigingsstukken; de rechter kan de afgifte van een kopie beperken tot die stukken waarvan de beklaagde de relevantie voor zijn verdediging heeft aannemelijk gemaakt, het gegeven dat de overtuigingsstukken informaticabestanden op gegevensdragers omvatten, doet niet anders te besluiten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Voldoende tijd en faciliteiten om zijn verweer voor te bereiden - Inzage in dossier en overtuigingsstukken

P.19.1322.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.10 AC nr. ...

De artikelen 43, 47 tot en met 56 Interneringswet die de plaatsing en het verder beheer van de internering regelen onderwerpen die aan een periodiek onderzoek waarbij artikel 54 Interneringswet evenwel op dit systeem van periodiek onderzoek een uitzondering bepaalt in geval van hoogdringendheid, waarbij naast het openbaar ministerie en de directeur of de verantwoordelijke van de zorg van de inrichting ook de geïnterneerde of zijn advocaat de kamer voor de bescherming van de maatschappij kan verzoeken een beslissing te treffen over bepaalde uitvoeringsmodaliteiten van de internering; met voormelde bepalingen wordt het recht op toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn geëerbiedigd en worden de artikelen 5.4 en 13 EVRM niet geschonden (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Internering - Verder beheer van de internering - Periodiek onderzoek - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op vrijheid en veiligheid - Internering - Verder beheer van de internering - Periodiek onderzoek - Toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn - Draagwijdte

P.20.0063.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.13 AC nr. ...

Artikel 3 EVRM houdt geen verbod in op het uitvaardigen van een bevel tot aanhouding of de handhaving ervan lastens een inverdenkinggstelde die voorhoudt een significante verslavingsproblematiek te hebben en psychisch kwetsbaar te zijn en het houdt evenmin een verplichting in de inverdenkinggestelde dadelijk over te brengen naar een psychiatrische instelling en hem vervolgens residentieel te behandelen; het gerechtelijk onderzoek en de in het kader daarvan bevolen vrijheidsberoving van een inverdenkinggestelde hebben immers ook tot doel zijn geestestoestand te onderzoeken en vast te stellen, alsook de impact van die toestand op het plegen van de feiten, zodat voor zover aan de inverdenkinggestelde in de gevangenis passende zorg wordt verstrekt, een voorlopige hechtenis die wordt uitgevoerd in een gevangenis geen schending inhoudt van artikel 3 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering - Uitvaardiging van een aanhoudingsbevel of handhaving van de voorlopige hechtenis - Uitvoering in de gevangenis - Geestestoestand van de inverdenkingggestelde - Draagwijdte

P.19.0674.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.6 AC nr. ...

Artikel 8 EVRM verhindert de rechter niet om een straf op te leggen die hij rekening houdend met de aard en de ernst van de bewezen verklaarde feiten en de persoon van de beklaagde passend acht, ook wanneer deze straf een impact heeft op het verdienvermogen van de beklaagde en diens economische perspectieven mogelijkerwijze hypothekeert.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Rijverbod - Impact van de straf op de beklaagde - Draagwijdte - Recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven - Opleggen van een straf

P.19.1305.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.18 AC nr. ...

De redelijkheid van de termijn van plaatsing van een geïnterneerde in een aangepaste instelling waar hem de aangepaste zorg wordt verstrekt is niet in absolute termen uit te drukken, maar hangt onder meer af van de aard van de geestesziekte, de mogelijke behandelingswijzen, de wijze waarop de geïnterneerde desgevallend in het verleden reeds werd behandeld, de beschikbaarheid van de voorzieningen die gericht zijn op de specifieke noden van de geïnterneerde en de bereidheid van de geïnterneerde om mee te werken met de voorgestelde behandelingen; het aanvangspunt voor de beoordeling van die redelijke termijn is het tijdstip waarop de geïnterneerde wegens de niet-naleving van de voorwaarden opnieuw is opgesloten in een inrichting waar hij niet de gepaste zorg ontvangt, zonder dat moet worden rekening gehouden met periodes van opsluiting zonder gepaste zorg voor deze wederopsluiting (1). (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.1276.N, AC 2020, nr. 13.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Geesteszieke - Redelijke termijn - Criteria

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Artt. 3 en 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De vrijheidsberoving van een geesteszieke die strafbare feiten heeft gepleegd en die op die grond is geïnterneerd, is rechtmatig indien hij binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hem aangepaste zorg wordt verstrekt; het staat aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als multidisciplinair en gespecialiseerd college, erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt en die regel geldt ook voor geïnterneerden waarvan de invrijheidstelling op proef wordt herroepen wegens niet-naleving van de voorwaarden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Geesteszieke - Aangepaste instelling - Criteria

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0671.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.3 AC nr. ...

Het verbod een huiszoeking te verrichten in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats voor vijf uur ‘s morgens en na negen uur 's avonds, zoals bepaald in artikel 1, eerste lid, Huiszoekingswet en de uitzondering op in geval van verzoek of toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats, zoals bepaald in artikel 1, tweede lid, 3° Huiszoekingswet, bevatten een wettelijke basis voor het uitvoeren van een zoeking in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats; de bijzondere vereiste van artikel 3 Huiszoekingswet dat het verzoek of de toestemming van de bewoner voorafgaand aan de opsporing of huiszoeking moet worden gegeven is niet van toepassing op bedrijfsruimten, die, ook al zijn ze niet publiek toegankelijk, door hun aard of de erin uitgeoefende bedrijvigheden niet te aanzien zijn als een woning of een aanhorigheid ervan; noch het feit dat bedrijfsruimten kunnen vallen onder de bescherming van artikel 8 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van Mens, noch het feit dat artikel 3 Huiszoekingswet is bedoeld om bewijsproblemen te vermijden, doet daaraan afbreuk.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op privacy - Huiszoeking - Huiszoeking met toestemming - Begrip woning - Bedrijfsruimten

- Artt. 1 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0705.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.4 AC nr. ...

De bepalingen van een dadingsovereenkomst tussen een medebeklaagde en de Administratie van Douane en Accijnzen zijn vertrouwelijk gelet op artikel 320 AWDA, krachtens hetwelk elke ambtenaar van deze administratie verplicht is tot de meest volstrekte geheimhouding aangaande alle zaken waarvan hij wegens de uitoefening van zijn opdracht kennis heeft, behoudens indien hij optreedt binnen de uitoefening van zijn ambt; bovendien wordt de Administratie van de Douane en Accijnzen, zowel in haar hoedanigheid van vervolgende partij als in haar hoedanigheid van bestuur belast met de inning van belastingen als opdracht van algemeen belang, vermoed loyaal op te treden, behoudens indien het tegendeel aannemelijk wordt gemaakt; hieruit volgt dat een beklaagde bij de beoordeling van de gegrondheid van een tegen hem gerichte rechtsvordering tot betaling van douanerechten of accijnzen, niet steeds het recht heeft voorlegging te eisen van de dadingsovereenkomst, afgesloten met een medebeklaagde; de rechter oordeelt onaantastbaar of voorlegging van deze overeenkomst is vereist voor de vrijwaring van het recht op een eerlijk proces van de beklaagde, dan wel of de door de administratie voorgelegde afrekening en uitleg op basis van die overeenkomst volstaan.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Dading van een medebeklaagde met de douaneadministratie - Recht op inzage van de beklaagde in de overeenkomst van transactie - Beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 263 en 320 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0804.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 10 en 11 EVRM volgt dat het recht te staken of te betogen geen absolute rechten zijn, maar dat de uitoefening van die rechten onderhevig kan zijn aan beperkingen, mits die beperkingen daadwerkelijk beantwoorden aan doeleinden van algemeen belang en niet te beschouwen zijn als een onevenredige en onduldbare ingreep waardoor de beschermende rechten in hun kern zouden worden aangetast; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van feiten die hij vaststelt (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 11 - Vrijheid van vergaderen - Vakbondsactie - Wettelijke beperkingen

- Artt. 10 en 11 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Vakbondsactie - Wettelijke beperkingen

- Artt. 10 en 11 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0806.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6 AC nr. ...

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen en het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding; het staat aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht en waarbij de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à décharge - Beoordeling van de noodzaak op basis van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à décharge - Beoordeling van de noodzaak op basis van concrete omstandigheden - Draagwijdte

P.19.1276.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.12 AC nr. ...

Het staat aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, een multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege, erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt; de redelijkheid van die termijn, die niet in absolute termen is uit te drukken, hangt onder meer af van de aard van de geestesziekte, de mogelijke behandelingswijzen, de wijze waarop de geïnterneerde desgevallend in het verleden reeds werd behandeld, de beschikbaarheid van de voorzieningen die gericht zijn op de specifieke noden van de geïnterneerde en de bereidheid van de geïnterneerde om mee te werken met de voorgestelde behandelingen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Overbrenging geesteszieke naar aangepaste instelling - Redelijke termijn - Criteria

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 3 en 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1335.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.17 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM noch het recht van verdediging vereisen dat het uitvoeren van een botscan om de leeftijd van een inverdenkinggestelde te bepalen, slechts mag gebeuren met de bijstand van een raadsman; het betreft immers een deskundigenonderzoek van materiële lichaamsgegevens, die bestaan onafhankelijk van de wil van de inverdenkinggestelde; het feit dat zijn raadsman daardoor geen eigen vaststellingen kan doen of vragen kan stellen aan de deskundige, doet daaraan geen afbreuk.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat - Leeftijdsbepaling verdachte - Botscan

C.19.0009.F 3 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.6 AC nr. ...

Het feit dat de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing inherent deel uitmaakt van het proces in de zin van artikel 6 EVRM, heeft geen invloed op de draagwijdte van het vereiste van artikel 1057, eerste lid, 2°, Gerechtelijk Wetboek.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hoger beroep - Burgerlijke zaken - Vorm - Akte van hoger beroep - Vermelding van de woonplaats - Draagwijdte - Invloed van de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 1057, al. 1 en 2 Gerechtelijk Wetboek

P.19.1279.N 31 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191231.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 5.1.f en 5.4. EVRM en de artikelen 3, tweede lid, en 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de vreemdeling van wie de uitlevering wordt gevraagd en die ter beschikking staat van de uitvoerende macht, het recht heeft de rechter te vragen op korte termijn te beslissen over de wettigheid van zijn gevangenhouding en met name of de daarbij in acht te nemen redelijke termijn niet is overschreden; de rechter moet de redelijkheid van de termijn van de vrijheidsberoving met het oog op de uitlevering beoordelen in het licht van het nagestreefde doel en op grond van de concrete gegevens van de zaak en bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de snelheid waarmee de overheden de procedure afwerken, de complexiteit van de zaak, de mogelijke interferentie van internationale instanties, de in het geding zijnde belangen en de mate waarin de betrokkene zelf heeft bijgedragen tot een vertraging van de procedure, zonder dat vereist is dat de rechter steeds al deze criteria bij zijn beoordeling betrekt; de rechter kan bij die beoordeling het gegeven betrekken dat een vreemdeling een verzoek om internationale bescherming heeft ingediend en de impact daarvan op het verloop van de uitleveringsprocedure (1). (1) Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140, RW 2012-2013, 339 met noot S. DEWULF, 'De bijzondere regeling voor toezicht op de uitleveringsdetentie', T. Strafr. 2012, 172 met noot T. D.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdeling die ter beschikking staat van de uitvoerende macht - Beslissing over de wettigheid van de gevangenhouding - Beoordeling van de redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Vreemdeling die ter beschikking staat van de uitvoerende macht - Beslissing over de wettigheid van de gevangenhouding - Beoordeling van de redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

P.19.1269.F 24 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191224.2F.4 AC nr. ...

Het recht van de inverdenkinggestelde om inzage te krijgen van alle, in het aanhoudingsbevel tegen hem ingebrachte stukken, vereist niet dat alle in dat bevel vermelde stukken moeten voorkomen in het dossier van de onderzoeksrechter voordat hij het bevel uitvaardigt; dat algemeen rechtsbeginsel verbiedt de onderzoeksmagistraat evenmin om het bestaan van stukken te vermelden die wegens de lopende onderzoekshandelingen tijdelijk niet beschikbaar zijn (1). (1) Cass. 15 maart 2000, AC 2000, nr. 182.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Middelen vereist voor de voorbereiding van de verdediging - Toegang tot het strafdossier

- Artt. 16, 21, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 5 en 6, § 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Middelen vereist voor de voorbereiding van de verdediging - Toegang tot het strafdossier

- Artt. 16, 21, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 5 en 6, § 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.1125.F 18 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191218.2F.6 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is niet van toepassing op de vordering tot herroeping van een probatieuitstel (1). (1) Cass. 6 oktober 2004, AR P.04.0919.F, AC 2004, nr. 461.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Veroordeling met uitstel - Probatieuitstel - Vordering tot herroeping - Toepassing

- Artt. 14 en 15 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.19.1232.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.14 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM is niet van toepassing op een gevangenhouding na een rechterlijke veroordeling, zodat het onderzoeksgerecht aan deze verdragsbepaling geen rechtsmacht kan ontlenen om kennis te nemen van een verzoek tot invrijheidstelling van hij tegen wie een buitenlands Europees aanhoudingsbevel ter fine van strafuitvoering werd uitgevaardigd dat werd geweigerd op grond van artikel 6.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel en die zich daardoor bij toepassing van artikel 38, §1, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen in strafuitvoering bevindt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Toepassingsgebied

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0888.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.3 AC nr. ...

De vaststelling dat artikel 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering de correctionele kamers van het hof van beroep niet de bevoegdheid toekent die het wel aan zijn kamer van inbeschuldigingstelling toekent, sluit niet uit dat de feitenrechter bevoegd is, in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht, om het gehele onderzoek of een gedeelte ervan weg te laten wanneer dat onderzoek het recht van verdediging in die mate miskent dat hierdoor het eerlijk karakter van het proces op doorslaggevende en onherroepelijke wijze in het gedrang komt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Gerechtelijk onderzoek - Miskenning van het recht van verdediging - Feitenrechter - Controlebevoegdheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

De onpartijdigheid van de onderzoeksrechter wordt vermoed (1). (1) Zie Fr. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale. De la confiance décrétée à la confiance justifiée, Collection de thèses, Larcier, 2005, p. 24 en 29, en de verwijzingen in de voetnoten, waaronder EHRM, Didier t. Frankrijk, 27 augustus 2002, nr. 58188/00 : « l'impartialité personnelle d'un magistrat se présume jusqu'à la preuve du contraire » ; Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223; Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166, en de verwijzing in de voetnoten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onderzoeksrechter - Onpartijdigheid - Bewijs - Vermoeden

Een akte die door de onderzoeksrechter op zodanige wijze is verwoord dat ze het vermoeden van onschuld zou miskennen, levert niet noodzakelijkerwijs het bewijs van zijn partijdigheid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Akte die door de onderzoeksrechter op zodanige wijze is verwoord dat ze het vermoeden van onschuld zou miskennen - Invloed op de onpartijdigheid van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Akte die door de onderzoeksrechter op zodanige wijze is verwoord dat ze het vermoeden van onschuld zou miskennen - Invloed op de onpartijdigheid van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.1221.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.2F.14 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, mag niet vooruitlopen op de schuld van de inverdenkinggestelde; wanneer ze hem verwijt zich nog niet te hebben gebeterd, terwijl hij niet schuldig is verklaard aan de feiten waarvoor hij in verdenking is gesteld en ze niet bevoegd is om dienaangaande uitspraak te doen, miskent ze het vermoeden van onschuld van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie Cass. 29 januari 2003, AR P.03.0109.F, onuitgegeven, aangehaald door J. DE CODT in : Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 40, en dat bovendien ambtshalve de schending van artikel 14, tweede lid, IVBPR vaststelt. In dit geval had het arrest tot handhaving van de voorlopige hechtenis, met aanneming van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, met name beslist dat "de inverdenkinggestelde, die niet geaarzeld heeft om haar medewerking te verlenen aan een daad van agressie op personen, waarvan zij de gevolgen kon inschatten, door haar gedrag de veiligheid van de personen en van andermans goederen uitermate ernstig in gevaar brengt en de openbare veiligheid ernstig schaadt". Op dezelfde wijze stelt het Hof in zijn arrest van 2 april 2002, AR P.02.0437.F, eveneens onuitgegeven, vast dat de kamer van inbeschuldigingstelling in haar arrest tot handhaving van de voorlopige hechtenis "uitspraak heeft gedaan over de schuld [van de inverdenkinggestelde] en het vermoeden van onschuld heeft miskend", door erop te wijzen dat het sperma dat op de kleding van het slachtoffer was aangetroffen het voorwerp heeft uitgemaakt van een DNA-analyse en dat deze "op wetenschappelijke wijze aantoont dat de inverdenkinggestelde, niettegenstaande zijn ontkenningen, wel degelijk aan de feiten van verkrachting heeft deelgenomen". In deze zaak heeft het openbaar ministerie geconcludeerd dat de stukken waarop het Hof vermocht acht te slaan, niet uitwezen dat de inverdenkinggestelde een gerechtelijk verleden zou hebben, zodat de kamer van inbeschuldigingstelling het vermoeden van onschuld leek te hebben miskend door te beslissen dat "de overlegging van een welwillendheidsattest (...) bewijst [dat de inverdenkinggestelde] zich nog niet gebeterd heeft". (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Vaststelling dat de inverdenkinggestelde zich niet heeft gebeterd - Miskenning van het vermoeden van onschuld

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.1134.F 27 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191127.2F.9 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is in de regel niet van toepassing op de procedure die inzake voorlopige hechtenis voor de onderzoeksgerechten wordt gevoerd; die gerechten doen immers geen uitspraak over de gegrondheid van een strafvervolging (1). (1) Cass. 1 augustus 2018, AR P.18.0855.N, AC 2018, nr. 437 (# 6) ; Cass. 27 mei 2014, AR P.14.0847.N, AC 2014, nr. 383 (#4) ; Cass. 20 mei 2014, AR P.14.0803.N, AC 2014, nr. 363 (#2) ; zie Cass. 2 januari 2013, AR P.12.2052.N, AC 2013, nr. 2; Cass. 2 oktober 1996, AR P.96.1256.F, AC 1996, nr. 349.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingsgebied - Procedure voor de onderzoeksgerechten inzake voorlopige hechtenis

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging ontzegt de wetgever de bevoegdheid niet om, op de tegenspraak die in het kader van het vooronderzoek wordt gewaarborgd, de limieten te stellen die hij onlosmakelijk verbonden acht met de bescherming van de openbare veiligheid en met het belang van het onderzoek.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Gerechtelijk onderzoek - Wettelijke limieten op de tegenspraak - Verantwoording

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0556.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.10 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat het exploot waarbij de verstekbeslissing aan de beklaagde wordt betekend, hem informeert over het recht op tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen; deze vermeldingen hebben tot doel om de bestemmeling van de akte toe te laten te beslissen over het al dan niet instellen van een rechtsmiddel, tijdig en met inachtneming van de vormvoorschriften (1); het verzuim om die informatie te vermelden is geen grond tot nietigheid van de betekening en heeft enkel tot gevolg dat het de rechter verboden is de niet. - ontvankelijkheid uit te spreken van het rechtsmiddel dat laattijdig werd ingesteld of met miskenning van de vormvereisten die voorgeschreven zijn door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld. (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Veroordeling bij verstek - Informatie over rechtsmiddelen aan beklaagde

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.19.0566.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.1 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, zoals vastgelegd in artikel 6 EVRM, belet de strafrechter niet bij de beoordeling van de schuld van een beklaagde aan een strafbaar feit rekening te houden met voor die rechter onder eed afgelegde verklaringen van getuigen, tegen wie die beklaagde zich burgerlijke partij heeft gesteld voor de onderzoeksrechter wegens meineed, noch met voor die rechter onder eed afgelegde verklaringen van getuigen die betrekking hebben op feiten die zich jaren daarvoor hebben afgespeeld (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verklaringen van getuigen tegen dewelke klacht wegens meineed is neergelegd - Verklaringen van getuigen die betrekking hebben op feiten die zich jaren voordien hebben voorgedaan - Beletsel voor de beoordeling van de zaak - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verklaringen van getuigen tegen dewelke klacht wegens meineed is neergelegd - Verklaringen van getuigen die betrekking hebben op feiten die zich jaren voordien hebben voorgedaan - Beletsel voor de beoordeling van de zaak - Draagwijdte

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; het legaliteitsbeginsel verzet zich er evenwel niet tegen dat de rechter oordeelt dat de nieuwe wet slechts de weergave is van de oude wet zoals die door de rechtspraak werd toegepast en de nieuwe wet derhalve geen toevoeging bevat van enig constitutief bestanddeel.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Toepassing van de wet in de tijd - Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Toepassing van de wet in de tijd - Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Draagwijdte

P.19.0594.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, noch uit artikel 47bis (oud) Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter geen acht mag slaan op het verhoor van een verdachte omdat diens raadsman zich tijdens dat verhoor niet zou hebben beperkt tot het houden van toezicht op de naleving van de rechten van die verdachte, maar zich actief in het verhoor zou hebben gemengd (1). (1) Zie Cass. 24 januari 2012, AR P.12.0106.N, AC 2012, nr. 64; T. DECAIGNY, M. COLETTE en P. DE HERT, "Wet consultatie- en bijstandsrecht. Wet van 13 augustus 2011 als antwoord op Salduz-rechtspraak", NJW 2011, 531.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Bijstand van een raadsman - Verhoor

van de verdachte - Artikel 47bis (oud) Wetboek van Strafvordering - Tussenkomst van de raadsman in het verhoor - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Bijstand van een raadsman - Verhoor van de verdachte - Artikel 47bis (oud) Wetboek van Strafvordering - Tussenkomst van de raadsman in het verhoor - Draagwijdte

P.19.0426.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.2 AC nr. ...

Een informaticasysteem zoals bedoeld in artikel 39bis Wetboek van Strafvordering, zoals in 2012 van toepassing, is een systeem voor de opslag, verwerking of overdracht van gegevens; daartoe kan een gegevensbank behoren met de gebruikshistoriek van een website; zo voor een netwerkdoorzoeking enkel de onderzoeksrechter bevoegd is, gelet op artikel 88ter Wetboek van Strafvordering; vereisen artikel 7 Handvest van de Grondrechten van de EU, artikel 8 EVRM en artikel 22 Grondwet als dusdanig niet dat een informaticadoorzoeking wordt uitgevoerd door een onderzoeksrechter; artikel 39bis Wetboek van Strafvordering vormt een wettelijke uitzondering op de in artikel 28bis, §3 Wetboek van Strafvordering bepaalde regel dat opsporingshandelingen gesteld onder leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings geen miskenning mogen inhouden van individuele rechten en vrijheden; bijgevolg vereist een informaticadoorzoeking geen rechterlijke tussenkomst en impliceert het ontbreken van een dergelijke tussenkomst geen miskenning van het recht op privacy.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Zoeking in een informaticasysteem

P.19.0530.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.4 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat het onderzoeksgerecht dat zich heeft uit te spreken over de regeling van de rechtspleging verplicht is om te antwoorden op elk detail in de conclusie van een burgerlijke partij die strekt tot het bevelen van bijkomend onderzoek; het volstaat dat het onderzoeksgerecht de partijen de voornaamste redenen laat kennen die hebben geleid tot de beslissing de vraag tot bijkomend onderzoek af te wijzen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek om bijkomend onderzoek door de burgerlijke partij - Afwijzing - Motiveringsplicht

- Artt. 135 en 223 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6 en 127 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0635.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.5 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM sluit niet uit dat bij de beoordeling van de redelijke termijn de houding van medebeklaagden in aanmerking wordt genomen in zoverre deze de rechterlijke overheid ertoe noopt de verdere behandeling van de zaak te vertragen of uit te stellen (1). (1) Cass. 30 april 2013, AR P.12.1290.N, AC 2013, nr. 270.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Beoordeling - Criterium - Houding van de medebeklaagden

De enkele omstandigheid dat de onderzoeksrechter in de stukken die hij heeft opgesteld opgave doet van bepaalde feiten die blijken uit reeds gestelde onderzoekshandelingen of uit dergelijke feiten afleidt dat de inverdenkinggestelde of andere bij het onderzoek betrokken personen op een bepaalde wijze hebben of moeten hebben gehandeld, toont als dusdanig niet aan dat de onderzoeksrechter zich ten aanzien van de inverdenkinggestelde partijdig opstelt of het vermoeden van onschuld miskent; het staat aan de rechter die oordeelt over de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek om de bewoordingen van de onderzoeksrechter te beoordelen in functie van een geheel van omstandigheden, zoals de aard van de inzichten die het onderzoek reeds heeft opgeleverd op het moment waarop de bekritiseerde bewoordingen worden gebruikt, de geëigende uitdrukkingswijze van de onderzoeksrechter, het doel van de stukken waarin die bewoordingen voorkomen en de context waarin zij zijn geuit en met inachtneming van die omstandigheden dient de rechter de werkelijke houding van de onderzoeksrechter tegenover de inverdenkinggestelde te bepalen, eerder dan die houding zonder meer af te leiden uit een letterlijke lezing van de gebruikte bewoordingen (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in de door hem opgestelde stukken - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdigheid van de rechter - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in de door hem opgestelde stukken - Draagwijdte

De wet van 5 februari 2016, die de voorheen in artikel 90quater, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde nietigheidssanctie opheft, is noch een wet die een nieuw misdrijf invoert, noch een wet die de strafmaat bepaalt maar is een procedurewet die vanaf de inwerkingtreding ervan van toepassing is op elke strafvordering, ook al dateert de onregelmatigheid van vóór de opheffing van de vermelde sanctie in toepassing van de artikelen 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek; de vormvereisten voor een afluistermaatregel op grond van artikel 90quater, § 1, Wetboek van Strafvordering en de bewijswaarde van de uit die maatregel verkregen gegevens zijn na de inwerkingtreding van de wet van 5 februari 2016 nog steeds dezelfde als deze die bestonden op het moment waarop de als strafbaar beoordeelde gedragingen werden gesteld en de niet-naleving van die vormvereisten is nog steeds gesanctioneerd, zij het niet meer automatisch met nietigheid, zodat het enkele feit dat beklaagde niet meer kan genieten van die automatische nietigheid, niet tot gevolg heeft dat de rechtspleging voor hem onduidelijk of onvoorspelbaar is geworden, noch dat hem waarborgen zijn ontnomen met betrekking tot de bewijslast van het openbaar ministerie aangaande zijn schuld en geen enkele verdrags- of grondwetsbepaling houdt de verplichting in om vormvereisten voor een onderzoekshandeling die een impact hebben op het recht op de eerbiediging van het privéleven, te sanctioneren met automatische nietigheid (1). (1) Cass. 13 juni 2017, AR P.17.0450.N, AC 2017, nr. 382; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017, L. ARNOU, Het wegvallen van de nietigheidssanctie inzake het afluisteren vindt genade in de ogen van het Grondwettelijk Hof, NC 2018, 35-37.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Afluistermaatregel - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Eerbiediging privé-leven - Afluistermaatregel - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

P.19.0776.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.6 AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat de vereiste van de redelijke termijn is miskend, oordeelt onaantastbaar op welke wijze die miskenning moet worden geremedieerd; bij die beoordeling kan de rechter onder meer de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn-vereiste alsook de noodzaak voor de samenleving om alsnog de bewezen verklaarde feiten te bestraffen, in aanmerking nemen; uit artikel 6.1 EVRM of uit art. 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet de verplichting om bij die beoordeling de oorzaak van de overschrijding van de redelijke termijn in aanmerking te nemen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Gevolg - Beoordeling

P.19.0952.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.5 AC nr. ...

Het verzoek dat niet rechtstreeks voor het hof van beroep of voor het Hof van Cassatie komt en die door de wet niet specifiek aan een ander gerecht wordt toegekend, valt onder de algemene bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg; in voorkomend geval doet de voorzitter van die rechtbank, in gevallen die hij spoedeisend acht, uitspraak bij voorraad; geen enkele schending van artikel 3 EVRM kan worden afgeleid uit de vaststelling dat de wet de strafuitvoeringsrechter niet de bevoegdheid heeft verleend om uitspraak te doen over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen van een veroordeelde die niet is opgesloten, terwijl de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, in spoedeisende gevallen, bevoegd is om de voorlopige maatregelen te bevelen teneinde de schending van de voormelde verdragsbepaling te voorkomen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Niet-opgesloten veroordeelde - Spoed - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

- Artt. 72, 73 en 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 568 en 584 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0357.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.2 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een advocaat zowel raadsman was van een inverdenkinggestelde als raadsman van een getuige die werd gehoord tijdens het vooronderzoek en die raadsman desgevallend de ter zake geldende deontologische regels betreffende de strijdigheid van belangen zou hebben overtreden, volgt niet dat het recht op een eerlijk proces van de burgerlijke partij onherroepelijk is miskend; het staat aan de rechter om rekening houdend met het verloop van het strafproces in zijn geheel te onderzoeken of er van een daadwerkelijke miskenning van de rechten van die burgerlijke partij sprake is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Advocaat - Advocaat raadsman van de inverdenkinggestelde en van een getuige

P.19.0535.F 9 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.2 AC nr. ...

Het daadwerkelijk rechtsmiddel waarover de burgerlijke partij beschikt wanneer zij meent te zijn benadeeld door een overschrijding van de redelijke termijn in het stadium van het onderzoek, is het beroep tot schadevergoeding dat zij tegen de Staat kan instellen en niet het cassatieberoep tegen het arrest van buitenvervolgingstelling (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, achtste uitg., 2017, p. 58.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Daadwerkelijk rechtsmiddel - Burgerlijke partij - Arrest van buitenvervolgingstelling - Beroep tot schadevergoeding

Het ambt van de rechter is niet verenigbaar met een hiërarchie of een bevelstructuur; de kamer van inbeschuldigingstelling van een hof hangt niet af van de correctionele kamers van dat zelfde hof van beroep.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid

van de rechter - Onafhankelijkheid van de kamer van inbeschuldigingstelling ten aanzien van de andere kamers van het hof van beroep

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de eiser, voor de onderzoeksgerechten, heeft geconcludeerd tot de overschrijding van de redelijke termijn, is het middel dat die overschrijding voor de eerste keer voor het Hof aanvoert, nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Middel voor de eerste keer aangevoerd voor het Hof van Cassatie - Ontvankelijkheid

P.18.0362.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging, om alle inverdenkinggestelden naar de feitenrechter te verwijzen wanneer het te maken krijgt met tegenstrijdige versies van de feiten, zoals deze door henzelf en door de burgerlijke partijen zijn voorgesteld.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bestaan van voldoende bezwaren - Onderscheiden beoordeling voor elke inverdenkinggestelde

- Artt. 128 en 130 Wetboek van Strafvordering

P.19.0443.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.6 AC nr. ...

Wanneer uit de rechtspleging blijkt dat de beklaagde vrij, bewust en ondubbelzinnig afstand heeft gedaan van de bijstand van een raadsman, houdt de omstandigheid dat hij zonder die bijstand werd berecht, geen schending van artikel 6.3.c, EVRM, en geen miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging in (1). (1) Volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet de afstand van een recht dat in het Verdrag wordt gewaarborgd - voor zover een dergelijke afstand rechtmatig is - op ondubbelzinnige wijze worden aangetoond (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84 (§ 37), waarin geciteerd wordt uit EHRM, 23 mei 1991, Oberschlick t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 11662/85) en, inzake rechten van procedurele aard, moet soortgelijke verklaring, om vanuit het oogpunt van het Verdrag in overweging te kunnen worden genomen, gepaard gaan met een minimum aantal waarborgen die in verhouding staan tot de ernst van die verklaring (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84, § 37). (MNB).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van de beschuldigde op de bijstand van een raadsman - Afstand

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0334.F 25 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.2 AC nr. ...

De appelrechters die op grond van de gegevens die hen tot hun overtuiging hebben gebracht en die aan de tegenspraak van de beklaagde werden onderworpen, oordelen dat de weigering om een getuige op de rechtszitting te horen geen enkele weerslag heeft op de betrouwbaarheid van het schuldbewijs en op het billijk karakter van het proces, zijn niet verplicht bovendien de compenserende elementen te vermelden die hen in staat hebben gesteld de betrouwbaarheid van de beschuldigingen van die getuige te beoordelen, aangezien zij geoordeeld hebben dat het bewijs geleverd is op grond van elementen die onderscheiden zijn van mogelijke verklaringen van laatstgenoemde.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek - Inaanmerkingneming als bewijs - Voorwaarden - Vermelding van compenserende factoren - Verplichting

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om belastende verklaringen die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of diens raadsman zijn afgelegd, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, zonder dat de beklaagde, hoewel hij bij de feitenrechter daarom had verzocht, die persoon als getuige tijdens het proces heeft kunnen ondervragen, moet worden nagegaan - of er ernstige redenen zijn voor het niet-verschijnen van de getuige, - of de belastende verklaring van de afwezige getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, - of er compenserende factoren voorhanden zijn, inzonderheid voldoende sterke procedurele waarborgen, die een tegenwicht vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en die de eerlijkheid van het proces in zijn geheel verzekeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 479.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde - Inaanmerkingneming als bewijs

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.18.0250.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.1 AC nr. ...

Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof volgt dat het voorgaande optreden van een onafhankelijke en onpartijdige rechter weliswaar een belangrijke waarborg vormt voor de naleving van de voorwaarden voor een aantasting van de onschendbaarheid van de woning, maar dat het ontbreken van een voorafgaande rechterlijke machtiging in bepaalde omstandigheden kan worden gecompenseerd door een achteraf verrichte rechterlijke toetsing, zodat een huiszoeking niet steeds noodzakelijk gepaard moet gaan met een voorafgaande machtiging door een onafhankelijke en onpartijdige magistraat.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Huiszoeking - Machtiging door een onafhankelijke en onpartijdige magistraat

- Art. 8.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0715.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. 584

De omstandigheid dat een partij beslist om op de laatste nuttige dag hoger beroep in te stellen zonder de tegenpartij daarvan bericht te geven, kan als dusdanig ten nadele van laatstgenoemde geen miskenning van het recht op een eerlijk proces of van een andere norm opleveren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hoger beroep ingesteld op de laatste nuttige dag - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hoger beroep ingesteld op de laatste nuttige dag - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

C.11.0070.F 6 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190906.2 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer kennisneemt van het beroep van een asielzoeker tegen een ministerieel besluit dat hem ter beschikking stelt van de regering, dient ze krachtens het subsidiariteitsbeginsel van de dwingende maatregelen dat voortvloeit uit artikel 5.1.f, EVRM, te onderzoeken of andere maatregelen konden worden aangewend en of andere, minder dwingende maatregelen dan die maatregel van vrijheidsberoving hadden kunnen worden genomen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Vreemdelingen - Terbeschikkingstelling van de regering - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Subsidiariteitsbeginsel

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 54, § 2, tweede lid, 71, eerste lid, en 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.19.0423.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.2 AC nr. ...

Wanneer uit geen enkel processtuk blijkt dat de verplichting om het verzoekschrift of het formulier dat de grieven in hoger beroep vermeldt, neer te leggen binnen de termijn van hoger beroep van dertig dagen, ter kennis is gebracht van de aangehouden beklaagde die niet door een advocaat is bijgestaan en die te kennen heeft gegeven dat hij hoger beroep wilde instellen in een taal die hij verstaat, kan de appelrechter dat hoger beroep niet met toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering vervallen verklaren zonder hem aldus het recht van toegang tot de rechter te ontzeggen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM "in substantie" in Pas. 2019, nr. 435; Cass. 18 april 2018, AR P.18.0125.F, AC 2018, nr. 247.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Veroordeling door correctionele rechtbank - Hoger beroep van de aangehouden beklaagde - Verzoekschrift of formulier dat de grieven vermeldt - Neerlegging na het verstrijken van de wettelijke termijn van dertig dagen - Overmacht

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0744.N 24 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190724.1 AC nr. ...

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat het openbaar ministerie dat gebruik wil maken van gegevens uit een ander strafdossier, aan de verdediging opgave doet van alle pertinente bewijselementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die het in zijn bezit heeft; daartoe behoren niet enkel de bewijselementen die een rechtstreeks belang hebben voor de feiten van de zaak, maar ook deze die betrekking kunnen hebben op de ontvankelijkheid, de betrouwbaarheid en de volledigheid van de eerst vermelde bewijselementen; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; ook kunnen de gegevens verkregen uit het afzonderlijke dossier zelf nog het voorwerp uitmaken van een lopend onderzoek (1); het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde bewijselementen zijn toegevoegd aan het strafdossier (2). (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC. 2019, nr. 273 en ref. in nota. (2) Zie E.H.R.M., 17 april 2018, Paci t. België, nr. 45597/09, §§85 et sq; L. HUYBRECHTS, "Het gebruik in het strafproces van een ander strafdossier", in: Om deze redenen, Liber Amicorum Armand Vandeplas, Gent, Mys en Breesch, 1994, pp. 283-304.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Bewijsvoering - Gebruik van gegevens uit een ander, niet gevoegd strafdossier - Opgave van alle pertinente bewijselementen - Verplichting

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0732.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.4 AC nr. ...

De artikelen 5 en 6 EVRM vereisen niet dat de inverdenkinggestelde een afschrift krijgt van het dossier van de voorlopige hechtenis (1) en artikel 21, § 3, tweede en derde zin, Voorlopige Hechteniswet (2) is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; bijgevolg kan het onderzoeksgerecht de voorlopige hechtenis enkel opheffen indien het vaststelt dat door de onmogelijkheid tot kopiename het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde onherroepelijk is geschaad. (1) Zie Cass. 13 mei 2014, AR P.14.0768.N, AC 2014, nr. 341 (artt. 5.1.c, 5.4 en 6.3.d EVRM) ; Cass. 6 september 2011, RG P.11.0501.N, AC 2011, nr. 452 (recht van verdediging en recht op een eerlijk proces). (2) Zoals aangevuld door art. 156 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht van de inverdenkinggestelde om een afschrift te krijgen van het dossier

- Artt. 5.4 en 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van de inverdenkinggestelde om een afschrift te krijgen van het dossier

- Artt. 5.4 en 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht, dat in geval van handhaving van de voorlopige hechtenis dient te beslissen binnen een korte termijn, moet niet tot in de bijzonderheden het verweer van de inverdenkinggestelde beantwoorden (1) en de bij artikel 23, 4°, Voorlopige Hechteniswet vereiste gegevens preciseren. (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273 en nota OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Onderzoeksgerecht - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting op de conclusie te antwoorden

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0096.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.1 AC nr. ...

Het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwetten, vastgelegd in het artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek heeft enkel betrekking op eigenlijke straffen en is niet van toepassing op veiligheidsmaatregelen, zoals het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig, wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid, die de bescherming van het algemeen belang beogen (1). (1) Cass. 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286; Cass. 1 februari 2005, AR P.04.1676.N, AC 2005, nr. 64.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Veiligheidsmaatregel - Verval van het recht te sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Draagwijdte

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

Het gevolg van de onregelmatigheid van een bewijselement, de sanctie voor de miskenning van het recht op het voorafgaandelijk overleg en op de bijstand van een advocaat en de sanctie voor de miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht, bestaat niet in de niet-ontvankelijkheid van de vervolging of van de strafvordering maar, wanneer die onregelmatigheden naar recht zijn vastgesteld door de feitenrechter, respectievelijk in het weren van het onwettige bewijselement, het verbod, voor dat gerecht, om bewijzen van schuld te putten in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht is afgelegd en de vermindering van de uitgesproken of zelfs van de bij wet vastgestelde straf (1). (1) Zie (onderzoeksgerechten) Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. « in hoofdzaak » OM en noot ondertekend M.N.B.; Fr. LUGENTZ, La Preuve en matière pénale - Sanction des irrégularités, Anthemis, Limal, 2017, p. 195 e.v.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatigheid van een bewijselement - Miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Vaststelling door feitenrechter - Sanctie

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Onregelmatigheid van een bewijselement - Miskenning van het recht op het voorafgaandelijk overleg en het recht op de bijstand van een advocaat - Vaststelling door feitenrechter - Sanctie

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het appelgerecht dat enerzijds oordeelt dat de eerste rechter, door de beklaagden het recht te ontzeggen tijdens het debat ter zitting de gehoorde personen die verklaren slachtoffer te zijn, te verhoren, het recht van verdediging wetens en willens heeft geschonden, maar anderzijds vaststelt dat de appelrechters die personen ter zitting hebben gehoord en de partijen hebben toegestaan hen alle dienstige vragen te stellen, stelt in werkelijkheid vast dat het appelgerecht aldus heeft gedaan wat de eerste rechter had moeten doen (1); de appelrechters kunnen de miskenning van het beginsel van het recht op tegenspraak voor de eerste rechter derhalve niet omschrijven als een onherroepelijke aantasting van het recht van de beklaagden op een eerlijk proces. (1) Ter herinnering, een cassatiemiddel is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de rechter uitspraak heeft gedaan zoals hij dat had moeten doen indien hij de aangevoerde schending niet had begaan (zie R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Brussel, Bruylant, 2015, p. 448).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3, d) - Beginsel van het recht op tegenspraak - Recht om de getuigen à charge te verhoren of te doen verhoren - Debat ter zitting - Verzoek van de verdediging tot verhoor van de gehoorde personen die verklaren slachtoffer te zijn - Weigering van de eerste rechter - Hoger beroep - Toestemming van de feitenrechters

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De toetsing van het onherroepelijk karakter van een aantasting van het recht op een eerlijk proces vereist een onderzoek van de zaak in haar geheel, teneinde na te gaan of een gebrek eigen aan een bepaalde fase van de rechtspleging al dan niet achteraf kon worden rechtgezet (1); in dat opzicht moet met name worden onderzocht of de partijen de authenticiteit van het bewijselement hebben kunnen betwisten en zich tegen het gebruik ervan hebben kunnen verzetten; dat toezicht houdt rekening met de kwaliteit van het bewijselement, met inbegrip van het antwoord op de vraag of de omstandigheden waarin het werd verzameld aan de juistheid ervan doen twijfelen (2). (1) Zie Fr. LUGENTZ, o.c., p. 206-207. (2) Cass. 30 april 2014, P.13.1869.F/7, AC 2014, nr. 307, voormeld.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onherroepelijk karakter - Toetsing - Vereiste van een onderzoek van een zaak in haar geheel - Onregelmatig bewijs

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het onherroepelijk karakter van een aantasting van het recht op een eerlijk proces moet in concreto worden aangetoond en vastgesteld (1) door de rechter en kan niet worden gelijkgesteld met de omstandigheid zelf dat een dergelijke grief, die de rechter eerst moet trachten te verhelpen, zou zijn bewaarheid; zo kan de beslissing die enkel stelt dat voornoemd recht onherroepelijk is miskend, in het licht van dat vereiste niet als naar recht verantwoord worden beschouwd. (1) Zie, betreffende de onregelmatigheid die voortvloeit uit het gebrek aan bijstand van een advocaat tijdens de verhoren van een verdachte in de loop van zijn vrijheidsberoving, Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606, §8 en 10; EHRM 27 november 2008, verzoekschrift nr. 36391/02, Salduz t. Turkije.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onherroepelijk karakter - Vaststelling door de rechter - Vereiste van een concreet bewijs of van een concrete vaststelling

De vraag of de met het onderzoek belaste personen en organen voldoende onafhankelijk en onpartijdig zijn, moet worden beoordeeld in het licht van alle bijzondere omstandigheden eigen aan de zaak (1). (1) Cass. 27 februari 2019, AR P.18.1121.F, AC 2019, nr. 126; EHRM 14 april 2015, Mustafa Tunç en Fecire Tunç t. Turkije, verzoekschrift nr. 24014/05, §223 e.v.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid - Beoordeling door de rechter - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Met het onderzoek belaste personen en organen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het verhoor van een verdachte heeft in de regel niet tot gevolg dat het recht van verdediging onherroepelijk is aangetast of dat een eerlijke behandeling van de zaak definitief is uitgesloten; wanneer de rechter een andere dan de wettelijk bepaalde sanctie voor de afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het verhoor overweegt, dient hij na te gaan wat de concrete impact is van de afwezigheid van die bijstand op de uitoefening van het recht van verdediging van de verdachte en op zijn recht op een eerlijk proces tijdens het verdere verloop van de procedure (1). (1) Zie Cass 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606, § 8 (betreffende een dergelijk verhoor "op een ogenblik dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM nog niet in die zin interpreteerde en de Belgische wetgeving nog niet in die noodzaak voorzag"); EHRM 27 november 2008, verzoekschrift nr. 36391/02, Salduz t. Turkije).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3, c) - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Geen bijstand van een advocaat - Miskenning van het recht van verdediging

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

De miskenning van het recht van de beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht, wordt bestraft overeenkomstig artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; de enkele vaststelling, door de feitenrechter, van de overschrijding van die termijn verantwoordt de beslissing om de vervolging niet-ontvankelijk te verklaren bijgevolg niet naar recht.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Overschrijding van de redelijke termijn om berecht te worden - Sanctie - Gevolg voor de ontvankelijkheid van de vervolging

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De feitenrechter beoordeelt in feite de gevolgen die de onregelmatigheden, die hij zegt te hebben vastgesteld, hebben gehad voor de wijze waarop de beklaagde zijn recht op een eerlijk proces al dan niet nog kan uitoefenen; het Hof gaat evenwel na of hij, uit zijn vaststellingen, zowel de onregelmatigheid zelf van de onderzoekshandelingen of van de daden van vervolging als van de gevolgtrekkingen die hij daaruit maakt naar recht heeft kunnen afleiden (1), indien deze verschillen van die welke in de wet zijn vastgelegd. (1) Zie Cass. 27 februari 2019, AR P.18.1121.F, AC 2019, nr. 126.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Onregelmatigheid van een bewijselement - Gevolgen voor het recht op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Marginale toetsing door

het Hof

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De procedurele rechtvaardigheid kan in gevaar worden gebracht wanneer de bewijsgaring, in haar geheel, is verlopen in omstandigheden die de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs aantasten omdat er twijfel bestaat omtrent de onpartijdigheid van de met het onderzoek belaste personen; de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet echter objectief worden verantwoord, in die zin dat de rechter dient vast te stellen dat er redenen zijn die de partijen terecht doen vrezen voor het ontstaan van een dergelijk risico op partijdigheid (1). (1) (Betreffende de onpartijdigheid van de onderzoeker en niet van een deskundige, zoals in onderhavig geval) Cass. 27 februari 2019, AR P.18.1121.F, AC 2019, nr. 126; Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357; zie ook (betreffende de loyaliteitsplicht van de met het onderzoek belaste onderzoekers en magistraten) Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, "KBL", AC 2011, nr. 370, integrale versie (beschikbaar op Juridat.be).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Bewijsgaring - Twijfel over de onpartijdigheid van de met het onderzoek belaste personen - Redenen die terecht doen vrezen voor een risico op partijdigheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan vormt de sanctie die is gesteld op omstandigheden die beletten om de strafvordering in te stellen of voort te zetten met eerbiediging van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak (1); de niet-ontvankelijkheid van die vordering valt derhalve niet samen met de onregelmatigheid of de nietigheid van de handeling die tijdens de uitoefening ervan is verricht dan wel aan de oorsprong ervan ligt (2). (1) Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134. (2) Zie Fr. LUGENTZ, o.c., p. 203-208.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan - Onregelmatigheid of nietigheid van de handeling die tijdens de uitoefening van de strafvordering is verricht of aan de oorsprong ervan ligt - Onderscheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer een verdachte zonder bijstand van een advocaat verklaringen aflegt die ook derden beschuldigen, is het aldus tegen hen verkregen bewijs op zich niet onregelmatig; onverminderd de mogelijkheid waarover de verdachte beschikt om op de inhoud van die verklaringen terug te komen, treedt hij in dat geval enkel op als een getuige wiens verklaring, om te worden aangenomen, niet in het bijzijn van een raadsman hoeft te worden afgelegd (1). (1) Cass. 5 september 2012, AR P.12.0418.F, AC 2012, nr. 447 (derde middel), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2012, nr. 447; zie Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210, §7.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3, c) - Verhoor van een verdachte zonder zonder bijstand van een advocaat - Verklaringen die ook derden beschuldigen - Weerslag op de regelmatigheid van het bewijs

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Verhoor van een verdachte zonder zonder bijstand van een advocaat - Verklaringen die ook derden beschuldigen - Weerslag op de regelmatigheid van het bewijs

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0508.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.4 AC nr. ...

De weigering een buitenlandse nationale strafbepaling, waarvan wordt aangevoerd dat ze strijdig is met het Europees recht, buiten toepassing te laten levert als dusdanig geen schending op van artikel 7 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte - Nationale strafbepaling van een Europese lidstaat - Aanvoering van strijdigheid met het Europees recht - Draagwijdte

P.19.0524.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.5 AC nr. ...

Artikel 66 Interneringswet, in die zin gelezen dat een geïnterneerde wiens toestand dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en waarvan niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat hij door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen slechts in aanmerking komt voor een definitieve invrijheidstelling na het verstrijken van deze proeftermijn, is niet verenigbaar met artikel 5.1.e en 5.4 EVRM en het is daarbij zonder belang of de geïnterneerde is geplaatst of overgeplaatst overeenkomstig artikel 19 Interneringswet in een inrichting als bedoeld door artikel 3, 4°, b), c) en d), Interneringswet dan wel op proef in vrijheid werd gesteld als bedoeld in artikel 25 van die wet; dat op de plaatsing of overplaatsing en de invrijheidstelling op proef andere regels en procedures van toepassing zijn, belet niet dat uit artikel 5.1.e) en 5.4 EVRM volgt dat indien de kamer voor de bescherming van de maatschappij ter gelegenheid van de beslissingen over de verdere tenuitvoerlegging van de internering wordt verzocht zich uit te spreken over het nog aanwezig zijn van een geestesziekte bij de geïnterneerde en over de vraag of nog redelijkerwijze te vrezen is dat de geïnterneerde door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen en de kamer van oordeel is dat dit niet het geval is, zij een definitieve invrijheidstelling moet toekennen (1). (1) Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Recht op vrijheid en veiligheid - Vrijheidsontneming van geesteszieken - Artikel 66 Interneringswet - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op vrijheid en veiligheid - Invrijheidstelling - Artikel 66 Interneringswet - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Draagwijdte

Uit artikel 5.1.e) en 5.4 EVRM volgt dat indien de kamer voor de bescherming van de maatschappij beslist tot een definitieve invrijheidstelling omdat de geïnterneerde niet langer geesteszieke is en evenmin te vrezen is dat hij de door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen, zij niet dient na te gaan of de in artikel 34 Interneringswet bepaalde uitvoeringsmodaliteiten kunnen of moeten worden toegepast en evenmin moet motiveren waarom die uitvoeringsmodaliteiten desgevallend onverenigbaar zijn met artikel 5 EVRM (1). (1) Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223; H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN en E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Recht op vrijheid en veiligheid - Vrijheidsontneming van geesteszieken - Definitieve invrijheidstelling - Toepassing van artikel 34 Interneringswet - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op vrijheid en veiligheid - Invrijheidstelling - Definitieve invrijheidstelling - Toepassing van artikel 34 Interneringswet - Draagwijdte

P.19.0124.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.1 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM, zoals het wordt uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat een bij verstek veroordeelde beklaagde de mogelijkheid geboden wordt dat een rechtscollege, na hem te hebben gehoord, opnieuw uitspraak doet over de gegrondheid van de beschuldiging, tenzij vaststaat dat hij afstand heeft gedaan van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen of dat hij de intentie had zich aan het gerecht te onttrekken; het verzet wordt dus als ongedaan beschouwd wanneer de eiser in verzet, door zijn afwezigheid, heeft doen blijken van zijn vrijwillige en doelbewuste afstand van de uitoefening van zijn rechten van verschijning en verdediging (1). (1) Zie Cass. 3 april 2019, AR P.19.0032.F, AC 2019, nr. 206, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2019, nr. 206 ; Cass. 6 juni 2018, AR P.18.0404.F, AC 2018, nr. 360, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal M. VANDERMEERSCH in Pas. 2019, nr. 360 ; Cass. 9 mei 2018, AR P.17.1114.F, AC 2018, nr. 297; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal DECREUS; AGwH 21 december 2017, nr. 148/2017.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Geen wettige reden van verschoning

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

De waarborg op een eerlijk proces ontzegt de feitenrechter de bevoegdheid niet om de gegrondheid van een door één van de partijen gevorderde onderzoekshandeling te beoordelen en verbiedt hem derhalve evenmin te oordelen dat de zaak in staat van wijzen is zonder dat de gevorderde handeling, die niet nodig was om de waarheid te achterhalen, werd bevolen (1); uit de enige omstandigheid dat de door de inverdenkinggestelde gevorderde polygraaftest hem door de kamer van inbeschuldigingstelling werd geweigerd op grond dat die test, gelet op het voorwerp ervan, niet kan bijdragen tot de oplossing van het geschil, kan niet worden afgeleid dat de zaak, in zijn geheel, niet à charge en à décharge werd onderzocht en evenmin, bijgevolg, dat er onmogelijk een eerlijk proces kon worden gevoerd voor het vonnisgerecht (2). (1) Zie, inzake het aan de feitenrechter gericht verzoek tot verhoor van een getuige, Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. OM in Pas. 2016; Cass. 15 november 2017, AR P.17.0150.F, AC 2017, nr. 647. (2) Zie Cass. 15 mei 2001, AR P.99.1478.N, AC 2001, nr. 282 (antwoord op het tweede middel, beschikbaar op juridat.be).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Vordering tot het verrichten van een onderzoekshandeling - Polygraaf - Weigering van het onderzoeksgerecht - Weerslag op de eerlijke behandeling van de zaak

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0356.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een bewijselement is verkregen met miskenning van het recht op het privéleven, gewaarborgd door artikel 8 EVRM, heeft niet noodzakelijkerwijs een miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg (1); de rechter moet in het licht van de gehele procedure beoordelen of de inbreuk op het privéleven een dergelijke miskenning tot gevolg heeft gehad (2). (1) Zie Cass. 20 februari 2018, AR P.17.0882.N, AC 2018, nr. 109 ; Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265, § 6, met concl. advocaat-generaal met opdracht Winants; Wet 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017. De voormelde wet van 8 december 1992 is opgeheven door artikel 280, eerste lid, Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, BS 5 september 2018. (2) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139, § 14.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Schending - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Draagwijdte met betrekking tot het recht op een eerlijk proces

- Artt. 6 en 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bewijselementen verkregen met miskenning van het recht op eerbiediging van het privéleven ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens - Schending van artikel 8 EVRM - Draagwijdte met betrekking tot het recht op een eerlijk proces

- Artt. 6 en 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het toezicht van de rechter op de toelaatbaarheid van een bewijs ten aanzien van de in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vastgestelde voorwaarden vormt een daadwerkelijk rechtsmiddel dat beantwoordt aan de voorschriften van artikel 13 EVRM (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2018, AR P.17.0882.N, AC 2018, nr. 109, § 15.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Bewijs - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Toezicht door de rechter op de toelaatbaarheid van dat bewijs in het licht van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0407.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in het licht van de gegevens van de zaak welke feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt en of die feiten identiek of substantieel dezelfde zijn als deze die het voorwerp waren van een eerdere strafvervolging die is beëindigd met een onherroepelijke beslissing van vrijspraak of veroordeling en waarbij de rechter acht moet slaan op de feitelijke gedragingen en de werkelijk bedoelde omstandigheden waarop de eerste strafvordering betrekking heeft; dat dubbel onderzoek van de hem voorgelegde en de eerder berechte feiten maakt deel uit van de onaantastbare beoordeling door de feitenrechter (1). (1) Cass. 9 april 2014, AR P.13.1916.F, AC 2014, nr. 280.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende aanvullende protocol EVRM - Artikel 4.1 - "Non bis in idem" - Zelfde feiten - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

Uit de bepalingen van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM alsmede uit het algemene rechtsbeginsel non bis in idem volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak en voor zover die vervolgingen betrekking hebben op dezelfde persoon, waarbij onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1); niet de inbreuken of de kwalificatie van de feiten, maar de feiten zelf moeten identiek of substantieel dezelfde zijn. (1) Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1509.N, AC 2015, nr. 122.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende aanvullende protocol EVRM - Artikel 4.1 - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

P.19.0237.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.7 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt in de regel voor de rechterlijke overheden niet de verplichting om aan een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg was bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van het beroepen vonnis, alle vormvereisten voor het instellen van het hoger beroep aan die beklaagde ter kennis te brengen (1); dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om binnen een welbepaalde termijn de nauwkeurig bepaalde grieven tegen de in eerste aanleg genomen beslissing schriftelijk in te dienen op de griffie. (1) Zie: Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0232.F, AC 2018, nr. 344.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot de rechter - Hoger beroep - Informatieverplichting voor de rechterlijke overheden

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0240.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.14 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 185, § 1, Strafwetboek waarborgen het recht van de beklaagde om ter rechtszitting in persoon of vertegenwoordigd door een advocaat te verschijnen; die bepalingen noch het recht van verdediging hebben echter tot gevolg dat de rechter wat de straftoemeting betreft geen enkel gevolg zou kunnen verbinden aan het feit dat de beklaagde niet in persoon ter rechtszitting verschijnt (1). (1) Artikel 185, § 1, Strafwetboek dient te worden gelezen als artikel 185, § 1, Wetboek van Strafvordering.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Niet-verschijning in persoon van beklaagde ter rechtszitting - Straftoemeting

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Niet-verschijning in persoon van beklaagde ter rechtszitting - Straftoemeting

P.19.0531.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.15 AC nr. ...

De artikelen 5.1.f en 5.4 EVRM vereisen niet dat de vreemdeling die zich niet langer in uitleveringsdetentie bevindt, ook al blijft hij ter beschikking van de uitvoerende macht, de rechter moet kunnen vragen om op korte termijn te beslissen over de wettigheid van zijn gevangenhouding ter fine van uitlevering.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Uitlevering - Vreemdeling die zich niet langer in uitleveringsdetentie bevindt maar die ter beschikking blijft van de uitvoerende macht

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Uitlevering - Vreemdeling die zich niet langer in uitleveringsdetentie bevindt maar die ter beschikking blijft van de uitvoerende macht

P.19.0107.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.1 AC nr. ...

Het vonnis dat zijn beslissing grondt op een geldende wetsbepaling, steunt niet op een feit dat de appelrechter uit eigen wetenschap kende; aangezien de toepassing van een dergelijke procedurewet door de partijen kan worden voorzien, hoeft de rechter hen niet te waarschuwen dat hij overweegt die wet toe te passen en hoeft hij hen evenmin uit te nodigen zich daartegen te verdedigen (1). (1) Zie Cass. 24 januari 1995, AR P.94.1135,N, AC 1995, nr. 39: "Het recht op tegenspraak en het recht van verdediging worden niet miskend door de rechter die zijn beslissing, niet op eigen kennis, maar op uit de ervaring algemeen bekende feiten laat steunen"; Cass. 20 juni 2008, AR C.06.0592.F, AC 2008, nr. 386 en noot betreffende de andersluidende concl. van advocaat-generaal Werquin in Pas. 2008, nr. 386; Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.1260.F, AC 2000, nr. 575.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beslissing gegrond op een geldende wetsbepaling die niet in de conclusie werd aangevoerd - Persoonlijke wetenschap

P.19.0490.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.4 AC nr. ...

Het arrest dat een tegen de vasthoudingsmaatregel ingediend verzoekschrift tot invrijheidstelling doelloos verklaart, schendt artikel 5.4 EVRM niet; uit die bepaling volgt dat het onderzoeksgerecht dat kennisneemt van een beroep van een vreemdeling die, met het oog op zijn verwijdering, van zijn vrijheid is beroofd, op korte termijn uitspraak moet doen over de wettigheid van de titel krachtens welke hij gedetineerd wordt; hieruit volgt niet dat voornoemd gerecht daarenboven op korte termijn uitspraak moet doen over de wettigheid van die titel wanneer die persoon niet meer gedetineerd wordt met toepassing van die titel, maar krachtens een nieuwe beslissing die op een andere wettelijke grondslag is genomen (1). (1) Zie Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, § 4, met concl. OM in Pas. 2019, nr. 188 : "De omstandigheid dat de onderzoeksgerechten niet bevoegd zijn om uitspraak te doen over een vervallen vasthoudingstitel van een vreemdeling, sluit niet uit dat laatstgenoemde, voor de burgerlijke rechtscolleges, een aansprakelijkheidsvordering tegen de Belgische Staat kan instellen".

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingenwet - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op een andere grondslag - Onderscheiden autonome titel - Beroep zonder bestaansreden

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 71, eerste lid, 72, tweede lid, en 73, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer, met toepassing van de artikelen 71, eerste lid, 72, tweede lid, en 73, eerste lid, Vreemdelingenwet de raadkamer van de correctionele rechtbank of, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep vaststelt dat het verzoekschrift tot invrijheidstelling geen bestaansreden meer heeft omdat de vreemdeling niet meer gedetineerd wordt krachtens de vasthoudingsbeslissing waartegen dat verzoekschrift was gericht (1), is de vreemdeling niet verstoken van een daadwerkelijk rechtsmiddel om de mogelijke onwettigheid van die beslissing te doen vaststellen en de vergoeding van de door die onwettigheid geleden schade te verkrijgen; artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kent immers een recht op vergoeding van de gehele schade toe, met inbegrip van de morele schade, aan de persoon die het slachtoffer is geworden van een aanhouding of een hechtenis in omstandigheden die niet verenigbaar zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM; die bepaling beantwoordt aan de vereisten van artikel 6.1 EVRM (2). (1) Wegens een repatriëring: zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674 ; wegens het uitvaardigen van een andere autonome titel: zie Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49 ; wegens het opheffen van de titel: zie Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. (2) Zie Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, § 4, met concl. OM in Pas. 2019, nr. 188 : "De omstandigheid dat de onderzoeksgerechten niet bevoegd zijn om uitspraak te doen over een vervallen vasthoudingstitel van een vreemdeling, sluit niet uit dat laatstgenoemde, voor de burgerlijke rechtscolleges, een aansprakelijkheidsvordering tegen de Belgische Staat kan instellen".

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdelingenwet - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Einde van de vasthouding op grond van de betwiste titel - Beroep zonder bestaansreden - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Artt. 5.4 en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71, eerste lid, 72, tweede lid, en 73, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Een beperking van het recht van toegang tot de advocaat op basis van een wettelijke grondslag leidt evenwel bij afwezigheid van dwingende redenen niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM en het staat aan de rechter te onderzoeken of in het licht van de omstandigheden van de zaak de beperking van het recht van toegang tot de raadsman de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast, waarbij onder meer rekening kan worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over hun betrouwbaarheid en de juistheid in het licht van de omstandigheden waarin ze werden verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties (1). (1) EHRM, Beuze t. België, 9 november 2018.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Beperking van het recht op toegang - Wettelijke grondslag voor de beperking - Aantasting van het eerlijk proces - Criteria - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Beperking van het recht op toegang - Wettelijke grondslag voor de beperking - Aantasting van het eerlijk proces - Criteria - Draagwijdte

Het recht van toegang tot de advocaat kan een verdachte enkel worden ontzegd indien daartoe dwingende redenen zijn die noodzakelijk een tijdelijk karakter hebben en slechts kunnen worden aangenomen op grond van een specifieke beoordeling van de omstandigheden van de zaak, zoals de dringende noodzaak om een ernstige aantasting van het leven, de vrijheid of de fysieke integriteit te voorkomen, maar een beperking van het recht van toegang op een wettelijke en dus algemene, verplichte en systematische basis vormt als dusdanig geen dwingende reden (1). (1) EHRM, Beuze t. België, 9 november 2018.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Beperking van het recht op toegang - Dwingende redenen - Wettelijke grondslag voor de beperking - Voorwaarden - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Beperking van het recht op toegang - Dwingende redenen - Wettelijke grondslag voor de beperking - Draagwijdte

Uit artikel 6.1 en 6.3.c EVRM volgt dat een verdachte die van zijn vrijheid is beroofd recht heeft op toegang tot een advocaat vanaf het ogenblik dat er sprake is van een vervolging wegens een strafbaar feit en dit recht houdt in dat vanaf het ogenblik van de vrijheidsberoving de verdachte contact kan hebben met een advocaat en er vertrouwelijke aanwijzingen kunnen worden gegeven, alsook dat de advocaat bij de verhoren tijdens het vooronderzoek fysiek mag aanwezig zijn, wat moet toelaten een effectieve en concrete bijstand te verlenen en erop toe te zien dat het recht van verdediging niet wordt miskend (1). (1) EHRM, Beuze t. België, 9 november 2018.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat

De vestiging en invordering van een belasting maakt het voorwerp uit van een administratieve procedure in het kader waarvan de belastingadministratie de betaling van wettelijk verschuldigde belastingen nastreeft; dit is geen strafprocedure en een belasting is evenmin een straf zodat het non bis in idem-beginsel daarop niet van toepassing is (1). (1) Zie J. ROZIE, " Bijzondere verbeurdverklaring in fiscale zaken", in M. MAUS en M. ROZIE (eds.), Actuele problemen van het fiscaal strafrecht, 2011, Intersentia, pp.638-645.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4 - Non bis in idem-beginsel - Belastingheffing - Aard van de maatregel - Draagwijdte

Geen enkele wets- of verdragsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat informatie louter in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied; wanneer een partij aanvoert dat dergelijke inlichtingen op onregelmatige wijze zijn verkregen, dient zij dit aannemelijk te maken op een wijze die het niveau van een loutere bewering overstijgt en de rechter oordeelt onaantastbaar of die partij haar aanvoering geloofwaardig maakt (1). (1) Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr.716; Cass. 2 december 2014, AR P.13.0545.N, AC 2014, nr. 743; Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T.Strafr. 2014/1, (47)48-50.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijsvoering - Informatie afkomstig van de Duitse fiscus - Aanvoering van onrechtmatige informatieverkrijging - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op privacy - Bewijsvoering - Informatie afkomstig van de Duitse fiscus - Aanvoering van onrechtmatige informatieverkrijging - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte

---

P.19.0169.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter omstandigheden vaststelt die het onmogelijk maken om de strafvervolging met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces in te leiden of voort te zetten, kan hij in dat geval, bij wijze van sanctie, de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering uitspreken; daartoe is evenwel vereist dat uit zijn vaststellingen blijkt dat het voormelde recht op onherstelbare wijze is miskend, d.w.z. dat de miskenning voortduurt en niet kan worden hersteld; wanneer daarenboven de rechter zelf de mogelijkheid heeft om de miskenning te verhelpen, dient hij dat te doen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Miskenning - Niet-ontvankelijkheid van de vervolging

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.19.0469.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.4 AC nr. ...

De opschorting van de termijnen bepaald in artikel 30 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof ontzegt degene die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel wordt gedetineerd, het recht niet de wettigheid van zijn detentie door een rechter te laten toetsen, met name uit het oogpunt van de redelijke termijn van de vervolging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 290.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Persoon gedetineerd krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Prejudiciële vraag door het Hof - Opschorting van de termijnen

- Art. 30 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Recht om de wettigheid van zijn detentie door een rechter te laten

onderzoeken - Persoon gedetineerd krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Prejudiciële vraag door het Hof - Opschorting van de termijnen

- Art. 30 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer een rechtscollege kennisneemt van een vordering om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, moet het beoordelen in welke mate die vordering verenigbaar is met de eis dat eenieder die vóór zijn berechting wordt gedetineerd, binnen een redelijke termijn wordt berecht of hangende het proces in vrijheid wordt gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 290.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Persoon gedetineerd krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Prejudiciële vraag door het Hof - Opschorting van de termijnen - Bestaanbaarheid met artikel 5.3 EVRM

- Artt. 26 en 30 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 5.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0398.N 14 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190514.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 5.1.e, 5.4 en 13 EVRM volgt niet dat een geïnterneerde die voorhoudt dat zijn vrijheidsberoving onrechtmatig is, op grond van de door artikel 54 Interneringswet bepaalde procedure van hoogdringendheid om zijn definitieve invrijheidstelling zou moeten kunnen verzoeken; hij kan dit doen ter gelegenheid van de periodieke beoordeling door de kamer voor de bescherming van de maatschappij van het beheer van de interning.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Bescherming van de maatschappij - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Verzoek tot definitieve invrijheidstelling

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Bescherming van de maatschappij - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Verzoek tot definitieve invrijheidstelling

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Bescherming van de maatschappij - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Verzoek tot definitieve invrijheidstelling

P.19.0441.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.16 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, in voorkomend geval het beginsel van hoor en wederhoor vereist dat de vervolgende overheid die zich wil beroepen op elementen uit een ander dossier, alle relevante bewijzen die in haar bezit zijn, à charge en à décharge, aan de verdediging moet meedelen, aangezien de betrokken elementen niet alleen de rechtstreeks relevante bewijzen zijn voor de feiten van de zaak, maar ook andere bewijzen die de ontvankelijkheid, betrouwbaarheid en het volledige karakter van de eersten kunnen betreffen; dat recht is evenwel niet absoluut en kan worden beperkt, namelijk in de fase van het onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde nog niet is opgeroepen om zich voor de feitenrechter te verdedigen tegen de tegen hem aangevoerde strafrechtelijke beschuldiging en de uit een ander dossier gehaalde elementen zelf betrekking hebben op een onderzoek dat hangende is (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.1150.F, AC 2003, nr. 521, en de verwijzing in noot: "De bepalingen van art. 6.1 E.V.R.M. zijn, in de regel, niet van toepassing op de onderzoekgerechten"; Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0758.F, AC 2012, nr. 509, en concl. van D. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal: "Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak verplicht de rechter niet om het volledig afschrift van een dossier dat niet bij hem aanhangig is gemaakt, bij het debat te voegen, alleen omdat de hem voorgelegde vordering op inlichtingen uit dat ander dossier steunt"; E.H.R.M., 17 april 2018, Paci t. België, verzoek nr. 45597/09, §85 en v.: "het recht op onthulling van relevante bewijzen is niet absoluut. In een gegeven strafprocedure kunnen er samenlopende belangen zijn -zoals de nationale veiligheid of de noodzaak om getuigen te beschermen die represailles riskeren of de noodzaak om de politiële methodes geheim te houden bij het opsporen van misdrijven - die moeten worden afgewogen met de rechten van de beschuldigde. In sommige gevallen kan het noodzakelijk zijn bepaalde bewijzen van de verdediging te verhullen om de fundamentele rechten van een andere persoon te vrijwaren of een belangrijk openbaar belang te waarborgen. In het licht van artikel 6, §1 zijn evenwel de maatregelen die het recht van verdediging beperken enkel rechtmatig wanneer ze absoluut noodzakelijk zijn (...)" (vertaling).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van hoor en wederhoor - Bewijsvoering - Inlichtingen uit een ander niet-gevoegd dossier - Verplichte mededeling van relevante bewijzen aan de verdediging

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0014.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.3 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 272, eerste zin, AWDA, volgt dat aan de processen-verbaal van de ambtenaren een bijzondere bewijswaarde toekomt in die zin dat de persoonlijk door de verbalisant gedane vaststellingen die in dat proces-verbaal zijn opgenomen gelden tot bewijs van het tegendeel, waarbij het tegenbewijs kan worden geleverd met alle bewijsmiddelen die door de rechter worden beoordeeld; de bijzondere bewijswaarde heeft enkel betrekking op het materiële element van het douane- of accijnsmisdrijf en niet op het morele element van dat misdrijf en artikel 6 EVRM en het daarin vervatte recht op een eerlijk proces verzetten zich niet ertegen dat de bijzondere bewijswaarde niet alleen geldt voor de persoonlijk door de verbalisanten gedane vaststellingen betreffende het materieel misdrijfbestanddeel, maar ook voor de door de verbalisant beschreven opsporingshandelingen betreffende dat misdrijfbestanddeel en uit de omstandigheid dat de verbalisant in het proces-verbaal de door hem uitgevoerde opsporingshandelingen beschrijft, volgt niet dat hij daardoor persoonlijk betrokken wordt bij het misdrijf dat hij moet opsporen en dat aan zijn vaststellingen ter zake de bijzondere bewijswaarde zou moeten worden ontzegd (1). (1) Cass. 4 oktober 2006, AR P.06.0545.F, AC 2006, nr. 459, RW 2008-09, 1043 en noot E. VAN DOOREN, "De bijzondere wettelijke bewijswaarde van het proces-verbaal inzake douane en accijnzen"; GwH 14 februari 2001, arrest 16/2001, B.12.3; Cass. 15 april 1997, AR P.96.1399.N, AC 1997, nr. 186; Cass. 14 december 1988, AR nr. 6707, AC 1988-89, nr. 225; D HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 (deel I) en 1433-1458 (deel II), inz. 1381.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Douane en accijnzen - Bijzondere

bewijswaarde van de processen-verbaal van de ambtenaren - Persoonlijke vaststellingen met betrekking tot het materieel misdrijfbestanddeel - Beschrijving van de opsporingshandelingen - Draagwijdte

P.18.0226.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.1 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 210 Wetboek van Strafvordering noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging verplichten de rechter die op basis van de in de telastlegging gehanteerde omschrijving, samen gelezen met de dossierstukken, de juiste draagwijdte van de aanhangigmaking bepaalt, zonder evenwel de omschrijving van de telastlegging zelf te wijzigen, de partijen uit te nodigen daarover voorafgaandelijk standpunt in te nemen; de draagwijdte van de aanhangigmaking maakt immers altijd het voorwerp uit van het debat en de partijen dienen bij hun verweer daarmee rekening te houden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Aanhangigmaking - Precisering van de omvang van de aanhangigmaking - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte

P.18.1305.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.6 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle deelnemers aan diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan betrokken waren; het aannemen van de verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid en 474 Strafwetboek, vereist een beoordeling voor elke deelnemer afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag, maar dit belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere deelnemers steunt op dezelfde feitelijke gegevens (1). (1) Cass. 20 juni 2018, JT 2018, 717 en noot F. KUTY, "La responsabilité pénale du chef d'une circonstance aggravante réelle de nature intentionnelle: l'exigence de prévision de sa commission à l'exclusion de sa seule prévisibilité"; F. KUTY, "Les conditions de la responsabilité pénale du chef des circonstances aggravantes réelles de nature intentionnelle", JT 2016, pp. 185-188; Cass 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255 met concl van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 17 juni 2008, AR P08.0070.N, AC 2008, nr. 379 met concl. van advocaat-generaal M. DE SWAEF; EHRM, arrest nr. 50372/99, 2 juni 2005, Göktepe t. België; J. VANHEULE, "Strafbare deelneming: een overzicht van rechtspraak 2000-2010", NC 2012, 1-18, inz. nrs. 45-50 en de aldaar geciteerde rechtspraak en rechtsleer.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Diefstal - Objectief verzwarende omstandigheden bepaald in de artikelen 468, 471, laatste lid, en 474 Strafwetboek - Toerekening aan de deelnemers - Draagwijdte

P.19.0273.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.7 AC nr. ...

Artikel 66 Interneringswet, in die zin gelezen dat een geïnterneerde wiens toestand dermate is geëvolueerd dat niet langer sprake is van een geestesstoornis en waarvan niet langer redelijkerwijze te vrezen is dat hij door artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet bedoelde misdrijven zal plegen slechts in aanmerking komt voor een definitieve invrijheidstelling na het verstrijken van deze proeftermijn, is niet verenigbaar met artikel 5.1.e en 5.4 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Recht op vrijheid en veiligheid - Artikel 5.1.e - Vrijheidsontneming van geesteszieken - Artikel 66 Interneringswet - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op vrijheid en veiligheid - Invrijheidstelling - Artikel 66 Interneringswet - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Draagwijdte

D.18.0005.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.4 AC nr. ...

Het vereiste van onpartijdigheid vervat in artikel 6.1 EVRM, artikel 14.1 IVBPR en in het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces en van het recht van verdediging houdt niet in dat de instantie waarnaar verwezen wordt na vernietiging steeds volledig anders moet samengesteld zijn, onverminderd de verplichting alles in het werk te stellen om een volledig andere samenstelling te betrachten (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vereiste van onpartijdigheid - Instantie waarnaar verwezen wordt na vernietiging - Samenstelling - Wijze

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0259.F 27 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190327.2 AC nr. ...

De vraag of de vreemdeling over een daadwerkelijk rechtsmiddel in de zin van artikel 13 EVRM beschikt, moet worden onderzocht in het licht van de rechtspleging in haar geheel die het intern recht hem aanbiedt; uit de enkele omstandigheid dat de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet de daarin bepaalde rechtsmiddelen alleen instellen tegen de maatregelen die de vreemdeling zijn opgelegd, kan geen schending van artikel 5 EVRM worden afgeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 188. Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674 (niet-schending van de artikelen 5.4, 13 en 14 EVRM).

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Vreemdelingen - Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op grond van een andere bepaling van dezelfde wet - Doelloos geworden rechtsmiddel - Recht op vrijheid en zekerheid

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Vreemdelingen - Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op grond van een andere bepaling van dezelfde wet - Doelloos geworden rechtsmiddel - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1202.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.1 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de vraag om inlichtingen als bedoeld in artikel 67ter Wegverkeerswet de straf moet vermelden ingeval aan die vraag geen gevolg wordt gegeven.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Strafzaken - Overtreding op de Wegverkeerswet - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.1248.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.2 AC nr. ...

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een beklaagde voldoende ingelicht wordt over de hem ten laste gelegde feiten, schrijft geen enkele bepaling voor dat die inlichting alleen kan voortvloeien uit de vordering tot verwijzing, de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding; die inlichting kan mede gegeven worden aan de hand van de stukken van het strafdossier of de conclusie van een burgerlijke partij, waarvan de beklaagde heeft kunnen kennisnemen en waarover hij voor de feitenrechter zijn recht van verdediging vrij heeft kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 28 juni 1994, AR P.94.0503.N, AC 1994, nr. 335.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Beklaagde ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten - Wijze

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.19.0219.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.4 AC nr. ...

Artikel 7 EVRM verzet er zich niet tegen dat de strafuitvoeringsrechtbank de toelaatbaarheidsdatum van de voorwaardelijke invrijheidsstelling bepaalt op grond van de wet zoals die van toepassing is op het ogenblik van de beslissing die in uitvoering is; daarmee herdefinieert noch wijzigt de strafuitvoeringsrechtbank de opgelegde straf noch legt zij een zwaardere straf op dan deze die van toepassing was ten tijde van de feiten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Toelaatbaarheidsdatum - Grondslag - Wet van toepassing op het ogenblik van de uitgevoerde beslissing

Het uit artikel 7.1, tweede zin, EVRM voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0509.N, AC 2018, nr. 133 met concl. van advocaat-generaal WINANTS.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

---

P.18.1222.N 5 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 en noot AW.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Draagwijdte

---

P.18.1121.F 27 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190227.4 AC nr. ...

Het toereikend karakter van de mate van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de personen en organen die met het onderzoek zijn belast, wordt beoordeeld in het licht van het geheel van de bijzondere omstandigheden van elk geval (1). (1) EHRM, 14 april 2015, arrest Mustafa Tunç en Fecire Tunç t. Tunesië, § 223 en volgende.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Met het onderzoek belaste personen en organen - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Die procedurele billijkheid kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel in omstandigheden is geschied die twijfel zaaien over de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van de onderzoeker; de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet evenwel objectief verantwoord zijn, in die zin dat de rechter moet vaststellen dat er redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees van partijdigheid doen ontstaan (1). (1) Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Bewijsgaring - Twijfel over de onpartijdigheid van de onderzoeker - Redenen die gewettigde vrees van partijdigheid kunnen doen ontstaan

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1028.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1 AC nr. ...

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.1067.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.5 AC nr. ...

Het recht van de beklaagde in het strafproces om binnen de wettelijke regels zijn verdediging te organiseren zoals hij meent die te moeten organiseren en te bepalen welk ogenblik hij het meest geschikt acht om bij de behandeling van de zaak een vraag tot het voegen van stukken te formuleren, is niet absoluut; indien de rechter vaststelt dat de beklaagde de vraag tot het voegen reeds vroeger kon formuleren en hij met de laattijdig geformuleerde vraag in wezen beoogt de strafvordering te stremmen en zich dus schuldig maakt aan procesmisbruik, mag hij het verzoek op die grond afwijzen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Beklaagde - Organisatie van zijn verdediging - Grens - Vraag tot het voegen van stukken - Afwijzing

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de enkele omstandigheid dat de rechter bepaalde verweermiddelen van een partij afwijst als dilatoir, volgt niet als dusdanig dat de rechter niet onpartijdig over de schuld en straf van deze partij kan oordelen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdige rechterlijke instantie - Afwijzing verweermiddelen als dilatoir

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het vermoeden van onschuld kan niet worden afgeleid dat een beklaagde het recht zou hebben op een heropening van het debat om gegevens, die hem reeds bekend waren bij de behandeling van de zaak, alsnog aan de rechter voor te leggen, zodat de rechter een verzoek van een beklaagde tot heropening van het debat mag afwijzen indien blijkt dat de beklaagde de elementen waarop dit verzoek is gesteund, kon aanvoeren tijdens de behandeling van de zaak.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Beklaagde - Verzoek tot heropening van het debat - Afwijzing

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beklaagde - Verzoek tot heropening van het debat - Afwijzing

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.18.0034.N 22 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190222.5 AC nr. ...

De combinatie van het belasten van verduisterde gelden met de veroordeling tot vergoeding van de burgerlijke partij in een correctionele procedure, leidt niet tot een onevenredige aantasting van het eigendomsrecht van de veroordeelde partij; terugbetalingen van onrechtmatige inkomsten die verkregen zijn tijdens de uitoefening van de beroepswerkzaamheid en aan belasting zijn onderworpen, zijn immers aftrekbare beroepskosten (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 1, Aanvullend protocol - Combinatie van het belasten van verduisterde gelden met de veroordeling tot vergoeding van de burgerlijke partij - Eigendomsrecht - Aantasting - Evenredigheid

- Art. 1, aanvullend protocol Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.18.0305.F 21 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190221.2 AC nr. ...

Uit artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden volgt niet dat de beslagrechter die uitspraak doet over de regelmatigheid en de gegrondheid van een beslagexploot dat steunt op een beschikking tot uitvoerbaarverklaring van een buitenlandse beslissing, zich bevoegd dient te verklaren om kennis te nemen van een vordering tot uitvoerbaarverklaring van een andere buitenlandse beslissing.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Buitenlandse beslissing - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Beslagexploot - Bevoegheid van de beslagrechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1188.F 20 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190220.2 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM wil de wetgever niet verbieden het recht te beperken, ook voor een beklaagde, om van bepaalde stukken gebruik te maken, wanneer de aanwending voor de rechtbank afbreuk kan doen aan de rechten van andere personen, die met name eveneens door het EVRM worden gewaarborgd (1). (1) Te dezen, het recht op eerbiediging van het privé- en familieleven, gewaarborgd door artikel 8 EVRM. De appelrechters hebben geoordeeld dat ze geen acht konden slaan op de "afschriften van twee beslissingen van de dienst gerechtelijke bescherming te Luik betreffende [twee] minderjarigen," namelijk stukken die de beklaagde had ingediend tot staving van zijn verweer. Het OM heeft erop gewezen dat het middel ten onrechte het arrest nr. 86/2002 van 8 mei 2002 aanvoert waarbij het Grondwettelijk Hof de artikelen 131, § 2, en 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering gedeeltelijk nietig heeft verklaard; die bepalingen werden na dat arrest immers gewijzigd maar betreffen vooral de stukken die door de onderzoekgerechten nietig werden verklaard als gevolg van de vaststelling van een onregelmatigheid, verzuim, of grond voor nietigverklaring, wat niet het geval is voor de in het middel beoogde stukken. (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beperking door de wet van het recht, ook voor een beklaagde, om gebruik te maken van bepaalde stukken

- Art. 55, derde lid Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.1215.F 6 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190206.4 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces wordt beoordeeld met inachtneming van de rechtspleging in haar geheel, door na te gaan of het recht van verdediging werd geëerbiedigd, te onderzoeken of de vervolgde persoon de mogelijkheid heeft gekregen om de authenticiteit van het bewijsmateriaal te betwisten en zich tegen het gebruik ervan te verzetten, door na te gaan of de omstandigheden waarin de elementen à charge werden vergaard twijfel zaaien over de geloofwaardigheid en de juistheid daarvan en de invloed te beoordelen van het onregelmatig verkregen bewijselement op de afloop van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 75.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0756.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat artikel 6 EVRM zelf niet van toepassing is op de herstelvorderende overheden en op de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid zelf, heeft niet tot gevolg dat de herstelplichtige voor de strafrechter zijn feitelijke en juridische verweermiddelen betreffende het gevorderde herstel niet kan laten gelden; uit artikel 6 EVRM en de kwalificatie van de herstelmaatregel als straf volgt niet dat de strafrechter een verdergaande toetsingsbevoegdheid zou moeten hebben op het vlak van het gevorderde herstel dan het behoud van een goede ruimtelijke ordening (1). (1) Cass. 23 januari 2013, AR P.12.1424.F, AC 2013, nr.56.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Stedenbouw - Herstelvordering - Toepassing van artikel 6 EVRM op de herstelvorderende overheden en de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Draagwijdte

De vrijwaring van een goede ruimtelijke ordening maakt deel uit van het algemeen belang en de Staat mag ter verwezenlijking van dit algemeen belang overeenkomstig artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM het recht op eigendom beperken en mag dan ook betreffende de te vorderen herstelmaatregelen een beleids- en appreciatieruimte toevertrouwen aan de met de handhaving belaste organen van het bestuur (1). (1) Cass. 25 januari 2011, AR P.10.0369.N, AC 2011, nr. 69.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Bescherming van de eigendom - Stedenbouw - Herstelmaatregelen - Vrijwaring van de ruimtelijke ordening - Beperking van het recht op eigendom - Draagwijdte

Het op een verschillende wijze regelen van de wijze waarop de herstelplichtige en de herstelvorderende overheid participeren in de procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, zijnde een orgaan van het actief bestuur belast met een opdracht van administratief toezicht op de herstelvorderende overheden, is niet strijdig met het gelijkheidsbeginsel; uit het verschil in belang dat die partijen behartigen, de eerste enkel zijn persoonlijk belang, de tweede het algemeen belang volgens de door de decreetgever bepaalde criteria, volgt dat zij zich in een verschillende rechtstoestand bevinden en dat een verschil in behandeling verantwoord is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Stedenbouw - Herstelvordering - Procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Schending van het gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

Uit de in artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, § 1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, § 1, 2°, bedoelde geval en het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen; krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstelvorderende overheid om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en moet hij een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31; Cass. 15 juni 2004, AR P.04.1345.N, AC 2004, nr. 323.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Bescherming van de eigendom - Stedenbouw - Artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Keuze van de herstelmaatregel - Bepalend criterium - Aantasting van de goede plaatselijke ordening - Draagwijdte

P.18.0995.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of grondwettelijke bepaling verzet zich tegen het verlenen van een visitatiemachtiging ter opsporing van inbreuken inzake dierenwelzijn; uit de artikelen 6 en 8.2 EVRM en artikel 15 Grondwet volgt dat de visitatie van een woning onder meer toegestaan is wanneer een wet daarin voorziet ter voorkoming van strafbare feiten en voor de visitatie een gemotiveerde machtiging wordt verleend door een onafhankelijke rechter en aan die vereiste is voldaan indien de machtiging, die door haar aard een beperkt karakter heeft, vermeldt in het kader van welk onderzoek, voor welke woning en aan welke persoon of personen ze wordt verleend, evenals op een wijze die beknopt mag zijn de reden waarom ze noodzakelijk is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Dierenwelzijnswet - Visitatie - Gemotiveerde machtiging verleend door een onafhankelijke rechter - Vereisten - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Artikel 8.2 - Recht op eerbiediging van het privé-, familie en gezinsleven en woning - Dierenwelzijnswet - Visitatie - Gemotiveerde machtiging verleend door een onafhankelijke rechter - Vereisten - Draagwijdte

P.18.0321.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.1 AC nr. ...

Het gebrek aan informatie betreffende de vormvoorschriften en de termijn om hoger beroep in te stellen tegen een verstekvonnis houdt niet noodzakelijk in dat het hoger beroep van de beklaagde onbeperkt in tijd ontvankelijk moet worden verklaard; uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat de rechter dienaangaande rekening kan houden met gegevens zoals het feit dat de appellant al dan niet onachtzaam heeft gehandeld, de omstandigheid dat de beslissing waartegen het rechtsmiddel werd ingesteld, voorspelbaar was, of het feit dat de betrokkene al dan niet door een advocaat werd bijgestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 55.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtsmiddelen - Betekening van een verstekvonnis - Informatie betreffende de vormvoorschriften en termijnen om hoger beroep in te stellen - Verplichting - Recht op een eerlijk proces - In acht te nemen gegevens

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0879.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8 AC nr. ...

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Toepassing van de strafwet in de tijd - Wegverkeer - Bijzondere herhaling - Gunstigere tussenliggende wet

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

P.18.0623.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.12 AC nr. ...

De onregelmatigheid wegens het ontbreken van een voorafgaande machtiging tot het raadplegen van de Kruispuntbank van de voertuigen is vreemd aan de uitoefening van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0371.F, AC 2017, nr. 545.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wet Kruispuntbank Voertuigen - Opsporing van verkeersovertredingen - Toegang door de politie - Geen machtiging van het Sectoraal comité - Weerslag op de uitoefening van het recht op een eerlijk proces

- Art. 18 Wet 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Een aantasting van het recht op eerbiediging van het privéleven heeft in de regel niet tot gevolg dat de strafvordering niet ontvankelijk wordt (1). (1) Ibid.; GwH nr. 4/2019 van 23 januari 2019.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Aantasting van het recht op eerbiediging van het privéleven - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

F.16.0130.F 17 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190117.1 AC nr. ...

Het bij artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op toegang tot de rechter verleent de rechter geen bevoegdheid om de proportionele geldboete wegens belastingfraude op een bedrag onder het wettelijk tarief vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr.; Cass. 12 februari 2016, AR F.15.0087.F, AC 2016, nr. 106 en concl. OM in Pas. 2016; Cass. 13 februari 2009, AR F.06.0108.N, AC 2009, nr. 124; Cass. 21 januari 2005, AR C.02.0572.N, AC 2005, nr. 43, en concl. van advocaat-generaal Thijs; zie Cass. 10 maart 2016, AR F.14.0134.N, AC 2016, nr. 172.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Fiscaal recht - Toepassing - Administratieve sanctie - Proportionele geldboete - Wettelijk tarief - Vermindering tot een bedrag onder het wettelijk tarief - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1134.F 16 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2 AC nr. ...

De appeljeugdrechter die studies over de voordelen en risico's voor het welzijn van een peuter, die bij een opgesloten moeder leeft, alsook van informatie over de opvangmogelijkheden van een kind van meer dan drie jaar oud in een strafinrichting vermeldt, die hij heeft geraadpleegd op websites, louter tot staving van de risico's en voordelen van de terugkeer van het kind bij zijn in de gevangenis opgesloten moeder, waarover het debat voor het hof van beroep wordt gevoerd, schendt artikel 6 EVRM niet en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Jeugdbescherming - Niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen feiten - Verwijzing naar internetlinks - Niet op die elementen gesteunde beslissing - Beoordeling

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0722.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.2 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR; de legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en het gegeven dat de rechter bij het nader omschrijven van de strafbepaling over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met de vereiste van redelijke voorzienbaarheid aangezien er rekening moet worden gehouden met het algemene karakter van wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen; het beginsel zelf van de algemeenheid van de wet brengt mee dat de bewoordingen ervan vaak geen absolute precisie kunnen hebben zodat aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de interpretatie daarvan door de rechtscolleges, op het moment van het stellen van de hem verweten gedraging de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen en bij het beoordelen van die vereiste kan de rechter onder meer rekening houden met de bijzondere hoedanigheid of functie van de persoon tot wie de strafbepaling zich richt, zijn bijzondere vertrouwdheid met de materie of het gegeven dat hij beroepsmatig beschikt of kan beschikken over goede informatie (1). (1) Cass. 16 mei 2017, AR P.15.0807.N, AC 2017, nr. 336.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

P.18.1267.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.6 AC nr. 724

Noch de bepalingen van de artikelen 5, 6 en 13 EVRM, de artikelen 12 en 13 van de Grondwet, artikel 18 Wet Voorlopige Hechtenis, de artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces laat de rechter van de lidstaat die een Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd toe om de rechterlijke beslissingen van andere lidstaten over de tenuitvoerlegging van dit bevel te toetsen op hun rechtsgeldigheid, ook niet wanneer tegen deze beslissingen in de lidstaat van de tenuitvoerlegging geen rechtsmiddel open staat (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2017, II, 1861 ; zie wat betreft de uitlevering P.-E. TROUSSE en J. VANHALEWIJN, Uitlevering en internationale rechtshulp in strafzaken , APR, pp. 112-113, nrs. 257-260.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Europees aanhoudingsbevel - Belgisch bevel tot aanhouding - Procedure van tenuitvoerlegging in Nederland - Artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet - Niet naleving van de termijnen in Nederland - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Europees aanhoudingsbevel - Belgisch bevel tot aanhouding - Procedure van tenuitvoerlegging in Nederland - Artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet - Niet naleving van de termijnen in Nederland - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Recht op vrijheid en veiligheid - Europees aanhoudingsbevel - Belgisch bevel tot aanhouding - Procedure van tenuitvoerlegging in Nederland - Artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet - Niet naleving van de termijnen in Nederland - Draagwijdte

F.18.0093.N 14 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181214.5 AC nr. 717

Het inzamelen door eigen waarnemingen van feitelijke gegevens in de openbare ruimte door de fiscale administratie met het oogmerk de waarachtigheid van bepaalde feiten te achterhalen teneinde de belasting te kunnen heffen, levert in beginsel geen inbreuk op het privéleven van de belastingplichtige op (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Eerbiediging privéleven van de belastingplichtige - Observatie door fiscale ambtenaren in de openbare ruimte - Verenigbaarheid

- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.16.0224.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.5 AC nr. ...

De vaststelling van tijdvakken van inactiviteit of van een onverantwoorde vertraging, zonder inachtneming van de duur ervan, volstaat op zich niet om tot een overschrijding van de redelijke termijn te besluiten.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Artikel 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Tijdvak van inactiviteit - Onverantwoorde vertraging - Vaststelling

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0791.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.5 AC nr. 702

Een beklaagde kan zich niet beroepen op de miskenning van het recht op bijstand van een advocaat met betrekking tot belastende verklaringen die te zijnen laste zijn afgelegd door een medebeklaagde die voor hem slechts een getuige is, tenzij die medebeklaagde zijn belastende verklaringen intrekt wegens de miskenning van zijn recht op bijstand van een advocaat want dat recht op bijstand geldt immers enkel in personam omdat een persoon zich daarop slechts kan beroepen wanneer hij wordt verhoord over misdrijven die hem ten laste kunnen worden gelegd; dit is ook het geval wanneer de rechter de veroordeling van de beklaagde uitsluitend steunt op de zonder bijstand afgelegde maar niet ingetrokken verklaringen van de medebeklaagde.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Miskenning recht op bijstand van een advocaat - Aanvoering door beklaagde met betrekking tot belastende verklaringen te zijnen laste door een medebeklaagde-getuige

---

P.18.0610.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.1 AC nr. 684

Uit de omstandigheid dat de rechter, om het verzet tegen het ten aanzien van de eiser gewezen veroordelend vonnis niet-ontvankelijk te verklaren, ambtshalve een middel heeft opgeworpen, afgeleid uit het verstrijken van de verjaringstermijn van de straffen, wat een regel van openbare orde is, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Veroordeling bij verstek - Verzet - Verjaring van de straf - Door de rechter ambtshalve opgeworpen middel - Verenigbaarheid met het recht op een eerlijk proces

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Noch artikel 6, noch artikel 13 EVRM verplichten de wetgever om het rechtsmiddel van verzet open te stellen voor hij die tot een politiestraf is veroordeeld die om reden van verjaring niet langer uitvoerbaar is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Veroordeling bij verstek - Politiestraf - Verjaring - Geen rechtsmiddel van verzet - Regelmatigheid

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Veroordeling bij verstek - Politiestraf - Verjaring - Geen rechtsmiddel van verzet - Regelmatigheid

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.18.0729.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.5 AC nr. ...

Wanneer de procureur des Konings de bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen die voortkomen uit de telastleggingen, schriftelijk heeft gevorderd en indien de beoogde zaken niet meer kunnen worden gevonden in het vermogen van de veroordeelde, is de raming van de geldwaarde altijd in het debat voor de feitenrechter; indien het openbaar ministerie in zijn schriftelijke vordering de geldwaarde van de vermogensvoordelen heeft geraamd en de rechtbank heeft verzocht om met name die som verbeurd te verklaren, kan de rechter de bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent uitspreken voor een hoger bedrag dan het in die schriftelijke vordering vermelde bedrag; in een dergelijk geval is hij niet verplicht om voorafgaandelijk de beklaagde uitdrukkelijk de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren; het recht van verdediging is afdoende gewaarborgd doordat de beklaagde ingevolge de schriftelijke vordering van de procureur des Konings weet dat tegen hem een bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent van vermogensvoordelen kan worden uitgesproken en wegens welke telastleggingen zodat hij aldus in de gelegenheid is verweer te voeren over de mogelijkheid van de toepassing van die facultatieve straf, de raming en de omvang ervan (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169, §§ 26 en 27; zie ook Cass. 5 april 2016, AR P.15.1645.N, AC 2016, nr. 231; Cass. 11 september 2013, AR P.13.0505.F, AC 2013, nr. 438; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0929.N, AC 2007, nr. 547, en de referenties in de voetnoten; Fr. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, « Saisie et confiscation en matière pénale », R.P.D.B., Bruylant, 2015, p. 68, nr. 129; contra concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Cass. 11 september 2013, voormeld, in Pas. 2013 inzonderheid p. 1626, eerste lid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent - Niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen - Raming van de geldwaarde door de rechter - Hoger bedrag dan het in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie vermelde bedrag

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.18.0809.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.3 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend; wanneer de betekening van de bij verstek gewezen beslissing geen melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en evenmin van de termijn om dat recht uit te oefenen en de nadere regels ervan, kan het verzet dat buiten de termijn is aangetekend niet onontvankelijk worden verklaard wegens laattijdigheid, zoniet wordt de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie ontzegd (1). (1) Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Voorwaarde - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1154.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.4 AC nr. ...

De vraag of de vreemdeling over een daadwerkelijk rechtsmiddel in de zin van artikel 13 EVRM beschikt, moet worden onderzocht in het licht van de rechtspleging in haar geheel, die door het intern recht wordt geregeld; een schending van de artikelen 5.4, 13 en 14 EVRM kan niet worden afgeleid uit de omstandigheid alleen dat de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet de rechtsmiddelen waarin zij voorzien, slechts instellen voor de maatregelen die tegen de vreemdeling zijn gericht.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansreden - Recht op een

daadwerkelijk rechtsmiddel

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansreden - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Verdrag rechten van de mens - Art. 14 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansreden - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel en verbod op discriminatie

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.18.0007.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.2 AC nr. 667

Er is sprake van een strafvervolging als bedoeld in artikel 6.1 EVRM en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM wanneer deze vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het interne recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft; maatregelen van burgerlijke aard vervat in een consensuele dadingsovereenkomst laten zich niet vereenzelvigen met een straf zodat het non bis in idem beginsel niet kan miskend zijn (1). (1) Cass. 29 januari 2013, AR P.12.0402.N, AC 2013, nr. 67 met concl. van advocaat-generaal DE SWAEF.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht om niet tweemaal te worden berecht of gestraft - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4 - Recht om niet tweemaal te worden berecht of gestraft - Draagwijdte

---

P.18.0689.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.6 AC nr. 669

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt en het staat aan de appelrechter om op basis van de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering geformuleerde grieven de saisine van het appelgerecht te bepalen; wanneer de beklaagde "voorlopig nihil" grieven formuleert met betrekking tot de beoordeling van de schuld en de misdrijfomschrijving en de appelrechters oordelen dat hun saisine aldus beperkt is tot de strafmaat, blijkt hieruit dat zij van oordeel zijn dat de beklaagde op het ogenblik van het indienen van het grievenformulier geen grieven met betrekking tot deze rubrieken heeft aangevoerd en getuigt deze beoordeling niet van een overdreven en met artikel 6.1 EVRM strijdig formalisme (1). (1) Cass. 11 september 2018, AR P.18.0366.N, AC 2018, nr. 461; Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0685.N, AC 2018, nr. 149; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0543.N, AC 2018, nr. 76; Cass. 6 februari 2018, AR P.17.0457.N, AC 2018, nr. 75; zie over de problematiek van het grievenformulier: Hof van Cassatie van België, Jaarverslag 2017, Larcier, pp. 81-91.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Grievenformulier - Hoger beroep van de beklaagde - Geen grieven met betrekking tot de schuld en de misdrijfomschrijving - Draagwijdte

---

P.18.0940.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.3 AC nr. 655

Artikel 6.3.a EVRM heeft betrekking op het recht van verdediging voor het vonnisgerecht; het is niet van toepassing op handelingen van de politie en op de stukken die de politie aan de overtreder meedeelt (1). (1) Zie Cass. 9 november 2005, AR P.05.1026.F, AC 2005, nr. 580; Cass. 13 februari 2002, AR P.01.1540.F, AC 2002, nr. 102.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht van verdediging - Recht van de beschuldigde om op de hoogte te worden gesteld van de beschuldigingen - Talen

- Art. 6.3.a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1153.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.4 AC nr. 656

Noch artikel 5 EVRM noch enige andere bepaling verbieden het onderzoeksgerecht om op grond van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de regelmatigheid na te gaan van het onderzoek dat aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding voorafgaat.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek voorafgaand aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding - Wettelijke grondslag

- Artt. 16 en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0688.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.5 AC nr. 647

Het zwijgrecht, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 en 14.3.g IVBPR, houdt niet alleen het recht in om niet tegen zichzelf te getuigen, maar ook het recht van iedere persoon die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om niet mee te werken aan zijn eigen beschuldiging; aangezien een vervolgde persoon niet kan worden gedwongen om mee te werken aan het bewijs van de gegrondheid van de beschuldiging die tegen hem zal worden ingebracht, kan hij niet gestraft worden voor het niet-meedelen van gegevens die hem zullen ontmaskeren waaruit volgt dat de rechter die uitspraak moet doen over een strafvervolging, het bewijs moet weren dat ontleend is aan gegevens die van de vervolgde persoon zijn verkregen onder dreiging van een sanctie, tenzij vaststaat dat daardoor het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel niet is aangetast (1). (1) Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2013, nr. 380.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Draagwijdte - Recht om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging - Bewijs ontleend aan gegevens verkregen onder dreiging van een sanctie

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Draagwijdte - Recht om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging

Opdat de rechter ertoe zou zijn gehouden bewijs te weren wegens miskenning van het zwijgrecht van een beklaagde omdat dit bewijs werd verzameld ter gelegenheid van een administratief onderzoek waaraan deze laatste zijn medewerking moest verlenen onder dreiging van een strafsanctie, is vereist dat de beklaagde ten tijde van dat onderzoek te beschouwen was als een persoon die wordt vervolgd in de zin van de artikelen 6.1 en 6.3 EVRM en de artikelen 14.1 en 14.3.g IVBPR wat veronderstelt dat tegen hem een strafonderzoek werd ingesteld of minstens het instellen van een strafonderzoek werd beoogd; daarentegen is het zwijgrecht niet van toepassing op louter administratieve onderzoeken die enkel ertoe strekken materiële vaststellingen te doen met het oog op het naleven van de toepasselijke reglementering, zonder dat de persoon die het voorwerp ervan uitmaakt wordt beticht van een inbreuk of zich bevindt onder dreiging van strafvervolging.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Draagwijdte - Recht om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging - Bewijs ontleend aan gegevens verkregen onder dreiging van een sanctie - Louter administratieve onderzoeken

P.18.0732.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.6 AC nr. 648

Noch artikel 14 IVBPR of artikel 6.1 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de strafrechter die een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen verklaart, de partij die dit rechtsmiddel heeft ingesteld daarover voorafgaandelijk moet horen; de partijen in strafzaken worden geacht de vereiste voorwaarden voor het instellen van een rechtsmiddel te kennen en na te leven en zij moeten bij hun verdediging ermee rekening houden dat de strafrechter een rechtsmiddel onontvankelijk of vervallen zal verklaren indien aan de in acht te nemen voorwaarden niet is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Rechtsmiddel - Verklaring van onontvankelijkheid of vervallenverklaring door strafrechter - Voorafgaandelijk horen van de partij die het rechtsmiddel heeft ingesteld - Vereiste

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

D.17.0017.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.5 AC nr. ...

Artikel 6.1 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en artikel 14.1 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten waarborgen geen recht van toegang tot de rechter teneinde de herziening te verkrijgen van een procedure die werd afgesloten met een in kracht van gewijsde gegane beslissing die over dergelijke rechten en plichten uitspraak heeft gedaan; ze zijn in de regel evenmin van toepassing op de procedure van onderzoek van een vordering die een dergelijke heropening beoogt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Advocaat - Tuchtzaken - Tuchtprocedure - In kracht van gewijsde gegane beslissing - Aanvraag tot herziening - Recht van toegang tot de rechter - Procedure van onderzoek van een aanvraag tot herziening - Grondslag

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0649.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.5 AC nr. 628

De artikelen 7 EVRM, 15 IVBPR, 14 Grondwet en 2, eerste lid, Strafwetboek betreffende de niet-retroactiviteit van de strafwet zijn niet van toepassing op de fiscale rechtsvordering van de vervolgende partij.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Douane en accijnzen - Administratie van Douane en Accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken rechten - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Toepasselijkheid

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Art. 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0787.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.7 AC nr. 630

Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter ook bij afwezigheid van een conclusie, de voornaamste redenen moet vermelden die hem hebben overtuigd om wat betreft de strafvordering te beslissen tot een vrijspraak dan wel een veroordeling; de motivering, die beknopt mag zijn, moet de in de zaak betrokken partijen en de samenleving, in staat stellen de redenen te kennen die de rechter tot zijn beslissing heeft gebracht (1). (1) Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0570.F, AC 2011, nr. 391 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2011, nr. 391.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Beslissing over de strafvordering - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0220.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.4 AC nr. 620

Behoudens wanneer de wet uitdrukkelijk anders bepaalt, staat het de rechter de toelaatbaarheid van een onrechtmatig verkregen bewijs te beoordelen in het licht van de artikelen 6 EVRM en 14 IVBPR, rekening houdende met de elementen van de zaak in haar geheel genomen, inbegrepen de wijze waarop het bewijs verkregen werd en de omstandigheden waarin die onrechtmatigheid werd begaan; een dergelijk bewijs, behoudens het geval van miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm, mag alleen worden geweerd wanneer de bewijsverkrijging is aangetast door een gebrek waardoor de betrouwbaarheid ervan wegvalt of waardoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onrechtmatig verkregen bewijs - Beoordeling toelaatbaarheid door de rechter - Wijze - Wering

- Art. 70, §§ 1 en 2 Wet 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten

De rechter oordeelt onaantastbaar of de redelijke termijn binnen dewelke een vervolgde persoon het recht heeft dat zijn zaak wordt berecht, in de zin van artikel 6.1 EVRM, is overschreden; hij beoordeelt dit over de hele duur van de rechtspleging en neemt daartoe de concrete omstandigheden van de zaak in aanmerking, zoals de complexiteit van de zaak, de houding van de vervolgde persoon en de houding van de gerechtelijke overheid (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Een gebrek aan objectieve of structurele onpartijdigheid door een administratieve overheid leidt niet noodzakelijk tot een schending van artikel 6.1 EVRM, indien de beslissing van die overheid daaropvolgend onderworpen wordt aan een toetsing door een rechtscollege met volle rechtsmacht dat zelf alle waarborgen van artikel 6 EVRM biedt (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Administratieve overheid - Objectieve of structurele onpartijdigheid - Gebrek - Herstel

- Artt. 44 en 121, § 1, 4° Wet 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0949.F 7 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181107.12 AC nr. 616

De hoedanigheid van advocaat-houder van een getuigschrift wordt bewezen door de loutere vermelding van houder daarvan te zijn, in de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, met name de stukken die binnen de termijn van twee maanden bepaald in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering zijn neergelegd; daaruit volgt dat die hoedanigheid niet bewezen is wanneer die vermelding ontbreekt; dit minimale vormvereiste streeft een rechtmatig doel na en dergelijk bewijsmiddel kan niet beschouwd worden als afbreuk doende aan het recht om cassatieberoep in te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 616.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot een rechter - Grenzen - Cassatieberoep in strafzaken - Verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Handtekening van een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Termijn om de stukken neer te leggen die van de opleiding getuigen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 425, § 1, tweede lid, en 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Het recht op toegang tot de rechter is niet absoluut, het kan het voorwerp uitmaken van beperkingen mits die de toegang tot de rechter niet dermate beperken dat het rechtsmiddel daardoor in de kern wordt aangetast, mits deze een rechtmatig doel natstreven en een redelijk verband van evenredigheid in acht nemen tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Zie Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 (met verwijzingen in noot), over het hoger beroep op grieven (artikel 204 Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen door artikel 89 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "Potpourri II" genaamd).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot een rechter - Beperkingen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het beginsel van de scheiding der machten houdt in dat de Rechterlijke Macht niet gebonden is door de uitlegging die de administratie van het Verdrag geeft of door de bewering van die administratie dat een rechter dat Verdrag zou hebben geschonden; heeft geen gezag van uitgelegde zaak de beslissing van het EHRM tot doorhaling van de zaak op de rol nadat het zich ertoe heeft beperkt, zonder tot miskenning van het Verdrag te beslissen, akte te nemen van de verklaring van de Belgische Regering volgens welke de vereiste van vermelding van de hoedanigheid van advocaat-houder van het getuigschrift in de stukken van de rechtspleging, geen waarborg biedt op het recht op toegang tot de rechter, zoals bepaald door artikel 6 EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 616.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 37 - Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Verzoekschrift - Erkenning door de Belgische Staat van een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak - Gezag van uitgelegde zaak

- Artt. 425, § 1, tweede lid, 429, tweede lid, en 442bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 37 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0599.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat het openbaar ministerie bij het appelgerecht over een termijn van veertig dagen beschikt om het betekeningsexploot met de grieven neer te leggen, daar waar een beklaagde slechts beschikt over een termijn van dertig dagen, is niet strijdig met artikel 6 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hoger beroep - Openbaar ministerie bij het appelgerecht - Verplichting de grieven kenbaar te maken - Grieven opgenomen in het betekeningsexploot - Afwijkende termijn van betekening en neerlegging - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM

- Artt. 203, § 1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0731.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.6 AC nr. ...

Indien de feiten waaraan een beklaagde schuldig wordt verklaard, werden gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop een verhoging van de decimes in werking is getreden en de rechter voor alle feiten samen één geldboete oplegt, dan moet die geldboete worden verhoogd met de nieuwe decimes (1); dit houdt geen retroactieve werking in van de nieuwe bepaling (2), aangezien de toepassing ervan hoe dan ook gerechtvaardigd is door de feiten gepleegd na de inwerkingtreding ervan. (1) P. ARNOU, ?Opdecimes', Comm. Strafrecht, 8, nr. 70; P. ARNOU, ?Nieuwe verhoging van de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten', RW 1989-1990, 1203. (2) Cass. 8 augustus 1924, Pas. 1924, I, 518.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Verhoging van de opdecimes - Feiten gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop de verhoging in werking trad - Veroordeling voor alle feiten tot één geldboete - Toe te passen opdecimes - Verenigbaarheid met artikel 7 EVRM

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0983.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.7 AC nr. ...

Zoals de internering zelf van een geesteszieke noodzakelijk en evenredig moet zijn, zo ook moet de begane onrechtmatigheid bij de uitvoering van de interneringsmaatregel evenredig worden gesanctioneerd: een onaangepaste verzorging kan een onrechtmatigheid in de zin van de artikelen 3, 5.1.e en 5.4 EVRM en artikel 2 Interneringswet opleveren, zonder daarom de invrijheidstelling van de geesteszieke te kunnen verantwoorden indien de samenleving daardoor in gevaar komen (1). (1) Cass. 20 december 2011, AR P.11.1912.N, AC 2011, nr. 698.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Internering - Tenuitvoerlegging - Onaangepaste verzorging - Onrechtmatige aanhouding - Sanctie - Geïnterneerde die een gevaar voor de maatschappij oplevert

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 3, 5.1.e en 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Internering - Tenuitvoerlegging - Onaangepaste verzorging - Onrechtmatige aanhouding - Sanctie - Geïnterneerde die een gevaar voor de maatschappij oplevert

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Artt. 3, 5.1.e en 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0391.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.5 AC nr. ...

De derde die beweert eigenaar te zijn van een lastens de beklaagde verbeurdverklaard goed en die aldus dreigt de gevolgen van de verbeurdverklaring te moeten ondergaan, wordt als gevolg van de verbeurdverklaring van rechtswege partij in het strafproces en in die hoedanigheid kan hij deze straf aanvechten door daartegen elke rechtsmiddel aan te wenden dat ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staat; het recht van verdediging, het recht op toegang tot de rechter en het recht op bescherming van de eigendom vereisen dat de derde voor de rechter op verzet of in hoger beroep elk verweer kan aanvoeren dat ertoe strekt dat de verbeurdverklaring tegenover hem geen uitwerking heeft, zodat de derde voor die rechter verweer kan voeren, niet enkel over het bestaan van zijn burgerlijk eigendomsrecht of goede trouw, maar ook over de strafrechtelijke grondslag van de lastens de beklaagde uitgesproken verbeurdverklaring en de rechter dat verweer moet onderzoeken in zoverre hij de verbeurdverklaring tegenover die derde niet op een andere grond teniet doet (1). (1) Cass. 13 december 2016, AR P.15.1646.N, AC 2016, nr. 724; Cass. 15 december 2015, AR P.15.1142.N, AC 2015, nr. 753.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Bescherming van de eigendom - Misdrijf van witwassen - Voorwerp van het misdrijf - Verbeurdverklaring - Rechten van derden op de goederen die het voorwerp uitmaken van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Misdrijf van witwassen - Voorwerp van het misdrijf - Verbeurdverklaring - Rechten van derden op de goederen die het voorwerp uitmaken van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Misdrijf van witwassen - Voorwerp van het misdrijf - Verbeurdverklaring - Rechten van derden op de goederen die het voorwerp uitmaken van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

P.18.0660.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.1 AC nr. 541

In de veronderstelling dat artikel 9, § 1, Voogdijwet NBM tot gevolg heeft dat de niet-begeleide minderjarige vreemdeling die het voorwerp is geweest van een beslissing tot uithandengeving het recht wordt ontzegd om zelf of door tussenkomst van zijn advocaat de bij de wet bepaalde rechtsmiddelen in te stellen tegen de beslissingen op de strafvordering van de onderzoeksgerechten en van de bijzondere kamers van de jeugdrechtbank en dat de uitoefening van dat recht wordt toegekend aan de voogd, dan zou die wetsbepaling in strijd zijn met artikel 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d) IVBPR en in zoverre niet toegepast kunnen worden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Voogdij - Bekwaamheid om persoonlijk of door middel van zijn advocaat rechtshandelingen of procedurele handelingen te stellen - Uithandengeving - Instelling van de rechtsmiddelen

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0443.F 3 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181003.3 AC nr. 524

Wanneer de rechter vaststelt dat de sanctionerend ambtenaar, met een eindbeslissing, een overtreder die vervolgd wordt wegens een stedenbouwkundige overtreding een administratieve geldboete heeft opgelegd samen met de verplichting om de plaats binnen een bepaalde termijn in de vorige staat te herstellen en de overtreder het voorwerp uitmaakt van nieuwe vervolgingen voor identieke of substantieel dezelfde feiten tijdens een incriminatieperiode die dateert van vóór het verstrijken van de termijn die voor het herstel van de plaats in de vorige staat is bepaald, kan hij, zonder het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem te miskennen en zonder artikel 4.1 zevende aanvullend protocol EVRM te schenden, oordelen dat de hem ter beoordeling voorgelegde feiten identiek of substantieel dezelfde zijn als die welke het voorwerp uitmaken van de administratieve vervolgingen.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4.1 - Stedenbouwkundige overtreding - Administratieve beslissing die een geldboete oplegt en een termijn vaststelt om de plaats in de vorige staat te herstellen - Nieuwe vervolgingen - Incriminatieperiode dateert van vóór het verstrijken van de termijn om de zaak in de vorige staat te herstellen - Toepassing van de regel non bis in idem

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.18.0770.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.11 AC nr. ...

Uit artikel 96, § 4, tweede lid, Stedenbouwdecreet 1999 volgt dat indien een beklaagde aantoont door enig bewijsmateriaal dat een constructie dateert van na de inwerkingtreding van de Stedenbouwwet 1962, maar van vóór de eerste vaststelling van het gewestplan er een vermoeden bestaat dat die constructie is vergund, behoudens een door de overheid te leveren tegenbewijs dat de constructie in overtreding werd opgericht; die op de beklaagde rustende voorwaarde om van het vermoeden van vergunning te kunnen genieten houdt als dusdanig geen schending in van artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 IVBPR of een miskenning van de regels betreffende de bewijslast in strafzaken (1). (1) Zie: Cass. 13 december 2005, AR P.05.0891.N, AC 2005, nr. 667 met concl. van procureur-generaal De Swaef.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Stedenbouw - Constructies gebouwd vóór de allereerste, definitieve vaststelling van het gewestplan - Vermoeden van vergunning - Voorwaarde - Verenigbaarheid met het vermoeden van onschuld

- Art. 96, § 4, tweede lid Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer het Europees Hof voor de Rechten van de Mens akte neemt van de eenzijdige verklaring van de Belgische regering inhoudende erkenning van schending van het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, kan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie ambtshalve de heropening van de rechtspleging vragen die betrekking heeft op de beslissing over de vordering van de herstelvorderende overheden inzake ruimtelijke ordening aangezien die onder het begrip strafvordering valt in de zin van artikel 442bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie: Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest Hof Mensenrechten - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging - Toepassing

- Artt. 442bis en 442ter, 3° Wetboek van Strafvordering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Arrest Hof Mensenrechten - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging - Toepassing

- Artt. 442bis en 442ter, 3° Wetboek van Strafvordering

Wanneer uit het onderzoek van de aanvraag blijkt dat de vastgestelde schending van het Verdrag het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel bestaat over de uitkomst van de bestreden rechtspleging, beveelt het Hof van Cassatie, ingevolge artikel 442quinquies, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, de heropening van de rechtspleging voor zover de veroordeelde partij ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden die slecht door een heropening kunnen worden hersteld (1). (1) Cass. 11 december 2003, AR P.13.1150.F, AR P.13.1151.F, AR P.13.1152.F, AR P.13.1153.F, AC 2013, nr. 676 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2013, nr. 676.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest Hof Mensenrechten - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging

- Art. 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.16.0346.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.2 AC nr. ...

De regel van de vrijstelling van rechtsvervolging van de internationale organisaties streeft een gewettigd doel na; om te bepalen of de aantasting van de basisrechten kan worden aangenomen in het licht van artikel 6.1, moet worden onderzocht of de persoon tegen wie de vrijstelling van rechtsvervolging wordt aangevoerd, over andere redelijke rechtsmiddelen beschikt om de hem bij het Verdrag gewaarborgde rechten op een efficiënte wijze te vrijwaren (1). (1) Cass. 21 december 2009, AR S.04.0129.F, AC 2009, nr. 773, met concl. van advocaat-generaal J.-M. Genicot in Pas. 2009.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtstoegang - Internationale organisaties - Vrijstelling van rechtsvervolging - Beperkingen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Rechtstoegang is geen absoluut recht: het is onderworpen aan beperkingen die impliciet worden aanvaard, aangezien dat recht, door de aard zelf ervan, door de Staat gereglementeerd kan worden; de Staat beschikt dienaangaande over een zekere beoordelingsmarge; de aldus opgelegde beperkingen kunnen de aan een persoon toegekende rechtstoegang echter niet op een dergelijke wijze of in een dergelijke mate inperken dat het recht zelf erdoor wordt aangetast; dergelijke beperkingen zijn daarenboven enkel verenigbaar met artikel 6.1 voor zover ze een gewettigd doel nastreven en er een redelijke verhouding van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel (1). (1) Cass. 21 december 2009, AR S.04.0129.F, AC 2009, nr. 773, met concl. van advocaat-generaal J.-M. Genicot in Pas. 2009.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtstoegang - Internationale organisaties - Vrijstelling van rechtsvervolging

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

D.17.0015.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.6 AC nr. ...

Het recht om te zwijgen, dat vervat is in het recht op een eerlijk proces, impliceert het recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken (1). (1) Zie Cass. 25 november 2011, AR D.11.0016.F, AC 2011, nr. 647, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2011; Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2013.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht om te zwijgen - Draagwijdte - Recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0250.F 26 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180926.10 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 14 juni 2002 blijkt dat de definitie van onmenselijke en onterende behandeling steunt op, eensdeels, de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en, anderdeels, een arrest van het Grondwettelijk Hof, destijds het Arbitragehof, van 29 juni 1994, en dat de wetgever ter definiëring van die begrippen, beslist heeft niet naar de ter zake door het Europees Comité ter voorkoming van foltering of door andere instanties geformuleerde verklaringen te verwijzen, maar zich aan de vaste rechtspraak van het Europees Hof heeft willen houden, die bindende kracht heeft (1). (1) Art. 417bis, 2° en 3°, Strafwetboek (art. 5, wet van 14 juni 2002 houdende overeenstemming van het Belgische recht met het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing, aangenomen te New York op 10 december 1984). De eiser voerde aan dat het feit van hem een ondoorzichtige bril te hebben opgezet en oorverdovende muziek te hebben doen horen bij zijn overbrengingen van de ene gevangenis naar een andere of van een gevangenis naar het justitiepaleis, een onmenselijke of vernederende behandeling oplevert; hij heeft vergeefs twee arresten van het EHRM aangevoerd: 18 januari 1978, Ierland t. Verenigd Koninkrijk, verzoekschrift nr. 5310/71, §§96, 167 en 168, en 7 januari 2010, Petyo Petkov t. Bulgarije, verzoekschrift nr. 32130/03, inz. §§32-33 en 43. Dat laatste arrest heeft geoordeeld dat "de noodzaak om de anonimiteit van de verzoeker te bewaren het gebruik van een bivakmuts verantwoordde tijdens zijn verschijningen in het openbaar bij de overbrenging naar de zittingszaal van de rechtbank". (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke en vernederende behandeling - Definitie - Verklaringen van het Europees Comité ter voorkoming van foltering

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 417bis, 2° et 3° Strafwetboek

P.18.0281.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.5 AC nr. ...

Noch artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek noch enige andere wetsbepaling verplicht de rechter om de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen voor bewezen verklaarde telastleggingen te beperken tot de in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie voor die telastleggingen vermelde goederen of bedragen en het staat aan de rechter om op basis van de aan de tegenspraak onderworpen gegevens van het strafdossier te bepalen welke die vermogensvoordelen en hun geldwaarde zijn en deze hetzij in natura hetzij bij equivalent verbeurd te verklaren; deze regel houdt geen schending in van artikel 6.1 of 6.3 EVRM noch een miskenning van het recht van verdediging aangezien de beklaagde weet voor welke telastleggingen de bijzondere verbeurdverklaring wordt gevorderd en hij kennis heeft van de feitelijke gegevens in het strafdossier waarop de rechter de verbeurdverklaring kan steunen en hij hierover dan ook tegenspraak kan voeren (1). (1) Cass. 2 maart 2010 AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141, zie ook J. ROZIE, "De schriftelijke ontnemingsvordering: een maat voor niets", noot onder dit arrest, NC 2010, (131) 133 die uit dit arrest afleidt dat een schriftelijke ontnemingsvordering van ongeacht welk bedrag aanleiding kan geven tot een bijzondere verbeurdverklaring van enig ander bedrag. In dezelfde zin E. FRANCIS, "De schriftelijke vordering van het openbaar ministerie als voorwaarde voor de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen", noot onder Cass. 13 november 2007, NC 2008, (203) 206, AR P.07.0929.N, AC 2007, nr. 547.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op een eerlijke behandeling - Straf - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Straf - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Draagwijdte

F.15.0005.N 21 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180921.2 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de redelijke termijn bij een rechtspleging strekkende tot het opleggen of beoordelen van belastingverhoging wordt in de regel rekening gehouden met het gedrag van de administratie en ook met het gedrag van de belastingplichtige die zelf op onredelijke wijze de behandeling van het geschil heeft vertraagd; door bij de beoordeling van de redelijke termijn voor het opleggen van de belastingverhoging rekening te houden met het feit dat de belastingplichtige, bij gebrek aan beslissing van de bevoegde administratieve overheid, de zaak niet zelf dadelijk aanhangig heeft gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg, wordt artikel 6 EVRM niet geschonden (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Belastingzaken - Belastingverhoging - Strafsanctie - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling door de rechter - Criterium - Gedrag van de belastingplichtige en de administratie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De loutere reden dat de strafrechtelijke procedure werd beëindigd na het verstrijken van de redelijke termijn is voor de belastingadministratie geen beletsel om een belastingverhoging op te leggen bij het vestigen van de belastingaanslag op grond van de gegevens die aan licht kwamen in die procedure (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Belastingzaken - Inzage gerechtelijk dossier - Overschrijding redelijke termijn - Vestiging van de belasting - Belastingverhoging - Mogelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

F.17.0086.N 21 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180921.5 AC nr. ...

Bij de toetsing van een administratieve sanctie die een repressief karakter heeft in de zin van artikel 6 EVRM, mag de rechter in het bijzonder acht slaan op de zwaarte van de inbreuk, de hoogte van reeds opgelegde sancties, de wijze waarop in gelijkaardige zaken werd geoordeeld en de weerslag van de sanctie voor de betrokkene, maar moet hierbij in acht nemen in welke mate het bestuur zelf gebonden was in verband met de sanctie (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - BTW - Administratieve geldboete - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter - Beoordelingscriteria - Weerslag van de sanctie voor de betrokkene

- Art. 70, § 1, eerste lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

F.17.0141.N 21 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180921.6 AC nr. ...

Bij de toetsing van een administratieve sanctie die een repressief karakter heeft in de zin van artikel 6 EVRM, mag de rechter in het bijzonder acht slaan op de zwaarte van de inbreuk, de hoogte van reeds opgelegde sancties, de wijze waarop in gelijkaardige zaken werd geoordeeld en de weerslag van de sanctie voor de betrokkene, maar moet hierbij in acht nemen in welke mate het bestuur zelf gebonden was in verband met de sanctie (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eurovignet - Administratieve geldboete - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter

- Art. 13 Wet 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van de rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De boete wegens het meer dan een maand vervallen zijn van het eurovignet sanctioneert een norm die gericht is tot eenieder die met zware vrachtwagens gebruikt maakt van bepaalde wegen en is niet slechts gericht tot een bepaalde groep personen met een bijzonder statuut; uit de aard en de wijze van bepaling van de omvang van de boete blijkt dat deze geen vergoedende functie heeft, maar er in wezen toe strekt te straffen en de herhaling van inbreuken te voorkomen, zodat de boete bijgevolg strafrechtelijk van aard is in de zin van artikel 6.1 EVRM; de omstandigheid dat de sanctie niet zwaar is, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eurovignet - Administratieve geldboete - Kwalificatie als strafsanctie - Lichte sanctie

- Art. 13 Wet 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van de rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0544.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.2 AC nr. ...

Er is sprake van een strafvervolging in de zin van artikel 6.1 EVRM, artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM wanneer de vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het interne recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft; de omstandigheid dat een sanctie door feitelijke omstandigheden geen daadwerkelijke en concrete gevolgen heeft voor de overtreder is bij die beoordeling niet relevant.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - "Non bis in idem"

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM - "Non bis in idem"

P.18.0181.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.6 AC nr. ...

Een vragenlijst die de verbalisanten voorleggen aan de bestuurder van een voertuig ten aanzien waarvan zij een snelheidsovertreding hebben vastgesteld, zodat die bestuurder zijn standpunt over de feiten kan weergeven, is geen verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering; een dergelijke vragenlijst is dan ook niet onderworpen aan de vereisten van dat artikel.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Snelheidsovertreding - Vragenlijst door verbalisanten voorgelegd aan bestuurder van voertuig - Verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Bestaanbaarheid

---

P.18.0044.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.3 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) EHRM, 26 juli 2007, Walchili t. Frankrijk ; EHRM, 13 februari 2001, Krombach t. Frankrijk; Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 met noot AW; Cass. 11 september 2018, AR P.18.0366.N, AC 2018, nr. 461 ; E. VAN DOOREN en M. ROZIE, "Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 122-123, nr. 16-17; R. VERSTRAETEN, A. BAILLIEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in F. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Themis Vormingsonderdeel 97, Brugge, die Keure, 2016, 171-172.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Protocol - Artikel 2 - Recht op hoger beroep in strafzaken - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.18.0217.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.6 AC nr. ...

Artikel 6.3.d EVRM kent aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter die daarover oordeelt zijn beslissing te steunen op de concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.18.0366.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.7 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) EHRM, 26 juli 2007, Walchili t. Frankrijk ; EHRM, 13 februari 2001, Krombach t. Frankrijk; Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 met noot AW; Cass. 11 september 2018, AR P.18.0044.N, AC 2018, nr. 457; E. VAN DOOREN en M. ROZIE, "Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 122-123, nr. 16-17; R. VERSTRAETEN, A. BAILLIEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in F. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Themis Vormingsonderdeel 97, Brugge, die Keure, 2016, 171-172.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Protocol - Artikel 2 - Recht op hoger beroep in strafzaken - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0711.N 7 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180907.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 8,§2 en 30,§2 eerste en tweede lid van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke en de wetsgeschiedenis volgt dat de verplichting kennis te geven van de rechtsmiddelen strekt tot bescherming van de betrokken persoon en dat derhalve tevens kennis moet worden gegeven van de korte en van het gemeenrecht afwijkende termijn van 15 dagen waarbinnen het hoger beroep dient te worden ingesteld (1). (1) Zie Concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1

- Artt. 8, § 2, en 30, § 2, eerste en tweede lid Wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1

- Artt. 8, § 2, en 30, § 2, eerste en tweede lid Wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke

P.18.0933.F 29 augustus 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180829.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat een rechter, zoals in voorliggend geval, eerst in de kamer van inbeschuldigingstelling heeft gezeteld om een beschikking tot exequatur van een buitenlands bevel tot aanhouding te bevestigen en vervolgens om, binnen hetzelfde rechtscollege, uitspraak te doen over een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling wegens overschrijding van de redelijke termijn van de met het oog op uitlevering ondergane hechtenis, op grond van diezelfde titel, kan niet als cumulatie van ambten worden beschouwd zoals verboden bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, aangezien zijn rechterlijk ambt hetzelfde is gebleven.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Buitenlands bevel tot aanhouding - Exequatur - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Artikel 292, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid - Cumulatie van ambten

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 6.1 EVRM is niet van toepassing op het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling van een persoon wiens internationaal aanhoudingsbevel uitvoerbaar werd verklaard.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Buitenlands bevel tot aanhouding - Exequatur

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0603.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.5 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering, en van de artikelen 7, vijfde lid, en 74/8, § 1, derde lid, Vreemdelingenwet, maken een procedureregeling uit die eigen is aan de Wet Strafuitvoering en de Vreemdelingenwet, waarop de Voorlopige Hechteniswet niet van toepassing is en de bepalingen van de artikelen 5.1.a en 5.1.f EVRM waarbij onder meer de vrijheidsbeneming is toegelaten van de persoon die op rechtmatige wijze is gedetineerd na veroordeling door een daartoe bevoegde rechter en waartegen een uitwijzings- of uitleveringsprocedure hangende is, houden geen beletsel in voor de voormelde procedureregeling; uit de onderlinge samenhang van de bepalingen van artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering, en de artikelen 7, vijfde lid, en 74/8, § 1, derde lid, Vreemdelingenwet vloeit voort dat, wanneer de beslissing tot administratieve vrijheidsbeneming volgt op een vonnis waarbij de strafuitvoeringsrechtbank de voorlopige invrijheidstelling toestaat aan de veroordeelde met het oog op zijn verwijdering van het grondgebied, die beslissing wel degelijk kan ingaan op een latere datum dan de datum van de beslissing zelf, namelijk op de datum waarop de beslissing uitvoerbaar wordt, dit is op het ogenblik en binnen de periode bepaald in artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering; in dat geval gaat de termijn van twee maanden voor de verlenging van de opsluiting, bepaald in artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, eveneens in op het tijdstip waarop de administratieve beslissing tot vrijheidsbeneming uitvoerbaar wordt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.a) - Recht op vrijheid en veiligheid - Vreemdelingen - Strafuitvoering - Vonnis houdende voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied - Uitvoerbaarheid van het vonnis - Toepasselijke procedure - Draagwijdte

- Artt. 7, vijfde lid en 74/8, § 1, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 60, vierde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f) - Recht op vrijheid en veiligheid - Vreemdelingen - Strafuitvoering - Vonnis houdende voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied - Uitvoerbaarheid van het vonnis - Toepasselijke procedure - Draagwijdte

- Artt. 7, vijfde lid en 74/8, § 1, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 60, vierde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.1250.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.4 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de bewijswaarde van de verklaringen van personen die geen verklaringen hebben afgelegd in verband met de schuld van de beklaagde of van het resultaat van hun optreden, oordeelt de rechter onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van het bevelen van een bijkomende onderzoeksmaatregel zoals een getuigenverhoor, mits daarbij het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet te miskennen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0549.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.5 AC nr. ...

Artikel 5.1.e EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich niet ertegen dat de gepaste therapeutische telastneming van een geïnterneerde persoon kortstondig wordt onderbroken om, gelet op hem toerekenbare gewijzigde omstandigheden, een nieuwe gepaste behandeling te vinden; dergelijke onderbreking neemt een aanvang wanneer de geïnterneerde persoon niet meer geniet van een gepaste behandeling en neemt een einde wanneer de therapeutische telastneming herneemt waarbij onaantastbaar in concreto wordt beoordeeld of deze duur redelijk is (1). (1) Cass. 3 januari 2017, AR P.16.1246.N, AC 2017, nr. 8.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1

P.18.0404.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Recht op een nieuw proces

De bij verstek veroordeelde beklaagde ontleent aan artikel 6 EVRM het recht dat een rechtscollege, na hem te hebben gehoord, opnieuw uitspraak doet over de gegrondheid van de beschuldiging, tenzij vaststaat dat hij aan zijn recht om te verschijnen en zich te verweren heeft verzaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 360.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Recht op een nieuw proces

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Artikel 90ter Wetboek van Strafvordering is een norm die toegankelijk is voor de betrokkenen en die nauwkeurig is verwoord; het is een norm die krachtens artikel 8.2 EVRM de inmenging van het openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privéleven toestaat (1). (1) Zie Cass. 26 maart 2003, AR P.03.0412.F, AC 2003, nr. 208.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Artikel 8.2 - Recht op eerbiediging van privéleven, gezinsleven, huis en briefwisseling - Onderscheppen, kennisnemen, doorzoeken en opnemen van niet voor publiek toegankelijke communicatie of gegevens van een informaticasysteem of een deel ervan - Norm artikel 90ter Wetboek van Strafvordering - Aard

De rechter dient geen getuigenverhoor te bevelen van een medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien van wie die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd; de beklaagde kan immers aan de rechter vragen ter rechtszitting met de medebeklaagde te worden geconfronteerd en kan daar alle vragen voorstellen of opmerkingen maken om de belastende verklaringen te weerleggen of ze te doen aanpassen of verduidelijken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Horen van getuigen ter terechtzitting - Medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien van wie die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd - Gevolg - Taak rechter

Geen enkele verdragsrechtelijke of grondwettelijke bepaling vereist dat de wetgever de inbreuk op een wetsbepaling die een bescherming van de eerbiediging van het privéleven inhoudt, steeds sanctioneert met een nietigheidssanctie die van rechtswege van toepassing is zonder dat de rechter de impact van deze inbreuk vermag te beoordelen op het recht op een eerlijk proces in zijn geheel.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van privéleven, gezinsleven, huis en briefwisseling - Inbreuk

Het enkele feit dat een beklaagde aanvoert dat het strafonderzoek onregelmatigheden bevat die hij wil controleren, heeft niet tot gevolg dat de rechter de personen die de beklaagde aanwijst als degenen die daarover meer informatie kunnen verschaffen, als getuigen ter rechtszitting moet horen, wanneer de rechter uit andere aan tegenspraak onderworpen gegevens kan afleiden dat de aangevoerde onregelmatigheden niet zijn begaan, dat zij niet tot bewijsuitsluiting moeten leiden of dat zij zonder belang zijn voor de verdere beoordeling van de zaak.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Horen van getuigen ter terechtzitting - Aanvoering door beklaagde dat het strafonderzoek onregelmatigheden bevat die hij wil controleren - Gevolg - Taak rechter

In correctionele of politiezaken maakt de door een onderzoeksgerecht gewezen beschikking tot verwijzing of de dagvaarding om voor het vonnisgerecht te verschijnen, niet de daarin vermelde kwalificatie en omschrijving bij de vonnisgerechten aanhangig, maar de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek of het opsporingsonderzoek en die aan de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding ten grondslag liggen waarbij de rechter gegevens van het strafdossier die aan tegenspraak van de partijen zijn onderworpen, in acht kan nemen om te oordelen welke door een telastlegging bedoelde feiten aanhangig zijn gemaakt en of deze feiten voldoende duidelijk zijn omschreven opdat de beklaagde weet waartegen zich te verdedigen; het is niet vereist dat de omschrijving van de telastlegging in de verwijzingsbeschikking of in de dagvaarding melding maakt van enige feitelijke omstandigheid waaruit blijkt dat de beklaagde heeft deelgenomen aan de hem verweten telastleggingen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Omschrijving van de telastlegging in de verwijzingsbeschikking of in de dagvaarding - Melding van enige feitelijke omstandigheid waaruit deelneming van de beklaagde blijkt aan de hem verweten telastleggingen - Vereiste

- Art. 6.3.a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit artikel 90ter, § 1, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de onderzoeksmaatregel van rechtstreekse afluistering kan worden bevolen ten aanzien van personen die verdacht worden van bepaalde strafbare feiten, ten aanzien van communicatiemiddelen of informaticasystemen die geregeld worden gebruikt door een persoon op wie een verdenking rust, ten aanzien van de plaatsen waar die persoon wordt vermoed te vertoeven en ten aanzien van de persoon van wie wordt vermoed dat hij geregeld in verbinding staat met een persoon op wie een verdenking rust; de genoemde plaatsen kunnen ook een woning zijn en in al deze gevallen zijn de toepassingsvoorwaarden gelijk waarbij artikel 90octies Wetboek van Strafvordering bijkomende voorwaarden voorschrijft indien de onderzoeksmaatregel betrekking heeft op de lokalen aangewend voor beroepsdoeleinden, de woonplaats, de communicatiemiddelen of de informaticasystemen van een advocaat of een arts (1). (1) Zie Cass. 26 maart 2003, AR P.03.0412.F, AC 2003, nr. 208.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van privéleven, gezinsleven, huis en briefwisseling - Onderscheppen, kennisnemen, doorzoeken en opnemen van niet voor publiek toegankelijke communicatie of gegevens van een informaticasysteem of een deel ervan - Rechtstreekse afluistering - Plaatsen - Begrip

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat de vaststelling dat een bepaalde onderzoeksmaatregel een inbreuk op artikel 8 EVRM uitmaakt niet per se impliceert dat het bewijs dat door deze onderzoeksmaatregel werd verkregen, niet meer kan worden gebruikt bij de beoordeling van de schuld van de beklaagde; na de vaststelling van een dergelijke inbreuk, dient te worden nagegaan of het gebruik van dit bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces, waarbij de procedure in haar geheel wordt beoordeeld en hierbij moet er onder meer aandacht zijn voor de omstandigheden waarin het bewijs is verkregen en of hierdoor de betrouwbaarheid van het bewijs is aangetast (1). (1) Zie EHRM 31 januari 2017, Kalneniene t. België.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bewijsvoering - Onderzoeksmaatregel - Inbreuk artikel 8 EVRM

Het arrest dat een beklaagde schuldig verklaart aan de telastlegging van poging tot moord als aanzetter of uitlokker in de zin van artikel 66, vierde lid, Strafwetboek, terwijl hij voor deze telastlegging werd vervolgd als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid, Strafwetboek, zonder de telastlegging te heromschrijven en de beklaagde daaromtrent te verwittigen, schendt artikel 66 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Cass. 26 oktober 1993, AR 6913, AC 1993, nr. 432.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Deelneming - Artikel 66 Strafwetboek - Vervolging als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid Strafwetboek - Veroordeling als deelnemer in de zin van artikel 66, vierde lid Strafwetboek - Herkwalificatie - Verwittiging - Draagwijdte

P.18.0097.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.7 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 204, eerste lid, tweede zin, Wetboek van Strafvordering, en de algemene economie van de regeling volgt dat de sanctie van het verval van het hoger beroep ook is bepaald voor de niet-ondertekening van het grievenformulier, aangezien het door die ondertekening is dat de eiser in hoger beroep of zijn raadsman aangeeft dat hij zich de erin vermelde grieven eigen maakt, zodat het appelgerecht in geval van een niet-ondertekend grievenformulier in de regel het verval van het hoger beroep dient vast te stellen; het appelgerecht kan evenwel geen verval van hoger beroep uitspreken indien de eiser in hoger beroep of zijn raadsman in de door hem ondertekende verklaring van hoger beroep aangeeft dat zijn hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis zoals aangegeven in het grievenformulier, hij dat grievenformulier ter gelegenheid van het afleggen van de verklaring van hoger beroep ter griffie heeft ingediend en na de rubrieken "Naam:" en "Handtekening:" op het grievenformulier eigenhandig zijn naam is vermeld, vermits in dat geval er geen twijfel over kan bestaan dat de eiser in hoger beroep of zijn raadsman zich de vermelde grieven heeft eigen gemaakt, zodat een vervallenverklaring van het hoger beroep in die omstandigheden zou getuigen van een overdreven formalisme dat niet te verenigen valt met het recht op toegang tot de rechter zoals gewaarborgd door artikel 6.1. EVRM (1). (1) Zie over het grievenformulier- Hof van Cassatie, Jaarverslag 2017, 72-82, inz. 81-82 m.b.t. de ondertekening.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Grievenformulier - Ondertekening van het grievenformulier - Vervallenverklaring van het hoger beroep - Draagwijdte

P.17.1114.F 9 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180509.2 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat een bij verstek veroordeelde beklaagde over de mogelijkheid beschikt dat een gerecht opnieuw uitspraak doet, na hem te hebben gehoord, over de gegrondheid van de strafvervolging, tenzij is aangetoond dat hij van zijn recht om te verschijnen en zich te verweren heeft afgezien dan wel de bedoeling heeft gehad zich aan het gerecht te onttrekken (1). (1) GwH, 21 december 2017, arrest nr. 148/2017, BS 12 januari 2018, § B.35.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Recht op een nieuw proces

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0133.F 2 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180502.2 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM verplicht de nationale staat niet om misdaden door een hof van assisen te doen berechten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Materiële bevoegdheid - Berechting van de misdaden - Hof van assisen - Correctionalisering van de misdaden

C.15.0258.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verzoek tot heropening van het debat - Recht van verdediging

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Artikel 15, Grondwet

Noch artikel 6.1 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel van de eerbied voor het recht van verdediging, vereist dat de rechter die van oordeel is afwijzend te moeten beschikken over een verzoek tot heropening van het debat wegens de ontdekking gedurende het beraad van een nieuw stuk of feit van overwegend belang, de verzoeker hiervan vooraf kennis geeft teneinde hem toe te laten verweer te voeren omtrent de redenen op grond waarvan de rechter het verzoek meent te moeten afwijzen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verzoek tot heropening van het debat - Recht van verdediging

- Art. 773, derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit artikel 15 Grondwet en de wetsgeschiedenis blijkt niet dat de bescherming die deze bepaling biedt, niet verder reikt dan de bescherming van artikel 8 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Artikel 15, Grondwet

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0001.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.6 AC nr. ...

Artikel 6.3.d EVRM houdt geen verband met het onderzoek van de ontvankelijkheidsvoorwaarden van de vervolging, dat aan de bewijswaardering voorafgaat (1). (1) Het openbaar ministerie heeft geconcludeerd dat het eerste middel feitelijke grondslag mist en faalt naar recht - respectievelijk in zoverre het, aangezien het voortvloeit uit de bewering dat de opstellers van het bedoelde proces-verbaal getuigen waren, enerzijds op een onjuiste uitlegging van het arrest berustte en anderzijds schending aanvoerde van artikel 6.3.d EVRM, dat het recht van de beschuldigde bevestigt om getuigen à charge of à décharge te ondervragen of te doen ondervragen - behoudens in zoverre het oordeelt dat het middel niet-ontvankelijk was, zowel omdat het voor het eerst voor het Hof werd aangevoerd als bij gebrek aan duidelijkheid van de aan de bedoelde politieagenten verweten vaststellingen waarop de beslissingen van de appelrechters zouden steunen. Zie Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648; EHRM, 23 mei 2017, Van Wesenbeeck t. België, verzoekschrift 67496/10, §95 (betreffende geïnfiltreerde agenten quod non in casu).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Recht om de getuigen à charge en à décharge te doen ondervragen - Ontvankelijkheid van de vervolging

Bij de beoordeling of een zaak eerlijk is behandeld in de zin van artikel 6.1 EVRM, moet worden nagegaan of de zaak in haar geheel eerlijk is behandeld (1). (1) Cass. 5 juni 2001, AR P.01.0556.N, AC 2001, nr. 336.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces

P.18.0125.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.3 AC nr. ...

Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de verplichting om het grievenformulier of het verzoekschrift in te dienen binnen de termijn bepaald in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, in een taal die hij begrijpt ter kennis werd gebracht van de aangehouden beklaagde die niet werd bijgestaan door een advocaat en die zijn wil te kennen heeft gegeven om hoger beroep in te stellen, kan de appelrechter hem niet, met toepassing van het voormelde artikel 204, van dat hoger beroep vervallen verklaren, op straffe van hem het recht op toegang tot de rechter te ontzeggen (1). (1) Het Hof heeft vroeger middelen verworpen die opkwamen tegen de beslissing om het hoger beroep niet-ontvankelijk te verklaren wegens niet-naleving van de vormvereisten bepaald in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bij het hoger beroep door middel van een verklaring in de strafinrichting waar de appellant was aangehouden: zie bijv. Cass. 19 oktober 2016, AR P.16.0883.F, AC 2016, nr. 588 (niet-ontvankelijk middel, voor het eerst aangevoerd voor het Hof van Cassatie); Cass. 2 november 2016, AR P.16.0897.F, AC 2016, nr. 616 (formulier overhandigd aan de gedetineerde, doch zonder dat er sprake was van een taalprobleem); Cass. 8 maart 2017, AR P.16.1268.F, AC 2017, nr. 164 (beklaagde, aangehouden, maar bijgestaan door een advocaat gedurende de gehele rechtspleging). Zie met name ook, wat de verplichting betreft om de beklaagde bij de betekening van de verstekbeslissing in te lichten over de modaliteiten om verzet aan te tekenen: Cass. 24 januari 2018, AR P.17.0692.F, AC 2018, nr. 51 (informatie over de taal van de rechtspleging, waarin het verzet moet worden aangetekend); EHRM 1 maart 2011, Faniel t. België; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161 (vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de daartoe bepaalde termijn - na heropening van de rechtspleging overeenkomstig de artikelen 442bis e.v. Wetboek van Strafvordering, ingevolge het arrest van het EHRM van 29 juni 2010, Hakimi t. België); Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214 (idem, bovendien werd de betekening in het buitenland verricht - heropening ingevolge het arrest EHRM van 24 mei 2007, Da Luz Domingue Fereira t. België).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hoger beroep - Aangehouden beklaagde - Grievenformulier - Taal - Recht op toegang tot een rechter

- Art. 3 Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.18.0318.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.2 AC nr. ...

Artikel 68, §3, Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank de veroordeelde en zijn raadsman hoort, alsook het openbaar ministerie, wanneer het diens vordering tot herroeping, opschorting of herziening van een uitvoeringsmodaliteit van de straf onderzoekt; de veroordeelde kan afzien van zijn recht op bijstand van een advocaat; die vrijwillige afstand moet uit de stukken van de rechtspleging blijken zodat, bij ontstentenis daarvan, de door de veroordeelde aan de rechtbank verstrekte uitleg niet met een vrijwillig verweer kan worden gelijkgesteld (1). (1) Het openbaar ministerie had dienaangaande geconcludeerd dat wanneer de strafuitvoeringsrechtbank vermeldt dat de veroordeelde die aldaar verschijnt zonder advocaat, met het oog op een eventuele herroeping van de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit, "aanvaardt om vrijwillig te verschijnen", geen enkele bepaling haar verplicht om, teneinde in die omstandigheden rechtsgeldig uitspraak te kunnen doen over het verzoek tot herroeping, daarenboven te vermelden dat die veroordeelde "afziet van zijn recht op bijstand van een raadsman". (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Afstand

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 68, § 3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.18.0028.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.7 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 7.1, tweede zin EVRM, 15.1, tweede zin IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, volgt dat een zwaardere strafwet niet retroactief mag worden toegepast en er is een zwaardere straf in de zin van die bepalingen indien de straf die de beklaagde kon oplopen op het ogenblik van de rechterlijke beslissing, zwaarder is dan de straf die hij kon oplopen op het tijdstip van het plegen van de feiten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de zwaardere strafwet

P.18.0038.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.6 AC nr. ...

Uit de onderlinge samenhang van enerzijds de bepalingen van de artikelen 8 en 9 van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politiële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering, waarbij ondermeer de oprichting en de werking van gemeenschappelijke onderzoeksteams wordt geregeld en in de ondertekening daartoe door de onderzoeksrechter of een magistraat van het openbaar ministerie is voorzien van een schriftelijke overeenkomst en anderzijds de bepalingen van de artikelen 55 en 56 Wetboek van Strafvordering, volgt dat de in een schriftelijke overeenkomst opgenomen verplichtingen niet kunnen leiden tot een aantasting van de bevoegdheden welke toekomen aan de onderzoeksrechter en aan het openbaar ministerie, zodat geen enkele bepaling zich ertegen verzet dat rekening houdend met de bevoegdheidsverdeling op het vlak van opsporing en vervolging tussen de onderzoeksrechter en het openbaar ministerie, in een schriftelijke overeenkomst zowel verplichtingen worden opgenomen die het openbaar ministerie betreffen als verplichtingen die enkel gelden voor de onderzoeksrechter, waarbij de bevoegde magistraat van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter zich enkel tot die handelingen verbinden welke zij krachtens het Belgische recht kunnen verrichten; de mede-ondertekening door de onderzoeksrechter van een schriftelijke overeenkomst die onder meer als doelstellingen vermeldt dat ze is gericht op het verzamelen van relevante informatie die en bewijsmateriaal dat kan worden gebruikt bij vervolgings- en confiscatieprocedures en op het verrichten van onderzoekshandelingen om het onderzoek en de vervolging te laten slagen, houdt niet in dat de onderzoeksrechter zich bevoegdheden toeëigent die toekomen aan het openbaar ministerie, dat hij de op hem ingevolge de artikelen 55 en 56 Wetboek van Strafvordering rustende verplichtingen niet naleeft of niet langer kan naleven en dus evenmin dat hij een schijn creëert van partijdigheid en afhankelijkheid (1). (1) A. WINANTS, "De wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken", in A. DE NAUW (ed.) De groeipijnen van het strafrecht, Die Keure 2007, 189-216; D. VAN DAELE, "België en de gemeenschappelijke onderzoeksteams", NC 2008, 246; L. GROFFILS, N. VAN EECKHAUT en J. VANERMEN, "Europol en gemeenschappelijke onderzoeksteams", G. VERMEULEN (ed.), Aspecten van Euorpees formeel strafrecht, Antwerpen, Maklu, 2002, 28-29; F. VERSPEELT, "Ieder voor zich of G.O.T. voor ons allen? De gemeenschappelijke onderzoeksteams", Vigiles 2005/3, 92-93.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Internationale rechtshulp in strafzaken - Wet 9 december 2004 - Gemeenschappelijke onderzoeksteams - Schriftelijke overeenkomst ondertekend door onderzoeksrechter - Draagwijdte

Uit het enkele feit dat een onderzoeksrechter berust in een wrakingsverzoek volgt niet dat de bodemrechter de tot staving van het wrakingsverzoek aangevoerde feiten voor waar moet aannemen en dat de onderzoeksrechter daadwerkelijk is tekortgekomen aan zijn verplichting onpartijdig en onafhankelijk op te treden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Wraking - Berusting door de onderzoeksrechter in het wrakingsverzoek - Draagwijdte

P.17.1135.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.2 AC nr. ...

Artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verplicht de Staat om, indien een persoon op geloofwaardige wijze aanvoert dat hij door politieambtenaren op een wijze werd behandeld die een inbreuk uitmaakt op de verdragsbepaling, een officieel, onafhankelijk en objectief onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Geloofwaardige aanvoering van gebruik van niet-gerechtvaardigd politiegeweld

De aan artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontleende procedurele verplichting voor de Staat om een officieel, onafhankelijk en objectief onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken, is een middelen- en geen resultaatsverplichting; slechts die onderzoekshandelingen moeten worden gesteld die gelet op de concrete omstandigheden redelijkerwijze kunnen bijdragen tot het verzamelen en bewaren van de bewijselementen en tot het aan het licht brengen van de waarheid waarover het onderzoeksgerecht onaantastbaar oordeelt (1). (1) Zie Cass. 13 september 2016, AR P.16.0403.N, AC 2016, nr. 485; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.2198.N, AC 2015, nr. 217.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Onderzoekshandelingen

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Aard van de verplichting

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren

Het gebruik van niet strikt noodzakelijk geweld door politieambtenaren tegen een persoon die met politieambtenaren wordt geconfronteerd, tast de menselijke waardigheid aan en houdt in de regel een schending in van artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1). (1) Zie Cass. 13 september 2016, AR P.16.0403.N, AC 2016, nr. 485; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.2198.N, AC 2015, nr. 217.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Gebruik van niet-gerechtvaardigd politiegeweld

Het staat aan het onderzoeksgerecht om binnen de grenzen van zijn bevoegdheid bij de regeling van de rechtspleging na te gaan of het onderzoek onafhankelijk, objectief en volledig werd gevoerd dan wel of het desgevallend niet moet worden aangevuld, en, om vervolgens te oordelen of het gerechtelijk onderzoek voldoende bezwaren heeft opgeleverd om verdachten te verwijzen naar het vonnisgerecht; aldus wordt voldaan aan de uit artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens afgeleide procedurele verplichting (1). (1) Zie Cass. 13 september 2016, AR P.16.0403.N, AC 2016, nr. 485; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.2198.N, AC 2015, nr. 217.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Onderzoeksgerecht - Taak

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld bij een confrontatie met de politie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de politionele autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn waaruit evenwel niet volgt dat het onderzoeksgerecht moet aannemen dat dit geweld niet strikt noodzakelijk was; het onderzoeksgerecht oordeelt daar onaantastbaar over.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Geweld bij politieconfrontatie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de politionele autoriteiten daarvoor

Het staat aan de bevoegde overheid die een door de Vreemdelingenwet bedoelde maatregel van vrijheidsberoving neemt ter waarborging van de uitvoering van een bevel om het grondgebied te verlaten, te onderzoeken of er een risico bestaat dat de tenuitvoerlegging ervan aanleiding kan geven tot een schending van artikel 3 EVRM; zij dient in de regel dit risico slechts te beoordelen indien de vreemdeling aanvoert dat hij na zijn verwijdering het voorwerp zal uitmaken van foltering of van een onmenselijke of vernederende behandeling en het staat in de regel aan de vreemdeling die het bestaan van dit risico inroept om zijn bewering op dit punt enigszins aannemelijk te maken met feitelijke gegevens (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. 4.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberoving ter waarborging van uitvoering van het bevel - Onderzoek schending artikel 3 EVRM

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.1062.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3, b en c - Recht van verdediging - Strafzaken - Persoonlijke verschijning van de beklaagde voor het vonnisgerecht - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Omstandigheden te wijten aan de beklaagde - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Persoonlijke verschijning van de beklaagde voor het vonnisgerecht - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen

Wanneer de beklaagde door eigen toedoen in de onmogelijkheid verkeert om, voor onbepaalde duur, zijn proces persoonlijk bij te wonen, omdat hij met name in het buitenland is opgesloten, hebben noch de artikelen 6.1 en 6.3, b en c EVRM, noch artikel 14.3, b IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en houdende het recht van verdediging als draagwijdte of tot gevolg dat de rechter verplicht wordt het proces op te schorten tot de betrokkene opnieuw in staat zal zijn persoonlijk te verschijnen, en verbieden hem evenmin te oordelen dat de beklaagde, gelet op de aan hemzelf te wijten omstandigheden, zelf de nodige stappen had moeten ondernemen om zich door een raadsman naar eigen keuze of door een andere verdediger te doen vertegenwoordigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Persoonlijke verschijning van de beklaagde voor het vonnisgerecht - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen

- Artt. 182 tot 185 en 187, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3, b en c - Recht van verdediging - Strafzaken - Persoonlijke verschijning van de beklaagde voor het vonnisgerecht - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Omstandigheden te wijten aan de beklaagde - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen

- Artt. 182 tot 185 en 187, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0636.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.1 AC nr. ...

Noch artikel 26, § 2, tweede lid, 2°, noch artikel 28 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof verplicht een rechtscollege waarvoor een prejudiciële vraag is opgeworpen met een identiek onderwerp als een vraag die reeds aanhangig is voor het Grondwettelijk Hof, om zijn uitspraak aan te houden tot dit Hof uitspraak heeft gedaan over deze vraag; evenmin volgt een dergelijke verplichting uit de artikelen 6 en 13 EVRM of artikel 13 Grondwet.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Identieke prejudiciële vraag aanhangig bij het Grondwettelijk Hof - Vraag tot heropening der debatten teneinde de beslissing van het Grondwettelijk Hof af te wachten - Weigering - Hof van Cassatie - Verplichting

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Strafzaken - Identieke prejudiciële vraag aanhangig bij het Grondwettelijk Hof - Vraag tot heropening der debatten teneinde de beslissing van het Grondwettelijk Hof af te wachten - Weigering - Hof van Cassatie - Verplichting

P.17.1185.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.4 AC nr. ...

Het recht op voldoende tijd en faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden is verbonden aan het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces en deze rechten houden in dat een beklaagde het recht heeft zijn verdediging te organiseren en voor te bereiden teneinde op nuttige wijze tegenspraak te voeren over de tegen hem aangebrachte bewijsmiddelen; hieruit volgt dat de beklaagde een uitstel van de behandeling van de zaak kan vragen wanneer dat noodzakelijk is om zijn verdediging voor te dragen en de rechter kan dit uitstel weigeren wanneer hij vaststelt dat de beklaagde voldoende tijd en faciliteiten heeft gekregen om het voorgelegde bewijs nuttig tegen te spreken (1). (1) Cass. 15 december 2004, AR P.04.1189.F, AC 2004, nr. 612; Cass. (verenigde kamers) 5 april 1996, AR A.94.0002.F, AC 1996, nr. 111; J. VELU en R. ERGEC, Convention européenne des droits de l'homme, RPDB, Complément VI, nr. 585, p. 321.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op een eerlijk proces - Recht om te beschikken over de tijd en faciliteiten om de verdediging voor te bereiden - Draagwijdte

P.17.0083.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof van de Rechten van de Mens, vereist slechts dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie, in zoverre hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt (1). (1) Zie: Cass. Cass. 30 april 2013, AR P.12.1133.N, AC 2013, nr. 269; Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210; Cass. 17 april 2012, AR P.11.0975.N, AC 2012, nr. 228; Cass. 28 februari 2012, AR P.11.1802.N, AC 2012, nr. 138.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Grens

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het staat aan de rechter om te oordelen of het niet-uitsluiten van bepaalde verhoren die de verdachte tijdens het strafonderzoek heeft afgelegd zonder bijstand van een advocaat, tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel wordt miskend; hij kan oordelen dat dit niet het geval is, ook bij afwezigheid van een dwingende reden voor het beperken van die bijstand (1). (1) Zie: Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Niet-uitsluiting verhoren afgelegd zonder die bijstand - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Aard - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0841.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.4 AC nr. ...

Het komt diegene toe die zich beklaagt het slachtoffer te zijn van geweld bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie om met geloofwaardige stukken zoals bijvoorbeeld foto's of medische attesten aannemelijk te maken dat hij bij zijn arrestatie of vrijheidsberoving verwondingen heeft opgelopen en het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of de door de klager voorgebrachte stukken voldoende geloofwaardig maken dat hij de verwondingen heeft opgelopen bij zijn arrestatie of detentie; de omstandigheid dat de stukken werden opgesteld onmiddellijk of zeer kort na de invrijheidstelling is daarbij een belangrijk, maar geen beslissend gegeven zodat de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak kan oordelen dat dergelijke stukken onvoldoende aannemelijk maken dat de vastgestelde verwondingen werden opgelopen bij de arrestatie of tijdens de detentie.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Persoon slachtoffer van geweld bij zijn arrestatie of detentie - Taak van de klager - Taak van de rechter - Bewijsstukken opgesteld onmiddellijk of zeer kort na de invrijheidstelling - Bewijswaarde - Beoordeling door de rechter

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit artikel 3 EVRM volgt niet dat op alle politieambtenaren die met een klager bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie contact hadden, de verplichting rust een overtuigende verklaring te geven voor de bij een arrestatie of tijdens een detentie opgelopen verwondingen van die klager.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Klacht wegens verwondingen opgelopen bij arrestatie of tijdens detentie - Politieambtenaren die met de klager contact hadden - Verplichting

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn en het de Staat toekomt om daarvoor een overtuigende verklaring te geven; indien hij daarin niet slaagt, staat een verdragsrechtelijke inbreuk van de Staat vast (1). (1) Zie EHRM, 28 oktober 1998, Assenov e.a. t. Bulgarije, §§ 92-102; EHRM, 1 juli 2004, Bakbak t. Turkije, § 47; EHRM, 23 februari 2006, Ognyanova en Choban t. Bulgarije, §§ 94-95; EHRM, 10 maart 2009, Turan Cakir t. België, § 54; EHRM, 4 november 2010, Darraj t.Frankrijk, § 36; EHRM, 9 oktober 2012, Mikiashvili t. Georgië, §§ 69-71; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. 217.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Persoon slachtoffer van geweld bij zijn arrestatie of detentie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de autoriteiten - Taak van de Staat - Geen overtuigende verklaring

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0451.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.6 AC nr. ...

Onder eigendom in de zin van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM wordt niet alleen bestaande eigendom begrepen, maar ook vermogensrechten, met inbegrip van vorderingen waaromtrent de betrokkene kan laten gelden dat hij of zij minstens een legitieme verwachting heeft om het daadwerkelijk genot van een eigendomsrecht te verwerven; daarentegen kan een voorwaardelijke vordering die vervallen is ingevolge de niet-vervulling van de voorwaarde niet worden beschouwd als eigendom in de zin van voormelde bepaling (1). (1) "[...] according to the established case-law of the Convention organs, "possessions" can be "existing possessions" or assets, including claims, in respect of which the applicant can argue that he has at least a "legitimate expectation" of obtaining effective enjoyment of a property right. By way of contrast, the hope of recognition of the survival of an old property right which it has long been impossible to exercise effectively cannot be considered as a "possession" within the meaning of Article 1 of Protocol No. 1, nor van a conditional claim which lapses as a result of the non-fulfilment of the condition". EHRM 12 juli 2001, nr. 42527/98, Prins Hans-Adam II van Liechtenstein/Duitsland; EHRM 10 juli 2002, nr. 38645/97, Polacek en Polackova/Tsjechië; EHRM 10 juli 2002, nr. 39794/98, Gratzinger en Gratzingerova/Tsjechië; EHRM 28 september 2004, nr. 44912/98, Kopecký/Slovakije; EHRM 29 januari 2008, nr. 19247/03, Balan/Moldavië; EHRM 15 september 2009, nr. 10373/05, Moskal/Polen; J. SLUYSMANS en R. DE GRAAFF, "Ontwikkelingen in het eigendomsbegrip onder artikel 1 Eerste Protocol", NTM 2014, 255.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Eigendom

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

P.17.0558.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.5 AC nr. ...

Het zwijgrecht en het recht om zichzelf niet te beschuldigen, strekken zich niet uit tot de aanwending, in een strafrechtelijke procedure, van gegevens die van de beschuldigde kunnen worden verkregen door een beroep te doen op dwangmaatregelen, maar die onafhankelijk van de wil van de verdachte bestaan (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.14.1001.N, AC 2017, nr. 176; M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 8ste uitg., 2017, p. 33-34.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Recht om zichzelf niet te beschuldigen

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0004.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.1 AC nr. ...

Aangezien geen enkele wets- of verdragsbepaling bepaalt welke de gevolgen zijn van de vaststelling dat de omstandigheden van de hechtenis van een geesteszieke in strijd waren met artikel 3 EVRM, kan daaruit niet worden afgeleid dat een dergelijke vaststelling noodzakelijkerwijs moet leiden tot de invrijheidstelling van die persoon (1). (1) Zie EHRM (2de afdeling) 18 juli 2017, Rooman t. België, verzoekschrift nr. 18052/11, inzonderheid §§ 99 tot 104; de eiser beriep zich op de gedeeltelijk afwijkende mening van rechter KARAKAS en vermeldde dat die zaak nog hangende was voor de Grote kamer van dat gerechtshof.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Hechtenis van een geesteszieke zonder gepaste verzorging - Schending van het EVRM

- Artt. 3 en 5.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Hechtenis van een geesteszieke zonder gepaste verzorging - Schending van artikel 3 EVRM

- Artt. 3 en 5.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0509.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

Het uit de bepalingen van artikel 2 Strafwetboek, artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen; hoewel het toestaan van een proeftijd aan een veroordeelde door de tenuitvoerlegging van de straffen uit te stellen als bedoeld in artikel 1, §1, 2°, en 8 Probatiewet een strafuitvoeringsmodaliteit is die integraal deel uitmaakt van de straf, houdt de herroeping van het uitstel van tenuitvoerlegging na een veroordeling ingevolge het plegen van nieuwe strafbare feiten tijdens de proeftijd geen herdefiniëring of wijziging van de door de rechter met de eerste veroordeling opgelegde straf in, voor zover die herroeping wordt beoordeeld volgens bepalingen die van toepassing zijn op het tijdstip van de veroordeling die uitstel van tenuitvoerlegging toekent (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

P.17.0606.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.3 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM noch uit artikel 47bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het afnemen van een ademtest of een ademanalyse slechts mag gebeuren met de bijstand van een raadsman.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Ademtest of ademanalyse - Bijstand raadsman

P.17.1074.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Partij in haar afwezigheid veroordeeld - mogelijkheid om zaak opnieuw en in haar aanwezigheid te laten beoordelen

Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat een partij die in haar afwezigheid werd veroordeeld, de mogelijkheid moet hebben om de zaak opnieuw en ditmaal in haar aanwezigheid te laten beoordelen, tenzij vaststaat dat zij heeft verzaakt aan het recht om te verschijnen en zich te verdedigen of zij de intentie had zich te onttrekken aan het gerecht (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Partij in haar afwezigheid veroordeeld - mogelijkheid om zaak opnieuw en in haar aanwezigheid te laten beoordelen

P.17.0882.N 20 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180220.3 AC nr. ...

Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven zoals gewaarborgd door artikel 7 Handvest, artikel 8 EVRM en artikel 22 Grondwet of met het recht op bescherming van persoonsgegevens zoals gewaarborgd door artikel 8 Handvest, heeft niet steeds schending van artikel 6 EVRM of miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265 met concl. OM; zie de wet van 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privéleven - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Schending van artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Schending van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Schending van artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Het feit dat de rechter het onregelmatig verkregen bewijs toetst aan de voorwaarden van artikel 32 Wetboek van Strafvordering, houdt een effectief rechtsherstel in zoals bedoeld in artikel 47, eerste lid, Handvest en artikel 13 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Bewijs - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Toetsing aan artikel 32 Wetboek van Strafvordering

P.17.0445.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.1 AC nr. ...

Het Hof onderzoekt ambtshalve de verjaring van de strafvordering en dat ambtshalve onderzoek bestaat onafhankelijk van de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie ter rechtszitting van het Hof; het is een gegeven waarmee de eiser in cassatie dient rekening te houden bij het aanvoeren van zijn middelen in een overeenkomstig artikel 429 Wetboek van Strafvordering ingediende memorie waarbij hij desgevallend in zijn memorie middelen kan aanvoeren voor het geval zijn in hoofdorde aangevoerde middelen worden verworpen waardoor zijn recht van verdediging en zijn door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces afdoende gegarandeerd is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Ambtshalve onderzoek door het Hof - Verjaring - Bestaanbaarheid

P.17.0610.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.3 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich ertegen dat bij voortgezette misdrijven de redelijke termijn voor het geheel van de vervolgde misdrijven slechts een aanvang neemt op het tijdstip waarop het laatste misdrijf wordt gepleegd of beëindigd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvang - Tijdstip waarop het laatste misdrijf wordt gepleegd of beëindigd - Voortgezette misdrijven

- Art. 65 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn is het tijdstip waarop een persoon het voorwerp uitmaakt van "een beschuldiging", dit is vanaf het ogenblik dat hij in verdenking is gesteld of door kennisname van enige andere daad van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek onder de dreiging van een strafvervolging leeft, waardoor hij verplicht is bepaalde maatregelen te nemen om zich te verdedigen tegen "de beschuldiging"(1); indien een strafvervolging tegen een beklaagde meerdere gedurende een zekere tijdsperiode gepleegde misdrijven tot voorwerp heeft, waarvan de rechter aanneemt dat ze werden gepleegd met eenzelfde misdadig opzet, vangt de redelijke termijn aan op het ogenblik waarop de beklaagde voor één of meerdere van die misdrijven wordt "beschuldigd". (1) Cass. 12 januari 2016, AR P.15.0514.N, AC 2016, nr. 22, Cass. 16 december 2014, AR P.14.1101.N, AC 2014, nr. 798.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Berekening - Aanvangspunt - Begrip - Toepassing

- Art. 65 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0612.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.4 AC nr. ...

Uit het gegeven dat een rechter een deskundige om advies heeft verzocht over de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid van een beklaagde om een motorvoertuig te besturen in de zin van artikel 42 Wegverkeerswet en over de waarschijnlijke duur van die ongeschiktheid, volgt niet dat de rechter, indien de deskundige geen advies heeft verleend over de waarschijnlijke duur van de volgens hem bestaande ongeschiktheid, altijd ertoe gehouden is opnieuw een deskundige aan te stellen met het oog op het bepalen van die waarschijnlijke duur; het staat aan de rechter, die onaantastbaar oordeelt over het blijvend karakter van de ongeschiktheid, om te beslissen of in het licht van de beschikbare gegevens en door de partijen overgelegde stukken een dergelijke nieuwe aanstelling noodzakelijk is; dit houdt geen schending in van artikel 6 EVRM of een miskenning van het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wegverkeer - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid om een motorvoertuig te besturen - Waarschijnlijke duur van de ongeschiktheid - Deskundigenonderzoek - Geen advies over de duur van de ongeschiktheid - Gevolg - Taak van de rechter - Bestaanbaarheid met het recht op een eerlijk proces

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

C.15.0537.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

Noch artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel betreffende het recht van verdediging houden een absoluut recht op bijstand van een advocaat van zijn keuze in (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

C.15.0538.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

Noch artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, noch artikel 14, §3, b) en d) IVBPR houden een absoluut recht op bijstand van een advocaat van zijn keuze in (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Art. 14, § 3, b) en d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Art. 14, § 3, b) en d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0100.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van de woonplaats - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

Met toepassing van artikel 3 Huiszoekingswet, moet de toestemming bedoeld in artikel 1, tweede lid, 3ÃÂ°, van die wet, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing ten huize of de huiszoeking worden verleend (1). (1) Zie concl. Ã¢in hoofdzaakÃ¢ OM in Pas. 2018, nr. 82. De rechter beoordeelt in feite of een huiszoeking zonder rechterlijk bevel verricht is met toestemming van degene die het werkelijk genot heeft van de plaats (Cass. 13 februari 1991, AR 8657, AC 1990-91, nr. 315). In voorliggende zaak heeft het Hof, anders dan het openbaar ministerie, geoordeeld dat het hof van beroep, uit zijn onaantastbare vaststellingen, zijn beslissing niet naar recht kon afleiden dat de eiser impliciet doch onmiskenbaar de aanwezigheid van de politieagenten in zijn woning had toegestaan vooraleer laatstgenoemden daar de visu elementen vaststelden die een huiszoeking op heterdaad verantwoordden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van de woonplaats - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

P.17.0560.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.6 AC nr. ...

De appelrechters op verzet die een overschrijding van de redelijke termijn vaststellen, dienen een reële en meetbare vermindering toe te passen op de straf die zij zouden hebben opgelegd indien er geen overschrijding van de redelijke termijn was, waarbij deze vermindering wordt beoordeeld ten opzichte van de straf die de rechter zonder overschrijding van de redelijke termijn zou hebben uitgesproken en niet ten opzichte van de veroordeling die de rechters bij verstek hebben opgelegd; de straf die de appelrechters op verzet willen opleggen als remediëring voor het overschrijden van de redelijke termijn kan evenwel, gelet op de relatieve werking van het verzet, nooit hoger zijn dan de straf die zij bij verstek hebben opgelegd (1). (1) Zie Cass. 18 november 2009, AR P.09.1023.F, AC 2009, nr. 677; Cass. 25 april 2007, AR P.06.1608.F, AC 2007, nr. 208; Cass. 4 februari 2004, AR P.03.1370.F, AC 2004, nr. 57.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtspleging op verzet - Straf - Overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de straf - Referentiepunt

P.17.0577.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.5 AC nr. ...

De essentie van het recht om zichzelf niet te beschuldigen, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, wordt niet miskend door artikel 67ter Wegverkeerswet dat de geregistreerde eigenaar van een voertuig op straffe van een strafsanctie verplicht bekend te maken wie er met dit voertuig reed op het ogenblik van de verkeersovertreding (1). (1) EHRM 8 april 2004 Weh; EHRM 24 juni 2005 Rieg; EHRM (gr.k.) 29 juni 2007 O'Halloran; J. ROELANDT, De verhouding tussen het verbod van gedwongen zelfincriminatie en de verplichting tot medewerking met het gerecht in het vooronderzoek in strafzaken, masterproef o.l.v. P. TRAEST, 2014-2015, 240-241.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 67ter Wegverkeerswet - Bestaanbaarheid

P.18.0035.F 31 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180131.2 AC nr. ...

De verwijdering van een vreemdeling en de daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving kunnen tot een situatie leiden waarop artikel 3 EVRM van toepassing is als er ernstige redenen voorhanden zijn om aan te nemen dat de vreemdeling na zijn verwijdering of wegens die verwijdering het risico loopt op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; daaruit volgt dat wanneer een vreemdeling een dergelijk risico aanvoert, het onderzoeksgerecht het bestaan ervan moet beoordelen; dat toezicht valt onder het wettigheidstoezicht en niet onder het toezicht op de gepastheid van de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De Belgische staat moet het door een vreemdeling aangevoerde risico om behandelingen te ondergaan die in strijd zijn met artikel 3 EVRM onderzoeken, zelfs als hij geen asielaanvraag heeft ingediend.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen - Onderzoek door de dienst Vreemdelingenzaken - Ontstentenis van asielaanvraag

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0102.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.3 AC nr. ...

Wanneer een rechtspersoon zowel in eerste aanleg als in hoger beroep is verschenen, doet de omstandigheid dat de eerste rechter voor die rechtspersoon geen lasthebber ad hoc heeft aangesteld, geen afbreuk aan het feit dat de rechtszaak van die rechtspersoon in beide aanleggen werd behandeld en dat zodus haar recht op dubbele aanleg zoals gewaarborgd door artikel 2.1 Zevende Aanvullend protocol EVRM, werd nageleefd.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 2.1 Zevende Aanvullend Protocol - Recht op dubbele aanleg - Rechtspersoon - Geen aanstelling lasthebber ad hoc

P.17.1146.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.5 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces vereist niet dat de raadkamer bij een beslissing tot ontlasting van de onderzoeksrechter op grond dat de feiten waarop zijn onderzoek is gericht, samenhangend lijken te zijn met die waarvoor een gerechtelijk onderzoek in een ander arrondissement wordt gevoerd de voeging zou bevelen van een volledig afschrift van het strafdossier bij het dossier van de onderzoeksrechter die het onderzoek verderzet, nu de rechten van een inverdenkinggestelde of een persoon tegen wie de strafvordering is ingesteld in de zin van artikel 61bis Wetboek van Strafvordering daardoor niet worden geschaad gezien zij aan de onderzoeksrechter die het onderzoek verderzet aanvullend onderzoek kunnen vragen, zij bij de regeling van de rechtspleging voor de onderzoeksgerechten kunnen aanvoeren dat ingevolge het ontbreken van voor hun verdediging nuttige stukken de rechtspleging niet kan worden geregeld, en zij bovendien voor die onderzoeksgerechten ook wettigheidsincidenten kunnen opwerpen die hun oorsprong vinden in het aanvankelijk gevoerde gerechtelijk onderzoek.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Ontlasting van de onderzoeksrechter - Voeging van een afschrift van het strafdossier - Toepassing

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0692.F 24 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180124.1 AC nr. ...

Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de betekening van het verstekarrest via de gevangenisadministratie op vordering van het openbaar ministerie, de taal vermeldt waarin het recht op verzet moet worden uitgeoefend, kan dat rechtsmiddel, dat in een andere landstaal dan die van de rechtspleging is gesteld, op die grond niet onontvankelijk worden verklaard, op het gevaar af dat de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie wordt ontzegd (1). (1) Het Hof oordeelt ook dat "artikel 6.1 EVRM oplegt (...) dat de betekening (van het verstekvonnis) het recht moet vermelden om in verzet te komen alsook de termijn om dat recht uit te oefenen", en dat bij ontstentenis daarvan, die betekening de termijnen om in verzet te komen niet doet ingaan (Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH); zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428, met noot M.N.B.; EHRM, Faniel t. België, nr. 11892/08, 1 maart 2011; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2001, nr. 161; EHRM, Hakimi t. België, nr. 665/08, 29 juni 2010; Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; EHRM, Da Luz Domingues Ferreira t. België, nr. 50049/99, 24 mei 2007. Evenwel oordeelt het Hof dat "Noch de artikelen 6.1 en 13 EVRM, noch artikel 203, §1, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel de overheid de verplichting opleggen om aan de gedaagde, wiens probatie-uitstel met een tegensprekelijk vonnis werd herroepen, kennis te geven van de termijn van het hoger beroep; de daadwerkelijke toegang tot de appelrechters vereist een dergelijke kennisgeving niet." (Cass. 16 september 2014, AR P.13.1000.N, AC 2014, nr. 525). (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Taalgebruik voor de strafgerechten - Aangehoudene - Verzet

- Artt. 24 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1221.F 24 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180124.2 AC nr. ...

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Milieu - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

Uit artikel D163 Waals Milieuwetboek volgt dat de mondelinge voordracht van het verweer van een overtreder die bij de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar daarom heeft verzocht, moet geschied zijn alvorens, in voorkomend geval, een administratieve sanctie op te leggen (1); aangezien dit vormvereiste tot doel heeft het recht van verdediging te waarborgen, is het een substantieel vormvereiste; aldus is het vonnis, dat oordeelt dat de vaststelling van de verbaliserende ambtenaar duidelijk de vastgestelde onregelmatigheden heeft vermeld en niet wordt aangetoond hoe en waardoor een mondelinge voordracht van de verweermiddelen van de eiseres in situ essentieel zou zijn geweest voor de tegenspraak, niet naar recht verantwoord (2). (1) Behoudens wanneer het bedrag van de toe te passen geldboete niet hoger is dan 62, 50 euro, wat te dezen niet het geval is. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 54.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Milieu - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. D163 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

P.17.0367.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.8 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie hoger beroep instelt opdat het verval van het recht tot sturen als bedoeld in artikel 42 Wegverkeerswet zou worden uitgesproken, is dit geen vervolging wegens een nieuwe telastlegging, maar beoogt dit enkel het nemen van een veiligheidsmaatregel die naast de uitgesproken straf moet worden opgelegd en waartoe de rechter op grond van een soevereine beoordeling beslist; uit de omstandigheid dat deze verplicht op te leggen veiligheidsmaatregel niet werd uitgesproken door het beroepen vonnis maar wel door het bestreden vonnis, kan geen schending van artikel 6 EVRM worden afgeleid, noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces of van het recht van verdediging.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wegverkeer - Veroordeling wegens overtreding van de politie over het wegverkeer - Geen verval wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Hoger beroep openbaar ministerie opdat het verval zou worden uitgesproken - Aard - Doel - Verval uitgesproken door de appelrechter - Bestaanbaarheid met het recht op een eerlijk proces

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1282.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.5 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat op grond van artikel 72 Vreemdelingenwet verzocht wordt uitspraak te doen over de wettigheid van een administratieve beslissing van vrijheidsberoving van een vreemdeling, dient vast te stellen dat dit rechtsmiddel zonder voorwerp is indien de vreemdeling niet langer krachtens die beslissing, maar op grond van een andere autonome titel van zijn vrijheid is beroofd, aangezien het door artikel 72 Vreemdelingenwet bedoelde wettigheidsonderzoek slechts betrekking heeft op de bekritiseerde titel van vrijheidsberoving; wanneer evenwel op gemotiveerde wijze wordt aangevoerd dat de eerste beslissing tot vrijheidsberoving door een onwettigheid is aangetast die de navolgende beslissing ongeldig maakt, staat het aan de rechter bij wie die betwisting aanhangig is gemaakt dit in het licht van artikel 5.4 EVRM te onderzoeken en dit houdt in dat het onderzoeksgerecht in dat geval moet nagaan of de aangevoerde onwettigheid die de eerste beslissing aantast doorwerkt tot de tweede, nieuwe beslissing en deze ook onwettig kan maken (1). (1) Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1318.N, AC 2018, nr. 50; Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op vrijheid en veiligheid - Recht op voorziening bij het gerecht - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Nieuwe administratieve beslissing met verschillende grondslag die de oorspronkelijke beslissing vervangt - Draagwijdte - Gevolg - Gemotiveerde aanvoering dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving aangetast is door een onwettigheid - Invloed op de nieuwe beslissing tot vrijheidsberoving - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.17.1318.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.6 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing met een verschillende grondslag in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving van een vreemdeling, heeft het beroep bij de rechterlijke macht tegen de oorspronkelijke beslissing in de regel geen bestaansreden meer; wanneer de vreemdeling echter in het kader van zijn beroep tegen de nieuwe beslissing op gemotiveerde wijze aanvoert dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving is aangetast door een onwettigheid die ook de nieuwe beslissing ongeldig maakt en het onderzoeksgerecht daarover nog niet bij een definitieve beslissing heeft geoordeeld, dient dat gerecht die onwettigheid en de doorwerking ervan op de nieuwe beslissing te onderzoeken in het licht van artikel 5.4 EVRM (1). (1) Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49; Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op vrijheid en veiligheid - Recht op voorziening bij het gerecht - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Nieuwe administratieve beslissing met verschillende grondslag die de oorspronkelijke beslissing vervangt - Draagwijdte - Gevolg - Gemotiveerde aanvoering dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving aangetast is door een onwettigheid - Invloed op de nieuwe beslissing tot vrijheidsberoving - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

F.17.0003.N 18 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180118.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Tenuitvoerlegging voorafgaand aan definitieve rechterlijke beslissing - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

Het vermoeden van onschuld gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM sluit in principe niet uit dat wordt overgegaan tot tenuitvoerlegging van de administratieve boete vooraleer de belastingplichtige bij een definitieve rechterlijke beslissing schuldig is bevonden; gelet op de ernstige gevolgen die de onmiddellijke tenuitvoerlegging kan hebben voor de betrokkene, is de fiscale administratie ertoe gehouden om slechts binnen redelijke grenzen tot dergelijke onmiddellijke tenuitvoerlegging over te gaan, waarbij zij een billijk evenwicht dient na te streven tussen alle op het spel staande belangen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Tenuitvoerlegging voorafgaand aan definitieve rechterlijke beslissing - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 70, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

P.17.0281.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.2 AC nr. ...

Aan het vereiste van de redelijke voorspelbaarheid van een strafbepaling is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen (1); daarbij dient onder meer rekening te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtspraak gegeven interpretatie van de strafbepaling. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteitsbeginsel - Strafbepaling - Redelijke voorspelbaarheid - Vereisten

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in context met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft zodat de draagwijdte ervan redelijk voorspelbaar is (1); het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met dat vereiste van redelijke voorspelbaarheid. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Strafzaken - Strafbepaling - Legaliteit - Misdrijf - Omschrijving - Vereisten - Beoordelingsvrijheid van de rechter - Bestaanbaarheid met de vereiste van redelijke voorspelbaarheid

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1037.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.7 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het, het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0307.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.2 AC nr. ...

Het hof van beroep verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om de beroepen beschikking van de eerste rechter te bevestigen, die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg onbevoegd had verklaard om van de vordering kennis te nemen, op grond dat die beschikking "bij uitsluiting tot de bevoegdheid behoort van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen", waarvoor "de vreemdeling, naar aanleiding van het beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid dat hij voor [die] raad kan instellen [...], het risico op aantasting van zijn fundamentele rechten kan aanvoeren voor het geval dat die tenuitvoerlegging zou plaatsvinden" (1). (1) Zie Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.17.1202.F 3 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180103.3 AC nr. ...

Het staat in beginsel aan de vreemdeling die het risico op hetzij folteringen hetzij onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen aanvoert om elementen over te leggen die kunnen aantonen dat er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat, zo de verwijderingsmaatregel ten uitvoer werd gelegd, hij aan een reëel risico zou worden blootgesteld om te worden onderworpen aan behandelingen die in strijd zijn met artikel 3 EVRM (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, § 129.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen - Bewijslast

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het onvoorwaardelijke en absolute karakter van het verbod op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen belet niet dat de vreemdeling die het risico aanvoert op dergelijke behandelingen in geval van terugkeer, elementen moet overleggen die zijn verklaringen kracht kunnen bijzetten; het onderzoeksgerecht belast met het wettigheidsonderzoek van de met het oog op verwijdering genomen maatregel van vrijheidsberoving, kan en moet nagaan of dat risico voldoende aannemelijk wordt aangevoerd (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, §129.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen - Bewijslast - Voldoende aannemelijk genoeg aangevoerd risico

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De verwijdering van een vreemdeling en de daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving kunnen leiden tot een toestand die onder toepassing valt van artikel 3 EVRM, zo er ernstige redenen bestaan om te vrezen dat de vreemdeling na of door zijn verwijdering gevaar loopt te worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; daaruit volgt dat, wanneer een vreemdeling een dergelijk risico aanvoert, het onderzoeksgerecht het bestaan ervan moet beoordelen in het kader van een wettigheidstoezicht en niet van een opportuniteitstoezicht op de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Cass. 18 januari 2012, AR P.11.2130.F, AC 2012, nr. 50.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0340.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.2 AC nr. 718

Het recht op tegenspraak, als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, belet niet dat de wetgever beperkende voorwaarden oplegt voor het aanwenden van het rechtsmiddel verzet.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Verzet - Beperkende voorwaarden voor het aanwenden van het rechtsmiddel - Draagwijdte

P.17.1116.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.4 AC nr. 720

Artikel 5.4 EVRM belet de wetgever niet om bij het bepalen van procedureregels vormvoorwaarden te voorzien; het verzet er zich niet tegen dat het hoger beroep van de vreemdeling tegen de uitvoerbaarverklaring van een buitenlands aanhoudingsbevel binnen een bepaalde termijn moet worden ingesteld.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vrijheidsberoving - Recht op voorziening bij de rechter - Grens - Toepassing

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0383.F 13 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171213.2 AC nr. 710

Krachtens artikel 21ter Wetboek van Strafvordering kan de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreken of een straf uitspreken die lager is dan de wettelijke minimumstraf, indien hij vaststelt dat de duur van de strafvervolging de redelijke termijn overschrijdt; dat artikel machtigt de rechter niet om een eenvoudige schuldigverklaring uit te spreken, of een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf, enkel op grond van de vaststelling van de ouderdom van de feiten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Eenvoudige schuldigverklaring en lagere straf - Toepassingsvoorwaarde

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0888.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.5 AC nr. 709

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van toerekening aan de titularis van de nummerplaat die aan het voertuig is toegekend, is verenigbaar met artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, indien dat vermoeden weerlegbaar is (1). (1) Zie: Cass. 16 april 2002, AR P.01.0119.N, AC 2002, nr. 231.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Vermoeden van onschuld - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van schuld - Verenigbaarheid met het Verdrag

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1153.F 6 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171206.2 AC nr. 691

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een andere grondslag, in de plaats komt van die welke de verwijdering van het grondgebied en, met het oog daarop, de tijdelijke inbewaringstelling van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep bij de rechterlijke macht tegen de eerste beslissing in beginsel geen bestaansreden meer (1); de bewering van de eiser volgens welke de kamer van inbeschuldigingstelling het risico op onmenselijke of vernederende behandelingen in geval van repatriëring verkeerd heeft ingeschat, levert niet de onwettigheid op die, toegeschreven aan de eerste beslissing, de tweede nietig zou maken. (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324; zie Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Aanvoering van een verkeerde inschatting van het risico op onmenselijke of vernederende behandeling in geval van repatriëring

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1145.F 29 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171129.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat het Hof uitspraak doet binnen een termijn van meer dan vijftien dagen te rekenen vanaf het cassatieberoep, kan op zich niet worden beschouwd als onverenigbaar met artikel 15.2 van de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, noch met de artikelen 5.4 en 6 EVRM (1). (1) Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitspreekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Artikel 6, E.V.R.M. - Verenigbaarheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitspreekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Artikel 5.4 E.V.R.M. - Verenigbaarheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.0830.N 28 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171128.5 AC nr. 680

De rechter oordeelt onaantastbaar welk gevolg moet worden verbonden aan het overschrijden van de redelijke termijn en kan daartoe op grond van de concrete gegevens van de zaak, onder meer op grond van de ernst der feiten, oordelen dat een eenvoudige schuldigverklaring niet kan volstaan en dat de door de eerste rechter uitgesproken straf, ondanks de overschrijding van de redelijke termijn, niet zwaar genoeg is (1). (1) Zie: Cass. 25 maart 2014, AR P.13.1855.N, AC 2014, nr. 239; Cass. 12 januari 2016, AR P.15.0514.N, AC 2016, nr. 22.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel - Beoordeling door de rechter - Aard - Criterium - Toepassing

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer de rechter vaststelt dat de duur van de strafvordering de redelijke termijn overschrijdt, kan hij krachtens artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreken of een straf opleggen die lager is dan de wettelijke minimumstraf, ofwel een straf of maatregel die bij wet is bepaald, maar die op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had kunnen opleggen indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld; bepalend is dus niet de straf of maatregel die de eerste rechter heeft opgelegd, maar wel de straf die de appelrechter zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding van de redelijke termijn (1). (1) Zie: Cass. 18 september 2012, AR P.12.0349.N, AC 2012, nr. 470; Cass. 30 april 2013, AR P.12.1133.N, AC 2013, nr. 269; Cass. 17 december 2013, AR P.12.0723.N, AC 2013, nr. 688.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel - Strafvermindering

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0630.F 22 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171122.2 AC nr. ...

Verheven positie van de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting, ten opzichte van de andere partijen, volstaat niet om de wapengelijkheid in het gedrang te brengen, voor zover die toestand geen concreet beletsel vormt voor de verdediging van de belangen van de beklaagde (1). (1) Zie EHRM, Eylem Kaya t. Turkije, 13 december 2016, verzoekschrift 26.623/07, § 56, en de daarin aangehaalde verwijzingen, JLMB 2017, pp. 152 e.v.; Cass. 20 januari 1999, AR P.98.0817.F, AC 1999, nr. 32; Cass. 27 april 2010, AR P.10.0119.N, AC 2010, nr. 288; P. de le Court en P. Dhaeyer, « Le ministère public à sa place », JT 2004, pp. 529-537, die met name Badinter citeren, "... ce n'est point par une erreur de menuiserie, comme on s'est plu longtemps chez les avocats à le dire, que le ministère public siège bien au-dessus du parquet de la salle d'audience, au même niveau que le tribunal. La puissance de l'Etat, qu'elle s'incarne dans le pouvoir de poursuivre ou dans le pouvoir de juger, s'exprime dans cette élévation, qui marque au justiciable, et d'abord à l'accusé et au prévenu qu'il est sujet de l'autorité judiciaire." (La Justice en ses temples, Poitiers, uitg. Brissaud, 1992, voorwoord, p. 11) ; wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 768 en 1107 van het Gerechtelijk Wetboek en tot invoeging van een artikel 29bis in het Wetboek van Strafvordering, Gedr.st., Kamer, 50K1413, en Senaat, S.2-1491.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op wapengelijkheid - Openbaar ministerie - Plaatsneming op de rechtszitting

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet absoluut, aangezien de rechter dat verzoek kan inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd; wanneer om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488, en de verwijzingen in de noot.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht een getuige te doen ondervragen - Verzoek om een getuige te horen - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 152 Wetboek van Strafvordering verplichten het openbaar ministerie om een schriftelijke conclusie te nemen vóór de rechtszitting; het feit dat de beklaagde een conclusie heeft neergelegd doet daaraan niets af (1). (1) Zou dergelijke verplichting in het kader van een mondelinge procedure trouwens denkbaar zijn? Dit zou het openbaar ministerie immers dwingen een standpunt in te nemen alvorens kennis te hebben genomen van alle verweermiddelen, die nog kunnen evolueren na de neerlegging van een schriftelijke conclusie en die het openbaar ministerie kunnen overtuigen om een andere straf of maatregel en zelfs de vrijspraak te vorderen. De door de eiser aangevoerde rechtspraak is te dezen niet van toepassing, aangezien niet blijkt - en ook niet werd aangevoerd - dat de beklaagde het hof van beroep zou hebben verzocht om de zaak uit te stellen teneinde hem toe te laten te antwoorden op de mondeling op de rechtszitting door het openbaar ministerie aangevoerde middelen, hoewel die middelen aldus niet door de partijen zouden zijn aangevoerd of, met andere woorden, de beklaagde enkel ex abrupto had kunnen antwoorden op de conclusie waarvan hij voor het eerst en mondeling ter zitting kennis zou hebben genomen; zie EHRM (GC), Kress t. Frankrijk, 7 juni 2001, verzoekschrift nr. 39.594/98, § 76; EHRM (GC), Göç t. Turkije, 11 juli 2002, verzoekschrift 36.590/97, §§ 56-58; EHRM, Abdülkerim Arslan t. Turkije, 20 september 2007, verzoekschrift nr. 67.136/01, §§ 30-31. (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Schriftelijke conclusie van het openbaar ministerie vóór de rechtszitting - Facultatief karakter

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0410.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7 AC nr. 662

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0777.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.8 AC nr. 663

De enkele omstandigheid dat politieambtenaren geacht worden de wetten te kennen die de uitvoering van hun opdrachten beheersen, houdt niet in dat de onregelmatigheden die zij bij de uitvoering van die opdrachten begaan, steeds opzettelijk of niet-verschoonbaar zijn; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de concrete feiten die hem regelmatig zijn overgelegd en hierdoor wordt geen willekeur toegelaten en wordt het recht op een eerlijk proces niet miskend.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Politie - Politieambtenaren - Uitvoering van opdrachten - Onregelmatigheden bij de uitvoering - Draagwijdte

Opdat de strafrechter op grond van de bepalingen van artikel 152, § 1 en § 2, Wetboek van Strafvordering, de conclusie van een partij uit het debat kan weren, is vereist dat hij conclusietermijnen heeft bepaald en dat hij, behoudens de in de tweede paragraaf bepaalde uitzonderingen, vaststelt dat die partij haar conclusie laattijdig heeft neergelegd of overgemaakt aan de andere partijen; wanneer de strafrechter evenwel geen conclusietermijnen heeft bepaald, kan elke partij een conclusie ter rechtszitting neerleggen tot aan de sluiting van het debat en kan de strafrechter die conclusie enkel uit het debat weren wanneer hij oordeelt dat ze misbruik van rechtspleging inhoudt omdat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1). (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Strafzaken - Conclusies - Weren van conclusies - Vereiste van vaststellen van conclusietermijnen - Draagwijdte

P.17.0952.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.9 AC nr. 664

Het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde de kans krijgt om tegenspraak te voeren tegen de door het openbaar ministerie tegen hem ingebrachte gegevens; wanneer het openbaar ministerie navolgende processen-verbaal heeft neergelegd ter griffie en de zaak dezelfde dag werd behandeld en in beraad genomen maar niet blijkt dat de beklaagde kennis heeft kunnen nemen van de neerlegging van deze stukken en daarover tegenspraak heeft kunnen voeren, is de beslissing die mede gestoeld is op deze stukken niet naar recht verantwoord (1). (1) Cass. 14 september 1959, AC 1960, 40.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Strafzaken - Stukken neergelegd ter griffie door het openbaar ministerie - Mogelijkheid tot het voeren van tegenspraak -

Draagwijdte

F.16.0075.N 16 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171116.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aanslag geheime commissielonen - Strafsanctie - Taak van de rechter

Wanneer de rechter aanvaardt dat de bijzondere aanslag in zijn geheel beschouwd een sanctie in de zin van artikel 6.1 EVRM uitmaakt, moet hij in concreto nagaan of er omstandigheden bestaan die verantwoorden dat de aanslag wordt verminderd tot onder het door de wet bepaalde tarief; bij de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel kan de rechter onder meer rekening houden met het feit dat de geheime commissielonen konden worden belast bij de genieter en er bijgevolg geen verlies aan belastinginkomsten is voor de Staat (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aanslag geheime commissielonen - Strafsanctie - Taak van de rechter

P.17.0150.F 15 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171115.2 AC nr. 647

Krachtens artikel 6.3.d EVRM heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als dat het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt, aangezien de rechter dat verzoek kan inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Recht om een getuige te doen verhoren - Draagwijdte - Beoordelingscriteria - Waarheidsvinding en eerlijk proces

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om belastende verklaringen die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of diens raadsman zijn afgelegd, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, zonder dat de beklaagde, hoewel hij bij de feitenrechter daarom had verzocht, die persoon als getuige op de rechtszitting heeft kunnen ondervragen, moet worden nagegaan of er een ernstige grond bestaat die verantwoordt waarom de getuige niet verschijnt en of zijn verklaring bijgevolg als bewijs kan worden aangenomen, of de verklaring van de afwezige getuige de enige dan wel doorslaggevende grondslag van de veroordeling vormt en of er compenserende factoren voorhanden zijn, inzonderheid voldoende sterke procedurele waarborgen, die een tegengewicht vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en die de eerlijkheid van het proces in zijn geheel verzekeren (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek - Inaanmerkingneming als bewijs

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek - Inaanmerkingneming als bewijs

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Bij conclusie ingediend verzoek om een getuige te doen horen - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1059.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.5 AC nr. 625

Uit geen enkele wets- of verdragsbepaling vloeit voort dat de machtiging tot tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel zou afhangen van de mededeling, door de verzoekende overheid, van het origineel van die titel (1). (1) Zie Cass. 8 december 2004, AR P.04.1540.F, AC 2004, nr. 601; Cass. 6 januari 2010, AR P.09.1879.F, AC 2010, nr. 8.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Europees aanhoudingsbevel - Vormvoorschriften - Mededeling van een origineel exemplaar

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 2, § 4, 4, 5°, en 9, § 2 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.17.1077.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.6 AC nr. 626

Uit geen enkele bepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank, het recht moet omvatten om de beslissing die de regelmatigheid of de gepastheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde heeft onderzocht, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen; het feit dat tegen dergelijke beslissingen geen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld, doet bijgevolg geen afbreuk aan het recht van de inverdenkinggestelde op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank (1) (2) . (1) Zie met name Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489 (voorziening van een aangehouden vreemdeling) en Cass. 14 september 2016, AR P.16.0646.F, AC 2016, nr. 490, met concl. OM in Pas. 2016, nr. 490 (voorziening tegen een beslissing tot inbeslagneming op grond van artikel 61quater Wetboek van Strafvordering). (2) Zoals gewijzigd bij artikel 137 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "potpourri II" genaamd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De arresten waarbij de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd zijn niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep, behoudens de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen de binnen vijf dagen na de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding gewezen beslissingen tot handhaving; dat verschil in behandeling is geen door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn; het Hof hoeft bijgevolg dienaangaande geen prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zoals gewijzigd bij artikel 137 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "potpourri II" genaamd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 14 - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Verschil in behandeling

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0127.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.4 AC nr. 617

Uit de tekst van de artikelen 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid, Wetboek van Strafvordering, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, zonder dat die partij een absoluut recht heeft op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald, waarbij hij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter - Uitzondering - Criteria

- Artt. 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0255.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.7 AC nr. 606

Het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces zijn in de regel geschaad wanneer een verdachte die zich ingevolge zijn vrijheidsberoving in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, incriminerende verklaringen aflegt tijdens een politieverhoor zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat, maar deze omstandigheid heeft nochtans niet automatisch voor gevolg dat het definitief onmogelijk is om de zaak van die verdachte en vervolgens beklaagde of beschuldigde op eerlijke wijze te behandelen vermits de rechter op grond van andere factoren kan oordelen dat het proces in zijn geheel eerlijk is verlopen; het feit dat het gebrek aan bijstand door een raadsman niet steunt op een dwingende reden zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, doet daaraan geen afbreuk, maar heeft enkel tot gevolg dat de rechter des te nauwkeuriger moet onderzoeken of het proces in zijn geheel eerlijk is verlopen (1). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0897.N, AC 2010, nr. 472; Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Draagwijdte

Voor de rechter kan de beklaagde met de bijstand door een advocaat alle verklaringen die hij nodig acht, afleggen en zijn eerder afgelegde verklaringen verduidelijken, vervolledigen of intrekken en het staat aan de rechter om, na op nauwkeurige wijze te hebben onderzocht of het proces in zijn geheel eerlijk is verlopen, na te gaan of de bewijswaarde van alle hem voorgelegde gegevens aangetast is door het enkele feit dat bepaalde verklaringen tijdens het onderzoek zijn afgelegd zonder naleving van de cautieplicht of zonder bijstand door een advocaat en, in voorkomend geval, te beslissen tot de uitsluiting van deze bewijsmiddelen; daarbij dient de rechter in het bijzonder na te gaan of de afwezigheid van die waarborgen ertoe heeft geleid dat het zwijgrecht van de verdachte werd miskend of dat hij verklaringen onder dwang of ongeoorloofde druk heeft afgelegd en om de impact van de afwezigheid van die waarborgen op de eerlijkheid van het proces in zijn geheel te beoordelen, dient de rechter rekening te houden met een niet-limitatieve lijst van factoren, zoals: (a) de vraag of de verdachte zich in een bijzonder kwetsbare positie bevond, bijvoorbeeld ingevolge zijn leeftijd of geestelijke vermogens; (b) het wettelijk kader dat van toepassing is op het vooronderzoek en op de toelaatbaarheid van het bewijs tijdens de procedure voor de vonnisrechter, en of dit wettelijk kader werd nageleefd; (c) de vraag of de verdachte de mogelijkheid had verweer te voeren over de authenticiteit van het bewijs en zich tegen het gebruik ervan kon verzetten; (d) de vraag of de kwaliteit van het bewijs en de omstandigheden waarin het werd verkregen een invloed hebben op de betrouwbaarheid of de accuraatheid ervan, rekening houdende met de omvang en aard van enige vorm van druk; (e) indien het bewijs onwettig werd verkregen, de aard van de onwettigheid in kwestie en, wanneer het de schending van een ander artikel dan artikel 6 van het EVRM betreft, de aard van de vastgestelde schending; (f) indien het een verklaring betreft, de aard van de verklaring en of deze onmiddellijk werd ingetrokken of gewijzigd; (g) het gebruik dat van het bewijs is gemaakt, en in het bijzonder of het bewijs het enige of een aanzienlijk deel van het bewijs uitmaakt waarop de veroordeling is gegrond, alsook de sterkte van ander bewijs in de zaak; (h) de vraag of de beoordeling van de schuldvraag door een professionele rechter of door een jury gebeurde, en in het laatste geval de inhoud van de richtlijnen ten aanzien van de juryleden; (i) het algemeen belang bij het onderzoek en de bestraffing van het specifieke misdrijf; (j) andere relevante procedurele waarborgen die werden geboden door het interne recht en door de rechtspraak (1). (1) EHRM 13 september 2016, Grote Kamer, Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk (nrs. 50541/08,50571/08, 50573/08 en 40351/09).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Invloed op het verdere verloop van het proces - Eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Factoren waarmee de rechter rekening kan houden bij de beoordeling van de eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Invloed op het verdere verloop van het proces - Eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Factoren waarmee de rechter rekening kan houden bij de beoordeling van de eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Draagwijdte

C.14.0457.N 26 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.5 AC nr. 595

Het recht op een eerlijk proces omvat onder meer het recht van verdediging en impliceert onder meer dat de bewijslevering niet op onredelijke wijze mag worden belemmerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Bewijslevering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0898.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.4 AC nr. ...

Uit artikel 2.1 van het Zevende Aanvullend Protocol bij het EVRM volgt dat de nationale wetgever over een ruime beoordelingsbevoegdheid beschikt om het recht op hoger beroep in te richten, met name om de ontvankelijkheidsvoorwaarden ervan te bepalen, in zoverre die voorwaarden gewettigd zijn en dat recht zelf niet aantasten (1). (1) EHRM 19 mei 2005, nr. 14021/02, §31, Kaufmann/Italië; EHRM 3 juli 2008, nr. 40593/05, §31, Regalova/Tsjechische Republiek.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2.1 - Recht op hoger beroep - Ontvankelijkheidsvoorwaarden - Beoordelingsbevoegdheid van de nationale wetgever

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

Hoewel de toegankelijkheid en de daadwerkelijkheid van het rechtsmiddel, in de zin van artikel 6 EVRM, inhouden dat de beklaagde correct op de hoogte wordt gesteld van het rechtsmiddel, vereist die bepaling niet dat die mededeling alle modaliteiten van het rechtsmiddel bevat indien zij duidelijk worden aangegeven in de wet.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op hoger beroep - Toegankelijkheid en daadwerkelijkheid van het rechtsmiddel - Informatieplicht over de rechtsmiddelen aan de beklaagde - Draagwijdte - Modaliteiten van het rechtsmiddel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1001.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.5 AC nr. 588

Geen enkele bepaling van het EVRM of de Grondwet vereist dat elk arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis het voorwerp moet kunnen uitmaken van een wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie

P.17.0669.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.6 AC nr. 569

Bij gebrek aan enig verzoek van de beklaagde voor gratis juridische bijstand en bij afwezigheid van enige aanwijzing dat de beklaagde in de onmogelijkheid verkeert om zichzelf te verdedigen, verplicht artikel 6.3.c EVRM de rechter niet om de eiser, die verklaart zichzelf te verdedigen, ambtshalve gratis juridische bijstand te bezorgen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Gratis juridische bijstand - Ambtshalve aanduiding door de rechter - Verplichting

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1000.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.8 AC nr. 571

Het bevel tot aanhouding dat de onderzoeksrechter op grond van de artikelen 28, §1, eerste lid, 2°, en 38, §2, Voorlopige Hechteniswet uitvaardigt tegen een onder voorwaarden vrijgelaten inverdenkinggestelde, vormt een eigen titel van vrijheidsberoving; het onderzoeksgerecht dat oordeelt over de handhaving van dat bevel tot aanhouding, dient de redelijke termijn zoals bedoeld in artikel 5.3 EVRM in acht te nemen vanaf het moment waarop de inverdenkinggestelde opnieuw van zijn vrijheid wordt benomen en dient daarbij geen rekening te houden met vertragingen of inactiviteit die plaatsvonden tijdens de voorlopige hechtenis voorafgaand aan de vrijlating onder voorwaarden vermits dat gerecht de redelijke termijn immers enkel dient te toetsen aan de hechtenis die is ondergaan sedert het afleveren van de titel waarop zij is gesteund (1). (1) Zie: Cass. 9 januari 2007, AR P.07.0025.N, AC 2007, nr. 16.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding uitgevaardigd tegen een onder voorwaarden vrijgelaten inverdenkinggestelde - Handhaving - Redelijke termijn - Beoordeling

- Artt. 28, § 1, eerste lid, 2°, en 38, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0371.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.3 AC nr. 545

De aanwending van een met schending van artikel 8 EVRM verkregen bewijs miskent niet noodzakelijk het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie EHRM 31 januari 2017, Kalnènienè t. België, J.L.M.B. 2017, p. 477.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Schending van artikel 8 EVRM - Recht op een eerlijk proces

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0936.F 4 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171004.1 AC nr. 527

De overheid die met toepassing van artikel 74/5, § 1, Vreemdelingenwet een nieuwe vrijheidsberovende maatregel neemt t.a.v. een vreemdeling die rechtmatig wordt vastgehouden in een plaats gesitueerd in het grensgebied en die louter door zijn wederrechtelijk verzet zijn effectieve verwijdering belet, schendt artikel 5.1.f EVRM niet (1). (1) Zie Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173: "De artikelen 5.1.f en 18 EVRM verbieden de verdragsluitende partijen niet om, met toepassing van hun nationale wetten te bepalen dat er t.a.v. de vreemdeling die hun grondgebied wederrechtelijk tracht binnen te dringen, een nieuwe maatregel van vrijheidsberoving zal kunnen worden genomen, telkens wanneer hij die daad opnieuw stelt".

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 74-5, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.15.1398.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.1 AC nr. 517

De strafrechter kan het openbaar ministerie niet verplichten stukken waaruit instructies aan politieambtenaren zouden moeten blijken bij het strafdossier te voegen wat een ontoelaatbare inmenging in de opdrachten van het openbaar ministerie zou impliceren maar de strafrechter kan het openbaar ministerie wel verzoeken bepaalde stukken te voegen die hij nuttig acht voor de waarheidsvinding of voor het recht op een eerlijk proces van een partij; indien het openbaar ministerie weigert op dit verzoek in te gaan, staat het aan de rechter te oordelen wat daarvan de impact is op de bewijsvoering en het recht op een eerlijk proces van die partij waardoor het recht op een eerlijk proces afdoende gewaarborgd is (1). (1) Zie Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 517.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Voeging van stukken aan het strafdossier - Verzoek aan openbaar ministerie door strafrechter - Weigering door openbaar ministerie

F.15.0049.F 29 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.4 AC nr. ...

Artikel 6.1 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, dat elke onafhankelijke en onpartijdige rechtbank hoort na te leven, is niet van toepassing op de gewestelijke directeur der directe belastingen die, overeenkomstig artikel 375, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, als administratieve overheid uitspraak doet op een bezwaar.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingsgebied - Gewestelijk directeur der directe belastingen die als administratieve overheid uitspraak doet op een bezwaar

- Art. 375, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0298.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.4 AC nr. 500

Indien de verdachte aanvoert dat de voorwerpen waarvan de overdracht wordt gevraagd, gedekt zijn door het beroepsgeheim en daarom niet mogen worden overgedragen, vereisen de artikelen 6, 8 en 13 EVRM niet dat het onderzoeksgerecht zelf dit bezwaar beoordeelt, voor zover op basis van de door de verzoekende staat verstrekte informatie vaststaat dat de verdachte voor de gerechten van de verzoekende staat zijn bezwaren op dat vlak kan laten gelden; de enkele omstandigheid dat de vervolgende instanties van de verzoekende staat kennis zouden kunnen krijgen van door het beroepsgeheim gedekte stukken berooft een verdachte niet van de mogelijkheid de beweerde onregelmatigheid aan te voeren voor de gerechten van die verzoekende staat.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé-, gezins- en familieleven - Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

F.15.0081.N 21 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.2 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve procedures tot oplegging van fiscale sancties, die tegen eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten werden ingesteld alvorens één ervan definitief werd beëindigd, tot hun einde worden voortgezet en, desgevallend, beëindigd worden met een beslissing tot oplegging van een sanctie, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende procedures, zowel substantieel als temporeel, voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Administratieve sancties inzake belastingen - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Administratieve sancties inzake belastingen - Parallel lopende administratieve procedures

P.17.0428.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.4 AC nr. ...

Artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt, de rechter kan een dergelijk verzoek inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd; wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; zie Cass. 31 mei 2016, P.14.1488.N, AC 2016, nr. 358; EHRM, (Gc), Al-Khawaja en Thahery t. Verenigd Koninkrijk, 15 december 2011, nrs. 26.766/05 en 22.228/06; EHRM, (GC), Schatschaschwili t. Duitsland, 15 december 2015, nr. 9154/10; EHRM, Riahi t. België, 14 juni 2016, nr. 65.400/10, §§ 27 tot 33.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek tot verhoor van een getuige - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om verklaringen à charge die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of zijn raadsman zijn afgenomen, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, en dat terwijl de beklaagde, die de vonnisrechter nochtans daarom heeft verzocht, evenmin de mogelijkheid heeft gekregen om de persoon die deze verklaringen heeft afgelegd als getuige tijdens het proces te ondervragen, moet worden nagegaan of er (a) een ernstige reden bestaat waarom de getuige niet verschijnt en of, bijgevolg, diens verklaring als bewijs kan worden aangenomen; (b) of de verklaring van de afwezige getuige de enige dan wel doorslaggevende grond is voor de veroordeling; en (c) of er compenserende elementen voorhanden zijn, meer bepaald voldoende sterke procedurele waarborgen als tegengewicht voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs hebben ondervonden en die volstaan om de billijkheid van de rechtspleging in haar geheel te waarborgen (1). (1) Zie Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM, Riahi t. België, 14 juni 2016, nr. 65.400/10, §§ 27 tot 33.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Geen verhoor tijdens het proces - Inaanmerkingneming van de verklaringen - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Geen verhoor tijdens het proces - Inaanmerkingneming van de verklaringen - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0933.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat het Hof uitspraak binnen een termijn van meer dan vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep, kan als dusdanig niet als onverenigbaar worden beschouwd met artikel 5.4 EVRM of met de artikelen 13 en 15 van de richtlijn 2008/115/EG; geen enkele Unierechtelijke bepaling of algemeen Unierechtelijk beginsel geeft de termijn aan waarbinnen het arrest van het Hof van Cassatie dient te worden gewezen en uit geen enkele bepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel het recht moet omvatten om het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat over het beroep uitspraak heeft gedaan, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2017, AR P.17.0248.F, AC 2017, nr. 208.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Termijn voor uitspraak door het Hof

- Art. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008
- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0738.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.3 AC nr. 464

Artikel 6.1 EVRM en 14.3.c IVBPR houden geen drempel in waarboven de duur van de rechtspleging noodzakelijkerwijs tot gevolg heeft dat geen loyale bewijsvoering meer mogelijk is of dat het recht van verdediging onherroepelijk is miskend, maar het staat integendeel aan de rechter om aan de hand van de bijzondere omstandigheden van elke afzonderlijke zaak te beoordelen welke impact de door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn heeft op de bewijslevering en de uitoefening van het recht van verdediging (1). (1) Zie: Cass. 7 september 2011, AR P.10.1319.F, AC 2011, nr. 455.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Beoordeling

- Art. 14.3.c Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0479.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een beklaagde de bijstand van een tolk vraagt en verkrijgt teneinde zijn verdediging in persoon te voeren, houdt niet in dat het daartoe zonder bijstand van een tolk toegekende uitstel het recht van verdediging zou miskennen; de bewering dat de eiser in die omstandigheden de draagwijdte van het hem toegekende uitstel niet zou hebben begrepen, vergt een beoordeling van feiten waarvoor het Hof niet bevoegd is. (1) Zoals van kracht vóór de wijziging ervan bij artikel 17 van de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ, BS 24 november 2016 (van kracht op 1 juni 2017).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.e - Strafzaken - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Recht van verdediging

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.17.0675.N 19 juli 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170719.6 AC nr. 435

Bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van de leden van een rechtscollege is het bepalend of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief gerechtvaardigd is, waaruit volgt dat de onpartijdigheid van een rechtbank of een rechter wordt beoordeeld volgens een subjectieve methode, die rekening houdt met de houding van de rechter, en een objectieve methode die, onafhankelijk van het gedrag van de rechter, beoogt te bewijzen of er controleerbare feiten bestaan, onder meer hiërarchische of andere banden tussen de rechter en andere actoren van de procedure, waardoor zijn onpartijdigheid in twijfel kan worden getrokken; een miskenning van die objectieve onpartijdigheid mag aldus niet worden beoordeeld louter op grond van het aanvoelen van één van de procespartijen (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De objectieve rechtvaardiging van de vrees voor een partijdige behandeling dient niet alleen te worden beoordeeld op grond van de door verzoeker tot wraking aangehaalde feiten ter staving van zijn verzoek, maar tevens te worden getoetst aan de door de rechter bij toepassing van artikel 836, tweede lid, Ger.W. gestelde verklaring, luidens welke hij weigert zich van de zaak te onthouden, met zijn antwoord op de middelen van wraking (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechter - Onpartijdigheid - Objectieve rechtvaardiging van de vrees voor partijdige behandeling - Beoordeling - Criteria

- Art. 836, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0490.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.2 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, dat door artikel 6.1 EVRM is gewaarborgd, vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo klaar en duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik waarop die regels de aanwending van een rechtsmiddel toelaten of op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend (1); dergelijke vermeldingen hebben tot doel om de bestemmeling van de akte toe te laten te beslissen over het al dan niet instellen van een rechtsmiddel, tijdig en met inachtneming van de vormvoorschriften; het verzuim, door de gerechtsdeurwaarder, om die informatie te vermelden, is geen grond tot nietigheid van de betekening en heeft enkel tot gevolg dat het de rechter verboden is de niet-ontvankelijkheid uit te spreken van het rechtsmiddel dat laattijdig werd ingesteld of met schending van de vormvereisten die voorgeschreven zijn door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld; bijgevolg kan de feitenrechter beslissen dat dit verzuim de belangen van de beklaagde niet heeft geschaad, daar hij in voorliggend geval toegang had tot een rechter om zijn zaak te horen, zodat hij zijn rechten heeft kunnen laten gelden, en kan de feitenrechter aan de akte in kwestie een opschortende werking van de verjaring van de strafvordering verlenen (2). (1) Cass. 3 juni 2015, AR P.15.0067.F, AC 2015, nr. 368. (2) Het openbaar ministerie concludeerde dat de appelrechters niet naar recht konden beslissen dat de onregelmatige betekening uitwerking kon hebben op de verjaring van de strafvordering, en dat die verjaring derhalve zou zijn opgeschort voor een buitengewone termijn die niet heeft bestaan: zie Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Pas. 2016, nr. 168, en T. Strafr. 2016, nr. 3, pp. 236-239, met noot van T. DECAIGNY, "Formele aspecten van de buitengewone termijn voor verzet"; EHRM 24 mei 2007, Da Luiz Domingues Ferreira t. België, in het bijzonder §§58-59 en, na heropening van de rechtspleging op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering, Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214: "Wanneer een verstekbeslissing aan de beklaagde in een buitenlandse gevangenis is betekend, zonder dat hij is ingelicht over de wijze waarop hij zich tegen deze beslissing kon voorzien, blijft deze betekening zonder gevolg en kan zij bijgevolg de buitengewone termijn om verzet aan te tekenen niet doen ingaan". (M.N.B.)

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Vermeldingen - Informatie over de mogelijke rechtsmiddelen - Ontstentenis - Gevolgen - Geldigheid van de betekening - Laattijdig verzet of verzet met schending van de vormvereisten voorgeschreven door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld

- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0814.N 27 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170627.1 AC nr. 423

Ter ondersteuning van haar stelling waarvan zij de bewijslast heeft, kan de burgerlijke partij alle door haar vergaarde bewijsmiddelen aan de rechter voorleggen, waaronder de resultaten van een onderzoek op haar verzoek uitgevoerd door een privédetective en geen enkele bepaling verplicht een burgerlijke partij om voorafgaandelijk aan de onderzoeksrechter, de onderzoeksgerechten of het vonnisgerecht daartoe het stellen van deze onderzoekshandelingen te vragen; de enkele omstandigheid dat dergelijk onderzoek door de burgerlijke partij eenzijdig gevoerd wordt, belet de rechter niet vrij de bewijswaarde van de gegevens ervan die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en die de beklaagde bijgevolg naar hun juistheid en authenticiteit kan betwisten, te beoordelen en zulks levert geen miskenning van het recht van verdediging noch van het recht op een eerlijk proces, waarvan de wapengelijkheid deel uitmaakt, op (1). (1) D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Kluwer, Comm. Straf.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Bewijsvoering - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Eénzijdig karakter van het onderzoek - Beoordeling van bewijswaarde door rechter - Draagwijdte

---

C.15.0351.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.1 AC nr. ...

De vraag of een proces eerlijk is verlopen wordt beoordeeld na onderzoek van de procedure in haar geheel (1). (1) Zie EHRM, Ankerl v. Switzerland, 23 oktober 1996.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.16.0013.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.3 AC nr. 403

Uit de enkele omstandigheid dat een beklaagde niet betrokken is bij de waardebepalingen door de erkende deskundigen en er de facto geen tegenexpertise meer kan worden gevraagd en uitgevoerd indien de goederen zijn vrijgegeven, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces of een miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Douane en accijnzen - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklaagde - Waarborg voor recht op eerlijk proces en tegenspraak

---

P.17.0256.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.5 AC nr. ...

Onmenselijke of onterende behandeling is een misdaad of een wanbedrijf (1) waarvoor opzet is vereist; ofschoon, in de zin van artikel 3 EVRM, een behandeling die niet tot doel heeft het slachtoffer te vernederen of te verlagen, niet definitief de vaststelling uitsluit dat die bepaling werd geschonden door een Staat die met de organisatie van de detentievoorwaarden is belast, houdt die uitlegging niet in dat de telastleggingen onmenselijke of onterende behandeling als bedoeld in artikel 417bis Strafwetboek, die aan een persoon ten laste worden gelegd, jegens hem bewezen kunnen worden verklaard zonder dat het moreel bestanddeel voorhanden is dat bij die persoon is vereist. (1) In het arrest wordt enkel het woord "misdrijf" gebruikt, maar anders dan de onterende behandeling (417quinquies Strafwetboek) is de onmenselijke behandeling een misdaad (Art. 417quater Strafwetboek).

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke en vernederende behandeling - Moreel bestanddeel - Hechtenisvoorwaarden

- Artt. 417bis, 417quater en 417quinquies Strafwetboek

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.17.0165.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.2 AC nr. ...

Het cassatiemiddel, dat schending aanvoert van artikel 6.3, c, EVRM omdat de advocaat die voor het hof van assisen een beschuldigde verdedigt die niet over voldoende middelen beschikt, niet vergoedt wordt op een wijze die hem toelaat zijn opdracht te vervullen, is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de eiser niet aanvoert dat hij in zijn zaak geen bijstand heeft kunnen genieten van een advocaat die op concrete en daadwerkelijke wijze zijn verweer heeft waargenomen, niettegenstaande de wettelijke beperkingen inzake erelonen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Hof van assisen - Beschuldigde verdedigd door een advocaat - Wettelijke beperking inzake erelonen - Beschuldigde heeft een concrete en daadwerkelijke verdediging genoten - Cassatiemiddel voert schending aan van artikel 6.3, c, EVRM - Belang

---

P.17.0388.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.1 AC nr. ...

Het zwijgrecht, dat besloten ligt in het recht op een eerlijk proces, houdt niet alleen het recht in om niet tegen zichzelf te getuigen maar ook het recht van iedere inverdenkinggestelde om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging (1); aangezien de verdachte niet kan worden gedwongen om zijn medewerking te verlenen aan het bewijs van de gegrondheid van de beschuldiging die tegen hem zal worden ingesteld, kan hij niet worden bestraft omdat hij niet deelneemt aan het onderzoek; de weigering van een inverdenkinggestelde om een forensisch psychiatrisch of psychologisch deskundigenonderzoek te ondergaan verbiedt de onderzoeksrechter evenwel niet om desondanks een deskundige te vorderen teneinde over een advies met betrekking tot de mentale toestand van die inverdenkinggestelde te beschikken, a fortiori wanneer, zoals te dezen, de wet vereist dat een dergelijk deskundigenverslag deel uitmaakt van het dossier alvorens uitspraak wordt gedaan; het staat de inverdenkinggestelde te allen tijde vrij te beslissen of hij al dan niet wil deelnemen aan het deskundigenonderzoek.(1) Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380 met concl. van advocaat-generaal
VANDERMEERSCH. ---------- ---------- ---------- ----------

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Draagwijdte - Forensisch psychiatrish of psychologisch deskundigenonderzoek

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 6.1 EVRM en artikel 148 Grondwet, die het recht van eenieder op een openbare behandeling van zijn zaak waarborgen, zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de regeling van de rechtspleging, inclusief tijdens het debat dat er wordt gevoerd over de noodzaak om de internering van een inverdenkinggestelde te bevelen; die rechtspleging wordt geregeld door artikel 5.1, e, EVRM van toepassing, dat de openbaarheid van het debat niet oplegt (1). (1) Zie GwH 18 februari 2016, nr. 22/2016, inzonderheid B.42 tot B.45; Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2001/1, pp. 25-26.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Openbaarheid van de rechtszittingen - Internering - Gesloten deuren

- Art. 14, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Artt. 5.1.e, en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Internering - Openbaarheid van de rechtszittingen - Gesloten deuren

- Art. 14, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Artt. 5.1.e, en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en verduidelijken waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, n. 648.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek bij conclusie om de getuige te doen verhoren - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, heeft het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping en ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt; de rechter kan een dergelijk verzoek immers inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het verzoek al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en mits eerbiediging van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, n. 648.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht om getuigen te ondervragen of te doen ondervragen - Draagwijdte - Beoordelingscriteria

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0572.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

De overmacht die voortvloeit uit het feit dat de verdachte niet gehoord kan worden, laat toe om zonder voorafgaande ondervraging een aanhoudingsbevel te verlenen; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de feiten waaruit hij de overmacht afleidt, terwijl het Hof alleen nagaat of hij uit die vaststellingen die beslissing wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. "in substantie" van het OM in Pas. 2017, n....; we bevinden ons hier niet in de hypothese van het aanhoudingsbevel bij verstek dat kan worden verleend tegen een inverdenkinggestelde die voortvluchtig is en zich verbergt of wiens uitlevering moet worden gevorderd (art. 34 Voorlopige Hechteniswet).

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.0605.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.1 AC nr. 353

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d IVBPR en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman vermits hij zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal; deze rechten, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met de gehele rechtspleging, zijn evenwel niet absoluut en de enkele omstandigheid dat een beklaagde om medische redenen niet in staat zou zijn om de appelprocedure op verzet van een tegen hem regelmatig ingestelde strafvordering bij te wonen, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het recht op een eerlijk proces zich ertegen verzet dat die rechtspleging spijts die onmogelijkheid doorgang vindt, voor zover het recht van verdediging afdoende is gewaarborgd, waarbij het aan de rechter staat te oordelen of rekening houdend met alle concrete elementen van de gehele rechtspleging eisers recht op een eerlijk proces en recht van verdediging voldoende zijn gewaarborgd door zijn vertegenwoordiging op de rechtszitting door zijn raadsman tijdens de appelprocedure op verzet (1). (1) Cass. 21 juni 2016, AR P.15.0403, AC 2016, nr. 414; Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509; zie C. VAN DE HEYNING, "Het recht op deelname aan de procedure: wanneer ben je (tijdig) ziek genoeg?" , noot onder de twee hierboven vermelde arresten, RABG 2017/1, pp. 66-71; .EHRM 12 februari 1985, Colozza t. Italië, ro 27; EHRM 25 november 1997, Zana t. Turkije, ro 68; EHRM 20 oktober 2005, Romanov t. Rusland, ro 107; EHRM 5 oktober 2006, Marcello Viola t. Italië, ro 53; P. LEMMENS, "Het strafproces en het Europees Verdrag over de rechten van de mens" in Strafrecht voor rechtspractici, Leuven, Acco, 1985, 187-188, nr. 24; EHRM 23 februari 1994, Stanford t. Verenigd Koninkrijk, ro 26; EHRM 15 juni 2004, S.C. t. Verenigd Koninkrijk, ro 28; EHRM 16 december 1999, T. t. Verenigd Koninkrijk, ro 83.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte

P.16.0783.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.6 AC nr. 358

De rechter mag bij de straftoemeting geen rekening houden met de wijze waarop een beklaagde zijn verdediging heeft georganiseerd; het mede in aanmerking nemen van de ontkenning door een beklaagde van het hem tenlastegelegde feit bij het bepalen van de straf en de maat ervan, ontzegt een beklaagde het recht zijn verdediging te voeren, zoals hij meent dit te moeten doen (1). (1) Cass. 24 februari 1999, AR P.99.0120.F, AC 1999, nr. 113; Cass. 3 maart 1999, AR P.97.0722.F, AC 1999, nr. 125; Cass. 29 januari 2008, AR P.07.1551.N, AC 2008, nr. 70.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Wijze waarop een beklaagde zijn verdediging organiseert

P.17.0059.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.8 AC nr. 360

Krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstelvorderende overheid om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en de rechter moet een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten; bij de beoordeling van de kennelijke onredelijkheid van de door de herstelvorderende overheid gekozen vorm van het herstel van de plaats in zijn oorspronkelijke toestand, vermag de rechter niet alleen rekening te houden met de ingevolge het gewestplan toepasselijke bestemmingsvoorschriften, maar dient hij, indien hij daartoe door de herstelplichtige wordt uitgenodigd, tevens de impact te onderzoeken op de plaatselijke ruimtelijke ordening van de op de kwestieuze bouwwerken toepasselijke voorschriften van een ruimtelijk uitvoeringsplan.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Aanvullend Protocol Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 1 - Bescherming van de eigendom - Draagwijdte - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de vorige toestand - Criterium - Kennelijke onredelijkheid - Criteria - Draagwijdte

P.17.0123.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.9 AC nr. 361

Het grievenformulier is een stuk van de rechtspleging dat behoort tot het strafdossier waarover de partijen tegenspraak kunnen voeren en de verplichting het verzoekschrift of het grievenformulier te ondertekenen, is ook uitdrukkelijk door artikel 204 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven, zodat elke appellant wordt verondersteld deze formaliteit te kennen en na te leven; het staat aan de appelrechter de regelmatigheid te onderzoeken van de stukken die zijn saisine bepalen en ook de regelmatigheid van het grievenformulier ligt in het debat voor die rechter, zodat het feit dat de appelrechter het hoger beroep vervallen verklaart zonder de niet-ondertekening van het grievenformulier ambtshalve aan te voeren, geen schending van artikel 6.1 EVRM oplevert.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Hoger beroep - Grievenformulier of verzoekschrift - Gebrek aan ondertekening van het grievenformulier - Tegenspraak - Draagwijdte

P.17.0186.N 23 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170523.3 AC nr. 347

Aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn is het tijdstip waarop een persoon het voorwerp uitmaakt van "een beschuldiging", dit is vanaf het ogenblik dat hij in verdenking is gesteld of door kennisname van enige andere daad van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek onder de dreiging van een strafvervolging leeft, waardoor hij verplicht is bepaalde maatregelen te nemen om zich te verdedigen tegen "de beschuldiging" (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich ertegen dat bij voortgezette misdrijven de redelijke termijn voor het geheel van de vervolgde misdrijven slechts een aanvang neemt op het tijdstip waarop de beklaagde wordt "beschuldigd" van het laatst gepleegde misdrijf; de rechter kan bij de beoordeling van de redelijkheid van het tijdsverloop het gegeven dat de beklaagde gedurende een zekere tijdsperiode meerdere misdrijven heeft gepleegd in aanmerking nemen als een element dat de strafvervolging complex of complexer maakt of als een gedraging van de beklaagde die de voortgang van de vervolging beïnvloedt (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Meerdere misdrijven - Redelijkheid van het tijdsverloop - Beoordeling door de rechter

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Voortgezette misdrijven - Bepaling

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Voortgezette misdrijven - Bepaling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Misdrijven met eenzelfde misdadig opzet - Toepassing

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Meerdere misdrijven - Redelijkheid van het tijdsverloop - Beoordeling door de rechter

Indien een strafvervolging tegen een beklaagde meerdere gedurende een zekere tijdsperiode gepleegde misdrijven tot voorwerp heeft, waarvan de rechter aanneemt dat ze werden gepleegd met eenzelfde misdadig opzet, vangt de redelijke termijn aan op het ogenblik waarop de beklaagde voor één of meerdere van die misdrijven wordt "beschuldigd" (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Misdrijven met eenzelfde misdadig opzet - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Volgens artikel 6.1 EVRM heeft eenieder bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging recht op een behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn; die bepaling strekt ertoe te vermijden dat een beklaagde te lang in onzekerheid leeft over het lot van de tegen hem ingestelde strafvervolging.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Behandeling binnen een redelijke termijn - Doel

C.16.0258.N 19 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170519.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid - Openbare terechtzitting - Advies van het openbaar ministerie - Enkel kennisname van de conclusie en de stukken van de verwerende partij

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid - Openbare terechtzitting - Neerlegging van een conclusie door de verwerende partij en niet door de eisende partij

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid

Het recht op een eerlijk proces gewaarborgd door artikel 6.1. EVRM omvat het beginsel van de wapengelijkheid wat een billijk evenwicht vereist tussen partijen en inhoudt dat aan elke partij de redelijke mogelijkheid moet worden geboden om zijn zaak aan de rechter voor te leggen in omstandigheden die haar niet in een duidelijk meer nadelige situatie plaatsen dan haar tegenpartij (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Noch de omstandigheid dat op het ogenblik van de mondelinge behandeling van de zaak op de openbare terechtzitting, de verwerende partij al een conclusie had neergelegd terwijl de eisende partij daartoe nog geen effectieve mogelijkheid had gehad, noch de omstandigheid dat het openbaar ministerie op deze openbare terechtzitting advies heeft verleend na enkel kennis te hebben genomen van de conclusie en de stukken van de verwerende partij heeft tot gevolg dat de eisende partij bij het voorleggen van zijn zaak aan de rechter in een duidelijk meer nadelige situatie werd geplaatst dan de verwerende partij (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid - Openbare terechtzitting - Neerlegging van een conclusie door de verwerende partij en niet door de eisende partij

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid - Openbare terechtzitting - Advies van het openbaar ministerie - Enkel kennisname van de conclusie en de stukken van de verwerende partij

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0288.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.1 AC nr. ...

In de zin van het algemene rechtsbeginsel non bis in idem, dat vastgelegd is in artikel 4, § 1, Zevende Aanvullend Protocol EVRM en artikel 14.7 IVBPR, wordt een vervolging als strafrechtelijk omschreven wanneer ze volgens het interne recht aan een strafrechtelijke omschrijving beantwoordt, wanneer het misdrijf, naargelang zijn aard, geldt voor alle burgers of wanneer de bestraffing van het misdrijf, naargelang de aard en de ernst ervan, een repressief dan wel een preventief oogmerk heeft, zonder dat het vereist is dat de veroordeling of de vrijspraak waardoor deze strafvervolging wordt beëindigd, door een strafrechter zou worden uitgesproken; de rechter oordeelt in feite of een beklaagde vervolgd wordt wegens een strafbaar feit waarvoor hij reeds strafrechtelijk vervolgd of bestraft werd; het Hof gaat na of die rechter, in het licht van de gegevens die hij in aanmerking neemt, zijn beslissing naar recht heeft kunnen verantwoorden, bijvoorbeeld met betrekking tot de tuchtrechtelijke vervolging (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2015, AR P.15.0609.F, AC 2015, nr. 602 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4, § 1 - "Non bis in idem" - Tuchtsanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4, § 1 - "Non bis in idem" - Tuchtsanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

P.17.0517.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.2 AC nr. ...

Het nastreven van de doelstellingen die de artikelen 21 en 34, §3, Wet Politieambt en artikel 74/7 Vreemdelingenwet aan de politie toewijzen, houdt geen verband met de gevallen waarin de wet de met een opdracht van bestuurlijke politie belaste politieambtenaren toestaat binnen te dringen in een niet voor het publiek toegankelijke plaats en volstaat als dusdanig niet om die politieagenten te machtigen een huiszoeking te verrichten in de woonplaats van de betrokkenen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Vreemdeling - Woonplaats - Onschendbaarheid - Aanhouding - Huiszoeking zonder gerechtelijk bevel of rechterlijke machtiging - Wettigheid

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 74/7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 21 en 34, § 3 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.15.0807.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.4 AC nr. 336

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR en in dat geval is het Hof, overeenkomstig artikel 26, §4, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, in de regel verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde wettelijke bepalingen met de grondrechten bepaald in titel II van de Grondwet; overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, geldt die verplichting evenwel niet wanneer het Hof oordeelt dat de vermelde bepalingen uit Titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet zijn geschonden (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

P.17.0179.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.2 AC nr. ...

De rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast met betrekking tot de onredelijk lange duur van een rechtspleging en de gevolgen daarvan, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0604.N, AC 2006, nr. 439.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling door

de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer de duur van de rechtspleging onredelijk lang is en daardoor bewijsmateriaal verloren is gegaan of het recht van verdediging daardoor onmogelijk normaal kon worden uitgeoefend, wordt dit met niet-ontvankelijkheid van de vervolging bestraft (1). (1) Cass. 15 september 2010, AR P.10.0572.F, AC 2010, nr. 524.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Teloorgang van bewijzen of onherstelbare miskenning van het recht van verdediging - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer de rechter vaststelt dat de overschrijding van de redelijke termijn tot gevolg heeft dat de uitoefening van het recht van verdediging of de bewijsvoering intussen onmogelijk is geworden, zodat het recht op een eerlijk proces onherstelbaar is aangetast, moet hij, in dat geval, de strafvordering niet-ontvankelijk verklaren; dat geldt wanneer de beschuldigde zijn recht van verdediging voor het hof van assisen niet meer voluit kan uitoefenen, met name omdat hij niet langer de gegrondheid van de telastlegging kan betwisten, elk verweermiddel kan aanvoeren en elk verzoek kan indienen dat nuttig is voor de berechting van de zaak zoals bewijsmateriaal à décharge, waaronder getuigenverhoren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Teloorgang van bewijzen of onherstelbare miskenning van het recht van verdediging

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel in geval van schending van de in artikel 13 EVRM beschermde rechten, zoals daarin bepaald, staat de beschuldigde met name toe dat beginsel aan te voeren vanaf de verschijning voor het gerecht waar de zaak aanhangig is gemaakt met het oog op vaststelling ervan en, in voorkomend geval, een passend rechtsherstel te verkrijgen, en houdt in dat de rechter nog vóór het debat ten gronde uitspraak kan doen; ook al heeft een dergelijke beoordeling van de eventuele onregelmatigheden en het herstel ervan tot gevolg dat men zich aldus in de toekomst projecteert, daarom is een dergelijke beoordeling nog niet noodzakelijkerwijs hypothetisch, omdat anders het gevorderde daadwerkelijk toezicht, met schending van die verdragsbepaling, uitgesloten is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Schending - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Draagwijdte - Vaststelling van schending vóór het debat ten gronde - Wettigheid

- Art. 6.1 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Draagwijdte - Vaststelling van schending van een in het Verdrag vastgelegd recht - Schending vastgesteld vóór het debat ten gronde - Wettigheid

- Artt. 6.1 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0447.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.3 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een verschillende grondslag, in de plaats komt van de beslissing die de verwijdering van het grondgebied en de bewaring van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep daartegen bij de rechterlijke macht, in beginsel, geen bestaansreden meer; wanneer evenwel wordt aangevoerd dat de eerste beslissing tot vrijheidsberoving door een onwettigheid is aangetast die de navolgende beslissing ongeldig maakt, staat het aan de rechter bij wie die betwisting aanhangig is gemaakt om dat in het licht van artikel 5.4 EVRM te onderzoeken (1). (1) Zie Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke

macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Gevolg - Onwettigheid die de opeenvolgende titels van vrijheidsberoving ongeldig maakt - Toezicht door het onderzoeksgerecht

P.16.1011.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.3 AC nr. 302

Indien een beklaagde aanvoert dat uit een buitenlands strafdossier afkomstige bewijsgegevens onregelmatig zouden zijn, dient hij die bewering aannemelijk te maken, waarbij een loutere bewering of veronderstelling niet volstaat en de rechter onaantastbaar oordeelt in feite of een beklaagde zijn bewering aannemelijk maakt; die aanvoeringsverplichting creÃ«ert voor de beklaagde geen recht van toegang tot het buitenlands strafdossier of een recht op afschrift van alle of bepaalde dossiergegevens, aangezien het voldoen aan zijn aanvoeringsplicht ook mogelijk is zonder die gegevens, zodat dit als dusdanig geen schending oplevert van artikel 6 EVRM of een miskenning van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 2 december 2014, AR P.13.0545.N, AC 2014, nr. 743; Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr. 716; F. Schuermans, âDe zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoekâ, T.Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijsvoering - Onregelmatige bewijsgegevens afkomstig uit een buitenlands strafdossier - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte - Toegang tot het buitenlands strafdossier

P.17.0290.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4 AC nr. 303

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1292.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.12 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM houdt in dat een beklaagde ter vrijwaring van zijn recht op een eerlijk proces of van het vermoeden van onschuld aan de rechter kan vragen dat bijkomende onderzoekshandelingen worden uitgevoerd of dat het resultaat van een ander strafonderzoek wordt afgewacht; dit recht is niet absoluut: het staat aan de rechter om op grond van het geheel van de gegevens van de zaak onaantastbaar te oordelen over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid om op een dergelijk verzoek in te gaan en uit een met redenen omklede afwijzing van dat verzoek kan noch schending van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht op een eerlijk proces of van het vermoeden van onschuld worden afgeleid (1). (1) Zie Cass. 21 februari 2017, AR P.16.0614.N, AC 2017, nr. 122.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van beklaagde om bijkomende onderzoekshandelingen of afwachten resultaat ander strafonderzoek te vragen

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Recht van beklaagde om bijkomende onderzoekshandelingen of afwachten resultaat ander strafonderzoek te vragen

Het vermoeden van onschuld heeft in de eerste plaats betrekking op de houding van de rechter die van een beschuldiging in strafzaken moet kennisnemen; de enkele omstandigheid dat er, vóór de uitspraak over een zaak, in de pers een reportage over een beklaagde en de hem ten laste gelegde feiten verschijnt die mogelijk het gevolg is van een misdrijf gepleegd door een bij de opsporing of het onderzoek betrokken persoon, heeft niet tot gevolg dat de zaak niet zonder schending van artikel 6 EVRM kan worden behandeld of slechts kan worden behandeld nadat het onderzoek naar dat beweerde misdrijf is voltooid (1). (1) Zie Cass. 16 juni 2004, AR P.04.0281.F, AC 2004, nr. 333.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Persreportage over beklaagde en hem ten laste gelegde feiten vóór uitspraak - Persreportage mogelijk gevolg van misdrijf gepleegd door bij opsporing of onderzoek betrokken persoon

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld

P.17.0087.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.5 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM, artikel 204 Wetboek van Strafvordering en het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier zoals vastgesteld met het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de door artikel 204 Wetboek van Strafvordering aan een appellant opgelegde verplichting om op straffe van vervallenverklaring van het hoger beroep nauwkeurig de grieven op te geven tegen de beroepen beslissing, in overeenstemming is met artikel 6 EVRM (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Instelling van rechtsmiddelen afhankelijk gemaakt van voorwaarden - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Bestaanbaarheid

P.17.0105.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.6 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM, artikel 204 Wetboek van Strafvordering en het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier zoals vastgesteld met het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis volgt dat de door artikel 204 Wetboek van Strafvordering aan een appellant opgelegde verplichting om op straffe van vervallenverklaring van het hoger beroep nauwkeurig de grieven op te geven tegen de beroepen beslissing, in overeenstemming is met artikel 6 EVRM (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Instelling van rechtsmiddelen afhankelijk gemaakt van voorwaarden - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Bestaanbaarheid

P.17.0147.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.11 AC nr. ...

Bij de toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering moet rekening worden gehouden met het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; uit die bepaling volgt dat de lidstaten het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk mogen maken van voorwaarden, maar dat bij de toepassing van die voorwaarden de rechter niet overdreven formalistisch mag zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Instelling van rechtsmiddelen afhankelijk gemaakt van voorwaarden - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Bestaanbaarheid

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Instelling van rechtsmiddelen afhankelijk gemaakt van voorwaarden - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Beoordeling

P.17.0318.F 5 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170405.3 AC nr. ...

Luidens artikel 74/13 Vreemdelingenwet houdt de minister of zijn gemachtigde, bij het nemen van een beslissing tot verwijdering, rekening met het hoger belang van het kind, het gezins- en familieleven en de gezondheidstoestand van de betrokken onderdaan van een derde land; wanneer de aan het toezicht van de kamer van inbeschuldigingstelling voorgelegde titel van vrijheidsberoving verzuimt de omstandigheden te onderzoeken die eigen zijn aan het familie- en gezinsleven van de vreemdeling, moet de kamer van inbeschuldigingstelling de gevolgen nagaan van de door de vreemdeling aangeklaagde leemten op de in artikel 8 EVRM vastgelegde rechten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé-, gezins- en familieleven - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht

P.17.0023.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.2 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) EHRM, 26 juli 2007, Walchili t. Frankrijk ; EHRM, 13 februari 2001, Krombach t. Frankrijk; E. VAN DOOREN en M. ROZIE, "Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 122-123, nr. 16-17; R. VERSTRAETEN, A. BAILLIEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in F. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Themis Vormingsonderdeel 97, Brugge, die Keure, 2016, 171-172.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Protocol - Artikel 2 - Recht op hoger beroep in strafzaken - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Draagwijdte

P.16.0547.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.1 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat het door de beklaagde gepleegde misdrijf in oorzakelijk verband staat met het overlijden van het slachtoffer, maar deze zelf ook een fout heeft begaan die tot zijn overlijden heeft bijgedragen en het aandeel van het slachtoffer in de aansprakelijkheid op de helft bepalen en die de door de burgerlijke partij gevorderde provisies herleiden tot de helft op grond van de fout van het slachtoffer, zonder de burgerlijke partij in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van verdediging - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

P.17.0238.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.8 AC nr. ...

Bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van de leden van een rechtscollege, kan rekening worden gehouden met de overtuiging die een partij op dit punt zegt te hebben; die overtuiging vormt evenwel geen exclusief criterium: bepalend is of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief is gerechtvaardigd (1). (1) Zie Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wraking - Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling - Criterium

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De rechter wordt tot bewijs van het tegendeel vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen (1). (1) Zie Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechter - Onpartijdigheid - Onafhankelijkheid - Bewijs

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit de enkele omstandigheid dat de rechters en de ambtenaar van het openbaar ministerie tijdens een schorsing van de rechtszitting samen in de raadkamer hebben vertoefd, kan niet worden afgeleid dat daardoor objectief gezien bij een beklaagde en bij de publieke opinie de schijn kan ontstaan dat die rechters niet langer onpartijdig en onafhankelijk in de zaak kunnen beslissen; het arrest dat de schijn van partijdigheid afleidt uit het louter vertoeven van een lid van het openbaar ministerie in de raadkamer, zonder melding te maken van de aanleiding tot dat vertoeven en de omstandigheden ervan, verantwoordt de inwilliging van het wrakingsverzoek niet naar recht.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wraking - Rechter - Schijn van onpartijdigheid en onafhankelijkheid - Schorsing rechtszitting - Aanwezigheid openbaar ministerie in raadkamer

P.17.0267.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.6 AC nr. ...

De artikelen 3, 5 en 13 EVRM en de verplichtingen die daaruit voor België voortvloeien beletten de kamer voor de bescherming van de maatschappij niet de bewering van een geïnterneerde dat hij onregelmatig is opgesloten wegens de afwezigheid van een adequate behandeling te verwerpen, indien die geïnterneerde, die verplicht wordt bijgestaan door een raadsman, die bewering niet enigszins aannemelijk maakt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onregelmatige opsluiting - Niet enigszins aannemelijke bewering

- Artt. 3, 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Onregelmatige opsluiting - Niet enigszins aannemelijke bewering

- Artt. 3, 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Onregelmatige opsluiting - Niet enigszins aannemelijke bewering

- Artt. 3, 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1001.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.2 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een advocaat geldt bij onderzoekshandelingen die een actieve medewerking van de verdachte veronderstellen (1); de noodzakelijke dialoog tussen de agenten die met een huiszoeking zijn belast en de persoon bij wie de onderzoekshandeling wordt uitgevoerd, vereist geen actieve medewerking. (1) EHRM 8 december 2009, Savas t. Turkije, EHRM 29 juni 2010, Karadag t. Turkije

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Toepassing

- Artt. 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het zwijgrecht en het verbod op gedwongen zelfincriminatie zijn niet van toepassing op bewijsmiddelen die kunnen worden verkregen door het gebruik van dwang en die bestaan onafhankelijk van de wil van de verdachte (1). (1) EHRM 11 juli 2006, Jalloh t. Duitsland, EHRM 15 maart 2011, Begu t. Roemenië.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Verbod van gedwongen zelfincriminatie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1152.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.6 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het, het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0197.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van zowel het buitenlands bevel tot aanhouding als het buitenlands vonnis

De kamer van inbeschuldigingstelling, waar het hoger beroep aanhangig is gemaakt tegen de beschikking tot uitvoerbaarverklaring van een door de buitenlandse overheid verleend bevel tot aanhouding, kan vaststellen dat, aangezien de hechtenis voortaan op een andere titel is gegrond, dat hoger beroep niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2017, nr. ....

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van zowel het buitenlands bevel tot aanhouding als het buitenlands vonnis

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0261.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 6 en 8 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat inlichtingen die werden verkregen met miskenning van het recht op privacy nooit in aanmerking mogen worden genomen; een miskenning van het recht op privacy doet immers het recht op een eerlijk proces niet noodzakelijk teniet en het staat aan de rechter te oordelen of de miskenning van het recht op privacy in het licht van de gehele procedure heeft geleid tot de miskenning van het recht op een eerlijk proces.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Inlichtingen verkregen met miskenning van het recht op privacy - Beoordeling door de rechter

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Strafonderzoek - Inlichtingen verkregen met miskenning van het recht op privacy - Beoordeling door de rechter

Uit de tekst van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en van artikel 13 van de wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat deze bepalingen niet van toepassing zijn op onregelmatig verkregen inlichtingen die niet als bewijs in aanmerking kunnen worden genomen, maar louter worden aangewend ter oriëntering en voor de verdere uitbouw van een strafonderzoek; dit ontslaat evenwel de rechter die vaststelt dat dergelijke inlichtingen onrechtmatig werden verkregen, niet van de verplichting na te gaan of het gebruik van die inlichtingen met dat doel het recht van de partijen op een eerlijk proces niet aantast, waarbij het eerlijk proces in zijn geheel moet worden beschouwd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafonderzoek - Onrechtmatig verkregen inlichtingen die niet dienen als bewijs - Gebruik - Verplichting rechter

P.16.1177.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.5 AC nr. ...

Uit de bepalingen en de wetsgeschiedenis van artikel 204 Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen door artikel 89 van de wet van 5 februari 2016 houdende wijzigingen van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, en het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier zoals werd vastgesteld met het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de aan een appellant opgelegde verplichting om op straffe van vervallenverklaring van het hoger beroep nauwkeurig de grieven op te geven tegen de beroepen beslissing, in overeenstemming is met artikel 6 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hoger beroep - Strafzaken - Vorm - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beslissing - Bestaanbaarheid

P.16.0614.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.3 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR, noch artikel 149 Grondwet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering schrijven voor dat de appelrechters, naast de motivering van de door hen uitgesproken straffen, moeten motiveren waarom de door de eerste rechter opgelegde straffen niet toereikend zijn (1). (1) Zie: Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1915.N, AC 2012, nr. 322 en Cass. 5 juni 2012, AR P.11.2100.N, AC 2012, nr. 363.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Straf - Motivering - Strafverzwaring

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0124.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.4 AC nr. ...

Artikel 5.1 EVRM belet niet dat een interneringmaatregel die is opgelegd bij een in kracht van gewijsde getreden beslissing, definitief is en vanaf dan aanleiding geeft tot een uitvoeringsfase waarop niet dezelfde regels van toepassing zijn als deze die gelden voor het opleggen van die maatregel; die bepaling heeft dan ook niet tot gevolg dat een definitief opgelegde interneringsmaatregel niet meer rechtmatig of wettelijk opgelegd is omdat de wet tijdens de uitvoeringsfase wijzigt, waardoor die maatregel in de toekomst niet meer kan worden opgelegd voor het feit waarvoor de betrokkene reeds geïnterneerd is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Internering - Definitief opgelegde interneringsmaatregel - Wetswijziging tijdens de uitvoeringsfase - Feiten niet meer vatbaar voor internering

Artikel 82 Interneringswet regelt enkel de bij de toepassing van de Interneringswet te volgen procedure en heeft niet tot gevolg dat artikel 7.1 EVRM en artikel 2 Strafwetboek van toepassing zijn op beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank over de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissing over de definitieve invrijheidstelling - Toepasselijkheid

- Art. 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 7.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Krachtens artikel 66 Interneringswet, dat op grond van artikel 134 van die wet van toepassing is op alle lopende zaken, is de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde in de regel onderworpen aan het doorlopen van een proeftermijn; die voorwaarde houdt niet in dat de geïnterneerde geen toegang tot de rechter heeft of niet beschikt over een daadwerkelijk rechtsmiddel, zoals vereist door respectievelijk artikel 5.4 en 13 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Internering - Definitieve invrijheidstelling op voorwaarde van een proeftermijn - Verenigbaarheid

- Artt. 66 en 134 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Artt. 5.4 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Internering - Definitieve invrijheidstelling op voorwaarde van een proeftermijn - Verenigbaarheid

- Artt. 66 en 134 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Artt. 5.4 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0342.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of rekening houdend met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de overheid en het belang van de zaak voor de beklaagde binnen een redelijke termijn over de strafvervolging werd beslist waarbij hij moet rekening houden met de particuliere omstandigheden van de zaak en de procedure in haar geheel; een langdurig beraad door de rechter, zelfs indien daardoor de in artikel 648, 4°, Gerechtelijk Wetboek bedoelde termijn van zes maanden wordt overschreden, levert als dusdanig geen overschrijding op van de redelijke termijn (1). (1) Cass. 28 november 2000, AR P.99.0082.N, AC 2000, nr. 648; Cass. 12 maart 1996, AR P.94.1281.N, AC 1996, nr. 96.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Langdurig beraad - Draagwijdte

De regel dat het niet aan het Hof maar aan de feitenrechter staat om te oordelen of de redelijke termijn-vereiste is miskend, kent een uitzondering wanneer de overschrijding van de redelijke termijn te wijten is aan de duur van het beraad door de appelrechter waarover de beklaagde geen verweer heeft kunnen voeren, maar ook in dat geval moet het redelijk karakter van de termijn worden beoordeeld op grond van de concrete omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.10.1766.N, AC 2011, nr. 650; Cass. 14 september 2010, AR P.10.0953.N, AC 2010, nr. 518; Cass. 15 maart 2005, AR P.05.0125.N, AC 2005, nr. 160; Cass. 13 februari 2001, AC 2001, nr. 86; Cass. 30 juni 2000, AR C.98.0484.N, AC 2000, nr. 424; Cass. 30 september 1997, AR P.96.0489.N, AC 1997, nr. 375; Cass. 9 januari 1996, AR P.94.0613.N, AC 1996, nr. 16.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Beoordeling door het Hof - Voorwaarde

P.16.1099.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5 AC nr. ...

De appelrechter die een overschrijding van de redelijke termijn vaststelt, dient een reële en meetbare strafvermindering toe te passen op de straf die hij zou hebben opgelegd indien er geen overschrijding van de redelijke termijn was; voor het bepalen van de straf die de appelrechter zou hebben opgelegd indien de redelijke termijn niet was overschreden, is de door de eerste rechter opgelegde straf zonder belang aangezien de reële en meetbare vermindering wegens overschrijding van de redelijke termijn niet moet worden afgewogen tegenover de door de eerste rechter opgelegde straf, maar wel tegenover de straf die de appelrechter zou hebben opgelegd bij afwezigheid van een redelijke termijnoverschrijding (1). (1) Cass. 4 december 2007, AR P.07.0592.N, AC 2012, nr. 607.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding van de redelijke termijn vastgesteld door de appelrechter - Reële en meetbare strafvermindering - Draagwijdte

Wanneer de appelrechters, gelet op de relatieve werking van het verzet, aan een beklaagde in geen geval een hogere straf kunnen opleggen dan de straf welke werd opgelegd bij het verstekvonnis waartegen door het openbaar ministerie geen hoger beroep werd ingesteld, dan biedt het arrest dat oordeelt dat het aan de beklaagde een veel hogere straf zou hebben opgelegd dan deze opgelegd door de eerste rechter en dat, rekening houdende met de overschrijding van de redelijke termijn, de beklaagde veroordeelt tot dezelfde gevangenisstraf als in het verstekvonnis maar de in het verstekvonnis uitgesproken geldboete niet langer oplegt, een effectieve remediëring voor de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding van de redelijke termijn vastgesteld door de appelrechter - Reële en meetbare strafvermindering - Verzet - Relatieve werking van het verzet - Draagwijdte

P.16.0994.F 8 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170208.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Burgerlijke partij

Het vermoeden van onschuld heeft betrekking op de houding van de rechter die moet kennisnemen van een beschuldiging in strafzaken (1), wat niet het geval is wanneer de eiser slechts als burgerlijke partij is opgetreden; enkel omdat de feitenrechter uit het aan zijn beoordeling voorgelegde dossier elementen heeft gehaald met betrekking tot het gedrag van de burgerlijke partij, zelfs als die een onwettigheid kunnen opleveren, teneinde de context te schetsen van de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd, kan geen miskenning van het recht op een onpartijdige rechtbank worden afgeleid (2). (1) Cass. (verenigde kamers) 16 september 1998, AR A.94.0001.F (dat uitspraak doet over een cassatieberoep tegen een tussenarrest in de zaak "Agusta-Dassault", JLMB 1998, p. 1354. (2) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2017, nr. ....

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdige rechtbank - Beoordeling van gegevens met betrekking tot de burgerlijke partij

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Burgerlijke partij

P.17.0084.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.6 AC nr. ...

Artikel 5.1.f EVRM maakt het mogelijk dat een vreemdeling tijdens het onderzoek van zijn asielaanvraag rechtmatig wordt aangehouden om hem te beletten dat hij op onrechtmatige wijze het land zou binnenkomen; daaraan wordt gelijkgesteld de toestand van de vreemdeling die onwettig het land is binnengekomen en er zonder geldige verblijfsvergunning wil blijven (1). (1) Zie: Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, AC 2015, nr. 469.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Vreemdelingen - Terbeschikkingstelling van de regering - Asielaanvraag - Vrijheidsberoving tijdens het onderzoek van de aanvraag - Verenigbaarheid

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0970.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4 AC nr. ...

Artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen waarbij hij er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

De concrete omstandigheden waarop de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van een getuige à décharge steunt, kunnen betrekking hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1052.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verplicht verval van het recht tot sturen - Minder dan twee jaar houder van een rijbewijs B - Verzwarende omstandigheid eigen aan de persoon van de dader - Informatieplicht

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verplicht verval van het recht tot sturen - Informatieplicht

De in artikel 38,§5, Wegverkeerswet bepaalde verzwarende omstandigheid dat de schuldige sinds minder dan twee jaar houder is van het rijbewijs B, is geen bestanddeel van de telastlegging, maar enkel een omstandigheid die eigen is aan de persoon die de feiten heeft gepleegd en alleen een invloed heeft op de straf, zodat, nu het geen informatie betreft over de ten laste gelegde feiten en hun juridische omschrijving, maar een gegeven dat de betrokkene zelf kent of zelf kan kennen, de in artikel 6.3.a EVRM vervatte informatieverplichting hierop niet van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verplicht verval van het recht tot sturen - Minder dan twee jaar houder van een rijbewijs B - Verzwarende omstandigheid eigen aan de persoon van de dader - Informatieplicht

- Art. 38, § 5 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Noch artikel 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel leggen de verplichting op om de vervolgde persoon ervan te verwittigen dat de rechter overeenkomstig artikel 38,§5, Wegverkeerswet verplicht is een verval van het recht tot sturen op te leggen indien hij veroordeelt voor een overtreding die tot het verval van het recht tot sturen kan leiden en hij het herstel van het recht tot sturen minstens afhankelijk moet maken van het slagen voor het theoretisch of praktisch examen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verplicht verval van het recht tot sturen - Informatieplicht

- Art. 38, § 5 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

D.16.0014.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.4 AC nr. ...

Aangezien de stafhouder geen uitspraak doet over de gegrondheid van de tuchtrechtelijke vervolgingen, is hij, in de regel, niet onderworpen aan de waarborgen van artikel 6.1. van dat verdrag of aan het algemeen rechtsbeginsel van de onpartijdigheid en de onafhankelijkheid van de rechter; dat is evenwel anders wanneer het eerlijk karakter van het proces ernstig in het gedrang dreigt te komen door de niet-inachtneming van vereisten van voormelde bepaling vóór de aanhangigmaking van de zaak bij de tuchtrechter (1). (1) Cass. 17 april 2015, AR D.14.0006.N, AC 2015, nr. 260.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Advocaat - Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid - Gevolg - Voorbehoud

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

De stafhouder, die een klacht heeft ontvangen en onderzocht of ambtshalve of op schriftelijke aangifte door de procureur-generaal een onderzoek heeft ingesteld, handelt als een orgaan van de Orde en is geen gerecht in de zin van artikel 6.1 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (1). (1) Cass. 17 april 2015, AR D.14.0006.N, AC 2015, nr. 260.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Advocaat - Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1134.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.1 AC nr. ...

Uit artikel 6.3.c EVRM vloeit niet voort dat een inzake douane en accijnzen geverbaliseerde overtreder op het ogenblik dat hij wordt uitgenodigd om tegenwoordig te zijn bij het opmaken van het proces-verbaal en de overhandiging van een afschrift, de bijstand moet genieten van een raadsman (1). (1) Cass. 11 februari 2014, AR P.12.0989.N, AC 2014, nr. 106.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Douane en accijnzen - Vaststelling van misdrijven, fraudes of overtredingen - Opmaken van het proces-verbaal - Uitnodiging van de geverbaliseerde om tegenwoordig te zijn - Overhandiging van een afschrift van het proces-verbaal - Bijstand van een raadsman

P.16.0626.F 18 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie

Het gevolg van de nietigheid van een bewijselement en de sanctie op de miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat, is niet de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering maar, wanneer de onregelmatigheden door het onderzoeksgerecht zijn vastgesteld, de intrekking van het nietig verklaarde bewijselement en het verbod voor dat gerecht om aanwijzingen of bezwaren te vinden in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht werd afgelegd; het onderzoeksgerecht kan de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering slechts uitspreken wanneer het, niettegenstaande de intrekking van de nietig verklaarde bewijselementen en het verbod om op grond van een onregelmatig afgelegde verklaring te oordelen dat er voldoende bezwaren van schuld bestaan, volstrekt onmogelijk is geworden om de strafvordering voort te zetten met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM (1); de onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces moet vaststaan; ze kan niet blijken uit een mogelijkheid of een veronderstelling (2). (1) Zie bijv. Cass. 27 oktober 2010, P.10.1372.F, AC. 2010, nr. 640, met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas.: "De vormvereisten die artikel 47bis van het Wetboek van Strafvordering voor het verhoor van de verdachte oplegt, de korte duur die de Grondwet oplegt voor de vrijheidsberoving, het feit dat de inverdenkinggestelde, bij de betekening van het bevel tot aanhouding onmiddellijk inzage krijgt van alle in de artikelen 16, §7, en 18, §2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde stukken, het recht van de inverdenkinggestelde om, overeenkomstig artikel 20, §§1 en 5, van de voormelde wet, onmiddellijk verkeer te hebben met zijn advocaat, de inzage van het dossier vóór de verschijning voor het onderzoeksgerecht zoals dat door artikel 21, §3, van de wet is geregeld, alsook de rechten die met name in de artikelen 61ter, 61quater, 61quinquies, 136 en 235bis, Wetboek van Strafvordering zijn vastgelegd, wettigen niet zonder meer de conclusie dat het definitief onmogelijk is om de zaak van iemand die zonder advocaat door de politie en de onderzoeksrechter is gehoord, op een eerlijke wijze te behandelen" ; Cass. 27 februari 2013, P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134: "De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan is de sanctie gesteld op omstandigheden waardoor de strafvordering niet kan worden ingesteld of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak."; Cass. 30 april 2014, P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307: "Tenzij de onregelmatigheid tot gevolg heeft dat het recht van verdediging van de beklaagde van meet af aan van zijn substantie wordt ontdaan of dat de kwaliteit van het bewijsmateriaal erdoor wordt aangetast, staat het aan de rechters om een proportionaliteitsonderzoek te verrichten door de aangeklaagde onregelmatigheid af te wegen tegen de rechten die elke beklaagde al dan niet heeft kunnen uitoefenen tijdens het voorbereidend onderzoek, voor de onderzoeksgerechten, tijdens de rechtszittingen van de correctionele rechtbank en in zijn middelen in hoger beroep." (kop). Vgl. (wat betreft de sanctie op de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding, in het licht van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet en niet van de regelmatigheid van het bewijs en van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering), Cass. 18 juni 2013, AR P.13.1022.N, AC 2013, nr. 379: "Niet naar recht verantwoord is het arrest dat oordeelt dat het gegeven dat de eiser door de onderzoeksrechter werd verhoord zonder bijstand van een raadsman, niet tot gevolg heeft dat het aanhoudingsmandaat door het onderzoeksgerecht zou moeten worden opgeheven om reden dat niet blijkt dat die omstandigheid eisers recht op een eerlijk proces op een onherstelbare wijze zou hebben gehypothekeerd." (M.N.B.). (2) Zie concl. "in substantie" van het OM (eensluidende subsidiaire stelling wat betreft het eerste middel, derde onderdeel, en het tweede middel).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

Onder vernederende behandeling wordt elke daad begrepen die bij degene die ze ondergaat, in de ogen van derden of van het slachtoffer, zware vernedering of verlies aan waardigheid veroorzaakt (1). (1) Cass. 10 december 2014, AR P.14.1275.F, AC 2014, nr. 778.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vernederende behandeling

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Onder foltering of onmenselijke behandeling in de zin van artikel 3 EVRM wordt elke daad begrepen waarbij hevige pijn of ernstig lichamelijk of moreel leed opzettelijk wordt toegebracht (1). (1) Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1362.F, AC 2007, nr. 474.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Foltering of onmenselijke behandeling

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0308.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.3 AC nr. ...

Artikel 67bis Wegverkeerswet voert een vermoeden van schuld in voor de titularis van de nummerplaat van een voertuig waarmede een overtreding van die wet is gepleegd, maar waarvan de bestuurder niet geïdentificeerd werd, vermoeden dat door elk middel van recht kan worden weerlegd en waartoe de rechter alle feitelijke gegevens die hem door de betrokkene worden voorgelegd in aanmerking kan nemen, waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt mits eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, wat vereist dat hij de betrouwbaarheid van dit bewijs kan beoordelen; zo kan hij bepaalde gegevens en bewijsmiddelen verwerpen omdat hij die op grond van de feitelijke gegevens die hij vermeldt, zoals de omstandigheden waarin ze worden voorgelegd, ongeloofwaardig acht, wat geen miskenning van het recht op een eerlijk proces noch van het recht op wapengelijkheid oplevert (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Weerlegging - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Vermoeden van schuld

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Vermoeden van schuld - Weerlegging - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.16.1246.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.2 AC nr. ...

Artikel 5.1.e EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich niet ertegen dat de gepaste therapeutische telastneming van een geïnterneerde persoon kortstondig wordt onderbroken om gelet op gewijzigde omstandigheden een nieuwe gepaste behandeling te vinden; dergelijke onderbreking neemt een aanvang wanneer de geïnterneerde persoon niet meer geniet van een gepaste behandeling en neemt een einde wanneer de therapeutische telastneming herneemt en of deze duur redelijk is, wordt onaantastbaar in concreto beoordeeld (1). (1) EHRM 11 mei 2004, Brand / Nederland.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Bescherming van de maatschappij - Uitvoeringsmodaliteit van de internering - Gepaste therapeutische telastneming - Onderbreking om nieuwe gepaste behandeling te vinden - Duur

P.16.1249.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de strafuitvoeringsrechtbank steunt op informatie vervat in een vonnis dat geen kracht van gewijsde heeft en dat de veroordeelde wegens nieuwe strafbare feiten veroordeelt, om daaruit aanwijzingen af te leiden over het gedrag van de veroordeelde en het recidivegevaar alsmede om op die grond te besluiten tot de afwezigheid van een voldoende veilig reclasseringsplan en de noodzaak bijkomend onderzoek te doen over de risicotaxatie en de reclasseringsmogelijkheden, levert geen miskenning van het vermoeden van onschuld op; immers, in dat geval neemt de strafuitvoeringsrechtbank geen standpunt in over de schuld van de veroordeelde aan de nieuwe feiten die hem worden ten laste gelegd (1). (1) Zie Cass. 15 september 2015, AR P.15.0675.N, AC 2015, nr. 516.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Strafuitvoeringsrechtbank - Informatie uit vonnis zonder kracht van gewijdse - Vermoeden van onschuld - Bestaanbaarheid

P.16.1270.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.5 AC nr. ...

Artikel 7.1 EVRM is van toepassing op de strafvervolging waarin er nog geen einduitspraak is en is niet van toepassing op de uitvoering van een definitieve veroordeling uitgesproken onder vigeur van de vroegere wet en die kracht van gewijsde heeft en bijgevolg ook niet op een definitieve veroordeling tot een bijkomende straf, die slechts wordt uitgevoerd bij het einde van de hoofdstraf; artikel 7.1 EVRM belet dan ook niet dat de strafuitvoeringsrechtbank zich volgens de thans geldende regels voor een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank uitspreekt over de uitvoering van een eertijds op grond van artikel 23, tweede lid, Wet Bescherming Maatschappij bevolen terbeschikkingstelling van de regering, ook al is thans op grond van de artikelen 34ter en 34quater Strafwetboek een terbeschikkingstelling in dat specifiek geval niet meer mogelijk (1). (1) Zie Cass. 15 april 2014, AR P.14.0510.N, AC 2014, nr. 287.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Strafwet - Werking in de tijd - Definitieve veroordeling bij vroegere wet - Strafuitvoering - Terbeschikkingstelling - Toepasselijkheid

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Strafwet - Werking in de tijd - Definitieve veroordeling bij vroegere wet - Uitvoering - Toepasselijkheid

C.15.0032.N 19 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161219.5 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de rechter die van oordeel is afwijzend te moeten beschikken op een verzoek tot heropening van het debat, de verzoeker hiervan vooraf kennis geeft teneinde hem toe te laten verweer te voeren omtrent de redenen op grond waarvan de rechter het verzoek meent te moeten afwijzen zelfs indien de overige partijen geen opmerkingen hebben gemaakt op het verzoek.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verschijnende partij - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Redenen

D.16.0006.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.5 AC nr. ...

De ter zake toepasselijke bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek noch artikel 6 EVRM sluiten uit dat de stafhouder samen met de onderzoeker ter zitting van de tuchtraad van beroep kan worden gehoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Advocatuur - Tuchtraad van beroep - Stafhouder - Onderzoeker - Verhoor ter zitting van beiden

- Artt. 458,§ 1, eerste en tweede lid, en § 2, eerste lid, 459, § 1, tweede lid, en § 2, laatste lid, en 467 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0639.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of bewijselementen rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeien uit een onregelmatig verklaard bewijselement en dus net als dat onregelmatig verklaard bewijs uit het debat moeten worden geweerd; geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter indien hij vaststelt dat een bewijsgegeven onregelmatig is verkregen en een partij aanvoert dat die onregelmatigheid alle overige bewijsgegevens heeft aangetast, voor elk stuk van het strafdossier uitdrukkelijk aan te geven of het al dan niet voortvloeit uit het onregelmatig verklaard bewijsgegeven en dus al dan niet uit het strafdossier moet worden geweerd; de rechter kan die beoordeling op algemene wijze verrichten, voor zover hij dit doet op een manier die geen onduidelijkheid laat bestaan over het al dan niet geweerd zijn van stukken (1). (1) Cass. 9 juni 2004, AR P.04.0603.F, AC 2004, nr. 314; Cass. 14 december 1999, AR P.99.1585.N, AC 1999, nr. 678.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig verklaard bewijselement - Invloed op andere bewijselementen - Draagwijdte

P.16.0424.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.9 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen; uit de wetsgeschiedenis van de Wet Dierenbescherming blijkt dat deze wet aan de reeds bestaande doelstellingen inzake dierenbescherming zoals de bescherming tegen menselijke wreedheden, uitdrukkelijk het doel heeft toegevoegd het welzijn van de dieren te bevorderen door in hun behoeften te voorzien en zowel het personeel toepassingsgebied van artikel 4, § 1, Wet Dierenbescherming als het materieel en het moreel element van dat artikel zijn duidelijk omschreven en voldoende afgebakend, zodat voor al degenen op wie die bepalingen toepasselijk zijn, zij voldoende toegankelijk zijn en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen zij op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijven, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is (1). (1) Parl. St., Senaat, 1982-1983, 469/2.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte - Gevolg - Wet Dierenbescherming - KB Inrichting Dieren

P.16.0943.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.10 AC nr. ...

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 bepaalt dat personen die zich in hechtenis bevinden verzet kunnen aantekenen tegen veroordelingen in strafzaken uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken door het afleggen van een verklaring aan de attaché-gevangenisdirecteur of de adviseur-gevangenisdirecteur van de strafinrichting en deze bepaling, die tot de inwerkingtreding van artikel 124, 1°, van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie vereiste dat de betrokkene over onvoldoende middelen beschikte om de kosten van de betekening per gerechtsdeurwaardersexploot te betalen, werd ingevoerd omdat de omstandigheid dat een veroordeelde van zijn vrijheid is beroofd ertoe kan leiden dat hij niet tijdig verzet kan aantekenen tegen een veroordelende beslissing; die verantwoording geldt niet alleen voor van hun vrijheid beroofde personen die verzet wensen aan te tekenen tegen veroordelingen in strafzaken uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken, maar ook voor van hun vrijheid beroofde personen die verzet wensen aan te tekenen tegen veroordelende arresten op strafgebied van het hof van assisen, zodat een grondwetsconforme uitlegging er dan ook toe leidt dat de in artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 bepaalde mogelijkheid om verzet aan te tekenen door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur ook geldt voor bij verstek uitgesproken veroordelingen op strafgebied door het hof van assisen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Veroordeling bij verstek door het hof van assisen - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Veroordeling bij verstek door het hof van assisen - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

P.16.1066.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.11 AC nr. ...

Een beklaagde die zich voor de eerste rechter heeft verdedigd zonder aan te voeren dat hij door de omschrijving van de hem ten laste gelegde feiten in de onmogelijkheid is zich te verdedigen, kan zich voor de appelrechters niet beroepen op een schending van artikel 6 EVRM of een miskenning van zijn recht van verdediging of zijn recht op een eerlijk proces afgeleid uit een gebrekkige omschrijving van de hem ten laste gelegde feiten daar een dergelijke schending of miskenning moet worden ingeroepen voor elk verweer over de grond van de zaak; de appelrechter die vaststelt dat een beklaagde voor de eerste rechter geen schending van artikel 6 EVRM of een miskenning van zijn recht van verdediging en recht op een eerlijk proces heeft aangevoerd en die op die grond oordeelt dat hij dit verweer niet voor het eerst voor hem kan voeren, dient niet uitdrukkelijk vast te stellen dat de aan deze beklaagde verweten feiten afdoende omschreven zijn (1). (1) R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, nr. 1829, p. 919; P. ARNOU, "De omschrijving van de feiten in dagvaarding en verwijzingsbeslissing", noot onder Corr. Brugge, 5 november 1984, RW 1985-86, 2576, nr. 5; S. VAN OVERBEKE, "Gedateerd feit en datum van de feiten", noot onder Cass. 9 juni 1993, RW 1993-94, p. 749; Cass. 27 december 1880, Pas. 1881, 31. Cass. 3 april 1883, Pas 1883, I, 103. Cass. 17 juni 1887, Pas. 1887, I, 315; Cass. 20 juli 1896, Pas. 1896, I, 250; Cass. 29 januari 1973, AC 1973, 544; Cass. 5 januari 1988, AR 1418, AC 1987-88, nr. 268, p. 561: Antwerpen 21 november 1984, RW 1984-85, 2147; RPDB, Compl III, v° Droit de défense, nr. 123, met verwijzing naar Brussel 02 juni1956, RW 1956-57, 673.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht op een eerlijk proces - Obscuri libelli-verweer - Voor het eerst aangevoerd in hoger beroep - Draagwijdte

P.16.1153.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.14 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM verhindert niet dat op het recht op voorziening bij een rechter door de wet beperkingen worden gesteld; de omstandigheid dat de geïnterneerde of zijn advocaat slechts bij hoogdringendheid een verzoek kan instellen om toekenning te krijgen van een overplaatsing, een uitgaansvergunning, zoals bedoeld in artikel 20, § 2, 3°, verlof, beperkte detentie, elektronisch toezicht, invrijheidstelling op proef of vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering, houdt geen begrenzing in waardoor de toegang tot de rechter in de kern wordt aangetast en de artikelen 5.4 en 13 EVRM vereisen niet dat elke door een geïnterneerde ingeroepen strijdigheid van zijn detentieomstandigheden met artikel 3 EVRM voor hem automatisch het recht opent op een overeenkomstig artikel 54 Interneringswet bij hoogdringendheid genomen beschikking of vonnis.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op voorziening bij de rechter - Draagwijdte - Bescherming van de maatschappij - Internering - Artikel 54, § 1, Interneringswet - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Procedure bij hoogdringendheid

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Draagwijdte - Bescherming van de maatschappij - Internering - Artikel 54, § 1, Interneringswet - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Procedure bij hoogdringendheid

P.16.1216.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.15 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat over de handhaving van de voorlopige hechtenis dient te beslissen, is slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van een door de verdachte aangevoerde onregelmatigheid en van de weerslag ervan op de wettelijke voorwaarden tot handhaving van de voorlopige hechtenis; noch de artikelen 6.1 en 6.3 EVRM noch artikel 2bis Voorlopige Hechteniswet vereisen dat het onderzoeksgerecht de onregelmatige onderzoekshandeling uit het strafdossier verwijdert en het volstaat dat het de onregelmatige onderzoekshandeling niet als grondslag voor de voorlopige hechtenis in aanmerking neemt (1). (1) Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 343, RW 2001-02, 26, noot M. DE SWAEF, ?De controlebevoegdheid over de regelmatigheid van onderzoekshandelingen'; Cass. 16 mei 2000, AR P.00.0731.N, AC. 2000, nr. 922, RW 2000-01, 591, noot M. DE SWAEF, ?Zuivering van nietigheden en voorlopige hechtenis-bis'; Cass. 9 november 2005, AR P.05.1378.F, AC. 2005, nr. 2195.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verklaring van de beklaagde afgelegd zonder voorafgaand overleg met advocaat - Weerslag op de handhaving - Verwijdering van de onregelmatige handeling - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat - Verklaring van de beklaagde afgelegd zonder voorafgaand overleg met advocaat - Weerslag op de handhaving - Verwijdering van de onregelmatige handeling - Draagwijdte

P.15.0917.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.3 AC nr. ...

Uit artikel 6.3.c) EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de handelingen en de beslissingen van een advocaat in beginsel de aansprakelijkheid van de overheid niet in het gedrang kunnen brengen en dat de wijze van verdediging enkel de inverdenkinggestelde of de beklaagde en zijn raadsman aanbelangt, ongeacht of de advocaat door de inverdenkinggestelde of de beklaagde zelf dan wel door de overheid is aangewezen en wordt betaald; de overheid heeft enkel de verplichting tussen te komen in de cliënt-advocaat relatie ingeval van manifeste tekortkomingen door de ambtshalve aangestelde advocaat of in uitzonderlijke gevallen door de zelf gekozen en betaalde advocaat, en in geval van manifeste tekortkoming moet worden onderzocht of die het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel en onherstelbaar heeft aangetast zonder dat op de overheid evenwel de verplichting rust om voorafgaandelijk aan een verhoor te onderzoeken of de ambtshalve aangestelde advocaat of de door de inverdenkinggestelde gekozen advocaat op grond van zijn deontologische verplichtingen de verdediging van de betrokken cliënt mag waarnemen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Bijstand van een advocaat - Handelingen en beslissingen van de advocaat - Aansprakelijkheid van de overheid - Verplichting van de overheid tussen te komen in de relatie cliënt-advocaat - Voorwaarde - Gevolg - Onderzoek van het eerlijk karakter van het proces

P.16.0310.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.5 AC nr. ...

Wanneer de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uitspreekt wegens de overschrijding van de redelijke termijn, is hij niet verplicht om daarenboven de bijkomende straf van verbeurdverklaring te verminderen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring - Straf van verbeurdverklaring - Vermindering - Verplichting

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0704.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.3 AC nr. ...

Wanneer een arts ervan verdacht wordt een misdrijf te hebben gepleegd in de uitoefening van zijn beroep en desbetreffend strafvervolging wordt ingesteld, verliezen de stukken die als bewijsmiddel van dat misdrijf in aanmerking kunnen komen, het vertrouwelijke karakter dat zij desgevallend zouden kunnen bezitten en aldus beletten noch het beroepsgeheim noch het recht op eerbiediging van het privéleven, de woning en de briefwisseling van die arts dat dergelijke stukken bij een huiszoeking in beslag worden genomen en verder worden onderzocht; de eerbiediging van dit geheim en die rechten vereist in dat geval wel dat een onafhankelijke waarnemer erop toeziet dat geen afbreuk wordt gedaan aan de vertrouwelijkheid van onder het beroepsgeheim vallende stukken in zoverre die niet in aanmerking lijken te komen als bewijsmiddel van het vervolgde misdrijf (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2005, AR P.05.0431.N, AC 2005, nr. 294; Cass. 11 januari 2012, AR P.11.0846.F, AC 2012, nr. 22; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 295, nr. 589.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Huiszoeking - Arts - Misdrijf in uitoefening van zijn beroep - Beroepsgeheim - Stukken die als bewijsmiddel in aanmerking kunnen komen - Beslag

P.14.1909.N 22 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161122.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of de titularis van de nummerplaat van het voertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem, ingevolge de bepaling van artikel 67bis Wegverkeerswet, rustende vermoeden van schuld te weerleggen; uit de enkele omstandigheid dat die titularis een verklaring van de vermeende bestuurder voorlegt, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat het vermoeden van schuld is weerlegd noch dat hij voor het verwerpen van die verklaring een bijzondere motiveringsplicht dient in acht te nemen en daaruit kan geen schending van artikel 6.2 EVRM of miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539; Corr. rb Brussel, 25 april 2014, Verkeer, Aansprakelijkheid ,Verzekering, 2015/2 , 61 met noot van L.BREWAEYS, "Over de draagwijdte van het vermoeden opgenomen in artikel 67bis van de Wegverkeerswet".

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

P.16.1071.N 22 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161122.4 AC nr. ...

Voor de strafuitvoeringsrechtbank wordt de veroordeelde tot een vrijheidsstraf die verzoekt om een strafuitvoeringsmodaliteit, niet wegens een strafbaar feit vervolgd zodat artikel 6.3.a EVRM niet van toepassing is op de procedure voor dat gerecht (1). (1) Vgl. over de toepassing van artikel 6.1 EVRM voor de strafuitvoeringsrechtbank- Cass. 28 december 2010, AR P.10.1893.F, AC 2010, nr. 771; Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569 en noot 1 die verwijst naar twee onuitgegeven arresten over de toepassing van artikel 6 EVRM, Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1362.F, et 6 november 2007, AR P.07.1463.N; zie ook M. DE SWAEF en M. TRAEST," Eén jaar strafuitvoeringsrechtbank: overzicht van cassatierechtspraak", RW 2007-2008, p. 1577, nr. 26; M. DE SWAEF en M. TRAEST " Overzicht van cassatierechtspraak in strafuitvoeringszaken (1 februari 2008-28 februari 2009)",RW 2008-2009, p. 1597, nr. 38; M. DE SWAEF en M. TRAEST " Overzicht van cassatierechtspraak in strafuitvoeringszaken (1 maart 2009-31 december 2010)", RW 2010-2011, p. 1643, nr. 53; M. DE SWAEF en M. TRAEST " Overzicht van cassatierechtspraak in strafuitvoeringszaken (1 januari 2011-31 december 2012)", RW 2012-2013, p. 1448, nr. 21.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Aard en reden van de ingebrachte beschuldiging - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Toepasselijkheid

P.16.0872.F 16 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161116.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht een getuige te doen horen - Bij conclusie ingediend verzoek tot verhoor van een getuige - Weigering - Motiveringsplicht

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht een getuige te doen horen - Verzoek tot verhoor van een getuige - Beoordelingscriteria - Waarheidsvinding en het recht op een eerlijk proces

Artikel 6, § 3, d), EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping en ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt, de rechter kan een dergelijk verzoek inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het verzoek al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en mits eerbiediging van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht een getuige te doen horen - Verzoek tot verhoor van een getuige - Beoordelingscriteria - Waarheidsvinding en het recht op een eerlijk proces

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek niet inwilligt, daarop antwoorden en de reden verduidelijken waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht een getuige te doen horen - Bij conclusie ingediend verzoek tot verhoor van een getuige - Weigering - Motiveringsplicht

P.16.0344.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.5 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt niet dat een van zijn vrijheid beroofde verdachte bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd en die bij die gelegenheid aangeeft dat zich in een ander pand relevante documenten bevinden, die documenten slechts vrijwillig zou mogen ophalen en overhandigen aan de verbalisanten, nadat hij bijstand heeft gehad van een raadsman en hij werd gewezen op het verbod van gedwongen zelfincriminatie.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Huiszoeking bij een van zijn vrijheid beroofde verdachte - Verklaring dat zich in een ander pand relevante documenten bevinden - Ophalen en overhandigen van die documenten - Cautieplicht - Bijstand van een advocaat

P.16.0372.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.6 AC nr. ...

De rechter moet de bij de wet bepaalde schorsingsgronden van de verjaring toepassen ook al is de redelijke termijn op het ogenblik van het zich voordoen van deze gronden overschreden; de verplichting de overschrijding van de redelijke termijn te remediÃ«ren, laat niet toe anders te oordelen (1). (1) Zie J. ROZIE, â??Het nieuwe artikel 21ter van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering: de rechtsgevolgen bij overschrijding van de redelijke termijnâ??, T.Strafr. 2001, 3-7.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn in strafzaken - Overschrijding - Toepassing van de schorsingsgronden van de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

P.16.0897.F 2 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161102.1 AC nr. ...

Het middel, dat schending aanvoert van artikel 6.1 EVRM, en dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat de eiser in hoger beroep zijn advocaat onmogelijk tijdig kon raadplegen om het verzoekschrift in te vullen waarin de tegen de beroepen beslissing aangevoerde grieven zijn vermeld, is nieuw en mitsdien niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 19 oktober 2016, AR P.16.0883.F, AC 2016, nr. ... .

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Schending - Cassatiemiddel - Nieuw middel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

C.16.0039.N 28 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161028.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Diplomatieke vertegenwoordigers - Vrijstelling van rechtsvervolging en van tenuitvoerlegging - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Beperking - Redenen

De vrijstelling van rechtsvervolging en vrijstelling van tenuitvoerlegging die aan diplomatieke vertegenwoordigers wordt verleend krachtens verdragen, akten tot oprichting van de internationale organisaties of het internationale gewoonterecht, kan niet worden beschouwd als een beperking die buiten verhouding staat tot het recht van toegang tot de rechter, zoals vastgelegd in artikel 6.1 EVRM (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Diplomatieke vertegenwoordigers - Vrijstelling van rechtsvervolging en van tenuitvoerlegging - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het recht van toegang tot de rechter is geen absoluut recht; het kan worden beperkt omdat het, wegens de aard zelf van dat recht, door de Staat gereglementeerd dient te worden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Beperking - Redenen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0593.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.5 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van de onderzoeker die het onderzoek gevoerd of medegevoerd heeft; de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn en daarvoor is niet vereist dat het bewijs geleverd wordt dat de onderzoeker effectief partijdig heeft gehandeld en geen onderzoek à décharge gevoerd heeft, maar de rechter moet wel vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval geweest is (1). (1) Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Eerlijk proces - Partijdige bewijsgaring - Beoordeling door de rechter - Redenen

P.16.0981.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat het verkrijgen van een uitgaansvergunning een recht uitmaakt voor de ter beschikking gestelde veroordeelde, heeft niet tot gevolg dat hij steeds moet worden gehoord over zijn desbetreffende verzoek; wanneer de strafuitvoeringsrechtbank het overeenkomstig artikel 95/13, § 2, Wet Strafuitvoering niet nuttig acht die veroordeelde te horen en hijzelf dat niet vraagt, levert het feit dat hij niet is gehoord geen miskenning op van het recht op een eerlijk proces.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkinggestelde veroordeelde - Verzoek om uitgaansvergunning - Horen van terbeschikkinggestelde veroordeelde

P.16.0883.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.9 AC nr. ...

Wanneer het middel, dat schending aanvoert van artikel 2.1 Protocol nr. 7, EVRM, stelt dat de uitvoeringsmodaliteiten van het hoger beroep bepaald in artikel 204 Wetboek van Strafvordering afbreuk doen aan de kern van het recht op rechtspraak in twee instanties, voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd, is het niet ontvankelijk.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 2.1, Protocol nr. 7, EVRM - Recht op rechtspraak in twee instanties - Cassatiemiddel - Nieuw middel

P.16.0999.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.8 AC nr. ...

Naar aanleiding van de ondervraging die aan de afgifte van een bevel tot aanhouding voorafgaat, mag de onderzoeksrechter op geen enkele wijze laten blijken dat hij overtuigd is van de schuld van de inverdenkinggestelde, zelfs niet wanneer deze bekent.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Verplichting

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De miskenning van het vermoeden van onschuld door de onderzoeksrechter is geen onherstelbaar gebrek en maakt als dusdanig de vrijheidsberoving niet willekeurig (1). (1) Zie Cass. 5 november 1997, AR P.97.1344.F, Pas. 1997, nr. 453 en Cass. 21 januari 2004, AR P.04.0069.F, AC 2004, nr. 36, met concl. advocaat-generaal J. Spreutels.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Miskenning van het vermoeden van onschuld door de onderzoeksrechter - Gevolg - Herstelbaar gebrek

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0969.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 5.4 en 13 EVRM volgt niet dat de onderzoeksgerechten bij het verrichten van de door artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet bepaalde controle van de maatregelen van vrijheidsberoving de opportuniteit van de opgelegde maatregel moeten kunnen beoordelen; de afwezigheid van een dergelijke opportuniteitscontrole verhindert een vreemdeling niet aan de onderzoeksgerechten een willekeurige of onevenredige vrijheidsberoving ter toetsing voor te leggen (1). (1) Cass. 17 december 2014, AR P.14.1810.F, AC 2014, nr. 802.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op voorziening - Vrijheidsberoving - Vreemdelingenwet - Controle door de onderzoeksgerechten op de vrijheidsberoving - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Vrijheidsberoving - Vreemdelingenwet - Controle door de onderzoeksgerechten op de vrijheidsberoving - Draagwijdte

P.16.0627.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.2 AC nr. ...

Om de keuze van de straf en van de strafmaat die hij wil opleggen met redenen te omkleden, kan de rechter elk feitelijk gegeven in aanmerking nemen waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en dat de ernst van het misdrijf aantoont of hem duidelijkheid verschaft over de persoonlijkheid van de dader; de omstandigheid dat dit gegeven een onderscheiden strafbaar feit kan opleveren, dat niet bij de rechter aanhangig is gemaakt, staat daaraan niet in de weg, mits hij geen uitspraak doet over het strafbaar karakter daarvan (1). (1) Cass. 26 maart 1997, AR P.96.0439.F, AC 1997, nr. 162; in dezelfde zin, zie Cass. 3 oktober 2012, P.12.0700.F, AC 2012, nr. 507, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Straf - Redenen - Feiten dateren van na het in de dagvaarding bedoelde tijdvak

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.16.0976.N 11 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161011.2 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is niet van toepassing voor de rechter die geen uitspraak doet over de gegrondheid van de strafvordering of over de bepaling van burgerlijke rechten of verplichtingen; het gerecht dat uitspraak doet over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, doet geen uitspraak over de gegrondheid van een strafvordering noch over de bepaling van burgerlijke rechten of verplichtingen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Gerecht dat uitspraak doet over verzoek tot voorlopige

invrijheidstelling - Toepasselijkheid

P.14.1881.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.1 AC nr. ...

Uit de loutere omstandigheid dat een in het buitenland betekende dagvaarding is opgesteld in een taal die de beklaagde niet zou begrijpen en die beklaagde daardoor niet overeenkomstig artikel 6.3.a EVRM onverwijld op de hoogte zou zijn gesteld van de reden en de aard van de tegen hem ingebrachte beschuldiging in een taal die hij verstaat, volgt niet dat daardoor zijn recht van verdediging en zijn recht op een eerlijk proces automatisch zijn miskend; het staat aan de rechter te oordelen of deze rechten niet op een andere wijze werden gewaarborgd of een miskenning ervan niet werd geremedieerd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Dagvaarding betekend in het buitenland - Reden en aard van de beschuldiging niet in een taal die de beklaagde verstaat - Gevolg - Taak van de rechter

P.16.0307.F 28 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Motivering - Gedrag van de beklaagde - Rechtsmiddelen die voortloeiten uit de wettige uitoefening van het recht van verdediging

Om vast te stellen dat de redelijke termijn om berecht te worden, niet verstreken is, mag de rechter de vertraging van de berechting van de zaak niet toerekenen aan het gedrag van de beklaagde, met inbegrip van het hoge aantal door hem ingestelde rechtsmiddelen en procedures in de zaak, zonder tussen de rechtsmiddelen diegene te onderscheiden die voortvloeiden uit de wettige uitoefening van het recht van verdediging (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Motivering - Gedrag van de beklaagde - Rechtsmiddelen die voortloeiten uit de wettige uitoefening van het recht van verdediging

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0852.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.3 AC nr. ...

De door de politie vergaarde informaties die aanleiding kunnen geven tot nadere opsporing zijn slechts gewone inlichtingen die door het opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek moeten worden nagegaan en noch het recht van verdediging, noch het recht op een eerlijk proces, noch het recht op de persoonlijke levenssfeer worden miskend en geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling wordt geschonden door de omstandigheid dat de aanwijzingen dat een misdrijf werd gepleegd, voortvloeien uit dergelijke al dan niet geïdentificeerde inlichtingen die in het proces-verbaal worden bestempeld als "informatie"; het feit dat zulke inlichtingen als dusdanig geen bewijswaarde hebben en dus als bewijs niet worden gebruikt, belet immers niet dat op grond hiervan autonoom bewijzen kunnen worden vergaard, zonder dat concreet moet worden verduidelijkt hoe de inlichtingen werden verkregen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied (1). (1) Cass. 5 februari 2013, AR P.12.0673.N, T. Strafr. 2014/1, 55; zie F. SCHUERMANS,' De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek', T. Strafr. 2014/1, 47-53.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Politie - Onderzoek in strafzaken - Informatievergaring - Aard van de vergaarde informaties - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op de persoonlijke levenssfeer - Politie - Onderzoek in strafzaken - Informatievergaring - Aard van de vergaarde informaties - Draagwijdte

P.16.0231.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.6 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of een beklaagde fysiek of psychisch al dan niet in staat is om de tegen hem ingestelde strafvordering bij te wonen, die te kunnen volgen en eraan deel te nemen; hij kan bij die beoordeling rekening houden met alle gegevens van het strafdossier, de stukken die hem door de partijen worden bezorgd, zoals medische verslagen of bevindingen van psychiaters en psychologen, alsook met het gegeven dat de verzoekende beklaagde niet op de rechtszitting aanwezig is om zijn verzoek toe te lichten zonder dat hij verplicht is om in elk geval tegen een niet-verschijnende beklaagde die voorhoudt dat hij niet in staat is om het tegen hem gevoerde strafproces te volgen, een bevel tot medebrenging uit te vaardigen of een deskundigenonderzoek te bevelen of de eigen deskundige van de beklaagde te horen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beklaagde - Mogelijkheid om effectief te participeren aan het proces - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van verdediging - Beklaagde - Mogelijkheid om effectief te participeren aan het proces - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

Een persoon kan zich slechts beroepen op het recht op bijstand van een advocaat, wanneer hij verhoord wordt over misdrijven die hem ten laste kunnen worden gelegd; daaruit volgt dat dit recht op bijstand, net als de cautieplicht, het zwijgrecht en de regel dat niemand verplicht kan worden zichzelf te beschuldigen, waarmee het recht op bijstand verbonden is, enkel geldt in personam; een verdachte kan zich bijgevolg niet beroepen op de miskenning van die rechten betreffende de belastende verklaringen, afgelegd lastens hem door een persoon die voor hem slechts een getuige is, tenzij deze persoon bij zijn verhoor van diezelfde rechten diende te genieten en op grond van de miskenning ervan de afgelegde belastende verklaringen intrekt (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.11.0113.N, AC 2011, nr. 651 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.2150.N, AC 2012, nr. 283; Cass. 6 november 2012, AR P.12.0846.N, AC 2012, nr. 597; Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210; Cass. 1 april 2014, AR P.12.1334.N, AC 2014, nr. 252.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van de verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Zwijgrecht - Cautieplicht - Draagwijdte - Beklaagde die belastende verklaringen aflegt over een derde - Toepasselijkheid - Uitzondering

Indien de redelijke termijn voor de berechting is overschreden, moet de rechter in de regel een straf uitspreken die daadwerkelijk en op een meetbare wijze verminderd is ten opzichte van de straf die hij had kunnen opleggen indien de redelijke termijn niet overschreden was; wanneer de wet voor het bewezen verklaarde feit, een gevangenisstraf, een geldboete en de verbeurdverklaring van wederrechtelijk verkregen vermogensvoordelen oplegt en de rechter wegens de overschrijding van de redelijke termijn een straf uitspreekt die lager is dan deze die hij zonder die overschrijding zou hebben uitgesproken, kan hij ofwel de gevangenisstraf, ofwel de geldboete, ofwel de verbeurdverklaring, of twee daarvan of alle drie verminderen; hij is in dit geval evenwel niet verplicht zowel de gevangenisstraf en de geldboete als de verbeurdverklaring te verminderen (1). (1) Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.0807.F, AC 2001, nr. 550; Cass. 4 oktober 2005, AR P.05.0675.N, AC 2005, nr. 477.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Daadwerkelijke en meetbare vermindering van de straf - Toepassing

Uit de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces (1) en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman; de beklaagde moet zijn strafproces daadwerkelijk kunnen volgen en eraan deelnemen (2), als hij dat wenst en hij moet overleg kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal. (1) EHRM 12 februari 1985, Colozza t. Italië, ro 27; EHRM 25 november 1997, Zana t. Turkije, ro 68; EHRM 20 oktober 2005, Romanov t. Rusland, ro 107; EHRM 5 oktober 2006, Marcello Viola t. Italië, ro 53; P. LEMMENS, Het strafproces en het Europees Verdrag over de rechten van de mens in Strafrecht voor rechtspractici, Leuven, Acco, 1985, 187-188, nr. 24 (2) EHRM 23 februari 1994, Stanford t. Verenigd Koninkrijk, ro 26; EHRM 15 juni 2004, S.C. t. Verenigd Koninkrijk, ro 28; EHRM 16 december 1999, T. t. Verenigd Koninkrijk, ro 83.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Tegenwoordigheid van de beklaagde bij het proces

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van verdediging - Tegenwoordigheid van de beklaagde bij het proces

---

P.16.0936.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Vreemdeling - Vrijheidsberoving met het oog op verwijdering - Wettigheidstoezicht

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Vreemdeling - Vrijheidsberoving met het oog op verwijdering - Wettigheidstoezicht

Het wettigheidstoezicht op de administratieve beslissing van vrijheidsberoving heeft betrekking op de formele geldigheid van de akte, met name op de motivering en de overeenstemming ervan met zowel de internationale rechtsregels met rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde als met de Vreemdelingenwet; wanneer de vreemdeling, in het kader van zijn met toepassing van artikel 71 Vreemdelingenwet ingestelde beroep tegen de vrijheidsberovende maatregel, in een schriftelijke conclusie aanvoert dat die maatregel een dergelijke internationale rechtsregel, zoals artikel 8 EVRM betreffende het recht op eerbiediging van zijn privé– en gezinsleven, schendt, moet het onderzoeksgerecht nagaan of die bewering gegrond is en moet het zijn beslissing motiveren; dat onderzoek valt onder het legaliteits– en niet onder het opportuniteitstoezicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Vreemdeling - Vrijheidsberoving met het oog op verwijdering - Wettigheidstoezicht

- Art. 8 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 71 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Vreemdeling - Vrijheidsberoving met het oog op verwijdering - Wettigheidstoezicht

- Art. 8 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 71 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.16.0396.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.6 AC nr. ...

De beslissing dat de in artikel 141bis Strafwetboek bepaalde uitsluitingsgrond niet van toepassing is op de misdrijven leider te zijn van een terroristische groep of te hebben deelgenomen aan enige activiteit van een terroristische groep, gesteund op feiten die niet aan tegenspraak zijn onderworpen en die evenmin van algemene bekendheid of algemene ervaring zijn, is niet naar recht verantwoord.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van verdediging - Strafzaken - Bewijs - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Recht op tegenspraak

P.16.0403.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.7 AC nr. ...

De aan artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontleende procedurele verplichting van een officieel en effectief onderzoek, houdt in de regel in dat de met dit onderzoek belaste personen onafhankelijk moeten zijn ten opzichte van zij die bij de aangeklaagde feiten zouden zijn betrokken; dit betekent dat er tussen de onderzoekers en die betrokken personen geen hiërarchische of institutionele band bestaat en evenmin een feitelijke band van afhankelijkheid (1). (1) Zie EHRM, Ergi t. Turkije, 28 juli 1998, ro 83-84; EHRM, Barbu Anghelescu t. Roemenië, 5 oktober 2004, ro 66; EHRM, Boicenco t. Moldavië, 11 juli 2006, ro 120; EHRM, Durdevic t. Kroatië, 19 juli 2011, ro 85; EHRM, Grimailovs t. Letland, 25 juni 2013, ro 105.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Procedurele verplichting van een officieel en effectief onderzoek - Met dit onderzoek belaste personen

De rechter oordeelt in elke zaak afzonderlijk en aan de hand van de particuliere omstandigheden van die zaak of bij toepassing van artikel 6.1 EVRM binnen een redelijke termijn is beslist over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging en de rechter neemt bij die beoordeling de complexiteit van de zaak, het gedrag van de partijen en de bevoegde overheden en het belang van de zaak voor die partijen in aanmerking; uit artikel 6.1 EVRM, artikel 149 Grondwet, de artikelen 195 en 211 Wetboek van Strafvordering en artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt evenwel niet dat indien een beklaagde voor de rechter zonder nadere redengeving vraagt dat hij overeenkomstig artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering eenvoudig schuldig wordt verklaard, de rechter in zijn beslissing uitdrukkelijk moet aangeven dat hij de redelijke termijn–vereiste aan elk van de voormelde criteria heeft getoetst (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2016, AR. P.15.0514.N, AC 2016, nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vraag zonder redengeving van beklaagde om eenvoudige schuldigverklaring - Beoordeling redelijke termijn - Taak rechter

Het gebruik van niet strikt noodzakelijk geweld door politieambtenaren tegen een persoon die van zijn vrijheid is beroofd of die met politieambtenaren wordt geconfronteerd, tast de menselijke waardigheid aan en houdt in de regel een schending in van artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; die verdragsbepaling, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verplicht de Staat om, indien een persoon op geloofwaardige wijze aanvoert dat hij door politieambtenaren op een wijze werd behandeld die een inbreuk uitmaakt op de verdragsbepaling, een officieel onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het moet kunnen leiden tot de identificatie en bestraffing van de verantwoordelijken (1). (1) Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. 217.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Gebruik van niet strikt noodzakelijk geweld door politieambtenaren tegen persoon die van zijn vrijheid is beroofd of die met politieambtenaren wordt geconfronteerd

Het staat aan de rechter om op basis van het geheel van de tijdens het vooronderzoek en desgevallend het onderzoek ter rechtszitting verrichte onderzoekshandelingen na te gaan of het onderzoek met een voldoende graad van onafhankelijkheid werd gevoerd ten opzichte van de bij het aangevoerde niet strikt noodzakelijke politiegeweld betrokken personen; het loutere feit dat bepaalde vaststellingen met betrekking tot het aangevoerde niet strikt noodzakelijke politiegeweld zijn gebeurd door politieambtenaren die bij de feiten betrokken zijn of door politieambtenaren van hetzelfde korps, levert niet automatisch een schending op van artikel 3 EVRM; wettelijke verplichtingen of de noodwendigheden van de zaak kunnen het immers noodzakelijk maken dat deze politieambtenaren van hun vaststellingen proces–verbaal moeten opstellen en de hoedanigheid van eventueel slachtoffer ontneemt hen niet het recht om een proces–verbaal op te stellen en belet de rechter niet de bewijswaarde van dat proces–verbaal te beoordelen en het in aanmerking te nemen als een bewijsgegeven.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Niet strikt noodzakelijk politiegeweld - Vaststellingen door politieambtenaren die bij de feiten betrokken zijn of door politieambtenaren van hetzelfde korps

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Aanvoering niet strikt noodzakelijk politiegeweld - Taak rechter

Indien een onderzoeksrechter en vervolgens de onderzoeksgerechten en de vonnisgerechten belast zijn met het onderzoek of de beoordeling van misdrijven die werden gepleegd ten nadele van politieambtenaren, is de aan artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontleende procedurele verplichting van een officieel en effectief onderzoek, in beginsel niet op hen van toepassing; hun onderzoek en beoordeling heeft immers in de regel geen betrekking op de feiten van niet strikt noodzakelijk politiegeweld, die desgevallend door andere instanties worden onderzocht, na een eventuele klacht van de benadeelden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Procedurele verplichting van een officieel en effectief onderzoek - Met dit onderzoek belaste personen - Toepasselijkheid

Indien het onderzoek en de vervolging betrekking hebben op misdrijven die werden gepleegd ten nadele van politieambtenaren, waarbij de beklaagde aanvoert dat aan die misdrijven niet strikt noodzakelijk politiegeweld ten grondslag ligt en dat dit politiegeweld voor hem een grond van rechtvaardiging kan opleveren met betrekking tot de misdrijven waarvoor hij wordt vervolgd, dient de rechter niettemin na te gaan of het onderzoek naar dit niet strikt noodzakelijk politiegeweld voldoet aan de uit artikel 3 EVRM afgeleide vereisten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onderzoek in strafzaken - Misdrijven ten nadele van politieambtenaren - Niet strikt noodzakelijk politiegeweld door beklaagde aangevoerd als rechtvaardigingsgrond - Taak rechter

C.15.0385.F 8 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160908.6 AC nr. ...

Noch uit de artikelen 22 van de Grondwet en 8.1 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, die de eerbiediging van het privé- en gezinsleven waarborgen, noch uit artikel 10 van voornoemd verdrag, dat het recht om te huwen waarborgt, volgt dat de toepassing van artikel 146bis van het Burgerlijk Wetboek zou worden geweerd of dat de beoordeling die voor de toepassing van dat artikel vereist is, zou worden gewijzigd wanneer uit het geheel van de omstandigheden waarop volgens voornoemd artikel acht moet worden geslagen, blijkt dat de huwelijkskandidaten daadwerkelijk hebben samengewoond en een kind hebben gekregen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Artikel 8.1 - Huwelijk - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om het huwelijk te voltrekken - Voorgeschreven voorwaarden voor het aangaan van het huwelijk - Tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap

- Artt. 146bis, en 167, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 22 Grondwet 1994

- Artt. 8.1 en 10 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Huwelijk - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om het huwelijk te voltrekken - Voorgeschreven voorwaarden voor het aangaan van het huwelijk - Tot stand brengen van

een duurzame levensgemeenschap

- Artt. 146bis, en 167, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 22 Grondwet 1994

- Artt. 8.1 en 10 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0926.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.4 AC nr. ...

Artikel 5.3 EVRM, dat bepaalt dat eenieder die is gearresteerd of gedetineerd, overeenkomstig paragraaf 1, f van dat artikel, het recht heeft om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld, heeft rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde en voorrang boven de regel van artikel 26, § 2, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof; zo er in het kader van een beroep bij de rechterlijke macht, zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, een prejudiciële vraag zou worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof, dreigt het recht van de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling dat zijn zaak binnen een redelijke termijn wordt gehoord, gewaarborgd door artikel 5.3 EVRM, in het gedrang te komen (1). (1) Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.1636.F arrest niet uitgegeven; zie ook Cass. 30 april 2008, AR P.08.0596.F, AC 2008, nr. 263; Cass. 30 november 2010, AR P.10.1735.N, AC 2010, nr. 704.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Eerbiediging van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Toepassing

P.15.0614.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.1 AC nr. ...

Noch artikel 9.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, noch artikel 18.3 IVBPR, noch artikel 19 Grondwet, houden een verbod in om de vrijheid van eredienst te beperken door gedragingen die verband houden met het belijden van die eredienst, te onderwerpen aan de toepassing van strafbepalingen, in zoverre de beperkende maatregelen evenredig zijn met het nagestreefde doel zoals in die artikelen bepaald.

Verdrag rechten van de mens - Art. 9 - Vrijheid van eredienst - Beperking - Godsdienstbeleving - Strafbaarstelling van bepaalde gedragingen

P.15.0826.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.2 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat de redelijke termijn is overschreden zonder dat dit een impact heeft gehad op de bewijslevering, oordeelt onaantastbaar over het passende herstel; bij het bepalen van de omvang van dat herstel dient de rechter weliswaar rekening te houden met de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn en het hierdoor aan de dader veroorzaakte nadeel, maar geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling verbiedt hem daarbij ook andere elementen te betrekken zoals de ernst en de hoeveelheid van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Overschrijding van de redelijke termijn - Geen impact op de bewijslevering - Passend herstel - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

- Art. 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling schrijft voor dat het passende herstel bij het vaststellen van een overschrijding van de redelijke termijn slechts kan bestaan in een eenvoudige schuldigverklaring of een veroordeling tot of beneden de minimumstraf.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Overschrijding van de redelijke termijn - Passend herstel

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0805.N 20 juli 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160720.5 AC nr. ...

De miskenning van het recht op de behandeling van de tenuitvoerlegging van een strafrechtelijke veroordeling binnen een redelijke termijn in de zin van artikel 6.1 EVRM kan door een nationale instantie slechts onderzocht worden voor zover die nationale instantie van de strafuitvoering kennis kan nemen; dit is niet het geval voor het onderzoeksgerecht van de uitvoerende autoriteit van een lidstaat, dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel; in dat geval is de strafuitvoering immers enkel aanhangig bij de uitvaardigende rechterlijke instantie die bijgevolg de enige is die rechtsmacht heeft om uitspraak te doen over de strafuitvoering (1). (1) Cass. 10 januari 2014, AR P.12.0024.N, AC 2012, nr. 21.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Recht op daadwerkelijke rechtshulp voor een nationale instantie - Onderzoek van de redelijke termijn door een nationale instantie - Voorwaarde - Toepassing

P.16.0705.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.6 AC nr. ...

Geen partijdigheid van de strafuitvoeringsrechtbank kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat de gevangenisdirecteur die geen partij is en slechts in zijn advies wordt gehoord door de strafuitvoeringsrechtbank, kennis neemt van tuchtprocedures tegen gedetineerden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdigheid - Strafuitvoeringsrechtbank - Advies van de gevangenisdirecteur

P.16.0430.N 14 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160614.2 AC nr. ...

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie is de rechter niet verplicht het aanvangstijdstip van de redelijke termijn uitdrukkelijk te preciseren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangstijdstip - Beoordeling door de rechter

Bij de beoordeling van de redelijke termijn kan de rechter wel degelijk rekening houden met het groot aantal feiten waarvoor een beklaagde wordt vervolgd, zelfs als het onderzoek naar die feiten geen complexe onderzoekshandelingen vergt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Beoordeling door de rechter - Criteria

Bij de beoordeling van de redelijke termijn-vereiste dient de rechter zich te plaatsen op het tijdstip van zijn beslissing; hij dient bijgevolg het eindpunt van die redelijke termijn niet te preciseren (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2016, AR P.15.0514.N, AC 2016, nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Eindpunt - Beoordeling door de rechter

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beoordeling door de rechter - Redelijke termijn

P.16.0236.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.1 AC nr. ...

Wanneer de vonnisrechter voor de overschrijding van de redelijke termijn een lagere straf oplegt, moet die vermindering reëel en meetbaar zijn; die vaststelling belet niet dat de aldus uitgesproken gevangenisstraf ruim boven het wettelijk minimum blijft.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onderzoek binnen een redelijke termijn - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Strafvermindering

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0294.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.7 AC nr. ...

Het gebruik van de opname van een gesprek door een deelnemer aan dat gesprek zonder medeweten van de andere deelnemers, buiten het geval van louter gebruik voor zichzelf en anders dan het gebruik bedoeld in artikel 314bis, §2, tweede lid, Strafwetboek, kan een inbreuk zijn op artikel 8 EVRM; bij de beoordeling of dat gebruik een inbreuk oplevert op artikel 8 EVRM betrekt de rechter onder meer het criterium van de redelijke privacyverwachting van de deelnemers aan het gesprek of het doel dat met het gebruik van de opname wordt beoogd en daarbij kunnen onder meer de inhoud van het gesprek, de omstandigheden waaronder het gesprek plaatsvond, de hoedanigheid van de deelnemers aan het gesprek en de hoedanigheid van de bestemmeling van de opname een rol spelen (1). (1) Zie: Cass. 9 september 2008, AR P.08.0276.N, AC 2008, nr. 458 met concl. advocaat-generaal TIMPERMAN; Cass. 17 november 2015, AR P.15.0880.N, AC 2015, nr. ... met concl. advocaat–generaal met opdracht WINANTS.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Privé-communicaties - Opnemen van een privégesprek waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik opname buiten het geval van gebruik voor zichzelf en buiten het geval bedoeld in artikel 314bis Strafwetboek - Gevolg - Beoordeling door de rechter - In aanmerking te nemen criteria

---

P.16.0624.F 1 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160601.5 AC nr. ...

Wanneer de voorlopig gehechte inverdenkinggestelde werd verhinderd persoonlijk aanwezig te zijn op de rechtszitting en zijn raadsman, die daarover, door de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak moet doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, uitdrukkelijk om uitleg werd gevraagd en heeft verklaard hem te vertegenwoordigen en een conclusie heeft neergelegd waarin schending wordt aangevoerd van de artikelen 3 en 6 EVRM, werd hem geen daadwerkelijk rechtsmiddel ontzegd tegen de aangevoerde schending van die artikelen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inverdenkinggestelde belet aanwezig te zijn op de rechtszitting - De advocaat van de inverdenkinggestelde verklaart hem te vertegenwoordigen en legt een conclusie neer - Conclusie voert schending aan van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak en het verbod op foltering en onterende en onm - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Art. 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.14.1488.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.1 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM houdt in dat de beklaagde in het kader van de uitoefening van zijn recht van verdediging de rechter kan vragen dat bijkomende onderzoekshandelingen zouden worden uitgevoerd, zoals de aanstelling van een deskundige, en artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, het recht heeft voor de rechter de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en het ondervragen van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; die rechten zijn niet absoluut en het staat aan de rechter om op grond van het geheel van de gegevens van de zaak onaantastbaar te oordelen over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van de gevraagde onderzoekshandelingen zoals getuigenverhoren of deskundigenonderzoeken; de rechter kan oordelen dat die onderzoekshandelingen niet noodzakelijk zijn voor de waarheidsvinding maar wanneer een partij hierover omstandig heeft geconcludeerd, moet hij evenwel preciseren waarom de gevraagde onderzoekshandelingen niet dienstig zijn om de waarheid aan het licht te brengen en zich een oordeel te vormen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Verzoek tot het horen van getuigen - Draagwijdte - Afwijzing van het verzoek - Motivering

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Aanstelling van een deskundige - Draagwijdte - Afwijzing van het verzoek - Motivering

---

P.15.1507.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.3 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter de schuld van een zaakvoerder aan misbruik van vertrouwen ten nadele van de vennootschap afleiden uit het feit dat die zaakvoerder niet kan verantwoorden dat hij de gelden die hij volgens de boekhoudkundige stukken heeft afgenomen van de vennootschapsrekening, heeft besteed in het belang van de vennootschap waardoor aldus de rechter het vermoeden van onschuld of de regels betreffende de bewijslast in strafzaken niet miskent en hij evenmin artikel 491 Strafwetboek schendt (1). (1) Zie Cass. 11 maart 2014, AR P.12.1903.N, AC 2014, nr. 197.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Misbruik van vertrouwen door zaakvoerder ten nadele van de vennootschap - Beoordelingsvrijheid

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 257, eerste lid, en 258 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd bij artikel 6.1 EVRM houdt in dat de rechter zelfs bij afwezigheid van een conclusie opgave dient te doen van de voornaamste redenen van zijn beslissing op de strafvordering, maar is vreemd aan de verplichting van de rechter om de conclusie van een partij te beantwoorden (1). (1) Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0300.N, AC 2012, nr. 555; Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0570.F, AC 2011, nr. 391; Cass. 20 oktober 2015, AR P.15.0991.N, AC 2015 nr. 616.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Motiveringsplicht

Krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM mag de staat bij wet het eigendomsrecht aantasten om de erin bepaalde doelstellingen te realiseren, voor zover daarbij een billijk evenwicht wordt bereikt tussen die doelstellingen en de noodzaak de fundamentele rechten van het individu te beschermen en er bijgevolg een redelijke verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 1, Eerste aanvullend protocol EVRM - Eigendomsrecht - Aantasting van het eigendomsrecht door de staat

P.15.0751.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.1 AC nr. ...

Het recht van verdediging houdt in de regel in dat elke partij tijdens het gerechtelijk onderzoek stukken die zij nuttig acht voor haar verdediging bij het strafdossier kan doen voegen en die stukken moeten in de regel tot het strafdossier blijven behoren opdat de rechter bij de beoordeling van de gegrondheid van de strafvordering ze in zijn oordeel kan betrekken; de omstandigheid dat door een partij aan een strafdossier gevoegde stukken zich bij de behandeling door de rechter niet langer meer in het strafdossier bevinden, leidt als dusdanig niet tot de onontvankelijkheid van de strafvordering; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of het niet langer meer aanwezig zijn van deze stukken het recht van verdediging van de partij die ze heeft laten voegen, heeft miskend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eerlijk proces - Strafzaken - Beklaagde - Gerechtelijk onderzoek - Procespartij - Voeging van stukken aan het dossier van de rechtspleging - Stukken niet langer aanwezig in het strafdossier bij de behandeling voor de feitenrechter - Gevolg - Opdracht van de rechter - Opdracht van het Hof

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eerlijk proces - Strafzaken - Mogelijkheid tot voeging van stukken door een partij

P.16.0077.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schuldigverklaring van meerdere beklaagden met eenzelfde redengeving wordt verantwoord, vormt geen schending van artikel 6 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eerlijke behandeling van de zaak - Meerdere beklaagden - Schuldigverklaring - Eenzelfde redengeving - Verzoenbaarheid

P.16.0434.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.7 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat het feit dat de partner van de vreemdeling in België woont, niet kan worden ingeroepen in het licht van de bepalingen van artikel 8.1 EVRM aangezien hij inbreuken heeft gepleegd die de openbare orde van het land schaden zoals bepaald in artikel 8.2 van dat verdrag en dat uit die bepaling blijkt dat het recht op de eerbiediging van het privéleven niet absoluut is en dat de vreemdeling niet aantoont noch concreet maakt dat het voor hem onmogelijk is om in zijn land van oorsprong of elders een familieleven op te bouwen en dat hij geen verblijfrecht kan putten uit zijn aanvragen tot gezinshereniging, beoordeelt de toestand van de vreemdeling in het licht van de artikelen 8.1 en 8.2 EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van privé familie- en gezinsleven - Beoordeling van de toestand van de vreemdeling - Toetsing aan de concrete feitelijke elementen - Toepassing

P.14.1555.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.1 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling stelt dat de overschrijding van de redelijke termijn bedoeld in artikel 6.1 EVRM, ook wanneer deze reeds bereikt is vooraleer de zaak bij de rechter is aanhangig gemaakt, de niet-ontvankelijkheid, ontoelaatbaarheid of stopzetting van de vervolging voor gevolg heeft; artikel 6.1 EVRM duidt de gevolgen niet aan die de rechter aan een door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn moet verbinden en artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt evenmin dat de rechter geen straf meer mag opleggen, zodat de rechter in feite, mitsdien onaantastbaar, oordeelt of de redelijke termijn voor de berechting van de zaak is overschreden, of omstandigheden een reeds vastgestelde overschrijding hebben verergerd en welk gevolg moet worden verbonden aan de overschrijding van de redelijke termijn die hij vaststelt (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P 11.1208.N, arrest niet geplubliceerd; J. ROZIE, ' Het nieuwe artikel 21ter van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering: de rechtsgevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn', T.Strafr. 2001, (3-7), nr. 8 p. 7.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding van de redelijke termijn - Gevolgen - Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.15.1382.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de appelrechters de door de beklaagde aangevoerde feitelijke gegevens over zijn alcoholconsumptie als niet-geloofwaardig verwerpen, kan niet worden afgeleid dat zij de bewijslast omkeren noch dat zij het vermoeden van onschuld miskennen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

P.15.1639.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Miskenning van artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privéleven - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Miskenning van artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Miskenning van artikel 8 Handvest van de grondrechten van

de Europese Unie - Draagwijdte

Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op de eerbiediging van het privéleven zoals gewaarborgd door artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie of met het recht op bescherming van persoonsgegevens zoals gewaarborgd door artikel 8 Handvest, heeft niet steeds schending van artikel 6 EVRM of miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Miskenning van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privéleven - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Miskenning van artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Miskenning van artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Draagwijdte

---

P.16.0132.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.4 AC nr. ...

Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering regelt de mogelijke gevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn en dit wetsartikel, dat andere mogelijke vormen van rechtsherstel door de overheid, zoals een schadevergoeding wegens overschrijding van de redelijk termijn, niet uitsluit, houdt in dat de beklaagde schuldig wordt verklaard aan de hem telastgelegde feiten; aangezien deze schuldigverklaring onverenigbaar is met de niet-toerekeningsvatbaarheid van geestesgestoorden kan die wetsbepaling geen toepassing vinden wanneer de rechter vaststelt dat de beklaagde op het ogenblik van de feiten in één van de bij artikel 1 van de Wet Bescherming Maatschappij bepaalde staten verkeerde en op het ogenblik van de uitspraak nog steeds in die staat verkeert (1). (1) J. ROZIE, 'Het nieuwe artikel 21ter van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering: de rechtsgevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn',T.Strafr. 2001, (3-7), nr. 8 p. 7.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Rechtsherstel bij overschrijding van de redelijke termijn - Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Beklaagde die niet-toerekeningsvatbaar wordt verklaard

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Gevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn - Rechtsherstel - Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Beklaagde die niet-toerekeningsvatbaar wordt verklaard

---

C.13.0343.F 15 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160415.3 AC nr. ...

Les rémunérations payées aux membres de la famille ne sont des frais professionnels déductibles du dirigeant d'entreprise que lorsqu'ils sont inhérents à ses activités en tant que dirigeant d'entreprise au sein de la société et pas à l'activité sociale de la société; il faut, à cet égard, examiner si les activités des membres de la famille bénéficient au dirigeant d'entreprise ou à la société (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

De rechter in kort geding en het hof van beroep verantwoorden niet naar recht hun beslissing dat zij zonder rechtsmacht zijn om uitspraak te doen over de vordering tot veroordeling van de Staat tot het uitreiken van visa, die gegrond is op het burgerlijk recht op eerbiediging van de fysieke integriteit en op het verbod van onmenselijke of vernederende behandelingen, zonder te onderzoeken of de fysieke integriteit van de eisers werd bedreigd omdat de Staat had verzuimd het arrest van de raad voor vreemdelingenbetwistingen ten uitvoer te leggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, 39/84, Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.15.1670.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering kan tegen een persoon geen veroordeling worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd in strijd met het recht op bijstand van een advocaat tijdens zijn verhoor door de politie of door de onderzoeksrechter; daaruit volgt dat de rechter geen bewijs voor misdrijven mag zoeken in verhoren die onregelmatig buiten de aanwezigheid van een advocaat zijn afgenomen (1). (1) Cass. 5 september 2012, AR P.12.0418.F, AC 2012, nr. 447, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2012, nr. 447.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verhoor van een verdachte tijdens vrijheidsberoving - Bijstand van de advocaat - Onregelmatig verhoor wegens afwezigheid van de advocaat - Gevolg - Inaanmerkingneming van het verhoor als bewijs

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

S.15.0100.F 4 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160404.3 AC nr. ...

Aangezien het bureau voor rechtsbijstand van het Hof, nadat de eiser zijn staat van behoeftigheid bewezen heeft, het advies van een advocaat bij het Hof van Cassatie ingewonnen heeft overeenkomstig artikel 682, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, en de beschikking van de eerste voorzitter van 1 september 2015 vaststelt dat blijkt uit dat advies dat “de eiser geen cassatieberoep kan instellen met een redelijke kans op succes” en bijgevolg zijn aanvraag voor rechtsbijstand verwerpt omdat “zijn eis niet gerechtvaardigd lijkt in de zin van artikel 667 van het Gerechtelijk Wetboek", werden de vereisten van artikel 6, §1, van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, die het recht op toegang tot de cassatierechter waarborgen, nageleefd; krachtens artikel 1080 van het Gerechtelijk Wetboek, is het verzoekschrift dat het cassatieberoep instelt niet ontvankelijk als het niet zowel op het afschrift als op het origineel door een advocaat bij het Hof van Cassatie ondertekend is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Cassatieberoep - Vormen - Ondertekening door een advocaat bij het Hof van Cassatie - Ontstentenis - Sanctie - Niet-ontvankelijkheid - Toegang tot het gerecht - Toegang tot de cassatierechter - Naleving

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0311.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.4 AC nr. ...

De eerbiediging van het vermoeden van onschuld verbiedt de rechter om voorbarig uitspraak te doen over de schuld van de vervolgde persoon maar belet hem niet om vóór de berechting van de zaak te oordelen dat de aan die persoon ten laste gelegde feiten een misdrijf opleveren, voor zover hij die feiten jegens hem niet bewezen verklaart.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld

- Art. 6.2 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0736.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.4 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem heeft dezelfde draagwijdte als de bepalingen van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie Cass. 20 mei 2014, AR P.13.0026.N, AC 2014, nr. 357; Cass. 24 juni 2014, AR P.13.1747.N, AC 2014, nr. 452; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1509.N, AC 2015, nr. 119; Cass. 24 april 2015, AR F.14.0045.N, AC 2015, nr. 275.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 4.1 - Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem"

P.16.0281.F 16 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160316.4 AC nr. ...

Artikel 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de artikelen 6.2 en 6.3 EVRM bevestigen het recht van eenieder tegen wie een vervolging is ingesteld om voor onschuldig te worden gehouden totdat zijn schuld in rechte is komen vast te staan en waarborgt hem dat recht met eerbiediging van het recht van verdediging; die bepalingen vallen onder het strafprocesrecht; ze beschermen de personen die ervan worden beschuldigd een strafbaar feit te hebben gepleegd en houden geen verband met een door een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving om de doeltreffendheid te verzekeren van het bevel om het grondgebied te verlaten, uitgevaardigd tegen een persoon die de wettelijke voorwaarden van toegang tot het grondgebied, verblijf en vestiging niet eerbiedigt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Toepassingsgebied - Vreemdelingen - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Administratieve beslissing

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 6, §§ 2 en 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op het vermoeden van onschuld - Toepassingsgebied - Vreemdelingen - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Administratieve beslissing

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 6, §§ 2 en 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 6.1 EVRM heeft geen betrekking op het recht van de vreemdeling om te worden gehoord vooraleer een voor de uitvoering van een verwijderingsbeslissing noodzakelijke administratieve maatregel van vrijheidsberoving wordt genomen (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2011, AR P.11.0144.N, AC 2011, nr. 135.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Vreemdeling - Illegaal verblijf - Beslissing tot verwijdering - Administratieve maatregel van vrijheidsberoving - Recht om vooraf te worden gehoord - Toepasselijkheid

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

F.14.0034.N 10 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160310.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat een fiscale sanctie of het opleggen van een bijzondere belasting internrechtelijk niet als strafrechtelijk wordt gekwalificeerd, sluit niet uit dat die maatregel strafrechtelijk van aard kan zijn in de zin van artikel 6.1 EVRM; dit is het geval indien de overtreden bepaling gericht is tot alle burgers in hun hoedanigheid van belastingplichtige, de opgelegde sanctie of bijzondere belasting niet alleen een vergoedende functie heeft, maar in wezen een preventief en bestraffend doel heeft en de zwaarte van de sanctie of belasting aanzienlijk is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Fiscale sanctie - Strafsanctie - Vereisten

- Artt. 57, 1°, en 219, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het behoort aan de rechter te oordelen of de aanslag geheime commissielonen in zijn geheel beschouwd een strafsanctie uitmaakt in de zin van artikel 6.1 EVRM, die aan de evenredigheidstoets onderworpen is, waarbij de rechter de aanslag niet vermag op te delen in een vergoedend en in een sanctionerend gedeelte; wanneer de rechter aanvaardt dat de bijzondere aanslag in zijn geheel beschouwd een sanctie in de zin van artikel 6.1 EVRM uitmaakt, moet hij in concreto nagaan of er omstandigheden bestaan die verantwoorden dat de aanslag wordt verminderd tot onder het door de wet bepaalde tarief.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafsanctie - Aanslag geheime commissielonen - Taak van de rechter

- Artt. 57, 1°, en 219, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1679.F 9 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160309.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Verstekbeslissing - Betekening - Vormvereiste - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

Artikel 6.1 EVRM legt op dat de betekening van een verstekbeslissing het recht moet vermelden om in verzet te komen alsook de termijn om dat recht uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Verstekbeslissing - Betekening - Vormvereiste - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

P.14.1300.N 8 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160308.2 AC nr. ...

Het afschrift van het proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wet of de reglementen betreffende de politie over het wegverkeer, dat aan de overtreder wordt toegezonden binnen veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van het misdrijf, zoals dit is voorgeschreven bij artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet, moet niet door de verbalisant ondertekend zijn; de omstandigheid dat dit afschrift niet ondertekend is zoals het origineel tast de bijzondere bewijswaarde van het proces-verbaal niet aan en belet niet dat de overtreder zijn verdediging kan voeren, noch dat zijn proces eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 juni 1978, AC 1978, 1228 (toen nog een termijn van 8 dagen voor toezending van het afschrift).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs in strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeerswet - Afschrift van het proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding - Geen verplichting tot ondertekening

C.14.0333.F 4 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160304.2 AC nr. ...

Een maatregel van inmenging dient een billijk evenwicht te handhaven tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van de grondrechten van personen; er moet een redelijk verband van evenredigheid bestaan tussen de aangewende middelen en het beoogde doel; wanneer het geschil betrekking heeft op een maatregel van reglementering van het gebruik van eigendom, is het gebrek aan vergoeding een van de factoren waarmee rekening moet worden gehouden om te bepalen of het billijk evenwicht geëerbiedigd werd, maar kan dat gebrek aan vergoeding op zichzelf nooit een schending van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden opleveren.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden - Artikel 1 - Bestemming van een voor woningbouw bestemd perceel tot groengebied - Bestemming van een perceel tot woongebied maar in de beschermingsperimeter als landschap opgenomen - Vergoeding

- Art. 1, eerste aanvullend protocol Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Beginsel "non bis in idem" - Toepassing - Voorwaarden - Identieke feiten

Het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem en artikel 4.1 Aanvullend protocol nr. 7 EVRM verbieden om twee straffen van dezelfde aard uit te spreken ten laste van eenzelfde persoon wegens identieke feiten of feiten die in hoofdzaak dezelfde zijn; het begrip identieke of in hoofdzaak dezelfde feiten doelt op een geheel van feitelijke omstandigheden met betrekking tot eenzelfde verdachte, die nauw met elkaar verbonden zijn in tijd en ruimte (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Beginsel "non bis in idem" - Toepassing - Voorwaarden - Identieke feiten

P.14.1535.N 1 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160301.1 AC nr. ...

Indien de redelijke termijn voor de berechting is overschreden, moet de rechter in de regel een straf uitspreken die daadwerkelijk en op een meetbare wijze verminderd is ten opzichte van de straf die hij had kunnen opleggen indien de redelijke termijn niet overschreden was; wanneer de wet voor het bewezen verklaarde feit, een gevangenisstraf en een geldboete oplegt en de rechter wegens de overschrijding van de redelijke termijn een straf uitspreekt die lager is dan deze die hij zonder die overschrijding zou hebben uitgesproken, kan hij ofwel de gevangenisstraf, ofwel de geldboete, ofwel beide verminderen (1). (1) Zie Cass. 24 november 2009, AR P.09.1080.N, AC 2009, nr. 694 met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Gevolg - Strafvermindering

P.15.1272.N 1 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160301.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 6 en 13 EVRM volgt niet dat een ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn, die niet heeft geleid tot een onherstelbare miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde of het teloorgaan van bewijsmateriaal, moet worden gesanctioneerd met een verval van de strafvordering of een buitenvervolgingstelling; het rechtsherstel waarop de inverdenkinggestelde ingevolge deze verdragsbepalingen is gerechtigd, kan bestaan in een voor de burgerlijke rechtbank te vorderen schadevergoeding of de vaststelling door het onderzoeksgerecht van die overschrijding, waarmee de vonnisrechter in het licht van de gehele rechtspleging rekening moet houden en waaruit hij de bij de wet bepaalde gevolgen moet afleiden (1). (1) Cass. 14 april 2015, AR P.14.1146.N, AC 2015, nr. 250.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel

F.15.0016.F 26 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160226.5 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Recht op eerbiediging van eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid

Artikel 1, tweede lid, van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden vereist dat de inmenging van de overheid in het recht op eerbiediging van eigendom, welke inmenging bestaat in de fiscale heffing, wettig moet zijn, wat betekent dat zij berust op rechtsnormen die, wat de toepassing ervan betreft, voldoende toegankelijk, duidelijk en voorzienbaar zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ***.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Recht op eerbiediging van eigendom - Inmenging van de overheid - Fiscale heffing - Voorwaarde - Wettigheid

- Art. 1, tweede lid, eerste aanvullend protocol Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0177.F 24 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160224.2 AC nr. ...

Noch artikel 5.4 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, noch enige andere wettelijke bepaling gebieden dat de vertaling van het administratieve dossier in de taal van de rechtspleging wordt gevoegd; indien de rechter de taal waarin de administratieve stukken zijn gesteld, niet kent, kan hij de vertaling ervan vragen maar het is hem niet verboden acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld; de eerbiediging van het recht van verdediging verplicht hem ervan kennis te nemen (1). (1) Zie Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0249.F, AC 2012, nr. 141.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Wet van 15 december 1980 - Verwijderingsmaatregel - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Vertaling - Verplichting

D.14.0016.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.13 AC nr. ...

Rechters in tuchtzaken schenden het vermoeden van onschuld niet als zij de feiten en de eventuele tuchtrechtelijke verantwoordelijkheid van de betrokkene vaststellen in termen die uitsluitend tot dat domein behoren; het vermoeden van onschuld, zoals gehuldigd in artikel 6.2 EVRM, sluit niet uit dat de tuchtrechter feiten waaromtrent ook een strafonderzoek of – vordering loopt, bewezen verklaart.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Rechter in tuchtzaken

- Art. 6.2 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1593.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.4 AC nr. ...

Tenzij het onderzoeksgerecht uitspraak doet als vonnisgerecht, is het niet ertoe gehouden de beslissing tot buitenvervolgingstelling ter zitting uit te spreken, omdat, wegens de mogelijkheid dat het gerechtelijk onderzoek wordt heropend ingeval er nieuwe bezwaren opduiken, de beschikking of het arrest van buitenvervolgingstelling niet definitief uitspraak doet over de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken en evenmin over een betwisting inzake burgerlijke en politieke rechten (1). (1) Zie Cass. 24 oktober 2006, AR P.06.0696.N, AC 2006, nr. 508.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Uitspraak van de beslissing in openbare rechtszitting - Verplichting

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering

P.15.1505.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.5 AC nr. ...

De loyaliteit van de rechter wordt vermoed tot bewijs van het tegendeel; de rechter die een stuk uit het debat weert wordt aldus vermoed te weigeren dat stuk in aanmerking te nemen om tot zijn overtuiging te komen, rechtstreeks dan wel onrechtstreeks; daaruit volgt dat noch artikel 6.1 EVRM noch enige andere bepaling verbiedt dat de rechter, die heeft beslist stukken uit het debat te weren, het onderzoek van de zaak voortzet (1). (1) Zie Cass. 21 april 2004, AR P.04.0124.F, AC 2004, nr. 211.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eerlijk proces - Vonnisgerecht - Verwijderde stukken - Gevolg - Samenstelling van de zetel

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1374.F 3 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160203.8 AC nr. ...

De onafhankelijkheid en de persoonlijke onpartijdigheid van de rechter worden vermoed tot bewijs van het tegendeel; uit de enkele omstandigheid dat een zittingsdeurwaarder zich tegenover de gezworenen tendentieus heeft uitgelaten, kan niet worden afgeleid dat zij niet geheel onpartijdig zouden hebben beslist en dus hun eed zouden hebben geschonden (1). (1) Zie Cass. 19 februari 2008, AR P.07.1648.N, AC 2008, nr. 122, T.Strafr., 2008, p. 110 met noot.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Hof van assisen - Onpartijdigheid van de gezworenen - Tendentieuze uitlatingen van een zittingsdeurwaarder tegen de gezworenen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1038.F 27 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160127.5 AC nr. ...

Een behandeling houdt niet op onterend te zijn enkel omdat de persoon die de behandeling ondergaat, ermee zou instemmen; daaruit kan niet worden afgeleid dat, wanneer de administratie op geoorloofde wijze hand- en voetboeien heeft aangebracht bij een gedetineerde bij wijze van dwangmaatregel in de zin van artikel 119 van de basiswet, de abnormale verlenging van het dragen van die boeien wegens de duidelijke weigering van de drager om deze te laten losmaken, noodzakelijkerwijs een dergelijke behandeling vormt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke of onterende behandeling - Onterende behandeling - Verbod in absolute bewoordingen - Draagwijdte - Aanbrengen van hand- en voetboeien bij een gedetineerde - Wettelijke dwangmaatregel - Abnormale verlenging van de maatregel wegens de duidelijke weigering van de gedetineerde om de boeien te laten losmaken

- Artt. 119 en 120 Basiswet 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden

- Artt. 417bis tot 417quinquies Strafwetboek

- Art. 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1659.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.3 AC nr. ...

Artikel 5 EVRM, dat het recht waarborgt op vrijheid en veiligheid, legt met name het recht vast voor een persoon wiens vrijheid is ontnomen, om een rechtbank uitspraak te laten doen over de rechtmatigheid van zijn detentie zodat hij wordt vrijgelaten zo deze onrechtmatig is; de strafuitvoeringsrechtbank, waarvan het toezicht beperkt is tot de strafvoorwaarden en de strafuitvoeringsmodaliteiten, is daarvoor evenwel niet bevoegd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toepassing

- Art. 5.4 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 6 EVRM is als dusdanig niet van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank omdat zij niet beslist over de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569, met noot.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toepassing

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0514.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de redelijke termijn binnen dewelke een vervolgde persoon het recht heeft dat zijn zaak wordt berecht, is overschreden; hij beoordeelt dit over de hele duur van de rechtspleging en neemt daartoe de concrete omstandigheden van de zaak in aanmerking, zoals de complexiteit van de zaak, de houding van de vervolgde persoon en de houding van de gerechtelijke overheid zonder dat hij zich later kan plaatsen dan op het ogenblik van zijn uitspraak (1). (1) Zie: Cass. 25 maart 2014, AR P.13.1855.N, AC 2014, nr. 239.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

Het eerlijk karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de regelmatige samenstelling van het strafdossier; die vrees moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn en vereist niet dat het bewijs wordt geleverd van een onregelmatige samenstelling van het strafdossier, maar wel dat de rechter aan de hand van concrete en nauwkeurige elementen het bestaan vaststelt van objectieve redenen die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest (1). (1) Zie: Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Bewijsgaring - Twijfel aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs - Gevolg - Twijfel over de regelmatige samenstelling van het strafdossier - Voorwaarde - Grens - Beoordeling door de rechter - Redenen

Het recht van verdediging vereist dat de vervolgde persoon, in de regel, voor de rechter niet alleen alle regelmatig tegen hem aangevoerde gegevens vrij kan tegenspreken, maar ook dat hij elk voor hem gunstig verweer kan doen gelden, wat evenwel niet betekent dat het niet voorhanden zijn van bepaalde in beslag genomen overtuigingsstukken steeds leidt tot een miskenning van het recht van verdediging; het staat immers aan de rechter om op grond van alle hem voorliggende gegevens onaantastbaar te oordelen of en in hoeverre het niet voorhanden zijn van die stukken een effectieve belemmering vormt voor de volwaardige uitoefening van het recht van verdediging en enkel wanneer de rechter vaststelt dat het ontbreken van die stukken ertoe leidt dat de strafvordering onmogelijk kan worden voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, kan hij de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering uitspreken (1). (1) Zie: Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Strafzaken - Recht van verdediging - Begrip - Grens - Niet voorhanden zijn van inbeslaggenomen overtuigingsstukken - Belemmering van het recht van verdediging - Beoordeling door de rechter - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering

In strafzaken begint de periode voor de berekening van de redelijke termijn te lopen vanaf het moment dat een persoon het voorwerp uitmaakt van een vervolging, dit is vanaf het ogenblik dat hij in verdenking is gesteld of wegens enige andere daad van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek onder de dreiging van een strafvervolging leeft, waardoor hij verplicht is bepaalde maatregelen te nemen om zich te verdedigen tegen de beschuldiging; die termijn gaat niet in op het moment waarop lastens een verdachte een bevel tot aanhouding bij verstek wordt verleend, zolang hij daarvan niet op de hoogte is (1). (1) Zie: Cass. 16 december 2014, AR P.14.1101.N, AC 2014, nr. 798.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangsdatum van de redelijke termijn - Toepassing

P.14.1754.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.2 AC nr. ...

Uit de in artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat, nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, § 1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, § 1, 2°, bedoelde geval en het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen; krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstelvorderende overheid om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en moet hij een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Eerste Aanvullend Protocol EVRM - Herstelmaatregel - Motivering van de herstelmaatregel - Aantasting van de plaatselijke ruimtelijke ordening - Beoordeling

C.15.0186.N 24 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151224.4 AC nr. ...

Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak houdt niet in dat de rechter alle stukken, die hem door een procespartij op regelmatige wijze zijn overgelegd, in zijn oordeel moet betrekken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Draagwijdte - Regelmatig overgelegde stukken - Taak van de rechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0905.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.4 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM noch het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces verzetten zich ertegen dat informatie louter als inlichting in aanmerking wordt genomen die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat de informatie op onregelmatige wijze is verkregen; indien een buitenlandse ambtgenoot aan een Belgisch ambtenaar van het openbaar ministerie met betrekking tot in België gepleegde feiten informatie bezorgt uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek, staat het in de eerste plaats aan het openbaar ministerie en uiteindelijk aan de rechter om te oordelen of die informatie in aanmerking wordt genomen als loutere inlichting dan wel als bewijs en indien een partij aanvoert dat de informatie op onregelmatige wijze werd verkregen, dient zij dit aannemelijk te maken op een wijze die het niveau van een loutere bewering overstijgt waarbij de rechter onaantastbaar oordeelt of die partij haar aanvoering geloofwaardig maakt en waarbij die aanvoeringsplicht geen miskenning inhoudt van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T.Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onderzoek in strafzaken - Gebruik van informatie uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek - Aanvoering door partij dat de informatie op onregelmatige wijze zou zijn verkregen - Aanvoeringsplicht - Bestaanbaarheid

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onderzoek in strafzaken - Gebruik van informatie uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onderzoek in strafzaken - Gebruik van informatie uit een in het buitenland gevoerd en nog niet afgesloten strafonderzoek

P.15.1508.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.8 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 16, § 2 en § 4, Voorlopige Hechteniswet volgt dat indien het verhoor bedoeld in dit artikel 16, § 2 wordt afgenomen zonder bijstand van een advocaat, en zonder dat de inverdenkinggestelde daarvan afstand heeft gedaan, de inverdenkinggestelde, in beginsel, in vrijheid moet worden gesteld; van de verplichte bijstand van een advocaat kan enkel worden afgeweken wegens dwingende redenen van algemeen belang of wanneer dit ingevolge overmacht, dit is een onvoorzienbare omstandigheid, onmogelijk is (1). (1) Zie Cass. 29 mei 2012, P.12.0878.N, RW 2012-13, 779-782, noot B. DE SMET; Cass. 18 juni 2013, P.13.1022.N, RW 2013-14, blz. 861-865, noot B. DE SMET.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Geen afstand van het recht op bijstand - Afwijking

C.15.0276.F 27 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151127.1 AC nr. ...

Rekening houdend met de opdracht van de cassatierechter en de specificiteit van de voor hem gevoerde rechtspleging, staat artikel 6.1 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, dat de toegang tot die rechter waarborgt, de toepassing niet in de weg van een nationale wet die het alleenrecht van de vertegenwoordiging van de partijen voor het Hof van Cassatie voorbehoudt aan gespecialiseerde advocaten (1). (1) Cass. 15 december 2014, AR S.13.0069.F, AC 2014, nr. 792.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Advocaat bij het Hof van Cassatie - Cassatieberoep - Alleenrecht van vertegenwoordiging van de partijen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Door inzake belastingen af te wijken van de verplichting een beroep te doen op de diensten van een advocaat bij het Hof van Cassatie, heeft de wetgever kunnen menen, zonder de vereisten van voornoemd artikel 6.1 te miskennen, dat die afwijking beperkt moest worden tot louter de belastinggeschillen die door een gedinginleidende akte gebracht worden voor de rechter die ervan moet kennisnemen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beginsel - Alleenrecht van vertegenwoordiging van de partijen - Afwijking inzake successierechten - Voorwaarden - Bestaanbaarheid met het E.V.R.M. - Advocaat bij het Hof van Cassatie - Cassatieberoep - Belastingzaken

- Artt. 142-1 en 142-4 Wetboek van Successierechten
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1175.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.7 AC nr. ...

Wanneer het arrest van het hof van assisen de schuldigverklaring enkel motiveert door verwijzing naar het bevestigend antwoord van de jury op niet-geïndividualiseerde vragen die niet verwijzen naar enige concrete of bijzondere omstandigheid, stelt het de beschuldigde niet in staat de redenen te kennen van de schuldigverklaring en schendt het artikel 6.1 EVRM (1). (1) Artikel 334 Wetboek van Strafvordering bepaalt thans (sedert 21 januari 2010) dat het hof van assisen en de gezworenen zonder dat zij moeten antwoorden op alle neergelegde conclusies, de voornaamste redenen van hun beslissing moeten formuleren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hof van assisen - Schuldigverklaring - Redenen van de schuldigverklaring

P.15.1450.F 18 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151118.1 AC nr. ...

Noch het recht op een eerlijk proces noch het recht van verdediging verplichten de rechter om bij de debatten een afschrift te voegen van een dossier dat niet bij hem aanhangig is gemaakt, enkel omdat één van de aan zijn onderzoek voorgelegde stukken dat dossier vermeldt als de bron van de daarin aangebrachte inlichtingen; het recht op tegenspraak houdt in dat de inverdenkinggestelde de mogelijkheid heeft kennis te nemen van elk aan de rechter voorgelegd stuk of elke aan de rechter voorgelegde opmerking teneinde zijn beslissing te beïnvloeden en deze te betwisten; het enkele feit dat de stukken uit een afzonderlijk dossier met betrekking tot samenhangende feiten, niet werden gevoegd, miskent het recht van verdediging niet, voor zover ze niet ertoe bijdragen de beslissing van de rechter te vormen (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0758.F, AC 2012, nr. 509, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Stuk vermeldt een ander niet gevoegd dossier als bron van de aangebrachte inlichtingen - Verplichting om een afschrift te voegen van het dossier dat niet bij de rechter aanhangig is gemaakt

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1274.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.3 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 6.3.a) en 6.3.b) EVRM beletten de appelrechter niet een beklaagde te ondervragen over het eventueel voorhanden zijn van een verzwarende omstandigheid; zij beletten de appelrechter evenmin om, indien hij van oordeel is dat de door de eerste rechter aangenomen omschrijving van een strafbaar feit moet worden aangevuld met een verzwarende omstandigheid, die omschrijving aan te vullen en de partijen de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren (1). (1) Zie EHRM 25 maart 1999, Pélissier & Sassi t/ Frankrijk, n° 25444/94.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Artikel 6.3, a en b - Kennis van de beschuldiging - Voorbereiding van de verdediging - Draagwijdte - Wijziging van de omschrijving van het strafbaar feit - Ondervraging over een verzwarende omstandigheid - Aanvulling van de omschrijving met een verzwarende omstandigheid

P.15.0880.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Bestaanbaarheid met het Verdrag

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik van zulke opname buiten het gebruik voor zichzelf en buiten het geval bedoeld in artikel 314bis Strafwetboek - Gevolg - Beoordeling door de rechter - In aanmerking te nemen criteria

Elk gebruik van een zonder medeweten van de andere deelnemers gemaakte opname, buiten het geval van het louter gebruik voor zichzelf en anders dan het gebruik bedoeld in artikel 314bis, § 2, tweede lid, Strafwetboek, kan een inbreuk zijn op artikel 8 EVRM; bij de beoordeling of het gebruik een inbreuk oplevert op artikel 8 EVRM betrekt de rechter onder meer het criterium van de redelijke privacyverwachting van de deelnemers aan het gesprek of het doel dat met het gebruik van de opname wordt beoogd en daarbij kunnen onder meer de inhoud van het gesprek, de omstandigheden waaronder het gesprek plaatsvond, de hoedanigheid van de deelnemers aan het gesprek en de hoedanigheid van de bestemmeling van de opname een rol spelen (1). (1) Zie concl. OM

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Gebruik van zulke opname buiten het gebruik voor zichzelf en buiten het geval bedoeld in artikel 314bis Strafwetboek - Gevolg - Beoordeling door de rechter - In aanmerking te nemen criteria

Noch artikel 8.1 EVRM noch artikel 314bis Strafwetboek beletten het louter opnemen van een gesprek door een deelnemer aan dit gesprek zonder medeweten van de andere deelnemers (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Privé-communicaties - Opnemen van privé-communicaties waaraan men zelf deelneemt zonder medeweten van de andere deelnemers - Bestaanbaarheid met het Verdrag

P.15.1425.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.4 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM is niet van toepassing op de kamer van inbeschuldigingstelling die oordeelt over het verzoek tot invrijheidstelling door een persoon wiens uitlevering wordt gevraagd (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2007, AR P.06.1456.F, AC 2007, nr. 3 (m.b.t. procedure van exequatur).

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Uitlevering - Passieve uitlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling

Geen wetsbepaling verhindert de kamer van inbeschuldigingstelling het gevaar voor onttrekking af te leiden uit het gegeven dat blijkens de vordering van de procureur-generaal de uitlevering werd toegestaan bij een aan de betrokkene betekend ministerieel besluit, ook al maakt dit besluit geen deel uit van het dossier op het ogenblik van de behandeling van het verzoek tot invrijheidstelling.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Recht op vrijheid en veiligheid - Uitlevering - Passieve uitlevering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek tot invrijheidstelling - Criteria - Gevaar voor onttrekking - Ministerieel besluit houdende uitlevering - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op voorziening bij de rechter - Uitlevering - Passieve uitlevering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek tot invrijheidstelling - Criteria - Gevaar voor onttrekking - Ministerieel besluit houdende uitlevering - Draagwijdte

Uit artikel 5.1.f en 5.4 EVRM en artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de vreemdeling die is opgesloten om te worden uitgeleverd en die ter beschikking staat van de uitvoerende macht, niettemin het recht heeft om de rechter te vragen op korte termijn te beslissen over de wettigheid van zijn gevangenhouding; de rechter beoordeelt in dat kader de redelijkheid van de duur van de hechtenis met het oog op uitlevering op grond van de concrete gegevens van de zaak en hij kan bij die beoordeling onder meer rekening houden met de complexiteit van de zaak, de eventuele tussenkomst van internationale of buitenlandse instanties, de houding van de bij de procedure betrokken overheden, de mate waarin de betrokkene zelf heeft bijdragen tot het verlengen van de procedure en de in het geding zijnde belangen, waarbij de rechter de redelijkheid van de duur van de hechtenis met het oog op uitlevering moet beoordelen op het ogenblik van zijn beslissing en zich niet mag steunen op toekomstige omstandigheden (1). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P. 09.0162.N, AC 2009, nr. 224, met concl. adv.-gen. Duinslaeger, RW 2009-2010, p. 490 en noot S.DEWULF, "Rechterlijke controle op de uitlevering: (r)evoluties"; Cass. 13 juli 2010, AR P.10.1173.N, AC 2010, nr. 481; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.2017.F, AC 2012, nr. 140.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Recht op vrijheid en veiligheid - Uitlevering - Passieve uitlevering - Hechtenis met het oog op uitlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke termijn - Criteria

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Passieve uitlevering - Hechtenis met het oog op uitlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke termijn - Criteria - Recht op voorziening bij de rechter - Uitlevering

P.14.1174.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.3 AC nr. ...

Artikel 2, § 1, Zevende Aanvullend Protocol EVRM dat bepaalt dat iedereen die door een gerecht is veroordeeld wegens een strafbaar feit, het recht heeft zijn schuldigverklaring of veroordeling opnieuw te doen beoordelen door een hoger gerecht en dat de uitoefening van dit recht, met inbegrip van de gronden waarop het kan worden uitgeoefend, bij de wet wordt geregeld, is niet van toepassing op de beslissingen die enkel oordelen over de regeling van de rechtspleging, maar geen veroordeling uitspreken wegens een strafbaar feit.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2, § 1 - Recht op een dubbele aanleg - Regeling van de rechtspleging - Toepasselijkheid

Artikel 6 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging verlenen aan de inverdenkinggestelde het recht op een behandeling van de regeling van de rechtspleging in een tweede aanleg.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Inverdenkinggestelde - Regeling van de rechtspleging - Recht op een dubbele aanleg

P.15.0789.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid alleen dat een tolk die door of namens de gerechtelijke overheid werd aangesteld om in een bepaald opsporings- of gerechtelijk onderzoek te tolken, ter gelegenheid van zijn werkzaamheden feiten verneemt die voor dat onderzoek nuttig zijn en die vervolgens meedeelt aan de betrokken politionele of gerechtelijke overheid, volgt niet dat hij daardoor deelneemt aan de opsporing en vervolging en hij niet langer als tolk in dit opsporings- of gerechtelijk onderzoek kan optreden (1). (1) Vgl. Cass. 6 oktober 2009, AR P.09.0814.N, AC 2009, nr. 559 ivm. het beroepsgeheim van de tolk.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Aangestelde tolk - Feiten nuttig voor het onderzoek vernomen tijdens zijn werkzaamheden - Mededeling aan de gerechtelijke of politionele overheid

P.15.0991.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.3 AC nr. ...

Het bij artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijke behandeling van de zaak houdt in dat de beslissing op de strafvordering met redenen moet zijn omkleed, ook als er geen conclusie is; de rechter moet de redenen vermelden die hem van de schuld of onschuld van de beklaagde hebben overtuigd en moet daartoe op een wijze die beknopt mag zijn de voornaamste redenen opgeven, zonder dat die noodzakelijk betrekking moeten hebben op alle bestanddelen van het misdrijf (1). (1) Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0300.N, AC 2012, nr. 555; Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0570.F, AC 2011, nr. 391.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Beslissing over de schuld - Motiveringsplicht

P.15.0609.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.2 AC nr. ...

In de zin van artikel 6, § 1er EVRM wordt een vervolging als strafrechtelijk omschreven wanneer ze volgens het interne recht aan een strafrechtelijke omschrijving beantwoordt, wanneer het misdrijf, naargelang zijn aard, geldt voor alle burgers of wanneer de bestraffing van het misdrijf, naargelang de aard en de ernst ervan, een repressief dan wel een preventief oogmerk heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafvervolging

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafvervolging

De artikelen 4.1 Protocol nr. 7 EVRM, 14.7 IVBPR en 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsook het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem staan niet in de weg van een strafrechtelijke vervolging na een tuchtprocedure, wanneer die niet de kenmerken van een strafrechtelijke vervolging draagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4, § 1 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Wanneer de tuchtrechtelijke vervolgingen een overtreding van tuchtrechtelijke aard betreffen, deze geen betrekking heeft op alle burgers maar enkel gericht is op een beperkte categorie personen en de opgelegde tuchtstraf noch een hoge geldboete, noch een vrijheidsberoving, noch een langdurig beroepsverbod inhoudt, kan de rechter wettig beslissen dat de tuchtvordering tegen een persoon niet gelijkstaat aan strafrechtelijke vervolgingen in de zin van artikel 6, § 1er EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

P.15.0740.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.3 AC nr. ...

De commissie tot bescherming van de maatschappij en de hoge commissie tot bescherming van de maatschappij die uitspraak doen over een verzoek tot invrijheidsstelling, beoordelen onaantastbaar in feite of de geestestoestand van de geïnterneerde voldoende verbeterd is en deze commissies kunnen bij die beoordeling alle hen overgelegde gegevens in aanmerking nemen, zoals onder meer deskundigenverslagen van geneesheren-psychiater of adviezen van psychosociale diensten of justitieassistenten, zonder dat die verslagen of adviezen voor hen bindend zijn; de multidisciplinaire samenstelling van deze commissies met telkens een magistraat of ere-magistraat, een geneesheer en een advocaat, laat toe dat zij met kennis van zaken en zonder willekeur de geestestoestand van een geïnterneerde beoordelen in overeenstemming met artikel 5.1.e EVRM (1). (1) Cass. 19 januari 1993, AR 7255, AC 1993, nr. 37.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Rechtmatige detentie van een geesteszieke - Beoordeling of de geestestoestand van de geïnterneerde voldoende is verbeterd - Commissie en hoge commissie tot bescherming van de maatschappij - Multidisciplinaire samenstelling

P.15.0769.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.4 AC nr. ...

Er bestaat geen absoluut recht voor de partijen om de deskundige die een niet-tegensprekelijk deskundigenverslag heeft opgesteld onder eed te ondervragen op de rechtszitting; het staat aan de vonnisrechter om onder meer rekening houdend met de aard en de inhoud van het niet-tegensprekelijk deskundigenverslag, de aard, de inhoud en het onderbouwd zijn van de daarop door de partijen geformuleerde kritieken en het al dan niet beslissend of doorslaggevend karakter van het niet-tegensprekelijk deskundigenverslag bij de bewijslevering te oordelen of de tegenspraak voldoende is gewaarborgd door de mogelijkheid voor de partijen om dit verslag te bekritiseren zonder dat het noodzakelijk is de deskundige op de rechtszitting onder eed te horen (1). (1) EHRM, 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t./ Verenigd Koninkrijk.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Recht van de partijen om de deskundige op de rechtszitting onder eed te horen - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Recht van de partijen om de deskundige op de rechtszitting onder eed te horen

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het in aanmerking nemen van een tijdens het gerechtelijk onderzoek niet op tegenspraak uitgevoerd deskundigenonderzoek bij de schuldbeoordeling miskent als dusdanig niet het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging van de partijen; deze rechten worden gewaarborgd door de mogelijkheid van de partijen om het verslag van dat deskundigenonderzoek tijdens het debat voor de vonnisrechter te bespreken en te bekritiseren en de deskundige ter rechtszitting op te roepen (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0117.N, NC 2012, p. 383 met noot HUYBRECHTS, L.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Aanwending bij schuldbeoordeling - Compenserende maatregelen

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Niet-tegensprekelijk deskundigenonderzoek - Aanwending bij schuldbeoordeling - Compenserende maatregelen

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.15.0630.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.7 AC nr. ...

Artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek verplicht noch verbiedt dat een vonnis of arrest uitgesproken wordt door alle magistraten die tijdens de zitting van de uitspraak zitting hebben; daaruit volgt dat de loutere aanwezigheid in de rechtbank op de dag van die zitting van een magistraat die niet heeft deelgenomen aan de beraadslaging over de beslissing, niet van die aard is een gewettigde verdenking met betrekking tot de onpartijdigheid van het rechtscollege te doen ontstaan in de geesten van de partijen of derden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnissen en arresten - Strafzaken - Zitting van de uitspraak - Aanwezigheid van een magistraat die niet heeft deelgenomen aan de beraadslaging over de beslissing - Onpartijdigheid van het rechtscollege

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.14.0681.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1. Zevende Aanvullend Protocol EVRM mag niemand voor een tweede keer worden berecht of gestraft voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds overeenkomstig de wet en het procesrecht van elk land bij einduitspraak is veroordeeld of waarvan hij is vrijgesproken; een administratieve sanctie is niet definitief of onherroepelijk en dus geen einduitspraak, zolang niet werd beslist over het verhaal dat tegen de beslissing die deze sanctie oplegt is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2011, AR P.11.0199.F, AC 2011, nr. 351, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2011.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Artikel 4.1 - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - "Non bis in idem" - Niet definitieve administratieve sanctie

---

P.14.0238.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Bewijsvoering - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Schending artikel 6 E.V.R.M.

De onmiddellijke toepassing van de regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal is niet in strijd met artikel 6 EVRM en miskent evenmin het recht van verdediging, welke de toelaatbaarheid van het onrechtmatig of onregelmatig verkregen bewijsmateriaal niet regelen als dusdanig, aangezien de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, waaronder de wijze waarop de bewijselementen werden vergaard, door de rechter moet worden beoordeeld in het licht van de gehele rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Bewijsvoering - Regels inzake de toelaatbaarheid van

het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Schending artikel 6 E.V.R.M.

P.14.0990.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.5 AC nr. ...

Het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg van het door de artikelen 418 en 419 Strafwetboek bedoelde misdrijf van onopzettelijke doding houdt alle fouten in, hoe licht ook, die tot de onopzettelijke doding van het slachtoffer hebben kunnen leiden en de rechter kan alle fouten in aanmerking nemen die dat gebrek kunnen opleveren; de beklaagde dient zich te verdedigen op het geheel van die fouten zoals ze blijken uit het strafdossier en het debat op de rechtszittingen, waarbij niet is vereist dat in de omschrijving van de telastlegging in de verwijzingsbeschikking of in de dagvaarding melding wordt gemaakt van die elementen die het aan de beklaagde verweten gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg kunnen opleveren of dat het openbaar ministerie of de rechter die elementen aanwijst, zodat er geen schending is van artikel 6.1 en 6.3.a EVRM noch een miskenning van het recht op eerlijk proces en het recht van verdediging (1). (1) Cass. 16 oktober 2012, AR P.12.0487.N, AC 2012, nr. 534.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte - Gevolg - Misdrijf van onopzettelijke doding

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht van verdediging - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte - Gevolg - Misdrijf van onopzettelijke doding

Uit artikel 6.3.c EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de handelingen en de beslissingen van een advocaat in beginsel de aansprakelijkheid van de overheid niet in het gedrang kunnen brengen en dat de wijze van verdediging een zaak is van de beklaagde en zijn raadsman en dit ongeacht of de advocaat door de beklaagde zelf dan wel door de overheid wordt betaald; de overheid heeft wel de verplichting tussen te komen ingeval van manifeste tekortkomingen door de ambtshalve aangestelde advocaat of in uitzonderlijke gevallen door de zelf gekozen en betaalde advocaat en ingeval van dergelijke manifeste tekortkoming moet worden onderzocht of die de eerlijkheid van het proces van de betrokkene in zijn geheel en onherstelbaar heeft aangetast (1). (1) EHRM 28 november 2013, Dvorski t/ Kroatië, no. 25703/11 ro 90; EHRM 20 januari 2009, Güveç t/ Turkije, no.70337/01, ro 130.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van verdediging - Handelswijze van de advocaat van de beklaagde - Aansprakelijkheid van de overheid - Draagwijdte

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Handelswijze van de advocaat van de beklaagde - Aansprakelijkheid van de overheid - Draagwijdte

P.14.1118.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.4 AC nr. ...

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM en de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging houden voor de rechter die bepaalde gevolgen afleidt uit tijdens het onderzoek afgelegde verklaringen, geen verplichting in steeds gevolg te geven aan het verzoek van een door die verklaringen gegriefde partij om de persoon die deze verklaringen heeft afgelegd als getuige ter rechtszitting te horen telkens wanneer dit feitelijk of wettelijk mogelijk is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Partij gegriefd door verklaringen afgelegd tijdens het vooronderzoek - Rechter die gevolgen afleidt uit die verklaringen - Verhoor ter zitting van de persoon die de verklaringen heeft afgelegd - Verplichting

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Partij gegriefd door verklaringen afgelegd tijdens het vooronderzoek - Rechter die gevolgen afleidt uit die verklaringen - Verhoor ter zitting van de persoon die de verklaringen heeft afgelegd - Verplichting

P.15.0097.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.6 AC nr. ...

Het enkele feit dat de kamer van inbeschuldigingstelling een verzoek tot voeging van andere stukken aan het strafdossier weigert omdat zij dit voor haar controle van de regelmatigheid van de procedure niet noodzakelijk acht, levert geen miskenning op van het recht op een eerlijk proces; het feit dat het openbaar ministerie wel inzage heeft in alle stukken, levert evenmin miskenning op van de wapengelijkheid aangezien de rechtstoestand van het openbaar ministerie, dat in het algemeen belang instaat voor de uitoefening van de strafvervolging, immers niet vergelijkbaar is met deze van een partij die enkel haar privébelang verdedigt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regelmatigheid van de procedure - Verzoek tot voeging van andere stukken aan het strafdossier - Weigering

P.15.0143.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.1 AC nr. ...

Het feit dat een partij niet kan deelnemen aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek met betrekking tot de strafvordering, houdt geen schending in van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging omdat de eerbiediging van die bepaling en dat recht immers wordt gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, voor wie de partijen dat verslag vrij kunnen betwisten en tegenspreken en die eveneens onaantastbaar de bewijswaarde van het deskundigenverslag beoordeelt en die de deskundige of de door de partijen aangebrachte technische raadslieden kan horen, zelf deskundigen aanstellen en vragen dat bijkomend onderzoek wordt uitgevoerd; met betrekking tot het verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst die een opdracht van de onderzoeksrechter uitvoert, gelden dezelfde waarborgen van tegenspraak omdat ook het verslag van een dergelijke politiedienst immers door de partijen vrij kan worden betwist en tegengesproken voor de vonnisrechter, die tot de uitvoering van gelijkaardige onderzoeksmaatregelen kan beslissen en die de bewijswaarde van zulk verslag even onaantastbaar beoordeelt als de bewijswaarde van een deskundigenverslag (1). (1) Zie: Cass. 22 oktober 2014, AR P.13.0764.F, AC 2014, nr. 628; Cass. 10 maart 2015, AR P.14.1339.N, AC 2015, nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Niet-tegensprekelijk karakter - Compenserende waarborgen - Verslag van het technisch onderzoek van een gespecialiseerde politiedienst - Toepasselijkheid

C.13.0492.F 18 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150918.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Rechtsmacht - Begrip - Uitlevering

Wanneer een persoon een verdragsluitende Staat verwijt dat hij een bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden gewaarborgd recht geschonden heeft, inzonderheid ingeval die Staat verzuimd heeft om zijn uitlevering te verzoeken, moet die persoon eerst aantonen dat hij onder de rechtsmacht van die Staat ressorteert voor de feiten ter zake waarvan hij die schending aanklaagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Rechtsmacht - Begrip - Uitlevering

- Art. 1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.14.0332.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150917.16 AC nr. ...

Een miskenning van het recht van een partij op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd kan in burgerlijke zaken dan ook niet aangenomen worden wanneer enkel een gebrek aan onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de eerste rechter wordt aangevoerd en blijkt dat de appelrechters, waarvan de onpartijdigheid en de onafhankelijkheid niet in vraag worden gesteld, het geschil algemeen opnieuw hebben beslecht (1). (1) Cass. 21 januari 1983, AR nr. 3621, AC 1982-83, nr. 294.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Burgerlijke zaken - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de appelrechters

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.0561.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Miskenning

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Miskenning

Het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces zijn in de regel geschaad wanneer een van zijn vrijheid beroofde verdachte verklaringen aflegt tijdens een politieverhoor zonder mogelijkheid van bijstand van een advocaat, maar deze omstandigheid heeft nochtans niet automatisch voor gevolg dat het definitief onmogelijk is om de zaak van een verdachte op eerlijke wijze te behandelen, zodat wanneer er kennelijk geen misbruik of dwang is gebruikt en de beklaagde zich op het ogenblik van het verhoor en tijdens het onderzoek niet in een bijzonder kwetsbare positie bevond, of aan die positie op een daadwerkelijke en passende wijze is geremedieerd, het eerlijke karakter van het proces gevrijwaard blijft; het feit dat de Belgische wetgeving ten tijde van het gerechtelijk onderzoek niet voorzag in de bijstand van een advocaat tijdens het verhoor door de politiediensten en de onderzoeksrechter voorafgaand aan de vrijheidsberoving, dient te worden beoordeeld in het licht van het geheel der wettelijke waarborgen die diezelfde wetgeving de beklaagde of de beschuldigde biedt ter vrijwaring van zijn recht van verdediging en zijn recht op een eerlijk proces, waarbij de korte duur van de grondwettelijke termijn van de vrijheidsberoving, de vormvereisten die bij artikel 47bis Wetboek van Strafvordering voor het verhoor van de verdachte zijn opgelegd, de onmiddellijke overhandiging aan de verdachte, op het ogenblik van de betekening van het bevel tot aanhouding, van alle in de artikelen 16, §7, en 18, §2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde stukken, het recht van de verdachte om daarop onmiddellijk vrij verkeer te hebben met zijn advocaat overeenkomstig artikel 20, §§1 en 5, van de voormelde wet, de inzage van het dossier alvorens voor het onderzoeksgerecht te verschijnen, zoals dat in artikel 21, §3, is geregeld, alsook de rechten die met name in de artikelen 61ter, 61quater, 61quinquies, 127, 135, 136 en 235bis Wetboek van Strafvordering zijn bedoeld, de inzage van het dossier en het vrij verkeer van de beklaagde met zijn advocaat tijdens de procedure voor de vonnisrechter, in hun geheel daadwerkelijke en passende remedies zijn op de afwezigheid van bijstand van een advocaat tijdens het politieverhoor, aangezien zij de beklaagde of de beschuldigde immers toelaten zijn recht van verdediging over het hele verloop van het strafproces ten volle uit te oefenen en ze derhalve zijn recht op een eerlijk proces waarborgen (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Miskenning

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Miskenning

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0583.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.5 AC nr. ...

De rechter in strafzaken oordeelt onaantastbaar in feite over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid van een door een partij gedaan verzoek tot het laten voegen bij het strafdossier van een ander strafdossier; hij kan hierbij in aanmerking nemen of de partij aannemelijk maakt dat die voeging noodzakelijk is voor het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 1 april 2014, AR P. 13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Voeging van een ander strafdossier - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.15.0675.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.6 AC nr. ...

De onderzoeksrechter kan de ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten verdachte nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen, zoals bedoeld in artikel 16, §1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, afleiden uit alle aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens die hem regelmatig zijn overgelegd en een dergelijk gegeven kan bestaan in een vroegere strafrechtelijke veroordeling van de verdachte, ook al is die nog niet in kracht van gewijsde getreden; de rechter die bij de beoordeling van het recidivegevaar verwijst naar een vroegere nog niet in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke veroordeling, miskent dan ook niet het vermoeden van onschuld, voor zover hij niet aanneemt dat de veroordeelde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 4 maart 1974, AC 1974, blz. 729.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdige rechter - Vermoeden van onschuld

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Onpartijdige rechter

P.15.1156.N 26 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150826.1 AC nr. ...

Artikel 5.1.f van het EVRM staat vrijheidsberoving langs wettelijke weg toe in het geval van rechtmatige arrestatie of gevangenhouding van een persoon teneinde hem te beletten op onrechtmatige wijze het land binnen te komen, of indien tegen hem een uitwijzings- of uitleveringsprocedure aanhangig is; die bepaling maakt het mogelijk dat een vreemdeling tijdens het onderzoek van zijn asielaanvraag rechtmatig wordt aangehouden om hem te beletten dat hij op onrechtmatige wijze het land zou binnenkomen (1) ; daaraan wordt gelijkgesteld de toestand van de vreemdeling die onwettig het land is binnengekomen en er zonder geldige verblijfsvergunning wil blijven. (1) Cass. 20 juli 2010, AR P.10.1060.F, AC 2010, nr. 482.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Vreemdelingen - Terbeschikkingstelling van de regering - Asielaanvraag - Vrijheidsberoving tijdens het onderzoek van de aanvraag - Verenigbaarheid

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1158.N 12 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150812.1 AC nr. ...

De inleiding van een verzoek tot heropening van de rechtspleging brengt niet mee dat artikel 5.4 EVRM automatisch opnieuw van toepassing wordt; zolang de heropening niet plaatsvindt en de aangevochten procedure door het Hof niet wordt vernietigd, blijft de veroordeling, die geleid heeft tot de beslissing van het EHRM, uitvoerbaar en zijn de toepassingsvoorwaarden van voornoemd artikel niet verenigd.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Veroordeling door het hof van assisen strijdig met artikel 6.1 EVRM bevonden door het EHRM - Verzoek tot heropening van de rechtspleging - Toegang tot de rechter om de rechtmatigheid van de aanhouding te laten nagaan

- Art. 5.4 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces en de aan het openbaar ministerie door artikel 28bis, §3, tweede lid, Wetboek van Strafvordering opgelegde verplichting te waken over de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld, houden niet in dat het openbaar ministerie bij de toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering de partijen moet verwittigen dat de onderzoeksrechter en de BTS-officier zich ter beschikking houden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Ter beschikking houden van onderzoeksrechter en BTS-officier - Verwittiging partijen door openbaar ministerie - Toepassing

Noch artikel 235ter, §2, Wetboek van Strafvordering noch het recht op een eerlijk proces noch het recht van verdediging vereisen dat partijen voorafgaandelijk wordt medegedeeld dat het horen van de onderzoeksrechter en de BTS-officier zal worden gevorderd of dat de kamer van inbeschuldigingstelling daartoe zal overgaan; de partijen weten dat de kamer van inbeschuldigingstelling de onderzoeksrechter en de BTS-officier kan horen en onaantastbaar beslist over de noodzaak daarvan en kunnen, zo zij het wensen, daarover middelen ontwikkelen; indien de onderzoeksrechter en de BTS-officier reeds werden gehoord vooraleer de partijen worden gehoord, belet niets hen de kamer van inbeschuldigingstelling te verzoeken deze personen opnieuw te horen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Horen van onderzoeksrechter en BTS-officier - Voorafgaandelijke mededeling aan partijen - Toepassing

---

P.15.0739.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.5 AC nr. ...

Artikel 6.3.b EVRM is niet van toepassing indien het onderzoeksgerecht oordeelt over het bevelen van een beschikking tot gevangenneming en de onmiddellijke tenuitvoerlegging ervan.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op tegenspraak - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing naar het hof van assisen - Beschikking tot gevangenneming - Onmiddellijke tenuitvoerlegging

- Art. 6.3, b Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Indien een inverdenkinggestelde bij de regeling van de rechtspleging weet dat een verwijzing naar het hof van assisen en bijgevolg ook een beschikking tot gevangenneming tot de mogelijkheden behoort, kan hij zich over de bij wet bepaalde mogelijkheid van het verlenen van een beschikking tot gevangenneming en de onmiddellijke tenuitvoerlegging ervan verweren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op tegenspraak - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing naar het hof van assisen - Beschikking tot gevangenneming - Onmiddellijke tenuitvoerlegging - Mogelijkheid tot verweer

- Art. 5.4 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.15.0882.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.6 AC nr. ...

Artikel 11.1 EVRM, artikel 22.1 IVBPR, artikel 8.1.a, eerste zin, IVESCR en artikel 27 Grondwet waarborgen het recht van vergadering, vereniging of vakvereniging en beperking van de uitoefening van die rechten is overeenkomstig artikel 11.2 EVRM, artikel 22.2 IVBPR, artikel 8.1.a, tweede zin, IVESCR toegelaten, indien deze door de wet is voorgeschreven en in een democratische maatschappij noodzakelijk is onder andere voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen; de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Voorlopige Hechteniswet zijn de nauwkeurige, toegankelijke en voorzienbare wettelijke bepalingen die inmenging in de uitoefening van het recht op vergadering, vereniging of vakvereniging toestaan, en die in een democratische maatschappij noodzakelijk zijn onder meer om de rechten en vrijheden van anderen te beschermen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 11 - Artikel 11.1 - Vrijheid van vergadering en vereniging - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Beperking van het recht op vergadering, vereniging of vakvereniging - Wettigheid

- Artt. 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 27 Grondwet 1994
- Art. 8.1.a Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten

- Artt. 22.1 en 22.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Artt. 11.1 en 11.2 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De bepalingen van artikel 35, §§ 1, 2, 3 en 5 van de Voorlopige Hechteniswet zijn de nauwkeurige, toegankelijke en voorzienbare wettelijke bepalingen die inmenging in de uitoefening van het recht op privacy, zoals bepaald in artikel 8 EVRM,. toestaan en die in een democratische maatschappij noodzakelijk zijn in het belang van de voorkoming van strafbare feiten en de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op privé, familie en gezinsleven - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Inmenging in het recht op privacy - Wettigheid

- Art. 8 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

D.13.0025.N 26 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150626.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bedrijfsrevisor - Tuchtsanctie - Toetsingsrecht door de rechter - Wijze

De rechter aan wie gevraagd wordt een maatregel die met een tuchtsanctie gelijkstaat te toetsen, moet op grond van artikel 6 EVRM de wettigheid van die sanctie onderzoeken en mag in het bijzonder nagaan of die sanctie verzoenbaar is met de dwingende eisen van internationale verdragen en van het interne recht, met inbegrip van de algemene rechtsbeginselen; dat toetsingsrecht moet de rechter in staat stellen na te gaan of de tuchtsanctie niet onevenredig is met de overtreding, zodat de rechter mag onderzoeken of de tuchtoverheid naar redelijkheid kon overgaan tot het opleggen van een tuchtsanctie met die omvang (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bedrijfsrevisor - Tuchtsanctie - Toetsingsrecht van de rechter - Wijze

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat het recht op een eerlijk proces is miskend enkel omdat de beklaagde niet door een advocaat werd bijgestaan tijdens een verhoor dat is afgenomen na de tijdens de vrijheidsberoving afgenomen verhoren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verhoor van de beklaagde zonder bijstand van een advocaat - Verhoor afgenomen na de vrijheidsberoving - Miskenning

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0315.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging - Voorwaarden - Eiser blijft zeer ernstige nadelige gevolgen ondervinden

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging - Voorwaarden - Tekortkoming in de rechtspleging dermate ernstig dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging rijst

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Heropening

van de rechtspleging

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Hof van assisen - Schuldigverklaring - Motivering

Maakt een zeer ernstig nadelig en dadelijk gevolg uit dat de heropening van de rechtspleging verantwoordt, in de zin van artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, het feit dat de eiser tot heropening van de rechtspleging momenteel ter uitvoering van zijn straf is aangehouden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging - Voorwaarden - Eiser blijft zeer ernstige nadelige gevolgen ondervinden

- Artt. 442bis, 442ter, 1°, en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Maakt een tekortkoming in de rechtspleging uit die dermate ernstig is dat er ernstige twijfel rijst over de uitkomst van de bestreden rechtspleging, in de zin van artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, het door het Europees Hof vastgestelde feit dat de rechtspleging, door na afloop ervan de redenen van de beslissing niet op te geven, onvoldoende waarborgen heeft geboden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging - Voorwaarden - Tekortkoming in de rechtspleging dermate ernstig dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging rijst

- Artt. 442bis, 442ter, 1°, en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering beveelt het Hof van Cassatie de heropening van de rechtspleging, wanneer uit het onderzoek van de aanvraag blijkt dat de vastgestelde schending het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat ernstige twijfel bestaat over de uitkomst van de bestreden rechtspleging, voor zover de veroordeelde partij zeer ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden die slechts door een heropening kunnen worden hersteld (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr..... (2) Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging

- Artt. 442bis, 442ter, 1°, en 442quinquies, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Krachtens de artikelen 442bis en 442ter, 1°, Wetboek van Strafvordering, kan de veroordeelde, wanneer bij een definitief arrest van het EHRM is vastgesteld dat het EVRM werd geschonden, de heropening vragen van de rechtspleging die geleid heeft tot zijn veroordeling op de tegen hem ingestelde strafvordering in de zaak die voor het voormelde Hof is gebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Arrest van het Europees Hof - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging

- Artt. 442bis en 442ter, 1° Wetboek van Strafvordering

Het recht op een eerlijk proces houdt voor het hof van assisen de verplichting in om in zijn beslissing over de beschuldiging melding te maken van de overwegingen die de jury overtuigd hebben van de schuld of onschuld van de beschuldigde en de concrete redenen te vermelden waarom op elke vraag ja of neen werd geantwoord; de enkele bewering dat de eiser schuldig is aan de feiten waarvan hij in de bewezen verklaarde omstandigheden werd beschuldigd, stellen hem niet in staat de concrete redenen te kennen waarom de juryleden tot dat besluit zijn gekomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Hof van assisen - Schuldigverklaring - Motivering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.0406.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.6 AC nr. ...

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2005, AR P.04.1528.F, AC 2005, nr. 180, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; S. VANDROMME "Anonieme inlichtingen in de strafprocedure", (noot onder Cass. 23 maart 2005), RW 2006-07, 829.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Anonieme getuigenissen verkregen buiten het toepassingsgebied van de artt. 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Sv. - Bewijswaarde

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

De in artikelen 7.1 EVRM, 15.1 IVBPR en 2 Strafwetboek vervatte regel en het algemeen rechtsbeginsel van de toepassing van de mildere strafwet zijn enkel van toepassing indien de wet ten tijde van de rechterlijke beslissing verschilt van de wet ten tijde van het misdrijf en die regel is niet van toepassing wanneer een uitvoeringsbesluit wordt vervangen door een ander uitvoeringsbesluit, zonder dat de wet zelf wordt gewijzigd; de feiten die ingevolge het eerste uitvoeringsbesluit strafbaar waren op het ogenblik van het plegen ervan, blijven strafbaar zelfs indien ze ingevolge een later uitvoeringsbesluit van dezelfde ongewijzigd gebleven wet, ten tijde van de rechterlijke beslissing geen strafbaar feit meer opleveren want uit het ongewijzigd blijven van de strafbepaling blijkt het ongewijzigd inzicht van de wetgever op het vlak van bestraffing en een wijziging van een uitvoeringsbesluit dat door zijn aard tijdelijk en veranderlijk is, doet daaraan niets af (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567.

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

P.14.0784.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de strafrechter die te oordelen heeft over een strafbaar feit bedoeld in de artikelen 489, 489bis en 489ter Strafwetboek, bij afwezigheid van een faillietverklarende beslissing van het handelsgerecht autonoom moet onderzoeken of de betrokken handelaar of handelsvennootschap zich in een toestand van faillissement bevond gelet op de staking van betaling en het wankelen van krediet, alsook de datum van die toestand moet bepalen, miskent niet het recht op een eerlijk proces van de beklaagde; de beklaagde kan immers voor het strafgerecht, net als voor het handelsgerecht, alle verweermiddelen aanvoeren met betrekking de voorwaarden vereist voor een toestand van faillissement en tegen de daarover gewezen beslissing de bij de wet bepaalde rechtsmiddelen aanwenden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafrechter - Autonoom onderzoek naar toestand faillissement - Bestaanbaarheid

P.15.0788.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.4 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR zijn niet van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank die geen uitspraak doet over het vaststellen van burgerlijke rechten en verplichtingen noch over de gegrondheid van de strafvordering (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toepassing

P.14.0596.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.8 AC nr. ...

De rechter schendt artikel 6 EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de rechten van de mens niet wanneer hij de beoordeling van de schuld van een beklaagde steunt op belastende verklaringen die een derde met miskenning van het recht op bijstand van een advocaat lastens hem heeft afgelegd, wanneer hij de schuld van de beklaagde niet enkel afleidt uit die verklaring (1). (1) EHRM 11 februari 2014, Sirey/Turkije.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eerlijk proces - Strafzaken - Belastende verklaring van een derde - Verklaring afgelegd met miskenning van het recht op bijstand van een advocaat - Strafrechtelijke veroordeling - Veroordeling mede gesteund op die verklaring - Schuld niet enkel afgeleid uit die verklaring

P.15.0067.F 3 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150603.5 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, dat door artikel 6.1 EVRM is gewaarborgd, vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo klaar en duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik waarop die regels de aanwending van een rechtsmiddel toelaten of op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend (1). (1) EHRM, Hakimi t. België, 29 juni 2010, RABG, 2011, p. 91; EHRM, Faniel t. België, 1 maart 2011, JLMB, 2011, p. 788, noot P. Thevissen, "La notification des règles d'opposition comme condition du procès équitable", T.Strafr., 2011, p. 189, noot C. VAN DEUREN, "Informatieplicht omtrent rechtsmiddelen veralgemeend"; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, RW 2012-2013, p. 215, noot B. DE SMET, "Vormvereisten bij de betekening van verstekvonnissen".

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Verstekbeslissing - Betekening - Vermeldingen - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen - Verplichting

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.14.1080.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.3 AC nr. ...

Miskennen het recht van verdediging de appelrechters die de strafmaat mede bepalen op redenen die de wijze bestraffen waarop een beklaagde zich heeft verdedigd tegen de telastleggingen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Motivering van de strafmaat - Redenen die de wijze van verdediging bestraffen

- Art. 6.3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0224.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.9 AC nr. ...

De partijen kunnen worden ingelicht over een aanpassing van een telastlegging door middel van een vordering van het openbaar ministerie en zijn aldus in de mogelijkheid om daarover desgewenst verweer te voeren; het is niet vereist dat de partijen uitdrukkelijk door het openbaar ministerie of de rechter worden uitgenodigd om verweer te voeren.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Aanpassing van een telastlegging - Inlichten van de partijen - Vordering van het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

Indien een partij in een conclusie haar verweer beperkt tot een bepaald aspect van de zaak en zichzelf een voorbehoud verleent om pas na de beslissing betreffende dat ene aspect over de andere elementen te concluderen, bindt dit voorbehoud de rechter niet en moet hij zich er niet over uitspreken, tenzij hij zou hebben aangegeven dat het debat werd beperkt tot dat ene aspect.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verweer door partij in conclusie beperkt tot een bepaald aspect - Voorbehoud voor de andere aspecten - Draagwijdte voor de rechter

P.15.0241.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.3 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de wet ten aanzien van alle rechtzoekenden dezelfde voorwaarden bepaalt om hoger beroep in te stellen, ongeacht hun verblijfplaats of hun nationaliteit, kan geen discriminatie in de zin van artikel 14 EVRM worden afgeleid.

Verdrag rechten van de mens - Art. 14 - Verbod op discriminatie - Strafzaken - Op tegenspraak gewezen beslissing - Termijn om hoger beroep in te stellen - Identieke voorwaarden ten aanzien van alle rechtzoekenden

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 203, §1, Wetboek van Strafvordering legt de rechtzoekende die in het buitenland verblijft geen termijn op die onmogelijk kan worden nageleefd, door te bepalen dat de termijn van vijftien dagen om hoger beroep in te stellen ingaat vanaf de dag van de uitspraak van de op tegenspraak gewezen beslissing en zonder in dat geval in de betekening daarvan te voorzien; die bepaling schendt bijgevolg de artikelen 6 en 13 EVRM niet.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Op tegenspraak gewezen beslissing - Termijn om hoger beroep in te stellen - Vijftien dagen te rekenen van de uitspraak - Ontstentenis van betekening van de beslissing - Rechtzoekende met verblijfplaats in het buitenland

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Strafzaken - Op tegenspraak gewezen beslissing - Termijn om hoger beroep in te stellen - Vijftien dagen te rekenen van de uitspraak - Ontstentenis van betekening van de beslissing - Rechtzoekende met verblijfplaats in het buitenland

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De bepalingen van het EVRM verbieden de Staten die partij zijn bij het Verdrag niet om de in het intern recht bepaalde rechtsmiddelen gepaard te doen gaan met voorwaarden voor de uitoefening ervan, voor zover die het wezen ervan niet in het gedrang brengen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Staten die partij zijn - Intern recht - Rechtsmiddelen - Toepassingsvoorwaarden - Overeenstemming

- Artt. 6.1 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Staten die partij zijn - Intern recht - Rechtsmiddelen - Toepassingsvoorwaarden - Overeenstemming

- Artt. 6.1 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.0414.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1 AC nr. ...

Artikel 6.3.a EVRM is in de regel van toepassing op de vonnisgerechten en niet op de onderzoeksgerechten, tenzij de niet-inachtneming ervan het eerlijk karakter van het proces ernstig in het gedrang brengt (1). (1) Zie Cass. 10 december 2002, AR P.02.1146.N, AC 2002, nr. 664.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Onderzoeksgerechten - Recht op een eerlijk proces - Toepasselijkheid

Bij de beoordeling of een zaak eerlijk is behandeld in de zin van artikel 6.1 EVRM, moet worden nagegaan of de zaak in haar geheel op een eerlijke wijze is behandeld, dit is onder meer of bij de beoordeling van de zaak ten gronde de beklaagde kennis heeft gekregen van wat hem ten laste wordt gelegd en de kans heeft gekregen om vrij tegenspraak te voeren over de door het openbaar ministerie tegen hem ingebrachte gegevens; wanneer het onderzoeksgerecht oordeelt dat de omschrijving van een bepaald feit in de vordering tot verwijzing onvoldoende nauwkeurig is, dient het daarvan kennis te geven aan de partijen met het oog op een mogelijke precisering (1). (1) Zie de concl. van het O.M.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Onderzoeksgerechten - Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten - Vordering tot verwijzing of verwijzingsbeslissing - Precisering - Toepassing

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsvordering van het openbaar ministerie - Onvoldoende nauwkeurige omschrijving feit - Gevolg - Taak van het onderzoeksgerecht

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Verwijzingsvordering van het openbaar ministerie - Onvoldoende nauwkeurige omschrijving feit - Gevolg - Taak van het onderzoeksgerecht

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Onderzoeksgerechten - Inlichten van de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten - Vordering tot verwijzing of verwijzingsbeslissing - Precisering - Toepassing

P.15.0089.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.6 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing en dit ongeacht of er een conclusie is ingediend; niet is vereist dat de rechter een gedetailleerd antwoord verstrekt over elk mogelijk twistpunt en het volstaat dat hij de redenen vermeldt die de burgerlijke partij in staat stellen de beslissing te begrijpen (1). (1) Cass. 24 maart 2015, AR P. 14.1298.N, AC 2015, nr...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Motivering van de beslissing

C.12.0568.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Betekening van een rechterlijke beslissing - Informatie over de rechtsmiddelen - Algemeen

Uit het civiele luik van artikel 6.1 EVRM kan geen verplichting worden afgeleid om bij de betekening van een rechterlijke beslissing op het initiatief van één van de bij die beslissing betrokken procespartijen, informatie te verstrekken over de rechtsmiddelen die tegen die beslissing kunnen worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Betekening van een rechterlijke beslissing - Informatie over de rechtsmiddelen - Algemeen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

D.14.0008.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.5 AC nr. ...

Noch het algemeen beginsel van het recht van verdediging, noch artikel 6.1 EVRM worden geschonden door de kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars die de tuchtsanctie die door de Uitvoerende Kamer werd uitgesproken verzwaart, zonder vooraf de betrokken beroepsbeoefenaar-appellant te hebben verwittigd, aangezien, ingevolge artikel 60 van het koninklijk besluit van 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars, de mogelijkheid om tot verzwaring van de sanctie over te gaan inherent is aan het instellen van het hoger beroep en derhalve voorzienbaar is.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtsanctie - Verzwaring zonder voorafgaande verwittiging beroepsbeoefenaar - Gevolg

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.13.1755.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.2 AC nr. ...

Aangezien artikel 6.1 en 6.2 EVRM niet vermeldt welke straf op het niet-naleven van het vermoeden van onschuld staat, staat het aan de rechter om de gevolgen daarvan te beoordelen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Niet-naleving van het vermoeden van onschuld - Gevolgen - Beoordeling door de rechter

Aangezien artikel 6.1 en 6.2 EVRM niet vermeldt welke straf op het niet-naleven van het vermoeden van onschuld staat, staat het aan de rechter om de gevolgen daarvan te beoordelen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Niet-naleving van het vermoeden van onschuld - Gevolgen - Beoordeling door de rechter

P.13.1399.N 12 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.2 AC nr. ...

Ofschoon het aan het openbaar ministerie staat elk gegeven mee te delen dat invloed kan hebben op de regelmatigheid van het bewijsmateriaal of het bestaan van het misdrijf, kan uit het feit alleen dat andere dossiers waarvan de inverdenkinggestelde beweert dat ze relevant zouden zijn, niet werden gevoegd, niet worden afgeleid dat die verplichting niet werd nageleefd; het feit dat het openbaar ministerie, dat de bewijslast draagt en instaat voor het geheim van het onderzoek, de keuze van die stukken maakt, kan jegens die partij geen vermoeden van de loyaliteit doen ontstaan (1). (1) Zie: Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0758.F, AC 2012, nr. 509

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Loyaliteitsbeginsel - Geen voeging van andere dossiers die relevant zouden zijn - Keuze van stukken door het openbaar ministerie - Vermoeden van loyaliteit

P.15.0158.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.5 AC nr. ...

Wanneer het verzet van de persoon die bij verstek is veroordeeld maar die voor het aanwenden van dat rechtsmiddel vertegenwoordigd wordt door een advocaat, de door de wet voorgeschreven rechtsvormen niet in acht neemt, kan uit het enkele feit dat de rechter de exceptie van overmacht niet aanneemt geen schending van artikel 6.1 EVRM worden afgeleid (1)). (1) Zie arrest Hof Mensenrechten van 1 maart 2011, zaak Faniel t. België, JT 2011, p. 562.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Verstekbeslissing - Verzet - Verzetdoende partij vertegenwoordigd door een advocaat voor het aanwenden van het verzet - Niet-naleving van de vormvoorschriften van het rechtsmiddel - Niet-ontvankelijkheid - Niet-aanneming van de exceptie van overmacht - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De verplichting om verzet te doen in handen van de arbeidsauditeur wanneer deze de strafvordering uitoefent, zoals voorgeschreven met het oog op rechtszekerheid en een goede rechtsbedeling, ontneemt de rechtzoekende het recht niet om een daadwerkelijk rechtsmiddel in te stellen tegen een beslissing die zijn rechten kan benadelen.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Strafzaken - Strafvordering uitgeoefend door de arbeidsauditeur - Verstekbeslissing - Verzet - Betekening aan de arbeidsauditeur - Verplichting - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

F.14.0045.N 24 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150424.3 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullende Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, houdt in dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden met betrekking tot eenzelfde verdachte welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn.

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4.1 - "Non bis in idem"

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.13.1258.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.2 AC nr. ...

Het bewust niet bezorgen van informatiedragers die sociale gegevens of overeenkomstig de wet op te maken, bij te houden of te bewaren gegevens bevatten, aan een sociaal inspecteur die daarom heeft verzocht, kan het misdrijf van het verhinderen van toezicht opleveren; het is daarbij zonder belang of de sociaal inspecteur gebruik heeft gemaakt van de hem door artikel 4, § 1, 2°, c) Arbeidsinspectiewet, thans artikel 28, § 3, Sociaal Strafwetboek toegekende opsporingsbevoegdheden en deze strafrechtelijk gesanctioneerde verplichting houdt geen miskenning in van het in artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 IVBPR vervatte vermoeden van onschuld (1). (1) Zie M. GRATIA en G. VAN DE MOSSCHELAER, "La loi concernant l'inspection du travail: après 2006, avant un code de droit pénal social (Partie I)", Ors. 2009, nr. 8, (17) 25; W. van EECKHOUTTE en S. BOUZOUMITA, "Opsporing van sociaalrechtelijke misdrijven", NJW 2009, (698) 709; A. DE NAUW, "Het misdrijf van verhindering van toezicht, de wettelijke verplichting bepaalde documenten op te maken, bij te houden en te bewaren in het sociaal strafrecht en het gebruik ervan in een strafvervolging" in X. Liber Amicorum Henri-D. Bosly, Loyauté, justice et vérité, Bruxelles, La Charte, 2009, 123-140; K. SALOMEZ, "Sociaal Strafrecht", Brussel, Die Keure, 2010, 94.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Sociaal inspecteur - Verhinderen van toezicht - Bestaanbaarheid

P.14.1899.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.5 AC nr. ...

Artikel 971 Gerechtelijk Wetboek, dat onverenigbaar is met de regels die de strafprocedure beheersen, is niet van toepassing in strafzaken, maar deze niet – toepasselijkheid houdt niet in dat de deskundige en de partijen niet vrijuit kunnen spreken en dat de betrouwbaarheid van het bewijs wordt aangetast (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2000, AR P.97.0515.N, AC 2000, nr. 100, met concl. advocaat- generaal P. Duinslaeger, RW 2000-2001, 217 e.v.; Cass. 12 april 2000, AR P.00.0136.F, AC 2000 , nr. 249, RW 2001-2002, 306 met noot B.DE SMET, ' De samenwerking tussen de deskundige en de partijen in strafzaken'.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Verzoek tot wraking van een deskundige - Niet-toepasselijkheid van artikel 971 Gerechtelijk Wetboek

D.14.0006.N 17 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150417.2 AC nr. ...

Waar dit orgaan geen uitspraak doet over de gegrondheid van de tuchtvervolging, is het in de regel niet onderworpen aan de waarborgen van artikel 6.1 EVRM of aan het algemeen rechtsbeginsel van de onpartijdigheid van de rechter; dit is evenwel anders wanneer het eerlijk karakter van het proces ernstig in het gedrang dreigt te komen door de niet-inachtneming van vereisten van voormelde bepaling vóór de aanhangigmaking van de zaak bij de tuchtrechter (1). (1) Cass. 24 oktober 1997, AR D.96.0016.F, AC 1997, nr. 427; zie in strafzaken en de twijfel bij onpartijdigheid van de onderzoeker Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Stafhouder - Tuchtvervolging - Uitspraak over de gegrondheid - Waarborgen eerlijk proces of onpartijdigheid van de rechter - Niet-inachtneming vereisten

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer de stafhouder aan de tuchtraad kennis geeft van een tuchtzaak, nadat hij een klacht tegen een advocaat van zijn Orde heeft ontvangen en onderzocht of daartoe een onderzoeker heeft aangesteld of nadat hij ambtshalve of op schriftelijke aangifte van de procureur-generaal een onderzoek heeft ingesteld en oordeelt dat er redenen bestaan om de betrokken advocaat te laten verschijnen voor de tuchtraad, treedt hij op als een orgaan van de Orde, maar is hij geen rechterlijke instantie zoals bedoeld in artikel 6 EVRM (1). (1) Cass. 5 april 2012, AR D.11.0009.N, AC 2012, nr. 220.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechterlijke instantie - Advocaat - Tuchtzaak - Tuchtraad - Aangifte - Stafhouder - Hoedanigheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 458, §§ 1 en 2, 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0024.F 15 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150415.2 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke- of verdragsbepaling verplicht de nationale rechter, die uitspraak moet doen over de vervolging die tegen een politieambtenaar is ingesteld wegens onrechtmatig geweld, om een verschillend geloof te hechten aan de beweringen van de persoon die hem daarvan beschuldigd dan aan de uitleg van de beklaagde die zich daartegen verweert; dergelijke omkering van de bewijslast zou tot miskenning van het vermoeden van onschuld leiden, dat algemeen geldend is en dat bijgevolg ook een politieambtenaar ten goede moet komen die wegens onrechtmatig geweld wordt vervolgd (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N, AC 2015, nr. ....

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Vervolging ingesteld tegen een politieagent wegens onrechtmatig geweld - Bewijslast - Aan de verklaringen van de partijen wordt een verschillend geloof gehecht

- Artt. 3 en 6.2 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer iemand op verdedigbare wijze aanvoert dat de politie hem aan vernederende of onmenselijke behandelingen heeft onderworpen, vereist artikel 3 EVRM, samen met de algemene plicht van de Staat om eenieder die onder zijn rechtsmacht ressorteert de rechten en vrijheden te verzekeren die in dat Verdrag zijn vastgesteld, dat een effectief officieel onderzoek wordt geopend dat moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering - Verdedigbare aanvoering van onmenselijke of vernederende behandelingen door de politie - Plicht van de Staat - Openen van een officieel onderzoek

- Art. 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.12.1249.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.1 AC nr. ...

Artikel 13 EVRM houdt niet in dat wanneer de rechter vaststelt dat de in artikel 6.1. EVRM bedoelde redelijke termijn is overschreden, het herstel noodzakelijk bestaat in het verval van de vordering tot herstel in de vorige staat (1). (1) Cass. 6 januari 2009, AR P.08.0674.N, AC 2009, nr. 7

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Stedenbouw - Vordering tot herstel in de vorige staat - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Stedenbouw - Vordering tot herstel in de vorige staat - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn

De vaststelling dat een herstel in de oorspronkelijke toestand een straf is in de zin van artikel 6.1. EVRM, brengt enkel met zich mee dat de waarborgen van die bepaling moeten worden in acht genomen zodat het voor de rechter mogelijk blijft, ook wanneer hij vaststelt dat de redelijke termijn is overschreden, dit herstel te bevelen teneinde de gevolgen van het stedenbouwmisdrijf te doen ophouden en te voorkomen dat verder voordeel wordt behaald uit het gepleegde misdrijf (1). (1) Cass. 6 januari 2009, AR P.08.0674.N, AC 2009, nr. 7.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Stedenbouw - Herstel van de plaats in de vorige staat - Straf -

Gevolg - Toepassing bij overschrijding van de redelijke termijn

P.14.1146.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 6 en 13 EVRM volgt niet dat een ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn, die niet heeft geleid tot een onherstelbare miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde of het teloorgaan van bewijsmateriaal, moet worden gesanctioneerd met een verval van de strafvordering of een buitenvervolgingstelling; het rechtsherstel waarop de inverdenkinggestelde ingevolge deze verdragsbepalingen is gerechtigd, kan bestaan in een voor de burgerlijke rechtbank te vorderen schadevergoeding of de vaststelling door het onderzoeksgerecht van die overschrijding, waarmee de vonnisrechter in het licht van de gehele rechtspleging rekening moet houden en waaruit hij de bij de wet bepaalde gevolgen moet afleiden (1). (1) Zie: Cass. 7 januari 2015, AR P.13.1834.F, AC 2015, nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Redelijke termijn - Overschrijding - Overschrijding die niet heeft geleid tot onherstelbare miskenning van recht van verdediging of teloorgaan bewijsmateriaal - Vaststelling - Sanctie - Rechtsherstel

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Redelijke termijn - Overschrijding - Overschrijding die niet heeft geleid tot onherstelbare miskenning van recht van verdediging of teloorgaan bewijsmateriaal - Vaststelling - Sanctie - Rechtsherstel

P.15.0278.F 1 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150401.3 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 5.4 EVRM kan de persoon die is opgesloten met het oog op uitlevering de rechter vragen om op korte termijn uitspraak te doen over de wettigheid van zijn gevangenhouding en met name over het toezicht op de eerbiediging van de redelijke termijn bepaald bij artikel 5.3 van het Verdrag (1). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, met concl. procureur-generaal P. Duinslaeger, toen advocaat-generaal.

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op vrijheid - Aangehouden persoon - Recht op verhaal voor een rechtbank - Persoon opgesloten met het oog op uitlevering - Uitleveringsdetentie - Toepasbaarheid

P.14.1298.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3 AC nr. ...

De aan artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontleende procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken, is een middelen- en geen resultaatsverplichting; slechts die onderzoekshandelingen moeten worden gesteld die redelijkerwijze tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken kunnen leiden (1). (1) Zie EHRM, 24 maart 2011, Giuliani en Gaggio t. Italië, §301.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Aard van de verplichting

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren - Onderzoekshandelingen

Het door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR gewaarborgde recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering, de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing en dit ongeacht of er een conclusie is ingediend; niet is vereist dat de rechter een gedetailleerd antwoord verstrekt over elk mogelijk twistpunt: het volstaat dat de rechter de redenen vermeldt die de burgerlijke partij in staat stellen de beslissing te begrijpen; de omstandigheid dat een burgerlijke partij het niet eens is met de beslissing van het onderzoeksgerecht tot buitenvervolgingstelling houdt geen miskenning in van de uit artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR afgeleide motiveringsverplichting (1). (1) Zie Cass. 12 september 2012, AR P.12.0544.F, AC 2012, nr. 458; Cass. 16 april 2013, AR P.12.0858.N, AC 2013, nr. 238; Cass. 10 december 2013, AR P.13.1348.N, AC 2013, nr. 670; Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1213.N, AC 2014, nr. 26.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Onderzoeksgerecht - Regeling van de rechtspleging - Beslissing die een einde stelt aan de strafvordering - Burgerlijke partij - Redenen van de beslissing - Motiveringsplicht

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld terwijl hij werd gearresteerd of tijdens zijn detentie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn, het de Staat toekomt om daarvoor een overtuigende verklaring te geven en dat indien hij daarin niet slaagt, een verdragsrechtelijke inbreuk van de Staat vaststaat (1); uit deze bepaling volgt evenwel niet dat de nationale rechter die moet oordelen over de aanwezigheid van voldoende bezwaren in hoofde van wegens het gebruik van niet-gerechtvaardigd geweld verdachte politieambtenaren, ertoe gehouden is de verklaringen van slachtoffers als geloofwaardig aan te nemen en de verklaringen van de verdachten als niet geloofwaardig te verwerpen wat een schending zou uitmaken van het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld, waarvan ook politieambtenaren verdacht van niet-gerechtvaardigd geweld genieten (1). (1) Zie EHRM, 28 oktober 1998, Assenov e.a. t. Bulgarije, §92-102; EHRM, 1 juli 2004, Bakbak t. Turkije, §47; EHRM, 23 februari 2006, Ognyanova en Choban t. Bulgarije, §94-95; EHRM, 10 maart 2009, Turan Cakir t. België, §54; EHRM, 4 november 2010, Darraj t. Frankrijk, §36; EHRM, 9 oktober 2012, Mikiashvili t. Georgië, §69-71.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de autoriteiten - Taak van de Staat - Taak van de nationale rechter - Vermoeden van onschuld

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de autoriteiten - Taak van de Staat - Taak van de nationale rechter

---

D.13.0022.N 20 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150320.4 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist niet dat de provinciale raad van de Orde van Geneesheren, die onder toezicht staat van hogere rechtsprekende organen, zelf aan de voorschriften van dat artikel voldoet; het is voldoende dat het rechtsprekend orgaan met volle rechtsmacht dat bevoegd is om de beslissingen van dat tuchtcollege in rechte en in feite te toetsen, die vereisten vervult (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Tucht - Orde der geneesheren - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Beperking

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Beperking - Beoordeling door de rechter - Criteria

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Tucht - Orde der geneesheren - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie

Een beperking van de vrijheid van meningsuiting is nodig in een democratische samenleving wanneer zij beantwoordt aan een dwingende sociale noodwendigheid, op voorwaarde dat de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel en de beperking verantwoord is op grond van relevante en toereikende motieven (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Beperking

- Art. 10 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit de beslissing van de rechter moet niet alleen blijken dat hij het recht op vrije meningsuiting heeft afgewogen tegen de andere rechten bedoeld in artikel 10.2 EVRM, zoals het recht op goede naam, maar ook dat de opgelegde beperking, in acht genomen de context waarin de mening werd geuit, de hoedanigheid van de partijen en de overige bijzondere omstandigheden van de zaak, beantwoordt aan een dwingende sociale noodwendigheid en pertinent is en dat door de opgelegde beperking de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Beperking - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Art. 10.2 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.10.0597.F 19 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.9 AC nr. ...

Artikel 87, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is op zich niet strijdig met artikel 6, §1, EVRM, dat slechts geschonden kan worden wegens de concrete omstandigheden van de tussenkomst van een plaatsvervangende rechter in een bepaald geding.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtbank van koophandel - Plaatsvervangende rechters - Tijdelijke vervanging van een lid van het openbaar ministerie

- Art. 87, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De omstandigheid dat, voor de rechtbank van koophandel die kennisneemt van een vordering tot faillietverklaring ingesteld door de procureur des Konings, het openbaar ministerie vertegenwoordigd wordt door een advocaat die benoemd is tot plaatsvervangend rechter bij die rechtbank, heeft niet tot gevolg dat die rechtbank zich zou moeten uitspreken over een vordering die ingesteld of gepleit werd door één van zijn leden; die omstandigheid is niet van die aard dat zij de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtbank en het eerlijke karakter van het proces aantast, aangezien het middel niet aanvoert dat de tussenkomst van die plaatsvervangende rechter in dat geding niet beperkt zou zijn tot de vervanging van een verhinderd lid van het openbaar ministerie.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtbank van koophandel - Plaatsvervangend rechter - Tijdelijke vervanging van een lid van het openbaar ministerie - Gevolg - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtbank - Eerlijk karakter van het proces

- Art. 87, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1339.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.4 AC nr. ...

Artikel 6.3.a EVRM dat bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft onverwijld, in een taal die hij verstaat en in bijzonderheden, op de hoogte te worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingestelde beschuldigingen, bedoelt met de "redenen" van de ingestelde beschuldiging de strafbare feiten die ten laste worden gelegd, maar niet de gedetailleerde omschrijving van de materiële feiten waaruit het ten laste gelegde gebruik van de valse stukken bestaat, en met de "aard" van die beschuldiging de juridische kwalificatie ervan (1). (1) Cass. 4 maart 2008, AR P.08.0332.N, AC 2008, nr. 15; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46. In vergelijking met de hiervoor aangehaalde arresten verduidelijkt het Hof ingevolge de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie in het thans geannoteerde arrest zijn standpunt met betrekking tot de precieze draagwijdte van artikel 6.3.a EVRM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Kennisgeving van de aard en de redenen van de beschuldiging

De omstandigheid dat een partij niet kan deelnemen aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, behoudens wanneer en in zoverre deze laatste zulks gepast vindt voor de waarheidsvinding, houdt geen schending van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht van verdediging in; de eerbiediging van die bepaling en dat recht wordt immers gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, die onaantastbaar de bewijswaarde van het verslag van de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige beoordeelt en voor wie de partijen dat verslag vrij kunnen betwisten en tegenspreken en die ook de door de onderzoeksrechter aangestelde deskundige of de door de partijen aangebrachte technische raadslieden kan horen en zelf deskundigen kan aanstellen (1). (1) Cass. 26 oktober 2010, AR P.10.1029.N, AC 2010, nr. 637; Cass. 13 november 2012, AR P.12.1082.N, AC 2012, nr. 610 met concl. OM; Cass. 22 oktober 2014, AR P.13.0764.F, AC 2014, nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek - Niet-tegensprekelijk karakter - Compenserende waarborgen

P.14.0275.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.1 AC nr. 138

Geschillen over verplichtingen in belastingzaken zijn geen betwistingen die verband houden met de vaststelling van burgerlijke rechten of verplichtingen noch met de bepaling van de gegrondheid van de strafvordering; de vordering van de Belgische Staat tot betaling van ontdoken rechten vloeit niet voort uit het aan een beklaagde ten laste gelegde misdrijf, maar vindt haar rechtstreekse grondslag in de fiscale wet die de betaling van die rechten oplegt; op de vordering tot betaling van ontdoken accijnzen, bijzondere accijnzen en energiebijdragen zijn de artikelen 6.1 en 13 EVRM dan ook niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 21 november 1997, AR F.97.0048.F, AC 1997, nr. 498; Cass. 14 januari 1999, AR F.98.0047.F, AC 1999, nr. 24; Cass. 15 mei 2012, AR P.11.0679.N, AC 2012, nr. 303.

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Douane en accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken accijnzen, bijzondere accijnzen en energiebijdragen - Toepasselijkheid

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Douane en accijnzen - Vordering tot betaling van ontdoken accijnzen, bijzondere accijnzen en energiebijdragen - Toepasselijkheid

P.14.1509.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.5 AC nr. 122

Uit de bepalingen van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM alsmede uit het algemene rechtsbeginsel non bis in idem volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak en voor zover die vervolgingen betrekking hebben op dezelfde persoon, waarbij onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Cass. 24 juni 2014, AR P.13.1747.N, AC 2014, nr. 452 zie H. VAN BAVEL, "Idem" betekent niet altijd hetzelfde', noot onder Cass. 24 juni 2014, T.Strafr. 2014/5, 314-318;Cass. 20 mei 2014, AR P.13.0026.N, AC 2014, nr; 357 Cass. 27 maart 2013, AR P.12.1945.F, AC 2014, nr. 213;Cass. 12 november 2010, AR F.09.0101.N, AC 2010, nr.669 met concl. van advocaat-generaal D.Thijs; zie EHRM (Grote Kamer) 10 februari 2009 , nr.14939/03, Zolotukin/Rusland.

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 4.1 - Non bis in idem-beginsel - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

P.14.1011.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.7 AC nr. 99

Uit de omstandigheid dat het onderzoeksgerecht weigert een onderzoek voort te zetten omdat de door de burgerlijke partij gevraagde onderzoekshandelingen kennelijk geen verband houden met de feiten die zij aanklaagt in haar oorspronkelijke klacht, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces afgeleid worden.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Burgerlijke partij - Verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen te verrichten - Onderzoekshandelingen die kennelijk geen verband houden met de aangeklaagde feiten - Onderzoeksgerecht - Weigering om het onderzoek voort te zetten - Recht op een eerlijk proces - Miskenning

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1637.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.6 AC nr. 100

De gezworenen, samen met het hof van assisen en nadat zij hun verklaring hebben afgegeven en ondertekend, formuleren de voornaamste redenen van het verdict; het recht op een eerlijk proces houdt in dat die redenen niet op abstracte wijze geformuleerd worden; daaruit volgt dat de vereiste motivering de redenen bevat die de jury van de schuld of onschuld van de beschuldigde hebben overtuigd, met vermelding van de redenen, eigen aan de zaak, waarom op elke aan de gezworenen voorgelegde vraag ja of neen is geantwoord (1). (1) Zie Cass. 29 september 2010, AR P.10.0705.F, AC 2010, nr. 562.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Hof van assisen - Eindarrest - Beslissing van de jury - Motiveringsplicht

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1706.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.4 AC nr. 101

Noch artikel 149 van de Grondwet, noch artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering, noch artikel 6 van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden vereisen dat de rechter, wanneer bij hem geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven aanhangig is gemaakt, de concrete elementen vermeldt die de samenvoeging van aparte zaken omwille van hun samenhang rechtvaardigt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Samenhang - Geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven - Samenvoeging van zaken - Beslissing - Motivering

- Artt. 195, 226 en 227 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 149 Grondwet 1994

P.14.1739.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.5 AC nr. 103

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke of vernederende straf

Elke strafrechtelijke veroordeling kan als onmenselijk of vernederend ervaren worden maar de subjectieve beoordeling van de zwaarwichtigheid ervan laat niet toe die veroordeling als dusdanig te beschouwen, in de zin van artikel 3 EVRM; enkel de straffen waarvan die aard bijzonder ernstig blijkt, rekening houdend met het geheel der omstandigheden eigen aan de zaak en de persoonlijkheid van de veroordeelde alsook met de aard van de straf, de context en de voorzienbare uitvoeringsmodaliteiten, vallen onder het verbod bepaald in artikel 3 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onmenselijke of vernederende straf

- Art. 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0172.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.5 AC nr. 97

De rechter wordt tot bewijs van het tegendeel vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen en de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter zijn nauw met elkaar verbonden zodat bij de beoordeling van de objectieve onpartijdigheid van de rechter de waarborgen van diens individuele onafhankelijkheid in aanmerking kunnen worden genomen (1). (1) Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechter - Onpartijdigheid - Onafhankelijkheid - Beoordeling van de objectieve onpartijdigheid van de rechter - Criterium

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 151, § 1 Grondwet 1994

Volgens artikel 412, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek ressorteren de plaats- vervangende magistraten onder dezelfde overheid als de beroepsmagistraten, oefenen zij hun functie uit onder dezelfde voorwaarden, moeten zij aan dezelfde vereisten van onpartijdigheid en onafhankelijkheid voldoen, zijn zij aan dezelfde tuchtregels onderworpen, ressorteren zij onder dezelfde tuchtoverheid als de beroepsmagistraten, worden zij rechtstreeks voor het hof van beroep gedagvaard, zoals de beroepsmagistraten, wanneer zij ervan worden beschuldigd een misdrijf te hebben gepleegd in of buiten de uitoefening van hun ambt en zijn zij aan de- zelfde onverenigbaarheden onderworpen als de beroepsmagistraten, behalve wat de uitoefening van hun beroep betreft en de bezigheden die hen daardoor geoorloofd zijn; uit het enkele feit dat een plaatsvervangend magistraat als hoofdberoep het beroep van advocaat uitoefent, kan niet worden afgeleid dat hij niet de waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid biedt, ook niet indien de Orde van Advocaten partij is in het geding (1). (1) Vgl. Cass. 13 december 1988, AR nr. 2508, AC 1988- 1989, nr. 223.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hof van beroep - Samenstelling - Advocaat zetelend als plaatsvervangend raadsheer - Orde van Advocaten tussenkomend als burgerlijke partij - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1463.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.1 AC nr. ...

Het recht, voor een burgerlijke partij, om een conclusie neer te leggen voor het onderzoeksgerecht houdt in dat het onderzoeksgerecht daarop antwoordt en, zo het van mening is dat het haar vordering dient af te wijzen, de voornaamste redenen aangeeft die de voormelde partij in staat stellen de beslissing te begrijpen (1). (1) Cass. 16 mei 2012, AR P.12.0112.F, AC 2012, nr. 310.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Eerlijke behandeling van de zaak - Onderzoeksgerechten - Redenen van het arrest - Burgerlijke partij - Conclusie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De eerbiediging van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak wordt niet afgemeten naar de omvang van de motivering van de beslissing van de rechter in antwoord op het betoog van een partij.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Eerlijke behandeling van de zaak - Vonnissen en arresten - Antwoord op de conclusie - Omvang van de motivering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.13.0874.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Horizontale werking - Toepassing

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Horizontale werking - Toepassing

Noch artikel 6.1 en 6.3.c EVRM of artikel 14.1 en 14.3.d IVBPR, noch het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging verlenen een recht op bijstand van een advocaat aan een persoon die, voorafgaand aan enige vervolging, met betrekking tot strafbare feiten die hij zou hebben gepleegd, een verklaring aflegt tegenover een benadeelde van die feiten (1). (1) Zie concl. OM.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Horizontale werking - Toepassing

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Horizontale werking - Toepassing

P.14.0092.F 14 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150114.1 AC nr. ...

Artikel 6.3.a, E.V.R.M., dat eenieder tegen wie een vervolging is ingesteld het recht waarborgt om op de hoogte te worden gesteld, heeft betrekking op het recht van verdediging voor een vonnisgerecht; het is niet van toepassing op de tussenkomst van politieagenten in de loop van een strafrechtelijk vooronderzoek, met name wanneer zij een huiszoeking verrichten (1). (1) Het OM was van mening dat het tweede middel opkwam tegen de feitelijke beoordeling van het bestreden arrest en dat het bijgevolg niet ontvankelijk was.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Persoon tegen wie een vervolging is ingesteld - Recht om op de hoogte te worden gesteld - Toepassingsgebied - Strafrechtelijk vooronderzoek - Tussenkomst van politieagenten - Huiszoeking

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.13.0830.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.2 AC nr. 29

Ingebrekestellingen door bestuurlijke overheden wegens de niet-naleving van zelfs strafrechtelijk gesanctioneerde bestuurlijke voorschriften vormen als dusdanig geen daden waardoor de in gebreke gestelde persoon onder de dreiging van een strafvervolging leeft en de redelijke termijn een aanvang neemt.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvang - Ingebrekestelling door bestuurlijke

overheden

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.13.1834.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.4 AC nr. 10

Het staat niet aan het onderzoeksgerecht om de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering niet-ontvankelijk te verklaren wanneer de abnormaal lange duur van de rechtspleging niet belet dat het recht van verdediging ten volle kan worden uitgeoefend, aangezien geen bewijsmateriaal à charge of à décharge door het tijdsverloop is gewijzigd of is teloorgegaan; in dergelijk geval systematisch te beletten dat de zaak wordt berecht, komt er eigenlijk op neer dat verschillende partijen en, meer bepaald, de burgerlijke partijen, het geding wordt ontzegd waarop zij wachten, terwijl ook zij slachtoffers zijn van de overschrijding van de redelijke termijn en dat, wat hen betreft, een billijke vergoeding enkel kan worden gevonden in een versnelling van de rechtspleging en niet in de beslissing om er voorbarig een einde aan te stellen (1). (1) Zie Cass. 7 september 2011, AR P.10.1319.F, AC 2011, nr. 455; Cass. 5 juni 2012, AR P.12.0018.N, AC 2012, nr. 364.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onderzoek binnen een redelijke termijn - Regeling van de rechtspleging - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering

RECHTERLIJK GEWIJSDE

ALLERLEI

C.21.0449.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.5 AC nr. ...

Een derde kan zich ten aanzien van haar wederpartij, die de hoedanigheid van procespartij heeft in een andere gerechtelijke beslissing, beroepen op deze gerechtelijke beslissing als weerlegbaar feitelijk vermoeden (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Bewijswaarde beslissing ten aanzien van een derde - Weerlegbaar vermoeden

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

GEZAG VAN GEWIJSDE

P.24.1428.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 489quater Strafwetboek wordt de strafvordering ter zake van de in de artikelen 489, 489bis en 489ter omschreven strafbare feiten vervolgd los van enige vordering die bij de ondernemingsrechtbank mocht zijn ingesteld; nochtans kan de staat van faillissement niet voor de strafrechter worden betwist wanneer die staat is vastgesteld bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing van de ondernemingsrechtbank of van het hof van beroep aan het einde van een procedure waarin de beklaagde hetzij persoonlijk, hetzij als vertegenwoordiger van de gefailleerde onderneming is opgetreden als partij; hieruit volgt dat, met uitzondering van de staat van faillissement die vastgesteld wordt in de omstandigheden bedoeld in voormeld artikel 489quater, een vonnis van de ondernemingsrechtbank geen gezag van gewijsde in strafzaken heeft en de strafrechter kan beslissen dat de staat van staking van betaling op een eerdere datum is bereikt dan die welke uit het faillissementsvonnis blijkt (1). (1) Cass. 1 februari 2022, AR P.21.1412.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.5; Cass. 8 februari 1994, AR 7175, AC 1994, nr. 73.

Gezag van gewijsde - Handelszaken - Staat van faillissement - Bepaling van de datum van staking van betaling door de strafrechter - Uitspraak van de ondernemingsrechtbank - Invloed

- Art. 489quater Strafwetboek

C.22.0182.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.6 AC nr. ...

Wanneer de administratieve geldboete gegrond is op een bepaling van een wet, een decreet of een regel bedoeld in artikel 134 Grondwet, die vervolgens werd vernietigd door het Grondwettelijk Hof, staat het absolute gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest de betrokkene toe de in de artikelen 10 tot 18 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bedoelde rechtsmiddelen aan te wenden, met name de administratieve of rechterlijke beroepen tegen de handelingen van de administratieve overheden, overeenkomstig artikel 18, alsook het beroep tot intrekking van een arrest van de Raad van State, bepaald in artikel 17, maar de vernietiging van de bepaling heeft geen weerslag op de wettigheid en de regelmatigheid, en met name het actueel karakter, van het dwangbevel dat werd uitgevaardigd wegens niet-betaling van de geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Beroep voor de beslagrechter tegen een dwangbevel voortvloeiend uit een beslissing die een administratieve geldboete oplegt - Beslissing genomen op grond van een door het Grondwettelijk Hof vernietigde norm - Gevolg van de vernietiging voor het dwangbevel - Omvang van de bevoegdheid van de beslagrechter

- Art. 18 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 17 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 9 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1396 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1395 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0109.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.8 AC nr. ...

Aangezien de beslissing over de strafvordering bindend is voor de rechter die van de burgerlijke rechtsvordering kennisneemt, kan hij zich over de vorderingen van de burgerlijke partij niet in een andere zin uitspreken dan die welke werd gevolgd in de beslissing die het misdrijf bewezen heeft verklaard (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, 363-367, wat betreft het gezag van gewijsde in strafzaken op de burgerlijke rechtsvordering, zoals het besloten ligt in artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (Cass. 19 juni 2014, AR F.13.0070.N, ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140619.7, AC 2014, nr. 447), binnen de grenzen van artikel 23 Gerechtelijk Wetboek (zie Cass. 12 december 2007, AR P.07.0979.F, ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071212.5, AC 2007, nr. 629, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.ECLI:BE:CASS:2007:CONC.20071212.5).

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Gezag van gewijsde in strafzaken t.a.v. de rechter die van de burgerlijke rechtsvordering kennisneemt - Draagwijdte

F.18.0086.F 20 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250220.1F.3 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde van een arrest van de Raad van State is beperkt tot hetgeen de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot hetgeen, ten gevolge van het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Arrest van Raad van State - Draagwijdte

Wanneer een gerecht van de rechterlijke orde rechtsgeldig kennisneemt, op grond van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek, van een aansprakelijkheidsvordering die uitgaat van de machtsoverschrijding van een administratieve overheid, welke door de Raad van State wordt bestraft met de nietigverklaring van de administratieve akte, moet het gerecht van de rechterlijke orde, wegens het absolute gezag van gewijsde van een dergelijke vernietigingsbeslissing, noodzakelijkerwijs oordelen dat de administratieve overheid, de auteur van de nietig verklaarde akte, behoudens rechtvaardigingsgrond een fout heeft begaan (1). (1). Zie concl OM.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Administratieve overheid - Beslissing - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Fout van de administratieve overheid - Draagwijdte - Gerecht van de rechterlijke orde

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.24.0263.N 3 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.4 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde verzet zich niet ertegen dat een in een eerste procedure beslechte betwisting in een tweede procedure opnieuw wordt beoordeeld indien nieuwe feiten worden aangevoerd die zich na de uitspraak in de eerste procedure hebben voorgedaan; het volstaat evenwel niet dat nieuwe bewijselementen worden aangebracht voor reeds op het ogenblik van de eerste uitspraak bestaande feiten.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Nieuwe beoordeling - Voorwaarden

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Uit het feit dat het voorwerp en de oorzaak van een vordering waarover definitief is beslist niet dezelfde zijn als die van een latere vordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat geen enkele aanspraak of betwisting die een partij in een van beide gedingen opwerpt identiek kan zijn en evenmin dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met het eerdere gewijsde (1). (1) Cass. 10 maart 2022, AR C.21.0286.N, AC 2022, nr. 187 met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Voorwerp - Oorzaak - Latere vordering - Onderscheid - Gevolg

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0458.N 31 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.9 AC nr. ...

De exceptie van gewijsde geldt wanneer de rechter, op basis van een vergelijking van de draagwijdte van de beslissing waarvan het gezag van gewijsde wordt ingeroepen met de nieuwe vordering, beslist dat die vordering niet kan worden ingewilligd zonder het voordeel van de eerdere beslissing ongedaan te maken (1). (1) Zie concl. OM

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde - Vordering waarover definitief werd beslist - Latere vordering tussen dezelfde partijen - Draagwijdte eerste beslissing - Gevolg

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 24 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Uit het feit dat het voorwerp en de oorzaak van een vordering waarover definitief is beslist niet dezelfde zijn als die van een latere vordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat geen enkele aanspraak of betwisting die een partij in een van beide gedingen opwerpt identiek kan zijn en evenmin dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met het eerdere gewijsde (1). (1) Zie concl. OM

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde - Vordering waarover definitief werd beslist - Latere vordering tussen dezelfde partijen - Niet-identieke oorzaak en voorwerp - Gevolg

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 24 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

F.24.0020.F 16 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250116.1F.1 AC nr. ...

Wanneer de appelrechter uitspraak doet over een geschilpunt dat door de eerste rechter is beslecht in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen, zonder dat er tegen die beslissing hoger beroep is ingesteld, miskent hij het gezag van gewijsde van die beslissing niet.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Begrip - Geschilpunt dat door de eerste rechter is beslecht - Geen hoger beroep - Appelrechter die over dat geschilpunt uitspraak doet in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

F.17.0020.F 1 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.6 AC nr. ...

Noch de artikelen 47 en 142-1 Wetboek Successierechten noch de artikelen 219, vierde lid, 220 en 221 Wetboek Registratierechten wijken af van de artikelen 23 tot 26 Gerechtelijk Wetboek, die betrekking hebben op het gezag van gewijsde; wanneer een vonnis een dwangbevel bekrachtigt door het daartegen aangetekende verzet niet-gegrond te verklaren, belet het gezag van gewijsde van dat vonnis de belastingadministratie bijgevolg om van dat dwangbevel afstand te doen en een nieuw dwangbevel uit te vaardigen met het oog op de invordering van de rechten die op dezelfde oorzaak berusten en dezelfde belastingplichtigen als die uit het eerste dwangbevel treffen (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Belastingzaken - Successierechten - Dwangbevel - Bekrachtiging - Vonnis - Gezag van gewijsde - Latere afstand van het dwangbevel - Uitvaardiging van een nieuw dwangbevel - Uitwerking

- Artt. 219, vierde lid, 220 en 221 Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten
- Artt. 47 en 142-1, eerste lid Wetboek van Successierechten

P.22.1561.F 31 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.4 AC nr. ...

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt het slachtoffer van een wanbedrijf de mogelijkheid niet om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht, mits de rechter die van dit geschil heeft kennisgenomen, geen uitspraak doet over het strafbaar karakter van de aan die beklaagde toegeschreven fout en geen twijfel uit over zijn schuld aan de feiten waarvan hij werd vrijgesproken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Vrijspraak van de beklaagde - Mogelijkheid voor het slachtoffer om van de vrijgesproken beklaagde de vergoeding van zijn schade te vorderen overeenkomstig het burgerlijke aansprakelijkheidsrecht - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt de veroordeelde beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied, het recht niet om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, beklaagde en burgerlijke partij, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was; hier anders over oordelen zou de verzekeraar het recht ontzeggen de beslissing die de verzekerde voor het ongeval aansprakelijk stelt, in hoger beroep met goed gevolg tegen te spreken, wat zijn recht op een eerlijk proces en op toegang tot de rechter ten onrechte zou beperken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1635.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.4 AC nr. ...

Op het hoger beroep van de beklaagde dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing van de eerste rechter die over de strafvordering uitspraak doet en die het feit bewezen verklaart dat als grondslag dient voor de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hoewel de appelrechter in een dergelijk geval niet gebonden is door het oordeel van de eerste rechter over de hoogte van het bedrag dat nodig is om het schadeverwekkende feit te vergoeden, is hij daarentegen wel gebonden door de in kracht van gewijsde gegane beslissing over de schuld van de beklaagde en door de strafwaardigheid van het feit, aangezien die schuld niet kan worden losgekoppeld van het voorwerp van het bewezen verklaarde misdrijf. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Gezag van gewijsde in strafzaken - Omvang - Hoger beroep van de beklaagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep tegen de beslissing over de strafvordering - Gevolg voor de berechting van de burgerlijke rechtsvordering in hoger beroep

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

P.23.0409.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.15 AC nr. ...

Er is geen gelijkheid van oorzaak en voorwerp tussen, enerzijds, het beroep waardoor de vreemdeling de beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen die zijn verzoek om internationale bescherming verwerpt, aan het wettigheidstoezicht van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen onderwerpt en, anderzijds, het beroep van de Belgische Staat tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid van de beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats, genomen op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Gezag van gewijsde t.a.v. de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de wettigheid van de vasthoudingsmaatregel - Geen gelijkheid van voorwerp en oorzaak - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde van de beslissingen van de administratieve rechtscolleges onderwerpt dat gezag aan de gelijkheid van oorzaak, partijen en voorwerp; de gevorderde zaak moet dezelfde zijn, moet tussen dezelfde partijen bestaan en door hen en tegen hen in dezelfde hoedanigheid zijn ingesteld.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Gezag van gewijsde van de beslissingen van de administratieve rechtscollege - Voorwaarden

P.22.0486.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.14 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde in strafzaken wordt niet door het Gerechtelijk Wetboek geregeld, maar vormt een algemeen rechtsbeginsel van het strafrecht dat in verschillende bepalingen van dat recht is vastgelegd.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Toepasselijke bepalingen

Het gezag van gewijsde in strafzaken strekt zich enkel uit tot wat zeker en noodzakelijk door de strafrechter is beslist met betrekking tot het bestaan van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten en rekening houdend met de motieven die de noodzakelijke grondslag van de strafrechtelijke beslissing vormen; dat gezag mag de beklaagde niet beletten, op straffe van miskenning van zijn recht van verdediging, om elk bestanddeel te betwisten van het hem ten laste gelegde misdrijf, dat ten aanzien van andere beklaagden, die eerder werden berecht, bewezen is verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 692.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Draagwijdte - Grens - Misdrijf dat ten aanzien van andere beklaagden, die eerder werden berecht, bewezen is verklaard - Betwisting door de beklaagde van de bestanddelen van het misdrijf - Eerbiediging van het recht van verdediging

Wanneer een eerste in kracht van gewijsde gegane beslissing het corruptiepact bewezen heeft verklaard en de omkoper heeft veroordeeld, kan de strafrechter die vervolgens moet kennisnemen van de op een later tijdstip uitgeoefende strafvordering tegen de persoon die van passieve omkoping wordt verdacht, niet beslissen dat dit pact niet bestaat; het rechterlijk gewijsde dienaangaande belet hem daarentegen niet om te beslissen dat de voormelde persoon hetzij niet aan de omkoping heeft deelgenomen, hetzij wel hierbij betrokken was, of nog, dat die persoon niet degene is die de opbrengst heeft aanvaard of, integendeel, wel diegene is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 692.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Strafvervolging wegens corruptie - Eindbeslissing die het corruptiepact bewezen verklaart - Latere vervolging van de persoon die van passieve omkoping wordt verdacht

P.22.0634.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.15 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde waarmee een vonnis is bekleed dat moet dienen als grondslag voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en artikel 38, § 6, Wegverkeerswet zelf, verzetten zich niet ertegen dat de rechter kan oordelen dat de vermelding van een wetsbepaling in een vonnis dat veroordeelt voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven berust op een vergissing of onvolledig is (1). (1) Cass. 19 april 2022, AR P.22.0359.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.8. In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden – zie Cass. 23 oktober 2015, AR C.15.0108.F, AC 2015, nr. 624 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.5 en Cass. 5 december 2012, AR P.12.1292.F, AC 2012, nr. 668 ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121205.3, RW 2013-14/17, 655; A. WYLLEMAN, "Het gezag van gewijsde: uitdrukking van het rechterlijk gezag", TPR 1988, p. 33; P. CLAEYS-BOÚÚAERT, "Algemene beginselen van het recht, vijftien jaar rechtspraak van het Hof van Cassatie", RW 1986-87, 922.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen uitgesproken als straf - Bijzonder herhalingsregime - Vergissing of onvolledigheid in het vonnis dat de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet - Draagwijdte

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.1207.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.12 AC nr. ...

Vertaling nog niet beschikbaar

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Maatregel tot vasthouding van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Opeenvolgende hechtenistitels - Wettigheidstoezicht - Eindbeslissing over de wettigheid van een administratieve beslissing tot vrijheidsberoving - Nieuw onderzoek in het kader van het beroep tegen de titel die deze beslissing heeft vervangen - Miskenning van het gezag van gewijsde

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.0528.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.1 AC nr. ...

In toepassing van artikel 23 Gerechtelijk Wetboek strekt het gezag van gewijsde zich enkel uit tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor hem is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag, zij het impliciet, van zijn beslissing vormt (1). (1) Cass. 29 januari 2007, AR C.04.0600.F, AC 2007, nr. 52.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Onherroepelijke beslissing van een burgerlijke rechtbank

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

In strafzaken hebben de onherroepelijke beslissingen die ten gronde over het voorwerp van de strafvordering uitspraak doen, gezag van gewijsde; dat gezag strekt zich uit tot wat zeker en noodzakelijk door de strafrechter is beslist met betrekking tot het bestaan van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten en rekening houdend met de motieven die de noodzakelijke grondslag van de strafrechtelijke beslissing vormen; het geldt alleen ten aanzien van degenen die partij waren in het strafproces en is beperkt tot de bestanddelen waartegen die partijen verweer hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 11 april 2018, AR P.17.1303.F, AC 2018, nr. 223.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Onherroepelijke beslissing over de strafvordering

C.21.0527.N 5 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220905.3N.4 AC nr. ...

De exceptie van gewijsde geldt wanneer de rechter, op basis van een vergelijking van de draagwijdte van de beslissing waarvan het gezag van gewijsde wordt ingeroepen met de nieuwe vordering, beslist dat die vordering niet kan worden ingewilligd zonder het voordeel van de eerdere beslissing ongedaan te maken.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde - Vordering waarover definitief werd beslist - Latere vordering tussen dezelfde partijen - Draagwijdte eerste beslissing

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Het gezag van het rechterlijk gewijsde strekt zich uit tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke of impliciete grondslag van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie Cass. 23 april 2021, AR C.20.0122.N, AC 2021, nr. 294; Cass. 9 januari 2020, AR C.19.0188.N, AC 2020, nr. 26.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Uit het feit dat het voorwerp en de oorzaak van een vordering waarover definitief is beslist niet dezelfde zijn als die van een latere vordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat geen enkele aanspraak of betwisting die een partij in een van beide gedingen opwerpt identiek kan zijn en evenmin dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met het eerdere gewijsde (1). (1) Zie Cass. 23 april 2021, AR C.20.0122.N, AC 2021, nr. 294; Cass. 9 januari 2020, AR C.19.0188.N, AC 2020, nr. 26.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde - Vordering waarover definitief werd beslist - Latere vordering tussen dezelfde partijen - Niet-identieke oorzaak en voorwerp

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0032.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5 AC nr. ...

Het hoger beroep van de burgerlijke partij maakt enkel de burgerlijke rechtsvordering bij de rechter aanhangig; het beoogt een verhoging van de schadevergoeding die het slachtoffer had gevorderd of de veroordeling tot schadevergoeding indien zijn vordering in eerste aanleg, als gevolg van de vrijspraak van de beklaagde, was verworpen; aangezien de burgerlijke partij niet bevoegd is om haar hoger beroep tot de strafvordering uit te breiden, heeft de beslissing die in eerste aanleg over deze vordering is gewezen, geen gezag van gewijsde tegen haar; daaruit volgt dat de appelrechter, bij wie enkel het ontvankelijk hoger beroep van de burgerlijke partij tegen een vrijspraak aanhangig is gemaakt, krachtens de devolutieve werking van dat hoger beroep kan en moet nagaan of het feit dat de grondslag vormt voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen is en of dat feit de schade heeft veroorzaakt waarvan het herstel wordt gevraagd (1); derhalve miskent de beslissing waarbij het gerecht, op dit hoger beroep, oordeelt dat de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, terwijl de eerste rechter, die op strafrechtelijk gebied uitspraak deed, dat had uitgesloten, noch het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde noch dat van de eerbiediging van het vermoeden van onschuld. (1) Zie Cass. 29 april 2015, AR P.15.0148.F, AC 2015, nr. 283; Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F, AC 2001, nr. 472; Faustin HELIE, Traité de l'instruction criminelle, III, Brussel, 1869, 3313, nr. 4493; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, Brussel, 4de uitg., 2012, 1033.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Hoger beroep - Devolutieve werking - Appelrechter die enkel kennis neemt van het hoger beroep van de burgerlijke partij - Omvang van de aanhangigmaking - (Geen) Gezag van gewijsde van de beroepen beslissing over de strafvordering ten aanzien van de burgerlijke partij - (Geen) invloed op het vermoeden van onschuld

P.22.0359.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.8 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde waarmee een vonnis is bekleed dat moet dienen als grondslag voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en artikel 38, § 6, Wegverkeerswet zelf, verzetten zich niet ertegen dat de rechter kan oordelen dat de vermelding van een wetsbepaling in een vonnis dat veroordeelt voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven berust op een vergissing of onvolledig is (1). (1) In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden – zie Cass. 23 oktober 2015, AR C.15.0108.F, AC 2015, nr. 624 en Cass. 31 oktober 2012, P.12.1292.F, RW 2013-14/17, 655; A. WYLLEMAN, "Het gezag van gewijsde: uitdrukking van het rechterlijk gezag", TPR 1988, p. 33; P. CLAYES-BOÚÚAERT, "Algemene beginselen van het recht, vijftien jaar rechtspraak van het Hof van Cassatie", RW 1986-87, 922. In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen uitgesproken als straf - Bijzonder herhalingsregime - Vergissing of onvolledigheid in het vonnis dat de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0916.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.12 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde van het arrest dat een verzoek tot herziening verwerpt, kan het opnieuw instellen van het verzoek verhinderen betreffende de punten die eerder tot staving van het afgewezen verzoek werden aangevoerd (1). (1) Het OM voerde aan dat dit in casu het geval is omdat uit het nieuwe verzoek niet blijkt dat de intussen door de wet van 11 juli 2018 ingevoerde wijzigingen van die aard zijn dat ze enige invloed kunnen hebben op de beoordeling van de gegevens die reeds werden aangevoerd tot staving van het vorige verzoek dat bij arrest van het Hof van 9 januari 2008 werd verworpen. (MNB)

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Opeenvolgende verzoeken - Gezag van gewijsde - Toepassing

- Art. 443 Wetboek van Strafvordering

C.21.0286.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.9 AC nr. ...

Indien de feiten die geleid hebben tot een beslissing in de eerste procedure, onderscheiden zijn van de feiten die aangevoerd worden tijdens de tweede procedure, is er geen gezag van gewijsde.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Reeds definitief besliste vordering - Nieuwe vordering - Onderzoek van de feiten die aangevoerd worden

- Artt. 23 en 25 Gerechtelijk Wetboek

Om uit te maken of het gezag van rechtelijk gewijsde zich verzet tegen het onderzoek van een nieuwe vordering of bepaalde onderdelen ervan, moet de rechter onderzoeken welke feiten in de voorgaande procedure aan de rechter werden voorgelegd.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Reeds definitief besliste vordering - Nieuwe vordering - Gezag van rechterlijk gewijsde - Onderzoek - Taak van de rechter

- Artt. 23 en 25 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0110.F 11 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220211.1F.4 AC nr. ...

De rechtverkrijgenden onder bijzondere titel zijn in de regel geen derden bij de beslissing die is gewezen ten aanzien van hun rechtsvoorganger wanneer zij hun recht verkrijgen na het uitspreken van de beslissing.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Pachtovereenkomst - Omschrijving - Vonnis gewezen tussen de pachter en de verpachter - Omschrijving als pachtovereenkomst - Verkoop van het verpachte goed door de verpachter - Betwisting door de verpachter van de omschrijving als pachtovereenkomst - Tegenwerpelijkheid van het vonnis ten aanzien van de rechtverkrijgenden onder bijzondere titel

- Artt. 23 en 1122 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0139.F 5 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.7 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde van een beslissing moet worden beoordeeld in het licht van de wet die van kracht was op het ogenblik waarop ze werd uitgesproken.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Beoordeling van het gezag van gewijsde - Toepasselijke wet

- Artt. 3 en 24 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

Hoewel in burgerlijke zaken het gezag van gewijsde relatief is en enkel tussen de partijen geldt, kan de bewijswaarde van de beslissing worden aangevoerd als een weerlegbaar vermoeden tegen derden die geen derdenverzet hebben aangetekend; derden kunnen zich eveneens beroepen op de bewijswaarde van een vonnis ten aanzien van de partijen bij die beslissing

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Persoonlijk toepassingsgebied - Derden - Geen derdenverzet - Tegenstelbaarheid van het vonnis - Draagwijdte - Bevoegdheid van derden

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0122.N 23 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.3 AC nr. ...

Het gezag van het rechterlijk gewijsde strekt zich uit tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke of impliciete grondslag van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie Cass. 9 januari 2020, AR C.19.0188.N, AC 2020, nr. 26.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Uit het feit dat het voorwerp en de oorzaak van een vordering waarover definitief is beslist niet dezelfde zijn als die van een latere vordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat geen enkele aanspraak of betwisting die een partij in een van beide gedingen opwerpt identiek kan zijn en evenmin dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met het eerdere gewijsde (1). (1) Zie Cass. 9 januari 2020, AR C.19.0188.N, AC 2020, nr. 26.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde - Vordering waarover definitief werd beslist - Latere vordering tussen dezelfde partijen - Niet-identieke oorzaak en voorwerp

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0342.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.7 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het gezag van gewijsde in strafzaken verbiedt de rechter bij wie de latere burgerrechtelijke vordering aanhangig is gemaakt, om hetgeen de strafrechter zeker en noodzakelijk heeft beslist over een element dat aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering ten grondslag ligt, ter betwisting te stellen (1). (1) Zie Cass. 4 mei 2017, AR C.16.0187.F, AC 2017, nr. 310; Cass. 24 april 2009, AR C.07.0120.N, AC 2009, nr. 275; Cass. 14 juni 2006, AR P.06.0073.F., AC 2006, nr. 330.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Eerbiediging - Element ten grondslag aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering - Taak van de rechter

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Eerbiediging - Element ten grondslag aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering - Taak van de rechter

P.20.0965.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20 AC nr. ...

In tegenstelling tot de vernietigingsbeslissing van de Raad van State die de vernietigde akte uit de rechtsorde schrapt, heeft de beslissing om de nietigverklaring van de reglementaire akte te verwerpen geen kracht van gewijsde erga omnes; aldus dienen, met toepassing van artikel 159 Grondwet, de hoven en rechtbanken in het kader van het hun voorgelegde geschil na te gaan of deze akte in overeenstemming is met de wet (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

Gezag van gewijsde - Allerlei - Raad van State - Vernietigingsgeschillen - Verwerpingsarrest

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

P.20.1311.F 17 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210217.2F.3 AC nr. ...

Wanneer het Hof, op het cassatieberoep van de burgerlijke partij, de beslissing over de burgerlijke vordering vernietigt die is ingesteld op grond van een telastlegging waarvan de beklaagde door de appelrechter is vrijgesproken, moet de rechter op verwijzing, met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering, onderzoeken of het feit dat als grondslag voor die rechtsvordering heeft gediend, is bewezen en of het die partij schade heeft berokkend; het gezag van gewijsde van de beslissing die, op de strafvordering, de beklaagde heeft vrijgesproken, strekt zich niet uit tot de beslissing over de burgerlijke vordering die bij de rechter op verwijzing aanhangig is gemaakt.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Hoger beroep - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Cassatieberoep - Beslissing op de burgerlijke rechtsvordering - Vernietiging - Rechter op verwijzing - Opdracht

- Art. 2020 Wetboek van Strafvordering

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Hoger beroep - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Cassatieberoep - Beslissing op de burgerlijke rechtsvordering - Vernietiging - Gezag van gewijsde

- Art. 2020 Wetboek van Strafvordering

P.20.1018.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.7 AC nr. ...

Op het enkel hoger beroep van de beklaagde, dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing die de eerste rechter over de strafvordering heeft gewezen en die het feit dat als grondslag heeft gediend voor de strafvordering en voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen heeft verklaard, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hieruit volgt niet dat de appelrechter, bij de beoordeling van het bedrag dat nodig is om het schadeveroorzakende feit te vergoeden, gebonden is door de beoordeling van de eerste rechter, die enkel wat betreft de schuld van de beklaagde en de strafbaarheid van het feit in kracht van gewijsde is getreden. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Gewijsde in strafzaken - Omvang - Beslissing over de latere burgerlijke rechtsvordering - Hoger beroep van de beklaagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie

F.19.0022.N 11 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.2 AC nr. ...

De belastingrechter is niet gebonden door hetgeen door de strafrechter is beslist ter zake de toelaatbaarheid van het overgelegde bewijsmateriaal, maar dient aan de hand van de onder 1° en 2° weergegeven criteria zelfstandig te oordelen over de bruikbaarheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Door de strafrechter onrechtmatig bevonden bewijs - Aanwending voor de fiscale rechtbank - Bruikbaarheid - Criteria

C.18.0079.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.1 AC nr. ...

De miskenning van het gezag van gewijsde vereist dat in een andere rechtspleging over eenzelfde punt opnieuw uitspraak wordt gedaan.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Miskenning van het gezag van gewijsde

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0218.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.4 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde strekt zich uit tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist, en tot wat, om reden dat het geschil dat voor hem is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag, al weze het impliciet, van zijn beslissing uitmaakt (1). (1) Cass. 4 december 2008, AR C.07.0412.F, AC 2008, nr. 698.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van gewijsde

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Uit de omstandigheid dat het voorwerp en de oorzaak van een definitief beslechte rechtsvordering niet dezelfde zijn als die van een latere rechtsvordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat die overeenstemming ontbreekt voor elke aanspraak of betwisting die een partij in het ene of het andere geding aanvoert, noch dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met wat vroeger is beslist (1). (1) Cass. 8 maart 2013, AR C.12.0322.N, AC 2013, nr. 163.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Voorwerp en oorzaak van een definitief beslechte rechtsvordering - Voorwerp en oorzaak van een nieuwe rechtsvordering - Dezelfde partijen - Gedeeltelijke overeenstemming van een aanspraak of betwisting

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0843.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.3 AC nr. ...

Wanneer alleen de verzekeraar hoger beroep instelt, heeft de beslissing waarbij hij samen met de verzekerde ten aanzien van de burgerlijke partij is veroordeeld, jegens hem geen gezag van gewijsde, zodat die beslissing hem niet meer tegenstelbaar is; het feit dat die beslissing hem niet tegenstelbaar is, geldt zowel ten aanzien van de verzekerde als van de benadeelde (1). (1) Cass. 29 september 1999, AR P.99.0624.F, AC 1999, nr. 493; Cass. 4 december 1996, AR P.96.0007.F, AC 1996, nr. 482; Cass. 19 januari 1994, AR P.93.1101.F, AC 1994, nr. 31; Cass. 19 maart 1973, AC 1973, I, p. 707; zie Cass. 26 oktober 2016, AR P.15.1587.F, AC 2016, nr. 605, met concl. OM in Pas. 2016; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1511..

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - WAM-verzekering - Veroordeling van de verzekerde, beklaagde, en van de verzekeraar - Hoger beroep van de verzekeraar alleen

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

C.19.0188.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.3 AC nr. ...

Het gezag van het rechterlijk gewijsde strekt zich niet enkel uit tot hetgeen de rechter over een betwist punt heeft beslist, maar ook tot hetgeen de noodzakelijke, zij het impliciete grondslag van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0571.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.14 AC nr. ...

Het betrekkelijk karakter van het gezag van gewijsde als onweerlegbaar vermoeden tussen partijen belet niet dat de betrokken beslissing bewijswaarde heeft ten aanzien van derden als weerlegbaar vermoeden (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van gewijsde - Vermoeden - Aard - Toepassing

- Artt. 23 en 1122 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0374.F 28 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190328.2 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde strekt zich uit tot hetgeen de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot hetgeen, gelet op het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, zij het impliciet, de noodzakelijke grondslag van zijn beslissing vormt (1). (1) Cass. 31 maart 2017, AR C.13.0517.N, AC 2017, nr. 232.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar - Verjaring - Verjaringstermijn - Aanvang - Subrogatie

C.16.0130.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de exceptie van het gewijsde verhindert dat partijen opnieuw een hoger beroep met hetzelfde voorwerp instellen wanneer in hoger beroep reeds een einduitspraak werd gedaan over de vorderingen van partijen (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Exceptie van het gewijsde - Einduitspraak - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0067.F 24 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190124.1 AC nr. ...

Het gezag van het rechterlijk gewijsde in strafzaken staat er niet aan in de weg dat een partij, bij een later burgerlijk proces, de mogelijkheid krijgt om de gegevens te betwisten die uit het strafproces zijn afgeleid, wanneer zij geen partij in het strafgeding was of in zoverre zij er haar belangen niet vrij heeft kunnen doen gelden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Tegenstelbaarheid - Burgerlijk proces - Beginsel

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Een partij heeft haar belangen in het strafgeding niet vrij kunnen doen gelden wanneer zij, bij ontstentenis van hoedanigheid of belang in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, geen cassatieberoep heeft kunnen instellen tegen een beslissing die in het kader van dat geding werd gewezen en waarvan het gezag van het rechterlijk gewijsde haar in het latere burgerlijk proces wordt tegengeworpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Tegenstelbaarheid - Burgerlijk proces - Beslissing gewezen in het kader van het strafgeding - Geen hoedanigheid of belang om cassatieberoep in te stellen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0363.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.5 AC nr. 539

Het arrest waarbij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens akte verleent van een eenzijdige verklaring van de Belgische regering ingevolge een voorstel tot schadevergoeding van laatstgenoemde - die schending van het EVRM heeft toegegeven -, dat de uitdrukkelijke instemming van de eiser met het geformuleerde voorstel tot schadevergoeding vaststelt, dit voorstel als een impliciete minnelijke schikking tussen partijen beschouwt en de zaak van de rol schrapt maar de Belgische Staat niet aansprakelijk verklaart voor het niet-naleven van het Verdrag, heeft geen gezag van gewijsde (1). (1) Zie ook Cass. 7 november 2018, AR P.18.0949.F-P.18.0950.F, AC 2018, nr. 616.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Eenzijdige verklaring van de Belgische regering - Impliciete minnelijke schikking - Schrappingsarrest van de zaak van de rol

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 39 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het gezag van gewijsde is beperkt tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor hem is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag, zij het impliciet, van zijn beslissing vormt (1). (1) Cass. 1 december 2017, AR C.17.0069.F, AC 2017, nr. 686; Cass. 3 februari 2015, AR P.13.0908.N, AC 2015, nr. 78; Cass. 4 december 2008, AR C.07.0412.F, AC 2008, nr. 698; Cass. 28 maart 1980, AC 1979-80, nr. 488, met verwijzing in noot.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Gemeente - Beslissing van het college van burgemeester en schepenen - Machtiging van de gemeenteraad - Uitlegging van de beraadslagingen van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en schepenen

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0443.F 3 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181003.3 AC nr. 524

Wanneer de rechter vaststelt dat de sanctionerend ambtenaar, met een eindbeslissing, een overtreder die vervolgd wordt wegens een stedenbouwkundige overtreding een administratieve geldboete heeft opgelegd samen met de verplichting om de plaats binnen een bepaalde termijn in de vorige staat te herstellen en de overtreder het voorwerp uitmaakt van nieuwe vervolgingen voor identieke of substantieel dezelfde feiten tijdens een incriminatieperiode die dateert van vóór het verstrijken van de termijn die voor het herstel van de plaats in de vorige staat is bepaald, kan hij, zonder het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem te miskennen en zonder artikel 4.1 zevende aanvullend protocol EVRM te schenden, oordelen dat de hem ter beoordeling voorgelegde feiten identiek of substantieel dezelfde zijn als die welke het voorwerp uitmaken van de administratieve vervolgingen.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Stedenbouwkundige overtreding - Administratieve beslissing die een geldboete oplegt en een termijn vaststelt om de plaats in de vorige staat te herstellen - Nieuwe vervolgingen - Incriminatieperiode dateert van vóór het verstrijken van de termijn om de zaak in de vorige staat te herstellen - Toepassing van de regel non bis in idem

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.17.0616.F 2 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180502.1 AC nr. ...

Zelfs al heeft de beslissing van de strafrechter in eerste aanleg kracht van gewijsde ten aanzien van een beklaagde, met name wat diens verantwoordelijkheid bij het plegen van het misdrijf betreft, dan nog heeft die beslissing geen gezag van gewijsde ten aanzien van een andere beklaagde die zich voor het rechtscollege in hoger beroep moet verantwoorden voor deelneming aan dezelfde feiten als mededader of medeplichtige, aangezien die beslissing hem noch kan schaden noch tot voordeel kan strekken; daaruit volgt dat het de appelrechter vrij staat om een verklaring die de beslissing van de eerste rechter heeft bepaald, als onbetrouwbaar te beschouwen (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P.16.0486.F, AC 2016, nr. 349.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Beklaagde in hoger beroep - Medebeklaagde veroordeeld in eerste aanleg - In kracht van gewijsde gegane beslissing - Gezag van gewijsde ten aanzien van de beklaagde in hoger beroep

C.17.0486.F 13 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180413.3 AC nr. ...

Het vonnis dat de vennootschap onder firma veroordeelt, heeft geen gezag van gewijsde ten aanzien van de vennoten die niet werden betrokken bij de procedure tot veroordeling van de vennootschap onder firma.

Gezag van gewijsde - Handelszaken - Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Procedure tot veroordeling van de vennootschap - Niet bij de procedure betrokken vennoten onder firma

- Art. 203 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

P.17.1303.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.6 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde in strafzaken strekt zich enkel uit tot wat noodzakelijk en zeker door de strafrechter is beslist met betrekking tot de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd en rekening houdend met de gronden waarop de beslissing noodzakelijkerwijs steunt (1). (1) Zie Cass. 19 april 2006, AR P.05.1547.F, AC 2006, nr. 220, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Vorm - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Geen grief betreffende de schuldigverklaring - Gevolg voor de aanhangigmaking bij de appelrechter

C.17.0106.F 2 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180302.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Wettigheid van de beslissing - Weerslag

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gebonden partijen - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Vermoeden

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing -

Tegenstelbaarheid aan derden - Beletsel - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

De bewijskracht van een beslissing ten aanzien van derden die geen derdenverzet hebben aangetekend, hangt niet af van de wettigheid van die beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Wettigheid van de beslissing - Weerslag

Voor zover de rechter het recht van de derden eerbiedigt om het tegendeel te bewijzen, dient hij niet te beoordelen of bijzondere omstandigheden, in hun geheel dan wel gedeeltelijk, een beletsel vormen voor de bewijskracht van de beslissing die hun wordt tegengeworpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Beletsel - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

Hoewel, in burgerlijke zaken, het gezag van gewijsde enkel tussen de partijen geldt, kan de bewijskracht van de beslissing, als een vermoeden dat geldig blijft tot het tegendeel is bewezen, worden tegengeworpen aan derden die geen derdenverzet hebben aangetekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gebonden partijen - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Vermoeden

---

C.17.0069.F 1 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171201.2 AC nr. ...

Het gezag van het rechterlijk gewijsde strekt zich niet verder uit dan tot hetgeen het voorwerp van de beslissing heeft uitgemaakt.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Vordering tot uitvoerbaarverklaring - Buitenlandse beslissing - Uitgifte - Afwezigheid - Herneming van de vordering - Overlegging

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0758.N 19 juli 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170719.7 AC nr. 436

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wettigheid van de beslissing die met gezag is bekleed

Het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken impliceert dat gezag van gewijsde toekomt aan de beslissing van een strafrechter die onherroepelijk beslist over het voorwerp van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde

Het gezag van gewijsde van strafrechtelijke beslissingen ten opzichte van andere strafrechtelijke beslissingen, hangt niet af van de voorwaarde dat de beslissing die met gezag is bekleed, geenszins onwettig is (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wettigheid van de beslissing die met gezag is bekleed

---

P.15.0974.N 27 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170627.3 AC nr. 424

Alleen de onherroepelijke beslissingen van de rechter die uitspraak doen over de gegrondheid van de strafvordering en de redenen die daarvoor, zelfs impliciet, de noodzakelijke grondslag vormen, hebben gezag van gewijsde.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Strafvordering - Non bis in idem principe - Beslissingen over de gegrondheid van de strafvordering - Draagwijdte

---

F.15.0127.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.4 AC nr. ...

Artikel 171, tweede lid, Grondwet verhindert niet dat het gezag van gewijsde van een eindbeslissing met betrekking tot een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan, zich uitstrekt tot een geschilpunt met betrekking tot een belastingschuld die in een later aanslagjaar is ontstaan en dat overeenstemt met het geschilpunt dat in de eerste beslissing werd beslecht (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Belastingzaken - Onderhoudsgelden - Onderhoudsverstrekking in natura - Eindbeslissing m.b.t. een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan

- Art. 171, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Gezag van gewijsde - Belastingzaken - Onderhoudsgelden - Onderhoudsverstrekking in natura - Eindbeslissing m.b.t. een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan

---

C.16.0187.F 4 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170504.3 AC nr. ...

Alleen datgene wat de strafrechter zeker en noodzakelijkerwijs heeft geoordeeld m.b.t. het bestaan van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten, met inachtneming van de gronden waarop de strafrechtelijke beslissing noodzakelijkerwijs steunt, heeft gezag van gewijsde in strafzaken (1). (1) Zie Cass. 7 december 2009, AR C.08.0516.F, AC 2009, nr. 722.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Voorwerp - Aanhangigmaking van de feiten onder een oorspronkelijke kwalificatie - Beslissing van de rechter dat hij niet van de feiten heeft kennisgenomen onder een andere kwalificatie

---

P.16.0532.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Beslissing van buitenvervolgingstelling - Beslissing tot verwijzing

In de Belgische nationale rechtsorde heeft enkel een beslissing over de grond van de zaak, met andere woorden die bij wijze van een vrijsprekend of veroordelend vonnis uitspraak doet over de schuldvraag, gezag van gewijsde en staat enkel een dergelijke beslissing nieuwe vervolgingen in de weg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

Een beschikking van de raadkamer die verklaart dat er, bij gebrek aan voldoende bezwaren, geen grond is tot vervolging, heeft geen gezag van gewijsde; gezag van gewijsde wordt evenmin toegekend aan de verwijzingsbeschikking, welke geen gezag van gewijsde heeft, noch wat het bestaan noch wat de omschrijving van de feiten betreft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Beslissing tot verwijzing

---

C.13.0517.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

Het gezag van gewijsde in strafzaken geldt alleen voor hetgeen zeker en noodzakelijk door de strafrechter is beslist met betrekking tot het al dan niet bestaan van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten en rekening houdend met de redenen die de noodzakelijke grondslag van de beslissing in strafzaken uitmaken (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

Het gezag van gewijsde is beperkt tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag, zij het impliciet, van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

S.15.0008.N 6 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Gezag van gewijsde - Allerlei - Administratieve annulatiegerechten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

Gezag van gewijsde - Allerlei - Administratieve annulatiegerechten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

Uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende het gezag van gewijsde van de administratieve annulatiegerechten, volgt dat deze arresten gezag van gewijsde hebben erga omnes en dat ingevolge de terugwerkende kracht van die vernietigingsarresten de administratieve rechtshandelingen ab initio tenietgaan, zodat de partijen opnieuw in de toestand worden geplaatst waarin zij zich bevonden voor de nietig verklaarde beslissing (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Allerlei - Administratieve annulatiegerechten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

Gezag van gewijsde - Allerlei - Administratieve annulatiegerechten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

---

C.14.0421.F 2 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.1 AC nr. ...

De terugwerkende kracht van de arresten van de Raad van State die een administratieve handeling nietig verklaren, heeft tot gevolg dat die administratieve handelingen ab initio tenietgaan, zodat de partijen opnieuw in de toestand worden geplaatst waarin zij zich bevonden vóór de nietig verklaarde beslissing (1). (1) Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.F, AC 2013, nr. 534.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Raad van State - Arrest - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

---

P.15.0214.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.1 AC nr. ...

Indien het onderzoeksgerecht beslist tot verwijzing van een inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht of tot zijn buitenvervolgingstelling, dan doet het geen uitspraak als vonnisgerecht en velt het bijgevolg geen vonnis in de zin van artikel 149 Grondwet waaraan de omstandigheid dat de beslissing van buitenvervolgingstelling voor de burgerlijke partij een eindbeslissing is, geen afbreuk doet; beslissingen van het onderzoeksgerecht hebben in de regel enkel gezag van gewijsde indien het uitspraak doet als vonnisgerecht (1). (1) Zie Cass. 13 december 1954, AC 1954, 265; Cass. 10 januari 2001, AR P.00.1561.F, AC 2001, nr. 16; Cass. 28 november 2002, AR C.01.0102.F, AC 2002, nr. 640 met concl. van advocaat-generaal DE RIEMAECKER; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 404, nr. 870 en 449, nr. 1010.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Onderzoeksgerechten

P.16.0878.F 9 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Overgenomen burgerlijke partij - Niet-ontvankelijke vordering - Gevolgen voor de overnemende vennootschap

De beslissing van de strafrechter op de met toepassing van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voor hem gebrachte burgerlijke rechtsvordering, heeft enkel gezag van rechterlijk gewijsde binnen de perken van artikel 23 Gerechtelijk Wetboek; wanneer een vonnis de vordering van een burgerlijke partij niet-ontvankelijk verklaart, op grond dat zij werd overgenomen door een vennootschap die niet in de zaak is tussengekomen hoewel zij daartoe gemachtigd was, moet uit de vermelding, in dat vonnis, dat toepassing werd gemaakt van het voormelde artikel 4, worden afgeleid dat de burgerlijke belangen van de overnemende vennootschap werden aangehouden (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 17 april 2007, AR P.06.1613.N, RW 2008-2009, p. 405, en noot S. Van Overbeke, "Het ambtshalve aanhouden van de burgerlijke belangen".

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Overgenomen burgerlijke partij - Niet-ontvankelijke vordering - Gevolgen voor de overnemende vennootschap

C.15.0117.F 3 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161103.4 AC nr. ...

Uit artikel 1, eerste en tweede lid, en artikel 3 van de Overeenkomst tussen België en Zwitserland van 29 april 1959 betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen en van scheidsrechterlijke uitspraken volgt dat een rechterlijke beslissing die in Zwitserland in burgerlijke of handelszaken is gewezen en die beantwoordt aan de in artikel 1, eerste lid, van die overeenkomst bepaalde voorwaarden, in België erkend moet worden en er hetzelfde gezag van gewijsde als in Zwitserland heeft, zonder dat de grond van die beslissing door de Belgische rechter opnieuw mag worden onderzocht.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Overeenkomst tussen België en Zwitserland van 29 april 1959 - Artikelen 1 en 3 - Gezag van gewijsde

- Artt. 1 en 3 Overeenkomst tussen België en Zwitserland 29 april 1959 betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen en van scheidsrechterlijke uitspraken

P.15.1587.F 26 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161026.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Devolutieve werking

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Veroordelend vonnis - Verzet van de beklaagde - Gevolg ten aanzien van de verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de beklaagde of van het Gemeenschappelijk Waarborgfonds

Het gezag van gewijsde van de beslissing die, op de strafvordering, de beklaagde vrijspreekt, strekt zich niet uit tot de burgerlijke rechtsvordering die door de burgerlijke partij voor de appelrechter is gebracht; op het ontvankelijk hoger beroep van die partij tegen een vrijsprekend vonnis kan en moet de appelrechter, krachtens de devolutieve werking van het hoger beroep, m.b.t. de burgerlijke rechtsvordering, nagaan of het aan die vordering ten grondslag liggend feit bewezen is en of het aan die partij schade heeft berokkend; door dit te doen miskent de appelrechter het gezag van gewijsde van de vrijspraak niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr....

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Devolutieve werking

Het verzet van de beklaagde kan de in de zaak betrokken of vrijwillig tussenkomende verzekeraar van de burgerlijke aansprakelijkheid of, bij ontstentenis van een verzekering, het Gemeenschappelijk Waarborgfonds slechts ten goede komen in het geval waarin het verstekvonnis de beslissing die tegen de beklaagde is gewezen bindend heeft verklaard voor de verzekeraar of voor het Fonds en bijgevolg tegen deze laatste geen veroordeling heeft uitgesproken; het komt de verzekeraar of het Fonds niet ten goede wanneer het vonnis dat bij verstek gewezen is ten aanzien van de beklaagde en op tegenspraak ten aanzien van hen, de beklaagde hoofdelijk of in solidum met hen heeft veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding aan de benadeelde en zij geen ontvankelijk hoger beroep tegen dit vonnis hebben ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr....

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Veroordelend vonnis - Verzet van de beklaagde - Gevolg ten aanzien van de verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de beklaagde of van het Gemeenschappelijk Waarborgfonds

P.16.0486.F 25 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160525.14 AC nr. ...

De devolutieve werking van het hoger beroep en de eerbiediging van het algemeen rechtsbeginsel inzake het recht van verdediging geven het beginsel van het gezag van gewijsde een relatief karakter; zo heeft de beslissing van het strafgerecht van eerste aanleg ten aanzien van een beklaagde, met name met betrekking tot zijn verantwoordelijkheid bij het plegen van het misdrijf, geen gezag van gewijsde ten aanzien van een andere beklaagde die zich voor het gerecht in hoger beroep moet verantwoorden voor deelneming aan dezelfde feiten als mededader of medeplichtige, aangezien die beslissing hem noch kan schaden noch tot voordeel strekken; bovendien belet geen enkele wettelijke bepaling de appelrechters, die louter kennisnemen van de vervolging die ingesteld werd tegen de organen van de rechtspersoon ingevolge de vrijspraak van die rechtspersoon, de feiten bewezen te verklaren te zijnen aanzien op voorwaarde dat zij hem niet op grond daarvan veroordelen (1). (1) Zie Cass. 3 februari 2015, AR P.13.0908.N, AC 2015, nr. 78, met concl. plaatsvervangend adv.-gen. DE SWAEF; Cass. 22 april 2015, AR P.14.0991.F, AC 2015, nr. 267; Cass. 6 oktober 2009, AR P.09.0622.N, AC 2009, nr. 557.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen en natuurlijke personen - Facultatieve cumul

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek
- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0561.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derde - Beslissing - Na betekening geen derdenverzet aangetekend - Gevolg - Bewijswaarde van de beslissing - Ten aanzien van die derde

Uit de omstandigheid dat een persoon geen derdenverzet heeft aangetekend nadat de beslissing hem werd betekend, volgt in beginsel niet dat deze beslissing ten aanzien van die derde de bewijswaarde heeft van een onweerlegbaar vermoeden dat de rechter bindt (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derde - Beslissing - Na betekening geen derdenverzet aangetekend - Gevolg - Bewijswaarde van de beslissing - Ten aanzien van die derde

- Artt. 23, 26, 1122 en 1124 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0008.F 25 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160325.3 AC nr. ...

Het gezag van het rechterlijk gewijsde in strafzaken staat niet eraan in de weg dat een partij, bij een later burgerlijk proces, de mogelijkheid krijgt om de gegevens te betwisten die uit het strafproces zijn afgeleid, wanneer zij geen partij in het strafgeding was of in zoverre zij er haar belangen niet vrij heeft kunnen doen gelden; de toepassing van die regel, die voortvloeit uit artikel 6.1. van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, vervalt niet wanneer die partij doelbewust ervoor heeft gekozen niet tussen te komen in het strafproces, ongeacht wat haar houding was tijdens het burgerlijk proces (1). (1) Cass. 7 maart 2008, AR C.06.0253.F AC 2008, nr. 158.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Tegenstelbaarheid - Burgerlijk proces - Regel - Grondslag - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1314.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.2 AC nr. ...

De strafrechter die moet oordelen of een persoon zich schuldig heeft gemaakt aan het door artikel 16.6.1, § 2, 1°, DABM bepaalde wanbedrijf, kan bij de beoordeling van de wettigheid van de bestuurlijke maatregel nagaan of het milieumisdrijf op grond waarvan de niet-uitgevoerde, niet-betaalde of genegeerde bestuurlijke maatregel werd opgelegd, bewezen is; indien de administratieve rechter reeds bij definitieve beslissing heeft geoordeeld dat het milieumisdrijf dat aan de bestuurlijke maatregel ten grondslag ligt, is bewezen, bindt die beslissing de strafrechter.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Milieurecht - Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Opzettelijk niet uitvoeren, niet betalen of negeren van bestuurlijke maatregelen na milieumisdrijf - Beoordeling wettigheid van de opgelegde bestuurlijke maatregelen door strafrechter - Voorafgaande definitieve beslissing van administratieve rechter over bewijs milieumisdrijf

P.15.1443.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.7 AC nr. ...

Het beginsel van het gezag van gewijsde is, in de regel, niet van toepassing op de beslissingen van de onderzoeksgerechten (1). (1) Zie Cass. 9 januari 2002, AR P.01.1035.F, AC 2002, nr. 17, met concl. van de Heer Spreutels, toen advocaat-generaal; M. De Swaef en M. Traest, Het gezag van gewijsde van beslissingen van de onderzoeksgerechten: oude wijn in nieuwe zakken? in De wet voorbij, Liber Amicorum Luc Huybrechts, 95.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Beslissingen

S.10.0216.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Gezag van gewijsde - Algemeen - Administratieve overheid - Beslissing - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Fout van de administratieve overheid - Draagwijdte - Rechtscollege van de rechterlijke orde

Gezag van gewijsde - Algemeen - Administratieve overheid - Beslissing - Machtsoverschrijding - Beroep tot vernietiging - Verwerpingsarrest van de Raad van State - Draagwijdte - Fout van de administratieve overheid

De verwerping door de Raad van State van een vordering tot vernietiging wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, machtsoverschrijding of machtsafwending, die is ingesteld tegen de handelingen of reglementen van de administratieve overheden, impliceert niet dat de litigieuze handeling geen enkele onwettelijkheid inhoudt noch dat de aanneming ervan foutloos is; het gezag van gewijsde geldt slechts ten aanzien van dezelfde feiten die volgens dezelfde rechtsnorm beoordeeld zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Gezag van gewijsde - Algemeen - Administratieve overheid - Beslissing - Machtsoverschrijding - Beroep tot vernietiging - Verwerpingsarrest van de Raad van State - Draagwijdte - Fout van de administratieve overheid

Wanneer bij een rechtscollege van de rechterlijke orde, op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, een aansprakelijkheidsvordering geldig aanhangig is gemaakt, die steunt op machtsoverschrijding als gevolg van de miskenning, door de administratieve overheid, van de grondwettelijke of wettelijke normen die haar verplichten zich te onthouden of op een bepaalde wijze te handelen en die machtsoverschrijding bestraft werd door de vernietiging van de administratieve handeling door de Raad van State, moet het rechtscollege van de rechterlijke macht, wegens het absolute gezag van gewijsde van een dergelijke beslissing tot vernietiging, noodzakelijkerwijs beslissen dat de administratieve overheid, auteur van de vernietigde handeling, behoudens rechtvaardigingsgrond, een fout heeft begaan die vergoeding behoeft op voorwaarde dat het oorzakelijk verband tussen de machtsoverschrijding en de schade bewezen is (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Gezag van gewijsde - Algemeen - Administratieve overheid - Beslissing - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Fout van de administratieve overheid - Draagwijdte - Rechtscollege van de rechterlijke orde

S.13.0067.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.7 AC nr. ...

Noch het karakter van openbare orde van de wet van 10 april 1971, noch de artikelen 24, 28, 28bis, 58bis, 65 en 72 van die wet, noch de andere door het middel aangevoerde bepalingen beletten dat de verzekeraar en de getroffene, nadat de consolidatiedatum werd bepaald en de jaarlijkse vergoeding werd berekend, een onderscheiden overeenkomst sluiten over de prothesen en orthopedische toestellen die door het ongeval genoodzaakt zijn, en evenmin dat het Fonds voor Arbeidsongevallen die overeenkomst goedkeurt of de arbeidsrechtbank deze beoordeelt, zelfs niet wanneer het verlies van arbeidsgeschiktheid van de getroffene geen wijzigingen ondergaat; het gezag van gewijsde van een vonnis dat uitspraak doet over de consolidatiedatum en over de jaarlijkse vergoeding belet dat evenmin (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Gezag van gewijsde - Allerlei - Arbeidsongeval - Ongeschiktheid - Vergoeding - Gezag van gewijsde van een vonnis dat uitspraak doet over de consolidatiedatum van de ongeschiktheid en over de jaarlijkse vergoed - Draagwijdte - Beperking - Onderscheiden overeenkomst over de prothesen en orthopedische toestellen

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Gezag van gewijsde - Allerlei - Arbeidsongeval - Ongeschiktheid - Vergoeding - Gezag van gewijsde van een vonnis dat uitspraak doet over de consolidatiedatum van de ongeschiktheid en over de jaarlijkse vergoed - Draagwijdte - Beperking - Onderscheiden overeenkomst over de prothesen en orthopedische toestellen

C.14.0581.F 11 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151211.3 AC nr. ...

De oorzaak in de zin van artikel 23, Gerechtelijk Wetboek bestaat uit het feit en het recht dat toegepast wordt op het feit.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Begrip van de oorzaak

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Het middel van niet-ontvankelijkheid dat voortvloeit uit het gezag van gewijsde in burgerlijke zaken veronderstelt dat het voorwerp, de oorzaak en de partijen dezelfde zijn (1). (1) Zie Cass. 27 mei 2004, AR C.03.0069.N, AC 2004, nr. 290.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Voorrangsplichtige bestuurder - Fout

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Als de feiten die geleid hebben tot een beslissing tijdens de eerste procedure, onderscheiden zijn van de feiten die aangevoerd worden tijdens de tweede procedure, is er geen gezag van gewijsde.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Oorzaak - Onderscheiden feiten

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0108.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.5 AC nr. ...

Het gezag van strafrechtelijk gewijsde kleeft alleen aan datgene wat de strafrechter zeker en noodzakelijkerwijs heeft geoordeeld m.b.t. het bestaan van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten, met inachtneming van de gronden waarop die beslissing noodzakelijkerwijs steunt (1). (1) Cass. 3 februari 2014, AR C.12.0474.F, AC 2014, nr. 88, met concl. OM in Pas. 2014, nr. 88.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Verbintenissen uit overeenkomst - Schuldvordering - Invordering

De strafrechter, die vaststelt dat er twijfel blijft bestaan en dat die twijfel de beklaagde ten goede moet komen, beslist zeker en noodzakelijkerwijs dat de hem ten laste gelegde feiten niet bewezen zijn (1). (1) Zie Cass. 15 september 2003, AR C.02.0480.F, AC 2003, nr. 435.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Diefstal, misbruik van vertrouwen en oplichting - Vaststelling van het bestaan van twijfel - Draagwijdte - Gevolg voor het begrip dubbelzinnig bezit

C.14.0504.N 8 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151008.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Beslag inzake namaak - Beschikking tot beschrijvende maatregelen - Gezag van gewijsde

De beschikking tot beschrijvende maatregelen heeft een beperkt gezag van gewijsde ten aanzien van de partijen en de rechter die gevat is door een vordering tot toelating van zulke beschrijvende maatregelen, zolang de omstandigheden niet veranderen (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Beslag inzake namaak - Beschikking tot beschrijvende maatregelen - Gezag van gewijsde

- Art. 1369bis/1, § 7, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0461.F 18 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150618.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Uitleggend vonnis - Bevoegdheid van de rechter

Wanneer de rechter, in een uitleggend vonnis, de werkelijke betekenis van de gebruikte bewoordingen in de uit te leggen beslissing aan de hand van de context verduidelijkt, worden de rechten van de partijen, zoals ze in die beslissing zijn vastgelegd, door hem noch uitgebreid noch gewijzigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Uitleggend vonnis - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 793 Gerechtelijk Wetboek

P.14.0991.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.1 AC nr. ...

Op het enkele hoger beroep van de burgerlijke partij dient de appelrechter, ingevolge de devolutieve werking van het hoger beroep, met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering na te gaan of het aan die vordering ten grondslag liggend feit bewezen is en of het die partij schade heeft berokkend; het gezag van gewijsde van de beslissing die, op de strafvordering, de beklaagde vrijspreekt, strekt zich niet uit tot de burgerlijke rechtsvordering die door de burgerlijke partij voor de appelrechter is gebracht (1). (1) Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F, AC 2001, nr. 472.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vonnis gewezen op de strafvordering - Vrijspraak - Burgerlijke partij - Hoger beroep - Devolutieve werking - Gezag van gewijsde van de beslissing tot vrijspraak - Uitbreiding tot de burgerlijke rechtsvordering

C.13.0338.F 16 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150416.2 AC nr. ...

Uit het feit dat het voorwerp en de oorzaak van een rechtsvordering waarover definitief is beslist, niet dezelfde zijn als die van een latere rechtsvordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat die identiteit niet kan bestaan t.a.v. enige aanspraak of betwisting van een partij in de ene of de andere aanleg, noch dat de rechter, derhalve, een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met het vroegere gewijsde (1). (1) Zie Cass. 14 december 2007, AR S.08.0145.N, AC 2009, nr. 742, met concl. van advocaat-generaal MORTIER.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Voorwerp en oorzaak van een definitief berechte rechtsvordering - Voorwerp en oorzaak van een latere rechtsvordering - Identiteit - Zelfde partijen

- Artt. 23 tot 27 Gerechtelijk Wetboek

Het gezag van gewijsde is beperkt tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag, zij het impliciet, van zijn beslissing vormt (1). (1) Cass. 29 januari 2007, AR C.04.0600.F, AC 2007, nr. 52.

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van gewijsde

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

P.13.0908.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.4 AC nr. 78

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Private arbeidsbemiddeling - Commissieloon voor de bemiddelaar van de betaalde sportbeoefenaar - Berekeningswijze

Overeenkomstig artikel 23 Gerechtelijk Wetboek is het gezag van het rechterlijk gewijsde beperkt tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist, en tot wat, om reden van het geschil dat voor hem is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag, al weze het impliciet, van zijn beslissing uitmaakt; vereist wordt dat de gevorderde zaak dezelfde is, dat de vordering op dezelfde oorzaak berust, dat de vordering tussen dezelfde partijen bestaat en door hen en tegen hen in dezelfde hoedanigheid gedaan is (1). (1) Zie concl. OM.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Artikel 12.3.2.

P.14.0769.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.2 AC nr. 11

In strafzaken hebben alleen de onherroepelijke beslissingen van de rechter die ten gronde over het voorwerp van de strafvordering uitspraak doen, gezag van gewijsde (1). (1) Cass. 3 oktober 2001, AR P.01.0537.F, AC 2001, nr. 519, R.D.P.C. 2002, p. 337, met noot G.F. Raneri.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Trekker met aanhangwagen - Trekker ingeschreven op naam van een natuurlijke persoon - Aanhangwagen ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Toepassing

Buiten de gevallen waarin de onderzoeksgerechten uitspraak doen als vonnisgerecht, hebben hun beslissingen alleen gezag van gewijsde in zoverre zij, met aanneming van verzachtende omstandigheden of van een verschoningsgrond, de aard van het misdrijf wijzigen en aldus de bevoegdheid bepalen van het gerecht op verwijzing (1). (1) Zie Cass. 2 april 2003, AR P.03.0040.F, AC 2003, nr. 221, R.D.P.C. 2003, p. 1171, J.T. 2004, p. 47; Cass., 16 februari 2005, AR P.04.1428.F, AC 2005, nr. 95.

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Beslissing tot verwijzing

- 23 Gerechtelijk wetboek

KRACHT VAN GEWIJSDE

P.21.0024.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.1 AC nr. ...

De regel non bis in idem verbiedt om een persoon die reeds is vrijgesproken of veroordeeld door een in kracht van gewijsde gegane beslissing opnieuw te vervolgen of te veroordelen voor feiten die identiek zijn aan of substantieel dezelfde zijn als de feiten waarop die beslissing betrekking had; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden met betrekking tot eenzelfde verdachte die, los van hun juridische kwalificatie of van de bestanddelen van het misdrijf, onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 608.

Kracht van gewijsde - Strafzaken - Strafvordering - Ontvankelijkheid - Regel "non bis in idem" - Toepassingsvoorwaarden - Identieke of substantieel dezelfde feiten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

De rechter oordeelt onaantastbaar of de feiten die het voorwerp uitmaken van de nieuwe vervolging identiek of substantieel dezelfde zijn, terwijl het Hof slechts nagaat of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 608.

Kracht van gewijsde - Strafzaken - Strafvordering - Ontvankelijkheid - Regel "non bis in idem" - Toepassingsvoorwaarden - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Hoewel het verschil in kwalificatie op zichzelf niet toestaat de identiteit van de feiten te verwerpen als toepassingsvoorwaarde voor de regel non bis in idem, kan het wel een van de gegevens zijn die de rechter in aanmerking kan nemen om die kwestie te beslechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 608.

Kracht van gewijsde - Strafzaken - Strafvordering - Ontvankelijkheid - Regel "non bis in idem" - Toepassingsvoorwaarde - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Verschil in kwalificatie

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.22.0245.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.5 AC nr. ...

Na het verstrijken van de gewone verzettermijn en voor zover geen enkel rechtsmiddel werd aangewend, gaat de bij verstek gewezen veroordelende beslissing in kracht van gewijsde, onder de ontbindende voorwaarde van een eventueel verzet dat binnen de buitengewone termijn wordt gedaan; een dergelijke beslissing kan dus als grondslag dienen van de veroordeling wegens een overtreding van artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 26 februari 2014, AR P.14.0147.F, AC 2014, nr. 156, met concl. OM op datum in Pas.

Kracht van gewijsde - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Buitengewone verzetstermijn - Verstrijken van de gewone verzettermijn

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

F.20.0062.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.13 AC nr. ...

Enkel een beslissing die over de schuldvraag uitspraak doet bij wijze van een vrijsprekend of veroordelend vonnis of arrest dat in kracht van gewijsde is gegaan, belet dat nieuwe vervolgingen voor hetzelfde strafbare feit worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

Kracht van gewijsde - Belastingzaken - "Non bis in idem" - Beslissing in correctionele zaken - Vrijspraak -

Veroordeling - Nieuwe vervolgingen - Belastingprocedure - "Non bis in idem" - Gevolg

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

C.19.0300.F 10 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.2 AC nr. ...

Een beslissing gaat niet in kracht van gewijsde zolang ze voor verzet of hoger beroep vatbaar is.

Kracht van gewijsde - Handelszaken - Vonnis van faillietverklaring jegens de gefailleerde bij verstek gewezen - Geen verzet

- Art. 28 Gerechtelijk Wetboek

Kracht van gewijsde - Burgerlijke zaken - Vonnis van faillietverklaring jegens de gefailleerde bij verstek gewezen - Geen verzet

- Art. 28 Gerechtelijk Wetboek

RECHTERLIJKE ORGANISATIE

ALGEMEEN

P.22.0032.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5 AC nr. ...

De krachtens de artikelen 311 en 313 Gerechtelijk Wetboek in de hoven van beroep gehouden ranglijst bepaalt met name de rang van de magistraten die in eenzelfde kamer zitting hebben en vormt geen regel waarvan niet kan worden afgeweken, aangezien die regel noch substantieel is noch op straffe van nietigheid is voorgeschreven (1); het afwijken van die lijst is geen daad van benoeming in een adjunct-mandaat in de zin van de artikelen 58bis, 3°, en 259quinquies van het voormelde wetboek; geen enkele nietigheid is verbonden aan het feit dat de leden van een kamer unaniem hebben beslist dat de rechtszitting zal worden voorgezeten door een magistraat die niet de rang van kamervoorzitter heeft, terwijl een van de assessoren die wel zou hebben (2). (1) Cass. 4 oktober 2000, AR P.00.0718.F, AC 2000, nr. 516, dat verduidelijkt dat die lijst "alleen betrekking heeft op de voorrang tussen die magistraten". (2) Echter, "de regels betreffende de samenstelling van de gerechten zijn van openbare orde en de schending ervan heeft de nietigheid ten gevolge van de door die onwettig samengestelde gerechten gewezen beslissing" (Cass. 5 februari 1982, AR 3299, AC 1982, nr. 340). Bovendien, "(...) en inzonderheid uit artikel 782bis van het Gerechtelijk Wetboek, volgt dat het vonnis in de regel, en op straffe van nietigheid uitgesproken moet worden door de magistraat die als voorzitter fungeerde van de zetel die dat vonnis heeft gewezen en niet door de titularis-voorzitter van de kamer op de rol waarvan de zaak was ingeschreven". Aangezien noch uit het vonnis, noch uit enig stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de rechter die de kamer voorzat welke dat vonnis heeft gewezen, wettig verhinderd was dat vonnis uit te spreken, schendt dat vonnis die bepaling (Cass. 29 januari 2015, AR C.14.0195.F, AC 2015, nr. 67).

Algemeen - Hof van beroep - Ranglijst - Draagwijdte - Rechtszitting voorgezeten door een magistraat die niet de rang van kamervoorzitter heeft, terwijl een van zijn assessoren die wel heeft - Invloed

- Artt. 58bis, 259quinquies, 311 en 313 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0338.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.7 AC nr. ...

° Het arrest dat oordeelt dat, enerzijds, het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie geen andere gegevens aanbrengt die de ernst van de inbreuk verantwoorden dan die welke het reeds in aanmerking had genomen bij de keuze voor de geldboete, met uitzondering van de duur van het tijdvak waarbinnen de inbreuken zijn gepleegd, en dat, anderzijds, de door het Instituut aangevoerde verzwarende omstandigheden noch relevant noch bewezen zijn, en besluit dat, bij gebrek aan richtlijnen, coherentie in de ten aanzien van de operatoren genomen beslissingen en van andere objectieve gegevens, het bedrag van de geldboete enkel ex aequo et bono kan worden vastgesteld, baseert zijn beslissing niet op opportuniteitsredenen of subjectieve overwegingen, maar op een onderzoek in feite en in rechte dat rekening houdt met alle omstandigheden van de zaak in het licht van de criteria van evenredigheid, objectiviteit, transparantie en non-discriminatie.

Algemeen - Uitspraak van een boete door het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Betwisting van de keuze voor de boete en het bedrag van de boete - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Art. 5 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

- Artt. 2, § 1, en 21, § 5 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

P.19.0267.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.1 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 99ter, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek kan, naargelang van de behoeften van de dienst, een rechter in de rechtbank van eerste aanleg, benoemd in het rechtsgebied, met zijn instemming door de eerste voorzitter van het hof van beroep worden opgedragen zijn ambt in dat hof uit te oefenen; in de beschikking wordt vermeld waarom een beroep moet worden gedaan op een rechter en worden de nadere regels van de opdracht omschreven; voor de toepassing van die bepaling dient enkel het bestaan van de opdracht van de rechter te worden vastgesteld in het arrest, zonder dat daarenboven de redenen of de nadere regels van die maatregel vermeld moeten worden en zonder dat die beschikking gevoegd moet worden bij het dossier van de rechtspleging waarin een dergelijke magistraat is opgetreden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 589.

Algemeen - Opdracht van een rechter in de rechtbank van eerste aanleg bij het hof van beroep - Vermelding in het arrest

- Art. 99ter Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Opdracht van een rechter in de rechtbank van eerste aanleg bij het hof van beroep - Vermelding in het arrest

- Art. 99ter Gerechtelijk Wetboek

ALLERLEI

P.24.1563.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 44, § 6, eerste lid, Jeugdbeschermingswet volgt dat het openbaar ministerie, dat in eerste aanleg niet werd betrokken bij de onttrekkings- en verwijzingsprocedure, ook voor het eerst in hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter kan vragen dat de zaak toch aanhangig blijft bij de jeugdrechtbank waar ze reeds aanhangig werd gemaakt; dat het openbaar ministerie in dat geval zelf geen hoger beroep aantekende tegen de onttrekkings- en verwijzingsbeslissing van de jeugdrechter doet hieraan geen afbreuk.

Allerlei - Jeugdbescherming - Territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank - Wijziging verblijfplaats - Verwijzing naar de jeugdrechtbank van de nieuwe verblijfplaats - Hoger beroep tegen de beslissing van de jeugdrechter - Vraag dat zaak aanhangig blijft bij oorspronkelijke jeugdrechtbank - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 44, § 6 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

C.16.0147.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.7 AC nr. ...

De eerste periodieke evaluatie van een magistraat veronderstelt dat deze zijn functie heeft uitgeoefend gedurende een jaar na zijn eedaflegging (1). (1) Zie Cass. 6 september 2007, AR C.06.0345.N, AC 2007, nr. 388.

Allerlei - Beroepsmagistraat - Benoeming - Eerste periodieke evaluatie - Tijdstip

- Artt. 259novies, § 1, eerste, derde en vierde lid, en 259decies, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

BELASTINGZAKEN

F.19.0079.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.2 AC nr. ...

Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep moeten vóór ieder ander middel door een van de partijen of ambtshalve vóór de opening van het debat worden aangevoerd en door de kamer of de raadsheer ter beoordeling worden voorgelegd aan de eerste voorzitter, wiens beschikking de kamer of de raadsheer waarnaar de vordering wordt verwezen bindt, behoudens in geval van voorziening van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie (1). (1) Cass. 15 januari 2016, AR F.15.0024.F, AC 2016, nr. 32.

Belastingzaken - Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep - Tijdstip waarop het incident moet worden aangevoerd

- Artt. 88, § 2, en 109, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep kunnen niet voor het eerst voor het Hof worden aangevoerd.

Belastingzaken - Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep - Tijdstip waarop het incident moet worden aangevoerd

De rechter naar wie een zaak na een verdelingsincident definitief is verwezen, is niet door de gronden van de beschikking van de voorzitter gebonden wanneer hij uitspraak doet over de grond van de zaak (1). (1) Cass. 22 januari 2016, AR C.15.0259.F, AC 2016, nr. 50.

Belastingzaken - Toewijzing door de voorzitter van een zaak aan een rechter ten gevolge van een verdelingsincident - Beslissing van de rechter over de grond van de zaak - Gronden van de beschikking van de voorzitter - Ambt van de rechter

- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

BURGERLIJKE ZAKEN

C.24.0324.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.1 AC nr. ...

De rechtsprekende taken van de voorzitter van de ondernemingsrechtbank zijn neergelegd in artikel 584, derde lid, en 588 tot en met 589bis Gerechtelijk Wetboek, alsook in artikel XX.32. WER (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Voorzitter ondernemingsrechtbank - Rechtsprekende taken - Draagwijdte

- Art. XX.32 Wetboek van economisch recht
- Art. 589bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 589 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 588 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 584, derde lid Gerechtelijk Wetboek

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank kan met betrekking tot zijn rechtsprekende taken, zoals deze neergelegd in artikel XX.32 WER, worden vervangen door een plaatsvervangende magistraat in de zin van artikel 156bis Gerechtelijk Wetboek, aangewezen met toepassing van artikel 383, §2, Gerechtelijk Wetboek, en derhalve ook na de leeftijd van zeventig jaar, gedurende een tijdspanne van één jaar die viermaal kan worden hernieuwd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Voorzitter ondernemingsrechtbank - Rechtsprekende taken - Verhindering en vervanging -

Vervanging - Plaatsvervangende magistraat

- Art. XX.32 Wetboek van economisch recht
- Art. 589bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 589 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 588 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 584, derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 383ter, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 383, §§ 1, 2 en 5 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 322, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 156bis Gerechtelijk Wetboek

Het bijzondere regime van vervanging van de korpschef dan wel afdelingsvoorzitter in de zin van de artikelen 319 en 319bis Gerechtelijk Wetboek heeft betrekking op de taken van algemene leiding en management van de korpschef met het oog op de continuïteit van de organisatorische en administratieve werking van de rechtbank, terwijl het algemene regime van vervanging van een kamervoorzitter in de zin van artikel 322 Gerechtelijk Wetboek mede van toepassing is voor de vervanging van de voorzitter van de rechtbank met betrekking tot zijn rechtsprekende taken (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Verhindering en vervanging - Vervanging - Vervanging van de korpschef - Algemene leiding en management - Onderscheid

- Art. 322, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 319bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 319, eerste, tweede en vijfde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 58bis, 2° Gerechtelijk Wetboek

S.21.0001.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.4 AC nr. ...

De beslissing moet worden gewezen door de rechters die de eerdere rechtszittingen over de zaak hebben bijgewoond of, bij gebrek hieraan, door een zetel waarvoor het debat in zijn geheel werd hernomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 319.

Burgerlijke zaken - Samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het mondelinge debat werd aangevangen en in voortzetting werd gesteld, heeft het gebruik van de schriftelijke procedure tot gevolg dat het debat in zijn geheel wordt hernomen op grond van de memories, nota's, stukken en conclusies van de partijen.

Burgerlijke zaken - Aangevangen of in voortzetting gesteld mondeling debat - Latere schriftelijke procedure - Samenstelling van de zetel

- Art. 2, § 2, eerste lid KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken
- Artt. 755 en 779 Gerechtelijk Wetboek

F.16.0105.N 4 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.5 AC nr. 311

Wanneer een middel gegrond is op een wrakingsgrond die niet voor de feitenrechter is opgeworpen, hoewel die grond had kunnen worden opgeworpen, kan het voor het Hof enkel worden aangevoerd als de medewerking van de rechter aan de bestreden beslissing een regel miskent die betrekking heeft op de objectieve vereisten van de rechterlijke organisatie en daarom van essentieel belang is voor de rechtsbedeling; dat is niet het geval wanneer die rechter zijn mening over de oplossing van het geschil reeds te kennen heeft gegeven (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Burgerlijke zaken - Samenstelling van het rechtscollege - Wrakingsgrond - Middel dat voor het eerst voor het Hof kan worden voorgedragen

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Samenstelling van het rechtscollege - Wrakingsgrond - Middel dat voor het eerst voor het Hof kan worden voorgedragen

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

D.20.0002.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.31 AC nr. ...

De beslissing die uitspraak doet over de vordering nadat het debat dat op een eerdere rechtszitting werd aangevat, op navolgende rechtszittingen werd voortgezet, dient gewezen te worden door de rechters die de vorige zittingen hebben bijgewoond of, indien dit niet mogelijk is, door de rechters voor wie het debat in zijn geheel werd hervat, hetgeen kan blijken uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan (1). (1) Zie Cass. 19 mei 2011, AR C.10.0657.F, AC 2011, nr. 330.

Burgerlijke zaken - Samenstelling van de zetel - Aanvatten van het debat - Voortzetting op een navolgende terechtzitting - Uitspraak

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0365.F 29 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201029.1F.1 AC nr. ...

Wanneer in het geval van voortzetting van het eerder debat over het door de rechter vastgelegde onderwerp de zetel niet is samengesteld uit dezelfde rechters als die welke de eerdere rechtszittingen hebben bijgewoond, kan het vonnis enkel regelmatig gewezen worden door het gerecht in zijn nieuwe samenstelling als het debat voor dit gerecht volledig werd hernomen (1). (1) Cass. 19 mei 2011, AR C.10.0657.F, AC 2011, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; art. 779 Ger.W., zoals van toepassing vóór en na de wijziging door de wet van 6 juli 2017.

Burgerlijke zaken - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel artikel 775, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek in de regel uitsluit dat er een nieuwe vordering wordt ingediend die geen verband houdt met het voorwerp van de heropening van het debat, staat deze bepaling er evenwel niet aan in de weg dat een dergelijke vordering wordt ingesteld na een heropening van het debat, wanneer na die heropening het debat volledig wordt hernomen wegens de gewijzigde samenstelling van de zetel (1). (1) Cass. 17 januari 2013, AR C.11.0582.F, AC 2013, nr. 32.

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Ontvankelijkheid - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel

- Art. 775, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Hoewel artikel 779 Gerechtelijk Wetboek in de regel niet vereist dat een vonnis dat in dezelfde zaak wordt gewezen na een beslissing alvorens recht te doen, wordt uitgesproken door dezelfde rechters als degenen die zitting hebben gehouden tijdens het debat voorafgaand aan of tijdens de uitspraak van het vonnis alvorens recht te doen, is dit anders na een vonnis dat enkel de heropening van het eerdere debat over een welbepaald onderwerp beveelt; in dit geval gaat het om de voortzetting van het eerder debat over het door de rechter vastgelegde onderwerp (1). (1) Cass. 19 mei 2011, AR C.10.0657.F, AC 2011, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; art. 779 Ger.W., zoals van toepassing vóór en na de wijziging door de wet van 6 juli 2017.

Burgerlijke zaken - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0371.F 29 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201029.1F.2 AC nr. ...

De aanwijzing van een plaatsvervangend raadsheer die geroepen wordt om zitting te nemen moet gebeuren bij beschikking van de eerste voorzitter van het hof van beroep (1). (1) Zie Cass. 15 januari 2009, AR F.07.0009.F, AC 2009, nr. 35, met concl. van advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.

Burgerlijke zaken - Hof van beroep - Samenstelling van het rechtscollege - Verhinderde raadsheer - Vervanging door een plaatsvervangend raadsheer

- Artt. 102 en 321, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

F.17.0161.N 12 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.3 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van de terechtzitting waarop de zaak werd behandeld en in beraad werd genomen en de in de zaak gewezen uitspraak dezelfde namen van raadsheren vermeldt, staat vast dat het dezelfde rechters zijn die de zaak hebben behandeld en erover hebben geoordeeld en die de beslissing hebben ondertekend (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Samenstelling van het rechtscollege - Vermelding van dezelfde namen van raadsheren in het proces- verbaal van de terechtzitting en de in de zaak gewezen uitspraak

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

S.18.0062.F 8 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190408.3 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 104, tweede lid en 578, 1°, 2°, 3° 7° Gerechtelijk Wetboek bestaat een kamer van het arbeidshof, behalve de voorzitter, uit vier raadsheren in sociale zaken enkel indien het beroep is ingesteld tegen een vonnis over zaken bedoeld in artikel 578, 1°, 2°, 3° en 7° dat is geveld door een kamer van de arbeidsrechtbank die was samengesteld uit vier rechters in sociale zaken omdat, vóór ieder ander middel, de hoedanigheid van de arbeider of bediende van een van de partijen werd betwist, zoals artikel 81, vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek voorschrijft; krachtens artikel 104, vierde lid, van datzelfde wetboek bestaan de kamers die kennis nemen van het hoger beroep tegen een vonnis, geveld in een geschil betreffende de aangelegenheden bedoeld in artikel 580 van dat wetboek, behalve de voorzitter, uit twee raadsheren in sociale zaken, respectievelijk benoemd als werkgever en werknemer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 216.

Burgerlijke zaken - Arbeidshof - Samenstelling van de zetel - Zaken bedoeld in artikel 578, 1°, 2°, 3° en 7° - Betwisting van de hoedanigheid van arbeider of bediende door een van de partijen

C.16.0506.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.3 AC nr. ...

Waar hoger beroep slechts kan worden ingesteld tegen een partij die in de procedure in eerste aanleg, hetzij in persoon, hetzij vertegenwoordigd, tegen de appellant is opgetreden en niet kan worden gericht tegen iemand die geen partij was in eerste aanleg, verhindert dit, noch artikel 1053 Gerechtelijk Wetboek, dat naast de onsplitsbaarheid, de aard zelf van de procedure of de rol van de gerechtelijke mandataris die in de loop van de procedure wordt aangesteld, in beginsel vereist dat deze mandataris noodzakelijk in de procedure moet worden betrokken om hem te horen en de verdere procesgang aan hem tegenstelbaar te maken, wat met name het geval is wanneer de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder wordt betwist en met een rechtsmiddel beoogd wordt het bestuur van een maatschap te herstellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Maatschap - Gerechtelijk mandataris - Voorlopig bewindvoerder - Betwisting over de aanstelling - Geding in hoger beroep - Noodzakelijk betrokken partij in hoger beroep

- Artt. 616 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0354.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5 AC nr. ...

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Verordening nr. 1215/2012 van 12 december 2012 - Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

C.17.0280.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.1 AC nr. 599

Een verkeersongeval in de zin van artikel 601bis Gerechtelijk wetboek is elk ongeval in het wegverkeer waarbij middelen van vervoer, voetgangers of de in het Wegverkeersreglement bedoelde dieren betrokken zijn en dat verband houdt met de risico's van het wegverkeer (1). (1) Zie Cass. 20 januari 2014, AR C.11.0778.F, AC 2014, nr. 42, Cass. 6 februari 2009, AR C.07.0341.N, AC 2009, nr. 101; Cass. 27 augustus 2002, AR C.02.0386.N, AC 2002, nr. 414.

Burgerlijke zaken - Vordering tot vergoeding van schade - Bevoegdheid van de politierechtbank - Verkeersongeval - Begrip

- Art. 601bis Gerechtelijk Wetboek

C.17.0572.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.4 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van de terechtzitting waarop de zaak werd behandeld en in beraad werd genomen en de in de zaak gewezen uitspraak dezelfde namen van raadsheren vermeldt, staat vast dat het dezelfde rechters zijn die de zaak hebben behandeld en erover hebben geoordeeld en die de beslissing hebben ondertekend (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2011, AR C.10.0249.N, AC 2011, nr. 395.

Burgerlijke zaken

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

S.17.0035.N 14 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180514.2 AC nr. ...

Zowel uit de redactie van artikel 81, vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek, als uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de aangevulde kamer niet alleen uitspraak moet doen over de hoedanigheid van de betrokken werknemer, maar over de gehele grond van het geschil; hieruit volgt dat wanneer de betwisting over de hoedanigheid van arbeider of van bediende in een eerder vonnis is beslecht door een overeenkomstig artikel 81, vijfde lid, samengestelde kamer, deze kamer nadien verder in dezelfde uitgebreide samenstelling uitspraak moet doen over de nog overblijvende geschilpunten.

Burgerlijke zaken - Geschil hoedanigheid arbeider/bediende - Samenstelling van de zetel - Aangevulde kamer - Te beoordelen geschilpunten

C.16.0378.N 7 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170907.3 AC nr. 453

Artikel 91, achtste lid, Gerechtelijk Wetboek, in de versie vóór de wijziging ervan bij de wet van 19 oktober 2015, is niet van toepassing op procedures voor de beslagrechter die krachtens artikel 1395 Gerechtelijk Wetboek als gespecialiseerde rechter in beslagzaken steeds als alleensprekend rechter zetelt.

Burgerlijke zaken - Beslagrechter - Samenstelling van de zetel

C.15.0514.N 16 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161216.3 AC nr. ...

Uit artikel 156bis, eerste en tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de mogelijkheid voor een plaatsvervangend magistraat om een verhinderde magistraat te vervangen of op te treden wanneer de bezetting niet volstaat om de hangende zaken te behandelen, voortvloeit uit hun aanwijzing in de hoedanigheid van plaatsvervangend magistraat, zonder dat de reden van verhindering, vervanging of optreden dient vastgesteld te worden in de beslissing of het dossier van de rechtspleging.

Burgerlijke zaken - Plaatsvervangend magistraat - Opdrachten - Omvang

- Art. 156bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Uit geen enkele bepaling volgt dat de plaatsvervangende magistraten bedoeld in artikel 156bis Gerechtelijk Wetboek slechts zitting kunnen nemen in een kamer van het hof van beroep wanneer alle raadsheren en plaatsvervangende raadsheren verhinderd zijn.

Burgerlijke zaken - Plaatsvervangend magistraat - Zitting - Redenen

- Art. 156bis Gerechtelijk Wetboek

C.15.0168.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.15 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Rechtspleging in hoger beroep - Samenstelling van de zetel - Behandeling door één dan wel door drie raadsheren - Rechterlijke organisatie - Draagwijdte

In zoverre artikel 109bis, §2, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, zoals hier van toepassing, in het kader van een procedure op eenzijdig verzoekschrift de keuze laat aan de appellant om een zaak te laten behandelen door één dan wel door drie raadsheren en zij bijgevolg de samenstelling van de zetel afhankelijk maakt van een wilsverklaring van die partij, is zij geen regel van rechterlijke organisatie die de openbare orde aanbelangt; hieruit volgt dat wanneer een zaak wordt behandeld door een raadsheer terwijl de appellant om een behandeling van de zaak door drie raadsheren had verzocht, alleen de appellant de vernietiging van het aldus gewezen arrest kan vorderen (1). (1) Zie concl. OM

Burgerlijke zaken - Rechtspleging in hoger beroep - Samenstelling van de zetel - Behandeling door één dan wel door drie raadsheren - Rechterlijke organisatie - Draagwijdte

- Art. 19bis, § 2, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

F.15.0024.F 15 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160115.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 88, §2, Gerechtelijk Wetboek, moeten de incidenten in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van eenzelfde hof van beroep vóór ieder ander middel door een van de partijen of bij de opening van de debatten ambtshalve worden opgeworpen en voorgelegd door de kamer of de raadsheer aan de eerste voorzitter, wiens beschikking bindend is voor de kamer of de raadsheer naar wie de vordering wordt verwezen, buiten de voorziening bij het Hof van Cassatie van de procureur-generaal; daaruit volgt dat het incident niet voor het eerst kan worden aangevoerd voor het Hof.

Burgerlijke zaken - Verdeling van de zaken onder de kamers - Incident - Regeling in limine litis - Cassatiemiddel - Ontvankelijkheid - Hof van beroep

- Artt. 109, tweede lid, en 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

STRAFZAKEN

P.25.1187.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle rechtszittingen hebben bijgewoond waarop de zaak werd onderzocht; dit vereiste is niet van toepassing op de rechtszitting waarop het onderzoeksgerecht dat over de handhaving van de voorlopige hechtenis uitspraak moet doen, zich ertoe heeft beperkt het onderzoek van de zaak uit te stellen zonder haar te behandelen, en evenmin op de rechtszitting tijdens welke het onderzoeksgerecht zich ertoe heeft beperkt een conclusie te ontvangen en de zaak te verdagen (1). (1) Zie Cass. 2 april 2025, AR P.24.0385.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250402.2F.18, met concl. OM.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Samenstelling van de zetel - Continuïteit - Voorwaarde - Aangevangen debat - Begrip - Verdaging van de zaak zonder onderzoek - Neerlegging van een conclusie en uitstel van de zaak - Gevolg

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.25.1049.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.7 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat in strafzaken het vonnis in beginsel wordt uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie, en die bepaling is ook van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank; het vonnis dat het werd uitgesproken in openbare rechtszitting in afwezigheid van het openbaar ministerie is dan ook gewezen met schending van de vermelde bepaling (1). (1) Cass. 22 juli 2025, AR P.25.0992.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.4 ; vgl. Cass. 10 juni 2025, AR P.25.0702.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.14 met concl. OM.

Strafzaken - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak van het vonnis - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Uitspraak in afwezigheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 728bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0992.N 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.4 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat in strafzaken het vonnis in beginsel wordt uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie en die bepaling is ook van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank; het vonnis dat het werd uitgesproken in openbare rechtszitting in afwezigheid van het openbaar ministerie is dan ook gewezen met schending van de vermelde bepaling (1). (1) Vg. Cass. 10 juni 2025, AR P.25.0702.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.14 met concl. OM.

Strafzaken - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak van het vonnis - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Uitspraak in afwezigheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.25.0952.F 8 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250708.VAC.4 AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt, bij wijze van cumulatie van rechterlijke ambten, de uitoefening van twee verschillende ambten in dezelfde zaak; het arrest van het hof van beroep waarvan de voorzitter een raadsheer is die de zaak heeft behandeld in de hoedanigheid van onderzoeksrechter, schendt die bepaling.

Strafzaken - Cumulatie van rechterlijke ambten - Onderzoeksrechter - Raadsheer in het hof van beroep - Verbod - Nietigheid - Gevolg

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0412.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.12 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een beslissing van een vonnisgerecht in strafzaken moet worden uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van de artikelen 9 en 13 Interneringswet in openbare rechtszitting de internering van een inverdenkinggestelde beveelt, doet zij uitspraak als vonnisgerecht zodat die uitspraak dient te gebeuren in aanwezigheid van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 8 november 2023, AR P.23.0842.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.4; Cass. 7 oktober 2015, AR P.15.1234.F, AC 2015, nr. 587.

Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Arrest - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Verplichting

- Art. 13 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0253.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.13 AC nr. ...

Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek verplicht het openbaar ministerie niet aanwezig te zijn op de uitspraak van het arrest betreffende de burgerlijke belangen, welke het enige dictum is dat het cassatieberoep aan het Hof van Cassatie heeft kunnen voorleggen wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is (1). (1) De eiseres voerde aan dat het arrest artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek schond omdat, volgens haar, uit de stukken waarop het Hof acht mag slaan, niet blijkt dat die beslissing werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie.

Strafzaken - Arrest van het hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Cassatieberoep van de beklaagde - Cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Cassatieberoep gericht tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Middel volgens hetwelk het arrest niet blijkt te zijn uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is en het Hof van Cassatie dus enkel kennisneemt van de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering, kan het Hof de laatstgenoemde beslissing niet vernietigen krachtens artikel 4, twaalfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat de wettigheid van die enkele beslissing, het voorwerp van het cassatieberoep, niet afhankelijk stelt van de aanwezigheid van het openbaar ministerie (1). (1) In dit geval verklaart het bestreden arrest de strafvordering verjaard en ontslaat het de eiseres, beklaagde, van rechtsvervolging zonder kosten. Aangezien die beslissing de eiseres op geen enkele wijze benadeelt, is het cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering. Het zittingsblad van de openbare rechtszitting van het hof van beroep waarop de zaak in beraad werd genomen, vermeldt dat "het openbaar ministerie en de [eiseres], beklaagde, berusten in de verjaring van het strafrechtelijk gedeelte. Het debat wordt derhalve beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering. Het openbaar ministerie verlaat de zittingszaal met instemming van de [eiseres]". Dit middel is dus strijdig met de eerdere proceshouding, maar de regels van rechterlijke organisatie zijn van openbare orde. "Krachtens de artikelen 138, eerste lid, en 140, Gerechtelijk Wetboek en artikel 284 Wetboek van Strafvordering is de aanwezigheid van het openbaar ministerie vereist voor de regelmatige samenstelling van de strafgerechten, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt". (Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0531.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2, AC 2017, nr. 71). Het laatste lid van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorziet in een dergelijke uitzondering, aangezien het bepaalt dat "wanneer alleen de burgerlijke belangen bij de [straf]rechter aanhangig worden gemaakt, de aanwezigheid van het openbaar ministerie op de terechtzitting niet verplicht is". (M.N.B.)

Strafzaken - Hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Openbaar ministerie dat, net als de burgerlijke partij, concludeert tot de verjaring van de strafvordering en de zittingszaal verlaat, zodat het openbaar ministerie het debat over de enkele burgerlijke belangen laat doorgaan zonder hem - Cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Gevolg - (Geen)

mogelijkheid om de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering te vernietigen

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.25.0331.N 13 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250513.2N.27 AC nr. ...

Indien een beklaagde die voor de eerste rechter om een taalwijziging heeft verzocht en dit verzoek werd afgewezen en het door hem bij toepassing van artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken bedoelde hoger beroep eveneens werd afgewezen, in de appelprocedure voor de correctionele rechtbank afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek om taalwijziging; de beklaagde geeft aldus onmiskenbaar te kennen dat hij zich niet gegriefd acht door het gegeven dat de tegen hem ingestelde strafvervolging werd behandeld in de taal van de rechtspleging (1); daaruit volgt dat die beklaagde geen belang heeft bij het cassatieberoep dat hij instelt tegen het afwijzend vonnis van de Nederlandstalige en Franstalige arrondissementsrechtbanken zetelend in verenigde vergadering dat op zijn hoger beroep is gewezen bij toepassing van artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken. (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1584.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.9; Cass. 27 juni 2023, AR P.23.0641.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230627.2N.39; Cass. 26 mei 2020, AR P.19.1338.N, AC 2020, nr. 316, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.13

Strafzaken - Arrondissement Halle-Vilvoorde - Verzoek om taalwijziging in eerste aanleg - Afwijzing van het verzoek door de politierechtbank en nadien door de arrondissementsrechtbank in verenigde vergadering te Brussel - Hoger beroep - Afstand van de grief schuldbeoordeling - Effect op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep gericht tegen de beslissing van de arrondissementsrechtbank

- Art. 23quater Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.24.1618.F 19 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.1 AC nr. ...

Zodra het debat werd aangevangen, moet het proces in de regel met dezelfde zetel worden voortgezet overeenkomstig artikel 779 Gerechtelijk Wetboek; wanneer de raadsman van de beklaagde op de inleidende rechtszitting heeft gevraagd om conclusietermijnen vast te stellen en het hof van beroep, met instemming van de partijen, het tijdschema voor de neerlegging en de mededeling van de conclusies heeft bepaald en de pleitzitting op een latere datum heeft vastgesteld, werd het debat niet aangevangen voor de magistraten die de zetel vormen op deze inleidende rechtszitting (1). (1) Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1248.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.17.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Continuïteit - Voorwaarde - Aangevangen debat - Begrip

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.24.1424.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.6 AC nr. ...

Opdat een proces-verbaal van de rechtszitting in strafzaken rechtsgeldig zou zijn, moet het zijn ondertekend door de voorzitter en de griffier van de rechtszitting en een proces-verbaal van de rechtszitting dat niet is ondertekend door de voorzitter, zonder dat zijn verhindering om te ondertekenen wordt vastgesteld, is nietig.

Strafzaken - Proces-verbaal van de terechtzitting - Ondertekening - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 190ter Wetboek van Strafvordering

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle rechtszittingen waarop de zaak werd behandeld, hebben bijgewoond; dat vereiste geldt echter niet voor de rechtszitting waarop het hof van beroep enkel het onderzoek van de zaak heeft uitgesteld zonder ze te behandelen (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM, §§ 1-4; Cass. 3 mei 2017, AR. P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas..

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Beslissing om het onderzoek van de zaak uit te stellen -

Latere beslissing over de grond van de zaak - (Geen) vereiste van continuïteit van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0494.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.1 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling vereist dat er na een vonnis dat de heropening van het debat beveelt uitdrukkelijk wordt vermeldt dat de zaak "ab initio" of geheel werd hervat; die hervatting kan worden afgeleid uit het proces-verbaal van de rechtszitting of uit de vermeldingen die in het vonnis voorkomen, in zoverre die stukken het verloop van de rechtspleging weergeven.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Vonnis dat de heropening van het debat beveelt - Hervatting van de zaak "ab initio" - Vaststelling - Vorm

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek kan het vonnis, op straffe van nietigheid, enkel worden gewezen door de rechters die alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond; het eindvonnis hoeft, in beginsel, evenwel niet te worden gewezen door dezelfde rechters als die welke tijdens het debat dat aan het vonnis alvorens recht is voorafgegaan of tijdens de uitspraak van dat vonnis zitting hebben gehouden, maar dit is niet het geval wanneer de beslissing alvorens recht te doen een vonnis is dat de heropening van het debat over een welbepaald onderwerp beveelt, aangezien het debat in een dergelijk geval wordt voortgezet, maar enkel over het rechtspunt zoals het door de rechter werd afgebakend (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0189.N, AC 2018, nr. 557.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Beslissing die een onderzoeksmaatregel beveelt - Daaropvolgende beslissing over de grond van de zaak - Continuïteit van de zetel - Draagwijdte

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0160.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.4 AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt de uitoefening van twee verschillende rechterlijke ambten in dezelfde zaak (1); de magistraat die aanwezig is op de zetel van het hof van assisen en verslag uitbrengt voor de raadkamer, verricht taken die door een rechter in de rechtbank van eerste aanleg worden vervuld, zodat hij niet twee verschillende rechterlijke ambten uitoefent in de zin van die bepaling. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 22-23.

Strafzaken - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomsten in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

De rechter in de rechtbank van eerste aanleg die verslag heeft uitgebracht voor de raadkamer die belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, ter vervanging van de verhinderde onderzoeksrechter, heeft in de zaak zodoende niet het ambt van onderzoeksrechter uitgeoefend in de zin van artikel 127 Gerechtelijk Wetboek, dat hem zou verbieden om in dezelfde zaak vervolgens als assessor in het hof van assisen zitting te houden (1). (Impliciete oplossing) (1) Uit artikel 127 Gerechtelijk Wetboek volgt dat "de magistraten die als onderzoeksrechter of openbaar ministerie zijn opgetreden (...), op straffe van nietigheid noch de assisen mogen voorzitten noch als assessor mogen optreden" (zie F. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale, Brussel, Larcier, 2005, 416-418). Die bepaling wordt niet vermeld in het bestreden arrest, maar het OM heeft voorgesteld om een ambtshalve middel met de schending ervan aan te voeren. Volgens het OM moet de onderzoeksrechter ingaan op de inhoud van het dossier wanneer hij verslag uitbrengt op grond van artikel 21, § 1, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, al was het ter vervanging van een verhinderde confrater,. Hieruit heeft het OM afgeleid dat die tussenkomst geen bijkomstig karakter heeft, waardoor ze niet zou kunnen worden beschouwd als een handeling waarmee die magistraat in de zaak het ambt van onderzoeksrechter heeft vervuld in de zin van artikel 127 Gerechtelijk Wetboek. (zie Cass. 27 oktober 2021, AR P.21.0854.F, AC 2021, nr. 684: "het bijkomstig karakter van de enige tussenkomt van een onderzoeksrechter die, toen hij zijn collega, titularis van het dossier, verving, de vraag heeft ingewilligd van een notaris om het niet beslagen saldo van de opbrengst van een verkoop bij hem ter studie vast te houden, laat niet toe om die tussenkomst te beschouwen als een handeling waarmee deze magistraat voorafgaandelijk zou hebben kennisgenomen van de zaak zoals bedoeld in artikel 292 Gerechtelijk Wetboek; het gaat evenmin om een tussenkomst waarvan de betekenis van die aard is dat ze van een mening of een begin van vooringenomenheid kan doen blijken die de onafhankelijkheid van de betrokkene in het gedrang zou kunnen brengen uit vrees om een beslissing te herroepen"). (M.N.B.)

Strafzaken - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomsten in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 127 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0256.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.18 AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt cumulatie van ambten enkel als de magistraat eerder in een andere hoedanigheid in dezelfde zaak, dus in hetzelfde geschil, is tussengekomen (1); de verbetering van een arrest houdt niet in dat wordt kennisgenomen van de zaak die hierin wordt beslecht; aldus kan de magistraat die uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in de raadkamer zitting houden in het geding tot verbetering van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in dezelfde zaak, zonder dat hij zich hoeft uit te spreken over enige in de wet bepaalde voorwaarde tot opheffing of handhaving van de voorlopige hechtenis, aangezien de verbetering enkel betrekking heeft op de rechtzetting van een verschrijving, zonder dat de in de te verbeteren beslissing vastgelegde rechten kunnen worden gewijzigd, uitgebreid of beperkt (2). (1) Zie Cass. 23 februari 2005, AR P.05.1685.F, AC 2005, nr. 113; Cass. 13 januari 1986, AR 4965, AC 1986, nr. 308 ("Voor de toepassing van het algemeen rechtsbeginsel dat niemand in dezelfde zaak rechter en partij mag zijn"); concl. van procureur-generaal KRINGS, toen advocaat-generaal, Cass. 8 november 1979, Pas. 1980, I, p. 310 [314] (die (dezelfde) zaak definieert als de "actes de procédure qui forment un ensemble soumis à l'appréciation du juge et qui constituent le même différend opposant les parties"). (2) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Cumulatie van ambten - Zelfde zaak - Begrip - Draagwijdte - Verbeterend arrest

- Artt. 292 en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.1695.F 28 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221228.2F.2 AC nr. ...

Of het nu gaat om het toezicht op de voorlopige hechtenis met toepassing van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet, dan wel om het periodieke toezicht hierop, met toepassing van de artikelen 22 en 30 van die wet, het gaat om dezelfde zaak, aangezien het dezelfde persoon betreft die wegens dezelfde telastlegging van zijn vrijheid is beroofd; het arrest mag bijgevolg niet worden gewezen door een raadsheer in het hof van beroep die van de zaak heeft kennisgenomen in zijn hoedanigheid van rechter in de rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Cass. 19 juli 2022, AR P.22.0914.F, AC 2022, nr. 479, met concl. advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Strafzaken - Toezicht op de handhaving van de voorlopige hechtenis - Rechter die uitspraak heeft gedaan in raadkamer - Rechter die uitspraak heeft gedaan in hoger beroep - Zelfde zaak

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

Een rechter kan in dezelfde zaak herhaaldelijk uitspraak doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, hetzij in raadkamer, hetzij, in hoger beroep, in kamer van inbeschuldigingstelling, maar niet achtereenvolgens in eerste aanleg en in hoger beroep (1). (1) Cass. 19 juli 2022, AR P.22.0914.F, AC 2022, nr. 479, met concl. advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Strafzaken - Toezicht op de handhaving van de voorlopige hechtenis - Rechter die uitspraak heeft gedaan in raadkamer - Rechter die uitspraak heeft gedaan in hoger beroep

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0339.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.4 AC nr. ...

Hoewel krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek het debat, eens aangevangen, in de regel en op straffe van nietigheid moet worden voortgezet met dezelfde zetel, behalve wanneer het debat ab initio wordt hervat, hoeft het eindvonnis, in beginsel, niet te worden gewezen door dezelfde rechters als diegenen die zitting hebben gehouden tijdens het debat dat aan het vonnis alvorens recht te doen of aan de uitspraak hiervan is voorafgegaan; indien echter het vonnis alvorens recht te doen een vonnis betreft dat de heropening van het debat over een welbepaald onderwerp beveelt, moet de zetel uit dezelfde rechters worden samengesteld, of, in geval van een anders samengestelde zetel, moet het debat integraal worden hernomen voor de nieuw samengestelde zetel, want in die omstandigheid wordt het debat weliswaar voortgezet, maar uitsluitend over het rechtspunt zoals het door de rechter werd afgebakend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 515.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Vonnis alvorens recht te doen - Navolgende beslissing over de grond van de zaak - Continuïteit van de zetel - Vonnis dat de heropening van het debat beveelt over een welbepaald onderwerp

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1086.F 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAC.6 AC nr. ...

Wat het toezicht op de voorlopige hechtenis betreft, is de zaak van een inverdenkinggestelde, voor de toepassing van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, niet dezelfde als die van zijn mede-inverdenkinggestelden, zelfs indien hun dezelfde feiten worden verweten.

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Onderzoeksgerechten - Hoger beroep - Cumulatie van rechterlijke ambten in dezelfde zaak

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0914.F 19 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220719.VAC.3 AC nr. ...

Ongeacht of het gaat om de periodieke toetsing van de voorlopige hechtenis vóór de regeling van de rechtspleging dan wel om het onderzoek van die voorlopige hechtenis in het kader van een hierna ingediend verzoek tot invrijheidstelling, betreft het dezelfde zaak, aangezien ze betrekking heeft op dezelfde persoon die op grond van dezelfde inverdenkingstelling van zijn vrijheid is beroofd; bijgevolg moet het arrest dat is gewezen door een raadsheer van het hof van beroep die van de zaak heeft kennisgenomen als rechter bij de rechtbank van eerste aanleg, worden vernietigd op grond van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, dat, als cumulatie van ambten, het uitoefenen van twee verschillende ambten in dezelfde zaak verbiedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 830.

Strafzaken - Cumulatieverbod van rechterlijke ambten - Toepassing - Verwijzing naar het hof van assisen - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Raadsheer die al eerder in de raadkamer uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis - Zelfde zaak - Invloed

- Art. 27, 3°, a) Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0622.F 1 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220601.2F.8 AC nr. ...

Het feit dat een voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank de persoon heeft veroordeeld die vervolgens voor hem verschijnt in het kader van de uitvoering van andere veroordelende beslissingen die door andere magistraten zijn gewezen, beantwoordt aan geen enkele van de in de artikelen 292 e.v. Gerechtelijk Wetboek beschreven toestanden die verband houden met de algemene rechtsbeginselen betreffende de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de gerechten (1); de omstandigheid dat een magistraat die over de grond van een zaak heeft geoordeeld vervolgens uitspraak dient te doen over de uitvoering van een door een andere rechter vastgestelde straf, leidt niet tot een schijn van partijdigheid, vooringenomenheid of een gebrek aan onafhankelijkheid jegens de veroordeelde; het feit dat de beslissing van die magistraat in aanmerking wordt genomen door de strafuitvoeringsrechtbank die hij voorzit om de vonnissen over eerder uitgevoerde strafuitvoeringsmodaliteiten met redenen te omkleden, is in dat opzicht van geen belang (2). (1) Zie met betrekking tot deze beginselen P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant, 2014, nrs. 104 tot 121. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2022, nr. 397.

Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Algemene rechtsbeginselen betreffende de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de gerechten - Voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank die de persoon heeft veroordeeld die hierna voor hem verschijnt in het kader van de uitvoering van andere veroordelende beslissingen die door andere magistraten zijn gewezen - Invloed

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0009.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.6 AC nr. ...

Artikel 779 Gerechtelijk Wetboek verzet zich niet ertegen dat een zaak wordt beoordeeld door andere rechters dan die welke een rechtszitting hebben bijgewoond waarop uitsluitend getuigen werden gehoord, voor zover die andere rechters zich enkel steunen op de verklaringen van de getuigen zoals die werden genoteerd op het proces-verbaal van de rechtszitting (1). (1) Cass. 9 november 1970, AC 1970, 227; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 2014, p. 976, nr. 2329.

Strafzaken - Artikel 779, Gerechtelijk Wetboek - Samenstelling van de zetel - Rechtszitting waarop uitsluitend getuigen worden gehoord - Beoordeling van de zaak door andere rechters - Draagwijdte

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1382.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 87 en 322 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat in een vonnis dat mede werd gewezen door een plaatsvervangend rechter melding moet worden gemaakt van zijn aanwijzing door de voorzitter van de rechtbank of dat die aanwijzing moet blijken uit de stukken van de rechtspleging; een plaatsvervangende rechter die mee zetelt en over de zaak uitspraak doet, wordt vermoed regelmatig te zijn aangewezen.

Strafzaken - Plaatsvervangend rechter - Aanwijzing - Bewijs

- Artt. 87 en 322 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1646.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.12 AC nr. ...

Het onderzoek van een verzoek tot elektronisch toezicht als uitvoeringsmodaliteit van de op de opsluitingsfiche van de veroordeelde ingeschreven straffen, vormt niet dezelfde zaak als het vooronderzoek dat aan de veroordeling tot één van die straffen is voorafgegaan; bijgevolg verbiedt artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek niet dat de rechter die met dat onderzoek werd belast, de strafuitvoeringsrechtbank die van het voormelde verzoek moet kennisnemen, voorzit.

Strafzaken - Verbod voor de rechter om van dezelfde zaak kennis te nemen bij het uitoefenen van verschillende rechterlijke ambten (cumul) - Strafuitvoering - Aanvraag tot toekenning van elektronisch toezicht - Strafuitvoeringsrechtbank voorgezeten door een rechter die de zaak heeft behandeld die tot de veroordeling heeft geleid - Verschillende zaken

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1464.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.22 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 425, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wordt de verklaring van cassatieberoep gedaan door de advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen en wordt zij door hem en de griffier getekend en ingeschreven in het daartoe bestemd register; deze regel geldt ook voor een cassatieberoep ingesteld tegen de bij toepassing van artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek gewezen beschikking van de voorzitter van de rechtbank in verband met de verdeling van de zaken (1). (1) De eiser had op basis van artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek, een procedure ingesteld die tot doel had zijn zaak toe te vertrouwen aan de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Oudenaarde, daar waar zij was vastgesteld voor de afdeling Dendermonde, aangezien hij twijfelde aan de onpartijdigheid en objectiviteit van deze laatste. De voorzitter wees dit evenwel af en de eiser bekloeg er zich over dat hij tegen een dergelijke beschikking – waartegen enkel de procureur-generaal bij het hof van beroep zich in cassatie kan voorzien overeenkomstig artikel 642, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek – geen rechtsmiddel bezat en wilde dat het Hof hierover een prejudiciële vraag zou stellen aan het Grondwettelijk Hof. Hij deed dit middels zijn cassatieberoep dat hij evenwel niet instelde met eerbiediging van de bepalingen van artikel 425, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering maar via een verzoekschrift ingediend ter griffie van het Hof. Er kan daarenboven worden opgemerkt dat de procedure van artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek betrekking heeft op de materiële bevoegdheid van de verschillende secties of kamers binnen een rechtbank alsmede op de territoriale verdeling van de zaken (zie D. SCHEERS en P. THIRIAR, "Verdelingsincidenten en territoriale bevoegdheid: een brug te weinig", RW 2014-2015, 1202), maar zonder dat de eigenlijke bevoegdheid van de rechtbank zelf ter discussie staat. Wat hier beoogd wordt is een onttrekking wegens gewettigde verdenking die geen verdelingsincident is in de zin van artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek en waarvoor er geëigende procedures bestaan. Het cassatieberoep werd dan ook niet ontvankelijk verklaard en aangezien dit gebeurde op basis van een andere grond dan die waarover eiser een prejudiciële vraag wenste te stellen, werd aan dit verzoek geen gevolg gegeven. AW

Strafzaken - Artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek - Incident met betrekking tot de verdeling van de zaken - Beschikking van de voorzitter van de rechtbank - Rechtsmiddel - Gevolg

- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0717.N 2 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211102.2N.2 AC nr. ...

Het enkele gegeven dat een raadsheer in een correctionele kamer van het hof van beroep mee oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering, terwijl hij in het kader van dezelfde strafvordering voorheen als lid van de correctionele rechtbank heeft geoordeeld over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van dezelfde beklaagde, houdt niet in dat die raadsheer een tweede maal kennisneemt van dezelfde zaak in de zin van de bepaling van artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en uit dat enkele gegeven kan evenmin schending van artikel 6.1 EVRM of miskenning van het recht op een onpartijdige rechterlijke instantie worden afgeleid en dat is slechts anders indien uit de beslissing van de correctionele rechtbank blijkt dat deze zich daadwerkelijk een mening heeft gevormd over de grond van de zaak; dat de correctionele kamer van het hof van beroep zich uitspreekt met eenparigheid van haar leden zoals bedoeld in artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, doet aan het voorgaande geen afbreuk (1). (1) Cass. 12 maart 2013, AR P.12.0852.N, AC 2013, nr. 171; Cass. 26 april 1994, AR P.94.0358.N, AC 1994, nr. 201 en de noot M.D.S.; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging 6de editie 2014, pp. 791-805; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, t. I, pp. 15-20; A. WINANTS, "De onpartijdige rechter: invloed op de Belgische rechtspraak van de arresten Piersack en De Cubber", in J. D'HAENENS, A. DE NAUW en M STORME (eds.) Actuele problemen van strafrecht. XIVde Postuniversitaire cyclus Willy Delva 1987- 88, Antwerpen, 1988, pp. 277-312.

Strafzaken - Recht op een onpartijdige rechterlijke instantie - Raadsheer in de correctionele kamer van het hof van beroep - Raadsheer voordien lid van de correctionele rechtbank oordelend over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Uitspraak bij eenparigheid door de correctionele kamer in beroep - Draagwijdte

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0220.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.4 AC nr. ...

Uit artikel 779 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de rechters die zich beperken tot de vaststelling dat het openbaar ministerie een geschrift heeft neergelegd, tot de bepaling van de termijn voor de neerlegging van de conclusies van de partijen, en, nadat aan de partijen werd gevraagd de pleittijd die ze voor ogen hadden te verduidelijken, tot de verwijzing van de zaak naar een latere datum, zonder ze te behandelen, dezelfde moeten zijn als de rechters die vervolgens over de zaak zelf uitspraak doen (1). (1) Zie Cass. 3 mei 2017, AR P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.: "Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond; dat vereiste geldt niet voor de rechtszitting waarop het hof van beroep enkel het onderzoek van de zaak heeft uitgesteld zonder ze te behandelen"; Cass. 18 september 2001, AR P.99.1878.N, AC 2001, nr. 469; Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1030.F, AC 2001, nr. 72: "Geen enkele wetsbepaling vereist dat, na wijziging van de samenstelling van het rechtscollege, uitdrukkelijk wordt vermeld dat de zaak ab initio is hervat; zulks kan blijken uit de stukken van de rechtspleging".

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Vaststelling dat een geschrift werd neergelegd en bepaling van de termijn voor de neerlegging van de conclusies van de partijen - Verwijzing van de zaak naar een latere datum, zonder ze te behandelen - Latere beslissing over de zaak zelf

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0854.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.10 AC nr. ...

Het bijkomstig karakter van de enige tussenkomt van een onderzoeksrechter die, toen hij zijn collega, titularis van het dossier, verving, de vraag heeft ingewilligd van een notaris om het niet beslagen saldo van de opbrengst van een verkoop bij hem ter studie vast te houden, laat niet toe om die tussenkomst te beschouwen als een handeling waarmee deze magistraat voorafgaandelijk zou hebben kennisgenomen van de zaak zoals bedoeld in artikel 292 Gerechtelijk Wetboek; het gaat evenmin om een tussenkomt waarvan de betekenis van die aard is dat ze van een mening of een begin van vooringenomenheid kan doen blijken die de onafhankelijkheid van de betrokkene in het gedrang zou kunnen brengen uit vrees een beslissing te herroepen.

Strafzaken - Beginsel van onpartijdigheid van de rechter - Vroeger uitoefenen van een ander rechterlijk ambt

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.24 AC nr. ...

Artikel 113 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat door artikel 479 Wetboek van Strafvordering bedoelde correctionele zaken worden toegewezen aan de kamer voor burgerlijke zaken voorgezeten door de eerste voorzitter of door de voorzitter of raadsheer die hem vervangt en deze bepaling vereist geen bijzondere formaliteit voor de vaststelling van de vervanging van de eerste voorzitter wanneer hij wettig belet is om te zetelen, noch is die vaststelling voorgeschreven op straffe van een welbepaalde sanctie; uit het feit dat een kamervoorzitter of een raadsheer in een hof van beroep de burgerlijke kamer voorzit die kennis neemt van een strafvervolging bedoeld door artikel 479 Wetboek van Strafvordering volgt dat de eerste voorzitter wettig belet is om te zetelen en de eerste voorzitter moet dat wettig belet of de samenstelling van de kamer die eruit voortvloeit, niet uitdrukkelijk bij beschikking vaststellen of motiveren en het arrest dat in een dergelijke zaak uitspraak doet, moet evenmin melding maken van een dergelijke beschikking; een dergelijke regeling maakt artikel 113 Gerechtelijk Wetboek niet inhoudsloos en het openbare orde-karakter of de vereiste van een strikte interpretatie van de bepalingen inzake voorrecht van rechtsmacht, verplichten niet tot een ander oordeel.

Strafzaken - Voorrecht van rechtsmacht - Artikel 113 Gerechtelijk Wetboek - Artikel 479, Wetboek van Strafvordering - Toewijzing aan de kamer voor burgerlijke zaken voorgezeten door de eerste voorzitter of diens vervanger

- Art. 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 113 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Voorrecht van rechtsmacht - Artikel 113 Gerechtelijk Wetboek - Artikel 479, Wetboek van Strafvordering - Toewijzing aan de kamer voor burgerlijke zaken voorgezeten door de eerste voorzitter of diens vervanger

- Art. 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 113 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0312.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 779 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat wanneer de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, en over dat geschilpunt dan ook een eindbeslissing is gewezen, de behandeling van de andere geschilpunten enkel door dezelfde rechters kan geschieden als die welke over het eerste geschilpunt uitspraak hebben gedaan (1). (1) Cass. 8 januari 2002, AR P.99.1529.N, AC 2002, nr. 13.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Eindbeslissing over een geschilpunt - Behandeling andere geschilpunten

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Eindbeslissing over een geschilpunt - Behandeling andere geschilpunten

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0040.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.10 AC nr. ...

Artikel 779 Gerechtelijk Wetboek vereist niet dat indien een rechtscollege op de rechtszitting getuigen onder eed heeft gehoord en vervolgens een anders samengestelde zetel de behandeling van de zaak volledig herneemt, de nieuw samengestelde zetel deze getuigen opnieuw hoort, voor zover die nieuw samengestelde zetel zich voor haar oordeelsvorming op grond van de ter rechtszitting onder eed afgelegde verklaringen van de getuigen enkel steunt op de weergave van die verklaringen in het proces-verbaal van de rechtszitting (1). (1) Zie Cass. 29 november 2006, AR P.06.0958.F, AC 2006, nr. 610.

Strafzaken - Samenstelling van het rechtscollege - Horen van getuigen op de rechtszitting - Wijziging van het rechtscollege - Herneming van de behandeling van de zaak - Gevolgen

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0245.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.9 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een raadsheer in een correctionele kamer van het hof van beroep oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering, terwijl hij eerder als lid van de kamer van inbeschuldigingstelling ten aanzien van dezelfde beklaagde heeft beslist over de handhaving van diens voorlopige hechtenis, kan geen schending van artikel 6.1 EVRM of artikel 14.1 IVBPR noch miskenning van het recht op een onpartijdige rechterlijke instantie worden afgeleid; dat is slechts anders indien uit de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling blijkt dat die zich daadwerkelijk een mening heeft gevormd over de grond van de zaak (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2013, AR P.12.0852.N, AC 2013, nr. 171, RW 2013-14, 305-308, met noot B. De Smet.

Strafzaken - Onpartijdige rechterlijke instantie - Beslissing over handhaving voorlopige hechtenis - Beoordeling van de gegrondheid van de strafvordering - Zelfde strafrechter - Gevolg - Grens

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0255.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.3 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 782 en 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zijn ook van toepassing op een veroordelende beslissing in strafzaken die aanleiding kan geven tot het bevelen van een onmiddellijke aanhouding overeenkomstig artikel 33, § 2, Voorlopige Hechteniswet; derhalve is voor een dergelijke veroordelende beslissing niet vereist dat de rechters die de beslissing hebben gewezen aanwezig zijn bij de uitspraak.

Strafzaken - Veroordelend vonnis of arrest dat aanleiding kan geven tot onmiddellijke aanhouding - Samenstelling van de zetel - Toepasselijke wetsbepalingen - Uitspraak

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 782 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0026.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.4 AC nr. ...

Noch de artikelen 87, § 1, en 322 Strafwetboek, noch enige andere bepaling vereisen dat de stukken van de rechtspleging, naar aanleiding van de vervanging van een verhinderde rechter door een plaatsvervangende rechter, vermelden dat de andere rechters niet beschikbaar zijn of nog dat de bezetting van het gerecht niet volstaat (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 175.

Strafzaken - Correctionele rechtbank - Samenstelling van de zetel - Verhinderde rechter - Vervanging door een plaatsvervangende rechter - Vormvereiste

- Artt. 87, § 1, en 322 Gerechtelijk Wetboek

P.20.1248.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.17 AC nr. ...

Uit artikel 779 Gerechtelijk Wetboek, dat van toepassing is in strafzaken, volgt dat op straffe van nietigheid van de beslissing in beginsel alle rechtszittingen waarop de zaak is behandeld, moeten zijn bijgewoond door dezelfde rechters; een rechtszitting waarop het rechtscollege uitsluitend conclusietermijnen heeft bepaald bij toepassing van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering, is geen rechtszitting waarop de zaak werd behandeld in de zin van artikel 779 Gerechtelijk Wetboek.

Strafzaken - Vonnis en arrest - Samenstelling van de zetel - Rechtszittingen waarop de zaak wordt behandeld - Rechtszitting waarop uitsluitend conclusietermijnen worden bepaald

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.20.1105.F 2 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201202.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moet het debat, eens aangevangen, in de regel en op straffe van nietigheid worden voortgezet met dezelfde zetel, behalve wanneer het debat van bij het begin wordt hervat (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0189.N, AC 2018, nr. 557.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Continuïteit van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Het eindvonnis hoeft, in beginsel, niet te worden gewezen door dezelfde rechters als diegenen die zitting hebben gehouden tijdens het debat dat aan het vonnis alvorens recht te doen of aan de uitspraak ervan is voorafgegaan; indien echter het vonnis alvorens recht te doen een vonnis is dat de heropening van het debat beveelt over een welbepaald onderwerp, moet de zetel uit dezelfde rechters worden samengesteld, of moet, in geval van een anders samengestelde zetel, het debat integraal worden hernomen voor de nieuw samengestelde zetel, want in die omstandigheid wordt het debat weliswaar voortgezet, maar uitsluitend over het rechtspunt zoals het door de rechter werd afgebakend (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0189.N, AC 2018, nr. 557.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Vonnis alvorens recht te doen - Navolgend gewezen beslissing over de zaak ten gronde - Continuïteit van de zetel - Vonnis dat de heropening van het debat beveelt over een welbepaald onderwerp

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0580.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.9 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat bij wettige verhindering van de kamervoorzitter om het vonnis uit te spreken waarvoor hij aan de beraadslaging heeft deelgenomen, de aanwijzing van een andere rechter door de voorzitter van het rechtscollege, uitdrukkelijk moet gebeuren in een beschikking waarvan een eensluidend afschrift aan het dossier van de rechtspleging moet worden toegevoegd.

Strafzaken - Uitspraak van het vonnis of arrest - Wettige verhindering van de kamervoorzitter - Aanwijzing van een andere rechter - Beslissing van de voorzitter van het rechtscollege - Toevoeging van een afschrift van de beslissing aan het dossier

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

P.20.1162.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.10 AC nr. ...

Het feit dat de behandeling van een zaak door een anders samengestelde zetel volledig wordt hervat, houdt in dat de op een vorige rechtszitting ingediende conclusie die deel uitmaakt van het dossier, wordt vermoed te zijn hernomen door de aanwezige partij, tenzij zij daarvan afstand heeft gedaan en het is niet vereist dat de anders samengestelde zetel uitdrukkelijk vaststelt dat zij die conclusie, die wordt vermoed hernomen te zijn, in aanmerking neemt (1). (1) Cass. 7 februari 2012, AR P.11.2142.N, AC 2012, nr. 91.

Strafzaken - Samenstelling van het rechtscollege - Neerlegging van een conclusie - Verdaging naar een latere rechtszitting - Anders samengesteld rechtscollege - Hervatting van de zaak

P.20.0412.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.7 AC nr. ...

Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het vonnis wordt uitgesproken door de voorzitter van de kamer, zelfs in afwezigheid van de andere rechters en, behalve voor straf- en in voorkomend geval voor tuchtzaken, van het openbaar ministerie; uit de tekst van deze bepaling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat in strafzaken en dus ook voor wat betreft de strafuitvoeringsrechtbank het vonnis kan worden uitgesproken door de voorzitter in aanwezigheid van het openbaar ministerie en dus zonder dat de aanwezigheid van de assessoren is vereist (1). (1) Cass. 14 januari 2009, AR P.08.1346.F, AC 2009, nr. 27. Vóór de wijziging van artikel 782bis, eerste lid, Ger. W. door artikel 84 van de wet van 8 juni 2008 was ook de aanwezigheid van de assessoren vereist bij de uitspraak - zie Cass. 28 november 2007, AR P.07.1558.F, AC 2007, nr. 590 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. Zie ook F. VAN VOLSEM, "De ondertekening en de uitspraak van vonnissen en arresten in politie- en correctionele zaken door een collegiale kamer", RABG 2019/8, 646-648, nr. 5.3-5.5.

Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Aanwezigheid van de assessoren - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

P.20.0405.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.7 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, correctionele kamer, in hoger beroep beslist over een verzoek tot invrijheidstelling overeenkomstig de artikelen 27, § 1, 1°, en 30 Voorlopige Hechteniswet wordt die beslissing niet uitgesproken., zodat op een dergelijk arrest artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is; geen enkele wetsbepaling vereist dat het hof van beroep, correctionele kamer, een dergelijk arrest wijst in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 15 maart 1995, AR P.95.0293.F, AC 1995, nr. 151.

Strafzaken - Strafvordering - Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling - Hof van beroep - Uitspraak - Toepassing van artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek

P.19.0583.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.3 AC nr. ...

Wanneer een afdeling van een politierechtbank zich territoriaal onbevoegd verklaart, is daardoor enkel de rechtsmacht uitgeput van deze afdeling over haar grondgebied; deze beslissing verhindert niet dat een andere afdeling van de politierechtbank met rechtsmacht over andere kantons, zich territoriaal bevoegd verklaart voor de in haar kanton gepleegde overtredingen.

Strafzaken - Bevoegdheid - Politierechtbank met meerdere afdelingen - Beslissing van onbevoegdheid van één afdeling

- Art. 25 KB 14 maart 2014 betreffende de verdeling van de arbeidshoven, de rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbanken, de ondernemingsrechtbanken en de politierechtbanken in afdelingen
- Art. 186, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.16.1133.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Winants.

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Draagwijdte

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal Winants.

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting voor het Hof

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting

voor het Hof

Daar waar niet is vereist dat in de kamer van de rechtbank van eerste aanleg die bestaat uit drie rechters en die kennis neemt van het hoger beroep tegen een beslissing van de politierechtbank die uitspraak doet over een overtreding zoals bedoeld in artikel 76, § 2, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, er ten minste één gespecialiseerde rechter moet zijn zoals bedoeld in artikel 78, vijfde lid, van dit wetboek, terwijl de alleenrechtsprekende rechter die in eerste aanleg kennis neemt van dergelijke overtreding, steeds de gespecialiseerde vorming zoals bedoeld in artikel 78, vijfde lid, moet ontvangen en daarenboven artikel 101, § 2, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de gespecialiseerde correctionele kamer van het hof van beroep die overeenkomstig de in paragraaf 1, tweede lid, van hetzelfde artikel kennis neemt van de aangelegenheden bedoeld in artikel 76, § 2, tweede lid, samengesteld is uit twee raadsheren in het hof van beroep en één raadsheer in het arbeidshof, rijst de vraag of dit onderscheid in behandeling wel bestaanbaar is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel en is er grond om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl.OM.; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM.

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting voor het Hof

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verplichting voor het Hof

De bepalingen van de artikelen 76, § 2, tweede lid, 78, eerste lid, 78, vijfde lid, 91, eerste lid, en 92, § 1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, houden in dat in alle zaken, ook voor de overtredingen van wetten en verordeningen over een der aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten en, in geval van samenloop of samenhang van genoemde overtredingen samen met een of meer overtredingen die niet behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, het hoger beroep tegen vonnissen van de politierechtbank toegewezen wordt aan een kamer met drie rechters, zonder dat één van hen de gespecialiseerde vorming hoeft te ontvangen bedoeld in artikel 78, vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl.OM.; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM.

Strafzaken - Samenstelling - Draagwijdte - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht

Strafzaken - Samenstelling - Draagwijdte - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht

P.18.0865.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.7 AC nr. ...

Bij arrest nr. 162/2018 van 22 november 2018 heeft het Grondwettelijk Hof, naar aanleiding van een prejudiciële vraag met een identiek onderwerp geoordeeld dat artikel 78 Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre het niet erin voorziet dat, wanneer de in artikel 76, § 2, tweede lid, van hetzelfde Wetboek bedoelde correctionele kamer uit drie rechters bestaat, één van de rechters een bijzondere opleiding heeft gevolgd of dat één van hen rechter is in de arbeidsrechtbank en heeft het de gevolgen van die bepaling gehandhaafd ten aanzien van alle vonnissen die vóór de bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad zijn gewezen in omstandigheden als vermeld in de prejudiciële vraag; de handhaving van de gevolgen van artikel 78 Gerechtelijk Wetboek heeft tot gevolg dat de beklaagden zich niet langer kunnen beroepen op de met het middel aangevoerde ongrondwettigheid en het Hof is op grond van artikel 26, § 2, eerste lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet ertoe gehouden de prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 20 februari 2018, AR P.16.1133.N, AC 2018, nr. 107 met concl. OM; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM; GwH 22 november 2018, nr. 162/2018.

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Artikel 78 Gerechtelijk Wetboek - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de

Grondwet - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Uitspraak van het Grondwettelijk Hof over een prejudiciële vraag met identiek onderwerp - Schending - Handhaving van de gevolgen van de geschonden bepalingen - Gevolg

P.18.1057.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.3 AC nr. ...

Indien een rechtscollege tijdens het beraad vaststelt dat een beklaagde niet alle op de inventaris vermelde stukken heeft neergelegd en bij tussenvonnis beslist het debat te heropenen en een rechtszitting bepaalt opdat de beklaagde alsnog de ontbrekende stukken kan neerleggen, vervolgens op die rechtszitting enkel wordt vastgesteld dat de beklaagde die stukken niet neerlegt en het rechtscollege daarop beslist de zaak in voortzetting te stellen opdat de stukken alsnog zouden worden neergelegd, is die rechtszitting geen zitting waarop de zaak is behandeld in de zin van artikel 779 Gerechtelijk Wetboek.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Heropening debat ter neerlegging van ontbrekende stukken door beklaagde - Geen neerlegging - Voortzetting van de zaak opdat de stukken alsnog zouden worden neergelegd

P.17.0227.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.1 AC nr. ...

De bepaling van artikel 445, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, gegrond op artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering vereist geen bijzondere formaliteit voor de vervanging van de eerste voorzitter wanneer hij wettig is belet te zetelen, noch is zij voorgeschreven op straffe van een welbepaalde sanctie; uit het feit dat een kamervoorzitter of een raadsheer in het hof van beroep de burgerlijke kamer voorzit die kennis neemt van de herzieningsaanvraag, volgt dat de eerste voorzitter wettig belet is om te zetelen zonder dat de eerste voorzitter dat wettig belet of de samenstelling van de kamer die eruit volgt, uitdrukkelijk bij beschikking moet vaststellen of motiveren en het arrest melding moet maken van een dergelijke beschikking (1). (1) Zie Cass. 26 maart 2013, AR P.11.1476.N, AC 2013, nr. 209.

Strafzaken - Herzieningsaanvraag - Verwijzing voor advies naar het aangewezen hof van beroep - Beoordeling door de burgerlijke kamer voorgezeten door de eerste voorzitter - Aanduiding door de eerste voorzitter van drie raadsheren - Voorwaarde

Strafzaken - Herzieningsaanvraag - Verwijzing voor advies naar het aangewezen hof van beroep - Beoordeling door de burgerlijke kamer voorgezeten door de eerste voorzitter - Aanduiding door de eerste voorzitter van drie raadsheren - Voorwaarde

P.18.0189.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die aan de beraadslaging deelnemen en uitspraak doen, op straffe van nietigheid alle rechtszittingen hebben bijgewoond waarop de zaak werd behandeld; dat artikel vereist niet dat de beslissing waarbij een onderzoeksmaatregel wordt bevolen en de beslissing waarbij nadien over de zaak zelf uitspraak wordt gedaan, steeds door dezelfde rechters worden gewezen aangezien die continuïteit enkel vereist is wanneer het debat vóór de beslissing tot het bevelen van de onderzoeksmaatregel wordt voortgezet na die beslissing (1). (1) Cass. 7 juni 2007, AR C.05.0453.F, AC 2007, nr. 312; Cass. 21 januari 2003, AR P.02.0102.N, AC 2003, nr. 42.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Beslissing waarbij een onderzoeksmaatregel wordt bevolen - Beslissing waarbij nadien over de zaak uitspraak wordt gedaan - Continuïteit van de zetel - Draagwijdte

P.17.1311.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.2 AC nr. ...

Wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van in de ZIV-Wet bedoelde geneeskundige verstrekkingen, moet de kamer van het hof van beroep die uitspraak doet over de strafvordering, samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep en uit één raadsheer in het arbeidshof (1). (1) Zie: Cass. 20 december 2016, AR P.15.1538.N, AC 2016, nr. 738.

Strafzaken - Valsheid in geschriften - Document bedoeld in de ZIV-Wet - Behandeling door het hof van beroep - Samenstelling van de zetel

- Art. 73bis Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 232, 1°, a) Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 101, § 1, tweede lid, en § 2, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.0314.N 20 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180220.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Winants.

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Overgangsbepalingen van de wet van 19 oktober 2015 - Draagwijdte

Uit de samenhang van de bepalingen van de artikelen 76, zesde lid, zoals toepasselijk tot 31 augustus 2014 en artikel 76, § 2, tweede lid, zoals toepasselijk vanaf 1 september 2014, artikel 78, vijfde lid, zoals toepasselijk tot 31 december 2015 en artikel 92, § 1, Gerechtelijk Wetboek, en de artikelen 56, 3°, 84, 1° en 91, tweede lid van de wet van 19 oktober 2015, houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie ,volgt dat, met ingang van 1 januari 2016, indien in de zaak in dezelfde aanleg op 1 januari 2016 reeds een andere rechtszitting dan de inleidingszitting heeft plaatsgevonden, de kamer van de rechtbank van eerste aanleg die in hoger beroep kennis neemt van de overtredingen van de wetten en verordeningen over een van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, en, in geval van samenloop of samenhang, van genoemde overtredingen samen met een of meer overtredingen die niet behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, bestaat uit twee rechters van de correctionele rechtbank en één rechter in de arbeidsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P.16.1133.N, AC 2018, nr. 107 met concl. OM.

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in hoger beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Overgangsbepalingen van de wet van 19 oktober 2015 - Draagwijdte

P.16.0532.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond; dat vereiste geldt niet voor de rechtszitting waarop het hof van beroep enkel het onderzoek van de zaak heeft uitgesteld zonder ze te behandelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

P.16.1292.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.12 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 6.1 EVRM, artikel 148 Grondwet en artikel 190, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering laten de rechter toe de aanwezigheid van het publiek bij de behandeling van een zaak te verbieden, in de regel wanneer dit vereist is ter bescherming van de openbare orde, de goede zeden, de nationale veiligheid, de belangen van minderjarigen of het privéleven van de partijen bij het proces; hieruit volgt dat de rechter bij de beoordeling van een verzoek om een zaak met gesloten deuren te behandelen, niet ertoe gehouden is de belangen in acht te nemen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces.

Strafzaken - Behandeling met gesloten deuren - Verzoek tot behandeling met gesloten deuren - Belangen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces

P.16.0115.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.9 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 9 juli 1997 houdende maatregelen teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep, waarbij de artikelen 102, §2, 106bis en 109ter in het Gerechtelijk Wetboek werden ingevoerd, blijkt dat onder het begrip burgerlijke zaken in de zin van artikel 106bis, §1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek ook de strafzaken begrepen zijn waarvan de behandeling is beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.11.1250.N, AC 2011, nr. 656.

Strafzaken - Hof van beroep - Wet van 9 juli 1997 - Aanvullende kamers - Zitting in burgerlijke, fiscale en handelszaken - Burgerlijke zaken - Begrip - Strafzaak waarvan de behandeling beperkt is tot de burgerlijke rechtsvordering - Bevoegdheid

P.16.0531.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2 AC nr. ...

Het hoger beroep van de burgerlijke partij tegen de beslissing die haar veroordeelt tot de kosten van de strafvordering maakt voor de appelrechter geen louter burgerlijke belangen aanhangig als bedoeld in artikel 4, twaalfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, maar vereist van hem een beoordeling die verband houdt met de strafvordering, waarover het openbaar ministerie dient gehoord te worden zodat zijn optreden ter rechtszitting vereist is.

Strafzaken - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1538.N 20 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.2 AC nr. ...

Wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, zijn, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, enkel de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en moet de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

Strafzaken - Valsheid in geschrifte - Documenten bedoeld in de ZIV-wet - Behandeling door het hof van beroep - Samenstelling van de zetel

- Art. 232, 1°, a) Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Artt. 73bis, 1° en 167, eerste lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 76, § 2, tweede lid, 101, § 1, tweede lid en § 2, tweede lid, thans derde lid en 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.16.0819.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.5 AC nr. ...

Uit artikel 321, eerste en tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de aanwijzing van een raadsheer dan wel plaatsvervangend raadsheer ter vervanging van een verhinderde raadsheer bij schriftelijke beschikking dient te gebeuren.

Strafzaken - Hof van beroep - Samenstelling van het rechtscollege - Verhinderde raadsheer - Vervanging door een plaatsvervangend raadsheer - Aanwijzing

Uit artikel 779 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat op straffe van nietigheid de rechters die aan de beraadslaging deelnemen en uitspraak doen, alle rechtszittingen hebben bijgewoond waarop de zaak werd behandeld, volgt niet dat wanneer de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput en over dit geschilpunt een eindbeslissing is gewezen, de behandeling van de overige geschilpunten enkel door dezelfde rechters kan gebeuren als die welke over het eerste geschilpunt uitspraak heeft gedaan (1). (1) Cass. 8 januari 2002, AR P.99.1529.N, AC 2002, nr. 13; Zie: Cass. 15 april 2005, AR C.03.0285.N, AC 2005, nr. 229.

Strafzaken - Eindbeslissing over een geschilpunt - Behandeling van andere geschilpunten - Samenstelling van de

zetel

P.15.0352.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.3 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat het vonnis is gewezen door de rechters die alle rechtszittingen waarop de zaak werd behandeld hebben bijgewoond, dient die beslissing te worden vernietigd (1). (1) Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.0513.N, AC 2003, nr. 495; Cass. 15 maart 2006, AR P. 05.1425.F, AC 2006, nr. 152.

Strafzaken - Samenstelling van de rechtbank - Rechters die niet alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0713.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 322 Gerechtelijk Wetboek kan in de rechtbanken van eerste aanleg de verhinderde rechter vervangen worden door een andere rechter of door een plaatsvervangend rechter en daartoe is niet vereist dat er geen andere rechter beschikbaar is om hem te vervangen; geen wettelijke bepaling vereist verder dat uit de stukken van de rechtspleging moet blijken wie de verhinderende rechter is, noch of die wettelijk verhinderd is (1). (1) Cass. 24 februari 2009, AR P.08.1797.N, AC 2009, nr. 153.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Correctionele rechtbank - Rechter - Verhindering - Identiteit van de verhinderde rechter en redenen van verhindering - Vermelding in de stukken der rechtspleging

P.16.0270.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.6 AC nr. ...

De wet van 1 december 2013 tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen, die op 1 april 2014 in werking is getreden, heeft de prerogatieven van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg inzake rechterlijke organisatie, zoals bepaald in artikel 88 Gerechtelijk Wetboek, behouden.

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Bijzondere regeling - Prerogatieven van de voorzitter van de rechtbank - Hervorming van de gerechtelijke arrondissementen

- Art. 88 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1505.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.5 AC nr. ...

De loyaliteit van de rechter wordt vermoed tot bewijs van het tegendeel; de rechter die een stuk uit het debat weert wordt aldus vermoed te weigeren dat stuk in aanmerking te nemen om tot zijn overtuiging te komen, rechtstreeks dan wel onrechtstreeks; daaruit volgt dat noch artikel 6.1 EVRM noch enige andere bepaling verbiedt dat de rechter, die heeft beslist stukken uit het debat te weren, het onderzoek van de zaak voortzet (1). (1) Zie Cass. 21 april 2004, AR P.04.0124.F, AC 2004, nr. 211.

Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Eerlijk proces - Vonnisgerecht - Verwijderde stukken

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1234.F 7 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151007.6 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de internering van de inverdenkinggestelde beveelt, doet zij uitspraak als een vonnisgerecht; haar arrest wordt in openbare rechtszitting uitgesproken, hetgeen, met toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, de aanwezigheid inhoudt van het openbaar ministerie.

Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Vonnis - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Verplichting

P.14.1641.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.5 AC nr. ...

Artikel 322, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, beoogt niet de aanwijzing van een rechter, die zelf geen onderzoeksrechter is, ter vervanging van een verhinderde onderzoeksrechter (1). (1) Art. 322, eerste lid, Ger.W. zoals van toepassing vóór de wijziging bij Wet van 1 december 2013, art. 84, 1°.

Strafzaken - Vervanging van een onderzoeksrechter door een rechter die zelf geen onderzoeksrechter is - Artikel 322, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

- Art. 322, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De aanwijzing van een werkend rechter door de voorzitter van de rechtbank bij toepassing van artikel 80, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, houdt de vaststelling in dat de aangewezen rechter voldoet aan de door die bepaling vereiste voorwaarden, zonder dat de voorzitter dit uitdrukkelijk in zijn aanwijzing moet vermelden (1). (1) Art. 80, tweede lid, Ger.W. zoals van toepassing vóór de wijziging bij Wet van 30 juli 2013, art. 105, 2°.

Strafzaken - Onderzoeksrechter - Verhindering - Behoeften van de dienst - Voorzitter van de rechtbank - Aanwijzing van een werkend rechter

- Art. 80, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.1341.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.4 AC nr. ...

De in een bijzonder reglement van een rechtbank van eerste aanleg op grond van artikel 88, §1, tweede lid, laatste zin, Gerechtelijk Wetboek bepaalde regeling van de verdeling van de zaken onder de onderzoeksrechters beoogt als maatregel van inwendige orde enkel een efficiënte behandeling van de gerechtelijke onderzoeken binnen eenzelfde rechtbank, zonder aan de bij de gerechtelijke onderzoeken betrokken partijen rechten te verlenen; uit het loutere gegeven dat een gerechtelijk onderzoek niet werd toegewezen overeenkomstig de in het bijzonder reglement van de rechtbank van eerste aanleg uitgewerkte regeling kan als dusdanig geen miskenning van de rechten van de bij het gerechtelijk onderzoek betrokken partijen worden afgeleid (1). (1) Zie Cass. 14 november 1979, AC 1979-80, nr. 182.

Strafzaken - Bijzonder reglement van de rechtbank van eerste aanleg - Regeling van de verdeling van de zaken onder de onderzoeksrechters

Strafzaken - Bijzonder reglement van de rechtbank van eerste aanleg - Regeling van de verdeling van de zaken onder de onderzoeksrechters - Toepassing

Uit de samenlezing van de bepalingen van de artikelen 63, eerste lid, en 70, Wetboek van Strafvordering en artikel 88, §1, tweede lid, laatste zin, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat indien bij een onderzoeksrechter een klacht met burgerlijke partijstelling werd ingediend, deze onderzoeksrechter gelast blijft met dit gerechtelijk onderzoek totdat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg overeenkomstig het bijzonder reglement van de rechtbank desgevallend een andere onderzoeksrechter heeft aangewezen.

Strafzaken - Bijzonder reglement van de rechtbank - Klacht met burgerlijke partijstelling - Gerechtelijk onderzoek - Aanwijzing andere onderzoeksrechter

P.14.1796.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.2 AC nr. ...

Het niet-vermelden van het advies van de procureur des Konings in een beschikking van de voorzitter van de rechtbank waarbij een werkend rechter wordt aangewezen om het ambt van onderzoeksrechter waar te nemen indien de behoeften van de dienst het rechtvaardigen, kan als dusdanig geen afbreuk doen aan het vermogen van de aangewezen magistraat om het onderzoek zowel à charge als à decharge te voeren alsook om te waken over de wettigheid en de loyaliteit van de bewijsvoering; dat verzuim kan evenmin doen veronderstellen dat de aangewezen magistraat niet langer over de eigenschappen beschikt waarvoor hij door de voorzitter van de rechtbank werd gekozen.

Strafzaken - Onderzoeksrechter - Behoeften van de dienst rechtvaardigen de aanwijzing van een werkend rechter om het ambt van onderzoeksrechter waar te nemen - Beschikking tot aanwijzing - Niet-vermelden van het voorafgaand advies van de procureur des Konings

- Art. 80, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

Het advies van de procureur des Konings, dat aan de aanwijzing van een werkend rechter om het ambt van onderzoeksrechter te vervullen voorafgaat indien de behoeften van de dienst dit rechtvaardigen, licht de voorzitter van de rechtbank in over de wenselijkheid om een onderzoeksrechter aan te wijzen en over de keuze van een magistraat; dat advies is voor de voorzitter niet bindend (1). (1) Parl.st.Kamer, zitting 1995-1996, nr. 263/2, p. 2; Parl.st.Kamer, zitting 1995-1996, nr. 263/4, p. 4 en 5. 1 R.

Strafzaken - Onderzoeksrechter - Behoeften van de dienst rechtvaardigen de aanwijzing van een werkend rechter om het ambt van onderzoeksrechter waar te nemen - Beschikking van de voorzitter van de rechtbank - Voorafgaand advies van de procureur des Konings

- Art. 80, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

Het recht om gegevens à charge of à decharge tegen te spreken hangt niet af van de aanwezigheid in het dossier van een gewoon dan wel van een eensluidend verklaard afschrift van de beschikking waarbij de onderzoeksrechter wordt aangewezen.

Strafzaken - Onderzoeksrechter - Behoeften van de dienst rechtvaardigen de aanwijzing van een werkend rechter om het ambt van onderzoeksrechter waar te nemen - Beschikking tot aanwijzing - Dossier van de rechtspleging - Aanwezigheid van een gewoon dan wel van een eensluidend verklaard afschrift van de beschikking - Gevolg - Recht om de gegevens à charge of à décharge tegen te spreken

- Art. 80, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.0172.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.5 AC nr. 97

Volgens artikel 412, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek ressorteren de plaats- vervangende magistraten onder dezelfde overheid als de beroepsmagistraten, oefenen zij hun functie uit onder dezelfde voorwaarden, moeten zij aan dezelfde vereisten van onpartijdigheid en onafhankelijkheid voldoen, zijn zij aan dezelfde tuchtregels onderworpen, ressorteren zij onder dezelfde tuchtoverheid als de beroepsmagistraten, worden zij rechtstreeks voor het hof van beroep gedagvaard, zoals de beroepsmagistraten, wanneer zij ervan worden beschuldigd een misdrijf te hebben gepleegd in of buiten de uitoefening van hun ambt en zijn zij aan de- zelfde onverenigbaarheden onderworpen als de beroepsmagistraten, behalve wat de uitoefening van hun beroep betreft en de bezigheden die hen daardoor geoorloofd zijn; uit het enkele feit dat een plaatsvervangend magistraat als hoofdberoep het beroep van advocaat uitoefent, kan niet worden afgeleid dat hij niet de waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid biedt, ook niet indien de Orde van Advocaten partij is in het geding (1). (1) Vgl. Cass. 13 december 1988, AR nr. 2508, AC 1988- 1989, nr. 223.

Strafzaken - Strafvordering - Hof van beroep - Samenstelling - Advocaat zetelend als plaatsvervangend raadsheer - Orde van Advocaten tussenkomend als burgerlijke partij - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.13.0951.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.5 AC nr. 79

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Strafzaken - Bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Arbeidsreglementering - Overtredingen die geen betrekking hebben op de controle van arbeids- en rusttijden van een werknemer

Overtredingen die geen betrekking hebben op de controle van arbeids– en rusttijden van een werknemer betreffen niet de arbeidsreglementering, zodat de artikelen 76, zesde lid en 78, vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek betreffende de gespecialiseerde correctionele kamer geen toepassing vinden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Arbeidsreglementering - Overtredingen die geen betrekking hebben op de controle van arbeids- en rusttijden van een werknemer

RECHTERLIJKE TUCHT

D.24.0014.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.6 AC nr. ...

Aangezien de uitspraak van een maatregel tot schorsing van een magistraat uit zijn ambt op grond van een ordemaatregel voor de duur van de vervolging en tot de eindbeslissing in strijd is met het vermoeden van onschuld, kan ze enkel worden uitgesproken indien het straf- of tuchtonderzoek zwaarwichtige feiten betreft en de goede werking van de dienst zich ertegen verzet dat de betrokkene zijn ambt blijft uitoefenen; de maatregel moet ook worden beoordeeld op grond van het vertrouwen dat de rechtzoekende moet kunnen stellen in degene die met de rechtsprekende functie is belast en die boven elke verdenking verheven moet zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Magistraat - Schorsing uit zijn ambt op grond van een ordemaatregel - Voorwaarde

- Art. 406, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Onder een afdoende motivering moet elke motivering worden verstaan waarop de beslissing redelijkerwijs is gegrond; de feitenrechter dient in feite te beoordelen of de motivering van de beslissing afdoende is.

- Magistraat - Schorsing uit zijn ambt op grond van een ordemaatregel - Afdoende motivering - Begrip - Beoordeling

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen
- Art. 2 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE)

C.24.0477.F 10 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251010.1F.4 AC nr. ...

Krachtens het beschikkingsbeginsel bepalen de partijen zelf de grenzen van het geschil; in de regel bepaalt elke partij zelf tegen wie zij haar vordering richt (1). (1) Zie concl. OM.

- Beschikkingsbeginsel - Gevolg

De wettelijke bepalingen betreffende de onsplitsbare geschillen die verband houden met hetzij het geval waarin een partij verstek laat gaan hetzij de rechtsmiddelen, doen geen afbreuk aan het recht van de partijen om te beslissen wie zij in eerste aanleg in het geding betrekken (1). (1) Zie concl. OM.

- Beschikkingsbeginsel - Gevolg van de onsplitsbaarheid van het geschil

- Art. 1135 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 1084 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 1053 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 747, § 2, zevende lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 735, § 5 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 31 Gerechtelijk Wetboek - Eerste deel: ALGEMENE BEGINSELEN. (art. 1 tot 57)

F.10.0058.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.1 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de wapengelijkheid dat zich zou onderscheiden van de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie concl. OM.

- Beginsel van wapengelijkheid

D.22.0009.N 27 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250627.1N.1 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel dat geldt als algemeen rechtsbeginsel in strafzaken, geldt niet als zodanig in tuchtzaken; de tuchtrechter is niet verplicht om de tuchtrechtelijk gesanctioneerde feiten in wettelijke bewoordingen of regels van de plichtenleer te omschrijven; het volstaat dat hij de feiten zodanig preciseert dat kan worden nagegaan of de bestreden beslissing al dan niet uit die feiten heeft kunnen afleiden dat de tuchtrechtelijk gesanctioneerde beroepsbeoefenaar, wettelijk gezien, is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep; de tuchtvordering, die strekt tot onderzoek of een beroepsbeoefenaar de regels van de plichtenleer heeft overtreden dan wel is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep, kan derhalve betrekking hebben op feiten die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een nauwkeurige definitie (1). (1) Cass. 4 april 2025, AR D.22.0017.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.5.

- Legaliteitsbeginsel - Tuchtzaken - Toepasselijkheid

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek
- Art. 14 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0568.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.7 AC nr. ...

Het al dan niet aannemen van verzachtende omstandigheden in het voordeel van de dader van een moord – een misdaad die de wet bestraft met levenslange opsluiting – valt onder de onaantastbare beoordeling van het hof van assisen (1), aangezien het niet op alle daders van dezelfde misdaad de verzachtende omstandigheid dient toe te passen die het voor een van hen heeft aangenomen (2). (1) "Het hof van assisen oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar of er al dan niet verzachtende omstandigheden kunnen worden aangenomen" (Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1394.N, AC 2015, nr. 120); zie Cass. 17 juni 1980, AC 1979-80, II, p. 1299; Cass. 9 oktober 1973, AC 1974, I, 144. (2) "De rechter beschikt over een discretionaire bevoegdheid om verzachtende omstandigheden al dan niet toe te kennen; volgens zijn onaantastbare beoordeling kan hij ze aan een bepaalde medebeschuldigde, medebeklaagde of mede-inverdenkinggestelde toekennen, maar niet aan een andere" (Cass. 2 oktober 2002, AR P.02.1038.F, AC 2002, nr. 504). En "het enkele feit dat de rechter oordeelt dat een welbepaalde omstandigheid voor een beschuldigde een verzachtende omstandigheid is die een strafvermindering verantwoordt, heeft, gelet op het individuele karakter van de straf, niet voor gevolg dat hij moet motiveren waarom diezelfde omstandigheid ook voor een andere beschuldigde niet als verzachtende omstandigheid wordt aangenomen" (Cass. 20 januari 2004, AR P.03.1364.N, AC 2004, nr. 31). Zie wat betreft het persoonlijke karakter van de verzachtende omstandigheden, A. BRAAS, Précis de droit pénal, Bruylant, 1936, nr. 402; Ch. HENNAU en J. VERHAEGEN, Droit pénal général, Bruylant, 2de uitg., 1995, nr. 513.

- Gelijkheidsbeginsel - Hof van assisen - Straftoemeting - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Feitelijke beoordeling - Gevolg - (Geen) verplichting om op alle daders van dezelfde misdaad de voor een van hen aangenomen verzachtende omstandigheid toe te passen

- Art. 80 Strafwetboek
- Art. 79 Strafwetboek

P.25.0839.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.26 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld wordt miskend door de strafuitvoeringsrechtbank die in het kader van een herroepingsvordering oordeelt dat de veroordeelde tot vrijheidsstraf zich schuldig heeft gemaakt aan strafbare feiten, waarvoor hij nog niet werd veroordeeld; dit vermoeden wordt niet miskend indien de strafuitvoeringsrechtbank aanneemt dat de veroordeelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van derden of dat hij een bijzondere voorwaarde niet heeft nageleefd louter op grond van feitelijke gegevens die als strafbare feiten kunnen worden gekwalificeerd, zonder dat de strafuitvoeringsrechtbank zich evenwel uitspreekt over de schuld van de veroordeelde aan die strafbare feiten (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2024, AR P.24.1298.N, AC 2024, nr. 639; Cass. 4 april 2023, AR P.23.0369.N, AC 2023, nr. 260.

- Strafzaken - Vermoeden van onschuld - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Niet-naleving van een opgelegde voorwaarde - Beoordeling op grond van feitelijke gegevens die strafbare feiten kunnen vormen - Geen uitspraak over de schuld van veroordeelde - Geen miskenning van vermoeden van onschuld

- Art. 64, 2° en 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

Een beklaagde die zelf niet verzoekt om toegang te krijgen tot informatie die zich bevindt in een ander strafdossier dan datgene dat op hemzelf betrekking heeft, kan geen miskenning van zijn recht op een eerlijk proces afleiden uit de beslissing van de rechter om aan een andere beklaagde, die daarom wel heeft verzocht, geen toegang tot die informatie te geven.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Verzoek door andere beklaagde om toegang tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden - Gevolg

Krachtens het beginsel van de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, zoals vervat in artikel 151 Grondwet, kan de rechter geen bevel geven aan het openbaar ministerie en kan hij het openbaar ministerie dus niet dwingen om een beklaagde toegang te geven tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure (1); de rechter kan uit zijn vaststelling dat het openbaar ministerie aan een beklaagde toegang tot bepaalde informatie ontzegt, enkel gevolgen afleiden voor de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces van deze laatste en hij kan, in zoverre geen minder verregaande remedie mogelijk is, besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens de miskenning van dat recht; bij afwezigheid van daarover bij conclusie gevoerd verweer dient de rechter niet uitdrukkelijk melding te maken van zijn beslissing dat hij, niettegenstaande zijn vaststelling dat de beklaagde geen toegang heeft tot bepaalde informatie waarom hij verzoekt, de strafvordering ontvankelijk acht en die beslissing kan blijken uit het feit dat de rechter oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering. (1) Zie Cass. 9 april 2025, AR P.24.1727.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.18; Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 446.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Verzoek om toegang tot informatie die niet behoort tot het strafdossier - Geen bevel van de rechter mogelijk - Weigering door openbaar ministerie - Beoordeling van het gevolg - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Beslissing van de rechter die de strafvordering ontvankelijk acht - Wijze

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

Uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat de rechter steeds het verzoek van een beklaagde om toegang te krijgen tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden, moet toetsen aan criteria die in de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens worden vooropgesteld om de weigering van het horen van een getuige à décharge af te wegen tegen het recht op een eerlijk proces van de beklaagde, namelijk (1) het al dan niet voldoende onderbouwd zijn van het verzoek, (2) het voorhanden zijn van afdoende redenen om het voorwerp van het verzoek al dan niet relevant te achten voor de beoordeling van de telastlegging en (3) de impact van de verwerping van het verzoek op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd; een dergelijke afweging is enkel vereist voor bewijs waarvan de beklaagde aannemelijk maakt dat het de versie van de feiten en het bewijsmateriaal van de vervolgende partij op een doorslaggevende wijze kan weerleggen en waarvan de impact vergelijkbaar is met deze van een getuigenis à décharge op de rechtszitting (1). (1) Zie EHRM 7 maart 2019, nr. 6005/08, Abdullayev t. Azerbeidzjan, https://hudoc.echr.coe.int.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Verzoek om toegang tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden - Beoordeling - Toetsing volgens de criteria voor het afwijzen van het verhoor van een getuige à décharge - Vereiste - Bewijs dat de versie van de feiten en bewijsmateriaal van het openbaar ministerie op doorslaggevende wijze kan weerleggen - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

D.22.0017.N 4 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250404.1N.5 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel dat geldt als algemeen rechtsbeginsel in strafzaken, geldt niet als zodanig in tuchtzaken; de tuchtrechter is niet verplicht om de tuchtrechtelijk gesanctioneerde feiten in de bewoordingen van de wet of de regels van de plichtenleer te omschrijven; het volstaat dat de tuchtrechter de feiten zodanig preciseert dat kan worden nagegaan of hij al dan niet uit die feiten heeft kunnen afleiden dat de tuchtrechtelijk gesanctioneerde beroepsbeoefenaar, wettelijk gezien, is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep; de tuchtvordering, die strekt tot onderzoek of de beroepsbeoefenaar de regels van de plichtenleer heeft overschreden dan wel is tekortgekomen aan de eer of de waardigheid van zijn beroep, kan derhalve betrekking hebben op feiten die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een nauwkeurige definitie.

- Legaliteitsbeginsel - Tuchtzaken

P.24.1400.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.55 AC nr. ...

Aangezien het decreet 1976 met ingang van 1 januari 2015 werd opgeheven en vervangen door het Onroerenderfgoeddecreet en in dit laatste met ingang van 1 januari 2023 strafbepalingen werden ingevoerd betreffende het niet naleven van de in artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2°, bepaalde meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen van handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten, volgt daaruit dat geen enkele andere bepaling deze gedraging strafbaar stelde tot 1 januari 2023, zodat ingevolge de bepalingen van artikel 7.1 EVRM, 15 IVBPR, 12 Grondwet en 2 Strafwetboek de veroordeling van een beklaagde uit hoofde van deze gedraging, gepleegd voor 1 januari 2023 niet naar recht verantwoord is.

- Legaliteitsbeginsel - Artikel 2, Strafwetboek - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is, zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen zodat indien de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de bewezenverklaarde incriminatieperiode werden gewijzigd, de rechter behalve de wetsbepalingen in verband met de toegepaste straffen de wetsbepalingen dient te vermelden die de feiten gedurende de volledige bewezenverklaarde incriminatieperiode strafbaar stellen en aan deze verplichtingen is voldaan als de rechter de telastleggingen van de dagvaarding weergeeft met vermelding van de toepasselijke wetsbepalingen.

- Legaliteitsbeginsel - Artikel 2, Strafwetboek - Wijziging van de misdrijfomschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.23.0029.N 21 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.4 AC nr. ...

De regel van openbare orde die is bepaald in artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en krachtens welke de behandeling van de burgerlijke vordering die niet tegelijk met de strafvordering door dezelfde rechter gebeurt, moet worden geschorst zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, wordt verantwoord door het feit dat de strafrechtelijke beslissing, ten aanzien van de afzonderlijk ingestelde burgerlijke vordering, in de regel gezag van gewijsde heeft met betrekking tot de punten die de strafvordering en de burgerlijke vordering met elkaar gemeen hebben.

- Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Draagwijdte

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De verplichting om de behandeling van de burgerlijke vordering te schorsen, die artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oplegt aan de rechter die ervan kennisneemt, geldt wanneer er gevaar bestaat voor onverenigbaarheid of tegenstrijdigheid tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter.

- Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Verplichting tot schorsing - Toepassingsgebied

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1492.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.2 AC nr. ...

Aangezien het bewijs in strafzaken in beginsel vrij kan worden geleverd, kan het volgens de wet worden aangebracht door alle gegevens die afdoende vermoedens van schuld lijken op te leveren (1); het feit dat er aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof wordt gehecht, miskent op zich het vermoeden van onschuld niet. (1) Zie Cass. 23 januari 2008, AR P.07.1437.F, AC 2008, nr. 53; Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.1056.F, AC 2001, nr. 554; Cass. 5 januari 2000, AR P.99.1085.F, AC 2000, nr. 7.

- Vermoeden van onschuld - Vrijheid van beoordeling van het bewijs in strafzaken - Afdoende vermoedens van schuld - Vonnis dat aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof hecht - Miskenning van het

vermoeden van onschuld (geen)

De twijfel die de beklaagde ten goede moet komen, is niet die waarvan hij het bestaan aanvoert maar die welke volgens de rechter betrekking heeft op de schuld van die beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten (1). (1) Cass. 7 december 2022, AR P.22.1052.F, AC 2022, nr. 801.

- Vermoeden van onschuld - Regel "in dubio pro reo" - Draagwijdte

C.22.0412.F 27 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.6 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, mits hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, zich enkel baseert op feiten die hem regelmatig zijn voorgelegd en het voorwerp van de vordering niet wijzigt (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, AC 2016, nr. 305; Cass. 8 mei 2015, AR C.14.0231.N-C.14.0489.N, AC 2015, nr. 300; Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal Van Ingelgem; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207.

- Beschikkingsbeginsel - Ambt van de rechter

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging is niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op gegevens waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, konden verwachten dat hij ze in zijn beoordeling zou meenemen en waarover ze bijgevolg tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie o.m. Cass. 10 december 2018, AR S.18.0056.F; Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0696.N, AC 2018, nr. 423; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514 met concl. van advocaat-generaal Vandewal.

- Algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging - Draagwijdte - Ambt van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

C.22.0497.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.4 AC nr. ...

De sanctionerend ambtenaar dient de overtreder geen nieuwe beslissing ter kennis te brengen wanneer laatstgenoemde, in plaats van hem zijn verweermiddelen mee te delen, bij de politierechtbank beroep instelt tegen de beslissing van die sanctionerend ambtenaar, die de overtreder overeenkomstig artikel 6, § 1, van het koninklijk besluit nr. 1 van 6 april 2020 ter kennis is gebracht.

- Beginsel van behoorlijk bestuur - Gemeente - Dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Procedure - Kennisgeving aan de overtreder van de beslissing van de sanctionerend ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen - Beroep ingesteld door de overtreder bij de politierechtbank - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 7 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

- Art. 6 KB nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties

F.19.0154.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

De rechter schendt artikel 10 van de richtlijn 1999/31/EG en miskent het algemeen rechtsbeginsel van de voorrang van het Unierecht op het interne recht wanneer hij oordeelt dat de gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval, verschuldigd krachtens artikel 13 van het Waals decreet van 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest, bij wijze van verworpen uitgaven kan worden gevestigd ten laste van een rechtspersoon die een gemachtigd centrum voor technische ingraving exploiteert, zonder te hebben nagegaan of er maatregelen bestaan op grond waarvan de kostprijs die de niet-aftrekbaarheid van de gewestelijke belasting voor die rechtspersoon vertegenwoordigt, geheel kan worden gedekt door de prijs die zijn klanten moeten betalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Milieurecht - Europees recht - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het totale netto-belastbaar inkomen - Algemeen - Beginsel dat de vervuiler betaalt - Exploitanten van een stortplaats - Gewestelijke belasting op het niet-huishoudelijk afval - Plicht van de rechter

- Art. 13 Waals decreet 25 juli 1991 met betrekking tot de belasting op de afvalstoffen in het Waalse Gewest (vertaling)

- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 10 Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen

P.23.0610.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.6 AC nr. ...

Behoudens de feiten die algemeen bekend zijn of op algemene ervaring berusten en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waaronder het recht op tegenspraak, de rechter zijn beslissing te baseren op feiten die niet voortkomen uit de gegevens van het strafdossier of uit het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts door eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen hierover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484; zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84, en de verw. in voetnoot.

- Strafzaken - Algemeen beginsel van het recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

F.22.0156.F 1 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.3 AC nr. ...

Het middel dat de beslissing verwijt de bewijskracht van een stuk uit het dossier te miskennen en de miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoert, dat geen algemeen rechtsbeginsel is, maar geen enkele wettelijke bepaling als geschonden aanwijst, is niet ontvankelijk (1). (1) Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de miskenning van de bewijskracht van de akten (zie, in die zin, Cass. 29 april 1994, AC 1994, nr. 209). De inhoud ervan volgt uit de wettelijke bepalingen op grond waarvan de zaak bij het Hof van Cassatie aanhangig kan worden gemaakt (artt. 8.16, 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek).

- Bewijskracht van de akten - Bestaan

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0409.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.15 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde van de beslissingen van de administratieve rechtscolleges onderwerpt dat gezag aan de gelijkheid van oorzaak, partijen en voorwerp; de gevorderde zaak moet dezelfde zijn, moet tussen dezelfde partijen bestaan en door hen en tegen hen in dezelfde hoedanigheid zijn ingesteld.

- Gezag van gewijsde - Gezag van gewijsde van de beslissingen van de administratieve rechtscollege - Voorwaarden

P.23.0377.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.17 AC nr. ...

Wanneer het arrest, met overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, erop wijst "dat, wegens de onbeschaamdheid en de vastberadenheid waarmee de inverdenkinggestelde heeft gehandeld, het manifeste geweld zoals blijkt uit het aantal slagen die op uiterst kwetsbare plekken van het lichaam van het slachtoffer werden toegebracht, de futiliteit van de aangevoerde voorwendsels en de hieruit voortvloeiende fatale gevolgen, de feiten waarvan hij ernstig wordt verdacht deze te hebben gepleegd, van een gedrag en een ingesteldheid getuigen die gekenmerkt worden door een diepe minachting voor de fysieke en psychische integriteit van anderen en de openbare veiligheid ernstig in gevaar hebben gebracht", miskennen de appelrechters het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, aangezien die vermeldingen niet enkel een vermoeden of ernstige aanwijzingen van schuld beschrijven maar stellen dat de inverdenkinggestelde schuldig is wegens de aard of de ernst van de gepleegde daden.

- Vermoeden van onschuld - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Miskenning van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1399.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.6 AC nr. ...

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

- Strafprocedure - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0228.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.2 AC nr. ...

De dubbele aanleg vormt geen algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 52.

- Burgerlijke zaken - Recht op dubbele aanleg

- Burgerlijke zaken - Recht op dubbele aanleg

C.21.0193.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.1 AC nr. ...

De rechter mag geen uitspraak doen over niet gevorderde zaken of meer toekennen dan er gevraagd was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 41.

- Beschikkingsbeginsel

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.21.0187.F 22 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221222.1F.1 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel dat het beginsel van behoorlijk bestuur wordt genoemd en dat de eerbiediging van het gewettigd vertrouwen van de bestuurde en het beginsel van rechtszekerheid omvat, houdt in dat de bestuurde moet kunnen vertrouwen op wat hij niet anders kan opvatten dan als een vaste gedrags- of beleidsregel van de overheid; de door de overheid bij de bestuurde gewekte verwachtingen moeten in beginsel worden ingelost, zonder dat de verwachtingen van de bestuurde evenwel kunnen leiden tot de bestendiging van een onrechtmatige toestand (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 856.

- Algemeen rechtsbeginsel van behoorlijk bestuur - Gewettigd vertrouwen van de bestuurde - Beginsel van de rechtszekerheid - Onrechtmatige toestand

C.21.0485.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.6 AC nr. ...

De rechter moet het geschil beslechten overeenkomstig de rechtsregel die erop van toepassing is; hij heeft de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing is vereist door de feiten die de partijen tot staving van hun aanspraken speciaal aanvoeren (1). (1) Cass. 4 maart 2013, AR C.12.0056.F, AC 2013, nr. 143.

- Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel

P.22.1052.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.3 AC nr. ...

De schuld die de beklaagde ten goede moet komen (1), is die welke volgens de rechter betrekking heeft op de schuld van die beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten (2). (1) Ook: "in dubio pro reo"-regel; zie Cass. 7 oktober 2020, AR P.20.0700.F, AC 2020, nr. 615, met concl. "in substantie" OM op datum in Pas.; wat betreft het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149. (2) Cass. 25 november 2020, AR P.20.0808.F, AC. 2020, nr. 723, § 5; Cass. 6 oktober 2004, AR P.04.0665.F, AC. 2004, nr. 458.

- Vermoeden van onschuld - "Twijfel komt de beklaagde ten goede"

C.21.0492.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.1 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel, beschikkingsbeginsel genaamd, kan de rechter geen geschil opwerpen waarvan de partijen het bestaan eensgezind hebben uitgesloten; die eensgezindheid kan niet worden afgeleid uit de enkele omstandigheid dat een partij, in haar conclusie, een door de andere partij aangevoerde juridische aanspraak niet heeft betwist (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 769.

- Beschikking - Door de partijen uitgesloten betwisting

F.19.0121.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.7 AC nr. ...

Het staat aan de rechter te oordelen of mededelingen die een overheid heeft gedaan voorafgaand aan een belastbaar feit bij de belastingplichtige de gerechtvaardigde verwachting kunnen opwekken dat hij niet het voorwerp zou vormen van een fiscale aanslag; mededelingen die dateren van na het belastbaar feit kunnen bij de belastingplichtige een dergelijke verwachting niet opwekken (1). (1) Zie concl. OM.

- Beginsel van behoorlijk bestuur - Inkomstenbelastingen - Mededelingen die dateren van na het belastbaar feit

C.21.0264.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.6 AC nr. ...

Het middel dat het arrest verwijt zich op een vermoeden te baseren om het bewijs van de bestelling, door de eiseres, van bijkomende werken aan te nemen, zonder te onderzoeken of er geen schriftelijk bewijs was vereist om het bewijs van een akkoord tussen de partijen over de bijkomende werken aan te nemen, maar niet vermeldt in welk opzicht uit de vermeldingen van het arrest zou volgen dat de partijen inzonderheid de feiten zouden hebben aangevoerd die, volgens het middel, de toepassing vereisten van artikel 1341 Oud Burgerlijk Wetboek, dat het hof van beroep ambtshalve had moeten aanvoeren, is onnauwkeurig en, bijgevolg, niet ontvankelijk.

- Algemeen rechtsbeginsel inzake het ambt van de rechter - Middel dat de miskenning van dat rechtsbeginsel aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 1341 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0144.F 14 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.6 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk afstand van een recht strikt moet worden uitgelegd en niet wordt vermoed, kan die afstand enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

- Afstand van recht

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij de mogelijke afstand van een recht afleidt, gaat het Hof van Cassatie na of de rechter zijn beslissing wettig uit de door hem vastgestelde feiten heeft afgeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

- Afstand van recht - Toezicht van het Hof van Cassatie

S.22.0007.F 24 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.6 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel betreffende de overmacht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 673.

- Overmacht

P.22.0634.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.15 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde waarmee een vonnis is bekleed dat moet dienen als grondslag voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en artikel 38, § 6, Wegverkeerswet zelf, verzetten zich niet ertegen dat de rechter kan oordelen dat de vermelding van een wetsbepaling in een vonnis dat veroordeelt voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven berust op een vergissing of onvolledig is (1). (1) Cass. 19 april 2022, AR P.22.0359.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.8. In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden – zie Cass. 23 oktober 2015, AR C.15.0108.F, AC 2015, nr. 624 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.5 en Cass. 5 december 2012, AR P.12.1292.F, AC 2012, nr. 668 ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121205.3, RW 2013-14/17, 655; A. WYLLEMAN, "Het gezag van gewijsde: uitdrukking van het rechterlijk gezag", TPR 1988, p. 33; P. CLAEYS-BOÚÚAERT, "Algemene beginselen van het recht, vijftien jaar rechtspraak van het Hof van Cassatie", RW 1986-87, 922.

- Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen uitgesproken als straf - Bijzonder herhalingsregime - Vergissing of onvolledigheid in het vonnis dat de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet - Draagwijdte

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0851.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.7 AC nr. ...

De toepassing van de grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, die voortvloeit uit het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, veronderstelt het bestaan van een eerste onherroepelijke veroordeling; het moet gaan om een veroordeling die is uitgesproken na een vervolging van repressieve aard; bij die beslissing moeten de aard en de kwalificatie van de feiten in aanmerking worden genomen, evenals de aard en de ernst van de aan de dader opgelegde sanctie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 626; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant, 2014, 273.

- "Non bis in idem" - Voorwaarden - Beoordeling

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De opvoedingsprestatie die door de jeugdrechtbank wordt opgelegd krachtens artikel 108, tweede lid, 3°, van het decreet van 18 januari 2018 van het parlement van de Franse Gemeenschap houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, is afgestemd op het welzijn van de minderjarige aan wie ze wordt opgelegd; het gaat om een maatregel die nuttig is voor laatstgenoemde maar niet het opzettelijk vergeldende, bestraffende en vernederende karakter heeft dat eigen is aan de straf; hieruit volgt dat de tegen de dader afzonderlijk ingestelde strafvordering voor feiten die vóór en na zijn meerderjarigheid werden gepleegd, hem niet blootstelt aan het gevaar om twee keer te worden bestraft voor hetzelfde feit omdat de na zijn meerderjarigheid gepleegde daad strafbaar is terwijl de vóór zijn meerderjarigheid gepleegde daad dat niet is, en omdat het ene feit strafbaar is terwijl het andere slechts aanleiding geeft tot een beschermingsmaatregel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 626.

- "Non bis in idem" - Door de jeugdrechtbank opgelegde opvoedingsprestatie - Begrip - Onderscheid met de straf - Weerslag in geval van vervolging voor feiten die vóór en na de meerderjarigheid werden gepleegd

- Art. 108 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

C.19.0199.F 29 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220929.1F.12 AC nr. ...

Uit het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk de afstand van een recht niet wordt vermoed en slechts mag worden afgeleid uit feiten of handelingen die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn, volgt omgekeerd niet dat de rechter niet zou kunnen weigeren om het bestaan van een dergelijke afstand af te leiden uit de feiten die hij vaststelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 588.

- Algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk de afstand van een recht strikt moet worden uitgelegd - Gerechtelijk recht - Gerechtelijke procedure - Vermoeden - Afstand

- Artt. 1044, 1045 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

F.19.0105.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.8 AC nr. ...

Aangezien het administratief dossier talrijke processen-verbaal bevat uit het strafdossier waarin de rechtsvoorganger van de belastingplichtige in verdenking was gesteld en de belastingplichtige zodoende alle stukken heeft kunnen onderzoeken waarover de administratie beschikt, met name de afschriften van de stukken uit het strafdossier, waarvan wordt aangevoerd dat hij daartoe geen toegang heeft gehad, beschikte de belastingplichtige over alle gegevens die noodzakelijk zijn voor zijn verweer en kan hij geen enkele miskenning van zijn recht van verdediging aanvoeren uit het feit dat hij geen toegang heeft gehad tot het gehele strafdossier.

- Recht van verdediging - Belastingzaken - Strafonderzoek tegen de overleden rechtsvoorganger van de belastingplichtige wegens georganiseerde belastingfraude en witwassen - Bericht van wijziging - Inkohiering van de aanslagen - Bezwaarschrift - Toelating tot inzage van het strafdossier gegeven aan de administratie - Geen toelating tot inzage van het strafdossier gegeven aan de belastingplichtige

De omstandigheid dat de aangifte van voorheen verborgen inkomsten tot gevolg kan hebben dat deze worden belast, volstaat niet om van die aangifte, al dan niet gedaan tijdens een strafonderzoek, een zelfincriminerende handeling te maken in de zin van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens sinds zijn Salduz-arrest van 27 november 2008.

- Recht van verdediging - Belastingzaken - Toepassingsgebied - Oorsprong van de belasting - Strafonderzoek tegen de overleden rechtsvoorganger van de belastingplichtige wegens georganiseerde belastingfraude en witwassen

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1153.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.11 AC nr. ...

Noch artikel 149 Grondwet, noch de algemene rechtsbeginselen van de motiveringsplicht van de rechterlijke beslissingen en van het vermoeden van onschuld, noch enige andere wets- of verdragsbepaling verbieden de strafuitvoeringsrechtbank, wanneer ze onderzoekt of de veroordeelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van derden, feiten in aanmerking te nemen die vermeld worden in een tegen de veroordeelde uitgevaardigd aanhoudingsbevel, mits ze geen uitspraak doet over het strafbaar karakter ervan (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. OM op datum in Pas.

- Strafzaken - Vermoeden van onschuld - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Ernstige bedreiging van de fysieke of psychische integriteit van derden - Inaanmerkingneming van de in een aanhoudingsbevel vermelde feiten

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0430.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5 AC nr. ...

De bestanddelen van het door artikel 48, eerste lid, 1°, Wegverkeerswet, bestrafte wanbedrijf bestaan uit het besturen van een voertuig op de openbare weg en de ongehoorzaamheid die deze gedraging inhoudt ten aanzien van de rechterlijke beslissing die dat verbiedt; bijgevolg kan het besturen van een voertuig buiten de door het verval bedoelde periode niet samenvallen met het besturen van een voertuig in die periode, aangezien het tweede feit een ongehoorzaamheid inhoudt die het eerste feit niet vertoont; niettegenstaande dat het besturen van een voertuig een gemeenschappelijk kenmerk van beide vervolgingen is en dat de twee vervallen werden uitgesproken door hetzelfde vonnis, kan de rechter bijgevolg oordelen dat het voorwerp van de tweede vervolging niet samenvalt met dat van de eerste (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2022, nr. 538.

- Non bis in idem-beginsel - Toepasselijkheid op het misdrijf van het besturen van een voertuig ondanks een verval van het recht tot sturen

- Art. 48, al. 1er, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Zoals het non bis in idem-beginsel is vastgelegd in artikel 14.7 IVBPR en in artikel 4.1 van Protocol nr. 7 EVRM, verbiedt het de overtreder nogmaals te berechten wegens hetzelfde misdrijf; het is aangetoond dat het om hetzelfde misdrijf gaat, wat de niet-ontvankelijkheid van de tweede vervolging tot gevolg heeft, wanneer de feiten, hoewel anders gekwalificeerd, in essentie dezelfde zijn, naar dezelfde gedraging verwijzen en veroorzaakt zijn door een geheel aan omstandigheden die onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feitenrechter dient hierover te beslissen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij, uit de omstandigheden die hij vermeldt, de gevolgtrekking heeft kunnen maken die hij hieruit heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 538; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 250 tot 254; P. LAGASSE, "L'affaire A et B contre Norvège: entre continuité et évolution quant au principe non bis in idem", J.T., 2018, p. 109 [111, nr. 16], en de aangehaalde verwijzingen.

- Non bis in idem-beginsel - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7° Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.22.1149.N 30 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220830.VAK.4 AC nr. ...

Uit de loutere voeging van bepaalde stukken uit een ander strafdossier bij een lastens een inverdenkinggestelde gevoerd gerechtelijk onderzoek, volgt niet dat de inverdenkinggestelde in het kader van de beoordeling van de handhaving van zijn voorlopige hechtenis daardoor automatisch recht van toegang verkrijgt tot dit ander strafdossier; het staat aan de inverdenkinggestelde aannemelijk te maken dat zijn recht van verdediging in het kader van de beoordeling van zijn voorlopige hechtenis vereist dat hem die toegang wordt verstrekt en aan het onderzoeksgerecht om daarover te oordelen.

- Recht van verdediging - Voorlopige hechtenis - Inzage van het dossier - Voeging van stukken van een ander dossier - Inzagerecht van het andere dossier

- Artt. 21, § 2, en 22, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1109.F 23 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220823.VAC.8 AC nr. ...

Het in het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem en in artikel 54 Shengenuitvoeringsovereenkomst vastgelegde verbod om een persoon te vervolgen of te bestraffen wegens een misdrijf waarvan hij reeds is vrijgesproken of waarvoor hij reeds is veroordeeld, vormt geen bevoegdheidsregel maar een grond van verval van de strafvordering.

- "Non bis in idem" - Draagwijdte - (Geen) bevoegdheidsregel

- Art. 54 Overeenkomst 19 juni 1990 ter uitvoering van het tussen de Regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland, en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing

P.22.0868.N 5 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van wapengelijkheid, dat onderscheiden zou zijn van de algemene beginselen van de eerbiediging van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak (1). (1) Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

- Strafzaken - Principe van "wapengelijkheid"

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0766.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.9 AC nr. ...

Het beginsel van wapengelijkheid, dat inhoudt dat geen enkele partij in het geding in omstandigheden wordt geplaatst die haar in een gunstigere of minder voordelige situatie plaatsen dan die van haar tegenpartij, is niet miskend door de omstandigheid dat het ontwerparrest van de als verslaggever aangeduide raadsheer is medegedeeld aan de advocaat-generaal bij het Hof (1). (1) Zie EHRM, Manzano Diaz t. België, 18 mei 2021, nr. 26402/17.

- Beginsel van wapengelijkheid - Draagwijdte - Rechtspleging voor het Hof van Cassatie - Ontwerparrest van de als verslaggever aangeduide raadsheer - Mededeling aan de advocaat-generaal bij het Hof

Het ontwerparrest van de raadsheer-verslaggever, dit is een magistraat van het rechtsprekend college dat met de behandeling van het dossier werd belast, vormt geen door een partij overgelegd stuk dat de rechtsprekende beslissing zou kunnen beïnvloeden, maar een element dat binnen het rechtscollege wordt opgemaakt in het kader van het totstandkomingsproces van de eindbeslissing; een dergelijk intern document van het rechtsprekend college, gedekt door de geheimhouding, kan niet onderworpen zijn aan het beginsel van het recht op tegenspraak (1). (1) Zie EHRM, Manzano Diaz t. België, 18 mei 2021, nr. 26402/17.

- Beginsel van het recht op tegenspraak - Rechtspleging voor het Hof van Cassatie - Ontwerparrest van de als verslaggever aangeduide raadsheer - Aard - Intern document van het rechtsprekend college, gedekt door de geheimhouding

P.22.0425.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.6 AC nr. ...

Voor de bepaling van de straf kan de rechter alle feitelijke omstandigheden in aanmerking nemen die naar zijn oordeel een licht werpen op de ernst van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader op voorwaarde dat deze feiten aan tegenspraak zijn onderworpen en dat daardoor het vermoeden van onschuld niet wordt miskend; het enkele gegeven dat die feitelijke omstandigheden als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, belet de rechter niet die omstandigheden bij de straftoemeting te betrekken, voor zover hij niet vaststelt dat de beklaagde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 25 maart 2014, AR P.12.1828.N, AC 2014, nr. 234.

- Strafzaken - Vermoeden van onschuld - Straftoemeting - Bijzondere motiveringsplicht - Feitelijke omstandigheden waarop de motivering betrekking kan hebben - Feitelijke omstandigheden die als een misdrijf kunnen worden omschreven - Misdrijf waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd - Betrekking bij de straftoemeting - Grenzen - Gevolg

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0332.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.4 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel “fraus omnia corrumpit” sluit uit dat de dader van een opzettelijk misdrijf aanspraak kan maken op een vermindering van de aan de getroffene verschuldigde vergoedingen wegens de nalatigheden die laatstgenoemde zou hebben begaan (1) ; dat beginsel strekt ertoe een bedrieglijke gedraging elk juridisch gevolg te ontzeggen, in de mate die vereist is om te voorkomen dat het door het bedrog beoogde doel zou worden bereikt (2) ; hieruit volgt dat zowel de pleger van het oorspronkelijke misdrijf als de heler of de witwasser van de opbrengst van dat misdrijf de kans lopen dat hun vordering tot behoud, onder het mom van een tekortkoming van de getroffene, van een deel van de winst die zij in zijn nadeel hebben verkregen, wordt verworpen. (1) Cass. 30 september 2015, AR P.14.0474.F, AC 2015, nr. 568; zie Cass. 6 november 2002, AR P.01.1108.F, AC 2002, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal SPREUTELS, op datum in Pas. (2) Cass. 18 maart 2020, AR P.19.1229.F, AC 2020, nr. 200.

- "Fraus omnia corrumpit" - Opzettelijk misdrijf - Herstelplicht - Nalatigheid van de getroffene

P.22.0757.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.6 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de wapengelijkheid dat zich zou onderscheiden van de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 10 december 2014, AR P.14.1275.F, AC 2014, nr. 778; Cass. 7 november 2012, AR P.1711.F, AC 2012, nr. 601, RDPC 2013, p. 163, met noot.

- Beginsel van de "wapengelijkheid" - Algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijk proces

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0622.F 1 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220601.2F.8 AC nr. ...

Het feit dat een voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank de persoon heeft veroordeeld die vervolgens voor hem verschijnt in het kader van de uitvoering van andere veroordelende beslissingen die door andere magistraten zijn gewezen, beantwoordt aan geen enkele van de in de artikelen 292 e.v. Gerechtelijk Wetboek beschreven toestanden die verband houden met de algemene rechtsbeginselen betreffende de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de gerechten (1); de omstandigheid dat een magistraat die over de grond van een zaak heeft geoordeeld vervolgens uitspraak dient te doen over de uitvoering van een door een andere rechter vastgestelde straf, leidt niet tot een schijn van partijdigheid, vooringenomenheid of een gebrek aan onafhankelijkheid jegens de veroordeelde; het feit dat de beslissing van die magistraat in aanmerking wordt genomen door de strafuitvoeringsrechtbank die hij voorzit om de vonnissen over eerder uitgevoerde strafuitvoeringsmodaliteiten met redenen te omkleden, is in dat opzicht van geen belang (2). (1) Zie met betrekking tot deze beginselen P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant, 2014, nrs. 104 tot 121. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2022, nr. 397.

- Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de gerechten - Voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank die de persoon heeft veroordeeld die hierna voor hem verschijnt in het kader van de uitvoering van andere veroordelende beslissingen die door andere magistraten zijn gewezen - Invloed

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0620.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.10 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank miskent het vermoeden van onschuld niet door op basis van feitelijke gegevens en na een tegensprekelijk debat te oordelen dat een veroordeelde een als voorwaarde voor een strafuitvoeringsmodaliteit opgelegd contactverbod niet heeft nageleefd.

- Vermoeden van onschuld - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Oordeel dat de veroordeelde een voorwaarde bij de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit niet naleeft - Draagwijdte

C.20.0461.F 27 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220527.1F.6 AC nr. ...

Wanneer, in geval van schade die wordt berokkend door de samenlopende fouten van een derde en de aangestelde van de getroffene, de fout van de aangestelde opzettelijk is terwijl de fout van de derde bestaat in een onvoorzichtigheid of nalatigheid, wordt dat recht van de aansteller niet aangetast door het algemeen rechtsbeginsel 'fraus omnia corrumpit', dat verbiedt om bedrog of oneerlijkheid aan te wenden om schade te berokkenen of winst te behalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr.380.

- "Fraus omnia corrumpit" - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Herstelplicht - Meesters. Aangestelden - Door de aansteller geleden schade - Samenlopende fouten van de aangestelde en een derde - Opzettelijke fout van de aangestelde - Onvoorzichtigheid of nalatigheid van de derde - Recht van de aansteller - "Fraus omnia corrumpit"

- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de draagwijdte van een bepaling van een uitvoeringsreglementering is de rechter niet gebonden door de interpretatie ervan die na het uitvaardigen van die bepaling wordt verdedigd door leden van de uitvoerende macht, ook al betreft het de minister die bevoegd is voor het departement waartoe die uitvoeringsreglementering behoort, wanneer de rechter die draagwijdte anders beoordeelt dan de minister, miskent hij hierdoor niet het beginsel van de scheiding der machten.

- Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Interpretatie van een uitvoeringsreglementering - Rubriek 60 van Bijlage 1 Vlarem II - Standpunt van de Minister - Beoordeling van de reglementering door de rechter - Draagwijdte

P.22.0534.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.9 AC nr. ...

Het recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechter wordt niet miskend doordat een strafuitvoeringsrechtbank uitspraak doet over de toekenning van een bepaalde strafuitvoeringsmodaliteit, terwijl diezelfde strafuitvoeringsrechtbank in dezelfde samenstelling een beslissing heeft genomen over de toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit welke door het Hof werd vernietigd en over die andere strafuitvoeringsmodaliteit alsnog geen beslissing werd genomen.

- Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Samenstelling van de zetel - Uitspraak over een bepaalde strafuitvoeringsmodaliteit - Beslissing door dezelfde strafuitvoeringsrechtbank in dezelfde samenstelling over de toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit - Vernietiging - Gevolg

---

P.22.0032.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5 AC nr. ...

Het hoger beroep van de burgerlijke partij maakt enkel de burgerlijke rechtsvordering bij de rechter aanhangig; het beoogt een verhoging van de schadevergoeding die het slachtoffer had gevorderd of de veroordeling tot schadevergoeding indien zijn vordering in eerste aanleg, als gevolg van de vrijspraak van de beklaagde, was verworpen; aangezien de burgerlijke partij niet bevoegd is om haar hoger beroep tot de strafvordering uit te breiden, heeft de beslissing die in eerste aanleg over deze vordering is gewezen, geen gezag van gewijsde tegen haar; daaruit volgt dat de appelrechter, bij wie enkel het ontvankelijk hoger beroep van de burgerlijke partij tegen een vrijspraak aanhangig is gemaakt, krachtens de devolutieve werking van dat hoger beroep kan en moet nagaan of het feit dat de grondslag vormt voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen is en of dat feit de schade heeft veroorzaakt waarvan het herstel wordt gevraagd (1); derhalve miskent de beslissing waarbij het gerecht, op dit hoger beroep, oordeelt dat de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, terwijl de eerste rechter, die op strafrechtelijk gebied uitspraak deed, dat had uitgesloten, noch het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde noch dat van de eerbiediging van het vermoeden van onschuld. (1) Zie Cass. 29 april 2015, AR P.15.0148.F, AC 2015, nr. 283; Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F, AC 2001, nr. 472; Faustin HELIE, Traité de l'instruction criminelle, III, Brussel, 1869, 3313, nr. 4493; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, Brussel, 4de uitg., 2012, 1033.

- Vermoeden van onschuld - Hoger beroep - Devolutieve werking - Appelrechter die enkel kennis neemt van het hoger beroep van de burgerlijke partij - Omvang van de aanhangigmaking - (Geen) Gezag van gewijsde van de beroepen beslissing over de strafvordering ten aanzien van de burgerlijke partij - (Geen) invloed op het vermoeden van onschuld

---

P.22.0022.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.10 AC nr. ...

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met de gehele rechtspleging, zijn evenwel niet absoluut en de enkele omstandigheid dat een beklaagde om medische redenen niet in staat zou zijn om de appelprocedure van een tegen hem regelmatig ingestelde strafvordering bij te wonen, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het recht op een eerlijk proces zich ertegen verzet dat die rechtspleging toch doorgang vindt, voor zover het recht van verdediging afdoende is gewaarborgd; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of rekening houdend met alle concrete elementen van de gehele rechtspleging het recht op een eerlijk proces en recht van verdediging van een beklaagde voldoende zijn gewaarborgd, indien hij zijn strafproces niet geheel of gedeeltelijk persoonlijk heeft kunnen bijwonen en de rechter kan daarbij in aanmerking nemen dat de afwezigheid van die beklaagde op een bepaalde rechtszitting wordt geremedieerd door zijn aanwezigheid bij de verdere behandeling van de zaak; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke aanwezigheid op het strafproces - Afwezigheid wegens medische redenen - Doorgang van de rechtspleging - Beoordeling - Aanwezigheid bij de verdere behandeling - Redenen

Uit de artikelen 6.1 EVRM en 6.3.c EVRM en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman, vermits hij zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, als hij dat wenst en hij overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal (1). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0231.N, AC 2020, nr. 228, met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

- Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke aanwezigheid op het strafproces - Recht op overleg met een advocaat

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

S.21.0034.F 25 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220425.3F.6 AC nr. ...

De rechter heeft niet de plicht ambtshalve alle mogelijke rechtsgronden op te werpen; hij moet enkel de rechtsmiddelen opwerpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286.

- Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel - Taak van de rechter - Omvang

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op gegevens die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286.

- Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel - Taak van de rechter

- Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel inzake het recht van verdediging - Taak van de rechter

S.21.0071.F 25 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220425.3F.5 AC nr. ...

Het is niet vereist dat de titularis van het recht, die opteert voor de wijze van rechtsuitoefening die een ander de meeste schade toebrengt, handelt met het oogmerk om een ander te schaden.

- Rechtsmisbruik - Wijze van rechtsuitoefening die een ander de meeste schade toebrengt - Vereiste voorwaarde

- Artt. 1134, derde lid, 1382 en 1384 Oud Burgerlijk Wetboek

Rechtsmisbruik kan bestaan, niet enkel wanneer de houder van een recht hiervan gebruikmaakt uitsluitend met het oogmerk om een ander te schaden, maar ook wanneer het recht wordt uitgeoefend op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtige en bedachtzame persoon; dat is inzonderheid het geval wanneer de houder van dat recht, tussen verschillende wijzen van rechtsuitoefening met hetzelfde gunstig gevolg voor zichzelf, deze kiest die een ander de meeste schade toebrengt (1). (1) Cass. 10 september 1971, AC 1972, 31, met concl. van procureur-generaal GANSHOF VAN DER MEERSCH.

- Rechtsmisbruik

- Artt. 1134, derde lid, 1382 en 1384 Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0150.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.7 AC nr. ...

Het recht op rechtszekerheid houdt in dat de burger moet kunnen vertrouwen op wat hij niet anders kan opvatten dan als een vaste gedrags- of beleidsregel van de overheid; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of bij een belastingplichtige een redelijk vertrouwen is gewekt, rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak; het Hof gaat niettemin na of de rechter het begrip redelijk vertrouwen niet heeft miskend door uit de vastgestelde feiten gevolgen af te leiden die hiermee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Recht op rechtszekerheid - Redelijk vertrouwen - Onaantastbare beoordeling in feite - Toetsing door het Hof

F.20.0156.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.15 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar in feite of twee onderscheiden administratieve sancties, die aan eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten werden opgelegd, substantieel voldoende nauw met elkaar verbonden zijn en beoordeelt derhalve onaantastbaar in feite of de beide sancties complementaire doeleinden nastreven en derhalve zowel in abstracto als in concreto verschillende aspecten van eenzelfde wangedrag betreffen (1). (1) Zie concl. OM.

- Non bis in idem - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Cumul van boete en belastingverhoging - Substantieel voldoende nauw verbonden sancties - Vereiste - Taak van de rechter

- Artt. 444 en 445 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is zowel onder de oude als onder de nieuwe wet (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Wijziging van de misdrijfomschrijving van na het plegen van het misdrijf - Strafbaarheid van de gedraging onder de nieuwe wet

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0056.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 4.1 van het Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.7. van het IVBPR alsmede uit het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak en voor zover die vervolgingen betrekking hebben op dezelfde persoon, waarbij een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak een beslissing is die de zaak niet slechts voorlopig maar wel onherroepelijk beëindigt, zodat de toepassing van het non bis in idem-beginsel vereist dat de zaak ten gronde werd onderzocht en er dus werd geoordeeld over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de dader die zich in een tweede vervolging erop beroept; beslissingen van het onderzoeksgerecht hebben in de regel slechts gezag van gewijsde indien het uitspraak doet als vonnisgerecht zodat een door het onderzoeksgerecht bevolen buitenvervolgingstelling wegens de afwezigheid van voldoende bezwaren of wegens het verval van de strafvordering door verjaring geen onherroepelijke beslissing over de strafvordering is en een dergelijke beslissing niet kan dienen als basis voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel (1). (1) EHRM 20 oktober 2020, Gutu t. Moldavië, nr. 13112/07, ro 50-51; EHRM 12 november 2019, Smokovic t Kroatië, 57849/12, ro 35-46; Cass. 3 oktober 2001, AR P.01.0537.F, AC 2011, nr. 519, RDPC 2002/3, blz. 339, met noot G.-F. RANERI, "L'autorité de la chose jugée au criminel sur le criminel"; Gent 6 maart 2018, ERGS 24, 2018, blz. 459; S. GNEDASJ en H. VANHULLE, "Not even God judges twice for the same act … and tax offence Draagwijdte en grenzen van het ne bis in idem-beginsel", TFR 2014, 466, blz. 659-663; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Antwerpen, Kluwer, 2014, blz. 157; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La charte, 2021, blz. 263; EHRM 8 juli 2019, Mihalache t. Roemenië, 54012/10, T.Strafr. 2019, blz. 122, ro 95. De betrokken overheid moet dus de bevoegdheid hebben het door het onderzoek opgeleverde bewijsmateriaal te onderzoeken en te evalueren. Het volstaat dat de betrokken beslissing wordt genomen door een overheid die bevoegd is met strafrechtelijke sancties op te treden tegen door het rechtssysteem verboden gedragingen. EHRM 22 november 2005, Sundqvist t. Finland, 75602/01; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 297; C. VAN DE HEYNING, D. VERBEKE, P. DE VOS en S. LAMBERIGTS, "Het ne bis in idem-beginsel in parallelle administratieve en strafrechtelijke procedures: de beperkte beperking van "bis", TFR 2018, 378; Cass. 29 november 2016, AR P.15.0214.N, AC 2016 nr. 681. AW

- Non bis in idem-beginsel - Voorwaarden - Onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak over dezelfde persoon - Beslissing van het onderzoeksgerecht tot buitenvervolgingstelling - Draagwijdte

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

---

P.22.0359.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.8 AC nr. …

Het gezag van gewijsde waarmee een vonnis is bekleed dat moet dienen als grondslag voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en artikel 38, § 6, Wegverkeerswet zelf, verzetten zich niet ertegen dat de rechter kan oordelen dat de vermelding van een wetsbepaling in een vonnis dat veroordeelt voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven berust op een vergissing of onvolledig is (1). (1) In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden – zie Cass. 23 oktober 2015, AR C.15.0108.F, AC 2015, nr. 624 en Cass. 31 oktober 2012, P.12.1292.F, RW 2013-14/17, 655; A. WYLLEMAN, "Het gezag van gewijsde: uitdrukking van het rechterlijk gezag", TPR 1988, p. 33; P. CLAYES-BOÚÚAERT, "Algemene beginselen van het recht, vijftien jaar rechtspraak van het Hof van Cassatie", RW 1986-87, 922. In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden.

- Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen uitgesproken als straf - Bijzonder herhalingsregime - Vergissing of onvolledigheid in het vonnis dat de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16

maart 1968

P.21.1028.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 1018, 6°, Gerechtelijk Wetboek omvatten de kosten de in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtsplegingsvergoeding; wanneer de burgerlijke partij in haar conclusie in hoger beroep de veroordeling van de beklaagde "tot alle kosten en tot de kosten van de twee aanleggen" vordert, mist het middel, dat miskenning van het beschikkingsbeginsel aanvoert en het bestreden arrest verwijt aan de burgerlijke partij een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen voor de twee aanleggen terwijl zij dit niet voor het hof van beroep had gevorderd, feitelijke grondslag (1). (1) De eiser verweet het arrest aldus uitspraak te doen ultra petita. Echter, "aangezien artikel 1017 [eerste lid] Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat ieder vonnis zelfs ambtshalve de in het ongelijk gestelde partij, in de regel, in de kosten verwijst (...) schendt de rechter die een der partijen in de kosten verwijst art. 1138, 2°, Ger.W. niet doordat hij uitspraak zou hebben gedaan over niet gevorderde zaken of doordat hij meer zou hebben toegekend dan was gevorderd" (Cass. 9 november 1979, AC 1979-80, nr. 165; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N-C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614, waaruit blijkt "de rechter die de kosten vereffent, geen uitspraak doet over een rechtsvordering"; Cass. 16 mei 1974, AC 1974, 1036). Bovendien, "de strafrechter kan op grond van artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek de in het ongelijk gestelde beklaagde, burgerlijk aansprakelijke partij of voor de beklaagde tussengekomen partij ambtshalve tot een rechtsplegingsvergoeding veroordelen ten voordele van de in het gelijk gestelde burgerlijke partij" (Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284; Cass. 20 januari 2010, AR P.09.1146.F, AC 2010, nr. 47, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.). Het openbaar ministerie heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat uitgaat van andere juridische beginselen, faalt naar recht.

- Beschikkingsbeginsel - Burgerlijke partij die de veroordeling van de beklaagde tot de gerechtskosten vordert - Veroordeling tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) ultra petita

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1018, 6°, 1022 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0075.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.20 AC nr. ...

De rechter die op grond van een door de wetgever uitgewerkte regeling het uitstel van tenuitvoerlegging herroept van straffen opgelegd bij een eerdere rechterlijke beslissing en dit wegens het plegen van nieuwe feiten tijdens de vooraf bepaalde proeftijd welke aanleiding hebben gegeven tot een nieuwe rechterlijke veroordeling, miskent het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem niet.

- "Non bis in idem" - Veroordeling met uitstel - Herroeping wegens het plegen van een nieuw misdrijf

C.21.0274.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.3 AC nr. ...

Het recht op rechtszekerheid houdt als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur in dat burgers moeten kunnen vertrouwen op wat zij niet anders kunnen opvatten dan als een vaste gedrags- of beleidslijn van de overheid (1). (1) Zie Cass. 7 december 1998, AR F.98.0006.F, AC 1998, nr. 504.

- Algemene beginselen van behoorlijk bestuur - Recht op rechtszekerheid

Uit het recht op rechtszekerheid als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur volgt dat de overheid de aldus opgewekte gerechtvaardigde verwachtingen van de burger in de regel niet mag beschamen en dat indien een burger in redelijkheid had dienen te beseffen dat de opgewekte verwachtingen niet kunnen of mogen worden gehonoreerd, het rechtszekerheidsbeginsel niet kan worden ingeroepen (1). (1) Zie Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0025.F, AC 2020, nr. 90; Cass. 7 april 2016, AR F.14.0209.N, AC 2016, nr. 246; Cass. 11 februari 2011, AR F.09.0161.N, AC 2011, nr. 123; Cass. 10 december 2009, AR F.08.0038.N, AC 2009, nr. 736 met concl. van toenmalig advocaat-generaal D. THIJS; Cass. 29 november 2004, AR S.03.0057.F, AC 2004, nr. 574; RvS 6 maart 2018, nr. 240.914; RvS 24 oktober 2017, nr. 239.534; RvS 14 februari 2017, nr. 237.373; RvS 19 januari 2016, nr. 233.527; RvS 21 januari 2015, nr. 229.890; RvS 22 maart 2013, nr. 222.953; RvS 22 maart 2012, nr. 218.585; RvS 24 maart 2011, nr. 212.234; RvS 23 december 2010, nr. 210.071.

- Algemene beginselen van behoorlijk bestuur - Recht op rechtszekerheid - Vaste gedrags-of beleidslijn van de overheid

---

F.20.0062.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.13 AC nr. ...

Enkel een beslissing die over de schuldvraag uitspraak doet bij wijze van een vrijsprekend of veroordelend vonnis of arrest dat in kracht van gewijsde is gegaan, belet dat nieuwe vervolgingen voor hetzelfde strafbare feit worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

- "Non bis in idem" - Belastingzaken - Beslissing in correctionele zaken - Vrijspraak - Veroordeling - Nieuwe vervolgingen - Belastingprocedure - "Non bis in idem" - Gevolg

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

Een vonnis of arrest uitspraak doende in correctionele zaken, dat de vervolgingen niet-ontvankelijk verklaart zonder uitspraak te doen over de schuld bij wijze van een vrijsprekende of veroordelende beslissing, staat niet in de weg aan de handhaving van bijdragen in de personenbelasting en belastingverhogingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 151.

- "Non bis in idem" - Belastingzaken - Beslissing in correctionele zaken - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Nieuwe vervolgingen - Belastingprocedure - Bijdragen - Fiscale sancties - "Non bis in idem" - Gevolg

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

---

P.21.1612.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.16 AC nr. ...

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0406.N, AC 2015, nr. 426.

- Recht op een eerlijk proces - Recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Anonieme getuigenissen afgelegd buiten het kader van de artikelen 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Wetboek van Strafvordering - Bewijswaarde - Voorwaarden

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

S.21.0004.F 14 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke werking van de nieuwe wet, vastgelegd in artikel 2 (daarna artikel 1) Oud Burgerlijk Wetboek, is een nieuwe wet in de regel niet enkel van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of die voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

- Algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke werking van de wet in de tijd - Burgerlijke zaken

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsvordering werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

- Algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke werking van de wet in de tijd - Burgerlijke zaken - Nieuwe schorsingsgrond

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0373.N 10 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220210.1N.5 AC nr. ...

Uit het algemeen rechtsbeginsel van de autonomie van de procespartijen of het beschikkingsbeginsel volgt dat de rechter niet kan oordelen over de restitutie van een prestatie na vernietiging of ontbinding van een overeenkomst wanneer geen vordering tot restitutie werd ingesteld; de rechter heeft evenwel de mogelijkheid om de partijen uit te nodigen standpunt in te nemen over de restitutie en in voorkomend geval een vordering in dat verband te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Autonomie van de procespartijen - Beschikkingsbeginsel - Ontbinding van een wederkerige overeenkomst - Geen vordering tot restitutie - Taak van de rechter

S.18.0089.N 20 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.6 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat rechtsmisbruik verbiedt dat voor overeenkomsten is neergelegd in artikel 1134, derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek, kan de rechter die vaststelt dat een partij die een recht dat de overeenkomst haar toekent heeft uitgeoefend op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon, het recht tot zijn normale uitoefening herleiden of het herstel opleggen van de schade die door het misbruik is teweeggebracht (1). (1) Cass. 19 oktober 2018, AR C.15.0086.N, AC 2018, nr. 570.

- Verbod van rechtsmisbruik - Sanctie

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0489.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.6 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan het vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen, waarbij onder meer rekening dient te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtspraak gegeven interpretatie van de strafbepaling.

- Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

P.21.1108.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.16 AC nr. ...

Artikel 6.2 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld verzetten zich niet ertegen dat de rechter uit de vaststelling dat de vraag om inlichtingen daadwerkelijk werd verstuurd, afleidt dat die vraag ook daadwerkelijk is ontvangen door de kentekenplaathouder dan wel dat de niet-ontvangst een gevolg is van het nalatig handelen van de kentekenplaathouder, mits de kentekenplaathouder gelet op de zware sanctie die hij kan oplopen, over een daadwerkelijke mogelijkheid beschikt om dit vermoeden van ontvangst of nalatigheid voor het niet-ontvangen te weerleggen en dit veronderstelt dat de vervolgende partij aantoont dat de vraag om inlichtingen werd aangeboden aan de kentekenplaathouder zelf of aan de zetel ervan (1); de rechter die uit het enkele gegeven dat een vraag om inlichtingen is verstuurd naar de zetel van de kentekenplaathouder-rechtspersoon het vermoeden afleidt dat de kentekenplaathouder daardoor alleen kennis heeft van de vraag om inlichtingen of dat hij die kennisname zelf onmogelijk heeft gemaakt en die op grond daarvan oordeelt dat het hem dan ook toekomt aannemelijk te maken dat hij de vraag om inlichtingen niet heeft ontvangen en dat hij niet nalatig is geweest, schendt artikel 6.2 EVRM en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld. (1) Contra: Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F, AC 2019, nr. 41; Cass. 29 april 2014, AR P.13.1977.N, AC 2014, nr. 302; zie over deze problematiek: C. De Roy, "Het ontvangen door de rechtspersoon van de vraag tot identificatie van de bestuurder van het motorvoertuig in de zin van artikel 67ter Wegverkeerswet", VAV 2014, 47-49; S. Stallaert, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, 107-108); S. Szulanski, "L'article 67ter de la loi rélative à la police de la circulation routière", VAV 2009, 245.

- Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67ter - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Vraag om inlichtingen - Bewijslast

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0578.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.5 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van de eerbiediging van het recht van verdediging is niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op gegevens waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, konden verwachten dat hij ze in zijn beoordeling zou meenemen en die ze bijgevolg hebben kunnen weerleggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 749.

- Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel van de eerbiediging van het recht van verdediging - Taak van de

rechter - Omvang

F.20.0058.N 25 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.4 AC nr. ...

De wetgever kan een uitzondering maken op artikel 2 Oud Burgerlijk Wetboek en het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van een wet; met betrekking tot de werking in de tijd van artikel 344, § 1, WIB92 voert artikel 169 Programmawet (I) van 29 maart 2012 zulke uitzondering in (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-terugwerkende kracht van een wet - Belastingwet - Antimisbruikbepaling

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0717.N 2 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211102.2N.2 AC nr. ...

Het enkele gegeven dat een raadsheer in een correctionele kamer van het hof van beroep mee oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering, terwijl hij in het kader van dezelfde strafvordering voorheen als lid van de correctionele rechtbank heeft geoordeeld over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van dezelfde beklaagde, houdt niet in dat die raadsheer een tweede maal kennisneemt van dezelfde zaak in de zin van de bepaling van artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en uit dat enkele gegeven kan evenmin schending van artikel 6.1 EVRM of miskenning van het recht op een onpartijdige rechterlijke instantie worden afgeleid en dat is slechts anders indien uit de beslissing van de correctionele rechtbank blijkt dat deze zich daadwerkelijk een mening heeft gevormd over de grond van de zaak; dat de correctionele kamer van het hof van beroep zich uitspreekt met eenparigheid van haar leden zoals bedoeld in artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, doet aan het voorgaande geen afbreuk (1). (1) Cass. 12 maart 2013, AR P.12.0852.N, AC 2013, nr. 171; Cass. 26 april 1994, AR P.94.0358.N, AC 1994, nr. 201 en de noot M.D.S.; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging 6de editie 2014, pp. 791-805; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, t. I, pp. 15-20; A. WINANTS, "De onpartijdige rechter: invloed op de Belgische rechtspraak van de arresten Piersack en De Cubber", in J. D'HAENENS, A. DE NAUW en M STORME (eds.) Actuele problemen van strafrecht. XIVde Postuniversitaire cyclus Willy Delva 1987- 88, Antwerpen, 1988, pp. 277-312.

- Onpartijdige rechterlijke instantie - Raadsheer in de correctionele kamer van het hof van beroep - Raadsheer voordien lid van de correctionele rechtbank oordelend over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Uitspraak bij eenparigheid door de correctionele kamer in beroep - Draagwijdte

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

De rechter dient het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregel; hieruit volgt evenwel niet dat hij de redenen van de partijen moet aanvullen door de middelen van openbare orde aan te voeren die zij, bij gebrek aan belang, niet zelf hadden kunnen aanvoeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Zie Cass. 3 april 2017, AR S.15.0009.N, AC 2017, nr. 237.

- Burgerlijke zaken - Taak van de rechter - Beschikkingsbeginsel - Omvang

C.20.0265.F 22 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211022.1F.6 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in het uitoefenen van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgvuldig persoon (1); dat is inzonderheid het geval wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van alle belangen in het geding, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (2). (1) Cass. 4 maart 2021, AR C.20.0404.F, AC 2021, nr. 158. (2) Cass. 27 april 2020, AR C.19.0435.N, AC 2020, nr. 247.

- Verbod op rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer een privépersoon zich tegenover een andere privépersoon beroept op een recht, kan de rechter de evenredigheid van de uitoefening van dat recht niet beoordelen in het licht van een collectief belang dat verschilt van hun respectieve belangen (1). (1) Zie Cass. 16 november 1961, Bull. et Pas. 1962, I, p. 332.

- Rechtsmisbruik - Beoordeling van de evenredigheid - Geschil tussen privépersonen

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.3 AC nr. ...

Het recht op tegenspraak, zoals vervat in de verdragsbepalingen en algemene rechtsbeginselen houdt in dat een partij in het strafproces tegenspraak moet kunnen voeren betreffende de stukken die aan de rechter worden overgelegd; uit het enkele feit dat een partij in het strafproces bepaalde stukken slechts aan de rechter overlegt tijdens de pleidooien en de replieken maar voor het in beraad nemen van de zaak, volgt niet noodzakelijk dat de andere partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren en het staat in een dergelijk geval aan die partijen om hetzij de wering van die stukken te vragen omdat de neerlegging ervan procesmisbruik inhoudt hetzij om een uitstel van behandeling van de zaak te verzoeken teneinde van die stukken nader kennis te kunnen nemen en gebeurlijk om nieuwe conclusietermijnen te vragen bij toepassing van artikel 152, § 2, Wetboek van Strafvordering.

- Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Stukken overgelegd aan de rechter - Overlegging tijdens de pleidooien en replieken - Gevolg

- Artt. 14.1 en 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1229.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.19 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld, zoals gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, heeft betrekking op de rechter die kennis moet nemen van een strafrechtelijke beschuldiging, dit is de rechter die uitspraak moet doen over de strafrechtelijke vervolging.

- Vermoeden van onschuld - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Beoordeling - Bevoegde rechter

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.21.0007.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.5 AC nr. ...

Wanneer een opeenvolging van herhaaldelijke wrakingen zonder echte nuttige bewijsvoering getuigt van eenzelfde wil om het verloop van de tuchtprocedure te vertragen of zelfs stelselmatig te verhinderen, heeft de nieuwe vordering tot wraking, ingediend terwijl het Hof al twee vorderingen van dezelfde strekking heeft verworpen, een louter dilatoir karakter en vormt het geen verzoek tot wraking maar een akte die daarvan slechts de schijn heeft met het doel om de rechtsgang te verlammen, zodat een dergelijk verzoekschrift een misbruik van de rechtspleging inhoudt dat niet noopt tot het verrichten van de door de artikelen 836 tot 838 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven vormvereisten (1). (1) Zie Cass. 4 september 2019, AR P.19.0935.F, AC 2019, nr. 434.

- Tuchtzaken - Wraking - Opeenvolging van vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0591.N 30 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.6 AC nr. ...

Wanneer de schade veroorzaakt is door de opzettelijk begane samenlopende fouten van verschillende personen, staat het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit er niet aan in de weg dat de rechter oordeelt in welke mate de fout van ieder van hen heeft bijgedragen tot de schade en op basis daarvan het aandeel in de schade bepaalt dat de aansprakelijke die de benadeelde heeft vergoed van de anderen kan terugvorderen (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2011, AR C.10.0214.N, AC 2011, nr. 319; Cass. 2 oktober 2009, AR C.08.0168.F, AC 2009, nr. 548; Cass. 6 november 2002, AR P.01.1108.F, AC 2002, nr. 584.

- *"Fraus omnia corrumpit" - Burgerlijke zaken - Overeenkomst - Toestemming - Bedrog - Nietigverklaring*

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0002.N 30 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.10 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit sluit uit dat een contractpartij die bedrog heeft gepleegd bij de totstandkoming van een overeenkomst, met het oogmerk de wederpartij te schaden of uit winstbejag, of aan wie dit bedrog toerekenbaar is, na vernietiging van de overeenkomst aanspraak kan maken op restitutie door de wederpartij van de in uitvoering van de overeenkomst reeds geleverde prestaties, indien hij hierdoor voordeel zou kunnen halen uit zijn bedrog (1) (2). (1) Zie andersluidende concl. OM. (2) Zie Cass. 3 oktober 2019, AR C.18.0438.N, AC 2019, nr. 499; Cass. 3 maart 2011, AR C.07.0312.F, AC 2011, nr. 177.

- *"Fraus omnia corrumpit"*

- Art. 1116 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0483.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.1 AC nr. ...

De appelrechter kan aan de op hem krachtens artikel 6.1 EVRM, artikel 149 Grondwet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering en het algemeen rechtsbeginsel van de motiveringsverplichting rustende motiveringsverplichtingen voldoen door een ondubbelzinnige overname van de redenen van het beroepen vonnis; die bepalingen en dit algemeen rechtsbeginsel vereisen niet dat hij die redenen herhaalt, dat hij de inhoud ervan samenvat of dat hij uitdrukkelijk de overgenomen redenen op hun waarde beoordeelt aangezien de ondubbelzinnige overname van de redenen van een beroepen vonnis inhoudt dat de appelrechter die redenen op hun waarde heeft getoetst en ze tot de zijne maakt.

- *Motiveringsplicht - Strafzaken - Strafvordering - Appelrechter - Schuldigverklaring van de beklaagde - Overname van de redenen van het beroepen vonnis*

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch uit artikel 149 Grondwet noch uit artikel 195 Wetboek van Strafvordering noch uit het algemeen rechtsbeginsel van de motiveringsplicht volgt voor de strafrechter die een beklaagde schuldig verklaart aan een misdrijf in de bewoordingen van de strafwet, bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie, de verplichting opgave te doen van het bewijsmateriaal waarop zijn beslissing is gesteund of van de voornaamste redenen die hem hebben overtuigd van de schuld van deze beklaagde; uit artikel 6.1 EVRM volgt voor de strafrechter wel de verplichting om in zijn beslissing over de strafvordering opgave te doen van de redenen die hem hebben overtuigd van de schuld van een beklaagde maar die verplichting houdt niet in dat de rechter noodzakelijk opgave moet doen van het bewijsmateriaal waarop zijn beslissing is gesteund.

- *Motiveringsplicht - Strafzaken - Strafvordering - Schuldigverklaring van de beklaagde - Opgave van het bewijsmateriaal*

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.21.0005.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.6 AC nr. ...

Een tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten die, na een eerste vervolging, al tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak hebben geleid, is verboden, voor zover die vervolgingen eenzelfde persoon betreffen; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feiten als dusdanig moeten identiek of substantieel dezelfde zijn, niet de misdrijven of de kwalificatie van de feiten (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.18.0407.N, AC 2019, nr. 341.

- Tuchtzaken - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

- Art. 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.21.0535.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de conclusie van de beklaagde, die wordt vervolgd wegens verkrachting en aanranding van de eerbaarheid ten nadele van zijn dochters, de verklaringen van de deskundige in zijn neergelegde verslagen bekritiseert, die ten aanzien van hun auteur een overtuiging lijken uit te drukken omtrent de werkelijkheid van het seksueel misbruik en de door de slachtoffers opgelopen letsels aangaande posttraumatische stress, neemt het arrest, dat met geen van zijn redenen het aangevoerde gebrek verwerpt, dat gebrek over door, althans gedeeltelijk, de veroordeling te baseren op verklaringen van de deskundige die bekritiseerd worden omdat ze de schuld van de beklaagde zouden vaststellen (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0449.F, AC 2010, nr. 558.

- Strafzaken - Vermoeden van onschuld - Deskundigenverslag dat het vermoeden van onschuld miskent - Op dat verslag gegronde beslissing van schuldigverklaring - Wettigheid

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0764.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.15 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de strafuitvoeringsrechtbank een strafuitvoeringsmodaliteit afwijst om dezelfde redenen als deze op grond waarvan een eerder verzoek tot het toekennen van diezelfde strafuitvoeringsmodaliteit werd afgewezen, kan geen blijk van vooringenomenheid of een gebrek aan onafhankelijkheid en onpartijdigheid worden afgeleid; de omstandigheid dat de strafuitvoeringsrechtbank op dezelfde wijze was samengesteld als deze die heeft geoordeeld over het eerdere verzoek, doet hieraan geen afbreuk.

- Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafuitvoeringsrechtbank - Afwijzing strafuitvoeringsmodaliteit - Dezelfde redenen als afwijzing van een eerder verzoek - Samenstelling van de zetel

C.20.0547.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.3 AC nr. ...

De werking van het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit, dat strekt tot het tenietdoen van de rechtgevolgen die uit een bedrieglijke gedraging voortvloeien, reikt niet verder dan nodig is om te verhinderen dat het door bedrog beoogde doel wordt bereikt.

- Algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit" - Werking - Doel

C.20.0322.N 11 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.1 AC nr. ...

De verarmde dient voldoende aanwijzingen te verstrekken die waarschijnlijk maken dat iedere rechtsgrond voor de vermogensverschuiving ontbreekt alvorens van de verrijkte kan gevraagd worden alsnog het bestaan van een rechtsgrond hiervoor aan te tonen.

- Verbod van ongerechtvaardigde verrijking - Vermogensverschuiving - Rechtsgrond - Afwezigheid - Bewijslast

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de uitlegging van de interne rechtsnorm in overeenstemming met de internationale rechtsnorm die op de eerstgenoemde rechtsnorm voorrang geniet (1). (1) Zie concl. OM.

- Algemeen rechtsbeginsel van de uitlegging van de interne rechtsnorm in overeenstemming met de internationale rechtsnorm die op de eerstgenoemde rechtsnorm voorrang geniet - Ontvankelijkheid

Noch de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging, van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen en van de voorrang van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde op alle interne rechtsnormen kunnen leiden tot een uitbreiding van de toepassing van artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek tot andere dan de daarin bedoelde zaken (1). (1)Zie concl. OM.

- Vermeldingen - Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel inzake het recht van verdediging - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel van de grondwettelijke waarde van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Burgerlijke zaken - Niet-vermelding van het algemeen rechtsbeginsel van de voorrang van het gemeenschapsrecht op alle nationale normen - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.19.0137.N 21 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.4 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de non-retroactiviteit van de wet, dat vervat is in artikel 1 (oud artikel 2) Oud Burgerlijke Wetboek, is de nieuwe wet in de regel niet alleen van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van onder de oude wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder de gelding van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; behoudens wanneer de aanslagtermijnen onder de oude wet verstreken zijn, is de nieuwe wet in verband met de termijn binnen dewelke een belastingaanslag kan worden gevestigd onmiddellijk van toepassing op de na haar inwerkingtreding gevestigde aanslagen, ook al is de belastingschuld reeds voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet ontstaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-terugwerkende kracht van een wet - Belastingwet

- Art. 3.3.3.0.1, § 1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit
- Art. 354 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1220.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.7 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde veroordeelt op grond van artikel 20 Vlaamse Wooncode, is er in beginsel toe verplicht om de gepaste herstelmaatregelen te bevelen zoals bedoeld in artikel 20bis, § 1, Vlaamse Wooncode en dit gebeurt ambtshalve of op vordering van de in die bepaling bedoelde overheden; de rechter die een dergelijke maatregel geheel of gedeeltelijk beveelt zonder dat door een van die overheden hiervoor een vordering werd ingesteld, miskent niet het recht van verdediging of het recht op tegenspraak van de partijen.

- Recht op tegenspraak - Stedenbouw - Vlaamse Wooncode - Artikel 20 en 20bis, § 1 - Bevelen van de herstelmaatregelen - Ambtshalve of op vordering van de overheden - Draagwijdte

- Art. 20bis Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 20 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

C.19.0111.F 15 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken - Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld - Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces - Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

De met artikelen 1, eerste lid en 3, 1°, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 ingevoerde schorsingsregeling van de verjaring van de strafvordering valt binnen de door de wetgever verleende machtiging aan de Koning en is in beginsel van toepassing op alle strafvorderingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze bepalingen nog niet waren vervallen; een dergelijke regeling miskent het rechtszekerheids- en gelijkheidsbeginsel niet.

- Rechtzekerheidsbeginsel - Gelijkheidsbeginsel - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Bevoegdheden van de Koning - Schorsing of verlenging van verjaringstermijnen in strafzaken - Toepasselijkheid op alle strafvorderingen - Rechtszekerheids- en gelijkheidsbeginsel

- Art. 3, 1° KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 1, eerste lid KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

C.20.0342.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.10 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het gezag van gewijsde in strafzaken verbiedt de rechter bij wie de latere burgerrechtelijke vordering aanhangig is gemaakt, om hetgeen de strafrechter zeker en noodzakelijk heeft beslist over een element dat aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering ten grondslag ligt, ter betwisting te stellen (1). (1) Zie Cass. 4 mei 2017, AR C.16.0187.F, AC 2017, nr. 310; Cass. 24 april 2009, AR C.07.0120.N, AC 2009, nr. 275; Cass. 14 juni 2006, AR P.06.0073.F., AC 2006, nr. 330.

- Algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het gezag van gewijsde in strafzaken - Element ten grondslag aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering - Taak van de rechter

- Algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het gezag van gewijsde in strafzaken - Element ten grondslag aan zowel de strafvordering als de burgerrechtelijke vordering - Taak van de rechter

D.20.0008.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.3 AC nr. ...

Wanneer de tuchtprocedure niet de kenmerken vertoont van een strafvervolging, wat wel het geval is wanneer deze vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het intern recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft, staan noch het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, noch de artikelen 14.7 IVBPR en 4.1, Protocol nr. 7 EVRM in de weg aan het opleggen van een tuchtsanctie voor feiten die eerder hebben geleid tot een strafrechtelijke veroordeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem" - Strafrechtelijke veroordeling - Nadien opleggen van een tuchtsanctie - Verenigbaarheid

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.21.0169.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.5 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 6.1 en 6.3.c. EVRM,, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, alsook uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces, te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal en de loutere omstandigheid dat de beklaagde zich kan laten vertegenwoordigen door een raadsman of effectief door een raadsman wordt vertegenwoordigd volstaat niet om hem de voormelde rechten te ontzeggen; die rechten zijn evenwel niet absoluut en indien een beklaagde de uitoefening van die rechten zelf onmogelijk maakt of indien de rechter van oordeel is dat rekening houdend met de concrete elementen van de gehele zaak zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt, kan hij het verzoek van een beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak en zelf of samen met zijn raadsman verweer te voeren, afwijzen en de rechter moet in geval van afwijzing van een dergelijk verzoek erop toezien dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde rekening houdend met de gehele rechtspleging voldoende is gewaarborgd (1). (1) Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509.

- Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Omvang - Beperking - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde

strafproces - Omvang - Beperking - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0458.F 15 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210315.3F.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de huurder geen uitwinningsvergoeding kan genieten, sluit niet uit dat hij de vergoeding van de door een fout van de verhuurder veroorzaakte schade kan vorderen op grond van het gemeen recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

- Algemeen rechtsbeginsel dat rechtsmisbruik verbiedt - Huur van goederen - Handelshuur - Einde (Opzegging. Huurhernieuwing. Enz) - Geen recht op een uitwinningsvergoeding - Fout van de verhuurder

S.18.0090.F 15 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210315.3F.2 AC nr. ...

Het recht van verdediging van de tot bindendverklaring van het vonnis opgeroepen partij wordt niet miskend wanneer zij haar argumenten kan aanvoeren in het tegensprekelijk debat over de uitvoering van een deskundigenonderzoek dat nog niet is opgestart en in het daaropvolgend debat voor de rechter (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 186.

- Recht van verdediging - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vonnis dat een deskundigenonderzoek beveelt - Oproeping tot bindendverklaring van het vonnis - Ontvankelijkheid

P.20.1171.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.9 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijke karakter van de straf en het recht op eigendom verzetten zich ertegen dat een verbeurdverklaring op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, van een voertuig dat gediend heeft om drugsmisdrijven te plegen die de rechter kan bevelen zelfs indien het geen eigendom is van de veroordeelde, wordt opgelegd aan een derde te goeder trouw die niet wist en niet kon weten dat zijn voertuig werd of zou worden gebruikt om het drugsmisdrijf te plegen; het enkele feit dat de derde niet is veroordeeld voor het drugsmisdrijf voor het plegen waarvan zijn voertuig heeft gediend, volstaat bijgevolg niet om de verbeurdverklaring ervan lastens de dader van het misdrijf te beletten, maar daarvoor is ook vereist dat de derde te goeder trouw is en bij het bepalen van die goede trouw kan de rechter rekening houden met het gegeven dat de derde ingevolge een hem verwijtbare gedraging heeft bijgedragen tot de totstandkoming van het drugsmisdrijf; het staat aan de rechter om op grond van de concrete gegevens van de zaak te oordelen of de derde die opkomt tegen de verbeurdverklaring van het voertuig op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, te goeder trouw is (1). (1) Zie concl. OM.

- Persoonlijkheid van de straf - Bijzondere verbeurdverklaring - Voertuig gediend om drugsmisdrijven te plegen - Rechten van derden - Derde niet veroordeeld voor het drugsmisdrijf - Goede trouw - Beoordeling - Criteria

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

Een conclusie over de strafvordering die werd neergelegd of meegedeeld na het verstrijken van de bij toepassing van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering vastgelegde conclusietermijnen, kan niet zonder het akkoord van alle partijen en van het openbaar ministerie in het debat worden behouden.; de enkele omstandigheid dat de rechter, na te hebben vastgesteld dat het openbaar ministerie weigert akkoord te gaan met de laattijdige neerlegging van de conclusie van een partij, die conclusie uit het debat weert terwijl eerder in de procedure een laattijdig neergelegde conclusie van een andere partij met het akkoord van alle partijen wél in het debat werd behouden, levert geen miskenning op van het recht op een eerlijk proces en op gelijkheid van wapens (1). (1) Zie concl. OM.

- Wapengelijkheid - Vaststelling van conclusietermijnen - Neerlegging van een conclusie na verstrijken van de conclusietermijnen - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

F.20.0084.F 25 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210225.1F.1 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de voorrang van het internationaal recht op het nationaal recht hebben de bepalingen van het Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 voorrang op de bepalingen van intern recht; hieruit volgt dat, in zoverre die overeenkomst België verplicht de verrekening van een minimaal forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting toe te staan, geen gevolg kan worden gegeven aan regels van Belgisch intern recht die deze aftrek aan bijkomende voorwaarden onderwerpen (1). (1) Cass. 15 oktober 2020, AR F.19.0015.F, AC 2020, nr. 640, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 16 juni 2017, AR F.15.0102.N, AC 2017, nr. 393, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM. Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 140.

- Voorrang van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

P.20.0965.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20 AC nr. ...

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Algemeen rechtsbeginsel met grondwettelijke waarde - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Samenhang - Strafzaken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Algemeen rechtsbeginsel met grondwettelijke waarde - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Samenhang - Strafzaken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1209.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.8 AC nr. ...

Noch uit de bepalingen van artikel 26 KB van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de analysetoestellen, noch uit artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet, die enkel tot doel hebben de betrokkene te wijzen op de mogelijkheid om een tweede analyse te vragen, noch uit artikel 6 EVRM of uit het recht van verdediging of het algemeen beginsel van het vermoeden van onschuld, volgt voor de verbalisant de verplichting om uitdrukkelijk en met verwijzing naar artikel 26 in het proces-verbaal op te nemen dat aan de betrokkene werd uitgelegd dat hij een tweede ademanalyse mag vragen; de enkele vermelding in het proces-verbaal dat de controleprocedure bepaald in het KB Ademtest- en analysetoestellen werd gevolgd, kan voor de rechter volstaan om te oordelen dat aan de bedoelde kennisgevingsplicht werd voldaan (1). (1) Cass. 12 maart 2014, AR P. 13.1880.F, AC 2014, nr. 202; Cass. 12 januari 2005 JLMB 2005/12, 515; Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.0649.F, AC 2000, nr. 574 (de twee laatste arresten m.b.t. het vroegere KB van 18 februari 1991); contra Cass. 21 april 1998, RW 1998-1999, 1277 en noot van T ONGENA, "Over het recht op een tweede ademanalyse, of hoe de vermelding van een recht zelf ook een recht kan zijn".

- Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet - Artikel 26, KB Ademtest- en analysetoestellen - Ademanalyse - Recht om een tweede analyse te vragen - Kennisgevingsplicht van de verbalisant - Draagwijdte

- Art. 59, § 3, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0163.F 10 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210210.2F.20 AC nr. ...

De onderzoeksrechter kan niet, zonder miskenning van het vermoeden van onschuld, de inhechtenisneming van de inverdenkinggestelde bevelen door vast te stellen dat de openbare veiligheid zich verzet tegen zijn invrijheidsstelling onder voorwaarden en tegen zijn hechtenis onder elektronisch toezicht, en dat die voorwaarde, bepaald in artikel 16, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, is vervuld wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 110.

- Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden of onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde

- Art. 16, § 1, eerste en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het verbod om de voorlopige hechtenis als dwangmiddel te gebruiken, is het gevolg van het aan elke inverdenkinggestelde toegekende zwijgrecht, dat op zijn beurt voortvloeit uit de verplichting, voor de gerechtelijke autoriteiten, om het vermoeden van onschuld van laatstgenoemde te eerbiedigen; de miskenning van dat verbod raakt aan een grondvoorwaarde van de hechtenistitel en niet louter aan de formulering ervan, zodat de onderzoeksgerechten niet bevoegd zijn om deze te verhelpen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9e uitg., 2021, dl. I, p. 1071-1072; B. DEJEMEPPE, "La loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive", J.T., 1990, p. 587, dat een onderscheid maakt tussen de dubbele negatieve voorwaarde opgelegd in art. 16, § 1, derde lid, Voorlopige Hechteniswet, en de "positieve" voorwaarden opgesomd in het eerste en het vierde lid; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149; gedeeltelijk andersluidende concl. van het OM dat in dit geval, in hoofdzaak, heeft geconcludeerd tot vernietiging met verwijzing.

- Vermoeden van onschuld - Zwijgrecht - Voorlopige hechtenis - Dwangmiddel - Onherroepelijke miskenning van een grondvoorwaarde van de hechtenistitel

- Art. 16, § 1, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

S.20.0009.N 8 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210208.3N.4 AC nr. ...

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht; de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden (1). (1) Het recht dat in deze wordt ontzegd betreft het inroepen van de verjaring. Het openbaar ministerie heeft geconcludeerd dat het enkel in de concrete omstandigheden, die de appelrechters hebben vastgesteld, is dat de desbetreffende exceptie niet kan worden aangevoerd. Dit verhindert deze partij niet om, in gewijzigde omstandigheden, zich alsnog hierop te beroepen. Het recht is dus niet verbeurd. Het is gelet op dit laatste dat de stelling, inzake de verlening van de verjaringstermijn als sanctie, niet kan worden onderschreven. Indien zo gehandeld wordt dan verbeurt de eiser effectief zijn recht om de exceptie in te roepen. De verlening van de termijn wil zeggen dat er geen verjaring is. Eénmaal dit is vastgelegd dan kan de partij, zelfs in gewijzigde omstandigheden, niet meer de verjaring aanvoeren. Inderdaad de vordering is wel of niet verjaard. Het kan niet de twee zijn. HV

- Verbod op rechtsmisbruik - Sanctie

C.20.0007.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de loyale procesvoering (1). (1) Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0025.F, AC 2020, nr. 90; Cass. 13 december 2019, AR C.19.0054.F, AC 2019, nr. 669.

- Burgerlijke zaken - Geen algemeen rechtsbeginsel van de procedurele loyaliteit

P.21.0027.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.10 AC nr. ...

Geen enkele bepaling belet de strafuitvoeringsrechtbank bij de beoordeling van een strafuitvoeringsmodaliteit vast te stellen dat de veroordeelde naast een vrijheidsstraf ook tot de bijkomende straf van de terbeschikkingstelling is veroordeeld en dat de strafuitvoeringsrechtbank over de uitvoering ervan zal moeten beslissen; dat de uitvoeringsfase van de terbeschikkingstelling een aanvang neemt met een advies van de directeur of van het openbaar ministerie doet daaraan geen afbreuk; uit de voormelde vaststelling kan geen blijk van vooringenomenheid worden afgeleid.

- Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafuitvoeringsrechtbank - Beoordeling van een strafuitvoeringsmodaliteit - Vaststelling van veroordeling tot de bijkomende straf van de terbeschikkingstelling - Geen blijk van vooringenomenheid

P.20.1149.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.7 AC nr. ...

Het recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie heeft betrekking op de rechters en niet op het openbaar ministerie (1); de omstandigheid dat het schriftelijk advies van het openbaar ministerie over een door een veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit werd opgesteld door een parketmagistraat tegen wie die veroordeelde een klacht heeft ingediend en die is tussengekomen in het opsporingsonderzoek naar aanleiding van een klacht tegen de veroordeelde, heeft niet tot gevolg dat het recht van die laatste op een behandeling door een onafhankelijke rechter werd miskend. (1) Cass. 28 november 2006, AR P.06.0863.N, AC 2006, nr. 603; Cass. 28 april 1999, AR P.98.0936.F, AC 1999, nr. 244; Cass. 7 mei 1996, AR P.95.0363.N, AC 1996, nr. 157.

- Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafuitvoeringsrechtbank - Openbaar ministerie - Schriftelijk advies door parketmagistraat tegen wie veroordeelde klacht heeft ingediend

Uit de omstandigheid dat een rechter in de strafuitvoeringsrechtbank zich op een beweerdelijk onaanvaardbare wijze zou hebben uitgelaten over de strafuitvoeringsmodaliteiten van een veroordeelde en op de hoogte is gebleven van diens dossier, kan niet worden afgeleid dat die strafuitvoeringsrechtbank, samengesteld uit een zetel waarvan die rechter geen deel uitmaakt, niet op een onafhankelijke en onpartijdige wijze zou kunnen oordelen over het verzoek van die veroordeelde om hem een bepaalde strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen.

- Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafuitvoeringsrechtbank - Uitlatingen van een andere rechter

F.19.0015.F 15 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.6 AC nr. ...

Krachtens het algemene rechtsbeginsel inzake de primauteit van het internationale recht op het nationale recht, heeft het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag voorrang op internrechtelijke bepalingen; hieruit volgt dat aangezien die overeenkomst België verplicht tot het verlenen van een minimum verrekenbaar bedrag aan forfaitaire buitenlandse belasting, geen gevolg kan gegeven worden aan interne Belgische regels die deze vermindering aan bijkomende voorwaarden onderwerpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 641.

- Primauteit van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

P.20.0931.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.13 AC nr. ...

De regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet en de regel van niet-discriminatie in het genot van aan de Belgen toegekende rechten en vrijheden houden in dat allen die zich in eenzelfde toestand bevinden op dezelfde manier worden behandeld, maar sluit niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen voor zover voor het gemaakte onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel; het gelijkheidsbeginsel is miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER, op datum in Pas.

- Gelijkheidsbeginsel - Verschillende categorieën van personen die zich in eenzelfde toestand bevinden - Verantwoording van het onderscheid in behandeling - Verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0034.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.3 AC nr. ...

Misbruik van recht bestaat in de uitoefening van dat recht op een wijze die de grenzen van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bedachtzaam persoon kennelijk te buiten gaat (1). (1) Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127, AC 2019, nr. 683 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

- Rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht; de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden (1). (1) Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127, AC 2019, nr. 683 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

- Verbod van rechtsmisbruik - Sanctie

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0412.F 3 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200903.1F.3 AC nr. ...

De adagia “quae temporalia sunt agendum, perpetua sunt ad excipiendum” en “quieta non movere” zijn geen algemene rechtsbeginselen.

- Adagium "quae temporalia sunt agendum, perpetua sunt ad excipiendum" - Adagium "quieta non movere"

P.20.0355.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.16 AC nr. ...

De rechter kan een beklaagde slechts schuldig verklaren aan een misdrijf en daarvoor bestraffen als er een wettelijke bepaling voorhanden is die op het ogenblik van de gedraging die gedraging strafbaar stelde.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Strafbare gedraging - Toepassing van de strafwet in de tijd

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek
- Artt. 12, tweede lid, en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0076.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.4 AC nr. ...

Artikel 67bis Wegverkeerswet voert ten laste van de houder van de kentekenplaat van het voertuig waarmee de overtreding is begaan een weerlegbaar vermoeden van daderschap in; de rechter moet aannemen dat de houder van de kentekenplaat de dader is, tenzij die slaagt in de weerlegging van het op hem rustende vermoeden; noch uit deze bepaling van de Wegverkeerswet noch uit artikel 6 EVRM noch uit de algemene rechtsbeginselen houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het vermoeden van onschuld volgt dat indien de houder van de kentekenplaat schriftelijk meedeelt dat hij niet de bestuurder is van het voertuig op het ogenblik van de overtreding en die bewering desgevallend staaft met stukken, de rechter verplicht is het openbaar ministerie te verzoeken alsnog te laten overgaan tot het verhoor van de betrokkene of gelet op de ontkenning verder onderzoek te laten uitvoeren of de persoonlijke verschijning te bevelen overeenkomstig artikel 185 Wetboek van Strafvordering; noch aan te nemen dat het vermoeden is weerlegd.

- Vermoeden van onschuld - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM of het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging zijn niet miskend door het enkele feit dat een beklaagde wordt veroordeeld voor een strafbaar feit zonder dat hij persoonlijk erover werd verhoord; het volstaat dat de beklaagde de gelegenheid heeft gehad tegenspraak te voeren over wat hem wordt ten laste gelegd en over de aan de rechter overgelegde gegevens.

- Recht van verdediging - Beklaagde - Persoonlijk verhoor - Verplichting - Mogelijkheid tot tegenspraak

C.19.0109.N 7 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.1 AC nr. ...

De rechter miskent het recht van verdediging niet wanneer hij op de door partijen aangevoerde feiten een rechtsgrond toepast zonder de partijen toe te laten daarover tegenspraak te voeren, noch wanneer hij bij het ambtshalve toepassen van een wetsbepaling van aanvullend recht nagaat of partijen niet contractueel van deze bepaling zijn afgeweken en hij partijen daarover slechts bevraagt indien de regelmatig aan zijn beoordeling voorgelegde gegevens enige aanwijzing in die zin bevatten (1). (1) Zie Cass. 17 maart 2016, AR C.15.0235.N, AC 2016, nr. 189.

- Algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve toepassen van een rechtsgrond - Ambtshalve toepassen van een wetsbepaling van aanvullend recht

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing steunt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover zij tegenspraak hebben kunnen voeren.

- Algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging - Taak van de rechter - Recht van verdediging van

partijen - Eerbiediging

P.20.0036.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.4 AC nr. ...

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en hij mag daarbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter die op grond van de laatst beschikbare boekhouding van een gefailleerde vennootschap vaststelt dat bepaalde activa haar toebehoorden vóór het faillissement, aan de zaakvoerder die instond voor het beheer van die vennootschap vragen om een aannemelijke verantwoording te verstrekken voor het feit dat die activa na het faillissement niet konden worden aangetroffen en bij gebrek daaraan kan de rechter op grond van feitelijke vermoedens oordelen dat die zaakvoerder deze activa met het vereiste opzet heeft verduisterd in de zin van artikel 489ter, 1°, Strafwetboek, zonder dat hij enige feitelijke gedraging van de zaakvoerder met betrekking tot die activa moet vaststellen en zonder dat hij aldus het vermoeden van onschuld noch enige bewijslastregel in strafzaken miskent (1). (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de herwerkte uitgave, 336-338.

- Vermoeden van onschuld - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

C.19.0435.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dat is onder meer het geval wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak; de rechter oordeelt op grond van de omstandigheden van de zaak onaantastbaar of de uitoefening van een recht rechtsmisbruik uitmaakt; het Hof gaat niettemin na of de rechter uit zijn vaststellingen dergelijk misbruik kon afleiden (1). (1) Cass. 27 januari 2020, AR C.19.0020.N, AC 2020, nr. 75; Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

- Rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Rechtsmisbruik - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.19.1229.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.3 AC nr. ...

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit blijft onderworpen aan de regels van het gemene recht wanneer de voorwaarden daartoe vervuld zijn, wat, in geval van een fout die in een oorzakelijk verband staat tot de schade, kan leiden tot de toekenning van een vergoeding overeenkomstig artikel 1382 Burgerlijk Wetboek; hieruit volgt dat de rechter die uitspraak doet over de schadelijke gevolgen van een strafbare fout van een derde, met toepassing van die bepaling moet nagaan of en in welke mate de schade zich zonder de fout op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan.

- Strafzaken - "Fraus omnia corrumpit" - Invloed op de regels die van toepassing zijn op de raming van de schade - Schade uit een strafbare fout

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit strekt ertoe een bedrieglijke gedraging elk juridisch gevolg te ontzeggen; die functie beperkt zich tot datgene wat nodig is om te voorkomen dat het door het bedrog beoogde doel zou worden bereikt.

- Strafzaken - "Fraus omnia corrumpit" - Functie

C.16.0374.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.9 AC nr. 5

De rechter kan buiten een wettelijke vergoedingsregeling om, waarvan het Grondwettelijk Hof bevestigt dat deze de toetsing aan hogere rechtsnormen doorstaat, geen vergoeding toekennen op grond van het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor openbare lasten.

- Gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten - Planschade - Toekennen van een vergoeding - Bestaan van een wettelijke vergoedingsregeling

- Gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten - Planschade - Toekennen van een vergoeding - Bestaan van een wettelijke vergoedingsregeling

C.19.0325.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.3 AC nr. ...

Noch uit artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, een bepaling van openbare orde, noch uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende de bevoegdheid van de rechter volgt dat de rechter die kennisneemt van een vordering tot het aanhouden van de uitspraak alle mogelijke onderzoeksmaatregelen moet bevelen om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter uit te sluiten (1). (1) Cass. 7 februari 2013, AR C.12.0158.F, AC 2013, nr. 91, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 6 december 2012, AR C.11.0604.F, AC 2012, nr. 670, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420; Zie Cass. 17 juni 2004, AR C.02.0503.N, AC 2004, nr. 337.

- Algemeen rechtsbeginsel betreffende de bevoegdheid van de rechter - Burgerlijke rechtsvordering - Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Vordering tot het aanhouden van de uitspraak - Gevolg - Onderzoeksmaatregel om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid uit te sluiten - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.19.0020.N 27 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.6 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dit is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak en met name ook met de houding van degene die andermans recht heeft aangetast (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

- Rechtsmisbruik - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0146.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.9 AC nr. ...

Artikel 159 Grondwet is een bijzondere toepassing van het algemeen rechtsbeginsel met grondwettelijke waarde volgens hetwelk de rechter geen toepassing mag maken van een beslissing waarbij een hogere bepaling wordt geschonden en op grond waarvan de met eigenlijke rechtspraak belaste organen de plicht hebben de interne en externe wettigheid te onderzoeken van elke administratieve handeling waarop een vordering, verweer of exceptie is gegrond (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 159, Grondwet 1994 - Aard

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0127.N 19 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191219.1N.4 AC nr. ...

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht; de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden (1). (1) Zie concl. OM.

- *Verbod van rechtsmisbruik - Sanctie*

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dat is onder meer het geval wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (1). (1) Zie concl. OM.

- *Rechtsmisbruik - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter*

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- *Rechtsmisbruik*

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0054.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.9 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de coherentie en de procedurele loyaliteit; het middel dat de miskenning van een dergelijk beginsel aanvoert, is derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

- *Burgerlijke zaken - Geen algemeen rechtsbeginsel van de coherentie en de procedurele loyaliteit*

- *Burgerlijke zaken - Geen algemeen rechtsbeginsel van de coherentie en de procedurele loyaliteit*

De onmogelijkheid, voor de man wiens vaderschap wordt nagestreefd, om zijn middelen en argumenten te doen gelden in het kader van het onderzoek van de vordering tot betwisting van het vaderschap van de verweerder levert geen miskenning op van zijn recht van verdediging, dat het beginsel van het recht op tegenspraak omvat, aangezien hij partij is in de tegen hem ingeleide procedure tot onderzoek naar het vaderschap en hij in het kader daarvan alle bewijzen van zijn vaderschap zal kunnen weerleggen die door de andere partijen worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

- *Burgerlijke zaken - Recht van verdediging - Beginsel van het recht op tegenspraak - Geen onderscheid*

- Art. 322, eerste lid Strafwetboek

- *Burgerlijke zaken - Recht van verdediging - Beginsel van het recht op tegenspraak - Geen onderscheid*

- Art. 322, eerste lid Strafwetboek

- *Burgerlijke zaken - Recht van verdediging - Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard*

- Art. 322, eerste lid Strafwetboek

- *Burgerlijke zaken - Recht van verdediging - Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard*

- Art. 322, eerste lid Strafwetboek

P.19.0888.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.3 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen beginsel betreffende de passende motivering van de rechterlijke beslissingen (1). (1) In tegenstelling tot het algemeen beginsel betreffende de verplichting om de beslissingen met redenen te omkleden (zie P. MARCHAL, « Principes généraux du droit », RPDB, Bruylant, 2014, nrs. 205-208).

- *Passende motivering van de rechterlijke beslissingen*

C.18.0588.F 29 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191129.1F.1 AC nr. ...

Een overeenkomst van onbepaalde duur kan op elk ogenblik worden beëindigd (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2018, AR C.17.0255.N, AC 2018, nr. 88; Cass. 29 mei 2015, AR C.13.0390.N, AC 2015, nr. 354.

- Overeenkomst - Einde - Overeenkomst van onbepaalde duur - Ogenblik

C.18.0547.N 21 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191121.1N.7 AC nr. ...

Uit artikel 40, tweede en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, samen met het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, volgt dat de partij die tot een betekening aan het parket overgaat van een beslissing, alle in redelijkheid mogelijke stappen moet hebben ondernomen om de woon- of verblijfplaats of gekozen woonplaats van degene aan wie betekend wordt te vinden en deze van de beslissing te informeren en dat een en ander door de rechter wordt nagegaan, onverminderd de eventuele meldingsplicht van degene die betekent (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht van verdediging - Betekening van een beslissing aan het parket - Beoordeling door de rechter

- Art. 40, tweede en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

P.19.1064.F 20 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191120.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, die kennisneemt van een vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de bijzondere voorwaarde die bestaat in het verbod om het drugsmilieu te frequenteren, het bezit van verdovende middelen bewezen verklaart ten aanzien van de veroordeelde die zich hiervoor in voorlopige hechtenis bevindt, miskent ze het vermoeden van onschuld dat de veroordeelde geniet ten aanzien van de feiten waarvoor hij wordt vervolgd en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld (1). (1) Cass. 17 september 2003, AR P.03.1018.F, AC 2003, nr. 438.

- Vermoeden van onschuld - Strafuitvoeringsrechtbank - Procedure tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Niet-naleving van de voorwaarden - Verbod om het drugsmilieu te frequenteren - Nieuwe vervolging wegens bezit van verdovende middelen - Rechtbank die het bezit van verdovende middelen bewezen verklaart - Miskenning van het vermoeden van onschuld

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.0538.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.1 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel lex specialis derogat generalibus (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.0583.N, AC 2012, nr. 281.

- "Lex specialis derogat generalibus" - Waarde

P.19.0566.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.1 AC nr. ...

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; het legaliteitsbeginsel verzet zich er evenwel niet tegen dat de rechter oordeelt dat de nieuwe wet slechts de weergave is van de oude wet zoals die door de rechtspraak werd toegepast en de nieuwe wet derhalve geen toevoeging bevat van enig constitutief bestanddeel.

- Legaliteitsbeginsel - Artikel 2, Strafwetboek - Toepassing van de wet in de tijd - Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Draagwijdte

- Legaliteitsbeginsel - Artikel 2, Strafwetboek - Toepassing van de wet in de tijd - Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Draagwijdte

C.19.0136.F 18 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191018.2 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bedachtzaam persoon; dit is inzonderheid het geval wanneer de veroorzaakte schade niet in verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht beoogd of verkregen heeft; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak.

- *Rechtsmisbruik - In het geding zijnde belangen - Beoordeling - Feitenrechter - Verplichting*

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0059.F 11 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.4 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 27 september 2018, AR C.16.0138.F-C.16.0375.F, AC 2018, nr. 504.

- *Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel - Ambt van de rechter*

- *Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel - Ambt van de rechter*

P.19.0535.F 9 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.2 AC nr. ...

Het ambt van de rechter is niet verenigbaar met een hiërarchie of een bevelstructuur; de kamer van inbeschuldigingstelling van een hof hangt niet af van de correctionele kamers van dat zelfde hof van beroep.

- *Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Onafhankelijkheid van de kamer van inbeschuldigingstelling ten aanzien van de andere kamers van het hof van beroep*

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.18.0438.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.4 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel Fraus omnia corrumpit strekt tot het tenietdoen van de rechtsgevolgen die uit een bedrieglijke gedraging voortvloeien, maar deze werking reikt niet verder dan nodig is om te verhinderen dat het door bedrog beoogde doel wordt bereikt (1). (1) Zie P. Van Ommeslaghe, « Droit des obligations, I, Bruxelles, Larcier, 2010, nr. 308; A. Lenaerts, Fraus omnia corrumpit in het privaatrecht, Brugge, die Keure, 2013, nr. 300.

- "*Fraus omnia corrumpit*"

- "*Fraus omnia corrumpit*"

S.17.0079.F 16 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190916.1 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel dat zou verbieden dat eenzelfde persoon meermaals wordt veroordeeld om hetzelfde bedrag te betalen of volgens hetwelk een cassatiearrest de teruggave zou opleggen van het geen betaald werd in uitvoering van de vernietigde beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 460.

- *Loon - Betaling door de werkgever - Onverschuldigd betaalde - Sociale zekerheidsbijdragen - Teruggave - Inning - Werknemer - Titularis van de schuld*

P.19.0766.N 7 augustus 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190807.3 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een rechter die een persoon reeds eerder heeft veroordeeld tot een vrijheidsstraf, later geroepen is uitspraak te doen over de uitvoering van een ten aanzien van die persoon uitgesproken straf, heeft niet voor gevolg dat daardoor bij die rechter een schijn van partijdigheid rijst noch dat deze ten aanzien van de veroordeelde vooringenomen is (1). (1) Zie Cass. 18 september 2012, AR P.12.1527.N,arrest niet gepubliceerd, waarbij beslist werd dat de enkele omstandigheid dat een rechter die eerder de veroordeling heeft uitgesproken, later geroepen is uitspraak te doen over de uitvoering van die straf, niet tot gevolg heeft dat daardoor bij die rechter een schijn van partijdigheid rijst of dat deze ten aanzien van de veroordeelde vooringenomen is; F. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale,Bruxelles, Larcier, 2005, 105-111.

- *Strafuitvoeringsrechtbank - Onpartijdige rechter - Rechter die de betrokken persoon eerder heeft veroordeeld - Draagwijdte*

C.18.0523.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op verrijking zonder oorzaak kan een vermogensverschuiving worden ongedaan gemaakt wanneer zowel de verrijking als de correlatieve verarming niet door enige rechtsgrond gerechtvaardigd zijn, waarbij de bewijslast dat de voorwaarden voor het instellen van deze vordering vervuld zijn, rust op diegene die ze instelt, weze het dat wanneer de eiser voldoende aanwijzingen verstrekt dat iedere rechtsgrond ontbreekt het, krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat partijen gehouden zijn om loyaal mee te werken aan de bewijsvoering, aan de verweerder op de verrijkingsvordering staat om het voorhanden zijn van een rechtsgrond aan te tonen.

- *Verbod op verrijking zonder oorzaak - Bewijslast - Verdeling van de bewijslast - Toepassing*

- *Loyale medewerking aan de bewijsvoering - Verbod op verrijking zonder oorzaak - Bewijslast - Verdeling van de bewijslast - Toepassing*

P.18.0407.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in het licht van de gegevens van de zaak welke feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt en of die feiten identiek of substantieel dezelfde zijn als deze die het voorwerp waren van een eerdere strafvervolging die is beëindigd met een onherroepelijke beslissing van vrijspraak of veroordeling en waarbij de rechter acht moet slaan op de feitelijke gedragingen en de werkelijk bedoelde omstandigheden waarop de eerste strafvordering betrekking heeft; dat dubbel onderzoek van de hem voorgelegde en de eerder berechte feiten maakt deel uit van de onaantastbare beoordeling door de feitenrechter (1). (1) Cass. 9 april 2014, AR P.13.1916.F, AC 2014, nr. 280.

- *Strafzaken - "Non bis in idem" - Zelfde feiten - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria*

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- *Strafzaken - "Non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging*

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

Het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem heeft dezelfde draagwijdte als 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM (1). (1) Cass. 17 februari 2015, AR P.14.0201.N, AC 2015, nr. 119.

- *"Non bis in idem"*

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken vereist dat de bevoegde regelgever een strafbaarstelling zo opstelt dat die bepaling als dusdanig gelezen of in samenhang met andere bepalingen op voldoende precieze wijze de als strafbare gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is; aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbaarstelling van toepassing is, mogelijk is om op grond van die bepaling, zo nodig met behulp van de uitlegging die de rechterlijke instanties daarvan hebben gegeven, de handelingen en verzuimen te kennen die strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen (1). (1) Zie: Cass. 22 mei 2018, AR P.17.1025.N, AC 2018, nr. 319.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken

P.19.0104.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.5 AC nr. ...

De vestiging en invordering van een belasting maakt het voorwerp uit van een administratieve procedure in het kader waarvan de belastingadministratie de betaling van wettelijk verschuldigde belastingen nastreeft; dit is geen strafprocedure en een belasting is evenmin een straf zodat het non bis in idem-beginsel daarop niet van toepassing is (1). (1) Zie J. ROZIE, " Bijzondere verbeurdverklaring in fiscale zaken", in M. MAUS en M. ROZIE (eds.), Actuele problemen van het fiscaal strafrecht, 2011, Intersentia, pp.638-645.

- Strafzaken - Non bis in idem-beginsel - Belastingheffing - Aard van de maatregel - Draagwijdte

D.18.0005.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.4 AC nr. ...

Het vereiste van onpartijdigheid vervat in artikel 6.1 EVRM, artikel 14.1 IVBPR en in het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces en van het recht van verdediging houdt niet in dat de instantie waarnaar verwezen wordt na vernietiging steeds volledig anders moet samengesteld zijn, onverminderd de verplichting alles in het werk te stellen om een volledig andere samenstelling te betrachten (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Vereiste van onpartijdigheid - Instantie waarnaar verwezen wordt na vernietiging - Samenstelling - Wijze

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.18.0428.N 15 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190215.2 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon (1); een dergelijk misbruik kan ook bestaan in de aanwending van rechtsregels of rechtsinstellingen in strijd met het doel waarvoor deze zijn ingesteld. (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.055.N, AC 2017, nr. 82.

- Verbod van rechtsmisbruik

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.055.N, AC 2017, nr. 82.

- Verbod van rechtsmisbruik - Feitenrechter - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Bevoegdheid

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.18.0722.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.2 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 139, 6°, 202 en 261 AWDA, stellen een douane-expediteur in beginsel strafbaar wanneer hij invoeraangiften indient waarop goederen onder een onjuiste waarde zijn vermeld, alsook wanneer ingevolge die onjuiste aangifte de op de goederen verschuldigde rechten of accijnzen niet of niet volledig worden geïnd; de appelrechters die oordelen dat de voormelde bepalingen van de AWDA voor de beklaagde als professionele tussenpersoon inhouden dat hij bij wijze van algemene voorzorgsmaatregel bijzonder oplettend moet zijn bij het vermelden op invoeraangiften van de waarde van goederen die fraudegevoelig zijn wegens hun onderworpenheid aan hoge invoer- en antidumpingrechten, omschrijven aldus nader de voormelde bepalingen van de AWDA en laten een normaal en voorzichtig douane-expediteur toe om op het moment van het stellen van de hem verweten gedragingen, de feiten en nalatigheden te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen, zodat het legaliteitsbeginsel niet is miskend en de beslissing naar recht verantwoord is.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Douane en accijnzen - Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikelen 139, 6°, 202 en 261 - Omstandige aangifte - Draagwijdte

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR; de legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en het gegeven dat de rechter bij het nader omschrijven van de strafbepaling over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met de vereiste van redelijke voorzienbaarheid aangezien er rekening moet worden gehouden met het algemene karakter van wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen; het beginsel zelf van de algemeenheid van de wet brengt mee dat de bewoordingen ervan vaak geen absolute precisie kunnen hebben zodat aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de interpretatie daarvan door de rechtscolleges, op het moment van het stellen van de hem verweten gedraging de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen en bij het beoordelen van die vereiste kan de rechter onder meer rekening houden met de bijzondere hoedanigheid of functie van de persoon tot wie de strafbepaling zich richt, zijn bijzondere vertrouwdheid met de materie of het gegeven dat hij beroepsmatig beschikt of kan beschikken over goede informatie (1). (1) Cass. 16 mei 2017, AR P.15.0807.N, AC 2017, nr. 336.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Begrip - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid - Draagwijdte

---

C.18.0156.N 4 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190104.2 AC nr. ...

De appelrechter die artikel 24 van de Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen ambtshalve toepast zonder de partijen toe te laten daarover tegenspraak te voeren, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht van verdediging - Ambtshalve toepassing van artikel 24 van de Verordening (EG) nr. 4/2009

- Art. 24 Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen

---

C.18.0141.F 3 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190103.3 AC nr. ...

De rechter dient het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregel en hij is bijgevolg verplicht die regel te bepalen (1). (1) Cass. 23 februari 2017, AR C.13.0129.F, AC 2017, nr. 128.

- Burgerlijke zaken - Opdracht van de rechter - Beschikkingsbeginsel

C.18.0154.N 21 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181221.2 AC nr. 732

Het algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit" staat eraan in de weg dat het bedrog de dader voordeel verschaft; wanneer bedrog leidt tot de nietigverklaring van de overeenkomst, kan hij die het bedrog heeft gepleegd, de onvoorzichtigheid of de zelfs grove en onverschoonbare nalatigheid van de medecontractant niet inroepen en blijft hij, ongeacht dergelijke fout van het slachtoffer van het bedrog, tot integraal herstel van de schade gehouden (1). (1) Cass. 18 maart 2010, AR C.08.0502.N, AC 2010, nr. 196.

- "Fraus omnia corrumpit" - Burgerlijke zaken - Overeenkomst - Toestemming - Bedrog - Nietigverklaring - Onvoorzichtigheid of nalatigheid van de medecontractant

C.16.0438.F 6 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181206.12 AC nr. ...

De rechter kan het voorwerp van de vordering niet ambtshalve wijzigen zonder het beschikkingsbeginsel te miskennen (1). (1) Cass. 15 mei 2009, AR C.08.0029.N, AC 2009, nr. 319.

- Beschikkingsbeginsel - Vordering in rechte - Voorwerp - Ambtshalve wijziging door de rechter

P.18.0782.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.3 AC nr. 686

Het debat dient te worden heropend wanneer de rechter zich op een juridische norm of grondslag wil baseren waardoor het verweersysteem van een partij in de war wordt gestuurd of indien hij uit het dossier onvoorziene gevolgen wil afleiden waarover geen debat werd gevoerd; de rechter miskent dan ook het recht van verdediging niet wanneer hij ambtshalve een rechtsgrond aanvult die de stelling van een der partijen aanvult en die wordt afgeleid uit de feiten en stukken die in het debat zijn en die geen afzonderlijk middel uitmaakt omdat hij in de aanspraken van een partij begrepen is.

- Recht van verdediging - Heropening van het debat - Verplichting

Het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging houdt in dat de rechter, zo hij bij de omschrijving van de regelmatig bij hem aangebrachte feiten een rechtsregel in aanmerking meent te moeten nemen waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd, hen moet verzoeken hun middelen dienaangaande aan te voeren (1). (1) Zie Cass. 8 december 1992, AR 5908, AC 1992-93, nr. 774; Cass. 10 februari 1987, AR 686, AC 1986-87, nr. 346 en noot.

- Recht van verdediging - Heromschrijving van de feiten door de rechter - Heropening van het debat - Verplichting

De rechter die een gedeelte van de gevorderde bedragen toekent door de vordering verantwoord te verklaren als blijvende invaliditeit en niet op grond van de aangevoerde arbeidsongeschiktheid, wijzigt het voorwerp van de vordering van de burgerlijke partij niet (1). (1) Zie Cass. 12 november 2008, AR P.07.1627.F, AC 2008, nr. 628: "Wanneer het bestreden arrest aan de vordering zoals door de burgerlijke partij verwoord, een andere omschrijving geeft dan die welke in conclusie is voorgesteld, wijzigen de appelrechters het voorwerp van de vordering niet en doen zij geen uitspraak over een niet-gevorderde zaak"; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant 2014, nrs. 188 tot 194.

- Beschikkingsbeginsel - Vordering van de burgerlijke partij - Voorwerp - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Ambtshalve wijziging van de omschrijving door de rechter in blijvende invaliditeit

- Artt. 807 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.18.0007.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.2 AC nr. 667

Er is sprake van een strafvervolging als bedoeld in artikel 6.1 EVRM en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM wanneer deze vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het interne recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft; maatregelen van burgerlijke aard vervat in een consensuele dadingsovereenkomst laten zich niet vereenzelvigen met een straf zodat het non bis in idem beginsel niet kan miskend zijn (1). (1) Cass. 29 januari 2013, AR P.12.0402.N, AC 2013, nr. 67 met concl. van advocaat-generaal DE SWAEF.

- Non bis in idem principe - Draagwijdte - Dadingsovereenkomst - Aard van de maatregel

C.17.0126.F 22 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181122.1 AC nr. ...

Het arrest, dat oordeelt dat een partij terecht het non bis in idem-beginsel aanvoert en niet onderzoekt of de vervolging door het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie en de vervolging die geleid heeft tot een beslissing van de Raad voor de Mededinging, met het oog op de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang, elkaar aanvullende doelen nastreven die betrekking hebben op verschillende aspecten van hetzelfde inbreukmakende gedrag, is niet naar recht verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 657.

- Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem" - Gelijklopende procedures - Verschillende aspecten van hetzelfde inbreukmakende gedrag - Sancties - Aanvullend doel - Vaststelling

P.18.0763.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.2 AC nr. 654

De toepassing van bepalingen van het Wetboek van Strafvordering met het oog op de uitbreiding, ten gunste van een inverdenkinggestelde, van de rechten waarover andere rechtzoekenden beschikken die zich in dezelfde toestand bevinden, door de macht van het openbaar ministerie te beperken om als enige, na afloop van het gerechtelijk onderzoek, te beslissen over de verwijzing naar de feitenrechter, kan geen miskenning van het legaliteitsbeginsel opleveren (1); de aanwending, ten gunste van die inverdenkinggestelde, van een rechtspleging die toelaat om, op tegenspraak, het bestaan van voldoende bezwaren na te gaan die zijn verwijzing verantwoorden, stelt geen nieuwe vervolging buiten het wettelijk kader in maar beperkt daarentegen, in het geval van vervolging ingesteld door het openbaar ministerie, de prerogatieven van laatstgenoemde, waaraan de wet de bevoegdheid toekende om alleen te beslissen over het gevolg dat aan het gerechtelijk onderzoek moet worden verleend zodra het is afgesloten (2). (1) Wat dit beginsel betreft, zie P. Marchal, o.c., nr. 68-3. (2) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

- Wettigheidsbeginsel - Voorzienbaarheid van de strafrechtspleging - Draagwijdte - Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van eerste aanleg in verdenking gesteld van misdaden buiten de uitoefening van zijn ambt gepleegd - Regeling van de rechtspleging - Bevoegd rechtscollege

- Artt. 127, 479, 480, 482bis, eerste lid, en 502 Wetboek van Strafvordering

- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

De vereiste van voorzienbaarheid van de strafrechtspleging waarborgt elke burger dat tegen hem enkel een opsporingsonderzoek, een gerechtelijk onderzoek of een vervolging kan worden ingesteld volgens een bij wet bepaalde procedure waarvan hij vóór de aanwending kennis kan nemen (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626; GwH 21 december 2004, nr. 202/2004, § B.4.2; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017, § B.93.3; zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB. 2014, nr. 68-3.

- Voorzienbaarheid van de strafrechtspleging

- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0065.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.1 AC nr. 640

Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, dat vervat ligt in de artikelen 10 en 11 Grondwet, is niet enkel een waarborg voor natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen, maar de schending ervan kan ook worden aangevoerd door publiekrechtelijke rechtspersonen (1). (1) Zie GwH 4 maart 2008, nr. 38/2008, Arr.GwH 2008, 459, r.o. B.4.2.

- Gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte - Personen die de schending ervan kunnen aanvoeren - Publiekrechtelijke rechtspersonen

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0731.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.6 AC nr. ...

Indien de feiten waaraan een beklaagde schuldig wordt verklaard, werden gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop een verhoging van de decimes in werking is getreden en de rechter voor alle feiten samen één geldboete oplegt, dan moet die geldboete worden verhoogd met de nieuwe decimes (1); dit houdt geen retroactieve werking in van de nieuwe bepaling (2), aangezien de toepassing ervan hoe dan ook gerechtvaardigd is door de feiten gepleegd na de inwerkingtreding ervan. (1) P. ARNOU, ?Opdecimes', Comm. Strafrecht, 8, nr. 70; P. ARNOU, ?Nieuwe verhoging van de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten', RW 1989-1990, 1203. (2) Cass. 8 augustus 1924, Pas. 1924, I, 518.

- Strafzaken - Straf - Verhoging van de opdecimes - Feiten gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop de verhoging in werking trad - Veroordeling voor alle feiten tot één geldboete - Toe te passen opdecimes - Verenigbaarheid met het algemeen rechtsbeginsel van de niet-retroactiviteit van de strafwet

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.15.0086.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.1 AC nr. 570

Aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te oordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Zie (op dit punt andersluidende) concl. OM; het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op de derde grief van het enig cassatiemiddel; het was immers van mening dat de appelrechter, als beslagrechter in hoger beroep, zich de facto de exclusieve bevoegdheid van de dwangsomrechter om de dwangsom te verminderen of op te heffen had aangematigd.

- Verbod van rechtsmisbruik - Dwangsom - Invordering - Bevoegdheid - Beslagrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Artt. 1385quater en 1395 Gerechtelijk Wetboek

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht (1); de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden. (1) Zie Cass. 6 januari 2011, AR C.09.0624.F, AC 2011, nr. 12.

- Verbod van rechtsmisbruik - Sanctie

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0058.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.4 AC nr. ...

De uitoefening van procesrechten is niet onbeperkt, maar vindt zijn grenzen in het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op rechtsmisbruik(1); ook het beslagrecht kan abusief zijn indien het wordt uitgeoefend op een wijze die kennelijk de perken te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een normaal zorgvuldige persoon; dit is meer bepaald het geval wanneer het wordt uitgeoefend voor doeleinden die geen verband houden met deze waarvoor het recht wordt verleend. (1) Cass. 26 oktober 2017, AR C.16.0393.N, AC 2017, nr. 598.

- Verbod op rechtsmisbruik - Uitoefening van procesrechten - Grenzen - Toepassing - Beslagrecht

C.16.0138.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.1 AC nr. ...

Het algemeen beginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover ze tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 23 maart 2017, AR C.15.0232.F, AC 2017, nr. 205.

- Recht van verdediging - Burgerlijke zaken - Ambt van de rechter - Verplichting van de rechter

P.17.0544.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.2 AC nr. ...

Er is sprake van een strafvervolging in de zin van artikel 6.1 EVRM, artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM wanneer de vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het interne recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft; de omstandigheid dat een sanctie door feitelijke omstandigheden geen daadwerkelijke en concrete gevolgen heeft voor de overtreder is bij die beoordeling niet relevant.

- Strafrecht - "Non bis in idem"

P.17.1160.F 27 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180627.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat een persoon, zoals een feitelijke bestuurder, die daartoe krachtens de artikelen 489 en 489bis, 4°, Strafwetboek verplicht is, aangifte doet van het faillissement wanneer aan de voorwaarden van deze staat is voldaan, dwingt hem op zich niet tot het afleggen van een verklaring tegen zichzelf of tot het bekennen van schuld aan een misdrijf met betrekking tot die staat van faillissement.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Zwijgrecht - Verplichting tot aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 9 Wet 8 augustus 1997
- Artt. 489 en 489bis, 4° Strafwetboek

D.16.0013.N 7 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180607.12 AC nr. ...

De relatieve werking van het hoger beroep maakt geen algemeen rechtsbeginsel uit (1). (1) Cass. 1 juni 1989, AR nr. 6567, AC 1988-89, nr. 565; Cass. 10 september 1993, AR nr. 7983, AC 1993, nr. 340.

P.17.1025.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.4 AC nr. ...

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken, zoals gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, vereist dat de bevoegde regelgever een strafbaarstelling zo opstelt dat die bepaling op zichzelf gelezen of in de context met andere bepalingen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging en de toepasselijke straffen omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en en aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van die bepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen; het legaliteitsbeginsel verzet zich niet ertegen dat bij de omschrijving van strafbaar gedrag de bevoegde regelgever gebruik maakt van begrippen zoals die in een richtlijn van de Europese Unie worden omschreven en een dergelijke verwijzing, ongeacht of die richtlijn in het interne recht is omgezet, doet als dusdanig geen afbreuk aan de redelijke voorzienbaarheid.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Grondwet - Artikel 12, tweede lid en 14 - Draagwijdte - Omschrijving van strafbaar gedrag met verwijzing naar een richtlijn van de Europese Unie

P.17.1261.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.5 AC nr. ...

Het arrest dat een beklaagde schuldig verklaart aan de telastlegging van poging tot moord als aanzetter of uitlokker in de zin van artikel 66, vierde lid, Strafwetboek, terwijl hij voor deze telastlegging werd vervolgd als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid, Strafwetboek, zonder de telastlegging te heromschrijven en de beklaagde daaromtrent te verwittigen, schendt artikel 66 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Cass. 26 oktober 1993, AR 6913, AC 1993, nr. 432.

- Recht van verdediging - Strafzaken - Deelneming - Artikel 66 Strafwetboek - Vervolging als deelnemer in de zin van artikel 66, eerste tot en met derde lid Strafwetboek - Veroordeling als deelnemer in de zin van artikel 66, vierde lid Strafwetboek - Herkwalificatie - Verwittiging - Draagwijdte

---

C.15.0258.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Recht van verdediging - Verzoek tot heropening van het debat - Artikel 6.1, EVRM

Noch artikel 6.1 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel van de eerbied voor het recht van verdediging, vereist dat de rechter die van oordeel is afwijzend te moeten beschikken over een verzoek tot heropening van het debat wegens de ontdekking gedurende het beraad van een nieuw stuk of feit van overwegend belang, de verzoeker hiervan vooraf kennis geeft teneinde hem toe te laten verweer te voeren omtrent de redenen op grond waarvan de rechter het verzoek meent te moeten afwijzen (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht van verdediging - Verzoek tot heropening van het debat - Artikel 6.1, EVRM

- Art. 773, derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

C.17.0420.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.11 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de verweerster een rechtsplegingsvergoeding voor de procedure in hoger beroep vorderde van 11.000 euro, en de appelrechters de eiseres veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding voor deze procedure van 12.000 euro, namelijk het basisbedrag " geïndexeerd zoals van toepassing op het ogenblik van de inberaadname ", kennen zij aldus een hoger bedrag toe dan gevorderd en schenden zij bijgevolg artikel 1138, 2°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 18 sept. 2014, AR C.12.0237.F, AC 2014, nr. 533.

- Beschikkingsbeginsel - Rechtsplegingsvergoeding - Hoger bedrag toegekend dan gevorderd

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.17.1216.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.5 AC nr. ...

Het wettigheidsbeginsel in strafzaken gaat uit van de idee dat de strafwet moet worden geformuleerd in bewoordingen op grond waarvan eenieder, op het ogenblik waarop hij tot een gedraging overgaat, kan uitmaken of dat gedrag al dan niet strafbaar is; het vereist dat de wetgever in voldoende nauwkeurige, duidelijke en rechtszekerheid biedende bewoordingen bepaalt welke feiten strafbaar worden gesteld, zodat, enerzijds, diegene die tot een gedraging overgaat, vooraf op afdoende wijze kan inschatten wat het strafrechtelijk gevolg van dat gedrag zal zijn en, anderzijds, aan de rechter geen al te grote beoordelingsbevoegdheid wordt gelaten; het voormelde wettigheidsbeginsel staat evenwel niet eraan in de weg dat de wet aan de rechter een beoordelingsbevoegdheid toekent; er dient immers rekening te worden gehouden met het algemene karakter van de wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen (1). (1) GwH 5 februari 2015, nr. 13/2015 (bijv.), § B.16, die toevoegt dat "door aan de wetgevende macht de bevoegdheid te verlenen om te bepalen in welke gevallen strafvervolging mogelijk is, waarborgt artikel 12, tweede lid, van de Grondwet aan elke burger dat geen enkele gedraging strafbaar zal worden gesteld dan krachtens regels aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering". Zie Cass. 13 december 2016, AR P.16.0424.N, § 2, AC 2016, nr. 716; Cass. 24 maart 2015, AR P.13.1134.N, AC 2015, nr. 214, en in voetnoot geciteerde referenties; P. MARCHAL, « Principes généraux du droit », R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 30 en 68 tot 68-3. "Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7 EVRM en 15 IVBPR. Het Hof kan overeenkomstig artikel 26, § 4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof onderzoeken of de betwiste bepaling de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet klaarblijkelijk al dan niet schendt." (Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626, §§ 7 tot 12; zie Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606, §§ 67-68).

- Wettigheid en voorzienbaarheid - Draagwijdte

C.17.0302.N 22 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180222.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Leer van het schijnmandaat en van de goede trouw - Toepassing

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de leer van het schijnmandaat en van de goede trouw (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Eiseres voerde in het enig middel de schending aan van enerzijds het algemeen rechtsbeginsel betreffende de leer van het schijnmandaat en anderzijds van het algemeen rechtsbeginsel van de goede trouw.

- Leer van het schijnmandaat en van de goede trouw - Toepassing

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

C.15.0537.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Recht van verdediging - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

Noch artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel betreffende het recht van verdediging houden een absoluut recht op bijstand van een advocaat van zijn keuze in (1). (1) Zie concl. OM.

- Recht van verdediging - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.17.0281.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.2 AC nr. ...

Aan het vereiste van de redelijke voorspelbaarheid van een strafbepaling is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen (1); daarbij dient onder meer rekening te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtspraak gegeven interpretatie van de strafbepaling. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Strafbepaling - Redelijke voorspelbaarheid - Vereisten

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in context met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft zodat de draagwijdte ervan redelijk voorspelbaar is (1); het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met dat vereiste van redelijke voorspelbaarheid. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Strafbepaling - Misdrijf - Omschrijving - Vereisten - Beoordelingsvrijheid van de rechter - Bestaanbaarheid met de vereiste van redelijke voorspelbaarheid

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.16.0183.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.1 AC nr. ...

Wie zijn vordering tot terugbetaling grondt op het bestaan van een verrijking zonder oorzaak, moet de voorwaarde van het ontbreken van een oorzaak van de verarming en van de verrijking aantonen.

- Algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak - Vordering tot terugbetaling - Geen oorzaak - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0538.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.6 AC nr. 673

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- "Fraus omnia corrumpit" - Verlies Belgische nationaliteit - Schijnhuwelijk - Modaliteiten

Uit artikel 23 WBN, zoals gewijzigd bij wet van 27 december 2006, volgt dat een schijnhuwelijk naar de wil van de wetgever enkel kan leiden tot het verlies van de Belgische nationaliteit volgens de modaliteiten opgenomen in deze wetsbepalingen; hieruit volgt dat de toepassing van het fraus omnia corrumpit-beginsel niet kan leiden tot het verlies van de Belgische nationaliteit met terugwerkende kracht, noch op een wijze die anderszins afwijkt van wat is bepaald in het voormelde artikel 23 WBN (1). (1) Zie concl. OM.

- "Fraus omnia corrumpit" - Verlies Belgische nationaliteit - Schijnhuwelijk - Modaliteiten

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.17.0777.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.8 AC nr. 663

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk iedereen wordt geacht de wet te kennen (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.15.1042.N, AC 2016, nr. 399; Cass. 14 januari 2013, AR P.12.0059.N, AC 2013, nr. 28.

- Algemeen rechtsbeginsel - Iedereen wordt geacht de wet te kennen - Aard

D.17.0012.F 3 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171103.2 AC nr. ...

Zolang het tegendeel niet is bewezen, wordt de rechter vermoed onpartijdig en onafhankelijk te zijn; het is niet voldoende dat een partij beweert dat zij een subjectieve twijfel heeft omtrent de onpartijdigheid of de onafhankelijkheid van de rechter, om daaruit te besluiten dat het bewezen is dat er een schijn van partijdigheid bestaat of dat de rechter niet onafhankelijk en niet onpartijdig is (1). (1) Cass. 2 april 2009, AR D.09.0001.N, AC 2009, nr. 257.

- Advocaat - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de rechter - Beginsel

C.16.0393.N 26 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.3 AC nr. 598

De uitoefening van procesrechten is niet onbeperkt, maar vindt zijn grenzen in het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op rechtsmisbruik: de uitoefening is abusief wanneer zij plaatsvindt zonder redelijk belang, zij aan de andere partij een onevenredig nadeel berokkent of, in het algemeen, zij kennelijk de perken te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een normaal zorgvuldige procespartij waardoor de goede procesorde in het gedrang komt; bij deze beoordeling moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak.

- Rechtsmisbruik

Misbruik van procesrecht leidt tot vergoeding van de geleden schade of tot herstel in natura; de sanctie van procesrechtsmisbruik kan derhalve erin bestaan dat stukken waarvan de overlegging als abusief wordt aangemerkt uit het debat worden geweerd.

- Rechtsmisbruik - Wijze van sanctionering

F.15.0081.N 21 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.2 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve procedures tot oplegging van fiscale sancties, die tegen eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten werden ingesteld alvorens één ervan definitief werd beëindigd, tot hun einde worden voortgezet en, desgevallend, beëindigd worden met een beslissing tot oplegging van een sanctie, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende procedures, zowel substantieel als temporeel, voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

- "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

C.16.0526.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.3 AC nr. 469

De regel volgens dewelke de rechter gehouden is het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels vormt een algemeen rechtsbeginsel (impliciete oplossing).

- Opdracht van de rechter - Beslechting van het geschil overeenkomstig de toepasselijke rechtsregels

P.17.0758.N 19 juli 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170719.7 AC nr. 436

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde

Het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken impliceert dat gezag van gewijsde toekomt aan de beslissing van een strafrechter die onherroepelijk beslist over het voorwerp van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde

P.15.0974.N 27 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170627.3 AC nr. 424

Alleen de onherroepelijke beslissingen van de rechter die uitspraak doen over de gegrondheid van de strafvordering en de redenen die daarvoor, zelfs impliciet, de noodzakelijke grondslag vormen, hebben gezag van gewijsde.

- Non bis in idem principe - Strafzaken - Strafvordering - Beslissingen over de gegrondheid van de strafvordering - Gezag van gewijsde - Draagwijdte

C.15.0351.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat door de eerste rechter een onregelmatigheid, zoals door de appellant aangevoerd, werd begaan sluit niet uit dat de appelrechter op grond van de omstandigheden van de zaak kan oordelen dat de appellant, die ten gronde in het ongelijk wordt gesteld, misbruik van de procedure heeft gemaakt (1). (1) Zie Cass. 29 april 2010, AR C.09.0066.N, AC 2010, nr. 295.

- Rechtsmisbruik - Tergend of roekeloos geding - Onregelmatigheid begaan door de eerste rechter - Hoger beroep - Appellant ten gronde in het ongelijk gesteld - Gevolg - Proceduremisbruik

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De vordering die gebeurlijk kan worden gevorderd van de partij die de rechtspleging aanwendt voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden, vindt haar oorsprong in de buitencontractuele aansprakelijkheid.

- Rechtsmisbruik - Schadevergoeding - Oorsprong

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De vraag of een proces eerlijk is verlopen wordt beoordeeld na onderzoek van de procedure in haar geheel (1). (1) Zie EHRM, Ankerl v. Switzerland, 23 oktober 1996.

- Recht van verdediging - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Een geding kan een tergend of roekeloos karakter hebben wanneer een partij de bedoeling heeft nadeel te berokkenen aan de andere partij of haar recht om in rechte op te treden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen overschrijdt van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgzaam persoon (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506; Cass. 16 maart 2012, AR C.08.0323.F en C.09.0590.F, AC 2012, nr. 175, met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT in Pas. 2012, nr. 175;. Cass. 2 maart 2015, AR C.14.0337.F, AC 2015, nr. 149; Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666.

- Rechtsmisbruik - Tergend of roekeloos geding

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereist dat de appelrechter aan wie een volledige toetsingsmogelijkheid wordt geboden en die de zaak zelf kan berechten, de regelmatigheid van de procedure in eerste aanleg zou onderzoeken wanneer een partij hem dit vraagt (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2009, AR D.09.0003.N, AC 2009, nr. 608.

- Recht van verdediging - Vereiste - Hoger beroep - Appelrechter - Toetsingsbevoegdheid - Omvang -

Regelmatigheid van de procedure in eerste aanleg

C.10.0188.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.4 AC nr. ...

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak houdt het bestaan in van een vermogensoverdracht tussen twee vermogens waaruit de verplichting voortvloeit voor de verrijkte om de verarmde te vergoeden voor de verrijking die hij zonder oorzaak bekwam ten koste van de verarmde.

- Algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak

De rechter mag met toepassing van het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak enkel uitspraak doen over het verleden.

- Algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak - Begrip

F.15.0102.N 16 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Primauteit van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel inzake de primauteit van het internationale recht op het nationale recht, heeft het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag voorrang op de bepalingen van het nationale recht; hieruit volgt dat aangezien het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag, België verplicht tot het verlenen van een minimum verrekenbaar bedrag aan forfaitaire buitenlandse belasting, geen gevolg kan gegeven worden aan interne Belgische regels die deze vermindering aan bijkomende voorwaarden onderwerpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Primauteit van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

P.14.0605.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.1 AC nr. 353

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d IVBPR en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman vermits hij zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal; deze rechten, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met de gehele rechtspleging, zijn evenwel niet absoluut en de enkele omstandigheid dat een beklaagde om medische redenen niet in staat zou zijn om de appelprocedure op verzet van een tegen hem regelmatig ingestelde strafvordering bij te wonen, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het recht op een eerlijk proces zich ertegen verzet dat die rechtspleging spijts die onmogelijkheid doorgang vindt, voor zover het recht van verdediging afdoende is gewaarborgd, waarbij het aan de rechter staat te oordelen of rekening houdend met alle concrete elementen van de gehele rechtspleging eisers recht op een eerlijk proces en recht van verdediging voldoende zijn gewaarborgd door zijn vertegenwoordiging op de rechtszitting door zijn raadsman tijdens de appelprocedure op verzet (1). (1) Cass. 21 juni 2016, AR P.15.0403, AC 2016, nr. 414; Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509; zie C. VAN DE HEYNING, "Het recht op deelname aan de procedure: wanneer ben je (tijdig) ziek genoeg?" , noot onder de twee hierboven vermelde arresten, RABG 2017/1, pp. 66-71; .EHRM 12 februari 1985, Colozza t. Italië, ro 27; EHRM 25 november 1997, Zana t. Turkije, ro 68; EHRM 20 oktober 2005, Romanov t. Rusland, ro 107; EHRM 5 oktober 2006, Marcello Viola t. Italië, ro 53; P. LEMMENS, "Het strafproces en het Europees Verdrag over de rechten van de mens" in Strafrecht voor rechtspractici, Leuven, Acco, 1985, 187-188, nr. 24; EHRM 23 februari 1994, Stanford t. Verenigd Koninkrijk, ro 26; EHRM 15 juni 2004, S.C. t. Verenigd Koninkrijk, ro 28; EHRM 16 december 1999, T. t. Verenigd Koninkrijk, ro 83.

- Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte

P.14.1719.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.2 AC nr. 354

Er is een zwaardere straf in de zin van de bepaling van artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, indien de straf die de beklaagde kon oplopen op het ogenblik van de rechterlijke beslissing, zwaarder is dan de straf die hij kon oplopen op het tijdstip van het plegen van de feiten; daartoe moet de op het ogenblik van de feiten toepasselijke maximum hoofdgevangenisstraf worden vergeleken met de op het ogenblik van de rechterlijke beslissing toepasselijke maximum hoofdgevangenisstraf en die wordt bepaald rekening houdend met het op het ogenblik van de feiten respectievelijk op het ogenblik van de rechterlijke beslissing geldende herhalingsregime en dit ongeacht de tijdsvoorwaarden waarin die bijzondere herhalingsregimes voorzien (1). (1) Cass. 19 mei 2009, AR P.08.1164.N, AC 2009, nr. 327 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

- Strafzaken - Niet terugwerkende kracht van de strafwetten - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Draagwijdte - Herhalingsregime

P.16.0288.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.1 AC nr. ...

In de zin van het algemene rechtsbeginsel non bis in idem, dat vastgelegd is in artikel 4, § 1, Zevende Aanvullend Protocol EVRM en artikel 14.7 IVBPR, wordt een vervolging als strafrechtelijk omschreven wanneer ze volgens het interne recht aan een strafrechtelijke omschrijving beantwoordt, wanneer het misdrijf, naargelang zijn aard, geldt voor alle burgers of wanneer de bestraffing van het misdrijf, naargelang de aard en de ernst ervan, een repressief dan wel een preventief oogmerk heeft, zonder dat het vereist is dat de veroordeling of de vrijspraak waardoor deze strafvervolging wordt beëindigd, door een strafrechter zou worden uitgesproken; de rechter oordeelt in feite of een beklaagde vervolgd wordt wegens een strafbaar feit waarvoor hij reeds strafrechtelijk vervolgd of bestraft werd; het Hof gaat na of die rechter, in het licht van de gegevens die hij in aanmerking neemt, zijn beslissing naar recht heeft kunnen verantwoorden, bijvoorbeeld met betrekking tot de tuchtrechtelijke vervolging (1).
(1) Zie Cass. 14 oktober 2015, AR P.15.0609.F, AC 2015, nr. 602 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

- "Non bis in idem" - Tuchtsanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

- "Non bis in idem" - Tuchtsanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

P.15.0807.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.4 AC nr. 336

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is; het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt is als dusdanig niet strijdig met die vereiste van redelijke voorzienbaarheid en aan deze vereiste is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen, waarbij onder meer rekening dient te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtscolleges gegeven interpretatie omtrent de strafbepaling (1).
(1) Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504; Cass. 15 juni 2004, AR P.04.0358.N, AC 2004, nr. 324; Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 2 juni 2009, AR P.09.0071.N, AC 2009, nr. 366.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Begrip - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid - Draagwijdte - Grenzen

De rechter heeft geen onbeperkte beleidsruimte om de begrippen afvalstoffen en achterlaten naar eigen inzicht in te vullen en elkeen die afvalstoffen zoals gedefinieerd door artikel 3, 1°, Materialendecreet achterlaat, dit is er zich van ontdoet en verzuimt dit afval te verwijderen, kan weten wanneer hij strafbaar handelt; de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid van een strafbaarstelling houdt niet in dat de decreetgever bovendien voorschrijft dat dit achterlaten van afvalstoffen ook een inbreuk inhoudt op enige andere bepaling van het Materialendecreet dan wel de uitvoeringsbesluiten ervan.

- Legaliteitsbeginsel - Begrip - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid - Draagwijdte - Grenzen - Milieurecht - Materialendecreet - Begrip afvalstoffen en achterlaten van afvalstoffen

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR en in dat geval is het Hof, overeenkomstig artikel 26, §4, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, in de regel verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde wettelijke bepalingen met de grondrechten bepaald in titel II van de Grondwet; overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, geldt die verplichting evenwel niet wanneer het Hof oordeelt dat de vermelde bepalingen uit Titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet zijn geschonden (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626.

- Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte

P.17.0512.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.5 AC nr. 321

De vermelding van de mondelinge vertaling van de relevante passages van het aanhoudingsbevel in een apart proces-verbaal is van aard de verdachte in te lichten over de hem ten laste gelegde feiten en hem toe te laten zich effectief daarover te verdedigen; het feit dat ingevolge de mondelinge vertaling, de verdachte geen schriftelijke vertaling kan vragen, levert bijgevolg geen miskenning van het recht van verdediging op.

- Recht van verdediging - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal

- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0959.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.2 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat de vordering van de burgerlijke partijen verjaard is omdat het vertrekpunt van de verjaring niet moet bepaald worden in hoofde van de burgerlijke partijen die belast zijn met de terugvordering van de onterecht betaalde uitgaven, maar wel in hoofde van het verzekeringsstelsel dat de voor die prestaties bestemde fondsen heeft geleverd, met name het RIZIV en die deze vordering aldus verjaard verklaren door het vertrekpunt van de verjaring te bepalen op het ogenblik van kennis door het RIZIV terwijl de beklaagden hebben aangevoerd dat de verjaring begint te lopen van de kennis door de burgerlijke partijen, miskennen hun recht van verdediging door hen niet in de mogelijkheid te stellen hierover verweer te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

- Recht van verdediging - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

P.16.0547.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.1 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat het door de beklaagde gepleegde misdrijf in oorzakelijk verband staat met het overlijden van het slachtoffer, maar deze zelf ook een fout heeft begaan die tot zijn overlijden heeft bijgedragen en het aandeel van het slachtoffer in de aansprakelijkheid op de helft bepalen en die de door de burgerlijke partij gevorderde provisies herleiden tot de helft op grond van de fout van het slachtoffer, zonder de burgerlijke partij in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

P.16.0558.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.3 AC nr. ...

De appelrechters die de vordering van de burgerlijke partijen tot vergoeding van de kosten van hun raadgevend geneesheer ongegrond verklaren omdat zij niet bewijzen deze kosten zelf te hebben betaald, zonder hen in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vordering tot vergoeding van kosten van raadgevend geneesheer - Bewijs betaling - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

C.15.0498.F 23 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170323.3 AC nr. ...

De onpartijdigheid van een collegiaal orgaan kan slechts ter discussie worden gesteld indien, enerzijds, precieze feiten kunnen worden aangevoerd op grond waarvan een redelijke twijfel kan bestaan omtrent de onpartijdigheid van een of meer leden van dat college en indien, anderzijds, uit de omstandigheden van de zaak blijkt dat de partijdigheid van dat lid of van die leden het college in zijn geheel heeft kunnen beïnvloeden; die regel blijft gelden wanneer de beslissing van dat college bij consensus moet worden genomen (1). (1) Zie Cass. 25 april 2014, AR C.13.0255.F, AC 2014, nr. 300.

- Algemeen beginsel van het recht op onpartijdigheid - Collegiaal orgaan - Onpartijdigheid - Terdiscussiestelling - Voorwaarden - Besluitvorming bij consensus - Toepassing van het algemeen beginsel van het recht op onpartijdigheid

C.14.0162.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.2 AC nr. ...

Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel heeft niet tot gevolg dat de justitiële rechter zich ervan moet onthouden om de gemachtigde ambtenaar onroerend erfgoed te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding indien deze in het ongelijk wordt gesteld in een burgerlijke procedure over de uitvoerbaarheid van een rechterlijke beslissing lastens de derde-verkrijger die geen partij in het geding was (1). (1) Zie GwH 21 mei 2015 (3 arresten), nrs. 68/2015 (voor wat betreft de ambtenaar van de burgerlijke stand die verweer voert in geval van beroep tegen zijn beslissing om de voltrekking van een huwelijk te weigeren), 69/2015 (voor wat de gemeente betreft ingevolge een beroep tegen een beslissing van haar GAS-ambtenaar) en 70/2015 (voor wat de Staat of de gemeente betreft als verweerder in een fiscaal geschil). In die 3 arresten, waarin het Grondwettelijk Hof terugkwam op zijn vroegere rechtspraak, overwoog het in algemene termen dat voor de burgerlijke rechtscolleges het beginsel van de toepassing van de bepalingen met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding op alle partijen, ongeacht of het gaat om privépersonen dan wel om overheden die handelen in het algemeen belang, namelijk het beginsel dat de wetgever in acht heeft genomen wanneer hij de verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten tot stand heeft gebracht, moet worden herbevestigd. Zie tevens Cass. 13 januari 2017, AR C.15.0222.N, AC 2017, nr. 28 dat in dezelfde zin besliste voor wat het OM betreft dat in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die voor een burgerlijk rechtscollege is ingesteld op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek.

- Gelijkheidsbeginsel - Gevolg - Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Burgerlijk geding - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

P.15.1340.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.3 AC nr. ...

De artikelen 12 en 14 Grondwet en artikel 2 Strafwetboek verzetten zich niet tegen de strafbaarheid wegens het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken van een grond voor het parkeren van voertuigen, waarbij dat gewoonlijk gebruik blijft voortduren zolang de grond verder door positieve daden van het stallen en verwijderen van voertuigen met een zekere regelmaat wordt gebruikt voor het parkeren van voertuigen, ook al heeft dit gewoonlijk gebruik een aanvang genomen vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling.

- Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Vlaamse Codex Ruimtelijke

Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Gewoonlijk gebruik daterend van vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling - Draagwijdte

C.16.0055.N 3 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.1 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dat is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182; zie ook Cass. 30 januari 2003, AR C.00.0632.F, AC 2003, nr. 69.

- Rechtsmisbruik - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

D.16.0014.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.4 AC nr. ...

Aangezien de stafhouder geen uitspraak doet over de gegrondheid van de tuchtrechtelijke vervolgingen, is hij, in de regel, niet onderworpen aan de waarborgen van artikel 6.1. van dat verdrag of aan het algemeen rechtsbeginsel van de onpartijdigheid en de onafhankelijkheid van de rechter; dat is evenwel anders wanneer het eerlijk karakter van het proces ernstig in het gedrang dreigt te komen door de niet-inachtneming van vereisten van voormelde bepaling vóór de aanhangigmaking van de zaak bij de tuchtrechter (1). (1) Cass. 17 april 2015, AR D.14.0006.N, AC 2015, nr. 260.

- Onpartijdigheid van de rechter - Advocaat - Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid - Gevolg - Voorbehoud

C.15.0032.N 19 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161219.5 AC nr. ...

Noch artikel 6.1 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de rechter die van oordeel is afwijzend te moeten beschikken op een verzoek tot heropening van het debat, de verzoeker hiervan vooraf kennis geeft teneinde hem toe te laten verweer te voeren omtrent de redenen op grond waarvan de rechter het verzoek meent te moeten afwijzen zelfs indien de overige partijen geen opmerkingen hebben gemaakt op het verzoek.

- Recht van verdediging - Verschijnende partij - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Redenen

P.16.0424.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.9 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen; uit de wetsgeschiedenis van de Wet Dierenbescherming blijkt dat deze wet aan de reeds bestaande doelstellingen inzake dierenbescherming zoals de bescherming tegen menselijke wreedheden, uitdrukkelijk het doel heeft toegevoegd het welzijn van de dieren te bevorderen door in hun behoeften te voorzien en zowel het personeel toepassingsgebied van artikel 4, § 1, Wet Dierenbescherming als het materieel en het moreel element van dat artikel zijn duidelijk omschreven en voldoende afgebakend, zodat voor al degenen op wie die bepalingen toepasselijk zijn, zij voldoende toegankelijk zijn en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen zij op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijven, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is (1). (1) Parl. St., Senaat, 1982-1983, 469/2.

- Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte - Gevolg - Wet Dierenbescherming - KB Inrichting Dieren

P.15.0214.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.1 AC nr. ...

Hoger beroep en verzet zijn verschillende rechtsmiddelen: het eerste beoogt de zaak opnieuw te laten beoordelen door een hogere rechter; het tweede beoogt ingeval van verstek de zaak opnieuw te laten beoordelen door hetzelfde gerecht; het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel vereist niet dat tegen beslissingen waartegen hoger beroep openstaat, ook verzet moet openstaan.

- Strafzaken - Gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel - Hoger beroep en verzet - Bestaanbaarheid

De toestand van een partij voor het vonnisgerecht is verschillend van die van een partij voor het onderzoeksgerecht dat niet oordeelt als vonnisgerecht: in het eerste geval doet de rechter uitspraak over de strafvordering en de erop gesteunde burgerlijke rechtsvordering en in het tweede geval beoordeelt het onderzoeksgerecht enkel of er grond bestaat om een inverdenkinggestelde te verwijzen naar het vonnisgerecht; het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel vereist niet dat tegen beslissingen in de beide procedures waarvan de aard verschillend is, dezelfde rechtsmiddelen moeten openstaan.

- Strafzaken - Gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel - Onderzoeks- en vonnisgerechten - Bestaanbaarheid

P.14.1909.N 22 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161122.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of de titularis van de nummerplaat van het voertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem, ingevolge de bepaling van artikel 67bis Wegverkeerswet, rustende vermoeden van schuld te weerleggen; uit de enkele omstandigheid dat die titularis een verklaring van de vermeende bestuurder voorlegt, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat het vermoeden van schuld is weerlegd noch dat hij voor het verwerpen van die verklaring een bijzondere motiveringsplicht dient in acht te nemen en daaruit kan geen schending van artikel 6.2 EVRM of miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539; Corr. rb Brussel, 25 april 2014, Verkeer, Aansprakelijkheid ,Verzekering, 2015/2 , 61 met noot van L.BREWAEYS, "Over de draagwijdte van het vermoeden opgenomen in artikel 67bis van de Wegverkeerswet".

- Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

S.15.0019.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.3 AC nr. ...

De appelrechters die ambtshalve de verweerder, aan wie het hoger beroep werd aangezegd, buiten zaak stellen zonder deze beslissing aan tegenspraak te onderwerpen, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

- Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve buiten zaak stellen van een partij - Recht van verdediging

C.16.0142.F 10 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161110.3 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk overeenkomsten van onbepaalde duur op elk ogenblik en door elk van de partijen kunnen worden beëindigd, machtigt een partij bij een dading niet om een verbintenis die zij daarin bij wijze van toegeving heeft aangegaan, eenzijdig te herroepen, zelfs al werd die verbintenis voor onbepaalde duur aangegaan.

- Algemeen beginsel van het recht op beëindiging van een overeenkomst van onbepaalde duur - Dading - Gezag van gewijsde - Partij bij een dading - Verbintenis van onbepaalde duur bij wijze van in de dading gedane toegeving - Eenzijdige herroeping

- Art. 2052 Burgerlijk Wetboek

P.16.0980.F 9 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.3 AC nr. ...

Uit de vermelding, in de beslissing over de grond van de zaak, van een uitleg van een medische term afkomstig uit de medische literatuur die op internet kan worden geraadpleegd, vermelding waarbij de rechter zich beperkt tot het verduidelijken van die door de deskundigen gebruikte term en het niet heeft over het bestaan van het door hen vastgestelde trauma, kan niet worden afgeleid dat die rechter zijn overtuiging zou hebben gegrond op een gegeven van het dossier waarover de partijen niet vrij tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 18 december 2013, AR P.13.0708.F, AC 2013, nr. 693 (7de middel).

- Strafzaken - Eerbiediging van het recht van verdediging - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Beslissing over de grond van de zaak - Uitleg van een term gevonden op internet, waarover geen tegenspraak is gevoerd

P.15.0593.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.5 AC nr. ...

Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van de onderzoeker die het onderzoek gevoerd of medegevoerd heeft; de vrees voor een partijdige bewijsgaring moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn en daarvoor is niet vereist dat het bewijs geleverd wordt dat de onderzoeker effectief partijdig heeft gehandeld en geen onderzoek à décharge gevoerd heeft, maar de rechter moet wel vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval geweest is (1). (1) Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Partijdige bewijsgaring - Beoordeling door de rechter - Redenen

P.15.0783.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.2 AC nr. ...

De artikelen 65, § 1, en § 2, Wegverkeerswet noch enige andere wetsbepaling, noch het algemeen rechtsbeginsel van behoorlijk bestuur vereisen dat bij een betaling met onjuiste of onnauwkeurige refertes, het openbaar ministerie bij aangetekende brief aan de betrokkene moet mededelen dat zijn betaling niet herkend werd; deze bepalingen noch het algemeen rechtsbeginsel vereisen evenmin dat wanneer het openbaar ministerie de strafvordering toch wil instellen, de betrokkene daarvan per aangetekende brief wordt verwittigd (1). (1) Cass. 2 december 2008, AR P.08.1172.N, AC 2008, nr. 691.

- Behoorlijk bestuur - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Wetsbepalingen - Artikel 65 - Minnelijke schikking - Betaling van de minnelijke schikking - Betaling met onjuiste of onnauwkeurige refertes

P.16.0556.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.5 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet, de wetsgeschiedenis en het onderling verband tussen de drie leden van deze wetsbepaling volgt dat het woord “overtredingen” in het tweede lid niet wordt gebruikt in de betekenis die het heeft krachtens artikel 1, derde lid, Strafwetboek, namelijk als een misdrijf dat naar de wetten strafbaar is met een politiestraf, maar wel om de in het eerste lid vermelde overtredingen aan te duiden, namelijk de misdrijven bedoeld door de artikelen 29, § 1, eerste lid, 29, § 3, derde lid, 30, §§ 1, 2 en 3, 33, §§ 1 en 2, 34, § 2, 35, 37, 37bis, § 1, 48 en 62bis Wegverkeerswet; dit houdt geen miskenning in van het algemene rechtsbeginsel van de strikte interpretatie van de strafwet.

- Strikte interpretatie van de strafwet - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Wetsbepalingen - Artikel 38 - Vroegere veroordelingen wegens overtredingen - Draagwijdte van het begrip overtreding

P.16.0939.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.7 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen beginsel zoals het recht om te worden gehoord, dat onderscheiden zou zijn van het algemeen rechtsbeginsel van eerbiediging van het recht van verdediging.

- Recht om te worden gehoord - Algemeen rechtsbeginsel van de eerbiediging van het recht van verdediging

P.16.0396.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.6 AC nr. ...

Behoudens voor wat feiten betreft die algemeen bekend zijn of berusten op algemene ervaring en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, de rechter zijn beslissing te laten steunen op feitelijke elementen die niet voortspruiten uit de gegevens van het strafdossier of het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts ingevolge eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84.

- Recht van verdediging - Strafzaken - Bewijs - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Recht op tegenspraak

F.14.0206.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.5 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- Vertrouwensbeginsel - Onaantastbare beoordeling - Toetsing door het Hof

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of bij een belastingplichtige een redelijk vertrouwen is gewekt, rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak; het Hof gaat niettemin na of de rechter het begrip redelijk vertrouwen niet heeft miskend door uit de vastgestelde feiten gevolgen af te leiden die hiermee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

- Vertrouwensbeginsel - Onaantastbare beoordeling - Toetsing door het Hof

P.16.0862.N 3 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160803.1 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de noodzakelijkheid van een ondertekening van het geschrift die geldt voor alle akten of geschriften.

- Alle akten en geschriften - Ondertekening - Noodzakelijkheid - Rechtsbeginsel

C.15.0305.N 13 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160613.1 AC nr. ...

De appelrechters steunen blijkens de bewoordingen van het bestreden vonnis hun oordeel met betrekking tot de schadeposten "brillen verleden" en "brillen toekomst" mede op niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen informatie, die werd ingewonnen door één van de rechters bij haar schoonbroer, opticien van beroep, en miskennen aldus het recht van verdediging.

- Recht van verdediging - Rechter - Persoonlijke kennis - Tegenspraak

C.14.0029.N 2 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160602.9 AC nr. ...

Wanneer de verweerder niet aanvoerde dat de eiser bij toepassing van artikel 1341 Burgerlijk Wetboek het bewijs van de verbintenis tot betaling van de aannemingssom enkel kan leveren door middel van een akte, miskent de appelrechter, die de vordering afwijst op grond van de ambtshalve aangevoerde reden dat de eiser geen akte voorlegt waaruit de beweerde verbintenis van de verweerder tot betaling zou kunnen blijken en dat het bewijs door getuigen en feitelijke vermoedens niet is toegelaten aangezien de te bewijzen rechtshandeling een overeenkomst betreft waarvan de waarde 375 euro te boven gaat, zonder dit middel aan de tegenspraak van de partijen te onderwerpen, het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

- Recht van verdediging - Burgerlijke zaken - Ambtshalve aangevoerde reden - Geen tegenspraak - Gevolg - Toepassing - Verbintenis - Bewijs - Geschriften - Afwezigheid van akte

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

In strafzaken bestaat er geen algemeen rechtsbeginsel van evenredigheid (1). (1) Cass. 1 februari 1995, AR P.95.1545.F, AC 1995, nr. 62; Cass. 14 januari 2009, AR P.08.1860.F, AC 2009, nr. 32; DE CODT, J,. MEULDER, A., SCHMITZ, N., "L'harmonisation du droit européen des droits de l'homme avec les droits nationaux tels qu'ils se construisent sous l'égide des cours suprêmes de l'Union", R.D.P.L. 2016, 111.

- Strafzaken - Evenredigheid

P.16.0026.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.3 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van het schriftelijk karakter van het gerechtelijk onderzoek.

- Schriftelijk karakter van het gerechtelijk onderzoek - Bestaan

S.14.0002.F 23 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160523.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Artikel 101, § 3 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 - "Fraus omnia corrumpit" - Draagwijdte

Artikel 101, §3, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 heeft voorrang op het algemeen rechtsbeginsel 'fraus omnia corrumpit' (1). (1) Zie concl. OM.

- Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Artikel 101, § 3 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 - "Fraus omnia corrumpit" - Draagwijdte

- Art. 101, § 3 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.14.0407.N 21 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160421.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- "Fraus omnia corrumpit" - Toepassing van dit rechtsbeginsel - Voorwaarden

De miskenning van een rechtsnorm waaruit een partij voordeel haalt, volstaat niet voor de toepassing van het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit; de toepassing van dit rechtsbeginsel veronderstelt het bestaan van bedrog, wat kwaadwilligheid, opzettelijke misleiding en oneerlijkheid met de bedoeling om te schaden of winst te behalen, inhoudt (1). (1) Zie concl. OM.

- "Fraus omnia corrumpit" - Toepassing van dit rechtsbeginsel - Voorwaarden

P.15.1382.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de appelrechters de door de beklaagde aangevoerde feitelijke gegevens over zijn alcoholconsumptie als niet-geloofwaardig verwerpen, kan niet worden afgeleid dat zij de bewijslast omkeren noch dat zij het vermoeden van onschuld miskennen.

- Strafzaken - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

P.15.0736.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.4 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem heeft dezelfde draagwijdte als de bepalingen van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie Cass. 20 mei 2014, AR P.13.0026.N, AC 2014, nr. 357; Cass. 24 juni 2014, AR P.13.1747.N, AC 2014, nr. 452; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1509.N, AC 2015, nr. 119; Cass. 24 april 2015, AR F.14.0045.N, AC 2015, nr. 275.

- Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem"

- Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem" - Identiek of substantieel dezelfde feiten

P.15.1353.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.6 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de principiële onderzoeksverplichting van de onderzoeksrechter.

- Onderzoeksrechter - Principiële onderzoeksverplichting - Bestaanbaarheid

C.14.0436.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.3 AC nr. ...

Het ontbreken van de machtiging van de gemeenteraad leidt tot een relatieve nietigheid en de rechter kan die derhalve niet ambtshalve opwerpen.

- Beschikkingsbeginsel - Gemeente - Rechtsvordering - Geen machtiging van de gemeenteraad - Sanctie - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 123, 8°, en 270, eerste en tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Die vermeldingen die de akte van hoger beroep bevat, komen niet voor in de lijst van die waarvan het verzuim, krachtens artikel 862 van het Gerechtelijk Wetboek, leidt tot een nietigheid die de rechter ambtshalve moet uitspreken; die nietigheid moet bijgevolg worden gelijkgesteld met die welke, krachtens artikel 861 van dat wetboek, enkel kunnen worden uitgesproken indien het verzuim of de onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, wat impliceert dat de rechter ze niet ambtshalve kan opwerpen.

- Beschikkingsbeginsel - Akte van hoger beroep - Vereiste vermeldingen - Plaats waar de kantoren van de Staat, minister van Financiën, zijn gevestigd - Sanctie - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1057, 3°, en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

F.14.0105.N 10 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160310.7 AC nr. ...

De algemene beginselen van behoorlijk bestuur, welke bindend zijn voor de belastingadministratie, omvatten het recht op rechtszekerheid, dat inhoudt dat de burger moet kunnen vertrouwen op wat hij niet anders kan opvatten dan als een vaste gedrags- of beleidsregel van de overheid, zodat de door de overheid opgewekte gerechtvaardigde verwachtingen van de burger in de regel moeten worden gehonoreerd; het recht op rechtszekerheid van een individuele belastingplichtige is evenwel geen onbeperkt recht en moet onder omstandigheden wijken voor het legaliteitsbeginsel dat de rechtszekerheid en gelijkheid verzekert ten bate van alle belastingplichtigen: de verwachtingen van de burger mogen niet gegrond zijn op een onwettige praktijk en het recht op rechtszekerheid kan aldus niet worden ingeroepen indien dit leidt tot een beleid dat tegen de wettelijke bepalingen ingaat (1). (1) Zie Cass. 20 november 2006, AR F.05.0059.F, AC 2006 nr. 578; Cass. 30 mei 2008, AR F.06.0083.F, AC 2008, nr. 334; Cass. 11 februari 2011, AR F.09.0161.N, AC 2011, nr. 123.

- Beginselen van behoorlijk bestuur - Rechtszekerheidsbeginsel

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- "Fraus omnia corrumpit" - Draagwijdte - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Schade geleden door het slachtoffer - Schade voortvloeiend uit een opzettelijke fout van het slachtoffer die gemeenschappelijk is met de fout begaan door de dader van h

- "Non bis in idem" - Toepassing - Voorwaarden - Identieke feiten

Het beginsel fraus omnia corrumpit staat eraan in de weg dat het bedrog de dader voordeel oplevert; voormeld beginsel verzet zich ertegen dat het slachtoffer van een misdrijf wordt vergoed voor de schade voortvloeiend uit een opzettelijk door hem begane fout die gemeenschappelijk is met de fout begaan door de dader van het misdrijf dat aan de schade ten grondslag ligt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- "Fraus omnia corrumpit" - Draagwijdte - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Schade geleden door het slachtoffer - Schade voortvloeiend uit een opzettelijke fout van het slachtoffer die gemeenschappelijk is met de fout begaan door de dader van h

Het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem en artikel 4.1 Aanvullend protocol nr. 7 EVRM verbieden om twee straffen van dezelfde aard uit te spreken ten laste van eenzelfde persoon wegens identieke feiten of feiten die in hoofdzaak dezelfde zijn; het begrip identieke of in hoofdzaak dezelfde feiten doelt op een geheel van feitelijke omstandigheden met betrekking tot eenzelfde verdachte, die nauw met elkaar verbonden zijn in tijd en ruimte (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- "Non bis in idem" - Toepassing - Voorwaarden - Identieke feiten

D.15.0017.F 19 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160219.5 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel krachtens hetwelk de termijn waaraan een akte is onderworpen, verlengd wordt wanneer de opsteller van de akte, t.g.v. overmacht, onmogelijk binnen die termijn heeft kunnen handelen.

- Beroepstermijn - Verlenging - Voorwaarde - Onmogelijkheid om te handelen t.g.v. overmacht

D.14.0016.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.13 AC nr. ...

Er is geen algemeen rechtsbeginsel luidens hetwelk de strafprocedure over feiten die ten grondslag liggen aan een tuchtprocedure, het verderzetten van de tuchtprocedure schorst.

- Strafprocedure over feiten die ten grondslag liggen aan een tuchtprocedure - Schorsing van het verderzetten van de tuchtprocedure - Algemeen

C.14.0448.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Overeenkomst - Ongeoorloofde oorzaak - Verrijking zonder oorzaak van de begunstigde - Vordering van de verarmde - Uitwerking - Draagwijdte

Uit de samenhang van artikel 1131 van het Burgerlijk Wetboek en het algemeen rechtsbeginsel van verrijking zonder oorzaak blijkt dat, aangezien de overeenkomst uit een ongeoorloofde oorzaak geen gevolg kan hebben, de verrijking van diegene die de uitvoering ervan geniet zonder oorzaak is; de rechter kan de vordering van de verarmde evenwel verwerpen wanneer hij feitelijk oordeelt dat aldus de preventieve rol van de sanctie voor de overeenkomst uit ongeoorloofde oorzaak in het gedrang komt of als de maatschappelijke orde vereist dat de verarmde zwaarder bestraft wordt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Overeenkomst - Ongeoorloofde oorzaak - Verrijking zonder oorzaak van de begunstigde - Vordering van de verarmde - Uitwerking - Draagwijdte

- Art. 1131 Burgerlijk Wetboek

S.15.0020.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Arbeidsovereenkomst - Door de werknemer niet aangegeven loon - "Fraus omnia corrumpit" - Uitwerking

Het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit verbiedt niet dat degene die een bedrag ontvangen heeft dat aan de fiscale en sociale overheid niet als loon werd aangegeven, tegen diegene die hem dat bedrag betaald heeft aanvoert dat het een loon betreft voor geleverd werk in uitvoering van een arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Arbeidsovereenkomst - Door de werknemer niet aangegeven loon - "Fraus omnia corrumpit" - Uitwerking

S.14.0072.N 8 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160208.2 AC nr. ...

Uit het algemeen rechtsbeginsel inzake de taak van de rechter volgt niet dat de rechter de plicht heeft ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden wordt door in het advies van het openbaar ministerie gedane vaststellingen.

- Taak van de rechter - Advies openbaar ministerie - Ambtshalve aangevoerd rechtsmiddel

C.14.0492.F 22 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160122.2 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak vereist de voorwaarde van het ontbreken van oorzaak van de verarming en van de verrijking (1). (1) Cass. 23 oktober 2014, AR C.14.0207.F, AC 2014, nr. 634.

- Verrijking zonder oorzaak

C.15.0259.F 22 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160122.4 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op feiten die hem regelmatig zijn voorgelegd en het voorwerp noch de oorzaak van de vordering wijzigt en het recht van verdediging van de partijen eerbiedigt (1). (1) Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399.

- Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

- Burgerlijke zaken - Algemeen beginsel van het recht van verdediging - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de partijen feiten aanvoeren waarop zij hun vordering of hun verweermiddel steunen, zonder daaraan een juridische omschrijving te geven of enige rechtsgrond te vermelden, miskent de rechter die de voormelde feiten kwalificeert en daarop een rechtsgrond toepast zonder de partijen toe te staan daarover tegenspraak te voeren, hun recht van verdediging niet (1). (1) Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83.

- Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel - Geen juridische omschrijving van de feiten - Geen vermelding van een toepasselijke rechtsregel - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

- Burgerlijke zaken - Algemeen beginsel van het recht van verdediging - Geen juridische omschrijving van de feiten - Geen vermelding van een toepasselijke rechtsregel - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.13.0235.N 21 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160121.6 AC nr. ...

Ook al is het beginsel van de gelijke behandeling van de inschrijvers, dat mede gegrond is op het gelijkheidsbeginsel zoals dit voortvloeit uit de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, inherent aan de reglementering betreffende de gunning van overheidsopdrachten (1) en ook al volstaat een schijn van partijdigheid om een miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van onpartijdigheid, dat, in de regel van toepassing is op elk actief bestuursorgaan, op te leveren (2), kan enkel de inschrijver die de laagste regelmatige offerte indiende aanspraak maken op de forfaitaire schadeloosstelling bepaald in artikel 15 van de Overheidsopdrachtenwet 1993; om aanspraak te kunnen maken op bedoelde forfaitaire vergoeding dient de geweerde inschrijver derhalve het bewijs te leveren dat hij de laagst regelmatige offerte indiende; een schijn van partijdigheid volstaat hiertoe niet. (1) Cass. 17 december 2009, AR C.08.0514.N, AC 2009, nr. 762. (2) Cass. 9 januari 2002, AR P.00.0855.F, AC 2002, nr. 14, met concl. van advocaat-generaal J. SPREUTELS.

- Gelijkheidsbeginsel - Overheidsopdrachten - Gunning - Beginsel van gelijke behandeling der inschrijvers - Beginsel van onpartijdigheid - Draagwijdte - Geweerde inschrijver - Forfaitaire schadevergoeding - Aanspraakgerechtigde - Bewijslast

- Artt. 1, § 1, eerste lid, en 15 Wet 24 dec. 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Beginsel van onpartijdigheid - Draagwijdte - Actief bestuursorgaan - Miskenning - Bewijs - Schijn van

partijdigheid - Toepassing - Overheidsopdrachten - Gunning - Geweerde inschrijver - Forfaitaire schadevergoeding - Aanspraakgerechtigde - Bewijslast

- Artt. 1, § 1, eerste lid, en 15 Wet 24 dec. 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

P.15.1091.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.5 AC nr. ...

Het gelijkheidsbeginsel kan maar zijn miskend indien op basis van feitelijke en concrete gegevens blijkt dat in rechte en in feite gelijke gevallen ongelijk worden behandeld, zonder dat er een objectieve verantwoording bestaat voor deze ongelijke behandeling (1). (1) Zie RvSt nr. 121.418 van 7 juli 2003.

- Gelijkheidsbeginsel - Miskenning

F.14.0015.N 14 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160114.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Niet-terugwerking van de wet

Het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerking van de wet, dat besloten ligt in artikel 2 Burgerlijk Wetboek, kan niet verantwoorden dat geen voorrang wordt gegeven aan de bepaling van een richtlijn, ten voordele van een daarmee strijdige bepaling van nationaal recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-terugwerking van de wet

- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

P.15.0514.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.2 AC nr. ...

Het eerlijk karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twijfelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de regelmatige samenstelling van het strafdossier; die vrees moet evenwel objectief gerechtvaardigd zijn en vereist niet dat het bewijs wordt geleverd van een onregelmatige samenstelling van het strafdossier, maar wel dat de rechter aan de hand van concrete en nauwkeurige elementen het bestaan vaststelt van objectieve redenen die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest (1). (1) Zie: Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Bewijsgaring - Twijfel over de regelmatige samenstelling van het strafdossier - Voorwaarde - Grens - Beoordeling door de rechter - Redenen

Het relevante criterium voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel van artikel 54 Schengen Uitvoeringsovereenkomst is de gelijkheid van de materiële feiten, begrepen als het bestaan van een geheel van feiten die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn door samenhang in tijd, ruimte en voorwerp, ongeacht de juridische kwalificatie van deze feiten of het beschermde rechtsbelang (1). (1) Cass. 27 november 2007, AR P.05.0583.N, AC 2007, nr. 583.

- Beginsel "non bis in idem" - Europese Unie - Schengenuitvoeringsovereenkomst - Artikel 54 - Toepassing - Criterium

P.15.1541.N 22 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151222.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een van de assessoren van de strafuitvoeringsrechtbank als lid van de psychosociale dienst van de gevangenis in het verleden over de veroordeelde verslagen heeft uitgebracht, houdt niet in dat hij in een andere hoedanigheid kennis heeft genomen van diens verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling en niet onpartijdig en onafhankelijk over de zaak kan oordelen (1). (1) Zie: Algemene rechtsbeginselen, Verslag van het Hof van Cassatie, 2003, 112 (117).

- Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de rechter - Strafuitvoeringsrechtbank - Assessor - Voorheen lid van de psychosociale dienst van de gevangenis

S.14.0097.F 16 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151116.3 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel Fraus omnia corrumpit verbiedt elk bedrog of elke oneerlijkheid met het oogmerk om te schaden of winst te behalen; daaruit volgt dat om de oneerlijke handeling als bedrog aan te merken, deze moet zijn begaan om te schaden of winst te behalen; het middel dat ervan uitgaat dat het volstaat dat de oneerlijke handeling opzettelijk is en zodoende schaadt, faalt naar recht.

- "Fraus omnia corrumpit" - Begrip

S.13.0042.N 9 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151109.2 AC nr. ...

De stilzwijgende afstand wordt niet vermoed en kan slechts worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitleg vatbaar zijn; de rechter oordeelt in feite of er stilzwijgende afstand van recht is, met dien verstande dat het Hof nagaat of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen een dergelijke afstand heeft kunnen afleiden.

- Afstand - Bewijs - Onaantastbare beoordeling

Wanneer de werknemer de arbeidsovereenkomst voortzet nadat hij de onmiddellijke beëindiging ervan door de werkgever heeft vastgesteld wegens een belangrijke eenzijdige wijziging van essentiële bestanddelen van de overeenkomst, kan dit inhouden dat door hem afstand werd gedaan van het aanvoeren van de aan de werkgever te wijten onregelmatige beëindiging en dat een stilzwijgend akkoord is bereikt over de nieuwe arbeidsvoorwaarden.

- Afstand - Arbeidsovereenkomst - Einde - Eenzijdige wijziging - Verbreking van de overeenkomst - Uitvoering van de oorspronkelijke overeenkomst

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.15.0108.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.5 AC nr. ...

Het gezag van strafrechtelijk gewijsde kleeft alleen aan datgene wat de strafrechter zeker en noodzakelijkerwijs heeft geoordeeld m.b.t. het bestaan van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten, met inachtneming van de gronden waarop die beslissing noodzakelijkerwijs steunt (1). (1) Cass. 3 februari 2014, AR C.12.0474.F, AC 2014, nr. 88, met concl. OM in Pas. 2014, nr. 88.

- Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde - Strafzaken

De strafrechter, die vaststelt dat er twijfel blijft bestaan en dat die twijfel de beklaagde ten goede moet komen, beslist zeker en noodzakelijkerwijs dat de hem ten laste gelegde feiten niet bewezen zijn (1). (1) Zie Cass. 15 september 2003, AR C.02.0480.F, AC 2003, nr. 435.

- Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde - Strafzaken - Diefstal, misbruik van vertrouwen en oplichting - Vaststelling van het bestaan van twijfel - Draagwijdte - Gevolg voor het begrip dubbelzinnig bezit

P.15.0609.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- "Non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

- "Non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

De artikelen 4.1 Protocol nr. 7 EVRM, 14.7 IVBPR en 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsook het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem staan niet in de weg van een strafrechtelijke vervolging na een tuchtprocedure, wanneer die niet de kenmerken van een strafrechtelijke vervolging draagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

- "Non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Wanneer de tuchtrechtelijke vervolgingen een overtreding van tuchtrechtelijke aard betreffen, deze geen betrekking heeft op alle burgers maar enkel gericht is op een beperkte categorie personen en de opgelegde tuchtstraf noch een hoge geldboete, noch een vrijheidsberoving, noch een langdurig beroepsverbod inhoudt, kan de rechter wettig beslissen dat de tuchtvordering tegen een persoon niet gelijkstaat aan strafrechtelijke vervolgingen in de zin van artikel 6, § 1er EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

- "Non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

P.15.0558.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.4 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van het recht op tegenspraak te onderscheiden van het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366.

- Recht op tegenspraak - Onderscheid - Strafzaken - Recht van verdediging

P.14.0474.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.2 AC nr. ...

Artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek voorziet in een onweerlegbaar vermoeden van aansprakelijkheid ten laste van de aansteller voor de schade die door de fout van de aangestelde veroorzaakt werd in de bediening waartoe de aansteller hem gebezigd heeft; de aansteller van de dader van een opzettelijk misdrijf, dat zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid in het gedrang brengt, kan bijgevolg geen aanspraak maken op een vermindering van de aan het slachtoffer van dat misdrijf verschuldigde vergoedingen wegens de onvoorzichtigheden of nalatigheden die dat slachtoffer zou hebben begaan.

- Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Beklaagde - Aangestelde - Opzettelijk misdrijf - Getroffene - Onvoorzichtigheid of nalatigheid - Aansteller - "Fraus omnia corrumpit" - Begrip

- Artt. 1382, 1383 en 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

Het algemene rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit, dat verbiedt bedrog of oneerlijkheid aan te wenden om schade te berokkenen of winst te behalen, sluit uit dat de dader van een opzettelijk misdrijf, dat zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid in het gedrang brengt, aanspraak kan maken op een vermindering van de aan het slachtoffer van dat misdrijf verschuldigde vergoedingen wegens de onvoorzichtigheden of nalatigheden die dat slachtoffer zou hebben begaan (1). (1) Cass. 6 november 2002, AR P.01.1108.F, AC 2002, nr. 584 met conclusie van dhr. Spreutels, toenmalig advocaat-generaal.

- "Fraus omnia corrumpit" - Begrip - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Beklaagde - Opzettelijk misdrijf - Getroffene - Onvoorzichtigheid of nalatigheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.14.0681.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1. Zevende Aanvullend Protocol EVRM mag niemand voor een tweede keer worden berecht of gestraft voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds overeenkomstig de wet en het procesrecht van elk land bij einduitspraak is veroordeeld of waarvan hij is vrijgesproken; een administratieve sanctie is niet definitief of onherroepelijk en dus geen einduitspraak, zolang niet werd beslist over het verhaal dat tegen de beslissing die deze sanctie oplegt is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2011, AR P.11.0199.F, AC 2011, nr. 351, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2011.

- "Non bis in idem" - Niet definitieve administratieve sanctie

P.15.1158.N 12 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150812.1 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de uitlegging van nationale wetten overeenkomstig de internationale normen.

- Algemeen rechtsbeginsel van de uitlegging van nationale wetten overeenkomstig de internationale normen

P.15.1056.F 5 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150805.1 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat het bestreden vonnis door de strafuitvoeringsrechtbank werd gewezen, voorgezeten door dezelfde rechter als die welke de rechtbank voorzat toen die reeds eerder uitspraak deed over een onderscheiden verzoek van de veroordeelde en waarvan het vonnis voorwerp was van een cassatiearrest met verwijzing, volgt niet dat er een risico bestaat dat afbreuk wordt gedaan aan de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de strafuitvoeringsrechtbank.

- Algemeen rechtsbeginsel van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek om periodieke uitgaansvergunning - Samenstelling van de rechtbank - Eerder en onderscheiden verzoek van de veroordeelde - Vernietiging van het vonnis, met verwijzing - Rechtbank voorgezeten door dezelfde rechter

P.15.0277.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.7 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van tegenspraak in strafzaken te onderscheiden van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Tegenspraak - Onderscheid

P.14.0406.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.6 AC nr. ...

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2005, AR P.04.1528.F, AC 2005, nr. 180, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; S. VANDROMME "Anonieme inlichtingen in de strafprocedure", (noot onder Cass. 23 maart 2005), RW 2006-07, 829.

- Recht op een eerlijk proces - Recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Anonieme getuigenissen verkregen buiten het toepassingsgebied van de artt. 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Sv. - Bewijswaarde

P.14.0784.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de strafrechter die te oordelen heeft over een strafbaar feit bedoeld in de artikelen 489, 489bis en 489ter Strafwetboek, bij afwezigheid van een faillietverklarende beslissing van het handelsgerecht autonoom moet onderzoeken of de betrokken handelaar of handelsvennootschap zich in een toestand van faillissement bevond gelet op de staking van betaling en het wankelen van krediet, alsook de datum van die toestand moet bepalen, miskent niet het recht op een eerlijk proces van de beklaagde; de beklaagde kan immers voor het strafgerecht, net als voor het handelsgerecht, alle verweermiddelen aanvoeren met betrekking de voorwaarden vereist voor een toestand van faillissement en tegen de daarover gewezen beslissing de bij de wet bepaalde rechtsmiddelen aanwenden.

- Recht op een eerlijk proces - Strafrechter - Autonoom onderzoek naar toestand faillissement - Bestaanbaarheid

S.14.0014.F 22 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150622.1 AC nr. ...

Afstand van een recht moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn; voor zover het middel dat algemeen rechtsbeginsel aanvoert om kritiek uit te oefenen op de beslissing van het arrest dat de afstand van een partij niet uit bepaalde feiten volgt, houdt het geen verband met dat beginsel en is het niet-ontvankelijk (1). (1) Cass. 24 juni 2013, AR S.11.0116.F, AC 2013, nr. 393; P. MARSCHAL, Observations onder Cass. 24 juni 2013, JLMB, 2014, p. 143.

- Afstand van een recht - Strikte uitlegging - Middel dat dit algemeen rechtsbeginsel aanvoert - Draagwijdte - Ontvankelijkheid

P.14.0921.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.1 AC nr. ...

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel houdende het verbod van delegatie van de deskundigenopdracht aan derden (1). (1) Zie B. De Smet, Deskundigenonderzoek in strafzaken, Comm. Straf.

- Verbod van delegatie van deskundigenopdracht aan derden

D.14.0008.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.5 AC nr. ...

Noch het algemeen beginsel van het recht van verdediging, noch artikel 6.1 EVRM worden geschonden door de kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars die de tuchtsanctie die door de Uitvoerende Kamer werd uitgesproken verzwaart, zonder vooraf de betrokken beroepsbeoefenaar-appellant te hebben verwittigd, aangezien, ingevolge artikel 60 van het koninklijk besluit van 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars, de mogelijkheid om tot verzwaring van de sanctie over te gaan inherent is aan het instellen van het hoger beroep en derhalve voorzienbaar is.

- Recht van verdediging - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tuchtsanctie - Verzwaring zonder voorafgaande verwittiging beroepsbeoefenaar - Artikel 6.1 E.V.R.M. - Gevolg

- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0002.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.3 AC nr. ...

De rechtsspreuk Electa una via is geen algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Zie Cass. 30 april 1997, AR P.97.0022.F, AC 1997, nr. 209.

- Rechtsspreuk "Electa una via"

Aangezien het herstel van de plaats in de vorige staat geen tweede strafrechtelijke veroordeling voor hetzelfde feit is, kan de rechter die een dergelijke maatregel uitspreekt het algemeen beginsel non bis in idem niet miskennen.

- Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem" - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Aard van de maatregel

P.15.0158.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.5 AC nr. ...

In strafzaken bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van proportionaliteit (1). (1) Cass. 1 februari 1995, AR P.94.1545.F, AC 1995, nr. 62; A. Bossuyt, "Les principes g?n?raux du droit", JT 2005, p. 734, nr. 53.

- Proportionaliteitsbeginsel - Strafzaken

F.14.0045.N 24 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150424.3 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel “non bis in idem” heeft dezelfde draagwijdte als artikel 4.1 Zevende Aanvullende Protocol EVRM, welke bepaling inhoudt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden met betrekking tot eenzelfde verdachte welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn.

- Fiscale zaken - "Non bis in idem"

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

In het kader van de toetsing van het algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem" oordeelt de rechter onaantastbaar of de feiten die het voorwerp uitmaken van de vervolgingen identiek of substantieel dezelfde zijn; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit de vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Fiscale zaken - "Non bis in idem" - Taak van de rechter

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.13.1258.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.2 AC nr. ...

Het bewust niet bezorgen van informatiedragers die sociale gegevens of overeenkomstig de wet op te maken, bij te houden of te bewaren gegevens bevatten, aan een sociaal inspecteur die daarom heeft verzocht, kan het misdrijf van het verhinderen van toezicht opleveren; het is daarbij zonder belang of de sociaal inspecteur gebruik heeft gemaakt van de hem door artikel 4, § 1, 2°, c) Arbeidsinspectiewet, thans artikel 28, § 3, Sociaal Strafwetboek toegekende opsporingsbevoegdheden en deze strafrechtelijk gesanctioneerde verplichting houdt geen miskenning in van het in artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 IVBPR vervatte vermoeden van onschuld (1). (1) Zie M. GRATIA en G. VAN DE MOSSCHELAER, “La loi concernant l’inspection du travail: après 2006, avant un code de droit pénal social (Partie I)”, Ors. 2009, nr. 8, (17) 25; W. van EECKHOUTTE en S. BOUZOUMITA, “Opsporing van sociaalrechtelijke misdrijven”, NJW 2009, (698) 709; A. DE NAUW, “Het misdrijf van verhindering van toezicht, de wettelijke verplichting bepaalde documenten op te maken, bij te houden en te bewaren in het sociaal strafrecht en het gebruik ervan in een strafvervolging” in X. Liber Amicorum Henri-D. Bosly, Loyauté, justice et vérité, Bruxelles, La Charte, 2009, 123-140; K. SALOMEZ, “Sociaal Strafrecht”, Brussel, Die Keure, 2010, 94.

- Vermoeden van onschuld - Sociaal inspecteur - Verzoek om informatiedragers te bezorgen - Toepassing

D.14.0006.N 17 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150417.2 AC nr. ...

Waar dit orgaan geen uitspraak doet over de gegrondheid van de tuchtvervolging, is het in de regel niet onderworpen aan de waarborgen van artikel 6.1 EVRM of aan het algemeen rechtsbeginsel van de onpartijdigheid van de rechter; dit is evenwel anders wanneer het eerlijk karakter van het proces ernstig in het gedrang dreigt te komen door de niet-inachtneming van vereisten van voormelde bepaling vóór de aanhangigmaking van de zaak bij de tuchtrechter (1). (1) Cass. 24 oktober 1997, AR D.96.0016.F, AC 1997, nr. 427; zie in strafzaken en de twijfel bij onpartijdigheid van de onderzoeker Cass. 11 juni 2013, AR P.13.0428.N, AC 2013, nr. 357.

- Onpartijdigheid van de rechter - Stafhouder - Tuchtvervolging - Uitspraak over de gegrondheid - Waarborgen eerlijk proces - Niet-inachtneming vereisten

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

S.14.0017.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.2 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk de rechter verplicht is het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregel die erop van toepassing is, is hij verplicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsregels op te werpen waarvan de toepassing vereist is door de feiten die de partijen in het bijzonder tot staving van hun vorderingen aanvoeren.

- Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Toepasselijk recht - Feit dat in het bijzonder is aangevoerd - Ambtshalve opgeworpen middel - Verplichting - Beschikkingsbeginsel - Recht van verdediging

P.14.1298.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3 AC nr. ...

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld terwijl hij werd gearresteerd of tijdens zijn detentie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn, het de Staat toekomt om daarvoor een overtuigende verklaring te geven en dat indien hij daarin niet slaagt, een verdragsrechtelijke inbreuk van de Staat vaststaat (1); uit deze bepaling volgt evenwel niet dat de nationale rechter die moet oordelen over de aanwezigheid van voldoende bezwaren in hoofde van wegens het gebruik van niet-gerechtvaardigd geweld verdachte politieambtenaren, ertoe gehouden is de verklaringen van slachtoffers als geloofwaardig aan te nemen en de verklaringen van de verdachten als niet geloofwaardig te verwerpen wat een schending zou uitmaken van het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld, waarvan ook politieambtenaren verdacht van niet-gerechtvaardigd geweld genieten (1). (1) Zie EHRM, 28 oktober 1998, Assenov e.a. t. Bulgarije, §92-102; EHRM, 1 juli 2004, Bakbak t. Turkije, §47; EHRM, 23 februari 2006, Ognyanova en Choban t. Bulgarije, §94-95; EHRM, 10 maart 2009, Turan Cakir t. België, §54; EHRM, 4 november 2010, Darraj t. Frankrijk, §36; EHRM, 9 oktober 2012, Mikiashvili t. Georgië, §69-71.

- Vermoeden van onschuld - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de autoriteiten - Taak van de Staat - Taak van de nationale rechter - Toepassing

- Vermoeden van onschuld - Niet-gerechtvaardigd politiegeweld bij arrestatie of detentie - Sterk feitelijk vermoeden van verantwoordelijkheid van de autoriteiten - Taak van de Staat - Taak van de nationale rechter

S.14.0047.N 9 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150309.7 AC nr. ...

Het bestreden arrest beslist dat de tegen de Staat ingestelde vordering op grond van door de administratieve commissie begane fouten bij het nemen van beslissingen inzake functieclassificatie, ontvankelijk en gegrond is; het laat die beslissing steunen, in toepassing van de beginselen van behoorlijk bestuur die het recht op rechtszekerheid en op rechtmatig vertrouwen insluiten, op het oordeel dat een schijn van bevoegdheid van de administratieve commissie is ontstaan, waarvoor de Staat moet instaan; door zich hiervoor op deze beginselen te steunen, terwijl de bevoegdheid van de administratieve commissie handelend als orgaan van de Staat alleen door de wet wordt geregeld, past het bestreden arrest ze verkeerd toe en miskent het bijgevolg die beginselen.

- Beginselen van behoorlijk bestuur - Rechtszekerheidsbeginsel - Bestuur - Wettelijke bevoegdheid - Afwijkend gedrag - Rechtmatig vertrouwen - Voorwaarde

P.14.0201.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.1 AC nr. 119

Er is sprake van een strafvervolging wanneer deze vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het interne recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft zonder dat het vereist is dat de veroordeling of de vrijspraak waardoor deze strafvervolging wordt beëindigd, door een strafrechter zou worden uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 29 januari 2013, AR P.12.0402.N, AC 2013, nr. 67 met concl. van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

- "Non bis in idem" - Strafvervolging

Het algemeen rechtsbeginsel “non bis in idem” heeft dezelfde draagwijdte als artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM en artikel 14.7 IVBPR (1). (1) Zie Cass. 29 januari 2013, AR P.12.0402.N, AC 2013, nr. 67 met concl. van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef

- "*Non bis in idem*"

P.14.1394.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.2 AC nr. 120

De beklaagde die wegens een gecorrectionaliseerde misdaad naar de correctionele rechtbank werd verwezen en de beschuldigde die wegens een niet-correctionaliseerbare misdaad naar het hof van assisen is verwezen, bevinden zich niet in gelijke rechtstoestanden; het feit dat het hof van assisen tijdens de behandeling ten gronde deze niet-correctionaliseerbare misdaad herkwalificeert in een correctionaliseerbare misdaad, doet hieraan geen afbreuk.

- Gelijkheidsbeginsel - Gelijke rechtstoestanden - Beklaagde verwezen naar de rechtbank wegens een gecorrectionaliseerde misdaad - Beschuldigde verwezen naar het hof van assisen wegens een niet-correctionaliseerbare misdaad

Het hof van assisen oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar of er al dan niet verzachtende omstandigheden kunnen worden aangenomen en bepaalt in functie daarvan de op te leggen straf binnen de perken van de wet; het feit dat deze straf hoger kan zijn dan deze die de correctionele rechtbank voor zelfde feiten kan uitspreken, levert geen miskenning van het legaliteitsbeginsel op.

- Legaliteitsbeginsel - Hof van assisen - Verzachtende omstandigheden - Beoordeling - Aard - Straftoemeting - Uitspreken van een hogere straf voor eenzelfde feit dan de correctionele rechtbank

P.14.1509.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.5 AC nr. 122

Uit de bepalingen van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM alsmede uit het algemene rechtsbeginsel non bis in idem volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak en voor zover die vervolgingen betrekking hebben op dezelfde persoon, waarbij onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Cass. 24 juni 2014, AR P.13.1747.N, AC 2014, nr. 452 zie H. VAN BAVEL, “Idem” betekent niet altijd hetzelfde’, noot onder Cass. 24 juni 2014, T.Strafr. 2014/5, 314-318;Cass. 20 mei 2014, AR P.13.0026.N, AC 2014, nr; 357 Cass. 27 maart 2013, AR P.12.1945.F, AC 2014, nr. 213;Cass. 12 november 2010, AR F.09.0101.N, AC 2010, nr.669 met concl. van advocaat-generaal D.Thijs; zie EHRM (Grote Kamer) 10 februari 2009 , nr.14939/03, Zolotukin/Rusland.

- Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem" - Verbod tweede vervolging wegens identieke of substantieel dezelfde feiten na eerste vervolging

C.13.0157.N 23 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150123.1 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel " fraus omnia corrumpit " staat eraan in de weg dat het bedrog de dader voordeel verschaft.

- "*Fraus omnia corrumpit*"

C.13.0602.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.10 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard onderzoeken van de voor hem gebrachte aanspraken en hij kan, ongeacht de omschrijving die de partijen eraan hebben gegeven, de aangevoerde redenen aanvullen, mits hij geen enkel geschil opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, zijn beslissing uitsluitend grondt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd en noch het voorwerp noch de oorzaak van de vordering wijzigt (1). (1) Zie Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487.

- Burgerlijke zaken - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve aangevulde reden - Aan het voorwerp van de

vordering gegeven juridische omschrijving

- Art. 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBIJSTAND

P.24.1655.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 4, § 3, Wet Bijdrage Juridische Tweedelijnsbijstand volgt dat indien de strafrechter vaststelt dat een beklaagde juridische tweedelijnsbestand geniet, hij die beklaagde niet kan veroordelen tot de betaling van een bijdrage aan het Fonds (1). (1) Cass. 5 september 2023, AR P.23.0791.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230905.2N.10; Cass. 9 mei 2023, AR P.23.0219.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.2, T. Strafr. 2023, 239; GwH 25 juni 2020, arrest 94/2020, www.const-court.be; J. DECOKER, "En dan zijn er nog? De bijdragen, toeslagen en vergoedingen", T. Strafr. 2024, 46-51; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1570.

- Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds Juridische tweedelijnsbijstand - Stuk waaruit de kosteloze rechtsbijstand blijkt - Gevolg

- Art. 4, § 3 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

S.20.0048.N 7 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220307.3N.4 AC nr. ...

De persoon die een verzoek om juridische tweedelijnsbijstand indient, is geen sociaal verzekerde in de zin van artikel 2, 7°, Wet Handvest Sociaal Verzekerde.

- Orde van Advocaten - Bureau voor juridische bijstand - Handvest Sociaal Verzekerde - Sociaal verzekerde

- Art. 2, 7° Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde
- Art. 508/7 Gerechtelijk Wetboek

Het bureau voor juridische bijstand ingesteld door de raad van de Orde van Advocaten overeenkomstig artikel 508/7 Gerechtelijk Wetboek is geen instelling belast met het toepassen van de wetten en verordeningen bedoeld in de artikelen 579, 6° en 7°, 580, 581 en 582, 1° en 2° Gerechtelijk Wetboek in de zin van artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

- Orde van Advocaten - Bureau voor juridische bijstand - Handvest Sociaal Verzekerde - Instellingen van Sociale Zekerheid

- Artt. 508/7, 579, 6° en 7°, 580, 581, 582, 1° en 2°, en 1017 Gerechtelijk Wetboek

G.21.0238.F 20 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.PROD. AC nr. ...

Een aanvraag tot rechtsbijstand die louter als een vertragingsmanoeuvre wordt ingediend en bovendien niet in verhouding staat tot de omvang van het geschil, is niet gegrond.

- Dilatoire aanvraag

G.21.0164.N 24 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210824.PPEV. AC nr. ...

Het Hof van Cassatie, Bureau voor rechtsbijstand van het Hof houdt geen rekening met de opmerkingen van de verzoeker op het advies van de advocaat bij het Hof van Cassatie die in een andere taal dan de taal van de rechtspleging worden geformuleerd en die ook niet van aard zijn om dit gemotiveerde advies te weerleggen.

- Burgerlijke zaken - Hof van Cassatie, Bureau voor rechtsbijstand - Opmerkingen van verzoeker in een andere taal geformuleerd - Gebrek aan relevantie - Ontvankelijkheid

- Artt. 664 e.v. Gerechtelijk Wetboek

Het Hof van Cassatie, bureau voor rechtsbijstand, heeft geen rechtsmacht om te oordelen over het verzoek tot vervanging van de aangestelde advocaat bij het Hof van Cassatie en tot aanwijzing van een andere advocaat bij het Hof van Cassatie voor het verlenen van een advies.

- Burgerlijke zaken - Hof van Cassatie, Bureau voor rechtsbijstand - Advies van een advocaat bij het Hof - Verzoek tot vervanging van de aangestelde advocaat en tot aanwijzing van een andere advocaat - Rechtsmacht

- Artt. 664 e.v. Gerechtelijk Wetboek

Het instellen van een cassatieberoep, met als enige kans op slagen een cassatieberoep tegen de veroordeling tot het betalen van 1 euro voor het tergend en roekeloos procederen in hoger beroep, kan de kostprijs van een procedure voor het Hof van Cassatie niet verantwoorden.

- Burgerlijke zaken - Hof van Cassatie, Bureau voor rechtsbijstand - Slaagkans beperkt tot veroordeling tot 1 € - Kostprijs van een procedure

P.20.1115.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.16 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 670, tweede lid, 671, tweede lid, en 682bis Gerechtelijk Wetboek over het verzoek tot rechtsbijstand in procedures voor het Hof van Cassatie, waarbij het verzoek moet worden ingediend bij het bureau voor rechtsbijstand van het Hof of in spoedeisende gevallen bij de eerste voorzitter, zijn ook van toepassing in strafzaken; het verzoek tot rechtsbijstand is niet-ontvankelijk als het betrekking heeft op een procedure waarin het Hof reeds arrest heeft gewezen.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Verzoekschrift kosteloze rechtsbijstand - Procedure waarin het Hof reeds arrest heeft gewezen - Ontvankelijkheid

- Artt. 670, tweede lid, 671, tweede lid, en 682bis Gerechtelijk Wetboek

Uit de tekst van artikel 674bis Gerechtelijk Wetboek volgt dat in strafzaken geen rechtsbijstand kan worden gevraagd voor het verkrijgen van afschriften van stukken die verband houden met een cassatieberoep tegen een beslissing van een onderzoeks-of vonnisgerecht.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Verkrijgen van afschriften van stukken die verband houden met een cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 674bis Gerechtelijk Wetboek

G.20.0184.F 24 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ORD.20200924.PPEV. AC nr. ...

Het arrest dat een partij met toepassing van artikel 758, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek een partij het recht ontzegt zelf haar conclusies en verweermiddelen voor te dragen en haar gelast zich door een advocaat te laten bijstaan, is een beslissing waarvan de gevolgen door het hof van beroep op elk ogenblik kunnen worden beëindigd en waarmee het zijn rechtsmacht over een geschilpunt niet geheel heeft uitgeoefend, en vormt dus geen eindvonnis; het voorgenomen cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing is dus kennelijk niet ontvankelijk; het daartoe ingediende verzoek om rechtsbijstand kan bijgevolg worden verworpen.

- Hof van Cassatie - Aan de partijen opgelegd verbod om zelf hun conclusies en verweermiddelen voor te dragen - Geen eindbeslissing - Cassatieberoep - Onontvankelijkheid - Invloed

- Artt. 19, 682, tweede lid, 758, tweede lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

- Hof van Cassatie - Aan de partijen opgelegd verbod om zelf hun conclusies en verweermiddelen voor te dragen - Geen eindbeslissing - Cassatieberoep - Onontvankelijkheid - Invloed

- Artt. 19, 682, tweede lid, 758, tweede lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0403.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.16 AC nr. ...

Alleen de procureur-generaal bij het hof van beroep kan cassatieberoep instellen tegen de beslissingen betreffende een verzoek om rechtsbijstand.

- Beslissing betreffende een verzoek om rechtsbijstand - Voorziening in cassatie - Bevoegdheid

- Artt. 688, tweede lid, en 690 Gerechtelijk Wetboek

G.18.0070.F 5 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180405.1 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wordt het kind dat cassatieberoep instelt tegen een arrest dat maatregelen inzake gedwongen hulpverlening neemt ten aanzien van hemzelf en van zijn ouders, gelijkgesteld met de vervolgde persoon; het arrest dat de dwangmaatregelen beveelt, doet geen uitspraak over de tegen het kind ingestelde burgerlijke rechtsvordering; het cassatieberoep dient bijgevolg niet te worden betekend aan het openbaar ministerie en aan de ouders van verzoekster.

- Cassatieberoep - Betekening aan de partij tegen wie het gericht is - Vervolgde persoon - Maatregelen inzake opgelegde hulpverlening - Verplichting - Voorwaarde

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0636.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.1 AC nr. ...

Artikel 195, derde lid, Wetboek van Strafvordering laat de rechter toe een geldboete uit te spreken beneden het wettelijk minimum van de boete indien de overtreder een document voorlegt dat zijn precaire financiële situatie bewijst; het gegeven dat een partij recht heeft op juridische tweedelijnsbijstand houdt niet in dat deze partij zich automatisch in een precaire financiële situatie bevindt.

- Juridische tweedelijnsbijstand - Geldboete - Geldboete beneden het wettelijk minimum - Precaire financiële situatie - Draagwijdte

G.18.0057.F 12 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180312.2 AC nr. ...

Het verzoekschrift dat ertoe strekt rechtsbijstand te verkrijgen teneinde cassatieberoep in te stellen tegen een arrest dat het verval van de Belgische nationaliteit van verzoeker uitspreekt op grond van artikel 23 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, is niet gegrond aangezien, krachtens artikel 23, § 6, tweede lid, van dat wetboek, het cassatieberoep wordt ingesteld en berecht zoals is voorgeschreven voor de cassatieberoepen in criminele zaken, en de tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie niet vereist is in strafzaken.

- Verval van de nationaliteit - Cassatieberoep - Strafrechtspleging - Geen tussenkomst van een advocaat bij het Hof - Verzoek om rechtsbijstand

- Artt. 664 e.v. Gerechtelijk Wetboek
- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

P.18.0122.F 21 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180221.1 AC nr. ...

Uit het tweede en derde lid van artikel 667 Gerechtelijk Wetboek volgt dat, zodra de juridische tweedelijnsbijstand werd verleend, de rechter bij wie een verzoek tot rechtsbijstand aanhangig is gemaakt, het bewijs van de voorwaarde voor ontoereikende bestaansmiddelen van de verzoeker niet opnieuw hoeft te onderzoeken en enkel daartoe mag overgaan als de beslissing van het bureau voor juridische bijstand meer dan een jaar oud is.

- Voorwaarde - Ontoereikende bestaansmiddelen - Bewijs - Verlenen van juridische tweedelijnsbijstand

- Art. 667 Gerechtelijk Wetboek

De procureur-generaal bij het hof van beroep heeft de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de beslissingen inzake rechtsbijstand en zulks uitsluitend wegens overtreding van de wet (Impliciete oplossing) (1). (1) Cass. 17 februari 2009, AR P.09.0015.N, AC 2009, nr. 132.

- Beslissing inzake rechtsbijstand - Cassatieberoep - Persoon door wie cassatieberoep kan worden ingesteld

- Artt. 688 en 690 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0537.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

Het recht op vrije keuze van een advocaat is, onverminderd het belang van het vertrouwen in de relatie tussen een advocaat en zijn cliënt, noodzakelijk onderworpen aan bepaalde beperkingen in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand; het recht om in dit kader verdedigd te worden door een raadsman van zijn keuze kan worden onderworpen aan beperkingen wanneer relevante en voldoende gronden deze beperkingen in het belang van een behoorlijke rechtspleging noodzakelijk maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.15.0538.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Bureau voor juridische bijstand - Voorzitter - Aanstelling en ontheffing advocaat - Onpartijdigheid

- Bureau voor juridische bijstand - Beslissingen - Beroep

- Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

De arbeidsrechtbank neemt kennis van de gevallen waarin beroep wordt ingesteld tegen de beslissingen van het bureau voor juridische bijstand (1). (1) Zie concl. OM.

- Bureau voor juridische bijstand - Beslissingen - Beroep

- Art. 580, eerste lid, 18° Gerechtelijk Wetboek

De enkele omstandigheid dat de BJB-voorzitter betrokken is bij de initiële aanstelling van de op te volgen advocaat, houdt niet in dat deze niet met de vereiste onpartijdigheid zou kunnen beslissen over de door de rechtzoekende aangevoerde "vertrouwensbreuk" of "andere ernstige reden tot opvolging", om alsnog tot ontheffing over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Bureau voor juridische bijstand - Voorzitter - Aanstelling en ontheffing advocaat - Onpartijdigheid

Het recht op vrije keuze van een advocaat is, onverminderd het belang van het vertrouwen in de relatie tussen een advocaat en zijn cliënt, noodzakelijk onderworpen aan bepaalde beperkingen in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand; het recht om dit kader verdedigd te worden door een raadsman van zijn keuze kan worden onderworpen aan beperkingen wanneer relevante en voldoende gronden deze beperkingen in het belang van een behoorlijke rechtspleging noodzakelijk maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Beperkingen - Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand

- Art. 14.3, b) en d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0669.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.6 AC nr. 569

Bij gebrek aan enig verzoek van de beklaagde voor gratis juridische bijstand en bij afwezigheid van enige aanwijzing dat de beklaagde in de onmogelijkheid verkeert om zichzelf te verdedigen, verplicht artikel 6.3.c EVRM de rechter niet om de eiser, die verklaart zichzelf te verdedigen, ambtshalve gratis juridische bijstand te bezorgen.

- Gratis juridische bijstand - Ambtshalve aanduiding door de rechter - Artikel 6.3 EVRM - Verplichting

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

G.16.0248.F 6 april 2017 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

De rechtsbijstand die aan verzoeker wordt verleend om het advies van een advocaat bij het Hof van Cassatie in te winnen, wordt onderworpen aan de voorafgaande consignatie van een bedrag van 1.000 euro in handen van de ontvanger der registratie wanneer uit de door verzoeker verstrekte toelichtingen en overgelegde stukken blijkt dat zijn inkomsten net onder de door het bureau vastgestelde grens van behoeftigheid liggen, maar hem een omvangrijke erfenis is nagelaten die het voorwerp uitmaakt van een geschil en die hem zou toelaten nog binnen het jaar vrij aanzienlijke tegoeden in ontvangst te nemen.

- Bureau voor rechtsbijstand - Advies van een advocaat bij het Hof van Cassatie - Toekenning - Voorafgaande consignatie - Bedrag - Omstandigheden

- Bureau voor rechtsbijstand - Advies van een advocaat bij het Hof van Cassatie - Toekenning - Voorafgaande consignatie - Bedrag - Omstandigheden

G.16.0229.N 12 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170112.2 AC nr. ...

De in artikel 664 Gerechtelijk Wetboek bepaalde voorwaarde om aanspraak te hebben op rechtsbijstand moet zijn vervuld in hoofde van de verzoeker zelf; curatoren die niet optreden als procesvertegenwoordiger van de gefailleerde en de boedel van de schuldeisers, maar als de materiële procespartij in een betwisting omtrent hun afzonderlijk ereloon dat alleen ten laste is van de betrokken hypothecaire schuldeisers, moeten hun onvermogen bewijzen.

- Voorwaarde - Onvermogen - Faillissement - Curator - Afzonderlijk ereloon - Betwisting - Materiële procespartij

- Art. 664 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0263.N 19 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161219.4 AC nr. ...

Wanneer kosteloze juridische tweedelijnsbijstand wordt toegekend aan een persoon die samenwoont met zijn echtgenoot of met iedere andere persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt en zij gelijklopende belangen hebben, dan komt de kosteloze juridische tweedelijnsbijstand en bijgevolg het voordeel van artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek toe aan deze persoon en aan de echtgenoot of de persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt.

- Kosteloze tweedelijnsbijstand - Toekenning - Gelijklopende belangen

- Art. 1, § 1, vierde en vijfde lid, en § 1, 2° KB 18 december 2003 tot vaststelling van de voorwaarden van de volledige of gedeeltelijke kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand en de rechtsbijstand
- Artt. 1022, vierde lid, en 508/13, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

G.16.0207.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.6 AC nr. ...

Is kennelijk niet rechtmatig in de zin van artikel 667 Gerechtelijk Wetboek het verzoek dat strekt tot het bekomen van de kosteloze rechtspleging met het oog op de betekening van de ingestelde cassatieberoepen aan het openbaar ministerie wanneer de verzoeker die als vreemdeling opkomt tegen de bij ministerieel besluit lastens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving, wat de toepassing van artikel 427 Wetboek van Strafvordering betreft, gelijk te stellen is met een vervolgde persoon en derhalve niet gehouden is zijn cassatieberoep te laten betekenen aan het openbaar ministerie.

- Kosteloze rechtspleging - Rechtmatigheid - Vreemdeling - Maatregel van vrijheidsberoving - Cassatieberoep - Betekening aan het openbaar ministerie - Noodzakelijkheid - Vervolg

G.15.0228.F 22 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151222.5 AC nr. ...

Luidens artikel 427, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij de wet van 14 februari 2014, die op 1 februari 2015 in werking is getreden, moet de partij die cassatieberoep instelt haar cassatieberoep doen betekenen aan de partij tegen wie het gericht is; de vervolgde persoon is daartoe evenwel enkel verplicht in zoverre zijn cassatieberoep gericht is tegen de beslissing over de tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvordering. het hoger beroep van de Belgische Staat, dat ertoe strekt de hechtenis van een vreemdeling te handhaven, is geen burgerlijke rechtsvordering in de zin van die bepaling; het cassatieberoep dient derhalve niet aan de Belgische Staat of aan het openbaar ministerie te worden betekend.

- Cassatieberoep - Betekening aan de partij tegen wie het gericht is - Vervolgde persoon - Verplichting - Voorwaarde

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

G.15.0075.F 27 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150427.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, in werking getreden op 1 februari 2015, moet de partij die cassatieberoep instelt het cassatieberoep laten betekenen aan de partij tegen wie het gericht is; de vervolgde persoon is daartoe evenwel enkel verplicht in zoverre zijn cassatieberoep gericht is tegen de beslissing over de tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvordering; vermits geen enkele van de door het hof van assisen van de provincie Luik gewezen arresten waartegen de verzoeker cassatieberoep heeft ingesteld, een beslissing wijst over de burgerlijke rechtsvorderingen, hoeven de cassatieberoepen van de verzoeker op grond van het nieuwe artikel 427 Wetboek van Strafvordering niet te worden betekend.

- Cassatieberoep - Betekening aan de partij tegen wie het gericht is - Vervolgde persoon - Verplichting

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

G.15.0027.N 12 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150312.10 AC nr. ...

Uit artikel 747, §2, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat geen ontvankelijk cassatieberoep kan worden ingesteld tegen een beschikking die met toepassing van artikel 747 van dat wetboek uitspraak doet over het in staat stellen en de bepaling van rechtsdag; hieraan wordt geen afbreuk gedaan doordat daarin tevens toepassing wordt gemaakt van artikel 758, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

- Bepaling van conclusietermijnen en rechtsdag - Beschikking - Cassatieberoep

- Artt. 747, § 2, vierde lid, en 758, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

G.15.0017.N 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.6 AC nr. 109

Een handelsvennootschap, die haar activiteiten verderzet buiten het kader van één van de collectieve procedures van insolvabiliteit, kan slechts aanspraak maken op rechtsbijstand zo zij aantoont dat de activabestanddelen waarover zij beschikt haar niet toelaten de kosten van de in te stellen procedure te dragen; de omstandigheid dat de handelsactiviteiten verlieslatend zijn of dat het kapitaal onder het wettelijk minimum is gedaald, hetgeen desgevallend de ontbinding van de vennootschap zou wettigen, volstaat hiertoe niet.

- Handelsvennootschap - Activiteiten buiten het kader van een van de collectieve procedures van insolvabiliteit - Aanspraak op rechtsbijstand

Uit artikel 666 Gerechtelijk Wetboek volgt dat niet enkel de inkomsten maar ook het actief van een rechtspersoon in aanmerking moet worden genomen bij de beoordeling van de aanspraak van de rechtspersoon op rechtsbijstand (1). (1) Cass. 17 november 2011, AR G.11.0239.N, AC 2011, nr. 624.

- Rechtspersoon - Aanspraak op rechtsbijstand - Onvermogen

- Art. 666 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK

C.25.0262.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer het verzoek tot wraking geen enkele grief aanvoert tegen de personen wier wraking wordt gevorderd, vormt dit verzoek geen vordering tot wraking; het gaat om een akte die er slechts de schijn van heeft, maar, gelet op, in voorkomend geval, de in dit geval reeds verstreken termijnen van de tuchtprocedure, een middel vormt dat bedoeld is om de rechtsgang te verlammen; dit verzoek tot wraking vormt bijgevolg proceduremisbruik en heeft om die reden geen enkele opschortende werking (1). (1) Zie Cass. 20 december 2022, AR P.22.0815.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.24 ; Cass. 9 april 2024, AR P.24.0352.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.8.

- Tuchtprocedure - Raad van beroep van de Orde der artsen - Verzoek tot wraking - Verzoekschrift dat geen enkele grief aanvoert tegen de personen wier wraking wordt gevorderd - Niet-ontvankelijkheid van het verzoek - Verlamming van de tuchtprocedure - Proceduremisbruik - Gevolg

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.22.0110.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.4 AC nr. ...

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt dat de toepassing van een nationale regel inzake rechtsmisbruik geen afbreuk mag doen aan de volle werking en de eenvormige toepassing van de Uniebepalingen in de lidstaten; in het bijzonder mogen de nationale rechterlijke instanties bij de beoordeling van de uitoefening van een uit een Uniebepaling voortvloeiend recht de strekking van deze bepaling niet wijzigen noch de daardoor nagestreefde doelstellingen in gevaar brengen (1). (1) Zie concl. OM.

- Internrechtelijk begrip - Toepassing op Uniebepalingen - Voorwaarde

Het recht van iedere betrokkene om een klacht in te dienen bij een toezichthoudende autoriteit, met name in de lidstaat waar hij gewoonlijk verblijft, hij zijn werkplek heeft of waar de beweerde inbreuk is begaan, indien hij van mening is dat een inbreuk is begaan op de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens, kan worden onderworpen aan het nationaalrechtelijk verbod van rechtsmisbruik (1). (1) Zie concl. OM.

- Klacht inbreuk verwerking persoonsgegevens - Toepassing

- Art. 77.1 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking va

C.21.0499.N 20 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230120.1N.2 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon, wat onder meer het geval is wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; de rechter moet bij diens beoordeling rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 1 oktober 2010, AR. C.09.0565.N, AC 2010, nr. 571; Cass. 8 februari 2010, AR C.09.0416.F, AC 2010, nr. 89; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182; Cass. 12 december 2005, AR S.05.0035.F, AC 2005, nr. 664.

- Begrip - Rechter - Beoordeling

- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0069.N 20 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230120.1N.10 AC nr. ...

De rechter, die bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, rekening moet houden met alle concrete omstandigheden van de zaak, moet geen rekening houden met toekomstige en onzekere omstandigheden.

- Taak van de rechter - Beoordeling van de belangen in het geding

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon, wat onder meer het geval is wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen (1). (1) Cass. 7 september 2020, AR C.19.0034.N-C.19.0118.N, AC 2020, nr. 495; Cass. 27 april 2020, AR C.19.0435.N, AC 2020, nr. 247; Cass. 27 januari 2020, AR C.19.0020.N, AC 2020, nr. 75; Cass. 20 december 2019, AR C.19.0289.N, AC 2019, nr. 685; Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127.N, AC 2019, nr. 682; Cass. 18 oktober 2019, AR C.19.0136.N, AC 2019, nr. 534.

- Bouwheer - Architect - Opmaak van een uitvoeringsontwerp - Controle op de uitvoering van de werken - Verzuim

S.21.0071.F 25 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220425.3F.5 AC nr. ...

Het is niet vereist dat de titularis van het recht, die opteert voor de wijze van rechtsuitoefening die een ander de meeste schade toebrengt, handelt met het oogmerk om een ander te schaden.

- Wijze van rechtsuitoefening die een ander de meeste schade toebrengt - Vereiste voorwaarde

- Artt. 1134, derde lid, 1382 en 1384 Oud Burgerlijk Wetboek

Rechtsmisbruik kan bestaan, niet enkel wanneer de houder van een recht hiervan gebruikmaakt uitsluitend met het oogmerk om een ander te schaden, maar ook wanneer het recht wordt uitgeoefend op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtige en bedachtzame persoon; dat is inzonderheid het geval wanneer de houder van dat recht, tussen verschillende wijzen van rechtsuitoefening met hetzelfde gunstig gevolg voor zichzelf, deze kiest die een ander de meeste schade toebrengt (1). (1) Cass. 10 september 1971, AC 1972, 31, met concl. van procureur-generaal GANSHOF VAN DER MEERSCH.

- Taak van de rechter - Verplichting van de rechter - Omvang

- Artt. 1134, derde lid, 1382 en 1384 Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0771.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.1 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en artikel 1, eerste lid, van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM volgt dat het recht op een eerlijk proces en het recht op eerbiediging van eigendom zich ertegen verzetten dat de voor het gerecht in het gelijk gestelde partij een substantiële vermindering van haar schuldvordering zou ondergaan wegens de verplichting om alle of het grootste gedeelte van haar verweerkosten te dragen, wanneer die situatie voortvloeit uit de noodzaak om zich te verdedigen tegen een rechtsvordering die in kennelijk onredelijke omstandigheden werd ingesteld; op straffe van schending van die verdragsbepalingen heeft de wetgever, bij het formuleren van artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek niet de bedoeling kunnen hebben om aan de begunstigde van de juridische bijstand een voordeel toe te kennen doordat hij zijn rechten op een kennelijk onredelijke wijze heeft uitgeoefend; hieruit volgt dat een kennelijk onredelijke situatie, zelfs als die aan de begunstigde van de bijstand te wijten is, niet enkel een vermindering van de rechtsplegingsvergoeding tot onder het door de Koning vastgelegde minimum kan verantwoorden maar ook een afwijking van de regel van het minimum (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, Pas. 2021, nr. 824.

- Rechtsplegingsvergoeding verschuldigd door de begunstigde van juridische bijstand - Regel van het minimum - Afwijking - In kennelijk onredelijke omstandigheden ingestelde rechtsvordering

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

S.18.0089.N 20 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.6 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat rechtsmisbruik verbiedt dat voor overeenkomsten is neergelegd in artikel 1134, derde lid, Oud Burgerlijk Wetboek, kan de rechter die vaststelt dat een partij die een recht dat de overeenkomst haar toekent heeft uitgeoefend op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon, het recht tot zijn normale uitoefening herleiden of het herstel opleggen van de schade die door het misbruik is teweeggebracht (1). (1) Cass. 19 oktober 2018, AR C.15.0086.N, AC 2018, nr. 570.

- *Sanctie*

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0094.N 25 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.2 AC nr. ...

Er wordt enkel maar een algemeen Europeesrechtelijk beginsel van het verbod van rechtsmisbruik onderkend in zoverre een belastingplichtige zich abusief onder de formele voorwaarden van een bepaling van het Unierecht brengt ter verkrijging van een voordeel van het Unierecht; tevens wordt van dit beginsel toepassing gemaakt in gevallen waar een lidstaat een nationale bepaling hanteert die tot doel heeft fiscaal rechtsmisbruik te beteugelen en de vraag rijst of die nationale bepaling de Europese fundamentele vrijheden respecteert; het Hof van Justitie van de Europese Unie onderkent geen algemeen Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik met algemene strekking, dat zowel in een Europeesrechtelijke als een louter nationaalrechtelijke context van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

- *Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik*

C.20.0265.F 22 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211022.1F.6 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in het uitoefenen van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgvuldig persoon (1); dat is inzonderheid het geval wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van alle belangen in het geding, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (2). (1) Cass. 4 maart 2021, AR C.20.0404.F, AC 2021, nr. 158. (2) Cass. 27 april 2020, AR C.19.0435.N, AC 2020, nr. 247.

- *Verbintenissen - Nettingovereenkomst - Overeengekomen schuldvergelijking - Samenloop - Wet Financiële Zekerheden - Voorwerp - Gevolg - Voorwaarden van de schuldvergelijking*

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer een privépersoon zich tegenover een andere privépersoon beroept op een recht, kan de rechter de evenredigheid van de uitoefening van dat recht niet beoordelen in het licht van een collectief belang dat verschilt van hun respectieve belangen (1). (1) Zie Cass. 16 november 1961, Bull. et Pas. 1962, I, p. 332.

- *Beoordeling van de evenredigheid - Geschil tussen privépersonen*

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

D.21.0007.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.5 AC nr. ...

Wanneer een opeenvolging van herhaaldelijke wrakingen zonder echte nuttige bewijsvoering getuigt van eenzelfde wil om het verloop van de tuchtprocedure te vertragen of zelfs stelselmatig te verhinderen, heeft de nieuwe vordering tot wraking, ingediend terwijl het Hof al twee vorderingen van dezelfde strekking heeft verworpen, een louter dilatoir karakter en vormt het geen verzoek tot wraking maar een akte die daarvan slechts de schijn heeft met het doel om de rechtsgang te verlammen, zodat een dergelijk verzoekschrift een misbruik van de rechtspleging inhoudt dat niet noopt tot het verrichten van de door de artikelen 836 tot 838 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven vormvereisten (1). (1) Zie Cass. 4 september 2019, AR P.19.0935.F, AC 2019, nr. 434.

- *Tuchtzaken - Wraking - Opeenvolging van vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang*

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0389.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat de burgerlijke partij haar recht om in rechte op te treden heeft uitgeoefend op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgvuldig persoon en dat zij tevens de inverdenkinggestelde schade wilde berokkenen door kwaadwillig en lichtzinnig ernstige beschuldigingen tegen hem te uiten, met als enig doel de door hem ingeleide procedures met betrekking tot het kind te doen mislukken, willigt zij wettig die vordering tot schadevergoeding wegens tergende of roekeloze rechtspleging in, waarbij de in aanmerking genomen fout erin bestaat dat de burgerlijke partij de gehele strafrechtspleging als instrument heeft gebruikt om de inverdenkinggestelde schade toe te brengen in het kader van een burgerlijk geschil (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 529.

- Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Tergende of roekeloze rechtspleging - Toekenning van schadevergoeding aan de inverdenkinggestelde - Fout van de burgerlijke partij die erin bestaat de strafrechtspleging te hebben gebruikt als instrument om de inverdenkinggestelde schade toe te brengen in het kader van een burgerlijk geschil

- Artt. 159, 191, 212 en 347 Wetboek van Strafvordering

C.20.0342.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.10 AC nr. ...

Een abusieve invordering van de dwangsom kan voorhanden zijn zowel van bij de aanvang als vanaf een later tijdstip; in dat laatste geval kan het herleiden van het misbruikte recht tot zijn normale uitoefening slechts vanaf dat tijdstip gebeuren.

- Dwangsom - Abusieve invordering - Herleiding - Tijdstip

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

- Dwangsom - Abusieve invordering - Herleiding - Tijdstip

- Art. 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

C.20.0458.F 15 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210315.3F.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de huurder geen uitwinningsvergoeding kan genieten, sluit niet uit dat hij de vergoeding van de door een fout van de verhuurder veroorzaakte schade kan vorderen op grond van het gemeen recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 185.

- Algemeen rechtsbeginsel dat rechtsmisbruik verbiedt - Huur van goederen - Handelshuur - Einde (Opzegging. Huurhernieuwing. Enz) - Geen recht op een uitwinningsvergoeding - Fout van de verhuurder

C.20.0404.F 4 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.1 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtige en bedachtzame persoon; de rechter moet onderzoeken of het voordeel dat de houder van het recht heeft nagestreefd of verkregen in verhouding staat tot de schade die de andere partij hierdoor heeft geleden.

- Woninghuurdecreet - Overgangsregeling - Kortgedingbevoegdheid vrederechter - Voorwaardelijke volheid van bevoegdheid voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in kort geding - Exceptie van materiële onbevoegdheid

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Rechter - Beoordeling - Criteria - Verhouding tussen het nagestreefde voordeel en de veroorzaakte schade

- Art. 1134, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

S.20.0009.N 8 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210208.3N.4 AC nr. ...

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht; de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden (1). (1) Het recht dat in deze wordt ontzegd betreft het inroepen van de verjaring. Het openbaar ministerie heeft geconcludeerd dat het enkel in de concrete omstandigheden, die de appelrechters hebben vastgesteld, is dat de desbetreffende exceptie niet kan worden aangevoerd. Dit verhindert deze partij niet om, in gewijzigde omstandigheden, zich alsnog hierop te beroepen. Het recht is dus niet verbeurd. Het is gelet op dit laatste dat de stelling, inzake de verlening van de verjaringstermijn als sanctie, niet kan worden onderschreven. Indien zo gehandeld wordt dan verbeurt de eiser effectief zijn recht om de exceptie in te roepen. De verlening van de termijn wil zeggen dat er geen verjaring is. Eénmaal dit is vastgelegd dan kan de partij, zelfs in gewijzigde omstandigheden, niet meer de verjaring aanvoeren. Inderdaad de vordering is wel of niet verjaard. Het kan niet de twee zijn. HV

- Sanctie

C.19.0034.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.3 AC nr. ...

De regeling van de dwangsom gaat uit van een strikte taakverdeling tussen de rechter die de dwangsom oplegt, de dwangsomrechter, en de rechter die moet oordelen over het al dan niet verbeurd zijn ervan, de beslagrechter; aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te beoordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127, AC 2019, nr. 683 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

- Dwangsom - Opleggen en verbeuren van de dwangsom - Taakverdeling tussen dwangsomrechter en beslagrechter - Begrip - Bevoegdheden

- Artt. 1385bis, eerste lid, 1385quater, 1385quiquies, 1395, eerste lid, 1396 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

Misbruik van recht bestaat in de uitoefening van dat recht op een wijze die de grenzen van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bedachtzaam persoon kennelijk te buiten gaat (1). (1) Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127, AC 2019, nr. 683 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

- Dwangsom - Opleggen en verbeuren van de dwangsom - Taakverdeling tussen dwangsomrechter en beslagrechter - Begrip - Bevoegdheden

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht; de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden (1). (1) Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127, AC 2019, nr. 683 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

- Sanctie

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0435.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dat is onder meer het geval wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak; de rechter oordeelt op grond van de omstandigheden van de zaak onaantastbaar of de uitoefening van een recht rechtsmisbruik uitmaakt; het Hof gaat niettemin na of de rechter uit zijn vaststellingen dergelijk misbruik kon afleiden (1). (1) Cass. 27 januari 2020, AR C.19.0020.N, AC 2020, nr. 75; Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

- Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Wederzijdse toegevingen

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0020.N 27 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.6 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dit is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak en met name ook met de houding van degene die andermans recht heeft aangetast (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

- Redelijke termijn - Kennelijke overschrijding - Beoordeling door de feitenrechter - Opdracht van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0289.F 20 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191220.1F.1 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bedachtzaam persoon; hoewel de rechter, bij de beoordeling van de in het geding zijnde belangen, alle omstandigheden in aanmerking moet nemen die met de uitoefening van een uit een overeenkomst ontstaan recht gepaard gaan, mag hij daarentegen geen acht slaan op de omstandigheden die aan het ontstaan zelf van dat recht zijn voorafgegaan.

- Begrip - In het geding zijnde belangen - Beoordeling - Criteria

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.19.0127.N 19 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191219.1N.4 AC nr. ...

De regeling van de dwangsom gaat uit van een strikte taakverdeling tussen de rechter die de dwangsom oplegt, de dwangsomrechter, en de rechter die moet oordelen over het al dan niet verbeurd zijn ervan, de beslagrechter; aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te beoordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Zie concl. OM.

- Dwangsom - Opleggen en verbeuren van de dwangsom - Taakverdeling tussen dwangsomrechter en beslagrechter

- Artt. 1385bis, eerste lid, 1385quater, 1385quiquies, 1395, eerste lid, 1396 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht; de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden (1). (1) Zie concl. OM.

- Sanctie

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dat is onder meer het geval wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (1). (1) Zie concl. OM.

- Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Dwangsom - Opleggen en verbeuren van de dwangsom - Taakverdeling tussen dwangsomrechter en beslagrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak onaantastbaar oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid (1). (1) Zie concl. OM.

- Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0136.F 18 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191018.2 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bedachtzaam persoon; dit is inzonderheid het geval wanneer de veroorzaakte schade niet in verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht beoogd of verkregen heeft; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak.

- Receptiekosten

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- In het geding zijnde belangen - Beoordeling - Feitenrechter - Verplichting

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0474.F 23 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190523.15 AC nr. ...

De partij die het rechtsmisbruik aanvoert, dient het bewijs ervan te leveren (1). (1) Cass. 26 oktober 2017, AR C.16.0993.N, AC 2017, nr. 598.

- Bewijs - Bewijslast

De sanctie voor rechtsmisbruik kan bestaan in de beperking van dat recht tot zijn normaal gebruik (1). (1) Cass. 26 oktober 2017, AR C.16.0993.N, AC 2017, nr. 598.

- Sanctie - Beperking tot het normaal gebruik van het recht

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dat is inzonderheid het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen (1). (1) Cass. 26 oktober 2017, AR C.16.0993.N, AC 2017, nr. 598.

- Hof van Justitie van de Europese Unie - Verordening (EG) nr. 207/2009 inzake het Gemeenschapsmerk -

Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting

C.18.0459.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.3 AC nr. ...

De eiseres die de rechtspleging voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden aanwendt, wordt door het Hof veroordeeld tot een boete waarvan het bedrag wordt vastgesteld naargelang de ernst van het begane misbruik.

- Arrest van het Hof - Vordering tot rectificatie - Vordering tot schadevergoeding - Aanwenden van de rechtspleging voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden - Boete

- Art. 780bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer uit de door het Hof opgemerkte omstandigheden blijkt dat de eiseres haar recht van vordering tot rectificatie heeft uitgeoefend op een wijze die kennelijk de uitoefening van dat recht door een normaal voorzichtige en redelijke rechtzoekende te buiten gaat, begaat zij rechtsmisbruik; het Hof veroordeelt de eiseres bijgevolg tot het herstel van het aan de verweersters toegebracht nadeel dat ieder van hen billijk raamt vermits het onmogelijk anders kan worden bepaald.

- Arrest van het Hof - Vordering tot rectificatie - Verwerping - Vordering tot schadevergoeding

C.18.0428.N 15 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190215.2 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon (1); een dergelijk misbruik kan ook bestaan in de aanwending van rechtsregels of rechtsinstellingen in strijd met het doel waarvoor deze zijn ingesteld. (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.055.N, AC 2017, nr. 82.

- Onderneming - Informatieplicht - Omvang - Belangrijkste kenmerken van het product - Verzekeringsovereenkomst - Dekking - Omvang - Bijzondere voorwaarden - Verwijzing naar de algemene voorwaarden

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.055.N, AC 2017, nr. 82.

- Feitenrechter - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Bevoegdheid

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0086.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.1 AC nr. 570

Aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te oordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Zie (op dit punt andersluidende) concl. OM; het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op de derde grief van het enig cassatiemiddel; het was immers van mening dat de appelrechter, als beslagrechter in hoger beroep, zich de facto de exclusieve bevoegdheid van de dwangsomrechter om de dwangsom te verminderen of op te heffen had aangematigd.

- Dwangsom - Invordering - Bevoegdheid - Beslagrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Artt. 1385quater en 1395 Gerechtelijk Wetboek

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht (1); de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden. (1) Zie Cass. 6 januari 2011, AR C.09.0624.F, AC 2011, nr. 12.

- Sanctie

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0058.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.4 AC nr. ...

De uitoefening van procesrechten is niet onbeperkt, maar vindt zijn grenzen in het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op rechtsmisbruik(1); ook het beslagrecht kan abusief zijn indien het wordt uitgeoefend op een wijze die kennelijk de perken te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een normaal zorgvuldige persoon; dit is meer bepaald het geval wanneer het wordt uitgeoefend voor doeleinden die geen verband houden met deze waarvoor het recht wordt verleend. (1) Cass. 26 oktober 2017, AR C.16.0393.N, AC 2017, nr. 598.

- Uitoefening van procesrechten - Grenzen - Toepassing - Beslagrecht

C.17.0386.F 2 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180202.4 AC nr. ...

Wanneer het misbruik in de uitoefening van rechten betrekking heeft op de toepassing van een contractueel beding, kan het herstel erin bestaan dat de schuldeiser het recht wordt ontzegd om op dat beding een beroep te doen.

- Herstel - Strafbeding - Weigering van toepassing

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.17.0426.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.7 AC nr. 722

Het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beschikking tot buitenvervolgingstelling kan een tergend en roekeloos karakter vertonen wanneer die partij de bedoeling heeft de inverdenkinggestelde nadeel te berokkenen of wanneer zij haar recht om dit rechtsmiddel aan te wenden, uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon te buiten gaat; de rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er proceduremisbruik is, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen het bestaan daarvan naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666; zie Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N en P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33; Cass. 31 oktober 2003, AR C.02.0602.F, AC 2003, nr. 456 en JT 2004, p. 135, noot J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, "L'abus procédural: une étape décisive".

- Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

Op grond van artikel 135, §1, Wetboek van Strafvordering, dat de burgerlijke partij toestaat hoger beroep in te stellen tegen alle beschikkingen van de raadkamer, kan de kamer van inbeschuldigingstelling niet naar recht vaststellen dat er bij de burgerlijke partij sprake is van proceduremisbruik, louter omdat de procureur des Konings voor de raadkamer de buitenvervolgingstelling heeft gevorderd; geen enkele wetsbepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling evenwel om, bij de beoordeling van het onrechtmatig karakter van het hoger beroep van de burgerlijke partij, dat feit in aanmerking te nemen tussen het geheel van de omstandigheden van de zaak die zij moet onderzoeken.

- Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolgingstelling voor de raadkamer

- Artt. 135, § 1, 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

De artikelen 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering staan de strafrechter toe uitspraak te doen over de tussenvorderingen van de beklaagde tegen de burgerlijke partij tot vergoeding van de schade die hem door de vervolging werd berokkend (1); de kamer van inbeschuldigingstelling die een beschikking tot buitenvervolgingstelling bevestigt, is bevoegd om de inverdenkinggestelde schadevergoeding toe te kennen wegens de foutieve gedraging van de burgerlijke partij, en niet louter omdat die fout voortvloeit uit het hoger beroep van laatstgenoemde. (1) Cass. 2 december 2003, AR P.03.1120.N, AC 2003, nr. 609.

- Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

C.16.0393.N 26 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.3 AC nr. 598

De uitoefening van procesrechten is niet onbeperkt, maar vindt zijn grenzen in het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op rechtsmisbruik: de uitoefening is abusief wanneer zij plaatsvindt zonder redelijk belang, zij aan de andere partij een onevenredig nadeel berokkent of, in het algemeen, zij kennelijk de perken te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een normaal zorgvuldige procespartij waardoor de goede procesorde in het gedrang komt; bij deze beoordeling moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak.

- Gerechtskosten

Misbruik van procesrecht leidt tot vergoeding van de geleden schade of tot herstel in natura; de sanctie van procesrechtsmisbruik kan derhalve erin bestaan dat stukken waarvan de overlegging als abusief wordt aangemerkt uit het debat worden geweerd.

- Wijze van sanctionering

C.15.0351.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.1 AC nr. ...

De vordering die gebeurlijk kan worden gevorderd van de partij die de rechtspleging aanwendt voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden, vindt haar oorsprong in de buitencontractuele aansprakelijkheid.

- Schadevergoeding - Oorsprong

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Een geding kan een tergend of roekeloos karakter hebben wanneer een partij de bedoeling heeft nadeel te berokkenen aan de andere partij of haar recht om in rechte op te treden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen overschrijdt van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgzaam persoon (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506; Cass. 16 maart 2012, AR C.08.0323.F en C.09.0590.F, AC 2012, nr. 175, met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT in Pas. 2012, nr. 175;. Cass. 2 maart 2015, AR C.14.0337.F, AC 2015, nr. 149; Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666.

- Tergend of roekeloos geding

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0055.N 3 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.1 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dat is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182; zie ook Cass. 30 januari 2003, AR C.00.0632.F, AC 2003, nr. 69.

- Arbitrage - Arbitrale uitspraak - Uitlegging door de vernietigingsrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

- Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid.

- Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.16.0689.F 23 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161123.1 AC nr. ...

Ofschoon de rechter op onaantastbare wijze, aan de hand van de omstandigheden van de zaak, oordeelt of er al dan niet sprake is van misbruik van procedure, gaat het Hof na of hij uit zijn vaststellingen dat misbruik naar recht heeft kunnen vaststellen (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506.

- Vergoeding wegens roekeloos en tergend geding - Roekeloos en tergend karakter - Beoordeling door de rechter - Toezicht van het Hof

- Artt. 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering

Een procedure kan een roekeloos of tergend karakter aannemen wanneer een partij de bedoeling heeft een tegenpartij schade te berokkenen, maar ook wanneer zij haar recht om in rechte op te treden, uitoefent op een wijze die de perken van de normale uitoefening van dat recht door een normaal en zorgvuldig persoon kennelijk te buiten gaat (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506.

- Vergoeding wegens roekeloos en tergend geding - Roekeloos en tergend karakter

- Artt. 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering

C.16.0207.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.6 AC nr. ...

Aangezien de redenen die door verzoeker werden aangevoerd om de wraking te vorderen van het lid van de Nederlandstalige kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars en die ongegrond werden bevonden, in werkelijkheid samenvallen met deze die thans worden aangevoerd om de onttrekking te vorderen aan de beroepskamer, getuigt laatstvermeld verzoek van procesrechtsmisbruik en is het kennelijk onontvankelijk.

- Procesrechtsmisbruik - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Tucht - Wettige verdenking - Verzoek tot onttrekking van de zaak - Redenen

- Artt. 648 en 656 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0572.F 18 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160518.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Wraking - Instellen van opeenvolgende vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang - Misbruik van procedure

Wanneer de nieuwe vordering tot wraking, na reeds drie door de eiser in dezelfde zaak ingestelde verzoeken, enkel beoogt de rechtsgang te verlammen, dan is dit misbruik van procedure en heeft die vordering geen enkele opschortende werking (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Wraking - Instellen van opeenvolgende vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang - Misbruik van procedure

- Art. 837, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0250.F 1 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160201.1 AC nr. ...

Misbruik van recht is de uitoefening van een recht op een wijze die de grenzen van de uitoefening ervan door een voorzichtig en bedachtzaam persoon kennelijk te buiten gaat (1). (1) Cass. 17 januari 2011, AR C.10.0246.F, AC 2011, nr. 47.

- Verzekeringsovereenkomst - Vervalbeding

C.14.0281.F 2 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150402.6 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Naamloze vennootschap - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Rechtsvordering - Recht - Ontbinding - Uitoefening van dat recht voor een ander doeleinde

- Naamloze vennootschap - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Rechtsvordering

De aanwending van een recht voor een ander doeleinde dan dat waarvoor het werd ingevoerd, vormt een misbruik van recht; die regel is van toepassing op het recht om de ontbinding van een naamloze vennootschap wegens verlies van het maatschappelijk kapitaal te vorderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Naamloze vennootschap - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Rechtsvordering - Recht - Ontbinding - Uitoefening van dat recht voor een ander doeleinde

- Art. 634 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Zelfs wanneer voldaan is aan de voorwaarden van artikel 634, eerste zin, van het Wetboek van Vennootschappen, moet degene die op grond van die wetsbepaling de ontbinding van een naamloze vennootschap vordert wegens verlies van het maatschappelijk kapitaal, overeenkomstig de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek belang hebben bij het instellen van een dergelijke vordering en mag zijn vordering geen rechtsmisbruik opleveren; er kan sprake zijn van rechtsmisbruik, zelfs als het bedoelde recht van openbare orde of van dwingend recht is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Naamloze vennootschap - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Rechtsvordering

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 634 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.13.0218.F 19 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.10 AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in het uitoefenen van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgvuldig persoon (1). (1) Cass. 21 maart 2013, AR C.12.0118.F, AC 2013, nr. 203.

- Overeenkomst - Rechten en verplichtingen van de partijen - Tussen partijen - Uitvoering te goeder trouw

De rechter moet de verhouding onderzoeken tussen het voordeel dat de houder van dat recht beoogt of verkregen heeft en de schade die aan de andere partij berokkend wordt; bij de beoordeling van de voorhanden zijnde belangen, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 12 februari 2014, AR P.13.1304.F, AC 2014, nr. 111. (2) Cass. 21 maart 2013, AR C.12.0118.F, AC 2013, nr. 203.

- Begrip - Bevoegdheden van de rechter

Het beginsel van de uitvoering te goeder trouw van de overeenkomsten, dat vastgelegd is in artikel 1134, derde lid, Burgerlijk Wetboek, verbiedt een partij misbruik te maken van de rechten die de overeenkomst haar toekent (1). (1) Cass. 12 februari 2014, AR P.13.1304.F, AC 2014, nr. 111.

- Overeenkomst - Rechten en verplichtingen van de partijen - Tussen partijen - Uitvoering te goeder trouw

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.15.0114.F 16 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150316.1 AC nr. ...

Aangezien een eerste verzoekschrift tot onttrekking van de zaak aan het Hof wegens gewettigde verdenking door het Hof verworpen werd op grond dat de wet noch voorziet in de onttrekking van de zaak aan het Hof van Cassatie, noch in de verwijzing van de zaak van één kamer naar een andere of van één afdeling naar een andere, heeft het nieuwe verzoekschrift met hetzelfde voorwerp slechts tot doel de rechtsgang te verlammen; het maakt rechtsmisbruik uit; het is bijgevolg niet-ontvankelijk.

- Misbruik van rechtspleging - Verzoekschrift tot onttrekking van de zaak aan het Hof van Cassatie - Gewettigde verdenking - Verwerping - Nieuw verzoekschrift - Rechtsmisbruik - Ontvankelijkheid

C.14.0337.F 2 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150302.3 AC nr. ...

Een geding kan een tergend en roekeloos karakter hebben wanneer een partij de bedoeling heeft nadeel te berokkenen aan een andere of haar recht om in rechte op te treden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen overschrijdt van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgzaam persoon (1). (1) Cass. 19 februari 2010, AR C.09.0118.F – C.09.0132.F – C.09.0134.F., AC 2010, nr. 114; Cass. 16 maart 2012, AR C.08.0323.F en C.09.0590.F, AC 2012, nr. 175.

- Proceduremisbruik - Tergende en roekeloze procedure

P.14.1163.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.6 AC nr. 33

De kamer van inbeschuldigingstelling is krachtens de artikelen 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering bevoegd om kennis te nemen van de vordering tot schadevergoeding van een buiten vervolging gestelde inverdenkinggestelde wegens een tergend en roekeloos hoger beroep door een burgerlijke partij; het instellen van hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolgingstelling kan tergend en roekeloos zijn, niet alleen wanneer die partij de bedoeling heeft schade te berokkenen, maar ook wanneer zij het recht om dit rechtsmiddel aan te wenden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon overschrijdt (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506.

- Burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter

RECHTSPERSOONLIJKHEID

C.22.0202.F 5 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230105.1F.4 AC nr. ...

De door de politieke partij aangewezen instelling moet de aan die partij toegekende dotatie aanvragen, ontvangen en beheren; een politieke partij die is opgericht als een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid, kan niet in eigen naam overeenkomsten sluiten met derden, ook al heeft die overeenkomst betrekking op de aan die partij toegekende dotatie.

- Vereniging zonder rechtspersoonlijkheid - Politieke partij - Jaarlijkse dotatie - Overeenkomst met derden

- Artt. 1er, 1°, 15, 16, 21 en 22 Wet 4 juli 1989 Controle Verkiezingsuitgaven

Een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid kan niet in eigen naam overeenkomsten sluiten met derden.

- Vereniging zonder rechtspersoonlijkheid - Politieke partij - Gevolgen t.a.v. derden

- Art. 1101 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.0050.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.4 AC nr. ...

Een misdrijf kan materieel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien de verwezenlijking van het misdrijf hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen of indien, zoals blijkt uit de concrete omstandigheden, het voor zijn rekening is gepleegd (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Strafzaken - Toerekenbaarheid - Materieel element van het misdrijf - Voorwaarden

- Art. 5 Strafwetboek

- Strafzaken - Toerekenbaarheid - Materieel element van het misdrijf - Voorwaarden

- Art. 5 Strafwetboek

Een misdrijf kan moreel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien blijkt dat het voor het misdrijf vereiste moreel bestanddeel aanwezig is bij de rechtspersoon; de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon heeft een autonoom karakter in die zin dat die verantwoordelijkheid geen louter afgeleide is van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handelen; dit autonoom karakter sluit echter niet uit dat bij de beoordeling van de materiële en morele toerekening van het misdrijf rekening wordt gehouden met de gedragingen van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersoon handelen, zoals daar onder meer kunnen zijn de organen van de rechtspersoon, werknemers of zij die zonder een officiële functie te vervullen het gedrag van de rechtspersoon bepalen, en dit ongeacht of dit één of meerdere natuurlijke personen betreft; een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt immers noodzakelijk door middel van één of meer natuurlijke personen; het autonoom karakter van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon belet dan ook niet dat de rechter zijn oordeel over de materiële en morele toerekening van een misdrijf aan een rechtspersoon grondt op de gedragingen van één enkele natuurlijke persoon indien uit de concrete gegevens van de zaak blijkt dat die éne natuurlijke persoon het gedrag van de rechtspersoon volledig beheerst; deze principes gelden ook voor de in artikel 324ter Strafwetboek omschreven misdrijven van criminele organisatie (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Strafzaken - Toerekenbaarheid - Autonome strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Moreel element van het misdrijf - Gedragingen van natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handele - Eén natuurlijke persoon die voor of namens de rechtspersoon handelt - Criminele organisatie - Voorwaarden

- Artt. 5 en 324bis Strafwetboek

- Strafzaken - Toerekenbaarheid - Autonome strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Moreel element van het misdrijf - Gedragingen van natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handele - Eén natuurlijke persoon die voor of namens de rechtspersoon handelt - Criminele organisatie - Voorwaarden

- Artt. 5 en 324bis Strafwetboek

Noch de tekst noch de wetgeschiedenis van de artikelen 324bis, eerste lid, en 324ter, § 2 Strafwetboek beletten het oordeel dat de begrippen “meer dan twee personen” in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en “ieder persoon” in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek zowel natuurlijke als rechtspersonen beogen en dat het onderling overleg waarvan sprake in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek kan geschieden tussen natuurlijke personen en rechtspersonen of zelfs tussen rechtspersonen onderling; noch het gegeven dat een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt via natuurlijke personen noch het gegeven dat het gedrag van een rechtspersoon kan worden bepaald door het gedrag van één natuurlijke persoon, sluiten de mogelijkheid uit van een overleg in de zin van die bepaling met een of meerdere rechtspersonen; het gegeven dat de aanwending van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken een bestanddeel kan zijn van het door artikel 324ter, § 1, Strafwetboek bedoelde misdrijf belet niet dat indien de commerciële of andere structuur een rechtspersoon is, die rechtspersoon een persoon kan zijn als bedoeld met de begrippen “meer dan twee personen” in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en “ieder persoon” in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek; de rechtstoestand van een rechtspersoon die op enige wijze betrokken is bij het misdrijf van criminele organisatie valt niet te vergelijken met een feitelijke structuur zonder rechtspersoonlijkheid die strafrechtelijk niet kan worden aangesproken (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Criminele organisatie - Vereisten van minstens drie personen en in onderling overleg plegen van bepaalde misdrijven - Lidmaatschap van een criminele organisatie - Toepassing op rechtspersonen - Aanwending van commerciële en andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken - Verschil met een structuur zonder rechtspersoonlijkheid - Voorwaarden

- Artt. 5, 324bis en 324ter Strafwetboek

- Criminele organisatie - Vereisten van minstens drie personen en in onderling overleg plegen van bepaalde misdrijven - Lidmaatschap van een criminele organisatie - Toepassing op rechtspersonen - Aanwending van commerciële en andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken - Verschil met een structuur zonder rechtspersoonlijkheid - Voorwaarden

- Artt. 5, 324bis en 324ter Strafwetboek

C.19.0052.N 7 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191107.14 AC nr. ...

De sluiting van de vereffening van een vennootschap overeenkomstig de artikelen 194 en 195 Wetboek van Vennootschappen, maakt in beginsel een einde aan het bestaan en de rechtspersoonlijkheid van deze vennootschap; de vereffende vennootschap wordt geacht voort te bestaan om zich te verweren tegen vorderingen die de schuldeisers conform artikel 198, §1, derde streepje, Wetboek van Vennootschappen tijdig hebben ingesteld tegen de vennootschap, alsook ten aanzien van vorderingen die reeds voor de sluiting van de vereffening tegen de vennootschap werden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Vereffening - Sluiting van de vereffening - Bestaan en rechtspersoonlijkheid

- Artt. 183, § 1, eerste lid, 194, 195, en 198, § 1, derde streepje Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

P.18.0007.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.2 AC nr. 667

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest nr. 54/2017 van 11 mei 2017 het artikel 20, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering slechts onderzocht in het licht van de interpretatie dat deze bepaling een verschil in behandeling doet ontstaan doordat ten aanzien van de rechtspersoon die vóór het verlies van de rechtspersoonlijkheid door de onderzoeksrechter in verdenking is gesteld niet het bewijs moet worden geleverd dat de invereffeningstelling of ontbinding tot doel had aan de vervolging te ontsnappen, terwijl dat in andere gevallen wel steeds moet worden geleverd en het stelt vervolgens een schending vast van de artikelen 10 en 11 Grondwet in zoverre het een verschil in behandeling instelt tussen, enerzijds de rechtspersonen die vóór hun invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening in verdenking zijn gesteld door een onderzoeksrechter en, anderzijds, de rechtspersonen die vóór hun invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening door de raadkamer zijn verwezen naar de correctionele rechtbank of rechtstreeks voor de strafrechter ten gronde zijn gedagvaard (1). (1) GwH 11 mei 2017, nr. 54/2017.

- Rechtspersoon - Verval van de strafvordering - Artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen - Invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening van een rechtspersoon - Verdere uitoefening van de strafvordering - Voorwaarden - Draagwijdte - Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Verwijzing door de raadkamer naar de correctionele rechtbank of rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen blijkt dat de wetgever met artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft willen beletten dat de strafvordering door vereffening of ontbinding wordt verhinderd, wanneer zij met name wordt ingesteld nadat de rechtspersoon ten gevolge van een inverdenkingstelling met zekerheid kennis heeft gekregen van het feit dat hij zal worden vervolgd en hetzelfde geldt a fortiori voor een dagvaarding of verwijzing naar de correctionele rechtbank; hieruit volgt dat ook ten aanzien van de rechtspersonen die vóór hun invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening door de raadkamer zijn verwezen naar de correctionele rechtbank of rechtstreeks voor de strafrechter ten gronde zijn gedagvaard, het bewijs niet moet geleverd worden dat de invereffeningstelling, de gerechtelijke ontbinding of de ontbinding zonder vereffening tot doel had te ontsnappen aan de vervolging en aldus bestaat de aangeklaagde ongelijke behandeling niet met de rechtspersoon die vóór de invereffeningstelling, de gerechtelijke ontbinding of de ontbinding zonder vereffening in verdenking werd gesteld (1). (1) A. DE NAUW en F. DERUYCK, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", RW 1999-2000, nr. 27, 897-914.

- Rechtspersoon - Verval van de strafvordering - Artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen - Invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening van een rechtspersoon - Verdere uitoefening van de strafvordering - Voorwaarden - Draagwijdte - Inverdenkingstelling van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Verwijzing door de raadkamer naar de correctionele rechtbank of rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening

P.16.0254.F 15 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160615.2 AC nr. ...

Uit de tekst en de opzet van artikel 2bis, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat ertoe strekt de onafhankelijkheid te waarborgen van de rechtspersoon bij de uitoefening van diens recht van verdediging, blijkt dat enkel zijn lasthebber ad hoc ertoe gemachtigd is om de rechtspersoon bij de strafvordering te vertegenwoordigen; als zodanig heeft de omstandigheid dat, de persoon die aanvankelijk was gemachtigd de rechtspersoon te vertegenwoordigen en die wegens dezelfde of samenhangende feiten wordt vervolgd geen partij meer is in hoger beroep, geen invloed op zijn vertegenwoordiging door de lasthebber ad hoc.

- Strafzaken - Strafvordering gelijktijdig ingesteld tegen de rechtspersoon en degene die bevoegd is deze te vertegenwoordigen - Aanwijzing door de strafrechter van een lasthebber ad hoc - Artikel 2bis, V.T.Sv. - Hoger beroep - Vertegenwoordiging van de rechtspersoon door de lasthebber ad hoc

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

C.23.0495.N 8 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250908.3N.1 AC nr. ...

Een vordering tot tussenkomst en vrijwaring creëert een nieuwe procesverhouding tussen de eiser tot vrijwaring en de verweerder in vrijwaring; de partij die binnen deze procesverhouding in het ongelijk wordt gesteld, dient een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan de in het gelijk gestelde partij; deze rechtsplegingsvergoeding wordt afzonderlijk bepaald op basis van de vordering tot tussenkomst en vrijwaring; indien de rechter de hoofdvordering afwijst en de vordering tot tussenkomst en vrijwaring zonder voorwerp verklaart, dient de eiser tot vrijwaring een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan de verweerder in vrijwaring.

- Vordering tot tussenkomst en vrijwaring - Procesverhouding - Gevolg

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

- Art. 1018, 6° Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 16 Gerechtelijk Wetboek - Eerste deel: ALGEMENE BEGINSELEN. (art. 1 tot 57)
- Art. 15 Gerechtelijk Wetboek - Eerste deel: ALGEMENE BEGINSELEN. (art. 1 tot 57)

C.24.0400.N 8 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250908.3N.2 AC nr. ...

Ligt een verzoek tot afwijking van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding voor, dan dient de rechter die de rechtsplegingsvergoeding bepaalt, zijn beslissing dienaangaande bijzonder te motiveren; die bijzondere motiveringsverplichting houdt in dat de rechter, ingeval een verzoek tot afwijking van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding voorligt, verduidelijkt in welke mate hij de in artikel 1022, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde, door de verzoeker aangevoerde criteria in acht heeft genomen bij zijn beoordeling van een eventuele afwijking van het basisbedrag; die verplichting geldt onverkort wanneer de rechter, ondanks het verzoek, beslist om niet af te wijken van het basisbedrag.

- Basisbedrag - Verzoek tot afwijking - Bijzondere motiveringsplicht - Omvang

- Art. 1022, derde lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.24.1201.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 794/1, 797, tweede lid, en 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat wanneer de partij die cassatieberoep instelt tegen de bestreden beslissing geen andere grief aanvoert dan dat de appelrechters geen uitspraak hebben gedaan over een punt van de voor hen gebrachte vordering, zoals de toepassing, op de rechtsplegingsvergoeding in eerste aanleg, van de vermindering waarop zij, in haar hoedanigheid van in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die juridische tweedelijnsbijstand geniet, beweert recht te hebben, het cassatieberoep niet ontvankelijk is; wanneer, met andere woorden, een partij geen andere klachten kan aanvoeren dan een verzuim om uitspraak te doen, moet zij van de procedure tot verbetering en niet van de cassatieprocedure gebruikmaken (1). (1) Het Hof heeft weliswaar beslist dat artikel 794/1, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door artikel 35 van de Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, niet van toepassing is "in strafzaken" (Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0039.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.12). Het OM heeft evenwel gesteld dat die uitsluiting slechts van toepassing is op de beslissingen over de strafvordering, zelfs al heeft het geen enkele expliciete aanwijzing daartoe aangetroffen in de parlementaire voorbereiding van die wet (Parl.St., Kamer, 54 2827). Aangezien de vordering na 9 juni 2018 werd ingesteld, is bovendien artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door die wet, hierop van toepassing (Zie Cass. 2 oktober 2020, AR C.19.0464.N, AC 2020, nr. 601). (M.N.B.)

- Cassatieberoep - Enige door de eiser opgeworpen grief die betrekking heeft op het verzuim om uitspraak te doen over een punt van de voor de appelrechters gebrachte vordering betreffende de rechtsplegingsvergoeding in eerste aanleg - Invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 797, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 794/1 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0173.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.17 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en uit artikel 1022, eerste en tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en de artikelen 1, eerste en tweede lid, en 2 Tarief Rechtsplegingsvergoeding volgt dat (1) de strafrechter ambtshalve de beklaagde veroordeelt tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijk gestelde burgerlijke partij, (2) het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding voor in geld waardeerbare vorderingen in beginsel wordt bepaald op basis van het bedrag van de vordering en dus niet op basis van het bedrag van de ingewilligde vordering, (3) de strafrechter kan afwijken van de basisrechtsplegingsvergoeding op grond van de in artikel 1022, derde lid, Gerechtelijk Wetboek vermelde criteria onder de dubbele voorwaarde dat een partij hem daarom verzoekt en dat hij dat doet bij een met bijzondere redenen omklede beslissing en (4) de strafrechter op verzoek van een partij ingeval van een klaarblijkelijke overwaardering die een normaal, redelijk en voorzichtige partij niet zou hebben begaan of ingeval van een te kwader trouw verrichte verhoging van de vordering met als enig doel op kunstmatige wijze het bedrag op te trekken tot een hogere schijf, kan beslissen de basisrechtsplegingsvergoeding te berekenen op het bedrag van de ingewilligde vordering in plaats van op het bedrag van de vordering maar zonder dat uit het enkele feit dat de strafrechter de vordering slechts gedeeltelijk inwilligt, volgt dat aan die voorwaarden is voldaan; het staat dan ook aan hij die gehouden is tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding de strafrechter te verzoeken om af te wijken van het principe dat voor een in geld waardeerbare vordering de basisrechtsplegingsvergoeding is verschuldigd berekend op basis van het bedrag van de vordering en aan te geven welke redenen een afwijking van dit principe kunnen rechtvaardigen en het staat dan aan de strafrechter om daarover te oordelen (1). (1) Cass. 17 november 2010, AR P.10.0863.F, AC 2010, nr. 681; Cass. 1 juni 2010, AR P.10.0158.N, AC 2010, nr. 382; Cass.18 november 2008, AR P.08.0768.N, AC 2008, nr. 642, RDP 2009/5, 593; F. VAN VOLSEM, "Het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding voor de strafrechter: de rechter mag bij opgeblazen vorderingen het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding bepalen in functie van het toegekende in plaats van het gevorderde", RABG 2011/14, 973-978; B. VAN DEN BERGH en S. SOBRIE, "Wie zal dat betalen....? De rechtsplegingsvergoeding ont(k)leed, Mechelen, Kluwer, 2021, 99, nr. 113.

- Bedrag rechtsplegingsvergoeding - Afwijking door de rechter van de basisrechtsplegingsvergoeding - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1, eerste en tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.24.0087.N 30 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250530.1N.9 AC nr. ...

Behoudens wanneer een procedureakkoord tot bepaling van de rechtsplegingsvergoeding dan wel een grond of een verzoek tot afwijking van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding voorligt, dient de rechter bijgevolg ambtshalve het met toepassing van de bepalingen van het Tarief Rechtsplegingsvergoeding correcte basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Taak van de rechter - Begroting basisbedrag rechtsplegingsvergoeding

- Art. 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 1022, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1018, eerste lid, 6° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Een procedureakkoord tot bepaling van de rechtsplegingsvergoeding moet zeker zijn; dit betekent dat partijen ondubbelzinnig hun gemeenschappelijke wil hebben geuit om af te wijken van het basisbedrag; de louter cijfermatige overeenstemming tussen de door partijen gevraagde bedragen van de rechtsplegingsvergoeding volstaat daartoe niet (1). (1) Zie concl. OM.

- Procedureakkoord - Zeker karakter van het procedureakkoord - Begrip

- Art. 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 1022, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1018, eerste lid, 6° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Een verzoek tot afwijking van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding moet zeker zijn en veronderstelt dat een partij ondubbelzinnig haar wil heeft geuit om af te wijken van het basisbedrag; het loutere feit dat een partij, zonder verdere precisering, een rechtsplegingsvergoeding vraagt die hoger is dan het volgens de rechter van toepassing zijnde basisbedrag, volstaat daartoe niet (1). (1) Zie concl. OM.

- Basisbedrag - Verzoek tot afwijking - Zeker karakter van het verzoek tot afwijking - Begrip

- Art. 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 1022, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1018, eerste lid, 6° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Een richtlijnconforme uitlegging van artikel 1017, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, in een context van consumentenbescherming en meer bepaald een procedure teneinde het oneerlijke karakter van een contractueel bedingte laten vaststellen en dit beding buiten toepassing te laten verklaren, brengt mee dat de nationale rechter, die de partijen wederzijds gelijk en ongelijk geeft, bij de beoordeling van de gedingkosten moet nagaan of deze kosten aan de zijde van de consument hem niet zouden hebben tegengehouden of ontmoedigd; zo moet de rechter nagaan of de gedingkosten aan de zijde van de consument redelijkerwijze in verhouding staan tot zijn gedeeltelijke gelijk, met dien verstande dat de uiteindelijke kostenveroordeling van de consument niet dermate hoog mag zijn dat ze hem zou hebben tegengehouden of ontmoedigd (1). (1) Zie concl. OM.

- Richtlijn 93/13/EEG - Richtlijnconforme interpretatie - Procedure om het oneerlijke karakter van een contractueel beding te laten vaststellen en dit beding buiten toepassing te laten verklaren - Partijen die wederzijds gelijk en ongelijk krijgen - Taak van de rechter bij de verdeling van de gedingkosten

- Art. 1017, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0150.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.10 AC nr. ...

Volgens artikel 2, tweede lid, Tarief Rechtsplegingsvergoeding moet voor een in geld waardeerbare vordering het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding in beginsel worden bepaald op het bedrag van de vordering zoals vastgesteld overeenkomstig de artikelen 557 tot 562 Gerechtelijk Wetboek, waarbij het in aanmerking te nemen bedrag dit is van de vordering in de inleidende akte of in de laatste conclusie; de rechtsplegingsvergoeding moet in hoger beroep voor een in geld waardeerbare vordering worden bepaald op de waarde of de geldelijke inzet van het hoger beroep, zoals die blijkt uit de beroepsakte of de laatste appelconclusie en de loutere omstandigheid dat de beklaagde na een laatste appelconclusie een deel van de door de burgerlijke partij gevorderde schadevergoeding heeft voldaan, verplicht het appelgerecht niet daarmee bij de berekening van het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding rekening te houden.

- Tarief Rechtsplegingsvergoeding - In geld waardeerbare vordering - In aanmerking te nemen bedrag - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep - Betaling door de beklaagde van een deel van de door de burgerlijke partij gevorderde schadevergoeding - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2, eerste en tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.24.1603.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.1 AC nr. ...

Wanneer de overtreder beroep heeft ingesteld tegen de beslissing om hem een administratieve geldboete op te leggen, verbiedt zijn buitenvervolgingstelling en de daaruit voortvloeiende vernietiging van de geldboete die werd opgelegd op vervolging door de gemeenteoverheid via haar sanctionerend ambtenaar, de rechtbank niet om die vervolgende partij te veroordelen tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

- Gemeentelijke administratieve geldboete - Minderjarige overtreder - Beroep tegen de administratieve geldboete - Overtreder buiten vervolging gesteld - Vernietiging van de administratieve geldboete - Veroordeling van de gemeente tot de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) Wettigheid

- Art. 31, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- Artt. 162 en 162bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1747.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 162bis Wetboek van Strafvordering volgt dat een burgerlijke partij die voor het vonnisgerecht niet rechtstreeks heeft gedagvaard of zich niet bij de rechtstreekse dagvaarding van een andere burgerlijke partij heeft aangesloten en die tegen het beroepen vonnis, dat de beklaagde en de vrijwillig tussenkomende partij heeft veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding aan de burgerlijke partij, zelf geen hoger beroep heeft ingesteld, niet kan worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde en aan de vrijwillig tussenkomende partij; dat het appelgerecht zich na een vrijspraak van de beklaagde onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de vordering van de burgerlijke partij tegen de beklaagde en tegen de vrijwillig tussenkomende partij, is daarbij niet relevant (1). (1) Cass. 22 september 2021, AR P.21.0442.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.3 , met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.; Cass. 10 juni 2020, AR P.19.1043.N, AC 2020, nr. 385; Cass. 11 maart 2009, AR P.07.1778.F, AC 2009, nr. 192; GwH 18 december 2008, arrest 182/2008, GwH 18 februari 2010, arrest 11/2010, www.const-court.be.

- Procedure voor de feitenrechter - Geen strafvervolging op initiatief van de burgerlijke partij - Veroordeling in eerste aanleg - Geen hoger beroep van de burgerlijke partij - Vrijspraak in tweede aanleg - Beslissing van onbevoegdheid wat betreft de burgerlijke vordering - Toewijzing van de gerechtskosten aan de burgerlijke partij - Grens

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

C.24.0016.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.4 AC nr. ...

Behoudens wanneer een procedureakkoord omtrent de omvang van de rechtsplegingsvergoeding dan wel een grond of een verzoek tot afwijking van het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding voorligt, dient de rechter ambtshalve het met toepassing van de bepalingen van het Tarief Rechtsplegingsvergoeding correcte basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Taak van de rechter - Begroting basisbedrag rechtsplegingsvergoeding

- Art. 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep moet, in geval geldelijk waardeerbare vorderingen voorliggen, worden bepaald gelet op de waarde of de geldelijke inzet van het hoger beroep, zoals die blijkt uit de beroepsakte dan wel de laatste appelconclusie (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtspleging in hoger beroep - Geldelijk waardeerbare vorderingen - Rechtsplegingsvergoeding - Wijze van berekening

- Art. 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De taak van de rechter bij het bepalen van het correcte basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding neemt niet weg dat een procespartij die als in het gelijk gestelde partij aanspraak maakt op een rechtsplegingsvergoeding en deze wil doen vereffenen, van deze gedingkost opgave moet doen, zonder daarom het bedrag ervan te moeten bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Taak van de rechter - Verplichting van de in het gelijk gestelde partij - Bedrag rechtsplegingsvergoeding

- Art. 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.23.0159.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.7 AC nr. ...

Artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat indien de in het ongelijk gestelde partij de juridische tweedelijnsbijstand geniet, de rechtsplegingsvergoeding wordt vastgesteld op het door de Koning vastgestelde minimum, tenzij in geval van een kennelijk onredelijke situatie, staat de rechter toe de rechtsplegingsvergoeding vast te stellen op een lager of hoger bedrag dan het door de Koning vastgestelde minimum (1). (1) Zie concl. OM.

- Bedrag - In het ongelijk gestelde partij die juridische tweedelijnsbijstand geniet - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de in het ongelijk gestelde partij de juridische tweedelijnsbijstand geniet, wordt de rechtsplegingsvergoeding vastgesteld op het minimumbedrag, zoals het wordt bepaald afhankelijk van de aard van de zaak en de belangrijkheid van het geschil en, bijgevolg, wanneer het gaat om een rechtsvordering die een in geld waardeerbare vordering betreft, op het minimumbedrag dat door het koninklijk besluit wordt bepaald naargelang van de waarde van het geschil (1). (1) Zie concl. OM.

- Bedrag - In het ongelijk gestelde partij die juridische tweedelijnsbijstand geniet - Door de Koning vastgesteld minimumbedrag - Vaststellingscriteria

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0026.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters, enerzijds, aan een persoon tegen wie de strafvordering door een burgerlijke partijstelling werd ingesteld een verhoogde rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep toekennen wegens het onredelijk geachte karakter van de situatie, omdat de beslissing van de burgerlijke partij om hoger beroep in te stellen een misbruik had uitgemaakt dat de gedaagde in hoger beroep, verontrust door een als procesziek aangemerkt gedrag, ertoe heeft verplicht hiertegen verweer te voeren en een omstandige conclusie te laten opstellen door zijn raadsman, en, anderzijds, aan de gedaagde in hoger beroep een vergoeding toekennen om de morele schade te herstellen die hij heeft geleden wegens het feit onterecht te zijn betrokken in een procedure die de burgerlijke partij met een schuldige lichtzinnigheid tegen hem heeft ingesteld, vergoeden zij twee onderscheiden schades (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 690.

- Burgerlijke partijstelling bij rechtsvordering voor de onderzoeksrechter - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij dat een misbruik uitmaakt - Verhoogde rechtsplegingsvergoeding - Schadevergoeding wegens tergende en roekeloze rechtspleging - Cumulatie -

Wettigheid

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 128, 159, 191 en 212 Wetboek van Strafvordering

C.21.0221.N 7 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221007.1N.5 AC nr. ...

Het precieze criterium van de complexiteit van de zaak, waarmee de rechter rekening kan houden bij zijn beoordeling om de rechtsplegingsvergoeding te verminderen of te verhogen, houdt verband met het uitgavenniveau, vanuit de idee dat complexe zaken in de regel meer uitgaven vereisen dan eenvoudige zaken.

- Verhoging of vermindering van de rechtsplegingsvergoeding - Taak van de rechter - Beoordeling - Criterium van de complexiteit van de zaak - Draagwijdte

- Art. 1022, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0007.N 30 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.1N.3 AC nr. ...

Een beslissing gewezen op een verzoek tot herstel van een rechterlijke beslissing in een wrakingsprocedure, geeft geen aanleiding tot een afzonderlijke rechtsplegingsvergoeding.

- Wrakingsprocedure

- Art. 1, tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0507.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.4 AC nr. ...

In strafzaken vereist de toekenning van een rechtsplegingsvergoeding niet noodzakelijk een vordering van de partij die op die vergoeding is gerechtigd.

- Strafzaken - Ambtshalve karakter

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0423.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.7 AC nr. ...

Gezien bij een vordering tot vergoeding ten belope van een provisioneel bedrag in de regel de grondslag ontbreekt om de waarde van die vordering te bepalen, kan enkel wanneer het provisionele bedrag wordt gevorderd zonder voorbehoud voor verdere raming van de vergoeding, dit bedrag worden gelijkgesteld met het effectief gevorderde bedrag en ligt een in geld waardeerbare vordering voor (1). (1) Cass. 31 maart 2022, AR C.21.0196.N, AC 2022, nr. 234; Cass. 3 september 2020, AR C.18.0467.F, AC 2020, nr. 482.

- Vordering ten belope van een provisioneel bedrag - In geld waardeerbare vordering

- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0196.N 31 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220331.1N.4 AC nr. ...

Enkel wanneer een provisioneel bedrag wordt gevorderd zonder voorbehoud voor verdere raming van de vergoeding bijvoorbeeld in het licht van een onderzoeksmaatregel, kan dit bedrag worden gelijkgesteld met het effectief gevorderde bedrag, zodat een in geld waardeerbare vordering voorligt.

- In geld waardeerbare vordering - Vordering tot vergoeding van een provisioneel bedrag - Toepassing

- Artt. 2 tot 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen
- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

In geval een vordering tot vergoeding abusievelijk is ondergewaardeerd ten belope van slechts een provisioneel bedrag kan de rechter corrigeren (1). (1) Zie Cass. 10 februari 2022, AR C.21.0252.N-C.21.0216.N, AC 2022, nr. 117; Cass. 20 november 2020, AR P.12.0203.N, AC 2012, nr. 623; Cass. 17 november 2010, AR P.10.0863.F, AC 2010, nr. 681.

- Vordering tot vergoeding van een provisioneel bedrag - Abusievelijk ondergewaardeerde vordering tot vergoeding - Taak van de rechter

- Artt. 2 tot 4 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 557 tot 559, 561, 562 en 618, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.1028.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 1018, 6°, Gerechtelijk Wetboek omvatten de kosten de in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtsplegingsvergoeding; wanneer de burgerlijke partij in haar conclusie in hoger beroep de veroordeling van de beklaagde "tot alle kosten en tot de kosten van de twee aanleggen" vordert, mist het middel, dat miskenning van het beschikkingsbeginsel aanvoert en het bestreden arrest verwijt aan de burgerlijke partij een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen voor de twee aanleggen terwijl zij dit niet voor het hof van beroep had gevorderd, feitelijke grondslag (1). (1) De eiser verweet het arrest aldus uitspraak te doen ultra petita. Echter, "aangezien artikel 1017 [eerste lid] Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat ieder vonnis zelfs ambtshalve de in het ongelijk gestelde partij, in de regel, in de kosten verwijst (...) schendt de rechter die een der partijen in de kosten verwijst art. 1138, 2°, Ger.W. niet doordat hij uitspraak zou hebben gedaan over niet gevorderde zaken of doordat hij meer zou hebben toegekend dan was gevorderd" (Cass. 9 november 1979, AC 1979-80, nr. 165; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N-C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614, waaruit blijkt "de rechter die de kosten vereffent, geen uitspraak doet over een rechtsvordering"; Cass. 16 mei 1974, AC 1974, 1036). Bovendien, "de strafrechter kan op grond van artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek de in het ongelijk gestelde beklaagde, burgerlijk aansprakelijke partij of voor de beklaagde tussengekomen partij ambtshalve tot een rechtsplegingsvergoeding veroordelen ten voordele van de in het gelijk gestelde burgerlijke partij" (Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284; Cass. 20 januari 2010, AR P.09.1146.F, AC 2010, nr. 47, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.). Het openbaar ministerie heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat uitgaat van andere juridische beginselen, faalt naar recht.

- Burgerlijke partij die de veroordeling van de beklaagde tot de gerechtskosten vordert - Veroordeling tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding - Beschikkingsbeginsel - (Geen) ultra petita

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

- Artt. 1018, 6°, 1022 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.21.1213.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.4 AC nr. ...

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het onderzoek werd ingeleid door de burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter en de raadkamer oordeelt dat het feit noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding oplevert, of dat tegen de inverdenkinggestelde generlei bezwaar bestaat, de burgerlijke partij wordt veroordeeld tot het aan de inverdenkinggestelde betalen van de vergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek; overeenkomstig artikel 1 Tarief Rechtsplegingsvergoeding is deze voor elke aanleg verschuldigd; noch uit de voormelde bepalingen noch uit eender welke andere bepaling kan worden afgeleid dat, in een dergelijk geval, de veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep afhankelijk is gesteld van het instellen van een vordering tot toekenning van die rechtsplegingsvergoeding voor de raadkamer.

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek geopend door burgerlijke partijstelling - Beslissing tot buitenvervolgingstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolgingstelling - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

P.21.1572.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.10 AC nr. ...

Volgens artikel 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kent de rechter de rechtsplegingsvergoeding toe aan de in het gelijk gestelde partij en dus niet aan de rechtsbijstandsverzekeraar. Het gegeven dat de verzekeraar en de verzekeringsnemer in hun onderlinge verhouding anders zijn overeengekomen, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding en de strafrechter: een ietwat moeilijk huwelijk", NC 2008, 408.

- Strafzaken - De in het gelijk gestelde partij - Rechtsbijstandverzekering

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.21.0252.N 10 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220210.1N.6 AC nr. ...

Hoewel in beginsel de rechtsplegingsvergoeding wordt berekend op basis van het gevorderde bedrag en niet op basis van het aan de in het gelijk gestelde partij toegekende bedrag, kan de rechter niettemin de rechtsplegingsvergoeding berekenen op basis van het toegekende veeleer dan op basis van het gevorderde bedrag, wanneer dit laatste bedrag volgt ofwel uit een klaarblijkelijke overwaardering die de normale bedachtzame en zorgvuldige rechtszoekende niet zou hebben begaan, ofwel uit een te kwader trouw verrichte verhoging die als enig doel had op kunstmatige wijze het bedrag van de vordering op te trekken tot een hogere schijf van de rechtsplegingsvergoeding, zonder hiertoe verplicht te zijn (1). (1) Zie Cass. 20 november 2020, AR P.12.0203.N, AC 2012, nr. 623; Cass. 17 november 2010, AR P.10.0863.F, AC 2010, nr. 681.

- Berekening - Op basis van toegekend bedrag - Toepassing

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 557, 559, 618 en 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0368.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.6 AC nr. ...

De rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep moet, in geval geldelijk waardeerbare vorderingen voorliggen, worden bepaald gelet op de waarde of de geldelijke inzet van het hoger beroep, zoals die blijkt uit de beroepsakte dan wel de laatste appelconclusie (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtspleging in hoger beroep - Geldelijk waardeerbare vorderingen - Rechtsplegingsvergoeding - Wijze van berekening

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0771.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.1 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en artikel 1, eerste lid, van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM volgt dat het recht op een eerlijk proces en het recht op eerbiediging van eigendom zich ertegen verzetten dat de voor het gerecht in het gelijk gestelde partij een substantiële vermindering van haar schuldvordering zou ondergaan wegens de verplichting om alle of het grootste gedeelte van haar verweerkosten te dragen, wanneer die situatie voortvloeit uit de noodzaak om zich te verdedigen tegen een rechtsvordering die in kennelijk onredelijke omstandigheden werd ingesteld; op straffe van schending van die verdragsbepalingen heeft de wetgever, bij het formuleren van artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek niet de bedoeling kunnen hebben om aan de begunstigde van de juridische bijstand een voordeel toe te kennen doordat hij zijn rechten op een kennelijk onredelijke wijze heeft uitgeoefend; hieruit volgt dat een kennelijk onredelijke situatie, zelfs als die aan de begunstigde van de bijstand te wijten is, niet enkel een vermindering van de rechtsplegingsvergoeding tot onder het door de Koning vastgelegde minimum kan verantwoorden maar ook een afwijking van de regel van het minimum (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, Pas. 2021, nr. 824.

- Aanrekening aan de in het ongelijk gestelde partij die juridische bijstand geniet - Regel van het minimum - Afwijking - In kennelijk onredelijke omstandigheden ingestelde rechtsvordering

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0313.N 9 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.6 AC nr. ...

Wanneer binnen eenzelfde procesverhouding meerdere partijen door eenzelfde advocaat worden bijgestaan en de rechter de wederpartij in het ongelijk stelt, moet hij de rechtsplegingsvergoeding onder de in het gelijk gestelde partijen verdelen (1). (1) Cass. 16 oktober 2019, AR P.19.0718.F, AC 2019, nr. 526.

- Eenzelfde procesverhouding - Meerdere partijen met eenzelfde advocaat

- Art. 1, tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

---

C.21.0034.N 18 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211118.1N.6 AC nr. ...

Indien de in het ongelijk gestelde partij van de tweedelijns juridische bijstand geniet, moet de rechter de rechtsplegingsvergoeding bepalen op het toepasselijke minimumbedrag, met dien verstande dat hij, mits bijzondere motivering omwille van een kennelijk onredelijke situatie, de rechtsplegingsvergoeding kan verlagen onder het minimumbedrag (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing voor en na de wijziging bij wet van 21 februari 2010 tot wijziging van de artikelen 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en 162bis van het Wetboek van strafvordering.

- Tweedelijns juridische bijstand - Minimumbedrag - Kennelijk onredelijke situatie - Gevolg - Taak van de rechter

- Art. 1022, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0132.N 18 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211118.1N.8 AC nr. ...

Wanneer het geschil betrekking heeft op de titel van een uitkering tot onderhoud, wordt het bedrag van de vordering, ter bepaling van de rechtsplegingsvergoeding, berekend op basis van het bedrag van de annuïteit of van twaalf maandelijkse termijnen, zonder vermenigvuldiging van dit bedrag met een factor tien.

- Geschil met betrekking tot de titel van een uitkering tot onderhoud - Bepaling van de rechtsplegingsvergoeding - Bedrag van de vordering - Wijze van berekening

- Art. 2, tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding

bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

- Artt. 557 tot 559, 561, 562 en 618, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

De artikelen 3.6, 9.2 en 9.3 van het Verdrag van Aarhus (1) vertonen niet de vereiste duidelijkheid en nauwkeurigheid om hierin de wil van de verdragsluitende Staten te ontwaren om, in het cassatiegeding, een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen aan de partij waarvan het Hof de middelen of het verweer aanneemt. (1) Verdrag van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (BS 24 april 2003).

- Strafzaken - Procedure in cassatie - Verdrag van Aarhus

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

De kenmerken die eigen zijn aan het cassatieberoep laten niet toe om de bij artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtsplegingsvergoeding op te nemen in de gerechtskosten van de voorziening in cassatie; die vergoeding, die verband houdt met de aard en de omvang van het geschil tussen de partijen voor de bodemrechter, wordt beoordeeld in functie van criteria die, aangezien ze betrekking hebben op de zaak zelf, het Hof zouden verplichten tot een onderzoek waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Cass. 15 maart 2017, AR P.16.1109.F, AC 2017, nr. 186, en verwijzing in noot.

- Strafzaken - Procedure in cassatie

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die, zonder de partijen toe te laten zich hierover uit te spreken, de rechtsplegingsvergoeding ambtshalve vermindert door die te berekenen op basis van het toegekende bedrag in plaats van op het gevorderde bedrag, om een kunstmatige verhoging van die vergoeding te voorkomen, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht (1). (1) Natuurlijk kan, "niettegenstaande wat in het koninklijk besluit [van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding] is bepaald, de rechter de rechtsplegingsvergoeding berekenen op basis van het toegekende veeleer dan op basis van het gevorderde bedrag, als laatstgenoemd bedrag volgt ofwel uit een klaarblijkelijke overwaardering die de normaal bedachtzame en zorgvuldige justitiabele niet zou hebben begaan, ofwel uit een te kwader trouw verrichte verhoging die als enig doel had op artificiële wijze het bedrag van de vordering op te trekken tot de hogere schijf. De straf op rechtsmisbruik beschermt degene die de rechtsplegingsvergoeding verschuldigd is, tegen een veroordeling die alleen ingegeven is door de vordering van de schuldeiser" (Cass. 17 november 2010, AR P.10.0863.F, AC 2010, nr. 681; zie Cass. 15 september 2020, AR P.19.1109.N, AC 2020, nr. 535). Maar, "de rechter die de gevorderde rechtsplegingsvergoeding ambtshalve herleidt en berekent a rato van het percentage van de toegekende vordering 'om het doelbewust verhogen van een vordering om hogere rechtsplegingsvergoeding te bekomen tegen te gaan', zonder de partijen in de gelegenheid te stellen hieromtrent standpunt in te nemen, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht (Cass. 20 november 2012, AR P.12.0203.N, AC 2012, nr. 623, §§18-19; Zie Cass. 22 april 2010, AR C.09.0270.N, AC 2010, nr. 274).

- Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Ambtshalve herleiding door de rechter

- Artt. 162bis, 194 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.27 AC nr. ...

Artikel 1017, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de kosten kunnen worden omgeslagen zoals de rechter het raadzaam oordeelt, onder meer wanneer de partijen onderscheidenlijk omtrent enig geschilpunt in het ongelijk zijn gesteld, is niet van toepassing in strafzaken.

- Strafzaken - Burgerlijke partij die gedeeltelijk in het ongelijk werd gesteld - Omslag tussen enerzijds de burgerlijke partij en anderzijds de beklaagde - Toepassing

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

- Strafzaken - Burgerlijke partij die gedeeltelijk in het ongelijk werd gesteld - Omslag tussen enerzijds de burgerlijke partij en anderzijds de beklaagde - Toepassing

- Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0532.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.15 AC nr. ...

Artikel 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de rechtsplegingsvergoeding een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en erelonen van de in het gelijk gestelde partij; enkel de partijen die een beroep hebben gedaan op de bijstand van een advocaat of die door hem zijn vertegenwoordigd, kunnen op die vergoeding aanspraak maken; de curator is een gerechtelijk mandataris die de boedel vertegenwoordigt en het faillissement van een handelaar beheert in het belang van alle schuldeisers en van de gefailleerde; in die hoedanigheid valt de curator niet onder de bepalingen van voormeld artikel 1022, eerste lid, en kan hem bijgevolg niet de in de bepaling bedoelde vergoeding worden toegekend (1). (1) Zie Cass. 6 mei 1983, AR 3729, AC 1983-84, nr. 493. Het Grondwettelijk Hof heeft tevens voor recht gezegd dat die bepaling "de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt, in zoverre [ze] niet voorziet in de toekenning van een rechtsplegingsvergoeding aan de curator die in het gelijk wordt gesteld naar aanleiding van een betwisting van een ingediende schuldvordering." (GwH 11 maart 2009, nr. 46/2009).

- Partij bijgestaan door een advocaat - Begrip - Curator

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

Aangezien de rechtsplegingsvergoeding geen bestanddeel van de schade vormt, is de beslissing die veroordeelt tot betaling ervan een eindbeslissing, zelfs wanneer de beslissing die, op de burgerlijke rechtsvordering, uitspraak doet over de omvang van de schade, dat niet is; wanneer de feitenrechter de eiser tot cassatie heeft veroordeeld tot betaling van een provisie, voor het overige de burgerlijke belangen heeft aangehouden en de eiser heeft veroordeeld tot betaling van een rechtsplegingvergoeding, en wanneer laatstgenoemde afstand doet van zijn cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen de beslissing die, op de burgerlijke rechtsvordering, uitspraak doet over de omvang van de schade, bestaat er bijgevolg geen grond om de afstand van het cassatieberoep te verlenen, in zoverre dat is gericht tegen de beslissing die uitspraak doet over de rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Contra Cass. 27 februari 2019, P.18.1119.F, AC 2019, nr. 125 ("de beslissing die het beroepen vonnis heeft bevestigd dat de burgerlijke partijstellingen ontvankelijk heeft verklaard, en vervolgens de uitspraak over de gegrondheid van die burgerlijke vorderingen aanhoudt en daartoe de heropening van het debat beveelt, de zaak naar de eerste rechter verwijst en de burgerlijke partijen een rechtsplegingsvergoeding toekent, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en houdt geen verband met de in het tweede lid van die bepaling beoogde gevallen") en Cass. 10 mei 2011, AR P.10.1927.N, AC 2011, nr. 311 ("het Hof verleent de eiser in cassatie afstand zonder berusting van zijn cassatieberoep wanneer de feitenrechter hem heeft veroordeeld tot betaling van een provisie en rechtsplegingsvergoeding en voor het overige de burgerlijke belangen aanhoudt"). In hoofdorde heeft het OM uit die beslissingen afgeleid dat er grond bestond om de afstand van het cassatieberoep ook te verlenen in zoverre het is gericht tegen de beslissing met betrekking tot de rechtsplegingsvergoedingen en om het derde middel, dat geen verband houdt met de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, niet te onderzoeken.

- Strafzaken - Procedure in cassatie - Afstand van cassatieberoep - Bestreden beslissing die uitspraak doet over de ontvankelijkheid van de burgerlijke rechtsvordering, de uitspraak over het overige aanhoudt en de rechtsplegingsvergoeding toekent - Voorlopige beslissing over de schade - Voorbarig cassatieberoep - Eindbeslissing over de rechtsplegingsvergoeding

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0414.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.18 AC nr. ...

De inverdenkinggestelde die bij dezelfde beslissing van het onderzoeksgerecht voor bepaalde feiten naar het vonnisgerecht wordt verwezen en voor andere feiten buiten vervolging wordt gesteld, is ingevolge zijn buitenvervolgingstelling gerechtigd op een rechtsplegingsvergoeding lastens de burgerlijke partij door wiens klacht bij de onderzoeksrechter de strafvordering aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 17 maart 2020, AR P.19.1161.N, T. Strafr. 2020/6, 422 en noot J. LAMBRECHTS, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: ambtshalve veroordeling in de onderzoeksfase mogelijk en zelfs verplicht, of toch niet?"; D. DILLENBOURG, "Répétibilité des frais de défense en matière pénale ou l'avènement de l'indemnité de procédure nouvelle", RDP 2008, p. 122; F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding en de strafrechter: een ietwat moeilijk huwelijk", NC 2008, 379-425, nr. 189: R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering 2012, nr. 1394: J. LAMBRECHTS, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken", in Comm. Straf., 2019, nr. 28: J. MEESE en P. TERSAGO, "De rechstplegingsvergoeding in strafzaken" in B. VAN DEN BERGH en S. SOBRIE, "Wie zal dat betalen...? De rechtsplegingsvergoeding ont(k)leed", p. 357, nr. 423.

- Beslissing van het onderzoeksgerecht - Gedeeltelijke buitenvervolgingstelling en verwijzing van de inverdenkinggestelde

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

- Beslissing van het onderzoeksgerecht - Gedeeltelijke buitenvervolgingstelling en verwijzing van de inverdenkinggestelde

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

C.20.0579.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.8 AC nr. ...

De rechter kan een partij niet veroordelen om aan de tegenpartij een rechtsplegingsvergoeding te betalen die hoger is dan het door de Koning vastgestelde basisbedrag zonder die beslissing met bijzondere redenen te omkleden, zelfs als de veroordeelde partij het door de tegenpartij gevorderde bedrag van de vergoeding niet heeft betwist en voor zichzelf een rechtsplegingsvergoeding heeft gevorderd die hoger is dan het basisbedrag.

- Verhoogde rechtsplegingsvergoeding - Geen betwisting door partijen - Taak van de rechter

- Art. 1022, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.1273.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.8 AC nr. ...

Artikel 1021 Gerechtelijk Wetboek volgens welk de partijen een omstandige opgave kunnen indienen van hun onderscheiden kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding zoals bepaald in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek, is niet van toepassing in strafzaken (1). (1) Cass. 8 mei 2018, AR P.17.1274.N, AC 2018, nr. 294

- Strafzaken - Artikel 1021 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

Uit de samenhang van artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 153, § 5, Wet Verzekeringen volgt dat een burgerlijke partij die niet zelf de strafvordering op gang heeft gebracht, niet kan worden veroordeeld tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan een vrijwillig tussenkomende partij tegen wie zij ten onrechte een burgerlijke rechtsvordering heeft ingesteld (1). (1) Zie Cass. 20 mei 2015, AR P.15.0474.F, AC 2015, nr. 327; F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie", in P. TAELMAN (ed.), Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Mechelen, Kluwer, 2016, 631 en 670.

- Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke partij die zich aansluit bij de strafvordering - In het ongelijk gestelde burgerlijke partij - Vrijwillig tussenkomende partij - Veroordeling van de burgerlijke partij

- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

Uit artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en artikel 162bis Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer meerdere beklaagden in het ongelijk zijn gesteld ten aanzien van een burgerlijke partij, de strafrechter ambtshalve elke beklaagde moet veroordelen tot een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij, ook al zijn de beklaagden hoofdelijk gehouden tot vergoeding van dezelfde schade; de omstandigheid dat een in het gelijk gestelde burgerlijke partij slechts de hoofdelijke veroordeling of een in solidum-veroordeling vordert van de in het ongelijk gestelde beklaagden of de veroordeling van de ene bij gebreke aan de andere, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- *Strafzaken - Meerdere beklaagden - Draagwijdte*

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

S.20.0039.F 16 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201116.3F.1 AC nr. ...

De dagvaarding waardoor de zaak wordt aanhangig gemaakt bij de rechter op verwijzing is geen gedinginleidende akte, maar een akte die strekt tot voortzetting van het geding dat werd gevoerd voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd en de behandeling van de zaak voor en na cassatie, in dezelfde aanleg, vormt slechts één enkele aanleg (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 699. (2) Wanneer in burgerlijke zaken een beslissing wordt vernietigd omdat ze op onwettige wijze voor dezelfde aanleg twee rechtsplegingsvergoedingen toekent aan een partij, wordt de zaak verwezen naar de bodemrechter opdat deze uitspraak zou doen over de enige rechtsplegingsvergoeding voor die aanleg. H.V.

- *Verwijzing na cassatie*

- Art. 1110, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.19.0018.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.1 AC nr. ...

Een geschil tussen de RVA en de personen die onderworpen zijn aan om het even welk stelsel van sociale zekerheid of onder enig opzicht gerechtigd zijn op ten minste één van de prestaties van de sociale zekerheid en van wie het netto bedrag van de gezamenlijk belastbare inkomsten in de personenbelasting meer dan 3 miljoen frank bedraagt, over de verplichting van deze laatsten tot betaling van een bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid als bedoeld in de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen, is geen rechtspleging zoals bedoeld in artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

- *Arbeidsgerechten - Geschil - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Aard van het geschil*

- Art. 1017, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.0171.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.2 AC nr. ...

Als het proces-verbaal van de rechtszitting en het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke vordering, beiden niet bericht van valsheid, vermelden dat de raadsman van de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen een schadenota heeft neergelegd, volgt daaruit dat deze partijen de bijstand van een raadsman hebben genoten en bijgevolg aanspraak maken op een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Het openbaar ministerie adviseerde het Hof het middel van eiser I (beschuldigde) tegen het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke belangen (arrest III) gegrond te verklaren, en verwerping van zijn cassatieberoep voor het overige, om reden dat uit de voorliggende stukken bleek dat de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) 3 en 4 hun eis tot schadevergoeding zelf hebben uiteengezet en alleen zij de neergelegde schadenota hebben ondertekend; het louter overhandigen van deze schadenota door de advocaat die de zaak wel heeft uiteengezet van burgerlijke partijen 1 en 2. leek volgens het openbaar ministerie niet te voldoen aan de term ?bijstand van een advocaat' die een rechtsplegingsvergoeding rechtvaardigt ten gunste van burgerlijke partijen 3 en 4.

- *Strafzaken - Hof van assisen - Afhandeling van burgerlijke belangen - Burgerlijke partij - Bijstand van een advocaat - Neerleggen van een schadenota*

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 351 Wetboek van Strafvordering

P.19.1109.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.10 AC nr. ...

De rechter dient het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding in beginsel te berekenen op basis van het gevorderde bedrag en niet op basis van het aan het in het gelijk gestelde partij toegekende bedrag; hij kan de rechtsplegingsvergoeding niettemin berekenen op basis van het toegekende bedrag wanneer het gevorderde bedrag volgt ofwel uit een klaarblijkelijke overwaardering die de normaal bedachtzame en zorgvuldige rechtszoekende niet zou hebben begaan; ofwel uit een te kwader trouw verrichte verhoging die als enig doel had op kunstmatige wijze het bedrag van de vordering op te trekken tot een hogere schijf van de rechtsplegingsvergoeding, zonder hiertoe verplicht te zijn (1). (1) Cass. 17 november 2010, AR P.10.0863.F, AC 2010, nr. 681.

- Strafzaken - Veroordeling - Eis van de burgerlijke partij - Maatstaf - Gevorderd bedrag - Overwaardering

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

De strafrechter kan een beklaagde slechts veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij indien hij de beklaagde schuldig verklaart aan de misdrijven waarop de burgerlijke partij haar rechtsvordering steunt; bij vrijspraak voor een of meerdere telastleggingen kan de strafrechter bij het bepalen van de rechtsplegingsvergoeding geen rekening houden met het bedrag gevorderd door de burgerlijke partij voor de telastleggingen waarvoor hij vrijspreekt.

- Strafzaken - Meerdere telastleggingen - Eis van de burgerlijke partij - Gedeeltelijke vrijspraak van de beklaagde - Berekening van het bedrag rechtsplegingsvergoeding - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

P.19.1043.N 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2N.2 AC nr. ...

Bij afwezigheid van een door de wetgever bepaald criterium oordeelt de rechter onaantastbaar over de facultatieve veroordeling tot een rechtsplegingsvergoeding aan een burgerlijke partij die bij ontstentenis van enig hoger beroep van het openbaar ministerie, de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon hoger beroep heeft ingesteld en in het ongelijk wordt gesteld; de rechter kan bij die beoordeling de wijze betrekken waarop de burgerlijke partij haar vordering heeft uitgeoefend en de impact die dat heeft gehad op de wijze waarop de tegenpartijen zich dienden te verdedigen.

- Strafzaken - Hoger beroep - Burgerlijke partij - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 1 KB Tarief Rechtsplegingsvergoeding worden de bedragen van de rechtsplegingsvergoeding vastgesteld per gerechtelijke band en ten aanzien van elke partij die door een advocaat wordt bijgestaan en wordt de rechtsplegingsvergoeding verdeeld onder verscheidene partijen in eenzelfde gerechtelijke band die zijn bijgestaan door eenzelfde advocaat; de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij kan bij vrijspraak van meerdere beklaagden bijgestaan door een zelfde advocaat aldus niet tot een rechtsplegingsvergoeding worden veroordeeld aan elke beklaagde (1). (1) F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding en de strafrechter, een ietwat moeilijk huwelijk", N.C. 2008, 379-425; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 134-141; B. VAN DEN BERGH en S. SOBRIE, De rechtsplegingsvergoeding in al zijn facetten, Kluwer, 2016, 81-109; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2017, 1289-1295; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1342-1343.

- Strafzaken - Vaststelling - Verscheidene partijen - Gerechtelijke band - Bijstand van een zelfde advocaat

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, volgt dat een burgerlijke partij enkel kan worden veroordeeld tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding voor de procedure gevoerd voor de correctionele rechtbank indien zij rechtstreeks heeft gedagvaard of zich heeft aangesloten bij de rechtstreekse dagvaarding van een andere burgerlijke partij en vervolgens in het ongelijk is gesteld (1). (1) Cass. 11 maart 2009, AR P.07.1778.F, A.C. 2009, nr. 192; GwH 18 december 2008, arrest 182/2008, GwH 18 februari 2010, arrest 11/2010, www.const-court.be

- *Strafzaken - Burgerlijke partij - Veroordeling*

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

P.19.1161.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 128, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het gebrek aan een daartoe strekkende vordering het onderzoeksgerecht niet verhindert om ingeval van een buitenvervolgingstelling na een gerechtelijk onderzoek opgestart op initiatief van een burgerlijke partij, de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij ambtshalve te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijk gestelde inverdenkinggestelde.

- *Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolgingstelling - Burgerlijke partij - Ambtshalve veroordeling*

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 128, tweede lid Wetboek van Strafvordering

C.19.0290.N 5 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200305.1N.5 AC nr. ...

De in het gelijk gestelde partij heeft slechts recht op één rechtsplegingsvergoeding per aanleg.

- *Aantal - Aanleg*

- Art. 1 zoals gewijzigd bij KB 29 maart 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek (...)

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

Een verstekprocedure en een procedure op verzet vormen tezamen slechts één en dezelfde aanleg.

- *Aanleg*

P.19.1212.N 3 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.5 AC nr. ...

De rechtsplegingsvergoeding is een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij die krachtens artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek ten laste valt van de partij die in het ongelijk is gesteld; artikel 153, § 5, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen bepaalt dat, wanneer het geding tegen de verzekerde is ingesteld voor het strafgerecht, de verzekeraar door de benadeelde of door de verzekerde in de zaak kan worden betrokken en vrijwillig kan tussenkomen, onder dezelfde voorwaarden als zou de vordering voor het burgerlijk gerecht zijn gebracht, zodat daaruit volgt dat een verzekeringsmaatschappij die vrijwillig tussenkomt in de procedure voor de burgerlijke rechter en in het ongelijk wordt gesteld tot betaling van deze vergoeding kan worden veroordeeld; aangezien de verzekeraar onder dezelfde voorwaarden voor het strafgerecht in het geding kan worden betrokken, maakt het voormelde artikel 153, § 5, het mogelijk dat de strafrechter de verzekeraar van de beklaagde, die vrijwillig is tussengekomen en die in het ongelijk is gesteld, tot een rechtsplegingsvergoeding veroordeelt (1). (1) Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284, RABG,1005 en noot. G. VERSTREPEN en L. DELBROUCK, "Hoe ook gelijk krijgen aanleiding kan geven tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding".

- Procedure voor het strafgerecht - Vrijwillig tussenkomende partij - Verzekeringsmaatschappij - Partij die in het ongelijk wordt gesteld - Draagwijdte

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

P.19.0682.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.5 AC nr. ...

Wanneer een partij slechts één rechtsplegingsvergoeding vordert van alle in het ongelijk gestelde partijen, dient de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering ambtshalve elke in het ongelijk gestelde partij te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijkgestelde partij; de omstandigheid dat deze in het gelijk gestelde partij slechts de solidaire veroordeling vordert van alle in het ongelijk gestelde partijen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 8 mei 2018, AR. P.17.1274.N, AC 2018, nr. 294.

- Burgerlijke rechtsvordering - Ambtshalve veroordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1138, 2°, en 1021 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0683.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.2 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 162bis, 194 en 211 Wetboek van Strafvordering is de beklaagde de burgerlijke partij de rechtsplegingsvergoeding verschuldigd indien hij werd veroordeeld tot vergoeding van de schade voortvloeiend uit het misdrijf waaraan hij schuldig werd bevonden; aangezien de aan de burgerlijke partij verschuldigde rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep door de voormelde wetsbepalingen enkel in verband wordt gebracht met een veroordeling van de beklaagde, is die rechtsplegingsvergoeding niet afhankelijk van de voorwaarde dat de burgerlijke partij daarenboven, op zijn hoger beroep, een verhoging van de door de eerste rechter toegekende schadevergoeding heeft verkregen (1). (1) Zie Cass. 25 november 2009, AR P.09.1094.F, AC 2009, nr. 696, met concl. "in substantie" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.

- Strafzaken - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - In het gelijk gestelde partij - Begrip - Veroordeling van de beklaagde tot vergoeding van de burgerlijke partij - Hoger beroep van de burgerlijke partij en van het openbaar ministerie - Bevestiging van de burgerlijke beschikkingen - Veroordeling van de beklaagde tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 162bis, 194 en 211 Wetboek van Strafvordering

P.19.0290.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.1 AC nr. ...

Uit art. 128, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het onderzoeksgerecht ingeval van een buitenvervolgingstelling in een gerechtelijk onderzoek opgestart op initiatief van meerdere burgerlijke partijen, ambtshalve elk van die in het ongelijk gestelde burgerlijke partijen dient te veroordelen tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijk gestelde inverdenkinggestelden; de omstandigheid dat een in het gelijk gestelde inverdenkinggestelde slechts de solidaire veroordeling vordert van de in het ongelijk gestelde burgerlijke partijen of de veroordeling van de ene bij gebreke aan de andere, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie Cass. 8 mei 2018, AR P.17.1274.N, AC 2018, nr. 294; Cass. 6 december 2016, AR P.15.0250.N, AC 2016, nr. 696 (wat betreft de veroordeling in solidum van beklaagden).

- Beoordeling door de rechter

P.19.0718.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.3 AC nr. ...

Wanneer eenzelfde advocaat in eenzelfde gerechtelijke band verschillende partijen bijstaat die in het gelijk worden gesteld, vermag de rechter de in het ongelijk gestelde partij niet jegens hen te veroordelen tot meerdere rechtsplegingsvergoedingen per aanleg (1). (1) Waarvan het tweede lid voortaan bepaalt: "De bedragen worden vastgesteld per gerechtelijke band en ten aanzien van elke partij die door een advocaat wordt bijgestaan. Wanneer eenzelfde advocaat in eenzelfde gerechtelijke band verschillende partijen bijstaat, wordt de rechtsplegingsvergoeding onder hen verdeeld", en dit sinds de wijziging ervan door het koninklijk besluit van 29 maart 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 21 februari 2010 tot wijziging van de artikelen 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en 162bis van het Wetboek van strafvordering, BS 29 maart 2019, i.w.tr. 20 april 2019.

- Strafzaken - Beslissing die verschillende partijen, in eenzelfde gerechtelijke band en bijgestaan door dezelfde advocaat, in het gelijk stelt - Rechtsplegingsvergoeding ten laste van de in het ongelijk gestelde partij - Vaststelling

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0585.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.5 AC nr. ...

Vooraleer meerdere rechtsplegingsvergoedingen toe te kennen dient de rechter na te gaan of de samengevoegde zaken in hun geheel beschouwd niet eenzelfde geschil uitmaken, maar wel afzonderlijke geschillen (1). (1) Zie concl. OM.

- Samengevoegde zaken - Toekenning meerdere rechtsplegingsvergoedingen

- Art. 1, eerste en tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Samengevoegde zaken - Toekenning meerdere rechtsplegingsvergoedingen

- Art. 1, eerste en tweede lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.19.0205.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.4 AC nr. ...

Artikel 1022, derde lid, Gerechtelijk Wetboek voorziet in criteria waaraan de rechter zijn beslissing om de rechtsplegingsvergoeding te vermeerderen of te verminderen moet toetsen; de bijstand door een kantoorgenote is als dusdanig niet als een criterium vermeld.

- Rechterlijke beslissing - Toetsingscriteria voor vermeerdering of vermindering van de rechtsplegingsvergoeding

C.18.0323.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.3 AC nr. ...

Een kennelijk onredelijke situatie in de zin van artikel 1022, derde lid, Gerechtelijk Wetboek veronderstelt niet noodzakelijk dat een partij misbruik heeft gemaakt van haar recht om te procederen (1). (1) Zie concl. OM.

- Kennelijk onredelijke situatie

- Art. 1022, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.1248.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.2 AC nr. ...

Uit artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat, onverminderd de toepassing van het derde lid of vijfde lid van artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek, wanneer meerdere burgerlijke partijen in het gelijk zijn gesteld, ieder van hen afzonderlijk recht heeft op een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de beklaagde, ongeacht of zij al dan niet samen met één of meerdere andere in het gelijkgestelde burgerlijke partijen worden bijgestaan door eenzelfde advocaat en ongeacht of zij al dan niet in dezelfde zin hebben geconcludeerd (1). (1) Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

- Berekening - Strafzaken - Meerdere burgerlijke partijen in het gelijk gesteld

- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0219.N 1 maart 2019 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Wanneer de appelrechter de beslissing van de eerste rechter nopens de rechtsplegingsvergoeding hervormt, dient hij zich voor wat betreft de indexering van de rechtsplegingsvergoeding verschuldigd voor de procedure in eerste aanleg, te plaatsen op de datum van de uitspraak door de eerste rechter (1). (1) Zie concl. OM.

- Appelrechter - Hervorming rechtsplegingsvergoeding eerste rechter - Indexering van de rechtsplegingsvergoeding verschuldigd voor de procedure in eerste aanleg - Werking in de tijd

- Artt. 2, tweede lid, en 8 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Artt. 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0849.N 4 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181204.3 AC nr. 681

Artikel 1022, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek vereist dat de rechter bij het bepalen van het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding, de erin vermelde criteria toepast op de feiten die hij zelf beoordeelt; de rechter op verwijzing moet dat bedrag niet afwegen tegen bedragen die andere rechters hebben bepaald in een voorheen vernietigd vonnis of arrest, noch, behoudens daartoe strekkende conclusie, motiveren waarom hij een ander bedrag bepaalt in vergelijking met het voorheen bepaalde bedrag.

- Bepaling van het bedrag - Beoordeling door de rechter op verwijzing

- Art. 1022, derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0184.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.3 AC nr. 537

De rechtsvordering tot invordering van de ontdoken rechten bedoeld in artikel 283 AWDA, die door de administratie der douane en accijnzen is ingesteld in het kader van de in de artikelen 281 en 282 van die wet bedoelde misdrijven, is een burgerlijke rechtsvordering samenhangend met de strafvordering, die niet uit het misdrijf voortvloeit maar haar grondslag vindt in de wet die de verplichting tot betaling van rechten oplegt; de administratie der douane en accijnzen kan evenmin als burgerlijke partij worden beschouwd in de zin van artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en kan niet, wanneer die burgerlijke vordering wordt afgewezen, tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde worden veroordeeld.

- Douane en accijnzen - Vordering tot inning van de ontdoken rechten - Aard

- Art. 283 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0096.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.5 AC nr. ...

De rechtsplegingsvergoeding waartoe het onderzoeksgerecht de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij dient te veroordelen bij toepassing van artikel 128 Wetboek van Strafvordering en artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek is geen kost van de strafvordering, maar een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij.

- Strafzaken - Onderzoeksgerecht - Burgerlijke partij in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Voorwerp

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0505.N 4 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180604.3 AC nr. ...

De eiseres vorderde in haar appelconclusie van 16 november 2016 dat voor zover zij tot de kosten van de appelprocedure zou worden veroordeeld, haar de minimumrechtsplegingsvergoeding van 90 euro zou worden opgelegd aangezien zij is toegelaten tot het voordeel van de juridische tweedelijnsbijstand; het bestreden vonnis dat de eiseres veroordeelt tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep van 480 euro, op grond dat de partijen erover geen betwisting voeren dat de rechtsplegingsvergoeding moet bepaald worden op het basisbedrag van de toepasselijke schaal, geeft hiermee van eiseres' appelconclusie een uitleg die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan en miskent mitsdien de bewijskracht ervan; wanneer cassatie wordt uitgesproken zonder verwijzing doet het Hof uitspraak over de kosten krachtens artikel 1111, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR S.13.0018.N, AC 2014, nr. 763 en Cass. 22 mei 2017, AR C.16.0446.N, AC 2017, nr. 344.

- Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

P.18.0034.F 30 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180530.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Kennelijk onredelijk karakter van de toestand

Artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek beperkt de beoordeling van het kennelijk onredelijke karakter van de toestand niet tot de gevallen van misbruik van procedure, een te kwader trouw ingediende klacht of een reeds van bij de aanvang tot mislukken gedoemde burgerlijkepartijstelling, met uitsluiting van andere kennelijk onredelijke toestanden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 343.

- Kennelijk onredelijk karakter van de toestand

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.14.0597.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.1 AC nr. ...

Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering en artikel 283 AWDA schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet omdat het niet zonder redelijke verantwoording is dat de wetgever elke verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten heeft uitgesloten in de betrekkingen tussen de beklaagde en de administratie van douane en accijnzen, wanneer die administratie in aanzienlijke mate de functie van het openbaar ministerie vervult; aldus is die administratie, in de gevallen waarin zij optreedt als vervolgende partij, geen rechtsplegingsvergoeding verschuldigd wanneer haar fiscaalrechtelijke vordering tegen de beklaagde wordt afgewezen (1). (1) GwH 6 oktober 2016, nr. 127/2016.

- Strafzaken - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Draagwijdte

- Strafzaken - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Draagwijdte

P.17.1274.N 8 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180508.1 AC nr. ...

Artikel 1021 Gerechtelijk Wetboek volgens welk de partijen een omstandige opgave kunnen indienen van hun onderscheiden kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, zoals bepaald in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek, is niet van toepassing in strafzaken.

- Strafzaken - Artikel 1021 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

Uit de bepalingen van artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1022, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat, ook wanneer de partijen een opgave hebben ingediend van hun kosten en hierbij slechts één rechtsplegingsvergoeding vorderen, de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering, een rechtsplegingsvergoeding aan elke in het gelijk gestelde partij kan toekennen; uit deze bepalingen volgt tevens dat de strafrechter, bij gebrek aan een verzoek tot afwijking, de rechtsplegingsvergoeding bepaalt op het basisbedrag, ook wanneer dit een hoger bedrag is dan vermeld in de opgave waarbij het feit dat de partijen slechts tesamen één rechtsplegingvergoeding hebben gevraagd, hieraan geen afbreuk doet (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

- Strafzaken - Strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering - Meerdere in het gelijk gestelde partijen - Toekenning rechtsplegingsvergoeding

S.17.0051.N 16 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180416.4 AC nr. ...

Het lager tarief van artikel 4 Tarief Rechtsplegingsvergoeding geldt niet voor elk geschil waarvan de arbeidsrechtbank kennis neemt op grond van artikel 579, 1°, Gerechtelijk Wetboek, maar slechts voor die geschillen waarbij de kosten in beginsel steeds ten laste van de verzekeringsonderneming of het Fonds voor beroepsziekten vallen bij toepassing van artikel 68 Arbeidsongevallenwet of artikel 53 Beroepsziektewet.

- Arbeidsgerechten - Geschil - Artikel 136, § 2 ZIV-wet - Arbeidsongeval - Verzekeringsinstelling - Arbeidsongevallenverzekeraar - Aard van het geschil

P.17.0173.N 5 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171205.3 AC nr. 688

Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering laat niet toe dat de rechtsplegingsvergoeding ten laste wordt gelegd van de burgerlijke partij die optreedt tegen de personen tegen wie de vervolgingen door het openbaar ministerie zijn ingesteld; evenmin kunnen de rechtsplegingsvergoedingen in voorkomend geval tussen de burgerlijke partij, enerzijds, en de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, anderzijds, worden omgeslagen (1). (1) Zie F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie" in F. TAELMAN (ed.), Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Reeks Gandaius - Postuniversitaire Cyclus Willy Delva, nr. 41, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, 2016, p. 648, nr. 131.

- Strafzaken - Tenlastelegging van burgerlijke partij - Toelaatbaarheid

- Strafzaken - Omslag rechtsplegingsvergoedingen tussen enerzijds burgerlijke partij en anderzijds de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Toelaatbaarheid

P.16.1163.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.1 AC nr. ...

Artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ieder veroordelend vonnis, uitgesproken tegen de beklaagde, hem veroordeelt tot het betalen van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek; dat geldt zelfs als de vordering van het openbaar ministerie in hoger beroep slechts ten dele werd gevolgd of als de aan de beklaagde opgelegde straf werd verminderd, terwijl de door de eerste rechter bewezen verklaarde feiten, bewezen zijn gebleven na afloop van het debat voor het hof van beroep.

- Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering

S.15.0129.N 11 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170911.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Arbeidsgerechten - Geschil - Werkgever - Bijdrageplicht - Aard van het geschil

Een geschil tussen de RSZ en een werkgever over de verplichting van deze laatste tot betaling van bijdragen, geen rechtspleging is zoals bedoeld in artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en artikel 4 Tarief Rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

- Arbeidsgerechten - Geschil - Werkgever - Bijdrageplicht - Aard van het geschil

C.16.0339.N 9 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.1 AC nr. 377

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

De vordering die betrekking heeft op de rechtsplegingsvergoeding, betreft een in geld waardeerbare vordering waarvoor het basisbedrag overeenkomstig artikel 2, eerste lid, Tarief rechtsplegingsvergoeding wordt bepaald.

- Vordering met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding - Aard

- Art. 2, eerste lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Uit de samenhang van de artikelen 827, eerste lid, 1017, eerste lid, 1018 en 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat in geval van afstand van geding, de afstand doende partij in de kosten dient te worden verwezen en dat deze kosten de rechtsplegingsvergoeding ten gunste van de wederpartij omvatten (1). (1) Zie concl. OM.

- Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

- Artt. 827, eerste lid, 1017, eerste lid, 1018 en 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0446.N 22 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170522.2 AC nr. ...

Wanneer cassatie wordt uitgesproken zonder verwijzing doet het Hof uitspraak over de kosten krachtens artikel 1111, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR S.13.0018.N, AC 2014, nr. 763.

- Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing -

P.16.0288.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.1 AC nr. ...

De strafrechter kan de beklaagde een rechtsplegingsvergoeding toekennen in hoger beroep ten laste van de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die, bij ontstentenis van enig beroep van het openbaar ministerie of van de beklaagde, hoger beroep heeft ingesteld tegen een vonnis waarbij haar vordering onontvankelijk wordt verklaard nadat de beklaagde op de strafvordering werd veroordeeld (3); de omstandigheid dat de beklaagde een kennelijk niet-ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld tegen een beslissing die hem, in zijn betrekkingen met de burgerlijke partij, geen enkel nadeel berokkende, staat niet eraan in de weg dat een rechtsplegingsvergoeding wordt toegekend ten laste van die burgerlijke partij die, van haar kant, door haar hoger beroep, de beslissing van de correctionele rechtbank wilde doen wijzigen en die een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de beklaagde vorderde. (3) Zie GwH, 9 maart 2017, nr. 33/2017, dat uitspraak doet over de prejudiciële vraag gesteld bij Cass. 26 oktober 2016, AR P.16.0288.F - P.16.0289.F - P.16.0290.F, AC 2016, nr....

- Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie of verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beklaagde strafrechtelijk veroordeeld - Burgerlijke partijstelling niet-ontvankelijk verklaard - Hoger beroep door de burgerlijke partij alleen - Hoger beroep niet-gegrond - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie of verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beklaagde strafrechtelijk veroordeeld - Burgerlijke partijstelling niet-ontvankelijk verklaard - Hoger beroep door de burgerlijke partij alleen - Hoger beroep niet-gegrond - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De strafrechter kan de beklaagde een rechtsplegingsvergoeding toekennen in hoger beroep ten laste van de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die, bij ontstentenis van enig beroep van het openbaar ministerie of van de beklaagde, hoger beroep heeft ingesteld tegen een vonnis waarbij haar vordering onontvankelijk wordt verklaard nadat de beklaagde op de strafvordering werd veroordeeld (3); de omstandigheid dat de beklaagde een kennelijk niet-ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld tegen een beslissing die hem, in zijn betrekkingen met de burgerlijke partij, geen enkel nadeel berokkende, staat niet eraan in de weg dat een rechtsplegingsvergoeding wordt toegekend ten laste van die burgerlijke partij die, van haar kant, door haar hoger beroep, de beslissing van de correctionele rechtbank wilde doen wijzigen en die een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de beklaagde vorderde. (3) Zie GwH, 9 maart 2017, nr. 33/2017, dat uitspraak doet over de prejudiciële vraag gesteld bij Cass. 26 oktober 2016, AR P.16.0288.F - P.16.0289.F - P.16.0290.F, AC 2016, nr....

- Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie of verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beklaagde strafrechtelijk veroordeeld - Burgerlijke partijstelling niet-ontvankelijk verklaard - Hoger beroep van de beklaagde is niet ontvankelijk en hoger beroep van de burgerlijke partij is niet gegrond - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie of verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beklaagde strafrechtelijk veroordeeld - Burgerlijke partijstelling niet-ontvankelijk verklaard - Hoger beroep van de beklaagde is niet ontvankelijk en hoger beroep van de burgerlijke partij is niet gegrond - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de strafrechter een partij enkel tot het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding veroordeelt, hoeft hij niet aan te geven op grond van welke wettelijke bepalingen hij die veroordeling uitspreekt en evenmin zijn beslissing met bijzondere redenen te omkleden.

- Procedure voor de feitenrechter - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen en motivering

- Artt. 162bis en 195 Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de Wet van 11 juli 1994

betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernizering van de strafrechtspleging

- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 149 Grondwet 1994

- Procedure voor de feitenrechter - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen en motivering

- Artt. 162bis en 195 Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de Wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernizering van de strafrechtspleging

- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 149 Grondwet 1994

C.14.0162.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.2 AC nr. ...

Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel heeft niet tot gevolg dat de justitiële rechter zich ervan moet onthouden om de gemachtigde ambtenaar onroerend erfgoed te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding indien deze in het ongelijk wordt gesteld in een burgerlijke procedure over de uitvoerbaarheid van een rechterlijke beslissing lastens de derde-verkrijger die geen partij in het geding was (1). (1) Zie GwH 21 mei 2015 (3 arresten), nrs. 68/2015 (voor wat betreft de ambtenaar van de burgerlijke stand die verweer voert in geval van beroep tegen zijn beslissing om de voltrekking van een huwelijk te weigeren), 69/2015 (voor wat de gemeente betreft ingevolge een beroep tegen een beslissing van haar GAS-ambtenaar) en 70/2015 (voor wat de Staat of de gemeente betreft als verweerder in een fiscaal geschil). In die 3 arresten, waarin het Grondwettelijk Hof terugkwam op zijn vroegere rechtspraak, overwoog het in algemene termen dat voor de burgerlijke rechtscolleges het beginsel van de toepassing van de bepalingen met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding op alle partijen, ongeacht of het gaat om privépersonen dan wel om overheden die handelen in het algemeen belang, namelijk het beginsel dat de wetgever in acht heeft genomen wanneer hij de verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten tot stand heeft gebracht, moet worden herbevestigd. Zie tevens Cass. 13 januari 2017, AR C.15.0222.N, AC 2017, nr. 28 dat in dezelfde zin besliste voor wat het OM betreft dat in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die voor een burgerlijk rechtscollege is ingesteld op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek.

- Monumenten en landschappen (behoud van) - Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Burgerlijk geding

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

C.15.0222.N 13 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Openbaar ministerie - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek - In het ongelijk gestelde partij

Het openbaar ministerie dat in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die voor een burgerlijk rechtscollege is ingesteld op grond van artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek, moet krachtens de bepalingen van de artikelen 1017, eerste lid, 1018,6°, en 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek in de persoon van de Belgische Staat worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

- Openbaar ministerie - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek - In het ongelijk gestelde partij

- Art. 138bis, § 1, 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.0250.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.2 AC nr. ...

Wanneer meerdere partijen in het ongelijk zijn gesteld, moet de berekening van de rechtsplegingsvergoeding gebeuren ten aanzien van ieder van hen (1); dat deze partijen in solidum gehouden zijn tot vergoeding van dezelfde schade ten overstaan van de burgerlijke partijen, doet hier niet aan af. (1) Zie: Cass. 2 december 2008, AR P.08.0589.N, AC 2008, nr. 687; Cass. 9 november 2011, AR P.11.0886.F, AC 2011, nr. 606.

- Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Meerdere partijen in het ongelijk gesteld - Berekening van de vergoeding - In het ongelijk gestelde partijen in solidum veroordeeld tot dezelfde schade

- Artt. 162bis en 194 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0953.F 9 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.2 AC nr. ...

De feitenrechter veroordeelt de burgerlijke partij om aan de vrijgesproken beklaagde een rechtsplegingsvergoeding te betalen wanneer de strafvordering enkel op gang werd gebracht met een rechtstreekse dagvaarding door de in het ongelijk gestelde partij; wanneer de burgerlijke partij rechtstreeks dagvaart op grond van andere feiten dan die welke door het openbaar ministerie worden vervolgd, sluit die vordering zich niet aan bij de strafvordering die door het parket is ingesteld in de zin van die bepaling; het hoger beroep van de procureur des Konings dat gericht is tegen het vonnis van de politierechtbank doet daaraan geen afbreuk.

- Burgerlijke rechtsvordering - De door het openbaar ministerie vervolgde feiten hebben een onderscheiden grondslag

- Artt. 162bis en 194 Wetboek van Strafvordering

P.16.0403.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.7 AC nr. ...

Artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ieder veroordelend vonnis uitgesproken tegen de beklaagde hem veroordeelt tot het betalen aan de burgerlijke partij van de door artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bedoelde rechtsplegingsvergoeding; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt niet dat het beroepen vonnis dergelijke veroordeling heeft uitgesproken en het arrest kon dan ook de beslissing van het beroepen vonnis om de eiser te veroordelen tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de verweerders niet bevestigen.

- Strafzaken - Geen uitspraak over de rechtsplegingsvergoeding

C.15.0482.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.21 AC nr. ...

De in het ongelijk gestelde partij dient een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan de in het gelijk gestelde partij indien tussen deze partijen een daadwerkelijke procesverhouding bestaat; dit veronderstelt dat de ene partij een vordering in rechte instelt strekkende tot de veroordeling van de andere partij: het louter tegen elkaar concluderen door partijen die niets van elkaar vorderen, doet geen daadwerkelijke procesverhouding ontstaan die een veroordeling tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding door de ene partij aan de andere wettigt; hieraan wordt geen afbreuk gedaan doordat, ondanks de afwezigheid van daadwerkelijke procesverhouding, ten onrechte een veroordeling tot de kosten wordt gevorderd; een en ander neemt niet weg dat indien de rechter ten onrechte een der partijen veroordeelt tot de betaling van de rechtsplegingsvergoeding, het rechtsmiddel dat tegen die veroordeling wordt ingesteld een procesverhouding doet ontstaan die aanleiding geeft tot een rechtsplegingsvergoeding waarvan de omvang wordt vastgesteld volgens het bedrag van die veroordeling.

- Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - In het ongelijk gestelde partij - In het gelijkgestelde partij - Procesverhouding - Begrip

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, eerste lid en 1022 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0407.F 13 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160513.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Wraking - Partij

Wanneer, volgens artikel 838, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de wraking wordt verworpen, is een partij die in haar opmerkingen is gehoord en niet de verzoeker tot wraking is, niet een partij die in het gelijk is gesteld in de zin van artikel 1022, eerste lid, van dat wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

- Wraking - Partij

- Artt. 838, tweede lid, 1018, eerste lid, 6°, en 1022, 1° Gerechtelijk Wetboek

S.14.0052.N 11 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160411.1 AC nr. ...

De vordering van een werkloze die strekt tot de vernietiging van de beslissing van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening waarbij hij wordt uitgesloten van het recht op werkloosheidsuitkeringen en waarbij het bedrag van de onrechtmatig ontvangen uitkeringen die worden teruggevorderd in de bestreden administratieve beslissing is vastgesteld, betreft een in geld waardeerbare vordering (1). (1) Cass. 13 september 1999, AR S.99.0058.N, AC 1999, nr. 455 en vgl. Cass 17 maart 1980, AC 1979-80, nr. 450.

- Arbeidsgerechten - Geschil - Werkloosheidsuitkeringen - Uitsluiting - Terugvordering - In geld waardeerbare vordering

- Artt. 579, 1017, tweede lid, en 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 4 d van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat

C.14.0282.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.11 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, artikel 1, tweede lid, koninklijk besluit Tarief Rechtsplegingsvergoeding, en in het bijzonder artikel 2, tweede lid, van voornoemd koninklijk besluit dat niet verwijst naar artikel 620 Gerechtelijk Wetboek, volgt dat de in het gelijk gestelde partij slechts recht heeft op één rechtsplegingsvergoeding per aanleg, die berekend wordt op basis van het bedrag van de hoofdvordering (1). (1) Cass. 10 januari 2011, AR C.09.0456. N, AC 2011, nr. 22.

- Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Omvang - Wijze van berekening

- Artt. 1, tweede lid, en 2, tweede lid d van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat
- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0136.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.12 AC nr. ...

Aangezien de rechtsbijstandverzekering de vergoeding van schade beoogt, staat zulks eraan in de weg dat de verzekerde van wie de proceskosten worden vergoed door de verzekeraar, tevens aanspraak maakt op de rechtsplegingsvergoeding; deze vergoeding komt toe aan de verzekeraar.

- Rechtsbijstandverzekering - Draagwijdte

- Art. 154 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 nov. 2014
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0892.N 26 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160126.3 AC nr. ...

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering laat het onderzoeksgerecht niet toe degene door wiens klacht het gerechtelijk onderzoek is ingeleid, te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de inverdenkinggestelde die het buiten vervolging stelt wegens een feit waarvoor niet die klager, maar wel het openbaar ministerie tijdens het onderzoek de strafvordering heeft op gang gebracht.

- Onderzoeksgerecht - Gerechtelijk onderzoek ingevolge burgerlijke partijstelling - Uitbreidende vordering voor andere feiten door het openbaar ministerie - Buitenvervolgingstelling voor de feiten waarvoor enkel het openbaar ministerie de strafvordering heeft ingesteld - Veroordeling van de burgerlijke partij tot het betalen van de rechtsplegingsvergoeding - Wettigheid

P.13.0619.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.1 AC nr. 5

Niet naar recht verantwoord is de beslissing van de appelrechters, waarbij de beklaagde in hoger beroep veroordeeld wordt tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij, wanneer het beroepen vonnis de burgerlijke partij medeverantwoordelijk achtte voor het ontstaan en de gevolgen van het ongeval, enkel de burgerlijke partij hoger beroep instelde tegen dit vonnis, de beklaagde tegen het beroepen vonnis evenmin incidenteel beroep instelde en de appelrechters, die aldus enkel uitspraak hoefden te doen op burgerrechtelijk gebied, het beroepen vonnis in al zijn schikkingen bevestigen (1). (1) Zie Cass. 26 september 1983, AC 1983-84, p. 72; Cass. 25 juni 1992, AC 1991-92, p. 1033.

- Vonnis waarbij beklaagde en burgerlijke partij medeverantwoordelijk geacht worden voor een ongeval - Hoger beroep van de burgerlijke partij alleen - Bevestiging van het beroepen vonnis op burgerlijk gebied - Veroordeling van de beklaagde tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij - Wettigheid

RECHTSVORDERING [ZIE: 497 VORDERING IN RECHTE]

S.15.0009.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 17 Gerechtelijk Wetboek kan een rechtsvordering niet worden toegelaten indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen; op dezelfde wijze moet de rechtsvordering worden ingesteld tegen diegene die hoedanigheid heeft om ze te beantwoorden; een rechtsvordering door of tegen verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid zijn aldus niet ontvankelijk.

- Belang en hoedanigheid - Eiser - Verweerder

F.15.0003.N 14 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161014.4 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

- Valsheidsvordering - Taak van de rechter

De regel dat de rechter die gevat is met een valsheidsvordering zijn uitspraak over de hoofdvordering uitstelt indien hierover geen uitspraak kan worden gedaan zonder rekening te houden met het van valsheid betichte stuk, belet de rechter niet te oordelen dat de aangevoerde middelen inzake valsheid kennelijk ongegrond zijn of dat het voeren van een valsheidsprocedure overbodig is en dat er bijgevolg geen noodzaak bestaat om de valsheidsprocedure te openen en de uitspraak over de hoofdvordering op te schorten (1). (1) Zie concl. OM.

- Valsheidsvordering - Taak van de rechter

- Artt. 895, eerste lid, 896, eerste lid, en 897 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSWEIGERING

P.20.0383.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.8 AC nr. ...

De rechter die beslist dat een burgerlijke partij die slechts een provisionele schadevergoeding vordert, terwijl zij in staat had moeten zijn om een definitieve schade-eis te formuleren en die op grond daarvan een definitieve schadevergoeding toekent, miskent niet het recht van die burgerlijke partij van toegang tot de rechter en pleegt evenmin rechtsweigering.

- Burgerlijke rechtsvordering - Toekenning van een definitief bedrag bij provisionele vordering - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter

C.16.0222.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.4 AC nr. ...

Luidens artikel 5 Gerechtelijk Wetboek bestaat er rechtsweigering wanneer de rechter weigert recht te spreken onder enig voorwendsel, zelfs van het stilzwijgen, de duisterheid of de onvolledigheid van de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Handelshuur - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN

ALGEMEEN

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de appelrechters om, wanneer zij naar de motivering van de eerste rechter verwijzen, de redenen ervan in hun eigen beslissing te herhalen.

Algemeen - Strafzaken - Beslissing van de appelrechter - Verwijzing naar de motivering van de eerste rechter - Verplichting om de redenen ervan te herhalen (geen)

C.24.0048.N 7 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250307.1N.7 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregels die erop van toepassing zijn; hij moet de juridische aard en gevolgen van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven of de rechtsgevolgen die zij daaraan hebben verbonden, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, wijzigen of vervangen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Voorwaarden

Gelet op het algemeen rechtsbeginsel houdende de partijautonomie in het civiele geding kunnen procespartijen door middel van een procedureakkoord over een punt in feite of in rechte het debat beperken en zodoende de rechter binden; dergelijk procedureakkoord moet niet uitdrukkelijk maar wel zeker zijn; een procedureakkoord kan voortvloeien uit gelijkluidende conclusies van de partijen, voor zover zij doelbewust een bepaalde betwisting uitsluiten; het kan daarentegen niet voortvloeien uit een louter gebrek aan betwisting.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Taak van de rechter - Partijautonomie - Procedureakkoord - Bepaalde betwisting uitsluiten - Voorwaarde

C.24.0202.N 3 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.4 AC nr. ...

De verplichting bepaald bij artikel 1713, § 4, Gerechtelijk Wetboek om de arbitrale uitspraak met redenen te omkleden waarvan de miskenning overeenkomstig artikel 1717, § 3, a), iv), Gerechtelijk Wetboek kan leiden tot vernietiging van de arbitrale beslissing, heeft dezelfde draagwijdte als de rechterlijke motiveringsplicht bepaald in artikel 149 Grondwet; hieruit volgt dat het scheidsgerecht evenmin ertoe is gehouden de redenen van zijn redenen te vermelden.

Algemeen - Arbitrage - Arbitrale uitspraak - Motiveringsplicht - Omvang

- Art. 1717, § 3, a), iv) Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1713, § 4 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0180.N 31 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.7 AC nr. ...

De rechter, die oordeelt dat de ziekteverzekeraar minstens gedeeltelijk vóór de dagvaarding door zijn verzekerde in diens rechten was gesubrogeerd en die de verjaringstermijn aan de zijde van de ziekteverzekeraar laat aanvangen op de dag van die dagvaarding op grond dat dit het ogenblik is waarop de ziekteverzekeraar kennis heeft gekregen van zijn rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke, zonder vast te stellen op welke datum de verzekerde van de ziekteverzekeraar kennis heeft gekregen van zijn recht tegen de verzekeraar van de aansprakelijke, laat het Hof niet toe zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Motiveringsplicht - Indeplaatsstelling - Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Verjaringstermijn rechtstreekse vordering - Noodzakelijke vaststellingen - Wettigheidstoezicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.22.0412.F 27 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231127.3F.6 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, mits hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, zich enkel baseert op feiten die hem regelmatig zijn voorgelegd en het voorwerp van de vordering niet wijzigt (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, AC 2016, nr. 305; Cass. 8 mei 2015, AR C.14.0231.N-C.14.0489.N, AC 2015, nr. 300; Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal Van Ingelgem; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Ambt van de rechter

P.23.0610.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.6 AC nr. ...

Behoudens de feiten die algemeen bekend zijn of op algemene ervaring berusten en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waaronder het recht op tegenspraak, de rechter zijn beslissing te baseren op feiten die niet voortkomen uit de gegevens van het strafdossier of uit het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts door eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen hierover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484; zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84, en de verw. in voetnoot.

Algemeen - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

P.23.0377.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.17 AC nr. ...

Wanneer het arrest, met overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, erop wijst "dat, wegens de onbeschaamdheid en de vastberadenheid waarmee de inverdenkinggestelde heeft gehandeld, het manifeste geweld zoals blijkt uit het aantal slagen die op uiterst kwetsbare plekken van het lichaam van het slachtoffer werden toegebracht, de futiliteit van de aangevoerde voorwendsels en de hieruit voortvloeiende fatale gevolgen, de feiten waarvan hij ernstig wordt verdacht deze te hebben gepleegd, van een gedrag en een ingesteldheid getuigen die gekenmerkt worden door een diepe minachting voor de fysieke en psychische integriteit van anderen en de openbare veiligheid ernstig in gevaar hebben gebracht", miskennen de appelrechters het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, aangezien die vermeldingen niet enkel een vermoeden of ernstige aanwijzingen van schuld beschrijven maar stellen dat de inverdenkinggestelde schuldig is wegens de aard of de ernst van de gepleegde daden.

Algemeen - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

C.22.0332.F 9 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230309.1F.4 AC nr. ...

Hoewel de verplichting om de vonnissen met redenen te omkleden een vormvereiste is die geen verband houdt met de inhoud van de redenen waarmee de rechter zijn beslissing moet omkleden, moeten die redenen niettemin, om aan het voorschrift van artikel 149 Grondwet te voldoen, het Hof in staat stellen het hem opgedragen wettigheidstoezicht uit te oefenen.

Algemeen - Vonnis - Motiveringsplicht - Hof van Cassatie - Wettigheidstoezicht - Redenen die een dergelijk toezicht moeten toelaten

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.17.0010.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.1 AC nr. ...

Vertaling nog niet beschikbaarDe rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregels die daarop van toepassing zijn; hij moet de juridische aard en gevolgen van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven of de rechtsgevolgen die zij daaraan hebben verbonden, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, wijzigen of vervangen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent; de rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsgronden op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten en handelingen die de partijen in het bijzonder hebben aangevoerd tot staving van hun vorderingen of verweer.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1015.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.17 AC nr. ...

Artikel 152, § 1, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de partijen die wensen te concluderen en nog geen conclusies hebben neergelegd, op de inleidingszitting kunnen vragen om conclusietermijnen te bepalen; in dat geval legt de rechter de termijnen vast waarop de conclusies ter griffie moeten worden neergelegd en bepaalt hij de rechtsdag, na de partijen te hebben gehoord; de beslissing wordt vermeld in het proces-verbaal van de rechtszitting; uit de artikelen 172, tweede lid, en artikel 209bis, zevende lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat die regeling ook van toepassing is op de correctionele rechtbank die uitspraak doet in hoger beroep; met deze regeling wil de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen realiseren; het is evenwel niet de bedoeling om voor de partijen een recht op uitstel te creëren; indien de vraag om uitstel geen verband houdt met de wijze waarop de partijen hun argumenten schriftelijk aan de rechter en aan de tegenpartijen willen ter kennis brengen, biedt artikel 152 Wetboek van Strafvordering geen grondslag voor een dergelijk verzoek of voor een verzoek om alsnog stukken bij het dossier van de rechtspleging te voegen; uit de tekst van deze bepaling, de doelstelling van de wetgever en de algemene economie van de regeling volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen; die partij heeft evenwel geen absoluut recht op conclusietermijnen (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617; F. VAN VOLSEM en I. COUWENBERG, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 51-54; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 1318; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1498.

Algemeen - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft

neergelegd - Doel van de regeling van conclusietermijnen - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Recht van elke partij op conclusietermijnen - Grens

- Artt. 152, eerste en tweede lid, 172, tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de rechter te oordelen of er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden bepaald; hij kan daarbij de volgende criteria in aanmerking nemen: het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting, of in hoger beroep het tijdsverloop tussen het instellen van hoger beroep door een partij en de inleidende rechtszitting, waardoor de partijen in de gelegenheid waren hun verdediging afdoende voor te bereiden; het gegeven dat de partij in eerste aanleg reeds door eenzelfde raadsman werd bijgestaan; het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak; de verjaring van de strafvordering; de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden; de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de lijst van deze criteria is niet beperkend (1); de rechter is niet verplicht om bij het nemen van zijn beslissing alle voormelde criteria in aanmerking te nemen; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat de gevraagde conclusietermijnen worden toegekend; de afwijzing van de vraag om conclusietermijnen vereist niet dat de rechter vaststelt dat het verzoek misbruik van rechtspleging inhoudt of dat die vraag het recht van de andere partijen op onrechtmatige wijze benadeelt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Het Hof heeft reeds criteria aangereikt voor de strafrechter om een vraag tot uitstel van de zaak wegens het indienen van conclusies in te willigen of af te wijzen (Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617; NC 2018, 121 noot P. THIRIAR, RABG 2018, 486 noot C. VAN DE HEYNING). Het huidig arrest voegt aan deze lijst als criterium toe "het tijdsverloop tussen het instellen van hoger beroep door een partij en de inleidende rechtszitting" (BDS).

Algemeen - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Afwijzing van het uitstel van de zaak voor het indienen van conclusies - Criteria - Beoordeling - Controle op de motieven door het Hof

- Artt. 152, eerste en tweede lid, 172, tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0786.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.23 AC nr. ...

Een aangehouden inverdenkinggestelde en zijn advocaat die, zonder daartoe in de onmogelijkheid te zijn, niet verschijnen voor de kamer van inbeschuldigingstelling die te oordelen heeft over de handhaving van de voorlopige hechtenis, kunnen zich niet erop beroepen dat zij niet in de gelegenheid zijn geweest te controleren of er nieuwe stukken aan het dossier zijn toegevoegd; de inverdenkinggestelde of zijn raadsman kan immers zelf het recht van verdediging vrijwaren door ter rechtszitting te vragen die controle te mogen doen of zo nodig daartoe een uitstel te verkrijgen: in die omstandigheden kan de kamer van inbeschuldigingstelling wettig de handhaving van de voorlopige hechtenis bevelen in afwezigheid van de beklaagde, zonder dat zij diende uit te weiden over de mogelijkheid tot inzage van het dossier door de beklaagde of zijn advocaat (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de editie, t. II, pp. 1171-1172.

Algemeen - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Inzage van het dossier - Niet verschijning van de inverdenkinggestelde en zijn advocaat voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmogelijkheid om te verschijnen - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

F.19.0063.F 11 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220311.1F.2 AC nr. ...

Uit het feit dat de rechter, die kennisneemt van een vordering tot nietigverklaring van een belasting die met toepassing van een gemeenteverordening werd ingekohierd, die belasting geldig verklaart maar, bij gebrek aan een desbetreffende betwisting van de partijen in de zaak, geen uitspraak doet over het toezicht op de verenigbaarheid van de verordening met de artikelen 10, 11 en 172 Grondwet, volgt niet dat hij dat toezicht niet heeft verricht.

Algemeen - Vordering tot nietverklaring van een gemeentebelasting - Grondwet 1994 (Artikel 100 tot einde) - Artikel 159 - Toezicht op de verenigbaarheid van de verordening met de artikelen 10, 11 en 172 Grondwet - Effectiviteit van het toezicht - Geen verslag

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1612.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.16 AC nr. ...

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0406.N, AC 2015, nr. 426.

Algemeen - Strafzaken - Recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Anonieme getuigenissen afgelegd buiten het kader van de artikelen 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Wetboek van Strafvordering - Bewijswaarde - Voorwaarden

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.27 AC nr. ...

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen en indien op het ogenblik van de beslissing de wetsbepalingen zijn opgeheven die de feiten op het ogenblik van het plegen ervan strafbaar stelden, dient de rechter ook de wetsbepalingen te vermelden op grond waarvan de feiten tot op het ogenblik van de beslissing strafbaar zijn gebleven; indien de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de bewezenverklaarde incriminatieperiode werden gewijzigd, dient de rechter behalve de wetsbepalingen in verband met de toegepaste straffen de wetsbepalingen te vermelden die de feiten gedurende de volledige bewezenverklaarde incriminatieperiode strafbaar stellen, maar in dat geval is de rechter evenwel niet verplicht om de telastlegging op te splitsen volgens de periode waarin de desbetreffende wetsbepalingen toepasselijk waren.

Algemeen - Strafzaken - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Wijziging van de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de incriminatieperiode - Telastlegging - Wijze

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Strafzaken - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Wijziging van de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de incriminatieperiode - Telastlegging - Wijze

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

C.20.0438.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.1 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij heeft de verplichting, mits eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsgronden op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen; hiermee moeten worden gelijkgesteld de feiten die de rechter zelf naar voor heeft gebracht uit de elementen die hem regelmatig door de partijen werden voorgelegd.

Algemeen - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen)

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

Miskent het algemeen rechtsbeginsel dat de rechter gehouden is het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels, de rechter die, na een vermogensoverdracht te hebben vastgesteld zonder dat hiervoor enige grond lijkt te bestaan, de vordering afwijst zonder ambtshalve, met eerbiediging van het recht van verdediging, de mogelijke toepassing op te werpen van de ongerechtvaardigde verrijking.

Algemeen - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Verrijking zonder oorzaak

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0311.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.5 AC nr. ...

Indien de rechter bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek voor de bewezen verklaarde feiten slechts één straf oplegt, dient hij wat betreft de uitgesproken straf enkel de wetsbepalingen te vermelden betreffende die ene straf; de wetsbepalingen betreffende de straffen die de rechter niet toepast, hoeft hij niet te vermelden (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2018, AR P.18.0144.N, AC 2018, nr. 354, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.3; Cass. 5 januari 2016, AR P.15.0297N, arrest niet gepubliceerd; F. VAN VOLSEM, "De verplichting om in politie- en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden" (noot onder Cass. 24 april 2019, AR P.19.0166.F, AC 2019, nr. 241), NC 2020, 279-284.

Algemeen - Strafzaken - Eendaadse samenloop - Eén straf - Vermelding van de toegepaste wetsbepalingen betreffende die ene straf

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Strafzaken - Eendaadse samenloop - Eén straf - Vermelding van de toegepaste wetsbepalingen betreffende die ene straf

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

C.20.0118.F 20 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.3 AC nr. ...

Het arrest dat verzuimt de aard te preciseren van de voordelen die de eiser moest verkrijgen uit de activiteiten van de vennootschap waarvoor hij zich borg had gesteld, schendt artikel 149 Grondwet omdat voornoemd arrest het Hof niet in staat stelt zijn wettigheidstoezicht op de beslissing uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 366.

Algemeen - Handelszaken - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Borgstelling - Persoonlijkezekerheidstelling - Aard van de voordelen - Geen vermelding - Toezicht door de rechter - Motiveringsgebrek

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 80, derde lid Wet 8 augustus 1997

C.20.0443.F 4 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.3 AC nr. ...

Het arrest dat geen melding maakt van de waarde die het toekent aan de bijdrage in natura die de verweerder levert door de kinderen te huisvesten, stelt het Hof niet in staat te onderzoeken of het bedrag van het aan de verweerder opgelegde aandeel in de opvoedings- en onderhoudskosten is vastgesteld in verhouding tot zijn aandeel in de samengevoegde middelen van de partijen en schendt bijgevolg artikel 149 Grondwet.

Algemeen - Burgerlijke zaken - Kinderen - Opvoedings- en onderhoudskosten - Huisvesting - Bijdrage in natura - Toezicht door de rechter - Geen motivering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.17.0608.F 21 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210121.1F.5 AC nr. ...

Het arrest dat naar rechtspraak verwijst, zonder verdere precisering of enige vermelding van de redenen waarop het is gegrond, laat het Hof niet toe zijn wettigheidstoezicht te verrichten en schendt artikel 149 Grondwet.

Algemeen - Op conclusie - Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspraak - Verwijzing - Geen precisering of vermelding van de redenen waarop het is gegrond - Wettigheidscontrole - Onmogelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0761.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.3 AC nr. ...

Dat een toestand van intoxicatie kan leiden tot een verminderde zintuiglijke waarneming en een vertroebeld inschattingsvermogen is een feit van algemene bekendheid (1). (1) Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0346.N, AC 2020, nr. 439 (i.v.m. sensibiliseringscampagnes over overdreven snelheid); Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212 (i.v.m. coronapandemie); Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484 (i.v.m. terrorisme), NC 2018 (4), 384 en noot A. WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

Algemeen - Motivering - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Recht van verdediging - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Verkeer - Toestand van intoxicatie

P.20.1143.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.9 AC nr. ...

In strafzaken moet de conclusie blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd, zodat een geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, ter griffie per fax is ingediend, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, geen schriftelijke conclusie is waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 2 juni 2020, AR P.20.0560.N, AC 2020, nr.351; Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 12 maart 1986, AR nr. 4758, AC 1985-86, nr. 446; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, 768-771.

Algemeen - Motivering - Conclusie - Begrip - Indiening op de griffie per fax - Draagwijdte - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving

P.20.0222.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt niet dat de strafrechter die tot een correctionele gevangenisstraf van vijf jaar of minder veroordeelt wegens een gecorrectionaliseerde poging tot misdaad en melding maakt van de wetsbepalingen die dit feit omschrijven als een misdaad, van de wetsbepalingen betreffende de strafbare poging en van artikel 80 Strafwetboek betreffende de bij correctionalisering toepasselijke straffen, bovendien melding moet maken van artikel 25 Strafwetboek.

Algemeen - Motiveringsplicht - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de rechter om bij de motivering van de door hem uitgesproken gevangenisstraf de hoegrootheid te specificeren van het voordeel dat de beklaagde door het plegen van een misdrijf heeft beoogd.

Algemeen - Strafzaken - Gevangenisstraf - Motivering - Beoogde voordeel

P.20.0346.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.1 AC nr. ...

Het feit dat de overheid met talrijke sensibiliseringscampagnes de bevolking reeds meermaals heeft gewezen op het gevaar van overdreven snelheid, met speciale acties betreffende wegenwerken, is een feit van algemene bekendheid dat uit zijn aard tot het debat behoort en dat dus steeds is onderworpen aan tegenspraak; de appelrechters dienen de beklaagde dan ook niet uitdrukkelijk te verwittigen om hem toe te laten daarover tegenspraak te voeren en een dergelijke verwittiging is evenmin vereist om te oordelen dat de beklaagde uit die sensibilisering geen lering heeft getrokken aangezien dit alleen een gevolgtrekking is afgeleid uit het voormelde algemeen bekende feit en het bewezen verklaarde feit (1). (1) Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320, AC 2020, nr. 212 (i.v.m. coronapandemie); Cass. 13 september 2016, AR P. 16.0396.N, AC 2016, nr. 484, NC 2018 (4), 384 en noot A. WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

Algemeen - Motivering - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Recht van verdediging - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Sensibiliseringscampagnes in verband met overdreven snelheid - Draagwijdte

C.19.0418.F 12 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200612.1F.4 AC nr. ...

Het bestreden vonnis dat niet preciseert welke schade van de verweersters, die in een oorzakelijk verband staat met de contractuele wanprestatie van de eiseres, door het toegekende bedrag wordt vergoed, stelt het Hof in de onmogelijkheid zijn toezicht uit te oefenen op de wettigheid van de beslissing die de schade van verweersters vaststelt en is bijgevolg niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 10 december 2018, AR S.18.0056.F, AC 2018, nr. 697.

Algemeen - Exploitant van een tankstation - Ernstige contractuele wanprestatie begaan in de nakoming van de onderhouds- en teruggaveplicht van het goed - Veroordeling tot schadevergoeding - Toetsing van de wettigheid van de veroordeling

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0560.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.13 AC nr. ...

Alle procespartijen hebben het recht voor de onderzoeksgerechten conclusies te nemen en uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de onderzoeksgerechten op regelmatig neergelegde conclusies moeten antwoorden.; in de rechtspleging voor de onderzoeksgerechten moet de conclusie blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd, zodat een geschrift dat blijkens de vermeldingen van de beslissing door een partij of zijn advocaat tijdens het debat aan het onderzoeksgerecht is overgelegd, dat door de voorzitter en de griffier voor gezien is getekend en waarin een middel wordt aangevoerd tot staving van een eis, verweer of exceptie, moet worden beschouwd als een schriftelijke conclusie, zelfs als het niet door de partij of haar advocaat is ondertekend (1). (1) Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 12 maart 1986, AR nr. 4758, AC 1985-86, nr. 446; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, 768-771.

Algemeen - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0320.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20 AC nr. ...

Het bestaan van de coronavirusepidemie, de maatregelen die de overheden in Italië en in België op dat vlak nemen en de impact daarvan op de samenleving, zijn gegevens van algemene bekendheid en deze worden geacht tot het debat te behoren zodat de rechter die bij zijn beoordeling mag betrekken zonder de partijen de gelegenheid te moeten geven daarover verweer te voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484, NC 2018 (4), 384 en noot A.WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

Algemeen - Motivering - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Recht van verdediging - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Coronavirusepidemie - Draagwijdte

P.19.1253.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.3 AC nr. ...

Een feit van algemene bekendheid maakt uit zijn aard deel uit van het debat en is dus steeds onderworpen aan tegenspraak; geen enkele wettelijke bepaling noch enig ander algemeen rechtsbeginsel vereist dat een door de rechter aangenomen feit wetenschappelijk, forensisch of technisch is onderbouwd.

Algemeen - Feit van algemene bekendheid - Toepassing

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.16.0152.F 21 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200221.1F.8 AC nr. ...

Het arrest dat verwijst naar de redenen van een arrest dat geen verband houdt met de zaak, zelfs al werd het tussen dezelfde partijen gewezen, zonder dat het die redenen weergeeft of nauwkeurig opgeeft, stelt het Hof niet in staat zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen en schendt artikel 149 Grondwet.

Algemeen - Motivering door verwijzing - Arrest dat geen verband houdt met de zaak - Voorwaarden - Niet-naleving

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0092.N 19 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191219.1N.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 875bis, 902, 972, §1 en 984, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter die een nieuw onderzoek door een deskundige beveelt, terwijl in een eerdere fase van de procedure reeds een deskundigenonderzoek werd bevolen, de omstandigheden dient te vermelden die tot een nieuw onderzoek nopen en dient aan te geven waarom het eerder deskundigenverslag niet kan dienen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motiveringsplicht - Bevel tot een nieuw deskundigenonderzoek

C.18.0004.N 5 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191205.1N.2 AC nr. ...

De plicht voor de rechter om ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen, houdt niet in dat de rechter gehouden is alle in het licht van de vaststaande feiten van het geschil mogelijke, doch niet-aangevoerde rechtsgronden op hun toepasselijkheid te onderzoeken, doch enkel dat hij, mits eerbiediging van het recht van verdediging, de toepasselijkheid dient te onderzoeken van de niet-aangevoerde rechtsgronden die zich door de feiten zoals zij in het bijzonder worden aangevoerd, onmiskenbaar aan hem opdringen (1). (1) Zie Cass. 14 december 2012, C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690.

Algemeen - Burgerlijke zaken - Recht van verdediging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690.

Algemeen - Burgerlijke zaken - Recht van verdediging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0538.N 21 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191121.1N.4 AC nr. ...

Het arrest dat uitsluit dat een persoon een fout heeft begaan op loutere grond dat de eiseres een fout beging, schendt de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Cass. 20 april 2012, AR C.10.0103.F, C.10.0612.F en C.10.0205.F, AC 2012, nr. 243.

Algemeen - Medeaansprakelijkheid van de getroffene - Beoordeling van de uitsluiting van een fout in hoofde van een partij door de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.19.0344.F 26 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190626.1 AC nr. ...

Een reden is dubbelzinnig wanneer ze vatbaar is voor twee interpretaties, de ene waarin het vonnis wettig is en de andere waarin het onwettig is.

Algemeen - Strafzaken - Dubbelzinnige redenen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Er kan geen sprake zijn van tegenstrijdigheid tussen twee alternatieve stellingen in zoverre de ene stelling slechts bij ontstentenis van de andere is geformuleerd.

Algemeen - Strafzaken - Tegenstrijdige redenen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0315.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1 AC nr. ...

Artikel 861, Gerechtelijk wetboek, krachtens hetwelk de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren of het niet-naleven van een termijn die op straffe van nietigheid is voorgeschreven kan sanctioneren indien het aangeklaagde verzuim of onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, veronderstelt dat de partij die de exceptie opwerpt door het verzuim of de onregelmatigheid haar rechten in het geding redelijkerwijze niet of niet volledig heeft kunnen laten gelden binnen de normale procesgang, waarbij de rechter nagaat of het aangeklaagde verzuim de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt en onaantastbaar oordeelt over het oorzakelijk verband tussen de ingeroepen belangenschade van die partij en het aangeklaagde verzuim of onregelmatigheid (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Exceptie van nietigheid - Taak van de rechter

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0354.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5 AC nr. ...

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verordening nr. 1215/2012 van 12 december 2012 - Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

P.18.0638.F 6 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190206.1 AC nr. ...

Aangezien elke beslissing van de rechter in haar geheel moet worden genomen, kunnen de redenen van een beslissing die uitspraak doet over verschillende vorderingen of over verschillende grondslagen van eenzelfde vordering, elkaar uitleggen (1). (1) Cass. 19 april 1971, p. 767.

Algemeen - Redenen van een beslissing over verschillende vorderingen of verschillende grondslagen - Uitlegging

P.18.0422.N 29 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190129.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 43bis, eerste lid, 152, 153, laatste lid, 190, derde lid, en 210, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en de artikelen 743 en 744 Gerechtelijk Wetboek, gelezen in hun onderlinge samenhang, volgt dat de door artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek bedoelde schriftelijke vordering tot bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen buiten het toepassingsgebied valt van artikel 152 Wetboek van Strafvordering; de rechter kan een schriftelijke vordering die werd neergelegd buiten de overeenkomstig artikel 152, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde conclusietermijnen niet weren op grond van artikel 152, §2, Wetboek van Strafvordering.

Algemeen - Conclusie - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie tot bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Onderscheid

S.18.0056.F 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.8 AC nr. ...

De door artikel 149 van de Grondwet vereiste redengeving van de vonnissen en arresten moet het Hof in staat stellen de wettigheid van de bestreden beslissing en niet de regelmatigheid van de redengeving van die beslissing te toetsen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 697.

Algemeen - Artikel 149, Grondwet (1994) - Verplichting tot motivering van de vonnissen en arresten

C.18.0197.N 7 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181207.2 AC nr. 692

De enkele reden dat een goed onroerend is door bestemming omdat "dit blijkt uit stukken", laat het Hof niet toe zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen.

Algemeen - Motivering - Loutere verwijzing naar niet nader bepaalde stukken

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0036.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.3 AC nr. 572

De rechter moet over de bij hem aanhangige vordering uitspraak doen met inachtneming van de feiten die zich in de loop van het geding hebben voorgedaan en die een weerslag hebben op het geschil (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Vordering in rechte - Beoordeling - Taak van de rechter - Feiten in de loop van het geding

C.17.0696.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.9 AC nr. 423

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Toepassing - Taak van de rechter - Beslissing - Redenen - Verwachting van de partijen - Mogelijkheid tot tegenspraak

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer een rechter zijn beslissing steunt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover zij tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Toepassing - Taak van de rechter - Beslissing - Redenen - Verwachting van de partijen - Mogelijkheid tot tegenspraak

C.17.0300.N 12 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180412.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Algemeen - Burgerlijke zaken - Substitutie van motieven - Cassatiemiddel - Ontvankelijkheid

Niet ontvankelijk, bij gebrek aan belang, is het cassatiemiddel dat, al ware het gegrond, niet tot cassatie kan leiden, doordat de bestreden beslissing op grond van een door het Hof in de plaats gestelde reden naar recht verantwoord is (1). (1) Zie concl. OM; zie tevens Cass. 23 maart 2012, AR D.11.0002.F, AC 2012, nr.193; Cass. 26 september 2008, AR C.07.0416.N, AC 2008, nr. 510; Cass. 22 april 2005, AR C.04.0194.N, AC 2005, nr. 238.

Algemeen - Burgerlijke zaken - Substitutie van motieven - Cassatiemiddel - Ontvankelijkheid

P.17.0930.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 152 Wetboek van Strafvordering dient de rechter, behoudens akkoord van partijen of de ontdekking van een nieuw en ter zake dienend stuk of feit, laattijdig neergelegde conclusies ambtshalve uit het debat te weren; deze wering dient te blijken uit het vonnis, of enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan.

Algemeen - Strafzaken - Laattijdig neergelegde conclusies - Ambtshalve wering door rechter

P.18.0061.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.4 AC nr. ...

Behoudens in het geval van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, kan een partij haar conclusie enkel neerleggen ter griffie van het strafgerecht, desgevallend per e-deposit, wanneer de rechter conclusietermijnen heeft bepaald op grond van artikel 152 Wetboek van Strafvordering.

Algemeen - Strafzaken - Conclusie - Neerlegging ter griffie - Voorwaarde

In strafzaken moet de conclusie in de regel blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd; bijgevolg is het geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, niet tijdens het debat aan de rechter is voorgelegd maar aan de griffie is overgemaakt, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, in de regel geen schriftelijke conclusie waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0777.N, AC 2017, nr. 663.

Algemeen - Strafzaken - Conclusie

P.17.0612.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.4 AC nr. ...

Er is slechts tegenstrijdigheid in de motivering wanneer de redenen van eenzelfde rechterlijke beslissing onderling tegenstrijdig zijn (1). (1) Cass. 27 april 2011, AR P.11.0019.F, AC 2011, nr. 281.

Algemeen - Tegenstrijdigheid in de motivering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0777.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.8 AC nr. 663

Behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, is het geschrift uitgaande van een partij of van haar raadsman dat, ook al bevat het middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie, de rechter niet tijdens het debat was voorgelegd maar aan de griffie werd toegezonden, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting zou zijn neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling zou hebben aangevoerd, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

Algemeen - Strafzaken - Conclusies

In strafzaken moet de conclusie in de regel uit een geschrift blijken dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd en waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

Algemeen - Strafzaken - Conclusies

Opdat de strafrechter op grond van de bepalingen van artikel 152, § 1 en § 2, Wetboek van Strafvordering, de conclusie van een partij uit het debat kan weren, is vereist dat hij conclusietermijnen heeft bepaald en dat hij, behoudens de in de tweede paragraaf bepaalde uitzonderingen, vaststelt dat die partij haar conclusie laattijdig heeft neergelegd of overgemaakt aan de andere partijen; wanneer de strafrechter evenwel geen conclusietermijnen heeft bepaald, kan elke partij een conclusie ter rechtszitting neerleggen tot aan de sluiting van het debat en kan de strafrechter die conclusie enkel uit het debat weren wanneer hij oordeelt dat ze misbruik van rechtspleging inhoudt omdat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1). (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

Algemeen - Strafzaken - Conclusies - Weren van conclusies - Vereiste van vaststellen van conclusietermijnen - Draagwijdte

---

C.12.0427.F 17 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171117.1 AC nr. ...

Artikel 149 van de Grondwet, krachtens hetwelk de redenen die de rechter voor zijn beslissing opgeeft het Hof in staat moeten stellen zijn wettigheidstoetsing uit te oefenen, vereist niet dat de rechter de wettelijke grondslag van zijn beslissing vermeldt.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motiveringsplicht - Vermelding - Wettelijke basis

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0075.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.3 AC nr. 640

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Algemeen - Ter griffie neergelegde conclusie - In aanmerkingneming door rechter

Uit artikel 152, § 1, tweede lid, laatste zin, Wetboek van Strafvordering en artikel 743, derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter een ter griffie neergelegde conclusie slechts in aanmerking moet nemen indien de partij welke die conclusie heeft ingediend, zich die heeft eigen gemaakt door ze ten laatste op de rechtszitting hetzij zelf te ondertekenen hetzij door haar raadsman te laten ondertekenen, of de rechter op grond van andere gegevens vaststelt dat de conclusie van die partij uitgaat (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Ter griffie neergelegde conclusie - In aanmerkingneming door rechter

---

P.17.0127.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.4 AC nr. 617

Uit de tekst van de artikelen 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid, Wetboek van Strafvordering, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, zonder dat die partij een absoluut recht heeft op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald, waarbij hij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden.

Algemeen - Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter - Uitzondering - Criteria

- Artt. 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.16.0303.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Rechtspleging op tegenspraak - Begrip - Gevolg - Motivering - Antwoord op de conclusie

Als een van de partijen is verschenen overeenkomstig de artikelen 728 en 729 en een conclusie ter griffie of ter zitting heeft neergelegd, is de rechtspleging op tegenspraak ten aanzien van die partij op tegenspraak; in dat geval moet de rechter antwoorden op de neergelegde conclusie; indien de partij niet is verschenen en evenmin een conclusie heeft neergelegd, dient de rechter niet te antwoorden op het middel van niet-ontvankelijkheid dat de eiseres in de verzetsdagvaarding heeft aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Algemeen - Rechtspleging op tegenspraak - Begrip - Gevolg - Motivering - Antwoord op de conclusie

- Artt. 728, 729 en 804 Gerechtelijk Wetboek

P.16.1065.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.3 AC nr. 482

Behoudens in de hier niet toepasselijke gevallen bedoeld in artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, is het geschrift uitgaande van een partij of van haar raadsman dat, ook al bevat het middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie , de rechter niet tijdens het debat was voorgelegd maar aan de griffie werd toegezonden, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting zou zijn neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling zou hebben aangevoerd, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

Algemeen - Strafzaken - Conclusies

In strafzaken moet de conclusie in de regel uit een geschrift blijken dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd en waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

Algemeen - Strafzaken - Conclusies

C.16.0526.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.3 AC nr. 469

De rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen zelf worden aangevoerd tot staving van hun eisen (1); hiermee worden gelijkgesteld de feiten die de rechter zelf naar voor brengt uit de elementen die hem regelmatig werden voorgelegd (2). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426; Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; zie ook A. FETTWEIS, "Le rôle actif du juge balisé par le principe dispositif et le respect des droits de la défense", in S. GILSON (ed.), Au-delà de la loi, Actualités et évolutions des principes généraux du droit, Louvain-la-Neuve, Anthemis 2006, (127) 147. (2) Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Opdracht van de rechter - Ambtshalve opwerpen van rechtsmiddelen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, www.juridat.be; Cass. 8 mei 2015, AR C.14.0231.N-C.14.0489.N, AC 2015, nr. 300; Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

---

P.16.0420.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.2 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt de appelrechters de redenen van de eerste rechter over te nemen als grondslag voor hun beslissing en de verwijzing naar die redenen geeft aan dat zij de relevantie ervan ten aanzien van het voor hen aangevoerde verweermiddel hebben erkend (1). (1) Cass. 22 januari 1992, AR 9309, AC 1991-1992, nr. 264.

Algemeen - Strafzaken - Motivering - Overnemen van de redenen van de eerste rechter - Wettigheid

---

P.16.0396.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.6 AC nr. ...

Behoudens voor wat feiten betreft die algemeen bekend zijn of berusten op algemene ervaring en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, de rechter zijn beslissing te laten steunen op feitelijke elementen die niet voortspruiten uit de gegevens van het strafdossier of het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts ingevolge eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84.

Algemeen - Motivering - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak

---

C.15.0235.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.11 AC nr. ...

De rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen; dit houdt niet in dat de rechter gehouden is alle in het licht van de vaststaande feiten van het geschil mogelijke, doch niet-aangevoerde rechtsgronden op hun toepasselijkheid te onderzoeken, doch enkel dat hij, mits eerbiediging van het recht van verdediging, de toepasselijkheid dient te onderzoeken van de niet-aangevoerde rechtsgronden die zich door de feiten zoals zij in het bijzonder worden aangevoerd, onmiskenbaar aan hem opdringen; dit geldt ook wanneer de niet-aangevoerde rechtsgronden steunen op wetsbepalingen van openbare orde (1). (1) Zie de concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN voor Cass. 11 september 2008, AR C.07.0441.F, Pas. 2008, nr. 46.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; Cass. 28 september 2012, AR C.12.0049.N, AC 2012, nr. 500, met concl. van het OM; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514, met concl. van het OM; Cass. 31 januari 2011, AR C.10.0123.F, AC 2011, nr. 88; Cass. 1 februari 2010, AR S.09.0064.N, AC 2010, nr. 77, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 28 september 2009, AR C.04.0253.F, AC 2009, nr. 529, met concl. van advocaat-generaal J.M. GENICOT in Pas. 2009, nr. 529; Cass. 28 mei 2009, AR C.06.0248.F, AC 2009, nr. 355, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES; Cass. 28 mei 2009, AR C.08.0066.F, AC 2009, nr. 356.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

S.14.0072.N 8 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160208.2 AC nr. ...

De in artikel 149 Grondwet bepaalde motiveringsplicht houdt niet in dat de rechter het advies dat het openbaar ministerie in toepassing van de artikelen 764 tot 767 Gerechtelijk Wetboek heeft uitgebracht, moet beantwoorden.

Algemeen - Advies openbaar ministerie - Motiveringsplicht

Uit het algemeen rechtsbeginsel inzake de taak van de rechter volgt niet dat de rechter de plicht heeft ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden wordt door in het advies van het openbaar ministerie gedane vaststellingen.

Algemeen - Advies openbaar ministerie - Taak van de rechter - Ambtshalve aangevoerd rechtsmiddel

C.14.0475.N 21 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151221.1 AC nr. ...

De appelrechter kan zijn beslissing motiveren door verwijzing naar de redenen van het beroepen vonnis zonder deze te moeten weergeven, voor zover duidelijk is over welke redenen het gaat.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motiveringsplicht - Verwijzing naar het beroepen vonnis

- Art. 149 Grondwet 1994

D.15.0003.N 10 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151210.8 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 53, derde lid, en 61 van het koninklijk besluit van 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars, zijn de beslissingen van de kamers van beroep met redenen omkleed; dit houdt in dat de beslissing op de tuchtvordering melding maakt van de redenen die de rechter hebben overtuigd van het al dan niet bestaan van een tuchtrechtelijke inbreuk, ongeacht of een conclusie werd ingediend.

Algemeen - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Organisatie en werking - Beslissing op de tuchtvordering - Wijze

- Artt. 53, derde lid, en 61 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

C.15.0210.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.12 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 22 januari 2015, AR C.13.0602.F, AC 2015, nr. 55; Cass. 10 februari 2014, AR C.13.0381.N, AC 2014, nr. 105; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426; Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; Cass. 28 september 2012, AR C.12.0049.N, AC 2012, nr. 500, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL; Cass. 31 januari 2011, AR C.10.0123.F, AC 2011, nr. 88; Cass. 1 februari 2010, AR S.09.0064.N, AC 2010, nr. 77, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 28 september 2009, AR C.04.0253.F, AC 2009, nr. 529, met concl. van advocaat-generaal J.-M. GÉNICOT in Pas. 2009, nr. 529; Cass. 28 mei 2009, AR C.06.0248.F, AC 2009, nr. 355, met conc1. van advocaat-generaal A. HENKES; Cass. 28 mei 2009, AR C.08.0066.F, AC 2009, nr. 356.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

S.15.0058.F 30 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151130.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Motivering door verwijzing naar een andere beslissing - Beslissing bij wege van algemene en regelgevende bepaling - Artikel 6 van het Gerechtelijk Wetboek

Het bestreden arrest, dat om de door een partij opgeworpen exceptie van verjaring van de gerechtelijke band te weren enkel de motivering van een arrest van het Hof in een andere zaak weergeeft, zonder aan te geven dat het zich daarbij aansluit, verleent aan dat arrest van het Hof een algemene en als regel geldende draagwijdte, en schendt derhalve artikel 6 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Algemeen - Motivering door verwijzing naar een andere beslissing - Beslissing bij wege van algemene en regelgevende bepaling - Artikel 6 van het Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0726.N 27 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151027.4 AC nr. ...

Artikel 780, 3°, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing in strafzaken (1). (1) Zie Cass. 20 december 1988, AR nr. 2944, AC 1988-1989, nr. 242.

Algemeen - Strafzaken - Artikel 780, 3°, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

P.15.1240.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.5 AC nr. ...

Geen enkele bepaling legt de onderzoeksgerechten de verplichting op om in hun beslissing de toegepaste procedurele bepalingen te vermelden, zodat een vergissing bij de vermelding daarvan niet tot cassatie kan leiden.

Algemeen - Strafzaken - Onderzoeksgerecht - Verwijzing naar de procedurevoorschriften - Niet-toepassing

P.14.0765.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.8 AC nr. ...

De omschrijving van het begrip “best beschikbare technieken” in artikel 1, 29°, Vlarem I en in het bijzonder van het begrip “beste” als “het meest doeltreffend voor het bereiken van een hoog algemeen niveau van bescherming voor het milieu in zijn geheel”, verplicht de rechter die moet oordelen over een inbreuk op artikel 4.1.2.1, § 1, Vlarem II, niet uitdrukkelijk aan te geven welke het vereiste beschermingsniveau dient te zijn of belet hem niet het criterium van de abnormale hinder of de bestemmingsligging in aanmerking te nemen; het begrip “best beschikbare technieken” moet worden beoordeeld rekening houdend met de concrete gegevens van de zaak.

Algemeen - Milieurecht - Vlarem I en II - Best beschikbare technieken - Motivering

Geen enkele wettelijke bepaling of algemeen rechtsbeginsel verbiedt de rechter om bij de beoordeling of een inbreuk is gepleegd op artikel 4.1.2.1, § 1, Vlarem II, rekening te houden met adviezen en standpunten van de milieu-inspectie of van door de exploitant aangestelde en betaalde technische raadgevers.

Algemeen - Milieurecht - Vlarem II - Beoordeling inbreuk - Adviezen en standpunten - Toepassing

Geen enkele wettelijke bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter om bij de beoordeling of een inbreuk werd gepleegd op artikel 4.1.2.1, § 1, Vlarem II, uitdrukkelijk melding te maken van elk deelaspect van het begrip “best beschikbare technieken” zoals gedefinieerd in artikel 1, 29°, Vlarem I en uitdrukkelijk aan te geven waarom al dan niet aan elk deelaspect van die omschrijving is voldaan.

Algemeen - Milieurecht - Vlarem I en II - Best beschikbare technieken - Beoordeling inbreuk - Vermelding deelaspecten van de omschrijving

Het is de rechter niet verboden bij de beoordeling van de door artikel 4.1.3.2 Vlarem II en artikel 43, § 2, Vlarem I voorgeschreven zorgplichten aan de begrippen “hinderen” en “schade en hinder” hun gebruikelijke betekenis te geven door het gebruiken van niet in deze bepalingen voorkomende criteria, zoals “abnormale hinder”, “ligging ten opzichte van de inrichting” en “tolerantiedrempel”; het gebruik van dergelijke criteria heeft niet tot gevolg dat het op voorhand onmogelijk is om te achterhalen welke precieze gedragingen al dan niet strafbaar zijn, zoals vereist door het wettigheidsbeginsel (1). (1) Zie Cass. 17 juni 2008, AR P.06.1348.N, AC 2008, nr. 375; Cass. 1 februari 2011, AR P.10.0616.N, AC 2011, nr. 91.

Algemeen - Milieurecht - Vlarem I en II - Beoordeling zorgplichten - Schade en hinder - Begrippen - Gebruikelijke betekenis - Gebruik van niet in toepasselijke bepalingen voorkomende criteria

Algemeen - Milieurecht - Vlarem I en II - Beoordeling zorgplichten - Schade en hinder - Begrippen - Gebruikelijke betekenis - Gebruik van niet in toepasselijke bepalingen voorkomende criteria

---

P.13.1961.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.5 AC nr. ...

Bij de interpretatie van een door een wettelijke of reglementaire bepaling niet nader omschreven begrip, dient te worden gekeken naar de bedoeling van de regelgever, waarbij een definitie van hetzelfde begrip die in een andere wetgeving of reglementering voorkomt, een hulpmiddel kan zijn in zoverre zij niet in strijd is met de bedoeling van de te interpreteren bepaling.

Algemeen - Strafzaken - Wettelijke of reglementaire bepaling - Niet nader omschreven begrip - Interpretatie

---

P.14.0406.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.6 AC nr. ...

Het recht getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen, gewaarborgd door artikel 6.3.d EVRM, alsmede het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde alle bewijsmiddelen in openbare rechtszitting tegensprekelijk moet kunnen betwisten; die rechten worden in de regel miskend wanneer een veroordeling op beslissende wijze steunt op de verklaring van een anonieme getuige die de beklaagde niet heeft kunnen doen ondervragen en waarvan hij de geloofwaardigheid niet heeft kunnen toetsen maar diezelfde rechten zijn evenwel niet miskend wanneer de schuldigverklaring gesteund is op de regelmatig aan de rechter voorgelegde gegevens die de partijen hebben kunnen tegenspreken en de anonieme getuigenis slechts een steunbewijs is die niet beslissend bijdraagt tot de vorming van de overtuiging van de rechter (1). (1) Zie Cass. 23 maart 2005, AR P.04.1528.F, AC 2005, nr. 180, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; S. VANDROMME "Anonieme inlichtingen in de strafprocedure", (noot onder Cass. 23 maart 2005), RW 2006-07, 829.

Algemeen - Strafzaken - Getuigen - Anonieme getuigenissen verkregen buiten het toepassingsgebied van de artt. 47decies, 75bis, 75ter en 86bis tot 86quinquies Sv. - Bewijswaarde

C.14.0229.F 2 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150302.2 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing steunt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover ze, bijgevolg, tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 29 september 2011, AR C.10.0349.N, AC 2011, nr. 514.

Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Opdracht van de rechter - Beslissing - Ambtshalve aanvullen van redenen - Voorwaarde - Verwachting van de partijen - Mogelijkheid tot tegenspraak - Onderwerping aan tegenspraak

ALLERLEI

P.25.0278.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.12 AC nr. ...

Aangezien uit de bepalingen van artikel 375bis, eerste en tweede lid, oud Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 7 en 45.1 Jeugdbeschermingswet volgt dat de grootouder die aan de jeugdrechter een contact vraagt met de minderjarige ten aanzien van wie jeugdbeschermingsmaatregelen zijn opgelegd, niet de hoedanigheid heeft van een partij in de procedure voor het jeugdgerecht en op grond van artikel 55, tweede lid, Jeugdbeschermingswet enkel de partijen en hun advocaat kennis kunnen nemen van het dossier wanneer het openbaar ministerie het opleggen van een maatregel bedoeld in de artikelen 52 en 53 van die wet vordert, alsmede gedurende de termijn voor het instellen van hoger beroep tegen de beschikkingen waarbij zulke maatregelen worden opgelegd, volgt hieruit dat door de weigering van inzage in het jeugdbeschermingsdossier het recht van verdediging van de grootouder niet kan worden miskend en dat deze grootouder ook op geen andere rechtsgrond in de hoedanigheid van partij in de procedure voor het jeugdgerecht kennis kan nemen van dit dossier, zodat de jeugdrechtbank niet moet antwoorden op zijn ter zake gevoerd verweer (1). (1) Antwerpen 22 september 2022, RABG 2023/1–2, met noot van M. GOVAERTS, "Artikel 7 Jeugdbeschermingswet en de concurrentiële bevoegdheid van de familie– en jeugdrechtbank omtrent het treffen van maatregelen aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag"; F. VROMAN, 'Commentaar bij artikel 7 Jeugdbeschermingswet', in VERSCHELDEN, G. en WUYTS, T. (eds.), Personen– en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, Wolters Kluwer Belgium, 2024.

Allerlei - Jeugdzaken - Artikelen 7 , 45.1, 52, 53 en 55, tweede lid - Omgangsrecht van de grootouders - Artikel 375bis oud Burgerlijk Wetboek - Verzoek van een grootouder tot contact met de minderjarige ten aanzien van wie jeugdbeschermingsmaatregelen zijn opgelegd - Inzage in het jeugdbeschermingsdossier - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 53 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 52 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 45.1 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 7 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 375bis Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0477.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.11 AC nr. ...

Beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling en veroordelingen tot correctionele straffen komen bij toepassing van artikel 619, eerste lid, Wetboek van Strafvordering niet in aanmerking voor uitwissing, zodat de rechter hiermee rekening mag houden zonder dat hierdoor sprake is van een oneerlijke behandeling van de zaak; hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat beslissing tot opschorting van de uitspraak en bepaalde veroordelingen tot correctionele straffen niet worden vermeld op het bij toepassing van artikel 595 Wetboek van Strafvordering opgevraagde uittreksel uit het strafregister.

Allerlei - Strafzaken - Strafregister

- Artt. 595 en 619, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0240.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.14 AC nr. ...

Artikel 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 185, § 1, Strafwetboek waarborgen het recht van de beklaagde om ter rechtszitting in persoon of vertegenwoordigd door een advocaat te verschijnen; die bepalingen noch het recht van verdediging hebben echter tot gevolg dat de rechter wat de straftoemeting betreft geen enkel gevolg zou kunnen verbinden aan het feit dat de beklaagde niet in persoon ter rechtszitting verschijnt (1). (1) Artikel 185, § 1, Strafwetboek dient te worden gelezen als artikel 185, § 1, Wetboek van Strafvordering.

Allerlei - Straftoemeting - Niet-verschijning in persoon van beklaagde ter rechtszitting

C.18.0275.N 15 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.2 AC nr. ...

Een algemene formule waarbij de rechter "al het op hoofdeis meer en andersgevorderde als zijnde ongegrond" afwijst, kan niet als een beoordeling van een punt van de vordering worden beschouwd wanneer uit de redenen van de beslissing niet blijkt dat de rechter dit punt van de vordering heeft onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Burgerlijke zaken - Punt van de vordering - Beoordeling door de rechter - Algemene formule van afwijzing ("vangnetformule")

- Artt. 794/1 en 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.18.0509.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.4 AC nr. 627

Uit de aard van de voorwaarden van het omkaderingsprogramma volgt dat de inbreuk op artikel 37/1, tweede lid, Wegverkeerswet bestaande in het niet-naleven van die voorwaarden, niet vereist dat de feiten op de openbare weg gebeuren zodat de rechter die veroordeelt voor een dergelijke inbreuk dan ook niet moet vaststellen dat ze is gebeurd op de openbare weg.

Allerlei - Strafzaken - Wegverkeer - Geldigheid van het rijbewijs beperkt tot motorvoertuigen met alcoholslot - Omkaderingsvoorwaarden - Veroordeling wegens het niet-naleven van die voorwaarden - Redengeving

- Art. 3 KB 26 november 2010 betreffende de installatie van het alcoholslot en het omkaderingsprogramma
- Artt. 37/1, tweede lid, 61quinquies Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.0242.F 5 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180905.14 AC nr. ...

De rechter hoeft de afwijzing van een verzoek tot heropening van het debat niet te motiveren aangezien het niet om een punt van de vordering gaat in de zin van artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 13 april 2005, AR P.05.0263.F, AC 2005, nr. 221.

Allerlei - Strafzaken - Strafvordering - Verzoek tot heropening van het debat - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0347.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.6 AC nr. ...

Artikel 29, § 3, Wegverkeerswet dat inhoudt dat de rechter wanneer de toegelaten maximumsnelheid met meer dan 40 km/uur wordt overschreden alleen het niet-uitspreken van het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig moet motiveren en dus niet het opleggen van een verval voor de vermelde minimumduur van acht dagen, bevat een bijzondere regeling, die afwijkt van de door de artikelen 163, 195 en 211 Wetboek van Strafvordering opgelegde motiveringsverplichting krachtens dewelke de rechter die een facultatief verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig oplegt, de keuze voor dit verval en de duur ervan, in de mate dat die duur de minimumduur overschrijdt, nauwkeurig maar op een wijze die beknopt mag zijn, moet motiveren (1). (1) Noot OM: Hieruit volgt dat indien de rechter, wanneer de maximumsnelheid met meer dan 40 km/uur wordt overschreden, een verval van het recht tot sturen uitspreekt die de minimumduur van acht dagen overschrijdt, dit verval wel moet motiveren overeenkomstig de vereisten van de artikelen 163, 195 en 211 Wetboek van Strafvordering.

Allerlei - Wegverkeerswet - Artikel 29 - Overschrijden maximumsnelheid met meer dan 40km/uur - Verval van het recht tot sturen - Motiveringsverplichting

- Art. 29, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Artt. 163, 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

P.15.1275.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.1 AC nr. 379

De rechter kan in het kader van een procedure tegen personen die ervan worden verdacht een beroep te hebben gedaan op gedetacheerde werknemers onder de dekmantel van frauduleus verkregen of ingeroepen E101-verklaringen, deze verklaringen buiten beschouwing laten wanneer hij vaststelt dat, gelet op de in het kader van een gerechtelijk onderzoek verkregen gegevens waaruit kon worden afgeleid dat deze verklaringen frauduleus waren verkregen of ingeroepen, het orgaan van de lidstaat waar de werknemers gedetacheerd zijn aan het orgaan dat E 101-verklaringen heeft afgegeven een verzoek heeft gericht om deze verklaringen te heroverwegen en in te trekken terwijl het orgaan van afgifte heeft nagelaten om deze gegevens met het oog op de heroverweging van de gegrondheid van de afgifte van die verklaringen in aanmerking te nemen, en hij op basis van de voornoemde gegevens en onder eerbiediging van de aan deze personen toekomende waarborgen die eigen zijn aan het recht op een eerlijk proces, oordeelt dat er een dergelijke fraude heeft plaatsgevonden (1). (1) HvJ 6 februari 2018, C-359/16; Zie: Cass. 7 juni 2016, AR P.15.1275.N, AC 2016, nr. 379.

Allerlei

Allerlei

P.17.0612.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.4 AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden voor het bevelen van de door artikel 42 Wegverkeerswet bedoelde veiligheidsmaatregel van het verval een motorvoertuig te besturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid, dient deze beslissing niet nader te motiveren.

Allerlei - Wegverkeer - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid om een motorvoertuig te besturen - Veiligheidsmaatregel - Verval van het recht tot sturen

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.1037.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.7 AC nr. ...

Niets verzet zich ertegen dat de rechter de schuld van de beklaagde aan een bepaald feit afleidt uit gegevens die zich na de voltrekking van dat feit voordoen.

Allerlei - Beklaagde schuldig aan een bepaald feit - Schuld afgeleid uit gegevens die zich voordeden na het feit

P.17.0339.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.3 AC nr. 707

Geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel belet de beslissing over de omvang van de door een misdrijf opgeleverde vermogensvoordelen met redenen te omkleden door verwijzing naar een tijdens het opsporingsonderzoek afgelegde verklaring die beschikbaar is voor alle partijen; de rechter is niet verplicht de inhoud van een dergelijke verklaring in zijn beslissing op te nemen.

Allerlei - Strafzaken - Verbeurdverklaring - Facultatieve bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen die niet meer in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen - Bepalen van de omvang door de rechter - Redengeving - Toepassing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.16.1250.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.2 AC nr. 639

Door het uitspreken van een overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering gemotiveerde effectieve straf sluit het vonnis het toekennen van uitstel of probatie-uitstel uit (1). (1) Zie Cass. 26 februari 2002, AR P.01.1650.N, AC 2002, nr. 133.

Allerlei - Strafzaken - Weigering uitstel of probatie-uitsel - Motivering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.17.0171.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.6 AC nr. 643

Uit de artikelen 37quinquies, § 3, tweede lid en 37octies, § 3, tweede lid, Strafwetboek volgt dat de weigering een werkstraf of een autonome probatiestraf op te leggen met redenen kan worden omkleed door opgave van de redenen om een andere straf of andere straffen dan de door de beklaagde gevraagde straf op te leggen (1). (1) Zie Cass. 04 april 2017, AR P.16.1316.N, arrest niet gepubliceerd.

Allerlei - Strafzaken - Verzoek of vordering om een werkstraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

Allerlei - Strafzaken - Verzoek of vordering om een autonome probatiestraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

P.16.0988.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.3 AC nr. 519

Uit artikel 37ter, §3, tweede lid, thans artikel 37quinquies, §3, tweede lid, Strafwetboek (1) en artikel 195, tweede lid, eerste en tweede zin, Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de strafrechter de weigering om een werkstraf uit te spreken met afzonderlijke redenen moet motiveren; die weigering kan in overeenstemming met artikel 37ter, §3, tweede lid, thans artikel 37quinquies, §3, tweede lid, Strafwetboek regelmatig met redenen worden omkleed door opgave van de redenen om een andere straf of straffen op te leggen overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (2). (1) Oorspronkelijk art. 37ter vernummerd tot art. 37quinquies bij art. 9 Wet 7 februari 2014 (BS 28 februari 2014), met ingang van 1 mei 2016 (art. 16, zelf gewijzigd bij art. 47 Wet 5 februari 2016 (BS 19 februari 2016 (ed. 4)), §3 gewijzigd bij art. 4 Wet 10 april 2014 (BS 19 juni 2014), met ingang van 1 mei 2016 (art. 6 Wet 8 mei 2014 (BS 19 juni 2014)), zelf gewijzigd bij art. 2 Wet 26 november 2014 (BS 28 november 2014 (ed. 2)) en bij art. 13 Wet 23 november 2015 (BS 30 november 2015 (ed. 1)). (2) Zie Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0545, AC 2015, nr.427; Cass. 14 maart 2017, AR P.15.1380.N, AC 2017, nr. 178.

Allerlei - Strafzaken - Weigering een werkstraf uit te spreken - Motivering

P.15.1380.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.4 AC nr. ...

Geen wetsbepaling schrijft voor dat een afzonderlijke motivering vereist is voor de keuze van de straf en het afwijzen van een door de beklaagde gevraagde of door het openbaar ministerie gevorderde werkstraf (1). (1) Contra: Cass. 24 september 2008, AR P.08.1234.F, AC 2008, nr. 504.

Allerlei - Strafzaken - Verzoek of vordering om een werkstraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 37ter, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.16.0614.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.3 AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR, noch artikel 149 Grondwet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering schrijven voor dat de appelrechters, naast de motivering van de door hen uitgesproken straffen, moeten motiveren waarom de door de eerste rechter opgelegde straffen niet toereikend zijn (1). (1) Zie: Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1915.N, AC 2012, nr. 322 en Cass. 5 juni 2012, AR P.11.2100.N, AC 2012, nr. 363.

Allerlei - Strafzaken - Straf - Motivering - Strafverzwaring

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0483.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.4 AC nr. ...

Uit artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de correctionele rechtbank, die uitspraak doet in hoger beroep, de aard en de strafmaat enkel moet motiveren wanneer het een rijverbod oplegt; bijgevolg heeft de correctionele rechtbank die uitspraak doet in hoger beroep en die niet alleen het rijverbod motiveert maar ook de andere door haar, boven de werkstraf, verkozen straffen, noodzakelijkerwijs de redenen opgegeven waarom de gevraagde werkstraf niet werd toegekend (1). (1) Met verwijzing naar het arrest van het Hof van 24 september 2008 (Cass. 24 september 2008, AR P.08.1234.F, AC 2008, nr. 504, met concl. OM), had het openbaar ministerie geconcludeerd dat het bestreden vonnis niet regelmatig was gemotiveerd omdat de appelrechters in hun beslissing nergens het verzoek van de beklaagde hadden vermeld om hem een werkstraf toe te kennen, zodat het leek alsof zij dat verzoek niet in aanmerking hadden genomen.

Allerlei - Verzoek om een werkstraf op te leggen - Weigering van toekenning - Motivering - Correctionele rechtbank doet uitspraak in hoger beroep

- Art. 37ter, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.14.0545.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.2 AC nr. ...

Artikel 37ter, § 3, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat de rechter die weigert een werkstraf uit te spreken zijn beslissing met redenen moet omkleden; de weigering een werkstraf op te leggen, na een daartoe tot de rechter gericht verzoek, kan met redenen zijn omkleed door opgave van de redenen om een andere straf of straffen dan de werkstraf op te leggen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Allerlei - Werkstraf - Verzoek door beklaagde - Weigering door de rechter - Motivering

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Allerlei - Werkstraf - Verzoek door beklaagde - Weigering door de rechter - Motivering

GEEN CONCLUSIE

P.25.0721.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de strafrechtelijke beslissing dragende redenen bevat die zowel de toekenning als de draagwijdte en de duur aanwijzen van een uitstel waarmee ze een straf gepaard doet gaan en er geen enkele tegenstrijdigheid bestaat tussen die redenen en het beschikkend gedeelte dat die straf oplegt, en de beslissing weliswaar verzuimt te vermelden dat er voor die straf een uitstel wordt verleend, maar dit uitstel niet uitsluit, bestaat er geen grond om dit beschikkend gedeelte te verbeteren . (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafrechtelijke beslissing - Dragende reden die een uitstel verleent - Beschikkend gedeelte dat verzuimt die maatregel te vermelden, zonder hem uit te sluiten - (Geen) noodzaak om dat verzuim te verbeteren

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 793, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.25.1189.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.4 AC nr. ...

Uit artikel 8 EVRM kan niet worden afgeleid dat de vonnisrechter ertoe gehouden is om een aan een beklaagde opgelegde voorwaarde op te heffen of te wijzigen omdat de handhaving van die voorwaarde nadelig is voor het privé- en gezinsleven van hemzelf, zijn partner en hun gemeenschappelijke kinderen; wel dient de vonnisrechter, wanneer de beklaagde dat aanvoert, de proportionaliteit tussen de handhaving van de voorwaarde en het vermelde recht op privé- en gezinsleven bij zijn voormelde beoordeling te betrekken; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die onverenigbaar zijn met het door artikel 8 EVRM gewaarborgde recht op privé- en gezinsleven.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Voorwaarden - Impact op aspecten van het privé- en gezinsleven - Motiveringsplicht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0948.N 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.1 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter kan een verzoek om de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied afwijzen indien hij het voorhanden zijn vaststelt van de door artikel 28, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing van een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden, waaraan niet kan worden tegemoetgekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden en de strafuitvoeringsrechter bepaalt onaantastbaar of een omstandigheid een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden oplevert; niet is vereist dat die omstandigheid rechtstreeks een manifest risico in de zin van artikel 28, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering oplevert zodat ook een omstandigheid die onrechtstreeks een dergelijk manifest risico oplevert, als tegenaanwijzing kan worden aangenomen en de strafuitvoeringsrechter kan uit het strafrechtelijk verleden van een veroordeelde een dergelijk manifest risico voor de fysieke integriteit van derden afleiden (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1732.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.8.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beoordeling door de rechter - Strafuitvoering - Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Verzoek tot toekenning van de modaliteit van voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Afwijzing - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Begrip - Onrechtstreeks risico - Verwijzing naar het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde

- Art. 28, § 2, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0540.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.11 AC nr. ...

Om de beklaagde schuldig te verklaren aan verboden wapendracht, niettegenstaande zijn betwisting wat betreft het moreel bestanddeel van het misdrijf, kan de rechter zich niet beperken tot de vaststelling dat de dader, die was aangehouden terwijl hij in het bezit was van een tas die een dergelijk wapen bevatte, noch van zijn onderscheidingsvermogen noch van zijn vrije wil is ontstoken en niet ten gevolge van een onoverkomelijke dwaling heeft gehandeld; hij moet vooralsnog vaststellen dat de beklaagde wist, moest weten of niet onwetend kon zijn van het feit dat die tas het wapen bevatte (1). (1)Het betreft hier het voor opzettelijke misdrijven vereiste algemeen opzet (sciens et volens - zie Ch. HENNAU en J. VERHAEGEN, Droit pénal général, Bruylant, 2de uitg., 1995, nr. 349; Jean CONSTANT, Précis de droit pénal, Liège, 1975, nr. 100; Fr. TULKENS en M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Brussel, 2005, 384-385 en voetnoten nr. 623 en 642; TH. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, La Charte, 2022, 181). Artikel 7 (nieuw) Strafwetboek bepaalt dat "elk misdrijf het bestaan vereist van een moreel bestanddeel bij de dader. Dit moreel bestanddeel houdt voor alle misdrijven in, het in staat zijn bewust en uit vrije wil te handelen", waarna dit artikel het algemeen opzet omschrijft als "het voornemen om met kennis van zaken het door de wet strafbaar gestelde gedrag aan te nemen. Er is sprake van het met kennis van zaken aannemen van het gedrag indien een persoon zich er bewust van is dat een omstandigheid bestaat of kan bestaan in de normale gang van zaken of dat een gevolg zich zal voordoen of zou kunnen voordoen binnen het normale verloop van de gebeurtenissen" (Zie D. VANDERMEERSCH, J. ROZIE en J. DE HERDT, Boek I van het nieuwe Strafwetboek, Die Keure, 2024, 73-78; Th. MOREAU, D. VANDERMEERSCH en J.-M. HAUSMAN, Éléments de droit pénal – Ancien et nouveau Code pénal, La Charte, 2024, 86). Het OM merkt op dat het begrip algemeen opzet het Hof welbekend is, doordat het bijvoorbeeld heeft gezegd dat het algemeen opzet "het moreel bestanddeel van vruchtafdrijving is" . (Cass. 22 december 1992, AR 3124, AC 1991-92, nr. 810; zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II: l'infraction pénale, Larcier, 2de uitg., 2020, nr. 1107 e.v.). De onopzettelijke misdrijven vereisen als moreel bestanddeel daarentegen enkel een fout (zie Fr. KUTY, o.c., nr. 1085 e.v.) of, vanaf de inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek (art. 7, § 1, derde lid, 2°) op 9 april 2026, een "zware fout". (M.N.B.)

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verboden wapendracht - Moreel bestanddeel

- Art. 8, eerste lid Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

P.25.0617.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.21 AC nr. ...

Op grond van artikel 195, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering dient de rechter nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen te vermelden waarom hij, als de wet hem daartoe vrije beoordeling overlaat, een bepaalde straf of maatregel uitspreekt, waarbij hij bovendien ook de maat voor elke uitgesproken straf of maatregel dient te rechtvaardigen; de rechter mag in het licht van die verplichting bij de straftoemetingsbeslissing alle feitelijke gegevens betrekken die een licht werpen op de aard en de ernst van de bewezen verklaarde feiten, de omstandigheden waarin ze zijn gepleegd en de gevolgen ervan, alsook op alle relevante gegevens betreffende de persoonlijkheid van de beklaagde en hij kan bijgevolg bij het bepalen van een gepaste straf rekening houden met het gegeven dat de beklaagde uit een eerdere veroordeling wegens gelijkaardige misdrijven geen lessen heeft getrokken maar dat laatste is evenwel niet mogelijk wanneer de misdrijven waarvoor de rechter de beklaagde veroordeelt, werden gepleegd vóór die eerdere veroordeling.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Motivering - Veroordelend vonnis dat dateert van na de feiten - Grens

- Art. 195, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0829.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.20 AC nr. ...

Wanneer de administratieve overheid in de beslissing tot vrijheidsberoving concreet melding maakt van de omstandigheden die de maatregel verantwoorden ten aanzien van de in artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet bepaalde subsidiariteitsvoorwaarde motiveert ze deze akte overeenkomstig het wettelijk voorschrift; geen enkele bepaling verplicht die overheid, evenmin als het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over een verzoekschrift met het oog op de invrijheidstelling van de vreemdeling, om daarenboven de redenen op te geven waarom ze oordeelt dat een minder dwingende maatregel ondoeltreffend zou zijn om het risico op onderduiken van de vreemdeling tegen te gaan.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vreemdeling - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Motivering van de vasthoudingsmaatregel - Ontoereikend karakter van de minder dwingende dwangmaatregelen dan de vasthouding - Omvang van de motivering

- Art. 74/28 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

Krachtens het beginsel van de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, zoals vervat in artikel 151 Grondwet, kan de rechter geen bevel geven aan het openbaar ministerie en kan hij het openbaar ministerie dus niet dwingen om een beklaagde toegang te geven tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure (1); de rechter kan uit zijn vaststelling dat het openbaar ministerie aan een beklaagde toegang tot bepaalde informatie ontzegt, enkel gevolgen afleiden voor de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces van deze laatste en hij kan, in zoverre geen minder verregaande remedie mogelijk is, besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens de miskenning van dat recht; bij afwezigheid van daarover bij conclusie gevoerd verweer dient de rechter niet uitdrukkelijk melding te maken van zijn beslissing dat hij, niettegenstaande zijn vaststelling dat de beklaagde geen toegang heeft tot bepaalde informatie waarom hij verzoekt, de strafvordering ontvankelijk acht en die beslissing kan blijken uit het feit dat de rechter oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering. (1) Zie Cass. 9 april 2025, AR P.24.1727.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.18; Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 446.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Verzoek om toegang tot informatie die niet behoort tot het strafdossier - Geen bevel van de rechter mogelijk - Weigering door openbaar ministerie - Beoordeling van het gevolg - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Beslissing van de rechter die de strafvordering ontvankelijk acht - Wijze

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0357.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.10 AC nr. ...

De niet-naleving van de in artikel 195, twaalfde lid, Wetboek van Strafvordering opgenomen informatieplicht tast de wettigheid van de veroordelende beslissing niet aan.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Informatie aan de beklaagde over de strafuitvoering - Verzuim - Gevolg

- Art. 195, twaalfde lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0399.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.29 AC nr. ...

De rechter moet niet antwoorden op door een partij ingediende stukken waarvan de inhoud niet werd hernomen in een regelmatig ingediende conclusie; uit het gegeven dat de rechter niet uitdrukkelijk melding maakt van ingediende stukken, volgt niet dat de rechter die stukken niet bij zijn beoordeling heeft betrokken (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Antwoord op stukken die niet zijn opgenomen in een conclusie - Grens

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0685.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.15 AC nr. ...

Uit artikel 28, § 2, 4°, Wet Strafuitvoering volgt niet dat de strafuitvoeringsrechter bij de beoordeling van het voorhanden zijn van de daarin opgenomen tegenaanwijzing in het vonnis uitdrukkelijk melding moet maken van de wijze waarop hij de vermogenssituatie van de veroordeelde heeft betrokken bij zijn beoordeling over de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechter - Afwijzing van een modaliteit - Tegenaanwijzing van onvoldoende inspanning om de burgerlijke partij te vergoeden - Vermogenstoestand van de veroordeelde - Beoordeling - Redenen

- Art. 28, § 2, 4° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0172.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.24 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld zoals dit ook wordt gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, houdt niet in dat de rechter elke aanvoering van een beklaagde voor waar moet aannemen en dat het hem zou ontzegd zijn de aannemelijkheid van die aanvoering te toetsen en bij die beoordeling mag de rechter het tijdstip betrekken waarop een bepaalde aanvoering werd geformuleerd en het gegeven of de inhoud van die aanvoering wordt bevestigd door objectieve en onafhankelijke gegevens.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van toerekening aan de kentekenplaathouder - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0201.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.19 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of hij aan wie een door artikel 1 Wet Beroepsuitoefeningsverbod bedoeld bestuurdersverbod werd opgelegd, artikel 4 Wet Beroepsuitoefeningsverbod heeft overtreden door als feitelijk bestuurder van een vennootschap te handelen; de rechter kan bij die beoordeling wel degelijk betrekken dat de betrokkene gebruik maakt van roerende en onroerende goederen van de vennootschap, hij beschikt over een bankkaart van de vennootschap, hij het ontslag van een zaakvoerder van de vennootschap regelt en hij zich inlaat met het beheer van een bedrijvigheid van de vennootschap en de aanwending van financiële middelen die uit die bedrijvigheid voortkomen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beroepsverbod - Overtreding van een opgelegd beroepsverbod - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Art. 4 KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen
- Art. 1 KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen

P.25.0288.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.25 AC nr. ...

De vaststelling dat artikel 67bis Wegverkeerswet betreffende het vermoeden van toerekening van daderschap aan de kentekenplaathouder niet kan worden toegepast, belet de rechter niet op basis van de feitelijke gegevens die hij vermeldt niettemin te oordelen dat de kentekenplaathouder wel degelijk de bestuurder van het voertuig was waarmee de overtreding werd begaan en hij mag daarbij alle feitelijke omstandigheden die zowel betrekking hebben op de gedragingen van de beklaagde ten aanzien van de ten laste gelegde feiten als op de omstandigheden waarin die hebben plaatsgegrepen, in aanmerking nemen om de schuld te beoordelen; het zwijgrecht, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 en 14.3.g IVBPR, houdt het recht in van iedere persoon die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om niet tegen zichzelf te getuigen en om niet gedwongen te moeten meewerken aan zijn eigen beschuldiging maar de rechter miskent dit zwijgrecht niet wanneer hij een beklaagde schuldig verklaart mede op grond van de vaststelling dat hij zijn schuld aan het hem ten laste gelegde feit in een eerdere fase van de procedure niet heeft betwist of dat hij geen geloofwaardige uitleg kan verstrekken voor bezwarende elementen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van toerekening aan de kentekenplaathouder - Geen toepassing van dit vermoeden - Zwijgrecht - Feitelijke omstandigheden waarmee de rechter rekening kan houden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0510.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.8 AC nr. ...

Behoudens een conclusie in die zin, verplicht noch enige bepaling van de Wet Strafuitvoering noch enige andere bepaling de strafuitvoeringsrechtbank die het bestaan van tegenaanwijzingen in aanmerking neemt zoals bedoeld in artikel 47, §2, van die wet, om bovendien vast te stellen dat het opleggen van bijzondere voorwaarden niet aan die tegenaanwijzingen kan tegemoetkomen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Bestaan van tegenaanwijzingen - Bijzondere voorwaarden die aan die tegenaanwijzingen niet kunnen tegemoetkomen - Motiveringsplicht - Omvang

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.25.0480.N 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.25 AC nr. ...

De beslissing een strafuitvoeringsmodaliteit te herroepen bij toepassing van artikel 64, 3°, Wet Strafuitvoering wegens niet-naleving van een bijzondere voorwaarde is regelmatig met redenen omkleed indien het vonnis ondubbelzinnig vermeldt welke aan de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit verbonden bijzondere voorwaarde niet werd nageleefd en uit welke feitelijke gegevens dit blijkt (1). (1) Zie Cass. 30 juli 2024, AR P.24.1045.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240730.VAK.7, NC 2024/5, 373.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit wegens schending van een bijzondere voorwaarde - Motiveringsplicht

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Noch uit artikel 67 Wet Strafuitvoering dat de mogelijkheid regelt van een herziening van een strafuitvoeringsmodaliteit in plaats van een herroeping ervan noch uit enig andere bepaling volgt dat de herroepingsbeslissing wegens niet-naleving van een bijzondere voorwaarde vereist dat bovendien wordt vastgesteld dat een herroeping noodzakelijk is in het belang van de maatschappij, van het slachtoffer of van de sociale integratie van de veroordeelde.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit - Motiveringsplicht - Herziening van een strafuitvoeringsmodaliteit

- Art. 67 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.25.0481.N 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.26 AC nr. ...

De kamer voor de bescherming van de maatschappij die een verzoek om een uitvoeringsmodaliteit van de internering afwijst omdat een reclasseringsplan onvoldoende waarborgen biedt, is niet verplicht te vermelden welk reclasseringsplan wel voldoende waarborgen biedt (1). (1) Zie Cass. 15 november 2016, AR P.16.1037.N, AC 2016, nr. 647, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.8.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek om vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering - Afwijzing - Reclasseringsplan met onvoldoende waarborgen - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

Bij gebrek aan een conclusie van de beklaagde waarin hij het bestaan van de door de wet verboden finaliteit betwist, wordt de schuldigverklaring voldoende gemotiveerd door de vaststellingen, in de bewoordingen van de wet, van de bestanddelen van het misdrijf waaraan die beklaagde schuldig is verklaard.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Geen betwisting van het bestaan van een bij wet verboden finaliteit - Motivering van de schuldigverklaring - Vaststelling, in de bewoordingen van de wet, van de bestanddelen van het misdrijf waaraan die beklaagde schuldig is verklaard - Wettigheid

---

P.25.0486.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.27 AC nr. ...

De schriftelijke vordering die de procureur-generaal neemt ter gelegenheid van het hoger beroep tegen een beslissing inzake de handhaving van de voorlopige hechtenis is geen conclusie, waardoor de kamer van inbeschuldigingstelling niet moet antwoorden op daarin opgenomen middelen ter staving van de vordering van de procureur-generaal (1). (1) Cass. 29 december 2020, AR P.20.1289.N, AC 2020, nr. 795.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Procedure - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Geen conclusie - Motiveringsplicht - Grens

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.24.1711.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10 AC nr. ...

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter, naast eventueel andere subcriteria, onder meer in aanmerking nemen dat de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, alsook dat de ernst van het misdrijf de begane onregelmatigheid al dan niet veruit overstijgt en de rechter is daarbij niet gebonden door welbepaalde bewoordingen; het recht op een eerlijk proces is in de regel miskend en het onregelmatige bewijsmateriaal moet uit het debat worden geweerd wanneer de optredende overheidsinstanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid en het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat; wanneer een beklaagde in zijn verweer voor het appelgerecht niet heeft aangevoerd dat de door hem aangeklaagde onregelmatigheid in de bewijsvergaring opzettelijk of door een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid is begaan, moet de rechter zijn oordeel dat er geen dergelijk opzet of geen dergelijke nalatigheid aanwezig is, niet nader toelichten en de enkele omstandigheid dat een verbalisant een voorschrift overtreedt dat behoort tot een gereglementeerde bewijsvergaring die hij moet kennen, impliceert niet noodzakelijk dat die verbalisant de onregelmatigheid opzettelijk of ingevolge een met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid heeft begaan en de rechter oordeelt hierover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1579.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijs - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Criterium van de miskenning van het recht op een eerlijk proces - Subcriteria - Opzettelijke onregelmatigheid - Met opzet gelijk te stellen grove onachtzaamheid - Ernst van de begane onregelmatigheid vergeleken met de ernst van het misdrijf - Verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van de zaak - Overtreding door een verbalisant van een voorschrift van een gereglementeerde bewijsvergaring - Motivering - Beoordeling door de rechter

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0085.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.24 AC nr. ...

Uit de tekst van de bepalingen van artikel 152 en 205bis, Wetboek van Strafvordering en artikel 6 EVRM, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling, volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, maar die partij heeft geen absoluut recht op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald en hij kan daarbij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden toegekend (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N, AC 2017, nr. 617.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot bepaling van conclusietermijnen - Geen absoluut recht op conclusietermijnen - Recht op een eerlijk proces - Omstandigheden

eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd geen conclusietermijnen vereist - Criteria - Vermelding van de omstandigheden - Motivering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 250bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.25.0363.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.22 AC nr. ...

Artikel 65, derde lid, Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbank ingeval van herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit, mits akkoord van de veroordeelde, een andere strafuitvoeringsmodaliteit kan toekennen; indien de strafuitvoeringsrechtbank beslist tot de herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit en de veroordeelde aangaf akkoord te zijn met de toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit dan volgt uit artikel 149 Grondwet en uit artikel 65, derde lid, Wet Strafuitvoering dat de strafuitvoeringsrechtbank met opgave van redenen moet beslissen over het al dan niet toekennen van die andere strafuitvoeringsmodaliteit.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoering - Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit - Toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit mits akkoord van de veroordeelde - Motivering van het al dan niet toekennen van de andere strafuitvoeringsmodaliteit - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 65, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.24.1686.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.13 AC nr. ...

De rechter bepaalt op onaantastbare wijze en binnen de grenzen van de wet de straffen en maatregelen evenals de strafmaat die nodig zijn om de doelstellingen van de straf te verwezenlijken; die doelstellingen kunnen met name bestaan uit: het uiting geven aan de maatschappelijke afkeuring ten aanzien van de overtreding van de strafwet, het beschermen van de maatschappij, het bevorderen van het herstel van het maatschappelijk evenwicht en van het herstel van de door het misdrijf veroorzaakte schade en het bevorderen van de maatschappelijke rehabilitatie en re-integratie van de dader (1); het is het appelgerecht dat de ouderdom van de feiten waarmee de eerste rechter geen rekening heeft gehouden, in aanmerking neemt, niet verboden de straf te verzwaren. (1) Zie artikel 27 Strafwetboek van 29 februari 2024.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de strafkeuze en de strafmaat - Doelstellingen van de straf - Inaanmerkingneming van de ouderdom van de feiten - Gevolg

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0390.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.22 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter omkleedt de beslissing tot afwijzing van een verzoek om een strafuitvoeringsmodaliteit, dat voldoet aan de vorm- en tijdsvoorwaarden, regelmatig met redenen indien hij vaststelt dat minstens één van de in artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering vermelde tegenaanwijzingen aanwezig is en hij de feitelijke gegevens vermeldt voor die vaststelling; niet is vereist dat de strafuitvoeringsrechter voor de vaststelling van de aanwezigheid van de door artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen letterlijk de bewoordingen gebruikt waarin die bepaling die tegenaanwijzingen omschrijft, maar wel is het noodzakelijk dat hij ondubbelzinnig vermeldt welke tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen aanwezig zijn; wanneer het vonnis niet ondubbelzinnig vaststelt welke van de in artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen de toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit beletten, is de beslissing tot afwijzing van het verzoek om voorwaardelijke invrijheidstelling niet naar recht verantwoord (1). (1) Cass. 6 augustus 2024, AR P.24.1083.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240806.VAK.1.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoering -

Strafuitvoeringsrechter - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing - Aanwezigheid van tegenaanwijzingen - Motivering - Wijze

- Art. 28, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.1795.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.7 AC nr. ...

Om ex aequo et bono het vermogensvoordeel te bepalen die een beklaagde uit een misdrijf heeft verkregen, dient de rechter de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen die deze bepaling zo nauwkeurig mogelijk toelaten; het volstaat dat de beslissing de essentiële gegevens bevat die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole op de toegepaste verbeurdverklaring uit te oefenen (1). (1) Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1444.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.5; Cass. 24 september 2024, AR P.24.0491.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240924.2N.15; Cass. 18 mei 2021, AR P.21.0207.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.4, NC 2021, 355; Cass. 13 maart 2018, AR.P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176; Cass. 31 mei 2016, AR.P.15.1310.N, AC 2016, nr. 359.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Verbeurdverklaring - Illegale vermogensvoordelen - Raming naar billijkheid - Beoordeling aan de hand van gegevens van het strafdossier - Controle door het Hof op de wettigheid van de beslissing

- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.25.0102.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.14 AC nr. ...

De omstandigheid dat een beveiligingsmaatregel er in essentie toe strekt de maatschappij te beschermen, belet niet dat van een dergelijke maatregel ook een preventief en sanctionerend effect kan uitgaan (1). (1) Zie ook Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1581.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.11, wat betreft de motivering van de beveiligingsmaatregel van het alcoholslot.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wegverkeer - Maatregel van de herstelexamens - Preventief en gedragscorrigerend effect van de maatregel - Motivering - Toelaatbaarheid

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter in zijn beslissing vast te stellen dat een beklaagde al dan niet nog in aanmerking komt voor probatieuitstel van tenuitvoerlegging, ook niet indien de rechter wel vaststelt dat de beklaagde niet meer in aanmerking komt voor gewoon uitstel van tenuitvoerlegging en wel in aanmerking komt voor een werkstraf of een straf onder elektronisch toezicht, maar die straffen niet passend zijn.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Weigering een straf met probatieuitstel toe te kennen - Geen vermelding dat de beklaagde nog in aanmerking komt voor een probatieuitstel - Wel vermelding dat een gewoon uitstel niet meer mogelijk is of dat andere straffen niet passend zijn - Gevolg

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Uit het enkele feit dat de rechter bij de bespreking van het strafrechtelijk verleden van een beklaagde melding maakt van de veroordeling tot een gevangenisstraf, zonder daarbij te vermelden dat die straf met uitstel van tenuitvoerlegging werd uitgesproken, volgt niet dat de beslissing daardoor gebrekkig is gemotiveerd.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Weigering een straf met probatieuitstel toe te kennen - Vermelding van een eerdere veroordeling maar zonder toevoeging van het uitstel - Gevolg

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.25.0323.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.13 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter kan op grond van artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafuitvoering een verzoek om een strafuitvoeringsmodaliteit afwijzen indien hij vaststelt dat het feit dat de veroordeelde niet de mogelijkheid heeft om in zijn behoeften te voorzien aanwezig is; die beslissing is regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechter ondubbelzinnig die vaststelling doet en de feitelijke gegevens vermeldt waarop hij dit oordeel steunt; niet is vereist dat de strafuitvoeringsrechter daarvoor de letterlijke bewoordingen van artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafuitvoering gebruikt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechter - Afwijzing van een modaliteit - Tegenaanwijzing van het niet in staat zijn in zijn eigen behoeften te voorzien - Geen overname van de wettelijke bewoordingen - Gevolg

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Voor de vaststelling dat de door artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing aanwezig is, waarover de strafuitvoeringsrechter onaantastbaar oordeelt, kan hij alle feitelijke omstandigheden in acht nemen waarover de veroordeelde tegenspraak heeft kunnen voeren; door het oordeel over de aanwezigheid van deze tegenaanwijzing te gronden op feitelijke gegevens die hij vermeldt, volgt niet dat de strafuitvoeringsrechter daardoor aan die gegevens het karakter toekent van een autonome en niet bij wet bepaalde tegenaanwijzing.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechter - Tegenaanwijzing van het niet in staat zijn in zijn eigen behoeften te voorzien - Motivering - Vermelding van feitelijke gegevens - Verduidelijking van de wettelijke tegenaanwijzing - Gevolg

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.24.0929.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.12 AC nr. ...

De rechter kan, zonder schending van artikel 6 EVRM dan wel miskenning van het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de procespartij haar verzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van haar vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Cass. 25 april 2023, AR P.22.1005.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.20 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Verzoek tot deskundigenonderzoek - Verzoek niet gegrond op gegevens die de aangevoerde feiten aannemelijk maken - Weigering door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0321.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.19 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming en in het licht van die doelstellingen oordeelt de rechter onaantastbaar over het bedrag van de borgsom rekening houdend met de financiële draagkracht van de betrokkene, waarbij hij overeenkomstig het tweede lid van artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet zijn beslissing ook kan gronden op ernstige vermoedens dat gelden of waarden afkomstig van het misdrijf in het buitenland zijn geplaatst ofwel verborgen gehouden en hij in dat geval het proportionaliteitsbeginsel in acht moet nemen; de periode dat de betrokkene van zijn vrijheid werd beroofd ingevolge zijn voorlopige hechtenis vormt geen in aanmerking te nemen criterium voor de bepaling van het bedrag van de borgsom en de enkele omstandigheid dat de betrokkene reeds in een andere procedure voorlopig in vrijheid werd gesteld tegen betaling van een borgsom, verplicht de rechter niet eenzelfde borgsom op te leggen of te motiveren waarom hij een hogere borgsom oplegt dan in die procedure en bij gebrek aan een daartoe strekkende conclusie moet de rechter de beslissing over het bedrag van de borgsom niet nader motiveren (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121; PH. DAENINCK, "Voorlopige hechtenis: over de omvang en andere vraagstukken van de borgsom", T.Strafr. 2023, 207.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Criteria ter vaststelling van het bedrag - Motivering van het bedrag - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0238.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.5 AC nr. ...

De herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit op grond van artikel 64, 3°, Wet Strafuitvoering wegens de niet-naleving van de bijzondere voorwaarden die bij de toekenning van die modaliteit werden opgelegd, is regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk aangeeft welke van de opgelegde voorwaarden niet werden nageleefd en daarbij melding maakt van de feitelijke gegevens waarop dit oordeel is gegrond; niet is vereist dat de strafuitvoeringsrechtbank de voorwaarden citeert die zij overtreden acht; het volstaat dat zij door een duidelijke verwijzing naar het vonnis waarbij de voorwaarden werden opgelegd en die de veroordeelde dus gekend zijn, vermeldt welke voorwaarden niet werden nageleefd.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Opgave van voorwaarden die zijn miskend - Geen weergave van de voorwaarden in het vonnis van herroeping - Gevolg

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0129.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.7 AC nr. ...

In geval van herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank op onaantastbare wijze het gedeelte van de proeftijd dat goed is verlopen, waarbij ze rekening houdt met de inspanningen die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; wanneer de veroordeelde geen conclusie heeft neergelegd waarin hij het bestaan van dergelijke inspanningen aantoont, dient de rechtbank de beslissing over de vraag of de proeftijd al dan niet goed is verlopen niet met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 19 januari 2021, AR P.20.1314.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.5.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Geen conclusie van de veroordeelde - Gevolg

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0203.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.8 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter bepaalt binnen de door artikel 45 Wet Strafuitvoering vastgelegde grens discretionair de datum vanaf wanneer de veroordeelde een nieuw verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen en hij dient die beslissing niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 16 oktober 2007, AR P.07.1370.N, AC 2007, nr. 487.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Wet Strafuitvoering - Artikel 28 - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing van het verzoek - Datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek om strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen - Artikel 45 Wet Strafuitvoering - Discretionaire beslissing van de strafuitvoeringsrechter

- Art. 45 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.24.1546.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.1 AC nr. ...

Een vrijspraak voor het door artikel 375, eerste en tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde misdrijf is naar recht verantwoord indien de rechter oordeelt dat de afwezigheid van toestemming door de persoon op wie de daad van seksuele penetratie is gepleegd niet is bewezen; niet is vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat die persoon uit vrije wil toestemming heeft verleend; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) Oud art. 375, eerste en tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verkrachting - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Oordeel dat de afwezigheid van toestemming niet is bewezen - Geen vaststelling dat het slachtoffer uit vrije wil toestemming heeft verleend voor de seksuele penetratie - Toelaatbaarheid van de motivering

- Art. 375, eerste en tweede lid Strafwetboek

Voor een vrijspraak voor het door artikel 375, eerste en tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde misdrijf is het niet vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat die persoon uit vrije wil toestemming heeft verleend; evenmin is vereist dat de rechter voor elk van de in artikel 375, tweede lid, oud Strafwetboek bedoelde omstandigheden die toestemming uitsluiten, uitdrukkelijk aangeeft dat die niet aanwezig zijn, behoudens bij daartoe strekkende conclusie (1) (2). (1) Noot. Het OM nam een gelijkluidende mondelinge conclusie wat betreft 1° de middelen aangevoerd door eiseressen I (D. en S.) en eiser III (de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel) en 2° het eerste en derde middel van eiser II (T.) en zijn tweede middel, eerste onderdeel. Voor het tweede middel, tweede onderdeel was het OM van mening dat de redenen van het bestreden arrest over het uitstel van de gevangenisstraf een (toereikend) antwoord bevatten op het verzoek tot uitstel van de bijkomende straf van ontzetting uit rechten, in die zin dat het arrest te kennen geeft dat het vooruitzicht van reclassering alleen een reden is voor de gevangenisstraf met uitstel, en luidde zijn advies dat het onderdeel feitelijke grondslag mist. (BDS) (2) Oud art. 375, eerste en tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de invoering van art. 417/11 Strafwetboek ingevolge art. 14 Wet 21 maart 2022.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verkrachting - Vereiste van toestemming van het slachtoffer voor vrijspraak - Oordeel dat de afwezigheid van toestemming niet is bewezen - Geen vaststelling dat het slachtoffer uit vrije wil toestemming heeft verleend voor de seksuele penetratie - Geen motivering over elke grond vermeld in oud artikel 375, tweede lid, Strafwetboek die een geldige toestemming belet - Toelaatbaarheid

- Art. 375, eerste en tweede lid Strafwetboek

P.25.0146.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.18 AC nr. ...

De artikelen 35 tot en met 38 Voorlopige Hechteniswet houden voor de rechter die aan een inverdenkinggestelde een invrijheidsstelling onder voorwaarden toestaat, de verplichting in om die voorwaarden zo duidelijk mogelijk te bepalen opdat de inverdenkinggestelde redelijkerwijze kan weten waaraan zich te houden om aan die voorwaarden te voldoen; de aldus vereiste duidelijkheid gaat evenwel niet zover dat de rechter die een inverdenkinggestelde als voorwaarde het verbod oplegt om nog te communiceren via platformen of applicaties die anonimiteit garanderen, al die platformen en applicaties moet opsommen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encriptie of anonimisering - Duidelijkheid van de na te leven voorwaarde - Beoordeling

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.1396.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.11 AC nr. ...

Het slachtoffer van het geweld of de bedreiging vermeld in artikel 473, eerste lid, Strafwetboek of van de foltering vermeld in artikel 473, tweede lid, Strafwetboek, kan letsels of aandoeningen vertonen die niet door dat geweld, die bedreiging of die foltering zijn veroorzaakt zodat de vraagstelling aan de gerechtsdeskundige of de letsels van het slachtoffer het gevolg zijn van het geweld, de bedreiging of de foltering geen tegenstrijdigheid inhoudt met de veroordeling voor die feiten.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Diefstal met geweld of bedreiging - Foltering - Verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 473, eerste en tweede lid, Strafwetboek - Veroordeling uit hoofde van de feiten - Gevolgen voor het slachtoffer - Vraagstelling aan de deskundige over de letsels van het slachtoffer - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 473, eerste lid en tweede lid Strafwetboek

P.24.1444.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.5 AC nr. ...

Om ex aequo et bono de vermogensvoordelen te bepalen die een beklaagde uit een misdrijf heeft verkregen, dient de rechter de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen die deze bepaling zo nauwkeurig mogelijk toelaten en volstaat het dat de beslissing de essentiële gegevens bevat die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole op de toegepaste verbeurdverklaring uit te oefenen (1). (1) Cass. 24 september 2024, AR P.24.0491.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240924.2N.15.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Bepaling van de vermogensvoordelen ex aequo et bono - In aanmerking nemen van de gegevens van het dossier - Vermelding van de gegevens in de beslissing - Draagwijdte

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.25.0049.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13 AC nr. ...

Wanneer de verdachte in een geval bedoeld in artikel 22 Voorlopige Hechteniswet hoger beroep instelt tegen een beslissing van de raadkamer tot handhaving van zijn voorlopige hechtenis en hij voor de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie geen verweer voert over het vereiste van een risico op recidive, onttrekking, het laten verdwijnen van bewijzen of het zich verstaan met derden, dan voldoet de kamer van inbeschuldigingstelling aan haar motiveringsplicht door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding of van een eerdere beslissing waarin wordt vastgesteld dat is voldaan aan die criteria, in zoverre die nog actueel zijn; in dat geval dient de kamer van inbeschuldigingstelling de redenen waarom zij oordeelt dat is voldaan aan die vereisten, niet uitdrukkelijk te herhalen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis -

Handhaving - Hoger beroep tegen beschikking raadkamer tot handhaving - Geen verweer over de criteria van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motiveringsplicht kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, §§ 1 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.1409.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.14 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een verbeurdverklaring voor een beklaagde een onredelijk zware straf oplevert; bij die beoordeling kan hij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde misdrijven, de nagestreefde verrijking, de rol van de beklaagde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria bij zijn beoordeling betrekt; de rechter dient enkel vast te stellen dat hij door het uitspreken van een verbeurdverklaring geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door een beklaagde wordt uitgenodigd; het komt de beklaagde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken; bij zijn beoordeling mag de rechter zich beperken tot de gegevens welke de beklaagde heeft aangereikt (1). (1) Cass. 31 mei 2022, AR P.22.0055.N, AC 2022, nr. 387; Cass. 17 maart 2021, AR P.20.0099.F, AC 2021, nr. 198; Cass. 26 januari 2021, AR P.20.1283.N, AC 2021, nr. 69, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS, RW 2021, 2021-22, 454, RDPC 2023, 48.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Verbeurdverklaring - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria - Gegevens aangereikt door de beklaagde - Beoordeling

- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.24.1579.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12 AC nr. ...

Bij de beoordeling van het middel over het gebruik van onregelmatig bekomen bewijs dat in strijd is met het recht op een eerlijk proces kan het Hof rekening houden met 1°het feit dat de beklaagde voor het appelgerecht geen verweer heeft gevoerd over het feit dat de onregelmatigheid door de verbalisant opzettelijk werd begaan dan wel met een opzettelijk begane onregelmatigheid moet worden gelijkgesteld en 2° het feit dat de appelrechters zelf niet vaststellen dat de onregelmatigheid door de verbalisant opzettelijk werd begaan dan wel met een opzettelijk begane onregelmatigheid moet worden gelijkgesteld.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik in strijd met recht op een eerlijk proces - Toetsing aan Antigoon criteria - Opzettelijk begane onregelmatigheid - Grove onachtzaamheid - Bewijsuitsluiting - Geen verweer over het subcriterium van de opzettelijk begane onregelmatigheid of grove nalatigheid - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1581.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.11 AC nr. ...

Geen enkele bepaling belet de rechter bij het motiveren van het opleggen van de beveiligingsmaatregel van het alcoholslot het gedragscorrigerend effect van een dergelijke maatregel te betrekken.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wegverkeer - Maatregel van het alcoholslot - Gedragscorrigerend effect van de maatregel als reden - Toelaatbaarheid

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1732.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.8 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet en artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering verplichten de strafuitvoeringsrechter bij de beoordeling van het bestaan van de door artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing niet te antwoorden op door een veroordeelde ingediende stukken of om naar die stukken te verwijzen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Modaliteit van beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Motiveringsplicht - Geen antwoord op ingediende stukken - Geen verwijzing naar ingediende stukken - Gevolg

- Art. 28, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 149 Grondwet en artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering verzetten zich niet ertegen dat de strafuitvoeringsrechter het voorhanden zijn van de door artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing van het manifest risico voor de fysieke integriteit van derden enkel grondt op het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde, dat concreet wordt toegelicht.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Modaliteit van beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Verwijzing naar het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde - Voorwaarde

- Art. 28, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.24.0825.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.15 AC nr. ...

Volgens artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook geldt voor de hoven van beroep, moet een veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepalingen vermelden, dit zijn de wetsbepalingen die de bestanddelen van het misdrijf vaststellen, alsook de toegepaste straffen; dit bijzonder aspect van de motiveringsplicht in strafzaken heeft een vormelijk karakter zodat de vermelding van overbodige of niet toepasselijke bepalingen zonder belang is indien de veroordelende beslissing de toegepaste wetsbepalingen vermeldt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Veroordelend vonnis - Vermelding van de toegepaste wetsartikelen - Vermelding van overbodige of niet-toepasselijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.23.0682.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.3 AC nr. ...

De veroordeling van de beklaagde en de beslissing over zijn onmiddellijke aanhouding die door twee verschillende zetels zijn uitgesproken, vormen elk een afzonderlijke beslissing; de grief van tegenstrijdigheid kan aldus niet op een tegenstrijdigheid tussen die twee beslissingen van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM, volgens welke het niet anders is (a contrario) wanneer die beslissingen door eenzelfde zetel zijn gewezen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Tegenstrijdigheid tussen de beslissing over de onmiddellijke aanhouding en de veroordelende beslissing - (Geen) grief van tegenstrijdigheid

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De met toepassing van artikel 149 van de Grondwet verboden tegenstrijdigheid is, ofwel een tegenstrijdigheid tussen de redenen of tussen de redenen en het beschikkend gedeelte van eenzelfde beslissing, ofwel tussen de beschikkingen van die beslissing onderling, en niet de tegenstrijdigheid die tussen twee arresten kan bestaan die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn gewezen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Grief van tegenstrijdigheid - Begrip - (Geen) tegenstrijdigheid tussen twee arresten die achtereenvolgens in dezelfde zaak zijn gewezen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0992.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek moet de rechter die weigert een werkstraf uit te spreken zijn beslissing met redenen omkleden; wanneer geen enkele overweging van het bestreden arrest de beklaagde in staat stelt de reden te begrijpen waarom haar de werkstraf werd geweigerd, terwijl de appelrechters de gegevens eigen aan haar persoonlijkheid hadden opgegeven waaruit bleek dat ze al meerdere jaren haar inschakeling in het beroepsleven heeft nagestreefd, omkleedt het hof van beroep niet met redenen waarom het weigert die door de beklaagde gevraagde straf toe te kennen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de niet-toekenning van een werkstraf met redenen te omkleden - Draagwijdte

- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

Overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt het vonnis of het arrest, op een wijze die beknopt maar nauwkeurig moet zijn, de redenen waarom de rechter, als de wet hem daartoe vrije beoordeling overlaat, een dergelijke straf uitspreekt, waarbij de rechter bovendien de maat van elke opgelegde straf dient te verantwoorden; wanneer de rechter tot een geldboete veroordeelt, houdt hij bij het vaststellen van het bedrag ervan rekening met de door de beklaagde aangevoerde gegevens over zijn sociale toestand.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de keuze en het bedrag van de geldboete - Draagwijdte

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.23.0754.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.15 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, te midden van andere redenen die duidelijk genoeg zijn om de keuze van de straf en de strafmaat te verantwoorden, verwijst naar de gegevens van de persoonlijkheid van de eiser, namelijk het feit dat hij zichzelf niet in vraag stelt ondanks daden die volgens de appelrechters niet gebanaliseerd kunnen worden, bestraft het hof van beroep de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd niet (1). (1) Zie concl. OM.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Motivering - In aanmerking te nemen gegevens - Geen invraagstelling door de beklaagde - (Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Om te voldoen aan de verplichting tot motivering van de straf, zoals voorgeschreven door artikel 195 Wetboek van Strafvordering, moet de rechter alle feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde in aanmerking nemen, die, hoewel ze niet uitdrukkelijk door de wet zijn voorgeschreven, volgens hem de toepassing verantwoorden van de concrete straf die hij wil opleggen; hij mag het recht van verdediging van de beklaagde evenwel niet miskennen door de keuze en de zwaarte van de straf te verantwoorden door de ontkenningen of de wijze waarop deze zijn onschuld staande heeft willen houden (1). (1) Zie concl. OM.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Motivering - Feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde - Inaanmerkingneming - Grens

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.23.1189.F 22 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAC.4 AC nr. ...

Noch uit artikel 35, §§ 1, eerste lid, 2, 4, eerste lid, en 5 Voorlopige Hechteniswet, noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer zij oordeelt dat het bedrag dat door de inverdenkinggestelde is voorgesteld of dat door de raadkamer is vastgesteld onvoldoende is en noch in staat is de openbare veiligheid te waarborgen, noch een of meerdere gevaren, vermeld in artikel 16, § 1, van die wet af te wenden, in haar beslissing moet opgeven welk hoger bedrag voldoende zou zijn om de openbare veiligheid te waarborgen en de vastgestelde gevaren af te wenden.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling tegen storting van een door de raadkamer besliste borgsom - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Door de inverdenkinggestelde voorgesteld onvoldoende bevonden bedrag - Motivering van de beslissing tot handhaving van de hechtenis - Voorwaarden

- Art. 35, § 1, eerste lid, §§ 2 en 4, eerste lid, en § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0563.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele bepaling van de Wet Strafuitvoering legt de strafuitvoeringsrechtbank de verplichting op afzonderlijk te motiveren waarom geen bijzondere voorwaarden kunnen worden opgelegd die tegemoetkomen aan de tegenaanwijzing die ze in aanmerking neemt; die redenen kunnen blijken uit de redenen die het vonnis vermeldt om de verzochte modaliteit te weigeren of toe te kennen (1). (1) Cass. 23 mei 2012, AR P.12.0793.F, AC 2012, nr. 330.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering om deze toe te kennen - Motivering - Omvang

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De vermelding van de datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen, is onlosmakelijk verbonden aan de beslissing om een strafuitvoeringsmodaliteit niet toe te kennen en aan de motivering van die beslissing; bij gebrek aan een specifieke conclusie betreffende dit punt verplicht de Wet Strafuitvoering de rechtbank niet om de termijn, die ze binnen de in artikel 57, eerste lid, Wet Strafuitvoering gestelde grenzen bepaalt, met bijzondere redenen te omkleden.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering om deze toe te kennen - Bepaling van de datum voor het indienen van een nieuw verzoek - Motivering - Omvang

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1532.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1 AC nr. ...

Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek biedt de mogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen vonnissen die tegenstrijdige beschikkingen bevatten; een tegenstrijdigheid in de redenen valt niet onder deze bepaling (1). (1) Zie noot MNB onder Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 (wat betreft de toepasselijkheid van die bepaling in strafzaken); Cass. 5 januari 2016, AR P.14.0844.N, AC 2016, nr. 2 (“er bestaat tegenstrijdigheid in de motivering als bedoeld bij artikel 149 Grondwet en artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek wanneer er een tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing onderling of tussen de redenen en het dictum; dit is niet het geval wanneer de tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing en de gegevens van het strafdossier”); Cass. 24 november 2000, AR C.98.0037.N, AC 2000, nr. 641 (“artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek heeft geen betrekking op een tegenstrijdigheid tussen redenen en een beschikking van een beslissing”).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Tegenstrijdigheid tussen

redenen - Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) Toepassing

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0918.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13 AC nr. ...

Uit de artikelen 329, 329bis, 329quater, 330 en 331, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering blijkt niet dat, buiten het geval van een schuldigverklaring die bij eenvoudige meerderheid van stemmen is verkregen, het motiverend arrest waarbij de beslissing van de jury is gevoegd, uitdrukkelijk dient te vermelden dat die beslissing bij meerderheid van stemmen is genomen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van assisen - Schuldigverklaring - Motiverend arrest - Vermelding dat de beslissing van de jury met meerderheid van stemmen is verkregen - (Geen) verplichting

- Artt. 329, 329bis, 329quater, 330 en 331, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1499.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering moet het vonnis een motivering bevatten waaruit de bijzondere redenen blijken waarom de strafuitvoeringrechters zijn afgeweken van het advies van de gevangenisdirecteur of van het openbaar ministerie; dat betekent echter niet dat de rechtbank in haar vonnis uitdrukkelijk de inhoud of de strekking van het advies van de directeur moet vermelden (1). (1) Zie Cass. 26 januari 2022, AR P.21.1688.F, AC 2022, nr. 71.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Weigering of toekenning van strafuitvoeringsmodaliteiten - Beslissing die afwijkt van de adviezen van de gevangenisdirecteur en van het openbaar ministerie - Motiveringsplicht - Draagwijdte - (Geen) Verplichting om uitdrukkelijk te wijzen op de inhoud of de strekking van het advies van de directeur

- Art. 56, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0641.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de eiser voor de appelrechters niet heeft aangevoerd dat de redelijke termijn voor de berechting van de zaak was overschreden wegens de duur van de behandeling van het dossier in hoger beroep, dient het hof van beroep zijn beslissing betreffende de invloed van het tijdsverloop tussen de beslissing van de eerste rechter en zijn eigen beslissing op het redelijk karakter van de duur van de rechtspleging in haar geheel beschouwd, niet met bijzondere redenen te omkleden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 652.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht - Overschrijding van de termijn - Beoordeling - Motivering - Duur van de rechtspleging in hoger beroep

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.21.0491.F 29 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220929.1F.9 AC nr. ...

Bij gebrek aan conclusie in die zin is de rechter niet verplicht om vast te stellen dat, zonder de potentiële tussenkomst van het openbaar bestuur dat de bouwtoelating heeft verleend en van de Raad van de Orde van architecten, de schade die voortvloeit uit een gebrek aan controle op de uitvoering van de werken door een architect, zich zou hebben voorgedaan zoals ze zich in concreto heeft voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 589.

Geen conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Bevoegdheid van de rechter - Motivering - Verplichtingen van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.0060.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de correctionele rechtbank, die het beroep van de overtreder verwerpt, de administratieve geldboete bevestigt die is opgelegd in plaats van een strafrechtelijke sanctie krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit en behoudt die geldboete haar oorspronkelijke karakter, zonder een straf te vormen in de zin van het interne recht; hieruit volgt dat de rechter er niet toe gehouden is elk bestanddeel van het misdrijf dat tot de administratieve geldboete heeft geleid, bewezen te verklaren, en evenmin in het vonnis de wettelijke bepalingen dient te vermelden die het feit bestraffen en de sanctie bepalen of de keuze en de zwaarte ervan met redenen dient te omkleden (1). (1) Cass. 11 april 2018, AR P.18.0114.F, AC 2018, nr. 225, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - Weerslag op de vermelding van de wettelijke bepalingen en op de redenen

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eertse en tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.22.0303.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.5 AC nr. ...

Behoudens in de gevallen van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, moet in strafzaken de conclusie in de regel blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd; bijgevolg is het geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, niet tijdens het debat aan de rechter is voorgelegd maar aan de griffie is overgemaakt, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, in de regel geen schriftelijke conclusie waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0218.N, AC 2022, nr. 464; Cass. 29 december 2020, AR P.20.1289.N, AC 2020, nr. 795; Cass. 24 november 2020, AR P.20.1143.N, AC 2020, nr. 719; T. Strafr. 2021, 226. Cass. 2 juni 2020, AR P.20.0560.N, AC 2020, nr. 351; Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Zie alg. I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 115p.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Regeling der rechtspleging - Indienen van een conclusie ter griffie - Geen indiening van de conclusie ter rechtszitting - Motiveringsplicht - Omvang

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het enkele gegeven dat het onderzoeksgerecht uitstel verleent voor het verder in staat stellen van de zaak volgt niet dat er een akkoord is over het verlenen van conclusietermijnen; de wering van geschriften die zonder akkoord over conclusietermijnen ter griffie van het onderzoeksgerecht worden neergelegd, getuigt niet van een excessief formalisme en houdt geen miskenning in van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces; het staat een partij immers vrij om haar conclusies volgens de wettelijke bepalingen toepasselijk in strafzaken neer te leggen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Regeling der rechtspleging - Uitstel van de zaak voor verdere instaatstelling - Geen akkoord over conclusietermijnen - Indienen van een conclusie ter griffie - Weren van conclusie - Toelaatbaarheid

- Artt. 127 en 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1002.N 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAK.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 5 EVRM, noch uit de bepalingen van de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet, noch uit artikel 32 Voorlopige Hechteniswet dat erin voorziet dat de in de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, bepaalde termijnen worden geschorst tijdens de duur van een uitstel op verzoek van de verdachte of van zijn raadsman, noch uit het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, kan worden afgeleid dat een verdachte recht heeft op een uitstel van de periodieke controle door het onderzoeksgerecht indien hij meent dat de uitvoering van in het vooruitzicht gestelde onderzoekshandelingen de beslissing over de handhaving kan beïnvloeden; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of wordt ingegaan op een verzoek om uitstel van behandeling van de periodieke beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis dat wordt ingegeven door een in het vooruitzicht gestelde uitvoering van een onderzoekshandeling, waarvan het resultaat noodzakelijkerwijze nog niet is gekend en voor het verwerpen van een dergelijk verzoek geldt geen bijzondere motiveringsplicht.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerecht - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering - Motivering

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21, § 1, 22, 30, § 3, 31, § 3, en 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0425.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.6 AC nr. ...

Voor de bepaling van de straf kan de rechter alle feitelijke omstandigheden in aanmerking nemen die naar zijn oordeel een licht werpen op de ernst van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader op voorwaarde dat deze feiten aan tegenspraak zijn onderworpen en dat daardoor het vermoeden van onschuld niet wordt miskend; het enkele gegeven dat die feitelijke omstandigheden als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, belet de rechter niet die omstandigheden bij de straftoemeting te betrekken, voor zover hij niet vaststelt dat de beklaagde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 25 maart 2014, AR P.12.1828.N, AC 2014, nr. 234.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Bijzondere motiveringsplicht - Feitelijke omstandigheden waarop de motivering betrekking kan hebben - Feitelijke omstandigheden die als een misdrijf kunnen worden omschreven - Misdrijf waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd - Betrekking bij de straftoemeting - Grenzen - Gevolg

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0461.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.7 AC nr. ...

De strafrechter die vaststelt dat een beklaagde de schuld aan de hem verweten feiten niet betwist, kan bij afwezigheid van conclusie volstaan met die vaststelling zodat op hem in een dergelijk geval niet de verplichting rust de voornaamste redenen te vermelden voor de schuldigverklaring en een verdergaande motiveringsplicht kan ook niet uit artikel 6.1 EVRM worden afgeleid.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vonnis dat oordeelt dat de beklaagde geen betwisting voert over de schuld - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0055.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.2 AC nr. ...

De rechter dient enkel uitdrukkelijk vast te stellen dat hij door het uitspreken van de bijzondere verbeurdverklaring van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen of er het voorwerp van uitmaakt geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door de veroordeelde wordt uitgenodigd en het komt dan ook de veroordeelde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken; de rechter oordeelt onaantastbaar of hij door het bevelen van deze verbeurdverklaring aan de veroordeelde een onredelijk zware straf oplegt en bij die beoordeling kan hij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde misdrijven, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling betrekt en uit het enkele gegeven dat een veroordeelde wijst op de financiële gevolgen die een verbeurdverklaring voor hem heeft, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat die verbeurdverklaring een onredelijk zware straf inhoudt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Verbeurdverklaring - Onredelijk zware straf - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 42, 1°, en 505, derde en zesde lid Strafwetboek

P.22.0255.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek moet de rechter die weigert een werkstraf uit te spreken, zijn beslissing met redenen omkleden; wanneer een beklaagde een werkstraf vraagt en de rechter dat verzoek weigert in te willigen, is het in concreto nodig maar voldoende dat eerstgenoemde weet waarom hij tot een of meerdere straffen is veroordeeld en, bijgevolg, dat hij ook weet waarom zijn verzoek is verworpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 379.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel ter vrijwaring en herstel van het milieu opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van het milieu en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt; bij afwezigheid van een conclusie over de redelijkheid en evenredigheid van de herstelmaatregel, is de rechter er evenwel niet toe gehouden zijn beslissing in dit verband nader met redenen te omkleden (1). (1) Over de herstelmaatregel in zaken van stedenbouw en ruimtelijke ordening (art. 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) oordeelde het Hof reeds in vergelijkbare zin: "Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is. Hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder. Het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1, in dezelfde zin Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3; Cass. 4 februari 2003, AR P.01.1462.N, AC 2003, nr. 80; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N, AC 2009, nr. 689) en "De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is. Bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1; Cass. 27 september 2011, AR P.10.2020.N, AC 2011, nr. 500; Cass. 18 december 2001, AR P.99.1548.N, AC 2001, nr. 709). (BDS)

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Last die de herstelmaatregel meebrengt voor de overtreder - Recht op eigendom - Evenredigheid - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

De in artikel 16.6.5 DABM bepaalde mogelijkheid voor de rechter om, na de partijen te hebben gehoord, bij wijze van veiligheidsmaatregel het verbod uit te spreken om de inrichtingen, die aan de oorsprong van het milieumisdrijf liggen, te exploiteren gedurende de termijnen die hij bepaalt, strekt ertoe de bedreiging voor de mens of het milieu weg te nemen (1); bij gebrek aan een conclusie over de termijn van een in voorkomend geval op te leggen veiligheidsmaatregel, is de rechter die bij toepassing van de voormelde bepaling een exploitatieverbod uitspreekt voor een termijn die hij bepaalt, niet ertoe gehouden de duur van die termijn nader met redenen te omkleden; de rechter kan ter verantwoording van het bij toepassing van artikel 16.6.5 DABM opgelegde exploitatieverbod de bedreiging voor de mens of het milieu afleiden uit het risico dat de beklaagde zijn wederrechtelijke activiteit niet vrijwillig zal stopzetten en een voor de omgeving onomkeerbare toestand wil creëren. (1) Cass. 4 maart 2003, AR P.02.0974.N, AC 2003, nr. 147.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Verbod tot het uitbaten van inrichtingen die aan de oorsprong liggen van het milieumisdrijf - Termijn van het exploitatieverbod - Evenredigheid - Criteria - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.5 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

P.22.0039.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.4 AC nr. ...

Artikel 33, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet voorziet in een verzwarende omstandigheid voor het door artikel 33, § 1, Wegverkeerswet bedoelde basismisdrijf, waarbij in paragraaf 2 uitdrukkelijk wordt verwezen naar een ongeval als bedoeld door paragraaf 1; aangezien aldus artikel 33, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet verwijst naar artikel 33, § 1, Wegverkeerswet dient de rechter ingeval van een veroordeling wegens het door artikel 33, § 1, 1°, en § 2, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf niet noodzakelijk ook artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet te vermelden, maar kan hij volstaan met de vermelding van artikel 33, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet (1). (1) Zie F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken: over de verplichting de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", in F. Deruyck, E. Goethals, L. Huybrechts, J. Leclercq, J. Rozie, M. Rozie, P. Traest en R. Verstraeten (eds.), Amicus Curiae, Liber Amicorum Marc De Swaef, Antwerpen, Intersentia, 2013, (441), 445-446.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wegverkeer - Vluchtmisdrijf met gewonden - Veroordeling - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Wijze

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33, §§ 1 en 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1639.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.3 AC nr. ...

Hoewel de inhoud van de probatie ertoe strekt de psychosociale problematiek te verhelpen die aan de oorsprong van het misdadig gedrag ligt, dienen de appelrechters niettemin, in het licht van de feiten en van de persoonlijkheid van de dader, te onderzoeken of deze aan de uitwerking van de toekomstige uitvoeringsmodaliteiten kan bijdragen of, integendeel, het recidivegevaar te groot blijft, gelet op het onvermogen van de betrokkene om, al was het maar met de hulp van anderen, de oorzaken van zijn misdadig gedrag aan te pakken; met het oog hierop staat artikel 37octies, § 3, tweede lid, Strafwetboek de rechter toe de door de beklaagde gevraagde autonome probatiestraf te weigeren, mits hij zijn weigering met redenen omkleedt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 296.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Probatiestraf - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 37octies Strafwetboek

P.22.0192.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.3 AC nr. ...

Ingeval van een veroordeling wegens overtreding van artikel 34, § 2, Wegverkeerswet en indien de ademanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,78 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht meet of de bloedanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 1,8 gram per liter bloed aangeeft, beperkt volgens artikel 37/1, § 1, tweede lid, Wegverkeerswet de rechter de geldigheid van het rijbewijs van de overtreder tot alle motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot volgens de modaliteiten als bedoeld in het eerste lid, maar indien hij verkiest om deze sanctie niet op te leggen, moet hij die beslissing uitdrukkelijk motiveren; volgens artikel 37/1, § 1, eerste lid, Wegverkeerswet moet de rechter die beslist tot het opleggen van een alcoholslot dit doen voor een periode van minstens één jaar en ten hoogste drie jaar zodat daaruit volgt dat de rechter die op grond van artikel 37/1, § 1, tweede lid, Wegverkeerswet beslist tot het opleggen van een alcoholslot voor een termijn van één jaar een maatregel oplegt die niet aan zijn vrije beoordeling is overgelaten in de zin van artikel 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering en hij aldus het opleggen van die maatregel en de minimumduur ervan niet nauwkeurig moet motiveren overeenkomstig die bepalingen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikelen 34, §2, en 37/1, §1, eerste en tweede lid - Alcoholopname - Bestraffing - Opleggen van een alcoholslot - Motivering - Artikel 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering

- Artt. 34, § 2, en 37/1, § 1, eerste en tweede lid en art. 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 35 Wegverkeerswet wordt het besturen van een voertuig op een openbare plaats terwijl de bestuurder in staat van dronkenschap verkeert of in een soortgelijke staat met name ten gevolge van het gebruik van drugs of van geneesmiddelen onder meer gestraft met het verval van het recht tot besturen van een motorvoertuig voor een duur van ten minste één maand en ten hoogste vijf jaar of levenslang; daaruit volgt dat de rechter die op grond van artikel 35 Wegverkeerswet veroordeelt tot een verval van het recht tot besturen van een motorvoertuig een bijkomende straf oplegt die niet aan zijn vrije beoordeling is overgelaten in de zin van artikel 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering en hij aldus ook het opleggen van die bijkomende straf niet nauwkeurig moet motiveren overeenkomstig die bepalingen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 35 - Dronkenschap - Bestraffing - Verval van het recht tot sturen - Motivering - Artikel 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering

- Art. 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0975.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.2 AC nr. ...

De regel volgens welke de beklaagde niet wordt veroordeeld tot de kosten betreffende de telastlegging waarvan hij werd vrijgesproken, sluit niet uit dat hij tot alle kosten wordt veroordeeld op voorwaarde dat de rechter vaststelt dat al die kosten zijn veroorzaakt door het bewezen verklaarde misdrijf; bij gebrek aan conclusie over dit punt, moet de rechter de veroordeling tot de kosten niet in het bijzonder motiveren (1). (1) Cass. 17 januari 2006, AR P.05.1118.N, AC 2006, nr. 38.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Gerechtskosten - Veroordeling tot de kosten - Geen conclusie - Omvang van de motivering

- Artt. 162, eerste lid, en 194 Wetboek van Strafvordering

P.21.1380.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.11 AC nr. ...

Volgens artikel 4, 6°, Antidiscriminatiewet moet onder een direct onderscheid worden verstaan de situatie die zich voordoet wanneer iemand ongunstiger wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld op basis van één van de beschermde criteria; de loutere omstandigheid dat de strafrechter bij de straftoemeting rekening houdt met de leeftijd van de beklaagde, levert geen direct onderscheid op in de zin van die bepaling (1). (1) Zie ook concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. in de zaak Cass. 9 maart 2022, AR P.21.1457.F, AC 2022, nr. 179.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Verwijzing naar de leeftijd van de beklaagde - Verbod op discriminatie

- Art. 4, 6° Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen en discriminatie

P.22.0194.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering volgt de verplichting voor de rechter om in een veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepalingen te vermelden; om te voldoen aan deze bepaling volstaat het dat de rechter wat de bestraffing betreft de artikelen vermeldt die de hoofdstraffen bepalen, zonder dat hij noodzakelijk melding moet maken van de artikelen die de bijkomende straffen of beveiligingsmaatregelen bepalen (1); de rechter die wetsbepaling vermeldt van de toepasselijke geldboete moet aldus geen melding maken van de wetsbepaling betreffende de beveiligingsmaatregel van het afhankelijk maken van het herstel van het recht tot sturen van het slagen in de vier examens en onderzoeken. (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0764.N, AC 2018, nr. 150; Cass. 7 februari 2017, AR P.14.1698.N, AC 2017, nr. 87. Zie ook F. VAN VOLSEM, "De verplichting om in politie- en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", NC 2020, 281.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Vermelding van de toegepaste westbepalingen - Vermelding van alleen de toegepaste wetsbepaling over de hoofdstraf

- Artt. 29 en 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.21.1640.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.17 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden; artikel 149 Grondwet houdt echter niet in dat de rechter moet antwoorden op een aanvoering waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Grievenformulier - Grieven - Eis, exceptie of verweer - Motiveringsplicht

P.22.0075.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.20 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat een herroepingsvordering van het uitstel van tenuitvoerlegging niet is verjaard, moet bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie die beslissing niet nader met redenen omkleden.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordeling met uitstel - Herroeping - Verjaring - Vaststelling

P.21.1513.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan een louter verzoek om artikel 65, eerste lid, Strafwetboek toe te passen verwerpen met het enkele oordeel dat er geen eenheid van opzet bestaat.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Meerdaadse samenloop - Vaststelling

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.21.1688.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.10 AC nr. ...

De in artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering bedoelde bijzondere redenen, die de rechtbank ertoe hebben aangezet af te wijken van het advies van de gevangenisdirecteur en van het openbaar ministerie, kunnen voortvloeien uit de redenen die het vonnis opgeeft om de door de veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit te weigeren of toe te kennen (1), met name de redenen met betrekking tot de in artikel 47 van die wet bedoelde tegenaanwijzingen (2). (Impliciete oplossing). (1) (Expliciete oplossing) Cass. 12 januari 2022, AR P.21.1646.F, AC 2022, nr. 24. (2) Ibid. (Impliciete oplossing). In dit geval het risico op herhaling (zie tegenaanwijzing bedoeld in art. 47, § 1, 2°, over het "risico op het plegen van nieuwe ernstige misdrijven"). Uit die bepaling volgt bovendien niet "dat de rechtbank uitdrukkelijk moet vermelden dat ze van het advies van de directeur of van het advies van het openbaar ministerie afwijkt en evenmin dat ze het afwijkend advies moet vermelden of samenvatten en vervolgens uitdrukkelijk moet weerleggen". (Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1089.F [§ 4], AC 2021, nr. 507).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Weigering om strafuitvoeringsmodaliteiten toe te kennen - Beslissing die afwijkt van het advies van de gevangenisdirecteur en van het openbaar ministerie - Redenen met betrekking tot de in artikel 47 Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen - Wettigheid

- Artt. 47 en 56 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1182.F 19 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1 AC nr. ...

De rechter die over de schuld van de beklaagde heeft geoordeeld, mag vervolgens, met het oog op de uitspraak over de keuze van de straf en de strafmaat, alle gegevens in aanmerking nemen die eigen zijn aan de persoonlijkheid van de beklaagde, voor zover hij de wijze waarop laatstgenoemde zich tegen de tegen hem ingebrachte beschuldiging heeft verdedigd, niet bestraft (1) ; de appelrechters die oordelen dat "gelet op het ontbreken van enige invraagstelling door de beklaagde ten aanzien van haar gedrag, de maatregel van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling die haar in eerste aanleg is verleend, niet aangewezen is wegens het gevaar dat de gepleegde feiten zouden worden gebanaliseerd en er bij haar een zeker gevoel van straffeloosheid zou ontstaan", hebben aldus niet de wijze bestraft waarop de beklaagde zich heeft verdedigd, maar hebben een gegeven van haar persoonlijkheid in aanmerking genomen, namelijk het ontbreken van enige invraagstelling ten aanzien van daden die volgens hen niet mogen worden gebanaliseerd. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1557-1558.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Motivering - In acht te nemen gegevens - Geen invraagstelling door de beklaagde - (Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

De rechter bepaalt onaantastbaar, binnen de grenzen van de wet en met een beknopte maar precieze opgave van de redenen voor zijn keuze, de straf waarvan hij meent dat ze in verhouding staat tot de ernst van de bewezen verklaarde misdrijven en de persoonlijkheid van de beklaagde; het Hof gaat na of uit de redenen van de bestreden beslissing niet blijkt dat ze met schending van artikel 3 EVRM werd genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Wettigheid - Toetsing door het Hof - Bestaanbaarheid met artikel 3 EVRM

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In zijn uitspraak over de op te leggen straf mag de rechter acht slaan op de verschillende gegevens van de zaak, met name die welke betrekking hebben op de persoonlijkheid van de beklaagde; hij mag daartoe het bestaan van geseponeerde dossiers, of zelfs van vervolgingen of van veroordelingen waarvan de afloop niet definitief is, in aanmerking nemen, mits hij geen uitspraak doet over het strafbaar karakter ervan, maar ze enkel als inlichtingen beschouwt die aan zijn beoordeling worden overgelaten; die gegevens kunnen bij de straftoemeting in aanmerking worden genomen als waarschuwingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Motivering - In aanmerking te nemen gegevens - Vervolgingen of niet-definitieve veroordelingen

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.1646.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.12 AC nr. ...

De in artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering bedoelde bijzondere redenen die de rechters ertoe hebben gebracht van het advies van de gevangenisdirecteur of van het advies van het openbaar ministerie af te wijken, kunnen blijken uit de redenen die het vonnis vermeldt om de door de veroordeelde verzochte strafuitvoeringsmodaliteit te weigeren of toe te kennen (1), met name de redenen die de tegenaanwijzingen zoals bedoeld in artikel 47 Wet Strafuitvoering betreffen (2). (1) Zie Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1089.F, AC 2021, nr. 507, § 4. (2) In casu, de in artikel 47, § 1, 1° en 2°, bedoelde tegenaanwijzingen met betrekking tot "de afwezigheid van een vooruitzicht op sociale reclassering" en "het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten" (risico dat ook in het bestreden arrest van het voormelde dossier AR P.21.1089.F wordt bedoeld).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Niet-toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Beslissing die afwijkt van de adviezen van de gevangenisdirecteur en van het openbaar ministerie - Redenen die de in artikel 47 Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen betreffen - Wettigheid

- Artt. 47 en 56 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0733.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.16 AC nr. ...

Artikel 626 Wetboek van Strafvordering legt de minimumduur van de proeftijd vast; volgens artikel 625, 4°, Wetboek van Strafvordering begint de proeftijd te lopen van de dag van het verval van de straffen of van de dag waarop ze verjaren (1), voor zover de niet-uitvoering niet te wijten is aan de verzoeker; de proeftijd duurt voort tot de dag waarop het arrest van eerherstel wordt gewezen; die bepalingen beletten de kamer van inbeschuldigingstelling niet om bij de beoordeling of de verzoeker blijk heeft gegeven van verbetering en goed gedrag zowel rekening te houden met de meest recente gedragingen als met gedragingen die zijn gesteld bij het begin van de proeftijd en zowel rekening te houden met gedragingen gesteld tijdens de minimumproeftijd als na het verstrijken van die minimumproeftijd; op de kamer van inbeschuldigingstelling rust behoudens bij de daartoe strekkende conclusie geen verplichting om te motiveren waarom zij bij haar beoordeling of een verzoeker blijk heeft gegeven van verbetering en goed gedrag oudere dan wel meer recente gedragingen betrekt. (1) GwH 8 december 2004, arrest 199/2004, BS 12 januari 2005, RABG 2005, 495 noot Y. VAN DEN BERGHE. Zie ook C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 584.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beoordeling - Laakbare gedragingen bij het begin en het einde van de proeftijd - Herstel in eer en rechten - Proeftijd - Begin en einde - Blijk geven van de verbetering en van het goed gedrag

- Artt. 625, 4°, en 626 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1398.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.18 AC nr. ...

Artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsmodaliteit van het elektronisch toezicht aan de veroordeelde wordt toegekend voor zover er geen tegenaanwijzingen bestaan waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden; de tegenaanwijzingen zijn op limitatieve wijze in deze bepaling opgesomd: 1) de afwezigheid van vooruitzichten op sociale reclassering van de veroordeelde; 2) het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten; 3) het risico dat de veroordeelde de slachtoffers zou lastig vallen; 4) de houding van de veroordeelde ten aanzien van de slachtoffers van de misdrijven die tot zijn veroordeling hebben geleid; 5) de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partij te vergoeden, rekening houdend met zijn vermogenssituatie zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; de strafuitvoeringsrechtbank kan de strafuitvoeringsmodaliteit van het elektronisch toezicht voor een veroordeelde die aan de vorm- en tijdsvoorwaarden voldoet enkel afwijzen indien zij ondubbelzinnig het bestaan vaststelt van één of meerdere van deze tegenaanwijzingen (1); de strafuitvoeringsrechtbank kan bij de beoordeling van de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit van het elektronisch toezicht in aanmerking nemen of de strafuitvoeringsmodaliteit van de beperkte detentie gunstig is verlopen (2); die beoordelingsbevoegdheid ontslaat de strafuitvoeringsrechtbank evenwel niet van de verplichting aan te geven op grond van welke tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen het verzoek om elektronisch toezicht wordt afgewezen en op welke feitelijke elementen zij daarvoor steunt. (1) Cass. 9 november 2021, AR P.21.1290.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.15; Cass. 9 maart 2021, AR P.21.0225.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.12; Cass. 5 maart 2019, AR P.19.0138.N, AC 2019, nr. 142; Cass. 5 februari 2014, AR P.14.0058.F, AC 2014, nr. 96; Cass. 15 oktober 2013, AR P.13.1575.N, AC 2013, nr. 524; Cass. 13 september 2011, AR P.11.1510.N, AC 2011, nr. 466, RABG 2012, 89 noot F. VAN VOLSEM; Cass. 26 augustus 2008, AR P.08.1251.N, AC 2008, nr. 435, RABG 2009, 10 noot Y. VAN DEN BERGE. (2) Cass. 29 december 2020, AR P.20.1226.N, AC 2020, nr. 794.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Modaliteit van elektronisch toezicht - Weigering - Limitatieve lijst van tegenaanwijzingen - Gunstig verloop van de modaliteit van beperkte detentie - Voorwaarden

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1374.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.12 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht is niet verplicht om te antwoorden op een verzoek dat de inverdenkinggestelde enkel mondeling ter zitting heeft uitgedrukt (1). (1) "De artikelen 149 Grondwet en 780 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de wettigheid van de voorlopige hechtenis. De verplichting voor de rechter om te antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde is in dat geval vastgelegd in artikel 23, 4°, Voorlopige Hechteniswet" (Cass. 13 mei 2020, AR P.20.0469.F, arrest niet gepubliceerd; zie Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 wat betreft artikel 149 Grondwet en artikel 6.1 EVRM; Cass. 27 oktober 2015, AR P.15.0726.N, AC 2015, nr. 628, waaruit blijkt dat artikel 780, 3°, Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is in strafzaken; Cass. 20 december 1988, AC 1989, 501, wat betreft de artikelen 97 Grondwet 1831 en 780 Gerechtelijk Wetboek). Wat betreft artikel 97 Grondwet 1831 (149 Grondwet 1994) oordeelt het Hof: "Om voor de strafrechter uitdrukkelijke conclusies aan te brengen, moet de beklaagde ofwel een geschrift houdende zijn conclusies neerleggen, ofwel aan het Hof of aan de rechtbank vragen dat hem akte verleend wordt van zijn mondelinge conclusies" (Cass. 8 juni 1938, AC 1938, 129, met noot L.C. op datum in Pas.; noot A.T. onder Cass. 3 januari 1978, AC 1978, 517). Daarentegen, "bij gebrek aan een geschreven conclusie vanwege de beklaagde of van een mondelinge conclusie waarvan hem akte werd gegeven, is het hof van beroep niet verplicht een antwoord te geven op de grieven die voor dit hof door de beklaagde of door zijn raadsman bij pleidooi werden voorgedragen" (Cass. 6 maart 1972, AC 1971-72, 622). En, "lorsque de sa propre initiative, le greffier rapporte les termes d'une plaidoirie dans un procès–verbal de l'audience, la juridiction n'est pas saisie de conclusions auxquelles elle doit répondre" (J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 207).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Mondeling verzoek van de inverdenkinggestelde op de rechtszitting - Geen verplichting voor de rechter om hierop te antwoorden

---

P.21.0854.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.10 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt dat de appelrechter de straf verzwaart die wegens een collectief misdrijf door eenheid van opzet werd opgelegd, wanneer hij die verzwaring motiveert met de vaststelling dat het hof van beroep verschillende telastleggingen die deel uitmaken van dat collectief misdrijf bewezen heeft verklaard, terwijl de beklaagde hiervan in eerste aanleg was vrijgesproken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 684.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Collectief misdrijf, eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Strafverzwaring in hoger beroep - Motivering - Omstandigheid dat het hof van beroep verschillende telastleggingen die deel uitmaken van het collectief misdrijf bewezen heeft verklaard, terwijl de beklaagde hiervan in eerste aanleg was vrijgesproken

---

P.21.0553.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.19 AC nr. ...

Volgens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan enkel tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement worden besloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, of de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; de naleving van de in artikel 90sexies, § 3, Wetboek van Strafvordering bepaalde regeling wordt niet gesanctioneerd met nietigheid, zodat de beslissing waarbij de schuldigverklaring van een beklaagde aan de telastleggingen stoelt op een afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde, zonder na te gaan of het aldus onregelmatig verkregen bewijs de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast dan wel of het gebruik van dat bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces, niet naar recht is verantwoord (1). (1) F.LUGENTZ, "La sanction de l'irrégularité de la preuve en matière pénale après la loi du 24 octobre 2013", JT 2015, p. 185; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 9de ed., 2021, la charte, pp. 1345-1365.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissing tot

schuldigverklaring van een beklaagde - Afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Strafwetboek

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissing tot schuldigverklaring van een beklaagde - Afgeluisterd gesprek tussen de raadsman van een medebeklaagde met een andere medebeklaagde - Beroepsgeheim - Artikel 90sexies, § 3, Wetboek van strafvordering - Onregelmatig bewijs - Nietigheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 90sexies, § 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Strafwetboek

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.3 AC nr. ...

Indien een verweer bestaat in het zonder enige motivering geformuleerd verzet door een partij in het strafproces tegen de neerlegging van stukken door een andere partij op de rechtszitting, beantwoordt en verwerpt de rechter dit verweer door met die stukken rekening te houden; een dergelijk niet-gemotiveerd verzet vereist geen nadere motivering en belet het Hof niet zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Ongemotiveerd verzet tegen de neerlegging van stukken - Gevolg

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Ongemotiveerd verzet tegen de neerlegging van stukken - Gevolg

---

P.21.1109.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.17 AC nr. ...

De uit de artikelen 163, tweede lid, en 195, tweede en de zevende lid, Wetboek van Strafvordering voortvloeiende verplichting voor de rechter om de keuze voor de bijkomende straf van het verval van het recht motorvoertuigen te besturen en de maat van die straf, indien de wet die aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat, nauwkeurig te motiveren, geldt ook voor de maatregel van het afhankelijk maken van het herstel in dat recht van het slagen in de vier examens en onderzoeken (1); de verplichting die maatregel nauwkeurig te motiveren belet niet dat de motivering beknopt kan zijn; de maatregel van het afhankelijk maken van het herstel in het recht motorvoertuigen te besturen van het slagen in de examens en onderzoeken kan mede worden gemotiveerd met redenen welke dienen ter verantwoording van het opleggen van andere hoofd– en bijkomende straffen voor dezelfde feiten; de rechter moet niet voor elk examen of onderzoek afzonderlijk een nauwkeurige motivering verstrekken. (1) Cass. 24 november 2020, AR P.20.0761.N, AC 2020, nr. 716; Cass. 5 september 2017, AR P.16.1312.N, AC 2017, nr. 444. Zie alg. Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 46-50.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Wegverkeer - Verval van het recht tot sturen - Maatregel van herstel van het recht tot sturen door examens en onderzoeken - Grens

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Artt. 163, tweede lid, en 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

---

P.21.1217.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.20 AC nr. ...

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie omkleedt de strafuitvoeringsrechtbank de afwijzing van de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied regelmatig met redenen door de vaststelling van het bestaan van het risico van het plegen van nieuwe ernstige feiten en de vermelding van het gegeven of de gegevens waarop die vaststelling is gesteund; een dergelijke motivering vormt de rechtvaardiging van de beslissing; niet is vereist dat het vonnis alle mogelijke argumenten voor en tegen de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit vermeldt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Risico op het plegen van nieuwe ernstige feiten - Argumenten voor en tegen de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit - Grens

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De verplichting bij niet-toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit de datum te bepalen waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen houdt geen verband met de motiveringsverplichting van de niet-toekenning van de modaliteit.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Afwijzen van het verzoek - Bepalen van een datum voor het indienen van een verzoek - Draagwijdte

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0428.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.14 AC nr. ...

Behoudens bij daartoe strekkende conclusie dient de rechter die van oordeel is dat er geen eenheid van opzet bestaat tussen feiten die bij hem aanhangig zijn gemaakt middels verschillende dagvaardingen in onderscheiden zaken, dit niet uitdrukkelijk vast te stellen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Motivering

P.21.0483.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.1 AC nr. ...

De appelrechter kan aan de op hem krachtens artikel 6.1 EVRM, artikel 149 Grondwet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering en het algemeen rechtsbeginsel van de motiveringsverplichting rustende motiveringsverplichtingen voldoen door een ondubbelzinnige overname van de redenen van het beroepen vonnis; die bepalingen en dit algemeen rechtsbeginsel vereisen niet dat hij die redenen herhaalt, dat hij de inhoud ervan samenvat of dat hij uitdrukkelijk de overgenomen redenen op hun waarde beoordeelt aangezien de ondubbelzinnige overname van de redenen van een beroepen vonnis inhoudt dat de appelrechter die redenen op hun waarde heeft getoetst en ze tot de zijne maakt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Appelrechter - Schuldigverklaring van de beklaagde - Motivering - Overname van de redenen van het beroepen vonnis

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch uit artikel 149 Grondwet noch uit artikel 195 Wetboek van Strafvordering noch uit het algemeen rechtsbeginsel van de motiveringsplicht volgt voor de strafrechter die een beklaagde schuldig verklaart aan een misdrijf in de bewoordingen van de strafwet, bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie, de verplichting opgave te doen van het bewijsmateriaal waarop zijn beslissing is gesteund of van de voornaamste redenen die hem hebben overtuigd van de schuld van deze beklaagde; uit artikel 6.1 EVRM volgt voor de strafrechter wel de verplichting om in zijn beslissing over de strafvordering opgave te doen van de redenen die hem hebben overtuigd van de schuld van een beklaagde maar die verplichting houdt niet in dat de rechter noodzakelijk opgave moet doen van het bewijsmateriaal waarop zijn beslissing is gesteund.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Schuldigverklaring van de beklaagde - Motivering - Opgave van het bewijsmateriaal

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1089.F 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAC.5 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de strafuitvoeringsrechters om op grond van de omstandigheden eigen aan de zaak te oordelen dat een welbepaalde tegenaanwijzing, zoals het risico op het plegen van nieuwe ernstige misdrijven, en de redenen die het bestaan ervan verantwoorden, jegens de veroordeelde een hindernis vormen voor de toekenning van twee verschillende uitvoeringsmodaliteiten en dat, in beide gevallen, het opleggen van bijzondere voorwaarden te dezen niet aan die tegenaanwijzing zal kunnen tegemoetkomen (1). (1) Zie. Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1362.F, AC 2007, nr. 474; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 9de uitg., II, p. 2006.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Elektronisch toezicht - Beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Zelfde hindernis voor de toekenning van twee verschillende uitvoeringsmodaliteiten

Uit artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering, gelezen in het licht van de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 mei 2019 (1), volgt dat wanneer de strafuitvoeringsrechtbank de strafuitvoeringsmodaliteit weigert terwijl de directeur of het openbaar ministerie van mening was dat die moest worden toegekend, of wanneer de rechtbank de modaliteit toekent terwijl de directeur of het openbaar ministerie van mening was dat die moest worden geweigerd, het vonnis een motivering moet bevatten waaruit de bijzondere redenen blijken die de rechters ertoe hebben aangezet van het advies van de gevangenisdirecteur of van het advies van het openbaar ministerie af te wijken (2) ; hieruit volgt echter niet dat de rechtbank uitdrukkelijk moet vermelden dat ze van het advies van de directeur of van het advies van het openbaar ministerie afwijkt en evenmin dat ze het afwijkend advies moet vermelden of samenvatten en vervolgens uitdrukkelijk moet weerleggen; de in artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering bedoelde bijzondere redenen kunnen blijken uit de redenen die het vonnis vermeldt om de verzochte modaliteit te weigeren of toe te kennen. (1) Wetsvoorstel houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, Parl.St. Kamer 2018-2019, nr. 54-3515/1, p. 243-244. (2) Cass. 28 juli 2021 (vak.), AR P.21.0890.F, AC 2021, nr. 500, www.juportal.be; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0612.N, AC 2020, nr. 443, www.juportal.be.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering van toekenning - Beslissing die afwijkt van het advies van de directie of van het openbaar ministerie - Motivering

P.21.1104.N 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAK.3 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet verplicht de rechter niet om melding te maken van een e-mail met een verzoek tot uitstel van de behandeling van een zaak op de daartoe vastgestelde datum, noch om daarop te antwoorden.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot uitstel van de behandeling via e-mail - Vermelding - Beantwoording

---

P.21.0303.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.1 AC nr. ...

Wanneer noch uit de appelconclusies van de beklaagde noch uit enig stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat het aan de beklaagde ten laste gelegde basismisdrijf van de telastlegging van witwas betrekking heeft op feiten die zijn gepleegd in het kader van een gewone fiscale fraude, is de rechter die de illegale herkomst vaststelt van de geldsommen bedoeld in de tegen hem op grond van artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek, als witwas gekwalificeerde telastlegging, niet gehouden te verduidelijken dat deze niet uit dergelijke feiten afkomstig zijn (1). (1) Het Hof oordeelt dat "il n'est pas nécessaire que le juge identifie l'infraction à l'aide de laquelle [les] avantages patrimoniaux [blanchis] ont été obtenus pourvu que, sur la base des éléments de la cause, il puisse exclure toute provenance ou origine légale" (A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1290, en verwijzingen en noten 6090 en 6091).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Witwassen van vermogensvoordelen - Illegale herkomst - Uitsluiting van de gewone fiscale fraude - Motivering - Verplichting

- Art. 505, derde lid Strafwetboek

P.21.0449.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.6 AC nr. ...

De uit artikel 6.1 EVRM afgeleide verplichting voor de strafrechter om, ongeacht of er een conclusie is ingediend, de voornaamste redenen op te geven ter verantwoording van zijn beslissing over de schuld of de onschuld van een vervolgde persoon geldt enkel met betrekking tot de beslissing op de strafvordering en geldt niet voor de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Opgave van de voornaamste redenen ter verantwoording van de beslissing over schuld of onschuld

---

P.21.0334.F 23 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.3 AC nr. ...

Om aan de door artikel 195 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven motiveringsplicht van de straf te voldoen, mag de rechter het recht van verdediging van de beklaagde niet miskennen door de straf te verzwaren op grond van zijn volgehouden ontkennende houding, de wijze waarop hij zijn onschuld staande heeft willen houden, de dubbelzinnigheid van zijn verdediging of het feit dat hij weigert zijn deelneming aan misdrijven toe te geven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 472.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Uitspraak over de straf - Motiveringsplicht van de straf - Redenen die het recht van verdediging miskennen - Wettigheid van de beslissing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.21.0664.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling een middel dat bij conclusie door de vreemdeling werd aangevoerd te beantwoorden door te verwijzen naar gegevens uit de conclusie van de tegenpartij, voor zover die verwijzing met voldoende nauwkeurigheid geschiedt; de verwijzing naar die redenen houdt in dat het rechtscollege de relevantie ervan ten aanzien van het haar voorgelegde verweer heeft erkend (1). (1) Noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces noch een schending van een verdragsbepaling of van een wettelijke bepaling kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht, bij het motiveren van zijn beslissing die het hoger beroep gegrond verklaart dat de Belgische Staat heeft ingesteld tegen een beschikking die het verzoek van de vreemdeling tot invrijheidstelling heeft toegewezen, de redenen van het advies van het openbaar ministerie verklaart over te nemen" (Cass. 8 januari 2020, AR P.19.1302.F, AC 2020, nr. 17; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.1601.F, AC 2013, nr. 544). Evenzogoed, in strafzaken – waar het openbaar ministerie zeker een partij is, zoals in deze zaak de Staat een partij is, – "verplicht geen enkele wettelijke bepaling de kamer van inbeschuldigingstelling ertoe om in haar arrest de redenen van de vordering van het openbaar ministerie weer te geven die zij verklaart over te nemen" (Cass. 6 februari 2008, AR P.07.1533.F, AC 2008, nr. 88). De eiser heeft verwezen naar volgende redenen uit een arrest van het Hof van Cassatie van Frankrijk: "Attendu que, pour rejeter les demandes de M. X..., l'arrêt se borne, au titre de sa motivation, à reproduire sur tous les points en litige, à l'exception de quelques adaptations de style, les conclusions d'appel de M. Y... et de la société HDI; Qu'en statuant ainsi, par une apparence de motivation pouvant faire peser un doute légitime sur l'impartialité de la juridiction, la cour d'appel a violé les [articles 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 455 du Code de procédure civile]" (Cass. (FR), 3ème ch. civ., 29 oktober 2015, nrs. 14-15455 en 14-18872). Het OM heeft evenwel erop gewezen dat, in deze zaak, het arrest de appelconclusie van de Belgische Staat niet op alle geschilpunten overneemt maar op de welomlijnde punten die het aanwijst. Het OM heeft hieruit afgeleid dat in de veronderstelling dat het Hof van oordeel zou zijn dat het zich moet aansluiten bij het rechtsbeginsel dat uit die buitenlandse rechtspraak voortvloeit, dat beginsel hier niet van toepassing lijkt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vreemdelingen - Vasthouding - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van redenen die in de conclusie van de tegenpartij zijn vermeld - Wettigheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0180.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.4 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering en 29, §3, derde en vierde lid, Wegverkeerswet volgt dat de correctionele rechtbank die oordeelt in hoger beroep over een snelheidsovertreding waarbij de toegelaten maximumsnelheid is overschreden met meer dan 40 km/u de beslissing tot het opleggen van een rijverbod enkel nauwkeurig moet motiveren indien een rijverbod van meer dan het minimum van acht dagen wordt uitgesproken (1). (1) Cass. 26 juni 2018, AR P.18.0347.N, AC 2018, nr. 414, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.6.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Keuze voor straf en maat - Overschrijden van de toegelaten snelheid met meer dan 40 km/uur - Verval van het recht tot sturen van meer dan 8 dagen - Redenen

- Art. 29, § 3, derde en vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0207.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.4 AC nr. ...

Bij afwezigheid van gegevens die de rechter toelaten het bedrag aan vermogensvoordelen als bedoeld door artikel 42, 3°, Strafwetboek of de geldwaarde ervan als bedoeld door artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek exact vast te stellen, mag de rechter dit bedrag ex aequo et bono bepalen; die bepaling mag evenwel niet willekeurig zijn en de rechter dient ook voor een ex aequo et bono-bepaling die gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen, die een zo nauwkeurig mogelijke bepaling van de omvang van de vermogensvoordelen of een raming van de geldwaarde ervan toelaten (1). (1) Zie Cass. 13 maart 2018, AR.P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176; Cass. 31 mei 2016, AR.P.15.1310.N, AC 2016, nr. 359; Cass. 22 december 2015, AR.P.14.1306.N, AC 2015, nr. 772; Cass. 2 maart 2010, AR.P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141; Cass. 14 december 1994, AR.P.94.1033.F, AC 1994, nr. 555.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Wederrechtelijke vermogensvoordelen - Geldwaarde die in de plaats komt van vermogensvoordelen - Afwezigheid van gegevens - Raming ex aequo et bono - Wijze

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 43, 3° Strafwetboek

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat een verbeurdverklaring slechts regelmatig met redenen is omkleed als de rechter vaststelt dat is voldaan aan de wettelijke voorwaarden om die verbeurdverklaring uit te spreken, maar bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet vermelden uit welke concrete dossiergegevens hij die vaststelling afleidt; indien de verbeurdverklaring een facultatief karakter heeft, volgt uit artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat ingevolge artikel 211 van dit wetboek van toepassing is op de hoven van beroep, dat de rechter nauwkeurig de redenen vermeldt waarom hij het opleggen van die bijkomende straf noodzakelijk acht, zij het dat die motivering beknopt mag zijn.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Motivering - Draagwijdte

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0595.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.15 AC nr. ...

De appelrechters moeten niet antwoorden op het verweer in een voor de eerste rechter ingediende verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling dat niet werd hernomen in een voor de appelrechters ingediende conclusie.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling

P.21.0071.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.3 AC nr. ...

De aan de feitenrechter opgelegde verplichting om de partijen te informeren over de uitvoering van de effectieve vrijheidsstraf die hij uitspreekt, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid van het vonnis; aangezien het een algemene verplichting betreft waarvan het voorwerp geen verband houdt met de eigenlijke motivering van het beschikkend gedeelte op strafgebied, dient de door het voormelde artikel 195, negende lid, Wetboek van Strafvordering, voorgeschreven vermelding niet als een substantiële vormvereiste te worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 310.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordeling tot een effectieve vrijheidsstraf - Informeren van de partijen over de strafuitvoering - Verplichting voor de rechter - Draagwijdte - Verzuim - Sanctie

- Art. 195, negende lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0061.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.1 AC nr. ...

Een schuldigverklaring aan het door artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf vereist niet dat bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat de beklaagde kennis heeft gekregen van de verplichting herstelproeven af te leggen (1). (1) Zie Cass. 25 april 2017, AR P.16.0888.N, AC 2017, nr. 283.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wegverkeer - Artikel 48, eerste lid, 2° Wegverkeerswet - Schuldigverklaring - Verplichting tot het afleggen van herstelproeven - Kennisgeving - Vaststelling

- Art. 48, eerste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.1307.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht op een eerlijk proces volgt voor de rechter de verplichting om, zelfs bij afwezigheid van conclusie, de voornaamste redenen te vermelden voor zijn beslissing op de strafvordering, zodat de partijen en de samenleving kunnen begrijpen op welke gronden de rechter tot die beslissing is gekomen; de uit deze verdragsbepaling voortvloeiende verplichting moet op een redelijke manier worden ingevuld en de rechter is niet verplicht te antwoorden op elk feitelijk gegeven dat een partij heeft aangevoerd tot staving van het verweer betreffende de schuld en hij moet niet op elk argument van partijen een gedetailleerd antwoord verstrekken.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissing over de strafvordering - Motivering - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0394.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.14 AC nr. ...

Uit geen enkele wettelijke bepaling of verdragsbepaling vloeit voort dat de rechter in zijn beslissing dient te vermelden dat hij de naleving van de redelijke termijn van de hechtenis heeft nagegaan wanneer de inverdenkinggestelde de miskenning ervan niet heeft aangevoerd (1). (1) Zie, betreffende de toepassing van art. 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, Cass. 13 december 2017, AR P.17.0383.F, AC 2017, nr. 710. Het onderzoeksgerecht dient ongetwijfeld te antwoorden op de conclusie waarin de verdachte de redenen opgaf waarom volgens hem de redelijke termijn was verstreken (Cass. 12 augustus 1991, AC 1990-1991, p. 1083). Het dient dat daarentegen niet ambtshalve te onderzoeken. Dat middel "kan niet voor de eerste maal voor het Hof worden voorgedragen" (zie Cass. 16 juni 1993, AR P.93.0864.F, AC 1993, nr. 289). Het OM heeft hieruit afgeleid dat het ("nieuwe") middel niet ontvankelijk is. (M.N.B.)

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1193.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.3 AC nr. ...

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering verplicht de strafrechter niet de wetsbepalingen te vermelden betreffende het misdrijf waarvoor de beklaagde niet wordt veroordeeld (1). (1) Zie Cass. 23 oktober 2001, AR P.00.0304.N, AC 2001, nr. 565; Cass. 28 maart 1979, AC 1978-79, p. 890.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Constitutieve bestanddelen van het misdrijf - Misdrijf waarvoor beklaagde niet wordt veroordeeld

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, verplicht de strafrechter niet de wetsbepalingen betreffende de rechtspleging, en met name die welke de correctionalisering betreffen, te vermelden (1). (1) Zie Cass. 7 december 2005, AR P.05.1308.F, AC 2005, nr. 652: "aangezien het arrest opgave doet van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het aan de beklaagde ten laste gelegde misdrijf omschrijven en van die waarbij de straf wordt bepaald, moet het daarenboven, als het geval zich voordoet, geen melding maken van art. 1 Wet Verzachtende Omstandigheden"; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken", in Amicus curiae - Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2013, p. 441 e.v.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Bepalingen betreffende de rechtspleging - Correctionalisering (Wet Verzachtende Omstandigheden)

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.20.1123.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.2 AC nr. ...

De rechter bepaalt binnen de door de wet bepaalde grenzen onaantastbaar welke straffen en maatregelen en hun maat noodzakelijk zijn ter realisering van de doelstellingen die hij met de straftoemeting beoogt en die doelstellingen kunnen onder meer bestaan in het uiting geven aan de maatschappelijke afkeuring ten aanzien van de overtreding van de strafwet, de bescherming van de maatschappij, het bevorderen van het herstel van het maatschappelijk evenwicht, het herstel van de door het misdrijf veroorzaakte schade en het bevorderen van de maatschappelijke rehabilitatie en re-integratie van de dader; de rechter mag bij die beoordeling wel degelijk de wijze betrekken waarop de door hem opgelegde straffen en maatregelen zullen worden uitgevoerd ; die uitvoering bepaalt immers mee of de nagestreefde doelstellingen van de straftoemeting wel kunnen worden gerealiseerd en door dit te doen matigt de rechter zich geen bevoegdheden aan die hem niet toekomen en laat hij zich niet in met de uitvoering van de door hem uitgesproken straffen (1). (1) J. ROZIE en C. VAN DEUREN, "De motivering van de straf en strafmaat: een onderzoek naar de toepassing ervan in de praktijk Komt de huidige motiveringspraktijk tegemoet aan de door de strafwetgever vooropgestelde doelstellingen?", NC 2012, 131-149.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de straf en van de strafmaat - Verwijzing naar de uitvoering van de straf - Draagwijdte

P.21.0225.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.12 AC nr. ...

Artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalt dat aan een veroordeelde slechts strafuitvoeringsmodaliteiten kunnen worden toegekend voor zover de strafuitvoeringsrechtbank vaststelt dat er geen tegenaanwijzingen zijn als bedoeld in deze bepaling waaraan niet kan worden tegemoetgekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden; de afwijzing van een strafuitvoeringsmodaliteit op grond van deze bepaling is slechts regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk vaststelt welke tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen zij in aanmerking neemt, zonder dat zij daarbij de letterlijke bewoordingen van artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering moet gebruiken.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Afwijzing - Bestaan van tegenaanwijzing - Motivering

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1146.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.7 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat een bij verstek veroordeelde wordt geïnformeerd over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en over de termijn om dat te doen en die kennisgeving kan gebeuren op het ogenblik van de betekening van de verstekbeslissing of op elk ander tijdstip dat de veroordeelde toelaat het rechtsmiddel aan te wenden; indien niet vaststaat dat de bij verstek veroordeelde werd geïnformeerd over zijn recht om verzet aan te tekenen en over de termijn om dit te doen, kan de rechter het verzet niet onontvankelijk verklaren wegens laattijdigheid en het is daarbij zonder belang dat de oorzaak van de laattijdigheid geen verband houdt met het niet-informeren van de bij verstek veroordeelde (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, RW 2012-2013, p. 215 en noot van B. DE SMET, "Vormvereisten bij de betekening van verstekvonnissen"; EHRM, Hakimi t. België, 29 juni 2010, RABG, 2011, p. 91; EHRM, Faniel t. België, 1 maart 2011, JLMB, 2011, p. 788, noot P. THEVISSEN, "La notification des règles d'opposition comme condition du procès équitable", T.Strafr., 2011, p. 189, noot C. VAN DEUREN, "Informatieplicht omtrent rechtsmiddelen veralgemeend".

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Draagwijdte - Veroordeling bij verstek - Betekening van de beslissing aan de veroordeelde - Informatie nopens het recht om verzet aan te tekenen - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1083.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.1 AC nr. ...

Het arrest dat goederen verbeurd verklaart die gediend hebben of bestemd waren om de lastens de beklaagde bewezen verklaarde drugmisdrijven te plegen dient de redenen, weze het beknopt, te vermelden om de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring te vermelden (1). (1) Cass. 3 november 2020, AR P.20.0510.N, AC 2020, nr. 674.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Inbreuk op de Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Inbreuk op de Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1283.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5 AC nr. ...

De rechter dient enkel uitdrukkelijk vast te stellen dat hij door het uitspreken van de bijzondere verbeurdverklaring van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door de veroordeelde wordt uitgenodigd; het komt ook de veroordeelde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichte verbeurdverklaring van zaken welke bestemd waren of gediend hebben tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf - Onredelijk zware straf - Vaststelling door de rechter

P.21.0027.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.10 AC nr. ...

De toetsing van de door de veroordeelde gedane inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden overeenkomstig artikel 47, § 2, 4°, Wet Strafuitvoering moet niet louter gebeuren aan de vermogenstoestand van de veroordeelde, maar wel aan de vermogenssituatie zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de strafuitvoeringsrechtbank die de tegenaanwijzing van de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden overeenkomstig artikel 47, § 2, 4°, Wet Strafuitvoering in aanmerking neemt, niet uitdrukkelijk vaststellen dat rekening is gehouden met de vermogenssituatie van de veroordeelde zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenindicaties - Gedane inspanningen om de burgerlijke partij te vergoeden - Toetsing aan de vermogenssituatie van de veroordeelde - Motivering

P.20.1056.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.7 AC nr. ...

Strafbare deelneming in de zin van artikel 66 Strafwetboek vereist dat de mededader een door de wet bepaalde vorm van medewerking aan een misdaad of wanbedrijf verleent, weet dat hij zijn medewerking aan een bepaalde misdaad of een bepaald wanbedrijf verleent en het opzet heeft om aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen (1); wanneer de rechter een beklaagde die voldoet aan deze vereisten veroordeelt als mededader van een misdaad of wanbedrijf, moet bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie uit zijn vaststellingen niet blijken dat bij dat misdrijf een hoofddader betrokken is. (1) Cass. 18 september 2018, AR P.17.1138.N, AC 2018, nr. 473, NC 2018, 599; Cass. 29 september 2015, AR P.14.1169.N, AC 2015, nr. 567; Cass. 29 november 2011, AR P.11.1250.N, AC 2011, nr. 656. Zie ook F. VAN VOLSEM, "Strafbare deelneming is tijdige deelneming", RABG 2006, 885; J. CONSTANT, Manuel de droit pénal, Luik, Imp. Des Invalides, 1948, 112-119; G. DELHEIXHE en M. FRANCHIMONT, "Aspects de la participation criminelle en Belgique", R.D.P. 1955, 890; C.J. VANHOUDT en W. CALEWAERT, Belgisch strafrecht, Story-Scientia, 1976, II, 587-602; J.P. BUYLE, "La responsabilité pénale des conseillers des dirigeants d'entreprises", in Actualités en droit des affaires, Vanham, 2003, 75-76; F. TULKENS en M. VANDEKERCKHOVE, Introduction au droit pénal, Kluwer, 2005, 416-421 P. WAETERINCKX, De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon en zijn leidinggevenden, Intersentia, 2011, 18; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch strafrecht, Die Keure, 2017, 88-92; N. COLETTE-BASECQZ en N. BLAISE, Manuel de droit pénal général, Anthemis, 2019, 341-347; T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit pénal, Die Keure, 2019, 131; zie alg. J. VANHEULE, Strafbare deelneming, Intersentia, 2010, 1050p.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Misdrijf - Deelneming - Bestanddelen van deelneming - Geen gelijktijdige vervolging van de hoofddader

- Art. 66 Strafwetboek

P.20.1314.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.5 AC nr. ...

De wetgever heeft het bepalen van de door artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering bedoelde periode overgelaten aan de onaantastbare beoordeling van de strafuitvoeringsrechtbank (1); het staat aan de veroordeelde om de strafuitvoeringsrechtbank door middel van een conclusie desgevallend te verplichten standpunt in te nemen over de op dit punt te hanteren berekeningswijze en de feitelijke gegevens die bij die beoordeling in aanmerking moeten worden genomen; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de strafuitvoeringsrechtbank de door artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering bedoelde beslissing niet nader met redenen te omkleden. (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Bepalen van de nog te ondergane vrijheidsstraf - Beoordeling

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1333.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.6 AC nr. ...

Hoewel het verzuim de bijzondere voorwaarden na te leven als grondslag voor een herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit te wijten moet zijn aan een foutieve tekortkoming van de veroordeelde, moet de rechtbank dit bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, niet uitdrukkelijk vaststellen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Verzuim een bijzondere voorwaarde na te leven - Foutieve tekortkoming van de veroordeelde

- Artt. 64 en 68 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1289.N 29 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.14 AC nr. ...

Buiten de gevallen van artikelen 152 Wetboek van Strafvordering en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, is een geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat ter griffie per fax is ingediend, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd of hernomen, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden, ongeacht de benaming of vorm van dat geschrift (1); die regel geldt ook voor de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis. (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0777.N, AC 2007, nr. 663; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189. Zie I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 17-25.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Geschrift met middelen ingediend per fax ter griffie - Geen neerlegging van het geschrift op de terechtzitting - Geen herneming van de middelen in het geschrift - Beoordeling

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De schriftelijke vordering die de procureur-generaal neemt ter gelegenheid van het hoger beroep tegen een beslissing inzake de handhaving van de voorlopige hechtenis is geen conclusie waarop de rechter moet antwoorden; de kamer van inbeschuldigingstelling moet dan ook niet antwoorden op daarin opgenomen middelen tot staving van de vordering van de procureur-generaal.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Middelen opgenomen in de vordering van de procureur-generaal - Beoordeling

P.20.0761.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.3 AC nr. ...

De op de correctionele rechtbank als appelgerecht rustende bijzondere motiveringsverplichting geldt enkel indien de wet het uitspreken van het recht tot sturen en de daaraan gekoppelde veiligheidsmaatregel van het afhankelijk maken van het herstel van dit recht van examens en onderzoeken aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat en die bijzondere motiveringsverplichting bestaat bijgevolg niet voor een verplichte straf of maatregel hetgeen overeenkomstig artikel 38, § 2, vijfde en zesde lid, Wegverkeerswet, het geval is wanneer de rechter tegelijkertijd veroordeelt wegens een overtreding van artikel 420 Strafwetboek en wegens een overtreding van artikel 36 Wegverkeerswet (1). (1) Vgl. Cass. 5 september 2017, AR P.16.1312.N, AC 2017, nr. 444 ingeval de straf of maatregel overgelaten wordt aan de vrije beoordeling van de rechter.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Straf - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Motiveringsverplichting

- Art. 195, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0758.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.3 AC nr. ...

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter bij de beoordeling of een beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan feiten omschreven als aanranding van de eerbaarheid door middel van geweld of bedreiging of verkrachting gepleegd op een minderjarige die ouder is dan zestien jaar niet uitdrukkelijk aan te geven dat hij heeft nagegaan of het slachtoffer in concreto in voldoende mate fysiek en mentaal weerbaar was om niet in te stemmen met het aangaan van een seksuele relatie (1). (1) Zie Cass. 9 oktober 2012, AR P.11.2120.N, AC 2012, nr. 521.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging - Minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar - Toestemming van het slachtoffer - Fysieke en mentale weerbaarheid - Beoordeling

P.20.0861.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.8 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt voor de strafrechter de verplichting om een duidelijk antwoord te geven op middelen die beslissend zijn voor de beoordeling van de zaak, zonder dat van de rechter wordt verwacht dat hij op elk argument van een partij een gedetailleerd antwoord verstrekt; artikel 6 EVRM en artikel 149 Grondwet verplichten de rechter dan ook niet om ingeval een beklaagde schuldig is verklaard aan meerdere telastleggingen de beslissing om daarvoor slechts één straf dan wel meerdere afzonderlijke straffen op te leggen verdergaand te motiveren dan met de vaststelling dat die feiten al dan niet de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zijn, behoudens daartoe strekkende conclusie.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Eenheid van opzet - Eén straf - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter die weigert (probatie-)uitstel van tenuitvoerlegging toe te staan die beslissing op nauwkeurige wijze met redenen moet omkleden, zij het dat die motivering beknopt mag zijn; de rechter kan aan deze motiveringsplicht ook voldoen door het opleggen van een effectieve straf en het opleggen van de effectieve straf te motiveren overeenkomstig de artikelen 163, tweede lid, 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering; noch uit artikel 149 Grondwet noch uit artikel 6.1. EVRM kan met betrekking tot de afwijzing tot een verzoek om (probatie-)uitstel een verdergaande motiveringsplicht worden afgeleid.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Weigering tot het verlenen van (probatie-)uitstel - Motiveringsplicht

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 163, tweede lid, 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.0510.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.2 AC nr. ...

De appelrechters die goederen verbeurdverklaren niet op grond van de artikelen 42, 1°, en 43, eerste lid, Strafwetboek, maar louter op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, dienen de redenen aan te geven waarom die facultatieve straf wordt opgelegd (1). (1) A. DE NAUW, Drugs, in APR, 2012, 2de editie, p. 67, nr. 100.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van beroep - Verbeurdverklaring - Artikel 4, § 6, Drugswet - Motivering

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Artt. 42, 1°, en 43, eerste lid Strafwetboek

P.20.0678.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.12 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat ingevolge artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep, bepaalt dat de rechter die veroordeelt tot een geldboete voor de vaststelling van het bedrag ervan rekening houdt met de door de beklaagde aangevoerde elementen over zijn sociale toestand en volgens artikel 195, zesde lid kan de rechter een geldboete uitspreken beneden het wettelijk minimum van de boete indien de overtreder om het even welk document voorlegt dat zijn precaire financiële situatie bewijst; die bepalingen verplichten weliswaar de rechter om de stukken die een beklaagde neerlegt betreffende zijn sociale toestand of zijn precaire financiële toestand bij zijn beoordeling te betrekken, maar niet om zijn beslissing op dat punt bijzonder te motiveren, behoudens daartoe strekkende conclusie.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Geldboete - Stukken met betrekking tot de sociale toestand

- Art. 195, tweede en zesde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0677.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.11 AC nr. ...

Aan de uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende verplichting de constitutieve bestanddelen van een misdrijf te vermelden, is voldaan indien de strafrechter het feit bewezen verklaart in de bewoordingen van de strafwet; bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dient de strafrechter geen melding te maken van constitutieve bestanddelen die niet uitdrukkelijk in de strafwet zijn bepaald of dient hij geen nadere invulling te geven aan wel vermelde constitutieve bestanddelen (1). (1) Cass. 16 maart 2005, AR P.04.1592.F, AC 2005, nr. 162. Zie J. VERBIST en Ph. TRAEST, "Cassatiemiddelen in strafzaken", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 108.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Constitutieve bestanddelen van het misdrijf - Vermelding in de bewoordingen van de strafwet - Invulling van de bestanddelen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0430.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.8 AC nr. ...

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat ieder veroordelend vonnis de feiten vermeldt waaraan de gedaagden schuldig of waarvoor zij aansprakelijk geoordeeld worden, de straf, de burgerlijke veroordelingen en de toegepaste wetsbepaling, is ook van toepassing op de jeugdgerechten die een als misdrijf omschreven feit jegens een minderjarige bewezen verklaren (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 594.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de veroordelende beslissing - Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Jeugdbescherming - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

Het arrest schendt artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wanneer het de strafbepalingen niet vermeldt die van toepassing zijn op de bestanddelen van het hierin bewezen verklaarde misdrijf en evenmin verwijst naar die waarvan de eerste rechter opgave heeft gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 594.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de veroordelende beslissing - Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vermelding van de wettelijke bepalingen die het feit strafbaar stellen - Geen vermelding

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.0526.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.10 AC nr. ...

Het arrest motiveert de straf van verbeurdverklaring niet regelmatig wanneer het de redenen niet vermeldt waarom de appelrechters hetzij geoordeeld hebben dat dit bedrag overeenstemde met de raming van de vermogensvoordelen die rechtstreeks, geheel of gedeeltelijk, uit de bewezen verklaarde feiten waren verkregen, terwijl sommige van die tegoeden ten laste van medebeklaagden in beslag waren genomen en verbeurd waren verklaard, hetzij geoordeeld hebben dat, bij gebrek aan gegevens voor een nauwkeurigere raming, de door de eiser uit de misdrijven verkregen voordelen ex aequo et bono moesten worden geraamd (1). (1) Zie Cass. 3 februari 2015, AR P.14.1344.N, AC 2015, nr. 82.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de straf - Straf van verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring bij equivalent - Motiveringsplicht

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

P.20.0424.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.7 AC nr. ...

De appelrechters die bij de behandeling van de zaak vaststellen dat de eiser met geen woord heeft gerept over de taalwijziging, kunnen op die grond zijn niet-gepreciseerd verzoek om taalwijziging verwerpen zonder die verwerping verder te moeten motiveren.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Grievenformulier - Behandeling ter rechtszitting - Niet-gepreciseerd verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging

P.20.0537.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.12 AC nr. ...

Volgens artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat ingevolge artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep, moet de rechter voor de keuze en de maat van de straffen die de wet aan zijn vrije beoordeling overlaat, daartoe nauwkeurig de redenen vermelden, zij het dat dit beknopt mag zijn; het is niet noodzakelijk dat de rechter voor de keuze van elke straf en de strafmaat ervan telkens afzonderlijk de redenen opgeeft welke hem tot die keuze hebben gebracht en hij kan opteren voor een globale motivering voor de aan een beklaagde opgelegde straffen en hun maat, voor zover blijkt dat de opgegeven redenen de keuze voor alle straffen en de maat ervan verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1915, AC 2014, nr. 603; Cass. 5 juni 2007, AR P.06.1655, AC 2007, nr. 306.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Keuze van de straf of de maatregel - Motiveringsplicht

P.20.0611.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.14 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de motivering van het onderzoeksgerecht bestaat in de overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie en er door de inverdenkinggestelde stukken werden neergelegd op de terechtzitting die het openbaar ministerie daardoor noodzakelijkerwijze in zijn vordering niet kan hebben betrokken, volgt niet dat het onderzoeksgerecht blijk geeft van een automatisme dat onverzoenbaar is met de noodzakelijke individualisering van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Overname van redenen vordering OM - Indiening van een stuk door de verdediging - Individualisering voorlopige hechtenis

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0029.F 6 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde verzoekt om toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, en de rechter dat verzoek bij ontstentenis van andersluidende conclusie van het openbaar ministerie toewijst, mag hij zijn beslissing bondig met redenen omkleden door een onaantastbare beoordeling in feite van het bestaan van een eenheid van opzet tussen de feiten die bij hem aanhangig zijn gemaakt en die welke het voorwerp hebben uitgemaakt van een eerdere, in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke beslissing.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Onderscheiden vonnis - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Motivering

- Art. 65 Strafwetboek

P.20.0445.F 6 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht de onderzoeksgerechten die van een verzoekschrift kennisnemen met toepassing van artikel 71 Vreemdelingenwet, om in hun beslissing melding te maken van de door hun toegepaste bepalingen van de procedurewetten.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de hechtenis - Motivering - Vermelding van de bepalingen van de procedurewetten

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0021.F 29 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt, houdt geen verband met de uitoefening van zijn recht van verdediging voor een gerecht in het licht van zijn verweer tegen een tegen hem uitgebrachte beschuldiging (1); de verwerping van de vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel van tenuitvoerlegging van die straf op grond van die omstandigheid houdt dus geen bestraffing van zijn vrije keuze van verweer in. (Art. 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; art. 8, § 1, vierde lid, Probatiewet; art. 6.3 EVRM). (1) "Binnen de perken van de wet en de verdragsbepalingen die in België rechtstreekse werking hebben, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader; het Hof vermag evenwel na te gaan of uit de vaststellingen en overwegingen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen" (Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342, § 51 ; zie Cass. 4 mei 2010, AR P.10.0156.N, AC 2010, nr. 311 ; Cass. 4 juni 2008, AR P.08.0489.F, AC 2008, nr. 345 ; Cass. 21 september 1994, AR P.94.0495.F, AC 1994, nr. 391 ; Cass. 13 augustus 1986, AR 674, AC 1985-86, nr. 695).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt - Recht van verdediging

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1306.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht de rechter die tot nietigheid of uitsluiting van een bewijselement besluit, om artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering te vermelden (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2004, AR P.03.0622.N, AC 2004, nr. 280; Cass. 25 oktober 1988, AR 2124, AC 1988-89, nr. 111.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering in rechte - Beslissing over de strafvordering - Nietigheid of uitsluiting van een bewijselement - Te vermelden wettelijke bepalingen - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0237.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de eiser voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft aangevoerd dat hij een conclusie per fax heeft verstuurd en uit het arrest blijkt dat de eiser en zijn raadsman op de rechtszitting van het hof van beroep aanwezig waren en dat zij werden gehoord, maar niet dat er daadwerkelijk een conclusie aan de appelrechters ter kennis zou zijn gebracht, kan hen niet worden verweten dat zij die conclusie niet hebben beantwoord (1). (1) Hoewel het Hof geen acht slaat op een memorie die hem per fax wordt overgelegd, ook al werd het vervolgens door een advocaat op de rechtszitting ondertekend (Cass. 25 september 2013, AR P.13.1528.F, AC 2013, nr. 479, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas.; contra (impliciete oplossing) Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0743.N, arrest niet gepubliceerd), oordeelt het dat de conclusie, met toepassing van artikel 747, §2, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, per fax ter griffie mag worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn (Cass. 12 februari 2016, AR C.15.0301.F, AC 2016, nr. 102, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Invloed op de verplichting van de rechters om hierop te antwoorden

P.19.1173.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.4 AC nr. ...

De strafrechter is verplicht om in zijn veroordelende beslissing de wetsbepalingen te vermelden die het feit strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen; hij kan die wetsbepalingen ook vermelden door verwijzing naar een voor de partijen beschikbaar stuk van de rechtspleging en zelfs door verwijzing naar een dergelijk beschikbaar stuk dat op zijn beurt verwijst naar een ander stuk van de rechtspleging.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wetsbepalingen misdrijf en strafmaat - Verwijzing naar een stuk in het strafdossier

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet uitdrukkelijk vermelden dat de verbeurdverklaring die hij beveelt op grond van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, geen miskenning inhoudt van de rechten die derden op de verbeurdverklaarde goederen kunnen doen gelden.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Rechten van derden - Motivering - Draagwijdte

P.19.1162.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.17 AC nr. ...

De rechter kan, indien om een werkstraf, een autonome probatiestraf of (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging wordt verzocht en de beklaagde voldoet aan de wettelijk bepaalde voorwaarden, zijn afwijzende beslissing motiveren, hetzij door daartoe specifieke redenen op te geven, hetzij door tegen de beklaagde een of meerdere andere straffen uit te spreken en de keuze voor die straf of straffen en hun maat te motiveren overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; artikel 149 Grondwet, de artikelen 37quinquies, § 3, en 37octies, § 3, Strafwetboek en artikel 8, vierde lid, Probatiewet verplichten de rechter niet om de weigering een werkstraf of een autonome probatiestraf uit te spreken of de modaliteit van het (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, steeds autonoom met een op zichzelf staande redengeving, te motiveren en dit maakt de motiveringsverplichting niet inhoudsloos aangezien het noodzakelijk maar voldoende is dat de beklaagde weet waarom hij tot een of meerdere straffen is veroordeeld en bijgevolg ook weet waarom hij niet werd veroordeeld tot een werkstraf of een autonome probatiestraf of hem geen (probatie) uitstel van tenuitvoerlegging werd verleend (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, 752-768; M.-A. BEERNAERT, H.- D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 8ste editie, 2017, 1366-1376.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Correctionele rechtbank - Straf - Verzoek van de beklaagde voor een werkstraf, een autonome probatiestraf of (probatie)-uitsel van tenuitvoerlegging - Artikelen 37quinquies, § 3, en 37octies, § 3, Strafwetboek en artikel 8, vierde lid, Probatiewet - Voorwaarden voor de toekenning - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Weigering - Motivering - Draagwijdte

P.19.0583.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht in een vonnis uitdrukkelijk aan te geven dat een gerechtelijk stagiair die mee van de zaak heeft kennis genomen, erover heeft beraadslaagd en aanwezig is bij de uitspraak, een gerechtelijk stagiair is die bij wijze van overgangsmaatregel tijdens de verlenging van zijn stage een rechter mag vervangen; indien een gerechtelijk stagiair mee van een zaak kennis neemt, erover heeft beraadslaagd en aanwezig is bij de uitspraak moet hij, behoudens tegenbewijs, worden geacht daartoe te zijn gemachtigd.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Gerechtelijk stagiair - Plaatsvervanging in de zetel - Machtiging

P.19.1010.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.4 AC nr. ...

De rechter kan de schuld van een beklaagde aan een misdrijf niet uitsluitend steunen op het gegeven dat die beklaagde reeds voor gelijkaardige feiten werd veroordeeld; hij kan dat gegeven bij de schuldbeoordeling nochtans wel in aanmerking nemen ter ondersteuning van andere bewijsgegevens.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering schuld - Eerdere veroordelingen wegens gelijkaardige feiten

C.18.0613.N 21 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191121.1N.8 AC nr. ...

De appelrechters die vaststellen dat de eiseres een gsm-mast heeft geplaatst zonder daartoe over een wettige vergunning te beschikken, dienen, bij ontstentenis van een daartoe strekkende conclusie, niet vast te stellen dat deze onregelmatigheid ook aan de eiseres toerekenbaar is; uit de enkele omstandigheid dat de appelrechters dit niet uitdrukkelijk hebben vastgesteld, blijkt niet dat zij dit niet hebben onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

Geen conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Toerekenbaarheid van de vastgestelde onregelmatigheid - Beoordeling door de rechter

P.19.0610.F 23 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191023.1 AC nr. ...

Wanneer het aan de beklaagde ten laste gelegde feit gekwalificeerd wordt volgens de omschrijving van de nieuwe wet terwijl het onder vigeur van de oude wet werd gepleegd, mag de rechter, om de schending van artikel 2 Strafwetboek te voorkomen, dat misdrijf enkel bewezen verklaren als hij vaststelt dat het feit ook strafbaar was op het ogenblik dat het werd gepleegd; die vaststelling vereist dat hij de bepalingen van de oude wet vermeldt die de bestanddelen van het misdrijf definiëren en de straf bepalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 539.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen - Nieuwe strafwet - Feit gepleegd onder vigeur van de oude wet

- Art. 2 Strafwetboek

Krachtens artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt ieder veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepaling; om naar recht met redenen te zijn omkleed, moet het dus de wettelijke bepaling vermelden die een straf stelt op het als misdrijf omschreven feit evenals die welke dat feit strafbaar stelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 539.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de appelrechters de telastlegging van bezit en verkoop van cocaïne tussen 4 april 2009 en 21 april 2012 bewezen verklaren en de eiser hiervoor straffen opleggen, waarbij zij verwijzen naar de "wettelijke bepalingen die zijn opgegeven in het beroepen vonnis, met uitzondering van het koninklijk besluit van 31 december 1930 houdende regeling van de slaapmiddelen en de verdovende middelen", evenals naar "het koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen", zonder de bepalingen van dat koninklijk besluit te vermelden die cocaïne onder de verdovende middelen en psychotrope stoffen rangschikken, die het bezit en de verkoop van dat middel zonder voorafgaande vergunning van de bevoegde overheid verbieden en die naar de uit te spreken straffen verwijzen, verantwoordt het arrest de schuldigverklaring van de beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 539.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen - Nieuwe strafwet - Koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen - Feit gepleegd onder vigeur van de oude wet

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 2 Strafwetboek

P.19.0223.N 22 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191022.1 AC nr. ...

Artikel 3 Hypotheekwet dat bepaalt dat geen eis strekkende tot vernietiging of tot herroeping van rechten voortvloeiende uit akten, aan overschrijving onderworpen, door de rechter wordt ontvangen, dan na te zijn ingeschreven op de kant der overschrijving van de titel van verkrijging, waarvan de vernietiging of de herroeping gevorderd wordt, en, in voorkomend geval, op de kant der overschrijving van de laatste overgeschreven titel, verplicht de rechter om ambtshalve na te gaan of de burgerlijke rechtsvordering aan de hierin opgelegde vereisten voldoet, maar verplicht de rechter niet, behoudens daartoe strekkende conclusie, om ambtshalve in zijn beslissing vast te stellen dat hij tot dit onderzoek is overgegaan (1). (1) Cass. 13 november 1981, AC 1981-1982, nr. 175.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke vordering - Vordering tot nietigverklaring van rechten die voortvloeien uit akten die moeten worden overgeschreven - Voorafgaande inschrijving op het hypotheekkantoor - Ambtshalve onderzoek door de rechter - Ambtshalve vaststelling dat werd onderzocht of de inschrijving was verricht - Verplichting

- Art. 3 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

P.19.0288.N 24 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190924.1 AC nr. ...

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dient de rechter niet vast te stellen dat een facultatieve of verplichte bijzondere verbeurdverklaring geen onredelijke straf inhoudt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Verbeurdverklaring - Onredelijke straf

P.19.0141.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.2 AC nr. ...

Behoudens daartoe strekkende conclusie vereisen de artikelen 6 en 8 EVRM, artikel 14 IVBPR en artikel 149 Grondwet, alsmede de motiveringsverplichting en het recht op eerbiediging van het gezinsleven niet dat de jeugdrechter die aan een ouder in het belang van het kind een contactverbod oplegt, uitdrukkelijk zou motiveren dat die maatregel voldoet aan de in artikel 8 EVRM bepaalde voorwaarden of zou aangeven dat de bescherming van de minderjarige niet kan worden bereikt met een minder verdergaande maatregel.

Geen conclusie - Allerlei - Jeugdrechter - Oplegging van contactverbod aan een ouder in het belang van het kind - Motivering

P.19.0192.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 3, vierde lid, in fine, Probatiewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter, die voor het verwerpen van een met redenen omkleed verzoek tot het verlenen van de gunst van de opschorting van de uitspraak van veroordeling, de zwaarwichtigheid van de feiten in aanmerking neemt, slechts rekening vermag te houden met de feiten die het voorwerp van de strafvordering uitmaken en die bewezen zijn verklaard (1). (1) Cass. 7 mei 1996, AR P.95.0120.N, AC 1996, nr. 153; F. VAN VOLSEM, "De straftoemeting in geval van een ontkennende maar schuldige beklaagde", RABG 2013, 820.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Probatieopschorting - Weigering - Motivering

P.19.0216.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.1 AC nr. ...

In strafzaken beoordeelt de rechter onaantastbaar de bewijswaarde van de hem overgelegde en aan tegenspraak van partijen onderworpen bewijsgegevens; het loutere feit dat die bewijsgegevens mede of zelfs hoofdzakelijk bestaan uit verklaringen van rechtstreeks betrokken partijen of partijen van wie de belangen strijdig zijn met die van de beklaagde, belet de rechter niet ze bij zijn oordeel te betrekken en er mede of op hoofdzakelijke wijze op te steunen bij de beoordeling van de schuld en de straftoemeting waarbij de rechten van de beklaagde afdoende gewaarborgd zijn door het verweer dat hij kan voeren betreffende de bewijswaarde die in het licht van de omstandigheden van de zaak aan die verklaringen kan worden toegekend.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bewijsgegevens mede of zelfs hoofdzakelijk bestaande uit verklaringen van rechtstreeks betrokken partijen of partijen van wie de belangen strijdig zijn met die van de beklaagde - Beoordeling door de rechter

P.19.0401.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.3 AC nr. ...

Uit artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering volgt dat de beklaagde, die niet is verschenen nadat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding, zijn afwezigheid dient te verantwoorden door gewag te maken van overmacht of van een wettige reden van verschoning om te vermijden dat zijn verzet als ongedaan wordt verklaard en dat de rechter, zelfs bij ontstentenis van andersluidende conclusies, dient vast te stellen dat de aangevoerde omstandigheid die niet-verschijning verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 365.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzet - Beklaagde - Niet-verschijning na kennis te hebben gehad van de dagvaarding - Verzet als gedaan verklaard - Motivering

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.19.0166.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.4 AC nr. ...

De regelmatige verantwoording van de rechterlijke beslissing vereist dat ze de wetsbepalingen vermeldt die de bestanddelen bepalen van het aan de beklaagde te laste gelegde misdrijf en de wetsbepalingen die de straf uitvaardigen (1); wanneer materiële handelingen van deelname aan enige activiteit van een terroristische groep bovendien een afzonderlijk misdrijf kunnen vormen, dat niet ten laste van de beklaagde wordt gelegd, moet de rechter de wetsbepalingen die dat misdrijf betreffen niet vermelden. (1) Zie Cass. 27 november 2012, AR P.11.1433.N, AC 2012, nr. 641.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Terroristisch misdrijf - Deelname aan enige activiteit van een terroristische groep - Veroordeling - Aanwijzing van wettelijke bepalingen die werden toegepast

- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.1090.F 27 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190227.2 AC nr. ...

De bij artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven bijzondere motiveringsplicht wordt de rechter opgelegd als hij ervoor kiest een sanctie uit te spreken terwijl hij dat niet behoefde te doen (1). (1) Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0578.N, AC 2007, nr. 464.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de strafkeuze - Draagwijdte - Facultatieve straf

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de wet voor een misdrijf een gevangenisstraf en een geldboete bepaalt en de rechter de mogelijkheid biedt slechts een van die straffen uit te spreken, moeten de appelrechters hun beslissing om de beklaagde zowel tot een gevangenisstraf als tot een geldboete te veroordelen met redenen omkleden (1). (1) Cass. 27 mei 1992, AR 9627, AC 1992, nr. 505.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de strafkeuze - Draagwijdte - Gevangenisstraf en geldboete

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0506.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.3 AC nr. 645

De verplichting die artikel 155 Wetboek van Strafvordering aan de griffier oplegt om aantekening te houden van de voornaamste verklaringen van de ter rechtszitting gehoorde getuigen, geldt niet voor de strafrechtbanken die in hoger beroep uitspraak doen en vereist evenmin dat het vonnis of arrest de voornaamste inhoud van de getuigenverklaringen vermeldt; het feit dat het proces-verbaal van de rechtszitting of het vonnis of arrest de voornaamste verklaringen van de ter rechtszitting gehoorde getuigen niet vermeldt, houdt geen schending in van artikel 149 Grondwet noch miskenning van enige motiveringsverplichting van de rechter en evenmin wordt het Hof daardoor belet zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen waarbij het feit dat bij gebrek aan aantekening van de getuigenverklaringen geen controle kan worden uitgeoefend op de bewijswaardering of de eventuele miskenning van de bewijskracht van die verklaringen door de rechter, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0380.N, AC 2007, nr. 462; Cass. 27 september 2006, AR P.06.1262.F, AC 2006, nr. 443; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 2388.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Ter terechtzitting gehoorde getuigen - Geen vermelding van voornaamste verklaringen door griffier

P.18.0787.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.7 AC nr. 630

Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter ook bij afwezigheid van een conclusie, de voornaamste redenen moet vermelden die hem hebben overtuigd om wat betreft de strafvordering te beslissen tot een vrijspraak dan wel een veroordeling; de motivering, die beknopt mag zijn, moet de in de zaak betrokken partijen en de samenleving, in staat stellen de redenen te kennen die de rechter tot zijn beslissing heeft gebracht (1). (1) Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0570.F, AC 2011, nr. 391 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2011, nr. 391.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissing over de strafvordering - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0673.F 31 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181031.3 AC nr. ...

De rechter is slechts gehouden tot de in artikel 195 Wetboek van Strafvordering vastgelegde bijzondere motiveringsplicht als de wet de keuze voor de ene of de andere straf of maatregel aan zijn vrije beoordeling overlaat; die verplichting is niet van toepassing als de straf door wet is opgelegd.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de straf en van de strafmaat - Draagwijdte - Verplichte straf

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.18.0539.N 30 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181030.2 AC nr. ...

Artikel 1, tweede lid, Wet Verzachtende Omstandigheden vereist enkel dat de rechter de gegevens opgeeft waaruit hij voor de inverdenkinggestelde of de beklaagde het bestaan van verzachtende omstandigheden afleidt en bij afwezigheid van desbetreffend verweer, verplicht artikel 149 Grondwet de rechter niet tot een meer omstandige motivering; hieruit volgt dat de rechter ten aanzien van de beklaagde die daarover geen verweer heeft gevoerd, het bestaan van verzachtende omstandigheden kan afleiden uit het feit dat de beklaagde nog niet is veroordeeld tot criminele straffen wat geen automatisme inhoudt en niet betekent dat de rechter geen weloverwogen beslissing heeft genomen op grond van de gegevens eigen aan de zaak.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Opgave van gegevens waaruit het bestaan van verzachtende omstandigheden wordt afgeleid

P.18.0276.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.7 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters overeenkomstig de artikelen 42, 3° en 43bis van het Strafwetboek de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring bevelen van vermogensvoordelen, moeten zij nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen vermelden waarom zij die bijkomende straf opleggen, alsook de maat ervan rechtvaardigen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Bijzondere motiveringsplicht

- Artt. 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.17.0787.F 9 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180509.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt ieder veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepaling; artikel 422 Wetboek van Strafvordering bepaalt evenwel dat wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke door de op het misdrijf toepasselijke wet is bepaald, niemand de vernietiging van het arrest of vonnis kan vragen, op grond van het enig middel dat bij de vermelding van de wet een vergissing is begaan (1). (1) Cass. 16 december 2015, AR P.15.1112.F, AC 2015, nr. 757.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering in rechte - Beslissing over de strafvordering - Vermelding van de wetsbepalingen - Vergissing in de vermelding

- Artt. 195, eerste lid, en 422 Wetboek van Strafvordering

Wanneer, eensdeels, de bestanddelen van het bewezen verklaarde telastlegging het misdrijf opleveren bedoeld in artikel 512, eerste lid, Strafwetboek en, anderdeels, uit geen enkele reden van het arrest, dat noch dubbelzinnig noch tegenstrijdig is, blijkt dat de appelrechters de veroordeling van de beklaagde op een ander misdrijf hebben gegrond, volgt daaruit dat de appelrechters, door in hun beslissing te vermelden dat zij toepassing hebben gemaakt van artikel 510 Strafwetboek, bij de vermelding van de toepasselijke bepaling een vergissing hebben begaan, in de zin van artikel 422 Wetboek van Strafvordering; wanneer de uitgesproken straf bij artikel 512, eerste lid, Strafwetboek is bepaald, kan de door de appelrechters begane vergissing niet tot cassatie leiden.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering in rechte - Beslissing over de strafvordering - Vermelding van de wetsbepalingen - Vergissing in de vermelding - Toepassing van artikel 422 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 195, eerste lid, en 422 Wetboek van Strafvordering

P.17.0559.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de rechter, wanneer hij kiest voor een straf of wanneer hij beslist een proeftijd toe te kennen dan wel te weigeren, om tussen de feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde de mogelijkheid in aanmerking te nemen dat laatstgenoemde opnieuw de activiteit of functie zal uitoefenen die hij in het verleden uitoefende en waaraan hij op het ogenblik van de uitspraak van de veroordeling een einde had gesteld.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Strafkeuze - Motivering - Gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde

P.18.0114.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.3 AC nr. ...

Gedeeltelijk andersluidende conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Aard van de veroordeling - Gevolgen voor de vermelding van de wetsbepalingen en de motivering

Wanneer de politierechtbank of de correctionele rechtbank(1) het beroep afwijst en de administratieve geldboete bevestigt, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit en behoudt die geldboete haar oorspronkelijk karakter, zonder volgens het intern recht een straf te zijn; daaruit volgt dat de rechter niet gehouden is elk van de bestanddelen van het misdrijf dat tot de administratieve geldboete heeft geleid, bewezen te verklaren en evenmin om in het vonnis de wetsbepalingen te vermelden die het feit strafbaar stellen en die de straf bepalen, noch om de keuze van de straf en de strafmaat met redenen te omkleden (2). (1) Het Hof vermeldt de "correctionele rechtbank"; het bestreden vonnis werd door de politierechtbank gewezen."Voor overtredingen van derde en vierde categorie wordt het beroep door middel van een verzoekschrift bij de politierechtbank ingediend (...) voor overtredingen van tweede categorie wordt het beroep bij de correctionele rechtbank ingediend." (art. 160, §2, Waals Milieuwetboek) (2) Cass. 18 april 2012, AR P.11.2039.F, AC 2012, nr. 236; zie concl "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 225.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep - Politierechtbank of correctionele rechtbank - Afwijzing van het beroep - Aard van de veroordeling - Gevolgen voor de vermelding van de wetsbepalingen en de motivering

- Artt. D151 en D164 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0083.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2 AC nr. ...

Artikel 4, tweede lid, Subsidiefraudebesluit dat bepaalt dat de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42 Strafwetboek altijd wordt uitgesproken, is ook van toepassing op de vermogensvoordelen bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek en hun geldelijke tegenwaarde bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, van dat wetboek zodat de rechter dan ook verplicht is de verbeurdverklaring te bevelen van die vermogensvoordelen wanneer zij voortspruiten uit de misdrijven bepaald in het Subsidiefraudebesluit en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bijgevolg niet van toepassing is op die verbeurdverklaring.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Subsidiefraudebesluit - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

- Art. 4, tweede lid KB 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42 en 43bis Strafwetboek

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die de vermogensvoordelen per equivalent verbeurdverklaart, niet nader te motiveren waarom hij oordeelt dat aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek is voldaan.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring bij equivalent

De bijzondere motiveringsplicht van artikel 195, tweede lid, Strafwetboek, die overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook geldt voor de hoven van beroep, is enkel van toepassing voor straffen en maatregelen die de wet aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat (1). (1) Cass. 1 april 2008, AR P.07.1824.N, AC 2008, nr. 199.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Keuze van de straf of de maatregel - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering

- Artt. 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

De rechter die oordeelt dat een verbeurd te verklaren vermogensvoordeel voortspruit uit misdrijven waaraan hij verschillende beklaagden schuldig verklaart, dient, bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, de grondslag voor de verdeling van dat vermogensvoordeel onder die beklaagden niet bijzonder te motiveren.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verschillende beklaagden - Verdeling

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0764.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.4 AC nr. ...

Om te voldoen aan artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volstaat het dat de rechter wat de bestraffing betreft de artikelen vermeldt die de hoofdstraffen bepalen, zonder dat hij noodzakelijk melding hoeft te maken van de artikelen die de bijkomende straffen of beveiligingsmaatregelen bepalen (1). (1) Zie Cass. 7 februari 2017, AR P.14.1698.N, AC 2017, nr. 87.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordelend vonnis - Vermelding van toegepaste wetsbepalingen - Verplichting

P.17.0917.F 24 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180124.4 AC nr. ...

In strafzaken verwijst elke verwijzing naar een wetsbepaling, zonder onderscheid naar al haar onderverdelingen (1). (1) Cass. 1 december 1999, AR P.99.1264.F, arrest niet gepubliceerd, dat daaraan toevoegde: "zonder dat de eventueel overtollige verwijzing aan die onderverdelingen afbreuk doet".

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de toegepaste westbepaling - Onderverdelingen

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de staat van herhaling in de dagvaarding is vermeld, schrijft geen enkele wetsbepaling voor dat de regel moet worden vermeld die de gevolgen daarvan bepaalt (1). (1) Het Hof had eerder gezegd dat, "buiten het geval waarin herhaling leidt tot strafverzwaring of tot toevoeging, aan de straf, van een terbeschikkingstelling van de regering, verplicht artikel 195, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering de rechter niet om de wetsbepaling te vermelden die de staat van herhaling kenmerkt; het vonnis of arrest dient evenwel klaar en duidelijk de wil van de rechter te vermelden om een veroordeling uit te spreken in staat van wettelijke herhaling, zodat de beklaagde en het openbaar ministerie dadelijk de volledige omvang van de veroordeling kunnen inschatten." (Cass. 2 mei 2012, AR P.12.0667.F, AC 2012, nr. 268).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de toegepaste westbepaling - Herhaling

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0339.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.3 AC nr. 707

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie moet de rechter, bij het bepalen van de omvang van de door een misdrijf opgeleverde vermogensvoordelen, de door hem gehanteerde ramings- of berekeningswijze niet nader motiveren.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Facultatieve bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen die niet meer in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen - Berekeningswijze van de vermogensvoordelen - Redengeving

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0320.F 13 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.1 AC nr. ...

Luidens artikel 20.6, eerste lid, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 houdende de Algemene Uitgavenbegroting van het Gewest voor het begrotingsjaar 2007 en artikel 16.6, eerste lid, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 21 december 2007 houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2008, moeten de subsidieaanvragen schriftelijk worden ingediend en vergezeld zijn van een begrotingsraming; in zoverre het bestreden arrest overweegt dat "de overeenkomst de betaling van toelagen niet onderwerpt aan de voorwaarde om bepaalde documenten vooraf over te leggen", doet het geen uitspraak over de voorwaarden waaraan het indienen van subsidieaanvragen onderworpen is en schendt het bijgevolg de voormelde wettelijke bepalingen niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Geen conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 - Subsidieaanvraag - Subsidies - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Motivering

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Geen conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 - Subsidieaanvraag - Subsidies - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Motivering

P.17.0797.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.3 AC nr. 623

De vonnisrechter dient zijn keuze voor een bepaalde straf niet met redenen te omkleden wanneer enkel die straf naar recht is toegestaan (1). (1) Met andere woorden, "wanneer die straf verplicht moet worden opgelegd", ofwel "als de wetsbepaling geen keuze laat omtrent de op te leggen straffen"; zie Cass. 10 februari 1988, AR 6385, AC 1987-88, nr. 356; Cass. 6 december 1988, AR 2759, AC 1988-89, nr. 203; Cass. 10 januari 1989, AR 2402, AC 1988-89, nr. 272; Cass. 1 maart 2000, AR P.99.1604.F, AC 2000, nr. 149; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0900.N, AC 2005, nr. 521; Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0034.N, AC 2006, nr. 165; Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0578.N, AC 2007, nr. 464; Cass. 1 april 2008, AR P.07.1824.N, AC 2008, nr. 199; Cass. 16 juni 2015, AR P.14.0439.N, AC 2015, nr. 403; Parl.st., Senaat, 383 (1986-1987), nr. 2 (4).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Enige wettelijk toegestane straf

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0997.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.4 AC nr. 520

Indien de rechter oordeelt dat een bij hem aanhangig gemaakt feit niet beantwoordt aan de in de akte van aanhangigmaking gegeven kwalificatie, kan hij de beklaagde voor dat feit slechts vrijspreken indien hij ook heeft onderzocht of dit feit niet onder andere kwalificaties valt en daaraan beantwoordt; bij afwezigheid van een conclusie tot heromschrijving van het aanhangig gemaakte feit dient de rechter niet uitdrukkelijk aan te geven dat hij dit onderzoek heeft verricht want uit de vrijspraak van het onder een bepaalde kwalificatie aanhangig gemaakte feit volgt immers dat de rechter alle mogelijke heromschrijvingen in overweging heeft genomen en van oordeel is dat het feit niet aan een andere kwalificatie beantwoordt (1). (1) Zie Cass. 20 mei 1997, AR P.96.0141.N, AC 1997, nr. 235, met concl. van advocaat-generaal Bresseleers.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Feit dat niet beantwoordt aan de in de akte van aanhangigmaking gegeven kwalificatie - Vrijspraak

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

C.15.0247.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.1 AC nr. 467

De rechter die vaststelt dat in een pleidooi een middel van verjaring wordt opgeworpen dat niet in de conclusie was aangevoerd, mag het mondeling opgeworpen middel niet louter op die grond verwerpen.

Geen conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Middel van verjaring - Opgeworpen in pleidooi - Niet aangevoerd in conclusie

- Artt. 756bis en 2244 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0288.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.1 AC nr. 337

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht de strafrechter om aan te geven op grond van welke artikelen hij een burgerrechtelijke veroordeling uitspreekt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen - Burgerrechtelijke veroordeling

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 Grondwet 1994

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen - Burgerrechtelijke veroordeling

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 Grondwet 1994

Wanneer de strafrechter een partij enkel tot het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding veroordeelt, hoeft hij niet aan te geven op grond van welke wettelijke bepalingen hij die veroordeling uitspreekt en evenmin zijn beslissing met bijzondere redenen te omkleden.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtsplegingsvergoeding - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen en motivering

- Artt. 162bis en 195 Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de Wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernizering van de strafrechtspleging
- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 149 Grondwet 1994

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtsplegingsvergoeding - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen en motivering

- Artt. 162bis en 195 Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de Wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernizering van de strafrechtspleging
- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 149 Grondwet 1994

P.17.0074.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.4 AC nr. 320

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dienden de appelrechters niet te verantwoorden waarom zij slechts een gedeeltelijk uitstel van tenuitvoerlegging van de straf verlenen en geen werkstraf of probatiemaatregel opleggen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Verlenen van gedeeltelijk uitsel van tenuitvoerlegging van de straf - Motivering door strafrechter

- Art. 195, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

De bijzondere motiveringsverplichting van artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering geldt enkel voor de gevallen waarin de wet aan de rechter de vrije beoordeling laat voor het opleggen van een straf of maatregel en geldt niet indien de rechter het wettelijk minimum oplegt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Bijzondere motiveringsplicht van strafrechter - Opleggen van wettelijk minimum van een straf of maatregel

Uit artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het bestreden vonnis dat de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete bevestigt, de omvang van deze geldboete niet bijzonder diende te motiveren.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Bevestiging van de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete - Motivering door strafrechter

---

P.16.1242.F 29 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170329.2 AC nr. ...

In strafzaken moet de beslissing de bepalingen betreffende de strafbaarstellingen en de straffen opgeven (1); wanneer het gebruik van de valsheid in geschriften door de steller van het valse stuk en met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf; de valsheid en het gebruik van het valse stuk maken in dat geval slechts één voortgezet misdrijf uit, waarop de straf wegens valsheid staat (2); de weglating van artikel 197 Strafwetboek in het bestreden arrest, dat door middel van verwijzing naar het beroepen vonnis de artikelen 193, 196, 213 en 214 Strafwetboek opgeeft, kan bijgevolg niet tot vernietiging leiden. (1) Zie bijv. Cass. 15 maart 2017, AR P.16.1271.F, AC 2017, nr. ... (vereniging van boosdoeners); Cass. 27 november 2012, AR P.11.1433.N, AC 2012, nr. 641 (Art. 2 KB 9 april 2007); Cass. 18 juni 2003, AR P.03.0269.F, AC 2003, nr. 358 (opzettelijke slagen en verwondingen met blijvende arbeidsongeschiktheid); Cass. 4 juni 2002, AR P.01.0706.N, AC 2002, nr. 33 (Art. 3 KB 13 mei 1987); Cass. 15 april 1997, AR P.96.1158.N, AC 1997, nr. 185 (Art. 307, WIB92); R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, 5e uitg., Kluwer, 2010, nr. 1761-1763, en de daarin aangehaalde verwijzingen; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken" in F. DERUYCK, E. GOETHALS, L. HUYBRECHTS, J. LECLERCQ, J. ROZIE, M. ROZIE, P. TRAEST, en R. VERSTRAETEN (eds.), Amicus Curiae : liber amicorum Marc De Swaef, Antwerpen, Intersentia, 2013, 441-464; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 7e uitg., 2014, 1269. Aldus heeft het Hof een arrest vernietigd dat, ook al vermeldde het artikel 197 van het Strafwetboek, noch uitdrukkelijk noch door verwijzing de wettelijke bepaling vermeldde die de straf bepaalt die van toepassing is op het gebruik van valse stukken. (Cass. 23 april 1996, AR P.94.1564.N, AC 1996, nr. 121). (2) Cass. 17 maart 2010, AR P.09.1623.F, AC 2010, nr. 188; zie Cass. 18 februari 1974, AC 1974, I, p. 641; A. MARCHAL en J.-P. JASPAR, Droit criminel, Traité théorique et pratique, I, Brussel, Larcier, 1965, 257, nr 660; FR. LUGENTZ, "Les faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux" in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY, C. DE VALKENEER, D. DILLENBOURG, FR. LUGENTZ, J. MOINIL en G.-F. RANERI (eds.), Les infractions. 4 : Les infractions contre la foi publique, Brussel, Larcier, 2012, 190. Aldus, "wanneer, na aanneming van verzachtende omstandigheden, de raadkamer een beklaagde wegens het plegen van een door de artikelen 193 en 196 voorziene valsheid in geschriften naar de correctionele rechtbank heeft verwezen, is die rechtbank bevoegd om van de valsheid in geschriften en van het gebruik van valse stukken kennis te nemen, zo zij het bestaan vaststelt niet enkel van de valsheid maar ook van een door de beklaagde gepleegd feit van gebruik van valse stukken die de voortzetting van de vervalsing uitmaakt." (Cass. 5 september 1957, Arr. Verbr. 1957, 983, samenvatting).

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen - Valsheid in geschriften - Gebruik door de vervalser

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193 e.v. Strafwetboek

P.16.1271.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen - Vereniging van misdadigers

De veroordelende beslissing die nergens het artikel vermeldt dat het feit strafbaar stelt waaraan de eiser schuldig is verklaard evenmin als het artikel waarin de straf wordt bepaald die op dat misdrijf is gesteld, schendt artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; dat is het geval wanneer de veroordelende beslissing wegens vereniging van misdadigers enkel melding maakt van artikel 322 Strafwetboek, hetwelk slechts een algemene omschrijving geeft van dat misdrijf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. xxx.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering -

Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen - Vereniging van misdadigers

- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek
- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.1247.F 15 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170215.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter op grond van de artikelen 42, 3°, of 43bis, tweede lid, Strafwetboek de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen beveelt, dient hij opgave te doen van de redenen waarom hij voor die facultatieve straf heeft gekozen (1); noch de voormelde bepalingen, noch artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering verplichten de rechter evenwel om zijn beslissing te verantwoorden met verwijzing naar de beweegredenen van de wetgever ten tijde van de totstandkoming van de wet waarbij een straf wordt gesteld, of met opgave van de reden waarom hij deze boven gene redengeving verkiest, zo hij meent dat deze beter aan de persoonlijkheid van de beklaagde is aangepast. (1) Zie Cass. 28 november 2006, P.06.1086.N, AC 2006, nr. 605; Cass. 9 november 1988, AR 6941, AC 1989-1990, nr. 142; Cass. 18 september 1991, AR 9365, AC 1991-1992, nr. 34; Cass. 31 maart 1992, AR 5098, AC 1991-1992, nr. 410; Cass. 5 maart 2002, AR P.01.1431.N, AC 2002, nr. 158; M. DE SWAEF, "De bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen uit misdrijven", RW 1990-1991, p. 491, nr. 7; Cass. 21 mei 2002, AR P.02.0138.N, RW 2002-2003, p. 342, noot S. VAN OVERBEKE, "De motivering van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen".

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Bijzondere verbeurdverklaring - Verwijzing naar de beweegredenen van de wetgever (ratio legis)

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42, 3°, en 43bis, tweede lid Strafwetboek

P.14.1698.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.1 AC nr. ...

Om te voldoen aan het voorschrift van artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat ieder veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepalingen moet vermelden, volstaat het dat de rechter wat de bestraffing betreft de artikelen vermeldt die de hoofdstraffen bepalen, zonder dat hij noodzakelijk melding hoeft te maken van de artikelen die de bijkomende straffen bepalen (1). (1) Zie: Cass. 30 september 2009, AR P.09.0709.F, AC 2009, nr. 537.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordelend vonnis - Vermelding van de toegepaste westbepalingen - Verplichting

P.15.1134.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens, waaronder de verklaringen van de beklaagden, ook deze die hen voordelig zijn; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, hoeft hij niet bijzonder te motiveren in welke mate hij deze verklaringen in aanmerking neemt noch hoe de verklaringen van een beklaagde tegenover deze van de medebeklaagden dienen te worden afgewogen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verklaringen van beklaagden - Onaantastbare beoordeling door de rechter

P.15.0308.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.3 AC nr. ...

Bij ontstentenis van daartoe strekkende conclusie, is de rechter niet ertoe gehouden zijn beslissing dat de verjaring van de strafvordering niet is ingetreden, nader te motiveren.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Verjaring - Schorsing - Stuiting - Daden of gebeurtenissen die de verjaring schorsen of stuiten - Vermelding in het vonnis of arrest - Verplichting

P.16.0421.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.1 AC nr. ...

De rechter bij verstek die de vorderingen of verweermiddelen van de verschijnende partij niet inwilligt, moet vaststellen dat het inwilligen ervan strijdig is met de openbare orde.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke vordering uit misdrijf - Verstek van de verwerende of vorderende partij - Vorderingen of verweermiddelen van de verschijnende partij - Verwerping

---

P.14.1821.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.7 AC nr. ...

Om naar het voorschrift van artikel 149 Grondwet en van artikel 195 Wetboek van Strafvordering, met redenen te zijn omkleed, moet de op de strafvordering gewezen veroordelende beslissing opgave doen van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het aan de beklaagde ten laste gelegde misdrijf omschrijven en van die waarbij de straf wordt bepaald (1). (1) Cass. 27 november 2012, AR P.11.1433.N, AC 2012, nr. 641; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsplicht in politie- en correctionele zaken: over de verplichting de toegepaste wetsbepalingen te vermelden" in F. DERUYCK, E. GOETHALS, L. HUYBRECHTS, J.-F. LECLERCQ, J. ROZIE, M. ROZIE, P. TRAEST en R. VERSTRAETEN (eds.), Amicus Curiae. Liber amicorum Marc De Swaef, Antwerpen-Cambridge, Intersentia 2013, 441-464.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordeling - Vereiste vermeldingen - Toepasselijke wetsbepalingen

---

P.16.0865.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.5 AC nr. ...

Indien een beklaagde zich beperkt tot de loutere aanvoering dat de rechter toepassing dient te maken van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek zonder daartoe enig concreet gegeven aan te voeren, beantwoordt en verwerpt de rechter die aanvoering met de enkele vaststelling dat er tussen de door hem beoordeelde feiten en de feiten waarvoor de beklaagde reeds werd veroordeeld met een in kracht van gewijsde getreden beslissing, geen eenheid van opzet bestaat; noch artikel 6 EVRM dat aan de rechter de verplichting oplegt melding te maken van de voornaamste redenen die hem hebben overtuigd van de schuld van een beklaagde, noch de artikelen 195 en 211 Wetboek van Strafvordering die aan de rechter bepaalde verplichtingen opleggen met betrekking tot de motivering van de schuld en de straf, leggen aan de rechter die een verzoek om toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek beoordeelt, een verdergaande motiveringsplicht op (1). (1) Cass. 22 november 2000, AR P.00.1113.F, AC 2000, nr. 635; Cass. 10 februari 2010, AR P.09.1281.F, AC 2010, nr. 92.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Eenheid van opzet - Afwezigheid - Motiveringsplicht

---

P.16.0728.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.6 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de opportuniteit om een werkstraf uit te spreken, kan de rechter oordelen dat die straf, gelet op de aard van de feiten en de elementen die eigen zijn aan de persoon van de dader, ertoe kan leiden dat laatstgenoemde de ernst van de misdrijven gaat minimaliseren en dus niet beantwoordt aan het ontradend effect dat hij aan de strafrechtelijke veroordeling wil geven.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Weigering een werkstraf uit te spreken - Motivering - Aard van de feiten en elementen eigen aan de persoon van de dader

- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.15.0713.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.2 AC nr. ...

Om regelmatig met redenen te zijn omkleed, dient het vonnis in hoger beroep dat de beklaagde veroordeelt tot een rijverbod geen melding te maken van artikel 163, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, maar is enkel vereist dat dit vonnis de bijzondere motiveringsplicht naleeft voorgeschreven bij artikel 195, vierde lid, Wetboek van Strafvordering en overeenkomstig het eerste lid van dit artikel melding maakt van de wettelijke bepalingen betreffende de constitutieve bestanddelen van het bewezenverklaarde misdrijf en de uitgesproken straf (1). (1) Cass. 28 mei 1986, AR 5020, AC 1985-1986, 1326.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Veroordeling tot een rijverbod - Motiveringsplicht

P.16.0627.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.2 AC nr. ...

Om de keuze van de straf en van de strafmaat die hij wil opleggen met redenen te omkleden, kan de rechter elk feitelijk gegeven in aanmerking nemen waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en dat de ernst van het misdrijf aantoont of hem duidelijkheid verschaft over de persoonlijkheid van de dader; de omstandigheid dat dit gegeven een onderscheiden strafbaar feit kan opleveren, dat niet bij de rechter aanhangig is gemaakt, staat daaraan niet in de weg, mits hij geen uitspraak doet over het strafbaar karakter daarvan (1). (1) Cass. 26 maart 1997, AR P.96.0439.F, AC 1997, nr. 162; in dezelfde zin, zie Cass. 3 oktober 2012, P.12.0700.F, AC 2012, nr. 507, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Feiten dateren van na het in de dagvaarding bedoelde tijdvak - Vermoeden van onschuld

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.16.0403.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.7 AC nr. ...

De rechter oordeelt in elke zaak afzonderlijk en aan de hand van de particuliere omstandigheden van die zaak of bij toepassing van artikel 6.1 EVRM binnen een redelijke termijn is beslist over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging en de rechter neemt bij die beoordeling de complexiteit van de zaak, het gedrag van de partijen en de bevoegde overheden en het belang van de zaak voor die partijen in aanmerking; uit artikel 6.1 EVRM, artikel 149 Grondwet, de artikelen 195 en 211 Wetboek van Strafvordering en artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt evenwel niet dat indien een beklaagde voor de rechter zonder nadere redengeving vraagt dat hij overeenkomstig artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering eenvoudig schuldig wordt verklaard, de rechter in zijn beslissing uitdrukkelijk moet aangeven dat hij de redelijke termijn–vereiste aan elk van de voormelde criteria heeft getoetst (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2016, AR. P.15.0514.N, AC 2016, nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vraag zonder redengeving van beklaagde om eenvoudige schuldigverklaring - Beoordeling redelijke termijn - Taak rechter

P.16.0430.N 14 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160614.2 AC nr. ...

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie is de rechter niet verplicht het aanvangstijdstip van de redelijke termijn uitdrukkelijk te preciseren.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redelijke termijn - Aanvangstijdstip - Beoordeling door de rechter - Toepassing

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep en dat bepaalt dat voor die straffen waarvoor de rechter de vrije beoordeling heeft, hij nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen moet vermelden waarom hij die straffen en hun maat uitspreekt, laat de rechter toe de aan een beklaagde opgelegde straf en de maat ervan te motiveren met redenen die gemeenschappelijk zijn aan verschillende beklaagden, wanneer uit deze redenen blijkt dat de aan elke beklaagde opgelegde straf het voorwerp uitmaakt van een individuele beoordeling.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf en strafmaat - Vrije keuze - Redenen die gemeenschappelijk zijn aan verschillende beklaagden - Wettigheid

De in de artikelen 221, 222 en 261 AWDA en artikel 39 Accijnswet 1997 voorgeschreven verbeurdverklaring is verplicht door de rechter op te leggen; de rechter die desbetreffend geen keuze heeft, dient aldus niet te motiveren waarom hij deze straffen oplegt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Douanemisdrijf - Verplichte verbeurdverklaring

De rechter hoeft niet te antwoorden op stukken, maar alleen op een voor hem genomen conclusie (1). (1) Cass. 15 november 2000, AR P.00.1373.F, AC 2000, nr. 627.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motiveringsplicht

P.16.0077.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schuldigverklaring van meerdere beklaagden met eenzelfde redengeving wordt verantwoord, vormt geen schending van artikel 6 EVRM.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Meerdere beklaagden - Schuldigverklaring - Eenzelfde redengeving - Artikel 6.1, EVRM - Verzoenbaarheid

Krachtens artikel 334, tweede lid, Wetboek van Strafvordering formuleren het hof van assisen en de gezworenen, nadat de gezworenen hebben geantwoord op de gestelde vragen, de voornaamste redenen van hun beslissing, zonder dat zij moeten antwoorden op alle neergelegde conclusies; die motiveringsplicht houdt in dat het hof van assisen en de gezworenen die redenen moeten vermelden opdat de veroordeelde zou weten waarop de schuldigverklaring is gesteund, maar niet dat voor elk constitutief bestanddeel van het bewezen verklaarde misdrijf of elk bestanddeel van de bewezen verklaarde deelneming telkens en afzonderlijk de voornaamste redenen moeten worden vermeld.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van assisen - Eindarrest - Motiveringsplicht

P.15.0216.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.3 AC nr. ...

Bij ontstentenis van betwisting omtrent de wetsbepaling waarop de burgerlijke rechtsvordering is gegrond, behoeft de rechter die wetsbepaling niet te vermelden (1). (1) Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.0807.F, AC 2001, nr. 550.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Grondslag - Misdrijf - Wetsbepaling - Vermelding - Verplichting van de rechter

- Art. 149 Grondwet 1994

P.15.0668.N 26 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160126.5 AC nr. ...

Uit artikel 163, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat van toepassing is voor de politierechtbanken, en artikel 195, tweede en vierde lid, van dat wetboek, volgt dat het bestreden vonnis dat het beroepen vonnis bevestigt, de keuze van de gevangenisstraf en de duur ervan niet in het bijzonder dient te motiveren (1) . (1) Deze beslissing, op eensluidende conclusie van het OM, vindt steun in de vaste rechtspraak van het Hof: Cass. 12 januari 1989, AR 2539, AC 1988-89, nr. 276; Cass. 23 mei 1989, AR 2818, AC 1988-89, nr. 541; Cass. 21 september 1993, AR 6755, AC 1993, nr. 363; DECLERCQ, R., Beginselen van Strafrechtspleging, 6de ed., 2014, nr. 1773, p. 753. Deze regel lijkt op het eerste gezicht een ongelijke behandeling van vergelijkbare rechtstoestanden in te houden, want de politierechter kan in verkeerszaken vrij zware gevangenisstraffen uitspreken zonder deze in het bijzonder te moeten motiveren, terwijl de correctionele rechtbank die straffen wel moet motiveren. Toch heeft deze regeling genade gevonden in de ogen van het Grondwettelijk Hof (toen nog Arbitragehof) dat in zijn arrest nr. 71/2000 van 14 juni 2000 oordeelde dat deze regel geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet: zie Cass. 4 oktober 2000, AR P.99.0196.F, AC 2000, nr. 514. In rechtsoverweging B.4. oordeelt het Arbitragehof dat het derde lid van artikel 195 Wetboek van Strafvordering werd verantwoord door het feit dat de politierechtbanken "in het algemeen minder zware straffen uitspreken" (Parl. St., Kamer, 1982-1983, nr. 668/1, p. 7), door het feit dat "de overtredingen die worden vervolgd beter door de rechtzoekenden gekend zijn" (op. cit., nr. 668/3, p. 2), en door de zorg om "een vlugge afhandeling van de politiezaken niet in de weg te staan" (Parl. St., Senaat, 1986-1987, nr. 383-2, p. 2). Uit de parlementaire voorbereiding blijkt volgens het Arbitragehof bovendien dat het hoofdbezwaar ten aanzien van het ontwerp, namelijk dat de voorgestelde maatregel de gerechtelijke achterstand nog zou vergroten, is afgewezen, "behalve voor de veroordelingen door de politierechtbanken, die in beginsel minder zwaar zijn en vaak terugkeren" (Parl. St., Kamer, 1985-1986, nr. 508/3, p. 2). De vraag kan worden gesteld of de eerste vaststelling, met name dat de politierechtbanken "in het algemeen minder zware straffen uitspreken" nog wel actueel is, nu de politierechtbanken, door de opeenvolgende wetswijzigingen sinds het arrest nr. 71/2000, thans veel zwaardere gevangenisstraffen kunnen opleggen. In casu werd aan de eiser een straf opgelegd, die door de politierechtbank ook reeds kon worden opgelegd ten tijde van het arrest nr. 71/2000: er was dus geen aanleiding om een prejudiciële vraag te stellen aangezien de juridische situatie, die ten grondslag ligt aan het geannoteerde arrest, niet wezenlijk of substantieel verschilt van deze waarover het Arbitragehof zich op 14 juni 2000 reeds heeft uitgesproken. P.D.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering die tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoort - Veroordeling tot een gevangenisstraf - Hoger beroep - Bijzondere motiveringsplicht in verband met de keuze en de duur van de straf

---

P.15.1659.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.3 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter om in het vonnis de neerlegging van stukken te vermelden en evenmin om op de daarin vervatte elementen te antwoorden die voor hem niet bij conclusie werden overgenomen (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2000, AR P.99.1826.N, AC 2000, nr. 129.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Neergelegde stukken - Verplichting om te antwoorden

- Art. 149 Grondwet 1994

Wanneer de gegevens die hem ter beoordeling zijn voorgelegd niet het voorwerp uitmaken van een conclusie, eerbiedigt de rechter het recht op een eerlijk proces door de partijen de redenen op te geven van zijn beslissing; daaruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, door de tegenaanwijzingen te vermelden die een beletsel vormen voor de toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteiten, haar beslissing, welke door haar in feite wordt beoordeeld, regelmatig met redenen omkleedt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Recht op een eerlijk proces

---

P.14.0844.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.1 AC nr. ...

Er bestaat tegenstrijdigheid in de motivering als bedoeld bij artikel 149 Grondwet en artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek wanneer er een tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing onderling of tussen de redenen en het dictum; dit is niet het geval wanneer de tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing en de gegevens van het strafdossier.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Tegenstrijdigheid in de motivering - Begrip

Het arrest dat de telastlegging van valsheid en gebruik van valse stukken bewezen verklaart in de bewoordingen van de wet, stelt aldus vast dat alle constitutieve bestanddelen van het misdrijf zijn verenigd en, bijgevolg, dat de valsheid, voorwerp van die telastlegging, een beschermd geschrift betreft; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie hoeft het arrest die beslissing niet nader te motiveren (1). (1) Zie over de factuur als beschermd geschrift: Cass. 5 mei 2004, AR P.04.0063.F (onuitgegeven); Cass. 5 december 2000, AR P.99.0245.N, AC 2000, nr. 671;; Cass. 5 februari 1997, AR P.96.0927.F, AC 1997, nr. 64; Cass. 19 september 1995, AR P. 94.0377.N, AC 1995, nr.388; Cass. 25 oktober 1988, AR nr. 2183, AC 1988-89, nr. 112; T. BYL, "De factuur in het strafrecht", in G. BALLON en I. SAMOY (eds.), De factuur en verwante documenten, Brugge, Vandenbroele, 2009, (255) 263, nr. 348-349; E. DIRIX en G.L. BALLON, Factuur, in APR, Mechelen, Kluwer, 2012, 369, nr. 718-719; S. VAN DYCK, Valsheid in geschriften en gebruik van valse geschriften, Antwerpen, Intersentia, 2007, 296-297, nr. 166; L. DELBROUCK, "Hoe vals kan een factuur zijn" (noot onder Cass. 14 december 2010), RABG 2011, (590) 590, nr. 3.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Valsheid en gebruik van valse stukken - Vereniging van alle constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Beschermd geschrift

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.15.1596.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.4 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling om de redenen over te nemen van het advies van het openbaar ministerie voor haar uitspraak over de vrijheidsberovende maatregel waarop de beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats neerkomt; de verwijzing naar die redenen houdt in dat de appelrechters de relevantie ervan hebben erkend ten opzichte van het voor hen aangevoerde verweer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van de redenen van het advies van het openbaar ministerie - Wettigheid

- Art. 72 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van de redenen van het advies van het openbaar ministerie - Wettigheid

P.15.1112.F 16 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151216.4 AC nr. ...

Onder een tegenstrijdigheid die een gebrek aan redengeving oplevert, wordt een tegenstrijdigheid begrepen tussen de redenen of tussen de redenen en het beschikkend gedeelte van eenzelfde beslissing; zij kan niet volgen uit de enkele vergelijking van de beslissing die het misdrijf bewezen verklaart met de wetsbepalingen waarop die beslissing is gegrond.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling - Tegenstrijdigheid - Gebrek aan redengeving

- Art. 149 Grondwet 1994

Een vergissing in de bedoelde wetsbepaling leidt niet tot cassatie (1). (1) Zie Cass. 3 mei 2000, AR P.99.1197.F, AC 2000, nr. 268; R. Declercq, Procédure pénale, R.P.D.B., Aanvulling IX, nrs. 1414 en 1430.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering in rechte - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling - Vermelding van de wetsbepalingen - Vergissing

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering

P.15.1147.F 16 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151216.1 AC nr. ...

De vonnissen van de correctionele rechtbank moeten alleen de wetsbepalingen vermelden die het feit strafbaar stellen en die daarop straffen stellen, wanneer ze tot veroordeling leiden (1). (1) Zie Cass. 23 oktober 2001, AR P.00.0304.N, AC 2001, nr. 565.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Bestanddelen van het misdrijf - Misdrijf waarvoor beklaagde niet wordt veroordeeld

- Artt. 163 en 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 Grondwet 1994

P.15.1215.F 2 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151202.2 AC nr. ...

De beslissing die het verzet ontvankelijk verklaart, houdt niet in dat de verstekprocedure verdwijnt; aangezien de verwijzing naar de bestanddelen van een als ongedaan beschouwde beslissing niet van dien aard is om het vonnis op verzet ongeldig te maken, kan de rechter uitspraak doen over de grond van de vervolging door de bewoordingen van de verstekbeslissing over te nemen (1). (1) Zie Cass. 15 oktober 2008, AR P.08.0421.F, AC 2008, nr. 548; R. Declercq, Opposition en matière répressive, RPDB, Aanvulling, dl. 8, Brussel, 1995, p. 508, nrs. 225 tot 227; M.-A. Beernaert, H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, 7de uitgave, Die Keure 2014, dl. II, p. 1375.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Verstekvonnis - Verzet - Ontvankelijk verzet - Vonnis op verzet - Vonnis neemt de bewoordingen van de verstekbeslissing over - Wettigheid

P.15.0286.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.2 AC nr. ...

Een vonnis of een arrest is met redenen omkleed naar vereiste van artikel 149 Grondwet wanneer de rechter duidelijk en ondubbelzinnig de juridische en feitelijke redenen opgeeft, ook al zijn die beknopt, op grond waarvan hij aldus heeft geoordeeld (1). (1) J. de Codt, Des nullités et l'instruction et du jugement, Bruxelles, Larcier, 2006, p. 201; P. Maffei, " La motivation des décisions judiciaires en matière répressive et son contrôle par la Cour de cassation de Belgique ", R.D.P.C., 2009, p. 889; zie Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F,AC 2008, nr. 737.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motiveringsplicht - Artikel 149 Grondwet

P.15.1461.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Opgave van de wetsbepalingen met betrekking tot de rechtspleging - Verplichting

De beslissingen in strafzaken dienen de wetsbepalingen met betrekking tot de rechtspleging niet te vermelden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Opgave van de wetsbepalingen met betrekking tot de rechtspleging - Verplichting

P.15.0991.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.3 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet houdt voor de strafrechter niet de verplichting in om bij afwezigheid van een conclusie de voornaamste redenen voor de beslissing op de strafvordering op te geven of aan te geven hoe de elementen van het strafdossier bijdragen tot de constitutieve elementen van de aan een beklaagde verweten misdrijven en geen enkele wetsbepaling staat eraan in de weg dat de appelrechters hun beslissing met redenen omkleden door overname van de redenen van het beroepen vonnis; de rechter motiveert overeenkomstig artikel 149 Grondwet regelmatig de schuldigverklaring van een beklaagde door in de bewoordingen van de strafwet de bestanddelen van het misdrijf vast te stellen, zonder dat hij, bij ontstentenis van een daartoe strekkende conclusie, uitdrukkelijk het bestaan van elk van de verschillende bestanddelen van het misdrijf dient vast te stellen, de gronden daartoe moet opgeven en de juiste rol van een beklaagde daarin dient te bepalen.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissing over de schuld - Motiveringsplicht

P.15.0486.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.6 AC nr. ...

De rechter mag de keuze van de uitgesproken straffen en de strafmaat voor elk ervan verantwoorden door middel van dezelfde motivering wanneer de door hem aangegeven redenen zowel de keuze van de uitgesproken straffen als de strafmaat voor elk ervan verantwoorden (1). (1) Cass. 21 december 1993, AR 7191, AC 1993, nr. 537.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Motiveringsplicht

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.15.1241.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.7 AC nr. ...

Een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank vertoont geen motiveringsgebrek omdat de rechtbank, anders dan met een vorig vonnis, van oordeel is dat het reclasseringsplan van een veroordeelde het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten niet kan opvangen of omdat het elementen in aanmerking neemt om tot dat oordeel te komen die reeds bestonden op het ogenblik van het vorig vonnis (1). (1) Zie Cass. 15 oktober 2013, AR P.13.1575.N, AC 2013, nr. 524.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Motivering van het vonnis - Wijze

P.14.1948.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.1 AC nr. ...

Het arrest dat enerzijds de beklaagde schuldig verklaart aan diefstal door middel van geweld of bedreigingen met de omstandigheid dat het misdrijf gepleegd werd onder twee van de in artikel 471 Strafwetboek vermelde omstandigheden en anderzijds op de burgerlijke rechtsvordering het beroepen vonnis bevestigt waarbij een gerechtsdeskundige werd aangesteld met als opdracht advies te verstrekken over een blijvende schade en meer bepaald aan te geven of de blijvende letsels op een blijvende wijze een aantasting van de arbeidsgeschiktheid van het slachtoffer uitmaken, is tegenstrijdig gemotiveerd aangezien de opdracht aan de deskundige de mogelijkheid open laat dat de diefstal met geweld of bedreiging onder meer een blijvende fysische of psychische ongeschiktheid zoals bepaald door artikel 473 Strafwetboek, ten gevolge heeft gehad (1). (1) Cass. 28 juni 2000, AR P.99.1886.F, AC 2000, nr. 409; Cass. 30 maart 1994, AR P.93.1596.F, AC 1994, nr. 155.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Diefstal met geweld of bedreiging - Gepleegd onder twee van de verzwarende omstandigheden van artikel 471 Strafwetboek - Strafvordering - Veroordeling - Burgerlijke vordering - Deskundigenonderzoek - Motivering - Tegenstrijdigheid

- Artt. 468, 471, 472 en 473 Strafwetboek
- Art. 149 Grondwet 1994

P.14.0439.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.4 AC nr. ...

Gelet op het verplichte karakter van de in artikel 505, zesde lid, Strafwetboek die bepaling bedoelde verbeurdverklaring, is de motiveringsverplichting van artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering daarop niet van toepassing en motiveert de rechter zijn desbetreffende beslissing naar recht door vast te stellen dat de wettelijke voorwaarden zijn vervuld; de omstandigheid dat de rechter in geval hij overgaat tot verbeurdverklaring per equivalent, die straf kan matigen om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie Cass. 24 juni 1998, AR P.97.1120.F, AC 1998, nr. 333; Cass. 1 maart 2000, AR P.99.1604.F, AC 2000, nr. 149; Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0034.N, AC 2006, nr. 165.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bijzondere verbeurdverklaring - Witgewassen vermogensvoordelen - Artikel 505, zesde lid, Sw. - Verplichte verbeurdverklaring - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Sv. - Toepasselijkheid

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bijzondere verbeurdverklaring - Witgewassen vermogensvoordelen - Artikel 505, zesde lid, Sw. - Verplichte verbeurdverklaring

P.13.1108.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.2 AC nr. ...

De appelrechters die de bepaling van de opgelegde straf gronden op een uitgewiste veroordeling, verantwoorden hun beslissing niet naar recht.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Redengeving gegrond op een uitgewiste veroordeling

- Artt. 619, eerste lid, 620 en 634 Wetboek van Strafvordering

P.14.0078.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.1 AC nr. ...

In strafzaken moeten veroordelende beslissingen, om naar recht met redenen omkleed te zijn, opgave doen van de wettelijke bepalingen waarbij de bestanddelen van het ten laste gelegde misdrijf worden vastgesteld, alsook van de wetsbepalingen waarbij de straf wordt bepaald; wanneer de veroordeling wordt uitgesproken wegens een overtreding van het Wegverkeersreglement, moet de rechter niet bovendien de bepaling vermelden van het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad in de zin van artikel 29 Wegverkeerswet (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2000, AR P.99.1526.F, AC 2000, nr. 126.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordeling - Aanwijzing van de wettelijke bepalingen - Wegverkeer - Overtredingen per graad

P.15.0257.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.6 AC nr. ...

Ingeval van herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling oordeelt de strafuitvoeringsrechtbank overeenkomstig artikel 68, §5, tweede lid, Wet Strafuitvoering onaantastbaar in feite voor welke periode de proeftijd goed is verlopen rekening houdend met de inspanning die de veroordeelde heeft geleverd om de hem opgelegde voorwaarden te respecteren en bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie moet de strafuitvoeringsrechtbank de overeenkomstig dat artikel genomen beslissing met betrekking tot de goed verlopen proeftijd niet nader motiveren (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.10.0431.N, AC 2010, nr. 232; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702; zie D. VANDERMEERSCH, Le nouveau statut externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et les tribunaux d'application des peines, Akten van het colloquium georganiseerd op 9 februari 2007 door "l'Institut des droits de l'homme du barreau de Bruxelles" met als titel "Le nouveau droit des peines", collectie Droit et Justice, nr. 73, Bruylant, 2007, p. 297.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Verplichting om het gedeelte van de vrijheidsstraf dat nog moet worden ondergaan te bepalen - Aftrek van een gedeelte van de proeftijd - Mate waarin wordt afgetrokken - Onaantastbare beoordeling - Motivering

P.14.1706.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.4 AC nr. 101

Noch artikel 149 van de Grondwet, noch artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering, noch artikel 6 van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden vereisen dat de rechter, wanneer bij hem geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven aanhangig is gemaakt, de concrete elementen vermeldt die de samenvoeging van aparte zaken omwille van hun samenhang rechtvaardigt.

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Samenhang - Geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven - Samenvoeging van zaken - Beslissing - Motivering

- Artt. 195, 226 en 227 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 149 Grondwet 1994

OP CONCLUSIE

P.25.1182.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 23, 4° en 30, § 3, laatste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat het onderzoeksgerecht dat beslist over de handhaving van de voorlopige hechtenis, moet antwoorden op de conclusies van de partijen; rekening houdend met de korte termijn waarbinnen het onderzoeksgerecht moet beslissen, moet dit echter niet tot in de bijzonderheden antwoorden op die conclusies (1). (1) Cass. 13 mei 2025, AR P.25.0673.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250513.2N.25.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Onderzoeksgerecht - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0937.N 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAK.1 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter beslist over het verzoek tot invrijheidstelling om medische redenen steunend op de adviezen van de directeur van de gevangenis, de behandelende geneesheer, de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst en, in voorkomend geval, van de door de veroordeelde gekozen geneesheer, alsook van het openbaar ministerie; hij beoordeelt daartoe onaantastbaar de bewijswaarde van die adviezen; uit de enkele omstandigheid dat in het vonnis enkel wordt verwezen naar één advies, kan niet worden afgeleid dat de strafuitvoeringsrechter de andere adviezen niet in aanmerking heeft genomen (1). (1) Zie Cass. 7 mei 2019, AR P.19.0397.N, AC 2019, nr. 268.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Beoordelingsvrijheid - Bewijswaarde van de adviezen van de directeur van de gevangenis, de behandelende geneesheer, de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst en, in voorkomend geval, van de door de veroordeelde gekozen geneesheer, alsook het OM - Alleen verwijzing naar één advies in het vonnis - Gevolg

- Art. 74, § 3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0941.N 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAK.5 AC nr. ...

Indien de bestuurlijke beslissing tot vrijheidsberoving het wettelijk bepaalde criterium “risico op onderduiken” met feitelijke gegevens onderbouwt, kan het onderzoeksgerecht niet volstaan met het louter poneren dat dit risico gelet op een schijnbare verankering in België niet aanwezig is.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vreemdelingen - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden - Risico op onderduiken - Beslissing van het onderzoeksgerecht die de invrijheidstelling beveelt - Motivering door het onderzoeksgerecht - Omvang

- Art. 1, § 1, 11°, en § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het

verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.25.0617.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.21 AC nr. ...

De rechter kan de afwijzing van het verzoek van een beklaagde om een slachtoffer van beweerde seksuele misdrijven als getuige op de rechtszitting onder eed te horen, verantwoorden door de impact die het horen op de rechtszitting kan hebben op de psychische toestand van dat slachtoffer; hij kan hierbij onder meer rekening houden met de leeftijd van het slachtoffer en zijn mentale toestand, de periode die is verstreken sinds de feiten, de relatie of de familieband die er bestaat tussen het slachtoffer en de beklaagde of de therapie die het slachtoffer volgt als gevolg van de beweerde misdrijven, maar de loutere omstandigheid dat het verzoek van een beklaagde tot het horen of verhoren op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek belastende verklaringen heeft afgelegd, betrekking heeft op het slachtoffer van het beweerde seksuele misdrijf waarvoor hij wordt vervolgd, volstaat als zodanig evenwel niet om de afwijzing van dat verzoek te verantwoorden en hetzelfde geldt voor de louter theoretische mogelijkheid dat het slachtoffer negatieve gevolgen zou kunnen ondervinden van een verhoor op de rechtszitting; de rechter dient immers concrete elementen te vermelden waaruit hij afleidt dat er ernstige redenen zijn om niet in te gaan op het verzoek van een beklaagde tot het horen op de rechtszitting van een getuige die belastende verklaringen heeft afgelegd; het Hof onderzoekt of de rechter die een verzoek tot het horen van een getuige à charge op de rechtszitting heeft afgewezen, de drie criteria voor het horen van getuigen à charge juist heeft toegepast en of de redenen die de rechter heeft vermeld om de getuige niet te horen in overeenstemming zijn met de overige redenen van zijn beslissing (1). (1) Zie Cass. 8 april 2025, AR P.25.0002.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.8.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Getuigen - Recht op horen van getuigen à charge - Slachtoffer van seksueel misbruik - Afwijzing van het verzoek tot het horen van slachtoffer van seksueel misbruik als getuige - Verantwoording - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0641.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.25 AC nr. ...

Ingeval van cassatie met verwijzing moet de rechter naar wie de zaak door het Hof is verwezen binnen de grenzen van de verwijzing de zaak opnieuw beoordelen en daaruit volgt dat de rechter op verwijzing niet moet antwoorden op een conclusie die werd ingediend in de aan het cassatiearrest voorafgaande procedure, tenzij die partij die conclusie in de procedure na verwijzing heeft hernomen.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting tot het beantwoorden van regelmatig ingediende conclusie - Cassatie met verwijzing - Procedure na verwijzing - Conclusie neergelegd in de procedure vóór het cassatiearrest - Grens

D.24.0014.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.6 AC nr. ...

Onder een afdoende motivering moet elke motivering worden verstaan waarop de beslissing redelijkerwijs is gegrond; de feitenrechter dient in feite te beoordelen of de motivering van de beslissing afdoende is.

Op conclusie - Tuchtzaken - Magistraat - Schorsing uit zijn ambt op grond van een ordemaatregel - Afdoende motivering - Begrip - Beoordeling

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen
- Art. 2 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

P.25.0320.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.4 AC nr. ...

De verwerping van een verzoek om toekenning van een probatiestraf, een werkstraf of een maatregel van uitstel, dat de beklaagde indient zonder opgave van eigen of specifieke redenen, is regelmatig met redenen omkleed en naar recht verantwoord door een gevangenisstraf op te leggen waarvan de verantwoording toelaat te begrijpen waarom die andere straffen en maatregelen niet werden toegekend (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek om een werkstraf of een probatiestraf - Verzoek tot uitstel - Weigering van toekenning - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 137octies, § 3, tweede lid Strafwetboek
- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

Uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat de rechter steeds het verzoek van een beklaagde om toegang te krijgen tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden, moet toetsen aan criteria die in de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens worden vooropgesteld om de weigering van het horen van een getuige à décharge af te wegen tegen het recht op een eerlijk proces van de beklaagde, namelijk (1) het al dan niet voldoende onderbouwd zijn van het verzoek, (2) het voorhanden zijn van afdoende redenen om het voorwerp van het verzoek al dan niet relevant te achten voor de beoordeling van de telastlegging en (3) de impact van de verwerping van het verzoek op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd; een dergelijke afweging is enkel vereist voor bewijs waarvan de beklaagde aannemelijk maakt dat het de versie van de feiten en het bewijsmateriaal van de vervolgende partij op een doorslaggevende wijze kan weerleggen en waarvan de impact vergelijkbaar is met deze van een getuigenis à décharge op de rechtszitting (1). (1) Zie EHRM 7 maart 2019, nr. 6005/08, Abdullayev t. Azerbeidzjan, https://hudoc.echr.coe.int.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Recht op een eerlijk proces - Verzoek om toegang tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden - Beoordeling - Toetsing volgens de criteria voor het afwijzen van het verhoor van een getuige à décharge - Vereiste - Bewijs dat de versie van de feiten en bewijsmateriaal van het openbaar ministerie op doorslaggevende wijze kan weerleggen - Voorwaarde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0286.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.13 AC nr. ...

De artikelen 4, vierde lid, Probatiewet en 195 Wetboek van Strafvordering verbieden de rechter die het verzoek van de beklaagde om opschorting van de uitspraak verwerpt, niet om de weerslag van de straf te bepalen op zijn huidige beroepstoestand en niet op de loopbaan waarop hij kans had kunnen maken indien zijn strafblad blanco was gebleven.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beklaagde verzoekt om de gewone opschorting van de uitspraak, gelet op het gevaar voor declassering in geval van straf - Verwerping - Motivering - Draagwijdte - Verplichting om bij het afwegen van gevaar rekening te houden met huidige beroepstoestand van beklaagde (ja) maar ook met loopbaan waarop hij beweert kans te kunnen maken indien geen straf op strafblad wordt ingeschreven (neen)

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Wanneer de beklaagde tot staving van zijn verzoek om opschorting van de uitspraak een concreet gegeven aanvoert waaruit blijkt dat de straf tot zijn declassering zal leiden, dient de rechter in feite te onderzoeken of de aangevoerde omstandigheid dit werkelijk tot gevolg kan hebben; dit onderzoek valt onder de onaantastbare beoordeling van de feitenrechter (1). (1) Zie, wat betreft deze feitelijke beoordeling, Cass. 26 oktober 2021, AR P.21.0958.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.11, en de concl. van advocaat-generaal SCHOETERS, ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211026.2N.11.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beklaagde verzoekt om de gewone opschorting van de uitspraak - Motivering van de beslissing over het verzoek - Onderzoek of een aangevoerd concreet gegeven wijst op een gevaar voor declassering in geval van straf - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.25.0676.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.14 AC nr. ...

Artikel 2bis, eerste en tweede lid, Uitleveringswet 1874, voeren een algemene voorwaarde in voor de uitlevering, die onder toezicht van de onderzoeksgerechten wordt getoetst; in het kader van die toetsing dienen ze zich bijgevolg op zijn minst ervan te verzekeren dat er geen ernstige en duidelijke redenen bestaan waaruit blijkt dat aan die voorwaarde onmogelijk kan worden voldaan; wanneer degene wiens uitlevering door Turkije wordt gevraagd in zijn conclusie in hoger beroep zegt te vrezen dat de tegen hem geformuleerde beschuldigingen zijn ingegeven door zijn Koerdische afkomst en door zijn eerder politiek engagement en dat hij geen financiële steun van zijn familie in Turkije meer ontvangt omdat de meeste van zijn naasten zijn aangehouden, komen de appelrechters deze verplichting na wanneer zij, bij gebrek aan een conclusie in hoger beroep waarin die gevaren omstandiger worden gemotiveerd, vaststellen dat de eiser de Turkse nationaliteit heeft, dat hij op het ogenblik van de feiten meerderjarig was, dat hij geen immuniteit genoot, dat hij niet de hoedanigheid van politiek vluchteling had en, in hun mening die zij aan die van de eiser tegenstellen, oordelen dat er geen grond bestaat tot weigering van de uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel op basis van artikel 2bis Uitleveringswet 1874 (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Passieve uitlevering - Voorwaarden - Gevaren bedoeld in artikel 2bis, Uitleveringswet 1874 - Toetsing door de onderzoekgerechten - Geen gestaafde conclusie in hoger beroep - Gevolg

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.25.0562.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.13 AC nr. ...

Artikel 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het college, zonder dat het moet antwoorden op alle neergelegde conclusies, de voornaamste redenen van de beslissing van de jury moet formuleren; die bepaling strekt ertoe de partijen bij de assisenprocedure in staat te stellen de beslissing van de jury te begrijpen (1). (1) Cass. 28 maart 2023, AR P.22.1724.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230328.2N.1; Cass. 24 mei 2022, AR P.22.0419.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0240.N, AC 2020, nr. 538, met concl. OM, RW 2022-23, 1234; Cass. 31 januari 2018, AR P.17.1058.F, AC 2018, nr. 67; Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0834.N, AC 2016, nr. 601; Cass. 26 april 2016, AR P.16.0077.N, AC 2016, nr. 282; Cass. 5 juni 2012, AR P.11.0902.N, AC 2012, nr. 361; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0910.F, AC 2011, nr. 556 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0705.F, AC, 2010, nr. 562, NC 2011, 253 noot L. GYSELAERS; EHRM 29 november 2016, Lhermitte t/België: EHRM 16 november 2010, Taxquet t/België, § 63, www.echr.coe.int Over art. 334 Sv. zie L. HUYBRECHTS, "Strafrechtelijke motiveringsplicht in de branding. Over de motiveringsplicht i.v.m. feit en schuld", NC 2012, 114-115; M. DE SWAEF, "Het hof van assisen in recente cassatierechtspraak", in Na rijp beraad. Liber amicorum Michel Rozie, Intersentia, 2014, 158; C. MAES en S. VANTHIENEN, "Het hof van assisen 2.0. Succesvolle reboot of herhaalde systemcrash?", in Publiekrechtelijke Kronieken, 2018, 232-256; L. KENNES, "Les réformes récentes et à venir du jugement des affaires criminelles", in Actualités de droit penal et de procedure pénale, Anthémis, 2019, 165-166 en 174-175; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2022, 1362-1363; M.-A BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1865-1870.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van assisen - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Voornaamste redenen - Doel van het voorschrift

De motiveringsplicht van het hof van assisen wordt voor wat betreft de beslissing over de schuld geregeld door artikel 334 Wetboek van Strafvordering en niet door artikel 149 Grondwet; geen enkele bepaling verplicht de voorzitter van het hof van assisen om bij de vragen die hij bij toepassing van artikel 322 Wetboek van Strafvordering aan de gezworenen dient te stellen, afzonderlijke vragen te stellen voor elke onderscheiden deelnemingsgedraging zoals bedoeld in artikel 66 Strafwetboek; wanneer het hof van assisen een beschuldigde evenwel schuldig verklaart als deelnemer aan een misdaad, moet uit de voornaamste redenen van de jury die door het college bij toepassing van artikel 334 Wetboek van Strafvordering worden geformuleerd, blijken welke feitelijke gedraging de beschuldigde heeft gepleegd en aan welke deelnemingsvorm hij schuldig wordt geacht (1). (1) Over de voorwaarden van de onontbeerlijke hulp als vorm van mededaderschap (art. 66, 3° Sw.); Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1472.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.13; Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1374.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1; Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7; Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1562.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.1; Cass. 19 september 2023, AR P.23.0482.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230919.2N.1, met concl. OM; Cass. 7 december 2022, AR P.22.0918.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15, RW 2023-24, 58 noot S. MELIS, "Mededaderschap aan elektriciteitsdiefstal bij cannabisplantages: enkel 'weten' volstaat niet"; Cass. 14 juni 2022, AR P.22.0276.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220614.2N.1; Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1366.N, AC 2013, nr. 653; J. VANHEULE, "Bijdrage tot de studie van daderschap en deelneming aan de hand van ontwikkelingen in de rechtspraak (2021-2024)", T. Strafr. 2024, 324-389.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van assisen - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Geen aparte vraag over de deelnemingsvorm van de onontbeerlijke hulp aan de misdaad - Redenen over mededaderschap van een beschuldigde - Grens

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering
- Art. 322 Wetboek van Strafvordering
- Art. 66 Strafwetboek

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het arrest van het hof van assisen over de schuldvragen en het proces-verbaal van de rechtszitting dienen geen melding te maken van de toegepaste bepalingen van het Wetboek van Strafvordering; uit de loutere omstandigheid dat die bepalingen niet worden vermeld, kan niet worden afgeleid dat de erin vermelde voorschriften niet werden nageleefd.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van assisen - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Vermelding van de toegepaste wetsbepalingen - Verzuim - Gevolg

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch artikel 6.1 EVRM, noch artikel 334 Wetboek van Strafvordering of enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel, verplichten ertoe dat de formulering van de voornaamste redenen ook melding zou maken van:- de reden waarom een bepaalde verklaring van een medebeschuldigde meer overtuigend wordt bevonden dan een andere verklaring van die medebeschuldigde; - de achterliggende motieven van de voornaamste redenen van de jury; - alle argumenten à décharge die door een beschuldigde tijdens het debat werden voorgebracht; - de reden waarom geloof wordt gehecht aan de interpretatie van de telefoniegegevens door de politiediensten; - de stukken die door de beschuldigde tijdens het debat werden neergelegd; uit de loutere omstandigheid dat de formulering van de voornaamste redenen van de beslissing van de jury niet de reden vermeldt waarom aan een bepaalde verklaring geloof wordt gehecht en aan andere verklaringen niet, kan niet worden afgeleid dat de beslissing van de jury op arbitraire gronden is gebaseerd of het vermoeden van onschuld miskent.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van assisen - Verklaring van de jury - Motivering van het arrest over de schuld - Voornaamste redenen - Draagwijdte - Geen vermelding van stukken ingediend door de beschuldigde of van zijn argumenten - Geen redenen over de geloofwaardigheid van belastende bewijsgegevens of van bepaalde verklaringen van de beschuldigde - Vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 334 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0547.F 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.8 AC nr. ...

Het is ten aanzien van de bepalingen van de Voorlopige Hechteniswet, en niet ten aanzien van het gehele Wetboek van Strafvordering, dat artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet het onderzoeksgerecht verplicht zich van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel te verzekeren; de kamer van inbeschuldigingstelling en de raadkamer, die onverwijld uitspraak moeten doen, dienen enkel een prima facie onderzoek te verrichten van de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid (1). (1) Zie Cass. 22 september 2009, AR P.09.1389.N, AC 2009, nr. 518; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106; Cass. 24 oktober 2000, AR P.00.1387.N, AC 2000, nr. 298.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Onderzoeksgerecht - Regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid - Omvang

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Een middel dat antwoord verdient, veronderstelt de aanvoering, door een partij, van een feit waaruit zij, aan de hand van een juridische redenering, de gegrondheid van een verzoek, verweer of uitzondering meent te kunnen afleiden; de rechter dient niet te antwoorden op een bewering, een waarschijnlijkheid, een indruk, een vermoeden, een hypothese of een veronderstelling (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (4de middel), met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0133.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.9 AC nr. ...

Door artikel 4 van de wet van 19 december 2023 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen werden tussen het eerste en het tweede lid van artikel 195 Wetboek van Strafvordering drie leden ingevoegd; artikel 195, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, dat vóór de wijziging door artikel 4 van de voormelde wet van 19 december 2023, het tweede lid vormde van artikel 195 Wetboek van Strafvordering, bepaalt dat het vonnis nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen vermeldt voor de straffen en maatregelen die de rechter uitspreekt en die de wet aan zijn vrije beoordeling overlaat, alsook dat het de maat van elke uitgesproken straf of maatregel rechtvaardigt; artikel 195, tiende lid, Wetboek van Strafvordering, dat vóór de wijziging door artikel 4 van de voormelde wet van 19 december 2023, het zevende lid vormde van artikel 195 Wetboek van Strafvordering, bepaalt dat het tweede lid van dit artikel niet van toepassing is als de rechtbank uitspraak doet in hoger beroep, behalve wanneer zij een verval van het recht tot het besturen van een voertuig uitspreekt; uit de samenlezing van die bepalingen en de wetswijziging met de voormelde wet van 19 december 2023 volgt dat de verwijzing in artikel 195, tiende lid, Wetboek van Strafvordering naar het tweede lid van dit artikel moet worden gelezen als een verwijzing naar het vijfde lid; daaruit volgt dat de correctionele rechtbank die uitspraak doet in hoger beroep enkel de keuze en de maat voor de bijkomende straf van de vervallenverklaring van het recht tot sturen bijzonder moet motiveren; dit appelgerecht heeft dan ook niet de verplichting de keuze voor een facultatieve geldboete nauwkeurig te motiveren (1). (1) Over de beperkte motiveringsplicht inzake de straftoemeting in verkeerszaken in hoger beroep zie ook Cass. 20 december 2022, AR P.22.1332.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.26; P. HOET, "Het Hof van Cassatie, de motivering en de strafdoelen", in Het Hof van Cassatie in dialoog. Liber amicorum Beatrijs Deconinck en André Henkes, Larcier, 2024, 521.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Verkeerszaken - Motiveringsplicht - Toepasselijke wetsbepaling - Antwoord op een verweer over een facultatieve geldboete - Grens

- Art. 195, vijfde en tiende lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0416.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.21 AC nr. ...

Indien een geïnterneerde aanvoert dat de afdeling tot bescherming van de maatschappij waar hij is opgesloten geen hospitaal, kliniek of aan zijn noden aangepaste instelling is, dat de termijn om te worden overgebracht naar een dergelijke instelling niet meer redelijk is en er derhalve een schending voorligt van artikel 5.1.e EVRM, dient de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als rechtscollege bevoegd voor beslissingen inzake de uitvoering van een interneringsmaatregel, die aanvoering te onderzoeken; of een afdeling tot bescherming van de maatschappij een hospitaal, kliniek of aan de noden van de geïnterneerde aangepaste instelling is in de zin van artikel 5.1.e EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, wordt onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank -

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Aanvoering van een schending van artikel 5.1.e EVRM - Beoordeling door de rechter

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0448.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29 AC nr. ...

Met de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 3 en 5, Voorlopige Hechteniswet, heeft de wetgever geen limitatieve categorie van voorwaarden bepaald, maar het aan de rechter overgelaten om de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen van recidivegevaar, vluchtgevaar, collusiegevaar of het gevaar op het doen verdwijnen van bewijzen en die door de rechter te bepalen voorwaarden kunnen wel degelijk een beperking op grondrechten inhouden, mits de rechter de absolute noodzaak daarvan vaststelt; uit die bepalingen alsmede uit de bepalingen van artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM volgt dat de rechter aan de vrijgelaten inverdenkinggestelde als voorwaarde kan opleggen dat hij zich niet naar het buitenland mag begeven zonder voorafgaande toelating, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt in het licht van de ernstige redenen bepaald in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zodat de rechter die voorwaarde ook kan handhaven, mits hij ze, na een geactualiseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, op het moment van zijn uitspraak nog steeds absoluut noodzakelijk acht in het licht van deze redenen.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Geen limitatieve categorie van voorwaarden - Beoordeling door de rechter van de aangepaste voorwaarden - Mogelijke beperking van grondrechten - Artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM - Verbod om het land te verlaten zonder toelating van de rechter - Mogelijkheid tot oplegging en handhaving van een dergelijke voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2.3 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 2.2 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963
- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Volgens artikel 35, § 1 en § 5, Voorlopige Hechteniswet kunnen de onderzoeksgerechten de inverdenkinggestelde in vrijheid laten onder oplegging van één of meer voorwaarden en artikel 35, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat deze voorwaarden betrekking moeten hebben op een van de redenen genoemd in artikel 16, § 1, vierde lid, en daaraan moeten aangepast zijn, in acht genomen de omstandigheden van de zaak hetgeen het bestaan betreft van ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten inverdenkinggestelde nieuwe misdaden en wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden; hieruit volgt dat de rechter die oordeelt over het verzoek van een inverdenkinggestelde om een hem opgelegde voorwaarde op de heffen, dient vast te stellen dat er op het moment van zijn beslissing nog steeds minstens één van de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde redenen van toepassing is, zodat indien de rechter wettig het bestaan van één dergelijke reden vaststelt, zijn motivering over eventueel nog andere redenen overtollig is en de kritiek van de inverdenkinggestelde op die motivering niet tot cassatie kan leiden; de vermelde bepalingen vereisen niet dat de rechter in zijn beslissing over het verzoek tot opheffing van een voorwaarde uitdrukkelijk melding maakt van de artikelen van de Voorlopige Hechteniswet die hij toepast of van verdrags- of wetsbepalingen die de inverdenkinggestelde tot zijn staving van zijn verzoek aanvoert en het feit dat de rechter die bepalingen niet vermeldt, betekent bovendien niet dat hij ze niet toepast of geen acht erop slaat.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motivering door de rechter - Vermelding van één reden uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Motivering over andere redenen uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Overtollige motivering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.24.1400.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.55 AC nr. ...

Aangezien het decreet 1976 met ingang van 1 januari 2015 werd opgeheven en vervangen door het Onroerenderfgoeddecreet en in dit laatste met ingang van 1 januari 2023 strafbepalingen werden ingevoerd betreffende het niet naleven van de in artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2°, bepaalde meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen van handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten, volgt daaruit dat geen enkele andere bepaling deze gedraging strafbaar stelde tot 1 januari 2023, zodat ingevolge de bepalingen van artikel 7.1 EVRM, 15 IVBPR, 12 Grondwet en 2 Strafwetboek de veroordeling van een beklaagde uit hoofde van deze gedraging, gepleegd voor 1 januari 2023 niet naar recht verantwoord is.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Stedenbouw - Legaliteitsbeginsel - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.25.0033.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.4 AC nr. ...

De in artikel 71 Strafwetboek bedoelde schulduitsluitingsgrond, dat bepaalt dat er geen misdrijf is wanneer de beschuldigde of de beklaagde op het tijdstip van de feiten leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden heeft tenietgedaan of wanneer hij gedwongen werd door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan, vereist dat de wilsbekwaamheid van de betrokkene volledig is uitgeschakeld, waardoor hij op het ogenblik van de feiten ontoerekeningsvatbaar moet worden geacht; de rechter die oordeelt dat de dader van een strafbaar feit zich mogelijkerwijs in een psychotische toestand bevond op het ogenblik van het plegen van dat feit maar die tevens oordeelt dat, in zoverre dat effectief al het geval zou zijn, die toestand hoe dan ook niet ertoe heeft geleid dat de betrokkene hierdoor zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden volledig was verloren, verantwoordt naar recht de beslissing dat de in artikel 71 Strafwetboek bedoelde schulduitsluitingsgrond niet van toepassing is en omkleedt die beslissing ook regelmatig met redenen.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Schulduitsluitingsgrond - Artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis - Wilsonbekwaamheid die volledig is uitgesloten - Psychotische toestand - Toestand die er niet toe leidt dat het oordeelsvermogen of controle volledig is verloren - Invloed

- Art. 71 Strafwetboek

F.22.0046.N 21 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.6 AC nr. ...

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744.

Op conclusie - Belastingzaken - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden - Gevolg

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 744 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0463.N 14 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250314.1N.6 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of een bewijsmaatregel, zoals een bevel tot overlegging van bepaalde informatie, dienstig is voor de beoordeling van het geschil; voor zover hij het recht op bewijs van de partijen niet miskent, is de rechter niet verplicht om een bewijsmaatregel te bevelen.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Bewijsmaatregel - Bevel tot overlegging bepaalde informatie - Recht op bewijs

- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 871 Gerechtelijk Wetboek

P.24.1484.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.1 AC nr. ...

De weigering om een werkstraf uit te spreken kan worden gemotiveerd door de redenen die verantwoorden waarom een straf wordt opgelegd die beter aan de doelstellingen van de vervolging beantwoordt, mits die redenen de beklaagde toestaan te begrijpen waarom hem de uitgesproken straf werd opgelegd en niet de straf waarom hij vroeg (1). (1) Cass. 22 november 2023, AR P.23.0824.F, arrest niet gepubliceerd.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 37quinquies, § 3 Strafwetboek
- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de wet het toestaat, is de uitspraak, jegens dezelfde beklaagde, van zowel een effectieve gevangenisstraf als een geldboete met probatieuitstel noch onwettig noch, op zich, incoherent of tegenstrijdig.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vrijheidsstraf - Geldboete - Effectieve straf en straf met probatieuitstel - Geen tegenstrijdigheid

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer meerdere beklaagden aan dezelfde misdrijven schuldig zijn verklaard, is de motivering van de straf, de motivering van de weigering van een werkstraf of van een uitstel voor het overige nog steeds een geïndividualiseerde motivering, ook al werd ze collectief geformuleerd (1). (1) Cass. 7 december 2011, AR P.11.1100.F, arrest niet gepubliceerd.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Werkstraf - Uitstel - Weigering - Motiveringsplicht - Geïndividualiseerde motivering in geval van meerdere beklaagden - Draagwijdte

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 37quinquies, § 3 Strafwetboek
- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 195, vijfde lid, noch artikel 211 Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke bepaling verplichten de appelrechters een versterkte motivering te geven wanneer zij de straf verzwaren; zij dienen enkel te voldoen aan de regels die hen verplichten hun beslissing met eenparigheid van stemmen te wijzen en deze nauwkeurig te motiveren.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzwaring van de straf in hoger beroep - Motiveringsplicht - (Geen) versterkte motivering - Eenstemmigheid - Draagwijdte

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

Artikel 450bis, eerste lid, Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 stelt geen feit strafbaar, noch bepaalt het de straf gesteld op een strafbaar feit; de strafrechter moet derhalve geen melding maken van die bepaling; uit de enkele omstandigheid dat de rechter geen melding maakt van die bepaling, volgt niet dat hij geen rekening ermee houdt; noch de verplichting voor de rechter om bij de straftoemeting rekening te houden met de verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen, noch zijn verplichting om zijn beslissing zodanig te motiveren dat het Hof zijn wettigheidscontrole kan uitoefenen, verplicht de rechter om cijfermatig te motiveren hoe hij de opgelegde straf vermindert met de vermelde administratieve sancties; het volstaat dat uit de redenen van de beslissing blijkt dat de rechter bij de straftoemeting rekening heeft gehouden met die administratieve sancties.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Verbod op een onredelijke straf - Verplichting rekening te houden met de reeds verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen in fiscale zaken - Vermelding van artikel 450bis, eerste lid, WIB92 als toepasselijke wetsbepaling - Wettigheidscontrole op de motiveringsplicht

- Art. 450bis, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek, noch enige andere bepaling of enig ander algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter die het bedrag van de verbeurdverklaring vermindert teneinde de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen, om die vermindering louter af te wegen tegen het persoonlijk aandeel van de veroordeelde in de bewezen verklaarde witwasmisdrijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; hij kan daarbij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde feiten, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling moet betrekken (1); niet vereist is dat de rechter cijfermatig per veroordeelde en per bewezen verklaard feit motiveert waarom en in welke mate hij de lastens die veroordeelde bevolen verbeurdverklaring vermindert; de rechter kan de opgelegde verbeurdverklaring eveneens verminderen op een forfaitaire wijze die leidt tot eenzelfde verbeurdverklaard bedrag lastens elk van de veroordeelden; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176. (2) Over de verbeurdverklaring bij equivalent, en de raming van het illegaal vermogen, in geval van witwassen zie ook Cass. 31 december 2024, AR P.24.0883.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241231.2N.21; Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 10 mei 2023, AR P.21.0876.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.1, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, T. Strafr. 2024, 87 noot M. WALGRAEVE; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Veroordeling bij equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria voor de vermindering van het bedrag van de verbeurdverklaring - Forfaitaire vermindering - Beoordeling - Wettigheidscontrole op de motieven door het Hof

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

P.25.0154.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10 AC nr. ...

De bepaling van artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorziet onder meer in de sanctie van het verval van de strafvordering en deze wettelijk bepaalde sanctie moet worden onderscheiden van de sanctie van de onontvankelijkheid van de strafvordering die van toepassing is indien door de overschrijding van de redelijke termijn de bewijsvoering of het recht van verdediging ernstig en onherroepelijk is aangetast; uit de tekst van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, de daar gebruikte terminologie en de wetsgeschiedenis volgt dat de sanctie van het verval van de strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn slechts uitzonderlijk mag worden toegepast en de overschrijding moet dermate zwaarwichtig zijn dat ze leidt tot het oordeel dat het verderzetten van de strafprocedure in geen enkel opzicht nog te verantwoorden is; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn en de concrete omstandigheden van de zaak, zoals onder meer de in de zaak aan de orde zijnde belangen maar het enkele feit dat in een eenvoudige strafprocedure er een aanzienlijke periode van stilstand is vast te stellen, verplicht de rechter niet om aan te nemen dat de redelijke termijn zeer zwaarwichtig is miskend (1). (1) Zoasl gewijzigd bij artikel 34, 1° en 2°, Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763-780, inz. pp. 776-778, nrs. 22-25.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die oordeelt dat een door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is, niet de verplichting om die beslissing nader met redenen te omkleden, behoudens bij een daartoe specifiek en concreet ontwikkeld verweer; evenmin is de rechter verplicht de parameters te vermelden waaruit zou kunnen worden afgeleid in welk geval de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig zou zijn.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Oordeel van de rechter dat de door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn niet zeer zwaarwichtig is - Geen specifiek en concreet ontwikkeld verweer - Omvang van de motivering - Vermelding van parameters waaruit kan worden afgeleid in welke gevallen de overschrijding van de redelijke termijn wel zeer zwaarwichtig is - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0223.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.14 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat de handhaving beveelt van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, dient het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van die laatste vast te stellen maar het komt het onderzoeksgerecht naar aanleiding van die beoordeling niet toe om te oordelen over het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere personen die bij de feiten betrokken zouden kunnen zijn geweest; het onderzoeksgerecht is dan ook niet ertoe gehouden om te antwoorden op de conclusies van een inverdenkinggestelde in zoverre daarin niet het bestaan wordt betwist van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van hemzelf, maar louter wordt gewezen op het bestaan van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van potentiële andere betrokkenen (1). (1) Cass. 26 november 2024, AR P.24.1513.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.35.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Beoordeling door het onderzoeksgerecht van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van de inverdenkinggestelde - Geen beoordeling van de ernstige

aanwijzingen van schuld in hoofde van andere potentiële betrokkenen - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0179.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de maximumstraf die van toepassing is op de misdaad waarvoor het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd vijftien jaar opsluiting te boven gaat, volgt uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet dat het gerecht dat uitspraak doet over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, zich niet dient uit te spreken over de gevaren, en met name het vluchtgevaar, die in de vierde paragraaf van dat artikel zijn omschreven, dat de overwegingen die het hieraan desondanks zou wijden overtollig zijn, dat, bijgevolg, het middel dat hiertegen opkomt geen belang heeft en dat het voornoemde gerecht niet dient te antwoorden op de middelen die, in het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, het vluchtgevaar betwisten, aangezien dit geen voorwaarde is die de wet op de voortzetting van de voorlopige hechtenis stelt (1). (1) Zie Cass. 18 augustus 2021, AR P.21.1100.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 3 januari 2024, AR P.23.1747.F, AC 2024, nr. 8; Cass. 10 mei 2006, AR P.06.0644.F, AC 2006, nr. 268. En dit zelfs als de rechter zijn vaststelling volgens welke de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid kracht kan bijzetten door te wijzen op het bestaan van een of meerdere voorwaarden vermeld in artikel 16, derde lid, Voorlopige Hechteniswet (Cass. 31 oktober 2001, AR P.01.1389.F; zie Cass. 3 oktober 2023, AR P.23.1309.N, AC 2023, nr. 622; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1210.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Opgelegde straf van meer dan 15 jaar opsluiting - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verplichting voor de rechter om zich over het onttrekkingsgevaar uit te spreken en de middelen betreffende dat gevaar te beantwoorden (geen) - Gevolgen voor het belang van het cassatiemiddel dat opkomt tegen de (overtollige) overwegingen over dat gevaar

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0049.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.24.0918.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.1 AC nr. ...

Op grond van artikel 26, § 2, derde lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie niet gehouden een opgeworpen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer het rechtscollege meent dat het antwoord op de prejudiciële vraag niet onontbeerlijk is om uitspraak te doen; het volstaat dat het rechtscollege zijn oordeel verduidelijkt aan de hand van een of meerdere redenen die de beslissing kunnen dragen; het moet de reden of de redenen daarvoor niet omstandig en genuanceerd onderbouwen.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vonnisgerechten - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Afwijzing van het verzoek - Antwoord is niet onontbeerlijk om uitspraak te doen - Voorwaarde - Motivering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26, § 2, derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.24.1148.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17 AC nr. ...

Een appelgerecht dat vaststelt dat een strafvervolging niet binnen een redelijke termijn is beslecht zoals vereist door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.3.c IVBPR moet remediëren aan die verdragsrechtelijke schending; indien er geen sprake is van een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn, kan die remediëring bestaan in het uitspreken van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die door het appelgerecht zou zijn opgelegd bij afwezigheid van een overschrijding van de redelijke termijn; niet is vereist dat het appelgerecht uitdrukkelijk melding maakt van de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding van de redelijke termijn; het volstaat dat het appelgerecht ondubbelzinnig aangeeft dat het omwille van de overschrijding een lagere straf oplegt dan de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding; het appelgerecht kan daarvoor de redenen van het beroepen vonnis overnemen (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0018.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.16 AC nr. ...

Volgens de artikelen 21, § 4 en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordelen de raadkamer en in hoger beroep de kamer van inbeschuldigingstelling, naar aanleiding van de eerste verschijning van de aangehouden inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht, over de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding; daarbij kunnen zij de motivering van dat bevel verbeteren door een reden aan te vullen, een juiste reden in de plaats te stellen van een foutieve reden of duidelijker de omstandigheden te omschrijven waaruit ernstige aanwijzingen van de schuld kunnen worden afgeleid (1); de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding wegens het ontbreken van elke vermelding van de in artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet bedoelde feitelijke omstandigheden is echter niet herstelbaar; geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel staat eraan in de weg dat het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld verwijst naar een schriftelijke vordering van het openbaar ministerie waarvan het de redenen overneemt; het onderzoeksgerecht kan hierbij ook rekening houden met ernstige schuldaanwijzingen waarover de inverdenkinggestelde niet voorafgaandelijk werd ondervraagd. (1) Cass. 6 juni 2023, AR P.23.0806.N, AC 2023, nr. 415; Cass. 23 juni 1994, AR P.94.0808.N, AC 1994, nr. 331.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Eerste handhaving - Wettigheidscontrole - Ernstige aanwijzingen van schuld - Eerste handhaving van de voorlopige hechtenis - Wettigheidscontrole door het onderzoeksgerecht - Aanvulling, verbetering of concretisering van de schuldaanwijzingen - Voorwaarden - Overname van redenen van de

schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1788.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.15 AC nr. ...

Wanneer de met het oog op uitlevering opgesloten persoon die om zijn invrijheidstelling verzoekt, een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat zijn uitleveringsprocedure betrekking heeft op misdrijven die hem een levenslange opsluiting als maximumstraf kunnen opleveren, zonder dat het nationaal recht van de verzoekende Staat voorziet in een mogelijkheid tot herziening van die straf en de hechtenisvoorwaarden in de gevangenissen van die Staat niet met de menselijke waardigheid verenigbaar zijn, onttrekken de appelrechters die uitsluitend oordelen dat dit verweer geen verband houdt met het verzoek tot invrijheidstelling, zich onwettig aan het onderzoek prima facie van de regelmatigheid van het verzoek tot uitlevering waarop de aan hun toezicht voorgelegde vrijheidsberovende titel steunt (1). (1) Zie, wat betreft de procedure tot uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel, Cass. 6 november 2019, AR P.19.0950.F, AC 2019, nr. 574 ("Krachtens artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874 kan uitlevering niet worden toegestaan wanneer er ernstige risico's bestaan dat de persoon, indien hij wordt uitgeleverd, in de verzoekende Staat wordt onderworpen aan een flagrante rechtsweigering of aan foltering of aan een onmenselijke en onterende behandeling; het staat aan het onderzoeksgerecht die weigeringsgrond concreet te onderzoeken"), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Het OM heeft hieruit afgeleid dat de appelrechters niet konden oordelen dat de middelen die de eiser in zijn conclusie in hoger beroep aan het hof van beroep voorlegde, waarin hij aanvoerde dat zijn uitlevering aan Marokko de artikelen 3 en 6 EVRM zou schenden, "in de huidige stand van de rechtspleging geen enkel verband met het voorwerp van het verzoek tot invrijheidstelling vertonen". (M.N.B.)

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden, in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

De rechter moet enkel antwoorden op de middelen, dit wil zeggen op de aanvoering door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij met een juridische redenering de gegrondheid meent te kunnen afleiden van een verzoek, een verweer of een exceptie (1); de rechter dient aldus niet te antwoorden op een middel dat voor de oplossing van het geschil zonder belang is (2). (1) Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18; Cass. 9 december 2020, AR P.20.0458.F, AC 2020, nr. 762; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273. (2) Zie Cass. 8 december 2021, AR P.21.1465.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7 ("De rechter hoeft niet te antwoorden op een middel dat geen verband houdt met het geding dat bij hem aanhangig is gemaakt of op de vermelding van een feit dat voor de oplossing van het geschil zonder belang is").

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting een conclusie te beantwoorden - Grenzen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.1383.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.12 AC nr. ...

De rechter moet enkel antwoorden op de conclusie van een partij in zoverre ze middelen bevat, dat wil zeggen de opgave van een feit, een handeling of een tekst waaruit die partij, via een juridische redenering, de gegrondheid van een vordering, een verweer of een exceptie beweert te kunnen afleiden; hij hoeft de gronden van zijn eigen redengeving niet op te geven en die partij evenmin omstandig in haar argumentatie te volgen; aldus hoeft de rechter niet te antwoorden op een conclusie die enkel een feit vermeldt zonder een juridische redenering aan te voeren, zodat een dergelijke vermelding slechts een argument vormt (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Omvang

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0755.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.5 AC nr. ...

De overbelasting van de rol van het vonnisgerecht voor hetwelk de beklaagde moet verschijnen, verantwoordt op zich de verlenging niet van de termijn waarbinnen het geding redelijkerwijze moet worden beslecht (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0451.F, AC 2011, nr. 205, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas. (met betrekking tot de duur van de voorlopige hechtenis in het licht van art. 5.3 EVRM).

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redelijke termijn om te worden berecht - Toetsing door de rechter - Criteria - (geen) Overbelasting van de rol

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om te beoordelen of de duur van een strafprocedure al dan niet de bij artikel 6.1 EVRM gewaarborgde termijn overschrijdt, houdt de rechter met name toezicht op de graad van complexiteit en de instaatstelling van de zaak, de wijze waarop deze werd gevoerd, het gedrag van de partijen en van de bevoegde overheden na (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, I, 51 e.v.; Cass. 16 november 2022, AR P.22.1028.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.5; Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7; Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0451.F, AC 2011, nr. 205, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas. (met betrekking tot de duur van de voorlopige hechtenis, in het licht van art. 5.3 EVRM).

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redelijke termijn om te worden berecht - Toetsing door de rechter - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0823.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.8 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de appelrechter de motivering van de eerste rechter heeft overgenomen, door vast te stellen dat deze geheel beantwoordt aan dezelfde middelen die de appellant herhaalt, volgt niet dat laatstgenoemde de waarborg voortvloeiend uit het tweevoudige onderzoek van hetzelfde geschilpunt zou zijn ontzegd; het feit dat dit geschilpunt, na afloop van een debat op tegenspraak, tot hetzelfde antwoord leidt, betekent niet dat de betwisting niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een tweede vonnis over de grond van de zaak, wat het hoger beroep verzekert aan diegene die het instelt (1). (1) Zie Cass. 12 februari 1985, AR 8901, AC 1985, nr. 349: "Door de redenen van de eerste rechter met betrekking tot de bewezenverklaring van de tenlastelegging over te nemen, beantwoordt de appelrechter de voor hem genomen conclusie wanneer die redenen, samen met de eigen redengeving, een antwoord bevatten op het in hoger beroep desaangaande gevoerd verweer". "De appelrechters die de motieven van de eerste rechter bijtreden en overnemen, geven daarmee hun eigen redenen, (...)" (Cass. 16 december 2008, AR P.08.1149.N, AC 2008, nr. 733; Cass. 7 juni 2005, AR P.04.0092.N, AC 2005, nr. 324; Cass. 3 april 2001, AR P.00.1595.N, AC 2001, nr. 197; zie Cass. 4 februari 2020, AR P.19.0751.N, AC 2020, nr. 98); M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., II, 1749.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Overneming van de redenen van de eerste rechter door de rechter in hoger beroep - Weerslag op de dubbele aanleg

P.23.0649.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde voor het hof van beroep een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat de redelijke termijn volgens de vier criteria op grond waarvan de naleving ervan wordt beoordeeld, als overschreden moet worden beschouwd en het arrest geen enkele reden opgeeft waarom het beslist dat de redelijke termijn voor de berechting niet zou zijn overschreden, hebben de appelrechters hun beslissing niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0620.N, AC 2020, nr. 647.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusie die de overschrijding van de redelijke termijn aanvoert - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0446.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.9 AC nr. ...

Een middel dat beantwoord moet worden, bestaat voor een partij in de aanwijzing van de feiten en van het recht om een vordering in te stellen, dan wel om een verweer of exceptie aan te voeren (1); wanneer de bewering waarop niet geantwoord wordt, in het procedurestuk waarin zij voorkomt geen enkele toelichting bevat die van aard is haar te verduidelijken en haar te rechtvaardigen en bij gebrek aan een juridische redenering die toestaat het gevolg te verbinden aan het feit dat de beklaagde inroept, is bij de beroepsrechters geen verweer of een exceptie aanhangig gemaakt waarop geantwoord moet worden. (1) Zie M. GREGOIRE, « La procédure en cassation en matière civile », in Le point sur les procédures de cassation, Brussel, Bruylant, 2016, p. 102.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om een middel te beantwoorden - Middel - Begrip

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1042.F 24 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.4 AC nr. ...

De rechter voldoet aan de verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en de conclusie van een partij te beantwoorden, wanneer de beslissing de feitelijke en juridische gegevens vermeldt op grond waarvan een vordering, een verweer of een exceptie wordt aangenomen of afgewezen; de rechter is niet verplicht om uitvoerig in te gaan op de argumenten van de partijen (1). (1) Cass. 7 juni 2017, AR P.17.0165.F, AC 2017, nr. 373; Cass. 24 september 2014, AR P.14.0915.F, AC 2014, nr. 551.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het middel dat de appelrechters verwijt niet op verweermiddelen te hebben geantwoord zonder de gegevens te verduidelijken die het hof van beroep niet in aanmerking zou hebben genomen, is onnauwkeurig en mitsdien niet ontvankelijk.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Cassatiemiddel dat het niet-beantwoorden van die conclusie aanvoert - Onnauwkeurigheid - Gevolg

Wanneer voor het appelgerecht nieuwe middelen of nieuwe stukken worden aangevoerd, is de verwijzing in de beslissing in hoger beroep naar de in het beroepen vonnis vermelde redenen geen onregelmatige of ongeschikte motivering als die redenen tevens de verwerping van de aangevoerde nieuwe gegevens verantwoorden.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de conclusie te beantwoorden - Nieuwe in hoger beroep aangevoerde gegevens - Antwoord door verwijzing naar de redenen van

de eerste rechter - Wettigheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1460.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 3, vierde lid, Probatiewet moet de beslissing waarbij de opschorting van de veroordeling wordt toegestaan of geweigerd met redenen worden omkleed overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering; hieruit volgt dat de rechter die de hem gevraagde opschorting van de uitspraak weigert, de redenen van die beslissing moet opgeven, op een wijze die desnoods beknopt maar nauwkeurig moet zijn; uit het feit dat er een effectieve straf wordt opgelegd en de redenen hiervoor worden opgegeven, kunnen eveneens de redenen voor de weigering van die maatregel blijken (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.16.1258.N, AC 2018, nr. 63.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek om opschorting van de veroordeling - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.22.1641.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.14 AC nr. ...

Zelfs wanneer de appelrechters hebben opgegeven waarom de bewijzen à charge, ondanks het verstrijken van de tijd, hun bewijswaarde hadden behouden, dienen zij, alvorens het misdrijf bewezen te verklaren, in te gaan op het verweer van de beklaagde dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de schuldigverklaring - Verweer dat het teloorgaan van de bewijzen à décharge aanvoert - Verplichting om hierop te antwoorden - Omvang

P.23.0587.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.30 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet moet de kamer van inbeschuldigingstelling antwoorden op de conclusies van de partijen (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Conclusie van de inverdenkinggestelde die het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld betwist - Verplichting tot antwoord

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de inverdenkinggestelde in zijn conclusie de inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van in euro uitgedrukte bankbiljetten betwist door aan te voeren dat de biljetten, wegens de vermelding die hierop was aangebracht, niemand konden misleiden en bijgevolg ten aanzien van de eiser geen ernstige aanwijzingen van schuld aan de in artikel 173 Strafwetboek bedoelde misdaad van namaak konden uitmaken, dient de kamer van inbeschuldigingstelling op dat verweer te antwoorden (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld - Conclusie van de inverdenkinggestelde die de inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van bankbiljetten betwist - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 173 Strafwetboek

C.22.0325.F 20 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230420.1F.6 AC nr. ...

Het middel dat tot staving van de grief volgens welke een vonnis of arrest de conclusie niet beantwoordt, een stelling formuleert en aanvoert dat de bestreden beslissing een andere stelling zou hebben beantwoord dan die welke in de conclusie werd verwoord en de daadwerkelijk aangevoerde stelling niet beantwoordt, voert een onwettigheid aan die geen verband houdt met de door artikel 149 Grondwet voorgeschreven vormvereiste.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Grondwet - Artikel 149 - Motiveringsplicht - Antwoord op conclusie - Vormvereiste - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.1399.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.6 AC nr. ...

Aangezien de rechtspleging op de strafzitting een accusatoir karakter heeft (1), kan de rechter de beklaagde bij gebrek aan voldoende bewijzen vrijspreken, zonder dat hij de lacunes in het onderzoek ambtshalve moet invullen (2); hij is evenmin gehouden zijn beslissing om deze niet in te vullen met bijzondere redenen te omkleden, wanneer de partijen zich inzake de relevantie van de voorgestelde onderzoekshandeling, zoals het getuigenverhoor, op zijn oordeel verlaten. (1) Zie Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0096.F, AC 1999, nr. 311; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 11-12, en de verw. in de voetnoten. (2) Zie Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0204.F, AC 2016, nr. 326, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas..

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafrechtspleging - Rechtszitting - Accusatoir karakter - Gevolgen van de verplichting om de verwerping van een vordering tot aanvullende onderzoeksverrichtingen, die aan het oordeel van de rechter is overgelaten, met redenen te omkleden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0209.F 22 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.10 AC nr. ...

Het Hof verkeert in de onmogelijkheid te onderzoeken of de appelrechters de door een partij neergelegde conclusie hebben beantwoord wanneer ze niet bij het dossier van de rechtspleging werd gevoegd en de bewoordingen ervan niet worden weergegeven in het bestreden arrest of in een ander stuk waarop het Hof acht mag slaan.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Neergelegde conclusie - Niet bij het dossier van de rechtspleging gevoegd - Antwoord - Toezicht van het Hof - Onmogelijkheid

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1746.F 4 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18 AC nr. ...

De rechter moet enkel antwoorden op de middelen, dit wil zeggen op de aanvoering door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij via een juridische redenering de gegrondheid van een verzoek, een verweer of een exceptie meent te kunnen afleiden; de rechter is niet verplicht de partijen omstandig in hun argumentatie te volgen; dit geldt inzonderheid voor de onderzoekgerechten die op korte termijn moeten beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

F.22.0097.N 23 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221223.1N.5 AC nr. ...

Uit artikel 775, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat de partijen na de heropening van het debat conclusies uitwisselen over het onderwerp waarop de heropening betrekking heeft en dat die conclusies geen betrekking hebben op het volledige geschil maar slechts op een bepaald aspect ervan.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Heropening van het debat -

Omvang - Conclusies - Onderwerp

- Art. 775, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Uit het geheel van de bepalingen 748bis Gerechtelijk Wetboek en artikel 775, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat de rechter, na de heropening van het debat, zowel moet antwoorden op het middel dat werd uiteengezet in de conclusies die werden neergelegd na de heropening van het debat als op de middelen die werden uiteengezet in de eerder ingediende syntheseconclusie.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Heropening van het debat - Conclusies en syntheseconclusies - Rechter - Opdracht

- Artt. 748bis en 775, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

S.20.0100.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.1 AC nr. ...

Het arrest dat vermeldt dat het zich aansluit bij de motivering van een conclusie van het openbaar ministerie en van een arrest dat, in een andere zaak, de door het arrest toegepaste wetsbepaling uitlegt en dat opgave doet van de redenen waarom het zich bij die uitlegging aansluit, kent aan dat arrest geen algemene en als regel geldende draagwijdte toe en beantwoordt de conclusie van de eiser die een andere uitlegging aanvoerde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 817.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motivering door verwijzing naar een arrest van het Hof van Cassatie en naar de conclusie van het openbaar ministerie bij dat arrest - Geen toekenning van een algemene en als regel geldende draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1028.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.5 AC nr. ...

Of de redelijke termijn van een rechtspleging is overschreden, moet worden beoordeeld volgens de omstandigheden van de zaak, waarbij acht moet worden geslagen op de zaak in haar geheel, de complexiteit ervan, de houding van de verzoeker en van de gerechtelijke overheden, alsook het belang van de zaak (1); wanneer uit de chronologie van de rechtspleging een dubbele vertraging blijkt van meer dan eenentwintig maanden en de beklaagde in zijn conclusie aanvoert dat die gecumuleerde termijnen overdreven zijn, kunnen de appelrechters die enkel vermelden dat het traject van het dossier, zoals ze dit uitgebreid toelichten, geen enkele overschrijding vertoont, niet wettig beslissen dat de redelijke termijn niet is overschreden. (1) Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, AC 2022, nr. 62.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Overschrijding van de redelijke termijn - Criteria - Beoordeling - Motivering van de niet-overschrijding

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0892.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.5 AC nr. ...

Om schuldig te worden bevonden aan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf moet de dader met name eraan hebben bijgedragen op de door de wet bepaalde wijze; bovendien is het strafbaar karakter van een daad van deelneming afhankelijk van de voltooiing van hetzelfde hoofdmisdrijf; uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), en artikel 14.1 IVBPR volgt echter dat het recht op een eerlijk proces vereist dat de reële verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf afzonderlijk worden beoordeeld (2); hieruit volgt, enerzijds, dat wanneer meerdere personen beschuldigd worden van deelneming aan een diefstal met een of meer verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek, het hof van assisen de jury daarover een geïndividualiseerde vraag moet stellen en, anderzijds, dat de kwalificatie bijgevolg per deelnemer kan verschillen afhankelijk van de kwalificaties van de verzwarende omstandigheden die elk van hen welbewust heeft aanvaard of aan de uitvoering waarvan hij heeft deelgenomen (3). (1) Zie EHRM 2 juni 2005, Goktepe t. België, nr. 50372/99, J.T., 2005, 713, en voetnoot P.-P. RENSON, evenals de daaropvolgende arresten Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, AC 2008, nr. 379 (heropening van de rechtspleging) en Cass. 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal M. DESWAEF; EHRM 27 maart 2008, Delespesse t. België, 27 maart 2008, N.C. 2008, 260, voetnoot J. ROZIE. (2) Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, hierboven vermeld; zie Cass. 9 april 2019, AR P.18.1305.N, AC 2019, nr. 222, en voetnoot. (3) Het openbaar ministerie heeft aangevoerd dat sinds het Goktepe-arrest de veroordelende beslissing niet langer dezelfde verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf moet vermelden: hoewel dit arrest de theorie van de materiële ontlening van de strafbaarheid en het beginsel van de mededeelbaarheid van de "reële" of "objectieve" verzwarende omstandigheden, die tot dan toe in België ingeburgerd waren, niet formeel verwerpt, veroordeelt het de weigering om de aan de jury gestelde vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheden te individualiseren (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1625 en de verwijzingen in voetnoot 79; F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in Les infractions, vol. 1, les infractions contre les biens, Larcier, Brussel, 2de uitg., 2016, 149-159). Bovendien oordeelt het Hof van Cassatie voortaan dus dat het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR vereist dat de verzwarende omstandigheden afzonderlijk worden beoordeeld voor elke mededader of medeplichtige, aan wie de verzwarende omstandigheden van het hoofdfeit slechts kunnen worden toegerekend indien hij hiervan kennis had en ze heeft aanvaard (zie Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0781.N, AC 2020, nr. 650, met concl. van advocaat-generaal De Smet). Het OM heeft hieruit afgeleid dat de jegens een beschuldigde bewezen verklaarde verzwarende omstandigheden niet ipso jure toe te rekenen zijn aan de mededaders of medeplichtigen en dat het middel dat geheel uitgaat van een andere rechtsopvatting faalt naar recht.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer

- Artt. 66, 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek

P.22.0982.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.12 AC nr. ...

De rechter is niet verplicht om een gedetailleerd antwoord te geven op elk verzoek tot het horen van een getuige à décharge: het volstaat dat de beklaagde weet waarom de rechter de getuigenis ter rechtszitting niet relevant acht voor het voorwerp van de beschuldiging; indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging dan moet hij niet meer aangeven of het verzoek van de beklaagde om de getuige ter rechtszitting te horen voldoende is onderbouwd; indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging dan moet hij bovendien onderzoeken of het niet horen van de getuige à décharge op de rechtszitting het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aantast; uit de weigering een getuige à décharge te horen op de rechtszitting die afdoende is gemotiveerd door de vaststelling dat de getuigenis niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en waarbij de rechter aangeeft dat de weigering het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet aantast, kan geen miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verhoor van getuigen à décharge - Weigering tot het verhoor van de getuige - Redenen

- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1, 6.2 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0502.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.21 AC nr. ...

De vermelding in het arrest dat met eenparigheid van stemmen een van de opgelegde straffen wordt verhoogd, houdt in dat de appelrechters met eenparige stemmen hebben beslist tot de gehele uitgesproken straf (1). (1) Cass. 5 oktober 1993, AR 6334, AC 1993, nr. 394; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, nr. 3578.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Vermelding van de eenparigheid van stemmen - Draagwijdte ten aanzien van bijkomende straffen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Vermelding van de eenparigheid van stemmen - Draagwijdte ten aanzien van bijkomende straffen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0601.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.5 AC nr. ...

Een conclusie moet in haar geheel worden gelezen; een vordering die is opgenomen in de motieven van een conclusie is regelmatig aan de rechter voorgelegd, zelfs wanneer zij niet herhaald wordt in het dictum van de conclusie (1). (1) Cass. 5 februari 2004, AR C.01.0372.N, AC 2004, nr. 59; Cass. 30 september 1996, AR S.95.0055.F, AC 1996, nr. 337.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering - Vordering tot schadevergoeding opgenomen in alleen de motieven van een conclusie - Beschikkingsbeginsel - Beoordeling van de conclusie in haar geheel

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0461.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.7 AC nr. ...

De uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende verplichting voor de rechter om een regelmatig ingediende conclusie te beantwoorden, veronderstelt dat daarin een duidelijke en ondubbelzinnige vordering, verweer of exceptie is geformuleerd; de loutere verwijzing in het dictum van een conclusie naar artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zonder enige nadere concretisering, is geen duidelijke en ondubbelzinnige vordering, verweer of exceptie waarop de rechter moet antwoorden.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verwijzing in het dictum van

een conclusie naar artikel 21ter Wetboek van Strafvordering - Geen concretisering - Redelijketermijnverweer - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0306.F 8 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220608.2F.8 AC nr. ...

De rechter antwoordt op het verweer dat uit een feitelijk gegeven is afgeleid, door hiervan verschillende of hiermee strijdige gegevens op te sommen die het irrelevant maken.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om op de conclusie te antwoorden - Draagwijdte - Uit een feitelijk gegeven afgeleid verweer - Antwoord door middel van een opsomming van de hiervan verschillende of hiermee strijdige gegevens

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0433.N 7 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.8 AC nr. ...

Artikel 37quinquies, § 1, Strafwetboek bepaalt onder welke voorwaarden een werkstraf kan worden opgelegd, maar zelfs als die voorwaarden zijn vervuld, heeft een beklaagde evenwel geen recht op een werkstraf; het staat aan de rechter om in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting te oordelen of een werkstraf passend is en bij die beoordeling kan de rechter wel degelijk rekening houden met elementen betreffende de aard en de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de beklaagde, met inbegrip van zijn strafrechtelijk verleden.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Autonome werkstraf - Beoordeling - Redenen

- Art. 37quinquies Strafwetboek

P.22.0089.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10 AC nr. ...

Uit het feit dat een effectieve straf wordt opgelegd en die straf met redenen wordt omkleed, kunnen ook de redenen voor de weigering van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling blijken (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.16.1258.N, AC 2018, nr. 63.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Verplichting tot motivering van de weigering

- Art. 3, vierde lid Wet 10 februari 1994 tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.22.0419.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3 AC nr. ...

Volgens artikel 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering formuleert het college bestaande uit de beroepsrechter en de juryleden de voornaamste redenen van de beslissing van de jury, zonder dat moet worden geantwoord op alle neergelegde conclusies (1); daaruit volgt dat het college niet voor elk afzonderlijk bestanddeel van de misdaad waaraan de beschuldigde is schuldig verklaard en tot in het detail opgave moet doen van de gegevens waaruit het voorhanden zijn van de diverse bestanddelen blijkt. (1) Cass. 15 september 2020, AR P.20.0240.N, AC 2020, nr. 538 met concl. OM; Cass. 31 januari 2018, AR P.17.1058.F, AC 2018, nr. 67; Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0834.N, AC 2016, nr. 601; Cass. 26 april 2016, AR P.16.0077.N, AC 2016, nr. 282; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0910.F, AC 2011, nr. 556 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0705.F, AC 2010, nr. 562, NC 2011, 253 noot L. GYSELAERS. Over art. 334 Sv. zie L. HUYBRECHTS, "Strafrechtelijke motiveringsplicht in de branding. Over de motiveringsplicht i.v.m. feit en schuld", NC 2012, 114-115; M. DE SWAEF, "Het hof van assisen in recente cassatierechtspraak", in Na rijp beraad. Liber amicorum Michel Rozie, Intersentia, 2014, 158; C. MAES en S. VANTHIENEN, "Het hof van assisen 2.0. Succesvolle reboot of herhaalde systemcrash?", in Publiekrechtelijke Kronieken, 2018, 232-256; L. KENNES, "Les réformes récentes et à venir du jugement des affaires criminelles", in Actualités de droit penal et de procedure pénale, Anthémis, 2019, 165-166 en 174-175; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 1356; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1629-1633.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van assisen - Schuldigverklaring - Voornaamste redenen van de beslissing van de jury - Antwoord op conclusies - Grens

- Art. 334, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.1624.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.2 AC nr. ...

Bij afwezigheid van gegevens die de rechter toelaten het bedrag aan vermogensvoordelen als bedoeld door artikel 42, 3°, Strafwetboek of de geldwaarde ervan als bedoeld door artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek exact vast te stellen, mag hij dit bedrag ex aequo et bono bepalen, mits daarvoor de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen die een zo nauwkeurig mogelijke bepaling van de omvang van de vermogensvoordelen of raming van de geldwaarde ervan toelaten (1); daarbij kan de rechter zich, voor het berekenen van het vermogensvoordeel verkregen uit de productie van verdovende middelen, baseren op de hoegrootheid van een lading onderschepte drugsprecursoren, ook al zou die onderschepping dateren van na die productie. (1) Cass. 18 mei 2021, AR P.21.0207.N, AC 2021, nr. 359.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Raming ex aequo et bono - Productie van verdovende middelen

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.22.0459.N 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2N.4 AC nr. ...

De in artikel 35 Voorlopige Hechteniswet bedoelde invrijheidstelling onder voorwaarden en invrijheidstelling die afhankelijk wordt gesteld van de voorafgaande en volledige betaling van een borgsom houden alternatieve maatregelen in voor de voorlopige hechtenis en de ermee gepaard gaande vrijheidsberoving en de vrijheidsbeperkingen die met die alternatieve maatregelen gepaard gaan, zijn uit hun aard minder ingrijpend dan de vrijheidsberoving die voortvloeit uit de voorlopige hechtenis, onder welke modaliteit die ook wordt uitgevoerd; het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat de inverdenkinggestelde in vrijheid kan worden gesteld onder de voorwaarden die het bepaalt en mits hij voorafgaand een bepaalde borgsom betaalt, dient dan ook niet te antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde waarin deze om de uitvoering van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht verzoekt, en is er niet toe gehouden te motiveren waarom die alternatieve maatregelen meer geschikt zijn dan een hechtenis onder elektronisch toezicht om het recidive-, collusie- en vluchtgevaar te neutraliseren.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerecht -

Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatieven voor de voorlopige hechtenis - Beoordeling

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.13 AC nr. ...

Om zijn aanspraak op de verbeurdverklaarde goederen te laten gelden, kan de derde voor de strafrechter een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing die de verbeurdverklaring beveelt, dit is naargelang het geval verzet, hoger beroep of cassatieberoep; in die zin wordt de derde ingevolge de verbeurdverklaring van rechtswege een partij in het strafproces en beschikt hij over dezelfde rechtsmiddelen die ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staan; geen miskenning van enig recht van de derde kan worden afgeleid uit het feit dat hijzelf het initiatief dient te nemen om zijn aanspraken te laten gelden; bovendien belet niets dat het rechtsmiddel dat de derde kan instellen nadat hij op de hoogte is gebracht van de beslissing tot verbeurdverklaring, onderworpen is aan redelijke beperkingen; dat een derde nadeel kan ondervinden van de lastens een beklaagde bevolen verbeurdverklaring doet als dusdanig geen afbreuk aan het feit dat die straf enkel is opgelegd aan de beklaagde als sanctie voor een lastens hem bewezen verklaard misdrijf en dat zij niet is opgelegd aan de derde zelf; bijgevolg miskent die verbeurdverklaring het vermoeden van onschuld van de derde niet en zijn bepalingen die specifiek gelden voor een beklaagde, zoals artikel 6.3.a EVRM en artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, als dusdanig niet van toepassing op die derde; dat sluit evenwel niet uit dat die derde in het algemeen aanspraak kan maken op de eerbiediging van het vermoeden van onschuld, het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het recht op tegenspraak (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Motivering van de straf - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Motivering van de straf - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1153.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2 AC nr. ...

De rechter dient geen middel te beantwoorden dat door zijn beslissing irrelevant is geworden (1). (1) Cass. 11 september 2019, AR P.19.0433.F, AC 2019, nr. 450, met concl. OM op datum in Pas.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Draagwijdte

P.21.1447.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.10 AC nr. ...

Overmacht die de ontvankelijkheid van een laattijdig ingesteld hoger beroep verantwoordt, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de appellant en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden; het appelgerecht kan het bestaan van overmacht uitsluiten op grond van de vaststelling dat de appellant niet de nodige voorzorgen heeft genomen om de toestand die hij als overmacht aanvoert, te vermijden; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandigheden bij het instellen van hoger beroep een geval van overmacht uitmaken (1). (1) Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0937.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.3; Cass. 25 november 2020, AR P.20.0760.F, AC 2020, nr. 17; Cass. 24 april 2019, AR P.19.0114.F, AC 2019, nr. 243; Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0685.N, AC 2013, nr. 98; Cass. 8 april 2009, AR P.08.1907.F, AC 2009, nr. 248, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Zie R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 1222; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 187; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1420; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1728.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep van de beklaagde - Laattijdig ingesteld hoger beroep - Termijn - Laattijdig ingesteld hoger beroep - Overmacht - Beoordeling

- Artt. 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.21.0829.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.10 AC nr. ...

Overmacht die alsnog de ontvankelijkheid verantwoordt van een laattijdig ingesteld hoger beroep, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de appellant en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde feiten en omstandigheden bij het instellen van hoger beroep een geval van overmacht uitmaken; het hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten en omstandigheden die hij in aanmerking neemt, al dan niet wettig overmacht heeft kunnen afleiden; de rechter kan het bestaan van overmacht uitsluiten op grond van de vaststelling dat de betrokkene niet de nodige voorzorgen heeft genomen om de toestand die hij als overmacht aanvoert, te voorkomen (1). (1) Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0685.N, AC 2013, nr. 98, JT 2013 494 noot A. DECROES; Cass. 8 april 2009, AR P.08.1907.F, AC 2009, nr. 248 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Zie C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 1420; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1728.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Laattijdig ingesteld hoger beroep - Overmacht - Begrip - Beoordeling - Controle op de wettigheid van de motieven door het Hof

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.21.0858.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.3 AC nr. ...

De rechter mag de schuldigverklaring van een beklaagde aan het hem ten laste gelegde feit mede steunen op feitelijke gegevens, die als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, voor zover de rechter de beklaagde niet schuldig verklaart aan die niet vervolgde feiten en bijgevolg het vermoeden van onschuld niet miskent; niets belet de rechter dan ook bij de schuldbeoordeling betreffende de bij hem aanhangige feiten gedragingen te betrekken van de beklaagde die dateren van na die feiten voor zover de rechter zich niet uitspreekt over de schuld van de beklaagde aan die feiten (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermoeden van onschuld - Beoordeling van de schuld aan de hand van niet-voorliggende feiten, zonder uitspraak over de schuld aan die feiten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0999.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.2 AC nr. ...

Uit de samenlezing van artikel 149 Grondwet, artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat indien een beklaagde ter staving van zijn verzoek om uitstel van tenuitvoerlegging concrete elementen aanvoert betreffende de gevolgen van een straf voor zijn reclassering en resocialisering, uit de rechterlijke beslissing een afweging moet blijken tussen eensdeels de zwaarwichtigheid van de te beoordelen feiten en de persoonlijkheid van de beklaagde en anderdeels de nadelige effecten van een al dan niet effectieve bestraffing voor zijn reclassering en resocialisering (1). (1) Noot. Over de afwijzing van de opschorting of het uitstel, al dan niet gekoppeld aan probatievoorwaarden, zie ook Cass. 26 oktober 2021, AR P.21.0958.N, AC 2021, nr. 675 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS; Cass. 14 september 2021, AR P.21.0872.N, AC 2021, nr. 553; T. Strafr. 2021, 386 noot P. HOET; Cass. 13 april 2021, AR P.20.1301.N, AC 2021, nr. 25; Cass. 17 november 2020, AR P.20.0861.N, AC 2020, nr. 702, zie alg. R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 752-768; Cass. 4 februari 2020, AR P.19.1162.N, AC 2020, nr. 99; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 9de editie, 2021, II, p. 1547-1562. (BDS)

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot probatieuitstel - Gevolgen van de straf voor de reclassering en resocialisering van de beklaagde - Beoordeling - Criteria

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0489.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.6 AC nr. ...

De strafrechter voldoet aan zijn motiveringsverplichting wanneer hij het misdrijf bewezen verklaart in al zijn wettelijke bestanddelen en die bestanddelen uit zijn beslissing blijken en dit is het geval wanneer de beslissing melding maakt van de bewoordingen van de strafwet waarin die bestanddelen zijn opgenomen of van evenwaardige vermeldingen die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole uit te oefenen, dan wel wanneer die bewoordingen of vermeldingen voorkomen in een stuk van het strafdossier waarnaar de beslissing verwijst; het arrest dat opgave doet van de letterlijke bewoordingen van de artikelen 2, eerste lid, en 22 Bloedwet, verwijst naar de appelconclusie van de beklaagde en vermeldingen bevat die evenwaardig zijn aan de bewoordingen van de artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7°, Bloed-KB, voldoet aldus aan de motiveringsverplichting en laat het Hof toe zijn wettigheidscontrole uit te oefenen.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Gezondheidspolitie over de mens - Bloedwet - Artikelen 2 en 22 - Bloed-KB - Artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7° - Vermeldingen die evenwaardig zijn aan de bewoordingen van het Bloed-KB - Wettigheidscontrole van het Hof - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 12.II.B, 7° KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 11G KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 11B KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3quaterdecies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3terdecies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 3novies KB 4 april 1996 betreffende de afneming, de bereiding, de bewaring en de terhandstelling van bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 22 Wet 5 juli 1994 betreffende bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong
- Art. 2, eerste lid Wet 5 juli 1994 betreffende bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong

P.21.1552.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.13 AC nr. ...

Indien het maximum van de straf, door de wet gesteld op het misdrijf op grond waarvan de voorlopige hechtenis wordt bevolen, vijftien jaar opsluiting te boven gaat, zijn de bijkomende voorwaarden voor de handhaving van de hechtenis zoals bedoeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, niet van toepassing en in dat geval dient de rechter in beginsel slechts na te gaan of de handhaving van de hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid en is hij niet ertoe gehouden te antwoorden op een conclusie waarin het bestaan van een of meerdere van die bijkomende voorwaarden wordt betwist (1). (1) Cass. 10 mei 2006, AR P.06.0644.F, AC 2006, nr. 268.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Onderzoeksgerecht - Neerlegging van conclusie - Feit strafbaar met een straf boven vijftien jaar opsluiting - Verplichting om te antwoorden - Grenzen

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1465.F 8 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7 AC nr. ...

De rechter hoeft niet te antwoorden op een middel dat geen verband houdt met het geding dat bij hem aanhangig is gemaakt of op de vermelding van een feit dat voor de oplossing van het geschil zonder belang is (1). (1) Cass. 3 september 2014, AR P.14.0489.F, AC 2014, nr. 488; Cass. 23 januari 2008, AR P.07.1437.F, AC 2008, nr. 53; zie J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 210.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting een conclusie te beantwoorden

P.21.1019.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verhindert de rechter die over de als witwas ten laste gelegde feiten oordeelt, het basismisdrijf vast te stellen op grond van de aan tegenspraak onderworpen gegevens van het strafdossier en dat misdrijf in zijn motivering ook te omschrijven; daarmee doet de rechter geen uitspraak over niet bij hem aanhangige zaken.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Witwassen - Wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de zaken - Beoordeling van de als witwas ten laste gelegde feiten - Vaststelling van het basismisdrijf - Motivering

- Art. 505 Strafwetboek

Het is van algemene bekendheid dat bankbiljetten van 500,00 euro beperkt in omloop zijn; de rechter mag een dergelijk gegeven bij zijn beoordeling betrekken zonder dat dit blijkt uit de dossierstukken of zonder de partijen uit te nodigen ter zake verweer te voeren.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Tegenspraak - Feit van algemene bekendheid - Bankbiljetten van 500 euro - Toepassing

P.21.0970.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.9 AC nr. ...

Het staat aan het vonnisgerecht om indien in een dagvaarding, welke geldt als akte van aanhangigmaking van de strafvordering bij het vonnisgerecht, een incriminatieperiode als einddatum "heden" vermeldt, op basis van die akte van aanhangigmaking en de eraan ten grondslag liggende stukken van het strafdossier die einddatum te bepalen, uit geen enkele bepaling volgt dat het vonnisgerecht in een dergelijk geval als einddatum van de incriminatieperiode noodzakelijk de datum van het bevel tot dagvaarding moet aannemen; het Hof gaat wel na of het vonnisgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Dagvaarding - Incriminatieperiode - Omschrijving van een bepaalde dag 'tot heden' - Bepaling van het eindpunt van de incriminatieperiode - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0708.N 2 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211102.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate waarin een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden; daarentegen verplicht noch artikel 149 Grondwet noch enig algemeen rechtsbeginsel de rechter te antwoorden op een aanvoering die geen precies verweer bevat of waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt en de omstandigheid dat die aanvoering het voorwerp uitmaakt van een grief die de saisine van de appelrechter bepaalt, speelt daarbij geen rol (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0040.N, AC 2017, nr. 660.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Grievenformulier - Aanduiding van grief - Formulering van eis, exceptie of verweer - Afleiden van een rechtsgevolg - Taak van de appelrechter - Draagwijdte

P.21.0958.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.11 AC nr. ...

De rechter mag bij de beoordeling van de vraag van een beklaagde om opschorting van de uitspraak van veroordeling wel degelijk het gegeven betrekken dat hij geen concrete gegevens verstrekt betreffende zijn persoonlijke situatie (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot opschorting - Beoordeling - Gebrek aan concrete gegevens - Redenen

Uit artikel 3, vierde lid, Probatiewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat indien de rechter een verzoek om de opschorting van de uitspraak van veroordeling afwijst, uit zijn beslissing moet blijken dat hij dit verzoek en de stavende redenen daartoe in aanmerking heeft genomen en hij nauwkeurig de redenen vermeldt voor de weigeringsbeslissing, maar die motivering mag beknopt zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot opschorting - Weigering - Motivering - Wijze

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Uit de samenlezing van artikel 149 Grondwet, artikel 3 Probatiewet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering volgt dat indien een beklaagde ter staving van zijn verzoek om opschorting van de uitspraak van veroordeling concrete elementen aanvoert betreffende de gevolgen van een straf voor zijn reclassering, uit de rechterlijke beslissing een afweging moet blijken tussen eensdeels de zwaarwichtigheid van de te beoordelen feiten en de persoonlijkheid van de beklaagde en anderdeels de nadelige effecten van een al dan niet effectieve bestraffing voor zijn reclassering en resocialisering (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot opschorting - Aanvoering van concrete elementen betreffende de gevolgen van een straf - Beoordeling - Wijze

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

De verplichting tot motivering van de vonnissen en arresten is een vormvereiste (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motiveringsplicht - Vormvereiste - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.10 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde veroordeelt voor een bepaald feit omschreven onder een bepaalde telastlegging kan die beklaagde niet zonder tegenstrijdigheid vrijspreken voor datzelfde feit, omschreven onder een andere telastlegging; hoewel een vrijspraak in beginsel betrekking heeft op een feit en niet op de kwalificatie ervan, is de rechterlijke beoordeling evenwel niet tegenstrijdig wanneer de rechter oordeelt dat het feit slechts onder de telastlegging of de telastleggingen valt waaraan hij de beklaagde schuldig verklaart en hij met de vrijspraak voor een andere telastlegging louter bedoelt dat het niet bewezen is dat hetzelfde feit onder de strafrechtelijke kwalificatie van die andere telastlegging valt (1). (1) Cass. 22 juni 2004, AR P.04.0360.N, AC 2004, nr. 346.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordeling voor een feit onder een bepaalde telastlegging - Vrijspraak voor hetzelfde feit onder een andere telastlegging - Tegenstrijdigheid - Uitzondering - Kwalificatie - Redenen

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordeling voor een feit onder een bepaalde telastlegging - Vrijspraak voor hetzelfde feit onder een andere telastlegging - Tegenstrijdigheid - Uitzondering - Kwalificatie - Redenen

C.20.0307.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.4 AC nr. ...

Het bestreden arrest dat het gegeven niet preciseert dat aan de basis van de verzwaring van de schade ligt, stelt het Hof in de onmogelijkheid de wettigheid van zijn toepassing van dat wettelijk begrip na te gaan en omkleedt zijn beslissing niet regelmatig met redenen.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Rechtsvordering tot schadevergoeding - Verjaring - Aanvang - Verzwaring van de schade - Geen identificatie van het constitutief bestanddeel - Gevolg - Toezicht van het Hof

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0262.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.9 AC nr. ...

Uit artikel 37/1, § 1, tweede lid, Wegverkeerswet volgt dat de rechter principieel ertoe gehouden is een alcoholslot op te leggen aan de overtreder die zich bevindt in de in dat artikel bepaalde voorwaarde van alcoholintoxicatie (1); de rechter die vaststelt dat aan de wettelijke voorwaarden voor het opleggen van deze maatregel is voldaan, dient die beslissing niet nader te motiveren; indien de veroordeelde evenwel met een daartoe strekkende conclusie de rechter heeft verzocht de maatregel niet toe te passen, dient de rechter bij toepassing van artikel 149 Grondwet deze conclusie te beantwoorden, zonder dat hij moet antwoorden op stukken die zijn ingediend ter staving van de conclusie. (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0963.N, AC 2020, nr. 11. Zie ook C. DE ROY, "De Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-19, 125; Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2021, 33.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Alcoholslot - Alcoholconcentratie van ten minste 1,8 gram per liter bloed - Verzoek bij conclusie om het alcoholslot niet op te leggen

- Art. 37/1, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0872.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.16 AC nr. ...

Uit de artikelen 3, vierde lid, en 8, vierde lid, Probatiewet, alsook artikel 195 Wetboek van Strafvordering, volgt dat de rechter die een verzoek om opschorting van de uitspraak van veroordeling of om uitstel van tenuitvoerlegging, al dan niet gekoppeld aan probatievoorwaarden, weigert, indien een dergelijke maatregel wettelijk mogelijk is, die beslissing nauwkeurig moet motiveren, maar dat die motivering beknopt mag zijn; hoewel de rechter aan deze bijzondere motiveringsverplichting kan voldoen door nauwkeurig het opleggen van een effectieve straf te motiveren, dient uit zijn motieven niettemin te blijken dat hij het verzoek om opschorting van de uitspraak van veroordeling en om uitstel van tenuitvoerlegging en de redenen die de beklaagde daartoe heeft aangevoerd in aanmerking heeft genomen (1). (1) Zie ook Cass. 13 april 2021, AR P.20.1301.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.4; Cass. 17 november 2020, AR P.20.0861.N, AC 2020, nr. 702; Cass. 4 februari 2020, AR P.19.1162.N, AC 2020, nr. 99. R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 752-768; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 9de editie, 2021, II, p. 1547-1562.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek om opschorting of uitstel van de tenuitvoerlegging - Motivering - Draagwijdte

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel I (Art. 137 tot en met 216septies)
- Art. 8, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.21.0397.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.1 AC nr. ...

De uitoefening van het door artikel 10.1 EVRM gewaarborgde recht op vrijheid van meningsuiting die de vrijheid omvat om inlichtingen of denkbeelden door te geven en plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan krachtens artikel 10.2 EVRM worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, welke bij de wet worden voorzien, en die in een democratische samenleving nodig zijn, onder meer tot bescherming van de goede naam of de rechten van anderen en een beperking van de vrijheid van meningsuiting is nodig in een democratische samenleving wanneer zij beantwoordt aan een dwingende sociale noodwendigheid, op voorwaarde dat de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel en de beperking verantwoord is op grond van relevante en toereikende motieven; de rechter die oordeelt dat er evenredigheid is tussen het strafbaar stellen van bedreigingen in zin van artikel 330 Strafwetboek en smaad door bedreigingen in de zin van artikel 275 Strafwetboek, die een advocaat tijdens de behandeling van een strafzaak uit tegen een lid van het openbaar ministerie, en het beoogde doel, met name het vrijwaren van de integriteit van de leden van het openbaar ministerie die in volle vrijheid en onafhankelijkheid de strafvordering moeten kunnen uitoefenen in het belang van de maatschappij, hoeft die beoordeling niet verder te concretiseren in het licht van de bijzondere omstandigheden van de zaak (1). (1) Het EHRM heeft zich over de vraag of bedreigingen onder de vrijheid van meningsuiting vallen en zo ja, onder welke voorwaarden nog niet moeten uitspreken. Wel werd reeds veelvuldig in het kader van geschillen waarbij boetes werden opgelegd voor smaad of laster, geoordeeld dat beledigende en lasterlijke uitspraken, ook ten aanzien van welbepaalde individuen, onder de ruime bescherming van artikel 10, § 1 EVRM vallen. Bij het afwegen of een dergelijke boete een geoorloofde beperking vormt op de vrijheid van meningsuiting, maakt het EHRM een afweging tussen verschillende factoren, waaronder de inhoud of aard van de meningsuiting, het onderscheid tussen feitelijke data en waardeoordelen, de intentie van de gewraakte meningsuiting, de gevolgen, de proportionaliteit van de overheidsinmenging, de zwaarte van de bestraffing, ... Zie JACOBS, WHITE and OVERY, The European Convention on Human Rights, 7th ed., Oxford, 2017, Ch. 18.; J. VANDE LANOTTE en Y. HAECK, Handboek EVRM, II, Intersentia, 2004, 901-902. Een aantal arresten heeft specifiek betrekking op lasterlijke of beledigende uitspraken tijdens het pleidooi van een advocaat: EHRM 21 maart 2002, nr. 31611/96, Nikula t. Finland; EHRM (grote kamer) 15 december 2005, nr. 73797/01, Kyprianou t Cyprus; EHRM (grote kamer) 23 april 2015, nr. 29369/10, Morice t. Frankrijk; EHRM 12 januari 2016, nr. 48074/10, Rodriguez Ravelo t. Spanje; EHRM 8 november 2018, nr. 2782/12, Narodni List t. Kroatië.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Behandeling van een strafzaak - Bedreigingen en smaad door bedreigingen tegen een lid van het openbaar ministerie - Strafbaarstelling ingevolge de artikelen 275 en 330 Strafwetboek - Vrijheid van meningsuiting - Beperking van de vrijheid van meningsuiting - Voorwaarden - Evenredigheid tussen het aangewende middel en het beoogde doel - Beoordeling door de rechter - Concretisering in het licht van de omstandigheden van de zaak

- Art. 275 Strafwetboek
- Art. 10.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 10.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0343.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.9 AC nr. ...

Indien een beklaagde hoger beroep instelt tegen een hem veroordelend vonnis maar in zijn grievenformulier enkel de beslissingen over de straf en de burgerlijke rechtsvordering als grieven opgeeft, volgt uit artikel 204 Wetboek van Strafvordering dat de beslissing over zijn schuld niet tot de saisine van het appelgerecht behoort, behoudens ingeval van toepassing van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; indien die beklaagde-appellant niettemin voor het appelgerecht concludeert betreffende de beslissing over zijn schuld, dan moet het appelgerecht dit doelloos verweer niet beantwoorden.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Grieven beperkt tot de strafmaat en de burgerlijke rechtsvordering - Conclusies over de schuld - Motivering

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Grieven beperkt tot de strafmaat en de burgerlijke rechtsvordering - Conclusies over de schuld - Motivering

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.0257.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.15 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter een burgerlijke rechtsvordering tot herstel van schade slechts gegrond verklaren indien hij vaststelt dat de schade voortvloeit uit een als misdrijf gekwalificeerd feit waarvoor de beklaagde is vervolgd en dat de rechter bewezen verklaart; het vaststellen van een inbreuk op de algemene zorgvuldigheidsplicht bepaald in artikel 1382 oud Burgerlijk Wetboek volstaat hiertoe niet wanneer die fout geen misdrijf uitmaakt.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering - Gegrondverklaring - Schade voortvloeiende uit een als misdrijf gekwalificeerd feit - Inbreuk op de algemene zorgvuldigheidsplicht - Fout die geen misdrijf uitmaakt - Voorwaarde

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1197.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.6 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is; wanneer de betrokkene in zijn conclusie niet specificeert waarin de last van de herstelmaatregel voor hem precies zou bestaan en evenmin verduidelijkt waarom die last kennelijk onredelijk zou zijn in vergelijking met het voordeel van de herstelmaatregel voor de ruimtelijke ordening, dient de rechter de afweging tussen die beide belangen niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter

P.20.1307.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.4 AC nr. ...

Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die een beklaagde schuldig verklaart aan een misdrijf in de bewoordingen van de strafwet, voor wat betreft de motivering van de beslissing over de schuld, enkel de verplichting om te antwoorden op een in een regelmatig ingediende conclusie ontwikkelde eis, verweer of exceptie waaruit een rechtsgevolg wordt getrokken voor de door de rechter te nemen beslissing, maar daaruit volgt niet dat de rechter de redenen van zijn redenen moet geven zodat hij het verweer dient te beantwoorden zonder dat hij moet antwoorden op elk argument dat tot staving van dit verweer wordt aangevoerd zonder een afzonderlijk verweer te vormen; noch uit die grondwetsbepaling noch uit de Richtlijn (EU) 2016/343 van 9 mei 2016 kan voor de rechter voor wat betreft de schuldbeoordeling een verdergaande motiveringsplicht worden afgeleid en indien door een partij in een conclusie een alternatief scenario voor de schuld als plausibel wordt aangevoerd, kan de rechter dit verweer beantwoorden en verwerpen met opgave van de redenen waaruit de schuld van de beklaagde volgens de rechter aan het hem ten laste gelegde blijkt en de daaruit voortvloeiende ongeloofwaardigheid van het door de beklaagde aangevoerde scenario.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissing over de schuld - Motivering - Vermoeden van onschuld - Alternatief scenario voor de schuld - Draagwijdte

- Art. 6.2 Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn
- Art. 3 Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0127.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.8 AC nr. ...

De enkele vaststelling dat de betrokkene aan een geestesstoornis lijdt bestaande in een antisociale persoonlijkheidsstoornis volstaat niet voor het oordeel dat aan de in artikel 9, § 1, 2°, Interneringswet bepaalde voorwaarde is voldaan, dat voor een internering onder meer vereist dat de betrokkene op het ogenblik van de beslissing lijdt aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden teniet doet of ernstig aantast; de rechter dient indien hij daartoe wordt uitgenodigd vast te stellen dat de geestesstoornis het oordeelsvermogen van de betrokkene of de controle over zijn daden teniet doet of ernstig aantast.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Internering - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over de daden teniet doet of ernstig aantast - Voorwaarden - Beoordeling

- Art. 9, § 1, 2° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.1057.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 AC nr. ...

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering over het toezicht op de regelmatigheid van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethode observatie is bindend voor de vonnisrechter; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling naar aanleiding van dit toezicht een bij conclusie aangevoerd verweer beantwoordt over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethode, is de rechter ten gronde aan wie datzelfde verweer wordt voorgelegd, niet gehouden hierop te antwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethode - Observatie - Controle door de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

Een conclusie over de strafvordering die werd neergelegd of meegedeeld na het verstrijken van de bij toepassing van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering vastgelegde conclusietermijnen, kan niet zonder het akkoord van alle partijen en van het openbaar ministerie in het debat worden behouden.; de enkele omstandigheid dat de rechter, na te hebben vastgesteld dat het openbaar ministerie weigert akkoord te gaan met de laattijdige neerlegging van de conclusie van een partij, die conclusie uit het debat weert terwijl eerder in de procedure een laattijdig neergelegde conclusie van een andere partij met het akkoord van alle partijen wél in het debat werd behouden, levert geen miskenning op van het recht op een eerlijk proces en op gelijkheid van wapens (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vaststelling van conclusietermijnen - Neerlegging van een conclusie na verstrijken van de conclusietermijnen - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.1174.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.7 AC nr. ...

Uit de artikelen 195, eerste lid en 211 Wetboek van Strafvordering volgt dat een veroordelende beslissing van het rechtscollege in hoger beroep de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen (1); indien op het ogenblik van de beslissing de wetsbepalingen zijn opgeheven die de feiten op het ogenblik van het plegen ervan strafbaar stelden, dient de rechter ook de wetsbepalingen te vermelden op grond waarvan de feiten tot op het ogenblik van de beslissing strafbaar zijn gebleven. (1) Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0610.F, AC 2019, nr. 539, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; Cass. 12 september 2017, AR P.17.0262.N, AC 2017, nr. 184; Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318. Zie alg. F. VAN VOLSEM, "De verplichting om in politie-en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", NC 2020, 279-285.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtscollege in hoger beroep - Vermelden van de toepasselijke wetsbepalingen - Opheffing van de wetsbepalingen over het misdrijf op moment van de uitspraak - Vermelding van de wetsbepalingen over het misdrijf ten tijde van de feiten

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.1234.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.11 AC nr. ...

De rechter miskent de bewijskracht van een akte indien hij aan een geschrift, waarnaar hij uitdrukkelijk verwijst, een verklaring toeschrijft die dit geschrift niet bevat dan wel ontkent dat dit geschrift een verklaring bevat, die er wel in voorkomt, kortom wanneer hij het geschrift doet liegen (1); de enkele omstandigheid dat de rechter uit een stuk dat hij vermeldt niet hetzelfde gevolg afleidt als een partij, houdt echter nog geen miskenning van de bewijskracht van dat stuk in. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0746.N, AC 2020, nr. 735; Cass. 27 oktober 2020, AR P.20.0565.N, AC 2020, nr. 659, T. Strafr. 2021, 35. Zie J. VERBIST en Ph. TRAEST, "Cassatiemiddelen in strafzaken", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 99-100.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bewijs - Geschriften - Bewijskracht - Het afleiden van een gevolg uit een stuk - Andere interpretatie dan deze van een procespartij

- Artt. 8.17 en 8.18 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1335.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.10 AC nr. ...

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich concreet heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; dit verband veronderstelt dat, zonder de fout, de schade zich niet had voorgedaan zoals ze zich heeft voorgedaan (1); er is bijgevolg geen oorzakelijk verband wanneer de schade zich eveneens zou hebben voorgedaan indien de verweerder de hem verweten handelwijze correct had uitgevoerd; de rechter moet aldus bepalen wat de verweerder had moeten doen om rechtmatig te handelen; hij moet abstractie maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval, zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen, en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan; indien de rechter daarbij vaststelt dat de schade zich op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan of oordeelt dat zulks onzeker is, is er geen oorzakelijk verband tussen fout en schade; om te besluiten tot een oorzakelijk verband dient de rechter niet alle mogelijke hypothetische gevolgen die tot dezelfde schade hadden kunnen leiden, te vermelden en uit te sluiten. (1) Cass. 10 november 2020, AR P.20.0659.N, AC 2020, nr. 688 met concl. OM; Cass. 14 januari 2020, AR P.19.0931.N, AC 2020, nr. 35, N.C. 2020, 355; Cass. 9 december 2015, AR P.15.0578.F, AC 2015, nr. 734 met concl. van advocaat-generaal M. PALUMBO, op datum in Pas. Droit Pénal de l'Entreprise, 2016, 149 noot F. LAGASSE; Cass. 20 oktober 2015, AR P.14.0763.N, AC 2015, nr. 614, R.W. 2016-17, 706; Cass. 29 oktober 2014, AR P.13.0820.F, AC 2014, nr. 644 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; Cass. 1 februari 2011, AR P.10.1354.N, AC 2011, nr. 96, RW 2011-12, 957 noot S. VAN OVERBEKE; Cass. 30 mei 2001, AR P.01.0075.F, AC 2001, nr. 319; Cass. 15 december 1992, AR 5700, AC 1991-92, nr. 795; Cass. 27 maart 1980, AC 1979-80, 946. Zie F. VAN VOLSEM, "Culpa in het Belgisch strafrecht: een poging tot synthese", Preadviezen van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Boom uitgevers, 2012, 115; S. VAN OVERBEKE, "Onopzettelijke doodslag en onopzettelijke slagen en verwondingen: een algemene strafbaarstelling die een specifieke schade onderstelt", RW 2011-12, 960; J. ROZIE en T. VANSWEEVELT, "Causaliteit in het Belgische strafrecht. Over de kruisbestuiving tussen het buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht en het strafrecht", N.C. 2014, 433-473; C. IDOMON, "Onopzettelijk doden en onopzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel", in Strafrecht. Duiding, Larcier, 2018, 536; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 315-317.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering - Zeker oorzakelijk verband tussen fout en schade - Rechtmatig handelen van de verweerder - Uitsluiten van andere mogelijke hypothetische gevolgen die tot dezelfde schade hadden kunnen leiden

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1126.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.13 AC nr. ...

Indien een beklaagde met verwijzing naar een rechterlijke beslissing op aannemelijke wijze aanvoert dat er gelet op die beslissing reden is om artikel 65, tweede lid, Strafwetboek toe te passen, kan de rechter die aanvoering niet verwerpen op de enkele grond dat geen eensluidend verklaard afschrift van die beslissing met de vermelding dat ze definitief is voorligt en dient hij in een dergelijk geval het openbaar ministerie te verzoeken die stukken bij te brengen of de beklaagde de gelegenheid te geven dit alsnog te doen; daaruit volgt dat indien een beklaagde om de toepassing verzoekt van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek op grond van een veroordeling voor bepaalde feiten en de veroordeling voor die feiten vaststaat, de rechter dat verzoek niet mag afwijzen om de enkele reden dat de rechterlijke beslissing waarnaar de beklaagde verwijst niet de beslissing is die hem heeft veroordeeld en dient de rechter in voorkomend geval het openbaar ministerie te verzoeken de stukken betreffende de veroordelende beslissing te laten voegen dan wel de beklaagde alsnog de gelegenheid te geven dit te doen (1). (1) Cass. 15 maart 2016, AR P.15.1435.N, AC 2016, nr. 182, RW 2017-18, 577-580 en noot S. RAATS, "De toepassing van artikel 65, tweed lid, Sw. en het bewijs van hoger beroep".

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verwijzing door de beklaagde

naar een verkeerde beslissing van veroordeling - Draagwijdte

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.20.0817.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.6 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde schuldig verklaart aan de opslag van afvalstoffen in strijd met artikel 12, § 1, Materialendecreet omkleedt die beslissing slechts regelmatig met redenen in overeenstemming met de artikelen 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering indien hij niet enkel melding maakt van artikel 12, § 1, Materialendecreet en artikel 16.6.3, § 1, eerste lid, DABM, maar ook van de specifieke voorschriften van het Materialendecreet of de uitvoeringsbesluiten die zijn overtreden.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Milieurecht - Materialendecreet - Opslag van afvalstoffen - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Vermelding in de beslissing van de specifiek overtreden bepalingen - Draagwijdte

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen en indien op het ogenblik van de beslissing de wetsbepalingen zijn opgeheven die de feiten op het ogenblik van het plegen ervan strafbaar stelden, dient de rechter ook de wetsbepalingen te vermelden op grond waarvan de feiten tot op het ogenblik van de beslissing strafbaar zijn gebleven; wanneer het arrest met betrekking tot de bewezen verklaarde feiten weliswaar melding maakt van de op het ogenblik van de feiten geldende wetsbepalingen en ook vaststelt dat deze feiten op het ogenblik van het arrest nog steeds strafbaar waren, maar dat het nalaat melding te maken van de op het ogenblik van het arrest geldende wetsbepalingen welke de vergunningsplicht instellen en welke het naleven van de milieuvoorwaarden opleggen, is de schuldigverklaring en veroordeling niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 23 oktober 2019, AR P. 19.0610.F, AC 2019, nr. 539; Cass. 29 november 2016, AR P.14.1821.N, AC 2014, nr. 680; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0338.F, AC 2009, nr. 466; Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0176.N, AC 2008, nr. 277.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Milieurecht - Milieuvergunningsdecreet - Vergunningsplicht en naleving van de milieuvoorwaarden - Werking van de wet in de tijd - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Wetswijziging - Vermelding in de beslissing - Draagwijdte

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.0458.F 9 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3 AC nr. ...

De rechter moet enkel de middelen beantwoorden, dit wil zeggen de vermelding door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij met een juridische redenering de gegrondheid meent te kunnen afleiden van een verzoek, een verweer of een exceptie (1); bovendien moet de beklaagde die zich op een rechtvaardigingsgrond beroept, bij de rechter alle elementen aanbrengen die zijn bewering aannemelijk maken (2). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (A, vierde middel). Daarentegen, volgens J. DE CODT, "ce fait ou cet acte ne doit pas être invoqué de façon vague ou imprécise mais se justifier par des éléments de preuve appropriés. À défaut, il ne s'agit que de simples allégations", waarop de rechter niet moet antwoorden (J. DE CODT, Des Nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 209). (2) Cass. 24 februari 2010, AR P.09.1614.F, AC 2010, nr. 120; zie Cass. 24 maart 1999, AR P.98.1127.F, AC 1999, nr. 175. Uit het huidige arrest volgt dat indien de beklaagde geen dergelijke elementen aanbrengt, de rechter niet verplicht is op dat verweer te antwoorden, wat aansluit bij de opvatting van J. DE CODT supra. Ook wanneer de beklaagde zich op een onoverwinnelijke rechtsdwaling beroept, geldt: "De loutere vaststelling dat de beklaagde slecht werd geadviseerd, zelfs door een onderlegd persoon, is wat dat betreft onvoldoende." (Cass. 6 september 2017 AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449); en "Aangezien de vermelding 'toekenning van de verschoningsgrond van uitlokking' in het grievenformulier geen middel vormde, dienden de appelrechters in hun beslissing niet de reden op te geven waarom zij die verschoningsgrond niet in aanmerking hadden genomen." (Cass. 9 september 2020, AR P.20.0283.F, AC 2020, nr. 515).

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Middel - Begrip - Aanvoering van een onoverkomelijke dwaling zonder gegevens aan te brengen die deze aannemelijk maken - Invloed op de verplichting voor de rechter om zijn beslissing te motiveren

- Art. 71 Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1162.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.10 AC nr. ...

Het feit dat de behandeling van een zaak door een anders samengestelde zetel volledig wordt hervat, houdt in dat de op een vorige rechtszitting ingediende conclusie die deel uitmaakt van het dossier, wordt vermoed te zijn hernomen door de aanwezige partij, tenzij zij daarvan afstand heeft gedaan en het is niet vereist dat de anders samengestelde zetel uitdrukkelijk vaststelt dat zij die conclusie, die wordt vermoed hernomen te zijn, in aanmerking neemt (1). (1) Cass. 7 februari 2012, AR P.11.2142.N, AC 2012, nr. 91.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Samenstelling van het rechtscollege - Neerlegging van een conclusie - Verdaging naar een latere rechtszitting - Anders samengesteld rechtscollege - Hervatting van de zaak

P.20.0669.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.2 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging verplichten de rechter die door een partij overlegde stukken als niet waarheidsgetrouw beoordeelt, voorafgaandelijk het debat te heropenen om die partij in de gelegenheid te stellen daarover verweer te voeren; een partij die in een strafzaak stukken aan de rechter overlegt, dient er bij zijn verdediging mee rekening te houden dat de rechter die stukken als niet waarheidsgetrouw kan beoordelen.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlegging van stukken - Beoordeling door de rechter - Recht op tegenspraak

P.20.0714.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.4 AC nr. ...

Artikel 744, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek noch enige verdrags- of grondwetsbepaling of enig algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter de conclusie van een partij waarbij verschillende middelen worden genummerd en hun voordracht in hoofdorde of in ondergeschikte orde wordt vermeld te beantwoorden met een afzonderlijke motivering per grief of middel, ongeacht de nummering ervan (1). (1) Cass. 27 oktober 2015, AR P.15.0726.N, AC 2015, nr. 628. Zie I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 75-76; N. COLETTE-BASECQZ en E. DELHAISE, "La phase de jugement et les voies de recours: éléments neufs", in La loi Pot-pourri II: un recul de civilisation?, Anthemis, 2016, 156; P. THIRIAR, "Conclusies en conclusietermijnen in strafzaken na Potpourri II en recente cassatierechtspraak", N.C. 2018, 116.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Antwoord op de conclusie - Conclusie met nummering per grief of middel

- Artt. 152, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 744, eerste lid, 3°, en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.20.0565.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.4 AC nr. ...

De wetgever heeft het aan het uitsluitende oordeel van de rechter overgelaten of een omstandigheid eigen aan de te beoordelen feiten of aan de dader wordt aangenomen als een verzachtende omstandigheid in de zin van artikel 85 Strafwetboek; de rechter dient zijn beslissing dat een bepaalde omstandigheid niet wordt aangenomen als een verzachtende omstandigheid niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Zie Cass. 20 januari 2004, AR P.03.1364.N, AC 2004, nr. 31; Cass. 12 april 1965, Pas. 1965, I, 867; Cass. 15 maart 1948, Pas. 1948, I, 170.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzachtende omstandigheid - Het niet aannemen van een bepaalde omstandigheid als verzachtende omstandigheid - Motiveringsplicht

- Art. 85 Strafwetboek

P.20.0587.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 210, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wordt de beklaagde in hoger beroep gehoord over de nauwkeurig bepaalde grieven die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; de enkele herneming van een in eerste aanleg gevoerd verweer vormt geen nauwkeurig bepaalde grief in de zin van de vermelde bepaling en de appelrechters dienen een dergelijk verweer dan ook niet te beantwoorden (1). (1) Cass 24 november 2015, AR P.14.1192.N, AC 2015, nr. 694; Cass. 8 september 2015, AR P.14.1752.N, AC 2015, nr. 494.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beklaagde - Nauwkeurige grieven - Herneming van in eerste aanleg gevoerd verweer

- Art. 210, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0604.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.5 AC nr. ...

Bij het opleggen of herzien van een gerechtelijke maatregel aan een minderjarige in een verontrustende situatie is de jeugdrechter er niet toe gehouden een handelingsplan op te stellen of in te vullen of bij verwijzing in een beslissing naar een hem door de sociale dienst voor te leggen handelingsplan de inhoud van dat plan in de beslissing zelf te concretiseren, dit houdt geen verboden delegatie in van rechtsmacht (1). (1) Zie alg. I. DE JONGHE, Hulpverlening en recht, Intersentia, 2014, 133-167; A. VAN LOOVEREN, "Het nieuwe jeugdlandschap in verontrustende situaties", T.J.K. 2014, 298-306; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Die Keure, 2015, 369-497; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 55-156.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Jeugdrechtbank - Verontrustende situatie - Opleggen en herzien van maatregelen - Toezicht van de sociale dienst als autonome maatregel - Naleven van een handelingsplan - Concretisering van de beslissing

- Art. 81, tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp
- Artt. 48, § 1, 2°, 49, 51 en 58 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

- Art. 11 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0620.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.9 AC nr. ...

Of een strafvervolging binnen een redelijke termijn is behandeld moet worden beoordeeld rekening houdend met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de gerechtelijke overheden en het belang dat de zaak heeft voor de beklaagde (1); enkel indien de beklaagde uitdrukkelijk verwijst naar één of meerdere van deze criteria dient de rechter uitdrukkelijk aan te geven dat hij ze bij zijn beoordeling heeft betrokken; indien de rechter aanneemt dat de vereiste van de redelijke termijn niet is nageleefd, dient hij niet uitdrukkelijk te vermelden dat hij het belang van de zaak in zijn oordeel heeft betrokken, indien de beklaagde in zijn verweer over de redelijke termijn wijst op het grote belang dat de zaak voor hem heeft, zonder dit belang te concretiseren. (1) J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de redelijke termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 251-325; J. MEESE, Overschrijding van de redelijke termijn, Larcier, 2008, 73p.; D. VANDERMEERSCH, "Le contrôle de la sanction du dépassement du délai raisonnable aux différents stades du procès pénal", R.D.P. 2010, 980-1006 ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 743-749.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redelijke termijn van het proces - Criteria - Belang van de zaak voor de beklaagde - Concretisering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0781.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.10 AC nr. ...

Indien een deelnemer betwist dat bij diefstal de door artikelen 468 en 471 verzwarende omstandigheden van geweld of bedreiging en gebruik van een vluchtvoertuig op hem van toepassing is, dient de rechter opdat hij de verzwarende omstandigheden aan de deelnemer kan toerekenen, vast te stellen dat de deelnemer kennis had van die verzwarende omstandigheden en dat hij die heeft aanvaard; die individuele toerekening vereist niet dat ook wordt vastgesteld dat de deelnemer zelf geweld heeft gebruikt of heeft bedreigd of daaraan heeft deelgenomen of dat de deelnemer zelf gebruik heeft gemaakt van een voertuig of enig ander al dan niet met een motor aangedreven tuig (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Diefstal en afpersing - Geweld of bedreiging - Gebruik van een vluchtvoertuig - Toerekening van de verzwarende omstandigheden aan deelnemers van diefstal - Kennis en aanvaarding van de verzwarende omstandigheden - Individuele beoordeling

- Artt. 66, 461, 468 en 471 Strafwetboek

P.20.0102.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.4 AC nr. ...

De verplichting om in een veroordelende beslissing de toegepaste wetsbepalingen te vermelden houdt niet in dat de wetsbepalingen in het overwegend gedeelte of in het dictum van het vonnis moeten worden vermeld; het volstaat dat de rechter in de veroordelende beslissing melding maakt van die toegepaste wetsbepalingen, ongeacht de plaats in die beslissing (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.18.0407.N, AC 2019, nr. 341; Cass. 17 april 2018, AR P.17.0823.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 12 september 2000, AR P.98.0911.N, AC 2000, nr. 460; Zie F. VAN VOLSEM, “De verplichting om in politie- en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden”, N.C. 2020, 279-285; F. VAN VOLSEM, “Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie-en correctionele zaken: over de verplichting de toegepaste wetsbepalingen te vermelden”, in Amicus Curiae. Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2013, 441-464; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 1181-1182.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Toegepaste wetsbepalingen - Plaats in de rechterlijke beslissing

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.0588.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.5 AC nr. ...

Het in artikel 6.2. EVRM en artikel 14.2 IVBPR omschreven vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de straftoemeting rekening te houden met alle aan tegenspraak onderworpen feiten die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en de handelingen die hij heeft vastgesteld, mits hij geen uitspraak doet over het strafbare karakter ervan; het vermoeden van onschuld staat er echter wel aan in de weg dat de rechter bij de beoordeling van de straftoemeting rekening houdt met een misdrijf waarvoor de beklaagde niet definitief werd veroordeeld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Vermoeden van onschuld - Feiten uit een ander dossier die verband houden met de persoonlijkheid en handelingen van de beklaagde en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld - Beoordeling van die feiten

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0918.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.10 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank kan een ontvankelijk verzoek tot het verkrijgen van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering slechts afwijzen indien zij vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden en die betrekking hebben op minstens één van de gronden vermeld in artikel 47, §2 Wet Strafuitvoering, namelijk 1) het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten, 2) het risico dat de veroordeelde de slachtoffers zou lastig vallen of 3) de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden, rekening houdend met zijn vermogenssituatie zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; de afwijzing van een verzoek tot het verkrijgen van deze strafuitvoeringsmodaliteit is enkel regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan die betrekking hebben op één of meerdere van vermelde gronden en zij de van toepassing zijnde gronden ook uitdrukkelijk vermeldt (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.1283.N, AC 2018, nr. 18; Cass. 26 augustus 2008, AR P.08.1251.N, AC 2008, nr. 435, RABG 2009, 10 noot Y. VAN DEN BERGE.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafuitvoeringsrechtbank - Modaliteit van strafuitvoering - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Opleggen van bijzondere voorwaarden - Motiveringsplicht

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0344.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.9 AC nr. ...

De rechter die bij toepassing van artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn een beklaagde veroordeelt bij eenvoudige schuldigverklaring beantwoordt en verwerpt aldus ook het verzoek van die beklaagde om een werkstraf.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Werkstraf - Eenvoudige schuldigverklaring - Bijzondere motiveringsplicht

P.20.0240.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 6.1. EVRM en 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het arrest van het hof van assisen de voornaamste redenen en overwegingen moet bevatten die de jury van de schuld of onschuld van de beschuldigde hebben overtuigd, zonder dat het college op alle neergelegde conclusies moet antwoorden, met vermelding van de redenen waarom op elk van de aan de juryleden gestelde vragen positief of negatief is geantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van assisen - Vrijspraak -

Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 334, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.19.0607.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.5 AC nr. ...

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 530.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden

- Artt. 744 en 780, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.20.0680.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.24 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling die op onderscheiden tijdstippen dient te oordelen over de voorlopige hechtenis de redenen van de vordering van het openbaar ministerie over te nemen, voor zover er rekening wordt gehouden met de noodzakelijke individualisering en het evolutief en uitzonderlijk karakter van de voorlopige hechtenis; aan deze vereiste wordt geen afbreuk gedaan door het loutere feit dat de nieuwe handhavingstitel de motivering van eerdere beslissingen overneemt en geen melding maakt van nieuwe elementen of gegevens (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie - Overname van redenen van eerdere beslissingen

P.20.0346.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.1 AC nr. ...

Artikel 211 Wetboek van Strafvordering geldt voor vonnissen gewezen in hoger beroep en is bijgevolg niet van toepassing op het hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg oordeelt over feiten die ten laste worden gelegd aan een beklaagde met voorrecht van rechtsmacht.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de straf - Voorrecht van rechtsmacht - Artikel 211 Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

Uit de bepalingen van artikel 3, vierde lid, laatste zin, Probatiewet en artikel 195, Wetboek van Strafvordering, volgt, eensdeels, dat de rechter die een gevraagde opschorting weigert, die beslissing nauwkeurig moet motiveren, zij het dat die motivering beknopt mag zijn, en, anderdeels, dat de rechter door het opleggen van een straf en het met redenen omkleden van die straf overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bovendien de redenen opgeeft waarom niet kan worden ingegaan op de vraag tot opschorting (1). (1) Cass. 14 februari 1990, AR 7908, AC 1990, nr. 363.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vraag tot probatieopschorting - Weigering - Motivering

P.20.0301.F 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2F.6 AC nr. ...

Wanneer, in strafzaken, een middel een gebrek aan antwoord op een conclusie aanvoert waarvan het proces-verbaal van de rechtszitting van de appelrechters de neerlegging heeft vastgesteld, maar die conclusie niet in het dossier van de rechtspleging aanwezig is en de bewoordingen ervan niet zijn opgenomen in het bestreden vonnis of in de overige stukken van de rechtspleging waarop het Hof vermag acht te slaan, kan het Hof onmogelijk nagaan of de beslissing regelmatig met redenen is omkleed (1). (1) Cass. 16 oktober 2002, AR P.02.0922.F, AC 2002, nr. 545.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Middel dat een gebrek aan antwoord op de neergelegde conclusie aanvoert - Geen conclusie in het dossier

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0304.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.6 AC nr. ...

Uit de loutere omstandigheid dat bij de reactie van het vonnis of arrest de beslissing over de schuld van de beklaagde wordt weergegeven voor de weergave van de redenen die deze beslissing schragen, kan geen miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redactie van vonnissen en arresten - Weergave schuld beklaagde voor de motieven over schuld

Wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke bepaald is door de op het misdrijf toepasselijke wet, kan bij toepassing van artikel 422 Wetboek van Strafvordering niemand de vernietiging van het arrest of vonnis vragen op grond van het enige middel dat bij de vermelding van de tekst van de wet een vergissing is begaan.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Uitgesproken straf - Vermelding van toegepaste wetsbepalingen - Ontbreken van een wetsbepaling over een verzwarende omstandigheid - Cassatieberoep

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering

C.19.0196.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.4 AC nr. ...

Wanneer het onderzoek van de aangevoerde tegenstrijdigheid de uitlegging veronderstelt van de wettelijke bepalingen die door het arrest worden toegepast, houdt die grief, die niet gelijkstaat met een gebrek aan redenen, geen verband met artikel 149 van de Grondwet (1). (1) Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Grief die de tegenstrijdigheid tussen een reden en het dictum van de beslissing aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0466.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een prejudiciële vraag niet wordt aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een exceptie, hoeft de rechter niet op het verzoek tot het stellen van die vraag te antwoorden (1). (1) Jaarverslag van het Hof van Cassatie 1999, Brussel, uitg. Belgisch Staatsblad, 2000, p. 105.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Vraag niet aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een exceptie - Verplichting om te antwoorden op het verzoek

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.20.0489.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.11 AC nr. ...

De door de rechter bij invrijheidstelling te bepalen voorwaarden kunnen een beperking inhouden op grondrechten, zoals het recht op vrije meningsuiting, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt (1). (1) Cass. 18 maart 2003, AR P.03.0352.N, AC 2003, nr. 178, R.A.B.G. 2003, 785 noot J. ROZIE, T. Strafr. 2004, 68 noot K. BEIRNAERT; Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0882.N, AC 2015, nr. 456; Cass. 1 oktober 2019, AR P.19.0958.N, AC 2019, nr., T. Strafr. 2020, 135 noot E. BAEYENS; Cass. 24 december 2019, AR P.19.1281.N, AC 2019, nr. 687. Zie C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1234-1235; E. BAEYENS, "Vrijheidsbeperkende voorwaarden bij een invrijheidstelling onder voorwaarden?", T. Strafr. 2020, 136-138.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Bepalen van voorwaarden - Vrijheid van meningsuiting - Motiveringsplicht - Absolute noodzaak

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0061.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.1 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 152 § 1, en § 2, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat het enkele feit dat de zaak niet wordt behandeld op de rechtsdag die door de rechter bij toepassing van artikel 152, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is bepaald, maar ze wordt uitgesteld naar een latere rechtszitting, niet inhoudt dat de partijen opnieuw op grond van die bepaling om conclusietermijnen kunnen verzoeken of dat de partijen het recht verkrijgen om tot de sluiting van het debat te concluderen; de rechter dient ook in een dergelijk geval conclusies die niet binnen de in het proces-verbaal van de rechtszitting van de inleidingszitting bepaalde data werden neergelegd of meegedeeld ambtshalve uit het debat te weren, tenzij toepassing wordt gemaakt van paragraaf 2 van artikel 152 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vaststelling van conclusietermijnen - Bepaling van de rechtsdag - Tijdige neerlegging van de conclusies - Uitstel van de zaak op de vastgestelde rechtsdag - Neerlegging van nieuwe aanvullende conclusies - Wering - Draagwijdte

P.20.0342.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.3 AC nr. ...

Uit het tegensprekelijk karakter van de door artikel 22, § 2, Wet Europees Onderzoeksbevel en artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering, geregelde procedure volgt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting om, wanneer voor haar binnen de haar op grond van die bepalingen toegekende beoordelingsbevoegdheid door de betrokken partij een verweer wordt gevoerd nopens de strijdigheid van het verhoor ter gelegenheid van de huiszoeking en het beslag zonder bijstand van een raadsman met artikel 6.3 EVRM, de verplichting om dit verweer te beantwoorden; het arrest dat bij de beoordeling van de uit artikel 61quater, §1, Wetboek van Srafvordering voortvloeiende ontvankelijkheidsvoorwaarde dat de verzoeker moet aantonen dat hij door het beslag wordt geschaad, verwijst naar dat verhoor, beantwoordt het bedoelde verweer niet (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tegensprekelijke procedure - Verweer met betrekking tot artikel 6.3. EVRM - Draagwijdte

P.20.0051.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering volgt voor de strafrechter de verplichting in een veroordelende beslissing de wettelijke bepalingen te vermelden die de bestanddelen van het ten laste gelegde misdrijf vaststellen, alsook die waarbij de straf wordt bepaald; die bepalingen verplichten de strafrechter evenwel niet om indien hij veroordeelt wegens een misdrijf waarbij de minderjarigheid van het slachtoffer een bestanddeel is van het misdrijf of een verzwarende omstandigheid, artikel 100ter Strafwetboek te vermelden, dat omschrijft wie minderjarig is (1). (1) Cass. 26 april 2011, AR P.10.1972.N, AC 2011, nr. 278.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering in rechte - Strafvordering - Veroordeling - Misdrijf waarbij de minderjarigheid van het slachtoffer een bestanddeel of verzwarende omstandigheid is - Vermelding van de wettelijke bepalingen

P.20.0404.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.6 AC nr. ...

Het staat niet aan de rechter die moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, op vraag van een verzoeker tot voorlopige invrijheidstelling, opgave te doen van de concrete praktische en preventieve maatregelen die werden genomen ter bescherming van zijn lichamelijke integriteit in de instelling waar hij is opgesloten; het staat wel aan de rechter om in het licht van de door verzoeker tot invrijheidstelling aangevoerde concrete gegevens te onderzoeken of diens vrijheidsberoving in overeenstemming is met artikel 3 EVRM (1). (1) EHRM, Pantea t. Roemenië, 3 juni 2003, n° 33343/96.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling - Weigering - Schending van artikel 3 EVRM - Verbod van foltering - Maatregelen ter bescherming van de lichamelijke integriteit en gezondheid - Coronacrisis - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.20.0093.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.6 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling volgt dat het appelgerecht dat moet oordelen over de tijdigheid van een hoger beroep tegen een verstekvonnis, gebonden is door het standpunt van het openbaar ministerie bij het appelgerecht dat de betekening van het verstekvonnis onregelmatig is; het staat immers aan het appelgerecht in het licht van alle feitelijke gegevens van de zaak zich daarover uit te spreken.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Regelmatigheid van de betekening - Hoger beroep - Termijn - Ontvankelijkheid - Regelmatigheid van de betekening - Standpunt van het openbaar ministerie - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

F.17.0109.F 13 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.6 AC nr. ...

Wanneer het onderzoek van de gelaakte tegenstrijdigheid de uitlegging veronderstelt van de wettelijke bepalingen die door het arrest worden toegepast, houdt die grief, die niet gelijkstaat met een gebrek aan redenen, geen verband met artikel 149 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 191; Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Grief die een tegenstrijdigheid in de redenen van de beslissing en tussen de redenen en het dictum ervan aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.1100.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.3 AC nr. ...

Als uit de bestreden beslissing niet blijkt dat ingevolge dading de gehele schade van de burgerlijke partij is vergoed, hebben de appelrechters niet vastgesteld dat het bedrag dat ingevolge de dading is betaald aan de burgerlijke partij overeenstemt met het vermogensvoordeel dat het arrest lastens de beklaagde verbeurdverklaart (1). (1) J. RAEYMAEKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", N.C. 2017, 446-470.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Teruggave - Dading - Niet-overeenstemming van het bedrag van de dading en het wederrechtelijk vermogensvoordeel - Motivering

- Art. 2044 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 42, 3°, 43bis en 44 Strafwetboek

P.19.1164.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.7 AC nr. ...

Indien de vonnisrechter de telastlegging heromschrijft zonder wijziging van de incriminatieperiode en de beklaagde schuldig verklaart onder gelding van een koninklijk besluit dat een ander koninklijk besluit opheft, is het niet vereist dat hij uitdrukkelijk het bewijs vaststelt van de strafbare feiten gepleegd onder gelding van elk koninklijk besluit

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Heromschrijving van de

telastlegging - Behoud van de incriminatieperiode - Wijziging van de uitvoeringsbesluiten van de strafbaarstelling in de incriminatieperiode - Motivering

- Artt. 46, 47 en 58 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

- Art. 145, § 2 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik - Deel 2 : Geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (art. 141 tot en met 285) en bijlagen

- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

P.19.1168.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.9 AC nr. ...

Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling der rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing, ongeacht of er een conclusie is ingediend; de burgerlijke partij moet in staat zijn die beslissing te begrijpen (1). (1) Zie Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1213.N, AC 2014, nr. 26; Cass. 10 december 2013, AR P.13.1348.N, AC 2013, nr. 670; Cass. 16 april 2013, AR P.12.0858.N, AC 2013, nr. 238; Cass. 12 september 2012, AR P.12.0544.F, AC 2012, nr. 458, T. Strafr. 2013, 304 noot B. MAES en E. WELLEKENS.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolgingstelling - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1245.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.4 AC nr. ...

De tekst van artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek of de wetsgeschiedenis ervan verzetten zich er niet tegen dat de rechter zijn afwijzende beslissing voor een werkstraf motiveert door tegen de beklaagde één of meerdere andere straffen uit te spreken en de keuze voor die straf of straffen en hun maat te motiveren overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Werkstraf - Afwijzing van de werkstraf - Opleggen van andere straffen - Motiveringsplicht

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

De verplichting van artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiewet om de weigering probatie-uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen met redenen te omkleden overeenkomstig artikel 195 Wetboek van Strafvordering geldt enkel indien de beklaagde om probatie-uitstel van tenuitvoerlegging heeft verzocht; een verzoek om uitstel impliceert geen verzoek om probatie-uitstel.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Uitstel van tenuitvoerlegging - Afwijzing van het uitstel van tenuitvoerlegging - Motiveringsplicht

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid en 211 Wetboek van Strafvordering blijkt niet dat de wetgever een bijzondere motiveringsverplichting in het leven heeft willen roepen wat betreft het bepalen van de geldboete (1). (1) Zie Cass. 12 december 2017, AR P.16.1104.N, AC 2017, nr. 705; N.C. 20108, 394 noot L. CLAES.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Verzachtende omstandigheden - Precaire financiële toestand beklaagde - Motiveringsplicht

- Artt. 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.19.0751.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.7 AC nr. ...

Het appelgerecht mag zijn beslissing met redenen omkleden onder meer door overname van de redenen van het beroepen vonnis en de redenen opgenomen in voor de partijen beschikbare stukken, voor zover ondubbelzinnig blijkt welke precies de redenen zijn die worden overgenomen en daarenboven moet het geheel van de overgenomen redenen samengelezen met de eigen redenen van het appelgerecht dermate coherent zijn dat het Hof in staat is te achterhalen op welke precieze gronden het appelgerecht tot zijn beslissing is gekomen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, 717-788; M.-A. BEERNAERT, H.- D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 8ste editie, 2017, 1354-1376.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van beroep - Overname van redenen van het beroepen vonnis en van redenen opgenomen in de voor partijen beschikbare stukken - Eigen redenen van het appelgerecht - Samengelezen redenen - Wettigheidstoezicht van het Hof - Draagwijdte

P.20.0063.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.13 AC nr. ...

Uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting te antwoorden op een conclusie van een inverdenkinggestelde betreffende de volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en het recidive- en collusiegevaar als bedoeld in artikel 16, § 1, eerste en vierde lid, Voorlopige Hechteniswet op het ogenblik van de beslissing; die verplichting houdt niet in dat de kamer van inbeschuldigingstelling, gelet op de korte duur waarbinnen zij moet beslissen, moet antwoorden op elk argument dat een inverdenkinggestelde aanvoert ter betwisting van die volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en het bestaan van recidive- en collusiegevaar, voor zover de kamer zich over die volstrekte noodzakelijkheid en die gevaren uitspreekt.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en recidive-en collusiegevaar - Draagwijdte

Uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting te antwoorden op een conclusie van een inverdenkinggestelde betreffende het bestaan van recidive- en collusiegevaar als bedoeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet op het ogenblik van de beslissing, maar die verplichting houdt niet in dat de kamer van inbeschuldigingstelling, gelet op de korte duur waarbinnen zij moet beslissen, voor elke door een inverdenkinggestelde voorgestelde voorwaarde moet preciseren waarom die niet van aard is het gevaar voor recidive- en collusiegevaar te neutraliseren; die motiveringsverplichting heeft niet tot doel een inverdenkinggestelde in te lichten over de voorwaarden die bij een volgende beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis wel van aard zouden zijn om het gevaar voor recidive en collusie te neutraliseren.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Recidive-en collusiegevaar - Draagwijdte

P.19.0925.F 20 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191120.2F.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 8, § 1, Probatiewet moet de beslissing waarbij het uitstel wordt geweigerd, met redenen zijn omkleed overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering; uit het opleggen van een effectieve straf en de daarvoor opgegeven redenen kunnen eveneens de redenen voor de weigering van het uitstel blijken (1). (1) Cass. 12 december 2006, AR P.06.1191.N, AC 2006, nr. 642.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot uitstel - Weigering - Motivering

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.19.0530.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.4 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging is ertoe gehouden de conclusie van een burgerlijke partij te beantwoorden waarin wordt gevraagd bijkomend onderzoek te bevelen (1). (1) Zie: Cass. 21 mei 2002, AR P.01.0353.N, AC 2002, nr. 309 met concl. van de H. procureur-generaal du Jardin.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek om bijkomend onderzoek door de burgerlijke partij - Afwijzing

- Artt. 127, 135 en 223 Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat het onderzoeksgerecht dat zich heeft uit te spreken over de regeling van de rechtspleging verplicht is om te antwoorden op elk detail in de conclusie van een burgerlijke partij die strekt tot het bevelen van bijkomend onderzoek; het volstaat dat het onderzoeksgerecht de partijen de voornaamste redenen laat kennen die hebben geleid tot de beslissing de vraag tot bijkomend onderzoek af te wijzen.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek om bijkomend onderzoek door de burgerlijke partij - Afwijzing - Motiveringsplicht

- Artt. 135 en 223 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6 en 127 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

F.18.0131.F 25 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191025.2 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet verplicht de rechter niet te antwoorden op conclusies die dermate verwarrend zijn dat het onderzoek ervan onmogelijk blijkt.

Op conclusie - Algemeen - Verplichting van de rechter - Verwarrende conclusies - Geen onderzoek mogelijk

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0452.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.5 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters een kalender hebben bepaald die conclusietermijnen inhoudt eerst voor alle beklaagden, nadien voor het openbaar ministerie en tenslotte voor eventuele replieken voor alle beklaagden, houdt dit niet in dat deze replieken enkel mochten slaan op de eventuele conclusie van het openbaar ministerie.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusiekalender - Replieken van de beklaagden - Draagwijdte

P.19.0433.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190911.3 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep het verzet van de beklaagde regelmatig ongedaan heeft verklaard, zijn de vorderingen in zijn conclusie die strekten tot het toekennen van opschorting van de uitspraak of uitstel niet langer pertinent zodat de appelrechters die niet meer hoefden te beantwoorden en het Hof ze niet meer hoefde te onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 450.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting op de conclusie te antwoorden - Op verzet gewezen beslissing - Vordering strekkende tot het toekennen van opschorting van de uitspraak of van uitstel - Verzet ongedaan verklaard - Doelloze vordering

- Art. 3, vierde en achtste lid, § 1, vierde lid Wet 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en de gewoontemisdadigers

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0787.N 24 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190724.2 AC nr. ...

Artikel 17, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling bij wege van een met redenen omklede beslissing uitspraak doet over het beroep van de betrokken persoon of het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel; die bepaling verplicht de kamer van inbeschuldigingstelling te antwoorden op het verweer waarbij de betrokken persoon zich beroept op het bestaan van een weigeringsgrond (1). (1) Zie Cass. 23 december 2008, RG P.08.1803.N, AC 2008, nr. 752.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Europees aanhoudingsbevel - Kamer van inbeschuldigingstelling - Weigeringsgrond - Motiveringsverplichting

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 6 en 17 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.19.0732.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.4 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht, dat in geval van handhaving van de voorlopige hechtenis dient te beslissen binnen een korte termijn, moet niet tot in de bijzonderheden het verweer van de inverdenkinggestelde beantwoorden (1) en de bij artikel 23, 4°, Voorlopige Hechteniswet vereiste gegevens preciseren. (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273 en nota OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerecht - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting op de conclusie te antwoorden

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0188.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 135, §2, Wetboek van Strafvordering kan de inverdenkinggestelde hoger beroep instellen tegen de verwijzingsbeschikking als hij onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden van die beschikking aanvoert; dat is het geval bij gebrek aan antwoord op een conclusie (1); wanneer, aldus, de inverdenkinggestelde voor de raadkamer een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat de hem ten laste gelegde wanbedrijven werden gerechtvaardigd door een toestand van nood, vormt de verwijzingsbeschikking die zich ertoe beperkt te beslissen dat het voormelde verweer "een ernstig debat over de grond van de zaak" noodzakelijk maakt, geen antwoord op de exceptie maar de weigering om hierop te antwoorden, aangezien de raadkamer het onderzoek van een geschilpunt, dat nochtans bij haar aanhangig was gemaakt, naar de rechtbank heeft verwezen (2). (1) Cass. 5 maart 2003, AR P.03.0086.F, AC 2003, nr. 152. (2) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 364. (antwoord op het eerste middel).

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Regeling van de rechtspleging - Aanvoering van een rechtvaardigingsgrond - Beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank - Geen antwoord op de conclusie - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Ontvankelijkheid

- Art. 71 Strafwetboek
- Art. 135, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.19.0107.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.1 AC nr. ...

Het vonnis dat zijn beslissing grondt op een geldende wetsbepaling, steunt niet op een feit dat de appelrechter uit eigen wetenschap kende; aangezien de toepassing van een dergelijke procedurewet door de partijen kan worden voorzien, hoeft de rechter hen niet te waarschuwen dat hij overweegt die wet toe te passen en hoeft hij hen evenmin uit te nodigen zich daartegen te verdedigen (1). (1) Zie Cass. 24 januari 1995, AR P.94.1135,N, AC 1995, nr. 39: "Het recht op tegenspraak en het recht van verdediging worden niet miskend door de rechter die zijn beslissing, niet op eigen kennis, maar op uit de ervaring algemeen bekende feiten laat steunen"; Cass. 20 juni 2008, AR C.06.0592.F, AC 2008, nr. 386 en noot betreffende de andersluidende concl. van advocaat-generaal Werquin in Pas. 2008, nr. 386; Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.1260.F, AC 2000, nr. 575.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissing gegrond op een geldende wetsbepaling die niet in de conclusie werd aangevoerd - Persoonlijke wetenschap

P.19.0171.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.2 AC nr. ...

De rechter dient niet, met het oog op de motivering van zijn beslissing betreffende een beklaagde, de redenen te herhalen die betrekking hebben op een medebeklaagde die een soortgelijke betwisting als laatstgenoemde heeft opgeworpen.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redenen die betrekking hebben op een medebeklaagde die een soortgelijke betwisting heeft opgeworpen

C.18.0276.N 17 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190517.1 AC nr. ...

De appelrechter die de elementen niet vermeldt waarvan artikel 1321, §1, Gerechtelijk Wetboek vereist dat hij ze vermeldt, en aldus evenmin verduidelijkt op welke manier hij die elementen in acht heeft genomen, miskent aldus de door dat artikel opgelegde bijzondere motiveringsplicht en verantwoordt mitsdien zijn beslissing niet naar recht.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Onderhoudsbijdrage in het belang van het kind - Vaststelling - Elementen - Verduidelijking over de wijze van inachtneming - Miskenning van de opgelegde bijzondere motiveringsplicht door de rechter

- Art. 1321, § 1 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0441.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.16 AC nr. ...

De rechter dient enkel te antwoorden op de middelen, dat wil zeggen op de aanvoering door een partij van een feit, handeling of tekst waaruit zij, aan de hand van een juridische redenering, de gegrondheid van een verzoek, verweer of uitzondering meent te kunnen afleiden (1); de rechter is niet verplicht de partijen omstandig in hun bewijsvoering te volgen (2); dat geldt inzonderheid voor de onderzoekgerechten die op korte termijn moeten beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis (3). (1) Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (4e middel), met concl. van J.-M. GÉNICOT, advocaat-generaal. (2) Cass. 30 november 2016, AR P.16.0310.F, AC 2016, nr. 687. (3) Zie Cass. 16 januari 2008, AR P.08.0061.F, AC 2008, nr. 31; Cass. 9 april 2014, AR P.14.0544.F, AC 2014, nr. 281: "De verplichting om op een conclusie te antwoorden, die bij artikel 23, 4°, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis is opgelegd, is niet onbeperkt. De onderzoekgerechten zijn alleen daartoe verplicht in zoverre de door de inverdenkinggestelde opgeworpen betwisting relevant is of, met andere woorden, betrekking heeft op de voorwaarden waaraan de wet, te dezen, de wettigheid van de hechtenis onderwerpt"; Cass. 10 september 2014, AR P.14.1408.F, AC 2014, nr. 510, met concl. van D. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal: "Artikel 149 Grondwet is niet van toepassing op de onderzoekgerechten die uitspraak doen inzake voorlopige hechtenis. Voor die gerechten vloeit de verplichting om op de conclusie te antwoorden voort uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging en, meer bepaald, uit de Voorlopige Hechteniswet."; Cass. 16 augustus 2006, AR P.06.1169.N, AC 2006, nr. 380 (inzake de toepasbaarheid op de kamer van inbeschuldigingstelling van art. 23, 4° Voorlopige Hechteniswet); Cass. 6 februari 2013, AR P.13.0170.F, AC 2013, nr. 87: "Het onderzoeksgerecht moet antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde wanneer daarin, in het kader van de eerste verschijning, met name een onregelmatigheid van de rechtspleging wordt aangevoerd die de bevestiging van het bevel tot aanhouding zou kunnen beletten".

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

C.18.0466.N 3 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190503.2 AC nr. ...

De rechter mag zijn beslissing motiveren door een precieze verwijzing naar de redenen opgenomen in een procesakte die de partijen bekend is en aan hun tegenspraak werd onderworpen en die hij overneemt; de nietigverklaring van die eerdere procesakte doet daaraan niet af.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motivering van zijn beslissing door de rechter - Verwijzing naar de redenen opgenomen in een eerder nietig verklaarde procesakte

- Artt. 149 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0350.N 1 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190201.2 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. OM.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslechting van het geschil door de rechter - Ambtshalve aanvulling van de door partijen aangevoerde redenen - Wijze

---

C.18.0129.F 3 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190103.2 AC nr. ...

Elk vonnis moet de redenen bevatten op grond waarvan de rechter tot zijn overtuiging is gekomen; hij mag op een middel antwoorden door te verwijzen naar een beslissing die geen verband houdt met de zaak en die in het debat was gebracht, op voorwaarde dat de redenen die hij overneemt zonder ze weer te geven nauwkeurig worden vermeld (1). (1) Zie Cass. 12 oktober 2007, AR C.06.0654.F, AC 2007, nr. 478.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vonnis - Inhoud - Beginsel - Tempering - Verwijzing naar een beslissing die geen verband houdt met de zaak

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.18.0056.F 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.8 AC nr. ...

De rechter is niet verplicht op stukken te antwoorden, maar op de daarop gegronde middelen die in regelmatige conclusies zijn uiteengezet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 697.

Op conclusie - Algemeen - Conclusie - Verplichting om op het middel te antwoorden - Stukken tot staving van het middel

De rechter die oordeelt dat de conclusie van een partij niet voldoet aan het voorschrift van artikel 744, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, miskent het recht van verdediging niet wanneer hij zich ervan onthoudt die middelen te beantwoorden, terwijl de partijen hierover geen debat hebben gevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 697.

Op conclusie - Algemeen - Conclusie - Voordracht - Vorm - Nummering van de middelen - Conclusie die niet voldoet aan de vormvereisten van artikel 744, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek - Sanctie - Geen antwoord op de conclusie - Geschilpunt waarover geen debat is gevoerd - Recht van verdediging

De reden volgens welke de conclusie van de eiser, die in het dossier van de rechtspleging voorkomt, niet in overeenstemming is met artikel 744, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, stelt het Hof in staat zijn toezicht uit te oefenen op de wettigheid van de beslissing dat het arbeidshof, krachtens artikel 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek, niet gehouden was die conclusies te beantwoorden; uit de laatstgenoemde bepaling blijkt dat de rechter niet dient te antwoorden op conclusies die niet overeenkomstig het voormelde artikel 744, eerste lid, 3°, de tot staving van de vordering aangevoerde middelen uiteenzetten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 697.

Op conclusie - Algemeen - Conclusie - Voordracht - Vorm - Nummering van de middelen - Conclusie die niet voldoet aan de vormvereisten van artikel 744, eerste lid, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek - Geen antwoord

D.17.0017.F 15 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181115.5 AC nr. ...

De rechter dient niet te antwoorden op conclusies die wegens zijn beslissing niet langer relevant zijn (1). (1) Cass. 22 september 2014, AR C.13.0496.F, AC 2014, nr. 541, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2014; Cass. 30 september 1996, AR S.95.0055.F, AC 1996, nr. 377.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Geen antwoord op conclusie - Conclusie niet langer relevant

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0188.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.1 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters, anders dan de eerste rechter, de in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bedoelde samenloop vaststellen en oordelen dat de reeds uitgesproken straffen niet voldoende lijken voor een juiste bestraffing van al de misdrijven, houden zij bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen maar het geheel van de straffen uitgesproken met toepassing van dit artikel mag het maximum van de zwaarste straf niet te boven gaan; de appelrechters die aldus, rekening houdend met de bedoelde samenloop, een bijkomende straf uitspreken die niet zwaarder is dan de straf die het beroepen vonnis heeft opgelegd wegens het bij hen aanhangige feit alleen, verzwaren de toestand van de beklaagde niet (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0387.N, AC 2018, nr. 30; Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.1198.F, AC 2011, nr. 559; Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0827.N, AC 2007, nr. 467.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan de veroordeling voorafgaan - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Bijkomende bestraffing

P.18.0979.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.2 AC nr. 544

De rechter hoeft niet meer te antwoorden op een conclusie die door een partij op een voorgaande rechtszitting is neergelegd, na afloop waarvan de zaak in beraad werd genomen en aanleiding heeft gegeven tot een tussenbeslissing, waarna die partij, in het kader van de heropening van het debat, nieuwe procedurestukken heeft neergelegd die de vordering of het verweer van haar eerste conclusie niet overnemen (1). (1) Zie in die zin, wat de draagwijdte van de verplichting van het anders samengestelde rechtscollege betreft, dat beslist om de zaak ab initio te hervatten, om op de voor een eerste rechter genomen conclusie te antwoorden, Cass. 11 februari 1998, AR P.97.1339.F, AC 1998, nr. 83; Cass. 16 oktober 1985, AR 4221, AC 1986, nr. 102; J. DE CODT, "La présentation des moyens de cassation", in B. MAES en P. WOUTERS (dir.), Procéder devant la Cour de cassation, uitg. Knops, Antwerpen 2016, p. 185; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c. dl. II, p. 1364 en referte in noot nr. 1108.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusie - Tussenbeslissing - Heropening van het debat - Antwoord op de conclusie - Verplichting

Onder conclusie waarop de rechter dient te antwoorden, worden de geschriften verstaan van een partij of diens raadsman die overeenkomstig de wet zijn opgemaakt en de rechter zijn voorgelegd en waarin die partij middelen aanvoert tot staving van haar vordering of haar verweer (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1363 en referte in noot nr. 1102.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusie

P.18.0261.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.6 AC nr. ...

De rechter die weigert de uitspraak van veroordeling op te schorten of uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, moet indien dit hem is gevraagd, nauwkeurig de redenen voor die beslissing vermelden, zij het dat die beknopt mogen zijn; indien een beklaagde in zijn conclusie daarover met verwijzing naar concrete en specifieke omstandigheden verweer voert, verplicht artikel 149 Grondwet de rechter dit verweer te beantwoorden, zonder dat hij evenwel elk afzonderlijk element dat tot staving van dit verweer wordt aangevoerd, moet beantwoorden (1). (1) Zie: Cass. 8 november 2016, AR P.15.0724.N, AC 2016, nr. 628.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek de uitspraak van veroordeling op te schorten - Verzoek uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen - Weigering - Motivering

- Artt. 3, vierde lid, tweede zin, en 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0260.F 20 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180620.1 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde verzoekt om een bijkomende onderzoeksmaatregel te verrichten zo de rechtbank dit passend acht, gedraagt hij zich naar het oordeel van de rechter en antwoordt deze daarop door in de zaak uitspraak te doen zonder tot die maatregel over te gaan.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bijkomende onderzoeksmaatregel - Vrijblijvend verzoek - Verplichting om te antwoorden

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.1274.N 8 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180508.1 AC nr. ...

Met het oordeel dat de opschorting ontoereikend is voor de beteugeling van de bewezen telastlegging een te zwak signaal is om de beklaagde aan te zetten tot voorzichtigheid in het verkeer, zonder hierbij na te gaan of een effectieve bestraffing nadelig kan zijn voor eisers reclassering en resocialisering, beantwoordt de bestreden beslissing het verzoek tot opschorting van de beklaagde niet zoals vereist in artikel 3, vierde lid, tweede zin, Probatiewet.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot opschorting van de beklaagde - Weigering - Motivering

P.17.1093.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 163, tweede lid, en 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de door die bepalingen voorgeschreven verplichting om in verkeerszaken de keuze voor de bijkomende straf van het verval van het recht een voertuig te besturen en de maat ervan, alsook de maatregel van het afhankelijk maken van het herstel van dit recht van het slagen voor examens en onderzoeken, nauwkeurig te motiveren alleen geldt in het geval de rechter de vrije beoordeling heeft over het opleggen van die bijkomende straf en maatregel; in het geval de rechter verplicht is die straf en maatregel op te leggen geldt die bijzondere motiveringsverplichting niet (1). (1) De feiten dateerden van 2 maart 2015 en het op dat ogenblik toepasselijke artikel 33, §2 Wegverkeerswet werd ingevoerd bij wet van 7 februari 2003 houdende verschillende bepalingen inzake verkeersveiligheid, BS 25 februari 2003 en aangevuld met een tweede lid bij wet van 4 juni 2007 tot wijziging van artikel 33 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, BS 26 juli 2007. Inmiddels werd de tekst gewijzigd door de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, BS 15 maart 2018. Uit de wetsgeschiedenis van artikel 33, §2 Wegverkeerswet, blijkt dat het aanvankelijke wetsvoorstel (Parl. St. Kamer, 2004-2005, DOC 51 1451/001) beoogde de bestraffing van zware verkeersinbreuken te verstrengen onder meer door de wijziging van artikel 38 Wegverkeerswet. In die geest werd een amendement ingediend strekkende tot het verplicht opleggen van een theoretisch en een praktische proef en een psychologisch en geneeskundig onderzoek ingeval van vluchtmisdrijf met gewonden (Parl. St. Kamer, 2006-2007, DOC 51 1451/002 en 1451/003). Het amendement werd aanvaard en de Senaat evoceerde het wetsontwerp. Tijdens de debatten in de Senaat diende de regering een amendement in (Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2124/2) dat ertoe strekte de vier toetsen te beperken tot drie, namelijk een theoretisch en een praktisch examen en een psychologisch onderzoek. Daarbij overwoog de regering: "het plegen van een vluchtmisdrijf op zich is geen aanwijzing dat de dader ook lichamelijk niet rijgeschikt zou zijn. Daarom is het de bedoeling dat de rechter met betrekking tot het al dan niet opleggen van een geneeskundig onderzoek zijn beoordelingsvrijheid behoudt." (Parl. St., Senaat, 2006-2007, 3-2124/3). AW

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Westbepalingen - Artikel 33 - Artikel 33.2, eerste lid - Vluchtmisdrijf met slagen, verwondingen of de dood tot gevolg - Bestraffing - Verval van het recht tot sturen - Opleggen van examens en onderzoeken - Motivering - Draagwijdte

P.18.0220.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.9 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling om de redenen van de vordering van het openbaar ministerie over te nemen teneinde te antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde; dit houdt geen automatisme in voor zover de beslissing niet beperkt is tot een systematische herhaling van dezelfde motieven door de loutere verwijzing naar een of meerdere eerdere beslissingen zonder acht te slaan op de noodzakelijke individualisering en het evolutief en uitzonderlijk karakter van de voorlopige hechtenis.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Antwoord op conclusie van inverdenkinggestelde - Overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie

P.16.1258.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 3, vierde lid, laatste zin, Probatiewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt, eensdeels, dat de rechter die een gevraagde opschorting of een uitstel van tenuitvoerlegging weigert, die beslissing nauwkeurig moet motiveren, weze het dat die motivering beknopt mag zijn, en, anderdeels, dat de rechter door het opleggen van een straf en het met redenen omkleden van die straf overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bovendien de redenen opgeeft waarom niet kan worden ingegaan op de vraag tot opschorting of uitstel van tenuitvoerlegging (1). (1) Zie Cass. 27 september 2016, AR P.15.0852.N, AC 2016, nr. 526.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vraag tot opschorting of uitstel van tenuitvoerlegging - Weigering - Motiveringsplicht

P.17.0387.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.3 AC nr. ...

Wanneer hij voor de bepaling van de strafmaat toepassing maakt van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, hoeft de rechter die beslist een bijkomende straf op te leggen, geen gewag te maken van de redenen waarom het eerste in kracht van gewijsde getreden vonnis een straf heeft opgelegd; het volstaat dat hij oordeelt dat die straf onvoldoende is gelet op de feiten die hij bewezen verklaart en bij het eerste vonnis niet gekend waren, en de redenen vermeldt waarom een bijkomende straf zich opdringt.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan de veroordeling voorafgaan - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Bijkomende bestraffing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 65, tweede lid Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0437.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.4 AC nr. ...

De rechter beslist onaantastbaar inzake stedenbouw over de termijn voor het vrijwillig herstel in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, zonder evenwel een zodanig korte termijn te mogen bepalen waarbinnen het redelijkerwijze onmogelijk is tot vrijwillig herstel over te gaan of een zodanig lange termijn toe te kennen die de herstelmaatregel elke zin ontneemt, zodat hij een verzoek tot het verkrijgen van een lange termijn voor vrijwillig herstel kan afwijzen met het motief dat een dergelijke termijn zou neerkomen op een gedogen van de wederrechtelijke toestand.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Uitvoering - Verzoek tot het verkrijgen van een lange termijn - Afwijzing

- Art. 6.1.41, § 3 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De rechter moet de weigering in te gaan op het verzoek tot uitstel van tenuitvoerlegging van de veroordeling op nauwkeurige maar beknopte wijze motiveren.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot veroordeling met uitsel - Weigering

- Art. 8, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.1037.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.7 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de criteria of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Getuigen - Rechter ten gronde - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Aard - Criteria - Redengeving

P.17.1203.F 13 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171213.1 AC nr. 712

De verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en om te antwoorden op de conclusie van een partij, strekt zich niet uit tot de stukken die deze voor de rechter heeft neergelegd (1). (1) Cass. 16 februari 2000, AR P.99.1826.F, AC 2000, nr. 129.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting op de conclusie te antwoorden - Omvang - Stukken neergelegd door de verdediging

- Art. 21, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.1104.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.1 AC nr. 705

Artikel 195, tweede lid, laatste zin, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de rechter wanneer hij veroordeelt tot een geldboete voor de vaststelling van het bedrag ervan, rekening houdt met de door de beklaagde aangevoerde elementen over zijn sociale toestand, houdt geen bijzondere motiveringsverplichting in.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordeling tot een geldboete - Vaststelling van het bedrag - Sociale toestand van de beklaagde - Motiveringsverplichting - Aard

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0973.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.1 AC nr. 638

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

Het recht van verdediging van een partij wordt niet miskend wanneer de rechter ambtshalve diens conclusie uit het debat weert wegens het niet-respecteren van de op de inleidingszitting vastgelegde conclusiekalender want het recht van verdediging is immers niet onbeperkt en sluit niet uit dat met het oog op een goede procesordening de partijen kunnen worden gedwongen tijdig schriftelijk standpunt in te nemen; artikel 152 Wetboek van Strafvordering ontkracht bovendien niet de mogelijkheid voor partijen om hun middelen in de pleidooien mondeling uiteen te zetten (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

Noch uit de bewoordingen van artikel 152 Wetboek van Strafvordering noch uit de wetsgeschiedenis kan worden afgeleid dat de rechter, alvorens laattijdig neergelegde conclusies te weren, moet nagaan of deze laattijdige neerlegging het goede procesverloop in de weg staat; artikel 747, § 2, zesde lid, thans artikel 747, § 4, Gerechtelijk Wetboek bevat evenmin een dergelijke verplichting (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusietermijnen -

Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

C.17.0023.F 18 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.3 AC nr. ...

Artikel 149 van de Grondwet beperkt zich ertoe de rechter de naleving van een vormvereiste op te leggen die geen verband houdt met de waarde van de redenen van de vonnissen en de arresten.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Artikel 149 Grondwet - Motivering - Vormvereiste

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.16.0738.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.3 AC nr. 464

Een onthouding kan strafbare deelneming uitmaken, onder meer wanneer op de betrokkene een positieve rechtsplicht rust om een bepaalde handeling te doen verrichten of te voorkomen, diens houding opzettelijk is en hierdoor het plegen van het strafbare feit wordt bevorderd (1); wanneer een beklaagde het bestaan van een dergelijke rechtsplicht en de eraan ten grondslag liggende rechtsgrond betwist, dient de rechter die de schuldigverklaring van deze beklaagde steunt op zijn verzuim om die rechtsplicht na te leven, de rechtsgrond daarvan te specificeren. (1) Cass. 17 december 2009, AR P.07.1543.N, AC 2009, nr. 744.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafbare deelneming door onthouding - Niet-naleven positieve rechtsplicht - Betwisting van het bestaan van een rechtsplicht door de beklaagde - Schuldigverklaring gesteund op het verzuim die rechtsplicht na te leven - Redengeving

P.16.1312.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.5 AC nr. 444

Artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering vereist niet dat voor de keuze van het rijverbod, de duur ervan en de eraan verbonden maatregelen, voor zover die aan de vrije beoordeling van de rechter zijn overgelaten, telkens een afzonderlijke motivering wordt verstrekt (1); uit het persoonlijk karakter van de straf kan geen verdergaande motiveringsverplichting worden afgeleid. (1) Zie Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0332.N, AC 2012, nr. 573.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Straf - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Motiveringsverplichting

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Opleggen van een straf - Persoonlijk karakter van de straf - Motiveringsverplichting

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de appelrechter te motiveren waarom hij een zwaardere straf oplegt dan de door de eerste rechter opgelegde straf; onverminderd de uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende motiveringsverplichting, dient de appelrechter enkel, in de gevallen dat de wet hem daartoe verplicht, de door hem uitgesproken straffen en maatregelen en hun duur in het bijzonder te motiveren.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Opleggen van een zwaardere straf dan de door de eerste rechter opgelegde straf - Motiveringsverplichting

P.17.0600.N 13 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170613.2 AC nr. 383

De rechter moet niet antwoorden op een verweer aangevoerd in een op de rechtszitting neergelegde conclusie wanneer dit verweer ingevolge de door die partij op die rechtszitting aangenomen houding doelloos is geworden; het staat aan de rechter te oordelen of een verweer aangevoerd in een op de rechtszitting neergelegde conclusie ingevolge de houding van die partij op de rechtszitting doelloos is geworden en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verweer aangevoerd in conclusie - Houding op de rechtszitting - Draagwijdte

P.17.0388.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.1 AC nr. ...

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en verduidelijken waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, n. 648.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek bij conclusie om de getuige te doen verhoren - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1152.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.6 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de criteria of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Getuigen - Rechter ten gronde - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Aard - Criteria - Redengeving

C.16.0135.N 9 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.3 AC nr. ...

De rechter is ertoe gehouden om, mits hij het recht van verdediging eerbiedigt, de rechtsnorm te bepalen die van toepassing is op de bij hem ingestelde rechtsvordering en die norm toe te passen; de loutere afwezigheid van verweer tegen de ingeroepen niet–ontvankelijkheid, ontslaat hem daarvan niet.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Afwezigheid van verweer

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0308.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.3 AC nr. ...

Een onjuiste beoordeling en het feit dat de rechter anders oordeelt dan een partij aanvoert, leveren mogelijks een schending van de wet op, maar geen motiveringsgebrek.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onjuiste beoordeling door rechter en andere beoordeling door rechter dan aangevoerd door partij

C.16.0109.N 25 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161125.2 AC nr. ...

De niet-ontvankelijkheid van de oorspronkelijke vordering staat er niet aan in de weg dat de rechter voor wie een gewijzigde of uitgebreide vordering aanhangig is, zich over alle punten van die vordering dient uit te spreken.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Niet-ontvankelijkheid oorspronkelijke vordering - Gewijzigde of uitgebreide vordering - Taak van de rechter

- Artt. 807 en 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0503.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motiveringsplicht - Antwoord op een middel - Grens - Argument tot staving van een middel

De verplichting van artikel 149 Grondwet elk vonnis met redenen te omkleden houdt niet in dat de rechter moet antwoorden op elk argument dat tot staving van een middel is aangevoerd, maar geen afzonderlijk middel vormt (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motiveringsplicht - Antwoord op een middel - Grens - Argument tot staving van een middel

- Art. 149 Grondwet 1994

P.16.0872.F 16 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161116.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bij conclusie ingediend verzoek tot verhoor van een getuige - Weigering - Motiveringsplicht

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek niet inwilligt, daarop antwoorden en de reden verduidelijken waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bij conclusie ingediend verzoek tot verhoor van een getuige - Weigering - Motiveringsplicht

P.15.0724.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 3, vierde lid, tweede zin, Probatiewet moet de beslissing waarbij de opschorting wordt toegestaan of geweigerd met redenen zijn omkleed overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering; wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat de beklaagde de appelrechters gemotiveerd heeft verzocht om de opschorting van de uitspraak van veroordeling toe te staan, beantwoorden deze met de enkele verwijzing naar de aard en de ernst van de feiten dit verzoek niet zoals vereist in artikel 3, vierde lid, tweede zin, Probatiewet (1). (1) Zie Cass. 26 februari 2002, AR P .01.1650.N, AC 2002, nr.133; S. VAN OVERBEKE, â?? De motivering omtrent de opschorting van de uitspraak van de veroordeling en omtrent het uitstel van de tenuitvoerlegging van de strafâ??, RW 1996-1997, 1057; P. HOET, â?? Alternatieve bestraffing: opproefstelling en begeleiding, opschorting, uitstel en probatie-werkstrafâ??, CABG 2006, afl. 4-5, 11.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Gemotiveerd verzoek om opschorting van de uitspraak - Weigering - Motivering

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

C.12.0368.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 748bis en 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het onderwerp van de vordering uitsluitend wordt bepaald door de syntheseconclusie en de rechter geen uitspraak vermag te doen over een punt van de vordering dat niet wordt herhaald in de syntheseconclusie; dit houdt ook in dat de partij die in haar syntheseconclusie een in een eerdere conclusie geformuleerd verweer niet herneemt, geacht wordt van dat verweer afstand te doen (1). (1) Cass. 8 maart 2013, AR C.11.0477.N, AC 2013, nr. 160.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vordering in rechte - Onderwerp van de vordering - Syntheseconclusie

- Artt. 748bis en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.14.1488.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.1 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM houdt in dat de beklaagde in het kader van de uitoefening van zijn recht van verdediging de rechter kan vragen dat bijkomende onderzoekshandelingen zouden worden uitgevoerd, zoals de aanstelling van een deskundige, en artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, het recht heeft voor de rechter de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en het ondervragen van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; die rechten zijn niet absoluut en het staat aan de rechter om op grond van het geheel van de gegevens van de zaak onaantastbaar te oordelen over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van de gevraagde onderzoekshandelingen zoals getuigenverhoren of deskundigenonderzoeken; de rechter kan oordelen dat die onderzoekshandelingen niet noodzakelijk zijn voor de waarheidsvinding maar wanneer een partij hierover omstandig heeft geconcludeerd, moet hij evenwel preciseren waarom de gevraagde onderzoekshandelingen niet dienstig zijn om de waarheid aan het licht te brengen en zich een oordeel te vormen.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Recht op een eerlijk proces - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Verzoek tot het horen van getuigen - Draagwijdte - Afwijzing van de verzoeken - Motivering

P.15.1310.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.2 AC nr. ...

Indien de wet de straf en de strafmaat aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat, is hij op grond van artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en in hoger beroep tevens op grond van artikel 211 van dat wetboek, ertoe gehouden nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen te vermelden die de keuze voor die straf en de maat ervan rechtvaardigen; die bepalingen zijn van toepassing op de verbeurdverklaring van de wederrechtelijke vermogensvoordelen bedoeld in de artikelen 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid, Strafwetboek want die verbeurdverklaring is immers een facultatieve straf en deze motiveringsverplichting belet de rechter niet het uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel in billijkheid te bepalen waartoe hij kan steunen op alle gegevens van het strafdossier die hij onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 2 maart 2010, AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141; Cass. 3 februari 2015, AR P.14.1344.N, AC 2015, nr. 82.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bijzondere verbeurdverklaring van wederrechtelijke vermogensvoordelen - Begroting in billijkheid door de rechter - Toepassing

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd bij artikel 6.1 EVRM houdt in dat de rechter zelfs bij afwezigheid van een conclusie opgave dient te doen van de voornaamste redenen van zijn beslissing op de strafvordering, maar is vreemd aan de verplichting van de rechter om de conclusie van een partij te beantwoorden (1). (1) Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0300.N, AC 2012, nr. 555; Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0570.F, AC 2011, nr. 391; Cass. 20 oktober 2015, AR P.15.0991.N, AC 2015 nr. 616.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissing op de strafvordering - Motiveringsplicht - Grondslag

C.14.0301.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vordering in rechte - Onderwerp van de vordering - Syntheseconclusie - Voorafgaande conclusies

Uit de bepaling van artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek volgt dat het onderwerp van de vorderingen uitsluitend wordt bepaald door de syntheseconclusie en de rechter geen uitspraak meer vermag te doen over een punt van de vordering dat niet wordt herhaald in de syntheseconclusie; uit deze bepaling volgt niet dat aan de voorafgaande conclusies hun rechtsgevolgen worden ontnomen; dit is het geval wat de ontvankelijkheid betreft van de hierin opgenomen vorderingen of rechtsmiddelen of van de vorderingen of rechtsmiddelen die erop worden geënt (1). (1) Zie concl. OM.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vordering in rechte - Onderwerp van de vordering - Syntheseconclusie - Voorafgaande conclusies

- Art. 748bis Gerechtelijk Wetboek

P.16.0434.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.7 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat het feit dat de partner van de vreemdeling in België woont, niet kan worden ingeroepen in het licht van de bepalingen van artikel 8.1 EVRM aangezien hij inbreuken heeft gepleegd die de openbare orde van het land schaden zoals bepaald in artikel 8.2 van dat verdrag en dat uit die bepaling blijkt dat het recht op de eerbiediging van het privéleven niet absoluut is en dat de vreemdeling niet aantoont noch concreet maakt dat het voor hem onmogelijk is om in zijn land van oorsprong of elders een familieleven op te bouwen en dat hij geen verblijfrecht kan putten uit zijn aanvragen tot gezinshereniging, beoordeelt de toestand van de vreemdeling in het licht van de artikelen 8.1 en 8.2 EVRM.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vreemdeling - Verweer gegrond op artikel 8 EVRM - Recht op eerbiediging van privé familie- en gezinsleven - Beoordeling van de toestand van de vreemdeling - Toetsing aan de concrete feitelijke elementen - Toepassing

P.15.1435.N 15 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160315.2 AC nr. ...

Indien een beklaagde met verwijzing naar een rechterlijke beslissing op geloofwaardige wijze aanvoert dat er gelet op die beslissing grond is om artikel 65, tweede lid, Strafwetboek toe te passen, kan de rechter die aanvoering niet verwerpen om de enkele reden dat die beklaagde geen bewijs van niet-verhaal overlegt (1). (1) Zie: Cass. 14 oktober 2008, AR P.08.0829.N, AC 2008, nr. 546.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Samenloop - Gescheiden berechting - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Geloofwaardig verweer - Verwerping

P.14.0680.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.2 AC nr. ...

De rechter steunt in strafzaken zijn overtuiging op alle gegevens die hem in een zaak worden voorgelegd en aan de tegenspraak van de partijen zijn onderworpen, ook al komen deze stukken uit een ander dossier (1). (1) Cass. 2 juni 1975, AC 1975, 1039; L. HUYBRECHTS, "Het gebruik in het strafproces van een ander strafdossier", in Om deze redenen, Liber Amicorum Armand Vandeplas, 296.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Gegevens waarop de rechter zijn overtuiging steunt - Stukken afkomstig uit een ander strafdossier - Draagwijdte

P.15.1548.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.3 AC nr. ...

Schendt de artikelen 12, tweede lid, Grondwet, 32 Wet Politieambt, 2 en 18, §1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing bevestigt van de raadkamer waarbij de voorlopige hechtenis bij een eerste verschijning werd gehandhaafd, wanneer de redenen ervan niet toelaten uit te maken of er sprake is van een samenloop van een gerechtelijke aanhouding met een bestuurlijke aanhouding in de zin van artikel 32 Wet Politieambt en of dienvolgens het bevel tot aanhouding regelmatig aan de eiser werd betekend binnen vierentwintig uur vanaf zijn vrijheidsbeneming.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Eerste verschijning - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bevestiging van de beschikking van de raadkamer die de hechtenis handhaaft - Redengeving - Onmogelijkheid uit te maken of er samenloop tussen gerechtelijke en bestuurlijke aanhouding is - Onmogelijkheid uit te maken of het bevel tot aanhouding binnen vierentwintig uur werd betekend

P.14.1192.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 210 Wetboek van Strafvordering wordt de beklaagde in hoger beroep gehoord over de nauwkeurig bepaalde grieven die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; de enkele herneming van een in eerste aanleg gevoerd verweer vormt geen nauwkeurig bepaalde grief in de zin van de vermelde bepaling en de appelrechters dienen een dergelijk verweer dan ook niet te beantwoorden, ook niet in het geval de eerste rechter een beklaagde voor bepaalde telastleggingen heeft vrijgesproken (1). (1) Zie Cass. 25 november 2003, AR P.03.0549.N, AC 2003, nr. 595.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beklaagde - Nauwkeurig bepaalde grieven tegen het beroepen vonnis - Herneming van in eerste aanleg gevoerd verweer

P.14.1752.N 8 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150908.3 AC nr. ...

De enkele herneming van een in eerste aanleg gevoerd verweer vormt geen nauwkeurig bepaalde grief in de zin van artikel 210 Wetboek van Strafvordering en de appelrechters dienen een dergelijk verweer dan ook niet te beantwoorden; wanneer evenwel een partij voor de appelrechters niet enkel het verweer herneemt dat zij reeds voor de eerste rechter heeft gevoerd, maar ook concreet aanvoert dat het beroepen vonnis haar verweer niet beantwoordt, dienen die rechters te onderzoeken of het beroepen vonnis dit verweer al dan niet beantwoordt en dienen zij, indien dat zo niet is, dat verweer zelf te beantwoorden (1). (1) Zie Cass. 2 september 2014, AR P.14.0459.N , AC 2014, nr. 483.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Beroepsconclusies - Herneming van het in eerste aanleg gevoerd verweer - Aanvoering dat dit verweer door het beroepen vonnis niet werd beantwoord - Taak appelrechter

P.15.0647.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.2 AC nr. ...

De motiveringsplicht van de appelrechter vereist dat hij de conclusies van de partijen beantwoordt maar niet dat hij aan de bewijsvoering van de eerste rechter tegemoetkomt (1). (1) R. Declercq, Procédure pénale, R.P.D.B., Aanvulling, dl. 9, Bruylant, 2004, p. 664, nr. 1496, en de verwijzingen daarin.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Rechtspleging in hoger beroep - Beslissing - Motiveringsplicht - Verplichting om te antwoorden op de conclusies van de partijen

P.14.1797.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:AVIS.20150519.2 AC nr. ...

Artikel 128, eerste lid, Wetboek van Strafvordering verplicht het onderzoeksgerecht, wanneer de inverdenkinggestelde bij conclusie aanvoert dat het hem verweten feit, al stond het vast, geen strafbaar feit uitmaakt, die conclusie te beantwoorden en daarbij concreet te onderzoeken of dat feit strafbaar is (1). (1) Cass. 9 april 2013, AR P.12.1208.N, AC 2013, nr. 224.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Betwisting over de strafbaarheid der feiten - Beantwoorden van conclusie -

Verplichting

C.14.0231.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.3 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslechting van het geschil door de rechter - Ambtshalve aanvulling van de door partijen aangevoerde redenen

C.14.0154.F 7 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150507.10 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vordering in rechte - Voorwerp van de vordering - Syntheseconclusie

Hoewel het voorwerp van de vordering uitsluitend bepaald wordt door de laatste conclusie van een partij, veronderstelt de verplichting, voor de rechter, om enkel over de daarin vermelde punten uitspraak te doen, dat laatstgenoemd geschrift een conclusie vormt waarin de eisen van de auteur worden weergegeven en niet een observatienota waarin geen enkele eis wordt uiteengezet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vordering in rechte - Voorwerp van de vordering - Syntheseconclusie

- Artt. 744, tweede lid, 748bis en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

S.13.0109.F 4 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150504.3 AC nr. ...

De partijen beschikken, met ingang van de kennisgeving van het advies van het openbaar ministerie, over een termijn om ter griffie conclusie neer te leggen uitsluitend met betrekking tot de inhoud van dat advies en de conclusies worden alleen in aanmerking genomen in zoverre ze antwoorden op het advies van het openbaar ministerie; in zoverre de rechter die conclusies in aanmerking moet nemen, is hij verplicht erop te antwoorden.

Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Conclusie na advies van het openbaar ministerie - Antwoord op conclusie

- Art. 767, § 3, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.0279.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.6 AC nr. ...

Het artikel 149 Grondwet verplicht de rechter in strafzaken te antwoorden op het door de partijen in conclusie gevoerde verweer; de rechter dient ook de conclusie van een vrijgesproken medebeklaagde te beantwoorden wanneer daarin een verweer wordt gevoerd dat ook dienstig is voor het oordeel over de strafvordering tegen een andere beklaagde (1). (1) Cass. 7 februari 2006, AR P.05.1346.N, AC 2006, nr. 79; Cass. 5 april 2000, AR P.99.1889.F, AC 2000, nr. 225.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusie van een medebeklaagde - Verweer dat ook dienstig is voor het oordeel over de strafvordering tegen de eiser - Vrijgesproken medebeklaagde - Verplichting van de rechter

P.14.1298.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3 AC nr. ...

Het door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR gewaarborgde recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering, de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing en dit ongeacht of er een conclusie is ingediend; niet is vereist dat de rechter een gedetailleerd antwoord verstrekt over elk mogelijk twistpunt: het volstaat dat de rechter de redenen vermeldt die de burgerlijke partij in staat stellen de beslissing te begrijpen; de omstandigheid dat een burgerlijke partij het niet eens is met de beslissing van het onderzoeksgerecht tot buitenvervolgingstelling houdt geen miskenning in van de uit artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR afgeleide motiveringsverplichting (1). (1) Zie Cass. 12 september 2012, AR P.12.0544.F, AC 2012, nr. 458; Cass. 16 april 2013, AR P.12.0858.N, AC 2013, nr. 238; Cass. 10 december 2013, AR P.13.1348.N, AC 2013, nr. 670; Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1213.N, AC 2014, nr. 26.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerecht - Regeling van de rechtspleging - Beslissing die een einde stelt aan de strafvordering - Burgerlijke partij - Redenen van de beslissing - Motiveringsplicht

P.14.1463.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.1 AC nr. ...

De eerbiediging van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak wordt niet afgemeten naar de omvang van de motivering van de beslissing van de rechter in antwoord op het betoog van een partij.

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Rechten van de Mens - Verdrag Rechten van de Mens - Eerlijke behandeling van de zaak - Antwoord op de conclusie - Omvang van de motivering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

REGELING VAN RECHTSGEBIED

ALLERLEI

D.14.0027.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.10 AC nr. 18

Het naast elkaar bestaan van twee beslissingen van verschillende tuchtgerechten, die uitspraak doen over dezelfde vervolgingen, belemmert de rechtsgang en geeft aanleiding tot regeling van rechtsgebied.

Allerlei - Tuchtprocedure - Raad van de Orde van Architecten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van Waals-Brabant - Verwijzing van de procedure naar de Raad van de Orde van Architecten van de provincie Henegouwen - Raad van de Orde van Architecten van de provincie Henegouwen - Onbevoegdverklaring om van de vervolgingen kennis te nemen

BURGERLIJKE ZAKEN

D.14.0027.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.10 AC nr. 18

De raad van de Orde van Architecten van Brussel-Hoofdstad en van Waals-Brabant dient zichzelf niet van de zaak te onttrekken en deze naar een andere raad te verwijzen.

Burgerlijke zaken - Tuchtprocedure - Raad van de Orde van Architecten van Brussel-Hoofdstad en van Waals-Brabant - Beslissing tot verwijzing van de zaak naar de raad van de Orde van Architecten van de provincie Henegouwen - Bevoegdheid

STRAFZAKEN

P.25.0834.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.12 AC nr. ...

Volgens artikel 635, § 1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zijn de strafuitvoeringsrechtbanken bevoegd voor de tot een of meerdere vrijheidsstraffen veroordeelden die gedetineerd zijn in de strafinrichtingen in het rechtsgebied van het hof van beroep waarin zij zijn gevestigd, behoudens de door de Koning bepaalde uitzonderingen; ze blijven bevoegd voor elke beslissing tot op het moment van de definitieve invrijheidstelling; uit de parlementaire voorbereiding van de Wet 17 mei 2006 houdende oprichting van strafuitvoeringsrechtbanken blijkt dat de tweede zin van die bepaling werd ingevoerd om de rechtbank na haar beslissing in staat te stellen de veroordeelde tot zijn definitieve vrijlating te blijven volgen; hieruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, om bevoegd te blijven, reeds uitspraak moet hebben gedaan over een strafuitvoeringsmodaliteit, overeenkomstig haar op het ogenblik van de initiële aanhangigmaking geldende territoriale bevoegdheid; als dat niet het geval is, wordt de bevoegdheid toegekend aan de strafuitvoeringsrechtbank die territoriaal bevoegd is op het ogenblik van het indienen van het aanvraag door de veroordeelde of van het advies van de gevangenisdirecteur (1); de rechter die zich ertoe beperkt akte te verlenen van de afstand van een verzoek om strafuitvoeringsmodaliteiten, doet geen uitspraak over de gegrondheid van een dergelijk verzoek en stelt bijgevolg de bevoegdheid niet vast van de strafuitvoeringsrechtbank die uitspraak zal doen over de nieuwe verzoeken die door dezelfde veroordeelde worden ingediend. (1) Zie Cass. 8 februari 2017, AR P.16.1319.F, AC 2017, nr. 94, met concl. OM op datum in Pas., dat vaststelt dat de strafuitvoeringsrechtbank die de niet-ontvankelijkheid van het verzoek vaststelt, geen uitspraak over de modaliteit heeft gedaan. Dat is a fortiori het geval wanneer, zoals in dit geval, de strafuitvoeringsrechtbank enkel akte heeft verleend van de afstand van een verzoek. (M.N.B.)

Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Strafuitvoeringsrechtbank - Territoriale bevoegdheid - Criterium - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit - Begrip - (Geen) beslissing die zich ertoe beperkt akte te verlenen van de afstand van een verzoek om een dergelijke modaliteit - Gevolg

- Art. 635, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0759.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.15 AC nr. ...

Arrest nr. 47 van 25 april 2024 van het Grondwettelijk Hof beslist tot de ongrondwettigheid van artikel 215 Wetboek van strafvordering, in die zin uitgelegd dat het aan de rechtscolleges in hoger beroep die een vonnis tenietdoen waarbij vóór enig onderzoek van de zaak werd geweigerd om in te gaan op een verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging, de verplichting oplegt om de zaak te verwijzen naar een rechtscollege in hoger beroep en niet naar een rechtscollege van eerste aanleg, maar wanneer de eerste rechter de zaak heeft behandeld en uitspraak ten gronde heeft gedaan door een beslissing die de beklaagde geen enkel nadeel berokkent, verwijst het hof van beroep dat de wijziging van de taal beveelt de beklaagde naar recht naar een hof van beroep van de andere taalrol, aangezien laatstgenoemd gerecht en niet de correctionele rechtbank bevoegd is om van de vervolging kennis te nemen; het Hof beslist in een dergelijk geval tot regeling van het rechtsgebied, vernietigt het arrest van het hof van beroep op verwijzing en verwijst de zaak naar dat hof van beroep, anders samengesteld (1). (1) Zie GwH. 25 april 2024, arrest nr. 47/2024; prejudiciële vraag nr. 8466, BS 7 mei 2025, Numac 2025003522, gesteld door het Hof van cassatie aan het Grondwettelijk hof (Cass. 8 april 2025, AR P.24.1778.F, arrest niet gepubliceerd).

Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Verzoek tot wijziging van de taal - Weigering en vonnis ten gronde in eerste aanleg dat de beklaagde geen enkel nadeel berokkent - Hoger beroep - Appelgerecht dat de beslissing van de eerste rechter over de wijziging van de taal hervormt - Arrest dat de zaak naar een hof van beroep van de andere taalrol verwijst - Arrest van het hof van beroep op verwijzing dat niet naar recht beslist dat de zaak tot de bevoegdheid van de correctionele rechtbank en niet van het hof van beroep behoorde - Bevoegdheidsgeschil dat de rechtsgang belemmert - Gevolg - Vernietiging van het arrest van het hof van beroep waarnaar de zaak is verwezen

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23, vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.25.0197.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het Hof uitspraak moet doen over een cassatieberoep dat het niet-ontvankelijk of ongegrond verklaart, kan het, na verwerping van het cassatieberoep, ambtshalve overgaan tot regeling van rechtsgebied wanneer het de stand van de rechtspleging in aanmerking heeft kunnen nemen (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Algemeen - Arrest van onbevoegdverklaring - Ongegrond verklaard cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied - Voorwaarde

- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 525 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de tegenstrijdigheid tussen twee beslissingen geen betrekking heeft op de feiten maar enkel op de kwalificatie die eraan moet worden gegeven, is het Hof van Cassatie bevoegd om de aard van die feiten te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Tegenstrijdigheid tussen twee beslissingen enkel over de kwalificatie van de feiten - Opdracht van het Hof

- Art. 526 Wetboek van Strafvordering

P.23.0908.F 16 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230816.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer de jeugdkamer van het hof van beroep en de correctionele kamer van datzelfde hof zich onbevoegd hebben verklaard wegens de leeftijd van de vervolgde persoon en die tegenstrijdige beslissingen op dezelfde feiten betrekking hebben en in kracht van gewijsde zijn gegaan, is er grond tot regeling van rechtsgebied wegens een geschil van rechtsmacht dat de rechtsgang belemmert; het Hof spreekt zich uit over de persoonlijke bevoegdheid van de feitenrechter en vernietigt het arrest van de correctionele kamer van het hof van beroep dat zich onbevoegd heeft verklaard omdat de beklaagde minderjarig was op de datum van de feiten, wanneer de stukken van het dossier, met name het meest uitgebreide medisch deskundigenonderzoek, er geen enkele twijfel over laten bestaan dat de vervolgde persoon tijdens de gehele strafbare periode meerderjarig was (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Negatief bevoegdheidsconflict wegens de leeftijd van de vervolgde persoon - Tegenstrijdige in kracht van gewijsde gegane beslissingen - Onderzoek van de zaak door het Hof

- Art. 533 Wetboek van Strafvordering
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering
- Art. 527 Wetboek van Strafvordering
- Art. 528 Wetboek van Strafvordering
- Art. 529 Wetboek van Strafvordering
- Art. 530 Wetboek van Strafvordering
- Art. 525 Wetboek van Strafvordering
- Art. 532 Wetboek van Strafvordering
- Art. 540 Wetboek van Strafvordering
- Art. 534 Wetboek van Strafvordering
- Art. 535 Wetboek van Strafvordering
- Art. 536 Wetboek van Strafvordering
- Art. 537 Wetboek van Strafvordering
- Art. 538 Wetboek van Strafvordering
- Art. 539 Wetboek van Strafvordering
- Art. 531 Wetboek van Strafvordering

P.23.0400.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.16 AC nr. ...

De bewering volgens welke bij twee kamers of twee afdelingen van dezelfde rechtbank rechtsplegingen aanhangig werden of zullen worden gemaakt die onderling met elkaar verband houden, betekent niet dat er een geschil over rechtsmacht bestaat dat door de artikelen 525 en volgende van het Wetboek van Strafvordering wordt geregeld; wanneer een incident in verband met de verdeling van de zaken onder de afdelingen, secties, kamers of rechters van dezelfde rechtbank wordt opgeworpen, wordt een dergelijk incident geregeld op de wijze bepaald in artikel 88, § 2, Gerechtelijk Wetboek, en kan het niet voor het eerst voor het Hof worden opgeworpen (1). (1) Cass. 12 mei 2010, AR P.10.0657.F, AC 2010, nr. 335.

Strafzaken - Algemeen - Kamers of afdelingen van dezelfde rechtbank die van samenhangende zaken kennisgenomen hebben - Geen bevoegdheidsgeschil - Gevolg

- Artt. 525 e.v. Wetboek van Strafvordering
- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

De regeling van rechtsgebied heeft tot doel te voorkomen dat twee rechtscolleges die niet tot hetzelfde rechtsgebied behoren maar waarbij dezelfde zaak of samenhangende zaken aanhangig zijn gemaakt, strijdige beslissingen wijzen over de bevoegdheid, waardoor zij de rechtsgang opschorten (1). (1) Cass. 12 mei 2010, AR P.10.0657.F, AC 2010, nr. 335.

Strafzaken - Algemeen - Doelstelling

- Artt. 525 e.v. Wetboek van Strafvordering

P.22.0167.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.27 AC nr. ...

Volgens artikel 138.6°bis Wetboek van Strafvordering neemt de politierechtbank kennis van de wanbedrijven omschreven in de artikelen 418 tot 420 Strafwetboek wanneer de doding of verwondingen het gevolg zijn van een verkeersongeval en een verkeersongeval in de zin van artikel 138.6°bis Wetboek van Strafvordering is een wegverkeersongeval waarbij voetgangers en dieren of middelen van vervoer te land betrokken zijn, die de openbare weg gebruiken, alsook een dergelijk ongeval dat zich voordoet op een terrein dat openstaat voor het publiek of op een niet-openbaar terrein dat evenwel voor een bepaald aantal personen openstaat; een ongeval dat zich voordoet op een privaat terrein dat niet openstaat voor een bepaald aantal personen is geen verkeersongeval in de zin van deze bepaling (1). (1) Cass. 25 oktober 2005, AR P.05.0663.N, VAV 2006/3, p. 534; Cass 25 mei 2004, AR P.04.0193.N, AC 2004, nr. 282; L. BREWAEYS, "Het begrip verkeersongeval: Blijvende bron van betwisting", VAV 2013/6, pp. 3-24.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Onopzettelijke slagen en verwondingen ten gevolge van een verkeersongeval - Verwijzing naar de politierechtbank - Begrip verkeersongeval - Bevoegdheid van de politierechtbank - Artikel 138.6°bis Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 418 en 420 Strafwetboek
- Artt. 138.6°bis en 525 e.v. Wetboek van Strafvordering

P.20.1215.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer, met aanneming van verzachtende omstandigheden, een beklaagde heeft verwezen naar de correctionele rechtbank wegens opzettelijke slagen of verwondingen die de dood tot gevolg hebben gehad, zonder het oogmerk te doden en het vonnisgerecht de feiten heeft geherkwalificeerd als doodslag, beslist het Hof, dat vaststelt dat thans tegen de beschikking van de raadkamer geen enkel rechtsmiddel meer kan worden aangewend en dat het arrest van onbevoegdverklaring in kracht van gewijsde is gegaan, tot een regeling van rechtsgebied, waarbij het de beschikking van de raadkamer vernietigt en de zaak verwijst naar de kamer van inbeschuldigingstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Vonnisgerecht herkwalificeert de feiten als doodslag - Arrest van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de beschikking van de raadkamer - Verwijzing van de zaak naar de kamer van inbeschuldigingstelling

- Artt. 525-540 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het Hof bij de beslissing tot verwerping van het cassatieberoep, de stand van de rechtspleging heeft kunnen onderzoeken, heeft het de bevoegdheid om te beslissen tot regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Algemeen - Arrest van onbevoegdverklaring - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied

Wanneer een regeling van rechtsgebied de beschikking van de raadkamer tot verwijzing van de beklaagde naar de correctionele rechtbank vernietigt, heeft de beschikking van dezelfde datum die de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Vonnisgerecht herkwalificeert de feiten als doodslag - Arrest van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer - Gevolg - Voorlopige hechtenis

- Art. 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 525-540 Wetboek van Strafvordering

P.21.0017.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.12 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer, met aanneming van verzachtende omstandigheden, een verdachte naar de correctionele rechtbank heeft verwezen voor een correctionaliseerbare misdaad en het vonnisgerecht in beroep de herkwalificatie in een niet correctionaliseerbare misdaad bevestigt en zich derhalve onbevoegd verklaart om van de zaak kennis te nemen, regelt het Hof het rechtsgebied door de beschikking van de raadkamer te vernietigen en de zaak te verwijzen naar de kamer van inbeschuldigingstelling (1). (1) Het Hof verwijst hier de zaak, na regeling van rechtsgebied en vernietiging van de beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank, naar de kamer van inbeschuldigingstelling. Er bestaat soms discussie over het feit of de verwijzing dient te gebeuren naar de raadkamer of naar de KI, maar wanneer het gaat om een niet-correctionaliseerbare misdaad wordt doorgaans verwezen naar de kamer van inbeschuldigingstelling omdat de omweg langs de raadkamer nutteloos is. Zie R. DECLERCQ, "Regeling van rechtsgebied", Comm. Straf., nrs. 45-46, pp. 20-21.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Verwijzing door het onderzoeksgerecht wegens een correctionaliseerbare misdaad - Herkwalificatie door het vonnisgerecht in een niet correctionaliseerbare misdaad - Bevestiging door het appelgerecht - Arrest van onbevoegdverklaring

- Art. 526 Wetboek van Strafvordering

P.20.0471.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.13 AC nr. ...

Wanneer er tegenstrijdigheid bestaat met betrekking tot de territoriale bevoegdheid tussen een beschikking van een raadkamer waartegen geen rechtsmiddel is aangewend en een arrest van een kamer van inbeschuldigingstelling dat door de verwerping van het cassatieberoep definitief wordt, volgt daaruit dat er een geschil van rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert; het Hof dat een cassatieberoep verwerpt heeft alsdan de stand van de rechtspleging in overweging kunnen nemen en is bevoegd om het rechtsgebied te regelen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, p. 1725, nr. 4435.

Strafzaken - Tussen onderzoeksrechters of onderzoeksgerechten - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Territoriale bevoegdheid - Verblijfplaats van de vreemdeling of plaats waar hij wordt aangetroffen - Tegenstrijdige beslissingen van onderzoeksgerechten - Geschil van rechtsmacht

P.19.0655.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.1 AC nr. ...

Als een arrest van regeling van rechtsgebied de beschikking tot verwijzing van de verdachte naar de correctionele rechtbank vernietigt, heeft de op dezelfde dag gewezen beschikking waarbij de voorlopige hechtenis van de verdachte gehandhaafd wordt, geen bestaansreden meer (1). (1) Zie Cass. 31 juli 2012, AR P.12.1393.F, AC 2012, nr. 434 ; Cass. 1 juli 2003, AR P.03.0827.N, AC 2003, nr. 388, met nota.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Niet-correctionaliseerbare misdaad - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beslissing van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de verwijzingsbeschikking - Gevolg betreffende de voorlopige hechtenis

Ingevolge de vernietiging van de artikelen 6 en 121 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie bij het arrest nr. 148/2017 van het Grondwettelijk Hof van 21 december 2017, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 januari 2018, voorzag artikel 2 Wet Verzachtende Omstandigheden vanaf deze datum niet in de mogelijkheid voor de raadkamer om een verdachte met aanneming van verzachtende omstandigheden naar de correctionele rechtbank te verwijzen voor een misdaad bedoeld in artikel 393 Strafwetboek (1). (1) Bij arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017 heeft het Grondwettelijk Hof de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (« pot-pourri II ») gedeeltelijke vernietigd, in het bijzonder de bepalingen betreffende de veralgemeende correctionaliseerbaarheid van de misdaden, en de gevolgen van die artikelen gehandhaafd « ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen zijn genomen vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad », d.i. 12 januari 2018. Bij arrest nr. 28/2018 van 9 maart 2018 heeft hetzelfde Hof gepreciseerd dat deze handhaving "aldus [dient] te worden uitgelegd dat de rechtscolleges die vóór 12 januari 2018 werden geadieerd krachtens beslissingen die op grond van die vernietigde bepalingen zijn genomen, alsook de rechtscolleges die in beroep of in cassatie uitspraak dienen te doen in diezelfde zaken, bevoegd blijven om die zaken te behandelen en daarbij de straffen kunnen uitspreken zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen, zonder dat de duur van de vrijheidsberovende straf meer kan bedragen dan twintig jaar voor misdaden bestraft met twintig tot dertig jaar opsluiting en dertig jaar voor misdaden bestraft met levenslange opsluiting". De correctionele rechtbank, die door de beschikking tot verwijzing van 16 april 2019 is geadieerd, heeft wettelijk vastgesteld dat hij niet bevoegd was om over de tenlastegelegde feiten (van opzettelijke doodslag), die vanaf 12 januari 2018 niet meer correctionaliseerbaar waren, te oordelen. (M.N.B.)

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Misdaad - Algemene correctionaliseerbaarheid - Vernietiging bij arrest van 21 december 2017 van het Grondwettelijk Hof

- Artt. 6 en 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

Wanneer de raadkamer een van misdaad verdacht persoon, met aanneming van verzachtende omstandigheden, naar de correctionele rechtbank heeft verwezen en het vonnisgerecht zich onbevoegd heeft verklaard omwille van de op het ogenblik van de verwijzing door de raadkamer niet-correctionaliseerbaarheid van de feiten, stelt het Hof, op een verzoek tot regeling van rechtsgebied, vast dat tegen de beschikking van de raadkamer vooralsnog geen rechtsmiddel openstaat, dat het vonnis of arrest van onbevoegdverklaring in kracht van gewijsde is gegaan en dat het feit niet door de beslissing tot correctionalisatie is gedekt, waarna het de beschikking vernietigt, en de zaak naar de kamer van inbeschuldigingstelling verwijst (1). (1) Het OM heeft gesuggereerd de zaak te verwijzen naar de anders samengestelde raadkamer, liever dan naar de kamer van inbeschuldigingstelling (zie Cass. 4 juni 2008, AR P.08.0687.F, AC 2008, nr. 344, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas., contra Cass. 1 juli 2003, AR P.03.0827.N, AC 2003, nr. 388, en voetnoot).

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Omstandigheden na verwijzing - Niet-correctionaliseerbare misdaad - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionele rechtbank - Beslissing van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de verwijzingsbeschikking - Verwijzing naar de kamer van inbeschuldigingstelling

P.18.0333.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Bevoegdheidsconflict - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsrechter - Voorlopige invrijheidstelling om medische reden

Wanneer een strafuitvoeringsrechter reeds uitspraak heeft gedaan over een verzoek om voorlopige invrijheidstelling om medische redenen van de veroordeelde, is diezelfde rechter bevoegd voor zijn huidig gelijkaardig verzoek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 268.

Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Bevoegdheidsconflict - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsrechter - Voorlopige invrijheidstelling om medische reden

- Art. 635, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.17.1170.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.6 AC nr. 723

Gedeeltelijk andersluidende conclusie « in substantie » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Negatief bevoegdheidsconflict - Burgerlijke rechtsvordering - Politierechtbank - Beslissing - Onderzoeksmaatregel - Hoger beroep - Correctionele rechtbank - Vonnis - Verwijzing naar de politierechtbank - Beslissing van die rechtbank - Onbevoegdheid - Geen hoger beroep - Verzoek van de burgerlijke partij

Op verzoek van een burgerlijke partij is er grond tot regeling van rechtsgebied wanneer de correctionele rechtbank, mits een verduidelijking, een door de politierechtbank bevolen deskundigenonderzoek bevestigt en de burgerlijke afhandeling van de vordering naar de politierechtbank verwijst, waarna de politierechtbank zich onbevoegd verklaart om over die vordering uitspraak te doen op grond dat de correctionele rechtbank zelf van die vordering kennis had moeten nemen (1); het Hof, beslissend tot regeling van rechtsgebied, vernietigt het vonnis van de politierechtbank en verwijst de zaak naar de voormelde rechtbank, anders samengesteld (2). (1) Zie eensluidende concl. OM « in substantie » in Pas. 2017, nr. 723. (2) Zie andersluidende concl. OM « in substantie » in Pas. 2017, nr. 723.

Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Negatief bevoegdheidsconflict - Burgerlijke rechtsvordering - Politierechtbank - Beslissing - Onderzoeksmaatregel - Hoger beroep - Correctionele rechtbank - Vonnis - Verwijzing naar de politierechtbank - Beslissing van die rechtbank - Onbevoegdheid - Geen hoger beroep - Verzoek van de burgerlijke partij

- Art. 526 Wetboek van Strafvordering

P.17.1024.F 6 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171206.1 AC nr. 690

In geval van een gemengd geschil over rechtsmacht, dat aanleiding geeft tot regeling van rechtsgebied, wordt de verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan, tot op de dag van het arrest van regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie Cass. 6 mei 1975, AC 1974-75, p. 975 (negatief bevoegdheidsconflict). In onderhavige zaak zou de strafvordering, zonder die schorsing van de verjaring, reeds verjaard zijn vóór de dag waarop het verzoek tot regeling van rechtsgebied werd ingediend, aangezien er tussen de tweede beslissing en het indienen van dat verzoek meer dan vijf jaar liggen. Misschien bestond de wil van de wetgever erin om de strafvordering aldus vrijwel onverjaarbaar te maken, aangezien het indienen van het verzoek tot regeling van rechtsgebied, in tegenstelling tot het cassatieberoep, niet aan een termijn is onderworpen en de duur van die schorsing dus in zekere zin louter potestatief is ? Ofschoon een mogelijkerwijs zeer lange schorsing niet erg bevredigend is, zou de instandhouding van tegenstrijdige beslissingen dan beter zijn ? Zie dienaangaande G.-Fr. RANERI, "Du nouveau en matière de circonstances atténuantes et de règlement de juges", J.T. 2008, p. 733 e.v., nr. 23 en noot nr. 77. En ofschoon het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht niet op de procedure zelf van de regeling van rechtspleging toepasselijk is (Cass. 4 juni 1996, AR P.96.0574.N, AC 1996, nr. 210), geldt artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opnieuw voor de rechter die, in voorkomend geval, na de regeling van rechtsgebied uitspraak zal doen over de grond van de zaak en die bijgevolg de volledige duur van de procedure in aanmerking zal kunnen nemen. (M.N.B.)

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Algemeen - Gemengd geschil over rechtsmacht - Verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan - Duur van de schorsing

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partij kan een verzoek tot regeling van rechtsgebied indienen in geval van een gemengd geschil over rechtsmacht tussen een verwijzingsbeschikking en het vonnis waarbij de correctionele rechtbank zich onbevoegd verklaart om van de zaak kennis te nemen (1). (1) Die (impliciete) beslissing lijkt consistent met het recht van de burgerlijke partij om hoger beroep in te stellen tegen een beschikking tot buitenvervolgingstelling (art. 135, § 1, Wetboek van Strafvordering) , hoger beroep dat, zo het ontvankelijk is, de strafvordering aanhangig maakt bij de kamer van inbeschuldigingstelling, ook wanneer het openbaar ministerie geen dergelijk hoger beroep heeft ingesteld, terwijl de burgerlijke partij enkel hoger beroep kan instellen tegen de vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken, wat haar burgerlijke belangen betreft (art. 202, 2°, Wetboek van Strafvordering); zie ook Cass. 21 juni 2006, AR P.06.0575.F, AC 2006, nr. 345 ("De regeling van rechtsgebied wegens een bevoegdheidsconflict veronderstelt een geschil over rechtsmacht dat de uitoefening van de strafvordering en niet louter de burgerlijke rechtsvordering belemmert"); Cass. 11 juni 1996, AR P.96.0380.N, AC 1996, nr. 229; Cass. 23 juni 1998, AR P.97.0667.N, AC 1998, nr. 331. (M.N.B.)

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Algemeen - Gemengd geschil over rechtsmacht - Verzoek ingediend door de burgerlijke partij - Ontvankelijkheid

- Art. 526 Wetboek van Strafvordering

P.17.0458.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.3 AC nr. 445

Het bestaan van, eensdeels, de beschikking van de raadkamer van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel waarbij de vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging wegens niet-naleving van artikel 16, §2, Taalwet Gerechtszaken werd afgewezen, en, anderdeels, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat afstand verleent van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen deze beschikking en bovendien bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent aan de onderzoeksrechter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, doet geen conflict van rechtsmacht ontstaan waaraan alleen door een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld want ingevolge het arrest heeft de beschikking immers geen uitwerking meer; aangezien het arrest geen eindbeslissing is en evenmin een beslissing gewezen met toepassing van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, is eisers cassatieberoep voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk.

Strafzaken - Tussen onderzoeksrechters of onderzoeksgerechten - Onderzoeksgerechten - Beschikking tot afwijzing van vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Arrest dat afstand verleent van het hoger beroep en bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent

P.16.1319.F 8 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170208.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Maatstaf - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit

Om bevoegd te blijven, moet de strafuitvoeringsrechtbank reeds uitspraak hebben gedaan over een strafuitvoeringsmodaliteit, overeenkomstig haar op het ogenblik van de eerste aanhangigmaking geldende territoriale bevoegdheid; zo dat niet het geval is, wordt de bevoegdheid toegekend aan de strafuitvoeringsrechtbank die territoriaal bevoegd is op het ogenblik van het indienen van de aanvraag door de veroordeelde of van het advies van de gevangenisdirecteur (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. xxx; diezelfde dag werden nog drie gelijksoortige arresten gewezen (AR P.16.1320.F, P.16.1321.F en P.17.0113.F).

Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Maatstaf - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit

- Art. 635, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.16.0958.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.8 AC nr. ...

Wanneer de procedure lijkt uit te wijzen dat de strafvordering deels betrekking heeft op de vermenigvuldiging en digitale verspreiding van beelden en tekst die een strafbare menings- uiting kunnen inhouden is de correctionele rechtbank onbevoegd om van de vorderingen van het openbaar ministerie en van de burgerlijke partijen kennis te nemen en is er grond tot regeling van rechtsgebied door de beschikking van verwijzing van de raadkamer te vernietigen en de zaak te verwijzen naar de kamer van inbeschuldigingstelling (1). (1) Cass. 29 januari 2013, AR P.12.1988.N, AC 2013, nr. 71.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Drukpersmisdrijf

P.16.0718.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.5 AC nr. ...

Bij ontstentenis van een bevoegdheidsgeschil dat de rechtsgang verhindert, is er geen grond tot regeling van rechtsgebied wanneer het verzoek gegrond is op de omstandigheid dat de vonnisrechter, nadat de raadkamer de zaak naar hem had verwezen, geen uitspraak doet over de bevoegdheid maar vaststelt dat de zaak niet regelmatig bij hem aanhangig werd gemaakt (1). (1) Zie Cass. 5 december 2007, AR P.07.1329.F, AC 2007, nr. 618.

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Algemeen - Geschil over rechtsmacht - Begrip - Feitenrechter stelt vast dat de zaak onregelmatig bij hem aanhangig is gemaakt

REGISTRATIE (RECHT VAN)

F.24.0003.N 4 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250904.1N.8 AC nr. ...

Voor zover uitsluitend dezelfde belastingelementen of een deel daarvan worden belast op naam van dezelfde belastingschuldige, belet artikel artikel 3.7.0.0.2, § 2, VCF niet dat na de vernietiging van de initiële aanslag voor verschillende aanslagjaren en alle onroerende goederen samen, de aanslag, die binnen de termijn van zes maanden wordt gevestigd, in meerdere kohierartikelen wordt opgesplitst, waarbij één aanslag per aanslagjaar en per onroerend goed wordt ingekohierd.

- *Verkooprecht - Vernietigde aanslag - Meerdere subsidiaire aanslagen*

- Art. 3.7.0.0.2, § 2 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

- *Verkooprecht - Vernietigde aanslag - Meerdere subsidiaire aanslagen*

- Art. 3.7.0.0.2, § 2 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

F.22.0125.N 24 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.8 AC nr. ...

Een overeenkomst tot verlenging van vruchtgebruik wijzigt enkel de duurtijd van het oorspronkelijke vruchtgebruik en heeft aldus geen bijkomende overdracht van een zakelijk recht tot gevolg, zodat deze overeenkomst niet aan het verkooprecht wordt onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

- *Gesplitste aankoop - Verlenging vruchtgebruik - Verkooprecht - Toepassing*

- Art. 2.9.1.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

F.20.0160.N 19 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220519.1N.8 AC nr. ...

De inschrijving in het bevolkingsregister of in het vreemdelingenregister op het adres van het verkregen onroerend goed maakt een noodzakelijke voorwaarde uit voor de toepassing van het verlaagd tarief (1). (1) Zie concl. OM.

- *Verlaagd tarief bescheiden woning - Toepassingsvoorwaarden - Inschrijving in het bevolkingsregister*

- Art. 2.9.4.2.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

- Artt. 53 en 60 Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten

F.19.0099.F 22 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.6 AC nr. ...

Van verboden simulatie ten aanzien van de fiscus en dus belastingfraude is geen sprake als de partijen, met het oog op de meest voordelige belastingregeling, gebruikmaken van de vrijheid van overeenkomst, zonder evenwel enige wettelijke verplichting te miskennen, en handelingen verrichten waarvan zij alle gevolgen aanvaarden, ook al worden die handelingen enkel en alleen verricht om de belastingen te verminderen (1). (1) Cass. 4 december 2015, AR F.13.0165.F, AC 2015, nr. 731, met concl. OM op datum in Pas.

- Veinzing - Begrip - Schenking van een geldsom - Aankoop van onroerende goederen van de schenker door de begiftigde - Schenking van de verkoper aan de koper van een geldsom die met de aankoopprijs overeenstemt - Overlijden van de schenker

- Artt. 1134, 1165, 1321 en 1353 Burgerlijk Wetboek

F.17.0109.F 13 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.6 AC nr. ...

De verwerving van een onverdeeld deel die voortvloeit uit de uitvoering van de wil van de wetgever is geen overeengekomen verwerving, hoewel die verwerving bij minnelijke overdracht tot stand is gekomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 191; Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

- Tarief - Waals Gewest - Onroerende goederen - Overdracht onder bezwarende titel van onverdeelde delen - Eén pct - Uitzondering - Twaalf en een half pct - Voorwaarde - Toetreding tot de onverdeeldheid door overeengekomen verwerving van een onverdeeld deel

- Artt. 109, 2° en 113, eerste lid Wetboek registratierechten

F.16.0126.F 11 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180511.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Preferentieel tarief - Schenkingsakte - Registratie - Naderhand geformuleerd verzoek tot toepassing van het preferentieel tarief - Grond van teruggave - Geen grond

Uit de artikelen 208 en 209, 1°, b), en 131, van het Wetboek van registratierechten volgt niet dat een verzoek tot toepassing van het preferentieel tarief van artikel 131ter, § 1, van dat wetboek, dat wordt geformuleerd na het registreren van de schenkingsakte, een grond van teruggave vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2018, nr.302.

- Preferentieel tarief - Schenkingsakte - Registratie - Naderhand geformuleerd verzoek tot toepassing van het preferentieel tarief - Grond van teruggave - Geen grond

- Artt. 131, 131ter, § 1, 208 en 209, 1°, b) Wetboek registratierechten

F.14.0050.F 12 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150312.14 AC nr. ...

Het dwangbevel inzake registratierechten is een bestuurshandeling waarop de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen van toepassing is; die motivering moet m.n. adequaat zijn; dat is het geval wanneer zij de geadresseerde in staat stelt kennis te nemen van de redenen van de beslissing die hem betreft en zich rekenschap te geven van de gegrondheid ervan; zij staat er niet aan in de weg dat de auteur van dat dwangbevel de daarin aangevoerde wettelijke grondslag verduidelijkt op een later tijdstip.

- Dwangbevel - Administratieve handeling - Wet 29 juli 1991 - Toepassing - Motivering - Adequaat - Inhoud - Verduidelijking van de wettelijke grondslag op een later tijdstip

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

REKENHOF

C.15.0453.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.1 AC nr. ...

Noch uit artikel 17, eerste lid, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, noch uit artikel 159 van de Grondwet kan worden afgeleid dat de beslissingen van het Rekenhof over de wettigheid en het bedrag van de pensioenen ten laste van de Staat bindend zijn voor de rechtbanken die uitspraak moeten doen over een betwisting betreffende burgerrechten of politieke rechten.

- Wettigheid en bedrag van de pensioenen ten laste van de staat - Toezicht - Beslissing - Gezag van de beslissing - Draagwijdte

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 17, eerste lid Wet 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof

REKENING-COURANT

F.15.0171.N 5 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vennoot in vennootschap waarvan hij aandeelhouder is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Voorwaarde

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar over de voorwaarden, de modaliteiten en de gevolgen van de rekening-courant van een vennoot in de vennootschap waarvan hij aandeelhouder is, mits hij het wettigheidstoezicht door het Hof niet onmogelijk maakt; inschrijvingen op de rekening-courant van een vennoot in een vennootschap waarvan hij aandeelhouder is, kunnen als betaling gelden (1). (1) Zie concl. OM.

- Vennoot in vennootschap waarvan hij aandeelhouder is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Voorwaarde

RETRIBUTIE

F.19.0079.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.2 AC nr. ...

De retributie is de vergoeding die de overheid van bepaalde belastingplichtigen vordert als tegenprestatie voor een bijzondere dienst die ze in hun persoonlijk belang heeft geleverd of voor een rechtstreeks en bijzonder voordeel dat zij hen heeft toegestaan; het bedrag van de retributie moet in een redelijke verhouding staan tot het belang van de verleende dienst, zo niet verliest ze haar karakter van retributie en moet ze als een belasting worden beschouwd (1). (1) Cass. 10 mei 2002, AR C.01.0034.F, AC 2002, nr. 285.

- Begrip

- Art. 173 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.14.0313.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.2 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de door de overheid verstrekte dienst een verplichting betreft die het algemeen belang dient, heeft niet tot gevolg dat de ervoor gevorderde vergoeding als een belasting moet worden aangezien.

- Aard - Verplichting die het algemeen belang dient

- Art. 173 De gecoördineerde Grondwet 1994

De omstandigheid dat de heffingsplichtige niet de exclusieve of hoofdbegunstigde is van een door de overheid geleverde dienst, ontneemt aan een heffing niet haar karakter van distributie.

- Heffingsplichtige - Geen hoofdbegunstigde

- Art. 173 De gecoördineerde Grondwet 1994

Een retributie zoals bedoeld in artikel 173 Grondwet is de vergoeding die de overheid van bepaalde heffingsplichtigen vordert als tegenprestatie voor een bijzondere dienst die zij in hun persoonlijk belang heeft geleverd of voor een rechtstreeks en bijzonder voordeel dat zij hun heeft toegestaan, waarbij het bedrag ervan in een redelijke verhouding moet staan tot het belang van de verstrekte dienst, anders moet zij als een belasting worden beschouwd.

- Draagwijdte - Belasting - Onderscheid

- Art. 173 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.16.0417.N 26 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.4 AC nr. 599

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar of de oorzaak van een abnormaal verbruik kan worden beschouwd als een verborgen oorzaak; het Hof gaat alleen na of de feitenrechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of daaruit onmogelijk kunnen worden afgeleid.

- Vlaams Gewest - Heffing op waterverbruik - Verzoek tot minnelijke schikking - Abnormaal hoog verbruik - Verborgen oorzaak - Toetsing door de rechter - Draagwijdte - Taak van het Hof

- Art. 19, eerste en derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 8 april 2011 houdende bepalingen van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoerin

De saneringsbijdrage is verschuldigd op het waterverbruik, namelijk op de door de klant afgenomen hoeveelheid water zoals deze blijkt uit de meterstand, ongeacht of dit water effectief verontreinigd is, onverminderd de mogelijkheid om in bepaalde gevallen om sociale, economische of ecologische redenen van de betaling van deze bijdrage te worden vrijgesteld.

- Vlaams Gewest - Heffing op waterverbruik - Saneringsbijdrage - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 16bis, §§ 1 en 2, 16ter, § 1, 16quater en 16sexies Decreet Vlaamse Gemeenschap 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending

- Artt. 13, §§ 1 en 2, 14, § 1, eerste lid, §§ 2 en 3 Besluit van de Vlaamse Regering 8 april 2011 houdende bepalingen van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoerin

RUILVERKAVELING VAN LANDEIGENDOMMEN

C.21.0276.F 18 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.3 AC nr. ...

Artikel 3 van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet omschrijft een gebruiker als degene die ofwel als eigenaar, vruchtgebruiker, erfpachter of opstalhouder ofwel met de toestemming van een van deze een kavel exploiteert die deel uitmaakt van het geheel van de bij de ruilverkaveling betrokken goederen; uit deze bepaling volgt niet dat de gebruiker die noch eigenaar, noch vruchtgebruiker, noch erfpachter, noch opstalhouder is, noodzakelijkerwijs een pachter is.

- Gebruiker - Omschrijving

- Art. 3 Wet 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet

SAMENHANG

P.24.1485.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.5 AC nr. ...

De schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang waarbij het geen belang heeft of de feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten; die regel is evenwel niet absoluut en de vonnisrechter kan oordelen dat, in de omstandigheden die hij vaststelt, de strafvordering ondanks de cassatieprocedure toch verder is kunnen worden uitgeoefend, hetgeen onder meer het geval kan zijn wanneer misdrijven het voorwerp uitmaken van verschillende gerechtelijke onderzoeken, de cassatieprocedure slechts betrekking heeft op een van die onderzoeken, de strafvordering inmiddels verder kan worden uitgeoefend in de andere onderzoeken en alle uit de verschillende onderzoeken voortvloeiende zaken pas bij een latere beslissing worden samengevoegd (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering werd door art. 36 van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024) vervangen en luidt thans: "De verjaring van de strafvordering is geschorst wanneer de wet dit bepaalt of wanneer er een wettelijk beletsel bestaat dat de instelling van de strafvordering verhindert."

- Strafzaken - Verjaring van de strafvordering - Schorsing - Samen behandelde of berechte misdrijven - Beoordeling door de rechter - Meerdere gerechtelijke onderzoeken - Schorsingsgrond die voortvloeit uit een cassatieprocedure - Cassatieprocedure die slechts betrekking heeft op één gerechtelijk onderzoek - Werking van de schorsingsgrond - Grens

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1719.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.7 AC nr. ...

De samenhang tussen twee misdrijven van verschillende aard heeft tot gevolg dat het hoogste rechtscollege bevoegd wordt voor het geheel (1). (1) M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, "Manuel de procédure pénale", 4de uitg., Brussel, Larcier, 2012, 766.

- Misdrijven van verschillende aard - Bevoegd rechtscollege

Noch de omstandigheid dat de gemachtigd sanctionerend ambtenaar geen exceptie van onbevoegdheid in limine litis heeft aangevoerd noch het feit dat hij de overtreder heeft misleid door hem mee te delen dat zijn eventuele beroep bij de politierechtbank moest worden ingesteld, doen afbreuk aan de regels dat de bevoegdheid van openbare orde is, dat de partijen daar niet van kunnen afwijken en dat, wat de bevoegdheid betreft, hetzelfde geldt voor samenhangende misdrijven (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2024, AR P.23.1749.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240327.2F.5; Cass. 11 december 2013, AR P.13.1081.F, AC 2013, nr. 675; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, "Droit de la procédure pénale", Brugge, la Charte, 9de uitg., 2025, 1447.

- Misdrijven van verschillende aard - Bevoegd rechtscollege - Beginsel - Bevoegdheid van openbare orde - Exceptie van onbevoegdheid - Vergissing bij de vermelding van het rechtscollege van tweede aanleg - Gemachtigd sanctionerend ambtenaar

- Art. D.217 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

C.23.0013.F 15 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230615.1F.5 AC nr. ...

De door artikel 565, tweede lid, 1°, 2°, 4° tot 8°, Gerechtelijk Wetboek opgelegde voorrang veronderstelt dat de vorderingen hangende zijn voor rechtscolleges van dezelfde rang; er kan geen sprake zijn van samenhang tussen vorderingen wanneer de ene hangende is voor een rechtscollege dat in eerste aanleg uitspraak moet doen en de andere voor een rechtscollege dat in hoger beroep uitspraak moet doen; in dat geval moeten de zaken gescheiden blijven en door hun respectieve rechter worden berecht (1). (1) Cass. 20 maart 2015, AR C.14.0298.N, AC 2015, nr. 210.

- Burgerlijke zaken - Vorderingen hangende voor rechtscolleges van verschillende rang - Gevolg

- Art. 565, tweede lid, 1° en 2° en 4° tot 8° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 30 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0174.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.9 AC nr. ...

Er is samenhang tussen twee of meerdere misdrijven als de rechter oordeelt dat zij in het belang van een goede rechtsbedeling samen moeten worden behandeld en gevonnist; de loutere omstandigheid dat nadat zaken samen werden behandeld, daarin afzonderlijke vonnissen of arresten worden gewezen, tast de wettigheid van die vonnissen of arresten niet aan.

- Strafzaken - Bevoegdheid van de rechter - Voeging van meerdere zaken wegens het recht van verdediging of een goede rechtsbedeling - Beoordeling

- Art. 227, 3° Wetboek van Strafvordering

F.19.0066.N 4 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.5 AC nr. ...

Zelfs indien de onderliggende rechtsvraag gelijklopend is, kunnen cassatieberoepen gericht tegen in afzonderlijke zaken gewezen arresten niet worden beschouwd als samenhangende vorderingen in de zin van de artikelen 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek wanneer deze zaken betrekking hebben op verschillende aanslagjaren en verschillende belastbare feiten (1). (1) Zie concl. OM.

- Belastingzaken - Inkomstenbelastingen - Verschillende aanslagjaren en belastbare feiten

- Artt. 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

De schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang, ongeacht wie ze heeft gepleegd en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang; hierbij speelt het geen rol of de feiten bij hem aanhangig werden gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten zodat de schorsing van de verjaring van de strafvordering ook kan gelden tegenover de beklaagden die het voorwerp uitmaken van een andere verwijzingsbeslissing dan de inverdenkinggestelde wiens verzoek tot het stellen van bijkomende onderzoekshandelingen tijdens de regeling van de rechtspleging in zijn zaak voor het onderzoeksgerecht, aanleiding heeft gegeven tot de schorsing van de verjaring en die beklaagden dienen dan ook niet te zijn vermeld in dezelfde vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging (1). (1) Het is belangrijk aan te geven dat de feiten in deze zaak dateerden van vóór het arrest 83/2015 van het GwH van 11 juni 2015, NC 2016, 491 en noot M. DE SWAEF, 'Beroepseer'; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0978.F, AC 2016, nr. 118 (schorsing); Cass. 27 september 2011, AR P.11.0350.N, AC 2011, nr. 501 (schorsing); Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340 (samenhang); Cass. 12 februari 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr. 75 (samenhang); F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 52-58; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 54-68.

- Strafzaken - Beoordeling door de rechter - Strafvordering - Verjaring - Schorsing - Regeling van de rechtspleging - Samen berechte of behandelde misdrijven - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Werking van de schorsingsgrond - Draagwijdte

P.19.0865.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.7 AC nr. ...

In geval van samenloop of samenhang van een overtreding van de wetten en de verordeningen over één van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten met één of meer overtredingen van andere wetsbepalingen die niet tot de bevoegdheid behoren van de arbeidsgerechten, wijst de procureur-generaal het parket van de procureur des Konings of het arbeidsauditoraat aan, en, in voorkomend geval, het parket-generaal of het arbeidsauditoraat-generaal dat bevoegd is om de strafvordering uit te oefenen; de aanwijzing door de procureur-generaal blijkt uit het optreden zelf van de magistraat van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0597.F, AC 1999, nr. 313; Cass. 8 oktober 1996, AR P.96.0087.N, AC 1996, nr. 365.

- Strafzaken - Strafvordering - Uitoefening - Gemeenrechtelijke misdrijven en misdrijven die behoren tot de

bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Samenloop - Samenhang - Openbaar ministerie - Aanwijzing door de procureur-generaal - Optreden

- Art. 155 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0186.N 14 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180914.2 AC nr. ...

De regels van het geding inzake samenhang, zoals deze zijn vervat in de artikelen 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek, zijn van overeenkomstige toepassing in hoger beroep; artikel 1050 Gerechtelijk Wetboek is niet onverenigbaar met de toepassing van voormelde regels.

- Artt. 30, 701, 1042 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 30, 701, 1042 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0221.N 11 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180111.2 AC nr. ...

De regel van artikel 565, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek heeft voorrang op de voorrangsregels uit het tweede lid van dit wetsartikel; in geval van samenhang is alleen de rechter die uitsluitend bevoegd is om van één van die vorderingen kennis te nemen, bevoegd om kennis te nemen van de gezamenlijke vorderingen (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging. Met verwijzing naar 's Hofs arrest van 7 februari 2008 (AR C.04.0418.N, AC 2008, nr. 90) stelde het dat artikel 566 van het Gerechtelijk Wetboek voor de samenhang van vorderingen enkel verwijst naar de voorrangsregels bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (nu 1° en 2° en 4° tot 8°), van het Gerechtelijk Wetboek en niet naar het derde lid van artikel 565 van dit Wetboek. Aldus kunnen verschillende vorderingen of verschillende punten van een vordering tussen twee of meer partijen, welke, afzonderlijk ingesteld, voor verschillende rechtbanken zouden moeten worden gebracht, indien zij samenhangend zijn, voor éénzelfde rechtbank kunnen worden samengevoegd volgens de voorrangsregels die zijn bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (thans 1° en 2° en 4° tot 8°), van het Gerechtelijk Wetboek en niet voor de rechtbank die voor één van die vorderingen of punten van de vordering uitsluitend bevoegd is als niet is voldaan aan de voorrangsregels die zijn bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (thans 1° en 2° en 4° tot 8°) van dit wetboek. De regel van art. 565, derde lid, kan volgens het OM dan ook niet per analogie worden toegepast op de gevallen van samenhang.

- Verschillende vorderingen - Voorrangsregel

- Artt. 565, tweede en derde lid, en 566 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0441.N 22 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170522.1 AC nr. ...

Artikel 1046 Gerechtelijk Wetboek geldt slechts voor de beslissingen waarbij de rechter geen enkel feitelijk of juridisch geschilpunt beslecht of erop vooruitloopt, zodat de beslissing geen enkele partij een onmiddellijk nadeel kan berokkenen; het beroepen vonnis dat uitspraak doet over de betwisting tussen partijen over de samenhang tussen de onderscheiden vorderingen doet uitspraak over een juridisch geschilpunt en is geen maatregel van inwendige aard (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2014, AR C.13.0164.N, AC 2014, nr. 574 en Cass. 17 december 2003, AR P.03.1450.F, AC 2003, nr. 655.

- Verzoek tot samenvoeging wegens samenhang - Beslissing rechter - Aard

P.15.0284.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.2 AC nr. ...

De daden van onderzoek of van vervolging stuiten de oorspronkelijke verjaringstermijn, aangezien ze ertoe strekken samenhangende feiten te kunnen berechten, zelfs als ze tegen andere personen dan de vervolgde persoon zijn gericht of als daarop geen veroordeling kan worden gegrond.

- Strafzaken - Strafvordering - Verjaring - Stuiting - Samenhangende feiten - Verjaringsstuitende daden - Begrip - Daden gericht op andere personen dan de vervolgde persoon of waarop geen veroordeling kan worden gegrond

- Artt. 226 en 227 Wetboek van Strafvordering

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De uitwerking van de daden van onderzoek of van vervolging strekt zich uit tot alle misdrijven die samen onderzocht en behandeld worden, wanneer ze door intrinsieke samenhang nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Cass. 13 september 2006, AR P.06.0966.F, AC 2006, nr. 413.

- Strafzaken - Strafvordering - Verjaring - Verjaringsstuitende daden - Verschillende misdrijven - Intrinsieke samenhang

- Artt. 226 en 227 Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.14.0298.N 20 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150320.1 AC nr. ...

De door artikel 565, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, in zijn hier toepasselijke versie, opgelegde voorrang veronderstelt dat de vorderingen hangende zijn voor rechtscolleges van dezelfde rang; er is bijgevolg geen samenhang tussen vorderingen in verschillende aanleg; dit geldt ook wanneer de beide zaken voor hetzelfde rechtscollege aanhangig zijn (1). (1) Cass. 1 april 2010, AR C. 09.0131.N, AC 2010, nr. 242.

- Burgerlijke zaken - Vorderingen hangende voor rechtscolleges van verschillende rang

- Artt. 30, 565, tweede lid, en 566, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0247.N 13 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150313.2 AC nr. ...

Wanneer samenhangende vorderingen vallen onder de territoriale bevoegdheid van verschillende Belgische rechtbanken van koophandel, kan de eisende partij kiezen om, via eenzelfde inleidende akte, alle vorderingen voor om het even welke van deze rechtbanken te brengen; deze keuzevrijheid geldt ook wanneer internationale bevoegdheidsbedingen meerdere Belgische rechtbanken van dezelfde rangorde en hen allen een “exclusieve” bevoegdheid toekennen en de eisende partij op grond van één van deze bedingen niet de plicht had, maar enkel de mogelijkheid om één van de vorderingen te brengen voor een rechtbank gevestigd in een andere lidstaat van de Europese Unie (1). (1) Het OM was van mening dat de betwistingen slechts konden worden opgelost door een uitlegging van artikel 23.1 van de Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, en concludeerde tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie met betrekking tot de draagwijdte van dit artikel 23.

- Samenhangende vorderingen - Territoriale bevoegdheid - Verschillende Belgische rechtbanken - Rechtbanken van koophandel - Eisende partij - Keuzevrijheid - Toepassingsgebied - Internationale bevoegdheidsbedingen

- Artt. 565, 5°, 566, eerste lid, 634 en 701 Gerechtelijk Wetboek

P.14.1706.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.4 AC nr. 101

De feitenrechter oordeelt op onaantastbare wijze over de samenhang en de wenselijkheid om zaken samen te voegen met het oog op een goede rechtsbedeling, onder voorbehoud van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340.

- Strafzaken - Samenvoeging van zaken - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 226 en 227 Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 149 van de Grondwet, noch artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering, noch artikel 6 van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden vereisen dat de rechter, wanneer bij hem geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven aanhangig is gemaakt, de concrete elementen vermeldt die de samenvoeging van aparte zaken omwille van hun samenhang rechtvaardigt.

- Strafzaken - Geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven - Samenvoeging van zaken - Beslissing - Motivering

- Artt. 195, 226 en 227 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 149 Grondwet 1994

SAMENLOOP VAN MISDRIJVEN [ZIE: 419/07 STRAF]

C.17.0221.N 11 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180111.2 AC nr. ...

De regel van artikel 565, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek heeft voorrang op de voorrangsregels uit het tweede lid van dit wetsartikel; in geval van samenhang is alleen de rechter die uitsluitend bevoegd is om van één van die vorderingen kennis te nemen, bevoegd om kennis te nemen van de gezamenlijke vorderingen (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging. Met verwijzing naar 's Hofs arrest van 7 februari 2008 (AR C.04.0418.N, AC 2008, nr. 90) stelde het dat artikel 566 van het Gerechtelijk Wetboek voor de samenhang van vorderingen enkel verwijst naar de voorrangsregels bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (nu 1° en 2° en 4° tot 8°), van het Gerechtelijk Wetboek en niet naar het derde lid van artikel 565 van dit Wetboek. Aldus kunnen verschillende vorderingen of verschillende punten van een vordering tussen twee of meer partijen, welke, afzonderlijk ingesteld, voor verschillende rechtbanken zouden moeten worden gebracht, indien zij samenhangend zijn, voor éénzelfde rechtbank kunnen worden samengevoegd volgens de voorrangsregels die zijn bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (thans 1° en 2° en 4° tot 8°), van het Gerechtelijk Wetboek en niet voor de rechtbank die voor één van die vorderingen of punten van de vordering uitsluitend bevoegd is als niet is voldaan aan de voorrangsregels die zijn bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (thans 1° en 2° en 4° tot 8°) van dit wetboek. De regel van art. 565, derde lid, kan volgens het OM dan ook niet per analogie worden toegepast op de gevallen van samenhang.

- Samenhang - Verschillende vorderingen - Voorrangsregel

- Artt. 565, tweede en derde lid, en 566 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0441.N 22 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170522.1 AC nr. ...

Artikel 1046 Gerechtelijk Wetboek geldt slechts voor de beslissingen waarbij de rechter geen enkel feitelijk of juridisch geschilpunt beslecht of erop vooruitloopt, zodat de beslissing geen enkele partij een onmiddellijk nadeel kan berokkenen; het beroepen vonnis dat uitspraak doet over de betwisting tussen partijen over de samenhang tussen de onderscheiden vorderingen doet uitspraak over een juridisch geschilpunt en is geen maatregel van inwendige aard (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2014, AR C.13.0164.N, AC 2014, nr. 574 en Cass. 17 december 2003, AR P.03.1450.F, AC 2003, nr. 655.

- Verzoek tot samenvoeging wegens samenhang - Beslissing rechter - Aard

P.14.1706.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.4 AC nr. 101

De feitenrechter oordeelt op onaantastbare wijze over de samenhang en de wenselijkheid om zaken samen te voegen met het oog op een goede rechtsbedeling, onder voorbehoud van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340.

- Strafzaken - Samenhang - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 226 en 227 Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 149 van de Grondwet, noch artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering, noch artikel 6 van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden vereisen dat de rechter, wanneer bij hem geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven aanhangig is gemaakt, de concrete elementen vermeldt die de samenvoeging van aparte zaken omwille van hun samenhang rechtvaardigt.

- Strafzaken - Samenhang - Geen betwisting over de samenhangende aard van de misdrijven - Beslissing - Motivering

- Artt. 195, 226 en 227 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 149 Grondwet 1994

SAMENVOEGING VAN ZAKEN

P.22.0174.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.9 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de noodzaak van een goede rechtsbedeling de samenvoeging van meerdere zaken vereist (1). (1) Cass. 11 februari 2015, AR P.14.1706.F, AC 2015, nr. 101; Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340; Cass. 2 februari 1982, AC 1981-82, 719. M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, Die Keure, 2021, 1295-1297.

- Strafzaken - Bevoegdheid van de rechter - Noodzaak van een goede rechtsbedeling - Beoordeling

SCHEIDING VAN DE MACHTEN [ZIE: 727/05 MACHTEN]

C.18.0055.N 25 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210125.3N.6 AC nr. ...

De rechterlijke macht is bevoegd om een door het bestuur begane onrechtmatige aantasting van een subjectief recht zowel te voorkomen als te herstellen; krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten vermag de rechter daarbij aan het bestuur zijn beleidsvrijheid niet te ontnemen en zich in de plaats van het bestuur te stellen.

- Administratieve rechtshandeling - Huwelijksvoltrekking - Bevoegdheid ambtenaar van de burgerlijke stand - Toetsing - Rechterlijke macht

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN

C.24.0272.N 19 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250519.3N.6 AC nr. ...

De herroeping van een testament dient in beginsel uitdrukkelijk te gebeuren in een plechtige rechtshandeling, zoals bepaald in artikel 1035 Oud Burgerlijk Wetboek, en kan slechts uitzonderlijk, in de gevallen bepaald in de artikelen 1036 en 1038 Oud Burgerlijk Wetboek, stilzwijgend plaatsvinden; in deze gevallen leidt de wetgever uit welomschreven daden van de erflater, namelijk het maken van een latere wilsbeschikking die met de vroegere strijdig of onverenigbaar is of de vervreemding van het gelegateerde goed, het vermoeden af van een zekere en vaststaande wilsverandering van de erflater.

- Testamenten - Stilzwijgende herroeping - Vormen

- Art. 1038 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1036 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1035 Oud Burgerlijk Wetboek

Het essentieel vormelijke karakter van de herroeping van het testament en de uitzonderlijke aard van de wettelijk bepaalde gevallen van stilzwijgende herroeping sluiten uit dat de rechter een zekere en vaststaande wilsverandering van de erflater afleidt uit elk geval waarin hij na de totstandkoming van zijn testament handelingen stelt die niet verenigbaar zijn met de inhoud van de gift.

- Testamenten - Stilzwijgende herroeping - Vormen - Taak van de rechter - Gevolg

- Art. 1038 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1036 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1035 Oud Burgerlijk Wetboek

C.24.0075.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.7 AC nr. ...

Vermogens- of erfenisbejaging is een bijzondere vorm van bedrog, waarbij de begiftigde of een derde middelen inzet, handelingen stelt of manipulaties verricht met de bedoeling om de vrije wil van de beschikker te beïnvloeden door hem te doen dwalen en hem zodoende aan te zetten tot het doen van een gift die hij anders klaarblijkelijk niet zou hebben gedaan (1) (2). (1) Art. 901 Oud Burgerlijk Wetboek, zoals vóór de opheffing ervan bij wet van 19 januari 2022. (2) Artt. 1109 en 1116, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek, zoals vóór de opheffing ervan bij wet van 28 april 2022.

- Testament - Bedrog - Vermogens- of erfenisbejaging - Begrip

- Art. 1116, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1109 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 901 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0432.F 1 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231201.1F.1 AC nr. ...

Artikel 1096, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek, dat bepaalt dat alle schenkingen, tussen echtgenoten tijdens het huwelijk anders dan bij huwelijkscontract gedaan, steeds herroepelijk zijn, hoewel ze schenkingen onder de levenden worden genoemd, beschermt aldus de privébelangen van de echtgenoot-schenker en is niet van openbare orde.

- Herroepbaarheid van de schenkingen tussen echtgenoten tijdens het huwelijk anders dan bij huwelijkscontract gedaan - Aard van de regel

- Art. 1096, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Enkel de rechtsregel die de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt of in het privaatrecht de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving berust, is van openbare orde (1). (1) Zie Cass. 15 oktober 2018, AR S.18.0002.F, AC 2018, nr. 553, met concl. van advocaat-generaal M. GENICOT op datum in Pas.

- Rechtsregel van openbare orde - Begrip

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0018.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.1 AC nr. ...

De vordering tot nietigverklaring van een schenking, die betrekking heeft op de uitoefening van het vorderingsrecht dat uit die schenking ontstaat, is een persoonlijke rechtsvordering en geen zakelijke vordering.

- Schenkingen - Vordering tot nietigverklaring van een schenking - Omschrijving

C.21.0321.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.6 AC nr. ...

De schenkingen vallen onder de handelingen met betrekking tot de goederen van de beschermde persoon; hieruit volgt dat de vordering tot herroeping van een door de beschermde persoon gedane schenking wegens ondankbaarheid geen deel uitmaakt van de handelingen met betrekking tot zijn persoon maar van de handelingen met betrekking tot zijn goederen.

- Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid - Aard van de handeling

- Art. 492/1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Aard van de handeling

- Art. 492/1 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de persoon die een schenking heeft gedaan onbekwaam wordt verklaard, kan de bewindvoerder over de goederen hem vertegenwoordigen bij het instellen van een vordering tot herroeping van die schenking wegens ondankbaarheid.

- Schenking - Persoon aan wie een bewindvoerder over de goederen is toegewezen - Onbekwaam verklaarde

persoon - Vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid - Bewindvoerder over de goederen - Bevoegdheid

- Artt. 494, 497/2 en 499/7, § 4 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0065.N 5 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220905.3N.5 AC nr. ...

Een grove belediging in de zin van artikel 955, 2° Oud Burgerlijk Wetboek onderstelt een gedraging van de begiftigde met de bijzondere intentie afbreuk te doen aan de morele integriteit, de eer en de waardigheid van de schenker zodat de ondankbaarheid vaststaat; de belediging moet voldoende zwaarwichtig zijn en de schenker zelf betreffen.

- Schenking - Herroeping - Ondankbaarheid - Beledigingen - Intentie

- Art. 955, 2° Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0403.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.7 AC nr. ...

Wanneer een handgift is gebeurd als voorschot op erfdeel, kan de latere verklaring dat de gift bij vooruitmaking of buiten erfdeel wordt gemaakt vormvrij gebeuren; dit is dat zij mag maar niet noodzakelijk moet gebeuren in de vorm van een beschikking onder de levenden, zijnde bij notariële akte, of een beschikking bij testament (1). (1) Zie concl. OM.

- Handgift als voorschot op erfdeel - Latere verklaring van gift bij vooruitmaking of buiten erfdeel - Vorm

- Artt. 919 en 931 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0381.F 24 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211224.1F.6 AC nr. ...

Artikel 843 Oud Burgerlijk Wetboek vereist dat de vrijstelling van inbreng met zekerheid vaststaat maar sluit niet uit dat ze stilzwijgend kan zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 828.

- Openvallen nalatenschap - Aan een mede-erfgenaam toegestane schenking - Verplichting van inbreng in de boedel - Uitzondering - Vrijstelling van inbreng

- Art. 843 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0555.N 2 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.6 AC nr. ...

Wanneer de erflater een onroerend goed heeft geschonken met vrijstelling van inbreng in natura en de begiftigde erfgenaam bijgevolg het goed in waarde moet inbrengen, kunnen op grond van artikel 856 Oud Burgerlijk Wetboek op het in te brengen bedrag, dat in de plaats komt van de inbreng in natura, vruchten dan wel interest worden toegekend; die vruchten of interest strekken tot vergoeding van hetzij de genotswaarde, hetzij de opbrengstwaarde van het goed voor de periode vanaf het overlijden van de erflater tot de verdeling van diens nalatenschap (1). (1) Zie concl. OM.

- Schenkingen - Inbreng - Inbreng in waarde - Interesten

- Art. 856 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0546.N 21 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.7 AC nr. ...

Onrechtstreekse schenkingen, zoals de betaling door een derde een onrechtstreekse schenking kan uitmaken wanneer die betaling gebeurt met het inzicht om te schenken, gebeuren niet onder de vorm van een schenkingsakte maar onder de vorm van een andere rechtshandeling die eveneens een vermogensverschuiving bewerkstelligt en neutraal is in die zin dat ze zowel onder bezwarende titel als om niet kan zijn (1). (1) Zie Cass. 25 januari 2010, AR C.09.0093.F, AC 2010, nr. 57; Cass. 11 februari 2000, AR C.98.0196.F, AC 2000, nr. 108.

- Onrechtstreekse schenking - Betaling door een derde met inzicht om te schenken - Vorm

- Art. 931 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0039.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.28 AC nr. ...

Bij de samenstelling van de fictieve massa wordt de waarde van de geschonken goederen geraamd volgens hun staat ten tijde van de schenking en hun waarde ten tijde van het overlijden, waarbij rekening kan worden gehouden met de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van het goed op voorwaarde dat deze voldoende zeker en niet hypothetisch zijn.

- Fictieve massa - Samenstelling - Schenking - Raming van de waarde - Toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden

- Art. 922 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0488.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.11 AC nr. ...

De inbreng van giften strekt ertoe het wettelijk erfrecht, dat de gelijkheid onder de wettelijke erfgenamen vooropstelt, te beschermen, terwijl de inkorting ertoe strekt te verhinderen dat het voorbehouden erfdeel dat de wet aan bepaalde erfgenamen toekent, wordt uitgehold; hieruit volgt dat een schenking moet worden ingebracht in of, met het oog op een eventuele inkorting, fictief moet worden toegevoegd aan de nalatenschap waartoe de geschonken goederen zou hebben behoord indien de schenking niet zou zijn verricht (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 843, 920 en 922 Oud BW voor hun wijzing door de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake.

- Erfrecht - Inbreng van giften - Inkorting - Doel

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0601.F 22 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201022.1F.6 AC nr. ...

Uit de aard van de schenkingsovereenkomst volgt dat de schenker slechts afstand kan doen van de vordering tot herroeping die gegrond is op de niet-uitvoering van de voorwaarden van de schenking zodra de niet-uitvoering vaststaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 654.

- Schenking - Herroeping wegens niet-uitvoering van de voorwaarden - Schenker - Afstand - Tijdstip

- Artt. 953 en 956 Burgerlijk Wetboek

De rechter die uitspraak moet doen over de herroeping van een schenking wegens niet-uitvoering van de voorwaarden waaronder ze is gedaan, kan oordelen over het voor de intentie van de schenker doorslaggevende karakter van die voorwaarden en over de ernst van de niet-uitvoering ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 654.

- Schenking - Herroeping wegens niet-uitvoering van de voorwaarden - Doorslaggevend karakter van de voorwaarden - Ernst van de niet-uitvoering - Rechter - Onaantastbare beoordeling

- Artt. 953 en 956 Burgerlijk Wetboek

C.18.0592.N 17 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191017.20 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de Wet van 2 februari 1983 tot invoering van een testament in de internationale vorm en tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende het testament volgt dat het internationaal testament bestaat uit, enerzijds, een onderhands geschrift opgesteld door de erflater of door een derde en dat open wordt overhandigd aan de notaris in aanwezigheid van twee getuigen voor wie de erflater moet verklaren dat het geschrift zijn testament is en dat hij de inhoud ervan kent, waarna het door hemzelf, de notaris en de getuigen wordt ondertekend en door de notaris wordt gedagtekend, en, anderzijds, in België, uit een door de notaris opgestelde en door hem ondertekende authentieke akte waarin de notaris bevestigt dat aan alle vereisten van de wet werd voldaan en die aan het testament wordt gehecht.

- Internationaal testament - Begrip

- Artt. 3, 4, eerste lid, 5, eerste lid, 7, 8, 9, en 10 Wet 2 feb. 1983

C.15.0328.F 24 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190624.2 AC nr. ...

De contractuele erfstelling is een overeenkomst om niet waarbij iemand ten voordele van een ander, die hij als zijn erfgenaam aanwijst en die dit aanvaardt, over het geheel of een deel van de goederen beschikt die zijn nalatenschap zullen samenstellen; hoewel de begiftigde slechts de hoedanigheid van erfgerechtigde verkrijgt en de contractuele erfstelling hem tot aan het overlijden van de erfsteller slechts een eventueel recht toekent op de goederen die het voorwerp ervan uitmaken, haalt hij zijn titel uit die schenkingsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 391.

- Contractuele erfstelling - Begrip

F.17.0073.F 11 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190411.1 AC nr. ...

De herroeping wegens ondankbaarheid heeft geen uitwerking ten aanzien van een derde die beschikt over een wettelijke hypotheek op het voorwerp van de schenking die vóór de eis tot herroeping werd ingeschreven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 227.

- Schenking - Herroeping - Uitwerkingen - Rechten van derden - Hypotheek - Wettelijke hypotheek

- Art. 918, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0657.F 8 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190408.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 859 en 860 Burgerlijk Wetboek volgt dat, in het door artikel 859 bedoelde geval, de waarde van de onroerende goederen waaruit de kavels zullen worden gevormd, moet worden geschat op het tijdstip van de verdeling, waarvan de inbreng een verrichting is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 214.

- Erfenis - Vereffening - Verdeling - Inbreng - Geschonken onroerend goed - Waarde - Schatting - Tijdstip

C.16.0322.N 26 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.2 AC nr. 597

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Schenking aan een erfgenaam - Vordering tot herroeping en nietigverklaring - Hangende de procedure van vereffening en verdeling - Wijze van instelling

Wanneer er is gedagvaard in gerechtelijke vereffening en verdeling van een nalatenschap, kan een vordering tot herroeping of vernietiging van een schenking aan een erfgenaam, die binnen de door de wet bepaalde termijnen moet kunnen ingesteld worden, niet enkel in het kader van de procedure van vereffening en verdeling worden ingesteld, maar ook bij afzonderlijke dagvaarding, ook al heeft een dergelijke vordering een weerslag op de omvang van de te vereffenen en verdelen boedel (1). (1) Zie concl. OM.

- Schenking aan een erfgenaam - Vordering tot herroeping en nietigverklaring - Hangende de procedure van vereffening en verdeling - Wijze van instelling

- Artt. 700, 701 en 1209, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0023.N 28 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161028.5 AC nr. ...

Bij onderscheiden beslissingen inzake de geldigheid van het testament ten aanzien van de wettige erfgenamen, ontstaat een onverdeeldheid tussen de wettige erfgenamen ten aanzien van wie het testament werd vernietigd, die aanspraak kunnen maken op hun wettig erfdeel in de nalatenschap, en de bij testament aangewezen bijzondere legataris, die in de plaats treedt van de erfgenamen ten aanzien van wie het testament wel geldig is; de gezamenlijke tenuitvoerlegging van de onderscheiden beslissingen inzake de geldigheid van het testament is slechts mogelijk indien, na de vereffening-verdeling van de nalatenschap tussen de wettige erfgenamen ten aanzien van wie het testament werd vernietigd en de algemeen legataris, de bij testament bijzondere legaten nog kunnen worden uitgekeerd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Testament - Geldigheid - Onderscheiden beslissingen - Onverdeeldheid - Gezamenlijke tenuitvoerlegging - Voorwaarde

- Art. 31 Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Testament - Geldigheid - Onderscheiden beslissingen - Onverdeeldheid - Gezamenlijke tenuitvoerlegging - Voorwaarde

C.11.0334.F 17 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161017.3 AC nr. ...

Uit artikel 970 van het Burgerlijk Wetboek volgt dat een eigenhandig testament slechts geldig is als de auteur ervan met zijn handtekening te kennen geeft dat de door hem geschreven en gedagtekende beschikkingen werkelijk de uitdrukking van zijn wil zijn; hoewel de handtekening in de zin van artikel 970 van het Burgerlijk Wetboek het met de hand geschreven teken is waarbij de erflater gewoonlijk zijn persoonlijkheid aan derden doet kennen, kan een ander met de hand geschreven teken zijn bedoeling vertalen om zijn handtekening op het testament te plaatsen.

- Eigenhandig testament - Voorwaarden - Vormen - Handtekening - Wilsuitdrukking - Intentie - Andere handgeschreven schriftuur - Geldigheid

- Art. 970 Burgerlijk Wetboek

C.15.0244.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Schenkingen - Inkorting - Inkorting in waarde - Interesten - Toepasselijke interestvoet

Wanneer de inkorting in waarde geschiedt, kunnen op het in te korten bedrag, dat in de plaats komt van de inkorting in natura, interesten worden toegekend; de rechter bepaalt daarbij de interestvoet in overeenstemming met de waarde van de vruchten die in geval van inkorting in natura aan de nalatenschap hadden moeten worden teruggegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Schenkingen - Inkorting - Inkorting in waarde - Interesten - Toepasselijke interestvoet

- Art. 928 Burgerlijk Wetboek

C.15.0068.F 26 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160226.3 AC nr. ...

De in artikel 894 Burgerlijk Wetboek bedoelde schenking onder de levenden is een overeenkomst die ertoe tot gevolg heeft dat de eigendom van de geschonken zaak aan de begiftigde wordt overgedragen en, indien er geen overdracht is, een leveringsverplichting doet ontstaan waarvan laatstgenoemde de uitvoering kan vorderen van de schenker of van diens erfgenamen.

- Schenking onder de levenden - Overeenkomst

- Art. 894 Burgerlijk Wetboek

C.13.0193.F 12 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150312.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Henkes.

- Schenking - Vervreemding aan een erfgerechtigde in de rechte lijn - Gift - Wettelijk vermoeden - Omkering

Artikel 918 van het Burgerlijk Wetboek steunt op het wettelijk vermoeden dat de daarin bedoelde vervreemdingen, die door de de cujus worden toegestaan aan een van zijn erfgerechtigden in de rechte lijn, niets meer en niets minder zijn dan giften die betrekking hebben op de volle eigendom van de vervreemde goederen, maar met vrijstelling van inbreng; dat wettelijk vermoeden kan bijgevolg enkel worden omgekeerd wanneer, overeenkomstig artikel 918, de andere reservataire erfgenamen hebben toegestemd in de vervreemding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Schenking - Vervreemding aan een erfgerechtigde in de rechte lijn - Gift - Wettelijk vermoeden - Omkering

- Art. 918 Burgerlijk Wetboek

SCHIP, SCHEEPVAART

C.22.0094.N 5 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220905.3N.7 AC nr. ...

Onder vaartuig moet worden verstaan elk tuig dat drijft en, met of zonder eigen beweegkracht, vatbaar is voor verplaatsing over het water, ook al gebeurt dit slechts sporadisch, op voorwaarde dat het niet duurzaam met het land of de bodem verbonden is.

- Vaartuig

- Art. 1, § 1 KB 24 november 1989 betreffende de uitvoering en de inwerkingtreding van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart
- Artt. 1 en 15 Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen
- Artt. 47, § 1, en 273, § 1 Wetboek van Koophandel Boek II (zee- en binnenvaart)

C.18.0325.N 18 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190218.1 AC nr. ...

Het opleggen door de overheid aan de scheepsleiding van de in artikel 17, § 1, van het koninklijk besluit van 23 september 1992 houdende politiereglement van de Beneden-Zeeschelde, in zijn toepasselijke versie, bedoelde maatregelen is niet aan enige formaliteit onderworpen en kan ook mondeling gebeuren; het bewijs hiervan kan geleverd worden door alle middelen rechtens.

- Scheepvaartsreglement Beneden-Zeeschelde - Met politie belaste overheid - Bevoegdheden - Opgelegde maatregel - Formaliteiten

F.14.0190.N 25 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180125.3 AC nr. ...

Wanneer de wettelijke vrijstellingsvoorwaarden zijn vervuld en de vereiste documenten worden gevoegd bij de aangifte, dient de belastingplichtige de bedrijfsvoorheffing niet door te storten aan de Schatkist en wordt de bedrijfsvoorheffing niet ingekohierd; indien de vrijstellingsvoorwaarden niet zijn vervuld of wanneer de vereiste documenten niet worden gevoegd bij de aangifte, dient de belastingplichtige de bedrijfsvoorheffing wel te betalen en wordt bij ontstentenis van betaling een aanslag in de bedrijfsvoorheffing gevestigd.

- Koopvaardij- en baggersector - Bedrijfsvoorheffing - Vrijstelling van doorstorting

- Art. 4, tweede en derde lid Wet 24 december 1999 houdende fiscale en diverse bepalingen

C.16.0247.N 23 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170123.1 AC nr. ...

Uit artikel 89 Zeevaartwet volgt dat enkel de regelmatige houder van het cognossement het recht heeft op aflevering van de goederen en op het recht op schadevergoeding voor verlies en averij dat hieruit voortvloeit, zonder dat hij het bestaan van schade in het eigen vermogen dient te bewijzen; de uitgifte van het cognossement staat eraan in de weg dat de afzender op grond van de onderliggende rechtsverhouding met de zeevervoerder deze rechten uitoefent, behoudens overdracht van schuldvordering of indeplaatsstelling.

- Goederenvervoer - Rivier- en zeevervoer - Aflevering van de goederen - Schadevergoeding - Cognossementhouder

C.16.0219.N 13 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Berging zeeschip - Betaling van de kosten - Beperking aansprakelijkheid eigenaar - Ambtshalve berging door de overheid - Som voor te schieten door de eigenaar of de aansprakelijke derden - Gevorderde bedrag

- Berging zeeschip - Beperking aansprakelijkheid eigenaar

In geval van aansprakelijkheidsbeperking in overeenstemming met artikel 18 Wrakkenwet, kan de overheid de scheepseigenaar niet verplichten om over te gaan tot de berging van het vaartuig (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Berging zeeschip - Beperking aansprakelijkheid eigenaar

- Artt. 15 en 18 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

Indien de overheid beslist om ambtshalve tot de berging over te gaan, kan zij krachtens artikel 15 Wrakkenwet, vooraf, van de eigenaar of de aansprakelijke derden eisen om de som voor te schieten die zij voldoende acht om de kosten van de berging te dekken; in dat geval mag, volgens artikel 15, tweede lid, het van de eigenaar van het gestrande of gezonken vaartuig gevorderde bedrag niet meer bedragen dan waartoe de eigenaar zijn aansprakelijkheid kan beperken op grond van artikel 18 van de wet (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Berging zeeschip - Betaling van de kosten - Beperking aansprakelijkheid eigenaar - Ambtshalve berging door de overheid - Som voor te schieten door de eigenaar of de aansprakelijke derden - Gevorderde bedrag

- Artt. 15 en 18 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

C.16.0107.N 26 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160926.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 1468 Gerechtelijk Wetboek kan het verzoek om beslag op een zeeschip slechts worden toegestaan om een zeevordering te waarborgen; volgens littera k) van deze bepaling worden als zeevordering onder meer beschouwd de vorderingen die voortvloeien uit de leveranties, waar ook, van waren of materiaal aan een schip voor het beheer of het onderhoud ervan; een zeevordering voor leveranties aan het schip moet steunen op een verbintenis aangegaan door de bevrachter of de scheepseigenaar of die hen kan worden toegerekend krachtens de vertrouwensleer; dit gewettigd vertrouwen van de leverancier dient te worden beoordeeld op het ogenblik van het ontstaan van de schuldvordering (1). (1) Cass. 30 juni 2016, AR C.16.0061.N, AC 2016, nr ...

- Zeeschip - Bewarend beslag - Voorwaarde - Zeevordering voor leveranties

- Artt. 1467, eerste lid, en 1468 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0061.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.20 AC nr. ...

Krachtens artikel 1468 Gerechtelijk Wetboek kan het verzoek om beslag op een zeeschip slechts worden toegestaan om een zeevordering te waarborgen; volgens littera k) van deze bepaling worden als zeevordering onder meer beschouwd de vorderingen die voortvloeien uit de leveranties, waar ook, van waren of materiaal aan een schip voor het beheer of het onderhoud ervan; een zeevordering voor leveranties aan het schip moet steunen op een verbintenis aangegaan door de bevrachter of de scheepseigenaar of die hen kan worden toegerekend krachtens de vertrouwensleer (1). (1) Zie E. Dirix en K. Broeckx, Algemene Praktische Rechtsverzameling, Beslag, 336, nr.489.

- Zeeschip - Bewarend beslag - Voorwaarde - Zeevordering voor leveranties

- Artt. 1467, eerste lid, en 1468 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0433.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 14, leden a) en b) - Artikel 18 - Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 2, § 1, leden d) en e) - Begrip

- Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 9 - Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 15, § 2, 2, a) - Begrip

- Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 1, c) - Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 18 - Begrip

De vorderingen betreffende de maatregelen van artikel 14, leden a) en b), van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart stemmen overeen met de vorderingen vermeld in artikel 2, §1, leden d) en e), van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976; uit artikel 1, c), van voormelde wet volgt dat deze vorderingen, voor wat de zeevaartuigen betreft, uitgesloten zijn van toepassing van de aansprakelijkheidsbeperking, zoals die door dit Verdrag geregeld is; uit artikel 18 van die wet en de wetsgeschiedenis blijkt evenwel dat de wetgever deze vorderingen, betreffende de zeevaartuigen, aan een eigen regeling van aansprakelijkheidsbeperking heeft onderworpen; aldus wil de wetgever de onbeperkte aansprakelijkheid matigen, die voor zeevaartuigen zou voortvloeien uit de uitsluiting van deze vorderingen uit de toepassing van voormeld Verdrag (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 14, leden a) en b) - Artikel 18 - Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 2, § 1, leden d) en e) - Begrip

- Art. 2, § 1, leden d) en e) Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen

- Artt. 1, c), 14, leden a) en b), en 18 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

Krachtens artikel 9 van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart, dat artikel 273, §1, 1°, Wetboek van Koophandel heeft aangepast, is artikel 2, §1, leden d) en e), van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976, wel van toepassing op de binnenvaartuigen en de daarmee gelijkgestelde vaartuigen en drijvende tuigen; uit de wetsgeschiedenis volgt dat de wetgever hierdoor toepassing heeft gemaakt van artikel 15, §2, a), van dat Verdrag, op grond waarvan een Staat door middel van uitdrukkelijke bepalingen in zijn nationale wet, het stelsel van beperking van aansprakelijkheid kan regelen dat moet worden toegepast op schepen die volgens de wet van die Staat bestemd zijn voor de vaart op de binnenwateren; de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart bevat dan ook geen interne tegenstrijdigheid of incoherentie door te bepalen dat artikel 2, §1, leden d) en e), van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976, niet van toepassing is op de zeevaartuigen, maar wel op de binnenvaartuigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 9 - Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 15, § 2, 2, a) - Begrip

- Artt. 2, § 1, leden d) en e), en 15, § 2, a) Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen

- Art. 9 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

Uit artikel 1, c), van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart en de wetsgeschiedenis volgt dat de wetgever hierdoor, enkel voor wat de zeevaartuigen betreft, toepassing heeft gemaakt van artikel 18 van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976, op grond waarvan elke Staat zich het recht kan voorbehouden de toepassing van artikel 2,§1, leden d) en e), van dit Verdrag uit te sluiten (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 1, c) - Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen - Artikel 18 - Begrip

- Art. 18 Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen

- Art. 1, c) Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

SCHULDIG VERZUIM

P.19.0130.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.12 AC nr. ...

Het door artikel 422bis Strafwetboek beoogde schuldig verzuim is algemeen en uit de tekst van de bepaling volgt dat dit wanbedrijf bestaat ongeacht de oorsprong van de toestand van groot gevaar zodat het dus zonder belang of de gevaarsituatie werd veroorzaakt door het slachtoffer zelf of door een derde en of die toestand een gevolg is van een onachtzaamheid of een opzettelijk handelen; hij die zich schuldig heeft gemaakt aan het opzettelijk toebrengen van slagen en tevens wetens en willens verzuimt de persoon die hij heeft geslagen en die ten gevolge daarvan in groot gevaar verkeert, hulp te verlenen of te verschaffen, is ook schuldig aan het door artikel 422bis Strafwetboek bedoelde wanbedrijf (1). (1) Zie concl. OM.

- Begrip

P.17.0256.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.5 AC nr. ...

Artikel 422bis Strafwetboek, dat het misdrijf schuldig verzuim bestraft, is gericht tegen degene die weigert hulp te verlenen en niet tegen de persoon die hulp biedt die achteraf ondoeltreffend blijkt te zijn (1). (1) Zie Cass. 27 januari 2015, AR P.14.1293.N, AC 2015, nr. 62.

- Onmenselijke en vernederende behandeling - Moreel bestanddeel - Hechtenisvoorwaarden

- Art. 422bis Strafwetboek

P.14.1293.N 27 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150127.1 AC nr. ...

Het misdrijf niet-verlenen van bijstand aan een persoon in gevaar, als bedoeld in artikel 422bis Strafwetboek, veronderstelt, naast het feit op de hoogte te zijn van het groot en ogenblikkelijk gevaar waarin het slachtoffer verkeert, de opzettelijke weigering het slacht- offer de hulp te verschaffen waardoor dat gevaar in de mate van het mogelijke wordt afgewend; op grond van voormeld misdrijf straft de wet de bewuste en opzettelijke onverschilligheid, de egoïstische weigering om hulp te bieden en niet de ondoeltreffendheid, onhandigheid of ontoereikendheid van de hulp die op grond van een beoordelingsfout of een verkeerde diagnose is verleend (1). (1) Cass. 7 november 2012, AR P.12.0905.F, AC 2012, nr. 599; zie I. DE LA SERNA, "Les abstentions coupables", in Les infractions contre les personnes, Brussel, Larcier, p. 557 tot 560 en 567 tot 569.

- Bedrieglijk onvermogen - Gedwongen tenuitvoerlegging - Belemmering - Schade - Burgerlijke partijstelling door de schuldeisers - Ontvankelijkheid - Bevoegdheid van de curator

SCHULDVERGELIJKING

C.22.0177.F 27 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221027.1F.5 AC nr. ...

Indien het bedrag van de schuld niet vaststaat, kan ze worden aangenomen tot beloop van een als minimum beschouwd bedrag, op voorwaarde dat het aldus bepaalde bedrag vaststaat.

- Wettelijke schuldvergelijking - Geen vaststaande schuld - Aanneming

- Art. 1291 Oud Burgerlijk Wetboek

Artikel 1291 Oud Burgerlijk Wetboek bepaalt dat schuldvergelijking alleen plaatsheeft tussen twee schulden die beide een geldsom of een zekere hoeveelheid vervangbare zaken van dezelfde soort tot voorwerp hebben en die beide vaststaan en opeisbaar zijn; een schuld die makkelijk en snel vaststaat, dient als een reeds vaststaande schuld te worden beschouwd.

- Wettelijke schuldvergelijking - Vaststaande en opeisbare schulden

- Art. 1291 Oud Burgerlijk Wetboek

De schuldvergelijking komt over als een verkorte dubbele betaling.

- Wettelijke schuldvergelijking - Aard

- Artt. 1289 en 1290 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0327.N 17 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220317.1N.6 AC nr. ...

Gerechtelijke schuldvergelijking moet onderscheiden worden van de situatie waarin de rechter het bestaan van wettelijke schuldvergelijking op een eerder ogenblik dan het vonnis vaststelt.

- Verschil tussen wettelijke en gerechtelijke schuldvergelijking - Vaststelling bestaan wettelijke schuldvergelijking door rechter - Bepaling gerechtelijke schuldvergelijking door rechter

- Artt. 1289, 1290 en 1291, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Gerechtelijke schuldvergelijking verschilt van wettelijke schuldvergelijking doordat het bij gerechtelijke schuldvergelijking aan de rechter toekomt het bedrag van de wederzijdse schulden of een ervan te bepalen, waardoor beide schulden op het ogenblik van de rechterlijke uitspraak effen en dus vaststaande worden; tot op dat ogenblik blijven de schulden, indien zij rentedragend zijn, verder interest opbrengen.

- Verschil tussen wettelijke en gerechtelijke schuldvergelijking - Bedrag wederzijdse schulden bepaald door rechter - Verdere interest

- Artt. 1289, 1290 en 1291, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

Op het ogenblik dat wettelijke schuldvergelijking van rechtswege plaats heeft, vernietigen de 2 schulden elkaar, vanaf dat ogenblik brengen zij geen interest meer voort.

- Wettelijke schuldvergelijking - Wederzijdse vernietiging schulden - Geen interest meer

- Art. 1290 Oud Burgerlijk Wetboek

Wettelijke schuldvergelijking heeft van rechtswege plaats.

- Wettelijke schuldvergelijking

- Artt. 1289 en 1290 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0262.F 17 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.5 AC nr. ...

De bepalingen van de Wet Financiële Zekerheden bepalen de voorwaarden waarin de overeenkomst tot schuldvergelijking aan derden kan worden tegengeworpen wanneer samenloop zich voordoet; ze hebben, behalve in geval van overdracht, noch als voorwerp noch tot gevolg dat er afgeweken wordt van de voorwaarden zelf van de schuldvergelijking, waaronder met name de voorwaarde dat de op dat ogenblik bestaande schulden wederkerig moeten zijn.

- Nettingovereenkomst - Overeengekomen schuldvergelijking - Samenloop - Wet Financiële Zekerheden - Voorwerp - Gevolg - Voorwaarden van de schuldvergelijking

S.20.0042.N 10 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210510.3N.4 AC nr. ...

De schuldenaar die een door schuldvergelijking geheel of gedeeltelijk tenietgegane schuld betaalt, heeft het recht om de schuldvordering die hij niet in vergelijking gebracht heeft, op zijn wederpartij te verhalen, met dien verstande dat de schuldenaar die van zijn schuldvordering en de schuldvergelijking kennis had of hiervan behoorde kennis te hebben, zich bij het verhalen van zijn schuldvordering niet ten nadele van derden kan beroepen op de zekerheden die aan die vordering verbonden waren.

- Wettelijke schuldvergelijking - Intreden - Kennis van het intreden - Latere betaling - Zekerheden

- Artt. 1290 en 1299 Oud Burgerlijk Wetboek

Uit de artikelen 1290 en 1299 Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat, indien de schuldenaar na het intreden van rechtswege van de wettelijke schuldvergelijking zijn schuld betaalt zonder zijn eigen schuldvordering hiermee in vergelijking te brengen, de schuldvergelijking wordt geacht niet te hebben plaatsgevonden en de wederzijdse schulden worden geacht niet als gevolg van schuldvergelijking te zijn tenietgegaan.

- Wettelijke schuldvergelijking - Intreden - Latere betaling

- Artt. 1290 en 1299 Oud Burgerlijk Wetboek

F.17.0025.F 14 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210114.1F.17 AC nr. ...

De schuldvordering van de verzoekende lidstaat valt niet onder de toepassing van de in artikel 334 van de programmawet van 27 december 2004 bepaalde afwijkingen en kan bijgevolg niet worden verrekend met een schuld van de Belgische Staat ten aanzien van de schuldenaar van die schuldvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 24.

- Artikel 334 programmawet 27 december 2004 - Europese richtlijn 2008/55/EG - Europese richtlijn 76/308/EEG - Bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen van een Lidstaat - Schuldvordering van de verzoekende lidstaat - Geen gelijkstelling met de schuldvordering van de aangezochte overheid - Gevolg - Geen verrekening met de schuld van de Belgische Staat ten aanzien van de schuldenaar van de schuldvordering

- Artikel 334 programmawet 27 december 2004 - Europese richtlijn 2008/55/EG - Europese richtlijn 76/308/EEG - Bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen van een Lidstaat - Schuldvordering van de verzoekende lidstaat - Geen gelijkstelling met de schuldvordering van de aangezochte overheid - Gevolg - Geen verrekening met de schuld van de Belgische Staat ten aanzien van de schuldenaar van de schuldvordering

C.17.0211.N 28 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.8 AC nr. 511

Een afstand van recht dient beperkend te worden uitgelegd en een stilzwijgende afstand wordt niet vermoed en kan slechts worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitleg vatbaar zijn, zodat een aangifte van een schuldvordering in het faillissement van de schuldenaar, bijgevolg, in beginsel, niet kan worden uitgelegd als een afstand van het recht om een beroep te doen op schuldvergelijking met een tegenvordering vanwege de gefailleerde.

- Aangifte van schuldvordering in het faillissement - Schuldvergelijking met de tegenvordering van de gefailleerde - Afstand van recht - Toepassing

- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997

- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek

Indien gelet op het gelijkheidsbeginsel tussen schuldeisers schuldvergelijking na faillissement in beginsel is uitgesloten, dan lijdt deze regel uitzondering wanneer tussen de schuldvorderingen een nauwe samenhang bestaat, ook al zijn de voorwaarden voor schuldvergelijking eerst na het faillissement in vervulling gegaan.

- Faillissement - Schuldvergelijking na faillissement - Nauwe samenhang tussen schuldvorderingen - Toepassing

- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997

- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek

P.16.0715.N 6 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170606.4 AC nr. 371

Wettelijke schuldvergelijking, die van rechtswege plaatsheeft, kan enkel plaatsvinden tussen schulden van twee personen die elkaars schuldeiser en schuldenaar zijn en die zich in eigen naam hebben verbonden; deze wederzijdse schulden moeten bovendien effen zijn.

- Wettelijke schuldvergelijking

- Artt. 1289, 1290 en 1293 Burgerlijk Wetboek

C.15.0227.N 16 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160916.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Samenhangende schuldvorderingen

Schuldvergelijking blijft in elk geval mogelijk voor samenhangende schuldvorderingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Samenhangende schuldvorderingen

- zoals van toepassing vóór de wijziging van art. 6 bij Wet 6 juli 1994 tot wijziging van de wet van 17 juni 1991 tot organisatie van de openbare kredietsector en van het bezit van de deelnemingen van de openbare sector in bepaalde privaatrechtelijke financiële vennootschappen, alsook van de wet van 22 maart

- Artt. 1289 en 1295, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

S.14.0073.N 7 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160307.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Wettelijke schuldvergelijking - Ambtshalve terugvordering - Artikel 1410, §4, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Aard

De ambtshalve terugvordering van ten onrechte uitbetaalde prestaties in toepassing van artikel 1410, § 4, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, door inhouding van 10 pct. van iedere latere prestatie die aan de debiteur van het onverschuldigd uitbetaalde bedrag wordt uitgekeerd, is een betaling ten voordele van de terugvorderende schuldeiser alleen bij wijze van wettelijke compensatie; deze daad tot terugvordering maakt geen beslag uit (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Wettelijke schuldvergelijking - Ambtshalve terugvordering - Artikel 1410, §4, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Aard

P.14.1894.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.3 AC nr. ...

Schuldvergelijking vereist het bestaan van twee schulden die elkaar compenseren en is derhalve slechts mogelijk tussen twee schuldenaars die tevens tegenover elkaar een schuldvordering hebben; de enkele omstandigheid dat een vennoot tegenover de vennootschap een schuldvordering heeft omdat hij eigen gelden heeft aangewend tot betaling van de schulden van die vennootschap en dat hij tot terugbetaling daarvan gelden opneemt uit zijn rekening-courant, maakt geen schuldvergelijking uit aangezien die omstandigheid niet voor gevolg heeft dat daardoor een eigen schuld van de vennoot jegens de vennootschap bestaat (1). (1) Cass. 15 mei 2014, AR C.13.0552.N, AC 2014, nr. 348 met concl. van advocaat-generaal C. Vandewal.

- Begrip

- Art. 1298 Burgerlijk Wetboek

C.14.0344.N 27 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150227.3 AC nr. 145

De bouwheer tegen wie een rechtstreekse vordering wordt ingesteld, kan aan de onderaannemer in de regel al de excepties tegenwerpen waarover hij beschikt op het ogenblik van het instellen van de rechtstreekse vordering (1); tot deze excepties behoort ook het recht een beroep te doen op schuldvergelijking met een schuldvordering, zoals te dezen de vordering tot schadevergoeding wegens wanprestatie, die gegrond is op de onderlinge afhankelijkheid van de wederzijdse verbintenissen van de partijen, welke exceptie behoort tot het wezen van de wederkerige overeenkomst, zodat zij bestaat vóór de wanprestatie en vóór de uitoefening van de rechtstreekse vordering (1). (1) Cass. 25 maart 2005, AR C.03.0318.N, AC 2005, nr. 188. (2) Cass. 15 mei 2014, AR C.13.0552. N, AC 2014, nr. 348.

- Wederkerige overeenkomst - Recht op schuldvergelijking

- Art. 1798, eerste lid Burgerlijk Wetboek

SCHULDVERNIEUWING

C.17.0403.F 16 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180316.5 AC nr. ...

De wil om schuldvernieuwing tot stand te brengen, die duidelijk uit de handeling moet blijken, kan stilzwijgend zijn op voorwaarde dat hij vaststaat en kan voortvloeien uit feitelijke gegevens die de rechter onaantastbaar beoordeelt.

- Stilzwijgende wil

- Art. 1273 Burgerlijk Wetboek

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN

ONOPZETTELIJK TOEBRENGEN VAN VERWONDINGEN EN ONOPZETTELIJK DODEN

P.25.0009.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.3 AC nr. ...

Het opwerpen van een onvoorzienbare hindernis kan het in artikel 418 Strafwetboek bedoelde gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg opleveren, op voorwaarde dat die onvoorzienbaarheid een normaal oplettende bestuurder zou verrassen (1). (1) Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4; zie Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0387.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.5.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Fout - Overtreding van het wegverkeersreglement - Onvoorzienbare hindernis

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

Een overtreding van het Wegverkeersreglement door een politieagent bij het vervullen van een opdracht van gerechtelijke politie levert niet noodzakelijk een fout op die een bestanddeel vormt van het wanbedrijf onopzettelijk toebrengen van letsel als die politieagent in werkelijkheid de vereiste voorzichtigheid en voorzorg aan de dag heeft gelegd die van een normale agent in dezelfde omstandigheden mag worden verwacht (1); de voorschriften van het Wegverkeersreglement hebben alle tot doel de veiligheid van de weggebruikers te waarborgen en het feit dat een ervan meer bepaald aan dit doel beantwoordt, betekent niet dat een overtreding ervan door de politie noodzakelijkerwijs een fout oplevert; de omstandigheid dat een politieambtenaar, die handelt in een noodsituatie die is ontstaan door de noodzaak om de dader van een op heterdaad ontdekt misdrijf aan te houden, een of meer verkeersregels overtreedt, volstaat op zich niet om een foutief karakter aan de overtreding toe te kennen als de agent zich heeft gehouden aan de in de artikelen 15, 1°, en 37 Wet Politieambt bepaalde voorwaarden. (1) Zie Cass. 14 november 2012, AR P.11.1611.F, AC 2011, nr. 612.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Fout - Overtreding van het wegverkeersreglement - Wet Politieambt - Opdracht van gerechtelijke politie

- Art. 37 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

P.24.0635.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.16 AC nr. ...

Uit de loutere omstandigheid dat de bestuurder van een voertuig definitief werd vrijgesproken van het onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval omdat niet bewezen is dat hij naar aanleiding van dat ongeval een fout of nalatigheid heeft begaan, kan niet worden afgeleid dat die bestuurder niet schuldig kan worden verklaard aan het in artikel 33, § 2, Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf; de rechter miskent dan ook niet het gezag van gewijsde van de voormelde vrijspraak wanneer hij die bestuurder veroordeelt wegens vluchtmisdrijf naar aanleiding van een ongeval dat voor een ander slagen of verwondingen tot gevolg heeft gehad, wanneer hij oordeelt dat die bestuurder, wetend dat zijn voertuig aanleiding tot een verkeersongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht heeft genomen om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, ook al is het ongeval niet aan zijn schuld te wijten.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Verkeersongeval - Vluchtmisdrijf - Bestanddelen van het misdrijf - Voorwaarde van het weten van de dader dat hij de oorzaak dan wel aanleiding tot een verkeersongeval was - Vrijspraak wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval - Gevolg voor de beoordeling van schuld aan het vluchtmisdrijf - Gezag van gewijsde - Gevolg

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.0409.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1 AC nr. ...

Het in artikel 418 Strafwetboek bedoelde gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg houdt elke mogelijke vorm van de fout in, hoe licht deze ook is; hieruit volgt dat de rechter die kennisneemt van een telastlegging van onopzettelijke slagen of verwondingen, bij zijn onderzoek van de vraag waarin de strafbare nalatigheid kan bestaan, alle fouten in aanmerking moet nemen die dat gebrek kunnen opleveren; wanneer de rechter vaststelt dat de niet-naleving van de algemene zorgvuldigheidsnorm bestaat in een specifieke strafbare gedraging, dient hij na te gaan of de beklaagde zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan die gedraging en dient hij daartoe, met eerbiediging van het recht van verdediging, de kwalificatie toe te voegen die de oorspronkelijke kwalificatie onopzettelijk doden aanvult (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Vervolging wegens onopzettelijk doden - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg dat bestaat in een specifieke strafbare gedraging - Gevolg - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Wettigheid

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

De artikelen 418 tot 420 Strafwetboek maken de schuld van de dader niet afhankelijk van het bewijs dat zijn fout de enige oorzaak van de schade is; er moet enkel worden vastgesteld dat de schade zonder die fout niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan en de dader niet van zijn aansprakelijkheid wordt ontslagen alleen op grond dat andere oorzaken, zoals een pathologische aanleg van het slachtoffer, aan het ontstaan ervan zouden hebben bijgedragen (1). (1) Cass. 3 mei 2017, AR P.16.0532.F, AC 2017, nr. 304.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Fout die een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg oplevert - Voorwaarde - Pathologische aanleg van het slachtoffer - Invloed

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

P.24.1310.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.2 AC nr. ...

De op grond van de artikelen 418 en 420 Strafwetboek geformuleerde kwalificatie is niet de voorwaarde sine qua non voor de toelaatbaarheid, voor de strafrechter, van een burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van lichamelijke schade uit een verkeersongeval; die schade kan ook voortvloeien uit een gewelddadig contact tussen twee lichamen die met elkaar in botsing komen en kan hiermee in een oorzakelijk verband worden gebracht indien het zelf een misdrijf vormt dat in eender welke kwalificatie bewezen wordt verklaard.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Verkeersongeval - Strafvervolging op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 420 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

Om een vordering tot schadevergoeding ontvankelijk te kunnen verklaren, moet de strafrechter die van deze vordering kennisneemt vaststellen dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen een of meerdere aan de dader ten laste gelegde feiten en de door de klager aangevoerde schade.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Rechtsvordering tot herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade - Ontvankelijkheid - Voorwaarde

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.0042.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.2 AC nr. ...

Nadat het vonnisgerecht een telastlegging heeft heromschreven, kan het enkel uitspraak doen over de strafvordering indien het bevoegd is om van de feiten onder hun nieuwe omschrijving kennis te nemen; overeenkomstig artikel 138, 6°bis Wetboek van Strafvordering neemt de politierechtbank kennis van de in de artikelen 418 en 420 Strafwetboek bepaalde wanbedrijven, wanneer de slagen of verwondingen het gevolg zijn van een verkeersongeval; wanneer het bij de correctionele rechtbank aanhangig gemaakte feit een wanbedrijf oplevert waarvan de kennisneming door artikel 138 Wetboek van Strafvordering aan de politierechtbank is opgedragen, stelt artikel 192 van datzelfde wetboek een uitbreiding van bevoegdheid in ten voordele van de hogere rechtbank bij wie de zaak oorspronkelijk aanhangig werd gemaakt; laatstgenoemde blijft dus bevoegd wanneer het anders omschreven feit tot de bevoegdheid van een lagere rechtbank behoort (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 198.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Wegverkeersongeval - Aanhangigmaking bij de correctionele rechtbank - Herkwalificatie - (Geen) Bevoegdheid van het vonnisgerecht om uitspraak te doen wanneer het feit zoals het werd heromschreven tot de bevoegdheid van een lagere rechtbank behoort - Uitzondering - Artikel 192 Wetboek van Strafvordering - Aanhangigmaking voor de correctionele rechtbank van een misdrijf waarvan de kennisneming aan de politierechtbank is opgedragen - Uitbreiding van bevoegdheid

- Artt. 418 en 420 Strafwetboek
- Art. 138, 179, 192 en 213 Wetboek van Strafvordering

P.21.0743.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.12 AC nr. ...

Volgens artikel 21, eerste lid, 5°, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering verjaart de strafvordering voor een wanbedrijf dat in een overtreding is omgezet door verloop van één jaar te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf is gepleegd; er is stuiting van de verjaring van de strafvordering door daden van onderzoek of vervolging verricht binnen die termijn; wanneer voor de telastlegging van het in de artikelen 418 en 419, tweede lid, Strafwetboek bedoelde wanbedrijf van onopzettelijke doding slechts een geldboete wordt opgelegd van 25,00 euro, zijnde overeenkomstig artikel 38, eerste lid, Strafwetboek een geldboete wegens overtreding, volgt dat het met deze telastlegging geviseerde misdrijf een wanbedrijf is dat is omgezet in een overtreding en geacht wordt steeds een overtreding te zijn geweest, waarvoor een verjaringstermijn van één jaar geldt.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Vervolging wegens het wanbedrijf onopzettelijke doding ten gevolge van een verkeersongeval - Opleggen van een geldboete toepasselijk voor een overtreding - Verjaringstermijn - Gevolg

- Art. 21, eerste lid, 5° Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 38, eerste lid, 418 en 419, tweede lid Strafwetboek

P.20.0432.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.13 AC nr. ...

De rechtstoestand van een persoon die door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg de dood van een ander veroorzaakt valt niet te vergelijken met de rechtstoestand van een persoon die door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg slechts slagen of verwondingen veroorzaakt; bijgevolg is er geen grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing - Verschil in rechtstoestand

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing - Verschil in rechtstoestand

Er is grond tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof, aangaande de eventuele schending door artikel 419 Strafwetboek van artikelen 10 en 11 G.W., doordat hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding slechts kan worden veroordeeld tot een maximumgevangenisstraf van twee jaar (artikel 419, eerste lid) en hij die wordt vervolgd wegens onopzettelijke doding in het kader van een verkeersongeval tot meer dan het dubbele, namelijk vijf jaar (artikel 419, tweede lid), terwijl de fout van beide personen eenzelfde onopzettelijk karakter heeft en aanleiding geeft tot eenzelfde gevolg, namelijk een overlijden, waarbij de tweede categorie bovendien een straf kan oplopen waardoor de strafuitvoering wordt beoordeeld door de strafuitvoeringsrechtbank terwijl dat niet het geval is voor de eerste categorie, en dat de omstandigheid dat het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid kadert in een verkeersongeval geen redelijke verantwoording biedt voor dit onderscheidt in bestraffing.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Verkeersongeval - Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing - Verantwoording voor verschil - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Verkeersongeval - Gelijkheidsbeginsel - Bestraffing - Verantwoording voor verschil - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.20.0659.N 10 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.9 AC nr. ...

Het misdrijf van onopzettelijk doden is bewezen wanneer vaststaat dat, zonder het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, het slachtoffer niet de dood zou hebben gevonden; de omstandigheid dat het overlijden van het slachtoffer het onmiddellijke gevolg is van een gebeurtenis waarbij de beklaagde niet is betrokken en slechts het onrechtstreekse gevolg is van diens gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, impliceert niet dat er tussen dit laatste en de dood van het slachtoffer geen zeker oorzakelijk verband zou bestaan en doet dan ook geen afbreuk aan het misdrijf van onopzettelijke doodslag (1). (1) Zie concl. OM.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Oorzakelijk verband tussen het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid en het overlijden - Zeker oorzakelijk verband - Overlijden als onrechtstreeks gevolg van een fout - Equivalentietheorie - Toepassing

- Artt. 418 en 419 Strafwetboek

P.19.0586.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.2F.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 38, § 1, 2°, Wegverkeerswet kan de rechter het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig uitspreken indien hij veroordeelt wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader en de veroordeling wordt uitgesproken wegens doding of verwonding, ook al zijn er bij het ongeval slechts lichtgewonden betrokken (1); met toepassing van artikel 38, § 3, kan de rechter het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maken van de voorwaarde dat de veroordeelde voor een of meerdere examens slaagt, waaronder, volgens die bepaling, ook het theoretisch examen. (1) Terwijl de verplichting om "het verval van het recht tot sturen uit [te] spreken en het herstel van het recht tot sturen minstens afhankelijk [te] maken van het slagen voor het theoretisch of praktisch examen", bepaald in art. 38, § 5, eerste lid, luidens het tweede lid van dat artikel "niet van toepassing is op artikel 38, § 1, 2°, in geval van een verkeersongeval met enkel lichtgewonden".

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader - Veroordeling wegens doding of verwonding - Lichtgewonden - Facultatief verval van het recht tot sturen - Onderwerping van het herstel van het recht tot sturen aan de voorwaarde van het slagen voor één of meerdere examens

- Art. 38, § 1, 2°, §§ 3 en 5, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 420, tweede lid Strafwetboek

P.19.0479.N 1 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191001.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat een beklaagde wordt vrijgesproken voor een telastlegging, inbreuk op het Wegverkeersreglement, die het constitutief element van het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg kan uitmaken van het misdrijf bedoeld in de artikelen 418 en 420 Strafwetboek, belet niet dat de rechter voor dat misdrijf een andere onvoorzichtigheid of een ander gebrek aan voorzorg in aanmerking neemt, zonder dat vereist is dat deze fout het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijke telastlegging (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2012, AR P.12.0487.N, AC 2012, nr. 534; Cass. 7 oktober 1997, AR P.96.0628, AC 1997, nr. 391; Cass. 12 mei 1958, AC 1958, nr. 727.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg - Grondslag

- Artt. 418 en 420 Strafwetboek

P.16.0532.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Bestanddelen van het misdrijf - Niet-opzettelijke fout die een lichamelijk letsel heeft veroorzaakt - Bestaan van andere fouten - Gevolg

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg - Begrip - Onderzoek door de rechter

Het gebrek aan voorzichtigheid en voorzorg bedoeld in artikel 418 Strafwetboek houdt alle mogelijke fouten in, hoe licht ook; daaruit volgt dat de rechter die kennisneemt van een telastlegging onopzettelijke slagen en verwondingen, om te onderzoeken waarin de strafbare nalatigheid bestaat, alle fouten in aanmerking moet nemen die dat gebrek kunnen opleveren, aangezien hij niet verplicht is om de beklaagde ambtshalve te wijzen op de tekortkomingen aan de algemene voorzichtigheidsnorm die tegen hem in aanmerking kunnen worden genomen en die uit de gegevens blijken waarover tegenspraak is gevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg - Begrip - Onderzoek door de rechter

Om het misdrijf bedoeld in de artikelen 418 en 420 Strafwetboek bewezen te verklaren, moet de rechter vaststellen dat de dader, zonder het oogmerk om de persoon van een ander aan te randen, een fout heeft begaan waardoor die persoon lichamelijk letsel werd toegebracht; niet vereist is dat die fout de enige oorzaak van de schade is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Bestanddelen van het misdrijf - Niet-opzettelijke fout die een lichamelijk letsel heeft veroorzaakt - Bestaan van andere fouten - Gevolg

P.15.0578.F 9 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151209.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Palumbo.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Onopzettelijk doden - Oorzakelijk verband tussen de fout en de zelfmoord - Voorzienbaarheid van de schade - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

De rechter beoordeelt of, op het ogenblik dat de fout wordt begaan, de daaruit voortvloeiende schade voorzienbaar is; door te oordelen dat ingevolge de opeenvolging van de feiten de door de politieagente veroorzaakte lichamelijke schade het gevolg is van haar geestelijke gezondheidstoestand, die op haar beurt het gevolg is van de pesterijen waarvan zij het slachtoffer was, verantwoordt het hof van beroep het bestaan van een oorzakelijk verband tussen die pesterijen en de telastleggingen onopzettelijke doding of onopzettelijke slagen en verwondingen naar recht; door een rechtstreeks verband te leggen tussen de interneringsmodaliteiten van de politieagente en haar geestelijke toestand, die overigens als het gevolg wordt beschouwd van de pesterijen en de onterende behandeling, miskent het arrest het begrip oorzakelijk verband niet en verantwoordt het de veroordeling van de eiser naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Onopzettelijk doden - Oorzakelijk verband tussen de fout en de zelfmoord - Voorzienbaarheid van de schade - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.14.0763.N 20 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151020.1 AC nr. ...

De rechter kan de beklaagde uit hoofde van onopzettelijke doding slechts dan veroordelen wanneer hij met zekerheid vaststelt dat zonder het aan de beklaagde ten laste gelegde gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, de dood zich niet zou hebben voorgedaan zoals zij zich concreet heeft voorgedaan; de rechter oordeelt onaantastbaar over het al dan niet bestaan van het oorzakelijk verband tussen de fout en de dood., maar het staat aan het Hof om na te gaan of hij uit de door hem vastgestelde feiten wettig heeft afgeleid dat er al dan niet een oorzakelijk verband bestaat (1). (1) Vgl. inzake onopzettelijke slagen en verwondingen Cass. 1 februari 2011, AR P.10.1354.N, AC 2011, nr. 96; Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1466.F, AC 2009, nr. 91.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Onopzettelijke doding - Veroordeling - Vereiste

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Onopzettelijke doding - Oorzakelijk verband tussen het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid en de dood

P.14.0990.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.5 AC nr. ...

Het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg van het door de artikelen 418 en 419 Strafwetboek bedoelde misdrijf van onopzettelijke doding houdt alle fouten in, hoe licht ook, die tot de onopzettelijke doding van het slachtoffer hebben kunnen leiden en de rechter kan alle fouten in aanmerking nemen die dat gebrek kunnen opleveren; de beklaagde dient zich te verdedigen op het geheel van die fouten zoals ze blijken uit het strafdossier en het debat op de rechtszittingen, waarbij niet is vereist dat in de omschrijving van de telastlegging in de verwijzingsbeschikking of in de dagvaarding melding wordt gemaakt van die elementen die het aan de beklaagde verweten gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg kunnen opleveren of dat het openbaar ministerie of de rechter die elementen aanwijst, zodat er geen schending is van artikel 6.1 en 6.3.a EVRM noch een miskenning van het recht op eerlijk proces en het recht van verdediging (1). (1) Cass. 16 oktober 2012, AR P.12.0487.N, AC 2012, nr. 534.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte

P.15.0353.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.1 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde wordt vervolgd wegens het onopzettelijk doden van een persoon, moet de rechtbank onderzoeken waarin het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg bestaat waardoor de doding is veroorzaakt; daarbij moet ze met name alle fouten in aanmerking nemen die dat gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg kunnen opleveren, ongeacht of ze de beklaagde al dan niet ten laste zijn gelegd (1). (1) Cass. 20 november 1996, AR P.96.1111.F, AC 1996, nr. 444.

Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg

- Artt. 418-420 Strafwetboek

OPZETTELIJK TOEBRENGEN VAN VERWONDINGEN EN OPZETTELIJK DODEN

P.25.0968.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.21 AC nr. ...

Het door artikel 393 Strafwetboek vereiste moreel bestanddeel veronderstelt het aannemen, wetens en willens, van het verboden gedrag, met dien verstande dat het nagestreefde oogmerk van de dader om te doden zowel volgt uit de wil om de dodelijke afloop te bewerkstelligen als uit de bewuste aanvaarding dat dit gevolg in de lijn van het normale verloop van de gebeurtenissen lag (1). (1) Zie concl. OM.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Doodslag - Moreel bestanddeel

- Art. 393 Strafwetboek

Het oogmerk om te doden veronderstelt niet noodzakelijkerwijs dat de dader die het slachtoffer opzettelijk een dodelijke slag heeft toegebracht, een vitale zone van zijn lichaam heeft willen raken; die omstandigheid kan weliswaar deel uitmaken van de gegevens op grond waarvan het bijzonder opzet wordt beoordeeld, net als het soort wapens, werktuigen en middelen die de dader heeft gebruikt om het te verwezenlijken, maar kan niet worden verheven tot een voorwaarde voor de strafbaarstelling van de doodslag (1). (1) Zie concl. OM.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Doodslag - Oogmerk om te doden - Beoordeling - Opzettelijk toegebrachte dodelijke slag, waarbij wordt gemikt op een vitale zone van het lichaam van het slachtoffer - Draagwijdte

- Art. 393 Strafwetboek

P.25.0197.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.4 AC nr. ...

De kwalificatie doodslag vereist een oorzakelijk verband tussen het gedrag van de dader en het overlijden van het slachtoffer; de daden van de dader moeten de doorslaggevende of doeltreffende oorzaak van het doden hebben gevormd; het is evenwel niet vereist dat het gedrag van de dader de enige oorzaak van het overlijden is geweest; het is voldoende dat dit gedrag noodzakelijk is gebleken, wat wil zeggen dat het de kiem van die noodlottige mogelijkheid bevat en hierin een – al was het maar gedeeltelijke of onrechtstreekse – scheppende rol vervult (1). (1) Zie concl. OM.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Doodslag - Bestanddeel - Overlijden van het slachtoffer - Vereist oorzakelijk verband tussen het gedrag van de dader en het overlijden van het slachtoffer - Draagwijdte

- Art. 393 Strafwetboek

P.24.1033.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.27 AC nr. ...

Volgens artikel 392 Strafwetboek wordt onder meer het toebrengen van letsel met het oogmerk om een bepaald persoon aan te randen, opzettelijk genoemd en dit oogmerk is aanwezig indien de dader het voornemen heeft om met kennis van zaken het door de wet strafbaar gestelde gedrag aan te nemen, dit is zowel wanneer hij het toebrengen van verwondingen bij het slachtoffer heeft beoogd, als wanneer hij dit bewust heeft aanvaard als een gevolg dat zich binnen het normaal te verwachten verloop van de gebeurtenissen zal voordoen of zou kunnen voordoen; de rechter die oordeelt dat de dader een handeling heeft gesteld waarbij hij bewust de fysieke integriteit van het slachtoffer in gevaar heeft gebracht en de gevolgen van zijn handeling kon voorzien en heeft aanvaard, stelt hierdoor wettig vast dat het opzet van de dader betrekking heeft op het toebrengen van slagen en verwondingen (1). (1) Cass. 6 november 2019, AR P.19.0651.F, AC 2019, nr. 572 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 2 oktober 2019, AR P.19.0579.F, AC 2019, nr. 495; Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0682.N, AC 2018, nr. 519.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Opzettelijk toebrengen van verwondingen - Oogmerk om een persoon aan te randen - Begrip - Beoordeling door de rechter

- Art. 398 Strafwetboek
- Art. 392 Strafwetboek

P.23.1273.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.5 AC nr. ...

De rechter schendt artikel 8 EVRM niet wanneer hij vaststelt dat de beklaagde zijn partner herhaaldelijk heeft geslagen en mishandeld, terwijl hij reeds voor dergelijke feiten was veroordeeld en dat er, gelet op zijn persoonlijkheidsstructuur, een gevaar bestaat dat hij die gewelddadige gedragingen gaat herhalen, zodat hij hem, als voorwaarde voor zijn probatieuitstel, verbiedt op een andere wijze dan via een derde met het slachtoffer in contact te treden (1). (1) Het OM heeft overvloedig opgemerkt dat volgens artikel 12, §1, Probatiewet "de probatiecommissie de door de gerechtelijke beslissing vastgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opheffen, verduidelijken of aanpassen aan de omstandigheden. Ze kan deze voorwaarden echter niet verstrengen". Bijgevolg kan een verzoek in deze zin bij de commissie aanhangig worden gemaakt, in geval het slachtoffer contact met de veroordeelde zou wensen te behouden, "anders dan door middel van een advocaat of een maatschappelijk werker die in het bijzonder is aangeduid teneinde het gemeenschappelijk kind toe te laten om een relatie met zijn vader te onderhouden". Wat betreft het beginsel van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het door de inmenging van een publieke overheid in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven beoogde doel, zie Cass. 25 oktober 2023, AR P.23.1105.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5; Cass. 19 april 2021, AR C.20.0352.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.5; Cass. 16 juni 2004, AR P.04.0428.F, AC 2004, nr. 328 ; EHRM, Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt tot 31 augustus 2022. (M.N.B.)

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Slagen toegebracht aan de partner - Probatieuitstel - Voorwaarden - Tijdelijk contactverbod met het slachtoffer - Verenigbaarheid met artikel 8 EVRM

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 410, tweede lid Strafwetboek
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0993.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.6 AC nr. ...

Invaliditeit is een medisch begrip dat duidt op een vermindering van anatomische of functionele aard die een weerslag heeft op de handelingen van het dagelijkse leven van het slachtoffer, los van de weerslag op zijn winstgevende activiteiten; de arbeidsongeschiktheid wijst van haar kant op de hoegrootheid van die weerslag (1); hieruit volgt dat een tijdelijke invaliditeit kan consolideren na de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid en dat ze kan bestaan nadat die ongeschiktheid is geëindigd (2). (1) Zie P. COLSON, La réparation des préjudices corporels en droit de la responsabilité extracontractuelle. La spécificité des dommages résultant d'une atteinte a l'intégrité physique ou psychique, Brussel, Larcier, 2022, 560. Zie Cass. 3 januari 2018, RG P.17.0786.F, Pas. 2018, nr. 2, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH: "De ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid bestaat in de ongeschiktheid van het slachtoffer tot het verrichten van enige lichamelijke arbeid, ongeacht de sociale status van het slachtoffer of diens gewoonlijke en professionele arbeid.". (2) Zie Cass. 14 november 2006, AR P.06.0852.N, AC 2006, nr. 557: "De omstandigheid dat slagen slechts een tijdelijke en niet een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid ten gevolge hebben gehad, sluit niet uit dat die slagen niettemin een blijvende invaliditeit tot gevolg kunnen hebben.". Aangezien het OM geconcludeerd heeft tot de niet-ontvankelijkheid van de memorie (cf. supra), heeft het geen antwoord op het middel voorgesteld.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Invaliditeit en arbeidsongeschiktheid - Begrippen - Weerslag in geval van een tijdelijke invaliditeit geconsolideerd na afloop van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid

P.22.1351.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.1 AC nr. ...

De voorbedachtheid, die door de wet als een verzwarende omstandigheid bij een misdrijf wordt gekwalificeerd, bestaat in het voorafgaand en overwogen besluit om de verboden daad te plegen (1). (1) Zie concl. OM.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verzwarende omstandigheid - Voorbedachtheid - Begrip

- Artt. 279bis, 349, 394, 398, 399, 400, 401 en 518 Strafwetboek

P.22.1361.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.3 AC nr. ...

Aangezien de bestanddelen van het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen onder de artikelen 392 en 398 en volgende van het Strafwetboek vallen, faalt het middel van de burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen een beslissing tot vrijspraak van dat misdrijf naar recht, in zoverre het de schending van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek aanvoert.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Vrijspraak van het opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel dat schending aanvoert van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Faalt naar recht

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

P.22.0918.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13 AC nr. ...

Het passief bijwonen van de uitvoering van een misdrijf kan enkel een strafbare deelneming opleveren op voorwaarde dat het zich onthouden van enige reactie de uiting is van het opzet om rechtstreeks aan de uitvoering van dat misdrijf mee te werken door doelbewust bij te dragen aan het mogelijk maken of vergemakkelijken van het misdrijf; hoewel de aanwezigheid van de betrokkene de hoofddader kan hebben aangemoedigd, moet laatstgenoemde dat ook nog hebben gewild of bewust hebben aanvaard (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513, met concl. van advocaat-generaal Winants.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Doodslag - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Passief bijwonen van de uitvoering van het misdrijf - Opzet om rechtstreeks aan de uitvoering van het misdrijf mee te werken

- Art. 66 Strafwetboek

P.22.0892.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.5 AC nr. ...

Om schuldig te worden bevonden aan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf moet de dader met name eraan hebben bijgedragen op de door de wet bepaalde wijze; bovendien is het strafbaar karakter van een daad van deelneming afhankelijk van de voltooiing van hetzelfde hoofdmisdrijf; uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), en artikel 14.1 IVBPR volgt echter dat het recht op een eerlijk proces vereist dat de reële verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf afzonderlijk worden beoordeeld (2); hieruit volgt, enerzijds, dat wanneer meerdere personen beschuldigd worden van deelneming aan een diefstal met een of meer verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek, het hof van assisen de jury daarover een geïndividualiseerde vraag moet stellen en, anderzijds, dat de kwalificatie bijgevolg per deelnemer kan verschillen afhankelijk van de kwalificaties van de verzwarende omstandigheden die elk van hen welbewust heeft aanvaard of aan de uitvoering waarvan hij heeft deelgenomen (3). (1) Zie EHRM 2 juni 2005, Goktepe t. België, nr. 50372/99, J.T., 2005, 713, en voetnoot P.-P. RENSON, evenals de daaropvolgende arresten Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, AC 2008, nr. 379 (heropening van de rechtspleging) en Cass. 13 april 2010, AR P.10.0005.N, AC 2010, nr. 255, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal M. DESWAEF; EHRM 27 maart 2008, Delespesse t. België, 27 maart 2008, N.C. 2008, 260, voetnoot J. ROZIE. (2) Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N, hierboven vermeld; zie Cass. 9 april 2019, AR P.18.1305.N, AC 2019, nr. 222, en voetnoot. (3) Het openbaar ministerie heeft aangevoerd dat sinds het Goktepe-arrest de veroordelende beslissing niet langer dezelfde verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf moet vermelden: hoewel dit arrest de theorie van de materiële ontlening van de strafbaarheid en het beginsel van de mededeelbaarheid van de "reële" of "objectieve" verzwarende omstandigheden, die tot dan toe in België ingeburgerd waren, niet formeel verwerpt, veroordeelt het de weigering om de aan de jury gestelde vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheden te individualiseren (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1625 en de verwijzingen in voetnoot 79; F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in Les infractions, vol. 1, les infractions contre les biens, Larcier, Brussel, 2de uitg., 2016, 149-159). Bovendien oordeelt het Hof van Cassatie voortaan dus dat het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR vereist dat de verzwarende omstandigheden afzonderlijk worden beoordeeld voor elke mededader of medeplichtige, aan wie de verzwarende omstandigheden van het hoofdfeit slechts kunnen worden toegerekend indien hij hiervan kennis had en ze heeft aanvaard (zie Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0781.N, AC 2020, nr. 650, met concl. van advocaat-generaal De Smet). Het OM heeft hieruit afgeleid dat de jegens een beschuldigde bewezen verklaarde verzwarende omstandigheden niet ipso jure toe te rekenen zijn aan de mededaders of medeplichtigen en dat het middel dat geheel uitgaat van een andere rechtsopvatting faalt naar recht.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer

- Artt. 66, 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek

P.22.0419.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3 AC nr. ...

Onder foltering, in de zin van de artikelen 417bis, 1°, en 417ter Strafwetboek, wordt elke opzettelijke onmenselijke behandeling verstaan die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt; de wet bestraft gewelddaden die ten aanzien van het slachtoffer getuigen van een diepe minachting en een volledig misprijzen en waarbij de verwondingen een ernstig en vreselijk lijden hebben veroorzaakt (1). (1) Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F, AC 2009, nr. 92, RW 2009-10, 1126 noot S. DE WULF; J. DE HERDT, Fysiek interpersoonlijk geweld, Intersentia, 2014, 549.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Opzettelijke onmenselijke behandeling - Graad en intensiteit van het lijden - Foltering - Voorwaarden

- Artt. 417bis, 1°, en 417ter Strafwetboek

P.21.0852.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.11 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde bij een in kracht van gewijsde getreden vonnis op strafgebied heeft veroordeeld wegens een feit omschreven als het misdrijf bepaald in de artikelen 392, 398 en 399 Strafwetboek, zou zijn rechtsmacht overschrijden indien hij dat feit, bij de uitgestelde behandeling van de erop gesteunde burgerlijke rechtsvordering, zou omschrijven als een misdrijf bepaald in de artikelen 392, 399 en 400 Strafwetboek; in dat geval heeft de rechter zijn rechtsmacht over die omschrijving immers definitief uitgeput in zijn vonnis op strafgebied, zodat die omschrijving nadien niet meer bij hem aanhangig is en evenmin nog aanhangig kan worden gemaakt bij de appelrechter (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Opzettelijke slagen en verwondingen met een ziekte of tijdelijke arbeidsongeschiktheid als gevolg - Definitieve veroordeling op strafgebied - Afhandeling van burgerlijke belangen - Toekenning van een schadevergoeding op basis van de telastlegging opzettelijke slagen en verwondingen met een ziekte of tijdelijke arbeidsongeschiktheid als gevolg - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Verzoek om de feiten te heromschrijven naar opzettelijke slagen en verwondingen met blijvende arbeidsongeschiktheid als gevolg - Rechtsmacht van de rechter in hoger beroep - Omvang

- Artt. 392, 399 en 400 Strafwetboek

Het onderlinge verband tussen de artikelen 399 en 400 Strafwetboek houdt in dat een door opzettelijke verwondingen of slagen veroorzaakte ziekte die niet ongeneeslijk lijkt, valt onder de constitutieve bestanddelen van artikel 399 Strafwetboek, ongeacht de periode van die ziekte; de enkele omschrijving van een feit als het misdrijf bedoeld in artikel 399 Strafwetboek sluit bijgevolg niet uit dat de kosten van de erdoor veroorzaakte ziekte in oorzakelijk verband staan met dat misdrijf en dus voor vergoeding in aanmerking komen, ook wanneer die ziekte betrekking heeft op een periode van meer dan vier maanden na het plegen van het feit (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Burgerlijke rechtsvordering - Opzettelijke slagen of verwondingen - Veroorzaken van een ziekte die niet ongeneeslijk lijkt - Ziekte die langer duurt dan vier maanden na het feit - Invloed op de schadevergoeding

- Artt. 392, 399 en 400 Strafwetboek

P.21.0326.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.7 AC nr. ...

Een misdrijf wordt gepleegd met voorbedachten rade wanneer de dader, in een voldoende stabiele gemoedsgesteltenis en op een overwogen en geplande wijze, besluit tot het plegen van een misdrijf en er een voldoende tijdsverloop is tussen het besluit en de uitvoering ervan opdat de dader op zijn besluit zou kunnen terugkomen (1); de gegevens die aantonen dat de dader op een overwogen en geplande wijze het besluit heeft genomen tot het plegen van het misdrijf, kunnen ook aantonen dat de dader dit besluit in een voldoende stabiele gemoedsgesteltenis heeft genomen. (1) Cass. 10 juni 2009, AR P.09.0425.F, AC 2009, nr. 391, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.. Zie ook A. DE NAUW en F. DERUYCK, "Inleiding tot het bijzonder strafrecht", Die Keure, 2020, 266-267; J. DE HERDT, "Fysiek interpersoonlijk geweld", Intersentia, 2014, 464-465; P. ARNOU, "Voorbedachten rade", Comm. Sr. 1990, 36-43.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Poging tot moord - Voorbedachten rade - Voorwaarden

- Artt. 51, 52, 392, 393 en 394 Strafwetboek

P.19.1032.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.5 AC nr. ...

Het moreel bestanddeel bij het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen heeft alleen betrekking op het toebrengen van de slag of de verwonding en niet op de gevolgen van die slag of verwondingen; het is dus niet vereist dat de dader zich ervan bewust moest zijn dat die slag een letsel of verwonding kon veroorzaken (1). (1) Cass. 13 november 2012, AR P.12.1398.N, AC 2012, nr. 611; Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.0807.F, AC 2011, nr. 557. Zie J. DE HERDT, Fysiek interpersoonlijk geweld, Antwerpen, Intersentia, 2014, 97. Zie ook A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Mechelen, Kluwer, 2005, p. 175-176.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Moreel bestanddeel - Opzet - Alleen gericht op toebrengen van slag of verwonding

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

Uit artikel 392 Strafwetboek volgt dat hij die beoogt een welbepaald persoon te doden of letsel toe te brengen, maar door een externe oorzaak ook een ander doodt of letsel toebrengt, opzettelijk handelt; de omstandigheid dat hij naast het beoogde slachtoffer ook een ander heeft getroffen, belet niet dat de dader opzettelijk heeft gehandeld in de zin van artikel 392 Strafwetboek ten aanzien van die andere persoon (1). (1) Cass. 22 april 2014, AR P.13.1999.N, AC 2014, nr. 295, N.C. 2014, 313 noot J. DE HERDT, "De benadering van de aberratio ictus: een misslag?"

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Moreel bestanddeel - Opzet - Doden of toebrengen van letsel aan een ander dan de beoogde persoon

- Artt. 392, 398 en 401 Strafwetboek

P.19.1026.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.12 AC nr. ...

De omstandigheid dat de rechter vaststelt dat er geen duidelijkheid bestaat over het motief voor een opzettelijke gewelddaad of dat er geen getuige is van de feiten voorafgaand aan die opzettelijke gewelddaad, belet hem niet te oordelen dat de dader zich niet kan beroepen op wettige verdediging.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Opzettelijke slagen en verwondingen - Rechtvaardigingsgrond - Wettige verdediging - Omstandigheden van de feiten - Beoordeling

Ingevolge de wijziging van artikel 400, eerste lid, Strafwetboek door artikel 20 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II-wet), werden zonder aanpassing van de toepasselijke straffen de voorwaarden voor strafbaarheid versoepeld, waardoor artikel 400, eerste lid, Strafwetboek in de thans geldende versie een strengere strafwet is; de omstandigheid dat een veroordeelde dit anders zou aanvoelen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) J. DE HERDT, "Bijzonder strafrecht en straftoemeting na de Potpourri II-wet", NC 189-192; J. DECOKER, "Van blijvende ongeschiktheid naar ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden", in J. DECOKER, L. GYSELAERS, P. HOET, J. COPPENS, F. VROMAN, M. VANDERMEERSCH, T. DECAIGNY, T. BAUWENS, G. VAN DE HEYNING, B. DE SMET, G. SCHOORENS, B. MEGANCK, H. VAN BAVEL, E. BAEYENS, I. MENNES, J. MILLEN, "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T.Strafr. 2016, afl. 1, (2-158), nr. 14-18 p. 8-10.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid - Wijziging door de wet van 5 februari 2016 - Versoepeling van de voorwaarden van strafbaarheid - Strengere strafwet - Draagwijdte

P.19.0873.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat de beklaagde werd vrijgesproken van de telastlegging van opzettelijke slagen en verwondingen op zijn echtgenote voor de strafbare periode waarin de feiten van verkrachting bewezen zijn verklaard, omdat het onmogelijk bleek de ernst en de omvang van het fysieke geweld dat vóór hun scheiding was gepleegd objectief te bepalen, is niet strijdig met zijn veroordeling wegens verkrachting, aangezien de slagen of de bedreiging niet de enige manier zijn waarop een verkrachting plaatsvindt.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Vrijspraak van slagen en verwondingen - Veroordeling wegens verkrachting

- Art. 375 Strafwetboek

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Vrijspraak van slagen en verwondingen - Veroordeling wegens verkrachting

- Art. 375 Strafwetboek

P.19.0651.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.2 AC nr. ...

Poging tot doodslag veronderstelt dat de dader wetens en willens de bedoeling heeft gehad te doden; de door de wet vereiste wils- en kenniselementen onderstellen de aanvaarding, wetens en willens, van het verboden gedrag, met dien verstande dat de dader, aangezien het een constitutief gevolg van het misdrijf betreft, dat gevolg heeft willen veroorzaken of besefte dat het in de lijn lag van het normale verloop van de gebeurtenissen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 572.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Doden - Poging - Moreel bestanddeel - Bedoeling te doden - Bedoeling inzake het constitutief gevolg van het misdrijf

- Artt. 51 en 393 Strafwetboek

P.19.0683.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.2 AC nr. ...

De bij artikel 411 Strafwetboek ingevoerde verschoningsgrond berust hierop dat de uitlokking, bij de uitgelokte persoon, een heftige emotie opwekt die zijn geestelijke vermogens aantast en tijdelijk een bepaalde morele dwang op zijn wil uitoefent (1); de wet omschrijft uitlokking niet maar bepaalt op een beperkende manier de wijzen waarop deze zich heeft moeten voordoen om van een verschoningsgrond te kunnen spreken (2); aangezien die opsomming beperkend is, kan een fout van het slachtoffer, zonder welke de schade niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan, een gedeelde aansprakelijkheid tot gevolg hebben, zelfs als die, in voorkomend geval zelfs lichtst mogelijke, fout niet één van de bij wet bepaalde gevallen van uitlokking uitmaakt (3). (1) J. CONSTANT , Traité élémentaire de Droit pénal, dl. I, Luik, 1965, nr. 540. (2) J. CONSTANT , Traité élémentaire de Droit pénal, dl. I, Luik, 1965, nr. 540. (3) Zie Cass. 11 april 2018, AR P.18.0024.F, AC 2018, nr. 224; Cass. 7 november 1990, AR 8446, AC 1990-91, nr. 130.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond van uitlokking - Fout van het slachtoffer

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 411 Strafwetboek

Wanneer de partijen debat hebben gevoerd over de samenlopende fout van het slachtoffer en over de weerslag ervan op de schadevergoeding, werpen de appelrechters, door de beslissing van de eerste rechter over de litigieuze verdeling te bevestigen, zelfs op grond van een andere kwalificatie van de fout, geen betwisting op waarvan de partijen het bestaan in hun conclusies hebben uitgesloten (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2006, AR C.04.0267.N, AC 2006, nr. 155.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Burgerlijke rechtsvordering - Samenlopende fout van het slachtoffer - Aanvoering van de verzachtende verschoningsgrond - Verwerping - Herkwalificatie - Opdracht van de rechter - Beschikkingsbeginsel - Ambtshalve aangevoerde middelen

- Art. 411 Strafwetboek
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.19.0579.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.8 AC nr. ...

De dood van anderen is een resultaat dat gewild, gewenst, verhoopt of aanvaard kan worden als een normaal en voorzienbaar gevolg van het toegepaste geweld (1); het feit dat het slachtoffer zijn verwondingen heeft overleefd of aan de op hem gepleegde aanslag is ontkomen, niettegenstaande de daden die door de daders tegen hem zijn gesteld, is een omstandigheid die, onafhankelijk van de wil van die daders, als dusdanig het oogmerk om te doden niet opheft. (1) Zie Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0682.N, AC 2018, nr. 519, § 3, noot V. VEREECKE, "Het eventueel opzet bij de beoordeling van het oogmerk om te doden", R.A.B.G., 2019, pp. 22-30. Zie ook Cass. 6 november 2019, AR P.19.0651.F, en de concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, AC 2019, nr. 572: "De poging tot doodslag veronderstelt dat de dader willens en wetens het opzet had om te doden. De bij de wet vereiste bestanddelen wil en kennis bestaan hierin dat de dader opzettelijk en met kennis van zaken tot de verboden gedraging is overgegaan, mits hij, met betrekking tot een gevolg dat het misdrijf heeft opgeleverd, dat gevolg heeft willen teweegbrengen of zich ervan bewust was dat het gevolg zich bij een normale gang van zaken zou voordoen", volgens de definitie van "oogmerk" en "kennis" die het opzet kenmerken, zoals gecodificeerd in artikel 30 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof: voornoemd arrest lijkt aldus een einde te maken aan de controverse aangaande het begrip "eventueel opzet", waardoor het zinloos is geworden nog langer op dat begrip een beroep te doen (zie Cass. 8 november 2017, AR P.17.0797.F, AC 2017, nr. 623, en concl. "in substantie" van het OM, noot Fr. KUTY, «La notion de dol éventuel et son application à la tentative punissable», J.T., 2018, pp. 369-374). (M.N.B.)

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Poging tot doodslag - Oogmerk om te doden

- Artt. 51 en 392 Strafwetboek

Strafbare deelneming aan een poging tot doodslag veronderstelt dat de mededader zich willens en wetens heeft aangesloten bij het misdadig opzet van de dader, namelijk het oogmerk om te doden.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Poging tot doodslag - Mededaderschap

- Artt. 51, 66 en 392 Strafwetboek

Het oogmerk om te doden kan met name worden afgeleid uit het gebruikte instrument, de verbetenheid van de dader, zijn houding of zijn uitspraken vóór, tijdens en na de daad; het opzettelijk aanrijden van een voetganger met een motorvoertuig kan, naargelang van de omstandigheden, een oogmerk om te doden uitmaken, ook al ontkomt het slachtoffer aan de dood.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Oogmerk om te doden

- Artt. 51 en 392 Strafwetboek

P.19.0544.F 25 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.4 AC nr. ...

De door artikel 411 van het Strafwetboek bedoelde verschoning wegens uitlokking geldt enkel voor diegene die zich schuldig maakt aan doodslag en opzettelijke slagen en verwondingen als het een onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden van de uitlokker betreft (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal .D. VANDERMEERSCH, in Pas.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoning wegens uitlokking

- Art. 416 Strafwetboek

Wanneer wettige verdediging wordt aangevoerd, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze over de ernst en het ogenblikkelijke karakter van de onrechtmatige agressie alsook over de noodzaak en het evenredige karakter van het verweer, op grond van de feitelijke omstandigheden van de zaak en rekening houdend met de reacties die de aangevallen persoon redelijkerwijs kon of moest hebben; het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter, uit die vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 5 september 2018, AR P.18.0242.F, AC 2018, nr. 443.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Rechtvaardiging - Wettige verdediging - Voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 416 Strafwetboek

P.19.0655.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.1 AC nr. ...

Ingevolge de vernietiging van de artikelen 6 en 121 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie bij het arrest nr. 148/2017 van het Grondwettelijk Hof van 21 december 2017, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 januari 2018, voorzag artikel 2 Wet Verzachtende Omstandigheden vanaf deze datum niet in de mogelijkheid voor de raadkamer om een verdachte met aanneming van verzachtende omstandigheden naar de correctionele rechtbank te verwijzen voor een misdaad bedoeld in artikel 393 Strafwetboek (1). (1) Bij arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017 heeft het Grondwettelijk Hof de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (« pot-pourri II ») gedeeltelijke vernietigd, in het bijzonder de bepalingen betreffende de veralgemeende correctionaliseerbaarheid van de misdaden, en de gevolgen van die artikelen gehandhaafd « ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen zijn genomen vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad », d.i. 12 januari 2018. Bij arrest nr. 28/2018 van 9 maart 2018 heeft hetzelfde Hof gepreciseerd dat deze handhaving "aldus [dient] te worden uitgelegd dat de rechtscolleges die vóór 12 januari 2018 werden geadieerd krachtens beslissingen die op grond van die vernietigde bepalingen zijn genomen, alsook de rechtscolleges die in beroep of in cassatie uitspraak dienen te doen in diezelfde zaken, bevoegd blijven om die zaken te behandelen en daarbij de straffen kunnen uitspreken zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen, zonder dat de duur van de vrijheidsberovende straf meer kan bedragen dan twintig jaar voor misdaden bestraft met twintig tot dertig jaar opsluiting en dertig jaar voor misdaden bestraft met levenslange opsluiting". De correctionele rechtbank, die door de beschikking tot verwijzing van 16 april 2019 is geadieerd, heeft wettelijk vastgesteld dat hij niet bevoegd was om over de tenlastegelegde feiten (van opzettelijke doodslag), die vanaf 12 januari 2018 niet meer correctionaliseerbaar waren, te oordelen. (M.N.B.)

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Doodslag - Algemene correctionaliseerbaarheid van de misdaden - Vernietiging bij arrest van 21 december 2017 van het Grondwettelijk Hof

- Artt. 6 en 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

P.19.0327.F 19 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190619.2 AC nr. ...

Artikel 405quater Strafwetboek voert een subjectieve verzwarende omstandigheid in die is afgeleid uit de discriminerende drijfveer van de dader (1); de verzwaring is enkel mogelijk indien is aangetoond dat het slachtoffer behoort tot een van de in de wet opgesomde categorieën van personen, dat de drijfveer van de pleger van het misdrijf, met name, bestaat in haat, misprijzen of vijandigheid, ingegeven door het feit dat het slachtoffer tot een van die categorieën behoort, en dat het gepleegde misdrijf gepaard is gegaan met gedragingen, uitlatingen, opschriften of geschriften waaruit de rechter die drijfveer kan afleiden (2); zo is het niet voldoende te beweren dat zijn seksuele geaardheid zichtbaar was om daaruit te kunnen afleiden dat de aan de dader verweten vijandigheid gericht was op de geaardheid zelf (3). (1) Art. 405quater Strafwetboek, zoals vervangen door art. 34 Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, Parl. St. Kamer, DOC 51 2722 (en niet artikel 405ter, waarvan de vermelding in het arrest een duidelijke verschrijving is). (2) Zie GwH 6 oktober 2004, nr. 157/2004, B.68 en B.69; A. DE NAUW en Fr. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2014, p. 333, nr. 522. (3) Het OM heeft geen ambtshalve middel voorgesteld inzake de tweede eiser, die geen memorie heeft neergelegd en wiens "verwerpelijke" beweegreden blijkt uit de in het bestreden arrest weergegeven verklaringen, terwijl de eerste eiser, van zijn kant, had verklaard dat hij "geen homohater" was "aangezien de peter van zijn zoon ?gay' is [en dat hij] hem een slag had gegeven omdat [het slachtoffer hem] op een kwalijke wijze had toegesproken". (M.N.B.)

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Subjectieve verzwarende omstandigheid -

Discriminerende drijfveer - Haat jegens het slachtoffer wegens zijn seksuele geaardheid

- Art. 405quater Strafwetboek

P.19.0018.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.2 AC nr. ...

Ziekte is een aantasting van de gezondheid, namelijk een ontaarding van de normale toestand van een persoon; de ziekte ontstaat bij de aantasting ook al kan ze op dat tijdstip nog evolueren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 240.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Opzettelijke toediening van stoffen die de gezondheid zwaar kunnen schaden - Feiten die een ziekte hebben veroorzaakt - Ziekte

- Artt. 402 en 405 Strafwetboek

Aangezien het immunodeficiëntievirus pathogeen is en medicatie vereist, beschadigt de overdracht de normale toestand van het besmette organisme; het betreft bijgevolg een aantasting die de bodemrechters na de vaststelling ervan, als ziekte hebben kunnen aanmerken, zonder de telastlegging onrechtmatig uit te breiden tot een feit dat de wetgever niet heeft bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 240.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Opzettelijke toediening van stoffen die de gezondheid zwaar kunnen schaden - Feiten die een ziekte hebben veroorzaakt - Begrip - Overdracht van het immunodeficiëntievirus (Aids)

- Artt. 402 en 405 Strafwetboek

P.18.0782.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.3 AC nr. 686

De rechter die een gedeelte van de gevorderde bedragen toekent door de vordering verantwoord te verklaren als blijvende invaliditeit en niet op grond van de aangevoerde arbeidsongeschiktheid, wijzigt het voorwerp van de vordering van de burgerlijke partij niet (1). (1) Zie Cass. 12 november 2008, AR P.07.1627.F, AC 2008, nr. 628: "Wanneer het bestreden arrest aan de vordering zoals door de burgerlijke partij verwoord, een andere omschrijving geeft dan die welke in conclusie is voorgesteld, wijzigen de appelrechters het voorwerp van de vordering niet en doen zij geen uitspraak over een niet-gevorderde zaak"; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant 2014, nrs. 188 tot 194.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Slagen en verwondingen - Vordering van de burgerlijke partij - Voorwerp - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Ambtshalve wijziging van de omschrijving door de rechter in blijvende invaliditeit - Beschikkingsbeginsel

- Artt. 807 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.18.0682.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.9 AC nr. ...

De aanwezigheid van het oogmerk om te doden als bedoeld in artikel 393 Strafwetboek, waarover de rechter onaantastbaar oordeelt, kan worden afgeleid uit de feitelijke omstandigheden zoals onder meer de aard van het gebruikte middel, de intensiteit, de plaats van de feiten en het aantal en de lokalisatie van de verwondingen.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Oogmerk om te doden - Beoordeling door de rechter - Aard - Criteria

- Art. 393 Strafwetboek

Het oogmerk om te doden als bedoeld in artikel 393 Strafwetboek is aanwezig indien blijkt dat de dader de dood van het slachtoffer heeft beoogd dan wel dat die dood door hem werd aanvaard als een mogelijkheid of een onvermijdelijk gevolg van de door hem vrijwillig gestelde daden.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Oogmerk om te doden

- Art. 393 Strafwetboek

P.18.0242.F 5 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180905.14 AC nr. ...

Er is sprake van wettige verdediging wanneer de dader, die niet in de mogelijkheid verkeert om een onrechtmatige of wederrechtelijke aanranding tegen zijn persoon of tegen een derde af te weren, anders dan door het misdrijf te plegen, zich op evenredige wijze tegen die aanval verweert; onrechtmatige aanranding houdt niet noodzakelijk in dat er geen voorafgaande fout kan bestaan uit hoofde van degene die zich verweert (1). (1) Cass. 5 oktober 2016, AR P.16.0698.F, AC 2016, nr. 549; F. KUTY, Principes généraux de droit pénal belge, dl. II, L'infraction pénale, Brussel, Larcier, pp. 342-343; T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit pénal, Brussel, Die Keure, 2017, p. 99.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Rechtvaardigingsgrond - Wettige verdediging - Begrip - Voorafgaande fout van de dader - Gevolg

- Art. 416 Strafwetboek

Wanneer wettige verdediging wordt aangevoerd, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze over de ernst en het ogenblikkelijke karakter van de onrechtmatige aanranding alsook over de noodzaak en het evenredige karakter van het verweer, op grond van de feitelijke omstandigheden van de zaak en rekening houdend met de reacties die de aangerande persoon redelijkerwijs kon of moest hebben (1). (1) Cass. 19 april 2006, AR P.06.0018.F, AC 2006, nr. 221, met concl. OM in Pas. 2006, nr. 221.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Rechtvaardigingsgrond - Wettige verdediging - Nazicht door de rechter

- Art. 416 Strafwetboek

P.18.0024.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 411 Strafwetboek houdt voor de rechter in dat hij het noodzakelijke verband van evenredigheid moet onderzoeken tussen de zware gewelddaden die aan de verschoningsgrond ten grondslag liggen en het uitgelokte misdrijf (1). (1) Zie Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden - Beoordeling - Verband van evenredigheid

- Art. 411 Strafwetboek

De rechter beoordeelt in feite of de verschoningsgrond uitlokking aanwezig is en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond uitlokking - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 411 Strafwetboek

De afwijzing van de verschoningsgrond uitlokking belet de rechter niet om na te gaan of het slachtoffer geen andere fout heeft begaan dan die welke in artikel 411 Strafwetboek is omschreven en die verantwoordt dat hij een deel van zijn schade draagt; als de rechter het bestaan aanneemt van een dergelijke fout, beoordeelt hij in feite de invloed daarvan op de totstandkoming van de schade, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing om een deel van die schade bij het slachtoffer te leggen, naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 7 november 1990, AR 8446, AC 1990-91, nr. 130.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Burgerlijke rechtsvordering - Verschoningsgrond uitlokking - Deel van de schade ten laste van de rechtverkrijgenden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

P.17.1055.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.7 AC nr. ...

Artikel 417, derde lid, Strafwetboek voert geen onweerlegbaar vermoeden van ogenblikkelijke noodzaak van verdediging in, maar wel een vermoeden dat door de vervolgende partij kan worden weerlegd en sluit niet uit dat de rechter, die vaststelt dat het feit plaatsheeft bij het zich verdedigen tegen de daders van een met geweld tegen personen gepleegde diefstal of plundering, onderzoekt of de verdediging wel evenredig is met het gebruikte geweld (1). (1) Contra: Cass. 3 maart 1941, Pas. 1941, I, 61.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Rechtvaardiging - Artikel 417, derde lid, Strafwetboek - Ogenblikkelijke noodzaak van verdediging - Vermoeden - Aard

- Art. 417, derde lid Strafwetboek

Onder gewelddaden als bedoeld in artikel 411 Strafwetboek wordt verstaan zwaar fysiek of moreel geweld dat in de regel uitgaat van het slachtoffer van het verschoonbare misdrijf en dat zodanig is dat het de vrije wil van een normaal en redelijk persoon aantast; de ernst van het uitgelokte misdrijf moet proportioneel zijn met de ernst van het geweld (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, zie Cass. 22 juni 2011, AR P.11.0988.F, AC 2011, nr. 420.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoonbare dodslag, verwondingen en slagen - Uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Begrip - Proportionaliteitsvereiste

- Art. 411 Strafwetboek

P.17.0786.F 3 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180103.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verzwarende omstandigheid - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid

De ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid bestaat in de ongeschiktheid van het slachtoffer tot het verrichten van enige lichamelijke arbeid, ongeacht de sociale status van het slachtoffer of diens gewoonlijke en professionele arbeid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 2.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verzwarende omstandigheid - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid

- Artt. 399 en 400 Strafwetboek

P.17.0182.F 24 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170524.1 AC nr. ...

Iemands voornemen om zelfmoord te plegen of zich naar aanleiding van bepaalde feiten te laten doden, sluit het opzet om daarbij anderen te doden niet uit.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Moord - Poging - Opzet om te doden

P.15.1096.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.3 AC nr. ...

Onder slagen in de zin van artikel 398, eerste lid, Strafwetboek wordt onder meer verstaan een schok of een stoot tegen een menselijk lichaam, waardoor het in bruuske aanraking komt met een ander voorwerp van harde aard; iemand een duw geven zodat hij valt, ongeacht of hij tegen een voorwerp, op de grond of in het water valt, is een slag in de zin van voormelde bepaling (1). (1) Zie: Cass. 18 februari 1987, AR 5571, AC 1986 - 1987, nr. 359.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Slagen - Begrip - Toepassing

P.16.0401.F 16 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161116.1 AC nr. ...

De wet meet de ernst van de zware gewelddaden die de verschoningsgrond opleveren bepaald bij artikel 411 Strafwetboek, ongeacht of dat geweld fysiek dan wel moreel is, niet alleen af aan de hevigheid van de reactie die ze hebben veroorzaakt maar ook aan de ernst van de feiten, in verhouding tot de ernst van het uitgelokte misdrijf (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. advocaat-generaal Vandermeersch in Pas.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond van uitlokking - Zware gewelddaden jegens personen - Maatstaf

De bij artikel 411 Strafwetboek vereiste zware gewelddaden zijn die welke de vrije wil van een normaal en redelijk persoon in het gedrang brengen en niet die welke alleen die uitwerking hebben gehad om reden van de bijzondere gevoeligheid van de uitgelokte dader (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. advocaat-generaal Vandermeersch in Pas.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond van uitlokking - Zware gewelddaden jegens personen - Beoordeling - Maatstaf

Wanneer schade is veroorzaakt door de samenlopende fouten van de dader van het misdrijf en het slachtoffer, waarbij laatstgenoemde voor de uitlokking verantwoordelijk is, kan die dader niet tot de volledige vergoeding van de schade worden veroordeeld, zelfs wanneer laatstgenoemde geen gedeelde verantwoordelijkheid heeft aangevoerd (1). (1) Cass. 23 mei 2007, AR P.07.0405.F, AC 2007, nr. 268.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond van uitlokking - Schade veroorzaakt door de samenlopende fouten van de beklaagde en het slachtoffer - Gevolg - Omvang van het herstel

P.15.0118.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Maatstaf

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Evenredigheid

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Maatstaf

De beoordeling van het bestaan van uitlokking is een feitelijke kwestie die door de feitenrechter wordt beoordeeld; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht het bestaan van de verschoningsgrond heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

De verschoningsgrond bepaald bij artikel 411 Strafwetboek wordt alleen aangenomen ten aanzien van degene die zich schuldig maakt aan doodslag of aan opzettelijke slagen en verwondingen, in zoverre het om een onmiddellijke reactie gaat op tegen hem gepleegde onrechtmatige en zware gewelddaden, die niet noodzakelijk en uitsluitend fysiek maar ook uitsluitend moreel kunnen zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen

De wet meet de ernst van de gewelddaden die de verschoningsgrond opleveren, ongeacht of dat geweld fysiek dan wel moreel is, niet alleen af aan de hevigheid van de reactie die zij hebben veroorzaakt maar ook aan ernst van de concrete feiten, in verhouding tot de ernst van het uitgelokte misdrijf; de ernst van de uitlokking kan niet uitsluitend beoordeeld worden op grond van de persoonlijkheid van de uitgelokte dader (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Maatstaf

De bij artikel 411 Strafwetboek vereiste zware gewelddaden zijn die welke de vrije wil van een normaal en redelijk persoon in het gedrang brengen en niet die welke alleen die uitwerking hebben gehad door de bijzondere gevoeligheid van de uitgelokte dader (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Maatstaf

De gezworenen verantwoorden hun beslissing om de verschoningsgrond aan te nemen niet naar recht wanneer ze de ernst van de uitlokking enkel beoordelen op grond van de persoonlijkheid van de uitgelokte dader en enkel met inachtneming van de hevigheid van de reactie die de beledigingen bij de beschuldigde hebben veroorzaakt, zonder de noodzakelijke evenredigheid te onderzoeken tussen het geweld dat aan de verschoningsgrond ten grondslag lag en het uitgelokte misdrijf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden tegen personen - Beoordeling - Evenredigheid

SMAAD [ZIE: 053 BELEDIGING EN SMAAD]

P.23.0273.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.5 AC nr. ...

Het in artikel 276 Strafwetboek bedoelde begrip 'smaad' is van toepassing op elke uiting van minachting die van dergelijke aard is dat ze het eerbied van de burgers voor het gezag van de persoon en de waardigheid van de persoon aantast (1); smaad wordt niet enkel door woorden gepleegd maar ook door daden, gebaren of bedreigingen die het door artikel 276 bestrafte wanbedrijf kunnen uitmaken, zonder dat de exacte inhoud van de uitspraken van de beklaagde dient te worden weergegeven (2). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 254. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Begrip

SOCIALE ZEKERHEID

ALGEMEEN

S.22.0009.N 24 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250324.3N.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 4, 1°, 5, § 2, 2° en 3°, 18, §§ 1 tweede lid en 2, 2° wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, waarmee overeenkomstige regels bepaald in de richtlijn 2007/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep werden omgezet, volgt dat niet alleen de persoon die een werknemer tewerkstelt krachtens een arbeidsovereenkomst, maar elke persoon voor wie een welbepaalde andere persoon in uitvoering van een arbeidsbetrekking daadwerkelijk een persoonlijke beroepsactiviteit verricht, moet worden aangezien als een werkgever op wie de in artikel 18, § 2, 2°, bepaalde forfaitaire schadevergoeding in voorkomend geval van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Richtlijn 2000/78/EEG - Aanvullende regelingen sociale zekerheid - Arbeidsbetrekkingen - Werkgever - Begrip

- Art. 2, 2° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming
- Art. 18, § 1, tweede lid Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming
- Art. 5, § 2, 2° en 3° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming
- Art. 4, 1° Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming

S.21.0080.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.4 AC nr. ...

Het loon bedoeld in artikel 2, § 1, Arbeidsovereenkomstenwet Betaalde Sportbeoefenaars is het loon dat met zekerheid gekend is bij het sluiten van de overeenkomst en omvat niet de eventuele loonbestanddelen die afhangen van een onzekere gebeurtenis (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Arbeidsovereenkomstenwet Betaalde Sportbeoefenaars - Loondrempel - Bepaling loon - Tijdstip

- Art. 39 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

S.17.0001.F 31 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220131.3F.1 AC nr. ...

De inaanmerkingneming van tijdvakken van verzekering die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld, houdt geen verband met het in artikel 5 van de verordening 883/2004/EG vermelde beginsel van de gelijkstelling van uitkeringen, maar met het in artikel 6 van die verordening vermelde beginsel van de samentelling van de perioden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Algemeen - Persoon die in het Groothertogdom Luxemburg verblijft - Werknemer in België - Tijdvak van werkloosheid in het Groothertogdom Luxemburg - Belgisch tijdvak van arbeidsongeschiktheid - Socialezekerheidsuitkeringen - Tijdvakken van verzekering die overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat zijn vervuld - Inaanmerkingneming - Toepasselijk beginsel

- Artt. 5, a) en b), 6, 52, §§ 1, a) en b), en 3, en 56, § 1, c) Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

S.18.0012.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.1 AC nr. ...

Artikel 23 Grondwet houdt inzake het recht op sociale zekerheid en het recht op maatschappelijke dienstverlening een standstill-verplichting in die zich ertegen verzet dat de bevoegde wetgever en de verordenende overheid de door de toepasselijke norm geboden beschermingsgraad aanzienlijk verminderen, zonder dat daartoe redenen van algemeen belang voorhanden zijn; die bepaling is niet enkel van toepassing op de prestaties die in ruil voor socialezekerheidsbijdragen of voor voldoende werkperiodes worden toegekend door de takken van de sociale zekerheid voor werknemers, zelfstandigen of ambtenaren of door de overzeese sociale zekerheid, maar ook op de prestaties die niet aan de sociale zekerheid bijdragen en die zijn voorzien in diezelfde takken van de sociale zekerheid of in de takken van het stelsel van de sociale bijstand, namelijk de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, de sociale integratie, de eigenlijke maatschappelijke dienstverlening, de gewaarborgde gezinsbijslag en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden; ze is van toepassing op de inschakelingsuitkeringen, die prestaties zijn die niet aan de sociale zekerheid bijdragen en die op grond van de studies worden toegekend door artikel 36 Werkloosheidsbesluit; aangezien elke vermindering van de beschermingsgraad die door de sociale prestaties wordt gewaarborgd, ongeacht of ze al dan niet aan de sociale zekerheid bijdragen, door de aard van die prestaties een vermindering van de uitgaven tot gevolg kan hebben en de betrokkenen ertoe kan aanzetten meer inspanningen te leveren om zich op de arbeidsmarkt te integreren en, bijgevolg, tot het behalen van algemene begrotings- en werkzaamheidsdoelstellingen kan bijdragen, kunnen dergelijke algemene doelstellingen niet volstaan om eender welke vermindering van die beschermingsgraad te verantwoorden; ook de hulp van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn die eenieder wordt gewaarborgd, kan op zich niet volstaan om eender welke vermindering te verantwoorden van de beschermingsgraad die door de sociale prestaties wordt gewaarborgd, ook al dragen die prestaties niet bij aan de sociale zekerheid, omdat dit zou neerkomen op een uitholling van de voormelde standstill-verplichting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 531.

Algemeen - "Standstill"-verplichting - Toepassingsgebied - Vermindering - Begrip

- Art. 36 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0538.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.1 AC nr. ...

De artikelen 265, § 2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen zoals toepasselijk tot 30 april 2018, en XX.226, eerste lid, Wetboek economisch recht, staan niet eraan in de weg dat de in die bepalingen bedoelde personen op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de schade veroorzaakt door het door hun fout onbetaald blijven van de sociale zekerheidsbijdragen.

Algemeen - Sociale zekerheidsbijdragen - Onbetaald gebleven sociale zekerheidsbijdragen - Aansprakelijkheid zaakvoerders, gewezen zaakvoerders, bestuurders en andere personen - Grondslag

- Art. 265, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Uit de tekst van artikel 236, eerste lid, Sociaal Strafwetboek, zoals toepasselijk van 1 juli 2011 tot 30 april 2016, volgt dat, indien de benadeelde derde zich burgerlijke partij heeft gesteld, de rechter geen ambtshalve veroordeling kan uitspreken en het stelsel van de artikelen 1382 en volgende Burgerlijk Wetboek en de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan worden toegepast.

Algemeen - Sociaal Strafwetboek - Inbreuken op de financiering van de sociale zekerheid - Burgerlijke partijstelling door de derde benadeelde

- Art. 236, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

S.19.0003.F 18 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191118.3F.2 AC nr. ...

Artikel 23, eerste lid, Wet Handvest Sociaal Verzekerde legt de instelling die zich beroept op de laattijdigheid van het beroep van de sociaal verzekerde tegen een beslissing die ze genomen heeft, de verplichting op de aanvangsdatum van de termijn te bewijzen; artikel 16 van die wet, dat in het eerste lid bepaalt dat, onverminderd specifieke wettelijke of reglementaire bepalingen, de kennisgeving van een beslissing bij gewone brief of bij de overhandiging van een geschrift aan de belanghebbende geschiedt en, in het tweede lid, dat de Koning de gevallen kan bepalen waarin de kennisgeving bij een ter post aangetekende brief moet geschieden, evenals de toepassingsmodaliteiten van deze kennisgeving, heeft niet tot gevolg dat het door de instelling te leveren bewijs beperkt wordt tot het bestaan van de kennisgeving of de kennisneming van de beslissing door de sociaal verzekerde, zonder dat die instelling de datum ervan dient te bewijzen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 603.

Algemeen - Handvest van de sociaal verzekerde - Sociale zekerheidsinstelling - Beslissing - Kennisgeving - Beroep - Termijn - Aanvang - Bewijs

De vaststellingen van het arrest dat "[de sociaal verzekerde] de beslissingen bij de verzoekschriften heeft gevoegd en dat op de beslissingen een datum van verzending is aangebracht", kunnen niet doen vermoeden dat de brieven op die datum aan de post zijn overhandigd in de zin van artikel 53bis, 2°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 603.

Algemeen - Handvest van de sociaal verzekerde - Sociale zekerheidsinstelling - Beslissing - Kennisgeving - Beroep - Termijn - Aanvang - Bewijs - Vermoeden - Beoordeling

C.18.0499.N 31 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.1 AC nr. ...

De rechter, die dient te oordelen of de wettelijke voorwaarden voor de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid zijn vervuld, kan nagaan of er, in geval van de herhaalde betrokkenheid bij faillissementen met sociale zekerheidsschulden, sprake is van een dergelijk procedé van frauduleuze herhaling en kan bij het bepalen van de omvang van de bedragen waartoe de bestuurder en de gewezen bestuurder gehouden zijn, derhalve rekening houden met het gegeven of zij al dan niet te goeder trouw waren (1). (1) GwH 25 september 2014, nr. 133/2014, B-9; zie ook Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM.

Algemeen - Vennootschap - Faillissement - Sociale zekerheidsschulden - Persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder en gewezen bestuurder - Bepaling van de omvang van de bedragen - Beoordeling door de rechter

- Art. 265, § 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

S.17.0053.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.4 AC nr. ...

De juridische gevolgen die de beslissing bedoeld bij artikel2, eerste lid, 8°, van het Handvest Sociaal Verzekerde, beoogt te hebben, beperkt zich niet tot het toekennen of weigeren van een maatschappelijke prestatie (1). (1) Zie grotendeels eensluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 298.

Algemeen - Handvest Sociaal Verzekerde - Arbeidsongevallenverzekeraar - Sociale zekerheidsinstelling - Beslissing - Eenzijdige rechtshandeling die juridische gevolgen beoogt - Draagwijdte

- Art. 2, eerste lid, 8° Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

C.18.0208.N 1 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190201.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 530, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen, zoals hier toepasselijk, en artikel 38, §3octies, 8°, Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid volgt dat met de " op het ogenblik van de uitspraak van het faillissement verschuldigde sociale bijdragen " worden bedoeld de bijdragen die verschuldigd zijn door de failliet verklaarde vennootschap en niet deze die verschuldigd zijn door de twee of meerdere vennootschappen die in de loop van de vijf voorafgaande jaren werden failliet verklaard; een bestuurder kan bijgevolg met toepassing van artikel 530, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen enkel aansprakelijk worden gesteld voor de sociale-zekerheidsschulden van de laatst failliet verklaarde vennootschap en niet voor de schulden van de eerder failliet verklaarde vennootschappen ook al was hij bij die faillissementen betrokken (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Faillissement - Op het ogenblik van de uitspraak van het faillissement verschuldigde sociale bijdragen - Begrip - Omvang - Aansprakelijkheid bestuurder

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

S.13.0074.N 8 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181008.2 AC nr. 530

De waarborgregeling waarin werd voorzien door artikel 13 van de CAO nr. 36bis, gesloten op 27 november 1981 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de oprichting van een "Fonds voor bestaanszekerheid voor de uitzendkrachten" en vaststelling van zijn statuten, algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 9 december 1981, die strekt tot de bescherming van de uitzendkrachten tegen de niet-nakoming door het uitzendkantoor van zijn verplichting tot betaling van de aan de werknemers toekomende lonen en vergoeding van hun arbeidsprestaties, is geen regeling van sociale zekerheid zoals bedoeld in de Verordening (EEG) nr. 1408/71 en houdt daar evenmin enig verband mee; die waarborgregeling valt bijgevolg niet onder de materiële werkingssfeer van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Fonds voor Bestaanszekerheid voor de Uitzendkrachten - Toepassingsgebied

S.16.0030.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Werken - Aannemer - Sociale schulden - Aansteller - Opdrachtgever - Verplichtingen - Inhoudingen, gedeeltelijke heffingen op het bedrag van de werken - Stortingen aan de RSZ - Niet-nakoming - Sanctie - Bijslag - Aard van de sanctie

De bijslag die artikel 30bis, eerste lid, RSZ-wet, oplegt aan de opdrachtgever die niet voldoet aan de verplichting om aan de RSZ, krachtens artikel 30bis, § 5, eerste lid, 35 pct. te storten van het bedrag dat hij de aannemer met sociale schulden verschuldigd is op het ogenblik van die betaling, is geen straf maar een, in het algemeen belang bepaalde, forfaitaire vergoeding tot herstel van de aldus aangetaste financiering van de sociale zekerheid; hij heeft een burgerrechtelijk karakter (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. 702 .

Algemeen - Werken - Aannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Opdrachtgever - Verplichtingen - Inhoudingen, gedeeltelijke heffingen op het bedrag van de werken - Stortingen aan de RSZ - Niet-nakoming - Sanctie - Bijslag - Aard van de sanctie

---

S.15.0125.N 26 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170626.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Buurtdiensten en -banen - Dienstencheque - Onderneming - Erkenning - Registratiesysteem - Vereisten

De in artikel 2quater, §4, eerste lid, 15°, van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques aan de onderneming opgelegde verplichting kadert tevens in haar verantwoordingsplicht als toelagetrekker; krachtens artikel 57, tweede lid, Wet Rijkscomptabiliteit, voor de opheffing ervan in toepassing van de wet van 22 mei 2003, is de toelagetrekker die in gebreke blijft de in artikel 55 bedoelde verantwoording te verstrekken, gehouden tot terugbetaling ten belope van het deel dat niet werd verantwoord.

Algemeen - Buurtdiensten en -banen - Dienstencheque - Onderneming - Erkenning - Registratiesysteem - Vereisten - Toelagetrekker - Verantwoording

Uit artikel 2quater, §4, eerste lid, 15°, van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques volgt dat het door de onderneming gehanteerde registratiesysteem moet toelaten vast te stellen welke individuele werknemer de prestaties heeft verricht die door een bepaalde gebruiker met welbepaalde cheques werden betaald; het onderdeel ervan uitgaat dat aan de voorwaarden die artikel 2quater, §4, eerste lid, 15° stelt is voldaan wanneer de erkende onderneming de dienstencheques voor betaling aan het uitgiftebedrijf overmaakt, gegroepeerd per maand waarin de prestaties effectief verricht zijn, kan het niet worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Buurtdiensten en -banen - Dienstencheque - Onderneming - Erkenning - Registratiesysteem - Vereisten

- Artt. 2quater, § 4, eerste lid, 15°, en 7, tweede lid KB 12 december 2001 betreffende de dienstencheques

---

C.16.0390.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.4 AC nr. ...

Wanneer de zaakvoerders, gewezen zaakvoerders en alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad, betrokken zijn bij een faillissement met schulden ten aanzien van een inningsorganisme van de sociale zekerheidsbijdragen dat eveneens wordt uitgesproken op de datum van het faillissement van de vennootschap waarvan de sociale schulden het voorwerp uitmaken van de in artikel 265, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen bedoelde aansprakelijkheid, wordt het eerstgenoemde faillissement voor de toepassing van artikel 265, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen geacht zich te hebben voorgedaan in de periode van vijf jaar voorafgaand aan het laatstgenoemde faillissement (1). (1) Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM; wat de ratio legis van deze bepaling betreft: zie Grondwettelijk Hof 8 mei 2014, nr. 79/2014, B.6 en B.9.2, dat een eerder arrest van 17 september 2009, nr. 139/2009, bevestigt.

Algemeen - Faillissement - Schulden ten aanzien van een inningsorganisme van de sociale zekerheidsbijdragen - Aansprakelijkheid bestuurders - Periode van vijf jaar voorafgaand aan de faillietverklaring - Begrip

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 265, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

S.16.0065.F 27 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 13, 14 en 16, eerste lid, van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde volgt dat de kennisgeving van een beslissing tot toekenning of weigering van de prestaties geschiedt door het toezenden van een beslissing die voldoet aan de wettelijke verplichtingen van motivering en kennisgeving per gewone brief of door het overhandigen ervan aan de betrokkene; hoewel uit die artikelen volgt dat de beslissing geschreven moet zijn, volgt noch uit artikel 16, noch uit enige andere wettelijke bepaling dat het bewijs van de verzending of overhandiging ervan aan de betrokkene schriftelijk dient te gebeuren.

Algemeen - Handvest van de sociaal verzekerde - Prestaties - Beslissing - Kennisgeving - Bewijs

- Artt. 13, 14 en 16 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

S.12.0147.N 6 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Europese Unie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

Algemeen - Europese Unie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

Het Hof van Justitie van de Europese Unie overwoog in het arrest C-269/15 van 26 oktober 2016, samengevat, dat hoewel de aanvullende pensioenstelsels op basis waarvan de aan de orde zijnde prestaties aan de verweerder zijn uitgekeerd, geen wettelijke regelingen zijn in de zin van artikel 1, onder j, eerste alinea, van Verordening (EEG) nr. 1408/71, de bijdragen die in dezen op de prestaties van deze stelsels zijn ingehouden, niettemin binnen de werkingssfeer van deze verordening vallen omdat deze bijdragen rechtstreeks en specifiek bestemd zijn voor de financiering van bepaalde takken van de Belgische sociale zekerheid; het middel dat geheel ervan uitgaat dat de bijdrageheffing die op grond van artikel 191, eerste lid, 7°, ZIV-wet en artikel 68 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen is verricht op de aan de verweerder uitgekeerde aanvullende pensioenen, niet onderworpen is aan het in artikel 13, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 1408/71 geformuleerde beginsel dat slechts één wetgeving van toepassing is, omdat de stelsels op grond waarvan die aanvullende pensioenen zijn uitgekeerd zelf niet binnen de materiële werkingssfeer van Verordening (EEG) nr. 1408/71 vallen, berust op een onjuiste rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Europese Unie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

Algemeen - Europese Unie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

C.15.0166.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Algemeen - Sociale zekerheidsbijdragen - Objectieve aansprakelijkheid zaakvoerders, gewezen zaakvoerders en alle andere personen - Voorwaarden

Algemeen - Sociale zekerheidsbijdragen - Goede trouw van de bestuurders of de gewezen bestuurders - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

De goede trouw van de bestuurders of de gewezen bestuurders is niet relevant om te bepalen of zij al dan niet persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de sociale zekerheidsbijdragen; de rechter kan met de goede trouw wel rekening houden bij het bepalen van de omvang van de bedragen waartoe deze bestuurders of gewezen bestuurders gehouden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Sociale zekerheidsbijdragen - Goede trouw van de bestuurders of de gewezen bestuurders - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 265, §2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

De zaakvoerders, gewezen zaakvoerders en alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad en die in de loop van de periode van vijf jaar voorafgaand aan de faillietverklaring bij minstens twee faillissementen, vereffeningen of gelijkaardige operaties met schulden ten aanzien van een inningsorganisme van sociale zekerheidsbijdragen betrokken waren, zijn objectief aansprakelijk voor het geheel of een gedeelte van de bedoelde sociale zekerheidsbijdragen, ongeacht of hen een fout ten laste kan worden gelegd (1) . (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Sociale zekerheidsbijdragen - Objectieve aansprakelijkheid zaakvoerders, gewezen zaakvoerders en alle andere personen - Voorwaarden

- Art. 265, §2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

P.15.0846.N 2 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160202.4 AC nr. ...

De DIMONA-reglementering beoogt de toepassing van de Belgische sociale zekerheidsbepalingen, geldt enkel voor de tewerkstelling van de personen waarop die bepalingen van toepassing zijn en geldt niet ten aanzien van personen die beschikken over een A1-attest van een lidstaat van de Europese Unie op grond waarvan de toepassing van de Belgische sociale zekerheid wordt uitgesloten; hieruit volgt dat de DIMONA-aangifte-verplichting niet geldt ten aanzien van een werknemer-schijnzelfstandige die over een Pools A1 attest als zelfstandige beschikt ook indien hij naar Belgisch recht arbeidsrechtelijk als een werknemer moet worden beschouwd.

Algemeen - Werknemer-schijnzelfstandige - DIMONA-reglementering - Toepassing

- Art. 38 Wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels

S.15.0040.F 18 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160118.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Eindvonnis vatbaar voor hoger beroep - Dading onder partijen om de betwisting te beëindigen - Voorwaarden - Uitwerking - RSZ derde bij de dading

Als een eindbeslissing over een geschil gewezen werd die alsnog vatbaar is voor hoger beroep en de partijen in het geding vervolgens een overeenkomst sluiten om dat geschil te beëindigen waarbij de ene partij afziet van de rechten die ze door die beslissing verkrijgt en de andere van het instellen van hoger beroep, geldt hun dading ten aanzien van derden die de uitwerking ervan tussen de contracterende partijen moeten erkennen; daaruit volgt dat derden, wanneer de dading, krachtens artikel 2051 van het Burgerlijk Wetboek, enkel voor de partijen het recht doet ontstaan de herhaling van het geschil te beletten, niet meer kunnen stellen dat de rechten van die partijen of van een van hen bepaald worden door het vonnis dat tot de dading heeft geleid (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Eindvonnis vatbaar voor hoger beroep - Dading onder partijen om de betwisting te beëindigen - Voorwaarden - Uitwerking - RSZ derde bij de dading

- Art. 2051 Burgerlijk Wetboek

S.14.0017.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.2 AC nr. ...

Artikel 23, eerste lid van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde is bijgevolg van toepassing op de termijnen die de gerechtigde van de materiële hulp heeft om beroep in te stellen tegen de beslissingen van het Agentschap Fedasil (1). (1) Cass. 7 januari 2013, RG S.11.0111.F, Pas. 2013, nr. 12.

Algemeen - Handvest Sociaal Verzekerde - Maatschappelijke dienstverlening - Materiële hulp - Fedasil - Beslissing

tot weigering - Rechtsmiddel van de asielzoeker - Verjaring

- Artt. 1, 2, 1°, e), en 2°, a) en 23, eerste lid Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

ALLERLEI

P.21.1034.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.4 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 236, tweede lid, Sociaal Strafwetboek kan, bij gebrek aan burgerlijkepartijstelling, het openbaar ministerie voor de strafrechter de in artikel 233 van dat wetboek bedoelde rechtsvordering tot terugbetaling instellen; de beslissing van de stafrechter over een dergelijke rechtsvordering tot terugbetaling is een maatregel van burgerrechtelijke aard, die niettemin deel uitmaakt van de strafvordering.

Allerlei - Misdrijf - Onverschuldigd betaalde sociale voordelen - Rechtsvordering tot terugbetaling - Aard van de rechtsvordering

- Artt. 233 en 236, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De beklaagde die cassatieberoep instelt tegen de beslissing over de rechtsvordering tot terugbetaling van de in artikel 233 Sociaal Strafwetboek bedoelde sociale voordelen, moet zijn cassatieberoep betekenen aan het openbaar ministerie.

Allerlei - Misdrijf - Onverschuldigd betaalde sociale voordelen - Rechtsvordering tot terugbetaling - Beslissing van de strafrechter - Cassatieberoep van de beklaagde - Verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan het openbaar ministerie

- Artt. 233 en 236, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

S.19.0018.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.1 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis blijkt, dat de artikelen 60, 61, §1, 61ter, 62, 64 en 66 van de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen een voldoende grondslag bieden voor de toepassing van de wet bij het ontbreken van een koninklijk besluit als bedoeld in artikel 64, derde lid, van de wet van 28 december 1983.

Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Uitvoeringsbesluit - Ontbreken

P.17.1215.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.3 AC nr. ...

Artikel 236, tweede lid, Sociaal Strafwetboek, dat een bijzondere vorm is van de in artikel 44 Strafwetboek vermelde teruggave, beoogt de sporen van het misdrijf uit te wissen via de betaling van de onrechtmatig ontvangen bedragen en artikel 42, 3°, Strafwetboek beoogt het als bijkomende en facultatieve straf ontnemen van door een misdrijf verkregen illegale vermogensvoordelen; indien de strafrechter vaststelt dat de door een beklaagde onrechtmatig ontvangen bedragen als bedoeld door de artikelen 233, § 1, 3° en 236, tweede lid, Sociaal Strafwetboek, rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen uitmaken welke werden in beslag genomen, dan volgt uit de samenhang tussen de voormelde wetsbepalingen dat de rechter de teruggave van die inbeslaggenomen gelden moet bevelen aan de betrokken sociale zekerheidsinstelling, onverminderd de veroordeling tot betaling van verwijlinteresten op de onrechtmatig ontvangen bedragen en waaruit verder volgt dat aangezien de rechtstreeks verkregen vermogensvoordelen de veroordeelde zijn ontnomen, lastens hem voor die vermogensvoordelen geen bijzondere verbeurdverklaring op grond van artikel 42, 3° en 43bis, tweede lid, Strafwetboek kan worden uitgesproken.

Allerlei

P.14.1648.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

Allerlei - Sociaal Strafwetboek - Misdrijven andere dan die opgesomd in artikel 236 - Artikel 44, Strafwetboek - Teruggave - Toepasselijkheid

Noch uit de tekst van artikel 236 Sociaal Strafwetboek, noch uit de wetsgeschiedenis ervan, blijkt dat het met de invoering van die wetsbepaling de bedoeling was om artikel 44 Strafwetboek niet toe te passen op door het Sociaal Strafwetboek bepaalde misdrijven, andere dan die opgesomd in artikel 236 Sociaal Strafwetboek (1). (1) Zie conclusie OM.

Allerlei - Sociaal Strafwetboek - Misdrijven andere dan die opgesomd in artikel 236 - Artikel 44, Strafwetboek - Teruggave - Toepasselijkheid

WERKNEMERS

S.21.0078.N 2 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250602.3N.3 AC nr. ...

Met werknemers die onderworpen zijn aan het "geheel der regelingen als bedoeld in artikel 21, § 1, van de Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid" worden slechts bedoeld de werknemers die verzekerd zijn op grond van en overeenkomstig alle takken waaruit het stelsel van de sociale zekerheid voor werknemers is opgebouwd, waartoe de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel niet behoort (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Bijdragenverminderingen - Toepassingsgebied - Overheidspersoneel - Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid - Gevolg

- Art. 38, § 3bis, eerste lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 21, § 1 Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 339 Programmawet (I) 24 december 2002
- Art. 330 Programmawet (I) 24 december 2002
- Art. 329 Programmawet (I) 24 december 2002

S.23.0006.N 19 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250519.3N.10 AC nr. ...

Opdat een persoon lasthebber zou kunnen zijn in de zin van artikel 3, 1° Uitvoeringsbesluit RSZ-wet is niet vereist dat er een rechtstreekse contractuele betrekking bestaat tussen de lasthebber en de persoon die als werkgever wordt beschouwd; het is voldoende dat een persoon in het kader van contractuele betrekkingen feitelijk zijn voornaamste bedrijvigheid wijdt aan het dagelijks beheer of aan de dagelijkse leiding van een in de bepaling bedoelde vereniging of organisatie tegen een ander loon dan kost en inwoning; de rechtsbetrekking die aan die voorwaarden voldoet, wordt enkel voor de toepassing van de RSZ-wet gelijkgesteld met een rechtsbetrekking die voortvloeit uit een arbeidsovereenkomst, zonder dat de betrokkene werkt in een band van ondergeschiktheid; deze gelijkstelling raakt niet aan de bestaande rechtsverhouding tussen de partijen.

Werknemers - Bijdrageplicht - Toepassingsgebied - Verruiming - Verenigingen en organisaties - Lasthebber - Begrip - Vennootschapsvorm - Gevolg

- Art. 3, 1° KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2, § 1, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.23.0056.N 19 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250519.3N.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 22ter, tweede lid RSZ-wet, 157 Wet Deeltijdse Arbeid en 15, eerste en tweede lid Arbeidsreglementenwet volgt dat een afschrift van de arbeidsovereenkomst van de deeltijdse werknemer of een uittreksel van die arbeidsovereenkomst met de werkroosters bedoeld in artikel 157 Wet Deeltijdse Arbeid moet worden bewaard op elke plaats waar de werknemers worden tewerkgesteld en bijgevolg ook op de plaatsen van tewerkstelling die niet de bedrijfszetel of exploitatiezetel van de werkgever zijn; uit die bepalingen volgt evenwel niet dat een afschrift van de arbeidsovereenkomst van de deeltijdse werknemer of een uittreksel van die arbeidsovereenkomst met de werkroosters ook moet worden bewaard buiten de plaats van tewerkstelling waar het arbeidsreglement geraadpleegd moet kunnen worden, noch dat elke plaats waar de werknemer werkend wordt aangetroffen een plaats van tewerkstelling is waar het arbeidsreglement geraadpleegd moet kunnen worden.

Werknemers - Sociale zekerheidsbijdragen - Deeltijdse werknemers - Vermoeden van het verrichten van voltijdse prestaties - Sociale documenten - Arbeidsovereenkomst - Uurrooster - Bewaarplaats

- Art. 15, eerste en tweede lid Wet 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen
- Art. 157 Programmawet 22 december 1989
- Art. 22ter, tweede lid Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

P.25.0109.F 7 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250507.2F.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling van verordening (EG) nr. 987/2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels regelt de gevolgen die, op het vlak van de burgerlijke rechtsvordering van de socialezekerheidsinstellingen van de lidstaten, verbonden moeten worden aan een vonnis dat, op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering wegens schending van de nationale strafwet, hem aan die feiten schuldig verklaart.

Werknemers - Verordening 987/2009 over de coördinatie van sociale zekerheidsstelsels - Vonnis dat, op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering wegens schending van de nationale strafwet, hem aan die feiten schuldig verklaart - Gevolgen die verbonden moeten worden aan de burgerlijke rechtsvordering van de socialezekerheidsinstellingen van de lidstaten

De verplichting voor de lidstaat van ontvangst om onverwijld de dialoog- en verzoeningsprocedure op te starten, zoals bedoeld in artikel 76.6 van de Verordening (EU) nr. 883/2004 van het Europees parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, heeft tot doel de uitvaardigende lidstaat in staat te stellen de terechte afgifte van de A1-verklaringen opnieuw te onderzoeken in het licht van de concrete gegevens die door de bevoegde instelling van de lidstaat van ontvangst werden voorgelegd en die doen vermoeden dat die verklaringen op bedrieglijke wijze werden verkregen of aangevoerd (1). (1) De kwestie van de door de verweerster (de RSZ) aangegeven sociale fraude staat centraal in dit dossier. Het middel is gericht tegen de beslissing over de cruciale vraag van de plaats waar de verschillende vrachtwagenbestuurders onderworpen zijn aan de sociale zekerheid. Artikel 19.2 van de Verordening (EG) nr. 987/2009 van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels bepaalt wat volgt: "Op verzoek van de betrokkene of de werkgever verstrekt het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving op grond van een bepaling van titel II van de basisverordening van toepassing is, een verklaring dat die wetgeving van toepassing is en vermeldt het eventueel tot welke datum en onder welke voorwaarden". In dit geval heeft de bevoegde Slovaakse overheid, overeenkomstig die bepaling, "A1-verklaringen" afgegeven die bevestigen dat de betrokken werknemers onderworpen zijn aan de Slovaakse sociale zekerheid. De beschikking die op 23 november 2023 werd gewezen door het Hof van Justitie van de Europese Unie in antwoord op de prejudiciële vraag van het hof van beroep te Luik, verwijst naar de punten 68 en 82 alsook het dictum van arrest C-410/21 van 2 maart 2023 van datzelfde gerecht. Het OM heeft op het derde onderdeel van het middel geconcludeerd tot cassatie met verwijzing: volgens hem beantwoordt het bestreden arrest de conclusie in hoger beroep van de eiser niet, in zoverre hij hierin betwistte dat het verzoek om intrekking van de A1-verklaringen "onverwijld" was gericht aan de Slovaakse overheden, overeenkomstig de voormelde rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, aangezien de (Belgische) sociale inspectie vermoedelijk reeds op 13 augustus 2014 kennis had van het belang van die stukken, dus 21 maanden vóór de brief die de verweerster op 12 mei 2016 naar de Slovaakse overheden had verstuurd, dan nog in de veronderstelling dat die brief wel een dergelijk verzoek vormt. De eiser leidde hieruit af dat de dialoog- en verzoeningsprocedure bedoeld in artikel 76.6 van de voormelde Verordening 883/2004 niet onverwijld is opgestart, dat de A1-verklaringen derhalve nog steeds kunnen worden tegengeworpen aan de strafvordering (en aan de rechtsvordering van de verweerster) en dat, bijgevolg, "de vrijlating (lees: "de vrijspraak") zich opdringt". Volgens het OM ging het hier om een middel dat beantwoord moest worden, dit wil zeggen dat het "de aanvoering door een partij van een feit, een handeling of een tekst" betrof "waaruit zij via een juridische redenering de gegrondheid van een verzoek, een verweer of een exceptie meent te kunnen afleiden". (M.N.B.)

Werknemers - Plaats van onderwerping aan de sociale zekerheid - A1-verklaring (artikel 19.2 Verordening (EG) nr. 987/2009) - Verzoek om intrekking - Verplichting voor de lidstaat van ontvangst om onverwijld de dialoog- en verzoeningsprocedure in te leiden (artikel 76.6 Verordening (EG) nr. 883/2004 van 29 april 2004) - Doel

- Art. 19, § 2 Verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

- Art. 76, § 6 Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

De in artikel 22quater RSZ-wet bedoelde solidariteitsbijdrage is een ambtshalve vastgestelde forfaitaire bijdrage, die verschuldigd is voor het kwartaal waarin een niet onmiddellijk elektronisch aangegeven tewerkstelling werd vastgesteld en die uiterlijk op de laatste dag van de maand volgend op dit kwartaal moet worden betaald; noch uit de bepalingen van artikel 22quater RSZ-wet, noch uit het bepaalde in artikel 28 RSZ-wet en artikel 54 Uitvoeringsbesluit RSZ-wet volgt dat de werkgever geen bijdrageopslag en verwijlinterest verschuldigd is wanneer de solidariteitsbijdrage niet is betaald op de datum dat zij opeisbaar is geworden.

Werknemers - Solidariteitsbijdrage - Aard van de bijdrage - Gevolg - Bijdrageopslagen - Verwijlintrest

- Art. 54 KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 22quater Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

---

S.23.0063.N 7 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250407.3N.2 AC nr. ...

Een door een werkgever verleende maaltijdcheque wordt als loon beschouwd indien hij in de plaats komt van loon of van enig ander voordeel dat anders zou zijn toegekend; een maaltijdcheque komt in de plaats van loon of enig ander voordeel dat anders zou zijn toegekend, zoals bedoeld in artikel 19bis, § 1, tweede lid, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet, wanneer een collectief toegekend loonvoordeel voor een volledige personeelscategorie wordt vervangen door een maaltijdcheque; de omstandigheid dat een tot die personeelscategorie behorende werknemer het vervangen loonvoordeel nooit heeft ontvangen omdat hij pas na de vervanging in dienst is getreden, heeft niet tot gevolg dat artikel 19bis, § 1, tweede lid, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet geen toepassing vindt met betrekking tot die werknemer.

Werknemers - Loon - Maaltijdcheque - Bijdrageplicht - Omstandigheden

- Art. 19bis, § 1, tweede lid KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

---

S.23.0078.N 3 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.5 AC nr. ...

Uit artikel 14, §§ 1 en 2 RSZ-wet, artikel 23, eerste en tweede lid Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid, artikel 2 Loonbeschermingswet, de artikelen XI.167, § 3, eerste lid en XI.205, § 4, eerste lid WER en hun onderlinge samenhang volgt dat de vergoeding die de door een arbeidsovereenkomst verbonden auteur of uitvoerende kunstenaar van zijn werkgever ontvangt, voor de overdracht van zijn vermogensrechten waartoe hij zich bij het sluiten van de arbeidsovereenkomst had verbonden, een tegenprestatie is voor de overdracht van rechten met betrekking tot een in uitvoering van de arbeidsovereenkomst geleverde prestatie; die vergoeding is bijgevolg, in de regel, een voordeel waarop de werknemer ingevolge zijn dienstbetrekking recht heeft ten laste van zijn werkgever en maakt aldus deel uit van het loon op basis waarvan de socialezekerheidsbijdragen worden berekend; het is hierbij van geen belang dat deze vermogensrechten nadien door de werkgever verder worden overgedragen aan een derde.

Werknemers - Bijdragen - Vermogensrechten - Overdracht - Arbeidsovereenkomst - Gevolg

- Art. XI.205, § 4, eerste lid Wetboek van economisch recht
- Art. XI.167, § 3, eerste lid Wetboek van economisch recht
- Art. 2 Wet 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
- Art. 23, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

Uit de artikelen 42, eerste en laatste lid, 1° RSZ-wet, de artikelen 2244, eerste en tweede lid en 2247 Oud Burgerlijk Wetboek en hun wetsgeschiedenis volgt dat de stuiting van de verjaring door een dagvaarding, behoudens andersluidende bepalingen, voortduurt tot op de dag waarop het geding definitief eindigt, namelijk wanneer de beslissing niet meer vatbaar is voor verzet, hoger beroep of cassatieberoep; enkel wanneer de stuiting is geëindigd doordat de vordering definitief is afgewezen, wordt de stuiting met toepassing van artikel 2247 Oud Burgerlijk Wetboek voor niet-bestaande gehouden.

Werknemers - Bijdragen - Verjaring - Termijnen - Stuiting - Einde - Definitieve beslissing - Begrip

- Art. 2244, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 42, eerste en laatste lid, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.22.0001.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.1 AC nr. ...

Wanneer een sociaal verzekerde de Commissie Kunstenaars verzoekt hem een kunstenaarsvisum af te geven, dat het bewijs levert van de artistieke aard van de prestaties of de werken die hij tegen vergoeding levert en voor rekening van een opdrachtgever en dat bijgevolg aantoont dat de RSZ-wet op hem van toepassing is overeenkomstig artikel 1bis van die wet, de Commissie Kunstenaars het kunstenaarsvisum weigert en de sociaal verzekerde die weigering betwist, heeft die betwisting betrekking op de rechten en verplichtingen waarop de sociaal verzekerde aanspraak maakt, op een andere wijze dan krachtens een arbeids- of leerovereenkomst, met toepassing van de wetten en reglementen in sociale zaken; een dergelijke betwisting is niet enkel onderworpen aan artikel 580, 19°, maar ook aan de artikelen 580, 3°, 704, § 2 en 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Onderwerping - Kunstenaars - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum - Rechtspleging

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

P.23.0952.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 16, 3°, Sociaal Strafwetboek heeft de persoon die gezag over de werknemers uitoefent de hoedanigheid van werkgever; hij is bijgevolg de schuldenaar van de onbetaalde of gedeeltelijk onbetaalde bijdragen in de zin van artikel 236 van dat wetboek; wie het zwartwerk van zijn werknemers verbergt in het kader van een bedrieglijk systeem dat door hem en in zijn voordeel is ingericht, niet voor rekening maar door tussenkomst van vennootschappen die hij beheert, waarachter hij zich verschuilt en waarvan hij niet de aangestelde of lasthebber maar de feitelijke werkgever van het personeel is, kan in die hoedanigheid worden veroordeeld (1). (1) Zie concl. OM; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25, wat betreft de autonome uitlegging, door de strafrechter, van de begrippen werkgever, aangestelde en lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek.

Werknemers - Geen aangifte met verantwoording van het bedrag van de socialezekerheidsbijdragen door de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber (art. 223, § 1, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek) - Schuldenaar van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Feitelijke werkgever - Begrip

- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 223, § 1, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 16, 3° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De ambtshalve betaling op grond van artikel 236, Sociaal Strafwetboek is een burgerrechtelijke maatregel; zij is dus niet onderworpen aan het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de straf bedoeld in artikel 2, tweede lid, Strafwetboek; de omstandigheden dat die betaling tot de strafvordering behoort, omdat ze een gevolg is van de op die vordering gewezen veroordelende beslissing, en dat ze ambtshalve moet worden uitgesproken, betekenen dat het een bijzondere wijze van vergoeding betreft die evenwel de aard ervan niet aantast (1). (1) Zie concl. OM; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25, wat betreft de autonome uitlegging, door de strafrechter, van de begrippen werkgever, aangestelde en lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek.

Werknemers - Onbetaalde socialezekerheidsbijdragen - Ambtshalve betaling (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Maatregel die tot de strafvordering behoort - Burgerrechtelijke maatregel - Invloed - Niet-toepassing van het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de straf

- Art. 49.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

---

S.22.0044.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.15 AC nr. ...

De arbeidsrechtbank is bevoegd om uitspraak te doen over een geschil tussen de eiser en de sociaal verzekerde over de toepassing van het socialezekerheidsstelsel voortvloeiend uit artikel 17sexies Uitvoeringsbesluit RSZ-wet (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Onderwerping - KUNSTENAARS - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars - Betwisting - Bevoegdheid

- Art. 580, 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 580,19° Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de commissie kunstenaars een sociaal verzekerde de kunstenaarskaart weigert omdat hij geen prestaties levert en geen kunstwerken vervaardigt, en laatstgenoemde die administratieve beslissing betwist, ontstaat er tussen de eiser en de sociaal verzekerde een geschil over de toepassing van het socialezekerheidsstelsel voortvloeiend uit artikel 17sexies Uitvoeringsbesluit RSZ-wet (1). (1) Zie concl. OM. .

Werknemers - Onderwerping - KUNSTENAARS - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars om de afgifte van deze kaart te weigeren - Uitwerking

- Art. 172, § 1 Programmawet (I) 24 december 2002
- Art. 17sexies, §§ 2 en 3 KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 1bis, § 1, eerste lid Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

---

S.21.0027.N 17 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221017.3N.7 AC nr. ...

De gedwongen uitvoering van een rechterlijke veroordeling tot betaling aan de werknemer van een aantal loonbedragen, zelfs wanneer die gedwongen uitvoering het volledig brutobedrag betreft, belet de werkgever niet om de werknemersbijdrage in te houden en slechts het netto-gedeelte in handen van de gerechtsdeurwaarder te betalen; hieruit volgt dat de werkgever die die inhouding niet verricht, nalatig is in de zin van artikel 26, eerste lid, RSZ-wet (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Loon - Rechterlijke veroordeling - Gedwongen uitvoering - Brutolonen - Werknemersbijdragen - Verhaal op de werknemer

- Artt. 23, § 1, en 26, eerste lid Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.21.0087.N 17 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221017.3N.5 AC nr. ...

Anders dan de vennootschapsmandatarissen leveren de mandatarissen in de zin van artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet in feite hun arbeidsprestaties in vrijwel dezelfde voorwaarden als de werknemers; het onderscheid is niet louter gesteund op de rechtsvorm of het doel van de organisatie waarvoor de prestaties worden geleverd, maar op de afhankelijkheidssituatie en de sociaaleconomische toestand van de mandataris die er het gevolg van is.

Werknemers - Uitbreiding - Hoedanigheid van lasthebber - Niet-commerciële organisaties - Handelsvennootschappen - Onderscheid

- Art. 3, 1° KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2, § 1, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het is niet discriminerend het toepassingsgebied van het stelsel van de sociale zekerheid voor werknemers uit te breiden tot bepaalde categorieën van personen die niet door een arbeidsovereenkomst zijn verbonden, maar die sociaaleconomisch beschouwd "arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden, als die van een arbeidsovereenkomst", zelfs al zijn zij daarbij niet onderworpen aan het gezag van een andere persoon voor zover daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat.

Werknemers - Bijdrageplicht - Toepassingsgebied - Uitbreiding

- Art. 3, 1° KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2, § 1, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Artikel 4 KB Dimona van 5 november 2002 verplicht de werkgever aan de instelling die belast is met de inning van de socialezekerheidsbijdragen een aantal gegevens mee te delen betreffende de werkgever, de werknemer en zijn tewerkstelling en geeft uitlegging aan artikel 38 Wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels; die regeling heeft in elk geval tot doel te waarborgen dat de betrokken werknemers bij een van de takken van het socialezekerheidsstelsel zijn aangesloten en dus de naleving van de wetgeving ter zake te verzekeren; de Sociale documentenwet verplicht de werkgever bepaalde sociale documenten bij te houden; die wet beperkt de controledoelstelling van die documenten niet tot specifieke sociale wetten; bijgevolg is het personeelsregister dat met deze wet wordt verplicht gesteld, bedoeld om zowel de toepassing van de sociale wetten betreffende de sociale zekerheid als die betreffende het arbeidsrecht met inbegrip van de arbeidsreglementering te controleren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Werknemers - Dimona-aangifteplicht - Plicht tot het bijhouden van sociale documenten - Personeelsregister - Controle op de tewerkstelling en arbeidsreglementering

- Art. 4 KB 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling, met toepassing van artikel 38 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstels
- Art. 38 Wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels

Uit de artikel 4, § 1, 1., en 4, § 1bis Sociale Documentenwet en art. 3, § 1 KB van 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten volgt dat de Dimona-aangifteplicht het bijhouden van een personeelsregister vervangt; daaruit moet worden afgeleid dat de regelgever met de invoering van de Dimona-aangifteplicht niet uitsluitend beoogt te verzekeren dat de betrokken werknemers zouden zijn aangesloten bij een sociaalzekerheidsstelsel en de naleving van de ter zake geldende regelgeving, maar daarnaast en dus bijkomend ook als doel heeft de doeltreffendheid te waarborgen van de door de bevoegde nationale autoriteiten uitgevoerde controles betreffende de in het arbeidsrecht vastgestelde arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Werknemers - Dimona-aangifteplicht - Aansluiting van de werknemer bij de sociale zekerheid - Arbeidsvoorwaarden en omstandigheden - Controle - Doelstellingen

- Art. 3, § 1 KB 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten
- Art. 4, § 1, 1., et § 1bis KB nr. 5 van 23 oktober 1978 betreffende het bijhouden van sociale documenten

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie in de zaak C-17/19 (Bouyges travaux publics, Elco construct Bucarest, Welbond armatures) van 14 mei 2020 volgt dat moet worden onderzocht of de Belgische regelgever met de Dimona-aangifteplicht enkel een socialezekerheidsrechtelijke doelstelling heeft dan wel of hij daarnaast ook beoogt de doeltreffendheid van de door de bevoegde nationale autoriteiten uitgevoerde controles te waarborgen om ervoor te zorgen dat de in het arbeidsrecht vastgestelde arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden worden nageleefd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Werknemers - Verordeningen EU 1408/71 en 883/2004 - Buitenlandse werknemers met een A1-attest - Coördinatie van de sociale zekerheid - Dimona-aangifteplicht - Naleving van arbeidsvoorwaarden

S.21.0006.F 14 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220314.3F.6 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 1315, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, staat het aan de derde door wiens tussenkomst een gedeelte van het loon wordt betaald en die zich beroept op de décharge bepaald in artikel 36 Uitvoeringsbesluit RSZ-wet, te bewijzen dat hij aan de werkgever de inlichtingen en het bedrag van die inhoudingen heeft doorgegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 191.

Werknemers - Betaling van een gedeelte van het loon door een derde - Verplichtingen van de werkgever - Indeplaatsstelling van de derde - Mogelijkheid tot décharge - Voorwaarden - Bewijs van die voorwaarden - Bewijslast

- Art. 36 KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 1315, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

S.21.0004.F 14 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12 AC nr. ...

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsvordering werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

Werknemers - Rechtsvordering tot terugvordering van ten onrechte ontvangen uitkeringen - Verjaring - Nieuwe schorsingsgrond - Werking van de wet in de tijd - Beginsel

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

S.17.0001.F 31 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220131.3F.1 AC nr. ...

De gelijkstelling van de tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid met onder de Belgische wetgeving verrichte tijdvakken van bezoldigde arbeid die recht geven op een Belgisch rustpensioen, betreft de onder de Belgische wetgeving verrichte tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid waarvoor de werknemer de bij de Belgische reglementering inzake onvrijwillige werkloosheid bepaalde uitkeringen geniet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 81.

Werknemers - Pensioen - Recht op het rustpensioen - Verkrijging per kalenderjaar - Naar rata van een breuk van de fictieve of forfaitaire brutolonen - Gelijkstelling van de tijdvakken van onvrijwillige werkloosheid met tijdvakken van bezoldigde arbeid

- Art. 5, § 1 KB 23 deccember 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels
- Artt. 24bis, punt 1, en 34, § 1, A, en 2, 1° KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Artt. 7, 8 en 9bis KB nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers
- Artt. 15, 16 en 17 Wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels

---

S.21.0013.N 18 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211018.3N.4 AC nr. ...

Ingeval van een indienstneming door een onderneming die is ontstaan uit een splitsing van een vennootschap dient het bestaan van eenzelfde technische bedrijfseenheid tussen de afgesplitste ondernemingen in de regel te worden onderzocht volgens de toestand van de entiteiten zoals die na de splitsing bestaat.

Werknemers - Werkgevers - Technische bedrijfseenheid - Vennootschap - Splitsing

- Art. 344 Programmawet (I) 24 december 2002

Of twee entiteiten eenzelfde technische bedrijfseenheid vormen dient te worden onderzocht op het ogenblik dat de werknemer voor wie een werkgever de doelgroepvermindering aanvraagt in dienst wordt genomen door die werkgever.

Werknemers - Werkgevers - Technische bedrijfseenheid - Vennootschap - Splitsing - Doelgroepvermindering - Tijdstip

- Art. 344 Programmawet (I) 24 december 2002

P.21.0644.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.19 AC nr. ...

° Een lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1° Sociaal Strafwetboek is de persoon die door de werkgever ermee is belast om buiten een band van ondergeschiktheid voor zijn rekening de naleving van de sociaalrechtelijke verplichtingen te verzekeren, wat inhoudt dat die lasthebber beschikt over het gezag en de nodige bevoegdheid om effectief over die naleving te waken, zelfs al zou die bevoegdheid zijn beperkt naar tijd en plaats, voorwaarden waarover de rechter onaantastbaar oordeelt of eraan is voldaan; een feitelijke zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon kan lasthebber zijn van die werkgever in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek mits aan de voormelde voorwaarden is voldaan en het is niet vereist dat de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat er tussen die werkgever-rechtspersoon en die feitelijke zaakvoerder een contractuele relatie bestaat.

Werknemers - Dimona-aangifte - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Lasthebber - Begrip - Gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Beoordeling

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Werknemers - Dimona-aangifte - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Lasthebber - Begrip - Gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Beoordeling

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De bewezenverklaring van het door artikel 181, § 1, 1° Sociaal Strafwetboek bedoelde misdrijf vereist dat de dader de hoedanigheid heeft van werkgever of van diens aangestelde of van diens lasthebber; deze begrippen kunnen door de strafrechter autonoom worden ingevuld, in die zin dat hij er een andere betekenis of draagwijdte aangeeft dan die welke ze in andere rechtstakken, zoals het burgerlijk of sociaal recht, hebben (1). (1) Zie ook Cass. 10 mei 2005, AR P. 04.1693.N, AC 2005, nr. 270, met concl. van de heer procureur-generaal M. De Swaef.

Werknemers - Dimona-aangifte - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Werkgever, aangestelde of lasthebber - Betekenis - Autonome invulling door de strafrechter

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Werknemers - Dimona-aangifte - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Werkgever, aangestelde of lasthebber - Betekenis - Autonome invulling door de strafrechter

- Art. 181 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De enkele omstandigheid dat een feitelijk zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon die de verantwoordelijkheid draagt voor het personeelsbeleid van die rechtspersoon, gedurende een beperkte periode wegens vakantie in het buitenland verblijft, sluit niet uit dat de rechter oordeelt dat hij wel degelijk effectief en feitelijk gezag en de nodige bevoegdheid heeft wat betreft het doen van Dimona-aangiften en hem de in die periode gepleegde misdrijven strafrechtelijk kunnen worden toegerekend.

Werknemers - Dimona-aangifte - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Feitelijk zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon - Effectief en feitelijk gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Afwezigheid in het buitenland

Werknemers - Dimona-aangifte - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Feitelijk zaakvoerder van een werkgever-rechtspersoon - Effectief en feitelijk gezag en bevoegdheid om over de naleving van de wet te waken - Afwezigheid in het buitenland

S.18.0068.F 16 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191216.3F.5 AC nr. ...

Aangezien de beslissing tot annulering van de litigieuze onderwerping niet wettig laattijdig werd verklaard, miskent het arrest het recht van de RSZ om een bedrieglijke onderwerping te annuleren zolang de termijn van artikel 42, vierde lid, RSZ-wet niet is verstreken, door hem een fout toe te schrijven die enkel is afgeleid uit de overschrijding van een redelijke termijn, waardoor het behoud, door de verweerster, van het voordeel van die onderwerping zou zijn verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 672.

Werknemers - Onderwerping - Bedrog - Sanctie - Annulering van de bedrieglijke onderwerping - Naleving van de wettelijke termijn - Onredelijke termijn

Artikel 42, vierde lid, RSZ-wet vereist, met het oog op de annulering van de onderwerping van een werknemer door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid binnen de daarin bepaalde termijn, niet dat die werknemer op enigerlei wijze heeft deelgenomen aan het bedrog waardoor die onderwerping is aangetast.

Werknemers - Onderwerping - Bedrog - Sanctie - Annulering van de bedrieglijke onderwerping

S.19.0017.N 9 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191209.3N.7 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen, 335, eerste lid, 353bis Programmawet (I) van 24 december 2002; het in deze toepasselijke artikel 28/1, tweede lid, 2°, van het koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het Hoofdstuk 7 van Titel IV van de programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van de sociale zekerheidsbijdragen; artikel 1, § 1, 4° en 8°, van het koninklijk besluit van 9 maart 2006 betreffende het activerend beleid bij herstructureringen, volgt dat opdat een werkgever als een nieuwe werkgever in de zin van artikel 28/1, tweede lid, 2°, KB 16 mei 2003 kan worden aangezien, hij niet alleen een andere juridische entiteit moet zijn, maar tevens dat de door deze werkgever geëxploiteerde onderneming niet kan worden beschouwd als dezelfde technische bedrijfseenheid als de onderneming in herstructurering of de failliet verklaarde onderneming (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Werkgevers - Bijdragevermindering - Doelgroepvermindering - Herstructureringen - Nieuwe werkgever - Begrip

S.18.0103.F 24 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190624.5 AC nr. ...

Artikel 19bis, §1, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet, volgens hetwelk, in de regel, een maaltijdcheque als loon wordt beschouwd indien hij werd of wordt verleend ter vervanging of ter omzetting van loon, premies, voordelen in natura of enig ander voordeel of een aanvulling hierbij, al dan niet bijdrageplichtig voor de sociale zekerheid, maakt geen onderscheid tussen een gehele dan wel gedeeltelijke vervanging of omzetting van de premie.

Werknemers - Bijdragen - Berekeningsgrondslag - Loon - Maaltijdcheque - Vervanging of omzetting van een premie

- Art. 19bis, § 1 KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.18.0063.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.7 AC nr. ...

Loon is de compensatie voor de verrichte arbeid in uitvoering van een arbeidsovereenkomst; de verplichting van de werkgever om het loon te betalen vormt geen afzonderlijk element van het begrip loon; ze is een noodzakelijk gevolg van de uitvoering van een werk krachtens een arbeidsovereenkomst; het is niet verenigbaar met de aard van de arbeidsovereenkomst en het begrip loon te oordelen dat de werkgever niet verplicht is de compensatie van de arbeid verricht in uitvoering van een arbeidsovereenkomst te betalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 301.

Werknemers - Loon

- Art. 23 Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 14 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

S.18.0039.N 13 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190513.2 AC nr. ...

Uit artikel 344 Programmawet (I) van 24 december 2002 volgt dat een nieuwe indienstneming geen recht geeft op de bedoelde bijdragevermindering wanneer zij niet gepaard gaat met enige reële werkgelegenheidsschepping; om te bepalen of de nieuw in dienst genomen werknemer een werknemer vervangt die in de loop van de vier kwartalen voorafgaand aan de indienstneming in dezelfde technische bedrijfseenheid werkzaam is geweest, moet een vergelijking worden gemaakt tussen het personeelsbestand van de technische bedrijfseenheid op het ogenblik van de indienstneming van de nieuwe werknemer enerzijds en het maximale personeelsbestand van de technische bedrijfseenheid in de loop van de vier kwartalen voorafgaand aan die indienstneming anderzijds; enkel wanneer het personeelsbestand van de technische bedrijfseenheid op het ogenblik van de indienstneming van de nieuwe werknemer is toegenomen en aan de overige wettelijke vereisten is voldaan, zal de doelgroepvermindering verworven zijn (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Vgl. Cass. 10 december 2007, AR S.07.0036.N, AC 2007, nr. 623.

Werknemers - Werkgevers - Bijdragevermindering - Zelfde technische bedrijfseenheid - Netto aangroei van het

personeelsbestand - Toepassing

S.17.0048.F 25 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190325.2 AC nr. ...

Om te worden beschouwd als een aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid, moet de vergoeding de compensatie beogen van het verlies van de beroepsinkomsten of van de toename van de kosten ten gevolge van de verwezenlijking van een van de risico's die door de verschillende takken van de sociale zekerheid zijn gedekt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 178.

Werknemers - Loon - Sociale bijdragen - Vrijstelling - Vergoedingen die beschouwd worden als een aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid

- Art. 2, eerste lid, 1° en 3° Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.18.0041.F 14 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190114.2 AC nr. ...

Het bestreden arrest dat oordeelt dat de door de vervoerder verrichte transporten aan de vennootschap, waarin de vervoerder volgens het bestreden arrest een actieve vennoot is, waren opgedragen door ondernemingen die klant zijn van die vennootschap, en niet vaststelt dat die vervoerder daarvan de zaakvoerder was, kan niet naar recht beslissen dat de RSZ niet het bewijs levert dat de door die vervoerder verrichte transporten hem door een onderneming waren opgedragen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 19.

Werknemers - Vervoer - Goederenvervoer - Verruiming van de toepassing van de wet van 27 juni 1969 - Artikel 3, 5°, van het koninklijk besluit van 28 november 1969 - Toepassingsvoorwaarden - Transporten opgedragen door een onderneming - Vervoerder die actieve vennoot is in de firma waaraan de transporten werden opgedragen

Artikel 3, 5°, van het koninklijk besluit van 28 november tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders verruimt de toepassing van die wet tot de personen die vervoer van goederen verrichten dat hun door een onderneming wordt opgedragen, door middel van voertuigen waarvan zij geen eigenaar zijn of waarvan de aankoop gefinancierd of de financiering gewaarborgd wordt door de ondernemer, alsmede tot die ondernemer; het arrest dat vaststelt dat de vervoerder een goederenvervoer verrichtte met vrachtwagens waarvan hij geen eigenaar was, schendt voornoemd artikel 3, 5°, wanneer het de vordering van de RSZ verwerpt op grond dat die niet het bewijs levert dat het voertuig of de voertuigen die de vervoerder gebruikte gefinancierd werden door een ondernemer die [hem] die transporten opdroeg of dat die financiering door laatstgenoemde werd gewaarborgd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 19.

Werknemers - Vervoer - Goederenvervoer - Verruiming van de toepassing van de wet van 27 juni 1969 - Artikel 3, 5°, van het koninklijk besluit van 28 november 1969 - Toepassingsvoorwaarden - Bewijs

S.13.0118.N 10 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181210.4 AC nr. 694

Uit de redactie van artikel 19, §2, 4°, tweede lid, aanhef en b) van het Uitvoeringsbesluit RSZ-wet en de bedoeling van deze bepalingen volgt dat de mobiliteitsvergoeding (in gebruik in bedrijfstakken waar de werkplaats niet vast bepaald is,) slechts van bijdrageheffing voor de sociale zekerheid is vrijgesteld indien deze is vastgesteld overeenkomstig de berekeningswijze die is bepaald in de algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst van de bedrijfstak waaronder men ressorteert (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Loon - Beperking - Terugbetaling kosten woon-werkverkeer - Mobiliteitsvergoeding

S.17.0014.N 5 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181105.1 AC nr. 604

De in artikel 3, 5°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet vermelde vervoerders van goederen en de in artikel 3, 5° ter, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet vermelde taxibestuurders worden, behoudens in de in laatstvermeld artikel vermelde uitzonderingsgevallen, vermoed personen te zijn die een arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden als die van een arbeidsovereenkomst (1). (1) Zie Cass. 9 december 2002, AR S.01.0096.F, AC 2002, nr. 657.

Werknemers - Toepassingsgebied - Vervoerders van goederen - Taxibestuurders - Begrip - Exploitant

S.17.0021.N 5 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181105.2 AC nr. 605

Uit de artikelen 40, eerste lid, 40bis, 43octies, 43decies, §1, eerste lid, en §2, tweede lid, RSZ-wet volgt dat, onverminderd de mogelijkheden geboden aan de rechter krachtens artikel 1244, tweede lid, Burgerlijk Wetboek, het uitstel dat de Rijksdienst aan de werkgevers die tijdelijke moeilijkheden ondervinden kan toestaan vooraleer tot de invordering over te gaan van de hem verschuldigde bedragen door dagvaarding voor het gerecht of middels een dwangbevel, het opstellen van een afbetalingsplan veronderstelt dat voorziet in maandelijkse afbetalingen en in een eerste onmiddellijke betaling binnen tien dagen na de vermoedelijke datum van ontvangst van dit plan.

Werknemers - Bijdragen - Inning en invordering - Uitstel - Afbetalingsplan - Modaliteiten

P.15.1275.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.1 AC nr. ...

Wanneer het orgaan van de lidstaat waar de werknemers gedetacheerd zijn aan het orgaan dat E101-verklaringen heeft afgegeven een verzoek heeft gericht om deze verklaringen te heroverwegen en in te trekken, gelet op in het kader van een gerechtelijk onderzoek verkregen gegevens waaruit kon worden afgeleid dat deze verklaringen frauduleus waren verkregen of ingeroepen, en dit orgaan van afgifte heeft nagelaten om deze gegevens met het oog op de heroverweging van de gegrondheid van de afgifte van die verklaringen in aanmerking te nemen, kan de nationale rechter in het kader van een procedure tegen personen die ervan worden verdacht onder de dekmantel van dergelijke verklaringen een beroep te hebben gedaan op gedetacheerde werknemers, deze verklaringen buiten beschouwing laten indien hij op basis van de voornoemde gegevens en onder eerbiediging van de aan deze personen toekomende waarborgen die eigen zijn aan het recht op een eerlijk proces, oordeelt dat er een dergelijke fraude heeft plaatsgevonden (1). (1) HvJ 6 februari 2018, C-359/16; Zie: Cass. 7 juni 2016, AR P.15.1275.N, AC 2016, nr. 379.

Werknemers

- Art. 11.1.a Verordening Raad EG nr. 574/72 van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71
- Art. 14.1.a Verordening Raad EG nr. 1408/71 van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loonrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de gemeenschap verplaatsen

Werknemers

- Art. 11.1.a Verordening Raad EG nr. 574/72 van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71
- Art. 14.1.a Verordening Raad EG nr. 1408/71 van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loonrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de gemeenschap verplaatsen

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of een krachtens artikel 11.1 van de Verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, zoals van toepassing vÃ³Ã³r de opheffing ervan door artikel 96.1 van de Verordening (EG) nr. 987/2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coÃ¶rdinatie van de socialezekerheidsstelsels, uitgereikte E101-verklaring door een andere rechter dan deze van de uitzendende lidstaat kan worden vernietigd of buiten beschouwing gelaten, indien de feiten die aan zijn oordeel worden onderworpen toelaten vast te stellen dat de verklaring op frauduleuze wijze werd verkregen of ingeroepen, stelt het Hof een prejudiciÃ«le vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Werknemers

Werknemers

S.16.0005.N 12 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180312.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Wettelijke schuldvergelijking

De verplichting van de opdrachtgever om 35 pct. van het door hem verschuldigd bedrag in te houden en te storten aan de RSZ en het overeenkomstig recht van de RSZ op die inhouding en storting, ontstaan slechts op het ogenblik dat de opdrachtgever de prijs van de werken geheel of ten dele aan de aannemer betaalt, althans indien die aannemer op het ogenblik van die betaling sociale schulden heeft; artikel 30bis, § 4, eerste lid, RSZ-wet dat deze verplichting aan de opdrachtgever oplegt, dient strikt te worden uitgelegd; met betaling in de zin van die bepaling kan niet worden gelijkgesteld een wettelijke schuldvergelijking, waarbij de wederzijdse schulden tussen de opdrachtgever en de aannemer, uit welke oorzaak deze schulden ook zijn ontstaan, krachtens de wet van rechtswege teniet gaan, zonder enig handelend optreden van de opdrachtgever en zelfs buiten diens weten (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Wettelijke schuldvergelijking

---

S.16.0077.N 12 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180312.6 AC nr. ...

De in artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet bepaalde voorwaarden kunnen worden beschouwd als voorwaarden die het mogelijk maken de arbeidsbetrekkingen tussen personen die, in hoedanigheid van lasthebbers en tegen een ander loon dan kost en inwoning, hun voornaamste bedrijvigheid wijden aan het dagelijks beheer of dagelijkse leiding van in die bepaling bedoelde verenigingen en organisaties, gelijk te stellen met die van een arbeidsovereenkomst; door de toepassing van de RSZ-wet uit te breiden tot de personen die onder dergelijke voorwaarden het dagelijks beheer of dagelijkse leiding uitoefenen over die verenigingen en organisaties, is de Koning de bevoegdheden die Hem zijn toegekend bij artikel 2, § 1, 1°, RSZ-wet, niet te buiten gegaan.

Werknemers - Uitbreiding - Hoedanigheid van lasthebber - Bevoegdheid Koning

---

S.16.0016.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Onderwerping - Voorwaarde - Arbeidsovereenkomst - Beroepsinlevingsovereenkomst - Voorwerpen - Onderscheid - Bewijs - Geschrift - Geen geschrift

Uit het verschil van voorwerp tussen de beroepsinlevingsovereenkomst en de arbeidsovereenkomst volgt dat, hoewel de rechter uit het ontbreken van het geschrift dat vereist wordt door de artikelen 105, § 1, en 106, 8°, van de programmawet, een feitelijk vermoeden kan afleiden dat bijdraagt tot het bewijs van het feit dat de overeenkomst in uitvoering waarvan een partij loonarbeid presteert onder het gezag van een andere partij, die door hen omschreven wordt als een beroepsinlevingsovereenkomst waarop de voormelde bepalingen van toepassing zijn, in werkelijkheid de prestatie van loonarbeid en niet de opleiding van de presterende partij tot voorwerp heeft en bijgevolg een arbeidsovereenkomst is, het ontbreken van dat geschrift niet noodzakelijkerwijs tot gevolg heeft dat de overeenkomst een arbeidsovereenkomst is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 700.

Werknemers - Onderwerping - Voorwaarde - Arbeidsovereenkomst - Beroepsinlevingsovereenkomst - Voorwerpen - Onderscheid - Bewijs - Geschrift - Geen geschrift

S.17.0003.N 20 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.3 AC nr. ...

Aucune disposition légale ne prévoit que la question préalable portée devant le juge répressif saisi de l'action civile et qui concerne la validité d'une convention qualifiée de transaction, réputée conclue entre la partie civile et le prévenu, est préjudicielle et donne lieu à renvoi devant le juge civil.

Werknemers - Internationale detachering - Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 - E101 - Werking

Het formulier E102, waarmee de werkgever de verlenging van de detachering aanvraagt voor een termijn die niet langer mag duren dan 12 maanden te rekenen van het einde van het oorspronkelijke tijdvak van twaalf maanden, wordt niet afgeleverd door het bevoegde orgaan van de uitzendstaat; het dient te worden ingediend bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de arbeid wordt verricht, die verklaart al dan niet ermee in te stemmen dat de wetgeving van de uitzendstaat verder toepasselijk blijft; dit akkoord is een essentiële voorwaarde voor een toepassing van de verlenging waarvan sprake in artikel 14, lid 1, b), Verordening (EEG) nr. 1408/71.

Werknemers - Internationale detachering - Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 - E101 - Verlenging - E102 - Onderscheid - Voorwaarden

S.16.0092.N 9 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.5 AC nr. ...

Uit de redactie van zijn paragraaf 10, zoals van toepassing op de feiten, volgt dat artikel 30bis RSZ-wet wel van toepassing is wanneer de natuurlijke persoon die de werken laat uitvoeren, het onroerend goed geheel of gedeeltelijk aanwendt in de uitoefening van zijn beroepsactiviteit, maar niet wanneer hij de werken louter laat uitvoeren in het kader van het gewone beheer van het eigen bezit; de omstandigheid dat het onroerend goed niet enkel als woongelegenheid dient maar deels ook voor handelsdoeleinden is bestemd, is op zich niet ter zake dienend (1). (1) Art. 30bis, §10, RSZ-wet voor zijn wijziging bij wet van 20 juli 2015, BS 21 augustus 2015.

Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Voorwaarden - Bouwwerken - Bestemming onroerend goed

S.16.0042.N 11 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170911.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Storting - Geen storting - Hoofdelijkheid - Omvang

Uit de samenhang van artikel 30bis, §3, eerste, vierde en tiende lid, §4, eerste, derde, vierde en vijfde lid en §5, eerste lid, RSZ-wet volgt dat de inhoudingen en stortingen bedoeld in artikel 30bis, §4, RSZ-wet voorschotten zijn op de bedragen die de opdrachtgever van de werken verschuldigd is ingevolge de hoofdelijke aansprakelijkheid bepaald in artikel 30bis, §3, RSZ-wet; de RSZ kan bijgevolg van de opdrachtgever, bovenop de bedragen verschuldigd op grond van artikel 30bis, §3, RSZ-wet, geen betaling vorderen van de in artikel 30bis, §4, eerste lid, RSZ-wet bedoelde bedragen die deze laatste bij de betaling van een deel of het geheel van de prijs niet heeft ingehouden en gestort (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Storting - Geen storting - Hoofdelijkheid - Omvang

S.16.0057.N 11 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170911.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Werknemers - Bijdrageopslagen - Interesten - Vaste vergoeding - Vermindering - Voorwaarden

Uit de samenhang van artikel 55, §2, eerste lid, en §3 Uitvoeringsbesluit RSZ-wet volgt dat de in artikel 55, §3, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet bepaalde verhoging van de verminderingen van de bijdrageopslagen, vaste vergoeding en verwijlinterest slechts mogelijk is indien alle vervallen bijdragen zijn betaald, behalve wanneer het bijdragen betreft die vervallen in de eerste drie kwartalen 2009 en die het voorwerp uitmaken van betalingstermijnen toegestaan bij toepassing van artikel 43octies en volgende van dit besluit (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Bijdrageopslagen - Interesten - Vaste vergoeding - Vermindering - Voorwaarden

S.16.0006.F 19 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170619.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Bijdragen - Berekeningswijze - Loon

De geldsommen die de werkgever aan een derde betaalt, maken deel uit van het loon als de werknemer recht heeft op de betaling ervan en hij dat recht put uit de arbeidsovereenkomst of een dienstbetrekking van de werkgever; de geldsommen die de werkgever aan de werknemer betaalt, of aan een derde als de werknemer recht heeft op de betaling ervan, zijn in principe verschuldigd ingevolge de dienstbetrekking; de wetgever heeft de vrijgevigheden van de werkgever aan de werknemer willen uitsluiten van het begrip loon; die conclusie geldt enkel als het voordeel geen recht van de werknemer is, ten laste van de werkgever en ingevolge de dienstbetrekking maar onder meer wordt toegekend bij de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, naar aanleiding van een arbeidsonderbreking of wegens bijzondere omstandigheden als daar zijn de persoonlijke genegenheid of waardering van de werkgever of één of andere gebeurtenis in het persoonlijk leven of dat van de familie van de werknemer (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Werknemers - Bijdragen - Berekeningswijze - Loon

- Art. 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 2 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

P.14.1858.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.8 AC nr. ...

Krachtens de Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen en de Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels kan een werknemer enkel worden beschouwd als een persoon die in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten en aldus onder de werkingssfeer valt van artikel 14, lid 2, Verordening (EEG) nr. 1408/71 en artikel 13, lid 1, b), Verordening (EG) nr. 883/2004, indien hij gewoonlijk werkzaamheden in loondienst verricht op het grondgebied van meerdere lidstaten, wat inhoudt dat hij in die meerdere lidstaten doorgaans activiteiten van betekenis verricht en dus geen activiteiten met slechts een marginale betekenis.

Werknemers - Europese Unie - Werknemer - Persoon die in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten

S.15.0130.F 27 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170227.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Arbeidsovereenkomst - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

Werknemers - Arbeidsovereenkomst - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

Aangezien het subjectief recht op de erkenning van de toepassing van de wet van 27 juni tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders dag na dag opeisbaar is, stuit de door de werknemer aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid betekende dagvaarding de verjaring voor de tien jaren die eraan voorafgaan, zoals voorgeschreven door artikel 2244 van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Werknemers - Arbeidsovereenkomst - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

De werknemer die onderworpen is aan de wet van 24 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, kan, tegenover de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, zijn recht doen gelden op de erkenning van de toepassing van die wet zodra de arbeidsovereenkomst ingaat en voor de volledige duur ervan; de vordering die dat recht bekrachtigt verjaart, bij ontstentenis van een bijzondere bepaling, overeenkomstig artikel 2262bis, §1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, door verloop van tien jaar vanaf de dag waarop de verplichting opeisbaar is (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Werknemers - Arbeidsovereenkomst - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

S.13.0125.N 10 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161010.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Werknemers - E.E.G-verordening 1408/71 van 14 juni 1971 van de Raad - Internationale detachering - Werking - Verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden

Uit artikel 7.2, a), Verordening (EEG) nr. 1408/71, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie in het arrest van 9 september 2015 (zaak C-72/14, X / Inspecteur van de Rijksbelastingsdienst, en C-197/14, T.A. van Dijk / Staatssecretaris van Financiën), volgt dat de bepalingen van het verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden, van 27 juli 1950, zoals laatst herzien op 30 november 1979, en door België goedgekeurd bij wet van 27 februari 1987 (hierna: Rijnvarendenverdrag) en niet de conflictregels van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 van toepassing zijn voor de tewerkstellingen die onder toepassing vallen van het Rijnvarendenverdrag; uit de artikelen 1, m) en 11.2 Rijnvarendenverdrag volgt dat indien de zetel van de onderneming, waartoe het in artikel 1, sub m) bedoelde schip behoort, gevestigd is op het grondgebied van een Verdragsluitende Partij, de wettelijke regeling van toepassing is die geldt op dat grondgebied, ongeacht de nationaliteit van de rijnvarende en ongeacht of de onderneming van de werkgever van de rijnvarende gevestigd is op het grondgebied van een niet-Verdragsluitende Partij (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden - E.E.G-verordening 1408/71 van 14 juni 1971 van de Raad - Internationale detachering - Werking

S.15.0076.N 10 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161010.2 AC nr. ...

Er is ambtshalve regularisatie zoals bedoeld in artikel 42, eerste lid, RSZ-wet, telkens wanneer het bedrag van de verschuldigde bijdragen niet wordt verantwoord door een regelmatig ingediende kwartaalaangifte en de Rijksdienst voor sociale zekerheid ertoe gebracht wordt het bedrag van de verschuldigde bijdragen vast te stellen in toepassing van artikel 22 RSZ-wet; ook wanneer de gegevens waarop het bedrag van de overeenkomstig artikel 22 RSZ-wet vastgestelde schuldvordering is gesteund, door de werkgever uit eigen beweging werden medegedeeld, geschiedt de regularisatie ambtshalve; de omstandigheid dat de werkgever al tot betaling van verschuldigde bijdragen overgaat vooraleer hem overeenkomstig artikel 22, tweede lid, RSZ-wet kennis wordt gegeven van het bedrag van de aldus vastgestelde schuldvordering, heeft evenmin tot gevolg dat de regularisatie niet meer ambtshalve geschiedt.

Werknemers - Sociale bijdragen - RSZ - Ambtshalve regularisatie - Spontane aangifte - Betaling verschuldigde bijdragen

S.15.0118.N 10 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161010.3 AC nr. ...

Het loon en de in geld waardeerbare voordelen waarop de werknemer ingevolge zijn dienstbetrekking recht heeft zijn ten laste van de werkgever in de zin van artikel 2, tweede lid, Loonbeschermingswet indien ze door de werkgever aan de werknemers zijn toegekend, de individuele werknemer, onder de overeengekomen voorwaarden, aanspraak kan maken lastens zijn werkgever op de toekenning van dat voordeel en hij zijn recht stoelt op de dienstbetrekking; de omstandigheid dat een derde dat voordeel financieel ten laste neemt en dat de werkgever noch rechtstreeks noch onrechtstreeks dat voordeel financieel ten laste neemt, doet daar niets aan af.

Werknemers - Sociale bijdragen - Loon - In geld waardeerbare voordelen - Betaling door een derde - Geen tenlasteneming door de werkgever

S.14.0007.N 27 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160627.1 AC nr. ...

De bijslag bedoeld in artikel 30bis, § 5, RSZ-wet is geen sanctie, maar strekt met het oog op het algemeen belang tot de vergoeding van de schade aan de financiering van het stelsel van de sociale zekerheid waarvan de omvang op forfaitaire wijze wordt begroot; deze bijslag doet een vordering tot betaling van een geldsom ontstaan in de zin van artikel 1153 Burgerlijk Wetboek zodat bij vertraging in de uitvoering moratoire interest verschuldigd is (1). (1) Zie Cass. 19 november 2007, AR S.06.0075.F, AC 2007, nr. 565.

Werknemers - Niet geregistreerde aannemer - Inhouding - Storting - Geen storting - RSZ - Bijslag - Aard

S.14.0102.N 7 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160307.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Werknemers - Bijdragen - Deeltijdse arbeid - Vermoeden voltijdse arbeidsovereenkomst - Overtreding - Vaststelling - Proces-verbaal

De bijzondere bewijswaarde van de processen-verbaal van de sociale inspecteurs geldt enkel in het belang van de strafvordering en de rechtsvordering tot vergoeding van de schade ten gevolge van de overtredingen die erin zijn vastgesteld; het gezag dat artikel 9, tweede lid, Arbeidsinspectiewet aan die processen-verbaal toekent, kan door de Rijksdienst voor sociale zekerheid niet worden aangevoerd tot bewijs van de ontstentenis van openbaarmaking van de normale werkroosters bij de invordering van socialezekerheidsbijdragen op grond van het in artikel 22ter RSZ-wet bepaalde vermoeden (1) (2) (3). (1) Zie andersluidende concl. OM. (2) Cass 19 juni 1995, AR S.94.0156.F, AC 1995, nr. 311. (3) Artikel 9, tweede lid, Arbeidsinspectiewet voor de opheffing van deze wet door artikel 109, 28° van de wet van 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek.

Werknemers - Bijdragen - Deeltijdse arbeid - Vermoeden voltijdse arbeidsovereenkomst - Overtreding - Vaststelling - Proces-verbaal

S.15.0052.F 29 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160229.4 AC nr. ...

In tegenstelling tot artikel 11bis, van de wet van 3 juli 1978, waarnaar de bepalingen van de programmawet van 22 december 1989 verwijzen, betreffen die bepalingen niet de overeenkomst gesloten tussen de werkgever en de deeltijdse werknemer; zij strekken tot een beter toezicht op de deeltijdse arbeid om clandestiene arbeid te voorkomen en te beteugelen; het vermoeden van artikel 171, tweede lid, werd ingevoerd ten voordele van de bevoegde instellingen en bevoegde beambten; noch uit de tekst, noch uit de parlementaire voorbereiding van artikel 45, van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen, tot wijziging van artikel 171, tweede lid, van de programmawet van 22 december 1989, kan worden afgeleid dat de wetgever een andere bedoeling had dan het vermoeden van artikel 171, tweede lid, niet langer onweerlegbaar te maken, zoals bepaald bij artikel 112, wet 20 juli 1991 (1) (2). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ... (2) Artikel 171, tweede lid, van de wet van 22 december 1989, zoals van toepassing op het geschil na de wijziging ervan bij artikel 45 van de wet van 26 juli 1996.

Werknemers - Sociale zekerheidsbijdragen - Deeltijdse arbeid - Openbaarmaking - Sociale inspectie - Toezicht - Sanctie - Vermoeden van voltijdse arbeid - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Sociale zekerheidsbijdragen - Deeltijdse arbeid - Openbaarmaking - Sociale inspectie - Toezicht - Sanctie - Vermoeden van voltijdse arbeid - Draagwijdte

S.14.0071.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid

Werknemers - Vergoedingen - Aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid - Begrip

Moet beschouwd worden als een aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid, de vergoeding ter compensatie van het verlies van arbeidsinkomsten of van de toename van de uitgaven door de totstandkoming van een van de risico's die door de verschillende takken van de sociale zekerheid gedekt zijn, ook als de toekenning daarvan afhankelijk is van voorwaarden die geen betrekking hebben op die risico's (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Werknemers - Vergoedingen - Aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid - Begrip

- Art. 2, eerste lid, 1° en 3°, en derde lid, 1°, c Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

Artikel 2, derde lid, 1°, c), van de wet van 12 april 1965, waarnaar artikel 14, §§1 en 2, RSZ-wet, verwijst, sluit zonder beperking van het begrip loon de vergoedingen uit die rechtstreeks of onrechtstreeks door de werkgever zijn betaald en die moeten worden beschouwd als een aanvulling op de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid; het sluit dus de vergoeding uit die rechtstreeks of onrechtreeks door de werkgever betaald wordt als aanvulling op een voordeel dat toegekend wordt door een van de takken van de sociale zekerheid, ook als die vergoeding voorbehouden is aan bepaalde werknemers met schending van artikel 45, van de wet van 27 juni 1969 of met schending van de regels die discriminatie verbieden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Werknemers - Aanvulling van de voordelen toegekend voor de verschillende takken van de sociale zekerheid - Begrip

- Art. 2, eerste lid, 1° en 3°, en derde lid, 1°, c Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.14.0043.N 25 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160125.1 AC nr. ...

Onderneming in de zin van artikel 3, 5°bis, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet is elke entiteit die erop gericht is, al dan niet met winstoogmerk, met behulp van personen en materiële of immateriële middelen, goederen of diensten te leveren; ondernemer in de zin van deze bepaling is de natuurlijke of rechtspersoon die de onderneming exploiteert.

Werknemers - Uitbreiding - Verrichten van personenvervoer - Onderneming

S.15.0070.N 25 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160125.3 AC nr. ...

Artikel 22ter, tweede lid RSZ-wet die de aard van het vermoeden niet kwalificeert, kan alleen zo worden gelezen dat het ingevoerde weerlegbaar vermoeden dat door de deeltijdse werknemers voltijds arbeid werd verricht, wanneer geen normale werkroosters werden bekendgemaakt, niet geldt wanneer door de sociale inspectiediensten is vastgesteld dat het materieel onmogelijk is om voltijdse arbeid te verrichten (1). (1) Artikel 22ter, tweede lid RSZ-wet voor zijn wijziging bij wet van 29 maart 2012.

Werknemers - Deeltijdse arbeid - Artikel 22ter, tweede lid RSZ-wet - Vermoeden van voltijdse arbeid - Toepassing

Het in artikel 22ter, tweede lid, RSZ-wet bepaalde vermoeden dat is ingesteld ten gunste van de RSZ, ten behoeve van de inning en invordering van de verschuldigde socialezekerheidsbijdragen, ontstaat door de vaststelling dat de in artikel 157 Wet Deeltijdse Arbeid bepaalde voorschriften betreffende de bekendmaking van de normale werkroosters van de deeltijdse werknemers niet zijn nageleefd; het staat dan aan de werkgever dit vermoeden te weerleggen, tenzij door de sociale inspectiediensten is vastgesteld dat het materieel onmogelijk is om voltijdse arbeid te verrichten; de omstandigheid dat de sociale inspectiediensten niet of niet goed onderzocht zouden hebben of het al dan niet materieel onmogelijk is om voltijdse arbeid te verrichten, doet daaraan niet af (1). (1) Artikel 22ter, tweede lid RSZ-wet voor zijn wijziging bij wet van 29 maart 2012.

Werknemers - Deeltijdse arbeid - Artikel 22ter, tweede lid RSZ-wet - Vermoeden van voltijdse arbeid - Toepassingsvoorwaarden - Sociale inspectiediensten - Vaststelling materiële onmogelijkheid voltijdse arbeid - Aard van dit optreden

S.13.0009.F 18 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160118.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Gemeenschappen en Gewesten die de Staat opvolgen - Schulden - Sociale zekerheidsbijdragen - Overdracht - Verdeling - Criterium

Gelezen in het licht van de memorie van toelichting van de Financieringswet 1989, in de versie die op het geschil van toepassing is, impliceren de bewoordingen van artikel 61, §1, zesde lid van die wet dat de eisbaarheidsdatum voor de betaling van de schuld het criterium vormt voor de verdeling van de schuldenlast tussen de Staat en de deelstaten (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Werknemers - Gemeenschappen en Gewesten die de Staat opvolgen - Schulden - Sociale zekerheidsbijdragen - Overdracht - Verdeling - Criterium

- Art. 23, § 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 61, § 1, zesde lid Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

S.14.0004.N 9 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151109.1 AC nr. ...

Voor de toepassing artikel 19, § 2, 5°, van het Uitvoeringsbesluit RSZ-wet is het onverschillig door wie het voordeel wordt toegekend en volstaat de vaststelling dat het voordeel arbeidsgereedschap of werkkledij betreft; het onderdeel dat ervan uitgaat dat de regel enkel kan worden toegepast op door de werkgever bepaald arbeidsgereedschap en niet op door derden toegekend arbeidsgereedschap, faalt naar recht.

Werknemers - Bijdrageheffing - Loon - Voordelen - Arbeidsgereedschap - Bepaling

S.14.0101.N 12 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151012.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 22ter, tweede lid RSZ-wet, 157, eerste lid, Wet Deeltijdse Arbeid en 15, vierde lid, eerste zin, Arbeidsreglementenwet volgt dat de werkgever om te voldoen aan het bepaalde van artikel 157 Wet Deeltijdse Arbeid, opdat het vermoeden van artikel 22ter RSZ-wet geen toepassing zou vinden, de erin bedoelde documenten moet bewaren op de werkplaats in de voor de werknemers gemakkelijk toegankelijke plaats waar het arbeidsreglement geraadpleegd kan worden, maar niet dat die documenten bij een controle door de ambtenaren die met het toezicht op de uitvoering van die wetgeving zijn belast, onmiddellijk aan die ambtenaren moeten kunnen worden voorgelegd (1). (1) Artikel 22ter, tweede lid, RSZ-wet voor zijn wijziging door de Programmawet van 29 maart 2012, art. 79.

Werknemers - Sociale zekerheidsbijdragen - Deeltijdse werknemers - Vermoeden van het verrichten van voltijdse prestaties - Documenten - Arbeidsinspectie - Toezicht

S.14.0078.N 14 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150914.2 AC nr. ...

De door artikel 3, 2°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet aangewezen schouwspelartiesten worden, indien ze onder de erin bepaalde voorwaarden vallen, geacht personen te zijn die een arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden als die van een arbeidsovereenkomst; deze bepaling vereist niet dat wordt aangetoond dat de daarin vermelde schouwspelartiest werkt onder gelijkaardige voorwaarden als die van een arbeidsovereenkomst, maar enkel dat hij tegen betaling van een loon werd aangeworven om op te treden tijdens voorstellingen, andere dan familiefeesten (1). (1) Artikel 3, 2°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet voor zijn opheffing door artikel 171 van de Programmawet van 24 december 2002.

Werknemers - Schouwspelartiesten - Vermoeden - Bewijslast

S.15.0016.F 7 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150907.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Sociale bijdragen - Berekening - Loon - Verplaatsingen - Terugbetaling - Kosten

Uit de artikelen 14, §1, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en 19, § 2, 4°, van het koninklijk besluit van 28 november 1969, volgt niet dat de forfaitaire bedragen die een werkgever aan zijn werknemers stort als terugbetaling van de verplaatsingskosten slechts aan de door de RSZ aangenomen kwalificatie als loon kunnen ontkomen indien voor elke werknemer de door hem gemaakte verplaatsingskosten worden bewezen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Werknemers - Sociale bijdragen - Berekening - Loon - Verplaatsingen - Terugbetaling - Kosten

- Art. 19, § 2, 4° KB 28 nov. 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

- Art. 14, § 1 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

P.15.0554.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.4 AC nr. ...

Ofschoon artikel 181 Strafwetboek alleen de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber straft, bestraft het ook de niet-mededeling aan de instelling belast met de inning van de sociale zekerheidsbijdragen, van de door het koninklijk besluit van 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling, met toepassing van artikel 38 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels opgelegde gegevens; artikel 2, 1°, a, van dat koninklijk besluit stelt met werknemers gelijk de personen die, anders dan krachtens een arbeidsovereenkomst, arbeid verrichten onder het gezag van een ander persoon.

Werknemers - Mededeling van de gegevens aan de instelling belast met de inning van de sociale zekerheidsbijdragen - Niet-mededeling - Misdrijf - Artikel 181 Sociaal Strafwetboek - Werknemers

S.13.0055.F 16 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150316.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werknemers - Vervoer - Goederenvervoer - Verruiming van de wet van 27 juni 1969 - Draagwijdte

Artikel 3, 5°, van het koninklijk besluit van 28 november 1969 verruimt de toepassing van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders tot de personen die vervoer van goederen verrichten dat hun door een onderneming opgedragen wordt, door middel van voertuigen waarvan zij geen eigenaar zijn of waarvan de aankoop gefinancierd of de financiering gewaarborgd wordt door de ondernemer, alsmede tot die ondernemer: de voorwaarden van die bepaling zijn slechts vervuld wanneer het goederenvervoer is opgedragen aan de personen die ze verrichten, door de onderneming tot wiens ondernemer de toepassing van de wet verruimd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2015, nr. ...

Werknemers - Vervoer - Goederenvervoer - Verruiming van de wet van 27 juni 1969 - Draagwijdte

- Art. 3, 5° KB 28 nov. 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

- Art. 2, § 1, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.12.0034.N 9 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150309.6 AC nr. ...

Artikel 38, §3ter, tweede lid, Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid maakt geen onderscheid naargelang de aard van de tewerkstelling van het bedoelde personeel, zodat de bijdrage die ze omschrijft zonder onderscheid moet worden berekend op alle stortingen die door een werkgever worden verricht om aan zijn contractueel of statutair tewerkgestelde personeelsleden of hun rechtverkrijgenden buitenwettelijke voordelen inzake ouderdom of vroegtijdige dood te verlenen (1). (1) Zie concl. OM.

Werknemers - Bijzondere bijdrage - Toepassingsgebied - Statutaire personeelsleden

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Werknemers - Bijzondere bijdrage - Toepassingsgebied - Statutaire personeelsleden

ZELFSTANDIGEN

S.16.0059.F 28 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220328.3F.3 AC nr. 94

De in artikel 93 van de wet van 30 december 1992 bedoelde verhoging is een verwijlinterest, die verschuldigd is wegens de laattijdige betaling van een belastingschuld, maar geen belasting, en bijgevolg belet artikel 170, § 1, Grondwet niet dat de wetgever de Koning ertoe machtigt de gevallen te bepalen waarin aan de toepassing van de verhoging kan worden verzaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Verhoging - Aard - Verwijlinterest - Mogelijkheid tot verzaking - Bepaling van de modaliteiten - Machtiging aan de uitvoerende macht

- Art. 93 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 170, § 1 De gecoördineerde Grondwet 1994

Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Verhoging - Aard - Verwijlinterest - Mogelijkheid tot verzaking - Bepaling van de modaliteiten - Machtiging aan de uitvoerende macht

- Art. 93 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 170, § 1 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het middel dat aanvoert dat de invordering van de vennootschapsbijdrage ter ondersteuning van het socialezekerheidsstelsel van de zelfstandigen niet mag worden opgedragen aan de socialeverzekeringskassen omdat belastingen slechts kunnen worden geïnd krachtens een machtiging die door de wetgevende macht aan de uitvoerende macht wordt verleend in een begrotingswet of financiewet, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Geen machtiging in een financiewet of begrotingswet

- Artt. 88, b), 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Geen machtiging in een financiewet of begrotingswet

- Artt. 88, b), 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het middel dat aanvoert dat de overeenkomstig artikel 95, § 1, van de wet van 30 december 1992 door de socialeverzekeringskassen ingevorderde bijdrage niet door de wetgevende macht is goedgekeurd en hieruit afleidt dat die bepaling de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met de artikelen 171 en 174, Grondwet schendt, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Goedkeuring door de wetgevende macht - Vereiste

- Art. 95, § 1 Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen
- Art. 10, 11, 171 en 174 De gecoördineerde Grondwet 1994

Zelfs al is de vennootschapsbijdrage ter ondersteuning van het socialezekerheidsstelsel van de zelfstandigen een belasting in de zin van de artikelen 170 en 172 Grondwet, de invordering van die bijdrage door de socialeverzekeringskassen gaat gepaard met toereikende waarborgen, waarbij wordt verzekerd dat de kassen de opdrachten die de wetgever hun heeft toevertrouwd correct uitvoeren, en dat die bepalingen geen onevenredige beperking van de rechten van de betrokken personen tot gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 221.

Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

Zelfstandigen - Vennootschapsbijdrage - Aard - Belasting - Invordering door de socialeverzekeringskassen - Waarborgen

- Artt. 89 en 95, §§ 1 en 1bis Wet 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

- Artt. 10, 11, 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.18.0034.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.4 AC nr. ...

Hoewel uit de vaststellingen van het arrest blijkt dat de betrokken werknemer de hoedanigheid van statutair gemeenteambtenaar moest hebben om tot deskundige bij een intercommunale te kunnen worden benoemd, volgt hieruit niet dat laatstgenoemde die opdracht in zijn hoedanigheid van statutair gemeenteambtenaar heeft vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 263.

Zelfstandigen - Gemeenteambtenaar - Benoemd als deskundige bij een intercommunale - Onderscheid - Gevolg - Sociaal statuut

- Art. 3, § 1, eerste en tweede lid KB nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen

S.17.0074.F 25 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190325.3 AC nr. ...

Het arrest dat de beslissing van de commissie voor vrijstelling van bijdragen dat de te voorziene en niet uitzonderlijke fiscale schulden van de zelfstandige niet tot zijn staat van behoefte hebben geleid als bedoeld in artikel 17, eerste lid, Algemeen Reglement Sociaal Statuut Zelfstandigen, maar niet uitsluit dat dergelijke schulden in bepaalde omstandigheden een zelfstandige in die staat kunnen brengen, marginaal toetst en overweegt dat die schulden te voorzien en niet uitzonderlijk waren, stelt het Hof in staat zijn toezicht uit te oefenen terwijl het niet noodzakelijk is dat het arrest het bedrag ervan vermeldt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 179.

Zelfstandigen - Commissie voor vrijstelling van bijdragen - Beslissing - Motivering - Marginale toetsing - Staat van behoefte - Fiscale schulden

- Art. 17, eerste lid KB nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen

S.18.0032.F 14 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190114.1 AC nr. ...

De artikelen 17 en 22 van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen verlenen aan de Commissie voor vrijstelling van bijdragen de discretionaire bevoegdheid om de staat van behoefte van de zelfstandige werknemer te beoordelen; daaruit volgt dat de arbeidsrechtbank, die kennisneemt van de vordering waarbij de zelfstandige werknemer betreffende de weigering van de commissie betwist om hem de gevraagde vrijstelling toe te kennen, de wettigheid van die beslissing toetst, maar niet in de plaats van de commissie mag treden om diens staat van behoefte te beoordelen (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 18. (2) De artikelen 17 en 22 Sociaal Statuut Zelfstandigen, zoals van kracht vóór de wijziging ervan bij de wet van 25 april 2014.

Zelfstandigen - Sociale bijdragen - Aanvraag tot vrijstelling - Bevoegdheid van Commissie voor vrijstelling van bijdragen - Discretionaire bevoegdheid - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 17 en 22 KB nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen

P.15.1275.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.1 AC nr. 379

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of een krachtens artikel 11.1 van de Verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, zoals van toepassing vÃ³Ã³r de opheffing ervan door artikel 96.1 van de Verordening (EG) nr. 987/2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coÃ¶rdinatie van de socialezekerheidsstelsels, uitgereikte E101-verklaring door een andere rechter dan deze van de uitzendende lidstaat kan worden vernietigd of buiten beschouwing gelaten, indien de feiten die aan zijn oordeel worden onderworpen toelaten vast te stellen dat de verklaring op frauduleuze wijze werd verkregen of ingeroepen, stelt het Hof een prejudiciÃ«le vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Zelfstandigen

Zelfstandigen

S.13.0015.F 14 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151214.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Zelfstandigen - Activiteit in bijberoep

Zelfstandigen - Gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel - Activiteit in bijberoep - Andere gewoonlijke en hoofdzakelijke activiteit uitgeoefend op het Belgisch grondgebied - Verschillende behandeling - Rechtvaardiging

Het bijdragestelsel voor zelfstandigen die, naast hun beroepsactiviteit als zelfstandige, gewoonlijk en hoofdzakelijk een andere beroepsactiviteit uitoefenen, heeft tot doel sommige zelfstandigen, die trouwens bijdragen tot de financiering van de sociale zekerheid, vrij te stellen van bijdragen; rekening houdend met die doelstelling, is het onderscheid dat artikel 35, § 1, a), van het koninklijk besluit van 19 december 1967 maakt tussen de activiteiten die op het Belgisch grondgebied worden uitgeoefend en deze die in het buitenland worden uitgeoefend, onder voorbehoud van de toepassing van de Europese verordeningen of internationale verdragen, redelijkerwijs verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Zelfstandigen - Gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel - Activiteit in bijberoep - Andere gewoonlijke en hoofdzakelijke activiteit uitgeoefend op het Belgisch grondgebied - Verschillende behandeling - Rechtvaardiging

Onder voorbehoud van de toepassing van de Europese verordeningen of internationale verdragen tot regeling van de onderwerping van zelfstandige werknemers aan het Belgische statuut voor de uitoefening van een zelfstandige activiteit in bijberoep, wordt enkel rekening gehouden met de activiteiten die op het Belgisch grondgebied worden uitgeoefend als beroepsactiviteit in hoofdberoep om te bepalen of de werknemer zijn zelfstandige activiteit in bijberoep uitoefent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Zelfstandigen - Activiteit in bijberoep

SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN

C.23.0475.N 14 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250314.1N.2 AC nr. ...

Bij gebrek aan een definitie in de Kansspelwet, moet het begrip “dagbladhandelaar” worden begrepen in zijn gebruikelijke betekenis, namelijk als een handelaar waarvan de verkoop van dagbladen tot zijn hoofdactiviteit behoort (1). (1) Zie concl. OM.

- Kanspelen - Dagbladhandelaar - Begrip

- Art. 43/4, § 5, 1° Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

C.17.0113.N 10 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180910.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 6, 1131 en 1133 Burgerlijk Wetboek volgt dat een overeenkomst die een ongeoorloofde oorzaak heeft omdat zij door de wet is verboden of strijdig is met de goede zeden of met de openbare orde, geen gevolg kan hebben; een rechtsvordering die strekt tot de uitvoering van een dergelijke overeenkomst kan niet worden toegelaten; hieruit volgt dat een rechtsvordering die betrekking heeft op een weddenschap die gesloten werd in strijd met de artikelen 4, §1, Kansspelwet en 1 van koninklijk besluit van 22 december 2010 tot vaststelling van de voorwaarden tot aanneming van weddenschappen buiten kansspelinrichtingen klasse IV, en derhalve in strijd met bepalingen van openbare orde, niet kan worden toegelaten.

- Spelovereenkomst - Ongeoorloofd karakter - Vordering

P.15.0109.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.3 AC nr. 658

Artikel 5 Wet Rookverbod 2009 bepaalde vóór de vernietiging ervan door het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 37/2011 van 15 maart 2011 een uitzondering voor kansspelinrichtingen van klasse I, maar deze uitzondering was beperkt in de tijd; hieruit blijkt dat de wetgever een algemeen rookverbod in kansspelinrichtingen van klasse I niet onverenigbaar achtte met de doelstellingen van de wetgeving op de kansspelen (1). (1) GwH, 15 maart 2011, nr. 37/2011.

- Casino - Wet Rookverbod 2009 - Artikel 5 - Uitzonderingsbepaling voor kansspelinrichtingen van klasse I - Beperking in de tijd van de uitzonderingsbepaling - Draagwijdte

- Art. 5 Wet 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

Het roken in een speelzaal van een kansspelinrichting levert een inbreuk op op het rookverbod dat geldt in plaatsen waar al dan niet tegen betaling diensten aan het publiek worden verstrekt.

- Casino - Wet Rookverbod 2009 - Roken in de speelzaal van een kansspelinrichting - Plaatsen waar diensten aan het publiek worden verstrekt

Uit de wetsgeschiedenis, de aard en de doelstelling van de bepalingen van artikel 2, 3°, b), v, artikel 3, § 1 en artikel 6 Wet Rookverbod 2009, volgt dat het verbod tot het verlenen van diensten in een rookkamer een algemene draagwijdte heeft en niet beperkt is tot enkel het opdienen van dranken (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P. 14.1640.F, AC 2016, nr. 347 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE in Pas. 2016, nr. 347; Cass.16 oktober 2013, AR P.13.0725.F, AC 2013, nr. 525.

- Casino - Wet Rookverbod 2009 - Rookkamer - Verbod tot het verlenen van diensten - Draagwijdte

- Artt. 2, 3°, b), v, 3, § 1, en 6 Wet 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

P.16.1014.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.2 AC nr. 565

Artikel 67 Kansspelwet bevat een eigen en volledige regeling voor de verbeurdverklaring van de in dat artikel opgesomde zaken die in de plaats komt van de gemeenrechtelijke regels inzake de verbeurdverklaring van de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf en die uit het misdrijf voortkomen.

- Kansspelwet - Artikel 67 - Verbeurdverklaring - Toepassingsgebied - Bestaanbaarheid met de gemeenrechtelijke regeling

- Art. 67 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers
- Artt. 42, 1° en 2°, en 43 Strafwetboek

De verbeurdverklaring bedoeld in artikel 67 Kansspelwet is niet enkel een straf, maar ook een beveiligingsmaatregel zodat de strafrechter verplicht is de verbeurdverklaring van de in dat artikel opgesomde zaken te bevelen van zodra hij vaststelt dat het misdrijf is gepleegd, ook indien hij de beklaagde vrijspreekt of het verval van de strafvordering vaststelt; die zaken hoeven geen eigendom van de beklaagde te zijn en zij moeten evenmin in beslag zijn genomen (1). (1) Zie: Cass. 23 december 1986, AR 714, AC 1986-1987, nr. 256.

- Kansspelwet - Artikel 67 - Verbeurdverklaring - Aard

- Art. 67 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers
- Artt. 42, 1° en 2°, en 43 Strafwetboek

De verbeurdverklaring van de illegale vermogensvoordelen die zijn verkregen ingevolge de onwettige exploitatie van een kansspelinrichting wordt overeenkomstig artikel 69 Kansspelwet geregeld door de artikelen 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid, Strafwetboek; bijgevolg is die verbeurdverklaring niet beperkt tot enkel de inzetten bij het spel die als identificeerbare objecten zijn teruggevonden en kan zij per equivalent worden uitgesproken.

- Illegale vermogensvoordelen verkregen ingevolge de onwettige exploitatie van een kansspelinrichting - Verbeurdverklaring - Grondslag

- Art. 69 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers
- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid Strafwetboek

SPORT

P.17.0281.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.2 AC nr. ...

Het Dopingdecreet 2007 bestraft als verboden dopingpraktijk elke chemische of fysieke manipulatie bij enig welke sporter, die bestaat in het achtereenvolgens afnemen, manipuleren en opnieuw toedienen, dit is het geleidelijk terug toedienen door middel van een infuus, van volbloed in de bloedsomloop, zodat elke manipulatie van bloed van een sporter als onderdeel van het geheel van de vermelde handelingen strafbaar is, ongeacht hoe de manipulatie precies wordt uitgevoerd en ongeacht de vraag of de stoffen waaraan het bloed tijdens de manipulatie wordt blootgesteld, al dan niet een legaal karakter hebben.

- Dopingdecreet 2007 - Verboden dopingpraktijk

Voor de strafbaarheid van de gedragingen die door of op grond van het Dopingdecreet 2007 als verboden worden aangemerkt, is niet vereist dat zij een prestatiebevorderend effect hebben; evenmin is enkel de manipulatie waarbij bloed wordt blootgesteld aan illegale stoffen strafbaar

- Dopingdecreet 2007 - Verboden dopingpraktijk - Strafbaarheid - Vereisten

S.14.0001.N 26 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150126.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 2 en 3 van de Arbeidsovereenkomstenwet Betaalde Sportbeoefenaars volgt dat, ongeacht de bewoordingen of de betiteling van de overeenkomst, de tussen een werkgever en een betaalde sportbeoefenaar gesloten overeenkomst wordt vermoed een arbeidsovereenkomst te zijn, die daarenboven ressorteert onder het bediendenstatuut, zonder dat een arbeidsrechtelijk gezag moet worden aangetoond.

- Vermoeden - Draagwijdte - Arbeidsovereenkomst - Begrip en bestaansvereisten - Betaalde sportbeoefenaars

STAAT

S.21.0003.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.8 AC nr. ...

De internationaalrechtelijke gewoonteregel inzake de immuniteit van staten verbiedt de gerechten van een staat om hun rechtsprekende bevoegdheid uit te oefenen over een andere staat die hiermee niet heeft ingestemd: van die regel wordt afgeweken wanneer de tegen de vreemde staat ingestelde rechtsvordering niet betrekking heeft op een handeling die hij heeft verricht in de uitoefening van zijn publiekrechtelijke macht, maar op een bestuurshandeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 455.

- Internationale gewoonte - Immuniteit van de Staten - Immuniteit van rechtsmacht - Regel - Draagwijdte - Exceptie

De internationaalrechtelijke gewoonteregel van de immuniteit van staten, uitgedrukt aan het begin van artikel 19 van het verdrag van de Verenigde Naties inzake de immuniteit van rechtsmacht van de staten en hun eigendommen, tot stand gekomen te New York op 2 december 2004, verbiedt dwangmaatregelen die erop gericht zijn een staat te verplichten een rechterlijke beslissing ten uitvoer te leggen die door een rechter van een andere staat is gewezen.

- Immuniteit van de Staten - Immuniteit van rechtsmacht - Draagwijdte - Grenzen - Tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing gewezen door een gerecht van een andere staat - Dwangmaatregelen

- Art. 19 Verdrag van de Verenigde Naties inzake de immuniteit van rechtsmacht van staten en hun eigendommen van 2 december 2004

Wanneer de rechtsvordering betreffende een bestuursdaad van een vreemde staat gegrond is op feiten waaruit het bestaan van een misdrijf blijkt, zoals bepaald in de wetgeving van de staat wier gerechten van de zaak hebben kennisgenomen, verzet de vrijstelling van strafvervolging van de vreemde staten zich er weliswaar tegen dat de vreemde staat het voorwerp zou uitmaken van een strafvervolging, maar staat ze er niet aan in de weg dat er een burgerlijke rechtsvordering wordt ingesteld dat op dat misdrijf gegrond is of dat er een rechtsnorm wordt toegepast die, zoals met name artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, een dergelijke rechtsvordering onderwerpt aan een specifieke verjaringsregeling, die inhoudt dat de bestanddelen van het misdrijf jegens de vreemde staat als bewezen worden beschouwd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 455.

- Exceptie betreffende een bestuurshandeling - Vrijstelling van strafvervolging - Immuniteit van de Staten - Immuniteit van rechtsmacht - Draagwijdte - Grenzen - Gevolgen voor de burgerlijke rechtsvordering - Gevolgen voor de procedureregels zoals de verjaring

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

Krachtens een internationale gewoonteregel, uitgedrukt in artikel 1 van het Verdrag inzake de rechten en plichten van Staten, ondertekend te Montevideo op 26 december 1933, moet de staat aan de volgende voorwaarden voldoen: een bevolking, een afgebakend gebied, een overheid die een reëel en effectief gezag uitoefent, en het vermogen om met de andere staten relaties aan te gaan; het bestaan van een staat is niet afhankelijk van zijn erkenning door andere staten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

- Bestaanscriteria - Erkenning door andere staten

Het arrest leidt uit zijn vaststelling dat voldaan is aan de criteria van artikel 1 van het Montevideo-verdrag, dat een internationale gewoonteregel uitdrukt, wettig af dat Palestina een Staat vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Bestaanscriteria - Palestina

Het Montevideo-verdrag, waarbij België zich niet heeft aangesloten, is geen wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Bestaanscriteria - Middel dat schending aanvoert van het Montevideo-verdrag van 26 december 1933 - Ontvankelijkheid

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

De definitie van de staat op grond van de criteria van een bevolking, een afgebakend gebied, een regering die een reëel en effectief gezag uitoefent, en het vermogen om met andere staten relaties aan te gaan, vormt een internationale gewoonteregel waarvan de draagwijdte niet regionaal gebonden is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Bestaanscriteria - Grondslag - Internationaal gewoonterecht

Het begrip “staat” in de zin van artikel 1 van het Verdrag van New York van 28 september 1954 komt voort uit de internationale gewoonteregel en wordt niet anders uitgelegd volgens de rechtsorde van elke staat die bij dat verdrag is aangesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Verdrag van New York van 28 september 1954 - Uitlegging van het begrip “staat” - Impact van de rechtsorde

van elke staat die bij het verdrag is aangesloten

- Art. 1 Verdrag betreffende de status van Staatlozen, ondertekend op 28 september 1954, te New York

De hoven en rechtbanken kunnen, bij de beoordeling van de staatloosheid, bepalen of een collectiviteit een staat vormt, zonder dat de erkenning van die staat door de Koning in dat opzicht een doorslaggevend criterium is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

- Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0400.N 18 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190218.4 AC nr. ...

Artikel 1 van het Verdrag van 28 september 1954 betreffende de Status van Staatlozen, bepaalt dat voor de toepassing van dit verdrag als "staatloze" geldt een persoon die door geen enkele Staat, krachtens diens wetgeving, als onderdaan wordt beschouwd; krachtens het internationaal recht zoals dit onder meer is neergelegd in artikel 1 van het Verdrag van Montevideo (Montevideo Convention on the Rights and Duties of States) van 26 december 1933, is er sprake van een Staat wanneer de volgende elementen aanwezig zijn: een bevolking, een welbepaald grondgebied en een regering die daadwerkelijk en effectief gezag uitoefent en de bekwaamheid heeft betrekkingen met andere Staten te onderhouden; de totstandkoming van een Staat is, in beginsel, niet afhankelijk van zijn erkenning door andere Staten.

- Bestaansvoorwaarden

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Burgerlijke aansprakelijkheid - Staatsorgaan - Aangestelde van de Staat

- Burgerlijke aansprakelijkheid - Staatsorgaan - Aangestelde van de Staat - Geldend juridisch stelsel

Artikel 3 van de wet van 10 februari 2003 betreffende de aansprakelijkheid van en voor personeelsleden in dienst van openbare rechtspersonen, bepaalt dat openbare rechtspersonen aansprakelijk zijn voor de schade die hun personeelsleden aan derden berokkenen bij de uitoefening van hun dienst, op de wijze waarop aanstellers aansprakelijk zijn voor de schade aangericht door hun aangestelden, en dit ook wanneer de toestand van deze personeelsleden statutair is geregeld of zij gehandeld hebben in de uitoefening van de openbare macht; door het stelsel van de aansprakelijkheid als bepaald in artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek te veralgemenen, werkt die wet het onderscheid weg tussen het bestaande stelsel naargelang de veroorzaker van de schade als een orgaan dan wel als een aangestelde wordt beschouwd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Burgerlijke aansprakelijkheid - Staatsorgaan - Aangestelde van de Staat - Geldend juridisch stelsel

De organen van de Staat zijn die welke, krachtens de wet of op grond van in het kader van de wet genomen beslissingen of verleende machtigingen, over een deel, hoe miniem ook, van de door de Staat uitgeoefende openbare macht beschikken dan wel bevoegd zijn om de Staat ten aanzien van derden te verbinden; de appelrechters, die oordelen dat belastingambtenaren, aangesteld om toezicht te houden op het casino en wier taak beperkt was tot een toezichthoudende rol, aangestelden van de Staat waren, hebben het wetsbegrip staatsambtenaar niet miskend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Burgerlijke aansprakelijkheid - Staatsorgaan - Aangestelde van de Staat

C.13.0558.N 10 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151210.6 AC nr. ...

Hoewel de Staat een en ondeelbaar is en de onderscheiden departementen geen eigen van de Staat onderscheiden rechtspersoonlijkheid hebben, wordt de Staat, in zijn buitengerechtelijke of gerechtelijke verhoudingen met derden, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de minister van het departement waarop die verhoudingen betrekking hebben en voor zover die van belang zijn voor de begroting van dat departement; de aanwijzing van een onbevoegd departement als vertegenwoordiger van de Staat heeft evenwel tot gevolg dat dit departement het bevoegde departement in de plaats kan stellen (1). (1) Cass. 15 maart 2012, AR F.10.0143.N, AC 2012, nr. 170; zie ook Cass. 21 april 1988, AR nr. 6123, AC 1988-89, nr. 479, met concl. van advocaat-generaal D'Hoore.

- Vertegenwoordiging - Buitengerechtelijke of gerechtelijke verhoudingen met derden - Wijze - Aanwijzing van een onbevoegd departement

- Art. 705, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de wetgever beoogde om de moeilijkheden voor de eiser te milderen bij de aanduiding van de bevoegde minister en ervan uitging dat de bevoegdheidsdiscussie tussen de departementen onderling kon worden geregeld door een indeplaatsstelling via conclusie, en bij gebreke hieraan, verder kon geprocedeerd worden zonder indeplaatsstelling, hetzij tegen het oorspronkelijk in het geding betrokken departement; het feit dat de indeplaatsstelling in de regel bij conclusie gebeurt, belet niet dat dit bij een andere proceshandeling geschiedt.

- Vertegenwoordiging - Aanduiding van de bevoegde minister - Bevoegdheidsdiscussie tussen de departementen - Wijze - Procedurele gevolgen

- Art. 705, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

F.13.0153.N 24 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150424.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Onrechtmatige overheidsdaad - Benadeelde - Schuldvordering - Tijdstip van ontstaan

- Schuldvorderingen op de Staat - Bijzondere verjaringstermijn van 5 jaar - Tijdstip van aanvang

De bijzondere verjaringstermijn van vijf jaar voor schuldvorderingen op de Staat waarin artikel 100, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit voorziet, neemt een aanvang op de eerste januari van het begrotingsjaar waarin de schuldvordering is ontstaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Schuldvorderingen op de Staat - Bijzondere verjaringstermijn van 5 jaar - Tijdstip van aanvang

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

In geval van een onrechtmatige overheidsdaad ontstaat de schuldvordering in de regel op het ogenblik waarop de schade ontstaat of waarop haar toekomstige verwezenlijking, naar redelijke verwachting, vaststaat; de omstandigheid dat de omvang van de schade op dat tijdstip nog niet precies kan worden bepaald, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Tijdstip van ontstaan - Onrechtmatige overheidsdaad - Benadeelde - Schuldvordering

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

---

C.14.0360.F 2 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150402.7 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Deposito- en Consignatiekas - Interest - Betaling - Rechthebbende

De Deposito- en Consignatiekas betaalt voor rekening van de Schatkist een interest uit aan de rechthebbenden van elk geconsigneerd bedrag; de rechthebbende, in de zin van die regel, is de persoon aan wie de geconsigneerde bedragen op grond van de voorgelegde stukken moeten worden gestort (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

- Deposito- en Consignatiekas - Interest - Betaling - Rechthebbende

- Artt. 11, eerste lid, en 16 KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

STEDENBOUW

ALGEMEEN

C.24.0264.N 7 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250407.3N.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat een ruimtelijk uitvoeringsplan en de erbij horende stedenbouwkundige voorschriften het begrip "lokaal bedrijf" niet definiëren heeft niet tot gevolg dat het bestuur bij de uitlegging of de toepassing ervan over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt noch dat de rechter verplicht is om dit begrip te interpreteren rekening houdend met een vergunning die door het bestuur werd afgeleverd. (Art. 2.1 van de verordenende stedenbouwkundige voorschriften van het GRUP-Henkelsite)

Algemeen - Ruimtelijk uitvoeringsplan - Stedenbouwkundige voorschriften - Lokaal bedrijf - Definitie - Gevolg

- Art. 38, § 1, eerste lid, 1° en 2° Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

De verordenende stedenbouwkundige voorschriften van een ruimtelijk uitvoeringsplan dienen omwille van de rechtszekerheid in de regel letterlijk te worden uitgelegd; indien een begrip niet wordt gedefinieerd in de stedenbouwkundige voorschriften van het ruimtelijk uitvoeringsplan moet het worden uitgelegd naar de betekenis ervan in het algemeen spraakgebruik.

Algemeen - Ruimtelijk uitvoeringsplan - Stedenbouwkundige voorschriften - Begrippen - Geen definitie - Gevolg

- Art. 38, § 1, eerste lid, 1° en 2° Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

P.21.1022.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3 AC nr. ...

Noch uit artikel D.VII.4 WRO, noch uit enige andere bepaling van dat wetboek volgt dat het verzuim om de in voormeld artikel D.VII.4 bedoelde voorafgaande waarschuwing aan de vermoedelijke overtreder te richten, leidt tot de niet-ontvankelijkheid van de daaropvolgende vervolging; het recht op een eerlijk proces betekent niet het recht op een termijn om de overtreding te regulariseren vóór de strafvordering wordt ingesteld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 273.

Algemeen - Inbreuk op het (Waals) Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling - Proces-verbaal van vaststelling - Voorafgaande waarschuwing zoals bedoeld in artikel D.VII.4 - Verzuim - Invloed - Recht op een eerlijk proces

- Art. D.VII.4 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.27 AC nr. ...

De rechter oordeelt in elke zaak afzonderlijk en aan de hand van de bijzondere omstandigheden ervan of er binnen een redelijke termijn is beslist over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging en bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de complexiteit van de zaak, het gedrag van de partijen en de bevoegde overheden, alsook het belang van de zaak voor die partijen; wanneer de strafvervolging betrekking heeft op de regelgeving betreffende de ruimtelijke ordening, het milieu- of omgevingsrecht en de huisvesting, waarbij de herstelvordering een onderdeel is van de strafvordering in de ruime zin, kan de strafrechter, behoudens wanneer de beklaagde ondubbelzinnig te kennen heeft gegeven niet vrijwillig tot herstel of regularisatie te zullen overgaan, bij de beoordeling van de redelijkheid van de termijn van de strafvervolging rekening houden met de mogelijkheden die aan de beklaagde werden toegekend om vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie van de wederrechtelijke toestand (1). (1) Cass. 23 februari 2021, AR P.20.0983.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.12.

Algemeen - Redelijke termijn - Beoordeling - Mogelijkheden om vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie - Gevolg

Algemeen - Redelijke termijn - Beoordeling - Mogelijkheden om vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie - Gevolg

C.19.0079.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.13 AC nr. ...

De decreetgever beoogt met artikel 5, § 1, 3° Vlaamse Wooncode niet enkel de fysieke, materiële en structurele aanwezigheid van de nodige verwarmingsmiddelen of de mogelijkheid om die middelen op een veilige manier aan te sluiten, maar ook de continue werking van de verwarmingsinstallatie te waarborgen.

Algemeen - Vlaamse Wooncode - Artikel 5, § 1, 3° - Elementaire woonkwaliteitsvereisten - Verwarming - Aanwezigheid van verwarmingsmiddelen

- Art. 5, § 1, 3° Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

C.18.0605.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.1 AC nr. ...

Landschappelijk waardevol agrarisch gebied maakte tot 1 september 2009 ruimtelijk kwetsbaar gebied uit zodat de instandhouding van stedenbouwkundige inbreuken in dit gebied tot dan strafbaar was (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Landschappelijk waardevol agrarisch gebied - Aard - Stedenbouwkundige inbreuken - Instandhouding

- Art. 1.1.2, 10° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 146, derde en vierde lid Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

P.16.1161.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.1 AC nr. ...

De aard van de door de artikelen 4.2.1.5°, a), en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde handelingen valt niet te vergelijken met de aard van de door de artikelen 4.2.1, 6°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde handelingen, zodat de daders van deze misdrijven zich niet in een vergelijkbare rechtstoestand bevinden (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2017, AR P.15.1340.N, AC 2017, nr. 159.

Algemeen - Het zonder stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken van een grond - Het onvergund wijzigen van de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed - Aard van de handelingen

De artikelen 4.2.1, 6°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bestraffen het geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed waarvan de functiewijziging als vergunningsplichtig is aangemerkt, alsook het voortzetten van die wijziging of het in stand houden ervan, waarbij dit misdrijf zich voltrekt op het ogenblik dat de functiewijziging zich realiseert en de instandhouding ervan bestaat in het schuldig verzuim om aan het bestaan van de wederrechtelijk doorgevoerde functiewijziging een einde te maken.

Algemeen - Vergunningsplichtige functiewijziging - Wijzigen van de functie en het in standhouden ervan

Het misdrijf van het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor opslag zonder stedenbouwkundige vergunning wordt voortgezet in de zin van artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, en de verjaring loopt niet zolang blijvend handelingen tot gebruik, zonder een tussentijdse onderbreking die tot verjaring leidt, worden gesteld, terwijl, indien dergelijke daden niet langer worden gesteld, het niet vergund maar vergunningsplichtig gewoonlijk gebruik van de grond wordt in stand gehouden, dit is de onthouding van de dader om door enige handeling aan het bestaan van de toestand van onrechtmatig gebruik van de grond een einde te maken.

Algemeen - Het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor opslag - Afwezigheid van stedenbouwkundige vergunning - Voorzetten van het misdrijf - In standhouden van het misdrijf - Onderscheid

Het niet-vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften is geen voortdurend misdrijf, dit is een misdrijf dat bestaat in een ononderbroken en door de dader bestendigde wederrechtelijke toestand; daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk als dusdanig een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben en verscheidene daden van gebruik wegens eenheid van opzet kunnen een enkel voortgezet misdrijf opleveren, zodat onder voortzetten in de zin van artikel 146, eerste lid, 6° Stedenbouwdecreet 1999 en artikel 6.1.1, eerste lid, 6°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening valt het stellen van daden van gebruik van een weekendverblijf in een gebied bestemd voor dag en verblijfsrecreatie voor andere doeleinden dan dag- en verblijfsrecreatie (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2016, AR C.15.0102.N. AC 2016, nr. 140 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 8 februari 2013, AR C.11.0617.N, AC 2013, nr. 96 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0843.N, AC 2012, nr. 16.

Algemeen - Gebied voor dag- en verblijfsrecreatie - Gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften - Aard van het misdrijf

Met gewoonlijk gebruik in de zin van de artikelen 99, §1, eerste lid, 5°, a) en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 beoogt het decreet geen vergunningsplicht voor de toevallige opslag van materialen, materieel of afval, maar een gebruik van de grond dat een zekere regelmaat vertoont en een zekere tijd moet duren, waarbij het misdrijf van het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken van die grond voor opslag bestaat van zodra door meerdere handelingen van gebruik, zonder dat daartoe de nodige vergunning werd verkregen, het gewoonlijk gebruik ontstaat.

Algemeen - Het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor opslag - Vergunningsplicht

Uit de samenhang tussen de artikelen 99, §1, eerste lid, 5°, a) en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 5°, a), en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, die het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van allerlei materialen, materieel of afval bestraffen, de erin gebruikte terminologie en de wetsgeschiedenis volgt niet dat indien op de bedoelde grond voorafgaand zonder stedenbouwkundige vergunning in strijd met de artikelen 99, §1, eerste lid, 1°, en 146, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999 of met de artikelen 4.2.1, 1°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een constructie werd opgetrokken of geplaatst, en de grond met daarop die niet-vergunde constructie vervolgens gewoonlijk wordt gebruikt voor het opslaan van allerlei materialen, materieel of afval, er voor dat gewoonlijk gebruik van die grond voor die opslag, geen stedenbouwkundige vergunning is vereist.

Algemeen - Gewoonlijk gebruik van een grond voor opslag - Voorafgaande onvergunde oprichting van een vergunningsplichtige constructie op die grond

P.16.1104.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.1 AC nr. 705

In de fase van de strafrechtelijke handhaving, dit is van zodra er een redelijk vermoeden van misdrijf is, kunnen de in artikel 16.3.10 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bedoelde toezichthouders, hun toezichtrechten niet meer uitoefenen.

Algemeen - Handhaving - Toezichthouders - Toezichtrechten

- Art. 6.1.5, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 107bis Bosdecreet 13 juni 1990
- Art. 16.3.10 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Uit de enkele omstandigheid dat een toezichthouder optreedt naar aanleiding van een aangifte en vervolgens gericht zoekt, volgt niet dat hij een huiszoeking uitvoert als bedoeld door artikel 6.1.5, derde lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Algemeen - Handhaving - Toezicht - Toezichthouder die optreedt naar aanleiding van een anngifte en vervolgens

gericht zoekt

- Art. 6.1.5, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Artt. 16.3.9, § 1, en 16.3.10 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

P.14.1114.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.1 AC nr. ...

Wanneer, met toepassing van artikel 301, derde lid, Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO), de verrichtingen van opsporing en vaststelling de kenmerken van een huiszoeking dragen, mogen ze door de ambtenaren en gezagsdragers enkel worden uitgevoerd indien er aanwijzingen zijn voor het bestaan van een misdrijf en de persoon die ter plaatse aanwezig is daarvoor de toestemming heeft gegeven of op voorwaarde dat de politierechter hen daartoe heeft gemachtigd; die bepaling schrijft niet voor dat het proces-verbaal dat na een huiszoeking wordt opgemaakt, de aanwijzingen vermeldt van een vóór het opstellen daarvan bestaand misdrijf en de toestemming van de personen die ter plaatse aanwezig zijn.

Algemeen - Brussels Gewest - Opsporing en vaststelling van overtredingen - Huiszoeking

ALLERLEI

P.23.1062.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.1 AC nr. ...

Wanneer een ontvankelijk cassatieberoep wordt gericht tegen de beslissing die een herstelmaatregel inzake stedenbouw beveelt, kan het Hof, in dit kader, ambtshalve een middel van miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoeren (1). (Impliciete oplossing). (1) Wat betreft deze grief en de ambtshalve aangevoerde middelen, zie resp. R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nrs. 473 e.v. [inz. 480 en noot 1701] en 852.

Allerlei - Herstelmaatregel - Ontvankelijk cassatieberoep - Miskenning van de bewijskracht van de akten - Ambtshalve aangevoerd middel

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.21.1311.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.6 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de gemeenteoverheid, omwille van de openbare hygiëne, de raamprostitutie aan stedenbouwkundige of sanitaire normen onderwerpt, kan niet worden afgeleid dat de exploitant of de houder van de inrichting zelf zou zijn vrijgesteld van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid die gepaard gaat met de winst die hij eruit haalt (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 825.

Allerlei - Misdrijven van het houden van een huis van ontucht of prostitutie en van het exploiteren van ontucht of prostitutie - Gemeentereglement tot vaststelling van stedenbouwkundige en sanitaire normen van toepassing op de plaatsen van raamprostitutie - Stedenbouwkundige vergunning en conformiteitsbewijs - (Geen) onoverkomelijke rechtsdwaling

- Artt. 71 en 380 Strafwetboek

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.10 AC nr. ...

Het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning, thans omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens, strafbaar gesteld door artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zoals van toepassing voor 1 maart 2018, thans artikel 6.2.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zoals van toepassing vanaf 1 maart 2018, is een opzettelijk misdrijf.

Allerlei - Het zonder vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren - Moreel bestanddeel - Aard - Begrip

- Artt. 6.1.1., eerste lid, 1°, thans 6.2.1., eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009

houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Allerlei - Het zonder vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren - Moreel bestanddeel - Aard - Begrip

- Artt. 6.1.1., eerste lid, 1°, thans 6.2.1., eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.21.0214.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.10 AC nr. ...

De rechter schendt de decretale en reglementaire bepalingen die de merkbare wijziging van het bodemreliëf zonder voorafgaande vergunning bestraffen niet, wanneer hij die afleidt uit de vaststelling dat, de stedenbouwkundige vergunning werd afgeleverd om een ophoging en niet een ingraving te verwezenlijken die uitsluitend bestaat uit grond en gesteente in hun natuurlijke staat, afkomstig van het grondgebied van de gemeente of uit de omgeving ervan, dat de beklaagden enkele duizenden kubieke meter grond hebben uitgegraven en hierbij dieper hebben gegraven dan het natuurlijke niveau van het terrein, en dat de oorspronkelijke grond werd vervangen door ophogingen van onbekende herkomst en samenstelling, die op zijn minst gedeeltelijk niet-conform zijn.

Allerlei - (Waals) Wetboek Ruimtelijke ontwikkeling - Merkbare wijziging van het bodemreliëf - Begrip - Stedenbouwkundige vergunning afgeleverd voor een ophoging en niet een ingraving - Uitgraving en opvulling met niet-conforme ophogingen

- Art. R.IV.4-3 Waalse wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling - Reglementair deel
- Artt. D.IV.4, 9°, en D.VII.1, § 1, 1° en 2° Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

P.20.0221.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.24 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 20bis, § 8, eerste lid, Vlaamse Wooncode, de wetsgeschiedenis en de algemene economie van de regeling volgt dat indien de rechter veroordeelt wegens één van de misdrijven, bepaald in artikel 20, § 1, Vlaamse Wooncode, of daarvoor de opschorting van de uitspraak van de veroordeling gelast, hij verplicht is de wooninspecteur en het college van burgemeester en schepenen te machtigen om de herhuisvestingskosten, vermeld in artikel 17bis, § 2, Vlaamse Wooncode, te verhalen op de overtreder.

Allerlei - Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis, § 8 - Veroordeling voor één van de misdrijven bepaald in artikel 20, § 1 - Verhalen van de kosten op de overtreder - Draagwijdte

P.17.0815.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.3 AC nr. ...

Een verzuim kan tot strafbare deelneming leiden, niet alleen wanneer de mededader een positieve plicht tot handelen heeft maar ook wanneer zijn verzuim een positieve aansporing vormt om een overtreding te begaan (1); aldus kunnen de bij de aanwending van een terrein door het oprichten van vaste of mobiele installaties begane overtredingen ten laste worden gelegd aan diegene die ze heeft opgericht alsmede aan de eigenaar die daarmee heeft ingestemd of die deze toestand heeft gedoogd. (1) Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269; Cass. 23 november 1999, AR P.98.1185.N, AC 1999, nr. 624; zie ook Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513, met concl. van advocaat-generaal met opdracht A. WINANTS (§§11 e.v.); Cass. 29 november 2011, AR P.11.0573.N, AC 2011, nr. 652; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F, AC 2009, nr. 467; Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2008, nr. 737; Cass. 26 februari 2008, AR P.06.1518.N, AC 2008, nr. 129.

Allerlei - Wallonië - Oprichten van vaste of mobiele installaties - Moreel bestanddeel - Verzuim - Eigenaar die met de toestand heeft ingestemd of die deze heeft gedoogd

- Artt. D.IV.4, eerste lid, 1° en 9°, en D.VII.1, § 1 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling
- Art. 66 Strafwetboek

C.13.0517.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

Het misdrijf van instandhouding dat bestaat in het schuldig verzuim om aan het bestaan van de wederrechtelijk uitgevoerde werken een einde te maken, is een voortdurend misdrijf dat te onderscheiden is van het aflopend misdrijf van uitvoering; hierbij is niet vereist dat de instandhouder van de werken ook de uitvoerder ervan was (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

- Art. 6.1.1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.13.0399.N 17 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160317.8 AC nr. ...

Artikel 9 Monumentendecreet verzet zich tegen het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen of verkavelingsvergunningen die de facto leiden tot de opheffing van de bescherming als monument of als stads- of dorpsgezicht; hieruit kan niet worden afgeleid dat het steeds tot het wezen van het beschermingsbesluit behoort de bestaande toestand te behouden en dat een bouw- of verkavelingsvergunning op de gronden die zijn opgenomen in het beschermingsbesluit, altijd vereist dat het beschermingsbesluit voorafgaandelijk wordt opgeheven (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Monumenten - Beschermingsbesluit - Verordenende kracht - Draagwijdte - Bouw- of verkavelingsvergunning

- Art. 9 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Monumenten - Beschermingsbesluit - Verordenende kracht - Draagwijdte - Bouw- of verkavelingsvergunning

C.14.0333.F 4 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160304.2 AC nr. ...

Een maatregel van inmenging dient een billijk evenwicht te handhaven tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van de grondrechten van personen; er moet een redelijk verband van evenredigheid bestaan tussen de aangewende middelen en het beoogde doel; wanneer het geschil betrekking heeft op een maatregel van reglementering van het gebruik van eigendom, is het gebrek aan vergoeding een van de factoren waarmee rekening moet worden gehouden om te bepalen of het billijk evenwicht geëerbiedigd werd, maar kan dat gebrek aan vergoeding op zichzelf nooit een schending van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden opleveren.

Allerlei - Eerste aanvullend protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden - Artikel 1 - Bestemming van een voor woningbouw bestemd perceel tot groengebied - Bestemming van een perceel tot woongebied maar in de beschermingsperimeter als landschap opgenomen - Vergoeding

- Art. 1, eerste aanvullend protocol Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0085.N 29 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151229.1 AC nr. ...

Agrarische activiteiten zijn activiteiten gericht op de productie van vruchten, gewassen of vee en para-agrarische activiteiten zijn activiteiten die onmiddellijk bij landbouw aansluiten of erop afgestemd zijn; een hondenkwekerij is vreemd aan landbouw en kan evenmin worden aangemerkt als een para-agrarisch bedrijf want het fokken van honden sluit immers niet onmiddellijk aan bij landbouw of is evenmin erop afgestemd (1). (1) Zie RvSt. nr. 96811 van 21 juni 2001, RvSt. nr. 112780 van 21 november 2002, RvSt. nr. 161270 van 12 juli 2006, RvSt. nr. 167375 van 1 februari 2007; RvSt. nr. 201009 van 17 februari 2010.

Allerlei - Agrarische en para-agrarische activiteiten

- Art. 2, § 1 Besluit van de Vlaamse regering 14 april 2000 tot bepaling van de vergunningsplichtige

functiewijzigingen

- Art. 4.2.1, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

BOUWVERGUNNING

C.24.0391.F 12 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250912.1F.3 AC nr. ...

De vernietiging van een stedenbouwkundige vergunning door de Raad van State leidt met terugwerkende kracht tot de vernietiging van die onwettige vergunning erga omnes, zodat de constructie als onvergund moet worden beschouwd wanneer ze op grond van de vernietigde vergunning is opgetrokken; hieruit volgt dat de instandhouding van een vergunningsplichtige constructie na de kennisneming van een dergelijke vernietiging een misdrijf uitmaakt, zelfs als de bouwwerken vóór de vernietiging werden uitgevoerd; noch het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet noch het legaliteitsbeginsel van het misdrijf staan hieraan in de weg.

Bouwvergunning - Stedenbouwkundige vergunning - Nietigverklaring - Instandhouding van een constructie - Gevolg

- Art. D.VII.1 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. 154, 3° Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1495.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters oordelen dat het litigieuze pand niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een medehuur die betrekking had op één enkele woning, maar dat het werd verdeeld in verschillende particuliere wooneenheden die, weliswaar door één enkele overeenkomst, aan vijftien huurders werden toegewezen, waarbij elke bewoner de door hem gekozen woning bewoonde en zijn huur en lasten individueel betaalde, zonder dat er tussen hen enige hoofdelijkheid bestond, miskennen zij aldus niet het wettelijk begrip “wijziging van het gebruik van een goed”.

Bouwvergunning - Brussels Gewest - Wijziging van het gebruik van een goed - Begrip

- Art. 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
- Art. 306 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
- Art. 300, 1° et 2° Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
- Art. 98, § 1, 5° Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

Krachtens artikel 98, § 1, eerste lid, 12°, BWRO, in de versie die van toepassing was op het ogenblik van de feiten, mag niemand zonder voorafgaande vergunning het aantal woningen in een bestaand bouwwerk wijzigen; de rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of een bouwwerk een of meer wooneenheden heeft; bij gebrek aan een specifieke omschrijving moet het begrip woning, wat betreft de strafbaarstelling, in de gebruikelijke zin worden begrepen (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Bouwvergunning - Brussels Gewest - Wijziging van het aantal woningen in een bestaand bouwwerk - Onaantastbare beoordeling in feite van de rechter - Woning - Begrip

- Art. 98, § 1, 12° Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.21.0402.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.12 AC nr. ...

Uit de artikelen 4.4.1, § 3, derde lid, 6.1.1, eerste lid, 6°, en 6.2.1, eerste lid, 4° Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat het gebruik van een gebouw waarvan de functie werd gewijzigd zonder de daartoe bij toepassing van artikel 4.2.1, 6°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening vereiste vergunning, in beginsel niet langer als strijdig met de voorschriften van onder meer gewestplannen wordt beschouwd en derhalve niet meer strafbaar is op grond van artikel 6.2.1, eerste lid, 4°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening; hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat het doorvoeren van een in artikel 4.2.1, 6°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde functiewijzing zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning, thans omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, wel strafbaar is gebleven; het gebruik van een bebouwd onroerend goed voor een bepaalde functie die eerder werd gewijzigd zonder de vereiste vergunning, moet immers worden onderscheiden van het doorvoeren van die functiewijziging zelf (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Bouwvergunning - Handelingen in strijd met een gewestplan - Wijzigingen van de hoofdfunctie van een gebouw zonder omgevingsvergunning - Vergunningsplichtige handelingen - Voorwaarden

- Artt. 4.4.1, § 3, derde lid, 6.1.1, eerste lid, 6°, en 6.2.1, eerste lid, 4° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

---

P.21.1288.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.5 AC nr. ...

Volgens artikel 1.3 Vrijstellingsbesluit zijn de bepalingen van dit besluit maar van toepassing voor zover de bedoelde handelingen niet strijdig zijn met, onder meer, de uitdrukkelijke voorwaarden van stedenbouwkundige vergunningen, thans omgevingsvergunningen voor stedenbouwkundige handelingen; hieruit volgt dat de vrijstelling van de vergunningsplicht niet geldt wanneer aan een constructie waarvoor een stedenbouwkundige vergunning, thans omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, werd verleend, werken of handelingen zoals bedoeld in het Vrijstellingsbesluit worden uitgevoerd die in strijd zijn met een uitdrukkelijke voorwaarde van die vergunning.

Bouwvergunning - Voorwaarden van de omgevingsvergunning bij wederopbouw van een woning of aanhorigheid - Werken uitgevoerd in strijd met de vergunning - Vrijstelling van vergunning voor binnenverbouwingen

- Artt. 1.3 en 3.1.4° Besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 tot bepaling van stedenbouwkundige handelingen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is
- Art. 4.2.3 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

---

P.20.0683.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.4 AC nr. ...

Het gewoonlijk gebruik blijft bestaan zolang de grond verder wordt gebruikt voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval, namelijk omdat er positieve daden worden gesteld waarbij met een zekere regelmaat wordt overgegaan tot het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen materialen, materieel of afval op de bewuste grond; de verjaring van de strafvordering neemt dan ook slechts een aanvang op het ogenblik dat de grond niet langer wordt gebruikt voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval door positieve daden van het stallen en verwijderen van voertuigen met een zekere regelmaat.

Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval - Duurtijd

Het in artikel 4.2.14, § 2, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde vermoeden van vergunning geldt niet voor de in artikel 4.2.1, 5°, a) en b), Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening omschreven vergunningsplichte handelingen van het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, of van allerlei materialen, materieel of afval, of voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens.

Bouwvergunning - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval - Vermoeden van vergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke

Ordening - Toepassing

- Artt. 4.2.1, 5°, a), en b), en 4.2.14, § 2 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, of van allerlei materialen, materieel of afval, strafbaar gesteld krachtens de artikelen 4.2.1,5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, is geen aflopend misdrijf, maar een gewoontemisdrijf; met gewoonlijk gebruik beoogt de decreetgever geen vergunningsplicht voor het toevallig opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval, maar vereist hij een gebruik van de grond met een zekere regelmaat over een zekere periode vooraleer een stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk is; het misdrijf bestaat van zodra door meerdere handelingen van gebruik zonder dat daartoe de nodige vergunning was verkregen, het gewoonlijk gebruik ontstaat, wat de rechter onaantastbaar in feite beoordeelt (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.16.1161.N, AC 2018, nr. 62; Cass. 7 maart 2017, AR P.15.1340.N, AC 2017, nr. 159.

Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval - Vergunningsplicht

- Artt. 4.2.1, 5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.18.0990.N 23 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190423.3 AC nr. ...

De toepasselijkheid van het door artikel 4.2.14, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening ingevoerde vermoeden van vergunning vereist dat hij die zich erop beroept aantoont dat de constructie werd gebouwd vóór de referentiedatum van 22 april 1962 en dat het nog steeds gaat om dezelfde constructie, zodat indien de constructie zodanig is gewijzigd of aangepast dat ze niet langer kan worden beschouwd als een bestaande constructie, het vermoeden van vergunning niet kan worden ingeroepen; het staat aan de rechter te oordelen of de constructie zodanig is gewijzigd of aangepast dat die niet langer te beschouwen is als een bestaande constructie en bij die beoordeling kan de rechter rekening houden met verbouwingen aan of uitbreidingen van de constructie en kan hij in aanmerking nemen of de werken aan de constructie gelet op hun aard en hun omvang niet louter het onderhoud of de instandhouding ervan beogen.

Bouwvergunning - Vermoeden van vergunning - Voorwaarden - Beoordeling

- Art. 4.2.14, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.18.0525.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.2 AC nr. ...

Artikel 6.6.1, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zoals ingevoegd door artikel 108 Handhavingsdecreet Omgevingsvergunning met inwerkingtreding op 1 maart 2018 ingevolge artikel 145 van dit decreet en artikel 51, 1°, Handhavingsbesluit Ruimtelijke Ordening, bepaalt uitdrukkelijk dat de uitvoering van maatregelen die krachtens deze titel zijn begrepen in een uitvoerbare rechterlijke beslissing nimmer vergunnings- of meldingsplichtig zijn; het principe dat de op vordering van de herstelvorderende overheden door de strafrechter bevolen herstelmaatregelen inzake ruimtelijke ordening niet vergunningsplichtig zijn, werd nochtans ook vóór de inwerkingtreding van deze bepaling algemeen aanvaard want het was en is ondenkbaar dat hij die zich schikt naar een door de strafrechter op vordering van een speciaal daartoe aangewezen publieke overheid bevolen herstelmaatregel, strafbaar zou handelen louter omdat hij niet over een vergunning beschikt (1). (1) M. ROOSEMONT, "Ambtshalve uitvoering van afbraakvonnissen en -arresten overeenkomstig artikel 68, § 2 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening", TROS 1998, 624-625; S. LUST, "De herstelvordering in het stedenbouwrecht. Een poging tot synthese", TROS 1997 , 251-256; D. D'HOOGHE, "De herstelmaatregelen inzake stedenbouw", RW 1988-89, 1012-1013; P. VANSANT, Zakboekje ruimtelijke ordening 2018, Mechelen, Kluwer, 2017, 880-881.

Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikel 6.6.1, § 1 - Artikel 108 Handhavingsdecreet Omgevingsvergunning - Artikel 51, 1° Handhavingsbesluit Ruimtelijke Ordening - Uitvoering van maatregelen begrepen in een uitvoerbare rechterlijke beslissing - Draagwijdte

P.17.0756.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1 AC nr. ...

De herstelvordering moet in beginsel geënt zijn op feiten die het voorwerp uitmaken van een bewezen verklaarde telastlegging en ze beoogt het herstel van de wettigheid naar de toekomst toe; de rechter moet bij de beoordeling van de wettigheid van de herstelvordering dan ook wel degelijk rekening houden met de wijzigingen die zich sinds de bewezen verklaarde feiten hebben voorgedaan en dit zowel wat betreft de plaatselijke feitelijke toestand, de verleende stedenbouwkundige vergunningen als het planologische kader en hij dient het planologisch kader met inbegrip van de toepasselijke stedenbouwkundige verordeningen in aanmerking te nemen zoals die gelden op het ogenblik van zijn uitspraak (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0593.N, AC 2018, nr. 125; Cass. 12 december 2017, AR P.16.1104.N, AC 2017, nr. 705; Cass. 18 april 2017, AR P.16.0688.N, AC 2017, nr. 260; Cass. 09 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500; Cass. 12 juni 2012, AR P.11.2025; AC 2012, nr. 378; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.2058.N, AC 2012, nr. 325.

Bouwvergunning - Herstelvordering - Beoordeling van de wettigheid van de herstelvordering - Wijzigingen sedert de bewezen verklaarde feiten - In acht te nemen elementen - Feitelijke toestand, verleende stedenbouwkundige vergunningen en planologisch kader - Draagwijdte

C.18.0207.N 18 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190118.2 AC nr. ...

Uit artikel 4.4.1, §3, derde lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat het gebruik van een gebouw waarvan de functie zonder de daartoe vereiste vergunning werd gewijzigd, op zich niet langer als strijdig met de voorschriften van onder meer gewestplannen wordt beschouwd; uit deze bepaling volgt echter niet dat de functiewijziging zelf geen vergunningsplichtige handeling meer is en niet meer de basis kan vormen voor een herstelvordering (1). (1) Art. 4.4.1, § 3, derde lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zoals ingevoegd bij Decr.Vl. 18 december 2015 houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw en energie.

Bouwvergunning - Functiewijziging - Zonder bouwvergunning - Gebruik - Strijdigheid met gewestplannen

- Art. 4.4.1, § 3, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.18.0641.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.1 AC nr. ...

Artikel 1.4 Vrijstellingenbesluit (1), bepaalt dat de erin vermelde vrijstelling van vergunning niet geldt voor handelingen die strijdig zijn met de voorschriften van de gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, algemene plannen van aanleg, bijzondere plannen van aanleg of verkavelingsvergunningen, die niet zijn opgenomen in de overeenkomstig artikel 4.4.1, §3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening opgestelde gemeentelijke lijst; uit de tekst van die bepaling, de ontstaansgeschiedenis ervan, de weglating in die opsomming van de algemene plannen van aanleg door artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2016 (2) en de verantwoording die daarbij werd verstrekt, volgt dat artikel 1.4 Vrijstellingenbesluit de voorschriften van de gewestplannen niet beoogt zodat de strijdigheid van een door artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde handeling met de gewestplanbestemming bijgevolg niet kan leiden tot de niet-toepasselijkheid van het Vrijstellingenbesluit op grond van artikel 1.4 van dit besluit (3). (1) Zoals van toepassing op het ogenblik van het feit waarop de vervolging betrekking heeft, met name januari, februari en april 2012. (2) Het volledige opschrift van dit besluit luidt als volgt: "houdende wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaams Regering van 16 juli 2010 tot bepalingen van de handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is, van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 betreffende de meldingsplichtige handelingen ter uitvoering van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater." (3) Cass. 13 november 2018, AR P.18.0203.N, AC 2018, nr. 625.

Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikel 6.1.1, eerste lid, 1° - Uitvoeren van handelingen zonder voorafgaande vergunning - Artikel 1.4 Vrijstellingenbesluit - Strijdigheid met de gewestplannen - Draagwijdte

---

P.18.0203.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.2 AC nr. 625

De strijdigheid van een door artikel 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde handeling met de Gewestplannen kan niet leiden tot de niet-toepasselijkheid van het Vrijstellingenbesluit op grond van artikel 1.4 van dit besluit.

Bouwvergunning - Uitvoeren van handelingen zonder voorafgaande vergunning - Strijdigheid met de Gewestplannen - Vrijstelling van vergunning

- Art. 1.4 Besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 tot bepaling van stedenbouwkundige handelingen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is
- Art. 6.1.1, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 146, eerste lid, 1° Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

---

P.18.0770.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.11 AC nr. ...

Uit artikel 96, § 4, tweede lid, Stedenbouwdecreet 1999 volgt dat indien een beklaagde aantoont door enig bewijsmateriaal dat een constructie dateert van na de inwerkingtreding van de Stedenbouwwet 1962, maar van vóór de eerste vaststelling van het gewestplan er een vermoeden bestaat dat die constructie is vergund, behoudens een door de overheid te leveren tegenbewijs dat de constructie in overtreding werd opgericht; die op de beklaagde rustende voorwaarde om van het vermoeden van vergunning te kunnen genieten houdt als dusdanig geen schending in van artikel 6.2 EVRM en artikel 14.2 IVBPR of een miskenning van de regels betreffende de bewijslast in strafzaken (1). (1) Zie: Cass. 13 december 2005, AR P.05.0891.N, AC 2005, nr. 667 met concl. van procureur-generaal De Swaef.

Bouwvergunning - Constructies gebouwd vóór de allereerste, definitieve vaststelling van het gewestplan - Vermoeden van vergunning - Voorwaarde - Verenigbaarheid met het vermoeden van onschuld en de bewijsregels in strafzaken

- Art. 96, § 4, tweede lid Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit artikel 96, § 4, tweede lid, Stedenbouwdecreet 1999 volgt niet dat de rechter geen enkele appreciatiebevoegdheid heeft betreffende de gegevens die door een beklaagde worden aangevoerd als enig bewijsmateriaal dat een constructie is gebouwd na de inwerkintreding van de Stedenbouwwet 1962, maar vóór de eerste vaststelling van het gewestplan; de rechter kan wel degelijk beoordelen of met het aangevoerde bewijsmateriaal wordt aangetoond dat de constructie dateert uit de voormelde periode en dit ongeacht het door de vervolgende partijen te leveren tegenbewijs.

Bouwvergunning - Constructies gebouwd vóór de allereerste, definitieve vaststelling van het gewestplan - Vermoeden van vergunning - Gegevens aangevoerd door de beklaagde die zich op het vermoeden beroept - Beoordeling door de rechter

- Art. 96, § 4, tweede lid Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

P.18.0136.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.5 AC nr. ...

Uit de bepalingen en de wetsgeschiedenis van artikel 4.2.14 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat ingeval van vergunningsplichtige maar niet-vergunde handelingen in de zin van paragraaf 3 van dit artikel aan een constructie die geacht wordt vergund te zijn overeenkomstig paragraaf 1 van dit artikel die vergunningsplichtige maar niet-vergunde handelingen niet genieten van het vermoeden van vergunning van paragraaf 1 en het uitvoeren van dergelijke vergunningsplichtige maar niet-vergunde handelingen in de regel niet tot gevolg heeft dat het door paragaaf 1 bedoelde vermoeden van vergunning voor de bestaande constructie zelf verdwijnt; het door paragraaf 1 bedoelde vermoeden van vergunning verdwijnt evenwel indien door de vergunningsplichtige maar niet-vergunde handelingen de constructie zodanig is gewijzigd dat er niet langer sprake kan zijn van een bestaande constructie (1). (1) Zie RvvB, 23 februari 2016, nr. A/1516/0678, TROS-nieuwsbrief 2016/7-8, 23; RvvB, 30 april 2013, nr. A/2013/0194, TROS-nieuwsbrief 2014/1, 21; Antwerpen, 28 oktober 2015, nr. 2012/CO/932, TROS-nieuwsbrief 2016/9, 32; Antwerpen, 13 november 2013, nr. 2013/CO/362, TROS-nieuwsbrief 2015/5, 7; Antwerpen, 6 februari 2013, nr. 2012/CO/622, TROS-nieuwsbrief 2013/7-8, 8; JT, "Vermoeden van vergunning: rechtszekerheid bij (rechts)onzekerheid", NjW 2012, 763-764.

Bouwvergunning - Artikel 4.2.14 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Vermoeden van vergunning - Bestaan

P.16.1161.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.1 AC nr. ...

De artikelen 4.2.1, 1°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bestraffen niet het gewoonlijk gebruik van een woning of andere constructie die is opgetrokken zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning.

Bouwvergunning - Artikelen 4.2.1, 1°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Onvergund oprichten van een woning of constructie - Gewoonlijk gebruik - Strafbaarheid

P.17.0976.F 3 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180103.2 AC nr. ...

De waardevermindering van een pand is een schade waarvan het bestaan niet afhangt van een bij de tegeldemaking van het actief geleden verlies; de waardevermindering kan ook te wijten zijn aan de kost van de vereiste inrichtingen om het pand in stand te houden en de schadelijke gevolgen van de fout uit te wissen

Bouwvergunning - Onvergund bouwwerk - Schade geleden door een buur - Waardevermindering van zijn pand

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

C.14.0189.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Onwettigheid

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Bouwvergunning - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking - Gevolg - Herstel van plaats in de vorige staat

De onwettigheid van een ministerieel besluit, waarbij de minister namens de Vlaamse Regering het door de gemachtigde ambtenaar ingestelde administratief beroep tegen een door de bestendige deputatie verleende bouwvergunning inwilligt en de vergunning weigert, heeft tot gevolg dat het voor de betrokkenen noch rechten noch verplichtingen oplevert en dat het bestuur het bestaan van het besluit, wegens de onwettigheid ervan, niet kan tegenwerpen aan de aanvrager van de bouwvergunning (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM.

Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Onwettigheid

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De rechter moet op grond van artikel 159 Grondwet nagaan of een ministerieel besluit waarbij de minister namens de Vlaamse Regering het door de gemachtigde ambtenaar ingestelde administratief beroep tegen een door de bestendige deputatie verleende bouwvergunning inwilligt en de vergunning weigert, in overeenstemming is met de decreet, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en hogere rechtsnormen.

Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Wettigheid - Toetsing door de rechter

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Indien de aanvrager van de bestendige deputatie een regularisatievergunning heeft gekregen en tegen die beslissing een beroep met schorsende werking is ingesteld, kan de rechter, zolang de onwettigheid van de regularisatievergunning niet is vastgesteld, het herstel van plaats in de vorige toestand niet bevelen (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM.

Bouwvergunning - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking - Gevolg - Herstel van plaats in de vorige staat

- Artt. 6.1.41, § 1, en 6.1.43 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.15.1340.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.3 AC nr. ...

De door de artikelen 99, § 1, eerste lid, 6° en 7°, en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 6° en 7°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde strafrechtelijk gesanctioneerde vergunningsplicht voor het geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed of het opsplitsen van een woning of het wijzigen van het aantal woongelegenheden die hoofdzakelijk bestemd zijn voor huisvesting, valt niet de vergelijken met de door de artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 5°), b) en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde strafrechtelijk gesanctioneerde vergunningsplicht voor het gewoonlijk gebruiken voor het parkeren van voertuigen.; waar er in het eerst bedoelde geval vergunningsplicht en ook strafbaarheid is vanaf het ogenblik dat de functiewijziging of de opsplitsing of wijziging wordt gerealiseerd, is er in het tweede geval slechts vergunningsplicht en strafbaarheid indien met een zekere regelmaat en gedurende een zekere tijd de vereiste handelingen zijn gesteld, zodat de daders van deze misdrijven zich dan ook niet in een vergelijkbare rechtstoestand bevinden en er geen aanleiding is om hierover een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 601.

Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1° - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens -

Draagwijdte

Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikelen 4.2.1, 5°, b), en 6.1.1, eerste lid, 1° - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Draagwijdte

Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Artikelen 99, § 1, eerste lid, 6° en 7°, en 146, eerste lid, 1° - Geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een onroerend goed zonder vergunning - Draagwijdte

Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikelen 4.2.1, 6° en 7°, en 6.1.1, eerste lid, 1° - Geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een onroerend goed zonder vergunning - Draagwijdte

Krachtens de artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 5°), b) en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening is vanaf 1 mei 2000 strafbaar het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens zonder een voorafgaande stedenbouwkundige vergunning en met gewoonlijk gebruik beoogt de decreetgever geen vergunningsplicht voor het toevallig parkeren van voertuigen, maar vereist hij een gebruik van de grond dat een zekere regelmaat vertoont en een zekere tijd moet duren vooraleer een stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk is, zodat het misdrijf bestaat van zodra door meerdere handelingen van gebruik zonder dat daartoe de nodige vergunning was verkregen, het gewoonlijk gebruik ontstaat, wat de rechter onaantastbaar in feite beoordeelt.; het gewoonlijk gebruik blijft voortduren zolang de grond verder wordt gebruikt voor het parkeren van voertuigen door positieve daden van het stallen en verwijderen van voertuigen met een zekere regelmaat en tot zolang kan er van instandhouding, dit is de onthouding om door enige handeling aan het bestaan van de gecreëerde toestand van onrechtmatig gebruik van de grond een einde te maken, geen sprake zijn (1). (1) Cass 6 december 2011, AR P.11.0599.N, AC 2011, nr. 671; Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.0209.N, AC 2014, nr. 601; Cass. 18 november 2016, AR C.15.0434.N, arrest niet gepubliceerd.

Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1° - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens

Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikelen 4.2.1, 5°, b), en 6.1.1, eerste lid, 1° - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens

P.16.0466.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.3 AC nr. ...

Artikel 99, § 1, 5°, b), Stedenbouwdecreet 1999 en artikel 4.2.1, 5°, b), Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepalen dat niemand zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning een grond gewoonlijk mag gebruiken, aanleggen of inrichten voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens; uit die bepalingen en hun doelstelling volgt dat een voorafgaande stedenbouwkundige vergunning ook is vereist voor het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het stallen van voertuigen, wagens of aanhangwagens met het oog op verkoop, aangezien dergelijke voertuigen net als bij geparkeerde voertuigen slechts bestemd zijn om er tijdelijk te worden gestald en na verkoop te worden vervangen door andere te koop gestelde voertuigen, waarbij het zonder belang is dat de grond waarop die voertuigen worden gestald, is verhard.

Bouwvergunning - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Draagwijdte

P.15.0135.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.1 AC nr. ...

Of het verrichten van bouwwerken is vrijgesteld van een stedenbouwkundige vergunning moet worden beoordeeld rekening houdend met het op het ogenblik van het verrichten van de bouwwerken geldende vrijstellingsbesluit.

Bouwvergunning - Vrijstelling - Beoordeling

Uit artikel 2, tweede lid, Strafwetboek volgt niet dat een na het verrichten van bouwwerken bepaalde vrijstelling ingevolge een gewijzigd vrijstellingsbesluit als mildere strafwet moet worden toegepast vermits die wetsbepaling geen toepassing vindt wanneer een vroeger besluit wordt vervangen door een later besluit dat werd genomen ter uitvoering van dezelfde wetskrachtige akte als het vroegere besluit of ter uitvoering van een gewijzigde wetskrachtige akte met een ongewijzigd gebleven strafbaarstelling als de oorspronkelijke wetskrachtige akte; de feiten die ingevolge het vroegere besluit strafbaar waren op het ogenblik waarop ze werden gepleegd, blijven strafbaar, zelfs indien ze ingevolge het latere besluit, genomen ter uitvoering van dezelfde wetskrachtige akte of een gewijzigde wetskrachtige akte met een ongewijzigd gebleven strafbaarstelling, ten tijde van de uitspraak geen strafbaar feit meer zouden opleveren (1). (1) Zie: Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567.

Bouwvergunning - Vrijstelling ingevolge een na de bouwwerken gewijzigd vrijstellingsbesluit

D.15.0005.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor de oprichting van een voor een bepaalde functie bestemd gebouw, houdt niet in dat de tussenkomst van de architect verplicht is voor alle werken noodzakelijk voor het gebruik van het gebouw overeenkomstig die bestemming; na de uitvoering van de ruwbouwwerken, is de architect aldus niet gehouden verdere tussenkomsten te verlenen voor de afwerkingswerken, die op zich wettelijk zijn vrijgesteld van de medewerking van een architect of waarvoor op zich geen stedenbouwkundige vergunning is vereist; de architect kan zodoende zijn controleopdracht beperken tot de ruwbouw-winddichtfase, tenzij de afwerkingswerken de oplossing van een constructieprobleem met zich meebrengen of de stabiliteit van het gebouw wijzigen.

Bouwvergunning - Tussenkomst van een architect - Omvang

- Art. 1/1, 1° Besluit van de Vlaamse regering 23 mei 2003 tot bepaling van de [...] handelingen die vrijgesteld zijn van de medewerking van de architect
- Art. 4 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 21, eerste lid Orde van Architecten - Reglement van beroepsplichten
- Art. 4, eerste en derde lid Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

P.14.1114.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 98, § 1, 5°, Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) mag niemand zonder voorafgaande vergunning de bestemming van een goed geheel of gedeeltelijk wijzigen, zelfs als deze wijziging geen werken vereist; dat artikel omschrijft de bestemming als "de bestemming van een onbebouwd goed of van één of meer vertrekken van een bebouwd goed, zoals aangegeven in de bouw- of stedenbouwkundige vergunning of, bij gebrek aan dergelijke vergunning of aanduiding in die vergunning, de bestemming aangegeven in de bestemmingsplannen" zodat, wanneer een gedeelte van een goed bestemd wordt voor huisvesting, terwijl dat eerst niet het geval was, de bestemming van dat gedeelte van het goed daardoor wordt gewijzigd.

Bouwvergunning - Brussels Gewest - Overtreding - Wijziging van de bestemming van een goed zonder voorafgaande vergunning

P.15.0397.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.7 AC nr. ...

Aan het begrip afbreken in de zin van de bepalingen van artikel 99, §1, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en artikel 4.2.1, 1°, c), Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, dat door de regelgever niet werd gedefinieerd, moet rekening houdend met de doelstelling van die bepalingen en de overige bewoordingen ervan, zijn spraakgebruikelijke betekenis worden gegeven, zonder dat die betekenis beperkt is tot de verklaringen die in een bepaald woordenboek voor dit begrip worden gegeven; daaruit volgt dat afbreken als vergunningsplichtige handeling niet noodzakelijk veronderstelt dat het bouwwerk uit elkaar is gehaald of werd losgemaakt of gedemonteerd.

Bouwvergunning - Afbraak van een gebouw of constructie

P.12.1249.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.1 AC nr. ...

Noch uit de tekst van artikel 4.2.14, § 2, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening noch uit de ontstaansgeschiedenis van die bepaling volgt dat de decreetgever de bedoeling had om als datum van eerste inwerkingtreding van het gewestplan in de zin van deze bepaling een andere datum in aanmerking te nemen dan de vijftiende dag na de publicatie van het koninklijk besluit tot definitieve vaststelling van het gewestplan.

Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Toepassingsgebied - Constructies die geacht worden vergund te zijn - Datum eerste inwerkingtreding gewestplan

HERSTEL VAN PLAATS IN DE VORIGE STAAT. BETALING VAN EEN MEERWAARDE

P.23.1062.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.1 AC nr. ...

Wanneer de onwettigheid van het bestreden arrest een invloed heeft op de beslissing over de herstelvordering die door de gemachtigd ambtenaar inzake stedenbouw werd ingesteld, is de vernietiging beperkt tot die beslissing (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie R. DECLERCQ, o.c., nr. 954, p. 643 en verw. in noot 4039; Cass. 14 september 2022, AR P.22.0398.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.2, met concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Misdrijf - Vernietiging van het bestreden arrest in zoverre het uitspraak doet over de door de gemachtigd ambtenaar ingestelde herstelvordering - Vernietiging beperkt tot die beslissing

P.21.0744.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.1 AC nr. ...

De dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren, is een accessorium van het herstel van de plaats in de vorige staat, wat een burgerrechtelijke maatregel is, ook al maakt hij deel uit van de strafvordering; wie cassatieberoep instelt tegen de beslissing die hem veroordeelt tot betaling van een dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren, is in het door de gemachtigde ambtenaar ingeleide geding geen strafrechtelijk vervolgde partij in de zin van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; wanneer het openbaar ministerie zitting heeft gehouden als partij in het geding dat voor de feitenrechters betrekking had op de betaling van een dwangsom, moet de gedaagde zijn cassatieberoep doen betekenen aan elke partij waartegen het is gericht, dus niet enkel tegen de partij die hem dagvaardt tot de betaling van de dwangsom, maar ook tegen het openbaar ministerie dat zitting houdt in het geding waarin die vordering aanhangig is gemaakt; een dergelijk niet aan het openbaar ministerie betekend cassatieberoep is niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 20 april 2022, AR P.21.1022.F, AC 2022, nr. 272, met concl. "in hoofdzaak" OM, op datum in Pas.; Cass. 22 maart 2016, AR P.15.1665.N, AC 2016, nr. 203; Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr. 598; Cass. 25 mei 2010, AR P.09.1761.N, AC 2010, nr. 364; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "De rechtspraak van het Hof van Cassatie naar aanleiding van de hervorming van de cassatieprocedure in strafzaken", Hof van Cassatie van België – Jaarverslag 2016, Larcier, Brussel, 2017, p. 166-216.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Misdrijf - Dwangsom om het herstel van de plaats in de vorige staat te verzekeren - Aard - Cassatieberoep door veroordeelde - Betekening aan de dagende

partij en aan het openbaar ministerie - Verzuim - Invloed op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0398.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.2 AC nr. ...

De beslissing, inzake de telastleggingen van schending van de artikelen 98, § 1, 300, 1° en 2°, en 306 BWRO, dat de strafvordering niet ontvankelijk is omdat de daarin bedoelde feiten reeds zijn bestraft door gemeentebelastingen die tegen de verweerder werden ingekohierd in zijn hoedanigheid van eigenaar van verblijven die in zijn pand zijn ingericht en die als overtallig, ongezond of onbewoonbaar zijn gekwalificeerd, wordt gewezen op de strafvordering in strikte zin en niet op de vordering tot schadevergoeding; de gemachtigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft bijgevolg niet de hoedanigheid om die beslissing aan het Hof voor te leggen; in dergelijke gevallen heeft hij daarentegen wel de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de beslissing over de herstelvordering (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2022, nr. 537.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Schending van het BWRO - "Non bis in idem" - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering in strikte zin - Beslissing over de herstelvordering - Cassatieberoep van de gemachtigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Ontvankelijkheid

- Artt. 98, § 1, 300, 1° en 2°, 306 en 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.22.0008.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.3 AC nr. ...

Met het oog op het verlenen van het advies, bedoeld in artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zoals hier van toepassing, thans artikel 6.3.10, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, kan de Hoge Raad inlichtingen opvragen bij de handhavende besturen en zijn advies op die inlichtingen baseren.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Inlichtingen verstrekt door het lokaal bestuur - Gevolg

- Artt. 6.1.7 en 6.3.10, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.22.0023.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.6 AC nr. ...

De beslissing die oordeelt dat een strafrechtelijke veroordeling wegens een stedenbouwmisdrijf definitief is, een tijdig ingestelde herstelvordering niet is verjaard, een verzoek tot gedinghervatting van de Stedenbouwkundig inspecteur voor het ramen van de meerwaarde ontvankelijk is, een vordering tot vervanging van een gerechtsdeskundige ongegrond is op grond van regels van het Handhavingsbesluit Ruimtelijke Ordening over het bepalen van de meerwaarde, die de partijen uitnodigt om relevante stukken voor te leggen om de meerwaarde te bepalen die een onroerend goed heeft verkregen door een misdrijf van stedenbouw en het debat heropent met vaststelling van conclusietermijnen, is geen eindbeslissing noch een beslissing waartegen ingevolge art. 420 Wetboek van Strafvordering cassatieberoep openstaat.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Definitieve veroordeling op strafgebied - Uitstel van behandeling voor het ramen van de meerwaarde die het goed verkreeg door het misdrijf - Verzoek tot gedinghervatting - Heropening van de debatten - Bepalen van conclusietermijnen - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.21.1022.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3 AC nr. ...

Wanneer een beslissing op de strafvordering uitspraak doet over het door de gemachtigd ambtenaar gevorderde herstel van de plaats in de vorige staat op grond van het (Waals) Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling, moet de persoon aan wie die maatregel is opgelegd zijn cassatieberoep tegen die beslissing betekenen aan het openbaar ministerie bij het rechtscollege dat die beslissing heeft gewezen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 273.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - (Waals) Wetboek Ruimtelijke ontwikkeling - Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de oorspronkelijke staat - Cassatieberoep van de veroordeelde - Verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan het openbaar ministerie

- Art. D.VII.13 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

C.19.0156.F 1 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220401.1F.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 157, eerste lid, Stedenbouwdecreet Wallonië 1984 strekt het voorwerp van de vordering van de gemachtigde ambtenaar niet tot het herstel van de aantasting, door de overtreding, van de goede ruimtelijke ordening, maar tot het verkrijgen van een van de bepaalde maatregelen, die tot andere resultaten leiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 239.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Gemachtigde ambtenaar - Vordering - Voorwerp

- Art. 157, eerste lid Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

Krachtens artikel 157, eerste lid, Stedenbouwdecreet Wallonië 1984 kan de gemachtigde ambtenaar voor de burgerlijke rechtbank hetzij het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat of de stopzetting van het onrechtmatig gebruik, hetzij de uitvoering van werkzaamheden of van inrichtingswerken, hetzij de betaling van een geldsom gelijk aan de meerwaarde die het goed ten gevolge van de overtreding heeft verkregen, vorderen; de rechterlijke macht is bevoegd om de interne en externe wettigheid van een dergelijke vordering te onderzoeken en met name na te gaan of ze al dan niet is aangetast door een machtsoverschrijding of machtsafwending, zonder evenwel de opportuniteit ervan te kunnen beoordelen en, in het kader van dit toezicht, kan de rechter rekening houden met alle feitelijke gegevens, waaronder ook het advies van een derde zonder beslissingsbevoegdheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 239.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Gemachtigde ambtenaar - Vordering - Rechterlijke macht - Toezicht

- Art. 157, eerste lid Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

De burgerlijke rechtbank, die van een vordering van de gemachtigde ambtenaar kennisneemt op grond van artikel 157, eerste lid, Stedenbouwdecreet Wallonië 1984, is niet verplicht de pleger van het misdrijf tot ten minste een van de bepaalde wijzen van herstel te veroordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 239.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Gemachtigde ambtenaar - Vordering - Rechterlijke macht - Beoordeling

C.21.0275.F 1 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220401.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 157, eerste lid, Stedenbouwdecreet Wallonië 1984 volgt, enerzijds, dat elk van de bepaalde maatregelen in dezelfde mate geschikt is om de door de overtreding veroorzaakte schade te herstellen en, anderzijds, dat zowel het college van burgemeester en schepenen als de gemachtigde ambtenaar de herstelmaatregel mogen vorderen die hen in de juiste verhouding lijkt te staan tot de vastgestelde overtreding en waarvan de keuze tot de discretionaire bevoegdheid van elk van deze overheden behoort; de omstandigheid dat deze overheden de veroordeling van de overtreder tot een van deze maatregelen hebben gevorderd en verkregen, ontzegt de andere overheid die niet in de zaak is tussengekomen, bijgevolg het recht niet om derdenverzet aan te tekenen tegen het vonnis dat deze maatregel beveelt en de toepassing te vorderen van de maatregel die haar in de juiste verhouding lijkt te staan tot de vastgestelde overtreding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 241.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Gemachtigde ambtenaar - Gemeentecollege - Derdenverzet

- Art. 157, eerste lid Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

P.21.0976.F 15 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211215.2F.3 AC nr. ...

Het herstel van de plaats in de vorige staat is een maatregel die de rechtbank beveelt naast de straf die wegens een in artikel 300 BWRO bedoeld misdrijf werd opgelegd; die misdrijven betreffen onder meer het uitvoeren of het verderzetten van handelingen als bedoeld in artikel 98 BWRO, dat in zijn eerste paragraaf, 5°, voorziet in de strafbaarstelling van het wijzigen, zelfs als deze wijziging geen werken vereist, van de bestemming van een bebouwd goed, met name de functie waarvoor het goed moet worden gebruikt volgens de bouwvergunning of de stedenbouwkundige vergunning die erop betrekking heeft.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Brussels Gewest - Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) - Stedenbouwkundige inbreuken - Herstel van de plaats in de vorige staat - Toepassingsvoorwaarde van de maatregel - Wijziging zonder werken van de bestemming van een bebouwd goed

- Artt. 98, § 1, 5°, en 300 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.10 AC nr. ...

De criteria van artikel 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zijn niet van toepassing op de herstelvordering van de burgerlijke partij.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering van de burgerlijke partij - Criteria - Grens

- Art. 6.3.1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering van de burgerlijke partij - Criteria - Grens

- Art. 6.3.1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Wanneer een stedenbouwkundig misdrijf bestaat in het zonder voorafgaande vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens zoals bedoeld in artikel 4.2.1, 5°, b), Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, kan het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand dat bij toepassing van artikel 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening op grond van dat misdrijf wordt bevolen, ook strekken tot het verwijderen van alles waarmee de grond voor dat gewoonlijk gebruik werd ingericht, met inbegrip van een verharding; de omstandigheid dat er op de desbetreffende plaats reeds vóór 22 april 1962 een verharding aanwezig was, doet hieraan geen afbreuk.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren - Verharding van vóór 22 april 1962 - Toepassing

- Artt 4.2., 14, § 1 en 4.2.1., 5° b Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren - Verharding van vóór 22 april 1962 - Toepassing

- Artt 4.2., 14, § 1 en 4.2.1., 5° b Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.21.0214.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.10 AC nr. ...

Het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat is een wijze van herstel in natura die erin bestaat de door de aantasting van de goede ruimtelijke ordening beschadigde plaats, indien mogelijk, terug te brengen in de staat waarin het zich zou bevinden indien het misdrijf niet was gepleegd.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - (Waals) Wetboek Ruimtelijke ontwikkeling - Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de vorige staat

- Art. D.VII.13, 1° Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

Wanneer de rechter de telastlegging van merkbare wijziging van het bodemreliëf zonder voorafgaande vergunning bewezen verklaart en vaststelt dat de beklaagden enkele duizenden kubieke meter natuurlijke grond hebben uitgegraven in een landbouwzone en dat de aldus ontstane uitgraving werd opgevuld met grond die inerte afvalstoffen bevat die verboden waren door de voor een ophoging afgeleverde stedenbouwkundige vergunning, kan hij, bij wijze van herstelmaatregel, door middel van het herstel van de plaats in de vorige staat, verplichten tot het vervangen van de vervuilde grond van de ophogingen door niet-vervuilde gronden, het vooraf doen verrichten van een monsterneming en het overleggen van de analyseverslagen aan de gemachtigde ambtenaar.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - (Waals) Wetboek Ruimtelijke ontwikkeling - Merkbare wijziging van het bodemreliëf - Uitgraving en opvulling met niet-conforme ophogingen - Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de vorige staat - Analyse van de op het terrein aangebrachte ophogingen, voorlegging van de resultaten aan de gemachtigd ambtenaar en vervanging van de vervuilde grond door ophogingen die dat niet zijn.

- Art. D.VII.13, 1° Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

C.20.0359.F 20 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.4 AC nr. ...

Zowel uit de doelstelling van het enige artikel van het decreet van het Waalse Gewest van 15 maart 2018 als uit de parlementaire voorbereiding van die bepaling volgt dat de wetgever de toepassing van artikel D.VII.22 van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling heeft willen voorbehouden voor zaken waarin een proces-verbaal was betekend vanaf de inwerkingtreding van dat wetboek en de toepassing van artikel 157 WWROSPE heeft willen behouden voor zaken waarin een proces-verbaal was betekend vóór de inwerkingtreding van dat wetboek.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel D.VII.22 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling - Artikel 157 WWROSPE - Werking in de tijd

- Art. D.VII.22 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

- Art. 157 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

P.21.0137.F 12 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.8 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de gemachtigde ambtenaar heeft nagelaten de administratieve beroepen waarover hij beschikte in te stellen om de onwettigheid van een door het college van burgemeester en schepenen afgeleverde stedenbouwkundige vergunning te doen vaststellen, kan niet worden afgeleid dat de voormelde ambtenaar niet meer bevoegd zou zijn om de onwettigheid van die vergunning voor de strafrechter aan te voeren en evenmin, derhalve, dat laatstgenoemde zich zou kunnen onttrekken aan het wettigheidstoezicht dat hij krachtens artikel 159 Grondwet dient te verrichten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 344.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwkundige overtreding - Regularisatievergunning - Onwettige stedenbouwkundige vergunning - Geen hoger beroep van de gemachtigde ambtenaar - Gevolg - Artikel 159 Grondwet - Wettigheidstoezicht

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.1197.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.6 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is en hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt (1). (1) Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is; wanneer de betrokkene in zijn conclusie niet specificeert waarin de last van de herstelmaatregel voor hem precies zou bestaan en evenmin verduidelijkt waarom die last kennelijk onredelijk zou zijn in vergelijking met het voordeel van de herstelmaatregel voor de ruimtelijke ordening, dient de rechter de afweging tussen die beide belangen niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter - Criteria

P.20.1220.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.7 AC nr. ...

De herbestemming van een onroerend goed waardoor de woonfunctie ongedaan wordt gemaakt, heeft tot gevolg dat het pand niet meer onder de woningkwaliteitsnormen valt en het integraal herstel geen voorwerp heeft maar wanneer de uitvoering van de bevolen herbestemming van een onroerend goed overeenkomstig de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening niet tot gevolg heeft dat de woonfunctie ervan ongedaan wordt gemaakt, moet de rechter behalve die alternatieve maatregel ook het integraal herstel bevelen, bestaande in het wegwerken van alle gebreken aan het onroerend goed teneinde het te laten voldoen aan alle veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsvereisten zoals bedoeld in artikel 5 Vlaamse Wooncode; dit is met name het geval wanneer een eengezinswoning werd opgesplitst in meerdere woongelegenheden zonder dat hiervoor een vergunning werd verleend zoals vereist door artikel 4.2.1, 7°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de strafrechter bij toepassing van artikel 20, § 1, eerste lid, Vlaamse Wooncode de beklaagde veroordeelt wegens het verhuren van die woongelegenheden omdat ze niet voldoen aan de in die bepaling bedoelde vereisten en normen; in dat geval dient de rechter behalve de herbestemming of de sloop ook het integraal herstel te bevelen, bestaande in het wegwerken van alle gebreken aan het onroerend goed teneinde het te laten voldoen aan de voormelde normen en vereisten.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis - Alternatieve herstelmaatregel - Herbestemming of sloop - Keuze van de overtreder - Herbestemming - Woonfunctie - Gevolg - Opleggen van integraal herstel naast de alternatieve herstelmaatregel

- Art. 4.2.1, 7° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 20 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 5 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

De herstelmaatregelen van artikel 20bis Vlaamse Wooncode beogen als een bijzondere vorm van teruggave de gevolgen van de door artikel 20, § 1, Vlaamse Wooncode bedoelde misdrijven teniet te doen en de krachtens artikel 5 Vlaamse Wooncode vastgestelde vereisten en normen te verwezenlijken; uit de tekst van de artikelen 5, 20 en 20bis Vlaamse Wooncode (1), hun ontstaansgeschiedenis en de doelstellingen van de decreetgever volgt dat het gevorderde herstel in hoofdorde tot integraal herstel moet strekken, dit wil zeggen tot het wegwerken van alle gebreken aan het onroerend goed teneinde het te laten voldoen aan de vereisten en normen vastgesteld krachtens artikel 5 Vlaamse Wooncode en, behoudens een vastgesteld integraal herstel, mag de vordering slechts worden afgewezen in het geval van kennelijke onredelijkheid (2). (1) Thans de artikelen 3.1, 3.34 en 3.43 Vlaamse Codex Wonen van 2021. (2) Cass. 2 december 2014, AR P.14.1254.N, AC 2014, nr. 745.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis - Principieel integraal herstel - Draagwijdte

- Art. 20 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 20bis Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 1, tweede lid, 3° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijdheidsbeneming mag worden verricht

- Art. 5 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

De overtreder die kiest voor herbestemming van het goed en vervolgens een omgevingsvergunning verkrijgt die de woonfunctie toelaat, kan het onroerend goed opnieuw voor bewoning bestemmen, mits hij ook de woongebreken herstelt overeenkomstig de vereisten vermeld in artikel 5 Vlaamse Wooncode, zodat aldus het effect van de principiële herstelmaatregel kan worden bereikt wanneer het goed, na de herbestemming ervan, in overeenstemming zal zijn gebracht met de stedenbouwkundige vereisten, waardoor het bevelen van de subsidiaire herstelmaatregel dan ook niet noodzakelijk betekent dat het in het geding zijnde goed niet meer zal kunnen worden bestemd voor bewoning.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis - Alternatieve herstelmaatregel - Herbestemming of sloop - Keuze van de overtreder - Herbestemming - Woonfunctie - Artikel 5, Vlaamse Wooncode

- Art. 5 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

De rechter die een beklaagde veroordeelt op grond van artikel 20 Vlaamse Wooncode, is er in beginsel toe verplicht om de gepaste herstelmaatregelen te bevelen zoals bedoeld in artikel 20bis, § 1, Vlaamse Wooncode en dit gebeurt ambtshalve of op vordering van de in die bepaling bedoelde overheden; de rechter die een dergelijke maatregel geheel of gedeeltelijk beveelt zonder dat door een van die overheden hiervoor een vordering werd ingesteld, miskent niet het recht van verdediging of het recht op tegenspraak van de partijen.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Wooncode - Artikel 20 en 20bis, § 1 - Bevelen van de herstelmaatregelen - Ambtshalve of op vordering van de overheden - Draagwijdte

- Art. 20bis Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode
- Art. 20 Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

Indien dit integraal herstel als principiële herstelmaatregel volgens de rechter niet mogelijk is, dient de rechter de alternatieve maatregel van de herbestemming of de sloop te bevelen en uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van het Vlaams Gewest van 29 april 2011 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen blijkt dat, wanneer de rechter vaststelt dat de herstelvordering tot herbestemming of sloop dient te worden ingewilligd, de overtreder de keuze heeft om het herstel uit te voeren door naar eigen goeddunken één van beide maatregelen te nemen (1). (1) GwH 18 januari 2018, arrest nr. 4/2018, p. 12, B.6.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis - Alternatieve herstelmaatregel - Herbestemming of sloop - Decreet van het Vlaams Gewest van 29 april 2011 - Keuzemogelijkheid voor de overtreder

P.20.1344.F 24 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210324.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel D.VII.13 van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling beveelt de rechtbank, naast de straf, op met redenen omkleed verzoek van de gemachtigde ambtenaar of het gemeentecollege, ofwel het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat, ofwel de uitvoering van inrichtingswerken, ofwel de betaling van de meerwaarde die het goed ten gevolge van de overtreding heeft verworven; wanneer de gemachtigde ambtenaar hem daartoe vordert, moet de strafrechter, van de drie voormelde maatregelen, de door de administratie gekozen maatregel bevelen, zonder deze met een andere te mogen cumuleren (1). (1) Cass. 13 november 2013, AR P.13.0258.F, AC 2013, nr. 602.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Waals Gewest - Met redenen omkleed verzoek van de gemachtigde ambtenaar tot bevel van een maatregel - Gevolg - Cumulatieverbod

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

Hoewel de rechter, op het vlak van stedenbouw, de opportuniteit van de door de gemachtigde ambtenaar gevorderde maatregel niet mag beoordelen of deze mag vervangen door een andere maatregel die de administratie niet heeft gevraagd, kan hij wel weigeren om in te gaan op een vordering die kennelijk onredelijk of buitensporig is; de verwerping van een dergelijke vordering staat het strafgerecht evenwel niet toe de overtreder vrij te stellen van elke andere in artikel D.VII.13 bepaalde herstelmaatregel, die de administratie ook zou kunnen kiezen, als verplichte aanvulling op de strafrechtelijke veroordeling (1). (1) Cass. 25 juni 2014, AR P.14.0394.F, AC 2014, nr. 455.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Waals Gewest - Met redenen omkleed verzoek van de gemachtigde ambtenaar - Vordering tot betaling van een meerwaarde - Kennelijk onredelijke vordering - Weigering

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

P.20.0983.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.12 AC nr. ...

De rechter oordeelt in elke zaak afzonderlijk en aan de hand van de bijzondere omstandigheden ervan of er binnen een redelijke termijn is beslist over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging en bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de complexiteit van de zaak, het gedrag van de partijen en de bevoegde overheden, alsook het belang van de zaak voor die partijen (1); wanneer de strafvervolging betrekking heeft op de regelgeving betreffende de ruimtelijke ordening, het milieu- of omgevingsrecht en de huisvesting, waar de herstelvordering een onderdeel is van de strafvordering in de ruime zin, kan de strafrechter bij de beoordeling van de redelijkheid van de termijn van de strafvervolging rekening houden met de mogelijkheden die aan de beklaagde werden toegekend om vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie van de wederrechtelijke toestand en behoudens wanneer de beklaagde ondubbelzinnig te kennen heeft gegeven niet vrijwillig tot herstel of regularisatie te zullen overgaan, houdt dit geen miskenning in van het recht van de beklaagde om niet mee te werken aan zijn vervolging, noch van zijn recht om niet vrijwillig over te gaan tot herstel of regularisatie zolang hij niet definitief is veroordeeld. (1) J. MEESE, "Redelijke termijn in strafzaken", Comm. Straf.,pp. 7-15.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel 6, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Vrijwillig herstel of regularisatie van de wederrechtelijke toestand - Beoordeling door de rechter

C.20.0228.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.33 AC nr. ...

Aan de vereiste van een voorafgaand eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid op straffe van niet-ontvankelijkheid van de herstelvordering die vanaf 16 december 2005 wordt ingeleid bij hetzij de burgerlijke rechter, hetzij de strafrechter, mag slechts worden voorbijgegaan wanneer de Hoge Raad voor het Herstelbeleid geen advies heeft verleend binnen de 60 dagen na de aangetekende adviesaanvraag; een dreigende verjaring van de herstelvordering doet hieraan niet af. (1) Artt. 198bis, eerste lid, en 149, § 1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999, zoals dit moet worden gelezen ingevolge de vernietiging van de woorden "voor 1 mei 2000" door het arrest nr. 14/2005 van het Arbitragehof, thans Grondwettelijk Hof, van 19 januari 2005.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Inleiden van de herstelvordering - Voorafgaand éénsluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid - Dreigende verjaring

- Artt. 198bis, eerste lid, en 149, § 1, eerste lid Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

P.20.0736.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.2 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt (1). (1) Zie Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N, AC 2009, nr. 689.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is; bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Redelijkheid van de bevolen herstelmaatregel - Evenredigheid - Beoordeling door de rechter - Criteria

P.20.0221.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.24 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 20bis, §§ 1 en 7 Vlaamse Wooncode, volgt dat, indien de rechter een herstelmaatregel beveelt in de zin van artikel 20bis, § 1, eerste lid, Vlaamse Wooncode, hij verplicht is om een termijn te bepalen voor de uitvoering ervan welke niet meer dan twee jaar mag bedragen en om de wooninspecteur en het college van burgemeester en schepenen te machtigen tot ambtshalve uitvoering voor het geval dat de herstelmaatregel door de overtreder niet binnen de door de rechtbank bepaalde termijn wordt uitgevoerd.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis, §§ 1 en 7 - Termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel

C.18.0515.N 28 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191128.1N.10 AC nr. ...

Het positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid dient het inleiden van de herstelvordering vooraf te gaan en uiterlijk voor het sluiten van het debat voor de rechter bij de stukken van de rechtspleging te worden gevoegd, maar dient niet op straffe van onontvankelijkheid reeds bij de akte waarbij de herstelvordering wordt ingesteld te worden gevoegd en samen met het dagvaardingsexploot te worden betekend (1). (1) Zie Cass. 14 november 2019, AR C.18.0190.N, AC 2019, nr. 596.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Rechtspleging voor de rechter - Inleiden van een herstelvordering - Positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Tijdstip van indiening

- Art. 6.1.41, § 6 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.18.0190.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.13 AC nr. ...

Het positief advies van de Hoge Raad dient het inleiden van de herstelvordering vooraf te gaan en uiterlijk voor het sluiten van het debat voor de rechter bij de stukken van de rechtspleging te worden gevoegd, maar dient niet op straffe van onontvankelijkheid reeds bij de akte waarbij de herstelvordering wordt ingesteld te worden gevoegd (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Rechtspleging voor de rechter - Inleiden

van een herstelvordering - Positief advies van de Hoge Raad - Tijdstip van indiening

- Art. 6.1.41, § 6 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.19.0223.N 22 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191022.1 AC nr. ...

De strafrechter kan enkel herstelmaatregelen opleggen in de gevallen waarvoor artikel 6.2.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, dat de handelingen en omissies opsomt die stedenbouwkundige misdrijven worden genoemd, in strafsancties heeft voorzien.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Opleggen van herstelmaatregelen - Grondslag

- Artt. 6.2.1 en 6.3.1, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.19.0329.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.1 AC nr. ...

De herstelmaatregel is een maatregel van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt zodat het openbaar ministerie dan ook bevoegd is om inzake de beslissing over de herstelvordering rechtsmiddelen aan te wenden en dit ongeacht of de herstelvorderende overheid zich als procespartij heeft gemanifesteerd (1). (1) Zie Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0321.N, AC 2015, nr. 452.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Aard van de maatregel - Openbaar ministerie

Indien het openbaar ministerie hoger beroep instelt tegen een vrijsprekende beslissing op strafgebied dan houdt dat in beginsel ook in dat de afwijzende beslissing over herstelvordering welke is gesteund op de telastleggingen waarvoor vrijspraak is verleend, behoort tot de saisine van de appelrechter (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2009, AR P.08.1853.N, AC 2008, nr. 293.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Hoger beroep van het openbaar ministerie

C.18.0398.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.3 AC nr. ...

Uit artikel 4.2.24, §1, eerste en tweede lid, VCRO, zoals van toepassing vóór zijn opheffing bij decreet van 25 april 2014, volgt dat een regularisatievergunning slechts gevolgen heeft voor de toekomst; de regularisatievergunning doet de titel waarbij een herstelmaatregel werd opgelegd niet met terugwerkende kracht teniet; zij heeft enkel tot gevolg dat deze titel niet langer actueel is, zodat de uitvoering van de herstelmaatregel niet meer kan worden gevorderd en de aan de herstelmaatregel gekoppelde dwangsom niet verder verbeurt; de dwangsommen die zijn verbeurd vóór het afleveren van de regularisatievergunning blijven daarentegen verschuldigd en kunnen verder worden ingevorderd, behoudens rechtsmisbruik en onverminderd de eventuele toepassing van artikel 1385 quinquies Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Regularisatievergunning - Draagwijdte

- Art. 4.2.24, § 1, eerste en tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.18.0815.N 23 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190423.2 AC nr. ...

De herstelvordering moet geënt zijn op de feiten die het voorwerp uitmaken van een bewezen verklaarde telastlegging; vermits zij het herstel van de wettigheid naar de toekomst toe beoogt, dient zij een gewijzigde toestand in aanmerking te nemen (1). (1) Cass. 23 april 2019, AR P.18.0990.N, AC 2019, nr. 236; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0593.N, AC 2018, nr. 125; Cass. 18 april 2017, AR P.16.0688.N, AC 2017, nr. 260; Cass. 2 februari 2016, AR P.14.1593.N, AC 2016, nr. 72; Cass. 9 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering geënt op feiten van de telastlegging

Indien de telastlegging bestaat in het zonder vergunning gewoonlijk gebruik maken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, van allerhande materialen, materieel of afval, dan leidt het verwijderen van de in de telastlegging vermelde opslag niet tot het uitdoven van de herstelvordering indien die verwijdering wordt gevolgd door een nieuwe opslag van materialen, materieel of afval op datzelfde perceel of diezelfde percelen omdat er dan een oorzakelijk verband moet worden aangenomen tussen de wederrechtelijke opslag waaraan een einde is gesteld en de nieuwe wederrechtelijke opslag, zodat de herstelvordering die strekt tot het herstel van de nieuwe opslag dan ook geënt blijft op de feiten van de telastlegging (1). (1) Cass. 23 april 2019, AR P.18.0990.N, AC 2019, nr. 236; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0593.N, AC 2018, nr. 125; Cass. 18 april 2017, AR P.16.0688.N, AC 2017, nr. 260; Cass. 2 februari 2016, AR P.14.1593.N, AC 2016, nr. 72; Cass. 9 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering geënt op feiten van de telastlegging - Toepassing

- Artt. 4.2.1, 5°, a) en 6.1.1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.18.0990.N 23 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190423.3 AC nr. ...

De herstelvordering moet geënt zijn op de feiten die het voorwerp uitmaken van een bewezen verklaarde telastlegging; vermits zij het herstel van de wettigheid naar de toekomst toe beoogt, dient zij een gewijzigde toestand in aanmerking te nemen1; de enkele omstandigheid dat na het plegen van de vervolgde feiten wijzigingen werden aangebracht aan de constructie die het voorwerp uitmaakt van de strafvervolging of dat die constructie werd vervangen door een andere, belet niet dat de herstelvordering geënt blijft op de feiten van de strafvervolging van zodra er een oorzakelijk verband bestaat tussen de wederrechtelijke toestand zoals die bestaat bij de uitspraak over de herstelvordering en de wederrechtelijke toestand die het voorwerp uitmaakt van de telastlegging, ook al maken de wijzigingen aan de geviseerde constructie of de vervanging ervan zelf niet het voorwerp uit van de strafvervolging (1). (1) Cass. 23 april 2019, AR P.18.0815.N, AC 2019, nr. 235; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0593.N, AC 2018, nr. 125; Cass. 18 april 2017, AR P.16.0688.N, AC 2017, nr. 260; Cass. 2 februari 2016, AR P.14.1593.N, AC 2016, nr. 72; Cass. 9 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering geënt op feiten van de telastlegging - Toepassing

Uit de omstandigheid dat op het ogenblik dat de rechter uitspraak moet doen over de herstelvordering de decreetgever in een andere herstelrangorde heeft voorzien dan de herstelrangorde die gold op het ogenblik dat de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering zijn op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven advies heeft verleend, volgt niet dat dit advies daardoor onwettig zou zijn of dat opnieuw om het advies van de Hoge Raad zou moeten worden verzocht.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Herstelrangorde - Rangorde op het ogenblik van de uitspraak verschillend van het ogenblik van de adviesverlening door de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering

- Artt. 6.3.1, § 1, en 6.41.1, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.18.0525.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.2 AC nr. ...

Artikel 6.6.1, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zoals ingevoegd door artikel 108 Handhavingsdecreet Omgevingsvergunning met inwerkingtreding op 1 maart 2018 ingevolge artikel 145 van dit decreet en artikel 51, 1°, Handhavingsbesluit Ruimtelijke Ordening, bepaalt uitdrukkelijk dat de uitvoering van maatregelen die krachtens deze titel zijn begrepen in een uitvoerbare rechterlijke beslissing nimmer vergunnings- of meldingsplichtig zijn; het principe dat de op vordering van de herstelvorderende overheden door de strafrechter bevolen herstelmaatregelen inzake ruimtelijke ordening niet vergunningsplichtig zijn, werd nochtans ook vóór de inwerkingtreding van deze bepaling algemeen aanvaard want het was en is ondenkbaar dat hij die zich schikt naar een door de strafrechter op vordering van een speciaal daartoe aangewezen publieke overheid bevolen herstelmaatregel, strafbaar zou handelen louter omdat hij niet over een vergunning beschikt (1). (1) M. ROOSEMONT, "Ambtshalve uitvoering van afbraakvonnissen en -arresten overeenkomstig artikel 68, § 2 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening", TROS 1998, 624-625; S. LUST, "De herstelvordering in het stedenbouwrecht. Een poging tot synthese", TROS 1997 , 251-256; D. D'HOOGHE, "De herstelmaatregelen inzake stedenbouw", RW 1988-89, 1012-1013; P. VANSANT, Zakboekje ruimtelijke ordening 2018, Mechelen, Kluwer, 2017, 880-881.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikel 6.6.1, § 1 - Artikel 108 Handhavingsdecreet Omgevingsvergunning - Artikel 51, 1° Handhavingsbesluit Ruimtelijke Ordening - Uitvoering van maatregelen begrepen in een uitvoerbare rechterlijke beslissing - Draagwijdte

Volgens artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt de rechter een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelenen en deze termijn vangt aan indien de rechterlijke beslissing waarbij die termijn wordt bepaald, kracht van gewijsde krijgt maar de rechter kan naast de hersteltermijn op grond van artikel 1385bis, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek wat betreft de dwangsom ook een respijttermijn toekennen die ertoe strekt de schuldenaar, desgevallend na het verstrijken van de hersteltermijn, nog enige tijd te geven om de veroordeling na te komen zonder dat de niet-nakoming de verbeurte van een dwangsom tot gevolg heeft; de rechter oordeelt onaantastbaar of hij een respijttermijn toekent en indien de rechter geen respijttermijn verleent, verbeuren de dwangsommen na het verstrijken van de hersteltermijn op voorwaarde dat de beslissing waarbij het herstel onder de verbeurte van een dwangsom werd bevolen, voorafgaandelijk werd betekend, waaruit volgt dat de afwezigheid van de betekening van een in kracht van gewijsde gegane beslissing waarbij het herstel onder de verbeurte van een dwangsom werd bevolen, zonder belang is voor het doen ingaan van de hersteltermijn en de herstelplichtige uit die afwezigheid van betekening niet kan afleiden dat de herstelvorderende overheid niet aandringt op een herstel tijdens de hersteltermijn (1). (1) Cass. 31 januari 1995, AR P.93.1138.N, AC 1995, nr. 107; P. VANSANT, Zakboekje ruimtelijke ordening 2018, Mechelen, Kluwer, 2017, 849-850.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikel 6.1.41 - Uitvoering van de herstelmaatregelen - Toekenning van een hersteltermijn - Draagwijdte

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikel 6.1.41 - Uitvoering van de herstelmaatregelen - Dwangsom - Toekenning van een respijttermijn - Verbeuring van de dwangsom - Betekening van de beslissing - Draagwijdte

P.18.0747.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.2 AC nr. ...

De herstelmaatregel beoogt niet de vergoeding van schade aan particuliere belangen, maar strekt ertoe een einde te maken aan de met de wet strijdige toestand die uit het misdrijf is ontstaan en waardoor het algemeen belang wordt geschaad (1). (1) Zie Cass. 14 mei 2013, AR P.12.1218.N, AC 2013, nr. 294, met concl. van eerste advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 24 mei 2011, AR P.10.2044.N, AC 2011, nr. 343, met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Doel

Het optreden voor het strafgerecht van een herstelvorderende overheid, die een wettelijke of decretale opdracht in het algemeen belang uitoefent en geen particulier belang nastreeft, kan niet worden gelijkgesteld met het optreden van een burgerlijke partij in de zin van artikel 162bis Wetboek van Strafvordering; bij afwezigheid van een wettelijke grondslag kan een beklaagde bijgevolg niet worden veroordeeld tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan een herstelvorderende overheid wiens vordering tegen die beklaagde door de strafrechter wordt ingewilligd, net zoals een herstelvorderende overheid wiens vordering tegen een beklaagde wordt afgewezen, niet kan worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan die beklaagde (1). (1) Zie Cass. 14 mei 2013, AR P.12.1218.N, AC 2013, nr. 294, met concl. van eerste advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 24 mei 2011, AR P.10.2044.N, AC 2011, nr. 343, met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; P. VANSANT en G. VAN HOORICK, Zakboekje Ruimtelijke Ordening 2018, Mechelen, Wolters Kluwer, 2018, 947-948.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding aan herstelvorderende overheid wiens vordering tegen de beklaagde door de strafrechter wordt ingewilligd

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Optreden van de herstelvorderende overheid - Aard

P.17.0756.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1 AC nr. ...

Artikel 4.3.1, § 2, 3°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, belet niet dat bij de beoordeling van de plaatselijke ordening de rechter rekening houdt met de voorschriften van een stedenbouwkundige verordening.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel 4.3.1, § 2, 3°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Beoordeling van de plaatselijke ordening - Voorschriften van een stedenbouwkundige verordening - Draagwijdte

Artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, schrijft voor dat de rechter een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel bepaalt; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de rechter onaantastbaar beslist over de termijn voor het vrijwillig herstel in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel - Onaantastbare beoordeling door de rechter

De herstelvordering moet in beginsel geënt zijn op feiten die het voorwerp uitmaken van een bewezen verklaarde telastlegging en ze beoogt het herstel van de wettigheid naar de toekomst toe; de rechter moet bij de beoordeling van de wettigheid van de herstelvordering dan ook wel degelijk rekening houden met de wijzigingen die zich sinds de bewezen verklaarde feiten hebben voorgedaan en dit zowel wat betreft de plaatselijke feitelijke toestand, de verleende stedenbouwkundige vergunningen als het planologische kader en hij dient het planologisch kader met inbegrip van de toepasselijke stedenbouwkundige verordeningen in aanmerking te nemen zoals die gelden op het ogenblik van zijn uitspraak (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0593.N, AC 2018, nr. 125; Cass. 12 december 2017, AR P.16.1104.N, AC 2017, nr. 705; Cass. 18 april 2017, AR P.16.0688.N, AC 2017, nr. 260; Cass. 09 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500; Cass. 12 juni 2012, AR P.11.2025; AC 2012, nr. 378; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.2058.N, AC 2012, nr. 325.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Beoordeling van de wettigheid van de herstelvordering - Wijzigingen sedert de bewezen verklaarde feiten - In acht te nemen elementen - Feitelijke toestand, verleende stedenbouwkundige vergunningen en planologisch kader - Draagwijdte

De omstandigheid dat artikel 6 EVRM zelf niet van toepassing is op de herstelvorderende overheden en op de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid zelf, heeft niet tot gevolg dat de herstelplichtige voor de strafrechter zijn feitelijke en juridische verweermiddelen betreffende het gevorderde herstel niet kan laten gelden; uit artikel 6 EVRM en de kwalificatie van de herstelmaatregel als straf volgt niet dat de strafrechter een verdergaande toetsingsbevoegdheid zou moeten hebben op het vlak van het gevorderde herstel dan het behoud van een goede ruimtelijke ordening (1). (1) Cass. 23 januari 2013, AR P.12.1424.F, AC 2013, nr.56.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Artikel 6 EVRM - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toepassing van artikel 6 EVRM op de herstelvorderende overheden en de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Draagwijdte

De vrijwaring van een goede ruimtelijke ordening maakt deel uit van het algemeen belang en de Staat mag ter verwezenlijking van dit algemeen belang overeenkomstig artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM het recht op eigendom beperken en mag dan ook betreffende de te vorderen herstelmaatregelen een beleids- en appreciatieruimte toevertrouwen aan de met de handhaving belaste organen van het bestuur (1). (1) Cass. 25 januari 2011, AR P.10.0369.N, AC 2011, nr. 69.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vrijwaring van de ruimtelijke ordening - Beperking van het recht op eigendom - Draagwijdte

Het op een verschillende wijze regelen van de wijze waarop de herstelplichtige en de herstelvorderende overheid participeren in de procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, zijnde een orgaan van het actief bestuur belast met een opdracht van administratief toezicht op de herstelvorderende overheden, is niet strijdig met het gelijkheidsbeginsel; uit het verschil in belang dat die partijen behartigen, de eerste enkel zijn persoonlijk belang, de tweede het algemeen belang volgens de door de decreetgever bepaalde criteria, volgt dat zij zich in een verschillende rechtstoestand bevinden en dat een verschil in behandeling verantwoord is.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Schending van het gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1.41, § 1, eerste lid, 6.1.7 en 6.1.6, § 2, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat de overheden die op grond van het decreet bevoegd zijn om een herstelvordering te formuleren dit moeten doen volgens de door de decreetgever bepaalde criteria en in de regel op een positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid en dus niet naar eigen inzicht de meest passende herstelvordering kunnen kiezen.; de aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid toevertrouwde adviesbevoegdheid laat de beoordelingsbevoegdheid van de rechter over de herstelvordering volledig vrij en de rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstelvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing laten (1). (1) Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0253.N, AC 2016, nr. 378; Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1532.N, AC 2015, nr. 361.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikelen 6.1.41, § 1, eerste lid, 6.1.7 en 6.1.6, § 2, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Adviesbevoegdheid - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter - Draagwijdte

Uit de in artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, § 1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, § 1, 2°, bedoelde geval en het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen; krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstelvorderende overheid om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en moet hij een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31; Cass. 15 juni 2004, AR P.04.1345.N, AC 2004, nr. 323.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Keuze van de herstelmaatregel - Bepalend criterium - Aantasting van de goede plaatselijke ordening - Draagwijdte

Wanneer de wettigheid van de herstelvordering wordt aangevochten, moet de rechter in het bijzonder nagaan of die vordering niet kennelijk onredelijk is, meer bepaald of het voordeel van de gevorderde herstelmaatregel tot behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voor de overtreder voortvloeit.; het gevorderde herstel moet evenredig zijn aan de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt (1). (1) Cass. 10 februari 2009, AR P.08.1163.N, AC 2009, nr. 108; Cass. 4 februari 2003, AR P.01.1462.N, AC 2003, nr. 80.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Aanvechting van de wettigheid van de herstelvordering - Taak van de rechter - Draagwijdte

C.18.0207.N 18 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190118.2 AC nr. ...

Uit artikel 4.4.1, §3, derde lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat het gebruik van een gebouw waarvan de functie zonder de daartoe vereiste vergunning werd gewijzigd, op zich niet langer als strijdig met de voorschriften van onder meer gewestplannen wordt beschouwd; uit deze bepaling volgt echter niet dat de functiewijziging zelf geen vergunningsplichtige handeling meer is en niet meer de basis kan vormen voor een herstelvordering (1). (1) Art. 4.4.1, § 3, derde lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zoals ingevoegd bij Decr.Vl. 18 december 2015 houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw en energie.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Basis - Functiewijziging - Vergunningsplicht

- Art. 4.4.1, § 3, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.18.0641.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en de artikelen 6.1.41, §1, eerste lid, 6.1.41, §4, en 6.3.1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat hij tegen wie op grond van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een herstelmaatregel is bevolen, zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing niet alleen moet laten betekenen aan de eiser tot herstel, maar ook aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft genomen (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0512.N, AC 2015, nr. 544; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. 543; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. 540; zie F. VAN VOLSEM, "Cassatieberoep in strafzaken na ?Potpourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), Procederen voor het Hof van Cassatie, Cassatiebalie, pp. 249-261.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

P.18.0459.N 9 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181009.2 AC nr. ...

Artikel 7.7.1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zoals van toepassing vanaf 1 maart 2018, bepaalt dat de strafrechter de herstelvordering die regelmatig bij hem aanhangig is gemaakt en die is gegrond op instandhouding, nog steeds kan inwilligen als de beklaagde hieraan schuldig wordt bevonden en deze instandhouding op het ogenblik van de uitspraak een stedenbouwkundige inbreuk uitmaakt als vermeld in artikel 6.2.2, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening; het oordeel dat vanaf 1 maart 2018 de feiten niet langer een misdrijf zijn, maar een stedenbouwkundige inbreuk die door artikel 6.2.2, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening wordt gesanctioneerd met een exclusieve bestuurlijke geldboete waardoor de herstelvordering onontvankelijk is, schendt met dat laatste oordeel voormeld artikel 7.7.1, eerste lid.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering gegrond op instandhouding - Ontvankelijkheid

P.18.0770.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.11 AC nr. ...

Wanneer het Europees Hof voor de Rechten van de Mens akte neemt van de eenzijdige verklaring van de Belgische regering inhoudende erkenning van schending van het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, kan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie ambtshalve de heropening van de rechtspleging vragen die betrekking heeft op de beslissing over de vordering van de herstelvorderende overheden inzake ruimtelijke ordening aangezien die onder het begrip strafvordering valt in de zin van artikel 442bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie: Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Arrest Hof Mensenrechten - Schending van het Verdrag - Heropening van de rechtspleging betreffende de herstelvordering

- Artt. 442bis en 442ter, 3° Wetboek van Strafvordering

P.17.1175.F 5 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180905.12 AC nr. ...

Krachtens artikel D.VII.13, eerste lid, Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling, beveelt de rechtbank, naast de straf, op met redenen omkleed verzoek van de gemachtigd ambtenaar of het gemeentecollege, hetzij het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat of de stopzetting van het onrechtmatig gebruik, hetzij de uitvoering van werken of inrichtingswerken, hetzij de betaling van een som gelijk aan de meerwaarde die het goed ingevolge de overtreding verworven heeft; die bepaling machtigt de rechter niet om de gemachtigd ambtenaar of het gemeentecollege te ondervragen noch om hen in de zaak te doen tussenkomen, teneinde hun standpunt omtrent de keuze voor de gepaste herstelmaatregel te horen.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregelen - Met redenen omkleed verzoekschrift van de gemachtigd ambtenaar of het gemeentecollege - Initiatiefrecht van de rechter - Waals Gewest

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling

De rechter kan geen van de in artikel D.VII.13, eerste lid, Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling bedoelde rechtstreekse herstelmaatregelen bevelen zo die maatregel niet door de gemachtigd ambtenaar of door het gemeentecollege werd gevorderd; de rechter kan die maatregel niet ambtshalve bevelen.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Waals Gewest - Herstelmaatregelen - Voorwaarde - Met redenen omkleed verzoekschrift van de gemachtigd ambtenaar of het gemeentecollege

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling

C.17.0603.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.7 AC nr. 421

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat -

Herstelmaatregel - In gebreke blijven van de veroordeelde - Ambtshalve uitvoering door openbare besturen of derden - Uitvoeringskosten - Schuldvordering - Waarborg - Wettelijke hypotheek - Inschrijving - Tijdstip

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelmaatregel - In gebreke blijven van de veroordeelde - Ambtshalve uitvoering door openbare besturen of derden - Uitvoeringskosten - Schuldvordering - Waarborg - Wettelijke hypotheek

De wettelijke hypotheek die, wanneer openbare besturen of derden die wegens het in gebreke blijven van de veroordeelde gedwongen zijn om het vonnis uit te voeren, de daaruit te hunnen bate voortvloeiende schuldvordering waarborgt, kan slechts worden ingeschreven nadat tot uitvoering werd overgegaan in de zin van artikel 6.1.46, tweede lid, VCRO (1). (1) Zie de andersl. concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelmaatregel - In gebreke blijven van de veroordeelde - Ambtshalve uitvoering door openbare besturen of derden - Uitvoeringskosten - Schuldvordering - Waarborg - Wettelijke hypotheek - Inschrijving - Tijdstip

- Artt. 6.1.46, tweede lid, en 6.2.1, zesde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.17.1035.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.1 AC nr. ...

Uit artikel 20quater, eerste lid, Vlaamse Wooncode volgt dat hij die overeenkomstig artikel 20bis Vlaamse Wooncode bij uitvoerbare definitieve beslissing is veroordeeld tot een herstelmaatregel en die het goed waarop die herstelmaatregel rust, heeft verkocht aan een derde overeenkomstig artikel 20quater, eerste lid, Vlaamse Wooncode met behulp van een gerechtsdeurwaarder op grond van die uitvoerbare definitieve beslissing toegang kan nemen tot het goed met het oog op de uitvoering van de herstelmaatregel, zonder dat hij daartoe een uitdrukkelijke machtiging behoeft (1). (1) Zie Cass. 22 februari 2005, AR P.04.0998.N, AC 2005, nr. 107.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde

P.18.0314.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.2 AC nr. ...

Het onredelijk karakter van de vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat kan worden beoordeeld op grond van het eventueel bestaan van een andere noodzakelijk blijkende maatregel, gelet op de aard van de inbreuk, de omvang van de aantasting van de goede ruimtelijke ordening en het voordeel dat voor die ordening voortvloeit uit het herstel van de plaats in de vorige staat, tegenover de last die daaruit zou voortvloeien voor de overtreder; daaruit volgt dat de beoordeling van het onredelijk karakter van de gevorderde herstelmaatregel niet noodzakelijk het onderzoek inhoudt van de last die daaruit zou voortvloeien voor de overtreder (1). (1) Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vordering tot herstel van plaats in de vorige staat - Redelijk karakter - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling

De rechterlijke macht is bevoegd om inzake stedenbouw te onderzoeken of de keuze door de gemachtigd ambtenaar voor het herstel van de plaats in de vorige staat of voor een bepaalde herstelmaatregel, enkel een goede ruimtelijke ordening beoogde; het staat aan de rechter om, in het kader van het wettigheidstoezicht, een vordering niet in te willigen die een kennelijk onredelijk karakter zou hebben of zou steunen op redenen die met die doelstelling geen verband houden (1). (1) Zie Cass. 25 november 2014, AR P.14.1715.N, AC 2014, nr. 723.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vordering tot herstel van plaats in de vorige staat - Beoordeling door de rechter

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling

C.16.0483.F 1 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180601.1 AC nr. ...

Wanneer de wettigheid van de door de gemachtigde ambtenaar ingestelde vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat betwist wordt, moet de rechter nagaan of ze niet kennelijk onredelijk is, in het licht van de aard van de overtreding, van de omvang van de aantasting van de goede ruimtelijke ordening en van het voordeel, voor die ruimtelijke ordening, van het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat ten opzichte van de last die dat voor de overtreder inhoudt (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2014, AR P.14.0394.F, AC 2014, nr. 455.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vordering van de gemachtigde ambtenaar - Herstel van plaats in de vorige staat - Betwisting - Onredelijk karakter - Beoordeling - Criteria

- Art. 157, eerste lid Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

C.14.0239.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Verjaring

De tienjarige verjaringstermijn van de herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur en het college van burgemeester en schepenen, voorzien in artikel 6.1.41, § 5, eerste lid, 1°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, die krachtens de overgangsregeling van toepassing is op inbreuken in ruimtelijk kwetsbare gebieden, neemt slechts een aanvang op 1 september 2009 (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Verjaring

- Art. 6.10.41, § 5, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.17.1057.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.5 AC nr. ...

Uit artikel 1133, 5°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het gewijsde van een beslissing van de strafrechter over een beslissing over de burgerlijke belangen en dus ook over de herstelvordering van een publiekrechtelijke eiser tot herstel inzake ruimtelijke ordening, in beginsel slechts kan worden herroepen op grond van artikel 1133, 1°, 2°, 3°, 4° en 6°, Gerechtelijk Wetboek, voor zover het vonnis of arrest in de strafzaak, waarop de beslissing over de herstelvordering van een publiekrechtelijke eiser tot herstel inzake ruimtelijke ordening rust, is vernietigd; indien evenwel de grond tot herroeping van gewijsde specifiek betrekking heeft op de beslissing over de herstelvordering van een publiekrechtelijke eiser tot herstel inzake ruimtelijke ordening, bijvoorbeeld omdat die betrekking heeft op de beslissing over de kennelijke onredelijkheid van die vordering of de impact van het bewezen verklaarde stedenbouwmisdrijf op de goede ruimtelijke ordening, en dus op een beslissing die niet rust op het vonnis of arrest in de strafzaak, vereist de vordering tot herroeping van het gewijsde op grond van artikel 1133, 1°, 2°, 3°, 4° en 6°, Gerechtelijk Wetboek niet dat het vonnis of het arrest in de strafzaak is vernietigd (1). (1) Zie Cass. 7 oktober 2008, AR P.08.0669.N, AC 2009, nr. 528; M. CASTERMANS, Gerechtelijk privaatrecht, Gent, Story-Scientia, 2009, 726; G. DE LEVAL e.a., Droit judiciaire. Tome 2. Manuel de procédure civile, Brussel, Larcier 2015, 1188-1189.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herroeping gewijsde - Artikel 1133, 5°, Gerechtelijk Wetboek - Strafzaken - Beslissing over de burgerlijke belangen - Beslissing over de herstelvordering - Herroeping

P.17.0593.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.2 AC nr. ...

De herstelvordering moet geënt zijn op de feiten die het voorwerp uitmaken van een bewezen verklaarde telastlegging en zij beoogt het herstel van de wettigheid naar de toekomst en moet een desgevallend gewijzigde toestand in aanmerking nemen; de enkele omstandigheid dat na het plegen van de vervolgde feiten wijzigingen werden aangebracht aan de constructie die het voorwerp uitmaakt van de strafvervolging of die constructie werd vervangen door een andere, belet niet dat de herstelvordering geënt blijft op de feiten van de strafvervolging, ook al maken de wijzigingen aan de geviseerde constructie of de vervanging ervan zelf niet het voorwerp uit van de strafvervolging; zodra er een oorzakelijk verband bestaat tussen de wederrechtelijke toestand zoals die bestaat bij de uitspraak over de herstelvordering en de wederrechtelijke toestand die het voorwerp uitmaakt van de telastlegging, blijft de herstelvordering geënt op de feiten van de telastlegging, spijts de aangebrachte wijziging of vervanging (1). (1) Zie Cass. 18 april 2017, AR P.16.0688.N, AC 2017, nr. 260; Cass. 2 februari 2016, AR P.14.1593.N, AC 2016, nr. 72; Cass. 9 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering geënt op feiten van bewezen verklaarde telastlegging - Wijziging of vervanging van die feiten - Voorwaarde

P.17.0437.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.4 AC nr. ...

De rechter beslist onaantastbaar inzake stedenbouw over de termijn voor het vrijwillig herstel in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, zonder evenwel een zodanig korte termijn te mogen bepalen waarbinnen het redelijkerwijze onmogelijk is tot vrijwillig herstel over te gaan of een zodanig lange termijn toe te kennen die de herstelmaatregel elke zin ontneemt, zodat hij een verzoek tot het verkrijgen van een lange termijn voor vrijwillig herstel kan afwijzen met het motief dat een dergelijke termijn zou neerkomen op een gedogen van de wederrechtelijke toestand.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelmaatregel - Uitvoering - Termijn

- Art. 6.1.41, § 3 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Meer nog dan de aard van de overtreding is de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, § 1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, § 1, 2°, VCRO bedoelde geval; het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen (1). (1) Zie: Cass. 6 november 2012, AR P.11.1993.N, AC 2012, nr. 594; Cass. 17 mei 2011, AR P.11.0068.N, AC 2011, nr. 322.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Keuze - Criterium

- Art. 6.1.41, § 1, 1° en 2° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.17.0815.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.3 AC nr. ...

Om de keuze te motiveren tussen het herstel van de plaats in de vorige staat en de uitvoering van inrichtingswerken, keuzes die respectievelijk werden voorgesteld door de gemachtigd ambtenaar en het college van burgemeester en schepenen, staat het aan de rechter om daarover te beslissen in functie van het evenredigheidsbeginsel, door rekening te houden met de mate waarin elke voorgestelde herstelwijze, enerzijds, de verstoring van het leefmilieu kan herstellen en, anderzijds, schadelijke gevolgen kan opleveren voor de persoonlijke belangen van de eisers (1). (1) Zie Cass. 13 november 2013, AR P.13.0258.F, AC 2013, nr. 602; Cass. 16 januari 2002, AR P.01.1163.F, AC 2002, nr. 31; St.W.parl., zittijd 2015-2016, 307 (2015-2016), nr. 1bis, pp. 176-177, 198, 199 en 255; voor het Vlaams Gewest (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening), zie Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0059.N, AC 2017, nr. 360.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering en vordering tot

uitvoering van inrichtingswerken uitgaande van respectievelijk de gemachtigd ambtenaar en het college van burgemeester en schepenen - Bevoegdheden van de rechter - Criteria - Milieu-impact - Evenredigheidsbeginsel

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling

P.17.0059.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.8 AC nr. 360

Uit de in artikel 6.1.41, §1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, §1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, §1, 2°, bedoelde geval; het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen (1). (1) Cass. 23 november 2004, AR P.04.0860.N, AC 2004, nr. 562; Cass. 12 juni 2012, AR P. 11.2025.N, AC 2012, nr. 378.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikel 6.1.41, § 1, eerste lid - Herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of betaling van een meerwaarde - Voorwaarden - Draagwijdte

C.16.0471.N 12 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170512.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwkundige inspecteur - Herstelvordering - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Stendenbouwkundig misdrijf - Vaststelling

Voor de ontvankelijkheid van de herstelvordering van de stedenbouwkundige inspecteur is niet vereist dat het stedenbouwkundig misdrijf door een proces-verbaal in de zin van artikel 6.1.5 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening werd vastgesteld (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 en 6.1.41, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan door het decreet van 11 mei 2012.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwkundige inspecteur - Herstelvordering - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Stendenbouwkundig misdrijf - Vaststelling

- Artt. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 en 6.1.41 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.16.0688.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.9 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat inzake stedenbouw in de loop van de rechtspleging wijzigingen werden aangebracht aan de constructie die het voorwerp uitmaakt van de strafvervolging of die constructie werd vervangen door een andere, belet niet dat de herstelvordering geënt blijft op de feiten van de strafvervolging, ook al maken de wijzigingen aan de geviseerde constructie of de vervanging ervan zelf niet het voorwerp uit van de strafvervolging; zodra er een oorzakelijk verband bestaat tussen de wederrechtelijke toestand zoals die bestaat bij de uitspraak over de herstelvordering en de wederrechtelijke toestand die het voorwerp uitmaakt van de telastlegging, blijft de herstelvordering geënt op de feiten van de telastlegging, spijts de aangebrachte wijziging of vervanging (1). (1) Zie Cass. 9 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500; Cass. 2 februari 2016, AR P.14.1593.N, AC 2016, nr. 72.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering geënt op feiten van telastlegging - Beoordeling

C.13.0517.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

De stedenbouwkundig inspecteur treedt op in naam van het Vlaams Gewest zowel bij het vorderen van een herstelmaatregel als bij het ten uitvoer leggen van de bevolen herstelmaatregel en van de verschuldigde dwangsommen (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

- Artt. 6.1.41, § 1, eerste lid, §§ 3 en 4, 6.1.43 en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.16.0084.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Ontbreken van stedenbouwkundige vergunning - Recht van een derde om een herstelvordering in te stellen - Gevolg - Koop - Verplichtingen van de verkoper - Vrijwaring voor uitwinning - Toepassingsgebied

De verkoper moet de koper vrijwaren wanneer een derde beweert een recht te bezitten met betrekking tot het verkochte goed en dit recht afbreuk doet aan het ongestoorde bezit van de koper; dit is het geval wanneer een derde, wegens het ontbreken van een stedenbouwkundige vergunning, recht heeft om een herstelvordering in de zin van de artikelen 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 en 6.1.44 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Ontbreken van stedenbouwkundige vergunning - Recht van een derde om een herstelvordering in te stellen - Gevolg - Koop - Verplichtingen van de verkoper - Vrijwaring voor uitwinning - Toepassingsgebied

- Artt. 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 en 6.1.44 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 1626 Burgerlijk Wetboek

P.16.1109.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.4 AC nr. ...

Artikel 155, §3, Waals wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw, patrimonium en energie beperkt de mogelijkheid voor de burgerlijke partij om rechtstreeks te worden vergoed enkel tot de voorwaarde dat de bevoegde bestuurlijke overheid een van de in artikel 155, §2, bedoelde wijzen van herstel vordert; de afstand door de bestuurlijke overheden van de herstelvordering heeft niet tot gevolg dat de burgerlijke partij belet wordt de rechtstreekse vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade te vorderen en geen enkele bepaling van dat wetboek doet afbreuk aan het recht van de burgerlijke partij om de vergoeding in natura te vorderen van de schade uit de onrechtmatige daad waarvan zij beweert het slachtoffer te zijn, mits zulks mogelijk is, dit geen rechtsmisbruik oplevert en dat die partij een belang behoudt (1). (1) Zie Cass. 9 januari 2002, AR P.00.0855.F, AC 2002, nr. 14 (inz. pp. 60-61, punt 2.1, tweede onderdeel), en concl. J. SPREUTELS, toen advocaat-generaal (inz. punt 7): "Wanneer de rechter, bij de uitoefening van zijn wettigheidstoezicht, oordeelt dat de bestuurlijke overheden niet in staat waren met de vereiste onpartijdigheid een keuze te maken tussen de verschillende in artikel 155, § 2, WWROSPE bedoelde wijzen van herstel, kan hij de door die overheden ingestelde vordering afwijzen zonder die vordering nog op haar interne of externe wettigheid te moeten toetsen; in dat geval wordt, in voorkomend geval, alleen de vordering van de benadeelde derde of derden met betrekking tot de herstelmaatregel aanhangig gemaakt bij de rechter, die de gegrondheid ervan zal beoordelen." (kop).

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - De overheid maakt geen keuze - Rechten burgerlijke partijen

- Art. 155, § 3 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

C.14.0189.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat -

Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking

Het herstel van de plaats in de vorige staat kan enkel door de rechter worden bevolen op voorwaarde dat hij vaststelt dat die maatregel nog noodzakelijk is om de gevolgen van het misdrijf te doen verdwijnen rekening houdend met de ondertussen door het bestuur verleende vergunningen.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Bevolen door de rechter

- Artt. 6.1.41, § 1, en 6.1.43 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Indien de aanvrager van de bestendige deputatie een regularisatievergunning heeft gekregen en tegen die beslissing een beroep met schorsende werking is ingesteld, kan de rechter, zolang de onwettigheid van de regularisatievergunning niet is vastgesteld, het herstel van plaats in de vorige toestand niet bevelen (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking

- Artt. 6.1.41, § 1, en 6.1.43 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.16.0838.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.1 AC nr. ...

Inzake stedenbouw moet de beklaagde, op straffe van niet-ontvankelijkheid van zijn cassatieberoep, zijn cassatieberoep laten betekenen aan het openbaar ministerie (1) en aan het dienaangaande tussengekomen bestuur (2), wanneer het gericht is tegen de beslissing betreffende het herstel van de plaats in de vorige staat (3). (1) Zie Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr. 598: "Uit het gegeven dat het openbaar ministerie bevoegd is om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen, en dit ongeacht of de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd en dat de beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering een maatregel is van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt, volgt dat hij tegen wie op grond van artikel 6.1.41, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een herstelmaatregel is bevolen, op straffe van niet-ontvankelijkheid, zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing moet laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen." (koppen); Cass. 13 september 2016, AR P.15.0999.N, AC 2016, nr. ... (2) Cass. (beschikking), 8 juli 2015, AR P.15.0636.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. (beschikking), 17 augustus 2015, AR P.15.0720.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. 540; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. 543; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0512.N, AC 2015, nr. 544; Cass. 1 december 2015, AR P.15.0399.N, AC 2015, nr. 715; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0999.N, AC 2016, nr. ... (3) Krachtens artikel 427, Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen door artikel 29 Wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Waals Milieuwetboek - Herstel van plaats in de vorige staat - Personen aan wie de beklaagde zijn cassatieberoep moet betekenen

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel D.157, § 3, Waals Milieuwetboek kan de rechter bevelen dat de veroordeelde een zekerheid stelt binnen een termijn die ingaat op de datum waarop de beslissing definitief wordt en niet op de datum van de uitspraak (1). (1) Definitief" lijkt hier te zijn begrepen in de zin van "niet vatbaar voor hoger beroep", of "in kracht van gewijsde": inderdaad, een vonnis "wordt" niet maar "is" al dan niet definitief in de zin van artikel 420 Wetboek van Strafvordering (met andere woorden, dat het geding beëindigt, in tegenstelling tot een beslissing alvorens recht te doen) of in de zin van artikel 19 Gerechtelijk Wetboek (met andere woorden dat de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt uitput). (MNB)

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Stellen van een zekerheid op straffe van een dwangsom - Termijn waarbinnen de zekerheid op straffe van een dwangsom - Aanvangstijdstip

- Art. D.157, § 3 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (Vertaling)

P.16.0582.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt in beginsel onaantastbaar of de last die een herstelmaatregel inzake stedenbouw voor de herstelplichtige met zich meebrengt wel in een redelijk verband staat tot het voordeel dat die maatregel oplevert voor de goede ruimtelijke ordening; bij die beoordeling mag de rechter wel degelijk rekening houden met het voordeel dat de herstelplichtige heeft genoten door de onwettige toestand en de duur ervan.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Last - Redelijk verband tot het voordeel voor de goede ruimtelijke ordening - Beoordeling

- Artt. 6.1.1, 6.1.41, §§ 1 en 3, en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Artt. 146 en 149, § 1 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

P.15.0135.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de herstelmaatregel als bijzondere vorm van teruggave in de zin van artikel 44 Strafwetboek en de artikelen 161 en 189 Wetboek van Strafvordering beoogt een einde te maken aan de door het bewezen stedenbouwmisdrijf veroorzaakte en met de wet strijdige toestand, belet niet dat de rechter bij de beoordeling van de wettigheid van de gevorderde herstelmaatregel mee in aanmerking mag nemen dat deze maatregel het plegen van nieuwe bouwmisdrijven zal voorkomen (1). (1) Zie: Cass. 9 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Doel - Wettigheidscontrole door de rechter - Toepassing

De rechter moet overeenkomstig artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet nagaan of de vordering van de herstelvorderende overheid uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en moet een vordering die is gesteund op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, zonder gevolg laten (1). (1) Cass. 25 november 2014, AR P.13.1715.N, AC 2014, nr. 723.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Motieven vreemd aan de ruimtelijke ordening - Opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is

Wanneer de wettigheid van de herstelvordering wordt aangevochten, moet de rechter in het bijzonder nagaan of die vordering niet kennelijk onredelijk is, meer bepaald of het voordeel van de gevorderde herstelmaatregel tot behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voor de overtreder voortvloeit (1); het gevorderde herstel moet evenredig zijn aan de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt. (1) Cass. 6 november 2012, AR P.12.0489.N, AC 2012, nr. 596.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Redelijkheid van de gevorderde herstelmaatregel - Begrip - Vereiste

P.15.0253.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.2 AC nr. ...

De aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid toevertrouwde adviesbevoegdheid laat de beoordelingsbevoegdheid van de rechter over de herstelvordering volledig vrij (1). (1) Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1532.N, AC 2015, nr. 361. In dit precedent ging het om het buiten toepassing laten van een onwettig bevonden negatief advies. Het Hof oordeelde thans in dezelfde zin met betrekking tot een onwettig bevonden positief advies.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Adviesbevoegdheid - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

- Artt. 6.1.6 en 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

De rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstelvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing te laten zodat dit onwettig verklaard advies tussen de partijen en met betrekking tot de door de rechter te beslechten betwisting geen rechtsgevolgen heeft (1). (1) Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1532.N, AC 2015, nr. 361. In dit precedent ging het om het buiten toepassing laten van een onwettig bevonden negatief advies. Het Hof oordeelde thans in dezelfde zin met betrekking tot een onwettig bevonden positief advies.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Advies Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Toetsing door de rechter - Aard

- Artt. 6.1.6 en 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 Grondwet 1994

Uit de beslissing om op grond van artikel 159 Grondwet een door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleend advies buiten toepassing te laten, volgt dat in die zaak geen rechtsgeldig advies werd verleend binnen de door artikel 6.1.10, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde termijn en dat de herstelvorderende overheid aan dit onwettig bevonden advies mag voorbijgaan in welk geval het dan aan de rechter toekomt de wettigheid van de door de herstelvorderende overheid bij het parket ingeleide herstelvordering te beoordelen (1). (1) Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1532.N, AC 2015, nr. 361. In dit precedent ging het om het buiten toepassing laten van een onwettig bevonden negatief advies. Het Hof oordeelde thans in dezelfde zin met betrekking tot een onwettig bevonden positief advies.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Advies Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Wettigheidstoetsing door de rechter - Beslissing het advies buiten toepassing te laten - Gevolg voor de herstelvorderende overheid - Opdracht van de rechter

P.16.0011.F 4 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160504.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 155, § 4, WWROSPE beveelt het vonnis dat wanneer de plaats niet binnen de voorgeschreven termijn in haar oorspronkelijke staat wordt hersteld, de gemachtigde ambtenaar, het College van burgemeester en schepenen en eventueel de burgerlijke partij, van ambtswege de tenuitvoerlegging daarvan kunnen vorderen; de rechter die weigert de voormelde machtiging te verlenen op grond dat deze, aangezien ze van rechtswege wordt verleend, niet uitdrukkelijk moet worden verleend, schendt die bepaling.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Veroordeling tot herstel van plaats in de vorige staat - Ontstentenis van herstel van de plaats in de vorige staat binnen de voorgeschreven termijn - Machtiging om ambtshalve in de tenuitvoerlegging van het vonnis te voorzien - Verplichting voor de rechter om de machtiging toe te kennnen

- Art. 155, § 4 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

De veroordeling tot een dwangsom voor het geval dat aan de hoofveroordeling niet wordt voldaan, is voor de rechter slechts een mogelijkheid doch geen verplichting; het feit dat een dwangsom wordt gevorderd om de veroordeling tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke staat te waarborgen is wat dat betreft zonder belang (1). (1) Zie G. Ballon, Dwangsom, A.P.R. 1980, p. 16.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Veroordeling tot herstel van plaats in de vorige staat - Veroordeling tot een dwangsom - Verplichting voor de rechter

- Art. 155, § 4 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie
- Art. 1385bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.1665.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.8 AC nr. ...

De beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering is een maatregel van burgerlijke aard. die niettemin onder de strafvordering valt en het openbaar ministerie is bevoegd om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen en dit ongeacht of de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd; de veroordeelde die op grond van artikel 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek de opheffing vordert van een hem ter verzekering van de uitvoering van een herstelmaatregel opgelegde dwangsom, de opschorting van de looptijd van die dwangsom of de vermindering ervan wegens blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid om aan de hoofdveroordeling te voldoen, is dan ook geen vervolgde partij in de zin van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering waaruit volgt dat hij zijn cassatieberoep moet laten betekenen aan de personen tegen wie het is gericht, namelijk het openbaar ministerie bij het gerecht dat uitspraak heeft gedaan over die vordering en de herstelvorderende overheid in wiens voordeel de veroordeling tot betaling van een dwangsom werd uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2010, AR P.09.1761.N, AC 2010, nr. 364; Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Veroordeelde - Cassatieberoep tegen de beslissing over de vordering van de veroordeelde betreffende de hem opgelegde dwangsom - Verplichting te betekenen aan het openbaar ministerie - Verzuim

- Art. 6.1.41, §§ 1, 3 en 4 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.14.0393.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwmisdrijf - Dagvaarding voor de correctionele rechtbank - Exploot tot inwilliging van een herstelmaatregel voor de burgerlijke rechter - Verplichting tot overschrijving - Normdoel - Burgerlijk geding - Dagvaarding tot betaling van een meerwaarde - Overschrijving - Gevolg - Wijziging bij conclusie van de herstelvordering - Staking van het strijdige gebruik

De verplichting tot overschrijving van de dagvaarding die de bestraffing beoogt van stedenbouwmisdrijven voor de correctionele rechtbank en de verplichting tot overschrijving van het exploot tot inleiding van een geding dat de inwilliging van een herstelmaatregel beoogt bij de burgerlijke rechter, strekt ertoe te voorkomen dat een derde onwetend zou zijn van het mogelijk onwettig karakter van een gebouw waarvan hij eigenaar wenst te worden of waarop hij rechten wenst te verkrijgen; het normdoel van die bepaling wordt bereikt indien in het raam van een burgerlijk geding wordt overgegaan tot de overschrijving van de dagvaarding, waarbij als herstelmaatregel de betaling van een meerwaarde wordt gevorderd, zonder dat er in de loop van het geding bijkomend moet worden overgegaan tot de overschrijving van de bij conclusie gewijzigde herstelvordering die strekt tot staking van het strijdige gebruik (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwmisdrijf - Dagvaarding voor de correctionele rechtbank - Exploot tot inwilliging van een herstelmaatregel voor de burgerlijke rechter - Verplichting tot overschrijving - Normdoel - Burgerlijk geding - Dagvaarding tot betaling van een meerwaarde - Overschrijving - Gevolg - Wijziging bij conclusie van de herstelvordering - Staking van het strijdige gebruik

- Artt. 6.2.1, eerste, tweede en vijfde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.14.1593.N 2 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160202.3 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de feiten waarop de geactualiseerde herstelvordering steunt niet begrepen zijn in de aanhangige feiten van instandhouding, sluit niet uit dat de geactualiseerde herstelmaatregel kan geënt zijn op de feiten van de bewezen verklaarde telastlegging (1). (1) Zie Cass. 9 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Feiten van geactualiseerde herstelvordering niet begrepen in de aanhangige feiten van instandhouding

De enkele omstandigheid dat in de loop van de rechtspleging wijzigingen werden aangebracht aan de constructies die het voorwerp uitmaken van de strafvervolging, belet niet dat de herstelvordering die het herstel van de wettigheid naar de toekomst beoogt en de gewijzigde toestand in aanmerking moet nemen, geënt blijft op de feiten van de strafvervolging, ook al maken de wijzigingen aan die constructies zelf niet het voorwerp uit van de strafvervolging; zodra er een oorzakelijk verband bestaat tussen de wederrechtelijke toestand zoals die bestaat bij de uitspraak over de herstelvordering en de wederrechtelijke toestand die het voorwerp uitmaakt van de telastlegging, blijft de herstelvordering geënt op de feiten van de telastlegging, spijts de doorgevoerde wijzigingen (1). (1) Cass. 9 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering geënt op feiten van telastlegging - Beoordeling

Noch uit de bepalingen van artikel 161 Stedenbouwdecreet 1999, thans artikel 6.2.2 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de niet-naleving van de formaliteit van de inschrijving van de dagvaarding in het vergunningenregister leidt tot de onontvankelijkheid van de herstelvordering of de onmogelijkheid om die vordering te behandelen.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Geen inschrijving van dagvaarding in vergunningenregister

P.14.1501.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.1 AC nr. ...

Uit artikel 160, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999, thans artikel 6.2.1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, en artikel 160, vijfde lid, Stedenbouwdecreet 1999, thans artikel 6.2.1, vijfde lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, volgt dat de beslissing op de herstelvordering tegenover de derde-verkrijger van wie de titel van verkrijging niet was overgeschreven vóór de overschrijving van de dagvaarding, hem kan worden tegengeworpen, hij niet meer rechten verkrijgt dan in die beslissing ten aanzien van de gedaagde-overlater zijn vastgesteld, hij de gevolgen moet ondergaan die uit die beslissing voortvloeien en hij de uitvoering ervan moet gedogen zonder nochtans zelf het herstel te moeten verwezenlijken.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Beslissing op de herstelvordering - Tegenstelbaarheid tegenover de derde-verkrijger - Titel van verkrijging niet overgeschreven vóór de overschrijving van de dagvaarding

P.14.1754.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.2 AC nr. ...

De herstelmaatregel die de rechter op vordering van een herstelvorderende overheid kan bevelen op grond van artikel 6.1.41 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening is naar Belgisch recht geen straf en op die herstelmaatregel is artikel 2, tweede lid, Strafwetboek dan ook niet van toepassing.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Aard van de maatregel

De rechter die overeenkomstig artikel 159 Grondwet oordeelt of een door het college van burgemeester en schepenen verleende stedenbouwkundige regularisatievergunning wegens strijdigheid met de wet buiten toepassing moet worden gelaten, dient daarbij de op het ogenblik van de regularisatievergunning van toepassing zijnde wetsbepalingen in aanmerking te nemen en hij dient daartoe geen rekening te houden met later in werking getreden wetsbepalingen, ook niet indien het wettigheidsonderzoek van de regularisatievergunning verband houdt met de beoordeling van de wettigheid en de gegrondheid van een herstelvordering (1). (1) Zie over de aard van de herstelmaatregel M. DE SWAEF en M. TRAEST, "Tussen Hamer en aambeeld: de gevolgen van het arrest-Hamer van het Europees hof voor de Rechten van de Mens op de herstelmaatregel in stedenbouw", RW 2008-2009, 1330-1340.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Regularisatievergunning - Onderzoek van de wettigheid van de regularisatievergunning - Van toepassing zijnde wetsbepalingen - Tijdstip - Invloed op de beoordeling van de herstelvordering

Indien de wettigheid van de herstelvordering wordt aangevochten, moet de rechter in het bijzonder nagaan of die vordering niet kennelijk onredelijk is, meer bepaald of het voordeel van de gevorderde herstelmaatregel ter behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder, moet het gevorderde herstel evenredig zijn aan de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en moet de maatregel redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of het gevorderde herstel kennelijk evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit de gevorderde herstelmaatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de gevorderde herstelmaatregel kennelijk onredelijk is.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Beoordeling van de wettigheid van de herstelvordering - Criteria - Evenredigheid - Redelijkheid - Draagwijdte

Uit de in artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat, nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, § 1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, § 1, 2°, bedoelde geval en het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen; krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstelvorderende overheid om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en moet hij een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Keuze van de herstelmaatregel - Aantasting van de plaatselijke ruimtelijke ordening - Gevolg

---

C.14.0500.F 11 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151211.1 AC nr. ...

Artikel 155, § 4, derde lid, Stedenbouwdecreet Wallonië 1984 bepaalt niet dat de veroordeelde eigenaar moet zijn op de dag van de tenuitvoerlegging.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Ontstentenis van herstel van de plaats in de vorige staat binnen de voorgeschreven termijn - Gemachtigd ambtenaar - Ambtshalve tenuitvoerlegging van het herstel van de plaats in de vorige staat - Terugbetaling van de tenuitvoerleggingskosten lastens de veroordeelde - Hoedanigheid van de veroordeelde

- Art. 155, § 4, eerste en derde lid Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

---

P.15.0399.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.3 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen en, zo zij zich heeft gemanifesteerd als procespartij, aan de herstelvorderende overheid (1). (1) Zie Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr. ...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr..; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

P.14.1274.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.3 AC nr. ...

De maatregel van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand strekt ertoe de gevolgen van een met de wet strijdige en voor het openbaar belang schadelijke toestand integraal te doen verdwijnen en daaruit vloeit voort dat de illegale constructies integraal moeten worden verwijderd met inbegrip van het verwijderen van de afbraakmaterialen van het terrein en het opvullen van eventuele bouwputten of het herstellen van het maaiveld; bij de beoordeling van een aangevoerde kennelijke onredelijkheid van de gevorderde maatregel van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand dient de rechter onder meer na te gaan of het gevorderde herstel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de omstandigheid dat reeds gedeeltelijk vrijwillig uitvoering werd gegeven aan het gevorderde herstel van de plaats in zijn oorspronkelijke toestand, belet niet dat de rechter bij de beoordeling van de aangevoerde onredelijkheid van de herstelvordering, welke strekt tot integraal herstel van alle illegale constructies, de impact van die gehele illegale constructie in aanmerking neemt (1). (1) Cass. 18 december 2001, AR P.99.1548.N, AC 2001, nr. 709; Cass. 27 september 2011, AR P.10.2020.N, AC 2011, nr. 500.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Draagwijdte

Uit de samenhang tussen artikel 149, § 2, Stedenbouwdecreet 1999, thans artikel 6.1.41, § 4, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 148/2 Stedenbouwdecreet 1999, zoals gewijzigd door artikel 52 Aanpassingsdecreet 2009, thans artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 149, § 4, Stedenbouwdecreet 1999, zoals gewijzigd door artikel 53 Aanpassingsdecreet 2009, thans artikel 6.1.41, § 6, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en artikel 148/6 Stedenbouwdecreet 1999, zoals gewijzigd door artikel 52 Aanpassingsdecreet 2009, thans artikel 6.1.11, tweede lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en uit de doelstelling van de vereiste van het positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid (HRHB), namelijk het bereiken van een grotere coherentie in de beleidsbeslissingen van het bestuur om herstel te vorderen, volgt dat de herstelvordering slechts op ontvankelijke wijze bij het parket kan worden ingeleid indien op de datum van de brief waarmee de vordering bij het parket wordt ingeleid het positief advies van de HRHB niet ouder is dan twee jaar; uit die bepalingen volgt niet dat de herstelvordering slechts bij de strafrechter op ontvankelijke wijze samen met de strafvordering kan aanhangig worden gemaakt indien op de datum van de aanhangigmaking het positief advies van de HRHB minder dan twee jaar oud is.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Inleiden van de herstelvordering - Advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Ontvankelijkheid

P.15.0305.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.2 AC nr. ...

Uit het gegeven dat het openbaar ministerie bevoegd is om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen, en dit ongeacht of de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd en dat de beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering een maatregel is van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt, volgt dat hij tegen wie op grond van artikel 6.1.41, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een herstelmaatregel is bevolen, op straffe van niet-ontvankelijkheid, zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing moet laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Beslissing over de door de herstelvorderende overheid gevorderde herstelmaatregel - Cassatieberoep van de veroordeelde - Verplichting te betekenen aan het openbaar ministerie - Verzuim

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0374.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.6 AC nr. ...

Volgens artikel 155, § 2, Waals Wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw, patrimonium en energie beveelt de rechtbank, op verzoek van de gemachtigde ambtenaar of het college van burgemeester en schepenen: 1. ofwel het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat of de stopzetting van het onrechtmatig gebruik; 2. ofwel de uitvoering van werkzaamheden of inrichtingswerken; 3. ofwel de betaling van een som gelijk aan de meerwaarde die het goed ingevolge de overtreding verworven heeft, voor zover het noch op de beschermingslijst voorkomt, noch beschermd is; uit die bepaling volgt dat die wijzen van herstel alternatief zijn en niet kunnen worden gecumuleerd.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening - Overtreding - Sanctie - Herstel van de plaats in de vorige staat - Uitvoering van de werkzaamheden - Betaling van een meerwaarde - Alternatief karakter van de wijzen van herstel

P.15.0397.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.7 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen en, zo zij zich heeft gemanifesteerd, aan de herstelvorderende overheid (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, AC 2015, nr...; Cass. 21 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr...; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr....

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

P.15.0398.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.2 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen en, zo zij zich heeft gemanifesteerd, aan de herstelvorderende overheid (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. ..

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

P.15.0911.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.7 AC nr. ...

Hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen moet zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat de op grond van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het Decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid genomen beslissingen op de herstelvorderingen heeft gewezen (1). (1) Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr..; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie en aan de herstelvorderende overheid - Verplichting

C.13.0529.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige toestand - Herstelmaatregel - Verbeurte van een dwangsom - Titel - Actualiteit - Duur - Later afgeleverde regularisatievergunning

De titel waarbij een herstelmaatregel werd bevolen onder verbeurte van een dwangsom wegens de wederrechtelijke uitvoering van werken blijft actueel zolang de voorwaarden van een later afgeleverde regularisatievergunning niet zijn nagekomen en de uitgevoerde werken niet volledig overeenkomen met de werken waarvoor deze regularisatievergunning werd afgeleverd (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige toestand - Herstelmaatregel - Verbeurte van een dwangsom - Titel - Actualiteit - Duur - Later afgeleverde regularisatievergunning

- Artt. 99, § 1, 149, § 1, eerste en vijfde lid, en 158 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Art. 1385quater Gerechtelijk Wetboek

P.15.0321.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.2 AC nr. ...

Het openbaar ministerie is bevoegd om de door de herstelvorderende overheid per brief geformuleerde herstelvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aan- wenden van rechtsmiddelen, zelfs als de herstelvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd en de beslissing van de strafrechter over een door de herstelvorderende overheid ingediende herstelvordering is een maatregel van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt; daaruit volgt dat hij tegen wie een herstelmaatregel is bevolen zijn memorie in cassatie voor wat betreft de beslissing op de herstelvordering per aangetekende brief moet ter kennis brengen van het openbaar ministerie bij het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, en zo zij zich heeft gemanifesteerd als procespartij, aan de herstelvorderende overheid, en dit op straffe van ontvankelijkheid van de memorie wat betreft de herstelvordering (1). (1) Cass. 3 september 2013, AR P.12.1253.N, AC 2013, nr. 415; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1808.N, AC 2012, nr. 319, NC, 2014, 481 en noot D. DE WOLF, "De persoon aan wie bij een herstelvordering in stedenbouwstraf- zaken het verzet moet worden betekend"; Cass. 5 mei 2009, AR P.08.1853.N, AC 2009, nr. 293.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Aard van de maatregel - Gevolg - Cassatieberoep - Memorie - Ter kennis brengen van het openbaar ministerie en de herstelvorderende overheid - Ontvankelijkheid

- Artt. 427 en 429 Wetboek van Strafvordering

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

De artikelen 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing in strafzaken, ook niet als de strafgerechten uitspraak doen over de herstelvorderingen krachtens artikel 6.1.41 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van de in die bepaling vermelde overheden; de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep van een eiser tot herstel tegen de beslissing op de herstelvordering met betrekking tot een beklaagde heeft niet de niet-ontvankelijkheid tot gevolg van dit cassatieberoep in zoverre gericht tegen een andere beklaagde.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Cassatieberoep - Onsplitsbare zaken - Artikelen 31 en 1084 Ger.W. - Ontvankelijkheid

Volgens artikel 149, §1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999 vereist de herstelvordering het eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, thans Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid; dit voorafgaand advies is een ontvankelijkheidsvereiste van de herstelvordering en de herstelvorderende overheid kan haar vordering bij het parket slechts op ontvankelijke wijze inleiden na dit advies te hebben ingewonnen (1). (1) Zie Cass. 25 oktober 2011, AR P.11.0386.N, AC 2011, nr. 570; Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.0354.N, arrest niet gepubliceerd.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Vordering herstelvorderende overheid - Ontvankelijkheid

P.14.1532.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.4 AC nr. ...

De aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid toevertrouwde adviesbevoegdheid laat de beoordelingsbevoegdheid van de rechter over de herstelvordering volledig vrij.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Adviesbevoegdheid - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

- Artt. 6.1.6 en 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

De rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstelvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing te laten zodat dit onwettig verklaard advies tussen de partijen en met betrekking tot de door de rechter te beslechten betwisting geen rechtsgevolgen heeft.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Advies Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Toetsing door de rechter - Aard

- Artt. 6.1.6 en 6.1.7 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 Grondwet 1994

De rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening met betrekking tot het inleiden van een herstelvordering door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleende advies bij toepassing van artikel 159 Grondwet onwettig en buiten toepassing te laten indien dit advies is gegrond op een stedenbouwkundige vergunning die de rechter zelf bij toepassing van artikel 159 Grondwet onwettig en buiten toepassing laat; de omstandigheid dat het de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid als orgaan van het actief bestuur niet zou zijn toegelaten de wettigheid te beoordelen van een stedenbouwkundige vergunning doet daaraan geen afbreuk.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Advies Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Wettigheidstoetsing door de rechter - Beslissing het advies buiten toepassing te laten - Toepassing

Uit de beslissing om op grond van artikel 159 Grondwet een door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleend advies buiten toepassing te laten, volgt dat in die zaak geen rechtsgeldig advies werd verleend binnen de door artikel 6.1.10, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde termijn en dat de herstelvorderende overheid aan dit onwettig bevonden advies mag voorbijgaan in welk geval het dan aan de rechter toekomt de wettigheid van de door de herstelvorderende overheid bij het parket ingeleide herstelvordering te beoordelen.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Advies Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Wettigheidstoetsing door de rechter - Beslissing het advies buiten toepassing te laten - Gevolg voor de herstelvorderende overheid - Opdracht van de rechter

---

P.15.0002.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.3 AC nr. ...

In tegenstelling tot de schadevergoeding beoogt de maatregel tot herstel van de plaats in de vorige staat niet de vergoeding van schade toegebracht aan particuliere belangen, maar strekt ze ertoe om, in het algemeen belang, de gevolgen van het misdrijf ongedaan te maken (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2010, AR P.09.1066.N, AC 2010, nr. 19.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Doel

De beslissing van de strafrechter waarbij de beklaagde wordt bevolen om, op vordering van de gemeente, de plaats in de vorige staat te herstellen dan wel het strijdige gebruik te staken, is naar Belgisch recht geen straf maar een maatregel van burgerlijke aard, ook al valt ze onder de strafvordering; artikel 211bis Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op de beslissing die de straf bevestigt en die daaraan een herstelmaatregel toevoegt (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2009, AR P.08.1853.N, AC 2009, nr. 293.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Aard van de

maatregel - Gevolg - Eenstemmigheid

Aangezien het herstel van de plaats in de vorige staat geen tweede strafrechtelijke veroordeling voor hetzelfde feit is, kan de rechter die een dergelijke maatregel uitspreekt het algemeen beginsel non bis in idem niet miskennen.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Aard van de maatregel - Gevolg - Algemeen rechtsbeginsel "non bis in idem"

P.12.1249.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.1 AC nr. ...

Artikel 13 EVRM houdt niet in dat wanneer de rechter vaststelt dat de in artikel 6.1. EVRM bedoelde redelijke termijn is overschreden, het herstel noodzakelijk bestaat in het verval van de vordering tot herstel in de vorige staat (1). (1) Cass. 6 januari 2009, AR P.08.0674.N, AC 2009, nr. 7

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vordering tot herstel in de vorige staat - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn

De vaststelling dat een herstel in de oorspronkelijke toestand een straf is in de zin van artikel 6.1. EVRM, brengt enkel met zich mee dat de waarborgen van die bepaling moeten worden in acht genomen zodat het voor de rechter mogelijk blijft, ook wanneer hij vaststelt dat de redelijke termijn is overschreden, dit herstel te bevelen teneinde de gevolgen van het stedenbouwmisdrijf te doen ophouden en te voorkomen dat verder voordeel wordt behaald uit het gepleegde misdrijf (1). (1) Cass. 6 januari 2009, AR P.08.0674.N, AC 2009, nr. 7.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel in de vorige staat - Kwalificatie als straf in de zin van artikel 6.1 E.V.R.M. - Gevolg - Toepassing bij overschrijding van de redelijke termijn

C.13.0035.N 3 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150403.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Ingeleid voor 16 december 2005 voor de strafrechter - Onbevoegdverklaring - Opnieuw ingeleid na 16 december 2005 voor de burgerlijke rechter - Voorwaarde - Hoge Raad voor het Herstelbeleid - Advies

Het voorafgaand eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid geldt van af 16 december 2005 als een ontvankelijkheidsvereiste voor de herstelvorderingen die worden ingeleid hetzij bij de burgerlijke rechter hetzij bij de strafrechter (1). (1) Artikel 149, §1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999, zoals van toepassing voor de wijziging ervan bij artikel 53, 1°, van het Aanpassingsdecreet 2009; Artkel 198bis Stedenbouwdecreet, zoals van toepassing voor de opheffing ervan bij artikel 62 van het Aanpassingsdecreet 2009.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van de plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Hoge Raad voor het Herstelbeleid - Advies

- Artt. 149, § 1, eerste lid, en 198bis, eerste lid Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

Indien de overheid voor 16 december 2005 eerst een herstelvordering heeft ingeleid, maar de strafrechter zich onbevoegd verklaarde en de overheid vervolgens na 16 december 2005 een herstelvordering inleidt bij de burgerlijke rechter, is op grond van artikel 198bis, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999 een voorafgaand eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid vereist; de omstandigheid dat de initiële herstelvordering een identiek voorwerp heeft als de nieuwe herstelvordering doet daaraan geen afbreuk (1) (2). (1) Zie de andersl. concl. OM. (2) Artikel 149, §1, eerste lid, Stedenbouwdecreet 1999, zoals van toepassing voor de wijziging ervan bij artikel 53, 1°, van het Aanpassingsdecreet 2009; Artikel 198bis Stedenbouwdecreet, zoals van toepassing voor de opheffing ervan bij artikel 62 van het Aanpassingsdecreet 2009.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Ingeleid voor 16 december 2005 voor de strafrechter - Onbevoegdverklaring - Opnieuw ingeleid na 16 december 2005 voor de burgerlijke rechter - Voorwaarde - Hoge Raad voor het Herstelbeleid - Advies

- Artt. 149, § 1, eerste lid, en 198bis, eerste lid Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

Op de herstelvordering voor de burgerlijke rechter zijn de regels van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing, zodat de herstelvordering in de regel op grond van artikel 700 Gerechtelijk Wetboek bij de dagvaarding voor de burgerlijke rechter wordt ingeleid (1). (1) Artikel 149, §1, eerste en tweede lid, en § 4, Stedenbouwdecreet 1999, zoals van toepassing voor de wijziging ervan bij artikel 53, 1°, 2° en 7°, van het Aanpassingsdecreet 2009; Artikel 151 Stedenbouwdecreet, zoals van toepassing voor de wijziging ervan bij artikel 54 van het Aanpassingsdecreet 2009.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering voor de burgerlijke rechter - Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid - Inleiding van de herstelvordering

- Art. 700 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 149, § 1, eerste en tweede lid, §§ 2 en 4, en 151 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

C.14.0267.N 3 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150403.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

De stedenbouwkundige inspecteur treedt, zowel bij het vorderen van een herstelmaatregel als bij het ten uitvoer leggen van de bevolen herstelmaatregel en van de verschuldigde dwangsommen, op in naam van het Vlaamse Gewest, zonder dat hij dit in het kader van een gedwongen tenuitvoerlegging uitdrukkelijk in zijn betekeningsexploot dient te vermelden (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

- Artt. 6.1.41, § 1, eerste lid, §§ 3 en 4, en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.14.0392.N 31 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150331.4 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de wettigheid van een door de herstelvorderende overheid gevorderde maatregel van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, moet de strafrechter die heeft vastgesteld dat een beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan een door de artikelen 99, § 1, 1°, en 146, 1°, Stedenbouwdecreet 1999, thans de artikelen 4.2.1, 1°, en 6.1.1, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoeld misdrijf, op grond van artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening onder meer nagaan of dat misdrijf niet bestaat uit het verrichten van handelingen in strijd met een stakingsbevel; de omstandigheid dat de door artikel 6.1.50, § 4, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde verzetsprocedure werd ingesteld tegen de op grond van artikel 6.1.49 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening opgelegde administratieve geldboete wegens het voortzetten van de handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een door de stedenbouwkundige inspecteur bekrachtigd bevel tot staking, en die procedure nog niet definitief is beslecht, verhindert de strafrechter niet onaantastbaar te oordelen of het misdrijf waaraan hij heeft schuldig verklaard, al dan niet bestaat uit het verrichten van handelingen in strijd met een stakingsbevel in de zin van artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Strafrechter - Beoordeling van de wettigheid

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Strafrechter - Beoordeling van de wettigheid

De strafrechter kan in geval van een strafvervolging wegens een inbreuk op artikel 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet, thans artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, kennis nemen van de herstelvordering die mede steunt op het gegeven dat dit misdrijf bestaat of onder meer bestaat uit het verrichten van handelingen in strijd met het stakingsbevel of in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande voor het gebied toegelaten bestemmingen, voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken, als bedoeld in artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zelfs indien voor die strafrechter geen strafvervolging is ingesteld wegens een inbreuk op artikel 146, eerste lid, 5°, en 6°, Stedenbouwdecreet 1999, thans artikel 6.1.1, eerste lid, 5° en 6°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening; de beoordeling van de herstelvordering gegrond op een bewezen verklaard misdrijf als bedoeld door artikel 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999, thans artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, vereist immers geen strafrechtelijke veroordeling van de beklaagde voor de misdrijven bedoeld door artikel 146, eerste lid, 5°, en 6°, Stedenbouwdecreet 1999, thans artikel 6.1.1, eerste lid, 5° en 6°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (1). (1) Zie concl. OM.

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering

ONTEIGENING

C.19.0274.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.3 AC nr. ...

Artikel 2.4.6., § 1, eerste lid VCRO vertolkt een algemeen rechtsbeginsel dat van toepassing is ongeacht de rechtsgrond van de onteigening (1) (2). (1) Cass. 7 november 2013, AR C.12.0053.N, AC 2013, nr. 590; Cass. 31 mei 2013, AR C.11.0749.N, AC 2013, nr. 332; Cass. 3 maart 1983, AR nr. 6725, AC 1982-83, nr. 366. (2) Art. 2.4.6., § 1, eerste lid VCRO, zoals van toepassing voor zijn opheffing bij artikel 110 van het decreet van 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemene nut.

Onteigening - Planologische neutraliteit - Beginsel - Aard

- Art. 2.4.6., § 1, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.16.0481.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.2 AC nr. ...

Het begrip "milieubelastende industrie" wordt gedefinieerd in artikel 8, 2.1.2. van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, waaruit volgt dat het de uitvoerende macht in het kader van een voorgenomen onteigening niet is toegelaten om een onderneming die niet beantwoordt aan de criteria van voormeld artikel niettemin te kwalificeren als een milieubelastende industrie in een ontwerp-gewestplan of gewestplan door middel van een aanduiding op een kaart (1). (1) Zie concl. OM.

Onteigening - Koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen - Kwalificatie van een inrichting - Onteigening - Bevoegdheid van de uitvoerende macht

- Art. 8, 2.1.2 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

RUIMTELIJKE ORDENING. PLAN VAN AANLEG

C.21.0083.N 17 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250117.1N.3 AC nr. ...

Het recht op planschadevergoeding vereist geen volledig bouwverbod met betrekking tot het optrekken of plaatsen, afbreken, herbouwen, verbouwen of uitbreiden van een constructie; een beperking van de bouwmogelijkheden op een perceel volstaat op basis van het in werking getreden ruimtelijk uitvoeringsplan (1). (1) Zie concl. OM.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschadevergoeding - Bouwverbod - Omvang

- Art. 4.2.1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 2.6.1, § 2 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.21.0001.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.5 AC nr. ...

De uitvoeringsmodaliteit van artikel 37, tweede lid, van de wet van 29 maart 1962, bepaald in artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit van 24 oktober 1978, is in overeenstemming met de wil van de wetgever, uitgedrukt in artikel 81, § 1, tweede lid, BWRO, om als berekeningsgrondslag van de vergoeding de geactualiseerde verwervingswaarde van het door het gewestelijk bestemmingsplan bestemde goed in aanmerking te nemen, maar niet de waardevermeerderingen die dat goed sinds de verwerving ervan heeft verkregen; de rechter kan de toepassing ervan niet wettig uitsluiten om de verwervingswaarde van het litigieuze goed te actualiseren door hierop de verhouding tussen de prijs van de bouwgronden op het tijdstip waarop het recht op vergoeding is ontstaan en de prijs van die gronden op het tijdstip van hun verwerving toe te passen.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Besluit tot bescherming van een perceel - Bouwverbod - Minderwaarde - Vergoeding - Criteria

- Art. 2, eerste lid KB 24 oktober 1978 tot uitvoering van artikel 37, tweede lid, van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw

- Art. 81, § 1, tweede lid Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

De bepalingen van het tweede en het vierde lid van artikel 81, § 1, BWRO zijn identiek aan die welke vervat waren in het tweede en het vierde lid van artikel 37 van de organieke wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw; het koninklijk besluit van 24 oktober 1978 tot uitvoering van artikel 37, tweede lid, van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, dat niet werd opgeheven door de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, is, overeenkomstig artikel 331 BWRO, in dat gewest van kracht gebleven.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Besluit tot bescherming van een perceel - Bouwverbod - Minderwaarde - Vergoeding - Toepasselijke bepalingen

- Art. 37, tweede en vierde lid Wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw

- Artt. 81, § 1, eerste, tweede en vierde lid en 331 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

C.19.0653.N 9 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220909.1N.5 AC nr. ...

Het verstrijken van de termijn bepaald bij artikel 2.6.2, §2, 3de lid Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zonder naleving van de erin neergelegde verplichtingen, heeft het definitief verval van het recht op planschadevergoeding tot gevolg, ongeacht of het door de decreetgever met deze bepaling nagestreefde doel al dan niet werd bereikt.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschadevergoeding - Verval van recht

- Art. 2.6.2, § 2, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.21.0219.N 16 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220616.1N.1 AC nr. ...

Het niet of laattijdig opmaken van ruimtelijke uitvoeringsplannen ter uitvoering van een ruimtelijk structuurplan dan wel het in overeenstemming brengen van deze uitvoeringsplannen met het ruimtelijk structuurplan, maakt slechts een fout uit in hoofde van het bestuur wanneer blijkt dat, alle omstandigheden in acht genomen, het bestuur kennelijk niet binnen een redelijke termijn heeft gehandeld of geen wettige reden voor haar weigering om te handelen aanvoert (1). (1) Artt. 2.1.2, § 6, en 2.1.13, eerste lid, VCRO in de versie zoals toepasselijk voor de wijziging bij decreet van 8 december 2017.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Ruimtelijk structuurplan - Niet of laattijdige opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen - Fout van het bestuur

- Artt. 2.1.2, § 6, en 2.1.13, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.21.0319.N 16 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220616.1N.8 AC nr. ...

Een stedenbouwkundig voorschrift in een RUP dat voor onbepaalde tijd verbiedt om woningen te bouwen of constructies op te richten voor aan wonen verwante activiteiten en voorzieningen en aldus elke woonontwikkeling voor onbepaalde tijd onmogelijk maakt, is onverenigbaar met de categorie wonen (1). (1) Zie concl. OM.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Ruimtelijk uitvoeringsplan - Stedenbouwkundig voorschrift - Categorie van gebiedsaanduiding - Onverenigbaarheid - Toepassing

- Art. 2.2.6, § 2, eerste en tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0317.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.8 AC nr. ...

Artikel 2.4.3, §1,Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stelt een weerlegbaar vermoeden van algemeen nut in voor elke onteigening ter uitvoering van een ruimtelijk uitvoeringsplan maar stelt geen vermoeden in dat een onteigening ter uitvoering van een ruimtelijk uitvoeringsplan noodzakelijk is voor het realiseren van het met dat plan nagestreefde doel van algemeen nut (1). (1) Zie concl. OM.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Verwezenlijking van ruimtelijk uitvoeringsplan - Onteigening van algemeen nut - Weerlegbaar vermoeden

C.16.0490.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.18 AC nr. ...

Wanneer het bijzonder plan van aanleg voldoende gedetailleerde voorschriften bevat die de overheid geen enkele beoordelingsruimte meer laten, volstaat het dat de overheid aan die voorschriften toetst om de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede plaatselijke ordening na te gaan en kan een motivering door een enkele verwijzing naar het bijzonder plan van aanleg volstaan; dit is niet het geval ingeval van loutere overeenstemming van de vergunde constructie met de bestemming van het bijzonder plan van aanleg (1). (1) Zie R.v.St. 7 februari 2001, nr. 93.109.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Bijzonder plan van aanleg - Aanvraag stedenbouwkundige vergunning - Motiveringsplicht

- Art. 19, derde lid KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen
- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

C.16.0374.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.9 AC nr. ...

Nu het Grondwettelijk Hof in antwoord op de door het Hof van Cassatie gestelde prejudiciële vraag geen schending weerhoudt van artikel 16 Grondwet en artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM in samenhang met het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel, door het forfaitair karakter van de berekening van de planschadevergoeding zoals bepaald in artikel 35 van het decreet van het Vlaams Parlement van 22 oktober 1996 betreffende de ruimtelijke ordening, faalt het cassatiemiddel dat dergelijke schending aanvoert naar recht (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2018, AR C.16.0374.N, AC 2018, nr. 5.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschade - Planschadevergoeding - Forfaitaire berekening - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschade - Planschadevergoeding - Forfaitaire berekening - Geen

schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

C.18.0081.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.5 AC nr. ...

De voorschriften van een bijzonder plan van aanleg dienen te worden beschouwd als een wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek waarop de artikelen 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn; een cassatiemiddel dat de schending van bewijskracht ervan aanvoert is niet ontvankelijk.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Bijzonder plan van aanleg - Aard - Gevolg - Schending van bewijskracht - Toepasselijkheid - Cassatiemiddel afgeleid uit die schending - Ontvankelijkheid

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2, § 1, tweede en derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

C.17.0271.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.3 AC nr. ...

Het feit dat voor werken, handelingen of wijzigingen in een gebied waarvoor een positief planologisch attest is afgegeven, desgevallend mag worden afgeweken van de voorschriften van een gewestplan of een algemeen plan van aanleg, impliceert niet dat deze werken, handelingen of wijzigingen louter op grond van dit planologisch attest kunnen worden uitgevoerd, nu daartoe krachtens de toepasselijke bepalingen nog een stedenbouwkundige vergunning of een milieuvergunning vereist is.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg

- Artt. 4.4.24, eerste lid, 4.4.26, § 1, eerste lid, en 4.4.26, § 2 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Uit de artikelen 4.4.24, eerste lid, 4.4.26, §1, eerste lid en 4.4.26, §2, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zoals van toepassing, volgt dat het planologisch attest een stap is in de administratieve procedure om de uitbreiding of het herbouwen van het betrokken bedrijf mogelijk te maken, waarbij voor de concrete realisatie van de in dat attest vermelde ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden op korte en op lange termijn nog het maken van een ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg vereist is.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg

- Artt. 4.4.24, eerste lid, 4.4.26, § 1, eerste lid, en 4.4.26, § 2 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.17.0118.N 9 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171109.10 AC nr. 630

Bij de beoordeling of voor het toekennen van planschadevergoeding is voldaan aan de voorwaarde dat het perceel in aanmerking komt voor een vergunning om te bouwen of voor het verkavelen van gronden, kan niet worden verwezen naar ruimtelijke structuurplannen aangezien deze uit zichzelf geen rechtsgevolgen hebben voor de burger en zij geen afbreuk kunnen doen aan de bindende en verordenende voorschriften van de bestemmingsplannen, zoals die bestonden de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het definitief ruimtelijk uitvoeringsplan en waaraan de burger rechtmatige verwachtingen kan ontlenen (1). (1) Zie GwH 22 december 2016, nr. 164/2016.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschadevergoeding - Voorwaarde - In aanmerking komen voor bouw- of verkavelingsvergunning - Criterium - Ruimtelijke structuurplannen

- Artt. 2.1.1, eerste lid, 2.1.2, § 7 en 2.6.1, § 2 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

De ruimtelijke structuurplannen richten zich tot het bestuur en niet tot de burger; ze vormen een beleidskader aan de hand waarvan de ruimtelijke uitvoeringsplannen worden opgesteld, maar ze bevatten, in tegenstelling tot die laatste, geen bindende en verordenende bestemmingsvoorschriften (1). (1) Zie GwH 22 december 2016, nr. 164/2016.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Ruimtelijke structuurplannen - Begrip - Aard

- Art. 2.1.1, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

De voorwaarde voor de toepassing van planschadevergoeding dat het perceel de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het plan "in aanmerking kwam voor een vergunning om te bouwen of te verkavelen" en dat "het stedenbouwkundig voor bebouwing in aanmerking komt", houdt in dat de aflevering van een bouw- of verkavelingsvergunning op grond van de geldende wettelijke regels en de bindende en verordenende voorschriften mogelijk was, dit wil zeggen dat deze regels en voorschriften zich niet tegen de aflevering van een vergunning verzetten (1). (1) Zie GwH 22 december 2016, nr. 164/2016.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschadevergoeding

- Art. 2.6.1, §§ 2 en 3 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

De wetsbepaling die voorziet dat de woonuitbreidingsgebieden uitsluitend bestemd zijn voor groepswoningbouw zolang de bevoegde overheid over de ordening van het gebied niet heeft beslist en zolang, volgens het geval, ofwel die overheid geen besluit tot vastlegging van de uitgaven voor de voorzieningen heeft genomen, ofwel omtrent deze voorzieningen geen met waarborgen omklede verbintenis is aangegaan door de promotor, houdt in dat woonuitbreidingsgebieden niet voor andere in woongebieden toegelaten bestemmingen dan "groepswoningbouw" kunnen worden aangewend, zolang de bevoegde overheid niet over de ordening van het gebied heeft beslist, dit wil zeggen zolang de ordening van dit gebied niet is vastgesteld, hetzij in een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan, hetzij in een globaal plan dat het voorwerp uitmaakt van een behoorlijk vergunde verkaveling(1); hoewel woonuitbreidingsgebieden in beginsel reservegebieden zijn(2), sluit geen enkele wettelijke bepaling uit dat groepswoningbouw in dergelijke gebieden kan worden gerealiseerd zonder dat vooraf wordt vastgesteld dat de woongebieden niet volstaan om aan de woonbehoeften te voldoen. (1) Zie RvS 17 mei 2011, nr. 213.293, N.V. Vestabuild e.a.; RvS 2 oktober 2015, nr. 232.409, Deputatie van de Provincieraad van Vlaams-Brabant. (2) RvS 6 maart 2008, nr. 180.545, Tijtgat.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Woonuitbreidingsgebieden - Begrip - Bestemming

- Art. 5.1.1 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

Onder groepswoningbouw dient te worden verstaan het gelijktijdig oprichten van meerdere gebouwen bestemd voor bewoning die een samenhangend geheel vormen (1); de algemene bestemming groepswoningbouw laat aldus meer toe dan sociale woningbouw en sluit zuiver particulier initiatief niet uit (2). (1) RvS 30 maart 2010, nr. 202.563, N.V. Amsto. (2) RvS 24 september 1992, nr. 40.491, De Brabandere.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Woonuitbreidingsgebieden - Groepswoningbouw

- Art. 5.1.1 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

Percelen gelegen in niet-geordende woonuitbreidingsgebieden komen, mits is voldaan aan de andere in artikel 2.6.1, §3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening vermelde voorwaarden, in aanmerking voor een vergunning om te bouwen of te verkavelen en komen stedenbouwkundig voor bebouwing in aanmerking, met name voor groepswoningbouw.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Percelen in niet-geordende woonuitbreidingsgebieden - Gevolg - Bouw- of verkavelingsvergunning

- Art. 5.1.1 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

- Art. 2.6.1, §§ 2 en 3 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.15.0340.N 17 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.2 AC nr. ...

De onwettigheid van een bepaling van een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg heeft in beginsel niet tot gevolg dat de rechter de toepassing van de overige bepalingen van dit goedgekeurd plan van aanleg zou dienen te weigeren.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Bijzonder plan van aanleg - Onwettigheid van één bepaling - Gevolg - Overige bepalingen

C.13.0098.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Soort - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Soort

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gewestplan - Niet-vergund gebruik - Strijdig met gewestplanbestemming - Strafbaarheid - Voorwaarde - Opdracht van de rechter

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben en kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie concl. OM.; Het OM besloot tot verwerping van het cassatieberoep en was van mening was dat ook het vierde cassatiemiddel niet aangenomen kon worden. Het OM was van mening dat de vraag of het hier gaat om een voortgezet misdrijf in de zin van artikel 65 Strafwetboek geenszins enig belang vertoonde. Het stelde dat voor de aflevering van een geldig stakingsbevel immers geenszins vereist is dat verscheidene misdrijven zouden zijn gepleegd die verbonden zijn door éénzelfde misdadig opzet. De vaststelling van de appelrechters dat de dagelijkse actieve daden een inbreuk (“strafbaar strijdig gebruik”) op de gewestplanbestemming vormen, volstond volgens het OM aldus ter verantwoording van het preventief karakter van het stakingsbevel. Het OM concludeerde dan ook dat de vraag of het weerhouden strafbaar strijdig gebruik door de actieve daden al dan niet als één misdrijf kan worden beschouwd wegens eenheid van opzet (het “voortgezet misdrijf”), niet dienend was, zodat de appelrechters niet dienden na te gaan of ter zake die eenheid van opzet al dan niet voorhanden was. Het Hof oordeelde echter dat de appelrechters die vaststellen dat het misdrijf van strijdig gebruik een op zich staand misdrijf is te onderscheiden van het misdrijf van instandhouding van de primaire gebruikswijziging en verder dat de uitbaters van het massagesalon elke dag actieve daden van koophandel stellen strijdig met de gewestplanbestemming, zonder na te gaan of deze daden ruimtelijke implicaties hebben, noch eenheid van opzet vaststellen of aannemen zodat deze daden een enkel voortgezet misdrijf opleveren, hun beslissing niet naar recht verantwoorden. Het Hof achtte aldus dit vierde cassatiemiddel gegrond en vernietigde het bestreden arrest

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Soort - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Het niet vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften is geen voortdurend misdrijf, dit is een misdrijf dat bestaat in een ononderbroken en door de dader bestendigde wederrechtelijke toestand (1). (1) Zie concl. OM.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Plan van aanleg - Niet-vergund gebruik - Soort

- Art. 6.1.1, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Het niet-vergund gebruik in strijd met de gewestplanbestemming "agrarisch gebied" kan na 1 mei 2000 ingevolge artikel 6.1.1, 6°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een strafbare handeling uitmaken, voor zover dit strijdig gebruik op zich een ruimtelijke implicatie heeft, hetgeen de rechter in concreto dient na te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gewestplan - Niet-vergund gebruik - Strijdig met gewestplanbestemming - Strafbaarheid - Voorwaarde - Opdracht van de rechter

- Art. 6.1.1, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

---

C.15.0003.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.6 AC nr. ...

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben; verscheidene daden van gebruik kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie ook de beide arresten AR C.13.0098.N en C.15.0102.N, eveneens van zelfde datum 25 februari 2016, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Soort - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Het gebruik dat strijdig is met de bestemmingsvoorschriften van de plannen van aanleg kan vanaf 1 mei 2000 een strafbare handeling uitmaken, op grond van artikel 6.1.1, eerste lid, 6°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, voor zover dit strijdig gebruik op zich een ruimtelijke implicatie heeft, hetgeen de rechter in concreto dient na te gaan (1). (1) Zie ook de beide arresten AR C.13.0098.N en C.15.0102.N, eveneens van zelfde datum 25 februari 2016, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Strafbaarheid - Voorwaarde - Opdracht van de rechter

- Art. 6.1.1, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 146, eerste lid, 6° Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

Het niet vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften is geen voortdurend misdrijf, dit is een misdrijf dat bestaat in een ononderbroken en door de dader bestendigde wederrechtelijke toestand (1). (1) Zie ook de beide arresten AR C.13.0098.N en C.15.0102.N, eveneens van zelfde datum 25 februari 2016, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Soort

- Art. 6.1.1, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

---

C.15.0102.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Soort - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Soort

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Strafbaarheid - Voorwaarde - Opdracht van de rechter

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Begrip - Instandhouding

Daden van gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften vormen elk op zich een aflopend misdrijf voor zover zij ruimtelijke implicaties hebben; verscheidene daden van gebruik kunnen wegens eenheid van opzet een enkel voortgezet misdrijf opleveren; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Zie concl. OM.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruiksdaden - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Soort - Aflopend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoordeling - Feitenrechter

Het gebruik dat strijdig is met de bestemmingsvoorschriften van de plannen van aanleg kan vanaf 1 mei 2000 een strafbare handeling uitmaken, op grond van artikel 6.1.1, eerste lid, 6°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, voor zover dit strijdig gebruik op zich een ruimtelijke implicatie heeft, hetgeen de rechter in concreto dient na te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Strafbaarheid - Voorwaarde - Opdracht van de rechter

- Art. 6.1.1, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 146, eerste lid, 6° Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

Het niet vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften is geen voortdurend misdrijf, dit is een misdrijf dat bestaat in een ononderbroken en door de dader bestendigde wederrechtelijke toestand (1). (1) Zie concl. OM.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Niet-vergund gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Misdrijf - Soort

- Art. 6.1.1, eerste lid, 6° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Het niet vergund gebruik in strijd met de bestemmingsvoorschriften, in zoverre dit gebruik op zich een ruimtelijke implicatie heeft, kan niet worden gekwalificeerd als het “instandhouden” van de inbreuk op de bestemmingsvoorschriften (1). (1) Zie concl. OM.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Plan van aanleg - Gebruik - Strijdig met bestemmingsvoorschriften - Begrip - Instandhouding

P.15.1023.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 146, derde lid, Stedenbouwdecreet 1999 en 6.1.1, derde lid, eerste zin, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en hun wetsgeschiedenis volgt dat de wijziging van een gebied van “ruimtelijk kwetsbaar” in “niet ruimtelijk kwetsbaar” ingevolge een bestuurlijke beslissing, niet tot gevolg heeft dat de instandhouding van wederrechtelijke handelingen vóór deze wijziging niet langer strafbaar is (1); de omstandigheid dat ingevolge een bestuurlijke beslissing niet langer voldaan is aan de vereiste van het gelegen zijn in een ruimtelijk kwetsbaar gebied, impliceert niet dat de regelgever heeft voorzien in een mildere strafwet als bedoeld door artikel 2, tweede lid, Strafwetboek. (1) Cass. 8 oktober 2013, AR P.12.1031.N, AC 2013, nr. 503.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Instandhouding van wederrechtelijke handelingen in ruimtelijk kwestbaar gebied - Bestemmingswijziging in niet ruimtelijk kwetsbaar gebied - Strafbaarheid

P.15.1091.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.5 AC nr. ...

Een gewestplan is geen bevestiging van bestaande toestanden, maar het bepaalt integendeel volgens de door artikel 11 Stedenbouwdecreet 1996 bepaalde procedure de maatregelen van aanleg en de algemene bestemmingen die bij het verlenen van vergunningen moeten worden in acht genomen; een gewestplan kan bestemmingen vaststellen die afwijken van de bestaande toestand (1). (1) Zie i.v.m. plannen van aanleg: RvSt nr. 163.267 van 6 oktober 2006. Zie ook RvSt nr. 199.355 van 7 januari 2010, ro 9.1 en 15.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Gewestplan

Uit de enkele omstandigheid dat twee naast elkaar liggende percelen ingevolge twee verschillende gewestplannen een andere bestemming hebben gekregen, kan de rechter geen miskenning van het gelijkheidsbeginsel afleiden.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Naast elkaar liggende percelen - Andere bestemming ingevolge verschillende gewestplannen - Gelijkheidsbeginsel

Volgens artikel 2, § 1, tweede en derde lid, Stedenbouwdecreet 1996 hebben de gewestplannen bindende en verordenende kracht en blijven zij geldig totdat zij door andere plannen kunnen worden vervangen na een herziening; er mag enkel van worden afgeweken in de gevallen en in de vormen bepaald door het decreet.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Gewestplannen - Bindende en verordenende kracht

P.15.0682.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.2 AC nr. ...

Behalve wanneer de hoedanigheid van de dader een essentieel bestanddeel is van het misdrijf, is eenieder strafbaar die het strafbaar feit heeft gepleegd en staat het aan de rechter om de dader van het misdrijf te bepalen; als daders van een misdrijf worden beschouwd, ook al betreft het een overtreding of een door een bijzondere wet omschreven misdrijf, al degenen die door hun persoonlijk optreden rechtstreeks aan de uitvoering van het strafbaar feit hebben meegewerkt, zodat zonder hun deelneming aan de uitvoering ervan, het misdrijf niet zou zijn gepleegd zoals het in concreto werd gepleegd.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Stedenbouwkundige overtreding - Deelneming - Hoedanigheid van dader

P.15.0374.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.6 AC nr. ...

Volgens artikel 155, § 2, Waals Wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw, patrimonium en energie beveelt de rechtbank, op verzoek van de gemachtigde ambtenaar of het college van burgemeester en schepenen: 1. ofwel het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat of de stopzetting van het onrechtmatig gebruik; 2. ofwel de uitvoering van werkzaamheden of inrichtingswerken; 3. ofwel de betaling van een som gelijk aan de meerwaarde die het goed ingevolge de overtreding verworven heeft, voor zover het noch op de beschermingslijst voorkomt, noch beschermd is; uit die bepaling volgt dat die wijzen van herstel alternatief zijn en niet kunnen worden gecumuleerd.

Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening - Overtreding - Sanctie - Herstel van de plaats in de vorige staat - Uitvoering van de werkzaamheden - Betaling van een meerwaarde - Alternatief karakter van de wijzen van herstel

SANCTIES

P.24.1763.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.11 AC nr. ...

De misdrijven die erin bestaan zonder milieuvergunning een inrichting te hebben geëxploiteerd waarvan de klasse de voorafgaande afgifte van een dergelijke vergunning vereist, afvalstoffen te hebben achtergelaten, in zijn bezit te hebben gehad of te hebben vervoerd in strijd met de toepasselijke milieunormen, een terrein te hebben gebruikt voor de opslag van verschillende afgedankte voertuigen en voor de plaatsing van vaste inrichtingen zonder stedenbouwkundige vergunning, te hebben verzuimd een vestigingseenheid in de Kruispuntbank van Ondernemingen in te schrijven en sluikwerk te hebben verricht, zijn niet onopzettelijk en evenmin "louter materieel", wat betekent dat ze te wijten zijn aan een mens, los van elk moreel bestanddeel; die misdrijven vereisen geen bijzonder opzet maar nemen genoegen met een algemeen opzet; het moreel bestanddeel waarvan het bestaan van die misdrijven afhangt, bestaat uit de wil, in de zin van de keuzevrijheid, en de kennis, in de zin van het bewustzijn dat niet door een onoverkomelijke dwaling in feite of in rechte is aangetast; aangezien het gaat om wanbedrijven die opzettelijk zijn gepleegd en niet om daden of nalatigheden die werden veroorzaakt door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, is artikel 42 Strafwetboek hierop van toepassing (1). (1) Cass. 4 juni 2025, AR P.25.0366.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.10, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, www.juportal.be.

Sancties - Straf - Verbeurdverklaring - Milieu - Misdrijf inzake inschrijving in de kruispuntbank van ondernemingen - Sluikwerk - Algemeen opzet - Gevolg

- Art. 42 Strafwetboek

P.23.0518.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 200bis, § 1, 1°, Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen kan de ambtenaar van de administratie die de Regering daartoe aanwijst een administratieve geldboete opleggen aan de houder van zakelijke rechten op de woning en, als deze in huur gegeven wordt, aan de verhuurder en de eventuele bewoner die laat huisvesten in een woning waarvoor toegangs- of woonverbod is opgelegd door de burgemeester; wanneer een pand onbewoonbaar is verklaard, vormt het feit om hierin te laten huisvesten ondanks het besluit dat zulks verbiedt, ongeacht of het goed al dan niet wordt verhuurd, een strafbare handeling voor iedere houder van een zakelijk recht op het goed en, in geval van verhuring, eveneens voor de verhuurder, ook al is hij geen houder van een dergelijk recht.

Sancties - Waals Gewest - Besluit dat een pand onbewoonbaar verklaart - Niet-naleving - Administratieve sanctie - Toerekenbaarheid van het misdrijf - Houder van zakelijke rechten op de woning

- Art. 200bis, § 1, 1° Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

P.21.1523.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.2 AC nr. ...

Het vermoeden van sepot dat artikel D.VII.16 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling invoert voor het geval dat de procureur des Konings niet binnen de negentig dagen blijk heeft gegeven van zijn voornemen om te vervolgen, levert geen grond van verval van de strafvordering op; het vermoeden is weerlegbaar en belet noch het parket om op zijn beslissing terug te komen, zelfs buiten de in de artikelen D.VII.17 en D.VII.19 vermelde gevallen, noch de door het misdrijf benadeelde partij om de voormelde vordering in te leiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 213.

Sancties - Stendenbouwkundig misdrijf - Waals Gewest - Instellen van de strafvervolging - Vermoeden van sepot

- Artt. D.VII.16, D.VII.17 en D.VII.19 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

C.20.0359.F 20 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210520.1F.4 AC nr. ...

Zowel uit de doelstelling van het enige artikel van het decreet van het Waalse Gewest van 15 maart 2018 als uit de parlementaire voorbereiding van die bepaling volgt dat de wetgever de toepassing van artikel D.VII.22 van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling heeft willen voorbehouden voor zaken waarin een proces-verbaal was betekend vanaf de inwerkingtreding van dat wetboek en de toepassing van artikel 157 WWROSPE heeft willen behouden voor zaken waarin een proces-verbaal was betekend vóór de inwerkingtreding van dat wetboek.

Sancties - Artikel D.VII.22 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling - Artikel 157 WWROSPE - Werking in de tijd

- Art. D.VII.22 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. 157 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

P.20.1220.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.7 AC nr. ...

Volgens artikel 20, § 3, eerste lid, Vlaamse Wooncode (1), hebben de agenten en officieren van gerechtelijke politie en de in het bijzonder daartoe aangewezen ambtenaren, waaronder de wooninspecteur, toegang tot de bouwplaatsen en de gebouwen om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten en als de verrichtingen de kenmerken van een huiszoeking dragen, mogen ze volgens het tweede lid van die bepaling alleen worden uitgevoerd op voorwaarde dat de politierechter daartoe een machtiging heeft verstrekt; een huiszoeking in de zin van die bepalingen kan op een wettige wijze worden uitgevoerd op verzoek of met toestemming van de bewoner van de plaats bij toepassing van artikel 1, tweede lid, 3°, Huiszoekingswet en in dat geval is geen machtiging van de politierechter vereist (2). (1) Thans artikel 3.38 Vlaamse Codex Wonen van 2021. (2) De machtiging van de politierechter werd ingevoerd door het Decreet van 29 maart 2013 houdende wijziging van diverse decreten wat de woonkwaliteitsbewaking betreft, het zgn Integratiedecreet, BS 1 augustus 2013, Parl. St. Vl.Parl., 2012-2013, nr. 186/1, p. 22. Hierin werd duidelijk gesteld dat de onschendbaarheid van de woning er niet aan in de weg staat dat woningonderzoeken worden uitgevoerd met voorafgaande schriftelijke toestemming van de bewoner; T. VANDROMME, "De (voorlopig?) laatste fase in de optimalisering van de Vlaamse woningkwaliteitsbewaking: het Integratiedecreet van 29 maart 2013", RW 2012-2013, p. 492, nr. 233; T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen", Comm. Strafr., p. 36, nr. 104.

Sancties - Vlaamse Wooncode - Artikel, 20, § 3, eerste lid - Toegang tot de plaatsen door de aangewezen ambtenaren - Verrichting die het kenmerk van een huiszoeking draagt - Machtiging van de politierechter - Toestemming van de bewoner van de plaats - Draagwijdte

- Art. 1, tweede lid, 3° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijdheidsbeneming mag worden verricht
- Art. 20, § 3, eerste lid Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

C.17.0108.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.1 AC nr. ...

Voor het opleggen van een administratieve geldboete met toepassing van artikel 6.1.49.VCRO volstaat het wetens en willens voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd bevel tot staking, waarbij de enkele omstandigheid dat een natuurlijke persoon bij het doorbreken van een stakingsbevel is opgetreden als orgaan van een rechtspersoon geen afbreuk doet aan zijn eigen verantwoordelijkheid voor de miskenning van het stakingsbevel wanneer vaststaat dat hij het bevel tot staken wetens en willens heeft doorbroken (1). (1) Cass. 7 december 2018, AR C.17.0003.N, arrest niet gepubliceerd.

Sancties - Voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een bevel tot staken - Administratieve geldboete - Orgaan van een rechtspersoon

- Artt. 6.1.47 en 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.16.1161.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.1 AC nr. ...

De bepaling van artikel 6.1.1, derde lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening dat de strafsanctie voor het instandhouden van de erin vermelde inbreuken niet geldt voor niet in ruimtelijk kwetsbare gebieden gelegen handelingen, werken of wijzigingen is ook van toepassing op door artikel 4.2.1.5°, a), Vlaamse Codex ruimtelijke ordening bedoelde handelingen.

Sancties - Niet ruimtelijk kwestbaar gebied - In standhouden van inbreuken - Niet strafbaarheid - Toepassing

P.16.1104.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.1 AC nr. 705

Uit artikel 6.1.1, tweede lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening dat de minimumstraffen bepaalt indien de in het eerste lid vermelde misdrijven gepleegd worden door instrumenterende ambtenaren, vastgoedmakelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen kopen, verkavelen, te koop of te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussenpersonen optreden, bij de uitoefening van hun beroep, volgt niet dat deze slechts van toepassing zijn op beroepspersonen die de erin vermelde handelingen gewoonlijk of als enige activiteit verrichten of die handelingen met een winstoogmerk stellen.

Sancties - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Misdrijven - Bestraffing - Verhoging minimumstraffen voor misdrijven gepleegd door bepaalde personen

- Art. 6.1.1, eerste en tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.17.0115.N 9 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171109.9 AC nr. 629

Voor het opleggen van een administratieve geldboete wegens doorbreking van een door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd stakingsbevel volstaat het wetens en willens voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met dit door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd bevel tot staking; de enkele omstandigheid dat een natuurlijke persoon bij het doorbreken van een stakingsbevel is opgetreden als orgaan van een rechtspersoon, doet geen afbreuk aan zijn eigen verantwoordelijkheid voor de miskenning van het stakingsbevel wanneer vaststaat dat hij het bevel tot staking wetens en willen heeft doorbroken.

Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Administratieve geldboete

- Art. 6.1.49, § 1, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.14.0349.N 31 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete - Toepassingsgebied

Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete of dwangbevel - Verzetsprocedure - Overheid optredend in algemeen belang - Vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening - Verweerder - Rechtsplegingsvergoeding

De overheid die optreedt in het algemeen belang ter vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening, meer bepaald als verweerder in een verzetsprocedure voor de burgerlijke rechter tegen een administratieve geldboete of een dwangbevel opgelegd op grond van artikel 156 Stedenbouwdecreet of artikel 6.1.49 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, kan tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding worden veroordeeld (1). (1) Zie (op dit punt) andersluidende concl. OM; zie tevens, wat de veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding door de Belgische Staat betreft wanneer het OM in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die het op grond van artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek instelde Cass. 13 januari 2017, AR C.15.0222.N, AC 2017, nr. 28, met concl. van Advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete of dwangbevel - Verzetsprocedure - Overheid optredend in algemeen belang - Vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening - Verweerder - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 156 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022 Gerechtelijk Wetboek

Enkel de handelingen, werken of wijzigingen die worden voortgezet na de bekrachtiging van het bevel tot staking kunnen het voorwerp uitmaken van een administratieve geldboete (1). (1) Zie (op dit punt) gelijkluidende concl. OM.

Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete - Toepassingsgebied

- Art. 6.1.49, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.13.0098.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Sancties - Niet-vergund gebruik - Strijdig met gewestplanbestemming - Strafbaarheid - Gevolg - Stakingsbevel

Voor dergelijke strafbare handeling kan een stakingsbevel worden afgeleverd, zoals bedoeld in artikel 154 van het Stedenbouwdecreet 1999 en artikel 6.1.47 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voor zover vaststaat dat daardoor een inbreuk op de wettelijke regels inzake ruimtelijke ordening kan worden voorkomen (1). (1) Zie concl. OM.

Sancties - Niet-vergund gebruik - Strijdig met gewestplanbestemming - Strafbaarheid - Gevolg - Stakingsbevel

- Artt. 6.1.1, eerste lid, 6°, en 6.1.47 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening
- Art. 154 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

C.15.0054.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Sancties - Wederrechtelijk uitgevoerde werken - Stakingsbevel - Voortzetting - Administratieve boete - Dwangbevel - Geldigheid - Verzet - Beslagrechter - Bevoegdheid

Het staat niet aan de beslagrechter, die kennisneemt van het verzet gedaan tegen het in artikel 6.1.50, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde dwangbevel, uitspraak te doen over de geldigheid van de bestuurshandeling die aan het dwangbevel ten grondslag ligt, noch over de geldigheid van de administratieve geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Sancties - Wederrechtelijk uitgevoerde werken - Stakingsbevel - Voortzetting - Administratieve boete - Dwangbevel - Geldigheid - Verzet - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Art. 6.1.50, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

Gelet op de doelstelling van de ruimtelijke ordening als omschreven in artikel 1.1.4 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de spraakgebruikelijke betekenis van het woord “implicatie”, laat het begrip “werkzaamheden, wijzigingen of activiteiten met ruimtelijke implicaties” eenieder voldoende toe te weten welke handelingen of welke verzuimen tot zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid op grond van artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kunnen leiden.

Sancties - Strafbaar gestelde gedraging - Redelijke voorzienbaarheid - Werkzaamheden, wijzigingen of activiteiten met ruimtelijke implicaties

Het in artikel 12, tweede lid, en artikel 14 Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze wordt gewaarborgd door artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR; het Hof kan overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof onderzoeken of artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet klaarblijkelijk niet schendt.

Sancties - Prejudicieel geschil - Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Bevoegdheid - Toepassing - Legaliteitsbeginsel

Artikel 99, §2, Stedenbouwdecreet 1999 bepaalde dat de Vlaamse regering de lijst kon vaststellen van de werken, handelingen of wijzigingen waarvoor, wegens hun aard of omvang, geen stedenbouwkundige vergunning was vereist en artikel 4.2.3 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt dat de Vlaamse regering de lijst bepaalt van de handelingen met een tijdelijk of occasioneel karakter of met een geringe ruimtelijke impact waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning is vereist; noch uit deze decretale wijziging noch uit de wetsgeschiedenis ervan kan het inzicht van de decreetgever worden afgeleid om de voorwaarden voor strafbaarheid van handelingen, eertijds strafbaar gesteld door artikel 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en thans door artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, te milderen en een dergelijk inzicht kan evenmin worden afgeleid uit het gebruik van het generieke begrip van "handelingen" in artikel 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de omschrijving ervan als "werkzaamheden, wijzigingen of activiteiten met ruimtelijke implicaties" in artikel 1.1.2, 7°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening in plaats van het gebruik van de begrippen "handelingen, werken of wijzigingen" in artikel 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999, of uit de invoering van een categorie van meldingsplichtige handelingen, naast de categorieën van de vergunningsplichtige en de vrijgestelde handelingen.

Sancties - Artikelen 1.1.2, 7°, 4.2.3 en 6.1.1, eerste lid, 1°, VCRO - Strafbaarheid van handelingen - Wijzigingen in de strafbaarstelling

C.13.0489.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete - Toepassingsgebied

Enkel de handelingen, werken of wijzigingen die worden voortgezet na de bekrachtiging van een bevel tot staking kunnen het voorwerp uitmaken van een administratieve geldboete (1). (1) Zie de andersluidende concl. van het OM.

Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete - Toepassingsgebied

- Art. 6.1.49, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

VERKAVELING

C.12.0533.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Verkaveling - Verkavelingsvergunning - Last - Kosteloze grondafstand - Ontneming van eigendom - Geen uitdrukkelijke wettekst

Verkaveling - Verkavelingsvergunning - Last - Draagwijdte - Kosteloze grondafstand

De wetsbepaling die voorziet dat het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad, alsmede de gemachtigde ambtenaar, aan de afgifte van de verkavelingsvergunning de lasten kunnen verbinden die zij aan de aanvragers menen te moeten opleggen, met name de uitvoering, op zijn kosten, van alle werken tot uitrusting van de aan te leggen straten en reservering van grond voor groene ruimten, openbare gebouwen en openbare nutsvoorziening, voorziet niet in de mogelijkheid om bij het verlenen van een verkavelingsvergunning een kosteloze grondafstand als last op te leggen (1). (1) Zie concl. OM. Artikel 58, eerste lid, Stedenbouwwet 1962, zoals van toepassing vóór de invoeging van een nieuw lid bij decreet van 28 juni 1985.

Verkaveling - Verkavelingsvergunning - Last - Draagwijdte - Kosteloze grondafstand

- Art. 58, eerste lid Wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw

Wanneer geen uitdrukkelijke tekst, vereist om een particulier zijn eigendom te ontnemen, ten tijde van de ontneming voorhanden is, is de kosteloze grondafstand opgelegd als last van de verkavelingsvergunning in strijd met artikel 544 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM. Artikel 58, eerste lid, Stedenbouwwet 1962, zoals van toepassing vóór de invoeging van een nieuw lid bij decreet van 28 juni 1985.

Verkaveling - Verkavelingsvergunning - Last - Kosteloze grondafstand - Ontneming van eigendom - Geen uitdrukkelijke wettekst

- Art. 58, eerste lid Wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw
- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

STRAF

ABDERE STRAFFEN

P.25.0320.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.4 AC nr. ...

De verwerping van een verzoek om toekenning van een probatiestraf, een werkstraf of een maatregel van uitstel, dat de beklaagde indient zonder opgave van eigen of specifieke redenen, is regelmatig met redenen omkleed en naar recht verantwoord door een gevangenisstraf op te leggen waarvan de verantwoording toelaat te begrijpen waarom die andere straffen en maatregelen niet werden toegekend (1). (1) Zie concl. OM.

Andere straffen - Werkstraf - Weigering van toekenning - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 137octies, § 3, tweede lid Strafwetboek
- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.24.1484.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.1 AC nr. ...

De weigering om een werkstraf uit te spreken kan worden gemotiveerd door de redenen die verantwoorden waarom een straf wordt opgelegd die beter aan de doelstellingen van de vervolging beantwoordt, mits die redenen de beklaagde toestaan te begrijpen waarom hem de uitgesproken straf werd opgelegd en niet de straf waarom hij vroeg (1). (1) Cass. 22 november 2023, AR P.23.0824.F, arrest niet gepubliceerd.

Andere straffen - Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 37quinquies, § 3 Strafwetboek
- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer meerdere beklaagden aan dezelfde misdrijven schuldig zijn verklaard, is de motivering van de straf, de motivering van de weigering van een werkstraf of van een uitstel voor het overige nog steeds een geïndividualiseerde motivering, ook al werd ze collectief geformuleerd (1). (1) Cass. 7 december 2011, AR P.11.1100.F, arrest niet gepubliceerd.

Andere straffen - Werkstraf - Geïndividualiseerde motivering in geval van meerdere beklaagden - Draagwijdte - Uitstel - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 37quinquies, § 3 Strafwetboek
- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.24.0578.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.5 AC nr. ...

De werkstraf is, wegens het voorwerp ervan, een zwaardere straf dan de geldboete van dezelfde aard, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is; op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, vereist de vervanging van een geldboete door een werkstraf waarmee is ingestemd echter niet dat er wordt vastgesteld dat de beslissing met eenparigheid van stemmen van de appelrechters werd genomen, en dit ongeacht de maat van de opeenvolgend uitgesproken straffen (1). (1) Het OM stelde dat het middel faalde naar recht, met name omdat het, met miskenning van de relatieve werking van het hoger beroep, uitging van de veronderstelling dat de appelrechters die uitsluitend van het hoger beroep van de eiser hebben kennisgenomen, de toestand van de beklaagde kunnen verergeren, aangezien zij met eenparigheid van stemmen uitspraak doen. Weliswaar is "een werkstraf, wegens het voorwerp ervan, zwaarder dan een geldboete, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is" (Cass. 28 februari2007, AR P.06.1472.F, AC 2007, nr. 116). Het Grondwettelijk Hof heeft echter geoordeeld dat de beklaagde die bij verstek tot een geldboete is veroordeeld, op verstek moet kunnen vragen dat er een werkstraf wordt uitgesproken (AGwH 11 januari 2007, nr. 4/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.004), en dat de beslissing om een werkstraf op te leggen aan de beklaagde die door de eerste rechter werd veroordeeld tot een geldstraf geen eenparigheid van stemmen van de appelrechters vereist (cfr. art. 211bis Wetboek van Strafvordering) (AGwH 28 november 2007, nr. 147/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.147). Hieruit volgt dat, "op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, de vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd, de perken van de belangen van de beklaagde niet overschrijdt; daaruit volgt dat de rechter de relatieve werking van het hoger beroep niet miskent door, uitsluitend op het hoger beroep van de beklaagde, de correctionele geldboete waartoe de eerste rechter hem heeft veroordeeld, door een werkstraf te vervangen" (Cass. 20 juin 2007, RG P.07.0176.F, AC 2007, nr. 339, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, p. 2018, noot 615). (M.N.B.)

Andere straffen - Werkstraf - Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen)

- Art. 38 Strafwetboek
- Art. 37quinquies Strafwetboek
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.23.0992.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek moet de rechter die weigert een werkstraf uit te spreken zijn beslissing met redenen omkleden; wanneer geen enkele overweging van het bestreden arrest de beklaagde in staat stelt de reden te begrijpen waarom haar de werkstraf werd geweigerd, terwijl de appelrechters de gegevens eigen aan haar persoonlijkheid hadden opgegeven waaruit bleek dat ze al meerdere jaren haar inschakeling in het beroepsleven heeft nagestreefd, omkleedt het hof van beroep niet met redenen waarom het weigert die door de beklaagde gevraagde straf toe te kennen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Andere straffen - Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.23.0953.F 13 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.7 AC nr. ...

Artikel 60 Strafwetboek voorziet dat, in geval van samenloop van verschillende wanbedrijven, alle straffen samen worden opgelegd, zonder dat zij evenwel het dubbele van het maximum van de zwaarste straf te boven mogen gaan, waarbij de werkstraf in geen geval driehonderd uur te boven mag gaan (1). (1) Zie Cass. 10 april 2019, AR P.19.0257.F, AC 2019, nr. 26, en de nota.

Andere straffen - Werkstraf - Materiële samenloop - Gevolgen - Maximum van driehonderd uur

- Art. 60 Strafwetboek
- Art. 37quinquies, § 2, eerste lid. Strafwetboek

P.22.1016.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het Hof, met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, een beslissing vernietigt die de gevangenisstraf en de werkstraf cumuleert met schending van artikel 7, derde lid, Strafwetboek (1), vernietigt het Hof de aangegeven beslissing met verwijzing, in zoverre ze uitspraak doet over de gehele opgelegde straf en over de bijdrage aan het Slachtofferfonds, waarbij het Hof het gerecht op verwijzing de aan de beklaagde op te leggen straf vrij laat bepalen. (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590, en verw. in voetnoot.

Andere straffen - Werkstraf - Cumulatie met een gevangenisstraf - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vernietiging

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 7, derde lid Strafwetboek

P.22.0433.N 7 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.8 AC nr. ...

Artikel 37quinquies, § 1, Strafwetboek bepaalt onder welke voorwaarden een werkstraf kan worden opgelegd, maar zelfs als die voorwaarden zijn vervuld, heeft een beklaagde evenwel geen recht op een werkstraf; het staat aan de rechter om in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting te oordelen of een werkstraf passend is en bij die beoordeling kan de rechter wel degelijk rekening houden met elementen betreffende de aard en de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de beklaagde, met inbegrip van zijn strafrechtelijk verleden.

Andere straffen - Werkstraf - Beoordeling - Redenen

- Art. 37quinquies Strafwetboek

P.22.0255.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek moet de rechter die weigert een werkstraf uit te spreken, zijn beslissing met redenen omkleden; wanneer een beklaagde een werkstraf vraagt en de rechter dat verzoek weigert in te willigen, is het in concreto nodig maar voldoende dat eerstgenoemde weet waarom hij tot een of meerdere straffen is veroordeeld en, bijgevolg, dat hij ook weet waarom zijn verzoek is verworpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 379.

Andere straffen - Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.21.1527.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.9 AC nr. ...

Artikel 7, vierde lid, Strafwetboek bepaalt dat een werkstraf niet samen mag worden toegepast met een hoofdgevangenisstraf, daaruit volgt dat indien de rechter bij toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek van oordeel is dat voor het geheel van eensdeels de reeds bestrafte feiten en anderdeels de door hem bewezen verklaarde feiten, de reeds voor die eerste feiten opgelegde bestraffing waaronder een gevangenisstraf, niet volstaat maar bijkomend een bestraffing noodzakelijk is, de werkstraf niet als bijkomende straf kan worden opgelegd (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0584.N, AC 2017, nr. 618, T. Strafr. 2018, 237 noot T. DECAIGNY; Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667, RDPC 2015, 381 noot O. BASTYNS, RW 2015-16, 1342; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106, RDPC 2013, 763, RW 2013-14, 860; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590. Zie ook S. VANDROMME, "Werkstraf", in Comm. Sr. 2004, nr. 38; A. MONSIEURS, "De zwaarte van de straf volgens het Hof van Cassatie, Het Grondwettelijk Hof en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", NC 2008, 231-232. De strafbare feiten waarvoor eiseres C. in deze zaak (P.21.1527.N) werd vervolgd situeren zich in tussen 1 april 2016 en 27 juli 2016 (A), op 31 januari 2017 (B), tussen 1 september 2016 en 20 januari 2018 (C), tussen 26 juli 2016 en 26 januari 2018 (D), tussen 1 april 2016 en 26 januari 2018 (E, F en G) (Zaak II). Eiseres C. werd op 7 februari 2019 veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar voor gelijkaardige strafbare feiten met als incriminatieperiode 1 april 2016 tot 26 januari 2018 (Zaak I), waarbij deze correctionele veroordeling kracht van gewijsde had op moment van het bestreden arrest in zaak II. Het bestreden arrest in zaak II heeft, op basis van de enkele grief 'strafmaat' van eiseres, vastgesteld dat de thans voorliggende feiten (Zaak II) en de feiten die het voorwerp zijn van de in kracht van gewijsde getreden correctionele veroordeling (Zaak I) samen de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, zodat in toepassing van art. 65, tweede lid, Strafwetboek moet worden rekening gehouden met de reeds uitgesproken straffen. De appelrechters oordeelden dat de eerder opgelegde gevangenisstraf van 2 jaar onvoldoende was als bestraffing voor het geheel van de feiten en hebben in zaak II een bijkomende effectieve gevangenisstraf opgelegd van 15 maanden. (BDS).

Andere straffen - Werkstraf - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan de veroordeling voorafgaan - Straftoemeting - Aanvullende bestraffing - Werkstraf - Toelaatbaarheid

- Artt. 7, vierde lid, en 65, tweede lid Strafwetboek

P.21.0839.F 20 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210720.VAC.1 AC nr. ...

De gedeeltelijke uitvoering van een werkstraf stuit, voor zover ze daadwerkelijk plaatsheeft, de verjaring.

Andere straffen - Werkstraf - Verjaringstermijn - Stuiting - Daadwerkelijke gedeeltelijke uitvoering

- Art. 96 Strafwetboek

Wanneer de in artikel 37quinquies, § 2, tweede lid, Strafwetboek bedoelde uitvoeringstermijn werd verlengd, verjaart de correctionele werkstraf na vijf jaar te rekenen van de in artikel 92, eerste lid, Strafwetboek bedoelde datum.

Andere straffen - Werkstraf - Correctionele werkstraf - Verjaringstermijn - Verlenging van de uitvoeringstermijn - Invloed

- Artt. 37quinquies, § 2, tweede lid, en 92, eerste lid Strafwetboek

P.20.0344.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.9 AC nr. ...

De rechter die bij toepassing van artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn een beklaagde veroordeelt bij eenvoudige schuldigverklaring beantwoordt en verwerpt aldus ook het verzoek van die beklaagde om een werkstraf.

Andere straffen - Werkstraf - Eenvoudige schuldigverklaring - Bijzondere motiveringsplicht

P.19.1245.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.4 AC nr. ...

De tekst van artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek of de wetsgeschiedenis ervan verzetten zich er niet tegen dat de rechter zijn afwijzende beslissing voor een werkstraf motiveert door tegen de beklaagde één of meerdere andere straffen uit te spreken en de keuze voor die straf of straffen en hun maat te motiveren overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering.

Andere straffen - Werkstraf - Afwijzing van de werkstraf - Opleggen van andere straffen - Motiveringsplicht

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.19.1162.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.17 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 37quinquies, § 1 en § 3, tweede lid, 37octies, § 1 en § 3, tweede lid , Strafwetboek en artikel 8, eerste tot en met derde lid, Probatiewet volgt niet dat een beklaagde, ook al laten de in deze artikelen bepaalde voorwaarden toe om lastens hem een werkstraf of een autonome probatiestraf uit te spreken of (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, een recht heeft op een dergelijke straf of modaliteit; het staat immers aan de rechter om, zelfs al voldoet een beklaagde aan de aldus bepaalde wettelijke voorwaarden, te oordelen of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting en de concrete gegevens van de zaak, het uitspreken van een werkstraf of een autonome probatiestraf of het verlenen van een (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging opportuun is.

Andere straffen - Werkstraf - Voorwaarden voor de toekenning - Artikel 37quinquies, § 1, Strafwetboek - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.19.0045.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek, de artikelen 195, tweede lid, eerste en tweede zin en 211, Wetboek van Strafvordering, volgt niet dat de strafrechter de weigering om een werkstraf uit te spreken met afzonderlijke redenen moet motiveren; die weigering kan in overeenstemming met artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek regelmatig met redenen worden omkleed door de opgave van de redenen om een andere straf of andere straffen op te leggen overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en dergelijke niet-autonome motivering impliceert niet dat de rechter de mogelijkheid van een werkstraf niet heeft overwogen of ontneemt niet aan artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek elke zin (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0545.N, AC 2015. nr. 427 met andersluidende concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; contra Cass. 24 september 2008, AR P.08.1234.F, AC 2008, nr. 504 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 8 juni 2005, AR P.05.0349.F, AC 2003, nr. 327; Cass. 12 februari 2003, AR P.02.1530.F, AC 2003, nr. 102, JLMB 2003, 1310 en noot A. JACOBS, "La motivation du refus d'appliquer la peine de travail".

Andere straffen - Werkstraf - Weigering - Motivering - Draagwijdte

P.19.0257.F 10 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190410.3 AC nr. ...

Uit artikel 60 van het Strafwetboek blijkt dat, bij samenloop van verschillende wanbedrijven, de gecumuleerde straf driehonderd uur werkstraf niet te boven mag gaan (1). (1) Merk op dat, ingevoegd door artikel 14, 2°, van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (de zogenaamde "pot-pourri II"-wet), "artikel 56, nieuw vierde lid, [van het Strafwetboek] erop is gericht een beslissing te nemen over het bestaande twistpunt inzake de vraag of [de] bovengrenzen [van de autonome straffen bedoeld in de artikelen 37ter en volgende van dat wetboek] ook ongewijzigd blijven in geval van herhaling, zoals de logica voorschrijft en het hof van beroep te Brussel in diverse arresten heeft geoordeeld" (memorie van toelichting, Parl. St. Kamer, DOC 54 1418/001, p. 12).

Andere straffen - Werkstraf - Meerdaadse samenloop - Gevolgen - Maximum van driehonderd uur

- Art. 60 Strafwetboek

P.18.0144.N 5 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.3 AC nr. ...

De rechter op verwijzing heeft slechts rechtsmacht binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing en het staat aan die rechter zelf te bepalen, onder controle van het Hof van Cassatie, in hoeverre hij van de zaak kennis moet nemen en dus welke de vernietigde beslissingen zijn van de bestreden rechterlijke uitspraak die door hem opnieuw moeten worden beoordeeld aangezien het slechts de vernietigde beslissingen van de bestreden rechterlijke uitspraak zijn die de omvang van de vernietiging en verwijzing bepalen en dus niet de onderliggende reden of redenen die aanleiding hebben gegeven tot cassatie; indien het Hof van Cassatie, na het gegrond bevinden van een middel dat aanvoert dat een appelrechter het maximaal aantal uren uit te spreken werkstraf heeft overschreden, de beslissing van de veroordeling tot straf en de bijdrage aan het Slachtofferfonds vernietigt, dan strekt de rechtsmacht van de rechter op verwijzing zich uit over de beslissing over de straftoemeting in haar geheel en is die niet beperkt tot het aantal op te leggen uren werkstraf (1). (1) T. DECAIGNY, "De gevolgen van een arrest van het Hof van Cassatie en de relatie tot andere hoge rechtscolleges", in W. VAN EECKHOUTTE en J. GHYSELS (eds.), Cassatie in strafzaken, Antwerpen, Intersentia, 2014, nr. 464, p. 229-230.

Andere straffen - Werkstraf

P.17.0171.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.6 AC nr. 643

Uit de artikelen 37quinquies, § 3, tweede lid en 37octies, § 3, tweede lid, Strafwetboek volgt dat de weigering een werkstraf of een autonome probatiestraf op te leggen met redenen kan worden omkleed door opgave van de redenen om een andere straf of andere straffen dan de door de beklaagde gevraagde straf op te leggen (1). (1) Zie Cass. 04 april 2017, AR P.16.1316.N, arrest niet gepubliceerd.

Andere straffen - Werkstraf - Verzoek of vordering om een werkstraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

P.17.0584.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.5 AC nr. 618

De rechter die toepassing maakt van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek en een aanvullende straf oplegt, kan daarbij vaststellen dat gelet op de reeds bij de in kracht van gegane beslissing opgelegde straffen, een werkstraf wettelijk niet meer kan worden opgelegd; die vaststelling volstaat als motivering voor de weigering een werkstraf op te leggen zoals vereist door artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek.

Andere straffen - Werkstraf - Weigering van toekenning - Motivering

- Artt. 37quinquies, § 3, tweede lid, en 65, tweede lid Strafwetboek

P.17.0043.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.4 AC nr. 539

De weigering een werkstraf op te leggen, na een daartoe tot de rechter gericht verzoek, kan met redenen omkleed zijn door opgave van de redenen om een andere straf of straffen dan de werkstraf op te leggen of om opschorting van de uitspraak van veroordeling of uitstel van tenuitvoerlegging, al dan niet gekoppeld aan probatievoorwaarden, te weigeren (1). (1) Cass. 12 februari 2003, AR P.02.1530.F, AC 2003, nr. 102, zie ook noot A. JACOBS, "La motivation du refus d'appliquer la peine de travail", JLMB 2003, pp. 1314-1315; Cass. 8 juni 2005, AR P.05.0349.F, AC 2005, nr. 327; Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0545.N, AC 2015, nr. 427; contra Cass. 24 september 2008, AR P.08.1234.F, AC 2008, nr. 504 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, T. Strafr. 2009, 307, en noot E. BAYENS, "De motivering van de weigering van een werkstraf: retour aux principes".

Andere straffen - Werkstraf - Verzoek door de beklaagde - Weigering door de rechter - Motivering

- Art. 37ter, § 3, tweede lid, thans art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.16.0988.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.3 AC nr. 519

Uit artikel 37ter, §3, tweede lid, thans artikel 37quinquies, §3, tweede lid, Strafwetboek (1) en artikel 195, tweede lid, eerste en tweede zin, Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de strafrechter de weigering om een werkstraf uit te spreken met afzonderlijke redenen moet motiveren; die weigering kan in overeenstemming met artikel 37ter, §3, tweede lid, thans artikel 37quinquies, §3, tweede lid, Strafwetboek regelmatig met redenen worden omkleed door opgave van de redenen om een andere straf of straffen op te leggen overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (2). (1) Oorspronkelijk art. 37ter vernummerd tot art. 37quinquies bij art. 9 Wet 7 februari 2014 (BS 28 februari 2014), met ingang van 1 mei 2016 (art. 16, zelf gewijzigd bij art. 47 Wet 5 februari 2016 (BS 19 februari 2016 (ed. 4)), §3 gewijzigd bij art. 4 Wet 10 april 2014 (BS 19 juni 2014), met ingang van 1 mei 2016 (art. 6 Wet 8 mei 2014 (BS 19 juni 2014)), zelf gewijzigd bij art. 2 Wet 26 november 2014 (BS 28 november 2014 (ed. 2)) en bij art. 13 Wet 23 november 2015 (BS 30 november 2015 (ed. 1)). (2) Zie Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0545, AC 2015, nr.427; Cass. 14 maart 2017, AR P.15.1380.N, AC 2017, nr. 178.

Andere straffen - Werkstraf - Weigering door strafrechter om werkstraf uit te spreken - Motivering

P.15.1380.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.4 AC nr. ...

Geen wetsbepaling schrijft voor dat een afzonderlijke motivering vereist is voor de keuze van de straf en het afwijzen van een door de beklaagde gevraagde of door het openbaar ministerie gevorderde werkstraf (1). (1) Contra: Cass. 24 september 2008, AR P.08.1234.F, AC 2008, nr. 504.

Andere straffen - Werkstraf - Verzoek of vordering om een werkstraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 37ter, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.16.0728.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.6 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de opportuniteit om een werkstraf uit te spreken, kan de rechter oordelen dat die straf, gelet op de aard van de feiten en de elementen die eigen zijn aan de persoon van de dader, ertoe kan leiden dat laatstgenoemde de ernst van de misdrijven gaat minimaliseren en dus niet beantwoordt aan het ontradend effect dat hij aan de strafrechtelijke veroordeling wil geven.

Andere straffen - Werkstraf - Motivering - Aard van de feiten en elementen eigen aan de persoon van de dader - Weigering

- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.16.0280.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.5 AC nr. ...

Artikel 37ter, § 3, Strafwetboek bepaalt dat de rechter die weigert een werkstraf uit te spreken zijn beslissing met redenen moet omkleden; de rechter kan bij die beoordeling wel degelijk de efficiëntie van de straf om een bepaald strafdoel te verwezenlijken in aanmerking nemen.

Andere straffen - Werkstraf - Weigering een werkstraf uit te spreken - Efficiënte van de straf om een bepaald strafdoel te verwezenlijken - Motivering

P.15.0483.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.4 AC nr. ...

Uit artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de correctionele rechtbank, die uitspraak doet in hoger beroep, de aard en de strafmaat enkel moet motiveren wanneer het een rijverbod oplegt; bijgevolg heeft de correctionele rechtbank die uitspraak doet in hoger beroep en die niet alleen het rijverbod motiveert maar ook de andere door haar, boven de werkstraf, verkozen straffen, noodzakelijkerwijs de redenen opgegeven waarom de gevraagde werkstraf niet werd toegekend (1). (1) Met verwijzing naar het arrest van het Hof van 24 september 2008 (Cass. 24 september 2008, AR P.08.1234.F, AC 2008, nr. 504, met concl. OM), had het openbaar ministerie geconcludeerd dat het bestreden vonnis niet regelmatig was gemotiveerd omdat de appelrechters in hun beslissing nergens het verzoek van de beklaagde hadden vermeld om hem een werkstraf toe te kennen, zodat het leek alsof zij dat verzoek niet in aanmerking hadden genomen.

Andere straffen - Werkstraf - Weigering van toekenning - Correctionele rechtbank doet uitspraak in hoger beroep - Motivering

- Art. 37ter, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.14.0545.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.2 AC nr. ...

Artikel 37ter, § 3, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat de rechter die weigert een werkstraf uit te spreken zijn beslissing met redenen moet omkleden; de weigering een werkstraf op te leggen, na een daartoe tot de rechter gericht verzoek, kan met redenen zijn omkleed door opgave van de redenen om een andere straf of straffen dan de werkstraf op te leggen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Andere straffen - Werkstraf - Verzoek door beklaagde - Weigering door de rechter - Motivering

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Andere straffen - Werkstraf - Verzoek door beklaagde - Weigering door de rechter - Motivering

ALGEMEEN. STRAF EN MAATREGEL. WETTIGHEID

P.25.0501.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.8 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie tegen het beroepen vonnis hoger beroep heeft ingesteld met betrekking tot de straf, belet de erkenning van de overschrijding van de redelijke termijn de appelrechters niet de aan de beklaagde opgelegde straf te verzwaren, mits die straf het wettelijk maximum niet bereikt (1). (1) Oud artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Overschrijding van de redelijke termijn van de strafvervolging - Erkenning door de appelrechters - Verzwaring van de door de eerste rechter opgelegde straf - Wettigheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de appelrechters voor het eerst de overschrijding van de redelijke termijn vaststellen, moeten ze de straf die ze uitspreken verminderen ten opzichte van die welke ze zouden hebben opgelegd indien de zaak onverwijld was berecht, en niet ten opzichte van die welke de eerste rechter in aanmerking heeft genomen (1) (2). (1) Zie Cass. 29 mei 2024, AR P.23.1560.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240529.2F.3, en verw. in voetnoot; Cass. 18 november 2009, AR P.09.1023.F, AC 2009, nr. 677. (2) Oud artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Overschrijding van de redelijke termijn van de strafvervolging - Vaststelling door de appelrechters - Sanctie - Vermindering van de straf ten opzichte die welke de appelrechters zonder een dergelijke vaststelling zouden hebben opgelegd en niet ten opzichte van de straf die de eerste rechter heeft opgelegd

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0721.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de strafrechtelijke beslissing dragende redenen bevat die zowel de toekenning als de draagwijdte en de duur aanwijzen van een uitstel waarmee ze een straf gepaard doet gaan en er geen enkele tegenstrijdigheid bestaat tussen die redenen en het beschikkend gedeelte dat die straf oplegt, en de beslissing weliswaar verzuimt te vermelden dat er voor die straf een uitstel wordt verleend, maar dit uitstel niet uitsluit, bestaat er geen grond om dit beschikkend gedeelte te verbeteren . (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Strafrechtelijke beslissing - Dragende reden die een uitstel verleent - Beschikkend gedeelte dat verzuimt die maatregel te vermelden, zonder hem uit te sluiten - (Geen) noodzaak om dat verzuim te verbeteren

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 793, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.24.0391.F 12 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250912.1F.3 AC nr. ...

De vernietiging van een stedenbouwkundige vergunning door de Raad van State leidt met terugwerkende kracht tot de vernietiging van die onwettige vergunning erga omnes, zodat de constructie als onvergund moet worden beschouwd wanneer ze op grond van de vernietigde vergunning is opgetrokken; hieruit volgt dat de instandhouding van een vergunningsplichtige constructie na de kennisneming van een dergelijke vernietiging een misdrijf uitmaakt, zelfs als de bouwwerken vóór de vernietiging werden uitgevoerd; noch het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet noch het legaliteitsbeginsel van het misdrijf staan hieraan in de weg.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Stedenbouwkundige vergunning - Nietigverklaring - Instandhouding van een constructie - Gevolg

- Art. D.VII.1, § 1 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. 154, 3° Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0617.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.21 AC nr. ...

Op grond van artikel 195, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering dient de rechter nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen te vermelden waarom hij, als de wet hem daartoe vrije beoordeling overlaat, een bepaalde straf of maatregel uitspreekt, waarbij hij bovendien ook de maat voor elke uitgesproken straf of maatregel dient te rechtvaardigen; de rechter mag in het licht van die verplichting bij de straftoemetingsbeslissing alle feitelijke gegevens betrekken die een licht werpen op de aard en de ernst van de bewezen verklaarde feiten, de omstandigheden waarin ze zijn gepleegd en de gevolgen ervan, alsook op alle relevante gegevens betreffende de persoonlijkheid van de beklaagde en hij kan bijgevolg bij het bepalen van een gepaste straf rekening houden met het gegeven dat de beklaagde uit een eerdere veroordeling wegens gelijkaardige misdrijven geen lessen heeft getrokken maar dat laatste is evenwel niet mogelijk wanneer de misdrijven waarvoor de rechter de beklaagde veroordeelt, werden gepleegd vóór die eerdere veroordeling.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straftoemeting - Motivering - Veroordelend vonnis dat dateert van na de feiten - Grens

- Art. 195, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.24.0911.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.13 AC nr. ...

De verplichting om te slagen voor de examens tot herstel in het recht tot sturen is een veiligheidsmaatregel en blijft onaangetast, aangezien ze geen straf of een onderdeel ervan is, door het tenietgaan van het recht om de straf zelf ten uitvoer te leggen; het verbod voor de veroordeelde om een voertuig te besturen zolang hij niet voor de opgelegde examens is geslaagd, blijft van kracht, zelfs als de straf van vervallenverklaring van het recht tot sturen niet is uitgevoerd vóór het verstrijken van de daarop toepasselijke verjaringstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Veiligheidsmaatregel - Verplichting om te slagen voor de examens tot herstel in het recht tot sturen - Verjaring van de straf van vervallenverklaring van het recht tot sturen - Gevolgen voor de verplichting om voor de examens te slagen voor het herstel in het recht tot sturen - Gevolg - Rijverbod

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.24.1594.F 2 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250402.2F.21 AC nr. ...

De inaanmerkingneming bij de straftoemeting van de betaling van meerdere onmiddellijke inningen miskent niet het vermoeden van onschuld als de rechter aan die betaling geen andere draagwijdte toekent dan die van een waarschuwing; zonder dat het vonnis oordeelt dat de snelheidsovertredingen die aanleiding hebben gegeven tot de voormelde inningen bewezen zijn en dat de betaling ervan een schulderkenning zou inhouden, neemt het die betaling zelf, en niet de feiten die daartoe hebben geleid, in aanmerking als een omstandigheid die de behoorlijk gewaarschuwde beklaagde bewust had moeten maken van de gevaren van overdreven snelheid in de bebouwde kom (1). (1) Zie Cass. 19 december 2023, AR P.23.1391.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.3; Cass. 7 september 1993, AR nr. 6370, AC 1993, 675, nr. 334; Cass. 27 november 1991, AR 9133, AC 1991-92, nr. 163.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de strafkeuze en de strafmaat - Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Inaanmerkingneming van een onmiddelijke inning - Waarschuwing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 163 Wetboek van Strafvordering

P.24.1686.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.13 AC nr. ...

De rechter bepaalt op onaantastbare wijze en binnen de grenzen van de wet de straffen en maatregelen evenals de strafmaat die nodig zijn om de doelstellingen van de straf te verwezenlijken; die doelstellingen kunnen met name bestaan uit: het uiting geven aan de maatschappelijke afkeuring ten aanzien van de overtreding van de strafwet, het beschermen van de maatschappij, het bevorderen van het herstel van het maatschappelijk evenwicht en van het herstel van de door het misdrijf veroorzaakte schade en het bevorderen van de maatschappelijke rehabilitatie en re-integratie van de dader (1); het is het appelgerecht dat de ouderdom van de feiten waarmee de eerste rechter geen rekening heeft gehouden, in aanmerking neemt, niet verboden de straf te verzwaren. (1) Zie artikel 27 Strafwetboek van 29 februari 2024.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de strafkeuze en de strafmaat - Doelstellingen van de straf - Inaanmerkingneming van de ouderdom van de feiten - Gevolg

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.24.1484.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.1 AC nr. ...

Wanneer de wet het toestaat, is de uitspraak, jegens dezelfde beklaagde, van zowel een effectieve gevangenisstraf als een geldboete met probatieuitstel noch onwettig noch, op zich, incoherent of tegenstrijdig.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Vrijheidsstraf - Geldboete - Effectieve straf en straf met probatieuitstel - Geen tegenstrijdigheid - Redenen

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 195, vijfde lid, noch artikel 211 Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke bepaling verplichten de appelrechters een versterkte motivering te geven wanneer zij de straf verzwaren; zij dienen enkel te voldoen aan de regels die hen verplichten hun beslissing met eenparigheid van stemmen te wijzen en deze nauwkeurig te motiveren.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Verzwaring van de straf in hoger beroep - Motiveringsplicht - (Geen) versterkte motivering - Eenstemmigheid - Draagwijdte

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

Op grond van artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek kan de rechter de verbeurdverklaring per equivalent van het voorwerp van een erin bedoeld witwasmisdrijf bevelen lastens meerdere daders die samen dat misdrijf hebben gepleegd (1), in zoverre de tenuitvoerlegging van die verbeurdverklaring het totale witgewassen vermogensvoordeel niet overschrijdt; hieruit volgt dat artikel 39 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijk karakter van de straf niet van toepassing zijn op deze verbeurdverklaring. (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263; Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Beginsel van het persoonlijk karakter van de straffen - Veroordeling wegens witwassen - Verbeurdverklaring per equivalent - Bovengrens - Beoordeling

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 39 Strafwetboek

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

De zwaarte van de op te leggen straf hoeft de vermoedelijke uitwerking ervan op de tenuitvoerlegging van de andere in kracht van gewijsde gegane beslissingen niet in aanmerking nemen (1). (1) Zie concl. OM, §§ 19-24 [22].

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Bepaling van de op te leggen strafmaat - (Geen) verplichting om de vermoedelijke uitwerking ervan op de tenuitvoerlegging van andere in kracht van gewijsde gegane beslissingen in aanmerking te nemen

P.23.0754.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.15 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, te midden van andere redenen die duidelijk genoeg zijn om de keuze van de straf en de strafmaat te verantwoorden, verwijst naar de gegevens van de persoonlijkheid van de eiser, namelijk het feit dat hij zichzelf niet in vraag stelt ondanks daden die volgens de appelrechters niet gebanaliseerd kunnen worden, bestraft het hof van beroep de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd niet (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de straf - In aanmerking te nemen gegevens - Geen invraagstelling door de beklaagde - (Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Om te voldoen aan de verplichting tot motivering van de straf, zoals voorgeschreven door artikel 195 Wetboek van Strafvordering, moet de rechter alle feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde in aanmerking nemen, die, hoewel ze niet uitdrukkelijk door de wet zijn voorgeschreven, volgens hem de toepassing verantwoorden van de concrete straf die hij wil opleggen; hij mag het recht van verdediging van de beklaagde evenwel niet miskennen door de keuze en de zwaarte van de straf te verantwoorden door de ontkenningen of de wijze waarop deze zijn onschuld staande heeft willen houden (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de straf - Feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde - Inaanmerkingneming - Grens

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Zodra de beklaagde schuldig is verklaard aan de feiten waarvoor hij werd vervolgd, is het bij artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld niet meer van toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de straf - Vermoeden van onschuld - Toepassing na een schuldigverklaring

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0200.F 31 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.3 AC nr. ...

Artikel 33, §2, Wegverkeerswet bestraft de dader van een vluchtmisdrijf dat naar aanleiding van een ongeval met gewonden werd gepleegd met name met een verval van het recht tot sturen, en het derde lid van dat artikel bepaalt dat het herstel van het recht tot sturen afhankelijk is van het slagen voor het theoretisch examen, het praktisch examen en het psychologisch onderzoek bedoeld in artikel 38, § 3, eerste lid, van die wet; de rechter kan bijgevolg niet beslissen dat die telastlegging voldoende wordt bestraft door de opgelegde geldboete en vervallenverklaring, zonder dat de beklaagde de verplichting moet worden opgelegd, wegens de ouderdom van de feiten en de afwezigheid van gerechtelijke antecedenten, om die examens opnieuw af te leggen en zich aan dat onderzoek te onderwerpen (1). (1) Het Hof stelt aldus impliciet vast dat het derde (oorspronkelijk tweede) lid van art. 33, § 2, betrekking heeft op zowel het eerste lid (ongeval met gewonden) als het huidige tweede lid (dodelijk ongeval). Uit de memorie van toelichting (Parl.St. Kamer, nr. 54-2868/001, 21-22) van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, die het oorspronkelijke eerste lid heeft opgesplitst, blijkt overigens geenszins dat de wetgever de verplichting om te slagen voor de examens en onderzoeken in het eerste geval zou hebben willen schrappen. (M.N.B.)

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Vluchtmisdrijf gepleegd naar aanleiding van een ongeval met gewonden - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Ondergeschikt aan het slagen voor het theoretisch examen, praktisch examen en psychologisch onderzoek - Verplicht karakter - Gevolg

- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 33, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De verplichting om voor een of meer examens en onderzoeken te slagen met het oog op het herstel in het recht tot sturen is een veiligheidsmaatregel; wanneer die maatregel verplicht moet worden opgelegd en de rechter dit heeft verzuimd en de schuldigverklaring en de wegens de bewezen verklaarde telastleggingen uitgesproken straffen zelf niet worden vernietigd, is de vernietiging beperkt tot het ontbreken van die veiligheidsmaatregel (1). (1) Zie Cass. 15 november 2000, AR P.00.1271.F, AC 2000, nr. 625; Cass. 22 december 2021, AR P.21.1265.F, arrest niet gepubliceerd ("Vernietigt het bestreden vonnis in zoverre het uitspraak doet over de voorwaarden die aan het herstel van de verweerder in het recht tot sturen zijn verbonden").

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Verplicht ondergeschikt aan het slagen voor examens en onderzoeken - Verzuim van de rechter om dit op te leggen - Vernietiging - Omvang

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.1432.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.2 AC nr. ...

Uit artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de rechter de overschrijding van de redelijke termijn enkel kan bestraffen door de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uit te spreken of door de beklaagde te veroordelen tot een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf (1); teneinde de niet-naleving recht te zetten van de verplichting de beklaagde zonder onredelijke vertraging te berechten, kan de rechter ook een bij wet bepaalde straf uitspreken die evenwel op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld, of kan hij de beklaagde, als deze voldoet aan de wettelijke voorwaarden om hierop aanspraak te maken, een proeftijd opleggen door het uitstel van de tenuitvoerlegging van de hele of een gedeelte van de straf of door de opschorting van de uitspraak van de veroordeling; ook in die gevallen moet uit de redenen van de beslissing blijken dat de rechter die maatregelen niet had toegekend of dat hij die onder striktere voorwaarden had toegekend als de zaak niet met vertraging was behandeld (2). (1) Zie Cass. 6 september 2016, AR P.15.0826.N, AC 2016, nr. 458. Met andere woorden, deze bepaling bevat geen exhaustieve lijst van de bestraffingswijzen van een dergelijke overschrijding. (2) Zie concl. OM.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestraffing door de rechter - Uitstel of opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Voorwaarden

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0851.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.7 AC nr. ...

De opvoedingsprestatie die door de jeugdrechtbank wordt opgelegd krachtens artikel 108, tweede lid, 3°, van het decreet van 18 januari 2018 van het parlement van de Franse Gemeenschap houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, is afgestemd op het welzijn van de minderjarige aan wie ze wordt opgelegd; het gaat om een maatregel die nuttig is voor laatstgenoemde maar niet het opzettelijk vergeldende, bestraffende en vernederende karakter heeft dat eigen is aan de straf; hieruit volgt dat de tegen de dader afzonderlijk ingestelde strafvordering voor feiten die vóór en na zijn meerderjarigheid werden gepleegd, hem niet blootstelt aan het gevaar om twee keer te worden bestraft voor hetzelfde feit omdat de na zijn meerderjarigheid gepleegde daad strafbaar is terwijl de vóór zijn meerderjarigheid gepleegde daad dat niet is, en omdat het ene feit strafbaar is terwijl het andere slechts aanleiding geeft tot een beschermingsmaatregel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 626.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Onderscheid met de door de jueugrechtbank opgelegde opvoedingsprestatie - Weerslag in geval van vervolging voor feiten die vóór en na de meerderjarigheid werden gepleegd

- Art. 108 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

Elke straf heeft een vergeldend karakter omdat ze wordt opgelegd aan een delinquent die terechtstaat voor het misdrijf waaraan hij schuldig werd bevonden; de straf wordt eveneens gekenmerkt door haar bestraffende karakter, dat bestaat in het ontzeggen van een goed, het opleggen van een kwaad of van leed; ten slotte heeft de straf een vernederend karakter, dat bestaat in een blijk van sociale afkeuring, een berisping, een stigmatisering, een aantasting van de eer en de reputatie van de persoon (1). (1) Zie M. VAN DE KERCHOVE, Sens et non-sens de la peine – Entre mythe et mystification, Brussel, Facultés universitaires Saint-Louis, 2009, 162; F. TULKENS en M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Brussel, Story-Scientia, 1993, 296-298; F. KUTY, Les Principes généraux de droit pénal belge – T. IV : la peine, Larcier, 2017.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Begrip, aard en kenmerken

P.22.0332.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.4 AC nr. ...

Uit de enkele vaststelling, door de appelrechters die de door de eerste rechter opgelegde straf bevestigen, dat de redelijke termijn niet is overschreden, terwijl het beroepen vonnis het tegendeel had geoordeeld, kan niet worden afgeleid dat zij de toestand van de beklaagde hebben verergerd, zodat het appelgerecht uitspraak had moeten doen met eenparige stemmen van zijn leden, aangezien uit de bestreden beslissing niet blijkt dat de appelrechters, indien zij de overschrijding van de redelijke termijn in aanmerking hadden genomen, de straf zouden hebben verminderd (1). (1) Volgens het OM was het middel niet ontvankelijk in zoverre het aanvoerde dat de appelrechters "noodzakelijkerwijs" een minder zware straf zouden hebben opgelegd indien zij het beroepen vonnis hadden bevestigd in zoverre dat vonnis oordeelde dat de overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting was overschreden, zodat het uitgaat van een veronderstelling. (M.N.B.)

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Redelijke termijn voor de berechting - Overschrijding volgens het beroepen vonnis, maar niet volgens de beslissing die, op het hoger beroep, de straf bevestigt - Invloed op de verplichting om met eenparigheid van stemmen uitspraak te doen

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel ter vrijwaring en herstel van het milieu opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van het milieu en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt; bij afwezigheid van een conclusie over de redelijkheid en evenredigheid van de herstelmaatregel, is de rechter er evenwel niet toe gehouden zijn beslissing in dit verband nader met redenen te omkleden (1). (1) Over de herstelmaatregel in zaken van stedenbouw en ruimtelijke ordening (art. 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) oordeelde het Hof reeds in vergelijkbare zin: "Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is. Hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder. Het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1, in dezelfde zin Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N, AC 2016, nr. 3; Cass. 4 februari 2003, AR P.01.1462.N, AC 2003, nr. 80; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N, AC 2009, nr. 689) en "De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is. Bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen" (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N, AC 2021, nr. 1; Cass. 27 september 2011, AR P.10.2020.N, AC 2011, nr. 500; Cass. 18 december 2001, AR P.99.1548.N, AC 2001, nr. 709). (BDS)

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Last die de herstelmaatregel meebrengt voor de overtreder - Recht op eigendom - Evenredigheid - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

De in artikel 16.6.5 DABM bepaalde mogelijkheid voor de rechter om, na de partijen te hebben gehoord, bij wijze van veiligheidsmaatregel het verbod uit te spreken om de inrichtingen, die aan de oorsprong van het milieumisdrijf liggen, te exploiteren gedurende de termijnen die hij bepaalt, strekt ertoe de bedreiging voor de mens of het milieu weg te nemen (1); bij gebrek aan een conclusie over de termijn van een in voorkomend geval op te leggen veiligheidsmaatregel, is de rechter die bij toepassing van de voormelde bepaling een exploitatieverbod uitspreekt voor een termijn die hij bepaalt, niet ertoe gehouden de duur van die termijn nader met redenen te omkleden; de rechter kan ter verantwoording van het bij toepassing van artikel 16.6.5 DABM opgelegde exploitatieverbod de bedreiging voor de mens of het milieu afleiden uit het risico dat de beklaagde zijn wederrechtelijke activiteit niet vrijwillig zal stopzetten en een voor de omgeving onomkeerbare toestand wil creëren. (1) Cass. 4 maart 2003, AR P.02.0974.N, AC 2003, nr. 147.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Verbod tot het uitbaten van inrichtingen die aan de oorsprong liggen van het milieumisdrijf - Termijn van het exploitatieverbod - Evenredigheid - Criteria - Beoordeling - Redenen

- Art. 16.6.5 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

De maatregelen die de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM kan bevelen, strekken ertoe de door het milieumisdrijf veroorzaakte wederrechtelijke toestand ongedaan te maken door de toestand zoals die bestond vóór het milieumisdrijf zoveel als mogelijk te herstellen teneinde aldus het milieu te vrijwaren; de rechter oordeelt onaantastbaar of de door hem bij toepassing van die bepaling bevolen maatregel noodzakelijk is voor dit herstel; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Over de herstelmaatregel en termijn op basis van art. 16.6.6 Decreet Milieubeleid zie Cass. 11 januari 2022, AR P.21.0373.N, AC 2022, nr. 13.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Beoordeling - Controle door het Hof

- Art. 16.6.6 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

P.22.0419.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op de hoven van assisen; de verplichting om de straftoemetingsbeslissing te motiveren, is opgenomen in artikel 344 Wetboek van Strafvordering; indien het hof van assisen een bij toepassing van artikel 344 Wetboek van Strafvordering gemotiveerde straf oplegt waardoor overeenkomstig artikel 8, § 1, Probatiewet uitstel van tenuitvoerlegging wettelijk niet mogelijk is, moet het hof de weigering uitstel van tenuitvoerlegging niet nader met redenen omkleden.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Hof van assisen - Straftoemeting - Motivering - Weigering van een straf met uitstel - Redenen

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 195 en 344 Wetboek van Strafvordering

Met het oordeel dat de beklaagde tot en met de datum van de veroordeling geen of weinig empathie voor het slachtoffer aan de dag legde, betrekt de strafrechter niet de wijze van verdediging bij de straftoemeting, maar enkel de houding van de beklaagde tegenover het slachtoffer.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straftoemeting - Criteria - Gebrek aan empathie voor het slachtoffer - Recht van verdediging - Beoordeling

- Artt. 195 en 344 Wetboek van Strafvordering

P.22.0100.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.8 AC nr. ...

De rechter die een overschrijding van de redelijke termijn vaststelt, dient een reële en meetbare strafvermindering toe te passen op alle of een of meerdere van de straffen die hij zou hebben opgelegd indien er geen overschrijding van de redelijke termijn was; de rechter moet de reële aard van de strafvermindering enkel betrekken op de straffen die hij zelf oplegt en zou hebben opgelegd en niet vereist is dat hij ook rekening houdt met de mate waarin bepaalde straffen overeenkomstig administratieve richtlijnen in de regel moeten worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 8 juni 2016, AR P.16.0236.F, AC 2016, nr. 384 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Algemeen - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Strafvermindering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1380.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.11 AC nr. ...

Volgens artikel 4, 6°, Antidiscriminatiewet moet onder een direct onderscheid worden verstaan de situatie die zich voordoet wanneer iemand ongunstiger wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld op basis van één van de beschermde criteria; de loutere omstandigheid dat de strafrechter bij de straftoemeting rekening houdt met de leeftijd van de beklaagde, levert geen direct onderscheid op in de zin van die bepaling (1). (1) Zie ook concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. in de zaak Cass. 9 maart 2022, AR P.21.1457.F, AC 2022, nr. 179.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straftoemeting - Verwijzing naar de leeftijd van de beklaagde - Verbod op discriminatie

- Art. 4, 6° Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen en discriminatie

P.22.0194.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering volgt de verplichting voor de rechter om in een veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepalingen te vermelden; om te voldoen aan deze bepaling volstaat het dat de rechter wat de bestraffing betreft de artikelen vermeldt die de hoofdstraffen bepalen, zonder dat hij noodzakelijk melding moet maken van de artikelen die de bijkomende straffen of beveiligingsmaatregelen bepalen (1); de rechter die wetsbepaling vermeldt van de toepasselijke geldboete moet aldus geen melding maken van de wetsbepaling betreffende de beveiligingsmaatregel van het afhankelijk maken van het herstel van het recht tot sturen van het slagen in de vier examens en onderzoeken. (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0764.N, AC 2018, nr. 150; Cass. 7 februari 2017, AR P.14.1698.N, AC 2017, nr. 87. Zie ook F. VAN VOLSEM, "De verplichting om in politie- en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", NC 2020, 281.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straftoemeting - Vermelding van de toegepaste wetsbepalingen - Vermelding van alleen de toegepaste wetsbepaling over de hoofdstraf

- Artt. 29 en 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.1182.F 19 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1 AC nr. ...

De rechter die over de schuld van de beklaagde heeft geoordeeld, mag vervolgens, met het oog op de uitspraak over de keuze van de straf en de strafmaat, alle gegevens in aanmerking nemen die eigen zijn aan de persoonlijkheid van de beklaagde, voor zover hij de wijze waarop laatstgenoemde zich tegen de tegen hem ingebrachte beschuldiging heeft verdedigd, niet bestraft (1) ; de appelrechters die oordelen dat "gelet op het ontbreken van enige invraagstelling door de beklaagde ten aanzien van haar gedrag, de maatregel van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling die haar in eerste aanleg is verleend, niet aangewezen is wegens het gevaar dat de gepleegde feiten zouden worden gebanaliseerd en er bij haar een zeker gevoel van straffeloosheid zou ontstaan", hebben aldus niet de wijze bestraft waarop de beklaagde zich heeft verdedigd, maar hebben een gegeven van haar persoonlijkheid in aanmerking genomen, namelijk het ontbreken van enige invraagstelling ten aanzien van daden die volgens hen niet mogen worden gebanaliseerd. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1557-1558.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de straf - In acht te nemen gegevens - Geen invraagstelling door de beklaagde - (Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

De rechter bepaalt onaantastbaar, binnen de grenzen van de wet en met een beknopte maar precieze opgave van de redenen voor zijn keuze, de straf waarvan hij meent dat ze in verhouding staat tot de ernst van de bewezen verklaarde misdrijven en de persoonlijkheid van de beklaagde; het Hof gaat na of uit de redenen van de bestreden beslissing niet blijkt dat ze met schending van artikel 3 EVRM werd genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering - Wettigheid - Toetsing door het Hof - Schending van artikel 3 EVRM

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

In zijn uitspraak over de op te leggen straf mag de rechter acht slaan op de verschillende gegevens van de zaak, met name die welke betrekking hebben op de persoonlijkheid van de beklaagde; hij mag daartoe het bestaan van geseponeerde dossiers, of zelfs van vervolgingen of van veroordelingen waarvan de afloop niet definitief is, in aanmerking nemen, mits hij geen uitspraak doet over het strafbaar karakter ervan, maar ze enkel als inlichtingen beschouwt die aan zijn beoordeling worden overgelaten; die gegevens kunnen bij de straftoemeting in aanmerking worden genomen als waarschuwingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de straf - In aanmerking te nemen gegevens - Vervolgingen of niet-definitieve veroordelingen

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Hoewel elke strafrechtelijke veroordeling een vernederend karakter kan hebben, houdt het door artikel 3 EVRM opgelegde verbod in dat het vernederende karakter een minimum aan zwaarwichtigheid vertoont, dat wordt beoordeeld naargelang van het geheel van de omstandigheden en meer bepaald van de aard van de straf, de uitvoeringsmodaliteiten ervan of van de context waarin ze wordt opgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Vernederend karakter van de straf - Bestaanbaarheid met artikel 3 EVRM - Beoordeling

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0858.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.3 AC nr. ...

Het voorkomen van recidive is een van de mogelijke doelstellingen van de straftoemeting; geen enkele verdrags- of wetsbepaling verzet zich ertegen dat de rechter bij het bepalen van een gepaste straf rekening houdt met de impact van die bestraffing op toekomstig gedrag van de veroordeelde en de mate waarin dit aanzet tot het zich onthouden van toekomstig strafbaar gedrag (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Doel van de straf - Voorkomen van recidive - Te verwachten gedrag van de beklaagde - Beoordeling

P.21.0854.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.10 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt dat de appelrechter de straf verzwaart die wegens een collectief misdrijf door eenheid van opzet werd opgelegd, wanneer hij die verzwaring motiveert met de vaststelling dat het hof van beroep verschillende telastleggingen die deel uitmaken van dat collectief misdrijf bewezen heeft verklaard, terwijl de beklaagde hiervan in eerste aanleg was vrijgesproken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 684.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Collectief misdrijf, eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Strafverzwaring in hoger beroep - Motivering - Omstandigheid dat het hof van beroep verschillende telastleggingen die deel uitmaken van het collectief misdrijf bewezen heeft verklaard, terwijl de beklaagde hiervan in eerste aanleg was vrijgesproken

P.21.0959.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.12 AC nr. ...

Indien het gerecht in hoger beroep een beklaagde veroordeelt tot een lagere hoofdgevangenisstraf dan die waartoe de eerste rechter hem had veroordeeld, is er geen strafverzwaring in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en dit ongeacht of het gerecht in hoger beroep de beklaagde veroordeelt tot een hogere geldboete en een door artikel 1 Wet Beroepsuitoefeningsverbod bedoeld bestuurdersverbod van een langere duur dan opgelegd door de eerste rechter; of er strafverzwaring is, wordt in een dergelijk geval uitsluitend bepaald door de opgelegde hoofdgevangenisstraf.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Hoger beroep - Strafverzwaring - Eenstemmigheid - Hoofdgevangenisstraf - Verlaging - Bijkomende straffen - Gevolgen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0530.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.7 AC nr. ...

Voor de bepaling van de straf kan de rechter alle feitelijke omstandigheden in aanmerking nemen die naar zijn oordeel een licht werpen op de ernst van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader op voorwaarde dat deze feiten aan tegenspraak zijn onderworpen en dat daardoor het vermoeden van onschuld niet wordt miskend; het enkele gegeven dat die feitelijke omstandigheden als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, belet de rechter niet die omstandigheden bij de straftoemeting te betrekken, voor zover hij niet vaststelt dat de beklaagde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 29 mei 2018, AR P.17.0762.N, AC 2018, nr. 340; Cass. 12 oktober 2016, AR P.16.0627.F, AC 2016, nr. 566; Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas..

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straftoemeting - Feitelijke omstandigheden omtrent de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de dader - Feiten als een misdrijf omschreven - Vermoeden van onschuld - Grens

P.21.0872.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.16 AC nr. ...

Uit de artikelen 3, vierde lid, en 8, vierde lid, Probatiewet, alsook artikel 195 Wetboek van Strafvordering, volgt dat de rechter die een verzoek om opschorting van de uitspraak van veroordeling of om uitstel van tenuitvoerlegging, al dan niet gekoppeld aan probatievoorwaarden, weigert, indien een dergelijke maatregel wettelijk mogelijk is, die beslissing nauwkeurig moet motiveren, maar dat die motivering beknopt mag zijn; hoewel de rechter aan deze bijzondere motiveringsverplichting kan voldoen door nauwkeurig het opleggen van een effectieve straf te motiveren, dient uit zijn motieven niettemin te blijken dat hij het verzoek om opschorting van de uitspraak van veroordeling en om uitstel van tenuitvoerlegging en de redenen die de beklaagde daartoe heeft aangevoerd in aanmerking heeft genomen (1). (1) Zie ook Cass. 13 april 2021, AR P.20.1301.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.4; Cass. 17 november 2020, AR P.20.0861.N, AC 2020, nr. 702; Cass. 4 februari 2020, AR P.19.1162.N, AC 2020, nr. 99. R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 752-768; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 9de editie, 2021, II, p. 1547-1562.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Verzoek om opschorting of uitstel van de tenuitvoerlegging - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel I (Art. 137 tot en met 216septies)
- Art. 8, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.21.1105.N 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAK.2 AC nr. ...

Het uit de bepalingen van artikel 7.1., tweede zin, EVRM, 15.1. IVBPR en artikel 2 Strafwetboek voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen (1). (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0219.N, AC 2019, nr. 184; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0509.N, AC 2018, nr. 133 met concl. van advocaat-generaal A. Winants.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Artikel 2, Strafwetboek - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0328.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.17 AC nr. ...

De wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie heeft het Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie omgezet in het Belgische recht en heeft een artikel 99bis, eerste lid, ingevoerd in het Strafwetboek en met het Kaderbesluit 2009/315/JBZ van 26 februari 2009 van de Raad betreffende de organisatie en de inhoud van uitwisseling van gegevens uit het strafregister tussen de lidstaten en het Kaderbesluit 2009/316/JBZ van 6 april 2009 betreffende de oprichting van het Europees Strafregister Informatiesysteem (ECRIS) werd het Europees Strafregisterinformatiesysteem (Ecris) gecreëerd voor de uitwisseling van gegevens over veroordelingen tussen de lidstaten; uit artikel 99bis, eerste lid, Strafwetboek, samen gelezen met de voormelde Kaderbesluiten, volgt niet dat een Belgische strafrechter die bij de straftoemeting rekening houdt met Nederlandse veroordelingen die blijken uit een Ecris-bevraging, uitdrukkelijk moet vaststellen dat die veroordelingen overeenkomstig het Nederlandse recht in aanmerking mogen worden genomen bij de straftoemeting en hij is daartoe enkel verplicht indien de beklaagde daarover een verweer heeft gevoerd; bij afwezigheid van een dergelijk verweer volgt uit het louter in aanmerking nemen door de Belgische strafrechter van de Nederlandse veroordelingen bij de straftoemeting dat hij van oordeel is dat die veroordelingen ook in Nederland bij de straftoemeting in aanmerking hadden mogen worden genomen (1). (1) Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, BS 14 mei 2014, Parl. St. Kamer, 2013-2014, DOC 53 3149/001; zie ook GwH 16 januari 2020, arrest 8/2020, T. Strafr., 2020/6 en noot S. BERNEMAN, "(Totale of gedeeltelijke) opslorping in Europees verband: never ending story van een moeizame Europese integratie"; P. HOET, "Veroordelingen uit een andere EU-lidstaat in Belgische strafrechtelijke procedures"; Het kaderbesluit 200/675/JBZ van de Raad van de Europese Unie van 24 juli 2008, RW 2010-11, afl. 26, 1074-1085.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straftoemeting - Artikel 99bis, eerste lid, Strafwetboek - Wijze waarop rekening wordt gehouden met de in andere staten door strafgerechten uitgesproken veroordelingen - ECRIS-opvraging - Onderzoek naar de juistheid van de opvraging - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 99bis, eerste lid Strafwetboek

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straftoemeting - Artikel 99bis, eerste lid, Strafwetboek - Wijze waarop rekening wordt gehouden met de in andere staten door strafgerechten uitgesproken veroordelingen - ECRIS-opvraging - Onderzoek naar de juistheid van de opvraging - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 99bis, eerste lid Strafwetboek

P.21.0334.F 23 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.3 AC nr. ...

Om aan de door artikel 195 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven motiveringsplicht van de straf te voldoen, mag de rechter het recht van verdediging van de beklaagde niet miskennen door de straf te verzwaren op grond van zijn volgehouden ontkennende houding, de wijze waarop hij zijn onschuld staande heeft willen houden, de dubbelzinnigheid van zijn verdediging of het feit dat hij weigert zijn deelneming aan misdrijven toe te geven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 472.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motiveringsplicht van de straf - Redenen die het recht van verdediging miskennen - Wettigheid van de beslissingen

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.20.1281.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.10 AC nr. ...

Wanneer meerdere opeenvolgende gelijkaardige misdrijven één enkele strafbare gedraging opleveren en derhalve tot één enkele straf aanleiding geven, maar in de tijd tussen het plegen van de misdrijven de wet die de straf bepaalt, gewijzigd werd, moet de bij de nieuwe wet gestelde straf worden toegepast, ook al was de ten tijde van de eerst gepleegde misdrijven geldende straf minder zwaar dan die gesteld ten tijde van de laatst gepleegde misdrijven; wanneer bijgevolg de rechter te oordelen heeft over de bestraffing van misdrijven die zijn gepleegd zowel vóór als na een wetswijziging die oplegt dat de geldboeten op die misdrijven dienen te worden vermenigvuldigd met het aantal slachtoffers, moet hij die vermenigvuldiging toepassen op het geheel van de bewezen verklaarde feiten.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Voortgezet misdrijf - Wetswijziging - Wijziging van de straf - Toepasselijke straf

P.20.1123.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.2 AC nr. ...

De rechter bepaalt binnen de door de wet bepaalde grenzen onaantastbaar welke straffen en maatregelen en hun maat noodzakelijk zijn ter realisering van de doelstellingen die hij met de straftoemeting beoogt en die doelstellingen kunnen onder meer bestaan in het uiting geven aan de maatschappelijke afkeuring ten aanzien van de overtreding van de strafwet, de bescherming van de maatschappij, het bevorderen van het herstel van het maatschappelijk evenwicht, het herstel van de door het misdrijf veroorzaakte schade en het bevorderen van de maatschappelijke rehabilitatie en re-integratie van de dader; de rechter mag bij die beoordeling wel degelijk de wijze betrekken waarop de door hem opgelegde straffen en maatregelen zullen worden uitgevoerd ; die uitvoering bepaalt immers mee of de nagestreefde doelstellingen van de straftoemeting wel kunnen worden gerealiseerd en door dit te doen matigt de rechter zich geen bevoegdheden aan die hem niet toekomen en laat hij zich niet in met de uitvoering van de door hem uitgesproken straffen (1). (1) J. ROZIE en C. VAN DEUREN, "De motivering van de straf en strafmaat: een onderzoek naar de toepassing ervan in de praktijk Komt de huidige motiveringspraktijk tegemoet aan de door de strafwetgever vooropgestelde doelstellingen?", NC 2012, 131-149.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de straf en van de strafmaat - Verwijzing naar de uitvoering van de straf - Draagwijdte

P.20.1144.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.6 AC nr. ...

De rechter die artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering toepast, moet eensdeels de aan de beklaagde op te leggen straf verminderen, eventueel zelfs onder de wettelijke minimumstraf, met als ondergrens de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring waarbij hij bovendien, indien hij overeenkomstig dat artikel nog een straf uitspreekt, deze op een reële en duidelijke wijze moet verminderen ten aanzien van de straf die hij zou hebben opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld en anderdeels dient de rechter bij het bepalen van de omvang van het herstel ingevolge de overschrijding van de redelijke termijn weliswaar rekening te houden met de ernst van die overschrijding en het hierdoor aan de dader veroorzaakte nadeel, maar kan hij daarbij ook andere elementen verrekenen zoals de aard, de ernst en de hoeveelheid van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader en het staat aan de rechter om dit alles in zijn beoordeling te betrekken; hieruit volgt dat de in artikel 21ter bepaalde strafvermindering niet subjectief of oncontroleerbaar is, maar voorziet in welbepaalde minimum- en maximumsancties waartussen de rechter een keuze dient te maken op grond van de feiten die hij onaantastbaar vaststelt en aldus klaarblijkelijk het legaliteitsbeginsel niet schendt.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Redelijke termijn - Overschrijding - Strafvermindering - Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Beoordeling

P.20.1313.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.5 AC nr. ...

Artikel 8 Probatiewet voorziet in de mogelijkheid om, onder de daarin bepaalde voorwaarden, enkel voor de straffen uitstel te verlenen; uit het algemeen opzet van de wet blijkt echter dat het uitrusten van een motorvoertuig met een alcoholslot een preventieve veiligheidsmaatregel is die een doel van algemeen belang nastreeft, in zoverre die uitrusting, aangevuld met een omkaderingsprogramma, toelaat zich ervan te verzekeren dat de toestand van de bestuurder, op het ogenblik dat hij achter het stuur plaatsneemt, aan de wettelijke minimumvereisten voor het nuchter en veilig besturen van een voertuig voldoet, op zodanige wijze dat hiermee het herhalingsgevaar beperkt wordt en de verkeersveiligheid gewaarborgd wordt; die verplichting strekt dus niet tot bestraffing van de bestuurder in staat van herhaling, maar tot bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke gedragingen in het verkeer; hiervoor kan bijgevolg geen uitstel worden verleend (1). (1) Zie concl. OM (onderzoek van het tweede middel) in Pas. 2021, nr. 154.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Artikel 37/1 Wegverkeerswet - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Aard - Veiligheidsmaatregel en geen straf - Invloed op de mogelijkheid tot het verlenen van het uitstel

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0700.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.8 AC nr. ...

De eerbiediging van het recht van verdediging verbiedt de rechter niet om gegevens betreffende de persoonlijkheid van de beklaagde in aanmerking te nemen, zoals ze uit het onderzoek van het dossier en uit het debat zijn gebleken (1); aldus is het de rechter niet verboden om, wanneer hij de keuze van de straf en de strafmaat regelmatig met redenen omkleedt en naar recht verantwoordt met redenen die de wijze waarop de beklaagde zich heeft verweerd niet afkeuren, te vermelden dat de ontkenningen van de beklaagde blijk geven van zijn onvermogen om een diepgaande en eerlijke introspectie te verrichten, dat de eiser de zwaarste feiten blijft ontkennen en aldus blijk geeft van weinig empathie voor de slachtoffers, dat de conformistische of geveinsde verklaringen die hij voor het hof van beroep heeft afgelegd, enkel wijzen op een onvolledig en niet-spontaan berouw, of nog dat hij tot op heden niet bereid schijnt te zijn de volledige verantwoordelijkheid voor zijn pedofiele handelingen te nemen (2). (1) Zie Cass. 8 oktober 2014, AR P.14.1127.F, AC 2014, nr. 585. (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, §§ 8 tot 12, op datum in Pas. 2020, nr. 615; Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0825.F (arrest niet gepubliceerd): "La référence marginale aux dénégations du prévenu à l'audience, fût-elle inappropriée, ne saurait conduire à devoir tenir pour inexistants l'ensemble des motifs résumés ci-dessus. Dirigé contre une considération surabondante de l'arrêt, le moyen est, en cette branche, dénué d'intérêt et, partant, irrecevable".

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Rechtvaardiging - Redenen die verband houden met de persoonlijkheid van de beklaagde - Volgehouden ontkenningen van de beklaagde - Overtollige reden - Recht van verdediging

---

P.20.0537.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.12 AC nr. ...

Volgens artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat ingevolge artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep, moet de rechter voor de keuze en de maat van de straffen die de wet aan zijn vrije beoordeling overlaat, daartoe nauwkeurig de redenen vermelden, zij het dat dit beknopt mag zijn; het is niet noodzakelijk dat de rechter voor de keuze van elke straf en de strafmaat ervan telkens afzonderlijk de redenen opgeeft welke hem tot die keuze hebben gebracht en hij kan opteren voor een globale motivering voor de aan een beklaagde opgelegde straffen en hun maat, voor zover blijkt dat de opgegeven redenen de keuze voor alle straffen en de maat ervan verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1915, AC 2014, nr. 603; Cass. 5 juni 2007, AR P.06.1655, AC 2007, nr. 306.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Keuze van de straf of de maatregel - Motiveringsplicht

P.20.0323.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek mag geen zwaardere straf worden opgelegd dan deze die ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was; indien bijgevolg de voorwaarden voor strafverzwaring op het ogenblik van het plegen van het misdrijf minder streng zijn dan deze op het ogenblik van de berechting, moeten in beginsel de eerst vermelde voorwaarden worden toegepast; dit vereist wel dat uit de gewijzigde regelgeving blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de voorwaarden voor strafverzwaring; ook het legaliteitsbeginsel in strafzaken, zoals dat voortvloeit uit artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, verbiedt de retroactieve toepassing van de strafwet in het nadeel van de beklaagde; degene die een gedrag aanneemt, moet immers in staat zijn om vooraf op afdoende wijze te kunnen inschatten wat het strafrechtelijke gevolg van dat gedrag zal zijn; bijgevolg kan een beklaagde niet worden onderworpen aan een strengere strafwet dan degene die hij kende of diende te kennen op het moment waarop hij de hem verweten handeling stelde (1). (1) Zie Cass 9 april 2019, AR 18.1208.N, AC 2019, nr. 220; Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid 'een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van 'een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Artikel 2, Strafwetboek - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.19.1095.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.7 AC nr. ...

De appelrechters die een straf met uitstel bevestigen, doch de duur van de proeftijd optrekken van één tot drie jaar, verzwaren de straf opgelegd in het beroepen vonnis; uit hun arrest moet blijken dat die verzwaring van de straf met eenparige stemmen is uitgesproken.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straf met uitstel - Verlenging van de proefperiode door de appelrechters - Eenparigheid van stemmen

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

D.19.0005.N 30 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.9 AC nr. ...

Wanneer één enkele tuchtstraf wordt uitgesproken voor verschillende tuchtrechtelijke inbreuken moet aan de hand van de motieven van de bestreden beslissing worden nagegaan in hoeverre de bewezenverklaring van niet of vergeefs bestreden telastleggingen de door de rechter opgelegde tuchtstraf verantwoordt (1). (1) Zie Cass. 19 april 1979, AC 1978-79, p. 976.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Tuchtzaken - Verschillende tuchtrechtelijke inbreuken - Een enkele tuchtstraf - Motivering

P.19.0608.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.2 AC nr. ...

Het uitstel is een maatregel die gevolgen heeft voor de tenuitvoerlegging van de straf, terwijl de vermindering waarin de wet voorziet ingeval de rechter vaststelt dat de redelijke termijn overschreden is, betrekking heeft op de straf en niet op de tenuitvoerlegging ervan; wanneer, bijgevolg, de rechter vaststelt dat de redelijke termijn voor de berechting van de beklaagde overschreden is, is hij niet gemachtigd hem het voordeel toe te kennen van de in de Probatiewet bepaalde maatregelen, waarop zijn staat van herhaling hem verbiedt aanspraak te maken (1). (1) Zie Cass. 28 september 2011, AR P.11.1080.F, AC 2011, nr. 507; Cass. 9 oktober 2013, RG P.13.0772.F, AC 2013, nr. 509; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. IV - La peine, Larcier, 2017, p. 1029.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straf waarvoor geen uitsel kan worden verleend - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Straf lager dan de minimumstraf - Draagwijdte - Verlenen van een uitsel - Wettigheid

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Wetboek van Strafvordering

P.19.0024.F 10 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190410.2 AC nr. ...

Wanneer meerdere beklaagden aan dezelfde misdrijven schuldig worden verklaard, houdt de motivering van de straf of van de weigering om de opschorting van de uitspraak van de veroordeling te verlenen niet op een geïndividualiseerde motivering te zijn, enkel en alleen omdat ze op een collectieve wijze is geformuleerd (1). (1) Cass. 7 december 2011, AR P.11.1100.F, arrest niet gepubliceerd. Inzake de onderscheiden begrippen die respectievelijk zijn vervat in het beginsel van de individualisering van de straf en in het algemeen rechtsbeginsel betreffende het persoonlijk karakter van de straf, zie Fr. KUTY, Les Principes généraux de droit pénal belge, dl. IV, La Notion de peine, Larcier, 2017, nrs. 2180 tot 2182; GwH, 3 april 2014, nr. 65/2014, § B.7.2, en Cass. 9 april 2013, AR P.12.0783.N, AC 2013, nr. 223 (persoonlijk karakter van de straf); AA, 29 maart 2000, nr. 38/2000, § B.6.2 (individualisering van de straf).

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering - Collectieve formulering - Individualisering van de straf

- Art. 3, vierde lid Wet 10 februari 1994 tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.18.1208.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, volgt dat wanneer bij de opeenvolging van drie strafwetten in de tijd, waarbij de wetten van kracht op het ogenblik van het plegen van de feiten en de berechting even zwaar zijn, maar de strafwet van kracht tussen het plegen van de feiten en de berechting ervan milder is, in beginsel de mildere strafwet moet worden toegepast, hetgeen betekent dat indien de voorwaarden voor strafverzwaring op het ogenblik van de feiten en op het ogenblik van de berechting minder streng zijn dan de voorwaarden toepasselijk in de tussenperiode, de voorwaarden uit de tussenperiode, welke dan gelden als mildere strafwet aangezien die voor strafverzwaring strengere eisen stellen, in beginsel moeten worden toegepast; een beklaagde kan evenwel enkel retroactief aanspraak maken op het gunstiger regime van de tussenliggende wet, wanneer uit de gewijzigde regelgeving blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de voorwaarden voor strafverzwaring (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid ?een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van ?een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Voorwaarden - Draagwijdte - Artikel 2, Strafwetboek - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Toepassing van de mildere strafwet

P.17.1139.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.5 AC nr. ...

Voor een geldboete opgelegd krachtens artikel 2, § 1, eerste lid, Wet van 18 februari 1969 kan als vervangende straf niet het door artikel 69bis Wegverkeerswet bedoelde vervangend rijverbod worden opgelegd, maar enkel de door artikel 40, eerste lid, Strafwetboek bedoelde vervangende gevangenisstraf (1). (1) Cass. 10 september 2013, AR P.13.1166.N, AC 2013, nr. 435.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Wettigheid - Als vervoersonderneming de bestuurder niet naar behoren te hebben geïnstrueerd en gecontroleerd - Strafbaarstelling - Artikel 2, § 1, eerste lid, Wet van 18 februari 1969 - Veroordeling tot een geldboete en vervangend rijverbod - Artikel 69bis Wegverkeerswet - Toepasselijkheid

- Art. 69bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 40 Strafwetboek

- Art. 2, § 1, eerste lid Wet 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over de weg, de spoorweg of de waterweg, BS 4 april 1969

P.18.1090.F 27 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190227.2 AC nr. ...

De bij artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven bijzondere motiveringsplicht wordt de rechter opgelegd als hij ervoor kiest een sanctie uit te spreken terwijl hij dat niet behoefde te doen (1). (1) Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0578.N, AC 2007, nr. 464.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de strafkeuze - Draagwijdte - Facultatieve straf

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de wet voor een misdrijf een gevangenisstraf en een geldboete bepaalt en de rechter de mogelijkheid biedt slechts een van die straffen uit te spreken, moeten de appelrechters hun beslissing om de beklaagde zowel tot een gevangenisstraf als tot een geldboete te veroordelen met redenen omkleden (1). (1) Cass. 27 mei 1992, AR 9627, AC 1992, nr. 505.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de strafkeuze - Draagwijdte - Gevangenisstraf en geldboete

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0787.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.7 AC nr. 630

Voor de schuldigverklaring aan het door artikel 505, eerste lid, 2°, Strafwetboek bedoelde misdrijf is vereist dat de illegale herkomst of oorsprong van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken vaststaat zonder dat is vereist dat de strafrechter het precieze misdrijf kent dat de vermogensvoordelen heeft opgeleverd; het volstaat dat de rechter op grond van de feitelijke gegevens van de zaak elke legale herkomst of oorsprong kan uitsluiten (1). (1) Cass. 17 september 2013, AR P.12.1162.N, AC 2013, nr. 453.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Schuldigverklaring aan een witwasmisdrijf - Bewijs

- Artt. 42, 3° en 505, eerste lid, 2° Strafwetboek

P.18.0673.F 31 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181031.3 AC nr. ...

De rechter is slechts gehouden tot de in artikel 195 Wetboek van Strafvordering vastgelegde bijzondere motiveringsplicht als de wet de keuze voor de ene of de andere straf of maatregel aan zijn vrije beoordeling overlaat; die verplichting is niet van toepassing als de straf door wet is opgelegd.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering van de straf en van de strafmaat - Draagwijdte - Verplichte straf

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.17.0559.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de rechter, wanneer hij kiest voor een straf of wanneer hij beslist een proeftijd toe te kennen dan wel te weigeren, om tussen de feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde de mogelijkheid in aanmerking te nemen dat laatstgenoemde opnieuw de activiteit of functie zal uitoefenen die hij in het verleden uitoefende en waaraan hij op het ogenblik van de uitspraak van de veroordeling een einde had gesteld.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Strafkeuze - Motivering - Gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde

P.18.0028.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.7 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 7.1, tweede zin EVRM, 15.1, tweede zin IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, volgt dat een zwaardere strafwet niet retroactief mag worden toegepast en er is een zwaardere straf in de zin van die bepalingen indien de straf die de beklaagde kon oplopen op het ogenblik van de rechterlijke beslissing, zwaarder is dan de straf die hij kon oplopen op het tijdstip van het plegen van de feiten.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Artikel 2, Strafwetboek - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de zwaardere strafwet

P.17.0083.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2 AC nr. ...

De bijzondere motiveringsplicht van artikel 195, tweede lid, Strafwetboek, die overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook geldt voor de hoven van beroep, is enkel van toepassing voor straffen en maatregelen die de wet aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat (1). (1) Cass. 1 april 2008, AR P.07.1824.N, AC 2008, nr. 199.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Keuze van de straf of de maatregel - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering

- Artt. 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.17.0764.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.4 AC nr. ...

Om te voldoen aan artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volstaat het dat de rechter wat de bestraffing betreft de artikelen vermeldt die de hoofdstraffen bepalen, zonder dat hij noodzakelijk melding hoeft te maken van de artikelen die de bijkomende straffen of beveiligingsmaatregelen bepalen (1). (1) Zie Cass. 7 februari 2017, AR P.14.1698.N, AC 2017, nr. 87.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Veroordelend vonnis - Vermelding van toegepaste wetsbepalingen - Verplichting

P.17.1151.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.4 AC nr. ...

Er is geen verzwaring van de in eerste aanleg uitgesproken straffen wanneer de rechter in hoger beroep, die kennisneemt van het hoger beroep tegen een vonnis dat één enkele straf voor verschillende telastleggingen uitspreekt, de beklaagde vrijspraak verleent voor bepaalde telastleggingen en die straf handhaaft voor de overige door de eerste rechter bewezen verklaarde telastleggingen (1) of wanneer hij het aantal slachtoffers van de bewezen gebleven telastleggingen beperkt en de straf handhaaft. (1) Zie bijv. Cass. 12 april 2016, AR P.15.1672.N, AC 2016, nr. 251; A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », R.D.P. 1981, pp. 401-430, inzonderheid pp. 411 en 412, noot 66. Die auteur wijst erop dat die rechtspraak, die dateert van 1935, "doet denken aan de theorie van de naar recht verantwoorde straf". (Cass. 1 juli 1935, Pas. 1935, I, p. 298).

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - Handhaving van de door de eerste feitenrechter opgelegde straf

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Wanneer de wet bepaalt dat het bedrag van de geldboete wordt bepaald in functie van het aantal slachtoffers van het misdrijf, moeten, om de door de appelrechter uitgesproken geldboete te vergelijken met de door de eerste rechter opgelegde geldboete, de bedragen in aanmerking worden genomen die voortvloeien uit de vermenigvuldiging van het bedrag van de geldboete met het aantal slachtoffers ten aanzien van wie die rechters het misdrijf bewezen hebben verklaard; aldus, wanneer de appelrechters het aantal slachtoffers van het misdrijf beperken en het bedrag van de geldboete per slachtoffer verhogen, dienen zij over die straf niet met eenparigheid van stemmen uitspraak te doen als de opgelegde geldboete, die voortvloeit uit de vermenigvuldiging, niet wordt verzwaard (1). (1) De artikelen 77bis tot 77quinquies, in fine, Vreemdelingenwet bepalen dat "de boete zo veel keer wordt toegepast als er slachtoffers zijn"; het hof van beroep heeft desondanks één enkele geldboete uitgesproken en niet zoveel geldboetes als er slachtoffers zijn. De berekeningswijze van de geldboete heeft geen invloed op de ernst ervan. In dit geval werd de toestand van de eiser niet verzwaard door het opleggen van een geldboete van 486.000 euro terwijl de door de eerste rechter opgelegde geldboete 972.000 euro bedroeg. (M.N.B.)

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - In hoger beroep opgelegde geldboete hoger per slachtoffer maar lager in totaal

- Art. 77quinquies, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.17.0509.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Artikel 2 Strafwetboek - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

Het uit de bepalingen van artikel 2 Strafwetboek, artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen; hoewel het toestaan van een proeftijd aan een veroordeelde door de tenuitvoerlegging van de straffen uit te stellen als bedoeld in artikel 1, §1, 2°, en 8 Probatiewet een strafuitvoeringsmodaliteit is die integraal deel uitmaakt van de straf, houdt de herroeping van het uitstel van tenuitvoerlegging na een veroordeling ingevolge het plegen van nieuwe strafbare feiten tijdens de proeftijd geen herdefiniëring of wijziging van de door de rechter met de eerste veroordeling opgelegde straf in, voor zover die herroeping wordt beoordeeld volgens bepalingen die van toepassing zijn op het tijdstip van de veroordeling die uitstel van tenuitvoerlegging toekent (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Artikel 2 Strafwetboek - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

---

P.17.0560.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.6 AC nr. ...

De appelrechters op verzet die een overschrijding van de redelijke termijn vaststellen, dienen een reële en meetbare vermindering toe te passen op de straf die zij zouden hebben opgelegd indien er geen overschrijding van de redelijke termijn was, waarbij deze vermindering wordt beoordeeld ten opzichte van de straf die de rechter zonder overschrijding van de redelijke termijn zou hebben uitgesproken en niet ten opzichte van de veroordeling die de rechters bij verstek hebben opgelegd; de straf die de appelrechters op verzet willen opleggen als remediëring voor het overschrijden van de redelijke termijn kan evenwel, gelet op de relatieve werking van het verzet, nooit hoger zijn dan de straf die zij bij verstek hebben opgelegd (1). (1) Zie Cass. 18 november 2009, AR P.09.1023.F, AC 2009, nr. 677; Cass. 25 april 2007, AR P.06.1608.F, AC 2007, nr. 208; Cass. 4 februari 2004, AR P.03.1370.F, AC 2004, nr. 57.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Rechtspleging op verzet - Straf - Overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de straf - Referentiepunt

P.17.0830.N 28 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171128.5 AC nr. 680

De rechter oordeelt onaantastbaar welk gevolg moet worden verbonden aan het overschrijden van de redelijke termijn en kan daartoe op grond van de concrete gegevens van de zaak, onder meer op grond van de ernst der feiten, oordelen dat een eenvoudige schuldigverklaring niet kan volstaan en dat de door de eerste rechter uitgesproken straf, ondanks de overschrijding van de redelijke termijn, niet zwaar genoeg is (1). (1) Zie: Cass. 25 maart 2014, AR P.13.1855.N, AC 2014, nr. 239; Cass. 12 januari 2016, AR P.15.0514.N, AC 2016, nr. 22.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Algemeen - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel - Beoordeling door de rechter - Aard - Criterium - Toepassing

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer de rechter vaststelt dat de duur van de strafvordering de redelijke termijn overschrijdt, kan hij krachtens artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreken of een straf opleggen die lager is dan de wettelijke minimumstraf, ofwel een straf of maatregel die bij wet is bepaald, maar die op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had kunnen opleggen indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld; bepalend is dus niet de straf of maatregel die de eerste rechter heeft opgelegd, maar wel de straf die de appelrechter zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding van de redelijke termijn (1). (1) Zie: Cass. 18 september 2012, AR P.12.0349.N, AC 2012, nr. 470; Cass. 30 april 2013, AR P.12.1133.N, AC 2013, nr. 269; Cass. 17 december 2013, AR P.12.0723.N, AC 2013, nr. 688.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Algemeen - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel - Strafvermindering

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1312.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.5 AC nr. 444

Artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering vereist niet dat voor de keuze van het rijverbod, de duur ervan en de eraan verbonden maatregelen, voor zover die aan de vrije beoordeling van de rechter zijn overgelaten, telkens een afzonderlijke motivering wordt verstrekt (1); uit het persoonlijk karakter van de straf kan geen verdergaande motiveringsverplichting worden afgeleid. (1) Zie Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0332.N, AC 2012, nr. 573.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Hoger beroep - Opleggen van een straf - Persoonlijk karakter van de straf - Motiveringsverplichting

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de appelrechter te motiveren waarom hij een zwaardere straf oplegt dan de door de eerste rechter opgelegde straf; onverminderd de uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende motiveringsverplichting, dient de appelrechter enkel, in de gevallen dat de wet hem daartoe verplicht, de door hem uitgesproken straffen en maatregelen en hun duur in het bijzonder te motiveren.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Hoger beroep - Opleggen van een zwaardere straf dan de door de eerste rechter opgelegde straf - Motiveringsverplichting

P.17.0231.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.4 AC nr. ...

De rechter kan geen bijkomende straf opleggen die bij wet niet was bepaald voordat de bewezen verklaarde misdrijven werden gepleegd.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Bijkomende straf - Werking in de tijd

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

P.16.0476.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.2 AC nr. 318

Het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid is een beveiligingsmaatregel die naast de uitgesproken straf moet worden uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2007, AR P.06.1496.N, AC 2007, nr. 57.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Artikel 42 Wegverkeerswet - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid - Aard

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0074.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.4 AC nr. 320

De bijzondere motiveringsverplichting van artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering geldt enkel voor de gevallen waarin de wet aan de rechter de vrije beoordeling laat voor het opleggen van een straf of maatregel en geldt niet indien de rechter het wettelijk minimum oplegt.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Hoger beroep - Geen conclusie - Bijzondere motiveringsplicht van strafrechter - Opleggen van wettelijk minimum van een straf of maatregel

P.15.1340.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.3 AC nr. ...

De artikelen 12 en 14 Grondwet en artikel 2 Strafwetboek verzetten zich niet tegen de strafbaarheid wegens het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken van een grond voor het parkeren van voertuigen, waarbij dat gewoonlijk gebruik blijft voortduren zolang de grond verder door positieve daden van het stallen en verwijderen van voertuigen met een zekere regelmaat wordt gebruikt voor het parkeren van voertuigen, ook al heeft dit gewoonlijk gebruik een aanvang genomen vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Gewoonlijk gebruik daterend van vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling - Draagwijdte

P.16.1247.F 15 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170215.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter op grond van de artikelen 42, 3°, of 43bis, tweede lid, Strafwetboek de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen beveelt, dient hij opgave te doen van de redenen waarom hij voor die facultatieve straf heeft gekozen (1); noch de voormelde bepalingen, noch artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering verplichten de rechter evenwel om zijn beslissing te verantwoorden met verwijzing naar de beweegredenen van de wetgever ten tijde van de totstandkoming van de wet waarbij een straf wordt gesteld, of met opgave van de reden waarom hij deze boven gene redengeving verkiest, zo hij meent dat deze beter aan de persoonlijkheid van de beklaagde is aangepast. (1) Zie Cass. 28 november 2006, P.06.1086.N, AC 2006, nr. 605; Cass. 9 november 1988, AR 6941, AC 1989-1990, nr. 142; Cass. 18 september 1991, AR 9365, AC 1991-1992, nr. 34; Cass. 31 maart 1992, AR 5098, AC 1991-1992, nr. 410; Cass. 5 maart 2002, AR P.01.1431.N, AC 2002, nr. 158; M. DE SWAEF, "De bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen uit misdrijven", RW 1990-1991, p. 491, nr. 7; Cass. 21 mei 2002, AR P.02.0138.N, RW 2002-2003, p. 342, noot S. VAN OVERBEKE, "De motivering van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen".

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Bijzondere verbeurdverklaring - Motivering - Verwijzing naar de beweegredenen van de wetgever (ratio legis)

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42, 3°, en 43bis, tweede lid Strafwetboek

P.14.1698.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.1 AC nr. ...

Om te voldoen aan het voorschrift van artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat ieder veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepalingen moet vermelden, volstaat het dat de rechter wat de bestraffing betreft de artikelen vermeldt die de hoofdstraffen bepalen, zonder dat hij noodzakelijk melding hoeft te maken van de artikelen die de bijkomende straffen bepalen (1). (1) Zie: Cass. 30 september 2009, AR P.09.0709.F, AC 2009, nr. 537.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Veroordelend vonnis - Vermelding van de toegepaste westbepalingen - Verplichting

P.16.0627.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.2 AC nr. ...

Om de keuze van de straf en van de strafmaat die hij wil opleggen met redenen te omkleden, kan de rechter elk feitelijk gegeven in aanmerking nemen waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en dat de ernst van het misdrijf aantoont of hem duidelijkheid verschaft over de persoonlijkheid van de dader; de omstandigheid dat dit gegeven een onderscheiden strafbaar feit kan opleveren, dat niet bij de rechter aanhangig is gemaakt, staat daaraan niet in de weg, mits hij geen uitspraak doet over het strafbaar karakter daarvan (1). (1) Cass. 26 maart 1997, AR P.96.0439.F, AC 1997, nr. 162; in dezelfde zin, zie Cass. 3 oktober 2012, P.12.0700.F, AC 2012, nr. 507, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Motivering - Feiten gepleegd na de in de dagvaarding bedoelde periode - Vermoeden van onschuld

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.13.1652.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.2 AC nr. 660

De bepalingen in het douane- en accijnsrecht die de rechter opdragen aan de veroordeelde een hoofdelijke geldboete op te leggen miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijke karakter van de straf, zoals afgeleid uit artikel 39 Strafwetboek (1). (1) GwH 7 november 2013, nr. 148/2013, BS 13 maart 2014; Cass. 22 april 2014, AR P.13.1670.N, AC 2014, nr. 291.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Douane en accijnzen - Veroordeling tot een geldboete - Hoofdelijkheid - Wettigheid

P.16.0236.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.1 AC nr. ...

Wanneer de vonnisrechter voor de overschrijding van de redelijke termijn een lagere straf oplegt, moet die vermindering reëel en meetbaar zijn; die vaststelling belet niet dat de aldus uitgesproken gevangenisstraf ruim boven het wettelijk minimum blijft.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Algemeen - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Strafvermindering

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1672.N 12 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160412.3 AC nr. ...

Er is geen verzwaring van de straf wanneer de rechter in hoger beroep voor de feiten die hij zelf bewezen verklaart, dezelfde straf uitspreekt als deze opgelegd door de eerste rechter, ook al verleent hij vrijspraak voor een of meer telastleggingen (1). (1) Cass. 4 november 1992, AR 122, AC 1991-1992, nr. 715.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Strafverzwaring - Rechtspleging in hoger beroep - Eén enkele straf door de eerste rechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart - Handhaving van de door de eerste rechter opgelegde straf

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.14.1535.N 1 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160301.1 AC nr. ...

Indien de redelijke termijn voor de berechting is overschreden, moet de rechter in de regel een straf uitspreken die daadwerkelijk en op een meetbare wijze verminderd is ten opzichte van de straf die hij had kunnen opleggen indien de redelijke termijn niet overschreden was; wanneer de wet voor het bewezen verklaarde feit, een gevangenisstraf en een geldboete oplegt en de rechter wegens de overschrijding van de redelijke termijn een straf uitspreekt die lager is dan deze die hij zonder die overschrijding zou hebben uitgesproken, kan hij ofwel de gevangenisstraf, ofwel de geldboete, ofwel beide verminderen (1). (1) Zie Cass. 24 november 2009, AR P.09.1080.N, AC 2009, nr. 694 met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Veroordeling tot gevangenisstraf en geldboete - Overschrijding van de redelijke termijn - Strafvermindering

P.13.2082.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.1 AC nr. ...

Artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt dat de weigering de bedoelde gegevens mee te delen, wordt gestraft met een geldboete; deze strafsanctie strekt ertoe de op de bedoelde operatoren en verstrekkers rustende medewerkingsverplichting af te dwingen en geeft in zoverre aan artikel 46bis, § 2, Wetboek van Strafvordering het karakter van een dwangmaatregel.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Strafsanctie - Doel

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Strafsanctie - Aard

De in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde strafsanctie strekt enkel ertoe vanwege in België actieve operatoren en verstrekkers, een maatregel af te dwingen die tot doel heeft loutere identificatiegegevens te verkrijgen naar aanleiding van een misdrijf waarvan de opsporing behoort tot de bevoegdheid van de Belgische strafrechtsmachten; die maatregel vereist geen aanwezigheid in het buitenland van Belgische politieambtenaren of magistraten noch van personen die voor hen optreden noch het stellen van enige materiële handeling in het buitenland zodat het derhalve een dwangmaatregel met een beperkte draagwijdte betreft, waarvan de uitvoering geen interventie buiten het Belgische grondgebied vereist.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in

België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Sanctie - Aard

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Strafsanctie - Doel

Het misdrijf, bepaald in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, wordt gepleegd op de plaats waar de gevorderde gegevens moeten worden ontvangen; bijgevolg is de operator of de verstrekker die weigert deze gegevens mee te delen, in België strafbaar ongeacht zijn plaats van vestiging waaruit volgt, eensdeels, dat de maatregel die bestaat in de verplichting de hier bedoelde gegevens te verstrekken, wordt genomen op het Belgische grondgebied ten aanzien van elke operator of verstrekker die zijn economische activiteit actief op consumenten in België richt, anderdeels, dat de Belgische rechter die een in het buitenland gevestigde operator of verstrekker veroordeelt wegens het miskennen van deze verplichting en die aldus de naleving van een in België genomen maatregel afdwingt, geen extraterritoriale rechtsmacht uitoefent (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2011, AR P.10.1347.N, AC 2011, nr. 52 met concl. eerste advocaat-generaal De Swaef; Cass. 4 september 2012, AR P.11.1906.N, AC 2012, nr. 441; Antwerpen, 20 november 2013, T.Strafr. 2014/1, 73, noot G.S.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Misdrijf - Strafbaarheid - Plaatsbepaling - Toepassing

- Art. 3 Strafwetboek

P.15.0217.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straf en maatregel - Uitstel - Aard

Uitstel, dat door de rechter wordt bepaald, is een strafuitvoeringsmodaliteit die integraal deel uitmaakt van de straf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straf en maatregel - Uitstel - Aard

P.14.1655.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.3 AC nr. ...

Uit de wil van de wetgever om een zo groot mogelijk parallellisme te realiseren bij de vervolging en bestraffing van rechtspersonen en van natuurlijke personen en uit de samenlezing van de artikelen 1, 7, 7bis, 41bis, §1, en 41bis, §2, Strafwetboek volgt dat voor de toepassing van de regels inzake bevoegdheid en verzachtende omstandigheden de aard van een aan een rechtspersoon verweten misdrijf een misdaad is, indien de wet dit misdrijf, zo gepleegd door een natuurlijke persoon, strafbaar stelt met een criminele vrijheidsstraf; de overeenkomstig artikel 41bis Strafwetboek toe te passen conversie wijzigt de aard van het misdrijf niet (1). (1) Zie A. DE NAUW en F. DE RUYCK, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", RW 1999-00, (897) 914; P. TRAEST, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", TRV 1999, (451) 473-474; S. VAN DYCK, V. FRANSSEN en F. PARREIN, "De rechtspersoon als strafbare dader: een grondige analyse van tien jaar wetgeving, rechtspraak en rechtsleer (deel 2)", TRV 2009, 3-63; R. VERSTRAETEN en B. SPRIET, "De rechtspersoon en zijn geldboete" in Y. POULLET en H. VUYE (eds.), Liber Amicorum Jean du Jardin, Deurne, Kluwer, 2001, 321-340; H. VAN BAVEL, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", AJT 1999-2000, 225.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Rechtspersonen - Misdaden - Criminele vrijheidsstraf - Conversie van de vrijheidsstraf - Aard van het misdrijf

P.14.1739.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.5 AC nr. 103

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 3 - Onmenselijke of

vernederende straf

Elke strafrechtelijke veroordeling kan als onmenselijk of vernederend ervaren worden maar de subjectieve beoordeling van de zwaarwichtigheid ervan laat niet toe die veroordeling als dusdanig te beschouwen, in de zin van artikel 3 EVRM; enkel de straffen waarvan die aard bijzonder ernstig blijkt, rekening houdend met het geheel der omstandigheden eigen aan de zaak en de persoonlijkheid van de veroordeelde alsook met de aard van de straf, de context en de voorzienbare uitvoeringsmodaliteiten, vallen onder het verbod bepaald in artikel 3 EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 3 - Onmenselijke of vernederende straf

- Art. 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.14.1344.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 42, 3°, Strafwetboek wordt bijzondere verbeurdverklaring toegepast op de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, op de goede- ren en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en op de inkomsten uit de belegde voordelen en die verbeurdverklaring is een straf die overeenkomstig artikel 43bis, eerste lid, Straf- wetboek facultatief is; indien de wet de straf en de strafmaat aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat, is hij overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering ertoe gehouden nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen te vermelden die de keuze voor die straf en de maat ervan rechtvaardigen en die bepaling geldt krachtens artikel 211 Wetboek van Strafvordering eveneens voor de vonnissen gewezen in hoger beroep, zodat het arrest dat vermogensvoordelen verbeurd verklaart zonder de redenen te geven waarom die bijkomende straf is gekozen niet naar recht verantwoord is.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Verbeurdverklaring - Uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Motivering van de straf en de strafmaat

P.14.1176.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 7 Strafwetboek is de bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in de artikelen 42, 3°, 43 en 43bis Strafwetboek, een straf; deze bepalingen en het algemeen rechtsbeginsel dat de straf persoonlijk is, laten de rechter niet toe verschillende personen hoofdelijk tot deze straf te veroordelen (1). (1) Cass. 9 april 2013, AR P.12.0783.N, AC 2013, nr. 223; Cass. 15 januari 2013, AR P.12.0284.N, AC 2013, nr. 29; Cass. 5 oktober 2010, RW 2010-2011, 1095 en noot; Cass. 27 mei 2009, AR P.09.0240.F, Pas. 2009, nr. 352, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch; zie T. VANDROMME, "Geen ver- beurdverklaring van onroerende goederen als voorwerp of instrument van het misdrijf zonder specifieke bepaling?" noot onder Cass. 27 mei 2009, RW 2010-11, 570; J. ROZIE, " Over de hoofdelijkheid bij de voordeelsontneming.", noot onder Cass. 27 mei 2009, NC 2010, 180-184.

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Verschillende veroordeelden - Hoofdelijke veroordeling tot eenzelfde straf - Wettigheid

ALLERLEI

P.23.1485.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters een beklaagde schuldig verklaren aan de feiten van een telastlegging en daarbij een langere periode weerhouden dan de eerste rechter maar uit de motivering van de aan de beklaagde opgelegde bestraffing blijkt dat deze niet werd beïnvloed door deze bijkomende schuldigverklaring, is het cassatiemiddel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Vgl. Cass. 26 april 2016, AR P.16.0117.N, AC 2016, nr. 283; Cass. 26 juni 1990, AR 3535, AC 1989-90, nr. 627, met noot R.D.; zie F. VAN VOLSEM, "Een bijzondere grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatiemiddel: de naar recht verantwoorde straf", RABG 202/1, nr. 15. Het OM had geconcludeerd tot een cassatie omdat het van oordeel was dat de appelrechters zich niet beperkten tot een loutere precisering van de incriminatieperiode, maar een bijkomende veroordeling uitspraken voor andere feiten in een periode waarvoor het beroepen vonnis had vrijgesproken en dat dit zonder éénparigheid was gebeurd – vgl. Cass. 21 oktober 1987, AR nr. 5940, AC 1987-88, nr. 105. AW

Allerlei - Naar recht verantwoorde straf - Cassatiemiddel - Belang - Schuldigverklaring die een langere periode betreft dan die weerhouden door de eerste rechter - Geen invloed op de opgelegde bestraffing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.23.0952.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.4 AC nr. ...

De ambtshalve betaling op grond van artikel 236, Sociaal Strafwetboek is een burgerrechtelijke maatregel; zij is dus niet onderworpen aan het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de straf bedoeld in artikel 2, tweede lid, Strafwetboek; de omstandigheden dat die betaling tot de strafvordering behoort, omdat ze een gevolg is van de op die vordering gewezen veroordelende beslissing, en dat ze ambtshalve moet worden uitgesproken, betekenen dat het een bijzondere wijze van vergoeding betreft die evenwel de aard ervan niet aantast (1). (1) Zie concl. OM; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.25, wat betreft de autonome uitlegging, door de strafrechter, van de begrippen werkgever, aangestelde en lasthebber in de zin van artikel 181, § 1, 1°, Sociaal Strafwetboek.

Allerlei - Niet-terugwerkende kracht - Ambtshalve betaling van de onbetaalde socialezekerheidsbijdragen (art. 236 Sociaal Strafwetboek) - Maatregel die tot de strafvordering behoort - Burgerrechtelijke maatregel - Invloed

- Art. 49.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 236 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

---

P.23.0066.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.14 AC nr. ...

Uit artikel 1 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dat de strafvordering omschrijft als de rechtsvordering tot toepassing van de straffen, volgt dat zowel de uitspraak van de straf als de schuldigverklaring moeten plaatsvinden vóór de verjaring is ingetreden (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Uitspraak van de straf - Verjaring van de strafvordering - Uitspraak

- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.22.1511.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 AC nr. ...

De door een magistraat van de beslissingsstaat genomen beschikking tot tenuitvoerlegging die drie veroordelingen voegt en die enkel de uitvoeringsduur van de drie in een Europees aanhoudingsbevel vermelde en aldus gevoegde gevangenisstraffen vaststelt, spreekt geen straf uit en heeft niet tot gevolg dat er in België een volgens het Belgisch recht verjaarde straf zou kunnen worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1529.F, AC 2022, nr. 785.

Allerlei - Verjaring van de straf - Europees aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Beschikking tot tenuitvoerlegging van een magistraat van de beslissingsstaat

die drie veroordelingen voegt - Draagwijdte - Invloed op de verjaring van de straf in België

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1529.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14 AC nr. ...

Artikel 38, § 1, Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen bepaalt dat indien het onderzoeksgerecht artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel toepast, haar beslissing de erkenning en de tenuitvoerlegging van de vrijheidsbenemende straf of maatregel omvat die vermeld wordt in de rechterlijke beslissing waarvoor een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en dat de procureur des Konings zich door de staat die het Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd het vonnis, vergezeld van het certificaat, laat bezorgen; aangezien artikel 3, 1°, Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen bepaalt dat onder "vonnis" een door een rechtscollege van de beslissingsstaat in strafzaken gewezen onherroepelijke beslissing wordt verstaan waarbij een vrijheidsbenemende straf of maatregel wordt opgelegd, is de door de procureur van de Italiaanse Republiek genomen beslissing tot voeging van eerdere, door de Italiaanse strafgerechten uitgesproken veroordelingen geen beslissing die een veroordeling uitspreekt en vormt ze geen vonnis in de zin van de voormelde bepalingen; de voormelde wetsbepalingen kunnen evenmin tot gevolg hebben dat er in België een volgens de Belgische wet verjaarde straf zou kunnen worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, AC 2022, nr. 784.

Allerlei - Verjaring van de straf - Europees aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Beslissing van de procureur van de beslissingsstaat tot voeging van de veroordelingen - Draagwijdte - Invloed op de verjaring van de straf in België

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

P.22.0425.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.6 AC nr. ...

Voor de bepaling van de straf kan de rechter alle feitelijke omstandigheden in aanmerking nemen die naar zijn oordeel een licht werpen op de ernst van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader op voorwaarde dat deze feiten aan tegenspraak zijn onderworpen en dat daardoor het vermoeden van onschuld niet wordt miskend; het enkele gegeven dat die feitelijke omstandigheden als een misdrijf kunnen worden omschreven, waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd, belet de rechter niet die omstandigheden bij de straftoemeting te betrekken, voor zover hij niet vaststelt dat de beklaagde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 25 maart 2014, AR P.12.1828.N, AC 2014, nr. 234.

Allerlei - Bepaling van de op te leggen straf - Bijzondere motiveringsplicht - Feitelijke omstandigheden waarop de motivering betrekking kan hebben - Feitelijke omstandigheden die als een misdrijf kunnen worden omschreven - Misdrijf waarvoor de beklaagde niet wordt vervolgd - Betrekking bij de straftoemeting - Grenzen - Gevolg

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1213.F 27 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210127.2F.3 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld (1) betreffende de vervolgde feiten is niet meer van toepassing wanneer de schuld van de beklaagde of de beschuldigde bewezen is; het staat los van de procedure tot bepaling van de straf, zowel wat betreft de aard van de straf als de strafmaat (2), aldus kan de miskenning van het vermoeden van onschuld niet worden afgeleid uit de omstandigheid dat de rechter, om de aard van de straf en de strafmaat met redenen te omkleden, de vrees uitdrukt dat de eiser zou recidiveren (3), zelfs al wordt die vrees afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag. (1) Gewaarborgd door de artikelen 6.2 EVRM en 14.2 IVBPR; zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149. (2) "Het vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de bepaling van de strafmaat alle regelmatig verkregen elementen in overweging te nemen die eigen zijn aan de persoon van de beklaagde en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren" (Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0700.F, AC 2012, nr. 507, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). (3) Cass. 29 oktober 2003, AR P.03.1116.F, arrest niet gepubliceerd, geciteerd door F. KUTY, "Justice pénale et procès équitable", vol. 2, Brussel, Larcier, 2006, p. 218, nr. 1598; zie Cass. 16 november 1993, AR 5223, AC 1993, nr. 463 (inaanmerkingneming van het gerechtelijk verleden).

Allerlei - Motivering - Niet-toepasselijkheid van het vermoeden van onschuld - In aanmerking nemen van de vrees voor recidive die is afgeleid uit een gerechtsdeskundigenverslag

---

P.20.0599.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.3 AC nr. ...

Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat indien de straf, ten tijde van het vonnis bepaald, verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald, de minst zware straf wordt toegepast; de in deze bepaling vervatte regel van de toepassing van de mildere strafwet is niet van toepassing wanneer een uitvoeringsbesluit wordt vervangen door een ander uitvoeringsbesluit zonder dat de wet zelf wordt gewijzigd; de reden daarvoor is dat het ongewijzigd inzicht van de wetgever op het vlak van de bestraffing blijkt uit het ongewijzigd blijven van de strafbepaling en dat een wijziging van een uitvoeringsbesluit, dat door zijn aard tijdelijk en veranderlijk is, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0135.N, AC 2016, nr. 377; Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567; Cass. 10 december 1991, AR nr. 4910, AC 1991-1992, nr. 193.

Allerlei - Strafwet - Werking in de tijd - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

P.20.0021.F 29 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt, houdt geen verband met de uitoefening van zijn recht van verdediging voor een gerecht in het licht van zijn verweer tegen een tegen hem uitgebrachte beschuldiging (1); de verwerping van de vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel van tenuitvoerlegging van die straf op grond van die omstandigheid houdt dus geen bestraffing van zijn vrije keuze van verweer in. (Art. 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; art. 8, § 1, vierde lid, Probatiewet; art. 6.3 EVRM). (1) "Binnen de perken van de wet en de verdragsbepalingen die in België rechtstreekse werking hebben, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader; het Hof vermag evenwel na te gaan of uit de vaststellingen en overwegingen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen" (Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342, § 51 ; zie Cass. 4 mei 2010, AR P.10.0156.N, AC 2010, nr. 311 ; Cass. 4 juni 2008, AR P.08.0489.F, AC 2008, nr. 345 ; Cass. 21 september 1994, AR P.94.0495.F, AC 1994, nr. 391 ; Cass. 13 augustus 1986, AR 674, AC 1985-86, nr. 695).

Allerlei - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt - Recht van verdediging

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

C.18.0250.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.1 AC nr. ...

De bekendmaking op de website van de Belgische Mededingingsautoriteit van de integrale versie van een arrest van het hof van beroep betreffende een betwisting in het kader van een onderzoeksprocedure inzake restrictieve mededingingspraktijken maakt geen straf uit in de zin van artikel 14 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Betwisting in het kader van een onderzoeksprocedure inzake restrictieve mededingingspraktijken - Arrest van het hof van beroep - Beslissing tot het bekendmaken van de integrale versie van het arrest op de website van de Belgische Mededingingsautoriteit - Aard

- Art. 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Artikel 6.2 en 6.3.a EVRM en het vermoeden van onschuld beletten de rechter niet om bij de straftoemeting rekening te houden met alle aan tegenspraak onderworpen feiten die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en de handelingen die hij heeft gesteld, mits geen uitspraak te doen over het strafbare karakter ervan (1). (1) Zie Cass. 12 oktober 2016, AR P.16.0627.F, AC 2016, nr. 566; Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387.

Allerlei - Straftoemeting - Feiten die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en de handelingen die hij heeft gesteld - Taak rechter

P.17.0797.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.3 AC nr. 623

De vonnisrechter dient zijn keuze voor een bepaalde straf niet met redenen te omkleden wanneer enkel die straf naar recht is toegestaan (1). (1) Met andere woorden, "wanneer die straf verplicht moet worden opgelegd", ofwel "als de wetsbepaling geen keuze laat omtrent de op te leggen straffen"; zie Cass. 10 februari 1988, AR 6385, AC 1987-88, nr. 356; Cass. 6 december 1988, AR 2759, AC 1988-89, nr. 203; Cass. 10 januari 1989, AR 2402, AC 1988-89, nr. 272; Cass. 1 maart 2000, AR P.99.1604.F, AC 2000, nr. 149; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0900.N, AC 2005, nr. 521; Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0034.N, AC 2006, nr. 165; Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0578.N, AC 2007, nr. 464; Cass. 1 april 2008, AR P.07.1824.N, AC 2008, nr. 199; Cass. 16 juni 2015, AR P.14.0439.N, AC 2015, nr. 403; Parl.st., Senaat, 383 (1986-1987), nr. 2 (4).

Allerlei - Motiveringsplicht - Draagwijdte - Enige wettelijk toegestane straf

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

S.14.0007.N 27 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160627.1 AC nr. ...

De bijslag bedoeld in artikel 30bis, § 5, RSZ-wet is geen sanctie, maar strekt met het oog op het algemeen belang tot de vergoeding van de schade aan de financiering van het stelsel van de sociale zekerheid waarvan de omvang op forfaitaire wijze wordt begroot; deze bijslag doet een vordering tot betaling van een geldsom ontstaan in de zin van artikel 1153 Burgerlijk Wetboek zodat bij vertraging in de uitvoering moratoire interest verschuldigd is (1). (1) Zie Cass. 19 november 2007, AR S.06.0075.F, AC 2007, nr. 565.

Allerlei - Sociale zekerheid - Werknemers - Niet geregistreerde aannemer - Inhouding - Storting - Geen storting - RSZ - Bijslag - Aard

P.15.0135.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.1 AC nr. ...

Uit artikel 2, tweede lid, Strafwetboek volgt niet dat een na het verrichten van bouwwerken bepaalde vrijstelling ingevolge een gewijzigd vrijstellingsbesluit als mildere strafwet moet worden toegepast vermits die wetsbepaling geen toepassing vindt wanneer een vroeger besluit wordt vervangen door een later besluit dat werd genomen ter uitvoering van dezelfde wetskrachtige akte als het vroegere besluit of ter uitvoering van een gewijzigde wetskrachtige akte met een ongewijzigd gebleven strafbaarstelling als de oorspronkelijke wetskrachtige akte; de feiten die ingevolge het vroegere besluit strafbaar waren op het ogenblik waarop ze werden gepleegd, blijven strafbaar, zelfs indien ze ingevolge het latere besluit, genomen ter uitvoering van dezelfde wetskrachtige akte of een gewijzigde wetskrachtige akte met een ongewijzigd gebleven strafbaarstelling, ten tijde van de uitspraak geen strafbaar feit meer zouden opleveren (1). (1) Zie: Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567.

Allerlei - Werking in de tijd - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

---

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep en dat bepaalt dat voor die straffen waarvoor de rechter de vrije beoordeling heeft, hij nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen moet vermelden waarom hij die straffen en hun maat uitspreekt, laat de rechter toe de aan een beklaagde opgelegde straf en de maat ervan te motiveren met redenen die gemeenschappelijk zijn aan verschillende beklaagden, wanneer uit deze redenen blijkt dat de aan elke beklaagde opgelegde straf het voorwerp uitmaakt van een individuele beoordeling.

Allerlei - Keuze - Straf en strafmaat - Redengeving - Redenen die gemeenschappelijk zijn aan verschillende beklaagden - Wettigheid

---

P.14.0743.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.4 AC nr. ...

Wanneer de eiser aanvoert dat het bestreden vonnis, dat hem niet veroordeelt wegens een inbreuk op artikel 36 Wegverkeerswet, de eiser ten onrechte voorgoed vervallen verklaart van het recht tot sturen omdat noch uit de vaststellingen van het bestreden vonnis, noch uit het strafregister van de eiser blijkt dat hij binnen een termijn van drie jaar voorafgaand aan het feit waarvoor het hem veroordeelt een veroordeling opliep wegens één van de overtredingen bedoeld in artikel 38, § 1, eerste lid, 1° tot 5°, Wegverkeerswet, vermag het Hof acht te slaan op het strafregister (1). (1) Zie: Cass. 14 april 2015, AR P.13.1108.N, AC 2015, nr. 247.

Allerlei - Straftoemeting - Wegverkeerswet - Vervallenverklaring van het recht tot sturen voorgoed - Beslissing door de eiser bekritiseerd - Gerechtelijk verleden - Vaststelling - Bevoegdheid van het Hof

---

P.15.0486.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.6 AC nr. ...

De rechter mag de keuze van de uitgesproken straffen en de strafmaat voor elk ervan verantwoorden door middel van dezelfde motivering wanneer de door hem aangegeven redenen zowel de keuze van de uitgesproken straffen als de strafmaat voor elk ervan verantwoorden (1). (1) Cass. 21 december 1993, AR 7191, AC 1993, nr. 537.

Allerlei - Motiveringsplicht

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

De in artikelen 7.1 EVRM, 15.1 IVBPR en 2 Strafwetboek vervatte regel en het algemeen rechtsbeginsel van de toepassing van de mildere strafwet zijn enkel van toepassing indien de wet ten tijde van de rechterlijke beslissing verschilt van de wet ten tijde van het misdrijf en die regel is niet van toepassing wanneer een uitvoeringsbesluit wordt vervangen door een ander uitvoeringsbesluit, zonder dat de wet zelf wordt gewijzigd; de feiten die ingevolge het eerste uitvoeringsbesluit strafbaar waren op het ogenblik van het plegen ervan, blijven strafbaar zelfs indien ze ingevolge een later uitvoeringsbesluit van dezelfde ongewijzigd gebleven wet, ten tijde van de rechterlijke beslissing geen strafbaar feit meer opleveren want uit het ongewijzigd blijven van de strafbepaling blijkt het ongewijzigd inzicht van de wetgever op het vlak van bestraffing en een wijziging van een uitvoeringsbesluit dat door zijn aard tijdelijk en veranderlijk is, doet daaraan niets af (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567.

Allerlei - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

P.14.0784.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.3 AC nr. ...

Uit eensdeels de bedoeling van de wetgever en anderdeels het feit dat de bijdrage, bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de Wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, geen straf is, volgt dat noch artikel 2 Burgerlijk Wetboek, noch artikel 2 Strafwetboek op die bijdrage toepasselijk is, zodat ze moet worden opgelegd zoals bepaald op de dag van de veroordeling, ongeacht de datum waarop het bestrafte misdrijf werd gepleegd, en moet worden verhoogd met de opdeciemen die op de dag van de veroordeling van kracht zijn (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2015, AR P.13.0845.N, AC 2015, nr. ...

Allerlei - Bijdrage tot financiering van het Slachtofferfonds - Aard

P.13.1108.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.2 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters bij de beoordeling van de op te leggen straf verwijzen naar het strafrechtelijk verleden van de eiser en het middel aanvoert dat uit het uittreksel uit het strafregister van de eiser blijkt dat hij enkel veroordeeld werd tot politiestraffen door een vonnis dat op het ogenblik van de uitspraak uitgewist was, vermag het Hof op deze stukken acht te slaan (1). (1) contra: Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.1041.F, AC 2005, nr. 523 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH

Allerlei - Redengeving - Gerechtelijk verleden - Vaststelling - Bevoegdheid van het Hof

P.13.0845.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.2 AC nr. 137

Uit eensdeels de bedoeling van de wetgever en anderdeels het feit dat de bijdrage bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de Wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen geen straf is, volgt dat noch artikel 2 Burgerlijk Wetboek, noch artikel 2 Strafwetboek, noch artikel 7 EVRM op die bijdrage toepasselijk is, zodat ze moet worden opgelegd zoals bepaald op de dag van de veroordeling, ongeacht de datum waarop het bestrafte misdrijf werd gepleegd, en moet worden verhoogd met de opdeciemen die op de dag van de veroordeling van kracht zijn, dit is te dezen met 50 deciemen ingevolge de artikelen 2 en 3 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen inzake justitie (II) (1). (1) Cass. 4 december 2012, AR P.12.0844.N, AC 2012, nr. 661.

Allerlei - Bijdrage tot financiering van het Slachtofferfonds - Aard

ANDERE STRAFFEN

P.25.0320.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.4 AC nr. ...

De verwerping van een verzoek om toekenning van een probatiestraf, een werkstraf of een maatregel van uitstel, dat de beklaagde indient zonder opgave van eigen of specifieke redenen, is regelmatig met redenen omkleed en naar recht verantwoord door een gevangenisstraf op te leggen waarvan de verantwoording toelaat te begrijpen waarom die andere straffen en maatregelen niet werden toegekend (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Allerlei - Probatiestraf - Weigering van toekenning - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 137octies, § 3, tweede lid Strafwetboek
- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.25.0201.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.19 AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of hij aan wie een door artikel 1 Wet Beroepsuitoefeningsverbod bedoeld bestuurdersverbod werd opgelegd, artikel 4 Wet Beroepsuitoefeningsverbod heeft overtreden door als feitelijk bestuurder van een vennootschap te handelen; de rechter kan bij die beoordeling wel degelijk betrekken dat de betrokkene gebruik maakt van roerende en onroerende goederen van de vennootschap, hij beschikt over een bankkaart van de vennootschap, hij het ontslag van een zaakvoerder van de vennootschap regelt en hij zich inlaat met het beheer van een bedrijvigheid van de vennootschap en de aanwending van financiële middelen die uit die bedrijvigheid voortkomen.

Andere Straffen - Allerlei - Beroepsverbod - Overtreding van een opgelegd beroepsverbod - Beoordeling door de rechter - Criteria

- Art. 4 KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen
- Art. 1 KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen

P.25.0037.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.9 AC nr. ...

Op grond van artikel 19.1, g) en h), Verordening 2018/1805 volstaat het voor de toepassing van de daar bedoelde weigeringsgronden niet dat degene waartegen het confiscatiebevel is uitgevaardigd, niet is opgeroepen voor, noch is verschenen op de rechtszitting waarop is beslist tot zijn veroordeling bij verstek tot de straf of de maatregel die het voorwerp van het confiscatiebevel uitmaakt, wanneer de betrokkene inmiddels op regelmatige wijze in kennis is gesteld van zijn veroordeling en hij de mogelijkheid heeft gehad om daartegen een rechtsmiddel aan te wenden dat kon leiden tot een procedure ten gronde en op tegenspraak, naar aanleiding waarvan de oorspronkelijke beslissing op grond van eventueel nieuw bewijsmateriaal kon worden herzien; dat de betrokkene, die beschikte over een dergelijk rechtsmiddel, in voorkomend geval heeft geopteerd voor een ander, ondoelmatig of minder doelmatig rechtsmiddel, heeft geen belang en dat het bij het confiscatiebevel gevoegde certificaat verkeerdelijk vermeldt dat de betrokkene wel persoonlijk ter rechtszitting is opgeroepen of dat er veel tijd is verstreken sinds de veroordeling tot verbeurdverklaring, zijn geen omstandigheden die toelaten anders te oordelen.

Andere Straffen - Allerlei - Verbeurdverklaring - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Confiscatiebevel - Weigeringsgronden - Geen oproeping of verschijning op de rechtszitting waarop beslist is tot veroordeling bij verstek - Op regelmatige wijze kennis van de veroordeling - Mogelijkheid tot het aanwenden van een rechtsmiddel - Keuze voor een ondoelmatig of minder doelmatig rechtsmiddel - Grens

- Art. 19.1, g) en h) Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

P.24.1345.F 15 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250115.2F.3 AC nr. ...

De ongedaan te maken onregelmatigheid betreffende de ontzetting van de in artikel 31, eerste lid, Strafwetboek, bedoelde rechten heeft geen weerslag op de schuldigverklaring en op de hoofdstraf die wegens de bewezen verklaarde telastleggingen is opgelegd; de cassatie en de verwijzing zijn beperkt tot het dictum dat de eiser tot die ontzetting veroordeelt (1) (2). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM. (2) Cass. 4 september 1984, AR 8253, AC 1984-85, nr. 1.

Andere Straffen - Ontzetting - Omvang van de cassatie - Gedeeltelijke cassatie - Bijkomende straf - Ontzetting van de in artikel 32, eerste lid, Strafwetboek bedoelde rechten - Onwettigheid - Gevolg

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31 Strafwetboek

P.23.1390.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.10 AC nr. ...

Noch uit enige bepaling, noch uit de beginselen van rechtszekerheid, van het recht van verdediging of van het recht op een eerlijk proces volgt dat de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank niet meer ten uitvoer kan worden gelegd en de ter schikking gestelde veroordeelde bijgevolg in vrijheid moet worden gesteld indien hij niet om een andere reden is opgesloten, wanneer de strafuitvoeringsrechtbank haar beslissing niet heeft gewezen binnen de termijn bepaald in de artikelen 95/21, 95/23 en 95/25 Wet Strafuitvoering (1). (1) De wet voorziet niet in een sanctie in geval van niet-naleving van de voormelde termijnen en uit de parlementaire voorbereiding volgt niet dat de wetgever dit zou hebben gewild (zie memorie van toelichting en verslag van de Commissie voor de Justitie, Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/1, 13 en 17 in fine-18, en 3-2054/4, 13).

Andere Straffen - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Sanctie - (Geen) invrijheidstelling

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De procedure van tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, vermeld in de artikelen 95/3 en volgende Wet Strafuitvoering beoogt de toestand waarin de strafuitvoeringsrechtbank, vóór het einde van de hoofdstraf, een oordeel moet vellen; die procedure houdt geen verband met de ambtshalve jaarlijkse controle van diezelfde rechtbank bepaald in de artikelen 95/21 e.v., die betrekking heeft op de toestand van een opgesloten veroordeelde, welke uitsluitend gegrond is op de beslissing ten gevolge van de terbeschikkingsstelling van de strafuitvoeringsrechtbank; het verschil in bestraffing van de niet-naleving van de termijnen waarin die bepalingen respectievelijk voorzien (2), heeft geen betrekking op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen of partijen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar een onderscheid tussen personen die zich in verschillende juridische toestanden bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zijn; bijgevolg dient er dienaangaande geen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld. (2) In tegenstelling tot de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/21, vierde lid, en 95/23, §1 (cfr. supra) wordt de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/3 en volgende bestraft door de onmogelijkheid om de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank ten uitvoer te leggen (zie Cass 17 september 2013, AR P.13.1504.N, AC 2013, nr. 457, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1581.N, AC 2012, nr. 559, met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN). In dezelfde zin heeft de minister van Justitie in dit opzicht overwogen dat "de strafuitvoeringsrechtbank geen keuze heeft: ze moet haar beslissing nemen vóór de hoofdstraf is afgelopen." (Verslag Commissie voor de Justitie, Parl.St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/4, 13). In dat geval volgt uit de parlementaire voorbereiding immers dat het doel van de maatregel, namelijk de bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke delinquenten, een ononderbroken samenhang tussen de doeltreffende tenuitvoerlegging van de hoofdstraf en de tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling oplegt (zie voormelde concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM). Het gaat dus om verschillende juridische toestanden aangezien de beslissing in dit geval betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van deze maatregel en niet op het toezicht erop in de loop van de tenuitvoerlegging ervan. In dit laatste geval kan de sanctie voor de niet-naleving van de wettelijke termijnen niet erin bestaan dat de rechtbank geen beslissing meer kan nemen (cfr. infra). (MNB)

Andere Straffen - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Tenuitvoerlegging vóór het einde van de hoofdstraf - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Verschillende procedures - Verschil in bestraffing van de niet-naleving van de termijnen - (Geen) prejudicieel geschil

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.23.1231.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.8 AC nr. ...

Krachtens artikel 37octies, § 2, Strafwetboek bedraagt de duur van de autonome probatiestraf ten minste één jaar en ten hoogste twee jaar wanneer het om een correctionele straf gaat; een autonome probatiestraf van drie jaar is bijgevolg onwettig (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Allerlei - Probatiestraf - Maximumduur

- Art. 37octies, § 2 Strafwetboek

Artikel 37octies, § 1, Strafwetboek bepaalt dat de rechter in geval van veroordeling tot een probatiestraf, binnen de grenzen van de op het misdrijf gestelde straffen alsook van de wet op grond waarvan de zaak voor hem werd gebracht, in een gevangenisstraf of in een geldboete voorziet die van toepassing kan worden ingeval de autonome probatiestraf niet wordt uitgevoerd; de rechter kan niet wettig voor een probatiestraf twee vervangende straffen uitspreken (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Allerlei - Probatiestraf - Vervangende straf - Verbod om twee vervangende straffen uit te spreken

- Art. 37octies, § 1 Strafwetboek

De rechter kan geen vervangende gevangenisstraf uitspreken in geval van niet-betaling van de vervangende geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Allerlei - Probatiestraf - Vervangende straf - Vervangende geldboete - Gevangenisstraf ter vervanging van de geldboete - Onwettigheid

- Art. 40 Strafwetboek
- Art. 37octies, § 1 Strafwetboek

P.23.0206.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.8 AC nr. ...

De gevangenisstraf van ten hoogste één jaar die de voorwaarde vormt voor de toekenning van de straf onder elektronisch toezicht, is die welke de rechter voor de jegens de beklaagde bewezen verklaarde feiten zou opleggen en niet die welke de wet voor dat misdrijf oplegt (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Allerlei - Elektronisch toezicht - Voorwaarden - Maximumstraf van een jaar - Straf overwogen door de rechter (in concreto) - (Geen) wettelijk maximum (in abstracto)

- Art. 37ter, eerste lid Strafwetboek

P.22.0201.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.17 AC nr. ...

Vertaling nog niet beschikbaar

Andere Straffen - Allerlei - Verval van het recht tot sturen - Tenuitvoerlegging - In artikel 40 Wegverkeerswet bedoelde kennisgeving - Kennisgeving van de rechten van de bij verstek veroordeelde persoon - Begrip - Modaliteiten - Kennisgeving aan de veroordeelde persoon die bevestigt dat hij de voorgeschreven mededeling heeft ontvangen

- Artt. 171 en 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1639.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.3 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat er tijdens de parlementaire voorbereiding verschillende sprekers hebben verklaard overtuigd te zijn van de preventieve kwaliteiten van de nieuwe autonome probatiestraf, volgt niet dat de wetgever de feitenrechter de bevoegdheid heeft willen ontzeggen een effectieve gevangenisstraf op te leggen wanneer uit zijn feitelijke beoordeling blijkt dat de probatie niet aan de individuele en collectieve doelstellingen van de vervolging beantwoordt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 296.

Andere Straffen - Allerlei - Probatiestraf - Ratio legis - Preventieve kwaliteiten

- Art. 37octies Strafwetboek

Hoewel de inhoud van de probatie ertoe strekt de psychosociale problematiek te verhelpen die aan de oorsprong van het misdadig gedrag ligt, dienen de appelrechters niettemin, in het licht van de feiten en van de persoonlijkheid van de dader, te onderzoeken of deze aan de uitwerking van de toekomstige uitvoeringsmodaliteiten kan bijdragen of, integendeel, het recidivegevaar te groot blijft, gelet op het onvermogen van de betrokkene om, al was het maar met de hulp van anderen, de oorzaken van zijn misdadig gedrag aan te pakken; met het oog hierop staat artikel 37octies, § 3, tweede lid, Strafwetboek de rechter toe de door de beklaagde gevraagde autonome probatiestraf te weigeren, mits hij zijn weigering met redenen omkleedt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 296.

Andere Straffen - Allerlei - Probatiestraf - Doelstelling - Weigering - Beoordeling van de rechter

- Art. 37octies Strafwetboek

P.21.0729.F 2 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220202.2F.1 AC nr. ...

Aangezien het verval van het recht tot sturen een bestanddeel is van de hoofdstraf, leidt de onwettigheid van de straf van het verval tot de vernietiging van de beslissingen die zijn gewezen over de telastleggingen waarvoor dat verval is opgelegd en over de bijdrage aan het Bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, die voortvloeien uit de veroordeling tot die straf (1). (1) Wat betreft de omvang van de cassatie heeft het Openbaar ministerie de aandacht van het Hof gevestigd op de rechtspraak van de Nederlandstalige kamer, die oordeelt dat het verval van het recht tot het besturen van een voertuig een bijkomende straf is, zodat in geval van een onwettigheid die op die straf betrekking heeft, alleen het beschikkend gedeelte over de toepassing van die straf wordt vernietigd, met inbegrip van de beslissing over het niet-opleggen van een geneeskundig en psychologisch onderzoek, die er het gevolg van is (Cass. 1 maart 2011, AR P.10.1610.N, AC 2011, nr. 173, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; zie ook Cass. 7 januari 2014, AR P.13.1716.N, AC 2014, nr. 9).

Andere Straffen - Ontzetting - Verval van het recht tot sturen - Door het Hof vastgestelde onwettigheid - Gevolg - Vernietiging van de beslissingen over de straf

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1051.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verbiedt de rechter om bij zijn beoordeling van de gepastheid om een probatiestraf op te leggen, rekening te houden met de wijze waarop de beklaagde werk heeft gemaakt van de vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade waarvan het bedrag op definitieve wijze werd beslecht (1). (1) Het OM heeft tot de verwerping van het cassatieberoep geconcludeerd, maar het oordeelde dat het middel, wat hem betreft, niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang omdat het gericht is tegen een overtollige reden, en de hiervan onderscheiden reden met betrekking tot een eerdere probatie, die de eiser niet heeft bekritiseerd, op zich volstaat om de weigering van de appelrechters tot het uitspreken van een autonome probatiestraf te verantwoorden (zie Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0825.F, arrest niet gepubliceerd). De eiser voerde meer bepaald schending aan van artikel 1 Vierde Aanvullend Protocol EVRM dat de vrijheidsbeneming wegens schulden verbiedt.

Andere Straffen - Allerlei - Probatie - Gepastheid - Verantwoording - In aanmerking nemen van de wijze waarop de beklaagde werk heeft gemaakt van de vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade waarvan het bedrag op definitieve wijze werd beslecht - Wettigheid

- Art. 1 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963

- Art. 37octies Strafwetboek

P.21.0522.N 15 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.10 AC nr. ...

Artikel 37ter, § 4, Strafwetboek bepaalt dat de rechter de straf onder elektronisch toezicht slechts kan uitspreken als de beklaagde op de openbare rechtszitting aanwezig is of vertegenwoordigd is en nadat hij, hetzij in persoon, hetzij via zijn raadsman, zijn instemming heeft gegeven; deze instemming moet uit de processtukken blijken (1). (1) D. VANDERMEERSCH, "La détention sous surveillance électronique et la peine de surveillance électronique: de nouvelles formules pour de vielles recettes?", RDP 2014, 600-622; T. DECAIGNY, "Nieuwe correctionele hoofdstraffen: de straf onder elektronisch toezicht en de autonome probatiestraf", T. Strafr. 2014, 211-225; D. DE WOLF, "Twee nieuwerwetse sancties in het Strafwetboek: de invoering van de probatie en het elektronisch toezicht als autonome straffen", RW 2014-15, 1082-110; O. NEDERLANDT, "La surveillance électronique comme peine autonome et comme modalité d'exécution des peines? Présentation et commentaire de la loi du 7 février 2014", JT 2014, 441-446; C. VAN DEUREN, "Het elektronisch toezicht als autonome straf", NC 2014, 359-362 ; M. GIACOMETTI en C. GUILLIAN, "Les peines de surveillance électronique et de probation autonome, nouvelles peines alternatives à l'emprisonnement ?", in Actualités de droit pénal, Limal, Anthémis, 2015, 87-152; T. DAEMS en Y. MAGIS, "Elektronisch toezicht en autonome probatie nader bekeken", in Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving?, Mechelen, Kluwer, 2017, 175-217; T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit pénal, Die Keure, 2019, 240-242; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud Turnhout, Gompel&Svacina, 2019, 429-432.

Andere Straffen - Allerlei - Autonome straf van elektronisch toezicht - Instemming van de beklaagde

- Art. 37ter, § 4 Strafwetboek

P.21.0180.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.4 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering en 29, §3, derde en vierde lid, Wegverkeerswet volgt dat de correctionele rechtbank die oordeelt in hoger beroep over een snelheidsovertreding waarbij de toegelaten maximumsnelheid is overschreden met meer dan 40 km/u de beslissing tot het opleggen van een rijverbod enkel nauwkeurig moet motiveren indien een rijverbod van meer dan het minimum van acht dagen wordt uitgesproken (1). (1) Cass. 26 juni 2018, AR P.18.0347.N, AC 2018, nr. 414, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.6.

Andere Straffen - Ontzetting - Verval van het recht tot sturen - Overschrijden van de toegelaten snelheid met meer dan 40 km/uur - Verval van het recht tot sturen van meer dan 8 dagen - Redenen

- Art. 29, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0761.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.3 AC nr. ...

De op de correctionele rechtbank als appelgerecht rustende bijzondere motiveringsverplichting geldt enkel indien de wet het uitspreken van het recht tot sturen en de daaraan gekoppelde veiligheidsmaatregel van het afhankelijk maken van het herstel van dit recht van examens en onderzoeken aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat en die bijzondere motiveringsverplichting bestaat bijgevolg niet voor een verplichte straf of maatregel hetgeen overeenkomstig artikel 38, § 2, vijfde en zesde lid, Wegverkeerswet, het geval is wanneer de rechter tegelijkertijd veroordeelt wegens een overtreding van artikel 420 Strafwetboek en wegens een overtreding van artikel 36 Wegverkeerswet (1). (1) Vgl. Cass. 5 september 2017, AR P.16.1312.N, AC 2017, nr. 444 ingeval de straf of maatregel overgelaten wordt aan de vrije beoordeling van de rechter.

Andere Straffen - Allerlei - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Hoger beroep - Motiveringsverplichting

- Art. 195, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1162.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.17 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 37quinquies, § 1 en § 3, tweede lid, 37octies, § 1 en § 3, tweede lid , Strafwetboek en artikel 8, eerste tot en met derde lid, Probatiewet volgt niet dat een beklaagde, ook al laten de in deze artikelen bepaalde voorwaarden toe om lastens hem een werkstraf of een autonome probatiestraf uit te spreken of (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, een recht heeft op een dergelijke straf of modaliteit; het staat immers aan de rechter om, zelfs al voldoet een beklaagde aan de aldus bepaalde wettelijke voorwaarden, te oordelen of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting en de concrete gegevens van de zaak, het uitspreken van een werkstraf of een autonome probatiestraf of het verlenen van een (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging opportuun is.

Andere Straffen - Allerlei - Autonome probatiestraf - Voorwaarden voor de toekenning - Artikel 37octies, § 1, Strafwetboek - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.19.0693.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.3 AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat wanneer verschillende misdrijven die de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet gelijktijdig aan eenzelfde feitenrechter worden voorgelegd, alleen de zwaarste straf wordt uitgesproken en de rechter kan in dat geval voor het geheel van de bestrafte feiten slechts die hoofd- en bijkomende straffen opleggen waarin de strafwet die de zwaarste straf bepaalt, voorziet; artikel 1, f), Wet Beroepsuitoefeningsverbod bepaalt dat ingeval van een veroordeling wegens misbruik van vertrouwen of oplichting of poging daartoe, de rechter die veroordeling kan gepaard doen gaan met een verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon de in artikel 1 vermelde functies uit te oefenen voor een duur van minstens drie en maximum tien jaar, maar een veroordeling wegens artikel 504quater Strafwetboek laat het opleggen van dit beroepsverbod niet toe (1). (1) Cass. 11 september 2018, RABG 2019/8, 593 en noot B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf"; zie Cass. 13 december 2016, AR P.15.1117.N, AC 2015, nr. 714. N waar het Hof heeft geoordeeld dat spijts de afwezigheid van de vermelding van valsheid in informatica in het KB nr. 22 dit misdrijf toch aanleiding kan geven tot een beroepsverbod; Wetsontwerp inzake informaticacriminaliteit, Parl. St., Kamer, 1999-2000, 0213/001-0214/001, pp. 5-6, 10 en 13; J. COPPENS, Wet & Duiding strafrecht, Commentaar onder artikel 210bis Sw.; P. DE HERT, "De wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit en het materieel strafrecht. Een wet die te laat komt of een wet die er nooit had moeten komen?", T. Strafr. 2001, pp. 317-320.

Andere Straffen - Allerlei - Beroepsverbod - Eéndaadse samenloop - Voortgezet of collectief misdrijf - Zwaarste straf - Bijkomende straffen - Draagwijdte

P.19.0674.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.6 AC nr. ...

Artikel 8 EVRM verhindert de rechter niet om een straf op te leggen die hij rekening houdend met de aard en de ernst van de bewezen verklaarde feiten en de persoon van de beklaagde passend acht, ook wanneer deze straf een impact heeft op het verdienvermogen van de beklaagde en diens economische perspectieven mogelijkerwijze hypothekeert.

Andere Straffen - Allerlei - Opleggen van een rijverbod - Impact van de straf op de beklaagde - Draagwijdte

P.19.0877.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.12 AC nr. ...

De appelrechters die een geldboete en een rijverbod opleggen wegens de tenlastelegging rijden zonder houder te zijn van een rijbewijs, laten na, gelet op het arrest C-195/16 van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 26 oktober 2017, bij de beoordeling van de ernst van de aan de eiser ten laste gelegde feiten en de zwaarte van de hem op te leggen sanctie, rekening te houden met de in Frankrijk verworven rijbevoegdheid van de beklaagde, zoals bevestigd door het tijdelijk certificaat; daardoor is de opgelegde bestraffing niet naar recht verantwoord.

Andere Straffen - Allerlei - Rijverbod - Tijdelijk buitenlands rijbewijs - Straftoemeting - Criteria

- Artt. 21 en 30 KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.18.1265.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.2 AC nr. ...

Artikel 7bis Strafwetboek somt niet alle straffen op die aan rechtspersonen kunnen worden opgelegd en bijzondere strafwetgeving, zoals de Wet Beroepsuitoefeningsverbod, kan straffen toepasselijk op rechtspersonen bepalen die niet in dat artikel zijn opgenomen; artikel 1 Wet Beroepsuitoefeningsverbod heeft een algemene draagwijdte en is van toepassing op zowel natuurlijke personen als rechtspersonen (1). (1) Wet van 2 juni 1998 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 waarbij aan bepaalde veroordeelden en aan de gefailleerden verbod wordt opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen en waarbij aan de rechtbanken van koophandel de bevoegdheid wordt toegekend dergelijk verbod uit te spreken, BS 22 augustus 1998; S. VAN DYCK en V. FRANSEN, "De rechtspersoon als strafbare dader: een grondige analyse van tien jaar wetgeving, rechtspraak en rechtsleer", TRV 2008/8, 599-654 (deel 1) en TRV 2009/1, 14-63 (deel 2); F. DERUYCK en P. WAETERINCK, "Tien jaar strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon (1999-2009). Verleden en heden van de rechtspersoon in het strafrecht vanuit juridisch en praktisch oogpunt", CBR Jaarboek 2009-2010, 52 e.v.; F. DERUYCK, "Hoe eigen(aardig) is de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon?", in Amicus Curiae Liber Amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2013, 129-141.

Andere Straffen - Allerlei - Beroepsverbod

- Art. 1 KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen

P.17.0688.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.5 AC nr. ...

Het feit dat de beklaagde de aan zijn klanten ter beschikking gestelde software zelf heeft ontwikkeld en daarvoor auteursrechtelijke bescherming geniet, belet niet dat de door hem geleverde prestaties daden van koophandel kunnen uitmaken in de zin van artikel 2 Wetboek van Koophandel en zodoende vallen onder het koopmansverbod van artikel 1bis Wet Beroepsuitoefeningsverbod.

Andere Straffen - Ontzetting - Verbod om een koopmansbedrijf uit te oefenen - Toepassing

Het verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon een koopmansbedrijf uit te oefenen, is van toepassing op elk koopmansbedrijf dat in België is gevestigd en vanuit België handel drijft, ongeacht of er voor die handel prestaties in het buitenland plaatsvinden en of de persoon waarvoor prestaties worden verricht zich in het buitenland bevindt; die omstandigheden beletten niet dat een dergelijke handel valt onder het door de Belgische rechter uitgesproken koopmansverbod en dat de inbreuk op dat verbod in België is gepleegd.

Andere Straffen - Ontzetting - Verbod om een koopmansbedrijf uit te oefenen

- Art. 1bis KB nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen

P.17.0383.F 13 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171213.2 AC nr. 710

Krachtens artikel 21ter Wetboek van Strafvordering kan de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreken of een straf uitspreken die lager is dan de wettelijke minimumstraf, indien hij vaststelt dat de duur van de strafvervolging de redelijke termijn overschrijdt; dat artikel machtigt de rechter niet om een eenvoudige schuldigverklaring uit te spreken, of een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf, enkel op grond van de vaststelling van de ouderdom van de feiten.

Andere Straffen - Allerlei - Eenvoudige schuldigverklaring en lagere straf - Toepassingsvoorwaarde - Ouderdom van de feiten

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0171.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.6 AC nr. 643

Uit de artikelen 37quinquies, § 3, tweede lid en 37octies, § 3, tweede lid, Strafwetboek volgt dat de weigering een werkstraf of een autonome probatiestraf op te leggen met redenen kan worden omkleed door opgave van de redenen om een andere straf of andere straffen dan de door de beklaagde gevraagde straf op te leggen (1). (1) Zie Cass. 04 april 2017, AR P.16.1316.N, arrest niet gepubliceerd.

Andere Straffen - Allerlei - Autonome probatiestraf - Verzoek of vordering om een autonome probatiestraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

P.17.0355.F 4 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171004.2 AC nr. 526

In afwijking van artikel 40 Strafwetboek voorziet artikel 69bis Wegverkeerswet voor de geldboete enkel in een vervangend rijverbod (1); bij gebreke van betaling van de geldboete binnen de wettelijke termijn kan de rechter bijgevolg geen vervangende gevangenisstraf opleggen. (1) Cass. 12 april 2005, AR P.04.1292.N, AC 2005, nr. 217.

Andere Straffen - Allerlei - Wegverkeer - Vervangende straf - Verval van het recht tot sturen

- Art. 40 Strafwetboek

- Art. 69bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.16.1312.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.5 AC nr. 444

Artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering vereist niet dat voor de keuze van het rijverbod, de duur ervan en de eraan verbonden maatregelen, voor zover die aan de vrije beoordeling van de rechter zijn overgelaten, telkens een afzonderlijke motivering wordt verstrekt (1); uit het persoonlijk karakter van de straf kan geen verdergaande motiveringsverplichting worden afgeleid. (1) Zie Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0332.N, AC 2012, nr. 573.

Andere Straffen - Allerlei - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Hoger beroep - Motiveringsverplichting

P.17.0345.F 19 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170419.3 AC nr. ...

Het verval van het recht tot het besturen van een voertuig, opgelegd aan hij die een voertuig bestuurt spijts het tegen hem uitgesproken verval, is geen hoofdstraf maar enkel een bijkomende straf, ook al voorziet artikel 48 Wegverkeerswet in die verplichte vervallenverklaring; daaruit volgt dat wanneer de schuldigverklaring en de veroordeling tot andere straffen met betrekking tot die telastlegging, zelf niet worden vernietigd, de vernietiging beperkt blijft tot het beschikkend gedeelte betreffende het uitgesproken verval van het recht tot sturen (Impliciet) (1). (1) Zie Cass. 29 september 2009, AR P.09.0467.N, AC 2009, nr. 533; Cass. 1 maart 2011, AR P.10.1610.N, AC 2011, nr. 173, met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER. De eerste van die twee beslissingen, die beide betrekking hebben op artikel 35 Wegverkeerswet dat het rijden in staat van dronkenschap bestraft, betekent een ommezwaai in de rechtspraak die onder meer wordt bevestigd door de beslissing van 1 maart 2011 en door de volgende arresten: Cass. 27 november 2013, AR P.13.1178.F, AC 2013, nr. 637 (gebrek aan motivering van de duur van het verval op grond van de artikelen 22, § 1, en 24, 1°, WAM-wet en artikel 38.5 Wegverkeerswet); Cass. 7 januari 2014, AR P.13.1716.N, AC 2014, nr. 9 (uitstel toegekend voor de totaliteit van het verval, terwijl artikel 41 Wegverkeerswet een effectief gedeelte oplegt van minimum 8 dagen); Cass. 18 februari 2014, AR P.13.0189.N, arrest niet gepubliceerd (tegenstrijdig gemotiveerd); Cass. 3 mei 2016, AR P.14.1500.N, arrest niet gepubliceerd (gebrek aan motivering van de weigering van het uitstel voor het verval); Cass. 13 september 2016, AR P.16.0402.N, arrest niet gepubliceerd (geen antwoord op het verzoek om het verval te beperken tot de voertuigen van categorie C en het herstel van het recht tot sturen niet afhankelijk te maken van het slagen voor examens). Voordien oordeelde het Hof immers dat het verval van het recht tot het besturen van een voertuig te besturen een onderdeel was van de uitgesproken hoofdstraf, zodat de onwettigheid ervan zich uitstrekte tot de gehele veroordeling wegens het misdrijf waarvoor het verval was uitgesproken: zie bijv. Cass. 21 oktober 1968, AC 1969, p. 204; Cass. 20 juli 1983, AR 8112, AC 1982-83, nr. 608; Cass. 12 oktober 1994, AR P.94.0634.F, AC 1994, nr. 428. Zie ook R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, R.P.D.B. 2015, p. 636 e.v., inz. pp. 641-643 (M.N.B.)

Andere Straffen - Allerlei - Verval van het recht tot sturen - Aard - Bijkomende straf - Vernietiging

- Art. 48 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.1117.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.6 AC nr. ...

Artikel 1, d), Wet Beroepsuitoefeningsverbod bepaalt dat de rechter die een persoon veroordeelt, zelfs voorwaardelijk, als dader of medeplichtige aan valsheid in geschriften of gebruik van valsheid in geschriften of poging daartoe zijn veroordeling kan gepaard doen gaan met het verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon de in deze bepaling vermelde functies uit te oefenen; aangezien eensdeels de wezenlijke constitutieve bestanddelen van de in artikel 210bis Strafwetboek bedoelde valsheid overeenstemmen met deze van de valsheden bepaald in de artikelen 194 tot 197 van dat wetboek, die zijn opgenomen in afdeling 1 van hetzelfde hoofdstuk van het Strafwetboek en anderdeels blijkt uit de wetsgeschiedenis van artikel 210bis Strafwetboek dat de wetgever de bedoeling had offline en online criminaliteit zoveel mogelijk op eenzelfde manier te bestraffen en ervoor te zorgen dat bestaande misdrijven waarbij informatica als nieuwe modus operandi wordt gebruikt, niet onbestraft zouden blijven omdat de constitutieve bestanddelen van de bestaande misdrijven onvoldoende technologieneutraal zouden zijn om zonder meer te gelden in een informaticacontext, volgt hieruit dat artikel 1, d), Wet Beroepsuitoefeningsverbod volgens de bedoeling van de wetgever niet enkel de wettelijke grondslag is voor het opleggen van het hier bedoelde beroepsverbod aan degene die schuldig is verklaard aan een valsheid bedoeld in de voormelde afdeling 1 van het Strafwetboek, maar ook aan degene die schuldig is verklaard aan valsheid in informatica als bedoeld in de voormelde afdeling 2bis van dat wetboek; dat artikel 1, d), Wet Beroepsuitoefeningsverbod niet werd aangepast ter gelegenheid van de invoering van artikel 210bis Strafwetboek bij artikel 4 van de wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Wetsontwerp inzake informaticacriminaliteit, Parl. St. , Kamer, 1999-2000, 0213/001-0214/001, pp.. 5-6, 10 en 13; J. COPPENS, Wet & Duiding strafrecht, Commentaar onder artikel 210bis Sw.; P. DE HERT, "De wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit en het materieel strafrecht. Een wet die te laat komt of een wet die er nooit had moeten komen?", T. Strafr. 2001, pp. 314-317 en 332.

Andere Straffen - Allerlei - Beroepsverbod - Wet Beroepsuitoefeningsverbod - Valsheid in geschriften - Valsheid in informatica - Toepassing beroepsuitoefeningsverbod - Draagwijdte

P.13.2087.F 25 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150225.5 AC nr. 141

De straf van afzetting, als bepaald bij artikel 6 van het Militair Strafwetboek, die in de gevallen bepaald door dat wetboek een verplichte aanvulling is van de hoofdstraf, heeft tot doel de waardigheid van het ambt te waarborgen, ongeacht of de houder van het ambt nog deel uitmaakt van het leger.

Andere Straffen - Allerlei - Straf van afzetting - Militair Strafwetboek - Finaliteit

- Art. 6 Militair Strafwetboek

De straf van afzetting, als bepaald bij artikel 6 van het Militair Strafwetboek, hangt niet af van de voorwaarde dat de veroordeelde op het ogenblik dat de straf wordt uitgesproken nog steeds de hoedanigheid van militair bezit, zodat de omstandigheid dat hij op dat ogenblik met definitief verlof is daarop geen invloed heeft.

Andere Straffen - Allerlei - Straf van afzetting - Militair Strafwetboek - Voorwaarde - Hoedanigheid van militair op het ogenblik dat de straf wordt uitgesproken

- Art. 6 Militair Strafwetboek

AUTRES PEINES

P.24.1763.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.11 AC nr. ...

Bij gebrek aan een conclusie waarin wordt betwist dat de goederen nu eens als het voorwerp dan weer als het instrument van het wanbedrijf kunnen worden beschouwd, is het arrest voldoende gemotiveerd wanneer het elk verbeurdverklaard voertuig en elk verbeurdverklaard bedrag, dat de tegenwaarde vertegenwoordigt van de buiten gebruik gestelde voertuigen die in het bezit van de beklaagde zijn aangetroffen, in verband brengt met de voertuigen en bedragen die in de telastleggingen worden bedoeld en die hebben gediend om de wanbedrijven te plegen (1). (1) Cass. 8 september 2015, AR P.14.0797.N, AC 2015, nr. 493; zie Cass. 4 juni 2025, AR P.25.0366.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.10, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, www.juportal.be.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Voorwerp van het misdrijf - Instrument van het misdrijf - Motivering - (Geen) conclusie - Omvang

- Art. 42, 1° Strafwetboek

De misdrijven die erin bestaan zonder milieuvergunning een inrichting te hebben geëxploiteerd waarvan de klasse de voorafgaande afgifte van een dergelijke vergunning vereist, afvalstoffen te hebben achtergelaten, in zijn bezit te hebben gehad of te hebben vervoerd in strijd met de toepasselijke milieunormen, een terrein te hebben gebruikt voor de opslag van verschillende afgedankte voertuigen en voor de plaatsing van vaste inrichtingen zonder stedenbouwkundige vergunning, te hebben verzuimd een vestigingseenheid in de Kruispuntbank van Ondernemingen in te schrijven en sluikwerk te hebben verricht, zijn niet onopzettelijk en evenmin “louter materieel”, wat betekent dat ze te wijten zijn aan een mens, los van elk moreel bestanddeel; die misdrijven vereisen geen bijzonder opzet maar nemen genoegen met een algemeen opzet; het moreel bestanddeel waarvan het bestaan van die misdrijven afhangt, bestaat uit de wil, in de zin van de keuzevrijheid, en de kennis, in de zin van het bewustzijn dat niet door een onoverkomelijke dwaling in feite of in rechte is aangetast; aangezien het gaat om wanbedrijven die opzettelijk zijn gepleegd en niet om daden of nalatigheden die werden veroorzaakt door een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, is artikel 42 Strafwetboek hierop van toepassing (1). (1) Cass. 4 juni 2025, AR P.25.0366.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.10, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, www.juportal.be.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Milieu - Stedenbouw - Misdrijf inzake inschrijving in de kruispuntbank van ondernemingen - Sluikwerk - Algemeen opzet - Gevolg

- Art. 42 Strafwetboek

P.25.0469.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.4 AC nr. ...

Artikel 236, § 1, AWDA legt de verbeurdverklaring op van alle goederen die ten gevolge van een verkeerde benaming de grondslag voor de vestiging van de douaneschuld wijzigen; hoewel de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurd verklaarde goederen een burgerrechtelijke veroordeling is, maakt zij, in geval van niet-overlegging van die goederen, deel uit van de strafvordering, aangezien die veroordeling het noodzakelijke accessorium van de in de strafvordering bedoelde verbeurdverklaring is; wanneer het hoger beroep van de Belgische Staat enkel betrekking heeft op de strafrechtelijke beschikkingen van het bestreden vonnis, overschrijden de appelrechters bijgevolg de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak niet wanneer zij de verbeurdverklaring gepaard laten gaan met de veroordeling waarzonder de niet-overlegging van de goederen die straf ondoeltreffend zou maken (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van goederen met een verkeerde benaming - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging van die goederen - Aard - Burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring - Draagwijdte - Gevolg - Hoger beroep van de Belgische Staat beperkt tot de strafrechtelijke beschikkingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 50 Strafwetboek

- Art. 44 Strafwetboek
- Art. 259 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 236 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.25.0366.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.10 AC nr. ...

Onder de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken in de zin van artikel 42, 1°, Strafwetboek, wordt het corpus delicti verstaan, namelijk de zaken waarop het misdrijf feitelijk werd voltrokken; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een zaak het voorwerp van het misdrijf uitmaakt in de zin van artikel 42, 1°, Strafwetboek, waarbij het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken - Begrip - Onaantastbare beoordeling door rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 42, 1° Strafwetboek

Wanneer de rechter vaststelt dat de aan de beklaagde verweten feiten betrekking hebben op de onregelmatige exploitatie van een lokaal, een terrein of een werkplaats met het oog op de opslag, het onderhoud of de herstelling van motorrijtuigen, kan de rechter hieruit afleiden dat de voormelde voertuigen, die eigendom zijn van de beklaagde en deel uitmaken van zijn onregelmatige exploitatie, het voorwerp van de telastleggingen uitmaken (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken - Onregelmatige exploitatie van een terrein of van een werkplaats met het oog op de opslag, het onderhoud of de herstelling van motorrijtuigen - Voertuigen die eigendom zijn van de beklaagde en deel uitmaken van zijn onregelmatige exploitatie - Voorwerp van het misdrijf

- Art. D.VII.12 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. D.VII.1 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. D.IV.4 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)
- Art. 77 Decr.W.Gew. 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning
- Art. 11 Decr.W.Gew. 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning
- Art. 3 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen
- Art. 42, 1° Strafwetboek

P.25.0089.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3 AC nr. ...

De verbeurdverklaring per equivalent zoals bedoeld in artikel 505, zesde lid, Strafwetboek is een straf die ten belope van het verbeurdverklaarde bedrag een schuldvordering toevoegt aan het vermogen van de veroordeelde en die ten uitvoer kan worden gelegd op gans dat vermogen (4); indien de verbeurdverklaring per equivalent van datzelfde bedrag aan meerdere veroordeelden wordt opgelegd, is het verbeurdverklaarde bedrag verhaalbaar op het vermogen van elk van die veroordeelden, zonder dat het totaal van de tenuitvoerlegging het verbeurdverklaarde bedrag mag overstijgen; de strafrechter heeft geen rechtsmacht om te bepalen op welk vermogen de door hem bevolen verbeurdverklaring per equivalent zal worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 14 februari 2017, AR P.16.1099.N, AC 2017, nr. 108

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwassen - Verbeurdverklaring bij equivalent - Verbeurdverklaring per equivalent van hetzelfde bedrag opgelegd aan meerdere veroordeelden - Verhaalbaarheid op vermogen van elk van de veroordeelde - Uitvoering - Geen rechtsmacht van de strafrechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

P.24.1795.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.7 AC nr. ...

Om ex aequo et bono het vermogensvoordeel te bepalen die een beklaagde uit een misdrijf heeft verkregen, dient de rechter de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen die deze bepaling zo nauwkeurig mogelijk toelaten; het volstaat dat de beslissing de essentiële gegevens bevat die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole op de toegepaste verbeurdverklaring uit te oefenen (1). (1) Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1444.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.5; Cass. 24 september 2024, AR P.24.0491.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240924.2N.15; Cass. 18 mei 2021, AR P.21.0207.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.4, NC 2021, 355; Cass. 13 maart 2018, AR.P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176; Cass. 31 mei 2016, AR.P.15.1310.N, AC 2016, nr. 359.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Illegale vermogensvoordelen - Raming naar billijkheid - Beoordeling aan de hand van gegevens van het strafdossier - Controle door het Hof op de wettigheid van de beslissing

- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

De artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek zijn niet van toepassing op de verbeurdverklaring van het voorwerp van een witwasmisdrijf (1). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling wegens witwassen - Toepassing van de wetsbepalingen over de verbeurdverklaring van illegale vermogensvoordelen - Grens

- Art. 505, tweede, derde en vierde lid Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

Noch artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek, noch enige andere bepaling of enig ander algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter die het bedrag van de verbeurdverklaring vermindert teneinde de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen, om die vermindering louter af te wegen tegen het persoonlijk aandeel van de veroordeelde in de bewezen verklaarde witwasmisdrijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; hij kan daarbij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde feiten, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling moet betrekken (1); niet vereist is dat de rechter cijfermatig per veroordeelde en per bewezen verklaard feit motiveert waarom en in welke mate hij de lastens die veroordeelde bevolen verbeurdverklaring vermindert; de rechter kan de opgelegde verbeurdverklaring eveneens verminderen op een forfaitaire wijze die leidt tot eenzelfde verbeurdverklaard bedrag lastens elk van de veroordeelden; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176. (2) Over de verbeurdverklaring bij equivalent, en de raming van het illegaal vermogen, in geval van witwassen zie ook Cass. 31 december 2024, AR P.24.0883.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241231.2N.21; Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4; Cass. 10 mei 2023, AR P.21.0876.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.1, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, T. Strafr. 2024, 87 noot M. WALGRAEVE; Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0439.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.7; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2, AC 2018, nr. 176.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling bij equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria voor de vermindering van het bedrag van de verbeurdverklaring - Forfaitaire vermindering - Beoordeling - Wettigheidscontrole op de motieven door het Hof

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek

- Art. 42, 1° Strafwetboek

Op grond van artikel 505, vijfde lid, Strafwetboek kan de rechter de verbeurdverklaring per equivalent van het voorwerp van een erin bedoeld witwasmisdrijf bevelen lastens meerdere daders die samen dat misdrijf hebben gepleegd (1), in zoverre de tenuitvoerlegging van die verbeurdverklaring het totale witgewassen vermogensvoordeel niet overschrijdt; hieruit volgt dat artikel 39 Strafwetboek en het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijk karakter van de straf niet van toepassing zijn op deze verbeurdverklaring. (1) Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, RW 2023-24, 1263; Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling wegens witwassen - Verbeurdverklaring per equivalent - Veroordeling van meerdere daders voor hetzelfde witwasmisdrijf - Bovengrens - Beginsel van het persoonlijk karakter van de straffen - Grens

- Art. 505, vijfde lid Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek
- Art. 39 Strafwetboek

P.24.1446.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een misdrijf vermogensvoordelen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek heeft opgeleverd en daarbij kan de rechter rekening houden met een geheel van gegevens, zoals de waarde van de drugs die het voorwerp van de drugoperatie uitmaken, de omvang en het professionele karakter van de vereniging die de drugoperatie heeft uitgevoerd, het risico eigen aan het opzetten of het doen slagen van de drugoperatie, de rol van de beklaagde in het geheel van de in het kader van de vereniging gestelde gedragingen en zijn bijdrage aan het welslagen van de drugoperatie; vervolgens kan de rechter bij wijze van feitelijk vermoeden uit die gegevens de omvang van het wederrechtelijke vermogensvoordeel bepalen dat de beklaagde zonder twijfel moet hebben ontvangen ingevolge zijn deelname aan de drugoperatie (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120110.5; Zie Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0084.F, AC 2003, nr. 516 ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20031022.7, met concl. advocaat-generaal J. SPREUTELS, op datum in Pas..

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Criteria - Bepaling van de omvang - Toezicht door het Hof - Wijze

- Art. 42, 3° Strafwetboek

Elk misdrijf kan in beginsel vermogensvoordelen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek opleveren (1); dit is ook het geval voor wat betreft het stellen van voorbereidende handelingen zoals bepaald in artikel 2bis, § 6, Drugswet, ongeacht of die handelingen als dusdanig hebben geleid tot een specifiek drugmisdrijf zoals een concrete invoer van cocaïne. (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120110.5, RABG 2012, nr. 13, met noot P. WAETERINCKX, 2012, nr. 13, p. 896-909.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Voorbereidende handelingen als bepaald in artikel 2bis, § 6, Drugswet - Draagwijdte

- Art. 2bis, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 42, 3° Strafwetboek

Niet vereist is dat de rechter een rechtstreeks verband legt tussen een bepaalde gedraging van de beklaagde en een bepaald vermogensvoordeel dat de beklaagde volgens de gegevens van het strafdossier effectief heeft ontvangen; het bevelen van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen op grond van de artikelen 42, 3° en 43bis, tweede lid, Strafwetboek vereist immers niet dat die vermogensvoordelen eigendom van de beklaagde zijn of tot zijn vermogen zijn toegetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt en die verbeurdverklaring kan namelijk worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat de beklaagde uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar en het Hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Geen noodzaak tot verband tussen bepaalde gedraging van de beklaagde en bepaald vermogensvoordeel - Geen vereiste van eigendom of toetreding tot vermogen van de beklaagde - Geen vereiste van verrijking - Beoordeling - Toezicht door het Hof - Wijze

P.25.0037.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.9 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 19.1, g) en h), Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen dienen te worden gelezen in samenhang met de overwegingen 15 en 34 van de preambule bij Verordening 2018/1805; hieruit volgt dat er ten gunste van de uitvaardigende Staat een vermoeden bestaat van de inachtneming van de fundamentele rechten van onder meer de persoon tegen wie een confiscatiebevel is uitgevaardigd zodat de weigering van de tenuitvoerlegging van het confiscatiebevel dan ook enkel gerechtvaardigd is wanneer op geloofwaardige wijze omstandige elementen worden aangevoerd die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene, waardoor het voormelde vermoeden wordt weerlegd (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1658.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.3, met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS, ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20240312.2N.3.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Confiscatiebevel - Weigering van tenuitvoerlegging - Vermoeden van inachtneming door uitvaardigende Staat van de fundamentele rechten - Weerlegging - Wijze

- Art. 19.1, g) en h) Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen
- Overwegingen (15) en (34) Preambule Verordening (EU) nr. 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen

C.23.0458.N 31 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.9 AC nr. ...

De beslissing tot verbeurdverklaring overeenkomstig artikel 42, 3°, Strafwetboek heeft in de regel een zakelijke werking en slaat aldus op de zaak zelf; de eigendom daarvan wordt aan de Staat overgedragen van zodra het vonnis dat de verbeurdverklaring uitspreekt, in kracht van gewijsde is gegaan (1). (1) Zie concl. OM

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Aard van de straf - Gevolg - Eigendomsoverdracht - Tijdstip

- Art. 42, 3° Strafwetboek

De tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring mag de omvang van het voordeel dat het oorspronkelijke misdrijf opleverde, niet overschrijden; bij een verbeurdverklaring tot beloop van een bepaald bedrag wordt bijgevolg het onroerend goed zelf integraal verbeurd verklaard, maar blijven de financiële gevolgen daarvan beperkt in die zin dat, indien de tenuitvoerlegging ervan meer opbrengt dan het bedrag waarvoor verbeurd werd verklaard, het saldo ten goede komt aan de rechthebbende (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Tenuitvoerlegging - Omvang - Saldo -

Bestemming

- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

De verplichting van de Staat om verbeurdverklaarde onroerende goederen zelf in gebruik te nemen of te vervreemden, is een rechtstreeks gevolg van de rechterlijke uitspraak waarbij de verbeurdverklaring werd opgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Tenuitvoerlegging - Rechterlijke uitspraak waarbij de verbeurdverklaring is opgelegd - Gevolg voor verplichtingen van de Belgische Staat met betrekking tot de verbeurdverklaarde onroerende goederen

- Art. 117, § 1 Wet 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.24.1374.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1 AC nr. ...

Artikel 43bis, zevende lid, Strafwetboek bepaalt dat de rechter zo nodig het bedrag van de in artikel 42, 3°, bedoelde vermogensvoordelen of van de in het tweede lid bedoelde geldwaarde vermindert om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het komt aan de veroordeelde toe de gegevens aan te reiken die de rechter in staat moeten stellen te beoordelen in welke mate het bevelen van de vermelde verbeurdverklaring een onredelijke straf voor een beklaagde inhoudt (1). (1) Cass. 26 januari 2021, AR P.20.1283.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Artikel 43bis, zevende lid, Strafwetboek - Onredelijk zware straf - Vermindering van het bedrag van de vermogensvoordelen of van de geraamde geldwaarde ervan - Beoordeling door de rechter - Gegevens aan te reiken door de veroordeelde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 43bis, zevende lid Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

Opdat de verbeurdverklaring van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek vermelde vermogensvoordelen of van de in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek bedoelde geldwaarde daarvan kan worden uitgesproken tegen degene die als dader, mededader of medeplichtige wordt veroordeeld voor het misdrijf dat de vermogensvoordelen heeft voortgebracht, is niet vereist dat die vermogensvoordelen zijn eigendom zijn of tot zijn vermogen zijn toegetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt aangezien die verbeurdverklaring kan worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat hij uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven; hieruit volgt dat de rechter die een beklaagde schuldig verklaart als deelnemer in de zin van artikel 66 Strafwetboek aan de productie en de verkoop van verdovende middelen ingevolge de terbeschikkingstelling van locaties die noodzakelijk waren voor het plegen van die misdrijven, het vermogensvoordeel van de beklaagde ingevolge die deelneming niet dient te beperken tot de huurgelden die de betrokkene heeft ontvangen maar de rechter dat vermogensvoordeel daarentegen kan berekenen op grond van de totale geraamde opbrengst van de verkoop van de verdovende middelen en lastens de beklaagde de verbeurdverklaring kan bevelen van een deel daarvan, in functie van onder meer het aandeel van de beklaagde in de drugoperatie en zijn bijdrage aan het welslagen ervan.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Voorwaarden - Deelneming - Artikel 66, Strafwetboek - Deelneming aan de productie en de verkoop van verdovende middelen - Berekening van het vermogensvoordeel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 66 Strafwetboek
- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.24.1444.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.5 AC nr. ...

Om ex aequo et bono de vermogensvoordelen te bepalen die een beklaagde uit een misdrijf heeft verkregen, dient de rechter de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen die deze bepaling zo nauwkeurig mogelijk toelaten en volstaat het dat de beslissing de essentiële gegevens bevat die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole op de toegepaste verbeurdverklaring uit te oefenen (1). (1) Cass. 24 september 2024, AR P.24.0491.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240924.2N.15.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Bepaling van de vermogensvoordelen ex aequo et bono - In aanmerking nemen van de gegevens van het dossier - Vermelding van de gegevens in de beslissing - Draagwijdte

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.24.1409.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.14 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een verbeurdverklaring voor een beklaagde een onredelijk zware straf oplevert; bij die beoordeling kan hij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde misdrijven, de nagestreefde verrijking, de rol van de beklaagde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria bij zijn beoordeling betrekt; de rechter dient enkel vast te stellen dat hij door het uitspreken van een verbeurdverklaring geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door een beklaagde wordt uitgenodigd; het komt de beklaagde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken; bij zijn beoordeling mag de rechter zich beperken tot de gegevens welke de beklaagde heeft aangereikt (1). (1) Cass. 31 mei 2022, AR P.22.0055.N, AC 2022, nr. 387; Cass. 17 maart 2021, AR P.20.0099.F, AC 2021, nr. 198; Cass. 26 januari 2021, AR P.20.1283.N, AC 2021, nr. 69, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS, RW 2021, 2021-22, 454, RDPC 2023, 48.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria - Gegevens aangereikt door de beklaagde - Beoordeling

- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.23.1062.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.1 AC nr. ...

Het oorzakelijk verband tussen het misdrijf en de hierdoor opgeleverde winst moet op concrete wijze worden beoordeeld en niet op grond van een veronderstelling die geen verband houdt met de zaak; het uitsluiten van het delictueel vermogensvoordeel uit de verbeurdverklaring omdat de beklaagde dezelfde winst op een andere manier dan door zijn delinquentie had kunnen verkrijgen, komt erop neer te eisen dat geen enkel ander feit, buiten het delict, het voordeel kan opleveren; een dergelijk oordeel is onwettig: voor de toepassing van artikel 42, 3°, Strafwetboek is het immers voldoende dat de winst werd verkregen uit het gepleegde misdrijf (1). (1) Het arrest oordeelt dat, om het bedrag van dat door de verweerder, beklaagde, verkregen voordeel te ramen, "de huurwaarde in aanmerking [moet] worden genomen die zijn goed zou hebben gehad indien hij het als een eengezinswoning had verhuurd, wat hij althans het recht had te doen". Naast de suggestie om ambtshalve een middel van miskenning van de bewijskracht van de stedenbouwkundige vergunning aan te voeren, heeft het OM mondeling, met toepassing van artikel 442 Wetboek van Strafvordering, de vernietiging in het belang van de wet van het arrest gevorderd, zonder verwijzing, in zoverre dat arrest uitspraak doet over de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen. Het voert wat dat betreft aan dat artikel 42, 3° Strafwetboek "doelt op elke winst die door het plegen van het misdrijf wordt verkregen; de raming van die winst vereist niet dat het nettobedrag ervan wordt bepaald" (Cass. 14 mei 2008, AR P.08.0188.F, AC 2008, nr. 294, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; zie Cass. 9 mei 2007, AR P.06.1673.F, Pas. 2007, nr. 239, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006, nr. 441, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, Bruylant, 2015, 26 tot 32), onverminderd de mogelijkheid die artikel 43bis, laatste lid, Strafwetboek aan de rechter biedt om "zo nodig het bedrag [van die verbeurdverklaring te verminderen] om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen". Voorbeelden van dergelijke voordelen zijn "het loon van een huurdoder, het product (in de gebruikelijke betekenis van het woord) van wapen- of drughandel, de prijs van de corruptie, losgeld dat voor een ontvoering wordt betaald, winsten uit de onrechtmatige exploitatie van een activiteit die aan een administratieve toelating is onderworpen, inkomsten uit een loterij of slijterij zonder vergunning, of nog, huurgelden ontvangen ten gevolge van een milieumisdrijf" (concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, vóór Cass. 27 september 2006, voormeld). Zou, volgens de logica van de appelrechters, de rechter het bedrag dat jegens de drugsdealer bij wijze van uit zijn handel verkregen vermogensvoordelen moet worden verbeurdverklaard, niet in mindering moeten brengen van het bedrag van het hypothetisch loon dat hij had kunnen ontvangen indien hij het criminele pad niet had bewandeld? (M.N.B.)

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 42, 3° Strafwetboek

De strafrechter beslist op onaantastbare wijze in feite of een vermogensvoordeel waarop de bijzondere verbeurdverklaring betrekking heeft, rechtstreeks uit een misdrijf werd verkregen; het Hof gaat na of de rechter, op grond van zijn onaantastbare beoordeling, het wettelijk begrip vermogensvoordeel niet heeft miskend (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1970.N, AC 2014, nr. 604.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.23.0992.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.3 AC nr. ...

Aangezien de geldboete en de verbeurdverklaring twee onderscheiden straffen zijn, is de rechter niet verplicht het bedrag van de geldboete te verminderen omdat de rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen worden verbeurdverklaard.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Inaanmerkingneming van de verbeurdverklaring voor de vermindering van het bedrag van de gedboete - (Geen) verplichting

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 39 Strafwetboek
- Art. 38 Strafwetboek

P.22.1491.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.14 AC nr. ...

Aangezien de artikelen 42, 1°, 43 en 505, vijfde en zesde lid, Strafwetboek tot gevolg hebben dat het voorwerp van het witwassen dat in het vermogen van de veroordeelde werd aangetroffen en het bedrag van de daarvoor opgelopen verbeurdverklaring die daarvoor is opgelegd, met elkaar in overeenstemming worden gebracht, en de berekening van dat bedrag bijgevolg niet kan worden betwist zonder het bestaan en de draagwijdte van het voorwerp in vraag te stellen, kan de aanduiding door de beklaagde-appellant in het vakje "Straf of maatregel", dat hij het voornemen heeft het beginsel, de berekening en het bedrag van de door de eerste rechter bevolen verbeurdverklaring te betwisten, geen enkele twijfel laten bestaan over zijn wil om tegelijkertijd de tenlastelegging van witwassen, dat er onlosmakelijk deel van uitmaakt, aan het oordeel van de appelrechters voor te leggen (1). (1) Zie (de in dit opzicht andersluidende) concl. OM: Terwijl het Hof, in tegenstelling tot wat de appelrechters hadden beslist, overweegt dat hun saisine zich eveneens uitstrekte tot de telastlegging van witwassen, beperkt het de cassatie verassend genoeg tot de straffen van verbeurdverklaring zonder ze uit te breiden tot het geheel van de straffen die met name zijn uitgesproken wegens de voormelde telastlegging van het witwassen, terwijl de motivering van de keuze en van de maat van de hoofdstraf nochtans berusten op deze telastlegging." (D.V.)

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwasmisdrijf - Hoger beroep van de beklaagde - Grievenformulier - Enkel vakje "straf of maatregel" aangekruist - Grief betreffende het beginsel, de berekening en het bedrag van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

Krachtens artikel 505, vijfde en zesde lid, Strafwetboek vormen de zaken bedoeld in het eerste lid, 2°, 3° en 4°, het misdrijf van witwassen, zodat de verbeurdverklaring van die zaken overeenkomstig de artikelen 41, 1° en 43 van dat Wetboek verplicht moet worden bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Misdrijf van witwassen - Voorwerp van het misdrijf - Verplicht karakter van de verbeurdverklaring

- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

Een zelfde bedrag kan niet twee keer verbeurd worden verklaard, nu eens als vermogensvoordeel dat rechtstreeks uit het misdrijf is verkregen, dan weer als voorwerp van het witwassen van dit voordeel (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwasmisdrijf - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het misdrijf - Cumulatie met de verbeurdverklaring bij wijze van uit het primair misdrijf verkregen vermogensvoordeel - (Geen) Wettigheid

- Art. 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 43 Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

P.22.1631.F 17 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230517.2F.1 AC nr. ...

Aangezien de eigendom van de verbeurdverklaarde zaak slechts aan de Staat toevalt vanaf het ogenblik waarop de beslissing tot verbeurdverklaring in kracht van gewijsde is gegaan, is het niet tegenstrijdig om enerzijds te beslissen dat de beklaagde nadeel heeft kunnen lijden wegens de schade die werd toegebracht aan de zaak waarvan hij op het ogenblik van de feiten nog steeds de eigenaar was en om anderzijds de verbeurdverklaring van die zaak te bevelen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Geleden nadeel wegens de schade die werd toegebracht aan een zaak waarvan de beklaagde op het ogenblik van de feiten de eigenaar was - Verbeurdverklaring van die zaak - (Geen) tegenstrijdigheid

---

P.21.0876.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.1 AC nr. ...

Noch uit artikel 505, zesde lid, Strafwetboek noch uit de parlementaire voorbereiding van de Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming volgt dat wanneer de rechter, bij het bepalen van het bedrag van de veroordeling bij equivalent, van zijn matigingsbevoegdheid gebruikmaakt en tegen een dader, mededader of medeplichtige van het witwasmisdrijf dus de verbeurdverklaring bij equivalent uitspreekt van een geldsom die lager is dan de geraamde geldwaarde van het voorwerp van het witwasmisdrijf, het bedrag van de tegen elke veroordeelde dader, mededader of medeplichtige uitgesproken verbeurdverklaringen die raming niet te boven mag gaan (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen - Meerdere daders - Verbeurdverklaring uitgesproken tegen elk van de daders - Vermindering van de door de rechter verbeurd verklaarde bedragen - Beperking van het bedrag van de verbeurdverklaringen

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

Uit de tekst van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, zoals gewijzigd door artikel 2, 7°, van de wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, en uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever met het oog op een meer accurate bestraffing van het financieel onderdeel van de zware criminaliteit heeft beslist om de rechter te verplichten de in artikel 505, eerste lid, 3° en 4°, Strafwetboek bedoelde witgewassen vermogensvoordelen verbeurd te verklaren ten aanzien van alle daders, mededaders en medeplichtigen van het witwasmisdrijf, en dat indien die vermogensvoordelen niet meer in het vermogen van de veroordeelden kunnen worden aangetroffen, de verbeurdverklaring bij equivalent moet worden uitgesproken (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het misdrijf - Witwassen - Verplicht karakter - Ratio legis

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

Uit de tekst van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, zoals gewijzigd door artikel 2, 7°, van de wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, en uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever heeft geoordeeld dat wanneer het voorwerp van het witwassen niet meer in het vermogen van de veroordeelden kan worden aangetroffen, de rechter het verbeurd verklaarde bedrag moet kunnen verminderen om de veroordeelde niet aan een straf te onderwerpen die zijn vermogen al te zeer zou doen slinken, rekening houdend met de omvang van dat vermogen en met het gepleegde misdrijf; wat dat betreft verduidelijkt de parlementaire voorbereiding dat het, met het oog op het billijkheidsbeginsel, voor zich spreekt dat de tenuitvoerlegging van het geheel van de verbeurdverklaringen die tegen elk van de daders van het witwasmisdrijf werden uitgesproken, de omvang van het voordeel dat het oorspronkelijke misdrijf opleverde nooit kan overschrijden, wat betekent dat de met de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaringen belaste overheid die verbeurdverklaringen niet ten uitvoer mag leggen tot beloop van een waarde die hoger is dan die van de witgewassen vermogensvoordelen (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen - Beperking - Vermindering van het door de rechter verbeurd verklaarde bedrag - Draagwijdte

- Art. 505, zesde lid Strafwetboek

P.21.1454.N 2 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.10 AC nr. ...

Uit de artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek en artikel 6, tweede lid, Probatiewet, volgt dat de straf van de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen zowel in de voor als in de na 17 april 2014 geldende versie van artikel 6, tweede lid, Probatiewet een facultatief karakter had en heeft.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Opschorting - Artikel 6, tweede lid, Probatiewet - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Opschorting - Artikel 6, tweede lid, Probatiewet - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.22.1021.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.4 AC nr. ...

De inkomsten die zijn ontvangen uit het misdrijf dat erin bestaat sluikwerk in de zin van artikel 2, § 1, van de wet 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk met handels- of ambachtskarakter (1) te hebben uitgevoerd, vormen rechtstreeks daaruit voortvloeiende vermogensvoordelen (2). (1) Hieronder wordt verstaan "elk werk dat het voorwerp kan zijn van een beroep behorend tot het ambachtswezen, de handel of de industrie en dat niet in ondergeschikt verband wordt verricht door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die ofwel niet is ingeschreven in het ambachts- of handelsregister, ofwel de wettelijke voorschriften inzake vergunning, verzekeringsplicht of inschrijving in verband met de uitoefening van dit beroep overtreedt, voor zover dat werk hetzij door zijn omvang en zijn technische aard, hetzij door zijn frequentie, hetzij door het aanwenden van materieel of werktuigen, een specifiek professioneel karakter heeft". (2) Het bedoelde bedrog bestaat in het gebrek aan vergunning, verzekeringsplicht of inschrijving vereist om een werk uit te voeren en niet in het verboden karakter van dat werk als zodanig, zoals de illegale verkoop van verdovende middelen. Zoals het arrest in herinnering brengt, zijn "inkomsten die een illegaal in het land verblijvende werknemer uit een illegale tewerkstelling verkrijgt, niet noodzakelijk illegale vermogensvoordelen. De inkomsten uit die tewerkstelling zijn bijgevolg niet noodzakelijk vermogensvoordelen die rechtstreeks uit een misdrijf zijn verkregen" (Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr. 213). Het OM, dat tot de verwerping van het middel concludeerde, heeft hieruit afgeleid dat de appelrechters wettig konden oordelen dat a pari, bij gebrek aan "nuttige inlichtingen om, zelfs naar billijkheid, de heffingen, belastingen en sociale bijdragen te berekenen die [de verweerder] heeft ontdoken en die vermogensvoordelen vormen die hij rechtstreeks heeft verkregen uit zijn sluikwerk, (...) de vordering tot verbeurdverklaring niet dient te worden ingewilligd".

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Sluikwerk in de zin van artikel 2, § 1, Wet 6 juli 1976 - Verkregen inkomsten - Uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 2, § 1 Wet 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk met handels- of ambachtskarakter

P.22.0511.N 20 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.3 AC nr. ...

Indien het beroepen vonnis een verplichte bijzondere verbeurdverklaring beveelt met de vaststelling dat aan de wettelijke voorwaarden daartoe is voldaan en een beklaagde in zijn grievenformulier zich beperkt tot de aanduiding van de bijzondere verbeurdverklaring als grief zonder enige concrete betwisting, dan kan het appelgerecht dit verweer beantwoorden en verwerpen en de beslissing van de bijzondere verbeurdverklaring regelmatig met redenen omkleden door het beroepen vonnis te bevestigen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verplichte bijzondere verbeurdverklaring - Geen concrete betwisting in het

grievenformulier - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 77sexies Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 42, 1° Strafwetboek

P.22.0332.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde het bestreden arrest verwijt de in beslag genomen goederen of de opbrengst van de vervreemding ervan verbeurd te verklaren omdat ze het voorwerp uitmaken van de witwasmisdrijven, terwijl die zaken volgens hem het vermogensvoordeel vormen dat uit het witwassen is verkregen en niet het voorwerp van dat misdrijf zijn, maar het arrest die verbeurdverklaring verrekent met die welke werd uitgesproken omdat die zaken het voorwerp uitmaakten van de bewezen verklaarde misdrijven van witwassen en heling, berokkent de bekritiseerde kwalificatie de beklaagde, gelet op die verrekening, geen enkel nadeel en is het middel, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk (1). (1) Op het eerste gezicht kon het middel niet ontbloot van belang lijken, voor zover de verbeurdverklaring van het voorwerp van de telastleggingen verplicht is – onder voorbehoud van de vermindering ervan op grond van artikel 505, vijfde en zesde lid –, terwijl de verbeurdverklaring van de goederen bedoeld in art. 42, 3°, Strafwetboek, facultatief is. De procureur des Konings heeft die verbeurdverklaring van de in beslag genomen goederen of van de opbrengst van de vervreemding van die goederen daadwerkelijk schriftelijk gevorderd overeenkomstig artikel 43bis Strafwetboek, dat niet vereist dat er in elke aanleg schriftelijke vorderingen worden genomen (Cass. 17 juni 2003, AR P.03.0611.N, AC 2003, nr. 357). (M.N.B.)

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring, als voorwerp van het witwassen, van een uit het misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Verrekening, met de verbeurdverklaring, van de als voorwerp van het witwassen verbeurdverklaarde bedragen - Invloed - Kritiek op de kwalificatie - Middel niet ontvankelijk bij gebrek aan belang

- Artt. 42, 1° en 3°, en 505, vijfde en zesde lid Strafwetboek

P.22.0055.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.2 AC nr. ...

De rechter dient enkel uitdrukkelijk vast te stellen dat hij door het uitspreken van de bijzondere verbeurdverklaring van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen of er het voorwerp van uitmaakt geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door de veroordeelde wordt uitgenodigd en het komt dan ook de veroordeelde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken; de rechter oordeelt onaantastbaar of hij door het bevelen van deze verbeurdverklaring aan de veroordeelde een onredelijk zware straf oplegt en bij die beoordeling kan hij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde misdrijven, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling betrekt en uit het enkele gegeven dat een veroordeelde wijst op de financiële gevolgen die een verbeurdverklaring voor hem heeft, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat die verbeurdverklaring een onredelijk zware straf inhoudt.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onredelijk zware straf - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 42, 1°, en 505, derde en zesde lid Strafwetboek

P.22.0040.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1 AC nr. ...

Artikel 43bis, zevende lid, Strafwetboek vereist dat de rechter erover waakt aan de beklaagde geen straf op te leggen die dermate afbreuk doet aan zijn financiële toestand dat ze een miskenning van het eigendomsrecht inhoudt (1); die bepaling vereist niet noodzakelijk dat de rechter de hoegrootheid van de verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen bepaalt in functie van de ernst van het aan de beklaagde ten laste gelegde misdrijf dat de vermogensvoordelen heeft voortgebracht of van de rol van de beklaagde in het geheel van de vervolgde feiten. (1) Cass. 17 maart 2021, AR P.20.0099.F, AC 2021, nr. 198.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Financiële toestand van de beklaagde en recht op eigendom - Ernst van het strafbaar feit - Rol van de beklaagde in het geheel van de vervolgde feiten - Beoordeling

- Art. 43bis, zevende lid Strafwetboek

Bij afwezigheid van gegevens die de rechter toelaten het bedrag aan vermogensvoordelen exact vast te stellen, mag de rechter dit bedrag in billijkheid bepalen (1); daarbij dient de rechter die gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen, die een zo nauwkeurig mogelijke bepaling van de omvang van de vermogensvoordelen toelaten; de verbeurdverklaring van een vermogensvoordeel kan worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat de beklaagde uit het misdrijf heeft gehaald en ongeacht de bestemming die hij later aan dat vermogensvoordeel heeft gegeven. (1) Cass. 15 december 2020, AR P.20.0696.N, RABG 2021, 1010.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Raming van het verbeurdverklaarde bedrag in billijkheid - Gegevens van het strafdossier - Voordeel dat de beklaagde uit het misdrijf heeft gehaald - Bestemming die de beklaagde gaf aan het vermogensvoordeel - Beoordeling

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Bij het bepalen van de vermogensvoordelen die uit het misdrijf zijn verkregen, dient de rechter geen aftrek te doen van de kosten die verbonden zijn aan het plegen van het misdrijf.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Kosten verbonden aan het plegen van het misdrijf - Beoordeling

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.21.1624.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.2 AC nr. ...

Bij afwezigheid van gegevens die de rechter toelaten het bedrag aan vermogensvoordelen als bedoeld door artikel 42, 3°, Strafwetboek of de geldwaarde ervan als bedoeld door artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek exact vast te stellen, mag hij dit bedrag ex aequo et bono bepalen, mits daarvoor de gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen die een zo nauwkeurig mogelijke bepaling van de omvang van de vermogensvoordelen of raming van de geldwaarde ervan toelaten (1); daarbij kan de rechter zich, voor het berekenen van het vermogensvoordeel verkregen uit de productie van verdovende middelen, baseren op de hoegrootheid van een lading onderschepte drugsprecursoren, ook al zou die onderschepping dateren van na die productie. (1) Cass. 18 mei 2021, AR P.21.0207.N, AC 2021, nr. 359.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Wederrechtelijke vermogensvoordelen - Raming ex aequo et bono - Productie van verdovende middelen

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

De verbeurdverklaring van een vermogensvoordeel kan worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat een beklaagde uit het misdrijf heeft gehaald en ongeacht de bestemming die hij later aan dat vermogensvoordeel heeft gegeven.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Wederrechtelijke vermogensvoordelen - Uitspraak ongeacht het voordeel voor de beklaagde

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Een vermogensvoordeel is uit het misdrijf verkregen indien er een causaal verband bestaat tussen dat misdrijf en het vermogensvoordeel; het is noodzakelijk maar voldoende dat wordt vastgesteld dat het in aanmerking genomen vermogensvoordeel voortkwam uit de wederrechtelijke activiteit.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Wederrechtelijke vermogensvoordelen - Causaal verband met het misdrijf

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.21.1599.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.1 AC nr. ...

De onwettigheid van de uitgesproken verbeurdverklaring bij equivalent van de vermogensvoordelen tast de wettigheid van de schuldigverklaring en van de andere straffen niet aan zodat de vernietiging wegens die onwettigheid beperkt is tot de beslissing die uitspraak doet over de verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen (1). (1) Cass. 11 oktober 2016, AR P.16.0473.N, AC 2016, nr. 561.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Cassatieberoep - Onwettigheid van de verbeurdverklaring bij equivalent van de vermogensvoordelen - Omvang van de cassatie

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

P.21.1664.F 6 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek kan de bijzondere verbeurdverklaring van de uit een misdrijf verkregen vermogensvoordelen door de rechter worden uitgesproken, maar slechts voor zover ze door de procureur des Konings schriftelijk wordt gevorderd; wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de verbeurdverklaring van een in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoeld goed door het openbaar ministerie is gevorderd, in eerste aanleg of in hoger beroep, kan de rechter die verbeurdverklaring niet bevelen (1). (1) Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0052.N, AC 2018, nr. 576.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring van de uit een misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Geen schriftelijke vordering

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste lid Strafwetboek

P.21.1640.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.17 AC nr. ...

De bijzondere facultatieve verbeurdverklaring van artikel 50, § 2 Wegverkeerswet is op zich niet onbestaanbaar met het recht op het ongestoord genot van eigendom, dat is gewaarborgd bij artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM, voor zover ze geen onevenredige maatregel vormt ten aanzien van het ermee nagestreefde wettige doel en aldus een miskenning inhoudt van het eigendomsrecht; binnen de perken van de wet en deze verdragsbepaling die in België rechtstreekse werking heeft, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 50, § 2, Wegverkeerswet - Bijzondere facultatieve verbeurdverklaring - Verenigbaarheid met recht op eigendom - Evenredigheid

- Art. 52, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.8 AC nr. ...

Artikel 6.3.a EVRM is niet van toepassing op de derde die aanspraak maakt op lastens een beklaagde verbeurdverklaarde goederen aangezien die derde geen persoon is tegen wie een vervolging is ingesteld; voor het overige is de derde, alleszins ingevolge de kennisneming van de betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring, op de hoogte van de aard en de reden van de tegen de beklaagde ingebrachte beschuldiging en de redenen voor het bevelen van de verbeurdverklaring, te meer daar hij inzage en kopie kan nemen van alle stukken die aan de vervolging van de beklaagde en de verbeurdverklaring ten grondslag liggen; niet vereist is dat het openbaar ministerie opgave doet van elk gegeven van het strafdossier waarop de verbeurdverklaring steunt of het gebrek aan goede trouw van de derde blijkt; aldus is het recht van de derde op een eerlijk proces met inbegrip van zijn recht op informatie voldoende gewaarborgd en beschikt hij over voldoende tijd en middelen om zijn verdediging voor te bereiden; dat de derde zijn aanspraak voor de rechter pas aanhangig maakt in een procedure ingesteld na de beslissing tot verbeurdverklaring, heeft voor die derde dan ook geen onevenredige nadelen waardoor zijn grondrechten zijn miskend (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Informatie over de redenen van de verbeurdverklaring - Recht op inzage en kopie van alle stukken die aan de verbeurdverklaring ten grondslag liggen - Ontbreken van specifieke informatie over de verbeurdverklaring en het gebrek aan goede trouw in de betekening van de veroordelende beslissing

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Informatie over de redenen van de verbeurdverklaring - Recht op inzage en kopie van alle stukken die aan de verbeurdverklaring ten grondslag liggen - Ontbreken van specifieke informatie over de verbeurdverklaring en het gebrek aan goede trouw in de betekening van de veroordelende beslissing

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De derde die een rechtsmiddel instelt tegen de beslissing tot verbeurdverklaring, doet dat weliswaar ter vrijwaring van zijn vermogen tegen een burgerrechtelijk gevolg van die straf, maar maakt daardoor nog geen loutere eigendomsbetwisting bij de rechter aanhangig; de verbeurdverklaring die aan zijn rechtsmiddel ten grondslag ligt, is immers een straf die aan een beklaagde is opgelegd; bovendien moet de derde voor de rechter die van zijn rechtsmiddel kennisneemt, elk verweer kunnen aanvoeren dat ertoe strekt dat de verbeurdverklaring tegenover hem geen uitwerking heeft; aldus kan de derde voor die rechter verweer voeren, niet enkel over het bestaan van zijn burgerlijk eigendomsrecht of goede trouw, maar ook over de strafrechtelijke grondslag van de lastens de beklaagde bevolen verbeurdverklaring; de rechter moet dat verweer onderzoeken in zoverre hij de verbeurdverklaring tegenover die derde niet op een andere grond teniet doet (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aard en voorwerp van de betwisting

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aard en voorwerp van de betwisting

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

De verbeurdverklaring van het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw, zoals bepaald in artikel 43quater, §4, Strafwetboek, vereist niet dat de verbeurdverklaarde goederen eigendom zijn van de beklaagde en laat dus de mogelijkheid open dat goederen worden verbeurdverklaard waarop een persoon die geen partij was in het strafproces, nadien een eigendomsaanspraak laat gelden; aldus staat het feit dat die derde niet zelf is vervolgd voor het feit dat aan de verbeurdverklaring ten grondslag ligt, de regelmatigheid van die straf niet in de weg; het feit dat het openbaar ministerie die persoon niet heeft opgeroepen overeenkomstig artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan eventueel aanleiding geven tot schadevergoeding, maar heeft evenmin tot gevolg dat de verbeurdverklaring niet regelmatig is bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Een wettelijke bepaling heeft uit haar aard een algemeen karakter en kan zodoende van toepassing zijn op een veelheid aan situaties die niet allemaal specifiek door die bepaling kunnen worden geregeld; het staat aan de rechter om een dergelijke bepaling uit te leggen en in dat kader te beoordelen welke situaties en personen onder de toepassing ervan kunnen vallen; daarbij dient de rechter acht te slaan op de duidelijkheid en de voorspelbaarheid van die bepaling voor de persoon op wie ze van toepassing kan zijn, rekening houdend met onder meer de bewoordingen van de bepaling, de evolutie van de maatschappij en het recht sinds de invoering ervan en de wijze waarop ze door de rechtspraak wordt uitgelegd; het vereiste van de strikte uitlegging van de strafwet verbiedt de rechter niet een bepaling die behoort tot de strafrechtspleging toepasselijk te verklaren op een persoon wiens situatie in die bepaling niet uitdrukkelijk is geregeld; de rechtspraak aanvaardt sinds geruime tijd dat een derde tegen de beslissing die de verbeurdverklaring beveelt van goederen waarop hij aanspraak maakt, de rechtsmiddelen kan aanwenden die ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staan, met inbegrip van het verzet, en dat hij zijn aanspraken voor het eerst op verzet kan laten gelden, aangezien hij van rechtswege partij in het geding is, ook al is hij daarin niet verschenen of opgeroepen; indien niet blijkt dat de bij verstek veroordeelde beklaagde kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing, kan hij in verzet komen totdat de termijnen van verjaring van de straf verstreken zijn; die bepaling kan op grond van de bewoordingen ervan worden toegepast op een derde wiens goed is verbeurd verklaard en die niet verscheen of is opgeroepen in het strafproces (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de eigenaar te goeder trouw die niet in het strafproces verscheen of is opgeroepen - Toepassing van de regels over het verzet van de bij verstek veroordeelde beklaagde - Voorspelbaarheid van de regels over het verzet - Verzet in de gewone of buitengewone termijn - Toepassing

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de eigenaar te goeder trouw die niet in het strafproces verscheen of is opgeroepen - Toepassing van de regels over het verzet van de bij verstek veroordeelde beklaagde - Voorspelbaarheid van de regels over het verzet - Verzet in de gewone of buitengewone termijn - Toepassing

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Het feit dat het openbaar ministerie in het strafproces lastens een beklaagde de verbeurdverklaring heeft gevorderd van goederen die ter beschikking staan van een criminele organisatie en die formeel eigendom zijn van een derde, impliceert niet dat die verbeurdverklaring een straf is die aan die derde is opgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Het rechtsmiddel van derdenverzet staat slechts open tegen beslissingen die door een burgerlijk gerecht zijn gewezen en beslissingen van een strafgerecht dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen; het gegeven dat de tenuitvoerlegging van een beslissing van een strafgerecht een burgerrechtelijk gevolg heeft, volstaat niet om tegen die beslissing derdenverzet toe te laten; aangezien de verbeurdverklaring een straf is, kan artikel 1122 Gerechtelijk Wetboek dan ook niet worden toegepast in het kader van de aanspraken van een derde op verbeurdverklaarde goederen; een derde die beweert eigenaar te zijn van verbeurdverklaarde goederen, moet ook niet noodzakelijk een rechtsmiddel instellen voor de strafrechter; hij kan ook andere procedurele mogelijkheden aanwenden zoals het formuleren van zijn aanspraken voor de burgerlijke rechter op grond van artikel 3 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak; stelt de derde evenwel een rechtsmiddel voor de strafrechter in, dan zijn daarop de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering van toepassing; dat een derde in dat geval wordt gelijkgesteld met een veroordeelde beklaagde die verstek heeft gelaten, is niet onvoorzienbaar; die omstandigheid houdt dan ook geen ontoelaatbare uitbreiding in van de toepassing van artikel 187, § 1, Wetboek van Strafvordering, maar verleent aan de betrokkene naar analogie met een bij verstek veroordeelde beklaagde het bijkomende recht verzet te kunnen instellen tijdens een buitengewone termijn die pas begint te lopen vanaf het moment van de effectieve kennisneming van de betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aanspraken voor de burgerlijke rechter op basis van het KB van 9 augustus 1991 - Toegang tot de strafrechter - Ontoelaatbaarheid van het derdenverzet - Gelijkstelling met een veroordeelde die bij verstek is berecht - Voorzienbaarheid van de regels

over het verzet in de gewone en buitengewone termijn

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Aanspraken voor de burgerlijke rechter op basis van het KB van 9 augustus 1991 - Toegang tot de strafrechter - Ontoelaatbaarheid van het derdenverzet - Gelijkstelling met een veroordeelde die bij verstek is berecht - Voorzienbaarheid van de regels over het verzet in de gewone en buitengewone termijn

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

Het vereiste dat de derde zijn goede trouw aannemelijk moet maken betreft de beoordeling van de gegrondheid van hetverzet en niet de ontvankelijkheid ervan; de derde moet bijgevolg geen goede trouw aantonen om verzet tegen de beslissing tot verbeurdverklaring te kunnen instellen; voor wat betreft de beoordeling van de gegrondheid van de louter burgerrechtelijke eigendomsaanspraak van de derde op de verbeurdverklaarde zaken houdt de rechter in beginsel rekening met de bewijsstandaard in burgerlijke zaken A; voor wat betreft de beoordeling van de feitelijke en juridische grondslag van de verbeurdverklaring en de goede trouw van de derde, waarmee in het geval van artikel 43quater, § 4, Strafwetboek wordt bedoeld dat de derde niet wist en niet kon weten dat zijn goederen ter beschikking stonden van een criminele organisatie, hanteert de rechter de bewijsstandaard in strafzaken; dit laatste wil zeggen dat de rechter zijn beoordeling steunt op het geheel van de gegevens van het strafdossier die hij, gelet op de autonomie van het strafrecht, vrij en zonder gebonden te zijn aan formele burgerrechtelijke of vennootschapsrechtelijke begrippen beoordeelt; die bewijsregeling is toepasselijk op zowel het oorspronkelijke strafproces als het proces na het verzet van de derde (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om zijn aanspraak op de verbeurdverklaarde goederen te laten gelden, kan de derde voor de strafrechter een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing die de verbeurdverklaring beveelt, dit is naargelang het geval verzet, hoger beroep of cassatieberoep; in die zin wordt de derde ingevolge de verbeurdverklaring van rechtswege een partij in het strafproces en beschikt hij over dezelfde rechtsmiddelen die ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staan; geen miskenning van enig recht van de derde kan worden afgeleid uit het feit dat hijzelf het initiatief dient te nemen om zijn aanspraken te laten gelden; bovendien belet niets dat het rechtsmiddel dat de derde kan instellen nadat hij op de hoogte is gebracht van de beslissing tot verbeurdverklaring, onderworpen is aan redelijke beperkingen; dat een derde nadeel kan ondervinden van de lastens een beklaagde bevolen verbeurdverklaring doet als dusdanig geen afbreuk aan het feit dat die straf enkel is opgelegd aan de beklaagde als sanctie voor een lastens hem bewezen verklaard misdrijf en dat zij niet is opgelegd aan de derde zelf; bijgevolg miskent die verbeurdverklaring het vermoeden van onschuld van de derde niet en zijn bepalingen die specifiek gelden voor een beklaagde, zoals artikel 6.3.a EVRM en artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, als dusdanig niet van toepassing op die derde; dat sluit evenwel niet uit dat die derde in het algemeen aanspraak kan maken op de eerbiediging van het vermoeden van onschuld, het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het recht op tegenspraak (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Verbeurdverklaring zonder dat de eigenaar is opgeroepen in de strafprocedure - Invloed van de straf op de proceswaarborgen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen van de derde te goeder trouw - Rechtsmiddelen die toekomen aan de gewone partijen in het strafproces - Redelijke beperkingen aan de rechtsmiddelen

- Artt. 187, 195, 202, 203, 204, 359, 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.2 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit geen enkele internationale of nationale rechtsnorm volgt dat de rechter alleen goederen kan verbeurdverklaren die eigendom zijn van de beklaagde aan wie hij deze straf oplegt of waarop enkel die beklaagde aanspraken kan laten gelden; wel moet de persoon die aanspraak maakt op verbeurdverklaarde goederen en die niet is vervolgd of tussengekomen in het strafproces waarin de verbeurdverklaring is bevolen, de mogelijkheid hebben om zijn aanspraak voor te leggen aan een rechter die kan oordelen over de uitwerking van de verbeurdverklaring tegenover de betrokkene; deze dreigt immers nadeel van de verbeurdverklaring te ondervinden (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed

Voor een persoon die kennis neemt van de betekening van een beslissing waarbij goederen worden verbeurdverklaard waarvan hij voorhoudt eigenaar te zijn, alsook van een modelformulier waarin wordt uitgelegd over welke rechtsmiddelen een bij verstek veroordeelde persoon in strafzaken beschikt, moet het ook bij afwezigheid van een aan die bijzondere situatie aangepaste wetsbepaling of formulier duidelijk zijn dat hij, indien hij tegen die beslissing verzet wil instellen, dat moet doen binnen de wettelijk bepaalde termijn van verzet zoals die ook is vermeld in dat formulier; dit is des te meer het geval wanneer die persoon, steeds bijgestaan door een advocaat, feitelijk op de hoogte was van de beslissing tot verbeurdverklaring en van de strafprocedure die tot deze beslissing heeft geleid, ook al was hij in die procedure niet formeel opgeroepen of was hij niet verplicht daarin tussen te komen; het is voor die derde ook niet onvoorzienbaar dat het verzet dat hij tegen de beslissing kan instellen tijdsgebonden is aangezien er binnen een redelijke termijn zekerheid moet komen over de bestemming van de verbeurdverklaarde goederen; bijgevolg heeft de derde geen recht op verzet zonder enige tijdsbeperking of op de beoordeling van de gegrondheid van zijn aanspraak door een rechter, ongeacht de niet-ontvankelijkheid van zijn verzet wegens de laattijdigheid ervan; hieruit volgt dat artikel 187 Wetboek van Strafvordering voor de derde die kennis heeft genomen van de voormelde betekening en kennisgeving, voldoende duidelijk en voorspelbaar is om de termijn te kennen waarbinnen hij verzet dient aan te tekenen tegen de beslissing tot verbeurdverklaring; door het feit dat de derde binnen de in artikel 187, § 1, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen, eventueel verlengd ingevolge het bestaan van een situatie van overmacht, verzet kan instellen tegen de beslissing tot verbeurdverklaring die hem benadeelt, worden de rechten van de derde geëerbiedigd, zoals het recht op een eerlijk proces en het recht op eigendom (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de derde die niet was opgeroepen of niet tussenkwam in het strafproces - Betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring - Informatie over de termijnen en vormvereisten van het verzet aan de hand van een modelformulier - Voorzienbaarheid van de termijnen om ontvankelijk verzet in te stellen - Verlenging van de termijnen wegens overmacht - Beoordeling

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de derde die niet was opgeroepen of niet tussenkwam in het strafproces - Betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring - Informatie over de termijnen en vormvereisten van het verzet aan de hand van een modelformulier - Voorzienbaarheid van de termijnen om ontvankelijk verzet in te stellen - Verlenging van de termijnen wegens overmacht - Beoordeling

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen enkele wettelijke bepaling of algemeen rechtsbeginsel verhindert dat meerdere daders die samen een van de in artikel 505, eerste lid, Strafwetboek bedoelde misdrijven hebben gepleegd, gezamenlijk tot de verbeurdverklaring van het voorwerp van het witwassen worden veroordeeld, voor zover de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring het witgewassen vermogensvoordeel niet te boven gaat; het is in de fase van de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaringen en niet op het ogenblik van de uitspraak ervan dat men zich ervan moet verzekeren dat er geen sprake is van overschrijding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van het voorwerp van het witwassen - Meerdere daders

- Art. 505 Strafwetboek

P.21.0976.F 15 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211215.2F.3 AC nr. ...

Er is geen sprake van verrijking zonder oorzaak wanneer de vermogensverschuiving haar oorzaak vindt in een rechterlijke beslissing (1). (1) P. MARCHAL, Principes généraux du droit, RPDB, Larcier, 2014, 237.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Verrijking zonder oorzaak

- Art. 42, 3° Strafwetboek

De strafrechter beslist onaantastbaar, in feite, of een vermogensvoordeel waarop de bijzondere verbeurdverklaring wordt toegepast, rechtstreeks uit een misdrijf werd verkregen; het Hof onderzoekt of de rechter op grond van zijn onaantastbare beoordeling het wettelijk begrip vermogensvoordeel niet heeft miskend (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Vaststelling - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.21.1033.F 3 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211103.2F.7 AC nr. ...

Noch artikel 43bis Strafwetboek, noch enig andere bepaling maken de wettigheid van de verbeurdverklaring van de rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen afhankelijk van de voorwaarde dat het openbaar ministerie in zijn schriftelijke vordering heeft gepreciseerd uit welk van die misdrijven die inkomsten voortkomen; die informatie kan ook en meer bepaald worden verstrekt aan de hand van de stukken uit het strafdossier, waarvan de beklaagde heeft kunnen kennisnemen en waarover hij voor de bodemrechters vrij zijn recht van verdediging heeft kunnen uitoefenen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Vermelding van de misdrijven waaruit de voordelen voortkomen - Niet-vermelding

- Art. 43bis Strafwetboek

P.20.1045.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.11 AC nr. ...

In tegenstelling tot de teruggave, die een burgerrechtelijke maatregel is met een reële uitwerking die door de rechter bij een veroordeling moet worden opgelegd, is de verbeurdverklaring met toewijzing van de verbeurdverklaarde zaken een straf die aan de burgerlijke partij waaraan die zaken worden toegewezen een vorderingsrecht toekent die strekt tot afgifte van die zaken door de bevoegde ambtenaar van de federale overheidsdienst Financiën, die deze geldstraf ten uitvoer legt krachtens artikel 197bis Wetboek van Strafvordering; onverminderd het in artikel 43bis, laatste lid, Strafwetboek opgelegde verbod om de veroordeelde een onredelijk zware straf op te leggen, heeft de rechter de mogelijkheid, maar niet de verplichting, om de toewijzing van de betrokken zaken te bevelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 554; Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Toewijzing verbeurdverklaarde zaken aan de burgerlijke partij - Opdracht van de rechter

- Art. 197bis Wetboek van Strafvordering

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Vertaling nog niet beschikbaarUit de oude artikelen 7 en 8 Hypotheekwet (1) volgt dat alle goederen van de schuldenaar strekken tot voldoening van zijn schulden, met inbegrip van die welke hij op een later tijdstip zou verkrijgen, en dat in dat opzicht alle schuldeisers gelijk worden behandeld, tenzij de wet in een reden van voorrang zou voorzien; geen enkele wettelijke bepaling vestigt op de geldsommen die in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent worden verbeurdverklaard een voorrecht waardoor die geldsommen bij voorrang aan het slachtoffer van het misdrijf zouden moeten worden toegewezen (2). (1) Artt. 7 en 8 Hypotheekwet, Oud Burgerlijk Wetboek, boek III, dl. XVIII, opgeheven door art. 29, 4°, van de wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek, in werking getreden op 1 september 2021. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Gelijkkheid tussen schuldeisers - Toepassing op het slachtoffer van het misdrijf wat betreft de in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen

- Art. 43bis Strafwetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Gelijkkheid tussen schuldeisers - Toepassing op het slachtoffer van het misdrijf wat betreft de in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

De burgerlijke partij kan cassatieberoep instellen tegen de beslissing waardoor het hof van beroep haar vordering tot toewijzing van de ten laste van de beklaagde bij equivalent verbeurd verklaarde geldsommen verwerpt; ze dient dat cassatieberoep niet aan de beklaagde te betekenen of hem haar memorie mee te delen (1). (impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 554.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Cassatieberoep van de burgerlijke partij tegen de weigering om haar de ten laste van de beklaagde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen toe te wijzen - Ontvankelijkheid - Betekening van het cassatieberoep en mededeling van de memorie

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0303.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.1 AC nr. ...

Er dient niet te worden overgegaan tot de verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van het witwassen wanneer de rechtstreekse verbeurdverklaring van dat voorwerp mogelijk is (1). (1) "La confiscation spéciale en matière de blanchiment est, en règle, prononcée en nature pourvu que les avantage patrimoniaux qui font l'objet d'un opération de blanchiment, les biens et valeurs qui leur ont été substitués et les revenus de ces avantages investis se trouvent encore dans le patrimoine du condamné au moment de la condamnation" (A. DE NAUW en F. KUTY, o.c., nr. 1312; zie D. VANDERMEERSCH en F. LUGENTZ, "Saisie et confiscation en matière pénale", RPDB, Bruylant, 2015, nr. 69). "Krachtens artikel 505, derde lid, Strafwetboek dient in geval van witwassen van vermogensvoordelen de verplichte verbeurdverklaring te slaan op de witgewassen vermogensvoordelen als dusdanig en niet op een gelijkwaardig bedrag. Wanneer de witgewassen vermogensvoordelen geldsommen zijn en hiermee overeenstemmende bedragen in het patrimonium van de dader van de witwasoperatie worden aangetroffen, kan de rechter oordelen dat die bedragen de witgewassen geldsommen zijn die zich nog steeds in het patrimonium van de dader bevinden en aldus het voorwerp van het misdrijf uitmaken" (Cass. 6 juni 2006, AR P.06.0274.N, AC 2006, nr. 311; Zie D. VANDERMEERSCH, "Controverse à propos de la confiscation de l'objet du blanchiment", noot onder Cass. 14 januari 2004, JT 2004, 502). Met andere woorden, "la confiscation par équivalent est soumise au principe de subsidiarité: elle ne peut être prononcée que lorsque l'objet du blanchiment ne se trouve plus dans le patrimoine du condamné ou a disparu" (M.-L. CESONI en VANDERMEERSCH, "Le recel et le blanchiment", in Les infractions - Vol. 1: les infractions contre les biens, 2de uitg., Larcier, 2016, 595; Zie R. VERSTRAETEN en D. DEWANDELEER, "Repressieve en preventieve witwaswetgeving na de wetten van 27 april 2007 en 10 mei 2007", NC 2008, § 51 i.f., 24).Bovendien heeft het Hof dit middel ambtshalve opgeworpen inzake de derde eiser, bij wie de appelrechters, eveneens bij equivalent, het saldo van 30% van het bedrag van 99.100 euro dat tijdens een huiszoeking bij hem is teruggevonden en op de rekening van het C.O.I.V. is gestort, hadden verbeurdverklaard.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwassen van vermogensvoordelen - Voorwerp - Verbeurdverklaring bij equivalent

- Art. 505, eerste, vijvde en zesde lid Strafwetboek
- Art. 43bis Strafwetboek
- Art. 42, 1° Strafwetboek

P.21.0207.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.4 AC nr. ...

Bij afwezigheid van gegevens die de rechter toelaten het bedrag aan vermogensvoordelen als bedoeld door artikel 42, 3°, Strafwetboek of de geldwaarde ervan als bedoeld door artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek exact vast te stellen, mag de rechter dit bedrag ex aequo et bono bepalen; die bepaling mag evenwel niet willekeurig zijn en de rechter dient ook voor een ex aequo et bono-bepaling die gegevens van het strafdossier in aanmerking te nemen, die een zo nauwkeurig mogelijke bepaling van de omvang van de vermogensvoordelen of een raming van de geldwaarde ervan toelaten (1). (1) Zie Cass. 13 maart 2018, AR.P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176; Cass. 31 mei 2016, AR.P.15.1310.N, AC 2016, nr. 359; Cass. 22 december 2015, AR.P.14.1306.N, AC 2015, nr. 772; Cass. 2 maart 2010, AR.P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141; Cass. 14 december 1994, AR.P.94.1033.F, AC 1994, nr. 555.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Wederrechtelijke vermogensvoordelen - Geldwaarde die in de plaats komt van vermogensvoordelen - Afwezigheid van gegevens - Raming ex aequo et bono - Wijze

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 43, 3° Strafwetboek

Met uitzondering van artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek dat voorziet in een schriftelijke vordering door het openbaar ministerie voor de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek, maakt geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel een verbeurdverklaring afhankelijk van een uitdrukkelijke vordering door het openbaar ministerie of een verwittiging door de rechter, gezien een beklaagde immers weet welke straffen de rechter ingeval van een schuldigverklaring krachtens de wet kan of moet uitspreken en hij bij het voeren van zijn verdediging daarmee rekening moet houden; die regel geldt ook in hoger beroep en ook als de eerste rechter een gevorderde straf niet heeft opgelegd.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Voorwaarde - Vordering van het openbaar ministerie - Verwittiging door de rechter - Geen verbeurdverklaring opgelegd door de eerste rechter - Hoger beroep - Gevolgen

- Art. 43bis, eerste lid Strafwetboek
- Art. 43, 3° Strafwetboek

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat een verbeurdverklaring slechts regelmatig met redenen is omkleed als de rechter vaststelt dat is voldaan aan de wettelijke voorwaarden om die verbeurdverklaring uit te spreken, maar bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet vermelden uit welke concrete dossiergegevens hij die vaststelling afleidt; indien de verbeurdverklaring een facultatief karakter heeft, volgt uit artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat ingevolge artikel 211 van dit wetboek van toepassing is op de hoven van beroep, dat de rechter nauwkeurig de redenen vermeldt waarom hij het opleggen van die bijkomende straf noodzakelijk acht, zij het dat die motivering beknopt mag zijn.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Facultatieve verbeurdverklaring - Motivering - Draagwijdte

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0365.F 5 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.3 AC nr. ...

Bij overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting moet de rechter in de regel een straf uitspreken die daadwerkelijk en op meetbare wijze verminderd is ten opzichte van de straf die hij had kunnen opleggen indien de redelijke termijn niet was overschreden (1) ; wanneer de rechter wegens overschrijding van de redelijke termijn de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreekt, is hij, tenzij de verdediging hem daartoe uitdrukkelijk heeft verzocht, niet verplicht de redenen op te geven waarom hij niet bovendien, om dezelfde reden, de bijkomende straf van de verplichte verbeurdverklaring vermindert (2). (1) Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509, § 35 en § 36; Cass. 4 oktober 2005, AR P.05.0675.N, AC 2005, nr. 477; Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.0807.F, AC 2001, nr. 550. (2) Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt met name dat bij een dergelijke overschrijding "de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring kan uitspreken" en dat "de bijzondere verbeurdverklaring wordt uitgesproken". En, "wanneer de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uitspreekt wegens de overschrijding van de redelijke termijn, is hij niet verplicht om daarenboven de bijkomende straf van verbeurdverklaring te verminderen" (Cass. 30 november 2016, AR P.16.0310.F, AC 2016, nr. 687); zie Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0034.N, AC 2006, nr. 165.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting - Sanctie - Eenvoudige schuldigverklaring - Invloed op de verplichting de verplichte verbeurdverklaring te motiveren

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0079.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.4 AC nr. ...

Een vermogensvoordeel is uit een misdrijf verkregen indien er een causaal verband bestaat tussen dit misdrijf en het vermogensvoordeel; een eventueel causaal verband tussen het vermogensvoordeel en een latere verrichting betreffende dit voordeel doet het causaal verband tussen het vermogensvoordeel en het voordien gepleegde misdrijf niet verdwijnen (1) ; daaruit volgt dat de opbrengsten van de verkoop van geteelde cannabis vermogensvoordelen zijn die rechtstreeks kunnen zijn verkregen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek uit het misdrijf van de teelt van cannabis; dat die vermogensvoordelen ook verkregen zijn uit het misdrijf van de verkoop van cannabis doet daaraan niets af. (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0861.N, AC 2019, nr. 610; Cass. 28 februari 2018, AR P.17.0500.F, AC 2018, nr. 135; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0201.N, AC 2011, nr. 555, T. Strafr. 2011, 441 noot B. MEGANCK. Zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, Bruylant, 2015, 26-32; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 451.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Causaal verband met een latere verrichting - Vervolging wegens teelt van cannabis - Opbrengst van de verkoop van geteelde cannabis

- Bijlagen I tot V KB 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen

- Artt. 2bis en 2quater Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.20.0099.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.2 AC nr. ...

Artikel 43bis, laatste lid, Strafwetboek, bepaalt dat de rechter zo nodig het bedrag van de in artikel 42, 3°, van dat wetboek bedoelde vermogensvoordelen of het bedrag van hun geraamde geldwaarde vermindert om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen ; wanneer de rechter nagaat of die bedragen geen onredelijk zware straf vormen voor de veroordeelde, kan hij acht slaan op de vermogenstoestand van de beklaagde zoals deze uit de aan zijn beoordeling voorgelegde gegevens blijkt. (1). (1) In die zin heeft het Grondwettelijk Hof beslist dat "artikel 43, eerste lid, van het Strafwetboek derhalve niet bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (...) in zoverre het de rechter ertoe verplicht de verbeurdverklaring uit te spreken van de zaak die heeft gediend om een misdaad of een wanbedrijf te plegen, wanneer die straf dermate afbreuk doet aan de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd dat ze een schending van het eigendomsrecht inhoudt" (GwH, 9 februari 2017, nr. 12/217). Ten gevolge van dat arrest heeft de wet van 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht die bepaling gewijzigd; zie "Toelichting bij amendement nr. 10", Parl. St. Kamer, nr. 53K2934/002, p. 12 en nr. 53K2934/003, p. 45: "het 'redelijke' van de straf wordt door de rechter in concreto beoordeeld, onder meer op basis van de financiële draagkracht van de veroordeelde (tenzij die zich opzettelijk onvermogend heeft laten verklaren om zich te onttrekken aan de strafuitvoering) en de ernst van de gepleegde feiten"; zie concl. van advocaat-generaal SCHOETERS vóór Cass. 26 januari 2021, AR P.20.1283.N, AC 2021, nr. 69, inz. § 10 en § 12.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Vermindering om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen - Inaanmerkingneming van de vermogenstoestand van de beklaagde - Wettigheid

- Artt. 42, 3°, en 43bis, laatste lid Strafwetboek

P.20.1171.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.9 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijke karakter van de straf en het recht op eigendom verzetten zich ertegen dat een verbeurdverklaring op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, van een voertuig dat gediend heeft om drugsmisdrijven te plegen die de rechter kan bevelen zelfs indien het geen eigendom is van de veroordeelde, wordt opgelegd aan een derde te goeder trouw die niet wist en niet kon weten dat zijn voertuig werd of zou worden gebruikt om het drugsmisdrijf te plegen; het enkele feit dat de derde niet is veroordeeld voor het drugsmisdrijf voor het plegen waarvan zijn voertuig heeft gediend, volstaat bijgevolg niet om de verbeurdverklaring ervan lastens de dader van het misdrijf te beletten, maar daarvoor is ook vereist dat de derde te goeder trouw is en bij het bepalen van die goede trouw kan de rechter rekening houden met het gegeven dat de derde ingevolge een hem verwijtbare gedraging heeft bijgedragen tot de totstandkoming van het drugsmisdrijf; het staat aan de rechter om op grond van de concrete gegevens van de zaak te oordelen of de derde die opkomt tegen de verbeurdverklaring van het voertuig op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, te goeder trouw is (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 4, § 6, Drugswet - Voertuig gediend om drugsmisdrijven te plegen - Rechten van derden - Derde niet veroordeeld voor het drugsmisdrijf - Goede trouw - Beoordeling - Criteria

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

Het feit dat artikel 4, § 6, Drugswet bepaalt dat het voor het drugsmisdrijf dienstige voertuig kan worden verbeurdverklaard zonder dat het eigendom hoeft te zijn van de veroordeelde, impliceert dat de eigenaar van dat voertuig niet zelf voor dat misdrijf moet zijn vervolgd opdat die verbeurdverklaring kan worden uitgesproken; enkel is vereist dat de betrokkene voor de rechter zijn aanspraken op dat voertuig kan laten gelden en op die grond kan opkomen tegen de verbeurdverklaring ervan waardoor het recht van verdediging is geëerbiedigd (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 4, § 6, Drugswet - Voertuig gediend om drugsmisdrijven te plegen - Aanspraak op dat goed door een derde - Derde niet veroordeeld voor het drugsmisdrijf - Tussenkomst of aanwezigheid in de procedure

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.19.1057.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.14 AC nr. ...

Artikel 43quater, § 4, Strafwetboek bepaalt dat het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie moet worden verbeurdverklaard, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de wetgever er een bijzondere toepassing in zag van artikel 42, 1°, Strafwetboek, dat de verplichte verbeurdverklaring voorschrijft van de misdrijfinstrumenten en met dit artikel 43quater, § 4, Strafwetboek dit begrip wilde verbijzonderen tot alle activa, waarvan het duidelijk is dat zij bestemd zijn om te dienen voor de activiteiten van een criminele organisatie, zodat deze verbeurdverklaring betrekking heeft op elk goed dat ter beschikking staat van de criminele organisatie voor de uitoefening van haar activiteiten en deze verbeurdverklaring niet beperkt is tot vermogensvoordelen uit een misdrijf (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Criminele organisatie - Doelstelling

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Criminele organisatie - Doelstelling

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

P.20.1083.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.1 AC nr. ...

Het arrest dat goederen verbeurd verklaart die gediend hebben of bestemd waren om de lastens de beklaagde bewezen verklaarde drugmisdrijven te plegen dient de redenen, weze het beknopt, te vermelden om de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring te vermelden (1). (1) Cass. 3 november 2020, AR P.20.0510.N, AC 2020, nr. 674.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Inbreuk op de Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Inbreuk op de Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1283.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5 AC nr. ...

De rechter dient enkel uitdrukkelijk vast te stellen dat hij door het uitspreken van de bijzondere verbeurdverklaring van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door de veroordeelde wordt uitgenodigd; het komt ook de veroordeelde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Zaken welke bestemd waren of gediend hebben tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf - Verplichte verbeurdverklaring - Onredelijk zware straf - Vaststelling door de rechter

De rechter oordeelt onaantastbaar of het bevelen van de bijzondere verbeurdverklaring van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen tot gevolg heeft dat hij daardoor aan de veroordeelde een onredelijk zware straf oplegt; bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van het bewezen verklaarde misdrijf, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling betrekt (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Zaken welke bestemd waren of gediend hebben tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf - Verplichte verbeurdverklaring - Onredelijk zware straf - Matigingsbevoegdheid - Criteria

Uit de bepalingen van artikel 16 Interneringswet, artikel 42, 1° en 43, eerste lid, Strafwetboek volgt dat de rechter, ook als hij een internering beveelt in beginsel verplicht is de bijzondere verbeurdverklaring uit te spreken van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen; hij mag die bijzondere verbeurdverklaring evenwel niet uitspreken indien de verbeurdverklaring tot gevolg zou hebben dat daardoor aan de veroordeelde een onredelijk zware straf wordt opgelegd.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Zaken welke bestemd waren of gediend hebben tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf - Verplichte verbeurdverklaring - Onredelijk zware straf

P.20.0510.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.2 AC nr. ...

De appelrechters die goederen verbeurdverklaren niet op grond van de artikelen 42, 1°, en 43, eerste lid, Strafwetboek, maar louter op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, dienen de redenen aan te geven waarom die facultatieve straf wordt opgelegd (1). (1) A. DE NAUW, Drugs, in APR, 2012, 2de editie, p. 67, nr. 100.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 4, § 6, Drugswet - Motivering

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Artt. 42, 1°, en 43, eerste lid Strafwetboek

P.20.0483.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.9 AC nr. ...

Rechtstreekse vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek omvatten zowel goederen en waarden als elk economisch voordeel uit een misdrijf, zij het een belastingmisdrijf, ook als ze niet in een vermogen kunnen worden geïdentificeerd en opdat de rechter de verbeurdverklaring van die vermogensvoordelen kan bevelen, is vereist dat er een causaal verband bestaat tussen het misdrijf en de vermogensvoordelen; wanneer een btw-plichtige persoon door het plegen van misdrijven van btw-valsheid en btw-fraude zoals bepaald in de artikelen 73 en 73bis Btw-wetboek minder dan de wettelijk verschuldigde btw ontvangt en doorstort aan de Staat omdat hij die btw niet aanrekent aan zijn particuliere klant, leveren die misdrijven hem geen btw-voordeel op in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek (1). (1) Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1041.N, AC 2019, nr.118.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwassen - Vermogensvoordelen - Btw-wetboek - BTW-valsheid en BTW-fraude - Misbruik van de margeregeling bepaald in artikel 58, § 4, BTW-wetboek - Draagwijdte

- Artt. 73 en 73bis Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.20.0526.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.10 AC nr. ...

Artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat indien de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen niet in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden gevonden, de rechter de geldwaarde ervan raamt en dat de verbeurdverklaring betrekking heeft op een daarmee overeenstemmend bedrag; de feitenrechter gaat in feite over tot die raming van de rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen die niet in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden gevonden, voor zover ze voortkomen uit de telastleggingen die vermeld worden in de schriftelijke vordering van de procureur des Konings die door de rechter bewezen werden verklaard.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Raming van de voordelen - Verbeurdverklaring bij equivalent - Feitelijke raming

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

Het arrest motiveert de straf van verbeurdverklaring niet regelmatig wanneer het de redenen niet vermeldt waarom de appelrechters hetzij geoordeeld hebben dat dit bedrag overeenstemde met de raming van de vermogensvoordelen die rechtstreeks, geheel of gedeeltelijk, uit de bewezen verklaarde feiten waren verkregen, terwijl sommige van die tegoeden ten laste van medebeklaagden in beslag waren genomen en verbeurd waren verklaard, hetzij geoordeeld hebben dat, bij gebrek aan gegevens voor een nauwkeurigere raming, de door de eiser uit de misdrijven verkregen voordelen ex aequo et bono moesten worden geraamd (1). (1) Zie Cass. 3 februari 2015, AR P.14.1344.N, AC 2015, nr. 82.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Raming van de voordelen - Verbeurdverklaring bij equivalent - Motiveringsplicht

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

P.20.0143.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.11 AC nr. ...

De veroordeling van de beklaagde tot voorlegging van verbeurdverklaarde maar niet inbeslaggenomen goederen of tot het betalen van de tegenwaarde ervan indien hij deze verplichting niet nakomt, valt niet onder artikel 211bis Wetboek van Strafvordering dat de regel van eenparigheid afkondigt die geldt in alle gevallen waar de strafrechtelijke veroordeling in hoger beroep wordt verzwaard; een dergelijke veroordeling, alsook de daaruit voortvloeiende bijdrage in de schuld, is geen straf, maar het civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Burgerrechtelijk gevolg van de verbeurdverklaring - Veroordeling tot voorlegging van verbeurdverklaarde maar niet inbeslaggenomen goederen of tot betaling van de tegenwaarde ervan

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

De krachtens de artikelen 220, §1, 221, §1, en 257, §3, AWDA uit te spreken verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurd te verklaren goederen en evenmin dat de ontduiker bekend is (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Aard

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1 AC nr. ...

Artikel 43quater, § 4, Strafwetboek, dat een bijzondere toepassing is van de verplichte verbeurdverklaring op grond van artikel 42, 1°, Strafwetboek, bepaalt dat het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie moet worden verbeurdverklaard onder voorbehoud van de rechten van derden ter goeder trouw; die bepaling omvat elk goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie voor de uitoefening van haar activiteiten; daartoe kunnen ook uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen behoren (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Activa van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Activa van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

De rechter oordeelt onaantastbaar of een bewezen verklaard misdrijf voor de beklaagde vermogensvoordelen heeft opgeleverd en welk daarvan het bedrag is; in voorkomend geval kan de rechter de geldwaarde ervan ramen overeenkomstig artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Een criminele organisatie is niet te vereenzelvigen met de misdrijven die binnen het kader van die organisatie worden gepleegd; een dergelijke organisatie kan, naast illegale activiteiten, ook legale activiteiten uitoefenen; dat laatste belet als dusdanig niet dat het ganse vermogen dat ter beschikking staat van die organisatie wordt verbeurd verklaard.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Activa van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Ganse vermogen van de criminele organisatie - Verplichte verbeurdverklaring

- Art. 43quater, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Art. 324bis Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Activa van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Ganse vermogen van de criminele organisatie - Verplichte verbeurdverklaring

- Art. 43quater, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Art. 324bis Strafwetboek

Een vermogensvoordeel is uit het misdrijf verkregen indien er een causaal verband bestaat tussen dit misdrijf en het vermogensvoordeel; het is noodzakelijk maar voldoende dat wordt vastgesteld dat de in aanmerking genomen vermogensvoordelen voortkwamen uit de wederrechtelijke activiteit (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per equivalent - Onaantasbare beoordeling strafrechter

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per equivalent - Onaantasbare beoordeling strafrechter

P.19.1100.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.3 AC nr. ...

Als uit de bestreden beslissing niet blijkt dat ingevolge dading de gehele schade van de burgerlijke partij is vergoed, hebben de appelrechters niet vastgesteld dat het bedrag dat ingevolge de dading is betaald aan de burgerlijke partij overeenstemt met het vermogensvoordeel dat het arrest lastens de beklaagde verbeurdverklaart (1). (1) J. RAEYMAEKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", N.C. 2017, 446-470.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Bedrag vermeld in een dading

- Art. 2044 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 42, 3°, 43bis en 44 Strafwetboek

C.18.0465.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.3 AC nr. ...

De beslissing tot verbeurdverklaring heeft in de regel een zakelijke werking en draagt de eigendom ervan over aan de Staat van zodra het vonnis dat de verbeurdverklaring uitspreekt in kracht van gewijsde is gegaan, maar kan geen afbreuk doen aan de zakelijke rechten die voordien rechtsgeldig op het onroerend goed waren gevestigd (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Voordien gevestigde zakelijke rechten

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.19.0798.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.2 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier onder meer als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het een nieuwe beoordeling wenst van de beslissing over de straf en dus betreffende de aan de beklaagde op te leggen straffen en maatregelen en hun maat, met inbegrip van de door artikel 50, § 2, Wegverkeerswet bedoelde verbeurdverklaring en dit ongeacht de door de eerste rechter al dan niet opgelegde straffen en maatregelen en hun maat (1). (1) Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0695.N, AC 2018, nr. 177; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Hoger beroep - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet uitdrukkelijk vermelden dat de verbeurdverklaring die hij beveelt op grond van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, geen miskenning inhoudt van de rechten die derden op de verbeurdverklaarde goederen kunnen doen gelden.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Vermogensvoordelen - Rechten van derden - Motivering - Draagwijdte

P.19.0705.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.4 AC nr. ...

De artikelen 42, 1° en 3° en 43bis, tweede en zevende lid, Strafwetboek, die de strafrechter toelaten om geen onredelijk zware straf op te leggen, het bedrag of de geldwaarde te verminderen van de zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf en van zaken die het uit het misdrijf verkregen vermogensvoordeel uitmaken, hebben alleen op strafsancties; in zijn arrest 16/2019 van 31 januari 2019 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat de matigingsbevoegdheid van de strafrechter niet geldt voor de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen, omdat die veroordeling geen strafsanctie uitmaakt, maar een verplichting inhoudt tot het betalen van schadevergoeding die overeenkomt met de door het slachtoffer geleden schade; hieruit volgt dat de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde zaken niet te kwalificeren is als een verbeurdverklaring per equivalent en dat de rechter behoudens de hier niet toepasselijke gevallen niet beschikt over een matigingsbevoegdheid om schadevergoeding te verminderen wegens de financiële toestand van de veroordeelde op grond van andere omstandigheden die hij vaststelt.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling tot de tegenwaarde van verbeurdverklaarde zaken - Geen verbeurdverklaring per equivalent - Schadevergoeding - Geen matigingsbevoegdheid van de strafrechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 42, 43bis, 44 en 50 Strafwetboek

P.19.0888.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 42, 3°, en 43bis, eerste lid, Strafwetboek volgt dat de rechter steeds de bijzondere verbeurdverklaring kan bevelen, voor zover ze door het openbaar ministerie schriftelijk is gevorderd, van de vermogensvoordelen die uit het misdrijf zijn verkregen, van de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en van de inkomsten uit die belegde voordelen; hoewel de rechter, wegens het facultatief karakter van die straf, de aldus verbeurdverklaarde bedragen tussen de veroordeelden kan verdelen, moet hij erop toezien dat het totaalbedrag van de verbeurdverklaringen niet hoger is dan het bedrag van de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen (1). (1) Zie Cass. 15 januari 2013, AR P.12.0284.N, AC 2013, nr. 29; Cass. 24 oktober 2012, AR P.12.1318.F, AC 2012, nr. 563; Cass. 27 mei 2009, AR P.09.0240.F, AC 2009, nr. 352, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. Het OM stelde voor om het arrest te vernietigen door schrapping, zonder verwijzing, in zoverre dat arrest de eiseres Inova nv een straf van verbeurdverklaring bij equivalent oplegt voor een hoger bedrag dan 2.916.356,02 euro, en concludeerde tot de verwerping voor het overige.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Meerdere veroordeelden - Facultatieve verbeurdverklaring - Maximumbedrag

- Artt. 42, 3° en 43bis, eerste lid Strafwetboek

P.19.0861.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.5 AC nr. ...

Illegale vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek omvatten zowel goederen en waarden als elk economisch voordeel uit een misdrijf , op voorwaarde dat er een causaal verband bestaat tussen het misdrijf en het vermogensvoordeel; het enkele feit dat een belastingplichtige bedrieglijk het bestaan van een buitenlandse rekening verzwijgt voor de fiscale administratie en door dat misdrijf het onderzoek van die administratie verhindert, impliceert niet dat die rekening of het saldo erop een vermogensvoordeel is dat voortvloeit uit die verzwijging en dienvolgens het voorwerp kan uitmaken van een witwasmisdrijf.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Begrip - Voorwaarde - Toepassing

- Art. 43, 3° Strafwetboek

P.19.0487.N 22 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191022.4 AC nr. ...

Artikel 382ter, eerste lid, Strafwetboek voorziet in de verplichte verbeurdverklaring van de door artikel 380, § 1, 3°, Strafwetboek bedoelde kamers of andere ruimtes als voorwerp van dit misdrijf overeenkomstig artikel 42, 1°, Strafwetboek zodat deze verbeurdverklaring geen, al dan niet, schriftelijke vordering van het openbaar ministerie vereist en de beklaagde bij zijn verdediging steeds rekening dient te houden met die verplichte verbeurdverklaring; de omstandigheid dat het openbaar ministerie de verbeurdverklaring vordert van deze kamers of andere ruimtes op een andere rechtsgrond doet daaraan geen afbreuk.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Ontucht en prostitutie - Verhuur van kamers - Voorwerp van het misdrijf - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, 380, § 1, 3°, en 382ter, eerste lid Strafwetboek

P.19.0288.N 24 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190924.1 AC nr. ...

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dient de rechter niet vast te stellen dat een facultatieve of verplichte bijzondere verbeurdverklaring geen onredelijke straf inhoudt.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onredelijke straf

P.19.0113.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.11 AC nr. ...

De schriftelijke vordering overeenkomstig artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek kan in elke stand van de rechtspleging worden genomen waarbij enkel is vereist dat zij voorafgaand aan het vonnis of arrest aan de rechtspleging wordt toegevoegd, zodanig dat de beklaagde er kennis kan van nemen en zich ertegen kan verdedigen; een mondelinge vordering waarvan de inhoud regelmatig wordt vastgesteld in het proces-verbaal van de rechtszitting of in het vonnis of arrest, kan voldoende zijn opdat de beklaagde zijn recht van verdediging kan uitoefenen, wat het geval is indien daaruit blijkt dat het openbaar ministerie de bijzondere verbeurdverklaring heeft gevorderd van vermogensvoordelen en niet blijkt dat de beklaagde uitstel heeft gevraagd om daarop te antwoorden waarbij geen enkele bepaling zich ertegen verzet dat het Openbaar Ministerie voor de appelrechters de voor de eerste rechter genomen schriftelijke vordering tot bijzondere verbeurdverklaring herneemt, ook al werd die vordering door de eerste rechter bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering uit het debat geweerd (1). (1) Zie Cass. 29 januari 2019, AR P.18.0422.N, AC 2019, nr. 54.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering door het openbaar ministerie

Krachtens artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek kan de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van dat wetboek door de rechter in elk geval worden uitgesproken, maar slechts voor zover zij door de procureur des Konings schriftelijk wordt gevorderd; die bepaling strekt ertoe voor de vonnisrechter een debat over deze facultatieve bijzondere verbeurdverklaring te organiseren opdat de beklaagde zijn recht van verdediging kan uitoefenen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering door het openbaar ministerie - Voorwaarde

P.19.0104.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.5 AC nr. ...

De verhoging van het globale vermogen van een persoon, die voortkomt uit het misdrijf waardoor hij zijn fiscale uitgaven bedrieglijk vermindert, is een vermogensvoordeel bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek en de rechter kan de verbeurdverklaring ervan uitspreken als straf voor het bewezen verklaarde misdrijf dat die vermogensvoordelen heeft voortgebracht, ongeacht het voordeel dat de beklaagde uit dat misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven; het gegeven dat een uitgavenbesparing ingevolge een misdrijf van belastingontduiking nadien het voorwerp uitmaakt van een belastingaanslag, ontneemt aan die besparing niet het karakter van een uit dat misdrijf verkregen vermogensvoordeel en belet de strafrechter derhalve niet het bedrag van die besparing verbeurd te verklaren op grond van de artikelen 42, 3° of 43bis, tweede lid, Strafwetboek (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.12.1744.N, AC 2013, nr. 597; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0996.N, AC 2005, nr. 575; Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0084.F met concl. van advocaat-generaal J.SPREUTELS op datum in Pas.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Vermogensvoordeel voortspruitende uit een belastingontduiking - Cumul van de verbeurdverklaring en de belastingheffing - Draagwijdte

---

P.17.0730.F 20 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190320.1 AC nr. ...

Wanneer de afloop van de verbeurdverklaring definitief werd beslist door de vermogensvoordelen verkregen uit de bewezen geachte tenlasteleggingen van misbruik van vennootschapsgoederen per equivalent verbeurd te verklaren terwijl het bedrag ervan niet aan de burgerlijke partij is toegewezen, is het hof van beroep, dat uitspraak doet over de civielrechtelijke belangen met toepassing van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, onbevoegd om die beslissing ter discussie te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 168.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Verbeurdverklaring per equivalent - Onstentenis van toewijzing aan de burgerlijke partij - Gevolg - Later bezwaar van de burgerlijke partij

- Art. 43bis, derde lid Strafwetboek

P.18.0273.F 20 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190320.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek, kan de rechter altijd de bijzondere verbeurdverklaring die toepasselijk is op de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van dat wetboek uitspreken maar slechts voor zover zij door de procureur des Konings schriftelijk wordt gevorderd; die bepaling heeft tot doel een debat mogelijk te maken over de facultatieve verbeurdverklaring van vermogensvoordelen verkregen uit de misdrijven die aan de beklaagde worden verweten om hem in staat te stellen zijn recht van verdediging uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2019, nr. 169.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Doelstelling

- Art. 43bis, eerste lid Strafwetboek

Krachtens artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering moet het openbaar ministerie elke belanghebbende derde op de hoogte brengen van de rechtsdag van de zitting voor het rechtscollege dat over de grond van de zaak uitspraak zal doen, en laatstgenoemde kan, volgens de door de rechtspleging verschafte aanwijzingen en krachtens zijn rechtmatig bezit, rechten doen gelden op de vermogensvoordelen bedoeld in de artikelen 42, 3°, 43bis en 43quater , van het Strafwetboek of rechten doen gelden op de zaken bedoeld in artikel 42, 1°, of op de zaken bedoeld in artikel 505 van hetzelfde wetboek; de niet–naleving van die bepaling door het openbaar ministerie heeft evenwel niet tot gevolg dat de rechter geen uitspraak mag doen over de vordering tot verbeurdverklaring ten aanzien van de procespartijen in de zaak die bij hem aanhangig is, noch dat de beslissing nietig zou zijn wegens schending van een bepaling uit een overeenkomst of wet, of miskenning van een algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2019, nr. 169.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Weerslag - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Derde die zijn rechten kan doen gelden op de vermogensvoordelen - Kennisgeving van de rechtsdag - Niet-naleving

- Artt. 42, 3°, 43bis en 43quater Strafwetboek

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat indien de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van dat wetboek niet kunnen worden gevonden in het vermogen van de veroordeelde, de rechter de geldwaarde ervan raamt en de verbeurdverklaring betrekking heeft op een daarmee overeenstemmend bedrag; noch uit die bepaling, noch uit artikel 43bis, eerste lid Strafwetboek blijkt dat de rechter wanneer hij oordeelt dat geldbedragen of zaken, waarvan het openbaar ministerie de schriftelijke verbeurdverklaring heeft gevorderd, vermogensvoordelen vormen die niet in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden gevonden, de verbeurdverklaring per equivalent pas kan uitgespreken als de vervolgende partij specifiek geëist heeft dat die straf per equivalent zou worden uitgesproken (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2019, nr. 169.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Vordering strekkende tot de rechtstreekse verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen verkregen uit het misdrijf - Door de rechter uitgesproken verbeurdverklaring equivalent - Wettigheid

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid Strafwetboek

Artikel 43bis, zesde lid, Strafwetboek stelt dat de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie strekkende tot verbeurdverklaring van een onroerend goed dat niet strafrechtelijk in beslag is genomen overeenkomstig de toepasselijke vormvoorschriften, op straffe van onontvankelijkheid kosteloos wordt ingeschreven op de kant van de laatst overgeschreven akte of het vonnis bedoeld in artikel 1, eerste en tweede lid, Hypotheekwet en dat het openbaar ministerie een bewijs van de kantmelding voegt bij het strafdossier voor de sluiting van het debat; de vormvereiste van de inschrijving van de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie strekkende tot de verbeurdverklaring geldt enkel voor panden die in België zijn gelegen (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2019, nr. 169.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Onroerend goed - Geen voorafgaand beslag - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie strekkende tot de verbeurdverkalring van een onroerend goed - Verplichte overschrijving van de vordering - Onroerend goed gelegen in het buitenland

- Art. 42bis, zesde lid Strafwetboek

Wanneer het openbaar ministerie schriftelijk de verbeurdverklaring van een zaak vordert op grond van de artikelen 42, 1°, en 43 Strafwetboek als voorwerp van een bepaald misdrijf, en de rechter oordeelt dat die zaak feitelijk een vermogensvoordeel vormt verkregen uit hetzelfde misdrijf, kan hij de verbeurdverklaring van het vermogensvoordeel uitspreken zonder dat het openbaar ministerie een andere schriftelijke vordering moest of moet nemen op grond van de artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2019, nr. 169.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Vordering strekkende tot de verbeurdverklaring van een zaak als voorwerp van het misdrijf - Grond van de verbeurdverklaring - Wijziging door de rechter - Wettigheid

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste lid Strafwetboek

P.18.0624.F 20 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190320.3 AC nr. ...

De wet stelt de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen bedoeld bij artikel 42, 3°, Strafwetboek niet afhankelijk van de voorwaarde dat de dader van het misdrijf daaruit een persoonlijk voordeel heeft gehaald of zich daadwerkelijk heeft verrijkt; die straf treft elk goed of iedere waarde die de dader van het misdrijf door het plegen ervan heeft verkregen, ongeacht de winst die hij eruit heeft gehaald en de bestemming die hij achteraf aan die zaken heeft gegeven (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.12.1744.N. Pas. 2013, nr. 597; Cass. 9 mei 2007, AR P.06.1673.F, Pas. 2007, nr. 239, met concl. OM in Pas. 2007, nr. 239.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Goed of waarde dat de dader heeft verkregen door het begaan van het misdrijf - Begrip - Persoonlijke verrijking van de dader - Invloed

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.18.1041.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.3 AC nr. ...

De verbeurdverklaring per equivalent, bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek, houdt geen verband met de individualiseerbaarheid van de illegale vermogensvoordelen, maar enkel met de vraag of die vermogensvoordelen nog aanwezig zijn in een vermogen, dan wel daaruit zijn verdwenen; enkel in dat laatste geval dient de rechter op grond van deze bepaling de beklaagde te veroordelen tot het betalen van een geldsom die het equivalent is van de geschatte waarde van het verdwenen vermogensvoordeel (1). (1) Indien de vermogensvoordelen soortzaken zijn die niet uit het vermogen van de betrokkene zijn verdwenen, maar daarin zijn vermengd met andere gelden, zijn zij verbeurd te verklaren op grond van art. 42, 3°, Sw. (objectconfiscatie) en niet op grond van art. 43bis, 2de lid, Sw. (waardeconfiscatie).

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 43bis, Strafwetboek - Verbeurdverklaring per equivalent - Draagwijdte

Illegale vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek omvatten zowel goederen en waarden als elk economisch voordeel uit een misdrijf, zij het een belastingmisdrijf, ook als ze niet in een vermogen kunnen worden geïdentificeerd; aldus is de verhoging van het globale vermogen van een persoon, die voortkomt uit het misdrijf waardoor hij zijn fiscale uitgaven bedrieglijk vermindert, een vermogensvoordeel dat op grond van die bepaling kan worden verbeurdverklaard (1). (1) S. DE MEULENAER, 'Het witwassen van fiscale vermogensvoordelen', in M.MAUS en M. ROZIE (eds.), Actuele problemen van fiscaal strafrecht, 2011, Intersentie, pp. 181-198; zie Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr.545, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. Hierbij dient er evenwel op te worden gewezen dat dit arrest betrekking had op feiten daterend van vóór 1 september 2007 datum van inwerkingtreding van de Wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, (BS 22 augustus 2007), terwijl in de voorliggende casus de nieuwe wet van toepassing was.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 42, 3° Strafwetboek - Belastingmisdrijf - Draagwijdte

P.18.1042.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.4 AC nr. ...

De vernietiging van een beslissing over de straf belet niet dat de rechter op verwijzing een verbeurdverklaring uitspreekt op grond van een schriftelijke vordering die het openbaar ministerie reeds heeft genomen tijdens de rechtspleging die voorafgaat aan de vernietigde beslissing; aldus hoeft het openbaar ministerie die schriftelijke vordering niet opnieuw te nemen voor de rechter op verwijzing.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Cassatie - Vernietiging van beslissing over de straf - Bijzondere verbeurdverklaring vermogensvoordelen door rechter op verwijzing - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

P.18.0422.N 29 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190129.1 AC nr. ...

De schriftelijke vordering tot verbeurdverklaring van vermogensvoordelen door de procureur des Konings kan in elke stand van de rechtspleging worden genomen zoals door de voeging van een stuk aan het strafdossier, de opname ervan in de vordering tot regeling van de rechtspleging of in de dagvaarding waarbij enkel is vereist dat zij voorafgaand aan het vonnis of arrest aan de rechtspleging wordt toegevoegd, zodanig dat de beklaagde er kennis kan van nemen en zich ertegen kan verdedigen; een mondelinge vordering waarvan de inhoud regelmatig wordt vastgesteld in het proces-verbaal van de rechtszitting, kan voldoende zijn opdat de beklaagde zijn recht van verdediging kan uitoefenen, wat het geval is indien uit dit proces-verbaal blijkt dat het openbaar ministerie de bijzondere verbeurdverklaring heeft gevorderd van vermogensvoordelen en niet blijkt dat de beklaagde uitstel heeft gevraagd om daarop te antwoorden (1). (1) Zie Cass. 5 april 2016, AR P.15.1645.N, AC 2016, nr. 231; Cass. 9 juni 2015, AR P.14.0385.N, AC 2015, nr. 381; Cass. 16 december 2008, AR P.08.1268.N, AC 2008, nr. 735.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering door het openbaar ministerie

- Art. 43bis, eerste lid Strafwetboek

Uit de artikelen 43bis, eerste lid, 152, 153, laatste lid, 190, derde lid, en 210, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en de artikelen 743 en 744 Gerechtelijk Wetboek, gelezen in hun onderlinge samenhang, volgt dat de door artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek bedoelde schriftelijke vordering tot bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen buiten het toepassingsgebied valt van artikel 152 Wetboek van Strafvordering; de rechter kan een schriftelijke vordering die werd neergelegd buiten de overeenkomstig artikel 152, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde conclusietermijnen niet weren op grond van artikel 152, §2, Wetboek van Strafvordering.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Schriftelijke vordering door het openbaar ministerie - Aard

P.18.0729.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.5 AC nr. ...

De rechter raamt onaantastbaar de geldwaarde van de niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen, mits het vermogensvoordelen betreft welke opgeleverd zijn door de in de schriftelijke vordering van de procureur des Konings vermelde telastleggingen en voor zover de rechter die telastleggingen heeft bewezen verklaard (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169, §25.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent - Niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen - Raming van de geldwaarde - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Wanneer de procureur des Konings de bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen die voortkomen uit de telastleggingen, schriftelijk heeft gevorderd en indien de beoogde zaken niet meer kunnen worden gevonden in het vermogen van de veroordeelde, is de raming van de geldwaarde altijd in het debat voor de feitenrechter; indien het openbaar ministerie in zijn schriftelijke vordering de geldwaarde van de vermogensvoordelen heeft geraamd en de rechtbank heeft verzocht om met name die som verbeurd te verklaren, kan de rechter de bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent uitspreken voor een hoger bedrag dan het in die schriftelijke vordering vermelde bedrag; in een dergelijk geval is hij niet verplicht om voorafgaandelijk de beklaagde uitdrukkelijk de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren; het recht van verdediging is afdoende gewaarborgd doordat de beklaagde ingevolge de schriftelijke vordering van de procureur des Konings weet dat tegen hem een bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent van vermogensvoordelen kan worden uitgesproken en wegens welke telastleggingen zodat hij aldus in de gelegenheid is verweer te voeren over de mogelijkheid van de toepassing van die facultatieve straf, de raming en de omvang ervan (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169, §§ 26 en 27; zie ook Cass. 5 april 2016, AR P.15.1645.N, AC 2016, nr. 231; Cass. 11 september 2013, AR P.13.0505.F, AC 2013, nr. 438; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0929.N, AC 2007, nr. 547, en de referenties in de voetnoten; Fr. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, « Saisie et confiscation en matière pénale », R.P.D.B., Bruylant, 2015, p. 68, nr. 129; contra concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Cass. 11 september 2013, voormeld, in Pas. 2013 inzonderheid p. 1626, eerste lid.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring bij equivalent - Niet in het vermogen van de veroordeelde aan te treffen vermogensvoordelen - Raming van de geldwaarde door de rechter - Hoger bedrag dan het in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie vermelde bedrag - Recht van verdediging

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.18.0758.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.7 AC nr. 649

De rechter oordeelt onaantastbaar welk vermogensvoordeel de beklaagde heeft verkregen uit de lastens hem bewezen verklaarde misdrijven; het feit dat de rechter lastens de beklaagde voor bepaalde telastleggingen de verbeurdverklaring beveelt van een vermogensvoordeel gelijk aan de helft van het bedrag van de bewezen verklaarde telastlegging, verplicht hem niet de verbeurdverklaring voor andere telastleggingen eveneens te beperken tot die helft.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van een vermogensvoordeel gelijk aan de helft van het bedrag van de bewezen verklaarde telastlegging

P.18.0787.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.7 AC nr. 630

De rechter beoordeelt onaantastbaar op grond van alle hem overgelegde gegevens of de illegale herkomst of oorsprong van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken vaststaat; de bestemming van de bedoelde zaken is een criterium dat bij die beoordeling in acht kan worden genomen zodat de rechter die bij de beoordeling van de illegale herkomst of oorsprong van zaken zonder meer de bestemming van die zaken uitsluit, artikel 505, eerste lid, 2° van het Strafwetboek schendt (1). (1) Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006, nr. 441 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2006, nr. 441.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Illegale herkomst van vermogensvoordelen - Beoordeling door de rechter - Aard - Criterium

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.18.0551.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.5 AC nr. 611

De vernietiging met verwijzing plaatst de partijen binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing in de toestand waarin de partijen zich zouden hebben bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd, hetgeen inhoudt dat wat dat punt betreft de partijen elke door hen gewenste vordering kunnen nemen en elk verweer kunnen laten gelden; daaruit volgt dat indien het Hof een op grond van een witwasmisdrijf bevolen bijzondere verbeurdverklaring heeft vernietigd omdat als voorwerp van dit misdrijf de door dit misdrijf gegenereerde vermogensvoordelen werden verbeurdverklaard, de rechter op verwijzing rechtsmacht heeft om de bijzondere verbeurdverklaring te bevelen van hetzij het voorwerp van dit witwasmisdrijf hetzij de vermogensvoordelen die uit dit witwasmisdrijf voortkomen hetzij eventueel beide, voor zover aan de wettelijke voorwaarden voor die bijzondere verbeurdverklaringen is voldaan (1). (1) Cass. 11 oktober 2012, AR C.10.0711.F, AC 2012, nr. 524; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, pp. 1682-1683.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring op grond van een witwasmisdrijf - Vernietiging omdat als voorwerp van dit misdrijf de door dit misdrijf gegenereerde vermogensvoordelen werden verbeurdverklaard - Rechtsmacht van de rechter op verwijzing - Draagwijdte

- Art. 435, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

Uit de wetsgeschiedenis van de bepalingen van de artikelen 42, 1°, 42, 3°, 43bis en 505, derde lid, (oud) Strafwetboek (1) blijkt niet dat de wetgever van oordeel was dat de rechter bij een schuldigverklaring aan een witwasmisdrijf lastens eenzelfde dader prioritair het omgezette goed als voorwerp van dat misdrijf dient verbeurd te verklaren op grond van de artikelen 42, 1°, en 505, derde lid, (oud) Strafwetboek en slechts als die verplichte bijzondere verbeurdverklaring wettelijk niet mogelijk is, de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring kan bevelen van het goed na omzetting als vermogensvoordeel uit het witwasmisdrijf; de wetgever beoogt integendeel met de bijzondere verbeurdverklaringen die krachtens het witwasmisdrijf kunnen worden bevolen een daadwerkelijke voordeelsontneming bij de dader van het witwasmisdrijf en de omstandigheid dat de ene bijzondere verbeurdverklaring een verplicht karakter heeft en de andere een facultatief karakter doet daaraan niets af, zodat hieruit volgt dat niets zich ertegen verzet dat de rechter lastens de dader van een witwasmisdrijf niet de verplichte bijzondere verbeurdverklaring beveelt van het goed dat wordt omgezet als voorwerp van het witwasmisdrijf, maar wel de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring van het goed na omzetting als uit het witwasmisdrijf voortkomende vermogensvoordelen (2)(3). (1) Zoals toepasselijk vóór de wijziging ervan bij wet van 10 mei 2007. (2) Het arrest oordeelt dat de rechter lastens eenzelfde dader voor eenzelfde witwasmisdrijf een goed of een goed dat daarvoor in de plaats is gekomen slechts éénmaal kan verbeurd verklaren. Vgl. met de situatie van vervolging van dezelfde dader wegens het basismisdrijf en het witwasmisdrijf of bij opeenvolgende witwasverrichtingen, Cass. 4 september 2007, AR P.07.0219.N, AC 2007, nr. 381 en Cass. 11 december 2007, AR P.07.0305.N, AC 2007, nr. 626; Cass. 10 september 2014, AR P.14.0475.F, AC 2014, nr. 506 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2014, nr. 506; F. VAN VOLSEM, "De bijzondere verbeurdverklaring", in P. WAETERINCKX, F. VAN VOLSEM en F. DERUYCK (eds.), Strafrecht in onderneming, Antwerpen, Intersentia, 2016, p. 829-830, nr. 146 en p. 857, nr. 238-239; V. TRUILLET, "Confiscations en matière de blanchiment", Rev.dr.pén. 2015, 1081; F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, RPDB, Brussel, Bruylant, 2015, p. 42-43, nr. 72 en p. 47-48, nr. 84. (3) V. TRUILLET, "Confiscations en matière de blanchiment", Rev.dr.pén. 2015, 1083; M. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel en le blanchiment", in H. BOSLY en C. DE VALKENEER (eds.), Les infractions contre les biens, Brussel, Larcier, 2016, 593; Cass. 10 september 2014, AR P.14.0475.F, nr. 506 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2014, nr. 506. In zijn conclusies schrijft advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH dat er in hoofde van éénzelfde dader geen cumul van de verbeurdverklaringen mogelijk is en dat "Dans ce dernier cas, en raison de son caractère obligatoire, seule la confiscation de l'objet du blanchiment devrait être prononcée à charge de cette personne"; zie ook F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, RPDB, Brussel, Bruylant, 2015, p. 48, nr. 84; M. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel en le blanchiment", in H. BOSLY en C. DE VALKENEER (eds.), Les infractions contre les biens, Brussel, Larcier, 2016, 592-593. Er dient hierbij te worden vermeld dat deze rechtsleer betrekking heeft op de bijzondere verbeurdverklaring van het voorwerp van het witwasmisdrijf na de wetgeving van 10 mei 2007. AW

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring op grond van een witwasmisdrijf - Facultatieve verbeurdverklaring van het goed na omzetting, als vermogensvoordeel uit het witwasmisdrijf, desgevallend bij equivalent - Draagwijdte

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring op grond van een witwasmisdrijf - Verplichte verbeurdverklaring van het goed dat is omgezet als voorwerp van het misdrijf welke niet bij equivalent kan worden bevolen - Draagwijdte

---

P.18.0052.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.2 AC nr. ...

Artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek dat inhoudt dat de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, van dat wetboek door de rechter in elk geval wordt uitgesproken, maar slechts voor zover zij door de procureur des Konings schriftelijk wordt gevorderd, strekt ertoe voor de vonnisrechter een debat over de facultatieve verbeurdverklaring te organiseren opdat de beklaagde zijn recht van verdediging kan uitoefenen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit het misdrijf verkregen - Schriftelijke vordering van de procureur des Konings - Doel

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste lid Strafwetboek

De strafrechter oordeelt onaantastbaar wie de werkelijke eigenaar is van de zaken die het voorwerp uitmaken van de bewezen verklaarde witwasmisdrijven, zonder noodzakelijk gebonden te zijn door formele vennootschapsstructuren en de afscheiding van vermogens die daar eventueel uit volgt; het Hof gaat wel na of de strafrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwasmisdrijf - Voorwerp - Eigenaar - Beoordeling door de rechter - Aard

- Artt. 42, 1°, en 505, derde lid Strafwetboek

Wanneer een beklaagde de schuldvordering van een derde terugbetaalt door middel van een witwasmisdrijf, is het aan die derde toegekomen bedrag voor die beklaagde een vermogensvoordeel uit die witwashandeling, bestaande in de vermindering van zijn schuld.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel uit witwasmisdrijf - Toepassing

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste lid Strafwetboek

Wanneer het openbaar ministerie de verbeurdverklaring van een zaak als voorwerp van het witwasmisdrijf vordert en de rechter oordeelt dat die zaak in werkelijkheid een vermogensvoordeel uit dat misdrijf is, kan de rechter de verbeurdverklaring van die zaak als vermogensvoordeel uitspreken zonder dat daarvoor een nieuwe of andere vordering van het openbaar ministerie is vereist aangezien de beklaagde zich in dat geval immers heeft kunnen verweren op de verbeurdverklaring en hij voor zijn verdere verweer ermee rekening dient te houden dat die verbeurdverklaring kan worden uitgesproken op een andere juridische grondslag.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vordering tot verbeurdverklaring van een zaak als voorwerp van het misdrijf - Rechter die oordeelt dat die zaak een vermogensvoordeel is van dat misdrijf - Nieuwe vordering van het openbaar ministerie - Vereiste

- Artt. 42, 1°, 42, 3°, en 43bis, eerste lid Strafwetboek

P.18.0391.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 505, derde lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij wet van 10 mei 2007, wordt het voorwerp van het misdrijf witwassen verbeurdverklaard, zelfs als het geen eigendom van de veroordeelde is, zonder dat die verbeurdverklaring nochtans de rechten van derden op de goederen die het voorwerp kunnen uitmaken van de verbeurdverklaring, schaadt; artikel 505, zesde en zevende lid, Strafwetboek, zoals thans van toepassing, heeft dezelfde draagwijdte en aldus sluiten die bepalingen niet uit dat de verbeurdverklaarde goederen eigendom zijn van een derde (1). (1) Cass. 13 december 2016, AR P.15.1646.N, AC 2016, nr. 724; Cass. 15 december 2015, AR P.15.1142.N, AC 2015, nr. 753; Cass. 4 maart 2014, AR P. 13.1852.N, AC 2014, nr. 170.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Misdrijf van witwassen - Voorwerp van het misdrijf - Rechten van derden op de goederen die het voorwerp uitmaken van de verbeurdverklaring - Draagwijdte

P.18.0751.F 10 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181010.8 AC nr. 543

De rechter die ten gunste van een beklaagde de opschorting van de uitspraak van de veroordeling beveelt en die hem daarnaast tot de bijzondere verbeurdverklaring van een rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordeel veroordeelt, kan, wanneer hij vaststelt dat de redelijke termijn is overschreden waarbinnen over de strafvordering uitspraak moet worden gedaan, de niet-naleving van die procedurele waarborg bestraffen door een straf van verbeurdverklaring op te leggen waarvan het bedrag lager is dan het bedrag dat hij zou hebben vastgesteld zo de duur van de strafvordering de redelijke termijn niet zou hebben overschreden (1). (1) Zie Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509, §§ 35-36: "Indien de redelijke termijn voor de berechting is overschreden, moet de rechter in de regel een straf uitspreken die daadwerkelijk en op een meetbare wijze verminderd is ten opzichte van de straf die hij had kunnen opleggen indien de redelijke termijn niet overschreden was; wanneer de wet voor het bewezen verklaarde feit, een gevangenisstraf, een geldboete en de verbeurdverklaring van wederrechtelijk verkregen vermogensvoordelen oplegt en de rechter wegens de overschrijding van de redelijke termijn een straf uitspreekt die lager is dan deze die hij zonder die overschrijding zou hebben uitgesproken, kan hij ofwel de gevangenisstraf, ofwel de geldboete, ofwel de verbeurdverklaring, of twee daarvan of alle drie verminderen; hij is in dit geval evenwel niet verplicht zowel de gevangenisstraf en de geldboete als de verbeurdverklaring te verminderen" (samenvatting); Cass. 4 oktober 2005, AR P.05.0675.N, AC 2005, nr. 477; Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.0807.F, AC 2001, nr. 550; wat het begrip redelijke termijn betreft, bedoeld in artikel 6.1 EVRM, zie Cass. 20 maart 2000, AR S.99.0163.N, AC 2000, nr. 191.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Duur van de vervolging - Redelijke termijn - Overschrijding

- Artt. 42 en 43bis Strafwetboek
- Art. 21ter, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0218.N 9 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181009.1 AC nr. ...

Uit de samenhang van de bepalingen van de artikelen 42, 3°, 505, eerste lid, 2°, en zevende lid Strafwetboek volgt dat de vermogensvoordelen die meerdere beklaagden ontvangen, kopen, ruilen of om niet ontvangen, bezitten, bewaren of beheren, ofschoon zij op het ogenblik van de aanvang van deze handelingen, de oorsprong van die zaken kenden of moesten kennen als voorwerp van het eerste witwasmisdrijf moeten verbeurdverklaard worden ten aanzien van alle deelnemers; worden die zaken niet aangetroffen in het vermogen van de veroordeelde dan gaat de rechter over tot een raming van de geldwaarde ervan en heeft de verplichte verbeurdverklaring betrekking op een geldbedrag waarbij dat geldbedrag dat elke veroordeelde deelnemer moet dragen, verplicht zo gematigd wordt dat het in verhouding staat tot de mate waarin hij bij het witwasmisdrijf betrokken was en de rechter onaantastbaar oordeelt aan de hand van de gegevens van het strafdossier over de mate van betrokkenheid van de veroordeelde bij dat witwasmisdrijf.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen als voorwerp van misdrijf van witwassen - Zaken niet aangetroffen in het vermogen van de veroordeelde - Raming van de geldwaarde door de rechter - Verplichte verbeurdverklaring ten aanzien van alle deelnemers

P.18.0276.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.7 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters overeenkomstig de artikelen 42, 3° en 43bis van het Strafwetboek de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring bevelen van vermogensvoordelen, moeten zij nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen vermelden waarom zij die bijkomende straf opleggen, alsook de maat ervan rechtvaardigen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Bijzondere motiveringsplicht

- Artt. 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.18.0281.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.5 AC nr. ...

Noch artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek noch enige andere wetsbepaling verplicht de rechter om de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen voor bewezen verklaarde telastleggingen te beperken tot de in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie voor die telastleggingen vermelde goederen of bedragen en het staat aan de rechter om op basis van de aan de tegenspraak onderworpen gegevens van het strafdossier te bepalen welke die vermogensvoordelen en hun geldwaarde zijn en deze hetzij in natura hetzij bij equivalent verbeurd te verklaren; deze regel houdt geen schending in van artikel 6.1 of 6.3 EVRM noch een miskenning van het recht van verdediging aangezien de beklaagde weet voor welke telastleggingen de bijzondere verbeurdverklaring wordt gevorderd en hij kennis heeft van de feitelijke gegevens in het strafdossier waarop de rechter de verbeurdverklaring kan steunen en hij hierover dan ook tegenspraak kan voeren (1). (1) Cass. 2 maart 2010 AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141, zie ook J. ROZIE, "De schriftelijke ontnemingsvordering: een maat voor niets", noot onder dit arrest, NC 2010, (131) 133 die uit dit arrest afleidt dat een schriftelijke ontnemingsvordering van ongeacht welk bedrag aanleiding kan geven tot een bijzondere verbeurdverklaring van enig ander bedrag. In dezelfde zin E. FRANCIS, "De schriftelijke vordering van het openbaar ministerie als voorwaarde voor de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen", noot onder Cass. 13 november 2007, NC 2008, (203) 206, AR P.07.0929.N, AC 2007, nr. 547.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Draagwijdte

P.18.0350.F 12 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180912.2 AC nr. ...

De vereiste van een schriftelijke vordering voor de facultatieve verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen is aan geen enkele bijzonder vormvereiste onderworpen; de artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek verbieden niet dat het geschrift tot stand komt door het proces-verbaal van de rechtszitting dat op regelmatige wijze de inhoud van de mondelinge vordering van het openbaar ministerie tot verbeurdverklaring vaststelt (1). (1) Zie Cass. 23 november 2010, AR P.10.1371.N, AC 2010, nr. 689, §20, NC 2012, p. 220, noot F. VAN DOOREN, “Schriftelijke of mondelinge ontnemingsvordering?”; Fr. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, “Saisie et confiscation en matière pénale”, RPDB. 2015, nr. 114 en noot 196.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensbestanddelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Voeging aan de rechtspleging - Vorm

- Artt. 42, 3°, en 43, eerste lid Strafwetboek

P.17.1215.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.3 AC nr. ...

Artikel 236, tweede lid, Sociaal Strafwetboek, dat een bijzondere vorm is van de in artikel 44 Strafwetboek vermelde teruggave, beoogt de sporen van het misdrijf uit te wissen via de betaling van de onrechtmatig ontvangen bedragen en artikel 42, 3°, Strafwetboek beoogt het als bijkomende en facultatieve straf ontnemen van door een misdrijf verkregen illegale vermogensvoordelen; indien de strafrechter vaststelt dat de door een beklaagde onrechtmatig ontvangen bedragen als bedoeld door de artikelen 233, § 1, 3° en 236, tweede lid, Sociaal Strafwetboek, rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen uitmaken welke werden in beslag genomen, dan volgt uit de samenhang tussen de voormelde wetsbepalingen dat de rechter de teruggave van die inbeslaggenomen gelden moet bevelen aan de betrokken sociale zekerheidsinstelling, onverminderd de veroordeling tot betaling van verwijlinteresten op de onrechtmatig ontvangen bedragen en waaruit verder volgt dat aangezien de rechtstreeks verkregen vermogensvoordelen de veroordeelde zijn ontnomen, lastens hem voor die vermogensvoordelen geen bijzondere verbeurdverklaring op grond van artikel 42, 3° en 43bis, tweede lid, Strafwetboek kan worden uitgesproken.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

De plaats of het opschrift van een wettelijke bepaling heeft als dusdanig geen normatieve waarde zodat het loutere feit dat de overige paragrafen van artikel 43quater Strafwetboek betrekking hebben op de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen, niet inhoudt dat ook de verbeurdverklaring op basis van paragraaf 4 hiertoe beperkt is; noch uit de tekst van artikel 43quater, § 4, Strafwetboek, noch in het licht van de wetsgeschiedenis en de doelstellingen van de wetgever kan worden afgeleid dat de verbeurdverklaring van het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie beperkt is tot vermogensvoordelen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 43quater, § 4, Strafwetboek

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 43quater, § 4, Strafwetboek blijkt dat die bepaling een bijzondere toepassing is van artikel 42, eerste lid, Strafwetboek, dat voorziet in de verplichte verbeurdverklaring van het instrument van het misdrijf en dat via artikel 43quater, § 4, Strafwetboek de wetgever dit begrip wilde verbijzonderen tot fondsen of andere activa waarvan het duidelijk is dat zij bestemd zijn om te dienen voor de activiteiten van een criminele organisatie waarbij de wet, anders dan voor sommige andere vormen van verbeurdverklaring, geen verdere beperkingen brengt aan in verband met bijvoorbeeld de eigendom of oorsprong van de goederen, maar wel stelt dat geen afbreuk kan worden gedaan aan de rechten van derden te goeder trouw zodat aldus deze verbeurdverklaring betrekking heeft op elk goed dat ter beschikking staat van de criminele organisatie voor de uitoefening van haar activiteiten, onverminderd de rechten van derden te goeder trouw; hieruit volgt dat artikel 43quater, § 4, Strafwetboek voor al degenen op wie ze toepasselijk is, kennelijk voldoende nauwkeurig is en dat zij de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR klaarblijkelijk niet schendt.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 43quater, § 4, Strafwetboek - Begrip

---

P.17.0083.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.2 AC nr. ...

Alle in artikel 42, 3°, Strafwetboek vermelde vermogensvoordelen komen gelijkelijk in aanmerking voor de verbeurdverklaring, zonder dat die bepaling een orde van voorrang bepaalt; die omstandigheid doet geen afbreuk aan de evenredigheid van de verbeurdverklaring van die vermogensvoordelen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Orde van voorrang - Evenredigheid

- Art. 42, 3° Strafwetboek

Artikel 4, tweede lid, Subsidiefraudebesluit dat bepaalt dat de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42 Strafwetboek altijd wordt uitgesproken, is ook van toepassing op de vermogensvoordelen bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek en hun geldelijke tegenwaarde bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, van dat wetboek zodat de rechter dan ook verplicht is de verbeurdverklaring te bevelen van die vermogensvoordelen wanneer zij voortspruiten uit de misdrijven bepaald in het Subsidiefraudebesluit en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bijgevolg niet van toepassing is op die verbeurdverklaring.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Subsidiefraudebesluit - Bijzondere motiveringsplicht - Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

- Art. 4, tweede lid KB 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42 en 43bis Strafwetboek

Artikel 4, tweede lid, Subsidiefraudebesluit, dat bepaalt dat de bijzondere verbeurdverklaring toepasselijk op de zaken bedoeld in artikel 42 Strafwetboek altijd wordt uitgesproken, is ook van toepassing op de vermogensvoordelen en de geldwaarde bedoeld in de artikelen 42, 3° en 43bis, tweede lid, Strafwetboek, zodat de rechter verplicht is de verbeurdverklaring te bevelen van die vermogensvoordelen en geldwaarde wanneer zij voortspruiten uit de misdrijven bepaald in het Subsidiefraudebesluit.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Subsidiefraude - Verplichting - Omvang - Gevolg

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die de vermogensvoordelen per equivalent verbeurdverklaart, niet nader te motiveren waarom hij oordeelt dat aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek is voldaan.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring bij equivalent - Redengeving

De rechter die oordeelt dat een verbeurd te verklaren vermogensvoordeel voortspruit uit misdrijven waaraan hij verschillende beklaagden schuldig verklaart, dient, bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, de grondslag voor de verdeling van dat vermogensvoordeel onder die beklaagden niet bijzonder te motiveren.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verschillende beklaagden - Verdeling - Redengeving

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De rechter die oordeelt dat een verbeurd te verklaren vermogensvoordeel voortspruit uit misdrijven waaraan hij verschillende beklaagden schuldig verklaart, oordeelt onaantastbaar in welke mate hij dat vermogensvoordeel onder die beklaagden verdeelt; hij dient dat vermogensvoordeel niet te verdelen in de mate dat het tot het vermogen van elke beklaagde is getreden, maar kan de verdeling steunen op de mate van de betrokkenheid van elke beklaagde bij deze misdrijven omdat die verdeling deel uitmaakt van de beslissing over de strafmaat waarbij de rechter alle aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens over de bewezen verklaarde misdrijven en de persoonlijkheid van de beklaagden mag betrekken (1). (1) Cass. 13 december 2016, AR P.15.1117.N, AC 2016, nr. 714.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verschillende beklaagden - Verdeling - Beoordeling door de rechter - Aard

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verschillende beklaagden - Verdeling

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

De rechter oordeelt onaantastbaar of een bewezen verklaard misdrijf voor een beklaagde vermogensvoordelen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek heeft opgeleverd (1) en welk daarvan het bedrag is (2); in voorkomend geval kan de rechter de geldwaarde ervan ramen overeenkomstig artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek en kan hij dit bedrag in billijkheid bepalen. (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0084.F, AC 2003, nr. 516 met concl. van advocaat-generaal SPREUTELS. (2) Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006, nr. 441 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Raming

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Opdat de verbeurdverklaring van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek vermelde vermogensvoordelen of van de in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek bedoelde geldwaarde daarvan kan worden uitgesproken tegen degene die als dader, mededader of medeplichtige wordt veroordeeld voor het misdrijf dat de vermogensvoordelen heeft voortgebracht, is niet vereist dat die vermogensvoordelen zijn eigendom zijn of in zijn vermogen zijn toegetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt; die verbeurdverklaring kan immers worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat hij uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven (1). (1) Cass. 12 november 2013, AR P.12.1744.N, AC 2013, nr. 597.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Bestemming

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Een vermogensvoordeel is uit een misdrijf verkregen indien er een oorzakelijk verband bestaat tussen dat misdrijf en het in aanmerking genomen vermogensvoordeel (1); de wet onderwerpt de verbeurdverklaring van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken niet aan de voorwaarde dat de dader van het misdrijf, door het plegen ervan, de bedoeling had zich te verrijken of zich effectief verrijkt heeft (2); die straf kan worden toegepast, bij wijze van rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen, op alle goederen en waarden die de dader van het misdrijf door het plegen ervan heeft verkregen, ongeacht het gevolgde opzet, het voordeel dat hij eruit heeft gehaald of de bestemming die hij later aan die zaken heeft gegeven (3). (1) Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0201.N, AC 2011, nr. 255; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18. (2) Het Hof had reeds gezegd dat "de verrijking van de veroordeelde niet noodzakelijk [is] voor de maatregel van verbeurdverklaring die toepasselijk is op de zaken die in artikel 42, 3°, Sw. zijn bedoeld." (Cass. 9 mei 2007, AR P.06.1673.F, AC 2007, nr. 239; zie Cass. 12 november 2013, AR P.12.1744.N, AC 2013, nr. 597). (3) Cass. 9 mei 2007, AR P.06.1673.F, AC 2007, nr. 239. Immers, "artikel 42, 3° Strafwetboek heeft betrekking op elk voordeel dat door het plegen van een misdrijf is verkregen; om dit voordeel te ramen is de rechter niet verplicht het nettobedrag ervan vast te leggen". (Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006, nr. 441 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, Bruylant, 2015, pp. 26-32). Met andere woorden kan de rechter als grond voor de raming van die vermogensvoordelen het door het misdrijf voortgebrachte bruto-zakencijfer nemen zonder acht te slaan op de netto-"winst" die overblijft na aftrek van de kosten; "Als voorbeelden van dit type voordelen kan men het loon van een huurdoder vermelden, het product (in de gebruikelijke betekenis van het woord) van wapen- of drughandel, de prijs van de corruptie, losgeld dat voor een ontvoering wordt betaald, winsten uit de onrechtmatige exploitatie van een activiteit die aan een administratieve toelating is onderworpen, inkomsten uit een loterij of slijterij zonder vergunning, of nog, huurgelden ontvangen ten gevolge van een milieumisdrijf, ..." (Concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Cass. 27 september 2016, voormeld). (M.N.B.)

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel - Begrip - Verrijking of opzet om zich te verrijken

- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.17.0339.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.3 AC nr. 707

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie moet de rechter, bij het bepalen van de omvang van de door een misdrijf opgeleverde vermogensvoordelen, de door hem gehanteerde ramings- of berekeningswijze niet nader motiveren.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Facultatieve bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen die niet meer in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen - Berekeningswijze van de vermogensvoordelen - Redengeving

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel belet de beslissing over de omvang van de door een misdrijf opgeleverde vermogensvoordelen met redenen te omkleden door verwijzing naar een tijdens het opsporingsonderzoek afgelegde verklaring die beschikbaar is voor alle partijen; de rechter is niet verplicht de inhoud van een dergelijke verklaring in zijn beslissing op te nemen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Facultatieve bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen die niet meer in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen - Bepalen van de omvang door de rechter - Redengeving - Toepassing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.16.1014.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.2 AC nr. 565

Artikel 67 Kansspelwet bevat een eigen en volledige regeling voor de verbeurdverklaring van de in dat artikel opgesomde zaken die in de plaats komt van de gemeenrechtelijke regels inzake de verbeurdverklaring van de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf en die uit het misdrijf voortkomen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Kansspelwet - Artikel 67 - Toepassingsgebied - Bestaanbaarheid met de gemeenrechtelijke regeling

- Art. 67 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers
- Artt. 42, 1° en 2°, en 43 Strafwetboek

De verbeurdverklaring bedoeld in artikel 67 Kansspelwet is niet enkel een straf, maar ook een beveiligingsmaatregel zodat de strafrechter verplicht is de verbeurdverklaring van de in dat artikel opgesomde zaken te bevelen van zodra hij vaststelt dat het misdrijf is gepleegd, ook indien hij de beklaagde vrijspreekt of het verval van de strafvordering vaststelt; die zaken hoeven geen eigendom van de beklaagde te zijn en zij moeten evenmin in beslag zijn genomen (1). (1) Zie: Cass. 23 december 1986, AR 714, AC 1986-1987, nr. 256.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Kansspelwet - Artikel 67 - Aard van de verbeurdverklaring

- Art. 67 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers
- Artt. 42, 1° en 2°, en 43 Strafwetboek

De verbeurdverklaring van de illegale vermogensvoordelen die zijn verkregen ingevolge de onwettige exploitatie van een kansspelinrichting wordt overeenkomstig artikel 69 Kansspelwet geregeld door de artikelen 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid, Strafwetboek; bijgevolg is die verbeurdverklaring niet beperkt tot enkel de inzetten bij het spel die als identificeerbare objecten zijn teruggevonden en kan zij per equivalent worden uitgesproken.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Illegale vermogensvoordelen verkregen ingevolge de onwettige exploitatie van een kansspelinrichting - Grondslag

- Art. 69 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers
- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid Strafwetboek

P.17.0848.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.8 AC nr. 543

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite de draagwijdte te beoordelen van de door een appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven grieven, maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; wanneer blijkt dat het openbaar ministerie een grievenformulier heeft ingediend waarop voor elk van de verweerders de rubriek strafmaat was aangekruist, volgt daaruit dat het openbaar ministerie aangaf met betrekking tot de verweerders de wijziging na te streven van de beslissingen van het bestreden vonnis met betrekking tot de strafmaat, wat alle beslissingen met betrekking tot het opleggen of niet-opleggen van hoofd-, bijkomende en vervangende straffen of modaliteiten van die straffen inhoudt aangezien van een appellant die de rubriek strafmaat aankruist, niet kan worden verwacht dat hij ook de afzonderlijke rubriek bijzondere verbeurdverklaring aankruist, vermits zulks dubbel gebruik zou uitmaken met de aangekruiste rubriek strafmaat.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Hoger beroep - Strafzaken - Grievenformulier - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Aankruisen van de rubriek strafmaat - Draagwijdte

P.16.0699.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.2 AC nr. 481

Krachtens artikel 42, 3°, Strafwetboek wordt de bijzondere verbeurdverklaring toegepast op de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, op de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en op de inkomsten uit de belegde voordelen en de rechter bepaalt onaantastbaar de omvang van de bedoelde vermogensvoordelen; de omstandigheid dat die vermogensvoordelen bestaan uit bedragen die onrechtmatig niet werden betaald aan een derde die de betaling ervan niet meer kan vorderen wegens verjaring, belet niet dat die bedragen steeds vermogensvoordelen zijn en kunnen worden verbeurd verklaard (1). (1) Zie Cass. 22 november 2006, AR P.06.0953.F, AC 2006, nr. 588: het Hof oordeelde hier dat de ambtshalve veroordeling tot betaling van de bij artikel 35 RSZ-Wet (thans opgeheven door het Sociaal strafwetboek) voorziene bedragen geen straf was maar een maatregel van burgerrechtelijke aard die vereiste dat de niet betaalde bijdragen nog verschuldigd waren en dus niet verjaard overeenkomstig artikel 42 RSZ - Wet. Het huidig cassatiearrest betreft evenwel een veroordeling tot een bijkomende straf. Thans is in de ambtshalve veroordeling tot betaling van de achterstallige bijdragen voorzien bij artikel 236 Sociaal Strafwetboek, zoals vervangen bij wet van 29 februari 2016.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Onrechtmatig niet betaalde bedragen - Geen terugvordering mogelijk wegens verjaring - Draagwijdte

P.17.0282.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.4 AC nr. 465

De schuldigverklaring aan de witwasmisdrijven van artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek vereist dat de illegale herkomst of oorsprong van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken en de door de dader vereiste kennis daarvan bewezen zijn, zonder dat de rechter het precieze misdrijf moet kennen waaruit die zaken voortkomen, op voorwaarde dat hij op grond van feitelijke gegevens elke legale herkomst of oorsprong daarvan kan uitsluiten, bijgevolg dient de rechter dan ook niet te preciseren uit welk misdrijf de witgewassen vermogensvoordelen voortspruiten (1). (1) Zie: Cass. 19 september 2006, AR P.06.0608.N, AC 2006, nr. 425; Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr. 213.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen rechtstreeks uit misdrijf verkregen - Kennis van de illegale herkomst of oorsprong - Draagwijdte - Voorwaarde

- Artt. 42, 3°, en 505 eerste lid, 2°, 3° en 4° Strafwetboek

P.15.0817.N 20 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.2 AC nr. 402

Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering houdt voor het openbaar ministerie de ambtsverplichting in om personen die geen procespartij zijn in de betrokken zaak of aanleg, maar die volgens de gegevens van het strafdossier het risico lopen om de eventueel lastens een procespartij te bevelen verbeurdverklaring te moeten ondergaan omdat die verbeurdverklaring slaat op goederen waarop zij een rechtmatig bezit hebben, op de hoogte te brengen van de rechtszitting waarop de zaak wordt behandeld om daar hun recht van verdediging te kunnen uitoefenen; het feit dat het openbaar ministerie die bepaling niet naleeft, heeft voor de rechter evenwel niet tot gevolg dat hij in de voor hem aanhangige zaak geen uitspraak mag doen tegenover de procespartijen, noch dat zijn beslissing nietig is ingevolge schending van enige verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling, dan wel miskenning van enig algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Zie E. FRANCIS, Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken, T. Strafr. 2011, (306) 320.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Openbaar ministerie - Ambtsverplichting

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Openbaar ministerie - Ambtsverplichting - Niet-naleving

P.16.0484.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.5 AC nr. ...

De bepaling van artikel 43bis Strafwetboek vereist enkel met betrekking tot in België gelegen onroerende goederen dat de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie strekkende tot verbeurdverklaring van een onroerend goed, het voorwerp uitmaakt van een hypothecaire inschrijving; die inschrijving is niet mogelijk voor in het buitenland gelegen onroerende goederen (1). (1) J. ROZIE en P. WAETERINCKX , Actualia verbeurdverklaring (2010-2015): alles stroomt, niets is blijvend, NC 2015, p. 404-406, nr. 44-48 (46 in fine) en de daar in voetnoot aangehaalde parlementaire wetsgeschiedenis.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Hypothecaire inschrijving - Draagwijdte

De verbeurdverklaring van een onroerend goed vereist als dusdanig niet dat dit goed voorafgaandelijk in beslag is genomen en bijgevolg evenmin dat aan de vereisten van artikel 35bis Wetboek van Strafvordering is voldaan.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Voorwaarden

P.16.1099.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5 AC nr. ...

Artikel 352 Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op goederen die overeenkomstig artikel 35ter Wetboek van Strafvordering per equivalent in beslag zijn genomen.; indien de rechter die de verbeurdverklaring per equivalent uitspreekt de teruggave van die goederen of de opheffing van het beslag op die goederen zou bevelen, zou hij de finaliteit van het beslag tenietdoen (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5;E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Draagwijdte - Teruggave van de in beslag genomen voorwerpen

De verbeurdverklaring per equivalent zoals bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek is een straf die erin bestaat dat de rechter de beklaagde veroordeelt tot betaling van een geldsom die volgens de raming van de rechter overeenstemt met de waarde van de niet in het vermogen van de veroordeelde te vinden vermogensvoordelenen en die geldsom is verhaalbaar op het ganse vermogen van de veroordeelde; het beslag per equivalent zoals bedoeld in artikel 35ter Wetboek van Strafvordering is een beslag op enig welk vermogensbestanddeel dat in de regel toebehoort aan de beklaagde en dat strekt ertoe de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring per equivalent te waarborgen indien de veroordeelde hieraan niet vrijwillig voldoet (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5; E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Draagwijdte

Krachtens de artikelen 197 en 197bis Wetboek van Strafvordering staat de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring, met inbegrip van de verbeurdverklaring per equivalent, aan het openbaar ministerie en de vonnisrechter heeft geen rechtsmacht om zich over die tenuitvoerlegging uit te spreken of erop te anticiperen; hieruit volgt dat de vonnisrechter evenmin rechtsmacht heeft om het beslag op die goederen te handhaven tot zekerheid van de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring per equivalent die hij beveelt (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5;E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring - Rechtsmacht van de vonnisrechter - Draagwijdte

P.14.1698.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.1 AC nr. ...

De rechter die op grond van de artikelen 42, 1° en 43 Strafwetboek voorwerpen wil verbeurd verklaren, dient vast te stellen dat die zaken eigendom zijn van de veroordeelde (1). (1) Cass. 12 januari 2000, AR P.99.1189.F, AC 2000, nr. 23.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Zaken die gediend hebben tot het plegen van het misdrijf - Vaststelling van de wettelijke voorwaarden

P.15.1117.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.6 AC nr. ...

De beslissing van de strafrechter over de hoofdelijke gehoudenheid van beklaagden tot betaling van schadevergoeding aan de burgerlijke partij is vreemd aan de beslissing van die rechter over de verdeling van het verbeurdverklaarde vermogensvoordeel onder deze beklaagden vermits het hier gaat over onderscheiden beslissingen met een andere rechtsgrond; de rechter die oordeelt dat een verbeurd te verklaren vermogensvoordeel voortspruit uit misdrijven waaraan hij verschillende beklaagden schuldig verklaart, oordeelt onaantastbaar in welke mate hij dat vermogensvoordeel onder die beklaagden verdeelt en hij dient dat vermogensvoordeel niet te verdelen op grond van de benadeling die elk van deze misdrijven aan de burgerlijke partij heeft veroorzaakt, maar kan de verdeling steunen op de mate van de betrokkenheid van elke beklaagde bij deze misdrijven vermits die verdeling deel uitmaakt van de beslissing over de strafmaat waarbij de rechter alle aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens over de bewezen verklaarde misdrijven en de persoonlijkheid van de beklaagden mag betrekken (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1970.N, AC 2014, nr. 604.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring van een hoofdsom - Schadevergoeding ten bedrage van dezelfde hoofdsom - Hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagden tot de schadevergoeding - Verdeling van het verbeurdverklaarde vermogensvoordeel onder de beklaagden - Rechtsgrond - Draagwijdte

Verbeurdverklaring en schadevergoeding hebben een onderling verschillende rechtsgrond aangezien de verbeurdverklaring een straf is die ertoe strekt aan de veroordeelde een leed op te leggen als sanctie voor een door de strafwet verboden gedraging, terwijl schadevergoeding strekt tot het herstel van het door een onrechtmatige daad veroorzaakte nadeel aan het slachtoffer en zodoende van burgerrechtelijke aard is; het feit dat de rechter een beklaagde veroordeelt tot schadevergoeding aan de burgerlijke partij, verplicht hem dan ook niet tot een bijkomende motivering over het nut van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen lastens die beklaagde en het feit dat de schadevergoeding en de verbeurdverklaring dezelfde hoofdsom tot voorwerp hebben, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring van een hoofdsom -

Schadevergoeding ten bedrage van dezelfde hoofdsom - Rechtsgrond - Motivering - Draagwijdte

P.15.1646.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.8 AC nr. ...

Artikel 505, derde lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan door de wet van 10 mei 2007, vereist niet dat de verbeurd te verklaren goederen, voorwerp van het misdrijf witwassen, tot het vermogen van de veroordeelde behoren, maar laat enkel toe dat derden krachtens hun rechtmatig bezit aanspraken op die goederen doen gelden; onder derden zijn hier te verstaan, alle personen die niet werden veroordeeld voor het witwasmisdrijf of een eraan ten grondslag liggend misdrijf (1). (1) Zie: Cass. 14 januari 2004, AR P.03.1185.F, AC 2004, nr. 20 met concl. advocaat-generaal Loop; Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1852.N, AC 2014, nr. 170; Cass. 15 december 2015, AR P.15.1142.N, AC 2015, nr. 753.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwasmisdrijf - Voorwerp van het misdrijf - Bijzondere verbeurdverklaring - Vereiste - Rechten van derden - Derden

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van goederen lastens een beklaagde - Verzet door een als beklaagde aanwezige andere procespartij - Ontvankelijkheid

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring - Aanspraak op die goederen door een derde

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring - Aanspraak op die goederen door een derde - Tussenkomst of aanwezigheid in de procedure

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring - Aanspraak van derden - Ambtshalve onderzoek

De mogelijkheid voor een als beklaagde aanwezige procespartij om verzet te doen tegen een beslissing die lastens een andere beklaagde goederen verbeurdverklaart, hangt enkel af van de vraag of die procespartij in loop van de procedure aanspraken op deze goederen heeft doen gelden en wanneer dat niet het geval is, dan is de vermelde beslissing ten aanzien van die procespartij bij verstek gewezen; het feit dat zij zich in de procedure effectief heeft verdedigd als beklaagde en dat het vonnis of arrest tegenover haar in die hoedanigheid op tegenspraak is uitgesproken, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van goederen lastens een beklaagde - Verzet door een als beklaagde aanwezige andere procespartij - Ontvankelijkheid

De rechter dient niet ambtshalve de mogelijke aanspraken te onderzoeken op de verbeurd te verklaren goederen van derden die niet voor hem verschijnen, ook al gaat het om personen die reeds in een andere hoedanigheid in de procedure aanwezig zijn (1). (1) Zie concl. OM; Zie: Cass. 15 december 2015, AR P.15.1142.N, AC 2015, nr. 753.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring - Aanspraak van derden - Ambtshalve onderzoek

Om zijn aanspraken te doen gelden op goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring en de rechtmatigheid van zijn bezit op die goederen aan te tonen, kan een derde tussenkomen in elke stand van de procedure en kan hij, ongeacht of hij reeds procespartij is, rechtsmiddelen aanwenden tegen de beslissing die een goed verbeurdverklaart waarop hij aanspraken doet gelden; is een derde reeds in een andere hoedanigheid procespartij in de procedure waarin dat goed dreigt te worden verbeurdverklaard, dan volstaat het dat hij de rechter kennis geeft van het feit dat hij aanspraken op dat goed doet gelden; uit de hoedanigheid of bijkomende hoedanigheid die de derde ingevolge die tussenkomst, dat rechtsmiddel of die kennisgeving verkrijgt, volgt de verplichting voor de vonnisrechter om de aanspraken van die derde in feite en in rechte te onderzoeken en voor het Hof om de wettigheid van de verbeurdverklaring na te gaan (1). (1) Zie concl. OM; Cass. 15 december 2015, AR P.15.1142.N, AC 2015, nr. 753.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring - Aanspraak

op die goederen door een derde - Tussenkomst of aanwezigheid in de procedure

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring - Aanspraak op die goederen door een derde

P.16.0199.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.4 AC nr. ...

De beklaagde die veroordeeld is tot een straf van verbeurdverklaring, die niet opkomt tegen de wettigheid van de beslissing tot verbeurdverklaring zelf, heeft geen belang bij de betwisting van de wettigheid en de regelmatigheid van de beslissing tot toewijzing van de verbeurdverklaarde sommen aan de curator van de gefailleerde vennootschap, aangezien die verbeurdverklaring tot gevolg heeft dat die goederen zijn vermogen verlaten door de eigendom ervan over te dragen aan de Openbare Schatkist of aan de burgerlijke partij (1). (1) Zie F. Lugentz en D. Vandermeersch, "Saisie et confiscation en matière pénale" in RPDB, Brussel, Bruylant, 2005, 76-77.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Cassatieberoep - Middel aangevoerd door de beklaagde - Middel dat niet opkomt tegen de wettigheid van de beslissing tot verbeurdverklaring - Middel dat enkel opkomt tegen de toewijzing van de verbeurdverklaarde sommen aan de burgerlijke partij - Gebrek aan belang

P.16.0310.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.5 AC nr. ...

Wanneer de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uitspreekt wegens de overschrijding van de redelijke termijn, is hij niet verplicht om daarenboven de bijkomende straf van verbeurdverklaring te verminderen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring - Straf van verbeurdverklaring - Vermindering - Verplichting

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0332.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.3 AC nr. ...

Het vijfde en zesde lid van artikel 43bis Strafwetboek betreffende de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie tot verbeurdverklaring van een onroerend goed werden ingevoerd ingevolge artikel 2 van de wet van 27 november 2013 tot aanvulling van de artikelen 43bis, 382ter en 433novies van het Strafwetboek en van artikel 77sexies van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, met betrekking tot de bijzondere verbeurdverklaring; krachtens artikel 6, tweede lid, van de wet van 27 november 2013 zijn die bepalingen van toepassing op alle hangende procedures voor de strafgerechten die uitspraak doen over de verbeurdverklaring, waarvan de debatten nog niet gesloten waren op de dag van de inwerkingtreding van het voormelde artikel 6.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van een onroerend goed - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Artikel 43bis, vijfde en zesde lid, Strafwetboek - Toepassing in de tijd

- Art. 43bis, vijfde en zesde lid Strafwetboek

P.15.0124.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.1 AC nr. ...

De veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen vormt een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser, of wanneer hij, door zijn toedoen, tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren; die veroordeling maakt geen straf uit, maar is het burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1132.N, AC 2016, nr. ...

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Douane en accijnzen - Niet-overlegging van verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde - Aard

P.15.0826.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.2 AC nr. ...

De rechter die de omvang van de uit een misdrijf verkregen vermogensvoordelen bepaalt met toepassing van artikel 42, 3°, Strafwetboek, dient geen aftrek te doen van de aankoopprijs van de goederen die het misdrijf mogelijk hebben gemaakt, ongeacht of die goederen al dan niet wettelijk door de beklaagde zijn verkregen (1). (1) Zie: Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1970.N, AC 2014, nr. 604.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel uit misdrijf - Kosten verbonden aan het misdrijf - Begroting van de vermogensvoordelen

P.14.1132.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.1 AC nr. ...

De veroordeling inzake douane en accijnzen tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan is geen straf, maar een burgerrechtelijk gevolg van de veroordeling tot verbeurdverklaring (1). (1) Cass. 3 december 1860, Pas. 1860, I, 401; Cass. 4 juni 1917, Pas. 1917, I, 30; Cass. 21 september 1999, AR P.98.1346.N, AC 1999, nr. 474; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1459.N- AR P.02.1578.N, AC 2003, nr. 268; Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269; Cass. 2 september 2003, AR P.01.1494.N, AC 2003, nr. 409; Cass. 31 oktober 2006, AR P.06.0928.N, AC 2006, nr. 531; Cass. 12 februari 2008, AR P.07.1562.N, AC 2008, nr. 105; Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr.130 met concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; Cass. 29 april 2014, AR P.14.0083.N, NC 2014, 318 en noot P. WAETERINX, ' Juridische "creativiteit" ten dienste van de "kaalpluk" bij accijns- en douane fraude'; zie ook A. DE NAUW , 'Een wettelijke straf zonder wettelijke basis. De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurd verklaarde goederen bij niet-overlegging ervan in douane en accijnzen', noot onder GwH 1 december 2011, nr. 181/2011, NC 2013, 48-53; Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr...

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Douane en accijnzen - Niet-overlegging van de verbeurdverklaarde goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde - Aard van deze veroordeling

P.15.1310.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.2 AC nr. ...

Indien de wet de straf en de strafmaat aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat, is hij op grond van artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en in hoger beroep tevens op grond van artikel 211 van dat wetboek, ertoe gehouden nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen te vermelden die de keuze voor die straf en de maat ervan rechtvaardigen; die bepalingen zijn van toepassing op de verbeurdverklaring van de wederrechtelijke vermogensvoordelen bedoeld in de artikelen 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid, Strafwetboek want die verbeurdverklaring is immers een facultatieve straf en deze motiveringsverplichting belet de rechter niet het uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel in billijkheid te bepalen waartoe hij kan steunen op alle gegevens van het strafdossier die hij onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 2 maart 2010, AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141; Cass. 3 februari 2015, AR P.14.1344.N, AC 2015, nr. 82.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring van wederrechtelijke vermogensvoordelen - Begroting in billijkheid door de rechter

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

De in de artikelen 221, 222 en 261 AWDA en artikel 39 Accijnswet 1997 voorgeschreven verbeurdverklaring is verplicht door de rechter op te leggen; de rechter die desbetreffend geen keuze heeft, dient aldus niet te motiveren waarom hij deze straffen oplegt.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Douanemisdrijf - Verplicht karakter

P.16.0132.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.4 AC nr. ...

Artikel 211bis Wetboek van Strafvordering bepaalt onder meer dat eenstemmigheid vereist is voor het gerecht in hoger beroep om de tegen de beklaagde uitgesproken straffen te verzwaren; de internering van personen met een geestesstoornis is geen straf, maar een veiligheidsmaatregel die er tegelijkertijd toe strekt de maatschappij te beschermen en ervoor te zorgen dat aan de geïnterneerde persoon de zorg wordt verstrekt die zijn toestand vereist met het oog op zijn re-integratie in de maatschappij zodat het arrest dat het beroepen vonnis, dat de eiser tot een gevangenisstraf en een geldboete veroordeelt, hervormt en zijn internering gelast, geen strafverzwaring uitspreekt die eenstemmigheid vereist en er evenmin eenstemmigheid is vereist omdat het vervolgens het bedrag van de bijzondere verbeurdverklaring verhoogt (1). (1) Cass. 28 januari 2004, JLMB 2004, p. 1360.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling tot gevangenisstraf en geldboete in hoger beroep hervormd in internering - Geen strafverzwaring - Gevolg - Verhoging van het bedrag van de bijzondere verbeurdverklaring - Geen eenparigheid vereist

---

P.15.1645.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.1 AC nr. ...

Het is niet vereist dat in de vordering bedoeld in artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek de geldwaarde van de vermogensvoordelen wordt geraamd, want ingevolge de vordering tot verbeurdverklaring is de raming van de geldwaarde altijd in het debat en komt het de strafrechter toe die geldwaarde te ramen; indien in de vordering van het openbaar ministerie een bedrag is vermeld, is de rechter daardoor niet gebonden (1). (1) Cass. 13 november. 2007, AR P.07.0929.N, AC 2007, nr. 547; Cass. 11 september. 2013, AR P.13.0505.F, AC 2013, nr. 438; Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Gevolg - Opdracht van de rechter

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste lid Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Raming van de geldwaarde van de vermogensvoordelen

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste lid Strafwetboek

Indien het openbaar ministerie bij het appelgerecht een verbeurdverklaring vordert voor een hoger bedrag dan het door het openbaar ministerie in de dagvaarding gevorderde bedrag bij equivalent en dan het door de eerste rechter verbeurdverklaarde bedrag bij equivalent, is niet vereist dat de in het proces-verbaal van de rechtszitting vermelde vordering uitdrukkelijk verwijst naar artikel 43bis Strafwetboek.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Hoger beroep - Vordering die strekt tot de verbeurdverklaring van een hoger bedrag bij equivalent - Mondelinge vordering - Vermelding in het proces-verbaal van de rechtszitting - Vereisten

Uit artikel 43bis, eerste en tweede lid, Strafwetboek volgt dat de schriftelijke vordering voorafgaand aan het vonnis of arrest aan de rechtspleging moet zijn toegevoegd, zodat de beklaagde er kennis kan van nemen en zich over de gevorderde verbeurdverklaring kan verdedigen; niet is vereist dat deze schriftelijke vordering in elke aanleg wordt genomen (1). (1) Zie Cass. 16 december 2008, AR P.08.1268.N, AC 2008, nr. 735; Cass. 23 november 2010, AR P.10.1371.N, AC 2010, nr. 689; Cass. 9 juni 2015, AR P.14.0385.N, AC 2015, nr. 381.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Artikel 42,3° en 43bis, eerste lid, Strafwetboek - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Voeging aan de rechtspleging - Tijdstip

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid Strafwetboek

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Vereiste

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid Strafwetboek

P.15.1326.N 23 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160223.4 AC nr. ...

Wanneer een witwasmisdrijf bestaat in het omzetten van illegale vermogensvoordelen in andere zaken, dan zijn de door deze omzetting verkregen zaken een vermogensvoordeel dat voortkomt uit dat misdrijf en kunnen zij verbeurdverklaard worden op grond van artikel 42, 3°, Strafwetboek; een witwasmisdrijf dat niet bestaat in een dergelijke omzetting, kan evenwel geen vermogensvoordeel in de hier bedoelde zin opleveren, maar enkel zaken tot voorwerp hebben die verbeurd te verklaren zijn op grond van artikel 42, 1°, Strafwetboek (1). (1) Zie Cass. 9 september 2014, AR P.14.0447.N, AC 2014, nr. 504.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwasmisdrijf - Vermogensvoordeel - Al dan niet omzetting in andere zaken

P.14.1519.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.3 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen onttrokken aan douanetoezicht

De artikelen 220, § 1, 221, § 1, en 257, § 3, AWDA verplichten de verbeurdverklaring van de goederen die worden onttrokken aan het douanetoezicht; deze verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurd te verklaren goederen en evenmin dat de ontduiker bekend is (1). (1) Zie concl. OM.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen onttrokken aan douanetoezicht

C.14.0319.F 8 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160108.2 AC nr. ...

De beslissing om de bijzondere verbeurdverklaring niet uit te spreken bij gebrek aan een schriftelijke vordering van de procureur des Konings, is enkel verantwoord wanneer de zaken waarop ze kan worden toegepast vermogensvoordelen zijn die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, dan wel goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld of inkomsten uit die belegde voordelen (1). (1) Zie Cass. 11 september 2013, AR P.13.0505.F, AC 2013, nr. 438, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2013.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Toepassingsgebied

- Artt. 42, 3° en 43bis, eerste lid Strafwetboek

P.14.1306.N 22 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151222.2 AC nr. ...

Het feit dat de rechter bij toepassing van de artikelen 42, 3° en 43bis Strafwetboek de geldwaarde van de vermogensvoordelen ex aequo et bono kan ramen en die waarde kan verbeurdverklaren, verplicht hem niet over te gaan tot de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen waarvan hij onaantastbaar oordeelt dat zij, hoewel zij bestaan, onvoldoende te begroten zijn; ook een begroting ex aequo et bono van vermogensvoordelen vereist, om niet willekeurig te zijn, dat het strafdossier voldoende gegevens bevat om zo nauwkeurig mogelijk de omvang van die voordelen te bepalen, maar bij de beoordeling of het strafdossier voldoende gegevens bevat om zo nauwkeurig mogelijk de omvang van de vermogensvoordelen te bepalen, mag de rechter zich niet beperken tot de gegevens opgenomen in de door artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek bedoelde vordering van het openbaar ministerie, maar dient hij rekening te houden met alle elementen van het strafdossier (1). (1) Zie Cass. 14 december 1994, AR P.94.1033.F, AC 1994, nr. 555; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0929.N, AC 2007, nr. 547.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Raming van de geldwaarde - Raming ex aequo et bono

P.15.1142.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.1 AC nr. ...

Artikel 505, derde lid, Strafwetboek, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan door de wet van 10 mei 2007, vereist niet dat de verbeurd te verklaren goederen tot het vermogen van de veroordeelde behoren, maar laat enkel toe dat derden, dit zijn personen die niet werden veroordeeld voor het witwasmisdrijf of een eraan ten grondslag liggend misdrijf, aanspraken op die goederen doen gelden krachtens hun rechtmatig bezit, wat onder meer kan voortspruiten uit de goede trouw van deze derden, wanneer zij kunnen geloven in de regelmatigheid van de aard en de oorsprong van de goederen (1). (1) Zie: Cass. 14 januari 2004, AR P.03.1185.F, AC 2004, nr. 20 met concl. van advocaat-generaal Loop; Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1852.N, AC 2014, nr. 170.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwasmisdrijf - Voorwerp van het misdrijf - Bijzondere verbeurdverklaring - Vereiste - Rechten van derden - Draagwijdte - Rechtmatig bezit

Om zijn aanspraken te doen gelden op goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring en de rechtmatigheid van zijn bezit op die goederen aan te tonen, kan een derde tussenkomen in elke stand van de procedure en kan hij, ongeacht of hij reeds procespartij is, rechtsmiddelen aanwenden tegen de beslissing die een goed verbeurdverklaart waarop hij aanspraak maakt; is een derde reeds in een andere hoedanigheid procespartij in de procedure waarin het bedoelde goed dreigt te worden verbeurdverklaard, dan volstaat het dat hij de rechter kennis geeft van het feit dat hij aanspraken op dat goed doet gelden.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring - Aanspraak op die goederen door een derde

Uit de hoedanigheid of bijkomende hoedanigheid die een derde ingevolge een rechtsmiddel, een kennisgeving of zijn tussenkomst in de procedure waarin een goed dreigt te worden verbeurdverklaard, verkrijgt, volgt de verplichting voor de vonnisrechter om de aanspraken van die derde in feite en in rechte te onderzoeken en voor het Hof om de wettigheid van de verbeurdverklaring na te gaan.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring - Aanspraak op die goederen door een derde - Tussenkomst of aanwezigheid in de procedure

Wanneer geen enkele partij optreedt in een hoedanigheid waarbij hij aanspraak maakt op voor verbeurdverklaring in aanmerking komende goederen, verplicht geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling de rechter die een beklaagde schuldig verklaart aan een witwasmisdrijf, ambtshalve na te gaan of de goede trouw van een derde zich verzet tegen de verbeurdverklaring van goederen die het voorwerp van dat misdrijf uitmaken.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Goederen die in aanmerking komen voor verbeurdverklaring - Geen enkele partij maakt aanspraak - Ambtshalve onderzoek

---

P.15.0890.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.6 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 42, 1°, 43, eerste lid, en 505, zesde lid, Strafwetboek is de verbeurdverklaring van de zaken die het voorwerp uitmaken van het witwasmisdrijf, bedoeld in onder meer artikel 505, eerste lid, 3°, van dat wetboek, verplicht ten aanzien van alle daders, mededaders of medeplichtigen van dat misdrijf, ook al heeft de veroordeelde die zaken niet in eigendom, zonder dat die straf de rechten mag schaden die derden op voor verbeurdverklaring vatbare goederen kunnen doen gelden; kunnen die zaken niet in het vermogen van de veroordeelde worden aangetroffen, dan gaat de rechter over tot een raming van de geldwaarde ervan en heeft de verbeurdverklaring betrekking op een daarmee overeenstemmend geldbedrag; alleen in dat laatste geval kan de rechter het verbeurd te verklaren bedrag verminderen en dit enkel om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwasmisdrijf - Zaken die het voorwerp uitmaken van het witwasmisdrijf - Verplichte verbeurdverklaring

---

P.13.1451.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel rechtstreeks uit misdrijf verkregen - Begrip - Strafbare ontduiking van een belastingschuld

De strafbare ontduiking van een belastingschuld kan onder de toepassing vallen van artikel 42, 3°, Strafwetboek; in dat geval komt het vermogensvoordeel voort uit een vermindering van de geldelijke kosten met gevolgen voor het totaalvermogen van de schuldenaar (1). (1) Zie de concl. van het OM in Pas. 2015, nr. ....

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordeel rechtstreeks uit misdrijf verkregen - Begrip - Strafbare ontduiking van een belastingschuld

De zaken die met toepassing van artikel 42, 2°, Strafwetboek kunnen worden verbeurdverklaard, zijn die welke materieel door het misdrijf werden voortgebracht, met andere woorden die door de dader onrechtmatig zijn voortgebracht.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 42, 2°, Strafwetboek - Zaak die door het misdrijf is voortgebracht

---

P.15.0512.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.3 AC nr. ...

Het facultatief karakter van de bijzondere verbeurdverklaring van de door artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde vermogensvoordelen belet niet dat de rechter bij de bepaling van de uit een misdrijf verkregen vermogensvoordelen, uitgaat van het brutobedrag en geen aftrek doet van de kosten die verbonden zijn aan het plegen van het misdrijf (1). (1) Zie: Cass. 29 mei 2001, AR P.00.1434.N, AC 2001, nr. 316; Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1970.N, AC 2014, nr. 604.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen uit misdrijf - Kosten verbonden aan het misdrijf - Begroting van de vermogensvoordelen

---

P.14.0561.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Wapenwet - Bijkomende straf bepaald onder de oude en de nieuwe wet - Wettigheid van de beslissing - Ontvankelijkheid van het middel

Wanneer de verbeurdverklaring zowel krachtens de oude Wapenwet 1933 als de nieuwe Wapenwet 2006 is bepaald, is de beslissing daartoe wettig verantwoord en is het middel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM nopens de minst zware strafwet.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Wapenwet - Bijkomende straf bepaald onder de oude en de nieuwe wet - Wettigheid van de beslissing - Ontvankelijkheid van het middel

---

P.14.0797.N 8 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150908.4 AC nr. ...

Teneinde artikel 42, 1°, Strafwetboek toe te passen, dient de rechter enkel vast te stellen dat de verbeurdverklaarde zaken hetzij het voorwerp van het misdrijf uitmaken, hetzij gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf of beide; bij ontstentenis van daartoe strekkende conclusie dient hij niet nader te bepalen of die zaken hetzij voorwerp uitmaken van het misdrijf, hetzij gediend hebben of bestemd waren tot het plegen ervan.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Zaken die het voorwerp uitmaken van het misdrijf of gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf - Precisering - Taak van de rechter

---

P.15.0552.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.2 AC nr. ...

Naar luid van artikel 64 Strafwetboek worden de straffen van bijzondere verbeurdverklaring wegens verscheidene misdaden, wanbedrijven of overtredingen, altijd samen opgelegd; bijgevolg dienen de zaken die tot het plegen van het misdrijf hebben gediend verplicht te worden verbeurdverklaard wanneer ze eigendom zijn van de veroordeelde, zelfs wanneer de rechter heeft geoordeeld dat de feiten een collectief misdrijf uitmaakten waarop enkel facultatieve verbeurdverklaring van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verveburdverklaring van de zaak die tot het plegen van het misdrijf heeft gediend - Verplichte verbeurdverklaring - Samenloop van misdrijven - Collectief misdrijf - Cumulatie van de verbeurdverklaringen

- Artt. 42, 1°, 43, eerste lid, 64 en 65 Strafwetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verveburdverklaring van de zaak die tot het plegen van het misdrijf heeft gediend - Verplichte verbeurdverklaring - Samenloop van misdrijven - Collectief misdrijf - Cumulatie van de verbeurdverklaringen

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verveburdverklaring van de zaak die tot het plegen van het misdrijf heeft gediend - Verplichte verbeurdverklaring - Overtredingen tegen bijzondere wetten - Exploitatie van een taxidienst zonder vergunning - Artikel 42, 1° Sw. - Toepassing

De rechter moet de verbeurdverklaring bevelen van het voertuig waarvan hij vaststelt dat het eigendom is van de overtreder en dat het gediend heeft tot het plegen van het misdrijf exploitatie van een taxidienst zonder vergunning, bedoeld in artikel 35, § 1, eerste lid, Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verveburdverklaring van de zaak die tot het plegen van het misdrijf heeft gediend - Verplichte verbeurdverklaring - Overtredingen tegen bijzondere wetten - Exploitatie van een taxidienst zonder vergunning - Artikel 42, 1° Sw. - Toepassing

- Art. 35, §§ 1 en 3 Ordonnantie Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur
- Artt. 42, 1°, en 43, eerste lid Strafwetboek

P.14.0439.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.4 AC nr. ...

Gelet op het verplichte karakter van de in artikel 505, zesde lid, Strafwetboek bedoelde verbeurdverklaring, is de motiveringsverplichting van artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering daarop niet van toepassing en motiveert de rechter zijn desbetreffende beslissing naar recht door vast te stellen dat de wettelijke voorwaarden zijn vervuld; de omstandigheid dat de rechter in geval hij overgaat tot verbeurdverklaring per equivalent, die straf kan matigen om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie Cass. 24 juni 1998, AR P.97.1120.F, AC 1998, nr. 333; Cass. 1 maart 2000, AR P.99.1604.F, AC 2000, nr. 149; Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0034.N, AC 2006, nr. 165.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Witgewassen vermogensvoordelen - Artikel 505, zesde lid, Sw. - Verplichte verbeurdverklaring - Motiveringsplicht

P.14.0385.N 9 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150609.1 AC nr. ...

De schriftelijke vordering tot verbeurdverklaring van vermogensvoordelen dient enkel voorafgaand aan het vonnis of arrest aan de rechtspleging te zijn toegevoegd, zodanig dat de beklaagde ervan kennis kan nemen en er zich tegen kan verdedigen; artikel 43bis Strafwetboek vereist niet dat de schriftelijke vordering van de procureur des Konings in elke aanleg wordt genomen en het is evenmin vereist dat een nieuwe vordering wordt genomen na een herkwalificatie van de feiten (1). (1) Cass. 17 juni 2003, AR P.03.0611.N, AC 2003, nr. 357; Cass. 23 november 2010, AR P.10.1371.N, AC 2010, nr. 689. J. Rozie, Voordeelsontneming, Intersentia 2005, nrs. 88 e.v.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Openbaar ministerie - Schriftelijke vordering tot

verbeurdverklaring

- Art. 43bis Strafwetboek

P.15.0217.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 52 Wet van 11 februari 2014 waarbij artikel 8, § 1, Probatiewet wordt gewijzigd - Verbod van uitstel van tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring - Werking in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van een strengere wet - Toepassing

Het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van een strengere wet is van toepassing op de wijziging aangebracht aan artikel 8, § 1, Probatiewet, door artikel 52 van de wet (I) van 11 februari 2014 houdende diverse bepalingen ter verbetering van de invordering van de vermogensstraffen en de gerechtskosten in strafzaken, die in werking is getreden op 18 april 2014 en met toepassing waarvan de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring niet kan worden uitgesteld (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... (2) Zie Cass. 22 mei 2002, AR P.02.0372.F, AC 2002, nr. 314.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 52 Wet van 11 februari 2014 waarbij artikel 8, § 1, Probatiewet wordt gewijzigd - Verbod van uitstel van tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring - Werking in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van een strengere wet - Toepassing

P.14.1879.F 18 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150318.3 AC nr. ...

Het verzuim om in een veroordelend vonnis de straf van verbeurdverklaring te vermelden, leidt tot vernietiging van de beslissing over die straf (1). (1) Zie Cass. 12 december 2012, AR P.12.1301.F, AC 2012, nr. 686.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling - Bij wet opgelegde vermeldingen - Vermelding van de straf - Verzuim

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

C.14.0380.N 13 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150313.3 AC nr. ...

De beslissing tot verbeurdverklaring overeenkomstig artikel 505, derde lid, Strafwetboek, in zijn versie van vóór de wetswijzigingen bij wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en de inbeslagneming, heeft in de regel een zakelijke werking, dit wil zeggen dat ze op de zaak zelf slaat; de eigendom daarvan wordt aan de Staat overgedragen van zodra de veroordeling tot verbeurdverklaring in kracht van gewijsde is gegaan (1); de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring mag echter de omvang van het voordeel dat het oorspronkelijke misdrijf opleverde, niet overschrijden (2). (1) Zie Cass. 16 oktober 2007, AR P.07.1202.N, AC 2007, nr. 486. (2) Zie Cass. 21 oktober 2003, AR P.03.0757.N, AC 2003, nr. 515. (3) Art. 505, derde lid, Strafwetboek, in zijn versie van vóór de wetswijzigingen bij wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en de inbeslagneming. (3) Art. 505, derde lid, Strafwetboek, in zijn versie van vóór de wetswijzigingen bij wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en de inbeslagneming.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Bijzondere verbeurdverklaring - Aard van de straf - Gevolg - Tenuitvoerlegging - Omvang

- Art. 505, derde lid Strafwetboek

P.14.1743.F 18 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150218.1 AC nr. 126

Het feit van met een algemene aanneming een onderaannemingsovereenkomst af te sluiten, voor de uitvoering waarvan de werknemers in overtreding met de sociale wetgeving zijn tewerkgesteld, volstaat als dusdanig niet om ten gunste van de onderaannemer een vermogensvoordeel op te leveren in de zin van artikel 43bis van het Strafwetboek.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Begrip - Overtredingen van de sociale wetgeving - Algemene aanneming - Onderaannemingscontract - Schuldvordering

- Art. 43bis Strafwetboek

P.14.1344.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 42, 3°, Strafwetboek wordt bijzondere verbeurdverklaring toegepast op de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, op de goede- ren en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en op de inkomsten uit de belegde voordelen en die verbeurdverklaring is een straf die overeenkomstig artikel 43bis, eerste lid, Straf- wetboek facultatief is; indien de wet de straf en de strafmaat aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat, is hij overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering ertoe gehouden nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen te vermelden die de keuze voor die straf en de maat ervan rechtvaardigen en die bepaling geldt krachtens artikel 211 Wetboek van Strafvordering eveneens voor de vonnissen gewezen in hoger beroep, zodat het arrest dat vermogensvoordelen verbeurd verklaart zonder de redenen te geven waarom die bijkomende straf is gekozen niet naar recht verantwoord is.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Motivering van de straf en de strafmaat

P.14.1176.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 7 Strafwetboek is de bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in de artikelen 42, 3°, 43 en 43bis Strafwetboek, een straf; deze bepalingen en het algemeen rechtsbeginsel dat de straf persoonlijk is, laten de rechter niet toe verschillende personen hoofdelijk tot deze straf te veroordelen (1). (1) Cass. 9 april 2013, AR P.12.0783.N, AC 2013, nr. 223; Cass. 15 januari 2013, AR P.12.0284.N, AC 2013, nr. 29; Cass. 5 oktober 2010, RW 2010-2011, 1095 en noot; Cass. 27 mei 2009, AR P.09.0240.F, Pas. 2009, nr. 352, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch; zie T. VANDROMME, "Geen ver- beurdverklaring van onroerende goederen als voorwerp of instrument van het misdrijf zonder specifieke bepaling?" noot onder Cass. 27 mei 2009, RW 2010-11, 570; J. ROZIE, " Over de hoofdelijkheid bij de voordeelsontneming.", noot onder Cass. 27 mei 2009, NC 2010, 180-184.

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Verschillende veroordeelden - Hoofdelijke veroordeling tot eenzelfde straf - Wettigheid

GELDBOETE EN OPDECIEMEN

P.25.0133.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.9 AC nr. ...

Door artikel 4 van de wet van 19 december 2023 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen werden tussen het eerste en het tweede lid van artikel 195 Wetboek van Strafvordering drie leden ingevoegd; artikel 195, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, dat vóór de wijziging door artikel 4 van de voormelde wet van 19 december 2023, het tweede lid vormde van artikel 195 Wetboek van Strafvordering, bepaalt dat het vonnis nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen vermeldt voor de straffen en maatregelen die de rechter uitspreekt en die de wet aan zijn vrije beoordeling overlaat, alsook dat het de maat van elke uitgesproken straf of maatregel rechtvaardigt; artikel 195, tiende lid, Wetboek van Strafvordering, dat vóór de wijziging door artikel 4 van de voormelde wet van 19 december 2023, het zevende lid vormde van artikel 195 Wetboek van Strafvordering, bepaalt dat het tweede lid van dit artikel niet van toepassing is als de rechtbank uitspraak doet in hoger beroep, behalve wanneer zij een verval van het recht tot het besturen van een voertuig uitspreekt; uit de samenlezing van die bepalingen en de wetswijziging met de voormelde wet van 19 december 2023 volgt dat de verwijzing in artikel 195, tiende lid, Wetboek van Strafvordering naar het tweede lid van dit artikel moet worden gelezen als een verwijzing naar het vijfde lid; daaruit volgt dat de correctionele rechtbank die uitspraak doet in hoger beroep enkel de keuze en de maat voor de bijkomende straf van de vervallenverklaring van het recht tot sturen bijzonder moet motiveren; dit appelgerecht heeft dan ook niet de verplichting de keuze voor een facultatieve geldboete nauwkeurig te motiveren (1). (1) Over de beperkte motiveringsplicht inzake de straftoemeting in verkeerszaken in hoger beroep zie ook Cass. 20 december 2022, AR P.22.1332.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.26; P. HOET, "Het Hof van Cassatie, de motivering en de strafdoelen", in Het Hof van Cassatie in dialoog. Liber amicorum Beatrijs Deconinck en André Henkes, Larcier, 2024, 521.

Geldboete en opdeciemen - Verkeerszaken - Motiveringsplicht - Toepasselijke wetsbepaling - Antwoord op een verweer over een facultatieve geldboete - Grens

- Art. 195, vijfde en tiende lid Wetboek van Strafvordering

S.23.0051.N 3 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.8 AC nr. ...

Uit artikel 1675/9, §§ 1, 2°, 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek en artikel 464/1, § 8, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering volgt dat in het raam van een collectieve schuldenregeling, de Federale Overheidsdienst Financiën, zoals iedere schuldeiser, ertoe gehouden is namens de eiser tijdig aangifte van schuldvordering te doen van de door de schuldenaar opgelopen strafrechtelijke boetes, verbeurdverklaringen en kosten en dat bij gebrek aan tijdige aangifte de door artikel 1675/9, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalde sanctie, erin bestaande dat de schuldeiser onweerlegbaar wordt vermoed afstand te hebben gedaan van zijn schuldvordering, van toepassing is; noch artikel 464/1, § 8, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, dat enkel betrekking heeft op de kwijtschelding of vermindering van straffen in het raam van een collectieve insolventieprocedure, noch enige andere wetsbepaling voorziet in een uitzondering op de verplichting om tijdig aangifte te doen van penale boetes en verbeurdverklaarde sommen en op de eraan gekoppelde sanctie (1). (1) Zie concl. OM.

Geldboete en opdeciemen - Collectieve schuldenregeling - Strafrechtelijke veroordeling - Geldboete - Geen aangifte - Afstand schuldvordering

- Art. 1675/9, §§ 1, 2°, 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 464/1, § 8, derde en vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

Artikel 450bis, eerste lid, Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 stelt geen feit strafbaar, noch bepaalt het de straf gesteld op een strafbaar feit; de strafrechter moet derhalve geen melding maken van die bepaling; uit de enkele omstandigheid dat de rechter geen melding maakt van die bepaling, volgt niet dat hij geen rekening ermee houdt; noch de verplichting voor de rechter om bij de straftoemeting rekening te houden met de verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen, noch zijn verplichting om zijn beslissing zodanig te motiveren dat het Hof zijn wettigheidscontrole kan uitoefenen, verplicht de rechter om cijfermatig te motiveren hoe hij de opgelegde straf vermindert met de vermelde administratieve sancties; het volstaat dat uit de redenen van de beslissing blijkt dat de rechter bij de straftoemeting rekening heeft gehouden met die administratieve sancties.

Geldboete en opdeciemen - Straftoemeting - Verbod op een onredelijke straf - Verplichting rekening te houden met de reeds verschuldigde administratieve geldboeten en belastingverhogingen in fiscale zaken - Vermelding van artikel 450bis, eerste lid, WIB92 als toepasselijke wetsbepaling - Wettigheidscontrole op de motiveringsplicht

- Art. 450bis, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.24.0578.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.5 AC nr. ...

De werkstraf is, wegens het voorwerp ervan, een zwaardere straf dan de geldboete van dezelfde aard, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is; op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, vereist de vervanging van een geldboete door een werkstraf waarmee is ingestemd echter niet dat er wordt vastgesteld dat de beslissing met eenparigheid van stemmen van de appelrechters werd genomen, en dit ongeacht de maat van de opeenvolgend uitgesproken straffen (1). (1) Het OM stelde dat het middel faalde naar recht, met name omdat het, met miskenning van de relatieve werking van het hoger beroep, uitging van de veronderstelling dat de appelrechters die uitsluitend van het hoger beroep van de eiser hebben kennisgenomen, de toestand van de beklaagde kunnen verergeren, aangezien zij met eenparigheid van stemmen uitspraak doen. Weliswaar is “een werkstraf, wegens het voorwerp ervan, zwaarder dan een geldboete, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is” (Cass. 28 februari2007, AR P.06.1472.F, AC 2007, nr. 116). Het Grondwettelijk Hof heeft echter geoordeeld dat de beklaagde die bij verstek tot een geldboete is veroordeeld, op verstek moet kunnen vragen dat er een werkstraf wordt uitgesproken (AGwH 11 januari 2007, nr. 4/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.004), en dat de beslissing om een werkstraf op te leggen aan de beklaagde die door de eerste rechter werd veroordeeld tot een geldstraf geen eenparigheid van stemmen van de appelrechters vereist (cfr. art. 211bis Wetboek van Strafvordering) (AGwH 28 november 2007, nr. 147/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.147). Hieruit volgt dat, “op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, de vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd, de perken van de belangen van de beklaagde niet overschrijdt; daaruit volgt dat de rechter de relatieve werking van het hoger beroep niet miskent door, uitsluitend op het hoger beroep van de beklaagde, de correctionele geldboete waartoe de eerste rechter hem heeft veroordeeld, door een werkstraf te vervangen” (Cass. 20 juin 2007, RG P.07.0176.F, AC 2007, nr. 339, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, p. 2018, noot 615). (M.N.B.)

Geldboete en opdeciemen - Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen)

- Art. 38 Strafwetboek
- Art. 37quinquies Strafwetboek
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.23.0992.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt het vonnis of het arrest, op een wijze die beknopt maar nauwkeurig moet zijn, de redenen waarom de rechter, als de wet hem daartoe vrije beoordeling overlaat, een dergelijke straf uitspreekt, waarbij de rechter bovendien de maat van elke opgelegde straf dient te verantwoorden; wanneer de rechter tot een geldboete veroordeelt, houdt hij bij het vaststellen van het bedrag ervan rekening met de door de beklaagde aangevoerde gegevens over zijn sociale toestand.

Geldboete en opdeciemen - Motivering van de keuze en het bedrag van de geldboete - Draagwijdte

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Aangezien de geldboete en de verbeurdverklaring twee onderscheiden straffen zijn, is de rechter niet verplicht het bedrag van de geldboete te verminderen omdat de rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen worden verbeurdverklaard.

Geldboete en opdeciemen - Vaststelling van het bedrag van de geldboete - Verbeurdverklaring van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Inaanmerkingneming van de verbeurdverklaring voor de vermindering van het bedrag van de gedboete - (Geen) verplichting

- Art. 42, 3° Strafwetboek
- Art. 39 Strafwetboek
- Art. 38 Strafwetboek

De rechter bepaalt op onaantastbare wijze, binnen de grenzen van de wet, de maat van de straffen die hij in verhouding acht tot de zwaarte van het bewezen verklaarde misdrijf; wat betreft die strafmaat verbiedt geen enkele bepaling de rechter om rekening te houden met het bedrag van de onrechtmatige door de beklaagde verkregen of verhoopte inkomsten.

Geldboete en opdeciemen - Vaststelling van het bedrag van de geldboete - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Inaanmerkingneming van het bedrag van de door de beklaagde verhoopte of verkregen onrechtmatige inkomsten - Wettigheid

P.23.1231.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.8 AC nr. ...

De rechter kan geen vervangende gevangenisstraf uitspreken in geval van niet-betaling van de vervangende geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Geldboete en opdeciemen - Vervangende geldboete - Gevangenisstraf ter vervanging van de geldboete - Onwettigheid

- Art. 40 Strafwetboek
- Art. 37octies, § 1 Strafwetboek

P.23.0273.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.5 AC nr. ...

De beslissing die een geldboete oplegt, moet het aantal opdeciemen vermelden waarmee die geldboete wordt verhoogd, evenals het uit die verhoging resulterende cijfer (1). (1) Cass. 9 november 1999, AR P.97.1058.N, Pas. 1999, nr. 596; zie concl. "In hoofdzaak" OM.

Geldboete en opdeciemen - Veroordeling tot een geldboete - Opdeciemen - Vermelding in het vonnis

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdécimes op de strafrechtelijke geldboeten

Wanneer het Hof een beslissing vernietigt die aangetast is door een onwettigheid betreffende de opdeciemen, is de cassatie beperkt tot dat dictum (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, dat vaststelt dat het arrest geen enkele dubbelzinnigheid bevat over het bedrag van de geldboeten die ze oplegt (vóór de toepassing van de opdeciemen), zodat het OM hieruit afleidt dat het enkel moest worden vernietigd in zoverre het verzuimt die geldboeten te verhogen met de opdeciemen. Het Hof heeft het bestreden arrest niettemin vernietigd in zoverre het uitspraak doet over de geldboeten. (M.N.B.)

Geldboete en opdeciemen - Veroordeling tot een geldboete - Opdeciemen - Onwettigheid - Cassatie - Omvang

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdécimes op de strafrechtelijke geldboeten

P.22.1598.F 8 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.1 AC nr. ...

De geldboete is geen hoofdstraf wanneer zij samen met een andere hoofdstraf zoals een gevangenisstraf wordt uitgesproken (1). (1) T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit pénal, Brussel, La Charte, 2022, 231.

Geldboete en opdeciemen - Geldboete - Karakter van hoofdstraf - Uitspraak van de geldboete samen met een andere hoofdstraf - Gevolg

- Art. 7 Strafwetboek

P.21.1267.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 40 en 41 Strafwetboek volgt dat de veroordeelde niet de keuze heeft om de geldboete niet te betalen en in de plaats daarvan de vervangende gevangenisstraf te ondergaan (1). (1) G. MARLIER G en J. DE METS, "De vervangende gevangenisstraf: ook bij een geldboete met uitstel", noot onder Gent 28 oktober 2018, T.Strafr. 2019/4, p. 222-225 (p. 223); P. ARNOU, "De vervangende straf" in Strafrecht als roeping: liber Amicorum Lieven Dupont, F. Verbruggen, R. Verstraeten, D. Van Daele en B. Spriet (eds.), Universitaire Pers Leuven, 2005, 265-285 (nr. 43).

Geldboete en opdeciemen - Niet betaling van de geldboete - Gevolg

P.21.0838.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.4 AC nr. ...

De rechter die in een verbeterend vonnis enkel de rekenfout verbetert die hij heeft gemaakt bij het optellen van de opgelegde geldboete en het overeenstemmende bedrag van de opdeciemen, zonder het bedrag van de geldboete of het aantal opdeciemen te veranderen, wijzigt de in zijn eerste beslissing bevestigde rechten niet.

Geldboete en opdeciemen - Opdeciemen - Misrekening - Verbetering

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0029.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.11 AC nr. ...

Het bedrag van de aan een handelsonderneming opgelegde geldboete kan worden verantwoord op grond van het door die onderneming nagestreefde winstoogmerk (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 312.

Geldboete en opdeciemen - Handelsonderneming - Motivering - Winstoogmerk

- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.1281.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.10 AC nr. ...

Wanneer meerdere opeenvolgende gelijkaardige misdrijven één enkele strafbare gedraging opleveren en derhalve tot één enkele straf aanleiding geven, maar in de tijd tussen het plegen van de misdrijven de wet die de straf bepaalt, gewijzigd werd, moet de bij de nieuwe wet gestelde straf worden toegepast, ook al was de ten tijde van de eerst gepleegde misdrijven geldende straf minder zwaar dan die gesteld ten tijde van de laatst gepleegde misdrijven; wanneer bijgevolg de rechter te oordelen heeft over de bestraffing van misdrijven die zijn gepleegd zowel vóór als na een wetswijziging die oplegt dat de geldboeten op die misdrijven dienen te worden vermenigvuldigd met het aantal slachtoffers, moet hij die vermenigvuldiging toepassen op het geheel van de bewezen verklaarde feiten.

Geldboete en opdeciemen - Voortgezet misdrijf - Wetswijziging - Wijziging van de straf - Geldboete vermenigvuldigd met het aantal slachtoffers - Toepassing op het geheel van de feiten

P.20.0678.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.12 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat ingevolge artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep, bepaalt dat de rechter die veroordeelt tot een geldboete voor de vaststelling van het bedrag ervan rekening houdt met de door de beklaagde aangevoerde elementen over zijn sociale toestand en volgens artikel 195, zesde lid kan de rechter een geldboete uitspreken beneden het wettelijk minimum van de boete indien de overtreder om het even welk document voorlegt dat zijn precaire financiële situatie bewijst; die bepalingen verplichten weliswaar de rechter om de stukken die een beklaagde neerlegt betreffende zijn sociale toestand of zijn precaire financiële toestand bij zijn beoordeling te betrekken, maar niet om zijn beslissing op dat punt bijzonder te motiveren, behoudens daartoe strekkende conclusie.

Geldboete en opdeciemen - Stukken met betrekking tot de sociale toestand - Motiveringsplicht

- Art. 195, tweede en zesde lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1245.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.4 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid en 211 Wetboek van Strafvordering blijkt niet dat de wetgever een bijzondere motiveringsverplichting in het leven heeft willen roepen wat betreft het bepalen van de geldboete (1). (1) Zie Cass. 12 december 2017, AR P.16.1104.N, AC 2017, nr. 705; N.C. 20108, 394 noot L. CLAES.

Geldboete en opdeciemen - Vaststelling van het bedrag - Verzachtende omstandigheden - Precaire financiële toestand beklaagde - Motiveringsplicht

- Artt. 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.19.0730.F 19 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200219.2F.1 AC nr. ...

Wanneer het Hof een arrest vernietigt dat de opdecimes onwettig heeft toegepast, is de cassatie beperkt tot dat dictum en wordt ze uitgesproken zonder verwijzing indien de toepasselijke opdecimes met zekerheid kunnen worden bepaald op grond van de vaststellingen van het vernietigde arrest (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 21 maart 2001, AR P.00.1626.F, AC 2001, nr. 150; zie Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1942.N, AC 2016, nr. 40; Cass. 19 juni 2001, AR P.99.1715.N, AC 2001, nr. 376.

Geldboete en opdeciemen - Opdeciemen - Onwettigheid - Cassatie zonder verwijzing

Wanneer de beslissing van de rechter twijfel laat bestaan over het tijdstip waarop het misdrijf werd gepleegd tussen de twee in de telastlegging bedoelde datums, en de straf tussen die twee datums werd verzwaard, is de wet die van toepassing is op de straf die aan de beklaagde wordt opgelegd, de wet die hem het gunstigst is (1); dit is het geval voor de verhoging van de geldboeten met toepassing van de Opdeciemenwet (2). (1) Zie Cass. 26 september 1913, Pas. 1913, I, p. 410-411, waarnaar verwezen wordt in FR. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. 1: La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, p. 381. (2) Het Hof heeft reeds beslist dat "het arrest, dat de geldboete met 1.990 deciemen verhoogt die aan een beklaagde worden opgelegd wegens een misdrijf dat gepleegd is vóór 1 januari 1995, datum van inwerkingtreding van de wet van 24 december 1993, niet naar recht is verantwoord" (Cass. 21 maart 2001, AR P.00.1626.F, AC 2001, nr. 150; Cass. 17 september 1997, AR P.97.0360.F, AC 1997, nr. 355). Indien, daarentegen, "de feiten waaraan een beklaagde schuldig wordt verklaard, werden gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop een verhoging van de deciemen in werking is getreden en de rechter voor alle feiten samen één geldboete oplegt, dan moet die geldboete worden verhoogd met de nieuwe deciemen; dit houdt geen retroactieve werking in van de nieuwe bepaling, aangezien de toepassing ervan hoe dan ook gerechtvaardigd is door de feiten gepleegd na de inwerkingtreding ervan" (Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0731.N, AC 2018, nr. 580, en de verwijzingen in voetnoot). (M.N.B.)

Geldboete en opdeciemen - Opdeciemen - Verhoging - Niet-terugwerkende kracht van de meest ongunstige strafwet - Toepassing - Beslissing van de rechter die twijfel laat bestaan over het tijdstip waarop het misdrijf werd gepleegd

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdécimes op de strafrechtelijke geldboeten, gewijzigd bij de Wet 24 december 1993

P.19.1044.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.10 AC nr. ...

Het overlijden van de beklaagde voor zijn veroordeling kracht van gewijsde krijgt, leidt tot het verval van de strafvordering, zodat de veroordeling van de burgerrechtelijk aansprakelijke partij tot het betalen van de tegen die beklaagde uitgesproken geldboete eveneens zonder uitwerking blijft.

Geldboete en opdeciemen - Overlijden van de beklaagde - Veroordeling burgerrechtelijk aansprakelijke partij

P.19.0877.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.12 AC nr. ...

De appelrechters die een geldboete en een rijverbod opleggen wegens de tenlastelegging rijden zonder houder te zijn van een rijbewijs, laten na, gelet op het arrest C-195/16 van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 26 oktober 2017, bij de beoordeling van de ernst van de aan de eiser ten laste gelegde feiten en de zwaarte van de hem op te leggen sanctie, rekening te houden met de in Frankrijk verworven rijbevoegdheid van de beklaagde, zoals bevestigd door het tijdelijk certificaat; daardoor is de opgelegde bestraffing niet naar recht verantwoord.

Geldboete en opdeciemen - Tijdelijk buitenlands rijbewijs - Straftoemeting - Criteria

- Artt. 21 en 30 KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.19.0503.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.4 AC nr. ...

Het bestreden vonnis dat een rechtspersoon wegens inbreuk op de artikelen 29 en 41, §1, 4° Wet Goederenvervoer veroordeelt tot een geldboete van 500 euro, waarvan de helft met uitstel voor een duur van één jaar, schendt art. 41bis Strafwetboek door te veroordelen tot een hogere geldboete dan het maximum.

Geldboete en opdeciemen - Rechtspersonen

- Artt. 29 en 41, § 1, 4° Wet 15 juli 2013 betreffende het reizigersvervoer over de weg en houdende uitvoering van de Verordening (EG) nr. 1071/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden

P.19.0387.N 24 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190924.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling van het Decreet Personenvervoer over de Weg verwijst naar artikel 69bis Wegverkeerswet dat voor de inbreuken op die wet, in geval van gebrek aan betaling van de door de rechter opgelegde geldboete binnen de wettelijke termijn, toelaat in de plaats van een vervangende gevangenisstraf, een vervangend rijverbod op te leggen, zodat die bepaling niet van toepassing is voor de inbreuken op dit Decreet.

Geldboete en opdeciemen - Niet betaling van de geldboete - Decreet Personenvervoer over de Weg - Artikelen 29, § 3, 42, § 1, 4° en 63, § 1, 10° - Draagwijdte

- Artt. 29, § 3, 42, § 1, 4°, en 63, § 1, 10° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

P.18.0623.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.12 AC nr. ...

In de zin van artikel 41bis, § 1, Strafwetboek, duiden de woorden "in politiezaken" de misdrijven aan die strafbaar zijn met een politiestraf in de zin van de artikelen 1, 7, 28 en 38 Strafwetboek.

Geldboete en opdeciemen - Geldboete - Rechtspersonen - Overtreding in politiezaken

- Art. 41bis Strafwetboek

Uit de formulering van artikel 41bis, § 1, tweede streepje, Strafwetboek, blijkt dat voor het bepalen van de minimumgeldboete toepasselijk op de rechtspersoon die is veroordeeld wegens misdrijven waarvoor de vrijheidsstraf die voor de natuurlijke persoon is bepaald minder dan een maand bedraagt, het bedrag van vijfhonderd euro niet hoeft vermenigvuldigd te worden, zodat dit bedrag overeenstemt met de minimumgeldboete (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2015, AR P.14.1221.F, AC 2015, nr. 155 (tweede middel), en concl. van advocaat-generaal met opdracht PALUMBO in Pas.; Cass. 28 juni 2005, AR P.04.1628.N, AC 2005, nr. 378, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Geldboete en opdeciemen - Rechtspersonen - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete

- Art. 41bis Strafwetboek

P.18.0146.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.2 AC nr. 608

Het begrip "politiezaken" in de zin van de bepaling van artikel 41bis Strafwetboek moet worden begrepen als misdrijven strafbaar met een politiestraf.

Geldboete en opdeciemen - Misdrijven gepleegd door rechtspersonen - Politiezaken - Begrip

Uit de wijze waarop artikel 41bis, §1, tweede lid, tweede gedachtestreepje, Strafwetboek, is geformuleerd volgt dat voor de bepaling van de op een rechtspersoon toepasselijke minimumgeldboete voor misdrijven waarvoor de minimumvrijheidsstraf voor een natuurlijke persoon minder dan één maand bedraagt, er geen vermenigvuldiging met 500,00 euro dient te gebeuren en de minimumgeldboete bijgevolg steeds 500,00 euro bedraagt; deze regel geldt ook indien de minimumgeldboete moet worden bepaald bij herhaling (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.17.0102.N, AC 2017, nr. 64; Cass.4 maart 2015, AR P.14.1221.F, AC 2015, nr. 155.

Geldboete en opdeciemen - Rechtspersonen - Conversiesysteem - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete - Herhaling

P.18.0731.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.6 AC nr. ...

Indien de feiten waaraan een beklaagde schuldig wordt verklaard, werden gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop een verhoging van de decimes in werking is getreden en de rechter voor alle feiten samen één geldboete oplegt, dan moet die geldboete worden verhoogd met de nieuwe decimes (1); dit houdt geen retroactieve werking in van de nieuwe bepaling (2), aangezien de toepassing ervan hoe dan ook gerechtvaardigd is door de feiten gepleegd na de inwerkingtreding ervan. (1) P. ARNOU, 'Opdecimes', Comm. Strafrecht, 8, nr. 70; P. ARNOU, 'Nieuwe verhoging van de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten', RW 1989-1990, 1203. (2) Cass. 8 augustus 1924, Pas. 1924, I, 518.

Geldboete en opdeciemen - Verhoging van de opdecimes - Feiten gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop de verhoging in werking trad - Veroordeling voor alle feiten tot één geldboete - Toe te passen opdecimes - Verenigbaarheid met het algemeen rechtsbeginsel van de niet-retroactiviteit van de strafwet

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0636.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.1 AC nr. ...

Artikel 195, derde lid, Wetboek van Strafvordering laat de rechter toe een geldboete uit te spreken beneden het wettelijk minimum van de boete indien de overtreder een document voorlegt dat zijn precaire financiële situatie bewijst; het gegeven dat een partij recht heeft op juridische tweedelijnsbijstand houdt niet in dat deze partij zich automatisch in een precaire financiële situatie bevindt.

Geldboete en opdeciemen - Geldboete beneden het wettelijk minimum - Precaire financiële situatie - Rechtsbijstand - Juridische tweedelijnsbijstand - Draagwijdte

P.17.0102.N 30 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.3 AC nr. ...

Uit de wijze waarop artikel 41bis, tweede lid, tweede gedachtestreepje, Strafwetboek is geformuleerd volgt dat voor de bepaling van de op de rechtspersoon toepasselijke minimumgeldboete voor misdrijven waarvoor de minimumvrijheidsstraf voor de natuurlijke persoon minder dan één maand bedraagt, er geen vermenigvuldiging met 500 euro dient te gebeuren en de minimumgeldboete bijgevolg 500 euro bedraagt, wat verantwoord is door de eigen aard van de rechtspersoon (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2015, AR P.14.1221.F, AC 2015, nr. 155.

Geldboete en opdeciemen - Rechtspersonen - Conversiesysteem - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één mand - Minimumgeldboete

- Art. 41bis Strafwetboek

Uit de wijze waarop de wetgever het conversiesysteem vastgelegd in artikel 41bis, tweede lid, tweede gedachtestreepje, Strafwetboek heeft uitgewerkt volgt dat hij niet ervoor heeft geopteerd om de voor de natuurlijke persoon toepasselijke minimum- en maximumgeldboete ook toe te passen op de rechtspersoon gelet op de eigen aard van de rechtspersoon aan wie geen vrijheidsstraf kan worden opgelegd.

Geldboete en opdeciemen - Rechtspersonen - Conversiesysteem

- Art. 41bis Strafwetboek

P.16.1104.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.1 AC nr. 705

Artikel 195, tweede lid, laatste zin, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de rechter wanneer hij veroordeelt tot een geldboete voor de vaststelling van het bedrag ervan, rekening houdt met de door de beklaagde aangevoerde elementen over zijn sociale toestand, houdt geen bijzondere motiveringsverplichting in.

Geldboete en opdeciemen - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Sociale toestand van de beklaagde - Motiveringsplicht - Aard

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0074.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.4 AC nr. 320

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dienden de appelrechters niet te verantwoorden waarom zij slechts een gedeeltelijk uitstel van tenuitvoerlegging van de straf verlenen en geen werkstraf of probatiemaatregel opleggen.

Geldboete en opdeciemen - Hoger beroep - Geen conclusie - Verlenen van gedeeltelijk uitstel van tenuitvoerlegging van de straf - Motivering door strafrechter

- Art. 195, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het bestreden vonnis dat de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete bevestigt, de omvang van deze geldboete niet bijzonder diende te motiveren.

Geldboete en opdeciemen - Hoger beroep - Geen conclusie - Bevestiging van de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete - Motivering door strafrechter

P.16.0676.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.4 AC nr. ...

Artikel 84 Strafwetboek biedt de rechter de mogelijkheid een geldboete uit te spreken wanneer de criminele straf wordt verminderd tot een gevangenisstraf nadat het misdrijf werd gecorrectionaliseerd; dat artikel vindt geen toepassing wanneer de correctionaliseerbare misdaad met zowel een vrijheidsberovende straf als met een geldboete wordt bestraft (1). (1) Cass. 13 januari 2004, AR P.03.1382.N, AC 2004, nr. 18.

Geldboete en opdeciemen - Verzachtende omstandigheden - Correctionalisering van een misdaad - Mogelijkheid om een geldboete op te leggen

P.14.1942.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.4 AC nr. ...

Het Hof vernietigt zonder verwijzing de beslissing van de strafrechter waarbij de geldboete onwettig wordt verhoogd met 50 decimes in zoverre die geldboete wordt verhoogd met meer dan 45 decimes (1). (1) Cass. 19 juni 2001, AR P.99.1715.N, AC 2001, nr. 376.

Geldboete en opdeciemen - Onwettige verhoging - Vernietiging zonder verwijzing

- Art. 1 Wet 5 maart 1952 betreffende de opdeciemen op de strafrechtelijke geldboeten

P.15.0682.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.2 AC nr. ...

Wanneer verschillende misdrijven een collectief misdrijf uitmaken door eenheid van opzet waarop, om die reden, slechts één enkele straf staat, maar, in het tijdvak waarin die misdrijven werden gepleegd, de wet werd gewijzigd die de toepasselijke straf bepaalt, moet de straf worden toegepast die bij de nieuwe wet wordt ingevoerd, ook al was de straf die ten tijde van het eerste misdrijf was bepaald minder zwaar dan die welke door de nieuwe wet is bepaald.

Geldboete en opdeciemen - Wet die de opdeciemen verhoogt - Werking in de tijd - Collectief misdrijf - Feiten gepleegd voor en na de inwerkingtreding van de wet

P.14.0784.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.3 AC nr. ...

Uit eensdeels de bedoeling van de wetgever en anderdeels het feit dat de bijdrage, bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de Wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, geen straf is, volgt dat noch artikel 2 Burgerlijk Wetboek, noch artikel 2 Strafwetboek op die bijdrage toepasselijk is, zodat ze moet worden opgelegd zoals bepaald op de dag van de veroordeling, ongeacht de datum waarop het bestrafte misdrijf werd gepleegd, en moet worden verhoogd met de opdeciemen die op de dag van de veroordeling van kracht zijn (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2015, AR P.13.0845.N, AC 2015, nr. ...

Geldboete en opdeciemen - Opdeciemen - Bijdrage tot financiering van het Slachtofferfonds - Aard - Verhoging van de opdeciemen - Toepasselijkheid

P.15.0023.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.5 AC nr. ...

Artikel 1 Wet Opdeciemen Geldboeten bepaalt dat het bedrag van de strafrechtelijke geld- boeten met vijftig decimes wordt verhoogd, zonder dat die verhoging het juridisch karakter van die boeten wijzigt, en dat de hoven en rechtbanken in hun arresten of vonnissen vaststellen dat die geldboete met vijftig decimes is verhoogd bij toepassing van deze wet en tevens het uit die verhoging voortvloeiende cijfer vermelden; wanneer het cijfer dat voortvloeit uit de verhoging met de decimes niet overeenstemt met de samentelling van het bedrag van de geldboete en de decimes, schendt de beslissing deze bepaling en dient zij op dat punt te worden vernietigd, zonder dat er grond is tot verwijzing (1). (1) Cass. 21 maart 2001, AR P.00.1626.F, AC 2001, nr. 150; Cass. 19 juni 2001, AR P.99.1715.N, AC 2001, nr. 376; Cass. 20 september 1971, AC 1972, 69; zie P.ARNOU, ' Opdecimes ', Comm. Strafr., nr. 82.

Geldboete en opdeciemen - Niet correct toepassen van de opdeciemen - Beperkte vernietiging van de beslissing - Geen grond tot verwijzing

P.13.0845.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.2 AC nr. 137

Uit eensdeels de bedoeling van de wetgever en anderdeels het feit dat de bijdrage bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de Wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen geen straf is, volgt dat noch artikel 2 Burgerlijk Wetboek, noch artikel 2 Strafwetboek, noch artikel 7 EVRM op die bijdrage toepasselijk is, zodat ze moet worden opgelegd zoals bepaald op de dag van de veroordeling, ongeacht de datum waarop het bestrafte misdrijf werd gepleegd, en moet worden verhoogd met de opdeciemen die op de dag van de veroordeling van kracht zijn, dit is te dezen met 50 deciemen ingevolge de artikelen 2 en 3 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen inzake justitie (II) (1). (1) Cass. 4 december 2012, AR P.12.0844.N, AC 2012, nr. 661.

Geldboete en opdeciemen - Opdeciemen - Bijdrage tot financiering van het Slachtofferfonds - Aard - Verhoging van de opdeciemen - Toepasselijkheid

SAMENLOOP

P.24.0962.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.5 AC nr. ...

De in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bepaalde weigering van de vrijstelling of van de verzachting van de straf wordt naar recht verantwoord door de vermelding dat de te berechten feiten nagenoeg acht maanden na de reeds bestrafte feiten werden gepleegd, in een andere context en in het nadeel van een ander slachtoffer, en in een geestesgesteldheid die minder blijk geeft van de eenheid van opzet dan van een schuldige volharding in de gewelddadige delinquentie, waarbij de beklaagde de waarschuwing die de vervolging wegens de acht maanden eerder gepleegde wanbedrijven had moeten vormen, heeft verwaarloosd (1); de alcoholverslaving houdt bovendien niet in dat alle onder invloed van alcohol gepleegde misdadige handelingen noodzakelijkerwijs door dezelfde drijfveer waren verenigd. (1) Zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV: l'auteur de l'infraction pénale, Larcier, 2017, nr. 3515 e.v. "De eenheid van opzet waardoor verschillende strafbare handelingen als één enkel wanbedrijf kunnen worden samengevoegd, kan worden omschreven als een eenheid van drijfveer, waarbij elk van de handelingen een welbepaalde plaats inneemt in het door de dader bedachte systeem om zijn doel te verwezenlijken" (Cass. 1 februari 2023, AR P.22.1095.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.5; Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. OM). "Die eenheid kan met name worden doorbroken door elke omstandigheid die erop wijst dat de dader in zijn misdadig gedrag wil volharden door de hem gegeven waarschuwing om hieraan een eind te maken te veronachtzamen" (Cass. 12 januari 2022, AR P.21.1315.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.9, en noot M.N.B.; Cass. 9 november 2016, AR P.16.0980.F, AC 2016, nr. 635, 3de middel, geciteerd door F. KUTY, o.c., nr. 3513).

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Verzoek om toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Verwerping - Verantwoording - Waarschuwing die de vervolging wegens de eerste wanbedrijven had moeten vormen - (Geen) verplichting om uit de alcoholverslaving de eenheid van opzet af te leiden

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.24.1370.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 65 Strafwetboek kan de feitenrechter die in feite heeft vastgesteld dat verschillende misdrijven de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet slechts één straf, namelijk de zwaarste, opleggen; die regel verplicht de rechter in beginsel ertoe de voor de lichtere misdrijven voorgeschreven straffen geheel buiten beschouwing te laten, zelfs als die straffen voorzien in een zwaardere bijkomende sanctie dan die welke samen met de opslorpende straf kan worden opgelegd (1). (1) Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Toepassing van de zwaarste straf - Gevolg - Bijkomende veiligheidsmaatregel - Geheel buiten beschouwing laten van de voor de lichtere misdrijven voorgeschreven straffen

- Art. 65 Strafwetboek

P.23.0953.F 13 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.7 AC nr. ...

Artikel 60 Strafwetboek voorziet dat, in geval van samenloop van verschillende wanbedrijven, alle straffen samen worden opgelegd, zonder dat zij evenwel het dubbele van het maximum van de zwaarste straf te boven mogen gaan, waarbij de werkstraf in geen geval driehonderd uur te boven mag gaan (1). (1) Zie Cass. 10 april 2019, AR P.19.0257.F, AC 2019, nr. 26, en de nota.

Samenloop - Meerdaadse - Werkstraf - Maximum van driehonderd uur

- Art. 60 Strafwetboek
- Art. 37quinquies, § 2, eerste lid. Strafwetboek

P.22.1095.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.6 AC nr. ...

De eenheid van opzet waardoor verschillende strafbare handelingen als één enkel wanbedrijf kunnen worden samengevoegd, kan worden omschreven als een eenheid van drijfveer, waarbij elk van de handelingen een welbepaalde plaats inneemt in het door de dader bedachte systeem om zijn doel te verwezenlijken (1) ; het gebruik van een verdovend middel leidt niet noodzakelijkerwijs tot het bestaan van een eenheid van opzet ten aanzien van hij die onder invloed van drugs verschillende misdrijven pleegt. (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Begrip - Gebruik van verdovende middelen - Plegen van misdrijven onder invloed van drugs - Zelfde opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.22.1511.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 AC nr. ...

De mogelijke toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende veroordelingen die in de beslissingsstaat zijn uitgesproken en waarvoor een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, is een kwestie waarover de autoriteiten van die staat moeten oordelen; het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van drie gevangenisstraffen, dient de samenloop tussen die in de beslissingsstaat uitgesproken veroordelingen niet in aanmerking te nemen.

Samenloop - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende in de beslissingsstaat uitgesproken veroordelingen - Bevoegd gerecht - (Geen) inaanmerkingneming van de samenloop door het onderzoeksgerecht

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1529.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14 AC nr. ...

De mogelijke toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende veroordelingen die in de beslissingsstaat zijn uitgesproken en waarvan sommige het voorwerp uitmaken van een Europees aanhoudingsbevel, is een kwestie die betrekking heeft op de strafuitvoering, die uitsluitend door de autoriteiten van die staat kan worden beoordeeld; hieruit volgt dat het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over een Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van een straf, geen rekening dient te houden met de samenloop tussen die veroordeling en andere veroordelingen die in de beslissingsstaat zijn uitgesproken.

Samenloop - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van

de straffen in België - Toepassing van de regels betreffende de samenloop tussen verschillende in de beslissingsstaat uitgesproken veroordelingen - Bevoegd gerecht - (Geen) inaanmerkingneming van de samenloop door het onderzoeksgerecht

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.21.1510.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.10 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de omzettingswet van 25 april 2014 van het Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juni 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie blijkt dat de Belgische rechter voor wat betreft de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek zijn beoordelingsvrijheid behoudt om de straf te bepalen die hij gepast en gerechtvaardigd acht in het licht van de desbetreffende omstandigheden, waardoor de wetgever wilde vermijden dat het systematisch in aanmerking nemen van eerdere buitenlandse veroordelingen tot absurde resultaten zou leiden; met de arresten nr. 6/2020 en nr. 8/2020 van 16 januari 2020 oordeelt het Grondwettelijk Hof met verwijzing naar artikel 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ dat het recht van de Europese Unie niet vereist dat de in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bepaalde regels inzake straftoemeting onverkort van toepassing zijn op personen die in een andere lidstaat van de Europese Unie zijn veroordeeld, maar wel dat die veroordelingen op een andere wijze in aanmerking worden genomen, zodat hieruit volgt dat artikel 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ zo moet worden uitgelegd dat de Belgische rechter wel degelijk rekening moet houden met een strafrechtelijke veroordeling uit een andere EU-lidstaat, maar niet onder dezelfde voorwaarden als een veroordeling uitgesproken door een Belgisch strafgerecht en dus zonder verplicht te zijn er dezelfde rechtsgevolgen aan te verbinden en het artikel 99bis, Strafwetboek daarmee in overeenstemming is (1). (1) Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, BS 14 mei 2014; Grondwettelijk Hof, arresten nr. 6/2020 en nr. 8/2020 van 16 januari 2020; J. DE SMEDT en F. VERBRUGGEN, "Grondwettelijk Hof keurt Europese own-goal van wetgever ten onrechte goed (artikelen 99bis en 65, lid 2 Sw.)", NJW 2020, afl 421, 350-352; S BERNEMAN, "(Totale of gedeeltelijke opslorping) in Europees verband: never ending story van een moeizame Europese integratie", T. Strafr. 2020/6, 415-421.

Samenloop - Gescheiden berechting - Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juni 2008 - Omzettingswet van 25 april 2014 - Artikelen 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek - Wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie - Draagwijdte

- Artt. 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek
- Art. 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008
- Titel 8 Wet 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie

Samenloop - Gescheiden berechting - Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juni 2008 - Omzettingswet van 25 april 2014 - Artikelen 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek - Wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie - Draagwijdte

- Artt. 65, tweede lid, en 99bis Strafwetboek
- Art. 3.5 Kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008
- Titel 8 Wet 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie

P.22.0024.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.9 AC nr. ...

Wanneer de rechter bij toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek als bijkomende straf, dezelfde straf oplegt als die werd opgelegd door het beroepen vonnis, dat geen toepassing heeft gemaakt van deze bepaling, verzwaart hij de opgelegde straf niet en is bijgevolg niet vereist dat deze beslissing met eenparigheid van stemmen wordt genomen (1). (1) Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0188.N, AC 2018, nr. 556.

Samenloop - Gescheiden berechting - Samenloop van verschillende misdrijven - Eenheid van opzet - Misdrijven waarvoor reeds een in kracht van gewijsde gegane beslissing is genomen - Berechting van andere feiten daterend van vóór de voormelde beslissing - Nieuwe straf - Straftoemeting - Eenparigheidsvereiste - Draagwijdte

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

Wanneer de strafrechter oordeelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een in kracht van gewijsde gegane beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet, en hij bij toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek een bijkomende straf uitspreekt, kan hij de veroordeelde niet opnieuw veroordelen tot betaling van de bij artikel 29 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen bepaalde bijdrage tot het Fonds tot hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders (1). (1) Cass. 26 april 2016, AR P.16.0207.N, AC 2016, nr. 284.

Samenloop - Gescheiden berechting - Eerste in kracht van gewijsde gegane veroordeling - Veroordeling tot een bijdrage aan het Slachtofferfonds - Nieuwe berechting voor aan de eerste veroordeling voorafgaande feiten - Vaststelling dat alle feiten de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Nieuwe veroordeling tot een bijkomende straf - Nieuwe veroordeling tot een bijdrage aan het Slachtofferfonds - Wettigheid

- Art. 29 Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen
- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.21.1513.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan een louter verzoek om artikel 65, eerste lid, Strafwetboek toe te passen verwerpen met het enkele oordeel dat er geen eenheid van opzet bestaat.

Samenloop - Meerdaadse - Vaststelling - Motivering

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Er bestaat geen intrinsiek onlosmakelijk verband tussen een feit van vluchtmisdrijf (artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet) en feiten van het niet onmiddellijk gevolg geven aan de bevelen van een bevoegd persoon (artikel 4.1 Wegverkeersreglement), het niet steeds in staat geweest zijn te sturen of alle nodige rijbewegingen uit te voeren of zijn voertuig goed in de hand te hebben gehad (artikel 8.3, eerste en tweede lid, Wegverkeersreglement) en het als bestuurder niet te hebben kunnen stoppen voor een voorzienbare hindernis (artikel 10.1.3°, Wegverkeersreglement), ook niet als die feiten zich kort voor het vluchtmisdrijf situeren.

Samenloop - Meerdaadse - Vaststelling - Intrinsiek onlosmakelijk verband - Wegverkeer - Vluchtmisdrijf - Geen gevolg geven aan bevelen van bevoegd persoon - Niet in de hand hebben van een voertuig - Niet kunnen stoppen voor voorzienbare hindernis

P.21.1527.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.9 AC nr. ...

Artikel 7, vierde lid, Strafwetboek bepaalt dat een werkstraf niet samen mag worden toegepast met een hoofdgevangenisstraf, daaruit volgt dat indien de rechter bij toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek van oordeel is dat voor het geheel van eensdeels de reeds bestrafte feiten en anderdeels de door hem bewezen verklaarde feiten, de reeds voor die eerste feiten opgelegde bestraffing waaronder een gevangenisstraf, niet volstaat maar bijkomend een bestraffing noodzakelijk is, de werkstraf niet als bijkomende straf kan worden opgelegd (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0584.N, AC 2017, nr. 618, T. Strafr. 2018, 237 noot T. DECAIGNY; Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667, RDPC 2015, 381 noot O. BASTYNS, RW 2015-16, 1342; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106, RDPC 2013, 763, RW 2013-14, 860; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590. Zie ook S. VANDROMME, "Werkstraf", in Comm. Sr. 2004, nr. 38; A. MONSIEURS, "De zwaarte van de straf volgens het Hof van Cassatie, Het Grondwettelijk Hof en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", NC 2008, 231-232. De strafbare feiten waarvoor eiseres C. in deze zaak (P.21.1527.N) werd vervolgd situeren zich in tussen 1 april 2016 en 27 juli 2016 (A), op 31 januari 2017 (B), tussen 1 september 2016 en 20 januari 2018 (C), tussen 26 juli 2016 en 26 januari 2018 (D), tussen 1 april 2016 en 26 januari 2018 (E, F en G) (Zaak II). Eiseres C. werd op 7 februari 2019 veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar voor gelijkaardige strafbare feiten met als incriminatieperiode 1 april 2016 tot 26 januari 2018 (Zaak I), waarbij deze correctionele veroordeling kracht van gewijsde had op moment van het bestreden arrest in zaak II. Het bestreden arrest in zaak II heeft, op basis van de enkele grief 'strafmaat' van eiseres, vastgesteld dat de thans voorliggende feiten (Zaak II) en de feiten die het voorwerp zijn van de in kracht van gewijsde getreden correctionele veroordeling (Zaak I) samen de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, zodat in toepassing van art. 65, tweede lid, Strafwetboek moet worden rekening gehouden met de reeds uitgesproken straffen. De appelrechters oordeelden dat de eerder opgelegde gevangenisstraf van 2 jaar onvoldoende was als bestraffing voor het geheel van de feiten en hebben in zaak II een bijkomende effectieve gevangenisstraf opgelegd van 15 maanden. (BDS).

Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan de veroordeling voorafgaan - Straftoemeting - Aanvullende bestraffing - Werkstraf - Toelaatbaarheid

- Artt. 7, vierde lid, en 65, tweede lid Strafwetboek

P.21.0974.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5 AC nr. ...

Artikel 65 Strafwetboek verbiedt het rechtscollege waarbij de nog te berechten feiten aanhangig zijn gemaakt, niet om te oordelen dat de reeds berechte feiten, die ondanks een waarschuwing van het gerecht nogmaals zijn gepleegd, niet voortvloeien uit het in dat artikel bedoelde enig opzet maar uit de wil om in hetzelfde misdadig gedrag te volharden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 27.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Beoordeling door de rechter - In aanmerking nemen van een waarschuwing van het gerecht

- Art. 65 Strafwetboek

P.21.1315.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.9 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of meerdere misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting van hetzelfde misdadig opzet zijn; het behoort evenwel aan het Hof na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet naar recht heeft kunnen afleiden (1); er mag geen breuk zijn in de opeenvolging van misdrijven die een collectief misdrijf kunnen vormen door eenheid van opzet; die eenheid kan met name worden doorbroken door elke omstandigheid die erop wijst dat de dader in zijn misdadig gedrag wil volharden door de hem gegeven waarschuwing om hieraan een eind te maken te veronachtzamen (2). (1) Zie Cass. 24 september 2014, AR P.14.0915.F, AC 2014, nr. 551 [p. 1996], eerste middel van K.G. gepubliceerd op Juportal; Cass. 3 maart 2004, AR P.03.1750.F, AC 2004, nr. 117. (2) In casu, de eerdere inbeslagname van een auto wegens de eerste feiten (geen verzekering, geen inschrijving en geen technische controle) en de omstandigheid dat de nieuwe feiten, van dezelfde aard, werden gepleegd bij het besturen van een ander voertuig. Met name kan de rechter ook oordelen dat de eenheid van opzet wordt doorbroken door: - de verbintenis die de dader vóór zijn invrijheidstelling was aangegaan, terwijl hij voor de eerste feiten in voorlopige hechtenis was geplaatst, om een ontwenningskuur te ondergaan (Cass. 3 maart 2004, AR P.03.1750.F, AC 2004, nr. 117 - art. 65, eerste lid); - de tussenkomst van het gerecht vóór het andermaal plegen van misdrijven, wat dus wijst op de wil om te volharden in hetzelfde type misdadigheid (herval), maar niet uit eenzelfde misdadig opzet voortvloeit (Cass. 25 april 2012, AR P.12.0178.F, AC 2012, nr. 255, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. - art. 65, tweede lid); - het tijdsverloop tussen de reeds beoordeelde feiten en de feiten die bij de rechter aanhangig zijn (Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0472.N, AC 2014, nr. 438, [p. 1576] - art. 65, tweede lid); - een gevangenisstraf die de dader uitzat wegens zijn betrokkenheid bij een vorige identieke handel (Cass. 23 juni 2010, AR P.10.0794.F, AC 2010, nr. 449 - art. 65, tweede lid); - de verschijning van de beklaagde voor de correctionele rechtbank en de waarschuwing die een veroordeling in eerste aanleg voor hem betekende, zelfs al was die beslissing niet in kracht van gewijsde gegaan (art. 65, tweede lid - Cass. 9 november 2016, AR P.16.0980.F, AC 2016, nr. 635, derde middel, gepubliceerd op Juportal; Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2011, nr. 92). In 2004 heeft het Hof daarentegen ook geoordeeld dat "noch de aflevering en opheffing van een aanhoudingsbevel, noch de uitspraak van een beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank op zich uitsluiten dat de misdrijven, die zijn gepleegd vóór en na die akten van rechtspleging, onderling verbonden zijn door het nastreven en verwezenlijken van één enkel doel en dat zij, in die zin, één enkel feit uitmaken, namelijk een samenhangende gedraging" (Cass. 8 september 2004, AR P.04.0427.F, AC 2004, nr. 390 - art. 65, tweede lid). Zie F. KUTY, Les Principes généraux de droit pénal belge - T. IV: La Peine, Larcier, 2017, nr. 3511 tot 3518, met verwijzingen in noten. (M.N.B.)

Samenloop - Eendaadse - Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Feitelijke beoordeling door de feitenrechter - Doorbreking van de opeenvolging van misdrijven - Begrip - Volharding in misdadig gedrag ondanks een waarschuwing

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.21.0082.F 8 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 8bis, § 7, van het decreet van het Waals Gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein worden de bedragen van de onmiddellijke inningen gecumuleerd zonder 7.500 euro te mogen overschrijden indien meerdere overtredingen bedoeld in § 3 tot § 6 gelijktijdig worden vastgesteld (1) ; de cumulatie wijkt af van de regel van de zwaarste straf in geval van eendaadse samenloop; gelet op artikel 100 Strafwetboek moet de afwijking worden toegepast; hieruit volgt dat de rechtbank moest afwijken van de toepassing van artikel 65 Strafwetboek. Strafwetboek. (1) Volgens de Raad van State "l'article 100 du Code pénal autorise expressément les lois et règlements particuliers à déroger aux dispositions du premier livre de ce Code. Il s'en déduit que ces règles, et notamment celles qui ont trait au concours d'infractions, ne sont pas d'ordre public", de wetgever kan er dus van afwijken en "eu égard à l'article 11 de la loi spéciale [du 8 août 1980 de réformes institutionnelles], le législateur [régional peut] concevoir un régime pour le concours d'infractions différent de celui qui est consacré par les articles 60 et suivants du Code pénal" (RvS 1 maart 2019, nr. 243.876); wat dat betreft wijst het Hof erop dat "de rechtbank heeft geoordeeld dat de bewezen verklaarde telastleggingen uit eenzelfde materiële gedraging voortvloeiden, zodat er sprake is van een eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking, in de zin van artikel 65 Strafwetboek"; wat betreft dat begrip, zie T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, Brussel, die Keure, 2017, p. 324; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV, La peine, Brussel, Larcier, 2017, p. 892 en p. 934-935.

Samenloop - Eendaadse - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Voertuigen - Overlading van de massa van de assen - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - Administratieve geldboeten - Cumulatie - Maximumbedrag - Afwijking van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek

- Artt. 65 en 100 Strafwetboek

- Art. 8bis Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

---

P.21.0854.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.10 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt dat de appelrechter de straf verzwaart die wegens een collectief misdrijf door eenheid van opzet werd opgelegd, wanneer hij die verzwaring motiveert met de vaststelling dat het hof van beroep verschillende telastleggingen die deel uitmaken van dat collectief misdrijf bewezen heeft verklaard, terwijl de beklaagde hiervan in eerste aanleg was vrijgesproken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 684.

Samenloop - Eendaadse - Motivering - Strafverzwaring in hoger beroep - Omstandigheid dat het hof van beroep verschillende telastleggingen die deel uitmaken van het collectief misdrijf bewezen heeft verklaard, terwijl de beklaagde hiervan in eerste aanleg was vrijgesproken

---

P.21.0195.F 20 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211020.2F.12 AC nr. ...

Wanneer door het openbaar ministerie hoger beroep wordt ingesteld tegen het vonnis dat de beklaagde vrijspreekt van een misdrijf, waarbij de schuldigverklaring wegens andere feiten in kracht van gewijsde is getreden, maakt dit beperkt hoger beroep, in geval van hervorming van de vrijspraak, ook de straf of de maatregelen die moeten worden uitgesproken wegens het thans bewezen verklaarde misdrijf, en die welke door eenzelfde opzet onderling verbonden zijn met dat misdrijf, aanhangig voor de appelrechters.

Samenloop - Eendaadse - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de vrijspraak van de beklaagde voor één telastlegging - Geen hoger beroep tegen de schuldigverklaring wegens andere feiten - Misdrijven die onderling verbonden zijn door eenzelfde opzet - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

Samenloop - Eendaadse - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de vrijspraak van de beklaagde voor één telastlegging - Geen hoger beroep tegen de schuldigverklaring wegens andere feiten - Misdrijven die onderling verbonden zijn door eenzelfde opzet - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek
- Artt. 202 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.21.0428.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.14 AC nr. ...

Verschillende aan een beklaagde ten laste gelegde misdrijven komen uit eenzelfde opzet voort wanneer zij onderling verbonden zijn door eenheid van doel en verwezenlijking en in die zin door één feit, te weten een complexe gedraging, zijn opgeleverd en het in de wet bedoelde opzet kan omschreven worden als eenheid van drijfveer, waarbij elk van de door de dader gestelde handelingen een welomschreven plaats inneemt in het systeem dat hij heeft bedacht om zijn doel te bereiken (1); uit de enkele omstandigheid dat de op verschillende tijdstippen en plaatsen gepleegde misdrijven gelijkaardig of gelijksoortig zijn, kan niet noodzakelijk worden afgeleid dat deze onderscheiden misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet. (1) Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Begrip

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.21.0441.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.6 AC nr. ...

Zoals uit de tekst zelf van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek blijkt, zijn de toepassingsvoorwaarden van die bepaling de volgende: de rechter neemt kennis van een collectief misdrijf, de beklaagde heeft een gerechtelijk antecedent, alle misdrijven waaruit het te beoordelen strafbaar feit is samengesteld, gaan aan dat antecedent vooraf en tussen de reeds beoordeelde feiten en de huidige, nog te beoordelen feiten bestaat een eenheid van opzet; de voorwaarde dat de nieuwe feiten aan het antecedent moeten voorafgaan, is een substantiële voorwaarde aangezien artikel 65, tweede lid, voortvloeit uit de opvatting dat indien de vorige rechter, dankzij een betere coördinatie van de vervolging, kennis had gehad van de precieze omvang van de te bestraffen strafbare activiteit, zijn beslissing aangaande de straf dezelfde dan wel anders zou zijn geweest al naargelang de mogelijke eenheid van opzet die alle feiten met elkaar verbindt (1). (1) Zie J. DE CODT, "Le nouvel article 65 du Code pénal ou la légalisation du délit collectif", J.T., 1995, p. 289 [291].

Samenloop - Eendaadse - Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Toepassingsvoorwaarden - Voorwaarde volgens welke de nieuwe feiten aan het antecedent moeten voorafgaan

- Art. 65 Strafwetboek

P.21.0561.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.5 AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat verschillende misdrijven maar de opeenvolgende en voortgezette uitvoering kunnen zijn van eenzelfde misdadig opzet, indien ze gelijktijdig worden voorgelegd aan eenzelfde feitenrechter; die bepaling is niet van toepassing bij een vervolging voor verschillende rechters (1). (1) Cass. 5 januari 2021, AR P.20.1095.N, AC 2021, nr. 2 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS; Cass. 12 mei 2015, AR P.14.1934.N, AC 2015, nr. 306; Cass. 21 juni 2005, AR P.05.0247.N, AC 2005, nr. 361.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Vervolging van strafbare feiten voor verschillende rechters - Grens

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 149 Grondwet verplichten de rechter de behandeling van een zaak uit te stellen om de enkele reden dat er strafvorderingen hangende zijn betreffende feiten die door eenheid van opzet zouden kunnen zijn verbonden met de door de rechter te beoordelen feiten (1). (1) Cass. 17 november 2020, AR P.20.0929.N, AC 2020, nr. 705, RW 2020-21, 1182; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0413.N, AC 2020, nr. 507.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Gescheiden berechting - Verzoek tot uitstel van de zaak voor het aanbrengen van gegevens over andere strafbare feiten - Beoordeling

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0411.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.19 AC nr. ...

Het vonnis waarbij nagelaten wordt de werkstraffen opgelegd voor de misdrijven waartussen samenloop is als bedoeld in artikel 60 Strafwetboek, te herleiden tot 300 werkuren schendt artikel 60 Strafwetboek; het niet-herleiden van de bij het vonnis opgelegde werkstraffen overeenkomstig artikel 60 Strafwetboek tot 300 uren tast de beslissing betreffende het opleggen van de werkstrafvervangende geldboeten niet aan gezien die werkstrafvervangende geldboeten zelf niet strijdig zijn met artikel 60 Strafwetboek of door een andere onwettigheid zijn aangetast (1). (1) Contra Cass. 20 januari 2021, AR P.20.1251.F, AC 2021, nr. 42, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.12, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch, op datum in Pas.

Samenloop - Algemeen - Artikel 60 Strafwetboek - Overschrijding van de maximum op te leggen straf - Werkstraffen - Onwettigheid - Vernietiging - Vervangende straf - Omvang

- Art. 60 Strafwetboek

P.21.0234.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, volgt dat wanneer de rechter vaststelt dat aan twee misdrijfomschrijvingen eenzelfde feit ten grondslag ligt, hij slechts kan veroordelen voor de misdrijfomschrijving die de zwaarste straf bepaalt; of aan twee misdrijfomschrijvingen eenzelfde feit ten grondslag ligt, wordt onaantastbaar in feite beoordeeld door de rechter, maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Samenloop - Eendaadse - Enig feit - Meerdere misdrijven - Slechts één straf - Toepassing

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.20.1301.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.4 AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek over het opleggen van alleen de zwaarste straf voor eenzelfde feit dat verschillende misdrijven oplevert of voor een geheel van gelijktijdig vervolgde feiten die één geheel vormen wegens de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van een zelfde misdadig opzet betreft de straftoemeting en houdt geen verband met de wijziging van de omschrijving van de ten laste gelegde feiten.

Samenloop - Eendaadse - Gelijktijdig vervolgde feiten die de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet - Beslissing over het opleggen van alleen de zwaarste straf - Omschrijving van de ten laste gelegde feiten

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Noch uit artikel 6 EVRM noch uit de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging volgt dat een appelrechter die overweegt artikel 65, eerste lid, Strafwetboek op een andere wijze toe te passen dan de eerste rechter, het debat moet heropenen om de beklaagde toe te laten ter zake verweer te voeren; de toepassing van deze bepaling behoort noodzakelijkerwijze tot het debat over de straf en de beklaagde moet bij zijn verdediging ermee rekening houden, ook in hoger beroep (1). (1) Cass. 13 mei 1998, AR P.98.0149.F, AC 1998, nr. 248.

Samenloop - Eendaadse - Opleggen van alleen de zwaarste straf voor het geheel van feiten in eerste aanleg - Opsplitsing van feiten door het rechtscollege in hoger beroep - Straftoemeting - Geen heropening van het debat - Recht op tegenspraak

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0354.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.11 AC nr. ...

Uit artikel 96, eerste lid, Wet Strafuitvoering volgt dat de enige beslissingen (1) van de strafuitvoeringsrechter en van de strafuitvoeringsrechtbank die voor cassatieberoep openstaan diegene zijn met betrekking tot de toekenning, de afwijzing, de herziening of de herroeping van de in Titel V, Wet Strafuitvoering bedoelde strafuitvoeringsmodaliteiten, evenals de krachtens Titel XI van die wet genomen beslissingen; het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank dat zonder het verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, enerzijds beslist dat, voor het bepalen van de duur en het verstrijken van de straffen, alsook van de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling, de door een Frans hof van assisen opgelegde opsluiting een door een Belgische rechtbank opgelegde gevangenisstraf opslorpt, dat laatstgenoemde beslissing niet in aanmerking dient te worden genomen voor het bepalen van de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling en, dat de ondergane opsluiting dient te worden verrekend met de strafuitvoering die door het voormelde hof van assisen werd uitgesproken, en anderzijds de griffie van de gevangenis uitnodigt om bijgevolg de opsluitingsfiche te verbeteren met inachtneming van die nieuwe elementen, bereidt het onderzoek van het verzoek tot toekenning van die modaliteit voor, houdt geen verband met de in artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bedoelde uitzonderingen en kan bovendien geen krachtens titel XI Wet Strafuitvoering genomen beslissing zijn, en, om die reden, is het vatbaar voor een cassatieberoep, aangezien de artikelen 81 tot 86, die deel uitmaken van de voormelde titel XI, nog niet in werking waren getreden (2). (1) Die op grond van die wet zijn genomen: zie Cass. 17 maart 2021, AR P.21.0272.F, AC 2021, nr. 201, betreffende het cassatieberoep tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel over de betwisting door de veroordeelde van de door de procureur des Konings te Brussel genomen beslissing om een straf of maatregel met toepassing van artikel 18, § 4, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen aan te passen. (2) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 239.

Samenloop - Gescheiden berechting - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Samenloop - Meerdaadse - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Samenloop - Meerdaadse - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Samenloop - Gescheiden berechting - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen

bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1189.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.2 AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat wanneer verschillende misdrijven die gelijktijdig aan dezelfde feitenrechter worden voorgelegd en die volgens de rechter de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, alleen de zwaarste straf wordt uitgesproken; de rechter kan in dat geval voor het geheel van de bestrafte feiten slechts die hoofd- en bijkomende straffen opleggen waarin de strafwet voorziet die de zwaarste straf bepaalt; de rechter moet de andere hoofd- en bijkomende straffen buiten beschouwing laten, zoals de ontzetting uit rechten vermeld in artikel 382bis, eerste lid, Strafwetboek bedoelde rechten als bijkomende straf (1). (1) Zie concl. OM.

Samenloop - Eendaadse - Collectief of voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Toepassing van de zwaarste straf - Draagwijdte - Strengere bijkomende straf voor een minder zware telastlegging - Ontzetting uit bepaalde rechten wegens een veroordeling van verkrachting - Veroordeling wegens een misdaad waarop een zwaardere straf staat

- Artt. 65, eerste lid, en 382bis, eerste lid Strafwetboek

P.20.1126.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.13 AC nr. ...

De rechter is verplicht artikel 65, tweede lid, Strafwetboek toe te passen als hij vaststelt dat de voorwaarden daartoe zijn vervuld (1). (1) Cass. 15 maart 2016, AR P.15.1435.N, AC 2016, nr. 182, RW 2017-18, 577-580 en noot S. RAATS, "De toepassing van artikel 65, tweed lid, Sw. en het bewijs van hoger beroep".

Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Vaststelling van vervulling van de voorwaarden

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

Indien een beklaagde met verwijzing naar een rechterlijke beslissing op aannemelijke wijze aanvoert dat er gelet op die beslissing reden is om artikel 65, tweede lid, Strafwetboek toe te passen, kan de rechter die aanvoering niet verwerpen op de enkele grond dat geen eensluidend verklaard afschrift van die beslissing met de vermelding dat ze definitief is voorligt en dient hij in een dergelijk geval het openbaar ministerie te verzoeken die stukken bij te brengen of de beklaagde de gelegenheid te geven dit alsnog te doen; daaruit volgt dat indien een beklaagde om de toepassing verzoekt van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek op grond van een veroordeling voor bepaalde feiten en de veroordeling voor die feiten vaststaat, de rechter dat verzoek niet mag afwijzen om de enkele reden dat de rechterlijke beslissing waarnaar de beklaagde verwijst niet de beslissing is die hem heeft veroordeeld en dient de rechter in voorkomend geval het openbaar ministerie te verzoeken de stukken betreffende de veroordelende beslissing te laten voegen dan wel de beklaagde alsnog de gelegenheid te geven dit te doen (1). (1) Cass. 15 maart 2016, AR P.15.1435.N, AC 2016, nr. 182, RW 2017-18, 577-580 en noot S. RAATS, "De toepassing van artikel 65, tweed lid, Sw. en het bewijs van hoger beroep".

Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Verwijzing door de beklaagde naar een verkeerde beslissing van veroordeling - Draagwijdte

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.20.1251.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.12 AC nr. ...

Wanneer de rechtbank, in overtreding van artikel 60 Strafwetboek, werkstraffen heeft uitgesproken waarvan de duur meer dan driehonderd uur bedraagt, vernietigt het Hof, op de vordering die zijn procureur-generaal heeft ingesteld bij toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, het aangegeven vonnis in zoverre het beslist dat de werkstraf die de tweede feiten betreft de toegestane strafmaat te boven gaat en in zoverre het een vervangende straf oplegt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 42.

Samenloop - Meerdaadse - Samenvoeging van de straffen - Werkstraffen - Grens - Straf die in zijn geheel driehonderd uur te boven gaat

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 60 Strafwetboek

P.20.1252.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, in overtreding van artikel 60 Strafwetboek, een autonome probatiestraf heeft uitgesproken waarvan de duur, samengevoegd bij die van de straf die reeds werd opgelegd door een eerder vonnis voor samenlopende misdrijven, meer dan twee jaar bedraagt, vernietigt het Hof, op de vordering die zijn procureur-generaal heeft ingesteld bij toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, het aangegeven arrest in zoverre het beslist dat de autonome probatiestraf de toegestane strafmaat te boven gaat en in zoverre het een vervangende straf oplegt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 43.

Samenloop - Meerdaadse - Samenvoeging van de straffen - Autonome probatiestraffen - Grens - Straf die in zijn geheel twee jaar te boven gaat

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 60 Strafwetboek

P.20.1095.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.8 AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat wanneer verschillende misdrijven die gelijktijdig aan dezelfde feitenrechter worden voorgelegd en die volgens de rechter de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, alleen de zwaarste straf wordt uitgesproken; de rechter kan in dat geval voor het geheel van de bestrafte feiten slechts die hoofd- en bijkomende straffen opleggen waarin de strafwet voorziet die de zwaarste straf bepaalt en hij moet de andere hoofd- en bijkomende straffen buiten beschouwing laten (1). (1) Zie concl. OM.

Samenloop - Eendaadse - Verschillende misdrijven - Eenheid van opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.20.1206.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.3 AC nr. ...

Verschillende aan een beklaagde ten laste gelegde misdrijven komen uit eenzelfde opzet voort wanneer zij onderling verbonden zijn door eenheid van doel en verwezenlijking, en in die zin door één feit, te weten een complexe gedraging, zijn opgeleverd; het in de wet bedoelde opzet kan omschreven worden als eenheid van drijfveer, waarbij elk van de door de dader gestelde handelingen een welomschreven plaats inneemt in het systeem dat hij heeft bedacht om zijn doel te bereiken; uit de enkele omstandigheid dat de beklaagde identieke misdrijven heeft gepleegd als het hem ten laste gelegde, volgt niet noodzakelijk dat deze misdrijven de voortgezette en opeenvolgende uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet.

Samenloop - Gescheiden berechting - Identieke misdrijven

P.20.0929.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM en artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter niet de verplichting de behandeling van de zaak uit te stellen om een beklaagde toe te laten met het oog op de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek een eensluidend verklaard afschrift van een rechterlijke beslissing bij te brengen, voor zover de rechter reeds op grond van de gegevens waarover hij beschikt en waarover de beklaagde tegenspraak kan voeren, kan oordelen of er grond is om artikel 65, tweede lid, Strafwetboek al dan niet toe te passen.

Samenloop - Gescheiden berechting - Veroordeling wegens eerdere feiten - Eenheid van opzet - Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Beoordeling

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0785.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.5 AC nr. ...

Artikel 65 Strafwetboek verhindert niet dat de rechter, om te beslissen dat verschillende misdrijven niet eenzelfde wanbedrijf vormen, rekening houdt met de omstandigheid dat de misdrijven onafhankelijk van mekaar werden gepleegd, wat aldus betekent dat er geen sprake is van een gemeenschappelijke drijfveer noch van enig verband tussen die misdrijven.

Samenloop - Eendaadse - Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Beoordeling - In aanmerking nemen van de omstandigheid dat de misdrijven onafhankelijk van mekaar werden gepleegd

- Art. 65 Strafwetboek

De bodemrechter beoordeelt onaantastbaar in feite, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak, of de verschillende misdrijven die door een beklaagde zijn gepleegd en die gelijktijdig aan hem worden voorgelegd, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van hetzelfde misdadig opzet van die beklaagde (1). (1) Zie Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667 en concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV: la peine, Brussel, Larcier, 2017, nrs. 3515 en 3518; concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. vóór Cass. 21 februari 2018, AR P.17.1164.F, AC 2018, nr. 113.

Samenloop - Eendaadse - Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 65 Strafwetboek

Hoewel de loutere vaststelling dat de misdrijven werden gepleegd in een verschillende context op zich niet verhindert dat ze deel uitmaken van eenzelfde misdadig gedrag in de zin van artikel 65 Strafwetboek, volgt uit die bepaling niet dat de rechter geen rekening mag houden met de verschillende context waarin de misdrijven werden gepleegd om te beslissen dat die misdrijven niet voortkomen uit hetzelfde nagestreefde doel of uit hetzelfde voorwerp en dat ze derhalve niet eenzelfde strafbaar feit vormen (1). (1) Zie Cass. 8 januari 1985, AR 8615, AC 1984-85, II, nr. 269 (punt A.a.) geciteerd door Fr. KUTY, o.c., nr. 3511 en noot 525. En, in een andere zaak heeft het Hof beslist dat de appelrechters hun beslissing dat het geheel van de misdrijven een collectief misdrijf vormden,"[om reden dat] de aan hen voorgelegde feiten werden gepleegd in het kader van eenzelfde gedraging (...), bij ontstentenis van een conclusie van het openbaar ministerie, regelmatig met redenen hebben omkleed". (Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0029.F, AC 2020, nr. 272). Het Hof oordeelt daarentegen dat de overweging dat de feiten, die weliswaar gelijksoortig zijn, in een andere context werden gepleegd, tegen andere slachtoffers, "niet als dusdanig uitsluit dat de misdrijven in beide zaken onderling verbonden zijn door eenheid van doel en, in die zin, één enkel feit opleveren, namelijk een complexe gedraging." (Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, en concl. "in hoofdzaak" van het OM op datum in Pas.).

Samenloop - Eendaadse - Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Beoordeling - In aanmerking nemen van de verschillende context waarin de misdrijven werden gepleegd

- Art. 65 Strafwetboek

P.20.0413.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.18 AC nr. ...

Krachtens artikel 65, tweede lid, Strafwetboek houdt de rechter wanneer hij vaststelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een in kracht van gewijsde gegane beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die, in de veronderstelling dat zij bewezen zouden zijn, aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen; deze bepaling noch artikel 6 EVRM verplichten de rechter de zaak uit te stellen in afwachting van de uitspraak over de straf in een hangende zaak, waarin de beklaagde schuldig werd verklaard aan feiten, die de opeenvolgende en vooruitgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet kunnen zijn met de te beoordelen feiten.

Samenloop - Gescheiden berechting - Schuldigverklaring van een beklaagde aan de feiten - Uitspraak over de straf hangend - Draagwijdte

P.19.1313.F 2 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.1 AC nr. ...

Het middel is van belang ontbloot wanneer het de beslissing in hoger beroep verwijt de eenheid van opzet tussen de aan de eiser ten laste gelegde misdrijven in aanmerking te hebben genomen en te hebben geweigerd onderscheiden straffen voor die misdrijven te hebben willen uitspreken, terwijl de toepassing van onderscheiden straffen, bij gebrek aan door de rechtbank in aanmerking genomen verzachtende omstandigheden, niet kon leiden tot de veroordeling van de eiser tot straffen waarvan het totaal lager was dan de door de appelrechters uitgesproken enkele straf.

Samenloop - Eendaadse - Middel dat de eenheid van opzet in aanmerking neemt - Uitspraak van een enkele straf - Cassatiemiddel - Middel dat de appelrechters verwijt geen onderscheiden straffen te hebben uitgesproken - Belang

- Artt. 60 en 65 Strafwetboek

Samenloop - Meerdaadse - Middel dat de eenheid van opzet in aanmerking neemt - Uitspraak van een enkele straf - Cassatiemiddel - Middel dat de appelrechters verwijt geen onderscheiden straffen te hebben uitgesproken - Belang

- Artt. 60 en 65 Strafwetboek

P.20.0029.F 6 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.2 AC nr. ...

De eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet, bedoeld in artikel 65 Strafwetboek, is de samenloop van meerdere misdrijven die geacht worden één enkel strafbaar feit te vormen omdat ze de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet.

Samenloop - Eendaadse - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet

- Art. 65 Strafwetboek

Wanneer de beklaagde verzoekt om toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, en de rechter dat verzoek bij ontstentenis van andersluidende conclusie van het openbaar ministerie toewijst, mag hij zijn beslissing bondig met redenen omkleden door een onaantastbare beoordeling in feite van het bestaan van een eenheid van opzet tussen de feiten die bij hem aanhangig zijn gemaakt en die welke het voorwerp hebben uitgemaakt van een eerdere, in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke beslissing.

Samenloop - Gescheiden berechting - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Motivering

- Art. 65 Strafwetboek

Voor de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek beoordeelt de rechter op onaantastbare wijze in feite of er eenheid van opzet is tussen de bij hem aanhangig gemaakte feiten en de reeds berechte feiten; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter uit de feiten die hij heeft vastgesteld het bestaan of het ontbreken van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0472.N, AC 2014, nr. 438; Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92.

Samenloop - Eendaadse - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.19.0693.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.3 AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat wanneer verschillende misdrijven die de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet gelijktijdig aan eenzelfde feitenrechter worden voorgelegd, alleen de zwaarste straf wordt uitgesproken en de rechter kan in dat geval voor het geheel van de bestrafte feiten slechts die hoofd- en bijkomende straffen opleggen waarin de strafwet die de zwaarste straf bepaalt, voorziet; artikel 1, f), Wet Beroepsuitoefeningsverbod bepaalt dat ingeval van een veroordeling wegens misbruik van vertrouwen of oplichting of poging daartoe, de rechter die veroordeling kan gepaard doen gaan met een verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon de in artikel 1 vermelde functies uit te oefenen voor een duur van minstens drie en maximum tien jaar, maar een veroordeling wegens artikel 504quater Strafwetboek laat het opleggen van dit beroepsverbod niet toe (1). (1) Cass. 11 september 2018, RABG 2019/8, 593 en noot B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf"; zie Cass. 13 december 2016, AR P.15.1117.N, AC 2015, nr. 714. N waar het Hof heeft geoordeeld dat spijts de afwezigheid van de vermelding van valsheid in informatica in het KB nr. 22 dit misdrijf toch aanleiding kan geven tot een beroepsverbod; Wetsontwerp inzake informaticacriminaliteit, Parl. St., Kamer, 1999-2000, 0213/001-0214/001, pp. 5-6, 10 en 13; J. COPPENS, Wet & Duiding strafrecht, Commentaar onder artikel 210bis Sw.; P. DE HERT, "De wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit en het materieel strafrecht. Een wet die te laat komt of een wet die er nooit had moeten komen?", T. Strafr. 2001, pp. 317-320.

Samenloop - Eendaadse - Voortgezet of collectief misdrijf - Zwaarste straf - Bijkomende straffen - Beroepsverbod - Draagwijdte

P.19.1126.F 15 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200115.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de feiten waarvoor Marokko aan België de uitlevering vraagt, een eendaadse samenloop van misdrijven vormen in de zin van artikel 65 Strafwetboek, dient de uitleveringsrechter de verjaring te onderzoeken ten aanzien van het zwaarste misdrijf; indien één enkel feit voor verschillende kwalificaties vatbaar is (1), kan die rechter vaststellen dat de verjaring, op het ogenblik waarop hij uitspraak doet, volgens de wetgeving van de verzoekende Staat of van de aangezochte Staat niet is ingetreden voor de feiten zoals ze respectievelijk, volgens die beide wetgevingen, zijn gekwalificeerd. (1) Dit wil zeggen dat dezelfde materiële handeling een eendaadse samenloop van misdrijven vormt door eenheid van verwezenlijking, namelijk het eerste geval bedoeld in art. 65, eerste lid, Strafwetboek, dat vervolgens de eendaadse samenloop vermeldt door eenheid van opzet, namelijk het geval waarin "verschillende misdrijven die tegelijkertijd aan dezelfde rechter worden voorgelegd, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet" (zie TH. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, La Charte, 2019, p. 351-356). De eiser voerde aan dat in dergelijk geval, gelet op artikel 8.1 van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - luidens hetwelk "geen uitlevering wordt toegestaan indien, volgens de wetgeving van de verzoekende of van de aangezochte Partij, verjaring van de vordering of van de straf is ingetreden" -, de verjaring beoordeeld moet worden ten aanzien van dezelfde kwalificatie van de feiten voor de twee betrokken landen. Het OM concludeerde dat het middel faalde naar recht, aangezien die oplossing in werkelijkheid deze is die wordt toegepast op de materiële samenloop van misdrijven (bedoeld in de artt. 58 tot 64 en 82 Strafwetboek), namelijk het geval - dat geen eendaadse samenloop vormt - waarin iemand vervolgd wordt voor verschillende feiten die elk een misdrijf vormen en waarin, inderdaad, "de verjaring voor elk misdrijf apart moet worden beoordeeld" (D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal et de procédure pénale, La Charte, 2015, p. 492). (M.N.B.)

Samenloop - Eendaadse - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - In aanmerking te nemen

kwalificaties

- Art. 8. Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering
- Art. 65 Strafwetboek

P.19.0727.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.1 AC nr. ...

Wanneer de rechter oordeelt dat de inbreuken op de artikelen 51 en 52 Strafwetboek en artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet enerzijds en op artikel 324ter, § 1, Strafwetboek anderzijds de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, dient hij bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek slechts één straf op te leggen, namelijk de zwaarste, en moet hij dus verplicht een hoofdgevangenisstraf opleggen en facultatief een geldboete.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Inbreuken op de artikelen 51 en 52 Strafwetboek en artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet en op artikel 324ter, § 1, Strafwetboek - Bestraffing - Zwaarste straf

P.19.0257.F 10 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190410.3 AC nr. ...

Uit artikel 60 van het Strafwetboek blijkt dat, bij samenloop van verschillende wanbedrijven, de gecumuleerde straf driehonderd uur werkstraf niet te boven mag gaan (1). (1) Merk op dat, ingevoegd door artikel 14, 2°, van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (de zogenaamde "pot-pourri II"-wet), "artikel 56, nieuw vierde lid, [van het Strafwetboek] erop is gericht een beslissing te nemen over het bestaande twistpunt inzake de vraag of [de] bovengrenzen [van de autonome straffen bedoeld in de artikelen 37ter en volgende van dat wetboek] ook ongewijzigd blijven in geval van herhaling, zoals de logica voorschrijft en het hof van beroep te Brussel in diverse arresten heeft geoordeeld" (memorie van toelichting, Parl. St. Kamer, DOC 54 1418/001, p. 12).

Samenloop - Meerdaadse - Gevolgen - Werkstraf - Maximum van driehonderd uur

- Art. 60 Strafwetboek

P.18.1072.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 60 en 100 Strafwetboek volgt dat de rechter, indien hij voor meerdere wanbedrijven onderscheiden straffen oplegt, hij in voorkomend geval de hoofd- en bijkomende straffen moet herleiden tot het dubbele van het maximum dat is bepaald voor het wanbedrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, behoudens ingeval de wet anders bepaalt (1). (1) Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0797.N, AC 2012, nr. 577; Cass. 12 juni 2012, AR P.12.0573.N, AC 2012, nr. 380.

Samenloop - Meerdaadse - Samenloop van verscheidene wanbedrijven - Artikelen 60 en 100 Strafwetboek - Draagwijdte

P.18.0188.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.1 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters, anders dan de eerste rechter, de in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bedoelde samenloop vaststellen en oordelen dat de reeds uitgesproken straffen niet voldoende lijken voor een juiste bestraffing van al de misdrijven, houden zij bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen maar het geheel van de straffen uitgesproken met toepassing van dit artikel mag het maximum van de zwaarste straf niet te boven gaan; de appelrechters die aldus, rekening houdend met de bedoelde samenloop, een bijkomende straf uitspreken die niet zwaarder is dan de straf die het beroepen vonnis heeft opgelegd wegens het bij hen aanhangige feit alleen, verzwaren de toestand van de beklaagde niet (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0387.N, AC 2018, nr. 30; Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.1198.F, AC 2011, nr. 559; Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0827.N, AC 2007, nr. 467.

Samenloop - Gescheiden berechting - Samenloop van verschillende misdrijven - Eenheid van opzet - Misdrijven waarvoor reeds een in kracht van gewijsde gegane beslissing is genomen - Berechting van andere feiten daterend van vóór de voormelde beslissing - Nieuwe straf - Straftoemeting - Draagwijdte

P.17.1240.N 5 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.2 AC nr. ...

Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, bepaalt dat de rechter die vaststelt dat de feiten die bij hem aanhangig zijn en die hij bewezen acht, samen met misdrijven die deze feiten voorafgaan en die bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing werden bestraft, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, bij de straftoemeting de reeds uitgesproken straffen in aanmerking neemt; dit houdt in dat de rechter die oordeelt dat, gelet op de nieuwe feiten die bij hem aanhangig zijn, de reeds uitgesproken straf onvoldoende is en een bijkomende straf uitspreekt, noodzakelijk de reeds eerder beoordeelde feiten in zijn beoordeling moet betrekken (1). (1) Cass. 22 juni 2004, AR P.04.0310.N, AC. 2004, nr. 345; Cass. 26 november 2002, AR P.01.1670.N, AC 2002, nr. 630.

Samenloop - Eendaadse

P.17.0993.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.2 AC nr. ...

Bij samenloop van misdrijven die strafbaar zijn met een geldboete die zoveel maal wordt toegepast als er werknemers bij het misdrijf betrokken zijn, wordt deze geldboete zoveel maal toegepast als het totaal aantal werknemers dat bij die misdrijven betrokken is, maar deze regel kan alleen maar worden toegepast voor zover de onderscheiden feiten gelijkaardig zijn, met eenzelfde misdrijfomschrijving en alle strafbaar zijn gesteld door dezelfde wettelijke bepaling; het in aanmerking te nemen aantal werknemers wordt bepaald door optelling van het aantal werknemers dat betrokken is bij de bewezen verklaarde feiten die aan de voormelde voorwaarden voldoen, waarbij de plaats of de datum van die feiten zonder belang is (1). (1) Cass. 8 april 2008, AR P.07.0631.N, AC 2008, nr. 208.

Samenloop - Eendaadse - Sociaal Strafwetboek - Artikel 181 - Misdrijven strafbaar met een geldboete zoveel maal als er werknemers bij betrokken zijn - Artikel 65 Strafwetboek - Zwaarste straf

P.18.0330.F 9 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180509.3 AC nr. ...

Wanneer, krachtens artikel 65 Strafwetboek, verschillende feiten wegens eenheid van opzet een zelfde strafbaar feit opleveren, kan de rechter alleen de zwaarste straf uitspreken; hij kan daar enkel een voor een andere telastlegging bepaalde bijkomende straf aan toevoegen als een specifieke bepaling hem daartoe machtigt (1). (1) Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Gevolg - Zwaarste straf uitgesproken

- Art. 65 Strafwetboek

P.17.1164.F 21 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180221.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Samenloop - Meerdaadse - Samenloop van misdaden - Strafverzwaring - Facultatieve verzwaring

Met toepassing van artikel 62 Strafwetboek wordt bij samenloop van verschillende misdaden enkel de zwaarste straf uitgesproken en kan die straf, indien ze in tijdelijke opsluiting bestaat, zelfs tot vijf jaar boven de maximumstraf worden verhoogd; als de rechter beslist om de straf overeenkomstig artikel 62 Strafwetboek te verzwaren dient hij zijn keuze voor die facultatieve straf bijzonder met redenen te omkleden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 113.

Samenloop - Meerdaadse - Samenloop van misdaden - Strafverzwaring - Facultatieve verzwaring

- Art. 62 Strafwetboek

P.17.0387.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.3 AC nr. ...

Wanneer de zaak in hoger beroep op verzet aanhangig is, kan ingevolge de relatieve werking van het verzet de rechter, anders dan het arrest bij verstek heeft beslist, eensdeels, de in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bedoelde samenloop vaststellen, anderdeels, oordelen dat de reeds uitgesproken straffen voor een juiste bestraffing van al de misdrijven niet voldoende lijken en bij de straftoemeting rekening houden met de reeds uitgesproken straffen zonder dat hij in die omstandigheden ten opzichte van de bij verstek uitgesproken straf, een reële en meetbare strafvermindering moet verlenen.

Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan de veroordeling voorafgaan - Zaak in hoger beroep op verzet - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Bijkomende bestraffing - Verplichting een reële en meetbare strafvermindering te verlenen ten opzichte van de bij verstek uitgesproken straf

- Artt. 187 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

Wanneer hij voor de bepaling van de strafmaat toepassing maakt van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, hoeft de rechter die beslist een bijkomende straf op te leggen, geen gewag te maken van de redenen waarom het eerste in kracht van gewijsde getreden vonnis een straf heeft opgelegd; het volstaat dat hij oordeelt dat die straf onvoldoende is gelet op de feiten die hij bewezen verklaart en bij het eerste vonnis niet gekend waren, en de redenen vermeldt waarom een bijkomende straf zich opdringt.

Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan de veroordeling voorafgaan - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Bijkomende bestraffing - Redengeving

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 65, tweede lid Strafwetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0584.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.5 AC nr. 618

De rechter die toepassing maakt van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek en een aanvullende straf oplegt, kan daarbij vaststellen dat gelet op de reeds bij de in kracht van gegane beslissing opgelegde straffen, een werkstraf wettelijk niet meer kan worden opgelegd; die vaststelling volstaat als motivering voor de weigering een werkstraf op te leggen zoals vereist door artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek.

Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan die veroordeling voorafgaan - Straftoemeting - Aanvullende bestraffing - Werkstraf

- Artt. 37quinquies, § 3, tweede lid, en 65, tweede lid Strafwetboek

De toepassing door de rechter van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek vereist geen verzoek van de beklaagde.

Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan die veroordeling voorafgaan - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Verzoek van de beklaagde - Vereiste

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.17.0603.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.7 AC nr. 542

De verjaring van de strafvordering voor verschillende strafbare feiten neemt in de regel voor al deze feiten een aanvang vanaf het laatste feit, wanneer deze onderscheiden feiten, die elk afzonderlijk strafbaar zijn, door eenheid van opzet, dit is door eenheid van doel en verwezenlijking, een complexe gedraging vormen; de beoordeling over de verjaring veronderstelt niet een voorafgaandelijke beoordeling van de feiten die het voorwerp uitmaken van de vervolging, ook al zijn deze de uiting van eenheid van opzet (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2010, nr. 218, p. 124.

Samenloop - Eendaadse - Verjaring - Strafvordering - Aanvang van de verjaring - Beoordeling van de verjaring -

Draagwijdte

P.15.1379.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.1 AC nr. 462

De rechter die krachtens artikel 65, eerste lid, Strafwetboek vaststelt dat meerdere misdrijven de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, moet ter bestraffing voor het geheel van die misdrijven slechts één straf opleggen, namelijk de zwaarste; de toepassing van die regel heeft tot gevolg dat de rechter de voor de lichtste misdrijven voorgeschreven straffen met inbegrip van de bijkomende straffen buiten beschouwing moet laten, behoudens wettelijke uitzonderingen (1). (1) Zie: Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

Samenloop - Eendaadse - Verschillende misdrijven - Eenheid van strafbaar opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.16.0417.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.5 AC nr. ...

Het opleggen bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek van één geldboete en één vervangend verval van het recht tot sturen voor twee of meerdere door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen belet niet dat elk van deze overtredingen in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van het herhalingsregime van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 7 maart 2017, AR P. 16.0482.N, AC 2017, nr....

Samenloop - Eendaadse - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikelen 38, § 6, en 39 - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

P.16.0482.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.6 AC nr. ...

Uit de tekst van de bepaling van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet, de wetsgeschiedenis en de algemene economie van de regeling volgt dat de toepassing van het derde lid van die bepaling en dus het opleggen van een verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens negen maanden en het afhankelijk maken van het herstel van dat recht van het slagen voor de vier examens en onderzoeken, slechts het verenigd zijn vereist van de volgende voorwaarden: 1) de beklaagde werd veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis voor één van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven; 2) de beklaagde pleegt binnen een termijn van drie jaar na de uitspraak van dit vonnis opnieuw drie van dergelijke misdrijven; de omstandigheid dat twee of meer door artikel 38, § 6, derde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen op dezelfde datum werden gepleegd of dat aan die overtredingen eenzelfde materiële handeling ten grondslag ligt, zodat bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek slechts één geldboete en één vervangend verval van het recht tot sturen voor twee of meerdere door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen wordt opgelegd, belet niet dat elk van deze overtredingen in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van het herhalingsregime van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 27 novembre 2013, RG P.13.1178.F, Pas. 2013, n° 637; Cass. 3 mai 2016, RG P.16.0349.N, Pas. 2016, n° ...; Cass. 27 septembre 2016, RG P.16.05560N, Pas. 2016, n° ...; Cass. 7 mars 2017, RG P.16.0482.N, Pas. 2017, n° ...; A. ALEXANDRE, «Le point sur la nouvelle législation du 9 mars 2014 et son entrée en vigueur», C.R.A. 2015, p. 4; B. SPRIET et J. RAEYMAKERS, «Nieuwe wetgeving inzake straffen», VRG-alumnidag 6 mars 2015, Anvers, Maklu, 2015, 418; Memo Verkeer, Kluwer, addendum mars 2015 n° 9.5.2.3; POSTAL, «Wegverkeer», feuillet détachable, supplément 120, 1er janvier 2015, p. 211.

Samenloop - Eendaadse - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikelen 38, § 6, en 39 - Overtredingen gepleegd op dezelfde datum of voortspruitende uit eenzelfde materiële handeling - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

P.16.0865.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.5 AC nr. ...

Indien een beklaagde zich beperkt tot de loutere aanvoering dat de rechter toepassing dient te maken van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek zonder daartoe enig concreet gegeven aan te voeren, beantwoordt en verwerpt de rechter die aanvoering met de enkele vaststelling dat er tussen de door hem beoordeelde feiten en de feiten waarvoor de beklaagde reeds werd veroordeeld met een in kracht van gewijsde getreden beslissing, geen eenheid van opzet bestaat; noch artikel 6 EVRM dat aan de rechter de verplichting oplegt melding te maken van de voornaamste redenen die hem hebben overtuigd van de schuld van een beklaagde, noch de artikelen 195 en 211 Wetboek van Strafvordering die aan de rechter bepaalde verplichtingen opleggen met betrekking tot de motivering van de schuld en de straf, leggen aan de rechter die een verzoek om toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek beoordeelt, een verdergaande motiveringsplicht op (1). (1) Cass. 22 november 2000, AR P.00.1113.F, AC 2000, nr. 635; Cass. 10 februari 2010, AR P.09.1281.F, AC 2010, nr. 92.

Samenloop - Eendaadse - Eenheid van opzet - Afwezigheid - Motiveringsplicht

P.16.0982.F 23 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161123.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet - Beoordeling door de rechter

Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet

Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek verplicht de rechter rekening te houden met de reeds bij eindbeslissing uitgesproken straffen, wanneer de te berechten en reeds berechte misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het in de wet bedoelde opzet, dat niet noodzakelijk gelijkstaat aan eenheid van gedraging, kan omschreven worden als eenheid van drijfveer, waarbij elk van de door de dader gestelde handelingen een welomschreven plaats inneemt in het gemeenschappelijk oogmerk van zijn wederrechtelijke handelingen (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92, J. DE CODT, "Le nouvel article 65 du Code pénal ou la législation du délit collectif », JT 1995, p. 289 e.v.; zie concl. OM.

Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet

De rechter beoordeelt in feite of verschillende misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van hetzelfde strafbaar opzet; het staat evenwel aan het Hof om na te gaan of de rechter, uit de door hem vastgestelde feiten, het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92, zie concl. OM.

Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Eindveroordeling - Andere feiten - Een zelfde strafbaar opzet - Beoordeling door de rechter

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.16.0218.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.4 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde zonder nadere toelichting vordert om eenheid van opzet aan te ne- men voor twee telastleggingen en daarvoor slechts één straf op te leggen, beantwoordt en verwerpt de rechter die vordering door twee straffen uit te spreken en aldus te kennen te geven dat er geen eenheid van opzet is (1). (1) Zie Cass. 15 december 2015, AR P.15.1553.N, AC 2015, nr...(verzoek aan het onderzoeksgerecht om vrijheid onder voorwaarden of elektronisch toezicht).

Samenloop - Allerlei - Vraag van de beklaagde om eenheid van opzet aan te nemen en slechts één straf op te leggen - Rechter die twee straffen oplegt - Motivering

P.16.0236.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Samenloop - Eendaadse - Samenloop tussen een gecorrectionaliseerde misdaad en een wanbedrijf - Samenloop

tussen gecorrectionaliseerde feiten van valsheid en gebruik van valse stukken en witwaspraktijken - Zwaarste straf - Bepaling

Samenloop - Eendaadse - Samenloop tussen een gecorrectionaliseerde misdaad en wanbedrijven - Correctionalisering van de misdaad door aanneming van verzachtende omstandigheden - Gevolg voor de samen vervolgde wanbedrijven

Aangezien zowel de gecorrectionaliseerde misdrijven van valsheid en gebruik van valse stukken als het misdrijf witwassen met een maximale straf van vijf jaar opsluiting worden bestraft, is het de maximale geldboete die, ongeacht of ze verplicht dan wel facultatief is, het zwaarst gestrafte misdrijf aanwijst; met toepassing van artikel 65 Strafwetboek is de zwaarste straf dus niet die welke op de valsheid en het gebruik van valse stukken is gesteld, wanneer die feiten werden gecorrectionaliseerd, maar de straf die in artikel 505 Strafwetboek is bepaald, waarbij de dader van het misdrijf witwassen een straf krijgt die kan oplopen tot vijf jaar gevangenisstraf en een geldboete van honderdduizend euro (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Samenloop - Eendaadse - Samenloop tussen een gecorrectionaliseerde misdaad en een wanbedrijf - Samenloop tussen gecorrectionaliseerde feiten van valsheid en gebruik van valse stukken en witwaspraktijken - Zwaarste straf - Bepaling

- Art. 65 Strafwetboek

De aanneming van verzachtende omstandigheden waardoor een inverdenkinggestelde wegens aanvankelijk als misdaden omschreven feiten, bij de regeling van de rechtspleging naar de correctionele rechtbank kan worden verwezen, heeft geen gevolgen voor de hem samen ten laste gelegde wanbedrijven, aangezien die tot de algemene bevoegdheid van die rechtbank behoren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Samenloop - Eendaadse - Samenloop tussen een gecorrectionaliseerde misdaad en wanbedrijven - Correctionalisering van de misdaad door aanneming van verzachtende omstandigheden - Gevolg voor de samen vervolgde wanbedrijven

- Art. 2 Wet 4 okt. 1867 op de verzachtende omstandigheden

P.16.0207.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.6 AC nr. ...

Wanneer de strafrechter oordeelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een in kracht van gewijsde gegane beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet, en hij bij toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek een bijkomende straf uitspreekt, kan hij de veroordeelde niet opnieuw veroordelen tot betaling van de bij artikel 29 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen bepaalde bijdrage tot het Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders (1). (1) Cass. 22 december 2009, AR P.09.1549.N, AC 2009, nr. 781 met noot.

Samenloop - Gescheiden berechting - Eerste in kracht van gewijsde gegane veroordeling - Veroordeling tot een bijdrage aan het slachtofferfonds - Nieuwe berechting voor aan de eerste veroordeling voorafgaande feiten - Vaststelling dat alle feiten de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Nieuwe veroordeling tot een bijkomende straf - Nieuwe veroordeling tot een bijdrage aan het slachtofferfonds - Wettigheid

P.16.0030.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.2 AC nr. ...

Wanneer de feitenrechter, naar luid van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, vaststelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een definitieve beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die, in de veronderstelling dat zij bewezen zouden zijn, aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van eenzelfde misdadig opzet, houdt hij bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen; indien deze hem voor de juiste bestraffing van al de misdrijven voldoende lijken, doet hij uitspraak over de schuldvraag en verwijst hij in zijn beslissing naar de reeds uitgesproken straffen; die bepaling maakt geen onderscheid tussen de straffen die achtereenvolgens door twee verschillende rechters worden uitgesproken naargelang ze al dan niet bijkomend zijn.

Samenloop - Eendaadse - Collectief misdrijf - Definitieve veroordelende beslissing - Andere feiten - Eenheid van opzet - Gevolg - Inaanmerkingneming van de reeds uitgesproken straffen - Straffen

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

Wanneer de feitenrechter vaststelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een definitieve beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die, in de veronderstelling dat zij bewezen zouden zijn, aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting zijn van eenzelfde misdadig opzet, houdt hij bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen; wanneer de tweede veroordeling rekening heeft gehouden met de eerste, hoewel die niet in kracht van gewijsde was gegaan, is de rechter bij wie een hoger beroep tegen die eerste beslissing aanhangig is gemaakt, op grond van de devolutieve werking van het hoger beroep, bevoegd om de zaak in haar geheel te behandelen; zo hij vaststelt dat het geheel van de feiten deel uitmaakt van eenzelfde misdadig opzet, moet hij de definitief uitgesproken straf in aanmerking nemen en, als daartoe grond bestaat, de regels van samenloop bepaald in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92.

Samenloop - Eendaadse - Collectief misdrijf - Veroordelende beslissing - Andere feiten - Eenheid van opzet - Inaanmerkingneming van de reeds uitgesproken straffen - Eerste veroordeling heeft geen kracht van gewijsde - Hoger beroep tegen die eerste beslissing - Appelrechter - Devolutieve werking van het hoger beroep

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.15.1435.N 15 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160315.2 AC nr. ...

De rechter is verplicht artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, toe te passen indien hij vaststelt dat de voorwaarden daartoe zijn vervuld (1). (1) Zie: Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737.

Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Vaststelling dat de voorwaarden zijn vervuld

Indien een beklaagde met verwijzing naar een rechterlijke beslissing op geloofwaardige wijze aanvoert dat er gelet op die beslissing grond is om artikel 65, tweede lid, Strafwetboek toe te passen, kan de rechter die aanvoering niet verwerpen om de enkele reden dat die beklaagde geen bewijs van niet-verhaal overlegt (1). (1) Zie: Cass. 14 oktober 2008, AR P.08.0829.N, AC 2008, nr. 546.

Samenloop - Gescheiden berechting - Collectief misdrijf - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Geloofwaardig verweer - Verwerping - Redengeving

P.15.1449.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.3 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek kan enkel een beslissing van een Belgische strafrechter in aanmerking worden genomen om uit te maken of er eenheid van misdadig opzet bestaat tussen de feiten waarvoor vervolging is ingesteld en de eerdere misdrijven die reeds het voorwerp waren van een in kracht van gewijsde gegane beslissing (1). (1) Cass. 17 september 2002, AR P.02.0469.N, AC 2002, nr. 455.

Samenloop - Gescheiden berechting - Vervolging in België - Feiten waarvoor de beklaagde reeds in het buitenland werd veroordeeld - Eenheid van opzet - Toepassing

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.14.1159.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, kan de rechter die oordeelt dat meerdere misdrijven de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, slechts één straf opleggen, namelijk de zwaarste; de toepassing van deze regel verplicht de rechter ertoe de voor de lichtere misdrijven voorgeschreven straffen buiten beschouwing te laten, zelfs als die straffen voorzien in een zwaardere vervangende sanctie dan die, welke samen met de zwaarste hoofdstraf kan worden opgelegd (1). (1) Cass. 13 januari 1999, AR P.98.1521.F, AC 1999, nr. 21.

Samenloop - Eendaadse - Verschillende misdrijven - Eenheid van misdadig opzet

P.15.0095.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.6 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 65, tweede lid, strafwetboek oordeelt de rechter onaantastbaar of er eenheid van opzet bestaat tussen de feiten waarvoor hij een beklaagde schuldig verklaart en deze waarvoor diezelfde beklaagde bij een eerder in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke beslissing tot straf is veroordeeld en hij kan de afwezigheid van eenheid van opzet afleiden uit alle hem regelmatig overgelegde feitelijke gegevens, zoals onder meer het tijdsverloop tussen de reeds beoordeelde feiten en deze die bij hem aanhangig zijn (1). (1) Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106.

Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - Onaantastbare beoordeling van de rechter

P.14.1934.N 12 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.5 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of verschillende hem gelijktijdig voorgelegde misdrijven al dan niet de opeenvolgende uitvoering zijn van het zelfde misdadig opzet in de zin van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek en bijgevolg of hij al dan niet bij toepassing van die bepaling één straf oplegt voor al die misdrijven samen (1). (1) Cass. 11 april 1984, AR nr. 3526, AC 1983-1984, nr. 464; Cass. 7 februari 1990, AR 8044, AC 1989-1990, nr. 352; Cass. 23 mei 1990, AR nr. 8109, AC 1989-1990, nr. 558.

Samenloop - Eendaadse - Voortgezet misdadig opzet - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Gevolg

P.13.1834.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.4 AC nr. 10

Een voortgezet misdrijf verliest dat karakter niet, louter omdat het door de dader beoogde doel als zodanig niet strafbaar is.

Samenloop - Eendaadse - Voortgezet misdrijf - Eenheid van opzet - Beoogd doel

VERVANGENDE GEVANGENISSTRAF

P.25.0399.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.29 AC nr. ...

Uit de uitlegging door het Hof van Justitie van de Europese Unie van de Terugkeerrichtlijn en uit de tekst van artikel 75, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet, zoals gewijzigd door artikel 34 van de wet van 12 mei 2024, volgt dat het door artikel 75, § 2, eerste lid, Vreemdelingenwet bedoelde misdrijf slechts kan worden bestraft met een gevangenisstraf indien aan de vreemdeling reeds een vasthoudingsmaatregel of een minder dwingende maatregel voor vasthouding is opgelegd die is beëindigd zonder dat hij kon worden verwijderd en hij, zonder geldige reden om niet terug te keren, zijn illegaal verblijf in het Rijk verderzet; die onmogelijkheid heeft enkel betrekking op het uitspreken van een gevangenisstraf als hoofdstraf; de door het Hof van Justitie van de Europese Unie gegeven uitlegging en het vermelde artikel 75, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet beletten niet dat de rechter, die het bedoelde misdrijf bestraft met een geldboete, bovendien in overeenstemming met artikel 40, eerste lid, Strafwetboek, de beklaagde veroordeelt tot een vervangende gevangenisstraf voor het geval de veroordeelde de geldboete niet voldoet; de vervangende gevangenisstraf is, hoewel een straf, louter een middel om door een strafdreiging de schuldenaar van de geldboete te dwingen zijn hoofdverbintenis ten uitvoer te leggen; de vervangende gevangenisstraf heeft dan ook een andere juridische aard en een ander doel dan de gevangenisstraf als hoofdstraf (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

Vervangende gevangenisstraf - Vervolging wegens illegaal verblijf - Uitlegging van de EG-Terugkeerrichtlijn 2008/115 - Geen toepassing van dwangmaatregelen met het oog op repatriëring - Bestraffing met alleen een geldboete waaraan een vervangende gevangenisstraf is verbonden - Verenigbaarheid met de EU-Terugkeerrichtlijn - Beoordeling

- Art. 75, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 8 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 40 Strafwetboek

P.23.1231.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.8 AC nr. ...

De rechter kan geen vervangende gevangenisstraf uitspreken in geval van niet-betaling van de vervangende geldboete (1). (1) Zie concl. OM.

Vervangende gevangenisstraf - Gevangenisstraf ter vervanging van de geldboete - Onwettigheid - Vervangende geldboete

- Art. 40 Strafwetboek

- Art. 37octies, § 1 Strafwetboek

P.21.1267.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 40 en 41 Strafwetboek volgt dat de veroordeelde niet de keuze heeft om de geldboete niet te betalen en in de plaats daarvan de vervangende gevangenisstraf te ondergaan (1). (1) G. MARLIER G en J. DE METS, "De vervangende gevangenisstraf: ook bij een geldboete met uitstel", noot onder Gent 28 oktober 2018, T.Strafr. 2019/4, p. 222-225 (p. 223); P. ARNOU, "De vervangende straf" in Strafrecht als roeping: liber Amicorum Lieven Dupont, F. Verbruggen, R. Verstraeten, D. Van Daele en B. Spriet (eds.), Universitaire Pers Leuven, 2005, 265-285 (nr. 43).

Vervangende gevangenisstraf - Geldboete - Niet-betaling - Gevolg

P.21.0839.F 20 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210720.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer de gevangenisstraf wordt opgelegd ter vervanging van de werkstraf, verjaart ze binnen dezelfde termijn als die werkstraf.

Vervangende gevangenisstraf - Verjaringstermijn - Werkstrafvervangende gevangenisstraf

- Art. 92, eerste lid Strafwetboek

P.19.0387.N 24 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190924.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling van het Decreet Personenvervoer over de Weg verwijst naar artikel 69bis Wegverkeerswet dat voor de inbreuken op die wet, in geval van gebrek aan betaling van de door de rechter opgelegde geldboete binnen de wettelijke termijn, toelaat in de plaats van een vervangende gevangenisstraf, een vervangend rijverbod op te leggen, zodat die bepaling niet van toepassing is voor de inbreuken op dit Decreet.

Vervangende gevangenisstraf - Decreet Personenvervoer over de Weg - Artikelen 29, § 3, 42, § 1, 4° en 63, § 1, 10° - Draagwijdte

- Artt. 29, § 3, 42, § 1, 4°, en 63, § 1, 10° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

VERZACHTENDE OMSTANDIGHEDEN. VERSCHONINGSGRONDEN

P.25.0568.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.7 AC nr. ...

In zoverre het cassatiemiddel het Hof verzoekt om het strafblad van de eiser te onderzoeken, wat een stuk is dat geen deel uitmaakt van de stukken waarop het Hof acht mag slaan, is het niet ontvankelijk (1). (1) "Het middel dat aanvoert dat de eiser, in strijd met wat het bestreden arrest vaststelt, geen gerechtelijk verleden had, vereist een onderzoek van feitelijke gegevens, waarvoor het Hof niet bevoegd is" (Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.1041.F, AC 2005, nr. 523, met wat dat betreft andersluidende concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; contra Cass. 14 april 2014, P.13.1108.N, AC 2015, nr. 247, kritische noot van Fr. CLOSE, "La Cour de cassation peut-elle avoir égard à l'extrait de casier judiciaire figurant au dossier ?", JLMB, 2016/26, 1219-1222; concl. OM op datum in Pas. vóór Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221012.2F.13.)

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Afwezigheid van antecedenten aangevoerd als verzachtende omstandigheid - Feitelijke beoordeling - Middel dat het Hof van cassatie verzoekt om het strafblad van de eiser te onderzoeken - (Niet-)ontvankelijkheid

Het al dan niet aannemen van verzachtende omstandigheden in het voordeel van de dader van een moord – een misdaad die de wet bestraft met levenslange opsluiting – valt onder de onaantastbare beoordeling van het hof van assisen (1), aangezien het niet op alle daders van dezelfde misdaad de verzachtende omstandigheid dient toe te passen die het voor een van hen heeft aangenomen (2). (1) "Het hof van assisen oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar of er al dan niet verzachtende omstandigheden kunnen worden aangenomen" (Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1394.N, AC 2015, nr. 120); zie Cass. 17 juni 1980, AC 1979-80, II, p. 1299; Cass. 9 oktober 1973, AC 1974, I, 144. (2) "De rechter beschikt over een discretionaire bevoegdheid om verzachtende omstandigheden al dan niet toe te kennen; volgens zijn onaantastbare beoordeling kan hij ze aan een bepaalde medebeschuldigde, medebeklaagde of mede-inverdenkinggestelde toekennen, maar niet aan een andere" (Cass. 2 oktober 2002, AR P.02.1038.F, AC 2002, nr. 504). En "het enkele feit dat de rechter oordeelt dat een welbepaalde omstandigheid voor een beschuldigde een verzachtende omstandigheid is die een strafvermindering verantwoordt, heeft, gelet op het individuele karakter van de straf, niet voor gevolg dat hij moet motiveren waarom diezelfde omstandigheid ook voor een andere beschuldigde niet als verzachtende omstandigheid wordt aangenomen" (Cass. 20 januari 2004, AR P.03.1364.N, AC 2004, nr. 31). Zie wat betreft het persoonlijke karakter van de verzachtende omstandigheden, A. BRAAS, Précis de droit pénal, Bruylant, 1936, nr. 402; Ch. HENNAU en J. VERHAEGEN, Droit pénal général, Bruylant, 2de uitg., 1995, nr. 513.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Hof van assisen - Straftoemeting - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Feitelijke beoordeling - Gevolg - (Geen) verplichting om op alle daders van dezelfde misdaad de voor een van hen aangenomen verzachtende omstandigheid toe te passen

- Art. 80 Strafwetboek

- Art. 79 Strafwetboek

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Wanneer een beschikking van de raadkamer een inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen, wegens enerzijds een misdaad die gecorrectionaliseerd werd omdat er verzachtende omstandigheden zijn aangenomen en, anderzijds, een tweede misdrijf dat als wanbedrijf wordt gekwalificeerd, en het hof van beroep aan laatstgenoemd misdrijf een criminele kwalificatie heeft toegekend, waarbij het tevens beslist dat beide feiten een collectief misdrijf door eenheid van opzet vormen, zijn de voor het eerste misdrijf aangenomen verzachtende omstandigheden eveneens van toepassing op het tweede misdrijf, voor zover dat tweede feit kan worden gecorrectionaliseerd (1). (1) Zie concl. OM, §§ 25-27.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Onderzoeksgerecht - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van een misdaad - Uitwerking - Uitbreiding tot een ander misdrijf dat één enkel feit vormt met die misdaad en als misdaad wordt geherkwalificeerd - Voorwaarden

- Art. 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 216novies Wetboek van Strafvordering
- Art. 179 Wetboek van Strafvordering
- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

P.23.0056.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230517.2F.2 AC nr. ...

Een schending van een verordenende bepaling of een nalatigheid die op zich al strafbaar is door de verwezenlijking van het niet-gerechtvaardigde materiële feit, kan doelbewust en opzettelijk zijn gepleegd (1); het is bijgevolg niet tegenstrijdig te oordelen dat het moreel bestanddeel van de zowel aan de natuurlijke personen als aan de rechtspersoon ten laste gelegde misdrijven bestaan in een nalatigheid, zodat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid enkel door overmacht of door een onoverkomelijke dwaling kan worden afgewend, en vervolgens het voordeel van de verschoningsgrond van het oude artikel 5, tweede lid, Strafwetboek te weigeren, op grond dat de beklaagden, de natuurlijke personen, wetens en willen hebben gehandeld (2). (1) Zie, wat betreft het begrip "fout", F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T. II : l'infraction pénale, 2de uitg., Larcier 2020, nrs. 1106 e.v. (2) Tot de inwerkingtreding, op 30 juli 2018, van de wet van 11 juli 2018 tot wijziging van het Strafwetboek en de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen betreft, bepaalde artikel 5, tweede lid, van dit wetboek wat volgt: "Wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, kan enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld. Indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd kan hij samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld".

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Schending van een verordenende bepaling - Moreel bestanddeel - Vaststelling van bedrog - (Geen) tegenstrijdigheid - Weerslag op de verschoningsgrond bepaald in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 5 Strafwetboek

P.22.0058.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.1 AC nr. ...

Uit artikel 100 Strafwetboek en artikel 11 Bijzondere Wet Hervorming Instellingen volgt dat, wanneer het decreet niet voorziet in de toepassing van artikel 85 Strafwetboek en, a fortiori, wanneer het een andere regel bepaalt, het voormelde artikel 85 niet van toepassing is (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 651.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Artikel 85 Strafwetboek - Toepassing op decreten en ordonnanties

- Art. 9, § 7, zesde lid Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein
- Artt. 85 en 100 Strafwetboek

P.22.0770.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 80, tweede lid, Strafwetboek, wordt de opsluiting van twintig tot dertig jaar, indien verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, vervangen door de opsluiting van vijftien tot twintig jaar of voor een kortere termijn, of door een gevangenisstraf van ten minste drie jaar; wanneer het hof van assisen vaststelt dat er ten voordele van de beschuldigde verzachtende omstandigheden bestaan die voortvloeien uit de afwezigheid van een gerechtelijk verleden, de jonge leeftijd van de beschuldigde, zijn levensloop en zijn persoonlijkheid, kan het geen straf van opsluiting van meer dan twintig jaar uitspreken (1). (1) T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit pénal, Brussel, Die Keure, 2022, p. 362-363.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Hof van assisen - Doodslag - Aanneming van verzachtende omstandigheden

- Art. 80, tweede lid Strafwetboek

P.21.1312.F 5 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220105.2F.1 AC nr. ...

De misdaad van verkrachting met de omstandigheid dat de schuldige tot degenen behoort die over het slachtoffer gezag hebben, is krachtens de artikelen 375, derde lid, en 377, vijfde lid, Strafwetboek, strafbaar met een gevangenisstraf van ten minste zeven jaar, maar is de duur van de correctionele gevangenisstraf krachtens artikel 25, tweede lid, Strafwetboek ten hoogste vijf jaar indien die misdaad gecorrectionaliseerd werd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 5.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Correctionalisering - Verkrachting met de omstandigheid dat de schuldige tot degenen behoort die over het slachtoffer gezag hebben - Verzwaring van de minimumstraf

- Artt. 25, tweede lid, 375, driede lid, en 377, vijfde lid Strafwetboek

P.21.0801.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.2 AC nr. ...

Indien het onderzoeksgerecht met aanneming van verzachtende omstandigheden een beklaagde verwijst naar de correctionele rechtbank voor een aldus gecorrectionaliseerde misdaad, dan kan de correctionele rechtbank en in hoger beroep de correctionele kamer van het hof van beroep voor dit feit niet nogmaals verzachtende omstandigheden aannemen (1). (1) Cass. 4 juni 1973, AC 1973, 960.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Correctionaliseerbare misdaad - Verwijzing door het onderzoeksgerecht naar de correctionele rechtbank mits aanneming van verzachtende omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

P.20.1193.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.3 AC nr. ...

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, verplicht de strafrechter niet de wetsbepalingen betreffende de rechtspleging, en met name die welke de correctionalisering betreffen, te vermelden (1). (1) Zie Cass. 7 december 2005, AR P.05.1308.F, AC 2005, nr. 652: "aangezien het arrest opgave doet van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het aan de beklaagde ten laste gelegde misdrijf omschrijven en van die waarbij de straf wordt bepaald, moet het daarenboven, als het geval zich voordoet, geen melding maken van art. 1 Wet Verzachtende Omstandigheden"; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken", in Amicus curiae - Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2013, p. 441 e.v.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Bepalingen betreffende de rechtspleging - Correctionalisering (Wet Verzachtende Omstandigheden)

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.20.1144.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.6 AC nr. ...

De rechtsfiguren van de verzachtende omstandigheden en de redelijke termijn van de strafvervolging regelen onderscheiden rechtstoestanden zodat die rechtsfiguren en de rechtsgevolgen ervan onderling niet te vergelijken zijn (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2000, AR P.99.1758.F, AC 2000, nr. 197.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Redelijke termijn - Overschrijding - Verzachtende omstandigheden - Onderscheiden rechtstoestanden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 79 tot 85 Strafwetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0565.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.4 AC nr. ...

De wetgever heeft het aan het uitsluitende oordeel van de rechter overgelaten of een omstandigheid eigen aan de te beoordelen feiten of aan de dader wordt aangenomen als een verzachtende omstandigheid in de zin van artikel 85 Strafwetboek; de rechter dient zijn beslissing dat een bepaalde omstandigheid niet wordt aangenomen als een verzachtende omstandigheid niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Zie Cass. 20 januari 2004, AR P.03.1364.N, AC 2004, nr. 31; Cass. 12 april 1965, Pas. 1965, I, 867; Cass. 15 maart 1948, Pas. 1948, I, 170.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Het niet aannemen van een bepaalde omstandigheid als verzachtende omstandigheid - Motiveringsplicht

- Art. 85 Strafwetboek

P.20.0054.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.5 AC nr. ...

De verschoning wegens uitlokking geldt enkel voor diegene die zich schuldig maakt aan doodslag en opzettelijke slagen en verwondingen als het een onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden van de uitlokker betreft (1); er kan bijgevolg geen sprake zijn van uitlokking door het slachtoffer wanneer deze in staat van wettige verdediging handelt. (1) Cass. 25 september 2019, AR P.19.0544.F, AC 2019, nr. 480.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verschoning van uitlokking - Voorwaarde - Onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden - Slachtoffer in staat van wettige verdediging

- Art. 411 Strafwetboek

P.19.1245.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.4 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid en 211 Wetboek van Strafvordering blijkt niet dat de wetgever een bijzondere motiveringsverplichting in het leven heeft willen roepen wat betreft het bepalen van de geldboete (1). (1) Zie Cass. 12 december 2017, AR P.16.1104.N, AC 2017, nr. 705; N.C. 20108, 394 noot L. CLAES.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Precaire financiële toestand beklaagde - Toepasselijke wetsbepaling - Motiveringsplicht

- Artt. 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.19.0806.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer een verwijzing naar de correctionele rechtbank heeft uitgesproken voor feiten omschreven als deelname aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324ter, §2, Strafwetboek, zijnde een wanbedrijf en het arrest de feiten heromschrijft als deelname aan een criminele organisatie door een leidend persoon, zoals bepaald in artikel 324ter, §4, Strafwetboek, zijnde een misdaad, kan het hof van beroep van die misdaad enkel kennis nemen door krachtens artikel 3, derde lid Wet Verzachtende omstandigheden verzachtende omstandigheden aan te nemen (1). (1) M. DE SWAEF en M. TRAEST, Bendevorming en criminele organisaties, Comm. Straf.; I. ONSEA, "Wet betreffende de criminele organisaties: een eerste effectieve stap in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit", Panopticon 1999, 278-286; F. ROGGEN, "La loi du 10 janvier 1999 relative aux organisations criminelles", RDP, 1999, 1135-1160.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verwijzing van een wanbedrijf naar de correctionele rechtbank - Heromschrijving door het hof van beroep als een misdaad - Draagwijdte

P.19.0727.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.1 AC nr. ...

Het misdrijf bestraft overeenkomstig artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet wordt gestraft met opsluiting van 10 tot 15 jaar en facultatief een geldboete van 1.000 tot 100.000 euro en bij toepassing van de artikelen 51 en 52 Strafwetboek kan de poging tot deze misdaad worden bestraft met opsluiting van 5 tot 10 jaar en facultatief de voormelde geldboete, aangezien artikel 2bis, § 5, Drugswet ook van toepassing is ingeval van een strafbare poging tot een misdaad als bedoeld in de paragrafen 2, 3 en 4 van dit artikel; na correctionalisering kan de rechter deze gecorrectionaliseerde poging misdaad bestraffen met een gevangenisstraf van 1 maand tot vijf jaar en facultatief de door artikel 2bis, § 5, Drugswet bedoelde geldboete aangezien artikel 84 Strafwetboek geen toepassing vindt (1). (1) W. MAHIEU, Drugs: de straffen, Comm. Straf., 9-16.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Drugswet - Poging tot misdaad bestraft overeenkomstig artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet - Bestraffing

P.19.0683.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.2 AC nr. ...

De bij artikel 411 Strafwetboek ingevoerde verschoningsgrond berust hierop dat de uitlokking, bij de uitgelokte persoon, een heftige emotie opwekt die zijn geestelijke vermogens aantast en tijdelijk een bepaalde morele dwang op zijn wil uitoefent (1); de wet omschrijft uitlokking niet maar bepaalt op een beperkende manier de wijzen waarop deze zich heeft moeten voordoen om van een verschoningsgrond te kunnen spreken (2); aangezien die opsomming beperkend is, kan een fout van het slachtoffer, zonder welke de schade niet zou zijn ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan, een gedeelde aansprakelijkheid tot gevolg hebben, zelfs als die, in voorkomend geval zelfs lichtst mogelijke, fout niet één van de bij wet bepaalde gevallen van uitlokking uitmaakt (3). (1) J. CONSTANT , Traité élémentaire de Droit pénal, dl. I, Luik, 1965, nr. 540. (2) J. CONSTANT , Traité élémentaire de Droit pénal, dl. I, Luik, 1965, nr. 540. (3) Zie Cass. 11 april 2018, AR P.18.0024.F, AC 2018, nr. 224; Cass. 7 november 1990, AR 8446, AC 1990-91, nr. 130.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Doden, slagen en verwondingen - Verschoningsgrond van uitlokking - Fout van het slachtoffer

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 411 Strafwetboek

Wanneer de partijen debat hebben gevoerd over de samenlopende fout van het slachtoffer en over de weerslag ervan op de schadevergoeding, werpen de appelrechters, door de beslissing van de eerste rechter over de litigieuze verdeling te bevestigen, zelfs op grond van een andere kwalificatie van de fout, geen betwisting op waarvan de partijen het bestaan in hun conclusies hebben uitgesloten (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2006, AR C.04.0267.N, AC 2006, nr. 155.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Burgerlijke rechtsvordering - Opzettelijke slagen en verwondingen - Samenlopende fout van het slachtoffer - Aanvoering van de verzachtende verschoningsgrond -

Verwerping - Herkwalificatie - Opdracht van de rechter - Beschikkingsbeginsel - Ambtshalve aangevoerde middelen

- Art. 411 Strafwetboek
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

Het onderscheid dat hierin bestaat dat, indien de regeling van de rechtspleging had plaatsgevonden vóór 12 januari 2018, de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank had kunnen worden verwezen uit hoofde van een door de wet van 5 februari 2016 gecorrectionaliseerde misdaad, wordt niet gemaakt tussen inverdenkinggestelden die zich in dezelfde toestand bevinden, maar tussen inverdenkinggestelden die zich in verschillende juridische toestanden bevinden die zonder onderscheid gelden voor alle personen die tot de betrokken categorieën behoren; dat onderscheid vloeit niet voort uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof, dat beslist heeft om die gevolgen gedurende een welbepaalde periode te handhaven (1). (1) Zie de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "pot-pourri II"-wet, gedeeltelijk vernietigd door AGwH 21 december 2017, nr. 148/2018, en 9 maart 2018, nr. 28/2018 (uitleggingsarrest) De eiser betoogde dat, indien het verwijzingsarrest was gewezen vóór de bekendmaking van arrest nr. 148/2018 van het Grondwettelijk Hof, hij eerder zou zijn verwezen naar de correctionele rechtbank dan naar het hof van assisen en dat hem in dat geval slechts een vrijheidsstraf van maximum dertig jaar zou zijn opgelegd, terwijl hij nu door het hof van assisen was veroordeeld tot levenslange opsluiting. Hij liet echter na te vermelden dat, zelfs onder vigeur van de vernietigde bepalingen, de correctionalisering van een misdaad door een onderzoeksgerecht enkel mogelijk was als voornoemd gerecht verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond in aanmerking had genomen. Het OM leidde hieruit af dat de aangevoerde discriminatie niet bestond. (M.N.B.).

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Veralgemeende correctionaliseerbaarheid van misdaden - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving, gedurende een welbepaalde periode, van de gevolgen van de vernietigde bepalingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van het vernietigingsarrest

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 121 Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0539.N 30 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181030.2 AC nr. ...

Artikel 1, tweede lid, Wet Verzachtende Omstandigheden vereist enkel dat de rechter de gegevens opgeeft waaruit hij voor de inverdenkinggestelde of de beklaagde het bestaan van verzachtende omstandigheden afleidt en bij afwezigheid van desbetreffend verweer, verplicht artikel 149 Grondwet de rechter niet tot een meer omstandige motivering; hieruit volgt dat de rechter ten aanzien van de beklaagde die daarover geen verweer heeft gevoerd, het bestaan van verzachtende omstandigheden kan afleiden uit het feit dat de beklaagde nog niet is veroordeeld tot criminele straffen wat geen automatisme inhoudt en niet betekent dat de rechter geen weloverwogen beslissing heeft genomen op grond van de gegevens eigen aan de zaak.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Motivering - Opgave van gegevens waaruit het bestaan van verzachtende omstandigheden wordt afgeleid zonder verweer daarover

P.18.0028.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.7 AC nr. ...

Wanneer het Grondwettelijk Hof een nieuwe wet vernietigt die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt en de maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting op veertig jaar brengt, maar de gevolgen van die wet handhaaft ten opzichte van de beslissingen die op grond ervan zijn genomen vóór de datum van de bekendmaking van het vernietigingsarrest in het Belgisch Staatsblad en in een interpretatief arrest oordeelt dat die handhaving van de gevolgen van de vernietigde bepalingen ook tot gevolg heeft dat de correctionele rechtbanken waarbij de zaken op grond van die bepalingen regelmatig aanhangig werden gemaakt, bij het behandelen van die zaken toepassing kunnen maken van de zwaardere straffen zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen, maar zij niet mogen veroordelen tot een vrijheidsberovende straf waarvan de duur de maximumtermijn van de vrijheidsberovende straf te boven gaat die door het hof van assisen met aanneming van verzachtende omstandigheden zou kunnen worden opgelegd, met name dertig jaar voor misdaden bestraft met levenslange opsluiting, volgt hieruit dat de maximumstraf die na het aannemen van verzachtende omstandigheden kon worden opgelegd, op het ogenblik van de feiten dertig jaar opsluiting en op het ogenblik van het arrest dertig jaar gevangenisstraf bedroeg, zodat de straf op het ogenblik van de rechterlijke beslssing niet zwaarder was dan de straf op het tijdstip van de feiten (1). (1) Het betreft hier de gedeeltelijke vernietiging van een aantal bepalingen van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016, gemeenzaam bekend als de Potpourri II-wet; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017 (vernietigingsarrest) en GwH 9 maart 2018, nr. 28/2018 (interpretatief arrest); J. ROZIE, "Hof van assisen en correctionalisering na potpourri II: kunst- en vliegwerk of dankbare ingreep van de wetgever", NC 2016, 91-114; J. DE HERDT en J. ROZIE, "Correctionaliseerbaarheid en straftoemeting na de gedeeltelijke vernietiging van de Potpourri II-wet", NC 2018, 18-28

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Nieuwe wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdaad strafbaar met levenslange opsluiting - Maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting gebracht op veertig jaar - Vernietiging van de wet door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de gevolgen van de wet voor beslissingen genomen vóór de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het arrest van het Grondwettelijk Hof - Draagwijdte

P.18.0024.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 411 Strafwetboek houdt voor de rechter in dat hij het noodzakelijke verband van evenredigheid moet onderzoeken tussen de zware gewelddaden die aan de verschoningsgrond ten grondslag liggen en het uitgelokte misdrijf (1). (1) Zie Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verschoningsgrond uitlokking - Zware gewelddaden - Beoordeling - Verband van evenredigheid

- Art. 411 Strafwetboek

De rechter beoordeelt in feite of de verschoningsgrond uitlokking aanwezig is en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verschoningsgrond uitlokking - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 411 Strafwetboek

P.17.1164.F 21 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180221.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Misdaad - Gevolg - Strafvermindering of-wijziging - Misdaad strafbaar met opsluiting van tien tot vijftien jaar

Door ten gunste van de dader van een misdaad verzachtende omstandigheden vast te stellen, verbindt de rechter zich ertoe om de bij wet op die misdaad gestelde straf te verminderen of te wijzigen; overeenkomstig de artikelen 79 en 80, vierde lid, Strafwetboek worden de feiten van foltering, die luidens de artikelen 417bis, 1°, en 417ter, eerste lid, Strafwetboek worden gestraft met opsluiting van tien tot vijftien jaar, in geval van aanneming van verzachtende omstandigheden, met ten hoogste tien jaar opsluiting gestraft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 113.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Misdaad - Gevolg - Strafvermindering of-wijziging - Misdaad strafbaar met opsluiting van tien tot vijftien jaar

- Artt. 79 en 80 Strafwetboek

P.17.0535.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Wet van 5 februari 2016 - Wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdrijf strafbaar met levenslange opsluiting - Misdrijf gepleegd vóór 29 februari 2016 - Correctionalisering - Toepasselijke straf

De rechter die een beklaagde een gevangenisstraf van achtentwintig jaar oplegt voor feiten die gepleegd werden vóór 29 februari 2016 en die niet correctionaliseerbaar waren vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie maar die gecorrectionaliseerd werden na die datum, schendt artikel 2 van het Strafwetboek niet (1) (impliciet). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Wet van 5 februari 2016 - Wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdrijf strafbaar met levenslange opsluiting - Misdrijf gepleegd vóór 29 februari 2016 - Correctionalisering - Toepasselijke straf

- Artt. 121 en 143, derde lid Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Artt. 2, 25 en 80 Strafwetboek

P.17.0096.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.6 AC nr. 541

In geval van correctionalisering van een door artikel 196 Strafwetboek bedoelde valsheid in geschrifte dient de rechter krachtens artikel 214 Strafwetboek een verplichte geldboete op te leggen van 26 tot 2.000 euro; artikel 84 Strafwetboek vindt geen toepassing wanneer een correctionaliseerbare misdaad zowel met een vrijheidsberovende straf als met een geldboete wordt gestraft (1). (1) Cass. 13 januari 2004, AR P.03.1382.N, AC 2004, nr. 18: RW 2004-2005, 741 en noot S. VANDROMME, De geldboete na correctionalisering: was het nu art. 83 of art. 84 Sw.?; Cass. 5 oktober 2016, AR P.16.0676.F, AC 2016, nr. 548.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Misdaad - Geldboete - Correctionalisering - Artikel 84, Strafwetboek - Toepassing

P.17.0282.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.4 AC nr. 465

De in artikel 462, eerste lid, Strafwetboek bedoelde strafuitsluitende verschoningsgrond is vreemd aan de witwasmisdrijven bepaald in artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verschoningsgronden - Strafuitsluitende verschoningsgrond van artikel 462, Strafwetboek - Toepasselijkheid op de witwasmisdrijven bepaald in artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek

- Artt. 462, eerste lid, en 505, eerste lid, 2°, 3° en 4° Strafwetboek

P.16.1128.F 18 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Verdovende

middelen - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

Om de in artikel 6, tweede lid, Drugswet bepaalde vrijstelling van straffen te genieten, dienen de onthullingen oprecht en volledig te zijn zodat de overheid vervolgingen kan instellen (1); dat houdt in dat de aangever niet alleen zijn eigen aandeel onthult, maar ook alle informatie waarover hij beschikt omtrent de omstandigheden en daders van het misdrijf (2); de rechter hoeft evenwel, bij ontstentenis van een conclusie waarin de oprechtheid van de onthullingen van de beklaagde wordt betwist, niet uitdrukkelijk te verduidelijken dat die onthullingen oprecht en volledig zijn wat de eigen rol van de beklaagde betreft (3). (1) Cass. 8 december 1992, AR 7226, AC 1992, nr. 779. (2) Zie Cass. 24 februari 1998, AR P.98.0106.N, AC 1998, nr. 106; Cass. 8 april 2008, AR P.08.0092.N, AC 2008, nr. 212. (3) (Impliciet) zie concl. "in substantie" OM.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Verdovende middelen - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

---

P.16.0773.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Onderzoeksgerechten - Correctionalisering - Heromschrijving van het feit door het vonnisgerecht naar een zwaardere misdaad - Nieuwe omschrijving uitdrukkelijk uitgesloten door het onderzoeksgerecht - Bevoegdheid - Aanneming verzachtende omstandigheden door het vonnisgerecht - Vereiste

Wanneer het onderzoeksgerecht met aanneming van verzachtende omstandigheden een beklaagde wegens een gecorrectionaliseerde misdaad heeft verwezen naar de correctionele rechtbank, kan de correctionele rechtbank en in hoger beroep het hof van beroep die misdaad heromschrijven naar een zwaardere misdaad, ook als het onderzoeksgerecht die zwaardere omschrijving uitdrukkelijk heeft uitgesloten, zonder dat vereist is dat het vonnisgerecht na die heromschrijving naar een zwaardere misdaad zelf verzachtende omstandigheden aanneemt; de door het onderzoeksgerecht aangenomen verzachtende omstandigheden gelden immers ook voor het door de vonnisrechter heromschreven feit (1). (1) Zie conclusie OM.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Onderzoeksgerechten - Correctionalisering - Heromschrijving van het feit door het vonnisgerecht naar een zwaardere misdaad - Nieuwe omschrijving uitdrukkelijk uitgesloten door het onderzoeksgerecht - Bevoegdheid - Aanneming verzachtende omstandigheden door het vonnisgerecht - Vereiste

---

P.16.0676.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.4 AC nr. ...

Artikel 84 Strafwetboek biedt de rechter de mogelijkheid een geldboete uit te spreken wanneer de criminele straf wordt verminderd tot een gevangenisstraf nadat het misdrijf werd gecorrectionaliseerd; dat artikel vindt geen toepassing wanneer de correctionaliseerbare misdaad met zowel een vrijheidsberovende straf als met een geldboete wordt bestraft (1). (1) Cass. 13 januari 2004, AR P.03.1382.N, AC 2004, nr. 18.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Correctionalisering van een misdaad - Mogelijkheid om een geldboete op te leggen

---

P.16.0501.F 29 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160629.5 AC nr. ...

De in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek bepaalde strafuitsluitende verschoningsgrond doet de strafrechtelijke fout niet verdwijnen maar heeft enkel tot gevolg dat de begunstigde ervan aan de veroordeling tot een straf ontsnapt; daaruit volgt dat, door die verschoningsgrond aan te nemen, de rechter beslist dat de strafvordering tegen die persoon gegrond is en dat die persoon schuldig is aan het hem ten laste gelegde misdrijf; in dat geval moet de persoon in wiens voordeel die verschoningsgrond erkend werd, worden veroordeeld tot de kosten van de strafvordering.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Beklaagde - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Gevolg - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering

- Artt. 162, eerste lid, en 194 Wetboek van Strafvordering
- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.16.0236.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Correctionalisering van een misdaad - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Gevolg voor de samen vervolgde wanbedrijven

De aanneming van verzachtende omstandigheden waardoor een inverdenkinggestelde wegens aanvankelijk als misdaden omschreven feiten, bij de regeling van de rechtspleging naar de correctionele rechtbank kan worden verwezen, heeft geen gevolgen voor de hem samen ten laste gelegde wanbedrijven, aangezien die tot de algemene bevoegdheid van die rechtbank behoren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Correctionalisering van een misdaad - Aanneming van verzachtende omstandigheden - Gevolg voor de samen vervolgde wanbedrijven

- Art. 2 Wet 4 okt. 1867 op de verzachtende omstandigheden

P.15.0703.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.3 AC nr. ...

Uit artikel 29 Wegverkeerswet volgt dat het aannemen van verzachtende omstandigheden overeenkomstig artikel 29, § 4, Wegverkeerswet enkel betrekking heeft op veroordelingen wegens overtredingen van de reglementen uitgevaardigd op grond van de Wegverkeerswet en niet op de inbreuken op de bepalingen van de Wegverkeerswet zelf.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Wegverkeerswet - Artikel 29 - Verzachtende omstandigheden - Toepassing

P.15.1377.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.3 AC nr. ...

Wanneer het onderzoeksgerecht, met aanneming van verzachtende omstandigheden, een inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen wegens een misdaad waaraan het een onjuiste kwalificatie heeft gegeven, geldt de correctionalisering van het criminele feit ook voor alle kwalificaties van het feit, op voorwaarde dat het feit wettig correctionaliseerbaar blijft en dat de wijziging van de kwalificatie, waardoor eventueel een zwaardere straf moet worden toegepast, niet voortvloeit uit een omstandigheid waarmee het onderzoeksgerecht niet bekend was of die het niet in aanmerking heeft genomen (1). (1) Cass. 16 oktober 1985, AR 4380, AC 1985-1986, nr. 100.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Onderzoeksgerechten - Correctionalisering - Gevolgen - Onjuiste kwalificatie van het feit

P.15.1374.F 3 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160203.8 AC nr. ...

Wanneer de rechter stelt dat er ten gunste van een beschuldigde verzachtende omstandigheden bestaan wegens het ontbreken van een gerechtelijk verleden, dan kan hij, zonder zichzelf tegen te spreken, andere verzachtende omstandigheden in aanmerking nemen om de strafmaat vast te stellen.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheid door het ontbreken van een gerechtelijk verleden - Inaanmerkingneming van andere verzachtende omstandigheden om de strafmaat vast te stellen - Wettigheid

- Art. 344 Wetboek van Strafvordering

P.14.1655.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.3 AC nr. ...

Uit de wil van de wetgever om een zo groot mogelijk parallellisme te realiseren bij de vervolging en bestraffing van rechtspersonen en van natuurlijke personen en uit de samenlezing van de artikelen 1, 7, 7bis, 41bis, §1, en 41bis, §2, Strafwetboek volgt dat voor de toepassing van de regels inzake bevoegdheid en verzachtende omstandigheden de aard van een aan een rechtspersoon verweten misdrijf een misdaad is, indien de wet dit misdrijf, zo gepleegd door een natuurlijke persoon, strafbaar stelt met een criminele vrijheidsstraf; de overeenkomstig artikel 41bis Strafwetboek toe te passen conversie wijzigt de aard van het misdrijf niet (1). (1) Zie A. DE NAUW en F. DE RUYCK, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", RW 1999-00, (897) 914; P. TRAEST, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", TRV 1999, (451) 473-474; S. VAN DYCK, V. FRANSSEN en F. PARREIN, "De rechtspersoon als strafbare dader: een grondige analyse van tien jaar wetgeving, rechtspraak en rechtsleer (deel 2)", TRV 2009, 3-63; R. VERSTRAETEN en B. SPRIET, "De rechtspersoon en zijn geldboete" in Y. POULLET en H. VUYE (eds.), Liber Amicorum Jean du Jardin, Deurne, Kluwer, 2001, 321-340; H. VAN BAVEL, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", AJT 1999-2000, 225.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Rechtspersonen - Misdaden - Criminele vrijheidsstraf - Conversie van de vrijheidsstraf - Aard van het misdrijf

P.14.1394.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.2 AC nr. 120

Het hof van assisen oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar of er al dan niet verzachtende omstandigheden kunnen worden aangenomen en bepaalt in functie daarvan de op te leggen straf binnen de perken van de wet; het feit dat deze straf hoger kan zijn dan deze die de correctionele rechtbank voor zelfde feiten kan uitspreken, levert geen miskenning van het legaliteitsbeginsel op.

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Hof van assisen - Straftoemeting - Onaantastbare beoordeling

P.14.1546.F 21 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.4 AC nr. ...

Aangezien de rechter meteen uitspraak moet doen over zijn bevoegdheid en over de ontvankelijkheid van de aan zijn onderzoek voorgelegde vorderingen, beoordeelt hij, ambtshalve, de aard van het misdrijf dat de feiten zouden opleveren die bij hem aanhangig zijn gemaakt, in de veronderstelling dat ze bewezen zouden zijn; wanneer hij de omschrijving niet wijzigt waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, hoeft hij hun geen kennis te geven van de gegevens eigen aan de zaak die hij in aanmerking zal nemen, vermits ze die kennen (1). (1) Zie Cass. 3 december 2014, AR P.14.1198.F, AC 2014, nr. .....

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Contraventionalisering van een wanbedrijf - Vonnisgerecht - Ambtshalve aanneming van de verzachtende omstandigheden - Kennisgeving aan de partijen - Verplichting

Door een wanbedrijf met toepassing van artikel 1 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden en van artikel 85, eerste lid, van het Strafwetboek te contraventionaliseren, wijzigt het vonnisgerecht de aard van het misdrijf zonder de omschrijving van de feiten te wijzigen (1). (1) Zie Cass. 3 december 2014, AR P.14.1198.F, AC 2014, nr. .....

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Contraventionalisering van een wanbedrijf

VERZWARENDE OMSTANDIGHEDEN

P.21.1312.F 5 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220105.2F.1 AC nr. ...

De misdaad van verkrachting met de omstandigheid dat de schuldige tot degenen behoort die over het slachtoffer gezag hebben, is krachtens de artikelen 375, derde lid, en 377, vijfde lid, Strafwetboek, strafbaar met een gevangenisstraf van ten minste zeven jaar, maar is de duur van de correctionele gevangenisstraf krachtens artikel 25, tweede lid, Strafwetboek ten hoogste vijf jaar indien die misdaad gecorrectionaliseerd werd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 5.

Verzwarende omstandigheden - Verkrachting met de omstandigheid dat de schuldige tot degenen behoort die over het slachtoffer gezag hebben - Verzwaring van de minimumstraf - Correctionalisering met aanneming van verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, tweede lid, 375, driede lid, en 377, vijfde lid Strafwetboek

VRIJHEIDSSTRAFFEN

P.24.1492.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.2 AC nr. ...

Artikel 5.1.a EVRM sluit van het recht op vrijheid de personen uit die regelmatig zijn opgesloten na hun veroordeling door een bevoegde rechtbank; die bepaling verbiedt de feitenrechter niet een effectieve gevangenisstraf op te leggen wanneer een dergelijke straf volgens zijn onaantastbare beoordeling onontbeerlijk is om de individuele en collectieve doelstellingen van de vervolging te waarborgen.

Vrijheidsstraffen - Artikel 5.1.a EVRM - Draagwijdte - Verbod om een effectieve gevangenisstraf op te leggen (geen)

P.23.1318.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.21 AC nr. ...

Uit arrest nr. C-514/17 van 13 december 2018 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat artikel 4.6 van het Kaderbesluit 2002/584 van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten zich niet verzet tegen de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wanneer de verjaring van de straf op grond waarvan dat aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, in de uitvoerende staat is verkregen, zodat die straf daar niet zou kunnen worden ondergaan; bijgevolg verantwoordt vaststelling van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de buitenlandse straf volgens het Belgisch recht is verjaard, haar beslissing om de in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde facultatieve weigeringsgrond te verwerpen, naar recht (1); het Hof van Justitie van de Europese Unie dient hierover dus geen vraag te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 en AR P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 2097 en voetnoten 311-314. De facultatieve weigeringsgrond voorzien in artikel 6, 4° van de wet moet onderscheiden worden van de verplichte weigeringsgrond bedoeld in artikel 4, °4 van de wet ("ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten"); "het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat" (Cass. 26 januari 2022, AR P.22.0073.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11). (2) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F-P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

Vrijheidsstraffen - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie
- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

C.22.0366.F 13 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230313.3F.4 AC nr. ...

2 november, 15 november en 26 december zijn geen feestdagen voor de toepassing van de Wet Strafuitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas., nr. 194.

Vrijheidsstraffen - Uitgaansvergunning - Penitentiair verlof - Verzoek - Beslissing van de minister - Termijn - Berekening - Werkdag - Begrip

- Art. 2 KB 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen
- Art. 1 KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen
- Art. 10, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1021.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.4 AC nr. ...

Als de beklaagde wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van ten minste een jaar, waarvan een gedeelte effectief en een gedeelte met uitstel, wordt deze straf geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek op de datum waarop de op het uitstel toepasselijke proeftijd verstrijkt wanneer dat uitstel niet werd herroepen, en op de datum waarop het effectieve gedeelte van de gevangenisstraf niet meer kan worden uitgevoerd wanneer die datum na de voorgaande datum valt (1). (1) Zie Cass. 25 oktober 2022, AR P.22.0813.N, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221025.2N.8, § 8, en concl. van advocaat-generaal SCHOETERS.

Vrijheidsstraffen - Herhaling wanbedrijf na wanbedrijf op grond van een veroordeling tot een straf met gedeeltelijk uitstel - Datum waarop de straf wordt geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek

- Artt. 8, 14 en 18, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 56, tweede lid Strafwetboek

P.22.1016.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het Hof, met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, een beslissing vernietigt die de gevangenisstraf en de werkstraf cumuleert met schending van artikel 7, derde lid, Strafwetboek (1), vernietigt het Hof de aangegeven beslissing met verwijzing, in zoverre ze uitspraak doet over de gehele opgelegde straf en over de bijdrage aan het Slachtofferfonds, waarbij het Hof het gerecht op verwijzing de aan de beklaagde op te leggen straf vrij laat bepalen. (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590, en verw. in voetnoot.

Vrijheidsstraffen - Gevangenisstraf - Cassatieberoep in het belang van de wet - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vernietiging

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 7, derde lid Strafwetboek

P.22.0073.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling van het Kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten of van de Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel krachtens artikel 15.2 van het Kaderbesluit, dringend bijkomende inlichtingen over de verjaring van de straf moet vragen wanneer het vaststelt dat het Europees aanhoudingsbevel alle bij artikel 8.1 van het Kaderbesluit voorgeschreven vermeldingen bevat, waaronder de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis en de uitgesproken straf met een duur van minstens vier maanden (1). (1) Artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel somt de gegevens op die het Europees aanhoudingsbevel moet bevatten (zie art. 8.1, c) en f), Kaderbesluit 2002/584). Daarin wordt inderdaad met name "de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis, een aanhoudingsbevel of elke andere uitvoerbare rechterlijke beslissing" vermeld, maar niet de opgave van de datum waarop de verjaring bereikt zal zijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het Europees aanhoudingsbevel geen betrekking kan hebben op de tenuitvoerlegging van een straf die volgens de wet van de verzoekende Staat is verjaard, aangezien de rechterlijke beslissing waarbij die straf is opgelegd niet meer uitvoerbaar is, maar dat het Belgische onderzoeksgerecht daarom nog niet bevoegd is om na te gaan of die verjaring is bereikt, noch verplicht is om dringend bijkomende inlichtingen te vragen. Het lijkt daarentegen wel aangewezen dat het openbaar ministerie de autoriteiten van de uitvaardigende Staat dringend raadpleegt wanneer de persoon die onder Europees aanhoudingsbevel staat geloofwaardig aanvoert dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard en derhalve niet-uitvoerbaar is volgens het recht van die Staat. "Artikel 2, § 4, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vereist niet dat het Europees aanhoudingsbevel opgave doet van de verjaringstermijn van de in de uitvaardigende Staat uitgesproken straf [maar] deze bepaling verhindert het onderzoeksgerecht niet de verjaringstermijn te beoordelen op grond van bijkomende informatie die nadien door de autoriteiten van die Staat wordt meegedeeld en aan de tegenspraak van de partijen is onderworpen." (Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683 [§ 3], en verwijzingen in noot). In die zin oordeelt het Hof dat "wanneer de autoriteiten [van de verzoekende Staat] hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het recht [van die Staat] is verjaard, het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder hoeft na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit evenmin de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser hoeft te vragen". (Cass. 8 juli 2020, AR P.20.0699.F, AC 2020, nr. 465).

Vrijheidsstraffen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Verplichting van de onderzoeksgerechten om dringend bijkomende inlichtingen te vragen - (Geen) bijkomende vermeldingen over de verjaring van de straf volgens het recht van de uitvaardigende Staat

- Artt. 8.1 en 15.2 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

Noch artikel 8.1 van het Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, noch artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel, noch enige andere bepaling van het Kaderbesluit en van de wet verplichten de uitvaardigende autoriteit in het Europees aanhoudingsbevel te verduidelijken dat de bij uitvoerbaar vonnis uitgesproken straf niet is verjaard volgens het recht van de uitvaardigende Staat, en geen enkele bepaling staat de uitvoerende autoriteit toe het Europees aanhoudingsbevel niet uit te voeren wanneer het die inlichting niet bevat; (1) krachtens artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel dient het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel die tenuitvoerlegging te weigeren ingeval de straf volgens het Belgisch recht is verjaard en de Belgische gerechten bovendien bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten, betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat (2). (1) Zie Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 2086. Die wettelijke bepaling vervangt het stelsel van de enkelvoudige verjaring door dat van de dubbele verjaring (d.w.z. volgens de Belgische wet en volgens de wet van de verzoekende Staat), dat doorslaggevend was in het oude uitleveringsrecht, behalve wanneer de feiten onder de bevoegdheid van de Belgische gerechten vallen (zie S. DEWULF, "Overlevering", APR, Wolters Kluwer, 2020, nr. 182, dat verwijst naar J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Coll. Recht en Praktijk, Kluwer, 2013, nr. 138). (2) Artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel somt de gegevens op die het Europees aanhoudingsbevel moet bevatten (zie art. 8.1, c) en f), Kaderbesluit 2002/584). Daarin wordt inderdaad met name “de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis, een aanhoudingsbevel of elke andere uitvoerbare rechterlijke beslissing” vermeld, maar niet de opgave van de datum waarop de verjaring bereikt zal zijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het Europees aanhoudingsbevel geen betrekking kan hebben op de tenuitvoerlegging van een straf die volgens de wet van de verzoekende Staat is verjaard, aangezien de rechterlijke beslissing waarbij die straf is opgelegd niet meer uitvoerbaar is, maar dat het Belgische onderzoeksgerecht daarom nog niet bevoegd is om na te gaan of die verjaring is bereikt, noch verplicht is om dringend bijkomende inlichtingen te vragen. Het lijkt daarentegen wel aangewezen dat het openbaar ministerie de autoriteiten van de uitvaardigende Staat dringend raadpleegt wanneer de persoon die onder Europees aanhoudingsbevel staat geloofwaardig aanvoert dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard en derhalve niet-uitvoerbaar is volgens het recht van die Staat. “Artikel 2, § 4, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vereist niet dat het Europees aanhoudingsbevel opgave doet van de verjaringstermijn van de in de uitvaardigende Staat uitgesproken straf [maar] deze bepaling verhindert het onderzoeksgerecht niet de verjaringstermijn te beoordelen op grond van bijkomende informatie die nadien door de autoriteiten van die Staat wordt meegedeeld en aan de tegenspraak van de partijen is onderworpen.” (Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683 [§ 3], en verwijzingen in noot). In die zin oordeelt het Hof dat “wanneer de autoriteiten [van de verzoekende Staat] hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het recht [van die Staat] is verjaard, het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder hoeft na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit evenmin de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser hoeft te vragen”. (Cass. 8 juli 2020, AR P.20.0699.F, AC 2020, nr. 465).

Vrijheidsstraffen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Uitvoerbaar vonnis - Geen vermelding in het Europees aanhoudingsbevel van de verjaring van de straf volgens het recht van de uitvaardigende Staat

- Art. 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 8.1 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.21.0604.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.8 AC nr. ...

De in artikel 34quater, 1°, Strafwetboek bepaalde bijkomende straf kan worden uitgesproken ten aanzien van personen die, na tot een straf van ten minste vijf jaar te zijn veroordeeld wegens de in die bepaling vermelde feiten, binnen een termijn van tien jaar te rekenen vanaf het ogenblik dat de veroordeling in kracht van gewijsde is gegaan, opnieuw wegens soortgelijke feiten worden veroordeeld; het is dus de nieuwe veroordeling en niet het plegen van nieuwe feiten die vóór het verstrijken van de voorgeschreven termijn moet plaatsvinden (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2021, nr. 620.

Vrijheidsstraffen - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaarden - Artikel 34quater, 1°, Strafwetboek - Aanvangspunt van de termijn van tien jaar

- Art. 34quater, 1° Strafwetboek

P.21.0071.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.3 AC nr. ...

De aan de feitenrechter opgelegde verplichting om de partijen te informeren over de uitvoering van de effectieve vrijheidsstraf die hij uitspreekt, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid van het vonnis; aangezien het een algemene verplichting betreft waarvan het voorwerp geen verband houdt met de eigenlijke motivering van het beschikkend gedeelte op strafgebied, dient de door het voormelde artikel 195, negende lid, Wetboek van Strafvordering, voorgeschreven vermelding niet als een substantiële vormvereiste te worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 310.

Vrijheidsstraffen - Veroordeling tot een effectieve vrijheidsstraf - Informeren van de partijen over de strafuitvoering - Verplichting voor de rechter - Draagwijdte - Verzuim - Sanctie

- Art. 195, negende lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0020.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de rechter om bij de motivering van de door hem uitgesproken gevangenisstraf de hoegrootheid te specificeren van het voordeel dat de beklaagde door het plegen van een misdrijf heeft beoogd.

Vrijheidsstraffen - Gevangenisstraf - Motivering - Beoogde voordeel

P.18.0623.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.12 AC nr. ...

Uit de formulering van artikel 41bis, § 1, tweede streepje, Strafwetboek, blijkt dat voor het bepalen van de minimumgeldboete toepasselijk op de rechtspersoon die is veroordeeld wegens misdrijven waarvoor de vrijheidsstraf die voor de natuurlijke persoon is bepaald minder dan een maand bedraagt, het bedrag van vijfhonderd euro niet hoeft vermenigvuldigd te worden, zodat dit bedrag overeenstemt met de minimumgeldboete (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2015, AR P.14.1221.F, AC 2015, nr. 155 (tweede middel), en concl. van advocaat-generaal met opdracht PALUMBO in Pas.; Cass. 28 juni 2005, AR P.04.1628.N, AC 2005, nr. 378, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Vrijheidsstraffen - Rechtspersonen - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete

- Art. 41bis Strafwetboek

P.18.0987.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.3 AC nr. 706

Artikel 25, laatste lid, Strafwetboek bepaalt dat de duur van een maand gevangenisstraf dertig dagen is; daaruit volgt dat de duur van een gevangenisstraf van twaalf maanden driehonderdzestig dagen bedraagt en dat die duur lager is dan die van een gevangenisstraf van een jaar waarvan de duur driehonderdvijfenzestig dagen bedraagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 706.

Vrijheidsstraffen - Gevangenisstraf - Straf van twaalf maanden - Berekening van de duur

- Art. 25 Strafwetboek

P.18.0028.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.7 AC nr. ...

Wanneer het Grondwettelijk Hof een nieuwe wet vernietigt die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt en de maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting op veertig jaar brengt, maar de gevolgen van die wet handhaaft ten opzichte van de beslissingen die op grond ervan zijn genomen vóór de datum van de bekendmaking van het vernietigingsarrest in het Belgisch Staatsblad en in een interpretatief arrest oordeelt dat die handhaving van de gevolgen van de vernietigde bepalingen ook tot gevolg heeft dat de correctionele rechtbanken waarbij de zaken op grond van die bepalingen regelmatig aanhangig werden gemaakt, bij het behandelen van die zaken toepassing kunnen maken van de zwaardere straffen zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen, maar zij niet mogen veroordelen tot een vrijheidsberovende straf waarvan de duur de maximumtermijn van de vrijheidsberovende straf te boven gaat die door het hof van assisen met aanneming van verzachtende omstandigheden zou kunnen worden opgelegd, met name dertig jaar voor misdaden bestraft met levenslange opsluiting, volgt hieruit dat de maximumstraf die na het aannemen van verzachtende omstandigheden kon worden opgelegd, op het ogenblik van de feiten dertig jaar opsluiting en op het ogenblik van het arrest dertig jaar gevangenisstraf bedroeg, zodat de straf op het ogenblik van de rechterlijke beslssing niet zwaarder was dan de straf op het tijdstip van de feiten (1). (1) Het betreft hier de gedeeltelijke vernietiging van een aantal bepalingen van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016, gemeenzaam bekend als de Potpourri II-wet; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017 (vernietigingsarrest) en GwH 9 maart 2018, nr. 28/2018 (interpretatief arrest); J. ROZIE, "Hof van assisen en correctionalisering na potpourri II: kunst- en vliegwerk of dankbare ingreep van de wetgever", NC 2016, 91-114; J. DE HERDT en J. ROZIE, "Correctionaliseerbaarheid en straftoemeting na de gedeeltelijke vernietiging van de Potpourri II-wet", NC 2018, 18-28

Vrijheidsstraffen - Correctionele gevangenisstraf - Nieuwe wet die de maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting brengt op veertig jaar - Vernietiging van de wet door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de gevolgen van de wet voor beslissingen genomen vóór de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het arrest van het Grondwettelijk Hof - Draagwijdte

P.16.0837.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Vrijheidsstraffen - Herhaling - Gecorrectionaliseerde misdaad - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing - Gevolg - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel voor de voorwaardelijke invrijheidstelling

Met toepassing van arrest nr. 185/2014 van 18 december 2014 van het Grondwettelijk Hof, kan geen rekening worden gehouden met de staat van wettelijke herhaling die is vastgesteld ten aanzien van een persoon die tot zeventien jaar gevangenisstraf is veroordeeld wegens diefstal door middel van geweld of bedreiging, met de verzwarende omstandigheid dat het geweld of de bedreiging de dood hebben veroorzaakt zonder het oogmerk te doden, om de duur van de te ondergane opsluiting te bepalen alvorens voor voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking te komen, zoals bepaald in huidig artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Vrijheidsstraffen - Herhaling - Gecorrectionaliseerde misdaad - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing - Gevolg - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel voor de voorwaardelijke invrijheidstelling

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 56, tweede lid Strafwetboek

P.15.0668.N 26 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160126.5 AC nr. ...

Uit artikel 163, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat van toepassing is voor de politierechtbanken, en artikel 195, tweede en vierde lid, van dat wetboek, volgt dat het bestreden vonnis dat het beroepen vonnis bevestigt, de keuze van de gevangenisstraf en de duur ervan niet in het bijzonder dient te motiveren (1) . (1) Deze beslissing, op eensluidende conclusie van het OM, vindt steun in de vaste rechtspraak van het Hof: Cass. 12 januari 1989, AR 2539, AC 1988-89, nr. 276; Cass. 23 mei 1989, AR 2818, AC 1988-89, nr. 541; Cass. 21 september 1993, AR 6755, AC 1993, nr. 363; DECLERCQ, R., Beginselen van Strafrechtspleging, 6de ed., 2014, nr. 1773, p. 753. Deze regel lijkt op het eerste gezicht een ongelijke behandeling van vergelijkbare rechtstoestanden in te houden, want de politierechter kan in verkeerszaken vrij zware gevangenisstraffen uitspreken zonder deze in het bijzonder te moeten motiveren, terwijl de correctionele rechtbank die straffen wel moet motiveren. Toch heeft deze regeling genade gevonden in de ogen van het Grondwettelijk Hof (toen nog Arbitragehof) dat in zijn arrest nr. 71/2000 van 14 juni 2000 oordeelde dat deze regel geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet: zie Cass. 4 oktober 2000, AR P.99.0196.F, AC 2000, nr. 514. In rechtsoverweging B.4. oordeelt het Arbitragehof dat het derde lid van artikel 195 Wetboek van Strafvordering werd verantwoord door het feit dat de politierechtbanken "in het algemeen minder zware straffen uitspreken" (Parl. St., Kamer, 1982-1983, nr. 668/1, p. 7), door het feit dat "de overtredingen die worden vervolgd beter door de rechtzoekenden gekend zijn" (op. cit., nr. 668/3, p. 2), en door de zorg om "een vlugge afhandeling van de politiezaken niet in de weg te staan" (Parl. St., Senaat, 1986-1987, nr. 383-2, p. 2). Uit de parlementaire voorbereiding blijkt volgens het Arbitragehof bovendien dat het hoofdbezwaar ten aanzien van het ontwerp, namelijk dat de voorgestelde maatregel de gerechtelijke achterstand nog zou vergroten, is afgewezen, "behalve voor de veroordelingen door de politierechtbanken, die in beginsel minder zwaar zijn en vaak terugkeren" (Parl. St., Kamer, 1985-1986, nr. 508/3, p. 2). De vraag kan worden gesteld of de eerste vaststelling, met name dat de politierechtbanken "in het algemeen minder zware straffen uitspreken" nog wel actueel is, nu de politierechtbanken, door de opeenvolgende wetswijzigingen sinds het arrest nr. 71/2000, thans veel zwaardere gevangenisstraffen kunnen opleggen. In casu werd aan de eiser een straf opgelegd, die door de politierechtbank ook reeds kon worden opgelegd ten tijde van het arrest nr. 71/2000: er was dus geen aanleiding om een prejudiciële vraag te stellen aangezien de juridische situatie, die ten grondslag ligt aan het geannoteerde arrest, niet wezenlijk of substantieel verschilt van deze waarover het Arbitragehof zich op 14 juni 2000 reeds heeft uitgesproken. P.D.

Vrijheidsstraffen - Strafvordering die tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoort - Veroordeling tot een gevangenisstraf - Hoger beroep - Bijzondere motiveringsplicht in verband met de keuze en de duur van de straf

P.14.1655.N 28 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150428.3 AC nr. ...

Uit de wil van de wetgever om een zo groot mogelijk parallellisme te realiseren bij de vervolging en bestraffing van rechtspersonen en van natuurlijke personen en uit de samenlezing van de artikelen 1, 7, 7bis, 41bis, §1, en 41bis, §2, Strafwetboek volgt dat voor de toepassing van de regels inzake bevoegdheid en verzachtende omstandigheden de aard van een aan een rechtspersoon verweten misdrijf een misdaad is, indien de wet dit misdrijf, zo gepleegd door een natuurlijke persoon, strafbaar stelt met een criminele vrijheidsstraf; de overeenkomstig artikel 41bis Strafwetboek toe te passen conversie wijzigt de aard van het misdrijf niet (1). (1) Zie A. DE NAUW en F. DE RUYCK, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", RW 1999-00, (897) 914; P. TRAEST, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", TRV 1999, (451) 473-474; S. VAN DYCK, V. FRANSSEN en F. PARREIN, "De rechtspersoon als strafbare dader: een grondige analyse van tien jaar wetgeving, rechtspraak en rechtsleer (deel 2)", TRV 2009, 3-63; R. VERSTRAETEN en B. SPRIET, "De rechtspersoon en zijn geldboete" in Y. POULLET en H. VUYE (eds.), Liber Amicorum Jean du Jardin, Deurne, Kluwer, 2001, 321-340; H. VAN BAVEL, "De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", AJT 1999-2000, 225.

Vrijheidsstraffen - Rechtspersonen - Misdaden - Criminele vrijheidsstraf - Conversie van de vrijheidsstraf - Aard van het misdrijf

P.14.1221.F 4 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150304.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Palumbo.

Vrijheidsstraffen - Rechtspersonen - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete

Wanneer de vrijheidsstraf minder dan een maand bedraagt en in dagen wordt uitgedrukt, voorziet artikel 41bis van het Strafwetboek, ten aanzien van de rechtspersoon, niet in een vermenigvuldiging van de minimumgeldboete van 500 euro, zodat in dat geval de toegepaste straf het voormelde minimum bedraagt, dat nooit lager mag zijn dan de minimumgeldboete die op het feit is gesteld (1) (2). (1) Cass. 28 juni 2005, AR P.04.1628.N, AC 2005, nr. 378. (2) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Vrijheidsstraffen - Rechtspersonen - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete

- Art. 41bis Strafwetboek

ZWAARSTE STRAF

P.25.0166.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.25 AC nr. ...

Artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat om de in hoger beroep uitgesproken straffen te kunnen verzwaren eenstemmigheid is vereist en om te oordelen of er strafverzwaring is in de zin van deze bepaling moeten, indien de eerste rechter zowel een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen heeft opgelegd en het appelgerecht eveneens een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen oplegt, de uitgesproken hoofdgevangenisstraffen worden vergeleken en zijn de overige straffen zijn bij de beoordeling of er een strafverzwaring is in beginsel niet relevant; indien de eerste rechter en het appelgerecht eenzelfde hoofdgevangenisstraf opleggen en de eerste rechter voor die hoofdgevangenisstraf volledig uitstel van tenuitvoerlegging heeft verleend en het appelgerecht eveneens volledig uitstel van tenuitvoerlegging verleent voor eenzelfde proeftijd, maar daaraan probatievoorwaarden verbindt, legt het appelgerecht een zwaardere straf op in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en kan het dit slechts doen mits wordt vastgesteld dat tot die strafverzwaring met eenparigheid van stemmen is beslist (1). (1) A. MONSIEURS, " De zwaarte van de straf volgens het Hof van Cassatie, het grondwettelijk Hof en het Europees hof voor de rechten van de Mens", NC 2008 (225) 240; P. VAN ROOIJ en W. YPERMAN, "De relatieve zwaarte van straffen: tijd om de gordiaanse knoop door te hakken?", T. Strafr. 32023/5, (275) 283.

Zwaarste straf - Rechtspleging in hoger beroep - Strafverzwaring - Eenparigheid - Hoofdgevangenisstraf met volledig uitstel van tenuitvoerlegging uitgesproken door de eerste rechter - Zelfde straf opgelegd door het appelgerecht maar met probatievoorwaarden voor het uitstel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.24.0578.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.5 AC nr. ...

De respectievelijke zwaarte van twee straffen wordt niet enkel gemeten op grond van de duur of de maat van de straf, maar ook volgens de aard of het karakter van de straf, het soort straf of het voorwerp van die straf (1). (1) "Wanneer twee wetten verschillende straffen opleggen, wordt de vraag welke straf de zwaarste is opgelost door eerst te onderzoeken wat de aard is van de uitgesproken straffen en vervolgens de duur ervan en de maat van hun respectievelijke maxima en minima te vergelijken; correctionele straffen zijn steeds minder zwaar dan criminele straffen" (Cass. 9 februari 2011, AR P.10.1344.F, AC 2011, nr. 113; CONSTANT, Manuel de droit pénal, Luik, 1956, p. 111, nr. 67).

Zwaarste straf - Bepaling - Criteria

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

De werkstraf is, wegens het voorwerp ervan, een zwaardere straf dan de geldboete van dezelfde aard, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is; op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, vereist de vervanging van een geldboete door een werkstraf waarmee is ingestemd echter niet dat er wordt vastgesteld dat de beslissing met eenparigheid van stemmen van de appelrechters werd genomen, en dit ongeacht de maat van de opeenvolgend uitgesproken straffen (1). (1) Het OM stelde dat het middel faalde naar recht, met name omdat het, met miskenning van de relatieve werking van het hoger beroep, uitging van de veronderstelling dat de appelrechters die uitsluitend van het hoger beroep van de eiser hebben kennisgenomen, de toestand van de beklaagde kunnen verergeren, aangezien zij met eenparigheid van stemmen uitspraak doen. Weliswaar is "een werkstraf, wegens het voorwerp ervan, zwaarder dan een geldboete, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is" (Cass. 28 februari2007, AR P.06.1472.F, AC 2007, nr. 116). Het Grondwettelijk Hof heeft echter geoordeeld dat de beklaagde die bij verstek tot een geldboete is veroordeeld, op verstek moet kunnen vragen dat er een werkstraf wordt uitgesproken (AGwH 11 januari 2007, nr. 4/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.004), en dat de beslissing om een werkstraf op te leggen aan de beklaagde die door de eerste rechter werd veroordeeld tot een geldstraf geen eenparigheid van stemmen van de appelrechters vereist (cfr. art. 211bis Wetboek van Strafvordering) (AGwH 28 november 2007, nr. 147/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.147). Hieruit volgt dat, "op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, de vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd, de perken van de belangen van de beklaagde niet overschrijdt; daaruit volgt dat de rechter de relatieve werking van het hoger beroep niet miskent door, uitsluitend op het hoger beroep van de beklaagde, de correctionele geldboete waartoe de eerste rechter hem heeft veroordeeld, door een werkstraf te vervangen" (Cass. 20 juin 2007, RG P.07.0176.F, AC 2007, nr. 339, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, p. 2018, noot 615). (M.N.B.)

Zwaarste straf - Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen)

- Art. 38 Strafwetboek
- Art. 37quinquies Strafwetboek
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.0900.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.4 AC nr. ...

Aangezien de maatregel van opschorting van de veroordeling de wettelijke mogelijkheid van een herroeping inhoudt, is die maatregel zwaarder dan een schuldigverklaring (1). (1) Cass. 13 januari 2021, AR P.20.1203.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.11 (dat bovendien de weerslag van dit beginsel op de relatieve werking van het hoger beroep vermeldt), en verwijzingen in voetnoten.

Zwaarste straf - Gewone schuldigverklaring en opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Zwaarste maatregel

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.23.0083.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.2 AC nr. ...

Het is de hoofdstraf, en niet de bijkomende straf of de veiligheidsmaatregel, die in aanmerking moet worden genomen om te bepalen of het gerecht in hoger beroep de toestand van de beklaagde heeft verzwaard in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Zwaarste straf - Rechtspleging in hoger beroep - Vereiste eenstemmigheid - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - In aanmerking te nemen criterium

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.1021.F 8 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230208.2F.4 AC nr. ...

De toepassing van de zwaarste straf, overeenkomstig artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, betekent niet dat die straf enkel betrekking heeft op het feit dat door die zwaarste straf wordt bestraft; integendeel, alle feiten waarvoor de zwaarste straf wordt opgelegd, zijn hierin inbegrepen (1). (1) Cass. 25 september 2007, AR P.07.0461.N, AC 2007, nr. 431, § 8; zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Zwaarste straf - Misdrijven - Eenheid van opzet - Straftoemeting - Bestraffing met de zwaarste straf - Uitwerking

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Wanneer de rechter vaststelt dat de misdrijven een collectief misdrijf vormen waarvoor slechts één straf, namelijk de zwaarste, moet worden opgelegd, en dat sommige misdrijven zijn gepleegd in staat van wettelijke herhaling, verantwoordt hij zijn beslissing volgens welke de feiten die zijn bestraft met een enkele uitgesproken straf, zijn gepleegd in een staat van wettelijke herhaling, naar recht (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Zwaarste straf - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet (Collectief misdrijf. – Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek) - Feiten waarvoor de zwaarste straf werd opgelegd, die zijn gepleegd na het verstrijken van de staat van wettelijke herhaling - Invloed

- Artt. 56 en 65, eerste lid Strafwetboek

P.22.0154.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.3 AC nr. ...

Indien zowel in eerste aanleg als in hoger beroep naast afwijkende hoofdstraffen ook bijkomende straffen zijn uitgesproken, moeten om na te gaan of er strafverzwaring is in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering de hoofdstraffen worden vergeleken, zonder rekening te houden met de bijkomende straffen en dus ook niet met de bijkomende straf van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank; de omstandigheid dat deze bijkomende straf tot een vrijheidsbeneming aanleiding kan geven, laat niet toe anders te oordelen (1) (2). (1) In casu werd eiser door de eerste rechter veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf van 6 jaar en een ter beschikkingstelling van 5 jaar; in hoger beroep werd een lagere hoofdgevangenisstraf van 5 jaar opgelegd en een terbeschikkingstelling voor 10 jaar zodat de straftoemetingsbeslissing niet met éénparigheid van stemmen moet genomen worden. (2) Zie ook Cass. 20 april 2022, AR P.21.1650.F, AC 2022, nr. 273 met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 26 oktober 2021, AR P.21.0959.N, AC 2021, nr. 676.

Zwaarste straf - Veroordeling tot een hoofdstraf en bijkomende straffen - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Hoger beroep - Strafverzwaring - Vergelijking - Wijze

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.21.1650.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.1 AC nr. ...

Het hof van beroep dat de door de correctionele rechtbank uitgesproken straf vermindert maar het door de eerste rechter verleende uitstel herroept, hoeft, zelfs over dat laatste punt, geen uitspraak te doen met eenparige stemmen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 274.

Zwaarste straf - Veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf met uitstel - Hoger beroep - Appelrechter die een bijkomende, kortere gevangenisstraf oplegt maar zonder uitstel - Geen strafverzwaring - Eenparigheid niet vereist

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0771.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.5 AC nr. ...

Indien de verstekbeslissing als hoofdstraf een gevangenisstraf inhoudt en de appelrechters op het hoger beroep tegen de op verzet gewezen beslissing die straf vervangen door een werkstraf, verzwaart de door die rechters vastgestelde staat van herhaling van de beklaagde zijn toestand niet.

Zwaarste straf - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet - Vervanging van de hoofdgevangenisstraf door een

werkstraf - Staat van wettelijke herhaling voor het eerst vastgesteld in hoger beroep - Wettigheid

P.20.1203.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.11 AC nr. ...

De appelrechter die kennisneemt van het enkel hoger beroep van de beklaagde, kan de toestand van de beklaagde zoals deze voortvloeit uit het beroepen vonnis niet verzwaren (1); de maatregel van opschorting van de uitspraak van de veroordeling die de wettelijke mogelijkheid tot herroeping inhoudt, is zwaarder dan een schuldigverklaring (2); derhalve kan de appelrechter niet, op het enkel hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat een eenvoudige schuldigverklaring uitspreekt, de uitspraak van de veroordeling tot een hoofdstraf opschorten. (1) Zie Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0062.N, AC 2019, nr. 358; Cass. 11 februari 2015, AR P.14.1706.F, AC 2015, nr. 101: "volgend uit de devolutieve werking van het rechtsmiddel, verbiedt [de relatieve werking van het hoger beroep] de appelrechters om de toestand van de beklaagde te verergeren wanneer zij kennis nemen van het enkel hoger beroep van de beklaagde"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, vol. II, p. 1512-1513. (2) Zie (invloed wat betreft de verplichting die op de appelrechters rust om vast te stellen dat hun beslissing bij eenparigheid van de leden van de zetel is gewezen) Cass. 11 januari 2012, AR P.11.1359.F, AC 2012, nr. 24; Cass. 25 april 2007, AR P.06.1597.F, AC 2007, nr. 207, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1526; F. KUTY, "Tendances récentes en matière de délai raisonnable", in Actualités de droit pénal et de procédure pénale, Brussel, Uitg. Jonge Balie Brussel, 2001, pp. 148 tot 167.

Zwaarste straf - Eenvoudige schuldigverklaring en opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Zwaarste maatregel - Relatieve werking van het hoger beroep

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering

P.20.1095.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.8 AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat wanneer verschillende misdrijven die gelijktijdig aan dezelfde feitenrechter worden voorgelegd en die volgens de rechter de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, alleen de zwaarste straf wordt uitgesproken; de rechter kan in dat geval voor het geheel van de bestrafte feiten slechts die hoofd- en bijkomende straffen opleggen waarin de strafwet voorziet die de zwaarste straf bepaalt en hij moet de andere hoofd- en bijkomende straffen buiten beschouwing laten (1). (1) Zie concl. OM.

Zwaarste straf - Hoofd-en bijkomende straffen - Ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31, eerste lid, Strafwetboek

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

Voor het bepalen van het misdrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, worden de maximumhoofdgevangenisstraffen vergeleken en indien die gelijk zijn de maximumgeldboeten, waarbij het niet van belang is of die geldboeten een verplicht dan wel een facultatief karakter hebben.

Zwaarste straf - Hoofd-en bijkomende straffen - Ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31, eerste lid, Strafwetboek

P.19.1247.F 19 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200219.2F.2 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een bij verstek gewezen vonnis, kan de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, de door het verstekvonnis uitgesproken straf niet verzwaren (1); wanneer, in dergelijke gevallen, de bij verstek gewezen beslissing en de in hoger beroep gewezen beslissing elk een hoofdgevangenisstraf en een geldboete opleggen, en bovendien de verbeurdverklaring van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen bevelen, moet men, om te weten of de in hoger beroep uitgesproken veroordeling werd verzwaard, eerst de hoofdgevangenisstraffen vergelijken; indien de duur van de door de appelrechter uitgesproken hoofdgevangenisstraf niet dezelfde is als die welke door de eerste rechter bij verstek werd uitgesproken, is het overbodig om ook het bedrag van de door die rechters uitgesproken geldboeten of het bedrag van de door hen verbeurdverklaarde vermogensvoordelen te vergelijken; indien de duur van de in hoger beroep uitgesproken hoofdgevangenisstraf lager is dan die welke de eerste rechter bij verstek heeft uitgesproken, wordt de veroordeling van de beklaagde niet verzwaard, ook al heeft het gerecht in hoger beroep het bedrag van de geldboete of van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen verhoogd (2). (1) Cass. 5 maart 2008, AR P.07.1769.F, AC 2008, nr. 156, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq in Pas.; zie Cass. 14 januari 2015, AR P.14.1426.F, AC 2015, nr. 38 met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq in Pas.; Cass. 6 oktober 1993, AR P.93.0437.F, AC 1993, nr. 397, en de noot ondertekend door B.J.B., aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1509, noot 196. Het gaat hier om de toepassing van de devolutieve (en relatieve) werking van het hoger beroep en van het verzet (zie FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 3de uitg., 2009, p. 935). (2) Zie Cass. 4 december 2007, AR P.07.0592.N, AC 2007, nr. 607, aangehaald in BEERNAERT e.a., o.c., p. 1528, noot 365; Cass. 13 maart 2001, AR P.00.1760.N, AC 2001, nr. 291; Cass. 9 juli 2002, AR P.02.0784.N, nr. 396 (verbeurdverklaring voor de eerste maal uitgesproken in hoger beroep maar vermindering van de hoofdgevangenisstraf).

Zwaarste straf - Verstekvonnis waartegen het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Uitwerking - Vermindering van de hoofdgevangenisstraf ten aanzien van de bij verstek uitgesproken hoofdgevangenisstraf - Verzwaring van de geldboeten en/of van de bijzondere verbeurdverklaring - Wettigheid

---

P.19.0631.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.1 AC nr. ...

Voor het bepalen van het misdrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, wordt de hoogte van de maximum gevangenisstraf vergeleken, bij gelijkheid van de maximum gevangenisstraf de maximum geldboete en dit ongeacht de hoogte van de minimum gevangenisstraf en bij gelijkheid van de maximum geldboete de minimum gevangenisstraf (1). (1) Cass. 11 september 2018, RABG 2019/8, 593 en noot B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf"; Cass. 29 september 1993, AR P.93.0293.F, AC 1993, nr. 383, RW 1993-94, 1301 met noot B. SPRIET, "Vergelijking van de zwaarte van straffen".

Zwaarste straf - Beoordeling - Criteria

P.19.0693.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.3 AC nr. ...

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat wanneer verschillende misdrijven die de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet gelijktijdig aan eenzelfde feitenrechter worden voorgelegd, alleen de zwaarste straf wordt uitgesproken en de rechter kan in dat geval voor het geheel van de bestrafte feiten slechts die hoofd- en bijkomende straffen opleggen waarin de strafwet die de zwaarste straf bepaalt, voorziet; artikel 1, f), Wet Beroepsuitoefeningsverbod bepaalt dat ingeval van een veroordeling wegens misbruik van vertrouwen of oplichting of poging daartoe, de rechter die veroordeling kan gepaard doen gaan met een verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon de in artikel 1 vermelde functies uit te oefenen voor een duur van minstens drie en maximum tien jaar, maar een veroordeling wegens artikel 504quater Strafwetboek laat het opleggen van dit beroepsverbod niet toe (1). (1) Cass. 11 september 2018, RABG 2019/8, 593 en noot B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf"; zie Cass. 13 december 2016, AR P.15.1117.N, AC 2015, nr. 714. N waar het Hof heeft geoordeeld dat spijts de afwezigheid van de vermelding van valsheid in informatica in het KB nr. 22 dit misdrijf toch aanleiding kan geven tot een beroepsverbod; Wetsontwerp inzake informaticacriminaliteit, Parl. St., Kamer, 1999-2000, 0213/001-0214/001, pp. 5-6, 10 en 13; J. COPPENS, Wet & Duiding strafrecht, Commentaar onder artikel 210bis Sw.; P. DE HERT, "De wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit en het materieel strafrecht. Een wet die te laat komt of een wet die er nooit had moeten komen?", T. Strafr. 2001, pp. 317-320.

Zwaarste straf - Eéndaadse samenloop - Voortgezet of collectief misdrijf - Bijkomende straffen - Beroepsverbod - Draagwijdte

Voor het bepalen van het misdrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, wordt de hoogte van de maximum gevangenisstraf vergeleken en bij gelijkheid van de maximum gevangenisstraf de maximum geldboete en dit ongeacht de hoogte van de minimum gevangenisstraf (1). (1) Cass. 11 september 2018, RABG 2019/8, 593 en noot B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf".

Zwaarste straf - Beoordeling - Criteria

P.19.0727.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.1 AC nr. ...

Wanneer de rechter oordeelt dat de inbreuken op de artikelen 51 en 52 Strafwetboek en artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet enerzijds en op artikel 324ter, § 1, Strafwetboek anderzijds de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, dient hij bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek slechts één straf op te leggen, namelijk de zwaarste, en moet hij dus verplicht een hoofdgevangenisstraf opleggen en facultatief een geldboete.

Zwaarste straf - Samenloop - Eéndaadse samenloop - Eenheid van opzet - Inbreuken op de artikelen 51 en 52 Strafwetboek en artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet en op artikel 324ter, § 1, Strafwetboek - Bestraffing

P.18.0028.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.7 AC nr. ...

Wanneer het Grondwettelijk Hof een nieuwe wet vernietigt die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt en de maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting op veertig jaar brengt, maar de gevolgen van die wet handhaaft ten opzichte van de beslissingen die op grond ervan zijn genomen vóór de datum van de bekendmaking van het vernietigingsarrest in het Belgisch Staatsblad en in een interpretatief arrest oordeelt dat die handhaving van de gevolgen van de vernietigde bepalingen ook tot gevolg heeft dat de correctionele rechtbanken waarbij de zaken op grond van die bepalingen regelmatig aanhangig werden gemaakt, bij het behandelen van die zaken toepassing kunnen maken van de zwaardere straffen zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen, maar zij niet mogen veroordelen tot een vrijheidsberovende straf waarvan de duur de maximumtermijn van de vrijheidsberovende straf te boven gaat die door het hof van assisen met aanneming van verzachtende omstandigheden zou kunnen worden opgelegd, met name dertig jaar voor misdaden bestraft met levenslange opsluiting, volgt hieruit dat de maximumstraf die na het aannemen van verzachtende omstandigheden kon worden opgelegd, op het ogenblik van de feiten dertig jaar opsluiting en op het ogenblik van het arrest dertig jaar gevangenisstraf bedroeg, zodat de straf op het ogenblik van de rechterlijke beslssing niet zwaarder was dan de straf op het tijdstip van de feiten (1). (1) Het betreft hier de gedeeltelijke vernietiging van een aantal bepalingen van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016, gemeenzaam bekend als de Potpourri II-wet; GwH 21 december 2017, nr. 148/2017 (vernietigingsarrest) en GwH 9 maart 2018, nr. 28/2018 (interpretatief arrest); J. ROZIE, "Hof van assisen en correctionalisering na potpourri II: kunst- en vliegwerk of dankbare ingreep van de wetgever", NC 2016, 91-114; J. DE HERDT en J. ROZIE, "Correctionaliseerbaarheid en straftoemeting na de gedeeltelijke vernietiging van de Potpourri II-wet", NC 2018, 18-28.

Zwaarste straf - Vrijheidsstraffen - Correctionele gevangenisstraf - Nieuwe wet die de maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting brengt op veertig jaar - Vernietiging van de wet door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de gevolgen van de wet voor beslissingen genomen vóór de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het arrest van het Grondwettelijk Hof - Draagwijdte

Zwaarste straf - Draagwijdte - Verzachtende omstandigheden - Nieuwe wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdaad strafbaar met levenslange opsluiting - Maximale gevangenisstraf voor een gecorrectionaliseerde misdaad strafbaar met levenslange opsluiting gebracht op veertig jaar - Vernietiging van de wet door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de gevolgen van de wet voor beslissingen genomen vóór de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het arrest van het Grondwettelijk Hof

---

P.14.1719.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.2 AC nr. 354

Rekening houdende met het op het ogenblik van de feiten geldende bijzondere herhalingsregime zijn de strafbepalingen van de artikelen 12, eerste lid, 1°, a), en 15 van de Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 minder zwaar dan deze voortvloeiend uit de artikelen 101, vijfde lid, 108 en 175, §1, Sociaal Strafwetboek.

Zwaarste straf - Herhalingsregime - Sociaal strafrecht - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Bepaling van de minst zware straf - Artikelen 12, eerste lid, 1°, a) en 15 van de Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 - Artikelen 101, vijfde lid, 108 en 175, § 1, Sociaal Strafwetboek

---

P.16.0236.F 8 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Zwaarste straf - Eéndaadse samenloop - Samenloop tussen een gecorrectionaliseerde misdaad en een wanbedrijf - Samenloop tussen gecorrectionaliseerde feiten van valsheid en gebruik van valse stukken en witwaspraktijken - Bepaling van de zwaarste straf

Aangezien zowel de gecorrectionaliseerde misdrijven van valsheid en gebruik van valse stukken als het misdrijf witwassen met een maximale straf van vijf jaar opsluiting worden bestraft, is het de maximale geldboete die, ongeacht of ze verplicht dan wel facultatief is, het zwaarst gestrafte misdrijf aanwijst; met toepassing van artikel 65 Strafwetboek is de zwaarste straf dus niet die welke op de valsheid en het gebruik van valse stukken is gesteld, wanneer die feiten werden gecorrectionaliseerd, maar de straf die in artikel 505 Strafwetboek is bepaald, waarbij de dader van het misdrijf witwassen een straf krijgt die kan oplopen tot vijf jaar gevangenisstraf en een geldboete van honderdduizend euro (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Zwaarste straf - Eéndaadse samenloop - Samenloop tussen een gecorrectionaliseerde misdaad en een wanbedrijf - Samenloop tussen gecorrectionaliseerde feiten van valsheid en gebruik van valse stukken en witwaspraktijken - Bepaling van de zwaarste straf

- Art. 65 Strafwetboek

P.15.1067.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.5 AC nr. ...

Wanneer een misdrijf wordt gestraft met een hoofdgevangenisstraf, een geldboete, een vervangende gevangenisstraf en een beroepsverbod, moet voor het bepalen van de relatieve zwaarte van de bestraffing alleen de duur van de hoofdgevangenisstraf in aanmerking worden genomen.

Zwaarste straf - Bepaling

P.15.0217.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Zwaarste straf - Begrip - Straf waarvoor uitstel kan worden verleend en straf waarvoor dat verboden is

De wettelijke mogelijkheid of onmogelijkheid om van uitstel te genieten, moet op het ogenblik van het misdrijf voorspelbaar zijn; een straf waarvoor de wet hoe dan ook de toekenning van uitstel verbiedt, is strenger dan een straf waarvoor zij de rechter tot op zekere hoogte toestaat de toepassing ervan te beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Zwaarste straf - Begrip - Straf waarvoor uitstel kan worden verleend en straf waarvoor dat verboden is

STRAFUITVOERING

P.25.0983.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.2 AC nr. ...

Artikel 96, eerste lid, Wet Strafuitvoering somt op beperkende wijze de beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank op waartegen een veroordeelde cassatieberoep kan instellen, met name de beslissingen tot toekenning, afwijzing, herziening of herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit als bedoeld in Titel V Wet Strafuitvoering; deze bepaling laat evenwel geen cassatieberoep toe tegen beslissingen waarbij de behandeling van een verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit van het elektronisch toezicht wordt uitgesteld en waarbij uitgaansvergunningen worden toegekend bij toepassing van artikel 59 Wet Strafuitvoering (1). (1) Cass. 10 september 2024, AR P.24.1260.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240910.2N.12.

- Wet Strafuitvoering - Artikelen 59 en 96, eerste lid - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen waartegen een veroordeelde cassatieberoep kan instellen - Beslissing waarbij de behandeling van een verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit van elektronisch toezicht wordt uitgesteld en toekenning van uitgaansvergunningen - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Art. 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 59 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.1019.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.3 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank beoordeelt onaantastbaar of de door artikel 47, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing van het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten voorhanden is en het kan daarbij het gegeven van een onduidelijk verblijfsstatuut betrekken, zonder dit gegeven als een autonome tegenaanwijzing in aanmerking te nemen.

- Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit van elektronisch toezicht - Afwijzing - Tegenaanwijzingen - Artikel 47, § 1, 2° Wet Strafuitvoering - Risico op het plegen van nieuwe ernstige feiten - Beoordeling door de rechter - In aanmerking nemen van het onduidelijk verblijfsstatuut van de veroordeelde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 47, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.1045.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.8 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter heeft niet de rechtsmacht om de wettigheid te beoordelen van een in kracht van gewijsde getreden vonnis dat tot vrijheidsstraf veroordeelt (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.16.0705.N, AC 2016, nr. 428.

- Strafuitvoeringsrechter - Bevoegdheid - Veroordeling tot een vrijheidsstraf - Beoordeling van de wettigheid

P.25.1049.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.7 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat in strafzaken het vonnis in beginsel wordt uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie, en die bepaling is ook van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank; het vonnis dat het werd uitgesproken in openbare rechtszitting in afwezigheid van het openbaar ministerie is dan ook gewezen met schending van de vermelde bepaling (1). (1) Cass. 22 juli 2025, AR P.25.0992.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.4 ; vgl. Cass. 10 juni 2025, AR P.25.0702.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.14 met concl. OM.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak van het vonnis - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Uitspraak in afwezigheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 728bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0948.N 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.1 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter kan een verzoek om de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied afwijzen indien hij het voorhanden zijn vaststelt van de door artikel 28, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing van een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden, waaraan niet kan worden tegemoetgekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden en de strafuitvoeringsrechter bepaalt onaantastbaar of een omstandigheid een manifest risico voor de fysieke integriteit van derden oplevert; niet is vereist dat die omstandigheid rechtstreeks een manifest risico in de zin van artikel 28, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering oplevert zodat ook een omstandigheid die onrechtstreeks een dergelijk manifest risico oplevert, als tegenaanwijzing kan worden aangenomen en de strafuitvoeringsrechter kan uit het strafrechtelijk verleden van een veroordeelde een dergelijk manifest risico voor de fysieke integriteit van derden afleiden (1). (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1732.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.8.

- Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Verzoek tot toekenning van de modaliteit van voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Afwijzing - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Begrip - Onrechtstreeks risico - Verwijzing naar het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde - Beoordeling door de rechter

- Art. 28, § 2, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0992.N 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.4 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat in strafzaken het vonnis in beginsel wordt uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie en die bepaling is ook van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank; het vonnis dat het werd uitgesproken in openbare rechtszitting in afwezigheid van het openbaar ministerie is dan ook gewezen met schending van de vermelde bepaling (1). (1) Vg. Cass. 10 juni 2025, AR P.25.0702.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.14 met concl. OM.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak van het vonnis - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Uitspraak in afwezigheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.25.0937.N 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAK.1 AC nr. ...

De adviezen van de geneesheer die de gedetineerde in de penitentiaire instelling behandelt en van de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst omtrent de gezondheidstoestand van veroordeelde die om zijn voorlopige invrijheidstelling om medische redenen verzoekt, hebben tot doel de strafuitvoeringsrechter toe te laten met kennis van zaken te oordelen over het feit of die veroordeelde zich al dan niet in de terminale fase van een ongeneeslijke ziekte bevindt of dat zijn detentie onverenigbaar is met zijn gezondheidstoestand, zodat zij beide onontbeerlijk zijn bij de beoordeling van het verzoek; deze adviezen moeten noodzakelijkerwijze dateren van na het verzoek van de gedetineerde (1). (1) Cass. 12 februari 2019, AR P.19.0074.N, AC 2019, nr. 88; Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0599.N, AC 2016, nr. 383.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Advies van de behandelende geneesheer in de penitentiaire instelling - Advies van de leidend-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst - Doel - Gevolg

- Art. 74, §§ 1 en 2, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De directeur moet niet het advies van de door de veroordeelde gekozen geneesheer bij die geneesheer opvragen; het komt aan de veroordeelde toe het nodige te doen om dit advies aan de directeur te bezorgen.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Advies van de door de veroordeelde gekozen geneesheer - Bezorging van het advies aan de directeur - Wijze

- Art. 74, §§ 1 en 2, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De strafuitvoeringsrechter beslist over het verzoek tot invrijheidstelling om medische redenen steunend op de adviezen van de directeur van de gevangenis, de behandelende geneesheer, de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst en, in voorkomend geval, van de door de veroordeelde gekozen geneesheer, alsook van het openbaar ministerie; hij beoordeelt daartoe onaantastbaar de bewijswaarde van die adviezen; uit de enkele omstandigheid dat in het vonnis enkel wordt verwezen naar één advies, kan niet worden afgeleid dat de strafuitvoeringsrechter de andere adviezen niet in aanmerking heeft genomen (1). (1) Zie Cass. 7 mei 2019, AR P.19.0397.N, AC 2019, nr. 268.

- Strafuitvoeringsrechter - Bewijswaarde van de adviezen van de directeur van de gevangenis, de behandelende geneesheer, de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst en, in voorkomend geval, van de door de veroordeelde gekozen geneesheer, alsook het OM - Alleen verwijzing naar één advies in het vonnis - Gevolg

- Art. 74, § 3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0834.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.12 AC nr. ...

Volgens artikel 635, § 1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zijn de strafuitvoeringsrechtbanken bevoegd voor de tot een of meerdere vrijheidsstraffen veroordeelden die gedetineerd zijn in de strafinrichtingen in het rechtsgebied van het hof van beroep waarin zij zijn gevestigd, behoudens de door de Koning bepaalde uitzonderingen; ze blijven bevoegd voor elke beslissing tot op het moment van de definitieve invrijheidstelling; uit de parlementaire voorbereiding van de Wet 17 mei 2006 houdende oprichting van strafuitvoeringsrechtbanken blijkt dat de tweede zin van die bepaling werd ingevoerd om de rechtbank na haar beslissing in staat te stellen de veroordeelde tot zijn definitieve vrijlating te blijven volgen; hieruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, om bevoegd te blijven, reeds uitspraak moet hebben gedaan over een strafuitvoeringsmodaliteit, overeenkomstig haar op het ogenblik van de initiële aanhangigmaking geldende territoriale bevoegdheid; als dat niet het geval is, wordt de bevoegdheid toegekend aan de strafuitvoeringsrechtbank die territoriaal bevoegd is op het ogenblik van het indienen van het aanvraag door de veroordeelde of van het advies van de gevangenisdirecteur (1); de rechter die zich ertoe beperkt akte te verlenen van de afstand van een verzoek om strafuitvoeringsmodaliteiten, doet geen uitspraak over de gegrondheid van een dergelijk verzoek en stelt bijgevolg de bevoegdheid niet vast van de strafuitvoeringsrechtbank die uitspraak zal doen over de nieuwe verzoeken die door dezelfde veroordeelde worden ingediend. (1) Zie Cass. 8 februari 2017, AR P.16.1319.F, AC 2017, nr. 94, met concl. OM op datum in Pas., dat vaststelt dat de strafuitvoeringsrechtbank die de niet-ontvankelijkheid van het verzoek vaststelt, geen uitspraak over de modaliteit heeft gedaan. Dat is a fortiori het geval wanneer, zoals in dit geval, de strafuitvoeringsrechtbank enkel akte heeft verleend van de afstand van een verzoek. (M.N.B.)

- Strafuitvoeringsrechtbank - Territoriale bevoegdheid - Criterium - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit - Begrip - (Geen) beslissing die zich ertoe beperkt akte te verlenen van de afstand van een verzoek om een dergelijke modaliteit - Gevolg

- Art. 635, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0839.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.26 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld wordt miskend door de strafuitvoeringsrechtbank die in het kader van een herroepingsvordering oordeelt dat de veroordeelde tot vrijheidsstraf zich schuldig heeft gemaakt aan strafbare feiten, waarvoor hij nog niet werd veroordeeld; dit vermoeden wordt niet miskend indien de strafuitvoeringsrechtbank aanneemt dat de veroordeelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van derden of dat hij een bijzondere voorwaarde niet heeft nageleefd louter op grond van feitelijke gegevens die als strafbare feiten kunnen worden gekwalificeerd, zonder dat de strafuitvoeringsrechtbank zich evenwel uitspreekt over de schuld van de veroordeelde aan die strafbare feiten (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2024, AR P.24.1298.N, AC 2024, nr. 639; Cass. 4 april 2023, AR P.23.0369.N, AC 2023, nr. 260.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Niet-naleving van een opgelegde voorwaarde - Beoordeling op grond van feitelijke gegevens die strafbare feiten kunnen vormen - Geen uitspraak over de schuld van veroordeelde - Geen miskenning van vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 64, 2° en 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0799.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.19 AC nr. ...

Uit de artikelen 23bis, derde lid, en 23ter, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken en hun wetsgeschiedenis volgt dat de veroordeelde gemachtigd is de strafuitvoeringsrechtbank van een ander taalstelsel te kiezen als hij zich in een andere landstaal uitdrukt dan die van de rechtbank die normaal bevoegd is en dat een in een gevangenis, gelegen in het tweetalig gebied van Brussel-Hoofdstad, opgesloten veroordeelde ook van die keuzemogelijkheid gebruik kan maken door zich te richten tot de rechter of de rechtbank waar de rechtspleging wordt gevoerd in de door hem gekozen taal (1). (1) Cass. 4 december 2018, AR P.18.1136.N, AC 2018, nr. 682.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Taalgebruik - Verzoek tot wijziging van de taal - Veroordeelde opgesloten in een Brusselse instelling - Keuze van de taal

- Art. 23ter, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 23bis, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.25.0773.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.23 AC nr. ...

Volgens artikel 97, § 1, tweede lid, laatste zin, Wet Strafuitvoering moeten de cassatiemiddelen worden voorgesteld in een memorie die moet toekomen ten laatste de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep; het cassatieberoep tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III Wetboek van Strafvordering; van een dergelijke advocaat mag worden verwacht dat hij vertrouwd is met de termijn en de vormen die gelden voor het indienen van een memorie in het kader van een cassatieberoep tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank en dat die raadsman dus weet dat hij die memorie moet doen toekomen ter griffie van het Hof van Cassatie binnen de vijf dagen na de datum van het cassatieberoep en dus zonder de ontvangst van het bericht van rechtsdagbepaling af te wachten.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep tegen de beslissing tot herroeping van een modaliteit - Termijn van vijf dagen voor het indienen van een memorie - Verplichte tussenkomst van een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Laattijdige neerlegging van de memorie - Overmacht - Beoordeling

- Art. 97, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 425 Wetboek van Strafvordering

P.25.0783.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.26 AC nr. ...

Artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering verzet zich niet tegen de vaststelling dat een gebrekkige talenkennis van een veroordeelde het psychosociaal onderzoek belemmert en tegen het betrekken van dit gegeven bij de beoordeling van het voorhanden zijn van tegenaanwijzingen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek om een modaliteit toe te kennen - Tegenaanwijzingen - Gebrekkige talenkennis van de veroordeelde

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0702.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.14 AC nr. ...

Wanneer als cassatiemiddel de niet-naleving van een pleegvorm wordt aangevoerd, terwijl de eiser in cassatie de naleving van die pleegvorm onmogelijk heeft gemaakt en er dus zelf verantwoordelijk voor is, is het middel in die omstandigheden bij gebrek aan rechtmatig belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM; zie JT 2025, p. 421 met noot B. DEJEMEPPE, “Le parquet et la loyauté procédurale ».

- Strafuitvoeringsrechtbank - Toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Wet Strafuitvoering - Artikel 53, eerste lid - Horen van het openbaar ministerie - Afwezigheid van het openbaar ministerie ter zitting - Niet naleving van deze pleegvorm - Vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep door het openbaar ministerie - Belang - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 61 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 59, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 53, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0685.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.15 AC nr. ...

Uit artikel 28, § 2, 4°, Wet Strafuitvoering volgt niet dat de strafuitvoeringsrechter bij de beoordeling van het voorhanden zijn van de daarin opgenomen tegenaanwijzing in het vonnis uitdrukkelijk melding moet maken van de wijze waarop hij de vermogenssituatie van de veroordeelde heeft betrokken bij zijn beoordeling over de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden.

- Strafuitvoeringsrechter - Afwijzing van een modaliteit - Tegenaanwijzing van onvoldoende inspanning om de burgerlijke partij te vergoeden - Vermogenstoestand van de veroordeelde - Beoordeling - Redenen

- Art. 28, § 2, 4° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0640.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.14 AC nr. ...

Krachtens artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering, moet de strafuitvoeringsrechtbank, indien ze de voorwaardelijke invrijheidstelling herroept, het gedeelte van de vrijheidsstraf bepalen dat de veroordeelde nog moet ondergaan, rekening houdend met de periode van de proeftijd die goed is verlopen; om rekening te houden met de periode van de proeftijd die goed is verlopen, kan de rechter die periode in verband brengen met de totaalduur van de proeftijd, zodat hij tussen beide een verband van evenredigheid legt (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.1602.N, AC 2012, nr. 579; Cass. 13 mei 2008, AR P.08.0608.N, AC 2008, nr. 290; M.-A. BEERNAERT, Manuel de droit pénitentiaire, 4de uitg. Limal, Anthemis, 2023, 388.

- Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Gedeelte van de nog te ondergane vrijheidsstraf - Periode van de proeftijd die goed is verlopen - Verband van evenredigheid - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank - Beoordelingscriterium

- Art. 68, § 5 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0509.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de strafuitvoeringsrechter vaststelt dat de veroordeelde die zijn verzoek om elektronisch toezicht heeft ingediend overeenkomstig artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering, zijn inlichtingenfiche niet heeft meegedeeld en geen enkel stuk of document heeft neergelegd dat de rechter over zijn verzoek kan inlichten, zodat laatstgenoemde het bestaan van mogelijke tegenaanwijzingen niet kan onderzoeken en oordeelt dat de beslissing over dat verzoek weliswaar kan worden uitgesteld om bijkomende onderzoekingen te verrichten maar dat, in dit geval, het dossier niet onvolledig is, wat een dergelijk uitstel had kunnen verantwoorden, maar onbestaande is, kan de strafuitvoeringsrechter het verzoek om elektronisch toezicht verwerpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen - Vraag om elektronisch toezicht - Procedure bepaald in artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering - Veroordeelde die zijn dossier zelf moet samenstellen - Veroordeelde die de dienstige stukken niet meedeelt - Gevolg

- Art. 34, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Wanneer de veroordeelde niet van het vonnis van de strafuitvoeringsrechter in kennis werd gesteld op de wijze bedoeld in artikel 46, § 1, derde lid, Wet Strafuitvoering, is het cassatieberoep ontvankelijk als het meer dan vijf dagen na de uitspraak van het vonnis maar daags na de kennisname ervan is ingesteld (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

- Veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen - Weigering tot toekenning van het elektronisch toezicht - Beslissing gewezen na afloop van een schriftelijke procedure - Cassatieberoep - Termijn om cassatieberoep in te stellen - Geen mededeling van het gewezen vonnis aan de veroordeelde binnen de vierentwintig uur - Gevolg

- Art. 97, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 46, § 1, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Noch artikel 34, § 2, Wet Strafuitvoering, dat de strafuitvoeringsrechter de mogelijkheid biedt de behandelingstermijn van een verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit te verlengen wanneer het dossier niet in staat is, noch enige andere bepaling verplichten die magistraat om het onderzoek van de zaak uit te stellen teneinde de veroordeelde in staat te stellen stukken voor te leggen die hij al eerder tot staving van zijn verzoek had moeten voorleggen (1). (1) Zie concl. OM.

- Veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen - Verzoek om elektronisch toezicht - Procedure bepaald in artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering - Veroordeelde die zijn dossier zelf moet samenstellen - Dossier niet in staat - (Geen) verplichting om de behandeling van de zaak uit te stellen

- Art. 34, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0510.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.8 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank beoordeelt op onaantastbare wijze het ontbreken van tegenaanwijzingen die betrekking hebben op het gevaar om nieuwe ernstige misdrijven te plegen, dat door het opleggen van bijzondere voorwaarden, zoals bedoeld in artikel 47, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering, niet kan worden verholpen; de rechter kan bij die beoordeling met name rekening houden met de aard en met de ernst van de feiten die aan de basis van de veroordeling van de gedetineerde liggen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Bestaan van tegenaanwijzingen - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Beoordelingscriteria

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Behoudens een conclusie in die zin, verplicht noch enige bepaling van de Wet Strafuitvoering noch enige andere bepaling de strafuitvoeringsrechtbank die het bestaan van tegenaanwijzingen in aanmerking neemt zoals bedoeld in artikel 47, §2, van die wet, om bovendien vast te stellen dat het opleggen van bijzondere voorwaarden niet aan die tegenaanwijzingen kan tegemoetkomen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Bestaan van tegenaanwijzingen - Bijzondere voorwaarden die aan die tegenaanwijzingen niet kunnen tegemoetkomen - Motiveringsplicht - Omvang

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0518.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.9 AC nr. ...

Gelet op de voorlopige kracht van gewijsde dat een veroordelend verstekvonnis verkrijgt na het verstrijken van de gewone verzettermijn, kan de strafuitvoeringsrechter die kennisneemt van een verzoek om toekenning van het elektronisch toezicht in het kader van de tenuitvoerlegging van die veroordeling, het verzoek om die strafuitvoeringsmodaliteit, bij gebrek aan een beslissing die het verzet van de veroordeelde ontvankelijk verklaart, niet onontvankelijk verklaren (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafuitvoeringsrechter - Veroordeeld tot een vrijheidsstraf van minder dan drie jaar - Veroordeling bij verstek - Verstrijken van de gewone verzettermijn - Uitwerking - Voorlopige kracht van gewijsde - Door de veroordeelde ingediend verzoek om toekenning van het elektronisch toezicht - Ontvankelijkheid

- Art. 2, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 187, § 2, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0548.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.28 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 28, §§ 1 en 2 en 36 van de Interneringswet volgt dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij de uitvoeringsmodaliteit van de vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied slechts kan toekennen indien vaststaat dat de geïnterneerde instemt met aan die modaliteit verbonden algemene voorwaarden.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoeringsmodaliteit van de vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Voorwaarden verbonden aan de uitvoeringsmodaliteit - Instemming van de geïnterneerde met de voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 36 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 28, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.25.0508.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 40, § 2, Wet Strafuitvoering moet de strafuitvoeringsrechter, indien hij beslist dat de veroordeelde het grondgebied van het Rijk mag verlaten, de maximumperiode waarvoor de veroordeelde dit kan doen en de frequentie ervan bepalen; bovendien moet het vonnis in voorkomend geval vermelden of en op welke wijze de veroordeelde het openbaar ministerie hierover moet inlichten vóór hij het grondgebied van het Rijk verlaat; het vonnis dat geen enkele limiet stelt op de aan de veroordeelde toegekende mogelijkheid om zijn hoofdverblijfplaats in Frankrijk te vestigen en er onbeperkt te verblijven tot de afloop van zijn strafuitvoeringsmaatregel, is in strijd met voormeld artikel 40, § 2, aangezien die beslissing een belemmering vormt voor het toezicht op de activiteiten van de veroordeelde die de wet opdraagt aan het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank en aan de politie-overheden van de staat waar die rechtbank is gevestigd (1). (1) Zie wetsontwerp houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, Parl. St. Kamer, gew. zitt., 2018-2019, nr. 54-3515-001, 244; Wetsontwerp om justitie menselijker, sneller en straffer te maken II., memorie van toelichting, Parl. St.. Kamer, gew. zitt., 2021-2022, nr. 55-2774-001, 65; M.-A. BEERNAERT, Manuel de droit pénitentiaire, 4de uitg., Limal, Anthemis, 2023, 355.

- Voorwaardelijke invrijheidstelling - Strafuitvoeringsmodaliteit - Bijzondere voorwaarde - Toestemming om het grondgebied van het Rijk te verlaten - Periode - Inlichting van het openbaar ministerie - (Geen) verblijfplaats in het buitenland

- Art. 40, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0480.N 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.25 AC nr. ...

De beslissing een strafuitvoeringsmodaliteit te herroepen bij toepassing van artikel 64, 3°, Wet Strafuitvoering wegens niet-naleving van een bijzondere voorwaarde is regelmatig met redenen omkleed indien het vonnis ondubbelzinnig vermeldt welke aan de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit verbonden bijzondere voorwaarde niet werd nageleefd en uit welke feitelijke gegevens dit blijkt (1). (1) Zie Cass. 30 juli 2024, AR P.24.1045.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240730.VAK.7, NC 2024/5, 373.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit wegens schending van een bijzondere voorwaarde - Motiveringsplicht

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Noch uit artikel 67 Wet Strafuitvoering dat de mogelijkheid regelt van een herziening van een strafuitvoeringsmodaliteit in plaats van een herroeping ervan noch uit enig andere bepaling volgt dat de herroepingsbeslissing wegens niet-naleving van een bijzondere voorwaarde vereist dat bovendien wordt vastgesteld dat een herroeping noodzakelijk is in het belang van de maatschappij, van het slachtoffer of van de sociale integratie van de veroordeelde.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit - Motiveringsplicht - Herziening van een strafuitvoeringsmodaliteit

- Art. 67 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf

en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0363.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.22 AC nr. ...

Artikel 65, derde lid, Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbank ingeval van herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit, mits akkoord van de veroordeelde, een andere strafuitvoeringsmodaliteit kan toekennen; indien de strafuitvoeringsrechtbank beslist tot de herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit en de veroordeelde aangaf akkoord te zijn met de toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit dan volgt uit artikel 149 Grondwet en uit artikel 65, derde lid, Wet Strafuitvoering dat de strafuitvoeringsrechtbank met opgave van redenen moet beslissen over het al dan niet toekennen van die andere strafuitvoeringsmodaliteit.

- Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit - Toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit mits akkoord van de veroordeelde - Motivering van het al dan niet toekennen van de andere strafuitvoeringsmodaliteit - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 65, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0413.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.27 AC nr. ...

Het staat aan de strafuitvoeringsrechtbank onaantastbaar te oordelen of één of meerdere van de in artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen voorhanden zijn en bij die beoordeling is de rechtbank niet gebonden door de zienswijze van de PSD, die in deze aangelegenheid een louter adviserende rol vervult en geen beslissingsmacht heeft; het enkele feit dat de PSD een andere opvatting heeft over de persoonlijkheid van een veroordeelde, zijn psychologisch of psychiatrisch profiel en het al dan niet voorhanden zijn van de wettelijk bepaalde tegenaanwijzingen, dan de door de strafuitvoeringsrechtbank aangestelde deskundigen, de overheden die de strafuitvoeringsrechtbank moeten adviseren zoals de directeur en het openbaar ministerie en ten slotte de strafuitvoeringsrechtbank zelf, creëert voor de veroordeelde geen recht op een strafuitvoeringsmodaliteit.

- Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Zienswijze van de PSD die afwijkt van die van de deskundigen en andere adviserende overheden - Draagwijdte - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0390.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.22 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter omkleedt de beslissing tot afwijzing van een verzoek om een strafuitvoeringsmodaliteit, dat voldoet aan de vorm- en tijdsvoorwaarden, regelmatig met redenen indien hij vaststelt dat minstens één van de in artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering vermelde tegenaanwijzingen aanwezig is en hij de feitelijke gegevens vermeldt voor die vaststelling; niet is vereist dat de strafuitvoeringsrechter voor de vaststelling van de aanwezigheid van de door artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen letterlijk de bewoordingen gebruikt waarin die bepaling die tegenaanwijzingen omschrijft, maar wel is het noodzakelijk dat hij ondubbelzinnig vermeldt welke tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen aanwezig zijn; wanneer het vonnis niet ondubbelzinnig vaststelt welke van de in artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen de toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit beletten, is de beslissing tot afwijzing van het verzoek om voorwaardelijke invrijheidstelling niet naar recht verantwoord (1). (1) Cass. 6 augustus 2024, AR P.24.1083.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240806.VAK.1.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing - Aanwezigheid van tegenaanwijzingen - Motivering - Wijze

- Art. 28, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0323.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.13 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter kan op grond van artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafuitvoering een verzoek om een strafuitvoeringsmodaliteit afwijzen indien hij vaststelt dat het feit dat de veroordeelde niet de mogelijkheid heeft om in zijn behoeften te voorzien aanwezig is; die beslissing is regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechter ondubbelzinnig die vaststelling doet en de feitelijke gegevens vermeldt waarop hij dit oordeel steunt; niet is vereist dat de strafuitvoeringsrechter daarvoor de letterlijke bewoordingen van artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafuitvoering gebruikt.

- Strafuitvoeringsrechter - Afwijzing van een modaliteit - Tegenaanwijzing van het niet in staat zijn in zijn eigen behoeften te voorzien - Motivering - Geen overname van de wettelijke bewoordingen - Gevolg

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Voor de vaststelling dat de door artikel 28, § 1, 1°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing aanwezig is, waarover de strafuitvoeringsrechter onaantastbaar oordeelt, kan hij alle feitelijke omstandigheden in acht nemen waarover de veroordeelde tegenspraak heeft kunnen voeren; door het oordeel over de aanwezigheid van deze tegenaanwijzing te gronden op feitelijke gegevens die hij vermeldt, volgt niet dat de strafuitvoeringsrechter daardoor aan die gegevens het karakter toekent van een autonome en niet bij wet bepaalde tegenaanwijzing.

- Strafuitvoeringsrechter - Afwijzing van een modaliteit - Tegenaanwijzing van het niet in staat zijn in zijn eigen behoeften te voorzien - Motivering - Vermelding van feitelijke gegevens - Verduidelijking van de wettelijke tegenaanwijzing - Gevolg

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0225.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.6 AC nr. ...

Uit de artikel 109, eerste lid, Wet Strafuitvoering en de artikelen 16 en 17, eerste lid, Operationaliseringswet Strafuitvoering, hun wetsgeschiedenis en het daaruit voortvloeiende principe dat voor de toepasselijkheid van de artikelen betreffende de gefaseerde inwerkingtreding van de Wet Strafuitvoering met betrekking tot vrijheidsstraffen van drie jaar en minder en de daarvoor toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten, opgenomen in titel V Wet Strafuitvoering, het straftotaal bepalend is, volgt dat indien een veroordeelde na 1 september 2023 wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar of minder maar zes maanden of meer en er bovendien na die datum een straf in uitvoering komt wegens de herroeping met een vonnis daterend van na 1 september 2023 van een probatieuitstel hem verleend met een beslissing daterend van voor die datum maar na 1 september 2022, er voor de beoordeling van de toepasselijkheid van de bepalingen betreffende de door de strafuitvoeringsrechter toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten rekening moet worden gehouden met de beide straffen (1). (1) Over de bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechtbank in geval van uitvoering van een tweede titel van strafuitvoering, die een herroeping inhoudt van een probatie-uitstel toegekend in een periode dat straffen onder de drie jaar nog niet werden uitgevoerd, zie ook Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0062.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16, met concl. OM en R. CASSIERS, Strafuitvoeringsrechtbank, APR, Kluwer, 2024, 86.

- Strafuitvoeringsrechter - Materiële bevoegdheid - Uitvoering van twee vrijheidsstraffen beneden de twee jaar - Straftotaal tussen twee en drie jaar - Herroeping van het probatieuitstel uitgesproken na 1 september 2023 van één veroordeling uitgesproken na 1 september 2022 - Uitvoering van een andere veroordeling tot een gevangenisstraf van of beneden de twee jaar uitgesproken na 1 september 2023 - Vonnis van niet-ontvankelijk verzoek tot een modaliteit wegens onbevoegdheid - Toelaatbaarheid

- Art. 17, eerste lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 16 Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 109 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0238.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.5 AC nr. ...

De herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit op grond van artikel 64, 3°, Wet Strafuitvoering wegens de niet-naleving van de bijzondere voorwaarden die bij de toekenning van die modaliteit werden opgelegd, is regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk aangeeft welke van de opgelegde voorwaarden niet werden nageleefd en daarbij melding maakt van de feitelijke gegevens waarop dit oordeel is gegrond; niet is vereist dat de strafuitvoeringsrechtbank de voorwaarden citeert die zij overtreden acht; het volstaat dat zij door een duidelijke verwijzing naar het vonnis waarbij de voorwaarden werden opgelegd en die de veroordeelde dus gekend zijn, vermeldt welke voorwaarden niet werden nageleefd.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Opgave van voorwaarden die zijn miskend - Geen weergave van de voorwaarden in het vonnis van herroeping - Gevolg

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0129.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.7 AC nr. ...

In geval van herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank op onaantastbare wijze het gedeelte van de proeftijd dat goed is verlopen, waarbij ze rekening houdt met de inspanningen die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; wanneer de veroordeelde geen conclusie heeft neergelegd waarin hij het bestaan van dergelijke inspanningen aantoont, dient de rechtbank de beslissing over de vraag of de proeftijd al dan niet goed is verlopen niet met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 19 januari 2021, AR P.20.1314.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.5.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Motivering - Omvang - Geen conclusie van de veroordeelde - Gevolg

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Krachtens artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering dient de strafuitvoeringsrechtbank die de voorwaardelijke invrijheidstelling herroept, het gedeelte van de vrijheidsstraf te bepalen die de veroordeelde nog moet ondergaan, waarbij ze rekening houdt met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en met de inspanning die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; noch deze bepaling noch enige andere bepaling verbieden die rechtbank te beslissen dat de veroordeelde het resterende gedeelte van zijn straf volledig zal moeten ondergaan 1). (1) Cass. 24 oktober 2023, AR P.23.1374.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231024.2N.16..

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Grens

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0203.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.8 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter bepaalt binnen de door artikel 45 Wet Strafuitvoering vastgelegde grens discretionair de datum vanaf wanneer de veroordeelde een nieuw verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen en hij dient die beslissing niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 16 oktober 2007, AR P.07.1370.N, AC 2007, nr. 487.

- Strafuitvoeringsrechter - Wet Strafuitvoering - Artikel 28 - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing van het verzoek - Datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek om strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen - Artikel 45 Wet Strafuitvoering - Discretionaire beslissing van de strafuitvoeringsrechter

- Art. 45 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De wetgever heeft aan de strafuitvoeringsrechter opgedragen te oordelen of de in artikel 28 Wet Strafuitvoering vermelde tegenaanwijzingen, waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden, zich verzetten tegen de toekenning van een door de veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit; uit artikel 9, § 3, Basiswet Rechtspositie Gedetineerden kan niet worden afgeleid dat de strafuitvoeringsrechter die vaststelt dat een strafuitvoeringsmodaliteit niet kan worden toegekend gelet op het voorhanden zijn van één of meerdere van de door artikel 28 Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen, zich bovendien moet uitspreken over een individueel detentieplan (1). (1) Cass. 19 december 2023, AR P.23.1621.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.9; Cass. 2 mei 2023, AR P.23.0513.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.15.

- Gedetineerde - Basiswet Rechtspositie Gedetineerden - Artikel 9, § 3 - Medewerking van de veroordeelde aan de realisering van een individueel detentieplan - Verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing door de strafuitvoeringsrechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 9, § 3 Basiswet 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Strafuitvoeringsrechter - Wet Strafuitvoering - Artikel 28 - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Beoordeling van de tegenaanwijzingen - Afwijzing van het verzoek - Artikel 9, § 3, Basiswet Rechtspositie Gedetineerden - Medewerking van de veroordeelde aan de realisering van een individueel detentieplan - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 9, § 3 Basiswet 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Noch uit artikel 34, § 2, Wet Strafuitvoering noch uit enig andere bepaling volgt dat de strafuitvoeringsrechter moet antwoorden op een e-mail die een veroordeelde aan hem verstuurt als reactie op een negatief advies van de directeur en het openbaar ministerie over een door artikel 28 Wet Strafuitvoering door hem ingediend verzoek en evenmin moet de strafuitvoeringsrechter in voorkomend geval oordelen dat de zaak niet in staat is of een rechtszitting houden waarop de veroordeelde zijn standpunt kan kenbaar maken aangezien de Wet Strafuitvoering niet erin voorziet dat de veroordeelde tegenspraak kan voeren over de adviezen van de directeur of het openbaar ministerie.

- Strafuitvoeringsrechter - Wet Strafuitvoering - Artikel 28 - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Schriftelijk procedure - Negatief advies van de directeur en van het openbaar ministerie - Afwijzing van het verzoek - Verzoek van de veroordeelde op basis van artikel 34, § 2, Wet Strafuitvoering - Verzoek om gehoord te worden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 34, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 28 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De strafuitvoeringsrechter oordeelt onaantastbaar of het dossier in staat is, dan wel of er bijkomende informatie nodig is om een beslissing te kunnen nemen of dat het nodig is een rechtszitting te organiseren om de veroordeelde te horen.

- Strafuitvoeringsrechter - Straffen minder dan drie jaar - Strafuitvoeringsmodaliteit - Verplichting bijkomende info in te winnen - Organiseren van een rechtszitting - Onaantastbaar oordeel van de strafuitvoeringsrechter - Wijze

P.25.0122.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.17 AC nr. ...

Artikel 68, § 5, eerste lid, Wet Strafuitvoering verplicht de strafuitvoeringsrechtbank die een elektronisch toezicht herroept, in het vonnis uitdrukkelijk te bepalen dat de periode binnen welke de veroordeelde onder elektronisch toezicht stond, wordt afgetrokken van het op het ogenblik van de toekenning nog resterende gedeelte van de vrijheidsstraffen maar het loutere verzuim van die wettelijke verplichting kan de veroordeelde evenwel niet schaden (1). (1) Cass. 24 januari 2023, AR P.22.1771.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230124.2N.7. Contra Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0339.F, AC 2010, nr. 193, ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100317.10; Cass. 10 juni 2008, AR P.08.0795.N, AC 2008, nr. 361, ECLI:BE:CASS:2008:ARR.20080610.4.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Elektronisch toezicht - Herroeping - Vermelding in het vonnis van de aftrek van de periode onder elektronisch toezicht - Verzuim - Gevolg

- Art. 68, § 5, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0029.F 5 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.5 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 34, § 1, 36, § 1, en 37, eerste lid, Wet Strafuitvoering volgt dat de strafuitvoeringsrechter die uitspraak doet over een eerste verzoek om elektronisch toezicht van een persoon die is veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen, op onaantastbare wijze oordeelt of hij de veroordeelde wenst te horen; indien hij dit niet nodig acht, doet hij uitspraak op grond van de stukken die hem zijn voorgelegd in het kader van een schriftelijke procedure en in die procedure voor de strafuitvoeringsrechter is niet voorzien dat de veroordeelde over de adviezen van de directeur en van het openbaar ministerie tegenspraak kan voeren (1). (1) Cass. 9 januari 2024, AR P.23.1740.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240109.2N.4. De rechtsleer betreurt evenwel dat de Wet Strafuitvoering, in geval van een schriftelijke procedure, niet voorziet in de mogelijkheid voor de veroordeelde om op het eventueel door het openbaar ministerie uitgebrachte advies te antwoorden (M.-A. BEERNAERT, "Le nouveau régime d'exécution des peines privatives de liberté ne dépassant pas trois ans: retour sur une réforme délicate", in F. DESSY en N. SANHAJI (coord.), Droit pénal. Evolutions récentes, Limal, Anthémis, 2004, p. 223; T. MOREAU, D. VANDERMEERSCH en J.-M. HAUSMAN, Eléments de droit pénal, Bruxelles, La Charte, 2024, p. 662).

- Veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen - Eerste verzoek om elektronisch toezicht - Schriftelijke procedure - Draagwijdte - (Geen) mogelijkheid voor de veroordeelde om over de adviezen van de directeur en van het openbaar ministerie tegenspraak te voeren

- Art. 37, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 36, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 34, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De Wet Strafuitvoering vereist niet, in het kader van de procedure tot verzoek om elektronisch toezicht, dat de justitieassistent die belast is met de opvolging van een andere strafuitvoeringsmodaliteit een verslag neerlegt.

- Veroordeeld tot straffen die samen niet meer dan drie jaar bedragen - Vraag om elektronisch toezicht - Schriftelijke procedure - Veroordeelde opgevolgd door een justitieassistent in het kader van een andere strafuitvoeringsmodaliteit - Voeging bij het dossier, door de justitieassistent, van een verslag - (Geen) verplichting

- Art. 34 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 31, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0062.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16 AC nr. ...

Uit de artikelen 16, eerste en tweede lid, en 17, tweede lid, van de wet van 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder volgt dat, wat betreft de uitvoering van vrijheidsstraffen uitgesproken na 1 september 2023 met een uitvoerbaar gedeelte van twee jaar of minder, maar zes maanden of meer, dat: 1° de regeling in beginsel enkel van toepassing is op veroordeelden die uitsluitend een veroordelende beslissing ondergaan die hen heeft veroordeeld tot een vrijheidsstraf van drie jaar of minder, uitgesproken na de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafuitvoering, voor zover die veroordelende beslissing kracht van gewijsde heeft verkregen; dit betreft de vereiste van een "nieuwe" veroordeling; 2° voor zij die een dergelijke nieuwe veroordeling ondergaan, de regeling evenwel ook van toepassing is indien er daarnaast een straf in uitvoering komt die werd uitgesproken voor de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafuitvoering en dus een "oude" veroordeling betreft (1). (1) Zie vordering OM op basis van art. 442 Wetboek van Strafvordering.

- Strafuitvoeringsrechter - Effectieve gevangenisstraffen tot twee jaar - Uitvoering van een veroordeling tot een vrijheidsstraf uitgesproken na 1 september 2023 - Bijkomende gevangenisstraf met uitstel uitgesproken vóór 1 september 2023 en die pas na die datum wordt ten uitvoer gelegd wegens herroeping van het uitstel - Verzoek tot het bekomen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Beslissing van onbevoegdheid - Toelaatbaarheid - Toepassing van de regels van inwerkingtreding van de Wet Operationalisering Strafuitvoering

- Art. 17, tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

- Art. 16, eerste en tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

P.25.0065.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.15 AC nr. ...

De eiser heeft geen belang aan te voeren dat de rechter een door hem ingediend verzoek onontvankelijk had moeten verklaren in plaats van het als ongegrond af te wijzen (1). (1) Cass. 8 december 2003, AR C.02.0440.F, AC 2003, nr. 631; Cass. 1 april 1976, AC 1976, 889; F. VAN VOLSEM, "Het aanvoeren van cassatiemiddelen in strafzaken: een overzicht", in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops Publ. 2023, 139.

- Strafuitvoeringsrechter - Afwijzing van een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling als ongegrond - Grief van de veroordeelde dat het verzoek onontvankelijk was - Vereiste van belang van de eiser in cassatie - Gevolg

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

De strafuitvoeringsrechter kan voor de afwijzing van een verzoek om de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorwaardelijke invrijheidstelling enkel de in artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalde tegenaanwijzingen aannemen; de ontkenning door een veroordeelde van zijn schuld aan feiten waarvoor hij werd veroordeeld, is geen tegenaanwijzing waarin artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering voorziet; dit belet evenwel niet dat de strafuitvoeringsrechter bij de beoordeling van de in artikel 28, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalde tegenaanwijzingen ook het gegeven kan betrekken van de ontkenning van schuld door de veroordeelde aan de feiten waarvoor hij werd veroordeeld, naast andere gegevens (1). (1) Cass. 3 december 2024, AR P.24.1543.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241203.2N.15; Cass. 13 augustus 2024, AR P.24.1186.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240813.VAK.7; Cass. 17 november 2020, AR P.20.1071.N, AC 2020, nr. 706.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek om een modaliteit van strafuitvoering - Afwijzing - Beperking tot de wettelijk bepaalde tegenaanwijzingen - Ontkenning van schuld door de veroordeelde - Beoordeling

- Art. 28, § 1, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.24.1732.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.8 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet en artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering verplichten de strafuitvoeringsrechter bij de beoordeling van het bestaan van de door artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing niet te antwoorden op door een veroordeelde ingediende stukken of om naar die stukken te verwijzen.

- Strafuitvoeringsrechter - Modaliteit van beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Motiveringsplicht - Geen antwoord op ingediende stukken - Geen verwijzing naar ingediende stukken - Gevolg

- Art. 28, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 149 Grondwet en artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering verzetten zich niet ertegen dat de strafuitvoeringsrechter het voorhanden zijn van de door artikel 28, § 1, 2°, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzing van het manifest risico voor de fysieke integriteit van derden enkel grondt op het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde, dat concreet wordt toegelicht.

- Strafuitvoeringsrechter - Modaliteit van beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Manifest risico voor de fysieke integriteit van derden - Verwijzing naar het strafrechtelijk verleden van de veroordeelde - Voorwaarde

- Art. 28, § 1, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.1448.F 22 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.10 AC nr. ...

De door artikel 149 van de Grondwet vereiste openbaarheid voor de uitspraak van een vonnis houdt niet in dat de partijen en het publiek, op straffe van nietigheid van de beslissing op de hoogte moeten worden gebracht van plaats en datum van de uitspraak (1). (1) Zie concl. OM.

- Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak in openbare rechtszitting - (Geen) verplichting om het publiek en de veroordeelde op de hoogte te brengen van plaats en datum van de uitspraak

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.1016.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.7 AC nr. ...

De beslissing van de strafuitvoeringsrechter die een verzoek tot opschorting van de straf op grond van artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering gegrond verklaart, kan het voorwerp uitmaken van een cassatieberoep in het belang van de wet; de eventuele vernietiging vindt zonder verwijzing plaats omdat ze met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering wordt uitgesproken en de veroordeelde dus niet kan benadelen (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie o.m, wat betreft voornoemd beginsel, Cass. 13 september 2023, P.23.0953.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.7.

- Artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering - Toekenning van de opschorting van de tenuitvoerlegging door de strafuitvoeringsrechter - Cassatieberoep in het belang van de wet - Ontvankelijkheid - (Geen) verwijzing in het geval van vernietiging

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Hoewel de tekst van artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering niet verduidelijkt dat deze ook betrekking heeft op de veroordeelde in vrijheid, beantwoordt deze voorwaarde niettemin aan de wil van de wetgever zoals deze uit de parlementaire voorbereiding van de wet blijkt (1). (1) Zie de vordering van het OM, hernomen in het arrest onder I. De - zelfs onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - gedetineerde veroordeelde die een verzoek tot beperkte hechtenis en/of elektronisch toezicht indient, geniet de opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf op grond van deze bepaling niet.

- Artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering - Toepassingsgebied - In vrijheid gestelde veroordeelde

- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.23.1390.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.10 AC nr. ...

Noch uit enige bepaling, noch uit de beginselen van rechtszekerheid, van het recht van verdediging of van het recht op een eerlijk proces volgt dat de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank niet meer ten uitvoer kan worden gelegd en de ter schikking gestelde veroordeelde bijgevolg in vrijheid moet worden gesteld indien hij niet om een andere reden is opgesloten, wanneer de strafuitvoeringsrechtbank haar beslissing niet heeft gewezen binnen de termijn bepaald in de artikelen 95/21, 95/23 en 95/25 Wet Strafuitvoering (1). (1) De wet voorziet niet in een sanctie in geval van niet-naleving van de voormelde termijnen en uit de parlementaire voorbereiding volgt niet dat de wetgever dit zou hebben gewild (zie memorie van toelichting en verslag van de Commissie voor de Justitie, Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/1, 13 en 17 in fine-18, en 3-2054/4, 13).

- Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Sanctie - (Geen) invrijheidstelling

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De procedure van tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, vermeld in de artikelen 95/3 en volgende Wet Strafuitvoering beoogt de toestand waarin de strafuitvoeringsrechtbank, vóór het einde van de hoofdstraf, een oordeel moet vellen; die procedure houdt geen verband met de ambtshalve jaarlijkse controle van diezelfde rechtbank bepaald in de artikelen 95/21 e.v., die betrekking heeft op de toestand van een opgesloten veroordeelde, welke uitsluitend gegrond is op de beslissing ten gevolge van de terbeschikkingsstelling van de strafuitvoeringsrechtbank; het verschil in bestraffing van de niet-naleving van de termijnen waarin die bepalingen respectievelijk voorzien (2), heeft geen betrekking op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen of partijen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar een onderscheid tussen personen die zich in verschillende juridische toestanden bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zijn; bijgevolg dient er dienaangaande geen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld. (2) In tegenstelling tot de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/21, vierde lid, en 95/23, §1 (cfr. supra) wordt de niet-naleving van de termijnen voorzien bij de artikelen 95/3 en volgende bestraft door de onmogelijkheid om de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank ten uitvoer te leggen (zie Cass 17 september 2013, AR P.13.1504.N, AC 2013, nr. 457, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1581.N, AC 2012, nr. 559, met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN). In dezelfde zin heeft de minister van Justitie in dit opzicht overwogen dat "de strafuitvoeringsrechtbank geen keuze heeft: ze moet haar beslissing nemen vóór de hoofdstraf is afgelopen." (Verslag Commissie voor de Justitie, Parl.St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/4, 13). In dat geval volgt uit de parlementaire voorbereiding immers dat het doel van de maatregel, namelijk de bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke delinquenten, een ononderbroken samenhang tussen de doeltreffende tenuitvoerlegging van de hoofdstraf en de tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling oplegt (zie voormelde concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM). Het gaat dus om verschillende juridische toestanden aangezien de beslissing in dit geval betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van deze maatregel en niet op het toezicht erop in de loop van de tenuitvoerlegging ervan. In dit laatste geval kan de sanctie voor de niet-naleving van de wettelijke termijnen niet erin bestaan dat de rechtbank geen beslissing meer kan nemen (cfr. infra). (MNB)

- Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Tenuitvoerlegging vóór het einde van de hoofdstraf - Ambtshalve jaarlijkse controle - Niet-naleving van de wettelijke termijnen - Verschillende procedures - Verschil in bestraffing van de niet-naleving van de termijnen - (Geen) prejudicieel geschil

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.23.1242.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 74 Wet Strafuitvoering doet de strafuitvoeringsrechter uitspraak over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen na afloop van een schriftelijke procedure (1); aangezien die bepaling niet voorziet in een rechtszitting, is de tweede zin van artikel 779 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechters alle zittingen van de zaak moeten hebben bijgewoond, op die procedure niet van toepassing. (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0788.N, AC 2015, nr. 430.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure - Artikel 779, tweede zin, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.23.1209.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 25/3, § 1, Wet Strafuitvoering is de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied een wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf waardoor de veroordeelde, van wie uit een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat hij niet is toegelaten of gemachtigd tot een verblijf in het Rijk, zijn straf ondergaat buiten de gevangenis in een ander land dan België, mits hij de voorwaarden naleeft die hem gedurende een bepaalde proeftijd worden opgelegd; uit de omstandigheid dat de veroordeelde aan wie die modaliteit werd toegekend, zijn straf moet ondergaan in een ander land dan België, volgt dat de tegenaanwijzing met betrekking tot het gevaar voor het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten niet enkel in België kan bestaan, maar ook in het land waarnaar de veroordeelde is verwijderd en waar hij zijn straf ondergaat of in andere landen waarnaar hij zich later zou begeven tijdens de uitvoering van de modaliteit.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Voorwaarden - Tegenaanwijzing met betrekking tot het gevaar voor het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten - Draagwijdte

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 25/3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.23.0987.F 1 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230801.VAC.1 AC nr. ...

Uit de erkenning van de probatiemaatregel en de aanpassing van die maatregel door de procureur des Konings naar een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank voor de duur en onder de door de Franse rechterlijke beslissingen opgelegde voorwaarden, volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, nadat ze de invrijheidstelling onder toezicht heeft herroepen, niet overeenkomstig het Franse recht de duur diende vast te stellen van de wegens de herroeping te ondergane gevangenisstraf, maar zich diende te beperken tot het uitoefenen van de ambtshalve en jaarlijkse controle van de vrijheidsberoving, tot na het verstrijken van een periode van vijf jaar.

- Buitenlands probatievonnis - Vervangende straf - Erkenning in België

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/24 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/22 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De erkenning van het buitenlandse vonnis en de daarin vervatte probatiebeslissing, eventueel na aanpassing door het openbaar ministerie met toepassing van artikel 17 van de wet van 21 mei 2013, heeft tot gevolg dat er overeenkomstig de Belgische wetgeving toezicht zal worden gehouden op de straf of de maatregel, alsof het een vonnis van een Belgisch rechtscollege zou betreffen.

- Buitenlands probatievonnis - Erkenning in België

Het Belgische recht beheerst het toezicht op de straf of de maatregel die door het openbaar ministerie werd erkend, met inbegrip van de te nemen beslissingen wanneer de veroordeelde persoon de opgelegde voorwaarden niet naleeft of een nieuw strafbaar feit pleegt.

- Buitenlands probatievonnis - Erkenning in België - Gevolg - Toepassing van de Belgische wet

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

- Art. 14 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

P.23.0563.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele bepaling van de Wet Strafuitvoering legt de strafuitvoeringsrechtbank de verplichting op afzonderlijk te motiveren waarom geen bijzondere voorwaarden kunnen worden opgelegd die tegemoetkomen aan de tegenaanwijzing die ze in aanmerking neemt; die redenen kunnen blijken uit de redenen die het vonnis vermeldt om de verzochte modaliteit te weigeren of toe te kennen (1). (1) Cass. 23 mei 2012, AR P.12.0793.F, AC 2012, nr. 330.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering om deze toe te kennen - Motivering - Omvang

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De vermelding van de datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen, is onlosmakelijk verbonden aan de beslissing om een strafuitvoeringsmodaliteit niet toe te kennen en aan de motivering van die beslissing; bij gebrek aan een specifieke conclusie betreffende dit punt verplicht de Wet Strafuitvoering de rechtbank niet om de termijn, die ze binnen de in artikel 57, eerste lid, Wet Strafuitvoering gestelde grenzen bepaalt, met bijzondere redenen te omkleden.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering om deze toe te kennen - Bepaling van de datum voor het indienen van een nieuw verzoek - Motivering - Omvang

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

C.22.0366.F 13 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230313.3F.4 AC nr. ...

2 november, 15 november en 26 december zijn geen feestdagen voor de toepassing van de Wet Strafuitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas., nr. 194.

- Vrijheidsstraf - Uitgaansvergunning - Penitentiair verlof - Verzoek - Beslissing van de minister - Termijn -

Berekening - Werkdag - Begrip

- Art. 1 KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

- Art. 2 KB 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen

- Art. 10, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.23.0211.F 8 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 464/38, § 5, Wetboek van Strafvordering kan tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechter die uitspraak doet over een vordering tot opheffing van een vervreemdingsmaatregel die een bankrekening treft, geen cassatieberoep worden ingesteld door de verzoeker of door de magistraat van het openbaar ministerie die het strafuitvoeringsonderzoek leidt; het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 178 van 17 december 2015 geoordeeld dat zowel in het geval waarin de vervreemding de veroordeelde betreft als in het geval waarin ze een derde betreft, de onmogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis gewezen met toepassing van artikel 464/38, § 2 tot § 4, van dat wetboek, de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet niet schendt (1). (1) GwH 17 december 2015, nr. 178; Cass. 2 september 2020, AR P.20.0625.F, AC 2020, nr. 480, met concl. OM op datum in Pas.

- Strafuitvoeringsonderzoek - Beroep van een persoon die door een vervreemdingsmaatregel werd benadeeld - Weigering van de SUO-magistraat om de maatregel op te heffen - Beroep bij de strafuitvoeringsrechter - Verwerping van het beroep - Beslissing niet vatbaar voor cassatieberoep - (Geen) schending van de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet

- Art. 464/38, § 5 Wetboek van Strafvordering

P.22.1706.F 18 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230118.2F.8 AC nr. ...

Uit artikel 96 Wet Strafuitvoering volgt dat tegen de beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank die de veroordeelde op grond van artikel 59 van die wet een andere dan de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit, zoals het elektronisch toezicht, toekennen en die de uitspraak over zijn vordering aanhouden en de heropening van het debat bevelen, geen cassatieberoep kan worden ingesteld.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoeringsmodaliteit van de vrijheidsstraf - Toekenning, bij wijze van overgangsmaatregel, van een modaliteit met toepassing van artikel 59 Wet Strafuitvoering - Beslissing (niet) vatbaar voor cassatieberoep

- Art. 59 en 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1670.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.5 AC nr. ...

De artikelen 660 tot 662 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing in strafzaken en zijn inzonderheid niet van toepassing op de rechtspleging voor de strafuitvoeringsgerechten (1). (1) Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, 2010, nr. 1483 i.f., p. 658, dat verwijst naar Cass. 17 oktober 1985, AR F.680.F, AC 1985-86, nr.104 (dat weliswaar betrekking heeft op de fiscale procedure van het aan de directeur van de belastingen gerichte bezwaar en niet op strafzaken) ; wat betreft de controle van de bevoegdheid door het strafgerecht, zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, p. 1300 e.v..Tot staving van die oplossing wees het OM op het volgende: - een strafgerecht kan de zaak enkel bij een ander strafgerecht aanhangig maken wanneer dit is bepaald in de wet (zoals bijvoorbeeld in de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering inzake de regeling van de rechtspleging door de onderzoeksgerechten of nog in artikel 23, vierde lid, Taalwet Gerechtszaken); - indien de correctionele rechtbank aldus vaststelt dat ze kennisgenomen heeft van niet-correctionaliseerbare misdaden, kan ze de zaak niet verwijzen naar het hof van assisen (terwijl diezelfde correctionele rechtbank, wanneer ze vaststelt dat de bij haar aanhangig gemaakte feiten tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoren, bevoegd blijft krachtens artikel 192 Wetboek van Strafvordering); - in strafzaken vereist de aanhangigmaking van de zaak bij het bevoegde gerecht na een beslissing van onbevoegdverklaring hetzij een nieuwe dagvaarding hetzij, in geval van strijdigheid tussen twee beslissingen inzake de bevoegdheid, een regeling van het rechtsgebied overeenkomstig de artikelen 525 tot 540 Wetboek van Strafvordering.(M.N.B.)

- Strafuitvoeringsrechter of strafuitvoeringsrechtbank die zich onbevoegd verklaart - Artt. 660 tot 662 Gerechtelijk Wetboek (verplichting om de zaak naar de bevoegde rechter te verwijzen) - (Niet) van toepassing

- Artt. 660, 661 en 662 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1499.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.7 AC nr. ...

Het komt aan de strafuitvoeringsrechtbank toe om op individuele wijze en rekening houdend met de concrete administratieve, gezins- en maatschappelijke toestand van de veroordeelde te onderzoeken of hem een strafuitvoeringsmodaliteit kan worden toegekend die hem in staat stelt zich op zijn maatschappelijke re-integratie voor te bereiden of familiale, emotionele en sociale banden in stand te houden (1); de rechtbank moet dit onderzoek zowel verrichten wanneer de veroordeelde een Belg of een vreemdeling is en over een verblijfstitel beschikt als wanneer de veroordeelde vreemdeling niet gemachtigd is om in het land te verblijven; de strafuitvoeringsrechtbank mag echter niet voorbijgaan aan de specifieke verblijfstoestand van de veroordeelde vreemdeling wanneer ze nagaat of er een of meer wettelijke tegenaanwijzingen voor de toekenning van de gevraagde modaliteit bestaan en het is haar niet verboden de invloed te beoordelen die deze toestand heeft op het realistisch en uitvoerbaar karakter van het voorgelegde reclasseringsplan en op de concrete mogelijkheden om aan de algemene en specifieke voorwaarden van de beoogde modaliteit te voldoen. (1) Zie GwH 21 december 2017, nr. 148/2017, § B.90.1 en § B.90.3; Ch. MACQ, "Réinsertion des étrangers condamnés ou internés sans droit de séjour: l'impossible équation ?", J.T., 2022, p. 497-511.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoeringsmodaliteiten - Onderzoek - In aanmerking te nemen gegevens - Veroordeelde vreemdeling - Geen verblijfstitel - Inaamerkingneming, tijdens het onderzoek, van de tegenaanwijzingen

- Artt. 22 en 47 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Krachtens artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering moet het vonnis een motivering bevatten waaruit de bijzondere redenen blijken waarom de strafuitvoeringrechters zijn afgeweken van het advies van de gevangenisdirecteur of van het openbaar ministerie; dat betekent echter niet dat de rechtbank in haar vonnis uitdrukkelijk de inhoud of de strekking van het advies van de directeur moet vermelden (1). (1) Zie Cass. 26 januari 2022, AR P.21.1688.F, AC 2022, nr. 71.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Weigering of toekenning van strafuitvoeringsmodaliteiten - Beslissing die afwijkt van de adviezen van de gevangenisdirecteur en van het openbaar ministerie - Motiveringsplicht - Draagwijdte - (Geen) Verplichting om uitdrukkelijk te wijzen op de inhoud of de strekking van het advies van de directeur

- Art. 56, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het ontbreken van een verblijfstitel is geen tegenaanwijzing voor de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit aan een veroordeelde vreemdeling, en uit arrest nr. 148/2017 van het Grondwettelijk Hof van 21 december 2017 blijkt dat een wettelijke bepaling die de rechter zou verbieden een veroordeelde een strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen, enkel en alleen omdat uit een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat hij niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk, niet verenigbaar is met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Dit arrest vernietigt met name artikel 153 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "Potpourri II-wet", hetwelk een nieuw artikel 25/2 invoegde in de Wet Strafuitvoering (...), dat bepaalde: "De beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de voorwaardelijke invrijheidstelling worden niet toegekend wanneer op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk", waarbij die omstandigheid niet verhinderde dat de in artikel 4, § 2, Wet Strafuitvoering bedoelde uitgaansvergunning kon worden toegekend.

- Uitvoeringsmodaliteiten - Elektronisch toezicht - Veroordeelde vreemdeling - Geen verblijfstitel - (Geen) Tegenaanwijzing

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 22 en 47 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1153.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.11 AC nr. ...

Noch artikel 149 Grondwet, noch de algemene rechtsbeginselen van de motiveringsplicht van de rechterlijke beslissingen en van het vermoeden van onschuld, noch enige andere wets- of verdragsbepaling verbieden de strafuitvoeringsrechtbank, wanneer ze onderzoekt of de veroordeelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van derden, feiten in aanmerking te nemen die vermeld worden in een tegen de veroordeelde uitgevaardigd aanhoudingsbevel, mits ze geen uitspraak doet over het strafbaar karakter ervan (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. OM op datum in Pas.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Ernstige bedreiging van de fysieke of psychische integriteit van derden - Inaanmerkingneming van de in een aanhoudingsbevel vermelde feiten

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1111.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.8 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid om de behandeling van een zaak uit te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 517.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Vordering tot herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit - Procedure ter zitting - Verzoek tot uitstel - Beoordeling van de rechtbank

De artikelen 68, § 3, eerste lid, en 95/27, § 3, Wet Strafuitvoering verbieden de strafuitvoeringsrechtbank niet om de raadsman van de ter beschikking gestelde veroordeelde toe te staan om hem te vertegenwoordigen in een procedure tot herroeping, schorsing of herziening van de invrijheidstelling onder toezicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 517.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Ter beschikking van strafuitvoeringsrechtbank gestelde veroordeelde - Invrijheidstelling onder toezicht - Vordering tot herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit - Procedure ter zitting - Afwezige veroordeelde - Aan zijn advocaat verleende toelating om hem te vertegenwoordigen - Wettigheid

- Artt. 68, § 3, eerste lid, en 95/27, § 3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1088.N 30 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220830.VAK.2 AC nr. ...

De door artikel 57 Wet Strafuitvoering aan de strafuitvoeringsrechtbank opgelegde verplichting om bij de afwijzing van een strafuitvoeringsmodaliteit in het vonnis een datum te bepalen waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen, is niet van toepassing op de strafuitvoeringsrechter die een bij toepassing van artikel 74 Wet Strafuitvoering neergelegd verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen afwijst (1). (1) Het openbaar ministerie concludeerde dat de grondslag hiertoe gelegen is in de aard van de invrijheidstelling om medische redenen. Immers, de gezondheidstoestand van een gedetineerde kan evolueren, zelfs op korte termijn. Waardoor er in functie van deze evolutie een nieuw, niet tijdsgebonden, verzoek kan worden ingediend.

- Voorlopige invrijheidstelling - Medische redenen - Strafuitvoeringsmodaliteit - Bepalen datum nieuw verzoek

- Artt. 57 en 75 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1011.N 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAK.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de burgerlijke partijen zelf niet aangeven dat er te weinig schadevergoeding zou zijn betaald of afbetaald, belet de strafuitvoeringsrechtbank niet om te oordelen dat de veroordeelde te weinig inspanningen heeft geleverd om de burgerlijke partijen te vergoeden en om hieruit een tegenaanwijzing af te leiden voor de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit zoals bedoeld in artikel 47, § 2, Wet Strafuitvoering.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Vergoeding van de burgerlijke partijen - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0976.N 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAK.1 AC nr. ...

Wet Strafuitvoering bepaalt dat het openbaar ministerie de zaak met het oog op herroeping van de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit bij de strafuitvoeringsrechtbank aanhangig kan maken wanneer de opgelegde bijzondere voorwaarden niet worden nageleefd; uit die bepaling volgt dat elke niet-naleving van een bijzondere voorwaarde, met inbegrip van een gedeeltelijke niet-naleving, de herroeping van de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit kan verantwoorden (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0829.N, Pas. 2022, n° 473ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.23.

- Wet Strafuitvoering - Artikel 64, 3° - Herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit - Niet-naleving van een opgelegde bijzondere voorwaarde - Gedeeltelijke niet-naleving - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0622.F 1 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220601.2F.8 AC nr. ...

Het feit dat een voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank de persoon heeft veroordeeld die vervolgens voor hem verschijnt in het kader van de uitvoering van andere veroordelende beslissingen die door andere magistraten zijn gewezen, beantwoordt aan geen enkele van de in de artikelen 292 e.v. Gerechtelijk Wetboek beschreven toestanden die verband houden met de algemene rechtsbeginselen betreffende de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de gerechten (1); de omstandigheid dat een magistraat die over de grond van een zaak heeft geoordeeld vervolgens uitspraak dient te doen over de uitvoering van een door een andere rechter vastgestelde straf, leidt niet tot een schijn van partijdigheid, vooringenomenheid of een gebrek aan onafhankelijkheid jegens de veroordeelde; het feit dat de beslissing van die magistraat in aanmerking wordt genomen door de strafuitvoeringsrechtbank die hij voorzit om de vonnissen over eerder uitgevoerde strafuitvoeringsmodaliteiten met redenen te omkleden, is in dat opzicht van geen belang (2). (1) Zie met betrekking tot deze beginselen P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant, 2014, nrs. 104 tot 121. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2022, nr. 397.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Algemene rechtsbeginselen betreffende de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de gerechten - Voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank die de persoon heeft veroordeeld die hierna voor hem verschijnt in het kader van de uitvoering van andere veroordelende beslissingen die door andere magistraten zijn gewezen - Invloed

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0620.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.10 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank miskent het vermoeden van onschuld niet door op basis van feitelijke gegevens en na een tegensprekelijk debat te oordelen dat een veroordeelde een als voorwaarde voor een strafuitvoeringsmodaliteit opgelegd contactverbod niet heeft nageleefd.

- Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Oordeel dat de veroordeelde een voorwaarde bij de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit niet naleeft - Draagwijdte

---

P.22.0534.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.9 AC nr. ...

Het recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechter wordt niet miskend doordat een strafuitvoeringsrechtbank uitspraak doet over de toekenning van een bepaalde strafuitvoeringsmodaliteit, terwijl diezelfde strafuitvoeringsrechtbank in dezelfde samenstelling een beslissing heeft genomen over de toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit welke door het Hof werd vernietigd en over die andere strafuitvoeringsmodaliteit alsnog geen beslissing werd genomen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Samenstelling van de zetel - Uitspraak over een bepaalde strafuitvoeringsmodaliteit - Beslissing door dezelfde strafuitvoeringsrechtbank in dezelfde samenstelling over de toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit - Vernietiging - Gevolg

---

P.22.0498.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.6 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is als zodanig niet van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank omdat deze niet beslist over de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken (1). (1) Cass. 13 januari 2016, AR P.15.1659.F, AC 2016, nr. 25.

- Artikel 6 EVRM - Toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0552.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.17 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank die kennis neemt van een vordering tot intrekking overeenkomstig artikel 61 Wet Strafuitvoering van een bij toepassing van de artikelen 67 en 68 Wet Strafuitvoering toegekende strafuitvoeringsmodaliteit na herziening van de initiële strafuitvoeringsmodaliteit en vervolgens van de vordering tot herroeping van de initiële strafuitvoeringsmodaliteit, is niet ertoe gehouden te antwoorden op de loutere mededeling door de veroordeelde dat hij akkoord gaat met beperkte detentie.

- Voorwaardelijke invrijheidstelling - Vordering tot herroeping, herziening of schorsing van een strafuitvoeringsmodaliteit - Akkoord van de veroordeelde met beperkte detentie - Vermelding op het zittingsblad - Gevolg

- Artt. 61, 67 en 68 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Indien de strafuitvoeringsrechtbank na een vordering tot herroeping, herziening of schorsing van een strafuitvoeringsmodaliteit overeenkomstig de artikelen 67 en 68 Wet Strafuitvoering heeft beslist om een andere strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen en daarna volgens de in artikel 61 Wet Strafuitvoering bedoelde procedure oordeelt dat die nieuw toegekende strafuitvoeringsmodaliteit moet worden ingetrokken, dan moet zij opnieuw uitspraak doen over de vordering tot herroeping, herziening of schorsing van de initiële strafuitvoeringsmodaliteit.

- Vordering tot herroeping, herziening of schorsing van een strafuitvoeringsmodaliteit - Toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit - Intrekking van de beslissing - Gevolg - Oordeel over de initiële vordering tot herroeping, herziening of schorsing van een strafuitvoeringsmodaliteit

- Artt. 61, 67 en 68 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0444.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.9 AC nr. ...

Uit artikel 49, § 1, Wet Strafuitvoering volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank de strafuitvoeringsmodaliteit van de beperkte detentie slechts kan toekennen nadat de veroordeelde daartoe een schriftelijk verzoek heeft ingediend maar geen enkele bepaling van de Wet Strafuitvoering noch enig andere wettelijke bepaling verzet zich ertegen dat de veroordeelde afstand doet van dat verzoek (1) het vonnis dat nalaat uitspraak te doen over de afstand van het verzoek om beperkte detentie en ondanks deze afstand het verzoek om die strafuitvoeringsmodaliteit afwijst, is niet naar recht verantwoord. (1) Cass. 20 juli 2021, AR P.21.0880.N, AC 2021, nr. 499.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot beperkte detentie - Afstand van het verzoek

- Art. 49, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0394.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.8 AC nr. ...

De beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank die de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied toekent, is vatbaar voor cassatieberoep (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 275.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 25/3, 26 en 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De artikelen 25/3 en 26 Wet Strafuitvoering maken geen onderscheid tussen de uitvoering van de hoofdstraf en de uitvoering van de bijkomende straf, waaruit volgt dat de modaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied van toepassing is op beide toestanden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 275.

- Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten van die bijkomende straf - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tijdens de uitvoering van de hoofdstraf of van de bijkomende straf

- Artt. 25/3 en 26 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 34bis Strafwetboek

P.22.0317.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.24 AC nr. ...

Artikel 95/30, § 6, Wet Strafuitvoering dat betrekking heeft op de ontheffing van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, is niet van toepassing op een beslissing tot herroeping van de invrijheidstelling onder toezicht; artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek is evenmin van toepassing op een beslissing tot herroeping van de invrijheidstelling onder toezicht.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling - Invrijheidstelling onder toezicht - Beslissing tot herroeping - Kennisgeving

- Art. 792, derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 95/30, § 6 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Wanneer het Hof een cassatieberoep dat eiser heeft ingesteld tegen een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij de invrijheidstelling onder toezicht werd toegekend, heeft verworpen, kan eiser niet nogmaals in een cassatieberoep dat eiser ingesteld heeft tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij de invrijheidstelling onder toezicht werd herroepen, de onwettigheid van het vonnis tot invrijheidstelling onder toezicht aan de beoordeling van het Hof voorleggen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling - Invrijheidstelling onder toezicht - Cassatieberoep tegen de beslissing tot invrijheidstelling onder toezicht - Verwerping - Beslissing tot herroeping - Cassatieberoep tegen de beslissing tot herroeping - Aanvoering van de onwettigheid van de beslissing tot invrijheidstelling onder toezicht

P.22.0105.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.12 AC nr. ...

De beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank van het recidiverisico ter gelegenheid van een eerder verzoek tot het verkrijgen een strafuitvoeringsmodaliteit belet niet dat de strafuitvoeringsrechtbank na een nieuwe beoordeling in dezelfde zin uitspraak doet.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Tegenaanwijzingen - Recidiverisico - Beoordeling

De strafuitvoeringsrechtbank oordeelt onaantastbaar over de afwezigheid van tegenaanwijzingen die betrekking hebben op het risico van het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden als bedoeld in artikel 47, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering; bij die beoordeling kan de rechter de aard en de ernst van de feiten betrekken waarvoor de gedetineerde werd veroordeeld en die beoordeling van het recidiverisico houdt noodzakelijk ook een inschatting in voor de toekomst.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Tegenaanwijzingen - Recidiverisico - Beoordeling

- Art. 47, § 2, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Uit het gegeven dat een veroordeelde na zijn voorlopige invrijheidstelling met het oog op overlevering in het buitenland nog een vrijheidsstraf moet uitzitten, volgt niet dat de strafuitvoeringsrechtbank noodzakelijk moet aannemen dat er geen recidiverisico bestaat.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Tegenaanwijzingen - Recidiverisico - Overlevering met oog op uitzitten van een vrijheidsstraf

P.21.1688.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.10 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM is enkel van toepassing op het onderzoek van geschillen over hetzij de burgerlijke rechten en verplichtingen hetzij de gegrondheid van elke strafvordering; die bepaling regelt derhalve niet de procedure die wordt gevolgd voor de strafuitvoeringsrechtbank bij wie een vordering tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2016, AR P.15.1659.F, AC 2016, nr. 25; zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569, met noot.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Artikel 6.1, EVRM - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De in artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering bedoelde bijzondere redenen, die de rechtbank ertoe hebben aangezet af te wijken van het advies van de gevangenisdirecteur en van het openbaar ministerie, kunnen voortvloeien uit de redenen die het vonnis opgeeft om de door de veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit te weigeren of toe te kennen (1), met name de redenen met betrekking tot de in artikel 47 van die wet bedoelde tegenaanwijzingen (2). (Impliciete oplossing). (1) (Expliciete oplossing) Cass. 12 januari 2022, AR P.21.1646.F, AC 2022, nr. 24. (2) Ibid. (Impliciete oplossing). In dit geval het risico op herhaling (zie tegenaanwijzing bedoeld in art. 47, § 1, 2°, over het "risico op het plegen van nieuwe ernstige misdrijven"). Uit die bepaling volgt bovendien niet "dat de rechtbank uitdrukkelijk moet vermelden dat ze van het advies van de directeur of van het advies van het openbaar ministerie afwijkt en evenmin dat ze het afwijkend advies moet vermelden of samenvatten en vervolgens uitdrukkelijk moet weerleggen". (Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1089.F [§ 4], AC 2021, nr. 507).

- Strafuitvoeringsrechtbank - Weigering om strafuitvoeringsmodaliteiten toe te kennen - Beslissing die afwijkt van het advies van de gevangenisdirecteur en van het openbaar ministerie - Redenen met betrekking tot de in artikel 47 Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen - Wettigheid

- Artt. 47 en 56 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1646.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.12 AC nr. ...

Het onderzoek van een verzoek tot elektronisch toezicht als uitvoeringsmodaliteit van de op de opsluitingsfiche van de veroordeelde ingeschreven straffen, vormt niet dezelfde zaak als het vooronderzoek dat aan de veroordeling tot één van die straffen is voorafgegaan; bijgevolg verbiedt artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek niet dat de rechter die met dat onderzoek werd belast, de strafuitvoeringsrechtbank die van het voormelde verzoek moet kennisnemen, voorzit.

- Verbod voor de rechter om van dezelfde zaak kennis te nemen bij het uitoefenen van verschillende rechterlijke ambten (cumul) - Strafuitvoering - Aanvraag tot toekenning van elektronisch toezicht - Strafuitvoeringsrechtbank voorgezeten door een rechter die de zaak heeft behandeld die tot de veroordeling heeft geleid - Verschillende zaken

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

De in artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering bedoelde bijzondere redenen die de rechters ertoe hebben gebracht van het advies van de gevangenisdirecteur of van het advies van het openbaar ministerie af te wijken, kunnen blijken uit de redenen die het vonnis vermeldt om de door de veroordeelde verzochte strafuitvoeringsmodaliteit te weigeren of toe te kennen (1), met name de redenen die de tegenaanwijzingen zoals bedoeld in artikel 47 Wet Strafuitvoering betreffen (2). (1) Zie Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1089.F, AC 2021, nr. 507, § 4. (2) In casu, de in artikel 47, § 1, 1° en 2°, bedoelde tegenaanwijzingen met betrekking tot "de afwezigheid van een vooruitzicht op sociale reclassering" en "het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten" (risico dat ook in het bestreden arrest van het voormelde dossier AR P.21.1089.F wordt bedoeld).

- Strafuitvoeringsrechtbank - Niet-toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Beslissing die afwijkt van de adviezen van de gevangenisdirecteur en van het openbaar ministerie - Redenen die de in artikel 47 Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen betreffen - Wettigheid

- Artt. 47 en 56 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een

vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1398.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.18 AC nr. ...

Artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsmodaliteit van het elektronisch toezicht aan de veroordeelde wordt toegekend voor zover er geen tegenaanwijzingen bestaan waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden; de tegenaanwijzingen zijn op limitatieve wijze in deze bepaling opgesomd: 1) de afwezigheid van vooruitzichten op sociale reclassering van de veroordeelde; 2) het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten; 3) het risico dat de veroordeelde de slachtoffers zou lastig vallen; 4) de houding van de veroordeelde ten aanzien van de slachtoffers van de misdrijven die tot zijn veroordeling hebben geleid; 5) de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partij te vergoeden, rekening houdend met zijn vermogenssituatie zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; de strafuitvoeringsrechtbank kan de strafuitvoeringsmodaliteit van het elektronisch toezicht voor een veroordeelde die aan de vorm- en tijdsvoorwaarden voldoet enkel afwijzen indien zij ondubbelzinnig het bestaan vaststelt van één of meerdere van deze tegenaanwijzingen (1); de strafuitvoeringsrechtbank kan bij de beoordeling van de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit van het elektronisch toezicht in aanmerking nemen of de strafuitvoeringsmodaliteit van de beperkte detentie gunstig is verlopen (2); die beoordelingsbevoegdheid ontslaat de strafuitvoeringsrechtbank evenwel niet van de verplichting aan te geven op grond van welke tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen het verzoek om elektronisch toezicht wordt afgewezen en op welke feitelijke elementen zij daarvoor steunt. (1) Cass. 9 november 2021, AR P.21.1290.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.15; Cass. 9 maart 2021, AR P.21.0225.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.12; Cass. 5 maart 2019, AR P.19.0138.N, AC 2019, nr. 142; Cass. 5 februari 2014, AR P.14.0058.F, AC 2014, nr. 96; Cass. 15 oktober 2013, AR P.13.1575.N, AC 2013, nr. 524; Cass. 13 september 2011, AR P.11.1510.N, AC 2011, nr. 466, RABG 2012, 89 noot F. VAN VOLSEM; Cass. 26 augustus 2008, AR P.08.1251.N, AC 2008, nr. 435, RABG 2009, 10 noot Y. VAN DEN BERGE. (2) Cass. 29 december 2020, AR P.20.1226.N, AC 2020, nr. 794.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Modaliteit van elektronisch toezicht - Weigering - Limitatieve lijst van tegenaanwijzingen - Gunstig verloop van de modaliteit van beperkte detentie - Voorwaarden

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1290.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering kunnen de in Titel V bepaalde strafuitvoeringsmodaliteiten aan de veroordeelde worden toegekend voor zover er in hoofde van de veroordeelde geen tegenaanwijzingen bestaan waaraan men niet tegemoet kan komen door het opleggen van bijzondere voorwaarden, waarbij die tegenaanwijzingen betrekking hebben op 1° de afwezigheid van vooruitzichten op sociale reclassering van de veroordeelde, 2° het risico van het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten, 3° het risico dat de veroordeelde de slachtoffers zou lastig vallen, 4° de houding van de veroordeelde ten aanzien van de slachtoffers van de misdrijven die tot zijn veroordeling hebben geleid, 5° de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partij te vergoeden, rekening houdend met de vermogenssituatie van de veroordeelde zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; uit die bepaling volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank zich dient uit te spreken over het toekennen van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit op basis van de gegevens die beschikbaar zijn op het ogenblik van de behandeling van de zaak en die aan de tegenspraak van de partijen zijn onderworpen (1); niet naar recht verantwoord is bijgevolg de afwijzing van een strafuitvoeringsmodaliteit op basis van veroordeling bij verstek waarvan geen afschrift aan het dossier is gevoegd. (1) Cass. 5 maart 2019, AR P.19.0138.N, AC 2019, nr. 142; Cass. 15 oktober 2013, AR P.13.1575.N, AC 2013, nr. 524; Cass. 13 september 2011, AR P.11.1510.N, AC 2011, nr. 466.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Modaliteit van strafuitvoering - Beoordeling van tegenaanwijzingen -

Recidivegevaar - Beschikbare gegevens in het strafdossier - Recht op tegenspraak

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1302.F 3 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211103.2F.15 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank die de toepassing van artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering verwerpt op grond van het verschil in behandeling dat het Grondwettelijk Hof in zijn arresten van 18 december 2014, 26 juli 2017 en 7 februari 2018 ongrondwettig heeft verklaard, verantwoordt zijn beslissing naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 697.

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheid - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Veroordeling in staat van wettelijke herhaling - Artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering - Ongrondwettigheid - Weigering van toepassing

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het door het Grondwettelijk Hof in zijn arresten van 18 december 2014, 26 juli 2017 en 7 februari 2018 vastgestelde verschil in behandeling, dat, enerzijds, de persoon die, na een eerste veroordeling tot een criminele straf of binnen vijf jaar na de uitvoering van een gevangenisstraf van ten minste [één jaar], wordt veroordeeld wegens een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting of opsluiting van twintig tot dertig jaar, plaatst tegenover, anderzijds, de persoon die, met hetzelfde gerechtelijk verleden, wordt veroordeeld wegens een wanbedrijf of wegens een misdaad die strafbaar is met opsluiting van maximum twintig jaar, blijft bestaan ondanks de inwerkingtreding van artikel 55bis Strafwetboek; in het eerste geval bevindt de veroordeelde zich immers niet in staat van herhaling zoals bedoeld in artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering en kan hij dus worden toegelaten tot de voorwaardelijke invrijheidstelling zodra hij één derde van zijn straf heeft ondergaan en in het tweede geval bevindt de veroordeelde zich wel in staat van herhaling in de zin van datzelfde artikel, zodat hij pas vanaf twee derde van zijn straf tot de voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden toegelaten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 697.

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheid - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Veroordeling wegens een wanbedrijf of een misdaad die strafbaar is met opsluiting van maximum twintig jaar - Veroordeling in staat van wettelijke herhaling - Artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering - Toepassing - Verschil in behandeling met de persoon veroordeeld wegens een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting of opsluiting van twintig tot dertig jaar - Door het Grondwettelijk Hof vastgestelde ongrondwettigheid - Inwerkingtreding van artikel 55bis Strafwetboek

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1090.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.5 AC nr. ...

De vermeldingen "tijdens de openbare rechtszitting (...) gehouden op de zetel van de strafuitvoeringsrechtbank", opgenomen in het proces-verbaal van de rechtszitting waarop de strafuitvoeringsrechtbank zijn vonnis heeft gewezen en in dat vonnis, betekenen dat de strafuitvoeringsrechtbank het vonnis heeft uitgesproken tijdens een openbare rechtszitting, dit wil zeggen een zitting die de rechtbank heeft gehouden op een voor iedereen toegankelijke plaats; die authentieke vaststellingen hebben bewijskracht tot betichting van valsheid (1). (1) "De strafuitvoeringsrechtbank is een afdeling van de rechtbank van eerste aanleg; wanneer zij uitspraak doet over de haar voorgelegde betwistingen, doet zij uitspraak met een vonnis dat in openbare rechtszitting moet worden uitgesproken, wat veronderstelt dat het in aanwezigheid van het openbaar ministerie op een voor het publiek toegankelijke rechtszitting wordt uitgesproken; aangezien uit geen enkel stuk van de rechtspleging blijkt dat de beslissing in openbare rechtszitting werd gewezen, schendt de bestreden beslissing artikel 149 Grondwet" (Cass. 13 maart 2013, AR P.13.0320.F, AC 2013, nr. 181); zie ook Cass. 28 november 2007, AR P.07.1558.F, AC 2007, nr. 590, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 24 juli 2007, AR P.07.0959.N, AC 2007, nr. 373, met concl. van toenmalig advocaat-generaal THIJS; Cass. 10 april 2007, AR P.07.0370.N, AC 2007, nr. 176; Jaarverslag 2007 van het Hof van Cassatie, p. 80. "Wanneer noch uit de processen-verbaal van de terechtzittingen, noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de debatten van de terechtzittingen waarop de zaak is behandeld en de uitspraak van het uitgestelde arrest in het openbaar hebben plaatsgehad of dat het sluiten der deuren regelmatig is bevolen, is de procedure nietig; de nietigheid van de procedure leidt tot nietigheid van de gewezen beslissing" (Cass. 11 januari 1984, AR 3189, AC 1984, nr. 239). "De vermelding in een proces-verbaal van de rechtszitting, dat geen enkele andersluidende vermelding bevat volgens welke "de behandeling van de zaak overeenkomstig artikel 190, eerste lid, Wetboek van Strafvordering is geschied", bewijst dat het debat in het openbaar heeft plaatsgevonden (Cass. 16 september 2015, AR P.15.0562.F, AC 2015, nr. 525).

- *Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Openbare rechtszitting - Begrip - Vaststelling*

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1217.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.20 AC nr. ...

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie omkleedt de strafuitvoeringsrechtbank de afwijzing van de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied regelmatig met redenen door de vaststelling van het bestaan van het risico van het plegen van nieuwe ernstige feiten en de vermelding van het gegeven of de gegevens waarop die vaststelling is gesteund; een dergelijke motivering vormt de rechtvaardiging van de beslissing; niet is vereist dat het vonnis alle mogelijke argumenten voor en tegen de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit vermeldt.

- *Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Risico op het plegen van nieuwe ernstige feiten - Argumenten voor en tegen de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit - Grens*

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De beoordeling van het risico van het plegen van nieuwe ernstige feiten als tegenaanwijzing voor een strafuitvoeringsmodaliteit, zoals bepaald in artikel 47, § 2 Wet Strafuitvoering, veronderstelt noodzakelijkerwijze een inschatting voor de toekomst, maar de strafuitvoeringsrechtbank moet zich voor die beoordeling plaatsen op het ogenblik van het vonnis.

- *Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied -*

Tegenaanwijzingen - Risico op het plegen van nieuwe ernstige feiten - Inschatting van het risico - Tijdstip

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De strafuitvoeringsrechtbank kan de niet-toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit wegens het bestaan van het risico van het plegen van nieuwe ernstige feiten gronden op dezelfde gegevens als die welke werden in aanmerking genomen voor de niet-toekenning van een vorig gelijkaardig verzoek.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Risico op het plegen van nieuwe ernstige feiten - Redenen gesteund op dezelfde gegevens als beoordeeld in een eerdere afwijzing van de modaliteit

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De strafuitvoeringsrechtbank kan het risico van het plegen van nieuwe ernstige feiten steunen op het georganiseerd karakter van het misdrijf waarvoor de veroordeelde werd gestraft (1) en het gegeven dat hij reeds buitenlandse veroordelingen opliep. (1) Over het beoordelen van het recidivegevaar aan de hand van de aard van de feiten waarvoor de veroordeelde zijn straf uitvoert Cass. 27 oktober 2020, AR P.20.0996.N, AC 2020, nr. 665; Cass. 29 september 2020, AR P.20.0918.N, AC 2020, nr. 589, RABG 2021, 126.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Risico op het plegen van nieuwe ernstige feiten - Georganiseerd karakter van het misdrijf - Eerdere buitenlandse veroordeling - Toepassing

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De verplichting bij niet-toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit de datum te bepalen waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen houdt geen verband met de motiveringsverplichting van de niet-toekenning van de modaliteit.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Afwijzen van het verzoek - Bepalen van een datum voor het indienen van een verzoek - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1078.F 1 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210901.2F.3 AC nr. ...

Aangezien de justitieassistent geen vervolgende of rechtsprekende autoriteit is, beschikt de onder zijn begeleiding geplaatste veroordeelde niet over een zwijgrecht waardoor de laatstgenoemde zich aan de onder de voorwaarden voor zijn vrijlating vermelde loyauteitsverplichting kan onttrekken.

- Zwijgrecht - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Zwijgrecht - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, om redenen die geen verband houden met de in het middel bekritiseerde overwegingen, vaststelt dat de eiser elk van de opgelegde bijzondere voorwaarden heeft overtreden, zoals zich onthouden van het besturen van een voertuig spijts verval, miskent ze het vermoeden van onschuld niet maar verantwoordt ze haar beslissing tot herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteiten naar recht in het licht van artikel 64, 3°, Wet Strafuitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 508.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Beoordeling - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een

vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Beoordeling - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.1089.F 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAC.5 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de strafuitvoeringsrechters om op grond van de omstandigheden eigen aan de zaak te oordelen dat een welbepaalde tegenaanwijzing, zoals het risico op het plegen van nieuwe ernstige misdrijven, en de redenen die het bestaan ervan verantwoorden, jegens de veroordeelde een hindernis vormen voor de toekenning van twee verschillende uitvoeringsmodaliteiten en dat, in beide gevallen, het opleggen van bijzondere voorwaarden te dezen niet aan die tegenaanwijzing zal kunnen tegemoetkomen (1). (1) Zie. Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1362.F, AC 2007, nr. 474; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 9de uitg., II, p. 2006.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Elektronisch toezicht - Beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Motivering - Zelfde hindernis voor de toekenning van twee verschillende uitvoeringsmodaliteiten

Uit artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering, gelezen in het licht van de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 mei 2019 (1), volgt dat wanneer de strafuitvoeringsrechtbank de strafuitvoeringsmodaliteit weigert terwijl de directeur of het openbaar ministerie van mening was dat die moest worden toegekend, of wanneer de rechtbank de modaliteit toekent terwijl de directeur of het openbaar ministerie van mening was dat die moest worden geweigerd, het vonnis een motivering moet bevatten waaruit de bijzondere redenen blijken die de rechters ertoe hebben aangezet van het advies van de gevangenisdirecteur of van het advies van het openbaar ministerie af te wijken (2) ; hieruit volgt echter niet dat de rechtbank uitdrukkelijk moet vermelden dat ze van het advies van de directeur of van het advies van het openbaar ministerie afwijkt en evenmin dat ze het afwijkend advies moet vermelden of samenvatten en vervolgens uitdrukkelijk moet weerleggen; de in artikel 56, § 2, Wet Strafuitvoering bedoelde bijzondere redenen kunnen blijken uit de redenen die het vonnis vermeldt om de verzochte modaliteit te weigeren of toe te kennen. (1) Wetsvoorstel houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, Parl.St. Kamer 2018-2019, nr. 54-3515/1, p. 243-244. (2) Cass. 28 juli 2021 (vak.), AR P.21.0890.F, AC 2021, nr. 500, www.juportal.be; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0612.N, AC 2020, nr. 443, www.juportal.be.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering van toekenning - Beslissing die afwijkt van het advies van de directie of van het openbaar ministerie - Motivering

P.21.1105.N 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAK.2 AC nr. ...

Het enkele gegeven dat de beschuldigde veroordeeld is voor feiten van moord tot een straf waarvan de uitvoeringsmodaliteiten na het plegen ervan zijn verstrengd, houdt niet in dat de eiser thans een straf ondergaat die zwaarder is dan deze die hij op het moment van het plegen van de feiten kon voorzien; de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank om het verzoek tot het verkrijgen van de strafuitvoeringsmodaliteit van de beperkte detentie niet ontvankelijk te verklaren om reden dat eiser niet voldoet aan de daartoe in de Wet Strafuitvoering bepaalde tijdsvoorwaarde op grond van de wet die van toepassing is op het ogenblik van de veroordelende beslissing die in kracht van gewijsde is getreden, is naar recht verantwoord (1). (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0219.N, AC 2019, nr. 184; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0509.N, AC 2018, nr. 133 met concl. van advocaat-generaal A. Winants.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Beperkte detentie - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Toelaatbaarheidsdatum - Grondslag - Wet van toepassing op het ogenblik van de uitgevoerde beslissing

P.21.0890.F 28 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210728.VAC.2 AC nr. ...

De beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank tot weigering van de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit die niet de bijzondere redenen kenbaar maakt die de rechters ertoe hebben gebracht van het gunstige advies van de gevangenisdirecteur af te wijken, is niet regelmatig met redenen omkleed.

- Gunstig advies - Weigering van toekenning - Bijzondere redenen - Geen vermelding - Gebrek aan motivering - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Gevangenisdirecteur

- Art. 56, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0880.N 20 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210720.VAK.5 AC nr. ...

Uit artikel 49, § 1, Wet Strafuitvoering volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank de beperkte detentie slechts kan toekennen nadat de veroordeelde een schriftelijk verzoek heeft ingediend; geen enkele bepaling uit die wet noch een andere wettelijke bepaling verzet zich ertegen dat de veroordeelde later afstand doet van dat verzoek.

- Toekenning - Verzoek - Afstand - Strafuitvoeringsrechtbank - Beperkte detentie

- Art. 820 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 49 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0764.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.15 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de strafuitvoeringsrechtbank een strafuitvoeringsmodaliteit afwijst om dezelfde redenen als deze op grond waarvan een eerder verzoek tot het toekennen van diezelfde strafuitvoeringsmodaliteit werd afgewezen, kan geen blijk van vooringenomenheid of een gebrek aan onafhankelijkheid en onpartijdigheid worden afgeleid; de omstandigheid dat de strafuitvoeringsrechtbank op dezelfde wijze was samengesteld als deze die heeft geoordeeld over het eerdere verzoek, doet hieraan geen afbreuk.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Afwijzing strafuitvoeringsmodaliteit - Dezelfde redenen als afwijzing van een eerder verzoek - Samenstelling van de zetel

P.21.0710.F 23 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling legt de strafuitvoeringsrechtbank een bijzondere motivering op in geval van weigering van de strafuitvoeringsmodaliteit waarvoor de gevangenisdirectie een gunstig advies heeft uitgebracht (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 474.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Gunstig advies van de gevangenisdirectie - Weigering tot toekenning - Motiveringsplicht

- Art. 54 en 57 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Artikel 47, § 2, Wet Strafuitvoering, bepaalt dat de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering aan de veroordeelde kan worden toegekend voor zover er ten aanzien van de veroordeelde geen tegenaanwijzingen bestaan waaraan men niet tegemoet kan komen door het opleggen van bijzondere voorwaarden en, volgens paragraaf 2, 4°, van die bepaling, hebben die tegenaanwijzingen betrekking op de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden, rekening houdend met de vermogenstoestand van de veroordeelde zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; het ontbreken van de voormelde tegenaanwijzing houdt dus in dat de veroordeelde inspanningen met het oog op de vergoeding heeft geleverd of bereid is deze te leveren en dat die inspanningen in verhouding staan tot zijn huidige financiële toestand (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 474.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering

van het grondgebied of overlevering - Toekenningsvoorwaarden - Tegenaanwijzing met betrekking tot de geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden

- Art. 47, § 2, 4° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0666.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.7 AC nr. ...

Artikel 28, § 1, Wet Onwerkzame Voorhechtenis bepaalt dat elke persoon die in voorlopige hechtenis werd genomen gedurende meer dan acht dagen, zonder dat deze hechtenis of de handhaving ervan te wijten is aan zijn persoonlijke gedraging, aanspraak kan maken op een vergoeding indien hij bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing buiten de zaak is gesteld; volgens artikel 28, § 2, tweede lid, van de wet geschiedt het herstel, ingeval de persoon nog lopende vrijheidsstraffen heeft, niet door het betalen van een vergoeding maar door de dagen van de voorlopige hechtenis die in aanmerking komen eerst op de nog lopende vrijheidsstraffen toe te rekenen.

- Uitvoering van de vrijheidsstraffen - Onwerkzame hechtenis in een andere zaak - Schadeloosstelling - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op de lopende vrijheidsstraffen

- Art. 28, § 1er et § 2, lid. 2 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

De minister van Justitie beslist over de vergoeding voor onwerkzame hechtenis of de toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op de nog lopende vrijheidsstraffen met, in geval van weigering, de mogelijkheid om beroep in te stellen bij de door de Wet Onwerkzame Hechtenis opgerichte commissie.

- Uitvoering van de vrijheidsstraffen - Onwerkzame hechtenis in een andere zaak - Schadeloosstelling - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op de lopende vrijheidsstraffen - Overheden bevoegd om die toerekening te bevelen

- Art. 28, § 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

Het aan de strafuitvoeringsrechtbank opgedragen toezicht is beperkt tot de strafuitvoeringsvoorwaarden en -modaliteiten en strekt zich niet uit tot de bevoegdheid die de Wet Onwerkzame Hechtenis, aangevuld door de wet van 25 december 2016, aan de minister van Justitie en, in geval van beroep, aan de door die wet opgerichte commissie toekent.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoering van de vrijheidsstraffen - Onwerkzame hechtenis in een andere zaak - Schadeloosstelling - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op de lopende vrijheidsstraffen - Overheden bevoegd om die toerekening te bevelen

- Art. 28, §§ 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

P.21.0670.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.6 AC nr. ...

De beslissing om het verzoek van de veroordeelde tot heropening van het debat, gestoeld op het feit dat zijn advocaat niet was opgeroepen op de rechtszitting, dat hij steeds door hem was bijgestaan in de procedures die hem aanbelangden en dat uit de onmiddellijke contactopname na de rechtszitting kon worden afgeleid dat de veroordeelde zijn aanwezigheid op die rechtszitting had gewenst, niet in te willigen is niet naar recht verantwoord wanneer het vonnis niet vaststelt dat de veroordeelde, gelet op de door hem aangevoerde omstandigheden, heeft afgezien van de bijstand van een advocaat op de rechtszitting van de strafuitvoeringsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 431.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Behandeling ter zitting - Recht op bijstand van advocaat

- Art. 53, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0459.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.14 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 24 dat de voorwaardelijke invrijheidstelling definieert en artikel 64, 3°, Wet Strafuitvoering, volgt dat het niet aan de voorwaardelijk in vrijheid gestelde veroordeelde toekomt te bepalen op welke wijze hij de opgelegde voorwaarden moet nakomen in functie van de met de opgelegde voorwaarden beoogde doelstellingen maar hij moet de hem door de strafuitvoeringsrechtbank opgelegde voorwaarden nakomen en beschikt niet over de vrijheid om deze op een andere wijze uit te voeren, ook als eventueel op die andere wijze de beoogde doelstellingen zouden kunnen worden bereikt; de strafuitvoeringsrechtbank is bij niet-naleving van de door haar opgelegde voorwaarden gerechtigd de modaliteit van de voorwaardelijke invrijheidstelling te herroepen.

- Voorwaardelijke invrijheidstelling - Doelstelling van de opgelegde voorwaarden - Herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Keuzevrijheid van de voorwaardelijk in vrijheid gestelde veroordeelde

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 24 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0438.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.14 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 67, § 1, Wet Strafuitvoering, volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank de strafuitvoeringsmodaliteit slechts kan herzien indien de veroordeelde daarmee instemt en die instemming is een noodzakelijke maar voldoende voorwaarde is; bij afwezigheid van die instemming is de strafuitvoeringsrechtbank verplicht de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit te herroepen in plaats van te herzien.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Artikel 67, § 1, Wet Strafuitvoering - Herziening van een strafuitvoeringsmodaliteit - Instemming van de veroordeelde - Draagwijdte

- Art. 67, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0354.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.11 AC nr. ...

Uit artikel 96, eerste lid, Wet Strafuitvoering volgt dat de enige beslissingen (1) van de strafuitvoeringsrechter en van de strafuitvoeringsrechtbank die voor cassatieberoep openstaan diegene zijn met betrekking tot de toekenning, de afwijzing, de herziening of de herroeping van de in Titel V, Wet Strafuitvoering bedoelde strafuitvoeringsmodaliteiten, evenals de krachtens Titel XI van die wet genomen beslissingen; het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank dat zonder het verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, enerzijds beslist dat, voor het bepalen van de duur en het verstrijken van de straffen, alsook van de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling, de door een Frans hof van assisen opgelegde opsluiting een door een Belgische rechtbank opgelegde gevangenisstraf opslorpt, dat laatstgenoemde beslissing niet in aanmerking dient te worden genomen voor het bepalen van de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling en, dat de ondergane opsluiting dient te worden verrekend met de strafuitvoering die door het voormelde hof van assisen werd uitgesproken, en anderzijds de griffie van de gevangenis uitnodigt om bijgevolg de opsluitingsfiche te verbeteren met inachtneming van die nieuwe elementen, bereidt het onderzoek van het verzoek tot toekenning van die modaliteit voor, houdt geen verband met de in artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bedoelde uitzonderingen en kan bovendien geen krachtens titel XI Wet Strafuitvoering genomen beslissing zijn, en, om die reden, is het vatbaar voor een cassatieberoep, aangezien de artikelen 81 tot 86, die deel uitmaken van de voormelde titel XI, nog niet in werking waren getreden (2). (1) Die op grond van die wet zijn genomen: zie Cass. 17 maart 2021, AR P.21.0272.F, AC 2021, nr. 201, betreffende het cassatieberoep tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel over de betwisting door de veroordeelde van de door de procureur des Konings te Brussel genomen beslissing om een straf of maatregel met toepassing van artikel 18, § 4, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen aan te passen. (2) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 239.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing die, zonder verzochte elektronisch toezicht toe te kennen of te weigeren, duur en verstrijken van straffen bepaalt alsook datum van toelaatbaarheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en die opslorping van straf door andere vaststelt - Voorbereidende beslissing - Voorbarig cassatieberoep

- Art. 61 oud Strafwetboek

- Artt. 81 tot 86 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0306.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.12 AC nr. ...

Het beginsel van de wederzijdse erkenning van vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, zoals dit is uitgewerkt door het Kaderbesluit Wederzijdse Erkenning Proeftijdbeslissingen en de wet van 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, belet de strafuitvoeringsrechtbank die bij toepassing van artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering moet oordelen over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling waarbij de veroordeelde zich in Nederland zou vestigen, niet dit verzoek af te wijzen omdat er onduidelijkheid is over de werkelijke woon- of verblijfplaats van de veroordeelde en er twijfels bestaan over de haal- en controleerbaarheid van het voorgestelde reclasseringsplan onder meer op het vlak van werk en psychosociale begeleiding.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Kaderbesluit Wederzijdse Erkenning Proeftijdbeslissingen - Beginsel van de wederzijdse erkenning van vonnissen en probatiebeslissingen - Toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Afwijzing

Uit het beginsel van de wederzijdse erkenning van vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, volgt geenszins dat de strafuitvoeringsrechtbank de door de veroordeelde voorgestelde voorwaarden om tegemoet te komen aan de in artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bedoelde tegenaanwijzingen zonder meer zou moeten aannemen en die niet zou mogen toetsen op hun haal- en controleerbaarheid.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Kaderbesluit Wederzijdse Erkenning Proeftijdbeslissingen - Beginsel van de wederzijdse erkenning van vonnissen en probatiebeslissingen - Toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen - Voorwaarden om tegemoet te komen aan tegenaanwijzingen - Beoordeling

---

P.21.0272.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.8 AC nr. ...

De door artikel 423 Wetboek van Strafvordering bepaalde gemeenrechtelijke termijn van cassatieberoep is van toepassing op het cassatieberoep tegen een beslissing van de strafuitvoerinsrechtbank te Brussel over de betwisting door de veroordeelde van de door de procureur des Konings te Brussel genomen beslissing om een straf of maatregel met toepassing van artikel 18, § 4, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen aan te passen (1). (1) Dat artikel bepaalt: "indien de gevonniste persoon meent dat de door de procureur des Konings besliste aanpassing de in de beslissingsstaat uitgesproken straf of maatregel verzwaart naar aard of duur, kan hij deze beslissing voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel betwisten". Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat "het gemene recht van de strafrechtspleging van toepassing is op de rechtsmiddelen die openstaan tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank" die op grond van die bepaling is genomen (Memorie van toelichting, Parl. St. Kamer, 53K1796/001, p. 22). Het Hof oordeelt aldus dat de eiser, in geval van cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, geen memorie mag neerleggen na het verstrijken van de door artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde gemeenrechtelijke termijn (Cass. 6 november 2019, AR P.19.1013.F, AC 2019, nr. 575, met concl. "in hoofzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.).

- Internationale rechtshulp - Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

- Internationale rechtshulp - Vrijheidsberovende straf of maatregel uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Verzoek van de veroordeelde tot aanpassing van de straf of maatregel - Beslissing van de procureur des Konings te Brussel - Betwisting door de veroordeelde voor de strafuitvoeringsrechtbank te Brussel - Cassatieberoep

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

P.21.0225.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.12 AC nr. ...

Artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalt dat aan een veroordeelde slechts strafuitvoeringsmodaliteiten kunnen worden toegekend voor zover de strafuitvoeringsrechtbank vaststelt dat er geen tegenaanwijzingen zijn als bedoeld in deze bepaling waaraan niet kan worden tegemoetgekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden; de afwijzing van een strafuitvoeringsmodaliteit op grond van deze bepaling is slechts regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk vaststelt welke tegenaanwijzing of tegenaanwijzingen zij in aanmerking neemt, zonder dat zij daarbij de letterlijke bewoordingen van artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering moet gebruiken.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Afwijzing - Bestaan van tegenaanwijzing - Motivering

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0175.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.16 AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 68, § 5, eerste lid, Wet Strafuitvoering bepaalt de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank bij een herroeping van een beperkte detentie of een elektronisch toezicht dat de periode die de veroordeelde in beperkte detentie was of onder elektronisch toezicht stond, wordt afgetrokken van het op het ogenblik van de toekenning nog resterende gedeelte van de vrijheidsstraffen; die bepaling verplicht de strafuitvoeringsrechtbank niet om de datum van het strafeinde van de veroordeelde te bepalen (1). (1) In geval van herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling (art. 68§5, tweede lid, Wet Strafuitvoering) beschikt de strafuitvoeringsrechtbank wel over een beoordelingsmarge bij het bepalen van het resterende gedeelte van de vrijheidsstraf, en moet dit resterende gedeelte in het vonnis van herroeping wel worden bepaald (Cass. 19 januari 2021, AR P. 20.1314.N, AC 2021, nr. 38) BDS

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroepen van de beperkte detentie of het elektronisch toezicht - Aftrok van het nog resterende gedeelte van de vrijheidsstraf - Datum van het strafeinde - Vermelding in het vonnis

- Art. 68, § 5 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.21.0174.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.14 AC nr. ...

Artikel 78, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de strafuitvoeringskamers bestaan uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken en een assessor in strafuitvoeringszaken en interneringszaken gespecialiseerd in sociale re-integratie; krachtens artikel 322, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek kan de rechter van de strafuitvoeringsrechtbank, bij onvoorziene afwezigheid van een assessor in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken, een andere assessor in de strafuitvoeringsrechtbank van dezelfde categorie of, bij gebrek daaraan, een assessor van een andere categorie, een rechter, een toegevoegd rechter, een plaatsvervangend rechter of een op het tableau van de Orde ingeschreven advocaat van ten minste dertig jaar oud aanwijzen om de verhinderde assessor te vervangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer noch uit de processen-verbaal noch uit het bestreden vonnis noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken onvoorzien afwezig was en dat zijn verhindering naar behoren was vastgesteld in bewoordingen die zijn vervanging door een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie veroorloofden, is de zetel van de strafuitvoeringsrechtbank die bestaat uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor gespecialiseerd in sociale re-integratie en een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie, onregelmatig samengesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging - Onvoorziene afwezigheid - Vaststelling

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0027.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.10 AC nr. ...

De toetsing van de door de veroordeelde gedane inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden overeenkomstig artikel 47, § 2, 4°, Wet Strafuitvoering moet niet louter gebeuren aan de vermogenstoestand van de veroordeelde, maar wel aan de vermogenssituatie zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de strafuitvoeringsrechtbank die de tegenaanwijzing van de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden overeenkomstig artikel 47, § 2, 4°, Wet Strafuitvoering in aanmerking neemt, niet uitdrukkelijk vaststellen dat rekening is gehouden met de vermogenssituatie van de veroordeelde zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenindicaties - Gedane inspanningen om de burgerlijke partij te vergoeden - Toetsing aan de vermogenssituatie van de veroordeelde - Motivering

Geen enkele bepaling belet de strafuitvoeringsrechtbank bij de beoordeling van een strafuitvoeringsmodaliteit vast te stellen dat de veroordeelde naast een vrijheidsstraf ook tot de bijkomende straf van de terbeschikkingstelling is veroordeeld en dat de strafuitvoeringsrechtbank over de uitvoering ervan zal moeten beslissen; dat de uitvoeringsfase van de terbeschikkingstelling een aanvang neemt met een advies van de directeur of van het openbaar ministerie doet daaraan geen afbreuk; uit de voormelde vaststelling kan geen blijk van vooringenomenheid worden afgeleid.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank - Vaststelling van veroordeling tot de bijkomende straf van de terbeschikkingstelling

- Strafuitvoeringsrechtbank - Beoordeling van een strafuitvoeringsmodaliteit - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Vaststelling van veroordeling tot de bijkomende straf van de terbeschikkingstelling - Geen blijk van vooringenomenheid

P.20.1334.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.15 AC nr. ...

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, in plaats van de zaak te verdagen om de directie of het openbaar ministerie toe te laten het ontbrekende stuk, namelijk het met redenen omkleed advies van een dienst of persoon die gespecialiseerd is in de diagnostische expertise van seksuele delinquenten, bij het dossier te voegen, de zaak in beraad heeft genomen en over de gegrondheid van de verzoeken tot elektronisch toezicht en tot voorwaardelijke invrijheidstelling uitspraak heeft gedaan, waarbij ze die heeft afgewezen op grond van de vaststelling dat het dossier niet in staat van wijzen is omdat de procedure is aangetast door een tekortkoming die niet aan de verzoeker kan worden toegeschreven en niet door hem kan worden verholpen, is die beslissing niet naar recht verantwoord (1). (1) Zie Cass. 15 juli 2008, AR P.08.0984.F, AC 2008, nr. 423.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoeken tot elektronisch toezicht en tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Tenuitvoerlegging van een straf wegens zedenfeiten - Met redenen omkleed advies van een gespecialiseerde dienst - Geen advies

- Artt. 32, § 1, 49, § 3, en 50, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1314.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.5 AC nr. ...

De wetgever heeft het bepalen van de door artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering bedoelde periode overgelaten aan de onaantastbare beoordeling van de strafuitvoeringsrechtbank (1); het staat aan de veroordeelde om de strafuitvoeringsrechtbank door middel van een conclusie desgevallend te verplichten standpunt in te nemen over de op dit punt te hanteren berekeningswijze en de feitelijke gegevens die bij die beoordeling in aanmerking moeten worden genomen; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de strafuitvoeringsrechtbank de door artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering bedoelde beslissing niet nader met redenen te omkleden. (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Bepalen van de nog te ondergane vrijheidsstraf - Beoordeling

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1333.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.6 AC nr. ...

De door artikel 68, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalde termijn van vijftien dagen om de zaak te behandelen na de aanhangigmaking door het openbaar ministerie is een ordetermijn; de overschrijding van die termijn heeft niet tot gevolg dat de strafuitvoeringsrechtbank over de herroepingsvordering niet meer kan oordelen (1). (1) Cass. 18 april 2018, AR P.18.0383.F, AC 2018, nr. 249.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Behandeling van de zaak op de terechtzitting van de strafuitvoeringsrechtbank - Termijn van 15 dagen na aanhangigmaking van de zaak - Overschrijding van de termijn

- Art. 68, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Hoewel het verzuim de bijzondere voorwaarden na te leven als grondslag voor een herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit te wijten moet zijn aan een foutieve tekortkoming van de veroordeelde, moet de rechtbank dit bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, niet uitdrukkelijk vaststellen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Verzuim een bijzondere voorwaarde na te leven - Foutieve tekortkoming van de veroordeelde - Motiveringsplicht

- Artt. 64 en 68 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1271.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.7 AC nr. ...

Uit geen enkele verdrags- of wettelijke bepaling volgt dat de strafuitvoeringsrechtbanken die oordelen dat een gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit niet kan worden toegekend omdat één of meerdere van de in artikel 47 Wet Strafuitvoering vermelde tegenaanwijzingen zich daartegen verzetten, opgave moet doen van de bijzondere voorwaarden die aan die tegenaanwijzingen kunnen tegemoet komen of moet aangeven welk reclasseringsplan van aard zou zijn om aan de tegenaanwijzingen te verhelpen.

- Strafuitvoeringsmodaliteit - Tegenindicaties - Motivering

P.20.1226.N 29 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.10 AC nr. ...

De strafuitvoeringsmodaliteiten van beperkte detentie en elektronisch toezicht kunnen weliswaar worden toegekend onder identieke tijdsvoorwaarden, maar zijn verder van elkaar te onderscheiden door de graad van vrijheidsbeperking van de veroordeelde en de mate waarin daarbij de samenleving wordt beschermd; daaruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank de aanwezigheid van de tegenaanwijzingen voor elk van beide onderdelen anders kan beoordelen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Modaliteiten van beperkte detentie en elektronisch toezicht - Tegenaanwijzingen - Beoordeling

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat de strafuitvoeringsrechtbank bij de beoordeling van tegenaanwijzingen in aanmerking neemt dat eerst een aan de veroordeelde toegekende bijzondere uitvoeringsmodaliteit of andere strafuitvoeringsmodaliteit gunstig moet zijn verlopen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Modaliteiten van strafuitvoering - Tegenaanwijzingen - Gunstige evaluatie van een eerdere strafuitvoeringsmodaliteit of bijzondere uitvoeringsmodaliteit - Beoordeling

P.20.1160.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.15 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 14.1 van het Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen en van artikel 21, § 1, van de Wet van 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, volgt niet dat een strafuitvoeringsrechtbank die op basis van de op het ogenblik van de behandeling van de zaak beschikbare gegevens moet oordelen over een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling, het gewijsde van de herroeping door een Belgische strafuitvoeringsrechtbank van de door een strafuitvoeringsrechtbank in een andere lidstaat toegekende voorwaardelijke invrijheidstelling, niet in aanmerking moet nemen (1). (1) Kaderbesluit 2008/947/JBZ, Pb.L. 16 december 2008, afl 337, 102 zoals gewijzigd door het Kaderbesluit Raad nr. 2009/299/JBZ, 26 februari 2009 tot wijziging van kaderbesluit 2002/584/JBZ, kaderbesluit 2005/214/JBZ, kaderbesluit 2006/783/JBZ, kaderbesluit 2008/909/JBZ en kaderbesluit 2008/947/JBZ en tot versterking van de procedurele rechten van personen, tot bevordering van de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen gegeven ten aanzien van personen die niet verschenen zijn tijdens het proces, Pb.L. 27 maart 2009, afl. 81, 24; Wet van 21 mei 2013, BS 13 juni 2013; J. VAN GAEVER, "Wordt Michelle Martin straks opgenomen in een Kroatisch klooster? Een toelichting bij het Kaderbesluit Probatie", T. Strafr., 2014/2, 91-105.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Europese Unie - Kaderbesluit Probatie - Voorwaardelijke invrijheidstelling toegekend door een andere lidstaat - Wet Wederzijdse Erkenning Probatie - Herroeping door een Belgische strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

- Art. 14.1 Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen

---

P.20.1165.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.16 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 2, 3°, 31, 50, § 2, en 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering volgt niet dat het noodzakelijk de directeur van de inrichting waar de veroordeelde tot vrijheidsstraf is opgesloten is die door de strafuitvoeringsrechtbank overeenkomstig artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering moet worden gehoord; ook de directeur van een andere inrichting kan worden gehoord, zonder dat is vereist dat de strafuitvoeringsrechtbank uitdrukkelijk vaststelt dat deze optreedt namens de directeur van de inrichting waar de veroordeelde is opgesloten.

- Wet Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of overlevering - Advies van de gevangenisdirecteur - Draagwijdte

- Artt. 2, 3°, 31, 50, § 2, en 53, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.20.1132.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.6 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat er een reclasseringsplan voorligt zoals bedoeld in artikel 48 Wet Strafuitvoering, impliceert niet dat er geen tegenaanwijzingen voor het toekennen van een strafuitvoeringsmodaliteit voorhanden kunnen zijn zoals bedoeld in artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Reclasseringsplan

- Artt. 47, § 1, en 48 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1149.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.7 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een rechter in de strafuitvoeringsrechtbank zich op een beweerdelijk onaanvaardbare wijze zou hebben uitgelaten over de strafuitvoeringsmodaliteiten van een veroordeelde en op de hoogte is gebleven van diens dossier, kan niet worden afgeleid dat die strafuitvoeringsrechtbank, samengesteld uit een zetel waarvan die rechter geen deel uitmaakt, niet op een onafhankelijke en onpartijdige wijze zou kunnen oordelen over het verzoek van die veroordeelde om hem een bepaalde strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Uitlatingen van een andere rechter

P.20.1105.F 2 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201202.2F.5 AC nr. ...

Het eindvonnis hoeft, in beginsel, niet te worden gewezen door dezelfde rechters als diegenen die zitting hebben gehouden tijdens het debat dat aan het vonnis alvorens recht te doen of aan de uitspraak ervan is voorafgegaan; indien echter het vonnis alvorens recht te doen een vonnis is dat de heropening van het debat beveelt over een welbepaald onderwerp, moet de zetel uit dezelfde rechters worden samengesteld, of moet, in geval van een anders samengestelde zetel, het debat integraal worden hernomen voor de nieuw samengestelde zetel, want in die omstandigheid wordt het debat weliswaar voortgezet, maar uitsluitend over het rechtspunt zoals het door de rechter werd afgebakend (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0189.N, AC 2018, nr. 557.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Samenstelling van de zetel - Vonnis alvorens recht te doen - Navolgend gewezen beslissing over de zaak ten gronde - Continuïteit van de zetel - Vonnis dat de heropening van het debat beveelt over een welbepaald onderwerp

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.20.1071.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.12 AC nr. ...

De vaststelling dat eiseres haar schuld aan de feiten waarvoor zij werd veroordeeld blijft ontkennen, is geen tegenaanwijzing als bedoeld in artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering; de strafuitvoeringsrechtbank die de afwijzing van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit in wezen enkel op deze vaststelling steunt, schendt bijgevolg die bepaling.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Ontkenning van de feiten

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Krachtens artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering kunnen de in Titel V bepaalde strafuitvoeringsmodaliteiten aan de daar bedoelde veroordeelde worden toegekend voor zover er in hoofde van de veroordeelde geen tegenaanwijzingen bestaan waaraan men niet tegemoet kan komen door het opleggen van bijzondere voorwaarden; deze bepaling somt de in aanmerking komende tegenaanwijzingen limitatief op en de strafuitvoeringsmodaliteiten kunnen niet op grond van andere redenen worden geweigerd.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Limitatieve opsomming

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1021.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.8 AC nr. ...

Uit het beginsel van de onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie kan niet worden afgeleid dat, na een eerste procedure tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling, het openbaar ministerie geen nieuwe procedure kan inleiden met hetzelfde voorwerp die evenwel steunt op andere gegevens waarvan het parket nog vóór de eerste procedure weet heeft gekregen (1). (1) Het openbaar ministerie heeft onder meer het volgende aangevoerd. De onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie "bestaat hierin dat er geen enkel onderscheid en geen enkele verdeling bestaat tussen de magistraten van het openbaar ministerie die bij wet gemachtigd zijn een handeling bij een welbepaald gerecht te verrichten (...). [Aldus] kunnen de magistraten die [de procureur-generaal bij het hof van beroep] bijstaan, hetzij bij het hof van beroep, hetzij bij het arbeidshof, een handeling alleen maar regelmatig verrichten binnen de grenzen van hun wettelijke bevoegdheid, die in de regel bepaald wordt door de bevoegdheid van het gerecht waar zij hun ambt uitoefenen" (Cass. 23 december 2011, AR C.11.0154.F, AC 2011, nr. 708, met concl. OM op datum in Pas.; zie R. Hayoit de Termicourt, toen procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, "Propos sur le ministère public, discours prononcé à l'audience solennelle de rentrée de la cour d'appel de Bruxelles le 15 septembre 1935", Rev.dr. pén. crim., 1936, p. 975. Het mandaat van substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in strafuitvoeringszaken is een specifiek mandaat waarvan de titularis door de Koning wordt aangewezen uit de substituten-procureurs des Konings en de substituten-procureur-generaal en de advocaten-generaal bij het hof van beroep die zich kandidaat hebben gesteld (artt. 58bis en 259sexies, §1, 5°, Gerechtelijk Wetboek). En een andere magistraat is enkel "bij wet gemachtigd om een handeling bij [de strafuitvoeringsrechtbank] te verrichten" indien hij is aangewezen om hem in geval van verhindering te vervangen volgens de bepalingen van art. 326bis Gerechtelijk Wetboek. Hieruit kan worden afgeleid dat er geen onsplitsbaarheid bestaat tussen de substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in strafuitvoeringszaken die in die hoedanigheid optreedt en de overige magistraten van het openbaar ministerie die geen titularis zijn van een dergelijk mandaat en evenmin naar recht zijn aangewezen om hem te vervangen in geval van verhindering, en dat het middel faalt naar recht in zoverre het uitgaat van een andere rechtsanalyse. (M.N.B.)

- Voorwaardelijke invrijheidstelling - Procedure tot herroeping - Verwerping - Nieuwe procedure met hetzelfde voorwerp die evenwel steunt op andere gegevens waarvan het parket nog vóór de eerste procedure weet heeft gekregen - Verenigbaarheid met de onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0996.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.13 AC nr. ...

De afwijzing van een ontvankelijk verzoek tot het verkrijgen van de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering is slechts regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan die betrekking hebben op één of meerdere van de in artikel 47, § 2, Wet Strafuitvoering vermelde gronden en zij de van toepassing zijnde gronden bovendien ook uitdrukkelijk vermeldt (1); bij het oordeel of er tegenaanwijzingen bestaan die betrekking hebben op het risico van het plegen van nieuwe ernstige feiten als bedoeld door artikel 47, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering kan de strafuitvoeringsrechtbank wel degelijk de aard van de feiten betrekken waarvoor een veroordeelde zijn straf uitvoert. (1) Cass. 29 september 2020, AR P.20.0918.N, AC 2020, nr. 588.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Motivering

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Noch artikel 149 Grondwet noch enige bepaling van de Wet Strafuitvoering verplichten de strafuitvoeringsrechtbank die het bestaan aanneemt van tegenaanwijzingen als bedoeld in artikel 47, § 2, Wet Strafuitvoering, bovendien vast te stellen dat daaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden, behoudens daartoe strekkende conclusie.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0909.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.12 AC nr. ...

Artikel 67 Wet Strafuitvoering bepaalt, onder de titel "De herziening", dat de rechtbank, indien ze meent de voorwaardelijke invrijheidstelling, gelet op het evenredigheidsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel, niet te moeten herroepen, de opgelegde voorwaarden kan verscherpen, bijkomende voorwaarden kan opleggen of een andere strafuitvoeringsmodaliteit kan toekennen; hieruit volgt dat wanneer de veroordeelde in het kader van een procedure tot herziening van een voorwaardelijke invrijheidstelling in ondergeschikte orde de herziening van die modaliteit in de vorm van een elektronisch toezicht vraagt, de rechtbank zich moet uitspreken over de verdiensten van de herziening die als alternatieve maatregel werd gevraagd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 596.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Vordering tot herroeping - Veroordeelde die in ondergeschikte orde de herziening in de vorm van een elektronisch toezicht vraagt

- Art. 67 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0918.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.10 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank kan een ontvankelijk verzoek tot het verkrijgen van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering slechts afwijzen indien zij vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden en die betrekking hebben op minstens één van de gronden vermeld in artikel 47, §2 Wet Strafuitvoering, namelijk 1) het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten, 2) het risico dat de veroordeelde de slachtoffers zou lastig vallen of 3) de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden, rekening houdend met zijn vermogenssituatie zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; de afwijzing van een verzoek tot het verkrijgen van deze strafuitvoeringsmodaliteit is enkel regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan die betrekking hebben op één of meerdere van vermelde gronden en zij de van toepassing zijnde gronden ook uitdrukkelijk vermeldt (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.1283.N, AC 2018, nr. 18; Cass. 26 augustus 2008, AR P.08.1251.N, AC 2008, nr. 435, RABG 2009, 10 noot Y. VAN DEN BERGE.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Modaliteit van strafuitvoering - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Opleggen van bijzondere voorwaarden - Motiveringsplicht

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0931.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.13 AC nr. ...

De door het Corona-KB nr. 3 bedoelde onderbreking van de strafuitvoering die de uitvoering van de straf schorst voor de duur van de maatregel vertoont gelijkenissen met het door artikel 6 Wet Strafuitvoering bedoelde penitentiair verlof waaraan ook voorwaarden kunnen worden verbonden die de vrijheid van de betrokkene inperken; de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 kan niet verantwoorden dat voor veroordeelden aan wie een door het Corona-KB nr. 3 bedoelde onderbreking van strafuitvoering is toegekend, waarvan ze de voorwaarden naleven, de duur van die onderbreking niet wordt beschouwd als een strafuitvoering; het vonnis dat bij het bepalen van de datum van toelaatbaarheid van het verzoek van de veroordeelde om elektronisch toezicht de periode van onderbreking van de strafuitvoering op basis van het Corona-KB nr. 3 niet beschouwt als strafuitvoering schendt de artikelen 10 en 11 Grondwet en miskent het algemeen rechtsbeginsel van gelijkheid van de Belgen voor de wet (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER, op datum in Pas.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot elektronisch toezicht als strafuitvoeringsmodaliteit - Onderbreking van de strafuitvoering als maatregel om de verspreiding van het Corona Covid-19 virus tegen te gaan - Toepassing van KB nr. 3 van 9 april 2020 - Gelijkenis met penitentiair verlof op basis van Wet Strafuitvoering - Toerekening van de duur van de onderbreking op de strafuitvoering - Overeenstemming met de gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 6, § 2, 7 en 8 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 6 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0625.F 2 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 464/36, § 6, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering kan tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechter dat uitspraak doet over het beroep, ingesteld door de persoon die benadeeld is door een inbeslagneming met betrekking tot zijn goederen, tegen de beslissing van de SUO-magistraat tot verwerping van zijn verzoek tot opheffing van die uitvoeringshandeling geen cassatieberoep worden ingesteld, en het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat die uitsluiting verenigbaar is met de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 480.

- Strafuitvoeringsonderzoek - Beroep van de persoon benadeeld door een inbeslagneming met betrekking tot zijn goederen - Weigering van de SUO-magistraat om het beslag op te heffen - Beroep bij de strafuitvoeringsrechter - Verwerping van het beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/36, § 6, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0840.F 19 augustus 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200819.VAC.1 AC nr. ...

De noodwendigheden van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 kunnen niet verantwoorden dat de veroordeelden waaraan de onderbreking wordt toegekend van de tenuitvoerlegging van de straf waarvan zij de voorwaarden dienen na te leven, de verrekening van de duur van die onderbreking op de tenuitvoerlegging van hun straf wordt ontzegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 477.

- Artikel 6, § 1, KB nr. 3 van 9 april 2020 - Onderbreking van de tenuitvoerlegging van de straf - Schorsende werking - Objectieve en redelijke verantwoording in het licht van het doel en de gevolgen van de maatregel - Toepassing

- Art. 6, §§ 1 en 2 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0727.F 29 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200729.VAC.3 AC nr. ...

De vordering tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling die gegrond is op een in kracht van gewijsde beslissing die vaststelt dat de veroordeelde tijdens de proeftijd een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd, kan na het verstrijken van die termijn worden ingesteld; de in aanmerking te nemen misdrijven kunnen tot op de dag vóór de vervaldag van die proeftijd zijn gepleegd (1). (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702; contra: Cass. 3 november 2010, AR P.10.1573.F, AC 2010, nr. 651, met andersluidende concl. van advocaat-generaal GENICOT, op datum in Pas., in R.D.P. 2011, 420; Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0151.F, AC 2011, nr. 140.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Veroordeling wegens tijdens de proeftijd gepleegde feiten - Termijn van de vordering tot herroeping - In aanmerking te nemen feiten

- Art. 64, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Artikel 71 Wet Strafuitvoering, krachtens hetwelk de veroordeelde definitief in vrijheid wordt gesteld indien tijdens de proeftijd geen enkele herroeping heeft plaatsgehad, betreft niet de herroeping die ingevolge een eindbeslissing voor een misdaad of wanbedrijf wordt uitgesproken, aangezien die herroeping wordt geacht te zijn ingegaan op de dag waarop het misdrijf werd gepleegd.

- Herroeping - Definitieve invrijheidstelling - Uitzondering - Aanvang van de herroeping - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling

- Artt. 64, 1°, 65, tweede lid, en 71 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.20.0712.N 22 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200722.VAK.3 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid om de behandeling van een zaak uit te stellen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Behandeling van de zaak - Verzoek tot uitstel - Beoordeling

- Artt. 37 en 53 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het recht van verdediging is niet miskend door de weigering van de strafuitvoeringsrechtbank om de zaak uit te stellen met het oog op een persoonlijke verschijning van de veroordeelde, indien de weigering berust op artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake de strafprocedure en uitvoering van straffe n en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19, dat een tijdelijke opschorting bevat van het recht van de veroordeelde om gehoord te worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Veroordeelde - Recht om gehoord te worden - Verzoek tot uitstel - KB nr. 3 van 9 april 2020

- Art. 5 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

Uit artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering en de artikelen 1, eerste lid, en 5 van het koninklijk besluit nr. 9 van 9 april 2020 volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank tijdens de periode van 18 maart 2020 tot en met 17 juni 2020 de veroordeelde niet hoort.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Recht om gehoord te worden - KB nr. 3 van 9 april 2020

- Art. 53 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.20.0585.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.14 AC nr. ...

De door artikel 74 Wet Strafuitvoering bepaalde procedure met het oog op het verkrijgen van een voorlopige invrijheidstelling om medische redenen is een schriftelijke procedure waarin de strafuitvoeringsrechter onderzoekt of het verzoek voldoet aan de in de artikelen 72 en 73 Wet Strafuitvoering bepaalde voorwaarden op basis van het schriftelijk verzoek van de veroordeelde of zijn vertegenwoordiger en van de in artikel 74 Wet Strafuitvoering vermelde adviezen; uit de enkele omstandigheid dat de veroordeelde in de door artikel 74 Wet Strafuitvoering bedoelde procedure niet wordt gehoord en aldus geen mondeling verweer kan voeren over de overgemaakte adviezen, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces worden afgeleid (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0788.N, AC 2015, nr. 430.

- Strafuitvoeringsrechter - Wet Strafuitvoering - Artikel 74 - Voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure

---

P.20.0612.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.15 AC nr. ...

Artikel 56, §2, Wet Strafuitvoering legt aan de strafuitvoeringsrechtbank de verplichting op om de beslissing tot toekenning of afwijzing van een strafuitvoeringsmodaliteit met bijzondere redenen te omkleden als die beslissing afwijkt van het advies van de directeur of het advies van het openbaar ministerie; deze bijzondere motiveringsverplichting is enkel van toepassing indien uit het advies van de directeur of van het openbaar ministerie blijkt dat zij de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit negatief dan wel positief adviseren en de rechtbank het verzoek van de veroordeelde toekent dan wel afwijst.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Wet Strafuitvoering - Artikel 56, § 2 - Beslissing tot afwijzing of toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Advies van de directeur of van het openbaar ministerie - Motivering - Draagwijdte

Wanneer uit het proces-verbaal van de rechtszitting van de strafuitvoeringsrechtbank niet blijkt dat de directeur de aanstelling van een deskundige heeft geadviseerd en dat uit hetzelfde proces-verbaal blijkt dat de verzoeker, nadat het openbaar ministerie had voorgesteld om de verzoeker opnieuw te laten onderzoeken, heeft geargumenteerd dat de aanstelling van een deskundige wellicht wenselijk was, volgt daaruit dat de aanstelling van een deskundige enkel als mogelijkheid is geopperd, maar niet door de verzoeker werd gevorderd zodat de strafuitvoeringsrechtbank niet ertoe gehouden is de niet-aanstelling van een deskundige uitdrukkelijk te motiveren.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Vordering tot aanstelling van een deskundige - Afwijzing - Motivering

P.20.0496.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.8 AC nr. ...

De termijnen bepaald in de artikelen 95/4 en 95/5, § 1, Wet Strafuitvoering, zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid en zijn evenmin vervaltermijnen.; de niet-naleving van die termijnen belet de strafuitvoeringsrechtbank niet zich uit te spreken over de terbeschikkingstelling van de veroordeelde (1). (1) Cass 31 mei 2016, AR P.16.0578.N, AC 2016, nr. 362.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Wet Strafuitvoering - Artikelen 95/4 en 95/5 - Terbeschikkingstelling - Uitvoeringsprocedure - Advies van het openbaar ministerie - Termijnen - Niet-naleving van de termijnen

- Artt. 95/4 en 95/5, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Uit artikel 95/3, § 1, Wet Strafuitvoering volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank die oordeelt in de uitvoeringsprocedure van de terbeschikkingstelling, kennis moet kunnen nemen van een advies van de directeur dat uiterlijk vier maanden vóór het verstrijken van de hoofdstraf moet zijn uitgebracht, maar dit geldt enkel wanneer de veroordeelde gedetineerd is (1). (1) Cass. 24 juli 2012, AR P.12.1185.N, AC 2012, nr. 433.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Wet Strafuitvoering - Artikel 95/3, §1 - Terbeschikkingstelling - Uitvoeringsprocedure - Advies van de directeur

- Art. 95/3, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0472.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.4 AC nr. ...

De in de artikelen 37 en 52, § 1, eerste lid, Wet Strafuitvoering bedoelde termijnen zijn ordetermijnen die niet zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid (1). (1) Cass. 31 januari 2012, AR P.12.0069.N, AC 2012, nr. 77; Cass. 22 juli 2008, AR P.08.1040.F, AC 2008, nr. 426.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Aanvraag tot toekenning van elektronisch toezicht - Uitspraaktermijnen - Niet-naleving - Sanctie

- Artt. 37, 52, § 1, eerste lid, en 53, vijfde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0412.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.7 AC nr. ...

Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het vonnis wordt uitgesproken door de voorzitter van de kamer, zelfs in afwezigheid van de andere rechters en, behalve voor straf- en in voorkomend geval voor tuchtzaken, van het openbaar ministerie; uit de tekst van deze bepaling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat in strafzaken en dus ook voor wat betreft de strafuitvoeringsrechtbank het vonnis kan worden uitgesproken door de voorzitter in aanwezigheid van het openbaar ministerie en dus zonder dat de aanwezigheid van de assessoren is vereist (1). (1) Cass. 14 januari 2009, AR P.08.1346.F, AC 2009, nr. 27. Vóór de wijziging van artikel 782bis, eerste lid, Ger. W. door artikel 84 van de wet van 8 juni 2008 was ook de aanwezigheid van de assessoren vereist bij de uitspraak - zie Cass. 28 november 2007, AR P.07.1558.F, AC 2007, nr. 590 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. Zie ook F. VAN VOLSEM, "De ondertekening en de uitspraak van vonnissen en arresten in politie- en correctionele zaken door een collegiale kamer", RABG 2019/8, 646-648, nr. 5.3-5.5.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Aanwezigheid van de assessoren - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

P.20.0244.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.13 AC nr. ...

Uit het arrest nr. 37/2009 van het Grondwettelijk Hof van 4 maart 2009 volgt niet dat het verzet ook ontvankelijk is wanneer het gericht is tegen het jegens de veroordeelde bij verstek gewezen vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank dat over een verzoek om elektronisch toezicht uitspraak doet (1). (1) Cass. 22 december 2015, AR P.15.1541.N, AC 2015, nr. 774.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Verzoek om elektronisch toezicht - Weigering tot toekenning uitgesproken bij verstek - Verzet - Ontvankelijkheid

- Art. 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Artikel 96 Wet Strafuitvoering bepaalt dat het cassatieberoep het enige rechtsmiddel is dat tegen een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank kan worden aangewend; het arrest nr. 37/2009 van het Grondwettelijk Hof van 4 maart 2009 beslist evenwel dat voormeld artikel 96 de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de veroordeelde die niet is verschenen, niet toestaat verzet aan te tekenen tegen een vonnis dat een strafuitvoeringsmodaliteit herroept.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping uitgesproken bij verstek - Rechtsmiddel - Verzet - Ontvankelijkheid

- Art. 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0211.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.7 AC nr. ...

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk "de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen". Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploot van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploot aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat "peut en revenir (…) à la loi qui, imposant [l'intervention de l'huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu". (M.N.B.)

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

P.20.0207.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.17 AC nr. …

Het cassatieberoep dat is gericht tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechter tot afwijzing van een verzoek tot opheffing van de door de SUO-magistraat bevolen vervreemding van in beslag genomen goederen is niet-ontvankelijk.

- Strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek - Beslissing tot vervreemding van een in beslag genomen goed - Verzet bij de strafuitvoeringsrechter - Afwijzende beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/38, § 4, eerste lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering

---

P.19.1291.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.17 AC nr. …

De strafuitvoeringsrechtbank kan beslissen naast de veroordeelde en zijn raadsman, het openbaar ministerie, de directeur en het slachtoffer andere personen te horen, zoals een medewerker van de psycho-sociale dienst van de gevangenis of de gevangenisgeneesheer; deze personen zijn geen eigenlijke getuigen in die zin dat zij in het belang van de waarheidsvinding betreffende vervolgende feiten verklaringen afleggen over wat ze hebben gezien of gehoord; het gaat om personen die omwille van hun professionele of persoonlijke relatie met de veroordeelde aan de strafuitvoeringsrechtbank informatie kunnen verschaffen die bij de beslissing over een gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit relevant kan zijn, deze personen zijn geen getuigen en moeten dan ook niet onder eed worden verhoord.

- *Strafuitvoeringsrechtbank - Horen van personen - Geen getuigen onder eed*

- Artt. 155 en 407 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1232.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.14 AC nr. ...

Uit artikel 38, §1, Wet Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen volgt dat bij weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel door het onderzoeksgerecht op grond van artikel 6.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel, de buitenlandse straf onmiddellijk en rechtstreeks uitvoerbaar is in België en door de autoriteiten van de uitvoerende macht ook moet worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0579.N, AC 2018, nr. 381.

- *Europees aanhoudingsbevel - Weigering tenuitvoerlegging door onderzoeksgerecht - Buitenlandse straf*

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

P.19.1175.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.2F.9 AC nr. ...

De beslissing betreffende de bijzondere uitvoeringsmodaliteit, die bestaat in een uitgaansvergunning of een penitentiair verlof die door de strafuitvoeringsrechtbank kan worden toegekend overeenkomstig artikel 59 Wet Strafuitvoering, houdt geen verband met de gevallen bedoeld in Titel V van de wet en is geen beslissing genomen met toepassing van Titel XI van die wet; tegen de beslissing betreffende een dergelijke modaliteit kan geen cassatieberoep worden ingesteld (1). (1) Cass. 28 juni 2016, AR P.16.0705.N, AC 2016, nr. 428 ; Cass. 25 februari 2014, AR P.14.0232.N, AC 2014, nr. 151; Cass. 18 januari 2012, AR P.11.2136.F, AC 2012, nr. 51; Cass. 26 december 2007, AR P.07.1762.N, AC 2007, nr. 662.

- *Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing betreffende de strafuitvoeringsmodaliteit die bestaat in een uitgaansvergunning of een penitentiair verlof*

- Artt. 59 en 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.1093.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.11 AC nr. ...

Krachtens artikel 68, § 5, tweede en derde lid Wet Strafuitvoering bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank die een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied herroept, in haar vonnis de datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen, behoudens in geval van een herroeping overeenkomstig artikel 64, 1°, zijnde het niet toepasselijke geval waarbij bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing wordt vastgesteld dat de veroordeelde tijdens de proeftermijn een wanbedrijf of een misdaad, of een gelijkwaardig misdrijf dat in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99bis Strafwetboek, heeft gepleegd; het vonnis van herroeping dat buiten deze uitzondering geen datum vermeldt waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen, schendt vermelde bepaling.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling - Herroeping - Verplichte melding van datum voor nieuw verzoek

- Art. 68, tweede en derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.1064.F 20 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191120.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, die kennisneemt van een vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de bijzondere voorwaarde die bestaat in het verbod om het drugsmilieu te frequenteren, het bezit van verdovende middelen bewezen verklaart ten aanzien van de veroordeelde die zich hiervoor in voorlopige hechtenis bevindt, miskent ze het vermoeden van onschuld dat de veroordeelde geniet ten aanzien van de feiten waarvoor hij wordt vervolgd en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld (1). (1) Cass. 17 september 2003, AR P.03.1018.F, AC 2003, nr. 438.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Verbod om het drugsmilieu te frequenteren - Nieuwe vervolging wegens bezit van verdovende middelen - Rechtbank die het bezit van verdovende middelen bewezen verklaart - Miskenning van het vermoeden van onschuld

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.1050.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.5 AC nr. ...

Het gegeven dat voor de weigering tot het toekennen van de strafuitvoeringsmodaliteiten van voorwaardelijke invrijheidstelling, elektronisch toezicht en beperkte detentie dezelfde wettelijke tegenaanwijzingen gelden, belet de strafuitvoeringsrechtbank niet te oordelen dat met betrekking tot de ene strafuitvoeringsmodaliteit aan een tegenaanwijzing kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden, terwijl dat met betrekking tot de andere strafuitvoeringsmodaliteit niet het geval is aangezien de impact van elk van die strafuitvoeringsmodaliteiten op de mate van vrijheidsbeperking van de gedetineerde verschillend is (1). (1) Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1362.F, AC 2007, nr. 474.

- Wet Strafuitvoering - Artikel 47, § 1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekennen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Draagwijdte

- Wet Strafuitvoering - Artikel 47, § 1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekennen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Tegenaanwijzingen - Draagwijdte

- Wet Strafuitvoering - Artikel 47, § 1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekennen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Tegenaanwijzingen - Draagwijdte

- Wet Strafuitvoering - Artikel 47, § 1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekennen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Elektronisch toezicht - Tegenaanwijzingen - Draagwijdte

- Wet Strafuitvoering - Artikel 47, § 1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekennen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Elektronisch toezicht - Tegenaanwijzingen - Draagwijdte

- Wet Strafuitvoering - Artikel 47, § 1 - Strafuitvoeringsrechtbank - Toekennen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Beperkte detentie - Tegenaanwijzingen - Draagwijdte

P.19.0988.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.4 AC nr. ...

Artikel 57 Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbank, indien ze de verzochte strafuitvoeringsmodaliteit niet toekent, in haar vonnis de datum bepaalt waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen; om te bepalen of de veroordeelde een of meer correctionele gevangenisstraffen ondergaat die samen al dan niet meer dan vijf jaar bedragen, dient geen rekening te worden gehouden met het gedeelte van de vrijheidsstraf dat reeds werd ondergaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 563.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek om strafuitvoeringsmodaliteit - Verwerping - Vaststelling van een "wachttijd" voor het indienen van een nieuw verzoek - Straf die de veroordeelde ondergaat

- Artt. 57 en 68, § 5 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.0952.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.5 AC nr. ...

Het verzoek dat niet rechtstreeks voor het hof van beroep of voor het Hof van Cassatie komt en die door de wet niet specifiek aan een ander gerecht wordt toegekend, valt onder de algemene bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg; in voorkomend geval doet de voorzitter van die rechtbank, in gevallen die hij spoedeisend acht, uitspraak bij voorraad; geen enkele schending van artikel 3 EVRM kan worden afgeleid uit de vaststelling dat de wet de strafuitvoeringsrechter niet de bevoegdheid heeft verleend om uitspraak te doen over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen van een veroordeelde die niet is opgesloten, terwijl de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, in spoedeisende gevallen, bevoegd is om de voorlopige maatregelen te bevelen teneinde de schending van de voormelde verdragsbepaling te voorkomen.

- Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Niet-opgesloten veroordeelde - Spoed - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

- Artt. 72, 73 en 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 568 en 584 Gerechtelijk Wetboek

De veroordeelde die door de strafuitvoeringsrechter voorlopig in vrijheid kan worden gesteld om medische redenen, is de opgesloten veroordeelde bij wie is vastgesteld, op grond van met name de adviezen van de directeur van de gevangenis waar hij verblijft, van de aan de gevangenis verbonden behandelende geneesheer, van de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst en, in voorkomend geval, van de door de veroordeelde gekozen geneesheer, dat hij zich in de terminale fase van een ongeneeslijke ziekte bevindt of bij wie is vastgesteld dat zijn opsluiting onverenigbaar is met zijn gezondheidstoestand (1). (1) Het OM heeft tot staving van deze oplossing gewezen op de volgende punten: - zoals gepreciseerd in de memorie van toelichting van het ontwerp van de Wet Strafuitvoering, en in tegenstelling tot wat het middel aanvoert, is de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen een "strafuitvoeringsmodaliteit" (Parl. St. Kamer, zitting 2004-2005, nr. 3-1128, nr. 1, pp. 6-8; zie concl. advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas., Cass. 25 april 2018, AR P.18.0333.F, AC 2018, nr. 268); - de woorden "invrijheidstelling" en (art. 77, eerste lid, Wet Strafuitvoering) "opnieuw opgesloten" (in geval van herroeping van die maatregel) bevestigen dat die modaliteit van toepassing is op een gedetineerde; - hieruit blijkt dat de wetgever de strafuitvoeringsrechter niet de bevoegdheid heeft verleend om een veroordeelde, wiens straf nog niet ten uitvoer is gebracht, voorlopig "in vrijheid te stellen" om medische redenen, terwijl de Wet Voorlopige Hechtenis, van haar kant, in de artt. 16, §1, vierde lid, en 28, §1, eerste lid, een onderscheid maakt tussen de beslissingen om de persoon "in vrijheid te laten" en "in vrijheid stellen"; - de bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechter om een samenloop van misdrijven vast te stellen of een vrijheidsstraf door een werkstraf te vervangen, lijkt de stelling van de eiser te ontkrachten. (M.N.B.)

- Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechter - Voorwaarde - Opgesloten veroordeelde

- Artt. 72, 73 en 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.0763.F 7 augustus 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190807.1 AC nr. ...

Aangezien voorzien moet worden in de leemte in de wetgeving die hieruit voortvloeit dat de Wet Strafuitvoering niet de mogelijkheid biedt om verzet aan te tekenen, moet, wat betreft de modaliteiten van het verzet, artikel 187 Wetboek van Strafvordering worden toegepast; het vonnis dat de toepassing van artikel 187, §6, 1°, Wetboek van Strafvordering weert, op grond dat die toepassing op de vonnissen van de strafuitvoeringsrechtbank strijdig is met de artikelen 10 en 11 Grondwet en dat dus zelf de grondwettigheidstoetsing verricht, is niet naar recht verantwoord.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis tot herroeping van een uitvoeringsmodaliteit van de straf - Rechtbank die bij verstek uitspraak heeft gedaan - Beslissing vatbaar voor verzet - Ongedaan verzet - Toepasselijke bepaling

Uit arrest nr. 37/2009 van 4 maart 2009 van het Grondwettelijk Hof volgt dat artikel 96 Wet Strafuitvoering de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de veroordeelde die niet is verschenen niet toestaat verzet aan te tekenen tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank met betrekking tot de herroeping van een uitvoeringsmodaliteit van zijn straf (1). (1) Cass. 26 januari 2011, AR P.11.0035.F, AC 2011, nr. 77, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2011, nr. 77; Cass. 23 september 2009, AR P.09.1359.F, AC 2009, nr. 522, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2009, nr. 522.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis tot herroeping van een uitvoeringsmodaliteit van de straf - Rechtbank die bij verstek uitspraak heeft gedaan - Beslissing vatbaar voor verzet

P.19.0766.N 7 augustus 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190807.3 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een rechter die een persoon reeds eerder heeft veroordeeld tot een vrijheidsstraf, later geroepen is uitspraak te doen over de uitvoering van een ten aanzien van die persoon uitgesproken straf, heeft niet voor gevolg dat daardoor bij die rechter een schijn van partijdigheid rijst noch dat deze ten aanzien van de veroordeelde vooringenomen is (1). (1) Zie Cass. 18 september 2012, AR P.12.1527.N, arrest niet gepubliceerd, waarbij beslist werd dat de enkele omstandigheid dat een rechter die eerder de veroordeling heeft uitgesproken, later geroepen is uitspraak te doen over de uitvoering van die straf, niet tot gevolg heeft dat daardoor bij die rechter een schijn van partijdigheid rijst of dat deze ten aanzien van de veroordeelde vooringenomen is; F. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale,Bruxelles, Larcier, 2005, 105-111.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Onpartijdige rechter - Rechter die de betrokken persoon eerder heeft veroordeeld - Draagwijdte

P.19.0559.F 19 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190619.3 AC nr. ...

Artikel 61, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalt dat indien zich, nadat de beslissing tot toekenning van een in Titel V van de wet bedoelde strafuitvoeringsmodaliteit is genomen maar vóór de uitvoering ervan een situatie voordoet die onverenigbaar is met de voorwaarden die in deze beslissing zijn bepaald, de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, een nieuwe beslissing kan nemen, met inbegrip van de intrekking van de strafuitvoeringsmodaliteit die werd toegekend; een dergelijke situatie kan ontstaan uit de ontdekking, na dat vonnis, van een gegeven dat dagtekent van vóór die beslissing en dat daarop een invloed zou kunnen hebben gehad (1). (1) Zie de commentaar van B. REYNARTS op die bepaling: "als er tussen het ogenblik van de beslissing en de uitvoering ervan nieuwe, relevante elementen aan het licht komen, kan de strafuitvoeringsrechtbank een nieuwe beslissing nemen met betrekking tot de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit" (in T. DECAIGNY e.a., Duiding Strafuitvoering, Larcier, 2014, p. 146). Het Hof had reeds gezegd dat "de intrekking van een strafuitvoeringsmodaliteit nog vóór de uitvoering ervan niet onderworpen is aan de voorwaarde dat het zich voordoen van een toestand die onverenigbaar is met de voorwaarden voor die maatregel, aan de veroordeelde te wijten moet zijn." (Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.1639.F, AC 2011, nr. 577).

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissing tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Toestand onverenigbaar met de vastgestelde voorwaarden - Nieuwe beslissing - Intrekking van de maatregel nog vóór de uitvoering ervan - Redenen - Ontdekking, na het vonnis tot toekenning van de modaliteit, van een gegeven

dat dagtekent van vóór die beslissing en dat daarop een invloed zou kunnen hebben gehad

- Art. 61, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Artikel 61, § 1, Wet Strafuitvoering verbiedt niet om de intrekking van de toegekende strafuitvoeringsmaatregel te gronden op een onverenigbaarheid die voortvloeit uit de miskenning van de in de toekenningsbeslissing vastgestelde voorwaarden (1). (1) Cass. 14 januari 2009, AR P.08.1860.F, AC 2009, nr. 32 (antwoord op het eerste middel).

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissing tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Toestand onverenigbaar met de vastgestelde voorwaarden - Nieuwe beslissing - Intrekking van de maatregel nog vóór de uitvoering ervan - Redenen - Miskenning van de vastgestelde voorwaarden

- Art. 61, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.19.0598.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.5 AC nr. ...

Uit artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering dat bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbank de veroordeelde en zijn raadsman, het openbaar ministerie en de directeur hoort, en zijn wetsgeschiedenis, volgt geen absoluut verbod voor een veroordeelde om door een raadsman te worden vertegenwoordigd op de rechtszittingen van de strafuitvoeringsrechtbank maar wel is vereist dat de veroordeelde persoonlijk aanwezig is op een rechtszitting waarop het verzoek tot het verkrijgen van een strafuitvoeringsmodaliteit wordt behandeld, zodat zekerheid bestaat over het aanvaarden van de voorwaarden en verplichtingen die verbonden zijn aan de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit; de raadsman kan de veroordeelde wat dit aspect betreft niet vertegenwoordigen en de strafuitvoeringsrechtbank kan de afwijzing van de strafuitvoeringsmodaliteit verantwoorden door te verwijzen naar de afwezigheid van de veroordeelde op de rechtszitting maar indien evenwel het verweer van de veroordeelde geen betrekking heeft op de aan de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit verbonden voorwaarden of verplichtingen, maar wel op andere aspecten zoals de toelaatbaarheidsvoorwaarden dan verzet artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering zich niet ertegen dat de veroordeelde wat dit aspect betreft wordt vertegenwoordigd door zijn raadsman (1). (1) Zie Cass. 30 augustus 2017, AR P.17.0900.N, AC 2017, nr. 439; Cass. 8 oktober 2008, AR P.08.1388.F, AC 2008, nr. 535; Cass. 19 maart 2008, AR P.08.0363.F, AC 2008, nr. 193; Cass. 7 november 2007, AR P.07.1440.F, AC 2007, nr. 533; GwH 4 maart 2009, 35/2009, ro B.7; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procedure pénale, tôme II, Brugge, La Charte, 2017, 1735-1738.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Toekenningsprocedure - Zitting - Horen van veroordeelde - Aanwezigheid van veroordeelde - Vertegenwoordiging van de veroordeelde door raadsman

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Toekenningsprocedure - Zitting - Horen van veroordeelde

---

P.19.0508.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.4 AC nr. ...

Artikel 12, 10°, Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen bepaalt dat de tenuitvoerlegging wordt geweigerd indien er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat de tenuitvoerlegging van de beslissing afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten zoals vastgesteld in artikel 6 VEU; het met de Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen ingevoerde stelsel is gesteund op het beginsel van het wederzijdse vertrouwen van de lidstaten in de kwaliteit van de respectieve strafrechtsplegingen en er bestaat dan ook een vermoeden van inachtneming van de fundamentele rechten ten gunste van de beslissingsstaat, zodat de weigering de beslissing te erkennen en de tenuitvoerlegging te bevelen, enkel gerechtvaardigd is bij het op geloofwaardige wijze aanvoeren van omstandige elementen die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene, waardoor het voormelde vermoeden wordt weerlegd (1). (1) D. VAN DAELE, "De tenuitvoerlegging in België van een vrijheidsbenemende straf of maatregel opgelegd in een andere lidstaat van de Europese Unie", NC 2015, pp. 286- 300; S. NEVEU, "La reconnaissance mutuelle des peines et mesures privatives de liberté. Une nouvelle étape de la construction d'un espace judiciaire européen", JT 2012, pp. 665-669; S. NEVEU, "De la loi du 23 mai 1990 à la loi du 15 mai 2012: quelques développements récents en matière de transfert interétatique de l'exécution de la peine privative de liberté", Ann. Dr. Louvain, pp. 269-299.

- Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen - Wederzijdse erkenning van de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie - Verplichte weigeringsgrond - Artikel 12, 10° - Afbreuk aan de fundamentele rechten vastgesteld in artikel 6 VEU - Vereiste van aanvoering van geloofwaardigheid - Draagwijdte

P.19.0397.N 7 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190507.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de bij artikel 74, § 2 en § 3, Wet Strafuitvoering, bepaalde termijnen waarbinnen de vereiste adviezen dienen te worden vergaard en de beslissing dient te worden genomen, niet zijn nageleefd, heeft niet tot gevolg dat de beslissing onregelmatig is.

- Voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Niet naleving van de bij artikel 74, §§ 2 en 3, Wet Strafuitvoering bepaalde termijnen

De strafuitvoeringsrechter die bij toepassing van artikel 74, § 4, Wet Strafuitvoering afwijzend beschikt over een verzoek om voorlopige invrijheidstelling om medische redenen, doet geen uitspraak over de vaststelling van een burgerlijk recht noch over de gegrondheid van een strafvordering.

- Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Beschikking - Aard

Overeenkomstig artikel 4 Wet Strafuitvoering laat een uitgaansvergunning de veroordeelde toe om de gevangenis te verlaten voor een bepaalde duur die niet langer mag zijn dan zestien uren onder meer om een medische behandeling buiten de gevangenis te ondergaan wat inhoudt dat de veroordeelde niet voorwaardelijk in vrijheid is gesteld, maar integendeel gedetineerd blijft; de invrijheidstelling om medische redenen overeenkomstig artikel 72 Wet Strafuitvoering daarentegen veronderstelt dat detentie onverenigbaar is met de gezondheidstoestand van de veroordeelde die daarom voorlopig in vrijheid wordt gesteld.

- Uitgaansvergunning - Voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Onderscheid

P.19.0323.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.5 AC nr. ...

Uit artikel 68, § 5, tweede en vierde lid Wet Strafuitvoering volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, wanneer ze de voorwaardelijke invrijheidstelling herroept van een veroordeelde die een of verschillende correctionele hoofdgevangenisstraffen ondergaat die samen meer dan vijf jaar bedragen, een wachttijd moet vaststellen van maximum een jaar voor het indienen van een nieuw verzoek te rekenen van het vonnis tot herroeping; daaruit volgt niet dat de rechtbank een wachttijd moet bepalen waarvan de maximumduur beperkt is tot de resterende straf die ze bepaald heeft rekening houdend met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de hem opgelegde voorwaarden na te leven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 242.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Vaststelling van de termijn om een nieuw verzoek in te dienen - Wachttijd die de duur van de resterende straf overschrijdt - Wettigheid

- Art. 68, § 5 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.0219.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.4 AC nr. ...

Artikel 7 EVRM verzet er zich niet tegen dat de strafuitvoeringsrechtbank de toelaatbaarheidsdatum van de voorwaardelijke invrijheidsstelling bepaalt op grond van de wet zoals die van toepassing is op het ogenblik van de beslissing die in uitvoering is; daarmee herdefinieert noch wijzigt de strafuitvoeringsrechtbank de opgelegde straf noch legt zij een zwaardere straf op dan deze die van toepassing was ten tijde van de feiten.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Toelaatbaarheidsdatum - Grondslag - Wet van toepassing op het ogenblik van de uitgevoerde beslissing - Verenigbaarheid met artikel 7.1 EVRM

P.19.0137.N 5 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.3 AC nr. ...

Het is de strafuitvoeringsrechtbank niet verboden om ingeval van onzekerheid over de identiteit van een veroordeelde een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering af te wijzen; de strafuitvoeringsrechtbank is niet verplicht de zaak voor verdere behandeling in voortzetting te stellen tot wanneer daar zekerheid over bestaat.

- Afwijzing - Onzekerheid over de identiteit van de veroordeelde - Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Naast de afwezigheid van de bij artikel 47, § 2, 2°, 3° en 4°, Wet Strafuitvoering limitatief opgesomde tegenaanwijzingen, is de zekerheid over de identiteit en het land van herkomst van de veroordeelde een noodzakelijke voorwaarde voor zijn voorlopige invrijheidstelling en zijn daarmee beoogde verwijdering van het grondgebied omdat zonder die gegevens het al dan niet bestaan van tegenaanwijzingen niet kan worden beoordeeld en niet kan worden bepaald naar welk land de veroordeelde dient te worden gerepatrieerd (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.1283.N, AC 2018, nr. 18.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.0138.N 5 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.4 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank, die onaantastbaar oordeelt over het bestaan van de in artikel 47, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalde tegenaanwijzingen om strafuitvoeringsmodaliteiten toe te staan, kan zich uitspreken over het toekennen van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit op basis van de gegevens die beschikbaar zijn op het ogenblik van de behandeling van de zaak; het gegeven dat een bepaalde informatie niet aan de strafuitvoeringsrechtbank is bezorgd, verplicht de rechtbank niet de behandeling van de zaak uit te stellen tot die informatie haar wordt overgemaakt.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot het bekomen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Beoordeling - Aard - Grondslag

- Artt. 47, § 1 en 54, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.0074.N 12 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190212.3 AC nr. ...

De adviezen van de geneesheer die de gedetineerde in de penitentiaire instelling behandelt en van de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst omtrent de gezondheidstoestand van veroordeelde die om zijn voorlopige invrijheidstelling om medische redenen verzoekt, hebben tot doel de strafuitvoeringsrechter toe te laten met kennis van zaken te oordelen over het feit of die veroordeelde zich al dan niet in de terminale fase van een ongeneeslijke ziekte bevindt of dat zijn detentie onverenigbaar is met zijn gezondheidstoestand, zodat zij beide onontbeerlijk zijn bij de beoordeling van het verzoek; deze adviezen moeten noodzakelijkerwijze dateren van na het verzoek van de gedetineerde (1). (1) Zie: Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0599.N, AC 2016, nr. 383.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Advies van de behandelende geneesheer in de penitentiaire instelling - Advies van de leidend-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst - Doel

- Artt. 47, §§ 1 en 2, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.18.1136.N 4 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181204.4 AC nr. 682

Uit de artikelen 23bis, eerste tot derde lid, en 23ter Taalwet Gerechtszaken en hun wetsgeschiedenis volgt dat het de veroordeelde toegelaten is de strafuitvoeringsrechtbank te kiezen van een ander taalregime als hij zich in een andere landstaal uitdrukt dan deze van de rechtbank die normaal bevoegd is en dat een veroordeelde opgesloten in een gevangenis gelegen in het tweetalig gebied van Brussel-Hoofdstad ook toepassing kan maken van de keuzemogelijkheid bepaald in artikel 23ter Taalwet Gerechtszaken.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Taalregime - Veroordeelde - Keuzemogelijkheid

- Artt. 23bis, eerste tot derde lid, en 23ter Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.18.1066.F 14 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181114.2 AC nr. 633

De strafuitvoeringsrechtbank oordeelt onaantastbaar in feite en op grond van de haar op het ogenblik van het verzoek tot heropening van het debat voorgelegde gegevens of er aanleiding is om dat verzoek in te willigen (1). (1) Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0675.N, AC 2013, nr. 97.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot heropening van de debatten - Beoordeling door de rechter

De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de heropening van het debat zijn niet van toepassing in strafzaken maar geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de rechter om daarvan het belang te beoordelen bij de toepassing van de criteria vermeld in artikel 772 van dat wetboek (1). (1) Cass. 13 januari 2015, AR P.13.1644.N, AC 2015, nr. 30.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot heropening van de debatten - Criteria opgesomd in artikel 772 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 772 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0665.N 11 juli 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180711.1 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank die oordeelt dat de invrijheidstelling van de veroordeelde afhankelijk dient te zijn van diens opname in een forensisch psychiatrische eenheid teneinde hem voor te bereiden op een re-integratie in de maatschappij en die vaststelt dat zulks echter in de praktijk niet mogelijk is aangezien gedetineerden geen toegang hebben tot dergelijke forensisch psychiatrische eenheden, maakt de invrijheidstelling van de veroordeelde afhankelijk van voorwaarden die hem een reëel uitzicht op invrijheidstelling ontnemen (1). (1) Het OM heeft tot de verwerping van het cassatieberoep geconcludeerd. Volgens het OM heeft de strafuitvoeringsrechtbank haar beslissing naar recht verantwoord door de vaststelling dat er tegenaanwijzingen bestaan in verband met het recidivegevaar en het ontbreken van een gepast sociaal reclasseringsplan. Verder is de strafuitvoeringsrechtbank zonder rechtsmacht om aan de overheid een bevel te geven in verband met het subsidiëren van forensisch psychiatrische eenheden.

- Art. 9, § 3 Basiswet 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden

P.18.0603.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.5 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering, en van de artikelen 7, vijfde lid, en 74/8, § 1, derde lid, Vreemdelingenwet, maken een procedureregeling uit die eigen is aan de Wet Strafuitvoering en de Vreemdelingenwet, waarop de Voorlopige Hechteniswet niet van toepassing is en de bepalingen van de artikelen 5.1.a en 5.1.f EVRM waarbij onder meer de vrijheidsbeneming is toegelaten van de persoon die op rechtmatige wijze is gedetineerd na veroordeling door een daartoe bevoegde rechter en waartegen een uitwijzings- of uitleveringsprocedure hangende is, houden geen beletsel in voor de voormelde procedureregeling; uit de onderlinge samenhang van de bepalingen van artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering, en de artikelen 7, vijfde lid, en 74/8, § 1, derde lid, Vreemdelingenwet vloeit voort dat, wanneer de beslissing tot administratieve vrijheidsbeneming volgt op een vonnis waarbij de strafuitvoeringsrechtbank de voorlopige invrijheidstelling toestaat aan de veroordeelde met het oog op zijn verwijdering van het grondgebied, die beslissing wel degelijk kan ingaan op een latere datum dan de datum van de beslissing zelf, namelijk op de datum waarop de beslissing uitvoerbaar wordt, dit is op het ogenblik en binnen de periode bepaald in artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering; in dat geval gaat de termijn van twee maanden voor de verlenging van de opsluiting, bepaald in artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, eveneens in op het tijdstip waarop de administratieve beslissing tot vrijheidsbeneming uitvoerbaar wordt.

- Wet Strafuitvoering - Artikel 60, vierde lid - Vreemdelingen - Vonnis houdende voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied - Bevel tot verlaten van het grondgebied - Ogenblik waarop het bevel tot verlaten van het grondgebied wordt genomen - Draagwijdte

- Art. 60, vierde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Wet Strafuitvoering - Artikel 60, vierde lid - Vreemdelingen - Vonnis houdende voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied - Uitvoerbaarheid van het vonnis - Toepasselijke procedure - Draagwijdte

- Artt. 7, vijfde lid en 74/8, § 1, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 60, vierde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.18.0579.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.6 AC nr. ...

Uit artikel 38, § 1, Wet Wederzijdse Erkenning Straffen 2012 volgt dat, bij weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel door het onderzoeksgerecht, de buitenlandse straf onmiddellijk en rechtstreeks uitvoerbaar is in België en door de autoriteiten van de uitvoerende macht ook moet worden uitgevoerd; aldus kan het onderzoeksgerecht, als bevoegde Belgische autoriteit, zich ertoe verbinden deze straf ten uitvoer te leggen overeenkomstig de Belgische wetgeving (1). (1) Zie Cass. 18 oktober 2006, AR P.06.1316.F, AC 2006, nr. 496, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 111-112 en 129; S. DEWULF, Uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, 238; D. VAN DAELE, "De tenuitvoerlegging in België van een vrijheidsbenemende straf of maatregel opgelegd in een andere lidstaat van de Europese Unie", NC 2015, 298.

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.18.0333.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Strafuitvoeringsrechtbank - Territoriale bevoegdheid

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorlopige invrijheidstelling om medische reden - Strafuitvoeringsrechter - Territoriale bevoegdheid

Uit de gezamenlijke lezing van het eerste en tweede lid van artikel 635 Gerechtelijk Wetboek volgt dat zowel de strafuitvoeringsrechter als de strafuitvoeringsrechtbank bevoegd blijven nadat ze reeds over een strafuitvoeringsmodaliteit uitspraak hebben gedaan, overeenkomstig hun op het ogenblik van de initiële aanhangigmaking geldende territoriale bevoegdheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 268.

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Strafuitvoeringsrechtbank - Territoriale bevoegdheid

- Art. 635, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een strafuitvoeringsrechter reeds uitspraak heeft gedaan over een verzoek om voorlopige invrijheidstelling om medische redenen van de veroordeelde, is diezelfde rechter bevoegd voor zijn huidig gelijkaardig verzoek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 268.

- Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorlopige invrijheidstelling om medische reden - Strafuitvoeringsrechter - Territoriale bevoegdheid

- Art. 635, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0318.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.2 AC nr. ...

Artikel 68, §3, Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank de veroordeelde en zijn raadsman hoort, alsook het openbaar ministerie, wanneer het diens vordering tot herroeping, opschorting of herziening van een uitvoeringsmodaliteit van de straf onderzoekt; de veroordeelde kan afzien van zijn recht op bijstand van een advocaat; die vrijwillige afstand moet uit de stukken van de rechtspleging blijken zodat, bij ontstentenis daarvan, de door de veroordeelde aan de rechtbank verstrekte uitleg niet met een vrijwillig verweer kan worden gelijkgesteld (1). (1) Het openbaar ministerie had dienaangaande geconcludeerd dat wanneer de strafuitvoeringsrechtbank vermeldt dat de veroordeelde die aldaar verschijnt zonder advocaat, met het oog op een eventuele herroeping van de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit, "aanvaardt om vrijwillig te verschijnen", geen enkele bepaling haar verplicht om, teneinde in die omstandigheden rechtsgeldig uitspraak te kunnen doen over het verzoek tot herroeping, daarenboven te vermelden dat die veroordeelde "afziet van zijn recht op bijstand van een raadsman". (M.N.B.)

- Recht op bijstand van een advocaat - Afstand - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Recht van verdediging

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 68, § 3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.18.0383.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.1 AC nr. ...

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-general Nolet de Brauwere.

- Vrijheidsberovende straf - Uitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Termijn alvorens een nieuw verzoek te kunnen indienen

- Vrijheidsberovende straf - Uitvoeringsmodaliteit - Herroeping

Het nieuw verzoek, bedoeld in artikel 68, §5, derde lid, Wet Strafuitvoering, is het verzoek tot het verkrijgen van een strafuitvoeringsmodaliteit met hetzelfde voorwerp als die van de herroepen modaliteit (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 249.

- Vrijheidsberovende straf - Uitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Termijn alvorens een nieuw verzoek te kunnen indienen

- Art. 68, § 5, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De in artikel 68 Wet Strafuitvoering bepaalde termijnen zijn ordetermijnen en zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 249.

- Vrijheidsberovende straf - Uitvoeringsmodaliteit - Herroeping

- Art. 68 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.0545.F 28 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180328.1 AC nr. 363

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

Het arrest nr. 15/2018 van het Grondwettelijk Hof van 7 februari 2018 heeft voor recht gezegd dat de staat van wettelijke herhaling die vastgesteld werd ten aanzien van een persoon die door een correctioneel rechtscollege werd veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een wanbedrijf of een gecorrectionaliseerde misdaad die oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar was met de straf van opsluiting van vijf tot tien jaar, niet in aanmerking mag worden genomen om de in artikel 25, § 2, b, Wet Strafuitvoering bedoelde maat van twee derde van de straf die die persoon moet ondergaan vooraleer hij in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, toe te passen (1); met toepassing van dat arrest mag de staat van wettelijke herhaling, die werd vastgesteld in het vonnis dat de veroordeling uitspreekt wegens het wanbedrijf van opzettelijke slagen en verwondingen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, niet in aanmerking worden genomen om die maat van twee derde van de straf toe te passen om de toelaatbaarheidsdatum voor het elektronisch toezicht te berekenen (2). (1) Artikel 25, § 2, b, "zoals het van kracht was vóór de wijziging ervan bij artikel 4 van de wet van 21 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de invoering van een beveiligingsperiode en tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis voor wat de onmiddellijke aanhouding betreft" en "in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede en derde lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden". Artikel 4, 2°, van de wet van 21 december 2017 vult voornoemd artikel 25, § 2, b aan met de woorden ", onder voorbehoud van de toepassing van de artikelen 195, vierde lid, of 344, vierde lid, van het Wetboek van strafvordering", bepalingen die voortaan de correctionele rechter of het hof van assisen in staat stellen om in bepaalde gevallen een beveiligingsperiode te bepalen. (2) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2018, nr.209.

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.1283.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.6 AC nr. ...

Naast de afwezigheid van de bij artikel 47, § 2, 2°, 3° en 4°, Wet Strafuitvoering limitatief opgesomde tegenaanwijzingen, is de zekerheid over de identiteit en het land van herkomst van de veroordeelde een noodzakelijke voorwaarde voor zijn voorlopige invrijheidstelling en zijn daarmee beoogde verwijdering van het grondgebied; zonder die gegevens kan het al dan niet bestaan van tegenaanwijzingen niet worden beoordeeld en kan niet bepaald worden naar welk land de veroordeelde dient te worden gerepatrieerd (1). (1) Zie Cass. 13 september 2011, AR P.11.151.N, AC 2011, nr. 466 (i.v.m. art. 47, § 1, Wet Strafuitvoering).

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een

vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.1048.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.9 AC nr. 646

Artikel 95/15 Wet Strafuitvoering vereist niet dat de beslissing tot afwijzing van penitentiair verlof de datum vermeldt waarop de terbeschikkinggestelde een nieuwe aanvraag kan indienen noch dat de wettelijk voorziene minimumtermijn van drie maanden op gemotiveerd advies van de gevangenisdirecteur verkort kan worden (1). (1) Zie Cass. 5 augustus 2015, AR P.15.1056.F, AC 2015, nr. 465.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Beslissing tot afwijzing van penitentiair verlof - Vermelding datum en termijn voor nieuwe aanvraag

Noch uit artikel 95/2, § 2, Wet Strafuitvoering, noch uit andere wetsbepalingen volgt dat de in voornoemd artikel vermelde procedure eveneens moet worden gevolgd indien tijdens de tenuitvoerlegging van een terbeschikkingstelling de veroordeelde opnieuw wordt veroordeeld tot een hoofdstraf die tijdens deze terbeschikkingstelling wordt uitgevoerd.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoeringsprocedure van terbeschikkingstelling - Nieuwe veroordeling tot hoofdstraf tijdens terbeschikkingstelling

P.17.0967.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.6 AC nr. 577

Het Hof vermag geen acht te slaan op de memorie die op de griffie van het Hof is toegekomen na de vijfde dag volgend op de datum van het cassatieberoep (1). (1) Zie Cass. 10 april 2007, AR P.07.0370.N, AC 2007, nr. 176.

- Vonnis - Neerlegging van een memorie op de griffie van het Hof na de vijfde dag volgend op de datum van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 97, § 1, tweede lid, laatste zin Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.0957.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.7 AC nr. 570

Noch uit enige wettelijke noch uit enige Europees- of verdragsrechtelijke bepaling volgt dat de Belgische strafuitvoeringsrechtbank die dient te oordelen over de uitvoering van een door de Belgische rechter opgelegde straf, bij het bepalen van het straftotaal rekening moet houden met een buitenlandse beslissing die tot gevolg heeft dat de omvang van de nog te ondergane straf en de toelatingsvoorwaarden voor de strafuitvoeringsmodaliteiten van deze Belgische straf wijzigen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoering van een door de Belgische rechter opgelegde straf - Bepaling van het straftotaal - Buitenlandse beslissing die de omvang en de toelatingsvoorwaarden voor strafuitvoeringsmodaliteiten van de Belgische straf wijzigt - Invloed

P.17.0461.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

Aangezien met toepassing van artikel 25, § 2, b, Wet Strafuitvoering, een persoon die door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf is veroordeeld waarvan het uitvoerbaar gedeelte meer dan drie jaar bedraagt, wegens een in staat van herhaling gepleegde misdaad waarop vijftien tot twintig jaar opsluiting staat en die werd gecorrectionaliseerd, langer van de mogelijkheid op voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden uitgesloten dan de persoon die, wegens dezelfde misdaad die in dezelfde omstandigheid is gepleegd, door het hof van assisen, na aanneming van verzachtende omstandigheden, tot een criminele straf is veroordeeld, is er grond om het Grondwettelijk Hof hierover een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ... .

- Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

In zijn arrest nr. 102/2017 van 26 juli 2017 heeft het Grondwettelijk Hof voor recht gezegd: "Artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006 'betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten', in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het tot gevolg heeft dat een persoon die zich in staat van wettelijke herhaling bevindt in de zin van artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek en die door de correctionele rechtbank wordt veroordeeld wegens een met opsluiting van vijftien tot twintig jaar strafbare misdaad die is gecorrectionaliseerd, pas aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij twee derde van zijn straf heeft ondergaan, terwijl een persoon die wegens dezelfde misdaad die in dezelfde omstandigheden is gepleegd, naar het hof van assisen is verwezen en die tot een criminele straf wordt veroordeeld, reeds aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij één derde van zijn straf heeft ondergaan."; daaruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank die beslist dat de persoon die veroordeeld is wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die strafbaar is met vijftien tot twintig jaar opsluiting in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij één derde van zijn straf heeft ondergaan, niettegenstaande de omstandigheid dat het veroordelend vonnis heeft vastgesteld dat laatstgenoemde zich in staat van herhaling bevond, zijn beslissing naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH vóór Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0461.F, AC 2017, nr. 325.

- Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Met artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering heeft de wetgever gewild dat de veroordeelde, wat de toekenning van alle strafuitvoeringsmodaliteiten betreft, persoonlijk voor de strafuitvoeringsrechtbank moet verschijnen, zonder dat hij zich op de rechtszitting waarop de toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteiten wordt onderzocht door zijn advocaat kan laten vertegenwoordigen; uit de wetsgeschiedenis blijkt immers dat de aanwezigheid van de veroordeelde in persoon borg staat voor zijn bewust aanvaarden van de op te leggen voorwaarden en verplichtingen (1). (1) Zie Cass. 7 november 2007, AR P.07.1440.F, AC 2007, nr. 533; Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0256.N, AC 2014, nr. 171; Cass. 28 februari 2017, AR P.17.0141.N, AC 2017, nr. 142.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Zitting - Veroordeelde - Toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Persoonlijke verschijning - Verplichting

P.17.0766.N 2 augustus 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170802.1 AC nr. 437

In de mate dat er sinds 31 juli 2015 geen wijziging is tussengekomen van artikel 56, tweede alinea, Strafwetboek, moet deze bepaling als strijdig met de artikelen 10 en 11 Grondwet worden beschouwd binnen de perken van de beslissing van het Grondwettelijk Hof bij arrest 185/2014 van 18 december 2014 (1); uit het arrest 102/2017 van 26 juli 2017 van het Grondwettelijk Hof volgt dat de vastgestelde miskenning van het gelijkheidsbeginsel niet beperkt is tot misdaden bestraft met opsluiting van twintig tot dertig jaar (2). (1) GwH 18 december 2014, arrest nr. 185/2014; zie ook Cass. 19 oktober 2016, AR P.16.0837.F, AC 2016, nr. 587 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch. (2) GwH 26 juli 2017, arrest nr. 102/2017.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Staat van wettelijke herhaling - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Termijnberekening - Gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Artt. 25, 56, tweede lid, en 80 Strafwetboek
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0758.N 19 juli 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170719.7 AC nr. 436

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Wet Erkenning Vrijheidsbenemende straffen - Straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie - Beslissing inzake erkenning en tenuitvoerlegging - Aard

- Wet Erkenning Vrijheidsbenemende straffen - Straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie - Beslissing inzake de bezwaren tegen de aanpassing van deze straf - Aard

De rechterlijke beslissingen inzake de bezwaren tegen de erkenning en tenuitvoerlegging van de straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie en deze inzake de bezwaren tegen de aanpassing van deze straf, zijn eindbeslissingen waartegen enkel cassatieberoep mogelijk is; het zijn beslissingen inzake het voorwerp van de strafvordering, gezien zij betrekking hebben op het bepalen van de toepasselijke straf; zij hebben gezag van gewijsde (1). (1) Zie concl. OM.

- Wet Erkenning Vrijheidsbenemende straffen - Straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie - Beslissing inzake erkenning en tenuitvoerlegging - Aard

- Artt. 18, § 4, en 19, § 2 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Wet Erkenning Vrijheidsbenemende straffen - Straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie - Beslissing inzake de bezwaren tegen de aanpassing van deze straf - Aard

- Artt. 18, § 4, en 19, § 2 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

P.17.0724.N 12 juli 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170712.1 AC nr. 434

De strafuitvoeringsrechtbank die moet nagaan of er geen tegenaanwijzingen bestaan voor de toekenning van een gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit, doet geen uitspraak over de schuld van een vervolgde persoon aan de hem ten laste gelegde feiten, zodat zij zich bijgevolg niet dient te laten leiden door het algemeen rechtsbeginsel dat twijfel de beklaagde ten goede komt wanneer zij in toepassing van artikel 47, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering het risico van het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten moet inschatten.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Tegenaanwijzingen - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 47, § 2, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.0375.F 26 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.1 AC nr. ...

De veroordeelde vreemdeling aan wie een document werd afgegeven overeenkomstig het model van bijlage 35 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, mag op het grondgebied verblijven en verblijft er niet illegaal, hoewel hij noch toegelaten noch gemachtigd is tot verblijf; zolang die toestand blijft bestaan, is het niet onmogelijk om de sociale re-integratie te bewerkstelligen die wordt nagestreefd door de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit, zodat artikel 25/2 Wet Strafuitvoering niet op hem van toepassing is.

- Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelatingsvoorwaarde - Vreemdeling die toegelaten of gemachtigd is om in het Rijk te verblijven

P.16.0888.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.3 AC nr. ...

De kennisgeving bedoeld in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet, heeft betrekking op de uitvoering van het rijverbod als straf, meer bepaald op de periode waarin het rijverbod een aanvang neemt, maar niet op het afleggen van de examens opgelegd voor het herstel in het recht tot sturen nadat dit rijverbod is ondergaan.

- Verval van het recht tot sturen - Kennisgeving

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.0153.N 21 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.2 AC nr. ...

Uit de wetgeschiedenis blijkt dat het, met de invoering bij wet van 7 april 1964 van de laatste zin van artikel 622 Wetboek van Strafvordering luidens dewelke de veroordeelde, indien de straf is verjaard, alleen in eer en rechten hersteld kan worden wanneer de niet-uitvoering niet aan hem te wijten is, de uitdrukkelijke wil van de wetgever was om de bestaande mogelijkheden van herstel in eer en rechten uit te breiden tot de gevallen waar de strafuitvoering verjaard is door het eenvoudig verloop van de verjaringstermijn, zonder dat de veroordeelde zich hieraan heeft onttrokken, maar slechts een afwachtende houding had aangenomen.

- Herstel in eer en rechten - Niet-uitvoering van de straf - Afwachtende houding van de veroordeelde - Verjaring van de strafuitvoering

- Art. 622 Wetboek van Strafvordering

P.17.0141.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.6 AC nr. ...

Met de regels bepaald in de artikelen 95/6, eerste lid, en 95/13, § 3, Wet Strafuitvoering heeft de wetgever gewild dat de veroordeelde, wat de eventuele toekenning van een invrijheidstelling onder toezicht of een uitgaansvergunning betreft, persoonlijk voor de strafuitvoeringsrechtbank moet verschijnen, zonder dat hij zich door zijn advocaat kan laten vertegenwoordigen; uit de wetsgeschiedenis blijkt immers dat de aanwezigheid van de veroordeelde in persoon borg staat voor zijn bewust aanvaarden van de op te leggen voorwaarden en verplichtingen (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0256.N, AC 2014, nr. 171.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Toekenning van invrijheidstelling onder toezicht of uitgaansvergunning - Persoonlijke verschijning veroordeelde

Noch artikel 4 Zevende Aanvullend Protocol EVRM noch het non bis in idem-beginsel beletten dat de wetgever een misdrijf strafbaar stelt met meerdere straffen; dat die straffen na elkaar dienen te worden uitgevoerd, doet daaraan geen afbreuk.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling - Bijkomende straf - Uitvoering

- Art. 34bis Strafwetboek

P.16.1319.F 8 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170208.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Regeling van rechtsgebied - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Maatstaf - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit

Om bevoegd te blijven, moet de strafuitvoeringsrechtbank reeds uitspraak hebben gedaan over een strafuitvoeringsmodaliteit, overeenkomstig haar op het ogenblik van de eerste aanhangigmaking geldende territoriale bevoegdheid; zo dat niet het geval is, wordt de bevoegdheid toegekend aan de strafuitvoeringsrechtbank die territoriaal bevoegd is op het ogenblik van het indienen van de aanvraag door de veroordeelde of van het advies van de gevangenisdirecteur (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. xxx; diezelfde dag werden nog drie gelijksoortige arresten gewezen (AR P.16.1320.F, P.16.1321.F en P.17.0113.F).

- Regeling van rechtsgebied - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Maatstaf - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit

- Art. 635, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.16.1280.F 11 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.2 AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling verplicht de strafuitvoeringsrechtbank om de datum te bepalen waarop de veroordeelde een nieuw verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen in functie van de voorspelbare duur van de behandeling van die aanvraag of de datum waarop de straf verstrijkt.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering - Termijn om een nieuwe aanvraag in te dienen - Beoordelingscriteria

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De vermelding van de datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen, is onlosmakelijk verbonden met de beslissing tot niet-toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit en met de motivering van die beslissing; de wet verplicht de rechtbank niet om, bij ontstentenis van een specifieke conclusie dienaangaande, de termijn te motiveren die ze binnen de grenzen van artikel 57, eerste lid, Wet Strafuitvoering bepaalt (1). (1) Cass. 23 mei 2012, AR P.12.0793.F, AC 2012, nr. 330.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering - Termijn om een nieuwe aanvraag in te dienen - Motivering - Omvang

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.16.1249.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de strafuitvoeringsrechtbank steunt op informatie vervat in een vonnis dat geen kracht van gewijsde heeft en dat de veroordeelde wegens nieuwe strafbare feiten veroordeelt, om daaruit aanwijzingen af te leiden over het gedrag van de veroordeelde en het recidivegevaar alsmede om op die grond te besluiten tot de afwezigheid van een voldoende veilig reclasseringsplan en de noodzaak bijkomend onderzoek te doen over de risicotaxatie en de reclasseringsmogelijkheden, levert geen miskenning van het vermoeden van onschuld op; immers, in dat geval neemt de strafuitvoeringsrechtbank geen standpunt in over de schuld van de veroordeelde aan de nieuwe feiten die hem worden ten laste gelegd (1). (1) Zie Cass. 15 september 2015, AR P.15.0675.N, AC 2015, nr. 516.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Informatie uit vonnis zonder kracht van gewijsde - Vermoeden van onschuld - Bestaanbaarheid

P.16.1270.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.5 AC nr. ...

Artikel 7.1 EVRM is van toepassing op de strafvervolging waarin er nog geen einduitspraak is en is niet van toepassing op de uitvoering van een definitieve veroordeling uitgesproken onder vigeur van de vroegere wet en die kracht van gewijsde heeft en bijgevolg ook niet op een definitieve veroordeling tot een bijkomende straf, die slechts wordt uitgevoerd bij het einde van de hoofdstraf; artikel 7.1 EVRM belet dan ook niet dat de strafuitvoeringsrechtbank zich volgens de thans geldende regels voor een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank uitspreekt over de uitvoering van een eertijds op grond van artikel 23, tweede lid, Wet Bescherming Maatschappij bevolen terbeschikkingstelling van de regering, ook al is thans op grond van de artikelen 34ter en 34quater Strafwetboek een terbeschikkingstelling in dat specifiek geval niet meer mogelijk (1). (1) Zie Cass. 15 april 2014, AR P.14.0510.N, AC 2014, nr. 287.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling - Uitvoering - Thans geldende regels - Toepasselijkheid

Uit de artikelen 11, 12 en 13 Wet Terbeschikkingstelling Strafuitvoeringsrechtbank volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank vanaf 1 januari 2012 uitsluitend bevoegd is met betrekking tot de uitvoering van de maatregel van de terbeschikkingstelling van de regering; niet is vereist dat een specifieke overgangsbepaling de strafuitvoeringsrechtbank de bevoegdheid zou verlenen om een terbeschikkingstelling van de regering om te zetten in een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank (1). (1) Zie GwH 21 november 2013, nr. 160/2013.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoering - Terbeschikkingstelling van de regering en van de strafuitvoeringsrechtbank - Bestaanbaarheid

P.16.1155.F 14 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161214.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Verstekbeslissing - Verzet van de veroordeelde - Verzet ongedaan verklaard

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank enkel stelt dat het aan de eiser op verzet staat, die erkend heeft een fictief adres te hebben opgegeven, om de gevolgen te dragen van zijn nalatigheid of zelfs zijn fout, zonder vast te stellen dat laatstgenoemde bij een ter post aangetekende brief kennis heeft gekregen van de oproeping voor de rechtspleging waarin hij verstek heeft laten gaan, verantwoordt ze haar beslissing waarbij ze het verzet als ongedaan beschouwt op grond dat de veroordeelde zijn verstek niet verantwoordt met een geval van overmacht of een wettelijke verschoningsgrond, niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .. .

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Verstekbeslissing - Verzet van de veroordeelde - Verzet ongedaan verklaard

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.16.1091.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.4 AC nr. ...

Uit artikel 635, § 1, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat na herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit, de strafuitvoeringsrechtbank die op grond van de opsluiting bevoegd is en waarbij de zaak op grond daarvan aanhangig werd gemaakt, bevoegd blijft voor elke nog te nemen beslissing tot op het ogenblik van de definitieve invrijheidstelling; bepalend voor de territoriale bevoegdheid na de herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit is bijgevolg de plaats van de strafinrichting waar de veroordeelde is opgesloten op het tijdstip dat hij het eerste verzoek tot het verkrijgen van een strafuitvoeringsmodaliteit indient (1). (1) Zie Cass. 2 september 2015, AR P.15.1176.F, AC 2015, nr. 476, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Territoriale bevoegdheid na herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit - Bepaling

P.16.1071.N 22 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161122.4 AC nr. ...

Voor de strafuitvoeringsrechtbank wordt de veroordeelde tot een vrijheidsstraf die verzoekt om een strafuitvoeringsmodaliteit, niet wegens een strafbaar feit vervolgd zodat artikel 6.3.a EVRM niet van toepassing is op de procedure voor dat gerecht (1). (1) Vgl. over de toepassing van artikel 6.1 EVRM voor de strafuitvoeringsrechtbank- Cass. 28 december 2010, AR P.10.1893.F, AC 2010, nr. 771; Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569 en noot 1 die verwijst naar twee onuitgegeven arresten over de toepassing van artikel 6 EVRM, Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1362.F, et 6 november 2007, AR P.07.1463.N; zie ook M. DE SWAEF en M. TRAEST," Eén jaar strafuitvoeringsrechtbank: overzicht van cassatierechtspraak", RW 2007-2008, p. 1577, nr. 26; M. DE SWAEF en M. TRAEST " Overzicht van cassatierechtspraak in strafuitvoeringszaken (1 februari 2008-28 februari 2009)",RW 2008-2009, p. 1597, nr. 38; M. DE SWAEF en M. TRAEST " Overzicht van cassatierechtspraak in strafuitvoeringszaken (1 maart 2009-31 december 2010)", RW 2010-2011, p. 1643, nr. 53; M. DE SWAEF en M. TRAEST " Overzicht van cassatierechtspraak in strafuitvoeringszaken (1 januari 2011-31 december 2012)", RW 2012-2013, p. 1448, nr. 21.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Rechten van de Mens - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.3 - Artikel 6.3.a - Aard en reden van de ingebrachte beschuldiging - Verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit - Toepasselijkheid

P.16.1037.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de strafuitvoeringsrechtbank die oordeelt dat het door een tot vrijheidsstraf veroordeelde gedetineerde voorgelegde reclasseringsplan onvoldoende recidive beperkend is, uit te leggen welk individueel reclasseringsplan op dat punt wel voldoet om een strafuitvoeringsmodaliteit te verkrijgen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek om strafuitvoeringsmodaliteit - Afwijzing - Reclasseringsplan onvoldoende recidive beperkend - Motiveringsplicht

P.16.0981.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat het verkrijgen van een uitgaansvergunning een recht uitmaakt voor de ter beschikking gestelde veroordeelde, heeft niet tot gevolg dat hij steeds moet worden gehoord over zijn desbetreffende verzoek; wanneer de strafuitvoeringsrechtbank het overeenkomstig artikel 95/13, § 2, Wet Strafuitvoering niet nuttig acht die veroordeelde te horen en hijzelf dat niet vraagt, levert het feit dat hij niet is gehoord geen miskenning op van het recht op een eerlijk proces.

- Terbeschikkinggestelde veroordeelde - Verzoek om uitgaansvergunning - Horen van terbeschikkinggestelde veroordeelde

Er is slechts tegenstrijdigheid in de motivering wanneer de redenen van eenzelfde rechterlijke beslissing onderling tegenstrijdig zijn zodat de tegenstrijdigheid van de redenen van een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank met de redenen van een vorig vonnis van die rechtbank dan ook geen motiveringsgebrek oplevert als bedoeld bij artikel 149 Grondwet; de vonnissen van de strafuitvoeringsrechtbank doen geen uitspraak over de strafvordering en hebben bijgevolg geen gezag van gewijsde en aldus is die rechtbank niet gebonden door de motivering van haar vroegere vonnissen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis

Krachtens artikel 95/13, § 2 en § 3, Wet Strafuitvoering kan de strafuitvoeringsrechtbank ambtshalve beslissen een rechtszitting te organiseren om de ter beschikking gestelde veroordeelde te horen over zijn verzoek om een uitgaansvergunning en moet zij dat doen wanneer die veroordeelde het vraagt; de aldus bedoelde rechtszitting is deze die de strafuitvoeringsrechtbank organiseert alvorens te beslissen over het verzoek van de ter beschikking gestelde veroordeelde en niet deze waarop die rechtbank het vonnis uitspreekt dat de beslissing over dat verzoek bevat (1). (1) Zie Cass. 13 maart 2013, AR P.13.0320.F, AC 2013, nr. 181; Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0271.N, AC 2014, nr. 172.

- Terbeschikkinggestelde veroordeelde - Verzoek om uitgaansvergunning - Rechtszitting

P.16.0837.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vrijheidsstraffen - Gevangenisstraf uitgesproken voor een gecorrectionaliseerde misdaad - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing - Gevolg - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel voor de voorwaardelijke invrijheidstelling

Met toepassing van arrest nr. 185/2014 van 18 december 2014 van het Grondwettelijk Hof, kan geen rekening worden gehouden met de staat van wettelijke herhaling die is vastgesteld ten aanzien van een persoon die tot zeventien jaar gevangenisstraf is veroordeeld wegens diefstal door middel van geweld of bedreiging, met de verzwarende omstandigheid dat het geweld of de bedreiging de dood hebben veroorzaakt zonder het oogmerk te doden, om de duur van de te ondergane opsluiting te bepalen alvorens voor voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking te komen, zoals bepaald in huidig artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Vrijheidsstraffen - Gevangenisstraf uitgesproken voor een gecorrectionaliseerde misdaad - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing - Gevolg - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel voor de voorwaardelijke invrijheidstelling

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 56, tweede lid Strafwetboek

P.16.0929.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.4 AC nr. ...

De afstand tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank is regelmatig wanneer hij wordt gedaan bij een verklaring van de gedetineerde eiser op de griffie van de gevangenis (Impliciet) (1). (1) Voor de afstand in persoon van het cassatieberoep door een gedetineerde, wat de strafvordering betreft, zie Cass. 21 december 1994, AR P.94.1342.F, AC. 1994, nr. 571.

- Cassatieberoep - Afstand in persoon - Gedetineerde

- Art. 6 Wet 16 februari 1961

P.16.0903.F 24 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160824.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Toelaatbaarheid tot een strafuitvoeringsmodaliteit - Straffen met en zonder herhaling - Berekening

- Toelaatbaarheid tot een strafuitvoeringsmodaliteit - Controle

Krachtens artikel 25, § 2, Wet Strafuitvoering, in de versie die hier van toepassing is, moet, in geval van veroordelingen tot een vrijheidsstraf met uitzondering van levenslange opsluiting, de datum waarop een veroordeelde die tegelijk straffen uitzit waarvoor de staat van herhaling nu eens wel en dan weer niet in aanmerking werd genomen tot een maatregel van voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht toelaatbaar is, worden berekend door een derde van de straffen zonder herhaling op te tellen bij twee derde van de straffen in staat van herhaling, zonder dat het aldus verkregen totaal meer dan veertien jaar mag bedragen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Toelaatbaarheid tot een strafuitvoeringsmodaliteit - Straffen met en zonder herhaling - Berekening

- Art. 25, § 2, a en b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het staat aan de strafuitvoeringsrechtbank om met name na te gaan of de tijdsvoorwaarde is vervuld waarvan de strafuitvoeringsmodaliteit afhangt; daarbij is de strafuitvoeringsrechtbank niet gebonden door de berekeningen van de gevangenisadministratie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Toelaatbaarheid tot een strafuitvoeringsmodaliteit - Controle

- Art. 54, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.16.0891.F 17 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160817.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Cassatieberoep - Vormen - Ontvankelijkheid - Vereiste vermeldingen - Advocaat - Opleiding - Getuigschrift

Artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de advocaat die de verklaring van cassatieberoep doet en tekent, houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, heeft een algemene draagwijdte en is op alle procedures van toepassing, tenzij daarvan bij een bijzondere wet wordt afgeweken, wat niet het geval is voor het cassatieberoep gericht tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank; uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, moet blijken dat de verklaring van cassatieberoep werd gedaan door een advocaat die houder is van dat getuigschrift (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Cassatieberoep - Vormen - Ontvankelijkheid - Vereiste vermeldingen - Advocaat - Opleiding - Getuigschrift

- Art. 97, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 425, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0705.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.6 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank heeft geen rechtsmacht om de wettigheid te beoordelen van een veroordeling tot een vrijheidsstraf.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Bevoegdheid - Veroordeling tot een vrijheidsstraf - Beoordeling van de wettigheid

Geen partijdigheid van de strafuitvoeringsrechtbank kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat de gevangenisdirecteur die geen partij is en slechts in zijn advies wordt gehoord door de strafuitvoeringsrechtbank, kennis neemt van tuchtprocedures tegen gedetineerden.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdigheid - Advies van de gevangenisdirecteur

P.16.0599.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.6 AC nr. ...

De adviezen van de geneesheren als bedoeld in artikel 74, §1, Wet Strafuitvoering zijn onontbeerlijk bij de beoordeling van een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen vermits zij uitgaan van personen die beschikken over de nodige deskundigheid om zich uit te spreken over de gezondheidstoestand van de veroordeelde en tot doel hebben de strafuitvoeringsrechtbank toe te laten met kennis van zaken te oordelen over het feit of die veroordeelde zich al dan niet in de terminale fase van een ongeneeslijke ziekte bevindt of dat zijn detentie onverenigbaar is met zijn gezondheidstoestand.

- Verzoek tot invrijheidstelling om medische redenen - Adviezen van de geneesheren - Doel

- Art. 74, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.16.0578.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.5 AC nr. ...

De termijnen van artikel 95/3, §1, en 95/5, §1, Wet Strafuitvoering zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid en zijn evenmin vervaltermijnen; het niet naleven van die termijnen belet de strafuitvoeringsrechtbank niet zich uit te spreken over de vrijheidsbeneming van de terbeschikkinggestelde veroordeelde en evenmin houdt de niet-oproeping van de slachtoffers in dat de terbeschikkinggestelde veroordeelde in vrijheid moet worden gesteld (1). (1) Zie Cass. 24 juli 2012, AR P.12.1185.N, AC 2012, nr. 433; Cass. 2 januari 2013, AR P.12.2003.N, AC 2013, nr. 1; Cass. 17 september 2013, AR P.13.1504.N, AC 2013, nr. 457.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingggestelde - Uitspraak over de vrijheidsbeneming - Niet-oproeping van de slachtoffers

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingggestelde - Termijn om zich uit te spreken over de vrijheidsbeneming - Niet-naleving

P.16.0457.F 27 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160427.9 AC nr. ...

Het Hof vermag geen acht te slaan op de memorie die het openbaar ministerie heeft neergelegd tot staving van zijn cassatieberoep tegen een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank, wanneer niet blijkt dat die memorie werd meegedeeld aan de verweerder.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Neerlegging van een memorie - Memorie niet meegedeeld aan de partij tegen wie het cassatieberoep is gericht - Gevolg - Ontvankelijkheid

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0411.N 12 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160412.4 AC nr. ...

De ter beschikking gestelde veroordeelde aan wie penitentiair verlof onder bijzondere voorwaarden werd toegekend, moet die voorwaarden niet alleen naleven wanneer hij daadwerkelijk geniet van het penitentiair verlof, maar ook indien hij opgesloten is in de gevangenis.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Ter beschikking gestelde veroordeelde - Beslissing tot toekenning van penitentiair verlof - Voorwaarden van de beslissing tot toekenning

- Artt. 95/11 en 95/16 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.16.0368.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.4 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep moet laten betekenen aan de partij tegen wie het is gericht, artikel 427, tweede lid, van hetzelfde wetboek, dat bepaalt dat het exploot van betekening moet worden neergelegd ter griffie van het Hof binnen de voor het indienen van de memorie bepaalde termijn, en artikel 97, § 1, tweede lid, Wet Strafuitvoering, dat bepaalt dat de memorie op de griffie van het Hof moet toekomen ten laatste op de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep, volgt dat het openbaar ministerie ingeval van een door de Wet Strafuitvoering bedoeld cassatieberoep de stukken die een betekening van het cassatieberoep aan de veroordeelde aantonen, moet neerleggen ter griffie van Hof binnen de termijn van vijf dagen na de datum van het cassatieberoep; de neerlegging van een afschrift van de akte van cassatieberoep samen met de mededeling dat een akte van betekening werd toegestuurd, volstaan daartoe niet.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Betekening - Neerlegging van het exploot van betekening

Uit de samenhang tussen artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de memorie van de eiser per aangetekende brief ter kennis wordt gebracht van de partij waartegen het beroep is gericht, dat het bewijs van verzending ter griffie wordt neergelegd binnen de termijn om een memorie in te dienen en dat deze vormvereisten voorgeschreven zijn op straffe van onontvankelijkheid, en artikel 97, § 1, tweede lid, Wet Strafuitvoering, dat bepaalt dat de memorie op de griffie van het Hof moet toekomen ten laatste op de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep, volgt dat het openbaar ministerie ingeval van een door de Wet Strafuitvoering bedoeld cassatieberoep het bewijs van aangetekende zending van de memorie aan de veroordeelde moet neerleggen binnen vijf dagen na de datum van het cassatieberoep.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie - Vormvereisten - Kennisgeving aan de partij tegen wie het cassatieberoep gericht is - Neerlegging ter griffie van het bewijs van de kennisgeving

P.16.0311.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.4 AC nr. ...

Uitgaansvergunningen en penitentiaire verloven zijn geen strafuitvoeringsmodaliteiten die de strafuitvoeringsrechtbank, behoudens tegenaanwijzing, moet toekennen aan de veroordeelde die het wettelijk bepaald gedeelte van de vrijheidsstraf heeft uitgezeten; het zijn bijzondere maatregelen die de rechtbank bij wijze van uitzondering kan toekennen wanneer ze die absoluut noodzakelijk beschouwt om op korte termijn de voor haar verzochte strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen (1). (1) Zie Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.1639.F, AC 2011, nr. 577.

- Vrijheidsstraffen - Strafuitvoeringsmodaliteiten - Uitgaansvergunning en penitentiair verlof - Bijzondere maatregelen - Toekenningsvoorwaarden

- Art. 59 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.16.0203.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.4 AC nr. ...

Wanneer bij de strafuitvoeringsrechtbank een aanvraag tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit aanhangig is gemaakt, dient ze bij het onderzoek van de ontvankelijkheid daarvan na te gaan, zeker wanneer de veroordeelde daarom verzoekt, of de wettelijk bepaalde tijdsvoorwaarden voor die modaliteit werden nageleefd; de bewering van de veroordeelde dat de datum waarop hij voor voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking komt foutief is berekend zoals hij uit de door de gevangenisadministratie meegedeelde opsluitingsfiche blijkt, maakt deel uit van het onderzoek van de ontvankelijkheid van zijn aanvraag.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Aanvraag tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Onderzoek van de ontvankelijkheid van de aanvraag - Begrip - Beoordeling van de naleving van de tijdsvoorwaarden

- Artt. 23 en 25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het vonnis alvorens recht te doen waarbij de strafuitvoeringsrechtbank, zonder vooruit te lopen op de ontvankelijkheid van de aanvraag tot toekenning van elektronisch toezicht, beslist de uitspraak daarover aan te houden, de gevangenisadministratie om bijkomende inlichtingen vraagt, laatstgenoemde met name verzoekt te antwoorden op de argumenten die de veroordeelde aanvoert tegen haar berekeningen betreffende de datum waarop iemand voor voorwaardelijke invrijheidstelling en andere strafuitvoeringsmodaliteiten in aanmerking komt en de heropening van het debat beveelt, is niet vatbaar voor cassatieberoep.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Aanvraag tot toekenning van elektronisch toezicht - Vonnis alvorens recht te doen - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.16.0130.N 23 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160223.2 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank die de voorlopige invrijheidstelling herroept moet in de regel met toepassing van artikel 57 Wet Strafuitvoering in het vonnis de datum bepalen waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen, verplichting die ook rust op de strafuitvoeringsrechtbank die na het ontvankelijk verklaren van het verzet van een veroordeelde tegen een verstekvonnis dat een toegekende voorlopige invrijheidstelling herroept, opnieuw beslist tot herroeping van deze strafuitvoeringsmodaliteit; de strafuitvoeringsrechtbank moet de door artikel 57 Wet Strafuitvoering bedoelde datum bepalen rekening houdend met de elementen die haar op het ogenblik van haar beslissing zijn gekend, zonder gebonden te zijn door de met het verstekvonnis bepaalde datum wat geen schending inhoudt van de artikelen 187 en 188 Wetboek van Strafvordering.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Bepaling datum voor een nieuw verzoek - Ontvankelijk verzet

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Bepaling datum voor een nieuw verzoek - Ontvankelijk verzet

Het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank dat de datum vanaf wanneer de veroordeelde een nieuw verzoek mag indienen, op meer dan zes maanden na het vonnis bepaalt, schendt artikel 57 Wet Strafuitvoering wanneer de veroordeelde een correctionele straf ondergaat die niet meer dan vijf jaar bedraagt.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzochte strafuitvoeringsmodaliteit niet toegekend - Bepaling datum voor een nieuw verzoek - Termijn - Toepassing

P.16.0137.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.1 AC nr. ...

Uit artikel 57, tweede lid initio, Wet Strafuitvoering, volgt dat wanneer de veroordeelde een of meer correctionele hoofdgevangenisstraffen uitzit die samen niet meer dan vijf jaar bedragen, de door de rechtbank vastgestelde termijn aan geen enkel minimum is onderworpen maar niet langer mag zijn dan zes maanden te rekenen van het vonnis; wanneer de rechtbank de maand vermeldt zonder de dag van de maand te preciseren vanaf wanneer de eiser het recht heeft om een nieuwe aanvraag in te dienen, dan moet dit, ten voordele van de veroordeelde, worden begrepen als zijnde de eerste dag van die maand.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek om elektronisch toezicht - Weigeringsbesluit - Vermelding van de termijn om een nieuwe aanvraag in te dienen - Termijn vastgesteld met inachtneming van de maand en niet van de dag

P.15.1367.F 3 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160203.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Uitvoeringsmodaliteit van de vrijheidsberovende straf - Elektronisch toezicht

- Uitvoeringsmodaliteit van de vrijheidsberovende straf - Elektronisch toezicht - Uitvoering - Gevolg - Verschijning in rechte - Regeling van de verplaatsing van de veroordeelbe

Het elektronisch toezicht is een wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf waardoor de veroordeelde het geheel of een gedeelte van zijn vrijheidsstraf buiten de gevangenis ondergaat volgens een bepaald uitvoeringsplan waarvan de naleving onder meer door elektronische middelen wordt gecontroleerd; hoewel de thuishechtenis onder elektronisch toezicht een wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf is, brengt de uitvoering van die maatregel de opvolging met zich mee van de veroordeelde door een justitieassistent samen met een controle van zijn komen en gaan door het Nationaal centrum voor elektronisch toezicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Uitvoeringsmodaliteit van de vrijheidsberovende straf - Elektronisch toezicht

- Art. 22 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Elektronisch toezicht betekent niet dat degene die het voorwerp ervan is, wordt belet gevolg te geven aan een oproeping door het gerecht; daaruit volgt dat het niet aan het openbaar ministerie staat om de verplaatsing te regelen van zijn woonplaats naar het rechtscollege waarvoor hij moet verschijnen van de veroordeelde die zijn straf uitzit onder elektronisch toezicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Uitvoeringsmodaliteit van de vrijheidsberovende straf - Elektronisch toezicht - Uitvoering - Gevolg - Verschijning in rechte - Regeling van de verplaatsing van de veroordeelbe

- Art. 22 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.15.1659.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.3 AC nr. ...

Artikel 5 EVRM, dat het recht waarborgt op vrijheid en veiligheid, legt met name het recht vast voor een persoon wiens vrijheid is ontnomen, om een rechtbank uitspraak te laten doen over de rechtmatigheid van zijn detentie zodat hij wordt vrijgelaten zo deze onrechtmatig is; de strafuitvoeringsrechtbank, waarvan het toezicht beperkt is tot de strafvoorwaarden en de strafuitvoeringsmodaliteiten, is daarvoor evenwel niet bevoegd.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Artikel 5.4 E.V.R.M. - Toepassing

- Art. 5.4 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 6 EVRM is als dusdanig niet van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank omdat zij niet beslist over de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569, met noot.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Artikel 6.1 E.V.R.M. - Toepassing

- Art. 6 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer de gegevens die hem ter beoordeling zijn voorgelegd niet het voorwerp uitmaken van een conclusie, eerbiedigt de rechter het recht op een eerlijk proces door de partijen de redenen op te geven van zijn beslissing; daaruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, door de tegenaanwijzingen te vermelden die een beletsel vormen voor de toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteiten, haar beslissing, welke door haar in feite wordt beoordeeld, regelmatig met redenen omkleedt.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Redenen van de beslissing - Geen conclusie - Recht op een eerlijk proces

---

P.15.1620.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 68 § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank ingeval van herroeping van een voorwaardelijke invrijheidstelling het gedeelte van de vrijheidsstraf dat de veroordeelde nog moet ondergaan, rekening houdende met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en met de inspanningen die de veroordeelde heeft geleverd om de hem opgelegde voorwaarden te respecteren; het vonnis dat een toegekende voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering herroept zonder daarover uitspraak te doen, schendt deze bepaling (1). (1) Alhoewel artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering enkel van de voorwaardelijke invrijheidstelling spreekt en niet van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering, oordeelt het Hof van Cassatie evenwel dat de bepalingen van dit artikel hierop ook toepasselijk zijn. De studie van de voorbereidende werkzaamheden geeft geen uitsluitsel over de vraag of de formulering van artikel 68, § 5, tweede lid een bewuste keuze was van de wetgever dan wel een vergetelheid Enerzijds is de tekst van de wet duidelijk en zijn er ook nog andere artikelen waarin de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of overlevering niet wordt vermeld, namelijk in het artikel 71 nopens de duur van de proeftijd. Anderzijds is D. VANDERMEERSCH (Le tribunal de l'application des peines et le statut externe des condamnés à des peines privatives de liberté de plus de trois ans, Pratique du Droit, 39, Kluwer, 2008) evenwel van mening dat het hier gaat om een onoplettendheid van de wetgever en dat er geen reden is om hierop niet de regels toe te passen die gelden voor de voorwaardelijke invrijheidstelling (o.c., nrs. 268 en 308).

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Voorwaarden

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Voorwaarden

---

P.15.1545.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 71 Wet Strafuitvoering gaat de proeftijd die op de voorwaardelijke of voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied van toepassing is, in op de dag waarop de beslissing betreffende zijn vrijlating uitvoerbaar is geworden.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoeringsmodaliteit van de vrijheidsberovende straf - Vrijlating met het oog op verwijdering van het grondgebied - Toekenning - Proeftijd - Aanvang

---

P.15.1541.N 22 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151222.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een van de assessoren van de strafuitvoeringsrechtbank als lid van de psychosociale dienst van de gevangenis in het verleden over de veroordeelde verslagen heeft uitgebracht, houdt niet in dat hij in een andere hoedanigheid kennis heeft genomen van diens verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling en niet onpartijdig en onafhankelijk over de zaak kan oordelen (1). (1) Zie: Algemene rechtsbeginselen, Verslag van het Hof van Cassatie, 2003, 112 (117).

- Strafuitvoeringsrechtbank - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de rechter - Assessor - Voorheen lid van de psychosociale dienst van de gevangenis

Verzet kan niet worden toegelaten wanneer de strafuitvoeringsrechtbank bij verstek ten aanzien van de veroordeelde uitspraak doet over een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2013, AR P.13.0185.N, AC 2013, nr. 174.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Uitspraak bij verstek ten aanzien van veroordeelde - Verzet - Ontvankelijkheid

---

P.15.1261.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.3 AC nr. ...

De voorlopige invrijheidstelling om medische redenen kan, op schriftelijk verzoek van de veroordeelde of van diens vertegenwoordiger, worden toegekend door de strafuitvoeringsrechter, die zijn beslissing neemt buiten enige zitting om en zonder tegenspraak, na een met redenen omkleed advies van de directeur, vergezeld van medische adviezen en van het navolgend met redenen omkleed schriftelijk advies van het openbaar ministerie.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Procedure

- Art. 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het vonnis, dat uitspraak doet over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen, zonder het regelmatig aangevoerde antwoord te onderzoeken van de veroordeelde op de door de strafuitvoeringsrechter gestelde vragen, miskent het recht van verdediging.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Het vonnis doet uitspraak zonder het antwoord te onderzoeken van de veroordeelde op de vragen van de rechter - Recht van verdediging - Miskenning

- Art. 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De beslissingen van de strafuitvoeringsrechter die de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen weigeren, deze al dan niet toekennen met of zonder een bijzondere voorwaarde dan wel de voorlopige invrijheidstelling herroepen, alsook de beslissingen die uitspraak doen over de verdere invrijheidstelling na opsluiting van de veroordeelde van wie de procureur des Konings de voorlopige aanhouding heeft bevolen, zijn vatbaar voor cassatieberoep; aangezien de beslissing alvorens recht te doen die de beslissing van de strafuitvoeringsrechter slechts uitstelt, in afwachting van aanvullende medische onderzoeken en niet definitief uitspraak doet over het verzoek tot toekenning van de voorlopige invrijheidstelling, kan er daartegen noch onmiddellijk noch uitgesteld cassatieberoep worden ingesteld.

- Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Vonnis alvorens recht te doen - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 96, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.15.1241.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.7 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op vonnissen van de strafuitvoeringsrechtbank, die geen veroordelende vonnissen zijn (1). (1) Zie M. De Swaef en M. Traest, Overzicht van cassatierechtspraak in strafuitvoeringszaken (1 februari 2008 – 28 februari 2009) RW 2008-2009, 1586 (1591).

- Strafuitvoeringsrechtbank - Motivering van het vonnis - Artikel 195, tweede lid, Sv. - Toepassing

---

P.15.1238.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.9 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechter die niet binnen de door artikel 74, §3, eerste lid, Wet Strafuitvoering bedoelde termijn van zeven dagen beslist en die bijgevolg bij toepassing van artikel 74, §4, Wet Strafuitvoering afwijzend beschikt over een verzoek om voorlopige invrijheidstelling om medische redenen, doet geen uitspraak over de vaststelling van een burgerlijk recht noch over de gegrondheid van een strafvordering, zodat artikel 6 EVRM niet van toepassing is (1). (1) Cass. 15 juni 2011, AR P.11.0964.F, AC 2011, nr. 402, T.Strafr. 2012/4, 212-215 en noot B. REYNAERTS en K. WEIS, "De procedure voor de strafuitvoeringsrechtbank in het licht van artikel 6 EVRM."; Cass. 28 december 2010, AR P.10.1893.F, AC 2010, nr. 771; zie ook M. DE SWAEF en M. TRAEST, "Overzicht van cassatierechtspraak in strafuitvoeringszaken, maart 2009-31 december 2010", RW 2010-2011, p. 1643, nr. 53.

- Geen beslissing over de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen binnen de wettelijke termijn - Gelijkstelling met een afwijzing - Draagwijdte

De strafuitvoeringsrechter oordeelt onaantastbaar over het toekennen van een voorlopige invrijheidstelling om medische redenen; het voldoen aan de in de artikelen 72 en 73 Wet Strafuitvoering bedoelde voorwaarden heeft niet tot gevolg dat de strafuitvoeringsrechter verplicht is deze voorlopige invrijheidstelling toe te kennen, hetgeen blijkt uit het gebruik van het woord "kan" in de artikelen 72, 73 en 74, §1, Wet Strafuitvoering en het gegeven dat uit de wetsgeschiedenis van deze bepalingen niet volgt dat de wetgever de bedoeling had om de verzoeker om een voorlopige invrijheidstelling om medische reden een dergelijk recht toe te kennen.

- Voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Voorwaarden

De Wet Strafuitvoering bepaalt dat een niet-tijdige beslissing wordt gelijk gesteld met een afwijzende beslissing; een dergelijke afwijzende beslissing kan door haar aard niet aangetast zijn door een motiveringsgebrek in de zin van artikel 149 Grondwet.

- Strafuitvoeringsrechter - Geen beslissing over de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen binnen de wettelijke termijn - Gelijkstelling met een afwijzing - Aard van de beslissing - Gevolg - Motivering

---

P.15.1176.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Territoriale bevoegdheid na herroeping

Uit artikel 635, § 1, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat na herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit, de strafuitvoeringsrechtbank die op grond van de plaats van opsluiting bevoegd is en waarbij de zaak op grond daarvan aanhangig werd gemaakt, bevoegd blijft voor elke daaropvolgende beslissing, tot op het ogenblik van de definitieve invrijheidstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Strafuitvoeringsrechtbank - Territoriale bevoegdheid - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Territoriale bevoegdheid na herroeping

---

P.15.1056.F 5 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150805.1 AC nr. ...

Noch uit artikel 149 Grondwet noch uit enige andere bepaling volgt dat de veroordeelde, als er geen rechtszitting wordt georganiseerd volgens artikel 95/13, § 2, Wet Strafuitvoering, kennis moet worden gegeven van de datum waarop de strafuitvoeringsrechtbank in openbare rechtszitting uitspraak doet over zijn verzoek om een periodieke uitgaansvergunning.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek om periodieke uitgaansvergunning - Geen rechtszitting georganiseerd - Datum van de uitspraak in openbare rechtszitting - Kennisgeving aan de veroordeelde

Noch uit artikel 95/15 Wet Strafuitvoering noch uit enige andere bepaling volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank de datum moet vermelden waarop de veroordeelde een nieuw verzoek om een periodieke uitgaansvergunning kan indienen.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Periodieke uitgaansvergunning - Weigering - Vonnis - Vereiste vermelding - Datum waarop een nieuw verzoek kan worden ingediend

Uit de enkele omstandigheid dat het bestreden vonnis door de strafuitvoeringsrechtbank werd gewezen, voorgezeten door dezelfde rechter als die welke de rechtbank voorzat toen die reeds eerder uitspraak deed over een onderscheiden verzoek van de veroordeelde en waarvan het vonnis voorwerp was van een cassatiearrest met verwijzing, volgt niet dat er een risico bestaat dat afbreuk wordt gedaan aan de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de strafuitvoeringsrechtbank.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek om periodieke uitgaansvergunning - Samenstelling van de rechtbank - Eerder en onderscheiden verzoek van de veroordeelde - Vernietiging van het vonnis, met verwijzing - Rechtbank voorgezeten door dezelfde rechter - Beginsel van onafhankelijkheid en onpartijdigheid

Artikel 45 Wet Strafuitvoering houdt geen verband met de beslissing tot weigering van een periodieke uitgaansvergunning, aangevraagd door een veroordeelde die overeenkomstig titel XIbis ter beschikking is gesteld van de strafuitvoeringsrechtbank.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Periodieke uitgaansvergunning - Weigering - Vonnis - Vereiste vermelding - Artikel 45 Wet Strafuitvoering - Toepassingsgebied

- Art. 45 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.15.0850.N 8 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150708.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die ondertekend is door een advocaat en de Wet Strafuitvoering bevat geen bepaling die hiervan afwijkt; een grievenschrift door eiser zelf geschreven en niet ondertekend door een advocaat is niet ontvankelijk.

- Cassatieberoep - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Artikel 429 Wetboek van Strafvordering - Wet Strafuitvoering - Geen afwijkende bepaling - Grievenschrift ondertekend door de eiser zelf en niet door advocaat - Ontvankelijkheid

P.15.0861.F 8 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150708.1 AC nr. ...

Artikel 37 Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechter de behandeling van de zaak slechts éénmaal kan uitstellen tot een latere zitting, zonder dat deze meer dan twee maanden later mag plaatsvinden; de termijn van dat artikel is een ordetermijn en is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven (1). (1) Zie Cass. 4 december 2012, AR P.12.1797.N, AC 2012, nr. 664.

- Toekenningsprocedure - Behandeling van de zaak op de rechtszitting - Uitstel - Nieuwe rechtszitting meer dan twee maanden na het uitstel - Toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.15.0777.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.7 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank die de verzochte strafuitvoeringsmodaliteit niet toekent, moet in haar beslissing de datum vermelden waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen; de rechtbank hoeft die verplichting evenwel niet na te leven wanneer zij de voormelde strafuitvoeringsmodaliteit niet toekent omdat de eiser zich niet in de wettelijk vereiste tijdsvoorwaarden bevindt; in dat geval wordt de termijn immers door de wet zelf bepaald (1). (1) Zie Cass. 30 april 2013, AR P.13.0634.N, AC 2013, nr. 272.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Verzoeker verkeert niet in de tijdsvoorwaarden - Grond van niet-ontvankelijkheid - Geen verplichting om in het vonnis de datum te bepalen waarop een nieuw verzoek kan worden ingediend

- Artt. 23, § 1, en 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Wanneer in de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij de verzochte strafmodaliteit niet wordt toegekend, de datum is vermeld waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen, is een nieuw verzoek niet onontvankelijk enkel omdat het vóór de door de strafuitvoeringsrechtbank vastgestelde datum is ingediend (1). (1) Zie Cass. 20 april 2008, AR P.08.0560.N, nr. 262, met concl. advocaat-generaal Timperman.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Grond van niet-ontvankelijkheid - Bepaling in het vonnis van de datum waarop een nieuw verzoek kan worden ingediend - Nieuw verzoek ingediend vóór die datum - Ontvankelijkheid

- Artt. 23, § 1, en 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De strafuitvoeringsrechtbank verantwoordt haar beslissing dat de eiser op een bepaalde datum een nieuw verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen, niet naar recht, wanneer ze de strafuitvoeringsmodaliteit niet toekent omdat de verzoeker zich niet in de wettelijk vereiste tijdsvoorwaarden bevindt en vaststelt dat die verzoeker voor die strafuitvoeringsmodaliteit in aanmerking komt vanaf een datum voorafgaand aan de datum die voor een nieuwe aanvraag is bepaald.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit - Verzoeker verkeert niet in de tijdsvoorwaarden - Grond van niet-ontvankelijkheid - Bepaling in het vonnis van de datum waarop een nieuw verzoek kan worden ingediend - De bepaalde datum valt na de datum waarop de verzoeker in de tijdsvoorwaarden zal verkeren - Wettigheid

- Artt. 23, § 1, en 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.15.0788.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.4 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR zijn niet van toepassing op de strafuitvoeringsrechtbank die geen uitspraak doet over het vaststellen van burgerlijke rechten en verplichtingen noch over de gegrondheid van de strafvordering (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1528.N, AC 2007, nr. 569.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Artikel 6.1 E.V.R.M. - Artikel 14, I.V.B.P.R. - Toepassing

Artikel 635, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbanken, behoudens de door de Koning bepaalde uitzonderingen, bevoegd zijn voor de tot één of meerdere vrijheidsstraffen veroordeelden die gedetineerd zijn in de strafinrichtingen in het rechtsgebied van het hof van beroep waarin zij zijn gevestigd en dat deze strafuitvoeringsrechtbanken bevoegd blijven voor elke beslissing tot op het moment van de definitieve invrijheidstelling; hieruit volgt dat de oorspronkelijk territoriaal bevoegde strafuitvoeringsrechtbank, waarvoor de gedetineerde eerder reeds verscheen, in beginsel bevoegd blijft voor elke nieuwe beslissing tot zijn definitieve invrijheidstelling (1). (1) Zie Cass. 24 juni 2014, AR P.14.0930.N, AC 2014, nr. 454 .

- Strafuitvoeringsrechtbank - Territoriale bevoegdheid - Toepassing

De door artikel 74 Wet Strafuitvoering bepaalde procedure met het oog op het verkrijgen van een voorlopige invrijheidstelling om medische redenen is een schriftelijke procedure: de strafuitvoeringsrechter onderzoekt of het verzoek voldoet aan de in de artikelen 72 en 73 Wet Strafuitvoering bepaalde voorwaarden op basis van het schriftelijk verzoek van de veroordeelde of zijn vertegenwoordiger en van de in artikel 74 Wet Strafuitvoering vermelde adviezen; artikel 74 Wet Strafuitvoering noch enig andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de strafuitvoeringsrechter andere stukken die de veroordeelde hem zou toesturen, in aanmerking te nemen of te beantwoorden.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure

Uit de enkele omstandigheid dat de veroordeelde in de door artikel 74 Wet Strafuitvoering bedoelde procedure niet wordt gehoord, kan geen miskenning van zijn recht van verdediging of het recht op tegenspraak worden afgeleid; de veroordeelde kan al zijn argumenten met betrekking tot de door de artikelen 72 en 73 Wet Strafuitvoering voorgeschreven toekenningsvoorwaarden aan de strafuitvoeringsrechter voorleggen door middel van zijn schriftelijk verzoek of dat van zijn vertegenwoordiger.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Recht van verdediging - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure - Toepassing

---

P.15.0356.F 1 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150401.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Straf opgelegd door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met het Tribunaal - Straf ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

- Straf opgelegd door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met het Tribunaal - Straf ten uitvoer gelegd in België - Overeenkomst tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en België betreffende de tenuitvoerlegging van de straffen - Juridische draagwijdte

- Straf opgelegd door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met het Tribunaal - Straf ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

Uit artikel 55, § 3, van de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen blijkt dat voor de straffen opgelegd door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië die in België ten uitvoer worden gelegd, de procedures inzake vervroegde vrijlating uitsluitend worden geregeld door het Statuut van het Tribunaal en dat de bepalingen van de Belgische wetgeving met betrekking tot de wijze van strafuitvoering niet van toepassing zijn op de gedetineerde die in België een door het Tribunaal uitgesproken vrijheidsbenemende straf uitzit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Straf opgelegd door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met het Tribunaal - Straf ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

Uit de artikelen 27 van het Statuut van het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië en 25.1 van het Internationaal mechanisme belast met de uitoefening van de restbevoegdheden van de straftribunalen, volgt dat de door het Tribunaal opgelegde straffen ten uitvoer worden gelegd volgens de interne regels van de Staat van de plaats van tenuitvoerlegging, maar onder toezicht van het internationaal gerechtshof; artikel 25.1, dat aldus verwijst naar de regels van de Staat die bij de tenuitvoerlegging is betrokken, heeft geen betrekking op de Wet Strafuitvoering maar op de specifieke wetgeving, met name de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafgerechtshof en de internationale straftribunalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Straf opgelegd door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met het Tribunaal - Straf ten uitvoer gelegd in België - Toepasselijk recht

De overeenkomst van 2 mei 2007 tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en de regering van het Koninkrijk België betreffende de tenuitvoerlegging van de door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië opgelegde straffen, die de problemen regelt betreffende alle aan België gerichte verzoeken met het oog op de tenuitvoerlegging van de door het Tribunaal opgelegde straffen, mag, ongewijzigd, noch van de Belgische wet noch van het Statuut van het Tribunaal afwijken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Straf opgelegd door het Internationaal Straftribunaal voor voormalig Joegoslavië - Samenwerking met het Tribunaal - Straf ten uitvoer gelegd in België - Overeenkomst tussen de Organisatie van de Verenigde Naties en België betreffende de tenuitvoerlegging van de straffen - Juridische draagwijdte

P.15.0236.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.1 AC nr. ...

Artikel 96 Wet Strafuitvoering staat het slachtoffer niet toe om cassatieberoep in te stellen tegen de vonnissen van de strafuitvoeringsrechtbank (1). (1) Cass. 28 augustus 2012, AR P.12.1454.F, AC 2012, nr. 439.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Beslissing - Cassatieberoep - Personen door wie cassatieberoep kan worden ingesteld - Slachtoffer

- Art. 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Zelfs na burgerlijke partijstelling is het slachtoffer niet wettelijk betrokken bij het bepalen van de aard en de maat van de straf, noch bij de tenuitvoerlegging ervan; hoewel het slachtoffer het recht heeft om bepaalde informatie met betrekking tot de rechtspleging te verkrijgen, en gehoord wordt op de zitting van de strafuitvoeringsrechtbank, is het slachtoffer geen partij voor dat rechtscollege (1). (1) Cass. 28 augustus 2012, AR P.12.1454.F, AC 2012, nr. 439.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Rechtspleging - Slachtoffer - Hoedanigheid - Partij

- Artt. 3, 53 en 58, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.15.0257.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.6 AC nr. ...

Ingeval van herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling oordeelt de strafuitvoeringsrechtbank overeenkomstig artikel 68, §5, tweede lid, Wet Strafuitvoering onaantastbaar in feite voor welke periode de proeftijd goed is verlopen rekening houdend met de inspanning die de veroordeelde heeft geleverd om de hem opgelegde voorwaarden te respecteren en bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie moet de strafuitvoeringsrechtbank de overeenkomstig dat artikel genomen beslissing met betrekking tot de goed verlopen proeftijd niet nader motiveren (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.10.0431.N, AC 2010, nr. 232; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702; zie D. VANDERMEERSCH, Le nouveau statut externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et les tribunaux d'application des peines, Akten van het colloquium georganiseerd op 9 februari 2007 door "l'Institut des droits de l'homme du barreau de Bruxelles" met als titel "Le nouveau droit des peines", collectie Droit et Justice, nr. 73, Bruylant, 2007, p. 297.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Verplichting om het gedeelte van de vrijheidsstraf dat nog moet worden ondergaan te bepalen - Aftrek van een gedeelte van de proeftijd - Mate waarin wordt afgetrokken - Onaantastbare beoordeling

P.15.0188.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.4 AC nr. 140

Krachtens artikel 68, §5, tweede lid, van de Wet van 17 mei 2006, bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank ingeval van herroeping van een voorwaardelijke invrijheidstelling, het gedeelte van de vrijheidsstraf dat de veroordeelde nog moet ondergaan, rekening houdend met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en met de inspanningen die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; uit deze wetsbepaling volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank niet uitdrukkelijk het aantal dagen van de vrijheidsstraf dient te vermelden dat de eiser nog moet ondergaan, maar wel is het vereist dat de strafuitvoeringsrechtbank het gedeelte van de reeds ondergane proefperiode, dat voor de aftrek van de overblijvende vrijheidsstraf in aanmerking komt, bepaalt (1). (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.N, AC 2012, nr. 702, Rev. dr. pén. 2013, 366 en noot M. BEERNAERT, «De quelques questions délicates autour de la révocation de la libération conditionnelle»; Cass. 30 maart 2010, AR P.10.0431.N, AC 2010, nr. 232; Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1357.F, AC 2007, nr. 473, Rev.dr.pén. 2008, 80 en noot X., «La peine restant à subir après la révocation de la libération conditionnelle».

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Verplichting om het gedeelte van de vrijheidsstraf dat nog moet worden ondergaan te bepalen

STRAFVORDERING

P.25.0469.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.4 AC nr. ...

Artikel 236, § 1, AWDA legt de verbeurdverklaring op van alle goederen die ten gevolge van een verkeerde benaming de grondslag voor de vestiging van de douaneschuld wijzigen; hoewel de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurd verklaarde goederen een burgerrechtelijke veroordeling is, maakt zij, in geval van niet-overlegging van die goederen, deel uit van de strafvordering, aangezien die veroordeling het noodzakelijke accessorium van de in de strafvordering bedoelde verbeurdverklaring is; wanneer het hoger beroep van de Belgische Staat enkel betrekking heeft op de strafrechtelijke beschikkingen van het bestreden vonnis, overschrijden de appelrechters bijgevolg de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak niet wanneer zij de verbeurdverklaring gepaard laten gaan met de veroordeling waarzonder de niet-overlegging van de goederen die straf ondoeltreffend zou maken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van goederen met een verkeerde

benaming - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging van die goederen - Aard - Burgerrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring - Draagwijdte - Gevolg - Hoger beroep van de Belgische Staat beperkt tot de strafrechtelijke beschikkingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 50 Strafwetboek
- Art. 44 Strafwetboek
- Art. 259 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 236 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

P.25.0407.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.45 AC nr. ...

Indien de rechter oordeelt dat het onderzoek of de vervolging is aangetast door een onregelmatigheid die tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces van een beklaagde onherstelbaar is aangetast, kan hij de strafvordering onontvankelijk verklaren; in dat geval dient de rechter artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering niet toe te passen; een beklaagde die voorhoudt dat er een onregelmatigheid in het onderzoek of de vervolging is begaan en dat zijn recht op een eerlijk proces onherstelbaar is aangetast, moet die aanvoeringen en het verband ertussen aannemelijk maken, zonder ze te moeten bewijzen; gelet op de aard, de ernst en de gevolgen van de sanctie van de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering dient de rechter die oordeelt dat een beklaagde een onherstelbare aantasting van zijn recht op een eerlijk proces ingevolge een onregelmatigheid in het onderzoek of vervolging aannemelijk maakt, de nodige maatregelen te bevelen opdat redelijkerwijze zekerheid kan worden verkregen over die aanvoering (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Ontvankelijkheid - Bewijsvoering - Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatigheid in de bewijsgaring die het recht op een eerlijk proces onherstelbaar aantast - Onontvankelijkheid van de strafvordering als sanctie - Aanvoeringslast van de beklaagde - Maatregelen van onderzoek te nemen door de vonnisrechter - Voorwaarde

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Niet naar recht verantwoord is het oordeel dat naar aanleiding van een geloofwaardig verweer van de beklaagde over een onwettige burgerinfiltratie er geen reden is tot het ondervragen als getuige van de politieambtenaren die de vermeende burgerinfiltrant zouden hebben aangestuurd om reden dat deze politieambtenaren gelet op het onwettig karakter van de burgerinfiltratie geen immuniteit hebben en niet kunnen worden verplicht zichzelf te incrimineren; daarmee nemen de appelrechters immers zonder meer aan dat de aanvoering over het onwettig optreden van de drie politieambtenaren als begeleidingsambtenaren van de beklaagde met de werkelijkheid overeenstemt, zonder aan de hand van de verklaringen van die politieambtenaren te proberen meer duidelijkheid te verkrijgen over de aard en de omvang van die begeleiding, wat een impact kan hebben op de eventualiteit van het herstel van de aangevoerde onwettigheid; bovendien kan de enkele omstandigheid dat de politieambtenaren zich zouden kunnen beroepen op hun zwijgrecht de beslissing om hen niet te horen niet verantwoorden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Ontvankelijkheid - Bewijsvoering - Onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Recht op het doen ondervragen van getuigen - Aannemelijk verweer van de beklaagde over een onwettige burgerinfiltratie - Vraag van de beklaagde tot het horen van de politieambtenaren die de vermeende burgerinfiltrant zouden hebben aangestuurd - Weigering van het getuigenverhoor om reden dat de getuigen zichzelf zouden kunnen beschuldigen - Onontvankelijkheid van de strafvordering - Mogelijkheid tot herstel van de onregelmatigheid - Voorwaarden

- Art. 189 Wetboek van Strafvordering
- Art. 155 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1697.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.27 AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt (1); wanneer de appellant in zijn grievenformulier de rubriek "schuld" aankruist, maakt hij bij het appelgerecht niet enkel de beslissing over de schuld aanhangig, maar ook alle onafscheidelijk daarmee verbonden beslissingen (2); de appelrechter is ertoe gehouden aan de hem voorgelegde feiten hun juiste omschrijving te geven; die beslissing is onafscheidelijk verbonden met de beslissing over de schuld; bijgevolg kan een beklaagde die hoger beroep instelt tegen zijn schuldigverklaring, zijn grieven niet beperken tot de hem ten laste gelegde feiten zoals heromschreven door de eerste rechter. (1) Zie o.a. Cass. 4 februari 2025, AR P.24.1614.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7; Cass. 11 oktober 2023, AR P.22.1491.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.14, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584, met concl. van advocaat-generaal WINANTS; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 91-95; M.A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2025, 1958-1965. (2) Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 15 oktober 2019, AR P.19.0600.N, AC 2019, nr. 522; Cass. 13 november 2018, AR P.18.0360.N, AC 2018, nr. 626; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 148-150.

- Hoger beroep - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Aankruising rubriek "schuld" - Omschrijving van de feiten - Taak van de rechter in hoger beroep

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.25.0464.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.31 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de redelijke termijn betreffende een beklaagde kan de rechter het gegeven betrekken dat andere beklaagden in dezelfde strafvervolging rechtsmiddelen hebben aangewend die een impact hebben gehad op de voortgang van de strafvervolging.

- Redelijke termijn - Beoordeling per beklaagde - Rechtsmiddelen die zijn ingesteld door andere beklaagden - Invloed

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De omstandigheid dat de redelijke termijn moet worden beoordeeld per beklaagde belet niet dat de rechter voor meerdere beklaagden die zich in eenzelfde toestand bevinden dezelfde feitelijke gegevens in aanmerking neemt en eenzelfde beoordeling kan maken (1). (1) Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1541.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.4, RDPC 2025, 331 noot A. WERDING.

- Redelijke termijn - Beoordeling per beklaagde - Feitelijke gegevens die ook gelden voor medebeklaagden in dezelfde toestand - Beoordeling

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de tekst van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, de daar gebruikte terminologie en de wetsgeschiedenis volgt dat de sanctie van het verval van de strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn slechts uitzonderlijk mag worden toegepast; de overschrijding moet dermate zwaarwichtig zijn dat ze leidt tot het oordeel dat het verderzetten van de strafprocedure in geen enkel opzicht nog te verantwoorden is; bij die onaantastbare beoordeling houdt de rechter rekening met de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn en de concrete omstandigheden van de zaak, zoals onder meer de in de zaak aan de orde zijnde belangen; het enkele feit dat er in een strafprocedure meerdere periodes van stilstand zijn vast te stellen, dat de strafprocedure slechts heeft geleid tot een beslissing meerdere jaren na de aanvang van de redelijke termijn en dat voor bepaalde medebeklaagden de verjaring van de strafvordering wordt vastgesteld, verplicht de rechter niet noodzakelijk om aan te nemen dat de redelijke termijn zeer zwaarwichtig is miskend; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen heeft afgeleid (1). (1) Over art. 27 VT Sv. zie o.a. Cass. 22 april 2025, AR P.25.0130.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250422.2N.6; Cass. 19 maart 2025, AR P.24.1618.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.1; Cass. 11 maart 2025, AR P.24.1621.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.1; Cass. 25 februari 2025, AR P.24.1506.N,ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1 , met concl. OM; Cass. 18 februari 2025, AR P.25.0154.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.10. Zie alg. J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25, 763-780; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2025, I, 59-74.

- Verval - Zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Voorwaarden - Meerdere beklaagden - Meerdere periodes van stilstand - Beoordeling

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1485.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.5 AC nr. ...

Daden van onderzoek zijn door een bevoegd persoon gestelde daden die ertoe strekken gegevens te verzamelen om het dossier op de gebruikelijke wijze samen te stellen en in staat van wijzen te brengen; een brief van de onderzoeksrechter die een ontvangstmelding bevat van de brief van de raadsman van een burgerlijke partij, en waarin de onderzoeksrechter die raadsman eraan herinnert dat hij reeds bij een vorige brief heeft meegedeeld dat de zaak voor eventuele nuttige vorderingen aan het openbaar ministerie was overgemaakt en hem meedeelt dat tot dusver geen enkele reactie van het openbaar ministerie werd geregistreerd, houdt geen daad van onderzoek in die de verjaring van de strafvordering stuit (1) (2).(1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van kracht vóór de inwerkingtreding van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024); bij art. 60 van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, inwerking getreden op 28 april 2024, werd artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opgeheven.

- Verjaring van de strafvordering - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging - Brief van de onderzoeksrechter over de stand van het onderzoek - Gevolg

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang waarbij het geen belang heeft of de feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten; die regel is evenwel niet absoluut en de vonnisrechter kan oordelen dat, in de omstandigheden die hij vaststelt, de strafvordering ondanks de cassatieprocedure toch verder is kunnen worden uitgeoefend, hetgeen onder meer het geval kan zijn wanneer misdrijven het voorwerp uitmaken van verschillende gerechtelijke onderzoeken, de cassatieprocedure slechts betrekking heeft op een van die onderzoeken, de strafvordering inmiddels verder kan worden uitgeoefend in de andere onderzoeken en alle uit de verschillende onderzoeken voortvloeiende zaken pas bij een latere beslissing worden samengevoegd (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering werd door art. 36 van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024) vervangen en luidt thans: "De verjaring van de strafvordering is geschorst wanneer de wet dit bepaalt of wanneer er een wettelijk beletsel bestaat dat de instelling van de strafvordering verhindert."

- Verjaring van de strafvordering - Schorsing - Samen behandelde of berechte misdrijven - Beoordeling door de rechter - Meerdere gerechtelijke onderzoeken - Schorsingsgrond die voortvloeit uit een cassatieprocedure - Cassatieprocedure die slechts betrekking heeft op één gerechtelijk onderzoek - Werking van de schorsingsgrond - Grens

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de bepalingen van artikelen 130, 131, § 1, 135, § 2 en § 3, 235bis, § 1, § 2 en § 5 en 235 Wetboek van Strafvordering, in hun onderling verband gelezen, volgt dat, hoewel de kamer van inbeschuldigingstelling zich op het hoger beroep van een inverdenkinggestelde tegen een verwijzingsbeschikking in beginsel niet uitspreekt over de door de raadkamer aangenomen bezwaren, haar beslissingen over de gegrondheid van dat hoger beroep en over de eventuele ambtshalve toepassing van de haar door de artikelen 235 en 235bis, § 5, Wetboek van Strafvordering toebedeelde bevoegdheden niettemin een impact kunnen hebben op het lot van de strafvordering en op het bestaan van de door de raadkamer aangenomen bezwaren, zodat de vonnisrechter zijn rechtsmacht ingevolge de aanhangigmaking van de zaak slechts kan uitoefenen na kennis te hebben genomen van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling; hieruit volgt dat, wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt over het hoger beroep van een inverdenkinggestelde tegen de beslissing van de raadkamer die hem naar de vonnisrechter verwijst, de strafvordering in de zin van artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering slechts bij de vonnisrechter aanhangig wordt gemaakt door het arrest van die kamer, in zoverre zij het hoger beroep van de inverdenkinggestelde ontvankelijk verklaart (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zoals vervangen door art. 35 van de Wet Strafprocesrechter I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024).

- Verjaring - Aanhangigmaking van de strafvordering bij de vonnisrechter - Tijdstip van aanhangigmaking - Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer tot verwijzing - Hoger beroep door inverdenkinggestelde - Ontvankelijk hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Invloed

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering
- Art. 235bis, §§ 1, 2 en 5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 135, §§ 2 en 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 131, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 130 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Krachtens het beginsel van de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, zoals vervat in artikel 151 Grondwet, kan de rechter geen bevel geven aan het openbaar ministerie en kan hij het openbaar ministerie dus niet dwingen om een beklaagde toegang te geven tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure (1); de rechter kan uit zijn vaststelling dat het openbaar ministerie aan een beklaagde toegang tot bepaalde informatie ontzegt, enkel gevolgen afleiden voor de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces van deze laatste en hij kan, in zoverre geen minder verregaande remedie mogelijk is, besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens de miskenning van dat recht; bij afwezigheid van daarover bij conclusie gevoerd verweer dient de rechter niet uitdrukkelijk melding te maken van zijn beslissing dat hij, niettegenstaande zijn vaststelling dat de beklaagde geen toegang heeft tot bepaalde informatie waarom hij verzoekt, de strafvordering ontvankelijk acht en die beslissing kan blijken uit het feit dat de rechter oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering. (1) Zie Cass. 9 april 2025, AR P.24.1727.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.18; Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 446.

- Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Verzoek om toegang tot informatie die niet behoort tot het strafdossier - Geen bevel van de rechter mogelijk - Weigering door openbaar ministerie - Beoordeling van het gevolg - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Beslissing van de rechter die de strafvordering ontvankelijk acht - Wijze

- Art. 151 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0067.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.5 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een daad niet strafbaar is krachtens de nieuwe wet die na het plegen van die daad in werking is getreden, volgt niet dat ze niet zou kunnen worden bestraft krachtens een andere wettelijke bepaling die daarentegen zowel op de datum van het misdrijf als op de datum van het vonnis van kracht was; dit is het geval wanneer de beklaagde niet werd veroordeeld wegens schending van artikel 3.44 Wetboek van Vennootschappen, dat niet bestond op het ogenblik waarop het misdrijf werd gepleegd, maar van de artikelen 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek, aangezien de herkwalificatie van de litigieuze boekingen de identiteit ervan niet wijzigen (1). (1) Zie Cass. 25 september 2024, AR P.24.0567.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240925.2F.6

- Toepassing van de wet in de tijd - Bepaling die na de feiten in werking is getreden - Andere bepaling die op het ogenblik van de feiten van toepassing was - Herkwalificatie - Toepassing

- Art. 3.44 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019
- Art. 127 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 214 Strafwetboek
- Art. 213 Strafwetboek
- Art. 197 Strafwetboek
- Art. 196 Strafwetboek
- Art. 193 Strafwetboek
- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

P.25.0155.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.3 AC nr. ...

De nieuwe wet is van toepassing op alle proceshandelingen die na de inwerkingtreding van die wet zijn gesteld, onverminderd de handelingen die reeds onder vigeur van de vroegere wet zijn gesteld; hieruit volgt dat een wet die de verjaringsregeling wijzigt, van toepassing is op alle strafvorderingen die vóór de datum van inwerkingtreding van die wet zijn ontstaan maar op dat ogenblik nog niet zijn verjaard krachtens de oude wet; ze heeft geen terugwerkende kracht; de appelrechters stellen wettig vast dat de strafvordering noch op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet noch krachtens die nieuwe wet is verjaard op het ogenblik van hun uitspraak, wanneer zij vaststellen dat de laatste verjaringsstuitende daad die in de oorspronkelijke termijn is gesteld, bestaat in de oproeping tot verschijning voor de politierechtbank en dat de wet van 9 april 2024 in werking is getreden op 28 april 2024, dus vóór het verstrijken van de tweede verjaringstermijn (1). (1) Zie Cass. 18 december 2024, AR P.24.1371.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241218.2F.2 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch; M-A BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., Brugge, La Charte, 2025, 99.

- Verjaring - Toepassing van de wet in de tijd - Procedurewet - Onmiddellijke toepassing - Geen terugwerkende kracht - Handeling gesteld onder vigeur van de eerdere wet - Uitwerking

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.25.0131.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.3 AC nr. ...

Artikel 58bis, § 3/1, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de zaak wordt aangebracht bij de politierechtbank die territoriaal bevoegd is voor de plaats waar het voertuig werd geïmmobiliseerd; uit een letterlijke lezing van deze bepaling kan niet worden afgeleid dat de territoriale bevoegdheid van de politierechtbank wordt bepaald door de plaats van stalling van het geïmmobiliseerde voertuig; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling kan evenmin worden afgeleid dat de wetgever voor het criterium van de plaats van stalling, die kan wijzigen, heeft geopteerd; uit de tekst van deze bepaling, het feit dat het bevelen van de beveiligingsmaatregel afhankelijk is van vaststellingen betreffende welbepaalde inbreuken op de Wegverkeerswet en de rol van de bevoegde procureur des Konings ter zake, volgt dat de territoriale bevoegdheid van de politierechtbank wordt bepaald door de plaats van de inbreuk of inbreuken die de grondslag vormen voor het bevelen van de beveiligingsmaatregel van de immobilisering (1). (1) Wetsvoorstel van 10 juni 2022 tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer wat het instellen van een beroepsmogelijkheid tegen de immobilisering van een voertuig betreft, ingediend door Dhr. J. Van den Bergh (c.s.), Parl. St. Kamer 2022-03, Doc 55-2750/001 en 55-2750/003.

- Verkeerszaken - Immobilisering van het voertuig - Verzoek tot opheffing van de maatregel - Territoriale bevoegdheid van de politierechtbank - Plaats van de inbreuk - Gevolg

- Art. 58bis, § 3/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1618.F 19 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.1 AC nr. ...

Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering verplicht de rechter niet het verval van de strafvordering uit te spreken bij overschrijding van de redelijke termijn; dat is hem enkel toegestaan bij een “zeer zwaarwichtige” miskenning van de redelijke termijn; de ernst van de overschrijding is niet beperkt tot het onbetwistbare karakter ervan maar kan met name worden beoordeeld naargelang de uitwerking die het verstrijken van de tijd heeft gehad op de beschikbaarheid en de betrouwbaarheid van het bewijsmateriaal, op de mogelijkheid voor elk van de partijen om dat te weerleggen en op het vermogen van het proces om te voldoen aan de vereisten van eerlijkheid die zijn vastgelegd in artikel 6 EVRM.

- Verval - Recht om binnen een redelijke termijn berecht te worden - Zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Beoordelingscriteria

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1411.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.2 AC nr. ...

Indien een beklaagde aanvoert dat een inlichting op onregelmatige wijze is verkregen, dient hij die aanvoering enigszins aannemelijk te maken en moet die aanvoering het niveau van een loutere bewering overstijgen; het louter in vraag stellen van de regelmatigheid van de informatie volstaat niet; de rechter oordeelt onaantastbaar of de beklaagde aan deze aanvoeringslast voldoet; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1Cass. 31 oktober 2023, AR P.23.0893.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231031.2N.1; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0745.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1; Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr. 545.

- Bewijsvoering - Verweer dat een inlichting van de politie op onregelmatige wijze is verkregen - Aannemelijk maken van het verweer - Aanvoeringslast - Voorwaarde - Beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Overeenkomstig artikel 358, § 1, 3°, WIB92, zoals van toepassing, mag de belasting of de aanvullende belasting worden gevestigd, zelfs nadat de in artikel 354 bepaalde termijn is verstreken, ingeval een rechtsvordering uitwijst dat belastbare inkomsten niet werden aangegeven in één van de vijf jaren vóór het jaar waarin de vordering is ingesteld; het begrip rechtsvordering in die bepaling heeft een autonome draagwijdte en valt niet samen met de vordering tot het instellen van de strafvordering voor de rechter of met het begrip rechtsvordering in andere fiscale bepalingen; het openen van een opsporingsonderzoek door het openbaar ministerie valt onder het instellen van een rechtsvordering zoals bedoeld in artikel 358, § 1, 3°, WIB92 (1); indien dat opsporingsonderzoek wordt gevolgd door een vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek, wordt geen andere rechtsvordering in de zin van die bepaling ingesteld. (1) Cass. 23 februari 2018, AR F.17.0078.F, AC 2018, nr. 121, met concl. van eerste-advocaat-generaal A. HENKES op datum in Pas.; Cass. 12 december 2014, AR F.13.0037.N ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141212.2, AC 2014, nr. 784; Cass. 9 juni 2005, AR F.03.0025.N ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050609.7, AC 2005, nr. 329; Cass. 21 februari 2003, AR F.01.0011.N ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20030221.3, AC 2003, nr. 125.

- Instellen van een opsporingsonderzoek - Instellen van een rechtsvordering in fiscale zaken - Opleggen van een belasting of aanvullende belasting - Termijn van vijf jaar voor de inning of belastingverhoging - Beginpunt

- Art. 358, § 1, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 47 Wetboek van Strafvordering
- Art. 28bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1506.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.1 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat de duur van de strafvervolging de redelijke termijn niet overschrijdt, geeft hierdoor noodzakelijk ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering bij toepassing van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Hof van assisen - Preliminaire zitting - Zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn als grond van verval - Geen vaststelling van de zeer zwaarwichtige miskenning - Gevolg voor de strafvordering - Tijdig opwerpen van nietigheden en gronden van verval of niet-ontvankelijkheid van de strafvordering

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Indien het arrest van veroordeling van het hof van assisen met betrekking tot de straftoemeting oordeelt dat geen sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, geeft het hof van assisen daarmee hoe dan ook te kennen dat er geen reden is tot het uitspreken van het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn; het middel over het verval van de strafvordering wegens een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn dat alleen is gericht tegen het arrest van de voorzitter van het hof van assisen geveld na de preliminaire zitting derhalve niet tot cassatie leiden en is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Hof van assisen - Eindarrest - Vaststelling in het arrest van veroordeling dat de redelijke termijn niet is overschreden - Draagwijdte - Verweer over de redelijke termijn gevoerd tijdens de preliminaire zitting - Middel in cassatie over de redelijke termijn alleen gericht tegen het arrest over de preliminaire zitting dat de strafvordering niet vervallen verklaart - Belang van de eiser in cassatie - Gevolg

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1502.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.9 AC nr. ...

Het onderzoek van de vraag of de strafvordering verjaard is, betreft de ontvankelijkheid van de strafvordering.

- Ontvankelijkheid - Begrip - Arrest dat onderzoekt of de strafvordering niet verjaard is - Beslissing betreffende de ontvankelijkheid van de strafvordering.

- Art. 505, eerste lid, 3° Strafwetboek

P.24.1635.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.6 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat een beklaagde voorhoudt dat een verbalisant die vaststellingen heeft verricht bij een verkeersongeval een burgerlijke partij kent en dat tussen hen een zekere vriendschappelijkheid zou bestaan, volgt niet dat (1) de rechter verplicht is die verbalisant te horen als getuige op de rechtszitting, (2) de bijzondere bewijswaarde die de in het proces-verbaal vermelde zintuigelijke vaststellingen van de verbalisant op grond van artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet heeft, verdwijnt of (3) de rechter de strafvordering onontvankelijk moet verklaren.

- Wegverkeer - Vriendschappelijke band tussen verbalisant en burgerlijke partij - Ontvankelijkheid van de strafvordering - Gevolg

- Art. 62, eerste lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.25.0039.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.12 AC nr. ...

De rechter kan op grond van artikel 794 Gerechtelijk Wetboek elke kennelijke rekenfout of verschrijving of andere kennelijke leemte dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering in een vonnis verbeteren, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen; artikel 794/1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het gerecht dat heeft verzuimd zich over een punt van de vordering uit te spreken dit verzuim kan herstellen zonder afbreuk te doen aan de over de reeds beslechte geschilpunten uitgesproken beslissingen; deze bepaling is evenwel niet van toepassing in strafzaken; de strafuitvoeringsrechter schendt artikel 794 Gerechtelijk Wetboek wanneer hij met het verbeterend vonnis een herbeoordeling maakt van de op het ogenblik van het verbeterde vonnis beschikbare gegevens en zich dan ook niet beperkt tot de verbetering van een kennelijke rekenfout of van een verschrijving of van een andere kennelijke leemte dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering (1). (1) Over het verbod om in strafzaken in een verbeterend vonnis terug te komen op een beslecht geschilpunt, zie Cass. 21 november 2023, AR P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272; Cass. 22 september 2015, AR P.14.1118.N, AC 2015, nr. 541; Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640; J. DE CODT, "L'erreur matérielle et sa rectification devant la juridiction répressive", noot onder Brussel (KI), 17 september 2002, RDP 2003, p. 314; zie alg. C. VAN SEVEREN, "Commentaar bij artikel 794 Ger.W.", in Comm. Ger. Kluwer, 2020, 44p.

- Verzuim van uitspraak over een geschilpunt - Toepassing van artikelen 794 en 794/1 Gerechtelijk Wetboek in strafzaken - Rechtzetting wegens een kennelijke rekenfout, een verschrijving of leemte - Herbeoordeling van de zaak in het verbeterend vonnis - Grens

- Art. 794/1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.24.0409.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.1 AC nr. ...

In strafzaken kunnen de vonnisgerechten geen uitspraak doen over feiten die niet bij hen aanhangig zijn gemaakt en kunnen de appelrechters geen uitspraak doen over andere feiten dan die waarop de beslissing van de eerste rechter betrekking had; de strafrechter beoordeelt onaantastbaar, op basis van de gegevens van de beschikking tot verwijzing of van de dagvaarding en van het strafdossier, of de feiten die hij bewezen verklaart door eventueel hun kwalificatie te verbeteren met eerbiediging van het recht van verdediging, werkelijk degene zijn die het voorwerp vormen van de vervolging of waarop deze berust (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Uitoefening - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Vaststelling - Herkwalificatie - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Grens

In de regel kan de rechter, tenzij een zaak bij hem aanhangig wordt gemaakt door een aanvullende rechtstreekse dagvaarding of door een vrijwillige verschijning, geen kwalificatie aan de oorspronkelijke kwalificatie toevoegen die kan leiden tot een bijkomende schuldigverklaring (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Uitoefening - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Omvang - Feiten die het voorwerp van de aanhangigmaking vormen - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Voorwaarde

Het in artikel 418 Strafwetboek bedoelde gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg houdt elke mogelijke vorm van de fout in, hoe licht deze ook is; hieruit volgt dat de rechter die kennisneemt van een telastlegging van onopzettelijke slagen of verwondingen, bij zijn onderzoek van de vraag waarin de strafbare nalatigheid kan bestaan, alle fouten in aanmerking moet nemen die dat gebrek kunnen opleveren; wanneer de rechter vaststelt dat de niet-naleving van de algemene zorgvuldigheidsnorm bestaat in een specifieke strafbare gedraging, dient hij na te gaan of de beklaagde zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan die gedraging en dient hij daartoe, met eerbiediging van het recht van verdediging, de kwalificatie toe te voegen die de oorspronkelijke kwalificatie onopzettelijk doden aanvult (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Uitoefening - Aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Omvang - Feiten die het voorwerp van de

aanhangigmaking vormen - Onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg dat bestaat in een specifieke strafbare gedraging - Gevolg - Toevoeging van een aanvullende kwalificatie - Wettigheid

- Art. 419 Strafwetboek

- Art. 418 Strafwetboek

P.24.0918.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.1 AC nr. ...

Gelet op de vaststelling door het bestreden vonnis dat de strafvervolging bij de afhandeling in hoger beroep gedurende ongeveer één jaar heeft stilgelegen, zonder dat daarvoor enige verantwoording wordt gegeven, kunnen de appelrechters niet wettig oordelen dat de procedure tijdens de afzonderlijke fases relatief snel is verlopen en dat de redelijke termijn niet is overschreden (1). (1) In dezelfde zin zie Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7 (verkeerszaak, meer dan een jaar tussen de dagvaarding in hoger beroep en het vonnis in hoger beroep, miskenning van de redelijke termijn) en Cass. 7 februari 2023, AR P.22.1394.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230207.2N.3 (verkeerszaak, negen maanden tussen de laatste onderzoeksdaad als stuitingsdaad (oud art. 22 V.T. Sv.) en de dagvaarding in eerste aanleg, miskenning van de redelijke termijn). In de andere zin zie Cass. 18 september 2024, AR P.24.0443.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240918.2F.2 (verkeerszaak, snelle afhandeling in eerste aanleg (twee maanden) en in hoger beroep (twee maanden), maar vertraging van 16 maanden tussen akte van hoger beroep en dagvaarding in hoger beroep). Het Hof nam in deze zaak AR P.24.0443.F aan dat de redelijke termijn kan zijn nageleefd ondanks een vertraging van meer dan één jaar tussen de akte van hoger beroep en de inleidende zitting, rekening houdend met onder meer de snelheid van de procedure in eerste aanleg en de houding van de beklaagde. Het OM was in deze zaak AR P.24.0918.N van mening dat het bestreden vonnis naar recht was verantwoord, en het tweede middel niet gegrond voorkomt. (BDS)

- Verloop van de strafprocedure - Redelijke termijn - Eenvoudige strafzaak - Afhandeling van de zaak in hoger beroep met een vertraging van ongeveer één jaar - Geen vertraging in de overige fases van berechting - Oordeel dat de redelijke termijn niet is overschreden - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de redelijke termijn waarbinnen over een tegen een beklaagde ingestelde strafvervolging overeenkomstig artikel 6.1 EVRM moet zijn beslist, is overschreden; bij die beoordeling houdt de rechter rekening met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de met opsporing, vervolging en berechting belaste overheden en het belang dat de zaak heeft voor de beklaagde; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 16 januari 2024, AR P.23.1078.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240116.2N.11, RW 2024-25, 217; Cass. 28 september 2021, AR P.21.0653.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.11, T. Strafr. 2022, 52 noot P. HOET: Over deze criteria over de redelijke termijn van de strafprocedure, die ook zijn na te leven in eenvoudige zaken zie o.a. Cass. 28 november 2023, AR P.23.0696.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231128.2N.14; Cass. 20 juni 2023, AR P.23.0468.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230620.2N.9; Cass. 25 januari 2022, AR P.21.1384.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7, NC 2022, 65, T. Strafr. 2022, 109, RW 2021-22, 1621, RABG 2022, 643, JT 2022, 174 noot C. YURT; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 51-65.

- Verloop van de strafprocedure - Redelijke termijn - Criteria - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1148.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24 AC nr. ...

Een appelgerecht dat vaststelt dat een strafvervolging niet binnen een redelijke termijn is beslecht zoals vereist door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.3.c IVBPR moet remediëren aan die verdragsrechtelijke schending; indien er geen sprake is van een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn, kan die remediëring bestaan in het uitspreken van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die door het appelgerecht zou zijn opgelegd bij afwezigheid van een overschrijding van de redelijke termijn; niet is vereist dat het appelgerecht uitdrukkelijk melding maakt van de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding van de redelijke termijn; het volstaat dat het appelgerecht ondubbelzinnig aangeeft dat het omwille van de overschrijding een lagere straf oplegt dan de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding; het appelgerecht kan daarvoor de redenen van het beroepen vonnis overnemen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vonnisgerechten - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Vonnisgerechten - Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1179.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 34, § 2, 1°, Wegverkeerswet volgt niet dat de meting van de alcoholconcentratie ook moet plaatsvinden op de plaats waar de betrokkene een voertuig of een rijdier bestuurt; de meting van de alcoholconcentratie is geen constitutief bestanddeel van het misdrijf op een openbare plaats een voertuig of een rijdier te hebben bestuurd terwijl de ademanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,35 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht heeft gemeten of de bloedanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,8 gram per liter bloed heeft aangegeven; het is enkel een bewijsmiddel.

- Territoriale bevoegdheid van de politierechtbank - Wegverkeer - Vaststelling van de strafbare alcoholintoxicatie - Plaats van de meting stemt niet overeen met de plaats van het besturen van het voertuig, zoals omschreven in de dagvaarding - Gevolg

- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1377.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.18 AC nr. ...

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd; de nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet; de eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit; door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

- Veroordeling met probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde nieuwe gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering, die stelt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg, en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet betreffende de herroepingsvordering; het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 23 en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

- Veroordeling met probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Vonnisgerechten - Veroordeling met probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.24.1708.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.4 AC nr. ...

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd; de nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet; de eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit; door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

- Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde nieuwe gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering, die stelt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg, en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet betreffende de herroepingsvordering; het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 23 en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

- Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Vonnisgerechten - Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.23.0056.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.11 AC nr. ...

Uit de artikelen D.160 en D.162 van het Waals Milieuwetboek volgt niet dat de strafvordering, wegens een schending van dat wetboek, enkel kan worden ingesteld door burgerlijkepartijstelling (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM (cf. wat betreft de gepubliceerde middelen).

- Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Strafvordering - Instellen van de strafvordering door burgerlijkepartijstelling

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Waals Milieuwetboek - Misdrijf - Strafvordering - Instellen van de strafvordering door burgerlijkepartijstelling

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

Uit de artikelen D.160 en D.162 van het Waals Milieuwetboek volgt niet dat de ontvankelijkheid van de strafvordering, ingesteld wegens een schending van dat wetboek, afhankelijk zou zijn aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal waarin een schending van dat wetboek wordt vastgesteld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM (cf. wat betreft de gepubliceerde middelen).

- Waals Milieuwetboek - Strafvordering - Ontvankelijkheid - (Niet) ondergeschikt aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Waals Milieuwetboek - Strafvordering - Ontvankelijkheid - (Niet) ondergeschikt aan de toezending, aan de procureur des Konings, van een proces-verbaal

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Art. D160 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

P.22.1564.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.4 AC nr. ...

Het verval van de strafvordering vóór het in kracht van gewijsde gaan van de bestreden beslissing, zorgt ervoor dat die beslissing zonder uitwerking blijft (1). (1) Zie concl. OM.

- Verval - Overlijden van de beklaagde vóór de uitspraak van de bestreden beslissing - Gevolg

- Art. 20, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.1731.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.10 AC nr. ...

De appelrechter is bij het berekenen van de verjaring niet gebonden door de in eerste aanleg uitgesproken straf; het is de straf die hijzelf, in laatste aanleg, voor het misdrijf passend acht die de aard en dus de toepasselijke verjaringstermijn bepaalt (1). (1) P. E. TROUSSE, Les principes généraux du droit pénal positif belge, Les Novelles, Droit pénal, I, vol. 1, Brussel, Larcier, 1959, 319.

- Verjaring - Termijnen - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Hoger beroep tegen de beslissing op de strafvordering - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Contraventionalisering door de eerste rechter - Gevolg voor de beslissing van de appelrechter

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 1 Strafwetboek

Om definitief te kunnen beoordelen of de strafvordering is verjaard volgens de voor wanbedrijven of overtredingen toepasselijke termijnen, moet men zich plaatsen op de datum van het vonnis: de aard van het misdrijf wordt niet bepaald volgens de toepasselijke straf maar volgens de opgelegde straf.

- Verjaring - Termijnen - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Tijdstip van bepaling

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 1 Strafwetboek

P.23.0066.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.14 AC nr. ...

In geval van cassatie met verwijzing die wordt beperkt tot de gehele straf of tot een van de in de bestreden beslissing uitgesproken straffen, begint de verjaring van de strafvordering dus opnieuw te lopen vanaf het arrest van het Hof (1). (1) Zie concl. OM.

- Verjaring - Schorsing - Schorsing van de verjaring tijdens het cassatiegeding - Tijdstip waarop de schorsing eindigt

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 1 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dat de strafvordering omschrijft als de rechtsvordering tot toepassing van de straffen, volgt dat zowel de uitspraak van de straf als de schuldigverklaring moeten plaatsvinden vóór de verjaring is ingetreden (1). (1) Zie concl. OM.

- Verjaring - Algemeen - Toepassingsgebied - Toepassing op de uitspraak van de straf

- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1218.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.9 AC nr. ...

Door voor recht te zeggen dat artikel 4, § 1, van de wet van 24 december 2020 "tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in strijd met de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)" de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt, heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat, wat betreft de schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie, de gelijkstelling van de rechtzoekenden wier vonnis vertraging heeft opgelopen met die welke een dergelijk nadeel niet hebben geleden maar aan wie de voormelde schorsing toch wordt tegengeworpen, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schond (1). (1) GwH, 12 januari 2023, arrest nr. 2/2023.

- Verjaring - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Verjaring - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

P.21.1389.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.2 AC nr. ...

Uit de overweging dat, nu het bedrog is ontdekt, het als vals aangemerkte stuk heeft opgehouden de burgerlijke partij te schaden of te misleiden, kan de rechter wettig afleiden dat het gebruik van die akte is geëindigd en dat de verjaringstermijn is ingegaan op het tijdstip waarop is aangetoond dat de burgerlijke partij zich van het door haar aangevoerde bedrog bewust is geworden of, op zijn minst, op het tijdstip waarop de burgerlijke rechter over die bewering uitspraak heeft gedaan (1). (1) Cass. 24 maart 2020, AR P.19.0571.N, AC 2020, nr. 211.

- Verjaring - Termijn - Aanvang - Gebruik van valse stukken - Gebruik geëindigd - Ontdekking van het bedrog

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.22.0883.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de schuld aan een telastlegging waarvan de eerste rechter de beklaagde heeft vrijgesproken, hebben de appelrechters rechtsmacht om de reden van die vrijspraak te beoordelen, alsook elke andere reden die ertoe kan leiden de beslissing te bevestigen of te wijzigen; uit de devolutieve werking van het hoger beroep volgt eveneens dat, wanneer de beklaagde, in het kader van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vrijsprekende beslissing, een grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering aanvoert, de appelrechter hierover uitspraak moet doen (1). (1) Zie Cass. 12 december 2018, AR P.18.0924.F, AC. 2018, nr. 705.

- Grond van niet-ontvankelijkheid - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vrijsprekend vonnis - Grieven met betrekking tot de schuld en de straf - Rechtsmacht van de rechter om uitspraak te doen over een grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.22.0695.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.11 AC nr. ...

Een klacht met burgerlijkepartijstelling is geen bewijsmiddel zodat noch de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van die klacht, noch de daarop gesteunde ontvankelijkheid van de strafvordering moet worden beoordeeld aan de hand van de criteria voor het weren van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, zoals bepaald in artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; wanneer een partij echter de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering afleidt uit de beweerde onregelmatigheid of niet-ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling, die zij op haar beurt afleidt uit het feit dat die klacht steunt op onregelmatig verkregen bewijsmateriaal, staat het wel degelijk aan de rechter om die bewijsverkrijging te toetsen aan de voormelde criteria en om daaruit het passende gevolg af te leiden voor de regelmatigheid of de ontvankelijkheid van de klacht met burgerlijke partijstelling en de ontvankelijkheid van de strafvordering (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.15.0768.N, AC 2016, nr. 41. Zie over het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de ed., t. II, pp.1345-1365.

- Klacht met burgerlijkepartijstelling - Regelmatigheid of ontvankelijkheid van de klacht - Invloed op de ontvankelijkheid van de strafvordering - Beoordelingscriteria - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Onregelmatigheid van het verkregen bewijsmateriaal - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0851.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.7 AC nr. ...

De opvoedingsprestatie die door de jeugdrechtbank wordt opgelegd krachtens artikel 108, tweede lid, 3°, van het decreet van 18 januari 2018 van het parlement van de Franse Gemeenschap houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, is afgestemd op het welzijn van de minderjarige aan wie ze wordt opgelegd; het gaat om een maatregel die nuttig is voor laatstgenoemde maar niet het opzettelijk vergeldende, bestraffende en vernederende karakter heeft dat eigen is aan de straf; hieruit volgt dat de tegen de dader afzonderlijk ingestelde strafvordering voor feiten die vóór en na zijn meerderjarigheid werden gepleegd, hem niet blootstelt aan het gevaar om twee keer te worden bestraft voor hetzelfde feit omdat de na zijn meerderjarigheid gepleegde daad strafbaar is terwijl de vóór zijn meerderjarigheid gepleegde daad dat niet is, en omdat het ene feit strafbaar is terwijl het andere slechts aanleiding geeft tot een beschermingsmaatregel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 626.

- Door de jeugdrechtbank opgelegde opvoedingsprestatie - Begrip - Onderscheid met de straf - Weerslag in geval van vervolging voor feiten die vóór en na de meerderjarigheid werden gepleegd

- Art. 108 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

P.21.0024.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.1 AC nr. ...

De regel non bis in idem verbiedt om een persoon die reeds is vrijgesproken of veroordeeld door een in kracht van gewijsde gegane beslissing opnieuw te vervolgen of te veroordelen voor feiten die identiek zijn aan of substantieel dezelfde zijn als de feiten waarop die beslissing betrekking had; onder identieke of substantieel dezelfde feiten moet worden verstaan een geheel van concrete feitelijke omstandigheden met betrekking tot eenzelfde verdachte die, los van hun juridische kwalificatie of van de bestanddelen van het misdrijf, onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 608.

- Ontvankelijkheid - Regel "non bis in idem" - Toepassingsvoorwaarden - Identieke of substantieel dezelfde feiten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

De rechter oordeelt onaantastbaar of de feiten die het voorwerp uitmaken van de nieuwe vervolging identiek of substantieel dezelfde zijn, terwijl het Hof slechts nagaat of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 608.

- Ontvankelijkheid - Regel "non bis in idem" - Toepassingsvoorwaarden - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Hoewel het verschil in kwalificatie op zichzelf niet toestaat de identiteit van de feiten te verwerpen als toepassingsvoorwaarde voor de regel non bis in idem, kan het wel een van de gegevens zijn die de rechter in aanmerking kan nemen om die kwestie te beslechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 608.

- Ontvankelijkheid - Regel "non bis in idem" - Toepassingsvoorwaarden - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Verschil in kwalificatie

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.22.0528.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.1 AC nr. ...

In strafzaken hebben de onherroepelijke beslissingen die ten gronde over het voorwerp van de strafvordering uitspraak doen, gezag van gewijsde; dat gezag strekt zich uit tot wat zeker en noodzakelijk door de strafrechter is beslist met betrekking tot het bestaan van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten en rekening houdend met de motieven die de noodzakelijke grondslag van de strafrechtelijke beslissing vormen; het geldt alleen ten aanzien van degenen die partij waren in het strafproces en is beperkt tot de bestanddelen waartegen die partijen verweer hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 11 april 2018, AR P.17.1303.F, AC 2018, nr. 223.

- Onherroepelijke beslissing over de strafvordering - Gezag van gewijsde

P.22.0440.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.12 AC nr. ...

Politionele informatie omvat in essentie alle ter kennis van politieambtenaren gekomen gegevens die, zonder zelf bewijs te vormen, aanleiding kunnen geven tot nadere opsporing of nader onderzoek; daartoe kunnen gegevens behoren over een vermoedelijk te plegen misdrijf, die politieambtenaren vernemen ingevolge hun medewerking aan een telefoniemaatregel bevolen in een gerechtelijk onderzoek naar andere feiten; politieambtenaren kunnen dergelijke gegevens meedelen aan andere politieambtenaren opdat deze laatsten dat misdrijf zouden kunnen verijdelen of vaststellen, zonder dat de op basis van die gegevens gedane vaststellingen daardoor nietig zijn of de strafvordering niet-ontvankelijk maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Gegevens over een vermoedelijk te plegen misdrijf ontdekt tijdens een gerechtelijk onderzoek - Mededeling van die gegevens aan andere politiediensten om het misdrijf te verijdelen of vast te stellen - Toelaatbaarheid van die gegevens als start van een strafrechtelijk onderzoek

- Artt. 15, 4°, 40, 44/1 en 44/2 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.22.1109.F 23 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220823.VAC.8 AC nr. ...

Het in het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem en in artikel 54 Shengenuitvoeringsovereenkomst vastgelegde verbod om een persoon te vervolgen of te bestraffen wegens een misdrijf waarvan hij reeds is vrijgesproken of waarvoor hij reeds is veroordeeld, vormt geen bevoegdheidsregel maar een grond van verval van de strafvordering.

- Strafzaken - Grond van verval van de strafvordering - "Non bis in idem"

- Art. 54 Overeenkomst 19 juni 1990 ter uitvoering van het tussen de Regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland, en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing

P.22.0688.F 29 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.5 AC nr. ...

Uit artikel 216bis, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat, bij overschrijding van de termijn bepaald door de procureur des Konings die een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, het beletsel voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering dat voortvloeit uit het voorstel van minnelijke schikking, verdwijnt; vanaf dat ogenblik heeft het openbaar ministerie opnieuw de mogelijkheid om de vervolging in te stellen; wanneer, bijgevolg, de procureur des Konings een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, leidt de niet-betaling van de geldsom op de vervaldag die door hem werd vastgesteld en niet werd verlengd, tot de vaststelling van "niet-uitvoering" van de minnelijke schikking en tot het einde van de in het vierde lid van die bepaling bedoelde schorsing van de verjaring van de strafvordering (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0822.F, AC 2021, nr. 557, met concl. OM op datum in Pas. (impliciete maar zekere beslissing, gelet op die conclusie, waarin werd voorgesteld om het in de akte van cassatieberoep geformuleerde middel niet ambtshalve aan te voeren). In het licht van de ratio legis die in deze conclusie in herinnering wordt gebracht, hebben de appelrechters geoordeeld dat de vaststelling van niet-uitvoering van de minnelijke schikking het gevolg is van de niet-betaling van de schikkingen van 18 juli 2018, d.i. de vervaldag van de termijn die was toegekend door het voorstel van minnelijke schikking van 28 juni 2018, waarin aldus de datum wordt bepaald waarop de schorsing, bij niet-betaling, wordt beëindigd. Net als in de voorgaande zaak hebben de appelrechters hieraan toegevoegd dat, aangezien de verweerder, door zijn passiviteit, duidelijk heeft laten blijken dat hij niet op het voorstel van minnelijke schikking wenste in te gaan, het niet de bedoeling kan zijn dat het openbaar ministerie zou worden toegestaan de schorsingstermijn van de verjaring van de strafvordering eenzijdig en kunstmatig, ad nutum, te verlengen door de verzending van aanmaningen die bijkomende termijnen voor de betaling van de minnelijke schikking toekennen. Uit het voorgaande heeft ook het OM afgeleid dat de wetgever een dergelijke verlenging ad nutum van de schorsing door de werking van die aanmaningen niet heeft willen toestaan, wat in een extreem geval immers de onverjaarbaarheid van de telastlegging tot gevolg zou kunnen hebben. (M.N.B.)

- Voorstel van minnelijke schikking door de Procureur des Konings - Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervaldag - Invloed op de schorsing van de verjaring

- Art. 216bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

De schorsing van de verjaring van de strafvordering veronderstelt dat er een beletsel bestaat voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering (1); wanneer de grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering verdwijnt, begint de verjaringstermijn opnieuw te lopen (2). (1) Zie art. 24, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. (2) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, p. 242 e.v.

- Verjaring - Schorsing - Voorwaarden - Duur

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0417.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.11 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan niet blijkt dat de beklaagde voor het appelgerecht heeft aangevoerd dat tijdens de procedure in eerste aanleg de bepalingen van de Taalwet Gerechtszaken betreffende het horen van getuigen, de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering betreffende de eedaflegging en het horen van getuigen op de rechtszitting in strafzaken en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht op bijstand zijn geschonden, dan kan hij dat op grond van artikel 40, eerste en tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, artikel 407 Wetboek van Strafvordering en artikel 2 van de wet van 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken voor het Hof niet meer aanvoeren (1). (1) Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0262.N, AC 2018, nr. 379.

- Aanvoering door de beklaagde van een schending tijdens de procedure in eerste aanleg van de bepalingen betreffende de eedaflegging en horen van getuigen op de rechtszitting - Niet aanvoering van de schending voor het appelgerecht - Cassatiemiddel - Artikel 407 Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2 Wet 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.0114.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.1 AC nr. ...

De wettelijke beletsels die de instelling of de uitoefening van de strafvordering ten aanzien een beklaagde verhinderen, schorsen de verjaring van de strafvordering in de regel ook ten aanzien van de andere beklaagden, in zoverre zij terechtstaan voor hetzelfde feit of voor feiten die door een intrinsieke samenhang nauw met elkaar verbonden zijn; dat beginsel is evenwel niet van toepassing wanneer, ten gevolge van een uitzonderingsprocedure, de strafvervolging ten aanzien van een beklaagde haar eigen weg gaat en niet afhankelijk is van de strafvervolging die tegen een andere beklaagde is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 378.

- Verjaring - Schorsing - Wettelijke beletsels voor de instelling of de uitoefening van de strafvordering - Wettelijk beletsel ten aanzien van een beklaagde - Uitwerking ten aanzien van de andere beklaagden

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beletsel voor de strafvervolging enkel de instelling of de uitoefening van de strafvordering tegen een beklaagde verhindert, zonder dat dit de strafvervolging tegen de andere beklaagden belemmert of vertraagt, blijft die grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering ten aanzien van laatstgenoemden zonder gevolg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 378.

- Verjaring - Schorsing - Wettelijke beletsels voor de instelling of de uitoefening van de strafvordering - Wettelijk beletsel ten aanzien van een beklaagde - Beletsel dat de strafvervolging van de andere beklaagden niet verhindert - (Geen) schorsing van de verjaring ten aanzien van de andere beklaagden

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beletsel voor de strafvervolging enkel de instelling of de uitoefening van de strafvordering tegen een beklaagde verhindert, zonder dat dit de strafvervolging tegen de andere beklaagden belemmert of vertraagt, blijft die grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering ten aanzien van laatstgenoemden zonder gevolg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 378.

- Verjaring - Schorsing - Onderhandelingen met een beklaagde over een minnelijke schikking - Geen verzoek tot minnelijke schikking of weigering van minnelijke schikking ten aanzien van de andere beklaagden - (Geen) schorsing van de verjaring ten aanzien van de andere beklaagden

- Art. 216bis, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1518.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat een stuk van het strafdossier of een door een procespartij voorgelegd stuk het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijke strafvervolging wegens valsheid in geschriften, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat er met betrekking tot dat stuk een valsheidsvordering wordt ingesteld zoals bedoeld in artikel 458 Wetboek van Strafvordering, ook al beroept een van de procespartijen zich uitdrukkelijk op dat stuk; die loutere omstandigheid verplicht de rechter ook niet om de procedure op te schorten en de uitspraak aan te houden tot er uitspraak is gedaan over die strafvervolging; de rechter beoordeelt in feite of het resultaat van die strafvervolging noodzakelijk is voor de beoordeling van de bij hem aanhangig gemaakte feiten; de rechter miskent het recht van verdediging niet door de loutere omstandigheid dat hij uitspraak doet over de strafvordering en de erop gebaseerde burgerrechtelijke vordering zonder het resultaat af te wachten van een strafvervolging betreffende feiten die de regelmatigheid kunnen aantasten van bewijselementen die deel uitmaken van het strafdossier waarover hij dient te oordelen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 15 oktober 2003, AR P.03.0931.F, AC 2003, nr. 501.

- Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van een stuk in een strafprocedure door de beklaagde - Klacht met burgerlijkepartijstelling wegens valsheid van deze stukken door de burgerlijke partij - Verzoek tot opschorting van de strafprocedure - Valsheidsvordering - Recht van verdediging - Regelmatigheid van bewijselementen - Beoordeling

- Artt. 63 en 458 Wetboek van Strafvordering

P.22.0188.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.7 AC nr. ...

Artikel 7, § 1, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vereist dat in het buitenland straf is gesteld op het geheel van de constitutieve bestanddelen die vereist zijn om feiten naar Belgisch recht te kwalificeren als een misdaad of een wanbedrijf, maar niet dat elk van die constitutieve bestanddelen als dusdanig een misdrijf in het buitenland uitmaakt.

- Vervolging in België - Misdaden en wanbedrijven - In het buitenland gepleegd misdrijf - Ontvankelijkheid van de strafvordering - Voorwaarde

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Strafwetboek

P.21.1022.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3 AC nr. ...

Buiten de gevallen waarin de wet voorziet, vormt de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan de sanctie die is gesteld op omstandigheden waardoor de strafvordering niet kan worden ingesteld of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces; de niet-ontvankelijkheid van die vordering wordt dus niet noodzakelijkerwijs afgeleid uit de onregelmatigheid of de nietigheid van elke handeling die tijdens de uitoefening ervan is verricht of aan de oorsprong ervan ligt (1). (1) Zie Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363.

- Niet-ontvankelijkheid

P.22.0220.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.5 AC nr. ...

Op het met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering door de procureur-generaal ingestelde cassatieberoep vernietigt het Hof, zonder verwijzing, het arrest dat een strafrechtelijke veroordeling tegen een overleden persoon uitspreekt (1). (1) Cass. 8 mei 1990, AR 4318, AC 1990, nr. 523.

- Verval door de dood van de inverdenkinggestelde of beklaagde - Latere veroordeling - Nietigverklaring

- Art. 20 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

P.21.1523.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.2 AC nr. ...

Het vermoeden van sepot dat artikel D.VII.16 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling invoert voor het geval dat de procureur des Konings niet binnen de negentig dagen blijk heeft gegeven van zijn voornemen om te vervolgen, levert geen grond van verval van de strafvordering op; het vermoeden is weerlegbaar en belet noch het parket om op zijn beslissing terug te komen, zelfs buiten de in de artikelen D.VII.17 en D.VII.19 vermelde gevallen, noch de door het misdrijf benadeelde partij om de voormelde vordering in te leiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 213.

- Verval - Stendenbouwkundig misdrijf - Waals Gewest - Instellen van de strafvervolging - Vermoeden van sepot

- Artt. D.VII.16, D.VII.17 en D.VII.19 Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling (2016)

P.21.1614.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.9 AC nr. ...

Uit artikel 235bis, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling ter gelegenheid van de behandeling van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen de raadkamerbeschikking dat het feit voorwerp van de burgerlijke partijstelling en de strafvordering geen misdrijf oplevert, slechts kan beslissen tot onontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling en het niet regelmatig ingesteld zijn van de daarop gesteunde strafvordering, indien blijkt dat dit gegeven in het debat was voor het onderzoeksgerecht dan wel indien de kamer van inbeschuldigingstelling daartoe het debat heeft heropend (1). (1) Cass. 5 maart 2003, AR P.02.1496.F, AC 2003, nr. 150, RDPC 2003, 1068; Cass. 12 november 2002, AR P.02.1202.N, AC 2002, nr. 601. Zie Ph. TRAEST, T. DE MEESTER en A. MASSET, "Le règlement de la procédure et le contrôle de la régularité de la procédure", in La loi du 12 mars 1998 réformant la procédure pénale, Luik, Coll. Sc. Fac. Droit Liège, 1998, 214; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 763; Y. LIÈGEOIS en B. DE SMET, "Twintig jaar zuivering van nietigheden tijdens het gerechtelijk onderzoek. Tijd voor verandering of opfrissing van het systeem?", RW 2019-20; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, "Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen", Gompel&Svacina, 2019, 1041; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 942-943.

- Klacht met burgerlijke partijstelling - Buitenvervolgingstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Regelmatigheid van de procedure - Nietigheid, grond van niet-ontvankelijkheid of van verval van de strafvordering - Ambtshalve toezicht door de kamer van inbeschuldigingstelling - Recht op tegenspraak

- Art. 235bis, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering

P.21.0830.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.4 AC nr. ...

Wanneer een verstekvonnis niet aan de beklaagde in persoon is betekend, wordt de verjaringstermijn van de strafvordering, na het verstrijken van de gewone verzettermijn, geschorst en vervangen door de verjaringstermijn van de straf; de geschorste termijn begint pas opnieuw te lopen vanaf de datum waarop het verzet tegen het verstekvonnis ontvankelijk wordt verklaard, maar het bestaan van de buitengewone verzettermijn en de toepassing van de schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens die termijn zijn niet ondergeschikt aan de uitoefening van het rechtsmiddel van het verzet door de niet-verschenen beklaagde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 179.

- Verjaring - Buitengewone verzetstermijn - Schorsing van de verjaring van de strafvordering

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0943.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.9 AC nr. ...

De schorsing van de verjaring van de strafvordering gedurende de in artikel 1, eerste lid, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bedoelde periode, dit is de periode van 18 maart 2020 tot en met 17 juli 2020, is van toepassing op de strafvordering met betrekking tot misdrijven die werden gepleegd vóór de aanvang van die periode, in zoverre de verjaring niet was bereikt vóór de inwerkingtreding van het COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020; met betrekking tot misdrijven die werden gepleegd tijdens die periode is de verjaring van de strafvordering bij toepassing van diezelfde bepaling eveneens geschorst, zij het slechts vanaf de datum van het misdrijf tot de einddatum van die periode (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 9° ed., 2021, I, p. 248.

- *Verjaring - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Aanvang - Wijze*

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 1, a) KB 13 mei 2020 tot verlenging van de maatregelen genomen bij het Koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van he

- Art. 1, a) KB 28 april 2020 tot verlenging van de maatregelen genomen bij het Koninklijk Besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van

- Artt. 1, eerste lid, 3, 1°, en 23 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 7 Wet 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het recht om de strafvordering uit te oefenen ontstaat door het plegen van het als misdrijf omschreven feit; daaruit volgt dat de verjaring van de strafvordering niet eerder kan beginnen te lopen dan vanaf het plegen van dat feit en in voorkomend geval slechts vanaf dat ogenblik kan worden geschorst.

- *Verjaring - Schorsing - Aanvang - Wijze*

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1268.F 23 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.2 AC nr. ...

Een regelmatige en tijdig gewezen beslissing tot uitstel van een strafzaak vormt een daad van onderzoek en stuit derhalve de verjaring van de strafvordering, ongeacht de redenen voor het uitstel; (1) een uitstel dat te wijten is aan een overbelasting van de rol kan dus een daad van onderzoek vormen die de verjaring stuit. (1) Zie Cass. 4 januari 2000, AR P.98.1384.N, AC 2000, nr. 2; Cass. 22 maart 2017, AR P.16.1332.F, AC 2017, nr. 202; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 237.

- *Verjaring - Stuiting - Daad van onderzoek - Beslissing tot uitstel van een strafzaak - Overbelasting van de rol*

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0195.F 23 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.9 AC nr. ...

Artikel 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (1) heeft geen betrekking op het beschikkingsbeginsel en dat beginsel regelt noch de uitspraak over de strafvordering, (2) noch de procedure betreffende de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel. (1) Wat betreft de toepassing van artikel 780 in strafzaken, zie G.-F. RANERI en M. TRAEST (onder leiding van F. FISCHER, P. MATHIEU en Ph. DE KOSTER), "De toepassing van het gerechtelijk wetboek in strafzaken: artikelsgewijze bespreking van de rechtspraak van het Hof", Jaarverslag van het Hof van Cassatie, 2005, 176 tot 286. (2) Zie Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0088.F, AC 2019, nr. 287; Cass. 29 juni 2011, AR P.11.0944.F, AC 2011, nr. 434; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1816.

- Beschikkingsbeginsel - (Geen) Toepassing

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1267.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.10 AC nr. ...

De appelrechter die de beklaagde veroordeelt tot een geldboete, maar geen vervangende gevangenisstraf uitspreekt indien die geldboete niet tijdig wordt betaald, legt aan de beklaagde geen zwaardere straf op dan de eerste rechter die deze vervangende gevangenisstraf wel aan de beklaagde heeft opgelegd.

- Eenparigheid van stemmen - Vervangende gevangenisstraf opgelegd door de eerste rechter - Geen vervangende gevangenisstraf in hoger beroep - Draagwijdte

P.21.0989.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.5 AC nr. ...

Uit niets blijkt dat de verplichting om de dagvaarding eveneens te betekenen aan de woon- of verblijfplaats van de voorlopige bewindvoerder van een partij een vormvoorschrift bevat waarvan de niet-naleving zonder meer wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, de nietigheid van de akte van aanhangigmaking of de ongeldigheid van het veroordelend vonnis; het staat integendeel aan de correctionele rechter, eventueel in hoger beroep, na te gaan of het verzuim om aan dat voorschrift te voldoen het recht van verdediging van de beklaagde onherstelbaar heeft aangetast en, indien dit niet het geval is, dat verzuim recht te zetten; aldus belet het enkele feit dat de dagvaarding van de beschermde persoon niet eveneens is gedaan aan zijn bewindvoerder, de appelrechter niet om kennis te nemen van de strafvordering of de redenen van het beroepen vonnis over te nemen.

- Recht van verdediging - Voorlopig bewind voor de beklaagde - Ontbreken van de betekening van de dagvaarding aan de voorlopige bewindvoerder - Ontvankelijkheid van de strafvordering - Gevolg

- Art. 182, derde lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

Artikel D.162 kent aan het parket dat territoriaal bevoegd is voor de wanbedrijven die het bestraft, de hoedanigheid toe van bestemmeling van het proces-verbaal dat die wanbedrijven vaststelt en belast datzelfde parket met de kennisgeving van zijn vervolgingsbeslissing; uit de wet blijkt niet dat enkel de sectie politieparket van dat parket de vereiste kennisgeving geldig kan verrichten, of nog dat die kennisgeving enkel geldig kan worden verricht door het parket waaraan het proces-verbaal is gestuurd; geen enkele bij wet of decreet ingevoerde bepaling stelt de ontvankelijkheid van de strafvordering afhankelijk van de voorwaarde dat het territoriaal bevoegde parket dat zijn beslissing tot vervolging heeft meegedeeld hetzelfde is als het territoriaal bevoegde parket dat het oorspronkelijke proces-verbaal heeft ontvangen (1). (1) In deze zaak werd het oorspronkelijk proces-verbaal opgesteld in het Duits en geadresseerd aan de procureur des Konings te Eupen, die het heeft doorgestuurd naar de procureur des Konings te Luik, afdeling Verviers, die ratione loci eveneens bevoegd is op grond van artikel 23 Wetboek van Strafvordering, gelet op de woonplaats van de verdachten en de plaats waar sommige feiten werden gepleegd, en die kennisgeving heeft gedaan van de opening van een opsporingsonderzoek aan de sanctionerende ambtenaar van de Waalse gewestelijke milieuadministratie, bevoegd voor de rechtsplegingen in het Frans.

- Waals Milieuwetboek - Proces-verbaal tot vaststelling van een wanbedrijf - Parket waaraan het geadresseerd is - Parket bevoegd voor de mededeling van de vervolgingsbeslissing aan de gewestelijke milieuadministratie

- Art. 23 Wetboek van Strafvordering

- Art. D162 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

Artikel D.151 Waals Milieuwetboek voorziet voor de overtredingen van derde categorie in een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van honderd euro tot honderdduizend euro of slechts één van beide straffen; die misdrijven leveren dus wanbedrijven op en vallen onder de bevoegdheid van de correctionele rechtbank, hoewel het beroep tegen de opgelegde administratieve sanctie, in geval van niet-vervolging door het parket, krachtens artikel D.164 voor de politierechtbank wordt ingesteld.

- Waals Milieuwetboek - Overtredingen van de derde categorie - Wanbedrijven - Administratieve sanctie opgelegd in geval van niet-vervolging door het parket - Beroep - Bevoegde rechtbank

- Artt. D151, D162 en D164 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

De omstandigheid dat het oorspronkelijke proces-verbaal, opgesteld in het Duits wegens inbreuken op de boswetgeving, door de verbaliserende overheid werd gestuurd naar een sanctionerend ambtenaar die niet bevoegd is om kennis te nemen van rechtsplegingen in die taal, vormt geen grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering (1). (1) Het eerste middel van de eerste drie eisers voerde meer bepaald aan dat die kennisgeving gericht had moeten zijn aan de sanctionerende ambtenaar van de Waalse gewestelijke milieuadministratie bevoegd voor het Duitstalig gebied. Maar, "geen enkele decretale bepaling verduidelijkt hoe de procureur des Konings aan de gewestelijke milieuadministratie zijn beslissing meedeelt om een opsporingsonderzoek [...] te openen [...]. De gewestelijke overheid die de procureur des Konings volgens artikel D.162, vierde lid, Milieuwetboek, bericht moet geven wanneer hij de strafvordering wenst uit te oefenen, is de gewestelijke milieuadministratie; die bepaling verduidelijkt niet welke ambtenaar of dienst van die administratie door de procureur des Konings op de hoogte moet worden gebracht" (Cass. 1 juni 2016, AR P.16.0303.F, AC 2016, nr. 367).

- Strafzaken - In het Duits opgesteld proces-verbaal dat naar een sanctionerend ambtenaar is gestuurd die niet bevoegd is om van rechtsplegingen in die taal kennis te nemen - Invloed op de ontvankelijkheid van de strafvordering

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden (2). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572. (2) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404.

- Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Miskenning van het recht van verdediging - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen enkele bepaling verleent aan het vonnisgerecht de bevoegdheid om uitspraak te doen over de wettigheid van een verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Cass. 7 april 2020, AR P.20.0077.N, AC 2020, nr. 227, RABG 2020, 1404; Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 20 maart 2012, AR P.11.1774.N, AC 2012, nr. 183; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0556.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205. Zie ook R. VERSTRAETEN en Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p.946-947; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel& Svacina, 2019, 1301-1302; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, II, 1447-1449.

- Oproeping van de inverdenkinggestelde - Verzuim - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging

P.21.0681.F 22 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210922.2F.8 AC nr. ...

Het slachtoffer van een aan een parlementslid ten laste gelegd misdrijf is niet bevoegd om de strafvordering tegen hem in te stellen; ten gevolge van een burgerlijke partijstelling die tegen een parlementslid is ingesteld en die als dusdanig de strafvordering niet kan instellen, kan het openbaar ministerie bij de onderzoeksrechter vorderingen instellen die dezelfde feiten bij hem aanhangig maken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 581.

- Instelling - Burgerlijke partijstelling tegen een parlementslid - Ontvankelijkheid - Latere vorderingen ingesteld door het openbaar ministerie bij de onderzoeksrechter

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0446.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling biedt het slachtoffer van een misdrijf het recht om hoger beroep in te stellen tegen de beschikking die de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking homologeert. (Impliciete oplossing).

- Verruimde minnelijke schikking - Beschikking die de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking homologeert - Hoger beroep van het slachtoffer van het misdrijf - Ontvankelijkheid

- Art. 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.21.0822.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de procureur des Konings een minnelijke schikking heeft voorgesteld, leidt de niet-betaling van de geldsom op de door hem vastgestelde vervaldag tot de vaststelling van "niet-uitvoering" van de minnelijke schikking en, bijgevolg, tot het einde van de schorsing van de verjaring van de strafvordering bedoeld in artikel 216bis, § 1, vierde lid, Wetboek van Strafvordering (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, waaruit kan worden afgeleid dat de beslissing van het Hof, hoewel impliciet, vaststaat.

- Minnelijke schikking in strafzaken - Voorstel van de procureur des Konings - Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervaldag - Invloed op de schorsing van de verjaring van de strafvordering

- Art. 216bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0207.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.4 AC nr. ...

Met uitzondering van artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek dat voorziet in een schriftelijke vordering door het openbaar ministerie voor de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek, maakt geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel een verbeurdverklaring afhankelijk van een uitdrukkelijke vordering door het openbaar ministerie of een verwittiging door de rechter, gezien een beklaagde immers weet welke straffen de rechter ingeval van een schuldigverklaring krachtens de wet kan of moet uitspreken en hij bij het voeren van zijn verdediging daarmee rekening moet houden; die regel geldt ook in hoger beroep en ook als de eerste rechter een gevorderde straf niet heeft opgelegd.

- Verbeurdverklaring - Voorwaarde - Vordering van het openbaar ministerie - Verwittiging door de rechter - Geen verbeurdverklaring opgelegd door de eerste rechter - Hoger beroep - Gevolgen

- Art. 43bis, eerste lid Strafwetboek
- Art. 43, 3° Strafwetboek

P.21.0148.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.9 AC nr. ...

De mogelijkheid tot vervolging van een in het buitenland gepleegd misdrijf in België houdt geen verband met de bevoegdheid van de strafrechter, maar wel met de ontvankelijkheid van de strafvordering; een vreemdeling kan in België niet worden vervolgd als mededader of medeplichtige aan een wanbedrijf gepleegd in het buitenland (1), de niet–ontvankelijkheid van de strafvordering voor dat wanbedrijf vormt geen beletsel voor de strafvordering ingesteld tegen de vreemdeling voor samenhangende feiten van mededaderschap aan strafbare feiten gepleegd in België. (1) B. SPRIET, "Strafbare deelneming aan in het buitenland gepleegde misdrijven", RW 1990-91, 55-57; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 171.

- Bevoegdheid van de Belgische strafrechter - In het buitenland gepleegd wanbedrijf - Mededader is vreemdeling - Vervolging wegens samenhangende feiten gepleegd in België

- Artt. 7 en 11 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3, 4; 66 en 67 Strafwetboek

P.21.0006.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.2 AC nr. ...

Een door de korpschef bij toepassing van artikel 162, §2, derde lid, Gerechtelijk Wetboek aangewezen parketjurist, die alleen de strafvordering kan uitoefenen voor de politierechtbank met uitsluiting van enig ander strafrechtscollege, kan geen hoger beroep instellen tegen een vonnis van de politierechtbank of een appelverzoekschrift of grievenformulier indienen, aangezien het hoger beroep tegen een beslissing van de politierechtbank ertoe strekt de strafvordering te laten beoordelen door het appelgerecht en de saisine van het appelgerecht wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en het appelverzoekschrift of appelgrievenformulier; het is daarbij zonder belang of het hoger beroep van het openbaar ministerie is ingesteld door het openbaar ministerie bij de politierechtbank dan wel door het openbaar ministerie bij het appelgerecht, gezien de gevolgen van beide hogere beroepen identiek zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitoefening van de strafvordering - Politierechtbank - Delegatie van bevoegdheden van de korpschef aan een parketjurist - Instellen van hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 203, § 1, en 205 Wetboek van Strafvordering

- Art. 162, § 2 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0221.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7 AC nr. ...

In correctionele zaken of politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding om te verschijnen niet de hierin vervatte omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar de feiten zoals ze uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek blijken en waarop de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding zijn gegrond; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht, zelfs in hoger beroep, heeft het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; hoewel, met het oog op die herkwalificatie, niet is vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn, moet de nieuwe omschrijving desalniettemin hetzelfde feit betreffen als datgene dat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet ze daarin zijn begrepen; de beoordeling door de feitenrechter is in dat opzicht onaantastbaar (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 238; zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0361.F, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, nr. 386 met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C., 1990, p. 561-590; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Brussel, Larcier, 2006, p. 168.

- Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.20.1295.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.1 AC nr. ...

De strafvordering is geen rechtsvordering waarover het openbaar ministerie naar eigen goeddunken kan beschikken, aangezien deze hem niet toebehoort; zijn berusting in een vonnis waartegen het nochtans hoger beroep heeft ingesteld, ontneemt aan zijn rechtsmiddel noch het vereiste belang noch zijn bestaansreden (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 9de uitg., 2021, p. 160.

- Uitoefening van de strafvordering - Openbaar ministerie - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Berusting van het openbaar ministerie in het beroepen vonnis

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1298.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.12 AC nr. ...

Wanneer de strafrechter kennis neemt van een overtreding van de wetten en de verordeningen over een van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, is de aanwezigheid van de arbeidsauditeur zowel bij de behandeling van de zaak als bij de uitspraak vereist.

- Openbaar ministerie - Aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Leden van het arbeidsauditoraat - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

- Art. 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 153, 173, 190, 210 en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.1227.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.10 AC nr. ...

De dag waarop de zaak van herroeping van het probatieuitstel wegens niet-naleving van opgelegde voorwaarden bij het bevoegde gerecht is aangebracht is niet de dag van de betekening van de dagvaarding strekkende tot herroeping van het probatieuitstel, maar wel de dag waarop het bevoegde gerecht voor het eerst kennis neemt van de herroepingsvordering (1); de verjaringstermijn van één jaar is vatbaar voor schorsing en stuiting (2). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402; Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., R.W. 2015-16, 1545; Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1905.N, AC 2010, nr. 310; Cass. 9 mei 2007, AR P.07.0272.F, AC 2007, nr. 237; Cass. 12 april 2005, AR P.05.0249.N, AC 2005, nr. 220; Cass. 7 februari 1978, AC 1978, 674 en de noot A.T. Zie P. HOET, "Vijftig jaar Probatiewet: verleden en toekomst van de individualisering van de bestraffing", in CBR Jaarboek 2013-14, 379 (319-390); T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, Brugge, Die Keure, 2019, 387-388.

- Veroordeling met probatieuitstel - Herroeping van het probatieuitstel - Aanhangigmaking van zaak voor het bevoegde gerecht - Termijn van één jaar - Stuiting en schorsing

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.1054.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.4 AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel vereist dat een geluidsopname wordt gemaakt van alle contacten die een undercoveragent in het kader van een door artikel 47octies Wetboek van Strafvordering bedoelde infiltratie onderhoudt; een dergelijke vereiste, die de uitvoering van deze bijzondere opsporingsmethode in de praktijk onmogelijk zou maken, kan evenmin worden afgeleid uit de verplichting voor de rechter om een provocatieverweer dat op een enigszins aannemelijke wijze wordt aangevoerd, te onderzoeken en te beantwoorden.

- Ontvankelijkheid - Beoordeling van het provocatieverweer - Bijzondere opsporingsmethoden - Infiltratie - Geluidsopname van de contacten van de undercoveragent - Recht van verdediging - Draagwijdte

- Art. 47octies Wetboek van Strafvordering

Wanneer het opzet om het misdrijf te plegen is ontstaan buiten enig optreden van de politieambtenaar of van een derde handelend op het uitdrukkelijk verzoek van deze ambtenaar, deze zich heeft beperkt tot het scheppen van de gelegenheid om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat hij de uitvoering ervan kan vaststellen en aan de dader ruimte gelaten wordt om vrij met zijn misdadig voornemen te breken, is er geen sprake van provocatie in de zin van artikel 30 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; de rechter oordeelt onaantastbaar of het optreden van de politieambtenaar of de derde handelend op verzoek van deze ambtenaar aan de oorsprong ligt van het misdadige voornemen van de dader of deze heeft aangemoedigd, dan wel slechts de gelegenheid was om vrij een strafbaar feit te plegen in omstandigheden waarin de dader steeds vrij met dit voornemen kon breken waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0333.N, AC 2014, nr. 174; EHRM , Baltins t. Letland, 8 januari 2013, NC 2014, p. 26 met noot van A. DE NAUW, "De formele toets van een provocatieverweer in de rechtspraak van Straatsburg en het Belgische strafprocesrecht"; A. DE NAUW, "La provocation à l'infraction par un agent de l'autorité", RDP 1980, pp. 321-326.

- Ontvankelijkheid - Artikel 30 Wetboek van strafvordering - Provocatie

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0028.F 6 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9 AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM verbiedt om een nieuwe vervolging in te stellen of een veroordeling uit te spreken tegen een persoon die reeds door een in kracht van gewijsde gegane beslissing werd vrijgesproken of veroordeeld, wegens identieke of wezenlijk dezelfde feiten als die waarop die beslissing betrekking had; het begrip identieke of wezenlijk dezelfde feiten verwijst naar een geheel van concrete omstandigheden die betrekking hebben op dezelfde verdachte en die, ongeacht hun juridische omschrijving of de constitutieve bestanddelen van het misdrijf, in tijd en ruimte onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

- Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

De heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van twee strafrechtelijke kwalificaties toont op zich niet het bestaan aan van twee afzonderlijke strafbare feiten (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

- Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Afzonderlijke misdrijven - Heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van de strafrechterlijke kwalificaties

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

P.20.0818.F 16 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.7 AC nr. ...

Uit artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de onregelmatigheid van een bewijsstuk niet leidt tot de niet-ontvankelijkheid van de vervolging maar, wanneer die onregelmatigheid naar recht wordt vastgesteld door de feitenrechter, tot het weren van het onrechtmatige bewijs.

- Onregelmatigheid van een bewijselement - Gevolg - Niet-ontvankelijkheid van de vervolging

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan vormt de sanctie van omstandigheden waarin de strafvervolging niet kan worden ingeleid of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces; de niet-ontvankelijkheid van die strafvordering valt dus niet samen met de onregelmatigheid of de nietigheid van de handeling die tijdens de uitoefening ervan is verricht of daartoe aanleiding heeft gegeven, aangezien de feitenrechter in feite de gevolgen beoordeelt van de door hem vastgestelde onregelmatigheden op de wijze waarop het recht van de beklaagde op een eerlijk proces nog, of niet meer, kan worden uitgeoefend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 781.

- Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Begrip - Onregelmatigheid of nietigheid van een onderzoekhandeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0693.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 28quater, eerste lid, Wetboek van Strafvordering oordeelt de procureur des Konings over de opportuniteit van de vervolgingen en het komt de strafrechter niet toe de bij hem aanhangig gemaakte strafvervolging op haar opportuniteit te toetsen; de loutere omstandigheid dat een beklaagde wordt vervolgd terwijl anderen, die in dezelfde of gelijkaardige omstandigheden een gelijkaardig misdrijf zouden hebben gepleegd, niet worden vervolgd, neemt de strafbaarheid van het door de eerstgenoemde gepleegde misdrijf niet weg en impliceert niet dat de tegen hem ingestelde strafvordering arbitrair, willekeurig en derhalve niet-ontvankelijk zou zijn, noch dat het gelijkheidsbeginsel zou zijn miskend (1). (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

- Ontvankelijkheid - Openbaar ministerie - Vervolgingen - Vervolgingsbeleid - Draagwijdte

- Art. 28quater, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0520.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.2 AC nr. ...

De gegevens opgeleverd door het onderzoek kunnen dienen om de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking zo nodig uit te leggen en dit belet niet dat deze uitlegging de aanpassing van de incriminatieperiode of de datum van de in die akte vermelde telastlegging kan vereisen; bijgevolg kan de rechter niet weigeren rekening te houden met de bijkomende gegevens die de partijen hem voorleggen om de feiten precies in tijd te situeren omdat die gegevens niet overeenstemmen met de in de akte van aanhangigmaking opgegeven incriminatieperiode of enkel blijken uit andere stukken dan deze waarnaar de akte van aanhangigmaking uitdrukkelijk verwijst.

- Adiëren van de strafrechter - Akte van aanhangigmaking - Gegevens van het onderzoek - Bepaling door de rechter

In correctionele en politiezaken maakt de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding om te verschijnen voor het vonnisgerecht niet de daarin vervatte kwalificatie bij het vonnisgerecht aanhangig, maar wel de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de akte van aanhangigmaking ten grondslag liggen; die kwalificatie is voorlopig en het vonnisgerecht heeft de plicht om aan de feiten hun juiste omschrijving te geven en daartoe behoort ook het zo nauwkeurig mogelijk bepalen van de datum waarop of de periode waarin die feiten zouden hebben plaatsgevonden (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0180, AC 2017, nr. 666.

- Adiëren van de strafrechter - Akte van aanhangigmaking - Incriminatieperiode - Voorwerp

P.20.0578.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.7 AC nr. ...

Er is sprake van machtsoverschrijding wanneer een rechtbank zich rechten aanmatigt die aan geen enkele rechtsmacht toekomen; de rechtbank die een beklaagde bij verstek veroordeelt hoewel ze, bij gebrek aan dagvaarding, niet met de zaak was gelast, begaat aldus een machtsoverschrijding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

- Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Geen aanhangigmaking van de zaak - Veroordeling van de beklaagde bij verstek - Machtsoverschrijding

Het appelgerecht kan de zaak niet ten gronde behandelen wanneer de beslissing van de eerste rechter, die onbevoegd was om kennis te nemen van de zaak, niet kan worden beschouwd als een uitputting van de rechtsmacht in eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

- Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Geen inleiding van de strafvordering - Vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Hoger beroep - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Wettigheid

Wanneer de strafvordering niet regelmatig werd uitgeoefend, wordt de vernietiging uitgesproken zonder verwijzing aangezien het niet aan de rechter toekomt om deze zelf uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

- Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Geen inleiding van de strafvordering - Vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Hoger beroep - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Vernietiging van het arrest dat de beklaagde veroordeelt - Cassatie zonder verwijzing

Een vonnis dient als onbestaande te worden beschouwd wanneer de rechtbank een beklaagde heeft veroordeeld zonder dat de strafvordering te zijnen laste regelmatig werd ingeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

- Politierechtbank - Geen directe dagvaarding - Geen inleiding van de strafvordering - Gevolg - Vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Vonnis dat als onbestaande wordt beschouwd

P.19.1131.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.6 AC nr. ...

De schorsingsgronden van de verjaring van de strafvordering hebben een reële uitwerking; wanneer de wet bepaalt dat, in bepaalde omstandigheden, de verjaring van de strafvordering ten aanzien van een beklaagde wordt geschorst of wanneer er een wettelijk beletsel voor de inleiding of de uitoefening van de strafvordering bestaat, geldt de schorsing ten aanzien van de andere beklaagden, voor zover zij terechtstaan voor hetzelfde feit of voor dezelfde feiten die nauw met elkaar verbonden zijn door een intrinsieke samenhang (1). (1) Cass. 13 september 1995, AR P.95.0171.F, AC 1995, nr. 380.

- Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond - Reële uitwerking

- Art. 24, eerste en derde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0402.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.10 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de rechter moet besluiten tot de onontvankelijkheid van de vervolging, enkel op grond dat de beklaagde, die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest was, op de datum van zijn berechting niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen; zelfs als de beklaagde zijn geestelijke vermogens volledig is kwijtgeraakt, kan die omstandigheid op zich geen afbreuk doen aan de essentie van het proces, dat ook een belangrijke rol vervult voor de slachtoffers en de maatschappij, voor zover de procedureregels de bescherming van de vervolgde persoon waarborgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

- Ontvankelijkheid van de vervolgingen - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 9 en 81 Interneringswet en 1386bis Burgerlijk Wetboek volgt dat de vaststelling dat het misdrijf werd gepleegd door een persoon die op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast, niet tot de onontvankelijkheid van de vervolging leidt maar enerzijds, wanneer is bewezen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd, tot het verbod, in de regel, om hem een straf op te leggen en, anderzijds, wanneer de burgerlijke rechtsvordering wordt uitgeoefend, tot de onderwerping van zijn veroordeling tot vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade aan de in artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek bepaalde regeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

- Ontvankelijkheid van de vervolgingen - Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.20.0738.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 genomen met bijzondere machten houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19, worden de verjaringstermijnen van de strafvordering voorzien voor de misdrijven van het Strafwetboek en voor de misdrijven van de bijzondere wetten geschorst voor een termijn gelijk aan de duur van de daarin bepaalde periode; vermits deze bepaling geen onderscheid maakt tussen de verschillende wijzen waarop de strafvordering wordt uitgeoefend, is de schorsingsgrond die zij invoert met name van toepassing op de verjaring van de vordering tot herroeping van het uitstel; deze vordering, die is gericht op de tenuitvoerlegging van de straf, maakt deel uit van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 544.

- Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond Covid-19 - Toepassingsgebied - Verjaring van de vordering tot herroeping van het probatieuitstel

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.0322.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.22 AC nr. ...

De in artikel 447, derde lid, Strafwetboek, bepaalde schorsing van de vordering wegens laster neemt slechts een einde op het ogenblik dat de strafrechter definitief heeft beslist over de strafvervolging betreffende de aangetijgde feiten; die bepaling belet het onderzoeksgerecht niet de buitenvervolgingstelling te bevelen voor het wanbedrijf van laster als er voor het voor laster vereiste kwaadwillig opzet geen bezwaren voorhanden zijn, aangezien het oordeel betreffende de waarachtigheid van de aangetijgde feiten die beslissing niet kan beïnvloeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Laster - Schorsing - Onderzoek naar de waarachtigheid van de beweerde feiten - Onderzoeksgerecht - Buitenvervolgingstelling

- Art. 447, derde lid Strafwetboek

P.20.0618.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22 AC nr. ...

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 131/2016 van 20 oktober 2016 en rekening houdend met de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 82/2018 van 28 juni 2018 van datzelfde Hof en artikel 502, Wetboek van Strafvordering, volgt dat wanneer het Hof van Cassatie in een zaak van voorrecht van rechtsmacht lastens een magistraat van een hof van beroep, de zaak heeft verwezen naar een ander hof van beroep teneinde een onderzoeksmagistraat aan te wijzen om op te treden als onderzoeksrechter, het Hof wanneer het gerechtelijk onderzoek is beëindigd de rechtspleging moet regelen op een wijze die vergelijkbaar is met die welke geldt bij de gemeenrechtelijke procedure van regeling van de rechtspleging; dat dit derhalve inhoudt dat wanneer er toepassing wordt gemaakt van de door artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering, bepaalde procedure van verruimde minnelijke schikking, het aan het Hof toekomt, na controle van de wettelijke toepassingsvoorwaarden bepaald in artikel 216bis, §1, Wetboek van Strafvordering, van de eventuele vergoeding van de slachtoffers of de fiscale en sociale administraties, van de uit vrije wil en weloverwogen aanvaarding van de minnelijke schikking en van de proportionaliteit ervan met de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde, deze verruimde minnelijke schikking te bekrachtigen (1). (1) Zie de vordering van het OM; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160.

- Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van een hof van beroep - Verwijzing door het Hof naar een ander hof van beroep voor aanstelling van een onderzoeksmagistraat - Beëindiging van het onderzoek - Verruimde minnelijke schikking - Regeling van de rechtspleging - Bevoegdheid van het Hof - Draagwijdte

P.20.0400.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.11 AC nr. ...

Artikel 407 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat in strafzaken nietigheden uit enige onregelmatigheid betreffende de eed van tolken zijn gedekt wanneer een vonnis of arrest op tegenspraak, dat geen maatregel van inwendige aard inhoudt, is gewezen zonder dat de nietigheid door een van de partijen is voorgedragen of door de rechter ambtshalve is uitgesproken (1). (1) Cass 30 mei 2017, AR P.16.0783.N, AC 2017, nr. 358; Cass. 20 maart 2002, AR P.02.0144.N, AC 2002, nr. 191; Cass. 17 maart 1999, AR P.98.1339.F, AC 1999, nr. 162.

- Nietigheden - Artikel 31 en 40 Taalwet Gerechtszaken - Bijstand van een beëdigde tolk - Verzuim van vermelding van deze bijstand - Draagwijdte

- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

P.20.0170.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.1 AC nr. ...

Het appelgerecht moet een regelmatig en tijdig ingesteld hoger beroep, gevolgd door een regelmatig en tijdig ingediend grievenschrift, niet onontvankelijk of vervallen verklaren om de enkele reden dat dezelfde appellant tegen hetzelfde vonnis nog een ander hoger beroep instelt dat niet-ontvankelijk of vervallen is; wanneer het openbaar ministerie optreedt als appellant, heeft het geen belang dat dit het ene hoger beroep instelt bij een gerechtsdeurwaardersexploot overeenkomstig artikel 205 Wetboek van Strafvordering en het andere met een verklaring ter griffie overeenkomstig artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering; evenmin heeft het in dat geval belang dat het bevel tot dagvaarding en derhalve de opgave van de datum van de rechtszitting in hoger beroep dateert van vóór het hoger beroep dat het openbaar ministerie instelt met een verklaring ter griffie; behoudens indien hierdoor zijn recht van verdediging wordt miskend, moet de gedaagde in hoger beroep die ingevolge het hem betekende exploot kennis heeft van het hoger beroep van het openbaar ministerie en van de datum van de rechtszitting in hoger beroep, niet eveneens in kennis worden gesteld van een ander hoger beroep met dezelfde draagwijdte dat het openbaar ministerie tegen hetzelfde vonnis instelt met een verklaring ter griffie; evenmin moet de betrokkene in dat geval tweemaal worden opgeroepen om te verschijnen op dezelfde rechtszitting van het appelgerecht; het enkele feit dat het openbaar ministerie meerdere hogere beroepen instelt tegen hetzelfde vonnis, impliceert niet dat er voor de appelrechters onderscheiden strafvorderingen aanhangig worden gemaakt; bijgevolg moeten de appelrechters niet beslissen over de samenvoeging van die hogere beroepen.

- Rechtspleging in hoger beroep - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

P.20.0236.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7 AC nr. ...

Artikel 449 WIB92 stelt degene strafbaar die met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden de bepalingen van dit wetboek of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten overtreedt; de in het WIB92 bepaalde termijnen voor het vestigen, wijzigen of aanvullen van aanslagen houden voor het openbaar ministerie geen beperking in om de strafvordering in te stellen tegen degene die het schuldig acht aan dat misdrijf.

- Openbaar ministerie - Fiscale misdrijven - Strafvervolging - Termijnen voor vestiging aanslag

P.20.0077.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.1 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskenning van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geremedieerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden. (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572.

- Gerechtelijk onderzoek - Regeling der rechtspleging - Miskenning van het recht van verdediging - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Geen enkele bepaling verleent aan het vonnisgerecht de bevoegdheid om uitspraak te doen over de wettigheid van een verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 20 maart 2012, AR P.11.1774.N, AC 2012, nr. 183; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205. Zie ook R. VERSTRAETEN en Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2014, 1211-1212; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p.946-947; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST en S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 1264.

- Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Oproeping van de inverdenkinggestelde - Verzuim - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

P.20.0231.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.2N.1 AC nr. ...

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman zijn niet absoluut; indien een beklaagde de uitoefening van die rechten zelf onmogelijk maakt of indien de rechter van oordeel is dat rekening houdend met de concrete elementen van de zaak, zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt, kan hij het verzoek van een beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak en zelf of samen met zijn raadsman verweer te voeren, afwijzen; de rechter moet bij afwijzing er wel op toezien dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde rekening houdend met de gehele rechtspleging voldoende is gewaarborgd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Onderzoek ter terechtzitting - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de vonnisgerechten om indien de beklaagde die zich verzet tegen een overlevering naar België verzoekt om persoonlijk aanwezig te kunnen zijn en verweer te voeren, de behandeling van de zaak tijdelijk uit te stellen, desgevallend na afsplitsing van de vervolging van deze beklaagde van de vervolging van andere bij de zaak betrokken beklaagden, tenzij het vonnisgerecht oordeelt dat rekening houdend met de concrete elementen van de gehele rechtspleging zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Onderzoek ter terechtzitting - Beklaagde - Onmogelijkheid om persoonlijk aanwezig te zijn - Verzoek om uitstel - Afsplitsing van de zaak - Beoordeling van de vonnisrechter - Vereiste van redelijke termijn - Betrouwbaarheid van het bewijs

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1 AC nr. ...

De onrechtmatigheid van het bewijs omwille van het afleggen door een verdachte van verklaringen zonder bijstand van een advocaat en met miskenning van de cautieplicht, leidt niet tot onontvankelijkheid van de strafvordering, maar enkel tot gebeurlijke uitsluiting van dit bewijs (1). (1) Zie concl. OM.

- Bewijs - Verklaring van de verdachte - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Sanctionering - Ontvankelijkheid van de strafvordering

- Bewijs - Verklaring van de verdachte - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Sanctionering - Ontvankelijkheid

van de strafvordering

P.19.1044.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.10 AC nr. ...

Het overlijden van de beklaagde voor zijn veroordeling kracht van gewijsde krijgt, leidt tot het verval van de strafvordering, zodat de veroordeling van de burgerrechtelijk aansprakelijke partij tot het betalen van de tegen die beklaagde uitgesproken geldboete eveneens zonder uitwerking blijft.

- Overlijden van de beklaagde - Veroordeling burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Geldboete

P.19.0865.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.7 AC nr. ...

In geval van samenloop of samenhang van een overtreding van de wetten en de verordeningen over één van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten met één of meer overtredingen van andere wetsbepalingen die niet tot de bevoegdheid behoren van de arbeidsgerechten, wijst de procureur-generaal het parket van de procureur des Konings of het arbeidsauditoraat aan, en, in voorkomend geval, het parket-generaal of het arbeidsauditoraat-generaal dat bevoegd is om de strafvordering uit te oefenen; de aanwijzing door de procureur-generaal blijkt uit het optreden zelf van de magistraat van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 26 mei 1999, AR P.99.0597.F, AC 1999, nr. 313; Cass. 8 oktober 1996, AR P.96.0087.N, AC 1996, nr. 365.

- Uitoefening - Gemeenrechtelijke misdrijven en misdrijven die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Samenloop - Samenhang - Openbaar ministerie - Aanwijzing door de procureur-generaal - Optreden

- Art. 155 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0594.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, noch uit artikel 47bis (oud) Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter geen acht mag slaan op het verhoor van een verdachte omdat diens raadsman zich tijdens dat verhoor niet zou hebben beperkt tot het houden van toezicht op de naleving van de rechten van die verdachte, maar zich actief in het verhoor zou hebben gemengd (1). (1) Zie Cass. 24 januari 2012, AR P.12.0106.N, AC 2012, nr. 64; T. DECAIGNY, M. COLETTE en P. DE HERT, "Wet consultatie- en bijstandsrecht. Wet van 13 augustus 2011 als antwoord op Salduz-rechtspraak", NJW 2011, 531.

- Verhoor van de verdachte - Artikel 47bis (oud) Wetboek van Strafvordering - Bijstand van een raadsman - Tussenkomst van de raadsman in het verhoor - Draagwijdte

- Verhoor van de verdachte - Artikel 47bis (oud) Wetboek van Strafvordering - Bijstand van een raadsman - Tussenkomst van de raadsman in het verhoor - Draagwijdte

P.19.0384.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.1 AC nr. ...

Een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is een geleide ondervraging over misdrijven die aan een in dat artikel bedoelde persoon te laste kunnen worden gelegd, door een daartoe bevoegde ambtenaar geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden, maar dat artikel is niet van toepassing op spontane verklaringen of aanwijzingen van een persoon die op zijn gedrag of situatie wordt aangesproken door een daartoe bevoegde ambtenaar, wiens interpellatie enkel bedoeld is om zich een juist beeld van de vastgestelde feiten te vormen teneinde vervolgens een gepaste beslissing te kunnen nemen; het enkele gegeven dat de vastgestelde feiten kunnen wijzen op het bestaan van een misdrijf of dat een administratieve controle kan leiden tot strafvervolging, houdt nog niet in dat een vraag die een ambtenaar in het kader van een dergelijke controle stelt, steeds een verhoor uitmaakt in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering en of dit het geval is dient te worden beoordeeld op grond van onder meer de feitelijke omstandigheden van de zaak, de aard en het doel van de administratieve controle, de bevoegdheden van de ambtenaar en in het licht van dit alles de evidentie en de omvang van de vraagstelling; levert aldus nog geen verhoor op in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering het enkele gegeven dat een douaneambtenaar, die bij een grenspostcontrole een aanzienlijk bedrag aan contante gelden aantreft in de bagage van een reiziger die voorheen heeft ontkend iets te moeten aangeven, aan die reiziger een vraag stelt met betrekking tot de herkomst of de bestemming van de aangetroffen gelden aangezien dat in die context een evidente vraag betreft die de loutere informatiegaring waarvoor de ambtenaar bevoegd is niet te buiten gaat (1). (1) Cass 28 mei 2019, AR P.19.0127.N, AC 2019, nr. 330; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, 2017, pp.397-400.

- Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Verhoor - Begrip - Draagwijdte

P.19.0356.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.4 AC nr. ...

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering ontziet de onregelmatige bewijzen wanneer de overtreden vorm niet is voorgeschreven op straffe van nietigheid, wanneer de onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs niet aantast en wanneer het gebruik van die onregelmatigheid het recht op een eerlijk proces niet in het gedrang brengt; die regel is van toepassing op alle onregelmatigheden, onverschillig of ze een recht aantasten dat wordt gewaarborgd door een interne rechtsregel dan wel door een internationaal verdrag (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2018, AR P.17.0882.N, AC 2018, nr. 109, § 14; Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265, § 7, AC 2016, nr. 265, met concl. advocaat-generaal met opdracht Winants.

- Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Miskenning van een recht dat gewaarborgd wordt door een interne rechtsregel of door een internationaal verdrag - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0169.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter omstandigheden vaststelt die het onmogelijk maken om de strafvervolging met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces in te leiden of voort te zetten, kan hij in dat geval, bij wijze van sanctie, de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering uitspreken; daartoe is evenwel vereist dat uit zijn vaststellingen blijkt dat het voormelde recht op onherstelbare wijze is miskend, d.w.z. dat de miskenning voortduurt en niet kan worden hersteld; wanneer daarenboven de rechter zelf de mogelijkheid heeft om de miskenning te verhelpen, dient hij dat te doen.

- Ontvankelijkheid van de vervolgingen - Recht op een eerlijk proces - Miskenning - Niet-ontvankelijkheid van de vervolging

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0065.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.4 AC nr. ...

Een daad van vervolging die overeenkomstig artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de verjaring stuit is een daad van een daartoe bevoegde autoriteit, die tot doel heeft de strafvordering in te stellen of verder uit te oefenen en met die daad geeft deze autoriteit te kennen dat zij de strafvordering niet uit het oog verliest, maar ze integendeel tot een goed einde wil brengen; het enkele feit dat een onregelmatigheid in de rechtspleging wordt vastgesteld die weliswaar een impact kan hebben op de doelmatigheid van die daad, maar niet met zich meebrengt dat hij uitgaat van een daartoe onbevoegde overheid of zelf nietig is, doet dan ook geen afbreuk aan de verjaringstuitende werking ervan (1). (1) Cass. 19 september 2018, AR P.18.0456.F, AC 2018, nr. 481 en concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 6de editie, 2014, p. 125; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2017, t. I, p. 208 e.v.; zie Cass. 28 juni 2017, AR P. 17.0490.F, AC 2017, nr. 428 (onregelmatige betekening van een verstekbeslissing heeft stuitende werking); Cass. 24 november 2015, AR P.14.0722.N, AC 2015, nr. 693 met concl van advocaat-generaal M. DE SWAEF (schorsende werking van een uitstel van de zaak ingevolge een niet rechtsgeldig bevel tot persoonlijke verschijning); Cass. 21 september 1993, AR nr. 6652, AC 1993, nr. 362 (stuitende werking van de toezending van een kantschrift aan de politiecommissaris teneinde aan een verdachte een kopie van betekening van een verstekvonnis af te geven, zelfs wanneer de rechtspleging die aanleiding gaf tot de verstekbeslissing nadien werd vernietigd).

- Verjaring - Stuiting - Onregelmatigheid in de rechtspleging - Invloed op de doelmatigheid van de stuitingsdaad - Draagwijdte

---

P.18.1130.N 26 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.6 AC nr. ...

Artikel 144ter, § 5, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal, en de federale procureur betreffende de uitoefening van de strafvordering geen nietigheden kunnen worden opgeworpen; daaruit volgt dat een procespartij niet de onontvankelijkheid van de strafvordering kan opwerpen omdat de federale procureur niet op de in artikel 144ter, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalde wijze heeft beslist de strafvordering te zullen uitoefenen en de strafvordering bijgevolg door de territoriaal bevoegde procureur des Konings had moeten worden ingesteld (1). (1) Cass. 20 mei 2014, AR P.14.0746.N, AC 2014, nr. 361; het Grondwettelijk Hof heeft met het arrest nr. 49/2013 van 28 maart 2013 de stelling dat die bepaling strijdig zou zijn met het gelijkheidsbeginsel, omdat bijv. de verdeling tussen de bevoegdheid van procureur des Konings en de arbeidsauditeur wel tot nietigheid kan leiden, op gemotiveerde wijze verworpen. De onmogelijkheid om ter zake nietigheden op te werpen was een bewuste keuze van de wetgever, waarvoor een duidelijke verantwoording werd gegeven (Parl. St. Kamer, 2000-2001, DOC 50-0897/004, p. 6) en waarbij geoordeeld werd dat het hier gaat om een kwestie van wettelijke taakverdeling tussen de verschillende entiteiten van het openbaar ministerie. AW

- Bevoegdheidsverdeling tussen procureur des Konings, procureur-generaal en federale procureur

---

P.18.1215.F 6 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190206.4 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces wordt beoordeeld met inachtneming van de rechtspleging in haar geheel, door na te gaan of het recht van verdediging werd geëerbiedigd, te onderzoeken of de vervolgde persoon de mogelijkheid heeft gekregen om de authenticiteit van het bewijsmateriaal te betwisten en zich tegen het gebruik ervan te verzetten, door na te gaan of de omstandigheden waarin de elementen à charge werden vergaard twijfel zaaien over de geloofwaardigheid en de juistheid daarvan en de invloed te beoordelen van het onregelmatig verkregen bewijselement op de afloop van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 75.

- Ontvankelijkheid - Eerbiediging van het recht op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1204.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.7 AC nr. ...

De appelrechter moet, rekening houdend met de door artikel 203 Wetboek van Strafvordering afgelegde verklaringen van hoger beroep en de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering nauwkeurig bepaalde grieven, zijn rechtsmacht bepalen; uit de omstandigheid dat de vaststelling dat een minderjarige een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd niet tot de rechtsmacht van de jeugdrechter in hoger beroep behoort, volgt niet dat een burgerlijk aansprakelijke partij, ouder van de minderjarige, niet langer kan aanvoeren dat de door het openbaar ministerie uitgebrachte vordering niet ontvankelijk is wegens miskenning van het recht van verdediging van de minderjarige en die ouder, aangezien die vordering de grondslag vormt voor het opleggen van een maatregel aan de minderjarige en voor de beslissing over de burgerlijke aansprakelijkheid van die ouder.

- Betwisting nopens de ontvankelijkheid van de strafvordering - Jeugdbescherming - Als misdrijf omschreven feit gepleegd door een minderjarige - Hoger beroep aangetekend door de minderjarige vervallen verklaard - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Geen hoger beroep van de moeder van de minderjarige tegen de schuldigverklaring - Burgerlijk aansprakelijke partij - Draagwijdte

P.18.0623.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.12 AC nr. ...

Uit de niet-naleving alleen van een regel betreffende de bewijsvoering, die in geval van schending strafrechtelijk zou worden bestraft, kan niet worden afgeleid dat de strafvordering niet ontvankelijk is (1); hetzelfde geldt wanneer het onrechtmatig verkregen bewijs de enige of doorslaggevende grondslag is voor de identificatie van de overtreder (2). (1) Cass. 12 december 2018, AR P.18.0924.F, AC 2018, nr. 705. (2) Te dezen, volgt de onregelmatigheid uit het ontbreken van een voorafgaandelijke machtiging van het Sectoraal Comité voor de federale overheid van de Commissie bescherming persoonlijke levenssfeer, vereist voor het raadplegen van de Kruispuntbank van de voertuigen (art. 18, § 1, wet van 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen; zie Cass.13 december 2016, AR P.16.0682.N, AC 2016, nr. 717. Inzake het verlenen van een voorafgaande machtiging voor de politiediensten bij de uitoefening van hun opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie (art. 36bis, laatste alinea, van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens), van kracht met terugwerkende kracht op 26 juni 2003 (art. 3, van de wet van 14 juni 2017): zie GwH nr. 153/2018 van 8 november 2018 (vernietiging van dat artikel 3 met handhaving van de gevolgen ervan); Cass. 12 december 2018, AR P.18.0575.F, arrest niet gepubliceerd; GwH nr. 4/2019 van 23 januari 2019. De wet van 8 december 1992 werd intussen opgeheven door artikel 280, eerste lid, van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, van kracht op 5 september 2018. Inzake de sanctie wegens niet-inachtneming van artikel 18, § 1, van de wet van 19 mei 2010 vóór de invoering van voornoemde afwijking door de wet van 14 juni 2017: zie Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0371.F, AC 2017, nr. 545 (toepassing van de "Antigoon" test, art. 32, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering). (M.N.B.)

- Regel betreffende de bewijsvoering waarvan miskenning strafrechtelijk wordt bestraft - Niet-naleving - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de strafvordering

- Art. 18 Wet 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Een aantasting van het recht op eerbiediging van het privéleven heeft in de regel niet tot gevolg dat de strafvordering niet ontvankelijk wordt (1). (1) Ibid.; GwH nr. 4/2019 van 23 januari 2019.

- Aantasting van het recht op eerbiediging van het privéleven - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0699.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.2 AC nr. 720

De burgerlijke rechtsvordering kan slechts op een ontvankelijke wijze bij de strafrechter aanhangig worden gemaakt indien de strafvordering op dat ogenblik niet reeds is vervallen en die regel geldt ook indien het verval van de strafvordering is ingetreden op grond van artikel 216bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 1 februari 2000, AR P.97.0991.N, AC 2000, nr. 83; Cass. 6 mei 1993, AR 6416, AC 1993, nr. 325 met concl. van advocaat-generaal BRESSELEERS.

- Verval van de strafvordering - Betaling van een minnelijke schikking - Gevolg voor de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 216bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0924.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.2 AC nr. 705

Uit de enkele omstandigheid dat een regel betreffende de bewijsvoering waarvan de miskenning strafbaar is gesteld, niet werd nageleefd, kan geen onontvankelijkheid van de strafvordering worden afgeleid.

- Ontvankelijkheid van de strafvordering - Regel betreffende de bewijsvoering waarvan miskenning strafrechtelijk wordt bestraft - Niet-naleving - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de strafvordering

P.18.0007.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.2 AC nr. 667

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest nr. 54/2017 van 11 mei 2017 het artikel 20, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering slechts onderzocht in het licht van de interpretatie dat deze bepaling een verschil in behandeling doet ontstaan doordat ten aanzien van de rechtspersoon die vóór het verlies van de rechtspersoonlijkheid door de onderzoeksrechter in verdenking is gesteld niet het bewijs moet worden geleverd dat de invereffeningstelling of ontbinding tot doel had aan de vervolging te ontsnappen, terwijl dat in andere gevallen wel steeds moet worden geleverd en het stelt vervolgens een schending vast van de artikelen 10 en 11 Grondwet in zoverre het een verschil in behandeling instelt tussen, enerzijds de rechtspersonen die vóór hun invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening in verdenking zijn gesteld door een onderzoeksrechter en, anderzijds, de rechtspersonen die vóór hun invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening door de raadkamer zijn verwezen naar de correctionele rechtbank of rechtstreeks voor de strafrechter ten gronde zijn gedagvaard (1). (1) GwH 11 mei 2017, nr. 54/2017.

- Verval van de strafvordering - Artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Rechtspersoon - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen - Invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening van een rechtspersoon - Verdere uitoefening van de strafvordering - Voorwaarden - Draagwijdte - Inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Verwijzing door de raadkamer naar de correctionele rechtbank of rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen blijkt dat de wetgever met artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft willen beletten dat de strafvordering door vereffening of ontbinding wordt verhinderd, wanneer zij met name wordt ingesteld nadat de rechtspersoon ten gevolge van een inverdenkingstelling met zekerheid kennis heeft gekregen van het feit dat hij zal worden vervolgd en hetzelfde geldt a fortiori voor een dagvaarding of verwijzing naar de correctionele rechtbank; hieruit volgt dat ook ten aanzien van de rechtspersonen die vóór hun invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening door de raadkamer zijn verwezen naar de correctionele rechtbank of rechtstreeks voor de strafrechter ten gronde zijn gedagvaard, het bewijs niet moet geleverd worden dat de invereffeningstelling, de gerechtelijke ontbinding of de ontbinding zonder vereffening tot doel had te ontsnappen aan de vervolging en aldus bestaat de aangeklaagde ongelijke behandeling niet met de rechtspersoon die vóór de invereffeningstelling, de gerechtelijke ontbinding of de ontbinding zonder vereffening in verdenking werd gesteld (1). (1) A. DE NAUW en F. DERUYCK, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen", RW 1999-2000, nr. 27, 897-914.

- Verval van de strafvordering - Artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Rechtspersoon - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen - Invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening van een rechtspersoon - Verdere uitoefening van de strafvordering - Voorwaarden - Draagwijdte - Inverdenkingstelling van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening - Verwijzing door de raadkamer naar de correctionele rechtbank of rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter van een rechtspersoon vóór de invereffeningstelling, gerechtelijke ontbinding of ontbinding zonder vereffening

---

P.18.0688.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.5 AC nr. 647

De strafvordering en het recht de strafvordering uit te oefenen ontstaan door het plegen van het als misdrijf omschreven feit, ongeacht de wijze waarop zij verder worden uitgeoefend en onafhankelijk van de wijze waarop de bewijsgaring verloopt zodat bijgevolg de sanctie op de onregelmatigheid van bewijsmateriaal in de regel niet bestaat uit de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, maar uit de verplichting voor de rechter om dat onregelmatige bewijs te weren en vervolgens zijn oordeel enkel te steunen op eventueel aanwezig ander bewijsmateriaal, in zoverre dat regelmatig is verkregen en niet louter voortvloeit uit of onontwarbaar is vermengd met het onregelmatige bewijs; daarentegen kan de rechter de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering enkel uitspreken wanneer vaststaat dat het, niettegenstaande de wering van de onregelmatige bewijselementen, volstrekt onmogelijk is geworden om de strafvordering voort te zetten met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM (1). (1) Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39 met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE in Pas. 2017, nr. 39; Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231, met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER.

- Ontvankelijkheid van de strafvordering - Onregelmatigheid van bewijsmateriaal

---

P.18.0456.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.3 AC nr. ...

Elke handeling die uitgaat van een daartoe bevoegde overheid en die tot doel heeft bewijzen te verzamelen of de zaak in staat van wijzen te brengen, levert een daad van onderzoek op die de verjaring van de strafvordering stuit; de handeling die uitgaat van een daartoe bevoegde overheid en die de bestraffing of de berechting van de inverdenkinggestelde beoogt, levert een daad van vervolging op (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 481.

- Verjaring - Stuiting - Stuitingsdaad - Daden van onderzoek en van vervolging

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De onbevoegdverklaring van de rechtbank waar de zaak aanhangig is gemaakt, belet als dusdanig niet dat de verjaring van de strafvordering door de dagvaarding wordt gestuit wanneer die akte werd afgegeven op verzoek van een overheid die, door de aard van het ten laste gelegde feit, bevoegd is om de strafvordering rechtsgeldig in beweging te zetten ongeacht of er uit hoofde van de overheid een grond van onbevoegdheid bestond die voortvloeit uit de persoonlijke hoedanigheid van de beklaagde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 481.

- Verjaring - Stuiting - Stuitingsdaad - Dagvaarding voor een ratione personae onbevoegde rechtbank

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.0597.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.1 AC nr. 645

Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering en artikel 283 AWDA schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet omdat het niet zonder redelijke verantwoording is dat de wetgever elke verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten heeft uitgesloten in de betrekkingen tussen de beklaagde en de administratie van douane en accijnzen, wanneer die administratie in aanzienlijke mate de functie van het openbaar ministerie vervult; aldus is die administratie, in de gevallen waarin zij optreedt als vervolgende partij, geen rechtsplegingsvergoeding verschuldigd wanneer haar fiscaalrechtelijke vordering tegen de beklaagde wordt afgewezen (1). (1) GwH 6 oktober 2016, nr. 127/2016.

- Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Draagwijdte

- Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering - Veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding - Douane en accijnzen - Belgische Staat in het ongelijk gesteld - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Draagwijdte

P.17.0765.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.1 AC nr. ...

Wanneer de eerste rechter zich onbevoegd verklaart om te oordelen over de strafvordering of de strafvordering niet ontvankelijk verklaart en hij zich daarom onbevoegd verklaart om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering, moet de appelrechter die ingevolge het enkele hoger beroep van het openbaar ministerie het beroepen vonnis teniet doet, uitspraak doen over de gegrondheid van zowel de strafvordering als de burgerlijke rechtsvordering; de rechter die zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de strafvordering of die de strafvordering niet ontvankelijk verklaart, raakt niet aan de zaak zelf, ook al leidt hij zijn onbevoegdheid of de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering af uit de feiten van het strafdossier (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2008, AR P.07.1720.F, AC 2008, nr. 136; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, p. 1352.

- Ontvankelijkheid - Verklaring van niet ontvankelijkheid

P.17.0872.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.2 AC nr. ...

Artikel 29, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bevat geen vormvoorschriften of bijzondere bewijsregels met betrekking tot de erin bedoelde aangifte of de machtiging daarvoor; bijgevolg is de aangifte, ook al is zij niet ondertekend door de fiscale ambtenaar die ze heeft gedaan, geldig wanneer uit de stukken van de rechtspleging of uit getuigenverklaringen blijkt welke ambtenaar de aangifte heeft gedaan en dat die ambtenaar daarvoor beschikte over de voorafgaande machtiging vanwege de gewestelijke directeur waaronder hij ressorteerde (1). (1) Zie Cass. 19 april 1994, AR 6902, AC 1994, nr. 186.

- Fiscale ambtenaren - Fiscale misdrijven - Kennisgeving aan de procureur des Konings - Vereiste machtiging - Vormvoorschriften en bewijs van machtiging

P.18.0092.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.5 AC nr. ...

Daden van onderzoek die de verjaring van de strafvordering stuiten, zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken gegevens te verzamelen om het strafdossier op de gebruikelijke wijze samen te stellen en te laten beoordelen door de rechter (1) ; een door de procureur des Konings ondertekende aanvraag tot het uitreiken van een uittreksel uit het centraal strafregister op naam van een verdachte of beklaagde is een dergelijke daad van onderzoek (2). (1) Cass. 3 april 2007, AR P.06.1586.N, AC 2007, nr. 165; Cass., 29 november 2006, AR P.06.0174.F, AC 2006, nr. 613; Cass. 23 december 1998, AR P.94.0001.F, AC 1998, nr 534; Cass. 5 april 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr 111; Cass. 7 oktober 1976, AC 1977, 148; Cass. 20 juli 1976, AC 1976, 1231; Cass. 4 december 1973, AC 1974, 385. (2) Cass. 23 december 1986, AR 9978, AC 1986-1987, nr. 252; Cass. 3 december 1985, AR 9919, AC 1985-1986, nr. 231; Cass. 5 november 1980, AC 1980-1981, nr. 146.

- Verjaring - Stuiting - Daden van onderzoek - Begrip - Toepassing

- Art. 22, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0882.N 20 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180220.3 AC nr. ...

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement enkel wordt besloten indien ofwel de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, ofwel de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, ofwel het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; krachtens die bepaling worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin vermelde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd en deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een verdragsrechtelijk of grondwettelijk gewaarborgd recht dat de bescherming van het privéleven beoogt (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265 met concl. OM; zie de wet van 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017.

- Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Schending van artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte

- Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Schending van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte

P.17.0180.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.12 AC nr. 666

In correctionele en politiezaken maakt de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding om te verschijnen voor het vonnisgerecht niet de daarin vervatte kwalificatie bij het vonnisgerecht aanhangig, maar wel de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de akte van aanhangigmaking ten grondslag liggen; die kwalificatie is voorlopig en het vonnisgerecht heeft de plicht om aan de feiten hun juiste omschrijving te geven (1). (1) Cass. 13 september 2005, AR P.05.0657.N, AC 2005, nr. 430; Cass. 5 september 2006, AR P.06.0649.N, AC 2006, nr. 389; Cass. 27 mei 2014, AR P.12.1265.N, AC 2014, nr. 379.

- Adiëren van de strafrechter - Akte van aanhangigmaking - Voorwerp

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

P.17.0156.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.5 AC nr. 642

Uit de samenhang van de artikelen 76, 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek, 73bis en 167, eerste lid, ZIV-wet, 232, 1° en 235, eerste lid, Sociaal Strafwetboek volgt dat wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, en wanneer een oplichting betrekking heeft op het gebruik van dergelijke valse stukken, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd zijn de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering moet samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

- Sociale zaken - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering - Hoger beroep - Rechtspleging

P.16.0854.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.1 AC nr. 564

Wanneer, ingeval de strafvordering tegen een rechtspersoon en tegen degene die bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen wordt ingesteld wegens dezelfde of samenhangende feiten, door de rechtbank een lasthebber ad hoc is aangewezen om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, is uitsluitend deze lasthebber ad hoc bevoegd om namens deze rechtspersoon rechtsmiddelen met inbegrip van cassatieberoep aan te wenden tegen de beslissingen over de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P. 05.1663.N, AC 2006, nr. 435 met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1808.N, AC 2012, nr. 319; Zie: Cass. 6 september 2016, AR P.16.0052.N, AC 2016, nr. 460.

- Aanwending van rechtsmiddelen - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc - Bevoegdheid

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0215.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.2 AC nr. 544

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Verjaring - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Opheffing van de schorsingsgrond - Werking in de tijd

Bij artikel 32, 2°, wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenissen en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, dat in werking is getreden op 1 januari 2017, wordt het vierde lid van artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opgeheven dat in een schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering voorzag wanneer het vonnisgerecht de behandeling van de zaak uitstelde met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; krachtens de onmiddellijke werking van de nieuwe wet op de verjaring van de strafvordering, is artikel 32, 2°, van toepassing op de rechtsvorderingen die vóór haar inwerkingtreding zijn ontstaan en die op dat tijdstip krachtens de oude wet nog niet zijn verjaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Werking in de tijd - Verjaring - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Opheffing van de schorsingsgrond

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0513.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.5 AC nr. 547

Het Hof is bevoegd om na te gaan of uit de stukken van de rechtspleging blijkt of de verjaring van de strafvordering werd gestuit of geschorst waardoor ze op het tijdstip van de uitspraak van het bestreden arrest niet was verjaard, teneinde te bepalen of het middel, dat opkomt tegen de berekening van de verjaring door de appelrechters, hoewel het gegrond is, niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang.

- Verjaring - Stuiting - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Middel komt op tegen de berekening van de verjaring - Onjuiste berekening - Controle door het Hof van de verjaring - Niet-verjaarde feiten - Middel zonder belang

De verjaring van de strafvordering wordt slechts gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen de in artikel 21 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn; de dag waarop het misdrijf is gepleegd alsook die waarop de stuitingsdaad heeft plaatsgehad zijn in de termijn begrepen, zodat de verjaringstermijn wordt berekend van de zoveelste tot daags voor de zoveelste (1). (1) M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, p. 202.

- Verjaring - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn - Oorspronkelijke verjaringstermijn - Berekening

- Artt. 22, eerste lid, en 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0522.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.6 AC nr. 548

Met toepassing van artikel 20, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vervalt de strafvordering tegen een rechtspersoon door afsluiting van zijn vereffening, zijn gerechtelijke ontbinding of zijn ontbinding zonder vereffening; artikel 20, tweede lid, van die Titel bepaalt evenwel dat de strafvordering ook daarna nog tegen de rechtspersoon kan worden uitgeoefend indien zijn invereffeningstelling, zijn gerechtelijke ontbinding of zijn ontbinding zonder vereffening tot doel hebben te ontsnappen aan de vervolging, of indien de rechtspersoon overeenkomstig artikel 61bis Wetboek van Strafvordering door de onderzoeksrechter in verdenking is gesteld vóór het verlies van zijn rechtspersoonlijkheid.

- Verval - Vervolgde rechtspersoon - Ontbinding - Gevolg - Verdere vervolging

- Art. 20, eerste en tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Artikel 20, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is met name van toepassing in geval van overdracht van het gehele vermogen van een vennootschap gevolgd door haar ontbinding en de afsluiting van haar vereffening; die bepaling is ook van toepassing in geval van fusie of quasi-fusie van vennootschappen (1). (1) Zie J. Castiaux, noot onder arrest GwH 18 april 2013, Dr.pén.entr. 2014, p. 94.

- Verval - Vervolgde rechtspersoon - Ontbinding - Afsluiting van de vereffening

- Art. 20, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0701.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Verjaring - Overlijden van de beklaagde - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Invloed op de berechting van de burgerlijke rechtsvordering

In geval van overlijden van de beklaagde vooraleer zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid werd vastgesteld, staat het niet aan de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt om te onderzoeken of de overledene zich aan het misdrijf schuldig heeft gemaakt maar wel of zijn gedrag, zoals dat uit de in de vervolging bedoelde feiten blijkt, een fout heeft opgeleverd die in oorzakelijk verband staat met de door de burgerlijke partij aangevoerde schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. X.

- Verjaring - Overlijden van de beklaagde - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Invloed op de berechting van de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0879.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.3 AC nr. 355

Uit de bepaling van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het gerecht in hoger beroep dat een vrijsprekend vonnis wijzigt in een schuldigverklaring en een veroordeling tot straf, zowel de beslissing over de schuldigverklaring als de veroordeling tot straf eenparig moet nemen (1). (1) A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », RDPC,1981, pp. 401-430; G. NEVEN, ?La Cour, statuant à l'unanimité ...', JT 1950, p. 286, nr. 18.

- Rechtspleging in hoger beroep - Vrijsprekend vonnis - Schuldigverklaring en veroordeling in beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

P.16.0766.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.5 AC nr. 357

Het bevelen van een deskundigenonderzoek met betrekking tot de lichamelijke en geestelijke geschiktheid van een beklaagde om een motorvoertuig te besturen, is een onderzoeksmaatregel en geen straf noch een beveiligingsmaatregel; het bevelen van een dergelijke onderzoeksmaatregel maakt geen strafverzwaring uit als bedoeld door artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) A. LORENT, "La règle de l'unanimité des juges d'appel", RDPC 1981, pp. 401-430.

- Rechtspleging in hoger beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek bevolen in hoger beroep - Onderzoeksmaatregel - Strafverzwaring

P.16.0783.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.6 AC nr. 358

Artikel 407 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat in strafzaken nietigheden uit enige onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen gedekt zijn, wanneer een vonnis of arrest op tegenspraak, dat geen maatregel van inwendige aard inhoudt, is gewezen zonder dat de nietigheid door een van de partijen is voorgedragen of door de rechter ambtshalve is uitgesproken.

- Nietigheden - Onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen - Draagwijdte

P.16.0991.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.1 AC nr. ...

Het beschikkingsbeginsel staat los van de beoordeling van de strafrechter die uitspraak doet over de strafvordering en die daartoe moet nagaan of de bestanddelen van het misdrijf verenigd zijn, zelfs wanneer de burgerlijke partij niet heeft aangevoerd dat bepaalde van die bestanddelen voorhanden zijn.

- Uitspraak over de strafvordering - Beschikkingsbeginsel - Toepassing

- Uitspraak over de strafvordering - Schuldigverklaring - Opdracht van de rechter - Ambtshalve nazicht of de bestanddelen van het misdrijf voorhanden zijn

P.15.0020.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.1 AC nr. 317

Artikel 65 Strafwetboek is niet van toepassing op de minnelijke schikking, zoals geregeld in artikel 216bis Wetboek van Strafvordering, dat immers geen bestraffing inhoudt.

- Minnelijke schikking - Artikel 65, Strafwetboek - Toepasselijkheid

Uit artikel 216bis, § 1, eerste en zevende lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat een gedeeltelijke betaling van de voorgestelde geldsom de strafvordering niet doet vervallen, ook al is in het voorstel de totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven.

- Minnelijke schikking - Voorgestelde totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven - Gedeeltelijke betaling

P.16.0532.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde

In de Belgische nationale rechtsorde heeft enkel een beslissing over de grond van de zaak, met andere woorden die bij wijze van een vrijsprekend of veroordelend vonnis uitspraak doet over de schuldvraag, gezag van gewijsde en staat enkel een dergelijke beslissing nieuwe vervolgingen in de weg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

- Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde

P.15.0102.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.5 AC nr. 299

In correctionele- of politiezaken, maakt de verwijzingsbeschikking van een onderzoeksgerecht of de dagvaarding om voor het vonnisgerecht te verschijnen niet de daarin vervatte kwalificatie bij de vonnisgerechten aanhangig, maar de feiten zoals zij blijken uit de stukken van het onderzoek of het opsporingsonderzoek en die aan de verwijzingsbeschikking of dagvaarding ten grondslag liggen; deze eerste kwalificatie is in wezen voorlopig en het vonnisgerecht heeft ook in hoger beroep het recht en de plicht om aan de ten laste gelegde feiten hun juiste omschrijving te geven, mits het recht van verdediging wordt geÃ«erbiedigd en deze verplichting geldt niet alleen ingeval van onduidelijkheid van de akte van aanhangigmaking; op grond van de gegevens van de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding en van het strafdossier oordeelt de rechter onaantastbaar of de feiten die hij onder de verbeterde omschrijving bewezen verklaart, werkelijk deze zijn welke het voorwerp uitmaken van de vervolgingen of daaraan ten grondslag liggen en in dat geval maakt hij geen nieuwe feiten voor hem aanhangig en is geen nieuwe dagvaarding of vrijwillige verschijning vereist (1). (1) Cass. 13 september 2005, AR P.05.0657.N, AC 2005, nr. 430; Cass. 5 september 2006, AR P.06.0649.N, AC 2006, nr. 389 en noot MT; Cass. 20 februari 2007, AR P.06.1377.N, AC 2007, nr. 104; Cass. 24 mei 2011, AR P.11.0070.N, AC 2009, nr. 344; Cass. 22 januari 2013, AR P.12.0625.N, AC 2013, nr. 43; P. MORLET, Changement de qualification. Droits et devoirs du juge, Rev. dr. PÃ©nal, 1990, pp 561 ev.

- Aanhangigmaking - Taak van het vonnisgerecht - Kwalificatie van de feiten - Heromschrijving van de feiten - Draagwijdte

P.17.0295.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.5 AC nr. ...

Artikel 47bis, § 3, derde lid, Wetboek van Strafvordering geldt voor al wie niet op uitnodiging wordt verhoord; zij maakt wat het genot van de rechten vermeld in artikel 47bis, § 2, Wetboek van Strafvordering betreft geen onderscheid tussen diegene die van zijn vrijheid werd benomen in de betrokken zaak, dan wel in een andere zaak.

- Verhoor meerderjarige verdachte - Niet op uitnodiging - Na vrijheidsbeneming in betrokken of andere zaak

- Verhoor meerderjarige verdachte - Niet op uitnodiging - Na vrijheidsbeneming in betrokken of andere zaak

P.16.1332.F 22 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.4 AC nr. ...

De beslissing tot uitstel van een strafzaak, zo ze regelmatig is gewezen, is een onderzoekshandeling en, zo ze te gepasten tijde is gewezen, stuit deze de strafvordering (1). (1) Cass. 4 januari 2000, AR P.98.1384.N, AC 2000, nr. 2.

- Verjaring - Stuiting - Verjaringstuitende daad - Uitstel van de zaak

C.16.0279.N 17 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170317.2 AC nr. ...

Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, bepaalt niet dat, wanneer de strafrechter definitief heeft geoordeeld over de strafvordering, de voor de burgerlijke rechter aanhangige burgerlijke rechtsvordering slechts mag worden vervolgd nadat afstand werd gedaan van dezelfde voor de strafrechter nog hangende burgerlijke rechtsvordering.

- Artikel 4, eerste lid, V.T.Sv. - Definitieve beoordeling van de strafvordering door de strafrechter - Aanhangige burgerlijke rechtsvordering voor de burgerlijke rechter - Vervolging

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0135.F 22 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Verval - Milieurecht - Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Procedure van de administratieve sanctie - Beroep voor de correctionele rechtbank - Uitwerking - Verval van de strafvordering

Het beroep van de overtreder bij de rechterlijke macht, dat is ingesteld in het kader van de procedure van de administratieve sanctie, tegen de beslissing van de sanctionerende ambtenaar om hem een administratieve geldboete op te leggen, heeft niet tot gevolg dat het de strafvordering nieuw leven inblaast als die vervallen is door de beslissing van de procureur des Konings om niet te vervolgen of als laatstgenoemde geen beslissing heeft genomen binnen de voorgeschreven termijn (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr.

- Verval - Milieurecht - Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Procedure van de administratieve sanctie - Beroep voor de correctionele rechtbank - Uitwerking - Verval van de strafvordering

- Art. D164 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (Vertaling)

P.16.1067.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.4 AC nr. ...

De regels vervat in het VN-verdrag van 20 december 1988 tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen en het VN-verdrag van 15 november 2000 tegen transnationale georganiseerde misdaad, zijn regels van internationaal verdragsrecht waardoor België gehouden is de feiten aan de bevoegde overheid voor te leggen voor vervolging (1). (1) C. VAN DEN WYNGAERT, Strafrecht en Strafprocesrecht, Antwerpen, Maklu, 2014, 167-169; Parl. St. Kamer, 2000-2001, DOC 50 1178/002, pp. 7-9.

- Artikel 21bis Voorafgaande titel Wetboek van Strafvordering - Extraterritoriale rechtsmacht van de Belgische gerechten - Regels van internationaal verdragsrecht - VN-verdrag tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen - VN-verdrag tegen transnationale georganiseerde misdaad - Draagwijdte

P.16.1099.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5 AC nr. ...

Artikel 352 Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op goederen die overeenkomstig artikel 35ter Wetboek van Strafvordering per equivalent in beslag zijn genomen.; indien de rechter die de verbeurdverklaring per equivalent uitspreekt de teruggave van die goederen of de opheffing van het beslag op die goederen zou bevelen, zou hij de finaliteit van het beslag tenietdoen (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5;E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

- Artikel 352 Wetboek van Strafvordering - Teruggave van de in beslag genomen voorwerpen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Draagwijdte

Krachtens de artikelen 197 en 197bis Wetboek van Strafvordering staat de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring, met inbegrip van de verbeurdverklaring per equivalent, aan het openbaar ministerie en de vonnisrechter heeft geen rechtsmacht om zich over die tenuitvoerlegging uit te spreken of erop te anticiperen; hieruit volgt dat de vonnisrechter evenmin rechtsmacht heeft om het beslag op die goederen te handhaven tot zekerheid van de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring per equivalent die hij beveelt (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5;E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

- Artikel 197 en 197bis Wetboek van Strafvordering - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Rechtsmacht van de vonnisrechter - Draagwijdte

P.15.0333.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.2 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de doelstelling die erin bestaan een onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon te waarborgen, vloeit voort dat zolang de lasthebber ad hoc niet van zijn mandaat is ontlast, hij als enige bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen en de keuze te bepalen van de raadsman die voor de rechtspersoon optreedt, zodat indien namens de rechtspersoon een memorie van antwoord wordt ingediend uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan moet blijken dat de raadsman die de memorie heeft ondertekend, werd aangesteld door de lasthebber ad hoc.

- Rechtspersoon - Aanwijzing lasthebber ad hoc - Doel - Gevolg - Toepassing

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.1029.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

Uit de tekst van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de doelstelling van die bepaling een onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon te waarborgen, vloeit voort dat enkel de lasthebber ad hoc bevoegd is om namens deze rechtspersoon te beslissen over het aanwenden van rechtsmiddelen tegen de beslissingen op de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering, welke beslissing kan blijken uit de akte strekkende tot het instellen van een rechtsmiddel of elk ander stuk dat partijen aan de rechter overleggen en waarvan hij onaantastbaar de bewijswaarde beoordeelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0308.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.3 AC nr. ...

Bij ontstentenis van daartoe strekkende conclusie, is de rechter niet ertoe gehouden zijn beslissing dat de verjaring van de strafvordering niet is ingetreden, nader te motiveren.

- Verjaring - Schorsing - Stuiting - Daden of gebeurtenissen die de verjaring schorsen of stuiten - Vermelding in het vonnis of arrest - Verplichting

P.16.0124.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.6 AC nr. ...

De bepaling van artikel 8, derde lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof heeft een algemene strekking en betekent dat de gevolgen van de vernietigde bepaling in de regel worden gehandhaafd ten aanzien van alle administratieve en rechterlijke handelingen en beslissingen (1). (1) Zie R. MOERENHOUT, Commentaar bij artikel 8 Bijzondere Wet van 6 januari 1989, OAPR, afl.8 (januari 1999); R. ANDERSEN, "La modulation dans le temps des effets des arrêts d'annulatoin du conseil d'Etat", in Liber Amicorum Michel Melchior, blz. 385-386; VERSTRAELEN, S., "Toen barstte de bom: het Grondwettelijk Hof handhaaft in een prejudieel arrest de gevolgen van een vastgestelde ongrondwettigheid", RW 2011-12, 1230; TULKENS, F., "Actualités et réflexions sur le droit transitoire jurisprudentiel. Quand le juge maintien les effets de ce qu'il annule.", JT 2012, 737.

- Verjaring - Schorsing - Toepassing van de wet in de tijd

- Art. 8, derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 24, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.1693.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.4 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 281, § 3, AWDA, volgt dat wanneer hetzelfde feit tegelijkertijd een gemeenrechtelijke en een fiscale valsheid kan uitmaken waarbij eendaadse samenloop kan ontstaan tussen de gemeenrechtelijke valsheid , de fiscale valsheid en het specifieke misdrijf voorzien bij artikel 259 AWDA en toepassing kan gemaakt worden van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, de strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie met betrekking tot de feiten ressorterend onder zijn bevoegdheid, ontvankelijk is.

- Openbaar ministerie - Instellen van de strafvordering - Douane en accijnzen - Vordering van het openbaar ministerie en vordering van de administratie voortspruitend uit dezelfde overtreding

P.16.0052.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.4 AC nr. ...

Wanneer, ingeval tegen een rechtspersoon en tegen degene die bevoegd is om hem te vertegenwoordigen een strafvordering wordt ingesteld wegens dezelfde of samenhangende feiten, door de rechtbank een lasthebber ad hoc is aangewezen om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, is overeenkomstig artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering deze laatste uitsluitend bevoegd om namens de rechtspersoon als beklaagde rechtsmiddelen, met inbegrip van cassatieberoep, aan te wenden tegen de beslissingen over de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering en over de gelijktijdig aanhangige burgerlijke rechtsvorderingen als accessorium van die strafvordering, alsook om afstand te doen van de tegen die beslissingen ingestelde rechtsmiddelen (1). (1) Zie: Cass. 26 september 2006, AR P.05.1663.N, AC 2006, nr. 435 met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL.

- Aanwending van rechtsmiddelen - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging door een lasthebber ad hoc

P.15.1604.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2 AC nr. ...

De onrechtmatigheid van het bewijs omwille van het afleggen door een beklaagde van verklaringen zonder bijstand of mogelijkheid tot bijstand van een advocaat leidt niet tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, maar enkel tot eventuele bewijsuitsluiting; het recht de strafvordering uit te oefenen ontstaat immers door het plegen van het als misdrijf omschreven feit, ongeacht de wijze waarop ze verder wordt uitgeoefend en onafhankelijk van de wijze waarop de bewijsgaring verloopt (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 29 november 2011, AR P.11.0113.N, AC 2011, nr. 651 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 13 november 2012, AR P.12.1082.N, AC 2012, nr. 610 met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER; Cass. 8 april 2014, AR P.13.0080.N, AC 2014, nr. 275; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0666.N, AC 2014, nr. 607.

- Onwettig of onregelmatig bewijs - Beklaagde - Verklaring zonder bijstand van een advocaat

P.16.0325.F 18 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160518.6 AC nr. ...

Artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de verjaring van de strafvordering is geschorst telkens als de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht wordt uitgesteld met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; met bijkomende onderzoeksopdracht wordt elke handeling bedoeld uitgaande van een daartoe bevoegde overheid, die tot doel heeft bewijzen te vergaren of de zaak in staat van wijzen te brengen (1). (1) Zie Cass. 27 november 2013, AR P.13.1078.F, AC 2013, nr. 636.

- Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen

De opschorting van de verjaring bedoeld in artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, gaat in de dag waarop het vonnisgerecht beslist de zaak uit te stellen met het oog op het uitvoeren van bijkomende onderzoekshandelingen, tot de dag voor de eerste rechtszitting waarop het onderzoek van de zaak wordt hervat.

- Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen -

Aanvang en einde van de periode van schorsing

Het nazicht van het certificaat van het automatisch werkend toestel dat een snelheidsovertreding heeft vastgesteld, is, wegens de bijzondere bewijswaarde die, met toepassing van artikel 62 Wegverkeerswet, met de vaststellingen gepaard gaat die met behulp van dat type toestel werden verwezenlijkt, een handeling die erop gericht is de zaak in staat van wijzen te brengen en levert, als bijkomende onderzoeksopdracht, een grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering op.

- Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Wegverkeer - Nazicht van het toestel dat de snelheidsovertreding heeft vastgesteld

P.15.0216.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.3 AC nr. ...

Wanneer de strafvordering is verjaard en de burgerlijke rechtsvordering tijdig werd ingesteld, staat het aan de strafrechter die vordering te onderzoeken (1). (1) Cass. 27 oktober 1992, AR 5905, AC 1992, nr. 700.

- Verjaring - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Gevolg voor de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.1555.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.1 AC nr. ...

De rechtsmacht van de rechter wat het feit van de telastlegging betreft, wordt bepaald door de inleidende akte en hij vermag zich niet zelf te vatten van een strafbare gedraging die de akte die de zaak bij hem aanhangig maakte, niet heeft bedoeld; de rechter beoordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, de draagwijdte van de akte waarmee de zaak wordt aanhangig gemaakt, hij bepaalt onaantastbaar welke feiten in de inleidende akte zijn bedoeld en preciseert de telastlegging bij onduidelijkheid ervan; het staat bijgevolg aan de rechter de datum van het misdrijf eventueel te verbeteren, rekening houdende met het onderzoek op de rechtszitting aangezien de beoordeling door het onderzoeksgerecht van de dag waarop het misdrijf eindigt en dus de verjaring van de strafvordering begint te lopen slechts voorlopig is (1). (1) Cass. 11 oktober 2011, AR P.11.0389.N, AC 2011, nr. 538; Cass. 17 april 2007, AR P.07.0063.N, AC 2007, nr. 188; Cass. 20 februari 2007, AR P.06.1377.N, AC 2007, nr. 104.

- Rechtbank - Aanhangigmaking - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Aanpassing van de datum van de feiten

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling stelt dat de overschrijding van de redelijke termijn bedoeld in artikel 6.1 EVRM, ook wanneer deze reeds bereikt is vooraleer de zaak bij de rechter is aanhangig gemaakt, de niet-ontvankelijkheid, ontoelaatbaarheid of stopzetting van de vervolging voor gevolg heeft; artikel 6.1 EVRM duidt de gevolgen niet aan die de rechter aan een door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn moet verbinden en artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt evenmin dat de rechter geen straf meer mag opleggen, zodat de rechter in feite, mitsdien onaantastbaar, oordeelt of de redelijke termijn voor de berechting van de zaak is overschreden, of omstandigheden een reeds vastgestelde overschrijding hebben verergerd en welk gevolg moet worden verbonden aan de overschrijding van de redelijke termijn die hij vaststelt (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P 11.1208.N, arrest niet gepubliceerd; J. ROZIE, ' Het nieuwe artikel 21ter van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering: de rechtsgevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn', T.Strafr. 2001, (3-7), nr. 8 p. 7.

- Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 6.1 EVRM - Gevolgen van de overschrijding van de redelijke termijn - Draagwijdte - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.15.1639.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.3 AC nr. ...

Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement enkel wordt besloten indien ofwel de nalevering van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, ofwel de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, ofwel het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; krachtens die bepaling worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de andere erin ver- melde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd en deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een verdragsrechtelijk of grondwettelijk gewaarborgd recht (1). (1) Zie concl. OM

- Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Miskenning van artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte

- Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Miskenning van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Miskenning van artikel 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte

- Bewijsvoering - Onregelmatig verkregen bewijselementen - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Miskenning van artikel 8 EVRM en artikel 7 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselementen - Draagwijdte

P.16.0132.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.4 AC nr. ...

Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering regelt de mogelijke gevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn en dit wetsartikel, dat andere mogelijke vormen van rechtsherstel door de overheid, zoals een schadevergoeding wegens overschrijding van de redelijk termijn, niet uitsluit, houdt in dat de beklaagde schuldig wordt verklaard aan de hem telastgelegde feiten; aangezien deze schuldigverklaring onverenigbaar is met de niet-toerekeningsvatbaarheid van geestesgestoorden kan die wetsbepaling geen toepassing vinden wanneer de rechter vaststelt dat de beklaagde op het ogenblik van de feiten in één van de bij artikel 1 van de Wet Bescherming Maatschappij bepaalde staten verkeerde en op het ogenblik van de uitspraak nog steeds in die staat verkeert (1). (1) J. ROZIE, 'Het nieuwe artikel 21ter van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering: de rechtsgevolgen bij overschrijding van de redelijke termijn',T.Strafr. 2001, (3-7), nr. 8 p. 7.

- Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Gevolgen van de overschrijding van de redelijke termijn - Draagwijdte - Beklaagde die niet-toerekeningsvatbaar wordt verklaard

P.16.0112.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.4 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde, eiser in cassatie, tijdens het cassatiegeding is overleden, doet dat overlijden de strafvordering vervallen, zodat de strafrechtelijke veroordeling van de eiser zonder uitwerking blijft.

- Strafrechtelijke veroordeling - Cassatieberoep van de beklaagde - Overlijden van de eiser in cassatie tijdens het cassatiegeding

P.15.0929.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Ontvankelijkheid - Beginsel "non bis in idem" - Toepassing - Voorwaarden - Identieke feiten

Het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem en artikel 4.1 Aanvullend protocol nr. 7 EVRM verbieden om twee straffen van dezelfde aard uit te spreken ten laste van eenzelfde persoon wegens identieke feiten of feiten die in hoofdzaak dezelfde zijn; het begrip identieke of in hoofdzaak dezelfde feiten doelt op een geheel van feitelijke omstandigheden met betrekking tot eenzelfde verdachte, die nauw met elkaar verbonden zijn in tijd en ruimte (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Ontvankelijkheid - Beginsel "non bis in idem" - Toepassing - Voorwaarden - Identieke feiten

P.15.0978.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.5 AC nr. ...

De schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering, bepaald in artikel 24, derde lid, voorafgaande titel Wetboek van Strafvordering, is niet alleen van toepassing op het misdrijf dat in de bijkomende onderzoekshandelingen wordt bedoeld, maar geldt ook voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar verbonden zijn door intrinsieke samenhang, ongeacht wie ze heeft gepleegd (1). (1) Zie Cass. 13 september 1995, AR P.95.0171.F, AC 1995, nr. 380.

- Verjaring van de strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond die voortvloeit uit het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen

P.15.1505.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.5 AC nr. ...

De regels betreffende de bewijsvoering vereisen dat het onwettig of onregelmatig bevonden bewijsmateriaal uit het debat wordt geweerd maar laten toe dat de rechter uitspraak doet op grond van andere bewijselementen die de partijen, mits ze niet door een gebrek zijn aangetast, vrij hebben kunnen tegenspreken; ze kunnen slechts tot niet-ontvankelijkheid van de strafvordering leiden wanneer de vervolging op grond van onrechtmatig verkregen bewijsmateriaal werd ingesteld (1). (1) Zie Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231, met concl. advocaat-generaal Duinslaeger; Cass. 3 januari 2012, AR P.10.1662.N, AC 2012, nr. 2.

- Bewijsvoering - Onwettig of onregelmatig bevonden bewijsmateriaal - Uit het debat geweerd bewijsmateriaal - Andere bewijselementen - Ontvankelijkheid van de strafvordering

P.15.0833.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.3 AC nr. ...

Wanneer, sinds het instellen van een cassatieberoep, door het openbaar ministerie bij de feitenrechter, met naleving van de in artikel 216bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde voorwaarden, aan de eiser in cassatie een minnelijke schikking werd voorgesteld, welke door hem werd aanvaard en nageleefd, stelt het Hof, op vordering van de procureur-generaal, en bij toepassing van artikel 216bis, § 2, tiende lid, Wetboek van Strafvordering, vast dat de strafvordering tegen de eiser is vervallen zodat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 25 november 2015, AR P.15.0749.F, AC 2015, nr. .... met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

- Minnelijke schikking - Artikel 216bis Wetboek van Strafvordering - Procedure in cassatie - Vaststelling van het verval van de strafvordering - Cassatieberoep

P.15.0768.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 460, § 2, WIB92 en artikel 74, § 2, Btw-wetboek kan het openbaar ministerie geen vervolgingen instellen voor fiscale misdrijven bedoeld in die wetboeken, indien het kennis heeft gekregen van de feiten ten gevolge van een klacht of een aangifte van een ambtenaar die niet de machtiging had waarvan sprake in artikel 29, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; uit die bepalingen volgt dat de strafvordering die steunt op een onregelmatige aangifte, niet ontvankelijk is (1). (1) Zie Cass. 28 januari 1997, AR P.96.0039.N, AC 1997, nr. 51.

- Vervolging door openbaar ministerie voor fiscale misdrijven - Voorwaarden

P.15.0514.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.2 AC nr. ...

Het recht van verdediging vereist dat de vervolgde persoon, in de regel, voor de rechter niet alleen alle regelmatig tegen hem aangevoerde gegevens vrij kan tegenspreken, maar ook dat hij elk voor hem gunstig verweer kan doen gelden, wat evenwel niet betekent dat het niet voorhanden zijn van bepaalde in beslag genomen overtuigingsstukken steeds leidt tot een miskenning van het recht van verdediging; het staat immers aan de rechter om op grond van alle hem voorliggende gegevens onaantastbaar te oordelen of en in hoeverre het niet voorhanden zijn van die stukken een effectieve belemmering vormt voor de volwaardige uitoefening van het recht van verdediging en enkel wanneer de rechter vaststelt dat het ontbreken van die stukken ertoe leidt dat de strafvordering onmogelijk kan worden voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, kan hij de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering uitspreken (1). (1) Zie: Cass. 27 februari 2013, AR P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134.

- Ontvankelijkheid - Niet voorhanden zijn van inbeslaggenomen overtuigingsstukken - Belemmering van het recht van verdediging - Beoordeling door de rechter

P.15.1045.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.8 AC nr. ...

Artikel 29, tweede lid, Wetboek van Strafvordering houdt geen verband met de vervolging waartoe de minister van Financiën, administratie der douane en accijnzen, het initiatief heeft genomen (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0614.F, AC 2010, nr. 561.

- Douane en accijnzen - Door de administratie opgestarte vervolging - Artikel 29, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Toepassing

P.15.1036.N 22 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151222.3 AC nr. ...

Niets belet de rechter voor wie de strafvordering aanhangig is gemaakt, zijn overtuiging te steunen op de hem regelmatig overgelegde feitelijke gegevens die aan de tegenspraak van de partijen zijn onderworpen; het is daarbij niet vereist dat deze gegevens enkel in het kader van een gerechtelijk onderzoek werden verkregen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, 6e Editie 2014, nr. 2084.

- Aan de rechter overgelegde feitelijke gegevens - Wijze van verkrijging

P.14.1704.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.1 AC nr. ...

Door te oordelen dat de beklaagde bij het formuleren van zijn verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen op de hoogte was van de gevolgen die dat verzoek kon hebben op de verjaring, bestraft het vonnis niet de manier waarop hij zich verdedigd heeft maar stelt enkel het wettelijke gevolg vast van het inwilligen van een dergelijk verzoek.

- Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond - Verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen - Recht van verdediging

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Aangezien de regels met betrekking tot de verjaring van de strafvordering van openbare orde zijn, is de rechter verplicht om de door de wet voorziene schorsingsgronden van de verjaring vast te stellen.

- Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond - Toepassing door de rechter - Verplichting

P.15.0296.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.3 AC nr. ...

In zijn arrest nr. 83/2015 van 11 juni 2015 heeft het Grondwettelijk Hof artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende justitie, zoals het is gewijzigd bij artikel 3 van de wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, gedeeltelijk vernietigd in zoverre het met name tot gevolg heeft dat de verjaring geschorst wordt telkens als de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht wordt uitgesteld met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; in hetzelfde arrest heeft het Grondwettelijk Hof echter de gevolgen van de vernietigde bepaling gehandhaafd tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en ten laatste tot 31 december 2016; die gevolgen hebben betrekking op de hangende zaken of de zaken waarover nog geen definitieve beslissing werd genomen.

- Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond - Verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen - Artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Gedeeltelijke vernietiging - Handhaving van de gevolgen van de bepaling tot een bepaalde datum

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.15.0749.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Verval van de strafvordering - Minnelijke schikking gesloten en uitgevoerd in strafzaken tijdens de aanleg in cassatie

Wanneer blijkt uit de rechtspleging dat, sinds het instellen van het cassatieberoep door de inverdenkinggestelde, de procureur-generaal bij het hof van beroep hem een minnelijke schikking heeft voorgesteld met inachtneming van de in artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering bepaalde voorwaarden en dat hij die heeft betaald, verklaart het Hof de strafvordering vervallen en stelt vast dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr.....

- Verval van de strafvordering - Minnelijke schikking gesloten en uitgevoerd in strafzaken tijdens de aanleg in cassatie

- Art. 216bis Wetboek van Strafvordering

P.13.0982.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.2 AC nr. ...

Uit artikel 455 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de raad van de Orde de opdracht heeft "om de eer van de Orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen", kan geen recht worden afgeleid om door middel van burgerlijke partijstelling een rechtsvordering wegens miskenning door een niet-advocaat van de beroepsbelangen van een advocaat in te stellen.

- Burgerlijke partijstelling - Advocaat - Beroepsbelangen van een advocaat - Miskenning door een niet-advocaat - Orde van advocaten - Recht om door een burgerlijke partijstelling een rechtsvordering in te stellen - Artikel 455 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

---

P.15.0609.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.2 AC nr. ...

In de zin van artikel 6, § 1er EVRM wordt een vervolging als strafrechtelijk omschreven wanneer ze volgens het interne recht aan een strafrechtelijke omschrijving beantwoordt, wanneer het misdrijf, naargelang zijn aard, geldt voor alle burgers of wanneer de bestraffing van het misdrijf, naargelang de aard en de ernst ervan, een repressief dan wel een preventief oogmerk heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

- Strafvervolging - Begrip - Artikel 6.1 E.V.R.M.

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Ontvankelijkheid - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

- Strafvervolging - Begrip - Artikel 6.1 E.V.R.M.

- Ontvankelijkheid - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

De artikelen 4.1 Protocol nr. 7 EVRM, 14.7 IVBPR en 50 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsook het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem staan niet in de weg van een strafrechtelijke vervolging na een tuchtprocedure, wanneer die niet de kenmerken van een strafrechtelijke vervolging draagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

- Ontvankelijkheid - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Wanneer de tuchtrechtelijke vervolgingen een overtreding van tuchtrechtelijke aard betreffen, deze geen betrekking heeft op alle burgers maar enkel gericht is op een beperkte categorie personen en de opgelegde tuchtstraf noch een hoge geldboete, noch een vrijheidsberoving, noch een langdurig beroepsverbod inhoudt, kan de rechter wettig beslissen dat de tuchtvordering tegen een persoon niet gelijkstaat aan strafrechtelijke vervolgingen in de zin van artikel 6, § 1er EVRM (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

- Ontvankelijkheid - Beginsel "non bis in idem" - Tuchtstraf - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

P.14.0355.N 13 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151013.1 AC nr. ...

Artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft tot doel om, ingeval van gelijktijdige vervolging van een rechtspersoon en van de natuurlijke personen die bevoegd zijn om hem te vertegenwoordigen, een onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon te waarborgen door de aanstelling van een lasthebber ad hoc (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.05.1663.N, AC 2006, nr. 435 en concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 9 juni 2009, AR P.09.0446.N, AC 2009, nr. 388; Cass. 4 oktober 2011, AR P.11.0203.N, AC 2011, nr. 519.

- Gelijktijdige vervolging van een rechtspersoon en een natuurlijke persoon - Onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon - Aanstelling van een lasthebber ad hoc

P.14.0632.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.3 AC nr. ...

De appelrechter is zoals elke rechter verplicht aan het bij hem aanhangige feit de juiste kwalificatie te geven en hij kan spijts een door de eerste rechter aangenomen heromschrijving de beklaagde veroordelen voor het feit zoals oorspronkelijk omschreven in de akte van aanhangigmaking bij de eerste rechter; aangezien de beklaagde kennis heeft van deze oorspronkelijke omschrijving moet de appelrechter hem daarover niet verwittigen en aangezien het aanhangig gemaakte feit niet werd heromschreven, moet de appelrechter niet vaststellen dat na heromschrijving nog steeds hetzelfde feit wordt beoordeeld; dit alles miskent niet de devolutieve werking van het hoger beroep (1). (1) Zie Cass. 28 oktober 1963, Pas. 1964, I, 220; Cass. 20 januari 1964, Pas. 1964, I, 541; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 921, nr. 1836.

- Heromschrijving feit door eerste rechter - Hoger beroep - Veroordeling door appelrechter voor feit zoals oorspronkelijk omschreven in de akte van aanhangigmaking bij eerste rechter

P.15.0558.N 6 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151006.4 AC nr. ...

Elke rechter heeft de plicht aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten de juiste kwalificatie te geven, onder de dubbele voorwaarde dat de kwalificatiewijziging niet tot gevolg mag hebben dat hij zich inlaat met andere feiten dan die welke bij hem aanhangig waren en dat het recht van verdediging wordt gerespecteerd; indien het openbaar ministerie een kwalificatiewijziging vordert, zijn de partijen door die vordering in kennis gesteld van de mogelijkheid dat de rechter die wijziging zal aannemen en dienen zij er bij hun verdediging rekening mee te houden; het recht van verdediging vereist in een dergelijk geval niet dat de partijen uitdrukkelijk worden uitgenodigd zich over de gevorderde wijziging te verdedigen (1). (1) Zie Cass. 27 mei 2014, AR P.12.1265.N, AC 2014, nr. 379; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 925-926, nr. 2173-2174.

- Aanhangigmaking - Kwalificatie - Wijziging

- Aanhangigmaking - Kwalificatie - Wijziging - Kennisgeving

P.14.1118.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.4 AC nr. ...

Het staat de rechter in politiezaken en in correctionele zaken te bepalen welk het feit is dat voor hem aanhangig is gemaakt en dat het voorwerp van de vervolging uitmaakt; indien dat feit niet passend is omschreven in de akte die de zaak bij hem aanhangig maakt, dient hij die omschrijving met eerbiediging van het recht van verdediging te verbeteren, aan te vullen of te vervangen (1). (1) Zie: Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0481.N, AC 2011, nr. 553 en Cass. 23 december 2014, AR P.13.1892.N, AC 2014, nr. 808.

- Voorwerp van de vervolging - Taak van de rechter - Aanhangig gemaakt feit niet passend omschreven

- Artt. 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

P.14.1189.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Verjaring - Schorsing - Toepassing van de wet in de tijd

Uit de samenhang van artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering – versie 2002 dat van toepassing is op feiten gepleegd vanaf 2 september 2003, artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering – versie 1998 dat ingevolge artikel 33 van de programmawet van 5 augustus 2003 van toepassing is gebleven op de vóór 2 september 2003 gepleegde feiten, artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende justitie waardoor artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering – versie 2013 werd ingevoerd en het arrest van 11 juni 2015 van het Grondwettelijk Hof houdende gedeeltelijke vernietiging van voormeld artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 en handhaving van de gevolgen van de vernietigde beslissing tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en uiterlijk tot 31 december 2016, volgt dat op vóór 2 september 2003 gepleegde feiten uitsluitend de schorsingsgrond van artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering – versie 1998 van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

- Verjaring - Schorsing - Toepassing van de wet in de tijd

P.14.1762.F 9 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150909.2 AC nr. ...

Een tijdens de rechtspleging voor het Hof tussen de vervolgende partij en de eiser in cassatie afgesloten en uitgevoerde minnelijke schikking, met inachtneming van de in artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering bepaalde voorwaarden, heeft ten aanzien van de eiser het verval van de strafvordering tot gevolg, zodat de ten aanzien van de eiser genomen beslissing op de strafvordering zonder uitwerking blijft en het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 5 november 2013, AR P.12.1824.N, AC 2013, nr. 584.

- Rechtspleging voor het Hof van Cassatie - Minnelijke schikking - Afsluiten en uitvoeren van een minnelijke schikking in de loop van de rechtspleging

- Art. 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

P.15.0358.N 8 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150908.5 AC nr. ...

Ingevolge het overlijden van de inverdenkinggestelde, vervalt de tegen hem ingestelde strafvordering, zodat het onderzoeksgerecht geen rechtsmacht meer heeft om uitspraak te doen over de daarop geënte burgerlijke rechtsvordering; hieruit volgt dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2011, AR P.10.1331.N, arrest niet gepubliceerd.

- Cassatieberoep - Verval van strafvordering door overlijden van inverdenkinggestelde - Burgerlijke rechtsvordering

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

De onregelmatigheid van de oproeping van de inverdenkinggestelde voor de raadkamer, met het oog op de regeling van de rechtspleging, is geen grond van nietigheid of niet-ontvankelijkheid van de strafvordering die kan worden opgeworpen door het vonnisgerecht waar de zaak door verwijzing op geldige wijze aanhangig is gemaakt (1). (1) Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559.

- Raadkamer - Regeling van de rechtspleging - Onregelmatige oproeping van de inverdenkinggestelde - Beschikking tot verwijzing - Vonnisgerecht - Ontvankelijkheid van de strafvordering

P.13.1661.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.1 AC nr. ...

Artikel 190 Burgerlijk Wetboek heeft betrekking op de rechtspleging tot nietigverklaring van een huwelijk dat is aangegaan met overtreding van artikel 146bis Burgerlijk Wetboek, maar niet op de rechtspleging voor de strafrechter die in het kader van de beoordeling van een misdrijf of een burgerlijke rechtsvordering die gesteund is op een aan hem ter beoordeling voorgelegd misdrijf, dient te oordelen over het feit of een huwelijk in werkelijkheid een schijnhuwelijk is; de strafrechter oordeelt hierover op autonome wijze, onafgezien of een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk voor de burgerlijke rechter werd ingeleid of nog kan worden ingeleid; zijn oordeel dat het om een schijnhuwelijk gaat, heeft niet de nietigverklaring van het huwelijk tot gevolg.

- Strafrechter - Beoordeling van een misdrijf of een hierop gesteunde burgerlijke rechtsvordering - Noodzaak om te beoordelen of een huwelijk in werkelijkheid een schijnhuwelijk is - Bevoegdheid van de rechter

- Strafrechter - Beoordeling van een misdrijf of een hierop gesteunde burgerlijke rechtsvordering - Noodzaak om te beoordelen of een huwelijk in werkelijkheid een schijnhuwelijk is - Toepasselijke criteria

P.15.0379.F 6 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150506.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Milieurecht - Waals Gewest - Afvalstoffen - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve boete - Toepasselijk recht - Artikel 100 Strafwetboek

Voor de administratieve boete, die een aanvulling en een alternatief is voor de strafvordering, gelden in de regel dezelfde principes als voor de strafvordering zelf; artikel 100 Strafwetboek bepaalt dat bij gebreke van andersluidende bepalingen in bijzondere wetten en verordeningen, de bepalingen van het eerste boek van dit wetboek worden toegepast op de misdrijven die bij die wetten en verordeningen strafbaar zijn gesteld, met uitzondering van hoofdstuk VII en van artikel 85 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Milieurecht - Waals Gewest - Afvalstoffen - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve boete - Toepasselijk recht - Artikel 100 Strafwetboek

- Art. 100 Strafwetboek

P.15.0002.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.3 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van de strafvordering tegen een persoon die een misdrijf heeft gepleegd, hangt niet af van de voorwaarde dat anderen, die in dezelfde omstandigheden van tijd en plaats een gelijkaardig misdrijf zouden hebben gepleegd, net als eerstgenoemde worden vervolgd.

- Ontvankelijkheid

P.14.1882.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Verval - Overlijden van de beklaagde tijdens de beraadslaging - Gevolgen voor de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering

Hoewel het overlijden van de beklaagde tijdens de beraadslaging, van rechtswege het verval van de strafvordering meebrengt, heeft dit geen gevolgen voor de burgerrechtelijke beschikkingen van het na een tegensprekelijk debat gewezen vonnis (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Verval - Overlijden van de beklaagde tijdens de beraadslaging - Gevolgen voor de beslissing op de burgerlijke

rechtsvordering

P.14.1788.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.5 AC nr. ...

De uitdoving van de strafvordering belet het hof van assisen de grond ervan te onderzoeken.

- Uitdoving van de strafvordering - Hof van assisen - Vaststelling van de verjaring van de strafvordering

Wanneer de zaak niet kan worden berecht wegens de verjaring van de strafvordering, mag het hof van assisen een beschuldigde die niet schuldig kan worden verklaard omdat zijn zaak niet ten gronde kan worden beoordeeld, niet ontslaan van rechtsvervolging.

- Verjaring van de strafvordering - Hof van assisen - Vaststelling van de verjaring van de strafvordering - Gevolg - Beslissing tot ontslag van rechtsvervolging

- Art. 342 Wetboek van Strafvordering

Hoewel het Hof de verjaring van de strafvordering ambtshalve onderzoekt wanneer het kennisneemt van het cassatieberoep van de beklaagde of van het openbaar ministerie, doet het Hof dat niet wanneer het uitspraak doet over een beroep dat ingesteld werd door de burgerlijke partijen.

- Verjaring van de strafvordering - Hof van Cassatie - Ambtshalve onderzoek

SUCCESSIERECHTEN

F.23.0049.N 9 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250509.1N.1 AC nr. ...

Uit artikel 48, § 2, 2°, Wetboek Successierechten blijkt dat enkel personen die op de dag van het openvallen van de nalatenschap ten minste één jaar ononderbroken met de erflater samenwonen en die op die dag ten minste één jaar ononderbroken een gemeenschappelijke huishouding voeren met de erflater, als samenwonenden in de zin van deze bepaling worden beschouwd; de termijn van één jaar geldt bijgevolg zowel voor de voorwaarde van het samenwonen als voor de voorwaarde van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding (1). (1) Zie concl. OM.

- Verkrijging stiefouder - Stiefkind - Tarief in rechte lijn - Samenwoning en gemeenschappelijke huishouding - Termijnvereiste

- Art. 48 Wetboek van Successierechten

F.24.0007.N 9 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250509.1N.6 AC nr. ...

Afkoop van het levensverzekeringscontract in de zin van artikel 2.7.1.0.6, § 1, tweede lid, 1°, Vlaamse Codex Fiscaliteit, houdt in dat het levensverzekeringscontract is beëindigd en de begunstigde vrij kan beschikken over de opgebouwde reserves; niet vereist is dat een uitbetaling plaatsvindt van de reserves; dat de begunstigde in plaats daarvan ervoor kiest om de reserves te herbeleggen en daarbij beperkt is tot de producten die hem in het kader van een reserveoverdracht door de verzekeraar worden aangeboden, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Erfbelasting Vlaams Gewest - Levensverzekeringscontract - Overdracht reserves zonder uitbetaling - Afkoop - Begrip

- Art. 2.7.1.0.6 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

F.17.0020.F 1 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.6 AC nr. ...

Noch de artikelen 47 en 142-1 Wetboek Successierechten noch de artikelen 219, vierde lid, 220 en 221 Wetboek Registratierechten wijken af van de artikelen 23 tot 26 Gerechtelijk Wetboek, die betrekking hebben op het gezag van gewijsde; wanneer een vonnis een dwangbevel bekrachtigt door het daartegen aangetekende verzet niet-gegrond te verklaren, belet het gezag van gewijsde van dat vonnis de belastingadministratie bijgevolg om van dat dwangbevel afstand te doen en een nieuw dwangbevel uit te vaardigen met het oog op de invordering van de rechten die op dezelfde oorzaak berusten en dezelfde belastingplichtigen als die uit het eerste dwangbevel treffen (1). (1) Zie concl. OM.

- Dwangbevel - Bekrachtiging - Vonnis - Gezag van gewijsde - Latere afstand van het dwangbevel - Uitvaardiging van een nieuw dwangbevel - Uitwerking

- Artt. 219, vierde lid, 220 en 221 Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten
- Artt. 47 en 142-1, eerste lid Wetboek van Successierechten

F.21.0026.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.9 AC nr. ...

Een door de erflater in de verzekeringsovereenkomst aangewezen begunstigde is ingevolge de schenking aan hem van alle rechten uit die verzekeringsovereenkomst, niet langer een derde aan de verzekeringsovereenkomst, maar wel een verzekeringnemer, partij bij deze overeenkomst; de sommen, renten of waarden die hem vervolgens bij het overlijden van de erflater toekomen, zijn niet langer bij toepassing van het artikel 2.7.1.0.6, § 1, VCF aan de successierechten onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verzekeringsovereenkomst - Derdenbeding - Schenking aan de begunstigde

- Art. 2.7.1.0.6, § 1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

F.21.0070.N 21 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220421.1N.2 AC nr. ...

Sommen, renten of waarden die kosteloos aan een persoon toekomen na het overlijden van de erflater ingevolge een wijziging door een persoon in wiens voordeel de erflater in een contract een beding heeft opgenomen, zijn geen sommen, renten of waarden die kosteloos aan eerstgenoemde persoon toekomen ingevolge een contract dat een door de erflater in het voordeel van eerstgenoemde persoon gemaakt beding bevat in de zin van die wetsbepaling.

- Beding ten behoeve van een derde - Wijziging van het beding door begunstigden in tweede rang in het voordeel van begunstigden in derde rang - Toepasselijkheid artikel 2.7.1.0.6 VCF

- Art. 2.7.1.0.6 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

C.21.0317.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.2 AC nr. ...

Een inbreuk op de fiscale wetgeving door een partij heeft op zich niet tot gevolg dat haar vordering niet kan worden toegelaten wegens afwezigheid van een rechtmatig belang in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, nu dit enkel het geval is indien deze partij het behoud nastreeft van een toestand in strijd met de openbare orde of van een onrechtmatig voordeel.

- Algemene legataris - Vordering tot terugbetaling van de decuius gekregen bedragen - Geen aangifte in de nalatenschap - Inbreuk op de fiscale wetgeving - Toelaatbaarheid van de vordering - Toepassing

- Art. 40, vierde lid Wetboek van Successierechten
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

F.20.0071.N 16 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.4 AC nr. ...

Artikel 2.7.1.0.4 Vlaamse Codex Fiscaliteit bepaalt mede het belastbaar voorwerp van de erfbelasting en onderscheidt zich aldus van een antimisbruikbepaling die de administratie in geval van fiscaal misbruik toelaat om een niet-belastbare rechtshandeling te negeren en de belastingplichtige te belasten alsof het fiscaal misbruik nooit heeft plaatsgevonden; de gewijzigde versie van deze bepaling heeft uitwerking op rechtshandelingen die dateren van vóór dan wel na de inwerkingtreding van de wijziging (1). (1) Zie concl. OM.

- Sterfhuisclausule - Nieuwe fictiebepaling - Werking in de tijd

- Art. 2.7.1.0.4 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

F.16.0140.N 23 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.1 AC nr. ...

Bij een schenking door schulderkenning houdt de door de schenker aangegane schuld geen verband met een tegenprestatie die leidt tot het behoud van de gelden in het actief, maar houdt verband met de bedoeling van de schenker om de begiftigde te bevoordelen; de schulderkenning heeft niet tot gevolg dat de schenker een schuld aangaat die het behoud van een goed als onmiddellijke en rechtstreekse oorzaak heeft (1). (1) Zie concl. OM.

- Aannemelijk passief van de nalatenschap - Schulden aangenomen bij toepassing van artikel 33, vierde lid, W.Succ. - Schenking door schulderkenning

- Art. 33 Wetboek van Successierechten

Uit de artikelen 27 en 29 W. Succ. volgt dat een schuld slechts in het passief van de nalatenschap wordt aanvaard indien de erfopvolgers het bestaan en het bedrag van die schuld bewijzen en dat, wanneer de administratie op aannemelijk wijze aanvoert dat een schuld reeds voor het overlijden kan zijn terugbetaald, zij tevens aantonen dat die schuld op de dag van het overlijden nog niet was voldaan; aangezien het nog niet terugbetaald zijn van de schuld een negatief feit betreft, volstaat het dat de erfopvolgers de waarschijnlijkheid van dat feit aantonen (1). (1) Zie concl. OM.

- Aannemelijk passief van de nalatenschap - Bestaande schuld op de dag van het overlijden - Overbedelingsschuld - Bewijslast

- Artt. 27 en 29 Wetboek van Successierechten

F.18.0089.N 28 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191128.1N.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 5, 48, § 1, Tabel I, en 48, § 2, Wetboek Successierechten volgt dat de overlevende echtgenoot die ingevolge een beding van ongelijke verdeling meer in zijn kavel verkrijgt dan de helft van de gemeenschap, afzonderlijk belast wordt op de waarde van de roerende en onroerende goederen die hij meer heeft verkregen dan bij een gelijke verdeling in natura van de gemeenschap (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 5, Wetboek Successierechten - Beding van ongelijke verdeling - Overbedeelde goederen - Berekening van de belasting

- Artt. 5, 48, § 1, Tabel I, en 48, § 2 Wetboek van Successierechten

F.17.0080.N 25 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190125.5 AC nr. ...

De actieve samenstelling van de nalatenschap wordt vermeerderd indien komt vast te staan dat de langstlevende echtgenoot het recht van vruchtgebruik daadwerkelijk kan uitoefenen door de realisatie van de (opschortende) voorwaarde waaraan het eventueel vruchtgebruik onderworpen is; hieruit volgt dat de langstlevende echtgenoot ertoe gehouden is een nieuwe aangifte in te dienen indien de opschortende voorwaarde waaraan het eventueel vruchtgebruik is onderworpen zich realiseert, nl dat hij nog in leven is op het tijdstip dat het actuele vruchtgebruik eindigt (1). (1) Zie concl. OM.

- Samenstelling nalatenschap - Rechten van blote eigendom - Langstlevende echtgenoot - Eventueel vruchtgebruik - Realisatie opschortende voorwaarde - Gevolg - Nieuwe aangifte

- thans art. 3.3.1.0.6, 2°, a) Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit

- Art. 37, 2° Wetboek van Successierechten

F.15.0189.N 24 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.4 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Erfgoederen - Huwelijksvoordelen - Inkorting

Een huwelijksvoordeel valt niet in de nalatenschap, maar behoort de langstlevende echtgenoot toe ingevolge de vereffening en verdeling van het huwelijksvermogensstelsel; de inkorting van het voordeel heeft niet tot gevolg dat het voordeel alsnog in de nalatenschap valt en derhalve onderworpen zou zijn aan het successierecht (1). (1) Zie concl. OM.

- Erfgoederen - Huwelijksvoordelen - Inkorting

- Artt. 1, 1°, 2 en 5 Wetboek van Successierechten

F.16.0067.N 24 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.6 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Nalatenschap - Bestaande schulden - Optioneel finaal verrekenbeding - Verrekenschuld - Tijdstip van ontstaan

De echtgenoten gaan bij de opname van het finaal verrekenbeding een verbintenis onder opschortende voorwaarde aan van hun vooroverlijden en van het lichten van de optie door de langstlevende van hen, zodat de schuld reeds vóór het overlijden bestaat, en bijgevolg als passief van de nalatenschap in aanmerking komt (1). (1) Zie de schriftelijke concl. OM die neergelegd werd in de analoge zaak F.15.0190.N tussen dezelfde advocaten zodat er in de zaak F.16.0067.N ter zitting mondeling naar verwezen werd. Deze conclusie steunt op het studiewerk van mevrouw de referendaris J. del Corral.

- Nalatenschap - Bestaande schulden - Optioneel finaal verrekenbeding - Verrekenschuld - Tijdstip van ontstaan

- Art. 27, eerste lid Wetboek van Successierechten

F.16.0027.N 10 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170210.3 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Verkrijging van aandelen van een familiale vennootschap - Participatievoorwaarde van 50 % - Familie van de erflater

Een rechtspersoon is geen familie in de zin van voormeld artikel 60/1, § 1, eerste lid, 2°, Wetboek Successierechten zodat de aandelen ervan in de familiale vennootschap niet kunnen worden samengeteld met de aandelen van de erflater; de omstandigheid dat de aandelen in de rechtspersoon toebehoren aan de familie van de erflater doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Verkrijging van aandelen van een familiale vennootschap - Participatievoorwaarde van 50 % - Familie van de erflater

- Artt. 60/1, § 1, eerste lid, 2°, en 60/1, § 2, 5° Wetboek van Successierechten

F.15.0164.F 5 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170105.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Huwelijksvermogensstelsel - Ontbinding van het huwelijk - Beding tot wijziging van de toekenning van de huwelijksgemeenschap - Tegenstrijdig belang of onevenwichtig beding - Verplichting van de notaris - Vermelding in de notariële akte - Geen vermelding

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Overlevende echtgenoot - Huwelijksovereenkomst niet onderworpen aan de regels betreffende de schenkingen - Toekenning van meer dan de helft van de gemeenschap op voorwaarde van overleving - Heffing van de successierechten en van de rechten van overgang bij overlijden - Gelijkstelling met de overlevende echtgenoot die het deel van de andere echtgenoot krachtens een schenking of een uiterste wilsbeschikking verkrijgt

- Toekenning van het gehele gemeenschappelijk vermogen aan een van de echtgenoten - Geen voorwaarde van overleving - Aard van de overeenkomst - Successierechten - Huwelijksvermogensstelsel - Ontbinding van het

De schending van artikel 9, § 1, van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, volgens welke de notaris in de notariële akte moet vermelden dat hij m. n. de aandacht van de partijen heeft gevestigd op de aanwezigheid van tegenstrijdige belangen of van onevenwichtige bedingen, is geen grond van nietigheid van de authentieke akte (1). (1) Zie gedeeltelijke andersluidende conclusie OM. Het Hof heeft dezelfde dag, in de zaak AR F.15.0198.F, op de andersluidende schriftelijke conclusie van het OM, een arrest gewezen dat, in de eerste plaats, een voorgaande leer bevestigt volgens welke artikel 1464, tweede lid, dat, in afwijking van het eerste lid, bepaalt dat het beding van ongelijke verdeling en het beding van verblijving van het gehele gemeenschappelijk vermogen als schenkingen worden beschouwd voor het aandeel boven de helft dat aan de langstlevende echtgenoot wordt toegewezen in de waarde, op de dag van de verdeling, van de tegenwoordige of toekomstige goederen die de vooroverleden echtgenoot in het gemeenschappelijk vermogen heeft gebracht door een uitdrukkelijk beding in de huwelijksovereenkomst, een afwijkende bepaling is die ertoe strekt de rechten van de reservataire erfgenamen te vrijwaren en enkel tot gevolg heeft dat de toekenning van de goederen die door de vooroverleden echtgenoot in het gemeenschappelijk vermogen zijn ingebracht, voor het aandeel boven de helft die aan de overlevende echtgenoot wordt toegekend, met het oog op het vaststellen van de rechten van die reservataire erfgenamen als een schenking moet worden beschouwd (Cass. 10 december 2010, AR F.08.0102.N, AC 2010, nr. 726, met concl. van advocaat-generaal Thijs). In dit geval is de eiser in cassatie gehuwd onder het stelsel van de wettelijke gemeenschap, bij gebrek aan een huwelijksovereenkomst. De echtgenoten hebben hun huwelijksvermogensstelsel in die zin gewijzigd dat zij zijn overeengekomen dat “in geval van ontbinding van het huwelijk door overlijden het gemeenschappelijk vermogen wordt toebedeeld aan de heer M.P., voornoemd”. De echtgenote van de eiser, die door een ongeneeslijke ziekte wordt getroffen en op sterven ligt, overlijdt de dag na het verlijden van de akte; haar echtgenoot is de enige wettelijke en reservataire erfgenaam van de gehele nalatenschap van de overledene, waarbij hij het gemeenschappelijk vermogen verkrijgt. Het geschil heeft betrekking op de belasting van die overdracht van het gehele gemeenschappelijk vermogen. Het bestreden arrest zegt voor recht dat de huwelijksovereenkomst die in articula mortis is verleden, moet worden beschouwd als een onrechtstreekse schenking waarop artikel 7 Wetboek Successierechten van toepassing is. Het cassatieberoep tegen die beslissing voert een middel aan dat steunt op de schending van de artikelen 1461 en 1464 Burgerlijk Wetboek en van artikel 7 Wetboek Successierechten. Het Hof beslist dat het bestreden arrest, volgens hetwelk het vermoeden van het bezwarend karakter van de overeenkomst bedoeld in artikel 1464, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, niet door de eiser kan worden aangevoerd omdat de toekenning van de gehele gemeenschap in zijn voordeel niet werd overeengekomen op voorwaarde van overleving, zijn beslissing om artikel 7 Wetboek Successierechten toe te passen niet naar recht verantwoordt. Aldus bevestigt het Hof de leer die hierboven is weergegeven in de samenvatting nr. 2. AH

- Huwelijksvermogensstelsel - Ontbinding van het huwelijk - Beding tot wijziging van de toekenning van de huwelijksgemeenschap - Tegenstrijdig belang of onevenwichtig beding - Verplichting van de notaris - Vermelding in de notariële akte - Geen vermelding

- Art. 9, § 1 Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

- Huwelijksvermogensstelsel - Ontbinding van het huwelijk - Beding tot wijziging van de toekenning van de huwelijksgemeenschap - Toekenning van het gehele gemeenschappelijk vermogen aan een van de echtgenoten - Geen voorwaarde van overleving - Aard van de overeenkomst - Successierechten

- Artt. 1388, 1389, 1461 en 1464 Burgerlijk Wetboek

- Art. 7 Wetboek van Successierechten

- Overlevende echtgenoot - Huwelijksovereenkomst niet onderworpen aan de regels betreffende de schenkingen - Toekenning van meer dan de helft van de gemeenschap op voorwaarde van overleving - Heffing van de successierechten en van de rechten van overgang bij overlijden - Gelijkstelling met de overlevende echtgenoot die het deel van de andere echtgenoot krachtens een schenking of een uiterste wilsbeschikking verkrijgt

- Art. 5 Wetboek van Successierechten

F.14.0052.F 1 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161201.6 AC nr. ...

De ambtenaar die met toepassing van artikel 141bis van het Wetboek van Successierechten uitspraak doet over een verzoek tot vrijstelling van alle in artikel 81 van dat wetboek bedoelde interesten of van een deel ervan, moet het wettelijk begrip 'bijzonder geval' eerbiedigen en beschikt, binnen die grenzen, over een discretionaire beoordelingsbevoegdheid (1). (1) Cass. 10 januari 2014, AR F.12.0081.F, AC 2014, nr. 16 met concl. OM in Pas. 2014.

- Onbetaalde rechten - Verwijlinterest - Vrijstelling - Gewestelijke directeur van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen - Discretionaire beoordelingsbevoegdheid - Wettelijk begrip "bijzonder geval"

- Art. 141bis Wetboek van Successierechten

F.15.0035.N 28 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160428.2 AC nr. ...

Artikel 5 Wetboek Successierechten kan slechts toepassing vinden wanneer aan de overlevende echtgenoot meer dan de helft van de gemeenschap wordt toebedeeld krachtens een huwelijksovereenkomst die op voorwaarde van overleven is bedongen (1). (1) Op dezelfde zitting heeft het Hof eenzelfde standpunt ingenomen in de zaken F.15.0036.N, F.15.0077.N, F.15.0123.N, F.15.0136.N en F.15.0138.N waarbij de gemeenschap bij de ontbinding van het gemeenschappelijk vermogen 'ongeacht de oorzaak' toebedeeld werd aan de met naam aangeduide echtgenoot; onderhavige zaak F.15.0035.N betreft eveneens de problematiek van de sterfhuisclausule, maar verschilt van voormelde zaken doordat de gemeenschap hier niet bij ontbinding van het gemeenschappelijk vermogen 'ongeacht de oorzaak' wordt toebedeeld aan de echtgenote, maar slechts bij ontbinding van het gemeenschappelijk vermogen 'door overlijden'.

- Sterfhuisclausule - Overlevingsvoorwaarde

- vóór de opheffing ervan, voor wat betreft het Vlaams Gewest, Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit

- Art. 5 Wetboek van Successierechten

F.14.0179.N 10 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160310.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Invordering bij dwangbevel - Verhoging van de boete - Wettelijkheid - Taak van de rechter

De rechter kan niet wettig oordelen dat de verhoging van de boete met 50 pct. in geval de successierechten bij dwangbevel worden ingevorderd, het recht op toegang tot een rechterlijke instantie miskent, zonder na te gaan of de belastingplichtige in de concrete omstandigheden voldoende reden had om de geldboete niet vrijwillig te betalen (1). (1) Zie concl. OM.

- Invordering bij dwangbevel - Verhoging van de boete - Wettelijkheid - Taak van de rechter

- Art. 11 KB 31 maart 1936 houdende algemeen reglement van de successierechten

- Art. 126 Wetboek van Successierechten

F.14.0004.N 5 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151105.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Waardering van de erfgoederen - Schatting van de verkoopwaarde - Gerechtelijke procedure - Gerechtskosten - Tenlastelegging

De waardering, met het oog op het bepalen van de successierechten, van het geheel of een deel van de erfgoederen die zich in België bevinden en die voor hun verkoopwaarde moeten of kunnen aangegeven worden, vóór de aangifte en vóór het verstrijken van de indieningstermijn, geschiedt op kosten van de erfgenamen, algemene legatarissen en, in het algemeen, al wie gehouden is tot het indienen van een aangifte van nalatenschap, ook wanneer de schatting betwist wordt door het inleiden van een rechtsvordering, zodat de gemeenrechtelijke regels met betrekking tot het ten laste leggen van de gerechtskosten, met inbegrip van de kosten van het deskundigenonderzoek en de rechtsplegingsvergoeding, vervat in het Gerechtelijk Wetboek, niet van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Waardering van de erfgoederen - Schatting van de verkoopwaarde - Gerechtelijke procedure - Gerechtskosten - Tenlastelegging

- Artt. 20 en 120 Wetboek van Successierechten
- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

F.14.0133.N 24 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150924.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Dwangbevel - Motiveringsvereiste

Het dwangbevel inzake successierechten is een taxatietitel waarin de belastingschuld geconcretiseerd wordt, wat betekent dat daarin melding moet worden gemaakt van het belastbare feit, het bedrag en de hoedanigheid van de schuldenaar; dat dwangbevel is een bestuurshandeling waarop de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen van toepassing is, zodat die akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen en de motivering afdoende moet zijn, hetgeen impliceert dat de motivering een redelijke grondslag voor de beslissing vormt (1). (1) Zie concl. OM.

- Dwangbevel - Motiveringsvereiste

- Art. 47 Wetboek van Successierechten
- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

F.14.0038.N 6 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150306.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Bewijsuitsluiting

In geval wordt besloten tot bewijsuitsluiting van onrechtmatig verkregen bewijselementen, treft de bewijsuitsluiting ook de resultaten van alle volgende, regelmatig uitgevoerde onderzoeksmaatregelen die steunen op het eerder verkregen onrechtmatig verkregen bewijs; de enkele omstandigheid dat onrechtmatig verkregen bewijzen aanleiding waren tot het uitvoeren van een nieuwe onderzoeksmaatregel heeft niet tot gevolg dat de resultaten van deze nieuwe onderzoeksmaatregel die zelf niet steunen op de onrechtmatig verkregen bewijzen, niet in aanmerking mogen worden genomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Bewijsuitsluiting

TAALGEBRUIK

ALGEMEEN

P.25.1182.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.3 AC nr. ...

Artikel 16, § 6bis Voorlopige Hechteniswet, artikel 3 Richtlijn 2010/64/EU, de artikelen 3 en 6, lid 2, Richtlijn 2012/13/EU en artikel 5.2 EVRM voorzien niet in een nietigheidssanctie of in een andere sanctie die van rechtswege van toepassing is op de eventuele niet-naleving van de erin vervatte verplichtingen binnen de erin bepaalde termijnen; het feit dat de aangehouden verdachte niet binnen een redelijke termijn een schriftelijke of mondelinge vertaling van de relevante passages van het bevel tot aanhouding heeft ontvangen in een taal die hij verstaat of dat hij in die taal niet op de hoogte is gesteld van de redenen van zijn aanhouding en van alle tegen hem ingebrachte beschuldigingen, kan derhalve enkel aanleiding geven tot zijn invrijheidstelling wanneer het onderzoeksgerecht dat beslist over de handhaving van zijn voorlopige hechtenis vaststelt dat zijn recht van verdediging daardoor onherstelbaar is miskend.

Algemeen - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Redenen - Vertaling in de taal die hij verstaat - Recht van verdediging - Sanctie - Omstandigheden

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6, tweede lid Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 3 Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De urgentie waarmee die vertaling of informatie aan de verdachte moet worden verstrekt met het oog op de vrijwaring van zijn recht van verdediging, hangt af van de concrete situatie waarin hij zich bevindt; in die zin is een arrestatie met vrijheidsbeneming, gevolgd door een politionele ondervraging over de feiten die aan de arrestatie ten grondslag liggen, niet te vergelijken met een door de onderzoeksrechter afgeleverd bevel tot aanhouding, dat zijn geldingskracht behoudt tot een andersluidende beslissing van de onderzoeksrechter of een onderzoeksgerecht; aldus levert het enkele feit dat een verdachte die vertaling of informatie niet onverwijld na het afleveren van het bevel tot aanhouding heeft ontvangen, ook al is hij ingevolge overmacht nog niet eerder kunnen worden ondervraagd, nog geen onherstelbare miskenning van zijn recht van verdediging op; het onderzoeksgerecht dat beslist over de voorlopige hechtenis van de verdachte, oordeelt onaantastbaar op grond van alle regelmatig aan tegenspraak onderworpen gegevens of tot de invrijheidstelling van de betrokkene moet worden beslist wegens de onherstelbare miskenning van zijn recht van verdediging.

Algemeen - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Redenen - Vertaling in de taal die hij verstaat - Recht van verdediging - Sanctie - Beoordeling

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6, tweede lid Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 3 Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ALLERLEI

P.20.1017.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.11 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 16, lid 2, Richtlijn nr. 2000/13/EG en artikel 15, lid 2, Verordening (EU) nr. 1169/2011 en hun wetsgeschiedenis volgt dat de lidstaten kunnen eisen dat de verplichte voedselinformatie op het etiket van levensmiddelen minstens wordt aangebracht in de taal of de talen van het taalgebied waar de producten op de markt worden aangeboden, op voorwaarde dat die talen tot de officiële talen van de Europese Unie behoren; de appelrechters die oordelen dat de bepaling van artikel 8 van de Wet van 24 januari 1977, krachtens dewelke de gegevens die op het etiket voorkomen en dwingend zijn voorgeschreven, minstens worden gesteld in de taal of talen van het taalgebied waar de producten op de markt worden aangeboden, respectievelijk het Frans of het Nederlands, niet onverenigbaar is met het doel gesteld door de Europese regelgeving en zoals ook uitgedrukt door artikel 16, lid 2, Richtlijn nr. 2000/13/EG en artikel 15, lid 2, Verordening (EU) nr. 1169/2011, verantwoorden hun beslissing naar recht.

Allerlei - Verplichte voedselinformatie - Etikettering levensmiddelen - Taal van het taalgebied waar producten worden aangeboden - Voorwaarde - Europese regelgeving - Belgische regelgeving - Verenigbaarheid - Draagwijdte

- Art. 8 Wet 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten

- Art. 15, tweede lid Verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011

- Art. 16, tweede lid Richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgeving der lidstaten inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame

BESTUURSZAKEN

P.25.0263.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.6 AC nr. ...

Aangezien uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser in cassatie, een vreemdeling die op grond van de Vreemdelingenwet is vastgehouden, voor de kamer van inbeschuldigingstelling de miskenning heeft aangevoerd van het fundamenteel recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding, is het middel dat een dergelijke miskenning aanvoert niet ontvankelijk, in zoverre het voor de eerste maal voor het Hof wordt aangevoerd en het onderzoek ervan het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten, waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Zie R. DECLERCQ, “Pourvoi en cassation en matière répressive”, R.P.D.B., 2015, nrs. 834-838.

Bestuurszaken - Vreemdeling - Verzoek om internationale bescherming - Handhaving - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Geen aanvoering, voor de kamer van inbeschuldigingstelling, van het recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding - Cassatieberoep - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 juli 1996 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, blijkt dat, wat betreft artikel 51/4 Vreemdelingenwet, de wetgever heeft beslist om met name rekening te houden met het beginsel van de eenheid van taal, volgens hetwelk de keuze van de taal die onmiddellijk na de indiening van het verzoek om internationale bescherming wordt bepaald, onherroepelijk is vastgelegd tot de laatste beslissing; hieruit volgt dat de beslissing tot vasthouding die tijdens het onderzoek van het verzoek van de vreemdeling om internationale bescherming jegens hem wordt genomen op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet, onderworpen is aan de taalregeling van dat verzoek, gelet op het rechtstreeks verband tussen dat verzoek en de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Artikel 51/4, § 2, derde lid, Vreemdelingenwet bepaalt, in geval van een verzoek om internationale bescherming, dat "indien de vreemdeling geen van die talen heeft gekozen of verklaard heeft de hulp van een tolk te verlangen, de Minister of zijn gemachtigde de taal van het onderzoek [van het voormelde verzoek] bepaalt in functie van de noodwendigheden van de diensten en instanties (...)". Uit § 1, tweede lid, van die bepaling volgt dat die taal ook die is van de beslissing waartoe het onderzoek van het verzoek aanleiding geeft alsook van die van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied. De eiser voerde aan dat die bepaling geen betrekking had op de beslissing tot vasthouding op grond van artikel 74/6, § 1, van die wet, dat, bijgevolg, de Dienst Vreemdelingenzaken zich diende te voegen naar artikel 41 Taalwet Bestuurszaken en dat, aangezien de eiser zich van het Frans had bediend in zijn uitwisselingen met de overheden, de betwiste titel niet in het Nederlands mocht worden opgemaakt (hierbij verwijzend naar J. SOHIER, "Les privations de liberté de l'étranger, en droit belge, au regard de l'article 5 de la Convention européenne", Rev. trim. D.H., 1999, p. 164, en Cass. 29 september 1998, AR P.98.1189.F, AC 1998, nr. 422). Het Hof oordeelt echter dat "wanneer het voormelde onderzoek in het Nederlands is geschied, de beslissing tot verwijdering van het grondgebied en tot vrijheidsberoving te dien einde in het Nederlands moet worden genomen" (Cass. 11 februari 2004, AR P.03.1661.F, AC 2004, nr. 73). Het is dus wel degelijk artikel 51/4 dat van toepassing is op de bestreden vasthouding, zoals het bestreden arrest stelt. Het OM heeft in ondergeschikte orde erop gewezen dat "hoewel, krachtens de wet, het onderzoek van de verklaring van de kandidaat-politiek-vluchteling gevoerd wordt in dezelfde taal als die van de beslissing waartoe het aanleiding geeft, net als die van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied, hieruit niet volgt dat het niet-gebruik van die taal in die beslissingen de nietigheid van de vrijheidsberovende maatregel meebrengt" (Cass. 24 december 2003, AR P.03.1567.F, AC 2003, nr. 671). Ten slotte oordeelt het Hof, zoals het bestreden arrest eraan herinnert, dat, wat betreft de taal waarin een bevel om het grondgebied te verlaten was opgemaakt, "het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, enkel geldt voor de akten van de gerechtelijke procedure. Indien de rechter de taal niet kent waarin de door de administratie neergelegde stukken zijn gesteld, kan hij de vertaling ervan vragen, maar niets verbiedt hem om acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de procedure zijn gesteld" (Cass. 8 januari 2020, AR P.19.1302.F, AC 2020, nr. 17). (M.N.B.)

Bestuurszaken - Vreemdeling - Verzoek om internationale bescherming - Bepaling van de taal van het onderzoek van het verzoek, van de beslissing waartoe het aanleiding geeft alsook van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied - Toepassing van de taalregeling op de beslissing tot vasthouding die in de loop van het onderzoek van het verzoek is genomen

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966
- Art. 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 51/4, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Krachtens artikel 58, derde lid, Taalwet Bestuurszaken worden de handelingen of reglementen waarvan wordt vastgesteld dat zij nietig zijn wegens hun vorm, door de overheden, waarvan zij uitgaan, vervangen door bescheiden die regelmatig zijn naar vorm: die vervanging heeft uitwerking op de datum van het vervangen bescheid; de neerlegging van een vertaling vormt geen regelmatige vervanging in de zin van die bepaling.

Bestuurszaken - Onregelmatige handeling naar vorm - Vervanging - Neerlegging van een vertaling

- Art. 58, derde lid Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

P.22.1443.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.10 AC nr. ...

Aangezien artikel 51/4, § 2, Vreemdelingenwet een specifieke wetsbepaling is, is artikel 42 Taalwet Bestuurszaken niet van toepassing op de procedure inzake het verzoek om internationale bescherming (1). (1) Zie G.-F. RANERI, "Emploi des langues en matière de procédures d'asile et de privation de liberté des candidats réfugiés ", voetnoot onder Cass. 11 februari 2004, AR P.03.1661.F, Rev. dr. pén. crim., 2004, p. 722 e.v. Het OM heeft geconcludeerd tot de niet-ontvankelijkheid van het ("nieuwe") middel, enkel en alleen omdat de eiser dat middel voor het eerst aanvoerde in het cassatiegeding, zodat hij het Hof verplichtte tot een onderzoek van de feiten van de zaak, waartoe het niet bevoegd is.

Bestuurszaken - Verzoek om internationale bescherming - Taalgebruik - Toepasselijke wet

- Art. 51/4, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 42 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

P.22.1186.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten een bijkomende beslissing is bij een beslissing tot weigering van verblijf, impliceert artikel 41, § 1, Taalwet Bestuurszaken dat de administratie met het oog hierop de taal gebruikt waarvan de vreemdeling zich heeft bediend in de procedure die hij heeft ingeleid om tot een verblijf in België te worden gemachtigd; die bepaling is niet van toepassing wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten, dat gepaard gaat met een vasthoudingsmaatregel, volgt op de vaststelling dat de vreemdeling na een weigering tot verblijf volhardt in zijn onregelmatig verblijf op het grondgebied (1). (1) Cass. 30 juni 2021, AR P.21.0819.F, AC 2021, nr. 494; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0670.F, AC 2017, nr. 429, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.

Bestuurszaken - Vreemdeling - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

F.20.0010.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.10 AC nr. ...

Wanneer de betrokken bestuurshandeling in het Frans alle vereiste vermeldingen en redenen bevat om als bericht van wijziging in de zin van artikel 346 WIB92 te kunnen gelden en de gelaakte passage in het Nederlands "niet meer is dan een loutere (overtollige) illustratie van de voldoende redenen [van de bestuurshandeling] in het licht van het wettelijk voorschrift met betrekking tot de gevolgde wijzigingsprocedure", voldoet het bericht van wijziging dat aan de inkohiering van de litigieuze aanslag is voorafgegaan, aan de vereisten van de bepalingen van de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken.

Bestuurszaken - Belastingzaken - Bericht van wijziging - Transcriptie van het proces-verbaal dat in het Nederlands de klacht van een partij weergeeft

- Art. 346 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 4, 32, 33 en 58 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

C.19.0471.F 10 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211210.1F.5 AC nr. ...

Een ministerieel besluit dat niet alle burgers aanbelangt en waarvan de bekendmaking geen openbaar nut heeft, hoeft niet te worden bekendgemaakt om bindend te zijn.

Bestuurszaken - Koninklijk besluit - Bekendmaking in het Belgisch Staatsblad - Bekendmaking zonder openbaar nut

- Art. 56, § 1, vierde lid Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966
- Art. 190 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0819.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten een bijkomende beslissing is bij een beslissing tot weigering van verblijf, impliceert artikel 41, § 1, Taalwet Bestuurszaken dat de administratie in dat geval de taal gebruikt waarvan de vreemdeling zich heeft bediend tijdens de procedure die hij heeft ingeleid om tot een verblijf in België te worden gemachtigd; die bepaling is niet van toepassing wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten, dat gepaard gaat met een vasthoudingsmaatregel, volgt op de vaststelling dat de vreemdeling niettegenstaande een weigering tot verblijf volhardt in zijn onregelmatig verblijf op het grondgebied (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0670.F, AC 2017, nr. 429, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.

Bestuurszaken - Vreemdeling - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten dat gepaard gaat met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

F.19.0059.N 12 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210312.1N.3 AC nr. ...

Het gebruik van een woord, tussen aanhalingstekens geplaatst in een directoriale beslissing, schendt de Taalwet Bestuurszaken niet in zover die beslissing verstaanbaar en zinnig is blijkens haar context.

Bestuurszaken - Fiscale zaken - Inkomstenbelastingen - Bezwaarprocedure - Directoriale beslissing

- Art. 33 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

C.18.0132.F 6 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181206.11 AC nr. ...

In afwijking van de taaleenheid die de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken willen verwezenlijken in de twee grote Belgische taalgebieden, heeft de inwoner van een randgemeente die deze te kennen geeft dat hij gebruikmaakt van het Frans, het recht dat zowel de plaatselijke diensten van die gemeente als de diensten van de Vlaamse Executieve voortaan die taal gebruiken in al hun administratieve betrekkingen met hem, zonder dat hij zijn keuze moet verduidelijken naar aanleiding van een concrete administratieve betrekking of dat hij die keuze moet herhalen, hetzij in elke latere betrekking, hetzij met regelmatige tussenpozen.

Bestuurszaken - Randgemeenten - Administratieve betrekking van de plaatselijke diensten en van de diensten van de Vlaamse executieve met een inwoner - Vraag van de inwoner om van het Frans gebruik te maken

- Artt. 7, eerste lid en tweede lid, en 25, eerste lid Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966
- Art. 36, § 2, eerste lid Gewone wet 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen

P.18.0372.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.1 AC nr. ...

De onderzoeksrechter is niet bevoegd voor de interne administratieve rechtspositie van een aangehouden verdachte; artikel 41 Taalwet Bestuurszaken is dan ook niet van toepassing op de onderzoeksrechter die een bevel tot aanhouding uitvaardigt.

Bestuurszaken - Voorlopige hechtenis - Huis van arrest

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

P.17.0886.F 16 augustus 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170816.1 AC nr. ...

Het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, geldt enkel voor de akten van de gerechtelijke procedure; noch de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet, noch enige andere wettelijke bepaling schrijven voor dat de stukken van het administratief dossier die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld, moeten worden vertaald, en verbieden de rechter evenmin om die stukken in aanmerking te nemen; de eerbiediging van het recht van verdediging, dat de rechter overigens verplicht kennis te nemen van alle stukken van het dossier, vereist enkel dat de stukken die in een andere taal zijn gesteld worden vertaald, voor zover dat voor het verweer noodzakelijk is (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2016, AR P.16.0177.F, AC 2016, nr. 136.

Bestuurszaken - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Taal van de administratieve procedure

P.17.0670.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Bestuurszaken - Vreemdeling - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

Wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten een bijkomende beslissing is bij een beslissing tot weigering van verblijf, impliceert artikel 41, § 1, Taalwet Bestuurszaken dat de administratie in dat geval de taal gebruikt waarvan de vreemdeling zich bediend heeft tijdens de procedure die hij instelde om gemachtigd te worden tot een verblijf in België; die bepaling is niet van toepassing wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten samen met een vasthoudingsmaatregel volgt op de vaststelling dat de vreemdeling na een weigering tot verblijf in zijn onregelmatig verblijf op het grondgebied volhardt (1). (1) Zie concl. OM.

Bestuurszaken - Vreemdeling - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

C.10.0051.F 22 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161222.9 AC nr. ...

Om een kind te kunnen inschrijven in een school van een faciliteitengemeente waar het onderwijs in het Frans wordt gegeven, moet men verblijven in een van de zes gemeenten begiftigd met een eigen regeling (impliciet).

Bestuurszaken - Faciliteitengemeente - Eigen regeling - Onderwijs in het Frans - Inschrijving

- Art. 7 Wet 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken

C.13.0256.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.2 AC nr. ...

Artikel 58, eerste lid, Taalwet Bestuurszaken is van openbare orde en de sanctie dient, al naar gelang het geval bij toepassing van artikel 159 Grondwet, door de rechter te worden toegepast ongeacht het bestaan van belangenschade; wanneer de rechter vaststelt dat bepaalde passages van een bericht of mededeling in de zin van artikel 40, tweede lid, Taalwet Bestuurszaken in het geheel niet werden vertaald in het Nederlands of het Frans, heeft hij geen keuzemogelijkheid en is hij verplicht de nietigheid van de akte vast te stellen of uit te spreken (1). (1) Zie concl. OM.

Bestuurszaken - Vermelding in een andere taal dan de door de Taalwet Bestuurszaken aangeduide taal - Artikel 58 Taalwet Bestuurszaken - Openbare orde - Nietigheidssanctie - Toepassing door de rechter

- Art. 58, eerste lid Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Bestuurszaken - Centrale diensten - Berichten en mededelingen (artikel 40 Taalwet Bestuurszaken) - Akten en overige stukken (artikelen 41 en 42 Taalwet Bestuurszaken) - Begrippen - Toepassing

Bestuurszaken - Vermelding in een andere taal dan de door de Taalwet Bestuurszaken aangeduide taal - Artikel 58

Taalwet Bestuurszaken - Openbare orde - Nietigheidssanctie - Toepassing door de rechter

Uit de bepalingen van artikel 40, tweede lid, 41, §§ 1 en 2, en 42 Taalwet Bestuurszaken volgt dat de berichten en mededelingen van de centrale diensten, waarvan sprake in artikel 40 Taalwet Bestuurszaken, deze zijn die bestemd zijn voor het publiek in het algemeen, terwijl de akten en overige stukken waarvan sprake in de artikelen 41 en 42 van toepassing zijn op de geïndividualiseerde betrekkingen van de overheid met particulieren en private bedrijven; op grond van de vaststellingen, die inhielden dat de bestreden beslissing te dezen niet enkel gericht was tegen de netbeheerder die het voorstel had ingediend, maar tot elke mogelijke gebruiker in welk taalgebied deze zich ook bevindt, zonder onderscheid des persoons, vermochten de appelrechters te oordelen dat deze beslissing valt onder de categorie "berichten en mededelingen" bedoeld in artikel 40, tweede lid, Taalwet Bestuurszaken (1). (1) Zie concl. OM.

Bestuurszaken - Centrale diensten - Berichten en mededelingen (artikel 40 Taalwet Bestuurszaken) - Akten en overige stukken (artikelen 41 en 42 Taalwet Bestuurszaken) - Begrippen - Toepassing

- Artt. 40, tweede lid, 41, §§ 1 en 2, en 42 Taalwet Bestuursz Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

P.16.0177.F 24 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160224.2 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 51-4, § 1, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, geschiedt het onderzoek van de asielaanvraag in het Frans of in het Nederlands en is de taal van het onderzoek tevens de taal van de beslissing waartoe het aanleiding geeft; indien de vreemdeling geen van die talen heeft gekozen of verklaard heeft de hulp van een tolk te verlangen, bepaalt de Minister of zijn gemachtigde de taal van het onderzoek, in functie van de noodwendigheden van de diensten en instanties.

Bestuurszaken - Vreemdelingen - Wet van 15 december 1980 - Verwijderingsmaatregel - Vrijheidsberoving - Taal van de administratieve procedure

GERECHTSZAKEN (BUITEN WET 15 JUNI 1935)

S.17.0008.N 27 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190527.3 AC nr. ...

Partijen mogen zich in de loop van het debat beroepen op welk stuk ook waarvan het gebruik rechtmatig is, zich daarover uitlaten, het al dan niet vertalen als het in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgemaakt, onder voorbehoud van het recht van de tegenpartij om de gemaakte vertaling te betwisten, eventueel een officiële vertaling aan te vragen en onverminderd het recht van de rechter om ambtshalve de vertaling ervan te bevelen, mocht dat nodig zijn; hieruit volgt dat de rechter niet mag weigeren kennis te nemen van een door een van de partijen overgelegd stuk dat in een vreemde taal is gesteld, louter omdat er geen vertaling is gevoegd (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtszaken (buiten wet 15 juni 1935) - Stukken opgesteld in een andere taal dan die van de procedure - Stukken waar de rechter acht moet slaan - Door de rechter te nemen maatregelen

- Art. 8 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.14.1881.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.1 AC nr. ...

Uit de loutere omstandigheid dat een in het buitenland betekende dagvaarding is opgesteld in een taal die de beklaagde niet zou begrijpen en die beklaagde daardoor niet overeenkomstig artikel 6.3.a EVRM onverwijld op de hoogte zou zijn gesteld van de reden en de aard van de tegen hem ingebrachte beschuldiging in een taal die hij verstaat, volgt niet dat daardoor zijn recht van verdediging en zijn recht op een eerlijk proces automatisch zijn miskend; het staat aan de rechter te oordelen of deze rechten niet op een andere wijze werden gewaarborgd of een miskenning ervan niet werd geremedieerd.

Gerechtszaken (buiten wet 15 juni 1935) - Strafzaken - Dagvaarding betekend in het buitenland - Reden en aard van de beschuldiging niet in een taal die de beklaagde verstaat - Gevolg - Taak van de rechter

GERECHTSZAKEN (WET 15 JUNI 1935)

P.25.0484.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.18 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 11, tweede lid, 12, eerste lid, en 16, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken volgt dat indien in het kader van een door het tweetalig parket Brussel gevoerd opsporingsonderzoek een proces-verbaal bij toepassing van artikel 11, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken betreffende een verkeersovertreding wegens de noodwendigheden van de zaak in het Frans werd opgesteld, er vervolgens een door artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet bedoelde vraag om inlichtingen in het Frans werd verstuurd aan de rechtspersoon-kentekenplaathoudster met zetel in de Brusselse agglomeratie en er ten slotte een dergelijke vraag om inlichtingen wordt verstuurd aan de voor de rechtspersoon verantwoordelijke natuurlijke persoon, die zijn woonplaats heeft in het Nederlandse taalgebied, die vraag om inlichtingen in het Nederlands mag worden opgesteld.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Brusselse agglomeratie - Tweetalig parket Brussel - Opsporingsonderzoek - Wegverkeer - Aanvankelijk proces-verbaal wegens de noodwendigheden opgesteld in het Frans - Artikel 67ter Wegverkeerswet - Rechtspersoon met zetel in Brusselse agglomeratie - Vraag om inlichtingen overeenkomstig artikel 67ter Wegverkeerswet aan de rechtspersoon-kentekenplaathoudster in het Frans - De voor de rechtspersoon verantwoordelijke natuurlijke persoon met woonplaats in het Nederlandse taalgebied - Vraag om inlichtingen overeenkomstig artikel 67ter Wegverkeerswet aan de natuurlijke persoon opgesteld in het Nederlands - Invloed

- Art. 16, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 12, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.25.0759.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.15 AC nr. ...

Arrest nr. 47 van 25 april 2024 van het Grondwettelijk Hof beslist tot de ongrondwettigheid van artikel 215 Wetboek van strafvordering, in die zin uitgelegd dat het aan de rechtscolleges in hoger beroep die een vonnis tenietdoen waarbij vóór enig onderzoek van de zaak werd geweigerd om in te gaan op een verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging, de verplichting oplegt om de zaak te verwijzen naar een rechtscollege in hoger beroep en niet naar een rechtscollege van eerste aanleg, maar wanneer de eerste rechter de zaak heeft behandeld en uitspraak ten gronde heeft gedaan door een beslissing die de beklaagde geen enkel nadeel berokkent, verwijst het hof van beroep dat de wijziging van de taal beveelt de beklaagde naar recht naar een hof van beroep van de andere taalrol, aangezien laatstgenoemd gerecht en niet de correctionele rechtbank bevoegd is om van de vervolging kennis te nemen; het Hof beslist in een dergelijk geval tot regeling van het rechtsgebied, vernietigt het arrest van het hof van beroep op verwijzing en verwijst de zaak naar dat hof van beroep, anders samengesteld (1). (1) Zie GwH. 25 april 2024, arrest nr. 47/2024; prejudiciële vraag nr. 8466, BS 7 mei 2025, Numac 2025003522, gesteld door het Hof van cassatie aan het Grondwettelijk hof (Cass. 8 april 2025, AR P.24.1778.F, arrest niet gepubliceerd).

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Verzoek tot wijziging van de taal - Weigering en vonnis ten gronde in eerste aanleg dat de beklaagde geen enkel nadeel berokkent - Hoger beroep - Appelgerecht dat de beslissing van de eerste rechter over de wijziging van de taal hervormt - Arrest dat de zaak naar een hof van beroep van de andere taalrol verwijst - Arrest van het hof van beroep op verwijzing dat niet naar recht beslist dat de zaak tot de bevoegdheid van de correctionele rechtbank en niet van het hof van beroep behoorde - Bevoegdheidsgeschil dat de rechtsgang belemmert - Gevolg - Vernietiging van het arrest van het hof van beroep waarnaar de zaak is verwezen

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23, vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.25.0799.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.19 AC nr. ...

Uit de artikelen 23bis, derde lid, en 23ter, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken en hun wetsgeschiedenis volgt dat de veroordeelde gemachtigd is de strafuitvoeringsrechtbank van een ander taalstelsel te kiezen als hij zich in een andere landstaal uitdrukt dan die van de rechtbank die normaal bevoegd is en dat een in een gevangenis, gelegen in het tweetalig gebied van Brussel-Hoofdstad, opgesloten veroordeelde ook van die keuzemogelijkheid gebruik kan maken door zich te richten tot de rechter of de rechtbank waar de rechtspleging wordt gevoerd in de door hem gekozen taal (1). (1) Cass. 4 december 2018, AR P.18.1136.N, AC 2018, nr. 682.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot wijziging van de taal - Veroordeelde opgesloten in een Brusselse instelling - Keuze van de taal

- Art. 23ter, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 23bis, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.25.0163.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.2 AC nr. ...

Het feit dat een Belgische burger de taal van het eentalige gebied waarin hij verblijft niet machtig is en aanvoert dat zijn onkunde van het Nederlands hem heeft belet de waarschuwing te begrijpen die hem in kennis heeft gesteld van de betekening van het verstekvonnis, vormt geen omstandigheid onafhankelijk van zijn wil die hij niet heeft kunnen voorzien of voorkomen en die de ontvankelijkheid van zijn laattijdig verzet zou verantwoorden (1). (1) Zie concl. van eerste advocaat-generaal. Nolet de Brauwere vóór Cass. 9 april 2025, AR P.24.1779.F ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Betekening en tenuitvoerlegging - Strafzaken - Waarschuwing die de beklaagde in kennis heeft gesteld van de betekening van het verstekvonnis - Buitengewone verzetstermijn - Laattijdig verzet - Ontvankelijkheid - Beklaagde die de taal van het eentalige gebied waarin hij verblijft niet machtig is - Gevolg - (Geen) geval van overmacht

- Art. 187, § 5, 1° Wetboek van Strafvordering

P.25.0331.N 13 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250513.2N.27 AC nr. ...

Indien een beklaagde die voor de eerste rechter om een taalwijziging heeft verzocht en dit verzoek werd afgewezen en het door hem bij toepassing van artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken bedoelde hoger beroep eveneens werd afgewezen, in de appelprocedure voor de correctionele rechtbank afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek om taalwijziging; de beklaagde geeft aldus onmiskenbaar te kennen dat hij zich niet gegriefd acht door het gegeven dat de tegen hem ingestelde strafvervolging werd behandeld in de taal van de rechtspleging (1); daaruit volgt dat die beklaagde geen belang heeft bij het cassatieberoep dat hij instelt tegen het afwijzend vonnis van de Nederlandstalige en Franstalige arrondissementsrechtbanken zetelend in verenigde vergadering dat op zijn hoger beroep is gewezen bij toepassing van artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken. (1) Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1584.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.9; Cass. 27 juni 2023, AR P.23.0641.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230627.2N.39; Cass. 26 mei 2020, AR P.19.1338.N, AC 2020, nr. 316, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.13

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Arrondissement Halle-Vilvoorde - Verzoek om taalwijziging in eerste aanleg - Afwijzing van het verzoek door de politierechtbank en nadien door de arrondissementsrechtbank in verenigde vergadering te Brussel - Hoger beroep - Afstand van de grief schuldbeoordeling - Effect op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep gericht tegen de beslissing van de arrondissementsrechtbank

- Art. 23quater Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

C.24.0257.F 10 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250410.1F.3 AC nr. ...

Noch uit de artikelen 27 en 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken, noch uit enige andere bepaling volgt dat elk stuk dat wordt neergelegd tot staving van het cassatieberoep, op straffe van nietigheid moet worden opgemaakt in de taal van de rechtspleging of volledig in die taal moet worden vertaald.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In cassatie - Burgerlijke zaken - Stuk neergelegd tot staving van het cassatieberoep

- Art. 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 27 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.24.1779.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2 AC nr. ...

De buitengewone verzettermijn gaat niet in indien de informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing niet regelmatig is; wat dat betreft vereist artikel 6.1 EVRM dat die informatie melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen; geen enkele bepaling, en met name noch voormeld artikel 6.1 EVRM noch artikel 187 Wetboek van Strafvordering, verplichten de autoriteiten om aan de bij verstek veroordeelde de informatie over de rechtsmiddelen mee te delen in een andere taal dan die van de rechtspleging of van de plaats van betekening van het verval van het recht tot sturen, wanneer geen enkel gegeven hen in staat stelt te voorzien dat de betrokkene die taal niet verstaat (1). (1) Het OM heeft ook geconcludeerd tot verwerping. Zie concl. OM, waarin wordt onderzocht of het middel van schending van de Taalwet Gerechtszaken ambtshalve moet worden aangevoerd (quod non) en of het oude eerste en tweede lid van artikel 40 van die wet, vervangen door de wet van 25 mei 2018, opnieuw tot leven zijn gewekt ten gevolge van het arrest nr. 120/2019 van het Grondwettelijk Hof van 19 september 2019.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Betekening en tenuitvoerlegging - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.0781.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.18 AC nr. ...

Een verzoek tot taalwijziging zoals bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken kan door de beklaagde slechts worden geformuleerd voor de politierechtbank of de correctionele rechtbank die in eerste aanleg zitting houdt en kan niet voor het eerst worden geformuleerd voor de correctionele rechtbank die zitting houdt in hoger beroep (1); de omstandigheid dat het beroepen vonnis van de politierechtbank zich ertoe beperkt een door de beklaagde aangetekend verzet ongedaan te verklaren en de omstandigheid dat het beroepen vonnis bij verstek werd gewezen, doen hieraan geen afbreuk. (1) Cass. 2 januari 1996, AR P.95.1299.N, AC 1996, nr. 4; Cass. 27 oktober 1987, AR nr. 1397, AC 1987-88, nr. 116, F. VAN VOLSEM, "De taal in de Belgische strafprocedure: een poging tot een stand van zaken", in F. VAN VOLSEM en A. KLIP, De taal in het strafproces in België en Nederland, Preadvies van de Nederlands-Vlaamse Vereniging voor Strafrecht, Nijmegen, Wolf Legal Publishers, 2021, (3-128), p. 71, nr. 176; L. LINDEMANS, Taalgebruik in gerechtszaken, in APR, 1973 (2de ed.), p. 111.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot taalwijziging voor correctionele rechtbank in hoger beroep - Beroepen vonnis bij verstek - Beroepen vonnis dat verzet ongedaan verklaart - Gevolg

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.24.0766.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.8 AC nr. ...

Het recht op bijstand van een tolk bepaald in artikel 6.3.e. EVRM geldt niet enkel bij de zaak voor het vonnisgerecht, maar ook voor onderzoeksverrichtingen tijdens het vooronderzoek; het staat aan de rechter te oordelen of de verdachte of de beklaagde voldoende de taal van de rechtspleging begrijpt en spreekt, zodat hij in staat is zijn recht van verdediging effectief uit te oefenen maar uit het enkele feit dat een beklaagde tijdens de behandeling van de zaak in hoger beroep werd bijgestaan door een tolk, volgt niet noodzakelijk dat de beklaagde de taal van de procedure niet of onvoldoende beheerste voor zijn verhoor door de politie of voor een effectieve uitoefening van zijn recht van verdediging bij de behandeling van de zaak in eerste aanleg; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2023, AR P.22.1551.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230307.2N.2.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Recht op bijstand van een tolk - Invulling van dit recht - Beoordeling door de rechter - Eerbiediging van het recht van verdediging - Bijstand van tolk in hoger beroep - Toezicht door het Hof - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1584.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.9 AC nr. ...

Het verzoek om taalwijziging kan niet voor het eerst in hoger beroep worden geformuleerd, maar indien de eerste rechter het verzoek om taalwijziging afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan tegen de afwijzende beslissing hoger beroep worden ingesteld en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen; indien evenwel voor het appelgerecht een beklaagde die om taalwijziging heeft verzocht, afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek om taalwijziging; de beklaagde geeft aldus onmiskenbaar te kennen dat hij zich niet gegriefd acht door het gegeven dat de tegen hem ingestelde strafvervolging werd behandeld in de taal van de rechtspleging; de grondslag voor de verzaking van het verzoek om taalwijziging ligt dan ook niet in het al dan niet ontkennen maar wel in het aanvaarden van een beslissing die werd gewezen na een behandeling in de taal van de rechtspleging (1). (1) Cass. 27 juni 2023, AR P.23.0641.N, AC 2023, nr. 490; Cass. 26 mei 2020, AR P.19.1338.N, AC 2020, nr. 316.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verzending van de zaak wegens een taalwijziging - Hoger beroep tegen het vonnis dat het verzoek tot verzending afwijst en uitspraak doet ten gronde - Aankruisen van de grieven procedure en schuld - Afstand van de grief schuld - Invloed op het verweer over de taalwijziging

- Art. 23, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.23.0386.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.19 AC nr. ...

In elke stand van de rechtspleging kan de inverdenkinggestelde die vervolgd wordt in het arrondissement Brussel de wijziging van de taal vragen met toepassing van artikel 16, § 2, Taalwet Gerechtszaken en in dat geval zal de rechtspleging worden voortgezet in de andere taal, tenminste als de inverdenkinggestelde die taal begrijpt (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Vervolging in het arrondissement Brussel - Aanvraag tot wijziging van de taal - Voorwaarde

- Art. 16, § 2 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

De wet onderwerpt de in artikel 16, § 2, Taalwet Gerechtszaken bedoelde aanvraag tot afwijking aan geen enkel vormvereiste en een dergelijke aanvraag kan door de verdachte of de inverdenkinggestelde worden gedaan tijdens zijn eerste verhoor voor en door de politiediensten (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Vervolging in het arrondissement Brussel - Aanvraag tot wijziging van de taal - Vorm - Aanvraag gedaan tijdens het eerste verhoor voor en door de politiediensten - Geldigheid

- Art. 16, § 2 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.0945.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.4 AC nr. ...

Noch artikel 23 Taalwet Gerechtszaken noch enige andere bepaling verplichten de rechtbank die de wijziging van taal beveelt, het rechtsgebied van het gerecht van dezelfde rang te vermelden dat, doordat dit het dichtstbij gelegen is, als gerecht op verwijzing is aangewezen (1). (1) Het Hof heeft weliswaar, als gevolg van de wijziging van artikel 40 Taalwet Gerechtszaken door de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, geoordeeld dat "artikel 861, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren indien de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, van toepassing is op een onregelmatigheid die voortvloeit uit de schending van artikel 38 Taalwet Gerechtszaken", betreffende de vertaling van akten die in een ander taalgebied zijn betekend of ter kennis zijn gebracht (Cass. 27 februari 2019, AR P.19.0148.F, AC 2019, nr. 127, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.). Dit blijkt ook van toepassing te zijn op een schending van artikel 23 van de voormelde wet. De eiser voert ook niet aan dat de niet-vermelding, in het vonnis van de politierechtbank te Leuven, van het feit dat het dichtstbij gelegen gerecht waarnaar ze de zaak verwijst de politierechtbank Waals-Brabant (Waver) is, zijn belangen zou hebben geschaad. Het middel zou bijgevolg niet ontvankelijk zijn bij gebrek aan belang indien het Grondwettelijk Hof, in zijn arrest nr. 120/2019 van 19 september 2019, artikel 40, eerste lid, "Taalwet Gerechtszaken", zoals vervangen door artikel 5 van de wet van 25 mei 2018, niet had vernietigd. (M.N.B.)

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Wijziging van taal - Verwijzing naar het dichtstbij gelegen gerecht van dezelfde rangorde waar de rechtspleging wordt gevoerd in de door de beklaagde gevraagde taal - (Geen) verplichting om het rechtsgebied van dit gerecht te vermelden

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.1137.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.18 AC nr. ...

De beslissing van het rechtscollege in hoger beroep die het hoger beroep van de beklaagde tegen de afwijzing van zijn verzoek om de zaak te verwijzen naar een rechtbank in een ander taalgebied afwijst als ontvankelijk doch ongegrond en de zaak terug verwijst naar de eerste rechter is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en evenmin een beslissing als bedoeld door een van de uitzonderingsgevallen van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep tegen die beslissing wegens voorbarigheid niet ontvankelijk is (1). (1) Cass. 11 oktober 2005, AR P.05.0606.N, AC 2005, nr. 497; Cass. 23 juni 1999, AR P.99.0384.F, AC 1999, nr. 390.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Verzoek tot verzending van de zaak naar een rechtscollege van een ander taalgebied - Hoger beroep tegen de afwijzing van het verzoek - Beslissing van een ongegrond hoger beroep en verwijzing van de zaak naar de eerste rechter - Onmiddellijk cassatieberoep - Toelaatbaarheid

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.22.0417.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.11 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan niet blijkt dat de beklaagde voor het appelgerecht heeft aangevoerd dat tijdens de procedure in eerste aanleg de bepalingen van de Taalwet Gerechtszaken betreffende het horen van getuigen, de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering betreffende de eedaflegging en het horen van getuigen op de rechtszitting in strafzaken en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht op bijstand zijn geschonden, dan kan hij dat op grond van artikel 40, eerste en tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, artikel 407 Wetboek van Strafvordering en artikel 2 van de wet van 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken voor het Hof niet meer aanvoeren (1). (1) Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0262.N, AC 2018, nr. 379.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Aanvoering door de beklaagde van een schending tijdens de procedure in eerste aanleg van de bepalingen betreffende het horen van getuigen - Niet aanvoering van de schending voor het appelgerecht - Cassatiemiddel - Artikel 40 Taalwet gerechtszaken - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2 Wet 29 april 1806 waarbij maatregelen worden voorgeschreven met betrekking tot de procedure in criminele en correctionele zaken
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.0450.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.4 AC nr. ...

Het vonnis van de Nederlandstalige en Franstalige arrondissementsrechtbanken Brussel in verenigde vergadering dat uitspraak doet over een overeenkomstig artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken ingestelde hoger beroep tegen het vonnis van de Nederlandstalige politierechtbank houdende afwijzing van het verzoek tot verzending naar een Franstalige rechtbank en dat dit hoger beroep ontvankelijk en gegrond verklaart, het beroepen vonnis vernietigt en de zaak verzendt naar de Franstalige politierechtbank Brussel is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en valt evenmin onder een van de uitzonderingsgevallen van het tweede lid van die bepaling (1). (1) Cass. 15 oktober 2019, AR P.19.0615.N, AC 2019, nr. 523 (impliciete oplossing).

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzending naar een Franstalige politierechtbank - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Artikel 23quater - Vonnis van de Nederlandstalige en Franstalige arrondissementsrechtbanken Brussel in verenigde vergadering - Vernietiging van een vonnis van een Nederlandstalige politierechtbank houdende afwijzing van een verzoek tot verzending

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23quater Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.22.0390.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.28 AC nr. ...

Aan het principe van de eentaligheid van een akte wordt geen afbreuk gedaan door het letterlijk citeren van het in de andere taal vermelde opschrift op de verpakking van een voorwerp waarnaar in die akte wordt verwezen; aan dat principe wordt evenmin afbreuk gedaan indien de anderstalige aanduiding van een voorwerp wordt gevolgd door een uiteenzetting in het Nederlands betreffende de functie van dat voorwerp, waardoor de betekenis van de anderstalige gezegdes duidelijk is.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Eéntaligheid van de akte - Citeren van een in andere taal vermeld opschrift

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.21.1556.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.14 AC nr. ...

De door artikel 47bis, § 6, 4), derde lid, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven verplichting om in het proces-verbaal van verhoor melding te maken van de naam en hoedanigheid van de beëdigde tolk die zijn bijstand heeft verleend, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid (1). (1) Cass. 25 september 2012, AR P.11.2087.N, AC 2012, nr. 485. Zie evenwel B. DE SMET, "Eed van tolken nieuwe stijl", RW 2017-2018, 2, die van oordeel is dat de eed voor niet-geregistreerde tolken, na de wetswijziging bij Wet van 19 april 2017 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register van beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken (BS 31 mei 2017), voorgeschreven blijft op straffe van nietigheid.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Verhoor door de onderzoeksrechter - Beëdigd tolk - Vermelding van de naam en hoedanigheid van de beëdigde tolk - Verzuim - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 11 tot 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 47bis, § 6, 4), derde lid Wetboek van Strafvordering

De verplichting van een gerechtsdeskundige, beëdigd vertaler of vertaler-tolk die niet in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen en beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken is opgenomen om zijn verslag of vertaling op straffe van nietigheid te ondertekenen, waarbij die handtekening moet worden voorafgegaan door de in artikel 555/15, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde schriftelijke eed, is niet van toepassing op de tolk, bedoeld in artikel 555/15, derde lid, Gerechtelijk Wetboek.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Verhoor door politie en onderzoeksrechter - Verplichting om het verslag of de vertaling op straffe van nietigheid te ondertekenen - Artikel 555/15, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied - Tolk bedoeld in artikel 555/15, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Gevolg

- Artt. 11 tot 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 555/15, derde en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

Een door een tolk afgelegde eed is regelmatig, ook als die eed niet letterlijk wordt afgelegd in de door de wet voorgeschreven bewoordingen, voor zover de afgelegde eed eenzelfde betekenis heeft als de voorgeschreven eed en aan de tolk dezelfde verplichtingen oplegt (1). (1) Cass. 13 februari 2018, AR P.17.1023.N, AC 2018, nr. 95.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Verhoor door politie en onderzoeksrechter - Door tolk afgelegde eed - Vorm - Voorwaarden

- Artt. 11 tot 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 555/15, derde en vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0066.N 9 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.1 AC nr. ...

In een geschil voor de gerechten van eerste aanleg waarvan de zetel in het arrondissement Brussel is gevestigd, heeft de verweerder van wie niet blijkt dat hij een toereikende kennis heeft van de taal van de gedinginleidende akte, een rechtmatig belang bij een tijdige vraag tot taalwijziging en moet de rechter op die tijdige vraag ingaan.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Burgerlijke zaken - Gerechten van eerste aanleg met zetel in het arrondissement Brussel - Rechtspleging in betwiste zaken - Verweerder - Geen toereikende kennis van de taal van de gedinginleidende akte - Vraag tot taalwijziging

- Art. 4, §§ 1 en 2, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.21.1186.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.16 AC nr. ...

De rechter stelt onaantastbaar op basis van de hem voorgelegde gegevens vast dat de inverdenkinggestelde de taal van de rechtspleging, met inbegrip van de taal van het gerechtelijk psychiatrisch onderzoek, voldoende begrijpt; het Hof gaat wel na of de rechter zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden uit de feiten en gegevens die hij heeft vastgesteld.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Internering - Psychiatrisch onderzoek van de inverdenkinggestelde - Noodzaak van bijstand van een tolk - Beheersing van de procestaal door de inverdenkinggestelde - Beoordeling door de feitenrechter - Wettigheidscontrole door het Hof - Omvang

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat het oorspronkelijke proces-verbaal, opgesteld in het Duits wegens inbreuken op de boswetgeving, door de verbaliserende overheid werd gestuurd naar een sanctionerend ambtenaar die niet bevoegd is om kennis te nemen van rechtsplegingen in die taal, vormt geen grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering (1). (1) Het eerste middel van de eerste drie eisers voerde meer bepaald aan dat die kennisgeving gericht had moeten zijn aan de sanctionerende ambtenaar van de Waalse gewestelijke milieuadministratie bevoegd voor het Duitstalig gebied. Maar, "geen enkele decretale bepaling verduidelijkt hoe de procureur des Konings aan de gewestelijke milieuadministratie zijn beslissing meedeelt om een opsporingsonderzoek [...] te openen [...]. De gewestelijke overheid die de procureur des Konings volgens artikel D.162, vierde lid, Milieuwetboek, bericht moet geven wanneer hij de strafvordering wenst uit te oefenen, is de gewestelijke milieuadministratie; die bepaling verduidelijkt niet welke ambtenaar of dienst van die administratie door de procureur des Konings op de hoogte moet worden gebracht" (Cass. 1 juni 2016, AR P.16.0303.F, AC 2016, nr. 367).

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - In het Duits opgesteld proces-verbaal dat naar een sanctionerend ambtenaar is gestuurd die niet bevoegd is om van rechtsplegingen in die taal kennis te nemen - Invloed op de ontvankelijkheid van de strafvordering

De taal van de rechtspleging is niet noodzakelijkerwijze dezelfde als de taal van het proces-verbaal (1). (1) Het eerste middel van de eerste drie eisers voerde meer bepaald aan dat die kennisgeving gericht had moeten zijn aan de sanctionerende ambtenaar van de Waalse gewestelijke milieuadministratie bevoegd voor het Duitstalig gebied. Maar, "geen enkele decretale bepaling verduidelijkt hoe de procureur des Konings aan de gewestelijke milieuadministratie zijn beslissing meedeelt om een opsporingsonderzoek [...] te openen [...]. De gewestelijke overheid die de procureur des Konings volgens artikel D.162, vierde lid, Milieuwetboek, bericht moet geven wanneer hij de strafvordering wenst uit te oefenen, is de gewestelijke milieuadministratie; die bepaling verduidelijkt niet welke ambtenaar of dienst van die administratie door de procureur des Konings op de hoogte moet worden gebracht" (Cass. 1 juni 2016, AR P.16.0303.F, AC 2016, nr. 367).

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Taal van het proces-verbaal - Invloed op de taal van de rechtspleging

- Artt. 11 en 14 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

C.20.0446.F 27 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.7 AC nr. ...

Het vonnis dat de vordering van de eiser verwerpt op grond van een laatste bladzijde van de oorspronkelijke versie van een geneeskundig deskundigenverslag die het in het Nederlands aanhaalt, zonder hiervan de vertaling of de inhoud in het Frans weer te geven, is nietig (1). (1) Cass. 28 juni 2019, AR C.18.0331.N, AC 2019, nr. 411; Cass. 16 september 2004, AR C.04.0132.F, AC 2004, nr. 414; zie Cass. 26 mei 2015, AR P.13.0864.N, AC 2015, nr. 339, dat beslist dat een partij geen rechtmatig belang heeft om een schending van de Taalwet Gerechtszaken aan te voeren, welke hierin bestaat dat een bestreden beslissing citeert uit een stuk dat is opgemaakt in een andere taal dan die van de rechtspleging, indien dat stuk door die partij zelf werd overgelegd tot staving van haar verweer en zijzelf geen vertaling van dat stuk heeft bijgevoegd of aangevraagd en evenmin aanvoert dat de bewijskracht ervan wordt miskend. De omstandigheid dat de eiser het deskundigenverslag heeft neergelegd zonder de vertaling ervan bij te voegen of de vertaling ervan te vragen en evenmin voor het Hof de miskenning van de bewijskracht van dat verslag heeft aangevoerd, laat echter niet toe te oordelen dat het middel niet ontvankelijk is bij gebrek aan rechtmatig belang, aangezien het aanvoert dat een beslissing die de eiser in cassatie benadeelt, de wet schendt: indien het beoogde belang bestaat in het subjectief belang van de eiser in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, kan dat belang onmogelijk onrechtmatig zijn, aangezien het ertoe strekt een onwettigheid te sanctioneren; indien het gaat om het objectief belang van het middel, dat bestaat in zijn geschiktheid om tot de vernietiging van de benadelende beslissing te leiden, kan het aan geen enkele legitimiteitsvoorwaarde worden onderworpen; raadpl. in dat verband de noot Th. W. onder Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0291.F, AC 2017, nr. 60.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Burgerlijke zaken - Overlegging door de

eiser van een Franse vertaling van een bladzijde van een in het Nederlands opgemaakt deskundigenverslag - Vraag van de rechter om de oorspronkelijke versie van het deskundigenverslag te overleggen - Verwerping van een vordering van de eiser op grond van deze versie - Geen vertaling - Geen weergave van de inhoud ervan in het Frans

- Artt. 24 en 37 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Hoewel de overtreding van de Taalwet Gerechtszaken, krachtens artikel 40, eerste lid, van die wet, zowel de vorm als de inhoud van de akte aantast, zodat het bestreden vonnis in zijn geheel nietig is, is de vernietiging niettemin beperkt tot die beslissing van het vonnis waartegen het cassatieberoep is gericht en tot de beslissing over de kosten, die hiervan het gevolg is (1). (1) Cass. 20 januari 1992, AR 7607, 7683 en 7740, AC 1991-92, nr. 256.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Burgerlijke zaken - Overlegging door de eiser van een Franse vertaling van een bladzijde van een in het Nederlands opgemaakt deskundigenverslag - Vraag van de rechter om de oorspronkelijke versie van het deskundigenverslag te overleggen - Verwerping van een vordering van de eiser op grond van deze versie - Geen vertaling - Geen weergave van de inhoud ervan in het Frans - Gevolg - Nietigheid - Grens

- Artt. 24, 37 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 1082 en 1095 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0275.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.9 AC nr. ...

De stuitende werking van een beroepsakte vangt aan vanaf de datum van de neerlegging ervan en duurt voort tot de datum van de nietigverklaring ervan; ze verhindert dat de beroepstermijn voor een nieuw beroep (dat is) neergelegd vóór de nietigverklaring, is verstreken.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Beroepsakte - Nietigheid wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken - Stuitende werking

Uit artikel 40, derde lid, Taalwet volgt niet dat een beroepsakte die strijdig is met de Taalwet Gerechtszaken pas een stuitende werking heeft nadat de rechter de nietigheid heeft uitgesproken; derhalve heeft ze ook gevolgen voor de nieuwe beroepsakte die wordt neergelegd vóór de nietigverklaring van de eerste beroepsakte wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Beroepsakte - Nietigheid wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken - Stuitende werking

- Art. 40, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 22, eerste en zesde lid, Taalwet Gerechtszaken volgt dat een beklaagde in hoger beroep een vertaling niet kan vragen indien hij dit reeds in eerste aanleg heeft gevraagd of kon vragen; er kan geen miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid uit het feit dat het appelgerecht geen kennis kan nemen van de grief van een beklaagde tegen de in eerste aanleg besliste weigering stukken te laten vertalen omdat die beklaagde tegen dit tussenvonnis geen hoger beroep heeft ingesteld; de afwezigheid van saisine voor het appelgerecht is louter een gevolg van het niet aanwenden van een rechtsmiddel door de beklaagde, die daarvoor de verantwoordelijkheid draagt.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot vertaling van stukken - Ontvankelijkheid

- Art. 22, eerste en zesde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.21.0146.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.13 AC nr. ...

Het arrest dat het hoger beroep van een beklaagde tegen een tussenvonnis over de niet-verwijzing van de zaak op basis van artikel 23 Taalwet Gerechtszaken ontvankelijk en gegrond verklaart, de zaak aan zich trekt ten aanzien van deze beklaagde en ze verwijst naar het hof van beroep in een ander taalgebied, is geen arrest waartegen onmiddellijk cassatieberoep ontvankelijk is (1). (1) Cass. 11 oktober 2005, AR P.05.0606.N, AC 2005, nr. 497; Cass. 23 juni 1999, AR P.99.0384.F, AC 1999, nr. 390; Cass. 19 mei 1998, AR P.96.0926.N, AC 1998, nr. 263; Cass. 19 oktober 1994, AR P.94.0515.F, AC 1994, nr. 440.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek van de beklaagde tot verwijzing van de zaak naar een rechtscollege van een ander taalgebied - Afwijzing van het verzoek bij tussenvonnis - Beslissing die het hoger beroep van de beklaagde gegrond verklaart, de zaak evoceert en vervolgens verwijst naar een ander rechtscollege - Cassatieberoep door het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.21.0338.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.13 AC nr. ...

De processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdrijven zijn geen daden van vervolging of van onderzoek waarop artikel 12 Taalwet Gerechtszaken van toepassing is; die daden dienen niet in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld maar in die van het taalgebied waar ze werden uitgevoerd, overeenkomstig artikel 11 van die wet; hieruit volgt dat de aanwezigheid, in een in het Frans gevoerde rechtspleging, van processen-verbaal die in het Nederlandse taalgebied in het Nederlands zijn gesteld geen nietigheid tot gevolg heeft en op zich het onderzoek van de wettigheid van de voorlopige hechtenis niet verhindert (1). (1) Artikel 12, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken bepaalt dat "de ambtenaren van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter voor hun daden van rechtsvervolging en van onderzoek, gebruikmaken van de taal voorzien in strafzaken voor de rechtbank waartoe zij behoren". Daarentegen worden krachtens artikel 11 van die wet "de processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdaden, wanbedrijven en overtredingen, alsook de processen-verbaal van fiscale aangelegenheden, in het Franse taalgebied in het Frans, in het Nederlands taalgebied in het Nederlands en in het Duitse taalgebied in het Duits gesteld. In de gemeenten van de Brusselse agglomeratie, worden die processen-verbaal in het Frans of in het Nederlands gesteld, naar gelang dat degene die er het voorwerp van is, de ene of de andere van deze talen voor zijn verklaringen gebruikt, en bij gemis van verklaring, volgens de noodwendigheden van de zaak". In dit opzicht geldt dit: "ongeacht of de taal van de rechtspleging, met name voor de correctionele rechtbank te Brussel, in de zaak waarop de processen-verbaal betrekking hebben, met toepassing van de bepalingen van de artikelen 16 en 21 van genoemde wet, Frans of Nederlands is" (Cass. 12 december 1972, AC 1973, p. 363). "Dans le cadre d'une information ou d'une instruction, un procès-verbal peut, par conséquent, être établi dans une langue différente de celle de la procédure" (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 122). En "geen enkele wetsbepaling verbiedt de rechter acht te slaan op een stuk dat in een andere taal dan die van de rechtspleging is gesteld, met eerbiediging van het recht van verdediging" (Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0249.F, AC 2012, nr. 141); zie M.-A. BEERNAERT, e.a., o.c., 2021, p. 130 en p. 145).

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Proces-verbaal gesteld in de taal van de regio waar het is opgemaakt, verschillend van die van de rechtspleging - Weerslag op de regelmatigheid van het stuk en op het toezicht op de voorlopige hechtenis

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 11 en 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Noch het algemeen rechtsbeginsel van eerbiediging van het recht van verdediging noch enige verdragsbepaling of wettelijke bepaling verplichten de gerechten die de wettigheid van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde dienen na te gaan, om vóór de behandeling van de zaak op de rechtszitting en ongeacht enige vordering van laatstgenoemde, de stukken van het strafdossier in een andere taal dan die van de rechtspleging ambtshalve te laten vertalen (1). (1) Zie art. 16, § 6bis, Voorlopige Hechteniswet en art. 22 Taalwet Gerechtszaken, zoals gewijzigd door de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures, alsook art. 3 van die richtlijn. Uit het ontbreken van een vertaling van dergelijke stukken, waarom de beklaagde niet heeft verzocht, volgt niet dat het dossier onvolledig zou zijn en dat de appelrechters geen uitspraak zouden hebben gedaan "rekening houdend met de omstandigheden van de zaak op het ogenblik van [hun] uitspraak", overeenkomstig art. 30 Voorlopige Hechteniswet.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Gerechten belast met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis - Stukken uit het strafdossier die gesteld zijn in een andere taal dan die van de rechtspleging - Verplichting om ze ambtshalve te laten vertalen

- Artt. 16, § 6bis, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

F.18.0140.N 29 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210129.1N.17 AC nr. ...

Een akte wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle voor de regelmatigheid ervan vereiste vermeldingen in die taal zijn gesteld; hieraan doet niet af het gebruik van in de rechtstaal algemeen gekende en aanvaarde uitdrukkingen of adagia, zoals de uitdrukking "at arm's length" die een algemeen gekende en aanvaarde uitdrukking is in het fiscaal recht en die in een groot aantal landen van de Europese Unie deel uitmaakt van de rechtstaal van die landen (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Andere zaken - Aanhaling in een andere taal - Uitdrukking "At arm's length" - In de rechtstaal algemeen gekende uitdrukking

- Art. 24 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.0719.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.5 AC nr. ...

Dekking van een nietigheid bij toepassing van artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken heeft tot gevolg dat de niet-naleving van de Taalwet Gerechtszaken niet meer op ontvankelijke wijze kan worden aangevoerd voor het appelgerecht; een dergelijke gedekte onregelmatigheid kan dan ook niet worden getoetst overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, welke een niet gedekte onregelmatigheid veronderstelt.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Verhoor zonder tolk - Dekking

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.0477.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.11 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of een bepaalde vermelding in een proces-verbaal van de politie, ongeacht of dit bijzondere bewijswaarde heeft, een verschrijving inhoudt; aldus kan de rechter een materiële vergissing in een proces-verbaal verbeteren met betrekking tot de vermelding van de taal die een bestuurder van een voertuig al dan niet machtig is, zonder dat hierdoor enige bepaling van de Taalwet Gerechtszaken wordt geschonden of het recht op een eerlijk proces wordt miskend.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Proces-verbaal van politie - Materiële vergissing met betrekking tot de taal die men al dan niet machtig is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.20.0602.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.9 AC nr. ...

Aan de vereiste van de eentaligheid van een rechterlijke beslissing wordt geen afbreuk gedaan door het feit dat de rechter in zijn beslissing citeert uit een in een andere taal dan die van de rechtspleging opgesteld stuk uit het strafdossier en vervolgens in de taal van de rechtspleging vermeldt welke betekenis dit citaat volgens hem heeft.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Vermelding in de rechterlijke beslissing van een passage in een vreemde taal - Eigen vertaling door de rechter - Toelaatbaarheid

- Artt. 24 en 37 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.0424.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.7 AC nr. ...

Artikel 23 Taalwet Gerechtszaken kent aan een beklaagde die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, in beginsel het recht toe om de verwijzing te vragen naar een gerecht waar de rechtspleging in het Frans geschiedt; indien de eerste rechter een dergelijk verzoek afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan de beklaagde tegen de afwijzende beslissing hoger beroep instellen en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen; het staat aan de beklaagde die de voormelde taalwijziging vraagt, aan te voeren dat hij alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, zonder dat hij dat moet bewijzen of geloofwaardig maken.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging - Afwijzing door de rechtbank - Hoger beroep

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging - Aanvoering

P.20.0248.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.4 AC nr. ...

Volgens artikel 11, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken worden in de gemeenten van de Brusselse agglomeratie de processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststellingen van misdrijven opgesteld in het Frans of in het Nederlands, naargelang diegene er het voorwerp van is, de ene of de andere taal voor zijn verklaringen gebruikt en bij afwezigheid van een dergelijke verklaring volgens de noodwendigheden van de zaak; de rechter oordeelt onaantastbaar wat de noodwendigheden van de zaak zijn en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 30 juni 1993, AR P.93.0262.F, AC 1993, nr. 314; L. LINDEMANS, Taalgebruik in gerechtszaken, APR, Strory Scientia, Gent, 1955, p.100, nr. 175.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Artikel 11 Taalwet Gerechtszaken - Gebruik der talen in het vooronderzoek - Taal van de processen-verbaal - Brusselse agglomeratie - Noodwendigheden van de zaak - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.0400.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.11 AC nr. ...

Artikel 407 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat in strafzaken nietigheden uit enige onregelmatigheid betreffende de eed van tolken zijn gedekt wanneer een vonnis of arrest op tegenspraak, dat geen maatregel van inwendige aard inhoudt, is gewezen zonder dat de nietigheid door een van de partijen is voorgedragen of door de rechter ambtshalve is uitgesproken (1). (1) Cass 30 mei 2017, AR P.16.0783.N, AC 2017, nr. 358; Cass. 20 maart 2002, AR P.02.0144.N, AC 2002, nr. 191; Cass. 17 maart 1999, AR P.98.1339.F, AC 1999, nr. 162.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Artikel 31 en 40 Taalwet Gerechtszaken - Bijstand van een tolk - Verzuim van vermelding van deze bijstand - Nietigheid - Draagwijdte

- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

P.19.1338.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.13 AC nr. ...

Het verzoek om taalwijziging kan niet voor het eerst in hoger beroep worden geformuleerd, maar indien de eerste rechter het verzoek om taalwijziging afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan tegen de afwijzende beslissing hoger beroep worden ingesteld en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek om taalwijziging - Hoger beroep tegen afwijzende beslissing - Uitspraak appelgerecht

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 202 en 210 Wetboek van Strafvordering

Indien voor het appelgerecht een beklaagde die om taalwijziging heeft verzocht, afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek tot taalwijziging.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek om taalwijziging - Hoger beroep - Afstand van grief betreffende schuldbeoordeling

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 204 en 206 Wetboek van Strafvordering

P.19.0758.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.11 AC nr. ...

De rechter mag een verzoek om taalwijziging als bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite over het bestaan van dergelijke omstandigheden maar het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. 666.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Toezicht door het Hof - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Omstandigheden van de zaak - Aard - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.19.0950.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.4 AC nr. ...

Het beginsel, bekrachtigd door de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken dat slechts een taal gebruikt wordt, is enkel van toepassing op de akten van de gerechtelijke procedure en als de rechter de taal niet kent waarin de stukken zijn opgesteld die de vreemdeling, aangehouden met het oog op uitlevering, heeft neergelegd, mag hij de vertaling ervan vragen, maar is het hem geenszins verboden acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de procedure zijn opgesteld; integendeel, de eerbiediging van het recht van verdediging verplicht hem kennis ervan te nemen.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Passieve uitlevering - Buitenlands bevel tot aanhouding - Exequatur - Oorzaak van weigering - Ernstig risico op mishandeling - Toetsing door het onderzoeksgerecht - In een andere taal opgestelde stukken neergelegd door de verdediging - Kennisname van de stukken - Vertaling - Verplichting

P.19.0615.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 23, tweede en vierde lid, Taalwet Gerechtszaken heeft een beklaagde die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, in beginsel het recht om de verwijzing te vragen naar een gerecht waar de rechtspleging in het Frans geschiedt, maar de rechter kan wegens de omstandigheden van de zaak beslissen niet in te gaan op die vraag en aldus het verzoek tot taalwijziging afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn, eigen aan de zaak, die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar over het voorhanden zijn van dergelijke omstandigheden en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0034.N, AC 2017, nr. 614.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Omstandigheden van de zaak - Aard - Onaantastbare beoordeling - Toepassing - Toezicht door het Hof

P.19.0379.N 1 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191001.1 AC nr. ...

Een nietigheid wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken vóór 9 juni 2018 is gedekt op grond van artikel 40 van deze wet, in zijn versie vóór de vervanging bij artikel 5 van de wet van 25 mei 2018, dat bepaalde dat elk niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest dat op tegenspraak is gewezen, de nietigheid dekt van het exploot en van de overige akten van rechtspleging die het vonnis of het arrest zijn voorafgegaan (1). (1) Art. 40 Taalwet Gerechtszaken zoals van toepassing vóór de wijziging bij wet 25 mei 2018, art. 5, in werking getreden op 9 juni 2018.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Nietigheid - Dekking

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

C.18.0331.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.2 AC nr. ...

Een akte van de rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld, in het geval een aanhaling in een andere taal van de rechtspleging is opgenomen, wanneer in de akte tevens de vertaling of de zakelijke inhoud ervan in de taal van de rechtspleging is weergegeven; de weergave van de zakelijke inhoud van een niet in de procestaal gestelde vermelding, vereist niet een volledige vertaling van de in de vreemde taal vermelde wettekst; het is ook niet vereist dat de vertaalde zakelijke inhoud zelf uitdrukkelijk aangeeft dat het een weergave is van de in de vreemde taal vermelde wettekst (1). (1) Cass. 29 september 2011, AR C.10.0176.N, AC 2011, nr. 513, met conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Akte van de rechtspleging - Taal van de rechtspleging - Weergave

- Art. 24 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.19.0225.N 14 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190514.1 AC nr. ...

De herstelmogelijkheden van de nietigheden waarin het op 9 juni 2018 in werking getreden artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken voorziet, zijn overeenkomstig artikel 3 Gerechtelijk Wetboek onmiddellijk van toepassing op alle rechtsplegingen waarover de rechter nog dient te beslissen (1). (1) Zie: Cass. 27 februari 2019, AR P.19.0148.F, AC 2019, nr. 127 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2019.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Nietigheden - Herstelmogelijkheden - Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken - Wijziging door artikel 5 Wet 25 mei 2018

- Art. 5 Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde
- Art. 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 3, 794, 861 en 864 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0063.N 7 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190507.3 AC nr. ...

De herstelmogelijkheden van de nietigheden waarin het op 9 juni 2018 in werking getreden artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken voorziet, zijn overeenkomstig artikel 3 Gerechtelijk Wetboek onmiddellijk van toepassing en dus op alle rechtsplegingen waarover de rechter nog dient te beslissen; indien evenwel vóór 9 juni 2018 een nietigheid werd gedekt overeenkomstig het toen geldende artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, blijft die dekking verworven en moet de rechter die uitspraak doet vanaf 9 juni 2018 die dekking vaststellen (1). (1) Zie Cass. 5 februari 2019, AR P.18.0793.N, AC 2019, nr. 66 met nota ondertekend door AW.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken - Dekking van de nietigheid door een op tegenspraak gewezen niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest ingevolge artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken - Wijziging van artikel 40 Taalwet Gerechtszaken -

Toepassing in de tijd - Draagwijdte

Wanneer eensdeels uit het middel blijkt dat een partij de wering heeft opgeworpen van niet in het Nederlands opgestelde processen-verbaal wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken nadat alle partijen ten gronde hadden gepleit en anderdeels dat voormelde processen-verbaal de bijlagen zijn van een navolgend proces-verbaal dat in de Nederlandse taal is opgesteld waarover die partij doelmatig verweer heeft kunnen uitoefenen, is er geen sprake van miskenning van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijk proces en wordt door de bestreden beslissing naar recht verantwoord te kennen gegeven dat de aangevoerde taalnietigheid niet tegelijk en vóór enig ander middel werd voorgedragen en die partij geen belangenschade aantoont.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken - Opwerpen van wering

- Art. 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.18.0243.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 11, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken en 67ter, eerste lid, Wegverkeerswet in hun samenhang gelezen, volgt dat een schriftelijke vraag tot inlichtingen in de zin van artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet een opsporingshandeling vormt die in de taal van het proces-verbaal dat de gepleegde verkeersovertreding vaststelt, dient te worden opgesteld.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Vooronderzoek en onderzoek in strafzaken - Artikel 67ter Wegverkeerswet - Aard

P.18.1158.N 5 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.1 AC nr. ...

Wanneer de eerste rechter het verzoek van een appellant om een taalwijziging heeft verworpen en deze laatste in zijn grievenformulier schending aanvoert van de voorschriften betreffende de rechtspleging, dan is daarin de grief tegen de verwerping van het verzoek om een taalwijziging begrepen.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek om taalwijziging door de eerste rechter verworpen - Hoger beroep - Grievenformulier - Aanvoering van de schending van de voorschriften betreffende de rechtspleging

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

C.16.0430.N 1 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.1 AC nr. ...

Een akte van rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van de akte in die taal zijn gesteld; een anderstalige passage in een conclusie die louter verduidelijkend of illustratief is, vormt geen wezenlijk onderdeel van de argumentatie en schendt de Taalwet niet (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Akte van rechtspleging - Taal van de rechtspleging - Anderstalige passage in een conclusie - Voorwaarden

- Art. 24 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.19.0148.F 27 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190227.5 AC nr. ...

Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken, zoals gewijzigd bij artikel 5 wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde bepaalt dat "onverminderd de toepassing van de artikelen 794, 861 en 864 van het Gerechtelijk Wetboek de vorenstaande regels zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid"; door zijn algemeenheid beoogt dit artikel de wetsbepalingen die zowel betrekking hebben op de burgerlijke als de strafrechtspleging (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2019, nr. 127.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Algemeen - Nietigheidssanctie - Artikel

40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken - Toepassing in strafzaken

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Artikel 861, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt dat de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren indien de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, is van toepassing op een onregelmatigheid die voortvloeit uit de schending van artikel 38 Taalwet Gerechtszaken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2019, nr. 127.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Betekening en tenuitvoerlegging - Strafzaken - Bevel tot huiszoeking - Uitvoering in een ander taalgebied - Geen vertaling - Gevolg - Geen nietigheid zonder grief - Toepassing

- Artt. 38 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 861, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0091.F 7 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190207.6 AC nr. ...

Artikel 13 van de bijlage bij het koninklijk besluit van 14 januari 2003, dat oplegt dat een eventuele clausule van toewijzing van bevoegdheid, op straffe van nietigheid, naar een rechtsmacht verwijst waar de taal van het contract kan worden gekozen als taal van de procedure, verbiedt aldus de leveranciers en kleinhandelaars waarop het van toepassing is, om bevoegdheid toe te wijzen aan een rechtsmacht waarvoor de procedure niet kan worden gevolgd in de taal van het contract die hen bindt, maar is niet in strijd met de bepalingen van de artikelen 1 tot 10 van de wet van 15 juni 1935.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Burgerlijke zaken - Clausule van toewijzing van bevoegdheid - Verwijzing naar een rechtsmacht waar de taal van het contract kan worden gekozen als taal van de procedure

- Art. 13, bijlage bij KB 14 januari 2003
- Artt. 1 tot 10 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.18.0793.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.2 AC nr. ...

De herstelmogelijkheden van de nietigheden waarin het ingevolge artikel 5 van de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, op 9 juni 2018 in werking getreden artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken voorziet, zijn overeenkomstig artikel 3 Gerechtelijk Wetboek onmiddellijk van toepassing en dus op alle rechtsplegingen waarover de rechter nog dient te beslissen; indien evenwel vóór 9 juni 2018 een nietigheid werd gedekt overeenkomstig het toen geldende artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, blijft die dekking verworven en moet de rechter die uitspraak doet vanaf 9 juni 2018 die dekking vaststellen (1). (1) Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken, bepaalde dat de regels in verband met het taalgebruik in gerechtszaken voorgeschreven waren op straffe van nietigheid, ambtshalve op te werpen door de rechter, maar overeenkomstig artikel 40, tweede lid Taalwet Gerechtszaken, was deze nietigheid gedekt door elk op tegenspraak gewezen niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest. De wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde (Potpourri VI), op 9 juni 2018 in werking getreden, wijzigde evenwel dat artikel en schendingen van de Taalwet Gerechtszaken worden thans niet meer door een absolute maar door een relatieve nietigheid gesanctioneerd. De miskenning van de Taalwet Gerechtszaken zal nog enkel tot nietigheid van de proceshandeling kunnen leiden wanneer de nietigheidsexceptie in limine litis wordt opgeworpen (art. 864 Gerechtelijk Wetboek) en wanneer zij de belangen schaadt van de partij die ze opwerpt (art. 861 Gerechtelijk Wetboek). Het bestreden arrest van het hof van beroep te Brussel stelt vast dat er op 23 juni 2014 een op tegenspraak uitgesproken niet zuiver voorbereidend vonnis tussenkwam van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel en dat derhalve op basis van artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken de nietigheid was gedekt. Het arrest van het hof van beroep te Brussel werd evenwel uitgesproken op 26 juni 2018, ogenblik waarop het nieuwe artikel 40 Taalwet Gerechtszaken in werking was en de dekkingsregeling niet meer bestond. Het Hof van Cassatie heeft steeds geoordeeld dat wetten die wijzigingen aanbrengen inzake nietigheidssancties procedurewetten betreffen die onmiddellijk van toepassing zijn: Cass. 29 mei 2018, AR P.17.0762.N, AC 2018, nr. 340 en Cass. 14 mei 2014, AR P.14.1086.F, AC 2014, nr. 345 (onmiddellijke toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering), Cass. 13 juni 2017, AR P.17.0450.N, AC 2017, nr. 382 (afschaffing nietigheidssanctie bij tapbeschikkingen). D. SCHEERS en P. THIRIAR verdedigen in een bijdrage onder de titel "Het gerechtelijk recht na Potpourri VI en de Waterzooiwet. Wat u moet weten voor u naar de rechtbank gaat", TBBR 2018/9, 461, nr. 11 evenwel het standpunt dat schendingen van de Taalwet Gerechtszaken begaan vóór 9 juni 2018 niet kunnen hersteld worden door toepassing te maken van het nieuwe artikel 861 Gerechtelijk Wetboek. In een voetnoot verwijzen zij evenwel naar het standpunt in de andere zin van S. VERHERSTRAETEN en U. CERULUS, "Nota bij de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde (Potpourri VI-wet), met bijzondere aandacht voor de inwerkingtreding en het overgangsrecht", in OrdeExpress nr. 12 van 14 juni 2018, www.advocaat.be, waarin zij stellen dat " overeenkomstig artikel 3 Gerechtelijk Wetboek de geldigheid van de proceshandeling weliswaar wordt geregeld volgens de wet van kracht op het tijdstip van de handeling, maar dat voor de mogelijkheid tot rechterlijk herstel wordt aangeknoopt bij de wet van toepassing op het tijdstip van de uitspraak". Het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat de dekking, onder gelding van artikel 40 (oud), Taalwet Gerechtszaken, verworven was en bleef bestaan. AW

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken - Dekking van de nietigheid door een op tegenspraak gewezen niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest ingevolge artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken - Wijziging van artikel 40 Taalwet Gerechtszaken - Toepassing in de tijd - Draagwijdte

C.17.0680.N 11 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190111.1 AC nr. ...

De uitdrukking "Justice must not only be done, but also be seen to be done" is een algemeen gekende en aanvaarde uitdrukking die in een groot aantal landen van de Europese Unie deel uitmaakt van de rechtstaal van die landen.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Akte van hoger beroep - Taal van de rechtspleging - Gebruik van in de rechtstaal algemeen gekende en aanvaarde uitdrukkingen of adagia

- Art. 1057, 7° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 24 en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Een akte van de rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van de akte in die taal zijn gesteld, of, in het geval een aanhaling in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgenomen, wanneer in de akte tevens de vertaling of de zakelijke inhoud ervan in de taal van de rechtspleging is weergegeven, waaraan niet afdoet het gebruik van in de rechtstaal algemeen gekende en aanvaarde uitdrukkingen of adagia (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2007, AR C.06.0067.N, AC 2007, nr. 143. met betrekking tot de rechtsspreuk "accessorium sequitur principale"; Zie Cass.22 mei 2009, AR C.08.0300.N, AC 2009, nr. 335 met betrekking tot de rechtsspreuk "Nul ne plaide par procureur".

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Akte van hoger beroep - Taal van de rechtspleging

- Art. 1057, 7° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 24 en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

C.16.0224.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.5 AC nr. ...

Een akte van de rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn opgesteld wanneer alle voor de regelmatigheid van de akte vereiste vermeldingen in die taal zijn opgesteld of, indien een citaat in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgenomen, in de akte eveneens de vertaling of de zakelijke inhoud ervan in de taal van de rechtspleging is weergegeven.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Akte van de rechtspleging geacht in de taal van de rechtspleging te zijn opgesteld - Voorwaarden - Citaat in een andere taal dan die van de rechtspleging - Citaat geacht in de taal van de rechtspleging te zijn opgesteld

- Art. 24 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.18.1136.N 4 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181204.4 AC nr. 682

Uit de artikelen 23bis, eerste tot derde lid, en 23ter Taalwet Gerechtszaken en hun wetsgeschiedenis volgt dat het de veroordeelde toegelaten is de strafuitvoeringsrechtbank te kiezen van een ander taalregime als hij zich in een andere landstaal uitdrukt dan deze van de rechtbank die normaal bevoegd is en dat een veroordeelde opgesloten in een gevangenis gelegen in het tweetalig gebied van Brussel-Hoofdstad ook toepassing kan maken van de keuzemogelijkheid bepaald in artikel 23ter Taalwet Gerechtszaken.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Taalregime - Veroordeelde - Keuzemogelijkheid

- Artt. 23bis, eerste tot derde lid, en 23ter Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.18.0940.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.3 AC nr. 655

Artikel 6.3.a EVRM heeft betrekking op het recht van verdediging voor het vonnisgerecht; het is niet van toepassing op handelingen van de politie en op de stukken die de politie aan de overtreder meedeelt (1). (1) Zie Cass. 9 november 2005, AR P.05.1026.F, AC 2005, nr. 580; Cass. 13 februari 2002, AR P.01.1540.F, AC 2002, nr. 102.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Recht van verdediging - Recht van de beschuldigde om op de hoogte te worden gesteld van de beschuldigingen

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0220.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.4 AC nr. 620

Een akte van rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van de akte in die taal zijn gesteld of, in het geval een aanhaling in een andere taal van de rechtspleging is opgenomen, wanneer in de akte tevens de vertaling of de zakelijke inhoud ervan in de taal van de rechtspleging is weergegeven (1). (1) Zie concl. OM.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Akte van rechtspleging - Vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van de akte

- Artt. 24 en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.18.0634.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.7 AC nr. 613

Indien een strafdossier stukken bevat in een andere taal dan die van de rechtspleging en de rechter van oordeel is die taal machtig te zijn, belet geen enkele bepaling de rechter van die stukken kennis te nemen en ze bij zijn oordeelsvorming te betrekken, zonder een beroep te moeten doen op een beëdigd vertaler of de partijen de gelegenheid te geven over de betekenis van die stukken standpunt in te nemen; het recht van verdediging van de partijen is afdoende gewaarborgd door hun recht om tijdens de rechtspleging en binnen de wettelijk bepaalde grenzen vertaling van die stukken te vorderen.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Stukken opgesteld in een andere taal dan die van de rechtspleging - Kennisname door de rechter - Draagwijdte

P.18.0731.N 23 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181023.6 AC nr. ...

Noch uit artikel 24 Taalwet Gerechtszaken noch uit enige andere bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel volgt dat de rechter voor wie een in een andere taal dan die van de rechtspleging opgesteld stuk wordt neergelegd dat hij in zijn beoordeling betrekt, de vertaling van dit stuk moet bevelen.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Neerlegging van een stuk niet opgesteld in de taal van de rechtspleging - Stuk betrokken in de oordeelsvorming - Vertaling

- Art. 24 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.18.0952.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.6 AC nr. ...

Noch artikel 47bis, § 6, 4), Wetboek van Strafvordering, noch artikel 31 Taalwet Gerechtszaken verplichten om een beroep te doen op de bijstand van een beëdigd tolk wanneer de persoon die op eigen initiatief vraagt om te worden gehoord, voorstelt dat een derde daarbij zou helpen.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Verhoor van personen - Verhoor zonder bijstand van een tolk - Hulp van een derde bij het verhoor - Wettigheid

- Art. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 47bis, § 6, 4) Wetboek van Strafvordering

P.17.1284.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.7 AC nr. ...

Volgens artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan tegen voorbereidende beslissingen van onderzoek, zelfs al zijn die zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd, slechts cassatieberoep worden ingesteld na het eindarrest of het eindvonnis maar artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat niettemin onmiddellijk cassatieberoep kan worden aangetekend tegen beslissingen inzake bevoegdheid; er is een beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering indien de rechter die van de strafvordering kennisneemt zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil van rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert en waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld; de Nederlandstalige correctionele rechtbank te Brussel die zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van het hoger beroep van de beklaagde, omdat overeenkomstig artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken het hoger beroep tegen de afwijzing door de politierechtbank te Vilvoorde om de zaak te verzenden naar een politierechtbank met het Frans als taal van de rechtspleging bij uitsluiting bij de in de artikelen 73bis en 75bis Gerechtelijk Wetboek bedoelde arrondissementsrechtbanken moet worden gebracht, is dan ook geen beslissing inzake bevoegdheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2017, AR P.16.0821.F, AC 2017, nr. 109.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Artikel 23quater Taalwet Gerechtszaken - Beslissing inzake bevoegdheid

P.17.0692.F 24 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180124.1 AC nr. ...

Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de betekening van het verstekarrest via de gevangenisadministratie op vordering van het openbaar ministerie, de taal vermeldt waarin het recht op verzet moet worden uitgeoefend, kan dat rechtsmiddel, dat in een andere landstaal dan die van de rechtspleging is gesteld, op die grond niet onontvankelijk worden verklaard, op het gevaar af dat de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie wordt ontzegd (1). (1) Het Hof oordeelt ook dat "artikel 6.1 EVRM oplegt (...) dat de betekening (van het verstekvonnis) het recht moet vermelden om in verzet te komen alsook de termijn om dat recht uit te oefenen", en dat bij ontstentenis daarvan, die betekening de termijnen om in verzet te komen niet doet ingaan (Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH); zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428, met noot M.N.B.; EHRM, Faniel t. België, nr. 11892/08, 1 maart 2011; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2001, nr. 161; EHRM, Hakimi t. België, nr. 665/08, 29 juni 2010; Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; EHRM, Da Luz Domingues Ferreira t. België, nr. 50049/99, 24 mei 2007. Evenwel oordeelt het Hof dat "Noch de artikelen 6.1 en 13 EVRM, noch artikel 203, §1, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel de overheid de verplichting opleggen om aan de gedaagde, wiens probatie-uitstel met een tegensprekelijk vonnis werd herroepen, kennis te geven van de termijn van het hoger beroep; de daadwerkelijke toegang tot de appelrechters vereist een dergelijke kennisgeving niet." (Cass. 16 september 2014, AR P.13.1000.N, AC 2014, nr. 525). (M.N.B.)

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Aangehoudene - Verzet

- Artt. 24 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0034.N 7 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.1 AC nr. 614

Op grond van artikel 23, vierde lid, Taalwet Gerechtszaken kan de rechter, indien de aanvrager alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, wegens omstandigheden van de zaak beslissen niet in te gaan op de aanvraag om taalwijziging op grond van objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt (1); de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of er objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak zijn die een goede rechtsbedeling kunnen begunstigen of bemoeilijken en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. 666; Cass. 10 november 2015, AR P.15.0714.N, AC 2015, nr. 667.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Omstandigheden van de zaak - Aard - Onaantastbare beoordeling - Toepassing - Toezicht door het Hof

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

---

P.15.0539.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.1 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 27 en 40 Taalwet Gerechtszaken moet, op straffe van nietigheid, de rechtspleging voor het Hof wanneer de bestreden beslissing in het Frans of in het Nederlands is gewezen, gevoerd worden in de taal van die beslissing; uit die bepalingen volgt dat een cassatieberoep door middel van een akte in het Nederlands tegen een Franstalig arrest nietig is (1). (1) Cass. 18 oktober 1991, AC 1991- 92, nr. 98; L. LINDEMANS, Taalgebruik in rechtszaken, APR, 1973, E. Story-Scientia PVBA, Gent-Leuven, pp.153-154, nrs. 243-244 en p. 167, nr. 260.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In cassatie - Strafzaken - Cassatieberoep - Bestreden beslissing in het Frans - Cassatieberoep in het Nederlands

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In cassatie - Strafzaken - Cassatieberoep - Bestreden beslissing in het Frans - Cassatieberoep in het Nederlands

---

P.17.0479.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een beklaagde de bijstand van een tolk vraagt en verkrijgt teneinde zijn verdediging in persoon te voeren, houdt niet in dat het daartoe zonder bijstand van een tolk toegekende uitstel het recht van verdediging zou miskennen; de bewering dat de eiser in die omstandigheden de draagwijdte van het hem toegekende uitstel niet zou hebben begrepen, vergt een beoordeling van feiten waarvoor het Hof niet bevoegd is. (1) Zoals van kracht vóór de wijziging ervan bij artikel 17 van de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ, BS 24 november 2016 (van kracht op 1 juni 2017).

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Recht van verdediging

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

---

P.17.0886.F 16 augustus 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170816.1 AC nr. ...

Het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, geldt enkel voor de akten van de gerechtelijke procedure; noch de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet, noch enige andere wettelijke bepaling schrijven voor dat de stukken van het administratief dossier die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld, moeten worden vertaald, en verbieden de rechter evenmin om die stukken in aanmerking te nemen; de eerbiediging van het recht van verdediging, dat de rechter overigens verplicht kennis te nemen van alle stukken van het dossier, vereist enkel dat de stukken die in een andere taal zijn gesteld worden vertaald, voor zover dat voor het verweer noodzakelijk is (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2016, AR P.16.0177.F, AC 2016, nr. 136.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Inzage van de stukken - Vertaling - Verplichting

P.15.0102.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.5 AC nr. 299

Een akte van rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van deze akte in die taal zijn gesteld; het gebruik van aan vreemde talen ontleende woorden die behoren tot het gewone taalgebruik, tast de eentaligheid van de akte niet aan (1). (1) Cass. 19 september 2006, AR P.06.0298.N, AC 2006, nr. 424; Cass. 16 december 2014, AR P.14.1048.N, AC 2014, nr. 797 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; L. LINDEMANS, Taalgebruik in gerechtszaken, APR, Story-Scientia, 1973, pp. 6-7, nr. 8 en p. 147, nr. 239; D. LINDEMANS, De eentalige akte in de Gerechtstaalwet, P&B 2008, 321-333.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Taal van de rechtspleging - Eéntaligheid van de akte - Draagwijdte

- Artt. 24 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.17.0407.N 18 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.10 AC nr. ...

De beslissing van het onderzoeksgerecht dat de onderzoeksrechter ontslag van zijn onderzoek verleent met het oog op een taalwijziging, is enkel een administratieve ordemaatregel waarbij dat gerecht, zonder de rechtspleging te regelen, het onderzoek in zijn arrondissement afsluit en het dossier ter beschikking stelt van het openbaar ministerie zodat een gerechtelijk onderzoek kan worden gevorderd in een arrondissement met een andere taal van de rechtspleging; het is uit die vordering en niet uit de beslissing tot ontslag van onderzoek dat de taalwijziging voortvloeit zodat bijgevolg geen schending van de Taalwet Gerechtszaken kan worden afgeleid uit het enkele feit dat het proces-verbaal waarbij het openbaar ministerie, volgend op die beslissing, de verdachte van zijn vrijheid beneemt met het oog op het verlenen van een nieuw bevel tot aanhouding, is opgesteld in de taal van de oorspronkelijke rechtspleging (1). (1) Zie Cass. 21 december 2011, AR P.11.1690.F, AC 2011, nr. 701; Cass. 6 maart 2012, AR P.11.1273.N, AC 2012, nr. 152.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Raadkamer - Onderzoeksrechter - Ontslag van onderzoek verleend met het oog op taalwijziging

P.17.0262.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.9 AC nr. ...

Wanneer een proces–verbaal van verhoor de identiteit van de tolk niet of onvolledig vermeldt en evenmin vermeldt dat deze beëdigd is, heeft dit niet de nietigheid van dit proces–verbaal voor gevolg, op voorwaarde dat die identiteit en hoedanigheid daadwerkelijk zijn nagegaan; de rechter kan dit nagaan aan de hand van de hem regelmatig voorgelegde gegevens die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 25 september 2012, AR P.11.2087.N, AC 2012, nr. 485.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte door de onderzoeksrechter - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van identiteit en hoedanigheid - Verzuim - Daadwerkelijk nazicht van identiteit en hoedanigheid

- Art. 47bis, § 1, 5° Wetboek van Strafvordering

- Artt. 31, tweede lid, en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.15.1093.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter stukken uit het debat weert waarop een medebeklaagde zich beroept omdat ze in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld, kan uit het feit alleen dat deze medebeklaagde wordt vervolgd voor feiten waarvoor ook de beklaagde wordt vervolgd, niet worden afgeleid dat het recht van verdediging van deze laatste wordt miskend; de beklaagde moet aanvoeren dat deze stukken ook voor zijn verdediging van belang zijn (1). (1) Cass. 22 januari 2008, AR P.07.1415.N, AC 2008, nr. 47, NC 2008, p.449 en noot M. MINNAERT, "Tolken en vertalen in een fair trial"; inzonderheid de rechtspraak sub III; Cass. 13 maart 1992, AR F.1943.N, AC 1991-92, nr. 371.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Weren van stukken in een andere taal dan die van de rechtspleging gesteld neergelegd door een medebeklaagde - Gevolg voor de andere beklaagden - Recht van verdediging - Draagwijdte

P.15.0053.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.2 AC nr. ...

Noch uit de artikelen 12 en 22 Taalwet Gerechtszaken, noch uit enige andere wettelijke bepaling volgt dat de door het openbaar ministerie overgelegde rechtspraak, die geen stukken zijn zoals bedoeld in artikel 22 Taalwet Gerechtszaken, moet vertaald worden naar de taal van de rechtspleging.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Rechtspraak overgelegd door het openbaar ministerie - Aard

P.16.0026.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.3 AC nr. ...

Een stuk uit de rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer de akte van een aanhaling in een andere taal tevens de vertaling of de zakelijke inhoud ervan in de taal van de rechtspleging weergeeft (1). (1) Cass. 14 april 2000, AR C.99.0089.F, AC 2000, nr. 255; Cass. 29 september 2011, AR C.10.0176.N, AC 2011, nr. 513 met concl.van advocaat-generaal VANDEWAL; Cass. 8 maart 2012, AR C.11.0121.N, AC 2012, nr. 157 met concl. van advocaat-generaal DUBRULLE.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Stuk uit de rechtspleging - Aanhaling in ander taal - Regelmatigheid

P.16.0072.N 3 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160503.3 AC nr. ...

Het proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter dient overeenkomstig artikel 12 Taalwet Gerechtszaken te worden opgesteld in de taal van de rechtbank waartoe de onderzoeksrechter behoort; op het opstellen van dit proces-verbaal zijn de artikelen 13 tot en met 16 Taalwet Gerechtszaken, die het taalgebruik regelen voor de onderzoeksgerechten en de vonnisgerechten en de wijziging van de toe te passen taal, niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0048.N, AC 2015, nr. 153.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling

Ter gelegenheid van de burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter en het opstellen van het proces-verbaal van die stelling kan de burgerlijke partij aan de onderzoeksrechter stavingsstukken overhandigen die de geacteerde klacht kunnen toelichten, aanvullen of ondersteunen; de loutere neerlegging van die stukken stelt de strafvordering niet in werking en noch de Taalwet Gerechtszaken noch enige andere wettelijke bepaling schrijft voor dat die stukken in de taal van de rechtbank waartoe de onderzoeksrechter behoort, moeten zijn opgesteld (1). (1) Zie Cass. 4 februari 2015, AR P.14.1148.F, AC 2015, nr. 84.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling - Neerlegging van stavingsstukken

Uit de omstandigheid dat de ter gelegenheid van het opstellen door de onderzoeksrechter van een proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling door de burgerlijke partij neergelegde stukken noodzakelijk zouden zijn om de feiten voorwerp van die klacht met burgerlijkepartijstelling nader af te lijnen of zelfs te bepalen, volgt niet dat die stukken die geen door de onderzoeksrechter gestelde daad van rechtsvervolging of van onderzoek zijn in de zin van artikel 12 Taalwet Gerechtszaken, volledig in de taal van de rechtbank waartoe de onderzoeksrechter behoort, moeten zijn opgesteld (1). (1) Zie Cass. 4 februari 2015, AR P.14.1148.F, AC 2015, nr. 84.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling - Neerlegging van stavingsstukken noodzakelijk om de feiten voorwerp van de klacht met burgerlijkepartijstelling nader af te lijnen

P.16.0177.F 24 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160224.2 AC nr. ...

De vreemdeling kan bij het onderzoeksgerecht waarvan de zetel in Brussel is gevestigd, in het Frans of in het Nederlands beroep instellen ongeacht de taal waarin de administratieve beslissing die hij betwist, is gesteld; krachtens de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken geldt het beginsel van de eenheid van de taal slechts voor de akten van de gerechtelijke procedure.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Vreemdelingen - Wet van 15 december 1980 - Verwijderingsmaatregel - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Brusselse rechtscolleges - Taal van de rechtspleging

Noch artikel 5.4 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, noch enige andere wettelijke bepaling gebieden dat de vertaling van het administratieve dossier in de taal van de rechtspleging wordt gevoegd; indien de rechter de taal waarin de administratieve stukken zijn gesteld, niet kent, kan hij de vertaling ervan vragen maar het is hem niet verboden acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld; de eerbiediging van het recht van verdediging verplicht hem ervan kennis te nemen (1). (1) Zie Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0249.F, AC 2012, nr. 141.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Vreemdelingen - Wet van 15 december 1980 - Verwijderingsmaatregel - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Kennisname van de stukken - Vertaling - Verplichting

P.15.1694.F 6 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160106.2 AC nr. ...

Uit geen enkele wetsbepaling blijkt dat een tolk elke pagina moet tekenen van de met zijn medewerking opgestelde procedurele handelingen.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Proceshandelingen - Inverdenkinggestelde is de taal van de rechtspleging niet meester - Bijstand van een tolk - Ondertekening door de tolk van de akten van de rechtspleging - Verplichting

- Art. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.15.1610.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.2 AC nr. ...

Artikel 31 Taalwet Gerechtszaken belet niet dat de tolk in geval van nood de verklaringen van de inverdenkinggestelde in een andere taal vertaalt dan die van de rechtspleging maar die de rechter begrijpt (1). (1) Cass. 18 januari 2012, AR P.12.0065.F, AC 2012, nr. 52.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Rechtspleging in het Duits - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkingestelde drukt zich uit in het Roemeens - Vertaling door een beëdigd tolk - Vertaling naar het Frans - Wettigheid

Wanneer de rechter door strikte termijnen is gehouden, kan hij naar recht beslissen dat een regelmatig opgeroepen tolk die niet komt opdagen een geval van overmacht uitmaakt, voor zover hij de nodige maatregelen treft waardoor de daadwerkelijke uitoefening van het recht van verdediging wordt verzekerd.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Rechtspleging in het Duits - Handhaving van de

voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inverdenkinggestelde drukt zich niet uit in de taal van de rechtspleging - Opgeroepen tolk daagt niet op - Geval van overmacht - Recht van verdediging

P.15.1450.F 18 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151118.1 AC nr. ...

De partijen die in de loop van het opsporingsonderzoek en van het gerechtelijk onderzoek worden gehoord gebruiken de taal van hun keuze voor al hun mondelinge verklaringen; wanneer de agenten of de magistraten die deze verklaringen afnemen de door de partijen gebruikte taal kennen, worden hun verklaringen in die taal opgetekend; is dat niet het geval, dan wordt er een beroep gedaan op een beëdigd tolk; als de opsteller van het proces-verbaal de verklaring heeft opgetekend in de taal waarin de gehoorde persoon zich heeft uitgedrukt, verbiedt geen enkele wetsbepaling hem om, daarenboven, die verklaring in substantie, bij wijze van inlichting, over te nemen in de taal van de rechtspleging (1). (1) Zie Cass. 13 oktober 1981, nr. 6459, AC 1981-1982, nr. 111, p. 224.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Opsporingsonderzoek en gerechtelijk onderzoek - Mondelinge verklaringen afgelegd door de partijen in de taal van hun keuze - Verklaring afgelegd in een taal die niet de taal is waarin het proces-verbaal is opgemaakt - Verbalisant is met die andere taal bekend - Verklaring als dusdanig opgetekend in het proces-verbaal - Toevoeging door de verbalisant van een korte inhoud van die verklaring in de taal van de rechtspleging - Wettigheid

- Art. 31 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.14.1174.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.3 AC nr. ...

Een akte moet worden geacht geheel in de voor de rechtspleging vereiste taal te zijn gesteld, wanneer alle vermeldingen vereist voor de processuele regelmatigheid van de akte in die taal zijn gesteld.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Akte geheel in de vereiste taal gesteld

P.14.1296.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.5 AC nr. ...

De rechter mag het verzoek om taalwijziging als bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar over het voorhanden zijn van dergelijke omstandigheden maar het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 november 2015, AR P.15.0714.N, AC 2015, nr. ...; Zie: Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 3 maart 1999, AR P.99.0148.F, AC 1999, nr. 128.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Omstandigheden van de zaak - Aard - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

Verantwoordt de afwijzing van het verzoek om verwijzing naar een ander rechtscollege overeenkomstig artikel 23, tweede en vierde lid, Taalwet Gerechtszaken niet naar recht, de rechter die geen objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak in aanmerking neemt die maken dat het aangewezen is dat de rechtbank de zaak zelf dient te beoordelen, namelijk dat de verzoeker in essentie de feiten niet heeft betwist gelet op een deels betaalde minnelijke schikking, er voldoende Franse tolken ter beschikking staan van de rechtbank waarop desgewenst een beroep kan worden gedaan en een taalwijziging in een dergelijke vrij eenvoudige zaak de berechting volkomen nodeloos zou vertragen en geenszins bevorderlijk is voor de goede rechtsbedeling (1). (1) Zie: Cass. 10 november 2015, AR P.15.0714.N, AC 2015, nr. ...

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Afwijzing op grond van niet objectiveerbare omstandigheden eigen aan de zaak - Wettigheid - Toepassing

P.15.0714.N 10 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151110.6 AC nr. ...

De rechter mag het verzoek om taalwijziging als bedoeld in artikel 23 Taalwet Gerechtszaken afwijzen indien er objectiveerbare omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt; de rechter oordeelt onaantastbaar over het voorhanden zijn van dergelijke omstandigheden maar het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. ...; Zie: Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 3 maart 1999, AR P.99.0148.F, AC 1999, nr. 128.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Omstandigheden van de zaak - Aard - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

Verantwoordt de afwijzing van het verzoek om verwijzing naar een ander rechtscollege overeenkomstig artikel 23, tweede en vierde lid, Taalwet Gerechtszaken niet naar recht, de rechter die oordeelt dat bij verwijzing naar een dergelijk rechtscollege het risico ontstaat dat de verzoekers niet meer berecht kunnen worden binnen een redelijke termijn, zonder daarbij concreet aan te geven waarin dit risico op miskenning van de redelijke termijn-vereiste bestaat (1). (1) Zie: Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. ...

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Afwijzing op grond dat de redelijke termijn zou worden overschreden - Geen concrete aanduiding waarin het risico op miskenning van de redelijke termijn bestaat - Wettigheid

P.15.0123.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.4 AC nr. ...

Artikel 23 Taalwet Gerechtszaken kent aan de beklaagde het recht toe om in de in die bepaling bedoelde gevallen de verwijzing te horen bevelen naar een gerecht waar de taal van de rechtspleging die is welke hij kent of waarin hij zich gemakkelijker uitdrukt; die bepaling houdt weliswaar in dat de beklaagde zijn verzoek tot taalwijziging in eerste aanleg moet indienen, maar belet niet dat tegen de beslissing van afwijzing van dat verzoek hoger beroep wordt ingesteld en dat de appelrechter daarover uitspraak doet.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Beklaagde - Verzoek tot taalwijziging - In eerste aanleg - Afwijzing - Hoger beroep

P.13.0864.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.2 AC nr. ...

Een partij heeft geen rechtmatig belang om een schending van de Taalwet Gerechtszaken aan te voeren die erin bestaat dat een bestreden beslissing citeert uit een in een vreemde taal gesteld stuk, indien dat stuk door die partij zelf werd overgelegd tot staving van haar verweer en zijzelf geen vertaling van dit stuk heeft bijgevoegd of aangevraagd noch aanvoert dat de bewijskracht ervan wordt miskend (1). (1) Zie R. Hayoit de Termicourt, Beschouwingen over de wet van 15 juni 1935, redevoering gehouden door de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel in de plechtige openingszitting van 16 september 1935, RW 1935-1936, 33.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Beslissing die citeert uit een in een vreemde taal gesteld stuk - Stuk door partij zelf overlegd tot staving van haar verweer - Geen vertaling bijgevoegd of aangevraagd - Geen aanvoering van miskenning van bewijskracht ervan - Aanvoering van schending van Taalwet Gerechtszaken - Rechtmatig belang

F.14.0058.F 23 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150423.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 27 en 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken volgt dat, als de bestreden beslissing in het Frans werd gewezen, het cassatieberoep op straffe van nietigheid volledig in die taal opgesteld moet zijn; wanneer dat cassatieberoep, in de uiteenzetting van een middel, een citaat in het Nederlands bevat dat een afzonderlijke grief vormt of dat noodzakelijk is voor het begrip van een grief, moet dat beroep om het als volledig in het Frans opgesteld te kunnen beschouwen, een vertaling van dat citaat geven of er de inhoud van weergeven in die taal (1). (1) Zie Cass. 8 juni 2000, AR P.97.0047.N, AC 2000, nr. 351; Cass. 15 januari 1990, Bull. en Pas., I, nr. 296; a contrario: Cass. 15 februari 1993, Bull. en Pas., I, nr. 91, over de toelichting bij een middel.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In cassatie - Algemeen - Eentaligheid van de akte - Citaat in een andere taal in het middel - Draagwijdte

- Artt. 27 en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.14.0048.N 3 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150303.5 AC nr. ...

Het feit dat geschriften die ter gelegenheid van de wilsverklaring tot burgerlijkepartijstelling aan de onderzoeksrechter werden overhandigd, anderstalige passages bevatten, doet geen afbreuk aan de regelmatigheid van het door de onderzoeksrechter opgestelde proces-verbaal van burgerlijkepartijstelling dat zelf aan de taalvereisten voldoet (1). (1) Zie Cass. 12 november 2013, AR P.13.0976.N, AC 2013, nr. 599.

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van burgerlijke partijstelling - Stavingsstukken die de klacht toelichten - Anderstalige passages

- Art. 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

SOCIALE BETREKKINGEN

C.24.0174.N 3 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.8 AC nr. ...

Indien een pandgever jegens de schuldenaar van een in pand gegeven schuldvordering een factuur heeft uitgeschreven die niet voldoet aan de vereisten van het Taaldecreet, dan is de pandhouder een derde in de zin van artikel 10, vijfde lid, Taaldecreet, die vreemd is aan de overtreding van het Taaldecreet.

Sociale betrekkingen - Taaldecreet - Nietigheidssanctie - Doel - Derden - Pandhouder - Gevolg

- Art. 10, vijde lid Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

Uit artikel 10, vijfde lid, Taaldecreet en de wetsgeschiedenis volgt dat de nietigheidssanctie van akten en bescheiden die niet voldoen aan de taalvereisten, het resultaat is van een belangenafweging, waarbij wordt beoogd dat enkel de overtreder zelf, met uitsluiting van de werknemers of derden, de nadelen van de nietigheid ondervindt; de wetgever legt hiertoe aan degene van wie de akten en bescheiden uitgaan, een nietigheidssanctie op, ambtshalve door de rechter vast te stellen, wegens miskenning van de taalvereisten, die van openbare orde zijn, maar laat tegelijk de belangen van derden onaangetast, die aan de overtreding vreemd zijn.

Sociale betrekkingen - Taaldecreet - Nietigheidssanctie - Doel - Toepassingsgebied - Derden - Gevolg

- Art. 10, eerste en vijde lid Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

- Art. 5, § 1, eerste lid Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

- Art. 1 Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

S.18.0020.N 3 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.1 AC nr. ...

Uit artikel 10, vijfde lid, Taaldecreet volgt dat de nietigheid, wegens strijdigheid met de bepalingen van het Taaldecreet, van de documenten die op een individuele arbeidsovereenkomst betrekking hebben, geen afbreuk doet aan de rechten van de werknemer die erin zijn vastgelegd en deze zijn vordering erop kan gronden (1). (1) Zie concl. OM.

Sociale betrekkingen - Document - Nietigheid - Omvang - Gevolg

- Art. 10, vijde lid Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

S.19.0057.N 18 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211018.3N.2 AC nr. ...

Het Taaldecreet is alleen van toepassing op de sociale betrekkingen, de wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden en alle documenten uitgaande van werkgevers, die kaderen in het ondergeschikt verband tussen de personen die in naam van de werkgever geheel of gedeeltelijk belast zijn met de uitoefening van het werkgeversgezag over de werknemer en de werknemer (1). (1) Zie Cass. 22 april 2002, AR S.01.0090.N, AC 2002, nr. 244.

Sociale betrekkingen - Taaldecreet - Toepassingsgebied - Werkgever - Werknemer

- Artt. 2, eerste lid, 3 en 5, § 1 Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik der talen voor de sociale betrekking tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de onderneming

TAKS

P.20.0693.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14 AC nr. ...

Artikel 200, tweede lid, Wetboek diverse rechten en taksen, zoals van toepassing in het Vlaamse Gewest, bepaalt dat de overtredingen van de koninklijke besluiten, ter uitvoering van dit artikel genomen, worden gestraft met een boete van 50,00 euro tot 2.000,00 euro en dat het bepaalde in het eerste boek van het Strafwetboek van toepassing is op die overtredingen; bijgevolg zijn ook de artikelen van hoofdstuk VII van het Strafwetboek met betrekking tot de strafbare deelneming van toepassing op de in die bepaling bedoelde misdrijven, waaronder de inbreuken op het KB 1959 Aanplakking (1). (1) Cass. 25 november 2008, AR P.08.0881.N, AC 2008, nr. 661; J. VANHEULE, Strafbare deelneming, Intersentia, 2010, pp.100-101.

- Wetboek diverse rechten en taksen - Artikel 200, tweede lid - Bestraffing - Strafbare deelneming

- Art. 200, tweede lid Wetboek diverse rechten en taksen - Eertijds : Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen

TELEGRAAF EN TELEFOON

C.20.0251.F 11 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220211.1F.1 AC nr. ...

Wanneer het Instituut, op basis van de voorwaarden van de wet van 13 juni 2005 en van het koninklijk besluit van 18 januari 2001 tot uitvoering ervan, het bedrag van het door de operator verschuldigde jaarlijks recht bepaalt, neemt dat Instituut een beslissing die voor de operator bindende rechtsgevolgen heeft die zijn belangen kunnen schaden.

- Aan een operator verleende vergunning om een mobiel telecommunicatienetwerk te exploiteren - Vordering van

het BIPT tot betaling van een recht - Omschrijving

- Artt. 13, § 1, en 24, § 1 KB 18 januari 2001 tot vaststelling van het bestek en van de procedure tot toekenning van vergunningen voor de mobiele telecommunicatiesystemen van de derde generatie
- Art. 14, § 1 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector
- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

C.20.0338.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.7 AC nr. ...

° Het arrest dat oordeelt dat, enerzijds, het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie geen andere gegevens aanbrengt die de ernst van de inbreuk verantwoorden dan die welke het reeds in aanmerking had genomen bij de keuze voor de geldboete, met uitzondering van de duur van het tijdvak waarbinnen de inbreuken zijn gepleegd, en dat, anderzijds, de door het Instituut aangevoerde verzwarende omstandigheden noch relevant noch bewezen zijn, en besluit dat, bij gebrek aan richtlijnen, coherentie in de ten aanzien van de operatoren genomen beslissingen en van andere objectieve gegevens, het bedrag van de geldboete enkel ex aequo et bono kan worden vastgesteld, baseert zijn beslissing niet op opportuniteitsredenen of subjectieve overwegingen, maar op een onderzoek in feite en in rechte dat rekening houdt met alle omstandigheden van de zaak in het licht van de criteria van evenredigheid, objectiviteit, transparantie en non-discriminatie.

- Uitspraak van een boete door het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Betwisting van de keuze voor de boete en het bedrag van de boete - Marktenhof - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Art. 5 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- Artt. 2, § 1, en 21, § 5 Wet 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector

TERRORISME

P.24.1396.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.11 AC nr. ...

De rechter kan oordelen dat een persoon waarvan hij vaststelt dat die een centrale rol in de terroristische groep speelt, een leidende persoon binnen die groep is in de zin van artikel 140, § 2, Strafwetboek en die centrale rol kan blijken uit alle aan de rechter voorgelegde gegevens, zoals de actieve of vooraanstaande rol van de betrokkene in de groep, de vastgestelde materiële gedragingen van de betrokkene, het feit dat de betrokkene namens de groep kan spreken, dat hij acties van de groep kan coördineren of dat hij initiatieven kan nemen om groepsleden aan te zetten tot bepaalde handelingen en het is niet vereist is dat de rechter met onderscheiden redenen het opzet van de beklaagde als leidende persoon motiveert; meerdere personen kunnen de hoedanigheid van leidende persoon binnen een terroristische groep hebben en het feit dat een andere persoon dan de beklaagde als spilfiguur van de groep wordt aanzien en dat de beklaagde binnen de groep een ondergeschikte rol ten aanzien van een derde vervult, sluiten zijn leiderschap niet uit.

- Terroristische misdrijven - Leidende persoon binnen een terroristische groep - Artikel 140, § 2, Strafwetboek - Elementen waaruit een centrale rol binnen de terroristische groep kan worden afgeleid - Meerdere personen die leidend persoon zijn - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 140, § 2 Strafwetboek

Om te worden aanzien als deelnemer aan de activiteiten van een terroristische groep in de zin van artikel 140, § 1, Strafwetboek, volstaat het te weten of te moeten weten dat men zou kunnen bijdragen tot het plegen van een al dan niet terroristisch misdrijf door de groep of door sommige leden van de groep en niet vereist is dat een hier bedoelde deelnemer zelf de intentie heeft een al dan niet terroristisch misdrijf te plegen noch dat een dergelijke deelnemer alle andere deelnemers aan de groep kent, noch dat hij volledig op de hoogte is van alle activiteiten en intenties van de groep (1). (1) Zie I. DE LA SERNA, "Des infractions terroristes", in C. DE VALKENEER en I. DE LA SERNA, À la découverte de la justice pénale: Paroles de juriste, Larcier, 2015, 199; A. FRANSEN en J. KERKHOFS, "Het materieel terrorismestrafrecht" in J. KERKHOFS, A. SCHOTSAERT en P. VAN LINTHOUT (eds.), Contra-terrorisme: De gerechtelijke aanpak van terrorisme in België, Brussel, Larcier, 2018, (3) 28; A. WINANTS, "De invloed van terrorisme op de strafwetgeving: actualia materieel strafrecht", NC 2019/ 14, 343; W. YPERMAN, "De terroristische misdrijven in artikelen 137 en 140 Sw.: geen legistieke voltreffer", T. Strafr., 2020/5, 323.

- Terroristische misdrijven - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Artikel 140, § 1, Strafwetboek - Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 140, § 1 Strafwetboek

Om te worden aanzien als een terroristische groep in de zin van artikel 139, eerste lid, Strafwetboek, volstaat het dat een groep de intentie heeft om terroristische misdrijven te plegen en niet vereist is dat de groep reeds een terroristisch misdrijf heeft gepleegd of het plegen van een concreet terroristisch misdrijf voorbereidt, dan wel het plegen van een specifiek terroristisch misdrijf voor ogen heeft, zodat voor het bewezen verklaren van het bestaan van een terroristische groep de rechter dan ook geen concreet, in tijd en ruimte bepaald misdrijf als bedoeld in artikel 137 Strafwetboek dient aan te wijzen dat die groep van plan was te plegen; dat de groep in onderling overleg moet optreden om terroristische misdrijven in de zin van artikel 137 Strafwetboek te plegen, betekent dat de groep dient te handelen met een bepaalde mate van overleg tussen minstens sommige van zijn leden maar het is niet vereist dat alle leden bij dat overleg zijn betrokken (1). (1) Zie ook Cass. 22 mei 2024, AR P.24.0088.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.14 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

- Terroristische misdrijven - Terroristische groep - Artikel 139, eerste lid, Strafwetboek - Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 139, eerste lid Strafwetboek
- Art. 137 Strafwetboek

Weliswaar levert het enkele feit van de verheerlijking van terrorisme niet het door artikel 140, § 1 en § 2, Strafwetboek bedoelde misdrijf op, maar de rechter kan het verheerlijken van terrorisme wel betrekken bij een onderzoek naar het bewezen zijn van het door artikel 140 Strafwetboek bepaalde misdrijf (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1692.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.20 met concl. OM.

- Terroristische misdrijven - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Leidinggevende rol in een terroristische groep - Verheerlijking van terrorisme - Niet constitutief van de misdrijven bepaald in artikel 140, §§ 1 en 2 - Element te betrekken in de bewijsvoering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 140, §§ 1 en 2 Strafwetboek

P.23.1218.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.5 AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze of het in artikel 137, § 2 en 3, Strafwetboek bepaalde misdrijf een land of een internationale organisatie ernstig kan schaden en of het opzettelijk is gepleegd met een van de in de eerste paragraaf van dat artikel opgesomde doelen, waarbij het Hof enkel nagaat of de rechter, uit zijn vaststellingen, zijn beslissing wettig heeft kunnen afleiden.

- Terroristisch misdrijf - Misdrijf dat een land of een internationale organisatie schaadt - Bestaan van het vereiste bijzonder opzet - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 137 Strafwetboek

Om een terroristisch misdrijf te kunnen uitmaken in de zin van artikel 137, § 1, Strafwetboek, dient de mondelinge bedreiging met het plegen van een of meerdere moorden niet noodzakelijkerwijs in het openbaar te zijn verspreid; dit artikel bepaalt immers niet dat, om het vereiste opzet aan te tonen, het nagestreefde doel, bijvoorbeeld het intimideren van een bevolking, ook daadwerkelijk moet zijn verwezenlijkt; het is vereist maar voldoende dat de dader, door de bedreiging te uiten, het opzet heeft gehad om dat doel te bereiken.

- Terroristisch misdrijf - Bedreiging met het plegen van moorden - (Geen) vereiste openbare verspreiding - Bijzonder opzet - Doel om een bevolking te intimideren - (Geen) vereiste verwezenlijking van het doel

- Art. 137 Strafwetboek

P.23.0325.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.4 AC nr. ...

Noch artikel 141ter Strafwetboek noch artikel 8 EVRM, artikelen 2, 3 en 27.2 Kinderrechtenverdrag, artikelen 22 en 22bis Grondwet of artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek hebben tot doel of tot gevolg dat zij de toepassing van artikel 140, § 1, Strafwetboek uitsluiten ten aanzien van de ouder die materiële middelen verstrekt om zijn kind te laten deelnemen aan de activiteiten van een terroristische groep of om die activiteiten te financieren.

- Beding tot bescherming van de fundamentele rechten - Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de fundamentele rechten

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Financiering van terrorisme - Kind dat deelneemt aan de activiteiten van een terroristische groep - Verstrekking van materiële middelen door een van de ouders - Tegen de ouder ingestelde vervolging - Verenigbaarheid met de fundamentele rechten

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 141ter Strafwetboek
- Art. 140, § 1 Strafwetboek
- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 27.2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 3 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 2 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.19.0310.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl.OM.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikel 140 Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikel 141bis, Strafwetboek - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikel 139, Strafwetboek - Terroristische groep - Begrip - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

De toepasselijkheid van artikel 141bis Strafwetboek wordt bepaald door het antwoord op de vraag of de terroristische groep in de zin van artikel 139 Strafwetboek een strijdkracht is in een gewapend conflict en niet door het antwoord op de vraag of de personen die worden vervolgd als leider van een terroristische groep in de zin van artikel 140, §1, Strafwetboek dan wel als deelnemer aan de activiteiten van een terroristische groep in de zin van artikel 140, §2, Strafwetboek, zelf te beschouwen zijn als een strijdkracht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek, dan wel of die personen misdrijven hebben gepleegd buiten het geografisch gebied van het gewapend conflict in de zin van artikel 141bis Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Toepasselijkheid van de uitsluitingsgrond - Criteria - Draagwijdte

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat en of er sprake is van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen zijn betrokken, wordt in hoofdzaak beoordeeld aan de hand van de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen; bij die beoordeling kan de rechter de in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren betrekken maar deze zijn enkel richtinggevend en deze beoordeling vereist niet dat de rechter toetst aan alle in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren zodat het oordeel dat er, gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen, sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep niet afhankelijk is van de vaststelling dat aan alle of een meerderheid van deze feitelijke indicatoren in substantie is voldaan; de rechter oordeelt onaantastbaar of er gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep (1). (1) Zie concl. OM.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis,

Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Criteria - Intensiteit van het conflict - Organisatie van de betrokken partijen - Beoordeling door de rechter

Er kan sprake zijn van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling op het territorium van een staat die niet is betrokken in de confrontatie tussen de partijen, door occasionele grensoverschrijdende gewapende incidenten of doordat een partij doelgericht doelwitten van de andere partij bij het conflict viseert die gelegen zijn op het territorium van een aangrenzende staat en de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of door voornoemde extraterritoriale elementen er nog steeds sprake is van een gewapend conflict onderworpen aan het internationaal humanitair recht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die van oordeel is dat incidenten op het grondgebied van een aangrenzende staat geen afbreuk doen aan de vaststelling dat er sprake is van een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht, niet vast te stellen op welk gedeelte van het grondgebied van de aangrenzende staat zijn oordeel betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Territorium van een staat niet betrokken in de confrontatie - Grensoverschrijdende incidenten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Noch uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek in zijn geheel gelezen noch uit de ontstaansgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de toepassing van de in deze bepaling voorziene uitsluiting vereist dat de rechter voor elke concrete handeling van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict vaststelt dat die handeling in concreto, objectief en effectief onder de toepassing van het internationaal humanitair recht valt, met telkens opgave van de specifieke bepaling van internationaal humanitair recht die erop van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Beoordeling door de rechter - Concrete handelingen van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict - Concrete toepassing van het humanitair recht - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek volgt dat de daarin bepaalde uitsluiting voor handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict als gedefinieerd in en onderworpen aan het internationaal humanitair recht en handelingen van de strijdkrachten van een staat in het kader van de uitoefening van hun officiële taken, voor zover die handelingen onderworpen zijn aan deze bepalingen van internationaal recht, geldt voor alle in deze titel opgenomen misdrijven; deze uitsluiting, die niet louter een strafuitsluitende verschoningsgrond inhoudt, verhindert niet enkel de strafwaardigheid, maar slaat ook op het bestaan van alle misdrijven opgenomen in titel Iter van boek II van het Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Aard van de uitsluiting - Draagwijdte

P.19.0349.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.1 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 141bis Strafwetboek is titel 1bis Strafwetboek niet van toepassing op de handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict als gedefinieerd in en onderworpen aan het internationaal humanitair recht, noch op de handelingen van de strijdkrachten van een Staat in het kader van de uitoefening van hun officiële taken, voor zover die handelingen onderworpen zijn aan andere bepalingen van internationaal recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 433.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel 1bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied

- Art. 141bis Strafwetboek

Een gewapend conflict vindt plaats in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen Staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen het grondgebied van een Staat; het bestaan van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen betrokken zijn, wordt beoordeeld ten aanzien van de intensiteit van het conflict en de graad van organisatie van de betrokken partijen; het bestaan van een verantwoordelijk bevel en het vermogen om aanhoudende en samenhangende militaire operaties uit te voeren zijn indicatieve factoren op grond waarvan kan worden nagegaan of de vereisten van intensiteit van het conflict en graad van organisatie van de betrokken partijen zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 433.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel 1bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht - Begrip - Criteria

- Art. 141bis Strafwetboek

De rechter stelt op onaantastbare wijze het bestaan vast van elementen die handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict aantonen in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter, uit zijn vaststellingen, zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 433.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel 1bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 141bis Strafwetboek

Hoewel, bij het vaststellen van het bestaan van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen betrokken zijn, de criteria intensiteit van het conflict en graad van organisatie van de betrokken partijen in aanmerking moeten worden genomen, staat niets eraan in de weg dat de rechter andere elementen, zoals het bestaan van een verantwoordelijk bevel of het vermogen om aanhoudende en samenhangende militaire operaties uit te voeren, als indicatieve factoren in aanmerking neemt om na te gaan of de vereisten voor de twee voormelde criteria zijn vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 433.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel 1bis, Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht - Criteria - Inaanmerkingneming van indicatieve factoren

- Art. 141bis Strafwetboek

P.19.0166.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.4 AC nr. ...

Wanneer het verlies van het staatsburgerschap ook dat van de status van burger van de Europese Unie en de daaruit voortvloeiende rechten tot gevolg heeft, moet de nationale overheid nagaan of de maatregel het evenredigheidsbeginsel eerbiedigt voor wat de gevolgen ervan betreft voor de situatie van de betrokkene en, desgevallend, diens familieleden, in het licht van het Unierecht (1). (1) HvJ-EU, 2 maart 2010, arrest C-135/08; HvJ-EU, 12 maart 2019, arrest C-221/17.

- Veroordeling wegens een terroristisch misdrijf - Vervallenverklaring van de nationaliteit uitgesproken door de strafrechter - Voorwaarden - Europees Unierecht - Verlies van de status van burger van de Unie - Evenredigheidsbeginsel

- Art. 23/1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

De intrekking van het staatsburgerschap is enkel verenigbaar met het Unierecht wanneer zij steunt op een reden van algemeen belang, een legitiem doel nastreeft en het evenredigheidsbeginsel eerbiedigt; het is rechtmatig dat een lidstaat de bijzondere band van solidariteit en loyaliteit tussen hem en zijn staatsburgers, evenals de wederkerigheid van rechten en plichten, die de grondslag vormen van de nationaliteitsverhouding, wil beschermen (1). (1) HvJ-EU, 2 maart 2010, arrest C-135/08; HvJ-EU, 12 maart 2019, arrest C-221/17.

- Veroordeling wegens een terroristisch misdrijf - Vervallenverklaring van de nationaliteit uitgesproken door de

strafrechter - Voorwaarden - Europees Unierecht

- Art. 23/1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

De regelmatige verantwoording van de rechterlijke beslissing vereist dat ze de wetsbepalingen vermeldt die de bestanddelen bepalen van het aan de beklaagde te laste gelegde misdrijf en de wetsbepalingen die de straf uitvaardigen (1); wanneer materiële handelingen van deelname aan enige activiteit van een terroristische groep bovendien een afzonderlijk misdrijf kunnen vormen, dat niet ten laste van de beklaagde wordt gelegd, moet de rechter de wetsbepalingen die dat misdrijf betreffen niet vermelden. (1) Zie Cass. 27 november 2012, AR P.11.1433.N, AC 2012, nr. 641.

- Deelname aan enige activiteit van een terroristische groep - Veroordeling - Aanwijzing van wettelijke bepalingen die werden toegepast

- Art. 140, § 1 Strafwetboek

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.1261.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.2 AC nr. ...

Strafbare deelneming vereist dat de deelnemer, hetzij als dader hetzij als medeplichtige, zich ervan bewust is dat hij aan een welbepaalde misdaad of een welbepaald wanbedrijf deelneemt; hiertoe is vereist maar ook voldoende dat hij kennis heeft van alle omstandigheden die aan de handeling van de hoofddader het kenmerk van een misdaad of wanbedrijf verlenen (1); de rechter verantwoordt derhalve wettig zijn beslissing om een beklaagde vrij te spreken van wie hij enerzijds niet meent dat de door haar mogelijk gemaakte telefonische contacten betrekking hadden op de activiteiten van een terroristische groep veeleer dan op de als liefdadigheid beschouwde activiteiten van een terroriste en, anderzijds, evenmin meent dat die beklaagde aldus kennis had van het feit dat zij aan een welbepaalde misdaad of een welbepaald wanbedrijf deelnam. (1) Cass. 7 september 2005, P.05.0348.F, AC 2005, nr. 414.

- Deelneming

- Artt. 66, 67 en 140 Strafwetboek

P.16.0396.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.6 AC nr. ...

De beslissing dat de in artikel 141bis Strafwetboek bepaalde uitsluitingsgrond niet van toepassing is op de misdrijven leider te zijn van een terroristische groep of te hebben deelgenomen aan enige activiteit van een terroristische groep, gesteund op feiten die niet aan tegenspraak zijn onderworpen en die evenmin van algemene bekendheid of algemene ervaring zijn, is niet naar recht verantwoord.

- Uitsluitingsgrond - Beoordelingsvrijheid - Elementen waarop de rechter zijn beslissing steunt - Grenzen - Feiten niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen

P.16.0244.N 24 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.5 AC nr. ...

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of bepaalde gedragingen als handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict in de in artikel 141bis Strafwetboek bedoelde zin moeten worden beschouwd (1). (1) ICTY, 2 oktober 1995, Tadic, Decision on the defence motion for interlocutory appeal on jurisdiction, r.o. 70.

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Ibis Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht

TERUGGAVE

P.21.1034.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.4 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 236, tweede lid, Sociaal Strafwetboek kan, bij gebrek aan burgerlijkepartijstelling, het openbaar ministerie voor de strafrechter de in artikel 233 van dat wetboek bedoelde rechtsvordering tot terugbetaling instellen; de beslissing van de stafrechter over een dergelijke rechtsvordering tot terugbetaling is een maatregel van burgerrechtelijke aard, die niettemin deel uitmaakt van de strafvordering.

- Sociaal strafrecht - Misdrijf - Onverschuldigd betaalde sociale voordelen - Rechtsvordering tot terugbetaling - Aard van de rechtsvordering

- Artt. 233 en 236, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De beklaagde die cassatieberoep instelt tegen de beslissing over de rechtsvordering tot terugbetaling van de in artikel 233 Sociaal Strafwetboek bedoelde sociale voordelen, moet zijn cassatieberoep betekenen aan het openbaar ministerie.

- Sociaal strafrecht - Misdrijf - Onverschuldigd betaalde sociale voordelen - Rechtsvordering tot terugbetaling - Beslissing van de strafrechter - Cassatieberoep van de beklaagde - Verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan het openbaar ministerie

- Artt. 233 en 236, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

P.17.0282.N 12 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.4 AC nr. 465

Artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek dat bepaalt dat de rechter slechts een facultatieve verbeurdverklaring kan bevelen wanneer die door het openbaar ministerie schriftelijk wordt gevorderd, is niet van toepassing op de teruggave die de rechter zo nodig ambtshalve dient te bevelen.

- Teruggave van verbeurdverklaarde zaken - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Vereiste

- Art. 43bis, eerste lid Strafwetboek

De teruggave als bedoeld in de artikelen 43bis, derde lid, eerste zin en 44 Strafwetboek, is geen straf maar een burgerrechtelijke maatregel met zakenrechtelijke werking die de rechter in geval van veroordeling verplicht dient te bevelen en houdt geen verband met de straf van de bijzondere verbeurdverklaring, zodat de rechter die de teruggave beveelt, niet de wetsbepalingen dient te vermelden die de grondslag voor deze maatregel vormen.

- Teruggave van verbeurdverklaarde zaken - Teruggave als veroordeling wegens misdrijf - Aard

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 43bis, derde lid, eerste zin, en 44 Strafwetboek

P.16.1099.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5 AC nr. ...

Artikel 352 Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op goederen die overeenkomstig artikel 35ter Wetboek van Strafvordering per equivalent in beslag zijn genomen.; indien de rechter die de verbeurdverklaring per equivalent uitspreekt de teruggave van die goederen of de opheffing van het beslag op die goederen zou bevelen, zou hij de finaliteit van het beslag tenietdoen (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5;E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

- Teruggave van de in beslag genomen voorwerpen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Draagwijdte

P.14.1648.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Sociaal Strafwetboek - Misdrijven andere dan die opgesomd in artikel 236 - Artikel 44, Strafwetboek - Toepasselijkheid

Noch uit de tekst van artikel 236 Sociaal Strafwetboek, noch uit de wetsgeschiedenis ervan, blijkt dat het met de invoering van die wetsbepaling de bedoeling was om artikel 44 Strafwetboek niet toe te passen op door het Sociaal Strafwetboek bepaalde misdrijven, andere dan die opgesomd in artikel 236 Sociaal Strafwetboek (1). (1) Zie conclusie OM.

- Sociaal Strafwetboek - Misdrijven andere dan die opgesomd in artikel 236 - Artikel 44, Strafwetboek - Toepasselijkheid

TERUGGAVE VAN OVERTUIGINGSSTUKKEN

P.20.0365.F 5 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter geen uitspraak doet over de bestemming van een in beslag genomen goed, maakt de beslissing daaromtrent deel uit van de maatregelen van tenuitvoerlegging van de vonnissen en arresten die het openbaar ministerie zelf kan en moet bevelen met het oog op de latere teruggave door de griffier of door de daartoe aangewezen bewaarder van het goed aan de persoon in wiens handen het beslag werd gelegd, overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit nr. 260 van 24 maart 1936 op de bewaring ter griffie en de procedure tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken; de rechter dient derhalve geen uitspraak te doen over de bestemming van dergelijke goederen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.0723.F, AC 2010, nr. 579, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, "Saisie et confiscation en matière pénale", R.P.D.B., Bruylant, Brussel, 2015, nrs. 366 i.f. en 361.

- Strafzaken - In beslag genomen goederen - Teruggave - Bevoegdheden van het openbaar ministerie - Invloed op de omvang van de verplichting voor de rechter om uitspraak te doen over de bestemming van de in beslag genomen goederen

- Art. 44 Strafwetboek

- Artt. 1 en 2 KB 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de (procedure) tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken

P.18.0104.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.1 AC nr. ...

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 260 van 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de procedure tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken stelt dat de zaken, behoudens een andersluidend bevel van de rechter, teruggegeven worden aan de persoon in wiens handen beslag werd gelegd; daaruit volgt dat de rechter de teruggave van de inbeslaggenomen maar niet-verbeurdverklaarde voorwerpen aan een beklaagde kan weigeren op grond dat hij er op het eerste gezicht geen eigenaar van is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 670.

- Beslag in strafzaken - Opheffing - Vonnisgerecht - Ontstentenis van verbeurdverklaring - Teruggave van de inbeslaggenomen voorwerpen - Teruggave aan de persoon in wiens handen beslag werd gelegd - Weigering - Reden

- Art. 2 KB nr. 260 van 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de (procedure) tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken

P.17.0284.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.1 AC nr. ...

De door artikel 44 Strafwetboek bedoelde teruggave is een burgerrechtelijke maatregel met zakenrechtelijke werking die de rechter in geval van veroordeling verplicht dient te bevelen en deze maatregel, die in de regel terugwerkende kracht heeft, vereist dat de terug te geven zaken aan de eigenaar zijn ontnomen, ter beschikking staan van het gerecht en nog in natura aanwezig zijn; dit laatste wil zeggen dat die zaken, behoudens in de gevallen van zaakvervanging als bedoeld in de artikelen 28octies, § 1, en 61sexies, § 1, Wetboek van Strafvordering, niet op belangrijke wijze zijn gewijzigd (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412; J. RAEYMAKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", NC 2017/5, 446-470.

- In beslag genomen goederen - Teruggave

Met de door artikel 44 Strafwetboek bedoelde teruggave worden de materiële gevolgen van het bewezen verklaarde misdrijf tenietgedaan en wordt de feitelijke toestand ten aanzien van de eigenaar van de goederen hersteld zoals die bestond vóór het plegen van het misdrijf zodat die maatregel zodoende ook strekt tot de vrijwaring van het algemeen belang en bijgevolg de openbare orde raakt; daarnaast houdt die teruggave ook elke maatregel in die beoogt de materiële gevolgen van het bewezen verklaarde misdrijf teniet te doen teneinde de feitelijke toestand te herstellen zoals die bestond vóór het plegen van het bewezen verklaarde misdrijf wat echter geen afbreuk doet aan het feit dat de rechter enkel de teruggave van een zaak die voldoet aan de hiervoor vermelde voorwaarden aan het slachtoffer van het misdrijf kan bevelen want de rechter die het slachtoffer schadevergoeding zou toekennen door hem een zaak terug te geven die niet aan deze voorwaarden voldoet, zou immers aan zijn schuldvordering op de dader een zakenrechtelijke werking verlenen die in strijd is met de artikelen 7 en 8 Hypotheekwet (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412; J. RAEYMAKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", NC 2017/5, 446-470.

- In beslag genomen goederen - Teruggave

- In beslag genomen goederen - Teruggave - Taak rechter

TERUGVORDERING

C.21.0492.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.1 AC nr. ...

De eigendomsvordering vindt haar grondslag in artikel 544 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 769.

- Wettelijke grondslag

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

C.17.0485.F 20 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1 AC nr. ...

In een geschil tussen de tegenwoordige bezitter van een lichamelijk roerend goed en de hem onmiddellijk voorafgaande bezitter geldt het bezit als vermoeden van titel ten gunste van de bezitter te goeder trouw; hieruit volgt dat de onmiddellijk voorafgaande bezitter die het lichamelijk roerend goed terugvordert, enerzijds moet aantonen dat hij de eigenaar van het goed was op het ogenblik dat de tegenwoordige bezitter hiervan bezit heeft genomen, en dat hij anderzijds ofwel het gebrekkig bezit door laatstgenoemde ofwel het niet-bestaan dan wel het precair karakter van de door laatstgenoemde aangevoerde titel moet bewijzen; in zoverre het onderdeel neerkomt op de veronderstelling dat degene die het roerend goed terugvordert, moet aantonen dat hij het regelmatig in zijn bezit heeft op de dag waarop hij het terugvordert, faalt het naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

- Lichamelijk roerend goed - Tegenwoordige bezitter - Onmiddellijk voorafgaande bezitter die het goed terugvordert - Bewijzen

De goede trouw, in de zin van artikel 2279 Burgerlijk Wetboek als bewijsregel, is het vertrouwen van de bezitter in het rechtmatig karakter van zijn verkrijging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

- Lichamelijk roerend goed - Bezit - Goede trouw

TERUGVORDERING VAN HET ONVERSCHULDIGD BETAALDE

C.19.0468.N 27 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 1235, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, kan hetgeen betaald wordt zonder verschuldigd te zijn van de ontvanger worden teruggevorderd; deze betaling kan iedere verrichte prestatie omvatten, ongeacht haar aard; wanneer de vordering op grond van onverschuldigde betaling betrekking heeft op een geldsom, strekt zij tot terugbetaling van die geldsom; wanneer de vordering op grond van onverschuldigde betaling betrekking heeft op een onverschuldigd uitgevoerde prestatie, strekt zij tot vergoeding van deze prestatie; aangezien aan de ontvanger geen vergoedingsplicht mag worden opgelegd voor opgedrongen prestaties, is de ontvanger slechts gehouden tot vergoeding indien dit redelijk is; dit is onder meer het geval wanneer de prestatie is toe te rekenen aan de ontvanger van de prestatie.

- Onverschuldigd betaalde - Aard - Prestatie - Geldsom - Uitgevoerde prestatie - Onderscheid

C.19.0216.N 9 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200309.3N.9 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 1235, eerste lid, en 1376 Burgerlijk Wetboek kan hetgeen betaald wordt zonder verschuldigd te zijn van de ontvanger worden teruggevorderd; de vordering uit onverschuldigde betaling is een wettelijke toepassing van het algemeen rechtsbeginsel dat niemand zich ten koste van een ander ongerechtvaardigd mag verrijken; diegene die ongerechtvaardigd is verrijkt ten koste van een ander dient de verarmde te vergoeden tot beloop van het laagste bedrag van de verrijking en de verarming zoals bepaald op het ogenblik van de vermogensverschuiving; aangezien deze vergoedingsplicht niet berust op de aansprakelijkheid van de verrijkte mag zij de verrijkte, in beginsel, niet in een nadeligere positie brengen dan waarin deze zich zou bevonden hebben had de vermogensverschuiving niet plaatsgevonden; is aldus de verrijking verminderd door omstandigheden die niet aan de verrijkte zijn toe te rekenen, dan wordt slechts rekening gehouden met het resterende gedeelte van de verrijking; uit het vorenstaande volgt dat ingeval van onverschuldigde betaling, de ontvanger als verweer kan aanvoeren dat hij redelijkerwijze mocht vertrouwen op de rechtsgeldigheid van de betaling, hij het ontvangen bedrag heeft doorbetaald en tussen de ontvangst van de betaling en de doorbetaling een nauw verband bestaat; dit is onder meer het geval indien de onverschuldigd ontvangen som te goeder trouw werd doorbetaald aan een derde in uitvoering van een op het ogenblik van de doorbetaling bestaande wettelijke verplichting daartoe (1). (1) Zie concl. OM.

- Verrijkingsvordering - Verlies van verrijking - Doorbetaling te goeder trouw

S.19.0046.F 16 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191216.3F.4 AC nr. ...

Artikel 1292 Burgerlijk Wetboek, luidens hetwelk uitstel van betaling de schuldvergelijking niet verhindert, sluit uit dat het uitstel van betaling dat de rechter toekent krachtens artikel 1244, tweede lid, Burgerlijk Wetboek, zou beletten, doordat het de opeisbaarheid van een schuld van de schuldenaar uitstelt, dat de vergelijking van die schuld met een schuld van zijn schuldeiser jegens hem kan plaatsvinden ten belope van het verschuldigde bedrag; artikel 1410, § 4, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt onder welke voorwaarden het onverschuldigde bedrag opeisbaar is, verbiedt bijgevolg de rechter die kennisneemt van het beroep dat de schuldenaar en zijn rechthebbenden kunnen instellen krachtens artikel 1410, § 5, eerste lid, 2°, en vijfde lid, om hun een uitstel van betaling toe te kennen waarvan de termijn de bij wet bepaalde schuldvergelijking voor een nog langere tijd dan de duur van die maatregel schorst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 673.

- Ten onrechte uit de middelen van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid uitgekeerde prestaties - Wijze van

ambtshalve terugvordering - Artikel 1410, § 4, Gerechtelijk Wetboek - Wettelijke schuldvergelijking - Uitstel van betaling

De wijze van terugvordering van de ten onrechte uitgekeerde prestaties, zoals bepaald in artikel 1410, § 4, eerste, derde en zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, is een vorm van wettelijke schuldvergelijking.

- Ten onrechte uit de middelen van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid uitgekeerde prestaties - Wijze van ambtshalve terugvordering - Artikel 1410, § 4, Gerechtelijk Wetboek - Wettelijke schuldvergelijking

S.19.0038.F 2 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191202.3F.3 AC nr. ...

Wanneer een werkloze, met toepassing van artikel 169 Werkloosheidsbesluit, onrechtmatig ontvangen uitkeringen moet terugstorten, hebben de terugbetalingen niet enkel betrekking op het nettogedeelte van de uitkeringen maar ook op het bedrag van de bedrijfsvoorheffingen (1). (1) Cass. 16 september 2019, AR S.17.0079.F-S.18.0042.F, AC 2019, nr. 460; Cass. 14 oktober 2010, AR C.08.0451.F, AC 2010, nr. 600, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2010.

- Werkloosheidsuitkeringen - Onverschuldigd betaalde - Terugvordering - Omvang - Bedrijfsvoorheffingen

- Artt. 249, 270, 1°, 272, eerste lid, 1°, 273, 1°, 296 en 304, § 2, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

S.18.0075.F 28 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191028.3 AC nr. ...

De verplichting om een onverschuldigd betaald bedrag terug te betalen, maakt op zich geen schade uit in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek, aangezien degene op wie die verplichting berust, geen enkel recht heeft op het voordeel waarop de betaling betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 548.

- Verplichting tot terugbetaling - Aard

- Art. 169, eerste lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

S.17.0079.F 16 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190916.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 249, 270, 1°, 272, eerste lid, 1°, 273, 1°, 296 en 304, § 2, eerste lid van het Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 blijkt dat wanneer een werknemer met toepassing van de artikelen 1235, 1376 en 1377 Burgerlijk Wetboek verplicht is onverschuldigde bezoldigingen terug te betalen, de teruggaven niet enkel de netto-bezoldigingen maar eveneens het bedrag van de bedrijfsvoorheffing omvatten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 460.

- Bezoldigingen - Betaling door de werkgever - Onverschuldigd betaalde - Bedrijfsvoorheffing - Teruggave - Inning - Draagwijdte - Werknemer - Titularis van de schuld

Uit de artikelen 5, 9, 23, § 1, 26, eerste lid, en 42, eerste en tweede lid, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders blijkt, enerzijds, dat het enkel aan de werkgever staat de terugbetaling van de door hem onverschuldigd betaalde sociale zekerheidsbijdragen terug te vorderen en dat die uitsluitend op de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid verhaald kunnen worden en, anderzijds, dat de werknemer geenszins recht heeft op de door de werkgever aan die dienst betaalde bijdragen; daaruit volgt dat, wanneer een werknemer de hem onverschuldigde bezoldigingen, met toepassing van de artikelen 1235, 1376 en 1377 Burgerlijk Wetboek, moet terugbetalen, die teruggaven niet slaan op het bedrag van de sociale zekerheidsbijdragen van de werknemer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 460.

- Loon - Betaling door de werkgever - Onverschuldigd betaalde - Sociale zekerheidsbijdragen - Teruggave - Inning - Werknemer - Titularis van de schuld

Wanneer een in kracht van gewijsde gegaan vonnis houdende veroordeling tot betaling van een geldsom nietig wordt verklaard na een cassatiearrest, moet de partij, die de betaling in uitvoering van dat vonnis heeft ontvangen, terugbetalen overeenkomstig de regels betreffende de betaling van het onverschuldigd betaalde bepaald bij de artikelen 1235, 1376 en 1377 Burgerlijk Wetboek; daaruit volgt dat, wanneer die partij de betaling te goeder trouw heeft ontvangen, de interest verschuldigd is vanaf de datum van het cassatiearrest.

- Cassatie - Veroordeling tot betaling van een geldsom - Vernietiging - Gevolg - Teruggave - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Interest - Aanvangsdatum

C.17.0066.N 28 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.6 AC nr. 509

Aan het voorhanden zijn van de betaling van een vermeende schuld wordt geen afbreuk gedaan door de bedoelingen van de vertegenwoordiger van de solvens die buiten diens vertegenwoordigingsbevoegdheid heeft gehandeld.

- Vermeende schuld - Vertegenwoordiger van de solvens - Betaling buiten vertegenwoordigingsbevoegdheid - Toepassing

- Art. 1235 Burgerlijk Wetboek

S.16.0010.N 5 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161205.3 AC nr. ...

Met "een periode" wordt in artikel 169, derde lid, Werkloosheidsbesluit geen gedeelte van een etmaal bedoeld, maar een tijdvak van meerdere dagen, weken of maanden; de voormelde bepaling laat niet toe de terugvordering te beperken door het aantal arbeidsuren dat in een bepaalde periode werd verricht, in arbeidsdagen om te rekenen.

- Werkloosheid - Recht op werkloosheidsuitkeringen - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Beperking - Periode

S.14.0073.N 7 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160307.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Ambtshalve terugvordering - Artikel 1410, §4, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Aard

De ambtshalve terugvordering van ten onrechte uitbetaalde prestaties in toepassing van artikel 1410, § 4, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, door inhouding van 10 pct. van iedere latere prestatie die aan de debiteur van het onverschuldigd uitbetaalde bedrag wordt uitgekeerd, is een betaling ten voordele van de terugvorderende schuldeiser alleen bij wijze van wettelijke compensatie; deze daad tot terugvordering maakt geen beslag uit (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Ambtshalve terugvordering - Artikel 1410, §4, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Aard

C.15.0149.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.6 AC nr. ...

De eiser tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde moet aantonen dat hij de betaling zonder oorzaak heeft verricht (1). (1) Zie Cass. 22 januari 2009, AR C.06.0650.F, AC 2009, nr. 57.

- Landverzekering - Diefstal - Uitbetaling van de verzekerde - Geen oorzaak - Vordering van de verzekeraar tot terugbetaling - Bewijslast

- Artt. 1235, eerste lid, en 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.14.0396.N 23 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150223.1 AC nr. 136

Artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, dat een risicoaansprakelijkheid in het leven roept, moet beperkend worden uitgelegd en is niet van toepassing wanneer de uitvoering plaatsvindt op grond van een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing die na een cassatieberoep wordt vernietigd; in dat geval is de schuldeiser gehouden tot terugbetaling op grond van de regels van de onverschuldigde betaling; hieruit volgt dat wanneer de schuldeiser de betaling te goeder trouw heeft ontvangen, intrest verschuldigd is vanaf de datum van het cassatiearrest.

- Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Beslissing in laatste aanleg - Tenuitvoerlegging - Cassatie - Vernietiging - Verwijzing - Ongegrondheid van de vordering - Intrest

TESTAMENT [ZIE: 395 SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN]

C.18.0548.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.1 AC nr. ...

Het onrechtmatig gebruikmaken van de benaming hotel op zich, zonder vermelding van enige comfortclassificatie, is geen inbreuk waarbij de uitbater wederrechtelijk gebruik maakt van een comfortclassificatie of waarbij hij wederrechtelijk de indruk geeft te beschikken over een comfortclassificatie op grond van het Logiesdecreet 2016 (1). (1) Zie concl. OM.

- Logiesdecreet 2016 - Comfortclassificatie - Wederrechtelijk gebruik - Onrechtmatig gebruik van de benaming hotel

- Artt. 7, § 1, en 12, § 1, 2° Decreet 5 februari 2016 houdende het toeristische logies

C.14.0335.N 13 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150313.7 AC nr. ...

De bijstandsverplichting van de reisorganisator geldt eveneens wanneer de niet-uitvoering van de reisovereenkomst het gevolg is van overmacht (1). (1) Zie M. VERHOEVEN, "Rechten van vliegtuigpassagiers bij overmacht", TBBR 2012, (85) 103.

- Reisorganisator - Bijstandsverplichting - Toepassingsgebied - Overmacht

- Art. 15, eerste lid Wet 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling.

TUSSENKOMST

P.22.0094.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.10 AC nr. ...

De vrijwillige of gedwongen tussenkomst in strafzaken is alleen ontvankelijk op voorwaarde dat een bijzondere wet zulks uitdrukkelijk bepaalt of dat krachtens de wet de strafrechter uitzonderlijk een veroordeling, sanctie of enige andere maatregel tegen een derde mag uitspreken; geen enkele afwijking laat toe dat de betrokken kinderen partij worden in de procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag van een vader of een moeder (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 444.

- Strafzaken - Vrijwillige of gedwongen tussenkomst - Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag - Vrijwillige tussenkomst van de betrokken kinderen - Ontvankelijkheid

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Strafzaken - Vrijwillige of gedwongen tussenkomst - Procedure tot ontzetting uit het ouderlijk gezag - Vrijwillige tussenkomst van de betrokken kinderen - Ontvankelijkheid

- Artt. 32 en 62 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

P.22.0116.F 18 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220518.2F.4 AC nr. ...

Artikel 812, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat, wanneer tussen twee partijen geen geding is aangegaan voor de eerste rechter, een van hen voor de eerste maal in hoger beroep tegen de andere een vordering tot vrijwaring of tot veroordeling zou kunnen instellen (1); een dergelijke handelswijze zou de betreffende partij immers een aanleg ontzeggen en haar tegenstrever tegelijkertijd het bij wet verboden voordeel van een gedwongen tussenkomst in hoger beroep toekennen; het recht van de verzekeraar om de vordering van de benadeelde aan te vechten, staat laatstgenoemde niet toe voor de eerste maal in hoger beroep tegen eerstgenoemde de vordering in te stellen die zij in eerste aanleg niet tegen hem heeft ingesteld (2). (1) Cass. 30 september 2009, AR P.09.0597.F, AC 2009, nr. 536; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N en C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614. (2) Zie Cass. 9 december 1977, AC 1978, 431.

- Strafgerecht - Vordering tot vrijwaring of tot veroordeling - (Niet) voor de eerste maal in hoger beroep - Toepassing op de vordering van de benadeelde tegen de verzekeraar van de beklaagde en/of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij

- Art. 143 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 812 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.8 AC nr. ...

De verbeurdverklaring van het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw, zoals bepaald in artikel 43quater, §4, Strafwetboek, vereist niet dat de verbeurdverklaarde goederen eigendom zijn van de beklaagde en laat dus de mogelijkheid open dat goederen worden verbeurdverklaard waarop een persoon die geen partij was in het strafproces, nadien een eigendomsaanspraak laat gelden; aldus staat het feit dat die derde niet zelf is vervolgd voor het feit dat aan de verbeurdverklaring ten grondslag ligt, de regelmatigheid van die straf niet in de weg; het feit dat het openbaar ministerie die persoon niet heeft opgeroepen overeenkomstig artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan eventueel aanleiding geven tot schadevergoeding, maar heeft evenmin tot gevolg dat de verbeurdverklaring niet regelmatig is bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek
- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0922.F 15 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211215.2F.2 AC nr. ...

Het Wetboek van Strafvordering en de wetten betreffende de strafrechtspleging bepalen welke partijen een vordering kunnen instellen of tegen wie voor de strafrechter een vordering kan worden ingesteld; de vrijwillige of gedwongen tussenkomst van een derde voor de strafrechter is derhalve alleen ontvankelijk op voorwaarde dat een bijzondere wet zulks uitdrukkelijk bepaalt of dat krachtens de wet de strafrechter uitzonderlijk een veroordeling, sanctie of enige andere maatregel tegen een derde mag uitspreken (1). (1) Cass. 22 januari 2003, AR P.03.0081.F, AC 2003, nr. 52.

- Strafzaken - Strafgerechten - Vrijwillige of gedwongen tussenkomst

Wanneer ze zich beroept op de schadevergoedingsplicht die artikel 29bis WAM heeft ingevoerd ten voordele van slachtoffers voor schade voortvloeiend uit lichamelijke letsels, is de vordering tot tussenkomst die voor de strafrechter wordt ingesteld door een tot bindendverklaring van het vonnis dagvaardende partij, noch voorzien door een wet, noch toegelaten door of krachtens een wet.

- Strafzaken - Strafgerechten - Dagvaarding tot bindendverklaring van het vonnis - Dagvaarding op grond van artikel 29bis WAM - Ontvankelijkheid

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Behoudens afwijking op grond van een bijzondere wet, zijn de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de tussenkomst niet van toepassing in strafzaken (1). (1) Cass. 22 januari 2003, AR P.03.0081.F, AC 2003, nr. 52.

- Strafzaken - Strafgerechten - Vrijwillige of gedwongen tussenkomst - Bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Artt. 811 tot 814 Gerechtelijk Wetboek

S.18.0090.F 15 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210315.3F.2 AC nr. ...

De vordering tot bindendverklaring van de rechterlijke beslissing heeft een louter bewarend karakter; de rechter die over die vordering uitspraak doet, vermag geen betwistingen te beslechten waarover de partijen in een andere procedure tegenspraak zouden kunnen voeren, zelfs als uit de oplossing van die betwistingen zou blijken dat de eiser geen belang heeft bij de bindendverklaring van de rechterlijke beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 186.

- Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vordering tot bindendverklaring van een rechterlijke beslissing - Aard - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 812 Gerechtelijk Wetboek

De vordering tot bindendverklaring van een rechterlijke beslissing heeft enkel tot doel te voorkomen dat de verweerder in die vordering, in een ander geschil tegen de eiser, eventueel zou aanvoeren dat die beslissing hem niet kan worden tegengeworpen; het is voldoende dat die mogelijkheid bestaat opdat de eiser van het vereiste belang doet blijken om de te wijzen beslissing jegens de verweerder bindend te doen verklaren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 186.

- Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Vordering tot bindendverklaring van een rechterlijke beslissing - Voorwerp - Ontvankelijkheid

- Artt. 15, 16, 17, 18 en 812 Gerechtelijk Wetboek

P.20.1097.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.5 AC nr. ...

De artikelen 15 en 813 Gerechtelijk Wetboek zijn in de regel niet van toepassing voor de strafrechter.

- Strafzaken - Vrijwillige of gedwongen tussenkomst - Toepasselijke wetsbepalingen

In strafzaken is de vrijwillige of gedwongen tussenkomst van een derde voor de strafrechter alleen ontvankelijk op voorwaarde dat een bijzondere wet zulks uitdrukkelijk bepaalt of dat de wet de strafrechter uitzonderlijk bevoegd maakt om een veroordeling, sanctie of enige andere maatregel tegen een derde uit te spreken (1); uit geen enkele wetsbepaling volgt dat een tussenkomst in strafzaken mogelijk is op basis van een onderling afgesloten beheersovereenkomst. (1) Cass. 14 december 2010, AR P.10.622.N, AC 2010, nr. 740.

- Strafzaken - Vrijwillige of gedwongen tussenkomst - Onderling afgesloten beheersovereenkomst - Ontvankelijkheid

C.19.0464.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.9 AC nr. ...

Een vordering tot gemeenverklaring van een te wijzen gerechtelijke beslissing heeft een louter bewarend karakter zodat de rechter aan wie de gemeenverklaring wordt gevraagd niet moet ingaan op de mogelijke betwistingen die in een eventueel ander geding tussen de eisende partij en de verwerende partij kunnen rijzen, ook al zou daaruit kunnen blijken dat de eisende partij eigenlijk geen belang heeft bij de gemeenverklaring.

- Vordering tot gemeenverklaring van de te wijzen gerechtelijke beslissing - Aard - Taak van de rechter

C.19.0389.F 19 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200619.1F.1 AC nr. ...

Artikel 813, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de gedwongen tussenkomst geschiedt bij dagvaarding en dat ze tussen de partijen in het geding kan worden aangebracht bij gewone conclusies; een persoon die in eerste aanleg noch aanwezig noch vertegenwoordigd was, is in hoger beroep niet in de zaak opgeroepen door een vermelding in de akte van hoger beroep en een kennisgeving om op de inleidende rechtszitting te verschijnen; hieruit volgt dat, in het geding in hoger beroep, tegen die persoon geen vordering bij conclusie kan worden ingesteld.

- Gedwongen tussenkomst - Vorm - Conclusie - Geding in hoger beroep - Gedwongen tussenkomst - Persoon die noch aanwezig noch vertegenwoordigd was in eerste aanleg - Persoon die niet in de zaak is opgeroepen

- Art. 813, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0560.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.9 AC nr. ...

Nu de eis tot bindendverklaring van een te wijzen gerechtelijke beslissing van louter conservatoire aard is en enkel tot doel heeft te beletten dat de verweerder op die eis kan aanvoeren dat die beslissing haar niet kan worden tegengeworpen, volstaat het bestaan van die mogelijkheid voor de eisende partij om aan te tonen dat zij bij de vordering tot bindendverklaring belang heeft en staat het niet aan het Hof bij de uitspraak over die vordering te oordelen over betwistingen waarover partijen in het kader van een andere procedure in debat kunnen treden ook al zou hieruit blijken dat eiser geen belang heeft bij de bindendverklaring.

- Burgerlijke zaken - Cassatiegeding - Vordering tot bindendverklaring van het arrest - Belang - Beoordeling

- Artt. 15 tot 18 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0213.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.4 AC nr. ...

Het louter tegen elkaar concluderen door partijen die niets van elkaar vorderen doet geen daadwerkelijke procesverhouding ontstaan; Hieraan wordt geen afbreuk gedaan doordat, ondanks de afwezigheid van een daadwerkelijke procesverhouding, ten onrechte een veroordeling tot de kosten wordt gevorderd of de rechter ten onrechte een der partijen tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding veroordeelt.

- Tussenkomst tot het verkrijgen van een veroordeling - Ten onrechte vorderen van een veroordeling tot de kosten - Afwezigheid van daadwerkelijke procesverhouding

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0054.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.9 AC nr. ...

De man wiens vaderschap wordt nagestreefd en die het vaderschap van het kind niet opeist, heeft noch het vereiste belang noch de vereiste hoedanigheid om in de procedure tot betwisting van het vaderschap tussen te komen; wanneer hij in het kader van de vordering tot onderzoek van het vaderschap in de zaak is betrokken door dezelfde dagvaarding als die welke tot betwisting van het vaderschap strekt, kan hij bijgevolg zijn middelen en argumenten tegen de vordering tot betwisting van het vaderschap niet aanvoeren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

- Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

- Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Aard

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.17.0126.F 22 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181122.1 AC nr. ...

Wanneer de Europese Commissie krachtens artikel 15, § 3, eerste lid, van de verordening (EG) nr. 1/2003 van 16 december 2002, schriftelijke opmerkingen indient bij de rechterlijke instanties van de lidstaten om een coherente toepassing van de artikelen 101 en 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie te waarborgen, komt zij tussenbeide als amicus curiae en is zij geen vrijwillig tussenkomende partij in de procedure in de zin van artikel 812 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 657.

- Burgerlijke zaken - Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Europese Commissie - Neerlegging van schriftelijke opmerkingen - Tussenkomst in de hoedanigheid van amicus curiae - Kwalificatie

- Art. 15, § 3, eerste lid Verordening E.G. nr. 1/2003 van de Raad van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag
- Art. 812 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0300.F 1 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170601.5 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

- Hoger beroep - Ontvankelijkheid

Krachtens artikel 812, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek kan een partij voor de eerste maal tussenkomen in hoger beroep indien zij zich ertoe beperkt de stelling van een andere partij te staven en indien haar tussenkomst niet strekt tot het verkrijgen van een veroordeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

- Hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0047.N 19 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170519.2 AC nr. ...

Krachtens de indeplaatsstelling ingevolge artikel 136, §2, vierde lid, ZIV-wet, oefent de verzekeringsinstelling, wanneer ze van de aansprakelijke derde vergoeding vordert voor de aan het slachtoffer uitgekeerde prestaties, geen andere vordering uit dan deze van het slachtoffer zelf, zodat, wanneer het slachtoffer in eerste aanleg reeds zelf een vordering tot schadevergoeding heeft ingesteld tegen de aansprakelijke derde, artikel 812, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de indeplaatsgestelde verzekeringsinstelling niet verhindert om voor het eerst in hoger beroep tussen te komen tot het verkrijgen van een veroordeling van de aansprakelijke derde (1). (1) Cass. 16 november 2009, A.R. C.09.0135.N, AC 2009, nr.665.

- Verzekeringsinstelling - Indeplaatsgestelde van de verzekerde schadelijder - Tussenkomst voor het eerst in graad van hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

P.15.0781.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.2 AC nr. 334

De verzekeraar die tot gedwongen tussenkomst wordt opgeroepen kan het debat weigeren wanneer zijn recht van verdediging niet wordt gevrijwaard, meer bepaald wanneer zijn recht van verdediging wegens een reeds verkregen beslissing in gevaar is gebracht (1). (1) Zie: Cass. 4 januari 1984, AR 3054, AC 1983-1984, nr. 228 en Cass. 25 november 1992, AR 77, AC 1991-1992, nr. 752.

- Strafzaken - Landverzekering - Verzekeraar - Gedwongen tussenkomst - Weigering van het debat

- Art. 89, § 5 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 812, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0110.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.3 AC nr. ...

Een vordering tot tussenkomst en vrijwaring creëert een nieuwe procesverhouding tussen de eiser in vrijwaring en de verweerder in vrijwaring; de partij die binnen deze procesverhouding in het ongelijk wordt gesteld, dient een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan de in het gelijk gestelde partij; deze rechtsplegingsvergoeding wordt afzonderlijk bepaald op basis van de vordering tot tussenkomst en vrijwaring.

- Vordering tot tussenkomst en vrijwaring - Draagwijdte - Procesverhouding tussen partijen - Gevolg - Rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 15, 16, 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste li Gerechtelijk Wetboek

Indien de rechter de hoofdvordering afwijst en de vordering tot tussenkomst en vrijwaring zonder voorwerp verklaart, dient de eiser in vrijwaring een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan de verweerder in vrijwaring.

- Vordering tot tussenkomst en vrijwaring - Afwijzing van de hoofdvordering - Vordering tot tussenkomst en vrijwaring zonder voorwerp - Gevolg - Rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 15, 16, 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste li Gerechtelijk Wetboek

C.14.0322.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Tussenkomst voor de rechter in tweede aanleg - Ontvankelijkheid

Hoewel tussenkomst voor alle gerechten kan geschieden, kan een partij in de regel enkel als vrijwillige of gedwongen tussenkomende partij voor de rechter in tweede aanleg verschijnen indien zij in eerste aanleg aanwezig, opgeroepen of vertegenwoordigd was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Tussenkomst voor de rechter in tweede aanleg - Ontvankelijkheid

- Art. 812, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0457.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.1 AC nr. ...

Tussenkomst in een deskundigenonderzoek kan geschieden zolang geen afbreuk wordt gedaan aan het recht van verdediging van de partij die gedwongen tussenkomt; hieruit volgt dat een gedwongen tussenkomst in het deskundigenonderzoek niet is uitgesloten in geval dat de gerechtsdeskundige reeds een voorlopige mening heeft geformuleerd, wanneer blijkt dat het recht van verdediging van de in gedwongen tussenkomst gedaagde partij is geëerbiedigd.

- Gedwongen tussenkomst - Deskundigenonderzoek - Tijdstip

- Artt. 812 en 981 Gerechtelijk Wetboek

UITKERING TOT ONDERHOUD [ZIE: 246 LEVENSONDERHOUD]

C.14.0471.F 5 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151005.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Onderhoudsuitkering tussen echtgenoten - Levensstijl - Aanzienlijke terugval van de economische situatie - Behoeftige echtgenoot - Inkomsten van de andere echtgenoot - Beoordeling

De onderhoudsuitkering die krachtens artikel 301, Burgerlijk Wetboek, verschuldigd is, wordt niet voornamelijk vastgesteld volgens de levensstijl van de echtgenoten tijdens hun samenleven, zodat de aanzienlijke terugval van de economische situatie van de behoeftige echtgenoot kan beoordeeld worden zonder precies het bedrag te kennen van de inkomsten van de andere echtgenoot tijdens hun samenleven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015 nr. ...

- Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Onderhoudsuitkering tussen echtgenoten - Levensstijl - Aanzienlijke terugval van de economische situatie - Behoeftige echtgenoot - Inkomsten van de andere echtgenoot - Beoordeling

- Art. 301 Burgerlijk Wetboek

UITLEVERING

P.25.0676.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.14 AC nr. ...

De indiening van een verzoek om internationale bescherming heeft op zich geen schorsende werking op de procedure van uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel en is geen in artikel 2bis Uitleveringswet 1874 bedoelde weigeringsgrond (1). (1) Zie concl. OM.

- Passieve uitlevering - Asielaanvraag - (Geen) grond, op zich, tot weigering van de uitlevering - (Geen) schorsende werking van de procedure van uitvoerbaarverklaring van een internationaal aanhoudingsbevel

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 33 Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951, goedgekeurd bij wet van 26 juni 1953
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 2bis, eerste en tweede lid, Uitleveringswet 1874, voeren een algemene voorwaarde in voor de uitlevering, die onder toezicht van de onderzoeksgerechten wordt getoetst; in het kader van die toetsing dienen ze zich bijgevolg op zijn minst ervan te verzekeren dat er geen ernstige en duidelijke redenen bestaan waaruit blijkt dat aan die voorwaarde onmogelijk kan worden voldaan; wanneer degene wiens uitlevering door Turkije wordt gevraagd in zijn conclusie in hoger beroep zegt te vrezen dat de tegen hem geformuleerde beschuldigingen zijn ingegeven door zijn Koerdische afkomst en door zijn eerder politiek engagement en dat hij geen financiële steun van zijn familie in Turkije meer ontvangt omdat de meeste van zijn naasten zijn aangehouden, komen de appelrechters deze verplichting na wanneer zij, bij gebrek aan een conclusie in hoger beroep waarin die gevaren omstandiger worden gemotiveerd, vaststellen dat de eiser de Turkse nationaliteit heeft, dat hij op het ogenblik van de feiten meerderjarig was, dat hij geen immuniteit genoot, dat hij niet de hoedanigheid van politiek vluchteling had en, in hun mening die zij aan die van de eiser tegenstellen, oordelen dat er geen grond bestaat tot weigering van de uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel op basis van artikel 2bis Uitleveringswet 1874 (1). (1) Zie concl. OM.

- Passieve uitlevering - Voorwaarden - Gevaren bedoeld in artikel 2bis, Uitleveringswet 1874 - Toetsing door de onderzoekgerechten - Geen gestaafde conclusie in hoger beroep - Gevolg

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.25.0777.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.18 AC nr. ...

In een arrest van 29 juli 2024, nummer 202/24, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie geoordeeld dat hoewel de Handels- en samenwerkingsovereenkomst nergens uitdrukkelijk bepaalt dat de lidstaten gehouden zijn gevolg te geven aan een door het Verenigd Koninkrijk op grond van deze overeenkomst uitgevaardigd aanhoudingsbevel, uit de opzet van titel VII van het derde deel van die overeenkomst, en met name "uit het respectieve oogmerk van de artikelen 600 tot en met 604 ervan", volgt dat een lidstaat de tenuitvoerlegging van een dergelijk bevel slechts kan weigeren om redenen die voortvloeien uit de overeenkomst; artikel 603 van de overeenkomst is bijgevolg rechtstreeks toepasselijk; onder voorbehoud van de in het bovenvermelde artikel 603 bedoelde kennisgevingen, bepaalt paragraaf 1 van die bepaling echter dat de tenuitvoerlegging van een aanhoudingsbevel niet mag worden geweigerd op grond van het feit dat de gezochte persoon onderdaan is van de uitvoerende staat (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; zie HvJEU (Grote Kamer) 29 juli 2024, C-202/24, Alchaster, ECLI:EU:C:2024:649, en concl. van advocaat-generaal SZPUNAR, ECLI:EU:C:2024:559 ; Cass. 27 november 2024, AR P.24.1526.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241127.2F.27.

- Passieve uitlevering - Brits internationaal aanhoudingsbevel ter zake van een Belgische onderdaan - Uitvoerbaarverklaring - Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de EU en het VK - Artikel 603, rechtstreeks toepasselijk - Gevolg

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

De met het oog op uitlevering aan het Verenigd Koninkrijk gedetineerde persoon die cassatieberoep instelt tegen de door de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen beslissing tot uitvoerbaarverklaring van het door de Britse overheden verleende internationaal aanhoudingsbevel kan de akte van cassatieberoep geldig zelf op de griffie van de gevangenis ondertekenen (1). (Impliciete oplossing). (1) "De Uitleveringswet 1874 maakt geen melding van het cassatieberoep, dat ter zake geregeld blijft door het Wetboek van Strafvordering. Artikel 3 van de wet betreft immers enkel, enerzijds, de procedure van uitvoerbaarverklaring door de raadkamer van het door de bevoegde buitenlandse overheid verleende aanhoudingsbevel en, anderzijds, de wijze om het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep over de uitlevering in te winnen. Daaruit volgt dat het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing van de raadkamer tot uitvoerbaarverklaring bevestigt, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift". (Cass. 28 september 2016, AR P.16.0938.F, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.4, AC 2016, nr. 531; zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0520.N, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.5, AC 2016, nr. 382). In het geval van de door het Verenigd Koninkrijk ingediende verzoeken tot uitlevering verwijst artikel 13 van die wet echter, met het oog op de regeling van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", naar de Wet Europees Aanhoudingsbevel, waarvan artikel 18 voorziet in een bijzondere regeling voor het cassatieberoep en, met name, in een duidelijk kortere termijn om cassatieberoep in te stellen (vijf dagen); in dat geval eist het Hof geen tussenkomst van een advocaat die houder is van het getuigschrift (zie Cass. 25 maart 2015, AR P.15.0393.F, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.2, AC 2015, nr. 221, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas., ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150325.2). Bijgevolg is het cassatieberoep, dat deel uitmaakt van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", aangezien het mogelijk maakt om de beslissing die over dat verzoek uitspraak heeft gedaan te toetsen, wel ontvankelijk. (M.N.B.)

- Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de Britse overheden - Artikel 13 Uitleveringswet 1874 - Toepassing van de procedure geregeld door de Wet Europees Aanhoudingsbevel - Beslissing tot uitvoerbaarverklaring gewezen door de kamer van inbeschuldigingstelling - Akte van cassatieberoep die door de met het oog op uitlevering gedetineerde persoon zelf is ondertekend op de griffie van de gevangenis - Ontvankelijkheid

- Art. 18 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

P.25.0531.N 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2N.30 AC nr. ...

De tenuitvoerlegging van een in het Engels gesteld aanhoudingsbevel vereist niet dat dit bevel wordt vertaald, onverminderd het recht op vertaling of bijstand door een tolk waarop de betrokkene zich kan beroepen.

- Passieve uitlevering - Door het Verenigd Koninkrijk uitgevaardigd internationaal aanhoudingsbevel - Toepasselijke wet - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Regelmatigheid aanhoudingsbevel opgesteld in het Engels - Vertaling - Verplichting

- Art. 2, § 6 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.25.0453.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.25 AC nr. ...

Indien een van zijn vrijheid beroofde persoon voor het onderzoeksgerecht aanvoert dat zijn detentieomstandigheden een inbreuk inhouden op artikel 3 EVRM, het onderzoeksgerecht daarover oordeelt dat die aanvoering niet onaannemelijk is maar verder onderzoek behoeft en daarom aan de betrokkene vraagt of hij instemt met een uitstel van de behandeling van de zaak om dit onderzoek mogelijk te maken, en de betrokkene aangeeft geen uitstel te willen, dan geeft hij hiermee te kennen dat de detentieomstandigheden niet nader moeten worden onderzocht, wat de beoordeling van de door hem aangevoerde schending van artikel 3 EVRM onmogelijk maakt; in dat geval mag het onderzoeksgerecht gelet op de houding van de betrokkene aan die aanvoering voorbijgaan (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

- Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Vaststelling van een geloofwaardig verweer over onaanvaardbare detentieomstandigheden - Inwinnen van aanvullende informatie - Geen instemming van de verdachte met een vraag tot uitstel van de zaak voor verder onderzoek - Gevolg

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen; de opsluitingsomstandigheden maken precies dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is; wel is vereist dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens; die beschrijving moet de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

- Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Bewijslast - Aannemelijk maken van het verweer aan de hand van concrete en specifieke gegevens - Onderzoek naar de gegrondheid van een geloofwaardig verweer - Inwinnen van aanvullende informatie

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.24.1788.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.15 AC nr. ...

Uit de artikelen 2bis, tweede lid, en 5 Uitleveringswet 1874 volgt dat de voorlopige aanhouding van de persoon tegen wie een uitleveringsverzoek is uitgevaardigd onmiddellijk kan worden bevolen, voor zover er een officieel bericht werd uitgevaardigd door de bevoegde buitenlandse autoriteit, het bestaan van onverwijlde spoed werd vastgesteld en het uitleveringsverzoek op het eerste gezicht rechtmatig lijkt (1); die bepalingen voeren een algemene uitleveringsvoorwaarde in die door de onderzoeksgerechten moet worden onderzocht (2), ook wanneer zij over een voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering uitspraak moeten doen. (1) Zie Cass. 8 december 2021, AR P.21.1465.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7, en verw. in voetnoot; zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN MONA GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, p. 2381: "Comme le mandat d'arrêt provisoire est une mesure immédiatement exécutoire, cette décision ne peut être ordonnée s'il apparaît prima facie que l'extradition devra être refusée". (2) Zie Cass. 24 juni 2009, AR P.09.0355.F, AC 2009, nr. 436.

- Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Voorwaarden - Controle door de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Het Hof verklaart de memorie ontvankelijk, ondanks de neerlegging ervan minder dan vijftien dagen vóór de rechtszitting, wanneer die termijn, gelet op het feit dat de rechtsdag met onverwijlde spoed werd vastgelegd, tot gevolg heeft dat de aan de eiser opgelegde vervaltermijn wordt teruggebracht naar een datum die vóór de neerlegging van zijn cassatieberoep valt (1). (Impliciete oplossing). (1) De in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting, die verstreek nog vóór de datum van neerlegging van het cassatieberoep dat was ingesteld tegen het arrest betreffende de voorlopige aanhouding van de persoon wiens uitlevering was gevraagd, kon in dit geval niet worden toegepast; het Hof heeft de memorie bijgevolg niet onontvankelijk verklaard, ook al werd het acht dagen na het verstrijken van de voormelde termijn neergelegd. Inzake uitlevering, net als inzake vasthouding van een vreemdeling op grond van de Vreemdelingenwet, zijn de termijnen van het Wetboek van Strafvordering van toepassing, maar "het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling van een met het oog op uitlevering opgesloten persoon wordt door het Hof met onverwijlde spoed onderzocht" (Cass. 27 december 2017, AR P.17.1260.F, arrest niet gepubliceerd).

- Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep ingesteld minder dan vijftien dagen vóór de rechtszitting van het Hof - Memorie neergelegd na het verstrijken van de in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting - Ontvankelijkheid

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de met het oog op uitlevering opgesloten persoon die om zijn invrijheidstelling verzoekt, een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat zijn uitleveringsprocedure betrekking heeft op misdrijven die hem een levenslange opsluiting als maximumstraf kunnen opleveren, zonder dat het nationaal recht van de verzoekende Staat voorziet in een mogelijkheid tot herziening van die straf en de hechtenisvoorwaarden in de gevangenissen van die Staat niet met de menselijke waardigheid verenigbaar zijn, onttrekken de appelrechters die uitsluitend oordelen dat dit verweer geen verband houdt met het verzoek tot invrijheidstelling, zich onwettig aan het onderzoek prima facie van de regelmatigheid van het verzoek tot uitlevering waarop de aan hun toezicht voorgelegde vrijheidsberovende titel steunt (1). (1) Zie, wat betreft de procedure tot uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel, Cass. 6 november 2019, AR P.19.0950.F, AC 2019, nr. 574 ("Krachtens artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874 kan uitlevering niet worden toegestaan wanneer er ernstige risico's bestaan dat de persoon, indien hij wordt uitgeleverd, in de verzoekende Staat wordt onderworpen aan een flagrante rechtsweigering of aan foltering of aan een onmenselijke en onterende behandeling; het staat aan het onderzoeksgerecht die weigeringsgrond concreet te onderzoeken"), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Het OM heeft hieruit afgeleid dat de appelrechters niet konden oordelen dat de middelen die de eiser in zijn conclusie in hoger beroep aan het hof van beroep voorlegde, waarin hij aanvoerde dat zijn uitlevering aan Marokko de artikelen 3 en 6 EVRM zou schenden, "in de huidige stand van de rechtspleging geen enkel verband met het voorwerp van het verzoek tot invrijheidstelling vertonen". (M.N.B.)

- Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden, in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 2bis, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Uit arrest nr. C-514/17 van 13 december 2018 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat artikel 4.6 van het Kaderbesluit 2002/584 van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten zich niet verzet tegen de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wanneer de verjaring van de straf op grond waarvan dat aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, in de uitvoerende staat is verkregen, zodat die straf daar niet zou kunnen worden ondergaan; bijgevolg verantwoordt vaststelling van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de buitenlandse straf volgens het Belgisch recht is verjaard, haar beslissing om de in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde facultatieve weigeringsgrond te verwerpen, naar recht (1); het Hof van Justitie van de Europese Unie dient hierover dus geen vraag te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 en AR P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 2097 en voetnoten 311-314. De facultatieve weigeringsgrond voorzien in artikel 6, 4° van de wet moet onderscheiden worden van de verplichte weigeringsgrond bedoeld in artikel 4, °4 van de wet ("ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten"); "het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat" (Cass. 26 januari 2022, AR P.22.0073.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11). (2) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F-P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

- Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.22.1234.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.12 AC nr. ...

De modaliteiten van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die krachtens artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlandse aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering uitvoerbaar heeft verklaard, zijn vastgelegd in artikel 135 Wetboek van Strafvordering; krachtens het vierde lid van voormeld artikel moet dat hoger beroep worden ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uur, die begint te lopen vanaf de dag waarop de beschikking is gewezen (1); aangezien de vreemdeling in beginsel echter niet voor de raadkamer verschijnt, gaat de termijn ten aanzien van hem slechts in vanaf de dag waarop de beschikking aan hem wordt betekend (2) en niet vanaf de datum van kennisgeving van die beslissing aan de raadsman van de vreemdeling. (1) Cass. 19 december 2017, AR P.17.1116.N, AC 2017, nr. 720; dit arrest vermeldt echter dat het arrest werd betekend op de dag dat het werd gewezen. (2) Zie Cass. 17 juli 2001, AR P.01.0972.N, AC 2001, nr. 42; Cass. 28 april 1999, AR P.99.0475.F, AC 1999, nr. 249; Cass. 21 mei 1985, AR 9541, AC 1984-85, nr. 569 [1e middel]; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 2072.

- Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Termijn om hoger beroep in te stellen - Aanvang

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Wanneer de appelrechters die hebben kennisgenomen van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die krachtens artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlandse aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering uitvoerbaar heeft verklaard, hebben vastgesteld dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring door de gevangenisdirecteur aan de vreemdeling zelf werd overhandigd en dat dit document vermeldt dat de betrokkene het recht heeft om hoger beroep in te stellen binnen vierentwintig uur vanaf de betekening, door middel van een verklaring op de griffie van de gevangenis, en dat alle voor de uitoefening van het rechtsmiddel dienstige inlichtingen bijgevolg aan de eiser ter kennis werden gebracht op het ogenblik waarop ze een dienstige uitoefening van een rechtsmiddel mogelijk maakten, namelijk op het ogenblik waarop de beslissing van de eerste rechter aan hem werd betekend, en dat hij op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman, kunnen de appelrechters wettig beslissen dat de bij de artikelen 3 en 5 EVRM gewaarborgde rechten niet zijn miskend, zelfs als die beschikking hem werd betekend in een taal die hij niet begrijpt (1). (1) Voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft de eiser aangevoerd dat hij geen van de landstalen en zelfs geen Engels sprak en de beroepen beschikking hem zonder vertaling werd betekend, zodat hij zijn raadsman niet tijdig op de hoogte heeft kunnen brengen en zodat zijn raadsman dus pas binnen vierentwintig uur na de betekening van die beschikking aan laatstgenoemde hoger beroep heeft ingesteld. “Niet ontvankelijk is het hoger beroep tegen een beschikking waarbij een door een vreemde overheid verleend bevel tot aanhouding met het oog op uitlevering uitvoerbaar wordt verklaard als dat hoger beroep meer dan vierentwintig uur na de betekening van de beschikking wordt ingesteld, ook al heeft appellant binnen die termijn niet de vertaling in een taal die hij verstaat ontvangen van het aanhoudingsbevel en van de beschikking van uitvoerbaarverklaring” (Cass. 19 februari 1986, AR 4869, AC. 1985-86, nr. 396; zie Cass. 6 november 1985, AR 4682, AC 1985-86, nr. 152; Cass. 21 mei 1985, AR 9541, AC 1984-85, nr. 569; Cass. 29 oktober 1962, Pas. 1963, I, 284; het arrest verwijst mutatis mutandis naar Cass. 28 januari 1992, AC 1991-92, nr. 278, betreffende de betekening van het aanhoudingsbevel). Hieruit heeft het openbaar ministerie afgeleid dat het middel, in zoverre het uitging van het tegendeel, faalde naar recht. Volgens de eiser is de wettelijke termijn, bij gebrek aan een vertaling bij de betekende beschikking, te kort om te kunnen voldoen aan de artikelen 5 en 13 EVRM, die respectievelijk het recht op vrijheid en veiligheid en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel waarborgen. Net als in zijn conclusie in hoger beroep voerde hij aan dat dit blijkt uit een advies van 4 december 1990 van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens in de zaak Farmakopoulos t. België. Omdat het Europees Hof vaststelde dat de verzoeker geen interesse had in de zaak, heeft het evenwel besloten deze van de rol te schrappen en is een dergelijk advies dus niet bindend voor het Hof (EHRM 27 maart 1992, Farmakopoulos t. België, verzoekschrift nr. 11683/85; zie M.-A. Beernaert e.a., o.c., 2072; D. VANDERMEERSCH, “Le recours contre l’ordonnance d’exequatur du mandat d’arrêt étranger”, noot sub Antwerpen (KI) 8 december 1992, RDCP, 1993, 780-781). Bovendien wijst het arrest op de wetswijzigingen en de andere wijzigingen sinds deze zaak: - de eiser werd sinds 22 juni 2022 bijgestaan door een advocaat, die hem alle nuttige inlichtingen over het verloop van de procedure heeft kunnen geven en kon vanuit de gevangenis contact opnemen met zijn raadsman zodra hem de beschikking was betekend, terwijl de heer Farmakopoulos geen inlichtingen had ontvangen over het bestaan van een hoger beroep en over de beroepstermijn en in de gevangenis geen toegang had tot een telefoon; - de termijn van vierentwintig uur, die toen voortvloeide uit de rechtspraak, is tegenwoordig vastgelegd in de wet. Het arrest stelt vast dat die verschillen verhinderen dat de redenen van het advies op deze zaak kunnen worden toegepast, dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring die aan de eiser zelf werd overhandigd, uitdrukkelijk inlichtingen over de termijn en de modaliteiten van het hoger beroep bevat en dat de eiser op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman. Volgens het openbaar ministerie hebben de appelrechters hieruit kunnen afleiden dat de door de in het middel bedoelde bepalingen gewaarborgde rechten niet waren miskend en dat het middel in zoverre dus niet kon worden aangenomen.

- Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Betekening - Modaliteiten

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1109.F 23 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220823.VAC.8 AC nr. ...

Artikel 54 Shengenuitvoeringsovereenkomst en het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem houden geen verband met het onderzoek van de door artikel 4.4 Wet Europees Aanhoudingsbevel vereiste voorwaarde van de bevoegdheid van de Belgische gerechten.

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Weigering - Artikel 4.4 Wet Europees Aanhoudingsbevel - Bevoegdheid - "Non bis in idem" - Onderscheid

- Art. 4.4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 54 Overeenkomst 19 juni 1990 ter uitvoering van het tussen de Regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland, en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing

P.22.0985.F 26 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220726.VAC.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 13 Uitleveringswet 1874 worden, wat betreft de betrekkingen met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de aanwijzing van de bevoegde overheden en de procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering in beginsel geregeld door de Wet Europees Aanhoudingsbevel; de in de Wet Europees Aanhoudingsbevel geregelde procedure van tenuitvoerlegging van de verzoeken tot overlevering omvat de aanhouding, de eventuele hechtenis met het oog op die tenuitvoerlegging en de beslissingen over de handhaving van de hechtenis of de voorlopige invrijheidstelling van de persoon, die aan de beslissing over de tenuitvoerlegging van het verzoek tot overlevering zelf voorafgaan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 482.

- Passieve uitlevering - Door het Verenigd Koninkrijk uitgevaardigd internationaal aanhoudingsbevel - Procedure van uitvaardiging en tenuitvoerlegging van verzoeken tot overlevering - Toepasselijke wet - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging

- Art. 20 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Artt. 5 en 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Tot op het tijdstip van de definitieve beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel is de raadkamer enkel bevoegd om de betrokken persoon in voorlopige vrijheid te stellen in het in artikel 20, § 3, bepaalde geval dat de onderzoeksrechter binnen vijftien dagen geen uitspraak heeft gedaan over een verzoek tot overlevering of dat verzoek heeft verworpen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 482.

- Passieve uitlevering - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Opsluiting - Verzoek tot invrijheidstelling ingediend vóór de definitieve beslissing over de tenuitvoerlegging - Onbevoegdheid van de raadkamer - Uitzonderingen - Geen uitspraak door de onderzoeksrechter binnen vijftien dagen volgend op een verzoek tot invrijheidstelling van de betrokken persoon of verwerping van dat verzoek

- Art. 20, § 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0532.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.13 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 28.2 en 28.3, Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel en artikel 38, §1 en § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat, ook al vermeldt artikel 38 Wet Europees Aanhoudingsbevel dit niet uitdrukkelijk en verwijst het evenmin uitdrukkelijk naar artikel 16 Wet Europees Aanhoudingsbevel, het onderzoeksgerecht slechts de tenuitvoerlegging van een tweede Europees aanhoudingsbevel kan bevelen indien het vaststelt dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit van het eerste bevel, toestemming heeft verleend met de overlevering aan de uitvaardigende rechterlijke autoriteit van het tweede bevel in de gevallen waarin die toestemming is vereist; het staat immers aan het onderzoeksgerecht te onderzoeken of de toestemming is vereist en of ze werd verleend en het onderzoeksgerecht kan zich niet ertoe beperken de tenuitvoerlegging te bevelen van het tweede Europees aanhoudingsbevel met de vaststelling dat een overlevering slechts mogelijk is nadat de bevoegde uitvoerende autoriteit van het eerste bevel toestemming zal hebben gegeven met de overlevering aan de uitvaardigende autoriteit van het tweede bevel (1). (1) Zie Cass. 11 september 2019, AR P.19.0922.F, AC 2019, nr. 452, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch, op datum in Pas.; contra: J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, p. 248-249.

- Europees aanhoudingsbevel - Persoon die door een Staat aan België is overgeleverd in uitvoering van een eerste Europees aanhoudingsbevel - Tweede Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een andere Staat - Tenuitvoerlegging - Toestemming van de eerste Staat

- Art. 38, §§ 1 en 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0497.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.15 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen een beslissing gewezen op een overeenkomstig artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling door een vreemdeling wiens uitlevering wordt gevraagd, wordt geregeld door de gemeenrechtelijke bepalingen betreffende het cassatieberoep in strafzaken; uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat een cassatieberoep in strafzaken in principe slechts kan worden ingesteld door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III van het Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep ingesteld door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door het afleggen van een verklaring aan de gemachtigde van de directeur van de gevangenis waar hij is opgesloten, niet ontvankelijk is (1). (1) Cass. 22 juni 2021, AR P.21.0809.N, AC 2021, nr. 471 Het is vaste rechtspraak van het Hof dat het cassatieberoep inzake uitlevering wordt beheerst door de gemeenrechtelijke bepalingen en niet door de wet op de voorlopige hechtenis – zie Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0589.N, AC 2018, nr. 382; Cass. 5 september 2017, AR P.17.1167.N, AC 2017, nr. 689; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140, T. Strafr. 2012/3, p. 172 en noot T. DECAIGNY, RW 2012-13/9, pp. 341-344 en noot S. DEWULF, "De bijzondere regeling voor het toezicht op de uitleveringsdetentie"; A. WINANTS, "Uitlevering: De voorlopige aanhouding", Comm. Strafr. (aanpassing april 2022), nr. 40.

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 5, vierde lid - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Afwijzing door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door een verklaring aan de gemachtigde van de gevangenisdirecteur

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.22.0224.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.14 AC nr. ...

Wanneer de feiten kennelijk een collectief misdrijf door eenheid van opzet vormen in de zin van artikel 65 Strafwetboek, dient de uitleveringsrechter de verjaring te onderzoeken ten aanzien van het misdrijf waarvoor de bepaalde verjaringstermijn de langste is.

- Uitleveringsverdrag tussen België en Marokko - Voorwaarde betreffende de verjaring van de strafvordering - Nazicht - Collectief misdrijf door eenheid van opzet - Berekening van de verjaring

- Art. 65 Strafwetboek

- Art. 8.1 Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering

P.22.0286.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep van de uitvoerende Staat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel heeft bevolen, na te hebben geoordeeld, enerzijds, dat de verzoekende Belgische Staat voorstelt de persoon van wie de overlevering wordt gevraagd in een halfopen gevangenis te plaatsen, in een een- of tweepersoonscel met meer dan zeven vierkante meter beschikbare ruimte per persoon en, anderzijds, dat, als het in uitzonderlijke gevallen voorkomt dat de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende lidstaat de verklaringen van de uitvaardigende lidstaat niet vertrouwt en het Europees aanhoudingsbevel weigert uit te voeren op grond van precieze gegevens, omdat het gevaar bestaat dat de fundamentele rechten van de betrokkene zouden worden miskend, dit gevaar niet bestaat, gelet op de waarborgen die de verzoekende Staat op het hoogste niveau biedt, miskent het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling, dat oordeelt dat dit arrest van het hof van beroep van de uitvoerende Staat bij zijn beslissing om de eiser aan de Belgische autoriteiten over te leveren geen rekening heeft gehouden met de detentievoorwaarden in de gevangenis van Leuze-en-Hainaut, de bewijskracht van die beslissing.

- Door België uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel - Door België geboden waarborgen betreffende de detentievoorwaarden - Arrest van het hof van beroep van de uitvoerende Staat dat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel beveelt - Voorlopige hechtenis na de overlevering van de persoon - Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheid - Miskenning van de bewijskracht van het arrest dat de overlevering van de inverdenkinggestelde beveelt

P.22.0289.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.15 AC nr. ...

Aangezien artikel 3 Uitleveringswet 1874 met name bepaalt dat, zodra de vreemdeling ter uitvoering van het aanhoudingsbevel of van alle andere akten met dezelfde rechtskracht, uitgevaardigd door de bevoegde buitenlandse overheid, en na behoorlijke betekening ervan, zal zijn opgesloten, de regering het advies zal inwinnen van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep in het rechtsgebied waarvan de vreemdeling werd aangehouden, en dat bovendien, teneinde zich te voegen naar artikel 5.4 EVRM zoals die bepaling wordt uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, het Hof de vastgehouden vreemdeling toestaat om zijn voorlopige invrijheidstelling te verzoeken, bepaalt de Belgische wet dat de vreemdeling, die van zijn vrijheid is beroofd met het oog op zijn uitlevering, kan worden aangehouden zodra voorlopig uitspraak is gedaan over de uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel, en dat de vreemdeling, wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd door aanhouding of hechtenis, het recht heeft een rechtsmiddel aan te wenden voor een rechtbank, opdat die op korte termijn uitspraak doet over de wettigheid van de hechtenis en de invrijheidstelling beveelt als de hechtenis onwettig is (1). (1) Cass. 1 april 2013, AR P.15.0278.F, AC 2015, nr. 236.

- Uitlevering gevraagd aan België - Beslissing tot uitvoerbaarverklaring - Opsluiting ter uitvoering van het buitenlands aanhoudingsbevel - Verzoek tot invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Uitlevering gevraagd aan België - Beslissing tot uitvoerbaarverklaring - Opsluiting ter uitvoering van het buitenlands aanhoudingsbevel - Wettelijke basis van de hechtenis

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.22.0171.N 1 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.6 AC nr. ...

Artikel 7 Uitleveringswet bepaalt dat niet tot uitlevering wordt overgegaan wanneer sedert het ten laste gelegde feit, de vervolgingen of de veroordeling, de verjaring van de strafvordering naar Belgisch recht is bereikt; artikel 8.1 Uitleveringsovereenkomst bepaalt dat geen uitlevering wordt toegestaan indien, volgens de wetgeving van de verzoekende of van de aangezochte partij, verjaring van de strafvordering is ingetreden; het onderzoeksgerecht dat de tenuitvoerlegging beoordeelt van een door de Marokkaanse overheid verleend internationaal bevel tot aanhouding met het oog op strafvervolging, moet op grond van de vermelde bepalingen nagaan of op het ogenblik van de uitlevering de verjaring van de strafvordering voor het feit waarvoor de uitlevering wordt gevraagd, niet is bereikt naar Belgisch recht; het onderzoeksgerecht gaat met dat doel na of de verjaring van de strafvordering volgens het Belgisch recht niet werd geschorst of gestuit en het houdt daarbij rekening met handelingen van overheden in Marokko; een in Marokko verrichte onderzoeksdaad binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn, zoals het verhoor van een medeverdachte, heeft een stuitend effect op de verjaring van de strafvordering naar Belgisch recht (1). (1) Cass. 1 maart 2011, AR P.11.0227.N, AC 2011, nr. 171 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; Cass. 22 juni 1994, AR P.94.0719.F, AC 1994, nr. 327. Het OM had geadviseerd tot partiële cassatie met verwijzing van de zaak, beperkt tot het wanbedrijf van bendevorming (feit 3), aangezien de feiten dateren van 2015 en de appelrechters aannamen dat 'minstens tot 2017 onderzoeksdaden met stuitende werking werden gesteld', dus niet 'tot en met 2017', waardoor er enige onzekerheid bestaat over een stuiting in de loop van 2017 en bijgevolg het al dan niet bereiken van de verjaringstermijn van 5 jaar op moment van het bestreden arrest van 3 februari 2022.

- Passieve uitlevering - Verjaring van de strafvordering naar Belgisch recht - Wanbedrijf - Stuiting van de verjaring - Stuitingsdaad gesteld in de verzoekende staat - Gevolg

- Artt. 21 en 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 8.1 Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering

- Art. 7 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Overeenkomstig artikel 8.1 Uitleveringsovereenkomst wordt geen uitlevering toegestaan indien, volgens de wetgeving van de verzoekende partij, verjaring van de strafvordering is ingetreden; op grond van de artikelen 15 tot 18 van het Marokkaanse Strafwetboek zijn de vrijheidsbenemende criminele hoofdstraffen levenslange opsluiting of opsluiting van vijf tot dertig jaren, de vrijheidsbenemende correctionele hoofdstraffen gevangenisstraf van in de regel een maand tot vijf jaren en de vrijheidsbenemende politiehoofdstraffen detentie van minder dan een maand; op grond van artikel 5 van het Marokkaanse Wetboek van Strafvordering bedraagt de verjaring van de strafvordering vijftien jaren voor misdaden, vier jaren voor wanbedrijven en een jaar voor overtredingen, telkens vanaf de datum van het plegen van het feit; de artikelen 293 en 294, eerste lid, van het Marokkaanse Strafwetboek bestraffen met opsluiting van vijf tot tien jaar iedere persoon die deel uitmaakt van een vereniging van misdadigers; geen enkele vrijheidsbenemende hoofdstraf die dat wetboek bepaalt onder hoofdstuk 5, afdeling 1, artikelen 293 tot 299 (Vereniging van misdadigers en hulp aan misdadigers) is een politiestraf; bijgevolg kan de verjaringstermijn voor overtredingen naar Marokkaans recht daarop evenmin van toepassing zijn (1). (1) Het OM had geconcludeerd dat het tweede onderdeel geen antwoord behoeft, wat betreft de verjaring naar Marokkaans recht voor het wanbedrijf van feit 3 (bendevorming), omdat het niet tot een ruimere cassatie kan leiden, gelet op het probleem van verjaring naar Belgisch recht (eerste onderdeel).

- Passieve uitlevering - Verjaring van de strafvordering naar het recht van de verzoekende staat - Verjaringstermijn voor wanbedrijven naar Marokkaans recht - Drempel van de straf voor overtredingen - Beoordeling

- Art. 5 Marokkaans Wetboek van Strafvordering

- Artt. 5, 18, 293 en 294 Marokkaans Strafwetboek

- Artt. 322 en 323 Strafwetboek

- Art. 8.1 Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering

Uit geen enkele bepaling van het Kaderbesluit 2002/584 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten of van de Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel krachtens artikel 15.2 van het Kaderbesluit, dringend bijkomende inlichtingen over de verjaring van de straf moet vragen wanneer het vaststelt dat het Europees aanhoudingsbevel alle bij artikel 8.1 van het Kaderbesluit voorgeschreven vermeldingen bevat, waaronder de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis en de uitgesproken straf met een duur van minstens vier maanden (1). (1) Artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel somt de gegevens op die het Europees aanhoudingsbevel moet bevatten (zie art. 8.1, c) en f), Kaderbesluit 2002/584). Daarin wordt inderdaad met name "de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis, een aanhoudingsbevel of elke andere uitvoerbare rechterlijke beslissing" vermeld, maar niet de opgave van de datum waarop de verjaring bereikt zal zijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het Europees aanhoudingsbevel geen betrekking kan hebben op de tenuitvoerlegging van een straf die volgens de wet van de verzoekende Staat is verjaard, aangezien de rechterlijke beslissing waarbij die straf is opgelegd niet meer uitvoerbaar is, maar dat het Belgische onderzoeksgerecht daarom nog niet bevoegd is om na te gaan of die verjaring is bereikt, noch verplicht is om dringend bijkomende inlichtingen te vragen. Het lijkt daarentegen wel aangewezen dat het openbaar ministerie de autoriteiten van de uitvaardigende Staat dringend raadpleegt wanneer de persoon die onder Europees aanhoudingsbevel staat geloofwaardig aanvoert dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard en derhalve niet-uitvoerbaar is volgens het recht van die Staat. "Artikel 2, § 4, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vereist niet dat het Europees aanhoudingsbevel opgave doet van de verjaringstermijn van de in de uitvaardigende Staat uitgesproken straf [maar] deze bepaling verhindert het onderzoeksgerecht niet de verjaringstermijn te beoordelen op grond van bijkomende informatie die nadien door de autoriteiten van die Staat wordt meegedeeld en aan de tegenspraak van de partijen is onderworpen." (Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683 [§ 3], en verwijzingen in noot). In die zin oordeelt het Hof dat "wanneer de autoriteiten [van de verzoekende Staat] hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het recht [van die Staat] is verjaard, het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder hoeft na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit evenmin de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser hoeft te vragen". (Cass. 8 juli 2020, AR P.20.0699.F, AC 2020, nr. 465).

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Verplichting van de onderzoeksgerechten om dringend bijkomende inlichtingen te vragen - (Geen) bijkomende vermeldingen over de verjaring van de straf volgens het recht van de uitvaardigende Staat

- Artt. 8.1 en 15.2 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel beschikt niet over een discretionaire bevoegdheid om die tenuitvoerlegging toe te kennen of te weigeren; onder voorbehoud van de door artikel 4 tot 7 Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalde verplichte of facultatieve weigeringsgronden is de tenuitvoerlegging verplicht wanneer de door die wet bepaalde voorwaarden zijn vervuld; (1) behoudens de voormelde weigeringsgronden is dit het geval wanneer het voor de tenuitvoerlegging van een straf uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel de gegevens bevat die zijn opgesomd in artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel, waaronder de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis en de uitgesproken straf, wanneer het een vrijheidsbenemende straf van minstens vier maanden is en de andere voorwaarden van de Wet Europees Aanhoudingsbevel zijn vervuld. (1) Zie Cass. 13 december 2006, AR P.06.1557.F, AC 2006, nr. 648, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; HvJ-EU 6 december 2018, C-551/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:991 [punt 41], dat uitspraak doet over een door het Hof gestelde prejudiciële vraag (Cass. 29 augustus 2018, AR P.18.0902.N, AC 2018, nr. 438; Cass. 22 januari 2019, AR P.18.0902.N, AC 2019, nr. 37), dat verwijst naar HvJ-EU 25 juli 2018, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586 [punt 41 en daarin geciteerde rechtspraak].

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Onderzoeksgerecht - Bevoegdheden

- Artt. 2 tot 7 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Het verzoekschrift met cassatiemiddelen dat met de verklaring van cassatieberoep is neergelegd op de griffie van het hof van beroep en dat samen met het dossier binnen de termijn op de griffie van het Hof is toegekomen, kan gelden als memorie in de zin van artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel (1). (Impliciete oplossing). (1) In casu blijkt uit het dossier dat voormeld verzoekschrift is neergelegd op de dag van de verklaring van cassatieberoep. Zie a contrario Cass. 16 november 2010, AR P.10.1730.N, AC 2010, nr. 678 en noot: "Het verzoekschrift met cassatiemiddelen dat niet is neergelegd ter griffie van het hof van beroep samen met het cassatieberoep, kan niet als memorie gelden in de zin van artikel 18, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel, en is niet ontvankelijk ook al is het samen met het dossier binnen de termijn toegekomen op de griffie van het Hof".

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Exequatur - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Verzoekschrift dat geldt als memorie

- Art. 18, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Noch artikel 8.1 van het Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, noch artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel, noch enige andere bepaling van het Kaderbesluit en van de wet verplichten de uitvaardigende autoriteit in het Europees aanhoudingsbevel te verduidelijken dat de bij uitvoerbaar vonnis uitgesproken straf niet is verjaard volgens het recht van de uitvaardigende Staat, en geen enkele bepaling staat de uitvoerende autoriteit toe het Europees aanhoudingsbevel niet uit te voeren wanneer het die inlichting niet bevat; (1) krachtens artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel dient het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel die tenuitvoerlegging te weigeren ingeval de straf volgens het Belgisch recht is verjaard en de Belgische gerechten bovendien bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten, betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat (2). (1) Zie Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 2086. Die wettelijke bepaling vervangt het stelsel van de enkelvoudige verjaring door dat van de dubbele verjaring (d.w.z. volgens de Belgische wet en volgens de wet van de verzoekende Staat), dat doorslaggevend was in het oude uitleveringsrecht, behalve wanneer de feiten onder de bevoegdheid van de Belgische gerechten vallen (zie S. DEWULF, "Overlevering", APR, Wolters Kluwer, 2020, nr. 182, dat verwijst naar J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Coll. Recht en Praktijk, Kluwer, 2013, nr. 138). (2) Artikel 2, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel somt de gegevens op die het Europees aanhoudingsbevel moet bevatten (zie art. 8.1, c) en f), Kaderbesluit 2002/584). Daarin wordt inderdaad met name “de opgave van het bestaan van een uitvoerbaar vonnis, een aanhoudingsbevel of elke andere uitvoerbare rechterlijke beslissing” vermeld, maar niet de opgave van de datum waarop de verjaring bereikt zal zijn. Het OM heeft daaruit afgeleid dat het Europees aanhoudingsbevel geen betrekking kan hebben op de tenuitvoerlegging van een straf die volgens de wet van de verzoekende Staat is verjaard, aangezien de rechterlijke beslissing waarbij die straf is opgelegd niet meer uitvoerbaar is, maar dat het Belgische onderzoeksgerecht daarom nog niet bevoegd is om na te gaan of die verjaring is bereikt, noch verplicht is om dringend bijkomende inlichtingen te vragen. Het lijkt daarentegen wel aangewezen dat het openbaar ministerie de autoriteiten van de uitvaardigende Staat dringend raadpleegt wanneer de persoon die onder Europees aanhoudingsbevel staat geloofwaardig aanvoert dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard en derhalve niet-uitvoerbaar is volgens het recht van die Staat. “Artikel 2, § 4, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vereist niet dat het Europees aanhoudingsbevel opgave doet van de verjaringstermijn van de in de uitvaardigende Staat uitgesproken straf [maar] deze bepaling verhindert het onderzoeksgerecht niet de verjaringstermijn te beoordelen op grond van bijkomende informatie die nadien door de autoriteiten van die Staat wordt meegedeeld en aan de tegenspraak van de partijen is onderworpen.” (Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683 [§ 3], en verwijzingen in noot). In die zin oordeelt het Hof dat “wanneer de autoriteiten [van de verzoekende Staat] hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het recht [van die Staat] is verjaard, het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder hoeft na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit evenmin de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser hoeft te vragen”. (Cass. 8 juli 2020, AR P.20.0699.F, AC 2020, nr. 465).

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar vonnis - Exequatur - Geen vermelding in het Europees aanhoudingsbevel van de verjaring van de straf volgens het recht van de uitvaardigende Staat

- Art. 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 8.1 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.21.1696.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het door de buitenlandse overheid uitgevaardigde aanhoudingsbevel door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard met toepassing van artikel 3, tweede lid, Uitleveringswet 1874, en dat uitvoerbaar verklaard bevel is betekend aan de krachtens artikel 5, eerste lid, van de voormelde wet voorlopig aangehouden vreemdeling, is laatstgenoemde niet meer van zijn vrijheid beroofd krachtens het voorlopige aanhoudingsbevel dat de onderzoeksrechter op die grond heeft uitgevaardigd, maar is hij opgesloten krachtens het buitenlands aanhoudingsbevel dat door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard en krachtens de beschikking die tot bewijs ervan strekt; het cassatieberoep tegen het arrest dat onderzoekt of de wettelijke voorwaarden van de door de onderzoeksrechter besliste voorlopige aanhouding zijn vervuld, heeft in dat geval geen bestaansreden meer; dat ontzegt de vreemdeling niet het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechterlijke instantie, opdat die instantie op korte termijn uitspraak doet over de wettigheid van zijn vasthouding en zijn invrijheidstelling beveelt indien de vasthouding illegaal is (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 25.

- Met het oog op zijn uitlevering voorlopig aangehouden vreemdeling - Voorlopig aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Uitvoerbaar verklaard en aan de vreemdeling betekend internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering - Verlies van bestaansreden van het cassatieberoep - Invloed op het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.

- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 3 en 5, eerste en vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.21.1465.F 8 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7 AC nr. ...

Uit artikel 5 Uitleveringswet 1874 volgt dat onmiddellijk kan worden beslist de persoon tegen wie een uitleveringsverzoek is uitgevaardigd voorlopig aan te houden, voor zover de bevoegde buitenlandse autoriteit een officieel bericht heeft verzonden, het bestaan van onverwijlde spoed is vastgesteld en het uitleveringsverzoek op het eerste gezicht wettig lijkt (1) ; behoudens de beoordeling van de onverwijlde spoed staat deze wet het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de handhaving van de hechtenis echter niet toe zijn beoordeling van de opportuniteit van deze maatregel in de plaats te stellen van de beoordeling van de verzoekende buitenlandse autoriteit (2) ; de wet staat het onderzoeksgerecht evenmin toe uitspraak te doen over de waarschijnlijkheid van de schuld van de aangehouden persoon. (1) Zie S. HENROTTE, "L'appréciation du caractère raisonnable dans la durée d'une mise sous écrou extraditionnel", noot onder Cass. 14 maart 2018, AR P.18.0212.F, RDCP, 2018, p. 1083; S. DEWULF, Extradere. Uitlevering, Europees aanhoudingsbevel & overdrachten aan het Internationaal Strafhof en de ad hoc-Tribunalen, Larcier, 2009, nrs. 155 tot 159; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 2059-2061. (2) Zie M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 2061 en p. 2063, noot 111, die verwijst naar Cass. 4 april 2000, AR P.00.0293.N, AC 2000, nr. 224, betreffende de afzonderlijke exequaturprocedure. Volgens een ministeriële omzendbrief hierover moet de voorwaarde van onverwijlde spoed vooral worden geïnterpreteerd met betrekking tot het vluchtgevaar (S. DEWULF, o.c., nrs. 155-15, die echter andere redenen vermeldt om tot het bestaan van die onverwijlde spoed te kunnen besluiten).

- Passieve uitlevering - Verzoek om uitlevering van een buitenlandse autoriteit - Voorlopige aanhouding - Voorwaarden - Beoordelingsbevoegdheid van het onderzoeksgerecht

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.21.0586.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.7 AC nr. ...

Het enkele feit dat de op grond van een Europees aanhoudingsbevel overgeleverde persoon in kennis wordt gesteld van de betekening van een bij verstek gewezen veroordeling tot een vrijheidsstraf wegens andere, vóór zijn overlevering gepleegde feiten dan die waarop de overlevering betrekking heeft, is op zich geen "maatregel die de individuele vrijheid van" die persoon "beperkt" in de zin van artikel 37, § 2, eerste lid, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, en van artikel 27, lid 3, c, van het kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie in zijn arrest C/388/08 van 1 december 2008 (1). (1) Aangezien het eerste middel het OM gegrond leek, concludeerde het tot cassatie met verwijzing van het arrest, behalve in zoverre voornoemd arrest de hogere beroepen ontvankelijk verklaart. "Krachtens de eerste paragraaf van artikel 37, Wet Europees Aanhoudingsbevel, en onder voorbehoud van de in de tweede paragraaf bepaalde uitzonderingen, "kan een persoon overgeleverd op grond van een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische gerechtelijke autoriteit niet worden vervolgd, veroordeeld of van zijn vrijheid worden beroofd wegens een ander, vóór zijn overlevering gepleegd strafbaar feit dan dat waarop [deze] betrekking heeft". De aldus overgeleverde persoon wordt geacht voor deze feiten afwezig te zijn. Het specialiteitsbeginsel verhindert bijgevolg de tenuitvoerlegging van de op 10 juni 2005 bij verstek uitgesproken veroordeling. Het openbaar ministerie kan het vonnis dus niet doen betekenen" (Cass. 4 oktober 2006, AR P.06.1050.F, Rev. dr. pén. crim. 2007, p. 246, aangevoerd door de eiser en aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 2150 en 2151, noten 53 en 55). Het OM heeft hieruit afgeleid dat het bestreden arrest het in voormeld artikel 37 vastgelegde specialiteitsbeginsel miskent dat, volgens het OM, het parket niet enkel verbiedt een bij verstek gewezen vonnis aan de op een andere grond overgeleverde persoon te doen betekenen om de buitengewone verzettermijn te doen ingaan, maar hem bovendien verbiedt die persoon, met dezelfde bedoeling, in kennis te stellen van de eerdere betekening "aan parket" van een dergelijk vonnis. Arrest nr. C-388/08 van het Europees Hof van de Europese Unie van 1 december 2008 is volgens het OM in dit geval niet van toepassing, aangezien het betrekking heeft op de inleiding van de vervolging (zie Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N, AC 2020, nr. 15; Cass. 16 september 2015, AR P.15.0869.F, AC 2015, nr. 522; Cass. 21 april 2009, AR P.08.1789.N, AC 2009, nr. 262; Cass. 24 maart 2009, AR P.08.1881.N, AC 2009, nr. 214), en niet, zoals hier, op de tenuitvoerlegging van een reeds gewezen vonnis. (M.N.B.)

- Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische gerechtelijke autoriteit - Veroordeling bij verstek die betrekking heeft op feiten die vóór de overlevering zijn gepleegd en op andere feiten dan die welke tot de veroordeling hebben geleid - Betekening van de veroordeling aan de overgeleverde persoon ter kennis gebracht - Uitwerking - Specialiteitsbeginsel - Toepasselijkheid

- Art. 27, 3, c Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 37 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Het cassatieberoep tegen een beslissing gewezen op een overeenkomstig artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling door een vreemdeling wiens uitlevering wordt gevraagd, wordt geregeld door de gemeenrechtelijke bepalingen betreffende het cassatieberoep in strafzaken; uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat een cassatieberoep in strafzaken in principe slechts kan worden ingesteld door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III van het Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep ingesteld door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door het afleggen van een verklaring aan de gemachtigde van de directeur van de gevangenis waar hij is opgesloten, niet ontvankelijk is (1). (1) Het is vaste rechtspraak van het Hof dat het cassatieberoep inzake uitlevering wordt beheerst door de gemeenrechtelijke bepalingen en niet door de wet op de voorlopige hechtenis – zie Cass. 12 juni 2018, AR P.18.0589.N, AC 2018, nr. 382; Cass. 5 september 2017, AR P.17.1167.N, AC 2017, nr. 689; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140, T. Strafr. 2012/3, p. 172 en noot T. DECAIGNY, RW 2012-13/9, pp. 341-344 en noot S. DEWULF, " De bijzondere regeling voor het toezicht op de uitleveringsdetentie".

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 5, vierde lid - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Afwijzing door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep door de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd door een verklaring aan de gemachtigde van de gevangenisdirecteur

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.21.0319.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.12 AC nr. ...

Het in het artikel 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957 (1) bepaalde specialiteitsbeginsel kan niet zijn aangetast wanneer de feiten waarvoor de uitlevering door de verzoekende Staat werd gevraagd, anders worden gekwalificeerd in de Staat die deze uitlevering heeft toegestaan (2). (1) Wet van 22 april 1997 houdende instemming met: a) Europees Verdrag betreffende de uitlevering, opgemaakt te Parijs op 13 december 1957 (...), BS 22 november 1997. (2) Zie, in het licht van artikel 6 Uitleveringswet 1833, artikel 1 Uitleveringswet 1874, en de artikelen 2.1 en 10.2.c van de Overeenkomst van 27 februari 1959 betreffende uitlevering tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, Cass. 15 februari 2006, AR P.05.1594.F, AC 2006, nr. 96 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas. ("pour satisfaire à la condition de double incrimination, il n'est pas exigé que la qualification des faits soit identique dans les deux pays: il suffit que les faits tombent sous le coup de la loi pénale aux termes des deux législations, peu importe leur qualification"); concl. van toenmalig advocaat-generaal DUINSLAEGER, vóór Cass. 18 mei 2010, AR P.10.0468.N, AC 2010, nr. 344; Cass. 8 mei 2001, AR P.01.0392.N, AC 2001, nr. 262; Cass. 22 juni 1994, AR P.94.0719.F, AC 1994, nr. 327. Het OM heeft erop gewezen dat het eerste middel het feit en de kwalificatie ervan door elkaar haalt (zie Cass. 15 februari 2006, voormeld). Wat betreft de begrippen passieve en actieve uitlevering, zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 2043 en p. 2137.

- Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Actieve uitlevering - Uitvoerbaarverklaring - Specialiteitsbeginsel - Omschrijving van de feiten in de aangezochte Staat die de uitlevering heeft toegestaan - Invloed

- Art. 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957

C.19.0555.F 4 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210304.1F.6 AC nr. ...

Uit de overlevering van een persoon die het voorwerp uitmaakt van een verzoek tot uitlevering van het Koninkrijk België aan de Verenigde Staten van Amerika, volgt niet dat die persoon zich ten aanzien van de eiser niet kan beroepen op een ogenschijnlijk recht dat hij ontleent aan het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, vastgelegd in artikel 5.1 van de uitleveringsovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 157.

- Overlevering van de uitgeleverde persoon voltrokken - Ogenschijnlijk recht van de uitgeleverde persoon - Beginsel "non bis in idem"

Artikel 5.1 van de overeenkomst inzake uitlevering tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika, ondertekend te Brussel op 27 april 1987, dat bepaalt dat de uitlevering geweigerd wordt indien het verzoek betrekking heeft op een misdrijf waarvoor de opgeëiste persoon reeds in de aangezochte Staat werd berecht, vereist aldus dat het feit en niet de kwalificatie ervan identiek is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 157.

- Weigeringsgrond - Opgeëiste persoon - Eerdere veroordeling - Misdrijf - Identiek feit

P.20.1232.F 16 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.10 AC nr. ...

De redelijke termijn van de opsluiting met het oog op uitlevering wordt beoordeeld op grond van het beoogde doel en de concrete gegevens van de zaak op het ogenblik van de beslissing van de rechter die met dat toezicht is belast; de rechter kan rekening houden met de vertraging die de autoriteiten hebben opgelopen bij het verrichten van de rechtshandelingen tijdens de rechtspleging, de complexiteit van de zaak, de mogelijke inmenging van internationale instanties, de in het geding zijnde belangen en met de mate waarin de belanghebbende zelf heeft bijgedragen tot een vertraging van de rechtspleging, zonder dat al deze criteria in aanmerking moeten worden genomen (1). (1) Cass. 14 maart 2018, AR P.18.0212.F, AC 2018, nr. 182, Rev. dr. pén. crim., 2018, p. 1080 met noot van S. HENROTTE met als titel "L'appréciation du caractère raisonnable dans la durée d'une mise sous écrou extraditionnel" ; Cass. 17 november 2015, AR P.15.1425.N, AC 2015, nr. 685.

- Passieve uitlevering - Opsluiting met het oog op uitlevering - Redelijke termijn - Beoordelingscriteria

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1084.F 18 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.17 AC nr. ...

Krachtens artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874, kan de vreemdeling om voorlopige invrijheidstelling verzoeken indien een Belg dit recht geniet en onder dezelfde voorwaarden, waarbij dit verzoek wordt ingediend bij de raadkamer; hieruit volgt dat de vreemdeling zijn verzoek moet voorleggen aan de raadkamer wanneer hij krachtens een door een Belgische rechter uitgevaardigd bevel tot voorlopige aanhouding in hechtenis wordt gehouden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 712.

- Passieve uitlevering - Door een Belgische rechter uitgevaardigd bevel tot voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Bevoegd rechtscollege

- Art. 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Wanneer de vreemdeling is aangehouden krachtens een internationaal aanhoudingsbevel dat hem naar behoren is betekend en door de raadkamer met het oog op zijn uitlevering uitvoerbaar is verklaard, en hij tegen die beschikking van de raadkamer hoger beroep heeft ingesteld, is de kamer van inbeschuldigingstelling bevoegd om kennis te nemen van het verzoek tot invrijheidstelling, zolang zij niet definitief uitspraak heeft gedaan over het hoger beroep, met inbegrip van de mogelijke cassatieprocedure die tegen haar arrest werd ingeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 712.

- Passieve uitlevering - Buitenlands bevel tot aanhouding - Uitvoerbaarverklaring door de raadkamer - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Verzoek tot invrijheidstelling - Bevoegd rechtscollege

P.20.0306.F 8 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.10 AC nr. ...

Uit artikel 3, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de uitvoerende macht als enige bevoegd is om, op het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling, over de uitlevering te beslissen (1); het hof van beroep mag bijgevolg niet kennisnemen van het hoger beroep tegen het ministerieel besluit; hieruit volgt dat het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart, eveneens onontvankelijk is (2). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, § 10, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. « Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1799). (2) Zie Cass. 4 maart 2020, AR P.20.0226.F, AC 2020, nr. 164.

- Advies Kamer van inbeschuldigingstelling - Ministerieel besluit van uitlevering - Exclusieve bevoegdheid van de uitvoerende macht - Hoger beroep - Arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart - Cassatieberoep tegen de beslissing van het hof van beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.19.1126.F 15 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200115.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de feiten waarvoor Marokko aan België de uitlevering vraagt, een eendaadse samenloop van misdrijven vormen in de zin van artikel 65 Strafwetboek, dient de uitleveringsrechter de verjaring te onderzoeken ten aanzien van het zwaarste misdrijf; indien één enkel feit voor verschillende kwalificaties vatbaar is (1), kan die rechter vaststellen dat de verjaring, op het ogenblik waarop hij uitspraak doet, volgens de wetgeving van de verzoekende Staat of van de aangezochte Staat niet is ingetreden voor de feiten zoals ze respectievelijk, volgens die beide wetgevingen, zijn gekwalificeerd. (1) Dit wil zeggen dat dezelfde materiële handeling een eendaadse samenloop van misdrijven vormt door eenheid van verwezenlijking, namelijk het eerste geval bedoeld in art. 65, eerste lid, Strafwetboek, dat vervolgens de eendaadse samenloop vermeldt door eenheid van opzet, namelijk het geval waarin "verschillende misdrijven die tegelijkertijd aan dezelfde rechter worden voorgelegd, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet" (zie TH. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, La Charte, 2019, p. 351-356). De eiser voerde aan dat in dergelijk geval, gelet op artikel 8.1 van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - luidens hetwelk "geen uitlevering wordt toegestaan indien, volgens de wetgeving van de verzoekende of van de aangezochte Partij, verjaring van de vordering of van de straf is ingetreden" -, de verjaring beoordeeld moet worden ten aanzien van dezelfde kwalificatie van de feiten voor de twee betrokken landen. Het OM concludeerde dat het middel faalde naar recht, aangezien die oplossing in werkelijkheid deze is die wordt toegepast op de materiële samenloop van misdrijven (bedoeld in de artt. 58 tot 64 en 82 Strafwetboek), namelijk het geval - dat geen eendaadse samenloop vormt - waarin iemand vervolgd wordt voor verschillende feiten die elk een misdrijf vormen en waarin, inderdaad, "de verjaring voor elk misdrijf apart moet worden beoordeeld" (D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal et de procédure pénale, La Charte, 2015, p. 492). (M.N.B.)

- Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - Onderzoek van de mogelijke verjaring van de feiten - In aanmerking te nemen kwalificaties

- Art. 8. Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering

- Art. 65 Strafwetboek

P.19.1279.N 31 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191231.2N.11 AC nr. ...

Uit artikel 5.1.f en 5.4. EVRM en de artikelen 3, tweede lid, en 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de vreemdeling van wie de uitlevering wordt gevraagd en die ter beschikking staat van de uitvoerende macht, het recht heeft de rechter te vragen op korte termijn te beslissen over de wettigheid van zijn gevangenhouding en met name of de daarbij in acht te nemen redelijke termijn niet is overschreden; de rechter moet de redelijkheid van de termijn van de vrijheidsberoving met het oog op de uitlevering beoordelen in het licht van het nagestreefde doel en op grond van de concrete gegevens van de zaak en bij die beoordeling kan de rechter onder meer rekening houden met de snelheid waarmee de overheden de procedure afwerken, de complexiteit van de zaak, de mogelijke interferentie van internationale instanties, de in het geding zijnde belangen en de mate waarin de betrokkene zelf heeft bijgedragen tot een vertraging van de procedure, zonder dat vereist is dat de rechter steeds al deze criteria bij zijn beoordeling betrekt; de rechter kan bij die beoordeling het gegeven betrekken dat een vreemdeling een verzoek om internationale bescherming heeft ingediend en de impact daarvan op het verloop van de uitleveringsprocedure (1). (1) Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140, RW 2012-2013, 339 met noot S. DEWULF, 'De bijzondere regeling voor toezicht op de uitleveringsdetentie', T. Strafr. 2012, 172 met noot T. D.

- Uitleveringswet 1874 - Artikelen 3, tweede lid en 5, vierde lid - Vreemdeling die ter beschikking staat van de uitvoerende macht - Beslissing over de wettigheid van de gevangenhouding - Beoordeling van de redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

---

P.19.0950.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874, kan uitlevering niet worden toegestaan wanneer er ernstige risico's bestaan dat de persoon, indien hij wordt uitgeleverd, in de verzoekende Staat onderworpen wordt aan een flagrante rechtsweigering of aan foltering of onmenselijke en onterende behandeling; het staat aan het onderzoekgerecht die weigeringsgrond concreet te onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 574.

- Passieve uitlevering - Buitenlands bevel tot aanhouding - Exequatur - Oorzaak van weigering - Ernstig risico op mishandeling - Toetsing door het onderzoeksgerecht - Concreet onderzoek

- Artt. 2bis en 3, tweede lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Het beginsel, bekrachtigd door de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken dat slechts een taal gebruikt wordt, is enkel van toepassing op de akten van de gerechtelijke procedure en als de rechter de taal niet kent waarin de stukken zijn opgesteld die de vreemdeling, aangehouden met het oog op uitlevering, heeft neergelegd, mag hij de vertaling ervan vragen, maar is het hem geenszins verboden acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de procedure zijn opgesteld; integendeel, de eerbiediging van het recht van verdediging verplicht hem kennis ervan te nemen.

- Passieve uitlevering - Buitenlands bevel tot aanhouding - Exequatur - Oorzaak van weigering - Ernstig risico op mishandeling - Toetsing door het onderzoeksgerecht - In een andere taal opgestelde stukken neergelegd door de verdediging - Kennisname van de stukken - Vertaling - Verplichting

---

P.19.0922.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190911.5 AC nr. ...

Uit artikel 28, 2°, c, van het kaderbesluit van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en uit artikel 38, § 1 en § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel dat de regels bepaalt die van toepassing zijn op de uitvoering van een tweede Europees aanhoudingsbevel, uitgevaardigd door een lidstaat ten aanzien van een persoon die aan België is overgeleverd in uitvoering van een eerste Europees aanhoudingsbevel dat door een andere Staat is afgeleverd volgt dat, behoudens verblijf uit vrije wil van de betrokkene op het grondgebied van de uitvaardigende Staat van het eerste aanhoudingsbevel, wanneer die persoon instemt met de uitvoering van het tweede bevel en afstand doet van de bescherming van het specialiteitsbeginsel, de uitvaardigende Staat van het eerste bevel het tweede niet mag uitvoeren zonder de instemming van de Staat die hem de gezochte persoon had overgeleverd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 452.

- Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering aan België gevraagd - Persoon die door een Staat aan België is

overgeleverd in uitvoering van een eerste Europees aanhoudingsbevel - Tweede Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een andere Staat - Instemming van de eerste Staat

- Art. 38, §§ 1 en 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.19.0383.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.3 AC nr. ...

De bepaling van artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874, vereist dat de uitgeleverde persoon in de verzoekende Staat met enige graad van waarschijnlijkheid het voorwerp zal uitmaken van de meest ernstige schendingen van de artikelen 5 en 6 EVRM, dan wel van schending van artikel 3 EVRM; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of de voorgelegde feiten aanleiding geven tot de toepassing van die weigeringsgrond (1). (1) Cass. 26 juni 2018, AR P.18.0524.N, AC 2018, nr. 411 en NC 2018, 589, nr. 6, met noot D. DEWULF, "In abstracto, in concreto en (in beginsel) irrelevant. Het Hof van Cassatie bevestigt enkele basisprincipes in het uitleveringsrecht"; Cass. 22 april 2014, AR P.14.0410.N, AC 2014, nr. 293; S. DEWULF, Handboek Uitleveringsrecht, Intersentia 2013, 88-90, nrs. 144-145.

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 2bis - Weigeringsgrond - Ernstige risico's op flagrante rechtsweigering, foltering of onmenselijke en onterende behandeling

P.19.0531.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.15 AC nr. ...

De omstandigheid dat een vreemdeling ter beschikking staat van de uitvoerende macht en zich in uitleveringsdetentie bevindt, belet niet dat lastens hem een vrijheidsstraf kan worden ten uitvoer gelegd; de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf tegen een dergelijke vreemdeling heeft tot gevolg dat hij zich in strafuitvoeringsdetentie bevindt en dat gedurende de periode van effectieve vrijheidsberoving als gevolg van die strafuitvoering de uitleveringsdetentie wordt geschorst.

- Vreemdeling in uitleveringsdetentie - Strafuitvoeringsdetentie - Bestaanbaarheid

P.19.0284.N 2 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190402.2 AC nr. ...

De voorlopige aanhouding bedoeld bij artikel 16 Europees Uitleveringsverdrag, is deze die wordt bevolen bij toepassing van artikel 5 Uitleveringswet 1874 en die een einde neemt wanneer de raadkamer met toepassing van artikel 3, tweede lid, van dezelfde wet het verzoek tot uitlevering en de daarbij horende akten uitvoerbaar verklaart; vanaf dat ogenblik staat de vreemdeling ter beschikking van de uitvoerende macht en is hij met toepassing van die beslissing aangehouden waarbij die aanhouding niet meer voorlopig is in de zin van artikel 16 Europees Uitleveringsverdrag, zodat het vierde lid van dit artikel daarop niet van toepassing is.

- Artikel 16 Europees Uitleveringsverdrag - Voorlopige aanhouding - Begrip - Duur

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling in het kader van een uitleveringsprocedure oordeelt of de vrijheidsberoving wettig en rechtmatig is en doet geen uitspraak over de vaststelling van een burgerlijk recht noch over de gegrondheid van de strafvordering; dit betekent niet dat er voor dergelijk verzoek geen toegang tot de rechter gewaarborgd is, vermits artikel 5.4 EVRM bepaalt dat eenieder die van zijn vrijheid is beroofd, het recht heeft voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding.

- Onderzoeksgerecht - Oordeel over verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Aard

P.18.0933.F 29 augustus 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180829.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat een rechter, zoals in voorliggend geval, eerst in de kamer van inbeschuldigingstelling heeft gezeteld om een beschikking tot exequatur van een buitenlands bevel tot aanhouding te bevestigen en vervolgens om, binnen hetzelfde rechtscollege, uitspraak te doen over een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling wegens overschrijding van de redelijke termijn van de met het oog op uitlevering ondergane hechtenis, op grond van diezelfde titel, kan niet als cumulatie van ambten worden beschouwd zoals verboden bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, aangezien zijn rechterlijk ambt hetzelfde is gebleven.

- Buitenlands bevel tot aanhouding - Exequatur - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Artikel 292, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid - Cumulatie van ambten

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 6.1 EVRM is niet van toepassing op het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling van een persoon wiens internationaal aanhoudingsbevel uitvoerbaar werd verklaard.

- Buitenlands bevel tot aanhouding - Exequatur - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.1

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0524.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.2 AC nr. ...

De bepaling van artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874, vereist dat de uitgeleverde persoon in de verzoekende Staat met enige graad van waarschijnlijkheid het voorwerp zal uitmaken van de meest ernstige schendingen van de artikelen 5 en 6 EVRM, dan wel van schending van artikel 3 EVRM; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of de voorgelegde feiten aanleiding geven tot de toepassing van die weigeringsgrond (1). (1) Cass. 22 april 2014, AR P.14.0410.N, AC 2014, nrs. 293; S. DEWULF, Handboek Uitleveringsrecht, Intersentia 2013, 88-90, nrs. 144-145.

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 2bis - Weigeringsgrond - Ernstige risico's op flagrante rechtsweigering, foltering of onmenselijke en onterende behandeling

P.18.0589.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.7 AC nr. ...

Het in handen van de gemachtigde van de gevangenisdirecteur ingestelde cassatieberoep door een vreemdeling wiens uitlevering wordt gevraagd en die opkomt tegen het arrest dat uitspraak doet over zijn op grond van artikel 5.4 EVRM en artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874, ingediende verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, is niet ontvankelijk.

- Art. 425, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0212.F 14 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180314.1 AC nr. ...

De redelijke duur van de hechtenis met het oog op uitlevering wordt beoordeeld op grond van de feitelijke gegevens van de zaak, op het ogenblik van de beslissing van de rechter die met dat toezicht is belast; wanneer hij uitspraak moet doen over de gegrondheid van een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van de aangehouden vreemdeling, wegens de duur van de ondergane hechtenis, verbiedt geen enkele regel de rechter, die de verantwoordelijkheid van de Belgische overheid heeft uitgesloten, om de omstandigheid in aanmerking te nemen dat de betrokkene opeenvolgende rechtsmiddelen heeft ingesteld, waardoor de zaak ingewikkeld werd en de behandeling ervan tot het aanslepen van de rechtspleging heeft bijgedragen (1). (1) Zie Cass. 17 november 2015, AR P.15.1425.N, AC 2015, nr. 685; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140; Cass. 13 juli 2010, AR P.10.1173.N, AC 2010, nr. 481; Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, met concl. van P. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal, en RW 2009-2010, p. 490, met noot S. DEWULF, "Rechterlijke controle op de uitlevering: (r)evoluties". Daarentegen, "om vast te stellen dat de redelijke termijn om berecht te worden niet verstreken is, mag de rechter de vertraging van de berechting van de zaak niet toeschrijven aan het gedrag van de beklaagde, met inbegrip van het groot aantal ingestelde rechtsmiddelen en van de door de beklaagde in het kader van de zaak gevorderde rechtsplegingen, zonder daarbij een onderscheid te maken met de rechtsmiddelen die voortvloeiden uit de rechtmatige uitoefening van het recht van verdediging" (Cass. 28 september 2016, AR P.16.0307.F, AC 2016, nr. 529, met andersluidende concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE).

- Hechtenis - Redelijke termijn - Beoordeling - Inaanmerkingneming van de door de gedetineerde ingeleide rechtsplegingen

- Art. 5 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.17.0359.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.3 AC nr. ...

Uit artikel 20.2 Benelux Uitleveringsverdrag volgt onder meer dat de raadkamer beslist of de in beslag genomen voorwerpen geheel of gedeeltelijk aan de verzoekende partij worden overgedragen; zij kan de teruggave bevelen van voorwerpen die niet rechtstreeks betrekking hebben op de feiten die de verdachte worden ten laste gelegd en steunt daarvoor op de gegevens vermeld in de rogatoire commissie en de uitvoeringstukken ervan.

- Benelux-Uitleveringsverdrag - Overdracht van in beslag genomen voorwerpen

---

P.17.1116.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.4 AC nr. 720

Artikel 5.4 EVRM belet de wetgever niet om bij het bepalen van procedureregels vormvoorwaarden te voorzien; het verzet er zich niet tegen dat het hoger beroep van de vreemdeling tegen de uitvoerbaarverklaring van een buitenlands aanhoudingsbevel binnen een bepaalde termijn moet worden ingesteld.

- In het buitenland verleend bevel tot aanhouding - Uitvoerbaarverklaring - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep aan termijn gebonden - Bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De modaliteiten van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die met toepassing van artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlands bevel tot aanhouding met het oog op uitlevering uitvoerbaar verklaart, worden niet bepaald door artikel 22 Voorlopige Hechteniswet, maar wel door artikel 135 Wetboek van Strafvordering, waarvan paragraaf 4 bepaalt dat het hoger beroep door hij die van zijn vrijheid is beroofd, wordt ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uren die begint te lopen vanaf de dag waarop de beschikking is gewezen (1). (1) Cass. 17 juli 2001, AR P.01.0972.N, AC 2001, nr. 420.

- In het buitenland verleend bevel tot aanhouding - Uitvoerbaarverklaring - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1167.N 5 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171205.4 AC nr. 689

Bij ontstentenis van specifieke bepalingen inzake uitlevering, zijn de regels die van toepassing zijn op de rechtspleging inzake een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling de gemeenrechtelijke regels, in dit geval de regels van het Wetboek van Strafvordering en niet deze van de Voorlopige Hechteniswet (1). (1) Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140.

- Passieve uitlevering - Vreemdeling aangehouden met oog op uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidsstelling - Rechtspleging - Toepasselijke rechtsregels

- Artt. 3 en 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0945.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.5 AC nr. 576

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling verplichten België de uitlevering te weigeren van een persoon die het land heeft verlaten dat zijn uitlevering heeft gevraagd en die vervolgens een verzoek tot erkenning van de status van vluchteling heeft ingediend en verplichten België evenmin te wachten zolang er geen uitspraak is gedaan over de gegrondheid van dit verzoek (1). (1) Zie Cass. 22 april 2014, P.14.0410.N, AC 2014, nr. 293: "Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling verplichten België in alle gevallen de uitlevering te weigeren van een persoon die het land dat zijn uitlevering vraagt, is ontvlucht en die in een ander land een verzoek tot erkenning van vluchteling heeft ingediend".

- Uitlevering gevraagd aan België - Persoon heeft het land verlaten dat zijn uitlevering vraagt - Verzoek tot erkenning van de status van vluchteling - Weigerings- of schorsingsgrond

- Art. 33 Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951, goedgekeurd bij wet van 26 juni 1953

- Art. 9 Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming

- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.17.0298.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.4 AC nr. 500

Uit de bepaling van artikel 20 Benelux-Uitleveringsverdrag volgt voor het onderzoeksgerecht de verplichting na te gaan of de voorwerpen waarvan de overdracht wordt gevraagd, rechtstreeks verband houden met het feit dat aan de verdachte wordt ten laste gelegd en dit onverminderd de beoordeling van de bezwaren van derden of van andere rechthebbenden (1). (1) Cass. 23 juni 1975, AC 1975, 1130; Cass. 11 december 1980, AC 1980, nr. 224; M. DE SWAEF en M. TRAEST, Uitlevering, overlevering en internationale rechtshulp: overdracht van voorwerpen', Comm. Straf, nr. 5; P.E. TROUSSE en J. VANHAELEWIJN, Uitlevering en internationale rechtshulp in strafzaken, APR, Larcier, Brussel, 1970, nr. 271, p. 116; S. DE WULF, Handboek uitleveringsrecht, Antwerpen, Intersentia, 2013, nr. 238, p. 174.

- Overdracht van voorwerpen - Benelux-uitleveringsverdrag - Artikel 20 - Draagwijdte - Taak van het onderzoeksgerecht

P.17.0197.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van zowel het buitenlands bevel tot aanhouding als

het buitenlands vonnis

- Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Aard

Aangezien het verval van het bevel tot aanhouding bij verstek voortvloeit uit de toepassing van de Uitleveringswet 1874 en niet uit die van de Algerijnse wet, wordt niet vereist dat de Algerijnse wet is gevoegd om dat verval vast te stellen.

- Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van het buitenlandse vonnis - Verval van het bevel tot aanhouding - Algerijnse wetgeving niet bijgevoegd

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

De kamer van inbeschuldigingstelling, waar het hoger beroep aanhangig is gemaakt tegen de beschikking tot uitvoerbaarverklaring van een door de buitenlandse overheid verleend bevel tot aanhouding, kan vaststellen dat, aangezien de hechtenis voortaan op een andere titel is gegrond, dat hoger beroep niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2017, nr. ....

- Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van zowel het buitenlands bevel tot aanhouding als het buitenlands vonnis

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De beslissing van een onderzoeksgerecht waarbij een door een buitenlandse overheid verleend bevel tot aanhouding uitvoerbaar wordt verklaard, is geen vonnis in de zin van artikel 149 Grondwet (1); bijgevolg is die bepaling daarop niet van toepassing (2). (1) Zie Cass. 13 november 1985, AR 4662, AC 1985-86, nr. 168. (2) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2017, nr. ..., alsook M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 7de uitgave, 2014, p. 1626 met verwijzingen.

- Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Aard

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 149 Grondwet 1994

P.16.1067.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.4 AC nr. ...

De regels vervat in het VN-verdrag van 20 december 1988 tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen en het VN-verdrag van 15 november 2000 tegen transnationale georganiseerde misdaad, zijn regels van internationaal verdragsrecht waardoor België gehouden is de feiten aan de bevoegde overheid voor te leggen voor vervolging (1). (1) C. VAN DEN WYNGAERT, Strafrecht en Strafprocesrecht, Antwerpen, Maklu, 2014, 167-169; Parl. St. Kamer, 2000-2001, DOC 50 1178/002, pp. 7-9.

- Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 7.2 - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Rechtsmacht van de aangezochte staat om voor dergelijke feiten te vervolgen of uit te leveren - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 2 - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Rechtsmacht van de aangezochte staat om voor dergelijke feiten te vervolgen of uit te leveren - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

De voeging bij een uitleveringsverzoek van wetteksten betreffende de extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat is niet voorgeschreven door enige bepaling van het Europees Uitleveringsverdrag noch door enige andere bepaling; het staat aan het onderzoeksgerecht om die wetsbepalingen op te zoeken en toe te passen, desgevallend na overeenkomstig artikel 13 Europees Uitleveringsverdrag bij de verzoekende staat om aan- vullende inlichtingen te hebben verzocht (1). (1) Cass. 14 juni 1988, AR 2474, AC 1987-88, nr. 624.

- Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 13 - Mogelijkheid tot het vragen van bijkomende inlichtingen aan de verzoekende staat - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Voeging bij het uitleveringsverzoek van wetteksten nopens de extraterritoriale rechtsmacht - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 2 - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Voeging bij het uitleveringsverzoek van wetteksten nopens de extraterritoriale rechtsmacht - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 7.2 - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Voeging bij het uitleveringsverzoek van wetteksten nopens de extraterritoriale rechtsmacht - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Het door de artikelen 7 Uitleveringswet en 10 Europees Uitleveringsverdrag vereiste onderzoek van de verjaring door het onderzoeksgerecht in het kader van een uitlevering houdt in dat dit gerecht als rechter van de aangezochte staat onderzoekt of: - de verjaring van de strafvordering naar het recht van de verzoekende staat is bereikt, waarbij hij rekening kan houden met gronden van schorsing van de verjaring van de strafvordering, ook als die gronden van schorsing niet bestaan in het recht van de aangezochte staat; - de verjaring van de strafvordering naar het recht van de aangezochte staat is bereikt, waarbij hij handelingen van overheden van de verzoekende staat als daden van stuiting van de verjaring in aanmerking kan nemen indien die naar het recht van de aangezochte staat stuitend zouden werken, ook als het stelsel van de stuiting van de verjaring van de strafvordering in het recht van de verzoekende staat niet bestaat (1). (1) Cass. 1 maart 2011, AR P.11.0227.N, AC 2011, nr.174; Cass. 19 januari 2011, AR P.10.1173.F, AC 2011, nr. 54; M. DE SWAEF, Uitlevering: Uitvoerbaarverklaring, Comm. Straf., nr. 5.

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 7 - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Verjaring van de strafvordering - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands verzoek tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 10 - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Verjaring van de strafvordering - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands verzoek tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.16.1117.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.13 AC nr. ...

De beslissing van een onderzoeksgerecht waarbij een door een buitenlandse overheid verleend aanhoudingsbevel uitvoerbaar wordt verklaard, is geen vonnis in de zin van artikel 149 Grondwet; geen wetsbepaling verplicht het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een door een buitenlandse overheid verleend aanhoudingsbevel, om in zijn beslissing de verdragsbepaling met betrekking tot het specialiteitsbeginsel te vermelden (1). (1) Cass. 1 maart 2011, AR P.11.0227.N, AC 2011, nr. 174; Cass. 29 augustus 1995, AR P. 95.0864.F, AC 1995, nr. 358; M. DE SWAEF, Uitlevering: Uitvoerbaarverklaring, Comm. Straf.

- Motivering - Draagwijdte - Specialiteitsbeginsel - Uitleveringswet 1874 - Artikel 3 - Uitvoerbaarverklaring van een door de buitenlandse overheid verleend aanhoudingsbevel

De rechter dient de dubbele strafbaarstelling van de ten laste gelegde feiten, waarvoor de uitlevering wordt gevraagd, te onderzoeken los van de beoordeling van de schuld van de verdachte en hij dient aldus enkel te onderzoeken of de feiten waarvoor de uitlevering wordt gevraagd ook in België strafbaar zijn (1). (1) Cass. 11 april 2000, AR P. 00.0407.N, AC 2000, nr. 246.

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 1, § 2, eerste lid - Voorwaarde van dubbele incriminatie - Draagwijdte

- Draagwijdte - Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 2.1 - Voorwaarde van dubbele incriminatie

Het onderzoeksgerecht mag de bewering dat het gevaar bestaat dat de verzoekende staat bij uitlevering de betrokkene zal vervolgen voor andere feiten dan waarvoor de uitlevering wordt verleend, verwerpen met de vaststelling dat niet aannemelijk is dat de verzoekende staat het specialiteitsbeginsel niet zal respecteren en dit ongeacht de mogelijkheid om een aanvullend en opnieuw te beoordelen uitleveringsverzoek aan België te richten.

- Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 14.1 - Vervolging op grond van godsdienst - Schending van het specialiteitsbeginsel - Draagwijdte

- Uitleveringswet 1874 - Artikel 2bis, eerste lid - Vervolging op grond van godsdienst - Schending van het specialiteitsbeginsel - Draagwijdte

P.16.0938.F 28 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.4 AC nr. ...

De Uitleveringswet 1874 maakt geen melding van het cassatieberoep, dat ter zake geregeld blijft door het Wetboek van Strafvordering; daaruit volgt dat het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing van de raadkamer tot uitvoerbaarverklaring bevestigt, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0520.N, AC 2016, nr. ... (dat de niet-ontvankelijkheid vaststelt van het cassatieberoep dat, gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beschikking tot uitvoerbaarverklaring van de raadkamer bevestigt, niet door een advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, werd ingesteld).

- Internationaal aanhoudingsbevel - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep - Advocaat die geen houder is van het getuigschrift van de opleiding in cassatieprocedures - Ontvankelijkheid

P.16.0520.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.5 AC nr. ...

Voor het cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer, die een internationaal aanhoudingsbevel uitvoerbaar verklaart, gelden de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering zodat het cassatieberoep waarvan de verklaring niet werd gedaan door een advocaat op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen, niet ontvankelijk is.

- Internationaal aanhoudingsbevel - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest over de uitvoerbaarverklaring - Cassatieberoep zonder toedoen van een advocaat - Ontvankelijkheid

- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.15.1501.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.7 AC nr. ...

Zelfs al zou het onderzoeksgerecht op basis van de concrete elementen van de zaak oordelen dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd een ingezetene is van België of er verblijft, kan het de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel niettemin toestaan, indien het van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (1). (1) Zie HvJ 18 juli 2008, nr. C-66/08, Kozlowski; S. DE WULF, Handboek Uitleveringsrecht, Antwerpen, Intersentia, 2013, blz. 234 e.v.

- Europees aanhoudingsbevel - Weigering tenuitvoerlegging door uitvoerende rechterlijke autoriteit - Criteria

- Art. 6, 4° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Persoon die ingezetene is van België of er verblijft - Tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat - Rechtvaardiging - Rechtmatig belang - Toepassing

- Art. 6, 4° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.15.1425.N 17 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151117.4 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM is niet van toepassing op de kamer van inbeschuldigingstelling die oordeelt over het verzoek tot invrijheidstelling door een persoon wiens uitlevering wordt gevraagd (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2007, AR P.06.1456.F, AC 2007, nr. 3 (m.b.t. procedure van exequatur).

- Passieve uitlevering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek tot invrijheidstelling - Artikel 6.1 E.V.R.M. - Geen toepassing

Geen wetsbepaling verhindert de kamer van inbeschuldigingstelling het gevaar voor onttrekking af te leiden uit het gegeven dat blijkens de vordering van de procureur-generaal de uitlevering werd toegestaan bij een aan de betrokkene betekend ministerieel besluit, ook al maakt dit besluit geen deel uit van het dossier op het ogenblik van de behandeling van het verzoek tot invrijheidstelling.

- Passieve uitlevering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek tot invrijheidstelling - Artikelen 5.1.f en 5.4 EVRM - Criteria - Gevaar voor onttrekking - Ministerieel besluit houdende uitlevering - Draagwijdte

Uit artikel 5.1.f en 5.4 EVRM en artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de vreemdeling die is opgesloten om te worden uitgeleverd en die ter beschikking staat van de uitvoerende macht, niettemin het recht heeft om de rechter te vragen op korte termijn te beslissen over de wettigheid van zijn gevangenhouding; de rechter beoordeelt in dat kader de redelijkheid van de duur van de hechtenis met het oog op uitlevering op grond van de concrete gegevens van de zaak en hij kan bij die beoordeling onder meer rekening houden met de complexiteit van de zaak, de eventuele tussenkomst van internationale of buitenlandse instanties, de houding van de bij de procedure betrokken overheden, de mate waarin de betrokkene zelf heeft bijdragen tot het verlengen van de procedure en de in het geding zijnde belangen, waarbij de rechter de redelijkheid van de duur van de hechtenis met het oog op uitlevering moet beoordelen op het ogenblik van zijn beslissing en zich niet mag steunen op toekomstige omstandigheden (1). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P. 09.0162.N, AC 2009, nr. 224, met concl. adv.-gen. Duinslaeger, RW 2009-2010, p. 490 en noot S.DEWULF, "Rechterlijke controle op de uitlevering: (r)evoluties"; Cass. 13 juli 2010, AR P.10.1173.N, AC 2010, nr. 481; Cass. 29 februari 2012, AR P.12.2017.F, AC 2012, nr. 140.

- Passieve uitlevering - Hechtenis met het oog op uitlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke termijn - Criteria

---

C.13.0492.F 18 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150918.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

- Rechten van de mens - Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden - Rechtsmacht

Wanneer een persoon een verdragsluitende Staat verwijt dat hij een bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden gewaarborgd recht geschonden heeft, inzonderheid ingeval die Staat verzuimd heeft om zijn uitlevering te verzoeken, moet die persoon eerst aantonen dat hij onder de rechtsmacht van die Staat ressorteert voor de feiten ter zake waarvan hij die schending aanklaagt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Rechten van de mens - Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden - Rechtsmacht

- Art. 1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.0278.F 1 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150401.3 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 5.4 EVRM kan de persoon die is opgesloten met het oog op uitlevering de rechter vragen om op korte termijn uitspraak te doen over de wettigheid van zijn gevangenhouding en met name over het toezicht op de eerbiediging van de redelijke termijn bepaald bij artikel 5.3 van het Verdrag (1). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, met concl. procureur-generaal P. Duinslaeger, toen advocaat-generaal.

- Passieve uitlevering - Persoon opgesloten met het oog op uitlevering - Uitleveringsdetentie - Verzoek tot invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

Wanneer de minister van Justitie het verzoek tot uitlevering inwilligt, heeft die bestuurshandeling tot doel de vreemdeling door het openbaar ministerie naar de grens te doen terugleiden en de buitenlandse autoriteiten daarvan op de hoogte te brengen; dit is evenwel geen nieuwe titel van vrijheidsberoving vermits de daarin bedoelde persoon aangehouden blijft met het oog op uitlevering.

- Passieve uitlevering - Persoon opgesloten met het oog op uitlevering - Beslissing van de minister om de uitlevering toe te kennen - Voorwerp

P.15.0092.N 17 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150217.7 AC nr. 124

Het staat aan het onderzoeksgerecht de weigeringsgrond van artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874 te onderzoeken en te dien einde, op grond van een onaantastbare beoordeling in feite, na te gaan of er ernstige en duidelijke redenen voorhanden zijn waaruit blijkt dat de vermelde risico's onvermijdelijk zijn (1). (1) Cass. 31 december 2013, AR P.13.1988.N, AC 2013, nr. 703; Cass. 24 juni 2009, AR P.09.0355.F, AC 2009, nr. 436; Cass. 28 mei 2008, AR P.08.0680.F, AC 2008, nr. 327.

- Uitleveringswet 1874 - Passieve uitlevering - Weigeringsgrond van artikel 2bis - Ernstige risico's op flagrante rechtsweigering - Onderzoeksgerechten - Beoordeling

Krachtens artikel 2bis, tweede lid, Uitleveringswet 1874 kan uitlevering niet worden toe- gestaan wanneer er ernstige risico's bestaan dat de persoon, indien hij wordt uitgevoerd, in de verzoekende Staat wordt onderworpen aan flagrante rechtsweigering, dit wil zeggen dat hij met enige graad van waarschijnlijkheid het voorwerp zal uitmaken van de meest ernstige schendingen van de artikelen 5 en 6 EVRM, zulks rekening houdend met de evoluerende rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1). (1) Cass. 31 december 2013, AR P.13.1988.N, AC 2013, nr. 703.

- Uitleveringswet 1874 - Passieve uitlevering - Weigeringsgrond van artikel 2bis - Ernstige risico's op flagrante rechtsweigering

UITVINDSOCTROOI

ALGEMEEN

C.23.0375.F 20 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250220.1F.4 AC nr. ...

Het gebruik van een werkwijze waarop een octrooi is genomen, mag niet worden aangeboden zonder instemming van de octrooihouder (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Recht van houder

- Art. XI. 29, § 1 Wetboek van economisch recht

C.21.0179.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.7 AC nr. ...

Wanneer de verzoeker wiens verzoek tot beschrijvend beslag werd verworpen, dat verzoek opnieuw indient en hierbij hij nieuwe aanwijzingen van aantasting van zijn intellectuele-eigendomsrecht aanvoert, vormen die aanwijzingen enkel nieuwe omstandigheden als ze voor de verzoeker niet redelijkerwijs toegankelijk waren tijdens het onderzoek van zijn eerste verzoek.

Algemeen - Aanwijzingen van aantasting van het intellectuele-eigendomsrecht - Eenzijding verzoekschrift tot

beschrijvend beslag - Weigering om het toe te wijzen - Nieuw verzoekschrift - Nieuwe omstandigheden

- Artt. 1032 en 1369bis, § 7 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0046.N 24 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180924.1 AC nr. ...

Volgens artikel XI. 10, § 1, Wetboek economisch recht, voorheen art. 9, §1, Octrooiwet 1984, indien een octrooi is aangevraagd, hetzij voor een uitvinding die aan de uitvinder of zijn rechtverkrijgende afhandig is gemaakt, hetzij met terzijde stelling van een wettelijke of contractuele verplichting, kan de benadeelde persoon eisen dat het octrooi aan hem wordt overgedragen, onverminderd alle andere rechten of rechtsvorderingen; het onderdeel dat ervan uitgaat dat in geval betwisting met de octrooihouder, het voor de uitvinder volstaat het bewijs te leveren dat hij de uitvinder is, gaat uit van een verkeerde rechtsopvatting.

Algemeen - Uitvinder - Octrooihouder - Betwisting - Overdracht - Voorwaarden - Gevolg - Bewijs

C.14.0316.N 9 december 2016 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

De uitoefening van de rechten bedoeld in artikel 9, §§ 1 en 2, Octrooiwet 1984 vereist geen kwade trouw in hoofde van de octrooihouder. (1). (1) Artt. 9, §§ 1, 2 en 3, Octrooiwet 1984, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan bij art. 60 KB 4 september 2014.

Algemeen - Aangevraagd of verleend octrooi - Benadeelde persoon - Eis tot overdracht van het octrooi - Uitoefening van rechten - Voorwaarde - Octrooihouder - Kwade trouw

- Art. 9, §§ 1, 2 en 3 Wet 28 maart 1984 op de uitvingdingsoctrooien

Algemeen - Aangevraagd of verleend octrooi - Benadeelde persoon - Eis tot overdracht van het octrooi - Uitoefening van rechten - Voorwaarde - Octrooihouder - Kwade trouw

- Art. 9, §§ 1, 2 en 3 Wet 28 maart 1984 op de uitvingdingsoctrooien

De vorderingen waarvan sprake in artikel 9, §§ 1 en 2, Octrooiwet 1984, zijn mogelijk telkens een octrooi aangevraagd werd of verleend werd aan een persoon die er geen of slechts gedeeltelijk recht op had; hierbij is geen afkeurenswaardig gedrag vereist in hoofde van de octrooihouder. (1). (1) Artt. 9, §§ 1, 2 en 3, Octrooiwet 1984, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan bij art. 60 KB 4 september 2014.

Algemeen - Aangevraagd of verleend octrooi - Benadeelde persoon - Eis tot overdracht van het octrooi - Vorderingen - Voorwaarde - Octrooihouder - Afkeurenswaardig gedrag

- Art. 9, §§ 1, 2 en 3 Wet 28 maart 1984 op de uitvingdingsoctrooien

Algemeen - Aangevraagd of verleend octrooi - Benadeelde persoon - Eis tot overdracht van het octrooi - Vorderingen - Voorwaarde - Octrooihouder - Afkeurenswaardig gedrag

- Art. 9, §§ 1, 2 en 3 Wet 28 maart 1984 op de uitvingdingsoctrooien

Eenieder die door zijn intellectuele en creatieve inbreng daadwerkelijk heeft bijgedragen tot het tot stand brengen van een uitvinding in de zin van artikel 2, eerste lid, Octrooiwet 1984, dient als mederechthebbende van het octrooi te worden beschouwd; hierbij is niet vereist dat de inbreng op zich voldoet aan alle wettelijke voorwaarden opdat er sprake zou zijn van een octrooieerbare uitvinding. (1). (1) Artt. 2, eerste lid, en 9, §§ 1 en 2, Octrooiwet 1984, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan bij art. 60 KB 4 september 2014.

Algemeen - Mederechthebbenden - Begrip

- Artt. 2, eerste lid, en 9, §§ 1 en 2 Wet 28 maart 1984 op de uitvingdingsoctrooien

Algemeen - Mederechthebbenden - Begrip

- Artt. 2, eerste lid, en 9, §§ 1 en 2 Wet 28 maart 1984 op de uitvingdingsoctrooien

C.14.0098.F 12 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150312.12 AC nr. ...

Het octrooi is een monopolie dat afwijkt van het beginsel van de ondernemingsvrijheid en moet dus beperkend worden uitgelegd; om de omvang van de door het octrooi geboden bescherming te bepalen, dient evenwel rekening te worden gehouden met elk element dat gelijkwaardig is aan een in de conclusies omschreven element.

Algemeen - Bescherming - Omvang - Uitlegging - Elementen

- Art. 26, eerste lid Wet 28 maart 1984 op de uitvingdingsoctrooien

EUROPEES OCTROOI

C.14.0328.F 19 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160219.2 AC nr. ...

Het aanbod wijst niet alleen op het aanbod met het oog op de verkoop maar ook op het aanbod in het algemeen, bijvoorbeeld het aanbod waarbij de verhuring, het verlenen van licenties, de lening of schenking beoogd worden; de voorwaarden waarbinnen dat aanbod gebeurt, hebben weinig belang, zij het schriftelijk, mondeling, telefonisch, bij wege van uitstalling, van voorstelling of op enige andere manier; het inbreukmakende voortbrengsel hoeft niet fysiek aanwezig te zijn op het ogenblik van het aanbod; de aanbieder moet enkel bereid zijn het door het octrooi beschermde voortbrengsel te leveren onder de in het aanbod bepaalde voorwaarden.

Europees octrooi - Miskenning - Bevel tot stopzetting in België - Aanbod

- Art. 27, § 1er, a) Wet 28 maart 1984 op de uitvingdingsoctrooien

Een aanbod dat niet vanaf Belgisch grondgebied wordt gedaan, kan niettemin inbreuk maken op een octrooi dat op voornoemd grondgebied betrekking heeft, indien het daarop een concrete uitwerking heeft.

Europees octrooi - Miskenning - Bevel tot stopzetting in België - Geen aanbod vanaf Belgisch grondgebied

- Art. 27, § 1er, a) Wet 28 maart 1984 op de uitvingdingsoctrooien

UITVOERBAARVERKLARING

P.25.0676.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.14 AC nr. ...

De indiening van een verzoek om internationale bescherming heeft op zich geen schorsende werking op de procedure van uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel en is geen in artikel 2bis Uitleveringswet 1874 bedoelde weigeringsgrond (1). (1) Zie concl. OM.

- Passieve uitlevering - Asielaanvraag - (Geen) grond, op zich, tot weigering van de uitlevering - (Geen) schorsende werking van de procedure van uitvoerbaarverklaring van een internationaal aanhoudingsbevel

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
- Art. 33 Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951, goedgekeurd bij wet van 26 juni 1953
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 2bis, eerste en tweede lid, Uitleveringswet 1874, voeren een algemene voorwaarde in voor de uitlevering, die onder toezicht van de onderzoeksgerechten wordt getoetst; in het kader van die toetsing dienen ze zich bijgevolg op zijn minst ervan te verzekeren dat er geen ernstige en duidelijke redenen bestaan waaruit blijkt dat aan die voorwaarde onmogelijk kan worden voldaan; wanneer degene wiens uitlevering door Turkije wordt gevraagd in zijn conclusie in hoger beroep zegt te vrezen dat de tegen hem geformuleerde beschuldigingen zijn ingegeven door zijn Koerdische afkomst en door zijn eerder politiek engagement en dat hij geen financiële steun van zijn familie in Turkije meer ontvangt omdat de meeste van zijn naasten zijn aangehouden, komen de appelrechters deze verplichting na wanneer zij, bij gebrek aan een conclusie in hoger beroep waarin die gevaren omstandiger worden gemotiveerd, vaststellen dat de eiser de Turkse nationaliteit heeft, dat hij op het ogenblik van de feiten meerderjarig was, dat hij geen immuniteit genoot, dat hij niet de hoedanigheid van politiek vluchteling had en, in hun mening die zij aan die van de eiser tegenstellen, oordelen dat er geen grond bestaat tot weigering van de uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel op basis van artikel 2bis Uitleveringswet 1874 (1). (1) Zie concl. OM.

- Passieve uitlevering - Voorwaarden - Gevaren bedoeld in artikel 2bis, Uitleveringswet 1874 - Toetsing door de onderzoekgerechten - Geen gestaafde conclusie in hoger beroep - Gevolg

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.25.0777.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.18 AC nr. ...

In een arrest van 29 juli 2024, nummer 202/24, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie geoordeeld dat hoewel de Handels- en samenwerkingsovereenkomst nergens uitdrukkelijk bepaalt dat de lidstaten gehouden zijn gevolg te geven aan een door het Verenigd Koninkrijk op grond van deze overeenkomst uitgevaardigd aanhoudingsbevel, uit de opzet van titel VII van het derde deel van die overeenkomst, en met name "uit het respectieve oogmerk van de artikelen 600 tot en met 604 ervan", volgt dat een lidstaat de tenuitvoerlegging van een dergelijk bevel slechts kan weigeren om redenen die voortvloeien uit de overeenkomst; artikel 603 van de overeenkomst is bijgevolg rechtstreeks toepasselijk; onder voorbehoud van de in het bovenvermelde artikel 603 bedoelde kennisgevingen, bepaalt paragraaf 1 van die bepaling echter dat de tenuitvoerlegging van een aanhoudingsbevel niet mag worden geweigerd op grond van het feit dat de gezochte persoon onderdaan is van de uitvoerende staat (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM; zie HvJEU (Grote Kamer) 29 juli 2024, C-202/24, Alchaster, ECLI:EU:C:2024:649, en concl. van advocaat-generaal SZPUNAR, ECLI:EU:C:2024:559 ; Cass. 27 november 2024, AR P.24.1526.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241127.2F.27.

- Passieve uitlevering - Brits internationaal aanhoudingsbevel ter zake van een Belgische onderdaan - Handels- en samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 tussen de EU en het VK - Artikel 603, rechtstreeks toepasselijk - Gevolg

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

De met het oog op uitlevering aan het Verenigd Koninkrijk gedetineerde persoon die cassatieberoep instelt tegen de door de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen beslissing tot uitvoerbaarverklaring van het door de Britse overheden verleende internationaal aanhoudingsbevel kan de akte van cassatieberoep geldig zelf op de griffie van de gevangenis ondertekenen (1). (Impliciete oplossing). (1) "De Uitleveringswet 1874 maakt geen melding van het cassatieberoep, dat ter zake geregeld blijft door het Wetboek van Strafvordering. Artikel 3 van de wet betreft immers enkel, enerzijds, de procedure van uitvoerbaarverklaring door de raadkamer van het door de bevoegde buitenlandse overheid verleende aanhoudingsbevel en, anderzijds, de wijze om het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep over de uitlevering in te winnen. Daaruit volgt dat het cassatieberoep dat gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing van de raadkamer tot uitvoerbaarverklaring bevestigt, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift". (Cass. 28 september 2016, AR P.16.0938.F, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.4, AC 2016, nr. 531; zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0520.N, ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.5, AC 2016, nr. 382). In het geval van de door het Verenigd Koninkrijk ingediende verzoeken tot uitlevering verwijst artikel 13 van die wet echter, met het oog op de regeling van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", naar de Wet Europees Aanhoudingsbevel, waarvan artikel 18 voorziet in een bijzondere regeling voor het cassatieberoep en, met name, in een duidelijk kortere termijn om cassatieberoep in te stellen (vijf dagen); in dat geval eist het Hof geen tussenkomst van een advocaat die houder is van het getuigschrift (zie Cass. 25 maart 2015, AR P.15.0393.F, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150325.2, AC 2015, nr. 221, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas., ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150325.2). Bijgevolg is het cassatieberoep, dat deel uitmaakt van de "procedure van tenuitvoerlegging en uitvaardiging van verzoeken tot overlevering", aangezien het mogelijk maakt om de beslissing die over dat verzoek uitspraak heeft gedaan te toetsen, wel ontvankelijk. (M.N.B.)

- Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de Britse overheden - Artikel 13 Uitleveringswet 1874 - Toepassing van de procedure geregeld door de Wet Europees Aanhoudingsbevel - Beslissing tot uitvoerbaarverklaring gewezen door de kamer van inbeschuldigingstelling - Akte van cassatieberoep die door de met het oog op uitlevering gedetineerde persoon zelf is ondertekend op de griffie van de gevangenis - Ontvankelijkheid

- Art. 18 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 13 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 603 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 596 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

- Art. 5.1 Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

C.24.0266.F 28 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250428.3F.5 AC nr. ...

Het verbod voor de rechter om over te gaan tot een herziening ten gronde van de buitenlandse rechterlijke beslissing, belet niet dat hij ze uitvoerbaar kan verklaren ten aanzien van een persoon die niet als partij bij die beslissing wordt vermeld, wanneer de overdracht van de verplichtingen aan die persoon wordt vastgesteld door een rechterlijke beslissing waarvan hij aldus de uitwerking erkent (1). (1) Zie concl. OM.

- Bevoegdheid van de rechter - Verbod op een herziening ten gronde - Buitenlandse beslissing uitvoerbaar verklaard ten aanzien van een persoon die niet als partij bij die beslissing wordt vermeld - Voorwaarden

- Art. 25 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 23 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 22, § 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

P.22.0197.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 1, 40.1 en 40.2 van Verordening (EU) 2018/1802 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen en artikel 2, § 1 en § 2, Wet Wederzijdse Erkenning, zoals gewijzigd door de wet van 28 november 2021, en de wetsgeschiedenis van de vermelde wet van 28 november 2021 volgt dat de erkenning en tenuitvoerlegging van een confiscatiebevel op grond van een confiscatiecertificaat dat een Nederlandse autoriteit aan een Belgische autoriteit heeft toegezonden vóór 19 december 2020, wordt geregeld door de Wet Wederzijdse Erkenning in zijn versie vóór de wijziging bij de wet van 28 november 2021.

- Strafzaken - Europese Unie - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Wet 5 augustus 2006 - Wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van bevriezings- en confiscatiebevelen - Wetswijziging - Confiscatiebevel van een andere lidstaat - Toezending vóór de inwerkingtreding van Verordening (EU) 2018/1805 van 14 november 2018 - Gevolg

- Artt. 2, §§ 1 en 2, en 30 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie
- Artt. 1, 40.1 en 40.2 Verordening (EU) 2018/1806 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derd

C.21.0444.N 5 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220505.1N.1 AC nr. ...

Artikel 34.3 EEX-Verordening dat bepaalt dat een beslissing niet erkend wordt indien zij onverenigbaar is met een tussen dezelfde partijen in de aangezochte lidstaat gewezen beslissing, kan enkel worden toegepast op beslissingen waarvan de rechtsgevolgen, indien zij gelijktijdig intreden in dezelfde lidstaat, de maatschappelijke orde in de aangezochte lidstaat zouden verstoren; er moet worden nagegaan in welke mate de respectieve beslissingen rechtsgevolgen ten aanzien van dezelfde partijen meebrengen die elkaar uitsluiten; indien de partijen in de respectieve procedures slechts ten dele dezelfde zijn, moet de onverenigbaarheid partij per partij worden nagegaan waarbij de procespositie van de partijen in de respectieve procedures zonder belang is.

- EEX-Verordening - Tegenstrijdige beslissingen - Identieke partijen - Controle onverenigbaarheid respectieve beslissingen partij per partij indien slechts ten dele dezelfde partijen - Procespositie irrelevant

- Art. 34.3 Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

P.21.1696.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het door de buitenlandse overheid uitgevaardigde aanhoudingsbevel door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard met toepassing van artikel 3, tweede lid, Uitleveringswet 1874, en dat uitvoerbaar verklaard bevel is betekend aan de krachtens artikel 5, eerste lid, van de voormelde wet voorlopig aangehouden vreemdeling, is laatstgenoemde niet meer van zijn vrijheid beroofd krachtens het voorlopige aanhoudingsbevel dat de onderzoeksrechter op die grond heeft uitgevaardigd, maar is hij opgesloten krachtens het buitenlands aanhoudingsbevel dat door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard en krachtens de beschikking die tot bewijs ervan strekt; het cassatieberoep tegen het arrest dat onderzoekt of de wettelijke voorwaarden van de door de onderzoeksrechter besliste voorlopige aanhouding zijn vervuld, heeft in dat geval geen bestaansreden meer; dat ontzegt de vreemdeling niet het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechterlijke instantie, opdat die instantie op korte termijn uitspraak doet over de wettigheid van zijn vasthouding en zijn invrijheidstelling beveelt indien de vasthouding illegaal is (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 25.

- Met het oog op zijn uitlevering voorlopig aangehouden vreemdeling - Voorlopig aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Arrest

van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Uitvoerbaar verklaard en aan de vreemdeling betekend internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering - Verlies van bestaansreden van het cassatieberoep - Invloed op het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.

- Artt. 5 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 3 en 5, eerste en vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

P.21.0319.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.12 AC nr. ...

Het in het artikel 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957 (1) bepaalde specialiteitsbeginsel kan niet zijn aangetast wanneer de feiten waarvoor de uitlevering door de verzoekende Staat werd gevraagd, anders worden gekwalificeerd in de Staat die deze uitlevering heeft toegestaan (2). (1) Wet van 22 april 1997 houdende instemming met: a) Europees Verdrag betreffende de uitlevering, opgemaakt te Parijs op 13 december 1957 (...), BS 22 november 1997. (2) Zie, in het licht van artikel 6 Uitleveringswet 1833, artikel 1 Uitleveringswet 1874, en de artikelen 2.1 en 10.2.c van de Overeenkomst van 27 februari 1959 betreffende uitlevering tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, Cass. 15 februari 2006, AR P.05.1594.F, AC 2006, nr. 96 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas. ("pour satisfaire à la condition de double incrimination, il n'est pas exigé que la qualification des faits soit identique dans les deux pays: il suffit que les faits tombent sous le coup de la loi pénale aux termes des deux législations, peu importe leur qualification"); concl. van toenmalig advocaat-generaal DUINSLAEGER, vóór Cass. 18 mei 2010, AR P.10.0468.N, AC 2010, nr. 344; Cass. 8 mei 2001, AR P.01.0392.N, AC 2001, nr. 262; Cass. 22 juni 1994, AR P.94.0719.F, AC 1994, nr. 327. Het OM heeft erop gewezen dat het eerste middel het feit en de kwalificatie ervan door elkaar haalt (zie Cass. 15 februari 2006, voormeld). Wat betreft de begrippen passieve en actieve uitlevering, zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 2043 en p. 2137.

- Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Actieve uitlevering - Uitvoerbaarverklaring - Specialiteitsbeginsel - Omschrijving van de feiten in de aangezochte Staat die de uitlevering heeft toegestaan - Invloed

- Art. 14.1 Europees Verdrag betreffende uitlevering van 13 december 1957

C.17.0069.F 1 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171201.2 AC nr. ...

De beslissing van de rechter om de vordering tot uitvoerbaarverklaring van een buitenlandse rechterlijke beslissing niet in te willigen, op grond dat die beslissing niet in haar geheel is overgelegd, verhindert de eiser niet om zijn vordering te hernemen waarbij die beslissing in haar geheel wordt overgelegd.

- Vordering tot uitvoerbaarverklaring - Buitenlandse beslissing - Uitgifte - Afwezigheid - Herneming van de vordering - Overlegging

- Art. 24, § 1, 1° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.16.0114.F 8 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170608.1 AC nr. ...

Bij het onderzoek van de verenigbaarheid van de gevolgen, in België, van de erkenning of van de uitvoerbaarverklaring van de buitenlandse beslissing met de Belgische openbare orde, moet de rechter de ernst ervan beoordelen door de concrete omstandigheden van de zaak in aanmerking te nemen (1). (1) Het OM concludeerde tot de vernietiging van het bestreden arrest, op grond dat het arrest de kennelijke onverenigbaarheid van de uitwerking van de erkenning van het vonnis van 19 november 2009 van het ?tribunal de grande instance' te Kinshasa/Gombe met de openbare orde enkel beoordeelde door het bestaan van de schuldvordering van de eiser op zijn broer te ontkennen, zodat het bestreden arrest dat vonnis zelf had herzien.

- Gevolgen van de erkenning of van de uitvoerbaarverklaring van de buitenlandse beslissing - Verenigbaarheid

met de Belgische openbare orde - Verplichting van de rechter

- Art. 25, § 1, 1°, en § 2 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.16.0059.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.4 AC nr. ...

De in artikel 1:173 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek bepaalde regel dat de scheiding van tafel en bed tot stand komt door de inschrijving van de beslissing in het huwelijksgoederenregister, aangewezen in artikel 116, en dat de beschikking haar kracht verliest indien het verzoek tot inschrijving niet is gedaan uiterlijk zes maanden na de dag waarop de beschikking in kracht van gewijsde is getreden, is te aanzien als een procedure in de zin van artikel 21 Brussel IIbis-Verordening die niet kan worden vereist voor de erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing inzake scheiding van tafel en bed (1). (1) Art. 21 Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000, afgekort "Brussel IIbis-Verordening".

- Europese Unie - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken - Brussel IIbis-verordening - Erkenning van een beslissing in de andere lidstaten - Procedure die niet kan worden vereist - Toepassing - Scheiding van tafel en bed - Uitgesproken in België - Erkenning in Nederland - Nederlandse vormvereisten

- Art. 21 EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

C.14.0338.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.3 AC nr. ...

Opdat een buitenlandse rechterlijke beslissing in toepassing van artikel 25, §1, 4°, Wetboek IPR niet wordt erkend of uitvoerbaar verklaard, is vereist dat de Belgische rechter onderzoekt of een buitenlandse rechterlijke beslissing overeenkomstig het recht van de Staat waar zij werd gewezen nog vatbaar is voor een gewoon rechtsmiddel.

- Buitenlandse rechterlijke beslissing - Weigeringsgrond - Beslissing vatbaar voor een gewoon rechtsmiddel - Taak van de rechter

- Art. 25, § 1, 4° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.14.0386.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Dwangsom - Niet-nakoming van de hoofdveroordeling - Verbeurdverklaring in de Bondsrepubliek Duitsland - Erkenning en wederzijdse tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen - Bilaterale overeenkomst van 30 juni 1958 - Artikel 1 (1) - Artikel 6 (1) - EEX-Verordening - Artikel 33.1 - Artikel 38.1

Wanneer een hoofdveroordeling waaraan een dwangsom is verbonden gedeeltelijk in de Bondsrepubliek Duitsland moet worden voldaan, kan de dwangsom in die Staat enkel worden verbeurd wegens niet-nakoming van de hoofdveroordeling, indien de hoofdveroordeling er uitvoerbaar werd verklaard op grond van een exequaturprocedure (1). (1) Zie concl. OM.

- Dwangsom - Niet-nakoming van de hoofdveroordeling - Verbeurdverklaring in de Bondsrepubliek Duitsland - Erkenning en wederzijdse tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen - Bilaterale overeenkomst van 30 juni 1958 - Artikel 1 (1) - Artikel 6 (1) - EEX-Verordening - Artikel 33.1 - Artikel 38.1

- Artt. 33.1 en 38.1 EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

- Artt. 1 (1) en 6 (1) Overeenkomst 30 juni 1958 tussen het Koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland

- Art. 1385bis, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

VAKBONDSAFVAARDIGING

S.22.0038.F 15 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230515.3F.1 AC nr. ...

De ontslagbescherming, ingevoerd door de artikelen 26 en 28 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 21 september 2015, gesloten in het paritair comité nr. 311 voor de grote kleinhandelszaken, strekt zich niet uit tot de plaatsvervangende afgevaardigde zolang hij geen effectieve afgevaardigde vervangt (1). (1) Zie concl. OM.

- Sector van de grote kleinhandelszaken - Ontslagbescherming - Plaatsvervangende afgevaardigde

- Artt. 6, 26 en 28 Collectieve arbeidsovereenkomst van 21 september 2015 tot wijziging van de gecoördineerde statuten van het waarborg- en sociaal fonds der textielnijverheid

S.15.0009.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.2 AC nr. ...

Representatieve werknemersorganisaties zijn feitelijke verenigingen die in de regel niet de vereiste hoedanigheid hebben om in rechte op te treden, behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald.

- Vakbond - Representatieve werknemersorganisatie - Feitelijke vereniging

VALS GETUIGENIS

P.16.0849.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Dragen van een valse voornaam in het openbaar

Artikel 231 Strafwetboek bestraft niet degene die, zonder een naam te hebben aangenomen die hem niet toekomt, in het openbaar een voornaam aanneemt die hem niet toekomt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ..... .

- Dragen van een valse voornaam in het openbaar

VALSE NAAM

P.15.0200.F 10 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150610.3 AC nr. ...

Bij verdenking van vals getuigenis moet de behandeling van de zaak niet noodzakelijk worden geschorst tot er over de procedure wegens vals getuigenis uitspraak is gedaan; de feitenrechter beslist op onaantastbare wijze of de bij hem aanhangig gemaakte zaak daartoe moet worden verdaagd (1). (1) Cass. 5 januari 1999, AR P.97.1370.N, AC 2009, nr. 4.

- Schorsing van de hangende zaak - Beslissing van de feitenrechter

- Artt. 215 e.v. Strafwetboek

De verjaring van de strafvordering wordt onder meer geschorst wanneer er een wettelijk beletsel bestaat voor de uitoefening daarvan; de onaantastbare beslissing van de feitenrechter om de uitspraak over de bij hem aanhangig gemaakte zaak uit te stellen tot er over de procedure wegens vals getuigenis uitspraak is gedaan, staat aan de voortzetting van de rechtspleging in de weg (1). (1) Zie Cass. 19 september 1989, AR 3259, AC 1990, nr. 43.

- Procedure wegens vals getuigenis - Strafzaken - Beslissing tot uitstel van de bij de rechter aanhangig gemaakte zaak - Verjaring van de strafvordering - Schorsing - Wettelijk beletsel voor de uitoefening van de strafvordering - Wettelijk beletsel

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.13.1277.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

- Verleiding van een getuige

Het misdrijf bepaald in artikel 223 Strafwetboek is een bijzondere vorm van deelname aan het misdrijf valse getuigenis en wordt om die reden op dezelfde wijze bestraft waaruit volgt dat er slechts sprake is van dit misdrijf, wanneer er een valse getuigenis is, dit is wanneer de getuige een valse getuigenis aflegt onder eed of voor de rechter opgeroepen, valse inlichtingen verstrekt; de getuigen die enkel door de politie verhoord worden tijdens een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek, zijn niet dergelijke getuigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Verleiding van een getuige

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN

P.25.0173.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.17 AC nr. ...

Artikel 422 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke is bepaald door de op het misdrijf toepasselijke wet, niemand de vernietiging van het arrest of het vonnis kan vragen, op grond van het enig middel dat bij de vermelding van de tekst van de wet een vergissing is begaan; wanneer het arrest een beklaagde schuldig verklaart aan valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken met vermelding van de artikelen 193, 196, 213 en 214 Strafwetboek maar zonder vermelding van artikel 197 Strafwetboek, dan betreft de niet-vermelding van artikel 197 Strafwetboek een vergissing die op grond van artikel 422 Wetboek van Strafvordering geen aanleiding kan geven tot cassatie.

- Veroordeling uit hoofde van valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken - Geen vermelding van artikel 197 Strafwetboek - Artikel 422 Wetboek van Strafvordering - Cassatieberoep - Cassatiemiddelen - Ontvankelijkheid

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering
- Art. 214 Strafwetboek
- Art. 213 Strafwetboek
- Art. 197 Strafwetboek
- Art. 196 Strafwetboek
- Art. 193 Strafwetboek

P.25.0159.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.1 AC nr. ...

Noch artikel 196 van het Strafwetboek noch enige andere wettelijke bepaling vereist, opdat een geschrift, en dus een factuur, valsheid in geschrifte kan uitmaken, dat de bestemmeling het onmogelijk kan verifiëren (1). (1) Zie concl. OM, die deze ommekeer in de rechtspraak voorstelt.

- Geschrift (factuur of andere) - Bestanddelen - (Geen) onmogelijkheid tot verificatie door de bestemmeling

- Art. 196 Strafwetboek

P.24.1410.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde wordt vervolgd wegens valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken omdat hij een fictieve overeenkomst tot verwerving van aandelen heeft afgesloten terwijl hij niet over de nodige middelen beschikte om deze te verwerven, door zich in de plaats te stellen van een solvabele schuldenaar, namelijk een vennootschap van de overdrager, met als doel die schuldenaar te verlossen van een schuld die hij tegenover de overgedragen vennootschap had, worden noch het bestaan van de door de vervolgende partij aangevoerde veinzing noch de mogelijkheid van schade, veroorzaakt door het van valsheid betichte geschrift uitgesloten door de redenen volgens welke enkel de insolvabiliteit van de koper op de datum van de overeenkomsten en zijn onvermogen om de schuld op de rekening-courant terug te betalen objectieve en relevante feiten hadden kunnen vormen die de veinzing aantoonden, en volgens welke de overname van de schuld door de koper een vorm van betaling is die de overdracht van de aandelen mogelijk heeft gemaakt; enerzijds sluit de vervanging van een schuldenaar door een andere de wil om de schuldvordering daadwerkelijk te laten uitdoven op zich niet uit; anderzijds sluiten de omstandigheden dat de verweerder solvabel was op de datum van ondertekening van de overeenkomst of dat hij nog steeds in staat was om op eender welk ogenblik de op zijn rekening-courant geboekte geldsommen terug te betalen, evenmin uit dat hij niet, in samenspraak met de overdrager, de schuldvordering van de overgedragen vennootschap heeft willen neutraliseren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Veinzing - Vervanging van schuldeiser - Wil tot uitdoving van de schuld - Mogelijkheid van schade - Insolvabiliteit van de in de plaats gestelde schuldenaar - Beoordelingscriterium

- Art. 197 Strafwetboek
- Art. 196 Strafwetboek

P.24.1679.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.9 AC nr. ...

Een akte waarvan de rechter vaststelt dat zij niet vals is omdat de waarheid erin niet is vermomd, kan niet de in de artikelen 196 en 197 Strafwetboek bepaalde misdrijven van valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken opleveren, ongeacht of die akte een geschrift uitmaakt dat zich aan het openbaar vertrouwen opdringt en of degene die van die akte gebruik maakt ze een draagwijdte geeft die zij in werkelijkheid niet heeft; aldus levert de leugenachtige aanwending van een waarheidsgetrouw stuk als dusdanig geen valsheid in geschriften noch het gebruik van een vals stuk op.

- Intellectuele valsheid - Gebruik van een stuk waaraan de verdachte een ander interpretatie geeft aan het stuk dan dat de bewoordingen toelaten

- Art. 197 Strafwetboek
- Art. 196 Strafwetboek

P.24.0985.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.1 AC nr. ...

De rechter kan oordelen dat een aandelenregister dat slechts door één bestuurder is opgesteld en ondertekend in het kader van een voorgenomen aandelentransactie, de rechtskracht heeft om de omzetting van de erin vermelde aandelen aan toonder in aandelen op naam van de rechthebbende op die aandelen vast te stellen, ongeacht of deze laatste dat register alsdan heeft ondertekend, dan wel zijn aandelen aan toonder vooraf fysiek heeft overhandigd aan het bevoegde bestuursorgaan van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

- Waarheidsvermomming - Wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder - Effecten aan toonder - Omzetting van rechtswege in effecten op naam - Aandeelhoudersregister - Inschrijving op naam van de rechthebbende - Rechtskracht om de omzetting vast te stellen - Ondertekening - Overhandiging van de aandelen aan toonder - Grens

P.22.1641.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.14 AC nr. ...

Een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, wat wil zeggen dat het zich aan het openbaar vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die ervan kennisnemen of waaraan het wordt voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit die door dat geschrift zijn vastgelegd of gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Valsheid in geschriften - Door de wet beschermd geschrift - Begrip

- Art. 193 Strafwetboek

Een, desgevallend elektronisch verstuurde, brief of schriftelijke mededeling kan valsheid in geschriften uitmaken wanneer de geadresseerde, in het sociaal leven en gelet op de omstandigheden waarin dat geschrift werd opgemaakt en gebruikt, redelijkerwijs geloof kan hechten aan de bewering die ze bevat, zonder de waarachtigheid of de oprechtheid hiervan te moeten onderzoeken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Valsheid in geschriften - E-mail die een onjuist rekeningnummer vermeldt waarop bedragen moeten worden gestort - Bestaansvoorwaarde voor valsheid in geschriften

- Art. 193 Strafwetboek

P.21.1389.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.2 AC nr. ...

Uit de overweging dat, nu het bedrog is ontdekt, het als vals aangemerkte stuk heeft opgehouden de burgerlijke partij te schaden of te misleiden, kan de rechter wettig afleiden dat het gebruik van die akte is geëindigd en dat de verjaringstermijn is ingegaan op het tijdstip waarop is aangetoond dat de burgerlijke partij zich van het door haar aangevoerde bedrog bewust is geworden of, op zijn minst, op het tijdstip waarop de burgerlijke rechter over die bewering uitspraak heeft gedaan (1). (1) Cass. 24 maart 2020, AR P.19.0571.N, AC 2020, nr. 211.

- Gebruik van valse stukken - Gebruik geëindigd - Ontdekking van het bedrog - Aanvang van de verjaringstermijn van de strafvordering

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, moet de feitenrechter in feite beoordelen wat een dergelijk gebruik uitmaakt en moet hij met name onderzoeken of dit anderen blijft misleiden of schaden en aldus de door de vervalser gewenste uitwerking blijft hebben; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden of het valse stuk al dan niet de gewenste uitwerking is blijven hebben (1). (1) Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675.

- Gebruik van valse stukken - Begrip - Vals stuk dat de door de vervalser gewenste uitwerking blijft hebben - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.22.0411.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.1 AC nr. ...

Het misdrijf valsheid in geschriften als bedoeld in de artikelen 193, 196 en 214 Strafwetboek bestaat erin in een door de wet beschermd geschrift, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, de waarheid te vermommen op een bij de wet bepaalde wijze, terwijl hieruit een nadeel kan ontstaan en een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbare vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die ervan kennis nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit in dat geschrift vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten; een geschrift dat slechts bewijswaarde heeft na aanvaarding ervan door de bestemmeling, dringt zich in de regel niet op aan het openbaar vertrouwen maar dit is anders wanneer het voor de bestemmeling onmogelijk is om de in het geschrift voorkomende vermeldingen te controleren of wanneer deze controle door toedoen van de uitreiker onmogelijk is gemaakt; die onmogelijkheid tot controle kan bestaan bij de kandidaat-verkoper van een onroerend goed, die op slinkse wijze en met misbruik van zijn gebreken of zwakheden door een beweerde kandidaat-koper ervan wordt overtuigd om een door deze laatste voorgelegde verkoopcompromis te ondertekenen die de kandidaat-verkoper, mocht de mogelijkheid tot werkelijke kennisneming van de volledige inhoud van die compromis of tot het nemen van een beredeneerde beslissing daarover hem niet doelbewust zijn ontnomen door de kandidaat-koper, nooit zou ondertekenen omdat de compromis bedingen bevat die kennelijk niet met de werkelijkheid overeenstemmen en die voor de kandidaat-verkoper zeer nadelig zijn (1). (1) Zie over het plegen van valsheid door het bedrieglijk verkrijgen van een handtekening o.m.: A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Mechelen, Kluwer, 2010, 39; M. RIGAUX en P.-E. TROUSE, Les crimes et les délits du code pénal, III, Brussel, Bruylant, 1957, p. 166, nr. 185 en pp. 178-179, nr. 199; J. VANHALEWIJN en L. DUPONT, Valsheid in geschriften, APR, Gent, Story-Scientia, 1975, pp. 100-101, nr. 319; Gent 29 april 2014, RW 2015-2016/39, 1549 en noot.

- Constitutieve bestanddelen - Begrip beschermd geschrift - Geschrift dat zich opdringt aan het openbaar vertrouwen - Geschrift dat zich niet opdringt aan het openbaar vertrouwen - Controlemogelijkheid van het geschrift door de bestemmeling - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

P.22.0909.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.7 AC nr. ...

De nuttige uitwerking van de valsheid eindigt niet noodgedwongen door de aangifte van die akte bij de rechterlijke overheid; het gebruik van een vals geschrift duurt voort zolang dat gebruik de door de dader beoogde bedrieglijke of schadelijke uitwerking, zonder dat hij zich ertegen verzet, blijft hebben (1). (1) Cass. 21 mei 2008, AR P.07.1710.F, AC 2008, nr. 307, met concl. OM op datum in Pas.

- Gebruik van valse stukken - Begrip - Nuttige uitwerking van de valsheid - Einde - Aangifte bij de rechterlijke overheid

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of een feit een gebruik van valse stukken vormt, waarbij het Hof nagaat of hij, uit zijn vaststellingen, wettig heeft kunnen afleiden of dat valse stuk de door de vervalser beoogde uitwerking al dan niet is blijven hebben (1). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644.

- Gebruik van valse stukken - Nuttige uitwerking van de valsheid - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.21.1518.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat een stuk van het strafdossier of een door een procespartij voorgelegd stuk het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijke strafvervolging wegens valsheid in geschriften, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat er met betrekking tot dat stuk een valsheidsvordering wordt ingesteld zoals bedoeld in artikel 458 Wetboek van Strafvordering, ook al beroept een van de procespartijen zich uitdrukkelijk op dat stuk; die loutere omstandigheid verplicht de rechter ook niet om de procedure op te schorten en de uitspraak aan te houden tot er uitspraak is gedaan over die strafvervolging; de rechter beoordeelt in feite of het resultaat van die strafvervolging noodzakelijk is voor de beoordeling van de bij hem aanhangig gemaakte feiten; de rechter miskent het recht van verdediging niet door de loutere omstandigheid dat hij uitspraak doet over de strafvordering en de erop gebaseerde burgerrechtelijke vordering zonder het resultaat af te wachten van een strafvervolging betreffende feiten die de regelmatigheid kunnen aantasten van bewijselementen die deel uitmaken van het strafdossier waarover hij dient te oordelen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 15 oktober 2003, AR P.03.0931.F, AC 2003, nr. 501.

- Strafzaken - Gebruik van een stuk in een strafprocedure door de beklaagde - Klacht met burgerlijkepartijstelling wegens valsheid van deze stukken door de burgerlijke partij - Verzoek tot opschorting van de rechtspleging - Valsheidsvordering - Recht van verdediging - Regelmatigheid van bewijselementen - Beoordeling

- Artt. 63 en 458 Wetboek van Strafvordering

Er is sprake van een valsheidsvordering in de zin van artikel 458 Wetboek van Strafvordering wanneer een procespartij een vordering instelt waarmee zij duidelijk aangeeft dat een bepaald stuk volgens haar vals is en er een rechtspleging moet worden opgestart om die valsheid vast te stellen en te herstellen door dat stuk te verbeteren of uit het rechtsverkeer te verwijderen in zoverre het niet met de waarheid overeenstemt (1). (1) Cass. 8 februari 1978, AC 1978, 680; R. DECLERCQ, "Valsheidsprocedure in strafzaken", in Comm. Sr., Kluwer, 2014, nrs. 3 en 4; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1481.

- Strafzaken - Stuk aangewend in de strafprocedure - Valsheidsvordering - Begrip

- Art. 458 Wetboek van Strafvordering

P.21.1487.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.12 AC nr. ...

Een door de wet beschermd geschrift in de zin van de artikelen 193, 196 en 214 Strafwetboek is een geschrift dat in een zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbare vertrouwen opdringen, zodat de overheid of particulieren die ervan kennis nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit in dat geschrift vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten (1); een geschrift dat slechts bewijswaarde heeft na aanvaarding door de bestemmeling, zoals een door een uitvoerder van een bouwwerk opgestelde en voor de opdrachtgever bestemde vorderingsstaat, dringt zich in de regel niet op aan het openbaar vertrouwen (2); dit is slechts anders wanneer de controle van de in het geschrift voorkomende vermeldingen door de bestemmeling onmogelijk is of deze controle door toedoen van de uitreiker onmogelijk is gemaakt; het staat aan de rechter te oordelen of dit het geval is; uit de omstandigheid dat de bestemmeling van een vorderingsstaat de juistheid van de erin vervatte gegevens betwist en de rechter in een burgerlijke procedure zich moet uitspreken over de aanspraken van de opsteller en de bestemmeling onder meer op basis van de vorderingsstaat, volgt niet dat die vorderingsstaat werd gebruikt in een rechtsverhouding met een derde, zich daardoor aan het openbaar vertrouwen opdringt en aldus het karakter krijgt van een door de wet beschermd geschrift; de vorderingsstaat wordt immers in een dergelijk geval opgesteld voor de bestemmeling ervan en niet ten behoeve van de rechterlijke overheid. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736 met concl. OM; Cass. 22 oktober 2019, AR P.19.0407.N, AC 2019, nr. 536, T. Strafr. 2020, 207; Cass. 23 mei 2017, AR P.16.0719.N, AC 2017, nr. 345; Cass. 22 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142; Cass. 16 juni 1999, AR P.98.0738.N, AC 1999, nr. 362 met concl. van advocaat-generaal J. SPREUTELS; Cass. 27 september 1988, AC 1988-89, nr. 53. (2) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; Cass. 22 oktober 2019, AR P.19.0407.N, AC 2019, nr. 536, T. Strafr. 2020, 207; Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr. 545, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 22 januari 2013, AR P.12.0625.N, AC 2013, nr. 43, RABG 2013, 1144; Cass. 14 december 2010, AR P.10.1079.N, AC 2010, nr. 742, RABG 2011, 588 noot L. DELBROUCK; Cass. 5 mei 2004, AR P.04.0063.F, AC 2004, nr. 235, RDPC 2004, 1076; Cass. 19 september 1995, AR P.94.0377.N, AC 1995, nr. 388, RW 1995-96, 1209 noot M. GELDERS; Cass. 15 juni 1994, AR P.94.0231.F, AC 1994, nr. 309; Cass. 25 oktober 1988, AR 2183, AC 1988-89, nr. 112, 226, zie ook L. HUYBRECHTS, Fiscaal strafrecht, APR 2002, 133; E. DIRIX en G.L. BALLON, Factuur, APR 2012, 368-369; S. VAN DYCK, Valsheid in geschriften en gebruik van valse geschriften, Intersentia, 2007, 294-296; E. BAEYENS, "Valsheid in geschriften: misdrijf tegen de openbare trouw", T. Strafr. 2020, 209; T. BYL, B. DE BIE, K. NEVENS, B. VERSTRAETEN en F. VAN VOLSEM, Financieel rechercheren, Politeia, 2020, 122.

- Valsheid in geschriften - Beschermd geschrift - Staat van de vordering van bouwwerken - Mogelijkheid van controle op de vermelde prestaties - Betwisting van de staat van de werken voor de burgerlijke rechter - Invloed van het burgerlijk geding op de voorwaarde van het geschrift dat zich opdringt aan het openbaar vertrouwen

- Artt. 193, 196 en 213 Strafwetboek

- Valsheid in geschriften - Beschermd geschrift - Geschrift dat zich opdringt aan het openbaar vertrouwen

- Artt. 193, 196 en 213 Strafwetboek

P.21.0521.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.10 AC nr. ...

Wanneer de dader van de valsheid ook gebruik heeft gemaakt van het valse geschrift met hetzelfde bedrieglijk opzet, gaat de verjaring van de strafvordering ten aanzien van zowel de valsheid als het gebruik van het valse stuk eerst in vanaf het laatste feit van gebruik en duurt het gebruik van het valse stuk voort, zelfs zonder nieuw feit van gebruik van de dader van de valsheid en zonder herhaalde tussenkomst van zijnentwege, zolang het door hem beoogde doel nog niet volkomen is bereikt en zolang de hem verweten beginhandeling verder, zonder verzet van zijn kant, het nuttige voordeel heeft dat hij ervan verwachtte (1). (1) Cass. 13 januari 2009, AR P.08.0882.N, AC 2009, nr. 23.

- Gebruik van valse stukken - Verjaring van de strafvordering - Tijdstip waarop de verjaring aanvangt

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer de telastlegging van gebruik van valse stukken enkel de verkrijging van een voordeel vermeldt maar niet het gebruik of behoud van dat voordeel, is in de regel het beoogde doel bereikt en het gebruik beëindigd op het moment waarop het voordeel werd verkregen; de rechter oordeelt aan de hand van onder meer de bewoordingen van de telastleggingen onaantastbaar wanneer het door de vervalser beoogde doel is bereikt en de verjaring van de strafvordering bijgevolg is beginnen te lopen en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Gebruik van valse stukken - Beoogde doel - Verkrijging van een voordeel - Beoordeling door de rechter

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1161.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.9 AC nr. ...

Artikel 197 Strafwetboek bepaalt niet nader het gebruik van de valse akte of het valse stuk of de wijze van gebruik, het woord moet dus in zijn gewone betekenis worden verstaan, in die gewone betekenis is gebruik de materiële gedraging van het zich bedienen van de akte of het stuk om er een bepaald doel mee te bereiken; deze aanwending moet van die aard zijn dat ze een middel kan zijn om uitwerking te geven aan de valsheid (1). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644; Cass. 13 januari 2009, AR P.08.0882.N, AC 2009, nr. 23. Zie alg. F. VAN VOLSEM, "Valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken: soms één misdrijf, soms twee", RABG 2006, 1492-1498; L. HUYBRECHTS, Fiscaal strafrecht, APR 2002, 144-145; L. DUPONT, "Valsheid in geschriften", in Strafrecht voor rechtspractici, Acco, 1990, p. 178.

- Gebruik van een valse akte of een vals stuk

P.20.1295.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.1 AC nr. ...

Het Belgisch gerecht kan kennisnemen van een in het buitenland gepleegde valsheid in geschriften wanneer de vervalser van het valse stuk gebruik heeft gemaakt in België: de ondeelbaarheid, ontstaan ten gevolge van de eenheid van opzet, heeft de bevoegdheid tot gevolg van de gerechten van de Staat op het grondgebied waarvan een deel van het geheel werd begaan (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P.16.0194.F, AC 2016, nr. 348.

- Bevoegdheid van de Belgische rechter - Territorialiteitsbeginsel - In het buitenland gepleegde valsheid en gebruik ervan in België - Ondeelbaarheid

- Artt. 3, 196 en 197 Strafwetboek

P.20.0784.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.5 AC nr. ...

Bij een vervolging wegens valsheid in geschriften is het niet vereist dat de akte van aanhangigmaking uitdrukkelijk verwijst naar bepaalde stukken van het strafdossier of de beklaagde uitdrukkelijk inlicht over de precieze onjuistheden die elke akte bevat of over de mate waarin elke akte vals is (1). (1) Zie concl. OM.

- Valsheid in geschrifte - Artikel 6.3.a, EVRM - Akte van aanhangigmaking - Informatie over de valsheid

Een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbaar vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die ervan kennis nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit in dat geschrift vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Zie concl. OM.

- Valsheid in geschriften - Beschermd geschrift - Geschrift dat zich opdringt aan het openbaar vertrouwen

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

Een geschrift dat slechts bewijswaarde heeft na aanvaarding ervan door de bestemmeling, dringt zich in de regel niet op aan het openbaar vertrouwen; dit is evenwel anders wanneer controle van de in het geschrift voorkomende vermeldingen door de bestemmeling onmogelijk is of deze controle door toedoen van de uitreiker onmogelijk is gemaakt; hieruit volgt dat een factuur een beschermd geschrift uitmaakt wanneer de opsteller ervan op het moment waarop hij niet-geleverde prestaties aanrekent, ook al zijn die prestaties gedetailleerd weergegeven, weet dat die factuur in werkelijkheid niet kan worden gecontroleerd omdat hijzelf de controle ervan voor de bestemmeling doet (1). (1) Zie concl. OM.

- Valsheid in geschriften - Beschermd geschrift - Factuur - Controle op gefactureerde prestaties

P.20.0785.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.5 AC nr. ...

Dat het gebruik van een vals stuk voortduurt zolang het de nuttige uitwerking heeft dat men ervan verwachtte, vloeit voort uit de artikelen 193 en volgende Strafwetboek; derhalve kan geen enkele miskenning van de rechten van verdediging worden afgeleid uit de omstandigheid dat de eiser, die naar de correctionele rechtbank werd verwezen wegens de misdrijven valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken, werd gedagvaard om wegens die telastleggingen zowel voor de eerste rechter als voor het hof van beroep te verschijnen, niet zou zijn verwittigd dat het hof kon beslissen dat het gebruik van de valse stukken tot na de datum van de verwijzingsbeschikking heeft voortgeduurd (1). (1) Aldus, "wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid in geschriften met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest ook vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf. De valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf. (...) Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben (...) zodat de verjaring van de strafvordering, ingesteld wegens de telastleggingen van valsheid en gebruik van valse stukken (...) en van die welke hiermee door eenheid van opzet zijn verbonden, nog niet is beginnen te lopen" (Cass. 11 maart 2020, AR P.18.1287.F, AC 2020, nr. 182, en verwijzingen in noten; zie Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238-239 en verwijzingen in noten; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 205-206 en noten 325-326 en 331) Derhalve, heeft het vonnisgerecht waarbij het misdrijf [van valsheid] regelmatig aanhangig werd gemaakt, het recht en de plicht om rekening te houden met de daden van gebruik die aan de vervalser kunnen worden toegeschreven" (concl. "in hoofdzaak" van M. DUMON, toen advocaat-generaal, Rev. dr. pén. crim., 1957-1958, p. 524, § 5, vóór Cass. 5 september 1957 (vac.), Pas. 1957, p. 1382). (M.N.B.)

- Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed op de aanhangigmaking bij de bodemrechter en de devolutieve werking van het hoger beroep

- Art. 193 Strafwetboek

Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet werd verwezenlijkt en zolang de oorspronkelijke handeling die hem wordt verweten, zonder dat hij zich ertegen verzet, het nuttige gevolg heeft dat hij ervan verwachtte (1); hieruit volgt dat het appelgerecht dat oordeelt dat de beklaagde gebruik heeft gemaakt van de valsheid in geschriften waarvan hij wordt beticht "minstens tot de dag van de oorspronkelijke dagvaarding", dit wil zeggen gedurende een langere periode dan die bedoeld in de beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank, geen uitspraak heeft gedaan over feiten die de rechtsmacht van de eerste rechter te buiten gaan en de devolutieve werking van het hoger beroep niet heeft miskend (2). (1) Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0182.N, AC 2016, nr. 380, §3; Fr. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", in Les infractions - Vol. 4: les infractions contre la foi publique, Brussel, Larcier, 2012, p. 238-239, en verwijzingen in noten. (2) Aldus, "wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid in geschriften met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest ook vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf. De valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf. (...) Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben (...) zodat de verjaring van de strafvordering, ingesteld wegens de telastleggingen van valsheid en gebruik van valse stukken (...) en van die welke hiermee door eenheid van opzet zijn verbonden, nog niet is beginnen te lopen" (Cass. 11 maart 2020, AR P.18.1287.F, AC 2020, nr. 182, en verwijzingen in noten; zie Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238-239 en verwijzingen in noten; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 205-206 en noten 325-326 en 331) Derhalve, heeft het vonnisgerecht waarbij het misdrijf [van valsheid] regelmatig aanhangig werd gemaakt, het recht en de plicht om rekening te houden met de daden van gebruik die aan de vervalser kunnen worden toegeschreven" (concl. "in hoofdzaak" van M. DUMON, toen advocaat-generaal, Rev. dr. pén. crim., 1957-1958, p. 524, § 5, vóór Cass. 5 september 1957 (vac.), Pas. 1957, p. 1382). (M.N.B.)

- Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Begrip - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed op de aanhangigmaking bij de bodemrechter en de devolutieve werking van het hoger beroep

- Art. 193 Strafwetboek

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1 AC nr. ...

De rechter bepaalt onaantastbaar in feite wanneer het gebruik van valse stukken ophoudt te bestaan; aldus kan de rechter oordelen dat het einde van dat gebruik samenvalt met de ontdekking van de valsheid, die op haar beurt samenvalt met de formele inverdenkingstelling van een beklaagde door de onderzoeksrechter; behoudens daartoe strekkende conclusie verplicht geen enkele bepaling de rechter dat oordeel uitdrukkelijk toe te lichten.

- Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Inverdenkingstelling van de verdachte - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Inverdenkingstelling van de verdachte - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

De strafrechter oordeelt onaantastbaar in feite of, naargelang het al dan niet verwezenlijkt zijn van het door de dader van het misdrijf nagestreefde doel en het nuttige gevolg dat hij van het valse stuk verwachtte, aan het gebruik van dat stuk een einde is gekomen, waardoor de verjaringstermijn van de strafvordering een aanvang neemt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet heeft opgehouden de door de vervalser gewenste uitwerking te hebben (1). (1) Zie concl. OM.

- Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Verjaring strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Verjaring strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

De verjaring van de strafvordering met betrekking tot fiscale valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken, wegens het voortdurende gebruik van die stukken, begint niet te lopen zolang de verschuldigde belasting nog niet geheel en onvoorwaardelijk is betaald of zolang de fiscale administratie nog de mogelijkheid heeft, eventueel binnen een bijzondere of aanvullende termijn, de belastingen te vestigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Fiscale valsheid - Beginpunt van de verjaringstermijn - Betaling belastingen of vestiging van belasting - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 450 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Fiscale valsheid - Beginpunt van de verjaringstermijn - Betaling belastingen of vestiging van belasting - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 450 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Wanneer een beklaagde wordt vervolgd wegens valsheid en het gebruik van valse stukken, begint de verjaring van de strafvordering ten aanzien van beide misdrijven eerst te lopen vanaf het laatste gebruik; het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet werd verwezenlijkt en zolang de oorspronkelijke handeling die hem wordt verweten, zonder dat hij zich ertegen verzet, het nuttig gevolg heeft dat hij ervan verwachtte (1). (1) Zie concl. OM.

- Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Verjaring strafvordering - Beginpunt

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Verjaring strafvordering - Beginpunt

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet dat gevolg is blijven hebben (1). (1) Zie Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644; Cass. 28 september 2016, AR P.16.0491.F, AC 2016, nr. 530; Cass. 23 maart 2016, AR P.16.0074.F, AC 2016, nr. 211 (gebruik van valse stukken in informatica); Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2011, nr. 130 (fiscale valsheden); Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 13 mei 2008, RG P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287.

- Gebruik van valse stukken - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 197 Strafwetboek

Wanneer de tijdspanne tussen verschillende feiten van gebruik van valse stukken, die met elkaar zijn verbonden door hetzelfde misdadig opzet, niet hoger is dan de verjaringstermijn van de strafvordering, begint laatstgenoemde termijn ten aanzien van het geheel van de misdrijven pas vanaf het laatste gebruik te lopen (1). (1) Zie (inzake het collectief misdrijf) Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363.

- Gebruik door de vervalser - Aard van het misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn

- Art. 197 Strafwetboek

Wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf; de valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf (1) en de verjaring van de strafvordering begint jegens hem pas te lopen vanaf het laatste gebruik van het valse stuk (2). (1) Zie Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363; Cass. 29 maart 2017, AR P.16.1242.F, AC 2017, nr. 226, en de noot. Andere arresten kwalificeren het gebruik van valse stukken als voortgezet misdrijf (vb. Cass. 25 september 2019, AR P.19.0481.F, AC 2019, nr. 479, en de noot). (2) Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2013, nr. 130; zie Fr. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", in Les Infractions, Vol. 4 - Les infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, p. 237-244, inz. p. 238 en de noot 571.

- Gebruik door de vervalser - Aard van het misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

Wanneer een valsheid is geschriften ertoe strekt meerdere personen te misleiden, heeft de omstandigheid dat het doel dat de steller met het gebruik ervan beoogde ten aanzien van een van hen is bereikt, niet tot gevolg dat die valsheid ten aanzien van de andere personen geen nuttig gevolg meer kan hebben (1); dat is het geval wanneer de valsheden aan die andere personen worden tegengeworpen in burgerlijke procedures, nadat het strafbare geschrift ten aanzien van één van die personen het nuttige gevolg heeft gehad dat de vervalser hiervan verwachtte. (1) Zie Fr. LUGENTZ, o.c., p. 238 e.v.; Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644: "Het gebruik van valse stukken duurt voort zolang dat gebruik de door de dader aanvankelijk beoogde bedrieglijke of schadelijke uitwerking blijft hebben, zonder dat hij zich daartegen verzet"; Cass. 23 december 2015, AR P.15.0615.F, AC 2015, nr. 775: "Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet volledig is bereikt en zolang de hem verweten aanvankelijke handeling, zonder dat hij zich daartegen verzet, het nuttig gevolg blijft hebben dat hij ervan verwachtte". De verjaring begint daarentegen te lopen wanneer het uiteindelijke doel van de gebruiker van de valsheid is bereikt (zie vb. Cass. 26 november 2008, AR P.08.0798.F, AC 2008, nr. 670; Cass. 16 mei 1978, AC 1978, p. 1075). (M.N.B.)

- Gebruik van valse stukken met de bedoeling meerdere personen te misleiden - Nuttig gevolg

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

P.19.1018.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.2 AC nr. ...

Een bedrieglijk opgemaakte schijnakte kan slechts een valsheid in geschriften vormen in zoverre deze bewijs kan opleveren en aldus derden kan schaden, omdat het voor hen gevolgen heeft; een ontwerpovereenkomst die werd opgemaakt met de bedoeling om aan een geschil een einde te maken en die door de auteur werd toegezonden aan de advocaat van een bij dat geschil betrokken partij, kan niet als een strafbare valsheid worden beschouwd wanneer de bestemmeling de juistheid van de daarin besloten vermeldingen kan nagaan (1). (1) Zie FR. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques", in Les Infractions - Volume 4: les Infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, p. 55, en de verwijzingen in noot 21; Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0034.F, AC 2018, nr. 343 (aangifte bij de bijzondere belastinginspectie), met concl. OM en de daarin vermelde verwijzingen in Pas. 2018; Cass. 23 mei 2017, AR P.16.0719.N, AC 2017, nr. 345 (processen-verbaal waarin de verklaringen van het slachtoffer of van de verdachte van het misdrijf zijn vervat); Cass. 18 april 2006, AR P.06.0010.N, AC 2006, nr. 216 (bewijsstukken die volgens artikel 9 van de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk, aan de regularisatiecommissie moeten worden overgelegd); Cass. 5 mei 2004, AR P.04.0063.F, AC 2004, nr. 235 (factuur voor fictieve prestaties). Hieruit volgt niet dat een valse verklaring nooit een valsheid in geschriften kan uitmaken: zie, in die zin, Cass. 25 oktober 2017, AR P.17.0277.F, AC 2017, nr. 589 (aanvraag tot inschrijving op een woonplaats); Cass. 25 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142 (valse aangifte van diefstal aan de politie met het oog op verzekeringsfraude); Cass. 27 januari 2010, AR P.09.0770.F, AC 2010, nr. 62 (verzekeringsvoorstel). (M.N.B.)

- Door de wet beschermd geschrift - Begrip - Ontwerpvereenkomst met het oog op de beëindiging van een geschil, die door de auteur werd toegezonden aan de advocaat van een bij dat geschil betrokken partij

- Artt. 193 en 196 Strafwetboek

P.19.0824.F 4 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191204.2F.1 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of een feit een gebruik van valse stukken uitmaakt, maar het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet de door de vervalser gewenste uitwerking is blijven hebben (1). (1) Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675, met concl. OM in Pas. 2009 op datum in Pas.

- Gebruik van valse stukken - Bestanddelen - Beoordeling door de rechter - Toezicht van het Hof

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

Het gebruik van valse stukken duurt voort zolang dat gebruik de door de dader aanvankelijk beoogde bedrieglijke of schadelijke uitwerking blijft hebben, zonder dat hij zich daartegen verzet (1); de omstandigheid dat het gebruik van valse stukken betrekking heeft op de oprichtingsakte van een failliet verklaarde vennootschap of op één van haar handelsverrichtingen impliceert dus niet noodzakelijkerwijs dat dit gebruik eindigt op de datum van het vonnis van faillietverklaring van die vennootschap. (1) Cass. 27 januari 2009, AR P.08.1639.N, AC 2009, nr. 68.

- Gebruik van valse stukken - Begrip - Failliet verklaarde vennootschap - Gebruik van valse stukken betreffende de oprichtingsakte of een handelsverrichting - Einde van het gebruik van valse stukken - Vonnis van faillietverklaring

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.19.0678.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.7 AC nr. ...

Het misdrijf van valsheid in geschriften bestaat erin een door de wet beschermd geschrift, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden, de waarheid te vermommen op een bij de wet bepaalde wijze, terwijl hieruit een mogelijk nadeel kan ontstaan; de valsheid is ?intellectueel' wanneer zij erin bestaat dat in een materieel onaangeroerd instrumentum, feiten en akten in strijd met de waarheid worden vastgesteld (1); het gegeven dat alle contractpartijen overeenkomen een onwaar feit of een onware akte op te nemen in een tussen hen gesloten overeenkomst, sluit niet uit dat die overeenkomst intellectueel vals is of kan zijn; wanneer een overeenkomst echter geen onwaarheid bevat, dan volgt uit het enkele gegeven dat zij niet wettig is aangegaan niet dat zij vals is. (1) Cass. 21 juni 1994, AR P.93.1033.N, AC 1994, nr. 324.

- Strafzaken - Materieel bestanddeel - Intellectuele valsheid

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

P.19.0407.N 22 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191022.2 AC nr. ...

De rechter kan bij de beoordeling of een geschrift zich opdringt aan het openbaar vertrouwen rekening houden met de context waarin dit wordt voorgelegd; een ingebrekestelling van een aanbestedende overheid tot vaststelling van beweerde gebreken in uitgevoerde werken, is krachtens de geldende regelgeving onderworpen aan de tegenspraak van de aannemer, die de vermeldingen ervan kan controleren en betwisten zodat dit geschrift ten aanzien van de aannemer dan ook geen openbaar vertrouwen geniet en buiten het toepassingsgebied valt van artikel 193 en volgende Strafwetboek, wat de waarachtigheid van de hierin opgenomen vaststellingen betreft(1); de omstandigheid dat het geschrift zich in een andere context aan een derde kan opdringen als een beschermd geschrift, doet hieraan geen afbreuk. (1) Zie: Cass. 26 oktober 2010, AR P.09.1662.N, AC 2010, nr. 632.

- Geschrift dat zich opdringt aan het openbaar vertrouwen - Beoordeling door de rechter - Criterium - Toepassing

- Art. 20 KB 26 september 1996 Regie der Gebouwen. - Onteigening

- Art. 193 Strafwetboek

P.19.0481.F 25 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.3 AC nr. ...

Het gebruik van valse stukken, voortgezet misdrijf, eindigt wanneer, tussen het opstellen van de valse alte en het aanwenden ervan, enerzijds, en het door de auteur beoogde voordeel, anderzijds, een nieuwe juridische oorzaak opduikt waardoor dat voordeel een afzonderlijke rechtsgrond krijgt (1). (1) Zie Cass. 9 februari 1959, Pas. 1959, I, p. 587; A. De Nauw en F. Kuty, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2014, p. 78.

- Tijdstip waarop het gebruik van valse stukken eindigt - Nieuwe juridische oorzaak - Gebruik van valse stukken - Verjaring van de strafvordering - Aanvang van de termijn

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

C.18.0085.F 20 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190620.1 AC nr. ...

Valsheid in geschriften veronderstelt een verdraaiing van de waarheid; uit de omstandigheid dat de akte die de toewijzing van het goed vaststelt onwettig is, volgt niet dat die akte een valsheid is.

- Verdraaiing van de waarheid - Definitieve toewijzing - Onwettigheid

- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

Valsheid in geschriften en het gebruik ervan die met hetzelfde bedrieglijk opzet of met hetzelfde oogmerk om te schaden zijn gepleegd, vormen slechts één voortgezet misdrijf (1). (1) Zie Cass. 29 maart 2017, AR P.16.1242.F, AC 2017, nr. 226. Zie, naast §26 tot 29 van het arrest, ook §1 tot 6, en inzonderheid §4 (onuitgegeven maar beschikbaar in pdf-formaat op juridat.be), over het soortgelijke ambtshalve middel, inzake de eerste verweerder, betreffende de telastleggingen, die het voorwerp uitmaken van verschillende zaken die door de rechter wegens samenhang zijn gevoegd (zie Cass. 11 januari 2011, AR P.10.0966.N, AC 2011, nr. 25; Cass. 8 maart 2000, AR P.99.1583.F, AC 2000, nr. 161, met betrekking tot twee zaken die verschillende beklaagden betreffen).

- Zelfde bedrieglijk opzet - Voortgezet misdrijf

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

P.19.0104.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.5 AC nr. ...

Het misdrijf valsheid in geschrifte als bedoeld in artikel 450 WIB92 bestaat erin in een door de wet beschermd geschrift, met het in die bepaling vereiste opzet, de waarheid te vermommen op een bij de wet bepaalde wijze, terwijl hieruit een nadeel kan ontstaan; een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbare vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die ervan kennis nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit in dat geschrift vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten; een geschrift van een bankinstelling waarin is vermeld dat een belastingplichtige geen rekening bij die instelling heeft en dat wordt voorgelegd aan de belastingadministratie, voor wie het in de regel onmogelijk is om dat geschrift onmiddellijk op zijn echtheid te controleren, strekt in zekere mate tot bewijs van wat erin wordt vermeld of vastgesteld en de omstandigheid dat het openbaar ministerie of de belastingadministratie nadien bij controle heeft kunnen vaststellen dat het voorgelegde document vals is, belet de rechter niet te oordelen dat het een strafrechtelijk beschermd geschrift is (1). (1) Cass. 25 november 2014, AR P.12.2039.N, AC 2014, nr. 722 (ivm. Buitenlands rijbewijs).

- Fiscale valsheid - Artikel 450, WIB92 - Door de wet beschermd geschrift - Begrip - Draagwijdte

P.18.0758.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.7 AC nr. 649

Het feit dat misdrijven, gekwalificeerd als oplichting en misbruik van vertrouwen, erin bestaan dat bij het sluiten van overeenkomsten bedrieglijk een onjuiste identiteit wordt opgegeven van de bestemmelingen van te leveren goederen of te presteren diensten, zodat de bestelbon of factuur van de leverancier een onjuiste identiteit vermeldt, houdt niet noodzakelijk in dat een van de bestanddelen van die misdrijven valsheid in geschrifte of gebruik van valse stukken oplevert.

- Bestelbon of factuur - Opgave van onjuiste identiteit als bestanddeel van de misdrijven oplichting en misbruik van vertrouwen

Wanneer een telastlegging waarvoor een beklaagde is vervolgd als een welbepaald misdrijf is gekwalificeerd waarvan een der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte of het gebruik van dergelijk geschrift oplevert, dan omvat de telastlegging dit feit dat bijgevolg ook voor de rechter aanhangig is; de rechter moet aan die feiten de juiste juridische kwalificatie geven door eveneens de valsheid in geschrifte of het gebruik ervan in de bewoordingen van de wet te omschrijven en de rechter zal van de aldus gekwalificeerde feiten en de ermee samenhangende feiten slechts kennis kunnen nemen op voorwaarde dat de feiten van valsheid in geschrifte of het gebruik ervan, die strafbaar zijn met een criminele straf, regelmatig zijn gecorrectionaliseerd (1). (1) Cass. 28 november 2017, AR P.16.1325.N, AC 2017, nr. 679.

- Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Misdrijf waarvan één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert

P.17.1072.N 5 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.1 AC nr. ...

De valsheid is "intellectueel" wanneer zij erin bestaat dat in een materieel onaangeroerd instrumentum, feiten en akten in strijd met de waarheid worden vastgesteld; wanneer een geschrift de vaststelling inhoudt van een wilsverklaring die op bedrieglijke wijze in strijd is met de waarheid, dan heeft de omstandigheid dat die wilsverklaring ook werkelijk is gedaan, niet tot gevolg dat dit geschrift niet intellectueel vals is of kan zijn (1). (1) Cass. 13 januari 2015, AR P.13.0754.N, AC 2015, nr. 28.

- Art. 196 Strafwetboek

P.18.0034.F 30 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180530.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Door de wet beschermd geschrift - Begrip - Aangifte bij de belastingadministratie

De rechter verantwoordt naar recht zijn beslissing dat het moreel bestanddeel van het misdrijf valsheid in geschriften ontbreekt, door in feite te oordelen dat de bij de bijzondere belastinginspectie aangegeven persoon geenszins aantoont dat de brief waarbij aangifte wordt gedaan valse verklaringen over specifieke objectieve feiten zou bevatten en vervolgens vast te stellen dat die brief een louter subjectieve bewering van de aangever vertolkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 343.

- Door de wet beschermd geschrift - Begrip - Aangifte bij de belastingadministratie

- Artt. 194 e.v. Strafwetboek

P.17.0975.F 17 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180117.8 AC nr. ...

Betichting van valsheid beschermt elk geschrift dat ertoe strekt een derde te overtuigen van het bestaan van een recht, van een verplichting of van de waarachtigheid van een feit; de intellectuele valsheid bedoeld in artikel 196, laatste lid, Strafwetboek, kan bestaan in een verzuim of het vermelden van onvolledige inlichtingen in de akte, met als doel aan een vals feit de schijn van waarachtigheid te verlenen (1). (1) Cass. 21 december 1971, AC 1971-72, p. 407.

- Materieel bestanddeel - Intellectuele valsheid

- Art. 196 Strafwetboek

P.17.0785.F 13 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171213.3 AC nr. 711

Valsheid in geschriften bestaat in een verdraaiing van de waarheid met een bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden, op een wijze die bij wet is bepaald, in een bij wet beschermd geschrift, waaruit een nadeel kan ontstaan; een bij wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, d.w.z. dat zich aan het openbaar vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die kennis ervan nemen of aan wie het wordt voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het in dat geschrift vastgelegde rechtsfeit dan wel gerechtigd kunnen zijn geloof daaraan te hechten (1). (1) Cass. 25 oktober 2017, AR P.17.0277.F, AC 2017, nr. 589.

- Valsheid in geschrifte - Bestanddelen

- Art. 193 Strafwetboek

- Valsheid in geschrifte - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift

- Art. 193 Strafwetboek

Een geschrift is een bij wet beschermd geschrift wanneer het bestemd is om de gegrondheid aan te tonen van de aanspraak van een partij op een gerechtelijke procedure, aangezien het niet bestemd is voor de partij die het kan betwisten maar voor de rechterlijke instantie waarvan het toezicht, in de regel, enkel betrekking heeft op de bewijswaarde van dat stuk.

- Valsheid in geschrifte - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift - Geschrift bestemd om de gegrondheid aan te tonen van de aanspraak van een partij op een gerechtelijke procedure

- Art. 193 Strafwetboek

P.16.1325.N 28 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171128.4 AC nr. 679

De rechter die vaststelt dat één der bestanddelen van een telastlegging waarvoor een beklaagde is vervolgd in werkelijkheid een valsheid in geschrifte of het gebruik van dergelijk geschrift oplevert, moet aan dat feit de juiste juridische kwalificatie geven door eveneens de valsheid in geschrifte of het gebruik ervan in de bewoordingen van de wet te omschrijven en zal van de aldus gekwalificeerde feiten en de ermee samenhangende feiten slechts kennis kunnen nemen op voorwaarde dat de verwijzingsbeschikking de feiten van valsheid in geschrifte of het gebruik ervan, die strafbaar zijn met een criminele straf, regelmatig heeft gecorrectionaliseerd, wanneer het openbaar ministerie in zijn rechtstreekse dagvaarding met toepassing van artikel 2, tweede lid, Wet Verzachtende Omstandigheden vermeldt dat er wegens verzachtende omstandigheden of gronden van verschoning geen grond is een hogere straf dan een correctionele straf te vorderen of wanneer de rechter met toepassing van artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden zich bevoegd verklaart door verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond aan te nemen wanneer hij vaststelt dat de bij hem aanhangig gemaakte misdaad niet is gecorrectionaliseerd.

- Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Rechter die vaststelt dat één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert - Taak van de rechter - Bevoegdheid

- Artt. 2, tweede lid, en 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden
- Art. 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 194, 195, 213 en 214 Strafwetboek

Wanneer een telastlegging waarvoor een beklaagde is vervolgd, als een welbepaald misdrijf is gekwalificeerd waarvan één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte of het gebruik van dergelijk geschrift oplevert, dan omvat de telastlegging dit feit dat bijgevolg ook voor de geadieerde rechter aanhangig is die dan hieraan de juiste juridische kwalificatie moet geven door eveneens de valsheid in geschrifte of het gebruik ervan in de bewoordingen van de wet te omschrijven; dit is geen verboden ontdubbeling van de oorspronkelijke telastlegging.

- Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Misdrijf waarvan één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 194, 195, 213 en 214 Strafwetboek

P.17.0156.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.5 AC nr. 642

Uit de samenhang van de artikelen 76, 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek, 73bis en 167, eerste lid, ZIV-wet, 232, 1° en 235, eerste lid, Sociaal Strafwetboek volgt dat wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, en wanneer een oplichting betrekking heeft op het gebruik van dergelijke valse stukken, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd zijn de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering moet samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

- ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Rechtspleging in hoger beroep

P.17.0277.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.1 AC nr. ...

De inschrijving op een woonplaats waarom wordt verzocht door een persoon die een valse verklaring laat optekenen, kan een valsheid in geschrifte opleveren; niettegenstaande het feit dat dergelijke akte wellicht zal worden gecontroleerd, kan zij bewijs opleveren aangezien derden immers overtuigd kunnen zijn van de waarachtigheid van het valselijk verklaarde rechtsfeit of gerechtigd kunnen zijn daaraan geloof te hechten.

- Valsheid in geschrifte - Inschrijving op een fictieve woonplaats - Toepassing

- Art. 193 Strafwetboek

Valsheid in geschrifte bestaat erin de waarheid te vermommen met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden, op een bij de wet bepaalde wijze, in een door de wet beschermd geschrift, waaruit een nadeel kan ontstaan; een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, met andere woorden dat zich aan het openbaar vertrouwen opdringt zodat de overheid of particulieren die er kennis van nemen of aan wie het wordt voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit die in dat geschrift zijn vastgelegd of gerechtigd kunnen zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Cass. 25 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142.

- Valsheid in geschrifte - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift

- Art. 193 Strafwetboek

- Valsheid in geschrifte - Bestanddelen

- Art. 193 Strafwetboek

P.17.0096.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.6 AC nr. 541

In geval van correctionalisering van een door artikel 196 Strafwetboek bedoelde valsheid in geschrifte dient de rechter krachtens artikel 214 Strafwetboek een verplichte geldboete op te leggen van 26 tot 2.000 euro; artikel 84 Strafwetboek vindt geen toepassing wanneer een correctionaliseerbare misdaad zowel met een vrijheidsberovende straf als met een geldboete wordt gestraft (1). (1) Cass. 13 januari 2004, AR P.03.1382.N, AC 2004, nr. 18: RW 2004-2005, 741 en noot S. VANDROMME, De geldboete na correctionalisering: was het nu art. 83 of art. 84 Sw.?; Cass. 5 oktober 2016, AR P.16.0676.F, AC 2016, nr. 548.

- Valsheid in geschriften - Correctionalisering - Verplichte geldboete - Artikel 214, Strafwetboek - Draagwijdte

P.16.0719.N 23 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170523.1 AC nr. 345

Het misdrijf valsheid in geschriften bestaat erin in een door de wet beschermd geschrift, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, de waarheid te vermommen op een bij de wet bepaalde wijze, terwijl hieruit een nadeel kan ontstaan; een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbare vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die ervan kennis nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit in dat geschrift vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142.

- Valsheid in geschrifte - Door de wet beschermd geschrift

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

- Valsheid in geschrifte

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

Processen-verbaal die verklaringen bevatten van het slachtoffer of de verdachte van een misdrijf dringen zich in de regel niet op aan het openbaar vertrouwen want die personen geven immers slechts een subjectieve versie van de feiten, die onderworpen is aan tegenspraak en kan gecontroleerd worden aan de hand van de gegevens van het strafonderzoek; een verdachte mag bovendien tot zijn verweer alle feitelijke elementen aanvoeren die hij dienstig acht, ongeacht of zij waar of onwaar zijn (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142.

- Valsheid in geschrifte - Door de wet beschermd geschrift - Openbaar vertrouwen - Processen-verbaal die verklaringen bevatten van slachtoffer of verdachte

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

Valsheid in geschriften is een aflopend misdrijf; een geschrift dat zich op het moment van de eventuele waarheidsvermomming, dit is vóór de controle ervan, uit zijn aard niet aan het openbaar vertrouwen opdrong en derhalve geen valsheid kon opleveren, wordt niet alsnog een strafrechtelijk beschermd geschrift omdat na controle de onjuistheid van het erin opgenomen rechtsfeit blijkt (1). (1) Zie Cass. 14 december 2010, AR P.10.1079.N, AC 2010, nr. 742.

- Valsheid in geschrifte - Aard

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

P.15.0102.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.5 AC nr. 299

Het staat de rechter aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten de juiste kwalificatie te geven en wanneer de nieuwe kwalificatie een misdrijf betreft waarvan één der onderdelen ook valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken oplevert, dan moet die kwalificatie aangevuld worden door ook de valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken te omschrijven in de bewoordingen van de wet; de omstandigheid dat de aanvankelijke kwalificatie geen valsheid in geschrifte of gebruik van valse stukken omvatte, doet hieraan geen afbreuk en maakt geen niet-toegelaten ontdubbeling van de kwalificatie uit zodat hierdoor de toestand van de beklaagde niet verzwaard wordt (1). (1) Cass. 6 januari 2009, AR P.08.1289.N, AC 2009, nr. 11.

- Bevoegdheid - Kwalificatie van de feiten - Heromschrijving van de feiten - Nieuwe kwalificatie in misdrijf waarvan één der onderdelen valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken oplevert - Draagwijdte

P.16.1242.F 29 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170329.2 AC nr. ...

In strafzaken moet de beslissing de bepalingen betreffende de strafbaarstellingen en de straffen opgeven (1); wanneer het gebruik van de valsheid in geschriften door de steller van het valse stuk en met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf; de valsheid en het gebruik van het valse stuk maken in dat geval slechts één voortgezet misdrijf uit, waarop de straf wegens valsheid staat (2); de weglating van artikel 197 Strafwetboek in het bestreden arrest, dat door middel van verwijzing naar het beroepen vonnis de artikelen 193, 196, 213 en 214 Strafwetboek opgeeft, kan bijgevolg niet tot vernietiging leiden. (1) Zie bijv. Cass. 15 maart 2017, AR P.16.1271.F, AC 2017, nr. ... (vereniging van boosdoeners); Cass. 27 november 2012, AR P.11.1433.N, AC 2012, nr. 641 (Art. 2 KB 9 april 2007); Cass. 18 juni 2003, AR P.03.0269.F, AC 2003, nr. 358 (opzettelijke slagen en verwondingen met blijvende arbeidsongeschiktheid); Cass. 4 juni 2002, AR P.01.0706.N, AC 2002, nr. 33 (Art. 3 KB 13 mei 1987); Cass. 15 april 1997, AR P.96.1158.N, AC 1997, nr. 185 (Art. 307, WIB92); R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, 5e uitg., Kluwer, 2010, nr. 1761-1763, en de daarin aangehaalde verwijzingen; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken" in F. DERUYCK, E. GOETHALS, L. HUYBRECHTS, J. LECLERCQ, J. ROZIE, M. ROZIE, P. TRAEST, en R. VERSTRAETEN (eds.), Amicus Curiae : liber amicorum Marc De Swaef, Antwerpen, Intersentia, 2013, 441-464; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 7e uitg., 2014, 1269. Aldus heeft het Hof een arrest vernietigd dat, ook al vermeldde het artikel 197 van het Strafwetboek, noch uitdrukkelijk noch door verwijzing de wettelijke bepaling vermeldde die de straf bepaalt die van toepassing is op het gebruik van valse stukken. (Cass. 23 april 1996, AR P.94.1564.N, AC 1996, nr. 121). (2) Cass. 17 maart 2010, AR P.09.1623.F, AC 2010, nr. 188; zie Cass. 18 februari 1974, AC 1974, I, p. 641; A. MARCHAL en J.-P. JASPAR, Droit criminel, Traité théorique et pratique, I, Brussel, Larcier, 1965, 257, nr 660; FR. LUGENTZ, "Les faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux" in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY, C. DE VALKENEER, D. DILLENBOURG, FR. LUGENTZ, J. MOINIL en G.-F. RANERI (eds.), Les infractions. 4 : Les infractions contre la foi publique, Brussel, Larcier, 2012, 190. Aldus, "wanneer, na aanneming van verzachtende omstandigheden, de raadkamer een beklaagde wegens het plegen van een door de artikelen 193 en 196 voorziene valsheid in geschriften naar de correctionele rechtbank heeft verwezen, is die rechtbank bevoegd om van de valsheid in geschriften en van het gebruik van valse stukken kennis te nemen, zo zij het bestaan vaststelt niet enkel van de valsheid maar ook van een door de beklaagde gepleegd feit van gebruik van valse stukken die de voortzetting van de vervalsing uitmaakt." (Cass. 5 september 1957, Arr. Verbr. 1957, 983, samenvatting).

- Valsheid in geschriften - Gebruik door de vervalser - Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193 e.v. Strafwetboek

Er is sprake van gebruik van valse stukken als dat gebruik een ander blijft misleiden of schaden en aldus de door de vervalser gewenste uitwerking blijft hebben; daaruit volgt dat het gebruik van valse stukken niet eindigt op het ogenblik van de voltooiing van een verduistering van geldsommen wanneer dat gebruik tot doel heeft de oorzaak van de geldafhaling voor de benadeelde partij te verbergen door de boekhouding te vervalsen; de gewenste uitwerking bestaat erin de verduistering van geldsommen te verbergen om elk verzoek tot terugbetaling ervan te vermijden (1). (1) Zie bijv. Cass. 11 mei 2011, AR P.10.1991.F, onuitgegeven, geciteerd door FR. LUGENTZ, "Les faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux" in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY, C. DE VALKENEER, D. DILLENBOURG, FR. LUGENTZ, J. MOINIL en G.-F. RANERI (eds.), Les infractions. 4 : Les infractions contre la foi publique, Brussel, Larcier, 2012, 150, voetnoot 353 (en zie p. 163 e.v.).

- Valsheid in geschriften - Gebruik - Gewenste uitwerking

- Artt. 193 e.v. Strafwetboek

P.15.0292.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.9 AC nr. ...

Het gebruik van valse stukken duurt voort, zelfs zonder een nieuw feit van de dader en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet is bereikt en zolang de hem verweten handeling in zijn voordeel en zonder dat hij zich ertegen verzet, de gunstige uitwerking blijft hebben die hij ervan verwacht en het staat aan de rechter om hierover onaantastbaar in feite te oordelen (1). (1) Cass. 19 februari 2013, AR P. 12.0867.N, AC 2013, nr. 116.

- Gebruik van valse stukken - Duur - Voorwaarden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

Uit het faillissement van een vennootschap volgt niet dat het gebruik door een feitelijke zaakvoerder van akten waarbij in strijd met de werkelijkheid een stroman wordt aangeduid als zaakvoerder of een zetelverplaatsing werd opgenomen, noodzakelijk ophoudt op het tijdstip van het faillissement.

- Gebruik van valse stukken - Faillissement - Gebruik van valse akten na faillissement - Duur

- Art. 16 Wet 8 augustus 1997

P.15.1117.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.6 AC nr. ...

Artikel 1, d), Wet Beroepsuitoefeningsverbod bepaalt dat de rechter die een persoon veroordeelt, zelfs voorwaardelijk, als dader of medeplichtige aan valsheid in geschriften of gebruik van valsheid in geschriften of poging daartoe zijn veroordeling kan gepaard doen gaan met het verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon de in deze bepaling vermelde functies uit te oefenen; aangezien eensdeels de wezenlijke constitutieve bestanddelen van de in artikel 210bis Strafwetboek bedoelde valsheid overeenstemmen met deze van de valsheden bepaald in de artikelen 194 tot 197 van dat wetboek, die zijn opgenomen in afdeling 1 van hetzelfde hoofdstuk van het Strafwetboek en anderdeels blijkt uit de wetsgeschiedenis van artikel 210bis Strafwetboek dat de wetgever de bedoeling had offline en online criminaliteit zoveel mogelijk op eenzelfde manier te bestraffen en ervoor te zorgen dat bestaande misdrijven waarbij informatica als nieuwe modus operandi wordt gebruikt, niet onbestraft zouden blijven omdat de constitutieve bestanddelen van de bestaande misdrijven onvoldoende technologieneutraal zouden zijn om zonder meer te gelden in een informaticacontext, volgt hieruit dat artikel 1, d), Wet Beroepsuitoefeningsverbod volgens de bedoeling van de wetgever niet enkel de wettelijke grondslag is voor het opleggen van het hier bedoelde beroepsverbod aan degene die schuldig is verklaard aan een valsheid bedoeld in de voormelde afdeling 1 van het Strafwetboek, maar ook aan degene die schuldig is verklaard aan valsheid in informatica als bedoeld in de voormelde afdeling 2bis van dat wetboek; dat artikel 1, d), Wet Beroepsuitoefeningsverbod niet werd aangepast ter gelegenheid van de invoering van artikel 210bis Strafwetboek bij artikel 4 van de wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Wetsontwerp inzake informaticacriminaliteit, Parl. St. , Kamer, 1999-2000, 0213/001-0214/001, pp.. 5-6, 10 en 13; J. COPPENS, Wet & Duiding strafrecht, Commentaar onder artikel 210bis Sw.; P. DE HERT, "De wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit en het materieel strafrecht. Een wet die te laat komt of een wet die er nooit had moeten komen?", T. Strafr. 2001, pp. 314-317 en 332.

- Valsheid in informatica - Bijkomende straf van beroepsuitoefeningsverbod - Toepasselijkheid - Draagwijdte

P.16.0491.F 28 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160928.3 AC nr. ...

Het gebruik van een vals stuk kan worden bestraft wanneer diegene die gebruikmaakt van dat stuk kennis heeft van de valsheid ervan, ook al kende de gebruiker van dat geschrift de valsheid of zelfs het bestaan ervan niet wanneer het werd opgesteld, op voorwaarde dat die persoon de valsheid ervan kende op het ogenblik dat hij ervan gebruikmaakte met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden (1). (1) Zie Cass. 25 april 2006, AR P.05.1675.N, AC 2006, nr. 236 en A. DE NAUW, Initiation au droit pénal spécial, Kluwer, 2008, nr. 114.

- Strafbaar gebruik - Begrip - Kennis van de valse aard van het stuk

- Art. 197 Strafwetboek

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar of de materiële gedraging die de beklaagde ten laste wordt gelegd, gebruik van valse stukken uitmaakt. Het Hof kan alleen toetsen of de rechter bij zijn beoordeling de gewone betekenis van het woord niet miskent (1). (1) Cass. 13 mei 2008, AR P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287; zie S. VAN DYCK, Valsheid in geschriften en gebruik van valse geschriften, Intersentia, Antwerpen, 2007, nr. 333 tot 338.

- Gebruik van valse stukken - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof van Cassatie

- Art. 197 Strafwetboek

De term gebruik van valse stukken moet in zijn gewone betekenis worden verstaan, volgens welke het gebruik de materiële gedraging is van het zich bedienen van de valse akte of het valse stuk met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden (1). (1) Zie Cass. 13 mei 2008, AR P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287 en FR. LUGENTZ, Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux, in Les Infractions, Volume 4 – Les Infractions contre la foi publique (ouvrage collectif), Larcier, 2012, p. 163.

- Gebruik van valse stukken

- Art. 197 Strafwetboek

P.15.1042.N 14 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160614.1 AC nr. ...

Bedrieglijk opzet bij gebruik van valse stukken is aanwezig zodra de gebruiker van het valse stuk enig voordeel of enige winst beoogt, die hij zonder het gebruik van dat stuk niet zou hebben behaald; de vraag of de gebruiker van dat stuk het beoogde voordeel ook in concreto heeft behaald, speelt daarbij geen rol (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2008, AR P.07.1873.F, AC 2008, nr. 396.

- Gebruik van valse stukken - Bedrieglijk opzet

De enkele omstandigheid dat een parkeerkaart voor mindervaliden niet overeenstemt met het model dat in een ministerieel besluit is bepaald en dat die kaart volgens dat besluit vervallen is, heeft niet tot gevolg dat derden die deze kaart in een voertuig zien liggen, niet overtuigd kunnen zijn van het feit dat de bestuurder van dat voertuig het recht heeft te parkeren op een parkeerplaats voor mindervaliden; die overtuiging kan immers worden opgeleverd door de ogenschijnlijke geldigheid van een dergelijke kaart.

- Vals stuk - Beschermd geschrift - Parkeerkaart voor mindervaliden - Toepassing

- Art. 197 Strafwetboek

Een vals stuk zoals bedoeld in artikel 197 Strafwetboek is een door de wet beschermd geschrift waarin, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, de waarheid op een bij de wet bepaalde wijze is vermomd, terwijl hieruit een nadeel kan ontstaan; een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbaar vertrouwen opdringen, zodat de overheid of particulieren die ervan kennis nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit in dat geschrift vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Zie Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0391.N, AC 2014, nr. 436.

- Vals stuk - Beschermd geschrift

P.16.0182.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.4 AC nr. ...

Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het doel dat hij beoogde niet werd verwezenlijkt en zolang de oorspronkelijke handeling die hem wordt verweten, zonder dat hij zich ertegen verzet, de gunstige uitwerking blijft hebben die hij ervan verwacht (1). (1) Cass. 27 januari 2009, AR P.08.1639.N, AC 2009, nr. 68; Zie: Cass. 13 januari 2009, AR P.08.0882.N, AC 2009, nr. 23.

- Gebruik van valse stukken - Duur van het misdrijf

- Artt. 196, 197 en 213 Strafwetboek

P.16.0194.F 25 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160525.13 AC nr. ...

De valsheid en het gebruik van valse stukken, die gepleegd zijn door eenzelfde persoon, vormen één enkel misdrijf; in zoverre het gebruik van de valsheid in geschrifte de voortzetting is van de valsheid, wordt de valsheid die in het buitenland werd gepleegd maar waarvan de dader gebruik maakt in België, geacht in België gepleegd te zijn (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2011, AR P.11.0172.N, AC 2011, nr. 384; FR. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", Les Infractions, Volume 4, Les infractions contre la foi publique, Larcier, 2013, p. 224-225; J. SPREUTELS, FR. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, Droit pénal des affaires, Bruylant, 2005, p. 250.

- Gebruik - Bevoegdheid ratione loci

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.16.0074.F 23 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160323.3 AC nr. ...

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken in informatica niet omschrijft, staat het aan de rechter om in feite te beoordelen wat als dergelijk gebruik kan worden beschouwd en met name om na te gaan of dat gebruik een derde blijft misleiden of schaden en aldus de door de vervalser gewenste uitwerking blijft hebben (1). (1) Zie Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675; A. De Nauw en Fr. Kuty, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2014, p. 75.

- Valsheid in informatica - Gebruik van valse stukken - Bestanddelen - Beoordeling door de rechter

- Art. 210bis, § 2 Strafwetboek

P.14.0844.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.1 AC nr. ...

Het arrest dat de telastlegging van valsheid en gebruik van valse stukken bewezen verklaart in de bewoordingen van de wet, stelt aldus vast dat alle constitutieve bestanddelen van het misdrijf zijn verenigd en, bijgevolg, dat de valsheid, voorwerp van die telastlegging, een beschermd geschrift betreft; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie hoeft het arrest die beslissing niet nader te motiveren (1). (1) Zie over de factuur als beschermd geschrift: Cass. 5 mei 2004, AR P.04.0063.F (onuitgegeven); Cass. 5 december 2000, AR P.99.0245.N, AC 2000, nr. 671;; Cass. 5 februari 1997, AR P.96.0927.F, AC 1997, nr. 64; Cass. 19 september 1995, AR P. 94.0377.N, AC 1995, nr.388; Cass. 25 oktober 1988, AR nr. 2183, AC 1988-89, nr. 112; T. BYL, "De factuur in het strafrecht", in G. BALLON en I. SAMOY (eds.), De factuur en verwante documenten, Brugge, Vandenbroele, 2009, (255) 263, nr. 348-349; E. DIRIX en G.L. BALLON, Factuur, in APR, Mechelen, Kluwer, 2012, 369, nr. 718-719; S. VAN DYCK, Valsheid in geschriften en gebruik van valse geschriften, Antwerpen, Intersentia, 2007, 296-297, nr. 166; L. DELBROUCK, "Hoe vals kan een factuur zijn" (noot onder Cass. 14 december 2010), RABG 2011, (590) 590, nr. 3.

- Vereniging van alle constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Beschermd geschrift

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.15.0045.N 5 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.4 AC nr. ...

Een lid van het college van burgemeester en schepenen dat in de notulen van een vergadering van dat college met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden een niet-waarheidsgetrouwe vermelding laat opnemen en deze notulen met die vermelding doet goedkeuren, ondertekent en laat ondertekenen, maakt zich schuldig aan het door artikel 194 Strafwetboek bedoelde misdrijf; de omstandigheid dat de notulen worden goedgekeurd in een niet-openbare vergadering, na een geheime stemming, doet daaraan geen afbreuk.

- Begrip - Notulen van een vergadering van het college van burgemeester en schepenen

Uit de omstandigheid dat de appelrechters bij valsheid en gebruik van valse stukken het bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden op andere gronden dan de eerste rechter bewezen achten, volgt niet dat zij de omschrijving van de telastlegging hebben gewijzigd en dat zij de eiser de gelegenheid dienden te geven daarover standpunt in te nemen.

- Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden - Andere motivering dan in eerste aanleg

P.15.0615.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.3 AC nr. ...

Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet volledig is bereikt en zolang de hem verweten aanvankelijke handeling, zonder dat hij zich daartegen verzet, het nuttig gevolg blijft hebben dat hij ervan verwachtte; vereist wordt evenwel dat de dader van de valsheid aanvankelijk van het valse stuk gebruik heeft gemaakt door het aan derden tegen te stellen en dat het gebruik dat een derde later daarvan heeft gemaakt, voorzienbaar was (1). (1) Zie Cass. 27 januari 2009, AR P.08.1639.N, AC 2009, nr. 68.

- Gebruik van valse stukken - Duur van het misdrijf

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.15.1142.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.1 AC nr. ...

Het gebruik van valse stukken duurt voort, zelfs zonder een nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder herhaalde tussenkomst van zijnentwege, zolang het door hem beoogde doel niet is bereikt en de hem verweten beginhandeling, zonder verzet van zijn kant, het nuttige gevolg heeft dat hij ervan verwachtte, zodat de rechter niet moet vaststellen dat de beklaagde na het plegen van de valsheden nog concrete handelingen van gebruik met betrekking tot de door hem vervalste stukken heeft gesteld (1). (1) Zie: Cass. 7 februari 2007, AR P.06.1491.F, AC 2007, nr. 72; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46; Cass. 16 december 2014, AR P.14.0430.N, AC 2014, nr. 796.

- Strafzaken - Gebruik van valse stukken - Duur van het misdrijf - Voorwaarden

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

P.15.0573.F 28 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151028.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de hiërarchische verantwoordelijken met handtekeningsbevoegdheid van een partij bij een overeenkomst de bepalingen van de door een medewerker van die partij onderhandelde en voorbereide overeenkomst moesten nagaan of de mogelijkheid hadden om die na te gaan alvorens die overeenkomst te ondertekenen, sluit niet uit dat die medewerker, auteur of medeauteur van de akte, die gebruikt om die hiërarchie te misleiden.

- Valsheid in geschriften - Door een medewerker onderhandelde en voorbereide overeenkomst - Toepassing

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

Een overeenkomst die onderhandeld en voorbereid werd door een medewerker van een partij en die een intellectuele valsheid bevat die bedoeld is om die partij bij de overeenkomst te misleiden, is een door de wet beschermd geschrift ten aanzien van die partij.

- Valsheid in geschriften - Door een medewerker onderhandelde en voorbereide overeenkomst - Beschermd geschrift

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

P.13.1451.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.7 AC nr. ...

Wanneer de facturen zijn opgemaakt ten gevolge van weeggegevens bestemd om bewijs op te leveren tussen partijen en die facturen zich zonder enige mogelijke controle aan het openbaar vertrouwen opdringen, kunnen de bedrieglijke onjuistheden ervan als handelsgeschriften worden aangemerkt waarvan de vervalsing strafbaar is.

- Geschrift dat kan worden vervalst - Handelsgeschrift - Begrip - Factuur opgemaakt op basis van onjuiste gegevens

P.13.2086.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.2 AC nr. ...

Voor het misdrijf van valsheid in geschrifte volstaat een mogelijk nadeel en is niet vereist dat daadwerkelijk schade werd berokkend aan personen of goederen; het feit dat slechts één persoon zich burgerlijke partij stelt, belet niet dat ook aan anderen mogelijk nadeel kon worden berokkend (1). (1) Cass. 3 december 1973, AC 1973-74, p. 376; Cass. 21 juni 2005, AR P.05.0073.N, AC 2005, nr. 360.

- Valsheid in geschrifte - Constitutief bestanddeel - Materieel bestanddeel - Mogelijk nadeel

P.14.0032.N 3 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150303.3 AC nr. ...

De boedelbeschrijving die wordt opgesteld met het oog op de vereffening en verdeling van een gemeenschap, heeft tot doel de inventaris van de boedel vast te stellen, maar niet de oorsprong of de eigendom van de goederen te bepalen; wat met de werkelijkheid dient overeen te stemmen, zijn aldus de vermeldingen die nuttig zijn voor het vaststellen van de omvang van de boedel; de boedelbeschrijving is geen door de wet beschermd geschrift in de mate hij opinies bevat omtrent de oorsprong of de eigendom van bepaalde goederen (1). (1) Zie Cass. 29 oktober 1973, AC 1974, 237.

- Boedelbeschrijving - Doel - Draagwijdte - Door de wet beschermd geschrift

- Art. 1175 Gerechtelijk Wetboek

P.14.1764.F 25 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150225.4 AC nr. 142

Valsheid in geschrifte bestaat erin de waarheid te vermommen met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden, op een bij de wet bepaalde wijze, in een door de wet beschermd geschrift, waaruit een nadeel kan ontstaan; een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, met andere woorden dat zich aan het openbaar vertrouwen opdringt zodat de overheid of particulieren die er kennis van nemen of aan wie het wordt voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit die in dat geschrift zijn vastgelegd of gerechtigd kunnen zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Cass. 21 juni 2005, AR P.05.0073.N, AC 2005, nr. 360.

- Valsheid in geschrifte - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

- Valsheid in geschrifte - Bestanddelen

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

Een proces-verbaal opgemaakt door de politie, op initiatief van een persoon die eenzijdig een valse aangifte van diefstal laat acteren, kan valsheid in geschriften opleveren; niettegenstaande het feit dat dergelijke akte wellicht zal worden gecontroleerd, kan zij bewijs opleveren aangezien derden immers overtuigd kunnen worden van de waarachtigheid van het valselijk aangegeven rechtsfeit of gerechtigd kunnen zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Cass. 21 juni 2005, AR P.05.0073.N, AC 2005, nr. 360.

- Valsheid in geschrifte - Proces-verbaal waarin een valse aangifte van diefstal wordt geacteerd - Toepassing

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

P.14.1148.F 4 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150204.3 AC nr. 84

Hoewel het aangaan van de verplichte verzekering een geldigheidsvoorwaarde is voor de uitoefening van het beroep van architect, volgt uit de artikelen 2, § 4, en 11, vierde lid, van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect, zoals gewijzigd bij de wet van 15 februari 2006 betreffende de uitoefening van het beroep van architect in het kader van een rechtspersoon, niet dat, gesteld dat de niet-verzekering bewezen is, dit van rechtswege tot valsheid van de architectuurovereenkomst leidt.

- Architectuurovereenkomst - Uitoefening van het beroep van architect - Ontstentenis van verplichte verzekering

P.13.0754.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.1 AC nr. 28

De valsheid is "intellectueel" wanneer zij erin bestaat dat in een materieel onaangeroerd instrumentum, feiten en akten in strijd met de waarheid worden vastgesteld; wanneer een geschrift de vaststelling inhoudt van een wilsverklaring die op bedrieglijke wijze in strijd is met de waarheid, dan heeft de omstandigheid dat die wilsverklaring ook werkelijk is gedaan, niet tot gevolg dat dit geschrift niet intellectueel vals is of kan zijn (1). (1) Cass. 21 juni 1994, AR P.93.1033.N, AC 1994, nr. 324.

- Intellectuele valsheid

- Art. 196 Strafwetboek

VEILIGHEID VAN DE STAAT

P.22.0745.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1 AC nr. ...

Informatie van een inlichtingendienst die enkel in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat een onderzoek te openen of het in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, vormt als dusdanig geen bewijs van een misdrijf en is dan ook niet onderworpen aan de vereisten waaraan bewijs moet voldoen; aldus moet de herkomst van dergelijke informatie niet noodzakelijk worden verduidelijkt en kan de beklaagde, om die informatie uit het debat te doen weren, niet volstaan met de aanvoering dat de herkomst ervan onregelmatig is of zou kunnen zijn, maar moet hij dat enigszins aannemelijk maken zonder dat hij daarvoor eerst kennis van die herkomst moet hebben en noch het feit dat op basis van de informatie een gerechtelijk onderzoek wordt gevorderd in het kader waarvan privacygevoelige onderzoeksmaatregelen worden bevolen, noch de mogelijkheid dat de informatie afkomstig is van een buitenlandse inlichtingendienst is, doen daaraan afbreuk (1). (1) Cass. 17 mei 2022, AR P.22.0101.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6; B. VANGEEBERGEN, Het gebruik van inlichtingen in het strafproces, Intersentia, 2017; A. WINANTS, “Staatsveiligheid, strafvordering en strafproces”, in vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Preadviezen 2009, Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2009, pp. 242-246.

- Aanwenden van privacygevoelige onderzoeksmaatregelen - Aanvoering door de beklaagde van de onregelmatige herkomst - Wering - Draagwijdte - Gevolg - Informatie afkomstig van een inlichtingendienst - Gebruik in strafzaken - Bewijs - Bewijsvoering - Opstarten van een gerechtelijk onderzoek

VENNOOTSCHAPPEN

ALGEMEEN. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELS

C.24.0081.N 27 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250627.1N.8 AC nr. ...

De waarde van de aandelen moet in beginsel worden geraamd op het tijdstip waarop de rechter de overdracht ervan beveelt en de rechter kan slechts een andere peildatum hanteren dan de datum van eigendomsoverdracht wanneer hij in concreto vaststelt dat de omstandigheden die geleid hebben tot de vordering tot overname van de aandelen of het gedrag van de partijen ten gevolge van de vordering, een invloed hebben gehad op de waarde van de aandelen (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 642 en 643 Wetboek van Vennootschappen, zoals van toepassing vóór hun opheffing bij Wet van 23 maart 2019.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Geschillen - Gedwongen overdracht van zijn aandelen in de vennootschap door een vennoot aan een andere vennoot - Waarde van de aandelen - Tijdstip

- Art. 643, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

- Art. 642 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 2:69, derde lid, WVV blijkt dat de wetgever de beoordelingsbevoegdheid van de rechter bij het bepalen van de waarde van de aandelen heeft willen verruimen door hem toe te laten om, rekening houdend met alle relevante omstandigheden, een billijke prijs te bepalen die hoger of lager ligt dan de prijs op datum van het vonnis waarbij de eigendomsoverdracht wordt bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Geschillen - Gedwongen overdracht van zijn aandelen in de vennootschap door een vennoot aan een andere vennoot - Waarde van de aandelen - Tijdstip - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

- Art. 2:69, derde lid Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019
- Art. 2:60 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

C.24.0187.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.13 AC nr. ...

De verjaring van rechtsvorderingen tegen zaakvoerders, bestuurders, commissarissen, vereffenaars wegens verrichtingen in verband met hun taak begint te lopen van zodra de verrichtingen niet meer verborgen worden gehouden en de benadeelde derhalve in de mogelijkheid verkeert deze te kennen; die kennis slaat op alle omstandigheden die vereist zijn voor het instellen van voormelde rechtsvorderingen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Rechtsvorderingen en verjaring - Rechtsvorderingen tegen zaakvoerders, bestuurders, commissarissen, vereffenaars wegens verrichtingen in verband met hun taak - Aanvang - Kennis van de benadeelde - Begrip

- Art. 198, § 1, vierde streepje Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.22.0246.N 19 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250519.3N.2 AC nr. ...

Vermits de rechter de voorwaarden voor ontbinding beoordeelt op het ogenblik dat hij uitspraak doet, kan hij de vennootschap niet langer ontbinden op grond van artikel 333 Wetboek van Vennootschappen van zodra het WVV op haar van toepassing is, zelfs wanneer de vordering tot ontbinding voordien werd ingesteld.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Ontbinding - Beoordeling voorwaarden - Tijdstip - Gevolg

- Art. 333 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 39, § 1, eerste en tweede lid, en § 2, eerste en tweede lid Wet 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen
- Art. 34 Wet 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen
- Art. 5:3 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

P.24.1187.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.2 AC nr. ...

Artikel 2:104, § 1, eerste lid, WVV, dat bepaalt dat de vennoten of aandeelhouders door de sluiting van de vereffening van rechtswege onverdeelde eigenaars, elk voor hun deel, van alle actieve vermogensbestanddelen van de vennootschap, ook al zijn deze op het ogenblik van de sluiting van de vereffening niet gekend, is niet beperkt tot de activa die zijn opgenomen in de staat van activa en passiva bij de ontbinding van de vennootschap of die op dat moment nog niet waren gekend maar omvat ook de activa die wel waren gekend, maar bij het opstellen van de voormelde staat over het hoofd zijn gezien (1); de appelrechters die vaststellen dat de vordering tot schadevergoeding, ingesteld namens de besloten vennootschap, een op het ogenblik van de ontbinding gekend actief vermogensbestanddeel van de vennootschap was en die vervolgens oordelen dat, aangezien deze vordering niet werd opgenomen in de staat van activa en passiva van de vennootschap bij haar ontbinding, de vordering niet is overgegaan naar het persoonlijk vermogen van de eiser, verantwoorden hun beslissing niet naar recht. (1) Zie K. De Backer, "Commentaar bij artikel 2:104 WVV", in Vennootschappen en verenigingen, Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, 2023, 23.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Strafzaken - Vordering tot schadevergoeding namens een vennootschap - Ontbinding van de vennootschap - Sluiting van de vereffening - Vennoot van rechtswege eigenaar van de actieve vermogensbestanddelen - Begrip activa - Activa die over het hoofd zijn gezien - Gevolg

- Art. 2:104, § 1, eerste lid Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

C.23.0039.N 17 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250117.1N.6 AC nr. ...

De belangenconflictprocedure is niet van toepassing op beslissingen die behoren tot de bevoegdheid van de algemene vergadering (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Beslissing van de algemene vergadering - Belangenconflictregeling - Toepassing

- Art. 523, § 1 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

Wanneer de algemene vergadering zelf beslist tot de inkoop van eigen aandelen, is de belangenconflictprocedure op deze beslissing niet van toepassing, maar wanneer de algemene vergadering de raad van bestuur machtigt om eigen aandelen in te kopen en de raad van bestuur daarop een beslissing neemt om tot dergelijke inkoop over te gaan, de belangenconflictprocedure op deze laatste beslissing wel van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Inkoop eigen aandelen - Beslissing van de algemene vergadering - Machtiging raad van bestuur - Beslissing raad van bestuur - Belangenconflictregeling - Toepassing

- Art. 620, § 1 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

C.23.0022.N 10 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250110.1N.1 AC nr. ...

De inbrenger van een handelszaak in een vennootschap is verplicht tot niet-concurrentie met de vennootschap voor een redelijke termijn, die niet verder mag reiken dan wat redelijkerwijs noodzakelijk is om het overgedragen cliënteel aan de overnemer te binden.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Inbreng handelszaak - Niet-concurrentie inbrenger - Redelijke termijn - Begrip

F.22.0006.N 25 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221125.1N.9 AC nr. ...

De algemeen coördinator mag binnen de handelingen van het dagelijks bestuur de stuitingsdaad van de afstand van de op de verjaring verlopen termijn stellen, zoals bepaald in artikel 83, § 2, Btw-wetboek.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Dagelijks bestuur - Daden van beheer - Afstand van de verlopen tijd van de verjaring - Bevoegdheid

- Art. 83, § 2 Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

P.22.0032.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5 AC nr. ...

Alle aan een rechtspersoon verweten misdrijven worden concreet door natuurlijke personen gepleegd; noch artikel 61 Wetboek van Vennootschappen, krachtens hetwelk vennootschappen door hun organen handelen, noch artikel 522 van die wet, dat de bevoegdheden van de raad van bestuur bepaalt, (1) verbiedt bijgevolg om het aan een rechtspersoon verweten verzuim toe te rekenen aan de doelbewuste nalatigheid van zijn afgevaardigd bestuurder (2). (1) Het Wetboek van Vennootschappen is opgeheven door art. 34 van de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van Vennootschappen; zie met name de artt. 2:49 en 7:91 WVV. (2) De eiseres voerde aan dat het arrest de orgaantheorie miskent en de artikelen 61 en 522 Wetboek van Vennootschappen schendt, zoals die van toepassing waren op het tijdstip van de feiten, door niet vast te stellen dat haar vertegenwoordiger in haar naam en voor haar rekening heeft gehandeld. In dit geval vormt een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, dat voortvloeit uit een schuldig verzuim, de grondslag voor de aansprakelijkheid die het arrest aan de eiseres toerekent, en niet een verboden handeling die door haar vertegenwoordiger, in haar naam en voor haar rekening zou zijn gesteld.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Concrete uitvoering door natuurlijke personen - Invloed - Toerekening van

het aan een rechtspersoon verweten verzuim aan de doelbewuste nalatigheid van zijn afgevaardigd bestuurder

- Artt. 61 en 522 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.19.0644.N 9 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.2 AC nr. ...

Een beslissing of verrichting die behoort tot de bevoegdheid van de raad van bestuur kan worden nietig verklaard indien de schending van de belangenconflictregeling de totstandkoming ervan heeft kunnen beïnvloeden, wat het geval is wanneer de naleving van het voorschrift kon hebben geleid tot het afwijzen van de voorgenomen beslissing of verrichting of tot de aanvaarding ervan onder sterk verschillende voorwaarden.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Beslissing of verrichting van de raad van bestuur - Schending van de belangenconflictregeling - Vordering tot nietigverklaring

- Art. 523, §§ 1 en 2 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.20.0465.N 21 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.2 AC nr. ...

Hoewel de opheffing van artikel III.26, § 2, WER bij artikel 2 van de wet van 2 mei 2019, en in werking getreden op 27 mei 2019 onmiddellijk van toepassing is, blijft op de vordering die werd ingesteld vòòr 27 mei 2019 en waarover de rechter op die datum nog geen uitspraak heeft gedaan het op het ogenblik van het instellen van die vordering geldende artikel III.26, § 2, WER van toepassing.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Handels- of ambachtsonderneming - Inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen - Vordering gebaseerd op niet-ingeschreven activiteit - Niet-ontvankelijkheid - Opheffing wetsbepaling - Werking in de tijd - Taak van de rechter

- Art. III.26, § 2 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

P.20.1325.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7 AC nr. ...

Derden in de zin van artikelen 76, eerste lid en tweede lid en 683, eerste lid Wetboek van Vennootschappen zijn zij die met de vennootschap wegens haar bestaan hebben gehandeld; deze wetsbepalingen beschermen immers de derden die met de vennootschap of met haar organen plegen te handelen en voor wie de openbaar te maken akten om die reden relevant zijn; degene waartegen de vennootschap een klacht met burgerlijke partijstelling indient, is geen derde in de zin van die bepalingen; hetzelfde geldt voor de onderzoeksrechter waarbij de klacht wordt ingediend; de rechtsband waarin de vennootschap die personen met haar klacht betrekt, steunt immers op een beweerde onrechtmatige daad of op de wet en is dus onvrijwillig; bijgevolg zijn alle bestaande akten en gegevens van de vennootschap hen onmiddellijk tegenstelbaar; die wetsuitlegging ontzegt aan de verkrijgende vennootschap niet het recht op toegang tot de rechter in de periode tussen de fusie en de bekendmaking ervan; de fusie kan immers worden vermeld bij de klacht met burgerlijke partijstelling, zodat belanghebbenden daarvan kennis kunnen nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Overname van de vennootschap - Openbaarmaking van de akte van overname - Tegenstelbaarheid van de overname aan derden - Begrip derde - Klacht met burgerlijke partijstelling namens de overgenomen vennootschap vóór de openbaarmaking van de akte van overname - Ontvankelijkheid

- Artt. 76, eerste en tweede lid, en 683, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

Uit de artikelen 682, eerste lid, 1°, en 682, eerste lid, 3° Wetboek van Vennootschappen vloeit voort dat een lastgevingsovereenkomst die een nadien door een fusie ontbonden vennootschap sluit met een lasthebber vóór de fusie, van rechtswege overgaat op de verkrijgende vennootschap; uit die bepalingen vloeit echter niet voort dat een rechtshandeling gesteld door de lasthebber na de fusie in naam en voor rekening van de reeds ontbonden vennootschap steeds moet worden geacht te zijn verricht voor rekening van de verkrijgende vennootschap (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Overname van de vennootschap - Lastgevingsovereenkomst met een

overgenomen vennootschap - Overdracht van de overeenkomst op de verkrijgende vennootschap - Rechtshandelingen gesteld na de fusie namens de overgenomen vennootschap - Geldigheid

- Art. 682, eerste lid, 1° en 3° Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.19.0605.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.42 AC nr. ...

De niet-ontvankelijkheid van de vordering op grond van artikel III.26, §2, Wetboek van Economisch Recht geldt voor alle rechtsvorderingen die gebaseerd zijn op de overeenkomst tussen partijen.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Kruispuntbank van Ondernemingen - Inschrijvingsplichtige onderneming - Gebrek aan inschrijving

- Art. III.26, § 2 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.18.0454.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.4 AC nr. ...

Besluiten van vennootschapsorganen worden enkel door nietigverklaring uit de rechtsorde verwijderd, maar houden niet op te bestaan door het niet beantwoorden aan de gestelde vorm-of grondvoorwaarden zodat een voor vernietiging vatbaar besluit zijn rechtsgevolgen behoudt zolang het niet door de rechter wordt vernietigd en zijn bindende kracht behoudt ten aanzien van de vennoten van de vennootschap (1). (1) 1 Zie Cass. 26 januari 2009, AR S.08.0069.F, AC 2009, nr. 254.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Vennootschapsorgaan - Besluit - Niet beantwoorden aan vorm -of grondvoorwaarden

F.19.0081.N 11 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.10 AC nr. ...

Uit de artikelen 35, 39, eerste lid, en 41, § 1, eerste lid, KB van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen volgt dat wanneer de inbreng van een schuldvordering in hoofde van een inbrenggenietende vennootschap wordt gewaardeerd aan de nominale waarde van de schuldvordering, de in ruil ontvangen aandelen in hoofde van de inbrengende vennootschap eveneens aan de nominale waarde van de schuldvordering moeten worden gewaardeerd (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Kapitaalsverhoging door inbreng schuldvordering - Waardering van de schuldvordering bij de inbrenggenieter - Waardering van de in ruil verkregen aandelen bij de inbrenger - Symmetrie - Vereiste

- Artt. 35, 39 en 41 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen

P.20.0124.F 22 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf niet verjaren vóór de strafvordering; uit dat artikel volgt dat wanneer het slachtoffer zijn vordering vóór de verjaring van de strafvordering instelt voor de strafrechter, de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering ophoudt te lopen zolang het geding niet is beëindigd; hieruit kan dus niet worden afgeleid dat wanneer de rechter, die kennisgenomen heeft van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering, vaststelt dat de eerstgenoemde vordering verjaard is, hij moet beslissen dat de laatstgenoemde vordering ook is verjaard wanneer ze van geen enkele verjaringsstuitende daad het voorwerp heeft uitgemaakt voordat de specifieke desbetreffende verjaring is ingetreden (1). (1) Bij toepassing, in dit geval, van art. 198 Wetboek van Vennootschappen, opgeheven door de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen. De eiser voerde aan dat het Hof inzake stedenbouw oordeelt dat "wanneer de vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat voor de strafrechter tijdig is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd" (Cass., 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549, aangehaald door Raoul DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, 2010, p. 1222, eerste lid). Dat arrest wijst er echter ook op dat "de vordering van de stedenbouwkundige inspecteur tot herstel in de vorige staat een burgerlijke rechtsvordering is volgend uit een misdrijf, zodat deze vordering, overeenkomstig artikel 26 Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, niet verjaart vóór de strafvordering". Hieruit volgt dat de vordering luidens dat arrest "tijdig" is ingesteld wanneer dit vóór de verjaring ervan is gebeurd, ongeacht of dat is geschied volgens de regels van het burgerlijk recht (zie Fr. KUTY, Les principes généraux de droit pénal belge, T. I - La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, nr. 146, tweede lid) dan wel volgens de regels van de strafvordering. Zo heeft het Hof in zijn arrest van 16 maart 2010 beslist dat de burgerlijke rechtsvordering "tijdig" voor de strafrechter was ingesteld, enkel en alleen omdat ze vóór de verjaring van de strafvordering was ingesteld, zonder daarbij te verwijzen naar de burgerrechtelijke verjaringsregels. Het Hof voegt hieraan toe dat "[uit de artikelen 4 en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 2244 Burgerlijk Wetboek] volgt dat wanneer de burgerlijke rechtsvordering tijdig voor de strafrechter is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd. Ongeacht de verjaring van de strafvordering blijft de strafrechter bevoegd om de burgerlijke rechtsvordering te beoordelen" (Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1519.N, AC 2009, nr. 185 ; zie Cass. 13 mei 2003, AR P.02.1261.N, AC 2003, nr. 291, en de noten ; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 ; Cass. 12 maart 2008, AR P.07.1523.F, AC 2008, nr. 171). (M.N.B.)

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf en ingesteld voor de strafrechter vóór de verjaring van de strafvordering - Verjaring

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek
- Art. 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.19.0108.F 14 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.7 AC nr. ...

De vennootschap wordt na afsluiting van haar vereffening geacht voort te bestaan om zich te verweren tegen zowel de rechtsvorderingen die de schuldeisers hebben ingesteld vóór de afsluiting ervan als die welke zij tijdens de voormelde termijn kunnen instellen tegen die vennootschap in de persoon van haar vereffenaars; de vennootschap kan tegen die rechtsvorderingen haar verweermiddelen aanvoeren.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Vereffening - Afsluiting - Continuïteit van de vereffende vennootschap - Doel - Omvang

- Art. 183, § 1, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.17.0108.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.1 AC nr. ...

Voor het opleggen van een administratieve geldboete met toepassing van artikel 6.1.49.VCRO volstaat het wetens en willens voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd bevel tot staking, waarbij de enkele omstandigheid dat een natuurlijke persoon bij het doorbreken van een stakingsbevel is opgetreden als orgaan van een rechtspersoon geen afbreuk doet aan zijn eigen verantwoordelijkheid voor de miskenning van het stakingsbevel wanneer vaststaat dat hij het bevel tot staken wetens en willens heeft doorbroken (1). (1) Cass. 7 december 2018, AR C.17.0003.N, arrest niet gepubliceerd.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Orgaan van een rechtspersoon - Voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een bevel tot staken - Sanctie

- Artt. 6.1.47 en 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.17.0397.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.3 AC nr. ...

Het eigendomsrecht van het vennootschapsvermogen berust uitsluitend bij de vennootschap en niet bij haar aandeelhouders zodat de vennootschap bijgevolg gerechtigd is om schadevergoeding te vorderen van een derde door wiens fout het vennootschapsvermogen werd aangetast en de aandeelhouders voor deze schade niet over enig vorderingsrecht beschikken tegen die derde, ook al stelt de vennootschap of, in het geval dat de vennootschap failliet is verklaard, de curator zelf geen vordering in wegens geleden schade (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Vennootschapsvermogen - Eigendomsrecht - Aantasting van het vennootschapsvermogen - Vordering tot schadevergoeding - Vorderingsrecht

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0614.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.2 AC nr. 548

De schuldeiser die een vordering op grond van artikel 530, §1, tweede lid, Wetboek van Vennootschappen instelt, komt niet op voor de vergoeding van individuele schade, maar voor zijn aandeel in de collectieve schade; dit aandeel in de collectieve schade houdt geen verband met de contractuele schade die een schuldeiser lijdt naar aanleiding van een door de gefailleerde vennootschap niet-nagekomen verbintenis (1). (1) Zie Cass. 10 december 2008, AR P.08.0939.F, AC 2008, nr. 714; zie ook F. PARREIN, "De allerindividueelste vordering van de allerindividueelste schade - Het persoonlijk vorderingsrecht bij kennelijk grove fout aan banden gelegd", TRV 2012, p. 50, en M. VANDENBOGAERDE, "Aansprakelijkheid van vennootschapsbestuurders", Intersentia, 2009, p. 200, nr. 246.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Faillissement - Benadeelde schuldeisers - Rechtsvordering - Draagwijdte

- Art. 530, § 1, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.10.0210.F 22 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161222.10 AC nr. ...

Hoewel de fout die door het orgaan van een vennootschap wordt begaan jegens een medecontractant van laatstgenoemde of jegens een derde de rechtstreekse aansprakelijkheid van die rechtspersoon in het gedrang brengt, sluit die aansprakelijkheid, in de regel, de persoonlijke aansprakelijkheid niet uit van het orgaan wiens fout een niet-inachtneming van de algemene voorzichtigheidsverplichting oplevert, maar bestaat ze gelijktijdig met voornoemde aansprakelijkheid (1). (1) Zie Cass. 20 juni 2005, AR C.03.0105.F, AC 2005, nr. 354.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Orgaan - Fout - Algemeen voorzichtigheidsbeginsel - Niet-inachtneming

- Art. 62 Gecoördineerde wetten 30 nov. 1935 op de handelsvennootschappen
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

F.15.0104.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.7 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Akten - Bekendmaking - Tegenwerpbaarheid - Derden

Derden in de zin van artikel 76, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen zijn zij die met de vennootschap wegens haar bestaan gehandeld hebben nu deze wetsbepaling de derden beschermt die met de vennootschap of met haar organen plegen te handelen en voor wie de openbaar te maken akten om die reden relevant zijn, zodat derden die op de vennootschap een vordering uit onrechtmatige daad of uit kracht van de wet hebben, geen door deze bepaling beschermde derden zijn; nu de verschuldigdheid van de bedrijfsvoorheffing uit de wet voortvloeit, is de fiscale administratie geen derde in de zin van voormelde bepaling (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Akten - Bekendmaking - Tegenwerpbaarheid - Derden

- Art. 76, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.14.0303.F 16 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151116.2 AC nr. ...

Het volstaat niet dat een vennootschap op het grondgebied van een andere Staat dan de Belgische werd opgericht om het recht van die Staat toe te passen; die toepassing vereist dat haar voornaamste vestiging zich bevindt op het grondgebied van die Staat vanaf haar oprichting; de rechter bepaalt in feite de plaats van de voornaamste vestiging van een rechtspersoon en moet, daartoe, rekening houden met de in artikel 4, § 3, Wetboek IPR, vermelde criteria.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Wetten. Decreten. Ordonnanties. Besluiten - Werking in de ruimte - Voornaamste vestiging - Criteria

C.15.0067.N 28 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150928.1 AC nr. ...

Uit artikel 55 Wetboek van vennootschappen en artikel 1220 Burgerlijk Wetboek volgt dat de vennoten, na de ontbinding van een tijdelijke handelsvennootschap, slechts betaling kunnen vorderen van hun aandeel in de schuldvorderingen van de vennootschap.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Ontbinding - Vereffening - Aandeel in de schuldvordering

C.14.0219.N 20 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150220.3 AC nr. 135

Artikel 1401.5 van het Burgerlijk Wetboek bevat een eigendomsregeling van de lidmaatschapsrechten verbonden aan gemeenschappelijke aandelen in vennootschappen waarin alle aandelen op naam zijn, indien die toebedeeld zijn aan of ingeschreven zijn op naam van één echtgenoot alleen.

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Huwelijksvermogensstelsels - Wettelijk stelsel - Eigen goederen - Aandelen in vennootschappen - Lidmaatschapsrechten - Toebedeeld aan of ingeschreven op naam van een echtgenoot alleen - Regeling - Aard - Ontbinding van het huwelijk

- Art. 1401.5 Burgerlijk Wetboek

ALLERLEI

C.22.0403.F 24 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251024.1F.4 AC nr. ...

Moet artikel 2.1, a), van richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van richtlijn 2001/34/EG, dat op zijn beurt verwijst naar artikel 4.1, 18), van richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van richtlijn 93/22/EEG van de Raad, aldus worden uitgelegd dat het begrip "op de kapitaalmarkt verhandelbare effecten" ook betrekking heeft op de aandelen van een holdingvennootschap die enkel de provincies en de gemeenten in hun bezit kunnen hebben en waarvan de overdracht is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur?

Allerlei - Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

Allerlei - Holdingvennootschap - Aandelen in het bezit van de provincies en de gemeenten - Overdracht van de aandelen onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur - Kapitaalverhoging - Voorwaarde - Publicatie van een prospectus - Toepassingsgebied - Op de kapitaalmarkt verhandelbaar effect - Begrip

- Art. 4, § 1, punt 18 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

- Art. 2, § 1, a) Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

---

C.23.0150.N 14 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250214.1N.8 AC nr. ...

Een vennootschapsbestuurder die op een gegeven ogenblik voorafgaand aan het faillissement wist of behoorde te weten dat er kennelijk geen vooruitzicht was om de onderneming of haar activiteiten te behouden en een faillissement te vermijden, kan aansprakelijk worden gesteld voor het geheel of een deel van de schulden van de onderneming ten belope van het tekort jegens de boedel indien hij vanaf dat ogenblik niet heeft gehandeld zoals een normaal voorzichtig en zorgvuldig bestuurder in dezelfde omstandigheden zou hebben gehandeld, ongeacht in welke mate de fout van de vennootschapsbestuurder heeft bijdragen tot het netto-passief van de onderneming; hieruit volgt dat geen oorzakelijk verband tussen de fout van de bestuurder en het ontstaan van het passief van de onderneming vereist is.

Allerlei - Kennelijk verloren deficitaire onderneming - Aansprakelijkheid bestuurder voor netto-passief - Geen oorzakelijk verband

- Art. XX.227, § 1 Wetboek van economisch recht

P.24.0985.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.1 AC nr. ...

Artikel 9 Dematerialisatiewet bepaalt niet op straffe van nietigheid dat de van rechtswege omgezette effecten moesten worden ingeschreven op naam van de emittent en slechts op naam van de rechthebbende van die effecten konden worden ingeschreven nadat deze zich bekend had gemaakt en evenmin bepaalt dat artikel hoe de rechthebbende zich bekend moest maken; artikel 7 Dematerialisatiewet, dat slaat op een vorige omzettingsfase waarin effecten nog niet van rechtswege waren omgezet, is desbetreffend niet van overeenkomstige toepassing, maar wel dient voor de interpretatie van artikel 9 Dematerialisatiewet rekening te worden gehouden met de onveranderde bedoeling van de wetgever om, naast de opheffing van de anonimiteit verbonden aan de effecten aan toonder, conflictsituaties te vermijden die konden ontstaan door het nog opduiken van effecten aan toonder na de omzetting ervan in effecten op naam (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder - Effecten aan toonder - Omzetting van rechtswege in effecten op naam - Inschrijving op naam van de emittent - Inschrijving op naam van de rechthebbende nadat deze zich bekend heeft gemaakt - Geen sanctie - Doel van de wetgever - Gevolg

- Art. 9 Wet 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder

- Art. 7 Wet 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder

De enkele omstandigheid dat effecten aan toonder werden omgezet in effecten op naam zonder dat de rechthebbende op die aandelen dat vooraf formeel en met overlegging van zijn aandelen aan toonder had gevraagd, tastte de rechtsgeldigheid van die omzetting niet aan, noch belette dit de uitoefening van de rechten verbonden aan de omgezette aandelen door de rechthebbende; integendeel konden vanaf 1 januari 2014, indien de rechthebbende op de effecten gekend was en er redelijkerwijze geen conflictsituatie kon ontstaan die de wetgever heeft willen vermijden, effecten aan toonder zonder meer en dus ook zonder dat de effecten eerst moesten worden ingeschreven op naam van de emittent, in het aandeelhoudersregister worden ingeschreven op naam van de rechthebbende, zonder dat daarop van rechtswege enige nietigheidssanctie van toepassing was (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Omzetting van rechtswege in effecten op naam - Rechtstreekse inschrijving op naam van de rechthebbende - Geen formele vraag en overlegging van de effecten - Rechtsgeldigheid van de omzetting - Gevolg - Wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder - Effecten aan toonder

- Art. 9 Wet 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder

De rechter kan oordelen dat een aandelenregister dat slechts door één bestuurder is opgesteld en ondertekend in het kader van een voorgenomen aandelentransactie, de rechtskracht heeft om de omzetting van de erin vermelde aandelen aan toonder in aandelen op naam van de rechthebbende op die aandelen vast te stellen, ongeacht of deze laatste dat register alsdan heeft ondertekend, dan wel zijn aandelen aan toonder vooraf fysiek heeft overhandigd aan het bevoegde bestuursorgaan van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder - Effecten aan toonder - Omzetting van rechtswege in effecten op naam - Rechtskracht om de omzetting vast te stellen - Ondertekening - Overhandiging van de aandelen aan toonder - Grens

---

C.20.0104.N 18 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.2 AC nr. ...

Degene die gehouden is tot volstorting van het kapitaal van een vennootschap, moet het bewijs leveren dat hij deze verplichting is nagekomen, waarbij de onzekerheid of de twijfel die blijven bestaan na de bewijsvoering tegen hem in aanmerking worden genomen (1). (1) Cass. 20 maart 2006, AR C.04.0441.N, AC 2006, nr. 159.

Allerlei - Blijvende onzekerheid of twijfel - Bewijslast - Volstorting van kapitaal

- Art. 807 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

P.15.0143.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.1 AC nr. ...

Degene die als bestuurder beschikt over het precaire bezit van gelden die behoren tot het vermogen van een vennootschap, is krachtens de wet ertoe gehouden deze gelden aan te wenden in het belang van de vennootschap, dit is in functie van haar economische bedrijvigheid, zodat wanneer die bestuurder de gelden niet aanwendt in het belang van de vennootschap maar ze verduistert om er zelf als eigenaar over te beschikken, het feit dat de vennootschap daarin met kennis van zaken toestemt niet uitsluit dat die bestuurder handelt met het door artikel 491 Strafwetboek vereiste bedrieglijk opzet.

Allerlei - Vermogen van de vennootschap - Gelden - Bestuurder die beschikt over het precair bezit - Wettelijke verplichting - Verduistering met toestemming van de vennootschap

---

C.14.0514.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.6 AC nr. ...

De aanstelling van een voorlopig bewindvoerder met een algemene opdracht heeft tot gevolg dat de gewone bestuursorganen tijdens de duur van dit mandaat hun vertegenwoordigingsbevoegdheid verliezen.

Allerlei - Aanstelling van een voorlopig bewindvoerder - Algemene opdracht

Wanneer in een vennootschap in vereffening een voorlopig bewindvoerder met algemene opdracht is aangesteld, kunnen betekeningen aan deze vennootschap, tijdens de duur van het mandaat van de voorlopig bewindvoerder, bij gebrek aan vertegenwoordigingsbevoegdheid in hun hoofde, niet meer rechtsgeldig aan de persoon of op de woonplaats van één van de vereffenaars worden gedaan.

Allerlei - Aanstelling van een voorlopig bewindvoerder - Algemene opdracht - Gevolg - Betekening - Vennootschap in vereffening

- Art. 42, 7° Gerechtelijk Wetboek

S.13.0005.N 15 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150615.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Allerlei - Vordering in rechte - Overdracht schuldvordering - Afsluiting vereffening

Uit de artikelen 815, 816 en 824, derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat, wanneer een vennootschap vóór het afsluiten van haar vereffening een schuldvordering overdraagt waarvan kennis werd gegeven met toepassing van artikel 1690 Burgerlijk Wetboek aan de gecedeerde schuldenaar, de overnemer in beginsel het geding kan hervatten dat op grond van die schuldvordering door de vennootschap voorheen was ingesteld en dat uit de enkele omstandigheid van de afsluiting van de vereffening niet kan worden afgeleid dat de vennootschap afstand heeft gedaan van het geding (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Vordering in rechte - Overdracht schuldvordering - Afsluiting vereffening

HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

C.24.0081.N 27 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250627.1N.8 AC nr. ...

De waarde van de aandelen moet in beginsel worden geraamd op het tijdstip waarop de rechter de overdracht ervan beveelt en de rechter kan slechts een andere peildatum hanteren dan de datum van eigendomsoverdracht wanneer hij in concreto vaststelt dat de omstandigheden die geleid hebben tot de vordering tot overname van de aandelen of het gedrag van de partijen ten gevolge van de vordering, een invloed hebben gehad op de waarde van de aandelen (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 642 en 643 Wetboek van Vennootschappen, zoals van toepassing vóór hun opheffing bij Wet van 23 maart 2019.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Geschillen - Gedwongen overdracht van zijn aandelen in de vennootschap door een vennoot aan een andere vennoot - Waarde van de aandelen - Tijdstip

- Art. 643, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 642 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 2:69, derde lid, WVV blijkt dat de wetgever de beoordelingsbevoegdheid van de rechter bij het bepalen van de waarde van de aandelen heeft willen verruimen door hem toe te laten om, rekening houdend met alle relevante omstandigheden, een billijke prijs te bepalen die hoger of lager ligt dan de prijs op datum van het vonnis waarbij de eigendomsoverdracht wordt bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Geschillen - Gedwongen overdracht van zijn aandelen in de vennootschap door een vennoot aan een andere vennoot - Waarde van de aandelen - Tijdstip - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

- Art. 2:69, derde lid Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019
- Art. 2:60 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019

C.24.0187.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.13 AC nr. ...

Vereist is dat de in artikel 265, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen bedoelde kennelijke grove fout heeft bijgedragen tot het faillissement zonder dat een rechtstreeks oorzakelijk verband tussen de kennelijk grove fout en het faillissement is vereist; het feit dat de handeling die als kennelijk grove fout wordt gekwalificeerd, dateert van na de datum van staking van betaling zoals deze bij het faillissementsvonnis of een navolgend vonnis werd vervroegd, sluit niet uit dat deze handeling heeft bijgedragen tot het faillissement (1). (1) Artikel 265, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen, zoals van toepassing vóór de opheffing bij Wet van 11 augustus 2017.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Faillissement - Aansprakelijkheid van zaakvoerders of gewezen zaakvoerders alsmede van alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap - Kennelijk grove fout - Begrip - Handeling die dateert van na de staking van betaling - Invloed

- Art. 265, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

P.24.0985.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.1 AC nr. ...

Artikel 9 Dematerialisatiewet bepaalt niet op straffe van nietigheid dat de van rechtswege omgezette effecten moesten worden ingeschreven op naam van de emittent en slechts op naam van de rechthebbende van die effecten konden worden ingeschreven nadat deze zich bekend had gemaakt en evenmin bepaalt dat artikel hoe de rechthebbende zich bekend moest maken; artikel 7 Dematerialisatiewet, dat slaat op een vorige omzettingsfase waarin effecten nog niet van rechtswege waren omgezet, is desbetreffend niet van overeenkomstige toepassing, maar wel dient voor de interpretatie van artikel 9 Dematerialisatiewet rekening te worden gehouden met de onveranderde bedoeling van de wetgever om, naast de opheffing van de anonimiteit verbonden aan de effecten aan toonder, conflictsituaties te vermijden die konden ontstaan door het nog opduiken van effecten aan toonder na de omzetting ervan in effecten op naam (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder - Effecten aan toonder - Omzetting van rechtswege in effecten op naam - Inschrijving op naam van de emittent - Inschrijving op naam van de rechthebbende nadat deze zich bekend heeft gemaakt - Geen sanctie - Doel van de wetgever - Gevolg

- Art. 9 Wet 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder
- Art. 7 Wet 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder

De enkele omstandigheid dat effecten aan toonder werden omgezet in effecten op naam zonder dat de rechthebbende op die aandelen dat vooraf formeel en met overlegging van zijn aandelen aan toonder had gevraagd, tastte de rechtsgeldigheid van die omzetting niet aan, noch belette dit de uitoefening van de rechten verbonden aan de omgezette aandelen door de rechthebbende; integendeel konden vanaf 1 januari 2014, indien de rechthebbende op de effecten gekend was en er redelijkerwijze geen conflictsituatie kon ontstaan die de wetgever heeft willen vermijden, effecten aan toonder zonder meer en dus ook zonder dat de effecten eerst moesten worden ingeschreven op naam van de emittent, in het aandeelhoudersregister worden ingeschreven op naam van de rechthebbende, zonder dat daarop van rechtswege enige nietigheidssanctie van toepassing was (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder - Effecten aan toonder - Omzetting van rechtswege in effecten op naam - Rechtstreekse inschrijving op naam van de rechthebbende - Geen formele vraag en overlegging van de effecten - Rechtsgeldigheid van de omzetting - Gevolg

- Art. 9 Wet 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder

De rechter kan oordelen dat een aandelenregister dat slechts door één bestuurder is opgesteld en ondertekend in het kader van een voorgenomen aandelentransactie, de rechtskracht heeft om de omzetting van de erin vermelde aandelen aan toonder in aandelen op naam van de rechthebbende op die aandelen vast te stellen, ongeacht of deze laatste dat register alsdan heeft ondertekend, dan wel zijn aandelen aan toonder vooraf fysiek heeft overhandigd aan het bevoegde bestuursorgaan van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Allerlei - Wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder - Effecten aan toonder - Omzetting van rechtswege in effecten op naam - Aandeelhoudersregister - Inschrijving op naam van de rechthebbende - Rechtskracht om de omzetting vast te stellen - Ondertekening - Overhandiging van de aandelen aan toonder - Grens

F.22.0107.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.10 AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een proceshandeling stelt voor een rechtbank van de rechterlijke orde en zich ertoe beperkt te verklaren dat hij optreedt namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Advocaat - Gerechtelijke procedure - Lastgeving - Proceshandeling - Lastgeving door een rechtspersoon - Vermoeden

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De partij die aanvoert dat de beslissing van de persoon aan wie het dagelijks bestuur van een vennootschap is opgedragen om een fiscaal beroep in te stellen, niet door de organen van de rechtspersoon werd goedgekeurd en niet van die rechtspersoon uitgaat, dient te bewijzen dat het geschil niet onder dat bestuur valt (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Dagelijks bestuur - Vertegenwoordiging - Opdracht - Bevoegdheden van de dagelijks bestuurder - Fiscaal beroep - Betwisting van de bevoegdheden van de dagelijks bestuurder - Bewijslast

- Art. 525, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

Het in artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde vermoeden van lastgeving is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat de beslissing om een proceshandeling te stellen niet door de organen van de rechtspersoon werd goedgekeurd en niet van die rechtspersoon uitgaat, maar de bewijslast berust bij die partij (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Advocaat - Gerechtelijke procedure - Lastgeving - Proceshandeling - Lastgeving door een rechtspersoon - Beslissing en goedkeuring door het orgaan van de rechtspersoon - Weerlegbaar vermoeden - Bewijslast

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De daden van dagelijks bestuur zijn met name die welke geboden zijn door de noden van het dagelijks leven van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Dagelijks bestuur - Daden van dagelijks bestuur - Begrip

- Art. 525, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

Een fiscaal beroep kan worden ingesteld door de persoon aan wie het dagelijks bestuur van een vennootschap is opgedragen, in zoverre het om een geschil gaat dat wordt geacht onder het dagelijks bestuur te vallen (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Dagelijks bestuur - Vertegenwoordiging - Opdracht - Bevoegdheden van de dagelijks bestuurder - Omvang - Fiscaal beroep

- Art. 525, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.20.0526.F 16 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230216.1F.6 AC nr. ...

De betrokkenheid van een persoon in een faillissement met RSZ-schulden wordt louter afgeleid uit zijn hoedanigheid van bestuurder of zaakvoerder, de iure of de facto, ongeacht zijn rol in het ontstaan van de toestand van onvermogen of van de RSZ-schulden (1). (1) De bepaling van artikel 530, § 2, eerste lid, is thans opgenomen in artikel XX.226 Wetboek Economisch Recht.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Faillissement - Sociale schulden - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Betrokken persoon - Begrip

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor

werknemers

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.22.0219.N 2 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221202.1N.6 AC nr. ...

Noch artikel 375 Wetboek van Vennootschappen noch enige andere bepaling verzet er zich tegen dat de statuten van een coöperatieve vennootschap bepalen dat een vennoot van rechtswege ophoudt vennoot te zijn indien hij niet langer aan een statutair bepaalde vereiste voldoet (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Handelsvennootschappen - Coöperatieve vennootschappen - Statuten - Vennoot - Hoedanigheidsclausule - Geldigheid

- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.22.0002.N 2 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220902.1N.6 AC nr. ...

Na de inschrijving van de aandelenoverdracht in het register van aandelen kan de overdrager van niet-volgestorte aandelen door de vennootschap en door derden tot beloop van niet meer dan de voordien ontstane vennootschapsschulden tot volstorting worden aangesproken.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Aandelenoverdracht - Inschrijving in het register van aandelen - Overdrager - Gehoudenheid tot volstorting

- Artt. 235 en 250 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.21.0016.N 2 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.8 AC nr. ...

Het is aan de zaakvoerder en niet aan de curator om te bewijzen dat de in artikel 265, tweede lid Wetboek van Vennootschappen bedoelde drempels niet zijn overschreden zodat artikel 265, eerste lid Wetboek van Vennootschappen niet op de zaakvoerder kan worden toegepast.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid bestuurders - Verdeling van de bewijslast

- Art. 265, eerste en tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0572.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.1 AC nr. ...

Ten opzichte van derden en tijdens de vereffening is de vereffenaar, of hij nu door de algemene vergadering dan wel door de ondernemingsrechtbank werd aangewezen, het orgaan van de vennootschap (1). (1) Zie concl.OM in Pas. 2021, nr. 748.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vennootschap in vereffening - Vereffenaar - Hoedanigheid

- Art. 183, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Het is de taak van de vereffenaar om het vermogen van de vennootschap zo goed mogelijk te gelde te maken, om dan de opbrengst te verdelen onder de schuldeisers en eventueel onder de aandeelhouders of vennoten, zoals voorgeschreven door artikel 190 Wetboek van Vennootschappen (1). (1) Zie concl.OM in Pas. 2021, nr. 748.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vennootschap in vereffening - Vereffenaar - Opdrachten

- Artt. 183, § 1, en 190 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

De commanditaire vennootschap op aandelen kan geen rechtsvordering tot betaling van de sociale schulden instellen tegen de beherende vennoten; die rechtsvordering komt enkel de schuldeisers van de vennootschap toe; bijgevolg kan de vereffenaar geen rechtsvordering tot aanzuivering van het passief van de ontbonden vennootschap instellen tegen de vennoten die hoofdelijk aansprakelijk zijn met de vennootschap (1). (1) Zie concl.OM in Pas. 2021, nr. 748.

Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Vennootschap in vereffening - Betaling van sociale schulden - Houder van het vorderingsrecht tegen de beherde vennoten - Gevolg - Vereffenaar - Bevoegdheden

- Art. 654 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Hoewel hij zijn bevoegdheden uitoefent in het belang van de vennootschap en van haar schuldeisers, vertegenwoordigt de vereffenaar enkel de vennootschap en niet de schuldeisers; hij kan dan ook enkel de vorderingen instellen die de vennootschap toekomen (1). (1) Zie concl.OM in Pas. 2021, nr. 748.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vennootschap in vereffening - Vereffenaar - Hoedanigheid - Gevolg - Vertegenwoordigingsbevoegdheid - Gevolg - Vordering in rechte

- Art. 183, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.20.0308.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.4 AC nr. ...

Een partij kan niet rechtmatig vorderen dat een aandeelhoudersregister wordt aangepast op een manier dat het fouten bevat.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Aandeelhoudersregister - Gevorderde aanpassing

- Art. 574, 1° Gerechtelijk Wetboek

C.19.0255.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.11 AC nr. ...

Uit de algemene opdracht van de curator, die erin bestaat de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen, en uit het gegeven dat de curator de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uitoefent wanneer hij namens de boedel optreedt, volgt dat de kwijting niet aan de curator kan worden tegengeworpen wanneer hij ten behoeve van de gezamenlijke schuldeisers een vordering in bestuurdersaansprakelijkheid op grond van artikel 528 Wetboek van Vennootschappen instelt.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Bestuurdersaansprakelijkheidsvordering - Kwijting - Tegenstelbaarheid - Curator

- Artt. 528, eerste lid en 554, eerste en tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

F.19.0133.N 30 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210430.1N.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 204 en 209 Wetboek van Vennootschappen volgt dat de vennoten onder firma die hun deelneming hebben overgedragen, hoofdelijk aansprakelijk zijn voor alle verbintenissen van de vennootschap die vóór de overdracht zijn ontstaan; dit geldt eveneens voor de belastingschuld die ontstaan is voor de overdracht van de aandelen, zodat een ingekohierde aanslag die betrekking heeft op het inkomstenjaar dat voorafgaat aan de overdracht van de aandelen kan worden ten uitvoer gelegd op het vermogen van de vennoot die zijn aandelen heeft overgedragen (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Vennoten - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Belastingschuld van de vennootschap - Ontstaan voor aandelenoverdracht

- Artt. 204 en 209 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

S.19.0065.F 16 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201116.3F.5 AC nr. ...

Het arrest dat vaststelt dat een vennootschap werd opgericht, dat deze vennootschap de verbintenis heeft overgenomen en dat vervolgens oordeelt dat een persoon die optreedt voor de vennootschap in oprichting persoonlijk samen met de vennootschap aansprakelijk is voor de overnameverbintenis, schendt artikel 60 Wetboek van Vennootschappen (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 698. (2) Artikel 60 Wetboek van Vennootschappen, zoals van toepassing vóór de opheffing door de wet van 23 mars 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vennootschap in oprichting - Verbintenis - Overname van de verbintenis door de vennootschap

C.17.0601.N 9 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.2 AC nr. ...

Na de inschrijving van de aandelenoverdracht in het register van aandelen kan de overdrager van niet-volstorte aandelen door de vennootschap en door derden tot volstorting worden aangesproken tot beloop van niet meer dan de voordien ontstane vennootschapsschulden.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Vennootschapsschulden - Volstorting aandelen

- Artt. 235 en 250 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.20.0104.N 18 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.2 AC nr. ...

Ingeval van niet tijdige voorlegging van de jaarrekening aan de algemene vergadering of niet tijdige neerlegging van de jaarrekening bij de Nationale Bank van België, wordt de door de derden geleden schade, behoudens tegenbewijs, vermoed voort te vloeien uit dit verzuim , waarbij de bestuurder of zaakvoerder dit vermoeden kan weerleggen door het bewijs te leveren van de afwezigheid van het oorzakelijk verband tussen de door derden geleden schade en het bedoelde verzuim en de derde aldus wordt bevrijd van de bewijslast van dat oorzakelijk verband.

Handelsvennootschappen - Allerlei - Niet tijdige voorlegging of neerlegging van de jaarrekening - Verzuim - Schade geleden door derden - Oorzakelijk verband - Bewijslast

- Artt. 92, § 1, eerste, tweede en derde lid, 98, eerste, tweede en derde lid, en 408, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.19.0639.F 3 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200903.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 374 Wetboek van Vennootschappen volgt niet dat de statuten niet kunnen voorzien in de waardering van de aandelen van een overleden vennoot op grond van de nominale waarde van die aandelen, maar wel dat, wanneer de statuten voorzien in die waardering op grond van de balans, hiermee de balans wordt bedoeld van het jaar waarin het overlijden heeft plaatsgevonden. (1) (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 484.

Handelsvennootschappen - Coöperatieve vennootschappen - Vennoot - Overlijden - Waardering van de aandelen - Waarderingsgrondslag - Balans van het jaar waarin het overlijden heeft plaatsgevonden

- Art. 374 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.18.0144.N 25 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1 AC nr. ...

De loyauteitsplicht van een bestuurder van een vennootschap tot niet-mededinging met de vennootschap, die volgt uit de verplichting om het mandaat van bestuurder van een vennootschap te goeder trouw uit te voeren, neemt een einde bij het beëindigen van het mandaat van bestuurder, tenzij anders is overeengekomen en onverminderd het verbod tot het stellen van dagen van oneerlijke mededinging (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Mandaat van bestuurder - Uitvoering - Loyauteitsplicht - Duur

- Artt. 1134, derde lid, en 1135 Burgerlijk Wetboek

C.19.0258.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200430.1N.15 AC nr. ...

De rechter bepaalt onaantastbaar in feite de omvang van de gehoudenheid van de bestuurder voor het geheel of een gedeelte van de bedoelde sociale zekerheidsbijdragen, waarbij het Hof beschikt over een marginaal toetsingsrecht ter zake van de evenredigheid tussen de inbreuk en de gehoudenheid van de bestuurder (1). (1) Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van vennootschappen zoals van kracht voor zijn opheffing bij wet van 18 september 2017.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

---

C.19.0404.F 12 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200612.1F.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat de aandeelhouders nog vóór die algemene vergadering kennis zouden hebben gehad van het bestaan van extrastatutaire of met het Wetboek van Vennootschappen strijdige verrichtingen, volstaat niet om de niet-vermelding ervan in de oproeping te ondervangen.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Kwijting van de bestuurders en de commissarissen - Extrastatutaire of met het Wetboek van Vennootschappen strijdige verrichtingen - Voorwaarde - Vermelding in de oproeping

- Art. 554, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

De vermelding, in de oproeping, van de extrastatutaire of met het Wetboek van Vennootschappen strijdige verrichtingen heeft tot doel de aandacht van de algemene vergadering, voordat ze beslist om kwijting aan de bestuurders en commissarissen te verlenen, inzonderheid te vestigen op de gevolgen van haar beslissing wat die strijdige verrichtingen betreft en laat op die manier toe om zonder enige mogelijke twijfel vast te stellen dat die vergadering met volle kennis van zaken kwijting heeft verleend.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Kwijting van de bestuurders en de commissarissen - Extrastatutaire of met het Wetboek van Vennootschappen strijdige verrichtingen - Voorwaarde - Vermelding in de oproeping - Doel

- Art. 554, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

---

C.19.0320.F 29 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.2 AC nr. ...

Wanneer het maatschappelijk kapitaal volledig is opgevraagd, is de algemene vergadering van obligatiehouders bevoegd om de aflossing te verlengen, de aflossing te schorsen en toe te stemmen in een wijziging van de voorwaarden waaronder ze moeten geschieden, zonder dat dit afwijkt van de eis dat geen enkele beslissing van de algemene vergadering van obligatiehouders die de aflossingsvoorwaarden van de verplichte lening wijzigt, niet zonder de toestemming van de vennootschap gevolgen kan teweegbrengen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 337.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Volledig opgevraagd maatschappelijk kapitaal - Verplichte lening - Aflossingsvoorwaarden - Algemene vegadering van obligatiehouders - Bevoegdheid

- Art. 568, eerste lid, 2° Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

---

C.19.0364.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.18 AC nr. ...

Wanneer wordt geoordeeld dat een vennootschap nietig is, wat haar vereffening met zich meebrengt, en een vereffenaar wordt aangesteld, moet deze vennootschap tegen die nietigheid en de aanstelling van de vereffenaar kunnen opkomen door de middelen bij de wet bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Nietigheid van de vennootschap - Vereffening - Aanstelling van een vereffenaar - Bevoegdheid

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0047.N 13 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.8 AC nr. ...

Een vennootschap wordt geacht na haar ontbinding verder te bestaan met het oog op haar vereffening; zij behoudt bijgevolg haar actieve en passieve rechtsbekwaamheid en kan alle rechten uitoefenen die zij vóór haar invereffeningstelling kon uitoefenen, met inbegrip van het recht om hoger beroep in te stellen tegen een voor haar ongunstige beslissing, indien zulks de vereffening dient.

Handelsvennootschappen - Allerlei - Recht om hoger beroep in te stellen - invereffeningstelling

C.19.0096.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.9 AC nr. ...

Nu de wetgever een geschillenregeling invoerde om conflicten in een vennootschap in going concern op te lossen derwijze dat zo weinig mogelijk afbreuk wordt gedaan aan de continuïteit van de onderneming, kan de rechter die in de regel de waarde van de over te dragen aandelen bepaalt met het oog op de continuïteit van de onderneming, de aandelen enkel tegen liquidatiewaarde waarderen in geval van verlieslatende ondernemingen waarvan dus twijfel bestaat over hun voortbestaan (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2012, AR C.11.0398.N, AC 2012, nr. 514; Cass. 9 december 2010, AR C.08.0441.F, AC 2010, nr. 723.

Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Continuïteit van de onderneming - Taak van de rechter - Over te dragen aandelen - Waardering

- Artt. 636, eerste lid, 640, eerste lid, en 657 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.19.0052.N 7 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191107.14 AC nr. ...

De sluiting van de vereffening van een vennootschap overeenkomstig de artikelen 194 en 195 Wetboek van Vennootschappen, maakt in beginsel een einde aan het bestaan en de rechtspersoonlijkheid van deze vennootschap; de vereffende vennootschap wordt geacht voort te bestaan om zich te verweren tegen vorderingen die de schuldeisers conform artikel 198, §1, derde streepje, Wetboek van Vennootschappen tijdig hebben ingesteld tegen de vennootschap, alsook ten aanzien van vorderingen die reeds voor de sluiting van de vereffening tegen de vennootschap werden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Vereffening - Sluiting van de vereffening - Bestaan en rechtspersoonlijkheid

- Artt. 183, § 1, eerste lid, 194, 195, en 198, § 1, derde streepje Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Dit passief voortbestaan, dat de bescherming beoogt van de schuldeisers van de vennootschap, laat de vereffende vennootschap ook toe om een rechtsmiddel in te stellen tegen een veroordelende rechterlijke beslissing gewezen na de sluiting van de vereffening in een procedure die nog lopende was ten tijde van de vereffening (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Vereffende vennootschap - Passief voortbestaan - Rechtsmiddel - Redenen

- Artt. 183, § 1, eerste lid, 194, 195, en 198, § 1, derde streepje Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.18.0448.F 20 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.2 AC nr. ...

De afsluiting van de vereffening maakt een einde aan het bestaan van de vennootschap; artikel 198, § 1, Wetboek van Vennootschappen wijkt evenwel van het beginsel van het uitdoven van de rechtspersoon af met het oog op de bescherming van de schuldeisers (1). (1) Zie Cass. 17 april 2008, AR C.07.0054.N, AC 2008, nr. 231.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Ontbinding - Vereffening - Afsluiting - Uitwerking - Afwijking - Doel

- Artt. 194, 195 en 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

De vennootschap waarvan de vereffening is afgesloten, blijft enkel voort bestaan om zich te verweren tegen vorderingen die door de schuldeisers tegen die vennootschap worden ingesteld in de persoon van haar vereffenaars (1). (1) Cass. 14 februari 2012, AR P.11.1181.N, AC 2012, nr. 106.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Ontbinding - Vereffening - Afsluiting - Uitwerking - Afwijking

- Artt. 194, 195 en 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

De rechtsvordering die de vereffende vennootschap heeft ingesteld vóór de afsluiting van haar vereffening, kan noch door haar vereffenaars noch door haar vennoten, die niet kunnen worden beschouwd als haar rechtverkrijgenden ten algemene titel, worden voortgezet (1). (1) Zie Cass. 17 juni 1965 (Bull en Pas. 1965, I, 1134).

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vordering tot betaling van een geldsom - Ontbinding en vereffening -

Arrest dat de vordering verwerpt - Gevolg voor de voortzetting van de rechtsvordering

- Artt. 194, 195 en 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.18.0488.N 9 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190909.1 AC nr. ...

De uitsluiting strekt ertoe de geschillen te regelen die de fundamentele belangen van de vennootschap of de continuïteit van de onderneming in gevaar brengen of, meer algemeen, de gevallen van ernstige en duurzame onenigheid tussen de vennoten op te lossen; de uitsluiting kan worden bevolen in geval van een voldoende ernstige en duurzame onenigheid tussen de vennoten die het voortbestaan van de vennootschap in gevaar brengt of dreigt te brengen; de gegronde reden voor de uitsluiting hoeft bijgevolg niet noodzakelijk te bestaan uit een foutief of onrechtmatig gedrag dat aan een van de vennoten kan worden toegerekend; wanneer een vordering tot uitsluiting wordt beantwoord met een tegenvordering tot uitsluiting en de rechter het bestaan vaststelt van een gegronde reden tot uitsluiting die niet bestaat uit een foutief of onrechtmatig gedrag, dan dient hij na te gaan, in het belang van de vennootschap, welke partij de meeste garanties biedt voor het voortbestaan van de vennootschap.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Aandeelhouder - Vordering tot terugkoop van aandelen - Voorwerp

- Art. 334, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.18.0583.N 17 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190617.1 AC nr. ...

Bij conflicten binnen vennootschappen, kan de rechter in kort geding een voorlopig bewindvoerder aanstellen en deze belasten met een meer of minder ruime opdracht van bestuur van de vennootschap; hoewel een dergelijke maatregel een verregaande inmenging in het vennootschapsleven oplevert en bijgevolg slechts in bijzonder ernstige omstandigheden kan worden opgelegd, is daartoe niet vereist dat de rechter vaststelt dat de normale werking van de vennootschap of haar organen geblokkeerd of nagenoeg onmogelijk is of dat het voortbestaan van de vennootschap gevaar loopt; de urgentie die de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder rechtvaardigt kan ook in andere omstandigheden gelegen zijn, zoals misbruik van meerderheid of manifest met het vennootschapsbelang strijdige bestuursdaden (1). (1) Art. 33 Wetboek Vennootschappen, thans art. 4:9 Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Handelsvennootschappen - Allerlei - Kort geding - Voorlopig bewindvoerder - Spoedeisend - Notie

- Art. 33 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 584, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0499.N 31 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.1 AC nr. ...

De rechter, die dient te oordelen of de wettelijke voorwaarden voor de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid zijn vervuld, kan nagaan of er, in geval van de herhaalde betrokkenheid bij faillissementen met sociale zekerheidsschulden, sprake is van een dergelijk procedé van frauduleuze herhaling en kan bij het bepalen van de omvang van de bedragen waartoe de bestuurder en de gewezen bestuurder gehouden zijn, derhalve rekening houden met het gegeven of zij al dan niet te goeder trouw waren (1). (1) GwH 25 september 2014, nr. 133/2014, B-9; zie ook Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Faillissement - Sociale zekerheidsschulden - Persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder en gewezen bestuurder - Bepaling van de omvang van de bedragen - Beoordeling door de rechter

- Art. 265, § 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.18.0208.N 1 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190201.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 530, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen, zoals hier toepasselijk, en artikel 38, §3octies, 8°, Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid volgt dat met de " op het ogenblik van de uitspraak van het faillissement verschuldigde sociale bijdragen " worden bedoeld de bijdragen die verschuldigd zijn door de failliet verklaarde vennootschap en niet deze die verschuldigd zijn door de twee of meerdere vennootschappen die in de loop van de vijf voorafgaande jaren werden failliet verklaard; een bestuurder kan bijgevolg met toepassing van artikel 530, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen enkel aansprakelijk worden gesteld voor de sociale-zekerheidsschulden van de laatst failliet verklaarde vennootschap en niet voor de schulden van de eerder failliet verklaarde vennootschappen ook al was hij bij die faillissementen betrokken (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Faillissement - Op het ogenblik van de uitspraak van het faillissement verschuldigde sociale bijdragen - Begrip - Omvang - Aansprakelijkheid bestuurder

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

---

C.17.0587.F 22 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180622.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Vennoten - Kwalificatie - Onderneming

Alle vennoten van een vennootschap onder firma worden als ondernemingen aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 409.

Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Vennoten - Kwalificatie - Onderneming

- Artt. 202 en 205 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.17.0642.F 1 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180601.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - College van zaakvoerders - Lid - Belang dat strijdig is met een aan het college voorgelegde beslissing of verrichting - Vordering tot nietigverklaring - Houder

Enkel de vennootschap heeft het recht om de nietigverklaring te vorderen van beslissingen of verrichtingen van het college van zaakvoerders, wanneer een lid van dat college een hiermee rechtstreeks of onrechtstreeks strijdig belang heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 349.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - College van zaakvoerders - Lid - Belang dat strijdig is met een aan het college voorgelegde beslissing of verrichting - Vordering tot nietigverklaring - Houder

- Art. 259 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.17.0290.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.1 AC nr. ...

De zaakvoerders moeten de algemene vergadering bijeenroepen zodra is vastgesteld of krachtens wettelijke of statutaire bepalingen had moeten worden vastgesteld dat het netto-actief door het verlies beneden de bedoelde drempels is gedaald; zij zijn daar in voorkomend geval toe gehouden, ook al is de jaarrekening nog niet opgesteld of goedgekeurd.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Geleden verlies - Overschrijding drempels - Bijeenroeping van de algemene vergadering

- Art. 332 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.17.0410.F 4 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180504.3 AC nr. ...

De niet-nakoming, door de bestuurders, van hun verplichting om de algemene vergadering samen te roepen binnen de twee maanden nadat het verlies van het maatschappelijk kapitaal werd vastgesteld of had moeten worden vastgesteld krachtens de wettelijke of statutaire bepalingen, staat vast zodra die termijn is verstreken.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Bestuurders - Verlies van maatschappelijk kapitaal - Verplichting om de algemene vergadering samen te roepen binnen de twee maanden na de vaststelling van het verlies - Vaststaande niet-nakoming - Tijdstip

- Artt. 198, § 1, eerste streepje, en 633, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.17.0486.F 13 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180413.3 AC nr. ...

Het vonnis dat de vennootschap onder firma veroordeelt, heeft geen gezag van gewijsde ten aanzien van de vennoten die niet werden betrokken bij de procedure tot veroordeling van de vennootschap onder firma.

Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Procedure tot veroordeling van de vennootschap - Niet bij de procedure betrokken vennoten onder firma - Gezag van gewijsde - Geen gezag van gewijsde

- Art. 203 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.16.0448.F 2 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180202.2 AC nr. ...

Tenzij het bestuur van de gewone commanditaire vennootschap werd toevertrouwd aan een persoon die niet met de vennootschap verbonden is, mag dat bestuur enkel aan de beherende vennoten worden toevertrouwd.

Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Bestuur - Stille vennoot - Uitsluiting

- Artt. 202 en 207, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.16.0444.F 15 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171215.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Terugneming van aandelen - Gevolgen - Overdracht van de eigendom van de aandelen - Betaling van de prijs - Tijdstip van betaling

Uit artikel 640, eerste lid, van het Wetboek van vennootschappen volgt niet dat de rechter, die de waarde van de aandelen begroot op de datum van de eigendomsoverdracht, de betaling van de prijs gelijktijdig met die overdracht moet bevelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. .

Handelsvennootschappen - Algemeen - Terugneming van aandelen - Gevolgen - Overdracht van de eigendom van de aandelen - Betaling van de prijs - Tijdstip van betaling

- Art. 640, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.16.0368.N 23 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.5 AC nr. 670

Wanneer de rechter de gedwongen overdracht van aandelen beveelt, bepaalt hij vrij het tijdstip van eigendomsoverdracht.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Aandelen - Gedwongen overdracht - Eigendomsoverdracht - Tijdstip

- Art. 640 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.15.0283.F 9 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.5 AC nr. ...

De inschrijving van een overdracht van aandelen in het register van aandelen van een vennootschap maakt die overdracht tegenstelbaar voor alles wat daarin is vervat, zowel wat betreft de rechten als de verplichtingen die aan de eigendom van de aandelen verbonden zijn, en vormt een afwijking van het gemeen recht van de overdracht van rechten en verplichtingen.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Overdracht van aandelen - Inschrijving in het register van aandelen

- Art. 250 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.16.0141.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.4 AC nr. ...

Een door een vennootschap gesloten overeenkomst bindt alleen deze vennootschap en niet de natuurlijke persoon die in zijn hoedanigheid van orgaan van de vennootschap de overeenkomst namens de vennootschap heeft gesloten; hij kan enkel als medeschuldenaar van die overeenkomst worden aangemerkt mits hij zich zelf daartoe, in eigen naam, verbonden heeft (1). (1) Zie R. STEENNOT, "De tegenwerpbaarheid van algemene voorwaarden" (noot onder Vred. Etterbeek 28 september 2012), T.Vred. 2013, (574) 577.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Overeenkomst - Door de vennootschap gesloten - Verbindende kracht - Draagwijdte - Natuurlijke persoon optredend als orgaan - Medeschuldenaar

- Artt. 1108, 1134, eesrte lid, en 1165 Burgerlijk Wetboek

C.15.0515.N 28 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161028.3 AC nr. ...

De vereffenaar is een orgaan van de vennootschap; de persoon die als vereffenaar wordt aangesteld bij een vonnis dat de vennootschap ontbindt en in vereffening stelt, is zelf geen partij bij dat vonnis; hij kan bijgevolg niet aansprakelijk worden gesteld voor de tenuitvoerlegging van dat vonnis.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Vennootschap in vereffening - Vereffenaar - Begrip - Aansprakelijkheid tenuitvoerlegging vonnis

- Art. 1398, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0388.N 16 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160916.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Schulden van de vennootschap - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Hoofdelijke borg - Gehoudenheid

Uit de bepalingen van artikel 213, §2, eerste en tweede lid, Wetboek van Vennootschappen volgt dat de enige vennoot gehouden is ten aanzien van alle schuldeisers, maar de omvang van die gehoudenheid beperkt is tot schulden ontstaan in een bepaalde periode (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Schulden van de vennootschap - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Hoofdelijke borg - Gehoudenheid

- Art. 213, § 2, eerste en tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

F.15.0104.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.7 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Vennoten - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Overdracht van de deelneming

Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Akten - Bekendmaking - Verlies hoedanigheid vennoot

De vennoten onder firma die hun deelneming hebben overgedragen, zijn hoofdelijk aansprakelijk voor alle verbintenissen van de vennootschap die vóór de overdracht zijn ontstaan (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Vennoten - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Overdracht van de deelneming

- Artt. 204 en 209 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Het verlies van de hoedanigheid van vennoot onder firma moet worden bekendgemaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Akten - Bekendmaking - Verlies hoedanigheid vennoot

- Artt. 69, eerste lid, 4°, en 74, 1° Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

S.15.0112.F 2 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160502.2 AC nr. ...

Luidens artikel 210, eerste lid, van het Wetboek van Vennootschappen, verbinden de vennoten van de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid slechts hun inbreng, en kunnen hun rechten alleen worden overgedragen onder bepaalde voorwaarden; bijgevolg verleent de omstandigheid dat een natuurlijk persoon een vennoot van zulk een vennootschap is, hem niet de hoedanigheid van koopman.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Koophandel - Koopman - Natuurlijke persoon - Vennoot - Hoedanigheid

Luidens artikel 255, eerste lid, van het Wetboek van Vennootschappen, worden de besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid bestuurd door een of meer personen, al dan niet bezoldigd, al dan niet vennoten; aangezien de zaakvoerder van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid handelt in naam en voor rekening van die laatste, verleent de omstandigheid dat hij daden van koophandel uitvoert hem niet de hoedanigheid van koopman.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Koophandel - Koopman - Natuurlijke persoon - Zaakvoerder - Hoedanigheid

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Koophandel - Koopman - Natuurlijke persoon - Vennoot - Hoedanigheid

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Koophandel - Koopman - Natuurlijke persoon - Zaakvoerder - Hoedanigheid

---

C.15.0164.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-general Werquin.

Handelsvennootschappen - Coöperatieve vennootschappen - Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Administratieve overheid - Beslissingen bindend voor derden

Een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, ook al moest zij bij haar oprichting een door de wet bepaalde vorm aannemen en ook al is zij onderworpen aan een verregaande controle van de overheid, die geen beslissingen kan nemen die derden kunnen binden, verliest haar privaatrechtelijk karakter niet; het doet hiervoor niet ter zake dat haar een taak van algemeen belang is toevertrouwd (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Coöperatieve vennootschappen - Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Beroep tot nietigverklaring - Administratieve overheid - Beslissingen bindend voor derden

---

C.15.0295.F 1 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160201.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Palumbo.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Kapitaalverhoging - Inbreng in een vennootschap - Inbreng in natura - Verpacht goed - Draagwijdte - Gevolg - Indeplaatsstelling - Rechten en plichten van de handelsvennootschap - Tegenstelbaarheid tegenover de pachter - Aanvang

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Pacht - Opzegging - Persoonlijke exploitatie - Geldigheid - Personenvennootschap - Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

Een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid wordt, voor de toepassing van artikel 9, vijfde lid, van de wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen, in de regel beschouwd als een personenvennootschap die de pacht mag opzeggen met het oog op een persoonlijke exploitatie van het gepachte goed (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Pacht - Opzegging - Persoonlijke exploitatie - Geldigheid - Personenvennootschap - Besloten vennootschap met beperkte

aansprakelijkheid

- Art. 9, vijfde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

De inbreng van een volgestort vermogenselement in een handelsvennootschap impliceert dat dit element onmiddellijk ter beschikking van de vennootschap wordt gesteld zodat laatstgenoemde haar doel kan verwezenlijken en het in de vennootschap behouden blijft als een element van het maatschappelijk kapitaal, voor de waarde die eraan werd toegekend, om te delen in de risico's van de onderneming en tot waarborg van de schuldeisers; daaruit volgt dat zodra de algemene vergadering beslist om het kapitaal te verhogen door de inbreng van een verpacht goed, de vennootschap die de begunstigde van die inbreng is alle rechten uit die pacht kan uitoefenen en dat, aangezien die beslissing in een authentieke akte is vastgelegd, zijn hoedanigheid van verpachter onmiddellijk tegenstelbaar is aan de pachter.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Kapitaalverhoging - Inbreng in een vennootschap - Inbreng in natura - Verpacht goed - Draagwijdte - Gevolg - Indeplaatsstelling - Rechten en plichten van de handelsvennootschap - Tegenstelbaarheid tegenover de pachter - Aanvang

- Artt. 66, 302 en 305, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

F.14.0024.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vennootschap - Niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing - Individuele schade fiscus

De fout van een bestuurder of zaakvoeder met betrekking tot het niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing door de vennootschap kan individuele schade opleveren voor de fiscus die erin bestaat dat de bedrijfsvoorheffing niet kan worden geïnd bij de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vennootschap - Niet doorstorten van de bedrijfsvoorheffing - Individuele schade fiscus

C.14.0503.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.14 AC nr. ...

In de beslissing waarbij hij de gedwongen overdracht uitspreekt, bepaalt de rechter wanneer de eigendomsoverdracht en de betaling van de effecten moeten plaatsvinden; de vastgestelde prijs wordt pas vanaf dan eisbaar en kan voordien geen interest opbrengen (1); wanneer de prijs reeds is vastgesteld in het vonnis waarbij de overdracht wordt bevolen, is in geval van vertraging in de betaling moratoire interest verschuldigd overeenkomstig artikel 1153 Burgerlijk Wetboek; wanneer de overdracht wordt bevolen tegen de betaling van een voorlopig bedrag en voor het overige een deskundige wordt aangesteld met het oog op de begroting van de waarde van de aandelen, vormt de verbintenis van de overnemer tot betaling van het verschil tussen het voorlopig bedrag en de waarde van de aandelen, voor de raming daarvan door de rechter, een waardeschuld waarop vergoedende interest kan worden toegekend (2). (1) Cass. 30 oktober 2003, AR C.02.0498.N, AC 2003, nr. 543. (2) Zie Cass. 14 maart 2008, AR C.06.0657.F, AC 2008, nr. 182, en Cass. 11 juni 2009, AR C.08.0196.F, AC 2009, nr. 396; zie ook Cass. 14 december 1989, AR nr. 8488, AC 1989-90, nr. 243.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Gedwongen overdracht aandelen - Betaling overnameprijs - Bepaling door de rechter - Eisbaarheid vastgestelde prijs - Interest

- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 636 en 640 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.14.0248.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.4 AC nr. ...

De overname door de vennootschap van een door de promotor in haar naam aangegane koopovereenkomst van een onroerend goed heeft tot gevolg dat de voordien door de promotor op het onroerend goed toegestane zakelijke rechten evenals de door de schuldeisers van de promotor op het goed gelegde beslagen komen te vervallen, op voorwaarde dat in de op het hypotheekkantoor overgeschreven aankoopakte uitdrukkelijk is vermeld dat de aankoop werd verricht in naam van de vennootschap in oprichting.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vennootschap in oprichting - In haar naam door de promotor aangegane koopovereenkomst - Onroerend goed - Overname van de koopovereenkomst door de vennootschap - Gevolg - Door de promotor toegestane zakelijke rechten - Beslagen - Verval

- Art. 1, eerste lid Hypotheekwet van 16 dec. 1851
- Art. 60 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

De overname van de verbintenis door de vennootschap geldt als bekrachtiging, waardoor de verbintenis evenals de nadien door de promotor in verband met die verbintenis gestelde rechtshandelingen worden geacht van het begin af door de vennootschap te zijn aangegaan en waardoor de goederen die door de promotor in naam van de vennootschap werden verworven worden geacht van het begin af eigendom te zijn geweest van de vennootschap; ten aanzien van de promotor geldt de overname als een ontbindende voorwaarde waardoor hij wordt bevrijd van de in naam van de vennootschap aangegane verbintenissen en wordt geacht nooit eigenaar te zijn geweest van de in naam van de vennootschap in oprichting verworven goederen; de vervulling van de ontbindende voorwaarde heeft zakelijke werking.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vennootschap in oprichting - Verbintenis - Promotor - Overname van de verbintenis door de vennootschap - Aard

- Art. 60 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.14.0281.F 2 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150402.6 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Rechtsvordering - Rechtsmisbruik

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Rechtsvordering - Recht - Ontbinding - Uitoefening van dat recht voor een ander doeleinde - Rechtsmisbruik

De aanwending van een recht voor een ander doeleinde dan dat waarvoor het werd ingevoerd, vormt een misbruik van recht; die regel is van toepassing op het recht om de ontbinding van een naamloze vennootschap wegens verlies van het maatschappelijk kapitaal te vorderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Rechtsvordering - Recht - Ontbinding - Uitoefening van dat recht voor een ander doeleinde - Rechtsmisbruik

- Art. 634 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Zelfs wanneer voldaan is aan de voorwaarden van artikel 634, eerste zin, van het Wetboek van Vennootschappen, moet degene die op grond van die wetsbepaling de ontbinding van een naamloze vennootschap vordert wegens verlies van het maatschappelijk kapitaal, overeenkomstig de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek belang hebben bij het instellen van een dergelijke vordering en mag zijn vordering geen rechtsmisbruik opleveren; er kan sprake zijn van rechtsmisbruik, zelfs als het bedoelde recht van openbare orde of van dwingend recht is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Rechtsvordering - Rechtsmisbruik

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 634 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.14.0219.N 20 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150220.3 AC nr. 135

De waarde van de aandelen moet, in beginsel, worden geraamd op het tijdstip waarop de rechter de overdracht ervan beveelt, aangezien het recht op betaling van de prijs van de aandelen ontstaat op het tijdstip van de eigendomsoverdracht; bij die raming moet de rechter abstractie maken van zowel de omstandigheden die geleid hebben tot de vordering tot overname van de aandelen als van het gedrag van de partijen ten gevolge van de vordering (1); dit houdt in dat indien de rechter in concreto vaststelt dat deze omstandigheden of dit gedrag een invloed hebben gehad op de waarde van de aandelen zoals deze vastgesteld wordt op datum van overdracht, hij de invloed hiervan buiten beschouwing dient te laten; te dien einde is het de rechter ook toegestaan om als peildatum voor de waardering van de prijs een ander tijdstip in aanmerking te nemen. (1) Zie Cass. 5 oktober 2012, AR C.11.0398.N, AC 2012, nr. 514, met conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van Ingelgem.

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Overname van aandelen om gegronde redenen - Waardebepaling van de aandelen - Tijdstip

- Artt. 340, eerste lid, en 341, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

G.15.0017.N 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.6 AC nr. 109

Een handelsvennootschap, die haar activiteiten verderzet buiten het kader van één van de collectieve procedures van insolvabiliteit, kan slechts aanspraak maken op rechtsbijstand zo zij aantoont dat de activabestanddelen waarover zij beschikt haar niet toelaten de kosten van de in te stellen procedure te dragen; de omstandigheid dat de handelsactiviteiten verlieslatend zijn of dat het kapitaal onder het wettelijk minimum is gedaald, hetgeen desgevallend de ontbinding van de vennootschap zou wettigen, volstaat hiertoe niet.

Handelsvennootschappen - Algemeen - Activiteiten buiten het kader van een van de collectieve procedures van insolvabiliteit - Aanspraak op rechtsbijstand

C.14.0059.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.3 AC nr. ...

Het verbod voor een naamloze vennootschap om middelen voor te schieten, leningen toe te staan of zekerheden te stellen met het oog op de verkrijging van haar aandelen of van haar winstbewijzen door derden of met het oog op de verkrijging of de inschrijving door een derde van certificaten die betrekking hebben op aandelen of winstbewijzen, strekt tot de bescherming van het kapitaal van de vennootschap en waarborgt de schuldeisers van de vennootschap tegen insolvabiliteitsrisico's die het gevolg kunnen zijn van het voorschieten van middelen, het toestaan van leningen of het stellen van zekerheden; met het voorschieten van middelen, het toestaan van leningen of het stellen van zekerheden worden handelingen bedoeld die de teruggave impliceren van het voorschot, de lening of de zekerheden.

Handelsvennootschappen - Naamloze vennotschappen - Verbod tot het voorschieten van middelen, het toestaan van leningen of het stellen van zekerheden - Oogmerk

- Art. 629, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

LANDBOUWVENNOOTSCHAPPEN

C.19.0235.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.8 AC nr. ...

Uit geen van de bepalingen van de artikelen 30, 34, eerste en tweede lid Pachtwet en van artikel 838 Wetboek van Vennootschappen, vloeit voort dat een pachter, zonder toestemming van de verpachter, zijn pacht kan overdragen aan een landbouwvennootschap waarin hetzij hijzelf, hetzij zijn afstammeling, beherend vennoot is.

Landbouwvennootschappen - Pachtoverdracht - Toestemming verpachter - Overdracht aan een landbouwvennootschap - Toepassing

C.19.0271.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.10 AC nr. ...

Gelet op het afgescheiden persoonlijk vermogen van de landbouwer-beherende vennoot in een landbouwvennootschap bestaat een objectief criterium van onderscheid dat niet discriminerend is met de landbouwer die zijn activiteiten uitoefent als natuurlijke persoon en wiens vermogen dat verband houdt met zijn beroepsactiviteit niet afgescheiden is van zijn persoonlijk vermogen.

Landbouwvennootschappen - Beherende vennoot van een handelsvennootschap - Landbouwer natuurlijk persoon - Onderscheid

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Landbouwvennootschappen - Beherende vennoot van een handelsvennootschap - Landbouwer natuurlijk persoon - Onderscheid

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Gezien de beherende vennoot van een landbouwvennootschap onbeperkt aansprakelijkheid is voor de verbintenissen van die vennootschap en bijgevolg haar medeschuldenaar is, komt het reorganisatieplan hem niet ten goede.

Landbouwvennootschappen - Beherend vennoot - Gerechtelijke reorganisatie - Reorganisatieplan

- Art. 793, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 57, vierde en vijfde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Landbouwvennootschappen - Beherend vennoot - Gerechtelijke reorganisatie - Reorganisatieplan

- Art. 793, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 57, vierde en vijfde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

C.15.0047.N 24 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151224.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat een persoon de verbintenis om beherend vennoot te zijn aangaat en dit als dusdanig wordt vermeld in de oprichtingsakte, staat niet eraan in de weg dat de rechter nagaat of de betrokkene daadwerkelijk ten minste de helft van zijn arbeidstijd in de vennootschap verricht en de helft van zijn arbeidsinkomen uit de vennootschap haalt en dus of hij werkelijk als beherend vennoot kan gelden.

Landbouwvennootschappen - Hoedanigheid van beherend vennoot - Beoordeling - Taak van de rechter

- Art. 791, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

De Pachtwet is niet van toepassing op een overeenkomst tot oprichting van een landbouwvennootschap, die werd gesloten tussen de eigenaar van een land- of tuinbouwbedrijf en de exploitant ervan voor een duur van ten minste 27 jaar; indien een pachter een overeenkomst tot oprichting van een landbouwvennootschap sluit met een derde, blijft de Pachtwet echter van toepassing op de bestaande pachtovereenkomst tussen de verpachter en de pachter.

Landbouwvennootschappen - Oprichting - Pachtwet - Toepassingsgebied

- Art. 2, 5° Wet van 4 nov. 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Voor de toepassing van artikel 838, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen, dient de betrokken natuurlijke persoon het land- of tuinbouwbedrijf daadwerkelijk te exploiteren als beherend vennoot, in overeenstemming met de voorwaarden van artikel 791, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen.

Landbouwvennootschappen - Pachtwet - Toepassingsgebied - Persoonlijke exploitatie - Exploitatie als beherend vennoot

- Artt. 791, eerste lid, en 838, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

VENNOOTSCHAPPEN ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID

C.16.0506.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.3 AC nr. ...

De voorlopige bewindvoerder over een maatschap zonder rechtspersoonlijkheid heeft niet de hoedanigheid van orgaan van die maatschap en geldt evenmin als vertegenwoordiger van de maten en dient afzonderlijk in de procedure die zijn aanstelling betwist te worden betrokken (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid - Maatschap - Voorlopige bewindvoerder - Hoedanigheid

- Art. 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Waar hoger beroep slechts kan worden ingesteld tegen een partij die in de procedure in eerste aanleg, hetzij in persoon, hetzij vertegenwoordigd, tegen de appellant is opgetreden en niet kan worden gericht tegen iemand die geen partij was in eerste aanleg, verhindert dit, noch artikel 1053 Gerechtelijk Wetboek, dat naast de onsplitsbaarheid, de aard zelf van de procedure of de rol van de gerechtelijke mandataris die in de loop van de procedure wordt aangesteld, in beginsel vereist dat deze mandataris noodzakelijk in de procedure moet worden betrokken om hem te horen en de verdere procesgang aan hem tegenstelbaar te maken, wat met name het geval is wanneer de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder wordt betwist en met een rechtsmiddel beoogd wordt het bestuur van een maatschap te herstellen (1). (1) Zie concl. OM.

Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid - Maatschap - Gerechtelijk mandataris - Voorlopig bewindvoerder - Betwisting over de aanstelling - Geding in hoger beroep - Noodzakelijk betrokken partij in hoger beroep

- Artt. 616 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0540.F 6 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160506.4 AC nr. ...

Een vennoot in een tijdelijke vennootschap kan in eigen naam en voor zijn eigen aandeel in rechte optreden (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2014, AR C.11.0601.F, AC 2014, nr. 184.

Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid - Tijdelijke handelsvereniging - Geen rechtspersoonlijkheid - Rechtsvordering - Uitoefening door een vennoot

- Artt. 2, § 1, 47 en 53 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

VERBINTENIS

C.23.0356.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.4 AC nr. ...

De verbintenis van de schipper om de goederen van hun laadplaats naar hun bestemming te vervoeren is een resultaatverbintenis, zodat bij niet-nakoming ervan een weerlegbaar vermoeden van fout geldt aan de zijde van de schipper; deze bepaling houdt geen beperking in van de aansprakelijkheid van de schipper voor andere schade dan verlies of beschadiging van de goederen; de verbintenis kan niet met het oog op de schade door beschadiging of verlies van de goederen een resultaatverbintenis zijn, en met het oog op andere schadeposten een middelenverbintenis (1). (1) Zie concl. OM.

- Schipper - Resultaatsverbintenis - Aansprakelijkheid - Schadeposten - Omvang

- Art. 30 Wet 5 mei 1936 op de binnenbevrachting

C.24.0001.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.5 AC nr. ...

De rechter die het bestaan aanneemt van schade, veroorzaakt door een fout, kan de vordering tot vergoeding van die schade niet afwijzen op de enkele grond dat de benadeelde het gevorderde bedrag niet bewijst. In dat geval staat het de rechter de geldwaarde ervan te ramen op een met die schade overeenstemmend bedrag (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Schade - Algemeen - Bestaan van de schade - Geen bewijs van de omvang - Taak van de rechter

In geval van niet-nakoming van een contractuele verbintenis heeft de schuldeiser, indien de prestatie zich hiertoe leent, het recht zich door de rechter te laten machtigen om de verbintenis te laten uitvoeren door een derde op kosten van de schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Uitvoering door een derde - Machtiging rechter

In uitzonderlijke omstandigheden, zoals bij hoogdringendheid, kan de schuldeiser hiertoe op kennisgeving overgaan zonder rechterlijke machtiging op eigen kosten en op eigen risico en deze kosten verhalen op de schuldenaar, waarbij zijn handelwijze achteraf kan worden getoetst door de rechter; in beide gevallen dient de schuldeiser de redelijke belangen van de schuldenaar in acht te nemen (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Buitengerechtelijke vervanging - Uitvoering door een derde - Voorwaarden - Toetsing achteraf door de rechter

Wanneer de schuldeiser de verbintenis zonder voorafgaandelijke rechterlijke machtiging laat uitvoeren door een derde, zonder dat daartoe grond bestaat of op een onzorgvuldige wijze, kan de schuldeiser de gemaakte kosten niet verhalen op de schuldenaar, maar heeft hij slechts recht op vergoeding van de schade die het gevolg is van de wanprestatie (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Ongegronde of onzorgvuldige buitengerechtelijke vervanging - Gevolgen

F.20.0129.N 21 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221021.1N.2 AC nr. ...

Wanneer kwijtschelding wordt verleend van een schuld onder voorbehoud van terugkeer van de schuldenaar tot beter fortuin, moet de schuld vanaf het ogenblik van de kwijtschelding en zolang de ontbindende voorwaarde van de terugkeer tot beter fortuin zich niet heeft gerealiseerd, als uitgedoofd worden beschouwd (1). (1) Zie concl. OM.

- Ontbindende voorwaarde - Kwijtschelding van schuld onder voorbehoud van terugkeer van de schuldenaar tot beter fortuin

- Artt. 1183 en 1234 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0455.N 21 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220321.3N.7 AC nr. ...

De vergoedingsplicht strekt ertoe de schuldeiser terug te plaatsen in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden, mocht de wanprestatie niet hebben plaatsgevonden; dit houdt in dat de vergoeding aan de schuldeiser geen verrijking mag opleveren (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2019, AR C.17.0621.N, AC 2019, nr. 498.

- Contractuele verbintenis - Wanprestatie - Vergoedingsplicht

- Art. 1149 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0588.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.8 AC nr. ...

De economische waarde van een verloren gegane kans geeft aanleiding tot vergoeding, waarbij de appelrechters bij gebrek aan verantwoording van de samenstelling van het door eiser vooropgestelde bedrag, dit bedrag mogen verwerpen door er een ander tegenover te plaatsen (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet nakomen van de verbintenis - Verlies van een kans - Vergoeding - Omvang - Taak van de rechter

- Art. 1142 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter kan vergoeding toekennen voor het verlies van een kans op het verwerven van een voordeel of het vermijden van een nadeel indien het verlies van deze kans te wijten is aan een fout; het verlies van een kans komt voor vergoeding in aanmerking indien tussen de fout en het verlies van deze kans een conditio sine qua non verband bestaat en het om een reële kans gaat (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet nakomen van de verbintenis - Verlies van een kans - Vergoeding

- Art. 1142 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0075.N 9 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.7 AC nr. ...

Betalingsverbintenissen zijn vanaf hun ontstaan onmiddellijk opeisbaar, zodat betaling in beginsel onmiddellijk dient te geschieden en de verjaring van de rechtsvordering loopt vanaf dat ogenblik.

- Betalingsverbintenis - Opeisbaarheid - Tijdstip

- Art. 2257 Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0081.N 14 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211014.1N.7 AC nr. ...

Artikel 1174 Oud Burgerlijk Wetboek betreft de zuiver potestatieve opschortende voorwaarde, namelijk de opschortende voorwaarde waarvan de vervulling uitsluitend afhangt van de wil van de partij die zich verbindt; zij verhindert niet de gewoon potestatieve opschortende voorwaarde, dit is de opschortende voorwaarde waarvan de vervulling weliswaar in de macht van de schuldenaar ligt, maar ook afhangt van externe factoren, en verhindert evenmin de zuiver potestatieve ontbindende voorwaarde en de gewoon potestatieve ontbindende voorwaarde; hieruit volgt dat een toekomstige en voor de partijen onzekere gebeurtenis als ontbindende voorwaarde kan worden bedongen, ook al is haar werking afhankelijk van de wilsuiting van de partij die zich verbindt (1). (1) Zie concl. OM.

- Ontbindende voorwaarde - Intreding - Keuzerecht van de schuldenaar

- Artt. 1168, 1174 en 1183 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0547.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.3 AC nr. ...

Een verbintenis heeft een ongeoorloofd voorwerp wanneer zij ertoe strekt een toestand te doen ontstaan of in stand te houden die in strijd is met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen en kan om die reden geen gevolg hebben (1). (1) Cass. 22 januari 2021, AR C.19.0303.N, AC 2021, nr. 49, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.38; Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0390.N, AC 2018, nr.163; ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.3.

- Ongeoorloofd voorwerp - Draagwijdte

- Artt. 6 en 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0520.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.1 AC nr. ...

De opschortende voorwaarde beïnvloedt het bestaan van de overeenkomst niet maar leidt tot de opschorting van de uitvoering van de hiermee gepaard gaande verbintenis (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 329.

- Opschortende voorwaarde

- Artt. 1168 en 1180 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0005.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.8 AC nr. ...

In een keten van koopovereenkomsten kan de koper een vordering wegens tekortkoming aan de verplichting tot conforme levering of aan de verplichting tot vrijwaring voor verborgen gebreken niet alleen instellen tegen zijn rechtstreekse verkoper, maar ook tegen iedere voorgaande verkoper in de keten aangezien die vordering geacht wordt bij iedere verkoop samen met de zaak te zijn overgedragen aan de volgende koper, waarbij de vordering van de koper tegen een voorgaande verkoper van contractuele aard is (1). (1) Zie concl. OM.

- Koop - Verplichting tot conforme levering of tot vrijwaring tegen verborgen gebreken - Keten van verkoopovereenkomsten - Vordering van de koper tegen de verkoper

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

C.19.0373.F 10 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.6 AC nr. ...

In geval van ontbinding van de overeenkomst heeft degene die het voordeel ervan verkrijgt, recht op een schadevergoeding die ertoe strekt hem terug te plaatsen in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de overeenkomst was uitgevoerd (1). (1) Cass. 13 oktober 2011, AR C.10.0642.F, AC 2011, nr. 544.

- Wederkerige overeenkomst - Contractuele wanprestatie - Ontbinding - Schadevergoeding - Doel

- Artt. 1149 en 1184 Burgerlijk Wetboek

C.19.0312.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.8 AC nr. ...

De uitzondering voorzien in artikel 1326, tweede lid Burgerlijk Wetboek voor wat betreft de kooplieden is verbonden met de aard van de verbintenis en niet met de hoedanigheid van de ondertekenaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Onderhands biljet of onderhandse belofte - Voorwaarden voor het geschrift - Uitzondering voor kooplieden

- Art. 1326, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0408.N 12 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.9 AC nr. ...

Degene die hulpzaken ter beschikking stelt van een contractspartij die hiervan gebruik maakt bij de uitvoering van haar hoofd- of bijkomende verbintenissen kan in de regel niet beschouwd worden als iemand die de verbintenissen van deze contractspartij uitvoert en geldt bijgevolg niet als hulppersoon.

- Contractspartij - Uitvoering van contractuele verbintenis - Beroep op hulppersoon - Ter beschikking stellen van hulpzaken - Onderscheid

Hulpersonen op wie een contractspartij beroep doet om zijn contractuele verbintenissen uit te voeren, kunnen door de medecontractant van die partij op extra-contractuele grondslag enkel aansprakelijk worden gesteld indien de hen te laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsplicht die op hen rust en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.N, AC 2016, nr. 215.

- Contractspartij - Uitvoering van contractuele verbintenis - Beroep op hulppersoon - Tekortkoming

C.18.0575.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.5 AC nr. ...

De rechtsvordering die op een verbintenis is gegrond ontstaat in de regel op de datum waarop die verbintenis moet worden nagekomen zodat de verjaring ervan, die een verweer vormt tegen een te laat ingestelde vordering in rechte en niet kan beginnen lopen vóór het ontstaan van de rechtsvordering, pas loopt vanaf dat ogenblik (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering gegrond op een verbintenis - Ontstaan van de rechtsvordering - Verjaring - Aanvang

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

C.18.0490.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de opdracht van een gerechtsdeurwaarder die door het openbaar ministerie wordt gevorderd om bepaalde opdrachten uit te voeren verband houdt met de taken waartoe de gerechtsdeurwaarder verplicht is, doet er geen afbreuk aan dat de verplichting van de Staat tot betaling van diens onkostenstaat een verbintenis inhoudt die primair strekt tot betaling van een geldsom waarop moratoire interest is verschuldigd indien de betaling niet gebeurt binnen redelijke termijn en na aanmaning (1). (1) Cass. 8 mei 2009, AR F.08.0012.N, AC 2009, nr. 304.

- Vorderend magistraat - Opdracht die verband houdt met verplichte taken van de gerechtsdeurwaarder - Onkostenstaat - Belgische Staat - Verplichting tot betaling

- Art. 1153, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.19.0220.N 5 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191205.1N.3 AC nr. ...

Enkel de voorwaarde die uitsluitend afhangt van de wil van hem die zich verbindt, is nietig.

- *Voorwaarde - Potestatieve voorwaarde*

- Art. 1174 Burgerlijk Wetboek

C.19.0132.N 24 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191024.17 AC nr. ...

De exceptio non adimpleti contractus is niet meer dan een tijdelijke exceptie die de partij in een wederkerige overeenkomst de mogelijkheid geeft de uitvoering van de eigen verbintenissen op te schorten tot op het ogenblik dat de medecontractant haar verbintenissen uitvoert of aanbiedt uit te voeren.

- *Wederkerige overeenkomst - Niet nakomen van een verbintenis - Exceptio non adimpleti contractus - Aard*

- Art. 1184, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0621.N 3 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191003.3 AC nr. ...

De vergoedingsplicht wegens de schuldige niet-nakoming van een contractuele verbintenis strekt ertoe de schuldeiser terug te plaatsen in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden mocht de wanprestatie niet hebben plaatsgevonden, waarbij het herstel in natura aan de schuldenaar geen grotere last mag opleggen.

- *Contractuele verbintenis - Schuldige niet-nakoming - Vergoedingsplicht*

- Art. 1149 Burgerlijk Wetboek

- *Contractuele verbintenis - Schuldige niet-nakoming - Vergoedingsplicht*

- Art. 1149 Burgerlijk Wetboek

C.18.0204.N 21 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181221.3 AC nr. 733

Wanneer een akte zowel verbintenissen van een rechtspersoon als persoonlijke verbintenissen van de bestuurder bevat, omvat de handtekening louter als bestuurder ook de instemming van de ondertekenaar met de persoonlijke verbintenissen, wanneer er geen twijfel kan bestaan dat de ondertekenaar zich met deze ondertekening ook persoonlijk heeft willen verbinden; het voorhanden zijn van deze bedoeling wordt door de feitenrechter beoordeeld aan de hand van de intrinsieke elementen van de akte (1). (1) Zie Cass. 27 januari 2017, AR C.16.0141.N, AC 2010, nr. 65.

- *Akte - Inhoud - Verbintenissen van een rechtspersoon - Persoonlijke verbintenissen van de bestuurder - Handtekening louter als bestuurder - Gevolg - Gehoudenheid van de ondertekenaar - Beoordeling door de rechter - Grondslag*

C.17.0701.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.10 AC nr. 424

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- *Schuldenaar - Onmogelijke nakoming - Overmacht*

- *Schuldenaar - Onmogelijke nakoming - Overmacht - Toepassingsgebied - Financieel onvermogen*

- *Schuldenaar - betaalverplichting - Financieel onvermogen*

Een schuldenaar is bevrijd indien de nakoming van de verbintenis blijvend onmogelijk is geworden door overmacht (1). (1) Zie concl. OM.

- *Schuldenaar - Onmogelijke nakoming - Overmacht*

- Artt. 1134, 1142, 1147 en 1148 Burgerlijk Wetboek

Financieel onvermogen, ook al is dit het gevolg van externe oorzaken die voor de schuldenaar overmacht uitmaken, heeft niet tot gevolg dat de schuldenaar van zijn betaalverbintenis is bevrijd (1). (1) Zie concl. OM.

- *Schuldenaar - betaalverplichting - Financieel onvermogen*

- Artt. 1134, 1142, 1147 en 1148 Burgerlijk Wetboek

- Schuldenaar - Onmogelijke nakoming - Overmacht - Toepassingsgebied - Financieel onvermogen

- Artt. 1134, 1142, 1147 en 1148 Burgerlijk Wetboek

C.17.0438.N 12 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180412.3 AC nr. ...

Het behoort aan de feitenrechter te oordelen of de vervulling van de voorwaarde materieel onmogelijk is; hij dient hierbij na te gaan of objectieve elementen de vervulling van de voorwaarde in de weg staan; de onmogelijkheid moet vaststaand zijn; het Hof gaat hierbij enkel na of de rechter het wettelijk begrip "onmogelijke voorwaarde" niet heeft miskend.

- Voorwaardelijke verbintenis - Onmogelijke voorwaarde - Begrip - Opdracht van de feitenrechter - Hof van Cassatie - Toetsing

- Artt. 1168 en 1172 Burgerlijk Wetboek

C.17.0402.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.5 AC nr. ...

De rechter moet de schade die de schuldeiser geleden heeft ten gevolge van de niet-nakoming van de verbintenis in concreto ramen (1). (1) Zie Cass. 6 januari 2005, AR C.02.0247.F, AC 2005, nr. 7.

- Niet-nakoming - Schade van de schuldeiser - Raming - Criterium - Opdracht van de rechter

- Art. 1146 Burgerlijk Wetboek

C.17.0120.N 12 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.13 AC nr. 553

De keuze voor een gewone gerechtelijke procedure in plaats van voor de procedure van onbetwiste geldschulden maakt op zich geen fout uit en geeft geen blijk van procesmisbruik (1). (1) Het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op het eerste onderdeel van het enig cassatiemiddel; het was van oordeel dat de appelrechters, die op grond van hun ambtshalve aangevoerd middel oordelen dat de gedingkosten, met uitzondering van de kosten van tenuitvoerlegging waarvan sprake in artikel 1024 Gerechtelijk Wetboek, ten laste moeten worden gelegd van de eiseres, zonder de eiseres de mogelijkheid te geven daaromtrent tegenspraak te voeren, het recht van verdediging van eiseres hebben miskend.

- Onbetwiste geldschulden - Invordering - Keuze voor de gemeenrechtelijke procedure

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De procedure van invordering van onbetwiste geldschulden is facultatief en de schuldeiser behoudt de mogelijkheid om de geldschulden in te vorderen via een gewone gerechtelijke procedure.

- Onbetwiste geldschulden - Invordering - Procedure - Aard

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0329.N 26 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170626.1 AC nr. ...

Krachtens het beginsel van de wilsautonomie zoals neergelegd in artikel 1134 Burgerlijk Wetboek, en de artikelen 1121, 1236 en 1690 Burgerlijk Wetboek kan een contractspartij met een derde overeenkomen om zijn contractuele rechten en verplichtingen over te nemen: een dergelijke overdracht die de overdrager niet bevrijdt, behoeft de instemming van de overgedragen medecontractant niet; het middel dat ervan uitgaat dat een contractoverdracht noodzakelijk de bevrijding van de overdrager onderstelt en bijgevolg niet mogelijk is zonder de instemming van de overgedragen medecontractant, berust het op een andere rechtsopvatting en faalt het naar recht.

- Overdracht - Wederkerige overeenkomst - Wilsovereenstemming - Recht gecedeerde schuldeiser

C.16.0439.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.4 AC nr. ...

Opdat toekomstige verbintenissen het voorwerp van een overeenkomst kunnen uitmaken, is vereist dat zij bepaald zijn, of ten minste bepaalbaar zonder dat een nieuwe wilsovereenstemming tussen de partijen is vereist.

- Toekomstige verbintenissen - Voorwerp van overeenkomst

- Art. 1130, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0311.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.3 AC nr. ...

De verkoper, wanneer hij een fabrikant of een gespecialiseerde verkoper is, is verplicht de zaak zonder gebrek te leveren en moet daarbij alle maatregelen nemen om alle mogelijke gebreken op te sporen, zodat hij, indien het bestaan van een gebrek wordt aangetoond, de door de koper geleden schade moet vergoeden, tenzij hij bewijst dat het gebrek onmogelijk kon worden opgespoord; deze resultaatsverbintenis rust niet op elke professionele verkoper, maar op de fabrikant en op de gespecialiseerde verkoper ongeacht of deze laatste een professionele verkoper is; de rechter oordeelt in feite of een verkoper als een gespecialiseerde verkoper kan worden beschouwd en hanteert daarbij als onderscheidingscriterium de specialisatiegraad en de technische competenties van de verkoper in kwestie (1). (1) Cass. 6 mei 1977, AC 1977, 915; zie ook Cass. 17 mei 1984, AR 7056, AC 1983-84, nr. 529; Cass. 27 juni 1985, AR 7207, AC 1984-85, nr. 657; Cass. 7 december 1990, AR 6754, AC 1990-91, nr. 182; Cass. 19 september 1997, AR C.96.0207.F, AC 1997, nr. 362; Cass. 18 oktober 2001, AR C.99.0326.N, AC 2001, nr. 556.

- Resultaatsverbintenis - Professionele verkoper - Gespecialiseerde verkoper - Beoordeling door de rechter

- Art. 1643 Burgerlijk Wetboek

F.16.0067.N 24 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.6 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Opschortende voorwaarde

Een verbintenis is aangegaan onder een opschortende voorwaarde wanneer haar uitvoering afhangt van een toekomstige en onzekere gebeurtenis of van een gebeurtenis die reeds heeft plaatsgehad, maar aan partijen nog onbekend is; anders dan bij een alternatieve en een facultatieve verbintenis is het bij een verbintenis onder opschortende voorwaarde onzeker of de schuldenaar uiteindelijk zal moeten presteren nu de opeisbaarheid van de verbintenis onder opschortende voorwaarde afhangt van de verwezenlijking van de voorwaarde (1). (1) Zie de schriftelijke concl. OM die neergelegd werd in de analoge zaak F.15.0190.N tussen dezelfde advocaten zodat er in de zaak F.16.0067.N ter zitting mondeling naar verwezen werd. Deze conclusie steunt op het studiewerk van mevrouw de referendaris J. del Corral.

- Opschortende voorwaarde

C.16.0381.N 17 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.5 AC nr. ...

Een huurovereenkomst met meerdere huurders doet aan de zijde van de verhuurder een ondeelbare verbintenis ontstaan tot het verschaffen van het huurgenot en aan de zijde van de huurders een deelbare of samengevoegde verbintenis tot betaling van de huurprijs, tenzij de hoofdelijkheid werd bedongen (1). (1) J. HERBOTS, "Concubinaat in het verbintenissenrecht" in P. SENAEVE, Concubinaat. De buitenhuwelijkse tweerelatie, Leuven, Acco, 1992, 92, nr. 134.

- Huur - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Meerdere huurders - Verbintenissen van de verhuurder en van de huurders - Aard

Wordt een huurovereenkomst gesloten met meerdere huurders, dan heeft iedere medehuurder, in beginsel, het recht om met de verhuurder overeen te komen om de huurovereenkomst wat hem betreft te beëindigen; indien in een dergelijk geval de huurovereenkomst die met één van de huurders werd beëindigd, door de medehuurder wordt voortgezet, dan geldt deze vanaf dat ogenblik als enige contractpartij voor de toekomst.

- Huur - Huishuur - Meerdere huurders - Overeenkomst tot beëindiging met één van de huurders - Voortzetting door de medehuurder

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

C.15.0417.N 13 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.3 AC nr. ...

De uitoefening van het opschortingsrecht bij samenhangende verbintenissen dient, in beginsel, niet vooraf te worden gegaan door een kennisgeving aan de schuldeiser; niettemin kan onder omstandigheden, op grond van de goede trouw, van de schuldenaar worden gevergd dat deze vooraf zij voornemen tot het opschorten van zijn verbintenis aan de schuldeiser ter kennis brengt en desgevallend op de gevolgen ervan wijst; zulks is het geval wanneer de nakoming binnen een bepaalde termijn dient te gebeuren waarna zij doelloos is geworden en de schuldenaar weet of hoort te weten dat zulks de schuldeiser blootstelt aan onherroepelijke schade (1). (1) Zie Cass. 7 februari 1979, AC 1978-79, 661; zie ook I. SAMOY en S. JANSEN, Uitstel is geen afstel : enac als tijdelijk verweermiddel en de noodzaak tot ingebrekestelling (neen) en kennisgeving (soms), Limb. Rechtsl. 2014, afl. 2, 135-142, noot onder het bestreden arrest, inzonderheid sub 7.

- Samenhangende verbintenissen - Opschortingsrecht - Voorafgaande kennisgeving

- Artt. 1102 en 1134 Burgerlijk Wetboek

Ingeval van samenhangende verbintenissen, zoals bij wederkerige overeenkomsten, is een schuldenaar gerechtigd om, zonder rechterlijke machtiging, de nakoming van de eigen verbintenis op te schorten zolang de schuldeiser de eigen verbintenis jegens hem niet nakomt; dit opschortingsrecht dient te goeder trouw te worden uitgeoefend (1). (1) Cass. 24 september 2009, A.R. C.08.0346.N, AC 2009, nr. 524.

- Samenhangende verbintenissen - Schuldenaar - Opschortingsrecht - Termijn - Wijze van uitoefening

- Artt. 1102 en 1134 Burgerlijk Wetboek

C.15.0457.N 21 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161021.3 AC nr. ...

Een overeenkomst waarbij twee of meer partijen bepaalde goederen of rechten verwerven onder het beding dat de langstlevende eigenaar of houder wordt van het geheel der goederen of rechten, heeft geen eventuele rechten tot voorwerp en valt bijgevolg niet onder het verbod van 1130, tweede lid, Burgerlijk Wetboek; dit is evenmin het geval wanneer een dergelijk beding van aanwas een vervalbeding of een ontbindende voorwaarde bevat voor het geval dat aan de samenwoning van de partijen een einde komt, aangezien de partijen tijdens de duur van het samenwonen definitief verbonden zijn; de louter omstandigheid dat het beding aldus een potestatief element bevat, heeft niet tot gevolg dat het onder het verbod van artikel 1130, tweede lid, Burgerlijk Wetboek valt; voormelde bedingen zijn te aanzien als ontbindende voorwaarden en vallen evenmin onder het verbod bedoeld in artikel 1174 Burgerlijk Wetboek.

- Potestatieve voorwaarde - Verbod - Toepassingsgebied - Overeenkomst - Verwerven van goederen of rechten - Door twee of meer partijen - Beding van aanwas - Vervalbeding of ontbindende voorwaarde - Einde van samenwoning - Potestatief element

- Artt. 791, 1130, tweede lid, 1174 en 1600 Burgerlijk Wetboek

C.16.0018.F 29 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160929.1 AC nr. ...

De rechtsvordering die een verbintenis bekrachtigt, ontstaat in de regel de dag waarop die verbintenis moet worden uitgevoerd, en verjaart bijgevolg vanaf dat tijdstip (1). (1) Cass. 14 mei 2012, AC 2012, nr. 302 en noot 1; Cass. 27 juni 2011, AC 2011, nr. 428 met concl van procureur-generaal, Jean-François Leclercq in Pas. 2011, nr. 428; Cass. 10 april 1981, AC 1980-81, nr. 465 (redenen); Cass. 15 oktober 1975, AC 1976, 212 en noot 1.

- Rechtsvordering die een verbintenis bekrachtigt - Ontstaan - Verjaring - Aanvang - Tijdstip

C.15.0414.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.17 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Opschortende voorwaarde - Bedongen in het uitsluitend belang van één van de partijen - Afstand door die partij

Wanneer de opschortende voorwaarde in het uitsluitend belang van één van de partijen is bedongen, vermag die partij, hangende de voorwaarde, daarvan afstand te doen (1). (1) Zie concl. OM.

- Opschortende voorwaarde - Bedongen in het uitsluitend belang van één van de partijen - Afstand door die partij

- Art. 1181 Burgerlijk Wetboek

C.14.0029.N 2 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160602.9 AC nr. ...

Wanneer de verweerder niet aanvoerde dat de eiser bij toepassing van artikel 1341 Burgerlijk Wetboek het bewijs van de verbintenis tot betaling van de aannemingssom enkel kan leveren door middel van een akte, miskent de appelrechter, die de vordering afwijst op grond van de ambtshalve aangevoerde reden dat de eiser geen akte voorlegt waaruit de beweerde verbintenis van de verweerder tot betaling zou kunnen blijken en dat het bewijs door getuigen en feitelijke vermoedens niet is toegelaten aangezien de te bewijzen rechtshandeling een overeenkomst betreft waarvan de waarde 375 euro te boven gaat, zonder dit middel aan de tegenspraak van de partijen te onderwerpen, het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

- Bewijs - Geschriften - Afwezigheid van akte - Ambtshalve aangevoerde reden - Geen tegenspraak - Gevolg - Recht van verdediging

---

C.14.0329.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.17 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Uitvoering - Uitvoeringsagent

Een uitvoeringsagent is een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die door de schuldenaar van een contractuele verbintenis belast wordt met de gehele of gedeeltelijke uitvoering van deze verbintenis, ongeacht of hij deze verbintenis uitvoert voor eigen rekening en in eigen naam, dan wel voor rekening en in naam van de schuldenaar; hij kan door de medecontractant van de schuldenaar van de contractuele verbintenis slechts buitencontractueel aansprakelijk worden gesteld indien het hem ten laste gelegde feit een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan een contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsnorm en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitvoering - Uitvoeringsagent

- Artt. 1382 en 1984 Burgerlijk Wetboek

C.14.0480.N 1 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151001.10 AC nr. ...

De vervulde voorwaarde werkt terug tot op de dag waarop de verbintenis is aangegaan; de ontbinding van een overeenkomst die opeenvolgende of voortdurende verbintenissen in het leven roept, geldt evenwel enkel voor de toekomst.

- Voorwaardelijke verbintenis - Vervulde voorwaarde - Werking in de tijd - Ontbindende voorwaarde - Overeenkomst die opeenvolgende of voortdurende verbintenissen in het leven roept - Ontbinding

- Art. 1179 Burgerlijk Wetboek

C.14.0344.N 27 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150227.3 AC nr. 145

De bouwheer tegen wie een rechtstreekse vordering wordt ingesteld, kan aan de onderaannemer in de regel al de excepties tegenwerpen waarover hij beschikt op het ogenblik van het instellen van de rechtstreekse vordering (1); tot deze excepties behoort ook het recht een beroep te doen op schuldvergelijking met een schuldvordering, zoals te dezen de vordering tot schadevergoeding wegens wanprestatie, die gegrond is op de onderlinge afhankelijkheid van de wederzijdse verbintenissen van de partijen, welke exceptie behoort tot het wezen van de wederkerige overeenkomst, zodat zij bestaat vóór de wanprestatie en vóór de uitoefening van de rechtstreekse vordering (1). (1) Cass. 25 maart 2005, AR C.03.0318.N, AC 2005, nr. 188. (2) Cass. 15 mei 2014, AR C.13.0552. N, AC 2014, nr. 348.

- Wederkerige overeenkomst - Recht op schuldvergelijking

- Art. 1798, eerste lid Burgerlijk Wetboek

VERDELING

C.21.0292.F 19 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250619.1F.2 AC nr. ...

Enkel de betwistingen verwoord in of voortvloeiend uit de beweringen en zwarigheden die zijn opgenomen in het proces-verbaal van de aangestelde notaris, worden aan de rechter voorgelegd door de neerlegging ter griffie van de uitgifte van dat proces-verbaal; indien de notaris-vereffenaar een staat van vereffening heeft opgemaakt overeenkomstig de door de rechter gegeven richtlijnen, kunnen, behoudens ontdekking van nieuwe feiten of nieuwe stukken van doorslaggevend belang, enkel de betwistingen worden aangevoerd die verband houden met de aanpassing van de staat (1). (1) Artt. 1209 en 1223, vóór de wijziging ervan door de wet van 13 augustus 2011.

- Staat van vereffening opgemaakt door de notaris-vereffenaar - Aan de rechter voorgelegde betwistingen - Omschrijving - Grenzen

- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek

C.24.0085.N 19 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250519.3N.7 AC nr. ...

Een partij die geen opmerkingen formuleert met betrekking tot een aanspraak van een tegenpartij, kan behoudens akkoord van alle partijen of ontdekking van nieuwe feiten of nieuwe stukken van overwegend belang, geen bezwaar meer doen gelden tegen de toekenning van deze aanspraak in de staat van vereffening-verdeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereffening-verdeling - Aanspraak - Opmerkingen - Tijdstip - Gevolg

- Art. 1223, § 1, eerste en vierde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0425.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.4 AC nr. ...

De rechter kan deze vorderingen naar de notaris-vereffenaar verwijzen.

- Gerechtelijke verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden - Bevoegdheid van de vereffeningsrechter - Uitzonderingen - Verwijzing mogelijk naar notaris-vereffenaar

- Art. 1209, § 1 Gerechtelijk Wetboek

Een uitzondering op voormelde regel geldt voor termijngebonden vorderingen, die overeenkomstig artikel 2244, § 1, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek een dagvaarding onderstellen teneinde de verjaring te stuiten; bijgevolg kunnen vorderingen van ex-echtgenoten tot nietigverklaring van rechtshandelingen met toepassing van artikel 224, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek of artikel 1422 Oud Burgerlijk Wetboek, die krachtens artikel 224, § 2, Oud Burgerlijk Wetboek respectievelijk artikel 1423 Oud Burgerlijk Wetboek aan een vervaltermijn van één jaar zijn onderworpen, rechtstreeks bij de rechter worden aanhangig gemaakt; alsook voor de vordering op grond van burgerlijke heling in de zin van artikel 1448 Oud Burgerlijk Wetboek en de vordering tot schadevergoeding wegens heling wanneer die vorderingen samenhangen met termijngebonden vorderingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden - Bevoegdheid van de vereffeningsrechter - Uitzondering voor termijngebonden, burgerlijke heling en vorderingen tot schadevergoeding

- Art. 2244, § 1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1448 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1423 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 224, § 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling zijn geschillen die een weerslag hebben op de omvang van de onverdeeldheid of de wijze van verdeling ervan (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden - Begrip

Uit de centrale rol van de notaris als notaris-vereffenaar in een gerechtelijke vereffening-verdeling, volgt dat, zodra een vordering tot gerechtelijke vereffening-verdeling is ingesteld, geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling kunnen worden aangebracht en enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter kunnen worden aanhangig gemaakt; bijgevolg kunnen deelgenoten, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de rechter aanhangig maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden - Bevoegdheid van de vereffeningsrechter

- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek

C.24.0118.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.6 AC nr. ...

De schuldvordering wordt behandeld zoals een schuldvordering waarvoor bewarend beslag werd gelegd; de bedragen waarop de schuldvordering betrekking heeft, worden niet uitbetaald maar in consignatie gegeven totdat de betwisting is beslecht (1). (1) Zie concl. OM.

- Betwiste schuldvordering - Behandeling zoals bewarend beslag - Consignatie

Met een betwiste schuldvordering waarvoor geen bewarend beslag werd gelegd, moet rekening worden gehouden in het proces-verbaal van evenredige verdeling wanneer deze schuldvordering blijkt uit een titel, dit is een geschrift waarin de schuldvordering is vastgesteld; een uitvoerbare titel is niet vereist (1). (1) Zie concl. OM.

- Betwiste schuldvordering - Proces-verbaal van evenredige verdeling - Titel - Begrip

- Art. 1628 Gerechtelijk Wetboek

C.24.0103.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.9 AC nr. ...

De kennisgeving bij gerechtsbrief van een vonnis met betrekking tot de evenredige verdeling van de opbrengst na uitvoerend beslag op roerend goed of onder derden dient de mogelijkheid van hoger beroep en de termijn voor het instellen ervan te vermelden, opdat die termijn kan ingaan.

- Evenredige verdeling - Vonnis - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Ingaan van termijn van hoger beroep - Voorwaarde

- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 57 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De kennisgeving van de rechterlijke beslissing gewezen inzake evenredige verdeling, die de griffier bij gerechtsbrief aan de partijen moet doen, strekt ertoe de termijn voor een rechtsmiddel, zo ook de termijn voor hoger beroep, te doen ingaan (1). (1) Cass. 5 mei 2006, AR F.05.0036.F, AC 2006, nr. 258.

- Evenredige verdeling - Rechterlijke beslissing - Kennisgeving bij gerechtsbrief - Doel

- Art. 1636 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1635 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1634 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0518.F 13 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.4 AC nr. ...

Wanneer de rechter die uitspraak moet doen over een vordering tot vereffening-verdeling, kennisneemt van een betwisting en bij de aanwijzing van de notaris beslist om deze niet te beslechten maar de uitspraak hierover aan te houden tot het homologatievonnis, behoort het onderzoek van die betwisting tot de taken van de aangewezen notaris (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereffening-verdeling - Rechter - Betwisting - Aanwijzing van een notaris - Taak

---

C.23.0326.N 3 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250103.1N.3 AC nr. ...

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling kunnen in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling worden aangebracht en kunnen enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter worden aanhangig gemaakt, zodat deelgenoten, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de vereffeningsrechter kunnen aanhangig maken (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 1207 tot en met 1224 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing vóór en na de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011.

- Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffeningsrechter - Modaliteiten

- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1208 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1207 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1224 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0173.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.6 AC nr. ...

Deelgenoten die een onderzoeksmaatregel zoals een overlegging van stukken wensen, dienen hun verzoek daartoe tot de notaris-vereffenaar te richten en slechts wanneer de notaris-vereffenaar ontijdig dan wel geen passend gevolg hieraan geeft, kunnen de deelgenoten zich krachtens van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek rechtstreeks tot de vereffeningsrechter wenden; zij kunnen verder bezwaren uiten ten aanzien van de notariële werkzaamheden die de notaris-vereffenaar, bij gebrek aan akkoord, bij de vereffeningsrechter moet aanbrengen (1). (1) Zie concl. OM.

- Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Deelgenoten - Aan de notaris-vereffenaar gevraagde onderzoeksmaatregel - Geen passende reactie

- Artt. 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling kunnen in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling worden aangebracht en kunnen enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter worden aanhangig gemaakt, zodat deelgenoten, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de vereffeningsrechter kunnen aanhangig maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffeningsrechter - Modaliteiten - Vereffening-verdeling

- Artt. 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0149.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.8 AC nr. ...

Deelgenoten die een onderzoeksmaatregel zoals een deskundigenonderzoek wensen, dienen hun verzoek daartoe tot de notaris-vereffenaar te richten en slechts wanneer de notaris-vereffenaar ontijdig dan wel geen passend gevolg hieraan geeft, kunnen de deelgenoten zich krachtens van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek rechtstreeks tot de vereffeningsrechter wenden; de deelgenoten kunnen verder bezwaren uiten ten aanzien van de notariële werkzaamheden die de notaris-vereffenaar, bij gebrek aan akkoord, bij de vereffeningsrechter moet aanbrengen (1). (1) Zie concl. OM.

- Deelgenoten - Aan de notaris-vereffenaar gevraagd deskundigenonderzoek - Ontijdige of niet passende reactie

- Artt. 19, derde lid, 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek

Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling kunnen in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling worden aangebracht en kunnen enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter worden aanhangig gemaakt, zodat deelgenoten bijgevolg, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de vereffeningsrechter aanhangig kunnen maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereffening-verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling - Aanhangigmaking bij de vereffeningsrechter - Modaliteiten

- Artt. 1207 tot 1224 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0116.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3 AC nr. ...

De in artikel 1224/2 Gerechtelijk Wetboek bepaalde afwijking van de devolutieve werking van het hoger beroep is van toepassing op het hoger beroep tegen elk vóór de opening van de notariële fase van rechtspleging gewezen vonnis (1). (1) Cass. 16 november 2018, AR C.18.0112.N, AC 2018, nr. 643.

- Gerechtelijke verdeling - Vonnis - Hoger beroep - Afwijking van de devolutieve werking - Toepassingsgebied

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0624.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.43 AC nr. ...

De bijzondere rechtspleging van gerechtelijke vereffening-verdeling houdt onder meer in dat, na de behandeling door de notaris-vereffenaar en de beslechting door de vereffeningsrechter van bezwaren in het raam van een bezwarenprocedure met betrekking tot een notariële staat van vereffening-verdeling, specifiek wat betreft de reeds behandelde en beslechte bezwaren, enkel bijkomende bezwaren kunnen worden aangebracht over de wijze waarop de notaris-vereffenaar gevolg heeft gegeven aan de rechterlijke beslissing in het raam van de verdere notariële werkzaamheden.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Beslechte bezwaren door de vereffeningsrechter - Bijkomende bezwaren - Rechtsmacht van de vereffeningsrechter

- Artt. 1207 e.v. Gerechtelijk Wetboek

C.19.0192.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.4 AC nr. ...

Voor wat betreft de bezwaren met betrekking tot de door de notaris-vereffenaar opgestelde staat van vereffening-verdeling, kan de vereffeningsrechter slechts kennis nemen van de geschillen of moeilijkheden die voortvloeien uit de bezwaren zoals die zijn vastgesteld in het proces-verbaal bedoeld in artikel 1223, §3, eerste lid Gerechtelijk wetboek, wat evenwel niet eraan in de weg staat dat de staat van vereffening en verdeling wordt geactualiseerd en voor het eerst in de fase van de beslechting van de geschillen of moeilijkheden, kapitalisatie wordt gevorderd van interest verschuldigd op de door de deelgenoot te betalen oplegsom (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereffening en verdeling - Notariële staat van vereffening en verdeling - Bezwaren - Actualisatie - Vordering van kapitalisatie van interest - Bevoegdheid van de vereffeningsrechter

- Artt. 1223, § 3, eerste lid, en § 4, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1154 Burgerlijk Wetboek

C.19.0293.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.14 AC nr. ...

De specifieke overgangsregeling van artikel 9 van de wet van 13 augustus 2011 houdt een afwijking in op de onmiddellijke toepasselijkheid van nieuwe procedureregels op hangende geschillen zoals bepaald in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek en beoogt de nieuwe procedureregels slechts toepasselijk te maken op vorderingen tot vereffening-verdeling die in beraad worden genomen na de inwerkingtreding van de nieuwe wet terwijl de oude procedureregels verder gelden eenmaal de verdeling reeds werd bevolen of de vordering tot vereffening-verdeling reeds in beraad was genomen voor het ogenblik van inwerkingtreding van de wet (1). (1) Cass. 2 november 2018, AR C.18.0134.N, AC 2018, nr. 603.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, Wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0200.N 9 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200309.3N.8 AC nr. ...

Uit de artikelen 1209-1223 (oud) Gerechtelijk Wetboek volgt dat, van zodra er is gedagvaard in gerechtelijke vereffening en verdeling, betwistingen die verband houden met de vereffening en verdeling in beginsel slechts in het kader van deze procedure kunnen worden aangebracht en dat deze betwistingen op uitsluitend initiatief van de boedelnotaris bij de rechtbank aanhangig kunnen worden gemaakt door neerlegging van een proces-verbaal van beweringen en zwarigheden; betwistingen die verband houden met de vereffening en verdeling kunnen vanaf dan, in beginsel, niet meer door de partijen in een afzonderlijke procedure voor de rechter aanhangig worden gemaakt; vorderingen die geen verband houden met de vereffening-verdeling omdat zij geen invloed hebben op de omvang van de onverdeeldheid of de wijze van verdeling ervan, kunnen daarentegen ten allen tijde in een afzonderlijke procedure worden ingesteld, ook al werd dezelfde vordering reeds in het kader van de vereffening-verdeling ingesteld.

- Gerechtelijke verdeling - Proces-verbaal van beweringen en zwarigheden - Nieuwe betwistingen - Verbod

C.18.0234.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.3 AC nr. ...

De notaris-vereffenaar dient enkel een proces-verbaal van de geschillen of moeilijkheden met beschrijving van de bezwaren op te stellen wanneer die bezwaren binnen de bepaalde termijnen en in de bepaalde vorm zijn ingebracht; hieruit volgt niet dat de opmaak van een dergelijk proces-verbaal de rechter bindt met betrekking tot de ontvankelijkheid van de bezwaren.

- Vereffening-verdeling van een nalatenschap tussen vier erfgenamen - Staat van vereffening - Bezwaren van twee erfgenamen - Opmaak, door de notaris, van een proces-verbaal van de geschillen of moeilijkheden - Voorwaarde - Tegenstelbaarheid aan de rechter

- Art. 1223, §§ 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0495.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.7 AC nr. ...

De vordering tot verdeling van de goederen na de beëindiging van de wettelijke samenwoning onderstelt dat de eiser aannemelijk maakt dat er nog goederen zijn waarop het vermoeden waarvan sprake in artikel 1478, tweede lid, B.W kan betrekking hebben.

- Beëindiging van de wettelijke samenwoning - Vordering tot verdeling - Vermoeden van onverdeeldheid - Toepassing

- Art. 1478, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0112.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.4 AC nr. 643

De afwezigheid van devolutieve werking van het hoger beroep geldt voor het hoger beroep tegen elk vonnis inzake gerechtelijke verdeling, zonder onderscheid, dat voor de aanvang van de notariële fase van die verdeling is gewezen.

- Gerechtelijke verdeling - Vonnis - Hoger beroep - Afwezigheid van devolutieve werking - Toepassingsgebied

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0134.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.5 AC nr. 603

De specifieke overgangsregeling van artikel 9 van de wet van 13 augustus 2011 houdt een afwijking in op de onmiddellijke toepasselijkheid van nieuwe procedureregels op hangende geschillen van artikel 3 Gerechtelijk wetboek, nu uit de wetsgeschiedenis van de overgangsregeling blijkt dat deze beoogde de nieuwe procedureregels slechts toepasselijk te maken op de vorderingen tot vereffening-verdeling die in beraad worden genomen na de inwerkingtreding van de nieuwe wet en de oude procedureregels verder te laten gelden "eenmaal de verdeling reeds werd bevolen onder de gelding van de oude wet", zodat in de zaken waarin de vordering tot vereffening-verdeling reeds in beraad was genomen vóór het ogenblik van in werkingtreding van de wet, de bepalingen van toepassing blijven zoals die golden voorafgaand aan de nieuwe wet (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0130.N 1 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180201.4 AC nr. ...

Brieven of geschriften waarbij de partijen in het kader van een gerechtelijke vereffening-verdeling betwistingen of aanspraken ter kennis brengen van de notaris-vereffenaar, vormen geen verjaringsstuitende dagvaarding voor het gerecht aangezien daardoor geen rechtsvordering wordt ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard - Gevolg - Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard - Gevolg - Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied

C.17.0135.N 28 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.7 AC nr. 510

De tegenspraak waarvan sprake in het kader van het opmaken van het ontwerp van verdeling overeenkomstig de artikelen 1627 en volgende Gerechtelijk Wetboek kan enkel betrekking hebben op de verdeling en kan er niet toe leiden dat de regelmatigheid van de voorafgaande procedure wordt ter discussie gesteld.

- Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak

Het voeren van tegenspraak krachtens artikel 1629 Gerechtelijk Wetboek kan blijk geven van misbruik van procesrecht wanneer dit recht wordt uitgeoefend op een kennelijk onzorgvuldige wijze.

- Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Voeren van tegenspraak - Misbruik van procesrecht - Toepassing

Na het verstrijken van de termijn van tegenspraak bedoeld in artikel 1629 Gerechtelijk Wetboek kunnen schuldeisers geen tegenspraak meer doen gelden, kan evenmin met andere schuldeisers worden rekening gehouden, komt het eventueel batig saldo toe aan de beslagen schuldenaar en doet, indien de schuldeiser wiens schuldvordering achteraf niet blijkt te bestaan overgaat tot restitutie van het ontvangen bedrag, de gerechtsdeurwaarder, in dezelfde vormen, de verdeling van dit bedrag tussen de overige schuldeisers die waren betrokken bij de evenredige verdeling.

- Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Voeren van tegenspraak - Verstrijken van de termijn van tegenspraak

C.15.0508.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.1 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 887, tweede lid, 888, eerste lid, 2244, eerste lid en 2052 Burgerlijk Wetboek volgt dat een deelgenoot wegens benadeling van meer dan een vierde kan opkomen tegen een verdeling die ten onrechte als dading werd gekwalificeerd, maar dat deze mogelijkheid niet openstaat ten aanzien van een werkelijke dading, namelijk een wederkerige overeenkomst waarbij de partijen wederzijdse toegevingen doen om de onverdeeldheid te doen ophouden; het Hof komt hiermee terug op zijn eerdere rechtspraak (1). (1) Zie Cass. 21 november 1946, AC 1945-46, p. 400 en Cass. 28 januari 2010, AR C.09.0036.N, AC 2010, nr. 67.

- Dading die tot doel heeft de onverdeeldheid onder de mede-erfgenamen te doen ophouden - Benadeling voor meer dan een vierde - Vordering tot vernietiging van de verdeling - Mogelijkheid

C.13.0002.F 9 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170209.9 AC nr. ...

De artikelen 827, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek en 1211, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, die bepalen dat de goederen in onverdeeldheid openbaar verkocht moeten worden wanneer ze niet gevoeglijk kunnen worden verdeeld, verstaan onder die laatste woorden zowel de materiële onmogelijkheid om de goederen in natura te verdelen als alle andere feitelijke omstandigheden die verantwoorden waarom de goederen niet gevoeglijk kunnen worden verdeeld (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging op het eerste onderdeel van het middel, dat het bestreden arrest verweet het algemeen beginsel van het recht van verdediging te hebben miskend, door zijn beslissing te gronden op feitelijke argumenten die door geen enkele partij waren aangevoerd en door die argumenten niet aan de tegenspraak te onderwerpen.

- Gevoeglijke verdeling - Geen gevoeglijke verdeling - Geval

- Art. 1211, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 827, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.11.0561.F 17 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161017.4 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1448 van het Burgerlijk Wetboek is het wegmaken of verborgen houden van goederen uit het gemeenschappelijk vermogen elke oneerlijke handeling waarbij de in gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoot een ongeoorloofd voordeel op het vermogen van de gemeenschap wil verwerven ten koste van de andere echtgenoot; dat artikel beoogt aldus elk bedrog dat tot doel heeft de deelgenoot datgene te ontzeggen wat hem in de verdeling toekomt.

- Onverdeeldheid - Echtgenoten - Wegmaken of verborgen houden van gemeenschapsgoederen - Begrip - Bestanddelen - Moreel bestanddeel

- Art. 1448 Burgerlijk Wetboek

Dat bedrieglijk opzet is een essentieel bestanddeel van de heling van gemeenschapsgoederen, maar valt niet samen met het moreel bestanddeel van het misdrijf meineed, zoals bedoeld in artikel 226, tweede lid, van het Strafwetboek.

- Onverdeeldheid - Echtgenoten - Wegmaken of verborgen houden van gemeenschapsgoederen - Moreel bestanddeel - Begrip - Meineed - Onderscheid

- Art. 226, tweede lid Strafwetboek
- Art. 1448 Burgerlijk Wetboek

C.16.0015.N 30 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160930.3 AC nr. ...

De waarde van de onverdeelde goederen die zijn opgenomen in de gehomologeerde of aangepaste staat van vereffening kan nog worden geactualiseerd overeenkomstig artikel 890 Gerechtelijk Wetboek.

- Gerechtelijke verdeling - Staat van vereffening - Waarde van de onverdeelde goederen - Actualisering

- Artt. 890 en 1209 tot 1223 Gerechtelijk Wetboek

Indien de notaris-vereffenaar een staat van vereffening overeenkomstig de door de rechtbank gegeven richtlijnen heeft opgemaakt, kunnen, behoudens ontdekking van nieuwe feiten of van nieuwe stukken van overwegend belang, slechts betwistingen worden aangevoerd die verband houden met de aanpassing van de staat.

- Gerechtelijke verdeling - Notaris-vereffenaar - Staat van vereffening - Aanpassing volgens de door de rechtbank gegeven richtlijnen - Betwistingen die nog kunnen worden aangevoerd

- Artt. 1209 tot 1223 Gerechtelijk Wetboek

Slechts de betwistingen uitgedrukt in of voortvloeiend uit de beweringen en zwarigheden opgenomen in het proces-verbaal van de boedelnotaris, worden door de neerlegging ter griffie van de uitgifte van dit proces-verbaal bij de rechtbank aanhangig gemaakt (1)(2). (1) Zie Cass. 9 mei 1997, AR C.94.0369.N, AC 1997, nr. 223. (2) Artt. 1209 tot 1223 Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing voor de wijziging ervan bij wet van 13 augustus 2011.

- Gerechtelijke verdeling - Beweringen en zwarigheden - Ontvankelijkheid - Proces-verbaal van beweringen en zwarigheden - Neerlegging ter griffie van de rechtbank - Gevolg - Nieuwe zwarigheden aangevoerd bij de rechtbank

- Artt. 1209 tot 1223 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0304.N 17 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150917.14 AC nr. ...

De omstandigheid dat de woonstvergoeding die een uitkeringsgerechtigde ex-echtgenoot op grond van artikel 577-2, §3 en §5, Burgerlijk Wetboek verschuldigd is vanaf het definitief worden van de echtscheiding, wegens de exclusieve bewoning van de nog onverdeelde voormalige echtelijke woonst, niet effectief maandelijks wordt betaald, maar een te verrekenen schuld is die bij de vereffening en verdeling in mindering zal worden gebracht op zijn aandeel in de onverdeeldheid, verhindert in beginsel niet dat de rechter de met de nog te verrekenen woonstvergoeding corresponderende woonlast in aanmerking neemt bij het beoordelen van de staat van behoefte van de uitkeringsgerechtigde ex-echtgenoot en het bepalen van de hem toekomende onderhoudsuitkering na echtscheiding; daardoor wordt geen rekening gehouden met een toekomstige en onzekere wijziging in de financiële toestand van de partijen; dat artikel 301, §7, tweede lid, Burgerlijk Wetboek de mogelijkheid biedt de uitkering tot levensonderhoud aan te passen indien de vereffening en verdeling aanleiding geeft tot een wijziging van de financiële toestand van de partijen die dit rechtvaardigt, doet daaraan niet af.

- Vereffening en verdeling - Woonstvergoeding - Staat van behoefte van de uitkeringsgerechtigde ex-echtgenoot - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Draagwijdte

- Artt. 301, § 7, tweede lid, en 577-2, §§ 3 en 5 Burgerlijk Wetboek

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE]

P.25.0298.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.4 AC nr. ...

Deelneming aan de leiding van een criminele onderneming kan worden afgeleid uit de daden waarmee de dader zijn medewerking verleent aan de organisatie, de nodige initiatieven neemt om de goede afloop van een verrichting te verzekeren, aan de activiteiten van de groep een eigen oriëntatie geeft om de doelen te bereiken die de organisatie zichzelf heeft gesteld; het bekleden, binnen de hiërarchie, van een hogere functie dan die van een gewoon lid kan ook worden afgeleid uit de omvang van de vermogensvoordelen die de verdachte heeft kunnen binnenrijven dankzij zijn deelneming aan de organisatie (1). (1) Zie Cass. 20 november 2024, AR P.24.1175.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241120.2F.15; Cass. 20 december 2023, AR P.23.0636.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3.

- Verzwarende omstandigheid - Vereniging van misdadigers - Hoedanigheid van leidend persoon - Daden van deelneming - Omvang van de vermogensvoordelen - Criterium

- Art. 2bis, § 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.24.1472.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.13 AC nr. ...

Niet om het even welke gedraging waarmee een beklaagde wetens en willens bijdraagt tot de productie van drugs in het kader van een vereniging, kan worden aangemerkt als een positieve daad voor deelneming in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek, aan andere aspecten van de drugproductie; zo zal, ongeacht de kennis van de betrokkene, zijn louter uitvoerende of ondergeschikte bijdrage aan een bepaald aspect van de drugproductie of van de vereniging die deze productie organiseert, niet noodzakelijk wijzen op zijn deelneming in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek aan een ander aspect daarvan, maar dat kan daarentegen wel het geval zijn voor wat betreft een beklaagde uit wiens handelwijze een meer voorname, actieve of organisatorische rol blijkt in het productieproces of in de vereniging zodat voor die beklaagde de rechter wel kan aannemen dat zijn gedragingen met betrekking tot bepaalde aspecten van het productieproces, zoals het ter beschikking stellen van locaties of het organiseren van de anonimiteit van de deelnemers aan de productie, ook positieve handelingen uitmaken met betrekking tot andere aspecten van dat proces, zoals de diefstal van elektriciteit als een inherent onderdeel van die productie, ook al heeft de betrokkene tot die andere aspecten geen specifieke bijdrage geleverd; de rechter oordeelt onaantastbaar of er in een concreet geval is voldaan aan de vermelde vereisten en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1374.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1; Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7, Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15, RW 2023-24, nr. 2, 58-62, met noot S. MELIS.

- Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Positieve daad die aan de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf voorafgaat of ermee samengaat - Gedraging waarmee wetens en willens wordt bijdragen tot productie van drugs - Positieve daad van deelneming aan andere aspecten van de drugproductie - Criteria - Rol in het productieproces of in de vereniging - Gedragingen met betrekking tot bepaalde aspecten van het productieproces die ook positieve handelingen uitmaken met betrekking tot andere aspecten - Diefstal van elektriciteit - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.24.1796.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.8 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 5 Drugwet volgt dat de nieuwe overtreding moet zijn gepleegd voordat vijf jaar zijn verlopen vanaf de datum dat de eerdere veroordeling kracht van gewijsde heeft verkregen (1). (1) In deze zaak werd de beklaagde in eerste aanleg veroordeeld in staat van wettelijke herhaling, maar in beroep werd de bijzondere herhaling van artikel 5 Drugwet weerhouden. De problematiek die hier aan de orde is betreft de aanvangsdatum van de termijn van 5 jaar bedoeld in dat artikel, met name op het ogenblik van het definitief worden van de veroordeling waarop de herhaling wordt gebaseerd of, naar analogie met de wettelijke herhaling, vanaf het ondergaan of het verjaard zijn van de straf. Het Hof oordeelde reeds dat indien in drugzaken de bijzondere herhaling niet mogelijk is, de wettelijke herhaling nog steeds mogelijk blijft- zie Cass. 13 januari 2009, AR P.08.1626.N, AC 2006, nr. 26 maar contra Cass. 13 juni 2007, AR P.07.0608.F, AC 2007, nr. 324. AW

- Drugwet - Artikel 5 - Bijzondere herhaling - Voorwaarden

- Art. 5 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.24.1527.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.1 AC nr. ...

Behoudens indien het appelgerecht een ambtshalve grief aanvoert als bedoeld in artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, is de saisine van dat gerecht beperkt tot die beslissingsonderdelen waartegen de appellant grieven aanvoert zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidbaar zijn verbonden; de beslissing over schuld aan de verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 2bis, § 2, a), § 3, b) en § 4, b), Drugswet is niet onafscheidbaar verbonden met de beslissing over de schuld aan het basismisdrijf bepaald in artikel 2bis, § 1, Drugswet en wanneer aldus de beklaagde voor het appelgerecht een grief aanvoert waarmee hij enkel opkomt tegen zijn schuldigverklaring aan die verzwarende omstandigheden, moet het appelgerecht niet meer oordelen over de schuld van de beklaagde aan dat basismisdrijf, tenzij het daarover een ambtshalve middel aanvoert.

- Hoger beroep - Grievenformulier - Beslissingsonderdelen die onafscheidbaar verbonden zijn - Verdovende middelen - Beslissing over de verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 2bis, § 2, a), § 3, b) en § 4, b), Drugswet - Beslissing over de schuld aan het basismisdrijf bepaald in artikel 2bis, § 1, Drugswet - Geen onafscheidbaar verbonden beslissingsonderdelen - Grief beperkt tot schuldigverklaring aan de verzwarende omstandigheden - Gevolg

- Art. 2bis, §§ 1, 2, a), 3, b) en 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Door artikel 2bis, § 2, a), Drugswet dat een zwaardere straf oplegt wanneer het in artikel 2bis, § 1, Drugswet bepaalde misdrijf wordt gepleegd ten aanzien van een minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar, beoogt de wetgever het verwezenlijken van een verhoogde bescherming van die minderjarige wegens zijn grotere kwetsbaarheid wanneer hij in aanraking komt met drugs en dit veronderstelt dat de minderjarige zich daarvan bewust is of dat redelijkerwijze kan zijn; aldus is de verzwarende omstandigheid van artikel 2bis, § 2, a), Drugswet van toepassing op alle in artikel 2bis, § 1, Drugswet bedoelde misdrijven die worden gepleegd in de aanwezigheid van of met de betrokkenheid van een hier bedoelde minderjarige in omstandigheden waar hij zich daarvan bewust is of redelijkerwijze kan zijn; de eigen houding van de minderjarige speelt daarbij geen rol zodat voor de bewezenverklaring van de verzwarende omstandigheid niet vereist is dat de minderjarige de feiten enkel ondergaat of zich bewust is van enig gevaar (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2025, AR P.24.1528.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.2; Cass. 2 maart 2010, AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141; Cass. 8 februari 2006, AR P.05.1543.F, AC 2006, nr. 83.

- Misdrijf - Verzwarende omstandigheid - Misdrijf gepleegd "ten aanzien" van een minderjarige - Minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar - Draagwijdte

- Art. 2bis, §§ 1 en 2, a) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.24.1528.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.2 AC nr. ...

Door artikel 2bis, § 2, a), en § 3, a), Drugswet dat een zwaardere straf oplegt wanneer het in artikel 2bis, § 1, Drugswet bepaalde misdrijf wordt gepleegd ten aanzien van hetzij een minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar, hetzij een minderjarige boven de volle leeftijd van 12 jaar en minder dan volle zestien jaar oud, beoogt de wetgever het verwezenlijken van een verhoogde bescherming van die minderjarigen wegens zijn grotere kwetsbaarheid wanneer zij in aanraking komen met drugs en dit veronderstelt dat die minderjarigen zich daarvan bewust zijn of dat redelijkerwijze kunnen zijn; aldus zijn de verzwarende omstandigheden van artikel 2bis, § 2, a), en § 3, a), Drugswet van toepassing op alle in artikel 2bis, § 1, Drugswet bedoelde misdrijven die worden gepleegd in de aanwezigheid van of met de betrokkenheid van hier bedoelde minderjarigen in omstandigheden waar de minderjarigen zich daarvan bewust zijn of redelijkerwijze kunnen zijn; de eigen houding van de minderjarige speelt daarbij geen rol zodat voor de bewezenverklaring van de verzwarende omstandigheid niet vereist is dat de minderjarige de feiten enkel ondergaat of zich bewust is van enig gevaar (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2025, AR P.24.1527.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.1; Cass. 2 maart 2010, AR P.09.1726.N, AC 2010, nr. 141; Cass. 8 februari 2006, AR P.05.1543.F, AC 2006, nr. 83.

- Misdrijf - Verzwarende omstandigheid - Misdrijf gepleegd "ten aanzien" van een minderjarige - Minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar - Minderjarige boven de volle leeftijd van 12 jaar en minder dan volle 16 jaar oud - Draagwijdte

- Art. 2bis, §§ 1, 2, a), en 3, a) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.24.1446.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.2 AC nr. ...

Elk misdrijf kan in beginsel vermogensvoordelen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek opleveren (1); dit is ook het geval voor wat betreft het stellen van voorbereidende handelingen zoals bepaald in artikel 2bis, § 6, Drugswet, ongeacht of die handelingen als dusdanig hebben geleid tot een specifiek drugmisdrijf zoals een concrete invoer van cocaïne. (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18, ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120110.5, RABG 2012, nr. 13, met noot P. WAETERINCKX, 2012, nr. 13, p. 896-909.

- Uit een misdrijf verkregen vermogensvoordeel - Voorbereidende handelingen als bepaald in artikel 2bis, § 6, Drugswet - Draagwijdte

- Art. 2bis, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 42, 3° Strafwetboek

P.24.1374.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1 AC nr. ...

Opdat de verbeurdverklaring van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek vermelde vermogensvoordelen of van de in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek bedoelde geldwaarde daarvan kan worden uitgesproken tegen degene die als dader, mededader of medeplichtige wordt veroordeeld voor het misdrijf dat de vermogensvoordelen heeft voortgebracht, is niet vereist dat die vermogensvoordelen zijn eigendom zijn of tot zijn vermogen zijn toegetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt aangezien die verbeurdverklaring kan worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat hij uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven; hieruit volgt dat de rechter die een beklaagde schuldig verklaart als deelnemer in de zin van artikel 66 Strafwetboek aan de productie en de verkoop van verdovende middelen ingevolge de terbeschikkingstelling van locaties die noodzakelijk waren voor het plegen van die misdrijven, het vermogensvoordeel van de beklaagde ingevolge die deelneming niet dient te beperken tot de huurgelden die de betrokkene heeft ontvangen maar de rechter dat vermogensvoordeel daarentegen kan berekenen op grond van de totale geraamde opbrengst van de verkoop van de verdovende middelen en lastens de beklaagde de verbeurdverklaring kan bevelen van een deel daarvan, in functie van onder meer het aandeel van de beklaagde in de drugoperatie en zijn bijdrage aan het welslagen ervan.

- Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Deelneming - Artikel 66, Strafwetboek - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Deelneming aan de productie en de verkoop van verdovende middelen - Berekening van het vermogensvoordeel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 66 Strafwetboek
- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 42, 3° Strafwetboek

Voor de toepassing van artikel 66, derde lid, Strafwetboek is vereist dat de verstrekte hulp of bijstand wetens en willens werd verleend en dat deze hulp of bijstand noodzakelijk is, zonder dat het daarbij van belang is of die hulp of bijstand groot of klein is en evenmin moet deze deelnemingsgedraging gericht zijn op alle constitutieve bestanddelen van het hoofdmisdrijf, zodat met eenzelfde gedraging hulp of bijstand aan verschillende misdrijven kan worden verleend in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek en derhalve een daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen ook een daad van deelneming aan de verkoop van die verdovende middelen kan uitmaken; de enkele omstandigheid dat een persoon kennis heeft of moet hebben gehad van een misdaad of een wanbedrijf, volstaat niet voor zijn schuldigverklaring als deelnemer in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek aan die misdaad of dat wanbedrijf maar die omstandigheid is niet aan de orde wanneer de rechter vaststelt dat de kennis van de betrokkene gepaard gaat met het bewust stellen van een positieve handeling waarmee hij noodzakelijke hulp verleent tot het plegen van de misdaad of het wanbedrijf (1). (1) Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15.

- Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Deelneming - Artikel 66, derde lid, Strafwetboek - Verstrekken van hulp of bijstand - Voorwaarden - Wetens en willens verlenen van noodzakelijke hulp of bijstand - Kennis van een misdaad of wanbedrijf - Onvoldoende basis voor een schuldigverklaring als deelnemer aan een misdaad of wanbedrijf - Kennis gepaard gaande met een positieve handeling waarmee noodzakelijke hulp of bijstand aan het plegen van de misdaad of wanbedrijf wordt verleend - Inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen - Productie en verkoop van verdovende middelen - Verlenen van hulp of bijstand aan verschillende misdrijven door eenzelfde gedraging - Daad van deelneming aan de productie van verdovende middelen - Daad van deelneming aan verkoop van verdovende middelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

Een vereniging zoals bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet vereist het bestaan van een georganiseerde groep van minstens twee personen, met als doel de ongeoorloofde bedrijvigheid met betrekking tot slaapmiddelen, verdovende middelen of psychotrope stoffen, die voorkomen op de krachtens deze wet door de Koning vastgestelde lijst; leidend persoon in een dergelijke vereniging, zoals bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet, is degene die een actieve rol speelt bij de organisatie en het bestaan van de vereniging, die binnen de vereniging de belangrijke beslissingen neemt en die een zekere mate van gezag over de leden van de vereniging heeft (1). (1) Zie Cass. 20 november 2024, AR P.24.1175.F, AC 2024, nr. 792, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241120.2F.15.

- Vereniging als bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet - Verzwarende omstandigheid - Leidend persoon als bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet - Begrip

- Art. 2bis, §§ 3, b en 4, b Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

---

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

De verzwarende omstandigheid van leiding geven aan een criminele organisatie of aan een vereniging van activiteiten waaraan de beklaagde heeft deelgenomen met het oog op de handel in verdovende middelen vereist niet dat de vervolgende partij aantoont dat er sprake is van "onafhankelijke leidinggevende functies" en van een rechtstreekse deelneming aan de door de organisatie en de vereniging gepleegde misdrijven (1). (1) Zie concl. OM, §§ 52-59.

- Vereniging - Leidend persoon - Begrip

- Art. 2bis, § 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 324ter, § 4 Strafwetboek

P.23.0368.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat beklaagden werden vrijgesproken van de feiten van cannabishandel verbiedt de rechter niet te oordelen dat de handel evenwel door derden kon zijn gepleegd en de vermogensvoordelen heeft kunnen opleveren die het voorwerp uitmaken van de aan de beklaagden ten laste gelegde witwaspraktijken.

- Cannabishandel - Uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Witwassen - Vrijspraak van bepaalde beklaagden van het misdrijf van cannabishandel - Weerslag op het aan dezelfde beklaagden verweten witwasmisdrijf

- Art. 505 Strafwetboek

P.22.0952.N 15 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15 AC nr. ...

Een schuldigverklaring als mededader in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek vereist de vaststelling dat de mededader zijn medewerking verleent aan de misdaad of het wanbedrijf op een in die bepaling bedoelde wijze, hij weet dat hij zijn medewerking aan die misdaad of dat wanbedrijf verleent en hij het opzet heeft aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen; in de regel kan alleen een positieve daad die aan de uitvoering van de misdaad of het wanbedrijf voorafgaat of ermee samen gaat mededaderschap aan die misdaad of dat wanbedrijf opleveren zodat de enkele omstandigheid dat een persoon kennis heeft of moet hebben gehad van een misdaad of een wanbedrijf, niet voldoende is om hem als mededader aan die misdaad of dat wanbedrijf in de zin van artikel 66, derde lid, Strafwetboek te kunnen beschouwen (1). (1) Vgl. Cass. 27 april 2021, AR P.21.0080.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.11.

- Teelt en verkoop van cannabis - Diefstal van elektriciteit en water in het kader van de teelt en verkoop van cannabis - Geen actieve handelingen van de beklaagde in het kader van de ontvreemding van elektriciteit en water - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 66, derde lid Strafwetboek

P.22.1043.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.3 AC nr. ...

Tot het gerechtelijk onderzoek naar feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugwet in vereniging behoort ook het onderzoek naar de daarmee verband houdende financiële relaties en transacties en de bestemming van de gelden die mogelijk door die misdrijven werden gegenereerd en dit ongeacht of het gerechtelijk onderzoek ook betrekking heeft op feiten van witwassen.

- Inbreuken op de drugswet in vereniging - Gerechtelijk onderzoek - Omvang - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 42, 3°, 324bis en 505 Strafwetboek

- Art. 2bis, § 3 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.22.0020.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.5 AC nr. ...

Het misdrijf van het "gemakkelijker maken" van het gebruik van de in artikel 2bis, § 1, Drugswet genoemde stoffen "door enig ander middel" dan het verschaffen van een lokaal, zoals omschreven in artikel 3, § 2, Drugswet, vereist enkel dat de dader op de hoogte is van het druggebruik en dat hij dit gebruik op eender welke wijze vergemakkelijkt door zijn niet-gerechtvaardigde toedoen of gebrek aan optreden; aldus is voor het bewezen verklaren van dat misdrijf niet vereist dat de dader enig bijzonder opzet zou hebben en moet de dader niet hebben getracht de gebruiker te overhalen of hebben aangemoedigd om drugs te gebruiken (1). (1) Zie Cass. 21 mei 2002, AR P.01.0332.N, AC 2002, nr. 308, RW 2004-2005, nr. 16, p. 620.

- Het vergemakkelijken van het gebruik van door de Drugswet genoemde stoffen - Moreel bestanddeel

- Art. 3, § 2 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.22.0447.F 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2F.2 AC nr. ...

De huiszoeking op grond van artikel 6bis, derde lid Drugswet vereist dat er vooraf ernstige aanwijzingen bestaan dat er verdovende middelen worden vervaardigd, bereid, bewaard of opgeslagen in de lokalen waar ze wordt verricht (1); de toepassing van deze bepaling vereist niet het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer de agenten niet door de bewoner van het pand waren opgeroepen en noch over zijn toestemming, noch over een beschikking van de onderzoeksrechter beschikten. (1) Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

- Artikel 6bis, Drugswet - Huiszoeking - Bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.21.1370.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.20 AC nr. ...

Artikel 6bis, derde lid, Drugwet bepaalt dat de officieren van gerechtelijke politie en de ambtenaren of beambten, daartoe aangewezen door de Koning, te allen tijde de lokalen mogen bezoeken welke dienen voor onder meer het bewaren of het opslaan van de in de Drugwet genoemde stoffen; uit die bepaling volgt dat een bevoegd opsporingsambtenaar een huiszoeking mag uitvoeren in een woning zo hij voorafgaandelijk beschikt over ernstige en objectieve aanwijzingen dat die woning wordt gebruikt voor het bewaren of het opslaan van in de Drugwet genoemde stoffen (1), of met andere woorden voor het bezit van dergelijke stoffen (2). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.21.0250.N, AC 2021, nr. 153; Cass. 19 november 2019, AR P.19.1107.N, AC 2019, nr. 611; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378, NC 2021, 32 noot L. ARNOU; Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 11 maart 2014, AR P.14.0382.N, AC 2014, nr. 196, NC 2016, 153; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1859.N, AC 2013, nr. 656, NC 2016, 141 noot H. BERKMOES en F. GOOSSENS; Cass. 4 januari 2006, AR P.05.1417.F, AC 2006, nr. 6 met concl. van advocaat-generaal. D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.. Zie ook F. VANNESTE, "De huiszoeking bij ontdekking op heterdaad en op grond van de drugwet", RW 2008-09, 838-840; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2021, 971 en 1119. (2) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas..

- Huiszoeking in een lokaal bestemd voor het bewaren van verdovende middelen - Aanwijzingen van bezit van verdovende middelen in een woning - Regelmatigheid van de huiszoeking

- Artt. 36, 37 en 41 Wetboek van Strafvordering

P.21.0079.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.4 AC nr. ...

Een vermogensvoordeel is uit een misdrijf verkregen indien er een causaal verband bestaat tussen dit misdrijf en het vermogensvoordeel; een eventueel causaal verband tussen het vermogensvoordeel en een latere verrichting betreffende dit voordeel doet het causaal verband tussen het vermogensvoordeel en het voordien gepleegde misdrijf niet verdwijnen (1) ; daaruit volgt dat de opbrengsten van de verkoop van geteelde cannabis vermogensvoordelen zijn die rechtstreeks kunnen zijn verkregen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek uit het misdrijf van de teelt van cannabis; dat die vermogensvoordelen ook verkregen zijn uit het misdrijf van de verkoop van cannabis doet daaraan niets af. (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0861.N, AC 2019, nr. 610; Cass. 28 februari 2018, AR P.17.0500.F, AC 2018, nr. 135; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0201.N, AC 2011, nr. 555, T. Strafr. 2011, 441 noot B. MEGANCK. Zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, Bruylant, 2015, 26-32; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 451.

- Vervolging wegens teelt van cannabis - Opbrengst van de verkoop van geteelde cannabis - Bijzondere verbeurdverklaring van het vermogensvoordeel - Toerekening

- Bijlagen I tot V KB 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen

- Artt. 2bis en 2quater Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.21.0080.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.11 AC nr. ...

Artikel 2bis, § 3, b, en § 6, Drugswet stelt onder meer strafbaar degenen die, in het kader van een vereniging, voorbereidende handelingen stellen met het oog op de verbouw van planten waaruit cannabis kan worden getrokken en daaronder kan het helpen bij de opbouw van een cannabisplantage vallen (1). (1) Zie Cass. 10 april 2018, AR P.18.0039.N, AC 2018, nr. 220.

- Teelt van cannabis - Voorbereidende handelingen - Begrip

- Art. 2bis, § 3, b, en § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

De rechter oordeelt onaantastbaar of het helpen bij de opbouw van een cannabisplantage een daad van deelneming aan de verbouw van cannabisplanten is, dan wel een voorbereidende handeling daartoe; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

- Teelt van cannabis - Voorbereidende handeling - Daad van deelneming aan de teelt van cannabis - Beoordeling door de rechter

P.20.1326.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.1 AC nr. ...

Bij gebrek aan een definitie in de Drugswet en in het koninklijk besluit van 31 december 1930 houdende regeling van de slaapmiddelen en de verdovende middelen en betreffende risicobeperking en therapeutisch advies, moet het begrip invoer in de strafbaarstelling worden begrepen in zijn gebruikelijke betekenis, namelijk als de daadwerkelijke overbrenging van verboden middelen naar het Belgische grondgebied; die omschrijving vereist niet dat de ingevoerde verboden verdovende middelen ook op het Belgisch grondgebied worden ontdekt en dus in België zijn gebleven.

- Artikel 2bis, § 1, Drugswet - Artikel 11, § 1, KB 31 december 1930 - Begrip invoer

- Art. 11, § 1 KB 31 december 1930 houdende regeling van de slaapmiddelen en de verdovende middelen

en betreffende risicobeperking en therapeutisch advies

- Art. 2bis, § 1 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.20.1171.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.9 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het persoonlijke karakter van de straf en het recht op eigendom verzetten zich ertegen dat een verbeurdverklaring op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, van een voertuig dat gediend heeft om drugsmisdrijven te plegen die de rechter kan bevelen zelfs indien het geen eigendom is van de veroordeelde, wordt opgelegd aan een derde te goeder trouw die niet wist en niet kon weten dat zijn voertuig werd of zou worden gebruikt om het drugsmisdrijf te plegen; het enkele feit dat de derde niet is veroordeeld voor het drugsmisdrijf voor het plegen waarvan zijn voertuig heeft gediend, volstaat bijgevolg niet om de verbeurdverklaring ervan lastens de dader van het misdrijf te beletten, maar daarvoor is ook vereist dat de derde te goeder trouw is en bij het bepalen van die goede trouw kan de rechter rekening houden met het gegeven dat de derde ingevolge een hem verwijtbare gedraging heeft bijgedragen tot de totstandkoming van het drugsmisdrijf; het staat aan de rechter om op grond van de concrete gegevens van de zaak te oordelen of de derde die opkomt tegen de verbeurdverklaring van het voertuig op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, te goeder trouw is (1). (1) Zie concl. OM.

- Bijzondere verbeurdverklaring - Artikel 4, § 6, Drugswet - Voertuig gediend om drugsmisdrijven te plegen - Rechten van derden - Derde niet veroordeeld voor het drugsmisdrijf - Goede trouw - Beoordeling - Criteria

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

Het feit dat artikel 4, § 6, Drugswet bepaalt dat het voor het drugsmisdrijf dienstige voertuig kan worden verbeurdverklaard zonder dat het eigendom hoeft te zijn van de veroordeelde, impliceert dat de eigenaar van dat voertuig niet zelf voor dat misdrijf moet zijn vervolgd opdat die verbeurdverklaring kan worden uitgesproken; enkel is vereist dat de betrokkene voor de rechter zijn aanspraken op dat voertuig kan laten gelden en op die grond kan opkomen tegen de verbeurdverklaring ervan waardoor het recht van verdediging is geëerbiedigd (1). (1) Zie concl. OM.

- Bijzondere verbeurdverklaring - Artikel 4, § 6, Drugswet - Voertuig gediend om drugsmisdrijven te plegen - Aanspraak op dat goed door een derde - Derde niet veroordeeld voor het drugsmisdrijf - Tussenkomst of aanwezigheid in de procedure

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.21.0250.N 2 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.21 AC nr. ...

Indien er voorafgaandelijk ernstige en objectieve aanwijzingen bestaan dat een lokaal wordt gebruikt voor het vervaardigen, het bereiden, het bewaren of het opslag van de door de Drugswet bedoelde stoffen, kan dit lokaal worden betreden overeenkomstig artikel 6bis Drugswet (1); noch uit deze bepaling noch uit enig andere bepaling volgt dat de zoeking dadelijk moet worden uitgevoerd nadat de opsporingsambtenaren kennis kregen van die ernstige en objectieve aanwijzingen; de enkele omstandigheid dat er enige tijd verstrijkt tussen het ogenblik waarop de opsporingsambtenaren kennis kregen van de aanwijzingen en het tijdstip waarop ze de huiszoeking hebben uitgevoerd, maakt de zoeking niet onregelmatig. (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.1107.N, AC 2019, nr. 611; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378, NC 2021, 32 noot L. ARNOU; Cass. 11 maart 2014, AR P.14.0382.N, AC 2014, nr. 196; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1859.N, AC 2013, nr. 656.

- Opslag en aanmaak van verdovende middelen - Zoeking op basis van artikel 6bis Drugswet - Ernstige en objectieve aanwijzingen - Kennis van deze aanwijzingen door de opsporingsambtenaren - Tijdspanne tussen deze kennis en de uitvoering van de zoekin - Regelmatigheid van de zoeking

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.20.1309.F 30 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201230.2F.5 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een koninklijk besluit van 6 september 2017 (1) het bezit van cannabis met een laag gehalte aan tetrahydrocannabinol heeft gelegaliseerd, volgt niet dat het onredelijk zou zijn om de sterke cannabisgeur aan boord van een voertuig in verband te brengen met de waarschijnlijkheid dat de vervoerde drugs het toegelaten gehalte overschrijden; bijgevolg vormt de aanwezigheid van een sterke cannabisgeur in het interieur van een voertuig met een of meer inzittenden die tekenen van zenuwachtigheid vertonen bij het zien van de politieagenten, een redelijke grond om te vermoeden, in de zin van artikel 29 Wet Politieambt, dat dit voertuig als opslagruimte voor drugs dient of kan dienen, met schending van de desbetreffende wetgeving. (1) Koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen.

- Fouillering van een voertuig door een politieambtenaar - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen - Aanwezigheid van een sterke cannabisgeur in het interieur van een voertuig met een of meer inzittenden die tekenen van zenuwachtigheid vertonen bij het zien van de politieagenten

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.20.0866.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of cannabis een samenstelling bevat van delta-9-tetrahydrocannabinol en delta-9-tetrahydrocannabinolic acid groter dan 0.2; hij is daarbij niet gebonden aan enig bijzonder bewijsmiddel zoals een wetenschappelijke analyse van de cannabis die het voorwerp van de vervolging uitmaakt; hij kan zijn oordeel gronden op alle hem regelmatig overgelegde en aan tegenspraak onderworpen gegevens; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord.

- Cannabis - Vereiste van een THC-gehalte van meer dan 0,2 - Beoordeling door de feitenrechter - Wettigheidscontrole door het Hof

- Artt. 1 en 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.20.1163.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.15 AC nr. ...

De feiten van de lijst van artikel 5, §2, Wet Europees Aanhoudingsbevel zijn niet strafrechtelijk omschreven, maar moeten generisch of criminologisch worden beschouwd, dus als een strafrechtelijk domein of een categorie van strafbare feiten; tot de strafbare feiten die in die lijst worden omschreven als de illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen behoren bijgevolg ook het stellen van voorbereidende handelingen met het oog op de aanmaak, de verkoop, de levering of de illegale verschaffing van een in artikel 2bis, §1, Drugswet bedoelde stof, met het oog op het verbouwen van planten waaruit deze stoffen kunnen worden getrokken, zoals strafbaar gesteld door artikel 2bis, § 6, Drugswet; de omstandigheid dat deze feiten in België werden strafbaar gesteld na de inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel doet daaraan geen afbreuk.

- Handel in verdovende middelen - Voorbereidende handelingen - Europees aanhoudingsbevel - Dubbele incriminatie - Lijst van artikel 5, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Strafbaarheid van feiten gepleegd na inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Artt. 2bis, §§ 1 en 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 5, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.20.0734.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.6 AC nr. ...

Hoewel de bepalingen van artikel 2bis, eerste lid Drugswet en artikel 6 § 1, van het koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen niet het gebruik van cocaïne strafbaar stellen, belet niets de rechter vast te stellen dat uit de omstandigheden van een zaak blijkt dat een gebruik enkel mogelijk is door een voorafgaand bezit.

- Cocaïne - Gebruik - Bezit - Strafbaarheid - Beoordeling

- Art. 6, § 1 KB 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen

- Art. 2bis, eerste lid Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.20.0510.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.2 AC nr. ...

De appelrechters die goederen verbeurdverklaren niet op grond van de artikelen 42, 1°, en 43, eerste lid, Strafwetboek, maar louter op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, dienen de redenen aan te geven waarom die facultatieve straf wordt opgelegd (1). (1) A. DE NAUW, Drugs, in APR, 2012, 2de editie, p. 67, nr. 100.

- Artikel 4, § 6, Drugswet - Verbeurdverklaring - Motivering

- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Artt. 42, 1°, en 43, eerste lid Strafwetboek

P.19.0727.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.1 AC nr. ...

Het misdrijf bestraft overeenkomstig artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet wordt gestraft met opsluiting van 10 tot 15 jaar en facultatief een geldboete van 1.000 tot 100.000 euro en bij toepassing van de artikelen 51 en 52 Strafwetboek kan de poging tot deze misdaad worden bestraft met opsluiting van 5 tot 10 jaar en facultatief de voormelde geldboete, aangezien artikel 2bis, § 5, Drugswet ook van toepassing is ingeval van een strafbare poging tot een misdaad als bedoeld in de paragrafen 2, 3 en 4 van dit artikel; na correctionalisering kan de rechter deze gecorrectionaliseerde poging misdaad bestraffen met een gevangenisstraf van 1 maand tot vijf jaar en facultatief de door artikel 2bis, § 5, Drugswet bedoelde geldboete aangezien artikel 84 Strafwetboek geen toepassing vindt (1). (1) W. MAHIEU, Drugs: de straffen, Comm. Straf., 9-16.

- Drugswet - Poging tot misdaad bestraft overeenkomstig artikel 2bis, § 3, b), en § 5, Drugswet - Correctionalisering door verzachtende omstandigheden - Bestraffing

P.19.1107.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.14 AC nr. ...

De toepassing van artikel 6bis, derde lid, Drugswet, dat bepaalt dat de officieren van gerechtelijke politie en de ambtenaren of beambten, daartoe door de Koning aangewezen, te allen tijde de lokalen mogen bezoeken welke dienen voor het vervaardigen, bereiden, bewaren of opslaan van de in de Drugswet genoemde stoffen, vereist het voorafgaandelijk voorhanden zijn van ernstige en objectieve aanwijzingen dat de lokalen dienen voor het vervaardigen, bereiden, bewaren of opslaan van de in de Drugswet genoemde stoffen (1). (1) Cass. 11 maart 2014, AR P.14.0382.N, AC 2014, nr. 196; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1859.N, AC 2013, nr. 656.

- Artikel 6bis, Drugswet - Vaststelling van misdrijven - Ruimten bestemd voor de vervaardiging van verdovende middelen - Huiszoeking zonder bevel

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

Politionele informatie waarvan de herkomst niet uit het strafdossier blijkt, kan een ernstige en objectieve aanwijzing opleveren waardoor de officieren van gerechtelijke politie en de ambtenaren of beambten, daartoe door de Koning aangewezen, te allen tijde de lokalen mogen bezoeken welke dienen voor het vervaardigen, bereiden, bewaren of opslaan van de in de Drugswet genoemde stoffen, zonder dat die informatie moet worden bevestigd door aanvullend onderzoek, voor zover niet wordt aangevoerd dat die politionele informatie onregelmatig is verkregen.

- Artikel 6bis, Drugswet - Vaststelling van misdrijven - Ruimten bestemd voor de vervaardiging van verdovende middelen - Huiszoeking zonder bevel - Vereiste van ernstige en objectieve aanwijzingen - Politionele informatie

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

---

P.19.0610.F 23 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191023.1 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters de telastlegging van bezit en verkoop van cocaïne tussen 4 april 2009 en 21 april 2012 bewezen verklaren en de eiser hiervoor straffen opleggen, waarbij zij verwijzen naar de "wettelijke bepalingen die zijn opgegeven in het beroepen vonnis, met uitzondering van het koninklijk besluit van 31 december 1930 houdende regeling van de slaapmiddelen en de verdovende middelen", evenals naar "het koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen", zonder de bepalingen van dat koninklijk besluit te vermelden die cocaïne onder de verdovende middelen en psychotrope stoffen rangschikken, die het bezit en de verkoop van dat middel zonder voorafgaande vergunning van de bevoegde overheid verbieden en die naar de uit te spreken straffen verwijzen, verantwoordt het arrest de schuldigverklaring van de beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 539.

- Nieuwe strafwet - Koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen - Feit gepleegd onder vigeur van de oude wet - Gevolg - Redenen van de vonnissen en arresten - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 2 Strafwetboek

P.19.0588.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.4 AC nr. ...

Artikel 41 Wetboek van Strafvordering dat betrekking heeft op de heterdaad en artikel 1 Huiszoekingswet dat de tijd vaststelt waarbinnen geen opsporing ten huize of huiszoeking mag worden uitgevoerd, zijn vreemd aan de bepalingen van artikel 6bis Drugswet.

- Artikel 6bis Drugwet - Artikel 41 Wetboek van Strafvordering en artikel 1 Huiszoekingswet - Bestaanbaarheid

De huiszoeking op grond van artikel 6bis Drugswet vereist onder meer dat er vooraf ernstige en objectieve aanwijzingen bestaan dat in de lokalen waar de huiszoeking wordt uitgevoerd verdovende middelen worden vervaardigd, bereid, bewaard of opgeslagen; die bepaling vereist noch dat de persoon die de aanwijzingen aanbrengt van enige deskundigheid op het vlak van verdovende middelen zou getuigen, noch dat ze vóór de aanvang van de huiszoeking het voorwerp zouden hebben uitgemaakt van een politioneel onderzoek (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2006, AR P.05.1417.F, AC 2006, nr. 6, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

- Artikel 6bis Drugwet - Huiszoeking

P.18.0306.N 5 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.5 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 2, a) en 2, b), 9.1 en 9.2, b) en 10.2, Verordening (EG) 273/2004 en de artikelen 2,a) en 2, b), 10.2, b), 10.4, 10.5, 26.3bis, 26.3ter, 27 en 30ter, Verordening (EG) 111/2005 volgt dat het enkele feit van de invoer, doorvoer en uitvoer van niet-geregistreerde stoffen zoals gedefinieerd in artikel 2, b), van deze Verordeningen, geen overtreding inhoudt van die Verordeningen en dus van artikel 2quater, 4° en 5°, Drugwet (1). (1) Zie de studie van de Nederlandse politie, KLPD-Dienst Nationale Recherche over de problematiek van drugprecursoren - " Synthetische drugs en precursoren, Criminaliteitsbeeldanalyse 2012 ", https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/algemeen/nationaal-dreigingsbeeld-2012/cba-synthetische-drugs-2012.pdf

P.18.0039.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.3 AC nr. ...

Uit de bewoordingen, de doelstelling en de wetsgeschiedenis van artikel 2bis, §6, Drugswet blijkt dat de wetgever daarmee niet enkel de strafbaarstelling beoogde van het stellen van voorbereidende handelingen met het oog op de productie van drugs, maar wel van alle handelingen die ertoe strekken de illegale handel in drugs voor te bereiden en zodoende te vergemakkelijken, teneinde alle schakels in de georganiseerde drugshandel te bestrijden; tot de strafbaar gestelde handelingen behoort aldus ook het organiseren van een legaal transport om te beschikken over een deklading voor in te voeren cocaïne (1). (1) Parl.St. Kamer 2013-14; DOC 53K-3112/001, MvT.

- Strafbaar gestelde handelingen - Begrip

P.18.0100.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.2 AC nr. ...

De huiszoeking op grond van artikel 6bis Drugswet vereist dat er vooraf ernstige en objectieve aanwijzingen van schuld bestaan betreffende het onwettig bezit van verdovende middelen (1); niettegenstaande de omstandigheid dat de rechter onaantastbaar de feiten vaststelt waaruit hij het bestaan van dergelijke aanwijzingen afleidt, staat het aan het Hof om na te gaan of hij uit zijn vaststellingen dat gevolg naar recht heeft kunnen afleiden en of hij zijn beslissing dienaangaande regelmatig met redenen heeft omkleed. (1) Zie Cass. 1 juni 2010, AR P.10.0484.N, AC 2010, nr. 384; Cass. 4 januari 2006, AR P.05.1417.F, AC 2006, nr. 6, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

- Artikel 6bis, Drugswet - Vaststelling van overtredingen - Huiszoeking zonder huiszoekingsbevel

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.16.1128.F 18 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Strafuitsluitende verschoningsgrond - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

Om de in artikel 6, tweede lid, Drugswet bepaalde vrijstelling van straffen te genieten, dienen de onthullingen oprecht en volledig te zijn zodat de overheid vervolgingen kan instellen (1); dat houdt in dat de aangever niet alleen zijn eigen aandeel onthult, maar ook alle informatie waarover hij beschikt omtrent de omstandigheden en daders van het misdrijf (2); de rechter hoeft evenwel, bij ontstentenis van een conclusie waarin de oprechtheid van de onthullingen van de beklaagde wordt betwist, niet uitdrukkelijk te verduidelijken dat die onthullingen oprecht en volledig zijn wat de eigen rol van de beklaagde betreft (3). (1) Cass. 8 december 1992, AR 7226, AC 1992, nr. 779. (2) Zie Cass. 24 februari 1998, AR P.98.0106.N, AC 1998, nr. 106; Cass. 8 april 2008, AR P.08.0092.N, AC 2008, nr. 212. (3) (Impliciet) zie concl. "in substantie" OM.

- Strafuitsluitende verschoningsgrond - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

VERENIGING VAN MISDADIGERS

P.25.0298.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.4 AC nr. ...

Deelneming aan de leiding van een criminele onderneming kan worden afgeleid uit de daden waarmee de dader zijn medewerking verleent aan de organisatie, de nodige initiatieven neemt om de goede afloop van een verrichting te verzekeren, aan de activiteiten van de groep een eigen oriëntatie geeft om de doelen te bereiken die de organisatie zichzelf heeft gesteld; het bekleden, binnen de hiërarchie, van een hogere functie dan die van een gewoon lid kan ook worden afgeleid uit de omvang van de vermogensvoordelen die de verdachte heeft kunnen binnenrijven dankzij zijn deelneming aan de organisatie (1). (1) Zie Cass. 20 november 2024, AR P.24.1175.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241120.2F.15; Cass. 20 december 2023, AR P.23.0636.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3.

- Verdovende middelen - Verzwarende omstandigheid - Hoedanigheid van leidend persoon - Daden van deelneming - Omvang van de vermogensvoordelen - Criterium

- Art. 2bis, § 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.24.1097.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6 AC nr. ...

Een vereniging zoals bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet vereist het bestaan van een georganiseerde groep van minstens twee personen, met als doel de ongeoorloofde bedrijvigheid met betrekking tot slaapmiddelen, verdovende middelen of psychotrope stoffen, die voorkomen op de krachtens deze wet door de Koning vastgestelde lijst; leidend persoon in een dergelijke vereniging, zoals bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet, is degene die een actieve rol speelt bij de organisatie en het bestaan van de vereniging, die binnen de vereniging de belangrijke beslissingen neemt en die een zekere mate van gezag over de leden van de vereniging heeft (1). (1) Zie Cass. 20 november 2024, AR P.24.1175.F, AC 2024, nr. 792, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241120.2F.15.

- Verdovende middelen - Vereniging als bedoeld in artikel 2bis, § 3, b, Drugswet - Verzwarende omstandigheid - Leidend persoon als bedoeld in artikel 2bis, § 4, b, Drugswet - Begrip

- Art. 2bis, §§ 3, b en 4, b Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

De verzwarende omstandigheid van leiding geven aan een criminele organisatie of aan een vereniging van activiteiten waaraan de beklaagde heeft deelgenomen met het oog op de handel in verdovende middelen vereist niet dat de vervolgende partij aantoont dat er sprake is van "onafhankelijke leidinggevende functies" en van een rechtstreekse deelneming aan de door de organisatie en de vereniging gepleegde misdrijven (1). (1) Zie concl. OM, §§ 52-59.

- Criminele organisatie - Leidend persoon - Begrip

- Art. 2bis, § 4, b) Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid
- Art. 324ter, § 4 Strafwetboek

P.20.1218.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.9 AC nr. ...

De deelneming aan een vereniging van misdadigers veronderstelt geen lidmaatschap van de verboden groepering gedurende een bepaalde periode; de wet vereist als constitutief bestanddeel van het misdrijf evenmin dat de dader door de vereniging zou zijn aangetrokken of dat hijzelf andere leden zou hebben aangetrokken.

- Deelneming aan een vereniging van misdadigers

- Art. 322 Strafwetboek

- Deelneming aan een vereniging van misdadigers

- Art. 322 Strafwetboek

- Deelneming aan een vereniging van misdadigers

- Art. 322 Strafwetboek

- Deelneming aan een vereniging van misdadigers

- Art. 322 Strafwetboek

De in artikel 322 Strafwetboek bedoelde organisatie moet een opzettelijk karakter hebben en sluit elke toevallige of gelegenheidssamenscholing uit; ze moet de verschillende leden onderling aan mekaar binden met ondubbelzinnige banden waardoor hun samenhorigheid wordt verheven tot een korps dat in staat is om op het geschikte moment te handelen; het voorwerp van dat misdrijf bestaat in de vereniging van misdadigers en niet in de wanbedrijven, die daarvan losstaan (1). (1) Cass. 26 maart 2014, AR P.13.1907.F, AC 2014, nr. 244.

- Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 322 Strafwetboek

- Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 322 Strafwetboek

- Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 322 Strafwetboek

- Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

- Art. 322 Strafwetboek

P.22.1654.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.3 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een vereniging en een organisatie hetzelfde misdadig oogmerk hebben, kan niet worden afgeleid dat hun structuren samenvallen of dat hun bestanddelen met elkaar overeenstemmen; bijgevolg is het niet tegenstrijdig te beslissen dat dezelfde persoon in de ene een rol van leider heeft vervuld en in de andere een rol van deelnemer aan de besluitvorming (1). (1) Zie concl. OM.

- Criminele organisatie - Deelname aan de besluitvorming in het kader van de criminele organisatie - Verenigbaarheid met de rol van leider in de vereniging van misdadigers met hetzelfde misdadig oogmerk

- Artt. 322, 323, 324bis en 324ter Strafwetboek

- Hoedanigheid van leider van de vereniging - Verenigbaarheid met de rol van deelnemer aan de besluitvorming in het kader van de criminele organisatie met hetzelfde misdadig oogmerk

- Artt. 322, 323, 324bis en 324ter Strafwetboek

- Criminele organisatie - Bestanddelen - Zelfde misdadig oogmerk van de vereniging en van de criminele organisatie - Gevolg

- Artt. 322, 323, 324bis en 324ter Strafwetboek

P.22.0913.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.17 AC nr. ...

Ingeval van een schuldigverklaring van een beklaagde aan het misdrijf van bendevorming belet de omstandigheid dat volgens de rechter de beklaagde in vergelijking met andere beklaagden een minder belangrijke rol heeft gespeeld in de bende niet de veroordeling van deze beklaagde tot alle kosten veroorzaakt door de feiten van bendevorming.

- Beklaagde schuldig verklaard aan het misdrijf van bendevorming - Minder belangrijke rol van de beklaagde in de bende - Veroordeling tot de kosten veroorzaakt door de feiten van bendevorming - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 50 Strafwetboek

Ingeval van een schuldigverklaring van een beklaagde aan het misdrijf van bendevorming gericht op het plegen van autodiefstallen belet de omstandigheid dat de beklaagde niet zelf wordt vervolgd voor feiten van autodiefstallen de vaststelling niet dat de kosten die verband houden met de autodiefstallen zoals stallingskosten ook zijn veroorzaakt door het misdrijf van bendevorming.

- Beklaagde schuldig verklaard aan het misdrijf van bendevorming met het oog op het plegen van autodiefstallen - Beklaagde die niet wordt vervolgd voor feiten van autodiefstallen - Veroordeling tot de kosten verband houdende met de autodiefstallen - Stallingskosten - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 50 Strafwetboek

P.22.0251.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.6 AC nr. ...

Artikel 324ter, § 1, Strafwetboek bestraft degene die wetens en willens betrokken is bij een daar bedoelde criminele organisatie, ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op één van de wijzen bedoeld in de artikelen 66 tot 69 van dat wetboek; de betrokkenheid bij een criminele organisatie maakt zodoende een autonoom misdrijf uit, te onderscheiden van de misdrijven die worden gepleegd in het raam van deze organisatie zodat het enkele feit betrokken te zijn bij een criminele organisatie nog geen fout oplevert die in causaal verband staat met de schade die volgt uit een misdrijf dat in het raam van die organisatie is gepleegd door een derde aangezien in beginsel de dader van een misdrijf slechts gehouden is tot schadevergoeding waartoe het door hem gepleegde misdrijf aanleiding geeft (1). (1) Cass. 4 november 2014, AR P.13.1253.N, AC 2014, nr. 659; Cass. 3 september 2014, AR P.14.0735.F, AC 2014, nr. 489; J. DE HERDT, 'Criminele organisatie', Comm. Straf., p. 9.

- Criminele organisatie - Betrokkenheid bij een criminele organisatie - Autonoom misdrijf - Misdrijven gepleegd in het raam van de criminele organisatie - Onderscheid - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 66 tot 69 en 324ter, § 1 Strafwetboek

Personen die zijn veroordeeld wegens afzonderlijke misdrijven, zijn hoofdelijk gehouden tot schadevergoeding wanneer die misdrijven een gemeenschappelijke fout opleveren die tot schade aanleiding heeft gegeven; zij kunnen ook in solidum worden veroordeeld wanneer deze afzonderlijke misdrijven samenlopende fouten opleveren die bijdragen tot de totaliteit van eenzelfde schade en de rechter oordeelt onaantastbaar over het oorzakelijk verband tussen de verschillende misdrijven en de schade en of deze verschillende misdrijven een gemeenschappelijke fout of samenlopende fouten opleveren (1). (1) Cass. 4 november 2014, AR P.13.1253.N, AC 2014, nr. 659.

- Criminele organisatie - Burgerlijke vordering - Herstelplicht - Betrokkenheid bij een criminele organisatie - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Gemeenschappelijke of samenlopende fouten - Beoordeling

- Art. 44 Strafwetboek

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.22.1043.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.3 AC nr. ...

Tot het gerechtelijk onderzoek naar feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugwet in vereniging behoort ook het onderzoek naar de daarmee verband houdende financiële relaties en transacties en de bestemming van de gelden die mogelijk door die misdrijven werden gegenereerd en dit ongeacht of het gerechtelijk onderzoek ook betrekking heeft op feiten van witwassen.

- Criminele organisatie - Gerechtelijk onderzoek - Omvang - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 42, 3°, 324bis en 505 Strafwetboek

- Art. 2bis, § 3 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.22.0050.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.4 AC nr. ...

Een misdrijf kan moreel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien blijkt dat het voor het misdrijf vereiste moreel bestanddeel aanwezig is bij de rechtspersoon; de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon heeft een autonoom karakter in die zin dat die verantwoordelijkheid geen louter afgeleide is van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handelen; dit autonoom karakter sluit echter niet uit dat bij de beoordeling van de materiële en morele toerekening van het misdrijf rekening wordt gehouden met de gedragingen van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersoon handelen, zoals daar onder meer kunnen zijn de organen van de rechtspersoon, werknemers of zij die zonder een officiële functie te vervullen het gedrag van de rechtspersoon bepalen, en dit ongeacht of dit één of meerdere natuurlijke personen betreft; een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt immers noodzakelijk door middel van één of meer natuurlijke personen; het autonoom karakter van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon belet dan ook niet dat de rechter zijn oordeel over de materiële en morele toerekening van een misdrijf aan een rechtspersoon grondt op de gedragingen van één enkele natuurlijke persoon indien uit de concrete gegevens van de zaak blijkt dat die éne natuurlijke persoon het gedrag van de rechtspersoon volledig beheerst; deze principes gelden ook voor de in artikel 324ter Strafwetboek omschreven misdrijven van criminele organisatie (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Criminele organisatie - De rechtspersoon als lid van de criminele organisatie - Autonome strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Moreel element van het misdrijf - Gedragingen van natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handele - Eén natuurlijke persoon die voor of namens de rechtspersoon handelt - Voorwaarden

- Artt. 5 en 324bis Strafwetboek

- Criminele organisatie - De rechtspersoon als lid van de criminele organisatie - Autonome strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Moreel element van het misdrijf - Gedragingen van natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handele - Eén natuurlijke persoon die voor of namens de rechtspersoon handelt - Voorwaarden

- Artt. 5 en 324bis Strafwetboek

Noch de tekst noch de wetgeschiedenis van de artikelen 324bis, eerste lid, en 324ter, § 2 Strafwetboek beletten het oordeel dat de begrippen “meer dan twee personen” in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en “ieder persoon” in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek zowel natuurlijke als rechtspersonen beogen en dat het onderling overleg waarvan sprake in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek kan geschieden tussen natuurlijke personen en rechtspersonen of zelfs tussen rechtspersonen onderling; noch het gegeven dat een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt via natuurlijke personen noch het gegeven dat het gedrag van een rechtspersoon kan worden bepaald door het gedrag van één natuurlijke persoon, sluiten de mogelijkheid uit van een overleg in de zin van die bepaling met een of meerdere rechtspersonen; het gegeven dat de aanwending van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken een bestanddeel kan zijn van het door artikel 324ter, § 1, Strafwetboek bedoelde misdrijf belet niet dat indien de commerciële of andere structuur een rechtspersoon is, die rechtspersoon een persoon kan zijn als bedoeld met de begrippen “meer dan twee personen” in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en “ieder persoon” in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek; de rechtstoestand van een rechtspersoon die op enige wijze betrokken is bij het misdrijf van criminele organisatie valt niet te vergelijken met een feitelijke structuur zonder rechtspersoonlijkheid die strafrechtelijk niet kan worden aangesproken (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Criminele organisatie - Vereisten van minstens drie personen en in onderling overleg plegen van bepaalde misdrijven - Lidmaatschap van een criminele organisatie - Rechtspersonen - Aanwending van commerciële en andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken - Verschil met een structuur zonder rechtspersoonlijkheid - Voorwaarden

- Artt. 5, 324bis en 324ter Strafwetboek

- Criminele organisatie - Vereisten van minstens drie personen en in onderling overleg plegen van bepaalde misdrijven - Lidmaatschap van een criminele organisatie - Rechtspersonen - Aanwending van commerciële en

andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken - Verschil met een structuur zonder rechtspersoonlijkheid - Voorwaarden

- Artt. 5, 324bis en 324ter Strafwetboek

P.21.1510.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.10 AC nr. ...

Om overeenkomstig artikel 324ter, § 4, Strafwetboek strafbaar te zijn als leidend persoon van de criminele organisatie volstaat het dat die persoon daarin een leidinggevende functie heeft en dus de werking van die criminele organisatie in zekere mate aanstuurt en controleert; het is daarbij niet vereist dat hij de enige leidinggevende persoon is van de criminele organisatie noch dat hij in de hiërarchie van de criminele organisatie de hoogste functie heeft, waaraan andere leiders rekenschap verschuldigd zijn (1). (1) J. DE HERDT, "Criminele organisatie", Comm. Straf., pp. 13-14.

- Criminele organisatie - Leidend persoon van een criminele organisatie - Artikel 324ter, § 4, Strafwetboek - Begrip

- Art. 324ter, § 4 Strafwetboek

- Criminele organisatie - Leidend persoon van een criminele organisatie - Artikel 324ter, § 4, Strafwetboek - Begrip

- Art. 324ter, § 4 Strafwetboek

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.13 AC nr. ...

De derde die een rechtsmiddel instelt tegen de beslissing tot verbeurdverklaring, doet dat weliswaar ter vrijwaring van zijn vermogen tegen een burgerrechtelijk gevolg van die straf, maar maakt daardoor nog geen loutere eigendomsbetwisting bij de rechter aanhangig; de verbeurdverklaring die aan zijn rechtsmiddel ten grondslag ligt, is immers een straf die aan een beklaagde is opgelegd; bovendien moet de derde voor de rechter die van zijn rechtsmiddel kennisneemt, elk verweer kunnen aanvoeren dat ertoe strekt dat de verbeurdverklaring tegenover hem geen uitwerking heeft; aldus kan de derde voor die rechter verweer voeren, niet enkel over het bestaan van zijn burgerlijk eigendomsrecht of goede trouw, maar ook over de strafrechtelijke grondslag van de lastens de beklaagde bevolen verbeurdverklaring; de rechter moet dat verweer onderzoeken in zoverre hij de verbeurdverklaring tegenover die derde niet op een andere grond teniet doet (1). (1) Zie concl. OM.

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

De verbeurdverklaring van het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw, zoals bepaald in artikel 43quater, §4, Strafwetboek, vereist niet dat de verbeurdverklaarde goederen eigendom zijn van de beklaagde en laat dus de mogelijkheid open dat goederen worden verbeurdverklaard waarop een persoon die geen partij was in het strafproces, nadien een eigendomsaanspraak laat gelden; aldus staat het feit dat die derde niet zelf is vervolgd voor het feit dat aan de verbeurdverklaring ten grondslag ligt, de regelmatigheid van die straf niet in de weg; het feit dat het openbaar ministerie die persoon niet heeft opgeroepen overeenkomstig artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan eventueel aanleiding geven tot schadevergoeding, maar heeft evenmin tot gevolg dat de verbeurdverklaring niet regelmatig is bevolen (1). (1) Zie concl. OM.

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Oproeping van de eigenaar in de strafprocedure - Verzuim - Regelmatigheid van de straf - Rechten van de derde te goeder trouw

- Art. 5ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Het feit dat het openbaar ministerie in het strafproces lastens een beklaagde de verbeurdverklaring heeft gevorderd van goederen die ter beschikking staan van een criminele organisatie en die formeel eigendom zijn van een derde, impliceert niet dat die verbeurdverklaring een straf is die aan die derde is opgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Toelaatbaarheid

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

Het vereiste dat de derde zijn goede trouw aannemelijk moet maken betreft de beoordeling van de gegrondheid van het verzet en niet de ontvankelijkheid ervan; de derde moet bijgevolg geen goede trouw aantonen om verzet tegen de beslissing tot verbeurdverklaring te kunnen instellen; voor wat betreft de beoordeling van de gegrondheid van de louter burgerrechtelijke eigendomsaanspraak van de derde op de verbeurdverklaarde zaken houdt de rechter in beginsel rekening met de bewijsstandaard in burgerlijke zaken ; voor wat betreft de beoordeling van de feitelijke en juridische grondslag van de verbeurdverklaring en de goede trouw van de derde, waarmee in het geval van artikel 43quater, § 4, Strafwetboek wordt bedoeld dat de derde niet wist en niet kon weten dat zijn goederen ter beschikking stonden van een criminele organisatie, hanteert de rechter de bewijsstandaard in strafzaken; dit laatste wil zeggen dat de rechter zijn beoordeling steunt op het geheel van de gegevens van het strafdossier die hij, gelet op de autonomie van het strafrecht, vrij en zonder gebonden te zijn aan formele burgerrechtelijke of vennootschapsrechtelijke begrippen beoordeelt; die bewijsregeling is toepasselijk op zowel het oorspronkelijke strafproces als het proces na het verzet van de derde (1). (1) Zie concl. OM.

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechten van de derde te goeder trouw die niet was opgeroepen in het strafproces - Bewijs van de goede trouw - Verdeling van de bewijslast

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit geen enkele internationale of nationale rechtsnorm volgt dat de rechter alleen goederen kan verbeurdverklaren die eigendom zijn van de beklaagde aan wie hij deze straf oplegt of waarop enkel die beklaagde aanspraken kan laten gelden; wel moet de persoon die aanspraak maakt op verbeurdverklaarde goederen en die niet is vervolgd of tussengekomen in het strafproces waarin de verbeurdverklaring is bevolen, de mogelijkheid hebben om zijn aanspraak voor te leggen aan een rechter die kan oordelen over de uitwerking van de verbeurdverklaring tegenover de betrokkene; deze dreigt immers nadeel van de verbeurdverklaring te ondervinden (1). (1) Zie concl. OM.

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed

- Criminele organisatie - Verbeurdverklaring - Vermogen van een criminele organisatie - Goed dat geen eigendom is van de beklaagde - Rechtsmiddelen van de derde die aanspraak maakt op het verbeurdverklaarde goed

P.21.0718.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.8 AC nr. ...

Het in de artikelen 322, 323, tweede lid en 324 Strafwetboek bedoelde misdrijf is een voortdurend misdrijf, dat bestaat zolang de dader bewust deel van de vereniging blijft uitmaken, zodat die dader strafbaar is op elke plaats waar en op elk moment waarop hij door enige handeling bijdraagt aan het doel van de vereniging en bijgevolg aan het maatschappelijk gevaar dat ervan uitgaat; daaruit volgt dat het feit van de vereniging niet enkel te lokaliseren is op de plaats van het inrichten ervan of het toetreden ertoe, maar zich uitstrekt tot elke plaats waar een dader activiteiten, zowel legale als illegale, ontplooit die kaderen in de geplande misdrijven van de vereniging, zodat wanneer een dader dergelijke activiteiten ontplooit in België, hij onder de Belgische strafwet valt en de Belgische strafrechter bevoegd is (1). (1) J. DE HERDT, "Bendevorming", Comm. Straf., pp. 1-13; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Wolters Kluwer, Mechelen, 2020, pp. 47-51.

- Artikelen 322, 323, tweede lid, en 324 Strafwetboek - Voortdurend misdrijf - Lokalisering van het misdrijf - Draagwijdte

- Artt. 322, 323, tweede lid, en 324 Strafwetboek

Uit de artikelen 322 tot en met 324 Strafwetboek blijkt dat het toepassingsgebied van die bepalingen niet beperkt is tot enkel misdaden en wanbedrijven omschreven in het Strafwetboek, maar zich ook uitstrekt tot dergelijke misdrijven omschreven in bijzondere strafwetten (1). (1) J. DE HERDT, “Bendevorming”, Comm. Straf., p. 7; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Wolters Kluwer , Mechelen, 2020, p. 151, nr. 171.

- Artikelen 322 tot en met 324 Strafwetboek - Constitutieve bestanddelen - Plegen van misdaden en wanbedrijven - Draagwijdte

- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek

P.19.1057.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.14 AC nr. ...

Artikel 43quater, § 4, Strafwetboek bepaalt dat het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie moet worden verbeurdverklaard, onder voorbehoud van de rechten van derden te goeder trouw; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de wetgever er een bijzondere toepassing in zag van artikel 42, 1°, Strafwetboek, dat de verplichte verbeurdverklaring voorschrijft van de misdrijfinstrumenten en met dit artikel 43quater, § 4, Strafwetboek dit begrip wilde verbijzonderen tot alle activa, waarvan het duidelijk is dat zij bestemd zijn om te dienen voor de activiteiten van een criminele organisatie, zodat deze verbeurdverklaring betrekking heeft op elk goed dat ter beschikking staat van de criminele organisatie voor de uitoefening van haar activiteiten en deze verbeurdverklaring niet beperkt is tot vermogensvoordelen uit een misdrijf (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- *Criminele organisatie - Straf - Verbeurdverklaring - Doelstelling*

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

- *Criminele organisatie - Straf - Verbeurdverklaring - Doelstelling*

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

P.20.1067.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.3 AC nr. ...

Het bij artikel 322 Strafwetboek bepaalde misdrijf van een vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen bestaat door het enkele feit van het inrichten der bende; de artikelen 323 en 324 Strafwetboek maken naar strafbaarheid een onderscheid tussen, aan de ene kant, de aanstokers tot die vereniging, de hoofden van die bende en degenen die daarin enig bevel hebben gevoerd en, aan de andere kant, de anderen en een schuldigverklaring als persoon die deel uitmaakt van de bende, zonder aanstoker, hoofd of bevelvoerder te zijn, vereist niet noodzakelijk dat de rechter een exacte taakverdeling tussen de leden van de vereniging preciseert en dat hij aanduidt welke de precieze taak is van elk lid van de bende (1). (1) M. DE SWAEF en M. TRAEST, "Bendevorming en criminele organisaties", Comm. Straf.; J. DE HERDT, "Bendevorming", Comm. Straf.

- *Leden van de vereniging - Onderscheid in bestraffing - Draagwijdte*

- Art. 324 Strafwetboek

- Art. 323 Strafwetboek

- Art. 322 Strafwetboek

P.19.1251.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.7 AC nr. ...

De artikelen 322 en volgende Strafwetboek bestraffen de vereniging als zodanig en niet de misdrijven die de groep wil plegen; de deelname aan een dergelijke vereniging is strafbaar, ook al werden de misdrijven met het oog waarop de groep zich heeft verenigd niet daadwerkelijk of slechts gedeeltelijk gepleegd (1). (1) M.-L. CESONI, "L'association de malfaiteurs", in Les infractions – Vol. 5. Les infractions contre l'ordre public, Brussel, Larcier, 2013, p. 555.

- *Begrip - Vereniging met het oogmerk misdrijven te plegen - Voorwaarde om die misdrijven daadwerkelijk te hebben gepleegd*

- Artt. 322 tot 324 Strafwetboek

P.19.0806.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer een verwijzing naar de correctionele rechtbank heeft uitgesproken voor feiten omschreven als deelname aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324ter, §2, Strafwetboek, zijnde een wanbedrijf en het arrest de feiten heromschrijft als deelname aan een criminele organisatie door een leidend persoon, zoals bepaald in artikel 324ter, §4, Strafwetboek, zijnde een misdaad, kan het hof van beroep van die misdaad enkel kennis nemen door krachtens artikel 3, derde lid Wet Verzachtende omstandigheden verzachtende omstandigheden aan te nemen (1). (1) M. DE SWAEF en M. TRAEST, Bendevorming en criminele organisaties, Comm. Straf.; I. ONSEA, "Wet betreffende de criminele organisaties: een eerste effectieve stap in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit", Panopticon 1999, 278-286; F. ROGGEN, "La loi du 10 janvier 1999 relative aux organisations criminelles", RDP, 1999, 1135-1160.

- Criminele organisatie - Artikel 324ter, § 4, Strafwetboek - Deelname aan een criminele organisatie door een leidend persoon - Aard van het misdrijf - Misdaad

- Criminele organisatie - Artikel 324ter, § 2, Strafwetboek - Deelname aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie - Aard van het misdrijf - Wanbedrijf

P.19.0793.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.10 AC nr. ...

De voor het misdrijf van bendevorming, als bedoeld in de artikelen 322, 323 en 324 Strafwetboek, vereiste bestanddelen zijn het bestaan van een georganiseerde groep personen die het oogmerk heeft om op personen of op eigendommen aanslagen te plegen die misdaden of wanbedrijven zijn, en de bewuste wil om van die georganiseerde groep deel uit te maken (1). (1) Cass. 4 maart 2014, AR P.13.1775.N, AC 2014, nr. 169.

- Bestanddelen van het misdrijf

- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek

Het voorwerp van het bij de artikelen 322, 323 en 324 Strafwetboek bepaalde misdrijf is de bendevorming zelf en niet de daarvan te onderscheiden misdrijven die het oogmerk van de bende zijn (1). (1) Cass. 26 maart 2014, AR P.13.1907.F, AC 2014, nr. 244.

- Voorwerp van het misdrijf

- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek

Voor de personen die van een vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen deel uitmaken, bestaat het morele bestanddeel van het misdrijf in de bewuste wil, welke ook de beweegredenen daartoe mogen zijn, van de bende lid te zijn; vereist is de wil om lid te zijn van die bende terwijl men bewust is van het feit dat die gevormd is om aanslagen te plegen, zonder dat vereist is dat ieder bendelid de persoonlijke intentie heeft om binnen de vereniging een misdrijf te plegen (1). (1) Cass. 24 juni 2008, AR P.08.0408.N, AC 2008, nr. 394.

- Lidmaatschap - Moreel bestanddeel

- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek

P.18.1273.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.6 AC nr. ...

De rechter kan het strafbaar opzet vereist voor het plegen van het misdrijf bepaald in de artikelen 322 en 323 Strafwetboek afleiden uit alle hem regelmatig voorgelegde gegevens die aan de tegenspraak van de partijen zijn voorgelegd, zoals de gegevens vermeld in de berichten opgeslagen in een gsm-toestel toebehorende aan een andere beklaagde (1). (1) Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509.

- Constitutieve bestanddelen - Opzet - Vaststelling van het opzet

P.18.0218.N 9 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181009.1 AC nr. ...

De deelname aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie als bedoeld in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek sluit niet uit dat deze activiteit tevens de deelname kan zijn aan het nemen van welke beslissing ook in het raam van de activiteit van diezelfde criminele organisatie zoals bedoeld in de derde paragraaf van dat artikel.

- Criminele organisatie - Deelname - Voorbereiding of uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie - Nemen van welke beslissing ook in het raam van de activiteit van diezelfde criminele organisatie - Bestaanbaarheid

P.17.0058.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.2 AC nr. ...

De woorden "wetens en willens" in het artikel 324ter, § 1, Strafwetboek houden in dat de persoon die zich ertoe beperkt deel uit te maken van de criminele organisatie, niet kan worden veroordeeld indien hij niet weet dat die organisatie gebruik maakt van de in dat artikel beoogde methodes (1). (1) GwH 12 juni 2014 nr. 89/2014; M. DE SWAEF en M. TRAEST, ?Bendevorming en criminele organisaties', Comm. Straf., 26, nr. 16.

- Criminele organisatie - Moreel bestanddeel - Begrip wetens en willens - Draagwijdte

P.17.0744.F 22 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171122.3 AC nr. ...

De wet van 10 augustus 2005 heeft de definitie van de criminele organisatie uit de wet van 10 januari 1999 gewijzigd, door de voorwaarde af te schaffen dat een dergelijke organisatie het gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of de aanwending van commerciële of andere structuren moet inhouden om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken (1); de rechter dient het bestaan van de voormelde voorwaarde enkel vast te stellen voor de incriminatieperiode die aan de inwerkingtreding van de nieuwe wet voorafgaat (2). (1) Sinds 12 september 2005 immers, datum van inwerkingtreding van de wet van 10 augustus 2005 is het gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of het aanwenden van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken niet langer een bestanddeel van elke criminele organisatie (art. 324bis, Strafwetboek), maar enkel van de deelneming aan een dergelijke organisatie (art. 324ter, § 1, Strafwetboek) Die wetswijziging heeft aldus het toepassingsgebied van de in artikel 324ter, §§ 2 tot 4 bedoelde telastleggingen uitgebreid - waaronder die van het vervullen van een rol van leidend persoon binnen een criminele organisatie (§ 4), wat ten aanzien van de eiser bewezen is verklaard -, aangezien die telastleggingen niet meer afhangen van het bestaan van een van die modi operandi. (M.N.B.) (2) Het misdrijf criminele organisatie levert immers een voortdurend misdrijf op (Cass. 16 oktober 2012, AR P.12.0597.N, AC 2012, nr. 536), en "wanneer een voortdurend misdrijf is begonnen onder gelding van één wet en wordt voortgezet onder een nieuwe wet die strenger is dan de vorige, is die nieuwe strengere strafwet toepasselijk, wanneer alle constitutieve bestanddelen van het misdrijf aanwezig zijn op het ogenblik dat de nieuwe wet van kracht wordt" (Cass. 5 april 2005, AR P.05.0206.N, AC 2005, nr. 198, en noot 2). (M.N.B.)

- Criminele organisatie - Bestanddelen - Gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie of aanwending van commerciële of andere structuren - Werking van de wet in de tijd

- Artt. 324bis en 324ter Strafwetboek

P.16.1271.F 15 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen

De veroordelende beslissing die nergens het artikel vermeldt dat het feit strafbaar stelt waaraan de eiser schuldig is verklaard evenmin als het artikel waarin de straf wordt bepaald die op dat misdrijf is gesteld, schendt artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; dat is het geval wanneer de veroordelende beslissing wegens vereniging van misdadigers enkel melding maakt van artikel 322 Strafwetboek, hetwelk slechts een algemene omschrijving geeft van dat misdrijf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. xxx.

- Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen

- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0006.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek wordt met criminele organisatie bedoeld iedere gestructureerde vereniging van meer dan twee personen die duurt in de tijd, met als oogmerk het in onderling overleg plegen van misdaden en wanbedrijven die strafbaar zijn met gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf, om direct of indirect vermogensvoordelen te verkrijgen; uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de finaliteit van de organisatie erin bestaat op geconcerteerde wijze misdrijven te plegen van een bepaalde zwaarte, namelijk misdaden of wanbedrijven welke strafbaar zijn met een gevangenisstraf van drie jaar of met een zwaardere straf en niet dat vereist is dat die organisatie de bedoeling moet hebben om zowel wanbedrijven als misdaden te plegen (1). (1) Zie Parl. St. Kamer 1996-1997, Verslag namens de commissie voor justitie, 49-.954/6, p. 5; Parl. St. Senaat 1997-1998, Verslag namens de commissie voor de justitie,1-662/4, p. 3 en pp. 20 en 21.

- Criminele organisatie - Begrip

Om te voldoen aan de vereiste bepaald in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek dat het misdrijf strafbaar is met een gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf volstaat het dat de rechter een gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf kan opleggen (1). (1) Zie Parl. St. Senaat 1997-1998, Verslag namens de commissie voor de justitie,1-662/4, p. 20.

- Criminele organisatie - Oogmerk om misdrijven te plegen - Zwaarte van de beoogde misdrijven

P.16.0231.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.6 AC nr. ...

De rechter verantwoordt naar recht zijn beslissing om een beklaagde te veroordelen wegens deelname aan een vereniging met het oogmerk een aanslag te plegen op eigendommen, wanneer hij vaststelt dat de beklaagde zich bewust was van zijn deelneming aan een georganiseerde activiteit en door zijn daden aan de uitvoering ervan heeft bijgedragen (1). (1) Cass. 28 maart 2001, AR P.99.1759.F, AC 2001, nr. 173.

- Constitutieve bestanddelen

- Art. 322 Strafwetboek

VERENIGING ZONDER WINSTOOGMERK

C.20.0120.N 9 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.4 AC nr. ...

Gezien het bestuur van een vzw aan een collegiale raad van bestuur moet worden opgedragen, doet noch een taakverdeling die de bestuurders eventueel zijn overeengekomen, noch het feit dat een bestuurder niet zelf het bestuursmandaat heeft gesolliciteerd of het feit dat een bestuurder zich het bestuur toe-eigent, afbreuk aan de verplichting dat elke individuele bestuurder verplicht is toezicht te houden op de medebestuurders.

- Collegiale raad van bestuur - Individuele bestuurder - Toezicht

- Art. 3, tweede lid Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale

verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen

C.19.0069.F 10 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.8 AC nr. ...

In geval van ontbinding van de vereniging kan het batig saldo van de vereffening aan één van haar leden worden toegewezen, voor zover dat lid een belangeloos doel nastreeft.

- Ontbinding - Batig saldo van de vereffening - Toewijzing aan een lid

- Art. 2, eerste lid, 9° Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen

Uit geen enkele wettelijke bepaling volgt dat het batig saldo van de vereffening niet kan worden toegewezen aan een rechtspersoon die werd opgericht in de dagen voorafgaand aan de beslissing van toewijzing.

- Ontbinding - Batig saldo van de vereffening - Beslissing van toewijzing - Toewijzing aan een rechtspersoon die werd opgericht in de dagen voorafgaand aan de beslissing

De algemene vergadering van de ontbonden vereniging blijft het bevoegde orgaan dat zich kan uitspreken over de bestemming van het batig saldo van de vereffening, zelfs als de rechtbank de ontbinding van de vereniging heeft uitgesproken omdat haar ledenaantal minder is dan drie of omdat haar ledenaantal in de loop van de vrijwillige vereffening van de vereniging minder dan drie is geworden.

- Minder dan drie effectieve leden - Ontbinding - Batig saldo van de vereffening - Toewijzing - Bevoegd orgaan

- Artt. 19, eerste lid, en 22, eerste lid Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen

C.19.0351.F 28 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200228.1F.2 AC nr. ...

Uit artikel 3, § 2, Vzw-wet, dat van toepassing is op de rechten en verplichtingen die zijn ontstaan uit de verbintenis die door de projectontwikkelaar in naam van de vereniging in oprichting is aangegaan, volgt dat het vermoeden dat de door de vereniging overgenomen verbintenissen worden geacht reeds vanaf het ontstaan ervan door haar te zijn aangegaan, enkel geldt voor de verbintenissen die zijn ontstaan binnen de twee jaar die voorafgaan aan de verkrijging, door die vereniging, van haar rechtspersoonlijkheid (1). (1) Zie Cass. 14 september 2000, AR C.98.0311.F, AC 2000, nr. 469.

- Vereniging in oprichting - Geen rechtspersoonlijkheid - Verbintenis aangegaan in haar naam - Overname van de verbintenissen door de vereniging

- Art. 3, § 2 Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen

VERHAAL OP DE RECHTER

C.18.0594.F 7 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190307.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat een rechter een vonnis wijst dat door een feitelijke dwaling of een rechtsdwaling is aangetast of dat hij deel uitmaakt van de zetel die een dergelijk vonnis wijst, vormt niet het bedrog of de list zoals vereist in artikel 1140, 1°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie gedeeltelijke andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 145.

- Rechter - Uitspraak van het vonnis - Deelname aan de zetel - Rechtsdwaling - Feitelijke dwaling - Bedrog of list - Uitsluiting

- Art. 1140, 1° Gerechtelijk Wetboek

C.16.0140.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.5 AC nr. ...

Bedrog of list veronderstelt kunstgrepen of arglistigheden die de dader ervan aanwendt, hetzij om het gerecht op een dwaalspoor te brengen, hetzij om een partij te bevoordelen of haar nadeel te berokkenen, hetzij om een persoonlijk belang te dienen (1). (1) Cass. 19 februari 2009, AR C.08.0563.F, AC 2009, nr. 141.

- Voorzitter van een hof van assisen - Bezoek van de plaats van de misdaad vóór het proces - Bedrog of list

- Art. 1140, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

Een fout van een rechter kan, ongeacht de ernst ervan, niet volstaan om het bedrog of de list op te leveren.

- Voorzitter van een hof van assisen - Bezoek van de plaats van de misdaad vóór het proces - Bedrog of list - Uitsluiting

- Art. 1140, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

VERJARING

ALGEMEEN

C.17.0582.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.7 AC nr. ...

Een schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten, die wegens het verstrijken van de termijnen bedoeld in artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit is verjaard, is voorgoed vervallen en tenietgegaan en geeft bijgevolg geen aanleiding tot het ontstaan van een natuurlijke verbintenis in hoofde van de overheidsinstantie; evenmin laat het openbare orde karakter van artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit toe dat de overheid afstand doet van de ingetreden verjaring en de definitief vervallen vordering laat herleven.

Algemeen - Schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten - Andere dan vaste uitgave - Wet Rijkscomptabiliteit - Verjaring

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Inzake de verjaring van vorderingen tegen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zijn tot 1 januari 2006 de bepalingen van de Wet Rijkscomptabiliteit van toepassing en zijn pas vanaf 1 januari 2006 de gemeenrechtelijke termijnen van de nieuwe wet van toepassing op toekomstige en lopende termijnen.

Algemeen - Schuldvordering - Vordering tegen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Verjaring - Termijnen - Toepasselijke wet - Toepassing in de tijd

- Art. 1 KB 18 maart 2004 houdende, voor wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, uitstel van de inwerkingtreding van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de
- Art. 15 Wet 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof
- Artt. 50, § 2, en 71, § 1 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

Voor andere schuldvorderingen dan die welke voor de Staat een vaste uitgave uitmaken, dient de belanghebbende, om de betaling van de vordering te verkrijgen, een aangifte, staat of rekening over te leggen, waarbij de verjaringstermijn van vijf jaar geldt voor de schuldvorderingen die door de ministers niet zijn geordonnanceerd binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het jaar gedurende hetwelk ze werden overgelegd.

Algemeen - Schuldvordering op de Staat, gemeenschappen en gewesten - Andere dan vaste uitgave - Wet Rijkscomptabiliteit - Verjaring

- Artt. 68 en 100 KB 10 december 1868 houdende algemeen reglement op Rijkscomptabiliteit
- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

C.18.0565.N 25 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191125.3N.9 AC nr. ...

Noch uit artikel 85, eerste lid, b, Verordening 883/2014, noch uit de artikelen 1, 3 en 8 van het Haags Verkeersongevallenverdrag volgt dat de verjaring van het vorderingsrecht van een orgaan dat prestaties overeenkomstig deze verordening is verschuldigd en ter zake beschikt over een onmiddellijk recht ten opzichte van de derde die verplicht is de schade te vergoeden, wordt beheerst door het recht van de staat waar het schadeverwekkende feit zich heeft voorgedaan.

Algemeen - Verordening 883/2004 - Artikel 85, lid 1 - Aard van de bepaling

F.12.0056.F 2 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170302.2 AC nr. ...

De verjaring van een rechtsvordering loopt niet tegen degene die de voornoemde rechtsvordering niet kan uitoefenen wegens een wettelijke verhindering; artikel 2251 van het Burgerlijk Wetboek, luidens hetwelk de verjaring loopt tegen alle personen, behalve tegen hen voor wie de wet uitzondering maakt, legt zodoende die regel vast die het toepast op de schorsingsgronden die gebaseerd zijn op de voorwaarde van de persoon tegen wie de verjaring loopt.

Algemeen - Schorsing

- Art. 2251 Burgerlijk Wetboek

P.14.1013.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.3 AC nr. 139

Geen enkele wetsbepaling bepaalt een termijn waarbinnen een vordering tot verbetering van een rechterlijke beslissing moet worden ingesteld; de vordering tot verbetering van een in kracht van gewijsde getreden rechterlijke beslissing kan worden ingesteld zolang de tenuitvoerlegging van die beslissing mogelijk is (1). (1) G. GILLIAMS en T. GILLIAMS, "Interpreteren en rectificeren zonder te bezeren: de microchirurgie van de uitleggende en verbeterende vonnissen", Soc.Kron. 2001, (169) 173-174; A. FRY, "L'interprétation et la rectification des jugements", JT 2013, (451) 453-454; A. FRY, "Interprétation, rectification et réparation des décisions judiciaires", JT 2015, (161) 162.

Algemeen - Vordering tot verbetering van een rechterlijke beslissing - Instelling - Termijn

- Artt. 793 - 801bis Gerechtelijk Wetboek

ALLERLEI

C.14.0239.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering

De tienjarige verjaringstermijn van de herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur en het college van burgemeester en schepenen, voorzien in artikel 6.1.41, § 5, eerste lid, 1°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, die krachtens de overgangsregeling van toepassing is op inbreuken in ruimtelijk kwetsbare gebieden, neemt slechts een aanvang op 1 september 2009 (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering

- Art. 6.10.41, § 5, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

BELASTINGZAKEN

F.21.0044.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.5 AC nr. ...

Het bezwaarschrift, dat strekt tot betwisting van een aanslag in de bedrijfsvoorheffing en moet voldoen aan eigen vorm- en termijnvereisten krachtens de artikelen 366 en volgende WIB92, vormt geen wijze van overlegging van schuldvorderingen ten aanzien van de Staat; bijgevolg is artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, volgens hetwelk zijn verjaard en voorgoed ten voordele van de Staat vervallen, de schuldvorderingen waarvan de op wettelijke of reglementaire wijze bepaalde overlegging niet is geschied binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan ze zijn ontstaan, hierop niet van toepassing.

Belastingzaken - Termijnen (aard, duur, aanvang, einde) - Inkomstenbelastingen - Bedrijfsvoorheffing - Betaling van de bedrijfsvoorheffing - Recht op vrijstelling en op terugbetaling - Wijze van uitoefening - Bezwaarschrift - Kwalificatie

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Artt. 270, 1°, 273, 1°, 412, tweede lid , 304, § 1, tweede lid, en 366 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

F.20.0015.N 25 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210625.1N.2 AC nr. ...

De vordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid tegen de Belgische Staat verjaart door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de identiteit van de aansprakelijke; wanneer de aansprakelijkheid van de overheid het gevolg is van het uitvaardigen van een norm die een hogere norm schendt, staat de fout van de overheid vast op het ogenblik van de publicatie van de door haar uitgevaardigde norm en krijgt de benadeelde op dat ogenblik kennis van de identiteit van de aansprakelijke.

Belastingzaken - Termijnen (aard, duur, aanvang, einde) - Buitencontractuele aansprakelijkheidsvorderingen tegen de Staat - Verjaringstermijn - Aanvangspunt

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

---

F.20.0056.N 4 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210604.1N.10 AC nr. ...

Artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit is enkel van toepassing in fiscale zaken waarbij de fiscale wetgeving zelf niet voorziet in een verval- of verjaringstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Algemeen - Wet Rijkscomptabiliteit - Artikel 100 - Toepassing in fiscale zaken

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

---

F.17.0098.N 12 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.2 AC nr. ...

Een dagvaarding stuit de verjaring voor de vordering die ze inleidt en voor de vorderingen die virtueel erin begrepen zijn; een vordering is virtueel begrepen in de oorspronkelijke vordering als beide vorderingen hetzelfde voorwerp hebben (1). (1) Zie concl. OM.

Belastingzaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Stuiting van de verjaring - Draagwijdte - Ingeleide vordering en vorderingen die virtueel zijn begrepen in de vordering

- Art. 2244, § 1 Burgerlijk Wetboek

F.12.0056.F 2 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170302.2 AC nr. ...

Uit artikel 410 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zowel vóór als na de vervanging ervan door artikel 37 van de wet van 15 juni 1999, volgt dat de belastingadministratie, zolang niet definitief uitspraak is gedaan over het beroep van de belastingschuldige tegen de lastens hem gevestigde aanslag, enkel tegen hem kan optreden om de bedragen in te vorderen die haar in de zin van die bepaling onbetwistbaar verschuldigd zijn (1). (1) Cass. 22 september 2011, AR F.10.0015.N, AC 2011, nr. 492.

Belastingzaken - Schorsing - Betwiste belastingschuld - Invordering

- Art. 410 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Het arrest, dat steunt op de mogelijkheden van de belastingadministratie om, overeenkomstig artikel 145 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, een akte van afstand van de op de verjaring verlopen termijn voor te stellen of beslag te leggen, ontkent zodoende dat de onmogelijkheid, voor de belastingadministratie, om haar rechtsvordering tot invordering uit te oefenen, tot gevolg heeft dat de verjaring van die rechtsvordering wordt geschorst en is derhalve niet naar recht verantwoord.

Belastingzaken - Schorsing - Betwiste belastingschuld - Invordering - Grens

- Art. 410 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 2251 Burgerlijk Wetboek

C.13.0584.F 29 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160129.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Belastingzaken - Termijnen (aard, duur, aanvang, einde) - Aanvang - Schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provincies - Aanslag in de personenbelasting - Rechterlijke vernietiging - Directeursbeslissing tot ontheffing - Geen tenuitvoerlegging - Schuldvorderingen tot teruggave van te veel geïnde belastingen - Betaling

Belastingzaken - Termijnen (aard, duur, aanvang, einde) - Aard - Schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provincies - Schuldvorderingen uit vonnissen

Artikel 100, tweede lid, van het koninklijk besluit van 17 juli 1991 houdende coördinatie van de wetten op de Rijkscomptabiliteit voert een vervaltermijn in van de uitvoerbare titel; dat verval houdt geen verband met de verjaring van de rechtsvordering zelf en geldt slechts voor de schuldvorderingen die door een vonnis zijn vastgesteld (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ***

Belastingzaken - Termijnen (aard, duur, aanvang, einde) - Aard - Schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provincies - Schuldvorderingen uit vonnissen

- Art. 100, tweede lid Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Noch het koninklijk besluit van 10 december 1868 houdende algemeen reglement op Rijkscomptabiliteit, noch enige andere wettelijke of verordenende bepaling stelt een rechtspleging in voor de terugvordering ten laste van de Staat van bedragen die een belastingplichtige heeft betaald als een ten zijnen name ingekohierde aanslag in de personenbelasting wanneer, ten gevolge van een rechterlijke beslissing die de nietigheid ervan uitspreekt, die aanslag het voorwerp heeft uitgemaakt van een directeursbeslissing die de ontheffing ervan beveelt en de bevoegde belastingontvanger de tenuitvoerlegging ervan niet volbrengt; dergelijke schuldvorderingen tot teruggave van te veel geïnde belastingen zijn ambtshalve betaalbaar (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ***

Belastingzaken - Termijnen (aard, duur, aanvang, einde) - Aanvang - Schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provincies - Aanslag in de personenbelasting - Rechterlijke vernietiging - Directeursbeslissing tot ontheffing - Geen tenuitvoerlegging - Schuldvorderingen tot teruggave van te veel geïnde belastingen - Betaling

BURGERLIJKE ZAKEN

C.24.0139.N 18 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250918.1N.7 AC nr. ...

Een schadegeval in de zin van artikel 89, §3, Wet Verzekeringen is de gebeurtenis die een aanspraak op het vermogen van de verzekeraar doet ontstaan; bij een vordering op grond van contractuele aansprakelijkheid is het schadegeval de contractuele wanprestatie van de verzekeraar (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Levensverzekering - Geschil tussen verzekerde en verzekeraar - Wanprestatie verzekeraar - Aanmelding schadegeval - Schadegeval - Begrip

- Art. 89, § 3 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.24.0166.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.10 AC nr. ...

Het bedrog van de verzekerde of de verzekeringnemer waardoor de driejarige verjaringstermijn van de regresvordering van de verzekeraar tegen de verzekerde of de verzekeringnemer pas aanvangt zodra de verzekeraar het bedrog ontdekt, betreft het voor de verzekeraar verbergen van de grond van zijn verhaal; de verzekeraar die, vooraleer hij de benadeelde betaalt, de door de verzekerde of verzekeringnemer verborgen gehouden grond van het verhaal ontdekt, kan zijn regresvordering tegen de verzekerde of verzekeringnemer richten binnen een verjaringstermijn van drie jaar die aanvangt vanaf zijn betaling aan de benadeelde (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Regresvordering verzekeraar - Bedrog - Verzekeringsnemer - Aanvang

- Art. 88, § 3 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.24.0187.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.13 AC nr. ...

De verjaring van rechtsvorderingen tegen zaakvoerders, bestuurders, commissarissen, vereffenaars wegens verrichtingen in verband met hun taak begint te lopen van zodra de verrichtingen niet meer verborgen worden gehouden en de benadeelde derhalve in de mogelijkheid verkeert deze te kennen; die kennis slaat op alle omstandigheden die vereist zijn voor het instellen van voormelde rechtsvorderingen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Rechtsvorderingen tegen zaakvoerders, bestuurders, commissarissen, vereffenaars wegens verrichtingen in verband met hun taak - Kennis van de benadeelde - Begrip

- Art. 198, § 1, vierde streepje Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

C.21.0543.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.1 AC nr. ...

Het recht van terugkoop van de openbare rechtspersoon in geval de gebruiker de economische bedrijvigheid staakt of in geval dat hij de andere voorwaarden tot gebruik niet naleeft, is een persoonlijk recht waarvan de rechtsvordering, bij gebrek aan afwijkende regeling in de Wet Economische Expansie, onderworpen is aan de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar bepaald in artikel 2262bis, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Economische expansie - Verkoop van gronden - Recht van terugkoop - Persoonlijke rechtsvordering - Verjaringstermijn

- Art. 2262bis, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie
- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

C.24.0243.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.8 AC nr. ...

De vereiste band tussen het voorwerp van de oorspronkelijke vordering en het voorwerp van de virtueel inbegrepen vordering wordt beoordeeld in het licht van de oorzaak van beide vorderingen, dit is het geheel van feiten en handelingen waarop de partij die ze instelt, haar vordering laat steunen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Voorwerp van de vordering - Voorwerp van de virtueel inbegrepen vordering - Band tussen beide vorderingen - Beoordeling

- Art. 2244, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Een dagvaarding maakt niet enkel de vordering aanhangig die ze uitdrukkelijk instelt, maar ook de vordering waarvan het voorwerp virtueel begrepen is in de dagvaarding (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding - Omvang van de stuiting - Vordering die virtueel begrepen is in het voorwerp van de bij dagvaarding ingestelde vordering - Grenzen

- Art. 2244, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

S.23.0078.N 3 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250303.3N.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 42, eerste en laatste lid, 1° RSZ-wet, de artikelen 2244, eerste en tweede lid en 2247 Oud Burgerlijk Wetboek en hun wetsgeschiedenis volgt dat de stuiting van de verjaring door een dagvaarding, behoudens andersluidende bepalingen, voortduurt tot op de dag waarop het geding definitief eindigt, namelijk wanneer de beslissing niet meer vatbaar is voor verzet, hoger beroep of cassatieberoep; enkel wanneer de stuiting is geëindigd doordat de vordering definitief is afgewezen, wordt de stuiting met toepassing van artikel 2247 Oud Burgerlijk Wetboek voor niet-bestaande gehouden.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Stuiting - Einde - Definitieve beslissing - Begrip

- Art. 2244, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 42, eerste en laatste lid, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

C.21.0180.N 31 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.7 AC nr. ...

De rechter, die oordeelt dat de ziekteverzekeraar minstens gedeeltelijk vóór de dagvaarding door zijn verzekerde in diens rechten was gesubrogeerd en die de verjaringstermijn aan de zijde van de ziekteverzekeraar laat aanvangen op de dag van die dagvaarding op grond dat dit het ogenblik is waarop de ziekteverzekeraar kennis heeft gekregen van zijn rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke, zonder vast te stellen op welke datum de verzekerde van de ziekteverzekeraar kennis heeft gekregen van zijn recht tegen de verzekeraar van de aansprakelijke, laat het Hof niet toe zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Motiveringsplicht - Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Verjaringstermijn rechtstreekse vordering - Noodzakelijke vaststellingen - Wettigheidstoezicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0435.N 17 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250117.1N.4 AC nr. ...

De verjaring, dat een verweer is tegen een laattijdige vordering, begint te lopen vanaf de dag waarop die vordering ontstaat.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Aanvang

C.24.0188.F 9 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.4 AC nr. ...

Aangezien het recht op terugvordering van de onverschuldigd betaalde bedragen in de regel ontstaat op de datum van de betaling, gaat de verjaringstermijn op die datum in; die regel is niet van toepassing wanneer de verplichting van de solvens, zoals deze bestond op het ogenblik van de betaling, wijzigingen heeft ondergaan ten gevolge van een latere gebeurtenis die rechten in zijn voordeel hebben doen ontstaan die teruggaan tot op het ogenblik van de betaling; in dat geval gaat de verjaringstermijn in beginsel vanaf die gebeurtenis in.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Wijziging van de verplichting van de solvens - Latere gebeurtenis - Verjaringstermijn - Aanvang

- Art. 5.134 Burgerlijk Wetboek - Boek 5: Verbintenissen
- Art. 5.133 Burgerlijk Wetboek - Boek 5: Verbintenissen
- Art. 5.122 Burgerlijk Wetboek - Boek 5: Verbintenissen
- Art. 1381 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1380 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1379 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1378 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1377 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1376 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1235 Oud Burgerlijk Wetboek

C.23.0123.F 17 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231117.1F.3 AC nr. ...

Alle rechtsvorderingen tot schadevergoeding op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwaring ervan en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Buitencontractuele aansprakelijkheid - Vordering tot schadevergoeding - Stuiting - Aanvang

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2244 Oud Burgerlijk Wetboek

Een dagvaarding stuit de verjaring voor de vordering die ze instelt en voor de vorderingen die daarin virtueel zijn begrepen; om te beoordelen of een vordering virtueel is begrepen in de oorspronkelijke vordering, moet het voorwerp hiervan in aanmerking worden genomen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding - Draagwijdte

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2244 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0558.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 16 Grondwet en 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM volgt niet dat wanneer een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt de voormelde bepalingen schendt, die schending een fout uitmaakt die voortduurt zolang het foutieve gedrag van de overheid niet is opgehouden.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Aansprakelijkheidsvordering betreffende de schade ontstaan uit een overheidsmaatregel die het eigendomsrecht inperkt

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs
- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0018.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.1 AC nr. ...

Persoonlijke rechtsvorderingen verjaren in beginsel na verloop van tien jaar; het arrest dat oordeelt dat de vordering tot nietigverklaring van de schenking een zakelijke vordering is en dat ze dus verjaart na verloop van dertig jaar, schendt artikel 2262 Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Artt. 2262 en 2262bis, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek, gewijzigd door Wet 10 juni 1998.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Vordering tot nietigverklaring van een schenking - Verjaringstermijn

- Art. 2262bis, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2262 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0485.F 29 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230629.1F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 2272 Oud Burgerlijk Wetboek verjaart de rechtsvordering van kooplieden, voor de koopwaren die zij verkopen aan personen die geen koopman zijn, door verloop van een jaar; de toepassing van die bepaling is niet beperkt tot de verbintenissen die gewoonlijk niet schriftelijk worden vastgelegd.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Kooplieden - Verkoop aan personen die geen koopman zijn - Toepassingsgebied

- Art. 2272 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0261.F 8 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230608.1F.3 AC nr. ...

De verzwaring van de schade in de zin van artikel 2262bis, §1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek bestaat in de onvoorziene toename van de schade die niet past binnen de redelijk voorzienbare evolutie van de aanvankelijke schade.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Schade - Verzwaring - Begrip

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0492.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.1 AC nr. ...

De verjaring van de rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid gaat in wanneer de benadeelde over de gegevens beschikt op grond waarvan hij kan aannemen dat de persoon voor de schade aansprakelijk kan zijn wegens een fout of een tot aansprakelijkheid leidend feit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 769.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Rechtsvordering tot buitencontractuele aansprakelijkheid

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer een rechtsvordering wordt ingesteld in de hoedanigheid van erfgenaam, wordt het bestaan van een wettelijke uitzondering op de verjaring beoordeeld ten aanzien van de de cujus, tot aan zijn overlijden, en pas daarna ten aanzien van de erfgenaam (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 769.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsvordering ingesteld in de hoedanigheid van erfgenaam - Wettelijke uitzondering op de verjaring - Beoordeling - Tijdstip

- Artt. 718, 724 en 2251 Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0133.N 4 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221104.1N.5 AC nr. ...

Bij een rechtstreekse vordering van de benadeelde tegen de aansprakelijkheidsverzekeraar van zijn advocaat wegens het door laatstgenoemde niet tijdig instellen van een vordering in rechte, is het schadeverwekkend feit het ogenblik waarop de verjaring van die vordering is ingetreden.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Landverzekering - Rechtstreekse vordering van de benadeelde tegen de aansprakelijkheidsverzekeraar van zijn advocaat - Verjaringstermijn - Aanvang

- Art. 88, § 2, eerste en tweede lid Wet van 11 juni 1874 houdende de titels X en XI van Boek I van het Wetboek van Koophandel

C.21.0079.N 30 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.1N.6 AC nr. ...

Uit artikel 1054, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en uit de afwezigheid van een wettelijke bepaling die in een maximale termijn vanaf de uitspraak voorziet om incidenteel beroep aan te tekenen, volgt dat onbeperkt in de tijd en tot aan het sluiten van het debat incidenteel beroep kan worden aangetekend; artikel 2262bis, §1, Oud Burgerlijk Wetboek heeft betrekking op de verjaring en is niet van toepassing op de termijnen om een rechtsmiddel in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Termijn voor incidenteel beroep

- Art. 2262bis, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0335.N 16 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220616.1N.5 AC nr. ...

De exceptie van nietigheid die een verweermiddel ten gronde is dat niet de vernietiging van de overeenkomst tot gevolg heeft maar enkel ertoe strekt het beroep op die overeenkomst te doen afwijzen, is niet voor verjaring vatbaar (1). (1) Zie Cass. 3 september 2020, AR C.19.0412.F, AC 2020, nr. 483, met concl. van advocaat-generaal Ph. de KOSTER op datum in Pas.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst - Exceptie van nietigheid - Verjaring

C.21.0030.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.6 AC nr. ...

Wet Landverzekeringsovereenkomst is een bijzondere wet in de zin van artikel 1304, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek zodat een vordering tot nietigverklaring van de verzekeringsovereenkomst verjaart door verloop van drie jaar voor zover de vordering betrekking heeft op een relatieve nietigheid; de vordering tot nietigverklaring van de verzekeringsovereenkomst gesteund op een absolute nietigheid verjaart op grond van artikel 2262bis, § 1, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek door verloop van tien jaar (1). (1) Cass. 10 september 2015, AR C.12.0533.N-C.12.0597.N, AC 2015, nr. 500.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Verzekeringsovereenkomst - Vordering tot nietigverklaring - Verjaringstermijn - Toepassing

- Art. 34, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Artt. 1304, eerste lid, en 2262bis, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0081.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.5 AC nr. ...

Artikel 2277ter, § 1, Oud Burgerlijk wetboek betreft de omzetting in het nationale recht van artikel 10 van de richtlijn 2004/35/EG van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade, met op een aantal punten een ruimer toepassingsgebied dan de richtlijn zodat dit artikel ook van toepassing is op de rechtsvorderingen ingesteld door publieke overheden tot vergoeding van de kosten voor maatregelen tot voorkoming en tot het herstel van milieuschade ten aanzien van personen die niet aansprakelijk zijn voor de milieuschade of de onmiddellijke dreiging van milieuschade (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Artikel 2277ter, § 1, Oud Burgelijk Wetboek - Omzetting van richtlijn 2004/35/EG

- Art. 2277ter, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 10 Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade

C.18.0496.N 5 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220505.1N.7 AC nr. ...

De terugvordering van ten onrechte uitgekeerde subsidies is een vordering uit onverschuldigde betaling die als persoonlijke rechtsvordering onderworpen is aan de verjaringstermijn van artikel 2262bis, § 1, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek; het vertrekpunt van de verjaringstermijn inzake de terugvordering van onterecht uitgekeerde subsidies is in de regel het tijdstip waarop de betaling ervan werd ontvangen.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Terugvordering van ten onrechte uitgekeerde subsidies - Verjaringstermijn - Vertrekpunt

- Art. 15 Wet 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof
- Artt. 2227 en 2262bis, § 1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0483.N 5 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220505.1N.3 AC nr. ...

Een beroep tot vernietiging van een administratieve rechtshandeling heeft ongeacht het oordeel van de Raad van State over dit beroep dezelfde gevolgen als een dagvaarding voor het gerecht ten aanzien van de stuiting van de verjaring van de vordering tot herstel van de schade veroorzaakt door deze handeling en dit op grond van artikel 2244, § 1, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek, waarbij deze bepaling steeds geacht wordt deze betekenis te hebben gehad (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Beroep tot vernietiging van een administratieve rechtshandeling - Dezelfde gevolgen als een dagvaarding voor het gerecht

- Art. 2244, § 1, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 16 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Burgerlijke zaken - Stuiting - Beroep tot vernietiging van een administratieve rechtshandeling - Dezelfde gevolgen als een dagvaarding voor het gerecht

- Art. 2244, § 1, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 16 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.20.0198.F 29 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4 AC nr. 305

De in artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit bepaalde verjaringstermijn van vijf jaar waarmee het slachtoffer van door een overheid veroorzaakte schade rekening dient te houden wanneer het van die overheid een schadevergoeding wenst te vorderen, gaat niet enkel niet in wanneer de schade of de identiteit van de voor die schade aansprakelijke persoon pas na het verstrijken van de verjaringstermijn van vijf jaar kan worden vastgesteld.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Benadeelde - Schade - Aansprakelijke - Overheid

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Benadeelde - Schade - Aansprakelijke - Overheid

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

C.21.0303.F 29 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.2 AC nr. ...

De kennis, door de benadeelde, van zijn recht tegen de verzekeraar is de kennis die elke normaal voorzichtige en oplettende persoon in dezelfde omstandigheden zou hebben, en niet die welke hij hiervan effectief heeft.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Landverzekering - Benadeelde - Verzekeraar - Kennis

- Art. 88 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

S.21.0034.F 25 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220425.3F.6 AC nr. ...

De rechtsvordering die strekt tot de betaling van geldsommen die na de overdracht opeisbaar zijn geworden, is een rechtsvordering die uit de arbeidsovereenkomst tussen de overnemer en de werknemer is ontstaan en waarvoor derhalve de verjaringstermijn geldt van één jaar na de beëindiging van deze overeenkomst of vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na de beëindiging van de overeenkomst mag overschrijden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Continuïteit van de ondernemingen - Overdracht onder gerechtelijk gezag - Rechten en verplichtingen ten aanzien van de overgenomen werknemers - Rechtsvordering ontstaan uit de arbeidsovereenkomst tussen de overnemer en de werknemer - Verjaringstermijn - Duur

- Art. 15 Wet 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

C.21.0316.F 18 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.4 AC nr. ...

Overeenkomstig het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van de wetten is artikel 2277, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, zoals gewijzigd door de wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijke recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat en houdende diverse bepalingen inzake justitie, die op 3 augustus 2017 in werking is getreden, van toepassing op de verjaring van de schuldvorderingen wegens het leveren van goederen en diensten via gasdistributienetwerken voor zover, op laatstgenoemde datum, de rechtsvordering nog niet is verjaard krachtens de oude wet.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Levering van goederen en diensten via gasdistributienetwerken - Schuldvorderingen - Verjaring - Nieuwe wet - Werking in de tijd

- Art. 2777, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

S.21.0004.F 14 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12 AC nr. ...

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsvordering werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

Burgerlijke zaken - Schorsing - Werking in de tijd - Nieuwe schorsingsgrond

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0040.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.2 AC nr. ...

De taak van een advocaat eindigt wanneer hijzelf of zijn cliënt op ondubbelzinnige wijze de lastgeving beëindigt, ook al stelt de advocaat nadien nog handelingen ingevolge die beëindiging.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering tot betalen van kosten en ereloon - Verjaringstermijn - Aanvangspunt - Einde van de taak van de advocaat

- Art. 2267bis, § 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0106.N 27 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.1 AC nr. ...

De stuiting van de verjaring door degene die zich in zijn rechten laat subrogeren, geschiedt enkel in het voordeel van de gesubrogeerde als ze dateert van vóór en niet van na de indeplaatsstelling (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Zie Cass. 6 mei 1991, AR 7200-7373, AC 1990-91, 459, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal H. LENAERTS; Cass. 23 februari 1990, AR 6717, AC 1989-90, nr. 388 en Cass. 22 juni 1988, AR 6270, AC 1987-88, nr. 652.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Indeplaatsstelling - Stuiting - Voordeel voor de gesubrogeerde

- Artt. 2244 en 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0137.N 27 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.6 AC nr. ...

De benadeelde die met een derde een overeenkomst sluit tot herstel van de schade en die deze kosten verhaalt op de voor de schade aansprakelijke persoon, stelt geen vrijwaringsvordering in zoals bedoeld in artikel 2257, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2020, AR C.18.0575.N, AC 2020, nr. 148, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER en Cass. 8 mei 2017, AR C.16.0121.N, AC 2017, nr. 315, met concl. van advocaat-generaal H. VANDERLINDEN.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Begrip uitwinning - Vordering in vrijwaring

- Art. 2257, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

De kosten die de benadeelde besteedt aan het herstel van de schade doen geen andere schade ontstaan waardoor een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Geen nieuwe verjaringstermijn door herstel schade

C.21.0209.N 13 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.4 AC nr. ...

Behoudens andersluidende bepaling duurt de stuiting van de verjaring door een dagvaarding voort tijdens het gehele geding, dit is tot op de dag van de uitspraak van het vonnis of het arrest dat een einde maakt aan het geding.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding - Stuiting - Duur

- Art. 101 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

De dagvaarding stuit niet alleen de verjaring van de vordering die ze inleidt, maar ook van de vorderingen die daarin virtueel begrepen zijn.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Artikel 101 Wet Rijkscomptabiliteit - Dagvaarding

- Art. 101 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding - Stuiting

- Art. 101 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

C.21.0075.N 9 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.7 AC nr. ...

Betalingsverbintenissen zijn vanaf hun ontstaan onmiddellijk opeisbaar, zodat betaling in beginsel onmiddellijk dient te geschieden en de verjaring van de rechtsvordering loopt vanaf dat ogenblik.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Rechtsvordering gegrond op een betalingsverbintenis - Aanvang van de verjaringstermijn

- Art. 2257 Oud Burgerlijk Wetboek

De verjaring, die een verweer vormt tegen een te laat ingestelde vordering in rechte, kan niet beginnen lopen vóór het ontstaan van de rechtsvordering (1). (1) Cass. 20 februari 2020, AR C.18.0575.N, AC 2020, nr. 148, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Verweer tegen vordering in rechte - Aanvang van de verjaringstermijn

- Art. 2257 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0007.F 29 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211029.1F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 2272 Oud Burgerlijk Wetboek verjaart de rechtsvordering van kooplieden, wegens de koopwaren die zij verkopen aan personen die geen koopman zijn, door verloop van een jaar; de toepassing van die korte verjaring, die steunt op een vermoeden van betaling, veronderstelt dat het bestaan van de schuldvordering niet is vastgesteld in een geschrift.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Rechtsvordering van kooplieden wegens de koopwaren die zij verkopen aan personen die geen koopman zijn - Termijn - Een jaar - Grond

- Art. 2272 Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer de schuldvordering is vastgesteld in een geschrift en betaalbaar is bij het jaar of bij kortere termijnen, zullen de achterstallige schulden overeenkomstig artikel 2277 Burgerlijk Wetboek verjaren door verloop van vijf jaar (1). (1) Zie Cass. 8 januari 2015, AR C.14.0268.F, AC 2015, nr. 16.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Rechtsvordering van kooplieden wegens de koopwaren die zij verkopen aan personen die geen koopman zijn - Termijn - Vijf jaar - Grond

- Art. 2277 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0307.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.4 AC nr. ...

Het bestreden arrest dat het gegeven niet preciseert dat aan de basis van de verzwaring van de schade ligt, stelt het Hof in de onmogelijkheid de wettigheid van zijn toepassing van dat wettelijk begrip na te gaan en omkleedt zijn beslissing niet regelmatig met redenen.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Rechtsvordering tot schadevergoeding - Verzwaring van de schade - Geen identificatie van het constitutief bestanddeel - Gevolg - Toezicht van het Hof

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0529.F 15 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211015.1F.2 AC nr. ...

De rechter beoordeelt in feite of het bezit voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar, niet-dubbelzinnig en als eigenaar is; het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Voorwaarden van het bezit - Onaantastbare beoordeling door rechter - Toezicht van het Hof

- Art. 2229 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0552.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.3 AC nr. ...

De stuiting van de verjaring van de vordering die voortvloeit uit het eigen recht dat de benadeelde heeft tegen de verzekeraar eindigt wanneer de benadeelde, bij de ontvangst van de schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar, met zekerheid kan vaststellen of laatstgenoemde zijn schade zal vergoeden (1). (1) OM in Pas. 2021, nr. 567.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

De feitenrechter beoordeelt in feite of de kennisgeving van de verzekeraar aan die voorwaarde voldoet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 567.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging - Schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar aan de benadeelde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.20.0543.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.4 AC nr. ...

De vijfjarige verjaringstermijn van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid gaat in de dag na de datum, die door de rechter in feite moet worden vastgesteld, waarop de benadeelde daadwerkelijk kennis heeft gekregen van alle gegevens die hij nodig heeft om een aansprakelijkheidsvordering te kunnen instellen (1). (1) Cass. 5 december 2019, AR C.19.0245.N, AC 2019, nr. 649.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Rechtsvordering tot vergoeding van schade - Aanvang van de verjaringstermijn - Tijdstip

- Art. 2262 bis, § 1er, al. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0019.F 27 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Wetten. Decreten. Ordonnanties. Besluiten - Werking in de tijd - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de bevrijdende verjaring door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploot van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0144.N 19 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.8 AC nr. ...

Het recht van terugkoop, dat kan worden uitgeoefend indien de koper niet voldoet aan de voorwaarden omtrent de economische bestemming van de gronden en de gebruiksmodaliteiten, strekt tot vrijwaring van de belangrijke financiële inspanningen die de overheid heeft moeten doen voor de aankoop, de aanleg of de uitrusting van de gronden, zodat de termijn van vijf jaar waartoe artikel 1660 Oud Burgerlijk Wetboek het in artikel 1659 Oud Burgerlijk Wetboek bedoelde recht van wederinkoop beperkt, hierop niet van toepassing is (1). (1) Zie Cass. 22 februari 2018, AR C.13.0095.N, AC 2018, nr. 115; Cass. 3 december 2015, AR C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728, met gelijkluidende concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem; Cass. 18 maart 2004, AR C.03.0099.N, AC 2004, nr. 154.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Economische expansie - Verkoop van gronden - Recht van terugkoop - Duur

- Art. 76 Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004
- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

C.20.0300.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.10 AC nr. ...

Hetgeen krachtens een overeenkomst werd betaald kan niet worden teruggevorderd wanneer de vordering tot nietigverklaring van de overeenkomst verjaard is.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst - Nietigverklaring - Terugvordering van het betaalde

- Artt. 1235, eerste lid, en 2262bis, § 1, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0547.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade het gevolg is van een voortdurende fout, verhindert niet dat de schade dag per dag ontstaat en de vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat naargelang de schade zich voordoet, zodat de verjaring van een vordering tot schadevergoeding ingeval van een voortdurende fout van de overheid niet pas begint te lopen zodra het foutief handelen van de overheid heeft opgehouden te bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Voortdurende fout van de overheid - Ontstaan van de schade - Verjaring van de vordering - Aanvang

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0187.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.19 AC nr. ...

De omstandigheid dat de schade het gevolg is van een voortdurende fout, verhindert niet dat de schade dag per dag ontstaat en de vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid ontstaat naargelang de schade zich voordoet, zodat de verjaring van een vordering tot schadevergoeding ingeval van een voortdurende fout van de overheid niet pas begint te lopen zodra het foutief handelen van de overheid heeft opgehouden te bestaan (1). (1) Zie concl. OM in Cass. 22 januari 2021 AR C.19.0547.N, AC 2021, nr. 53.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Voortdurende fout van de overheid - Ontstaan van de schade - Verjaring van de vordering - Aanvang

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

De verjaring is slechts geschorst in geval van onbekwaamverklaring van degene tegen wie de verjaring loopt, ongeacht of deze in staat was om gedurende een periode van internering zijn wil met zekerheid kenbaar te maken (1). (1) Cass. 2 maart 2017, AR F.12.0056.F, AC 2017, nr. 149; Cass. 12 december 2013, AR C.12.0138.N, AC 2013, nr. 680; Cass. 15 februari 2013, AR F.11.0128.N, AC 2013, nr. 111; Zie ook: T. VANSWEEVELT en B. WEYTS, Handboek Verbintenissenrecht, Antwerpen, Intersentia, 2019, 976.

Burgerlijke zaken - Schorsing - Onbekwaamverklaring - Schorsing van de verjaring - Toepassing

P.20.0670.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.1 AC nr. ...

Artikel 89, §§ 4 en 5, Wet Verzekeringen 2014 (1) betreft de stuiting (2) van de verjaring van de rechtsvordering die voortvloeit uit het eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar van de aansprakelijke; die bepalingen zijn dus niet van toepassing op de burgerlijke partij die niet optreedt krachtens een eigen recht ontstaan uit de verzekeringsovereenkomst tussen de beklaagde en zijn WAM-verzekeraar, maar op grond van de indeplaatsstelling doordat hij, in uitvoering van zijn contractuele verplichtingen, zijn verzekerde, eigenaar van het vernielde voertuig, heeft vergoed; de rechtsvordering die hij instelt op grond van artikel 1382 oud Burgerlijk Wetboek, is onderhevig aan de verjaring bepaald in artikel 2262bis van dat wetboek (3). (1) Ter vervanging van oud artikel 35, § 3bis en § 4, Wet Landverzekeringsovereenkomst, opgeheven door artikel 367 Wet Verzekeringen 2014, in werking getreden op 1 november 2014. (2) En de schorsing. (3) Zie Cass. 21 oktober 1965, Pas. 1966, 240, en de noot ondertekend P.M. In deze zaak heeft de eiseres, een verzekeringsonderneming, de schade van haar verzekerde, leasingnemer van het voertuig dat op 29 november 2009 werd aangereden door de verweerster, de beklaagde, vergoed door aan de eigenaar van dat vernielde voertuig een geldsom te storten. De eiseres voerde aan dat zij zich in haar conclusie in hoger beroep had beroepen op de omstandigheid dat zij reeds op 17 december 2009 contact zou hebben opgenomen met de verzekeraar van de verweerster. De verzekeraar van de verweerster, derde-aansprakelijke, is hierdoor echter nog niet in de zaak gebracht. Met andere woorden, zoals zowel het bestreden vonnis als de eiseres zelf vaststelden, "vloeit de rechtsvordering [van de eiseres] niet voort uit de verzekeringsovereenkomst" die is gesloten door de aansprakelijke derde, maar werd ze ingesteld op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek. Artikel 89, § 4 en § 5, is echter uitsluitend van toepassing op de rechtsvordering van de benadeelde – of van de partij die in zijn rechten is getreden, ongeacht of dit al dan niet de verzekeraar is – tegen de verzekeraar van de aansprakelijke derde, en niet tegen laatstgenoemde. (M.N.B.)

Burgerlijke zaken - Allerlei - Rechtsvordering van de benadeelde tegen de aansprakelijke - Indeplaatsstelling van de verzekeraar van de benadeelde - Toepasselijke bepaling

- Artt. 1382 en 2262bis Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 89, §§ 4 en 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

S.17.0072.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.2 AC nr. ...

Artikel 2277 Burgerlijk Wetboek strekt ertoe de schuldenaar te beschermen tegen een aangroei van achterstallen van termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhouding; de jaarlijkse vergoeding, basisheffing, bijkomende en aanvullende heffingen die farmaceutische firma's die de aanneming voor vergoeding van de verzekering voor geneeskundige verzorging hebben verkregen, onder bepaalde voorwaarden verschuldigd zijn krachtens artikel 191, eerste lid, 14°, 15°, 15°quater, 15°quinquies, 15° sexies, 15°septies, 15°novies en 16°bis, ZIV-wet, zijn geen termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhouding zoals bedoeld bij artikel 2277 Burgerlijk Wetboek; de verkorte verjaringstermijn van artikel 2277 Burgerlijk Wetboek is bijgevolg niet van toepassing op de voormelde heffingen.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Artikel 191 ZIV-wet - Jaarlijkse vergoeding farmaceutische bedrijven - Aard - Artikel 2277, Burgerlijk Wetboek - Termijnschulden

---

S.19.0048.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.7 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 82, § 2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet wordt onder de bewoordingen "dezelfde werkgever" de economische exploitatie-eenheid verstaan waarvoor de arbeidsprestaties ononderbroken zijn geleverd, zelfs als deze is samengesteld uit onderscheiden rechtspersonen waarmee de bediende opeenvolgende arbeidsovereenkomsten zou hebben gesloten; die toepassing is beperkt tot de vaststelling van de opzeggingstermijn (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 533. (2) De artikelen 67, § 1, en 82, § 2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet, vóór de opheffing ervan door de wet van 26 december 2013.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Arbeidsovereenkomst - Aanvang - Opeenvolgende werkgevers - Zelfde economische exploitatie-eenheid

- Art. 82, § 2, tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

---

C.19.0610.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.9 AC nr. ...

De vijfjarige verjaringstermijn, bepaald in artikel 100, eerste lid, 1° Wet Rijkscomptabiliteit, geldt in de regel voor alle schuldvorderingen ten laste van de Staat die geen vaste uitgaven uitmaken, ongeacht de contractuele of buitencontractuele grondslag, tenzij het gaat om vorderingen die door een afwijkende wetsbepaling aan een andere, bijzondere verjaringstermijn zijn onderworpen.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Onrechtmatige overheidsdaad - Schuldvordering ten laste van de Staat - Ontstaan - Tijdstip

---

C.20.0054.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.8 AC nr. ...

De verjaring van de vordering strekkende tot betaling van de prijs van verkochte goederen, loopt vanaf de levering van deze goederen die, behoudens andersluidende overeenkomst, op die datum betaalbaar zijn en niet vanaf de datum waarop de verkochten goederen werden gefactureerd.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Koop - Vordering tot betaling van de prijs - Verjaring - Aanvangsdatum

- Artt. 1651, 2257 en 2277 Burgerlijk Wetboek

C.19.0412.F 3 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200903.1F.3 AC nr. ...

De verjaring van de rechtsvordering tot nietigverklaring ontzegt een partij de mogelijkheid niet om die nietigheid als verweer tegen een vordering tot uitvoering van een overeenkomst aan te voeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 483.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Overeenkomst - Vordering tot uitvoering - Vordering tot nietigverklaring - Verjaring - Exceptie als verweer

- Artt. 1304, eerste lid, en 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

---

C.19.0367.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.23 AC nr. ...

De korte verjaringstermijn van artikel 2272 Burgerlijk Wetboek, die steunt op een vermoeden van betaling, vindt geen toepassing wanneer de schuldenaar bekend heeft dat hij de litigieuze schuld niet heeft betaald.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Vermoeden van betaling - Korte verjaringstermijn - Toepassing

S.19.0055.N 15 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200615.3N.5 AC nr. ...

Artikel 2244, § 2, Burgerlijk Wetboek verleent slechts verjaringsstuitende werking aan een buitengerechtelijke ingebrekestelling indien voldaan is aan alle strikte voorwaarden die in deze wetsbepaling zijn bepaald; een ingebrekestelling bij aangetekende brief zonder ontvangstbewijs, ook al zou blijken dat de zending de geadresseerde heeft bereikt, voldoet niet aan die voorwaarden en heeft bijgevolg geen stuitende werking.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Aangetekende zending - Voorwaarden

C.19.0545.F 29 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.1 AC nr. ...

Wanneer het feit dat hinder veroorzaakt die de gewone ongemakken van het nabuurschap overstijgt dagelijks wordt herhaald, doet de abnormale hinder die hieruit dagelijks voortvloeit een rechtsvordering van de benadeelde ontstaan die verjaart te rekenen van de dag volgend op die waarop de benadeelde van die hinder kennis krijgt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 338.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Burenhinder - Veroorzakend feit - Dagelijkse herhaling - Benadeelde - Rechtsvordering - Verjaring

- Artt. 544 en 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0200.F 10 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.4 AC nr. ...

Het bezit als eigenaar is de uitoefening, over een zaak, van de feitelijke macht van de eigenaar met de bedoeling deze voor zichzelf te houden; de overtuiging dat men de eigenaar is van die zaak, is daartoe niet vereist (1). (1) Zie Cass. 24 december 1964 (Bull. en Pas. 1965, I, 423).

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verkrijgende verjaring - Voorwaarde - Bezit

- Artt. 2229 en 2262 Burgerlijk Wetboek

C.18.0572.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.8 AC nr. ...

Het effectiviteitsbeginsel vereist dat een tussenpersoon die voor rekening van een particulier een in strijd met het Unierecht gedane heffing aan de Staat heeft betaald, zich nog tegen de Staat moet kunnen keren wanneer zij door de particulier in terugbetaling wordt aangesproken van de ten onrechte ontvangen bijdragen en de bijzondere vervaltermijn waarbinnen zij een eigen vordering in terugbetaling tegen de staat kan instellen, is verstreken gezien de Staat zelf de aan hem toe te schrijven gevolgen van de onverschuldigde betaling dient te dragen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Heffing betaald door particuliere tussenpersoon - Heffing in strijd met het Unierecht - Vordering in terugbetaling tegen de Belgische Staat - Verstrijken van bijzondere vervaltermijn

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

C.18.0575.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.5 AC nr. ...

De rechtsvordering die op een verbintenis is gegrond ontstaat in de regel op de datum waarop die verbintenis moet worden nagekomen zodat de verjaring ervan, die een verweer vormt tegen een te laat ingestelde vordering in rechte en niet kan beginnen lopen vóór het ontstaan van de rechtsvordering, pas loopt vanaf dat ogenblik (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Ontstaan van de rechtsvordering - Vordering gegrond op een verbintenis - Verjaring - Aanvang

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

C.19.0091.F 3 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.1 AC nr. ...

De strafrechter die zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de burgerlijke rechtsvordering tegen de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon, op grond dat de strafvordering niet meer bij hem aanhangig is omdat de veroordeling van de beklaagde definitief was geworden voordat die burgerlijke rechtsvordering werd ingesteld, verwerpt die burgerlijke rechtsvordering niet ten gronde.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Verwerping van de vordering - Begrip - Correctionele rechtbank - Burgerlijke rechtsvordering gericht tegen de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon - Verklaring van onbevoegdheid van de strafrechter

- Artt. 2244, 2246 en 2247 Burgerlijk Wetboek

C.19.0171.F 3 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.5 AC nr. ...

Het recht om takken te behouden die over een naburig eigendom hangen, kan niet worden verkregen door usucapio.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eigendom - Overhang van boomtakken over een naburig eigendom - Gedogen van de nabuur

- Art. 37, eerste en vierde lid Veldwetboek

S.18.0068.F 16 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191216.3F.5 AC nr. ...

Aangezien de beslissing tot annulering van de litigieuze onderwerping niet wettig laattijdig werd verklaard, miskent het arrest het recht van de RSZ om een bedrieglijke onderwerping te annuleren zolang de termijn van artikel 42, vierde lid, RSZ-wet niet is verstreken, door hem een fout toe te schrijven die enkel is afgeleid uit de overschrijding van een redelijke termijn, waardoor het behoud, door de verweerster, van het voordeel van die onderwerping zou zijn verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 672.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Sociale zekerheid - Werknemers - Onderwerping - Bedrog - Sanctie - Annulering van de bedrieglijke onderwerping - Naleving van de wettelijke termijn - Onredelijke termijn

C.19.0245.N 5 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191205.1N.5 AC nr. ...

De aanvangsdatum van de verjaringstermijn voor een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid is de dag waarop de benadeelde daadwerkelijk kennis heeft gekregen van alle gegevens die nodig zijn om een aansprakelijkheidsvordering te kunnen instellen.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Buitencontractuele aansprakelijkheid - Rechtsvordering tot vergoeding van schade - Verjaringstermijn - Aanvangsdatum

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0164.F 14 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190314.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 2244, § 1, Burgerlijk Wetboek stuit een dagvaarding voor het gerecht, betekend aan hem die men wil beletten de verjaring te verkrijgen, de verjaring tot het tijdstip waarop een eindbeslissing wordt uitgesproken; de in die bepaling bedoelde eindbeslissing is die welke uitspraak doet over de rechtsvordering betreffende het betwiste recht.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding in rechte - Einde - Eindbeslissing

- Art. 2244, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.18.0327.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 2260 en 2261 Burgerlijk Wetboek volgt dat de dag waarop het feit dat de verjaringstermijn doet lopen zich voordoet, niet in de termijn begrepen is, maar wel de laatste dag van de termijn.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Verjaringstermijn - Berekening

- Artt. 2260 en 2261 Burgerlijk Wetboek

C.17.0554.F 10 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190110.1 AC nr. ...

Aangezien de in artikel 106, § 2, van de wetten op de Rijkscomptabiliteit bepaalde specifieke verjaringstermijn, die volgt op de verjaringsstuitende daad, te weten de neerlegging van de aangetekende brief, ongrondwettig wordt geacht, doet die verjaringsstuitende daad een nieuwe verjaringstermijn ingaan van dezelfde duur als de oorspronkelijke termijn, namelijk een termijn van vijf jaar (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 13.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Aanvang - Vaststelling van ongrondwettigheid - Verjaringsstuitende daad

- Art. 106 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

C.18.0216.N 21 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181221.4 AC nr. 734

Het bevel tot betalen is de eerste daad van tenuitvoerlegging waarbij de schuldenaar bij gerechtsdeurwaardersexploot wordt aangemaand om de in de uitvoerbare titel opgenomen verbintenissen na te komen; onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 1564 Gerechtelijk Wetboek inzake uitvoerend beslag op onroerend goed, dient de rechterlijke beslissing die vooraf werd betekend aan de schuldenaar niet opnieuw te worden betekend met het bevel; het volstaat dat het exploot verwijst naar de rechterlijke beslissing, de datum van betekening vermeldt en de omvang van de schuldvordering bepaalt.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Bevel tot betalen - Begrip - Betekening van de uitvoerbare titel - Betekening van het bevel - Inhoud van het exploot

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0197.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.4 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 52, § 4, eerste lid, b), van de verordening (EG) nr. 800/1999 van de Commissie van 15 april 1999 houdende gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen van het stelsel van restituties bij uitvoer voor landbouwproducten, is de in lid 1 bedoelde verplichting tot terugbetaling niet van toepassing indien tussen de dag waarop het definitieve besluit tot toekenning van de restitutie ter kennis van de begunstigde is gebracht en de dag waarop een nationale of communautaire autoriteit de begunstigde voor het eerst heeft ingelicht over het feit dat de betrokken betaling niet verschuldigd was, meer dan vier jaar is verstreken, maar die bepaling is alleen van toepassing indien de begunstigde te goeder trouw heeft gehandeld.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen - Restituties bij uitvoer voor landbouwproducten - Onverschuldigde betaling - Verplichting tot terugbetaling - Aanvang van de verjaringstermijn - Begunstigde te goeder trouw

- Art. 52 Verordening (EG) nr. 800/1999 van de Commissie van 15 april 1999 houdende gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen van het stelsel van restituties bij uitvoer voor landbouwproducten

C.16.0065.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.1 AC nr. 640

De rechtsopvatting die ervan uitgaat dat het arrest van het Grondwettelijk Hof van 21 maart 1995 (1) de ongrondwettigheid van artikel 26 (oud) Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering beperkt tot die burgerlijke rechtsvorderingen die strekken tot het herstel van eigen schade met uitsluiting van de herstelvordering uitgaande van de stedenbouwkundig inspecteur, faalt naar recht (2). (1) Arbitragehof (thans GwH) 21 maart 1995, nr. 25/95, AA 1995, 377; dit arrest staat in de rechtsleer bekend als het "lente-arrest". (2) Deze zaak betreft de problematiek van de verjaringstermijn van de stedenbouwkundige herstelvordering en meer bepaald de overgangsregeling tussen het "lente-arrest" van het Arbitragehof, thans GwH, van 21 maart 1995 en de inwerkingtreding van de VCRO, waarin in de artikelen 6.1.43, §5, en 7.7.4 de verjaringstermijn uitdrukkelijk is geregeld. Dit artikel 7.7.4. VCRO, dat blijkbaar ook uitgaat van de toepasselijkheid van het lente-arrest op de verjaring van de herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur, bepaalt thans: "Wanneer het recht van de stedenbouwkundige inspecteur of het college van burgemeester en schepenen om een herstelvordering in te stellen ontstaan is vóór 1 september 2009, beginnen de termijnen, vermeld in artikel 6.1.41, §5, eerste lid, slechts te lopen vanaf die datum. De totale duur van de verjaringstermijn mag evenwel niet méér bedragen dan de termijnen, vermeld in artikel 2262bis, §1, tweede en derde lid, van het Burgerlijk Wetboek. Het eerste lid verhindert de toepassing van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering niet. Wanneer de herstelvordering bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard is verklaard vóór 1 september 2009, vermeld in het eerste lid, kan de inwerkingtreding van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid niet tot gevolg hebben dat een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen. C.V. (3) Art. 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, vóór de vervanging ervan bij art. 2 Wet 10 juni 1998.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Burgerlijke vordering volgend uit een misdrijf - Artikel 26, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Arrest dat de ongrondwettigheid vaststelt - Draagwijdte - Stedenbouw - Herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur

- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

C.18.0070.N 9 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181109.6 AC nr. 622

Uit artikel 1073, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en uit de afwezigheid van een wettelijke bepaling die een maximale termijn vanaf de uitspraak voorziet om cassatieberoep aan te tekenen, volgt dat bij gebrek aan betekening of kennisgeving van het bestreden arrest, in beginsel onbeperkt in de tijd cassatieberoep kan worden aangetekend; artikel 2262bis Burgerlijk Wetboek heeft betrekking op de verjaring en is niet van toepassing op de termijnen om een rechtsmiddel in te stellen, zoals de termijn om zich in cassatie te voorzien (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Artikel 2262bis, Burgerlijke Wetboek - Termijnen om een rechtsmiddel in te stellen

- Art. 2262bis Burgerlijk Wetboek
- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0212.F 29 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181029.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 2244, eerste en tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek vormt een dagvaarding voor het gerecht, betekend aan hem die men wil beletten de verjaring te verkrijgen, de burgerlijke stuiting tot het tijdstip waarop een definitieve beslissing wordt uitgesproken; die stuiting kan evenwel geen uitwerking hebben zolang de verjaringstermijn niet is beginnen lopen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 590.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Tijdstip - Het sluiten van de overeenkomst - Geoorloofd karakter - Beoordeling

- Art. 2244, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0470.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.2 AC nr. 571

Onder dagvaarding in de zin van artikel 2244, eerste lid, Burgerlijk Wetboek moet worden verstaan elke vordering van een partij die het bestaan van een bedreigd recht in rechte wil doen erkennen(1); de neerlegging van een conclusie op de griffie van het gerecht waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, stuit de verjaring ten voordele van de partij die heeft geconcludeerd mits die conclusie een vordering bevat die ertoe strekt het bestaan van zijn recht in rechte te doen erkennen. (2) (3). (1) Cass. 1 februari 2018, AR C.17.0130.N, AC 2018, nr. 69, met concl. OM. (2) Cass. 18 november 2010, AR F.09.0125.F, AC 2010, nr. 685, met concl. advocaat-generaal A. HENKES in Pas. 2010, nr. 685. (3) Zie concl. OM. Het OM concludeerde eveneens tot verwerping van het cassatieberoep, doch was van mening dat het tweede onderdeel van het cassatiemiddel, waarvan het vierde subonderdeel in het hier gepubliceerde arrest wordt beantwoord met deze rechtsregel, in zijn geheel niet tot cassatie kon leiden nu het opkomt tegen de beslissing dat de verjaring gestuit is. De appelrechter oordeelde immers niet alleen dat de verjaring van de rechtsvordering van de verweerster gestuit is, maar ook dat de sanctie van het door eiser gepleegde rechtsmisbruik erin bestaat dat de verweerster nog de mogelijkheid moet worden geboden haar aanspraken te doen gelden. Deze in het vierde en vijfde onderdeel tevergeefs bekritiseerde schraagt volgens het OM de beslissing. Het hier gepubliceerde arrest, dat zoals hoger gesteld eerst antwoordt op het vierde subonderdeel van het tweede onderdeel van het cassatiemiddel en dat oordeelt dat de erin aangevoerde grief dat de verjaring van de titel van de verweerster door de conclusie van de verweerster niet rechtsgeldig was gestuit, niet aangenomen kan worden, oordeelt vervolgens dat de overige grieven, die gericht zijn op andere redenen van stuiting, geen belang vertonen en bijgevolg niet ontvankelijk zijn.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Neerlegging van een conclusie

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Tienjarige verjaring - Actio judicati

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek

C.17.0053.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.1 AC nr. 547

Het recht op de terugvordering van sommen die onverschuldigd zijn betaald ontstaat in de regel op de dag van de betaling, zodat de verjaringstermijn dan ingaat; deze regel geldt niet wanneer de gehoudenheid van de schuldenaar op het ogenblik van de betaling een verandering ondergaat door een latere gebeurtenis die voor de schuldenaar rechten doet ontstaan voor de periode waarvoor de betaling werd verricht; in dergelijk geval begint de verjaringstermijn, in beginsel, te lopen vanaf deze gebeurtenis (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Onverschuldigd betaalde sommen - Recht op terugvordering - Termijn - Aanvang - Verandering door een latere gebeurtenis

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 1, eerste lid, a Wet 6 februari 1970 betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provinciën

C.17.0699.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.3 AC nr. 549

Op grond van artikel 3, derde lid, van Verordening(EG) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen kan een langere verjaringstermijn voortvloeien uit de gemeenrechtelijke bepaling van artikel 2262bis, §1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen - Verordening (EG) nr. 2988/95 - Artikel 3, derde lid - Verjaringstermijn van de vervolging - Lidstaten - Toepassing

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 3, derde lid Verordening (EG) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt niet dat de lidstaten die na de inwerkingtreding van die Verordening een nieuwe gemeenrechtelijke bepaling invoeren waaruit een langere verjaringstermijn voortvloeit dan de termijn bepaald in artikel 3, derde lid, van de Verordening, deze slechts kunnen toepassen op vervolgingen waarvan sprake in de Verordening, op voorwaarde dat die toepassing voortvloeit uit een jurisprudentiële praktijk; een dergelijke jurisprudentiële praktijk is met betrekking tot een nieuwe verjaringstermijn immers nog onbestaande (1). (1) Zie concl. OM. .

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen - Verordening (EG) nr. 2988/95 - Artikel 3, derde lid - Verjaringstermijn van de vervolging - Lidstaten - Nieuwe gemeenrechtelijke bepaling na inwerkingtreding van die Verordening - Voorwaarde jurisprudentiële praktijk - Hof van Justitie - Rechtspraak

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 3, derde lid Verordening (EG) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen

---

F.18.0007.F 11 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181011.8 AC nr. ...

In geval van een onrechtmatige daad van de overheden ontstaat de schuldvordering, in beginsel, op het ogenblik waarop de schade tot stand komt of waarop haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachting vaststaat (1). (1) Cass. 16 februari 2006, AR C.05.0022.N, AC 2006, nr. 98, Cass. 2 februari 2017, AR C.15.0298.F, AC 2017, nr. 80.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Schuldvordering - Ontstaan - Tijdstip

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Behoudens andersluidende wettelijke bepalingen, geldt de vijfjarige verjaringstermijn in de regel voor alle schuldvorderingen ten laste van de Staat (1). (1) Cass. 14 april 2003, AR C.00.0167.N, AC 2003, nr. 250, Cass. 16 februari 2006, AR C.05.0022.N, AC 2006, nr. 98.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Staat - Wet op de rijkscomptabiliteit - Schuldvordering - Vijfjarige termijn - Toepassing

- Art. 100, eerste lid Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

De wettelijke verplichting van de rechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt, om zijn uitspraak aan te houden, verhindert het instellen van die rechtsvordering niet en heeft niet tot gevolg dat de verjaring van die rechtsvordering geschorst wordt zolang er over de strafvordering geen uitspraak is gedaan.

Burgerlijke zaken - Schorsing - Onrechtmatige daad - Strafvordering - Regel volgens welke 'le criminel tient le civil en état' - Burgerlijke rechtsvordering - Verjaring - Geen schorsing

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

C.16.0317.F 20 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180920.2 AC nr. ...

De schade die voortvloeit uit de niet-betaling, door een belastingplichtige, van zijn aanslagen in de inkomstenbelastingen wegens de fout van een derde, ontstaat pas nadat die belasting werd ingekohierd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 484.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Belastingschuld - Niet-betaling - Extracontractuele fout - Schade - Ontstaan - Tijdstip

- Artt. 304, § 1, derde lid, en 413 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 2262bis Burgerlijk Wetboek

C.17.0705.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.11 AC nr. 425

De éénjarige verjaring van de rechtsvordering van kostschoolhouders, tot betaling van het kostgeld van hun leerlingen en van andere meesters, tot betaling van het leergeld, is van toepassing op alle vorderingen die verband houden met het verschaffen van onderwijs; hierbij mag geen onderscheid worden gemaakt naargelang van de aard van in dat kader verstrekte prestaties en het toepassingsgebied mag niet beperkt worden tot louter kostgeld en leergeld.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Eénjarige verjaring - Rechtsvordering van kostschoolhouders en andere meesters - Toepassingsgebied

- Art. 2272, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0380.F 15 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180615.1 AC nr. ...

De verjaring van de in artikel 685 Burgerlijk Wetboek bedoelde vordering tot vergoeding kan niet beginnen te lopen vóór het vonnis van toewijzing.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Wettelijke erfdienstbaarheid van uitweg - Vordering tot vergoeding

- Art. 685 Burgerlijk Wetboek

De verjaring, die een verweermiddel is dat aan een laattijdige vordering in rechte wordt tegengeworpen, kan niet beginnen te lopen vóór het ontstaan van de rechtsvordering; de op een verbintenis gegronde rechtsvordering ontstaat, in de regel, op de datum waarop die verbintenis moet worden nagekomen; zij verjaart bijgevolg pas vanaf dat ogenblik en, behoudens andersluidende wettelijke bepaling, op dat ogenblik (1). (1) Cass. 14 mei 2012, AR S.11.0128.F, AC 2012, nr. 302.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Rechtsvordering uit een overeenkomst

C.17.0595.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.5 AC nr. ...

De appelrechters die bij de beoordeling van een door een van de partijen ingeroepen verjaring ambtshalve een vraag opwerpen met betrekking tot de aanvangsdatum van de periode van vijf jaar zoals bepaald in artikel 2276bis, §2 B.W. werpen niet ambtshalve het middel van de verjaring op maar stellen de vraag aan de orde naar het vetrekpunt van de door een van de partijen ingeroepen verjaring.

Burgerlijke zaken - Algemeen

- Art. 2223 Burgerlijk Wetboek

C.17.0586.F 28 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180528.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst tot reisorganisatie - Benadeelde - Eigen recht tegen de verzekeraar van de reisorganisatie - Verjaring

Artikel 30.1, eerste lid, van de wet van 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling, krachtens hetwelk de vorderingen waartoe een reiscontract waarop deze wet toepasselijk is, aanleiding kunnen geven, uit hoofde van het overlijden, de verwondingen of enige andere aantasting van de fysieke of geestelijke integriteit van een reiziger, na een termijn van twee jaar verjaren, onderwerpt de verjaring van de vordering die voortvloeit uit het eigen recht, dat de reiziger tegen de verzekeraar van de reisorganisatie of van de reisbemiddeling heeft, niet aan een andere termijn dan die van voornoemd artikel 88, §2 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 336.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst tot reisorganisatie - Benadeelde - Eigen recht tegen de verzekeraar van de reisorganisatie - Verjaring

- Art. 30.1 Wet 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling.
- Art. 88, § 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.17.0589.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.5 AC nr. ...

De dagvaarding stuit de verjaring van de vordering die zij inleidt (1); het voorwerp van de vordering is wat effectief wordt gevorderd (2). (1) C. LEBLON, Stuiting, schorsing en verlenging van verjaringstermijnen, in I. CLAEYS (ed.), Verjaring in het privaatrecht . Weet de avond wat de morgen brengt?, Mechelen, Kluwer, 2005, 97-98, nr. 13. (2) J. LAENENS e. a. , Handboek Gerechtelijk Recht, 2008, 93, nr. 150.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding

- Art. 2244, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0098.F 27 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180427.2 AC nr. ...

De verjaring, die een verweermiddel is dat aan een laattijdige rechtsvordering wordt tegengeworpen, kan niet beginnen te lopen vóór het ontstaan van die rechtsvordering; de op een verbintenis gegronde rechtsvordering ontstaat, in de regel, op de datum waarop die verbintenis moet worden nagekomen; zij verjaart bijgevolg pas vanaf dat ogenblik en, behoudens andersluidende wettelijke bepaling, op dat ogenblik (1). (1) Cass. 14 mei 2012, AR S.11.0128.F, AC 2012, nr. 302.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Rechtsvordering uit een overeenkomst

C.13.0008.N 16 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180416.1 AC nr. ...

De rechter kan in toepassing van artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit slechts de verjaring vaststellen van een tussenvordering tot vrijwaring die door een medeaansprakelijke is ingesteld tegen het Vlaamse Gewest, indien de tussenvordering eerst is ingesteld na verloop van een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan het recht om die vordering tot vrijwaring in te stellen is ontstaan.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Schuldvorderingen ten laste van de Staat - Tussenvordering - Vrijwaringsvordering - Aanvangspunt

De buitencontractuele aansprakelijkheidsvordering die een benadeelde tegen het Gewest instelt, is verjaard indien zij wordt ingesteld meer dan vijf jaar na de eerste januari van het jaar waarin de fout werd begaan, tenzij de benadeelde slechts na het verstrijken van deze termijn kennis krijgt van de schade en de identiteit van de aansprakelijke.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Schuldvorderingen ten laste van de Staat - Aanvangspunt

- Art. 71, § 1 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

C.17.0328.F 16 februari 2018 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Om te beoordelen of een vordering virtueel begrepen is in de oorspronkelijke vordering, moet het voorwerp van die vorderingen onderzocht worden (1). (1) Cass. 8 mei 2006, AR S.05.0005.F, AC 2006, nr. 259.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding in rechte - Stuitende kracht - Grenzen - Virtueel daarin begrepen vordering

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek

C.17.0130.N 1 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180201.4 AC nr. ...

Brieven of geschriften waarbij de partijen in het kader van een gerechtelijke vereffening-verdeling betwistingen of aanspraken ter kennis brengen van de notaris-vereffenaar, vormen geen verjaringsstuitende dagvaarding voor het gerecht aangezien daardoor geen rechtsvordering wordt ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard

Onder een dagvaarding voor het gerecht in de zin van artikel 2244, §1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek moet worden verstaan het instellen van een rechtsvordering waarbij de eiser het bedreigde recht dat aan verjaring is onderworpen ten gronde wil laten erkennen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.17.0429.F 19 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180119.2 AC nr. ...

Artikel 35, § 3, Wet Landverzekeringsovereenkomst sluit niet uit dat de verjaring van een rechtsvordering voortvloeiend uit de verzekeringsovereenkomst kan worden gestuit door een schulderkenning in de zin van artikel 2248 Burgerlijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Landverzekering - Schulderkenning

- Art. 35, § 3 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

De verjaring kan zovele malen gestuit worden als er stuitingsdaden worden gesteld, in zoverre elk van die daden vóór het verstrijken van de lopende verjaringstermijn wordt gesteld.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Herhaling

- Art. 2242 Burgerlijk Wetboek

S.17.0028.F 13 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Arbeidsrechtbank - Gedinginleidende akte - Verzoekschrift op tegenspraak - Neerlegging ter griffie - Verzending per aangetekende brief - Verjaringsstuitende akte - Aanvangsdatum

Uit de artikelen 704, §1, en 1034bis tot 1034sexies van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat een vordering die door een verzoekschrift op tegenspraak kan worden ingeleid, bij de arbeidsrechtbank aanhangig is, hetzij wanneer dat verzoekschrift per aangetekende brief aan de griffie is toegezonden, hetzij wanneer het er is neergelegd; de datum van verzending van de aangetekende brief moet bijgevolg in het eerste geval in aanmerking worden genomen om te bepalen of het verzoekschrift burgerlijke stuiting vormt zoals bedoeld in artikel 2244, §1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Arbeidsrechtbank - Gedinginleidende akte - Verzoekschrift op tegenspraak - Neerlegging ter griffie - Verzending per aangetekende brief - Verjaringsstuitende akte - Aanvangsdatum

C.16.0189.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Begrip - Aanvang - Tijdstip van aanvang

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Handelshuur - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst - Contractuele fout - Vordering tot vergoeding van schade - Aanvang - Voorwaarden - Vaststaande schade

De verjaring, die een verweermiddel tegen een laattijdige vordering is, vangt in de regel aan op het tijdstip waarop de vordering ontstaat, namelijk wanneer de verplichting die ze bestraft moet worden uitgevoerd; ze kan niet aanvangen voordat die vordering is ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Begrip - Aanvang - Tijdstip van aanvang

De vordering tot schadevergoeding voor het herstel van een contractuele fout verjaart bijgevolg niet voordat de voorwaarden van die vordering zijn vervuld, wat impliceert dat niet alleen de fout maar ook de schade bestaat; die schade moet een zeker karakter vertonen, in die zin dat het bestaan ervan niet hypothetisch mag zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst - Contractuele fout - Vordering tot vergoeding van schade - Aanvang - Voorwaarden - Vaststaande schade

De huurder moet de huurhernieuwing aan de verhuurder vragen; die bepaling is dwingend ten voordele van de verhuurder, de "beschermde persoon", zodat het beding dat de huurder ontslaat van de verplichting de huurhernieuwing te vragen, enkel door een relatieve nietigheid is aangetast; daaruit volgt dat de verhuurder die nietigheid kan aanvoeren, deze kan verzaken of ze kan bevestigen; zolang de verhuurder zich niet op die nietigheid heeft beroepen, is de schade voor de huurder hypothetisch (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Handelshuur - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

---

C.16.0454.F 13 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171013.3 AC nr. ...

De kennis van het bestaan van schade of van de verzwaring ervan impliceert niet de kennis van de omvang ervan (1). (1) Cass. 9 december 2010, AR C.10.0306.F, AC 2010, nr. 725.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Vordering tot schadevergoeding - Vijfjarige verjaring - Aanvang - Kennis van de schade of van de verzwaring ervan

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.15.0247.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.1 AC nr. 467

De rechter die vaststelt dat in een pleidooi een middel van verjaring wordt opgeworpen dat niet in de conclusie was aangevoerd, mag het mondeling opgeworpen middel niet louter op die grond verwerpen.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Middel van verjaring - Opgeworpen in pleidooi - Niet aangevoerd in conclusie - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Artt. 756bis en 2244 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0121.N 8 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170508.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Europese Unie - Verdragsbepalingen - Beginsels - Effectiviteitsbeginsel

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt kennelijk dat het effectiviteitsbeginsel vereist dat een als tussenpersoon optredende particulier die voor rekening van een andere particulier een in strijd met het Unierecht gedane heffing aan de Staat heeft betaald, zich nog tegen de Staat moet kunnen keren, wanneer zij door de particulier in terugbetaling wordt aangesproken van de ten onrechte ontvangen bijdragen en de bijzondere vervaltermijn waarbinnen zij een eigen vordering in terugbetaling tegen de Staat kan instellen, is verstreken; de Staat dient immers zelf de aan hem toe te schrijven gevolgen van de onverschuldigde betaling te dragen (1) (2). (1) Zie H.v.J. EU, 19 mei 2011, zaak C-452/09, Iaia e.a.; H.v.J. EU, 8 september 2011, gevoegde zaken C-89/10 en C-96/10, Q-Beef nv / Belgische Staat en Frans Bosschaert / Belgische Staat) (2) Zie grotendeels andersluidende concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Europese Unie - Verdragsbepalingen - Beginsels - Effectiviteitsbeginsel

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

S.16.0078.F 24 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170424.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Stuiting van de verjaring - Draagwijdte - Ingeleide vordering en vorderingen die virtueel zijn begrepen in de vordering

Een dagvaarding stuit de verjaring voor de vordering die ze inleidt en voor de vorderingen die virtueel erin begrepen zijn; een vordering is virtueel begrepen in de oorspronkelijke vordering als beide vorderingen hetzelfde voorwerp hebben (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Stuiting van de verjaring - Draagwijdte - Ingeleide vordering en vorderingen die virtueel zijn begrepen in de vordering

C.15.0534.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Actio judicati

Elk vonnis van veroordeling doet een rechtsvordering ontstaan tot tenuitvoerlegging van de veroordeling; deze rechtsvordering, actio judicati genoemd, verjaart overeenkomstig artikel 2262bis, § 1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek door verloop van tien jaren te rekenen vanaf het vonnis, onverminderd de toepassing van de in de wet van 10 juni 1998 bepaalde overgangsbepalingen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Actio judicati

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.16.0111.F 30 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170330.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvangspunt - Vijfjarige verjaring - Rechtsvordering tot buitencontractuele aansprakelijkheid - Benadeelde - Beschikking over gegevens op grond waarvan een persoon aansprakelijk kan zijn

Uit artikel 2262bis, §1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de verjaring pas ingaat wanneer de benadeelde over de gegevens beschikt op grond waarvan hij ervan kan uitgaan dat de persoon voor de schade aansprakelijk zou kunnen zijn wegens een fout of wegens een aansprakelijkheidsgrond (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvangspunt - Vijfjarige verjaring - Rechtsvordering tot buitencontractuele aansprakelijkheid - Benadeelde - Beschikking over gegevens op grond waarvan een persoon aansprakelijk kan zijn

- Art. 2262bis, § 2 Burgerlijk Wetboek

S.16.0058.F 27 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Gedinginleidende akte - Vordering - Voorwerp van de vordering - Aangevoerde middelen - Onderscheid

Krachtens artikel 2244, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek stuit de gedinginleidende akte de verjaring voor de vordering die deze akte inleidt, ongeacht de middelen die zijn aangevoerd tot staving van die vordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Stuiting - Gedinginleidende akte - Vordering - Voorwerp van de vordering - Aangevoerde middelen - Onderscheid

C.14.0162.N 10 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Aanvang - Monumenten en landschappen (behoud van) - Herstelmaatregel - Door de strafrechter bevolen herstel - Actio judicati

S.15.0130.F 27 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170227.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

Aangezien het subjectief recht op de erkenning van de toepassing van de wet van 27 juni tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders dag na dag opeisbaar is, stuit de door de werknemer aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid betekende dagvaarding de verjaring voor de tien jaren die eraan voorafgaan, zoals voorgeschreven door artikel 2244 van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

De werknemer die onderworpen is aan de wet van 24 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, kan, tegenover de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, zijn recht doen gelden op de erkenning van de toepassing van die wet zodra de arbeidsovereenkomst ingaat en voor de volledige duur ervan; de vordering die dat recht bekrachtigt verjaart, bij ontstentenis van een bijzondere bepaling, overeenkomstig artikel 2262bis, §1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, door verloop van tien jaar vanaf de dag waarop de verplichting opeisbaar is (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

S.15.0136.N 6 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170206.2 AC nr. ...

Uit artikel 70 Arbeidsongevallenwet volgt niet dat elke rechtsvordering tot betaling die gegrond is op een arbeidsongeval, ongeacht haar voorwerp, ertoe zou strekken de verjaring van een vordering met dezelfde rechtsgrond maar met een ander voorwerp te stuiten (1). (1) Cass. 8 mei 2006, AR S.05.0005.F, AC 2006, nr. 259.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Arbeidsongeval - Dagvaarding in rechte - Stuitende kracht

C.15.0298.F 2 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.2 AC nr. ...

De schuldvorderingen waarvan de op wettelijke of reglementaire wijze bepaalde overlegging niet is geschied binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan zij zijn ontstaan, zijn, onverminderd de vervallenverklaringen t.g.v. andere wettelijke, reglementaire of ter zake overeengekomen bepalingen, verjaard en voorgoed ten voordele van de Staat vervallen.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Wet op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 100, eerste lid Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

---

S.14.0061.N 10 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161010.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Arbeidsovereenkomst - Loon - Onverschuldigde betaling - Terugvordering

Een op de artikelen 1235, 1236 en 1376 tot en met 1381 Burgerlijk Wetboek gegronde rechtsvordering strekkende tot terugbetaling door de werknemer van hetgeen onverschuldigd werd betaald door de werkgever, is geen rechtsvordering die uit de arbeidsovereenkomst is ontstaan; die vordering is onderworpen aan de algemene verjaringstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Arbeidsovereenkomst - Loon - Onverschuldigde betaling - Terugvordering

---

C.15.0101.F 3 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161003.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Contractuele verplichting - Foutieve niet-uitvoering - Vordering tot vergoeding van schade - Verjaringstermijn - Aanvang - Ontstaan van de verplichting

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Contractuele verplichting - Foutieve niet-uitvoering - Vordering tot vergoeding van schade - Aard - Verjaringstermijn

De vordering tot vergoeding van schade wegens niet-uitvoering of wanuitvoering van een contractuele verplichting is een persoonlijke vordering die krachtens artikel 2262bis, §1, Burgerlijk Wetboek door verloop van 10 jaar verjaart (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Contractuele verplichting - Foutieve niet-uitvoering - Vordering tot vergoeding van schade - Aard - Verjaringstermijn

- Art. 2262bis, § 1 Burgerlijk Wetboek

De verjaring is een verweermiddel tegen een laattijdige vordering en kan bijgevolg niet ingaan voordat die vordering is ontstaan; de vordering waarmee een verbintenis wordt afgedwongen ontstaat in de regel op de dag dat die verbintenis moet worden uitgevoerd en verjaart bijgevolg vanaf dat tijdstip; om die verjaringstermijn te doen ingaan is het niet noodzakelijk dat het slachtoffer kennis heeft van zijn schade en zelfs niet dat die schade, indien deze bestaat, zich uitwendig manifesteert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Contractuele verplichting - Foutieve niet-uitvoering - Vordering tot vergoeding van schade - Verjaringstermijn - Aanvang - Ontstaan van de verplichting

- Art. 2262bis, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.16.0018.F 29 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160929.1 AC nr. ...

Uit artikel 2257 van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de verjaring, die een verweer vormt tegen een te laat ingestelde rechtsvordering, niet kan beginnen te lopen vóór het ontstaan van die rechtsvordering (1). (1) De Page schrijft (dl. VII, 2de ed., 1957, nr. 1147) dat alle moeilijkheden betreffende het beginpunt van de verjaringstermijn "gravitent autour d'un texte unique (article 2257 du Code civil)". Om die reden heeft het Hof de cassatie doen steunen op de schending van dat artikel waarvan de essentie wordt weergegeven in het adagium Actiones non natae non precribuntur (M. Marchandise, La prescription, Brussel, Bruylant, 2015, nr. 305).

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Tijdstip

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

De rechtsvordering die een verbintenis bekrachtigt, ontstaat in de regel de dag waarop die verbintenis moet worden uitgevoerd, en verjaart bijgevolg vanaf dat tijdstip (1). (1) Cass. 14 mei 2012, AC 2012, nr. 302 en noot 1; Cass. 27 juni 2011, AC 2011, nr. 428 met concl van procureur-generaal, Jean-François Leclercq in Pas. 2011, nr. 428; Cass. 10 april 1981, AC 1980-81, nr. 465 (redenen); Cass. 15 oktober 1975, AC 1976, 212 en noot 1.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Rechtsvordering die een verbintenis bekrachtigt - Ontstaan - Verjaring - Aanvang - Tijdstip

C.15.0079.F 22 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160922.15 AC nr. ...

De verjaring, die een verweer is tegen een laattijdige vordering, begint slechts te lopen vanaf de dag waarop die vordering ontstaat. Dat is in de regel de dag waarop de verbintenis moet worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 24 januari 2013, AR C.11.0649.F, AC 2013, nr. 58.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Beginsel

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

C.16.0043.F 22 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160922.18 AC nr. ...

De verjaring, die een verweer is tegen een laattijdige vordering, begint slechts te lopen vanaf de dag waarop die vordering ontstaat. Dat is in de regel de dag waarop de verbintenis moet worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 24 januari 2013, AR C.11.0649.F, AC 2013, nr. 58.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Beginsel

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

C.16.0021.F 19 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160919.2 AC nr. ...

De dagvaarding voor het gerecht, in de zin van artikel 2244, §1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek is de handeling waarmee een persoon een vordering instelt om het bestaan van een bedreigd recht door het gerecht te doen erkennen.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Artikel 2244 Burgerlijk Wetboek - Dagvaarding

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

De dagvaarding in kort geding heeft bijgevolg enkel een stuitende werking als ze een vordering bevat die strekt tot de, desnoods voorlopige, erkenning van het door de verjaring bedreigde recht (1). (1) Het openbaar ministerie oordeelde dat de dagvaarding in kort geding met het oog op het doen nemen van dringende bewarende maatregelen, virtueel de vordering bevatte om dat recht ten gronde te doen erkennen waardoor de verjaring zodoende gestuit wordt.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding in kort geding - Verjaring - Stuitende werking

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

F.14.0019.N 2 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160902.1 AC nr. ...

Conclusie van waarnemend procureur-generaal Thijs.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Vordering tot herstel van schade

Uit de samenhang van artikel 21bis, eerste lid en artikel 21bis, tweede lid, Raad van State-wet volgt dat een verzoek tot tussenkomst in een vernietigingsprocedure voor de Raad van State de verjaring stuit van de vordering tot herstel van de schade veroorzaakt door de bestreden administratieve handeling, voor zover dat verzoek strekt tot ondersteuning van het beroep tot nietigverklaring van deze handeling (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Vordering tot herstel van schade

- Art. 21bis, eerste en tweede lid Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

C.15.0103.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.3 AC nr. ...

Om te beletten dat de verjaring zou ingaan, is het niet voldoende dat het slachtoffer in rechte optreedt binnen vijf jaar na het ontstaan van het schadeveroorzakend feit, zonder dat moet worden nagegaan wanneer de verjaring is ingegaan.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Buitencontractuele aansprakelijkheid - Vordering tot schadevergoeding - Dagvaarding voor het gerecht - Stuitende werking - Tijdstip

- Artt. 2244, eerste en tweede lid, en 2262bis, § 1, tweede li Burgerlijk Wetboek

De stuitende werking van een dagvaarding voor het gerecht, betekend aan hem die men wil beletten de verjaring te verkrijgen, kan niet plaatsvinden voordat de verjaringstermijn is ingegaan (1). (1) Cass. 26 februari 2007, AR C.05.0004.F, AC 2007, nr. 112.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Buitencontractuele aansprakelijkheid - Vordering tot schadevergoeding - Dagvaarding voor het gerecht - Stuitende werking - Tijdstip

- Artt. 2244, eerste en tweede lid, en 2262bis, § 1, tweede li Burgerlijk Wetboek

C.14.0570.F 23 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160523.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 2227 en 2262bis, § 1, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de vordering tot terugbetaling van wedden die door de gemeenten en de meergemeentelijke politiezones ten onrechte betaald werden, onderworpen is aan een verjaringstermijn van tien jaar, daar ze niet valt onder het toepassingsgebied van de wet van 6 februari 1970 betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provinciën en de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Wedden betaald door de gemeenten en de meergemeentelijke politiezones - Onverschuldigd betaalde - Vordering tot terugbetaling

- Art. 114, § 1 Wet 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat

- Art. 7, § 1 Wet 6 februari 1970 betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provinciën

- Artt. 2227 en 2262bis, § 1 Burgerlijk Wetboek

Bij arrest nr. 76/2011 van 18 mei 2011 heeft het Grondwettelijk Hof erop gewezen dat verschil in behandeling onevenredige gevolgen heeft wat de ambtenaren van de gemeenten en van de meergemeentelijke politiezones betreft en heeft het geoordeeld dat die discriminatie haar oorsprong niet vindt in artikel 7, §1, van de wet van 6 februari 1970, maar in de ontstentenis van een wetsbepaling die van toepassing is op de gemeenten of op de meergemeentelijke politiezones; de aldus vastgestelde leemte vergt de tussenkomst van de wetgever om de vormvereisten te bepalen van het nieuwe uit te werken verjaringsstelsel voor de gemeenten of meergemeentelijke politiezones; het middel dat volledig ervan uitgaat dat de vastgestelde ongrondwettigheid volgt uit de artikelen 7, §1, van de wet van 6 februari 1970 en 114, §1, van de wet van 22 mei 2003, en dat de rechter daaraan een eind moet stellen door hun toepassingsgebied uit te breiden tot de schuldvordering van de verweerster tot terugbetaling van de ten onrechte betaalde wedden, faalt naar recht.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Wedden betaald door de gemeenten en de meergemeentelijke politiezones - Onverschuldigd betaalde - Vordering tot terugbetaling - Termijn - Verschil in behandeling - Onevenredige gevolgen - Discriminatie - Wetgevende leemte

C.15.0352.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 32.1, 32.1.b en 32.2 CMR kan niet worden afgeleid dat een schriftelijke vordering die werd ingesteld voordat de verjaring is beginnen lopen geen schorsende werking heeft, met dien verstande dat deze schorsing slechts uitwerking krijgt vanaf het ogenblik dat de verjaringstermijn een aanvang neemt.

Burgerlijke zaken - Schorsing - Goederenvervoer - Landvervoer - Wegvervoer - CMR-Verdrag - Schriftelijke vordering - Ingesteld voor de verjaring is beginnen lopen

- Artt. 32.1, 32.1.b en 32.2 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

C.14.0442.N 9 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160509.5 AC nr. ...

De rechtsvordering waarbij de principaal de terugvordering eist van commissies die hij onverschuldigd heeft uitbetaald aan de handelsagent, vloeit niet voort uit de agentuurovereenkomst maar wel uit de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de terugbetaling van het onverschuldigd betaalde. De voormelde korte verjaringstermijn is dienvolgens niet van toepassing.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Handelsagentuur - Commissies - Onverschuldigde betaling - Vordering - Verjaring

- Art. 26 Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

C.15.0366.F 18 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160418.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Onderzoeksgerechten - Strafvordering - Verjaring - Buitenvervolgingstelling - Burgerrechtelijke vordering

De beslissing tot buitenvervolgingstelling van het onderzoeksgerecht wegens de verjaring van de strafvordering impliceert niet de verwerping van de burgerrechtelijke vordering (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Stuiting - Onderzoeksgerechten - Strafvordering - Verjaring - Buitenvervolgingstelling - Burgerrechtelijke vordering

- Artt. 2244, 2246 en 2247 Burgerlijk Wetboek

C.15.0450.F 18 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160418.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Landverzekering - Aangifte van schadegeval - Vordering voortvloeiend uit de verzekeringsovereenkomst - Verjaring - Stuiting - Duur - Beslissing van de verzekeraar

Volgens artikel 35, §3, van de wet van 25 juni 1992 op de Landverzekeringsovereenkomst, zoals het op de feiten van toepassing is, wordt, indien het schadegeval tijdig is aangemeld, de verjaring gestuit tot het ogenblik dat de verzekeraar aan de wederpartij schriftelijk kennis heeft gegeven van zijn beslissing; de beslissing van de verzekeraar moet persoonlijk ter kennis worden gesteld aan de wederpartij of aan de mandataris die zij heeft aangewezen om ze te ontvangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Stuiting - Landverzekering - Aangifte van schadegeval - Vordering voortvloeiend uit de verzekeringsovereenkomst - Verjaring - Stuiting - Duur - Beslissing van de verzekeraar

- Art. 35, §3 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.15.0215.N 18 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160218.12 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 2220, 2221 en 2224 Burgerlijk Wetboek laten in zaken van privaat belang toe afstand te doen niet alleen van een verkregen verjaring, maar ook van de reeds verlopen tijd van een nog steeds lopende verjaring (1); afstand van de reeds verkregen verjaring of van de reeds verlopen tijd van een nog steeds lopende verjaring wordt niet vermoed en kan alleen worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitleg vatbaar zijn; het behoort aan de rechter hieromtrent in feite te oordelen (2). (1) Cass. 3 februari 1950, AC 1950, 357; Cass. 23 oktober 1986, AR nr. 7608, AC 1986-87, nr. 119; zie ook A. VAN OEVELEN, Het afstand doen van het reeds verstreken gedeelte van een lopende verjaring, TBBR 1988, 209; S. STIJNS, I. SAMOY en A. LENAERTS, De rol van de wil en het gedrag van partijen bij de bevrijdende verjaring, RW 2010-2011, 1544. (2) Cass. 23 september 1988, AR nr. 6013, AC 1988-89, nr. 48; zie ook Cass. 16 december 2013, AR S.10.0111.N, AC 2013, nr. 684.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Afstand van verjaring - Draagwijdte - Wijze van beoordeling

- Artt. 2220, 2221 en 2224 Burgerlijk Wetboek

S.14.0062.N 7 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151207.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Getuigschriften van verstrekte hulp - Controle - Optreden inspectiedienst - Termijn - Verjaringstermijn - Vervaltermijn - Onderscheid

De in artikel 174, eerste lid, 10°, ZIV-wet, zoals hier van toepassing, bepaalde termijn van twee jaar is geen verjaringstermijn, maar een vervaltermijn; die termijn kan niet worden gestuit met toepassing van artikel 174, vierde lid, ZIV-wet, zoals hier van toepassing (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 174, eerste lid, 10°, ZIV-wet, zoals van toepassing voor de wijziging bij programmawet (II) van 24 december 2002, art.26, 1° en artikel 174, vierde lid ZIV-wet, zoals van toepassing voor de wijziging bij wet van 19 december 2008, art. 47.

Burgerlijke zaken - Stuiting - Getuigschriften van verstrekte hulp - Controle - Optreden inspectiedienst - Termijn - Verjaringstermijn - Vervaltermijn - Onderscheid

C.13.0576.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.8 AC nr. ...

Artikel 2277 Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op het gedeelte van de periodieke afbetalingen of van het na de opeisbaarstelling resterend schuldsaldo van een lening of krediet dat betrekking heeft op het initieel toegekende kapitaal (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Vijfjarige verjaring - Toepassingsgebied - Lening of krediet - Terugbetaling - Periodieke afbetalingen - Schuldsaldo - Kapitaalcomponent

- Art. 2277, vierde en vijfde lid Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Vijfjarige verjaring - Toepassingsgebied - Lening of krediet - Terugbetaling - Periodieke afbetalingen - Schuldsaldo - Kapitaalcomponent

C.15.0010.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen - Onregelmatigheden - Vervolging

Op grond van artikel 3, derde lid, van Verordening nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen kan een langere verjaringstermijn dan die voorzien in artikel 3, eerste lid, van die Verordening voortvloeien uit de gemeenrechtelijke bepaling van artikel 2262bis, § 1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen - Onregelmatigheden - Vervolging

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 3, eerste en derde lid Verordening Raad EG nr. 2988/95 van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen

C.10.0410.F 2 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151102.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Schorsing - Schuldvordering - Onmogelijke uitoefening van de vordering - Beletsel voortvloeiend uit de wet

De verjaring van een vordering loopt niet tegen diegene die in de onmogelijkheid verkeert die vordering uit te oefenen als gevolg van een beletsel dat voortvloeit uit de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Schorsing - Schuldvordering - Onmogelijke uitoefening van de vordering - Beletsel voortvloeiend uit de wet

- Artt. 2251 en 2257 Burgerlijk Wetboek

C.14.0283.F 16 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151016.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Bijzondere verjaringen - Vijfjarige verjaring - Periodiek betaalbare schulden - Commissielonen

De omstandigheid dat de schuld niet hernieuwd wordt zonder de tussenkomst van de partijen en de omstandigheid dat het de schuldenaar is die het verkoopoverzicht verzendt op basis waarvan de schuldeiser zijn commissielonen factureert, zijn criteria die geen verband houden met het periodieke karakter van de schuld dat vereist wordt door artikel 2277 Burgerlijk Wetboek, wanneer vastgesteld wordt dat de commissielonen waarvan de betaling gevorderd wordt, afkomstig zijn uit dezelfde rechtsverhouding (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Bijzondere verjaringen - Vijfjarige verjaring - Periodiek betaalbare schulden - Commissielonen

- Art. 2277 Burgerlijk Wetboek

C.12.0533.N 10 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150910.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Overeenkomst - Rechtsvordering tot nietigverklaring of tot vernietiging - Tienjarige verjaring - Toepassingsgebied

De wetsbepaling die voorziet dat de rechtsvordering tot nietigverklaring of tot vernietiging van een overeenkomst verjaart door verloop van tien jaar, tenzij een bijzondere wet een kortere termijn bepaalt, is alleen van toepassing op relatieve nietigheden (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Overeenkomst - Rechtsvordering tot nietigverklaring of tot vernietiging - Tienjarige verjaring - Toepassingsgebied

- Art. 1304 Burgerlijk Wetboek

S.14.0014.F 22 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150622.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 2220, 2221, 2224 en 2248 van het Burgerlijk Wetboek kan niet worden afgeleid dat de loutere erkenning, door de schuldenaar, van het recht van diegene tegen wie de verjaring loopt, aangeeft dat hij wil afzien van de verkregen verjaring.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Verjaring - Afstand - Erkenning van het recht door de schuldenaar

- Artt. 2220, 2221, 2224 en 2248 Burgerlijk Wetboek

C.12.0637.F 30 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsopvolging van de Staat door de gewesten en gemeenschappen - Lopende gerechtelijke procedures

In geval van rechtsopvolging van de Staat door de gewesten en de gemeenschappen in de lopende gerechtelijke procedures, die een schuldvernieuwing is door verandering van schuldenaar, wordt de verjaring geregeld volgens de beginselen die gelden voor de nieuwe verbintenis (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ***.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsopvolging van de Staat door de gewesten en gemeenschappen - Lopende gerechtelijke procedures

- Art. 61, § 1, eerste lid Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

C.14.0466.F 16 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150416.4 AC nr. ...

Het huwelijk is een grond tot schorsing van de verjaring van een schuldvordering van een echtgenoot op de andere.

Burgerlijke zaken - Schorsing - Oorzaak - Huwelijk

- Artt. 2251 en 2253 Burgerlijk Wetboek

S.12.0102.F 16 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150316.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Arbeidsongeval - Rechtsvordering tot betaling van vergoedingen - Termijn - Aanvang - Beslissing tot toekenning of weigering van het karakter van het arbeidsongeval

De verjaringstermijn van drie jaar van de rechtsvordering tot betaling van de vergoedingen beoogd bij artikel 69, eerste lid, Arbeidsongevallenwet, gaat in op het tijdstip waarop het recht op herstel voor de getroffene ontstaat; het ontstaan van dat recht hangt niet af van de beslissing van de verzekeringsinstelling om het ongeval al dan niet als arbeidsongeval te erkennen, of aan de getroffene een vergoeding, waarop deze aanspraak maakt toe te kennen of te weigeren; ook als die beslissing verschillende vermeldingen van artikel 4, koninklijk besluit 24 november 1997 niet bevat, kan dat niet tot gevolg hebben dat de verjaringstermijn niet is ingegaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Arbeidsongeval - Rechtsvordering tot betaling van vergoedingen - Termijn - Aanvang - Beslissing tot toekenning of weigering van het karakter van het arbeidsongeval

- Art. 4 KB 24 november 1997 tot uitvoering, wat de arbeidsongevallenverzekering in de private sector betreft, van sommige bepalingen van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het " handvest " van de sociale verzekerde

- Art. 14, eerste, tweede en derde lid Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

- Art. 69, eerste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

C.14.0268.F 8 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150108.4 AC nr. 16

De toepassing van de verjaring van een jaar, die gegrond is op een vermoeden van betaling, veronderstelt dat het bestaan van de schuldvordering niet in een geschrift is vastgesteld.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Rechtsvordering van kooplieden wegens de koopwaren die zij verkopen aan personen die geen koopman zijn - Termijn - Een jaar - Grondslag

- Art. 2272 Burgerlijk Wetboek

Wanneer het bestaan van de schuldvordering is vastgesteld in een geschrift en betaalbaar is bij het jaar of bij kortere termijnen, zullen de rentetermijnen verjaren door verloop van vijf jaar.

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Rechtsvordering van kooplieden wegens de koopwaren die zij verkopen aan personen die geen koopman zijn - Termijn - Vijf jaar

- Art. 2277 Burgerlijk Wetboek

STRAFZAKEN

P.24.0911.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.13 AC nr. ...

De verplichting om te slagen voor de examens tot herstel in het recht tot sturen is een veiligheidsmaatregel en blijft onaangetast, aangezien ze geen straf of een onderdeel ervan is, door het tenietgaan van het recht om de straf zelf ten uitvoer te leggen; het verbod voor de veroordeelde om een voertuig te besturen zolang hij niet voor de opgelegde examens is geslaagd, blijft van kracht, zelfs als de straf van vervallenverklaring van het recht tot sturen niet is uitgevoerd vóór het verstrijken van de daarop toepasselijke verjaringstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Straf - Algemeen - Verjaring van de straf van vervallenverklaring van het recht tot sturen - Gevolgen voor de verplichting om voor de examens te slagen voor het herstel in het recht tot sturen - Gevolg - Rijverbod

- Art. 48, eerste lid, 2° Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.24.1485.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.5 AC nr. ...

Daden van onderzoek zijn door een bevoegd persoon gestelde daden die ertoe strekken gegevens te verzamelen om het dossier op de gebruikelijke wijze samen te stellen en in staat van wijzen te brengen; een brief van de onderzoeksrechter die een ontvangstmelding bevat van de brief van de raadsman van een burgerlijke partij, en waarin de onderzoeksrechter die raadsman eraan herinnert dat hij reeds bij een vorige brief heeft meegedeeld dat de zaak voor eventuele nuttige vorderingen aan het openbaar ministerie was overgemaakt en hem meedeelt dat tot dusver geen enkele reactie van het openbaar ministerie werd geregistreerd, houdt geen daad van onderzoek in die de verjaring van de strafvordering stuit (1) (2).(1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van kracht vóór de inwerkingtreding van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024); bij art. 60 van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, inwerking getreden op 28 april 2024, werd artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opgeheven.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging - Brief van de onderzoeksrechter over de stand van het onderzoek - Gevolg

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang waarbij het geen belang heeft of de feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten; die regel is evenwel niet absoluut en de vonnisrechter kan oordelen dat, in de omstandigheden die hij vaststelt, de strafvordering ondanks de cassatieprocedure toch verder is kunnen worden uitgeoefend, hetgeen onder meer het geval kan zijn wanneer misdrijven het voorwerp uitmaken van verschillende gerechtelijke onderzoeken, de cassatieprocedure slechts betrekking heeft op een van die onderzoeken, de strafvordering inmiddels verder kan worden uitgeoefend in de andere onderzoeken en alle uit de verschillende onderzoeken voortvloeiende zaken pas bij een latere beslissing worden samengevoegd (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering werd door art. 36 van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024) vervangen en luidt thans: "De verjaring van de strafvordering is geschorst wanneer de wet dit bepaalt of wanneer er een wettelijk beletsel bestaat dat de instelling van de strafvordering verhindert."

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Samen behandelde of berechte misdrijven - Beoordeling door de rechter - Meerdere gerechtelijke onderzoeken - Schorsingsgrond die voortvloeit uit een cassatieprocedure - Cassatieprocedure die slechts betrekking heeft op één gerechtelijk onderzoek - Werking van de schorsingsgrond - Grens

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de bepalingen van artikelen 130, 131, § 1, 135, § 2 en § 3, 235bis, § 1, § 2 en § 5 en 235 Wetboek van Strafvordering, in hun onderling verband gelezen, volgt dat, hoewel de kamer van inbeschuldigingstelling zich op het hoger beroep van een inverdenkinggestelde tegen een verwijzingsbeschikking in beginsel niet uitspreekt over de door de raadkamer aangenomen bezwaren, haar beslissingen over de gegrondheid van dat hoger beroep en over de eventuele ambtshalve toepassing van de haar door de artikelen 235 en 235bis, § 5, Wetboek van Strafvordering toebedeelde bevoegdheden niettemin een impact kunnen hebben op het lot van de strafvordering en op het bestaan van de door de raadkamer aangenomen bezwaren, zodat de vonnisrechter zijn rechtsmacht ingevolge de aanhangigmaking van de zaak slechts kan uitoefenen na kennis te hebben genomen van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling; hieruit volgt dat, wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt over het hoger beroep van een inverdenkinggestelde tegen de beslissing van de raadkamer die hem naar de vonnisrechter verwijst, de strafvordering in de zin van artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering slechts bij de vonnisrechter aanhangig wordt gemaakt door het arrest van die kamer, in zoverre zij het hoger beroep van de inverdenkinggestelde ontvankelijk verklaart (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zoals vervangen door art. 35 van de Wet Strafprocesrechter I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024).

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Aanhangigmaking van de strafvordering bij de vonnisrechter - Tijdstip van aanhangigmaking - Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer tot verwijzing - Hoger beroep door inverdenkinggestelde - Ontvankelijk hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Invloed

- Art. 235 Wetboek van Strafvordering
- Art. 235bis, §§ 1, 2 en 5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 135, §§ 2 en 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 131, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 130 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.25.0155.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.3 AC nr. ...

De nieuwe wet is van toepassing op alle proceshandelingen die na de inwerkingtreding van die wet zijn gesteld, onverminderd de handelingen die reeds onder vigeur van de vroegere wet zijn gesteld; hieruit volgt dat een wet die de verjaringsregeling wijzigt, van toepassing is op alle strafvorderingen die vóór de datum van inwerkingtreding van die wet zijn ontstaan maar op dat ogenblik nog niet zijn verjaard krachtens de oude wet; ze heeft geen terugwerkende kracht; de appelrechters stellen wettig vast dat de strafvordering noch op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet noch krachtens die nieuwe wet is verjaard op het ogenblik van hun uitspraak, wanneer zij vaststellen dat de laatste verjaringsstuitende daad die in de oorspronkelijke termijn is gesteld, bestaat in de oproeping tot verschijning voor de politierechtbank en dat de wet van 9 april 2024 in werking is getreden op 28 april 2024, dus vóór het verstrijken van de tweede verjaringstermijn (1). (1) Zie Cass. 18 december 2024, AR P.24.1371.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241218.2F.2 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch; M-A BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., Brugge, La Charte, 2025, 99.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Toepassing van de wet in de tijd - Procedurewet - Onmiddellijke toepassing - Geen terugwerkende kracht - Handeling gesteld onder vigeur van de eerdere wet - Uitwerking

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Toepassing van de wet in de tijd - Procedurewet - Onmiddellijke toepassing - Geen terugwerkende kracht - Handeling gesteld onder vigeur van de eerdere wet - Uitwerking

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1377.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.18 AC nr. ...

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd; de nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet; de eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit; door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde nieuwe gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering, die stelt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg, en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet betreffende de herroepingsvordering; het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 23 en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Veroordeling met probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Vonnisgerechten - Veroordeling met probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.24.1708.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.4 AC nr. ...

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd; de nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet; de eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit; door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde nieuwe gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering, die stelt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg, en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet betreffende de herroepingsvordering; het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 23 en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Vonnisgerechten - Veroordeling met probatieuitstel of uitstel van de veroordeling met probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Uit arrest nr. C-514/17 van 13 december 2018 van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat artikel 4.6 van het Kaderbesluit 2002/584 van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten zich niet verzet tegen de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wanneer de verjaring van de straf op grond waarvan dat aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, in de uitvoerende staat is verkregen, zodat die straf daar niet zou kunnen worden ondergaan; bijgevolg verantwoordt vaststelling van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de buitenlandse straf volgens het Belgisch recht is verjaard, haar beslissing om de in artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bedoelde facultatieve weigeringsgrond te verwerpen, naar recht (1); het Hof van Justitie van de Europese Unie dient hierover dus geen vraag te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 en AR P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 2097 en voetnoten 311-314. De facultatieve weigeringsgrond voorzien in artikel 6, 4° van de wet moet onderscheiden worden van de verplichte weigeringsgrond bedoeld in artikel 4, °4 van de wet (“ingeval de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten”); “het Kaderbesluit 2002/584 en de Wet Europees Aanhoudingsbevel bevatten betreffende de verplichte of de facultatieve grond om het Europees aanhoudingsbevel niet ten uitvoer te leggen, echter geen enkele bepaling over het feit dat de straf, waarvan het Europees aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging beoogt, verjaard zou zijn volgens het recht van de uitvaardigende Staat” (Cass. 26 januari 2022, AR P.22.0073.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.11). (2) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F-P.22.1529.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14; Cass. 14 maart 2006, AR P.05.1117.N, AC 2006, nr. 147.

Strafzaken - Straf - Allerlei - Veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie - Europees aanhoudingsbevel - Verjaring van de straf die volgens het Belgisch recht is ingetreden - Weerslag op de facultatieve weigeringsgrond die de verbintenis van de uitvoerende lidstaat veronderstelt om de straf op grond waarvan het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie
- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4.6 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

P.21.1454.N 2 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.10 AC nr. ...

Het Hof is er op grond van artikel 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof toe gehouden het Grondwettelijk Hof te bevragen over de vraag of artikel 4 van de wet van 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II), de artikelen 10 en 11 Grondwet en het daarin vervatte gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel schendt, voor zover de bij artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19, zoals verlengd met de koninklijke besluiten van 28 april 2020 en 13 mei 2020, ingevoerde schorsing van de verjaring van de strafvordering algemeen van toepassing is en dus zonder een onderscheid te maken naargelang de strafprocedures wel of geen vertraging hebben opgelopen ingevolge de COVID-19-gezondheidscrisis.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Verenigbaarheid met het gelijkheidsbeginsel - Gevolg

- Art. 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

P.22.1731.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.10 AC nr. ...

De appelrechter is bij het berekenen van de verjaring niet gebonden door de in eerste aanleg uitgesproken straf; het is de straf die hijzelf, in laatste aanleg, voor het misdrijf passend acht die de aard en dus de toepasselijke verjaringstermijn bepaalt (1). (1) P. E. TROUSSE, Les principes généraux du droit pénal positif belge, Les Novelles, Droit pénal, I, vol. 1, Brussel, Larcier, 1959, 319.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Hoger beroep tegen de beslissing op de strafvordering - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Contraventionalisering door de eerste rechter - Gevolg voor de beslissing van de appelrechter

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1 Strafwetboek

Om definitief te kunnen beoordelen of de strafvordering is verjaard volgens de voor wanbedrijven of overtredingen toepasselijke termijnen, moet men zich plaatsen op de datum van het vonnis: de aard van het misdrijf wordt niet bepaald volgens de toepasselijke straf maar volgens de opgelegde straf.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Toepasselijke termijnen naargelang van de aard van het misdrijf - Wanbedrijf of overtreding - Tijdstip van bepaling

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1 Strafwetboek

P.23.0066.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.14 AC nr. ...

In geval van cassatie met verwijzing die wordt beperkt tot de gehele straf of tot een van de in de bestreden beslissing uitgesproken straffen, begint de verjaring van de strafvordering dus opnieuw te lopen vanaf het arrest van het Hof (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsing van de verjaring tijdens het cassatiegeding - Tijdstip waarop de schorsing eindigt

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 1 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dat de strafvordering omschrijft als de rechtsvordering tot toepassing van de straffen, volgt dat zowel de uitspraak van de straf als de schuldigverklaring moeten plaatsvinden vóór de verjaring is ingetreden (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Toepassingsgebied - Toepassing op de uitspraak van de straf

- Art. 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1218.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.9 AC nr. ...

Door voor recht te zeggen dat artikel 4, § 1, van de wet van 24 december 2020 "tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in strijd met de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)" de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt, heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat, wat betreft de schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie, de gelijkstelling van de rechtzoekenden wier vonnis vertraging heeft opgelopen met die welke een dergelijk nadeel niet hebben geleden maar aan wie de voormelde schorsing toch wordt tegengeworpen, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schond (1). (1) GwH, 12 januari 2023, arrest nr. 2/2023.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsing tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsing tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 4, § 1 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

P.22.0401.F 25 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.1 AC nr. ...

De artikelen 4 en 12 van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers maken geen onderscheid al naargelang de persoon die het slachtoffer van laster of beledigingen beweert te zijn een Belgisch openbaar ambtenaar dan wel een ambtenaar in dienst van een internationale organisatie is, zoals een Europees commissaris; bovendien behoudt het door de opstellers van het decreet nagestreefde doel zijn relevantie, ongeacht de categorie waartoe de belasterde of beledigde openbaar ambtenaar behoort (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Laster jegens een openbaar ambtenaar of een agent van het openbaar gezag - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Verjaringstermijn van drie maanden - Ratio legis - Toepassing op de openbaar ambtenaar in dienst van een internationale organisatie, zoals een Europees commissaris

- Art. 447 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 4 en 12 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers

C.21.0253.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.1 AC nr. ...

De voorlopige beoordeling van het hof van beroep volgens welke de verjaring van eisers werkstraf door de tenuitvoerlegging van de straf werd gestuit, is niet onredelijk.

Strafzaken - Straf - Stuiting - Werkstraf - Tenuitvoerlegging

- Art. 584 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 96 Strafwetboek

P.22.1511.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.9 AC nr. ...

De door een magistraat van de beslissingsstaat genomen beschikking tot tenuitvoerlegging die drie veroordelingen voegt en die enkel de uitvoeringsduur van de drie in een Europees aanhoudingsbevel vermelde en aldus gevoegde gevangenisstraffen vaststelt, spreekt geen straf uit en heeft niet tot gevolg dat er in België een volgens het Belgisch recht verjaarde straf zou kunnen worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1529.F, AC 2022, nr. 785.

Strafzaken - Straf - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Beschikking tot tenuitvoerlegging van een magistraat van de beslissingsstaat die drie veroordelingen voegt - Draagwijdte - Invloed op de verjaring van de straf in België

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.1529.F 30 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221130.2F.14 AC nr. ...

Artikel 38, § 1, Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen bepaalt dat indien het onderzoeksgerecht artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel toepast, haar beslissing de erkenning en de tenuitvoerlegging van de vrijheidsbenemende straf of maatregel omvat die vermeld wordt in de rechterlijke beslissing waarvoor een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en dat de procureur des Konings zich door de staat die het Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd het vonnis, vergezeld van het certificaat, laat bezorgen; aangezien artikel 3, 1°, Wet Wederzijdse Erkenning Vrijheidsbenemende Straffen bepaalt dat onder "vonnis" een door een rechtscollege van de beslissingsstaat in strafzaken gewezen onherroepelijke beslissing wordt verstaan waarbij een vrijheidsbenemende straf of maatregel wordt opgelegd, is de door de procureur van de Italiaanse Republiek genomen beslissing tot voeging van eerdere, door de Italiaanse strafgerechten uitgesproken veroordelingen geen beslissing die een veroordeling uitspreekt en vormt ze geen vonnis in de zin van de voormelde bepalingen; de voormelde wetsbepalingen kunnen evenmin tot gevolg hebben dat er in België een volgens de Belgische wet verjaarde straf zou kunnen worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 30 november 2022, AR P.22.1511.F, AC 2022, nr. 784.

Strafzaken - Straf - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op de uitvoering van straffen - Facultatieve weigeringsgrond - Uitvoering van de straffen in België - Beslissing van de procureur van de beslissingsstaat tot voeging van de veroordelingen - Draagwijdte - Invloed op de verjaring van de straf in België

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

P.21.1389.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.2 AC nr. ...

Uit de overweging dat, nu het bedrog is ontdekt, het als vals aangemerkte stuk heeft opgehouden de burgerlijke partij te schaden of te misleiden, kan de rechter wettig afleiden dat het gebruik van die akte is geëindigd en dat de verjaringstermijn is ingegaan op het tijdstip waarop is aangetoond dat de burgerlijke partij zich van het door haar aangevoerde bedrog bewust is geworden of, op zijn minst, op het tijdstip waarop de burgerlijke rechter over die bewering uitspraak heeft gedaan (1). (1) Cass. 24 maart 2020, AR P.19.0571.N, AC 2020, nr. 211.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Aanvang - Gebruik van valse stukken - Gebruik geëindigd - Ontdekking van het bedrog

- Art. 21, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.22.1063.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.4 AC nr. ...

De rechter die bij toepassing van artikel 152 Wetboek van Strafvordering wordt verzocht om conclusietermijnen te bepalen mag bij de beoordeling van die vraag en het vastleggen van de termijnen rekening houden met de verjaringsregeling voor de strafvordering en het gegeven dat in het concrete strafdossier de verjaring dreigend is maar hij dient bij de beoordeling van dat verzoek en bij het vastleggen van de termijnen erover te waken dat het recht op een eerlijk proces wordt gerespecteerd; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak en bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de aard en de complexiteit van de zaak, de aan de orde zijnde betwistingen en de stand van de rechtspleging.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Vastlegging van conclusietermijnen - Verjaringsregeling van de strafvordering - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 21 en 21bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1195.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.23 AC nr. ...

Artikel 4.4° Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd in geval de strafvordering of de straf is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten en de beide in dat artikel vermelde voorwaarden zijn cumulatief, zodat ingeval van territoriale of extraterritoriale onbevoegdheid van de Belgische gerechten, de verjaring van de strafvordering of de straf niet meer moet worden gecontroleerd, waarbij de beoordeling van de voormelde bevoegdheid betrekking heeft op de vervolgbaarheid in België van de feiten die aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag liggen; overeenkomstig artikel 7, § 2, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zijn de Belgische gerechten niet bevoegd zijn voor feiten gepleegd door een buitenlander in het buitenland en ten opzichte van buitenlandse benadeelden en dit zonder aangifte door de slachtoffers of de vreemde overheid (1). (1) Cass. 17 november 2020, AR P.20.1127.N, AC 2020, nr. 708; Cass. 22 januari 2014, AR P.14.0065.F, AC 2014, nr. 55 en concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Strafzaken - Straf - Allerlei - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Verplichte weigeringsgrond inzake de verjaring van de straf - Draagwijdte

- Art. 7, § 2, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4.4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Strafzaken - Strafvordering - Allerlei - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Verplichte weigeringsgrond inzake de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

- Art. 7, § 2, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 4.4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

P.22.0909.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.7 AC nr. ...

De nuttige uitwerking van de valsheid eindigt niet noodgedwongen door de aangifte van die akte bij de rechterlijke overheid; het gebruik van een vals geschrift duurt voort zolang dat gebruik de door de dader beoogde bedrieglijke of schadelijke uitwerking, zonder dat hij zich ertegen verzet, blijft hebben (1). (1) Cass. 21 mei 2008, AR P.07.1710.F, AC 2008, nr. 307, met concl. OM op datum in Pas.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Aanvang - Gebruik van valse stukken - Begrip - Nuttige uitwerking van de valsheid - Einde - Aangifte bij de rechterlijke overheid

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of een feit een gebruik van valse stukken vormt, waarbij het Hof nagaat of hij, uit zijn vaststellingen, wettig heeft kunnen afleiden of dat valse stuk de door de vervalser beoogde uitwerking al dan niet is blijven hebben (1). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Aanvang - Gebruik van valse stukken - Nuttige uitwerking van de valsheid - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.22.0688.F 29 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.5 AC nr. ...

Uit artikel 216bis, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat, bij overschrijding van de termijn bepaald door de procureur des Konings die een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, het beletsel voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering dat voortvloeit uit het voorstel van minnelijke schikking, verdwijnt; vanaf dat ogenblik heeft het openbaar ministerie opnieuw de mogelijkheid om de vervolging in te stellen; wanneer, bijgevolg, de procureur des Konings een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, leidt de niet-betaling van de geldsom op de vervaldag die door hem werd vastgesteld en niet werd verlengd, tot de vaststelling van "niet-uitvoering" van de minnelijke schikking en tot het einde van de in het vierde lid van die bepaling bedoelde schorsing van de verjaring van de strafvordering (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0822.F, AC 2021, nr. 557, met concl. OM op datum in Pas. (impliciete maar zekere beslissing, gelet op die conclusie, waarin werd voorgesteld om het in de akte van cassatieberoep geformuleerde middel niet ambtshalve aan te voeren). In het licht van de ratio legis die in deze conclusie in herinnering wordt gebracht, hebben de appelrechters geoordeeld dat de vaststelling van niet-uitvoering van de minnelijke schikking het gevolg is van de niet-betaling van de schikkingen van 18 juli 2018, d.i. de vervaldag van de termijn die was toegekend door het voorstel van minnelijke schikking van 28 juni 2018, waarin aldus de datum wordt bepaald waarop de schorsing, bij niet-betaling, wordt beëindigd. Net als in de voorgaande zaak hebben de appelrechters hieraan toegevoegd dat, aangezien de verweerder, door zijn passiviteit, duidelijk heeft laten blijken dat hij niet op het voorstel van minnelijke schikking wenste in te gaan, het niet de bedoeling kan zijn dat het openbaar ministerie zou worden toegestaan de schorsingstermijn van de verjaring van de strafvordering eenzijdig en kunstmatig, ad nutum, te verlengen door de verzending van aanmaningen die bijkomende termijnen voor de betaling van de minnelijke schikking toekennen. Uit het voorgaande heeft ook het OM afgeleid dat de wetgever een dergelijke verlenging ad nutum van de schorsing door de werking van die aanmaningen niet heeft willen toestaan, wat in een extreem geval immers de onverjaarbaarheid van de telastlegging tot gevolg zou kunnen hebben. (M.N.B.)

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Voorstel van minnelijke schikking door de Procureur des Konings - Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervaldag - Invloed

- Art. 216bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

De schorsing van de verjaring van de strafvordering veronderstelt dat er een beletsel bestaat voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering (1); wanneer de grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering verdwijnt, begint de verjaringstermijn opnieuw te lopen (2). (1) Zie art. 24, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. (2) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, p. 242 e.v.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Voorwaarden - Duur

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0114.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.1 AC nr. ...

De wettelijke beletsels die de instelling of de uitoefening van de strafvordering ten aanzien een beklaagde verhinderen, schorsen de verjaring van de strafvordering in de regel ook ten aanzien van de andere beklaagden, in zoverre zij terechtstaan voor hetzelfde feit of voor feiten die door een intrinsieke samenhang nauw met elkaar verbonden zijn; dat beginsel is evenwel niet van toepassing wanneer, ten gevolge van een uitzonderingsprocedure, de strafvervolging ten aanzien van een beklaagde haar eigen weg gaat en niet afhankelijk is van de strafvervolging die tegen een andere beklaagde is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 378.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Wettelijke beletsels voor de instelling of de uitoefening van de strafvordering - Wettelijk beletsel ten aanzien van een beklaagde - Uitwerking ten aanzien van de andere beklaagden

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beletsel voor de strafvervolging enkel de instelling of de uitoefening van de strafvordering tegen een beklaagde verhindert, zonder dat dit de strafvervolging tegen de andere beklaagden belemmert of vertraagt, blijft die grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering ten aanzien van laatstgenoemden zonder gevolg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 378.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Wettelijke beletsels voor de instelling of de uitoefening van de strafvordering - Wettelijk beletsel ten aanzien van een beklaagde - Beletsel dat de strafvervolging van de andere beklaagden niet verhindert - (Geen) schorsing van de verjaring ten aanzien van de andere beklaagden

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beletsel voor de strafvervolging enkel de instelling of de uitoefening van de strafvordering tegen een beklaagde verhindert, zonder dat dit de strafvervolging tegen de andere beklaagden belemmert of vertraagt, blijft die grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering ten aanzien van laatstgenoemden zonder gevolg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 378.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Onderhandelingen met een beklaagde over een minnelijke schikking - Geen verzoek tot minnelijke schikking of weigering van minnelijke schikking ten aanzien van de andere beklaagden - (Geen) schorsing van de verjaring ten aanzien van de andere beklaagden

- Art. 216bis, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0075.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.20 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat een herroepingsvordering van het uitstel van tenuitvoerlegging niet is verjaard, moet bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie die beslissing niet nader met redenen omkleden.

Strafzaken - Allerlei - Veroordeling met uitstel - Herroeping - Verjaring - Vaststelling - Motivering

P.22.0224.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.14 AC nr. ...

Wanneer de feiten kennelijk een collectief misdrijf door eenheid van opzet vormen in de zin van artikel 65 Strafwetboek, dient de uitleveringsrechter de verjaring te onderzoeken ten aanzien van het misdrijf waarvoor de bepaalde verjaringstermijn de langste is.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Uitleveringsverdrag tussen België en Marokko - Voorwaarde betreffende de verjaring van de strafvordering - Nazicht - Collectief misdrijf door eenheid van opzet - Berekening van de verjaring

- Art. 65 Strafwetboek
- Art. 8.1 Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering

P.21.0830.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.4 AC nr. ...

Wanneer een verstekvonnis niet aan de beklaagde in persoon is betekend, wordt de verjaringstermijn van de strafvordering, na het verstrijken van de gewone verzettermijn, geschorst en vervangen door de verjaringstermijn van de straf; de geschorste termijn begint pas opnieuw te lopen vanaf de datum waarop het verzet tegen het verstekvonnis ontvankelijk wordt verklaard, maar het bestaan van de buitengewone verzettermijn en de toepassing van de schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens die termijn zijn niet ondergeschikt aan de uitoefening van het rechtsmiddel van het verzet door de niet-verschenen beklaagde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 179.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Buitengewone verzetstermijn - Schorsing van de verjaring van de strafvordering

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0943.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.9 AC nr. ...

De schorsing van de verjaring van de strafvordering gedurende de in artikel 1, eerste lid, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bedoelde periode, dit is de periode van 18 maart 2020 tot en met 17 juli 2020, is van toepassing op de strafvordering met betrekking tot misdrijven die werden gepleegd vóór de aanvang van die periode, in zoverre de verjaring niet was bereikt vóór de inwerkingtreding van het COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020; met betrekking tot misdrijven die werden gepleegd tijdens die periode is de verjaring van de strafvordering bij toepassing van diezelfde bepaling eveneens geschorst, zij het slechts vanaf de datum van het misdrijf tot de einddatum van die periode (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 9° ed., 2021, I, p. 248.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Aanvang - Wijze

- Art. 4 Wet 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)
- Art. 1, a) KB 13 mei 2020 tot verlenging van de maatregelen genomen bij het Koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van he
- Art. 1, a) KB 28 april 2020 tot verlenging van de maatregelen genomen bij het Koninklijk Besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van
- Artt. 1, eerste lid, 3, 1°, en 23 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 7 Wet 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)
- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het recht om de strafvordering uit te oefenen ontstaat door het plegen van het als misdrijf omschreven feit; daaruit volgt dat de verjaring van de strafvordering niet eerder kan beginnen te lopen dan vanaf het plegen van dat feit en in voorkomend geval slechts vanaf dat ogenblik kan worden geschorst.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Aanvang - Wijze

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1268.F 23 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.2 AC nr. ...

Een regelmatige en tijdig gewezen beslissing tot uitstel van een strafzaak vormt een daad van onderzoek en stuit derhalve de verjaring van de strafvordering, ongeacht de redenen voor het uitstel; (1) een uitstel dat te wijten is aan een overbelasting van de rol kan dus een daad van onderzoek vormen die de verjaring stuit. (1) Zie Cass. 4 januari 2000, AR P.98.1384.N, AC 2000, nr. 2; Cass. 22 maart 2017, AR P.16.1332.F, AC 2017, nr. 202; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 237.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daad van onderzoek - Beslissing tot uitstel van een strafzaak - Overbelasting van de rol

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0743.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.12 AC nr. ...

Volgens artikel 21, eerste lid, 5°, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering verjaart de strafvordering voor een wanbedrijf dat in een overtreding is omgezet door verloop van één jaar te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf is gepleegd; er is stuiting van de verjaring van de strafvordering door daden van onderzoek of vervolging verricht binnen die termijn; wanneer voor de telastlegging van het in de artikelen 418 en 419, tweede lid, Strafwetboek bedoelde wanbedrijf van onopzettelijke doding slechts een geldboete wordt opgelegd van 25,00 euro, zijnde overeenkomstig artikel 38, eerste lid, Strafwetboek een geldboete wegens overtreding, volgt dat het met deze telastlegging geviseerde misdrijf een wanbedrijf is dat is omgezet in een overtreding en geacht wordt steeds een overtreding te zijn geweest, waarvoor een verjaringstermijn van één jaar geldt.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gecontraventionaliseerd wanbedrijf - Vervolging wegens het wanbedrijf onopzettelijke doding ten gevolge van een verkeersongeval - Opleggen van een geldboete toepasselijk voor een overtreding - Gevolg

- Art. 21, eerste lid, 5° Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 38, eerste lid, 418 en 419, tweede lid Strafwetboek

P.21.0523.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.3 AC nr. ...

Artikel 4 van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers vereist dat de laster een persoon heeft getroffen die handelingen met een openbaar karakter heeft verricht die verband houden met zijn ambt, wat impliceert dat hij, rechtstreeks of onrechtstreeks in opdracht van de Natie, handelingen van openbare macht verricht; de door het decreet ingevoerde regeling van de korte verjaring heeft immers tot doel de burgers toe te laten op de bestuurshandelingen toezicht te houden (1) ; het wiskundeonderwijs, zelfs dat welk wordt verstrekt in een school die tot het officiële onderwijsnet behoort, impliceert op zich niet dat de leraar die hiermee is belast een voorrecht van openbare macht uitoefent (2). (1) Zie Cass. 22 januari 1917, Pas. 1917, p. 374. (2) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. « in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 595, volgens welke het eerste middel nieuw en derhalve niet ontvankelijk was; zie contra: de in de "Novelles" vermelde beslissingen volgens welke de handelingen die onderwijsambtenaren, en met name de onderwijzeressen in gemeentescholen, in het kader van hun functie of beroepsplichten verrichten een openbaar karakter hebben (Luik, 4 juli 1872, Pas. 1872, II, 389, Cass. fr., 18 mei 1893, D.P. 1895, I, 462, enz., vermeld door J. LECLERCQ, « Atteintes portées à l'honneur ou à la considération des personnes », Novelles, Droit pénal, dl. IV, 1989, p. 151, nr. 7217).

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers - Laster - Getroffene die handelingen met een openbaar karakter heeft verricht die verband houden met zijn ambt - Begrip - Wiskundeleraar die in een atheneum lesgeeft

- Artt. 443, 444 en 447 Strafwetboek
- Art. 4 Decreet 20 juli 1831 op de drukpers

P.21.0521.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.10 AC nr. ...

Wanneer de dader van de valsheid ook gebruik heeft gemaakt van het valse geschrift met hetzelfde bedrieglijk opzet, gaat de verjaring van de strafvordering ten aanzien van zowel de valsheid als het gebruik van het valse stuk eerst in vanaf het laatste feit van gebruik en duurt het gebruik van het valse stuk voort, zelfs zonder nieuw feit van gebruik van de dader van de valsheid en zonder herhaalde tussenkomst van zijnentwege, zolang het door hem beoogde doel nog niet volkomen is bereikt en zolang de hem verweten beginhandeling verder, zonder verzet van zijn kant, het nuttige voordeel heeft dat hij ervan verwachtte (1). (1) Cass. 13 januari 2009, AR P.08.0882.N, AC 2009, nr. 23.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Tijdstip waarop de verjaring aanvangt

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0822.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de procureur des Konings een minnelijke schikking heeft voorgesteld, leidt de niet-betaling van de geldsom op de door hem vastgestelde vervaldag tot de vaststelling van "niet-uitvoering" van de minnelijke schikking en, bijgevolg, tot het einde van de schorsing van de verjaring van de strafvordering bedoeld in artikel 216bis, § 1, vierde lid, Wetboek van Strafvordering (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, waaruit kan worden afgeleid dat de beslissing van het Hof, hoewel impliciet, vaststaat.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Minnelijke schikking in strafzaken - Voorstel van de procureur des Konings - Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervaldag - Invloed

- Art. 216bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0839.F 20 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210720.VAC.1 AC nr. ...

De gedeeltelijke uitvoering van een werkstraf stuit, voor zover ze daadwerkelijk plaatsheeft, de verjaring.

Strafzaken - Straf - Stuiting - Werkstraf - Daadwerkelijke gedeeltelijke uitvoering

- Art. 96 Strafwetboek

Wanneer de gevangenisstraf wordt opgelegd ter vervanging van de werkstraf, verjaart ze binnen dezelfde termijn als die werkstraf.

Strafzaken - Straf - Termijnen - Correctionele werkstraf - Werkstrafvervangende gevangenisstraf

- Art. 92, eerste lid Strafwetboek

Wanneer de in artikel 37quinquies, § 2, tweede lid, Strafwetboek bedoelde uitvoeringstermijn werd verlengd, verjaart de correctionele werkstraf na vijf jaar te rekenen van de in artikel 92, eerste lid, Strafwetboek bedoelde datum.

Strafzaken - Straf - Termijnen - Correctionele werkstraf - Verlenging van de uitvoeringstermijn

- Artt. 37quinquies, § 2, tweede lid, en 92, eerste lid Strafwetboek

P.20.0303.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.2 AC nr. ...

Uit artikel 458, tweede lid, 4°, WIB92 volgt dat, wanneer een vonnisgerecht het verval van de strafvordering door verjaring tegen een of meerdere personen die terechtstaan voor de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde belastingmisdrijven vaststelt, het gehouden is te onderzoeken of de feiten die deze misdrijven opleveren al dan niet bewezen zijn (1). (1) Teneinde de fiscus toe te laten desgevallend het in artikel 458WIB92 bepaalde solidariteitsmechanisme te genieten. Immers, "de administratie der directe belastingen beschikt, wat de belasting betreft, over een eigen mogelijkheid tot herstel die naast de inkohiering bestaat in de hoofdelijkheid, die krachtens [die bepaling] voortvloeit uit een veroordeling als dader van of als medeplichtige aan misdrijven bedoeld in de artikelen 449 tot 453 van het voormelde wetboek; tot de in dat artikel bedoelde veroordeling behoort ook de beslissing die zich, wegens de verjaring van de strafvordering, ertoe beperkt de bestanddelen van de misdrijven bewezen te verklaren" (Cass. 25 mei 2011, AR P.10.1111.F, AC 2011, nr. 349; Cass. 28 september 2010, AR P.10.0099.N, AC 2010, nr. 554, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal DE SWAEF).

Strafzaken - Strafvordering - Allerlei - Verjaring van de strafvordering - Verplichting om te onderzoeken of de feiten die deze telastleggingen van fiscale aard opleveren, al dan niet bewezen zijn - Artikel 458 WIB92 - Eigen mogelijkheid tot herstel van de schade uit de in artikelen 449 tot 452 WIB92 bedoelde misdrijven

- Art. 458 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.21.0093.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.13 AC nr. ...

Het Hof kan het bevel tot dagvaarding van de beklaagde, het proces–verbaal van de rechtszitting bij verstek en de betekening van het verstekvonnis aan de beklaagde niet in aanmerking nemen als daden die de verjaring van de strafvordering stuiten of schorsen, wanneer deze stukken niet aan het dossier zijn toegevoegd en de voeging ervan niet kan worden voorzien (1). (1) M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 232–233.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Bevel tot dagvaarding van de beklaagde - Proces-verbaal van de rechtszitting - Betekening van het verstekvonnis aan de beklaagde - Akten niet gevoegd aan het strafdossier

- Artt. 21 tot en met 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1020.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat a) de burgerlijke rechtsvordering slechts samen met een ontvankelijke strafvordering bij de strafrechter aanhangig kan worden gemaakt, b) een op een misdrijf gebaseerde burgerlijke rechtsvordering die bij het vonnisgerecht aanhangig wordt gemaakt op een ogenblik dat de strafvordering met betrekking tot dat misdrijf nog niet is verjaard, niet verjaart totdat hierover definitief uitspraak is gedaan, ook al is tijdens de procedure voor het vonnisgerecht de verjaring van de strafvordering ingetreden en c) wanneer het vonnisgerecht oordeelt dat de strafvordering op het ogenblik van de verwijzing naar het vonnisgerecht reeds vervallen was door verjaring, het geen rechtsmacht meer heeft om te oordelen over de burgerlijke rechtsvordering , ook al dateert de burgerlijke partijstelling van vóór het verval van de strafvordering; de omstandigheid dat de verjaring van de strafvordering op het ogenblik van de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht door dat laatste gerecht niet werd of nog niet kon worden vastgesteld maar slechts ingevolge de beslissing van het vonnisgerecht is komen vast te staan, doet aan het bovenstaande geen afbreuk (1) (2). (1) Cass. 7 september 2016, AR P.16.0362.F, AC 2016, nr. 462; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 en Cass. 7 maart 1995, AR P.94.1289.N, AC 1995, nr. 138. Zie J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 238; F. DERUYCK, "De burgerlijke vordering voor de strafrechter: een status quaestionis aan de hand van de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie", in CBR Jaarboek 2010-11, Intersentia, 2011, 395; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Maklu, 2012, 229; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1173, 1230 en 1234; G.F. RANIERI, "Le sort de l'action civile, en cas de prescription de l'action publique acquise, à la suite d'une disqualification, après la constitution de partie civile entre les mains du juge d'instruction mais avant l'ordonnance de renvoi", R.D.P. 2016, 711; O. MICHIELS en G. FALQUE, Principes de procédure pénale, Larcier, 2019, 117; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 918. (2) Cass. 23 maart 2016, AR P.15.1445.F, AC 2016, nr. 208, R.D.P. 2016, 708 noot G.F. RANERI; Cass. 28 september 2010, AR P.09.1598.N, AC 2010, nr. 553. Zie R. VERSTRAETEN, De burgerlijke partij en het gerechtelijk onderzoek, Maklu, 1990, 64-65; J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 238; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1230-1231; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 918; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 331.

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Klacht met burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Verjaring van de strafvordering op moment van de inleidende akte

- Artt. 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat de wetgever in de COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 heeft bepaald dat hij de op grond ervan uitgevaardigde koninklijke besluiten moet bekrachtigen binnen het jaar na hun inwerkingtreding en dat zij ingeval van niet-bekrachtiging worden geacht nooit uitwerking te hebben gehad, belet niet dat de rechter deze koninklijke besluiten vanaf hun inwerkingtreding moet toepassen, behoudens artikel 159 Grondwet zich daartegen zou verzetten; oordelen dat de rechter deze besluiten slechts zou mogen toepassen vanaf hun bekrachtiging door de wetgever, zou aan het stelsel van een machtigingswet zijn zin ontnemen.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Bekrachtiging - Schorsing van de verjaringstermijnen - Toepassing

Uit de samenlezing van de bepalingen van artikel 5, § 1, 6° en 7°, artikel 7 en artikel 8, COVID II–Machtigingswet van 27 maart 2020 en artikel 3, 1°, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020, volgt dat er schorsing is van de verjaring van de strafvordering in de zin van artikel 24, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering tijdens de in de artikelen 1 en 3, 1°, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bedoelde periode; aangezien de wetgever op grond van artikel 5, § 1, 6°, en 7°, COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 de Koning heeft gemachtigd tot het invoeren van een schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering en de Koning met de artikelen 1 en 3, 1°, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 van die machtiging heeft gebruik gemaakt, moet dit koninklijk besluit worden beschouwd als een wet in de zin van artikel 24, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Bevoegdheid van de Koning

- Art. 1 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, 1° KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 8 Wet 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)
- Art. 7 Wet 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)
- Art. 5, § 1, 6° en 7° Wet 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Bevoegdheid van de Koning

- Art. 1 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, 1° KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 8 Wet 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)
- Art. 7 Wet 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)
- Art. 5, § 1, 6° en 7° Wet 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)

De omstandigheid dat de beslissing waarin de in artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde procedurele excepties worden verworpen, tevens uitspraak doet over andere middelen dan procedurele excepties van onbevoegdheid, onontvankelijkheid of nietigheid, zoals de aanneming van verzachtende omstandigheden met betrekking tot een telastlegging, de vaststelling van de verjaring van de strafvordering met betrekking tot een bepaalde telastlegging of het bepalen van de incriminatieperiode van een telastlegging, maar geen uitspraak doet over de schuld van de beklaagde, belet niet dat de verjaring van de strafvordering is geschorst bij toepassing van artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing tot verwerping - Uitspraak in diezelfde beslissing over andere middelen dan de procedurele excepties - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing tot verwerping - Uitspraak in diezelfde beslissing over andere middelen dan de procedurele excepties - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De wetsgeschiedenis van de bepaling van artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, toont aan dat de wetgever wilde vermijden dat de partijen om dilatoire redenen misbruik zouden maken van de in dat artikel opgesomde procedurele middelen en uit deze bepaling volgt dat er slechts in twee gevallen geen schorsing van de verjaring van de strafvordering is, namelijk wanneer de rechter de exceptie gegrond verklaart en indien de rechter de beslissing over de exceptie bij de zaak zelf voegt en noch uit de tekst van de bepaling noch uit de wetsgeschiedenis kan worden afgeleid dat er nog gevallen zijn waarin het opwerpen van een dergelijke exceptie door een bedoelde partij niet zou leiden tot een schorsing van de verjaring; met de woorden "gedurende de behandeling" in artikel 24, tweede lid, eerste zin, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wordt bedoeld de periode tussen het tijdstip waarop volgens de procedurestukken een partij een dergelijke procedurele exceptie opwerpt en het tijdstip waarop het vonnisgerecht er uitspraak over doet en tijdens die periode is de verjaring van de strafvordering in beginsel geschorst (1). (1)Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Er is volgens artikel 24, tweede lid, tweede zin, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geen schorsing van de verjaring indien de beslissing over de daarin bedoelde exceptie bij de zaak zelf wordt gevoegd en de beslissing over deze excepties wordt bij de zaak zelf gevoegd en de verjaring van de strafvordering is niet geschorst indien het vonnisgerecht deze excepties beoordeelt met dezelfde beslissing als deze waarbij uitspraak wordt gedaan over de schuld van de beklaagden; de omstandigheid dat een zaak in zijn geheel wordt behandeld op een rechtszitting houdt niet in dat het vonnisgerecht de in artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde procedurele excepties bij de zaak zelf heeft gevoegd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Voeging van de beslissing over de exceptie bij de grond van de zaak - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Voeging van de beslissing over de exceptie bij de grond van de zaak - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Het vonnisgerecht oordeelt onaantastbaar in het belang van een goede rechtsbedeling of het de beslissing over de door artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde excepties bij de zaak zelf voegt dan wel dat zij dat niet doet en er dus uitspraak over doet op een vroeger tijdstip dan de beslissing over de schuld en zij moet die beslissing niet bijzonder met redenen omkleden.; dat die beslissing, waaraan altijd een exceptie als bedoeld door artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, opgeworpen door een in die bepaling bedoelde partij, ten grondslag ligt, een impact kan hebben op de verjaring van de strafvordering, zoals overigens elke handeling van een met vervolging en berechting belaste overheid die krachtens de wet een daad van stuiting of schorsing van de verjaring van de strafvordering oplevert, maakt die beslissing niet willekeurig en houdt evenmin een schending in van de artikelen 6 en 13 EVRM (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Draagwijdte - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Beslissing over de exceptie

- Artt. 6 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Indien het vonnisgerecht, naast de in artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bedoelde procedurele excepties opgeworpen door de erin vermelde partijen, zelf procedurele middelen opwerpt zoals de onontvankelijkheid van het hoger beroep van een partij of de nietigheid wegens schending van de Taalwet Gerechtszaken van een conclusie van een beklaagde waarin een procedurele exceptie wordt opgeworpen, en het vonnisgerecht die zelf opgeworpen middelen eerst moet onderzoeken en beoordelen alvorens de door de vermelde partijen aangevoerde procedurele excepties nuttig te kunnen onderzoeken en beoordelen, dan belet dit niet dat de verjaring van de strafvordering is geschorst bij toepassing van artikel 24, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Opwerping en behandeling van procedurele middelen door het vonnisgerecht zelf - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling door het vonnisgerecht van een door partijen opgeworpen exceptie - Opwerping en behandeling van procedurele middelen door het vonnisgerecht zelf - Draagwijdte

- Art. 24, tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.1227.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.10 AC nr. ...

De dag waarop de zaak van herroeping van het probatieuitstel wegens niet-naleving van opgelegde voorwaarden bij het bevoegde gerecht is aangebracht is niet de dag van de betekening van de dagvaarding strekkende tot herroeping van het probatieuitstel, maar wel de dag waarop het bevoegde gerecht voor het eerst kennis neemt van de herroepingsvordering (1); de verjaringstermijn van één jaar is vatbaar voor schorsing en stuiting (2). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402; Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., R.W. 2015-16, 1545; Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1905.N, AC 2010, nr. 310; Cass. 9 mei 2007, AR P.07.0272.F, AC 2007, nr. 237; Cass. 12 april 2005, AR P.05.0249.N, AC 2005, nr. 220; Cass. 7 februari 1978, AC 1978, 674 en de noot A.T. Zie P. HOET, "Vijftig jaar Probatiewet: verleden en toekomst van de individualisering van de bestraffing", in CBR Jaarboek 2013-14, 379 (319-390); T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, Brugge, Die Keure, 2019, 387-388.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Veroordeling met probatieuitstel - Herroeping van het probatieuitstel - Aanhangigmaking van zaak voor het bevoegde gerecht - Termijn van één jaar - Stuiting en schorsing

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.0683.N 8 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.4 AC nr. ...

Het gewoonlijk gebruik blijft bestaan zolang de grond verder wordt gebruikt voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval, namelijk omdat er positieve daden worden gesteld waarbij met een zekere regelmaat wordt overgegaan tot het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen materialen, materieel of afval op de bewuste grond; de verjaring van de strafvordering neemt dan ook slechts een aanvang op het ogenblik dat de grond niet langer wordt gebruikt voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval door positieve daden van het stallen en verwijderen van voertuigen met een zekere regelmaat.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Vermoeden van vergunning - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval - Aanvang verjaringstermijn

P.20.0520.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.2 AC nr. ...

Wanneer verscheidene misdrijven die de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, zich in de tijd situeren binnen een bepaalde periode zonder nadere precisering, houdt dit in dat de feiten die daarvan het voorwerp zijn, werden gepleegd op elk ogenblik binnen die periode, in welk geval de rechter om de aanvangsdatum van de verjaring te bepalen, het laatst gepleegde feit zo nauwkeurig mogelijk in de tijd dient te situeren; slechts indien de rechter vaststelt dat zulks onmogelijk is en dat geen precieze aanvangsdatum van de verjaringstermijn kan worden bepaald, kan hij de voor de beklaagde meest gunstige datum in aanmerking nemen (1). (1) Cass. 20 december 2016, AR P.16.0382.N, AC 2016, nr. 739.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Misdrijven - Eenheid van opzet - Periode zonder nadere precisering - Aanvangsdatum van de verjaring

P.19.1310.F 21 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201021.1 AC nr. ...

Aangezien het verzoek tot wraking de behandeling schorst van de zaak die bij de rechter aanhangig is, vormt dat verzoek een wettelijk beletsel voor de uitoefening van de strafvordering; bijgevolg schorst het de verjaring van deze vordering; de omstandigheid dat de wrakingsprocedure nauw verbonden is met het recht om door een onafhankelijke en onpartijdige rechtbank te worden berecht, is in dit verband irrelevant (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 651.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Verzoek tot wraking

- Art. 837, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

In strafzaken valt de berekeningswijze van de verjaringstermijnen en, in voorkomend geval, van de termijnen van schorsing of stuiting van die verjaringstermijnen, onder de bepalingen van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en niet onder artikel 52 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 651.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Berekening van de termijnen - Bepalingen van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 52 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 22, 23 en 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Berekening van de termijnen - Bepalingen van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 52 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 22, 23 en 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Berekening van de termijnen - Bepalingen van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 52 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 22, 23 en 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.1131.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.6 AC nr. ...

De schorsingsgronden van de verjaring van de strafvordering hebben een reële uitwerking; wanneer de wet bepaalt dat, in bepaalde omstandigheden, de verjaring van de strafvordering ten aanzien van een beklaagde wordt geschorst of wanneer er een wettelijk beletsel voor de inleiding of de uitoefening van de strafvordering bestaat, geldt de schorsing ten aanzien van de andere beklaagden, voor zover zij terechtstaan voor hetzelfde feit of voor dezelfde feiten die nauw met elkaar verbonden zijn door een intrinsieke samenhang (1). (1) Cass. 13 september 1995, AR P.95.0171.F, AC 1995, nr. 380.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond - Reële uitwerking

- Art. 24, eerste en derde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0738.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 genomen met bijzondere machten houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19, worden de verjaringstermijnen van de strafvordering voorzien voor de misdrijven van het Strafwetboek en voor de misdrijven van de bijzondere wetten geschorst voor een termijn gelijk aan de duur van de daarin bepaalde periode; vermits deze bepaling geen onderscheid maakt tussen de verschillende wijzen waarop de strafvordering wordt uitgeoefend, is de schorsingsgrond die zij invoert met name van toepassing op de verjaring van de vordering tot herroeping van het uitstel; deze vordering, die is gericht op de tenuitvoerlegging van de straf, maakt deel uit van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 544.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond Covid-19 - Toepassingsgebied - Verjaring van de vordering tot herroeping van het probatieuitstel

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.0124.F 22 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf niet verjaren vóór de strafvordering; uit dat artikel volgt dat wanneer het slachtoffer zijn vordering vóór de verjaring van de strafvordering instelt voor de strafrechter, de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering ophoudt te lopen zolang het geding niet is beëindigd; hieruit kan dus niet worden afgeleid dat wanneer de rechter, die kennisgenomen heeft van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering, vaststelt dat de eerstgenoemde vordering verjaard is, hij moet beslissen dat de laatstgenoemde vordering ook is verjaard wanneer ze van geen enkele verjaringsstuitende daad het voorwerp heeft uitgemaakt voordat de specifieke desbetreffende verjaring is ingetreden (1). (1) Bij toepassing, in dit geval, van art. 198 Wetboek van Vennootschappen, opgeheven door de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen. De eiser voerde aan dat het Hof inzake stedenbouw oordeelt dat "wanneer de vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat voor de strafrechter tijdig is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd" (Cass., 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549, aangehaald door Raoul DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, 2010, p. 1222, eerste lid). Dat arrest wijst er echter ook op dat "de vordering van de stedenbouwkundige inspecteur tot herstel in de vorige staat een burgerlijke rechtsvordering is volgend uit een misdrijf, zodat deze vordering, overeenkomstig artikel 26 Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, niet verjaart vóór de strafvordering". Hieruit volgt dat de vordering luidens dat arrest "tijdig" is ingesteld wanneer dit vóór de verjaring ervan is gebeurd, ongeacht of dat is geschied volgens de regels van het burgerlijk recht (zie Fr. KUTY, Les principes généraux de droit pénal belge, T. I - La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, nr. 146, tweede lid) dan wel volgens de regels van de strafvordering. Zo heeft het Hof in zijn arrest van 16 maart 2010 beslist dat de burgerlijke rechtsvordering "tijdig" voor de strafrechter was ingesteld, enkel en alleen omdat ze vóór de verjaring van de strafvordering was ingesteld, zonder daarbij te verwijzen naar de burgerrechtelijke verjaringsregels. Het Hof voegt hieraan toe dat "[uit de artikelen 4 en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 2244 Burgerlijk Wetboek] volgt dat wanneer de burgerlijke rechtsvordering tijdig voor de strafrechter is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd. Ongeacht de verjaring van de strafvordering blijft de strafrechter bevoegd om de burgerlijke rechtsvordering te beoordelen" (Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1519.N, AC 2009, nr. 185 ; zie Cass. 13 mei 2003, AR P.02.1261.N, AC 2003, nr. 291, en de noten ; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 ; Cass. 12 maart 2008, AR P.07.1523.F, AC 2008, nr. 171). (M.N.B.)

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf en ingesteld voor de strafrechter vóór de verjaring van de strafvordering

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek
- Art. 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0571.N 24 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1 AC nr. ...

De strafrechter oordeelt onaantastbaar in feite of, naargelang het al dan niet verwezenlijkt zijn van het door de dader van het misdrijf nagestreefde doel en het nuttige gevolg dat hij van het valse stuk verwachtte, aan het gebruik van dat stuk een einde is gekomen, waardoor de verjaringstermijn van de strafvordering een aanvang neemt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet heeft opgehouden de door de vervalser gewenste uitwerking te hebben (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Beginpunt van de verjaringstermijn - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Beginpunt van de verjaringstermijn - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

De verjaring van de strafvordering met betrekking tot fiscale valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken, wegens het voortdurende gebruik van die stukken, begint niet te lopen zolang de verschuldigde belasting nog niet geheel en onvoorwaardelijk is betaald of zolang de fiscale administratie nog de mogelijkheid heeft, eventueel binnen een bijzondere of aanvullende termijn, de belastingen te vestigen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Fiscale valsheid - Beginpunt van de verjaringstermijn - Betaling belastingen of vestiging van belasting - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Fiscale valsheid - Beginpunt van de verjaringstermijn - Betaling belastingen of vestiging van belasting - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Wanneer een beklaagde wordt vervolgd wegens valsheid en het gebruik van valse stukken, begint de verjaring van de strafvordering ten aanzien van beide misdrijven eerst te lopen vanaf het laatste gebruik; het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet werd verwezenlijkt en zolang de oorspronkelijke handeling die hem wordt verweten, zonder dat hij zich ertegen verzet, het nuttig gevolg heeft dat hij ervan verwachtte (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Beginpunt van de verjaringstermijn

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Beginpunt van de verjaringstermijn

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

P.18.1287.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de tijdspanne tussen verschillende feiten van gebruik van valse stukken, die met elkaar zijn verbonden door hetzelfde misdadig opzet, niet hoger is dan de verjaringstermijn van de strafvordering, begint laatstgenoemde termijn ten aanzien van het geheel van de misdrijven pas vanaf het laatste gebruik te lopen (1). (1) Zie (inzake het collectief misdrijf) Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken door de vervalser - Aanvang van de verjaringstermijn

- Art. 197 Strafwetboek

Wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf; de valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf (1) en de verjaring van de strafvordering begint jegens hem pas te lopen vanaf het laatste gebruik van het valse stuk (2). (1) Zie Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363; Cass. 29 maart 2017, AR P.16.1242.F, AC 2017, nr. 226, en de noot. Andere arresten kwalificeren het gebruik van valse stukken als voortgezet misdrijf (vb. Cass. 25 september 2019, AR P.19.0481.F, AC 2019, nr. 479, en de noot). (2) Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2013, nr. 130; zie Fr. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", in Les Infractions, Vol. 4 - Les infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, p. 237-244, inz. p. 238 en de noot 571.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Gebruik van valse stukken door de vervalser - Aard van het misdrijf -

Aanvang van de verjaringstermijn

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

P.19.1251.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.7 AC nr. ...

Bij een collectief misdrijf door eenheid van opzet begint de verjaring niet te lopen vanaf het laatste feit dat aan de beklaagde ten laste is gelegd, maar vanaf het laatste feit dat lastens hem bewezen is verklaard; indien het tweede feit ouder is dan het eerste, moet de verjaring opnieuw worden onderzocht door de rechter op het ogenblik waarop hij over de zaak zelf uitspraak doet (1). (1) Cass. 23 december 1980, AR 6238, AC 1980-81, nr. 248.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Aanvang - Collectief misdrijf door eenheid van opzet

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 65 Strafwetboek

P.19.1065.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4 AC nr. ...

Daden van onderzoek zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken bewijzen te verzamelen of het dossier in staat van wijzen te brengen; een beslissing die uitspraak doet over een verzoek tot opheffing van een onderzoekshandeling met betrekking tot een goed, ongeacht door wie dat verzoek is ingediend, is een proceshandeling die verbonden is met het in staat stellen van de zaak vermits die beslissing een beoordeling in inhoudt van de noodzaak tot het handhaven van die onderzoekshandeling ten aanzien van dat goed met het oog op de waarheidsvinding of een mogelijke verbeurdverklaring door het vonnisgerecht, hetgeen verder reikt dan enkel het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces van een inverdenkinggestelde, zodatt een dergelijke beslissing de verjaring van de strafvordering tegenover alle betrokken inverdenkinggestelden stuit (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P. 15.0284.F, AC 2015, nr. 435; Cass. 22 april 2008, AR P. 07.1866.N, AC 2004, nr. 241; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 51-52; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 45-54.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daden van onderzoek - Begrip - Werking van de stuitingsgrond - Draagwijdte

De schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang, ongeacht wie ze heeft gepleegd en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang; hierbij speelt het geen rol of de feiten bij hem aanhangig werden gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten zodat de schorsing van de verjaring van de strafvordering ook kan gelden tegenover de beklaagden die het voorwerp uitmaken van een andere verwijzingsbeslissing dan de inverdenkinggestelde wiens verzoek tot het stellen van bijkomende onderzoekshandelingen tijdens de regeling van de rechtspleging in zijn zaak voor het onderzoeksgerecht, aanleiding heeft gegeven tot de schorsing van de verjaring en die beklaagden dienen dan ook niet te zijn vermeld in dezelfde vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging (1). (1) Het is belangrijk aan te geven dat de feiten in deze zaak dateerden van vóór het arrest 83/2015 van het GwH van 11 juni 2015, NC 2016, 491 en noot M. DE SWAEF, 'Beroepseer'; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0978.F, AC 2016, nr. 118 (schorsing); Cass. 27 september 2011, AR P.11.0350.N, AC 2011, nr. 501 (schorsing); Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340 (samenhang); Cass. 12 februari 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr. 75 (samenhang); F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 52-58; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 54-68.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Regeling van de rechtspleging - Samenhang - Samen berechte of behandelde misdrijven - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Werking van de schorsingsgrond - Draagwijdte

P.19.1126.F 15 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200115.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de feiten waarvoor Marokko aan België de uitlevering vraagt, een eendaadse samenloop van misdrijven vormen in de zin van artikel 65 Strafwetboek, dient de uitleveringsrechter de verjaring te onderzoeken ten aanzien van het zwaarste misdrijf; indien één enkel feit voor verschillende kwalificaties vatbaar is (1), kan die rechter vaststellen dat de verjaring, op het ogenblik waarop hij uitspraak doet, volgens de wetgeving van de verzoekende Staat of van de aangezochte Staat niet is ingetreden voor de feiten zoals ze respectievelijk, volgens die beide wetgevingen, zijn gekwalificeerd. (1) Dit wil zeggen dat dezelfde materiële handeling een eendaadse samenloop van misdrijven vormt door eenheid van verwezenlijking, namelijk het eerste geval bedoeld in art. 65, eerste lid, Strafwetboek, dat vervolgens de eendaadse samenloop vermeldt door eenheid van opzet, namelijk het geval waarin "verschillende misdrijven die tegelijkertijd aan dezelfde rechter worden voorgelegd, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet" (zie TH. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, La Charte, 2019, p. 351-356). De eiser voerde aan dat in dergelijk geval, gelet op artikel 8.1 van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - luidens hetwelk "geen uitlevering wordt toegestaan indien, volgens de wetgeving van de verzoekende of van de aangezochte Partij, verjaring van de vordering of van de straf is ingetreden" -, de verjaring beoordeeld moet worden ten aanzien van dezelfde kwalificatie van de feiten voor de twee betrokken landen. Het OM concludeerde dat het middel faalde naar recht, aangezien die oplossing in werkelijkheid deze is die wordt toegepast op de materiële samenloop van misdrijven (bedoeld in de artt. 58 tot 64 en 82 Strafwetboek), namelijk het geval - dat geen eendaadse samenloop vormt - waarin iemand vervolgd wordt voor verschillende feiten die elk een misdrijf vormen en waarin, inderdaad, "de verjaring voor elk misdrijf apart moet worden beoordeeld" (D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal et de procédure pénale, La Charte, 2015, p. 492). (M.N.B.)

Strafzaken - Strafvordering - Allerlei - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - In aanmerking te nemen kwalificaties

- Art. 8. Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering
- Art. 65 Strafwetboek

P.19.0674.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.6 AC nr. ...

Artikel 22, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de verjaring van de strafvordering slechts wordt gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen de in artikel 21 bepaalde termijn; de beslissing om de zaak op de inleidende rechtszitting uit te stellen om het openbaar ministerie toe te laten camerabeelden op te vragen, is een daad die de verjaring van de strafvordering stuit (1). (1) K. BEIRNAERT, "Commentaar bij artikel 22 VTSV", in Duiding Strafprocesrecht, Larcier, 2017, 72 en de verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Artikel 22, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Stuitingsdaad

Artikel 68, eerste zin, Wegverkeerswet, zoals gewijzigd bij wet van 6 maart 2018, bepaalt dat de strafvordering die het gevolg is van een overtreding van deze wet alsmede van de ter uitvoering ervan vastgestelde besluiten, verjaart door verloop van twee jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is begaan en in de mate dat zij de termijn van de verjaring van de strafvordering verlengt is de wet van 6 maart 2018 in beginsel onmiddellijk van toepassing op hangende strafvorderingen, tenzij de strafvordering op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wijzigingswet reeds definitief was verjaard op grond van de oude wet; dit betekent dat de verjaring van de strafvordering voor zover nog niet bereikt op de datum van de inwerkingtreding van de wijzigingswet opnieuw moet worden berekend in functie van de nieuwe verjaringstermijn en aldus moet worden nagegaan welke laatste stuitingsdaad binnen de eerste verlengde termijn van twee jaar werd gesteld (1). (1) In het arrest nr. 54/2019 van 4 april 2019 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van die wet, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de verlenging van de verjaringstermijn van de strafvordering van één naar twee jaar doet ingaan met terugwerkende kracht op 15 februari 2018; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 137-138; K. BEIRNAERT, "Commentaar bij artikel 22 VTSV", in Duiding Strafprocesrecht, Larcier, 2017, 72 en de verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Wegverkeerswet - Artikel 68 - Wet die de verjaringstermijn van de strafvordering verlengt - Toepassing op hangende strafvorderingen - Draagwijdte

P.19.0879.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.7 AC nr. ...

Artikel 23 WAM bepaalt dat de bestuurder die niet beschikt over het bewijs als bedoeld door artikel 7 WAM, gestraft wordt met de straffen bepaald in artikel 29, §2, Wegverkeerswet, met name met een geldboete van 10 tot 250 euro, zodat de aard van het door artikel 23 WAM bedoelde misdrijf wordt bepaald door de straf die de rechter oplegt en het dus een overtreding betreft indien de rechter een geldboete oplegt van minder dan 26 euro, zijnde een politiestraf; aangezien de WAM niet in een eigen stelsel van verjaring van de strafvordering voorziet, verjaart ingevolge de bepalingen van artikel 21, 6°, en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de strafvordering voor overtredingen, andere dan die na omzetting van een wanbedrijf in een overtreding, door verloop van zes maanden te rekenen vanop de dag waarop het misdrijf is gepleegd (1). (1) Cass. 2 mei 1966, Pas. 1966, I, 1117; Cass. 11 oktober 1965, Pas. 1965, I, 198; Cass. 9 maart 1964, Pas. 1964, I, 736; Cass. 2 maart 1964, Pas. 1964, I, 704; Cass. 17 december 1888, Pas. 1889, I, 73; zie ook Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0423.N, AC 2012, nr. 574 met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF en Cass. 5 juni 2012, AR P.11.1749.N, AC 2012, nr. 362, die beide betrekking hebben op de hypothese van de contraventionalisering.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - WAM-verzekering - Artikel 23 WAM - Aard van het misdrijf - Straf opgelegd door de rechter - Draagwijdte

P.19.0824.F 4 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191204.2F.1 AC nr. ...

Het gebruik van valse stukken duurt voort zolang dat gebruik de door de dader aanvankelijk beoogde bedrieglijke of schadelijke uitwerking blijft hebben, zonder dat hij zich daartegen verzet (1); de omstandigheid dat het gebruik van valse stukken betrekking heeft op de oprichtingsakte van een failliet verklaarde vennootschap of op één van haar handelsverrichtingen impliceert dus niet noodzakelijkerwijs dat dit gebruik eindigt op de datum van het vonnis van faillietverklaring van die vennootschap. (1) Cass. 27 januari 2009, AR P.08.1639.N, AC 2009, nr. 68.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Aanvang - Gebruik van valse stukken - Failliet verklaarde vennootschap - Gebruik van valse stukken betreffende de oprichtingsakte of een handelsverrichting - Einde van het gebruik van valse stukken - Vonnis van faillietverklaring

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.19.0556.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.10 AC nr. ...

Door aan de betekening van het verstekvonnis aan de procureur des Konings een opschortende werking van de strafvordering te verlenen, verantwoorden de vonnisrechters hun beslissing dat de strafvordering op de dag van hun uitspraak nog niet was verjaard, naar recht.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Akte van betekening van het verstekvonnis

- Artt. 21 en 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0678.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.7 AC nr. ...

Oplichting is een aflopend misdrijf dat voltrokken is zodra de dader erin geslaagd is de zaak te doen afgeven of leveren, zodat de verjaring van de strafvordering betreffende dit misdrijf in de regel aanvangt vanaf de dag waarop de afgifte of de levering plaatsvindt.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Beginpunt van de verjaringstermijn - Oplichting - Toepassing

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 496 Strafwetboek

P.19.0927.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.3 AC nr. ...

Het Grondwettelijk Hof heeft, bij arrest van 4 april 2019 onder het nummer 54/2019, geoordeeld dat de invoering van de verlenging van de verjaringstermijn met terugwerkende kracht leidt tot herleving van de strafvorderingen die definitief verjaard waren op grond van de vroegere wet in de periode van 15 februari 2018 tot 15 maart 2018, zodat artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van dezelfde wet, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het de verlenging van de verjaringstermijn van de strafvordering van één naar twee jaar doet ingaan met terugwerkende kracht op 15 februari 2018; de rechter mag bijgevolg de bepalingen van de wet van 6 maart 2018 inzake de verlenging van de verjaringstermijn van een naar twee jaar, bepaald bij artikel 68 van de wet van 16 maart 1968 niet met terugwerkende kracht toepassen aangezien die slechts vanaf 15 maart 2018 kunnen worden toegepast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 573.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Wet tot verlenging van de verjaringstermijn - Terugwerkende kracht

- Art. 68 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0481.F 25 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.3 AC nr. ...

Het gebruik van valse stukken, voortgezet misdrijf, eindigt wanneer, tussen het opstellen van de valse alte en het aanwenden ervan, enerzijds, en het door de auteur beoogde voordeel, anderzijds, een nieuwe juridische oorzaak opduikt waardoor dat voordeel een afzonderlijke rechtsgrond krijgt (1). (1) Zie Cass. 9 februari 1959, Pas. 1959, I, p. 587; A. De Nauw en F. Kuty, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2014, p. 78.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Aanvang van de termijn - Gebruik van valse stukken - Tijdstip waarop het gebruik van valse stukken eindigt - Nieuwe juridische oorzaak

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

P.19.0142.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.3 AC nr. ...

Uit artikel 68 Wegverkeerswet, zoals gewijzigd door artikel 25, 1°, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid en het arrest nr. 54/2019 van 4 april 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat de rechter de bepalingen betreffende de verlenging van de in artikel 68 Wegverkeerswet bedoelde verjaringstermijn van één jaar naar twee jaar niet met terugwerkende kracht zoals bepaald door voornoemd artikel 25, 1°, mag toepassen, maar slechts vanaf 15 maart 2018, zijnde de datum van de bekendmaking van de voornoemde wet van 6 maart 2018 in het Belgisch Staatsblad.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Artikel 68 Wegverkeerswet - Wettelijke verlenging van de verjaringstermijn - Datum van inwerkingtreding - Bepaling

P.18.1001.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1 AC nr. ...

Wanneer de samen berechte telastleggingen, volgens de omschrijving ervan, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet, kan de rechter niet beslissen dat de strafvordering betreffende sommige van die telastleggingen verjaard is indien die beslissing uitgaat van de afwezigheid van een dergelijke eendaadse samenloop (1), maar niet vermeldt dat hij wat dat betreft wil afwijken van de omschrijving van de telastleggingen. (1) Zie Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0603.N, AC 2017, nr. 542; Cass. 24 juni 2015, AR P.15.0284.F, AC 2015, nr. 435.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Eendaadse samenloop voortvloeiend uit de omschrijving van de telastleggingen - Aanvangsdatum van de verjaring - Berekening - Geen inaanmerkingneming van de eendaadse samenloop - Verplichting om die beslissing te motiveren

- Artt. 21 en 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0065.N 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.4 AC nr. ...

Een daad van vervolging die overeenkomstig artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de verjaring stuit is een daad van een daartoe bevoegde autoriteit, die tot doel heeft de strafvordering in te stellen of verder uit te oefenen en met die daad geeft deze autoriteit te kennen dat zij de strafvordering niet uit het oog verliest, maar ze integendeel tot een goed einde wil brengen; het enkele feit dat een onregelmatigheid in de rechtspleging wordt vastgesteld die weliswaar een impact kan hebben op de doelmatigheid van die daad, maar niet met zich meebrengt dat hij uitgaat van een daartoe onbevoegde overheid of zelf nietig is, doet dan ook geen afbreuk aan de verjaringstuitende werking ervan (1). (1) Cass. 19 september 2018, AR P.18.0456.F, AC 2018, nr. 481 en concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 6de editie, 2014, p. 125; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2017, t. I, p. 208 e.v.; zie Cass. 28 juni 2017, AR P. 17.0490.F, AC 2017, nr. 428 (onregelmatige betekening van een verstekbeslissing heeft stuitende werking); Cass. 24 november 2015, AR P.14.0722.N, AC 2015, nr. 693 met concl van advocaat-generaal M. DE SWAEF (schorsende werking van een uitstel van de zaak ingevolge een niet rechtsgeldig bevel tot persoonlijke verschijning); Cass. 21 september 1993, AR nr. 6652, AC 1993, nr. 362 (stuitende werking van de toezending van een kantschrift aan de politiecommissaris teneinde aan een verdachte een kopie van betekening van een verstekvonnis af te geven, zelfs wanneer de rechtspleging die aanleiding gaf tot de verstekbeslissing nadien werd vernietigd).

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Onregelmatigheid in de rechtspleging - Invloed op de doelmatigheid van de stuitingsdaad - Draagwijdte

P.18.1312.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.8 AC nr. ...

De verjaringstermijn van de strafvordering wegens overtredingen op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan bedraagt in principe, ingevolge artikel 68 Wegverkeerswet, zoals gewijzigd door artikel 25, 1°, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in werking getreden op 15 februari 2018, twee jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is begaan; die verjaringstermijn van twee jaar is van toepassing op alle strafvorderingen wegens de bedoelde overtredingen die op 15 februari 2018 nog niet waren vervallen door verjaring (1). (1) C. De Roy, "De wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-2019, 136-137.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Wet die de termijn voor de verjaring van de strafvordering wijzigt - Draagwijdte - Wegverkeerswet - Artikel 68

P.18.0322.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 96 Strafwetboek wordt, in de regel, de verjaring van de straf enkel gestuit door een daad van materiële uitvoering van de straf, vrijwillig dan wel gedwongen, wat betekent dat de veroordeelde de straf daadwerkelijk begint te ondergaan; daaruit volgt dat een daad gesteld om de uitvoering te verkrijgen van de veroordelende beslissing geen stuitende werking heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 56.

Strafzaken - Straf - Stuiting - Stuitingsdaad

- Art. 96 Strafwetboek

De verjaring van de straf kan niet worden gestuit door een bericht uitgaande van de overheid waarvan aan de overtreder kennis wordt gegeven met het oog op de tenuitvoerlegging van de straf, zoals het bericht van het openbaar ministerie aan een veroordeelde ingevolge een vonnis dat een verval van het recht tot sturen oplegt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 56.

Strafzaken - Straf - Stuiting - Stuitingsdaad - Bijkomende straf van verval van het recht tot sturen - Bericht met het oog op de tenuitvoerlegging van de straf

- Art. 96 Strafwetboek

Artikel 92 Strafwetboek bepaalt dat behoudens de correctionele straffen met betrekking tot misdrijven zoals bepaald in de artikelen 136bis, 136ter en 136quater, die onverjaarbaar zijn, correctionele straffen die drie jaar gevangenisstraf niet te boven gaan, verjaren door verloop van vijf jaren, te rekenen van de dagtekening van het arrest of van het in laatste aanleg gewezen vonnis, of te rekenen van de dag waarop het in eerste aanleg gewezen vonnis niet meer kan worden bestreden bij wege van hoger beroep; aangezien het verval van het recht tot sturen een bijkomende straf is, verjaart ze binnen diezelfde termijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 56.

Strafzaken - Straf - Termijnen - Correctionele geldboete - Bijkomende straf van verval van het recht tot sturen

- Art. 92 Strafwetboek

P.18.0421.F 19 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181219.3 AC nr. 725

De rechter die het verzet ongedaan verklaart, is zonder rechtsmacht om na te gaan of de verjaring op het tijdstip van de uitspraak van de verstekbeslissing was ingetreden dan wel of dat het geval zou zijn geweest zo het verzet niet ongedaan was verklaard (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2018, nr. 725; in de onderhavige zaak werd het verzet ongedaan verklaard bij ontstentenis van een wettige reden van verschoning die het verstek verantwoordt (art. 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering) maar het principe is hetzelfde als het ongedaan werd verklaard op grond dat de beklaagde, op zijn verzet, andermaal verstek heeft laten gaan (art. 187, § 6, 2°, Wetboek van Strafvordering - zie Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0365.N, AC 2018, nr. 181.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Verstek niet verantwoord door een wettige reden van verschoning - Bevoegdheid van de rechter die het verzet ongedaan verklaart

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0625.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.4 AC nr. 701

Uit de bepalingen van de artikelen 162, 176 en 187, laatste lid, zoals toen toepasselijk, en §10, zoals thans toepasselijk, Wetboek van Strafvordering volgt dat de strafrechter die uitspraak doet over de gegrondheid van het verzet van de beklaagde, deze moet veroordelen tot de door het verzet veroorzaakte kosten, met inbegrip van de kosten van uitgifte en van betekening van het vonnis, ook wanneer hij de strafvordering vervallen verklaart door verjaring, indien hij vaststelt dat het verstek aan hem te wijten is (1). (1) Art. 187 Wetboek van Strafvordering zoals vervangen bij art. 83 Wet 5 februari 2016 (BS 19 februari 2016 (ed. 4)); Zie Cassatie 26 april 2006, AR P.06.214.F, AC 2006, nr. 241.

Strafzaken - Strafvordering - Allerlei - Hoger beroep - Uitspraak over gegrondheid van verzet van beklaagde - Gerechtskosten

P.18.0610.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.1 AC nr. 684

Uit de omstandigheid dat de rechter, om het verzet tegen het ten aanzien van de eiser gewezen veroordelend vonnis niet-ontvankelijk te verklaren, ambtshalve een middel heeft opgeworpen, afgeleid uit het verstrijken van de verjaringstermijn van de straffen, wat een regel van openbare orde is, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces worden afgeleid.

Strafzaken - Straf - Allerlei - Veroordeling bij verstek - Verzet - Door de rechter ambtshalve opgeworpen middel - Verenigbaarheid met het recht op een eerlijk proces

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De verjaring van de straffen raakt de openbare orde en dient door de hoven en rechtbanken ambtshalve te worden opgeworpen; ze treedt in ten aanzien van de veroordeelde, ook buiten zijn weten en buiten zijn wil om (1). (1) Zie Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. IV : la peine, Brussel, Larcier, 2017, p. 1091, nr. 3724 ; RPDB., band X, v° Prescription en matière répressive, p. 126, nr. 279 ; J.J. HAUS, Principes généraux du droit pénal belge, 3de uitg., dl. II, Swinnen, 1979, nr. 1025.

Strafzaken - Straf - Algemeen - Openbare orde-karakter - Door de rechter ambtshalve opgeworpen middel

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Noch artikel 6, noch artikel 13 EVRM verplichten de wetgever om het rechtsmiddel van verzet open te stellen voor hij die tot een politiestraf is veroordeeld die om reden van verjaring niet langer uitvoerbaar is.

Strafzaken - Straf - Allerlei - Veroordeling bij verstek - Politiestraf - Geen rechtsmiddel van verzet - Regelmatigheid

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.16.0065.N 16 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181116.1 AC nr. 640

De rechtsopvatting die ervan uitgaat dat het arrest van het Grondwettelijk Hof van 21 maart 1995 (1) de ongrondwettigheid van artikel 26 (oud) Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering beperkt tot die burgerlijke rechtsvorderingen die strekken tot het herstel van eigen schade met uitsluiting van de herstelvordering uitgaande van de stedenbouwkundig inspecteur, faalt naar recht (2). (1) Arbitragehof (thans GwH) 21 maart 1995, nr. 25/95, AA 1995, 377; dit arrest staat in de rechtsleer bekend als het "lente-arrest". (2) Deze zaak betreft de problematiek van de verjaringstermijn van de stedenbouwkundige herstelvordering en meer bepaald de overgangsregeling tussen het "lente-arrest" van het Arbitragehof, thans GwH, van 21 maart 1995 en de inwerkingtreding van de VCRO, waarin in de artikelen 6.1.43, §5, en 7.7.4 de verjaringstermijn uitdrukkelijk is geregeld. Dit artikel 7.7.4. VCRO, dat blijkbaar ook uitgaat van de toepasselijkheid van het lente-arrest op de verjaring van de herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur, bepaalt thans: "Wanneer het recht van de stedenbouwkundige inspecteur of het college van burgemeester en schepenen om een herstelvordering in te stellen ontstaan is vóór 1 september 2009, beginnen de termijnen, vermeld in artikel 6.1.41, §5, eerste lid, slechts te lopen vanaf die datum. De totale duur van de verjaringstermijn mag evenwel niet méér bedragen dan de termijnen, vermeld in artikel 2262bis, §1, tweede en derde lid, van het Burgerlijk Wetboek. Het eerste lid verhindert de toepassing van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering niet. Wanneer de herstelvordering bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard is verklaard vóór 1 september 2009, vermeld in het eerste lid, kan de inwerkingtreding van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid niet tot gevolg hebben dat een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen. C.V. (3) Art. 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, vóór de vervanging ervan bij art. 2 Wet 10 juni 1998.

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Termijn - Duur - Artikel 26, Voorafgaande

Titel Wetboek van Strafvordering - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Arrest dat de ongrondwettigheid vaststelt - Draagwijdte - Stedenbouw - Herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur

- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.1230.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.2 AC nr. ...

Artikel 92, Strafwetboek bepaalt dat correctionele straffen verjaren door verloop van vijf jaren, te rekenen van de dagtekening van het arrest of van het in laatste aanleg gewezen vonnis, of te rekenen van de dag waarop het in eerste aanleg gewezen vonnis niet meer kan worden bestreden bij wege van hoger beroep; de termijn van hoger beroep, die bepalend is voor de aanvang van de verjaring van de straf, neemt slechts een aanvang vanaf de rechtsgeldige betekening van de veroordeling bij verstek.

Strafzaken - Straf - Termijnen - Aanvang van de termijn - Verstekvonnis - Rechtsgeldige betekening - Draagwijdte

P.18.0456.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.3 AC nr. ...

Elke handeling die uitgaat van een daartoe bevoegde overheid en die tot doel heeft bewijzen te verzamelen of de zaak in staat van wijzen te brengen, levert een daad van onderzoek op die de verjaring van de strafvordering stuit; de handeling die uitgaat van een daartoe bevoegde overheid en die de bestraffing of de berechting van de inverdenkinggestelde beoogt, levert een daad van vervolging op (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 481.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Stuitingsdaad - Daden van onderzoek en van vervolging

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De onbevoegdverklaring van de rechtbank waar de zaak aanhangig is gemaakt, belet als dusdanig niet dat de verjaring van de strafvordering door de dagvaarding wordt gestuit wanneer die akte werd afgegeven op verzoek van een overheid die, door de aard van het ten laste gelegde feit, bevoegd is om de strafvordering rechtsgeldig in beweging te zetten ongeacht of er uit hoofde van de overheid een grond van onbevoegdheid bestond die voortvloeit uit de persoonlijke hoedanigheid van de beklaagde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 481.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Stuitingsdaad - Dagvaarding voor een ratione personae onbevoegde rechtbank

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0092.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.5 AC nr. ...

Daden van onderzoek die de verjaring van de strafvordering stuiten, zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken gegevens te verzamelen om het strafdossier op de gebruikelijke wijze samen te stellen en te laten beoordelen door de rechter (1) ; een door de procureur des Konings ondertekende aanvraag tot het uitreiken van een uittreksel uit het centraal strafregister op naam van een verdachte of beklaagde is een dergelijke daad van onderzoek (2). (1) Cass. 3 april 2007, AR P.06.1586.N, AC 2007, nr. 165; Cass., 29 november 2006, AR P.06.0174.F, AC 2006, nr. 613; Cass. 23 december 1998, AR P.94.0001.F, AC 1998, nr 534; Cass. 5 april 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr 111; Cass. 7 oktober 1976, AC 1977, 148; Cass. 20 juli 1976, AC 1976, 1231; Cass. 4 december 1973, AC 1974, 385. (2) Cass. 23 december 1986, AR 9978, AC 1986-1987, nr. 252; Cass. 3 december 1985, AR 9919, AC 1985-1986, nr. 231; Cass. 5 november 1980, AC 1980-1981, nr. 146.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daden van onderzoek - Begrip - Toepassing

- Art. 22, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0445.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.1 AC nr. ...

Het Hof onderzoekt ambtshalve de verjaring van de strafvordering en dat ambtshalve onderzoek bestaat onafhankelijk van de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie ter rechtszitting van het Hof; het is een gegeven waarmee de eiser in cassatie dient rekening te houden bij het aanvoeren van zijn middelen in een overeenkomstig artikel 429 Wetboek van Strafvordering ingediende memorie waarbij hij desgevallend in zijn memorie middelen kan aanvoeren voor het geval zijn in hoofdorde aangevoerde middelen worden verworpen waardoor zijn recht van verdediging en zijn door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces afdoende gegarandeerd is.

Strafzaken - Algemeen - Ambtshalve onderzoek door het Hof

P.17.1024.F 6 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171206.1 AC nr. 690

In geval van een gemengd geschil over rechtsmacht, dat aanleiding geeft tot regeling van rechtsgebied, wordt de verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan, tot op de dag van het arrest van regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie Cass. 6 mei 1975, AC 1974-75, p. 975 (negatief bevoegdheidsconflict). In onderhavige zaak zou de strafvordering, zonder die schorsing van de verjaring, reeds verjaard zijn vóór de dag waarop het verzoek tot regeling van rechtsgebied werd ingediend, aangezien er tussen de tweede beslissing en het indienen van dat verzoek meer dan vijf jaar liggen. Misschien bestond de wil van de wetgever erin om de strafvordering aldus vrijwel onverjaarbaar te maken, aangezien het indienen van het verzoek tot regeling van rechtsgebied, in tegenstelling tot het cassatieberoep, niet aan een termijn is onderworpen en de duur van die schorsing dus in zekere zin louter potestatief is ? Ofschoon een mogelijkerwijs zeer lange schorsing niet erg bevredigend is, zou de instandhouding van tegenstrijdige beslissingen dan beter zijn ? Zie dienaangaande G.-Fr. RANERI, "Du nouveau en matière de circonstances atténuantes et de règlement de juges", J.T. 2008, p. 733 e.v., nr. 23 en noot nr. 77. En ofschoon het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht niet op de procedure zelf van de regeling van rechtspleging toepasselijk is (Cass. 4 juni 1996, AR P.96.0574.N, AC 1996, nr. 210), geldt artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opnieuw voor de rechter die, in voorkomend geval, na de regeling van rechtsgebied uitspraak zal doen over de grond van de zaak en die bijgevolg de volledige duur van de procedure in aanmerking zal kunnen nemen. (M.N.B.)

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Gemengd geschil over rechtsmacht - Regeling van rechtsgebied - Verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan - Duur van de schorsing

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0658.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.4 AC nr. 575

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Hoger beroep - Hervorming

Wanneer de appelrechter wettig beslist dat het verzet van de beklaagde ten onrechte ongedaan werd verklaard door de eerste rechter, heeft de in artikel 24, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde schorsingsgrond van de verjaring die door de eerste rechter in aanmerking was genomen, geen uitwerking meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Hoger beroep - Hervorming

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0215.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.2 AC nr. 544

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen -

Opheffing van de schorsingsgrond - Werking in de tijd

Bij artikel 32, 2°, wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenissen en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, dat in werking is getreden op 1 januari 2017, wordt het vierde lid van artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opgeheven dat in een schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering voorzag wanneer het vonnisgerecht de behandeling van de zaak uitstelde met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; krachtens de onmiddellijke werking van de nieuwe wet op de verjaring van de strafvordering, is artikel 32, 2°, van toepassing op de rechtsvorderingen die vóór haar inwerkingtreding zijn ontstaan en die op dat tijdstip krachtens de oude wet nog niet zijn verjaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Opheffing van de schorsingsgrond - Werking in de tijd

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0513.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.5 AC nr. 547

Het Hof is bevoegd om na te gaan of uit de stukken van de rechtspleging blijkt of de verjaring van de strafvordering werd gestuit of geschorst waardoor ze op het tijdstip van de uitspraak van het bestreden arrest niet was verjaard, teneinde te bepalen of het middel, dat opkomt tegen de berekening van de verjaring door de appelrechters, hoewel het gegrond is, niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Middel komt op tegen de berekening van de verjaring - Onjuiste berekening - Controle door het Hof van de verjaring - Niet-verjaarde feiten - Middel zonder belang

De verjaring van de strafvordering wordt slechts gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen de in artikel 21 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn; de dag waarop het misdrijf is gepleegd alsook die waarop de stuitingsdaad heeft plaatsgehad zijn in de termijn begrepen, zodat de verjaringstermijn wordt berekend van de zoveelste tot daags voor de zoveelste (1). (1) M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, p. 202.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn - Oorspronkelijke verjaringstermijn - Berekening

- Artt. 22, eerste lid, en 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.1106.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.3 AC nr. 538

De appelrechters die, op het hoger beroep van de beklaagde alleen, de ten laste gelegde feiten heromschrijven onder een zwaardere kwalificatie, maar geen hogere straf uitspreken, verzwaren de toestand van de beklaagde niet; het feit dat ingevolge de nieuwe kwalificatie de verjaringstermijn verlengd is, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 4 november 1986 AR 213, AC 1986-87, nr. 140; Cass. 15 juni 1993, AR P.93.0511.N, AC 1993, nr. 287; Cass. 30 november 2005, AR P.05.1143.F, AC 2005, nr. 636.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Rechtspleging in hoger beroep - Heromschrijving van de kwalificatie - Verlenging van de verjaringstermijn - Eenparigheid

P.17.0603.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.7 AC nr. 542

De verjaring van de strafvordering voor verschillende strafbare feiten neemt in de regel voor al deze feiten een aanvang vanaf het laatste feit, wanneer deze onderscheiden feiten, die elk afzonderlijk strafbaar zijn, door eenheid van opzet, dit is door eenheid van doel en verwezenlijking, een complexe gedraging vormen; de beoordeling over de verjaring veronderstelt niet een voorafgaandelijke beoordeling van de feiten die het voorwerp uitmaken van de vervolging, ook al zijn deze de uiting van eenheid van opzet (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2010, nr. 218, p. 124.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Eéndaadse samenloop - Aanvang van de verjaring - Beoordeling van de verjaring - Draagwijdte

P.16.1331.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.2 AC nr. ...

Uit artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals te dezen van toepassing (1), volgt dat de schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering de beslissing van het vonnisgerecht is om de behandeling van de zaak uit te stellen met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; daaruit volgt niet dat de strafvordering pas vanaf het verrichten van die handelingen is geschorst en, in de regel, evenmin dat de strafvordering enkel wordt geschorst op voorwaarde dat de bijkomende onderzoekshandelingen daadwerkelijk werden verricht. (1) Bij toetsing van een bestreden beslissing op haar wettigheid, onderzoekt het Hof niet of de strafvordering niet verjaard was op de dag waarop het cassatieberoep werd ingediend, doch wel of die verjaring niet was ingetreden op de dag van de beslissing (Cass. 8 mei 1984, AR 8518, AC 1983-84, nr. 515). Artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen inzake justitie had artikel 24 Voorafgaande titel Wetboek van strafvordering (V.T.Sv.) aangevuld met een derde en een vierde lid. Het arrest nr. 83/2015 van 11 juni 2015 van het Grondwettelijk Hof heeft die bepaling vernietigd maar heeft de gevolgen ervan gehandhaafd "tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en uiterlijk tot 31 december 2016". De wetgever heeft dit arrest in de wet omgezet door respectievelijk het voormelde derde en vierde lid te wijzigen en op te heffen "met ingang van 1 januari 2017" (Parl.st., Kamer, nr. 54-1986/001, pp. 43 en 92; art. 32 van de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenissen en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "pot-pourri IV genaamd", BS 30 december 2016, in werking getreden op 1 januari 2017, krachtens artikel 182, vijfde lid, van die wet). Bijgevolg, aangezien de bestreden beslissing vóór 1 januari 2017 werd gewezen, was het oude vierde lid van artikel 24 ongetwijfeld op de onderhavige zaak van toepassing. Voor het geval waarin de bestreden beslissing ná 31 december 2016 werd uitgesproken, zie Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0215.F, AC 2017, nr. 544, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH. Er dient op gewezen dat uit de opheffing van artikel 24, vierde lid, V.T.Sv. volgt dat het vijfde lid, ingevoegd bij artikel 61 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "pot-pourri II genaamd", sedert 1 januari 2017 het vierde lid is geworden. (M.N.B.)

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Beslissing om de behandeling van de zaak uit te stellen met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.1055.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.2 AC nr. 443

Noch artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals hier toepasselijk, noch enige andere bepaling belet de rechtbank om meermaals bijkomende onderzoekshandelingen te laten verrichten en geen bepaling verplicht de rechter daartoe in één beslissing te oordelen; uitstel van de behandeling van de zaak met het oog op de uitvoering van elk van die met onderscheiden beslissingen bevolen daden van onderzoek schorst de verjaring van de strafvordering, zonder dat elk van die schorsingen langer mag duren dan één jaar (1). (1) Zie Cass. 24 november 2015, AR P.14.0722.N, AC 2015, nr. 693, met concl. van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef; Cass. 25 november 2015, P.14.1704.F, AC 2015, nr. 698.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Bijkomende onderzoekshandelingen - Uitstel behandeling van zaak ter

uitvoering van elk van die met onderscheiden beslissingen bevolen onderzoeksdaden

P.16.1312.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.5 AC nr. 444

Wanneer het bestreden vonnis werd uitgesproken voordat naar de eiser aanvoert de verjaring zou zijn ingetreden, is de verjaring van de strafvordering geschorst tijdens de cassatieprocedure, vanaf de dag van de bestreden uitspraak.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Aanvang - Cassatieprocedure

P.17.0490.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.2 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, dat door artikel 6.1 EVRM is gewaarborgd, vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo klaar en duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik waarop die regels de aanwending van een rechtsmiddel toelaten of op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend (1); dergelijke vermeldingen hebben tot doel om de bestemmeling van de akte toe te laten te beslissen over het al dan niet instellen van een rechtsmiddel, tijdig en met inachtneming van de vormvoorschriften; het verzuim, door de gerechtsdeurwaarder, om die informatie te vermelden, is geen grond tot nietigheid van de betekening en heeft enkel tot gevolg dat het de rechter verboden is de niet-ontvankelijkheid uit te spreken van het rechtsmiddel dat laattijdig werd ingesteld of met schending van de vormvereisten die voorgeschreven zijn door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld; bijgevolg kan de feitenrechter beslissen dat dit verzuim de belangen van de beklaagde niet heeft geschaad, daar hij in voorliggend geval toegang had tot een rechter om zijn zaak te horen, zodat hij zijn rechten heeft kunnen laten gelden, en kan de feitenrechter aan de akte in kwestie een opschortende werking van de verjaring van de strafvordering verlenen (2). (1) Cass. 3 juni 2015, AR P.15.0067.F, AC 2015, nr. 368. (2) Het openbaar ministerie concludeerde dat de appelrechters niet naar recht konden beslissen dat de onregelmatige betekening uitwerking kon hebben op de verjaring van de strafvordering, en dat die verjaring derhalve zou zijn opgeschort voor een buitengewone termijn die niet heeft bestaan: zie Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Pas. 2016, nr. 168, en T. Strafr. 2016, nr. 3, pp. 236-239, met noot van T. DECAIGNY, "Formele aspecten van de buitengewone termijn voor verzet"; EHRM 24 mei 2007, Da Luiz Domingues Ferreira t. België, in het bijzonder §§58-59 en, na heropening van de rechtspleging op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering, Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214: "Wanneer een verstekbeslissing aan de beklaagde in een buitenlandse gevangenis is betekend, zonder dat hij is ingelicht over de wijze waarop hij zich tegen deze beslissing kon voorzien, blijft deze betekening zonder gevolg en kan zij bijgevolg de buitengewone termijn om verzet aan te tekenen niet doen ingaan". (M.N.B.)

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Vermeldingen - Informatie over de mogelijke rechtsmiddelen - Ontstentenis - Gevolgen - Geldigheid van de betekening

- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Vermeldingen - Informatie over de mogelijke rechtsmiddelen - Ontstentenis - Gevolgen - Geldigheid van de betekening

- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0615.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.4 AC nr. 356

Wanbedrijven verjaren in de regel door verloop van vijf jaren te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd; oplichting is een aflopend misdrijf dat voltrokken is zodra de dader erin geslaagd is de zaak aan zichzelf of aan een derde te doen afgeven of leveren, zodat de verjaring van de strafvordering betreffende dit misdrijf in de regel aanvangt vanaf de dag waarop de afgifte of de levering plaatsvindt (1). (1) Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; Cass. 17 januari 2006, AR P.05.1304.N, AC 2006, nr. 39; L. HUYBRECHTS, Oplichting, Comm. Straf., 25-26.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Wanbedrijf - Oplichting - Aflopend misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn - Draagwijdte

- Art. 496 Strafwetboek
- Art. 21, eerste lid, 4° Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

S.16.0025.F 24 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170424.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing

Behoudens een andersluidende bepaling van de wetgever, is de nieuwe wet betreffende de verjaring van de strafvordering, vanaf haar inwerkingtreding, onmiddellijk van toepassing op de strafvordering die voorheen ontstaan is en die volgens de oude wet op dat tijdstip nog niet verjaard is; de volledige duur van de verjaring mag de door de oude wet bepaalde termijn evenwel niet overschrijden (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing

P.15.0959.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.2 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat de vordering van de burgerlijke partijen verjaard is omdat het vertrekpunt van de verjaring niet moet bepaald worden in hoofde van de burgerlijke partijen die belast zijn met de terugvordering van de onterecht betaalde uitgaven, maar wel in hoofde van het verzekeringsstelsel dat de voor die prestaties bestemde fondsen heeft geleverd, met name het RIZIV en die deze vordering aldus verjaard verklaren door het vertrekpunt van de verjaring te bepalen op het ogenblik van kennis door het RIZIV terwijl de beklaagden hebben aangevoerd dat de verjaring begint te lopen van de kennis door de burgerlijke partijen, miskennen hun recht van verdediging door hen niet in de mogelijkheid te stellen hierover verweer te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Recht van verdediging - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

P.16.0751.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 2244 Burgerlijk Wetboek vormt een dagvaarding voor het gerecht, betekend aan hem die men wil beletten de verjaring te verkrijgen, burgerlijke stuiting en met een dagvaarding voor het gerecht wordt ook een burgerlijke partijstelling voor de strafrechter bedoeld; een dagvaarding stuit de verjaring voor de vordering die ze inleidt, en voor de vorderingen die daarin virtueel begrepen zijn (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2010, AR P.09.1266.N, AC 2010, nr. 20.

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de strafrechter

P.16.1332.F 22 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.4 AC nr. ...

De beslissing tot uitstel van een strafzaak, zo ze regelmatig is gewezen, is een onderzoekshandeling en, zo ze te gepasten tijde is gewezen, stuit deze de strafvordering (1). (1) Cass. 4 januari 2000, AR P.98.1384.N, AC 2000, nr. 2.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Verjaringstuitende daad - Uitstel van de zaak

P.16.1283.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.3 AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Buitengewone verzetstermijn - Berekening

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling van het niet-ontvankelijk of ongedaan verklaard verzet - Berekening

De verjaring van de strafvordering is geschorst wanneer een beklaagde verzet aantekent dat onontvankelijk of ongedaan wordt verklaard, tijdens de behandeling daarvan; die schorsing geldt vanaf de akte van verzet tot de beslissing die vaststelt dat het verzet onontvankelijk dan wel ongedaan is (1). (1) Ibid, punt IV.2.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling van het niet-ontvankelijk of ongedaan verklaard verzet - Berekening

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer een verstekvonnis werd betekend, doch niet aan de persoon, wordt, bij het verstrijken van de gewone verzettermijn, de verjaringstermijn van de strafvordering geschorst en vervangen door de verjaringstermijn van de straf en begint die geschorste termijn pas opnieuw te lopen vanaf de dag waarop het verzet tegen het verstekvonnis ontvankelijk wordt verklaard (1). (1) Zie concl. O.M. , punt IV.1, in Pas. 2017, nr.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Buitengewone verzetstermijn - Berekening

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0308.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.3 AC nr. ...

Bij ontstentenis van daartoe strekkende conclusie, is de rechter niet ertoe gehouden zijn beslissing dat de verjaring van de strafvordering niet is ingetreden, nader te motiveren.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daden of gebeurtenissen die de verjaring stuiten - Vermelding in het vonnis of arrest - Verplichting

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Daden of gebeurtenissen die de verjaring schorsen - Vermelding in het vonnis of arrest - Verplichting

P.16.0382.N 20 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.4 AC nr. ...

Wanneer verscheidene misdrijven die de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet zich in de tijd situeren binnen een bepaalde periode zonder nadere precisering, houdt dit in dat de feiten die daarvan het voorwerp zijn, gepleegd werden op elk ogenblik binnen die periode, in welk geval de rechter om de aanvangsdatum van de verjaring van de strafvordering te bepalen, het laatst gepleegde feit zo nauwkeurig mogelijk in de tijd dient te situeren en de rechter slechts indien hij vaststelt dat zulks onmogelijk is en dat geen precieze aanvangsdatum van de verjaringstermijn kan worden bepaald, de voor de beklaagde meest gunstige datum in aanmerking kan nemen.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Eenheid van opzet - Periode zonder nadere precisering - Aanvangsdatum van de verjaring - Toepassing

P.16.0199.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.4 AC nr. ...

De daad van onderzoek of van vervolging die gesteld wordt ten aanzien van één van de inverdenkinggestelden, stuit de verjaring ten aanzien van alle samenhangende misdrijven die samen onderzocht en behandeld worden, op voorwaarde dat die daad met betrekking tot die verschillende misdrijven binnen de door de artikelen 21 en 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorgeschreven termijn gesteld wordt (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P.15.0284.F, AC 2015, nr. 435.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daad van stuiting - Gevolg - Verschillende misdrijven - Samenhangende misdrijven

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De verjaring van de strafvordering wordt gestuit door een handeling die ertoe strekt ofwel bewijzen te vergaren dan wel de zaak in staat van wijzen te brengen wanneer die uitgaat van een daartoe bevoegde overheid; de daad van onderzoek die gesteld wordt door een buitenlandse magistraat die handelt op verzoek van een Belgische magistraat, en de terugzending naar het parket van de gevorderde opsporingsmaatregelen stuiten de verjaring (1). (1) Zie Cass. 10 september 2014, AR P.14.0577.F, AC 2014, nr. 507; M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 2014, 201.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging - Begrip - Daad van onderzoek gesteld door een buitenlandse magistraat op verzoek van een Belgische magistraat

- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0595.N 22 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161122.3 AC nr. ...

Het vonnis dat ervan uitgaat dat artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de toepassing van de regels van het Burgerlijk Wetboek inzake stuiting van de verjaring uitsluit, schendt die wetsbepaling (1). (1) I. CLAEYS, " De verjaring van de burgerlijke rechtsvordering na de burgerlijke verjaringswet" in F. VEBRUGGEN en R. VERSTRAETEN, De verjaring van de strafvordering voor rechtspractici, Leuven, Universitaire pers, 2005, pp. 160, 174 en 177.

Strafzaken - Algemeen - Toepasselijke wetsbepalingen

P.16.0372.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.6 AC nr. ...

De rechter moet de bij de wet bepaalde schorsingsgronden van de verjaring toepassen ook al is de redelijke termijn op het ogenblik van het zich voordoen van deze gronden overschreden; de verplichting de overschrijding van de redelijke termijn te remediÃ«ren, laat niet toe anders te oordelen (1). (1) Zie J. ROZIE, â??Het nieuwe artikel 21ter van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering: de rechtsgevolgen bij overschrijding van de redelijke termijnâ??, T.Strafr. 2001, 3-7.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Rechten van de Mens - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.1 - Redelijke termijn in strafzaken - Overschrijding - Toepassing van de schorsingsgronden van de verjaring van de strafvordering - Draagwijdte

P.16.0124.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.6 AC nr. ...

De bepaling van artikel 8, derde lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof heeft een algemene strekking en betekent dat de gevolgen van de vernietigde bepaling in de regel worden gehandhaafd ten aanzien van alle administratieve en rechterlijke handelingen en beslissingen (1). (1) Zie R. MOERENHOUT, Commentaar bij artikel 8 Bijzondere Wet van 6 januari 1989, OAPR, afl.8 (januari 1999); R. ANDERSEN, "La modulation dans le temps des effets des arrêts d'annulatoin du conseil d'Etat", in Liber Amicorum Michel Melchior, blz. 385-386; VERSTRAELEN, S., "Toen barstte de bom: het Grondwettelijk Hof handhaaft in een prejudieel arrest de gevolgen van een vastgestelde ongrondwettigheid", RW 2011-12, 1230; TULKENS, F., "Actualités et réflexions sur le droit transitoire jurisprudentiel. Quand le juge maintien les effets de ce qu'il annule.", JT 2012, 737.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Toepassing van de wet in de tijd

- Art. 8, derde lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- Art. 24, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0362.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.1 AC nr. ...

Artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf verjaart volgens de regels van het Burgerlijk Wetboek of van de bijzondere wetten die van toepassing zijn op de rechtsvordering tot vergoeding van schade, maar dat zij niet kan verjaren vóór de strafvordering.

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Verjaring van de burgerlijke rechtsvordering - Toepasselijke regels

- Artt. 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter is een wijze van inleiding van de burgerlijke rechtsvordering in de zin van artikel 2244 Burgerlijk Wetboek; wanneer het slachtoffer, voor de strafrechter, zijn vordering vóór de verjaring van de strafvordering instelt, houdt de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering op te lopen, tot de dag van de uitspraak van de beslissing die een einde stelt aan het geding (1). (1) Cass. 12 maart 2008, AR P.07.1523.F, AC 2008, nr. 171; Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1519.N, AC 2010, nr. 185.

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Verjaring van de burgerlijke rechtsvordering - Stuiting en schorsing - Inleiding van de burgerlijke rechtsvordering - Begrip

- Artt. 4, eerste lid, en 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek

P.15.0493.N 21 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160621.3 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Duinslaeger.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Uitstel van de behandeling van de zaak voor bijkomende onderzoekshandelingen - Hervatting van de behandeling van de zaak - Draagwijdte

Uit de tekst en de wetsgeschiedenis van artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, volgt dat de verjaring opnieuw begint te lopen vanaf de rechstzitting waarop de behandeling van de zaak kan worden hervat omdat het onderzoek om reden waarvan de behandeling van de zaak werd uitgesteld, werd uitgevoerd; een bijkomend uitstel van de zaak om een andere reden dan met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen schorst de verjaring niet krachtens deze bepaling, behoudens het geval waarbij na de uitvoering van bijkomende onderzoekshandelingen de behandeling van de zaak werd uitgesteld om kennis te nemen van de resultaten van dit onderzoek en daarop te reageren (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Uitstel van de behandeling van de zaak voor bijkomende onderzoekshandelingen - Hervatting van de behandeling van de zaak - Draagwijdte

---

P.16.0061.F 1 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160601.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Oorzaken - Wettelijk beletsel voor de uitoefening van de strafvordering - Begrip - Weigering van de onderzoeksmagistraat om de zaak te behandelen

De verjaring van de strafvordering is geschorst wanneer de wet dit bepaalt of wanneer er een wettelijk beletsel bestaat dat de instelling of de uitoefening van de strafvordering verhindert; aangezien het openbaar ministerie hoger beroep kan instellen tegen elke beschikking van de onderzoeksrechter en, bijgevolg, de uitoefening van de strafvordering kan voortzetten, is de weigering van de onderzoeksmagistaat om de zaak te behandelen geen wettelijk beletsel voor de uitoefening van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Oorzaken - Wettelijk beletsel voor de uitoefening van de strafvordering - Begrip - Weigering van de onderzoeksmagistraat om de zaak te behandelen

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.16.0325.F 18 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160518.6 AC nr. ...

Artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de verjaring van de strafvordering is geschorst telkens als de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht wordt uitgesteld met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; met bijkomende onderzoeksopdracht wordt elke handeling bedoeld uitgaande van een daartoe bevoegde overheid, die tot doel heeft bewijzen te vergaren of de zaak in staat van wijzen te brengen (1). (1) Zie Cass. 27 november 2013, AR P.13.1078.F, AC 2013, nr. 636.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende

onderzoekshandelingen

De opschorting van de verjaring bedoeld in artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, gaat in de dag waarop het vonnisgerecht beslist de zaak uit te stellen met het oog op het uitvoeren van bijkomende onderzoekshandelingen, tot de dag voor de eerste rechtszitting waarop het onderzoek van de zaak wordt hervat.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Aanvang en einde van de periode van schorsing

Het nazicht van het certificaat van het automatisch werkend toestel dat een snelheidsovertreding heeft vastgesteld, is, wegens de bijzondere bewijswaarde die, met toepassing van artikel 62 Wegverkeerswet, met de vaststellingen gepaard gaat die met behulp van dat type toestel werden verwezenlijkt, een handeling die erop gericht is de zaak in staat van wijzen te brengen en levert, als bijkomende onderzoeksopdracht, een grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering op.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Wegverkeer - Nazicht van het toestel dat de snelheidsovertreding heeft vastgesteld

---

P.15.0978.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.5 AC nr. ...

De schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering, bepaald in artikel 24, derde lid, voorafgaande titel Wetboek van Strafvordering, is niet alleen van toepassing op het misdrijf dat in de bijkomende onderzoekshandelingen wordt bedoeld, maar geldt ook voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar verbonden zijn door intrinsieke samenhang, ongeacht wie ze heeft gepleegd (1). (1) Zie Cass. 13 september 1995, AR P.95.0171.F, AC 1995, nr. 380.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond die voortvloeit uit het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen

---

P.14.1704.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.1 AC nr. ...

Door te oordelen dat de beklaagde bij het formuleren van zijn verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen op de hoogte was van de gevolgen die dat verzoek kon hebben op de verjaring, bestraft het vonnis niet de manier waarop hij zich verdedigd heeft maar stelt enkel het wettelijke gevolg vast van het inwilligen van een dergelijk verzoek.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond - Verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen - Recht van verdediging

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Aangezien de regels met betrekking tot de verjaring van de strafvordering van openbare orde zijn, is de rechter verplicht om de door de wet voorziene schorsingsgronden van de verjaring vast te stellen.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond - Toepassing door de rechter - Verplichting

---

P.15.0296.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.3 AC nr. ...

In zijn arrest nr. 83/2015 van 11 juni 2015 heeft het Grondwettelijk Hof artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende justitie, zoals het is gewijzigd bij artikel 3 van de wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, gedeeltelijk vernietigd in zoverre het met name tot gevolg heeft dat de verjaring geschorst wordt telkens als de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht wordt uitgesteld met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; in hetzelfde arrest heeft het Grondwettelijk Hof echter de gevolgen van de vernietigde bepaling gehandhaafd tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en ten laatste tot 31 december 2016; die gevolgen hebben betrekking op de hangende zaken of de zaken waarover nog geen definitieve beslissing werd genomen.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond - Verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen - Artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Gedeeltelijke vernietiging - Handhaving van de gevolgen van de bepaling tot een bepaalde datum

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.14.0722.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.3 AC nr. ...

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Belang

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Bijkomende onderzoekshandelingen - Bevel tot persoonlijke verschijning - Bevel tot medebrenging

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Bijkomende onderzoekshandelingen - Bevel tot persoonlijke verschijning - Geen rechtsgeldige kennisgeving

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Bijkomende onderzoekshandelingen - Meerdere bevelen tot persoonlijke verschijning

De verjaring van de strafvordering loopt niet enkel in het belang van de beklaagde, maar bestaat in het algemeen belang (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Belang

De verjaring van de strafvordering wordt geschorst door het uitstellen van de zaak door het vonnisgerecht met het oog op de uitvoering van een bevel tot persoonlijke verschijning, zelfs indien dit bevel niet rechtsgeldig ter kennis werd gebracht van de betrokkene (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Bijkomende onderzoekshandelingen - Bevel tot persoonlijke verschijning - Geen rechtsgeldige kennisgeving

Onderzoekshandelingen in de zin van artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zijn alle door een bevoegd persoon gestelde daden van onderzoek die ertoe strekken gegevens te verzamelen of het dossier op de gebruikelijke wijze samen te stellen en de zaak in staat van wijzen te brengen; de rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van bijkomende onderzoekshandelingen zoals het persoonlijk horen van de beklaagde en daartoe kan hij krachtens de artikelen 152, § 2 en § 3, en 185, § 2 en § 3, Wetboek van Strafvordering diens persoonlijke verschijning bevelen of in voorkomend geval een bevel tot medebrenging uitvaardigen; zulke bevelen uitgaande van de rechtbank die oordeelt over een lastens een beklaagde ingestelde strafvordering zijn bijkomende onderzoekshandelingen in de zin van artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zodat het uitstel van behandeling van de zaak door het vonnisgerecht met het oog op de uitvoering daarvan de verjaring van de strafvordering schorst (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Bijkomende onderzoekshandelingen - Bevel tot persoonlijke verschijning - Bevel tot medebrenging

Waar artikelen 152, § 2, en 185, § 2, Wetboek van Strafvordering bepalen dat de rechtbank in elke stand van het geding de persoonlijke verschijning kan bevelen, beletten deze bepalingen, noch enige andere bepaling de rechtbank om meermaals een bevel tot persoonlijke verschijning te geven met betrekking tot dezelfde persoon; uitstel van de behandeling van de zaak met het oog op de uitvoering van elk van die daden van onderzoek schorst de verjaring van de strafvordering, zonder dat de schorsing langer mag zijn dan één jaar (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Bijkomende onderzoekshandelingen - Meerdere bevelen tot persoonlijke verschijning

P.15.0535.N 24 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151124.5 AC nr. ...

Artikel 24, derde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vereist niet dat de beslissing van de onderzoeksrechter tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen in het kader van de regeling van de rechtspleging moet zijn genomen ingevolge een verzoek tot het verrichten van dergelijke onderzoekshandelingen opdat de verjaring van de strafvordering zou zijn geschorst vanaf de eerste rechtszitting van de raadkamer die op het moment van die beslissing reeds was vastgesteld of opnieuw was vastgesteld met het oog op de regeling van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Onderzoeksrechter - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen in kader van regeling van de rechtspleging

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Onderzoeksrechter - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen in kader van regeling van de rechtspleging

---

P.15.0701.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter, wanneer de strafvordering verjaard is verklaard, slechts kennis nemen van de burgerlijke rechtsvordering op voorwaarde dat deze vóór de verjaring van de strafvordering bij hem is aangebracht (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 2014, p. 284.

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Verjaard verklaarde strafvordering - Bevoegdheid van de strafrechter om kennis te nemen van de burgerlijke rechtsvordering

Wanneer de strafrechter de strafvordering vervallen verklaart, kan hij de burgerlijke rechtsvordering van de burgerlijke partij niet ontvankelijk verklaren zonder na te zien of zij zich vóór de verjaring van de strafvordering burgerlijke partij heeft gesteld.

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Verjaard verklaarde strafvordering - Bevoegdheid van de strafrechter om kennis te nemen van de burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarde - Burgerlijke partijstelling vóór de verjaring van de strafvordering - Nazicht

---

P.14.1189.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Toepassing van de wet in de tijd

Uit de samenhang van artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering – versie 2002 dat van toepassing is op feiten gepleegd vanaf 2 september 2003, artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering – versie 1998 dat ingevolge artikel 33 van de programmawet van 5 augustus 2003 van toepassing is gebleven op de vóór 2 september 2003 gepleegde feiten, artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende justitie waardoor artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering – versie 2013 werd ingevoerd en het arrest van 11 juni 2015 van het Grondwettelijk Hof houdende gedeeltelijke vernietiging van voormeld artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 en handhaving van de gevolgen van de vernietigde beslissing tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en uiterlijk tot 31 december 2016, volgt dat op vóór 2 september 2003 gepleegde feiten uitsluitend de schorsingsgrond van artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering – versie 1998 van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Toepassing van de wet in de tijd

---

P.15.0284.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.2 AC nr. ...

De daden van onderzoek of van vervolging stuiten de oorspronkelijke verjaringstermijn, aangezien ze ertoe strekken samenhangende feiten te kunnen berechten, zelfs als ze tegen andere personen dan de vervolgde persoon zijn gericht of als daarop geen veroordeling kan worden gegrond.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Samenhangende feiten - Verjaringsstuitende daden - Begrip - Daden gericht op andere personen dan de vervolgde persoon of waarop geen veroordeling kan worden gegrond

- Artt. 226 en 227 Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De uitwerking van de daden van onderzoek of van vervolging strekt zich uit tot alle misdrijven die samen onderzocht en behandeld worden, wanneer ze door intrinsieke samenhang nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Cass. 13 september 2006, AR P.06.0966.F, AC 2006, nr. 413.

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Verjaringsstuitende daden - Verschillende misdrijven - Intrinsieke samenhang

- Artt. 226 en 227 Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0200.F 10 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150610.3 AC nr. ...

De verjaring van de strafvordering wordt onder meer geschorst wanneer er een wettelijk beletsel bestaat voor de uitoefening daarvan; de onaantastbare beslissing van de feitenrechter om de uitspraak over de bij hem aanhangig gemaakte zaak uit te stellen tot er over de procedure wegens vals getuigenis uitspraak is gedaan, staat aan de voortzetting van de rechtspleging in de weg (1). (1) Zie Cass. 19 september 1989, AR 3259, AC 1990, nr. 43.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Wettelijk beletsel voor de uitoefening van de strafvordering - Wettelijk beletsel - Begrip - Procedure wegens vals getuigenis - Beslissing tot uitstel van de bij de rechter aanhangig gemaakte zaak

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.15.0183.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.4 AC nr. ...

De verjaring van de strafvordering is geschorst telkens als de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht wordt uitgesteld met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; in dat geval is de verjaring geschorst vanaf de dag waarop het vonnisgerecht beslist om de zaak uit te stellen tot op de dag voor de eerste terechtzitting waarop de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht wordt hervat, zonder dat elke schorsing van de verjaring evenwel langer dan een jaar mag duren; de wet legt de rechter die beslist om de zaak met het oog daarop uit te stellen, niet op om een vonnis te wijzen alvorens recht te doen en, uit de omstandigheid dat het openbaar ministerie zich niet tegen het uitstel heeft verzet, kan niet worden afgeleid dat dit uitstel niet door het vonnisgerecht werd beslist en evenmin dat het vonnisgerecht op de procureur des Konings druk zou hebben uitgeoefend met het oog op de tenuitvoerlegging van de hem gevraagde onderzoeksverrichtingen (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, 7de uitg., Die Keure, 2014, p. 213; F. Verbruggen, B. Spriet en R. Verstraeten, Straf- en strafprocesrecht, Brugge, Die Keure, 2013, p. 175.

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Oorzaken - Vonnisgerecht - Beslissing om de behandeling van de zaak uit te stellen met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Vorm

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.13.1281.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.3 AC nr. ...

Zonder op enigerlei wijze te onderzoeken op welke data bepaalde telastleggingen, voor zo ver bewezen, zouden gepleegd zijn, verklaren de appelrechters de strafvordering voor die telastleggingen, waarvoor zij te kennen geven dat zij mogelijk met hetzelfde opzet gepleegd werden als de feiten van een andere telastlegging waaraan de beklaagde schuldig wordt verklaard, vervallen door verjaring op grond van een stuitingsdaad die zich situeert vóór de mogelijk laatste datum van deze feiten, zoals omschreven, en verklaren zij dienvolgens de burgerlijke rechtsvorderingen, in zoverre zij gesteund zijn op de telastleggingen niet ontvankelijk; het Hof kan aldus niet nagaan of de strafvordering voor de telastleggingen wel of niet was verjaard op de dag waarop het arrest is uitgesproken en of de burgerlijke rechtsvorderingen die op deze telastleggingen werden gesteund, werden ingesteld nadat de strafvordering vervallen was door verjaring en vernietigt de bestreden beslissing in zoverre die uitspraak doet over die burgerlijke rechtsvorderingen, in de mate zij gesteund zijn op die telastleggingen, met verwijzing (1). (1) Zie Cass. 6 september 2000, AR P.00.0310.F, AC 2000, nr. 443; Cass. 7 november 2000, AR P.99.0048.N, AC 2000, nr. 604; Cass. 2 mei 2006, AR P.06.0125.N, AC 2006, nr. 252.

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Misdrijven gepleegd op niet bepaalde tijdstippen tussen twee data -

Toetsing door het Hof - Onmogelijkheid

- Artt. 21 tot 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 Grondwet 1994

TUCHTZAKEN

D.22.0005.N 27 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250627.1N.4 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces en het rechtszekerheidsbeginsel kan in tuchtzaken in het gedrang komen, wanneer door de afwezigheid van een verjaringstermijn, het verweer tegen feiten die zich in een ver verleden hebben voorgedaan, in het licht van de omstandigheden van het geval door het tijdsverloop wordt bemoeilijkt, zonder dat dit een automatisme uitmaakt; het staat aan de rechter om in het licht van de concrete elementen van de zaak en met inachtneming van de complexiteit ervan, de houding van de tuchtrechtelijk vervolgde persoon en deze van de tuchtoverheid, in feite te oordelen of het recht op een eerlijk proces en het rechtszekerheidsbeginsel is miskend door de afwezigheid van een verjaringstermijn; de rechter kan hierbij rekening houden met mogelijke bewijsmoeilijkheden bij de verdediging dan wel met het bestaan van een strafzaak of met de andere voorhanden zijnde waarborgen zoals inzake de redelijke termijn.

Tuchtzaken - Termijnen (aard, duur, aanvang, einde) - Ontstentenis verjaringstermijn - Eerlijk proces - Rechtzekerheidsbeginsel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

D.14.0007.N 20 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150320.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 458, §1, eerste en tweede lid, en 474 Gerechtelijk Wetboek en uit de voorbereidende werken van de wet van 21 juni 2006 wijzigende de tuchtprocedure van toepassing op de leden van de balie, volgt dat het onderzoek dient te worden geopend binnen de twaalf maanden na kennisname van de feiten door de bevoegde tuchtrechtelijke autoriteit, zijnde de stafhouder of desgevallend de voorzitter van de tuchtraad, en dat het openen van het onderzoek onder meer kan blijken uit het schriftelijke bericht waarbij de advocaat op de hoogte wordt gebracht van het instellen van het onderzoek.

Tuchtzaken - Termijnen (aard, duur, aanvang, einde) - Orde van advocaten - Stafhouder - Termijn voor de opening van het tuchtonderzoek - Aanvang

- Artt. 458, § 1, eerste en tweede lid, en 474 Gerechtelijk Wetboek

VERKEERSBELASTING OP MOTORRIJTUIGEN (MOTORRIJTUIGE

F.23.0074.N 9 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250509.1N.2 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 2.2.2.0.1, § 1, en 2.2.2.0.1, § 2, eerste lid, eerste zin, Vlaamse Codex Fiscaliteit volgt dat, wanneer een voertuig vermeld in artikel 2.2.1.0.1 werd ingeschreven in het repertorium van het directoraat-generaal mobiliteit en verkeersveiligheid, de natuurlijke persoon of rechtspersoon die op het inschrijvingsbewijs vermeld staat, moet worden beschouwd als degene die dat voertuig aanwendt voor eigen gebruik of het exploiteert in de zin van artikel 2.2.2.0.1, § 1, en derhalve belastingplichtige is; noch uit de tekst van deze wetsbepalingen en hun wetsgeschiedenis, noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat deze regel niet geldt wanneer bij de inschrijving van een voertuig in het repertorium van het directoraat-generaal mobiliteit en verkeersveiligheid van gestolen identiteitsgegevens gebruik wordt gemaakt.

- Inschrijvingsbewijs - Gestolen identiteitsgegevens - Belastingplichtige - Gevolg

- Art. 2.2.2.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

F.18.0170.N 25 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.2 AC nr. ...

Het begrip "motorvoertuigen en samengestelde voertuigen gebruikt voor het vervoer van goederen over de weg", opgenomen in artikel 5, § 1, 1°, WIGB en daarna hernomen in artikel 2.2.6.0.1, § 1, 1°, VCF dient te worden begrepen als de motorvoertuigen en samengestelde voertuigen die uitsluitend worden gebruikt voor het vervoer van goederen over de weg (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitzondering op de vrijstelling van artikel 5, § 1, 1° WIGB

- Art. 2.2.6.0.1, § 1, 1° Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit
- Art. 5, § 1, 1° Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

F.20.0004.N 25 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.8 AC nr. ...

Uit de artikelen 2.2.1.0.1 VCF en 3 WIGB volgt dat de belasting verschuldigd is voor alle voertuigen die dienen tot het vervoer van personen of goederen en dat het daartoe volstaat het dat het voertuig geschikt is voor zulk vervoer en als zodanig wordt gebruikt; niet vereist is dat het vervoer van personen of goederen de hoofdbestemming van het voertuig uitmaakt en evenmin is vereist dat er een uitsluitend gebruik is van het voertuig voor zulk vervoer (1). (1) Zie ook het gelijkluidend arrest van dezelfde datum inzake F.20.0012.N

- Belastbaar voorwerp - Voertuigen die dienen tot het vervoer van een persoon of goederen

- Art. 2.2.1.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit
- Art. 3 Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

F.15.0048.N 24 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.1 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

- Buitenlandse leaseonderneming - Gebruik van het voertuig in België - Wijze van inschrijving

De verdragsbepalingen inzake het vrij verkeer van diensten verzetten er zich niet tegen dat een buitenlandse leaseonderneming een voertuig op haar naam kan registeren in de lidstaat van gebruik mits opgave van het adres van de huurder, die verblijfshouder is in deze lidstaat. Artikel 3 en bijlage 1 van de Richtlijn 1999/37/EG van de Raad van 29 april 1999 vereisen niet dat de leaseauto in de lidstaat waarin hij wordt gebruikt op het adres van de buitenlandse leaseonderneming kan worden geregistreerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Buitenlandse leaseonderneming - Gebruik van het voertuig in België - Wijze van inschrijving

- Art. 10 KB 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen
- Art. 3 en bijlage 1 Richtlijn 1999/37/EG van de Raad van 29 april 1999 inzake de kentekenbewijzen van motorvoertuigen

F.15.0160.N 3 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170303.1 AC nr. ...

Inzake verkeersbelasting op de autovoertuigen moet het verzoekschrift houdende voorziening in cassatie van de belastingplichtige in elk geval door een advocaat worden ondertekend en neergelegd.

- Cassatieberoep - Vormen - Ondertekening

- Artt. 3.1.0.0.1 en 3.8.0.0.2 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

F.14.0204.N 10 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160310.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

- Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Door technische keuringsstations verstrekte inlichtingen

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 101 Programmawet 27 december 2005 dat artikel 4, § 2, c, WIGB heeft ingevoerd, blijkt dat de stations voor de technische controle van de voertuigen toezicht houden op de technische kenmerken eigen aan de fiscale definitie van de aangeboden voertuigen en zij deze gegevens kunnen uitwisselen met de fiscale overheid, zodat de inlichtingen die door deze diensten spontaan aan de fiscale overheid worden meegedeeld geen onrechtmatig verkregen bewijs opleveren (1). (1) Zie concl. OM.

- Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Door technische keuringsstations verstrekte inlichtingen

- Artt. 2 en 26 KB 23 december 1994 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en de regeling van de administratieve controle van de instellingen belast met de controle van de in het verkeer gebrachte voertuigen

- Art. 4, § 2, c Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

VERKEERSBELEMMERING

P.22.0064.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.1 AC nr. ...

De misdrijven van belemmering van het wegverkeer worden gekenmerkt door een aantasting van goederen met een mogelijk of dreigend gevolg voor de veiligheid van personen; het zijn misdrijven met betrekking tot het in gevaar brengen van personen of aantastingen van de vrijheid van komen en gaan of van het recht om zich vrij te bewegen (1). (1) A. DELANNAY, "Les entraves méchantes à la circulation", in M.-A. BEERNAERT e.a., Les infractions. Vol. 2, Les infractions contre les personnes, Brussel, Larcier, 2020, p. 516-517.

- Strafbaarstelling - Kenmerk - Misdrijf met betrekking tot het in gevaar brengen van personen - Aantasting van de vrijheid van komen en gaan of van het recht om zich vrij te bewegen

- Art. 406 Strafwetboek

P.21.1500.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.4 AC nr. ...

Artikel 406 Strafwetboek strekt ertoe de vrijheid van komen en gaan, en van verkeer, te beschermen; de doelstelling van die bepaling bestaat erin de gevolgen die het lamleggen van het gewone personen- en goederenverkeer kan teweegbrengen voor het economische en maatschappelijke leven van het land te voorkomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 212.

- Doelstelling van de strafbaarstelling - Bescherming van de vrijheid van komen en gaan en van verkeer

- Art. 406 Strafwetboek

De artikelen 6.4 en N Herziening Europees Sociaal Handvest bepalen dat de Staten die hierbij partij zijn het stakingsrecht erkennen en het kunnen regelen; die bepalingen, die onvoldoende duidelijk en nauwkeurig zijn om er een rechtstreekse werking aan toe te kennen in het kader van de strafvervolging, kennen aan een beklaagde geen subjectief recht toe dat hij zou kunnen doen gelden tegen de tegen hem gevorderde strafsancties.

- Bestraffing van het misdrijf - Betoging - Stakingsrecht

- Artt. 6.4 en N Het Herziene Europees Sociaal Handvest

Wanneer de wet verbiedt om het verkeer kwaadwillig te belemmeren, bestaat het misdrijf kennelijk niet enkel in het opwerpen van de versperring of van de belemmering maar ook, en vooral, in de blokkade die door die opstelling kan worden verzekerd zolang ze niet wordt opgeheven; het is niet omdat de door een wegversperring geblokkeerde automobilisten als gevolg hiervan niet meer in beweging zijn, dat hun immobilisering ophoudt strafbaar te zijn, ten aanzien van degenen die de hindernis hebben opgeworpen, evenals van al wie bijdraagt tot de instandhouding van het bestaan of van de gevolgen ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 212.

- Begrip - Voortdurend misdrijf - Duur van het misdrijf - Instandhouding van de belemmeringen en hun gevolgen

- Art. 406 Strafwetboek

P.19.0804.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.1 AC nr. ...

Het vereiste opzet van kwaadwillige belemmering van het verkeer bestaat in het opzettelijk belemmeren van het verkeer als dusdanig; de gevaartoestand voor het verkeer die daardoor kan worden veroorzaakt, maakt geen deel uit van dat opzet, maar is slechts het door de wet vereiste gevolg dat uit het handelen van de dader moet voortvloeien; het enkele feit dat een misdrijf wordt gepleegd in het kader van een staking of betoging neemt het moreel bestanddeel voor het misdrijf kwaadwillige belemmering niet weg, ongeacht de beweegredenen voor die actie (1). (1) Zie concl. OM.

- Moreel bestanddeel - Kwaadwillig opzet

- Art. 406, eerste lid Strafwetboek

VERLATING VAN FAMILIE

P.21.0484.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.15 AC nr. ...

Het wanbedrijf familieverlating is een voortdurend misdrijf en is bijgevolg één enkel strafrechtelijk feit dat in zijn geheel moet worden beoordeeld; dit misdrijf houdt pas op te bestaan wanneer de dader, in overeenstemming met de rechterlijke beslissing die hem daartoe veroordeelt, het onderhoudsgeld betaalt waarvan hij verzuimde de termijnen te kwijten (1); daaruit volgt dat een beklaagde die binnen een ten laste gelegde incriminatieperiode, ook al wordt de onderhoudsverplichting bij een uitvoerbare rechterlijke beslissing met terugwerkende kracht opgeheven, nog steeds voor de voorgaande niet opgeheven periode verzuimt meer dan twee maanden de termijnen van de onderhoudsuitkering te kwijten, zich schuldig maakt aan familieverlating (2). (1) Cass. 22 september 2004, AR P.04.0511.F, AC 2004, nr. 425, JLMB 2005, 518, RDP 2005, 211, RW 2005-06, 946 noot M. VAN DER STRATEN; Cass. 22 maart 1988, AR 1677, AC 1987-88, 951; Cass. 16 december 1986, AR 124, AC 1986-87, 510. (2) L. DUPONT, "Verlating van familie", APR, Gent, Story-Scientia, 1975, 71-72; Ph. TRAEST en A. WINANTS, “Strafrecht en familierecht”, in Gezin en recht in een postmoderne samenleving, Gent, Mys & Breesch, 1994, 67.

- Materieel bestanddeel - Opheffing van de onderhoudsplicht door een rechterlijke beslissing met terugwerkende kracht - Achterstal in betaling van onderhoudsgelden verschuldigd van voor de datum van opheffing van de onderhoudsplicht - Wachtperiode van twee maanden - Gevolg

- Art. 391bis Strafwetboek

Noch uit artikel 203, § 1, oud Burgerlijk Wetboek noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de betalingen door een schuldenaar die naast onderhoudsschulden ook andere schulden heeft bij dezelfde schuldeiser, bij afwezigheid van uitdrukkelijke toerekening door die schuldenaar of toerekening door de schuldeiser in het kwijtschrift, noodzakelijk eerst op de onderhoudsschulden en pas dan op de andere schulden moeten worden toegerekend (1); de schuldenaar van een uitkering tot onderhoud die meer dan twee maanden vrijwillig nalaat de termijnen ervan volledig te kwijten en zich ertoe beperkt slechts een gedeelte ervan te betalen, maakt zich schuldig aan familieverlating (2). (1) L. DUPONT, "Verlating van familie", APR 1975, 53. (2) Cass. 3 november 2009, AR P.09.0884.N, AC 2009, nr. 634, RW 2009-10, 1644; Cass. 20 mei 2009, AR P.09.0272.F, AC 2009, nr. 332. Zie ook R. DECLERCQ, “L’abandon de famille en droit pénal belge", RDP 1953, 547; L. DUPONT, "Verlating van familie", APR, 1985, 58-60.

- Materieel bestanddeel - Achterstal van meer dan twee maanden - Onderhoudsbijdrage voor het kind na echtscheiding - Meerdere schulden tegenover de onderhoudsgerechtigde ouder - Toerekening van een betaling op de onderhoudsschuld - Omvang

- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 391bis Strafwetboek

P.13.0954.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.1 AC nr. ...

Een voorafgaande ingebrekestelling van de schuldenaar die er zich via een voorafgaande overeenkomst strekkende tot echtscheiding bij wederzijdse toestemming, gehomologeerd bij rechterlijke beslissing, uitdrukkelijk toe verbond een maandelijkse onderhoudsbijdrage te betalen, is geen noodzakelijke voorwaarde om hem schuldig te verklaren aan familieverlating, zoals bepaald in artikel 391bis Strafwetboek, ook al betreft het een haalschuld (1). (1) Zie: Cass. 3 november 2009, AR P.09.0884.N, AC 2009, nr. 634; Cass. 7 maart 1966, Pas. 1966, I, 870

- Voorafgaande overeenkomst tot echtscheiding bij wederzijdse toestemming - Homologatie bij rechterlijke beslissing - Verbintenis tot betaling van een maandelijkse onderhoudsbijdrage - Haalschuld - Schuldigverklaring aan het misdrijf van familieverlating - Voorwaarde - Voorafgaande ingebrekestelling van de schuldenaar

VERNIELING VAN DOSSIERS

P.22.0887.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de minuut van een proces-verbaal van een rechtszitting geheel of gedeeltelijk is vernietigd of verdwenen en er noch uitgiften noch authentieke afschriften van bestaan, mag het bestaan of de inhoud van dit proces-verbaal door alle rechtsmiddelen worden bewezen (1); de opsomming van artikel 521 Wetboek van Strafvordering is niet beperkend maar verklarend, waarbij het begrip "enige andere buitengewone oorzaak" het artikel een algemene betekenis geeft waardoor alle gevallen van vernieling, wegneming of verlies, ongeacht de oorzaak ervan, hieronder vallen (2); anders dan wat de eiser aanvoert, valt het verlies van een processtuk dus wel degelijk onder de in die bepaling voorziene gevallen. (1) Cass. 5 maart 2002, AR P.01.1431.N, AC 2002, nr. 158 , § 2.8 (dat hieraan toevoegt: "het komt het Hof toe de bewijskracht van deze rechtsmiddelen te beoordelen"). En dit bij analogische toepassing van de artikelen 46 Oud Burgerlijk Wetboek (dus voor het werd vervangen door de wet van 18 juni 2018, "Wanneer er geen registers hebben bestaan of de registers verloren zijn, wordt het bewijs daarvan toegelaten zowel door bescheiden als door getuigen, en in die gevallen kunnen het huwelijk, de geboorte en het overlijden bewezen worden door zowel registers en papieren, afkomstig van de overleden ouders, als door getuigen") en 1348, 4°, Oud Burgerlijk Wetboek ("De juridische gevolgen van den brand in de griffie van het Hof van verbreking", redevoering uitgesproken in het Nederlands door advocaat-generaal Janssens de Bisthoven tijdens de plechtige openingszitting van 15 december 1945, blz. 5). Aldus heeft het Hof geoordeeld dat uit de fotokopie van de ontbrekende bladzijde van een proces-verbaal van een rechtszitting op afdoende wijze blijkt dat deze werd getekend door de voorzitter en de griffier (Cass. 5 maart 2002, voormeld) of dat de publicatie van een arrest in het Bulletin des arrêts de la cour de cassation aangezien kan worden als een trouwe reproductie van het arrest dat werd vernield door de brand van het Justitiepaleis die werd veroorzaakt door de vluchtende Duitse bezetter (Cass. 14 april 1947, AC 1947, I, 119; Cass. 2 december 1946, AC 1946, I, 422). (2) RPDB., "Procédure pénale", nr. 823 en zie nrs. 815, 824 en 832 en Complément IX, 2004, R. DECLERCQ, nr. 2045.

- Vernieling of verdwijning van de minuut van een proces-verbaal van een rechtszitting - Bewijs van het bestaan of van de inhoud van het proces-verbaal door alle rechtsmiddelen - Buitengewone oorzaak - Begrip - (Wel) verlies

- Art. 521 Wetboek van Strafvordering

- Vernieling of verdwijning van de minuut van een proces-verbaal van een rechtszitting - Bewijs van het bestaan of van de inhoud van het proces-verbaal door alle rechtsmiddelen - Buitengewone oorzaak - Begrip - (Wel) verlies

- Art. 521 Wetboek van Strafvordering

Op verzoek van de procureur-generaal bij het hof van beroep kan dit hof de zoekgeraakte minuut van het proces-verbaal van de rechtszitting opnieuw opstellen in de bewoordingen van de niet-ondertekende computerversie van dat proces-verbaal die werd ingevoerd en opgeslagen in het informaticasysteem van de FOD Justitie waarover de griffie van dat rechtscollege beschikt, waarbij die versie van het proces-verbaal voor echt wordt verklaard en zal worden beschouwd als de minuut. (Impliciete oplossing).

- Verlies van een proces-verbaal van een rechtszitting - Opnieuw opstellen in de bewoordingen van de niet-ondertekende computerversie - Modaliteiten

- Art. 521 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel IV (Art 448 tot en met 524septies)

- Verlies van een proces-verbaal van een rechtszitting - Opnieuw opstellen in de bewoordingen van de niet-ondertekende computerversie - Modaliteiten

- Art. 521 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel IV (Art 448 tot en met 524septies)

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER

ALGEMEEN

P.24.1621.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.1 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat wanneer de rechter oordeelt dat er een overschrijding is van de redelijke termijn, maar dat die niet zeer zwaarwichtig is en hij derhalve niet het verval van de strafvordering uitspreekt, hij de overschrijding dient te sanctioneren door een veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring, of door een straf op te leggen die lager is dan de wettelijke minimumstraf, of door het opleggen van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die hij zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding zonder dat in dat laatste geval de rechter verplicht is de straf te vermelden die hij bij niet-overschrijding zou hebben opgelegd; wanneer een beklaagde nog in aanmerking komt voor de maatregel van het uitstel van tenuitvoerlegging, kan de remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn bestaan of mede bestaan in het geheel of gedeeltelijk verlenen van uitstel van tenuitvoerlegging aangezien een dergelijke voorwaardelijke veroordeling een reële en meetbare vermindering van de bestraffing is en aldus een daadwerkelijke remediëring van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn vormt, ook al loopt de veroordeelde het risico alsnog de opgelegde straf te moeten ondergaan; de rechter oordeelt onaantastbaar op welke wijze de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn moet worden geremedieerd (1). (1) Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, BS 18 april 2024, in werking getreden op 28 april 2024; J. MEESE, "Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024", RW 2024-25/20, 763 – 780.

Algemeen - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Overschrijding van de termijn die niet zeer zwaarwichtig is - Geen verval van de strafvordering - Remediëring van de overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de bestraffing - Verlenen van een volledig of gedeeltelijk uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1484.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.1 AC nr. ...

Wanneer meerdere beklaagden aan dezelfde misdrijven schuldig zijn verklaard, is de motivering van de straf, de motivering van de weigering van een werkstraf of van een uitstel voor het overige nog steeds een geïndividualiseerde motivering, ook al werd ze collectief geformuleerd (1). (1) Cass. 7 december 2011, AR P.11.1100.F, arrest niet gepubliceerd.

Algemeen - Uitstel - Weigering - Motiveringsplicht - Geïndividualiseerde motivering in geval van meerdere beklaagden - Draagwijdte

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 37quinquies, § 3 Strafwetboek

- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1479.F 22 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.5 AC nr. ...

Hoewel de verbintenis van de veroordeelde om de door het gerecht bepaalde probatievoorwaarden na te leven een essentiële vereiste is om dit gerecht in staat te stellen het probatieuitstel wettig te bevelen, verplicht geen enkele wettelijke bepaling de rechter ertoe die instemming als onbestaande te beschouwen omdat ze werd gegeven met het oog op een opschorting en niet met het oog op het uitstel.

Algemeen - Probatie - Verbintenis van de veroordeelde - Instemming met een opschorting van de uitspraak - Veroordeling met uitstel

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.22.0075.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.20 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat een herroepingsvordering van het uitstel van tenuitvoerlegging niet is verjaard, moet bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie die beslissing niet nader met redenen omkleden.

Algemeen - Herroeping - Verjaring - Vaststelling - Motivering

Uit het enkele feit dat de persoon tegen wie een vordering tot herroeping van uitstel van tenuitvoerlegging is uitgebracht niet voorafgaandelijk is verhoord, kan geen schending van artikel 6 EVRM worden afgeleid; de betrokkene kan op de rechtszitting waarop de herroepingsvordering wordt behandeld elk verweer laten gelden, maar hij tegen wie een vordering tot herroeping van uitstel van tenuitvoerlegging is uitgebracht en die zonder gegronde reden nalaat persoonlijk aanwezig te zijn op de rechtszitting waarop die vordering wordt behandeld, kan zich niet beroepen op een miskenning van zijn recht om persoonlijk te worden gehoord; hij maakt dan immers de uitoefening van dit recht zelf onmogelijk.

Algemeen - Herroeping van het uitstel - Afwezigheid op de rechtszitting

Algemeen - Herroeping van het uitstel - Geen voorafgaandelijk verhoor

P.19.1067.F 22 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200122.2F.4 AC nr. ...

De afwijzing van een verzoek van de beklaagde om opschorting, zonder eigen of specifieke redenen, is regelmatig met redenen omkleed en naar recht verantwoord door de uitspraak van een straf waarvan de rechtvaardiging toestaat te begrijpen waarom die uitspraak niet werd opgeschort (1). (1) Zie Cass. 2 maart 2011, AR P.10.0586.F, AC 2011, nr. 175; Cass. 27 mei 2009, AR P.09.0016.F, AC 2009, nr. 350, met andersluidende concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 26 februari 2002, AR P.01.1650.N, AC 2002, nr. 133 en de noot, en Rev. dr. pén. crim., 2003, p. 890, en de noot « La motivation de la décision refusant la suspension » ; Cass. 20 juni 2000, AR P.98.1043.N, AC 2000, nr. 383; Cass. 30 april 1985, AR 9447, AC 1984-85, nr. 525; Cass. 8 november 2016, AR P.15.0724.N, AC 2016, nr. 628 (wanneer het verzoek met redenen is omkleed); Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639 (wat betreft de verwerping van een uitstel).

Algemeen - Verzoek zonder eigen of specifieke redenen, om opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Afwijzing - Motivering door de uitspraak van een straf

- Art. 3, vierde lid Wet 10 februari 1994 tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0433.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190911.3 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep het verzet van de beklaagde regelmatig ongedaan heeft verklaard, zijn de vorderingen in zijn conclusie die strekten tot het toekennen van opschorting van de uitspraak of uitstel niet langer pertinent zodat de appelrechters die niet meer hoefden te beantwoorden en het Hof ze niet meer hoefde te onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 450.

Algemeen - Weigering van toekenning - Motivering - Op verzet gewezen beslissing - Vordering strekkende tot het toekennen van opschorting van de uitspraak of van uitstel - Verzet ongedaan verklaard - Doelloze vordering

- Art. 3, vierde en achtste lid, § 1, vierde lid Wet 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en de gewoontemisdadigers
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0024.F 10 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190410.2 AC nr. ...

Wanneer meerdere beklaagden aan dezelfde misdrijven schuldig worden verklaard, houdt de motivering van de straf of van de weigering om de opschorting van de uitspraak van de veroordeling te verlenen niet op een geïndividualiseerde motivering te zijn, enkel en alleen omdat ze op een collectieve wijze is geformuleerd (1). (1) Cass. 7 december 2011, AR P.11.1100.F, arrest niet gepubliceerd. Inzake de onderscheiden begrippen die respectievelijk zijn vervat in het beginsel van de individualisering van de straf en in het algemeen rechtsbeginsel betreffende het persoonlijk karakter van de straf, zie Fr. KUTY, Les Principes généraux de droit pénal belge, dl. IV, La Notion de peine, Larcier, 2017, nrs. 2180 tot 2182; GwH, 3 april 2014, nr. 65/2014, § B.7.2, en Cass. 9 april 2013, AR P.12.0783.N, AC 2013, nr. 223 (persoonlijk karakter van de straf); AA, 29 maart 2000, nr. 38/2000, § B.6.2 (individualisering van de straf).

Algemeen - Motivering - Collectieve formulering - Individualisering van de straf

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.18.0936.F 24 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181024.2 AC nr. 586

Wanneer de rechter, voor zijn weigering om uitstel toe te kennen, rekening houdt met een eerdere veroordeling die op het uittreksel van eisers strafregister wordt vermeld en die een juridisch beletsel vormt voor het verlenen van die maatregel, schrijven noch artikel 8 Probatiewet noch enige andere wetsbepaling voor dat bij het dossier van de rechtspleging een eensluidend verklaard afschrift moet worden gevoegd van de veroordelende beslissing met de vermelding dat die beslissing in kracht van gewijsde is gegaan (1). (1) Zie Cass. 25 februari 1998, AR P.97.1439.F, AC 1998, nr. 108, met verwijzing in noot; zie ook de gedeeltelijk gelijkluidende concl. OM "in hoofdzaak", in Pas. 2018, nr. 586.

Algemeen - Uitstel - Eerdere veroordeling die een juridisch beletsel vormt voor de toekenning van het uitsel

- Art. 8, § 1, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.18.0198.N 22 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180522.8 AC nr. ...

De bepaling van artikel 1, § 3, eerste lid Probatiewet houdt in dat opleiding als bijzondere voorwaarde enkel kan worden gelast voor de hoofdstraf, dit is gevangenisstraf of geldboete, eventueel samen met een bijkomende straf zoals een rijverbod, voor zover de hoofdstraf volledig met uitstel wordt verleend, onverminderd de toepassing van artikel 1, § 3, tweede lid, Probatiewet; aldus belet de wet dat de opleiding enkel wordt gelast voor een bijkomende straf (1). (1) L. BREWAEYS, " Ruimere waaier aan bestraffingsmogelijkheden voor verkeersmisdrijven na Potpourri II", VAV 2016/3, 19.

Algemeen - Probatiewet - Artikel 1, § 3, eerste lid - Opleggen van een opleiding als bijzondere voorwaarde - Voorwaarden - Draagwijdte

P.17.0061.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.5 AC nr. ...

Het arrest dat het uitstel beperkt dat door de eerste rechter werd toegekend, verzwaart de toestand van de beklaagde; dat moet bijgevolg vaststellen dat die beslissing door de appelrechters met eenparigheid van stemmen werd genomen (1). (1) Aldus kunnen de appelrechters het door de eerste rechter toegekende uitstel van tenuitvoerlegging van de straf niet opheffen (Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0259.F, AC 1999, nr. 342), noch de duur ervan verlengen (Cass. 10 mei 2000, AR P.99.1887.F, AC 2000, nr. 281) wanneer zij de straf handhaven die door de eerste rechter werd uitgesproken, aangezien een dergelijke opheffing of verlenging een verzwaring van de straf uitmaakt. Daarentegen "is voor het arrest dat de hoofdgevangenisstraf verlaagt maar de duur van het door de eerste rechter voor de hoofdgevangenisstraf verleende uitstel verlengt, dat de geldboete verhoogt en het door de eerste rechter voor de geldboete toegekende uitstel intrekt, geen eenstemmigheid vereist" (Cass. 14 april 2010, AR P.09.1867.F, AC 2010, nr. 256. (M.N.B.)

Algemeen - Uitstel toegekend door de eerste rechter - Beperking in hoger beroep - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

ALLERLEI

P.22.0075.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.20 AC nr. ...

Aan de voorwaarde voor herroeping op grond van artikel 14, § 1ter, eerste lid, Probatiewet is voldaan indien de betrokkene, na een veroordeling met een in kracht van gewijsde getreden beslissing wegens een overtreding van de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan, tijdens de proeftijd opnieuw een dergelijke overtreding pleegt, die aanleiding geeft tot een veroordeling met een in kracht van gewijsde getreden beslissing; niet is vereist dat die veroordeling wegens het nieuw misdrijf wordt uitgesproken of kracht van gewijsde krijgt tijdens de proeftijd; de omstandigheid dat de rechter bij de in kracht van gewijsde gegane veroordeling voor het nieuwe tijdens de proeftijd gepleegde misdrijf ten onrechte de door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde toestand zou hebben aangenomen, belet de herroeping van het uitstel van tenuitvoerlegging niet.

Allerlei - Wegverkeer - Herroeping wegens het plegen van een nieuw misdrijf

Geen enkele bepaling van de Probatiewet of enig andere bepaling voorziet in een bijzondere termijn waarbinnen een vordering tot herroeping van uitstel van tenuitvoerlegging op grond van artikel 14, § 1ter, Probatiewet wegens het plegen van een nieuw misdrijf tijdens de proeftijd moet worden ingesteld en waarbinnen de rechter over een dergelijke vordering uitspraak moet doen; daaruit volgt dat deze herroepingsvordering moet worden ingesteld en dat erover moet zijn beslist binnen de termijn van de verjaring voor de uitvoering van de opgelegde straf waarvoor uitstel van tenuitvoerlegging is verleend, met dien verstande dat gelet op het verleende uitstel er een wettelijk beletsel is om de straf uit te voeren en de verjaringstermijn voor de uitvoering van de straf bijgevolg is geschorst tijdens de proeftijd (1). (1) Zie over deze problematiek: Cass. 23 februari 2016, AR P.14.1268.N, AC 2016, nr. 132, T.Strafr., 2016, 3, 234-236, met noot T. DECAIGNY, “De termijn voor herroeping van het uitstel van tenuitvoerlegging van een straf omwille van nieuwe feiten”; GwH nr. 30/2019 van 28 februari 2019, randnummers B.3.6 en B.9, www.const-cour.be; GwH nr. 77/2019 van 23 mei 2019, randnummers B.3.6. en B.9; P. HOET, “Over de verjaring van de herroepingsvordering en de straf bij gemeenschapsgerichte maatregelen en straffen”, Limb.Rechtsl. 2016, afl. 2, 97-98.

Allerlei - Wegverkeer - Herroeping wegens het plegen van een nieuw misdrijf - Instellen van de herroepingsvordering - Uitspraak - Termijnen

- Art. 14, § 1ter Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.19.0576.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.7 AC nr. ...

Wanneer de eerste rechter, op de vordering van de procureur des Konings strekkende tot herroeping van de aan de veroordeelde toegekende opschorting, die vordering niet-ontvankelijk heeft verklaard op grond dat deze meer dan een jaar na het verstrijken van de proeftijd was ingesteld, en het openbaar ministerie de vermelding in het grievenformulier betreffende de verjaring van de strafvordering heeft aangekruist, met inbegrip, in geval van hervorming van de beroepen beslissing, van de aan die vordering te verbinden gevolgen, zijn de bewoordingen die het openbaar ministerie in het grievenformulier aanwendt niet in die mate ongeschikt dat ze de geadresseerden van de akte van hoger beroep beletten de draagwijdte ervan te begrijpen, aangezien het beroepen vonnis geen andere beslissingen bevat dan die welke betrekking heeft op de laattijdigheid van de vorderingen tot herroeping en de keuze voor de rubriek "verjaring" redelijkerwijs in die zin kan worden geïnterpreteerd dat ze enkel op die beschikking betrekking heeft (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2018, AR P.17.1086.F, AC 2018, nr. 309, met concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2018; Cass. 31 januari 2018, RG P.17.1029.F, arrest niet gepubliceerd. In die zaken hadden de eisers, die door het beroepen vonnis waren veroordeeld, in het grievenformulier de rubriek "vrijspraak" aangekruist. Het Hof heeft hier respectievelijk uit afgeleid dat "die gegevens [de appelrechters] toelieten om met zekerheid te bepalen dat de grief van de eisers tegen het beroepen vonnis betrekking had op de beslissing van de eerste rechter om hen schuldig te verklaren aan de in die telastleggingen bedoelde feiten" en dat "het feit dat [de beklaagde] de grief "1.11 Vrijspraak" en niet de grief "1.1 Schuldigverklaring" had aangekruist, geen twijfel kon doen ontstaan omtrent haar voornemen om de beschikking van het beroepen vonnis aan te vechten die haar schuldig had verklaard aan de enige telastlegging die haar werd verweten. Het vonnis verantwoordt aldus zijn beslissing om het hoger beroep zonder belang en, in die mate, niet-ontvankelijk te verklaren, niet naar recht". In deze zaak voerde het OM aan dat het onaanvaardbaar is dat de rechter zich ten aanzien van het openbaar ministerie op een dergelijke overdreven formalistische manier gedraagt; men mag weliswaar van een rechtsbeoefenaar verwachten dat hij zich rigoureuzer gedraagt dan een rechtzoekende, maar in dat geval zou men ook moeten aannemen dat advocaten op dezelfde formalistische manier behandeld worden. (M.N.B.)

Allerlei - Veroordeling met uitstel - Vordering tot herroeping - Vonnis dat de vordering tot herroeping laattijdig verklaart - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief "verjaring van de strafvordering"

P.16.1250.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.2 AC nr. 639

Door het uitspreken van een overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering gemotiveerde effectieve straf sluit het vonnis het toekennen van uitstel of probatie-uitstel uit (1). (1) Zie Cass. 26 februari 2002, AR P.01.1650.N, AC 2002, nr. 133.

Allerlei - Weigering uitstel of probatie-uitsel - Motivering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

GEWONE OPSCHORTING

P.25.0286.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.13 AC nr. ...

De artikelen 4, vierde lid, Probatiewet en 195 Wetboek van Strafvordering verbieden de rechter die het verzoek van de beklaagde om opschorting van de uitspraak verwerpt, niet om de weerslag van de straf te bepalen op zijn huidige beroepstoestand en niet op de loopbaan waarop hij kans had kunnen maken indien zijn strafblad blanco was gebleven.

Gewone opschorting - Verzoek gegrond op het gevaar voor declassering in geval van straf - Verwerping - Motivering - Draagwijdte - Verplichting om bij het afwegen van gevaar rekening te houden met huidige beroepstoestand van beklaagde (ja) maar ook met loopbaan waarop hij beweert kans te kunnen maken indien geen straf op strafblad wordt ingeschreven (neen)

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Wanneer de beklaagde tot staving van zijn verzoek om opschorting van de uitspraak een concreet gegeven aanvoert waaruit blijkt dat de straf tot zijn declassering zal leiden, dient de rechter in feite te onderzoeken of de aangevoerde omstandigheid dit werkelijk tot gevolg kan hebben; dit onderzoek valt onder de onaantastbare beoordeling van de feitenrechter (1). (1) Zie, wat betreft deze feitelijke beoordeling, Cass. 26 oktober 2021, AR P.21.0958.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.11, en de concl. van advocaat-generaal SCHOETERS, ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211026.2N.11.

Gewone opschorting - Motivering van de beslissing over het verzoek om opschorting van de uitspraak - Onderzoek of een aangevoerd concreet gegeven wijst op een gevaar voor declassering in geval van straf - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.22.0900.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.4 AC nr. ...

Aangezien de maatregel van opschorting van de veroordeling de wettelijke mogelijkheid van een herroeping inhoudt, is die maatregel zwaarder dan een schuldigverklaring (1). (1) Cass. 13 januari 2021, AR P.20.1203.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.11 (dat bovendien de weerslag van dit beginsel op de relatieve werking van het hoger beroep vermeldt), en verwijzingen in voetnoten.

Gewone opschorting - Gewone schuldigverklaring - Zwaarste maatregel

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1454.N 2 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep, volgt niet dat de rechter die naast het bevelen van de opschorting van de uitspraak van veroordeling voor de bewezen verklaarde feiten tevens de door de artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek bedoelde bijzondere verbeurdverklaring uitspreekt van vermogensvoordelen ook melding moet maken van artikel 6 Probatiewet.

Gewone opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Vermeldingen - Toepasselijke wetsbepalingen - Wijze

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

Gewone opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Vermeldingen - Toepasselijke wetsbepalingen - Wijze

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

Uit de artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek en artikel 6, tweede lid, Probatiewet, volgt dat de straf van de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen zowel in de voor als in de na 17 april 2014 geldende versie van artikel 6, tweede lid, Probatiewet een facultatief karakter had en heeft.

Gewone opschorting - Artikel 6, tweede lid, Probatiewet - Wetswijziging - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Gewone opschorting - Artikel 6, tweede lid, Probatiewet - Wetswijziging - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

P.21.1460.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 3, vierde lid, Probatiewet moet de beslissing waarbij de opschorting van de veroordeling wordt toegestaan of geweigerd met redenen worden omkleed overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering; hieruit volgt dat de rechter die de hem gevraagde opschorting van de uitspraak weigert, de redenen van die beslissing moet opgeven, op een wijze die desnoods beknopt maar nauwkeurig moet zijn; uit het feit dat er een effectieve straf wordt opgelegd en de redenen hiervoor worden opgegeven, kunnen eveneens de redenen voor de weigering van die maatregel blijken (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.16.1258.N, AC 2018, nr. 63.

Gewone opschorting - Verzoek om opschorting van de veroordeling - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.22.1432.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.2 AC nr. ...

Uit artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de rechter de overschrijding van de redelijke termijn enkel kan bestraffen door de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uit te spreken of door de beklaagde te veroordelen tot een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf (1); teneinde de niet-naleving recht te zetten van de verplichting de beklaagde zonder onredelijke vertraging te berechten, kan de rechter ook een bij wet bepaalde straf uitspreken die evenwel op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld, of kan hij de beklaagde, als deze voldoet aan de wettelijke voorwaarden om hierop aanspraak te maken, een proeftijd opleggen door het uitstel van de tenuitvoerlegging van de hele of een gedeelte van de straf of door de opschorting van de uitspraak van de veroordeling; ook in die gevallen moet uit de redenen van de beslissing blijken dat de rechter die maatregelen niet had toegekend of dat hij die onder striktere voorwaarden had toegekend als de zaak niet met vertraging was behandeld (2). (1) Zie Cass. 6 september 2016, AR P.15.0826.N, AC 2016, nr. 458. Met andere woorden, deze bepaling bevat geen exhaustieve lijst van de bestraffingswijzen van een dergelijke overschrijding. (2) Zie concl. OM.

Gewone opschorting - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestraffing door de rechter - Opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Voorwaarden

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0456.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de rechter het verzoek tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling verwerpt wegens verschillende specifieke gerechtelijke veroordelingen, waarvan “het merendeel” bij verstek is uitgesproken, terwijl een op tegenspraak gewezen veroordeling krachtens de wet is uitgewist, kan hieruit niet worden afgeleid dat de rechter ook acht heeft geslagen op die veroordeling (1). (1) Zie concl. van het OM in Pas. 2022, nr. 623, dat om andere redenen heeft beslist tot verwerping: aangezien de eiser aanvoert dat het bij het dossier gevoegde uittreksel uit het strafregister slechts één veroordeling op tegenspraak vermeldt, die is uitgesproken bij vonnis van 14 januari 2019, is het OM nagegaan of het Hof acht kon slaan op dat stuk.

Gewone opschorting - Verzoek - Verwerping wegens verschillende specifieke gerechtelijke veroordelingen, waarvan "het merendeel" bij verstek is uitgesproken, terwijl een op tegenspraak gewezen veroordeling krachtens de wet is uitgewist - Invloed

- Art. 619 Wetboek van Strafvordering

P.22.0060.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein kan de overtreder, wanneer geen strafrechtelijke sanctie maar een administratieve geldboete wordt opgelegd, beroep instellen bij de correctionele rechtbank; wanneer de correctionele rechtbank het beroep verwerpt en de administratieve geldboete bevestigt, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit waarvoor de opschorting van de uitspraak van de veroordeling kan worden toegekend (1) en behoudt die geldboete haar oorspronkelijke karakter, zonder een straf te vormen in de zin van het interne recht; de wet houdt derhalve geen verschillende behandeling in van de twee categorieën van beklaagden die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en op wie verschillende regels van toepassing zijn en wat dat betreft dient er geen vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof (2). (1) Artikel 9, § 5, tweede lid, en § 7, zesde lid, van het Decreet van het Waals Gewest van 19 maart 2009 laat de sanctionerend ambtenaar en de correctionele rechtbank waarbij het beroep tegen de beslissing aanhangig is gemaakt toe "de overtreder maatregelen tot uitstel van de uitvoering toe te staan"; het decreet kent hun echter niet de bevoegdheid toe om de opschorting van de uitspraak van de opgelegde geldboete te verlenen. (2) Zie a pari GwH 16 juni 2004, nr. 105/2004 met betrekking tot de wet betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten.

Gewone opschorting - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - (Geen) mogelijkheid om de opschorting van de uitspraak te verlenen - (Geen) prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.22.0300.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.4 AC nr. ...

Een beklaagde heeft, ook al voldoet hij aan de wettelijke voorwaarden voor de maatregel van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling, geen recht op die maatregel en het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting het toekennen van die maatregel wenselijk is; bij die beoordeling kan de rechter de aard en de ernst van de feiten betrekken, alsook het gegeven dat niet blijkt dat een veroordeling de sociale reclassering van de beklaagde zal belemmeren en door bij die beoordeling tevens het gegeven te betrekken dat een beklaagde de impact van een veroordeling op zijn sociale reclassering aannemelijk moet maken, legt de rechter deze beklaagde geen onmogelijke bewijslast op.

Gewone opschorting - Verzoek tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Beoordeling door de rechter - Criteria - Impact op de sociale reclassering van de beklaagde - Aannemelijk maken van de impact door de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0089.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10 AC nr. ...

Uit het feit dat een effectieve straf wordt opgelegd en die straf met redenen wordt omkleed, kunnen ook de redenen voor de weigering van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling blijken (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.16.1258.N, AC 2018, nr. 63.

Gewone opschorting - Verzoek tot opschorting - Verplichting tot motivering van de weigering

- Art. 3, vierde lid Wet 10 februari 1994 tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.1182.F 19 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1 AC nr. ...

De rechter die over de schuld van de beklaagde heeft geoordeeld, mag vervolgens, met het oog op de uitspraak over de keuze van de straf en de strafmaat, alle gegevens in aanmerking nemen die eigen zijn aan de persoonlijkheid van de beklaagde, voor zover hij de wijze waarop laatstgenoemde zich tegen de tegen hem ingebrachte beschuldiging heeft verdedigd, niet bestraft (1) ; de appelrechters die oordelen dat "gelet op het ontbreken van enige invraagstelling door de beklaagde ten aanzien van haar gedrag, de maatregel van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling die haar in eerste aanleg is verleend, niet aangewezen is wegens het gevaar dat de gepleegde feiten zouden worden gebanaliseerd en er bij haar een zeker gevoel van straffeloosheid zou ontstaan", hebben aldus niet de wijze bestraft waarop de beklaagde zich heeft verdedigd, maar hebben een gegeven van haar persoonlijkheid in aanmerking genomen, namelijk het ontbreken van enige invraagstelling ten aanzien van daden die volgens hen niet mogen worden gebanaliseerd. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1557-1558.

Gewone opschorting - Weigering - Motivering - In acht te nemen gegevens - Geen invraagstelling door de beklaagde - (Geen) bestraffing van de wijze waarop de beklaagde zich heeft verdedigd

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0844.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.2 AC nr. ...

De beslissing die de gewone opschorting van de veroordeling wegens bewezen verklaarde telastleggingen beveelt, zonder opgave van de duur van de proeftijd, is onwettig (1); het Hof kan die onwettigheid ambtshalve vaststellen. (1) Zie, betreffende de onwettigheid van een veroordeling met uitstel zonder opgave van de duur van dat uitstel, Cass. 15 maart 2000, AR P.99.1419.F, AC 2000, nr. 178; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV: la peine, Larcier, 2017, p. 1034, nr. 3633, noot 5832. Een dergelijke onwettigheid is geen verschrijving die door de feitenrechter kan worden verbeterd (Cass. 31 oktober 2012, AR P.12.0862.F, AC 2012, nr. 581).

Gewone opschorting - Geen opgave van de duur van de proeftijd - Gevolg - Ambtshalve vernietiging

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Er bestaat geen grond om de vernietiging uit te breiden tot de beslissing waarbij de appelrechters de misdrijven bewezen hebben verklaard en een verbeurdverklaring hebben bevolen wanneer de vernietiging is bevolen om een reden die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan die beslissingen zijn genomen; aldus strekt de vernietiging van de beslissing die de opschorting van de veroordeling beveelt zich niet uit tot de beslissing waarbij de rechter het misdrijf bewezen verklaart, wanneer de vernietiging is bevolen om een reden die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan die beslissing is genomen, wat het geval is wanneer de onregelmatigheid enkel verband houdt met het gebrek aan opgave van de duur van de proeftijd (1). (1) Zie Cass. 7 november 2001, AR P.01.0924.F, AC 2001, nr. 604; zie Cass. 8 februari 2000, AR P.97.1697.N, AC 2000, nr. 98, met concl. "in hoofdzaak" van toenmalig eerste advocaat-generaal DU JARDIN, op datum in Pas.; wat betreft het uitstel zonder opgave van de duur van dat uitstel, zie Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F, AC 2005, nr. 96 (vernietiging beperkt tot de straf, andersluidende schriftelijke conclusie van de procureur-generaal) en Cass. 17 maart 1993, AR 359, AC 1993, nr. 148 ; F. KUTY, o.c., p. 1017, nr. 3609.

Gewone opschorting - Gevolg - Vernietiging op een grond die geen verband houdt met de gronden waarop de beslissingen steunen die de misdrijven bewezen verklaren en een verbeurdverklaring bevelen - Geen opgave van de duur van de proeftijd

P.21.0958.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.11 AC nr. ...

De rechter mag bij de beoordeling van de vraag van een beklaagde om opschorting van de uitspraak van veroordeling wel degelijk het gegeven betrekken dat hij geen concrete gegevens verstrekt betreffende zijn persoonlijke situatie (1). (1) Zie concl. OM.

Gewone opschorting - Verzoek tot opschorting - Beoordeling - Gebrek aan concrete gegevens - Redenen

Uit artikel 3, vierde lid, Probatiewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat indien de rechter een verzoek om de opschorting van de uitspraak van veroordeling afwijst, uit zijn beslissing moet blijken dat hij dit verzoek en de stavende redenen daartoe in aanmerking heeft genomen en hij nauwkeurig de redenen vermeldt voor de weigeringsbeslissing, maar die motivering mag beknopt zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Gewone opschorting - Verzoek tot opschorting - Weigering - Motivering - Wijze

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Uit de samenlezing van artikel 149 Grondwet, artikel 3 Probatiewet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering volgt dat indien een beklaagde ter staving van zijn verzoek om opschorting van de uitspraak van veroordeling concrete elementen aanvoert betreffende de gevolgen van een straf voor zijn reclassering, uit de rechterlijke beslissing een afweging moet blijken tussen eensdeels de zwaarwichtigheid van de te beoordelen feiten en de persoonlijkheid van de beklaagde en anderdeels de nadelige effecten van een al dan niet effectieve bestraffing voor zijn reclassering en resocialisering (1). (1) Zie concl. OM.

Gewone opschorting - Verzoek tot opschorting - Aanvoering van concrete elementen betreffende de gevolgen van een straf - Beoordeling - Wijze

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Uit het enkele feit dat een beklaagde voldoet aan de wettelijke voorwaarden om de uitspraak van veroordeling op te schorten volgt niet dat de rechter verplicht is die maatregel toe te kennen; de rechter oordeelt onaantastbaar over de wenselijkheid ervan en er bestaat immers geen recht op opschorting van de uitspraak van veroordeling (1). (1) Zie concl. OM.

Gewone opschorting - Verplichting - Beoordeling - Wijze

P.21.1121.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.15 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat hoger beroep van een beklaagde tegen de beslissing van de raadkamer om hem niet de opschorting van de uitspraak van veroordeling te verlenen onontvankelijk verklaart omdat noch artikel 135 Wetboek van Strafvordering noch artikel 4, § 2, Probatiewet daartoe in een rechtsmiddel voorzien, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en evenmin beslissingen vallend onder een van de uitzonderingsgevallen van artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en is dus niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Cass. 11 maart 2008, AR P.07.1717.N, AC 2008, nr. 168; P. HOET, Opschorting, uitstel, probatie, werkstraf en elektronisch toezicht, Brussel, Larcier, 2014, nr. 88.

Gewone opschorting - Onderzoeksgerechten - Regeling van de rechtspleging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer tot weigering van de opschorting van de uitspraak - Ontvankelijkheid - Aard van de beslissing - Gevolg

- Art. 4, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 135 en 420, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1203.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.11 AC nr. ...

De appelrechter die kennisneemt van het enkel hoger beroep van de beklaagde, kan de toestand van de beklaagde zoals deze voortvloeit uit het beroepen vonnis niet verzwaren (1); de maatregel van opschorting van de uitspraak van de veroordeling die de wettelijke mogelijkheid tot herroeping inhoudt, is zwaarder dan een schuldigverklaring (2); derhalve kan de appelrechter niet, op het enkel hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat een eenvoudige schuldigverklaring uitspreekt, de uitspraak van de veroordeling tot een hoofdstraf opschorten. (1) Zie Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0062.N, AC 2019, nr. 358; Cass. 11 februari 2015, AR P.14.1706.F, AC 2015, nr. 101: "volgend uit de devolutieve werking van het rechtsmiddel, verbiedt [de relatieve werking van het hoger beroep] de appelrechters om de toestand van de beklaagde te verergeren wanneer zij kennis nemen van het enkel hoger beroep van de beklaagde"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, vol. II, p. 1512-1513. (2) Zie (invloed wat betreft de verplichting die op de appelrechters rust om vast te stellen dat hun beslissing bij eenparigheid van de leden van de zetel is gewezen) Cass. 11 januari 2012, AR P.11.1359.F, AC 2012, nr. 24; Cass. 25 april 2007, AR P.06.1597.F, AC 2007, nr. 207, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1526; F. KUTY, "Tendances récentes en matière de délai raisonnable", in Actualités de droit pénal et de procédure pénale, Brussel, Uitg. Jonge Balie Brussel, 2001, pp. 148 tot 167.

Gewone opschorting - Eenvoudige schuldigverklaring en opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Zwaarste maatregel - Relatieve werking van het hoger beroep

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 199 en 202 Wetboek van Strafvordering

P.18.0261.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.6 AC nr. ...

De rechter die weigert de uitspraak van veroordeling op te schorten of uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, moet indien dit hem is gevraagd, nauwkeurig de redenen voor die beslissing vermelden, zij het dat die beknopt mogen zijn; indien een beklaagde in zijn conclusie daarover met verwijzing naar concrete en specifieke omstandigheden verweer voert, verplicht artikel 149 Grondwet de rechter dit verweer te beantwoorden, zonder dat hij evenwel elk afzonderlijk element dat tot staving van dit verweer wordt aangevoerd, moet beantwoorden (1). (1) Zie: Cass. 8 november 2016, AR P.15.0724.N, AC 2016, nr. 628.

Gewone opschorting - Verzoek de uitspraak van veroordeling op te schorten - Weigering - Motivering

- Artt. 3, vierde lid, tweede zin, en 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.1274.N 8 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180508.1 AC nr. ...

Met het oordeel dat de opschorting ontoereikend is voor de beteugeling van de bewezen telastlegging een te zwak signaal is om de beklaagde aan te zetten tot voorzichtigheid in het verkeer, zonder hierbij na te gaan of een effectieve bestraffing nadelig kan zijn voor eisers reclassering en resocialisering, beantwoordt de bestreden beslissing het verzoek tot opschorting van de beklaagde niet zoals vereist in artikel 3, vierde lid, tweede zin, Probatiewet.

Gewone opschorting - Verzoek tot opschorting van de beklaagde - Weigering - Motivering

P.17.0014.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.3 AC nr. 602

De opschorting van de uitspraak van de veroordeling is verantwoord wanneer een veroordeling, zelfs met uitstel, de verbetering, die reeds werd bereikt of die men van de beklaagde kan verwachten, en zijn reclassering nadelig zou kunnen beïnvloeden; de rechter zal dan ook een afweging dienen te maken tussen, eensdeels, de zwaarwichtigheid van de te beoordelen feiten en de persoonlijkheid van de dader, en, anderdeels, de nadelige effecten van de strafrechtelijke interventie voor de reclassering en de resocialisering van de veroordeelde (1). (1) Zie Cass. 25 november 1997, AR P.96.0660.N, AC 1997, nr. 502.

Gewone opschorting - Motivering

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1, § 1, en 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.15.0724.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 3, vierde lid, tweede zin, Probatiewet moet de beslissing waarbij de opschorting wordt toegestaan of geweigerd met redenen zijn omkleed overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering; wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat de beklaagde de appelrechters gemotiveerd heeft verzocht om de opschorting van de uitspraak van veroordeling toe te staan, beantwoorden deze met de enkele verwijzing naar de aard en de ernst van de feiten dit verzoek niet zoals vereist in artikel 3, vierde lid, tweede zin, Probatiewet (1). (1) Zie Cass. 26 februari 2002, AR P .01.1650.N, AC 2002, nr.133; S. VAN OVERBEKE, â?? De motivering omtrent de opschorting van de uitspraak van de veroordeling en omtrent het uitstel van de tenuitvoerlegging van de strafâ??, RW 1996-1997, 1057; P. HOET, â?? Alternatieve bestraffing: opproefstelling en begeleiding, opschorting, uitstel en probatie-werkstrafâ??, CABG 2006, afl. 4-5, 11.

Gewone opschorting - Weigering - Motivering

- Art. 3, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.15.1284.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.4 AC nr. ...

In geval van herroeping van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling overeenkomstig artikel 13 Probatiewet, kan aan de beklaagde geen zwaardere straf worden opgelegd dan deze die hem voor het bewezen verklaarde misdrijf kon worden opgelegd door de rechter die de opschorting heeft gelast, zodat wanneer opschorting werd verleend voor een misdrijf dat enkel strafbaar was met vermogenssancties, de rechter die de opschorting herroept voor dat misdrijf, aan de betrokkene geen gevangenisstraf kan opleggen.

Gewone opschorting - Herroeping - Straftoemeting - Omvang - Toepassing

P.16.0233.F 18 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160518.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Gewone opschorting - Beschikking van de raadkamer - Bijkomende straffen van verbeurdverklaring - Recht van de verdachte op hoger beroep

Gewone opschorting - Beschikking van de raadkamer - Verzet voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Artikel 4, § 2, Probatiewet

Artikel 4, § 2, Probatiewet bepaalt dat de procureur des Konings en de verdachte tegen de beschikking van de raadkamer waarbij de opschorting wordt uitgesproken, verzet kunnen doen om reden dat aan de voorwaarden tot verlening van de opschorting niet voldaan is; hoewel die bepaling het recht op hoger beroep van de rechtzoekende beperkt, heeft die beperking enkel betrekking op de uitspraak van de maatregel van opschorting van de veroordeling zelf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Gewone opschorting - Beschikking van de raadkamer - Verzet voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Artikel 4, § 2, Probatiewet

De raadkamer die een maatregel van opschorting van de veroordeling uitspreekt samen met bijkomende straffen van verbeurdverklaring doet op definitieve wijze uitspraak over de grond van de zaak; bij ontstentenis van afwijkende wetsbepalingen valt, voor de voormelde straffen, het recht van de verdachte op hoger beroep samen met het hoger beroep dat met toepassing van artikel 202 Wetboek van Strafvordering aan de beklaagde is toegekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

Gewone opschorting - Beschikking van de raadkamer - Bijkomende straffen van verbeurdverklaring - Recht van de verdachte op hoger beroep

P.14.1815.F 20 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160420.4 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Gewone opschorting - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Verschillende termijnen om hoger beroep in te stellen - Prejudiciële vraag - Grondwettelijk Hof

Artikel 4, §2, van de Probatiewet schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet in zoverre het het beroep van de inverdenkinggestelde tegen de beschikking van de raadkamer waarbij de feiten bewezen worden verklaard en tot de opschorting wordt besloten, onderwerpt aan een termijn van vierentwintig uur, terwijl de procureur des Konings en de burgerlijke partij, op grond van artikel 135, §§ 1 en 3, van het Wetboek van Strafvordering, beschikken over een termijn van vijftien dagen om de door hetzelfde rechtscollege uitgesproken beschikking van buitenvervolgingstelling aan te vechten (1). (1) GwH 18 februari 2016, nr. 27/2016.

Gewone opschorting - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot opschorting van uitspraak - Hoger beroep - Verschillende beroepstermijnen - Gelijkheid en niet-discriminatie

De beschikking tot opschorting van de uitspraak valt niet binnen het toepassingsgebied van artikel 135, §§ 2 en 3, van het Wetboek van Strafvordering; de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde een grond van nietigheid opwerpt tegen de beroepen beschikking, heeft geen weerslag op de beoordeling van de in artikel 4, §2, van de Probatiewet bepaalde ontvankelijkheidsvoorwaarden van het beroep in de tijd (1). (1) Cass. 24 maart 2010, AR P.09.1749.F, AC 2010, nr. 210.

Gewone opschorting - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot opschorting van uitspraak - Hoger beroep - Termijn - Artikel 135, §§ 2 en 3, van het Wetboek van Strafvordering - Toepassing

Wanneer een cassatiemiddel discriminatie aanvoert omdat er verschillende termijnen van toepassing zijn om hoger beroep in te stellen voor, enerzijds, de inverdenkinggestelde wanneer hem door de raadkamer opschorting van de veroordeling is verleend en, anderzijds, het openbaar ministerie en de burgerlijke partij, wanneer de beroepen beslissing een beschikking tot buitenvervolgingstelling betreft, stelt het Hof van Cassatie een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2015, nr. ... .

Gewone opschorting - Onderzoek in strafzaken - Regeling van de rechtspleging - Verschillende termijnen om hoger beroep in te stellen - Prejudiciële vraag - Grondwettelijk Hof

- Art. 135, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering
- Art. 4, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

P.15.0838.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.2 AC nr. ...

Hoewel de rechter, op een beknopte maar nauwkeurige wijze, de redenen moet vermelden waarom hij weigert de vervolgde persoon de maatregel van opschorting toe te kennen waartoe laatstgenoemde of het openbaar ministerie voor hem verzoekt, is hij niet verplicht te oordelen dat een verzoek tot opschorting ook een subsidiair verzoek tot uitstel inhoudt, waarover hij zou moeten oordelen.

Gewone opschorting - Verzoek tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Subsidiair verzoek tot uitstel - Bevoegdheid van de rechter

P.14.0440.N 19 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.3 AC nr. ...

Niet ontvankelijk bij gebrek aan belang is het cassatiemiddel dat enkel de schuldigverklaring aan enkele telastleggingen aanvecht, dan wanneer de beslissing van opschorting van de uitspraak naar recht verantwoord is wegens de schuldigverklaring aan de andere telastleggingen (1). (1) Cass. 22 maart 2005, AR P.04.1414.N, AC 2005, nr. 176.

Gewone opschorting - Cassatiemiddel dat enkel de schuldigverklaring aan enkele telastleggingen aanvecht - Naar recht verantwoorde beslissing voor de andere telastleggingen

GEWOON UITSTEL

P.25.0721.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de strafrechtelijke beslissing dragende redenen bevat die zowel de toekenning als de draagwijdte en de duur aanwijzen van een uitstel waarmee ze een straf gepaard doet gaan en er geen enkele tegenstrijdigheid bestaat tussen die redenen en het beschikkend gedeelte dat die straf oplegt, en de beslissing weliswaar verzuimt te vermelden dat er voor die straf een uitstel wordt verleend, maar dit uitstel niet uitsluit, bestaat er geen grond om dit beschikkend gedeelte te verbeteren . (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Gewoon uitstel - Strafrechtelijke beslissing - Dragende reden die een uitstel verleent - Beschikkend gedeelte dat verzuimt die maatregel te vermelden, zonder hem uit te sluiten - (Geen) noodzaak om dat verzuim te verbeteren

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 793, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.23.0843.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.10 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie aangeeft dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de straf, op grond dat zij onwettig is, blijft de rechter in hoger beroep bevoegd om die straf te beoordelen binnen de grenzen van de wet die ze oplegt, op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak op het tijdstip waarop hij uitspraak doet (1) en om, in voorkomend geval, het uitstel te verlenen. (1) Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0387.F, AC 2018, nr. 345, met concl. OM op datum in Pas. ("(...) en om, in voorkomend geval, de straf te verminderen"). Het OM heeft er mutatis mutandis naar verwezen.

Gewoon uitstel - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolgen voor de bevoegdheid van de rechter - Verlenen van een uitstel

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.22.1731.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.10 AC nr. ...

Artikel 3, eerste lid, Probatiewet stelt de opschorting van de uitspraak van de veroordeling afhankelijk van de instemming van de beklaagde; deze – essentiële – instemming is in alle gevallen vereist en hieruit volgt dat de rechter die overweegt om de maatregel ambtshalve toe te kennen, zich niet kan ontslaan van de verplichting om te verifiëren of de betrokkene met die maatregel instemt.

Gewoon uitstel - Toekenningsvoorwaarde - Instemming van de beklaagde - Geen instemming - Gevolg

- Art. 3, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.22.1432.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.2 AC nr. ...

Uit artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de rechter de overschrijding van de redelijke termijn enkel kan bestraffen door de veroordeling bij eenvoudige schuldverklaring uit te spreken of door de beklaagde te veroordelen tot een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf (1); teneinde de niet-naleving recht te zetten van de verplichting de beklaagde zonder onredelijke vertraging te berechten, kan de rechter ook een bij wet bepaalde straf uitspreken die evenwel op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld, of kan hij de beklaagde, als deze voldoet aan de wettelijke voorwaarden om hierop aanspraak te maken, een proeftijd opleggen door het uitstel van de tenuitvoerlegging van de hele of een gedeelte van de straf of door de opschorting van de uitspraak van de veroordeling; ook in die gevallen moet uit de redenen van de beslissing blijken dat de rechter die maatregelen niet had toegekend of dat hij die onder striktere voorwaarden had toegekend als de zaak niet met vertraging was behandeld (2). (1) Zie Cass. 6 september 2016, AR P.15.0826.N, AC 2016, nr. 458. Met andere woorden, deze bepaling bevat geen exhaustieve lijst van de bestraffingswijzen van een dergelijke overschrijding. (2) Zie concl. OM.

Gewoon uitstel - Duur van de vervolging - Overschrijding van de redelijke termijn - Bestraffing door de rechter - Uitstel - Voorwaarden

- Artt. 3 en 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.22.0445.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.7 AC nr. ...

Aangezien het uitstel een maatregel is die zijn weerslag heeft op de tenuitvoerlegging van de hoofdstraf, leidt de onwettigheid ervan, wegens de band tussen de strafmaat en de maatregel, tot de vernietiging van de gehele beslissing over de straf; de schuldigverklaring daarentegen kan zelf niet worden vernietigd, aangezien de aangeklaagde onwettigheid hiermee geen verband houdt; op het cassatieberoep dat krachtens artikel 441 Wetboek van Strafvordering door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie werd ingesteld, vernietigt het Hof aldus het vonnis dat de beklaagde veroordeelt en hem een uitstel van strafuitvoering toekent zonder de duur van het uitstel te preciseren, in zoverre het uitspraak doet over de gehele straf, en verwijst het de zaak naar een andere rechtbank (1). (1) Zie Cass. 31 januari 2007, AR P.06.1492.F, onuitg.; Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F, AC 2005, nr. 96; Cass. 22 januari 2003, AR P.02.1505.F, AC 2003, nr. 47 (over in kracht van gewijsde gegane beslissingen); zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB 2015, nr. 951, en verwijzingen in noten.

Gewoon uitstel - Veroordelend vonnis dat een straf met uitstel oplegt - Duur van het uitstel niet bepaald - Cassatieberoep - Vernietiging door het Hof van Cassatie - Omvang - Uitspraak over de straf - Verwijzing van de aldus beperkte zaak naar een andere rechtbank

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Aangezien de termijn van het uitstel van tenuitvoerlegging van een straf de wettelijk bepaalde duur niet te boven mag gaan, moet deze termijn worden bepaald door de beslissing die het uitstel verleent (1). (1) Een veroordeling met uitstel is derhalve onwettig wanneer de beslissing de duur van het uitstel niet preciseert. Een dergelijke onwettigheid kan tot vernietiging leiden. Het gaat niet om een verschrijving die door de feitenrechter kan worden verbeterd. (Cass. 31 oktober 2012, AR P.12.0862.F, AC 2012, nr. 581; zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T. IV: la peine, Larcier, 2017, 1034-1035, nr. 3633, en verwijzingen in noten).

Gewoon uitstel - Verplichting van de rechter om de termijn van het uitstel te bepalen

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.21.1650.F 20 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.1 AC nr. ...

Het hof van beroep dat de door de correctionele rechtbank uitgesproken straf vermindert maar het door de eerste rechter verleende uitstel herroept, hoeft, zelfs over dat laatste punt, geen uitspraak te doen met eenparige stemmen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 274.

Gewoon uitstel - Veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf met uitstel - Hoger beroep - Appelrechter die een bijkomende, kortere gevangenisstraf oplegt maar zonder uitstel - Geen strafverzwaring - Eenparigheid niet vereist

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.21.1142.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.3 AC nr. ...

Artikel 41 Wegverkeerswet bepaalt dat in de gevallen waarin de rechter bij toepassing van deze wet een verval van het recht tot sturen uitspreekt, hij, indien hij gebruik wenst te maken van artikel 8, § 1, Probatiewet een effectief gedeelte moet opleggen van minstens acht dagen; uit die bepaling volgt dat indien de rechter krachtens de Wegverkeerswet een verval van het recht tot sturen uitspreekt van acht dagen, hij geen uitstel van tenuitvoerlegging kan verlenen (1). (1) Cass. 7 januari 2014, AR P.13.1716.N, AC 2014, nr. 9.

Gewoon uitstel - Wegverkeerswet - Artikel 41 - Verval van het recht tot sturen - Uitstel van de tenuitvoerlegging - Artikel 8, § 1, Probatiewet - Draagwijdte

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 41 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0653.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.11 AC nr. ...

Artikel 600 Wetboek van Strafvordering noch artikel 8 Probatiewet noch enige andere wetsbepaling verzetten zich ertegen dat de rechter uitstel van tenuitvoerlegging weigert op grond van een op het strafregisteruittreksel vermelde veroordeling; tenzij de juistheid van die vermelding bij conclusie wordt betwist, vereist die beslissing niet de voeging van een eensluidend verklaard afschrift van de veroordelende beslissing met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft.

Gewoon uitstel - Weigering van het uitstel wegens een eerdere veroordeling - Inlichtingen uit het strafregister

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 600 Wetboek van Strafvordering

P.20.1313.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.5 AC nr. ...

Artikel 8 Probatiewet voorziet in de mogelijkheid om, onder de daarin bepaalde voorwaarden, enkel voor de straffen uitstel te verlenen; uit het algemeen opzet van de wet blijkt echter dat het uitrusten van een motorvoertuig met een alcoholslot een preventieve veiligheidsmaatregel is die een doel van algemeen belang nastreeft, in zoverre die uitrusting, aangevuld met een omkaderingsprogramma, toelaat zich ervan te verzekeren dat de toestand van de bestuurder, op het ogenblik dat hij achter het stuur plaatsneemt, aan de wettelijke minimumvereisten voor het nuchter en veilig besturen van een voertuig voldoet, op zodanige wijze dat hiermee het herhalingsgevaar beperkt wordt en de verkeersveiligheid gewaarborgd wordt; die verplichting strekt dus niet tot bestraffing van de bestuurder in staat van herhaling, maar tot bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke gedragingen in het verkeer; hiervoor kan bijgevolg geen uitstel worden verleend (1). (1) Zie concl. OM (onderzoek van het tweede middel) in Pas. 2021, nr. 154.

Gewoon uitstel - Artikel 37/1 Wegverkeerswet - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Aard - Veiligheidsmaatregel en geen straf - Invloed op de mogelijkheid tot het verlenen van het uitstel

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0861.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.8 AC nr. ...

De verplichting het verzoek van een beklaagde om (probatie-)uitstel individueel te beoordelen, belet niet dat de rechter een dergelijke verzoek uitgaande van meerdere beklaagden met eenzelfde motivering kan verwerpen.

Gewoon uitstel - Weigering tot verlenen van uitstel - Motiveringsplicht - Meerdere beklaagden - Individualisering

P.20.0021.F 29 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt, houdt geen verband met de uitoefening van zijn recht van verdediging voor een gerecht in het licht van zijn verweer tegen een tegen hem uitgebrachte beschuldiging (1); de verwerping van de vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel van tenuitvoerlegging van die straf op grond van die omstandigheid houdt dus geen bestraffing van zijn vrije keuze van verweer in. (Art. 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; art. 8, § 1, vierde lid, Probatiewet; art. 6.3 EVRM). (1) "Binnen de perken van de wet en de verdragsbepalingen die in België rechtstreekse werking hebben, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader; het Hof vermag evenwel na te gaan of uit de vaststellingen en overwegingen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen" (Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342, § 51 ; zie Cass. 4 mei 2010, AR P.10.0156.N, AC 2010, nr. 311 ; Cass. 4 juni 2008, AR P.08.0489.F, AC 2008, nr. 345 ; Cass. 21 september 1994, AR P.94.0495.F, AC 1994, nr. 391 ; Cass. 13 augustus 1986, AR 674, AC 1985-86, nr. 695).

Gewoon uitstel - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt - Recht van verdediging

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1245.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.4 AC nr. ...

De verplichting van artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiewet om de weigering probatie-uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen met redenen te omkleden overeenkomstig artikel 195 Wetboek van Strafvordering geldt enkel indien de beklaagde om probatie-uitstel van tenuitvoerlegging heeft verzocht; een verzoek om uitstel impliceert geen verzoek om probatie-uitstel.

Gewoon uitstel - Afwijzing van het uitstel van tenuitvoerlegging - Motiveringsplicht

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.19.1095.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.7 AC nr. ...

De appelrechters die een straf met uitstel bevestigen, doch de duur van de proeftijd optrekken van één tot drie jaar, verzwaren de straf opgelegd in het beroepen vonnis; uit hun arrest moet blijken dat die verzwaring van de straf met eenparige stemmen is uitgesproken.

Gewoon uitstel - Verzwaring van de straf opgelegd door de eerste rechter - Eenparigheid van stemmen

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.19.1162.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.17 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 37quinquies, § 1 en § 3, tweede lid, 37octies, § 1 en § 3, tweede lid , Strafwetboek en artikel 8, eerste tot en met derde lid, Probatiewet volgt niet dat een beklaagde, ook al laten de in deze artikelen bepaalde voorwaarden toe om lastens hem een werkstraf of een autonome probatiestraf uit te spreken of (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, een recht heeft op een dergelijke straf of modaliteit; het staat immers aan de rechter om, zelfs al voldoet een beklaagde aan de aldus bepaalde wettelijke voorwaarden, te oordelen of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting en de concrete gegevens van de zaak, het uitspreken van een werkstraf of een autonome probatiestraf of het verlenen van een (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging opportuun is.

Gewoon uitstel - Voorwaarden voor de toekenning - Artikel 8, eerste tot en met derde lid, Probatiewet - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.19.0435.F 29 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200129.2F.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 8, § 1, zevende lid, en 18bis Probatiewet volgt dat wanneer de aan een rechtspersoon opgelegde geldboete niet meer dan twaalfduizend euro bedraagt, de duur van het uitstel drie jaar niet te boven mag gaan (1). (1) F. Kuty, Principes généraux du droit pénal belge, dl. IV: la peine, Brussel, Larcier, 2017, p. 1035, en Peter Hoet, Gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen, Opschorting, uitstel, probatie, werkstraf en elektronisch toezicht, Brussel, Larcier, 2014, nr. 136.

Gewoon uitstel - Veroordeling van rechtspersoon - Geldboete die niet meer dan twaalfduizend euro bedraagt - Duur van het uitstel

- Artt. 8, § 1, zevende lid, en 18bis Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.19.0925.F 20 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191120.2F.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 8, § 1, Probatiewet moet de beslissing waarbij het uitstel wordt geweigerd, met redenen zijn omkleed overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering; uit het opleggen van een effectieve straf en de daarvoor opgegeven redenen kunnen eveneens de redenen voor de weigering van het uitstel blijken (1). (1) Cass. 12 december 2006, AR P.06.1191.N, AC 2006, nr. 642.

Gewoon uitstel - Verzoek tot uitstel - Weigering - Motivering

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.19.0608.F 16 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.2 AC nr. ...

Het uitstel is een maatregel die gevolgen heeft voor de tenuitvoerlegging van de straf, terwijl de vermindering waarin de wet voorziet ingeval de rechter vaststelt dat de redelijke termijn overschreden is, betrekking heeft op de straf en niet op de tenuitvoerlegging ervan; wanneer, bijgevolg, de rechter vaststelt dat de redelijke termijn voor de berechting van de beklaagde overschreden is, is hij niet gemachtigd hem het voordeel toe te kennen van de in de Probatiewet bepaalde maatregelen, waarop zijn staat van herhaling hem verbiedt aanspraak te maken (1). (1) Zie Cass. 28 september 2011, AR P.11.1080.F, AC 2011, nr. 507; Cass. 9 oktober 2013, RG P.13.0772.F, AC 2013, nr. 509; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. IV - La peine, Larcier, 2017, p. 1029.

Gewoon uitstel - Straf waarvoor geen uitsel kan worden verleend - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Straf lager dan de minimumstraf - Draagwijdte - Verlenen van een uitsel - Wettigheid

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.18.0261.N 2 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181002.6 AC nr. ...

De rechter die weigert de uitspraak van veroordeling op te schorten of uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, moet indien dit hem is gevraagd, nauwkeurig de redenen voor die beslissing vermelden, zij het dat die beknopt mogen zijn; indien een beklaagde in zijn conclusie daarover met verwijzing naar concrete en specifieke omstandigheden verweer voert, verplicht artikel 149 Grondwet de rechter dit verweer te beantwoorden, zonder dat hij evenwel elk afzonderlijk element dat tot staving van dit verweer wordt aangevoerd, moet beantwoorden (1). (1) Zie: Cass. 8 november 2016, AR P.15.0724.N, AC 2016, nr. 628.

Gewoon uitstel - Verzoek uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen - Weigering - Motivering

- Artt. 3, vierde lid, tweede zin, en 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0509.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Gewoon uitstel - Herroeping van het uitstel - Nieuwe wet die de mogelijkheid tot herroeping uitbreidt - Werking in de tijd

Het uit de bepalingen van artikel 2 Strafwetboek, artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen; hoewel het toestaan van een proeftijd aan een veroordeelde door de tenuitvoerlegging van de straffen uit te stellen als bedoeld in artikel 1, §1, 2°, en 8 Probatiewet een strafuitvoeringsmodaliteit is die integraal deel uitmaakt van de straf, houdt de herroeping van het uitstel van tenuitvoerlegging na een veroordeling ingevolge het plegen van nieuwe strafbare feiten tijdens de proeftijd geen herdefiniëring of wijziging van de door de rechter met de eerste veroordeling opgelegde straf in, voor zover die herroeping wordt beoordeeld volgens bepalingen die van toepassing zijn op het tijdstip van de veroordeling die uitstel van tenuitvoerlegging toekent (1). (1) Zie concl. OM.

Gewoon uitstel - Herroeping van het uitstel - Nieuwe wet die de mogelijkheid tot herroeping uitbreidt - Werking in de tijd

P.17.0437.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.4 AC nr. ...

De rechter moet de weigering in te gaan op het verzoek tot uitstel van tenuitvoerlegging van de veroordeling op nauwkeurige maar beknopte wijze motiveren.

Gewoon uitstel - Verzoek tot uitstel - Weigering - Redengeving

- Art. 8, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.14.1268.N 23 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160223.1 AC nr. ...

Artikel 14, § 1bis, Probatiewet, dat een in kracht van gewijsde gegane veroordeling tot een effectieve hoofdgevangenisstraf van ten minste één maand en ten hoogste zes maanden veronderstelt wegens een misdrijf gepleegd tijdens de proeftijd, verwijst uitsluitend naar de in paragraaf 2, tweede en derde lid, van de in dit artikel bepaalde procedure; de door artikel 14, § 3, eerste zin, Probatiewet bepaalde voorwaarde dat de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden moet worden ingesteld uiterlijk binnen het jaar na het verstrijken van de in artikel 8 Probatiewet bepaalde termijn, is niet van toepassing op de door artikel 14, § 1bis, Probatiewet bedoelde herroeping.

Gewoon uitstel - Herroeping

Gewoon uitstel - Herroeping

P.15.0217.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Gewoon uitstel - Aard

Gewoon uitstel - Straf waarvoor uitstel kan worden verleend en straf waarvoor dat verboden is - Zwaarste straf

Gewoon uitstel - Artikel 52 Wet van 11 februari 2014 waarbij artikel 8, § 1, Probatiewet wordt gewijzigd - Verbod van uitstel van tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring - Werking in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van een strengere wet - Toepassing

Uitstel, dat door de rechter wordt bepaald, is een strafuitvoeringsmodaliteit die integraal deel uitmaakt van de straf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Gewoon uitstel - Aard

De wettelijke mogelijkheid of onmogelijkheid om van uitstel te genieten, moet op het ogenblik van het misdrijf voorspelbaar zijn; een straf waarvoor de wet hoe dan ook de toekenning van uitstel verbiedt, is strenger dan een straf waarvoor zij de rechter tot op zekere hoogte toestaat de toepassing ervan te beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Gewoon uitstel - Straf waarvoor uitstel kan worden verleend en straf waarvoor dat verboden is - Zwaarste straf

Het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van een strengere wet is van toepassing op de wijziging aangebracht aan artikel 8, § 1, Probatiewet, door artikel 52 van de wet (I) van 11 februari 2014 houdende diverse bepalingen ter verbetering van de invordering van de vermogensstraffen en de gerechtskosten in strafzaken, die in werking is getreden op 18 april 2014 en met toepassing waarvan de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring niet kan worden uitgesteld (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... (2) Zie Cass. 22 mei 2002, AR P.02.0372.F, AC 2002, nr. 314.

Gewoon uitstel - Artikel 52 Wet van 11 februari 2014 waarbij artikel 8, § 1, Probatiewet wordt gewijzigd - Verbod van uitstel van tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring - Werking in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van een strengere wet - Toepassing

PROBATIEOPSCHORTING

P.24.1708.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.4 AC nr. ...

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd; de nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet; de eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit; door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde nieuwe gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering, die stelt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg, en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet betreffende de herroepingsvordering; het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 23 en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Probatieopschorting - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.23.1273.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.5 AC nr. ...

De rechter schendt artikel 8 EVRM niet wanneer hij vaststelt dat de beklaagde zijn partner herhaaldelijk heeft geslagen en mishandeld, terwijl hij reeds voor dergelijke feiten was veroordeeld en dat er, gelet op zijn persoonlijkheidsstructuur, een gevaar bestaat dat hij die gewelddadige gedragingen gaat herhalen, zodat hij hem, als voorwaarde voor zijn probatieuitstel, verbiedt op een andere wijze dan via een derde met het slachtoffer in contact te treden (1). (1) Het OM heeft overvloedig opgemerkt dat volgens artikel 12, §1, Probatiewet "de probatiecommissie de door de gerechtelijke beslissing vastgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opheffen, verduidelijken of aanpassen aan de omstandigheden. Ze kan deze voorwaarden echter niet verstrengen". Bijgevolg kan een verzoek in deze zin bij de commissie aanhangig worden gemaakt, in geval het slachtoffer contact met de veroordeelde zou wensen te behouden, "anders dan door middel van een advocaat of een maatschappelijk werker die in het bijzonder is aangeduid teneinde het gemeenschappelijk kind toe te laten om een relatie met zijn vader te onderhouden". Wat betreft het beginsel van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het door de inmenging van een publieke overheid in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven beoogde doel, zie Cass. 25 oktober 2023, AR P.23.1105.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.5; Cass. 19 april 2021, AR C.20.0352.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.5; Cass. 16 juni 2004, AR P.04.0428.F, AC 2004, nr. 328 ; EHRM, Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt tot 31 augustus 2022. (M.N.B.)

Probatieopschorting - Voorwaarden - Slagen toegebracht aan de partner - Tijdelijk contactverbod met het slachtoffer - Verenigbaarheid met artikel 8 EVRM

- Art. 8, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 410, tweede lid Strafwetboek
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0795.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.10 AC nr. ...

De nauwkeurige vermelding van de grieven, die het voorwerp en de draagwijdte van het rechtsmiddel afbakenen, heeft tot doel de grenzen te bepalen waarbinnen de zaak bij de appelrechters aanhangig wordt gemaakt; artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiewet voorziet hier echter al in, aangezien het, op het hoger beroep van het openbaar ministerie, het rechtsmiddel dat geen ander voorwerp heeft dan een betwisting van de opschorting, op grond dat aan de toekenningsvoorwaarden niet is voldaan, bij de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig maakt (1). (1) Zie concl. OM.

Probatieopschorting - Door de raadkamer bevolen opschorting - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Probatieopschorting - Door de raadkamer bevolen opschorting - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering opgelegde grievenformulier is verbonden aan de in artikel 203 bedoelde verklaring van hoger beroep en moet, net als die verklaring, binnen dertig dagen na het beroepen vonnis worden ingediend; voormeld formulier, dat vereist is voor het hoger beroep dat binnen dertig dagen moet worden ingesteld, is dus niet vereist in geval van hoger beroep waarop een andere termijn van toepassing is, zoals het in artikel 4, § 2, eerste lid, Probatiewet bepaalde hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Probatieopschorting - Door de raadkamer bevolen opschorting - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Probatieopschorting - Door de raadkamer bevolen opschorting - Hoger beroep van het openbaar ministerie - (Geen) verplichting om een grievenformulier neer te leggen

- Art. 4, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.22.0900.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.4 AC nr. ...

Aangezien de maatregel van opschorting van de veroordeling de wettelijke mogelijkheid van een herroeping inhoudt, is die maatregel zwaarder dan een schuldigverklaring (1). (1) Cass. 13 januari 2021, AR P.20.1203.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.11 (dat bovendien de weerslag van dit beginsel op de relatieve werking van het hoger beroep vermeldt), en verwijzingen in voetnoten.

Probatieopschorting - Gewone schuldigverklaring - Zwaarste maatregel

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0346.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 3, vierde lid, laatste zin, Probatiewet en artikel 195, Wetboek van Strafvordering, volgt, eensdeels, dat de rechter die een gevraagde opschorting weigert, die beslissing nauwkeurig moet motiveren, zij het dat die motivering beknopt mag zijn, en, anderdeels, dat de rechter door het opleggen van een straf en het met redenen omkleden van die straf overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bovendien de redenen opgeeft waarom niet kan worden ingegaan op de vraag tot opschorting (1). (1) Cass. 14 februari 1990, AR 7908, AC 1990, nr. 363.

Probatieopschorting - Vraag tot probatieopschorting - Weigering - Motivering

P.19.0192.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 3, vierde lid, in fine, Probatiewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter, die voor het verwerpen van een met redenen omkleed verzoek tot het verlenen van de gunst van de opschorting van de uitspraak van veroordeling, de zwaarwichtigheid van de feiten in aanmerking neemt, slechts rekening vermag te houden met de feiten die het voorwerp van de strafvordering uitmaken en die bewezen zijn verklaard (1). (1) Cass. 7 mei 1996, AR P.95.0120.N, AC 1996, nr. 153; F. VAN VOLSEM, "De straftoemeting in geval van een ontkennende maar schuldige beklaagde", RABG 2013, 820.

Probatieopschorting - Weigering - Motivering

PROBATIEUITSTEL

P.25.0457.N 17 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.16 AC nr. ...

Een veroordeling van de beklaagde tot betaling van de kosten van de strafvordering vereist in beginsel een veroordeling; de rechter die vaststelt dat een vordering tot herroeping van probatie-uitstel bij toepassing van artikel 14, § 2, Probatiewet geen voorwerp meer heeft gelet op de herroeping van rechtswege van dit probatie-uitstel bij toepassing van artikel 14, § 1, Probatiewet, spreekt tegen de gedaagde tot herroeping van het probatie-uitstel geen veroordeling uit; de rechter kan die gedaagde dan ook niet veroordelen tot de kosten van de strafvordering (1). (1) Cass. 27 april 2021, AR P.21.0086.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.7; Cass. 6 maart 1984, AR nr. 8497, AC 1983-84, nr. 381; Antwerpen 15 mei 2013, RW 2014-15, 136.

Probatieuitstel - Herroeping - Vordering tot herroeping wegens niet-naleven van voorwaarden - Herroeping tijdens de procedure wegens een nieuwe veroordeling - Gevolg - Gerechtskosten

- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 194 Wetboek van Strafvordering
- Art. 162 Wetboek van Strafvordering

P.25.0516.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.13 AC nr. ...

Artikel 14, § 2, tweede lid, Probatiewet bepaalt dat het openbaar ministerie ingeval van een vordering tot herroeping van de maatregel van uitstel van tenuitvoerlegging wegens de niet-naleving van probatievoorwaarden, de betrokkene dagvaardt voor de rechtbank van eerste aanleg van zijn verblijfplaats en die verblijfplaats in de zin van artikel 14, § 2, tweede lid, Probatiewet is de werkelijke en feitelijke verblijfplaats van de betrokkene zodat die plaats, die een zekere duurzaamheid veronderstelt, in de regel de plaats is waar de betrokkene is ingeschreven in de bevolkingsregisters als hebbende er zijn hoofdverblijfplaats en in de regel niet de gevangenis waar de betrokkene tijdelijk is opgesloten; uit het enkele gegeven dat volgens de vermeldingen van het rijksregister een persoon tijdelijk afwezig is op zijn adres van inschrijving in de bevolkingsregisters als hebbende er zijn hoofdverblijfplaats omdat hij opgesloten is in een penitentiaire inrichting, volgt niet dat zijn verblijfplaats in de zin van artikel 14, § 2, tweede lid, Probatiewet niet langer de plaats van inschrijving in de bevolkingsregisters is als hebbende zijn hoofdverblijfplaats en het tijdelijk verblijf in een penitentiaire inrichting heeft niet tot gevolg dat die inrichting automatisch de werkelijke en feitelijke verblijfplaats van de betrokkene wordt en het staat aan de rechter te oordelen of dit het geval is (1). (1) Cass. 1 april 2025, AR P.24.1760.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.13; Cass. 27 mei 1986, AC 1985-86, 1301; Antwerpen 14 september 1998, RW 1994-1995, 855 met noot A. VANDEPLAS, "Over de bevoegdheid ratione loci van de strafrechter"; R. VERSTRAETEN en F. VERBRUGGEN, Inleiding tot het Belgisch strafrecht en strafprocesrecht, Antwerpen, Intersentia, 2023, nr. 1133, p. 337.

Probatieuitstel - Herroeping - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor de rechtbank van eerste aanleg van de verblijfplaats van de betrokkene - Begrip verblijfplaats - Betrokkene verblijvend in de gevangenis - Draagwijdte

- Art. 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.25.0320.F 4 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250604.2F.4 AC nr. ...

De verwerping van een verzoek om toekenning van een probatiestraf, een werkstraf of een maatregel van uitstel, dat de beklaagde indient zonder opgave van eigen of specifieke redenen, is regelmatig met redenen omkleed en naar recht verantwoord door een gevangenisstraf op te leggen waarvan de verantwoording toelaat te begrijpen waarom die andere straffen en maatregelen niet werden toegekend (1). (1) Zie concl. OM.

Probatieuitstel - Verzoek tot uitstel - Weigering van toekenning - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 137octies, § 3, tweede lid Strafwetboek
- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

P.25.0389.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.12 AC nr. ...

Noch artikel 14, § 2, Probatiewet noch enige andere wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling verbiedt de rechter om, in het kader van het onderzoek van een vordering tot herroeping van het probatieuitstel wegens niet-naleving van een of meer opgelegde bijzondere voorwaarden, waaronder met name die om geen delinquente feiten te plegen, rekening te houden met de in een proces-verbaal van politie opgetekende bekentenissen van de betrokkene met betrekking tot zedenfeiten, op voorwaarde dat het gerecht geen uitspraak doet over het strafbaar karakter van deze feiten (1). (1) Zie andersluidende concl. OM. Samengevat oordeelt het OM dat een "delinquent feit" niets anders kan zijn dan een strafbaar feit en leidt het hieruit af dat de rechter, om het uitstel te herroepen, niet mag oordelen dat de beklaagde "delinquente feiten" heeft gepleegd – luidens de voorwaarde opgelegd door het vonnis dat het probatieuitstel had verleend – zonder uitspraak te doen over het strafbaar karakter van die feiten. Het probleem lag volgens het OM dus in de opmaak van deze voorwaarde: de beslissing die het probatieuitstel had verleend, had, luidens artikel 1, eerste lid, § 2bis, Probatiewet, de hierin voorziene algemene probatievoorwaarden – waaronder de voorwaarde om "geen strafbare feiten te plegen" – moeten vermelden en de rechter kon deze bovendien aanvullen met geïndividualiseerde voorwaarden, zoals toegestaan door het tweede lid van deze paragraaf, zoals bijvoorbeeld, in casu, de voorwaarde om "geen kinderen van minder dan 16 jaar te benaderen", waarbij de vaststelling van de schending van een dergelijke voorwaarde niet vereist dat er uitspraak wordt gedaan over het strafbaar karakter van het feit waaruit die schending voortvloeit. (M.N.B.)

Probatieuitstel - Herroeping - Niet-naleving van een of meer opgelegde bijzondere voorwaarden, waaronder die om geen delinquente feiten te plegen - Voorwaarden

- Art. 14, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.24.1760.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.30 AC nr. ...

Artikel 14, § 2, tweede lid, Probatiewet bepaalt dat het openbaar ministerie ingeval van een vordering tot herroeping van de maatregel van uitstel van tenuitvoerlegging wegens de niet-naleving van probatievoorwaarden, de betrokkene dagvaardt voor de rechtbank van eerste aanleg van zijn verblijfplaats; een verblijfplaats in de zin van artikel 14, § 2, tweede lid, Probatiewet is de werkelijke en feitelijke verblijfplaats van de betrokkene en die plaats, die een zekere duurzaamheid veronderstelt, is in de regel de plaats waar de betrokkene is ingeschreven in de bevolkingsregisters als hebbende er zijn hoofdverblijfplaats en is in de regel niet de gevangenis waar de betrokkene tijdelijk is opgesloten (1). (1) Cass. 27 mei 1986, AC 1985-86, 1301; Antwerpen 14 september 1998, RW 1994-1995, 855 met noot A. VANDEPLAS, "Over de bevoegdheid ratione loci van de strafrechter"; R. VERSTRAETEN en F. VERBRUGGEN, Inleiding tot het Belgisch strafrecht en strafprocesrecht, Antwerpen, Intersentia, 2023, nr. 1133, p. 337.

Probatieuitstel - Herroeping - Dagvaarding door het openbaar ministerie voor de rechtbank van eerste aanleg van de verblijfplaats van de betrokkene - Begrip verblijfplaats - Betrokkene verblijvend in de gevangenis - Draagwijdte

- Art. 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.25.0166.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.25 AC nr. ...

Artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat om de in hoger beroep uitgesproken straffen te kunnen verzwaren eenstemmigheid is vereist en om te oordelen of er strafverzwaring is in de zin van deze bepaling moeten, indien de eerste rechter zowel een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen heeft opgelegd en het appelgerecht eveneens een hoofdgevangenisstraf, een geldboete en een verval van het recht tot sturen oplegt, de uitgesproken hoofdgevangenisstraffen worden vergeleken en zijn de overige straffen zijn bij de beoordeling of er een strafverzwaring is in beginsel niet relevant; indien de eerste rechter en het appelgerecht eenzelfde hoofdgevangenisstraf opleggen en de eerste rechter voor die hoofdgevangenisstraf volledig uitstel van tenuitvoerlegging heeft verleend en het appelgerecht eveneens volledig uitstel van tenuitvoerlegging verleent voor eenzelfde proeftijd, maar daaraan probatievoorwaarden verbindt, legt het appelgerecht een zwaardere straf op in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en kan het dit slechts doen mits wordt vastgesteld dat tot die strafverzwaring met eenparigheid van stemmen is beslist (1). (1) A. MONSIEURS, " De zwaarte van de straf volgens het Hof van Cassatie, het grondwettelijk Hof en het Europees hof voor de rechten van de Mens", NC 2008 (225) 240; P. VAN ROOIJ en W. YPERMAN, "De relatieve zwaarte van straffen: tijd om de gordiaanse knoop door te hakken?", T. Strafr. 32023/5, (275) 283.

Probatieuitstel - Rechtspleging in hoger beroep - Strafverzwaring - Eenparigheid - Hoofdgevangenisstraf met volledig uitstel van tenuitvoerlegging uitgesproken door de eerste rechter - Zelfde straf opgelegd door het appelgerecht maar met probatievoorwaarden voor het uitstel - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.25.0102.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.14 AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter in zijn beslissing vast te stellen dat een beklaagde al dan niet nog in aanmerking komt voor probatieuitstel van tenuitvoerlegging, ook niet indien de rechter wel vaststelt dat de beklaagde niet meer in aanmerking komt voor gewoon uitstel van tenuitvoerlegging en wel in aanmerking komt voor een werkstraf of een straf onder elektronisch toezicht, maar die straffen niet passend zijn.

Probatieuitstel - Weigering een straf met probatieuitstel toe te kennen - Geen vermelding dat de beklaagde nog in aanmerking komt voor een probatieuitstel - Wel vermelding dat een gewoon uitstel niet meer mogelijk is of dat andere straffen niet passend zijn

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Uit het enkele feit dat de rechter bij de bespreking van het strafrechtelijk verleden van een beklaagde melding maakt van de veroordeling tot een gevangenisstraf, zonder daarbij te vermelden dat die straf met uitstel van tenuitvoerlegging werd uitgesproken, volgt niet dat de beslissing daardoor gebrekkig is gemotiveerd.

Probatieuitstel - Weigering een straf met probatieuitstel toe te kennen - Vermelding van een eerdere veroordeling maar zonder toevoeging van het uitstel - Gevolg

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.24.1484.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.1 AC nr. ...

Wanneer de wet het toestaat, is de uitspraak, jegens dezelfde beklaagde, van zowel een effectieve gevangenisstraf als een geldboete met probatieuitstel noch onwettig noch, op zich, incoherent of tegenstrijdig.

Probatieuitstel - Vrijheidsstraf - Geldboete - Effectieve straf en straf met probatieuitstel - Geen tegenstrijdigheid - Redenen

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 95, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0225.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.6 AC nr. ...

Uit de artikel 109, eerste lid, Wet Strafuitvoering en de artikelen 16 en 17, eerste lid, Operationaliseringswet Strafuitvoering, hun wetsgeschiedenis en het daaruit voortvloeiende principe dat voor de toepasselijkheid van de artikelen betreffende de gefaseerde inwerkingtreding van de Wet Strafuitvoering met betrekking tot vrijheidsstraffen van drie jaar en minder en de daarvoor toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten, opgenomen in titel V Wet Strafuitvoering, het straftotaal bepalend is, volgt dat indien een veroordeelde na 1 september 2023 wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar of minder maar zes maanden of meer en er bovendien na die datum een straf in uitvoering komt wegens de herroeping met een vonnis daterend van na 1 september 2023 van een probatieuitstel hem verleend met een beslissing daterend van voor die datum maar na 1 september 2022, er voor de beoordeling van de toepasselijkheid van de bepalingen betreffende de door de strafuitvoeringsrechter toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten rekening moet worden gehouden met de beide straffen (1). (1) Over de bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechtbank in geval van uitvoering van een tweede titel van strafuitvoering, die een herroeping inhoudt van een probatie-uitstel toegekend in een periode dat straffen onder de drie jaar nog niet werden uitgevoerd, zie ook Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0062.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16, met concl. OM en R. CASSIERS, Strafuitvoeringsrechtbank, APR, Kluwer, 2024, 86.

Probatieuitstel - Strafuitvoeringsrechter - Materiële bevoegdheid - Uitvoering van twee vrijheidsstraffen beneden de twee jaar - Straftotaal tussen twee en drie jaar - Herroeping van het probatieuitstel uitgesproken na 1 september 2023 van één veroordeling uitgesproken na 1 september 2022 - Uitvoering van een andere veroordeling tot een gevangenisstraf van of beneden de twee jaar uitgesproken na 1 september 2023 - Vonnis van niet-ontvankelijk verzoek tot een modaliteit wegens onbevoegdheid - Toelaatbaarheid

- Art. 17, eerste lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder
- Art. 16 Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder
- Art. 109 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.24.1377.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.18 AC nr. ...

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd; de nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet; de eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit; door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Opheffing van de stuiting van de verjaring door de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 - Onmiddellijke toepassing van de nieuwe regel - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde nieuwe gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering, die stelt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg, en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet betreffende de herroepingsvordering; het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 23 en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, in de versie van na de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024.

Probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Vordering ingesteld vóór 28 april 2024 - Nieuwe regel dat de verjaring niet meer loopt vanaf de aanhangigmaking van de zaak bij het vonnisgerecht - Gevolg

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.24.1708.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.4 AC nr. ...

Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

Probatieuitstel - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Verband met de strafvordering

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.23.0987.F 1 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230801.VAC.1 AC nr. ...

Uit de erkenning van de probatiemaatregel en de aanpassing van die maatregel door de procureur des Konings naar een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank voor de duur en onder de door de Franse rechterlijke beslissingen opgelegde voorwaarden, volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, nadat ze de invrijheidstelling onder toezicht heeft herroepen, niet overeenkomstig het Franse recht de duur diende vast te stellen van de wegens de herroeping te ondergane gevangenisstraf, maar zich diende te beperken tot het uitoefenen van de ambtshalve en jaarlijkse controle van de vrijheidsberoving, tot na het verstrijken van een periode van vijf jaar.

Probatieuitstel - Herroeping - Buitenlands probatievonnis - Vervangende straf - Erkenning in België

- Art. 95/25 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/24 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/23 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 95/22 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 95/21 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.23.0449.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.1 AC nr. ...

Artikel 114 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht heeft het in artikel 8, § 1, eerste lid, Probatiewet, bedoelde verbod afgeschaft wanneer de beklaagde al eerder was veroordeeld tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan drie jaar; overeenkomstig artikel 2, tweede lid, Strafwetboek is artikel 114 van de wet van 2022 onmiddellijk van toepassing op de feiten die vóór de inwerkingtreding van die wet waren gepleegd maar op die datum nog niet definitief waren berecht (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat het in het arrest vermelde antecedent van de eiser, namelijk één jaar gevangenisstraf, wel als grondslag kan dienen voor de omstandigheid van wettelijke herhaling, maar niet in de weg staat aan de toekenning van het probatieuitstel op grond van artikel 8, § 1, eerste lid, Probatiewet, en dit niet alleen in de versie van die bepaling op de datum van het arrest (dus zoals gewijzigd door artikel 114 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, in werking getreden op 1 juni 2022 krachtens artikel 118 van diezelfde wet), maar ook in haar vorige versie.

Probatieuitstel - Voorwaarde verbonden aan de antecedenten - Afschaffing - Toepassing ratione temporis

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

Wanneer het Hof de onwettigheid vaststelt van de onwettigheid van de beslissing die weigert het probatieuitstel voor de uitgesproken straf te verlenen, terwijl de schuldigverklaring zelf niet wordt vernietigd, wordt de vernietiging beperkt tot de uitgesproken straffen en tot de bijdrage aan het Slachtofferfonds (1). (1) Zie o.a. Cass. 6 september 2017, AR P.17.0061.F, AC 2017, nr. 447 (in geval van onwettigheid van de beslissing die het door de eerste rechter verleende uitstel beperkt); Cass. 13 oktober 2010, AR P.10.1208.F, AC 2010, nr. 597 (... "alsook de beslissing tot onmiddellijke aanhouding"); Cass. 16 januari 2002, AR P.01.0948.F, AC 2002, nr. 30 (in geval van onwettigheid van de beslissing die de opschorting van de uitspraak van de veroordeling weigert).

Probatieuitstel - Weigering - Onwettigheid - Vernietiging - Omvang - Uitgesproken straffen - Veroordeling tot betaling van een bijdrage aan het Slachtofferfonds

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 434, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1598.F 8 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230308.2F.1 AC nr. ...

Artikel 1, § 3, Probatiewet bepaalt dat indien het uitstel van de tenuitvoerlegging van de gehele gevangenisstraf of geldboete wordt gelast, de bijzondere voorwaarden onder meer kunnen bestaan in de verplichting om binnen de twaalf maanden na de dag waarop het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan een bepaalde opleiding te volgen; de opleiding kan enkel als bijzondere voorwaarde voor de hoofdstraf worden opgelegd, in het kader van een probatieuitstel, en op voorwaarde dat de hoofdstraf gepaard gaat met een uitstel voor het geheel van die straf (1). (1) Cass. 22 mei 2018, AR P.18.0198.N, AC 2018, nr. 323.

Probatieuitstel - Uitstel van de strafuitvoering - Bijzondere voorwaarden - Verplichting om een opleiding te volgen - Voorwaarden

- Art. 1, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.21.1334.F 19 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.2 AC nr. ...

Op het enkel hoger beroep van de veroordeelde hebben de appelrechters geen rechtsmacht om de beslissing van de eerste rechter te hervormen in zoverre deze het verzet van die veroordeelde tegen een vonnis dat bij verstek zijn probatieuitstel heeft herroepen, ontvankelijk verklaart. (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 47.

Probatieuitstel - Herroeping bij verstek - Verzet van de veroordeelde - Ontvankelijk maar niet-gegrond verklaard verzet - Enkel hoger beroep van de veroordeelde - Rechtsmacht van de rechters in hoger beroep

- Artt. 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.21.0999.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.2 AC nr. ...

Uit de samenlezing van artikel 149 Grondwet, artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat indien een beklaagde ter staving van zijn verzoek om uitstel van tenuitvoerlegging concrete elementen aanvoert betreffende de gevolgen van een straf voor zijn reclassering en resocialisering, uit de rechterlijke beslissing een afweging moet blijken tussen eensdeels de zwaarwichtigheid van de te beoordelen feiten en de persoonlijkheid van de beklaagde en anderdeels de nadelige effecten van een al dan niet effectieve bestraffing voor zijn reclassering en resocialisering (1). (1) Noot. Over de afwijzing van de opschorting of het uitstel, al dan niet gekoppeld aan probatievoorwaarden, zie ook Cass. 26 oktober 2021, AR P.21.0958.N, AC 2021, nr. 675 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS; Cass. 14 september 2021, AR P.21.0872.N, AC 2021, nr. 553; T. Strafr. 2021, 386 noot P. HOET; Cass. 13 april 2021, AR P.20.1301.N, AC 2021, nr. 25; Cass. 17 november 2020, AR P.20.0861.N, AC 2020, nr. 702, zie alg. R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 752-768; Cass. 4 februari 2020, AR P.19.1162.N, AC 2020, nr. 99; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 9de editie, 2021, II, p. 1547-1562. (BDS)

Probatieuitstel - Gevolgen van de straf voor de reclassering en resocialisering van de beklaagde - Beoordeling - Criteria

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Uit het enkele feit dat een beklaagde voldoet aan de wettelijke voorwaarden om uitstel van tenuitvoerlegging te genieten, desgevallend gekoppeld aan probatievoorwaarden, volgt niet dat de rechter verplicht is deze maatregel toe te kennen; de rechter oordeelt onaantastbaar over de wenselijkheid ervan; er bestaat immers geen recht op uitstel van uitvoerlegging.

Probatieuitstel - Voldoen aan de wettelijke voorwaarden voor (probatie)uitstel - Wenselijkheid van het (probatie)uitstel - Beoordeling

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0837.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.8 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 1, § 3, eerste lid, Probatiewet volgt dat een opleiding als bijzondere voorwaarde bij uitstel van tenuitvoerlegging enkel kan worden gelast voor de hoofdstraf, dit is een gevangenisstraf of een geldboete, eventueel samen met een bijkomende straf zoals een verval van het recht tot sturen, voor zover de hoofdstraf volledig met uitstel wordt verleend; deze bepaling laat niet toe om enkel voor een verval van het recht tot sturen een probatie-uitstel gekoppeld aan een bijzondere voorwaarde uit te spreken (1). (1) Cass. 22 mei 2018, AR P.18.0198.N, AC 2018, nr. 323.

Probatieuitstel - Opleggen van een opleiding als bijzondere voorwaarde - Voorwaarden - Gevolg

- Art. 1, § 3, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.21.0086.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.7 AC nr. ...

Een beslissing die bij toepassing van artikel 14, §§ 2 en 3, Probatiewet een probatie-uitstel herroept is een veroordelende beslissing in de zin van artikel 162, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep.

Probatieuitstel - Herroeping - Gerechtskosten - Veroordelend vonnis

- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, §§ 2 en 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

---

P.20.1227.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.10 AC nr. ...

De dag waarop de zaak van herroeping van het probatieuitstel wegens niet-naleving van opgelegde voorwaarden bij het bevoegde gerecht is aangebracht is niet de dag van de betekening van de dagvaarding strekkende tot herroeping van het probatieuitstel, maar wel de dag waarop het bevoegde gerecht voor het eerst kennis neemt van de herroepingsvordering (1); de verjaringstermijn van één jaar is vatbaar voor schorsing en stuiting (2). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402; Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., R.W. 2015-16, 1545; Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1905.N, AC 2010, nr. 310; Cass. 9 mei 2007, AR P.07.0272.F, AC 2007, nr. 237; Cass. 12 april 2005, AR P.05.0249.N, AC 2005, nr. 220; Cass. 7 februari 1978, AC 1978, 674 en de noot A.T. Zie P. HOET, "Vijftig jaar Probatiewet: verleden en toekomst van de individualisering van de bestraffing", in CBR Jaarboek 2013-14, 379 (319-390); T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, Brugge, Die Keure, 2019, 387-388.

Probatieuitstel - Herroeping van het probatieuitstel - Dag waarop de zaak bij het gerecht is aangebracht

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

---

P.20.0998.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.2 AC nr. ...

Hoewel het proces-verbaal van de rechtszitting in beginsel de vermeldingen bevat die nodig zijn om de regelmatigheid van de rechtspleging te kunnen beoordelen en bijgevolg ook vermeldingen kan bevatten betreffende het al dan niet instemmen door een beklaagde met probatievoorwaarden, kan een dergelijke vermelding ook worden opgenomen in het vonnis of arrest zelf; de in een vonnis of arrest opgenomen vaststellingen betreffende het verloop van de rechtszitting en onder meer betreffende het feit of een partij al dan niet een bepaalde verklaring heeft afgelegd, hebben bewijswaarde tot inschrijving wegens valsheid.

Probatieuitstel - Vermelding in het vonnis of arrest - Instemming door de beklaagde met probatievoorwaarden

---

P.20.0738.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 genomen met bijzondere machten houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19, worden de verjaringstermijnen van de strafvordering voorzien voor de misdrijven van het Strafwetboek en voor de misdrijven van de bijzondere wetten geschorst voor een termijn gelijk aan de duur van de daarin bepaalde periode; vermits deze bepaling geen onderscheid maakt tussen de verschillende wijzen waarop de strafvordering wordt uitgeoefend, is de schorsingsgrond die zij invoert met name van toepassing op de verjaring van de vordering tot herroeping van het uitstel; deze vordering, die is gericht op de tenuitvoerlegging van de straf, maakt deel uit van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 544.

Probatieuitstel - Herroeping - Vordering tot herroeping - Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond Covid-19 - Toepassing

- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19
- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.0897.F 2 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.14 AC nr. ...

VKrachtens de artikelen 5.4 en 13 EVRM heeft eenieder die door arrestatie of gevangenhouding van zijn vrijheid is beroofd, het recht voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding; wanneer de eiser het verzet bij de correctionele gerechten aanhangig maakt dat volgens hem regelmatig, binnen de buitengewone verzettermijn, is gedaan tegen het vonnis dat het hem toegekende probatieuitstel herroept, het hof van beroep zijn rechtsmiddel onderzoekt en de eiser, indien zijn verzet ontvankelijk wordt verklaard, wordt vrijgelaten, beschikt hij dus over een daadwerkelijk rechtsmiddel in de zin van de voormelde verdragsbepalingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 481.

Probatieuitstel - Herroeping - Bij verstek uitgesproken herroeping - Verzet binnen de verzettermijn - Daadwerkelijk rechtsmiddel om de wettigheid van zijn gevangenhouding tijdens het onderzoek van het verzet te doen toetsen

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Op grond van de chronologie van de verzetprocedure kunnen de appelrechters die kennisnemen van een verzoek tot invrijheidstelling, naar recht beslissen dat, bij gebrek aan een wettelijke regeling die in de mogelijkheid voorziet om in deze fase een verzoek tot invrijheidstelling in te dienen, er geen grond bestaat om, in het kader van een niet bij wet bepaald rechtsmiddel, over de regelmatigheid van de gevangenhouding van de eiser uitspraak te doen buiten het kader van de procedure van hoger beroep tegen het vonnis dat het verzet van de eiser onontvankelijk had verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 481.

Probatieuitstel - Herroeping - Bij verstek uitgesproken herroeping - Verzet binnen de verzettermijn - Verzoek tot invrijheidstelling ingediend tijdens de verzetprocedure - Niet bij wet bepaald rechtsmiddel

- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0329.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.8 AC nr. ...

Artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet bepaalt dat de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden verjaart een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; deze termijn kan worden geschorst of gestuit; een periode van schorsing van de verjaring mag niet worden gevoegd bij de ingevolge de stuiting bepaalde einddatum (1). (1) Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419.

Probatieuitstel - Herroeping - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Termijn vatbaar voor stuiting en schorsing

P.20.0116.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.2 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 10, negende lid, en 14, §2, tweede lid, Probatiewet en de algemene economie van het probatietoezicht en van de herroepingsregeling volgt dat het onmogelijk de bedoeling van de wetgever kan geweest zijn dat het louter vestigen door een veroordeelde tijdens de proeftijd van zijn verblijfplaats buiten het Rijk tot gevolg heeft dat geen enkele Belgische rechter nog bevoegd is om kennis te nemen van een herroepingsvordering; er moet integendeel worden aangenomen dat in een dergelijk gevat de rechtbank van eerste aanleg van de verblijfplaats van de veroordeelde op het ogenblik van het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis of arrest dat het probatie-uitstel heeft verleend, bevoegd is om kennis te nemen van de herroepingsvordering (1). (1) Zie ook P. HOET, Gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen, Larcier, 2014, 155 en 212-213; L. DELBROUCK, "De bijzondere regels inzake territoriale bevoegdheid bij de herroeping van probatiemaatregelen", noot onder Antwerpen 8 februari 2011, Limb. Rechtsl. 2012, 33-36 en B. GROOTAERT, "De territoriale bevoegdheid met betrekking tot het toezicht en de herroeping van de bestraffingsmodaliteiten van de opschorting en het uitstel", noot onder Antwerpen 18 september 2013, N.C. 2013, 476-480.

Probatieuitstel - Toezicht op het probatieuitstel - Verblijfplaats van de veroordeelde in het buitenland - Herroeping van het probatieuitstel - Bevoegd rechtscollege

- Artt. 10, negende lid, en 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.20.0136.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.3 AC nr. ...

Luidens artikel 14, § 1bis, Probatiewet kan het uitstel worden herroepen indien er gedurende de proeftijd een nieuw misdrijf is gepleegd dat de veroordeling tot een effectieve hoofdgevangenisstraf van ten minste één maand en ten hoogste zes maanden tot gevolg heeft gehad; in het tweede lid bepaalt voornoemd artikel dat, in dat geval, de procedure bepaald in § 2, tweede en derde lid, van dat artikel 14 van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 223.

Probatieuitstel - Facultatieve herroeping - Nieuwe veroordeling - Vordering tot herroeping - Toepasselijke procedure

- Art. 14, § 1bis Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Krachtens artikel 14, § 2, tweede lid, Probatiewet dient bij het dossier een verslag van de probatiecommissie tot herroeping van het probatieuitstel te worden gevoegd wanneer het openbaar ministerie de vordering tot herroeping van die maatregel wegens het plegen van een nieuw misdrijf instelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 223.

Probatieuitstel - Facultatieve herroeping - Voorwaarde - Nieuwe veroordeling - Verslag van de probatiecommissie tot herroeping

- Art. 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.19.1245.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.4 AC nr. ...

De verplichting van artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiewet om de weigering probatie-uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen met redenen te omkleden overeenkomstig artikel 195 Wetboek van Strafvordering geldt enkel indien de beklaagde om probatie-uitstel van tenuitvoerlegging heeft verzocht; een verzoek om uitstel impliceert geen verzoek om probatie-uitstel.

Probatieuitstel - Afwijzing van het uitstel van tenuitvoerlegging - Motiveringsplicht

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.20.0226.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.9 AC nr. ...

Wanneer de veroordeelde is opgesloten op grond van een jegens hem bij verstek gewezen vonnis, dat het hem verleende probatieuitstel herroept, en de veroordeelde, in het kader van de verzetprocedure, om zijn voorlopige invrijheidsstelling verzoekt, maakt die hechtenis deel uit van de strafuitvoering; ze valt niet onder de hypothese bedoeld in artikel 27, § 2, Wet Voorlopige Hechtenis, en het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling is niet ontvankelijk aangezien het op geen enkele wettelijke bepaling is gestoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 164.

Probatieuitstel - Herroeping - Bij verstek bevolen herroeping - Verzet - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 27, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.19.1162.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.17 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 37quinquies, § 1 en § 3, tweede lid, 37octies, § 1 en § 3, tweede lid , Strafwetboek en artikel 8, eerste tot en met derde lid, Probatiewet volgt niet dat een beklaagde, ook al laten de in deze artikelen bepaalde voorwaarden toe om lastens hem een werkstraf of een autonome probatiestraf uit te spreken of (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, een recht heeft op een dergelijke straf of modaliteit; het staat immers aan de rechter om, zelfs al voldoet een beklaagde aan de aldus bepaalde wettelijke voorwaarden, te oordelen of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting en de concrete gegevens van de zaak, het uitspreken van een werkstraf of een autonome probatiestraf of het verlenen van een (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging opportuun is.

Probatieuitstel - Voorwaarden voor de toekenning - Artikel 8, eerste tot en met derde lid, Probatiewet - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.19.1125.F 18 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191218.2F.6 AC nr. ...

Noch uit artikel 12 Probatiewet, dat van toepassing is wanneer de commissie van oordeel is dat ze de bij rechterlijke beslissing gestelde voorwaarden geheel of ten dele moet opschorten, nader moet omschrijven of moet aanpassen aan de omstandigheden, noch uit enige andere bepaling van de Probatiewet volgt dat de in dat artikel bepaalde procedureregeling ook van toepassing is op de procedure tot herroeping van het probatieuitstel wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 680.

Probatieuitstel - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Toepasselijke procedure - Probatiecommissie

- Artt 12, 14 en 15 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Artikel 6 EVRM is niet van toepassing op de vordering tot herroeping van een probatieuitstel (1). (1) Cass. 6 oktober 2004, AR P.04.0919.F, AC 2004, nr. 461.

Probatieuitstel - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Vordering tot herroeping - Artikel 6 EVRM - Toepassing

- Artt. 14 en 15 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.17.0158.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.1 AC nr. ...

Artikel 14, § 2, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, in zoverre het niet voorziet in de mogelijkheid voor de rechter om rekening te houden met de periode tijdens welke de opgelegde voorwaarden werden nageleefd teneinde de gevangenisstraf die met het herroepen uitstel gepaard gaat, maar gedeeltelijk opnieuw ten uitvoer te leggen (1). (1) GwH, 31 januari 2019, arrest nr. 12/2019.

Probatieuitstel - Herroeping - Periode tijdens welke de opgelegde voorwaarden werden nageleefd - Elementen niet in aanmerking genomen - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

- Art. 14, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Probatieuitstel - Herroeping - Periode tijdens welke de opgelegde voorwaarden werden nageleefd - Elementen niet in aanmerking genomen - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

- Art. 14, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.18.0344.F 9 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180509.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Probatieuitstel - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Voorlopige aanhouding - Vordering tot herroeping - Voorwaarde - Verslag van de probatiecommissie - Indiening van het verslag - Tijdstip

Uit de artikelen 14, § 2, en 15 Probatiewet volgt niet dat wanneer het openbaar ministerie het initiatief neemt om de veroordeelde voorlopig aan te houden, hem de waarborg van de tussenkomst van de probatiecommissie wordt ontzegd, waarvan het advies voor de vervolgende partij bindend is; in dat geval evenwel is de ontvankelijkheid van de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel niet afhankelijk van het feit dat de probatie-commissie eerst een verslag in die zin heeft opgemaakt, aangezien dat verslag nog steeds in de loop van de procedure kan worden ingediend (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2018, nr. 299.

Probatieuitstel - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Voorlopige aanhouding - Vordering tot herroeping - Voorwaarde - Verslag van de probatiecommissie - Indiening van het verslag - Tijdstip

- Artt. 14, § 2, en 15 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Uit de wetsgeschiedenis van de Probatiewet blijkt dat het ambtshalve optreden van het openbaar ministerie, op grond van artikel 15 van die wet, zijn verantwoording kan vinden in de zwaarte van de veroordeling, in de feiten die, volgens het openbaar ministerie, de intrekking van de probatie rechtvaardigen en in het gevaar dat de veroordeelde zich aan de tenuitvoerlegging van de herroepingsprocedure zou onttrekken (1). (1) Gedr.st., Kamer, gew.z. 1956-1957, nr. 598/1, p. 17.

Probatieuitstel - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Voorlopige aanhouding - Redenen

- Art. 15 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.17.0996.N 2 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180102.1 AC nr. ...

De veroordeelde aan wie bij definitieve beslissing probatieuitstel van tenuitvoerlegging werd toegekend, kan in de procedure strekkende tot herroeping van dit probatieuitstel wegens niet-naleving van de probatievoorwaarden niet op ontvankelijke wijze aanvoeren dat hij niet heeft ingestemd met de probatiemaatregelen.

Probatieuitstel - Definitieve beslissing - Herroepingsprocedure - Aanvoering door veroordeelde dat hij niet instemde met de probatiemaatregelen

P.16.1103.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.12 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 14, § 2, eerste en tweede lid, Probatiewet volgt dat het vonnisgerecht bij wie een ontvankelijke vordering tot herroeping van het probatie-uitstel aanhangig is slechts op drie wijzen kan beslissen: het kan het probatie-uitstel handhaven, het kan het probatie- uitstel herroepen of het kan nieuwe voorwaarden aan het reeds verleende probatie-uitstel verbinden; het vonnisgerecht dat moet oordelen over een ontvankelijke herroepingsvordering kan noch de aard noch het voorwerp van de uitgesproken straf wijzigen en kan dan ook een probatie-uitstel niet vervangen door een gewoon uitstel (1). (1) Cass. 11 september 2013, AR P.13.0706.F, AC 2013, nr. 439; P. HOET, Gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen Opschorting, uitstel, probatie, werkstraf en elektronisch toezicht, Larcier, 2014, 217, p. 474-475.

Probatieuitstel - Herroeping van het probatie-uitstel - Draagwijdte - Gevolg - Vonnis op verzet dat een probatie-uitstel herroept en een gewoon uitstel verleent voor de helft van de gevangenisstraf - Onwettige beslissing - Vordering tot vernietiging - Artikel 441 Sv. - Vernietiging met verwijzing

- Art. 14, § 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.16.0976.N 11 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161011.2 AC nr. ...

Artikel 15 Probatiewet voorziet zelf in een procedure waarbij de wettigheid van de gevangenhouding van een veroordeelde die bij toepassing ervan van zijn vrijheid wordt beroofd, door een rechter wordt beoordeeld en noch deze wet noch enige andere wetsbepaling voorzien bijkomend in de mogelijkheid voor de veroordeelde daartoe een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling te richten tot de rechter die moet oordelen over de herroeping van het probatie-uitstel; hieruit volgt dat de veroordeelde die met toepassing van artikel 15 Probatiewet is aangehouden, geen verzoek tot voorlopige invrijheidstelling kan indienen voor de rechter die geroepen is te oordelen over de herroeping van zijn probatie-uitstel.

Probatieuitstel - Niet-naleving van de probatievoorwaarden - Opsluiting - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Bestaanbaarheid

De opsluiting van de veroordeelde krachtens artikel 15 Probatiewet betreft de uitvoering van een straf die bij gerechtelijke beslissing is opgelegd en is niet vergelijkbaar met de voorlopige hechtenis.

Probatieuitstel - Niet-naleving van de probatievoorwaarden - Opsluiting - Aard

P.15.1242.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.2 AC nr. ...

Het is vereist, doch voldoende dat degene voor wie de maatregel van probatieuitstel is genomen één van de opgelegde voorwaarden niet naleeft opdat het probatieuitstel zou kunnen worden herroepen; de herroeping vereist niet dat wordt vastgesteld dat alternatieve probatiemaatregelen niet mogelijk zijn (1). (1) Zie: Cass. 3 oktober 2001, AR P.01.0881.F., AC 2001, nr. 520; Cass. 6 oktober 2004, AR P.04.0919.F, AC 2004, nr. 461.

Probatieuitstel - Herroeping - Voorwaarde - Vaststelling dat alternatieve probatiemaatregelen niet mogelijk zijn - Vereiste

- Art. 14, § 2, eerste lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.14.1543.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.7 AC nr. 81

Een veroordeling met uitstel van tenuitvoerlegging is onwettig wanneer de beslissing de duur van dat uitstel niet bepaalt (1). (1) Cass. 15 maart 2000, AR P.99.1419.F, AC 2000, nr. 178.

Probatieuitstel - Duur van het uitstel niet bepaald - Onwettigheid

- Art. 8, §§ 1 en 2 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VERRIJKING ZONDER OORZAAK

C.24.0145.F 9 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.3 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak vereist de voorwaarde van het ontbreken van een oorzaak voor de verarming en de verrijking; de verarming is niet zonder oorzaak wanneer de vermindering van het vermogen van de verarmde wordt verantwoord door een overeenkomst tussen die verarmde en een derde.

- Voorwaarde - Verarming - Geen oorzaak

C.21.0408.N 24 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220224.1N.7 AC nr. ...

Een vermogensverschuiving kan ongedaan worden gemaakt wanneer voor zowel de verrijking als de correlatieve verarming iedere rechtsgrond ontbreekt; de verrijking is niet ongerechtvaardigd wanneer zij steunt op de wil van de verarmde voor zover deze ertoe strekte een definitieve vermogensverschuiving tot stand te brengen.

- Ontbreken van een rechtsgrond

Het subsidiaire karakter van de rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking belet dat de vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere rechtsvordering beschikte, die hij heeft laten teloorgaan; de vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking kan dus niet worden ingewilligd wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande rechtsvordering te omzeilen (1). (1) Cass. 14 juni 2021, AR C.21.0018.N, AC 2021, nr. 439 en Cass. 9 juni 2017, AR C.16.0382.N, AC 2017, nr. 379.

- Rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking - Subsidiair karakter

Het subsidiaire karakter van de vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking staat er niet aan in de weg dat een eiser in hoofdorde zijn vordering steunt op het bestaan van een overeenkomst tussen de partijen en in subsidiaire orde op grond van ongerechtvaardigde verrijking in geval hij niet slaagt in zijn bewijslast met betrekking tot de contractuele vordering.

- Subsidiair karakter vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking - Vordering in ondergeschikte orde

C.20.0542.F 4 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220204.1F.2 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk niemand zich zonder oorzaak ten koste van een ander mag verrijken, moet degene aan wie de verrijking ten goede komt, aan de verarmde het laagste van de twee bedragen van de verrijking en van de verarming teruggeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 98.

- Teruggave aan de verarmde - Waarde - Bepaling

C.20.0368.N 3 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220203.1N.6 AC nr. ...

Wanneer voor zowel de verrijking als de correlatieve verarming iedere rechtsgrond ontbreekt kan een vermogensverschuiving ongedaan worden gemaakt, waarbij de verrijking een daadwerkelijke baattrekking veronderstelt en dus ieder voordeel is waardeerbaar in geld dat kan bestaan ofwel in een vermogensaanwas, ofwel in een bevrijding of vermindering van een bepaalde verplichting (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbod van ongerechtvaardigde verrijking - Verrijking

P.21.0976.F 15 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211215.2F.3 AC nr. ...

Er is geen sprake van verrijking zonder oorzaak wanneer de vermogensverschuiving haar oorzaak vindt in een rechterlijke beslissing (1). (1) P. MARCHAL, Principes généraux du droit, RPDB, Larcier, 2014, 237.

- Begrip - Straf van de bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensverschuiving die haar oorsprong vindt in een rechterlijke beslissing.

- Art. 42, 3° Strafwetboek

C.20.0438.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.1 AC nr. ...

Miskent het algemeen rechtsbeginsel dat de rechter gehouden is het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels, de rechter die, na een vermogensoverdracht te hebben vastgesteld zonder dat hiervoor enige grond lijkt te bestaan, de vordering afwijst zonder ambtshalve, met eerbiediging van het recht van verdediging, de mogelijke toepassing op te werpen van de ongerechtvaardigde verrijking.

- Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0018.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.7 AC nr. ...

Het subsidiaire karakter van de rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking belet dat de vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere rechtsvordering beschikte, die hij heeft laten teloorgaan; de vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking kan dus niet worden ingewilligd wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande rechtsvordering te omzeilen (1). (1) Cass. 9 juni 2017, AR C.16.0382.N, AC 2017, nr. 379.

- Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter

- Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter - Wettelijk beletsel met betrekking tot een andere ter beschikking staande vordering

Het subsidiaire karakter van de rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking staat niet eraan in de weg dat de eiser in hoofdorde zijn vordering steunt op een of meer rechtsgronden en subsidiair op de ongerechtvaardigde verrijking voor het geval de rechter oordeelt dat de in hoofdorde bedoelde rechtsgronden niet voorhanden zijn (1). (1) Cass. 9 juni 2017, AR C.16.0382.N, AC 2017, nr. 379.

- Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter - Niet voorhanden zijn van een andere rechtsgrond

C.20.0322.N 11 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.1 AC nr. ...

De verarmde dient voldoende aanwijzingen te verstrekken die waarschijnlijk maken dat iedere rechtsgrond voor de vermogensverschuiving ontbreekt alvorens van de verrijkte kan gevraagd worden alsnog het bestaan van een rechtsgrond hiervoor aan te tonen.

- Verbod van ongerechtvaardigde verrijking - Vermogensverschuiving - Rechtsgrond - Afwezigheid - Bewijslast

C.17.0458.F 16 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201116.3F.2 AC nr. ...

Het bewijs van de teruggaveplicht op grond van een verrijking zonder oorzaak mag worden geleverd met alle middelen van recht (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 697. (2) Artikelen 1341 en 1348 Burgerlijk Wetboek vóór de opheffing door de wet van 13 april 2019.

- Teruggaveplicht - Bewijs

- Artt. 1341 en 1348 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0371.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.19 AC nr. ...

De verrijking is niet ongerechtvaardigd wanneer zij steunt op de wil van de verarmde voor zover deze ertoe strekte een definitieve vermogensverschuiving in het voordeel van de verrijkte tot stand te brengen, wat onder meer kan blijken uit de bedoeling de verrijkte te begunstigen, het speculatieve oogmerk of de omstandigheid dat de verarmde uitsluitend of hoofdzakelijk in zijn eigen belang handelde (1). (1) Zie concl. OM.

- Niet ongerechtvaardigde verrijking - Definitieve vermogensverschuiving ten voordele van de verrijkte - Wil van de verarmde - Eigen belang

C.18.0523.N 7 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op verrijking zonder oorzaak kan een vermogensverschuiving worden ongedaan gemaakt wanneer zowel de verrijking als de correlatieve verarming niet door enige rechtsgrond gerechtvaardigd zijn, waarbij de bewijslast dat de voorwaarden voor het instellen van deze vordering vervuld zijn, rust op diegene die ze instelt, weze het dat wanneer de eiser voldoende aanwijzingen verstrekt dat iedere rechtsgrond ontbreekt het, krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat partijen gehouden zijn om loyaal mee te werken aan de bewijsvoering, aan de verweerder op de verrijkingsvordering staat om het voorhanden zijn van een rechtsgrond aan te tonen.

- Verbod op verrijking zonder oorzaak - Algemeen rechtsbeginsel - Verdeling van de bewijslast - Toepassing

C.18.0140.N 18 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190118.1 AC nr. ...

Een vermogensverschuiving is niet zonder oorzaak wanneer de verrijking van de ene partij haar oorsprong vindt in een overeenkomst met een derde die aan de verarmde partij kan worden tegengeworpen.

- Mede-eigendom - Onverdeeld goed - Mede-eigenaar - Huurovereenkomst met een derde - Sanctie

C.18.0084.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.4 AC nr. 550

Het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak vereist het gebrek aan oorzaak van zowel de verarming als de verrijking (1); de verarming is niet zonder oorzaak zodra zij haar oorsprong vindt in de behartiging van het eigen belang door de verarmde. (1) Cass. 3 juni 2016, AR C.15.0423.F, AC 2016, nr. 370; Cass. 22 januari 2016, AR C.14.0492.F, AC 2016, nr. 48.

- Verarming - Behartiging van het eigen belang door de verarmde

- Vervalbeding - Uitsluiting van elke dekking

C.16.0183.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.1 AC nr. ...

Wie zijn vordering tot terugbetaling grondt op het bestaan van een verrijking zonder oorzaak, moet de voorwaarde van het ontbreken van een oorzaak van de verarming en van de verrijking aantonen.

- Vordering tot terugbetaling - Geen oorzaak - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.10.0188.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.4 AC nr. ...

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak houdt het bestaan in van een vermogensoverdracht tussen twee vermogens waaruit de verplichting voortvloeit voor de verrijkte om de verarmde te vergoeden voor de verrijking die hij zonder oorzaak bekwam ten koste van de verarmde.

- R.V.A. - Juridische of materiële vergissing

De rechter mag met toepassing van het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak enkel uitspraak doen over het verleden.

- Begrip

C.16.0382.N 9 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.3 AC nr. 379

De verrijking is niet zonder oorzaak wanneer de vermogensverschuiving haar oorsprong vindt in de eigen wil van de verarmde, waartoe vereist is dat de verarmde de wil had een definitieve vermogensverschuiving ten voordele van de verrijkte tot stand te brengen.

- Vermogenschuiving - Eigen wil van de verarmde

Het beginsel van het subsidiair karakter van de rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak, belet dat deze vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere vordering beschikte die hij heeft laten teloorgaan, zodat de verrijkingsvordering niet kan ingewilligd worden wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande vordering te omzeilen.

- Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter

- Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter - Wettelijk beletsel met betrekking tot een andere ter beschikking staande vordering

Het subsidiair karakter van de rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak staat evenwel niet eraan in de weg dat de eiser zijn vordering in hoofdorde steunt op een of meer grondslagen en subsidiair op de verrijking zonder oorzaak, voor het geval de rechter oordeelt dat eerst genoemde grondslagen in werkelijkheid niet voor handen zijn.

- Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter - Niet voorhanden zijn van een andere rechtsgrond

C.15.0423.F 3 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160603.1 AC nr. ...

De verrijking is niet zonder oorzaak wanneer het vermogensaccres van de verrijkte zijn oorsprong vindt in een overeenkomst tussen de verarmde en de verrijkte; daaruit volgt niet dat een overeenkomst tussen de verarmde en de verrijkte die dat accres verantwoordt, enkel een oorzaak van de verrijking uitmaakt indien de verarmde, door die overeenkomst, heeft ingestemd met een definitieve vermogensverschuiving ten voordele van de verrijkte.

- Gevolg - Voorwaarde - Definitieve vermogensverschuiving ten voordele van de verrijkte - Geen instemming van de verarmde - Vermogensaccres van de verrijkte - Overeenkomst tussen de verrijkte en de verarmde

Het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak vereist de voorwaarde van het ontbreken van oorzaak van de verarming en van de verrijking.

- Syntheseconclusie

C.14.0492.F 22 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160122.2 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak vereist de voorwaarde van het ontbreken van oorzaak van de verarming en van de verrijking (1). (1) Cass. 23 oktober 2014, AR C.14.0207.F, AC 2014, nr. 634.

- Aanstelling curatoren - Wijze

C.14.0354.N 5 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150605.1 AC nr. ...

Het subsidiair karakter van de rechtsvordering die op verrijking zonder oorzaak steunt, belet dat deze vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere vordering beschikte, die hij heeft laten teloorgaan (1). (1) Cass. 25 maart 1994, AR nr. 8187, AC 1994, nr. 145.

- Rechtsvordering - Subsidiair karakter

- Artt. 1235, 1376 en 1377 Burgerlijk Wetboek

VERVOER

ALGEMEEN

P.21.0429.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.22 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 24, § 1, en 26 KB Technische Eisen volgt dat niet enkel de eigenaar maar ook de bestuurder die het voertuig op de openbare weg laat bevinden of gebruikt zonder dat dit voorzien is van een geldig keuringsbewijs strafbaar is.

Algemeen - KB Technische Eisen - Artikelen 24, § 1, en 26 - Keuring

- Art. 24, § 1 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

- Art. 26 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

ALLERLEI

P.14.0719.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 3, § 1, van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen moeten de personen die in België verblijven, dit zijn onder meer de personen die ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente, de voertuigen die zij wensen in het verkeer te brengen, inschrijven in het repertorium van de voertuigen, zelfs indien deze voertuigen reeds in het buitenland zijn ingeschreven; de vrijstelling bedoeld in artikel 4, § 1, eerste lid, van dat koninklijk besluit, dat bepaalt dat de personen die in het buitenland verblijven, in België een voertuig in het verkeer mogen brengen dat ingeschreven is in het buitenland, op voorwaarde dat die voertuigen ingeschreven zijn in een lidstaat van de Europese Unie of in een staat die partij is bij één der verdragen inzake het wegverkeer en voor zover zij de nummerplaten dragen voorgeschreven door de wetgeving van de staat waar zij zijn ingeschreven, is niet van toepassing op personen die in België verblijven; de omstandigheden dat het voertuig ook in onverdeelde eigendom toebehoort aan een rechtspersoon uit een lidstaat van de Europese Unie en in deze lidstaat is ingeschreven en dat de persoon die het voertuig in het verkeer bracht in diezelfde lidstaat ook een verblijfplaats heeft, zijn daarbij zonder belang.

Allerlei - Personenvoertuig - In het verkeer gebracht voertuig - Verplichte inschrijving in het repertorium van voertuigen - In het buitenland ingeschreven voertuig - Voertuig dat in onverdeelde mede-eigendom toebehoort aan een rechtspersoon uit een lidstaat van de Europese Unie - In België verblijvend persoon die tevens verblijf houdt in diezelfde lidstaat - Vrijstelling van de verplichting tot inschrijving - Toepasselijkheid

GOEDERENVERVOER

C.23.0356.N 13 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250613.1N.4 AC nr. ...

De verbintenis van de schipper om de goederen van hun laadplaats naar hun bestemming te vervoeren is een resultaatverbintenis, zodat bij niet-nakoming ervan een weerlegbaar vermoeden van fout geldt aan de zijde van de schipper; deze bepaling houdt geen beperking in van de aansprakelijkheid van de schipper voor andere schade dan verlies of beschadiging van de goederen; de verbintenis kan niet met het oog op de schade door beschadiging of verlies van de goederen een resultaatverbintenis zijn, en met het oog op andere schadeposten een middelenverbintenis (1). (1) Zie concl. OM.

Goederenvervoer - Rivier- en zeevervoer - Schipper - Resultaatsverbintenis - Aansprakelijkheid - Schadeposten - Omvang

- Art. 30 Wet 5 mei 1936 op de binnenbevrachting

P.22.0563.F 4 december 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241204.2F.2 AC nr. ...

Om te bepalen of richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van niet-automatische weegwerktuigen en de Belgische norm waarin die richtlijn is omgezet van toepassing zijn op een toestand waarin het betrokken weegwerktuig werd gebruikt met het oog op de toepassing van een wet of reglement van strafrechtelijke aard en dus niet in het kader van een handelsactiviteit van de gebruiker, dient aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag gesteld: "Zijn de artikelen 1, 2.3 en 3 van richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van niet-automatische weegwerktuigen van toepassing op het gebruik, door de justitiële of politiële autoriteiten, van niet-automatische weegwerktuigen met het oog op de bepaling van de massa van voertuigen voor de toepassing van nationale wetten of reglementen, die in strafrechtelijke sancties voorzien en die, zoals de artikelen 41, § 3, 1°, en 43, § 3, 1°, Wegvervoerswet, en artikel 21, eerste lid, 5°, en artikel 35, 4°, van het koninklijk besluit van 22 mei 2014 betreffende het goederenvervoer over de weg, de inverkeerstelling verbieden van voertuigen waarvan de gewogen massa de toegestane maximummassa overschrijdt?".

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassing - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Inverkeerstelling van voertuigen die de toegestane maximummassa overschrijden - Toezicht - Niet-automatisch weegwerktuig - Richtlijn 2014/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 - Toepassing - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

- Artt. 1, 2.3), en 3 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG

P.21.0738.N 9 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.7 AC nr. ...

De vraag rijst of uit de omstandigheid dat een onderneming die een wegvervoersvergunning verkrijgt in een lidstaat van de Europese Unie overeenkomstig de Verordening (EG) nr. 1071/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad en de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg en dus werkelijk en op duurzame wijze in die lidstaat moet zijn gevestigd, noodzakelijk volgt dat zij daarmee onweerlegbaar aantoont dat haar zetel is gevestigd in die lidstaat zoals bedoeld met artikel 13.1 Verordening nr. 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels en dit ter bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel en of de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling door dat gegeven gebonden zijn; verder rijst de vraag of de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling een wegvervoersvergunning naast zich kunnen neerleggen omdat ze werd verkregen met bedrog, dan wel of die autoriteiten op grond van die vaststelling eerst de intrekking van de wegvervoersvergunning moeten vragen aan de autoriteiten die de vergunning hebben uitgereikt; het antwoord op de voorgestelde vragen vereist een uitlegging van artikel 13.1, b), i), Verordening (EG) nr. 883/2004, de artikelen 3.1.a), 11.1, 12.1 en 13.3 Verordening (EG) nr. 1071/2009 en artikel 4.1.a), Verordening (EG) nr. 1072/2009; waarvoor het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd is, er is derhalve grond om overeenkomstig artikel 267.3 VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie deze vraag te stellen, geformuleerd als volgt: "1. Moeten artikel 13.1, b), i), van de Verordening nr. 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, de artikelen 3.1, a), en 11.1, van de Verordening (EG) nr. 1071/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerondernemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad en artikel 4.1.a), van de Verordening (EG) nr. 1072/2009 van 21 oktober 2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg zo worden uitgelegd dat uit de omstandigheid dat een onderneming die een wegvervoersvergunning verkrijgt in een lidstaat van de Europese Unie overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 1071/2009 en nr. 1072/2009 en dus werkelijk en op duurzame wijze in die lidstaat moet zijn gevestigd, volgt dat daarmee onweerlegbaar is aangetoond dat haar zetel is gevestigd in die lidstaat zoals bedoeld door artikel 13.1 van de voormelde Verordening nr. 883/2004/EG, ter bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel en of de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling door die vaststelling zijn gebonden?" en 2. "Kan de nationale rechter van de lidstaat van tewerkstelling die vaststelt dat de bedoelde wegvervoersvergunning werd verkregen door bedrog die vergunning naast zich neerleggen, of dienen de autoriteiten van de lidstaat van tewerkstelling op grond van de vaststelling van bedrog eerst de intrekking van die vergunning te vragen aan de autoriteiten die de vergunning hebben uitgereikt?" (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 29 juni 2021, AR P.21.0332.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.16, met concl. OM.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Verordeningen 1071/2009 en 1072/2009 over de communautaire vervoersvergunning - Duurzame vestiging van een transportfirma in een lidstaat - Bepaling van het toepasselijke socialezekerheidsstelsel - Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

P.22.0058.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.1 AC nr. ...

Uit artikel 100 Strafwetboek en artikel 11 Bijzondere Wet Hervorming Instellingen volgt dat, wanneer het decreet niet voorziet in de toepassing van artikel 85 Strafwetboek en, a fortiori, wanneer het een andere regel bepaalt, het voormelde artikel 85 niet van toepassing is (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 651.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Waals decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein - Voertuig dat de toegelaten massa op een as overschrijdt - Administratieve sanctie - Verzachtende omstandigheden - Toepasselijke bepaling

- Art. 9, § 7, zesde lid Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein
- Artt. 85 en 100 Strafwetboek

P.22.0060.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein kan de overtreder, wanneer geen strafrechtelijke sanctie maar een administratieve geldboete wordt opgelegd, beroep instellen bij de correctionele rechtbank; wanneer de correctionele rechtbank het beroep verwerpt en de administratieve geldboete bevestigt, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit waarvoor de opschorting van de uitspraak van de veroordeling kan worden toegekend (1) en behoudt die geldboete haar oorspronkelijke karakter, zonder een straf te vormen in de zin van het interne recht; de wet houdt derhalve geen verschillende behandeling in van de twee categorieën van beklaagden die zich in dezelfde juridische toestand bevinden en op wie verschillende regels van toepassing zijn en wat dat betreft dient er geen vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof (2). (1) Artikel 9, § 5, tweede lid, en § 7, zesde lid, van het Decreet van het Waals Gewest van 19 maart 2009 laat de sanctionerend ambtenaar en de correctionele rechtbank waarbij het beroep tegen de beslissing aanhangig is gemaakt toe "de overtreder maatregelen tot uitstel van de uitvoering toe te staan"; het decreet kent hun echter niet de bevoegdheid toe om de opschorting van de uitspraak van de opgelegde geldboete te verlenen. (2) Zie a pari GwH 16 juni 2004, nr. 105/2004 met betrekking tot de wet betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Voertuigen - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - (Geen) mogelijkheid om de opschorting van de uitspraak te verlenen - (Geen) prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Voertuigen - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Sanctionerend ambtenaar - Vervolgende partij

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Voertuigen - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Toezicht met

volle rechtsmacht - Begrip - Sanctionerend ambtenaar - (Geen) hoedanigheid van rechter

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Het element fout van de bij artikel 5, § 3 en § 4 (1), van het decreet Waals Gewest van 19 maart 2009 (2) bepaalde misdrijven wordt afgeleid uit de niet-naleving van het wettelijke voorschrift door de beklaagde, die volgt uit het stellen van de verboden materiële gedraging, zonder dat die beklaagde zich op een rechtvaardigingsgrond kan beroepen; om het misdrijf bewezen te kunnen verklaren, dienen het openbaar ministerie en de administratieve overheid bijgevolg niet aan te tonen dat de chauffeur het voertuig zelf heeft geladen of dat laatstgenoemde over de nodige middelen beschikte om de lading te controleren; de juridische gezagsverhouding, die bestaat in de verplichting voor de werknemer om te handelen volgens de bevelen en de instructies die hem worden gegeven door de werkgever, zijn lasthebbers of zijn aangestelden met het oog op de uitvoering van de overeenkomst, zoals bepaald in artikel 17, 2°, Arbeidsovereenkomstenwet, is niet van die aard dat ze de chauffeur ontslaat van zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid in zijn hoedanigheid van misdrijfpleger. (1) Opgeheven door artikel 47 van het decreet van 4 april 2019 betreffende de administratieve geldboetes inzake verkeersveiligheid, MB 13 augustus 2019, in werking getreden op 1 juni 2022. (2) Zie Cass. 21 november 2018, AR P.18.0940.F, AC 2018, nr. 655, en verwijzing in voetnoot.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Artikel 5, §§ 3 en 4 - Voertuigen - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Schuldbestanddeel - Reglementair misdrijf - Bewijslast - Arbeidsovereenkomst

- Art. 17 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

- Art. 5 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Wanneer de correctionele rechtbank, die het beroep van de overtreder verwerpt, de administratieve geldboete bevestigt die is opgelegd in plaats van een strafrechtelijke sanctie krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit en behoudt die geldboete haar oorspronkelijke karakter, zonder een straf te vormen in de zin van het interne recht; hieruit volgt dat de rechter er niet toe gehouden is elk bestanddeel van het misdrijf dat tot de administratieve geldboete heeft geleid, bewezen te verklaren, en evenmin in het vonnis de wettelijke bepalingen dient te vermelden die het feit bestraffen en de sanctie bepalen of de keuze en de zwaarte ervan met redenen dient te omkleden (1). (1) Cass. 11 april 2018, AR P.18.0114.F, AC 2018, nr. 225, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Voertuigen - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - Weerslag op de vermelding van de wettelijke bepalingen en op de redenen

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.21.0082.F 8 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 8bis, § 7, van het decreet van het Waals Gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein worden de bedragen van de onmiddellijke inningen gecumuleerd zonder 7.500 euro te mogen overschrijden indien meerdere overtredingen bedoeld in § 3 tot § 6 gelijktijdig worden vastgesteld (1) ; de cumulatie wijkt af van de regel van de zwaarste straf in geval van eendaadse samenloop; gelet op artikel 100 Strafwetboek moet de afwijking worden toegepast; hieruit volgt dat de rechtbank moest afwijken van de toepassing van artikel 65 Strafwetboek. Strafwetboek. (1) Volgens de Raad van State "l'article 100 du Code pénal autorise expressément les lois et règlements particuliers à déroger aux dispositions du premier livre de ce Code. Il s'en déduit que ces règles, et notamment celles qui ont trait au concours d'infractions, ne sont pas d'ordre public", de wetgever kan er dus van afwijken en "eu égard à l'article 11 de la loi spéciale [du 8 août 1980 de réformes institutionnelles], le législateur [régional peut] concevoir un régime pour le concours d'infractions différent de celui qui est consacré par les articles 60 et suivants du Code pénal" (RvS 1 maart 2019, nr. 243.876); wat dat betreft wijst het Hof erop dat "de rechtbank heeft geoordeeld dat de bewezen verklaarde telastleggingen uit eenzelfde materiële gedraging voortvloeiden, zodat er sprake is van een eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking, in de zin van artikel 65 Strafwetboek"; wat betreft dat begrip, zie T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, Brussel, die Keure, 2017, p. 324; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV, La peine, Brussel, Larcier, 2017, p. 892 en p. 934-935.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Voertuigen - Overlading van de massa van de assen - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - Administratieve geldboeten - Cumulatie - Maximumbedrag - Afwijking van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek

- Artt. 65 en 100 Strafwetboek

- Art. 8bis Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

C.20.0185.N 11 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.5 AC nr. ...

De overtreding van de verplichtingen opgelegd in de artikelen 5, 6 en 7 van de Passagiersverordening maakt het misdrijf vervat in artikel 32, 1ste lid van de wet van 27 juni 1937 uit.

Goederenvervoer - Luchtvervoer - Wet 27 juni 1937 - Artikel 32, eerste lid - Misdrijf

- Art. 32, eerste lid Wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der luchtvaart

- Artt. 5, 6 en 7 Verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten

De vordering tot betaling van de in artikel 7 Passagiersverordening bedoelde compensatie is gebaseerd op een overeenkomst van personenvervoer zodat de passagiers die vordering evenals een eventueel voorafgaand verzoek tot compensatie moeten instellen binnen een termijn van 1 jaar te rekenen vanaf de dag van de vertraging, welke de contractuele wanprestatie uitmaakt die aanleiding geeft tot de vordering.

Goederenvervoer - Luchtvervoer - Passagiersverordening - Artikel 7 - Compensatie - Vordering tot betaling - Termijn - Aanvang

- Art. 9, vierde lid Wet van 25 augustus 1891 houdende herziening van de titel van het Handelswetboek betreffende de vervoerovereenkomsten - Wetboek van koophandel: Boek I - Titel VII bis - Vervoerovereenkomst

- Art. 7 Verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten

Er is sprake van een overtreding waarop de gemeenrechtelijke verjaringstermijn inzake misdrijven van toepassing is wanneer de luchtvaartmaatschappij ten onrechte weigert in te gaan op een door de passagier tijdig ingediend verzoek tot compensatie van de annulering of vertraging van de vlucht.

Goederenvervoer - Luchtvervoer - Misdrijven - Gemeenrechtelijke verjaringstermijn - Toepassing - Overtreding

- Art. 32, eerste lid Wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der luchtvaart

- Art. 7 Verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten

P.21.0072.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.4 AC nr. ...

Uit artikel 3, § 1, van het koninklijk besluit van 1 september 2006 houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland volgt dat elk in een lidstaat van de Europese Unie ingeschreven of in het verkeer gebrachte bedrijfsvoertuig de technische controle moet ondergaan, dat die technische controle door een document wordt aangetoond en dat dit document door de bevoegde autoriteit kan worden gecontroleerd.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Bedrijfsvoertuig - Technische controle - In een lidstaat van de Europese Unie ingeschreven voertuig - Document waaruit blijkt dat het voertuig de verplichte technische controle heeft ondergaan - Verzuim van overlegging van het document - Strafsanctie - Wettigheid

- Art. 3, § 1 KB houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland

C.20.0299.N 7 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210507.1N.5 AC nr. ...

Met de rechtsvorderingen waartoe een aan het CMR-Verdrag onderworpen vervoer aanleiding geeft en die verjaren door verloop van een jaar, wordt elke rechtsvordering bedoeld die voortvloeit uit een vervoer dat onder het toepassingsgebied van het Verdrag valt en dit ongeacht de grondslag ervan, met inbegrip van de vordering van de geadresseerde strekkende tot vergoeding van andere schade dan deze aan de vervoerde goederen wanneer zij voortvloeit uit het vervoer.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - CMR-Verdrag - Verjaring - Rechtsvordering

- Art. 32.1 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

P.20.1040.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 3, b), Richtlijn 2002/15/EG en artikelen 3.2.1. en 3.2.2. CAO 27 januari 2005 volgt dat de tijd die een tweede bestuurder van een voertuig doorbrengt tijdens de rit naast de bestuurder of in de slaapcabine, waardoor hij op elk ogenblik beschikbaar is om het besturen van een voertuig over te nemen, voor zover hem dat met inachtneming van de verplichte rij- en rusttijdens is toegestaan, en de tijd dat hij tijdens die verplichte rusttijden naast een andere chauffeur van een voertuig aanwezig moet zijn, geen tijd is waarover die bestuurder vrij beschikt en evenmin tijd die hij zichzelf toe-eigent.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Arbeidstijd - Beschikbaarheidstijd - Tweede bestuurder - Mobiele werkzaamheden in het wegvervoer

- Art. 3 Richtlijn 2002/15/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 betreffende de organisatie van de arbeidstijd van personen die mobiele werkzaamheden in het wegvervoer uitoefenen

P.20.0429.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.9 AC nr. ...

Het Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg regelt enkel de aansprakelijkheid van de vervoerder bij verlies of averij van de vervoerde goederen of bij vertraging van hun levering; het regelt niet de aansprakelijkheid van de vervoerder voor andere schade (1) , met name die welke wordt veroorzaakt door een vervoer van bedrijfsafvalstoffen dat wordt uitgevoerd in strijd met de geldende bepalingen van nationaal recht inzake de verwijdering, het afvoeren of de behandeling ervan door een erkende inrichting (2). (1) Cass. 23 januari 2014 AR C.12.0356.N, AC 2014, nr. 56, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM. (2) Volgens het OM faalde het middel naar recht in zoverre het de inlichting of de vermelding betreffende de juiste aard van het gevaar dat de vervoerde gevaarlijke goederen in voorkomend geval opleveren, toevoegt aan de voorwaarden van de strafbaarstelling van de misdrijven wegens dewelke de eisers zijn veroordeeld. (M.N.B.)

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Internationaal vervoer - C.M.R.-Verdrag - Vervoerder - Aansprakelijkheid - Toepassingsgebied

- Art. 22 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

P.20.0217.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.2 AC nr. ...

Voor het toepassingsgebied van de regeling over de installatie en het gebruik van een controleapparaat in een trekker bestemd voor het wegvervoer van goederen, behoudens vrijstelling, is de bestemming van het voertuig voor het vervoer van goederen bepalend en dus niet het gegeven of op het ogenblik van de verplaatsing van dit voertuig op voor openbaar gebruik toegankelijke wegen dit voertuig ook daadwerkelijk werd gebruikt voor het vervoer van goederen; de omstandigheid dat gelet op het gebruik van handelaarskentekenplaten het voertuig niet had mogen worden gebruikt voor het wegvervoer van goederen is niet relevant (1). (1) Zie Concl. OM.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Voertuig bestemd voor het vervoer van goederen - Controleapparaat - Gebruik van handelaarskentekenplaten

- Artt. 4, a), en 4, b) Verordening 561/2006/EEG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer

- Art. 3.1 EEG-Verordening nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer

C.19.0626.F 5 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200605.1F.4 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 4 en 13 CMR volgt dat de geadresseerde die de goederen in ontvangst neemt, aldus te kennen geeft dat hij met de vervoerovereenkomst instemt, ook al wordt hem het tweede exemplaar van de vrachtbrief niet overhandigd.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Geadresseerde - In ontvangst nemen van de goederen - Instemming met de vervoerovereenkomst - Geen overhandiging van het tweede exemplaar van de vrachtbrief

- Artt. 4 en 13 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

P.19.0031.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.1 AC nr. ...

De artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en het daarin vervatte legaliteitsbeginsel,, verzetten zich niet ertegen dat de wetgever met de artikelen 1 en 2 Wet van 18 februari 1969 de Koning machtigt de strafbaarstellingen van overtredingen van de verordeningen van de Europese Unie in het domein van de Wet van 18 februari 1969 te bepalen en dit met de in artikel 2 van deze wet bepaalde straffen; uit de artikelen 1 en 2 Wet van 18 februari 1969 en het doel dat de wetgever daarmee beoogt, volgt dat de Koning het overtreden van de Verordeningen (EEG) nr. 3821/85 en (EU) nr. 165/2014 kan strafbaar stellen, zodat er dan ook geen grond is om artikel 18, §1, KB 14 juli 2005 en artikel 46 KB 17 oktober 2016 buiten toepassing te laten (1). (1) GwH 22 april 2010, nr. 37/2010.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Strafbaarstelling - Wet 18 februari 1969 - Artikelen 1 en 2 -

Draagwijdte

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Strafbaarstelling - KB 14 juli 2005 houdende uitvoering van de verordening (EEG) nr. 3821/85 van 20 december 1985 - Artikel 18 - Draagwijdte

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Strafbaarstelling - Koninklijk Besluit 17 oktober 2016 inzake de tachograaf en de rij- en rusttijden - Artikel 46 - Draagwijdte

Uit de bepalingen van artikel 13.1.h) van Verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer en artikel 6, f) van het Koninklijk Besluit van 9 april 2007 houdende uitvoering van deze verordening, volgt dat bestuurders van de door artikel 6, f), KB 9 april 2007 bedoelde voertuigen zijn vrijgesteld van de verplichting betreffende het gebruik van het controleapparaat; het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft het begrip "voertuigen die worden gebruikt in verband met [..] onderhoud van [..] wegen" in de zin van artikel 13.1.h) Verordening (EG) nr. 561/2006, aldus uitgelegd dat een voertuig dat materiaal of materieel vervoert naar de plaats waar de wegenonderhoudswerken worden verricht, onder dit begrip valt, mits het vervoer volledig en uitsluitend verband houdt met de uitvoering van deze werken en een aan die werken ondergeschikte activiteit vormt en dit vervoer heeft alleen een ondergeschikt karakter ten opzichte van de wegenonderhoudswerken indien het voertuig waarmee dit materiaal en materieel wordt vervoerd rechtstreeks wordt gebruikt bij de uitvoering van de wegenonderhoudswerken, terwijl het vervoer alleen van materiaal of materieel dat voor de wegenonderhoudswerken van de weg bestemd is niet onder de uitzondering van artikel 13.1.h) Verordening (EG) nr. 561/2006 valt, zodat uit de door het Hof van Justitie van de Europese Unie gegeven uitlegging volgt dat het ondergeschikt karakter van het vervoer moet worden beoordeeld ten aanzien van de concrete vervoersopdracht van de chauffeur.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Strafbaarstelling - Koninklijk Besluit 9 april 2007 houdende uitvoering van de verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 - Artikel 6.f) - Draagwijdte

---

C.18.0448.F 20 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.2 AC nr. ...

De vervoerovereenkomst is de overeenkomst waarbij een van de partijen zich ten aanzien van de andere partij ertoe verbindt personen of goederen te verplaatsen.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Vervoersovereenkomst

- Art. 1779 Burgerlijk Wetboek

Goederenvervoer behelst, in de regel, het laden en het lossen van die goederen.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Vervoersovereenkomst - Goederenvervoer - Omvang van de prestaties

- Art. 1779 Burgerlijk Wetboek

P.18.0407.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.1 AC nr. ...

De vrijstelling bedoeld in artikel 6, sub f) KB Uitvoering Verordening (EG) nr. 561/2006 geldt enkel voor voertuigen die gebruikt worden voor algemene diensten die van openbaar belang zijn en die worden verricht door overheidsinstanties of onder hun toezicht door particuliere ondernemingen, zodat voertuigen om rioleringswerken uit te voeren en de afvalstoffen afkomstig van deze werkzaamheden vervolgens te vervoeren, gebruikt door een particuliere dienstenverstrekker met een commercieel doel in een sector waar mededinging plaatsvindt, niet van deze vrijstelling genieten.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Artikel 6, sub f), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 - Vrijstelling in acht name rij- en rusttijden en gebruik controleapparaat - Grens - Toepassing

- Art. 6, sub f KB 9 april 2007 houdende uitvoering van de verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer

Gelet op de wijze waarop de uitzonderingen op de tachograafverplichting zijn omschreven in artikel 13.1.h) Verordening (EG) nr. 561/2006 en artikel 6, sub f) KB Uitvoering Verordening (EG) nr. 561/2006 en de in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie hieraan gegeven uitlegging, is het redelijk voorzienbaar dat wordt geoordeeld dat voertuigen, gebruikt in het kader van particuliere commerciële rioleringswerken niet onder deze uitzonderingsregeling vallen.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Artikel 6, sub f), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 - Vrijstelling in acht name rij- en rusttijden en gebruik controleapparaat - Voertuigen gebruikt in het kader van particuliere commerciële rioleringswerken - Geen vrijstelling - Voorzienbaarheid

Het uitzonderingsstelsel, waarbij bestuurders van de door artikel 6, sub f) KB Uitvoering Verordening (EG) nr. 561/2006 bedoelde voertuigen zijn vrijgesteld van de verplichting de rij- en rusttijden in acht te nemen en van het gebruik van het controleapparaat, is strikt uit te leggen in het licht van de overweging (23) van de preambule bij de Verordening (EG) nr. 561/2006 dat de nationale uitzonderingen moeten beperkt blijven tot die elementen welke niet aan concurrentiedruk onderhevig zijn en de in artikel 1 Verordening (EG) nr. 561/2006 vermelde doelstelling de concurrentievoorwaarden te harmoniseren (1). (1) Zie: Cass. 25 april 2017, AR P.16.0449.N, AC 2017, nr. 282.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Artikel 6, sub f), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 - Vrijstelling in acht name rij- en rusttijden en gebruik controleapparaat

- Art. 6, sub f KB 9 april 2007 houdende uitvoering van de verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer

- Art. 13.1.h) Verordening 561/2006/EEG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer

P.18.0940.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.3 AC nr. 655

Het element fout van het misdrijf bepaald in artikel 5, § 3, decreet Waals gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein wordt afgeleid uit de niet-naleving van de wet door het stellen van de verboden materiële gedraging; het feit dat een derde met het laden van de vrachtwagen is belast, laat de aansprakelijkheid van de gebruiker van het geladen voertuig onverlet omdat elkeen die dat voertuig gebruikt zich ervan moet vergewissen dat het gewicht in geladen toestand niet meer bedraagt dan het hoogst toegelaten gewicht, ook al heeft de gebruiker het voertuig niet zelf geladen (1). (1) Zie Cass. 16 september 2015, AR P.15.0838.F, AC 2015, nr. 521; Cass. 2 november 2004, AR P.04.0767.N, AC 2004, nr. 521 (betreffende de artikelen 18, §§ 1 en 2, en 26, KB Technische Eisen Voertuigen).

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Wegvervoer - Decreet Waals Gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein - Overschrijding van het hoogst toegelaten gewicht - Moreel bestanddeel

- Art. 5, § 3 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.18.0827.F 14 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181114.1 AC nr. 632

Vóór 24 oktober 2016 bestrafte geen enkele wettelijke of reglementaire bepaling de inbreuken op de AETR voor ritten die gedeeltelijk hebben plaatsgevonden op het grondgebied van een derde land, anders dan de in de in artikel 2, sub 2, a) en b), Verordening (EG) nr. 561/2006 bedoelde landen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 632.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - AETR - Rit die gedeeltelijk op het grondgebied van een derde land plaatsvindt - Inbreuken op de AETR - Bestraffing in België

Ingevolge de artikelen 1, eerste lid, en 2, § 1, Wet van 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over zee, over de weg, de spoorweg of de waterweg, bepaalt artikel 2 koninklijk besluit van 9 april 2007 houdende uitvoering van de verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 dat "de inbreuken op de verordening en op dit besluit, vastgesteld in België of aangegeven door de bevoegde overheid van een andere lidstaat of van een derde land, bestraft worden overeenkomstig de artikelen 2 en 2bis van de voormelde wet van 18 februari 1969, ook als de inbreuk is begaan op het grondgebied van een andere lidstaat of van een derde land"; dit koninklijk besluit beoogt enkel de inbreuken op Verordening (EG) nr. 561/2006 en op het voormelde besluit en niet de inbreuken op de AETR (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 632.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - AETR - Rit die gedeeltelijk op het grondgebied van een derde land plaatsvindt - Inbreuken op de AETR - Koninklijk besluit 9 april 2007 - Toepassing

- Art. 2 Verordening 561/2006/EEG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer
- Artt. 1 et 2 Wet 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over de weg, de spoorweg of de waterweg, BS 4 april 1969

C.17.0280.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.1 AC nr. 599

Een verkeersongeval in de zin van artikel 601bis Gerechtelijk wetboek is elk ongeval in het wegverkeer waarbij middelen van vervoer, voetgangers of de in het Wegverkeersreglement bedoelde dieren betrokken zijn en dat verband houdt met de risico's van het wegverkeer (1). (1) Zie Cass. 20 januari 2014, AR C.11.0778.F, AC 2014, nr. 42, Cass. 6 februari 2009, AR C.07.0341.N, AC 2009, nr. 101; Cass. 27 augustus 2002, AR C.02.0386.N, AC 2002, nr. 414.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Vordering tot vergoeding van schade - Bevoegdheid van de politierechtbank - Verkeersongeval - Begrip

- Art. 601bis Gerechtelijk Wetboek

P.18.0543.N 30 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181030.3 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 43, §3, Wegvervoerswet blijkt dat die bepaling het begrip van de medeverantwoordelijkheid invoert voor personen die, naast de vervoerder, tussenkomen in de uitvoering van de transporten, zodat ook deze personen kunnen worden gestraft wegens inbreuken inzake ladingveiligheid; deze personen worden op exhaustieve wijze in die bepaling opgesomd (1). (1) Parl. St. Kamer 2012-13 nr. 53-2612/001, p. 36.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Artikel 43, § 3, Wegvervoerswet - Personen die, naast de vervoerder, tussenkomen in de uitvoering van de transporten - Strafbaarheid

P.17.1211.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.2 AC nr. ...

Artikel 1, eerste lid, Wet 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over zee, over de weg, de spoorweg of de waterweg, machtigt de Koning niet alleen om uitvoering te geven aan verplichtingen uit internationale akten, maar ook om die internationale akten, in zoverre dit in overeenstemming is met het internationaal recht, aan te vullen.

Goederenvervoer - Algemeen

In het licht van de verantwoording in het verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers die gevestigd zijn op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de Europese Economische Ruimte worden toegelaten tot het binnenlands goederenvervoer over de weg in België, en gelet op de wijze waarop dit koninklijk besluit nadere uitvoering geeft aan het in artikel 1.1 Verordening (EEG) nr. 3118/93 van de Raad van 25 oktober 1993 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers worden toegelaten tot het binnenlands goederenvervoer over de weg in een Lid-Staat waar zij niet gevestigd zijn, gehanteerd begrip van tijdelijkheid van het cabotagevervoer, voldoet het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 aan de vereisten van de artikelen 1, eerste lid, en 2 Wet van 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over zee, over de weg, de spoorweg of de waterweg, en de rechtspraak van het Hof van Justitie waaruit volgt dat de lidstaten maatregelen mogen vaststellen tot uitvoering van een verordening voor zover zij de rechtstreekse werking van de verordening niet belemmeren, niet verheimelijken dat die verordening een rechtshandeling is van de Unie en zij binnen de grenzen blijven van de aan de lidstaten toegekende beoordelingsmarge waarbij de lidstaten bij het uitvaardigen van deze uitvoeringsmaatregelen het evenredigheidsbeginsel moeten respecteren (1). (1) Zie Cass. 29 november 2016, AR P.14.1821.N, AC 2016, nr. 680.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer

Uit het verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers die gevestigd zijn op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de Europese Economische Ruimte worden toegelaten tot het binnenlands goederenvervoer over de weg in België, blijkt dat het de bedoeling was om uitvoering te geven aan de communautaire regels waarover reeds overeenstemming was bereikt, maar die nog niet waren aangenomen; aldus bevat dat koninklijk besluit wel degelijk bepalingen ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit Verordening (EG) nr. 1072/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de markt voor internationaal goederenvervoer over de weg, meer bepaald vanaf de inwerkingtreding van die Verordening op 4 november 2011 waarbij het feit dat dit koninklijk besluit is aangenomen vóór die Verordening en geen letterlijke verwijzing naar die Verordening bevat, daaraan geen afbreuk doet.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer

P.16.0449.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.2 AC nr. ...

De vrijstelling bedoeld in artikel 6, sub n), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 geldt enkel voor voertuigen die uitsluitend en op het ogenblik van de vaststellingen worden gebruikt voor het vervoer van levende dieren van de boerderijen naar de plaatselijke markten en omgekeerd, of van de markten naar de plaatselijke slachthuizen binnen een straal van 50 km en bijgevolg niet voor het vervoer van levende dieren van de boerderijen naar de plaatselijke slachthuizen.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Artikel 6, sub n), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 - Vrijstelling in acht name rij- en rusttijden en gebruik controleapparaat - Toepassing

- Art. 6, sub n) KB 9 april 2007 houdende uitvoering van de verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer

Uit de samenhang van de artikelen 15.2, eerste lid, eerste zin Verordening (EEG) nr. 3821/85; 13.1.p Verordening (EG) nr. 561/2006; 2, 6, sub n), en 10.2, tweede zin, KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006; 2 en 18, §1, van het koninklijk besluit van 14 juli 2005 houdende uitvoering van de verordening (EEG) nr. 3821/85 volgt dat de bestuurders van de door artikel 6, sub n), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 bedoelde voertuigen zijn vrijgesteld van de verplichting de rij- en rusttijden in acht te nemen en van het gebruik van het controleapparaat en dit uitzonderingsstelsel strikt uit te leggen is in het licht van de overweging (23) van de preambule bij de Verordening (EG) 561/2006 dat de nationale uitzonderingen moeten beperkt blijven tot die elementen welke niet aan concurrentiedruk onderhevig zijn en de in artikel 1 Verordening (EG) 561/2006 vermelde doelstelling de concurrentievoorwaarden te harmoniseren.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Artikel 6, sub n), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 - Vrijstelling in acht name rij- en rusttijden en gebruik controleapparaat

- Artt. 2 en 18, § 1 KB 14 juli 2005 houdende uitvoering van de verordening (EEG) nr. 3821/85 van 20 december 1985 betreffende het controleapparaat in het wegvervoer
- Artt. 2, 6, sub n), en 10.2, tweede zin KB 9 april 2007 houdende uitvoering van de verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer
- Art. 13.1.p Verordening 561/2006/EEG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer
- Art. 15.2, eerste lid, eerste zin EEG-Verordening nr. 3821/85 van de Raad van 20 dec. 1985 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer

C.16.0132.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.3 AC nr. ...

Wanneer aan boord van het daartoe gebruikte motorvoertuig geen eensluidend verklaarde kopie van de vervoersvergunning aanwezig is, is er sprake van één van de in artikel 36 Wet Goederenvervoer over de Weg bedoelde inbreuken waarvoor de bevoegd ambtenaren, onder de voorwaarden gesteld in de artikelen 32 en 34 van die wet, onmiddellijk een geldsom kunnen innen (1). (1) Art. 32, § 1, Wet Goederenvervoer over de Weg, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan bij Wet 15 juli 2013.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Wegvervoer - Verplichting houder te zijn van een geldige vervoersvergunning - Begrip

- Artt. 5, § 1, 32, § 1, en 36 Wet 3 mei 1999 betreffende het vervoer van zaken over de weg.

C.16.0247.N 23 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170123.1 AC nr. ...

Uit artikel 89 Zeevaartwet volgt dat enkel de regelmatige houder van het cognossement het recht heeft op aflevering van de goederen en op het recht op schadevergoeding voor verlies en averij dat hieruit voortvloeit, zonder dat hij het bestaan van schade in het eigen vermogen dient te bewijzen; de uitgifte van het cognossement staat eraan in de weg dat de afzender op grond van de onderliggende rechtsverhouding met de zeevervoerder deze rechten uitoefent, behoudens overdracht van schuldvordering of indeplaatsstelling.

Goederenvervoer - Rivier- en zeevervoer - Aflevering van de goederen - Schadevergoeding - Cognossementhouder

C.15.0352.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 32.1, 32.1.b en 32.2 CMR kan niet worden afgeleid dat een schriftelijke vordering die werd ingesteld voordat de verjaring is beginnen lopen geen schorsende werking heeft, met dien verstande dat deze schorsing slechts uitwerking krijgt vanaf het ogenblik dat de verjaringstermijn een aanvang neemt.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Wegvervoer - CMR-Verdrag - Schriftelijke vordering - Ingesteld voor de verjaring is beginnen lopen - Gevolg - Verjaring - Schorsing

- Artt. 32.1, 32.1.b en 32.2 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

C.15.0183.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.7 AC nr. ...

De levering van een goed aan een andere persoon dan aan degene die op die levering aanspraak kan maken, vormt een geheel verlies.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Wegvervoer - Aansprakelijkheid van de vervoerder - Geheel verlies

- Art. 17.1 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

C.14.0185.F 18 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151218.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Goederenvervoer - Luchtvervoer - Luchtvaartverzekering - Verzekering - Landverzekering - Verzekering van goederenvervoer

De wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst is van toepassing op de luchtvaartverzekeringen, met uitzondering van de verzekeringen van goederenvervoer; zij is dus van toepassing op de verzekeringsovereenkomst voor kleine personenvliegtuigen (1). (1) Zie gedeeltelijk gelijkluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Goederenvervoer - Luchtvervoer - Luchtvaartverzekering - Verzekering - Landverzekering - Verzekering van goederenvervoer

- Art. 2, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

P.14.1161.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.5 AC nr. ...

Het verrichten of laten verrichten van vervoer met een transporteenheid van gevaarlijke goederen zoals opgenomen in de bijlagen van het Europees verdrag betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg van 30 september 1957, goedgekeurd bij wet van 10 augustus 1960 en uitgevoerd bij koninklijk besluit van 28 juni 2009, zonder te hebben voldaan aan de verplichtingen van bijlage A aan dat Verdrag, is strafbaar overeenkomstig artikel 2, § 1, van de wet van 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over zee, over de weg, de spoorweg of de waterweg (1). (1) 1. In deze zaak is de vraag aan de orde naar de strafbaarstelling van het verzuim om op een voertuig de stouwing van gevaarlijke goederen te vergemakkelijken of vast te zetten. 2. Eiseres werd vervolgd om (tenlastelegging C) met een transporteenheid vervoer van gevaarlijke goederen van de klasse opgenomen in de bijlagen van lager vermeld ADR-Verdrag over de weg te hebben verricht of laten verrichten, verzuimd te hebben het voertuig of container te voorzien van geschikte inrichtingen om de stouwing en manipulatie van de gevaarlijke goederen te vergemakkelijken en/of de colli die gevaarlijke goederen bevatten en/of de niet verpakte gevaarlijke voorwerpen niet te hebben vastgezet met behulp van middelen die in staat zijn om de goederen in het voertuig of de container zodanig tegen te houden dat gedurende het vervoer elke verplaatsing verhinderd wordt, die de oriëntatie van de colli kan veranderen of kan beschadigen en/of gevaarlijke goederen samen met andere goederen vervoerd te hebben zonder alle goederen in de voertuigen of de containers stevig te stouwen of vast te zetten en/of bevestigingsinrichtingen zoals spanbanden of riemen gebruikt te hebben en deze in die mate te hebben aangespannen dat de colli beschadigd of vervormd werden. (deel 7, hoofdstuk 5, afdeling 7, onderafdeling 1 (nr. 7.5.7.1) van het Europees Verdrag betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (ADR) van 30 september 1957, goedgekeurd bij de Wet van 10 augustus 1960, in uitvoering van het KB van 28 juni 2009 bestraft met artikel 29 van de Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968) en om (tenlastelegging D) verzender, commissionair-expediteur, vervoerscommissionair, vervoerder of bestuurder van het voertuig zijnde, gevaarlijke goederen te hebben geladen, vervoerd, te doen laden of doen vervoeren, wanneer het vervoer niet voldeed aan de bepalingen van het RID en/of het ADR en/of van dit besluit (artikel 16, alinea 1 van het KB van 28 juni 2009, artikel 29 van het KB van 16 maart 1968). 3. Met eenparigheid van stemmen hervormde het bestreden vonnis de beslissing van de politierechtbank en veroordeelde eiseres voor de vermengde feiten C en D tot een geldboete van 500 euro, vermeerderd met 50 opdeciemen en gebracht op 3.000 euro (tenuitvoerlegging uitgesteld voor 3 jaar voor een gedeelte van 250 euro, vermeerderd met 50 opdeciemen en gebracht op 1.500 euro). 4. In zijn enige middel voerde de eiseres de onwettigheid van de straf aan (schending artikel 41bis, §1, Strafwetboek juncto artikel 29 Wegverkeerswet): de als geschonden aangevoerde wetsbepalingen zouden immers voor de feiten waar de eiseres schuldig aan bevonden werd slechts strafbaar zijn met een geldboete van 10 euro tot 250 euro, meer de opdeciemen. 5. De ten laste gelegde inbreuk sub C valt echter onder de bijlage A van het Europees Verdrag betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg. Gelet op artikel 2.2.a van dat Verdrag is het vervoer van bepaalde gevaarlijke goederen toegelaten mits het naleven van de voorwaarden bepaald in bijlage A van dat verdrag die betrekking hebben op die goederen, in het bijzonder op hun verpakking en etikettering en gelet op deel 7, hoofdstuk 7.5 van bijlage A, ook op het laden, uitladen en behandelen ervan en dergelijke inbreuk is niet strafbaar ingevolge artikel 29 Wegverkeerswet maar wel ingevolge artikel 2 van de Wet van 18 februari 1969 betreffende maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over zee, over de weg, de spoorweg of de waterweg. 6. Volledigheidshalve weze aangemerkt dat de ten laste gelegde feit C niet strafbaar is met de straffen bepaald in de Wet van 21 juni 1985 betreffende de technische eisen (zie: Cass. 10 september 2013, AR P.12.0913.N, AC 2013, nr. 433) vermits het in casu niet ging over de naleving van een technisch voorschrift waaraan het voertuig moet beantwoorden, maar wel over de verplichting om bij het laden en behandelen de vervoerde goederen op een bepaalde wijze te stouwen. (MT)

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Verrichten van vervoer van gevaarlijke goederen - ADR-Verdrag - Verzuim te voldoen aan de verplichtingen van bijlage A aan dat Verdrag - Strafbaarstelling

C.15.0006.F 11 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150911.3 AC nr. ...

Het bestreden arrest, dat niet vaststelt dat het openbaar ministerie de overtreder binnen de door de wet voorgeschreven termijn zou hebben kennis gegeven van zijn voornemen om de strafvordering in te stellen, kon de Staat niet naar recht veroordelen tot het terugbetalen van het bedrag dat het voorwerp was van de onmiddellijke inning om redenen waaruit afgeleid kan worden dat het arrest de inbreuk niet-bewezen acht.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Misdrijf - Inning van een geldsom - Verval van de strafvordering - Uitzondering - Kennisgeving door het openbaar ministerie van de uitoefening van de strafvordering

- Artt. 32, §§ 1 en 2 Wet 3 mei 1999 betreffende het vervoer van zaken over de weg.

C.14.0289.N 3 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150903.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Goederenvervoer - Rivier- en zeevervoer - Zeevervoer - Koop - Appelrechters - Bevoegdheid - Incoterm CFR - Cognossement - Clausule Cash against documents

De appelrechters die hun bevoegdheid afwijzen omdat de goederen aan boord van het zeeschip werden gebracht te Busan in Zuid-Korea en dit de plaats van levering is overeenkomstig de Incoterm CFR Antwerp, zonder de overhandiging van het cognossement, noch de clausule Cash against documents in hun oordeel te betrekken, verantwoorden hun beslissing niet naar recht (Punt A.4, en Punt B.4, Incoterm Cost and Freight) (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Goederenvervoer - Rivier- en zeevervoer - Zeevervoer - Koop - Appelrechters - Bevoegdheid - Incoterm CFR - Cognossement - Clausule Cash against documents

- Art. 5, § 1, b, eerste streepje EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

S.13.0055.F 16 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150316.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Goederenvervoer - Allerlei - Sociale zekerheid - Werknemers - Verruiming van de wet van 27 juni 1969 - Draagwijdte

Artikel 3, 5°, van het koninklijk besluit van 28 november 1969 verruimt de toepassing van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders tot de personen die vervoer van goederen verrichten dat hun door een onderneming opgedragen wordt, door middel van voertuigen waarvan zij geen eigenaar zijn of waarvan de aankoop gefinancierd of de financiering gewaarborgd wordt door de ondernemer, alsmede tot die ondernemer: de voorwaarden van die bepaling zijn slechts vervuld wanneer het goederenvervoer is opgedragen aan de personen die ze verrichten, door de onderneming tot wiens ondernemer de toepassing van de wet verruimd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2015, nr. ...

Goederenvervoer - Allerlei - Sociale zekerheid - Werknemers - Verruiming van de wet van 27 juni 1969 - Draagwijdte

- Art. 3, 5° KB 28 nov. 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Art. 2, § 1, 1° Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

C.14.0159.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Goederenvervoer - Luchtvervoer - Verdrag van Warschau - Vervoerder - Aansprakelijkheid - Aanspraakgerechtigden - Afzender - Geadresseerde

Uit het systeem van het Verdrag van Warschau volgt dat zowel de afzender als de geadresseerde gerechtigd zijn om op grond van artikel 18 van dit Verdrag een aansprakelijkheidsvordering in te stellen tegen de vervoerder; zij dienen hiertoe niet het bestaan van schade in het eigen vermogen te bewijzen, behoudens ingeval de vervoerder door zowel de afzender als de geadresseerde wordt aangesproken (1). (1) Zie concl. OM.

Goederenvervoer - Luchtvervoer - Verdrag van Warschau - Vervoerder - Aansprakelijkheid - Aanspraakgerechtigden - Afzender - Geadresseerde

- Artt. 12, 13, 14 en 18 Internationaal Verdrag 12 okt. 1929 tot het brengen van eenheid in enige bepalinge inzake het internationaal luchtvervoer, getekend te Warschau

P.14.0311.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.2 AC nr. 6

Uit de omstandigheid dat een voertuig ten onrechte werd ingeschreven als een "landbouw- of bosbouwtrekker" in de zin van artikel 1, § 2.59, KB Technische Eisen Auto's volgt niet dat de bestuurder van dit voertuig, voor zover het voldoet aan de omschrijving van een "voertuig voor traag vervoer" in de zin van artikel 1, § 2.75, KB Technische Eisen Auto's, niet zou kunnen genieten van de in artikel 4, 12°, KB Rijbewijs bedoelde vrijstelling voor zover de bestuurder vóór 1 oktober 1982 is geboren.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Voertuig ingeschreven als landbouw-of bosbouwtrekker - Voertuig dat voldoet aan de omschrijving van een voertuig voor traag vervoer - Rijbewijs - Vrijstelling

Uit de omstandigheid dat een voertuig ten onrechte werd ingeschreven als een "landbouw- of bosbouwtrekker" in de zin van artikel 1, § 2.59, KB Technische Eisen Auto's volgt niet dat dit voertuig, voor zover het voldoet aan de omschrijving van een "voertuig voor traag vervoer" in de zin van artikel 1, § 2.75, KB Technische Eisen Auto's, niet zou kunnen genieten van de vrijstelling van periodieke keuring waarin de artikelen 23sexies, § 1, 5° en 23ter, § 1, 7°, KB Technische Eisen Auto's voorzien.

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Voertuig ingeschreven als landbouw-of bosbouwtrekker - Voertuig dat voldoet aan de omschrijving van een voertuig voor traag vervoer - Periodieke keuring - Toepassing

PERSONENVERVOER

S.21.0030.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.2 AC nr. ...

Tijdens het litigieuze tijdvak van 2009 tot 2014 vormen de taxiondernemingen een bijzondere categorie van betaald personenvervoer door middel van voertuigen met een maximumcapaciteit van negen plaatsen, bestuurder inbegrepen, waarbij de restcategorie bestaat in de ondernemingen van verhuur van voertuigen met bestuurder; enkel die taxiondernemingen, namelijk die welke de essentiële kenmerken van de taxiondernemingen vertonen die bedoeld worden in de regelgeving inzake betaald personenvervoer, vallen onder het paritair subcomité nr. 140.02 voor taxi's en zijn onderworpen aan de collectieve arbeidsovereenkomst van 22 september 2008, met uitsluiting van de collectieve taxiondernemingen en de ondernemingen van verhuur van voertuigen met bestuurder (1). (1) Zie concl. OM.

Personenvervoer - Taxionderneming - Begrip

- Art. 1 KB 6 februari 2009

- Art. 3 KB 22 januari 2010 tot oprichting van de paritaire subcomités voor het vervoer en de logistiek en tot vaststelling van hun benaming en bevoegdheid

P.22.1044.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.5 AC nr. ...

De artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg werden opgeheven door de artikelen 39 en 40 Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 dat volgens artikel 64, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer 2019 op 1 januari 2020 in werking getreden is, zodat feiten die strafbaar waren gesteld door de artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg vanaf 1 januari 2020 niet langer strafbaar werden gesteld door die bepalingen, maar wel door de artikelen 6, § 1, en 33, § 1, 1°, Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 en dit met dezelfde straffen.

Personenvervoer - Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 - Artikelen 6, § 1, 33, § 1, 1°, 39 en 40 - Exploitatie van een dienst voor individueel bezoldigd personenvervoer - Strafbaarstelling - Inwerkingtreding - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 64, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer

- Artt. 6, § 1, 33, § 1, 1°, 39 en 40 Decr. Vl. Overheid 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer

- Artt. 25 en 63, § 1, 5° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

Personenvervoer - Decreet Personenvervoer over de Weg - Artikelen 25 en 63, § 1, 5° - Exploitatie van een taxidienst - Strafbaarstelling - Opheffing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 64, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer

- Artt. 6, § 1, 33, § 1, 1°, 39 en 40 Decr. Vl. Overheid 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer

- Artt. 25 en 63, § 1, 5° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

P.21.0925.F 20 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211020.2F.14 AC nr. ...

De artikelen 3, eerste lid, en 35, § 1, eerste en derde lid, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995, alsook de artikelen 42 van het besluit van de Vlaamse regering van 18 juli 2003 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met bestuurder en 63, § 2, van het decreet van het Vlaams parlement van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg en tot oprichting van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen bepalen niet dat de daarin strafbaar gestelde handelingen niet langer strafbaar zijn in hoofde van de exploitant of diens aangestelde om de enige reden zij zich op een overeenkomst betreffende de toetreding tot "een radio die de dispatching van de ritten verzorgt" op het grondgebied van het Brussels gewest kunnen beroepen.

Personenvervoer - Taxi - Brussels Gewest - Ordonnantie 27 april 1995 - Strafbaarstellingen - In het Vlaams Gewest gevestigd taxibedrijf - Overeenkomst betreffende de toetreding tot "een radio die de dispatching van de ritten" op het grondgebied van het Brussels Gewest verzorgt

- Artt. 3, eerste lid, en 35, § 1, eerste en derde lid Ordonnantie Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur

Personenvervoer - Taxi - Brussels Gewest - Ordonnantie 27 april 1995 - Strafbaarstellingen - In het Vlaams Gewest gevestigd taxibedrijf - Overeenkomst betreffende de toetreding tot "een radio die de dispatching van de ritten" op het grondgebied van het Brussels Gewest verzorgt

- Artt. 3, eerste lid, en 35, § 1, eerste en derde lid Ordonnantie Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur

---

P.19.0387.N 24 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190924.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling van het Decreet Personenvervoer over de Weg verwijst naar artikel 69bis Wegverkeerswet dat voor de inbreuken op die wet, in geval van gebrek aan betaling van de door de rechter opgelegde geldboete binnen de wettelijke termijn, toelaat in de plaats van een vervangende gevangenisstraf, een vervangend rijverbod op te leggen, zodat die bepaling niet van toepassing is voor de inbreuken op dit Decreet.

Personenvervoer - Decreet Personenvervoer over de Weg - Artikelen 29, § 3, 42, § 1, 4° en 63, § 1, 10° - Draagwijdte

- Artt. 29, § 3, 42, § 1, 4°, en 63, § 1, 10° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

C.18.0327.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.4 AC nr. ...

Uit de samenhang van artikel 9 Vervoerwet en de artikelen 2260 en 2261 Burgerlijk Wetboek en een grondwetconforme interpretatie van deze bepalingen, volgt dat de dag waarop het feit zich heeft voorgedaan dat tot de rechtsvordering aanleiding geeft en die de verjaringstermijn doet lopen, niet in die termijn begrepen is, maar wel de laatste dag van de termijn (1). (1) Zie concl. OM.

Personenvervoer - Overeenkomst van personenvervoer - Rechtsvordering - Verjaringstermijn - Berekening

- Artt. 2260 en 2261 Burgerlijk Wetboek

- Art. 9, vierde lid Wet van 25 augustus 1891 houdende herziening van de titel van het Handelswetboek betreffende de vervoerovereenkomsten - Wetboek van koophandel: Boek I - Titel VII bis - Vervoerovereenkomst

C.18.0354.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5 AC nr. ...

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

Personenvervoer - Luchtvaart - Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

P.16.0407.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.2 AC nr. 518

Artikel 4 van de wet van 25 augustus 1891 houdende herziening van de titel van het Wetboek van Koophandel betreffende de vervoerovereenkomst, opgenomen in titel VIIbis van Boek I van het Wetboek van Koophandel regelt de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de vervoerder, maar niet diens strafrechtelijke aansprakelijkheid; uit de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de vervoerder op grond van die bepaling volgt niet dat die vervoerder een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg in de zin van artikel 418 Strafwetboek heeft begaan.

Personenvervoer - Vervoerder - Burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Strafrechtelijke aansprakelijkheid - Bestaanbaarheid

P.16.0886.N 13 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170613.4 AC nr. 381

Uit de bepalingen van artikel 42, §1, 4°, en 63, §1, 10° van het Decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, volgt dat de exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder slechts toegelaten is krachtens een schriftelijke overeenkomst naar het model vastgelegd door de Vlaamse Regering en dat bij afwezigheid var dergelijke overeenkomst, die exploitatie strafbaar is.

Personenvervoer - Organisatie van het personenvervoer - Exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder - Voorwaarden - Draagwijdte

C.14.0185.F 18 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151218.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Personenvervoer - Luchtvaartverzekering - Verzekering - Landverzekering - Klein personenvliegtuig

De wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst is van toepassing op de luchtvaartverzekeringen, met uitzondering van de verzekeringen van goederenvervoer; zij is dus van toepassing op de verzekeringsovereenkomst voor kleine personenvliegtuigen (1). (1) Zie gedeeltelijk gelijkluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Personenvervoer - Luchtvaartverzekering - Verzekering - Landverzekering - Klein personenvliegtuig

- Art. 2, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

VERWIJZING NA CASSATIE

ALGEMEEN

C.19.0063.F 21 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190321.2 AC nr. ...

De aanwijzing, in een cassatiearrest, van de rechter naar wie de zaak verwezen wordt, is een daad van gerechtelijk beheer die het Hof ofwel op vordering van de procureur-generaal, ofwel op verzoek van de partijen of van een van hen te allen tijde kan verbeteren of wijzigen als die op een vergissing berust, ongeacht de aard ervan of ongeacht of het belang van de partijen dit gebiedt.

Algemeen - Daad van beheer - Rechter op verwijzing - Territoriale onbevoegdheid - Gevolg - Verbetering

BELASTINGZAKEN

F.16.0116.N 17 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180517.8 AC nr. ...

In geval van vernietiging zonder precisering van de omvang ervan, is deze in de regel beperkt tot de punten van de beslissing waartegen het cassatieberoep is gericht, zij het met inbegrip van de beslissingen die van de vernietigde beslissing het gevolg zijn, de beslissingen die in nauw verband staan met de vernietigde beslissing en de beslissingen die, vanuit het oogpunt van de omvang van de cassatie, niet onderscheiden zijn van de bestreden beslissing.

Belastingzaken - Vernietiging

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

BURGERLIJKE ZAKEN

C.23.0212.N 30 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250530.1N.5 AC nr. ...

De rechter op verwijzing is enkel gebonden door de interpretatie van een rechtsregel, zoals weergegeven door het Hof in zijn vernietigingsarrest (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Rechter op verwijzing - Beoordelingsvrijheid

- Art. 1110, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0197.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.1 AC nr. ...

Wanneer de cassatie wordt uitgesproken, worden de partijen binnen de grenzen hiervan teruggeplaatst in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd; de rechter op verwijzing is bevoegd om over alle punten uitspraak te doen waarover de rechter aan wie de zaak werd onttrokken, uitspraak kon doen (1). (1) Cass. 8 maart 2019, AR C.16.0130.N, AC 2019, nr. 146.

Burgerlijke zaken - Gevolgen van de cassatie voor de partijen - Bevoegdheid van de rechter op verwijzing

C.20.0116.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3 AC nr. ...

De vernietiging van het eerste arrest van het hof van beroep te Brussel leidt tot de nietigverklaring van een arrest van het hof van beroep te Luik dat wegens samenhang het onderzoek van andere vorderingen naar voormeld hof van beroep had verwezen, en van het tweede arrest van dat hof, die het gevolg zijn van het vernietigde arrest; aangezien de vernietiging niet beperkt is tot de zaak waarvan de rechtbank van eerste aanleg moet kennisnemen, wordt de zaak naar een ander hof van beroep verwezen.

Burgerlijke zaken - Hof van beroep te Brussel - Vernietiging van het eerste arrest dat de devolutieve werking van het hoger beroep aanneemt - Nietigverklaring van een arrest van het hof van beroep te Luik dat het onderzoek van andere vorderingen wegens hun samenhang naar het hof van beroep te Brussel verwijst - Nietigverklaring van het tweede arrest dat het houden van de verrichtingen van vereffening-verdeling van het huwelijksvermogensstelsel en van de nalatenschap beveelt - Verwijzing naar een ander hof van beroep

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0303.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5 AC nr. ...

Aangezien de cassatie in burgerlijke zaken de proceshandelingen die de partijen vóór de vernietigde beslissing hebben verricht, laat voortbestaan en er bijgevolg nog uitspraak moet worden gedaan over de gegrondheid van het verzoek tot verbetering, bestaat grond tot verwijzing van de zaak (1). (1) Cass. 15 oktober 2020, AR F.19.0124.F, AC 2020, nr. 641, met concl. van procureur-generaal HENKES op datum in Pas.; Cass. 19 september 1994, AR S.94.0005.F, AC 1994, nr. 387, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ, toen advocaat-generaal, op datum in Pas.; zie Cass. 27 juni 2013, AR C.13.0053.F, AC 2013, nr. 403.

Burgerlijke zaken - Verzoek tot verbetering van een arrest - Verbeterend arrest - Vernietiging - Verwijzing

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

S.20.0039.F 16 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201116.3F.1 AC nr. ...

De dagvaarding waardoor de zaak wordt aanhangig gemaakt bij de rechter op verwijzing is geen gedinginleidende akte, maar een akte die strekt tot voortzetting van het geding dat werd gevoerd voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd en de behandeling van de zaak voor en na cassatie, in dezelfde aanleg, vormt slechts één enkele aanleg (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 699. (2) Wanneer in burgerlijke zaken een beslissing wordt vernietigd omdat ze op onwettige wijze voor dezelfde aanleg twee rechtsplegingsvergoedingen toekent aan een partij, wordt de zaak verwezen naar de bodemrechter opdat deze uitspraak zou doen over de enige rechtsplegingsvergoeding voor die aanleg. H.V.

Burgerlijke zaken - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 1110, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

F.19.0124.F 15 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.7 AC nr. ...

Het incidenteel hoger beroep is bij de rechter naar wie de zaak is verwezen aanhangig gemaakt nadat de beslissing over het hoofdberoep werd vernietigd, aangezien de vernietiging, wanneer ze wordt uitgesproken en in de mate waarin ze wordt uitgesproken, de partijen voor de rechter op verwijzing in de toestand plaatst waarin ze zich zouden hebben bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd en, in burgerlijke zaken, strekt de vernietiging zich niet uit tot aan de vernietigde beslissing voorafgaande beslissingen of handelingen, maar laat de proceshandelingen voortbestaan die de partijen vóór deze beslissing hebben gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 642.

Burgerlijke zaken - Beslissing over het hoofdberoep - Vernietiging - Rechter op verwijzing - Aanhangigmaking - Omvang - Incidenteel hoger beroep - Gevolg

C.18.0466.N 3 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190503.2 AC nr. ...

De rechter mag zijn beslissing motiveren door een precieze verwijzing naar de redenen opgenomen in een procesakte die de partijen bekend is en aan hun tegenspraak werd onderworpen en die hij overneemt; de nietigverklaring van die eerdere procesakte doet daaraan niet af.

Burgerlijke zaken - Motivering van zijn beslissing door de rechter - Verwijzing naar de redenen opgenomen in een eerder nietig verklaarde procesakte

- Artt. 149 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0130.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek volgt dat zolang er in hoger beroep geen definitieve uitspraak is gedaan over de vorderingen van partijen, weze dit ten gevolge van het casseren van een eerste appelbeslissing, een partij, nadat deze een eerste hoger beroep heeft ingesteld dat door een vormgebrek is aangetast, opnieuw hoger beroep kan instellen en afstand kan doen van het aanvankelijke hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Cassatie van een eerste appelbeslissing - Geding voor de verwijzingsrechter - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer na een cassatieberoep de bestreden beslissing wordt vernietigd, dan worden de partijen binnen de perken ervan, voor de rechter naar wie de zaak overeenkomstig artikel 1110 Gerechtelijk Wetboek is verwezen, teruggeplaatst in dezelfde positie als waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd, waarbij de verwijzing geen nieuw geding doet ontstaan, maar de voortzetting is van het geding voorafgaand aan het cassatieberoep zodat hieruit volgt dat, wanneer een cassatiearrest een beslissing in hoger beroep vernietigt met verwijzing, er ingevolge die vernietiging geen definitieve beslissing voorhanden is over het hoger beroep en dat dit appelgeding verder zijn verloop kent voor de verwijzingsrechter (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Geding voor de verwijzingsrechter in hoger beroep

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0481.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.2 AC nr. ...

Aan de rechter die kennisneemt van een geschil op verwijzing komt slechts rechtsmacht toe binnen de grenzen van de cassatie, waarbij de omvang van de cassatie in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat ten grondslag ligt aan de vernietiging, zij het met inbegrip van de nauw verband houdende beslissingen en van beslissingen die van de vernietigde beslissing en het gevolg zijn, en het in die stand van de rechtspleging aan de verwijzingsrechter staat over die omvang te beslissen ongeacht de door het Hof gebruikte bewoordingen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Verwijzingsrechter - Kennisname van het geschil - Omvang van de cassatie - Beoordeling

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0381.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.3 AC nr. ...

Hoewel de vernietiging in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat de grondslag ervan vormt, is de rechter op verwijzing bevoegd om uitspraak te doen over een voor hem gebrachte betwisting, die werd beslecht door een ander dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt, hetzij omdat het voormelde dictum voortvloeit uit het bestreden dictum of daarmee een noodzakelijke band vertoont, hetzij omdat het, uit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet van dat dictum losstaat (1). (1) Betreffende de uitbreiding van de vernietiging tot het dictum dat niet onderscheiden is van het bestreden dictum van de vernietigde beslissing: Cass.13 januari 2005, AR C.04.0280.F, AC 2005, nr. 22; dat arrest definieert ook het begrip "dictum dat niet onderscheiden is van het bestreden dictum van de vernietigde beslissing". Het Franse begrip "dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée" werd op die manier in het Nederlands vertaald; zie ook Cass. 13 februari 2006, AR C.04.0454.F, AC 2006, nr. 92, met concl. eerste advocaat-generaal Leclercq in Pas. 2006; Cass. 21 november 2008, AR C.07.0448.N, AC 2008, nr. 654; zie concl. advocaat-generaal A. Van Ingelgem vóór Cass. 6 maart 2014, AR C.13.0141.N, AC 2014. Het Franse begrip "dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée" werd fout uitgedrukt door de bewoordingen "onafscheidbare beslissingen" in een arrest van het Hof van 10 december 2007 (Cass. 10 december 2007, AR C.07.0313.N, AC 2007, nr. 622), welke bewoordingen vervolgens voor het eerst in het Frans werden vertaald als "décisions indissociables"; zie ook Cass. 28 januari 2011, AR C.10.0032.N-C.10.0033.N, AC 2011, nr. 87, met concl. advocaat-generaal G. Dubrulle, en Cass. 8 mei 2014, AR C.13.0506.N, AC 2014, nr. 329. Wat betreft de uitbreiding van de vernietiging tot het andere dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt doordat het voortvloeit uit het bestreden dictum: Cass. 13 september 2012, AR C.11.0730.F, AC 2012, nr. 465. Wat betreft de uitbreiding van de vernietiging tot het andere dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt doordat het daarmee een noodzakelijke band vertoont: Cass. 29 april 2010, AR C.09.0176.N - C.09.0479.N, AC 2010, nr. 297, met concl. advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Vernietiging - Omvang - Rechter op verwijzing - Bevoegdheid

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0260.N 23 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171023.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 1110, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, plaatst de vernietiging met verwijzing, de partijen, binnen de grenzen van de vernietiging, in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd; de partijen kunnen derhalve, binnen deze grenzen, alle middelen opwerpen waarover zij voor de vernietiging beschikten (1). (1) Zie Cass. 7 november 2016, AR C.16.0067.N, AC 2016, nr. 624.

Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging - Partijen - Middelen

Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging

C.14.0060.F 20 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170420.1 AC nr. ...

Wanneer de vernietiging wordt uitgesproken en in de mate waarin zij wordt uitgesproken, worden de partijen voor de rechter op verwijzing teruggeplaatst in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd, op voorwaarde dat de beschikkingen van die beslissing waaraan de vernietiging niet raakt, worden geëerbiedigd (1). (1) Cass. 5 maart 2015, AR C.13.0358.F, AC 2015, nr. 161 met concl. OM in Pas. 2015, nr. 161.

Burgerlijke zaken - Toestand van de partijen

S.15.0071.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.3 AC nr. ...

De vernietiging met verwijzing plaatst de partijen, binnen de grenzen van de vernietiging, in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd (1). (1) Cass. 26 januari 1990, AR 6880, AC 1989-90, nr. 328.

Burgerlijke zaken - Vernietiging - Omvang

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0067.N 7 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161107.3 AC nr. ...

Cassatie met verwijzing plaatst de partijen, binnen de grenzen van de cassatie, terug in de staat waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd.

Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het staat aan de rechter op verwijzing om zelf te bepalen in hoeverre hij van de zaak kennisneemt, zulks onder toezicht van het Hof in geval van cassatieberoep (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2011, AR C.10.0032.N en C.10.0033.N, AC 2011, nr. 87.

Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging - Verwijzingsrechter - Rechtsmacht - Opdracht

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0192.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid van de rechter op verwijzing

Het staat aan de rechter op verwijzing om, onder toezicht van het Hof in geval van cassatieberoep, zelf de grenzen te bepalen waarbinnen de zaak bij hem aanhangig is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid van de rechter op verwijzing

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0226.F 7 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150907.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Expertise - Hoger beroep - Bevestiging - Appelrechter die verzuimt de zaak naar de eerste rechter te verwijzen - Cassatie - Verwijzing

Het Hof dat de beslissing vernietigt waarbij het rechtscollege met schending van artikel 1068, Gerechtelijk Wetboek, beslist de zaak niet naar de eerste rechter te verwijzen, verwijst de zaak naar die rechter voor verdere behandeling (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Expertise - Hoger beroep - Bevestiging - Appelrechter die verzuimt de zaak naar de eerste rechter te verwijzen - Cassatie - Verwijzing

C.14.0013.F 11 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150611.8 AC nr. ...

Het Hof verwijst de zaak naar de arbeidsrechtbank Waals-Brabant wanneer blijkens het bestreden vonnis de maatschappelijke zetel van de verweerster gelegen is te Tubeke en de woonplaats van de eiseres zich te Tubeke bevindt.

Burgerlijke zaken - Vernietiging van een beslissing over de bevoegdheid

- Artt. 624 en 1109/1 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0358.F 5 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150305.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Toestand van de partijen

Wanneer de vernietiging wordt uitgesproken en in de mate waarin zij wordt uitgesproken, worden de partijen voor de rechter naar wie de zaak wordt verwezen teruggeplaatst in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing wordt vernietigd; zij kunnen, binnen de grenzen van de verwijzing, het geschil opnieuw bepleiten, nieuwe feiten aan het oordeel van de rechter op verwijzing voorleggen, nieuwe middelen aanvoeren of zelfs, indien zij dat nog op een ontvankelijke wijze kunnen doen, hoger beroep instellen tegen beschikkingen van het beroepen vonnis die zij vooralsnog niet hadden bekritiseerd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Toestand van de partijen

C.13.0267.F 8 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150108.2 AC nr. 14

De bevoegdheid van de rechter op verwijzing strekt zich uit tot al datgene wat tot de bevoegdheid behoorde van de rechter aan wie de zaak is onttrokken (1). (1) Cass. 13 februari 2006, AR C.04.0454.F, AC 2006, nr. 92, met concl. eerste advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Rechter op verwijzing - Bevoegdheid

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de vernietiging is uitgesproken en in zoverre zij is uitgesproken, worden de partijen voor de rechter naar wie de zaak wordt verwezen teruggeplaatst in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd (1). (1) Cass. 13 februari 2006, AR C.04.0454.F, AC 2006, nr. 92, met concl. eerste advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Rechter op verwijzing - Toestand van de partijen

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

STRAFZAKEN

P.23.1016.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.7 AC nr. ...

De beslissing van de strafuitvoeringsrechter die een verzoek tot opschorting van de straf op grond van artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering gegrond verklaart, kan het voorwerp uitmaken van een cassatieberoep in het belang van de wet; de eventuele vernietiging vindt zonder verwijzing plaats omdat ze met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering wordt uitgesproken en de veroordeelde dus niet kan benadelen (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie o.m, wat betreft voornoemd beginsel, Cass. 13 september 2023, P.23.0953.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.7.

Strafzaken - Cassatieberoep in het belang van de wet - Toekenning van de opschorting van de tenuitvoerlegging door de strafuitvoeringsrechter - (Geen) verwijzing in het geval van vernietiging

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0640.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.8 AC nr. ...

Uit artikel 435, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1) volgt dat wanneer het Hof, met toepassing van artikel 434 van dit wetboek, een arrest heeft vernietigd met verwijzing, enkel in zoverre het uitspraak doet over de op te leggen straf en de betaling van de bijdrage aan het Bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, terwijl de cassatieberoepen voor het overige worden verworpen, het arrest van het gerecht op verwijzing dat zichzelf verbiedt opnieuw uitspraak te doen over de schuld in overeenstemming is met het arrest van het Hof en het middel dat kritiek uitoefent op die beslissing niet-ontvankelijk is (2); aangezien het middel niet-ontvankelijk is wegens een reden die eigen is aan de procedure voor het Hof, hoeven de in dit verband voorgestelde prejudiciële vragen niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld (3). (1) Lid ingevoegd door art. 161 van de wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijk recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie; de verantwoording van amendement nr. 28 (DOC 54 2259/003, p. 37) is erg summier. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 625. (3) Cass. 6 juni 2005, AR S.04.0181.F, AC 2005, nr. 322.

Strafzaken - Cassatie met verwijzing beperkt tot de straf - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het gerecht op verwijzing - Cassatieberoep - Middel dat kritiek uitoefent op de beslissing van het gerecht op verwijzing dat zichzelf verbiedt opnieuw uitspraak te doen over de schuld - Niet-ontvankelijkheid - (Geen) prejudiciële vraag

- Artt. 434, eerste lid, en 435, tweede lid Wetboek van Strafvordering

---

P.20.0578.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de strafvordering niet regelmatig werd uitgeoefend, wordt de vernietiging uitgesproken zonder verwijzing aangezien het niet aan de rechter toekomt om deze zelf uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

Strafzaken - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Beroepen vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Hoger beroep - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Vernietiging van het arrest dat de beklaagde veroordeelt - Cassatie zonder verwijzing

---

P.19.0644.F 7 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.1 AC nr. ...

Indien de beslissing wordt vernietigd op grond van onbevoegdheid, verwijst het Hof van Cassatie de zaak naar de rechters die ervan moeten kennisnemen.

Strafzaken - Bestreden beslissing - Vernietiging - Grond van onbevoegdheid - Verwijzing

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0240.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2 AC nr. ...

Bij vernietiging van het arrest van het hof van assisen dat uitspraak doet over de burgerlijke vordering wordt de zaak verwezen naar de rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Hof van assisen - Vrijspraak - Geen cassatieberoep ingesteld door het openbaar ministerie - Arrest inzake de burgerlijke rechtsvordering - Cassatieberoep ingesteld door de burgerlijke partij - Vernietiging - Verwijzing naar de rechtbank van eerste aanleg - Toepassing

- Art. 435, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0730.F 19 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200219.2F.1 AC nr. ...

Wanneer het Hof een arrest vernietigt dat de opdecimes onwettig heeft toegepast, is de cassatie beperkt tot dat dictum en wordt ze uitgesproken zonder verwijzing indien de toepasselijke opdecimes met zekerheid kunnen worden bepaald op grond van de vaststellingen van het vernietigde arrest (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 21 maart 2001, AR P.00.1626.F, AC 2001, nr. 150; zie Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1942.N, AC 2016, nr. 40; Cass. 19 juni 2001, AR P.99.1715.N, AC 2001, nr. 376.

Strafzaken - Geldboete - Opdeciemen - Onwettigheid - Cassatie zonder verwijzing

P.18.0937.N 22 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190122.2 AC nr. ...

Verwijzing na vernietiging plaatst de partijen terug, binnen de perken van de verwijzing, in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter die de bestreden beslissing heeft uitgesproken (1). (1) Cass. 13 december 1988, AR 2075, AC 1988-1989, nr. 221.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Vernietiging van een rechterlijke beslissing - Verwijzing - Toestand van de partijen voor de verwijzingsrechter

- Artt. 434 en 435 Wetboek van Strafvordering

P.18.1106.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.10 AC nr. 652

De rechter op verwijzing heeft slechts rechtsmacht binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing en het staat aan die rechter te bepalen, onder controle van het Hof, in hoeverre hij van de zaak kennis moet nemen en dus welke de vernietigde beslissingen van de bestreden rechtelijke uitspraak zijn die door hem opnieuw moeten worden beoordeeld want het zijn immers slechts die beslissingen, met inbegrip van de onafscheidbare beslissingen en de gevolgbeslissingen, die de omvang van de vernietiging en de verwijzing bepalen en dus niet de onderliggende reden of redenen die aanleiding hebben gegeven tot cassatie; de vernietiging met verwijzing plaatst de partijen binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing in de toestand waarin de partijen zich zouden hebben bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd (1). (1) Zie Cass. 13 juni 2007, AR P.07.528.F, AC 2007, nr. 322.

Strafzaken - Rechter op verwijzing - Rechtsmacht

- Art. 435 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Partijen

- Art. 435 Wetboek van Strafvordering

P.18.0051.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.4 AC nr. ...

Wanneer de appelrechter, op het hoger beroep tegen een vonnis van een ratione materiae onbevoegde correctionele rechtbank, net zoals de eerste rechter kennis neemt van de strafvordering en uitspraak doet over de grond van de zaak, vernietigt het Hof van Cassatie het bestreden arrest en de gehele rechtspleging die er aan is voorafgegaan, tot en met de dagvaarding van de eiser om te verschijnen voor de correctionele rechtbank en verwijst het de zaak naar de procureur des Konings (1). (1) Cass. 26 juni 1979, AC 1978-1979, 1286; Cass. 8 september 1975, AC 1976, 33.

Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Dagvaarding voor een ratione materiae onbevoegde rechtbank - Correctionele rechtbank en hof van beroep die kennis nemen van de strafvordering en uitspraak doen te gronde

- Art. 408, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0144.N 5 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.3 AC nr. ...

De rechter op verwijzing heeft slechts rechtsmacht binnen de grenzen van de vernietiging en de verwijzing en het staat aan die rechter zelf te bepalen, onder controle van het Hof van Cassatie, in hoeverre hij van de zaak kennis moet nemen en dus welke de vernietigde beslissingen zijn van de bestreden rechterlijke uitspraak die door hem opnieuw moeten worden beoordeeld aangezien het slechts de vernietigde beslissingen van de bestreden rechterlijke uitspraak zijn die de omvang van de vernietiging en verwijzing bepalen en dus niet de onderliggende reden of redenen die aanleiding hebben gegeven tot cassatie; indien het Hof van Cassatie, na het gegrond bevinden van een middel dat aanvoert dat een appelrechter het maximaal aantal uren uit te spreken werkstraf heeft overschreden, de beslissing van de veroordeling tot straf en de bijdrage aan het Slachtofferfonds vernietigt, dan strekt de rechtsmacht van de rechter op verwijzing zich uit over de beslissing over de straftoemeting in haar geheel en is die niet beperkt tot het aantal op te leggen uren werkstraf (1). (1) T. DECAIGNY, "De gevolgen van een arrest van het Hof van Cassatie en de relatie tot andere hoge rechtscolleges", in W. VAN EECKHOUTTE en J. GHYSELS (eds.), Cassatie in strafzaken, Antwerpen, Intersentia, 2014, nr. 464, p. 229-230.

Strafzaken

P.17.0355.F 4 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171004.2 AC nr. 526

Wanneer de rechter een vervangende gevangenisstraf heeft uitgesproken terwijl de wet hem enkel ertoe machtigde een vervangend rijverbod op te leggen en de veroordelende beslissing, voor het overige, overeenkomstig de wet is gewezen, wordt de vernietiging tot die straf beperkt (1). (1) Zie Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0560.F, AC 2014, nr. 367 (vernietiging zonder verwijzing van de vervangende gevangenisstraf, in zoverre ze het wettelijk maximum overschrijdt); Cass. 21 april 1999, AR P.98.1388.F, AC 1999, nr. 229 (ibid.); Cass. 26 april 2016, AR P.15.1381.N, AC 2016, nr. 280 (vernietiging met verwijzing beperkt tot de door de appelrechter verzwaarde vervangende gevangenisstraf, zonder vast te stellen dat de beslissing met eenparigheid van stemmen werd genomen); R. DECLERCQ, Cassation en matière répressive, Bruylant, 2006, nr. 955.

Strafzaken - Strafvordering - Vervangende gevangenisstraf - Onwettigheid - Omvang van de vernietiging

P.15.0118.F 22 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150422.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Hof van assisen - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van schuldigverklaring - Verschoningsgrond uitlokking - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld samen met het cassatieberoep tegen het eindarrest over de burgerlijke belangen - Aanneming van de door verschoningsgrond aangetaste onwettigheid - Vernietiging van het motiverend arrest en het arrest dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen - Aanwijzing van het rechtscollege op verwijzing

Wanneer het Hof het motiverend arrest van het hof van assisen vernietigt met verwijzing, in zoverre het de verschoningsgrond uitlokking aanneemt, alsook het daaropvolgende arrest op de burgerlijke belangen, verwijst het de aldus beperkte zaak naar een ander hof van assisen, zitting houdende zonder bijstand van de jury (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Strafzaken - Hof van assisen - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van schuldigverklaring - Verschoningsgrond uitlokking - Motiverend arrest - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld samen met het cassatieberoep tegen het eindarrest over de burgerlijke belangen - Aanneming van de door verschoningsgrond aangetaste onwettigheid - Vernietiging van het motiverend arrest en het arrest dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen - Aanwijzing van het rechtscollege op verwijzing

P.13.1281.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.3 AC nr. ...

Zonder op enigerlei wijze te onderzoeken op welke data bepaalde telastleggingen, voor zo ver bewezen, zouden gepleegd zijn, verklaren de appelrechters de strafvordering voor die telastleggingen, waarvoor zij te kennen geven dat zij mogelijk met hetzelfde opzet gepleegd werden als de feiten van een andere telastlegging waaraan de beklaagde schuldig wordt verklaard, vervallen door verjaring op grond van een stuitingsdaad die zich situeert vóór de mogelijk laatste datum van deze feiten, zoals omschreven, en verklaren zij dienvolgens de burgerlijke rechtsvorderingen, in zoverre zij gesteund zijn op de telastleggingen niet ontvankelijk; het Hof kan aldus niet nagaan of de strafvordering voor de telastleggingen wel of niet was verjaard op de dag waarop het arrest is uitgesproken en of de burgerlijke rechtsvorderingen die op deze telastleggingen werden gesteund, werden ingesteld nadat de strafvordering vervallen was door verjaring en vernietigt de bestreden beslissing in zoverre die uitspraak doet over die burgerlijke rechtsvorderingen, in de mate zij gesteund zijn op die telastleggingen, met verwijzing (1). (1) Zie Cass. 6 september 2000, AR P.00.0310.F, AC 2000, nr. 443; Cass. 7 november 2000, AR P.99.0048.N, AC 2000, nr. 604; Cass. 2 mei 2006, AR P.06.0125.N, AC 2006, nr. 252.

Strafzaken - Strafvordering - Misdrijven gepleegd op niet bepaalde tijdstippen tussen twee data - Verjaring - Toetsing door het Hof - Onmogelijkheid

- Artt. 21 tot 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 Grondwet 1994

Strafzaken - Burgerlijke vordering - Misdrijven gepleegd op niet bepaalde tijdstippen tussen twee data - Verjaring - Toetsing door het Hof - Onmogelijkheid

- Artt. 21 tot 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 Grondwet 1994

P.14.1426.F 14 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150114.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde - Veroordeling - Onwettige geldboete - Onwettig verval van het recht tot sturen - Cassatie bij wijze van inkorting - Vernietiging zonder verwijzing

Wanneer het Hof, enerzijds, het bestreden vonnis vernietigt in zoverre het, bij de uitspraak over de straf, de beklaagde een geldboete oplegt die hoger is dan het wettelijk mogelijke bedrag en hem tot een verval van het recht tot sturen veroordeelt dat wettelijk niet mogelijk is, en, anderzijds, het cassatieberoep verwerpt voor het overige, verklaart het dat er geen grond is tot verwijzing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... (gedeeltelijk andersluidende conclusie) .

Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde - Veroordeling - Onwettige geldboete - Onwettig verval van het recht tot sturen - Cassatie bij wijze van inkorting - Vernietiging zonder verwijzing

TUCHTZAKEN

D.18.0005.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.4 AC nr. ...

Het voorschrift van artikel 1121/5, eerste lid, 5°, Gerechtelijk Wetboek dat er in voorkomend geval in de eindbeslissing melding wordt gemaakt van de onmogelijkheid om het tuchtrechtscollege anders samen te stellen, is niet onverenigbaar met artikel 68, §3, Bedrijfsrevisorenwet (1). (1) Zie concl. OM.

Tuchtzaken - Bedrijfsrevisor - Commissie van beroep - Andere samenstelling - Onmogelijkheid - Melding - Wetgeving - Verenigbaarheid

- Art. 68, § 3 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor
- Art. 1121/5, eerste lid, 5° Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 68, §3, Bedrijfsrevisorenwet verwijst het Hof van Cassatie in geval van vernietiging de zaak naar de Commissie van Beroep, anders samengesteld; de Commissie van Beroep schikt zich naar de beslissing van het Hof van Cassatie betreffende het door hem beslechte rechtspunt (1). (1) Zie concl. OM.

Tuchtzaken - Bedrijfsrevisor - Commissie van beroep - Samenstelling - Rechtspleging - Regeling

- Art. 68, § 3 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

Noch artikel 1121/5, eerste lid, 5°, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, noch enige andere wettelijke bepaling vereist dat de Commissie van Beroep die oordeelt dat zij niet anders kan worden samengesteld, bij ontstentenis van daartoe strekkende conclusie, motiveert waarom dat het geval is (1). (1) Zie concl. OM.

Tuchtzaken - Bedrijfsrevisor - Commissie van beroep - Onmogelijkheid andere samenstelling - Motivering

- Art. 1121/5, eerste lid, 5°, derde lid Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE

ALGEMEEN

P.20.0078.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.8 AC nr. ...

Een verzoek tot onttrekking kan slechts gegrond worden verklaard als alle rechters van de rechtbank niet in staat zijn op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen over de vermelde zaak of indien bij partijen, derden of zelfs de publieke opinie daarover redelijkerwijze twijfel zou kunnen bestaan (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0813.N, AC 2015, nr. 432; Cass. 20 februari 2014, AR C.12.0053.N en C.12.0054.N, AC 2014, nr. 191.

Algemeen - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Gegrondheid

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

Algemeen - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Gegrondheid

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

C.15.0089.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.6 AC nr. ...

De wet voorziet niet in de onttrekking van de zaak aan het Hof van Cassatie, noch in de verwijzing van de zaak van een kamer naar een andere of van een afdeling naar een andere van het Hof wegens wettige verdenking (1). (1) Cass. 23 maart 1988, AR 6617, Pas. 1988, nr. 464.

Algemeen - Wettige verdenking - Hof van Cassatie - Toepassing

- Art. 648 Gerechtelijk Wetboek

BURGERLIJKE ZAKEN

C.25.0303.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.8 AC nr. ...

De vordering tot onttrekking van de zaak aan de rechter heeft schorsende kracht.

Burgerlijke zaken - Onttrekking van de zaak aan de rechter - Gevolgen van de vordering tot onttrekking

- Art. 654 Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

Een maatregel van onttrekking van de zaak aan de rechter kan, afhankelijk van de omstandigheden, in strijd blijken met een goede rechtsbedeling wanneer er een ontwerpvonnis wordt opgemaakt; indien uit het verloop van de procedure voor de rechtbank en uit de gemaakte opmerkingen echter niet volgt dat er op korte termijn een vonnis mag worden verwacht, dient in het belang van de goede rechtsbedeling de onttrekking van de zaak aan de rechter te worden bevolen.

Burgerlijke zaken - Onttrekking van de zaak aan de rechter - Verzuim gedurende meer dan zes maanden om de

zaak te berechten - Goede rechtsbedeling - Beoordeling

- Art. 648, 4° Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

C.25.0112.F 24 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250424.1F.25 AC nr. ...

De verplichte vertegenwoordiging vormt beslist een belemmering van het recht op toegang tot de rechter die enkel te verantwoorden valt indien ze de essentie zelf van dat recht niet in het gedrang brengt, ze een legitiem doel nastreeft en er een redelijk verband van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het beoogde doel bestaat; in dit geval toont de verzoeker niet aan dat de aanwijzing hem zou zijn geweigerd.

Burgerlijke zaken - Procedure tot onttrekking - Verplichte vertegenwoordiging door een advocaat - Bureau voor juridische bijstand - Weigering van aanwijzing - Bewijs

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek - Deel III: BEVOEGDHEID (Art. 556 tot 663)

C.22.0428.F 26 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230126.1F.1 AC nr. ...

De aard van het geschil dat bij de familierechtbank aanhangig moet worden gemaakt, waardoor geen beroep kan worden gedaan op een plaatsvervangende rechter, de aard van de betwistingen tussen de partijen zoals deze blijken uit de stukken waarop het Hof acht mag slaan, alsook de door de verzoekster aangevoerde reden die aan de oorsprong zou liggen van de vordering tot echtscheiding en die, al dan niet bewezen, alle rechters van een gerecht bekend is, zijn, gelet op de band tussen alle rechters van een gerecht, van die aard dat ze zowel bij de partijen als bij derden gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan over de strikte onpartijdigheid van de rechters die in de zaak uitspraak moeten doen.

Burgerlijke zaken - Vordering tot echtscheiding - Aard van het geschil dat bij de familierechtbank aanhangig moet worden gemaakt - Onmogelijkheid om op een plaatsvervangende rechter een beroep te doen - Reden die alle rechters van een gerecht bekend is - Gewettigde verdenking - Onttrekking

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot echtscheiding - Aard van het geschil dat bij de familierechtbank aanhangig moet worden gemaakt - Onmogelijkheid om op een plaatsvervangende rechter een beroep te doen - Reden die alle rechters van een gerecht bekend is - Gewettigde verdenking - Onttrekking

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0024.F 18 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220318.1F.3 AC nr. ...

Hoewel geen enkele wettelijke bepaling het instellen van een vordering tot onttrekking aan een termijn onderwerpt, kan de voortgang van een procedure in bepaalde omstandigheden verantwoorden dat een dergelijke vordering wordt verworpen omdat ze op een ongeschikt ogenblik werd ingesteld; dat is niet het geval wanneer de reeds in een geschil gewezen beslissingen een akkoord van de partijen hebben bekrachtigd waarvan de rechter enkel heeft nagegaan of dat akkoord verenigbaar was met de openbare orde en met het belang van de kinderen (1). (1) Cass. 13 juni 2003, AR C.03.0201.N, AC 2003, nr. 351.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Termijn voor het instellen van de vordering - Vordering ingesteld op een ongeschikt ogenblik - Gevolg - Exceptie

- Art. 648, 652 en 653 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Termijn voor het instellen van de vordering - Vordering ingesteld op een ongeschikt ogenblik - Gevolg - Exceptie

- Art. 648, 652 en 653 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0271.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.1N.5 AC nr. ...

Gewettigde verdenking veronderstelt dat de ingeroepen omstandigheden van die aard zijn dat er twijfel kan ontstaan over de onpartijdigheid en de objectiviteit van de betrokken rechtbank in haar geheel, en niet van een kamer of afdeling ervan.

Burgerlijke zaken - Gewettigde verdenking - Rechtbank - Meerdere afdelingen - Twijfel over onpartijdigheid

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Gewettigde verdenking - Rechtbank - Meerdere afdelingen - Twijfel over onpartijdigheid

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.21.0183.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.6 AC nr. ...

Er bestaat slechts grond tot onttrekking van de zaak aan een gerecht wegens gewettigde verdenking wanneer de aangevoerde omstandigheden van die aard zijn dat ze twijfel doen ontstaan over de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van alle leden van dat gerecht (1). (1) Cass. 28 mei 2015, AR C.15.0204.F, AC 2015, nr. 352; Cass. 9 januari 2015, AR C.14.0586.N, AC 2015, nr. 19.

Burgerlijke zaken - Afdeling van een rechtbank van eerste aanleg - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0191.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.7 AC nr. ...

Wie de onttrekking vordert, moet partij zijn in het geding en de rechter moet hiervan hebben kennisgenomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 418.

Burgerlijke zaken - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Hoedanigheid - Gerecht

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Zelfs als de verklaring van schuldvordering wordt betwist, verleent deze aan degene die ze heeft gedaan niet de hoedanigheid van partij in een geding die het voorwerp kan uitmaken van een vordering tot verwijzing, zolang hij door de curator niet werd opgeroepen voor de rechtbank met het oog op het onderzoek van de betwisting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 418.

Burgerlijke zaken - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Hoedanigheid van een partij in een geding - Faillissement - Betwiste verklaring van schuldvordering

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0028.F 25 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat de zaak krachtens artikel 765bis Gerechtelijk Wetboek kan leiden tot een advies van het parket, waartoe de niet-verzoekende partij behoort, is evenmin van dien aard dat het de geschiktheid van de magistraten om in alle onafhankelijkheid en onpartijdigheid uitspraak te doen, aantast.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Mogelijk advies van het parket

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Mogelijk advies van het parket

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Het gevoelig karakter van een zaak heeft geen weerslag op de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de magistraten die van de zaak moeten kennisnemen.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Gevoelig karakter van een zaak

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Gevoelig karakter van een zaak

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Op grond van het groot aantal magistraten dat het hof van beroep te Brussel telt en van het feit dat de niet-verzoekende partij enkel voor de strafrechtelijke dienst van het parket bij dat hof werkt, kan worden uitgesloten dat er tussen die partij en de overige leden van dat hof nauwe banden bestaan die gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Werkzaam bij de strafrechtelijke dienst van het parket

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Werkzaam bij de strafrechtelijke dienst van het parket

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0153.F 26 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200626.1F.1 AC nr. ...

Gelet op de omvang van het gerechtelijk arrondissement, kan uit de omstandigheid dat de eerste niet-verzoekende partij het ambt van rechter in sociale zaken bij de arbeidsrechtbank heeft uitgeoefend, niet worden afgeleid dat zij banden zou hebben gehad met alle beroepsrechters en lekenrechters van dat arrondissement, en inzonderheid met de magistraten van de ondernemingsrechtbank waarbij het geschil tussen de verzoekster tot onttrekking en de eerste niet-verzoekende partij aanhangig is gemaakt.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Grootte van het gerechtelijk arrondissement

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Grootte van het gerechtelijk arrondissement

De conclusie van de verzoekster tot onttrekking dient niet te worden onderzocht, aangezien zij krachtens de artikelen 648 tot 659 Gerechtelijk Wetboek, die de procedure tot onttrekking in burgerlijke zaken regelen, in haar verzoekschrift alle grieven moet uiteenzetten waarop haar verzoek is gegrond en, indien dat verzoek niet kennelijk onontvankelijk is, enkel de niet-verzoekende partijen gerechtigd zijn om conclusies neer te leggen.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Conclusie van de verzoekende partij - Ontvankelijkheid

- Artt. 648 tot 659 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Conclusie van de verzoekende partij - Ontvankelijkheid

- Artt. 648 tot 659 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0049.F 28 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190328.3 AC nr. ...

Noch het feit dat het hof van beroep zich niet bezorgd heeft getoond om de in zijn tussenarrest gevraagde mededeling van het strafdossier, noch het feit dat het de door de partijen gevraagde vaststelling niet heeft gedaan, kunnen binnen de context, die het verzoekschrift schetst, "wegens gebrek aan personeel en middelen" binnen dat rechtscollege, bij de partijen of derden wettige verdenking doen ontstaan inzake de strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechters die de zaak moeten beslechten.

Burgerlijke zaken - Wettige verdenking - Vraag om mededeling van een strafdossier - Mededeling naar een datum in de verre toekomst - Herhaalde vragen voor het bepalen van de rechtsdag

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Wettige verdenking - Vraag om mededeling van een strafdossier - Mededeling naar een datum in de verre toekomst - Herhaalde vragen voor het bepalen van de rechtsdag

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.18.0102.F 13 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180413.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat, enerzijds, een film beelden bevat die zijn opgenomen tijdens een verhoor van een partij door een onderzoeksrechter en een sequentie waarin de Brusselse gerechtelijke overheden van de twee instanties bedankt worden en, anderzijds, die partij verklaart dat haar toestemming onrechtmatig werd verkregen, kan zowel bij de partijen als bij derden gewettigde verdenking doen ontstaan omtrent de strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtbank.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Film - Tussenkomst van de gerechtelijke overheden - Verhoor van de verzoekende partij - Toestemming - Betwisting

- Artt. 648, 650 en 658 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Film - Tussenkomst van de gerechtelijke overheden - Verhoor van de verzoekende partij - Toestemming - Betwisting

- Artt. 648, 650 en 658 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0632.N 29 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180329.11 AC nr. ...

Artikel 656, derde lid, 1°, b Gerechtelijk Wetboek preciseert niet hoe het overleg met de overige leden van het gerecht dient te gebeuren.

Burgerlijke zaken - Wettige verdenking - Vordering tot onttrekking van de zaak - Op te stellen verklaring van het gerecht - Vorm

Burgerlijke zaken - Wettige verdenking - Vordering tot onttrekking van de zaak - Op te stellen verklaring van het gerecht - Vorm

Uit de enkele opeenvolging van procedures waarbij een partij al dan niet terecht in het ongelijk wordt gesteld kan geen wettige verdenking worden afgeleid.

Burgerlijke zaken - Wettige verdenking - Opeenvolging van procedures - Al dan niet terecht in het ongelijk gestelde partij - Vordering tot onttrekking van de zaak - Toepassing

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Wettige verdenking - Opeenvolging van procedures - Al dan niet terecht in het ongelijk gestelde partij - Vordering tot onttrekking van de zaak - Toepassing

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

Uit de omstandigheid dat de eerste voorzitter, ingevolge een klachtbrief van de hoofdgriffier, een brief richt tot de syndicus van de gerechtsdeurwaarders en algemene instructies geeft wat betreft het aanmelden van de gerechtsdeurwaarders bij het betreden van het hof van beroep kan geen wettige verdenking afgeleid worden, nu deze aanmeldingsplicht om veiligheidsredenen in beginsel bestaat voor eenieder die het hof van beroep betreedt en geen verband houdt met het bepaalde in artikel 519 en 520 Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Wettige verdenking - Eerste Voorzitter van het hof van beroep - Algemene instructies aan gerechtsdeurwaarders - Vordering tot onttrekking van de zaak

- Artt. 519, 520 en 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Wettige verdenking - Eerste Voorzitter van het hof van beroep - Algemene instructies aan gerechtsdeurwaarders - Vordering tot onttrekking van de zaak

- Artt. 519, 520 en 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.17.0664.F 26 januari 2018 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Het verzoekschrift tot onttrekking van de zaak aan de rechter, dat per post is verzonden naar de griffie van het Hof van Cassatie, is niet kennelijk onontvankelijk (1). (1) Zie, in tegenovergestelde zin, Cass. 26 oktober 2007, AR C.07.0500.F, AC 2007, nr. 509.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking van de zaak - Verzending per post - Ontvankelijkheid

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking van de zaak - Verzending per post - Ontvankelijkheid

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0625.F 12 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180112.5 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 832 Gerechtelijk Wetboek kan de omstandigheid dat een procespartij tegen wie de vordering is ingesteld, tegen het optredende orgaan van het openbaar ministerie strafrechtelijke of tuchtrechtelijke klachten zou indienen of willen indienen dan wel tegen hem rechtsmiddelen zou aanwenden of willen aanwenden, geen grond tot wraking van dat orgaan opleveren en kan het evenmin een weerslag hebben op de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering tot onttrekking.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Procespartij - Strafrechtelijke klachten, tuchtrechtelijke klachten of rechtsmiddelen tegen het openbaar ministerie - Wrakingsgrond - Ontvankelijkheid of gegrondheid van de vordering tot onttrekking - Invloed

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Procespartij - Strafrechtelijke klachten, tuchtrechtelijke klachten of rechtsmiddelen tegen het openbaar ministerie - Wrakingsgrond - Ontvankelijkheid of gegrondheid van de vordering tot onttrekking - Invloed

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek mag het openbaar ministerie in burgerlijke zaken ambtshalve optreden als de openbare orde in gevaar wordt gebracht door een toestand die verholpen moet worden; dat is het geval wanneer een gerecht kennisneemt van een geschil waarvan het niet kan kennisnemen zonder wettige verdenking te doen ontstaan over zijn strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

De vordering tot onttrekking die in burgerlijke zaken wordt ingesteld door het openbaar ministerie wanneer de openbare orde in gevaar wordt gebracht omdat een gerecht kennisgenomen heeft van een geschil waarvan het niet kan kennisnemen zonder wettige verdenking te doen ontstaan over zijn strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid, kan, zelfs al wordt ze toegewezen, de procespartij tegen wie ze gericht is, geen enkel van zijn rechten ontzeggen.

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Procespartij - Ontzegging van haar rechten

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Procespartij - Ontzegging van haar rechten

C.16.0073.F 15 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160415.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat geen enkel lid van de arbeidsrechtbank Waals-Brabant wenst kennis te nemen van het verzoekschrift tot collectieve schuldenregeling dat door de niet-verzoekende partij voor dat gerecht is neergelegd kan, ongeacht de redenen ervan, bij de partijen en bij derden een gewettigde verdenking doen ontstaan over de strikte onpartijdigheid van de rechters die uitspraak moeten doen (1). (1) Zie Cass. 30 juni 2000, AR 00.0230.F, AC 2000, nr. 422.

Burgerlijke zaken - Gewettigde verdenking

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat dezelfde grond van onttrekking, in geval van hoger beroep tegen de beslissingen van de rechter op verwijzing, voorhanden zou kunnen zijn voor het arbeidshof te Brussel, rechtvaardigt op zich niet dat de zaak naar een andere rechtbank dan de Franstalige arbeidsrechtbank Brussel wordt verwezen.

Burgerlijke zaken - Gewettigde verdenking - Keuze van de rechtbank op verwijzing - Zelfde grond van onttrekking mogelijks voorhanden voor het appelgerecht

- Art. 648, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0204.F 28 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150528.1F.9 AC nr. ...

Het verzoekschrift tot onttrekking wegens wettige verdenking dat uitsluitend strekt tot de onttrekking van de zaak aan de afdeling van een rechtbank van eerste aanleg, is kennelijk niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 9 januari 2015, AR C.14.0586.N, AC 2015, nr ...

Burgerlijke zaken - Onttrekking - Wettige verdenking - Rechter - Rechtbank - Begrip - Afdeling van een rechtbank van eerste aanleg

- Artt. 648, 2° en 650 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0114.F 16 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150316.1 AC nr. ...

Aangezien een eerste verzoekschrift tot onttrekking van de zaak aan het Hof wegens gewettigde verdenking door het Hof verworpen werd op grond dat de wet noch voorziet in de onttrekking van de zaak aan het Hof van Cassatie, noch in de verwijzing van de zaak van één kamer naar een andere of van één afdeling naar een andere, heeft het nieuwe verzoekschrift met hetzelfde voorwerp slechts tot doel de rechtsgang te verlammen; het maakt rechtsmisbruik uit; het is bijgevolg niet-ontvankelijk.

Burgerlijke zaken - Verzoekschrift tot onttrekking van de zaak aan het Hof van Cassatie - Gewettigde verdenking - Verwerping - Nieuw verzoekschrift - Rechtsmisbruik - Ontvankelijkheid

C.14.0586.N 9 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150109.7 AC nr. 19

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Burgerlijke zaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheidsvoorwaarden

De gewettigde verdenking veronderstelt dat de ingeroepen omstandigheden van die aard zijn dat er twijfel kan ontstaan omtrent de onpartijdigheid en de objectiviteit van de betrokken rechtbank in zijn geheel, en niet van een kamer of afdeling ervan; het verzoek tot onttrekking waarin niet wordt aangevoerd dat alle leden van de betrokken rechtbank, die thans meerdere afdelingen omvat, geen kennis kunnen nemen van de zaak, is derhalve kennelijk niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheidsvoorwaarden

- Artt. 648, 650 en 658 Gerechtelijk Wetboek

STRAFZAKEN

P.24.1767.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.8 AC nr. ...

De bewering dat een rechter zijn beraadslaging een andere wending kan geven op een wijze die hem toelaat de advocaat die regelmatig voor hem pleit, niet te mishagen, vormt geen bewijskrachtig en nauwkeurig feit maar een onbezonnen veronderstelling over de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechtbank, die worden vermoed.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Advocaat die het slachtoffer van het misdrijf is - Advocaat die regelmatig voor de rechter pleit - (Geen) weerslag op de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

P.23.0620.F 24 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 545, eerste lid, Wetboek van Strafvordering doet de kamer van het Hof die kennisneemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken, onmiddellijk einduitspraak na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken, indien het verzoekschrift kennelijk onontvankelijk is; wanneer niet op die wijze uitspraak wordt gedaan, beveelt het Hof zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de acht dagen dat de zaak op de in artikel 545, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde wijze zal worden onderzocht; wegens de verplichting om binnen deze zeer korte termijnen uitspraak te doen, kan het Hof geen acht slaan op een geschrift en op stukken die minder dan twee dagen vóór de rechtszitting per e-mail aan het Hof zijn gericht.

Strafzaken - Rechtspleging bepaald in artikel 545 Wetboek van Strafvordering - Verplichting om op korte termijn uitspraak te doen - Gevolg

- Art. 545 Wetboek van Strafvordering

De in artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde vordering tot verwijzing van de ene rechtbank naar de andere moet bewijskrachtige en nauwkeurige gegevens aanvoeren die, als zij juist blijken te zijn, gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan omtrent de strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid, die wordt vermoed, van alle magistraten waaruit het rechtscollege is samengesteld en waarvan de onttrekking van de zaak wordt gevorderd ; wanneer de door de eiser aangevoerde grieven hetzij loutere, niet-geobjectiveerde gevolgtrekkingen, hetzij irrelevante vaststellingen, hetzij subjectieve veronderstellingen vormen, is de vordering kennelijk onontvankelijk.

Strafzaken - Ontvankelijkheid van de vordering tot verwijzing - Redenen tot staving van de vordering - Vereiste bewijskrachtige en nauwkeurige gegevens - Niet-geobjectiveerde gevolgtrekkingen - Irrelevante vaststellingen - Subjectieve veronderstellingen - Gevolg

P.23.0194.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.11 AC nr. ...

Wanneer de verzoek tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg gemotiveerd wordt door de omstandigheid dat de burgerlijke partij, in de conclusie die zij heeft neergelegd voor de raadkamer die met de regeling van de rechtspleging is belast, een rechter verantwoordelijk stelt in het kader van het onopzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen en het niet verlenen van bijstand aan een persoon in gevaar, dient de vordering niet te worden toegewezen aangezien die rechtbank niet bevoegd is om kennis te nemen van de strafvordering die zou worden ingesteld wegens een feit dat die magistraat ten laste wordt gelegd en dat hij in de uitoefening van zijn ambt zou hebben gepleegd.

Strafzaken - Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Gewettigde verdenking - Burgerlijke partij die een rechter van de betrokken rechtbank strafrechtelijk verantwoordelijk stelt - Onbevoegdheid van de rechtbank om van het aan die magistraat ten laste gelegde feit kennis te nemen - Gevolg

- Artt. 479, 480, 483, 484, 542, 544 en 545, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 479, 480, 483, 484, 542, 544 en 545, eerste lid. Wetboek van Strafvordering

P.23.0198.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.13 AC nr. ...

De verwijzing van een rechtbank naar een andere wegens gewettigde verdenking veronderstelt dat alle rechters waaruit een rechtbank is samengesteld, niet in staat zijn over de zaak uitspraak te doen met de vereiste sereniteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid of dat de door de eiser aangevoerde gegevens bij de algemene opinie gewettigde twijfel kunnen doen ontstaan over hun geschiktheid om op deze wijze uitspraak te doen; het verzoekschrift tot verwijzing van de zaak van een rechtbank naar een andere wegens gewettigde verdenking is niet ontvankelijk wanneer het berust op onnauwkeurige grieven of wanneer het niet berust op controleerbare gegevens op grond waarvan het vermoeden van onpartijdigheid ten aanzien van alle magistraten waaruit het betrokken rechtscollege is samengesteld kan worden betwist (1). (1) Cass. 9 januari 2013, AR P.13.0013.F, AC 2013, nr. 18.

Strafzaken - Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Ontvankelijkheid - Gewettigde verdenking - Voorwaarde

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0939.N 30 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220830.VAK.1 AC nr. ...

Er is sprake van gewettigde verdenking in de zin van artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering wanneer de aangevoerde feiten bij partijen of derden een gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan over het vermogen van de betrokken magistraten om op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen; het Hof moet daarbij onderzoeken of de verdenkingen die een partij op dat vlak meent te kunnen koesteren, objectief gezien verantwoord zijn; daarbij moet worden aangenomen dat tot bewijs van het tegendeel rechters worden vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen.

Strafzaken - Gewettigde verdenking

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Het verzoek tot verwijzing van de zaak van een rechtscollege naar een ander rechtscollege wegens gewettigde verdenking is slechts ontvankelijk als de verdenking kan worden aangenomen ten aanzien van alle magistraten van het betrokken rechtscollege.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Rechtscollege - Ontvankelijkheid

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Uit de loutere omstandigheid dat een magistraat van een bepaalde afdeling van een rechtbank en de conciërge van het gerechtsgebouw van diezelfde afdeling als slachtoffer en benadeelde persoon betrokken zijn in een strafzaak, kan als zodanig niet worden afgeleid dat er bij de partijen of bij derden een gewettigde verdenking kan ontstaan over het vermogen van alle rechters van die rechtbank, met inbegrip van de rechters die werkzaam zijn in andere afdelingen ervan, om op een onafhankelijke en onpartijdige wijze over die strafzaak uitspraak te doen.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Rechtscollege - Afdeling van een rechtscollege - Ontvankelijkheid

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0668.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.17 AC nr. ...

De professionele en sociale relaties die bestaan tussen de magistraten van de zetel van eenzelfde rechtscollege kunnen, rekening houdend met het aantal magistraten dat aan het betrokken rechtscollege is verbonden, bij partijen en derden een gewettigde verdenking doen ontstaan over de strikte onpartijdigheid van alle magistraten van dat rechtscollege om uitspraak te doen in een strafvervolging waarin een van hen zich burgerlijke partij heeft gesteld (1). (1) Cass. 7 september 2021, AR P.21.1125.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.21; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0311.N, AC 2019, nr. 376; Cass. 9 november 2011, AR P.11.1616.F, AC 2011, nr. 610 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; vgl voor de niet-onttrekking Cass. 26 oktober 2021, AR P.21.1282.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.16 en Cass. 25 mei 2016, AR P.16.0602.F, AC 2016, nr. 350 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Strafzaken - Grond van gewettigde verdenking - Lid van het rechtscollege burgerlijke partij in een strafvervolging - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.22.0326.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.4 AC nr. ...

Een op grond van artikel 542 Wetboek van Strafvordering ingediend verzoek tot verwijzing van een zaak van de ene rechtbank naar een andere rechtbank op grond van gewettigde verdenking is slechts ontvankelijk indien wordt aangevoerd dat de gewettigde verdenking bestaat ten aanzien van alle rechters van die rechtbank; een verzoek dat aanvoert dat de gewettigde verdenking slechts bestaat ten aanzien van de rechters van een bepaalde afdeling van de rechtbank en dus niet ten aanzien van de rechters van andere afdelingen is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 30 juni 2020, AR P.20.0518.N, AC 2020, nr. 461.

Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Draagwijdte

- Artt. 542, tweede lid, en 545, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.21.1282.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.16 AC nr. ...

Noch uit het enkele feit dat een gepensioneerd magistraat van een hof van beroep de hoedanigheid heeft van burgerlijke partij in een gerechtelijk onderzoek noch uit de affectieve of minstens vriendschappelijke banden die er zouden kunnen hebben bestaan tussen de betrokken ere-magistraat – burgerlijke partij en de raadsheren die in het verleden samen met hem in de kamer van inbeschuldigingstelling hebben gezeteld, volgt dat voor partijen en derden, objectief gezien, geen enkele raadsheer van dit hof van beroep nog op onafhankelijke en onpartijdige wijze kan oordelen over de door artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde regelmatigheidscontrole; het hof van beroep te Gent is samengesteld uit een groot aantal raadsheren en de betrokken ere-magistraat-burgerlijke partij heeft het korps sinds meerdere jaren verlaten, waaruit mag worden afgeleid dat het korps niet meer op dezelfde wijze is samengesteld als toen hij er nog actief was.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Gepensioneerd magistraat - Burgerlijke partij - Affectieve of vriendschappelijke banden - Gevolgen

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

Uit de omstandigheid dat een betrokken ere-magistraat-burgerlijke partij zich in het verleden heeft ingezet voor de mensenrechten en dat hij over het betrokken gerechtelijk onderzoek in de media standpunt heeft ingenomen, kan niet worden afgeleid dat geen enkele zetelende magistraat van het Gentse hof van beroep, objectief gezien, nog op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kan doen over de door artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde rechtmatigheidscontrole.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Gepensioneerd magistraat - Burgerlijke partij - Inzet voor mensenrechten - Standpunt in de media - Gevolgen

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

P.21.0870.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.10 AC nr. ...

De overeenkomstig artikel 100, § 2, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek gemotiveerde beschikking waarbij in een rechtbank een rechter van een andere rechtbank wordt aangewezen, die in ondergeschikte orde in de eerste is benoemd, om een zaak met de nodige waarborgen van aanwijsbare objectiviteit te beoordelen, is geen proceshandeling waarmee het rechtscollege waarbij de zaak aanhangig is gemaakt de onttrekking van de zaak aan zichzelf zou hebben georganiseerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 532.

Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek - Aanwijzing van een rechter van een andere rechtbank die in ondergeschikte orde in de betrokken rechtbank was benoemd

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering
- Art. 100 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek - Aanwijzing van een rechter van een andere rechtbank die in ondergeschikte orde in de betrokken rechtbank was benoemd

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering
- Art. 100 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de voorzitter van de rechtbank waarvan de onttrekking wegens gewettigde verdenking wordt gevorderd en de voorzitter van een andere rechtbank gezamenlijk een beschikking hebben gewezen met toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek, waarbij in de eerstgenoemde rechtbank een rechter van de laatstgenoemde rechtbank wordt aangewezen, die in ondergeschikte orde in de eerstgenoemde is benoemd, om de zaak te beoordelen met de nodige waarborgen van aanwijsbare objectiviteit, en vier magistraten van het rechtscollege waarvan de onttrekking van de zaak wordt gevorderd, geoordeeld hebben dat zij over de vereiste onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikken, is het voor dit rechtscollege niet onmogelijk om een zetel samen te stellen die de voor de uitoefening van een rechtsprekende functie noodzakelijke waarborgen van onpartijdigheid biedt (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 532.

Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek - Aanwijzing van een rechter van een andere rechtbank die in ondergeschikte orde in de betrokken rechtbank was benoemd - Rechter met nodige waarborgen van aanwijsbare objectiviteit

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering
- Art. 100 Gerechtelijk Wetboek

Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Toepassing van artikel 100 Gerechtelijk Wetboek - Aanwijzing van een rechter van een andere rechtbank die in ondergeschikte orde in de betrokken rechtbank was benoemd - Rechter met nodige waarborgen van aanwijsbare objectiviteit

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering
- Art. 100 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1125.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.21 AC nr. ...

De professionele en sociale relaties die bestaan tussen de rechters van eenzelfde rechtscollege kunnen bij de partijen en derden een gewettigde verdenking doen ontstaan over de strikte onpartijdigheid van alle rechters van dit rechtscollege om uitspraak te doen in een strafvervolging betreffende feiten die verband houden met de werking van de rechtbank en waarbij één of meerdere van hen benadeelde of mogelijke benadeelde zijn (1). (1) Zie ook Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0311.N, AC 2019, nr. 376, www.juportal.be; Cass. 9 november 2011, AR P.11.1616.F, AC 2011, nr. 610 met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch op datum in Pas.; Cass. 15 maart 2001, AR C.01.0051.F, AC 2001, nr. 138.

Strafzaken - Verzoek tot verwijzing van een zaak naar een andere rechtbank - Gewettigde verdenking - Professionele en sociale relaties tussen de rechters van eenzelfde rechtscollege - Uitspraak betreffende feiten die verband houden met de werking van de rechtbank en waarbij één of meerdere rechters mogelijke benadeelde zijn - Gevolg

P.21.0761.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.18 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat een plaatsvervangend magistraat van een hof van beroep zich burgerlijke partij stelt in een strafzaak die wordt behandeld door een correctionele rechtbank die behoort tot het ressort van dit hof van beroep en dat tegen de door die rechtbank te nemen beslissing mogelijk hoger beroep zal worden ingesteld, volgt niet dat objectief gezien in de ogen van de partijen, derden en de publieke opinie geen enkele rechter van die rechtbank nog op onafhankelijke en onpartijdige wijze kan oordelen over deze zaak.

Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Plaatsvervangend magistraat van een hof van beroep - Burgerlijke partij voor een correctionele rechtbank

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

P.20.1157.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.14 AC nr. ...

Wanneer het verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere geen enkele grief uitdrukt ten aanzien van de magistraten van de betrokken rechtbank en het weinig waarschijnlijk lijkt dat zij allemaal een relatie zouden hebben aangeknoopt met het slachtoffer, moeder van de twee griffiers, of zelfs met laatstgenoemden, die van dien aard is dat ze hun vermogen om met de vereiste onpartijdigheid van de zaak kennis te nemen, zou kunnen beïnvloeden, is er geen grond om te oordelen dat het geheel van de magistraten waaruit de drie afdelingen van de in het verzoekschrift bedoelde rechtbank zijn samengesteld, niet in staat zouden zijn op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen in de zaak, of dat er bij de verzoeker of bij de algemene opinie een gewettigde verdenking zou kunnen bestaan omtrent hun bekwaamheid om aldus recht te spreken.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Verzoekschrift van een beklaagde - Het slachtoffer is de moeder van twee griffiers

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Verzoekschrift van een beklaagde - Het slachtoffer is de moeder van twee griffiers

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

P.20.0837.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.29 AC nr. ...

In strafzaken kan overeenkomstig artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering elke belanghebbende partij de verwijzing vorderen van de ene rechtbank naar de andere wegens gewettigde verdenking en daartoe is vereist dat de verzoeker bewijskrachtige en nauwkeurige gegevens aandraagt die, indien zij juist blijken te zijn, gewettigde verdenking kunnen meebrengen over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid, die wordt vermoed, van alle magistraten waaruit het betrokken rechtscollege is samengesteld; de omstandigheid dat een partij zich niet kan vinden in de wijze waarop een magistraat zijn ambt in een welbepaalde zaak of welbepaalde zaken uitoefent of heeft uitgeoefend en daarom tegen die magistraat klachten formuleert, levert als dusdanig geen gewettigde verdenking op in de zin van artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) De verzoekster had haar verzoekschrift gesteund op de wettige verdenking waarvan sprake in artikel 648, 2°, Gerechtelijk Wetboek, maar dit is niet van toepassing in strafzaken.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Voorwaarden

P.20.0518.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.18 AC nr. ...

De gewettigde verdenking veronderstelt dat de ingeroepen omstandigheden van die aard zijn dat er twijfel kan ontstaan omtrent de onpartijdigheid en objectiviteit van de betrokken rechtbank in zijn geheel, en niet van een afdeling ervan; het verzoek tot onttrekking waarin niet wordt aangevoerd dat alle leden van de betrokken rechtbank bestaande uit meerdere afdelingen geen kennis kunnen nemen van de zaak, is derhalve onontvankelijk (1). (1) Cass. 9 januari 2015, AR C.14.0586.N, AC 2015, nr. 9 met concl. van advocaat-generaal D. Thijs.

Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Meerdere afdelingen van de rechtbank - Ontvankelijkheid

Het door artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoek tot verwijzing van de ene naar de andere rechtbank moet bewijskrachtige en nauwkeurige feiten aandragen die, indien ze juist blijken, gewettigde verdenking kunnen meebrengen over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid, die wordt vermoed, van alle magistraten waaruit het rechtscollege is samengesteld (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0813.N, AC 2015, nr. 432; Cass. 8 oktober 2013, AR P.13.1534.N, AC 2013, nr. 507; Cass. 30 juni 2010, AR P.10.1072.F, AC 2010, nr. 474; Zie alg. M. DE SWAEF, "Cassatie en het openbaar ministerie", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 133-138; R. DECLERCQ, "Verwijzing van de ene rechtbank naar de andere", Comm. Sr. 2014, 46p.

Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Gegrondheid

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0311.N 18 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190618.2 AC nr. ...

De professionele en sociale relaties die er bestaan tussen de rechters van eenzelfde rechtscollege kunnen bij de partijen en derden een wettige verdenking doen ontstaan over de strikte onpartijdigheid van alle rechters van dit rechtscollege om uitspraak te doen in een strafvervolging waarbij één van hen benadeelde is en de feiten verband houden met de werking van de rechtbank.

Strafzaken - Grond van gewettigde verdenking - Professionele en sociale relaties tussen de rechters van eenzelfde rechtscollege

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

C.18.0396.F 12 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180912.1 AC nr. ...

Wanneer, met toepassing van artikel 545, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, het verzoek tot verwijzing van een rechtbank naar een andere wegens gewettigde verdenking kennelijk onontvankelijk is, dient het Hof onmiddellijk en definitief uitspraak te doen op grond van de akte waarbij het verzoek bij het Hof aanhangig is gemaakt alsook op grond van de bewijsstukken en kan geen verzoek om uitstel worden aangenomen (1) (2). (1) Het gaat wel degelijk om een strafdossier: ingevolge een fout bij de invoering begint het rolnummer met de letter "C". (2) Zie Cass. 27 januari 1999, AR P.99.0128.F, AC 1999, nr. 47.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Kennelijk onontvankelijk verzoek - Verzoek om uitstel

- Artt. 542, tweede lid, en 545, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Het verzoek tot verwijzing naar een andere rechtbank, bedoeld in artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat geen grieven bevat die betrekking kunnen hebben op het geheel van de magistraten van het gerecht waaraan men de zaak wil onttrekken, is kennelijk onontvankelijk (1) (2). (1) Het gaat wel degelijk om een strafdossier: ingevolge een fout bij de invoering begint het rolnummer met de letter "C". (2) Zie bijv. Cass. 25 mei 2016, AR P.16.0602.F, AC 2016, nr. 350, met concl. OM in Pas. 2016, nr. 350; Cass. 8 oktober 2013, AR P.13.1534.N, AC 2013, nr. 507; Cass. 27 maart 2013, AR P.13.0417.F, AC 2013, nr. 215; Cass. 9 januari 2013, AR P.13.0013.F, AC 2013, nr. 18.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Grieven die geen betrekking kunnen hebben op het geheel van de magistraten van het gerecht - Kennelijk onontvankelijk verzoek

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0560.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.3 AC nr. ...

Het verzoek dat strekt tot onttrekking van een zaak aan een rechtscollege dat de zaak reeds heeft beslecht is kennelijk niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 2 juni 2009, AR P.09.0787.N, AC 2009, nr. 369; R. DECLERCQ, ? Verwijzing van de ene rechtbank naar de nadere', Comm.Straf.,2014, nr. 44.

Strafzaken - Verzoek tot onttrekking van een zaak aan een rechtscollege dat de zaak reeds heeft beslecht - Ontvankelijkheid

P.16.0755.F 6 juli 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160706.3 AC nr. ...

Het arrest dat een vordering tot onttrekking van de zaak heeft afgewezen, sluit niet uit dat een nieuwe vordering wordt ingesteld wegens feiten die zich sedert de uitspraak van de beslissing hebben voorgedaan; als het Hof vaststelt dat de eiser geen enkel nieuw feit aanvoert dat zich sedert de uitspraak van het arrest van het Hof over de eerste vordering zou hebben voorgedaan en dat betrekking zou kunnen hebben op het rechtscollege in zijn geheel tegenover hetwelk de onttrekking wordt gevorderd, verklaart het Hof de nieuwe vordering kennelijk niet ontvankelijk.

Strafzaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Afwijzing - Nieuwe vordering - Ontvankelijkheid

- Artt. 542, tweede lid, en 545, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0602.F 25 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160525.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Hoog aantal magistraten waaruit het rechtscollege bestaat

Het hoge aantal magistraten waaruit de Franstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel bestaat, laat niet toe dat kan worden betoogd dat zij allen contacten hadden met de rechter, moeder van het slachtoffer, en ook niet in het verleden met de grootmoeder van het slachtoffer, waardoor zij wettig ervan kunnen worden verdacht daadwerkelijk of schijnbaar vooringenomen te zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr...

Strafzaken - Hoog aantal magistraten waaruit het rechtscollege bestaat

- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.16.0270.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.6 AC nr. ...

In criminele, correctionele en politiezaken kunnen de betrokken partijen zich rechtstreeks tot het Hof wenden om de verwijzing te vorderen van een zaak van het ene rechtscollege naar een ander, op grond van gewettigde verdenking; aldus voorziet de wet enkel in de onttrekking van de zaak aan een rechtscollege in zijn geheel en niet aan een kamer of een afdeling van dat rechtscollege (1). (1) Cass. 26 november 2014, AR AC 2014, nr. 730.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Onttrekking van de zaak aan een rechtscollege in zijn geheel - Rechtscollege

- Artt. 542 en 544 Wetboek van Strafvordering

Het verzoek, dat beoogt de zaak enkel aan een afdeling van een rechtbank van eerste aanleg te onttrekken en niet aan de rechtbank in haar geheel, is kennelijk niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 26 november 2014, AR AC 2014, nr. 730.

Strafzaken - Gewettigde verdenking - Verzoek tot onttrekking van de zaak aan een afdeling van een rechtbank van eerste aanleg - Ontvankelijkheid

- Artt. 542 en 544 Wetboek van Strafvordering

P.15.0813.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.8 AC nr. ...

De verwijzing van een zaak van een rechtbank naar een andere rechtbank wegens gewettigde verdenking is slechts mogelijk wanneer alle rechters van het rechtscollege niet in staat zijn op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen over de zaak of indien bij partijen, derden of zelfs de publieke opinie daarover redelijkerwijze twijfel zou kunnen bestaan en een dergelijk verzoek is slechts ontvankelijk als het gegrond is op duidelijk aanwijs- bare en precieze feiten die dat vermoeden kunnen verantwoorden ten aanzien van alle rechters van dit rechtscollege; een persrechter is niet de vertegenwoordiger van het rechtscollege noch van alle magistraten die dit rechtscollege samenstellen en hij spreekt dan ook niet namens dit rechtscollege of de individuele magistraten die dit rechtscollege samenstellen (1). (1) Cass. 18 juni 2013, AR P.13.0892.N, AC 2013, nr. 377; Cass. 27 maart 2013, AR P.13.0417.F, AC 2013, nr. 215; Cass. 30 juni 2010, AR P. 10.1072.F, AC 2010, nr. 474; Vgl. in burgerlijke zaken Cass. 9 januari 2015, AR C.14.0586.N, AC 2015, nr 19; Cass. 20 februari 2014, AR C.14.0053.N – C.14.0054.N, AC 2014, nr. 129.

Strafzaken - Verzoek tot verwijzing wegens gewettigde verdenking - Voorwaarden - Ontvankelijkheid - Persrechter - Verklaringen van de persrechter

- Artt. 542 en 545 Wetboek van Strafvordering

TUCHTZAKEN

D.21.0014.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.1 AC nr. ...

Artikel 456, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek voorziet, ten aanzien van de daarin aangewezen advocaten, een grond tot onttrekking van de zaak aan de tuchtraad, waarvan de berechting wordt toegekend aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep.

Tuchtzaken - Advocaat - Tuchtrechtelijke tekortkoming - Tuchtraad in elk hof van beroep - Territoriale

bevoegdheid - Beginsel - Advocaten behorend tot de ordes van het rechtsgebied van het betrokken hof van beroep - Exceptie - Advocaten bedoeld in artikel 456, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Tuchtraad van een ander rechtsgebied - Kwalificatie van de exceptie

- Art. 456, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

De beslissing van de voorzitter van de tuchtraad van beroep die tot gevolg heeft dat het geschil onttrokken wordt aan de natuurlijke rechter van de betrokken advocaat en aan een andere rechter wordt toegekend, is geen ordemaatregel in de zin van artikel 1046 Gerechtelijk Wetboek.

Tuchtzaken - Advocaat - Tuchtrechtelijke tekortkoming - Territoriale bevoegdheid - Advocaten bedoeld in artikel 456, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Tuchtraad van een ander rechtsgebied - Beslissing van de voorzitter van de tuchtraad van beroep - Kwalificatie van die beslissing

- Artt. 456, vierde lid, en 1046 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0067.F 14 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190314.11 AC nr. ...

Het verzoek tot onttrekking van de zaak aan de raad van beroep van de Orde der artsen die het Frans als voertaal heeft, is niet ontvankelijk, aangezien uit de wet blijkt dat er slechts één dergelijke raad bestaat en de verwijzing naar een andere raad van beroep die het Frans als voertaal heeft, bijgevolg wettelijk onmogelijk is (1). (1) Cass. 14 juni 2013, AR C.13.0170.N, AC 2013, nr. 373; Cass. 26 februari 2009, AR C.09.0011.F, AC 2009, nr. 160.

Tuchtzaken - Orde der artsen - Raad van beroep die het Frans als voertaal heeft - Verwijzing naar een andere raad van beroep - Wettelijke onmogelijkheid

- Art. 658 Gerechtelijk Wetboek

Het Hof, dat kennisneemt van een vordering tot verwijzing van een rechtbank naar een andere, dient geen uitspraak te doen over de wettigheid van de aanhangigmaking van de zaak bij het gerecht waarvan de onttrekking wordt gevorderd.

Tuchtzaken - Orde der artsen - Vordering tot verwijzing - Wettigheid van de aanhangigmaking van de zaak bij het gerecht waarvan de onttrekking wordt gevorderd - Bevoegdheid van het Hof

C.18.0231.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.4 AC nr. 574

Wanneer de stafhouder betreffende de klacht tegen een advocaat een seponeringsbeslissing neemt nadat hij voorafgaand het dossier heeft besproken met de voorzitter van de tuchtraad voor advocaten, bij wie die beslissing later kan worden betwist, mag worden aangenomen dat die omstandigheid van aard is bij partijen of bij derden een wettige verdenking te doen ontstaan, die een onttrekking aan die voorzitter van de tuchtraad wettigt.

Tuchtzaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Voorafgaande bespreking met de voorzitter van de tuchtraad

- Artt. 458, §§ 2 en 3, en 648, 2°, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Tuchtzaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Voorafgaande bespreking met de voorzitter van de tuchtraad

- Artt. 458, §§ 2 en 3, en 648, 2°, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een zaak wegens wettige verdenking wordt onttrokken aan de voorzitter van de tuchtraad voor advocaten van een ressort, die geen plaatsvervanger heeft, wordt de zaak verwezen naar de voorzitter van de tuchtraad voor advocaten van een ander ressort (impliciete oplossing).

Tuchtzaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Betwisting - Voorzitter van de tuchtraad - Wettige verdenking - Onttrekking van de zaak - Verwijzing - Verwijzingsrechter

- Artt. 458, §§ 2 en 3, en 648, 2°, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Tuchtzaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Klacht tegen een advocaat - Procedure - Seponeringsbeslissing van de stafhouder - Betwisting - Voorzitter van de tuchtraad - Wettige verdenking - Onttrekking van de zaak - Verwijzing - Verwijzingsrechter

- Artt. 458, §§ 2 en 3, en 648, 2°, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VERZACHTENDE EN VERZWARENDE OMSTANDIGHEDEN [ZIE: 2

P.21.0512.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.4 AC nr. ...

Artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden bepaalt dat de correctionele rechtbank zich bevoegd kan verklaren door verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond aan te nemen wanneer zij vaststelt dat de bij haar aanhangig gemaakte misdaad niet is gecorrectionaliseerd; die bepaling is niet enkel van toepassing op de correctionele rechtbank maar zij laat ook het hof van beroep toe om, met betrekking tot een door het onderzoeksgerecht niet gecorrectionaliseerde misdaad, zelf over te gaan tot correctionalisering door verzachtende omstandigheden aan te nemen voor de beklaagde en zich dienvolgens bevoegd te verklaren om kennis te nemen van diens vervolging voor de aldus gecorrectionaliseerde misdaad en dit is eveneens het geval wanneer de correctionele rechtbank zich ten onrechte bevoegd heeft verklaard omdat zij niet tot correctionalisering is overgegaan (1). (1) R. DECLERCQ, "Verzachtende omstandigheden en correctionalisatie", T. Straf. 2009/5, (247-251), 250; G.F. RANERI, "Du nouveau en matière de circonstances atténuantes et de règlement de juges", JT 13/12/2008, 733-740, nr. 21 ; Cass. 3 september 2008, AR P.08.0940.F, arrest niet gepubliceerd (impliciete oplossing).

- Wet Verzachtende Omstandigheden - Artikel 3 xxxxxxxxxx - Bevoegdheid - Niet gecorrectionaliseerde misdaad - Correctionalisering door de correctionele rechtbank - Correctionalisering door het hof van beroep

- Art. 3 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

VERZEKERING

ALGEMEEN

S.22.0022.N 2 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250602.3N.1 AC nr. ...

Het recht op uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid, vastgelegd in een groepsverzekeringsovereenkomst gesloten door een werkgever ten voordele van de werknemers, is geen bij het sluiten van die groepsverzekeringsovereenkomst definitief vastgesteld recht, maar, zolang de uitkeringen verschuldigd zijn, een toekomstig gevolg van het sluiten van die overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Groepsverzekering - Aanvullende arbeidsongeschiktheidsuitkeringen - Vaststelling rechten - Tijdstip - Gevolg

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.24.0100.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.9 AC nr. ...

Aan de voorwaarde dat de indeplaatsstelling gelijktijdig met de betaling geschiedt, kan de schuldeiser voldoen door, zelfs in een document van vóór de betaling, zijn voornemen aan te geven om de derde persoon in zijn rechten, rechtsvorderingen, voorrechten of hypotheken te doen treden op het moment van de betaling door deze persoon (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Indeplaatsstelling - Voorwaarde - Gelijktijdig met de betaling - Begrip

- Art. 1250, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0082.F 22 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221222.1F.3 AC nr. ...

De uitdrukkelijke dan wel stilzwijgende toestemming vereist effectieve kennis of, op zijn minst, de mogelijkheid om effectief kennis te nemen van de bedingen waarmee moet worden ingestemd; het is in de regel niet voldoende dat er vóór of tijdens het sluiten van de overeenkomst louter wordt verwezen naar algemene voorwaarden (1). (1) ie concl. OM in Pas. 2022, nr. 857.

Algemeen - Overeenkomst - Bestanddelen - Toestemming - Algemene voorwaarden - Verwijzing vóór of tijdens het sluiten van de overeenkomst

- Art. 1108 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1273.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.8 AC nr. ...

Uit de samenhang van artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 153, § 5, Wet Verzekeringen volgt dat een burgerlijke partij die niet zelf de strafvordering op gang heeft gebracht, niet kan worden veroordeeld tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan een vrijwillig tussenkomende partij tegen wie zij ten onrechte een burgerlijke rechtsvordering heeft ingesteld (1). (1) Zie Cass. 20 mei 2015, AR P.15.0474.F, AC 2015, nr. 327; F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie", in P. TAELMAN (ed.), Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Mechelen, Kluwer, 2016, 631 en 670.

Algemeen - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partij die zich aansluit bij de strafvordering - In het ongelijk gestelde burgerlijke partij - Vrijwillig tussenkomende partij - Veroordeling van de burgerlijke partij

- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

C.19.0085.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.4 AC nr. ...

De verplichting dat de dekkingswaarden, bestaande uit de activa van het bijzonder vermogen dat verzekeringsondernemingen moeten aanhouden als waarborg voor de naleving van de verplichtingen die op hen rusten voor de uitvoering van de verzekeringsovereenkomsten en de verzekeringsverrichtingen, te allen tijde ten minste gelijk moeten zijn aan deze verplichtingen, belet niet dat door een derde schuldeiser een hypotheek wordt gevestigd op een vermogensbestanddeel dat in het bijzonder vermogen wordt opgenomen, maar het voorrecht van de verzekerden en de begunstigden op het bijzonder vermogen gaat evenwel voor op deze hypotheek (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verzekeringsonderneming - Vorming van een bijzonder vermogen - Hypotheek gevestigd op een vermogensbestanddeel

- Art. 12 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 10, § 9, 3° KB 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen
- Art. 6 Verordening nr. 12 van de Controledienst voor de Verzekeringen tot vaststelling van de regels betreffende de doorlopende inventaris van de dekkingswaarden
- Artt. 16, § 1, eerste lid, § 2, eerste en tweede lid, en § 3, eerste tot en met derde lid, 17, tweede lid, en 18, eerste en tweede lid Wet van 9 juli 1975 betreffende controle bij de verzekeringsondernemingen

P.19.0843.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.3 AC nr. ...

Wanneer alleen de verzekeraar hoger beroep instelt, heeft de beslissing waarbij hij samen met de verzekerde ten aanzien van de burgerlijke partij is veroordeeld, jegens hem geen gezag van gewijsde, zodat die beslissing hem niet meer tegenstelbaar is; het feit dat die beslissing hem niet tegenstelbaar is, geldt zowel ten aanzien van de verzekerde als van de benadeelde (1). (1) Cass. 29 september 1999, AR P.99.0624.F, AC 1999, nr. 493; Cass. 4 december 1996, AR P.96.0007.F, AC 1996, nr. 482; Cass. 19 januari 1994, AR P.93.1101.F, AC 1994, nr. 31; Cass. 19 maart 1973, AC 1973, I, p. 707; zie Cass. 26 oktober 2016, AR P.15.1587.F, AC 2016, nr. 605, met concl. OM in Pas. 2016; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1511..

Algemeen - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - WAM-verzekering - Veroordeling van de verzekerde, beklaagde, en van de verzekeraar - Hoger beroep van de verzekeraar alleen

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

C.18.0565.N 25 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191125.3N.9 AC nr. ...

Noch uit artikel 85, eerste lid, b, Verordening 883/2004, noch uit de artikelen 1, 3 en 8 van het Haags Verkeersongevallenverdrag volgt dat de verjaring van het vorderingsrecht van een orgaan dat prestaties overeenkomstig deze verordening is verschuldigd en ter zake beschikt over een onmiddellijk recht ten opzichte van de derde die verplicht is de schade te vergoeden, wordt beheerst door het recht van de staat waar het schadeverwekkende feit zich heeft voorgedaan.

Algemeen - Schade - Prestaties Verordening 883/2004 - Verjaring - Toepasselijke recht

---

C.18.0401.N 15 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190215.1 AC nr. ...

Aangezien de omvang van de dekking door een verzekeringsovereenkomst behoort tot de belangrijkste kenmerken van het verzekeringsproduct, is aan de vereiste dat een onderneming ten laatste op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst te goeder trouw aan de consument de behoorlijke en nuttige informatie dient te geven betreffende de belangrijkste kenmerken van het product en betreffende de verkoopsvoorwaarden, rekening houdend met de door de consument uitgedrukte behoefte aan informatie en rekening houdend met het door de consument meegedeelde of redelijkerwijze voorzienbare gebruik, niet voldaan wanneer voor de bepaling van de omvang van de dekking door een verzekeringsovereenkomst de bijzondere voorwaarden louter verwijzen naar de algemene voorwaarden (1) (2). (1) Het OM concludeerde tot verwerping van het cassatieberoep aangezien het van oordeel was dat de appelrechter op grond van zijn vaststellingen vermocht te oordelen dat eiser met de algemene voorwaarden, waarvan hij kennis kon nemen, instemde. (2) Art. 4 WMPC, zoals van kracht vóór de opheffing ervan bij Wet 21 december 2013.

Algemeen - Dekking - Omvang - Handelspraktijken - Onderneming - Informatieplicht - Omvang - Belangrijkste kenmerken van het product - Bijzondere voorwaarden - Verwijzing naar de algemene voorwaarden

- Art. 4 Wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming

---

C.17.0095.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Algemeen - Wetboek IPR - Onrechtmatige daad vóór de inwerkingtreding van de wet - Bestaan van een rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke na de inwerkingtreding - Artikel 127, §1, tweede lid IPR - Toepassing

Uit de samenhang van de artikelen 99, 106, eerste en tweede lid en 127, §1, eerste en tweede lid, Wetboek IPR volgt dat het Wetboek IPR krachtens artikel 127, §1, tweede lid, in fine, niet het recht bepaalt dat van toepassing is op de vraag of een persoon die schade lijdt door een onrechtmatige daad die plaatsvond vóór de inwerkingtreding van het wetboek, na de inwerkingtreding ervan over een rechtstreekse vordering beschikt tegen de verzekeraar van de aansprakelijke persoon (1). (1) Zie concl.OM.

Algemeen - Wetboek IPR - Onrechtmatige daad vóór de inwerkingtreding van de wet - Bestaan van een rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke na de inwerkingtreding - Artikel 127, §1, tweede lid IPR - Toepassing

C.15.0136.N 24 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160324.12 AC nr. ...

Aangezien de rechtsbijstandverzekering de vergoeding van schade beoogt, staat zulks eraan in de weg dat de verzekerde van wie de proceskosten worden vergoed door de verzekeraar, tevens aanspraak maakt op de rechtsplegingsvergoeding; deze vergoeding komt toe aan de verzekeraar.

Algemeen - Rechtsbijstandverzekering - Draagwijdte - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 154 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 nov. 2014
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0474.F 20 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150520.1 AC nr. ...

Zelfs wanneer de strafgerechten uitspraak doen over een burgerlijke rechtsvordering, kunnen ze de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek alleen maar opleggen in de gevallen die in de artikelen 162bis, 194, 211 en 351 Wetboek van Strafvordering zijn bepaald; daaruit volgt dat wanneer de strafvordering door het openbaar ministerie werd ingesteld en de burgerlijke partij zich op de rechtszitting daarbij heeft aangesloten, de rechter haar niet kan veroordelen tot het betalen van die rechtsplegingsvergoeding aan de vrijwillig in de zaak tussengekomen verzekeraar van de beklaagde (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2010, AR P.09.1870.F, AC 2010, nr. 122.

Algemeen - Verzekeraar van de vrijwillig tussengekomen beklaagde - Rechtsplegingsvergoeding - Veroordeling van de burgerlijke partij - Wettigheid - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke partij of indeplaatsgestelde verzekeraar - Burgerlijke partij sluit zich aan bij de strafvordering - Beklaagde vrijgesproken

- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 nov. 2014
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

Zowel krachtens artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering als krachtens artikel 153, §5, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, wordt het slachtoffer of zijn indeplaatsgestelde die dagvaardt in schadevergoeding, hetzij voor het strafgerecht, hetzij voor het burgerlijk gerecht, en wiens vordering wordt afgewezen, veroordeeld tot het betalen van de rechtsplegingsvergoeding.

Algemeen - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partij of indeplaatsgestelde verzekeraar - Rechtstreekse dagvaarding voor de feitenrechter door de burgerlijke partij - Beklaagde vrijgesproken - Verzekeraar van de vrijwillig tussengekomen beklaagde - Rechtsplegingsvergoeding - Veroordeling van de burgerlijke partij

- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 nov. 2014
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

P.13.2051.F 1 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150401.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Algemeen - Aanvullende vrije onderlinge verzekering - Door een misdrijf veroorzaakte schade - Ten gunste van het slachtoffer verrichte uitbetalingen - Contractuele verplichting - Tegenprestatie voor de verzekeringspremies

Door aan haar verzekerde, die het slachtoffer is van een misdrijf, prestaties toe te kennen tot vergoeding van de geleden materiële economische schade, lijdt de verzekeringsinstelling geen schade die door een misdrijf is veroorzaakt maar voert ze een contractuele verplichting uit; bijgevolg verantwoordt de rechter zijn beslissing naar recht wanneer hij de vordering van een verzekeringsmaatschappij van onderlinge bijstand strekkende tot terugvordering van de ten gunste van het slachtoffer verrichte uitbetalingen in het kader van een vrije onderlinge en aanvullende verzekering afwijst, op grond dat zij, in haar hoedanigheid van verzekeraar, haar waarborg heeft gebruikt als tegenprestatie voor de door haar ontvangen verzekeringspremies en zij geen enkele schade heeft geleden in de zin van de artikelen 1382 e.v. Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Algemeen - Aanvullende vrije onderlinge verzekering - Door een misdrijf veroorzaakte schade - Ten gunste van het slachtoffer verrichte uitbetalingen - Contractuele verplichting - Tegenprestatie voor de verzekeringspremies

ALLERLEI

C.24.0381.F 27 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250327.1F.4 AC nr. ...

Het bedrag van de vergoeding die door de verzekeraar wordt voorgesteld of door de rechter wordt toegekend aan het slachtoffer, brengt enkel van rechtswege rente op gelijk aan de dubbele wettelijke rentevoet, te rekenen van het verstrijken van de termijn tot de datum van het voorstel of van het definitief geworden vonnis, indien er vóór de einddatum geen voorstel werd gedaan, waarbij een onvolledig of kennelijk ontoereikend voorstel kan worden gelijkgesteld met de ontstentenis van een voorstel.

Allerlei - Frans Wetboek van de verzekeringen ("Code des assurances") - Slachtoffer - Vergoeding - Voorstel - Rente van rechtswege gelijk aan de dubbele wettelijke rentevoet - Voorwaarden

- Art. L211-13 "Code des assurances français"
- Art. L211-9 "Code des assurances français"

P.22.0186.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5 AC nr. ...

Het hoger beroep van de verzekeraar van de beklaagde kan niet wegens gebrek aan belang niet-ontvankelijk worden verklaard, op grond dat hij voor de eerste rechter het materieel karakter van de aan zijn verzekerde verweten feiten niet heeft betwist en de in de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure niet heeft ingeleid (1). (1) Procedure tot ontkentenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer die uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

Allerlei - Vordering van de burgerlijke partij voorgelegd aan de eerste rechter - Geen betwisting door de advocaat van de verzekeraar van de beklaagde - Veroordeling in overeenstemming met de vordering - Hoger beroep van de verzekeraar - Belang - Ontvankelijkheid

- Artt. 17, 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

Op het niet-beperkte cassatieberoep van de WAM-verzekeraar van de beklaagde leidt de vernietiging op grond van het beginsel van aansprakelijkheid tot vernietiging van de niet-definitieve beslissingen die, gewezen op de tegen die verzekeraar ingestelde burgerlijke rechtsvorderingen, uitspraak doen over de omvang van de schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1090 en verwijzingen in nota, waaronder Cass. 27 januari 2004, AR P.03.0839.N, Pas. 2004, nr. 46.

Allerlei - Cassatieberoep van de WAM-verzekeraar van de beklaagde - Vernietiging van de eindbeslissing over het beginsel van burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Uitbreiding naar de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade

P.22.0543.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.5 AC nr. ...

Wanneer een vonnis oordeelt dat de vergoeding van de kosten van de adviserend geneesheer die zijn gemaakt om de belangen van de burgerlijke partij te verdedigen in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek dient te worden aangenomen en daarnaast een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt ten aanzien van de burgerlijke partij, heeft de rechtbank, impliciet maar zeker, zowel het recht van de burgerlijke partij voorbehouden om door een adviserend geneesheer te worden bijgestaan als het recht van de gesubrogeerde partij om de terugbetaling daarvan te vorderen; de rechtbank heeft haar rechtsmacht over de burgerlijke rechtsvordering van de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij dus niet volledig uitgeput.

Allerlei - Beslissing die de vergoeding van de kosten van een adviserend geneesheer aanneemt en een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het rechtscollege - Terugvordering van de kosten door de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 19 et 807 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0814.N 28 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ORD.20220728.BSAV. AC nr. ...

Wanneer de bestreden beslissing van veroordeling is gewezen bij verstek ten aanzien van de beklaagde en op tegenspraak ten aanzien van de vrijwillig tussenkomende partij, als verzekeraar van de beklaagde, en de vrijwillig tussenkomende partij alleen is veroordeeld tot vergoeding van de schade in zoverre de beklaagde die heeft veroorzaakt, is de bestreden beslissing in de mate dat het uitspraak doet over de tegen de vrijwillig tussenkomende partij ingestelde burgerlijke rechtsvordering geen eindbeslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep openstaat, aangezien de beklaagde nog verzet kan aantekenen en daardoor geheel of gedeeltelijk kan worden ontslagen van de veroordeling, met als gevolg dat de vrijwillig tussenkomende partij, wier lot onlosmakelijk is verbonden met dat van de beklaagde, in dezelfde mate van die veroordeling wordt ontslagen; de cassatieberoepen van de burgerlijke partij ingesteld vóór het verstrijken van de gewone verzetstermijn van de beklaagde zijn mitsdien, in die mate, voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie a contrario Cass. 14 mai 2008, AR P.08.0157.F, AC 2008, nr. 293 (impliciet) en Cass. 24 juni 1992, AR 9712, AC 1992, nr. 560: wanneer een arrest de beklaagde bij verstek heeft veroordeeld en op tegenspraak heeft bevolen dat diens vrijwillig tussengekomen verzekeraar buiten het geding zou worden gesteld, kan de burgerlijke partij zich onmiddellijk tegen laatstgenoemde beslissing in cassatie voorzien, ook al is de gewone verzettermijn waarover de beklaagde beschikt nog niet verstreken; R. DECLERCQ, o.c., nr. 304.

Allerlei - Bestreden beslissing gewezen bij verstek inzake de beklaagde en op tegenspraak inzake de vrijwillig tussengekomen partij - Veroordeling van de vrijwillig tussengekomen partij - Cassatieberoep ingesteld door de burgerlijke partij tegen de beslissing met betrekking tot de beklaagde vóór het verstrijken van zijn gewone verzetstermijn - Voorbarigheid - Draagwijdte van de onontvankelijkheid

- Artt. 420 en 424 Wetboek van Strafvordering

P.22.0116.F 18 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220518.2F.4 AC nr. ...

Artikel 812, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat, wanneer tussen twee partijen geen geding is aangegaan voor de eerste rechter, een van hen voor de eerste maal in hoger beroep tegen de andere een vordering tot vrijwaring of tot veroordeling zou kunnen instellen (1); een dergelijke handelswijze zou de betreffende partij immers een aanleg ontzeggen en haar tegenstrever tegelijkertijd het bij wet verboden voordeel van een gedwongen tussenkomst in hoger beroep toekennen; het recht van de verzekeraar om de vordering van de benadeelde aan te vechten, staat laatstgenoemde niet toe voor de eerste maal in hoger beroep tegen eerstgenoemde de vordering in te stellen die zij in eerste aanleg niet tegen hem heeft ingesteld (2). (1) Cass. 30 september 2009, AR P.09.0597.F, AC 2009, nr. 536; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N en C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614. (2) Zie Cass. 9 december 1977, AC 1978, 431.

Allerlei - Strafgerecht - Vordering tot vrijwaring of tot veroordeling - (Niet) voor de eerste maal in hoger beroep - Toepassing op de vordering van de benadeelde tegen de verzekeraar van de beklaagde en/of de burgerrechtelijk

aansprakelijke partij

- Art. 143 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 812 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0280.F 15 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160915.1 AC nr. ...

De benadeelde kan, krachtens de artikelen 8, eerste lid, en 10, tweede lid, van het Verdrag van Brussel, waarvan de voor de oplossing van het geschil dienstige tekst wordt weergegeven in de artikelen 9, eerste lid, sub b, en 11, tweede lid, van de verordening nr. 44/2001, tegen de verzekeraar een rechtstreekse vordering instellen voor de rechtbank van zijn woonplaats in een verdragsluitende Staat, wanneer een dergelijke rechtstreekse vordering mogelijk is en de verzekeraar zijn woonplaats heeft op het grondgebied van een verdragsluitende Staat.

Allerlei - Verdrag van Brussel van 27 september 1968 - Artikel 8 - Artikel 10 - EEX-Verordening - Artikel 9, eerste lid, b - Artikel 11, tweede lid - Benadeelde - Rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar - Voorwaarden - Bevoegde rechtbank

- Artt. 9, eerste lid, b, en 11, tweede lid EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000
- Artt. 8 en 10 Executieverdrag van 27 sept. 1968 tussen de Staten-leden van de EEG betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, goedgekeurd bij de wet van 13 jan. 1971

LANDVERZEKERING

C.24.0398.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.3 AC nr. ...

Enkel de persoonlijke grove schuld van de verzekerde kan worden uitgesloten van de verzekeringsdekking en de verzekerde die zelf geen zware schuld treft, blijft de dekking genieten, zelfs als een andere verzekerde in hetzelfde schadegeval blijk heeft gegeven van grove schuld (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Verplichting voor de verzekeraar om de schadegevallen te dekken die door de schuld, zelfs grove schuld, van de verzekerde zijn veroorzaakt - Grond tot vrijstelling van zijn verplichting voor de gevallen van grove schuld die uitdrukkelijk en limitatief zijn bepaald in de overeenkomst - Gevolg

- Art. 62, tweede lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.23.0450.N 14 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250314.1N.8 AC nr. ...

Behoudens wettelijke of contractuele afwijking is er een oorzakelijk verband tussen het onzeker voorval en de schade aan iemands vermogen wanneer vaststaat dat zonder het onzeker voorval de schade zich niet zou hebben voorgedaan, zoals ze zich concreet heeft voorgedaan; het oorzakelijk verband tussen het onzeker voorval en de schade kan slechts worden uitgesloten wanneer de schade zoals ze zich concreet heeft voorgedaan, op dezelfde wijze zou zijn ontstaan zonder dat onzeker voorval (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Schadeverzekering - Onzeker voorval - Begrip

- Art. 5, 15° Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Landverzekering - Schadeverzekering - Onzeker voorval - Oorzakelijk verband - Begrip

- Art. 5, 15° Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.24.0343.F 10 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250310.3F.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 62, tweede lid, en 65, eerste lid, Wet Verzekeringen volgt niet dat de in laatstgenoemd artikel opgesomde gevallen van verval enkel kunnen worden aangenomen in de gevallen van zware schuld die door de verzekeringnemer zijn begaan in de zin van het eerstgenoemde artikel (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Verval van het recht op de verzekeringsprestaties - Voorwaarden -

Schuld van de verzekeringnemer - Aard

- Art. 65, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 62, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.23.0349.F 6 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250206.1F.3 AC nr. ...

Aangezien de wet van 30 juli 1979 niet verduidelijkt wat onder lichamelijke schade moet worden begrepen, moet dit begrip worden verstaan in de betekenis die hieraan in het gemeen recht wordt gegeven; volgens dat recht omvat de lichamelijke schade de aantastingen van zowel de lichamelijke als de psychische integriteit (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Brand en ontploffing - Verplichte burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering - Toepassingsgebied van de vergoeding - Lichamelijke schade - Begrip

- Art. 7, § 2 Wet 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen

Uit artikel 8, eerste lid, van de wet van 30 juli 1979 volgt niet dat enkel de personen die hun aanwezigheid in of vlak bij een van de in artikel 7 bedoelde inrichtingen op het ogenblik van het schadegeval aantonen, derden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Brand en ontploffing - Verplichte burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering - Toepassingsgebied ratione personae - Derden - Begrip

- Art. 8, eerste lid Wet 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen

C.23.0014.F 29 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230929.1F.1 AC nr. ...

De schade in de zin van artikel 142 Wet Verzekeringen is de in de overeenkomst omschreven schade die de benadeelde wordt berokkend door een fout van de verzekerde.

Landverzekering - Schadeverzekering - Schade - Begrip

- Art. 142, § 1 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 141 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 5, 15° Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.21.0169.F 8 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221208.1F.6 AC nr. ...

Wanneer de nieuwe wet bepaalt dat ze van toepassing is op de lopende overeenkomsten, is ze niet enkel van toepassing op de toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten.

Landverzekering - Nieuwe wet - Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing op de lopende overeenkomsten - Omvang

- Art. 121, § 7 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0510.F 10 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221110.1F.6 AC nr. ...

De verzekeraar dient te bewijzen dat de bestanddelen van het misdrijf verenigd zijn en, indien de verzekerde een rechtvaardigingsgrond aanvoert die niet geheel ongeloofwaardig is, dat die rechtvaardigingsgrond niet bestaat.

Landverzekering - Vergoeding van de benadeelde door de verzekeraar - Vergoeding op grond van een misdrijf - Vordering tot terugbetaling van de vergoedinge - Bewijs van het misdrijf - Bewijslast - Rechtvaardigingsgrond - Bewijslast

- Art. 143, tweede en derde lit Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Wanneer de verzekeraar de door een overtreding van de strafwet benadeelde personen heeft vergoed op grond van artikel 143, tweede en derde lid, Wet Verzekeringen, en tegen de verzekerde voor de burgerlijke rechter optreedt tot terugbetaling van de vergoedingen, berust de rechtsvordering op dat misdrijf.

Landverzekering - Vergoeding van de benadeelde door de verzekeraar - Vergoeding op grond van een misdrijf - Vordering tot terugbetaling van de vergoedinge - Aard

- Art. 143, tweede en derde lit Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Wanneer de fout bestaat in een inbreuk op de in artikel 8.3 Wegverkeersreglement bepaalde verplichting, voor elke bestuurder, om zijn voertuig voortdurend onder controle te hebben, de bestanddelen van dat misdrijf verenigd zijn, behoudens rechtvaardiging, en de aangevoerde rechtvaardigingsgrond geheel ongeloofwaardig is, dient de verzekerde niet aan te tonen dat de bestuurder niet aansprakelijk is, wat zou betekenen dat hij belast wordt met de twijfel die na de overlegging van de bewijzen nog blijft bestaan, maar dient hij enkel gegevens voor te leggen die de aangevoerde rechtvaardiging aannemelijk kunnen maken.

Landverzekering - Vergoeding van de benadeelde door de verzekeraar - Vergoeding op grond van een misdrijf - Overtreding van het wegverkeersreglement - Vordering tot terugbetaling van de vergoedinge - Bewijs van het misdrijf - Bewijslast - Rechtvaardigingsgrond

- Art. 8.3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg
- Art. 143, tweede en derde lit Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.22.0133.N 4 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221104.1N.5 AC nr. ...

Bij een rechtstreekse vordering van de benadeelde tegen de aansprakelijkheidsverzekeraar van zijn advocaat wegens het door laatstgenoemde niet tijdig instellen van een vordering in rechte, is het schadeverwekkend feit het ogenblik waarop de verjaring van die vordering is ingetreden.

Landverzekering - Rechtstreekse vordering van de benadeelde tegen de aansprakelijkheidsverzekeraar van zijn advocaat - Verjaringstermijn - Aanvang

- Art. 88, § 2, eerste en tweede lid Wet van 11 juni 1874 houdende de titels X en XI van Boek I van het Wetboek van Koophandel

C.21.0407.F 3 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221103.1F.5 AC nr. ...

Bij opzettelijke fout, die de wil inhoudt om schade te veroorzaken ten gevolge van de totstandkoming van een door de verzekeringsovereenkomst gedekt risico, mag de verzekeraar niet enkel de dekking van die schade weigeren, maar ook van de schade die hiermee in noodzakelijk verband staat; de opzettelijke fout bevrijdt de verzekeraar daarentegen niet wanneer de schade ten gevolge van de totstandkoming van een door de verzekeringsovereenkomst gedekt risico verschillend is van de schade die de verzekerde heeft willen veroorzaken.

Landverzekering - Opzettelijke fout - Begrip - Gevolg - Dekking van de verzekeraar

- Art. 62, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.21.0461.N 9 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220909.1N.6 AC nr. ...

De loutere weigering van de verzekeraar om dekking te verlenen is geen reden die buiten zijn wil om de sluiting van de expertise of de raming van de schade belet (1) (2). (1) Zie Cass. 7 januari 2013, AR C.11.0387.F, Pas. 2013, nr. 10. (2) Zie concl. OM.

Landverzekering - Schorsing betalingstermijn schadevergoeding - Reden buiten de wil van de verzekeraar of diens gemachtigden

- Artt. 121, §§ 2, 5° en 6°, en 131, § 3, 4° Wet van 11 juni 1874 houdende de titels X en XI van Boek I van het Wetboek van Koophandel

De sanctie bedoeld in artikel 121, § 7 Verzekeringswet is enkel van toepassing wanneer de laattijdige betaling door de verzekeraar te wijten is aan zijn fout of nalatigheid (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Dubbele intresten - Fout of nalatigheid verzekeraar of diens gemachtigden

- Art. 121, § 7 Wet van 11 juni 1874 houdende de titels X en XI van Boek I van het Wetboek van Koophandel

C.21.0439.F 24 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220624.1F.1 AC nr. ...

Wanneer tijdig aangifte is gedaan van het schadegeval, wordt de verjaring gestuit tot op het ogenblik waarop de verzekeraar zijn beslissing schriftelijk aan de andere partij ter kennis heeft gebracht; wanneer de partij die van het schadegeval aangifte heeft gedaan de vordering tot schadevergoeding niet zelf kan uitoefenen, maakt de kennisgeving door de verzekeraar van zijn beslissing enkel een einde aan de stuiting van de verjaring als die kennisgeving gericht is aan de partij die deze rechtsvordering kan instellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 450.

Landverzekering - Aangifte van schadegeval - Vordering tot schadevergoeding - Verjaring - Stuiting - Einde - Verzekeraar - Beslissing - Kennisgeving - Partij die de rechtsvordering tot schadevergoeding kan instellen

C.21.0153.F 3 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220603.1F.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat de verzekeringsnemer, aan wie schade is toegebracht waarvoor de verzekerde aansprakelijk is, partij is bij de verzekeringsovereenkomst, sluit zijn hoedanigheid van benadeelde niet uit.

Landverzekering - Aansprakelijkheidsverzekeringsovereenkomst - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Benadeelde - Begrip - Verzekeringnemer - Slachtoffer van een schade waarvoor de verzekerde aansprakelijk is

- Artt. 55 en 152, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.20.0587.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.4 AC nr. ...

De in artikel 75 Wet Verzekeringen bedoelde schadebeperkingsverplichting geldt enkel voor de vergoedingsgerechtigde verzekerde (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Schadegeval - Schadebeperkingsplicht - Draagwijdte

- Artt. 75 en 76, §§ 1 en 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.21.0030.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.6 AC nr. ...

Wet Landverzekeringsovereenkomst is een bijzondere wet in de zin van artikel 1304, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek zodat een vordering tot nietigverklaring van de verzekeringsovereenkomst verjaart door verloop van drie jaar voor zover de vordering betrekking heeft op een relatieve nietigheid; de vordering tot nietigverklaring van de verzekeringsovereenkomst gesteund op een absolute nietigheid verjaart op grond van artikel 2262bis, § 1, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek door verloop van tien jaar (1). (1) Cass. 10 september 2015, AR C.12.0533.N-C.12.0597.N, AC 2015, nr. 500.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Vordering tot nietigverklaring - Verjaringstermijn - Toepassing

- Art. 34, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.21.0303.F 29 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.2 AC nr. ...

De kennis, door de benadeelde, van zijn recht tegen de verzekeraar is de kennis die elke normaal voorzichtige en oplettende persoon in dezelfde omstandigheden zou hebben, en niet die welke hij hiervan effectief heeft.

Landverzekering - Benadeelde - Verzekeraar - Kennis - Verjaring

- Art. 88 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.20.0291.F 18 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220318.1F.8 AC nr. ...

Een verzekeringsovereenkomst die de aansprakelijkheid dekt van de verzekerde die een gereglementeerde activiteit uitoefent zonder te voldoen aan de toegangsvoorwaarden van die activiteit, heeft slechts een ongeoorloofd voorwerp wanneer de dekking van dat risico strekt tot het behoud van een toestand die in strijd is met de openbare orde of tot het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel.

Landverzekering - Uitoefening van een gereglementeerde activiteit - Niet-vervulling van de toegangsvoorwaarden - Ongeoorloofd voorwerp

- Art. 91 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 2 en 1128 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0384.N 7 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220307.3N.2 AC nr. ...

Risicoverzwaring in de zin van artikel 26, § 1, Wet Landverzekeringsovereenkomst onderstelt dat nieuwe of gewijzigde omstandigheden intreden waardoor de kans toeneemt dat het verzekerde schadegeval zich realiseert; omstandigheden die enkel de gevolgen of de omvang van een eventueel schadegeval kunnen vergroten, vormen geen risicoverzwaring in de zin van voormelde wetsbepaling (1). (1) Zie Cass. 25 juni 1987, AR 7724, AC 1986-1987, nr. 650.

Landverzekering - Verzwaring van het risico

- Art. 26, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.19.0463.F 24 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211224.1F.1 AC nr. ...

De informatieplicht van de verzekeringstussenpersoon houdt in dat aan de klant inlichtingen moeten worden verstrekt over de soorten verzekeringsovereenkomsten die hij wil sluiten en niet over alle verzekeringsovereenkomsten die hem kunnen worden aangeboden; hieruit volgt dat, wanneer de klant niet te kennen geeft dat hij een dekking tegen het diefstalrisico nodig had, de verzekeringstussenpersoon niet spontaan een dergelijke dekking moet zoeken en aanbieden (1). (1) Art. 27 Wet Financieel Toezicht vóór de wijziging door artikel 105 van de wet van 21 november 2017; Artt. 273 en 275 Wet Verzekeringen vóór de wijziging door artikel 21 van de wet van 6 december 2018.

Landverzekering - Verzekeringstussenpersoon - Informatieplicht

- Artt. 273 en 275 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 27 Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

C.21.0037.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.3 AC nr. ...

Om zijn verhaalsrecht niet te verliezen, moet de verzekeraar de betrokkene duidelijk en ondubbelzinnig kennisgeven van zijn voornemen om het verhaal in te stellen; voor die kennisgeving is geen bijzondere vorm vereist (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 750.

Landverzekering - Verzekeraar - Verhaalsrecht - Uitoefeningsvoorwaarde - Kennisgeving - Vorm

- Art. 88, tweede lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Aangezien het een gerichte eenzijdige rechtshandeling betreft, mag de verzekeraar met alle rechtsmiddelen het bewijs leveren van zijn voornemen om het verhaal in te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 750.

Landverzekering - Verzekeraar - Verhaalsrecht - Uitoefeningsvoorwaarde - Kennisgeving - Aard van de handeling - Bewijsmiddel

- Art. 88, tweede lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.21.0011.N 8 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211108.3N.1 AC nr. ...

De artikelen 34, §2, en 35, §4 Wet Landverzekeringsovereenkomst zijn van dwingend recht ter bescherming van de belangen van de benadeelde; hieruit volgt dat de stuiting van de verjaring slechts eindigt op het ogenblik dat de verzekeraar zijn wil om de schade te vergoeden duidelijk en ondubbelzinnig ter kennis brengt van de benadeelde (1). (1) Zie Cass. 18 juni 2012, AR C.11.0399.F, AC 2012, nr. 394.

Landverzekering - Eigen vordering van de getroffene tegen de verzekeraar - Verjaringstermijn - Stuiting - Verzekeraar - Beslissing om te vergoeden of weigering - Ogenblik

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Landverzekering - Eigen vordering van de getroffene tegen de verzekeraar - Verjaringstermijn - Stuiting - Verzekeraar - Beslissing om te vergoeden of weigering - Ogenblik

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Hoewel de rechter onaantastbaar de feiten vaststelt waaruit hij afleidt of de verzekeraar zijn wil om de schade te vergoeden duidelijk en ondubbelzinnig ter kennis heeft gebracht van de benadeelde, gaat het Hof niettemin na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht zijn beslissing heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 18 juni 2012, AR C.11.0399.F, AC 2012, nr. 394.

Landverzekering - Eigen vordering van de getroffene tegen de verzekeraar - Verjaringstermijn - Stuiting - Verzekeraar - Beslissing om te vergoeden of weigering - Beoordeling

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Landverzekering - Eigen vordering van de getroffene tegen de verzekeraar - Verjaringstermijn - Stuiting - Verzekeraar - Beslissing om te vergoeden of weigering - Beoordeling

- Artt. 34, § 2, en 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.20.0567.N 21 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.1 AC nr. ...

Uit de verplichting voor de verzekeringnemer om in de loop van de overeenkomst en onder de voorwaarden van artikel 5 de nieuwe omstandigheden aan te geven die van aard zijn om een aannemelijke en blijvende verzwaring van het risico dat het verzekerde voorval zich voordoet te bewerkstelligen, volgt dat de verzekeringnemer de verzekeraar spontaan, volledig en correct moet inlichten van de bedoelde omstandigheden en de verzekeraar in de regel niet tot verificatie ervan gehouden is (1). (1) Zie Cass. 27 april 2018, AR C.16.0292.F, AC 2018, nr. 274; Cass. 20 juni 1983, AR 6818, AC 1983, nr. 582; Cass. 17 mei 1978, AC 1978, 1077.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Nieuwe omstandigheden - Verzwaring van het risico - Informatieplicht verzekeringnemer

- Art. 26, § 1, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.21.0070.F 8 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211008.1F.2 AC nr. ...

De algemene, bijzondere en speciale voorwaarden, de verzekeringsovereenkomsten in hun geheel, evenals alle clausules afzonderlijk, moeten in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen worden opgesteld en, in geval van twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert in alle gevallen de voor de verzekeringnemer gunstigste interpretatie.

Landverzekering - Algemene voorwaarden - Overeenkomsten - Clausules - Opmaak in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen - Twijfel over een beding - Voor de verzekeringnemer gunstigste interpretatie

- Art. 23 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Landverzekering - Algemene voorwaarden - Overeenkomsten - Clausules - Opmaak in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen - Twijfel over een beding - Voor de verzekeringnemer gunstigste interpretatie

- Art. 23 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.20.0552.F 20 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210920.3F.3 AC nr. ...

De stuiting van de verjaring van de vordering die voortvloeit uit het eigen recht dat de benadeelde heeft tegen de verzekeraar eindigt wanneer de benadeelde, bij de ontvangst van de schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar, met zekerheid kan vaststellen of laatstgenoemde zijn schade zal vergoeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 567.

Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

De feitenrechter beoordeelt in feite of de kennisgeving van de verzekeraar aan die voorwaarde voldoet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 567.

Landverzekering - Eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar - Verjaring van de vordering - Stuiting - Beëindiging - Schriftelijke kennisgeving van de verzekeraar aan de benadeelde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 89, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.20.0201.N 12 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.1 AC nr. ...

De brandverzekering die een mede-eigenaar van een onverdeeld goed in eigen naam heeft gesloten, dekt in de regel slechts zijn aandeel in de eigendom en strekt niet tot voordeel van de overige mede-eigenaars, tenzij uit de verzekering blijkt dat de verzekeringnemer voor hun rekening heeft gehandeld (1) (2). (1) Zie andersluidende concl. OM. (2) De artikelen 22, 38 en 39 van de wet landverzekeringsovereenkomst voor de opheffing ervan bij wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

Landverzekering - Brandverzekering - Mede-eigendom - Derdenbeding

- Artt. 1, B, a), 22 en 38, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Artt. 1122 en 1165 Oud Burgerlijk Wetboek

Uit de omstandigheid dat een mede-eigenaar van een onverdeeld onroerend goed in het kader van een in zijn eigen naam afgesloten brandverzekeringsovereenkomst met betrekking tot het geheel van dit goed, premies betaalt die berekend zijn op de volledige waarde van dit goed, volgt dat de partijen niet alleen dekking voor deze mede-eigenaar hebben bedongen maar ook voor de andere mede-eigenaars (1) (2). (1) Zie andersluidende concl. OM. (2) De artikelen 22, 38 en 39 van de wet landverzekeringsovereenkomst voor de opheffing ervan bij wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

Landverzekering - Brandverzekering - Mede-eigendom - Omvang van de dekking

- Artt. 1, B, a), 22 en 38, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Artt. 1122 en 1165 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0306.F 7 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.6 AC nr. ...

De besprekingen tussen de benadeelde en de verzekeringsonderneming naar aanleiding van het verzoek om bijstand vormen onderhandelingen, tenzij de benadeelde uit de verklaringen van de verzekeringsonderneming moet afleiden dat ze elke regeling van het schadegeval uitsluit.

Landverzekering - Onderhandelingen tussen de benadeelde en de verzekeringsonderneming

- Art. 8bis, § 5, al. 4 Wet 30 juli 1979 betreffende de radioberichtgeving

P.20.0670.F 25 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.1 AC nr. ...

Artikel 89, §§ 4 en 5, Wet Verzekeringen 2014 (1) betreft de stuiting (2) van de verjaring van de rechtsvordering die voortvloeit uit het eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar van de aansprakelijke; die bepalingen zijn dus niet van toepassing op de burgerlijke partij die niet optreedt krachtens een eigen recht ontstaan uit de verzekeringsovereenkomst tussen de beklaagde en zijn WAM-verzekeraar, maar op grond van de indeplaatsstelling doordat hij, in uitvoering van zijn contractuele verplichtingen, zijn verzekerde, eigenaar van het vernielde voertuig, heeft vergoed; de rechtsvordering die hij instelt op grond van artikel 1382 oud Burgerlijk Wetboek, is onderhevig aan de verjaring bepaald in artikel 2262bis van dat wetboek (3). (1) Ter vervanging van oud artikel 35, § 3bis en § 4, Wet Landverzekeringsovereenkomst, opgeheven door artikel 367 Wet Verzekeringen 2014, in werking getreden op 1 november 2014. (2) En de schorsing. (3) Zie Cass. 21 oktober 1965, Pas. 1966, 240, en de noot ondertekend P.M. In deze zaak heeft de eiseres, een verzekeringsonderneming, de schade van haar verzekerde, leasingnemer van het voertuig dat op 29 november 2009 werd aangereden door de verweerster, de beklaagde, vergoed door aan de eigenaar van dat vernielde voertuig een geldsom te storten. De eiseres voerde aan dat zij zich in haar conclusie in hoger beroep had beroepen op de omstandigheid dat zij reeds op 17 december 2009 contact zou hebben opgenomen met de verzekeraar van de verweerster. De verzekeraar van de verweerster, derde-aansprakelijke, is hierdoor echter nog niet in de zaak gebracht. Met andere woorden, zoals zowel het bestreden vonnis als de eiseres zelf vaststelden, "vloeit de rechtsvordering [van de eiseres] niet voort uit de verzekeringsovereenkomst" die is gesloten door de aansprakelijke derde, maar werd ze ingesteld op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek. Artikel 89, § 4 en § 5, is echter uitsluitend van toepassing op de rechtsvordering van de benadeelde – of van de partij die in zijn rechten is getreden, ongeacht of dit al dan niet de verzekeraar is – tegen de verzekeraar van de aansprakelijke derde, en niet tegen laatstgenoemde. (M.N.B.)

Landverzekering - Rechtsvordering van de benadeelde tegen de aansprakelijke - Indeplaatsstelling van de verzekeraar van de benadeelde - Verjaring - Toepasselijke bepaling

- Artt. 1382 en 2262bis Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 89, §§ 4 en 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.18.0294.F 17 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.3 AC nr. ...

Artikel 8, tweede lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst sluit uit dat de verzekeraar zijn dekking kan weigeren voor gevallen van grove schuld van de verzekerde die in algemene bewoordingen zijn gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

Landverzekering - Overeenkomst - Verzekeraar - Exoneratiebeding - Grove schuld

- Art. 8, tweede lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.19.0632.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.7 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 59, eerste lid, en artikel 66, eerste lid en derde lid, Wet Verzekeringen volgt dat, wanneer de overeenkomst strekt tot verzekering van verschillende risico's en de verzwijging of de onjuiste mededeling enkel van invloed is geweest op de beoordeling van één of sommige van deze risico's, de nietigverklaring van de overeenkomst moet worden beperkt tot de verzekering van de risico's waaromtrent de verzekeraar is misleid; de verzekeringsovereenkomst kan enkel geheel worden nietig verklaard wanneer de verzwijging of de onjuiste mededeling van invloed is geweest op alle verzekerde risico's (1). (1) Cass. 18 september 2018, AR C.18.0073.N, AC 2018, nr. 454; Cass. 9 juni 2006, AR C.04.0404, AC 2006, nr. 321.

Landverzekering - Overeenkomst - Verschillende risico's - Verzwijging of onjuiste mededeling - Nietigheid

C.19.0066.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.11 AC nr. ...

Artikel 62, tweede lid, Wet Verzekeringen 2014 sluit uit dat de verzekeraar zich van zijn verplichtingen kan bevrijden voor de gevallen van grove schuld die in de overeenkomst in algemene bewoordingen zijn gesteld (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2018, AR C.17.0428.F, AC 2018, nr. 188; Cass. 4 december 2013, AR P.13.0285.F, AC 2013, nr. 657; Cass. 12 januari 2011, AR P.10.1274.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 29 juni 2009, AR C.08.0003.F, AC 2009, nr. 446.

Landverzekering - Verzekeraar - Dekking voor grove schuld - Bevrijding van zijn verplichtingen - Algemene bewoordingen van de overeenkomst

- Art. 62, tweede lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.19.0386.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.17 AC nr. ...

Het verhaal van derden in de zin van artikel 2 BVVO Assuralia overeenkomst Brand slaat niet op aansprakelijkheid van de verzekerde op grond van artikel 544 BW en een subrogatoire vordering van de verzekeraar van de benadeelde tegen de verzekeraar die het verhaal van derden dekt en wiens verzekerde op die grond aansprakelijk is, is niet uitgesloten.

Landverzekering - Uitoefening van verhaal van derden - Dekking van aansprakelijkheid krachtens artikelen 1382-1386bis Burgerlijk Wetboek - Verzekerde - Aansprakelijkheid op grond van artikel 544 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2 en 3 BVVO Assuralia Overeenkomst Brand nr. 580 van 1 januari 1999 betreffende de uitoefening van verhaal van derden Brand-Ontploffing

P.19.1121.N 25 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200225.2N.8 AC nr. ...

Uit artikel 78, §1, Wet Landverzekeringsovereenkomst volgt dat de verzekeraar tot dekking gehouden is wanneer de schade zich tijdens de duur van de verzekeringsovereenkomst heeft voorgedaan; wanneer de verzekerde door zijn fout het overlijden van het slachtoffer heeft veroorzaakt, doet de schade van de rechtsopvolgers en degenen die door het overlijden schade bij terugslag lijden, zich voor op het ogenblik van dat overlijden en is de verzekeraar tot dekking gehouden indien dit tijdstip binnen de duur van de verzekeringsovereenkomst valt (1). (1) Artikel 78, §1, Wet Landverzekeringsovereenkomst, thans artikel 142, §1 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Einde - Duur - Schade - Dekking - Overlijden

C.19.0090.N 27 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.10 AC nr. ...

De rechtsvordering vloeit voort uit de verzekeringsovereenkomst wanneer zij betrekking heeft op het bestaan van de overeenkomst en de daaruit voorvloeiende verplichtingen, zowel voor de contractanten als ten aanzien van derden, en dit ongeacht de rechtsgrond waarop de vordering is gesteund (1). (1) Thans artikel 88, §1 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Rechtsvordering - Rechtsgrond - Relevantie

- Art. 34, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.18.0408.N 25 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191125.3N.6 AC nr. ...

Opdat de verjaring van de vordering bedoeld in artikel 34, § 2, Wet Landverzekeringsovereenkomst wordt gestuit, is niet vereist dat de verzekeraar kennis krijgt van de wil van de benadeelde om rechtstreeks van hem schadevergoeding te verkrijgen (1). (1) Artikel 35 Landverzekeringsovereenkomst voor de opheffing ervan door de wet van april 2014.

Landverzekering - Eigen vordering van de getroffene tegen de verzekeraar van de aansprakelijke - Verjaringstermijn - Stuiting

- Art. 35, § 4 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.19.0051.N 25 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191125.3N.3 AC nr. ...

Uit artikel 62, tweede lid Wet Verzekeringen volgt dat enkel de persoonlijke grove fout van de verzekerde uit de dekking gesloten kan worden en de verzekerde die zelf geen grove fout heeft begaan, gedekt blijft, ook al heeft een andere verzekerde met betrekking tot hetzelfde schadegeval een grove fout begaan.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Verzekerde - Grove schuld - Verzekeraar - Ontheffing - Voorwaarde

C.18.0586.F 28 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191028.1 AC nr. ...

Opdat de verzekeraar zijn dekking kan weigeren overeenkomstig artikel 21, § 2, Wet Landverzekeringsovereenkomst, is enkel vereist dat de verzekerde, met bedrieglijk opzet, één van de in de artikelen 19 en 20 vermelde verplichtingen niet heeft nageleefd.

Landverzekering - Schadegeval - Aangifte - Inlichtingen - Verplichting - Niet-nakoming - Bedrieglijk opzet - Verlies van dekking

- Artt. 19, 20 en 21, § 1 en 2 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.18.0543.F 18 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191018.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 14, tweede lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst kan de verzekeringsovereenkomst bepalen dat de dekking pas aanvangt na de betaling van de eerste premie.

Landverzekering - Dekking - Aanvang

- Art. 14, tweede lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.18.0359.F 24 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190624.3 AC nr. ...

Uit de combinatie van de artikelen 48ter, eerste en tweede lid, en 29bis, eerste en tweede lid, WAM, volgt dat bij een verkeersongeval waarbij een aan spoorstaven gebonden motorrijtuig betrokken is, de arbeidsongevallenverzekeraar die de getroffene vergoed heeft gesubrogeerd wordt in de rechten die laatstgenoemde krachtens voornoemd artikel 29bis, §1, tweede lid, tegen de eigenaar van dat motorrijtuig had kunnen uitoefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 392.

Landverzekering - WAM-verzekering - WAM 1989 - Verkeersongeval - Vergoeding door de arbeidsongevallenverzekeraar - Subrogatoire rechtsvordering - Betrokkenheid van een aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Eigenaar van het voertuig - NMBS

C.18.0239.F 20 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190620.2 AC nr. ...

De aan de verzekeraar opgelegde terugbetalingsplicht heeft enkel betrekking op het geheel van de premies die zijn betaald na het ontstaan van de nieuwe omstandigheden of van de wijzigingen van omstandigheden die van dien aard zijn dat ze een aanzienlijke en blijvende verzwaring van het verzekerd risico tot gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 384.

Landverzekering - Nieuwe omstandigheden - Verzekerd risico - Verzwaring - Betaalde premies - Verzekeraar - Terugbetaling

- Art. 26, § 3, b) Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.18.0528.N 31 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.3 AC nr. ...

De verzekeringsovereenkomst is een overeenkomst, waarbij een partij, de verzekeraar, zich er tegen betaling van een vaste of veranderlijk premie tegenover een andere partij, de verzekeringnemer, toe verbindt een in de overeenkomst bepaalde prestatie te leveren in het geval zich een onzekere gebeurtenis voordoet waarbij, naargelang het geval, de verzekerde of de begunstigde belang heeft dat die zich niet voordoet; behoudens bijzondere wettelijke bepalingen, omschrijven de partijen in de overeenkomst vrij de prestatie die de verzekeraar moet leveren wanneer de onzekere gebeurtenis zich voordoet; zij kunnen in de overeenkomst zowel bepalen wat gedekt is als wat uit de dekking gesloten is.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Begrip - Omschrijving van de prestatie die de verzekeraar moet

leveren - Bepaling wat gedekt is en wat uit de dekking gesloten is

- nu art. 5, 14° Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 1, A Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.18.0056.F 14 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190314.8 AC nr. ...

De verzekeraar die verhaal instelt, moet bewijzen dat hij de verzekeringnemer of de verzekerde die niet de verzekeringnemer is, kennisgegeven heeft van zijn voornemen om dat verhaal in te stellen; de bewering dat de brief niet werd teruggestuurd en dat een zending die niet opnieuw aan de afzender werd aangeboden, een zending is die de geadresseerde heeft bereikt, vormt een omkering van de bewijslast.

Landverzekering - Verzekeraar - Verhaal - Voorafgaande kennisgeving - Brief niet aan de afzender teruggestuurd - Zending niet opnieuw aan de afzender aangeboden - Omkering van de bewijslast

- Art. 1315, tweede lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0307.F 14 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190314.10 AC nr. ...

De indeplaatsgestelde in de rechten van de benadeelde oefent de vordering van de benadeelde uit met al haar kenmerken en toebehoren; hieruit volgt dat wanneer, op de datum van de subrogatie, de verjaringstermijn van de rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar niet is ingegaan ten aanzien van de benadeelde, die termijn evenmin is ingegaan ten aanzien van de indeplaatsgestelde.

Landverzekering - Rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar - Verjaring - Verjaringstermijn - Aanvang - Subrogatie

- Artt. 34, § 2 en 86, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.18.0444.N 15 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190215.3 AC nr. ...

De benadeelde kan tegen de verzekeraar van de beweerd aansprakelijke niet meer noch andere rechten doen gelden dan die welke hij tegen de aansprakelijke zelf kan laten gelden; de benadeelde heeft bijgevolg in de regel slechts een eigen recht tegen de verzekeraar wanneer de verzekerde aansprakelijk is voor de door de benadeelde geleden schade en in de mate van deze aansprakelijkheid, en de benadeelde hiervoor over een opeisbare schuldvordering tegen de verzekerde beschikt.

Landverzekering - Aansprakelijkheidsverzekering - Benadeelde - Rechten tegen de verzeraar van de aansprakelijke - Omvang - Eigen recht

- Art. 150, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.18.0395.F 28 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190128.2 AC nr. ...

Uit artikel 3, 2°, van het koninklijk besluit van 12 januari 1984, dat de minimumgarantievoorwaarden vastlegt van de verzekeringsovereenkomsten die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privéleven dekt en bepaalt dat alle bij de verzekeringnemer inwonende personen als verzekerden moeten worden beschouwd, volgt niet dat een kind bij de verzekeringnemer inwoont louter omdat zijn hoofdverblijfplaats, bij gerechtelijke beslissing, aan die verzekernemer is toevertrouwd en zijn woonplaats bij laatstgenoemde is gevestigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 52.

Landverzekering - Verzekering tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privéleven - Verzekerde personen - Bij de verzekeringnemer inwonende persoon

C.18.0212.F 29 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181029.2 AC nr. ...

Wanneer de regresvordering de terugbetaling tot doel heeft van de opeenvolgende betalingen van de verzekeraar aan een benadeelde partij wegens de fout van de verzekerde, bepaalt de datum van elk van die betalingen de aanvang van de driejarige verjaring (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 590.

Landverzekering - Fout van de verzekerde - Vergoeding van de benadeelde derde - Opeenvolgende betalingen - Regresvordering - Verjaring - Aanvang

- Art. 34, § 3 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 2244, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0082.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.5 AC nr. 573

Een beding van verval van de verzekeringsdekking is nietig wanneer het elke dekking uitsluit van het in de verzekeringsovereenkomst omschreven risico.

Landverzekering - Vervalbeding - Uitsluiting van elke dekking

- Artt. 11 en 77 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.18.0086.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.5 AC nr. 551

Krachtens artikel 81, §3, b), tweede alinea, Wet Verzekeringen 2014 is de prestatie van de verzekeraar, als een schadegeval zich voordoet en de verzekeringnemer de in §1 bedoelde verplichting niet is nagekomen, beperkt tot de terugbetaling van alle betaalde premies, indien hij het bewijs aanbrengt dat hij het verzwaarde risico in geen enkel geval zou hebben verzekerd; hieruit volgt dat de beperking van de prestatie van de verzekeraar in voorkomend geval niet afhangt van een wijziging of opzegging van de verzekeringsovereenkomst zoals bedoeld in artikel 81, §1, Wet Verzekeringen 2014.

Landverzekering - Brandverzekering - Verzwaard risico - Prestatie van de verzekeraar - Beperking - Voorwaarde

- Art. 81, §§ 1 en 3, b), tweede lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.18.0073.N 10 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180910.2 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen, 6, eerste lid, en 12, eerste en derde lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst, zoals hier van toepassing, volgt dat wanneer in een en dezelfde overeenkomst verschillende risico's worden verzekerd en de verzwijging of de onjuiste mededeling enkel van invloed is geweest op de beoordeling van sommige ervan, de nietigheid van de overeenkomst beperkt is tot de verzekering van de risico's waaromtrent de verzekeraar is misleid (1). (1) Zie Cass. 9 juni 2006, AR C.04.0404, AC 2006, nr. 321.

Landverzekering - Overeenkomst - Combinatiepolis - Verschillende risico's - Verzwijging of onjuiste mededeling - Nietigheid

C.17.0586.F 28 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180528.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Landverzekering - Benadeelde - Eigen recht tegen de verzekeraar - Verjaring - Termijn

Artikel 88, §2, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen verstaat onder bijzondere wettelijke bepalingen de bepalingen die de verjaring van de vordering die voortvloeit uit het eigen recht dat de benadeelde tegen de verzekeraar heeft, aan een andere termijn onderwerpen dan de termijn die dat artikel voorschrijft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 336.

Landverzekering - Benadeelde - Eigen recht tegen de verzekeraar - Verjaring - Termijn

- Art. 88, § 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.16.0292.F 27 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180427.1 AC nr. ...

De wettelijke en contractuele verplichting van de verzekeringnemer om in de loop van de overeenkomst de nieuwe omstandigheden of de wijzigingen van de omstandigheden aan te geven die van aard zijn om een aanmerkelijke en blijvende verzwaring van het risico dat het verzekerde voorval zich voordoet te bewerkstelligen, heeft enkel betrekking op de nieuwe omstandigheden of de wijzigingen van de omstandigheden die door hem gekend waren, met uitsluiting van de omstandigheden die niet door hem gekend waren, zelfs al had hij ze moeten kennen.

Landverzekering - In de loop van de overeenkomst - Verzekeringnemer - Aangifteplicht - Voorwerp

- Artt. 5 en 26, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.17.0428.F 16 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180316.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

Landverzekering - Overeenkomst - Verzekeraar - Exoneratiebeding - Grove schuld

De artikelen 8, tweede lid, en 11 Wet Landverzekeringsovereenkomst staan eraan in de weg dat de verzekeraar zich van zijn dekking bevrijdt voor de gevallen van grove schuld van de verzekerde die in algemene bewoordingen zijn gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr

Landverzekering - Overeenkomst - Verzekeraar - Exoneratiebeding - Grove schuld

- Artt. 8, tweede lid, en 11 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.17.0302.N 22 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180222.8 AC nr. ...

Artikel 1, 6° van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen volgens dewelke de verzekeringsmakelaar niet gebonden is aan een welbepaalde verzekeraar, staat niet eraan in de weg dat hij de schijn kan doen ontstaan dat hij een verzekeraar vertegenwoordigt (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Verzekeringsmakelaar - Al dan niet gebondenheid aan een verzekeraar - Schijnmandaat - Toepassing

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1, 6° Wet 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen

Artikel 4, §§1 en 2, eerste lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst staat er niet aan in de weg dat het gebruik van een verzekeringsvoorstel dat de verzekeringsmakelaar door de kandidaat-verzekeringsnemer laat invullen, de schijn kan doen ontstaan dat de makelaar de verzekeraar vertegenwoordigt (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Verzekeringsmakelaar - Gebruik van een verzekeringsvoorstel - Schijnmandaat - Toepassing

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

- Art. 4, §§ 1 en 2, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Landverzekering - Verzekeringsmakelaar - Gebruik van een verzekeringsvoorstel - Schijnmandaat - Toepassing

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Landverzekering - Verzekeringsmakelaar - Al dan niet gebondenheid aan een verzekeraar - Schijnmandaat - Toepassing

C.17.0429.F 19 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180119.2 AC nr. ...

Artikel 35, § 3, Wet Landverzekeringsovereenkomst sluit niet uit dat de verjaring van een rechtsvordering voortvloeiend uit de verzekeringsovereenkomst kan worden gestuit door een schulderkenning in de zin van artikel 2248 Burgerlijk Wetboek.

Landverzekering - Rechtsvordering voortvloeiend uit de verzekeringsovereenkomst - Verjaring - Stuiting - Schulderkenning

- Art. 35, § 3 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.16.0126.F 17 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171117.2 AC nr. ...

In schadeverzekeringen bestaat het verzekerbare belang in het belang dat de verzekerde erbij heeft dat een onzekere gebeurtenis die schade kan berokkenen aan de verzekerde zaak of aan het vermogen van de verzekerde of van de begunstigde, zich niet voordoet.

Landverzekering - Schadeverzekering - Verzekerbaar belang

- Artt. 1, A en G, 37 en 51 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

In geval van een brandverzekering tegen nieuwwaarde, heeft de verzekerde die het beschadigde goed niet wederopbouwt, wedersamenstelt of vervangt, in afwijking van artikel 39, recht op een minimumvergoeding van tachtig procent van die waarde, onverminderd de toepassing van de overige bepalingen van de wet of van de overeenkomst op grond waarvan de vergoeding kan worden beperkt.

Landverzekering - Brandverzekering - Verzekering tegen nieuwwaarde - Wederopbouw, wedersamenstelling of vervanging van het beschadigde goed - Ontstentenis - Vergoeding - Berekening van het bedrag

- Artt. 39, 53 en 67, § 3, 1° Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.15.0472.F 13 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171013.1 AC nr. ...

De vergoeding die verschuldigd is wegens het tenietgaan of de beschadiging van een goed, wordt aangewend voor de betaling van de bevoorrechte of de hypothecaire schuldvorderingen, ieder volgens haar rang, voor zover die schuldvorderingen vóór het schadegeval werden ingeschreven bij de bewaring der hypotheken.

Landverzekering - Brandverzekering - Vergoeding - Betaling - Bevoorrechte schuldvorderingen - Inschrijving - Schadegeval - Voorafgaande inschrijving

- Art. 58 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.16.0411.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.4 AC nr. ...

Wanneer de verzekeringsovereenkomst de betaling van de vergoeding afhankelijk maakt van de verplichting, voor de verzekerde, eigenaar van het door brand getroffen gebouw, om dat te herbouwen, verliest laatstgenoemde het recht op de vergoeding wanneer hij het gebouw verkoopt zonder het te hebben herbouwd.

Landverzekering - Brandverzekeringsovereenkomst - Schadegeval - Betaling van de vergoeding aan de verzekerde - Voorwaarde - Verplichting tot herbouw of herstel - Verkoop van het pand vóór de herbouw

- Art. 36 Wet van 11 juni 1874 houdende de titels X en XI van Boek I van het Wetboek van Koophandel. WETBOEK VAN KOOPHANDEL : BOEK I _ TITELS X en XI _ Verzekering in het algemeen en Verzekeringen in het algemeen

C.16.0273.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.4 AC nr. 470

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Landverzekering - Artikel 86 Wet Landverzekeringsovereenkomst - Aansprakelijkheidsverzekeraar - Aansprakelijkheid verzekerde op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

Degene die beweert dat een persoon die schade heeft veroorzaakt, zich in een staat van ernstige geestesstoornis of zwakzinnigheid bevindt die hem voor de controle van zijn daden ongeschikt maakt, zodat hij aansprakelijk is op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek, dient dit, in toepassing van artikel 1315, eerste lid, Burgerlijk Wetboek te bewijzen; hieruit volgt dat wanneer de benadeelde een rechtstreekse vordering instelt tegen de aansprakelijkheidsverzekeraar op grond van artikel 86 Wet Landverzekeringsovereenkomst, zoals hier van toepassing, en aanvoert dat diens verzekerde aansprakelijk is op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek, terwijl de aansprakelijkheidsverzekeraar opzet in hoofde van zijn verzekerde inroept, de benadeelde in de eerste plaats het bewijs moet leveren dat de verzekerde op het ogenblik van de feiten niet in staat was zijn daden te controleren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Landverzekering - Artikel 86 Wet Landverzekeringsovereenkomst - Aansprakelijkheidsverzekeraar - Aansprakelijkheid verzekerde op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

- Artt. 8, eerste lid, en 86 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Artt. 1315, eerste lid, en 1386bis Burgerlijk Wetboek

P.15.0781.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.2 AC nr. 334

De verzekeraar die tot gedwongen tussenkomst wordt opgeroepen kan het debat weigeren wanneer zijn recht van verdediging niet wordt gevrijwaard, meer bepaald wanneer zijn recht van verdediging wegens een reeds verkregen beslissing in gevaar is gebracht (1). (1) Zie: Cass. 4 januari 1984, AR 3054, AC 1983-1984, nr. 228 en Cass. 25 november 1992, AR 77, AC 1991-1992, nr. 752.

Landverzekering - Gedwongen tussenkomst van de verzekeraar - Weigering van het debat

- Art. 89, § 5 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 812, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0052.F 9 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.7 AC nr. ...

Opdat de betaling van de premie van een verzekeringsovereenkomst aan de schijnmandataris bevrijdend is, moet er tussen de verzekeringnemer en de verzekeraar een verzekeringsovereenkomst bestaan waarbij eerstgenoemde zich ertoe verbindt die premie te betalen als tegenprestatie voor de verbintenis van laatstgenoemde.

Landverzekering - Overeenkomst - Premie - Betaling - Schijnmandataris - Verzekeringnemer - Bevrijdende betaling

- Artt. 1, e) en 13, tweede lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.16.0243.N 24 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.2 AC nr. ...

De subrogatie door de verzekeraar die de schadevergoeding heeft betaald vindt enkel plaats tegen de aansprakelijke derde; een verzekerde is een derde wanneer de verzekeraar hem geen dekking verleent voor het schadegeval.

Landverzekering - Verzekeraar - Subrogatie - Aansprakelijke derde

- Art. 41, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Wanneer ten overstaan van een verzekerde geen afstand van verhaal geldt omdat zijn aansprakelijkheid gedekt is door zijn eigen aansprakelijkheidsverzekering, kan de verzekeraar een subrogatoir verhaal uitoefenen tegen deze verzekerde die een derde is.

Landverzekering - Verzekeraar - Verzekerde die een derde is - Subrogatoir verhaal

- Art. 22, derde en vierde lid ABR-polis
- Art. 41, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.15.0243.F 23 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170223.7 AC nr. ...

De opzettelijke fout veronderstelt de wil om een schade te veroorzaken die voortvloeit uit de totstandkoming van een door de verzekeringsovereenkomst gedekt risico, het is niet vereist dat de verzekerde de bedoeling heeft gehad de schade te veroorzaken zoals ze zich heeft voorgedaan (1). (1) Zie Cass. 24 april 2009, AR C. 07.0471.N, AC 2009, nr. 278; Cass. 26 oktober 2011, AR P. 11.0561.F, AC 2011, nr. 574.

Landverzekering - Dekking - Uitsluiting - Opzettelijke fout van de verzekerde

- Art. 8, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.16.0280.F 13 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170213.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Landverzekering - Diefstal - Dekking - Voorwaarden - Aan de verzekerde opgelegde verplichting - Verzuim - Oorzakelijk verband - Verval - Bewijslast

De verzekeraar die beweert bevrijd te zijn van de waarborg moet, met toepassing van artikel 1315, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, aantonen dat de verzekerde het aangevoerde verzuim heeft begaan, dat dit verzuim bestaat in de niet-uitvoering van een bepaalde, door de overeenkomst opgelegde verplichting en dat er een oorzakelijk verband is tussen het verzuim en de schade die zich voordoet (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

Landverzekering - Diefstal - Dekking - Voorwaarden - Aan de verzekerde opgelegde verplichting - Verzuim - Oorzakelijk verband - Verval - Bewijslast

C.15.0104.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.5 AC nr. ...

Artikel 138bis-8, § 1, Wet Landverzekeringsovereenkomst, dat enkel tot doel heeft de voorwaarden te bepalen waaronder een persoon die aangesloten is bij een beroepsgebonden verzekeringsovereenkomst die verzekering individueel kan voortzetten wanneer hij het voordeel ervan verliest, houdt geen verband met de begripsomschrijving van de beroepsgebonden ziekteverzekeringsovereenkomst en kan er geen invloed op hebben.

Landverzekering - Persoon aangesloten bij een beroepsgebonden verzekeringsovereenkomst - Verlies van het voordeel van die verzekering - Recht op voortzetting - Voorwaarden - Voorwerp

- Art. 138bis-8, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Artikel 3, § 2, derde lid, van de wet van 20 juli 2007, dat rekening houdt met een bestaande bijzondere toestand, behoudt de specifieke overgangsregeling uitsluitend voor aan de zogeheten affinity-contracten; het middel als zou die bepaling zonder onderscheid van toepassing zijn op alle niet-beroepsgebonden collectieve ziekteverzekeringsovereenkomsten faalt bijgevolg naar recht (1). (1) Art. 3, § 2, derde lid, Wet 20 juli 2007, gewijzigd door art. 13 Wet 17 juni 2009.

Landverzekering - Bestaande niet-beroepsgebonden ziekteverzekeringsovereenkomsten - Toepassingsgebied van de juridische overgangsregeling

- Art. 3, § 2, derde lid Wet 20 juli 2007 tot wijziging, wat de private ziekteverzekeringsovereenkomsten betreft, van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Opdat een ziekteverzekeringsovereenkomst die gesloten is door één of meer verzekeringnemers ten behoeve van één of meer personen kan worden aangemerkt als een beroepsgebonden ziekteverzekeringsovereenkomst, is het nodig dat er op het tijdstip van de aansluiting tussen de verzekeringsnemer en de begunstigde een relatie bestaat die hem de mogelijkheid biedt beroepsinkomsten te verkrijgen (1). (1) Art. 138bis-1, § 2, Wet Landverzekeringsovereenkomst vóór de afschaffing ervan door de wet van 4 april 2014.

Landverzekering - Beroepsgebonden ziekteverzekeringsovereenkomst - Begrip

- Art. 138bis-1, § 2 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Een persoon is beroepsmatig verbonden wanneer de relatie tussen de verzekeringnemer en die persoon aan laatstgenoemde de mogelijkheid biedt om beroepsinkomsten te verkrijgen (1). (1) Art. 138bis-1, § 2, Wet Landverzekeringsovereenkomst vóór de afschaffing ervan door de wet van 4 april 2014.

Landverzekering - Beroepsgebonden ziekteverzekeringsovereenkomst

- Art. 138bis-1, § 2 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.16.0099.N 21 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161021.2 AC nr. ...

De verzekeraar die gesubrogeerd is in de rechten van zijn verzekerde kan het bedrag van de vergoeding terugvorderen van een andere verzekerde die aansprakelijk is voor de schade wanneer de verzekeringsovereenkomst bepaalt dat de verzekerde een derde is voor de schade die hij heeft toegebracht aan een andere verzekerde (1). (1) Art. 41, eerste lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst, vóór de opheffing ervan bij Wet 4 april 2014.

Landverzekering - Subrogatie - Toepassingsgebied - Schade van een verzekerde - Terugvordering van een andere verzekerde

- Art. 41, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.15.0440.F 23 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160523.3 AC nr. ...

Het arrest, dat vaststelt dat de echtgenoten gehuwd waren onder het stelsel van scheiding van goederen en in het litigieuze pand, hun onverdeelde eigendom, samenleefden op het ogenblik dat de brandverzekeringspolis enkel door de echtgenoot werd gesloten, en dat ze op het tijdstip van het schadegeval niet meer samenleefden, beslist vervolgens met eigen overwegingen dat de echtgenote, omdat ze voor de helft eigenaar van het beschadigde pand was, recht heeft op de helft van de verzekeringsvergoeding en schendt bijgevolg artikel 1416 van het Burgerlijk Wetboek.

Landverzekering - Brandverzekering - Verzekering gesloten door een echtgenoot - Huwelijksvermogensstelsel - Scheiding van goederen - Onverdeelde goederen - Bestuursbevoegdheid - Artikel 1416 van het Burgerlijk Wetboek - Toepassingsgebied - Beperkingen

- Art. 1416 Burgerlijk Wetboek

C.15.0450.F 18 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160418.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Landverzekering - Aangifte van schadegeval - Vordering voortvloeiend uit de verzekeringsovereenkomst - Verjaring - Stuiting - Duur - Beslissing van de verzekeraar

Volgens artikel 35, §3, van de wet van 25 juni 1992 op de Landverzekeringsovereenkomst, zoals het op de feiten van toepassing is, wordt, indien het schadegeval tijdig is aangemeld, de verjaring gestuit tot het ogenblik dat de verzekeraar aan de wederpartij schriftelijk kennis heeft gegeven van zijn beslissing; de beslissing van de verzekeraar moet persoonlijk ter kennis worden gesteld aan de wederpartij of aan de mandataris die zij heeft aangewezen om ze te ontvangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Landverzekering - Aangifte van schadegeval - Vordering voortvloeiend uit de verzekeringsovereenkomst - Verjaring - Stuiting - Duur - Beslissing van de verzekeraar

- Art. 35, §3 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.15.0180.N 11 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160211.2 AC nr. ...

Aangezien artikel 11, eerste lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst, zoals hier van toepassing, krachtens artikel 3 van voormelde wet, van dwingend recht is, dient de rechter na te gaan of een clausule van de verzekeringsovereenkomst die op een andere manier wordt verwoord, geen vervalbeding is (1). (1) Cass. 20 september 2012, A.R. C.12.0029. F, AC 2012, nr. 477, met concl. van advocaat-generaal Genicot, in Pas. 2012, n° 477.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Vervalbeding - Beoordeling door de rechter

- Artt. 3 en 11, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Het beding op grond waarvan de verzekeraar zijn dekking kan weigeren wegens de niet-nakoming door de verzekerde van zijn contractuele verplichtingen vormt een vervalbeding in de zin van voormeld artikel 11 (1). (1) Cass. 20 september 2012, A.R. C.12.0029. F, AC 2012, nr. 477, met concl. van advocaat-generaal Genicot, in Pas. 2012, n° 477.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Vervalbeding

- Art. 11, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.15.0179.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.3 AC nr. ...

Krachtens het dwingend karakter van artikel 11 Wet Landverzekeringsovereenkomst, vastgelegd in artikel 3 van die wet, dient de rechter te onderzoeken of een beding van de verzekeringsovereenkomst dat onder een andere omschrijving wordt voorgesteld, geen vervalbeding is.

Landverzekering - Artikel 11 van de wet van 25 juni 1992 - Dwingend recht - Taak van de rechter

Artikel 11 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst is van dwingend recht in het voordeel van de verzekerde, die van de hem bij wet geboden bescherming kan afzien.

Landverzekering - Artikel 11 van de wet van 25 juni 1992 - Aard van de bepaling - Afstand

- Art. 11 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Het beding dat de verzekeraar toestaat zijn dekking te weigeren wanneer de verzekerde zijn contractuele verplichtingen niet nakomt, is een vervalbeding in de zin van voornoemd artikel 11 van de wet van 25 juni 1992.

Landverzekering - Artikel 11 van de wet van 25 juni 1992 - Vervalbeding

- Art. 11 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.14.0185.F 18 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151218.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Landverzekering - Luchtvaartverzekering - Klein personenvliegtuig

De wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst is van toepassing op de luchtvaartverzekeringen, met uitzondering van de verzekeringen van goederenvervoer; zij is dus van toepassing op de verzekeringsovereenkomst voor kleine personenvliegtuigen (1). (1) Zie gedeeltelijk gelijkluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

Landverzekering - Luchtvaartverzekering - Klein personenvliegtuig

- Art. 2, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

C.15.0149.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.6 AC nr. ...

De eiser tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde moet aantonen dat hij de betaling zonder oorzaak heeft verricht (1). (1) Zie Cass. 22 januari 2009, AR C.06.0650.F, AC 2009, nr. 57.

Landverzekering - Diefstal - Uitbetaling van de verzekerde - Geen oorzaak - Vordering van de verzekeraar tot terugbetaling - Bewijslast

- Artt. 1235, eerste lid, en 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

C.14.0350.N 17 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150417.1 AC nr. ...

De verzekeraar die een persoonsverzekering tegen lichamelijke ongevallen heeft afgesloten, is tot betaling van vergoedende interest aan de verzekerde gehouden wanneer de verzekeringsovereenkomst voorziet in dekking van deze interest.

Landverzekering - Persoonsverzekering tegen lichamelijke ongevallen - Vergoedende interest - Betaling

- Artt. 1146, 1147 en 1153 Burgerlijk Wetboek

C.14.0294.N 16 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150116.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Einde - Uitlooprisico - Dekking - Termijn - Doel

De dekking van het uitlooprisico gedurende de termijn van 36 maanden na het einde van de verzekeringsovereenkomst heeft tot doel de verzekerde en de benadeelde te beschermen in afwachting van het afsluiten van een nieuwe verzekeringsovereenkomst bij een andere verzekeraar; hieruit volgt dat voor de verzekeringsovereenkomst waarin de dekking afhankelijk kan gemaakt worden van het instellen van de vordering tijdens de duur ervan, de verplichte dekking gedurende de termijn van 36 maanden na het einde van de verzekeringsovereenkomst geldt, tenzij een andere verzekeraar het schadegeval dekt (1). (1) Zie concl. OM.

Landverzekering - Termijn - Doel - Verzekeringsovereenkomst - Einde - Uitlooprisico - Dekking

- Art. 78 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

P.14.0311.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.2 AC nr. 6

Er is slechts sprake van een verzwaring van het risico in de zin van artikel 26, § 1, eerste lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst, in de versie vóór de wijziging bij wet van 4 april 2014, wanneer deze blijvend is; een tijdelijke risicoverzwaring is geen risicoverzwaring in de zin van die wetsbepaling.

Landverzekering - Verzwaring van het risico - Mededelingsplicht

LEVENSVERZEKERING

C.24.0139.N 18 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250918.1N.7 AC nr. ...

Een schadegeval in de zin van artikel 89, §3, Wet Verzekeringen is de gebeurtenis die een aanspraak op het vermogen van de verzekeraar doet ontstaan; bij een vordering op grond van contractuele aansprakelijkheid is het schadegeval de contractuele wanprestatie van de verzekeraar (1). (1) Zie concl. OM.

Levensverzekering - Verjaring - Stuiting - Geschil tussen verzekerde en verzekeraar - Wanprestatie verzekeraar - Aanmelding schadegeval - Schadegeval - Begrip

- Art. 89, § 3 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.17.0094.N 9 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171109.8 AC nr. 628

Een begunstiging in een levensverzekering of een schuldsaldoverzekering is slechts een voordeel in de zin van art. 299 Burgerlijk Wetboek wanneer deze begunstiging als een onrechtstreekse schenking kan worden gekwalificeerd.

Levensverzekering - Schuldsaldoverzekering - Begunstiging - Huwelijksvermogensstelsels - Bedongen stelsels - Echtscheiding - Gevolg - Verlies van voordelen - Voordelen - Begrip

- Artt. 108, eerste lid, en 131 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

WAM-VERZEKERING

C.24.0104.F 12 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250912.1F.2 AC nr. ...

Een motorrijtuig is betrokken bij een verkeersongeval wanneer het hierin enige rol heeft gespeeld (1) (2). (1) Cass. 13 juni 2014, AR C.13.0184.F, AC 2014, nr. 427. (2) Artikel 29bis, § 1, WAM, zowel vóór als na de wijziging ervan door de wet van 19 januari 2001.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Vergoedingsplicht - Motorrijtuig - Betrokkenheid - Begrip

- Art. 29bis, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.24.0166.N 20 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250620.1N.10 AC nr. ...

Het bedrog van de verzekerde of de verzekeringnemer waardoor de driejarige verjaringstermijn van de regresvordering van de verzekeraar tegen de verzekerde of de verzekeringnemer pas aanvangt zodra de verzekeraar het bedrog ontdekt, betreft het voor de verzekeraar verbergen van de grond van zijn verhaal; de verzekeraar die, vooraleer hij de benadeelde betaalt, de door de verzekerde of verzekeringnemer verborgen gehouden grond van het verhaal ontdekt, kan zijn regresvordering tegen de verzekerde of verzekeringnemer richten binnen een verjaringstermijn van drie jaar die aanvangt vanaf zijn betaling aan de benadeelde (1). (1) Zie concl. OM.

WAM- verzekering - Regresvordering verzekeraar - Bedrog - Verzekeringsnemer - Verjaring - Termijn - Aanvang

- Art. 88, § 3 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.22.0156.F 13 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250213.1F.3 AC nr. ...

In zijn arrest A 2023/1/9 van 21 juni 2024 heeft het Benelux-Gerechtshof beslist dat, "behoudens andersluidend contractueel beding, de verzekeringsovereenkomst garagehouders enkel de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt waartoe een motorrijtuig aanleiding kan geven dat is voorzien van een originele handelaarsplaat of proefrittenplaat", en dat, "behoudens andersluidend beding in de verzekeringsovereenkomst garagehouders, de verzekeraar aan de benadeelde kan tegenwerpen dat het voertuig niet was voorzien van de in de overeenkomst vermelde originele kentekenplaat, maar van een kopie van die plaat".

WAM- verzekering - Inschrijving - In de overeenkomst vermelde kentekenplaat - Voertuig dat voorzien is van een kopie van de originele kentekenplaat - Gevolg

- Art. 11 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 6 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

WAM- verzekering - Inschrijving - In de overeenkomst vermelde kentekenplaat - Voertuig dat voorzien is van een kopie van de originele kentekenplaat - Gevolg

- Art. 11 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 6 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Wanneer voor het Hof van Cassatie de vraag wordt gesteld of artikel 11, § 1, van de gemeenschappelijke bepalingen bij de Benelux-overeenkomst van 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen in die zin moet worden uitgelegd dat de verzekeraar die een verzekeringsovereenkomst heeft gesloten die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt waartoe een motorrijtuig dat is voorzien van een proefrittenplaat of een handelaarsplaat aanleiding kan geven, aan de benadeelde niet kan tegenwerpen dat het voertuig niet was voorzien van de originele kentekenplaat die in de overeenkomst was vermeld maar van een duplicaat van die plaat, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Benelux-Gerechtshof (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 104.

WAM- verzekering - Voertuig voorzien van een proefrittenplaat of handelaarsplaat - Gekopieerde plaat - Gevolg - Prejudiciële vraag

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

WAM- verzekering - Voertuig voorzien van een proefrittenplaat of handelaarsplaat - Gekopieerde plaat - Gevolg - Prejudiciële vraag

- Art. 11, § 1 Gemeenschappelijke bepalingen behorende bij de Overeenkomst 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.24.0206.F 20 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250120.3F.5 AC nr. ...

Aangezien het gestolen voertuig, op het ogenblik dat het in het water terechtkwam, op één van de plaatsen reed die bedoeld worden in artikel 2, § 1, WAM, verantwoordt het arrest zijn beslissing dat dit voertuig deelnam aan het verkeer naar recht, wat de tussenkomst van het Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds tot vergoeding van de door dat voertuig aan een binnenschip toegebrachte schade verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr 55.

WAM- verzekering - Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Gestolen motorrijtuig - Voertuig in een bevaarbare waterweg terechtgekomen - Ongeval met een binnenschip - Schade - Tussenkomst van het fonds - Voorwaarde

- Art. 2, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.22.1781.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.1 AC nr. ...

Artikel 22, § 1, tweede lid, WAM is enkel van toepassing op de houder en op de bestuurder van het aan de verzekeringsplicht onderworpen voertuig en niet op de eigenaar van dat voertuig.

WAM- verzekering - Misdrijf van niet-verzekering - Voertuig dat niet voorzien is van een verzekering die met zijn categorie overeenstemt - Inverkeerstelling - Exceptie bepaald in artikel 22, § 1, tweede lid, WAM - Toepassingsgebied

- Art. 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Het misdrijf dat bestaat in de inverkeerstelling van een voertuig dat niet voorzien is van een verzekering die met zijn categorie overeenstemt, is niet uitgesloten op grond dat de verkeringsovereenkomst nog steeds bestaat en dat de verzekeraar, krachtens artikel 16 WAM, de derde benadeelde geen enkele exceptie of verval zou kunnen tegenwerpen die uit die overeenkomst voortvloeien; aldus kan uit de omstandigheid dat de verzekeraar de benadeelde nog steeds moet vergoeden, op zich niet worden afgeleid, wat betreft de rechtsverhouding tussen de verzekeraar en de verzekerde of de verzekeringnemer, dat de burgerlijke aansprakelijkheid waartoe het gebruik van een motorvoertuig op een van de bij wet bepaalde plaatsen aanleiding kan geven, gedekt is door een verzekering die aan de bepalingen van die wet voldoet.

WAM- verzekering - Misdrijf van niet-verzekering - Voertuig dat niet voorzien is van een verzekering die met zijn categorie overeenstemt - Verplichting van de verzekeraar om de derde benadeelde te vergoeden - Invloed

- Art. 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 16 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.22.0372.F 8 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230908.1F.6 AC nr. ...

Het Gemeenschappelijk Waarborgfonds is niet gehouden tot vergoeding van de eigen schade, al is het gevolgschade, van de bestuurder van een in een verkeersongeval betrokken motorrijtuig, die dat voertuig bestuurt terwijl hij weet dat de verzekeringsplicht niet is nageleefd (1). (1) Zie Cass. 19 september 2008, AR C.07.0357.N, AC 2008, nr. 487.

WAM- verzekering - Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Bestuurder van het bij een verkeersongeval betrokken motorrijtuig - Eigen schade, al is het gevolgschade - Bestuurder die weet dat de verzekeringsplicht niet werd nageleefd - Gevolg - Verplichting van het Gemeenschappelijk Fonds

- Art. 21, 2° KB 11 juli 2003 houdende de vaststelling van de toelatingsvoorwaarden en de werking van het Belgisch Bureau en het Gemeenschappelijk Waarborgfonds
- Art. 12 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt
- Art. 7 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt
- Art. 29bis, § 1, eerste en vierde lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 19bis-13, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 19bis-11, § 1, 8° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.22.1561.F 31 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.4 AC nr. ...

Het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld ontzegt de veroordeelde beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied, het recht niet om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, beklaagde en burgerlijke partij, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was; hier anders over oordelen zou de verzekeraar het recht ontzeggen de beslissing die de verzekerde voor het ongeval aansprakelijk stelt, in hoger beroep met goed gevolg tegen te spreken, wat zijn recht op een eerlijk proces en op toegang tot de rechter ten onrechte zou beperken (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

WAM- verzekering - Ongeval - Vrijspraak van een van de beklaagden, ook burgerlijke partij - Beklaagde en zijn verzekeraar, appellanten op burgerlijk gebied - Recht om zich te verdedigen tegen de burgerlijke rechtsvordering die tegen hen werd ingesteld door aan te voeren dat het ongeval, niettegenstaande de vrijspraak van hun tegenstrever, uitsluitend aan zijn fouten te wijten was

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.21.0379.F 12 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230112.1F.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een motorrijtuig niet, of niet uitsluitend, is ontworpen om personen of zaken te vervoeren over wegen of terreinen maar al dan niet uitsluitend dient voor andere doeleinden dan een dergelijk vervoer en dat het voormelde motorrijtuig, op het ogenblik van het ongeval, tevens als machine wordt ingezet, neemt niet weg dat het als een deelnemer aan het wegverkeer kan worden aangemerkt; inzonderheid wanneer het motorrijtuig zich verplaatst op een openbare weg of op een terrein in de zin van artikel 2, § 1, van de wet, en schade veroorzaakt op een wijze die kenmerkend is voor de schade die veroorzaakt wordt door de motorrijtuigen in het wegverkeer, kan het feit dat het voertuig tegelijkertijd als machine wordt ingezet in de voormelde zin niet verhinderen dat geoordeeld kan worden dat de schade werd veroorzaakt in het wegverkeer (1). (1) Zie concl. OM.

WAM- verzekering - Deelname aan het verkeer - Draagwijdte - Voertuig dat ook als machine is ontworpen

- Art. 29bis, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.22.0145.N 23 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221223.1N.6 AC nr. ...

Artikel 29ter WAM, zoals ingevoerd bij de vermelde wet van 31 mei 2017, voorziet in een aangepaste vergoedingsregel en is bijgevolg geen interpretatieve wetsbepaling (1). (1) Cass. 26 april 2018, AR C.17.0578.N, AC 2018, nr. 273; Cass. 7 april 2016, AR F.14.0097.N, AC 2016, nr. 245; Cass. 16 februari 2015, AR C.13.0524.F, AC 2015, nr. 115.

WAM- verzekering - Artikel 19bis-11, § 2, WAM 1989 - Vergoedingsregeling - Interpretatie

- Art. 29ter Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

De mogelijke aansprakelijkheid van een bestuurder van een bij het ongeval betrokken voertuig sluit niet uit dat zijn rechtsopvolger, die het geding na zijn overlijden namens hem heeft hervat, vergoeding van diens schade vordert van de WAM-verzekeraars.

WAM- verzekering - Artikel 19bis-11, § 2, WAM 1989 - Vergoedingsregeling - Begrip - Gevolg

WAM- verzekering - Artikel 19bis-11, § 2, WAM 1989 - Vergoedingsregeling - Rechtsopvolger bestuurder - Bewijslast

P.22.0742.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.8 AC nr. ...

Artikel 22, § 1, WAM bestraft de eigenaar van het motorvoertuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in artikel 2, § 1, WAM bedoelde plaatsen, zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven is gedekt overeenkomstig de WAM; de in artikel 22, § 1, WAM bepaalde vereiste van eigendom staat niet eraan in de weg dat de rechter dit misdrijf toerekent aan de natuurlijke persoon die in rechte of in feite de ware verantwoordelijke is voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon als eigenaar en die door zijn persoonlijk optreden schuldig is aan het door de rechtspersoon gepleegde misdrijf (1). (1) Vgl. Cass. 25 oktober 2011, AR P.11.0419.N, AC 2011, nr. 571.

WAM- verzekering - Artikel 22, § 1 - In verkeer brengen van een voertuig zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt - Vereiste van eigendom - Rechtspersoon als eigenaar - Toerekenbaarheid van de vastgestelde onregelmatigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 2, § 1, en 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.22.0048.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 22, § 1, WAM zijn strafbaar de eigenaar en de houder van het motorrijtuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in artikel 2, § 1, WAM bedoelde plaatsen zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is overeenkomstig deze wet, alsmede de bestuurder van dat motorrijtuig; deze bepaling is van toepassing wanneer een motorrijtuig in het verkeer wordt gebracht waarvan de verzekering, gesloten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, geschorst is wegens niet-betaling van de premie, zelfs wanneer die schorsing door de verzekeraar aan de derde-benadeelde niet kan worden tegengeworpen (1). (1) Cass. 20 januari 1999, AR P.98.0924.F, AC 1999, nr. 33, RW 1999-2000, 707; Cass. 9 januari 1990, AR 2657, AC 1989-90, 604; Pol. Hasselt 11 oktober 1995, De Verz. 1996, 296; C. VAN SCHOUBROECK, G. JOCQUE, A. VANDERSPIKKEN en H. COUSY, "Overzicht van rechtspraak verzekering motorrijtuigen (1980-1997)", TPR 1998, 100.

WAM- verzekering - Strafbaarstellingen - In verkeer brengen van een motorvoertuig zonder dekking van de burgerlijke aansprakelijkheid van de eigenaar en houder - Schorsing van de verzekering wegens niet-betaling van de premie - Gevolg

- Artt. 2, § 1, en 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Uit de samenhang van de artikelen 69, eerste lid, 70, tweede lid, en 71, eerste lid Verzekeringswet volgt dat in geval van niet-betaling van de premie voor de verzekering tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van het motorrijtuig, de bestuurder ervan slechts strafbaar is vanaf de schorsing van de dekking na het verstrijken van de termijn bepaald in de ingebrekestelling.

WAM- verzekering - Schorsing van de verzekering wegens niet-betaling van de premie - Ingebrekestelling - Termijn - Gevolg voor de strafbaarheid van de bestuurder

- Artt. 69, eerste lid, 70, tweede lid, en 71, eerste lid Wet van 11 juni 1874 houdende de titels X en XI van Boek I van het Wetboek van Koophandel

C.21.0360.N 28 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220428.1N.2 AC nr. ...

De in de rechten van een verzekerde gesubrogeerde zaakverzekeraar kan geen subrogatoir verhaal uitoefenen tegen een andere verzekerde wiens verzekerbaar belang door dezelfde verzekeringsovereenkomst is gedekt.

WAM- verzekering - Gesubrogeerde zaakverzekeraar - Subrogatoir verhaal - Andere verzekerde wiens verzekerbaar belang gedekt wordt door dezelfde verzekeringsovereenkomst

- Artt. 5, 17, a), en 95, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Degene die titularis is van een verzekerbaar belang, is een verzekerde en is gedekt tegen vermogensschade wanneer hij door de verzekeringsovereenkomst is aangemerkt als een verzekerde.

WAM- verzekering - Schadeverzekering - Hoedanigheid van verzekerde

- Artt. 5 en 17, a) Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.21.0212.N 27 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.5 AC nr. ...

Een motorrijtuig is betrokken in de zin van artikel 29bis, §1 W.A.M.-wet wanneer het enige rol heeft gespeeld in het verkeersongeval; dit is wanneer het zonder hiervoor een noodzakelijk element te zijn geweest een invloed heeft gehad op het verkeersongeval; hiervoor is niet vereist dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de aanwezigheid van het motorrijtuig en het ontstaan van het ongeval (1). (1) Cass. 13 juni 2014, AR C.13.0184.F, AC 2014, nr. 427, met concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 28 april 2011, AR C.10.0492.F, AC 2011, nr. 286; Cass. 3 oktober 2008, AR C.07.0130.N, AC 2008, nr. 524.

WAM- verzekering - Artikel 29bis, § 1 WAM 1989 - Betrokken motorrijtuig

- Art. 29bis, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.21.0922.F 15 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211215.2F.2 AC nr. ...

De vergoedingsplicht afgeleid uit artikel 29bis WAM geldt wanneer de verzekerde niet op enigerlei wijze aansprakelijk is en is niet gegrond op een overtreding die hij zou hebben begaan, zodat de correctionele rechter of de politierechter een dergelijke vordering tot schadevergoeding niet kan beslechten zonder miskenning van de bevoegdheidsregels van de strafrechtbanken, die van openbare orde zijn (1). (1) Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0858.F, AC 2005, nr. 520.

WAM- verzekering - Rechtsvordering op grond van artikel 29bis WAM - Grondslag - Bevoegdheid van de strafrechter

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer ze zich beroept op de schadevergoedingsplicht die artikel 29bis WAM heeft ingevoerd ten voordele van slachtoffers voor schade voortvloeiend uit lichamelijke letsels, is de vordering tot tussenkomst die voor de strafrechter wordt ingesteld door een tot bindendverklaring van het vonnis dagvaardende partij, noch voorzien door een wet, noch toegelaten door of krachtens een wet.

WAM- verzekering - Schadeloosstelling gegrond op artikel 29bis WAM 1989 - Strafgerechten - Dagvaarding tot bindendverklaring van het vonnis - Ontvankelijkheid

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.19.0307.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.1 AC nr. ...

De wegens blijvende arbeidsongeschiktheid op basis van de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel toegekende vergoedingen mogen, zelfs wanneer ze zijn berekend zonder rekening te houden met de noodzaak om meerinspanningen te leveren, niet worden samengevoegd, tot beloop van hun bedrag, met de vergoedingen die naar gemeen recht of op basis van artikel 29bis WAM verschuldigd zijn wegens de blijvende materiële schade die deze meerinspanningen opleveren (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2007, AR C.06.0255.N, AC 2007, nr. 315.

WAM- verzekering - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding krachtens de Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel - Schadevergoeding op basis van de WAM - Meerinspanningen - Cumulatieverbod

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0029.F 17 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210917.1F.1 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 1251,3°, Oud Burgerlijk Wetboek en 29bis WAM volgt dat, wanneer de verzekeraar die het zelf foutieve slachtoffer vergoedt de verzekeraar van de aansprakelijke derde is, hij weliswaar niet kan worden gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer ten aanzien van de aansprakelijke derde, maar tot beloop van het bedrag waarvoor dat slachtoffer naar gemeen recht zelf had moeten instaan een bijdragevordering, elk voor een gelijk deel, kan instellen tegen de verzekeraars van de andere bij het ongeval betrokken voertuigen (1). (1) Zie concl. OM vóór Cass. 22 juni 2017, AR C.15.0080.F, Pas. 2017, nr. 413; zie Cass. 28 september 2017, AR C.17.0006.N, AC 2017, nr. 508.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Betrokkenheid van verschillende voertuigen - Fout van het slachtoffer in oorzakelijk verband met de eigen schade - Vergoeding van het slachtoffer door de verzekeraar van een van de voertuigen - Bijdragevordering van de verzekeraar tegen de andere verzekeraars

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 1251, 3° Oud Burgerlijk Wetboek

Wanneer het slachtoffer een fout heeft begaan die in een oorzakelijk verband staat tot zijn schade, treedt de verzekeraar van een van de betrokken voertuigen die het slachtoffer vergoedt, slechts in zijn rechten ten aanzien van de aansprakelijke derde of van diens verzekeraar tot beloop van het bedrag waarop dat slachtoffer in gemeen recht aanspraak had kunnen maken, gelet op de verdeling van de aansprakelijkheid tussen het slachtoffer en de aansprakelijke derde (1). (1) Zie concl. OM vóór Cass. 22 juni 2017, AR C.15.0080.F, Pas. 2017, nr. 413.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Betrokkenheid van verschillende voertuigen - Fout van het slachtoffer in

oorzakelijk verband met de eigen schade - Vergoeding van het slachtoffer door de verzekeraar van een van de voertuigen - Indeplaatsstelling van de verzekeraar in de rechten van het slachtoffer

Wanneer meerdere voertuigen bij een verkeersongeval betrokken zijn, moeten de respectieve verzekeraars het slachtoffer vergoeden en moeten zij, in de regel, elk voor een gelijk deel de last dragen; de verzekeraar van een van de betrokken voertuigen die het slachtoffer vergoedt, heeft dus een regresvordering tegen de andere hoofdelijk gehouden verzekeraars voor wat hij boven zijn deel heeft betaald (1). (1) Zie concl. OM vóór Cass. 22 juni 2017, AR C.15.0080.F, Pas. 2017, nr. 413; zie Cass. 28 september 2017, AR C.17.0006.N, AC 2017, nr. 508.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Betrokkenheid van verschillende voertuigen - Vergoeding van het slachtoffer door de verzekeraar van een van de voertuigen - Bijdragevordering van de verzekeraar tegen de andere verzekeraars

- Art. 1251, 3° Oud Burgerlijk Wetboek

P.21.0429.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.22 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 22, § 1, WAM volgt dat de houder en de bestuurder van een motorrijtuig alleen strafbaar zijn als zij daadwerkelijk weten dat dit voertuig niet is verzekerd; het gegeven dat zij dit konden weten volstaat hiertoe niet.

WAM- verzekering - Artikel 22, § 1 - Strafbaarheid - Vereiste van kennis

- Art. 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.20.0245.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.1 AC nr. ...

Uit artikel 19bis-11, § 2, WAM volgt niet dat de eigenaar van een van de bij het ongeval betrokken voertuigen enkel als benadeelde kan worden vergoed als hij aantoont dat de bestuurder van dat voertuig niet aansprakelijk is voor het ongeval (1). (1) Zie Cass. 24 november 2016, AR C.15.0517.F, AC 2016, nr. 673; Cass. 26 april 2018, AR C.17.0578.N, AC 2018, nr. 273.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Betrokkenheid van meerdere voertuigen - Onmogelijkheid om te bepalen welk voertuig het ongeval heeft veroorzaakt - Vergoeding van de benadeelde - Eigenaar van een van de voertuigen

- Art. 19bis-11, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.20.0151.N 16 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210416.1N.5 AC nr. ...

De verzekeraar dient de verzekeringsnemer of verzekerde die niet de verzekeringsnemer is kennis te geven van zijn voornemen om verhaal in te stellen zodra hij op de hoogte is van de feiten waarop dat besluit gegrond is om hen toe te laten hun rechten te vrijwaren met het oog op een mogelijk verhaal door de verzekeraar van zijn uitgaven ten voordele van de benadeelde.

WAM- verzekering - Kennisgevingsverplichting

- Art. 152, tweede lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Het recht van verhaal kan niet worden uitgeoefend op een andere grond dan deze waarvan de verzekeraar de verzekeringsnemer of de verzekerde die niet de verzekeringsnemer is tijdig kennis heeft gegeven.

WAM- verzekering - Recht van verhaal - Grond

- Art. 152, tweede lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

C.18.0606.F 18 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.1 AC nr. ...

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

WAM- verzekering - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0625.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.12 AC nr. ...

Uit artikel 13 WAM volgt niet dat de verzekeraar of haar schaderegelaar verplicht is een met redenen omkleed antwoord te geven omtrent de aansprakelijkheid en de schade binnen de termijn van drie maanden, indien de aansprakelijkheid of de toepassing van artikel 29bis niet wordt betwist en de schade niet wordt betwist en werd gekwantificeerd (1). (1) Zie concl. OM.

WAM- verzekering - Verzoek tot schadeloosstelling - Met redenen omkleed antwoord van de verzekeraar

- Artt. 13 en 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

---

C.18.0064.F 26 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201026.3F.1 AC nr. ...

Artikel 29bis WAM wijkt niet af van het gemeen recht van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid met betrekking tot het begrip vergoedbare schade (1). (1) Zie Cass. 23 oktober 2009, AR C.07.0638.F, AC 2009, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal Dubrulle, op datum in Pas.

WAM- verzekering - Vergoedbare schade

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

P.20.0505.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.12 AC nr. ...

De eigenaar die een aanhangwagen waarvoor een verzekeringsplicht geldt, in het verkeer brengt zonder het voorafgaandelijk sluiten van een WAM-verzekering is strafbaar; het al dan niet gekoppeld zijn van de aanhangwagen aan een trekker doet aan deze strafbaarheid niet af (1). (1) Zie concl. OM.

WAM- verzekering - Met een motorrijtuig gelijkgestelde aanhangwagen - Koppeling - Verzekeringsplicht

- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid, en 22, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

---

P.20.0435.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.8 AC nr. ...

Strafbaar is de bestuurder die wetens een motorvoertuig bestuurt op de openbare weg en op terreinen die toegankelijk zijn voor het publiek of slechts voor een zeker aantal personen die het recht hebben om er te komen zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt door een verzekeringsovereenkomst die voldoet aan de bepalingen van de WAM en waarvan de werking niet is geschorst; die strafbaarheid verdwijnt niet indien na een dergelijk feit alsnog een verzekeringsovereenkomst wordt gesloten en de verzekeraar een bewijs als bedoeld door artikel 7 WAM uitreikt met een geldigheidsdatum die ingaat op de datum van dit feit (1). (1) Het openbaar ministerie adviseerde cassatie met verwijzing om reden dat 1°artikelen 2 en 22 WAM-Wet van 22 november 1989 geen duidelijke verplichting opleggen aan de bestuurder van een motorvoertuig om tijdens een controle op de openbare weg een geldig verzekeringsdocument voor te leggen, als bewijs dat op dat moment de burgerlijke aansprakelijkheid is gedekt en 2°de veroordeling niet naar recht verantwoord leek omdat de appelrechters aannamen dat het verzekeringsbewijs voorgelegd door eisers, gedateerd de dag na de controle op de openbare weg, ?weliswaar dekking verleent' vanaf de dag van de controle.

WAM- verzekering - Besturen van een motorvoertuig op de openbare weg - Ontbreken van een verzekeringsdocument op de dag van de controle - Voorleggen van een verzekeringsbewijs opgesteld de dag na de

controle met vermelding van dekking vanaf de dag van controle - Strafbaarheid - Toepassing

- Artt. 2, § 1, eerste lid, en 22, § 1, eerste en tweede lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.19.0162.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.3 AC nr. ...

Uit artikel 19bis-11, § 2, WAM volgt niet dat enkel de benadeelde zich op het voordeel ervan kan beroepen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 528.

WAM- verzekering - Artikel 19bis-11, § 2, WAM 1989 - Benadeelde

- Art. 19bis-11, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.19.0299.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.22 AC nr. ...

Wanneer de wet geen onderscheid maakt, mag ook geen onderscheid worden gemaakt, zodat onder "een tijdelijke invaliditeit van een maand of meer" zowel een algehele als een gedeeltelijke tijdelijke invaliditeit van een maand of meer moet worden verstaan.

WAM- verzekering - Schade - Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Lichamelijk letsel - Tijdelijke invaliditeit van een maand of meer - Begrip

- Art. 23, § 1 KB 11 juli 2003 houdende de vaststelling van de toelatingsvoorwaarden en de werking van het Belgisch Bureau en het Gemeenschappelijk Waarborgfonds
- Artt. 19bis-11, § 1, 7°, en 19bis-13, § 3, eerste en tweede lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.18.0432.F 5 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200605.1F.1 AC nr. ...

Opdat er sprake is van een verkeersongeval in de zin van de artikelen 601bis Gerechtelijk Wetboek en 29bis, § 1, eerste lid, WAM, moet er deelname zijn aan het verkeer, namelijk het gebruik, door een voertuig, van een weg om een persoon of een zaak van een plaats naar een andere te vervoeren; het is niet daarenboven vereist dat de schade van de inzittende in verband moet staan met de deelname van het voertuig aan het verkeer.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Deelname aan het verkeer - Begrip - Schade van de inzittende

- Art. 29bis, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 601bis Gerechtelijk Wetboek

C.19.0234.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.14 AC nr. ...

De WAM-verzekeraar verleent slechts dekking voor de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het door hem verzekerde motorrijtuig aanleiding geeft in hoofde van de verzekerde.

WAM- verzekering - Verzekeraar - Verlenen van dekking

- Artt. 1, vierde lid, 2, § 1, eerste lid, 3, § 1, eerste en vijfde lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.19.0335.F 28 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200228.1F.1 AC nr. ...

Aangezien het beding van afstand van verhaal, dat wordt uitgelegd als een afstand, door de ondertekenaar ervan, van elke mogelijke aanspraak voor de schade die hij tijdens een van de wedstrijdonderdelen zou lijden, met inbegrip van die welke tijdens een verbindingsrit zou zijn veroorzaakt, geen verband houdt met de verzekeringsovereenkomst die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt van het voertuig dat de schade veroorzaakt tijdens de deelname ervan aan een rallywedstrijd, heeft de toepassing van dat beding niet tot gevolg dat een dergelijk voertuig op de openbare weg in het verkeer mag worden gebracht zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt wordt door een verzekeringsovereenkomst die aan de WAM-bepalingen voldoet.

WAM- verzekering - Rallywedstrijd - Burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Beding van afstand van verhaal dat geen verband houdt met de verzekeringsovereenkomst - Toepassing - In het verkeer brengen op de openbare weg - Uitwerking ten aanzien van de WAM-verzekering

- Artt. 2, § 1, 4, § 2, en 8, eerste en derde lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Hoewel uit de artikelen 2, § 1, 4, § 2, en 8, eerste en derde lid, WAM volgt dat de verzekeringsovereenkomsten die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekken van voertuigen die aan een rallywedstrijd deelnemen, enkel de schade kunnen uitsluiten die tijdens snelheidsritten en -wedstrijden aan de voertuigen van de andere deelnemers wordt toegebracht, volgt hieruit daarentegen niet dat een beding van afstand van verhaal, die met de voormelde verzekeringsovereenkomsten geen verband houdt en op grond waarvan een deelnemer verklaart afstand te doen van elk verhaal tegen de andere deelnemers en hun verzekeraars voor de schade die hij zou lijden tijdens die rallywedstrijd, ook tijdens ritten die geen snelheidsritten zijn, verboden zouden zijn (1). (1) Art. 8 WAM, zoals het van toepassing was vóór de opheffing ervan door artikel 347 Wet Verzekeringen 2014.

WAM- verzekering - Rallywedstrijd - Burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Omvang van de dekking - Mogelijkheid tot uitsluiting van bepaalde schade - Beding van afstand van verhaal dat geen verband houdt met de verzekeringsovereenkomst - Geldigheid

- Artt. 2, § 1, 4, § 2, en 8, eerste en derde lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.19.0372.N 10 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200210.3N.7 AC nr. ...

De bestuurder, in de zin van artikel 29bis WAM, is de persoon die het motorrijtuig bestuurt op het ogenblik van het ongeval, dat wil zeggen de persoon die, op dat ogenblik, het meesterschap over dat motorrijtuig heeft via mechanische middelen waardoor hij het voertuig in een bepaalde richting kan sturen en die zodoende het vermogen van de motor beheerst; hij verliest deze hoedanigheid van zodra hij geen controle meer heeft over het motorrijtuig.

WAM- verzekering - Artikel 29bis - Niet beschermde persoon - Vergoeding - Uitsluiting - Bestuurder van het motorrijtuig

C.19.0309.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat het slachtoffer van de door een aangestelde van de aansteller veroorzaakte schade tevens een aangestelde van die aansteller is, ontzegt hem op zich het recht niet om het vermoeden van aansprakelijkheid, vastgelegd in artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek, tegen die aansteller aan te voeren.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Verzekeraar gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer tegen de aansprakelijke derde - Slachtoffer aangestelde van een aansteller - Schade veroorzaakt door een aangestelde van diezelfde aansteller - Rechtstreekse vordering van de verzekeraar tegen de aansteller

- Art. 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

C.18.0559.N 30 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.3 AC nr. ...

De verzekeraar van een in een ongeval betrokken voertuig aan wie een verzoek wordt gericht op grond van artikel 19bis-11, § 2, WAM, die een automatische vergoedingsregeling betreft die de wet oplegt aan de verzekeraars die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe motorrijtuigen aanleiding kunnen geven dekken, moet een met redenen omkleed antwoord geven op de elementen die in de aanvraag worden vermeld zoals bedoeld in artikel 14, § 1, WAM (1). (1) Zie concl. OM.

WAM- verzekering - In een ongeval betrokken voertuig - Onmogelijkheid te bepalen welk voertuig het ongeval heeft veroorzaakt - Verzoek tot vergoeding op grond van artikel 19bis-11, § 2 WAM

- Artt. 14, §§ 1 en 2, eerste lid, en 19bis-11, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.19.0528.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.11 AC nr. ...

Onder grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald moet worden verstaan het grondgebied van de staat waarvan het voertuig een kenteken plaat draagt, ongeacht of het een permanente of een tijdelijke kentekenplaat betreft.

WAM- verzekering - Grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald

- Art. 1.4 Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzeker
- Art. 2 KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 2, in de versie van toepassing in 2017 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

WAM- verzekering - Grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald

- Art. 1.4 Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzeker
- Art. 2 KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 2, in de versie van toepassing in 2017 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.19.0879.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.7 AC nr. ...

Artikel 23 WAM bepaalt dat de bestuurder die niet beschikt over het bewijs als bedoeld door artikel 7 WAM, gestraft wordt met de straffen bepaald in artikel 29, §2, Wegverkeerswet, met name met een geldboete van 10 tot 250 euro, zodat de aard van het door artikel 23 WAM bedoelde misdrijf wordt bepaald door de straf die de rechter oplegt en het dus een overtreding betreft indien de rechter een geldboete oplegt van minder dan 26 euro, zijnde een politiestraf; aangezien de WAM niet in een eigen stelsel van verjaring van de strafvordering voorziet, verjaart ingevolge de bepalingen van artikel 21, 6°, en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de strafvordering voor overtredingen, andere dan die na omzetting van een wanbedrijf in een overtreding, door verloop van zes maanden te rekenen vanop de dag waarop het misdrijf is gepleegd (1). (1) Cass. 2 mei 1966, Pas. 1966, I, 1117; Cass. 11 oktober 1965, Pas. 1965, I, 198; Cass. 9 maart 1964, Pas. 1964, I, 736; Cass. 2 maart 1964, Pas. 1964, I, 704; Cass. 17 december 1888, Pas. 1889, I, 73; zie ook Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0423.N, AC 2012, nr. 574 met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF en Cass. 5 juni 2012, AR P.11.1749.N, AC 2012, nr. 362, die beide betrekking hebben op de hypothese van de contraventionalisering.

WAM- verzekering - Artikel 23 WAM - Aard van het misdrijf - Straf opgelegd door de rechter - Draagwijdte

P.19.0120.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.3 AC nr. ...

De bepaling van artikel 22, § 1, eerste lid, WAM stelt de eigenaar van een motorrijtuig strafbaar wanneer hij het motorrijtuig niet zelf heeft verzekerd, maar het gebruik ervan door een ander heeft toegelaten zonder te hebben nagegaan of die verzekerd is of, op zijn minst, zonder voldoende waarborgen te hebben verkregen dat een dergelijke verzekering werd gesloten vóór de ingebruikneming; de rechter oordeelt onaantastbaar of de eigenaar van het motorrijtuig die toelaat dat zijn voertuig in het verkeer wordt gebracht, het door artikel 22, § 1, eerste lid, WAM vereiste nazicht heeft uitgevoerd en het Hof gaat alleen na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 29 maart 2006, AR P.05.0055.F, AC 2006, nr. 179 met concl. advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

WAM- verzekering - Eigenaar die toelaat dat zijn motorrijtuig in het verkeer wordt gebracht - Nazicht van het

bestaan van een verzekering - Draagwijdte

- Art. 22, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.19.0247.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.2 AC nr. ...

Het hoger beroep van de beklaagde kan de in de zaak opgeroepen of vrijwillig tussengekomen verzekeraar van zijn burgerlijke aansprakelijkheid niet ten goede komen wanneer het beroepen vonnis de verzekeraar krachtens art. 14 WAM hoofdelijk of in solidum met de beklaagde heeft veroordeeld om aan de benadeelde schadevergoeding te betalen en de verzekeraar tegen dit vonnis geen ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld; in dat geval regelt het beroepen vonnis, dat ten aanzien van de verzekeraar van de aansprakelijk verklaarde persoon in kracht van gewijsde is gegaan, onherroepelijk de verhoudingen tussen de benadeelde en de verzekeraar, zodat deze gehouden blijft tot het vergoeden van de schade die in dat vonnis werd bepaald (1). (1) Conform de mondelinge conclusie van het OM die, subsidiair, antwoordt op de hypothese van de ontvankelijkheid van het cassatieberoep; Cass. 28 januari 2015, AR P.14.0390.F, AC 2015, nr. 63; Cass. 21 december 2005, AR P.05.0485.F, AC 2005, nr. 686.

WAM- verzekering - Strafzaken - Hoger beroep van de beklaagde - Gevolg voor de in de zaak opgeroepen of vrijwillig tussengekomen verzekeraar van zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid

- Art. 14 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.18.1209.N 2 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190402.1 AC nr. ...

Tot het behoud van de dekking "overeenkomstig de wet" moet de verzekeringnemer ook in de loop van de overeenkomst elke risicoverzwaring aangeven en diens bedrieglijke of verwijtbare tekortkoming hierover naargelang zijn hoedanigheid van eigenaar, houder of bestuurder van het verzekerde voertuig, is overeenkomstig het in artikel 22, § 1 WAM 89 gemaakte onderscheid, strafbaar; daartoe is geen opzegging van de verzekeringsovereenkomst door de verzekeraar vereist (1). (1) Art. 26 Wet 25 juni 1992 op de landsverzekeringsovereenkomst werd opgeheven bij artikel 347 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen met ingang van 1 november 2014 (art. 352). Art. 81 Wet 4 april 2014 heeft thans betrekking op de verzwaring van het risico.

WAM- verzekering - Risicoverzwaring in de loop van de overeenkomst - Bedrieglijke of verwijtbare niet-aangifte - Strafbaarheid

C.17.0631.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.8 AC nr. 422

De WAM-verzekeraar die op grond van artikel 29bis WAM de uitgaven vergoedt van de arbeidsongevallenverzekeraar die in de rechten van het slachtoffer is getreden, kan deze niet terugvorderen van het slachtoffer en zijn aansprakelijkheidsverzekeraar wanneer het slachtoffer zelf voor het ongeval aansprakelijk is.

WAM- verzekering - Vergoeding van de gesubrogeerde arbeidsongevallenverzekeraar - Artikel 29bis W.A.M. - Terugvordering van het slachtoffer en zijn aansprakelijkheidsverzekeraar - Slachtoffer zelf aansprakelijk voor het ongeval

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 48ter Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

C.17.0578.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.12 AC nr. ...

De verdeling in gelijke delen zoals bedoeld in artikel 19bis-11, §2, WAM, zoals hier van toepassing, geldt uitsluitend tussen de verzekeraars onderling; de benadeelde kan bijgevolg van iedere verzekeraar van een bij het ongeval betrokken voertuig, met uitzondering van hen wiens verzekerde ongetwijfeld niet aansprakelijk is, het geheel van de door hem geleden schade vorderen (1). (1) Cass. 14 december 2017, AR C.17.0338.N, AC 2017, nr. 715.

WAM- verzekering - Artikel 19bis-11, § 2, WAM 1989 - Schadevergoeding van de benadeelde persoon - Verdeling in gelijke delen

- Art. 19bis-11, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Een interpretatieve wet is een wet die betreffende een punt waar de rechtsregel onzeker of betwist is, een oplossing geeft die door de rechtspraak had kunnen aangenomen worde (1); uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 31 mei 2017 tot wijziging van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen volgt dat artikel 29ter WAM, zoals ingevoerd bij de voormelde wet van 31 mei 2017, voorziet in een aangepaste vergoedingsregel en bijgevolg geen interpretatieve wetsbepaling is. (1) Cass. 7 april 2016, AR F.14.0097.N, AC 2016, nr. 245; Cass. 16 februari 2015, AR C.13.0524.F, AC 2015, nr. 115.

WAM- verzekering - Artikel 29ter WAM 1989 - Interpretatieve wetsbepaling

- Art. 29ter Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Uit artikel 19bis-11, §2, zoals opgeheven bij artikel 15 van de wet van 31 mei 2017 tot wijziging van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen, volgt dat voor de toepassing van deze wetsbepaling enkel de WAM-verzekeraars van de voertuigen waarvan de bestuurders geen aansprakelijkheid dragen, niet tot vergoeding gehouden zijn (1). (1) Cass. 12 september 2016, AR C.15.0326.N, AC 2016, nr. 475.

WAM- verzekering - Artikel 19bis-11, § 2, WAM 1989 - Toepassing van deze wetsbepaling

- Art. 19bis-11, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Uit de bepalingen van artikel 19bis-11, §1, WAM en artikel 19bis-11, §2, zoals hier van toepassing, en hun wetsgeschiedenis blijkt dat de vergoedingsregeling bepaald in artikel 19bis-11, §1, WAM steunt op aansprakelijkheid en de aansprakelijkheidsverzekeringen, terwijl de in artikel 19bis-11, §2, WAM vervatte regel een automatische vergoedingsregel is die losstaat van het optreden van het Fonds en die de wet oplegt aan de verzekeraars die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe motorrijtuigen aanleiding kunnen geven, dekken.

WAM- verzekering - Artikel 19bis-11, § 1, WAM 1989 - Artikel 19bis-11, § 2, WAM 1989 - Vergoedingsregeling - Begrip

- Art. 19bis-11, §§ 1 en 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

---

C.17.0240.F 16 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180316.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

WAM- verzekering - Wegverkeersongeval - Ongeval in het buitenland - In België ingeschreven voertuig - Vordering tot schadevergoeding - Toepasselijke wet - Verdrag van Den Haag van 4 mei 1971 - Toepassingsgebied

Uit de artikelen 3 en 9, eerste lid, Verdrag van Den Haag van 4 mei 1971 en artikel 2 Wetboek IPR volgt dat, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 10 van het Verdrag van Den Haag, de wet die dat verdrag aanwijst, zowel toepasselijk is op de aansprakelijkheid die voortvloeit uit een verkeersongeval als op de vordering van het slachtoffer tegen de verzekeraar die gehouden is tot schadevergoeding op buitencontractuele grondslag, zonder dat artikel 29bis WAM van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

WAM- verzekering - Wegverkeersongeval - Ongeval in het buitenland - In België ingeschreven voertuig - Vordering tot schadevergoeding - Toepasselijke wet - Verdrag van Den Haag van 4 mei 1971 - Toepassingsgebied

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 3 en 9, eerste lid Verdrag van Den Haag 4 mei 1971

C.15.0458.N 8 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180208.1 AC nr. 434

Elke benadeelde kan van het Gemeenschappelijk Waarborgfonds de vergoeding verkrijgen van de schade die door een motorrijtuig is veroorzaakt wanneer geen enkele verzekeringsonderneming tot die vergoeding verplicht is om reden van een toevallig feit waardoor de bestuurder van het voertuig dat het ongeval veroorzaakte, vrijuit gaat.

WAM- verzekering - Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Schade veroorzaakt door een motorrijtuig - Vergoeding van de benadeelde

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

WAM- verzekering - Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Schade veroorzaakt door een motorrijtuig - Vergoeding van de benadeelde

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Het toevallig feit moet worden beoordeeld aan de zijde van de bestuurder van het voertuig dat het ongeval heeft veroorzaakt (1). (1) Zie Cass. 2 mei 1989, AR nr. 2308, AC 1988-89, nr. 497.

WAM- verzekering - Toevallig feit

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

WAM- verzekering - Toevallig feit

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Op de door het Hof van Cassatie aan het Grondwettelijk Hof gestelde prejudiciële vraag of artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, indien het in die zin geïnterpreteerd wordt dat, naast de primaire schadelijder van een ongeval veroorzaakt door een niet-geïdentificeerd voertuig, ook de secundaire schadelijder de mogelijkheid ontzegd kan worden vergoeding voor materiële schade van het gemeenschappelijk waarborgfonds te verkrijgen, aangezien dergelijke interpretatie immers een ongelijkheid creëert in hoofde van de groep van secundaire schadelijders, omdat slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een toevallig feit dat tegelijkertijd een niet-geïdentificeerd voertuig is, enkel recht hebben op vergoeding van de lichamelijke schade, terwijl de slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een zuiver toevallig feit recht hebben op integrale vergoeding van zowel lichamelijke als materiële schade, heeft het Grondwettelijk Hof bij arrest van 6 juli 2017 voor recht gezegd dat artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt (1). (1) Cass. 30 juni 2016, AR C.15.0458.N, AC 2016, nr. 434.

WAM- verzekering - Artikel 19bis-13, § 3, WAM - Artikelen 10 en 11, Grondwet - Prejudicieel geschil - Grondwettelijk Hof

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

WAM- verzekering - Artikel 19bis-13, § 3, WAM - Artikelen 10 en 11, Grondwet - Prejudicieel geschil - Grondwettelijk Hof

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Wanneer het cassatiemiddel een schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet opwerpt in zoverre artikel 19bis-13, §3, WAM toelaat dat de secundaire schadelijder de vergoeding van zijn materiële schade wordt ontzegd, niettegenstaande deze werd veroorzaakt door een geïdentificeerde bestuurder doch louter door het feit dat deze zich kan beroepen op de tussenkomst van een niet-geïdentificeerde bestuurder, stelt het Hof de vraag aan het Grondwettelijk Hof of artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, indien het in die zin geïnterpreteerd wordt dat, naast de primaire schadelijder van een ongeval veroorzaakt door een niet-geïdentificeerd voertuig, ook de secundaire schadelijder de mogelijkheid ontzegd kan worden vergoeding voor materiële schade van het gemeenschappelijk waarborgfonds te verkrijgen, aangezien dergelijke interpretatie immers een ongelijkheid creëert in hoofde van de groep secundaire schadelijders, omdat slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een toevallig feit dat tegelijkertijd een niet- geïdentificeerd voertuig is, enkel recht hebben op vergoeding van de lichamelijke schade, terwijl de slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een zuiver toevallig feit recht hebben op integrale vergoeding van zowel lichamelijke als materiële schade.

WAM- verzekering - WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudicieel geschil - Grondwettelijk Hof - Vraagstelling

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

WAM- verzekering - WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudicieel geschil - Grondwettelijk Hof - Vraagstelling

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

C.17.0236.N 14 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171214.3 AC nr. 714

Uit de bedoeling van de wetgever om slachtoffers van ongevallen waarin verscheidene voertuigen betrokken zijn en waarvoor niet kan vastgesteld worden welk voertuig voor het ongeval aansprakelijk is, vergoeding van hun schade te waarborgen, volgt dat de verdeling in gelijke delen zoals bedoeld in artikel 19bis-11, § 2, WAM hen niet kan worden tegengeworpen en uitsluitend geldt tussen de verzekeraars van de in het ongeval betrokken voertuigen onderling.

WAM- verzekering - Betrokkenheid van meerdere voertuigen bij een ongeval - Aansprakelijk voertuig - Bepaling - Onmogelijkheid - Benadeelde - Verzekeraars - Verdeling - Begrip

C.17.0338.N 14 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171214.4 AC nr. 715

De verdeling in gelijke delen zoals bedoeld in artikel 19bis-11, § 2, WAM geldt uitsluitend tussen de verzekeraars onderling; de benadeelde kan bijgevolg van iedere verzekeraar van een bij het ongeval betrokken voertuig, met uitzondering van hen wiens verzekerde ongetwijfeld niet aansprakelijk is, het geheel van de door hem geleden schade vorderen.

WAM- verzekering - Betrokkenheid van meerdere voertuigen bij een ongeval - Aansprakelijk voertuig - Bepaling - Onmogelijkheid - Benadeelde - Verzekeraars - Verdeling - Begrip

C.17.0007.N 6 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171106.1 AC nr. ...

Artikel 19bis-11, §2, WAM omvat een wettelijk vergoedingsstelsel ten voordele van een benadeelde persoon, ongeacht zijn hoedanigheid of de aard van de door hem geleden schade, ten aanzien van de verzekeraars die de burgerlijke aansprakelijkheid van de bestuurders van de in het ongeval betrokken voertuigen dekken, met uitzondering van de verzekeraars van de bestuurders die ongetwijfeld niet aansprakelijk zijn; dit vergoedingsstelsel staat los van aansprakelijkheid, wat tot gevolg heeft dat beperkingen op de vergoedingsplicht van voormelde verzekeraars die kaderen binnen een stelsel dat steunt op aansprakelijkheid, zoals deze bepaald bij artikel 3 WAM en artikel 8, 1°, Modelovereenkomst, in het kader van hun vergoedingsplicht op grond van artikel 19bis-11, §2, WAM niet van toepassing zijn.

WAM- verzekering - Betrokkenheid van meerdere voertuigen bij een ongeval - Geen mogelijkheid om te bepalen welk van die voertuigen het ongeval heeft veroorzaakt - Verzekeraar - Benadeelde - Eigen schade - Verhaalbaarheid

C.17.0006.N 28 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.9 AC nr. 508

Uit artikel 29bis, §§4, eerste lid, en 5 WAM 1989 en uit de wetsgeschiedenis waaruit blijkt dat het de bedoeling van de wetgever was dat de last van voormelde schade uiteindelijk moet gedragen worden door degene die in gemeen recht aansprakelijk is voor het ongeval, behoudens in zoverre het slachtoffer zelf schuld heeft aan het ongeval, volgt dat wanneer het slachtoffer alleen aansprakelijk is voor het ongeval, de verzekeraar van een betrokken motorrijtuig die dit slachtoffer heeft vergoed in het kader van artikel 29bis WAM, de vergoeding niet kan terugvorderen op grond van artikel 29bis, §4 WAM maar hij wel een regresvordering heeft op grond van artikel 1251, 3° Burgerlijk Wetboek tegen de verzekeraars van de andere in het ongeval betrokken motorrijtuigen voor een gelijk deel van de aan het slachtoffer betaalde vergoeding.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Meerdere motorrijtuigen betrokken - Slachtoffer aansprakelijk - Vergoeding van het slachtoffer - Regresvordering van de verzekeraar - Rechtsgrond

Uit artikel 29bis, §1, eerste lid, WAM en artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek, volgt dat wanneer bij een verkeersongeval meerdere motorrijtuigen betrokken zijn, de respectieve verzekeraars het slachtoffer moeten vergoeden en de last in beginsel elk voor een gelijk deel moeten dragen, waarbij diegene die tot vergoeding van het slachtoffer overgaat, op grond van artikel 1251, 3° Burgerlijk Wetboek, een regresvordering heeft tegen de andere aansprakelijkheidsverzekeraars voor wat hij boven zijn deel betaalt aan het slachtoffer.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Meerdere motorrijtuigen betrokken - Vergoeding van het slachtoffer

C.15.0080.F 22 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Moeder en zoon slachtoffers als voetgangers - Veroordeling van de moeder wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan haar zoon - Subrogatie van de verzekeraar van het voertuig in de rechten en vorderingen van de zoon - Begrip van de aansprakelijke derde

De verzekeraar die het slachtoffer of een van diens rechthebbenden heeft vergoed, wordt gesubrogeerd in diens rechten tegen de gemeenrechtelijk aansprakelijke derde. Laatstgenoemde is elke persoon, met uitzondering van de verzekerde, die bij het ongeval betrokken is en wiens fout de schade heeft veroorzaakt die door de verzekeraar werd vergoed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Moeder en zoon slachtoffers als voetgangers - Veroordeling van de moeder wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan haar zoon - Subrogatie van de verzekeraar van het voertuig in de rechten en vorderingen van de zoon - Begrip van de aansprakelijke derde

- Art. 29bis, § 1, eerste en tweede lid, § 2, § 4, eerste lid, en § 5 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.16.0964.N 16 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.3 AC nr. 335

De eigenaar, de houder en de bestuurder van het motorrijtuig dat in het verkeer wordt gebracht op de in artikel 2, §1, WAM bedoelde plaatsen zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is overeenkomstig de wet, zijn strafbaar, ongeacht of zij al dan niet de hoedanigheid van verzekeringnemer hebben.

WAM- verzekering - In het verkeer brengen van een voertuig zonder dekking van de burgerlijk aansprakelijkheid ervan - Strafbare personen - Hoedanigheid van verzekeringnemer - Vereiste

- Art. 22, § 1, eerste en tweede lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.15.1562.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.10 AC nr. ...

Is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk, het cassatiemiddel dat de schending aanvoert van artikel 149 Grondwet, doordat het bestreden vonnis na het telast gelegde feit te hebben geherkwalificeerd in een inbreuk op artikel 22, § 1, tweede lid, WAM, om als houder of bestuurder een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht, het beroepen vonnis bevestigt dat de eiseres veroordeelde tot straf wegens inbreuk op artikel 22, §1, eerste lid, WAM, om als eigenaar een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht, vermits de tegen de eiseres uitgesproken straf niet hoger is dan die welke tegen haar kan worden uitgesproken als houdster of bestuurster van het niet-verzekerd voertuig voor de inbreuk bepaald in artikel 22, § 1, tweede lid, WAM.

WAM- verzekering - Veroordeling om als eigenaar een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht - Hoger beroep - Herkwalificatie van het feit in "om als houder een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht" - Bevestiging van het beroepen vonnis - Cassatiemiddel dat de schending van artikel 149 Grondwet aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.15.0253.F 9 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.4 AC nr. ...

De inzittende van een aan spoorstaven gebonden motorrijtuig dat bij een verkeersongeval betrokken is, geniet de voorgeschreven vergoeding, ongeacht de plaats waar dat ongeval zich heeft voorgedaan, zelfs wanneer het gaat om een spoor dat volledig is afgezonderd van het wegverkeer (1). (1) Zie Cass. 11 januari 2010, AR C.09.0165.F, AC 2010, nr. 17; GwH, 6 februari 2014, nr. 25/2014.

WAM- verzekering - Wegverkeersongeval - Spoorweg - Motorrijtuig - Inzittende - Vergoeding

- Art. 29bis, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.16.0490.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.6 AC nr. ...

Een persoon is houder van het motorrijtuig in de zin van artikel 22, § 1, WAM indien hij feitelijke meesterschap erover uitoefent.

WAM- verzekering - Houder van het motorvoertuig

P.16.0781.F 4 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170104.1 AC nr. ...

Artikel 22 WAM 1989 bestraft met een correctionele straf de eigenaar of de houder van het motorrijtuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op de openbare weg zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is overeenkomstig deze wet, alsmede de bestuurder van dat motorrijtuig; die straf geldt voor degene die, na het voertuig te hebben gestolen, daarvan de bestuurder is in de zin van die bepaling (1). (1) Zie Cass. 2 januari 1996, AR P.95.1170.N, AC 1996, nr. 3: "Hij die zich door diefstal, geweldpleging of heling de macht over een motorrijtuig verschaft, is houder ervan" in de zin van artikel 3, § 1, WAM 1989.

WAM- verzekering - In het verkeer brengen van een onverzekerd motorrijtuig - Diefstal, geweldpleging of heling - Ongeval veroorzaakt door de dief van het motorrijtuig - Straf

C.15.0517.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.9 AC nr. ...

Uit artikel 19bis-11, § 2, WAM-wet volgt niet dat de bestuurder van een van de bij het ongeval betrokken voertuigen slechts als benadeelde persoon kan worden vergoed mits hij bewijst dat hij niet aansprakelijk is voor het ongeval.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Verscheidene betrokken voertuigen - Onmogelijkheid te bepalen welk voertuig het ongeval heeft veroorzaakt - Vergoeding van de benadeelde

- Art. 19bis-11, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.15.0315.N 26 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160926.1 AC nr. ...

De WAM-verzekering dekt de schade die is veroorzaakt door een motorrijtuig dat in het verkeer is op een van de in de wet bepaalde plaatsen; de zinsnede 'in het verkeer' moet ruim begrepen worden, zodat niet in beweging zijnde motorrijtuigen daardoor alleen niet van dekking worden uitgesloten; vereist is dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de schade en enig gebruik van het motorrijtuig in het verkeer, hetzij door de plaats die het inneemt, zijn staat of enige beweging.

WAM- verzekering - In het verkeer - Begrip

- Artt. 2, § 1, en 3, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.15.0326.N 12 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160912.1 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 19bis-11, § 2, WAM zijn enkel de WAM-verzekeraars van de voertuigen waarvan de bestuurders geen aansprakelijkheid dragen, niet tot vergoeding gehouden; de mogelijke aansprakelijkheid van de bestuurder van een bij het ongeval betrokken voertuig sluit niet uit dat de eigenaar van dat voertuig vergoeding van zijn schade vordert van de WAM-verzekeraars.

WAM- verzekering - Betrokkenheid van meerdere voertuigen bij een ongeval - Geen mogelijkheid om te bepalen

welk van die voertuigen het ongeval heeft veroorzaakt - Eigenaar voertuig - Schade

C.15.0447.N 30 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160630.18 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 29bis, §1, eerste lid, WAM en artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek volgt dat wanneer bij een verkeersongeval meerdere motorrijtuigen betrokken zijn, de respectieve verzekeraars het slachtoffer moeten vergoeden en de last in beginsel elk voor een gelijk deel moeten dragen; diegene die tot vergoeding van het slachtoffer overgaat, heeft op grond van artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek een regresvordering tegen de andere aansprakelijkheidsverzekeraars voor wat hij boven zijn deel betaalt aan het slachtoffer (1). (1) Cass. 26 januari 2012, AR C.11.0318.N, AC 2012, nr. 70.

WAM- verzekering - WAM 1989 - Artikel 29bis, § 1, eerste lid - Verkeersongeval - Meerdere motorrijtuigen betrokken - Verzekeraars - Slachtoffer - Schade - Verplichting tot vergoeding - Gevolg - Indeplaatsstelling - Regresvordering

- Art. 1251, 3° Burgerlijk Wetboek

- Art. 29bis, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Wanneer het slachtoffer door zijn schuld heeft bijgedragen tot de schade, kan de verzekeraar van een betrokken motorrijtuig die het slachtoffer heeft vergoed, de betaalde vergoeding op grond van artikel 29bis, §4, eerste lid, WAM slechts terugvorderen van de aansprakelijke derde of zijn verzekeraar tot beloop van het bedrag waarop het slachtoffer naar gemeen recht aanspraak had kunnen maken, rekening houdend met de verdeling van de aansprakelijkheid; de verzekeraar kan tevens het deel van de betaalde vergoeding dat overeenstemt met het bedrag waarvoor het slachtoffer naar gemeen recht zelf moet instaan, op grond van artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek terugvorderen van elke verzekeraar van een mede betrokken motorrijtuig, elk volgens een gelijk deel (1). (1) Cass. 26 januari 2012, AR C.11.0318.N, AC 2012, nr. 70.

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Schade - Schuld van het slachtoffer - Gevolg - Verzekeraar - Vergoeding van het slachtoffer - Terugvordering van aansprakelijke derde of diens verzekeraar - Grens - Deel van de schade waarvoor het slachtoffer zelf instaat - Terugvordering - Tegen elke verzekeraar van een betrokken motorrijtuig

- Art. 1251, 3° Burgerlijk Wetboek

- Art. 29bis, § 4, eerste lid, en § 5 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.15.0415.F 13 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160513.5 AC nr. ...

De bestuurder, in de zin van artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, is de persoon die het motorrijtuig bestuurt op het ogenblik van het ongeval, namelijk de persoon die, op dat ogenblik, de meesterschap erover heeft (1). (1) Zie Cass. 18 mei 2012, AR C.11.0628.F - C.11.0791.F, AC 2012, nr. 314, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2012; Cass. 19 juni 2015, AR C.14.0403.N - C.14.0474.N, AC 2015, nr.419; Cass. 7 september 2015, AR C.14.0209.F, AC 2015, nr 489.

WAM- verzekering - Artikel 29bis - Bestuurder

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.15.0011.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

WAM- verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

De rechter moet elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld invullen, evenals elke leemte die hieruit voortvloeit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt, wanneer hij die leemte in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen teneinde de wet in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te brengen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

WAM- verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

- zoals van kracht vóór de wijziging bij Wet 19 januari 2001 tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de regeling inzake automatische vergoeding van de schade, geleden door zwakke weggebruikers en passagiers van motorrijtuigen

- Artt. 1, 10 en 29bis, § 1 en 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

---

C.14.0391.F 6 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151106.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

WAM- verzekering - Zwakke weggebruiker - Rechthebbende

De beslissing schendt artikel 29bis, § 1, eerste lid, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, wanneer ze ervan uitgaat dat enkel de verwanten van het slachtoffer rechthebbenden zijn in de zin van die wetsbepaling en van die laatsten derhalve de werkgever uitsluit die persoonlijke schade lijdt, doordat hij het loon uitbetaalt van een werknemer die het slachtoffer is geworden van een verkeersongeval en daarom, t.g.v. zijn letsels, geen arbeidsprestaties meer kan verrichten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

WAM- verzekering - Zwakke weggebruiker - Rechthebbende

- Art. 29bis, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

---

P.15.0384.F 7 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151007.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 2, § 1, W.A.M. 1989, worden motorrijtuigen alleen toegelaten tot het verkeer op de openbare weg en op terreinen die toegankelijk zijn voor het publiek of slechts voor een zeker aantal personen die het recht hebben om er te komen, indien de burgerlijke aansprakelijkheid waartoe zij aanleiding kunnen geven, gedekt is door een verzekeringsovereenkomst die aan de bepalingen van deze wet voldoet en waarvan de werking niet is geschorst; een motor die bestuurd wordt op een omloop die volledig voor autoverkeer is gevrijwaard, is niet onderworpen aan de wettelijke verzekeringsplicht inzake motorrijtuigen.

WAM- verzekering - Artikel 2, § 1 - Autosportcircuit - Ongeval - Verzekeringsplicht

- Art. 2, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

---

C.14.0209.F 7 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150907.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

WAM- verzekering - Ongeval - Betrokken rijtuigen - Verzekeraars - Dekking - Limieten - Bestuurder

De bestuurder in de zin van artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, is de persoon die het motorrijtuig bestuurt op het tijdstip van het ongeval, namelijk diegene die op dat tijdstip het meesterschap erover heeft (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

WAM- verzekering - Ongeval - Betrokken rijtuigen - Verzekeraars - Dekking - Limieten - Bestuurder

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

---

C.14.0150.N 19 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150619.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

WAM- verzekering - Zwakke weggebruiker - Verzekeraar - Recht van verhaal - Beding ten nadele van de verzekeringnemer

WAM- verzekering - Zwakke weggebruiker - Verzekeraar - Vergoeding op grond van artikel 29bis WAM 1989 - Contractueel recht van verhaal

WAM- verzekering - Verzekeraar - Vergoedingsplicht - Artikel 29bis WAM 1989

De vergoedingsplicht van de verzekeraar op grond van artikel 29bis WAM is geen verplichting van de verzekeraar die een tegenprestatie vormt ten aanzien van de verzekerde; zij rust alleen op de verzekeraar en staat buiten de wederzijdse verbintenissen van de contractspartijen (1). (1) Zie concl. OM.

WAM- verzekering - Artikel 29bis WAM 1989 - Verzekeraar - Vergoedingsplicht

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Een beding dat aan de verzekeraar een recht van verhaal toestaat voor bedragen waarvoor de verzekerde niet aansprakelijk is, wijkt af van de modelovereenkomst gevoegd bij het besluit van 14 december 1992 ten nadele van de verzekeringnemer en is bijgevolg op grond van artikel 1 van dit besluit niet toegelaten (1). (1) Zie concl. OM.

WAM- verzekering - Zwakke weggebruiker - Verzekeraar - Recht van verhaal - Beding ten nadele van de verzekeringnemer

- Art. 29bis, eerste en laatste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 1, 24 en 25, 1°, a) KB 14 dec. 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 88, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Het is de verzekeraar die de slachtoffers van een verkeersongeval heeft vergoed op grond van artikel 29bis WAM, toegelaten een contractueel recht van verhaal uit te oefenen op de verzekerde of de verzekeringnemer, zij het beperkt tot het bedrag waartoe de verzekeraar op grond van de aansprakelijkheid van zijn verzekerde zou zijn gehouden (1). (1) Zie concl. OM.

WAM- verzekering - Zwakke weggebruiker - Verzekeraar - Vergoeding op grond van artikel 29bis WAM 1989 - Contractueel recht van verhaal

- Art. 29bis, eerste en laatste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 1, 24 en 25, 1°, a) KB 14 dec. 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 88, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

---

C.14.0403.N 19 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150619.6 AC nr. ...

De bestuurder, in de zin van artikel 29bis van de WAM 1989, is de persoon die het motorrijtuig bestuurt op het ogenblik van het ongeval, dat wil zeggen de persoon die, op dat ogenblik, het meesterschap over dat motorrijtuig heeft via mechanische middelen waardoor hij het voertuig in een bepaalde richting kan sturen en die zodoende het vermogen van de motor beheerst; de omstandigheid alleen dat een bestuurder van zijn voertuig wordt geworpen en de grond, een hindernis of een ander voertuig raakt tijdens het ongeval zelf, ontneemt hem niet de hoedanigheid van bestuurder; hij verliest die hoedanigheid pas wanneer hij, na van het voertuig te zijn geworpen, getroffen wordt door een verkeersongeval dat niet met het eerste ongeval samenvalt (1). (1) Cass. 18 mei 2012, AR C.11.0628.F-C.11.0791.F, AC 2012, nr. 314, met concl. van advocaat-generaal J.M. GENICOT in Pas. 2012, nr. 314.

WAM- verzekering - Artikel 29bis WAM 1989 - Niet beschermde persoon - Vergoeding - Uitsluiting - Bestuurder van het motorrijtuig

- Art. 29bis, § 1, eerste lid, en § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake

motorrijtuigen

C.14.0579.F 28 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150528.13 AC nr. ...

Artikel 11 Wet Landverzekeringsovereenkomst, krachtens hetwelk in de verzekeringsovereenkomst geen geheel of gedeeltelijk verval van het recht op verzekeringsprestatie bedongen mag worden dan wegens niet-nakoming van een bepaalde, in de overeenkomst opgelegde verplichting, en mits er een oorzakelijk verband bestaat tussen de tekortkoming en het schadegeval, is niet van toepassing op het recht van verhaal van de verzekeraar op de verzekeringnemer in geval van opzettelijk verzwijgen of opzettelijk onjuist meedelen van gegevens betreffende het risico bij het sluiten van de overeenkomst (1). (1) Zie Cass. 13 september 2012, AR C.11.0751.F, AC 2012, nr. 466.

WAM- verzekering - Modelovereenkomst - Recht van verhaal van de verzekeraar - Mededeling van het risico bij het sluiten van de overeenkomst - Opzettelijke verzwijging of onjuistheid - Toepassingsvoorwaarde

- Artt. 9, eerste lid, 24, eerste zin, 25, 1°, eerste lid, b) KB 14 dec. 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 5, eerste lid, en 11 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

P.14.0184.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.2 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 3 en 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 19bis-11, § 1, 8°, 19bis-14, § 1 en 19bis-17, eerste lid, WAM volgt dat het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds zich voor de strafrechter als gesubrogeerde in de rechten van de benadeelde die het heeft vergoed wegens niet-verzekering, burgerlijke partij kan stellen tegen de voor het ongeval aansprakelijke; niet vereist is dat de aansprakelijke tevens wordt vervolgd en veroordeeld voor het besturen van een niet-verzekerd voertuig.

WAM- verzekering - Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds - Niet-verzekerde aansprakelijke - Vergoeding van de benadeelde - Subrogatie - Burgerlijke partijstelling - Mogelijkheid

P.14.0311.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.2 AC nr. 6

Uit de artikelen 2, § 1, eerste lid en 22, § 1, eerste lid WAM volgt dat enkel strafbaar is het in het verkeer brengen of het toelaten in het verkeer van een motorrijtuig waarvoor geen verzekeringsovereenkomst werd gesloten die beantwoordt aan de bepalingen van de WAM of waarvan de WAM-verzekering werd geschorst; de inschrijving van het motorrijtuig voor een bepaald gebruik houdt niet in dat een ander gebruik op zich leidt tot het in het verkeer brengen of toelaten tot het verkeer van het motorrijtuig zonder verzekering overeenkomstig de WAM.

WAM- verzekering - Voertuig ingeschreven voor een bepaald gebruik - Voertuig dat voor andere doeleinden wordt gebruikt

VERZET

P.25.0163.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.2 AC nr. ...

Het feit dat een Belgische burger de taal van het eentalige gebied waarin hij verblijft niet machtig is en aanvoert dat zijn onkunde van het Nederlands hem heeft belet de waarschuwing te begrijpen die hem in kennis heeft gesteld van de betekening van het verstekvonnis, vormt geen omstandigheid onafhankelijk van zijn wil die hij niet heeft kunnen voorzien of voorkomen en die de ontvankelijkheid van zijn laattijdig verzet zou verantwoorden (1). (1) Zie concl. van eerste advocaat-generaal. Nolet de Brauwere vóór Cass. 9 april 2025, AR P.24.1779.F ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2.

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Waarschuwing die de beklaagde in kennis heeft gesteld van de betekening van het verstekvonnis - Laattijdig verzet - Ontvankelijkheid - Begrip van de waarschuwing - Beklaagde die de taal van het eentalige gebied waarin hij verblijft niet machtig is - Gevolg - (Geen) geval van overmacht

- Art. 187, § 5, 1° Wetboek van Strafvordering

P.25.0518.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.9 AC nr. ...

Hoewel de tenuitvoerlegging van het verstekvonnis wordt geschorst tijdens de gewone verzettermijn, is dit niet het geval tijdens de buitengewone verzettermijn; na het verstrijken van de gewone verzettermijn wordt de veroordeling definitief, onder de ontbindende voorwaarde van een ontvankelijk en gedaan verklaard verzet binnen de buitengewone termijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Gewone verzettermijn - Schorsende werking - Verstrijken van de gewone termijn - Uitwerking - Definitief karakter van de beslissing onder de ontbindende voorwaarde van een ontvankelijk en gedaan verklaard verzet binnen de buitengewone termijn

- Art. 187, § 2, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.24.0906.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.8 AC nr. ...

De kennisgeving die bij toepassing van artikel 40, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet door het openbaar ministerie wordt gedaan aan een bij verstek veroordeelde beklaagde, waarbij hem wordt meegedeeld dat hij door een welbepaalde verstekbeslissing op grond van welbepaalde bewezenverklaarde verkeersmisdrijven tot een verval van het recht tot sturen werd veroordeeld, stelt die laatste in staat om met de nodige kennis van zaken de opportuniteit te beoordelen om tegen die beslissing een rechtsmiddel aan te wenden en hiertoe de nodige stappen te ondernemen en de omstandigheid dat in die kennisgeving, die uit haar aard betrekking heeft op een veroordeling op grond van de Wegverkeerswet, niet de precieze hoofdstraf wordt vermeld die door de verstekbeslissing werd opgelegd, doet hieraan geen afbreuk en heeft niet tot gevolg dat de beklaagde niet op een adequate wijze werd geïnformeerd en geen correcte inschatting kan maken van de noodzaak of de opportuniteit om een rechtsmiddel tegen die beslissing aan te wenden; wanneer een bij verstek veroordeelde beklaagde bij toepassing van artikel 40, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet in kennis wordt gesteld van een hem door een verstekbeslissing opgelegd verval van het recht tot sturen en in die kennisgeving wordt vermeld dat die verstekbeslissing op een welbepaalde datum aan zijn woonplaats werd betekend, dan kan de rechter daaruit afleiden dat de beklaagde vanaf het ogenblik van die kennisgeving ook kennis heeft gekregen van die betekening en dat vanaf dat ogenblik bijgevolg de in artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde buitengewone termijn van verzet begint te lopen (1). (1) Cass. 17 december 2024, AR P.24.1233.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.18 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET; Cass. 14 mei 2024, AR P.23.1032.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240514.2N.11; Cass. 22 juni 2021, AR P.21.0480.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.20.

- Verstekbeslissing - Artikel 40, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet - Kennisgeving aan een bij verstek veroordeelde beklaagde van een verstekbeslissing houdende verval van het recht tot sturen - Gevolg voor de kennisname van de betekening van de verstekbeslissing - Aanvang van de buitengewone termijn van verzet - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 40, eerste en vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Volgens artikel 40, vierde lid, Wegverkeerswet wordt in geval van een veroordeling bij verstek bij de in het eerste lid van die bepaling bedoelde kennisgeving melding gemaakt van de rechtsmiddelen die openstaan tegen een verstekvonnis, van de termijnen om die aan te wenden en van de na te leven vormvoorwaarden, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering; uit de loutere omstandigheid dat die kennisgeving ook informatie bevat over rechtsmiddelen, de termijn binnen welke en de wijze waarop ze moeten worden ingesteld, die, gelet op de concrete situatie van de beklaagde, voor hem niet relevant is, kan niet worden afgeleid dat de beklaagde niet adequaat in kennis werd gesteld van de rechtsmiddelen die hij tegen de verstekbeslissing kan aanwenden (1). (1) Cass. 22 juni 2021, AR P.21.0480.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.20.

- Verstekbeslissing - Artikel 40, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet - Kennisgeving aan een bij verstek veroordeelde beklaagde van een verstekbeslissing houdende verval van het recht tot sturen - Melding van de

rechtsmiddelen, termijnen en vormvoorwaarden tegen een verstekvonnis - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 40, eerste en vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0298.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.12 AC nr. ...

Uit de artikelen 187, § 1, en 424 Wetboek van Strafvordering volgt dat, wanneer het jegens de beklaagde bij verstek gewezen vonnis niet werd betekend en de verzettermijn dus niet is ingegaan, de termijn om tegen die beslissing cassatieberoep in te stellen niet kan ingaan (1); evenwel volgt noch uit die bepalingen, noch uit de artikelen 187, § 7, en 206 van dat wetboek, noch uit enige andere wettelijke bepaling dat in geval van verzet tegen het verstekvonnis, en vervolgens van afstand van dat rechtsmiddel, de uitspraak van de beslissing die akte van de afstand van het rechtsmiddel verleent de termijn om cassatieberoep tegen het verstekvonnis in te stellen doet ingaan (2); in een dergelijk geval leidt het Hof uit zijn vaststelling dat het dossier geen enkel stuk bevat dat de betekening van het bestreden vonnis aantoont, af dat het cassatieberoep voorbarig is en verleent het in voorkomend geval akte van de afstand van dat cassatieberoep. (1) Zie, wat betreft het voorbarig karakter van het cassatieberoep van de beklaagde tegen een jegens hem bij verstek gewezen en niet betekend vonnis, Cass. 9 oktober 2024, AR P.23.0720.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241009.2F.9, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20241009.2F.9 ; Cass. 7 september 2022, AR P.21.1593.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.2, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220907.2F.2. (2) In afwijking van de regel "verzet op verzet is ongeldig", "belet de akteverlening niet, behoudens wanneer de afstand berusting in de bij verstek gewezen beslissing inhoudt, dat de beklaagde binnen de wettelijke termijn een tweede maal verzet instelt tegen die beslissing" (Cass. 4 april 2017, AR P.17.0032.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.3, Pas. 2017, nr. 246 en de noot A.W., RABG, 2018, 463, noot M. ROZIE, "Opposition sur opposition ne vaut", behalve wanneer binnen de wettelijke termijn een tweede verzet wordt aangetekend na afstand van een eerste verzet"; zie B. DE SMET, "Verstek en verzet in strafzaken", 4de uitg., C.A.B.G., Intersentia, 2020, 123, noot 693). Wanneer de in laatste aanleg bij verstek gewezen beslissing nog vatbaar is voor verzet, volgt uit artikel 424 Wetboek van Strafvordering dat die termijn van 15 dagen om cassatieberoep in te stellen voor de beklaagde pas ingaat na het verstrijken van de gewone verzettermijn. Wanneer ze niet meer vatbaar is voor verzet, gaat de termijn van 15 dagen om cassatieberoep in te stellen voor de niet-verschenen partij in de dag na de betekening van de beslissing (zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, 2077). (M.N.B.).

- Veroordeling bij verstek niet betekend - Verzet - Afstand - Beslissing die akte van de afstand verleent - (Geen) aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen tegen het verstekvonnis - Gevolg voor de mogelijke afstand van cassatieberoep

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering
- Art. 206 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 1 en 7 Wetboek van Strafvordering

P.24.1779.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2 AC nr. ...

De buitengewone verzettermijn gaat niet in indien de informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing niet regelmatig is; wat dat betreft vereist artikel 6.1 EVRM dat die informatie melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen; geen enkele bepaling, en met name noch voormeld artikel 6.1 EVRM noch artikel 187 Wetboek van Strafvordering, verplichten de autoriteiten om aan de bij verstek veroordeelde de informatie over de rechtsmiddelen mee te delen in een andere taal dan die van de rechtspleging of van de plaats van betekening van het verval van het recht tot sturen, wanneer geen enkel gegeven hen in staat stelt te voorzien dat de betrokkene die taal niet verstaat (1). (1) Het OM heeft ook geconcludeerd tot verwerping. Zie concl. OM, waarin wordt onderzocht of het middel van schending van de Taalwet Gerechtszaken ambtshalve moet worden aangevoerd (quod non) en of het oude eerste en tweede lid van artikel 40 van die wet, vervangen door de wet van 25 mei 2018, opnieuw tot leven zijn gewekt ten gevolge van het arrest nr. 120/2019 van het Grondwettelijk Hof van 19 september 2019.

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0204.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.2 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat een partij die in haar afwezigheid werd veroordeeld, de mogelijkheid moet hebben om de zaak opnieuw en ditmaal in haar aanwezigheid te laten beoordelen, tenzij vaststaat dat zij heeft verzaakt aan het recht om te verschijnen en zich te verdedigen of zij de intentie had zich te onttrekken aan het gerecht.

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Rechtsmiddelen - Recht op een beoordeling van de zaak op tegenspraak - Voorwaarden

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering blijkt dat de wetgever de misbruiken van de verzetsprocedure heeft willen tegengaan door een beperking van de mogelijkheid om tegen een verstekbeslissing verzet aan te tekenen, zonder daarbij afbreuk te doen aan het recht van de partijen om te worden gehoord als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, en aan de vereisten die ter zake worden gesteld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; uit diezelfde wetsgeschiedenis en de voormelde door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gegeven uitlegging van artikel 6 EVRM volgt dat het door artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering gehanteerde begrip "wettige reden van verschoning" die gevallen omvat die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch om zich te onttrekken aan het gerecht; die afstand of die wil zich te onttrekken kan niet alleen worden afgeleid uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet is komen opdagen op de rechtszitting waarop zij behoorlijk was opgeroepen en voldoende de gevolgen kan inschatten van de beslissing om afwezig te blijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 12 november 2024, AR P.24.0975.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241112.2N.12; Cass. 5 juni 2024, AR P.24.0345.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240605.2F.6 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 19 maart 2024, AR P.23.1713.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240319.2N.7; Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1291.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.9, met concl. OM; Cass. 8 oktober 2019, AR P.19.0636.N, AC 2019, nr. 508; Cass. 3 april 2019, AR P.19.0032.F, AC 2019, nr. 206, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas., NC 2019, 548, noot K. DE BACKER, JLMB 2019, 1337, noot F. KUTY; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS, NC 2018, 309, noot E. DE ROOS, T. Strafr. 2018, 240, noot T.D.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Veroordeling bij verstek - Afwezigheid in de verstekprocedure met kennis van de dagvaarding en zonder een reden van overmacht of wettige reden van verschoning - Ongedaan verzet - Begrip wettige reden van verschoning - Beoordeling - Controle op de wettigheid van motieven door het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het enkele feit dat een partij aanwezig was bij de behandeling van de zaak in eerste aanleg en ook in hoger beroep vertegenwoordigd was door een raadsman op de inleidingszitting, waarop er conclusietermijnen en een rechtsdag werden bepaald, volgt niet dat zij op het ogenblik dat zij afwezig bleef en verstek liet gaan bij de behandeling van de zaak in hoger beroep, niet de wens kan hebben gehad afstand te doen van haar recht te verschijnen en zich te verdedigen of zich te onttrekken aan het gerecht (1); wanneer de rechter vaststelt dat de verzetdoende partij geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van haar verstek bij de bestreden rechtspleging, kan hij daaruit afleiden dat de afwezigheid van die partij was ingegeven door haar wens zich te onttrekken aan het gerecht. (1) Cass. 19 maart 2024, AR P.23.1713.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240319.2N.7; Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1291.N. ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.9, met concl. OM.

- Ongedaan verzet - Onverantwoorde afwezigheid van de eiser tijdens de verstekprocedure - Procedure in hoger beroep - Veroordeling in eerste aanleg met bevel tot onmiddellijke aanhouding - Afwezigheid na aanwezigheid van de advocaat van de beklaagde op de inleidende terechtzitting - Criteria voor het ongedaan verzet - Beoordeling

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het rechtscollege dat in hoger beroep uitspraak doet over het verzet van de beklaagde tegen een door dit rechtscollege bij verstek gewezen beslissing op het hoger beroep van het openbaar ministerie, mag de door de eerste rechter opgelegde straf enkel verzwaren door met eenparigheid van stemmen uitspraak te doen en dit uitdrukkelijk vast te stellen, zelfs als de bij verstek gewezen beslissing de door de eerste rechter uitgesproken straf met eenparigheid van stemmen wettig heeft verzwaard (1), aangezien het bij verstek gewezen arrest krachtens de uitdovende werking van het ontvankelijk verklaarde verzet is vernietigd (2). (1) Cass. 14 februari 2007, AR P.06.1379.F, AC 2007, nr. 88. (2) Zie Cass. 7 december 2016, AR P.16.0650.F, AC 2016, nr. 701.

- Rechtspleging in hoger beroep - Strafverzwaring - Eenparigheid van stemmen - Arrest op verzet - Ontvankelijk verzet - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1751.F 19 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250319.2F.5 AC nr. ...

De wet stelt de aanvang van de gewone verzettermijn niet afhankelijk van de voorwaarde dat er bij het dossier van de rechtspleging een afschrift wordt gevoegd van de stukken waarvan de akte van betekening de overhandiging aan de ontvanger van de betekening aantoont.

- Strafzaken - Gewone verzettermijn - Aanvang - Regelmatige betekening - Akte van betekening die de overhandiging van de stukken aan de ontvanger van de betekening aantoont - Draagwijdte

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.24.1648.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.7 AC nr. ...

De wet laat de beoordeling van de omstandigheden die door de verzetdoende partij wordt aangevoerd als wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering, over aan de onaantastbare beoordeling van de feitenrechter; het Hof van Cassatie kan enkel nagaan of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgen heeft afgeleid die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof - Draagwijdte

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De wettige reden van verschoning, bedoeld in artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering, geldt voor de gevallen waarin de opzettelijke afwezigheid van de verzetdoende partij, terwijl hij kennis had van de dagvaarding, niet kan worden uitgelegd als een afstand van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen; wat betreft de criteria op grond waarvan kan worden beoordeeld of de bij verstek veroordeelde al dan niet opzettelijk afstand heeft gedaan van zijn recht om zich te verdedigen, maakt de wet geen onderscheid tussen het geval waarin het verstek zich in eerste aanleg en dat waarin het zich in hoger beroep heeft voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Beoordeling in hoger beroep

- Art. 208 Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De omstandigheid dat de afwezigheid van de verzetdoende partij het gevolg is van zijn eigen nalatigheid, sluit op zich het bestaan van een wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering niet uit; indien dit zich echter zo vaak herhaalt dat het aan nonchalance grenst, kan de nalatigheid niets anders dan de uitdrukking zijn van een totale onverschilligheid voor de lopende procedure, die niet verenigbaar is met het afdoend bewijs van de wens om eraan deel te nemen (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Afstand van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen - Herhaaldelijke nalatigheden van de verzetdoende partij - Gevolg

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.24.1537.F 5 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 187, § 8, Wetboek van Strafvordering wordt het verzet niet-ontvankelijk verklaard wanneer het gericht is tegen een beslissing waarbij de verzetdoende partij zich een tweede keer bij verstek heeft laten vonnissen; indien de laatstgenoemde beslissing het verzet als ongedaan heeft beschouwd, beschikt de niet-verschenen beklaagde over het recht om tegen die beslissing hoger beroep in te stellen, wat inhoudt dat hij de grond van de zaak door het gerecht in hoger beroep kan doen onderzoeken overeenkomstig artikel 187, § 9, van dat wetboek; hieruit volgt dat, in geval van iteratief verstek, het tweede verzet niet-ontvankelijk moet worden verklaard, ook al hebben de beklaagde of zijn raadsman de dagvaarding voor de rechtszitting waarop het eerste verzet werd behandeld, niet ontvangen of werden zij van de datum van die rechtszitting niet op de hoogte gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Iteratief verstek - Nieuw verzet - Ontvankelijkheid - Verzet op verzet is ongeldig - Draagwijdte

- Art. 187, §§ 8 en 9 Wetboek van Strafvordering

P.23.0067.F 24 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230524.2F.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering maakt het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, de grond van de zaak aanhangig bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; krachtens die bepaling wordt de grond van de zaak aanhangig bij het appelgerecht, met als enige voorbehoud de relatieve werking van het verzet; artikel 204 Wetboek van Strafvordering betreft een bijzondere bepaling die de devolutieve werking van het hoger beroep bepaalt en dus niet van toepassing is wanneer het hoger beroep gericht is tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Ongedaanverklaring van het verzet - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Omvang van de aanhangigmaking bij de rechters in hoger beroep - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

In geval van hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, is de appellant niet verplicht de grieven te vermelden die hij tegen de beroepen beslissing opwerpt en heeft de omstandigheid dat hij niettemin één of meerdere vakjes heeft aangekruist op het grievenformulier geen invloed op de aanhangigmaking van de zaak bij het appelgerecht (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Ongedaanverklaring van het verzet - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - (Geen) Verplichting de grieven op te geven - In het formulier aangekruiste grieven - Invloed

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

P.22.1106.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters het beroepen vonnis vernietigen dat het door een beklaagde aangetekend verzet niet-ontvankelijk verklaart, moeten zij zich eerst over de ontvankelijkheid van het verzet uitspreken alvorens over de strafvordering uitspraak te doen.

- Vernietiging van het beroepen vonnis door de appelrechters - Strafzaken - Door de eerste rechter niet-ontvankelijk verklaard verzet - Hoger beroep

- Art. 187, §§ 4 en 5 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het vonnis het verzet niet-ontvankelijk verklaart, beperkt het zich ertoe te verklaren dat de bij verstek gewezen beslissing haar volle uitwerking zal krijgen; in dat geval kan het noch de grondslag van het verzet noch de grondslag van het bij verstek gewezen vonnis onderzoeken; hetzelfde geldt voor de appelrechters die het beroepen vonnis bevestigen dat het verzet van de beklaagde niet-ontvankelijk verklaart, in welk geval zij geen uitspraak kunnen doen over de strafvordering door met name te onderzoeken of de feiten zijn verjaard en of de vervolging niet-ontvankelijk moet worden verklaard (1). (1) Cass. 20 december 2016, AR P.15.0075.N, AC 2016, nr. 736.

- Strafzaken - Niet-ontvankelijk verklaard verzet van de beklaagde

- Art. 187, §§ 4 en 5 Wetboek van Strafvordering

P.22.0749.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.2 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de toepassing van de in artikel 215 Wetboek van Strafvordering bedoelde evocatie ertoe leidt dat aan de beklaagde een aanleg wordt ontnomen, kan als zodanig niet worden afgeleid dat diens recht op een eerlijk proces of recht van verdediging zou zijn miskend; de loutere omstandigheid dat het appelgerecht na evocatie uitspraak doet over de grond van de zaak naar aanleiding van het hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt, houdt geen miskenning in van de relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet (1). (1) Cass. 2 maart 2021, AR P.20.1057.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210302.2N.22 met concl. OM.

- Strafzaken - Relatieve werking van het door de beklaagde aangetekende verzet - Artikel 215 Wetboek van Strafvordering - Hoger beroep van de beklaagde tegen een vonnis dat zijn verzet tegen een hem veroordelend verstekvonnis ontvankelijk verklaart en de heropening van het debat beveelt - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.22.0652.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.2 AC nr. ...

De rechter op verzet kan een verzet tegen een verstekvonnis maar onontvankelijk verklaren wegens laattijdigheid, indien vaststaat dat de betrokkene behoorlijk werd ingelicht over de termijn om verzet aan te tekenen; de rechter op verzet oordeelt onaantastbaar of dit het geval is; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 22 maart 2022, AR P.21.1502.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.13 met concl. OM; Cass. 18 mei 2021, AR P.21.0327.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.13; Cass. 19 mei 2020, AR P.20.0148.N, AC 2020, nr. 302; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0556.N, AC 2019, nr. 624; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017 nr. 428; Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., T. Strafr. 2016, 236 noot T. DECAIGNY; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, T. Strafr. 2011, 207 noot C. VAN DEUREN, RW 2012-13, 216 noot B. DE SMET; Zie ook EHRM 24 mei 2007, Da Luz Dominguez Ferreira t/België, EHRM 29 juni 2010, Hakimi t/België, §34-37 en EHRM 1 maart 2011, Faniel t/België, www.echr.coe.int, §30; GwH 11 oktober 2018, arrest 134/2018, www.const-court.be; K. VEECKMANS, "Informatieplicht tijdens de buitengewone verzetstermijn", T. Strafr. 2021, 221-226; B. DE SMET, Verstek en verzet in strafzaken, Larcier, 2020, 78-82; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1663-1666; C. VANDEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2022, 1428-1429.

- Strafzaken - Informatie over het verzet bij de betekening van de verstekbeslissing - Draagwijdte

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0201.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.17 AC nr. ...

De kennisgeving van de rechten van de bij verstek veroordeelde persoon kan redelijkerwijs enkel worden opgevat als een mededeling betreffende de modaliteiten van het verzet, een bij de artikelen 171 en 187 Wetboek van Strafvordering ingevoerd rechtsmiddel; aangezien de kennisgeving aan de veroordeelde met toepassing van artikel 40, vierde lid, Wegverkeerswet, bevestigt dat de veroordeelde persoon de voorgeschreven mededeling heeft ontvangen, kan er niet worden geoordeeld dat die kennisgeving niet de rechtsmiddelen vermeldt die tegen een verstekvonnis kunnen worden aangewend (1). (1) In tegenstelling tot wat de eiser heeft aangevoerd, is het bovendien niet vereist dat een afschrift van die aan de beklaagde overhandigde mededeling bij het dossier wordt gevoegd, aangezien aan de hand van de vermeldingen in de kennisgeving kan worden vastgesteld dat die mededeling de inlichtingen bevat zoals voorgeschreven door artikel 40, vierde lid, Wegverkeerswet, zoals gewijzigd na het arrest nr. 134/2018 van 11 oktober 2018 van het Grondwettelijk Hof. In dit geval vermeldde de kennisgeving dat "een exemplaar van de kennisgeving van de rechten van de bij verstek veroordeelde persoon (COL nr. 5/2008, herziene versie 19 oktober 2017) is overhandigd door [de ondertekenende agent]". Hierin zag het openbaar ministerie eerder een schending van artikel 40, vierde lid, Wegverkeerswet dan een miskenning van de bewijskracht van de akten en heeft het aan het Hof voorgesteld om met een ambtshalve middel schending van die bepaling aan te voeren.

- Kennisgeving van de rechten van de bij verstek veroordeelde persoon - Begrip - Modaliteiten - Kennisgeving aan de veroordeelde persoon die bevestigt dat hij de voorgeschreven mededeling heeft ontvangen

- Artt. 171 en 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0245.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.5 AC nr. ...

Na het verstrijken van de gewone verzettermijn en voor zover geen enkel rechtsmiddel werd aangewend, gaat de bij verstek gewezen veroordelende beslissing in kracht van gewijsde, onder de ontbindende voorwaarde van een eventueel verzet dat binnen de buitengewone termijn wordt gedaan; een dergelijke beslissing kan dus als grondslag dienen van de veroordeling wegens een overtreding van artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 26 februari 2014, AR P.14.0147.F, AC 2014, nr. 156, met concl. OM op datum in Pas.

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Buitengewone verzetstermijn - Verstrijken van de gewone verzettermijn

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.21.1502.N 22 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.13 AC nr. ...

Een wettelijke bepaling heeft uit haar aard een algemeen karakter en kan zodoende van toepassing zijn op een veelheid aan situaties die niet allemaal specifiek door die bepaling kunnen worden geregeld; het staat aan de rechter om een dergelijke bepaling uit te leggen en in dat kader te beoordelen welke situaties en personen onder de toepassing ervan kunnen vallen; daarbij dient de rechter acht te slaan op de duidelijkheid en de voorspelbaarheid van die bepaling voor de persoon op wie ze van toepassing kan zijn, rekening houdend met onder meer de bewoordingen van de bepaling, de evolutie van de maatschappij en het recht sinds de invoering ervan en de wijze waarop ze door de rechtspraak wordt uitgelegd; het vereiste van de strikte uitlegging van de strafwet verbiedt de rechter niet een bepaling die behoort tot de strafrechtspleging toepasselijk te verklaren op een persoon wiens situatie in die bepaling niet uitdrukkelijk is geregeld; de rechtspraak aanvaardt sinds geruime tijd dat een derde tegen de beslissing die de verbeurdverklaring beveelt van goederen waarop hij aanspraak maakt, de rechtsmiddelen kan aanwenden die ook aan de gewone procespartijen ter beschikking staan, met inbegrip van het verzet, en dat hij zijn aanspraken voor het eerst op verzet kan laten gelden, aangezien hij van rechtswege partij in het geding is, ook al is hij daarin niet verschenen of opgeroepen; indien niet blijkt dat de bij verstek veroordeelde beklaagde kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing, kan hij in verzet komen totdat de termijnen van verjaring van de straf verstreken zijn; die bepaling kan op grond van de bewoordingen ervan worden toegepast op een derde wiens goed is verbeurd verklaard en die niet verscheen of is opgeroepen in het strafproces (1).
(1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de eigenaar te goeder trouw die niet in het strafproces verscheen of is opgeroepen - Toepassing van de regels over het verzet van de bij verstek veroordeelde beklaagde - Voorspelbaarheid van de regels over het verzet - Verzet in de gewone of buitengewone termijn - Toepassing

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de eigenaar te goeder trouw die niet in het strafproces verscheen of is opgeroepen - Toepassing van de regels over het verzet van de bij verstek veroordeelde beklaagde - Voorspelbaarheid van de regels over het verzet - Verzet in de gewone of buitengewone termijn - Toepassing

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het rechtsmiddel van derdenverzet staat slechts open tegen beslissingen die door een burgerlijk gerecht zijn gewezen en beslissingen van een strafgerecht dat uitspraak doet over de burgerlijke belangen; het gegeven dat de tenuitvoerlegging van een beslissing van een strafgerecht een burgerrechtelijk gevolg heeft, volstaat niet om tegen die beslissing derdenverzet toe te laten; aangezien de verbeurdverklaring een straf is, kan artikel 1122 Gerechtelijk Wetboek dan ook niet worden toegepast in het kader van de aanspraken van een derde op verbeurdverklaarde goederen; een derde die beweert eigenaar te zijn van verbeurdverklaarde goederen, moet ook niet noodzakelijk een rechtsmiddel instellen voor de strafrechter; hij kan ook andere procedurele mogelijkheden aanwenden zoals het formuleren van zijn aanspraken voor de burgerlijke rechter op grond van artikel 3 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak; stelt de derde evenwel een rechtsmiddel voor de strafrechter in, dan zijn daarop de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering van toepassing; dat een derde in dat geval wordt gelijkgesteld met een veroordeelde beklaagde die verstek heeft gelaten, is niet onvoorzienbaar; die omstandigheid houdt dan ook geen ontoelaatbare uitbreiding in van de toepassing van artikel 187, § 1, Wetboek van Strafvordering, maar verleent aan de betrokkene naar analogie met een bij verstek veroordeelde beklaagde het bijkomende recht verzet te kunnen instellen tijdens een buitengewone termijn die pas begint te lopen vanaf het moment van de effectieve kennisneming van de betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Verzet van de derde-eigenaar - Aard en termijnen van het rechtsmiddel - Voorzienbaarheid van de regels over het verzet in de gewone en buitengewone termijn

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Verzet van de derde-eigenaar - Aard en termijnen van het rechtsmiddel - Voorzienbaarheid van de regels over het verzet in de gewone en buitengewone termijn

- Art. 3 KB 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1122 Gerechtelijk Wetboek

Voor een persoon die kennis neemt van de betekening van een beslissing waarbij goederen worden verbeurdverklaard waarvan hij voorhoudt eigenaar te zijn, alsook van een modelformulier waarin wordt uitgelegd over welke rechtsmiddelen een bij verstek veroordeelde persoon in strafzaken beschikt, moet het ook bij afwezigheid van een aan die bijzondere situatie aangepaste wetsbepaling of formulier duidelijk zijn dat hij, indien hij tegen die beslissing verzet wil instellen, dat moet doen binnen de wettelijk bepaalde termijn van verzet zoals die ook is vermeld in dat formulier; dit is des te meer het geval wanneer die persoon, steeds bijgestaan door een advocaat, feitelijk op de hoogte was van de beslissing tot verbeurdverklaring en van de strafprocedure die tot deze beslissing heeft geleid, ook al was hij in die procedure niet formeel opgeroepen of was hij niet verplicht daarin tussen te komen; het is voor die derde ook niet onvoorzienbaar dat het verzet dat hij tegen de beslissing kan instellen tijdsgebonden is aangezien er binnen een redelijke termijn zekerheid moet komen over de bestemming van de verbeurdverklaarde goederen; bijgevolg heeft de derde geen recht op verzet zonder enige tijdsbeperking of op de beoordeling van de gegrondheid van zijn aanspraak door een rechter, ongeacht de niet-ontvankelijkheid van zijn verzet wegens de laattijdigheid ervan; hieruit volgt dat artikel 187 Wetboek van Strafvordering voor de derde die kennis heeft genomen van de voormelde betekening en kennisgeving, voldoende duidelijk en voorspelbaar is om de termijn te kennen waarbinnen hij verzet dient aan te tekenen tegen de beslissing tot verbeurdverklaring; door het feit dat de derde binnen de in artikel 187, § 1, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen, eventueel verlengd ingevolge het bestaan van een situatie van overmacht, verzet kan instellen tegen de beslissing tot verbeurdverklaring die hem benadeelt, worden de rechten van de derde geëerbiedigd, zoals het recht op een eerlijk proces en het recht op eigendom (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de derde die niet was opgeroepen of niet tussenkwam in het strafproces - Betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring - Informatie over de termijnen en vormvereisten van het verzet aan de hand van een modelformulier - Voorzienbaarheid van de termijnen om ontvankelijk verzet in te stellen - Verlenging van de termijnen wegens overmacht - Beoordeling

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Verbeurdverklaring van een goed dat toebehoort aan een derde - Rechtsmiddelen van de derde die niet was opgeroepen of niet tussenkwam in het strafproces - Betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring - Informatie over de termijnen en vormvereisten van het verzet aan de hand van een modelformulier - Voorzienbaarheid van de termijnen om ontvankelijk verzet in te stellen - Verlenging van de termijnen wegens overmacht - Beoordeling

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

- Art. 43quater, § 4 Strafwetboek

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0830.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling verbiedt de inverdenkinggestelde het rechtsmiddel te kiezen dat hem het gunstigste voor zijn belangen lijkt, zoals bijvoorbeeld een rechtsmiddel waarmee hij zich op het voordeel van de verjaring van de strafvordering kan beroepen.

- Strafzaken - Beslissing vatbaar voor hoger beroep en verzet - Recht van de beklaagde om het rechtsmiddel te kiezen dat hem het gunstigste lijkt

- Artt. 187 en 199 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een verstekvonnis niet aan de beklaagde in persoon is betekend, wordt de verjaringstermijn van de strafvordering, na het verstrijken van de gewone verzettermijn, geschorst en vervangen door de verjaringstermijn van de straf; de geschorste termijn begint pas opnieuw te lopen vanaf de datum waarop het verzet tegen het verstekvonnis ontvankelijk wordt verklaard, maar het bestaan van de buitengewone verzettermijn en de toepassing van de schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens die termijn zijn niet ondergeschikt aan de uitoefening van het rechtsmiddel van het verzet door de niet-verschenen beklaagde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 179.

- Strafzaken - Buitengewone verzetstermijn - Schorsing van de verjaring van de strafvordering

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.1677.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.7 AC nr. ...

Artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, inhoudt dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; uit die bepaling volgt dat het hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet ongedaan verklaart van rechtswege het geschil in zijn geheel ter beoordeling voorlegt aan het appelgerecht met als enige beperking de relatieve werking van het verzet; voor de bepaling van de saisine van het appelgerecht zijn de aanduiding van de grieven in het grievenformulier tegen het vonnis waartegen verzet is aangetekend of de afstand van dergelijke grieven zonder belang (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0471.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.18; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, JLMB 2019, 1336, NC 2019, 54, RDPC 2019, 836, RW 2017-18, 1657 noot S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel" (1658-1660); Cass. 11 januari 2017, AR P.16.1085.F, AC 2017, nr. 23 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GwH 17 mei 2018, nr. 56/2018, www.const-court.be, NJW 2019, 119, noot F. COUVREUR; Gent 1 juni 2018, RW 2018-19, 1185. Zie ook A. WINANTS, "Potpourri II: de nieuwe regels inzake verstek en verzet in strafzaken", NC 2016, 336; M.-A BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1689.

- Ongedaan verzet - Hoger beroep tegen het vonnis van ongedaan verzet - Saisine van het appelgerecht - Omvang

- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

P.21.1606.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.14 AC nr. ...

Wanneer een beklaagde tegen hetzelfde verstekvonnis verzet doet en vervolgens hoger beroep instelt, moet eerst uitspraak worden gedaan over het oudste rechtsmiddel en zal er pas over het tweede uitspraak worden gedaan nadat het eerste niet-ontvankelijk werd verklaard (1); indien de niet-verschenen partij, na ontvankelijk verzet te hebben aangetekend, hoger beroep instelt, kan dat hoger beroep niet worden beoordeeld door het gerecht waarbij de eiser in hoger beroep de zaak aanhangig wil maken, aangezien zijn verzet de zaak opnieuw bij de eerste rechter aanhangig heeft gemaakt. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 1762-1763; Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1837.N, AC 2010, nr. 187. Het OM heeft van zijn kant niet geconcludeerd dat, te dezen, het Hof kon vaststellen dat het hoger beroep kennelijk niet ontvankelijk was terwijl er nog geen beslissing was gewezen over de ontvankelijkheid van het weliswaar eerder ingestelde verzet.

- Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Volgorde waarin uitspraak moet worden gedaan over de rechtsmiddelen

- Art. 187, § 5, 3° Wetboek van Strafvordering

P.21.0713.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Het recht om in persoon te verschijnen is geen absoluut recht en dit recht moet worden afgewogen tegen het belang van de maatschappij om misdrijven daadwerkelijk te berechten en het persoonlijk belang van de slachtoffers om binnen een redelijke termijn een uitspraak te verkrijgen; wanneer de rechter de toepassing van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering overweegt, kan hij de houding van de beklaagde in aanmerking nemen, alsook de omstandigheid dat hij van meerdere kunstgrepen heeft gebruikgemaakt om de loop van de rechtspleging te vertragen of te kennen heeft gegeven dat hij zich aan het gerecht wilde onttrekken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

- Strafzaken - Voorrecht van rechtsmacht - Hof van beroep - Verstekarrest - Recht om in persoon te verschijnen - Ongedaan verklaard verzet - Wettige verschoningsgrond die het verstek verantwoordt - Beoordelingscriteria

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.21.0757.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.6 AC nr. ...

Na het verstrijken van de gewone verzetstermijn en voor zover geen enkel rechtsmiddel werd aangewend, gaat de bij verstek gewezen veroordelende beslissing in kracht van gewijsde onder de ontbindende voorwaarde van een mogelijk verzet dat binnen de buitengewone termijn wordt gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 623.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Geen rechtsmiddel binnnen de gewone verzetstermijn en termijn van hoger beroep - Gevolg - Verzet binnen de buitengewone termijn

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

Het ontvankelijk verklaarde verzet leidt van rechtswege tot de vernietiging van het verstekvonnis en plaatst de verzetdoende partij in dezelfde toestand alsof de beslissing niet was uitgesproken; de uitdovende werking van het rechtsmiddel vindt ex tunc en niet ex nunc plaats, aangezien de beroepen beslissing wordt geacht nooit te hebben bestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 623.

- Strafzaken - Ontvankelijk verklaard verzet - Uitdovende werking - Draagwijdte - Uitwerking ex tunc

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.21.0881.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.15 AC nr. ...

Bij het beoordelen van de overmacht ter rechtvaardiging van een na het verstrijken van de termijn aangetekend verzet, kan de rechter rekening houden met de omstandigheid dat de verzetdoende partij niet aannemelijk maakt dat hij aan zijn advocaat de opdracht heeft gegeven om verzet aan te tekenen.

- Strafzaken - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Opdracht aan de raadsman om verzet aan te tekenen - Aannemelijk maken van die opdracht

- Strafzaken - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Opdracht aan de raadsman om verzet aan te tekenen - Aannemelijk maken van die opdracht

Bij toepassing van artikel 187, § 5, 1°, Wetboek van Strafvordering is het verzet van een beklaagde, behoudens overmacht, niet ontvankelijk wanneer het niet binnen de wettelijke termijn werd ingesteld; overmacht die de ontvankelijkheid verantwoordt van het verzet dat na het verstrijken van de wettelijke termijn is ingesteld, kan alleen voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de verzetdoende partij, die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden; de rechter beoordeelt in feite of de aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht uitmaken, het Hof gaat enkel na of de rechter uit de omstandigheden die hij in aanmerking neemt, al dan niet wettig overmacht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 22 maart 2016, AR P.14.1182.N, AC 2016, nr. 196, RABG 2016, 1028, noot V. VEREECKE en RW 2016-17, 302, noot B. DE SMET; Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607 (concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.), T. Strafr. 2012, 38 noot G. SCHOORENS; Cass. 27 april 2010, AR P.09.1847.N, AC 2010, nr. 285, RW 2010-11, 1475 noot B. DE SMET; Cass. 8 november 2006, AR P.06.0488.F, AC 2006, nr. 545, RDP 2007, 280. Zie alg. D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 166-168; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1413-1415; J. MEESE, "Overmacht in het strafprocesrecht" in Overmacht, Intersentia, 2015, 149-169; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, II, 1660-1661.

- Strafzaken - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Begrip overmacht - Beoordeling door de rechter op verzet - Controle van het Hof

- Art. 187, § 5, 1° Wetboek van Strafvordering

- Strafzaken - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Begrip overmacht - Beoordeling door de rechter op verzet - Controle van het Hof

- Art. 187, § 5, 1° Wetboek van Strafvordering

Uit de loutere omstandigheid dat een verzetdoende partij voorhoudt nooit afstand te hebben gedaan van haar recht om voor de rechter te verschijnen noch de bedoeling had zich aan het gerecht te onttrekken, kan niet worden afgeleid dat er sprake zou zijn van overmacht zoals bedoeld in artikel 187, § 5, 1°, Wetboek van Strafvordering.

- Strafzaken - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Begrip overmacht - Bewering van de eiser op verzet dat hij geen afstand deed van zijn recht om voor de rechter te verschijnen en dat hij zich niet aan het gerecht wou onttrekken - Beoordeling door de rechter op verzet

- Art. 187, § 5, 1° Wetboek van Strafvordering

- Strafzaken - Termijn van verzet - Buitengewone termijn - Verlenging van de termijn wegens overmacht - Begrip overmacht - Bewering van de eiser op verzet dat hij geen afstand deed van zijn recht om voor de rechter te verschijnen en dat hij zich niet aan het gerecht wou onttrekken - Beoordeling door de rechter op verzet

- Art. 187, § 5, 1° Wetboek van Strafvordering

P.21.0586.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.7 AC nr. ...

Noch uit artikel 187, § 1, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering, noch uit enige andere wettelijke bepaling volgt dat de termijnen van vijftien dagen waarin die bepaling voorziet, niet ingaan wanneer de betekening werd gedaan aan de procureur des Konings met toepassing van artikel 40, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, omdat de geadresseerde van de betekende akte een persoon is die noch in België noch in het buitenland een bekende woonplaats, verblijfplaats of gekozen woonplaats heeft.

- Termijnen - Aanvang - Betekening van het verstekvonnis aan de procureur des Konings

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.21.0404.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.8 AC nr. ...

Geen schending van artikel 6.1 en 6.3 EVRM, artikel 2 Zevende Protocol EVRM en artikel 14.5 IVBPR kan worden afgeleid uit het gegeven dat de rechter die vaststelt dat een beklaagde aan wie de dagvaarding persoonlijk werd betekend en die bij zijn verzet tegen het verstekvonnis geen gewag heeft gemaakt van overmacht of een wettige reden van verschoning, dit verzet ongedaan verklaart waardoor het verweer ten gronde van de beklaagde niet wordt behandeld aangezien dit louter een gevolg is van de beslissing van de beklaagde om, hoewel hij kennis had van de datum van behandeling en geen aanvaardbare reden voor zijn afwezigheid kan aanvoeren, afwezig te blijven bij de behandeling voor de eerste rechter.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Dagvaarding persoonlijk betekend aan de beklaagde - Geen aanvoering van overmacht of wettige reden van verschoning

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 2 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0480.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.20 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat een bij verstek veroordeelde wordt geïnformeerd over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en over de termijn om dat te doen en die kennisgeving kan gebeuren op het ogenblik van de betekening van de verstekbeslissing of op elk ander tijdstip dat de veroordeelde toelaat het rechtsmiddel aan te wenden; de rechter oordeelt onaantastbaar of en wanneer de bij verstek veroordeelde persoon kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing en die kennisneming hangt niet af van enig vormvereiste en kan zodoende voortvloeien uit de kennisgeving bepaald in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet, zodat de rechter de datum van zulke kennisgeving in aanmerking kan nemen voor het bepalen van de aanvangsdatum van de buitengewone termijn van verzet, waarbij evenwel vereist is dat die kennisgeving de betrokkene informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn en de vorm om dat te doen (1). (1) Artikel 40, vierde lid, Wegverkeerswet, dat de verplichting bevat de rechtsmiddelen, de aanwending daarvan en de na te leven voorwaarden te vermelden bij een veroordeling bij verstek, werd naar aanleiding van het arrest van het GwH 134/2018 ingevoerd ingevolge artikel 3 van de wet van 8 mei 2019 tot wijziging van de op 16 maart 1968 gecoördineerde wet betreffende de politie over het wegverkeer en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, BS 22 augustus 2019.

- Strafzaken - Buitengewone termijn van verzet - Kennisname van de betekening van het verstekvonnis - Aanvangsdatum - Kennisgeving door het openbaar ministerie aan de veroordeelde van een verval uitgesproken als straf - Invloed op de aanvangsdatum van de buitengewone verzetstermijn

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0534.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.16 AC nr. ...

Uit de artikelen 187, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering volgt dat het hoger beroep tegen een vonnis waarbij het verzet ongedaan wordt verklaard van rechtswege de grond van de zaak aanhangig maakt bij de appelrechter, maar dit niet belet dat moet rekening worden gehouden met de relatieve werking van het verzet van de beklaagde; derhalve kan het appelgerecht ingeval van hoger beroep door een beklaagde en door het openbaar ministerie tegen het vonnis dat het verzet van de beklaagde ongedaan verklaart en bij afwezigheid van een hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het verstekvonnis de bij het verstekvonnis opgelegde straffen niet verzwaren (1). (1) Zie Cass. 11 juni 2008, AR P.08.0614.F, AC 2008, nr. 364; Cass. 5 maart 2008, AR P.07.1769.F, AC 2008, nr. 156, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq op datum in Pas.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep door beklaagde en het openbaar ministerie - Grond van de zaak - Draagwijdte - Verzwaring van de bij verstek opgelegde straf - Wettigheid

- Artt. 187, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

- Strafzaken - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep door beklaagde en het openbaar ministerie - Grond van de zaak - Draagwijdte - Verzwaring van de bij verstek opgelegde straf - Wettigheid

- Artt. 187, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.21.0471.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.18 AC nr. ...

De bepaling van artikel 187, §9, Wetboek van Strafvordering houdt in dat het hoger beroep tegen een vonnis waarbij het verzet ongedaan wordt verklaard, van rechtswege het geschil in zijn geheel ter beoordeling voorlegt aan de appelrechter, met als enige beperking de relatieve werking van het verzet; hieruit volgt dat artikel 204 Wetboek van Strafvordering geen toepassing vindt in zoverre het hoger beroep het bij het verstekvonnis beoordeelde geschil beoogt, zodat de appellant niet moet preciseren welke zijn grieven zijn tegen dat vonnis, zoals in dat artikel wordt bepaald; indien een appellant toch een grievenformulier mocht indienen en hij vervolgens deels afstand mocht doen van die grieven, zijn die grieven en de afstand ervan zonder invloed op de saisine van het appelgerecht (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-18, 1657 met noot van S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel"; contra de conclusies van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH bij Cass. 6 januari 2021, AR P.20.0028.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9? die voorstelde om te casseren op het ambtshalve middel van miskenning van artikel 204 Wetboek van Strafvordering. Aangezien er evenwel op een andere grond werd gecasseerd kan niet worden uitgemaakt of het Hof dit standpunt deelde.

- Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 9 Wetboek van Strafvordering

P.20.0771.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.5 AC nr. ...

Wanneer tegen een bij verstek gewezen vonnis geen hoger beroep is ingesteld door het openbaar ministerie, kan het appelgerecht dat uitspraak doet over de hogere beroepen van de beklaagde en van het openbaar ministerie tegen het vonnis op verzet, de toestand van de beklaagde, zoals deze uit het verstekvonnis volgt, niet verzwaren (1). (1) Cass. 19 februari 2020, AR P.19.1247.F, AC 2020, nr. 144.

- Strafzaken - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet

Indien de verstekbeslissing als hoofdstraf een gevangenisstraf inhoudt en de appelrechters op het hoger beroep tegen de op verzet gewezen beslissing die straf vervangen door een werkstraf, verzwaart de door die rechters vastgestelde staat van herhaling van de beklaagde zijn toestand niet.

- Strafzaken - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking van het verzet - Vervanging van de hoofdgevangenisstraf door een werkstraf - Staat van wettelijke herhaling voor het eerst vastgesteld in hoger beroep - Wettigheid

P.21.0108.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.10 AC nr. ...

Het verzet van de bij verstek veroordeelde aan wie het verstekvonnis niet in persoon is betekend is laattijdig indien vaststaat dat de verzetdoende partij meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van verzet kennis had van de betekening van het verstekvonnis; de rechter oordeelt onaantastbaar over de kennisname meer dan vijftien dagen vóór het verzet (1) en kan daarbij alle feitelijke gegevens die hij nuttig acht in aanmerking nemen, vermoedens inbegrepen (2) ; niet vereist is dat de rechter de precieze datum van de kennisname vaststelt (3). (1) Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168. Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1419; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1669-1670. (2) Cass. 24 oktober 2017, AR P.17.0666.N, AC 2017, nr. 587; Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168; Cass. 13 september 2011, AR P.11.1030.N, AC 2011, nr. 464; Cass. 9 maart 2010, AR P.09.1729.N, AC 2010, nr. 164, p. 701; Cass. 21 februari 1984, AR 8537, AC 1983, 784. Zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 1419; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie", RW 2015-16, 1409; V. VEREECKE, "Het onderscheid tussen kennisname van de betekening en kennisname van de dagvaarding bij verzet in strafzaken", RABG 2018, 59; K. VEECKMANS, "Buitengewoon verzet: een adequaat rechtsmiddel?", N.C. 2019, 17; B. DE SMET, Verstek en verzet in strafzaken, Larcier, 2020, 104. (3) Cass. 24 oktober 2017, AR P.17.0666.N, AC 2017, nr. 587; Cass. 19 december 1972, AC 1972, 411.

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Beginpunt - Kennisname van de betekening van het verstekvonnis op het verblijfsadres van de beklaagde - Bewijs van de kennisname - Redenen

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.1146.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.7 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat een bij verstek veroordeelde wordt geïnformeerd over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en over de termijn om dat te doen en die kennisgeving kan gebeuren op het ogenblik van de betekening van de verstekbeslissing of op elk ander tijdstip dat de veroordeelde toelaat het rechtsmiddel aan te wenden; indien niet vaststaat dat de bij verstek veroordeelde werd geïnformeerd over zijn recht om verzet aan te tekenen en over de termijn om dit te doen, kan de rechter het verzet niet onontvankelijk verklaren wegens laattijdigheid en het is daarbij zonder belang dat de oorzaak van de laattijdigheid geen verband houdt met het niet-informeren van de bij verstek veroordeelde (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, RW 2012-2013, p. 215 en noot van B. DE SMET, "Vormvereisten bij de betekening van verstekvonnissen"; EHRM, Hakimi t. België, 29 juni 2010, RABG, 2011, p. 91; EHRM, Faniel t. België, 1 maart 2011, JLMB, 2011, p. 788, noot P. THEVISSEN, "La notification des règles d'opposition comme condition du procès équitable", T.Strafr., 2011, p. 189, noot C. VAN DEUREN, "Informatieplicht omtrent rechtsmiddelen veralgemeend".

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Betekening van de beslissing aan de veroordeelde - Informatie nopens het recht om verzet aan te tekenen - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0862.N 2 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210202.2N.2 AC nr. ...

Artikel 187, § 4, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ten gevolge van het verzet de veroordeling bij verstek voor niet bestaande wordt gehouden, behoudens in de gevallen bedoeld in paragrafen 5 tot 7, waarbij paragraaf 6 betrekking heeft op het geval waarin het verzet als ongedaan wordt beschouwd; wanneer het verzet bij toepassing van artikel 187, § 6, Wetboek van Strafvordering als ongedaan wordt beschouwd, blijft de veroordelende beslissing bij verstek bestaan en behoudt het na het verzet aangetekende hoger beroep tegen die beslissing dan ook zijn voorwerp, ook al werd dit hoger beroep ingesteld vóór er uitspraak werd gedaan over het verzet, zodat het gerecht in hoger beroep, dat kennisneemt van een regelmatig ingesteld hoger beroep tegen het verstekvonnis waartegen verzet werd aangetekend dat ongedaan werd verklaard, uitspraak moet doen over de zaak zelf binnen de grenzen van de grieven die in het bij artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verzoekschrift worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Samenloop tussen hoger beroep en verzet

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, §§ 4, 5, 6 en 7 Wetboek van Strafvordering

P.20.0660.F 16 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.4 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat het openbaar ministerie op 1 oktober 2018 een afschrift van het betekeningsexploot van de bij verstek gewezen beslissing aan de raadsman van de eiser had gezonden, hebben de appelrechters niet kunnen afleiden dat laatstgenoemde zelf meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet op 20 november 2018 had kennisgenomen van de betekening (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 780.

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang van de termijn - Kennisneming van de betekening van de beslissing bij verstek - Begrip - Mededeling van een afschrift van het betekeningsexploot aan de raadsman van beklaagde

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering kan de veroordeelde verzet aantekenen tegen het vonnis binnen de vijftien dagen die volgen op de dag waarop hij heeft kennisgenomen van de betekening, wanneer die niet in persoon werd gedaan; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de verzetdoende partij kennis had van de betekening van de beslissing bij verstek, waarbij het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die deze niet kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 780.

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang van de termijn - Kennisneming van de betekening van de beslissing bij verstek - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0713.N 3 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.10 AC nr. ...

Indien het appelgerecht zich ingevolge het hoger beroep van een partij tegen de beslissing van ongedaanverklaring van haar verzet tegen een verstekvonnis zowel over die beslissing van ongedaanverklaring als over het verstekvonnis zelf uitspreekt, geniet deze partij het voordeel van de dubbele aanleg; het recht op een dubbele aanleg zoals gewaarborgd door de artikelen 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.5 IVBPR, vereist niet dat het appelgerecht dat oordeelt dat de eerste rechter ten onrechte het verzet ongedaan heeft verklaard, de zaak verwijst naar de eerste rechter voor een nieuwe beoordeling door die rechter (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-2018, 1657 met noot S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel"; zie GwH, arrest nr. 123/2019, 26 september 2019.

- Strafzaken - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep - Draagwijdte

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

P.19.0838.F 28 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201028.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling belet de rechter gevat met het verzet tegen een bij verstek gewezen beslissing, over dat rechtsmiddel uitspraak te doen wanneer tegen die beslissing cassatieberoep is ingesteld (1). (1) Wanneer tegen eenzelfde beslissing cassatieberoep is ingesteld en verzet werd gedaan, moet het onderzoek van het laatstgenoemde rechtsmiddel bij voorrang plaatsvinden (behoudens indien het verzet kennelijk niet ontvankelijk is). Dit vloeit met name voort uit de uitdovende werking van het ontvankelijk en gedaan verklaard verzet dat tot gevolg heeft dat het verstekvonnis ongedaan wordt gemaakt; in dat geval wordt het cassatieberoep zonder voorwerp. De in artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn volgens welke de termijn om cassatieberoep in te stellen aanvangt bij het verstrijken van de gewone termijn voor verzet sterkt in die oplossing. (D.V.).

- Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet en cassatieberoep - Samenloop tussen de rechtsmiddelen

- Artt. 187 en 424 Wetboek van Strafvordering

P.20.0535.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.15 AC nr. ...

Wanneer een beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, neemt de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang bij het verstrijken van de termijn van verzet of, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen ten aanzien van de beklaagde of beschuldigde, na het verstrijken van de gewone termijn van verzet, waarbij het cassatieberoep moet worden ingesteld binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijn, zelfs als het verzet ongedaan wordt verklaard en het verzet in de buitengewone termijn is ingesteld omdat het arrest bij verstek niet aan de persoon van de beklaagde is betekend (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Uitspraak bij verstek in hoger beroep die vatbaar is voor verzet - Verzet in de buitengewone termijn - Ongedaan verzet - Cassatieberoep ingesteld tegen de uitspraak bij verstek en het ongedaan verzet - Ontvankelijkheid

- Artt. 187, §§ 1 en 6, 359 en 424 Wetboek van Strafvordering

P.19.1223.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3 AC nr. ...

De rechter kan het verzet ongedaan verklaren van een partij die tijdens de behandeling van haar zaak de rechtszitting heeft verlaten en dus heeft geweigerd haar verdediging te voeren wegens de verwerping van haar verzoek tot uitstel; daaraan wordt geen afbreuk gedaan door het enkele feit dat dit verzoek bedoeld was om die partij in staat te stellen een wrakingsverzoek in te dienen, ook al strekt een dergelijk verzoek in principe tot de vrijwaring van het recht op een eerlijk proces en het recht op de behandeling van de zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechter (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Verlaten van de rechtszitting

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De verzaking aan het recht van de beklaagde om te verschijnen en zich te verdedigen, als reden die volstaat voor het ongedaan verklaren van het verzet, vereist niet de vaststelling dat de beklaagde zich onvindbaar heeft willen maken voor de rechterlijke autoriteiten door te vluchten of zijn werkelijke verblijfplaats te verhullen (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Recht te verschijnen - Recht zich te verdedigen - Afstand - Beoordeling

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Het begrip ?wettige reden van verschoning' bevat die gevallen die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, dan wel om zich te onttrekken aan het gerecht; die afstand of die wil kan niet alleen blijken uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook worden afgeleid uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet opdaagt of niet aanwezig blijft op de rechtszitting waarop zij behoorlijk is opgeroepen, terwijl zij voldoende de gevolgen van die beslissing kon inschatten (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Recht zich te verdedigen - Recht te verschijnen - Afstand - Onttrekking aan het gerecht - Afwezigheid op de terechtzitting - Behoorlijke oproeping

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.20.0302.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.5 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces impliceert niet het recht, voor de beklaagde die een tegen hem in hoger beroep uitgesproken veroordeling betwist, om zijn zaak opnieuw door het strafgerecht te doen onderzoeken via een burgerrechtelijke procedure tot ontkentenis van de advocaat die hem heeft vertegenwoordigd in het debat dat met de veroordeling werd afgesloten (1). (1) Zie concl. “in substantie” OM in Pas. 2020, nr. 354.

- Strafzaken - Arrest gewezen op tegenspraak - Vertegenwoordiging van de beklaagde door de advocaat voor het gerecht in hoger beroep - Proceshandelingen die zijn lastgeving te boven gaan - Betwisting van de veroordeling via een burgerrechtelijke procedure tot ontkentenis van de advocaat - Recht op een nieuw onderzoek van zijn zaak

- Art. 187 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

- Artt. 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0985.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.2 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 187, § 10, Wetboek van Strafvordering, volgt dat de rechter de door het verzet veroorzaakte kosten, met inbegrip van de kosten van uitgifte en van betekening van het vonnis, niet ten laste van de verzet doende partij kan laten, tenzij hij vaststelt dat het verstek aan hem te wijten is.

- Strafzaken - Kosten veroorzaakt door het verzet - Artikel 187, § 10, Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 10 Wetboek van Strafvordering

P.20.0418.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 187, § 4, Wetboek van Strafvordering (1) wordt de bij verstek uitgesproken veroordeling nietig verklaard ten gevolge van het ontvankelijk en gedaan verklaard verzet; hieruit volgt dat het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen die veroordeling zijn bestaansreden verliest ten gevolge van het vonnis dat het verzet ontvankelijk verklaart (2) en dat het latere arrest van het hof van beroep dat dit hoger beroep ontvankelijk verklaart en het verstekvonnis bevestigt, onwettig is (3). (1) Zoals vervangen door art. 83 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (zgn. "Potpourri II-wet"). (2) Zie Cass. 17 mei 1977, AC 1977, 954; noot (en verw.) onder Cass. 22 maart 1965, Pas. I965, I, 771: « l'appel du ministère public pourra toutefois conserver un effet, en ce sens que si le ministère public interjette ultérieurement appel du jugement rendu sur l'opposition, le prévenu pourra être condamné par le juge d'appel à une peine plus grave que la peine infligée par le jugement rendu par défaut ». (3) Zie Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1837.N, AC 2010, nr. 187; Cass. 11 december 2002, AR P.02.0818.F, AC 2002, nr. 665; Cass. 9 november 1976, AC 1977, 284-286. Wanneer daarentegen "het openbaar ministerie in hoger beroep is gekomen van een bij verstek gewezen beslissing tot veroordeling van de beklaagde en deze tijdens de buitengewone termijn tegen deze beslissing in verzet is gekomen, mag de rechter in hoger beroep de zaak beslechten zolang het verzet van de beklaagde niet ontvankelijk is verklaard" (Cass. 19 december 1972, AC 1973, 411 e.v., inz. 416, noot 1, en 439, aangehaald in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1532).

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijk en gedaan verklaard verzet - Hoger beroep zonder bestaansreden - Arrest dat het hoger beroep ontvankelijk verklaart en het verstekvonnis bevestigt - Onwettigheid

- Art. 187, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.20.0148.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of en wanneer de bij verstek veroordeelde persoon kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing; die kennisgeving hangt niet af van enig vormvereiste en kan inzake wegverkeer zodoende voortvloeien uit de kennisgeving van het rijverbod bepaald in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet; bijgevolg kan de rechter de datum van zulke kennisgeving in aanmerking nemen voor het bepalen van de aanvangsdatum van de buitengewone termijn van verzet, mits deze kennisgeving de veroordeelde informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen (1). (1) GwH 11 oktober 2018, arrest 134-2018, www.const-court.be

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Rijverbod - Kennisgeving van de verstekbeslissing - Ontbreken van informatie over de termijn en vormvereisten van het verzet - Buitengewone termijn van verzet - Beginpunt van de termijn van verzet

- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het recht op een eerlijk proces vereist dat het exploot waarbij de verstekbeslissing aan de beklaagde wordt betekend, hem informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen (1). (1) Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, T. Strafr. 2011, 207 noot C. VAN DEUREN, RW 2012-13, 216 noot B. DE SMET; Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2016, nr. 168; T. Strafr. 2016, 236 noot T. DECAIGNY; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0556.N, AC 2019, nr. 624. Zie ook EHRM 24 mei 2007, Da Luz Dominguez Ferreira t/België, EHRM 29 juni 2010, Hakimi t/België, §34-37; EHRM 1 maart 2011, Faniel t/België, www.echr.coe.int, §30 en GwH 11 oktober 2018, arrest 134-2018, www.const-court.be.

- Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Betekening van de verstekbeslissing - Informatie over de termijn en vormvereisten van verzet

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0211.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.7 AC nr. ...

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk "de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen". Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploot van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploot aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat "peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l'intervention de l'huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu". (M.N.B.)

- Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

P.19.1247.F 19 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200219.2F.2 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een bij verstek gewezen vonnis, kan de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, de door het verstekvonnis uitgesproken straf niet verzwaren (1); wanneer, in dergelijke gevallen, de bij verstek gewezen beslissing en de in hoger beroep gewezen beslissing elk een hoofdgevangenisstraf en een geldboete opleggen, en bovendien de verbeurdverklaring van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen bevelen, moet men, om te weten of de in hoger beroep uitgesproken veroordeling werd verzwaard, eerst de hoofdgevangenisstraffen vergelijken; indien de duur van de door de appelrechter uitgesproken hoofdgevangenisstraf niet dezelfde is als die welke door de eerste rechter bij verstek werd uitgesproken, is het overbodig om ook het bedrag van de door die rechters uitgesproken geldboeten of het bedrag van de door hen verbeurdverklaarde vermogensvoordelen te vergelijken; indien de duur van de in hoger beroep uitgesproken hoofdgevangenisstraf lager is dan die welke de eerste rechter bij verstek heeft uitgesproken, wordt de veroordeling van de beklaagde niet verzwaard, ook al heeft het gerecht in hoger beroep het bedrag van de geldboete of van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen verhoogd (2). (1) Cass. 5 maart 2008, AR P.07.1769.F, AC 2008, nr. 156, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq in Pas.; zie Cass. 14 januari 2015, AR P.14.1426.F, AC 2015, nr. 38 met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq in Pas.; Cass. 6 oktober 1993, AR P.93.0437.F, AC 1993, nr. 397, en de noot ondertekend door B.J.B., aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1509, noot 196. Het gaat hier om de toepassing van de devolutieve (en relatieve) werking van het hoger beroep en van het verzet (zie FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 3de uitg., 2009, p. 935). (2) Zie Cass. 4 december 2007, AR P.07.0592.N, AC 2007, nr. 607, aangehaald in BEERNAERT e.a., o.c., p. 1528, noot 365; Cass. 13 maart 2001, AR P.00.1760.N, AC 2001, nr. 291; Cass. 9 juli 2002, AR P.02.0784.N, nr. 396 (verbeurdverklaring voor de eerste maal uitgesproken in hoger beroep maar vermindering van de hoofdgevangenisstraf).

- Strafzaken - Verstekvonnis waartegen het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking - Vermindering van de hoofdgevangenisstraf ten aanzien van de bij verstek uitgesproken hoofdgevangenisstraf - Verzwaring van de bijzondere verbeurdverklaring - Wettigheid

P.20.0050.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.13 AC nr. ...

De rechter dient zelfs ambtshalve de ontvankelijkheid van een door een partij ingesteld verzet te onderzoeken en uit het enkele feit dat de rechter het debat heropent teneinde de partijen toe te laten tegenspraak te voeren over een door hem opgeworpen ambtshalve middel van niet-ontvankelijkheid van een verzet, kan geen bevoordeling van enige partij noch partijdigheid van deze rechter worden afgeleid.

- Strafzaken - Ontvankelijkheid - Ambtshalve opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid - Heropening der debatten - Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechter - Draagwijdte

Uit de ontstaansgeschiedenis van artikel 187, tweede en derde lid, Wetboek van Strafvordering blijkt dat de wetgever bij de vaststelling van het aanvangspunt van de termijn van verzet voor een veroordeelde die kennis krijgt van een tegen hem bij verstek gewezen beslissing door de betekening van een Europees aanhoudingsbevel, rekening heeft willen houden met de vrijwaring van zijn grondrecht om persoonlijk aanwezig te zijn tijdens de procedure op verzet; hieruit volgt dat de verzetstermijn voor de veroordeelde die het voorwerp uitmaakt van een eindbeslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel en kennis heeft van de betekening van het verstekvonnis door de betekening van het Europees aanhoudingsbevel alsook kennis heeft van de datum van de overlevering maar zich hieraan onttrekt, begint te lopen vanaf de datum van de voorziene overlevering (1). (1) Cass. 14 april 2015, AR P.14.0337.N, AC 2014, nr. 248 met concl. in substantie van advocaat-generaal M. TIMPERMAN, RW 2016-17, 623-626 en noot B. DE SMET, "Het verzet van de beklaagde die in het buitenland is aangehouden", T.Strafr. 2016, afl. 6, 393, noot J. VAN GAEVER.

- Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel gesteund op een veroordeling bij verstek - Betekening van verstekvonnis niet aan persoon - Kennisname van de betekening door de betekening van het Europees aanhoudingsbevel - Verzet - Aanvangstermijn van het verzet - Onttrekking aan de overlevering - Draagwijdte

---

P.19.0688.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 424 Wetboek van Strafvordering neemt, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen en vatbaar is voor verzet, de termijn om beroep in cassatie in te stellen een aanvang bij het verstrijken van de termijn voor verzet of, wanneer de beslissing bij verstek is gewezen ten aanzien van de beklaagde of de beschuldigde, na het verstrijken van de gewone termijnen van verzet en moet het beroep in cassatie worden ingesteld binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijnen omdat de wetgever hiermee wil vermijden dat een beslissing die nog kan worden bestreden met het rechtsmiddel van verzet ook voor het Hof van Cassatie kan worden aangevochten; wanneer een beslissing over de burgerlijke rechtsvordering van een burgerlijke partij tegen een beklaagde deels vatbaar is voor verzet en deels bij gebrek aan belang niet vatbaar is voor verzet door de beklaagde, kan het cassatieberoep van de burgerlijke partij tegen deze beslissing in haar geheel enkel worden ingesteld na het verstrijken van de gewone termijn van verzet aangezien anders de door de wetgever beoogde doelstelling niet kan worden bereikt.

- Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Cassatieberoep - Beslissing uitgesproken bij verstek - Beslissing deels vatbaar voor verzet en deels niet vatbaar voor verzet - Aanvang van de termijn voor het cassatieberoep

---

P.19.0556.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.10 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat het exploot waarbij de verstekbeslissing aan de beklaagde wordt betekend, hem informeert over het recht op tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen; deze vermeldingen hebben tot doel om de bestemmeling van de akte toe te laten te beslissen over het al dan niet instellen van een rechtsmiddel, tijdig en met inachtneming van de vormvoorschriften (1); het verzuim om die informatie te vermelden is geen grond tot nietigheid van de betekening en heeft enkel tot gevolg dat het de rechter verboden is de niet. - ontvankelijkheid uit te spreken van het rechtsmiddel dat laattijdig werd ingesteld of met miskenning van de vormvereisten die voorgeschreven zijn door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld. (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428.

- Strafzaken - Ontvankelijkheid - Verstekvonnis - Betekening - Informatie over de termijn en vormvereisten van verzet

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.19.0636.N 8 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191008.3 AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter het verzet maar ongedaan kan verklaren als blijkt dat de partij die in haar afwezigheid werd veroordeeld, heeft verzaakt aan het recht te verschijnen en zich te verdedigen of de intentie had zich te onttrekken aan het gerecht; de rechter oordeelt daar onaantastbaar over en die beoordeling vereist niet noodzakelijk dat vaststaat dat de partij kennis had van de datum van de rechtszitting waarop de zaak zou worden behandeld omdat de rechter de verzaking of de intentie zich te onttrekken ook uit andere gegevens kan afleiden (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

- Strafzaken - Ongedaanverklaring - Verzaking door de versteklatende partij aan het recht te verschijnen en zich te verdedigen of haar intentie om zich te onttrekken aan het gerecht - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.18.1054.F 25 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.1 AC nr. ...

Wanneer diegene die verzet doet, bij een nieuw deurwaardersexploot, opnieuw verzet doet tegen hetzelfde vonnis en vermeldt dat die akte het eerste betekende verzet als gevolg van een verschrijving teniet doet en vervangt, wil hij verzaken aan het voordeel van zijn eerste verzet en afstand ervan doen; bijgevolg mag de rechter het tweede verzet niet ontvankelijk en ongedaan verklaren op grond dat een eerste verzet was gedaan.

- Strafzaken - Tweede verzet tegen eenzelfde vonnis - Tweede akte van verzet tot tenietverklaring van het eerste verzet

- Art. 187, § 7 Wetboek van Strafvordering

P.18.1192.N 17 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190917.1 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering en de door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gegeven uitlegging van artikel 6 EVRM volgt dat het door artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering gehanteerde begrip "wettige reden van verschoning" die gevallen omvat die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch om zich te onttrekken aan het gerecht; hieruit volgt tevens dat de rechter, wanneer de verzetdoende partij gewag maakt van overmacht ter rechtvaardiging van zijn verstek, dient te beoordelen of de hiertoe ingeroepen feitelijke omstandigheden desgevallend een wettige reden van verschoning uitmaken (1). (1) Zie Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. OM.

- Ongedaan verzet - Eiser in verzet maakt gewag van overmacht ter rechtvaardiging van zijn verstek - Taak rechter

- Ongedaan verzet - Wettige reden van verschoning

P.19.0763.F 7 augustus 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190807.1 AC nr. ...

Aangezien voorzien moet worden in de leemte in de wetgeving die hieruit voortvloeit dat de Wet Strafuitvoering niet de mogelijkheid biedt om verzet aan te tekenen, moet, wat betreft de modaliteiten van het verzet, artikel 187 Wetboek van Strafvordering worden toegepast; het vonnis dat de toepassing van artikel 187, §6, 1°, Wetboek van Strafvordering weert, op grond dat die toepassing op de vonnissen van de strafuitvoeringsrechtbank strijdig is met de artikelen 10 en 11 Grondwet en dat dus zelf de grondwettigheidstoetsing verricht, is niet naar recht verantwoord.

- Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor verzet - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis tot herroeping van een uitvoeringsmodaliteit van de straf - Rechtbank die bij verstek uitspraak heeft gedaan - Beslissing vatbaar voor verzet - Ongedaan verzet - Toepasselijke bepaling

Uit arrest nr. 37/2009 van 4 maart 2009 van het Grondwettelijk Hof volgt dat artikel 96 Wet Strafuitvoering de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de veroordeelde die niet is verschenen niet toestaat verzet aan te tekenen tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank met betrekking tot de herroeping van een uitvoeringsmodaliteit van zijn straf (1). (1) Cass. 26 januari 2011, AR P.11.0035.F, AC 2011, nr. 77, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2011, nr. 77; Cass. 23 september 2009, AR P.09.1359.F, AC 2009, nr. 522, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2009, nr. 522.

- Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor verzet - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis tot herroeping van een uitvoeringsmodaliteit van de straf - Rechtbank die bij verstek uitspraak heeft gedaan

P.19.0660.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.2 AC nr. ...

De beslissingen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij van de strafuitvoeringsrechtbank met betrekking tot de toekenning, de afwijzing of de herroeping van de beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de invrijheidstelling op proef zijn niet vatbaar voor verzet (1). (Impliciete beslissing). (1) Dit volgt uit de (impliciete) vaststelling van de (gedeeltelijke) ontvankelijkheid van het cassatieberoep; zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Internering - Tenuitvoerlegging - Strafuitvoeringsrechtbank - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissingen met betrekking tot de toekenning, de afwijzing of de herroeping van de beperkte detentie, het elektronisch toezicht of de invrijheidstelling op proef - Ontvankelijkheid

- Artt. 23-27 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.19.0482.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.4 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter een verzet maar ongedaan kan verklaren indien hij vaststelt dat vaststaat dat de eiser in verzet kennis had van de dagvaarding in de verstekprocedure, waarbij vereist is, maar ook volstaat, dat over die kennis geen redelijke twijfel kan bestaan en waarbij dit artikel, noch enige andere bepaling verplicht tot een andere mate van zekerheid; de rechter oordeelt onaantastbaar of de bedoelde kennis bij de beklaagde op verzet vaststaat en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest 148/2017, BS 12 januari 2017; Cass. 17 januari 2017, AR P.16.0989.N, AC 2017, nr. 36, NJW 2017/5, 190 en noot S. ROYER, Bewijslast kennis dagvaarding B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, nr. 72 en p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II ») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, nr. 18; A. WINANTS, "Potpourri II: de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken", NC 2016, p. 337, nr. 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, 2016, 182-183, nr. 93; D. VANDERMEERSCH, "Les voies de recours après la loi pot-pourri II" in, La loi Pot-pourri II, 1 an après, Larcier, Brussel, 2017, 246; P. TRAEST en J. MEESE, "De rechtsmiddelen verzet en hoger beroep: actualia", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G. VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, XLIIIe PUC Willy Delva 2016-2017, Mechelen, Kluwer, 2017, 542; O. MICHIELS, L'opposition en matière pénale, reeks Les Dossiers du journal des Tribunaux, nr. 47, Brussel, Larcier 2004, 51-54, nr. 30.

- Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Vertegenwoordiging door een advocaat op de zitting waarop de beklaagde is gedagvaard

P.19.0401.F 12 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.3 AC nr. ...

Uit artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering volgt dat de beklaagde, die niet is verschenen nadat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding, zijn afwezigheid dient te verantwoorden door gewag te maken van overmacht of van een wettige reden van verschoning om te vermijden dat zijn verzet als ongedaan wordt verklaard en dat de rechter, zelfs bij ontstentenis van andersluidende conclusies, dient vast te stellen dat de aangevoerde omstandigheid die niet-verschijning verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 365.

- Strafzaken - Beklaagde - Niet-verschijning na kennis te hebben gehad van de dagvaarding - Verzet als gedaan verklaard - Geen conclusie - Motivering

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.19.0124.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.1 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM, zoals het wordt uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat een bij verstek veroordeelde beklaagde de mogelijkheid geboden wordt dat een rechtscollege, na hem te hebben gehoord, opnieuw uitspraak doet over de gegrondheid van de beschuldiging, tenzij vaststaat dat hij afstand heeft gedaan van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen of dat hij de intentie had zich aan het gerecht te onttrekken; het verzet wordt dus als ongedaan beschouwd wanneer de eiser in verzet, door zijn afwezigheid, heeft doen blijken van zijn vrijwillige en doelbewuste afstand van de uitoefening van zijn rechten van verschijning en verdediging (1). (1) Zie Cass. 3 april 2019, AR P.19.0032.F, AC 2019, nr. 206, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2019, nr. 206 ; Cass. 6 juni 2018, AR P.18.0404.F, AC 2018, nr. 360, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal M. VANDERMEERSCH in Pas. 2019, nr. 360 ; Cass. 9 mei 2018, AR P.17.1114.F, AC 2018, nr. 297; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal DECREUS; AGwH 21 december 2017, nr. 148/2017.

- Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Geen wettige reden van verschoning

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij de kennis van de dagvaarding om te verschijnen en het al dan niet bestaan van een afstand van de uitoefening van zijn rechten van verschijning en verdediging afleidt, waarbij het Hof zich ertoe beperkt te onderzoeken of hij dit uit zijn vaststellingen heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 3 april 2019, AR P.19.0032.F, AC 2019, nr. 206, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2019, nr. 206 ; Cass. 6 juni 2018, AR P.18.0404.F, AC 2018, nr. 360, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal M. VANDERMEERSCH in Pas. 2019, nr. 360 ; Cass. 9 mei 2018, AR P.17.1114.F, AC 2018, nr. 297; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal DECREUS; AGwH 21 december 2017, nr. 148/2017.

- Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Geen wettige reden van verschoning - Kennis van de dagvaarding om te verschijnen - Vrijwillige en doelbewuste afstand van de uitoefening van zijn rechten van verschijning en verdediging - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.19.0039.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.12 AC nr. ...

Uit artikel 182, derde lid, Wetboek van Strafvordering (1) volgt dat het openbaar ministerie, onder de daarin bedoelde voorwaarden, niet verplicht is de niet-verschenen beklaagde in kennis te stellen van de nieuwe zittingsdag en dat, in geval in de loop van de rechtspleging toch een nieuwe dagvaarding wordt uitgevaardigd niettegenstaande de eerste regelmatig was, die betekening ten bewarende titel geschiedt waarbij de tweede dagvaarding de eerste niet vervangt; derhalve ontneemt de tweede dagvaarding aan de eerste niet de uitwerking van de voornoemde bepaling; de betekening, aan de beklaagde, van een tweede dagvaarding waarvan hij geen kennis heeft gehad kan bijgevolg geen afbreuk doen aan het vrijwillige karakter van zijn niet-verschijnen dat het arrest onder meer afleidt uit de opdracht die hij aan een advocaat heeft toevertrouwd om hem op de gedinginleidende terechtzitting te vertegenwoordigen (2). (1) Toepasselijk op de rechtspleging voor de correctionele rechtbanken, terwijl hetzelfde artikel 145, vierde lid, van dat wetboek, zoals de eiser preciseert en waarnaar het arrest verwijst, toepasselijk is op de rechtspleging voor de politierechtbanken. De memorie van toelichting van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogeheten "pot-pourri II" preciseert: "Die regel heeft een algemene draagwijdte: hij is van toepassing op procedures die worden gevoerd voor alle strafgerechten, in eerste aanleg en in hoger beroep." (Parl. St. Kamer, 54 1418/001, p. 68). (2) Het openbaar ministerie heeft bovendien erop gewezen dat de omstandigheid dat die nieuwe dagvaarding uitgevaardigd is op verzoek van de rechter niet ter zake doet - de rechter kan het openbaar ministerie trouwens geen bevelen geven (Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; zie Cass. 21 juni 1974, Pas. 1974, I, p. 1176) -, evenmin als de omstandigheid dat een al dan niet overbodige nieuwe dagvaarding "een stuitende verjaringshandeling" vormt "waarvan de kosten ten laste van de veroordeelde zijn". (MNB)

- Strafzaken - Gedinginleidende rechtszitting - Vertegenwoordigd door een advocaat - Uitstel - Nieuwe dagvaarding - Vrijwillig verstek - Ongedaan verzet

- Artt. 145, vierde lid, 182, derde lid, en 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

---

P.19.0032.F 3 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190403.1 AC nr. ...

Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het verzet als ongedaan wordt beschouwd indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt en het vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan, geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden rechtspleging, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden van verschoning overgelaten wordt aan het soevereine oordeel van de rechter; de wettige reden van verschoning dekt de gevallen die geen overmacht vormen en waarin de eiser in verzet kennis van de dagvaarding heeft gehad maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat zijn afwezigheid niet betekende dat hij wou afzien van zijn recht van verschijning of verdediging, of zich aan het gerecht wou onttrekken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 206.

- Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Wanneer de appelrechters het verzet als ongedaan hebben beschouwd omdat de beklaagde geen gewag maakt van een wettige reden van verschoning, gaat het Hof na of de rechter uit zijn vaststellingen het al dan niet bestaan van een wettige reden van verschoning naar recht heeft kunnen afleiden; wanneer de overwegingen van het arrest niet overeenstemmen met de concrete situatie van de beklaagde en enkel wijzen op het feit dat laatstgenoemde de zittingszaal verlaten heeft en vervolgens verzet heeft gedaan zonder rekening te houden met de omstandigheid dat hij onmiskenbaar te kennen had gegeven zich voor het hof van beroep te willen verdedigen en om die reden had verzocht over een bijkomende termijn te mogen beschikken om te antwoorden op de vorderingen van het openbaar ministerie, kunnen de appelrechters niet naar recht beslissen dat de beklaagde geen gewag maakt van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 206.

- Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Wettige reden van verschoning - Beoordeling door de appelrechters - Toetsing door het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0982.F 27 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190227.1 AC nr. ...

Het begrip wettige reden van verschoning, bedoeld in artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering, moet in die zin worden uitgelegd dat dit de gevallen dekt waarin de verzetdoende partij, die kennis heeft gehad van de dagvaarding, geen overmacht aanvoert maar een reden waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verweren, evenmin als door de wil om zich aan het gerecht te onttrekken; de enkele omstandigheid dat de afwezigheid van de verzetdoende partij aan haar eigen nalatigheid te wijten is, sluit niet uit dat er een wettige reden van verschoning voorhanden is in de zin van voornoemde bepaling (1). (1) Cass. 9 mei 2018, AR P.17.1114.F, AC 2018, nr. 297; Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Voorwaarden - Overmacht of wettige reden van verschoning - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De rechter beoordeelt onaantastbaar de gegevens die tot staving van de wettige reden van verschoning worden aangevoerd; het Hof gaat evenwel na of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft getrokken die daarmee geen verband houden en die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass., 30 januari 2019, AR P.18.0502.F, AC 2019, nr. 57; Cass., 9 mei 2018; AR P. 17.1114.F, AC 2018, nr. 297.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Voorwaarden - Overmacht of wettige reden van verschoning - Wettige reden van verschoning - Onaantastbare beoordeling door rechter

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De rechter die de agendafout aanneemt, die door de beklaagde wordt aangevoerd om zijn afwezigheid op de rechtszitting te verantwoorden, maar erop wijst dat deze, hoewel hij wist dat de zaak op deze of gene rechtszitting van het hof van beroep was vastgesteld, dit niet bij de griffie heeft nagegaan, kan uit dit gebrek aan nazicht niet afleiden de eiser aan zijn recht om te verschijnen en zich te verweren heeft verzaakt.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Voorwaarden - Overmacht of wettige reden van verschoning - Wettige reden van verschoning - Agendafout

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0502.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering wordt de erkenning van overmacht of wettige reden van verschoning overgelaten aan het soevereine oordeel van de rechter; noch die bepaling noch artikel 149 Grondwet vereisen dat de rechter in zijn beslissing de mate van aannemelijkheid vaststelt die voor de aangevoerde overmacht of wettige reden van verschoning wordt vereist.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Voorwaarde - Overmacht of wettige reden van verschoning - Onaantastbare beoordeling door rechter

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De verzetdoende partij die gewag maakt van het bestaan van overmacht of wettige reden van verschoning, moet een element aanvoeren om dat aannemelijk te maken; de rechter kan de werkelijkheid of aannemelijkheid van de aangevoerde redenen beoordelen (1). (1) Het openbaar ministerie heeft in zijn gedeeltelijk andersluidende conclusie geopperd dat de overwegingen van de appelrechters van de verzetdoende partij vereisten dat die het bewijs leverde van het bestaan van overmacht of wettige reden van verschoning.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Voorwaarde - Bestaan van een geval van overmacht of wettige reden van verschoning - Aannemelijk karakter - Onaantastbare beoordeling door rechter

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0530.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.11 AC nr. ...

De rechter stelt onaantastbaar de feiten vast waaruit hij al dan niet het bestaan van een wettige reden van verschoning afleidt waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 9 mei 2018, AR P.17.1114.F, AC, nr. 297; Cass. 19 december 2017, AR P.17.0340.N, AC 2017, nr. 718. De wetgever heeft "bewust een ruime beoordelingsvrijheid" aan de feitenrechter "gelaten" (GwH, 21 december 2017, nr. 148/2017, B.35.2°).

- Verzet ongedaan verklaard - Wettige reden van verschoning - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing van het Hof van Cassatie

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De wettige reden van verschoning omvat de gevallen die geen geval van overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat zijn afwezigheid niet was ingegeven door de wens af te zien van zijn recht om te verschijnen en zich te verweren of door de bedoeling om zich aan het gerecht te onttrekken (1). (1) Cass. 27 juni 2018, AR P.18.0607.F, AC 2018, nr. 417 en noot; zie Cass. 6 juni 2018, AR P.18.0404.F, AC, 2018, nr. 360.

- Verzet ongedaan verklaard - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0421.F 19 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181219.3 AC nr. 725

De rechter die het verzet ongedaan verklaart, is zonder rechtsmacht om na te gaan of de verjaring op het tijdstip van de uitspraak van de verstekbeslissing was ingetreden dan wel of dat het geval zou zijn geweest zo het verzet niet ongedaan was verklaard (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2018, nr. 725; in de onderhavige zaak werd het verzet ongedaan verklaard bij ontstentenis van een wettige reden van verschoning die het verstek verantwoordt (art. 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering) maar het principe is hetzelfde als het ongedaan werd verklaard op grond dat de beklaagde, op zijn verzet, andermaal verstek heeft laten gaan (art. 187, § 6, 2°, Wetboek van Strafvordering - zie Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0365.N, AC 2018, nr. 181.

- Verstek niet verantwoord door een wettige reden van verschoning - Bevoegdheid van de rechter die het verzet ongedaan verklaart - Onderzoek van de verjaring van de strafvordering

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Een beklaagde kan cassatieberoep instellen tegen de verstekbeslissing vatbaar voor verzet, binnen dezelfde termijn als het cassatieberoep dat openstaat tegen de beslissing die het verzet ongedaan verklaart, mits dat verzet binnen de gewone verzetstermijn werd gedaan (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" van het OM in Pas. 2018, nr. 725; zie Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0365.N, §§ 1 tot 3, AC 2018, nr. 181 (zaak waarin verzet werd gedaan vóór het verstrijken van de gewone verzetstermijn, maar waarin het cassatieberoep tegen de verstekbeslissing niet ontvankelijk is op grond dat het werd ingesteld na het cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet ongedaan verklaart).

- Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Cassatieberoep tegen de verstekbeslissing - Ontvankelijkheid

- Artt. 187, § 6, 1°, en 424 Wetboek van Strafvordering

P.18.0610.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.1 AC nr. 684

Uit de omstandigheid dat de rechter, om het verzet tegen het ten aanzien van de eiser gewezen veroordelend vonnis niet-ontvankelijk te verklaren, ambtshalve een middel heeft opgeworpen, afgeleid uit het verstrijken van de verjaringstermijn van de straffen, wat een regel van openbare orde is, kan geen miskenning van het recht op een eerlijk proces worden afgeleid.

- Veroordeling bij verstek - Verjaring van de straf - Door de rechter ambtshalve opgeworpen middel -

Verenigbaarheid met het recht op een eerlijk proces

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Noch artikel 6, noch artikel 13 EVRM verplichten de wetgever om het rechtsmiddel van verzet open te stellen voor hij die tot een politiestraf is veroordeeld die om reden van verjaring niet langer uitvoerbaar is.

- Veroordeling bij verstek - Politiestraf - Verjaring - Geen rechtsmiddel van verzet - Regelmatigheid

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0809.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.3 AC nr. ...

Inzake douane en accijnzen moet het exploot van betekening van het bij verstek gewezen vonnis of arrest vermelden dat om geldig verzet aan te tekenen tegen de schuldigverklaring, de veroordeling tot een geldboete en de verbeurdverklaring, dat verzet binnen de termijnen en volgens de vormen door de wet bepaald aan de administratie der douane en accijnzen moet worden betekend.

- Strafzaken - Douane en accijnzen - Buitengewone termijn - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Voorwaarde - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

Inzake douane en accijnzen maakt het ontvankelijke verzet van de veroordeelde dat betekend werd aan het openbaar ministerie, slechts de beslissing over de hoofdgevangenisstraf aanhangig bij de rechtbank of het hof van beroep, met uitsluiting van de beslissingen over de schuldvraag, de geldboete en de verbeurdverklaring; om een verzet tegen die beslissingen bij de rechter aanhangig te maken, moet de partij die verzet aantekent, zijn beroep binnen de termijnen en volgens de vormen door de wet bepaald betekenen aan de administratie der douane en accijnzen in haar hoedanigheid van vervolgende partij die de strafvordering uitoefent (1). (1) O. MICHIELS, L'opposition en matière pénale, Les dossiers du J.T., Larcier, 2004, nr. 47, p. 33-34; Cass. 25 april 1966, Pas. 1966, p. 1072.

- Strafzaken - Vorm - Betekening van het verzet aan de vervolgende partij - Douane en accijnzen - Verzet enkel betekend aan het openbaar ministerie

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

Het recht op een eerlijk proces vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend; wanneer de betekening van de bij verstek gewezen beslissing geen melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en evenmin van de termijn om dat recht uit te oefenen en de nadere regels ervan, kan het verzet dat buiten de termijn is aangetekend niet onontvankelijk worden verklaard wegens laattijdigheid, zoniet wordt de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie ontzegd (1). (1) Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161.

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Voorwaarde - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0400.F 3 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181003.2 AC nr. 523

Wanneer de appelrechters uitspraak doen over de gegrondheid van het verzet van de beklaagde tegen een door hen bij verstek gewezen beslissing, mogen zij de straf van de eerste rechter slechts verzwaren op voorwaarde dat zij met eenparigheid van stemmen uitspraak doen en dit uitdrukkelijk vaststellen; uit de omstandigheid dat het verstekvonnis of verstekarrest aan dit wettelijk voorschrift had voldaan, kan niet worden afgeleid dat de appelrechters die uitspraak doen over het verzet tegen hun beslissing, na dat rechtsmiddel ontvankelijk te hebben verklaard, zich aan het vormvereiste kunnen onttrekken dat door artikel 211bis Wetboek van Strafvordering voor de daarin bepaalde gevallen is vereist (1). (1) Cass. 8 juni 2010, AR P.10.0335.F, AC 2010, nr. 402.

- Strafzaken - Rechtspleging in hoger beroep - Beslissing op verzet - Verzwaring van de door de eerste rechter opgelegde straf - Eenparigheidsvereiste

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.18.0012.N 25 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180925.3 AC nr. ...

Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, houdt in dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; uit de bepaling van artikel 187, §9, Wetboek van Strafvordering, volgt dat hoger beroep gericht tegen een beslissing gewezen op verzet gericht is zowel tegen dat vonnis als tegen het verstekvonnis waartegen het verzet ongedaan is verklaard (1). (1) Parl. St., Kamer 2017-2018, nr. 1418/001; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2015, nr. 3726.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Hoger beroep - Draagwijdte

P.18.0447.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.2 AC nr. ...

De ongedaanverklaring van het verzet wegens het niet-verschijnen van de verzetdoende partij houdt in dat het verzet ontvankelijk was (1). (1) Cass. 18 november 2003, AR P.03.0937.N, AC 2003, nr. 576.

- Strafzaken - Strafvordering - Niet verschijnen van de verzetdoende partij - Ongedaanverklaring van het verzet

- Art. 187, zesde lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0607.F 27 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180627.2 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling legt de rechter die uitspraak doet over de gegrondheid van de door de eiser in verzet als, enerzijds, overmacht en, anderzijds, wettige reden van verschoning aangevoerde omstandigheden, de verplichting op om met afzonderlijke redenen uitspraak te doen of in zijn beslissing uitdrukkelijk te beklemtonen dat hij die feitelijke gegevens afzonderlijk in het licht van de begrippen overmacht en wettige reden van verschoning heeft onderzocht, voor zover hij de gebruikelijke betekenis van die begrippen niet miskent zoals die door de wetgever is bepaald (1). (1) Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH (2de middel, 1ste onderdeel) in Pas. 2018, nr. 196.

- Strafzaken - Verstek - Verzet ongedaan verklaard - Inroepen van overmacht en wettige reden van verschoning - Afwijzing - Motivering

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Het begrip wettige reden van verschoning moet in die zin worden uitgelegd dat het de gevallen dekt die geen geval van overmacht uitmaken en waarin de eiser in verzet kennis had van de dagvaarding maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat zijn afwezigheid niet betekende dat hij wenste af te zien van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen, dan wel de bedoeling had zich aan het gerecht te onttrekken (1). (1) GwH 21 december 2017, nr. 2017, § B.35.2, die dienaangaande verwijst naar de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde Potpourri II-wet, Parl. St. Kamer, nr. 54, 1418. Daarvoor had het Hof reeds gesteld dat overmacht betrekking heeft op een onvoorzienbare en onoverkomelijke hindernis, waardoor de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek die tot de bestreden verstekbeslissing heeft geleid, hem niet toerekenbaar was maar ook dat een wettige reden van verschoning elke ter verklaring van deze afwezigheid aangevoerde omstandigheid is waarvoor enig begrip kan worden opgebracht en zonder dat de verstekdoende partij een fout of nalatigheid kan worden verweten. (Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286) Wat betreft het verzet tegen het verstekvonnis van de strafuitvoeringsrechtbank die een strafuitvoeringsmodaliteit herroept die niet in artikel 96 Wet Strafuitvoering voorzien is, zie GwH 4 maart 2009, nr. 37/2009; Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2016, nr. 727.

- Strafzaken - Verstek - Verzet ongedaan verklaard - Wettige reden van verschoning aangevoerd

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.17.1064.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.1 AC nr. ...

De overtreding die bij artikel 49/1 Wegverkeerswet wordt bestraft, veronderstelt dat de veroordeling tot verval van het recht tot sturen kracht van gewijsde heeft; de kracht van gewijsde dat een verstekvonnis verkrijgt bij het verstrijken van de gewone termijn van verzet, vervalt op de datum van de akte van het ontvankelijk verklaarde verzet, die binnen de buitengewone termijn van verzet is betekend (1). (1) Cass. 7 december 2016, AR P.16.0650.F, AC 2016, nr. 701 met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere; Cass. 26 april 2016, AR P.14.1580.N, AC 2016, nr. 278.

- Strafzaken - Wegverkeerswet - Wetsbepalingen - Artikel 49 - Artikel 49/1 - Verval van het recht tot sturen - Inlevering van het rijbewijs - Vonnis bij verstek houdende verval van het recht tot sturen - Kracht van gewijsde - Ontvankelijk verklaard verzet - Draagwijdte

---

P.18.0254.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Voorwaarde - Kennis van de dagvaarding - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Voorwaarde - Kennis van de dagvaarding - Bewijs

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of de eiser in verzet kennis droeg van de dagvaarding, waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daardoor niet kunnen worden verantwoord; uit het enkele feit dat de inleidende dagvaarding in hoger beroep aan zijn woonplaats werd betekend of uit de omstandigheid dat zijn advocaat, per brief van daags vóór de datum van de inleiding van de zaak in hoger beroep, het hof van beroep erop heeft gewezen dat hij van de eiser in verzet geen instructies had ontvangen, kunnen de appelrechters niet afleiden dat laatstgenoemde kennis droeg van de dagvaarding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 357.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Voorwaarde - Kennis van de dagvaarding - Beoordeling van de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Voorwaarde - Kennis van de dagvaarding - Bewijs

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0404.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een nieuw proces

De bij verstek veroordeelde beklaagde ontleent aan artikel 6 EVRM het recht dat een rechtscollege, na hem te hebben gehoord, opnieuw uitspraak doet over de gegrondheid van de beschuldiging, tenzij vaststaat dat hij aan zijn recht om te verschijnen en zich te verweren heeft verzaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 360.

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een nieuw proces

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De in artikel 187, §6, 1°, Wetboek van Strafvordering bedoelde reden van verschoning moet als wettig en geëigend om de niet-verschijning te rechtvaardigen worden beschouwd aangezien de aangevoerde reden geen afstand inhoudt van het recht om te verschijnen noch de wil om zich aan het gerecht te onttrekken; de enkele omstandigheid dat de afwezigheid van de eiser op verzet het gevolg is van zijn eigen nalatigheid sluit het bestaan van een wettige reden van verschoning niet uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 360.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.17.1114.F 9 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180509.2 AC nr. ...

Het in artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering bedoelde begrip "wettige reden van verschoning", moet in die zin worden uitgelegd dat dit de gevallen dekt waarin de eiser op verzet die van de dagvaarding kennis heeft gehad, geen overmacht aanvoert maar een reden waaruit blijkt dat zijn afwezigheid niet betekende dat hij afzag van zijn recht om te verschijnen en zich te verweren of dat hij zich geenszins aan het gerecht wilde onttrekken; de loutere omstandigheid dat de afwezigheid van de eiser op verzet aan zijn eigen nalatigheid te wijten is, sluit het bestaan van een wettige reden van verschoning in de zin van die bepaling niet uit (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130.

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat een bij verstek veroordeelde beklaagde over de mogelijkheid beschikt dat een gerecht opnieuw uitspraak doet, na hem te hebben gehoord, over de gegrondheid van de strafvervolging, tenzij is aangetoond dat hij van zijn recht om te verschijnen en zich te verweren heeft afgezien dan wel de bedoeling heeft gehad zich aan het gerecht te onttrekken (1). (1) GwH, 21 december 2017, arrest nr. 148/2017, BS 12 januari 2018, § B.35.

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een nieuw proces

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De rechter beoordeelt onaantastbaar de gegevens die tot staving van de wettige reden van verschoning worden aangevoerd, terwijl het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft getrokken die daarmee geen verband houden en die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196.

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De wetsgeschiedenis van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering wijst erop dat de wetgever de misbruiken van de verzetprocedure heeft willen tegengaan, door de mogelijkheid van verzet tegen een verstekvonnis te beperken, zonder afbreuk te doen aan het recht van de partijen om in persoon te worden gehoord, welk recht deel uitmaakt van het recht op een eerlijk proces en dat aan de vereisten beantwoordt die ter zake door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens worden gesteld (1). (1) Gedr.st., Kamer, gew.z. 2015-2016, Doc. 54-1418/001, pp. 51 en 73.

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Ratio legis

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.18.0397.N 24 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180424.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 187, §2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 27, 2, Voorlopige Hechteniswet, volgt dat het verzet aangetekend tijdens de buitengewone termijn van verzet geenszins de tenuitvoerlegging van het verstekvonnis schorst en de bij verstek uitgesproken straf uitvoerbaar is tot de definitieve uitspraak over dat rechtsmiddel (1); het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet ongedaan verklaart, belet deze tenuitvoerlegging niet en het feit dat dit hoger beroep de grond van de zaak bij de appelrechter aanhangig maakt, doet hieraan geen afbreuk. (1) Cass. 7 januari 2009, AR P.08.1906.F, AC 2009, nr. 15; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 3662, p.1424; C. IDOMON, "De invloed van het instellen van verzet tijdens de buitengewone termijn op de rechtsgevolgen van het verstekvonnis en de toepassing van art. 65 Sw.", RW 2000-2001, 1173-1176; vgl. in verband met de onmiddellijke aanhouding Cass. 5 december 2012, AR P.12.1886.F, AC 2012, nr. 669, JT 2013, 60 met noot D. VANDERMEERSCH, 'Le sort de l'arrestation immédiate dans le dédale des voies de recours', M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, II, 2017, p. 1506-1507.

- Strafzaken - Geen betekening van het verzet binnen de termijn van vijftien dagen na betekening van het vonnis - Aanhouding ingevolge de veroordeling bij verstek - Verzet aangetekend tijdens de buitengewone termijn van verzet - Draagwijdte

- Strafzaken - Geen betekening van het verzet binnen de termijn van vijftien dagen na betekening van het vonnis - Aanhouding ingevolge de veroordeling bij verstek - Verzet aangetekend tijdens de buitengewone termijn van verzet - Verzet ongedaan verklaard - Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte

P.17.0779.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.1 AC nr. ...

Er is sprake van een aangestelde in de zin van de bepalingen van artikelen 34 en 35, eerste en tweede lid, Gerechtelijk Wetboek vanaf het ogenblik dat er een verhouding bestaat tussen de bestemmeling van het exploot en de persoon die het afschrift ervan in ontvangst neemt, die van die aard is dat men redelijkerwijze kan veronderstellen dat deze het afschrift aan de bestemmeling zal overhandigen (1). (1) Cass. 2 mei 2017, AR P.16.0702.N, AC 2017, nr. 301.

- Strafzaken - betekening verstekvonnis - Aangestelde

P.17.1062.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Wettige reden van verschoning - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Omstandigheden te wijten aan de beklaagde - Verplichting de nodige stappen

te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Bewijslast

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

Overeenkomstig artikel 187, §6, 1°, Wetboek van Strafvordering moet, opdat het verzet als ongedaan kan worden beschouwd, allereerst vaststaan dat de eiser in verzet kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan; het staat aan de vervolgende partij of aan de burgerlijke partij om dat bewijs te leveren, op de beklaagde rust dienaangaande geen enkele bewijslast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Bewijslast

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De feitenrechter stelt onaantastbaar de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing steunt, terwijl het Hof nagaat of hij daaruit wettig heeft kunnen afleiden dat de eiser in verzet kennis heeft gehad van de dagvaarding om te verschijnen in het geding dat met een verstekbeslissing werd afgesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Wanneer de beklaagde door eigen toedoen in de onmogelijkheid verkeert om, voor onbepaalde duur, zijn proces persoonlijk bij te wonen, omdat hij met name in het buitenland is opgesloten, hebben noch de artikelen 6.1 en 6.3, b en c EVRM, noch artikel 14.3, b IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en houdende het recht van verdediging als draagwijdte of tot gevolg dat de rechter verplicht wordt het proces op te schorten tot de betrokkene opnieuw in staat zal zijn persoonlijk te verschijnen, en verbieden hem evenmin te oordelen dat de beklaagde, gelet op de aan hemzelf te wijten omstandigheden, zelf de nodige stappen had moeten ondernemen om zich door een raadsman naar eigen keuze of door een andere verdediger te doen vertegenwoordigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

- Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Voorwaarde - Wettige reden van verschoning - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Omstandigheden te wijten aan de beklaagde - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen

- Artt. 182 tot 185 en 187, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0365.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.7 AC nr. ...

Artikel 187, § 6, 2°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat indien de eiser op verzet nogmaals verstek laat gaan bij zijn verzet in alle gevallen en ongeacht de redenen voor de opeenvolgende verstekken en zelfs indien het verzet reeds ontvankelijk werd verklaard, het verzet als ongedaan wordt beschouwd; artikel 6 EVRM belet niet dat de appelrechter, behoudens het geval van overmacht, op grond van artikel 187, § 6, 2°, Wetboek van Strafvordering een verzet ongedaan verklaart indien blijkt dat de verzetdoende partij kennis had van de rechtszitting waarop het verzet zou worden behandeld en op die rechtszitting afwezig blijft want de onmogelijkheid om verweer te voeren is dan geheel toe te schrijven aan de verzetdoende partij (1). (1) Zie concl. OM.

- Ongedaanverklaring

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

- Ongedaanverklaring - Bevoegdheid rechter - Onderzoek verjaring - Bestaanbaarheid

- Ongedaanverklaring

Wanneer het verzet ongedaan wordt verklaard omdat de eiser in verzet niet op de wettig vastgestelde rechtszitting verschijnt, kan de rechter niet onderzoeken of de verjaring was ingetreden op het ogenblik van de uitspraak van de verstekbeslissing, dan wel of dat het geval zou zijn geweest zo het verzet niet ongedaan was verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

- Ongedaanverklaring - Bevoegdheid rechter - Onderzoek verjaring - Bestaanbaarheid

P.17.1257.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Vormen - Arresten bij verstek gewezen door het hof van assisen - Motiverend arrest en veroordelend arrest - Betekening enkel geschied aan het openbaar ministerie - Geldigheid

Uit de artikelen 187, §2, eerste lid, 356, tweede lid, en 357 Wetboek van Strafvordering volgt dat het verzet van de bij verstek veroordeelde beschuldigde niet hoeft betekend te worden aan de personen die geen partij zijn in de beslissing die hij wil aanvechten en dat het rechtsmiddel tegen de beslissing op de strafvordering openstaat na enkel de betekening aan het openbaar ministerie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 157.

- Strafzaken - Vormen - Arresten bij verstek gewezen door het hof van assisen - Motiverend arrest en veroordelend arrest - Betekening enkel geschied aan het openbaar ministerie - Geldigheid

- Artt. 187, § 2, eerste lid, 356, tweede lid, en 357 Wetboek van Strafvordering

P.17.1279.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.6 AC nr. ...

De appelrechter die ingevolge het hoger beroep van het openbaar ministerie het verzet dat de beklaagde voor de eerste rechter heeft ingesteld, voor het eerst in hoger beroep ongedaan verklaart, moet ingevolge de devolutieve werking van het hoger beroep over de grond van de zaak zelf beslissen binnen de grenzen bepaald door de verklaring van hoger beroep, de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde grieven en de door artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering desgevallend aan te voeren ambtshalve middelen.

- Strafzaken - Beslissing op verzet - Hoger beroep door openbaar ministerie - Ongedaanverklaring door appelrechter

P.17.0618.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.4 AC nr. ...

Artikel 187, § 9, Wetboek van Strafvordering houdt in dat het hoger beroep tegen een vonnis waarbij het verzet ongedaan wordt verklaard, van rechtswege het geschil in zijn geheel ter beoordeling voorlegt aan de appelrechter, met als enige beperking de relatieve werking van het verzet; hieruit volgt dat artikel 204 Wetboek van Strafvordering geen toepassing vindt in zoverre het hoger beroep het bij het verstekvonnis beoordeelde geschil beoogt, zodat de appellant niet moet preciseren welke zijn grieven zijn tegen dat vonnis zoals in dat artikel bepaald.

- Ongedaanverklaring - Hoger beroep

P.17.1074.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

- Ongedaan verzet - Wettige reden van verschoning

- Ongedaan verzet

- Ongedaan verzet - Aanvoering van wettige reden van verschoning

De enkele omstandigheid dat de afwezigheid van de verzetdoende partij aan haar eigen nalatigheid is te wijten, sluit het voorhanden zijn van een wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering niet uit; zij moet de aangevoerde wettige reden van verschoning niet bewijzen maar wel aannemelijk maken en het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de aangevoerde reden beantwoordt aan het begrip "wettige reden van verschoning" waarbij het Hof slechts nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

- Ongedaan verzet - Aanvoering van wettige reden van verschoning

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering blijkt dat de wetgever de misbruiken van de verzetsprocedure heeft willen tegengaan door een beperking van de mogelijkheid om tegen een verstekbeslissing verzet aan te tekenen, zonder daarbij afbreuk te doen aan het recht van de partijen om te worden gehoord als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, en aan de vereisten die ter zake worden gesteld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1). (1) Zie concl. OM.

- Ongedaan verzet - Wetgeving - Doel

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering en de door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gegeven uitlegging van artikel 6 EVRM volgt dat het door artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering gehanteerde begrip "wettige reden van verschoning" die gevallen omvat die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch om zich te onttrekken aan het gerecht; die afstand of die wil zich te onttrekken kan niet alleen worden afgeleid uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet is komen opdagen op de rechtszitting waarop zij behoorlijk was opgeroepen en voldoende de gevolgen kan inschatten van de beslissing om afwezig te blijven (1). (1) Zie concl. OM.

- Ongedaan verzet - Wettige reden van verschoning

P.17.1130.F 21 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180221.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Ongedaan beschouwd verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Begrip - Betekening aan de woonplaats

Artikel 187, §6, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het verzet als ongedaan wordt beschouwd indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt en vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan, geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden rechtspleging, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden overgelaten wordt aan het soevereine oordeel van de rechter; uit die bepaling volgt niet dat de beklaagde, wanneer de dagvaarding aan de woonplaats wordt betekend, zijn afwezigheid enkel nog door overmacht of door een wettige reden van verschoning kan rechtvaardigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 112.

- Strafzaken - Ongedaan beschouwd verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Begrip - Betekening aan de woonplaats

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.17.0560.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.6 AC nr. ...

De appelrechters op verzet die een overschrijding van de redelijke termijn vaststellen, dienen een reële en meetbare vermindering toe te passen op de straf die zij zouden hebben opgelegd indien er geen overschrijding van de redelijke termijn was, waarbij deze vermindering wordt beoordeeld ten opzichte van de straf die de rechter zonder overschrijding van de redelijke termijn zou hebben uitgesproken en niet ten opzichte van de veroordeling die de rechters bij verstek hebben opgelegd; de straf die de appelrechters op verzet willen opleggen als remediëring voor het overschrijden van de redelijke termijn kan evenwel, gelet op de relatieve werking van het verzet, nooit hoger zijn dan de straf die zij bij verstek hebben opgelegd (1). (1) Zie Cass. 18 november 2009, AR P.09.1023.F, AC 2009, nr. 677; Cass. 25 april 2007, AR P.06.1608.F, AC 2007, nr. 208; Cass. 4 februari 2004, AR P.03.1370.F, AC 2004, nr. 57.

- Rechtspleging op verzet - Straf - Overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de straf - Referentiepunt

P.17.0692.F 24 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180124.1 AC nr. ...

Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de betekening van het verstekarrest via de gevangenisadministratie op vordering van het openbaar ministerie, de taal vermeldt waarin het recht op verzet moet worden uitgeoefend, kan dat rechtsmiddel, dat in een andere landstaal dan die van de rechtspleging is gesteld, op die grond niet onontvankelijk worden verklaard, op het gevaar af dat de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie wordt ontzegd (1). (1) Het Hof oordeelt ook dat "artikel 6.1 EVRM oplegt (...) dat de betekening (van het verstekvonnis) het recht moet vermelden om in verzet te komen alsook de termijn om dat recht uit te oefenen", en dat bij ontstentenis daarvan, die betekening de termijnen om in verzet te komen niet doet ingaan (Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH); zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428, met noot M.N.B.; EHRM, Faniel t. België, nr. 11892/08, 1 maart 2011; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2001, nr. 161; EHRM, Hakimi t. België, nr. 665/08, 29 juni 2010; Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; EHRM, Da Luz Domingues Ferreira t. België, nr. 50049/99, 24 mei 2007. Evenwel oordeelt het Hof dat "Noch de artikelen 6.1 en 13 EVRM, noch artikel 203, §1, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel de overheid de verplichting opleggen om aan de gedaagde, wiens probatie-uitstel met een tegensprekelijk vonnis werd herroepen, kennis te geven van de termijn van het hoger beroep; de daadwerkelijke toegang tot de appelrechters vereist een dergelijke kennisgeving niet." (Cass. 16 september 2014, AR P.13.1000.N, AC 2014, nr. 525). (M.N.B.)

- Strafzaken - Aangehoudene - Taalgebruik

- Artt. 24 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0387.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.3 AC nr. ...

De regel volgens dewelke de relatieve werking van het verzet elke verzwaring van de toestand van de verzetdoende partij verhindert, houdt niet in dat die partij niet kan worden veroordeeld tot de kosten van het geding, daarin begrepen deze van de verstekprocedure en het verzet wanneer het verstek aan haar te wijten is; het feit dat het totaal van die kosten hoger kan zijn dan deze gedaan bij de verstekprocedure, doet hieraan geen afbreuk.

- Relatieve werking van het verzet - Gevolgen - Veroordeling tot de kosten

- Artt. 187, § 10, en 211 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 49 en 50 Strafwetboek

Op het verzet van een beklaagde tegen een in hoger beroep gewezen arrest, kan het appelgerecht op diens verzet zijn toestand niet verzwaren.

- Zaak in hoger beroep op verzet - Verzwaring van de toestand van de beklaagde

- Artt. 187 en 211 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de zaak in hoger beroep op verzet aanhangig is, kan ingevolge de relatieve werking van het verzet de rechter, anders dan het arrest bij verstek heeft beslist, eensdeels, de in artikel 65, tweede lid, Strafwetboek bedoelde samenloop vaststellen, anderdeels, oordelen dat de reeds uitgesproken straffen voor een juiste bestraffing van al de misdrijven niet voldoende lijken en bij de straftoemeting rekening houden met de reeds uitgesproken straffen zonder dat hij in die omstandigheden ten opzichte van de bij verstek uitgesproken straf, een reële en meetbare strafvermindering moet verlenen.

- Zaak in hoger beroep op verzet - Aanhangige feiten die aan de veroordeling voorafgaan - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Bijkomende bestraffing - Verplichting een reële en meetbare strafvermindering te verlenen ten opzichte van de bij verstek uitgesproken straf

- Artt. 187 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

P.17.0699.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.8 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter een verzet maar ongedaan kan verklaren indien hij vaststelt dat vaststaat dat de eiser in verzet kennis had van de dagvaarding in de verstekprocedure; het staat aan de rechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de beklaagde in verzet kennis had van de dagvaarding maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; uit het enkele feit dat een dagvaarding werd betekend aan de woonst van de beklaagde, kan niet worden afgeleid dat de beklaagde kennis had van de dagvaarding (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest 148/2017, BS 12 januari 2017; Cass. 17 januari 2017, AR P.16.0989.N, AC 2017, nr. 36, NjW 2017/5, 190 en noot S. ROYER, 'Bewijslast kennis dagvaarding'; B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, nr. 72 en p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, nr. 18; A. WINANTS, "Potpourri II: de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken", NC 2016, p. 337, nr. 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, 2016, 182-183, nr. 93; D. VANDERMEERSCH, "Les voies de recours après la loi pot-pourri II" in, La loi Pot-pourri II, 1 an après, Larcier, Brussel, 2017, 246); P. TRAEST en J. MEESE, "De rechtsmiddelen verzet en hoger beroep: actualia", in P. TRAEST, A. VERHAGE en G. VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, XLIIIe PUC Willy Delva 2016-2017, Mechelen, Kluwer, 2017, 542; O. MICHIELS, L'opposition en matière pénale, reeks Les Dossiers du journal des Tribunaux, nr. 47, Brussel, Larcier 2004, 51-54, nr. 30.

- Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Betekening van de dagvaarding aan de woonst van de beklaagde

P.17.0340.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.2 AC nr. 718

Door overmacht te combineren met een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek bij de bestreden rechtspleging, beoogt de wetgever de gevallen van overmacht uit te breiden met de gevallen waarin de verzetdoende partij een wettige reden opgeeft die wordt erkend door het rechtscollege waarvoor hij is opgeroepen (1). (1) Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr 286 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

- Ongedaan verklaard verzet - Rechtvaardiging van het verstek - Overmacht en wettige reden van verschoning - Principe

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Een wettige reden van verschoning is elke ter verklaring van de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek aangevoerde omstandigheid waarvoor enig begrip kan worden opgebracht en zonder dat de verzetdoende partij een fout of nalatigheid kan worden verweten; de rechter oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, over de door de verzetdoende partij aangevoerde wettige reden van verschoning en het Hof gaat enkel na of uit de aangevoerde omstandigheid een wettige reden van verschoning kan worden afgeleid (1). (1) Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr 286 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

- Ongedaan verklaard verzet - Rechtvaardiging van het verstek - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Het recht op tegenspraak, als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, belet niet dat de wetgever beperkende voorwaarden oplegt voor het aanwenden van het rechtsmiddel verzet.

- Beperkende voorwaarden voor het aanwenden van het rechtsmiddel - Impact op artikel 6.1. EVRM - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak

Overmacht heeft betrekking op een onvoorzienbare en onoverkomelijke hindernis, waardoor de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek die tot de bestreden verstekbeslissing heeft geleid, hem niet toerekenbaar is (1). (1) Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr 286 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

- Ongedaan verklaard verzet - Rechtvaardiging van het verstek - Overmacht

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 208 Wetboek van Strafvordering volgt dat een appelrechter bij de beoordeling of een door de eiser aangehaalde reden van verstek een wettige reden van verschoning vormt, dezelfde criteria dient te hanteren als een rechter in eerste aanleg.

- Arrest bij verstek gewezen in hoger beroep - Aantekenen van verzet - Voorwaarden - Beoordeling van de wettige reden van verschoning - Draagwijdte

P.17.0666.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.6 AC nr. 587

Het openbaar ministerie moet bewijzen dat de beklaagde kennis had van de betekening van het verstekvonnis meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet en de beklaagde dient niet het bewijs te leveren van de datum van kennisname van de betekening; de rechter oordeelt onaantastbaar wanneer de beklaagde kennis kreeg van de betekening van de verstekbeslissing waarbij hij zich ook op vermoedens kan steunen en het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 19 december 1972, AC 1972, 411; Cass. 3 januari 1989, AC 1988-89, nr. 256; Cass. 9 maart 2010, AR P.09.1729.N, AC 2010, nr. 164; Cass. 13 september 2011, AR P.11.1030.N, AC 2011, nr. 464. Zie over het verzet: S. VAN OVERBEKE, Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, ("Potpourri II") (eerste deel), RW 2015-16, 1403-1413, inz. 1409 en voetnoot 46; A. WINANTS, Potpourri II: de nieuwe regels inzake verstek en verzet in strafzaken, NC 2016, nr. 4, 333-339; B. DE SMET, "Verstek en verzet" in "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T. Strafr.2016/1, 34-42, nrs. 71-90.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening - Bewijs van de kennisname

Het verzet tegen een niet aan persoon betekend verstekvonnis is laattijdig indien vaststaat dat de beklaagde meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet kennis had van de betekening van het verstekvonnis; niet is vereist dat de rechter de exacte datum zou specificeren waarop de beklaagde kennis heeft genomen van die betekening (1). (1) Cass. 19 december 1972, AC 1972, 411.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening

P.17.0658.F 18 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.4 AC nr. 575

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Strafzaken - Strafvordering - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Schorsing van de verjaring - Hoger beroep - Hervorming

Wanneer de appelrechter wettig beslist dat het verzet van de beklaagde ten onrechte ongedaan werd verklaard door de eerste rechter, heeft de in artikel 24, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde schorsingsgrond van de verjaring die door de eerste rechter in aanmerking was genomen, geen uitwerking meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

- Strafzaken - Strafvordering - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Schorsing van de verjaring - Hoger beroep - Hervorming

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.17.0526.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.7 AC nr. 549

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek - Beoordeling door de rechter - Beklaagde niet in staat om het debat bij te wonen - Mogelijkheid om zich door een advocaat te doen vertegenwoordigen

Het erkennen van de overmacht of van de wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het door de verzetdoende partij aangevoerde verstek, wordt aan het soevereine oordeel van de rechter overgelaten; de rechter kan, op grond van een beoordeling in feite, oordelen dat hoewel de overgelegde geneeskundige adviezen aannemelijk maakten dat de verzetdoende partij, op het ogenblik dat zij verstek liet gaan, niet in staat was het debat in openbare rechtszitting bij te wonen, die omstandigheid haar niet de mogelijkheid had ontnomen een advocaat te kiezen om haar te vertegenwoordigen, zodat haar verstek noch door overmacht noch door een wettige reden van verschoning werden gerechtvaardigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. .

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek - Beoordeling door de rechter - Beklaagde niet in staat om het debat bij te wonen - Mogelijkheid om zich door een advocaat te doen vertegenwoordigen

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.17.0490.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.2 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, dat door artikel 6.1 EVRM is gewaarborgd, vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo klaar en duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik waarop die regels de aanwending van een rechtsmiddel toelaten of op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend (1); dergelijke vermeldingen hebben tot doel om de bestemmeling van de akte toe te laten te beslissen over het al dan niet instellen van een rechtsmiddel, tijdig en met inachtneming van de vormvoorschriften; het verzuim, door de gerechtsdeurwaarder, om die informatie te vermelden, is geen grond tot nietigheid van de betekening en heeft enkel tot gevolg dat het de rechter verboden is de niet-ontvankelijkheid uit te spreken van het rechtsmiddel dat laattijdig werd ingesteld of met schending van de vormvereisten die voorgeschreven zijn door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld; bijgevolg kan de feitenrechter beslissen dat dit verzuim de belangen van de beklaagde niet heeft geschaad, daar hij in voorliggend geval toegang had tot een rechter om zijn zaak te horen, zodat hij zijn rechten heeft kunnen laten gelden, en kan de feitenrechter aan de akte in kwestie een opschortende werking van de verjaring van de strafvordering verlenen (2). (1) Cass. 3 juni 2015, AR P.15.0067.F, AC 2015, nr. 368. (2) Het openbaar ministerie concludeerde dat de appelrechters niet naar recht konden beslissen dat de onregelmatige betekening uitwerking kon hebben op de verjaring van de strafvordering, en dat die verjaring derhalve zou zijn opgeschort voor een buitengewone termijn die niet heeft bestaan: zie Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Pas. 2016, nr. 168, en T. Strafr. 2016, nr. 3, pp. 236-239, met noot van T. DECAIGNY, "Formele aspecten van de buitengewone termijn voor verzet"; EHRM 24 mei 2007, Da Luiz Domingues Ferreira t. België, in het bijzonder §§58-59 en, na heropening van de rechtspleging op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering, Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214: "Wanneer een verstekbeslissing aan de beklaagde in een buitenlandse gevangenis is betekend, zonder dat hij is ingelicht over de wijze waarop hij zich tegen deze beslissing kon voorzien, blijft deze betekening zonder gevolg en kan zij bijgevolg de buitengewone termijn om verzet aan te tekenen niet doen ingaan". (M.N.B.)

- Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Ontstentenis van de vermelding van de mogelijke rechtsmiddelen - Gevolgen - Geldigheid van de betekening - Laattijdig verzet of verzet met schending van de vormvereisten voorgeschreven door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld

- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

P.17.0220.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.3 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen het verstekvonnis dat de eiser tot een geldboete veroordeelt samen met een gedeeltelijk uitstel, belet de relatieve werking van het verzet dat de appelrechter de toestand van de eiser verzwaart door het uitstel te schrappen (1). (1) Cass. 17 december 2008, AR P.08.1281.F, AC 2008, nr. 738.

- Strafzaken - Gevolg - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Beklaagde tekent verzet aan - Hoger beroep tegen het vonnis op verzet - Verbod om de bij verstek uitgesproken straf te verzwaren

---

P.17.0177.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.3 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een verstekvonnis, mag de appelrechter die uitspraak doet over het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, diens toestand niet verzwaren (1); als die appelrechter hem veroordeelt tot het betalen van een bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot Hulp aan de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden (2), wat door het beroepen vonnis niet was opgelegd, miskent hij de relatieve werking van het verzet (3). (1) Wat betreft de relatieve werking van het verzet, zie bijv. Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.1198.F, AC 2011, nr. 559; Cass. 23 juni 2004, AR P.03.1717.F, AC 2004, nr. 348; Cass. 3 juni 1997, AR P.97.0016.N, nr. 256; Cass. 12 september 1995, AR P.94.0386.N, AC 1995, nr. 376; Cass. 10 mei 1994, AR P.94.0014.N, AC 1994, nr. 230; Cass. 4 oktober 1989, AR 7500, AC 1989-90, nr. 74; Cass. 29 november 1988, AR 2184, AC 1988-89, nr. 183; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 7de uitg., 2014, dl. II, pp. 1370 e.v. (2) Dit is verplichting die de rechter oplegt bij iedere veroordeling tot een criminele of correctionele hoofdstraf en die van 10 naar 25 euro is gebracht, vóór de indexering door artikel 1 van het koninklijk besluit van 31 oktober 2005 tot wijziging van het artikel 29, tweede lid, van de wet van 1 augustus 1995 houdende fiscale en andere bepalingen. (3) Ongeacht het feit dat die bijdrage geen straf is (Cass. 9 juni 1987, AR 1406, AC 1986-87, nr. 607) vormt de omstandigheid dat de toestand van de beklaagde feitelijk wordt verzwaard wanneer die verplichting voor het eerst in hoger beroep wordt opgelegd, daartoe geen beletsel en vereist niet dat het arrest op grond van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering met eenparigheid van stemmen wordt uitgesproken (Cass. 7 december 1988, AR 6990, AC 1988-89, nr. 206). Die oplossing is coherent met de relatieve werking van het verzet inzake de vaste vergoeding bedoeld in artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken, die eveneens een eigen karakter heeft en geen straf is: zie Cass. 11 februari 2014, AR P.13.1720.N, AC 2914, nr. 110 en de noot van J. DECOKER, "De vaste vergoeding bij verzet of enkel hoger beroep van beklaagde", T. Strafr. 2015, nr. 1, pp. 16-19; Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0141.F, AC 2008, nr. 276; Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318; Cass. 3 juni 2014, AR P.14.0329.N, AC 2014, nr. 398; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, op.cit., dl. II, p. 1377. (M.N.B.)

- Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Strafrechtelijke veroordeling - Bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden - Verzet van de beklaagde - Relatieve uitwerking van het verzet

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen

P.17.0066.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Strafzaken - Overmacht of wettige reden van verschoning - Ongedaan verzet

Door overmacht te combineren met een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek bij de bestreden rechtspleging, beoogt de wetgever de gevallen van overmacht uit te breiden met de gevallen waarin de beklaagde een wettige reden opgeeft die wordt erkend door het rechtscollege waarvoor hij is opgeroepen (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Overmacht of wettige reden van verschoning - Ongedaan verzet

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Overmacht heeft betrekking op een onvoorzienbare en onoverkomelijke hindernis, waardoor de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek die tot de bestreden verstekbeslissing heeft geleid, hem niet toerekenbaar was terwijl een wettige reden van verschoning elke ter verklaring van deze afwezigheid aangevoerde omstandigheid is waarvoor enig begrip kan worden opgebracht en zonder dat de verstekdoende partij een fout of nalatigheid kan worden verweten.

- Strafzaken - Ongedaan verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.17.0052.F 5 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170405.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet - Verzet ongedaan verklaard - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Beslissing gewezen in hoger beroep - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Termijn om cassatieberoep in te stellen

- Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet - Verzet ongedaan verklaard - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Beslissing gewezen in hoger beroep - Rechtsmiddel

De verzetdoende partij die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek mag geen nieuw verzet meer aantekenen; tegen de op verzet gewezen beslissing staat cassatieberoep open indien ze in hoger beroep werd gewezen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

- Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet - Verzet ongedaan verklaard - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Beslissing gewezen in hoger beroep - Rechtsmiddel

- Art. 187, §§ 8 et 9 Wetboek van Strafvordering

Het verzet wordt als ongedaan beschouwd indien de eiser in verzet nogmaals verstek laat gaan bij zijn verzet, en dat in alle gevallen, ongeacht de redenen voor de opeenvolgende verstekken en zelfs indien het verzet reeds ontvankelijk werd verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

- Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet

- Art. 187, § 6, 2° Wetboek van Strafvordering

Wanneer de verzetdoende partij zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek en het op zijn eerste verzet gewezen vonnis hem niet werd betekend, is de termijn waarover hij beschikt om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis dat zijn verzet als ongedaan beschouwt, dezelfde als die waarover zij beschikt om cassatieberoep in te stellen tegen het tweede vonnis dat, uitspraak doende op haar tweede verzet, dat verzet niet-ontvankelijk heeft verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

- Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet - Verzet ongedaan verklaard - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Beslissing gewezen in hoger beroep - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Termijn om cassatieberoep in te stellen

P.17.0032.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.3 AC nr. ...

Artikel 187, § 8, Wetboek van Strafvordering is niet enkel van toepassing wanneer de bij verstek veroordeelde beklaagde verzet aantekent tegen de beslissing die op zijn verzet nogmaals bij verstek is gewezen, maar ook wanneer hij een tweede maal verzet aantekent tegen dezelfde bij verstek gewezen beslissing en de rechter reeds definitief uitspraak heeft gedaan over het eerste verzet, ongeacht of het tweede verzet is ingesteld vóór of na die uitspraak; de rechter doet geen definitieve uitspraak over het verzet wanneer hij aan de beklaagde enkel akte verleent van de afstand van zijn verzet en het feit dat de akteverlening het voorwerp uitmaakt van een vonnis of arrest met gezag van gewijsde en dat de afstand na die akteverlening niet meer kan worden ingetrokken, doet daaraan geen afbreuk, zodat behoudens wanneer de afstand berusting inhoudt in de bij verstek gewezen beslissing de akteverlening dan ook niet belet dat de beklaagde binnen de wettelijke termijn een tweede maal verzet instelt tegen die beslissing (1). (1) De rechtspraak van het Hof was in die zin gevestigd dat na een vonnis waarbij het verzet ongedaan of niet-ontvankelijk werd verklaard, er geen tweede verzet meer mogelijk was, ook al was de onontvankelijkheid te wijten aan een vormfout - zie Cass. 6 januari 2009, AR P.08.1177.N, AC 2009, nr. 10; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0059.F, AC 2006, nr. 202. De vraag die thans door het Hof wordt beslecht is of het verlenen van akte van de afstand van het verzet daarmee gelijk te stellen is. Zie over het verzet : S. VAN OVERBEKE, 'Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie' («Potpourri II») (eerste deel), RW 2015-16, 1413 en R. VERSTRAETEN , ' Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht' in X, Straf- en strafprocesrecht, Themis, Die Keure, Brugge, 2016, p. 180. AW

- Strafzaken - Afstand van het verzet - Draagwijdte van de afstand - Tweede verzet - Definitieve uitspraak over het eerste verzet - Draagwijdte

P.17.0143.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.7 AC nr. ...

Uit de artikelen 64, § 6, en 82 Interneringswet volgt dat tegen een bij verstek gewezen vonnis dat een invrijheidstelling op proef herroept door de geïnterneerde overeenkomstig artikel 187 Wetboek van Strafvordering verzet kan worden ingesteld.

- Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor verzet - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vonnis van herroeping van een invrijheidstelling op proef - Vonnis bij verstek

P.16.1099.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 35, § 4, vijfde en zesde lid, Voorlopige Hechteniswet wordt de borgsom toegewezen aan de Staat, zodra gebleken is dat de verdachte zonder wettige reden van verschoning niet verschenen is bij enige proceshandeling en wordt de niet-verschijning van de verdachte bij een proceshandeling vastgesteld door het vonnis of het arrest van veroordeling, waarbij eveneens verklaard wordt dat de borgsom aan de Staat vervalt; de toewijzing van de borgsom aan de Staat is het gevolg van de niet-verschijning zonder wettige reden van verschoning bij enige proceshandeling en die toewijzing door de appelrechter houdt geen verzwaring in van de toestand van een beklaagde die bij een niet door het openbaar ministerie bestreden verstekvonnis werd veroordeeld tot straf en zonder dat de toewijzing van de borgsom aan de Staat werd gevorderd of tegen hem werd bevolen (1). (1) Contra Cass. 11 juni 2008, AR P.08.0614.F, onuitg.

- Strafzaken - Relatieve werking van het verzet - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing door de appelrechter van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Verstekvonnis dat de borgsom niet toewijst aan de Staat - Geen beroep van het openbaar ministerie - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Draagwijdte

Wanneer de appelrechters, gelet op de relatieve werking van het verzet, aan een beklaagde in geen geval een hogere straf kunnen opleggen dan de straf welke werd opgelegd bij het verstekvonnis waartegen door het openbaar ministerie geen hoger beroep werd ingesteld, dan biedt het arrest dat oordeelt dat het aan de beklaagde een veel hogere straf zou hebben opgelegd dan deze opgelegd door de eerste rechter en dat, rekening houdende met de overschrijding van de redelijke termijn, de beklaagde veroordeelt tot dezelfde gevangenisstraf als in het verstekvonnis maar de in het verstekvonnis uitgesproken geldboete niet langer oplegt, een effectieve remediëring voor de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn.

- Strafzaken - Relatieve werking van het verzet - Overschrijding van de redelijke termijn vastgesteld door de appelrechter - Reële en meetbare strafvermindering - Draagwijdte

P.16.1126.F 25 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Verzet ongedaan verklaard

Artikel 187, § 4, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ten gevolge van het verzet de veroordeling bij verstek voor niet bestaande wordt gehouden, behoudens in de gevallen bedoeld in paragrafen 5 tot 7; paragraaf 6 heeft betrekking op het geval waarin het verzet als ongedaan wordt beschouwd; daaruit volgt dat wanneer het verzet als ongedaan wordt beschouwd, de veroordelende beslissing die uitgesproken werd bij verstek, blijft bestaan zodat het hoger beroep tegen die beslissing zijn voorwerp behoudt en dat het gerecht in hoger beroep, dat kennisneemt van een regelmatig ingesteld rechtsmiddel, uitspraak moet doen over de zaak zelf binnen de grenzen van de grieven die in het bij artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verzoekschrift worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

- Strafzaken - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Verzet ongedaan verklaard

- Artt. 187, 202, 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

P.16.1020.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.4 AC nr. ...

De niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten waartoe het arrest hem veroordeelt, is geen verzwaring van zijn toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis.

- Strafzaken - Veroordeling in beroep tot niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten - Toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis

Wanneer de beklaagde tot een enkele straf bij verstek en vervolgens op verzet is veroordeeld wegens verschillende misdrijven die als een enkel strafbaar feit worden beschouwd, kunnen de appelrechters die hem in hoger beroep tegen het op verzet gewezen vonnis vrijspreken voor sommige van die misdrijven, niettemin voor de andere bewezen verklaarde misdrijven, de enkele bij verstek en op verzet uitgesproken straf behouden; dit houdt geen verzwaring van de straf in (1). (1) Zie Cass. 31 januari 1984, AR 8133, AC 1983-84, nr. 293; Cass. 13 november 1985, AR 4467, AC 1985-86, nr. 163.

- Strafzaken - Veroordeling in eerste aanleg bij verstek tot een enkele straf wegens verschillende misdrijven - Verzet - Vrijspraak in beroep voor bepaalde misdrijven en veroordeling tot dezelfde enkele straf wegens andere misdrijven

P.16.0989.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.7 AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de beklaagde in verzet kennis had van de dagvaarding maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; uit het enkele feit dat een dagvaarding werd betekend aan de woonst van de beklaagde, kan niet worden afgeleid dat de beklaagde kennis had van de dagvaarding (1). (1) B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, nr. 72 en p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II ») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, nr. 18; A. WINANTS, "Potpourri II : de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken ", NC 2016, p. 337, nr. 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, 2016, 182-183, nr. 93.

- Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Betekening van de dagvaarding aan de woonst van de beklaagde

Uit de tekst van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de rechter een verzet maar ongedaan kan verklaren indien hij vaststelt dat vaststaat dat de beklaagde in verzet kennis had van de dagvaarding in de verstekprocedure; het is aan het openbaar ministerie of de burgerlijke partij om te bewijzen dat de beklaagde in verzet die kennis had en deze laatste dient niet te bewijzen dat hij die kennis niet had (1). (1) B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, nr. 72 en p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II ») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, nr. 18; A. WINANTS, "Potpourri II : de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken ", NC 2016, p. 337, nr. 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, 2016, 182-183, nr. 93.

- Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Bewijs

P.16.1327.N 17 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.8 AC nr. ...

Het door artikel 54, §§ 5 en 6, Interneringswet bedoelde verzet, dat uitsluitend kan worden ingesteld door het openbaar ministerie en de advocaat van de geïnterneerde, komt niet op tegen een vonnis op verstek in die zin dat de bij de beslissing betrokken partijen afwezig zijn gebleven, maar wel tegen een beschikking van de kamer voor de bescherming van de maatschappij die, omwille van het spoedeisend karakter van de gevraagde uitvoeringsmodaliteiten, zonder tegensprekelijk debat is genomen en zowel uit de bewoordingen van artikel 54 Interneringswet als uit de wetsgeschiedenis volgt dan ook dat dit verzet geen verzet is in de zin van artikel 187 Wetboek van Strafvordering, zodat uit die bepaling niet kan worden afgeleid dat dit verzet bij gerechtsdeurwaardersexploot moet worden aangeteken (1). (1) Cass. 27 december 2016, AR P.16.1223.N, AC 2016, nr...

- Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Interneringswet - Artikel 54 Interneringswet - Artikel 54, §§ 5 en 6 Interneringswet - Verzet tegen een beschikking van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Aard van het rechtsmiddel - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 54 Interneringswet, de doelstelling ervan en de algemene economie van de regeling volgt dat het door artikel 54, §§ 5 en 6, Interneringswet bedoelde verzet een rechtsmiddel sui generis is, dat uitsluitend door het afleggen van een verklaring op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank door het openbaar ministerie of de advocaat van de geïnterneerde kan worden aangetekend (1). (1) Cass. 27 december 2016, AR P.16.1223.N, AC 2016, nr...

- Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Interneringswet - Artikel 54 Interneringswet - Artikel 54, §§ 5 en 6 Interneringswet - Verzet tegen een beschikking van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Vorm - Draagwijdte

P.16.1085.F 11 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.3 AC nr. ...

Volgens artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering houdt het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt in dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; daaruit volgt dat de rechter in hoger beroep over de zaak zelf uitspraak moet doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ... .

- Strafzaken - Verstekbeslissing - Verzet door de verstekdoende partij - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep van de verzetdoende partij - Devolutieve werking

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Verstekbeslissing - Verzet door de verstekdoende partij - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep van de verzetdoende partij - Devolutieve werking

P.16.1223.N 27 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161227.1 AC nr. ...

Het door artikel 54, § 5 en § 6, Interneringswet bedoelde verzet, dat uitsluitend kan worden ingesteld door het openbaar ministerie en de advocaat van de geïnterneerde, komt niet op tegen een vonnis bij verstek in die zin dat de bij de beslissing betrokken partijen afwezig zijn gebleven, maar wel tegen een beschikking van de kamer voor de bescherming van de maatschappij die, omwille van het spoedeisend karakter van de gevraagde uitvoeringsmodaliteiten, zonder tegensprekelijk debat is genomen; dit verzet is geen verzet is in de zin van artikel 187 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Parl. St. Senaat 2013-14, nr 5-2001/4, 4.

- Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Uitvoeringsmodaliteiten - Artikel 54 Interneringswet - Spoedeisende en eenzijdige procedure - Verzet - Aard van het rechtsmiddel

- Art. 54, §§ 5 en 6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de tekst van artikel 54 Interneringswet, de doelstelling ervan en de algemene economie van de regeling volgt dat het door artikel 54, § 5 en § 6, Interneringswet bedoelde verzet een rechtsmiddel sui generis is, dat uitsluitend door het afleggen van een verklaring op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank door het openbaar ministerie of de advocaat van de geïnterneerde kan worden aangetekend.

- Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering - Uitvoeringsmodaliteiten - Artikel 54 Interneringswet - Spoedeisende en eenzijdige procedure - Verzet - Vorm

- Art. 54, §§ 5 en 6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.15.0075.N 20 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.3 AC nr. ...

De appelrechters die het beroepen vonnis dat het verzet van de beklaagde niet ontvankelijk verklaart bevestigen, dienen zich niet verder uit te spreken over de strafvordering.

- Strafzaken - Niet ontvankelijk verzet - Bevestiging in hoger beroep

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.16.1155.F 14 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161214.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Verstekbeslissing - Verzet van de veroordeelde - Verzet ongedaan verklaard

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank enkel stelt dat het aan de eiser op verzet staat, die erkend heeft een fictief adres te hebben opgegeven, om de gevolgen te dragen van zijn nalatigheid of zelfs zijn fout, zonder vast te stellen dat laatstgenoemde bij een ter post aangetekende brief kennis heeft gekregen van de oproeping voor de rechtspleging waarin hij verstek heeft laten gaan, verantwoordt ze haar beslissing waarbij ze het verzet als ongedaan beschouwt op grond dat de veroordeelde zijn verstek niet verantwoordt met een geval van overmacht of een wettelijke verschoningsgrond, niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .. .

- Strafzaken - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Verstekbeslissing - Verzet van de veroordeelde - Verzet ongedaan verklaard

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.15.1646.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Verbeurdverklaring van goederen lastens een beklaagde - Verzet door een als beklaagde aanwezige andere procespartij - Ontvankelijkheid

De mogelijkheid voor een als beklaagde aanwezige procespartij om verzet te doen tegen een beslissing die lastens een andere beklaagde goederen verbeurdverklaart, hangt enkel af van de vraag of die procespartij in loop van de procedure aanspraken op deze goederen heeft doen gelden en wanneer dat niet het geval is, dan is de vermelde beslissing ten aanzien van die procespartij bij verstek gewezen; het feit dat zij zich in de procedure effectief heeft verdedigd als beklaagde en dat het vonnis of arrest tegenover haar in die hoedanigheid op tegenspraak is uitgesproken, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

- Verbeurdverklaring van goederen lastens een beklaagde - Verzet door een als beklaagde aanwezige andere procespartij - Ontvankelijkheid

P.16.0943.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.10 AC nr. ...

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 bepaalt dat personen die zich in hechtenis bevinden verzet kunnen aantekenen tegen veroordelingen in strafzaken uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken door het afleggen van een verklaring aan de attaché-gevangenisdirecteur of de adviseur-gevangenisdirecteur van de strafinrichting en deze bepaling, die tot de inwerkingtreding van artikel 124, 1°, van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie vereiste dat de betrokkene over onvoldoende middelen beschikte om de kosten van de betekening per gerechtsdeurwaardersexploot te betalen, werd ingevoerd omdat de omstandigheid dat een veroordeelde van zijn vrijheid is beroofd ertoe kan leiden dat hij niet tijdig verzet kan aantekenen tegen een veroordelende beslissing; die verantwoording geldt niet alleen voor van hun vrijheid beroofde personen die verzet wensen aan te tekenen tegen veroordelingen in strafzaken uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken, maar ook voor van hun vrijheid beroofde personen die verzet wensen aan te tekenen tegen veroordelende arresten op strafgebied van het hof van assisen, zodat een grondwetsconforme uitlegging er dan ook toe leidt dat de in artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 bepaalde mogelijkheid om verzet aan te tekenen door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur ook geldt voor bij verstek uitgesproken veroordelingen op strafgebied door het hof van assisen (1). (1) Zie concl. OM.

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek door het hof van assisen - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Strafzaken - Veroordeling bij verstek door het hof van assisen - Verzet - Vormen - KB van 20 januari 1936 - Draagwijdte

P.16.0650.F 7 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161207.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Strafzaken - Verval van het recht tot sturen - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vonnis verklaart het verzet ontvankelijk - Hoger beroep - Gevolg voor de niet-teruggave van het rijbewijs

De overtreding die bij artikel 49/1 Wegverkeerswet wordt bestraft, veronderstelt dat de veroordeling tot verval van het recht tot sturen kracht van gewijsde heeft gekregen; het ontvankelijk verklaarde verzet brengt van rechtswege vernietiging met zich mee van het verstekvonnis en plaatst de verzetdoende partij in dezelfde toestand alsof de beslissing niet was uitgesproken; het hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet ontvankelijk verklaart, laat die beslissing onaangeroerd tot de eventuele hervorming ervan door de appelrechter (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...; zie ook Cass. 26 april 2016, AR P.14.1580.N, AC 2016, zie datum (2de middel): "De uitvoering van een verstekvonnis dat na afloop van de gewone verzettermijn kracht van gewijsde heeft gekregen, wordt voortgezet nadat het verzet niet-ontvankelijk werd verklaard; wanneer het bij het verstekvonnis uitgesproken verval van het recht tot sturen wordt uitgevoerd, moet de veroordeelde niet opnieuw worden uitgenodigd om zijn rijbewijs in te leveren." (Samenvatting) .

- Strafzaken - Verval van het recht tot sturen - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vonnis verklaart het verzet ontvankelijk - Hoger beroep - Gevolg voor de niet-teruggave van het rijbewijs

P.15.0214.N 29 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161129.1 AC nr. ...

Er bestaat geen recht op verzet tegen elke rechterlijke beslissing; het rechtsmiddel verzet kan alleen worden aangewend in de door de wetgever bepaalde gevallen.

- Strafzaken

Net zoals de burgerlijke partij kan een inverdenkinggstelde geen verzet aantekenen tegen een bij verstek gewezen beslissing van het onderzoeksgerecht dat niet oordeelt als vonnisgerecht.

- Strafzaken - Inverdenkinggestelde en burgerlijke partij

Noch artikel 187 Wetboek van Strafvordering noch enig andere wettelijke bepaling laten verzet toe tegen beslissingen van het onderzoeksgerecht tot verwijzing of buitenvervolgingstelling.

- Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Beslissingen tot verwijzing of buitenvervolgingstelling - Mogelijkheid

P.15.1587.F 26 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161026.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Veroordelend vonnis - Verzet van de beklaagde - Gevolg ten aanzien van de verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de beklaagde of van het Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Gezag van gewijsde

Het verzet van de beklaagde kan de in de zaak betrokken of vrijwillig tussenkomende verzekeraar van de burgerlijke aansprakelijkheid of, bij ontstentenis van een verzekering, het Gemeenschappelijk Waarborgfonds slechts ten goede komen in het geval waarin het verstekvonnis de beslissing die tegen de beklaagde is gewezen bindend heeft verklaard voor de verzekeraar of voor het Fonds en bijgevolg tegen deze laatste geen veroordeling heeft uitgesproken; het komt de verzekeraar of het Fonds niet ten goede wanneer het vonnis dat bij verstek gewezen is ten aanzien van de beklaagde en op tegenspraak ten aanzien van hen, de beklaagde hoofdelijk of in solidum met hen heeft veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding aan de benadeelde en zij geen ontvankelijk hoger beroep tegen dit vonnis hebben ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr....

- Veroordelend vonnis - Verzet van de beklaagde - Gevolg ten aanzien van de verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de beklaagde of van het Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Gezag van gewijsde

P.16.0696.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.2 AC nr. ...

Artikel 187, Wetboek van Strafvordering werd vervangen bij artikel 83, Wet Wijziging Strafrecht en Strafvordering; krachtens artikel 143, eerste lid, Wet Wijziging Strafrecht en Strafvordering treedt artikel 83 in werking op 1 maart 2016 en krachtens artikel 143, tweede lid, van dezelfde wet is artikel 83 van toepassing op het verstek dat een partij na 29 februari 2016 laat gaan waaruit volgt dat artikel 187, § 6, 1°, (nieuw) Wetboek van Strafvordering enkel toepasselijk is indien het verzet is ingesteld tegen een beslissing die werd genomen op een verstek gelaten door een partij na 29 februari 2016.

- Strafzaken - Nieuw artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Datum - Toepasselijkheid

P.16.0473.N 11 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161011.3 AC nr. ...

Op het verzet van een beklaagde tegen een in hoger beroep bij verstek gewezen arrest kan het appelgerecht zijn toestand niet verzwaren; het appelgerecht dat een door de eerste rechter uitgesproken geldboete en vervangende gevangenisstraf bevestigt, maar de bijkomende straf van de bijzondere verbeurdverklaring verhoogt, verzwaart de bij verstek opgelegde straf en schendt aldus de artikelen 187 en 208 Wetboek van Strafvordering.

- Strafzaken - Veroordeling door de eerste rechter - Hoger beroep - Arrest bij verstek - Bevestiging vonnis eerste rechter - Ontvankelijk verzet - Appelgerecht dat de bijzondere verbeurdverklaring verzwaart - Wettigheid - Toepassing

P.14.0730.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.1 AC nr. 726

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

- Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting

- Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting

Artikel 2 koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 schendt de artikelen 10 en 11 Grondwet in zoverre het de ontvankelijkheid van het verzet van een bij verstek veroordeelde beklaagde die in een strafinrichting verblijft en die verzet doet door middel van een verklaring aan de directeur van die inrichting of aan zijn gemachtigde, afhankelijk stelt van de voorwaarde dat hij het vereiste bedrag om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken niet in zijn bezit heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Verenigbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

Wanneer het Hof van Cassatie de vraag wordt gesteld of artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden, bevestigd bij wet van 4 mei 1936, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, afzonderlijk of samen gelezen met de artikelen 6 en 13 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in zoverre een bij verstek veroordeelde beklaagde die in een strafinrichting is opgesloten enkel verzet kan doen tegen de veroordelingen in strafzaken, uitgesproken door de hoven van beroep, de correctionele rechtbanken en de politierechtbanken, door middel van een verklaring aan de attaché-gevangenisdirecteur of adviseur-gevangenisdirecteur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde, op voorwaarde dat hij het vereiste bedrag niet in zijn bezit heeft om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken, terwijl krachtens artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van gevangenzittende of geïnterneerde personen, in de strafinrichtingen, door de personen die erin opgesloten zijn, de verklaringen van hoger beroep of van voorziening in verbreking in strafzaken, onbeperkt kunnen worden gedaan aan de bestuurders van die inrichtingen of aan hun gemachtigde, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2014, nr.

- Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting

- Art. 1 Wet 25 juli 1893

- Art. 2 KB nr. 236 van 20 jan. 1936

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 26, § 1, 3° en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

- Strafzaken - Beslissing op de strafvordering - Veroordeling bij verstek - Verzet - Vorm - Deurwaardersexploot betekend aan het openbaar ministerie - Eiser op verzet is opgesloten in het Koninkrijk - Verzet door middel van een verklaring aan de directeur van de strafinrichting of aan zijn gemachtigde - Voorwaarde - Eiser op verzet heeft het vereiste bedrag niet in zijn bezit om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting

- Art. 1 Wet 25 juli 1893

- Art. 2 KB nr. 236 van 20 jan. 1936

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 26, § 1, 3° en § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

- Artt. 6 en 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

P.14.1580.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.8 AC nr. ...

De uitvoering van een verstekvonnis dat na afloop van de gewone verzetstermijn kracht van gewijsde heeft verkregen, wordt verder gezet nadat het verzet niet ontvankelijk werd verklaard; wanneer het bij het verstekvonnis uitge-sproken verval tot sturen wordt uitgevoerd, moet de veroordeelde niet opnieuw worden uitgenodigd zijn rijbewijs in te leveren.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Verval van het recht tot sturen - Vonnis in kracht van gewijsde - Uitvoering - Uitnodiging om het rijbewijs in te leveren - Beslissing waarbij het verzet niet ontvankelijk wordt verklaard - Verdere uitvoering - Nieuwe uitnodiging om het rijbewijs in te leveren

P.14.1182.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.1 AC nr. ...

Overmacht waardoor het verzet dat na het verstrijken van de wettelijke termijn is ingesteld, ontvankelijk is, kan alleen voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid niet heeft kunnen voorzien noch voorkomen (1). (1) Zie Cass. 3 maart 1981, AC 1981, nr. 388; Cass. 8 november 2006, AR P.06.0488.F, AC 2006, nr. 545.

- Strafzaken - Ontvankelijkheid - Verstrijken van de wettelijke termijn - Overmacht

P.15.1679.F 9 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160309.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang van de termijn van vijftien dagen - Verstekbeslissing - Kennisneming van de betekening - Vorm

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Verstekbeslissing - Aanvang van de termijn - Voorwaarde - Regelmatige betekening

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Vormvereiste - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

Artikel 187, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, kent de versteklatende beklaagde een bijkomende termijn toe, die hem toestaat in verzet te komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop hij kennis heeft gekregen van de betekening van de tegen hem gewezen verstekbeslissing; noch die buitengewone termijn, noch de gewone termijn om in verzet te komen, gaan in bij ontstentenis van een regelmatige betekening (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Verstekbeslissing - Aanvang van de termijn - Voorwaarde - Regelmatige betekening

Artikel 6.1 EVRM legt op dat de betekening van een verstekbeslissing het recht moet vermelden om in verzet te komen alsook de termijn om dat recht uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Verstekbeslissing - Regelmatige betekening - Vormvereiste - Informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen

De kennisneming van de betekening die bij artikel 187, tweede lid, Wetboek van Strafvordering wordt vereist, is aan geen enkel bijzonder vormvereiste onderworpen en wordt aan de beoordeling van de rechter overgelaten; op het ogenblik waarop de versteklatende beklaagde kennis krijgt van de betekening legt geen enkele wetsbepaling op dat hij nogmaals wordt ingelicht over de mogelijkheid en de wijze om in verzet te komen, die beide in de akte van betekening zijn vermeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang van de termijn van vijftien dagen - Verstekbeslissing - Kennisneming van de betekening - Vorm

P.16.0130.N 23 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160223.2 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank die de voorlopige invrijheidstelling herroept moet in de regel met toepassing van artikel 57 Wet Strafuitvoering in het vonnis de datum bepalen waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen, verplichting die ook rust op de strafuitvoeringsrechtbank die na het ontvankelijk verklaren van het verzet van een veroordeelde tegen een verstekvonnis dat een toegekende voorlopige invrijheidstelling herroept, opnieuw beslist tot herroeping van deze strafuitvoeringsmodaliteit; de strafuitvoeringsrechtbank moet de door artikel 57 Wet Strafuitvoering bedoelde datum bepalen rekening houdend met de elementen die haar op het ogenblik van haar beslissing zijn gekend, zonder gebonden te zijn door de met het verstekvonnis bepaalde datum wat geen schending inhoudt van de artikelen 187 en 188 Wetboek van Strafvordering.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Bepaling datum voor een nieuw verzoek - Ontvankelijk verzet

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Bepaling datum voor een nieuw verzoek - Ontvankelijk verzet

D.15.0017.F 19 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160219.5 AC nr. ...

Overmacht die de ontvankelijkheid verantwoordt van het verzet dat na het verstrijken van de wettelijke termijn wordt gedaan, kan alleen voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de partij die dat rechtsmiddel instelt en die door haar onmogelijk kon worden voorzien of vermeden (1). (1) Cass. 27 april 2010, AR P.08.1847.N, AC 2010, nr. 285.

- Burgerlijke zaken - Termijn - Verzet aangetekend buiten de wettelijke termijn - Overmacht

De rechter beoordeelt in feite of de aangevoerde omstandigheden een geval van overmacht vormen; het Hof is enkel bevoegd om te onderzoeken of de rechter het geval van overmacht wettig heeft kunnen afleiden uit de omstandigheden die hij opgeeft; het Hof zou daarentegen niet, zonder overschrijding van zijn bevoegdheden, zijn beoordeling in de plaats kunnen stellen van die van de rechter die een dergelijk geval uitsluit (1). (1) A. De Bruyn, "La Cour de cassation et le fait ou... quand et comment la Cour de cassation contrôle-t-elle une appréciation en fait du juge du fond?", Liber amicorum Michel Mahieu, 2008, p. 48-49.

- Burgerlijke zaken - Termijn - Verzet aangetekend buiten de wettelijke termijn - Overmacht - Voorwaarde - Bevoegdheid van de rechter - Geen overmacht - Cassatieberoep - Bevoegdheid van het Hof

P.15.1495.F 10 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160210.4 AC nr. ...

Door de uitwerking van de wet zelf, brengt de staat van wettelijke herhaling de veroordeelde persoon in een minder gunstige toestand dan de persoon die voor het eerst een misdrijf heeft gepleegd, met het oog op de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit en het herstel in eer en rechten; daaruit volgt dat de rechter, die uitspraak doet op het verzet van de beklaagde, jegens hem geen staat van herhaling kan vaststellen waarin de verstekbeslissing hem niet heeft veroordeeld (1). (1) Zie Cass. 17 september 2008, AR P.08.1242.F, AC 2008, nr. 482; Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.1194.N, AC 2012, nr. 578, met noot.

- Strafzaken - Strafvordering - Bij verstek gewezen veroordelende beslissing - Verzet van de beklaagde - Vaststelling van staat van wettelijke herhaling - Verzwaring van de toestand van de beklaagde

- Artt. 187, 188, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.15.1367.F 3 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160203.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Verzet - Beklaagde onder elektronish toezicht - Verschijning na verzet - Regeling van de verplaatsing van de veroordeelbe

Elektronisch toezicht betekent niet dat degene die het voorwerp ervan is, wordt belet gevolg te geven aan een oproeping door het gerecht; daaruit volgt dat het niet aan het openbaar ministerie staat om de verplaatsing te regelen van zijn woonplaats naar het rechtscollege waarvoor hij moet verschijnen van de veroordeelde die zijn straf uitzit onder elektronisch toezicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Strafzaken - Verstekvonnis - Verzet - Beklaagde onder elektronish toezicht - Verschijning na verzet - Regeling van de verplaatsing van de veroordeelbe

- Art. 22 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.15.1541.N 22 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151222.4 AC nr. ...

Verzet kan niet worden toegelaten wanneer de strafuitvoeringsrechtbank bij verstek ten aanzien van de veroordeelde uitspraak doet over een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling (1). (1) Zie Cass. 12 maart 2013, AR P.13.0185.N, AC 2013, nr. 174.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Uitspraak bij verstek ten aanzien van veroordeelde - Verzet - Ontvankelijkheid

P.15.1215.F 2 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151202.2 AC nr. ...

De beslissing die het verzet ontvankelijk verklaart, houdt niet in dat de verstekprocedure verdwijnt; aangezien de verwijzing naar de bestanddelen van een als ongedaan beschouwde beslissing niet van dien aard is om het vonnis op verzet ongeldig te maken, kan de rechter uitspraak doen over de grond van de vervolging door de bewoordingen van de verstekbeslissing over te nemen (1). (1) Zie Cass. 15 oktober 2008, AR P.08.0421.F, AC 2008, nr. 548; R. Declercq, Opposition en matière répressive, RPDB, Aanvulling, dl. 8, Brussel, 1995, p. 508, nrs. 225 tot 227; M.-A. Beernaert, H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, 7de uitgave, Die Keure 2014, dl. II, p. 1375.

- Vonnis neemt de bewoordingen van de verstekbeslissing over - Wettigheid - Strafzaken - Strafvordering - Verstekvonnis - Ontvankelijk verzet - Vonnis op verzet

P.15.1267.F 18 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151118.3 AC nr. ...

Het verzet van de veroordeelde dat regelmatig werd betekend aan het openbaar ministerie maakt van rechtswege de zaak aanhangig bij het rechtscollege dat de verstekbeslissing heeft gewezen; de omstandigheid dat die akte ten onrechte vermeldt dat de procureur-generaal wordt opgeroepen om te verschijnen voor de correctionele rechtbank in plaats van voor het hof van beroep, doet bijgevolg geen afbreuk aan de regelmatigheid van de aanhangigmaking van de zaak bij laatstgenoemd rechtscollege (1). (1) Zie Cass. 7 januari 1997, AR P.95.0782.N, AC 1997, nr. 11.

- Strafzaken - Strafvordering - Verzet van de veroordeelde - Akte van verzet - Regelmatige betekening aan het openbaar ministerie - Foutieve dagvaarding voor een ander rechtscollege dan datgene dat de verstekbeslissing heeft gewezen - Ontvankelijkheid

- Artt. 188 en 208 Wetboek van Strafvordering

P.15.0748.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.3 AC nr. ...

Op verzet van de beklaagde tegen het vonnis van de eerste rechter mag de straf die bij verstek werd opgelegd, noch in eerste aanleg noch, bij ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie tegen de beslissing bij verstek, in hoger beroep verzwaard worden.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Veroordeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie en de beklaagde - Beslissing gewezen op dat hoger beroep - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Wettigheid

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

De regel luidens welke de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie en van de beklaagde tegen het op verzet van de beklaagde gevelde vonnis, de toestand van de beklaagde niet mag verzwaren wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep ingesteld heeft tegen het verstekvonnis, geldt niet wanneer de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie en van de beklaagde tegen een ander op tegenspraak geveld vonnis, de zaken heeft gevoegd en de beklaagde veroordeeld heeft tot een enkele straf aangezien het geheel van de hem in beide zaken ten laste gelegde misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet (1). (1) Zie Cass. 12 september 1995, AR P.95.0558.N, AC 1995, nr. 379.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Veroordeling - Hoger beroep van het OM en van beklaagde tegen het vonnis op verzet van beklaagde en tegen een ander vonnis op tegenspraak - Appelrechter - Beslissing gewezen op die hogere beroepen - Voeging van de zaken - Veroordeling tot een enkele straf - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Wettigheid

- Artt. 65, 147, 187, 188, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

P.15.0641.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.4 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een bij verstek gewezen vonnis, kan de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, zijn toestand niet verzwaren ten aanzien van het bij verstek gewezen vonnis; hoewel het verval van het recht een voertuig te besturen wegens lichaamsongeschiktheid een beveiligingsmaatregel is en geen straf, verzwaart de rechter in hoger beroep die deze maatregel, die niet opgelegd werd door de eerste rechter, uitspreekt met behoud van de eerder uitgesproken straffen, de toestand van de beklaagde (1). (1) Cass. 29 november 1988, AR nr. 2184, AC 1988-89, nr. 183; Cass. 23 april 1985, AR nr. 9265, AC 1984-85, nr. 593; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0868.N, AC 2012, nr. 17.

- Strafzaken - Strafvordering - Bij verstek gewezen vonnis waartegen het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld - Verzet van de beklaagde - Vonnis op verzet - Hoger beroep van beklaagde en openbaar ministerie - Verzwaring van de bij verstek uitgesproken straf - Wettigheid

- Art. 42 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Artt. 187, 188 en 202 Wetboek van Strafvordering

P.15.0067.F 3 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150603.5 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, dat door artikel 6.1 EVRM is gewaarborgd, vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo klaar en duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik waarop die regels de aanwending van een rechtsmiddel toelaten of op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend (1). (1) EHRM, Hakimi t. België, 29 juni 2010, RABG, 2011, p. 91; EHRM, Faniel t. België, 1 maart 2011, JLMB, 2011, p. 788, noot P. Thevissen, "La notification des règles d'opposition comme condition du procès équitable", T.Strafr., 2011, p. 189, noot C. VAN DEUREN, "Informatieplicht omtrent rechtsmiddelen veralgemeend"; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, RW 2012-2013, p. 215, noot B. DE SMET, "Vormvereisten bij de betekening van verstekvonnissen".

- Strafzaken - Termijn - Buitengewone termijn - Verstekbeslissing - Betekening - Geen informatie omtrent de nadere regels om rechtsmiddelen in te stellen - Gevolg - Ontvankelijkheid van het verzet

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.14.1692.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.6 AC nr. ...

Het hoger beroep van een beklaagde tegen een vonnis waarbij zijn verzet tegen een verstekvonnis ongedaan wordt verklaard, maakt de grond van de zaak aanhangig voor de appelrechter zodat in geval van hoger beroep tegen een dergelijk vonnis, de appelrechter verplicht is over de zaak zelf uitspraak te doen (1). (1) Cass. 26 maart 2002, AR P.00.1497.N, AC 2002, nr. 202.

- Strafzaken - Vonnis waarbij het verzet ongedaan werd verklaard - Hoger beroep - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 150, 188, 202 en 203 Wetboek van Strafvordering

C.14.0459.N 15 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150515.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Beslag - Bewarend beslag - Derdenverzet - Grieven

- Beslag - Bewarend beslag - Grieven

Grieven omtrent de beslagbaarheid van de bedragen en zaken die aan de beslagene verschuldigd zijn, dienen in het raam van het verzet tegen het beslag te worden aangevoerd; zij kunnen niet voor het eerst worden aangebracht in het raam van de procedure van evenredige verdeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Beslag - Bewarend beslag - Grieven

- Art. 1541 Gerechtelijk Wetboek

Het onderdeel dat ervan uitgaat dat de beslagene grieven kan opwerpen tegen het bewarend beslag overeenkomstig artikel 1124 Gerechtelijk Wetboek ongeacht het bepaalde in artikel 1419 Gerechtelijk Wetboek, berust op een verkeerde rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

- Beslag - Bewarend beslag - Derdenverzet - Grieven

- Artt. 1124 en 1419 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0158.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.5 AC nr. ...

Het verzet tegen de verstekbeslissing op de strafvordering moet worden betekend aan het openbaar ministerie dat de strafvordering heeft uitgeoefend (1). (1) Zie Cass. 28 april 1993, AR P.93.0015.F, AC 1993, nr. 205; H.-D. Bosly, D. Vandermeersch en M.-A. BEERNAERT, Droit de la procédure pénale, 6de uitg., Die Keure, 2010, p. 1193.

- Strafzaken - Strafvordering - Verstekbeslissing - Verzet - Exploot - Exploot van gerechtsdeurwaarder - Betekening aan het openbaar ministerie - Openbaar ministerie

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het verzet van de persoon die bij verstek is veroordeeld maar die voor het aanwenden van dat rechtsmiddel vertegenwoordigd wordt door een advocaat, de door de wet voorgeschreven rechtsvormen niet in acht neemt, kan uit het enkele feit dat de rechter de exceptie van overmacht niet aanneemt geen schending van artikel 6.1 EVRM worden afgeleid (1)). (1) Zie arrest Hof Mensenrechten van 1 maart 2011, zaak Faniel t. België, JT 2011, p. 562.

- Strafzaken - Verstekbeslissing - Verzetdoende partij vertegenwoordigd door een advocaat voor het aanwenden van het verzet - Niet-naleving van de vormvoorschriften van het rechtsmiddel - Niet-ontvankelijkheid - Niet-aanneming van de exceptie van overmacht - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De verplichting om verzet te doen in handen van de arbeidsauditeur wanneer deze de strafvordering uitoefent, zoals voorgeschreven met het oog op rechtszekerheid en een goede rechtsbedeling, ontneemt de rechtzoekende het recht niet om een daadwerkelijk rechtsmiddel in te stellen tegen een beslissing die zijn rechten kan benadelen.

- Strafzaken - Strafvordering uitgeoefend door de arbeidsauditeur - Verstekbeslissing - Verzet - Betekening aan de arbeidsauditeur - Verplichting - Rechten van de mens - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Behoudens in geval van overmacht is het verzet dat aan de procureur des Konings in plaats van aan de arbeidsauditeur is betekend, niet ontvankelijk; overmacht kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser om en die daardoor noch voorzien noch afgewend kon worden (1). (1) Zie Cass. 8 november 2006, AR P.06.0488.F, AC 2006, nr. 545, Rev.dr.pén.crim. 2007, p. 280; Cass. 27 april 2010, AR P.09.1847.N, AC 2010, nr. 285; Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale dl. 2, Brugge, Die Keure, 2014, p. 1357-1359; O. MICHIELS, L'opposition en matière pénale, dossier JT nr. 47, 2004, p. 51-54, nr. 32.

- Strafzaken - Ontvankelijkheid - Betekening aan de procureur des Konings in plaats van aan de arbeidsauditeur - Overmacht

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.14.0337.N 14 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150414.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Betekening van het verstekarrest niet aan persoon - Kennisname van die betekening door de betekening van het

Europees aanhoudingsbevel - Bijkomende termijn van verzet - Invrijheidstelling in het buitenland

De omstandigheid dat een bij verstek veroordeelde aan wie de betekening van het arrest niet aan persoon is gedaan, en die van die betekening kennis heeft gekregen door de betekening van een Europees aanhoudingsbevel, overeenkomstig artikel 187, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, nog in verzet kan komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop hij in het buitenland in vrijheid werd gesteld, heeft slechts betrekking op de invrijheidstelling na de eindbeslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel (1). (1) Zie concl. OM.

- Betekening van het verstekarrest niet aan persoon - Kennisname van die betekening door de betekening van het Europees aanhoudingsbevel - Bijkomende termijn van verzet - Invrijheidstelling in het buitenland

---

P.14.1677.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - In het buitenland - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften

- Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening

Onder betekening van een akte moet worden verstaan de afgifte van het origineel of het afschrift ervan, op welke wijze dan ook, mits die bij wet is bepaald (1). (1) Zie concl. OM

- Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening

Opdat de betekening van een verstekvonnis met toepassing van artikel 5 van de Overeenkomst van 29 mei 2000 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie regelmatig is, volstaat het dat de gerechtelijke overheid de akte bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs toezendt aan de woon- of verblijfplaats van de geadresseerde in het buitenland volgens de in die bepaling vastgelegde modaliteiten (1). (1) Zie concl. OM

- Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - In het buitenland - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lid-Staten van de Europese Unie - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften

---

P.14.1656.F 18 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150218.2 AC nr. 125

Wanneer het verzet ongedaan wordt verklaard omdat de eiser in verzet niet op de wettig vastgestelde rechtszitting is verschenen, kan de rechter niet onderzoeken of de verjaring was ingetreden op het ogenblik van de uitspraak van de verstekbeslissing, dan wel of dat het geval zou zijn geweest zo het verzet niet ongedaan was verklaard.

- Strafzaken - Verzet ongedaan verklaard - Verjaring - Bevoegdheid van de rechter

---

P.14.1426.F 14 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150114.3 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Strafvordering - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Vonnis op dat verzet - Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Strafzaken - Verzwaring van de bij verstek uitgesproken straf

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een verstekvonnis, kan de appelrechter, op de hogere beroepen van de beklaagde en van het openbaar ministerie tegen het vonnis op verzet, de straf die door het verstekvonnis is uitgesproken niet verzwaren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... (gedeeltelijk andersluidende conclusie) .

- Strafzaken - Strafvordering - Verstekvonnis zonder hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Vonnis op dat verzet - Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzwaring van de bij verstek uitgesproken straf

- Artt. 187, 188, 202, 203 en 410 Wetboek van Strafvordering

VISSERIJ

RIVIERVISSERIJ

C.14.0011.F 7 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150507.9 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Riviervisserij - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Wettelijke of reglementaire verplichting die aan de schade in de weg staat - Criterium - Beoordeling - Uitlegging

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van diegene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten; de rechter dient te beoordelen, door middel van een uitlegging van de overeenkomst, de wet of het reglement, of de gedane uitgaven, m.n. die met betrekking tot de riviervisserij, al dan niet definitief voor rekening moeten blijven van diegene die ze heeft moeten doen en de partijen dienen dat niet aan te tonen (1). (1) Zie concl. OM.

Riviervisserij - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Wettelijke of reglementaire verplichting die aan de schade in de weg staat - Criterium - Beoordeling - Uitlegging

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

C.14.0140.F 26 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150226.3 AC nr. 144

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Riviervisserij - Waterlopen - Onbevaarbare waterlopen - Werken - Buitengewone werken van verbetering - Buitengewone werken van wijziging - Machtiging - Visteelt

Noch uit artikel 23 van de wet van 7 mei 1877 op de politie van de niet-bevaarbare en niet-vlotbare waterlopen, noch uit de artikelen 32, 33 en 40 van het provinciaal reglement van 8 oktober 1954 op de niet-bevaarbare en niet-vlotbare waterlopen van de provincie Brabant, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 11 december 1954, noch uit de artikelen 10, 12 en 14 van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen volgt dat het verkrijgen door een viskweker of door diens rechtsvoorganger van een, in de reglementering betreffende het water bedoelde vergunning voor de bouw van vier schuiven op een tijdstip tussen 1932 en 31 augustus 2004, zou impliceren dat de bouw van bekkens of van broedinstallaties zelf onderworpen was aan de machtigingsplicht in de zin van de voornoemde wettelijke en verordenende bepalingen (1). (1) Zie grotendeels gelijkl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Riviervisserij - Waterlopen - Onbevaarbare waterlopen - Werken - Buitengewone werken van verbetering - Buitengewone werken van wijziging - Machtiging - Visteelt

- Artt. 10, 12 en 14 Wet 28 dec. 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

ZEEVISSERIJ

C.21.0423.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.7 AC nr. ...

Een rechtspersoon, reder of viskweker komt in aanmerking voor een financiële tegemoetkoming indien de werkende vennoot-bedrijfsleider of een van de werkende vennoten-bedrijfsleiders voldoende beroepsbekwaam is en meer precies hetzij een relevant diploma, getuigschrift of studiebewijs kan voorleggen hetzij beschikt over vijf jaar ervaring als bedrijfsleider in een visserijbedrijf of als zeevisser, wat moet blijken uit daadwerkelijk uitgeoefende taken en activiteiten hetzij als bedrijfsleider in een visserijbedrijf hetzij als zeevisser en de loutere hoedanigheid van bestuurder in een naamloze vennootschap, reder of viskweker, als zodanig niet volstaat.

Zeevisserij - Rechtspersoon, reder of viskweker - Financiële tegemoetkoming - Voorwaarde - Voldoende beroepsbekwaam

- Art. 3 MB 14 juli 1998 betreffende de steun aan de investeringen en aan de installatie in de visserij- en de aquicultuursector

- Art. 4, eerste en tweede lid Besluit van de Vlaamse regering 7 juli betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de visserij- en aquicultuursector

C.19.0240.N 6 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200206.1N.2 AC nr. ...

Een werkende vennoot-bedrijfsleider kan vijf jaar ervaring als bedrijfsleider in een visserijbedrijf of als zeevisser aantonen met alle middelen van recht.

Zeevisserij - Steun aan investeringen - Voorwaarden - Werkende vennoot-bedrijfsleider - Ervaring - Inkomen

- Art. 3 MB 14 juli 1998 betreffende de steun aan de investeringen en aan de installatie in de visserij- en de aquicultuursector

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse regering 7 juli betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de visserij- en aquicultuursector

VOEDINGSMIDDELEN

C.24.0224.N 2 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250502.1N.8 AC nr. ...

De rechter mag de verhogingen die betrekking hebben op de heffingen, retributies en ontvangsten van laboratoria en voortvloeien uit artikel 11, §1, eerste en derde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, niet matigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen - Financiering - Heffingen, retributies en ontvangsten van laboratoria - Verhoging wegens nalatigheid - Matigingsbevoegdheid van de rechter

- Art. 11, § 1, eerste en derde lid Wet 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

P.19.1164.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.7 AC nr. ...

De Verordeningen (EEG) nr. 470/2009, (EU) nr. 2015/262 en (EG) nr. 504/2008 houden allemaal, hetzij rechtstreeks, hetzij gedeeltelijk, verband met de volksgezondheid en hebben als dusdanig dan ook geen onderscheiden voorwerp; hieruit volgt dat de appelrechters het begrip 'voedselproducerend dier' in artikel 2 Verordening (EEG) nr. 470/2009 kunnen uitleggen aan de hand van de definitie van paardachtigen in de Verordeningen (EU) nr. 2015/62 en (EG) nr. 504/2008 en dat zij op die grond kunnen oordelen dat paardachtigen in principe voedselproducerende dieren zijn.

- Farmacologisch werkzame stoffen - Voedselproducerend dier - Paarden en paardachtigen

- Art. 20.1 Verordening (EG) nr. 504/2008 van de Commissie van 6 juni 2008 ter uitvoering van de Richtlijnen 90/426/EEG en 90/427/EEG van de Raad wat betreft methoden voor de identificatie van paardachtigen

- Art. 37 Uitvoeringsverordening (EU) 2015/262 van de Commissie van 17 februari 2015 tot vaststelling van voorschriften overeenkomstig de Richtlijnen 90/427/EEG en 2009/156/EG van de Raad met betrekking tot de methoden voor de identificatie van paardachtigen

- Art. 2 Verordening (EG) nr. 470/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsp

De verplichtingen van de dierenarts bij het coderen van gegevens van het paspoort van de paardachtige in verband met uitsluiting uit de voedselketen en het leveren van een toedienings-en verschaffingsdocument zijn van toepassing op de behandelende dierenarts, de hoedanigheid van officiële dierenarts is niet vereist.

- Identificatie en encodering van paardachtigen - Centrale gegevensbank - Bijwerken van gegevens door een dierenarts - Behandelende dierenarts

- Artt. 46 en 47 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

VONNISSEN EN ARRESTEN

ALGEMEEN

P.24.1201.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 794/1, 797, tweede lid, en 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat wanneer de partij die cassatieberoep instelt tegen de bestreden beslissing geen andere grief aanvoert dan dat de appelrechters geen uitspraak hebben gedaan over een punt van de voor hen gebrachte vordering, zoals de toepassing, op de rechtsplegingsvergoeding in eerste aanleg, van de vermindering waarop zij, in haar hoedanigheid van in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die juridische tweedelijnsbijstand geniet, beweert recht te hebben, het cassatieberoep niet ontvankelijk is; wanneer, met andere woorden, een partij geen andere klachten kan aanvoeren dan een verzuim om uitspraak te doen, moet zij van de procedure tot verbetering en niet van de cassatieprocedure gebruikmaken (1). (1) Het Hof heeft weliswaar beslist dat artikel 794/1, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door artikel 35 van de Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, niet van toepassing is "in strafzaken" (Cass. 4 februari 2025, AR P.25.0039.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.12). Het OM heeft evenwel gesteld dat die uitsluiting slechts van toepassing is op de beslissingen over de strafvordering, zelfs al heeft het geen enkele expliciete aanwijzing daartoe aangetroffen in de parlementaire voorbereiding van die wet (Parl.St., Kamer, 54 2827). Aangezien de vordering na 9 juni 2018 werd ingesteld, is bovendien artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door die wet, hierop van toepassing (Zie Cass. 2 oktober 2020, AR C.19.0464.N, AC 2020, nr. 601). (M.N.B.)

Algemeen - Verzuim om uitspraak te doen - Procedure tot verbetering - (Geen) aanleiding tot cassatie

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 797, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 794/1 Gerechtelijk Wetboek

S.21.0033.N 17 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221017.3N.2 AC nr. ...

Het vereiste van de vermelding van het rijksregister- of ondernemingsnummer van de partijen geldt niet voor uitspraken in zaken die worden gebracht voor de arbeidsgerechten.

Algemeen - Rijksregister- of ondernemingsnummer - Niet-vermelding - Nietigheid - Toepassingsgebied

- Art. 279(1), 3° Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten

- Art. 780, eerste lid, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.19.0428.N 2 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.4 AC nr. ...

Een verzoek tot uitlegging bij de rechter die een onduidelijke of dubbelzinnige beslissing heeft gewezen, kan niet meer worden toegelaten indien de beslagrechter die beslissing in het kader van een uitvoeringsgeschil op datzelfde punt reeds heeft uitgelegd (1). (1) Zie Cass. 14 juni 2019, AR C.18.0517.N, AC 2019, nr. 373.

Algemeen - Interpretatie - Toelaatbaarheid verzoekschrift tot uitlegging duidelijke of dubbelzinnige beslissing - Eerdere uitlegging door beslagrechter

- Artt. 793, 796 en 1395 Gerechtelijk Wetboek

S.20.0020.N 8 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210208.3N.3 AC nr. ...

Een tegenstrijdigheid tussen het motiverend en het beschikkend gedeelte van een beslissing kan aanleiding geven tot verbetering wanneer uit het geheel van de elementen die de rechter in aanmerking kan nemen in het raam van een procedure tot verbetering duidelijk blijkt dat die tegenstrijdigheid op een kennelijke verschrijving berust.

Algemeen - Vordering tot verbetering

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.0181.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.7 AC nr. ...

Enkel de vergissing die door de rechter in zijn beslissing werd begaan, is voor rechtzetting vatbaar (1), niet de fout vermeld in een door een partij neergelegd geschrift. (1) In dezelfde zin beslist het Hof dat het verzoek dat ertoe strekt een arrest van het Hof te verbeteren wordt verworpen wanneer uit geen enkel gegeven blijkt dat het Hof een feitelijke vergissing zou hebben begaan (Cass. 30 april 1999, AR C.99.0118.N, AC 1999, nr. 253, geciteerd in R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1241.

Algemeen - Vergissing - Rechtzetting

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0422.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.8 AC nr. ...

De rekenfout die de verbetering van een rechterlijke beslissing mogelijk maakt is die welke betrekking heeft op het resultaat van een rekenkundige bewerking en waarvan de berekeningsbasis blijkt uit de intrinsieke bestanddelen van die beslissing (1). (1) Cass. 20 februari 2002, AR P.01.0969.F en P.01.1356.F, AC 2002, nr. 123.

Algemeen - Verbetering - Verschrijving - Rekenkundige bewerking

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0267.F 13 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191113.1 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 99ter, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek kan, naargelang van de behoeften van de dienst, een rechter in de rechtbank van eerste aanleg, benoemd in het rechtsgebied, met zijn instemming door de eerste voorzitter van het hof van beroep worden opgedragen zijn ambt in dat hof uit te oefenen; in de beschikking wordt vermeld waarom een beroep moet worden gedaan op een rechter en worden de nadere regels van de opdracht omschreven; voor de toepassing van die bepaling dient enkel het bestaan van de opdracht van de rechter te worden vastgesteld in het arrest, zonder dat daarenboven de redenen of de nadere regels van die maatregel vermeld moeten worden en zonder dat die beschikking gevoegd moet worden bij het dossier van de rechtspleging waarin een dergelijke magistraat is opgetreden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 589.

Algemeen - Opdracht van een rechter in de rechtbank van eerste aanleg bij het hof van beroep - Vermelding in het arrest

- Art. 99ter Gerechtelijk Wetboek

Algemeen - Opdracht van een rechter in de rechtbank van eerste aanleg bij het hof van beroep - Vermelding in het arrest

- Art. 99ter Gerechtelijk Wetboek

S.17.0079.F 16 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190916.1 AC nr. ...

Wanneer een in kracht van gewijsde gegaan vonnis houdende veroordeling tot betaling van een geldsom nietig wordt verklaard na een cassatiearrest, moet de partij, die de betaling in uitvoering van dat vonnis heeft ontvangen, terugbetalen overeenkomstig de regels betreffende de betaling van het onverschuldigd betaalde bepaald bij de artikelen 1235, 1376 en 1377 Burgerlijk Wetboek; daaruit volgt dat, wanneer die partij de betaling te goeder trouw heeft ontvangen, de interest verschuldigd is vanaf de datum van het cassatiearrest.

Algemeen - Veroordeling tot betaling van een geldsom - Cassatie - Vernietiging - Gevolgen - Teruggave - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Interest - Aanvangsdatum

P.19.0675.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.3 AC nr. ...

De vordering tot verbetering van de vermelding van de naam van een magistraat die zitting heeft gehouden, welke geen enkele moeilijkheid aan het licht brengt waartoe de tenuitvoerlegging van het arrest aanleiding zou kunnen geven, is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie Cass. 25 augustus 2009, AR P.09.1228.F, AC 2009, nr. 463: "de vordering tot verbetering veronderstelt een belang, dat bij strafzaken kan liggen in de noodzaak om de moeilijkheden te voorkomen bij de tenuitvoerlegging van het vonnis; in casu is een vordering tot verbetering van schrijffouten die geen gevolg hebben voor de tenuitvoerlegging van de beslissing, zonder belang".

Algemeen - Vermelding van de naam van een magistraat die zitting heeft gehouden - Vordering tot verbetering - Voorwaarde - Belang

- Artt. 17, 780, 1°, 794, eerste lid, 795 en 796 Gerechtelijk Wetboek

De vermelding, in een arrest, van de voornaam, het voorvoegsel en de eigenlijke familienaam van een magistraat die zitting heeft gehouden, volstaat om hem aan te duiden en voldoet aan de voorschriften van artikel 780, 1°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) In het arrest waarvan de verbetering werd gevorderd, werd de betrokken magistraat aangeduid zonder het voorvoegsel en de naam volgend op het eerste voorvoegsel en de "eigenlijke familienaam", zoals deze in het arrest waren vermeld.

Algemeen - Vermelding van de voornaam, het voorvoegsel en de eigenlijke familienaam van een magistraat die zitting heeft gehouden - Overeenstemming met artikel 780, 1°, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 780, 1° Gerechtelijk Wetboek

De weglating, in een openbare akte, van een wezenlijk bestanddeel van de naam is een denaturatie die vatbaar is voor een vordering tot verbetering; deze kan enkel worden ingesteld door de drager van de naam en strekt ertoe de naam zijn werkelijke en volledige vorm terug te geven.

Algemeen - Weglating, in een openbare akte, van een wezenlijk bestanddeel van de naam - Vordering tot verbetering - Voorwaarde - Hoedanigheid

- Artt. 17, 780, 1°, 794, eerste lid, 795 en 796 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0114.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 20 Gerechtelijk Wetboek, kunnen middelen van nietigheid niet worden aangewend tegen vonnissen die alleen kunnen worden vernietigd door de rechtsmiddelen bij de wet bepaald (1); daaruit volgt dat het arrest dat het beroepen vonnis teniet doet op grond van het rechtsmiddel van hoger beroep, dat vonnis vervangt, zonder het te vernietigen met terugwerkende kracht. (1) Cass. 6 oktober 1989, AR 6321, AC 1990, nr. 78; Cass. 25 januari 1977, AC 1977, I, p. 580; zie Verslag van de Koninklijke Commissaris van de Gerechtelijke Hervorming (1964) I, 50.

Algemeen - Vonnissen - Middelen van nietigheid - Bij de wet bepaalde rechtsmiddelen - Hoger beroep - Uitwerking op het beroepen vonnis

F.17.0062.F 29 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180629.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Algemeen - Bestuurshandeling - Toetsing van de interne en externe wettigheid - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en plicht - Voorwaarde

Elk met eigenlijke rechtspraak belast orgaan kan en moet de interne en externe wettigheid toetsen van gelijk welke bestuurshandeling waarop een vordering, verweer of exceptie gegrond is; het vonnis, dat de toetsing van de interne en externe wettigheid van de bestuurshandeling afhankelijk stelt van de verplichting, voor een partij, om de wetsschending aan te tonen, schendt artikel 159 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 426.

Algemeen - Bestuurshandeling - Toetsing van de interne en externe wettigheid - Met eigenlijke rechtspraak belast

orgaan - Bevoegdheid en plicht - Voorwaarde

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0168.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.3 AC nr. ...

De vermeldingen van de namen en hoedanigheid van de leden van de zetel in een vonnis dat zij hebben uitgesproken, gelden tot er betichting van valsheid is (1). (1) Geen enkele bepaling vereist dat het bewijs van de hoedanigheid van de rechters die de beslissingen wijzen en wiens naam en hoedanigheid in de beslissing worden vermeld, ambtshalve moet worden toegevoegd aan het dossier. Uit het arrest van het Hof blijkt bovendien dat de partijen niet kunnen eisen dat de rechters hun hoedanigheid bewijzen. Volgens het openbaar ministerie faalde het middel bovendien naar recht in zoverre artikel 259octies, § 6, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat gedurende de periodes van verlenging van de gerechtelijke stage - openbaargemaakt in het Belgisch Staatsblad -, de gerechtelijke stagiair een plaatsvervanging kan uitoefenen, in tegenstelling tot wat de eiser betoogde. (M.N.B.)

Algemeen - Vermeldingen - Rechters - Hoedanigheid - Geen inschrijving van valsheid

D.16.0010.F 27 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161027.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 780, 1°, 782, eerste lid, en 785, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat een vonnis moet worden ondertekend door een griffier die zitting heeft gehouden op de terechtzitting waar de zaak werd gepleit en in beraad genomen.

Algemeen - Handtekening van de griffier - Bevoegde griffier

- Artt. 780, 1°, 782, eerste lid, en 785, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.14.1013.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.3 AC nr. 139

Geen enkele wetsbepaling bepaalt een termijn waarbinnen een vordering tot verbetering van een rechterlijke beslissing moet worden ingesteld; de vordering tot verbetering van een in kracht van gewijsde getreden rechterlijke beslissing kan worden ingesteld zolang de tenuitvoerlegging van die beslissing mogelijk is (1). (1) G. GILLIAMS en T. GILLIAMS, "Interpreteren en rectificeren zonder te bezeren: de microchirurgie van de uitleggende en verbeterende vonnissen", Soc.Kron. 2001, (169) 173-174; A. FRY, "L'interprétation et la rectification des jugements", JT 2013, (451) 453-454; A. FRY, "Interprétation, rectification et réparation des décisions judiciaires", JT 2015, (161) 162.

Algemeen - Vordering tot verbetering van een rechterlijke beslissing - Instelling - Termijn

- Artt. 793 - 801bis Gerechtelijk Wetboek

ALLERLEI

C.19.0033.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.5 AC nr. ...

Uit de samenhang van artikel 1414 Gerechtelijk wetboek met de artikelen 22, §1, eerste tot en met vierde lid, 22, §3, 2°, en 24 Wetboek IPR volgt dat een buitenlands vonnis uitsluitend als toelating geldt om bewarend beslag te leggen voor de uitgesproken veroordelingen voor zover de Belgische beslagrechter, in het kader van een procedure op verzet, vaststelt dat het vonnis voldoet aan de in artikel 25 gestelde voorwaarden voor erkenning in België en de in artikel 24 bepaalde stukken worden overgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Buitenlands vonnis - Toelating voor bewarend beslag

- Artt. 22, § 1, eerste tot en met vierde lid, 22, § 3, 2°, en 24 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 1414 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1335.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 12, tweede lid, Grondwet en de artikelen 1, 1°, en 2 Voorlopige Hechteniswet, die een algemene draagwijdte hebben en ook van toepassing zijn op minderjarigen, volgt dat indien de jeugdrechter niet binnen de termijn van vierentwintig uren na vrijheidsberoving wettig heeft beslist tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling de minderjarige in vrijheid moet worden gesteld, ook al kan tegenover hem een opvoedende maatregel worden genomen; de jeugdrechter in hoger beroep die vaststelt dat de beschikking van de jeugdrechter tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling nietig is wegens niet-naleving van het hoorrecht van de minderjarige, kan niet met terugwerkende kracht beslissen tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling (1). (1) Zie Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0507.F, AC 2002, nr. 296; Cass. 31 augustus 2010, AR P.10.1472.N, AC 2010, nr. 491.

Allerlei - Jeugdrechter in hoger beroep - Beslissing van jeugdrechter tot plaatsing in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling - Nietigverklaring

BELASTINGZAKEN

F.22.0046.N 21 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.6 AC nr. ...

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744.

Belastingzaken - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden - Gevolg

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 744 Gerechtelijk Wetboek

BURGERLIJKE ZAKEN

F.20.0174.F 10 oktober 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251010.1F.5 AC nr. ...

De zaak kan zonder mondeling pleidooi in beraad worden genomen, zonder dat daarvoor het akkoord van de partijen is vereist.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Burgerlijke rechtspleging tijdens de pandemie betreffende het coronavirus COVID-19 - Inberaadneming zonder mondeling pleidooi - Voorwaarden

- Art. 2, § 1, 2 et 5 KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken

De betwistingen betreffende de belastingaanslag, ook al hebben ze betrekking op een belastingverhoging en heeft die verhoging het karakter van een straf, zijn geen strafzaken in de zin van artikel 2, § 1, van het koninklijk besluit nr. 2 van 9 april 2020.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Burgerlijke rechtspleging tijdens de pandemie betreffende het coronavirus COVID-19 - Toepassingsgebied - Belastingzaken - Geschil betreffende een belastingverhoging

- Art. 444, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 2, § 1, 2 et 5 KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken

C.24.0124.N 18 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250918.1N.5 AC nr. ...

Het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit (1). (1) Cass. 9 december 2021, AR C.19.0644.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.2; Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; zie Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 268 en Cass. 17 november 1988, AR 7848, AC 1988-89, nr. 160.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht op bewijs - Omvang - Beoordelingsvrijheid van de rechter - Gevolg

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.24.0321.F 27 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250327.1F.7 AC nr. ...

Een vonnis is een eindvonnis in zoverre de rechter hiermee zijn rechtsmacht over een geschilpunt volledig heeft uitgeoefend, behoudens de bij wet bepaalde rechtsmiddelen; de rechter die zijn rechtsmacht over een geschilpunt volledig heeft uitgeput, kan hiervan niet meer kennisnemen, behoudens de in het Gerechtelijk Wetboek bepaalde uitzonderingen; het is uitgesloten dat in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen opnieuw uitspraak kan worden gedaan over een geschilpunt waarover reeds een eindbeslissing is gewezen, zelfs als er nieuwe middelen worden aangevoerd.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis - Begrip

- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek - Eerste deel: ALGEMENE BEGINSELEN. (art. 1 tot 57)

C.24.0316.F 10 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250210.3F.5 AC nr. ...

Wanneer de rechter zich over een geschilpunt uitspreekt om zich onbevoegd te verklaren, kan dat geschilpunt opnieuw aanhangig worden gemaakt bij de rechter naar wie de zaak wordt verwezen; hij is enkel gebonden door de beslissing over de bevoegdheid; de rechter die zich over een geschilpunt uitspreekt om zich bevoegd te verklaren, wijst daarentegen een eindbeslissing en oefent zijn rechtsmacht volledig uit (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis - Begrip - Rechter die zich over een geschilpunt uitspreekt om zich onbevoegd te verklaren - Bevoegdheid van die rechter

- Art. 660, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

F.24.0020.F 16 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250116.1F.1 AC nr. ...

De beslissing van de rechter om een heropening van het debat te bevelen teneinde een partij uit te nodigen stukken over te leggen, is een maatregel die genomen wordt met het oog op de behandeling van de vordering; hij wijst aldus een beslissing alvorens recht te doen, ook al beslecht hij een betwisting betreffende die maatregel, zonder dat dit gevolgen heeft voor de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering (1). (1) Cass. 11 juni 2021, AR C.17.0412.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.9, met concl. van eerste advocaat-generaal Mortier.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Begrip

- Art. 19, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.23.0404.F 19 september 2024 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240919.1F.2 AC nr. ...

De rechter die een onderzoeksmaatregel beveelt of de toestand van de partijen voorlopig regelt, wijst een beslissing alvorens recht te doen, zelfs wanneer hij, zonder gevolg voor de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering, een betwisting met betrekking tot die maatregel beslecht.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering - Onderzoeksmaatregel - Voorlopige regeling van de toestand van de partijen - Beslissing alvorens recht te doen

- Art. 19, eerste, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

S.22.0001.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.1 AC nr. ...

Wanneer een sociaal verzekerde de Commissie Kunstenaars verzoekt hem een kunstenaarsvisum af te geven, dat het bewijs levert van de artistieke aard van de prestaties of de werken die hij tegen vergoeding levert en voor rekening van een opdrachtgever en dat bijgevolg aantoont dat de RSZ-wet op hem van toepassing is overeenkomstig artikel 1bis van die wet, de Commissie Kunstenaars het kunstenaarsvisum weigert en de sociaal verzekerde die weigering betwist, heeft die betwisting betrekking op de rechten en verplichtingen waarop de sociaal verzekerde aanspraak maakt, op een andere wijze dan krachtens een arbeids- of leerovereenkomst, met toepassing van de wetten en reglementen in sociale zaken; een dergelijke betwisting is niet enkel onderworpen aan artikel 580, 19°, maar ook aan de artikelen 580, 3°, 704, § 2 en 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht - Kennisgeving door de griffie - Beroep tegen een beslissing van de Commissie Kunstenaars betreffende de afgifte van een kunstenaarsvisum - Ontvankelijkheid

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 792, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 704, § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 580, 3° en 19° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1bis Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.23.0031.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.4 AC nr. ...

De artikelen 740, 747, § 4, en 771 Gerechtelijk Wetboek zijn enkel van toepassing op de partijen in het geschil maar niet op het openbaar ministerie aan wie de zaak wordt meegedeeld met het oog op het uitbrengen van een advies over dat geschil; die bepalingen verzetten er zich niet tegen dat het openbaar ministerie, samen met zijn schriftelijk advies, een stuk neerlegt om zijn stelling te staven (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - Opdracht om een advies uit te brengen - Neerlegging van een schriftelijk advies met voeging van een stuk

- Art. 771 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 740 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0036.F 29 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230629.1F.5 AC nr. ...

Opdat een geschrift, ook al wordt het niet als dusdanig gekwalificeerd, een conclusie kan uitmaken in de zin van artikel 804, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, zoals het van toepassing was vóór de wijziging ervan door de wet van 6 juli 2017, hoeft het niet te voldoen aan de vereisten van artikel 744 Gerechtelijk Wetboek, zodat de rechter hierop dient te antwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusies - Kwalificatie - Vereiste

- Art. 804, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.22.0044.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.15 AC nr. ...

De arbeidsrechtbank oefent een toezicht met volle rechtsmacht uit over de beslissingen van de commissie kunstenaars; mits het recht van verdediging wordt nageleefd en de door de partijen vastgestelde grenzen van het geding niet worden overschreden, valt alles wat tot de beoordelingsbevoegdheid van de commissie behoort onder het toezicht van de arbeidsrechtbank, tenzij een bijzondere bepaling de commissie uitdrukkelijk de discretionaire bevoegdheid verleent om een beslissing te nemen, in welk geval de rechter de commissie haar beoordelingsbevoegdheid niet mag ontzeggen en zich niet in haar plaats mag stellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht - Kunstenaarskaart - Beslissing van de commissie kunstenaars om de afgifte van deze kaart te weigeren - Betwisting - Beroep - Bevoegdheid van de rechter - Omvang - Grens

- Art. 17sexies KB 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

C.20.0569.F 8 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230608.1F.4 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 2, § 2, vijfde lid, van het koninklijk besluit nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken, bekrachtigd door artikel 3, § 1, van de wet van 20 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II), doet de rechter, indien geen enkele of ten minste een, maar niet alle partijen bezwaar maken, uitspraak op stukken; hij kan de rechtszitting laten doorgaan, eventueel via videoconferentie, de zaak uitstellen op onbepaalde of bepaalde datum, ofwel de zaak in beraad nemen zonder mondeling pleidooi.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Schriftelijke procedure - COVID-19 - Inberaadneming zonder mondeling pleidooi

- Art. 2, § 2, vijfde lid KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken

Tegen de beslissingen van de rechter bedoeld in artikel 2, § 2, vijfde lid, van het koninklijk besluit nr. 2 van 9 april 2020 kan geen rechtsmiddel worden aangewend.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Schriftelijke procedure - COVID-19 - Rechtszitting - Beslissing - Rechtsmiddelen

- Art. 2, § 6 KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken

C.22.0263.F 11 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter de vordering van de verzoeker tot intrekking van een beschikking wegens veranderde omstandigheden toewijst, brengt de intrekking van de beschikking geen gevolgen teweeg op de datum van de uitspraak van de ingetrokken beschikking maar op de datum waarop de omstandigheden zijn veranderd.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering tot intrekking van een beschikking wegens veranderde omstandigheden - Rechter die deze vordering toewijst - Gevolgen van de intrekking - Tijdstip

- Art. 1032 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0343.F 11 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230511.1F.7 AC nr. ...

De rechter die in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen een beslissing heeft gewezen over een geschilpunt dat bij hem aanhangig was gemaakt, heeft zijn rechtsmacht over dat geschilpunt geheel uitgeoefend en kan de uitlegging die hij van zijn beslissing kan geven indien deze onduidelijk of ondubbelzinnig is, de hierin vastgelegde rechten niet wijzigen (1). (1) Cass. 18 juni 2021, AR C.20.0001.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.6.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslissing die over een geschilpunt uitspraak doet in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen - Onduidelijke of dubbelzinnige beslissing - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 793, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- ARt. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0068.F 6 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230406.1F.5 AC nr. ...

Wanneer zowel uit het door het e-Deposit-systeem afgeleverde ontvangstbewijs van de neerlegging als uit de afdruk van de verwerking van de gegevens bedoeld in artikel 7 van het koninklijk besluit van 16 juni 2016, die gevoegd is bij het origineel van de conclusie dat voorkomt in het dossier van de rechtspleging, blijkt dat de door dat systeem bepaalde datum van het tijdstip voor de neerlegging en de ontvangst van de voormelde conclusie vroeger valt dan de datum die werd vastgelegd voor de neerlegging van die conclusie, kan de rechter deze niet als laattijdig weren.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Neerlegging en ontvangst van de conclusie via het e-Deposit-systeem - Afdruk van de verwerking - Draagwijdte - Neerlegging en ontvangst van de conclusie via het systeem - Tijdstip - Gevolg

- Artt. 1, 2°, 7, eerste lid, en 8, derde en vierde lid KB 16 juni 2016 houdende de elektronische communicatie overeenkomstig artikel 32ter van het Gerechtelijk Wetboek
- Art. 742, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0243.F 23 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8 AC nr. ...

De rechter dient elke lacune in de wet in te vullen waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld, evenals elke lacune die voortvloeit uit het feit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt wanneer hij deze kan verhelpen in het kader van de bestaande wetsbepalingen om de wet in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Cass. 10 september 2021, AR C.20.0138.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Lacune - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

C.22.0220.F 2 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230202.1F.1 AC nr. ...

Het verbod voor de rechter om opnieuw uitspraak te doen wanneer hij eenmaal zijn beslissing heeft genomen over een geschilpunt, is enkel van toepassing op de beslissingen die de rechter uitspreekt in het kader van dezelfde procedure en houdt bijgevolg geen verband met de tegen het bestreden arrest aangevoerde grief, die het verwijt opnieuw uitspraak te doen over een geschilpunt dat definitief was beslecht door een beslissing die in het kader van een andere procedure was uitgesproken (1). (1) Cass. 8 juni 2018, AR C.18.0010.F, AC 2008, nr. 369.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onttrekking van de zaak aan de rechter - Toepassingsgebied

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0406.F 16 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230116.3F.2 AC nr. ...

Afstand van het recht op hoger beroep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Cass. 24 december 2021, AR C.19.0566.F, AC 2021, nr. 830; Cass. 13 december 2018, AR C.18.0183.F, AC 2018, nr. 713.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Berusting - Begrip - Uitlegging

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

De feitenrechter beoordeelt in feite het voornemen van de partij om haar instemming met de beslissing te betuigen; het Hof van Cassatie gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die hij niet kan verantwoorden (1). (1) Cass. 24 december 2021, AR C.19.0566.F, AC 2021, nr. 830; Cass. 13 december 2018, AR C.18.0183.F, AC 2018, nr. 713.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Berusting - Beoordeling door het Hof van Cassatie

- Artt. 1044 en 1045 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0309.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.4 AC nr. ...

De deskundigenopdracht waarmee een college van deskundigen wordt belast, moet collectief worden voortgezet totdat dit college zijn eindverslag neerlegt (1). (1) Zie concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.1F.4.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Deskundigenopdracht waarmee een college van deskundigen wordt belast - Wijze van uitvoering van de opdracht

- Art. 982, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De rechter die een partij veroordeelt tot betaling van een provisioneel bedrag dat wordt geacht onbetwistbaar verschuldigd te zijn, wijst een eindvonnis (1). (1) Zie concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.1F.4.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Beslissingen onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Veroordeling tot betaling van een provisioneel bedrag dat wordt geacht onbetwistbaar verschuldigd te zijn - Aard van het vonnis

- Artt. 19, derde lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die het geschil betreffende de geldigheid van het eindverslag van het deskundigenonderzoek beslecht, regelt geen tussengeschil betreffende de expertisemaatregel, maar wijst, door uitspraak te doen over de wettigheid van dat bewijs, een eindvonnis (1). (1) Zie concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221215.1F.4.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Beslissingen onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Geschil betreffende de geldigheid van het eindverslag van het deskundigenonderzoek - Aard van het vonnis

- Artt. 19, derde lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0485.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.6 AC nr. ...

De rechter moet het geschil beslechten overeenkomstig de rechtsregel die erop van toepassing is; hij heeft de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing is vereist door de feiten die de partijen tot staving van hun aanspraken speciaal aanvoeren (1). (1) Cass. 4 maart 2013, AR C.12.0056.F, AC 2013, nr. 143.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter

C.21.0497.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.1F.2 AC nr. ...

De bekritiseerde beslissingen, die verband houden met de modaliteiten van het rechterlijk bevel dat de toestand van de partijen moet regelen tot aan de eindbeslissing van het hof van beroep en van het deskundigenonderzoek, zijn vonnissen alvorens recht te doen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Beslissingen al dan niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep - Vordering tot voorlopige regeling van de toestand van de partijen - Vonnis dat een rechterlijke bevel aan de partijen bevat - Latere beslissingen betreffende de modaliteiten van het rechterlijk bevel - Aard van het vonnis

- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

S.20.0100.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.1 AC nr. ...

Het arrest dat vermeldt dat het zich aansluit bij de motivering van een conclusie van het openbaar ministerie en van een arrest dat, in een andere zaak, de door het arrest toegepaste wetsbepaling uitlegt en dat opgave doet van de redenen waarom het zich bij die uitlegging aansluit, kent aan dat arrest geen algemene en als regel geldende draagwijdte toe en beantwoordt de conclusie van de eiser die een andere uitlegging aanvoerde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 817.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Motivering door verwijzing naar een arrest van het Hof van Cassatie en naar de conclusie van het openbaar ministerie bij dat arrest - Geen toekenning van een algemene en als regel geldende draagwijdte

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0216.N 5 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.3 AC nr. ...

De rechter kan aan de verplichting om het voorwerp van de vordering in zijn vonnis te vermelden voldoen door te verwijzen naar de door de partijen neergelegde gedingstukken, mits blijkt over welke gedingstukken het gaat (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2020, AR C.18.0079.N, AC 2020, nr. 329.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Voorwerp van de vordering - Vermelding

- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0502.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.4 AC nr. ...

Het gezag van een arrest van het Hof is een gevolg hiervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 770.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gevolg van een arrest van het Hof van Cassatie

- Art. 1110, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

De gevolgen van de vonnissen worden geregeld door de wet die van kracht is op de datum van hun uitspraak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 770.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gevolgen van de vonnissen - Toepasselijke wet

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

S.22.0003.F 24 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.2 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie een zaak behandelt die hem verplicht moet worden meegedeeld, kan het beslissen om geen advies te verlenen wanneer het zulks dienstig acht en in dat geval is voldaan aan de op straffe van nietigheid voorgeschreven verplichting tot mededeling; de brief van het openbaar ministerie aan de griffie van het arbeidshof waarin het erop wijst dat, "aangezien de zaak niet verplicht moet worden meegedeeld", het geen advies zou verlenen, vormt niet, wanneer de zaak verplicht moet worden meegedeeld, de beslissing van het openbaar ministerie die bedoeld wordt in artikel 764, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 672.

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht - Zaak die verplicht aan het openbaar ministerie moet worden meegedeeld - Beslissing van het openbaar ministerie om geen advies te verlenen

- Artt. 578, 11° en 764, eerste lid, 10° en derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0007.N 30 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.1N.3 AC nr. ...

De rechter die voornemens is een geldboete wegens tergend en roekeloos procesgedrag op te leggen, moet ingeval geen vordering tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding voorligt, de geviseerde procespartij de gelegenheid geven dienaangaande tegenspraak te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 juni 2013, AR C.12.0502.N, AC 2013, nr. 405, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Aanwenden van de rechtspleging voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden - Geldboete - Recht van verdediging

- Artt. 775 en 780bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0405.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.9 AC nr. ...

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt, hetzij om de vordering te onderzoeken hetzij om de toestand van de partijen voorlopig te regelen, zonder daarbij een beslissing te nemen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering, neemt een beslissing alvorens recht te spreken waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat, ook al bestond over die maatregel tussen de partijen betwisting en hebben zij erover debat gevoerd, en dit ongeacht of de betwisting die over de gevorderde voorafgaande maatregel werd gevoerd betrekking heeft op de noodzakelijkheid of de opportuniteit dan wel op de wettigheid of de toelaatbaarheid van deze maatregel (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de betwisting

- Artt. 19, eerste en derde lid en 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0035.N 16 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220916.1N.10 AC nr. ...

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt, hetzij om de vordering te onderzoeken hetzij om de toestand van partijen voorlopig te regelen, zonder daarbij een beslissing te nemen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering, neemt een beslissing alvorens recht te spreken waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat, ook al bestond over die maatregel tussen de partijen betwisting en hebben zij erover debat gevoerd, dit ongeacht de aard van de betwisting die voor de rechter over een op grond van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek gevorderde voorafgaande maatregel werd gevoerd.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de betwisting

- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de betwisting

- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Elke beslissing die de rechter neemt in het raam van een vordering tot het bevelen van een voorafgaande maatregel, na beoordeling van de middelen van de partijen, is een beslissing alvorens recht te spreken waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat en waarmee de rechter aldus geen geschilpunt in de zin van artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek beslecht, doch enkel, alvorens enig geschilpunt te beslechten, de vordering beoordeelt tot het bevelen van een voorafgaande maatregel.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de beslissing

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting - Aard van de beslissing

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0345.F 24 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220624.1F.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 769, tweede lid, en 771 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter elk stuk uit het debat moet weren dat na sluiting van het debat of buiten de vastgestelde termijn werd neergelegd; noch artikel 6.1 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging verplichten de rechter om de partijen vooraf te vragen over die verwerping tegenspraak te voeren.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Stuk neergelegd na het sluiten van het debat - Verwerping

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 769, tweede lid, en 771 Gerechtelijk Wetboek

S.21.0001.F 16 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220516.3F.4 AC nr. ...

De beslissing moet worden gewezen door de rechters die de eerdere rechtszittingen over de zaak hebben bijgewoond of, bij gebrek hieraan, door een zetel waarvoor het debat in zijn geheel werd hernomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 319.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0494.N 9 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220509.3N.4 AC nr. ...

Het begrip 'punt van de vordering' in de zin van artikel 794/1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek moet ruim worden begrepen en omvat tevens het geval waarin de rechter heeft verzuimd uitspraak te doen over een onderdeel van een punt van de vordering; bijgevolg kan de rechter die zich heeft uitgesproken over een vordering op basis van een aantal posten en daarbij heeft verzuimd een bepaalde post te betrekken, dit verzuim in zijn uitspraak herstellen (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitspraak - Verzuim - Punt van de vordering - Herstel - Rechtsmacht

- Art. 794/1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitspraak - Verzuim - Punt van de vordering

- Art. 794/1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

S.21.0034.F 25 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220425.3F.6 AC nr. ...

De rechter heeft niet de plicht ambtshalve alle mogelijke rechtsgronden op te werpen; hij moet enkel de rechtsmiddelen opwerpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Omvang

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op gegevens die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 286.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Omvang

C.21.0430.N 7 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220307.3N.5 AC nr. ...

De familierechter moet, met het oog op een akkoordvonnis tot vaststelling van kinderalimentatie in de zin van artikel 203, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek, nagaan en aangeven hoe de in artikel 1321, § 1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde parameters in acht werden genomen; hij kan daarbij verwijzen naar de overeenkomst waarvan de partijen hem vragen akte te verlenen, voor zover die overeenkomst beantwoordt aan artikel 1321, § 1, tweede lid, en § 2, 1°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Familierechten - Kinderalimentatie - Overeenkomst tussen ouders - Akkoordvonnis

- Art. 1321, § 1, eerste en tweede lid, en § 2, 1° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

Een vonnis waarin akte wordt verleend van een overeenkomst die niet beantwoordt aan artikel 1321, § 1, tweede lid, en § 2, 1°, Gerechtelijk Wetboek en bijgevolg niet wettelijk is tot stand gekomen, vatbaar is voor hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Akkoordvonnis - Kinderalimentatie - Overeenkomst tussen ouders - Hoger beroep

- Artt. 1043 en 1321, § 1, tweede lid, en § 2, 1° Gerechtelijk Wetboek

C.19.0251.F 17 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211217.1F.6 AC nr. ...

Het vonnis is een eindvonnis in zoverre daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0644.N 9 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211209.1N.2 AC nr. ...

Het recht op bewijs is geen onbeperkt recht, en schakelt bijgevolg de beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit (1). (1) Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; zie Cass. 17 november 1988, AR 7848, AC 1988-89, nr. 160 en Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 268; O. MIGNOLET, "L'expertise judiciaire, tiré à part du Répertoire notarial", Brussel, Larcier 2009, 36, nr. 27 en voetnoten.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht op bewijs - Omvang - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.20.0578.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.5 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van de eerbiediging van het recht van verdediging is niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op gegevens waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, konden verwachten dat hij ze in zijn beoordeling zou meenemen en die ze bijgevolg hebben kunnen weerleggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 749.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Omvang

C.21.0039.N 18 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211118.1N.4 AC nr. ...

Wanneer de rechter het tijdsverloop van de rechtspleging bepaalt en de partijen hiervan in onderlinge overeenstemming afwijken, kan de rechter die kennis heeft van dit akkoord, geen conclusie uit het debat weren zonder dit akkoord in aanmerking te nemen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Door de rechter bepaalde conclusietermijnen - Afwijking door partijen - Kennis door de rechter van dit akkoord

- Art. 747, §§ 1, 2 en 4 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0139.F 5 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.7 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde van een beslissing moet worden beoordeeld in het licht van de wet die van kracht was op het ogenblik waarop ze werd uitgesproken.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beoordeling van het gezag van gewijsde - Toepasselijke wet

- Artt. 3 en 24 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

Wie een verweermiddel over de zaak zelf aanvoert, moet van een persoonlijk en rechtstreeks belang doen blijken; het feit dat een verweerder de hoedanigheid van overgedragen schuldenaar heeft, volstaat niet om van een persoonlijk en rechtstreeks belang bij de nietigverklaring van de overdracht van schuldvordering te doen blijken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Cass. 13 december 2018, AR C.15.0405.F, AC 2018, nr. 709 met concl. van advocaat-generaal DE KOSTER op datum in Pas.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsvordering - Verweermiddel over de zaak zelf - Ontvankelijkheid - Belang - Voorwaarde - Hoedanigheid van overgedragen schuldenaar

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Het belang is een ontvankelijkheidsvereiste voor zowel de rechtsvordering als voor een verweermiddel met betrekking tot de grond van de zaak; een verweerder doet slechts van het vereiste belang blijken om zich, als verweer, te beroepen op de nietigheid van de overeenkomst die een eiser tegen hem aanvoert, als hij een vordering tot nietigverklaring van die overeenkomst had kunnen instellen (1). (1) Cass. 4 januari 2019, AR C.18.0045.N, AC 2019, nr. 9, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 22 april 2010, AR C.09.0253.N, AC 2010, nr. 272; Cass. 23 oktober 2009, AR C.08.0010.F, AC 2009, nr. 611; Cass. 29 mei 2008, AR C.07.0321.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsvordering - Belang - Toepassingsgebied - Verweerder - Exceptie van nietigheid van een overeenkomst - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

De uitlegging die de rechter van een akte geeft, is onaantastbaar, mits ze niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Zie Cass. 25 maart 2021, AR C.20.0413.F, AC 2021, nr. 223.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitlegging van een akte - Onaantastbare uitlegging

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

De rechter dient het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregel; hieruit volgt evenwel niet dat hij de redenen van de partijen moet aanvullen door de middelen van openbare orde aan te voeren die zij, bij gebrek aan belang, niet zelf hadden kunnen aanvoeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Zie Cass. 3 april 2017, AR S.15.0009.N, AC 2017, nr. 237.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Omvang

C.19.0440.F 22 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211022.1F.5 AC nr. ...

Aangezien de zaak betrekking heeft op een minderjarige, schendt het arrest artikel 765/1, eerste lid, Gerechtelijke Wetboek, wanneer het uitspraak doet zonder die zaak aan het openbaar ministerie te hebben meegedeeld.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - Mededeelbare zaak - Minderjarige

- Art. 765/1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0001.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.6 AC nr. ...

De uitlegging door de rechter van een onduidelijke of dubbelzinnige beslissing die hij heeft gewezen, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen, heeft noodzakelijk betrekking op een beslissing die deel uitmaakt van het beschikkend gedeelte van de uitspraak, dit is elke beslissing van de rechter over een geschilpunt waardoor hij zijn rechtsmacht heeft uitgeput.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onduidelijke of dubbelzinnige beslissing - Uitlegging - Beschikkend gedeelte

- Artt. 19, eerste lid en 793, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0321.N 18 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210618.1N.5 AC nr. ...

Dat de rechter ambtshalve de plicht heeft de rechtsgronden op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die de partijen in het bijzonder hebben aangevoerd ter staving van hun vorderingen, betekent niet dat de rechter is gehouden alle in het licht van de vaststaande feiten van het geschil mogelijke doch niet-aangevoerde rechtsregels op hun mogelijkheid te onderzoeken, maar enkel dat hij, met eerbiediging van het recht van verdediging, de toepasselijkheid moet onderzoeken van de niet-aangevoerde rechtsregels die zich door de feiten zoals zij in het bijzonder worden aangevoerd, onmiskenbaar aan hem opdringen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Ambtshalve opwerpen van rechtsgronden - Taak van de rechter

- Artt. 774 en 1138, 2° en 3° Gerechtelijk Wetboek

C.17.0412.N 11 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210611.1N.9 AC nr. ...

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt om de toestand van partijen voorlopig te regelen, zonder daarbij een beslissing te nemen over de ontvankelijkheid of de grond van de vordering, neemt een beslissing alvorens recht te doen waartegen geen onmiddellijk hoger beroep openstaat ook al bestond over die maatregel tussen de partijen betwisting en hebben zij hierover het debat gevoerd (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gevorderde voorafgaande maatregel - Betwisting tussen partijen - Beslissing van de rechter - Aard

- Art. 19, derde lid, en 1050 eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

De bepalingen van het tweede en derde lid van artikel 792 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de kennisgeving bij gerechtsbrief van een beschikking gewezen op een vordering tot betwisting van de weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte van een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

- Art. 23, § 3 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Artt. 792, tweede en derde lid, 1030, eerste lid, en 1031 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0297.N 23 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.2 AC nr. ...

Wanneer van de rechterlijke beschikking tot bepaling van het tijdsverloop van de rechtspleging regelmatig aan de partijen kennis is gegeven, verloopt de rechtspleging op tegenspraak en mag de rechter, bij gebrek aan een hem te kennen gegeven betwisting, ervan uitgaan dat de conclusies die regelmatig zijn neergelegd, ook tegelijk regelmatig tussen de partijen zijn meegedeeld; de omstandigheid dat een partij zelf geen conclusie heeft genomen en op de haar ter kennis gegeven rechtsdag niet is verschenen, doet daaraan niet af.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beschikking tot bepaling van het tijdsverloop van de rechtspleging - Regelmatige kennisgeving aan partijen

- Artt. 742, 745, 746 en 747, §§ 1, 2 en 4 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0413.F 25 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.6 AC nr. ...

De uitlegging die de rechter van een akte geeft, is onaantastbaar, mits ze niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan; hieruit volgt dat de appelrechter beoordeelt of het beroepen vonnis uitspraak doet over een geschilpunt, voor zover zijn uitlegging van dat vonnis niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitlegging van een akte - Omschrijving van het beroepen vonnis - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0304.F 18 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210318.1F.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek geschiedt de voorlopige tenuitvoerlegging van het vonnis alleen op risico van de partij die daartoe last geeft; hieruit volgt dat de verplichting, voor die partij, om de verkregen geldsommen terug te geven, uit de tenuitvoerlegging ontstaat, maar dat die verplichting pas opeisbaar wordt door de hervorming van het vonnis.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopige tenuitvoerlegging - Uitvoering op risico van de vervolgende partij - Verplichting tot teruggave van de verkregen geldsommen - Ontstaan - Opeisbaarheid - Tijdstippen

- Art. 1398, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.20.0048.N 12 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210212.1N.4 AC nr. ...

De rechter die een voorafgaande maatregel beveelt om de vordering te onderzoeken of om een tussengeschil omtrent een dergelijke maatregel te regelen, neemt een beslissing alvorens recht te doen, ook al beslecht hij daarbij definitief een betwisting omtrent de voorafgaande maatregel (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Voorafgaande maatregel - Betwisting - Vonnis - Aard

- Artt. 19, eerste en derde lid, en 875bis, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0205.N 8 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210208.3N.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 50, eerste lid, Potpourri I, zoals gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 18 december 2015, zijn de artikelen 14 tot 17 van deze wet, die betrekking hebben op de mededeling van vorderingen aan het openbaar ministerie, van toepassing op de zaken die aanhangig worden gemaakt of, met toepassing van artikel 1253ter/7, § 1, Gerechtelijk Wetboek opnieuw voor de rechtbank worden gebracht vanaf 1 januari 2016 (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - Verplichte mededeling - Advies - Potpourri I - Overgangsbepalingen

- Art. 1253ter/7, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 14 tot 17, 50, eerste lid Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

C.20.0303.F 28 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5 AC nr. ...

De vergissing die wordt begaan bij de uitwerking of de keuze van een wiskundige formule die de functie ervan wijzigt, namelijk het omzetten in cijfers van de feitelijke en de juridische gegevens waarop de rechter zijn beslissing over een vordering tot betaling van geldsommen baseert, vormt geen kennelijke rekenfout of verschrijving in de zin van artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, zelfs al zijn de uitkomsten van de rekenkundige bewerkingen die deze formule oplevert, wel juist (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2002, AR P.01.0969.F-P.01.1356.F, AC 2002, nr. 121.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verzoek tot verbetering van een arrest - Vergissing bij de uitwerking of de keuze van een wiskundige formule

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0429.F 17 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.4 AC nr. ...

Wanneer de rechter het tijdsverloop van de rechtspleging heeft vastgesteld, waarbij deze de door de partijen overeengekomen termijnen bij beschikking vastlegt, en de conclusietermijnen niet werden nageleefd, kunnen de conclusies door de rechter enkel uit het debat worden geweerd indien op zijn minst een van de in artikel 747, § 2, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, bepaalde voorwaarden vaststaat; bijgevolg kunnen de binnen de vastgestelde termijn op de griffie neergelegde conclusies enkel uit het debat worden geweerd indien ze na het verstrijken van die termijn aan de tegenpartij werden gezonden.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Tijdsverloop van de rechtspleging - Niet-naleving van de conclusietermijnen - Weren van conclusie - Voorwaarde

- Art. 747, §§ 1 en 2, derde en zesde lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0608.F 3 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201203.1F.4 AC nr. ...

Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt dat de rechter, alvorens recht te doen en in elke stand van de rechtspleging, een voorafgaande maatregel kan bevelen om hetzij de vordering te onderzoeken of een tussengeschil dat op een dergelijke maatregel betrekking heeft te regelen, hetzij om de toestand van de partijen voorlopig te regelen, sluit niet uit dat het vonnis dat die rechter vervolgens wijst, wanneer hij daarmee zijn rechtsmacht over een geschilpunt uitput, een eindvonnis is in de zin van het eerste en het tweede lid van dat artikel, waartegen derhalve, krachtens artikel 1050, eerste lid, van datzelfde wetboek, onmiddellijk hoger beroep kan worden ingesteld (1). (1) Zie Cass. 13 december 2019, AR C.19.0054.F, AC 2019, nr. 669; Cass. 24 januari 2013, AR C.12.0213.F, AC 2013, nr. 60, met concl. OM, op datum in Pas.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Geschilpunt - Kwalificatie van het vonnis

- Artt. 19 en 1050, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0563.F 12 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201112.1F.4 AC nr. ...

Artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat, in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen, opnieuw uitspraak wordt gedaan over een geschilpunt waarover een eindbeslissing is gewezen, zelfs indien nieuwe middelen worden aangevoerd (1); het volstaat dat het geschilpunt aan de rechter was voorgelegd en dat de partijen hierover het debat konden voeren, zelfs indien zij dit niet hebben gedaan. (1) Zie Cass. 27 maart 2017, AR C.16.0198.F, AC 2017, nr. 213, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0365.F 29 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201029.1F.1 AC nr. ...

Wanneer in het geval van voortzetting van het eerder debat over het door de rechter vastgelegde onderwerp de zetel niet is samengesteld uit dezelfde rechters als die welke de eerdere rechtszittingen hebben bijgewoond, kan het vonnis enkel regelmatig gewezen worden door het gerecht in zijn nieuwe samenstelling als het debat voor dit gerecht volledig werd hernomen (1). (1) Cass. 19 mei 2011, AR C.10.0657.F, AC 2011, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; art. 779 Ger.W., zoals van toepassing vóór en na de wijziging door de wet van 6 juli 2017.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel artikel 775, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek in de regel uitsluit dat er een nieuwe vordering wordt ingediend die geen verband houdt met het voorwerp van de heropening van het debat, staat deze bepaling er evenwel niet aan in de weg dat een dergelijke vordering wordt ingesteld na een heropening van het debat, wanneer na die heropening het debat volledig wordt hernomen wegens de gewijzigde samenstelling van de zetel (1). (1) Cass. 17 januari 2013, AR C.11.0582.F, AC 2013, nr. 32.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel - Nieuw middel - Ontvankelijkheid

- Art. 775, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Hoewel artikel 779 Gerechtelijk Wetboek in de regel niet vereist dat een vonnis dat in dezelfde zaak wordt gewezen na een beslissing alvorens recht te doen, wordt uitgesproken door dezelfde rechters als degenen die zitting hebben gehouden tijdens het debat voorafgaand aan of tijdens de uitspraak van het vonnis alvorens recht te doen, is dit anders na een vonnis dat enkel de heropening van het eerdere debat over een welbepaald onderwerp beveelt; in dit geval gaat het om de voortzetting van het eerder debat over het door de rechter vastgelegde onderwerp (1). (1) Cass. 19 mei 2011, AR C.10.0657.F, AC 2011, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; art. 779 Ger.W., zoals van toepassing vóór en na de wijziging door de wet van 6 juli 2017.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0349.F 26 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201026.3F.5 AC nr. ...

De rechter die een verbeterend vonnis wijst, beslist dat de verbeterde beslissing uitspraak doet zoals dat in het verbeterend vonnis wordt vermeld en, bijgevolg, vormt het verbeterend vonnis één geheel met het verbeterde vonnis (1). (1) Cass. 21 maart 2005, AR C.03.0578.N, AC 2005, nr. 174.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verbeterend vonnis - Gegevens dat dit vonnis moet bevatten

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

De inleiding van een vordering tot verbetering van een vonnis heeft niet de schorsing van de uitvoerbare kracht van de te verbeteren beslissing tot gevolg; dat is evenmin het geval voor de tenuitvoerlegging van de dwangsom die is verbonden aan de te verbeteren beslissing (1). (1) Cass. 5 december 2008, AR C.07.0057.N, AC 2008, nr. 700.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering tot verbetering - Uitvoerbare kracht - Dwangsom

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0607.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.5 AC nr. ...

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 530.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden

- Artt. 744 en 780, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.19.0248.N 11 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.9 AC nr. ...

In de regel moeten de stukken worden medegedeeld binnen de termijn die is bepaald voor de neerlegging van de conclusies en ten laatste tegelijk met de mededeling ervan waarbij de neerlegging van de stukken ter griffie geldt als mededeling (1). (1) Zie Cass. 12 mei 2014, AR S.13.0032.F, AC 2014, nr. 336.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Mededeling van stukken - Tijdstip

- Artt. 737, 740 en 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0613.N 4 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.1 AC nr. ...

De rechter die ambtshalve de nietigheid van de overeenkomst heeft opgeworpen wegens strijdigheid met de openbare orde, mag, na heropening van het debat, de overeenkomst nietig verklaren en de restitutie bevelen van hetgeen krachtens die overeenkomst werd verkregen, ook al werd die nietigheid door geen van de partijen gevorderd, doch hij mag niet oordelen over de omvang van deze restituties zonder aan partijen de gelegenheid te geven hierover tegenspraak te voeren.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Overeenkomst - Nietigheid wegens strijdigheid met de openbare orde - Taak van de rechter

- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

S.18.0094.N 11 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200511.3N.2 AC nr. ...

De mogelijkheid die de artikelen 766, § 1, vierde lid en 767, § 2, Gerechtelijk Wetboek de partijen bieden om conclusies neer te leggen nadat de rechter de sluiting van het debat heeft uitgesproken en het openbaar ministerie zijn advies heeft gegeven, heeft uitsluitend betrekking op de inhoud van dat advies en houdt geen enkele afwijking in van de toepassing, door de rechter, van voormeld artikel 774, tweede lid (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Cass. 6 november 2006, AR S.06.0021.F, AC 2006, nr. 541.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitzondering - Rechter - Verplichting - Heropening van het debat - Openbaar ministerie - Advies

- Artt. 766, § 1, vierde lid, en 767, § 2 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0207.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.3 AC nr. ...

De rechter die de echtscheiding uitspreekt wegens feitelijke scheiding van de partijen en het tijdstip vermeldt waarop de feitelijke scheiding is ingegaan, waarna hij bij toepassing van artikel 1278, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek kennisneemt van een betwisting aangaande de vereffening van hun gemeenschap, heeft zijn rechtsmacht over de litigieuze aanvangsdatum van de feitelijke scheiding uitgeput (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 258.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis dat de echtscheiding uitspreekt wegens feitelijke scheiding - Vermelding van het tijdstip waarop de scheiding is ingegaan - Beslissing over een geschilpunt - Uitputting van de rechtsmacht - Gezag van gewijsde

- Artt. 19, eerste lid, 1269, tweede lid, en 1270bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 232 Burgerlijk Wetboek

C.19.0325.F 7 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.3 AC nr. ...

De rechter dient op grond van de hem voorgelegde gegevens te beoordelen of er gevaar voor onverenigbaarheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter bestaat (1). (1) Zie Cass. 3 april 2009, AR C.08.0111.N, AC 2009, nr. 240.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Burgerlijke rechtsvordering - Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Schorsing van de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarde - Gevaar voor onverenigbaarheid - Opdracht van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Noch uit artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, een bepaling van openbare orde, noch uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende de bevoegdheid van de rechter volgt dat de rechter die kennisneemt van een vordering tot het aanhouden van de uitspraak alle mogelijke onderzoeksmaatregelen moet bevelen om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter uit te sluiten (1). (1) Cass. 7 februari 2013, AR C.12.0158.F, AC 2013, nr. 91, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 6 december 2012, AR C.11.0604.F, AC 2012, nr. 670, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420; Zie Cass. 17 juni 2004, AR C.02.0503.N, AC 2004, nr. 337.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Burgerlijke rechtsvordering - Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Vordering tot het aanhouden van de uitspraak - Gevolg - Onderzoeksmaatregel om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid uit te sluiten - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.19.0139.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.1 AC nr. ...

Uit artikel 19 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter zijn rechtsmacht overschrijdt indien hij uitspraak doet over een geschilpunt dat bij hem niet meer aanhangig is omdat hij reeds vroeger in dezelfde zaak en tussen diezelfde partijen over dat geschilpunt een beslissing heeft gewezen en hij aldus zijn rechtsmacht daarover geheel heeft uitgeput (1). (1) Cass. 8 maart 2019, AR C.16.0130.N, AC 2019, nr. 146; Zie Cass. 19 februari 2018, AR S.17.0052.F, AC 2018, nr. 105; Cass. 12 juni 2014, AR C.13.0465.N, AC 2014, nr. 423.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Geschilpunt - Reeds gewezen vonnis in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen

- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0188.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.3 AC nr. ...

Artikel 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek, is enkel van toepassing op beslissingen die de rechter uitspreekt binnen dezelfde rechtspleging wat niet het geval is wanneer de rechter enerzijds uitspraak doet in het kader van een hoger beroep tegen een eindvonnis en anderzijds in het kader van een nadien, in een afzonderlijke procedure, ingesteld hoger beroep tegen een tussenvonnis (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis - Rechterlijke uitspraak in twee van elkaar te onderscheiden rechtsplegingen - Artikel 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0071.F 20 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191220.1F.3 AC nr. ...

De syntheseconclusies vervangen de vorige conclusies enkel om het onderwerp van de vordering te bepalen waarover de rechter uitspraak moet doen en de middelen waarop hij moet antwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 684.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering in rechte - Voorwerp van de vordering - Syntheseconclusie

- Artt. 748bis en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.19.0054.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.1F.9 AC nr. ...

Noch uit artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek noch uit de artikelen 17, 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de partij die door dezelfde akte onderscheiden vorderingen tegen twee verweerders instelt, zich ertoe verbindt elk van hen in de gelegenheid te stellen zijn middelen tegen alle vorderingen aan te voeren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Enige dagvaarding - Verscheidene vorderingen - Verschillende partijen

- Artt. 17, 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Algemeen - Enige dagvaarding - Verscheidene vorderingen - Verschillende partijen

- Artt. 17, 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.18.0128.N 14 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191114.12 AC nr. ...

Het voordeel van artikel 747, §2, zesde lid Gerechtelijk Wetboek vervalt wanneer op deze rechtsdag door geen der partijen een op tegenspraak gewezen vonnis wordt gevorderd en de zaak opnieuw naar de bijzondere rol wordt verwezen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Niet verschenen partij - Vorderen van een vonnis op tegenspraak

- zoals van toepassing vòòr de wijziging bij Wet houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijke recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Art. 747, § 2, zesde lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0059.F 11 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.4 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 27 september 2018, AR C.16.0138.F-C.16.0375.F, AC 2018, nr. 504.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Ambt van de rechter - Draagwijdte

C.18.0250.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.1 AC nr. ...

De mogelijkheid voor een partij, ten aanzien waarvan bij tussenarrest werd geoordeeld dat zij een nadeel heeft geleden maar die geen herstel onder de vorm van schadevergoeding heeft gevorderd, om na tussenarrest een vordering te stellen tot het bekomen van schadevergoeding, impliceert dat de appelrechters hun rechtsmacht om over deze vordering te oordelen nog niet hebben uitgeput (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Tussenarrest - Oordeel dat partij nadeel heeft geleden maar geen vergoeding vordert - Vordering in schadevergoeding na tussenarrest - Uitputting van rechtsmacht - Toepassing

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0550.F 13 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190613.2 AC nr. ...

Aangezien noch uit het bestreden vonnis, noch uit de beschikking van de voorzitter blijkt dat de rechter die de kamer die dat vonnis heeft gewezen voorzat, wettig verhinderd was dat vonnis uit te spreken, schendt dat vonnis artikel 782bis van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 29 januari 2015, AR C.14.0195.F, AC 2015, nr. 67.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitspraak - Rechter die de kamer voorzit - Wettige verhindering - Regelmatige vaststelling - Ontstentenis

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

C.18.0195.N 3 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190503.1 AC nr. ...

Uit artikel 976, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt, mede gelet op de aan de rechter toekomende taak het verloop van de procedure op te volgen en de betwistingen te beslechten, dat het verbod voor de deskundige om laattijdige opmerkingen te beantwoorden, niet belet dat de rechter op grond van bijzondere omstandigheden de deskundige opdraagt deze alsnog te beantwoorden.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Deskundigenonderzoek - Verbod voor de deskundige om laattijdige opmerkingen te beantwoorden

- Art. 976, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0459.F 25 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190425.3 AC nr. ...

De eiseres die de rechtspleging voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden aanwendt, wordt door het Hof veroordeeld tot een boete waarvan het bedrag wordt vastgesteld naargelang de ernst van het begane misbruik.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Arrest van het Hof - Vordering tot rectificatie - Vordering tot schadevergoeding - Aanwenden van de rechtspleging voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden - Boete

- Art. 780bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De vordering tot rectificatie die ertoe strekt dat het Hof een voorgaand cassatieberoep opnieuw beoordeelt en de rechten vastgelegd in het gewezen arrest over dat cassatieberoep uitbreidt, klaagt geen materiële dwaling of verzuim aan; een dergelijke aanspraak valt niet onder de toepassing van de voorzieningen van artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Arrest van het Hof - Beslissing dat een middel feitelijke grondslag mist - Vordering tot rectificatie - Verzoek te beslissen dat het middel gegrond is

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer uit de door het Hof opgemerkte omstandigheden blijkt dat de eiseres haar recht van vordering tot rectificatie heeft uitgeoefend op een wijze die kennelijk de uitoefening van dat recht door een normaal voorzichtige en redelijke rechtzoekende te buiten gaat, begaat zij rechtsmisbruik; het Hof veroordeelt de eiseres bijgevolg tot het herstel van het aan de verweersters toegebracht nadeel dat ieder van hen billijk raamt vermits het onmogelijk anders kan worden bepaald.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Arrest van het Hof - Vordering tot rectificatie - Rechtsmisbruik - Vordering tot schadevergoeding

C.18.0019.F 4 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190404.8 AC nr. ...

Artikel 19 Gerechtelijk Wetboek, dat in het tweede lid bepaalt dat de rechter die zijn rechtsmacht over een geschilpunt heeft uitgeput, ter zake niet meer kan worden geadieerd, behoudens de bij dit Wetboek bepaalde uitzonderingen, sluit uit dat er in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen opnieuw uitspraak kan worden gedaan over een geschilpunt dat door een eindbeslissing, waartoe de cassatie zich niet uitstrekt, reeds is beslecht.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Zelfde zaak en zelfde partijen - Geschilpunt - Beslissing die de rechtsmacht van de rechter uitput - Eindbeslissing waartoe de cassatie zich niet uitstrekt - Rechter op verwijzing die opnieuw uitspraak doet over het geschilpunt

- Art. 19, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.18.0275.N 15 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.2 AC nr. ...

Een algemene formule waarbij de rechter "al het op hoofdeis meer en andersgevorderde als zijnde ongegrond" afwijst, kan niet als een beoordeling van een punt van de vordering worden beschouwd wanneer uit de redenen van de beslissing niet blijkt dat de rechter dit punt van de vordering heeft onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Punt van de vordering - Beoordeling door de rechter - Algemene formule van afwijzing ("vangnetformule")

- Artt. 794/1 en 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.18.0350.N 1 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190201.2 AC nr. ...

De rechter is verplicht ambtshalve de rechtsregels op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen in het bijzonder worden aangevoerd tot staving van hun eisen of die impliciet besloten liggen in het debat tussen partijen of de door hem genomen beslissingen (1). (1) Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve opwerping van de rechtsregels waarvan de toepassing geboden is

C.18.0156.N 4 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190104.2 AC nr. ...

De appelrechter die artikel 24 van de Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen ambtshalve toepast zonder de partijen toe te laten daarover tegenspraak te voeren, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Ambtshalve toepassing van artikel 24 van de Verordening (EG) nr. 4/2009 - Recht van verdediging

- Art. 24 Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen

C.18.0129.F 3 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190103.2 AC nr. ...

Hoewel de overlegging van stukken die de rechter overeenkomstig artikel 871 van het Gerechtelijk Wetboek beveelt, een onderzoeksmaatregel vormt, is dat niet het geval voor een beslissing tot heropening van het debat om een partij de mogelijkheid te bieden bijkomend bewijsmateriaal over te leggen (1). (1) Cass. 23 oktober 1992, AR 7770, AC 1991-92, nr. 689.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Hoger beroep - Devolutieve kracht - Door de eerste rechter bevolen heropening van het debat - Onderzoeksmaatregel

- Artt. 871 en 1068 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0141.F 3 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190103.3 AC nr. ...

De rechter dient het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregel en hij is bijgevolg verplicht die regel te bepalen (1). (1) Cass. 23 februari 2017, AR C.13.0129.F, AC 2017, nr. 128.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Opdracht van de rechter

S.18.0002.F 15 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181015.2 AC nr. ...

Een rechtsregel is van openbare orde in de zin van artikel 806 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 20 van de wet van 19 oktober 2015, als hij de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt of, in het privaatrecht, de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving rust; het is strijdig met de aldus bedoelde openbare orde wanneer een rechter, zelfs als hij uitspraak doet bij verstek, een vordering of een verweermiddel inwilligt dat volgens de elementen die hij moet beoordelen kennelijk niet ontvankelijk of niet gegrond is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 552.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Verstekvonnis - Bevoegdheid van de rechter - Vordering - Verweer - Beoordeling - Openbare orde

- Art. 806 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0133.N 24 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180924.2 AC nr. ...

Artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, die een risicoaansprakelijkheid in het leven roept, moet beperkend worden uitgelegd en is niet van toepassing indien de uitvoering vrijwillig plaatsvindt (1). (1) Artikel 1398, tweede lid Gerechtelijk Wetboek, voor de wijziging bij wet van 19 oktober 2015.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopig uitvoerbaar vonnis - Risicoaansprakelijkheid - Vrijwillige tenuitvoerlegging

De omstandigheid dat de gerechtsdeurwaarder in het kader van de evenredige verdeling ten gevolge van het beslag gelegd door een andere schuldeiser overgaat tot de consignatie van de bedragen die toekomen aan de schuldeiser die een bewarend beslag heeft gelegd, heeft nog niet tot gevolg dat deze schuldeiser kan beschouwd worden als de partij die last geeft tot de tenuitvoerlegging in de zin van artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Artikel 1398, tweede lid Gerechtelijk Wetboek, voor de wijziging bij wet van 19 oktober 2015.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopig uitvoerbaar vonnis - Risicoaansprakelijkheid - Uitvoering door andere schuldeiser - Evenredige verdeling - Consignatie

Noch de omstandigheid dat een bewarend beslag de onbeschikbaarheid van de schuldvordering tot gevolg heeft, noch de omstandigheid dat ten gevolge van een uitvoerend beslag door een andere schuldeiser, de vordering waarvoor bewarend beslag werd gelegd, mede in rekening wordt genomen in de evenredige verdeling ten gevolge van het uitvoerend beslag, kunnen worden beschouwd als het uitoefenen van dwang door de schuldeiser die bewarend beslag heeft gelegd, die de toepassing van het bijzondere aansprakelijkheidsregime van artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek kan wettigen (1). (1) Artikel 1398, tweede lid Gerechtelijk Wetboek, voor de wijziging bij wet van 19 oktober 2015.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopig uitvoerbaar vonnis - Risicoaansprakelijkheid - Uitoefening van dwang - Begrip

C.18.0189.N 24 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180924.3 AC nr. ...

Een vonnis dat niet de vermelding bevat dat het in openbare zitting werd uitgesproken, is niet nietig wanneer uit het zittingsblad blijkt dat zulks wel het geval is.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbare zitting - Vermelding - Verzuim

- Art. 780, eerste lid, 5° Gerechtelijk Wetboek

C.17.0572.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.4 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van de terechtzitting waarop de zaak werd behandeld en in beraad werd genomen en de in de zaak gewezen uitspraak dezelfde namen van raadsheren vermeldt, staat vast dat het dezelfde rechters zijn die de zaak hebben behandeld en erover hebben geoordeeld en die de beslissing hebben ondertekend (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2011, AR C.10.0249.N, AC 2011, nr. 395.

Burgerlijke zaken - Algemeen

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0595.N 14 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180614.5 AC nr. ...

Er kan in de regel slechts sprake zijn van een eindvonnis in de zin van artikel 19 Gerechtelijk Wetboek waardoor de rechtsmacht van de rechter is uitgeput, wanneer de rechter een beslissing neemt over een geschilpunt, dit is een punt waarover tussen partijen betwisting bestond en waarover zij het debat hebben gevoerd.

Burgerlijke zaken - Algemeen

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0010.F 8 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180608.2 AC nr. ...

Door in artikel 19 van het Gerechtelijk Wetboek, na het eerste lid, dat de onttrekkende werking van het eindvonnis vastlegt, een tweede lid in te voegen, luidens hetwelk de rechter die zijn rechtsmacht over een geschilpunt heeft uitgeput, daarvan niet meer kan kennisnemen, behoudens de bij dat wetboek bepaalde uitzonderingen, heeft artikel 3 van de wet van 28 februari 2014 tot wijziging van artikel 19 van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de rechtzetting van materiële vergissingen of omissies in de vonnissen alsook tot de uitlegging van de vonnissen, geen wijzigingen willen aanbrengen aan het begrip ?onttrekking', dat het niet met het gezag van gewijsde heeft kunnen verwarren, maar heeft het die uitwerking van het eindvonnis in herinnering willen brengen om nadrukkelijk te wijzen op de strikte uitlegging die gegeven moet worden aan de bepalingen van de artikelen 794 en 794/1 van dat wetboek, die de rechter die dat vonnis heeft gewezen, toestaan het uit te leggen, te verbeteren of aan te vullen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitlegging en verbetering van de rechterlijke beslissing - Artikel 19, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Artikel 794 en 794/1 Gerechtelijk Wetboek - Uitlegging

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

Onttrekking is de uitwerking die het vonnis heeft waarmee de rechter zijn rechtsmacht over een geschilpunt uitput en die hem, op straffe van machtsoverschrijding, verbiedt om, in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen, over dat punt opnieuw uitspraak te doen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onttrekking - Begrip

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

Onttrekking verschilt van het gezag van het rechterlijk gewijsde dat, onder de in artikel 23 Gerechtelijk Wetboek bepaalde voorwaarden, een partij toestaat zich ertegen te verzetten dat opnieuw uitspraak wordt gedaan over een geschilpunt dat reeds tussen dezelfde partijen maar in een andere zaak werd beslecht.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onttrekking - Gezag van gewijsde - Onderscheid - Begrip

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0602.F 28 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180528.2 AC nr. ...

Om na te gaan of een vonnis regelmatig is en of een substantiële of op straffe van nietigheid vormvereiste vervuld is, dat het middel betwist, vermag het Hof acht slaan op het zittingsblad waarvan een uittreksel, desgevallend op zijn initiatief, bij het dossier van de voor het Hof gevolgde rechtspleging is gevoegd (Impliciete oplossing) (1). (1) Het zittingsblad bedoeld in artikel 783 Gerechtelijke Wetboek dat bewaard wordt in "een register" (artikel 784 Gerechtelijk Wetboek) op de griffie van het rechtscollege dat het vonnis heeft gewezen maakt geen deel uit van het dossier van de rechtspleging dat, krachtens de artikelen 720 en volgende van dat wetboek, "voor iedere zaak die op de algemene rol is ingeschreven, wordt aangelegd". Het dossier van de rechtspleging bevat krachtens artikel 721, eerste lid, 3°, van datzelfde wetboek immers enkel de processen-verbaal van de rechtszittingen (zie voor het onderscheid tussen het zittingsblad en het proces-verbaal van de rechtszitting de concl. van advocaat-generaal Werquin vóór Cass. 11 september 2009, AR C.08.0218.F, AC 2009, nr. 491; zie ook Cass. 14 november 1979, AC 1980, nr. 182 en noot (2), p. 348. Het zittingsblad bevat de minuut van het vonnis en de vermeldingen voorgeschreven door artikel 783, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek. Volgens de rechtspraak van het Hof is het zittingsblad een stuk waarop het Hof vermag acht te slaan om de regelmatigheid na te gaan van de voor de feitenrechter gevolgde rechtspleging (Cass. 3 februari 1997, AR S.96.0068.F, AC 1997, nr. 59 en noot (2), p. 152). Het zittingsblad is immers een authentieke akte die inzonderheid bedoeld is om het verloop van de rechtspleging vast te stellen. Aangezien het niet bij het dossier van de rechtspleging gevoegd is, staat het aan de eiser die dat wil aanvoeren tot staving van het cassatiemiddel, een eensluidend afschrift ervan bij het verzoekschrift te voegen (Cass. 3 januari 2008, AR C.06.0496.N, AC 2008, nr. 5). Heel anders is het geval waarover het geannoteerde arrest uitspraak doet en waarin de eiser zich niet beroept op het zittingsblad en dat blad door geen enkele andere partij in het cassatiegeding regelmatig aan het Hof is overgelegd. In dit geval werd een uittreksel van het zittingsblad op verzoek van de verslaggever bij het dossier van de voor het Hof gevolgde rechtspleging gevoegd en werden de partijen ervan in kennis gesteld.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Materiële fout - Beoordeling - Zittingsblad - Bevoegdheid van het Hof

---

C.17.0613.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.6 AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite over het voorhanden zijn van de eenzijdige beëindiging door de opdrachtgever, mits hij daartoe geen gevolgen verbindt aan de feiten die daaruit niet kunnen worden afgeleid of daarmee niet verenigbaar zijn.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Overeenkomst - Eenzijdige beëindiging door de opdrachtgever - Beoordeling door de rechter

---

C.17.0490.F 7 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180507.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis - Uitspraak - Vervroeging - Vermelding - Vormvereisten

Uit artikel 770, §1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de rechter, die beslist de uitspraak te vervroegen, die beslissing en de reden ervoor in het vonnis moet vermelden en evenmin dat deze rede betrekking moet hebben op de onmogelijkheid om het vonnis op de oorspronkelijk vastgestelde datum te ondertekenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 292.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis - Uitspraak - Vervroeging - Vermelding - Vormvereisten

---

C.17.0564.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.5 AC nr. ...

De omstandigheid dat de executieplichtige zich blootstelt aan strafrechtelijke aansprakelijkheid indien hij niet vrijwillig tot uitvoering van een vonnis overgaat, heeft niet tot gevolg dat wanneer het vonnis naderhand wordt hervormd, op de executiegerechtigde geen risicoaansprakelijkheid rust.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Executieplichtige - Strafrechtelijke aansprakelijkheid bij niet vrijwillige uitvoering - Gedwongen tenuitvoerlegging

- Art. 1398, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 1398, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing, volgt dat de partij die een vonnis doet uitvoeren, bij gehele of gedeeltelijke hervorming of vernietiging ervan, boven de teruggave van hetgeen zij ingevolge de hervormde of vernietigde beslissing heeft ontvangen, de schade dient te vergoeden die door de enkele tenuitvoerlegging is ontstaan, zonder dat daartoe enige kwade trouw of fout in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek is vereist.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gedwongen tenuitvoerlegging - Risicoaansprakelijkheid

- Art. 1398, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Voor de toepassing van de risicoaansprakelijkheid blijft de reden van de hervorming van het vonnis buiten beschouwing, zodat ook een wijziging van de wetgeving op grond waarvan het vonnis wordt hervormd voor rekening blijft van diegene die tot tenuitvoerlegging is overgegaan.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gedwongen tenuitvoerlegging - Risicoaansprakelijkheid - Hervorming van het vonnis door wijziging van de wetgeving

- Art. 1398, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.17.0632.N 29 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180329.11 AC nr. ...

Met verrichte proceshandelingen die op het zittingsblad worden vermeld kunnen niet worden gelijkgesteld niet - bindende en voorwaardelijke procedureafspraken of tussenkomsten die geen gevolg kunnen sorteren.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Zittingsblad - Te vermelden bepalingen - Verrichte proceshandelingen

- Art. 783, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Burgerlijke zaken - Algemeen - Zittingsblad - Te vermelden bepalingen - Verrichte proceshandelingen

- Art. 783, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.17.0052.F 19 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180219.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

Krachtens artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is het vonnis een eindvonnis in zover daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald; het begrip ?eindvonnis' impliceert dat de kwestie waarop de beslissing betrekking heeft, het voorwerp van het debat heeft uitgemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

- Artt. 19, eerste lid, en 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

S.15.0063.N 12 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180212.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 767, §3, Gerechtelijk Wetboek, zoals hier van toepassing, kunnen de replieken van de partijen op het advies van het openbaar ministerie alleen in aanmerking worden genomen in zoverre ze antwoorden op het advies van het openbaar ministerie; het voor het eerst aanvoeren van een miskenning van het recht van verdediging ten gevolge van de in de tweede conclusieronde neergelegde conclusie in de repliekconclusie op het advies van het openbaar ministerie waarin dit stelt dat de bewuste conclusie niet buiten het beraad moet worden gehouden aangezien de uiterste datum om een conclusie neer te leggen niet verstreken was, maakt geen repliek uit op dit advies maar komt neer op een hervatting van het debat na het sluiten ervan door de rechter; dit specifieke verweer dient door de appelrechters dan ook niet in aanmerking te worden genomen noch door hen te worden beantwoord (1). (1) Cass. 20 september 2004, AR S.04.0009.N, AC 2004, nr. 421.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Motiveringsverplichting - Conclusie waarop niet dient geantwoord - Advies openbaar ministerie - Schriftelijke repliek - Conclusie - Beperking

C.17.0011.F 12 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180112.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 779, eerste lid, en 946, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat wanneer het rechtscollege dat over de uitslag van de getuigenissen uitspraak doet, het debat in zijn geheel hervat, de rechter die aan het getuigenverhoor heeft deelgenomen, niet vermoed wordt verhinderd te zijn.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Onveranderlijkheid van het rechtscollege - Onderzoek - Getuigenissen - Hervatten van het debat in zijn geheel - Verhinderde rechter - Vermoeden

- Artt. 779, eerste lid, en 946, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0222.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Onderzoek van de vordering - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande maatregel

Elke maatregel waardoor elementen kunnen worden ingezameld die nodig zijn voor het informeren van de rechter over de feiten waardoor het geschil kan worden opgelost, zonder dat dit is beperkt tot de onderzoeksmiddelen die door het Gerechtelijk Wetboek zijn ingevoerd ter vergaring van de bewijzen, vormt in de zin van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een voorafgaande maatregel om de vordering te onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Onderzoek van de vordering - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande maatregel

Het verzoek om een voorafgaande maatregel die steunt op voornoemd artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, staat los van de procedure tot vaststelling van de termijnen om ten gronde te concluderen; daaruit volgt dat de partijen een vordering kunnen instellen op grond van artikel 19, derde lid, en nieuwe stukken kunnen overleggen tot staving van die vordering, zelfs na het verstrijken van de termijnen om ten gronde te concluderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

C.16.0303.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtspleging op tegenspraak - Begrip - Gevolg - Motivering - Antwoord op de conclusie

Als een van de partijen is verschenen overeenkomstig de artikelen 728 en 729 en een conclusie ter griffie of ter zitting heeft neergelegd, is de rechtspleging op tegenspraak ten aanzien van die partij op tegenspraak; in dat geval moet de rechter antwoorden op de neergelegde conclusie; indien de partij niet is verschenen en evenmin een conclusie heeft neergelegd, dient de rechter niet te antwoorden op het middel van niet-ontvankelijkheid dat de eiseres in de verzetsdagvaarding heeft aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtspleging op tegenspraak - Begrip - Gevolg - Motivering - Antwoord op de conclusie

- Artt. 728, 729 en 804 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0300.F 1 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170601.5 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu - Bestuurshandeling - Wettigheid - Onderzoek door de rechter - Bevoegdheid

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslissing van de overheid - Niet-toepassing krachtens artikel 159 van de

Grondwet - Rechten en verplichtingen voor de belanghebbenden

De niet-toepassing van een beslissing van de overheid krachtens artikel 159 Grondwet heeft niet tot gevolg dat ze voor de belanghebbenden rechten en verplichtingen doet ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslissing van de overheid - Niet-toepassing krachtens artikel 159 van de Grondwet - Rechten en verplichtingen voor de belanghebbenden

- Art. 159 Grondwet 1994

De rechter bij wie de zaak aanhangig wordt gemaakt op grond van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, is op grond van artikel 159 van de Grondwet bevoegd om de interne en externe wettigheid van een bestuurshandeling ook te onderzoeken in het licht van een wet die geen verband houdt met de bescherming van het leefmilieu (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu - Bestuurshandeling - Wettigheid - Onderzoek door de rechter - Bevoegdheid

- Art. 159 Grondwet 1994

C.16.0441.N 22 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170522.1 AC nr. ...

Artikel 1046 Gerechtelijk Wetboek geldt slechts voor de beslissingen waarbij de rechter geen enkel feitelijk of juridisch geschilpunt beslecht of erop vooruitloopt, zodat de beslissing geen enkele partij een onmiddellijk nadeel kan berokkenen; het beroepen vonnis dat uitspraak doet over de betwisting tussen partijen over de samenhang tussen de onderscheiden vorderingen doet uitspraak over een juridisch geschilpunt en is geen maatregel van inwendige aard (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2014, AR C.13.0164.N, AC 2014, nr. 574 en Cass. 17 december 2003, AR P.03.1450.F, AC 2003, nr. 655.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verzoek tot samenvoeging wegens samenhang - Beslissing rechter - Aard

C.16.0418.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Termijnen door de rechter bepaald - Vereisten - Toezending aan de tegenpartij - Neerlegging ter griffie - Laattijdigheid

Wanneer de rechter termijnen bepaalt om conclusie te nemen, moeten telkens zowel de neerlegging van de conclusie ter griffie als de toezending ervan aan de tegenpartij binnen de bepaalde termijnen plaatsvinden; de enkele toezending van de conclusie aan de tegenpartij binnen de door de rechter bepaalde termijn voldoet niet aan de wettelijke vereiste; in voorkomend geval moet de rechter de laattijdig ter griffie neergelegde conclusie uit het debat weren, ook al is ze tijdig aan de tegenpartij gezonden (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Termijnen door de rechter bepaald - Vereisten - Toezending aan de tegenpartij - Neerlegging ter griffie - Laattijdigheid

- Art. 747, § 2, derde en zesde lid Gerechtelijk Wetboek

S.15.0071.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.3 AC nr. ...

De doorhaling van de zaak op de rol doet het geding evenwel slechts vervallen in de mate dat het nog bij de rechter aanhangig is en heeft geen gevolgen voor de beslissingen waarmee hij zijn rechtsmacht over een geschilpunt al had uitgeput.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Doorhaling van de zaak op de rol

- Art. 730, §§ 1 en 3 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0198.F 27 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Geschilpunt - Eindvonnis - Nieuw middel

Artikel 19, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek laat niet toe dat in eenzelfde zaak en onder dezelfde partijen opnieuw uitspraak kan worden gedaan over een geschilpunt dat door een niet beroepen eindbeslissing reeds is beslecht, zelfs als nieuwe middelen zijn opgeworpen; daaruit volgt dat nieuwe middelen niet kunnen worden aangevoerd tot staving van een definitief beslechte betwisting (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis - Nieuw middel - Geschilpunt

---

C.15.0444.F 16 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170316.10 AC nr. ...

Artikel 1402 van het Gerechtelijk Wetboek moet verhinderen dat de appelrechter de wenselijkheid van de door de eerste rechter uitgesproken voorlopige tenuitvoerlegging opnieuw in vraag stelt; dat artikel belet evenwel niet dat de appelrechter de door de eerste rechter toegekende voorlopige tenuitvoerlegging tenietdoet indien ze is bevolen met schending van de wet of met miskenning van een algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Cass. 1 april 2004, AR C.02.0055.N, AC 2004, nr. 176.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopige tenuitvoerlegging - Hoger beroep - Bevoegdheid van de rechter - Beginsel

- Art. 1402 Gerechtelijk Wetboek

De enige onregelmatigheden op grond waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging tenietgedaan kan worden, zijn die welke een weerslag hebben op de beslissing over de voorlopige tenuitvoerlegging en niet die welke een weerslag hebben op de beslissingen over de grond van de zaak.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopige tenuitvoerlegging - Hoger beroep - Bevoegdheid van de rechter - Beginsel - Grenzen

- Art. 1402 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0467.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.2 AC nr. ...

De rechter die een arbitrale uitspraak vernietigt, legt deze op onaantastbare wijze uit tenzij zijn uitleg onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2011, AR C.10.0302.F, AC 2011, nr. 33.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Arbitrage - Arbitrale uitspraak - Uitlegging door de vernietigingsrechter

- Art. 1704, 2, j) Gerechtelijk Wetboek

C.16.0135.N 9 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.3 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0217.N 9 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.2 AC nr. ...

Een tegensprekelijke procedure verliest haar aard niet omdat de rechtbank verklaart dat het om een procedure op eenzijdig verzoekschrift gaat; wanneer een vordering in het kader van een tegensprekelijke procedure wordt gewijzigd in een vordering die ook bij eenzijdig verzoekschrift kon worden ingesteld, behoudt de procedure haar tegensprekelijk karakter; de omstandigheid dat van het vonnis kennis wordt gegeven op grond van artikel 1030 Gerechtelijk Wetboek doet hieraan geen afbreuk en heeft niet tot gevolg dat het hoger beroep tegen dit vonnis bij toepassing van artikel 1031 Gerechtelijk Wetboek moet worden ingesteld binnen de maand vanaf die kennisgeving.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Behandeling en berechting van de vordering - Tegensprekelijke procedure - Vordering die bij eenzijdig verzoekschrift kan worden gesteld - Onjuiste toepassing

C.15.0032.N 19 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161219.5 AC nr. ...

Artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek houdt niet in dat de rechter geen rekening meer vermag te houden met stukken die regelmatig zijn medegedeeld aan de wederpartij, maar niet zijn hernomen in de inventaris der stukken gevoegd bij de syntheseconclusie (1). (1) Art. 748bis Gerechtelijk Wetboek zoals van toepassing voor de wijziging bij wet van 19 oktober 2015, art. 12.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusies - Stukken medegedeeld - Inventaris van stukken - Ontbrekende vermelding

Noch artikel 6.1 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat de rechter die van oordeel is afwijzend te moeten beschikken op een verzoek tot heropening van het debat, de verzoeker hiervan vooraf kennis geeft teneinde hem toe te laten verweer te voeren omtrent de redenen op grond waarvan de rechter het verzoek meent te moeten afwijzen zelfs indien de overige partijen geen opmerkingen hebben gemaakt op het verzoek.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verschijnende partij - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Redenen

S.15.0019.N 21 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161121.3 AC nr. ...

De appelrechters die ambtshalve de verweerder, aan wie het hoger beroep werd aangezegd, buiten zaak stellen zonder deze beslissing aan tegenspraak te onderwerpen, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve buiten zaak stellen van een partij - Recht van verdediging

S.08.0094.F 14 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161114.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Mededeelbare zaak - Openbaar ministerie - Wet in de tijd - Toepasselijke wetsbepaling

De wet die de mededeling van een zaak aan het openbaar ministerie regelt is diegene die van toepassing is op het tijdstip dat die zaak moet worden beslecht, en niet diegene die van kracht was op het tijdstip waarop de zaak werd ingeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Mededeelbare zaak - Openbaar ministerie - Wet in de tijd - Toepasselijke wetsbepaling

- Artt. 764, eerste lid, 10°, en 578, 12° Gerechtelijk Wetboek

C.12.0368.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 748bis en 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het onderwerp van de vordering uitsluitend wordt bepaald door de syntheseconclusie en de rechter geen uitspraak vermag te doen over een punt van de vordering dat niet wordt herhaald in de syntheseconclusie; dit houdt ook in dat de partij die in haar syntheseconclusie een in een eerdere conclusie geformuleerd verweer niet herneemt, geacht wordt van dat verweer afstand te doen (1). (1) Cass. 8 maart 2013, AR C.11.0477.N, AC 2013, nr. 160.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering in rechte - Onderwerp van de vordering - Syntheseconclusie

- Artt. 748bis en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0418.F 10 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160610.4 AC nr. ...

Een conclusie die enkel tot doel heeft de vragen te beantwoorden die het hof van beroep op een pleitzitting heeft gesteld en die niet preciseert dat zij de eerder neergelegde conclusie ongedaan maakt of vervangt, is geen samenvattende conclusie.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Syntheseconclusie

- Art. 748bis Gerechtelijk Wetboek

C.13.0042.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

De rechter moet elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld invullen, evenals elke leemte die hieruit voortvloeit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt, wanneer hij die leemte in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen teneinde de wet in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te brengen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

---

C.14.0301.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering in rechte - Onderwerp van de vordering - Syntheseconclusie - Voorafgaande conclusies

Uit de bepaling van artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek volgt dat het onderwerp van de vorderingen uitsluitend wordt bepaald door de syntheseconclusie en de rechter geen uitspraak meer vermag te doen over een punt van de vordering dat niet wordt herhaald in de syntheseconclusie; uit deze bepaling volgt niet dat aan de voorafgaande conclusies hun rechtsgevolgen worden ontnomen; dit is het geval wat de ontvankelijkheid betreft van de hierin opgenomen vorderingen of rechtsmiddelen of van de vorderingen of rechtsmiddelen die erop worden geënt (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering in rechte - Onderwerp van de vordering - Syntheseconclusie - Voorafgaande conclusies

- Art. 748bis Gerechtelijk Wetboek

C.15.0410.F 13 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160513.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verstekvonnis - Verval - Toepassing - Vonnis geacht op tegenspraak te zijn gewezen

Uit de aard van artikel 806 van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat het enkel kan worden toegepast op de vonnissen waartegen verzet kan worden gedaan; voornoemd artikel is bijgevolg niet van toepassing op vonnissen die geacht worden op tegenspraak te zijn gewezen krachtens artikel 751, §1, eerste lid, van dat wetboek (1)(2)(3). (1) Zie Cass. 30 maart 2001, AR C.99.0249.N, AC 2001, nr. 188. (2) Artikel 751 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals het van toepassing was vóór de opheffing ervan bij artikel 14 van de wet van 26 april 2007 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op het bestrijden van de gerechtelijke achterstand. (3) Artikel 806 Gerechtelijk Wetboek, zoals het van toepassing was vóór de vervanging ervan bij artikel 20 van de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verstekvonnis - Verval - Toepassing - Vonnis geacht op tegenspraak te zijn gewezen

- Artt. 751, § 1, eerste lid, en 806 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0436.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.3 AC nr. ...

Het ontbreken van de machtiging van de gemeenteraad leidt tot een relatieve nietigheid en de rechter kan die derhalve niet ambtshalve opwerpen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Gemeente - Rechtsvordering - Geen machtiging van de gemeenteraad - Sanctie - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 123, 8°, en 270, eerste en tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Die vermeldingen die de akte van hoger beroep bevat, komen niet voor in de lijst van die waarvan het verzuim, krachtens artikel 862 van het Gerechtelijk Wetboek, leidt tot een nietigheid die de rechter ambtshalve moet uitspreken; die nietigheid moet bijgevolg worden gelijkgesteld met die welke, krachtens artikel 861 van dat wetboek, enkel kunnen worden uitgesproken indien het verzuim of de onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, wat impliceert dat de rechter ze niet ambtshalve kan opwerpen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Akte van hoger beroep - Vereiste vermeldingen - Plaats waar de kantoren van de Staat, minister van Financiën, zijn gevestigd - Sanctie - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1057, 3°, en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0174.F 18 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160318.5 AC nr. ...

Het bestreden arrest, dat het middel van de eiser verwerpt op grond van een beslissing die het Hof in een andere zaak heeft gewezen, zonder aan te geven dat het zich daarbij aansluit, verleent aan dat arrest van het Hof het karakter van een algemene en als regel geldende beschikking (1). (1) Cass. 30 november 2015, AR S.15.0058.F, AC 2015, nr. ..., met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2015.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Motivering door verwijzing naar een andere beslissing - Arrest van het Hof van Cassatie - Beslissing bij wege van algemene en als regel geldende beschikking

- Art. 6 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0414.F 12 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160212.1 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Neerlegging ter griffie - Wijze - Geldigheid

Een conclusie mag per fax ter griffie worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2016, nr. ..... Deze regel werd op dezelfde dag geformuleerd door het Hof in een ander arrest dat op de algemene rol werd ingeschreven onder het nummer C.15.0301.F en dat gewezen werd op gelijkluidende conclusie van het OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Neerlegging ter griffie - Wijze - Geldigheid

- Art. 747, § 2, zesde lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0301.F 12 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160212.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Neerlegging ter griffie - Wijze - Geldigheid

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Verzending aan de tegenpartij

Een conclusie mag per fax ter griffie worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn; zij moet binnen die termijn verzonden, en niet meegedeeld, worden aan de tegenpartij (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Verzending aan de tegenpartij

- Art. 747, § 2, zesde lid Gerechtelijk Wetboek

Een conclusie mag per fax ter griffie worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn; zij moet binnen die termijn verzonden, en niet meegedeeld, worden aan de tegenpartij (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2016, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Neerlegging ter griffie - Wijze - Geldigheid

- Art. 747, § 2, zesde lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0011.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verzekering - WAM-verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

De rechter moet elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld invullen, evenals elke leemte die hieruit voortvloeit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt, wanneer hij die leemte in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen teneinde de wet in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te brengen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verzekering - WAM-verzekering - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

- zoals van kracht vóór de wijziging bij Wet 19 januari 2001 tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de regeling inzake automatische vergoeding van de schade, geleden door zwakke weggebruikers en passagiers van motorrijtuigen

- Artt. 1, 10 en 29bis, § 1 en 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.15.0179.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.3 AC nr. ...

Krachtens het dwingend karakter van artikel 11 Wet Landverzekeringsovereenkomst, vastgelegd in artikel 3 van die wet, dient de rechter te onderzoeken of een beding van de verzekeringsovereenkomst dat onder een andere omschrijving wordt voorgesteld, geen vervalbeding is.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Dwingend recht - Taak van de rechter

C.15.0259.F 22 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160122.4 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, enkel steunt op feiten die hem regelmatig zijn voorgelegd en het voorwerp noch de oorzaak van de vordering wijzigt en het recht van verdediging van de partijen eerbiedigt (1). (1) Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de partijen feiten aanvoeren waarop zij hun vordering of hun verweermiddel steunen, zonder daaraan een juridische omschrijving te geven of enige rechtsgrond te vermelden, miskent de rechter die de voormelde feiten kwalificeert en daarop een rechtsgrond toepast zonder de partijen toe te staan daarover tegenspraak te voeren, hun recht van verdediging niet (1). (1) Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Geen juridische omschrijving van de feiten - Geen vermelding van een toepasselijke rechtsregel - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0255.F 11 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151211.4 AC nr. ...

In zoverre het middel dat het arrest, dat de bewoordingen ervan niet herneemt, verwijt de bewijskracht te miskennen van een brief waarvan het afschrift dat aan het verzoekschrift tot cassatie werd gehecht, wel de vermelding van "eensluidend verklaard afschrift" draagt maar niet de vermelding van zijn eensluidendheid met het voor het hof van beroep overgelegde stuk, is het niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 11 september 2009, AR C.08.0274.F-C.08.0301.F, AC 2009, nr. 492 met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2009, nr. 492.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Te voegen stukken - Middel afgeleid uit de miskenning van de bewijskracht van de akten - Ontvankelijkheid

S.15.0058.F 30 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151130.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Motivering door verwijzing naar een andere beslissing - Beslissing bij wege van algemene en regelgevende bepaling - Artikel 6 van het Gerechtelijk Wetboek

Het bestreden arrest, dat om de door een partij opgeworpen exceptie van verjaring van de gerechtelijke band te weren enkel de motivering van een arrest van het Hof in een andere zaak weergeeft, zonder aan te geven dat het zich daarbij aansluit, verleent aan dat arrest van het Hof een algemene en als regel geldende draagwijdte, en schendt derhalve artikel 6 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Motivering door verwijzing naar een andere beslissing - Beslissing bij wege van algemene en regelgevende bepaling - Artikel 6 van het Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0309.N 12 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151112.6 AC nr. ...

De wetsbepaling die voorziet dat de rechter een beslissing enkel mag verbeteren in zover ze niet is bestreden, laat geen vordering tot verbetering toe zolang een hoger beroep of een voorziening in cassatie hangende is en hierop nog geen beslissing is gewezen.

Burgerlijke zaken - Allerlei - Vordering tot verbetering - Tijdstip

- Art. 799 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0028.N 26 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151026.1 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over een geschilpunt dat bij hem niet meer aanhangig is omdat hij reeds vroeger in dezelfde zaak en tussen diezelfde partijen over dat geschilpunt een beslissing heeft gewezen en aldus zijn rechtsmacht daarover geheel heeft uitgeput, overschrijdt zijn rechtsmacht (1). (1) Zie Cass. 18 juni 2015, AR C.14.0491.F, AC 2015, nr. ....

Burgerlijke zaken - Algemeen - Geschilpunt - Beslissing waardoor de rechter zijn rechtsmacht ten volle uitoefent - Nieuwe beslissing van dezelfde rechter - Zelfde zaak en partijen

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0477.F 23 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.3 AC nr. ...

Het hoger beroep is een bij de wet bepaald rechtsmiddel.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnissen - Wijze van vernietiging

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de appelrechter het beroepen vonnis vernietigt, leidt die vernietiging tot die van de door dit vonnis bevolen onderzoeksmaatregelen.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnissen - Vernietiging - Onderzoeksmaatregelen

C.14.0504.N 8 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151008.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsmacht

De rechter ten gronde die oordeelt dat het overeenkomstig artikel 19 neergelegde verzoek geen voorlopige maatregel beoogt, maar een uitvoeringsincident, en beslist dat hij het in dit kader gevorderde zoals het bij hem is aangebracht, niet kan toekennen, oordeelt omtrent zijn rechtsmacht op grond van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsmacht

- Art. 19, derde lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0461.F 18 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150618.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitleggend vonnis - Bevoegdheid van de rechter

Wanneer de rechter, in een uitleggend vonnis, de werkelijke betekenis van de gebruikte bewoordingen in de uit te leggen beslissing aan de hand van de context verduidelijkt, worden de rechten van de partijen, zoals ze in die beslissing zijn vastgelegd, door hem noch uitgebreid noch gewijzigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitleggend vonnis - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 793 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0491.F 18 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150618.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Zelfde zaak en zelfde partijen - Geschilpunt - Beslissing waarbij de rechter zijn rechtsmacht volledig heeft uitgeoefend - Geen hoger beroep tegen die beslissing - Appelrechter die opnieuw uitspraak doet over het geschilpunt

Het appelvonnis dat opnieuw uitspraak doet over een geschilpunt, waartegen geen hoger beroep is ingesteld en waarover de eerste rechter, in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen, zijn rechtsmacht volledig had uitgeoefend, schendt artikel 19, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Zelfde zaak en zelfde partijen - Geschilpunt - Beslissing waarbij de rechter zijn rechtsmacht volledig heeft uitgeoefend - Geen hoger beroep tegen die beslissing - Appelrechter die opnieuw uitspraak doet over het geschilpunt

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.13.0268.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.1 AC nr. ...

Wanneer de appelrechters het hoger beroep van de verweerster grotendeels gegrond verklaren en het verweer van de eiser afwijzen, zonder uitspraak te doen over het verzoek tot heropening van het debat van de eiser, schenden zij artikel 773 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2001, AR C.00.0199.F, AC 2001, nr. 525; Cass. 13 mei 2002, AR S.01.0161.F, AC 2002, nr. 292.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verzoek tot heropening van het debat - Opdracht van de rechter - Appelrechter - Geen uitspraak over dit verzoek - Uitspraak over de gegrondheid van het hoger beroep

- Artt. 772 en 773 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0513.F 28 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150528.12 AC nr. ...

Wanneer de rechter het tijdsverloop van de rechtspleging bepaalde en daartoe de door de partijen afgesproken termijnen in een beschikking bekrachtigde en de conclusietermijnen niet werden nageleefd, kan de rechter de conclusies slechts uit de debatten weren als aan minstens één van de in artikel 747, §2, zesde lid bepaalde voorwaarden voldaan wordt; bijgevolg kunnen de conclusies die binnen de bepaalde termijn ter griffie worden neergelegd, slechts uit de debatten worden geweerd als zij na het verstrijken van die termijn aan de tegenpartij gezonden werden.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Tijdsverloop van de rechtspleging - Bepaling door de rechter - Niet-naleving van de conclusietermijnen

- Art. 747, §§ 1 en 2, derde en zesde lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0154.F 7 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150507.10 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering in rechte - Voorwerp van de vordering - Syntheseconclusie

Hoewel het voorwerp van de vordering uitsluitend bepaald wordt door de laatste conclusie van een partij, veronderstelt de verplichting, voor de rechter, om enkel over de daarin vermelde punten uitspraak te doen, dat laatstgenoemd geschrift een conclusie vormt waarin de eisen van de auteur worden weergegeven en niet een observatienota waarin geen enkele eis wordt uiteengezet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering in rechte - Voorwerp van de vordering - Syntheseconclusie

- Artt. 744, tweede lid, 748bis en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.13.0550.N 17 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150417.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslechting van het geschil door de rechter - Opdracht van de rechter - Ambtshalve bepaling rechtsgrond

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en dient, bij gebrek aan een tijdens de rechtspleging uitdrukkelijk vermelde rechtsgrond, ambtshalve de rechtsgrond te bepalen waarvan de toepassing is ingegeven door de feiten die de partijen aanvoeren (1). (1) Zie concl. OM.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslechting van het geschil door de rechter - Opdracht van de rechter - Ambtshalve bepaling rechtsgrond

S.14.0017.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.2 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk de rechter verplicht is het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregel die erop van toepassing is, is hij verplicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, ambtshalve de rechtsregels op te werpen waarvan de toepassing vereist is door de feiten die de partijen in het bijzonder tot staving van hun vorderingen aanvoeren.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Toepasselijk recht - Feit dat in het bijzonder is aangevoerd - Ambtshalve opgeworpen middel - Verplichting - Beschikkingsbeginsel - Recht van verdediging

C.14.0298.N 20 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150320.1 AC nr. ...

Uit artikel 1050, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat tegen een vonnis waarbij de rechter zich enkel bevoegd of onbevoegd verklaart, geen onmiddellijk hoger beroep openstaat en een dergelijk beroep slechts mogelijk is nadat de rechter die zich bevoegd heeft verklaard, of de als bevoegd aangewezen rechter een eindvonnis heeft gewezen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid (1). (1) Cass. 25 maart 2010, AR C.09.0554.N, AC 2010, nr. 221.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslissing inzake bevoegdheid - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 1050, tweede lid, en 1055 Gerechtelijk Wetboek

C.13.0218.F 19 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150319.10 AC nr. ...

De rechter moet de verhouding onderzoeken tussen het voordeel dat de houder van dat recht beoogt of verkregen heeft en de schade die aan de andere partij berokkend wordt; bij de beoordeling van de voorhanden zijnde belangen, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 12 februari 2014, AR P.13.1304.F, AC 2014, nr. 111. (2) Cass. 21 maart 2013, AR C.12.0118.F, AC 2013, nr. 203.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtsmisbruik - Begrip - Bevoegdheden van de rechter

C.14.0123.F 12 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150312.13 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Henkes.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Ondertekening van het vonnis door de rechters die het hebben gewezen - Geen ondertekening - Herstel op vordering van de procureur-generaal - Ondertekening na de uitspraak - Geldigheid

Het ontbreken van de handtekening van een rechter in een vonnis kan worden hersteld na de uitspraak van het vonnis, overeenkomstig artikel 788 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Burgerlijke zaken - Algemeen - Ondertekening van het vonnis door de rechters die het hebben gewezen - Geen ondertekening - Herstel op vordering van de procureur-generaal - Ondertekening na de uitspraak - Geldigheid

- Artt. 782, eerste lid, en 788, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0396.N 23 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150223.1 AC nr. 136

Artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, dat een risicoaansprakelijkheid in het leven roept, moet beperkend worden uitgelegd en is niet van toepassing wanneer de uitvoering plaatsvindt op grond van een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing die na een cassatieberoep wordt vernietigd; in dat geval is de schuldeiser gehouden tot terugbetaling op grond van de regels van de onverschuldigde betaling; hieruit volgt dat wanneer de schuldeiser de betaling te goeder trouw heeft ontvangen, intrest verschuldigd is vanaf de datum van het cassatiearrest.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Beslissing in laatste aanleg - Tenuitvoerlegging - Cassatie - Vernietiging - Verwijzing - Ongegrondheid van de vordering - Intrest

C.13.0612.N 6 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150206.3 AC nr. 90

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 26 april 2007 volgt dat artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek tot doel heeft het goede verloop van het geding te verbeteren en de rechtsgang te versnellen door het werk van de rechter te verlichten en nader te omschrijven; die bepaling is derhalve van openbare orde (1); dit houdt in dat de rechter in de regel enkel de laatste syntheseconclusie in aanmerking mag nemen. (1) Cass. 24 januari 2013, AR C.11.0371.F, AC 2013, nr. 57.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Syntheseconclusie - Artikel 748bis, Gerechtelijk Wetboek - Aard van die bepaling

- Art. 748bis Gerechtelijk Wetboek

C.14.0195.F 29 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150129.2 AC nr. ...

Aangezien noch uit het vonnis, noch uit enig stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de rechter die de kamer voorzat welke dat vonnis heeft gewezen, wettig verhinderd was dat vonnis uit te spreken, schendt dat vonnis artikel 782bis van het Gerechtelijk Wetboek.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitspraak - Rechter die de kamer voorzit - Wettige verhindering - Regelmatige vaststelling - Ontstentenis

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

C.13.0602.F 22 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150122.10 AC nr. ...

De rechter moet de juridische aard onderzoeken van de voor hem gebrachte aanspraken en hij kan, ongeacht de omschrijving die de partijen eraan hebben gegeven, de aangevoerde redenen aanvullen, mits hij geen enkel geschil opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, zijn beslissing uitsluitend grondt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd en noch het voorwerp noch de oorzaak van de vordering wijzigt (1). (1) Zie Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487.

Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve aangevulde reden - Aan het voorwerp van de vordering gegeven juridische omschrijving

- Art. 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

STRAFZAKEN

P.25.0721.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de strafrechtelijke beslissing dragende redenen bevat die zowel de toekenning als de draagwijdte en de duur aanwijzen van een uitstel waarmee ze een straf gepaard doet gaan en er geen enkele tegenstrijdigheid bestaat tussen die redenen en het beschikkend gedeelte dat die straf oplegt, en de beslissing weliswaar verzuimt te vermelden dat er voor die straf een uitstel wordt verleend, maar dit uitstel niet uitsluit, bestaat er geen grond om dit beschikkend gedeelte te verbeteren . (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Strafrechtelijke beslissing - Dragende reden die een uitstel verleent - Beschikkend gedeelte dat verzuimt die maatregel te vermelden, zonder hem uit te sluiten - (Geen) noodzaak om dat verzuim te verbeteren

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 793, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.25.0952.F 8 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250708.VAC.4 AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt, bij wijze van cumulatie van rechterlijke ambten, de uitoefening van twee verschillende ambten in dezelfde zaak; het arrest van het hof van beroep waarvan de voorzitter een raadsheer is die de zaak heeft behandeld in de hoedanigheid van onderzoeksrechter, schendt die bepaling.

Strafzaken - Algemeen - Rechterlijke organisatie - Cumulatie van rechterlijke ambten - Onderzoeksrechter - Raadsheer in het hof van beroep - Verbod - Nietigheid - Gevolg

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0848.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.34 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een geïnterneerde op het ogenblik dat de kamer voor bescherming van de maatschappij moet beslissen over de uitvoering van een interneringsmaatregel geen verblijfsrecht heeft voor België en hij zich in het buitenland bevindt, volgt niet dat de beslissing van de kamer niet uitvoerbaar is; indien de geïnterneerde ondanks de voorgehouden afwezigheid van verblijfsrecht zich naar België zou begeven, is de beslissing wel degelijk uitvoerbaar.

Strafzaken - Allerlei - Internering - Uitvoering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde die in buitenland verblijft zonder verblijfsrecht - Uitvoerbaarheid van de beslissing - Invloed

P.25.0445.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250611.2F.2 AC nr. ...

Noch uit de artikelen 782 Gerechtelijk Wetboek en 195bis Wetboek van strafvordering noch uit enige andere bepaling kan worden afgeleid dat een door een rechtscollege gewezen vonnis niet zowel de elektronische handtekening van een lid van de zetel als de handgeschreven handtekening van de andere rechters die aldus uitspraak hebben gedaan zou mogen dragen.

Strafzaken - Algemeen - Handtekening - Samenstelling met drie rechters - Elektronische en handgeschreven handtekeningen - Invloed

- Art. 195bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 782 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0357.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.10 AC nr. ...

De niet-naleving van de in artikel 195, twaalfde lid, Wetboek van Strafvordering opgenomen informatieplicht tast de wettigheid van de veroordelende beslissing niet aan.

Strafzaken - Strafvordering - Vermeldingen in de veroordeling - Informatie aan de beklaagde over de strafuitvoering - Verzuim - Gevolg

- Art. 195, twaalfde lid Wetboek van Strafvordering

P.25.0504.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.31 AC nr. ...

Uit artikel 420 Wetboek van Strafvordering volgt dat behoudens in de in het tweede lid van die bepaling vermelde gevallen de eiser in cassatie tegen een tussenbeslissing slechts cassatieberoep kan instellen na de eindbeslissing; indien een eiser in cassatie enkel cassatieberoep instelt tegen de eindbeslissing en niet tegen een tussenbeslissing, ook al was die beslissing vatbaar voor een uitgesteld cassatieberoep, kan hij in het kader van zijn cassatieberoep tegen de eindbeslissing geen ontvankelijke middelen aanvoeren betreffende een onwettigheid van de tussenbeslissing; dat de onwettigheid van de tussenbeslissing kan doorwerken op de eindbeslissing doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Beslissing alvorens recht te doen - Middel dat gericht is tegen een beslissing alvorens recht te doen - Ontbreken van een cassatieberoep tegen de beslissing alvorens recht te doen - Gevolg

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.25.0253.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.13 AC nr. ...

Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek verplicht het openbaar ministerie niet aanwezig te zijn op de uitspraak van het arrest betreffende de burgerlijke belangen, welke het enige dictum is dat het cassatieberoep aan het Hof van Cassatie heeft kunnen voorleggen wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is (1). (1) De eiseres voerde aan dat het arrest artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek schond omdat, volgens haar, uit de stukken waarop het Hof acht mag slaan, niet blijkt dat die beslissing werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Arrest van het hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Cassatieberoep van de beklaagde - Cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Cassatieberoep gericht tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Middel volgens hetwelk het arrest niet blijkt te zijn uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het cassatieberoep tegen de beslissing over de strafvordering niet ontvankelijk is en het Hof van Cassatie dus enkel kennisneemt van de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering, kan het Hof de laatstgenoemde beslissing niet vernietigen krachtens artikel 4, twaalfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat de wettigheid van die enkele beslissing, het voorwerp van het cassatieberoep, niet afhankelijk stelt van de aanwezigheid van het openbaar ministerie (1). (1) In dit geval verklaart het bestreden arrest de strafvordering verjaard en ontslaat het de eiseres, beklaagde, van rechtsvervolging zonder kosten. Aangezien die beslissing de eiseres op geen enkele wijze benadeelt, is het cassatieberoep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering. Het zittingsblad van de openbare rechtszitting van het hof van beroep waarop de zaak in beraad werd genomen, vermeldt dat "het openbaar ministerie en de [eiseres], beklaagde, berusten in de verjaring van het strafrechtelijk gedeelte. Het debat wordt derhalve beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering. Het openbaar ministerie verlaat de zittingszaal met instemming van de [eiseres]". Dit middel is dus strijdig met de eerdere proceshouding, maar de regels van rechterlijke organisatie zijn van openbare orde. "Krachtens de artikelen 138, eerste lid, en 140, Gerechtelijk Wetboek en artikel 284 Wetboek van Strafvordering is de aanwezigheid van het openbaar ministerie vereist voor de regelmatige samenstelling van de strafgerechten, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt". (Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0531.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.2, AC 2017, nr. 71). Het laatste lid van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voorziet in een dergelijke uitzondering, aangezien het bepaalt dat "wanneer alleen de burgerlijke belangen bij de [straf]rechter aanhangig worden gemaakt, de aanwezigheid van het openbaar ministerie op de terechtzitting niet verplicht is". (M.N.B.)

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Hof van beroep dat in correctionele zaken zitting houdt - Openbaar ministerie dat, net als de burgerlijke partij, concludeert tot de verjaring van de strafvordering en de zittingszaal verlaat, zodat het openbaar ministerie het debat over de enkele burgerlijke belangen laat doorgaan zonder hem - Cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de beslissing over de strafvordering - Gevolg - (Geen) mogelijkheid om de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering te vernietigen

- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.25.0008.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3 AC nr. ...

De rechter is niet ertoe gehouden in een afzonderlijke authentieke akte de verklaringen over te schrijven die de partijen voor hem hebben afgelegd; uit de omstandigheid dat die verklaringen niet werden opgenomen in een proces-verbaal, kan niet worden afgeleid dat de rechter de inhoud van die verklaringen niet kan weergeven in zijn vonnis en deze in voorkomend geval kan gebruiken om zijn beslissing te onderbouwen (1). (1) Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13, met concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221012.2F.13.

Strafzaken - Algemeen - Behandeling ter zitting - Verhoor van de partijen - (Geen) verplichting voor de rechter om de verklaringen in een proces-verbaal over te schrijven - Geen overschrijving - Invloed

P.24.1686.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 152, § 1, derde lid, Wetboek van Strafvordering weert de rechter ambtshalve de conclusies die niet vóór het verstrijken van de overeenkomstig het eerste en het tweede lid van dit artikel vastgestelde termijnen op de griffie zijn neergelegd en aan de andere partijen zijn meegedeeld uit het debat; overeenkomstig artikel 152, § 2, kunnen conclusies worden neergelegd na het verstrijken van die termijnen, met name bij ontdekking van een nieuw en ter zake dienend stuk of feit dat nieuwe besluiten verantwoordt maar de aan een beklaagde gegeven waarschuwing betreffende een mogelijke wijziging van de omschrijving vormt geen ontdekking van een nieuw stuk of feit dat een afwijking van de met toepassing van artikel 152, § 1, eerste en tweede lid 1, vastgestelde conclusiekalender verantwoordt.

Strafzaken - Strafvordering - Conclusie - Conclusietermijnen - Verstrijken - Ontdekking van een nieuw stuk of feit - Begrip - (Geen) wijziging van de omschrijving

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.25.0040.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.10 AC nr. ...

Indien een appellant in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appellant opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appellant in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen en het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 4 februari 2025, AR P.24.1614.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Gevolgen. Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf - Bijkomende straffen - Beslissingsonderdeel dat onafscheidbaar is van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf - Gevolg

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.24.1628.F 26 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.5 AC nr. ...

Artikel 774, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat de rechter verplicht de heropening van het debat te bevelen alvorens een vordering af te wijzen op grond van een exceptie die de partijen niet voor hem hadden opgeworpen, is niet van toepassing in strafzaken (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0446.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3; Cass. 8 januari 2014, AR P.13.1380.F, AC 2014, nr. 11.

Strafzaken - Algemeen - Heropening van het debat - Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) toepasselijkheid in strafzaken

- Art. 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.24.1614.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.7 AC nr. ...

Indien een appellant in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appellant opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appellant in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen; het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Gevolgen. Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf - Beoordeling van de bijkomende straffen als onafscheidelijk verbonden grief - Toelaatbaarheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven; uit die bepalingen volgt verder dat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis en in het grievenformulier slechts bepaalde grieven worden opgegeven, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2024, AR P.23.1511.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240625.2N.15; Cass. 30 april 2024, AR P.23.0814.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240430.2N.17; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 1 december 2020, AR P.19.1024.N, AC 2020, nr. 732, met concl. OM; Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0802.F, AC 2019, nr. 540; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 165-170; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1719-1720.

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Gevolgen. Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Beslissingsonderdelen die onafscheidelijk zijn verbonden met de onderdelen aangehaald in het grievenschrift - Omvang van de saisine

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.24.1638.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.6 AC nr. ...

Indien een appellant in het grievenformulier als grief de met het beroepen vonnis opgelegde hoofdstraf vermeldt en dus aangeeft dat hij dat beslissingsonderdeel in hoger beroep wenst hervormd te zien, dan voert hij noodzakelijk ook een grief aan betreffende de aan de appellant opgelegde bijkomende straffen, die immers beslissingsonderdelen zijn die onafscheidbaar zijn van het beslissingsonderdeel betreffende de hoofdstraf (1); de omstandigheid dat de appellant in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat hij enkel de hervorming wenst van de hoofdstraf en dus formeel geen grief aanvoert betreffende een bijkomende straf, laat niet toe anders te oordelen; het appelgerecht moet een dergelijke beperking in het grievenformulier buiten beschouwing laten. (1) Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6.

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Gevolgen. Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Draagwijdte van de akte van hoger beroep en het grievenschrift - Bepaling van de saisine aan de hand van het grievenschrift - Grief die is beperkt tot de opgelegde hoofdstraf - Beoordeling van de bijkomende straffen als onafscheidelijk verbonden grief - Toelaatbaarheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven; uit die bepalingen volgt verder dat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is gericht tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis en in het grievenformulier slechts bepaalde grieven worden opgegeven, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2024, AR P.23.1511.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240625.2N.15; Cass. 30 april 2024, AR P.23.0814.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240430.2N.17; Cass. 13 februari 2024, AR P.23.1665.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240213.2N.6; Cass. 30 januari 2024, AR P.23.1344.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240130.2N.2; Cass. 1 december 2020, AR P.19.1024.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.11, met concl. OM; Cass. 23 oktober 2019, AR P.19.0802.F, AC 2019, nr. 540; S. VAN OVERBEKE, Grievenstelsel en hoger beroep in strafzaken, Kluwer, 2022, 165-170; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 1719-1720.

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Gevolgen. Bevoegdheid van de rechter - Grievenschrift - Beperkte saisine van het appelgerecht - Beslissingsonderdelen die onafscheidelijk zijn verbonden met de onderdelen aangehaald in het grievenschrift - Omvang van de saisine

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

P.24.1655.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.5 AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt weliswaar dat het vonnis de naam van de magistraat van het openbaar ministerie moet bevatten die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest, maar die verplichting is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; de naam van die magistraat kan ook blijken uit het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het vonnis is uitgesproken.

Strafzaken - Strafvordering - Verplichte vermeldingen in de rechterlijke uitspraak - Naam van de magistraat van het openbaar ministerie die aanwezig was bij de uitspraak - Proces-verbaal van de rechtszitting als aanvullende bron van informatie

- Art. 195, tweede lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.25.0039.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.12 AC nr. ...

De rechter kan op grond van artikel 794 Gerechtelijk Wetboek elke kennelijke rekenfout of verschrijving of andere kennelijke leemte dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering in een vonnis verbeteren, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen; artikel 794/1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het gerecht dat heeft verzuimd zich over een punt van de vordering uit te spreken dit verzuim kan herstellen zonder afbreuk te doen aan de over de reeds beslechte geschilpunten uitgesproken beslissingen; deze bepaling is evenwel niet van toepassing in strafzaken; de strafuitvoeringsrechter schendt artikel 794 Gerechtelijk Wetboek wanneer hij met het verbeterend vonnis een herbeoordeling maakt van de op het ogenblik van het verbeterde vonnis beschikbare gegevens en zich dan ook niet beperkt tot de verbetering van een kennelijke rekenfout of van een verschrijving of van een andere kennelijke leemte dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bedoelde verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering (1). (1) Over het verbod om in strafzaken in een verbeterend vonnis terug te komen op een beslecht geschilpunt, zie Cass. 21 november 2023, AR P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272; Cass. 22 september 2015, AR P.14.1118.N, AC 2015, nr. 541; Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640; J. DE CODT, "L'erreur matérielle et sa rectification devant la juridiction répressive", noot onder Brussel (KI), 17 september 2002, RDP 2003, p. 314; zie alg. C. VAN SEVEREN, "Commentaar bij artikel 794 Ger.W.", in Comm. Ger. Kluwer, 2020, 44p.

Strafzaken - Strafvordering - Verzuim van uitspraak over een geschilpunt - Toepassing van artikelen 794 en 794/1 Gerechtelijk Wetboek in strafzaken - Rechtzetting wegens een kennelijke rekenfout, een verschrijving of leemte - Herbeoordeling van de zaak in het verbeterend vonnis - Grens

- Art. 794/1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.24.0592.N 28 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.12 AC nr. ...

Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek bepaalt onder meer dat het gerecht dat de beslissing heeft gewezen te allen tijde ambtshalve of op verzoek van een partij elke kennelijke rekenfout of verschrijving of kennelijke leemte, andere dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verzuim, kan verbeteren, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen en dat de verbetering steun moet vinden in de wet, het dossier van de rechtspleging of de stavingsstukken die werden voorgelegd aan de rechter die de te verbeteren beslissing heeft uitgesproken; een kennelijke leemte in de zin van die bepaling kan erin bestaan dat een beslissing die blijkt uit de redenen van het te verbeteren vonnis of arrest niet werd hernomen in het beschikkend gedeelte ervan aangezien elke beslissing van de rechter over een betwisting of een vordering een beschikkend gedeelte inhoudt, ongeacht de plaats van die beslissing in de tekst van het vonnis of het arrest; de rechter oordeelt onaantastbaar of het beschikkend gedeelte van een vonnis of arrest niet een beslissing herhaalt die nochtans blijkt uit de redenen ervan en aldus een kennelijke leemte bevat, die hij mag en moet verbeteren zonder dat hij daardoor de erin bevestigde rechten uitbreidt, beperkt of wijzigt (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15. C. VAN SEVEREN, "Art. 794 Ger.W.", in Comm. Ger. Afl. 117, p. 16, nr. 13.

Strafzaken - Algemeen - Verbeterende beslissing - Voorwaarden - Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek - Kennelijke leemte - Beslissing blijkend uit de redenen van het vonnis of arrest maar niet hernomen in het beschikkend gedeelte ervan - Verbetering - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.24.1370.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.5 AC nr. ...

Aangezien de verschrijving een vergissing is waarvan de verbetering de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten niet wijzigt, verzwaren de appelrechters door een verschrijving met betrekking tot het precieze bedrag van de verbeurdverklaring bij equivalent te verbeteren, de toestand van de beklaagde niet en dienen zij bijgevolg niet met eenparige stemmen uitspraak te doen over dat punt.

Strafzaken - Strafvordering - Verschrijving bij de precieze vermelding van het bedrag van de verbeurdverklaring -

Verbetering in hoger beroep die de toestand van de beklaagde niet verzwaart - (Geen) vereiste eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.24.1148.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.24 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak - Grens

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32, eerste streepje Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

- Art. 555/15 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

P.24.0825.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.15 AC nr. ...

Volgens artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook geldt voor de hoven van beroep, moet een veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepalingen vermelden, dit zijn de wetsbepalingen die de bestanddelen van het misdrijf vaststellen, alsook de toegepaste straffen; dit bijzonder aspect van de motiveringsplicht in strafzaken heeft een vormelijk karakter zodat de vermelding van overbodige of niet toepasselijke bepalingen zonder belang is indien de veroordelende beslissing de toegepaste wetsbepalingen vermeldt.

Strafzaken - Strafvordering - Veroordelend vonnis - Vermelding van de toegepaste wetsartikelen - Vermelding van overbodige of niet-toepasselijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.24.0846.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.11 AC nr. ...

Het cassatiemiddel dat opkomt op tegen een beslissing van het onderzoeksgerecht die een verzoek om aanvullend onderzoek afwijst vertoont geen belang meer na een beslissing van het vonnisgerecht waar datzelfde verzoek werd geformuleerd en door het vonnisgerecht werd beoordeeld en de loutere mogelijkheid dat bij een andersluidende beslissing van het onderzoeksgerecht de onderzoeksrechter het verzoek om bijkomend onderzoek had kunnen inwilligen, laat niet toe anders te oordelen (1). (1) Cass. 26 mei 2015, AR P.13.0864.N, AC 2015, nr. 339.

Strafzaken - Strafvordering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij een verzoek tot aanvullend onderzoek wordt afgewezen - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Belang

- Art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering

Het cassatiemiddel dat opkomt tegen de beschikking van de raadkamer die oordeelt dat de zaak in staat is en ze verwijst naar de correctionele rechtbank, vertoont geen belang meer na een beslissing van het vonnisgerecht alwaar het verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen ook werd geformuleerd en door het vonnisgerecht werd beoordeeld.

Strafzaken - Strafvordering - Raadkamer - Beschikking van de raadkamer - Oordeel dat de zaak in staat is - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Verzoek tot aanvullend onderzoek opnieuw geformuleerd voor het hof van beroep en afgewezen - Eindarrest ten gronde - Cassatie ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer - Belang

- Art. 135 Wetboek van Strafvordering
- Art. 127 Wetboek van Strafvordering

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling, met name de artikelen 190 Wetboek van Strafvordering, 780 Gerechtelijk Wetboek en 33, § 2, Voorlopige Hechteniswet, volgt dat wanneer dezelfde rechters hebben beraadslaagd over zowel de strafvordering als, vervolgens, over de vordering van het openbaar ministerie die ertoe strekt de onmiddellijke aanhouding van de veroordeelde beklaagde te doen bevelen, de twee beslissingen die zij hebben gewezen het voorwerp moeten uitmaken van twee afzonderlijke vonnissen, die allebei voorzien zijn van de handtekeningen van die magistraten (1). (1) Zie concl. OM, §§ 29-32.

Strafzaken - Algemeen - Veroordeling - Onmiddellijke aanhouding - Ondertekening van de beslissing - Modaliteiten

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

P.22.0079.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.6 AC nr. ...

De verschrijving die in een vonnis voorkomt en die bestaat in de vermelding dat de beklaagde zich in persoon heeft verweerd, terwijl hij niet is verschenen, is geen tekstuele of substantiële nietigheidsgrond van de beslissing (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" [§§ 3-4].

Strafzaken - Strafvordering - Bij verstek over de grond van de zaak gewezen vonnis - Onjuiste vermelding dat de beklaagde zich heeft verdedigd - (Geen) tekstuele of substantiële tot nietigheidsgrond van het vonnis

Wanneer een vonnis is aangetast door een tekstuele of substantiële nietigheid, tast een dergelijke onregelmatigheid het in hoger beroep gewezen vonnis niet aan wanneer de rechters in hoger beroep de verschrijving van de eerste rechter niet hebben overgenomen, maar deze hebben hersteld (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" [§§ 3-4].

Strafzaken - Strafvordering - Tekstuele of substantiële nietigheidsgrond van het beroepen vonnis - Weerslag op de in hoger beroep gewezen beslissing

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de onregelmatigheid van de beslissing over de grond van de zaak niet voortvloeit uit de onbevoegdheid of uit een machtsoverschrijding maar uit een tekstuele of substantiële nietigheid, moet de rechter in hoger beroep, wanneer hij die beslissing vernietigt, de zaak aan zich trekken en over de grond van de zaak uitspraak doen (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" [§§ 3-4].

Strafzaken - Strafvordering - Beroepen vonnis dat over de grond van de zaak uitspraak doet - Onregelmatigheid die uit een tekstuele of substantiële nietigheid voortvloeit, en niet uit de onbevoegdheid of uit een machtsoverschrijding - Weerslag op de in hoger beroep gewezen beslissing

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.23.1448.F 22 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.10 AC nr. ...

De door artikel 149 van de Grondwet vereiste openbaarheid voor de uitspraak van een vonnis houdt niet in dat de partijen en het publiek, op straffe van nietigheid van de beslissing op de hoogte moeten worden gebracht van plaats en datum van de uitspraak (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak in openbare rechtszitting - (Geen) verplichting om het publiek en de veroordeelde op de hoogte te brengen van plaats en datum van de uitspraak

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0842.F 8 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231108.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de internering van de inverdenkinggestelde beveelt en over een tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering uitspraak doet, doet ze uitspraak als vonnisgerecht en wordt haar arrest in openbare rechtszitting uitgesproken, wat, met toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, de aanwezigheid van het openbaar ministerie inhoudt; wanneer noch uit het bestreden arrest noch uit de rechtspleging blijkt dat de beslissing tot internering werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie, moet dat arrest worden vernietigd met verwijzing (1). (1) Cass. 7 oktober 2015, AR P.15.1234.F, AC 2015, nr. 587.

Strafzaken - Strafvordering - Beslissing tot internering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitspraak in openbare rechtszitting - Geen vaststelling van de aanwezigheid van het openbaar ministerie - Gevolg

- Art. 13, § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0900.F 11 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231011.2F.4 AC nr. ...

De begrenzing van de aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters op grond van de grieven die worden aangevoerd in het verzoekschrift zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de voornoemde appelrechters om elke verschrijving recht te zetten die de hun voorgelegde beschikkingen kan aantasten (1), waaronder een verschrijving betreffende het tijdvak van het misdrijf (1). (1) "In correctionele zaken of politiezaken maakt de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding om te verschijnen niet de daarin vervatte omschrijving bij het vonnisgerecht aanhangig, maar [("in rem")] de feiten zoals ze uit de stukken van het gerechtelijk onderzoek blijken en waarop de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding zijn gegrond; (...) [in geval van herkwalificatie door de feitenrechter] (...), moet de nieuwe omschrijving desalniettemin hetzelfde feit betreffen als datgene dat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet dat feit daarin zijn begrepen; de beoordeling door de feitenrechter is in dat opzicht onaantastbaar" (Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0221.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7, met concl. OM). Bovendien is "[d]e verschrijving die de rechter mag verbeteren, (of deze al dan niet betrekking heeft op het tijdvak van het misdrijf ...) een schrijffout, namelijk een onachtzaamheid die de wettigheid of regelmatigheid van de beslissing niet aantast en waarvan de rechtzetting de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten of de door haar bevolen maatregelen ongewijzigd laat [...]", (Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327).

Strafzaken - Strafvordering - Verschrijving niet vermeld in de grieven van hoger beroep - Tijdvak van het misdrijf - Rechtzetting door de appelrechter - Dwaling betreffende het tijdvak van het misdrijf

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.23.0823.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.8 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de appelrechter de motivering van de eerste rechter heeft overgenomen, door vast te stellen dat deze geheel beantwoordt aan dezelfde middelen die de appellant herhaalt, volgt niet dat laatstgenoemde de waarborg voortvloeiend uit het tweevoudige onderzoek van hetzelfde geschilpunt zou zijn ontzegd; het feit dat dit geschilpunt, na afloop van een debat op tegenspraak, tot hetzelfde antwoord leidt, betekent niet dat de betwisting niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een tweede vonnis over de grond van de zaak, wat het hoger beroep verzekert aan diegene die het instelt (1). (1) Zie Cass. 12 februari 1985, AR 8901, AC 1985, nr. 349: "Door de redenen van de eerste rechter met betrekking tot de bewezenverklaring van de tenlastelegging over te nemen, beantwoordt de appelrechter de voor hem genomen conclusie wanneer die redenen, samen met de eigen redengeving, een antwoord bevatten op het in hoger beroep desaangaande gevoerd verweer". "De appelrechters die de motieven van de eerste rechter bijtreden en overnemen, geven daarmee hun eigen redenen, (...)" (Cass. 16 december 2008, AR P.08.1149.N, AC 2008, nr. 733; Cass. 7 juni 2005, AR P.04.0092.N, AC 2005, nr. 324; Cass. 3 april 2001, AR P.00.1595.N, AC 2001, nr. 197; zie Cass. 4 februari 2020, AR P.19.0751.N, AC 2020, nr. 98); M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., II, 1749.

Strafzaken - Algemeen - Conclusies in hoger beroep - Overneming van de redenen van de eerste rechter door de rechter in hoger beroep - Weerslag op de dubbele aanleg

Onder het begrip "devolutieve werking" wordt verstaan dat het hoger beroep ertoe strekt het geschil aan de rechters in hoger beroep over te dragen (1), zodat zij zich zouden uitspreken over al wat het voorwerp van hun saisine uitmaakt, zoals de appellant dat heeft afgebakend (2). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 1733-1743; F. HELIE, Traité de l'instruction criminelle, Bruylant, Brussel, 1869, III, 280, nr. 4368. Deze auteur herinnert eraan dat dit niet steeds het geval is geweest: oorspronkelijk was het hoger beroep, zowel in Frankrijk als in Rome, veeleer een instrument van politieke centralisatie dan een rechtsmiddel, waardoor de overheid alle verspreide vonnissen, die door plaatselijke gerechten waren geveld, onder haar gezag en toezicht tot één geheel kon terugbrengen. (2) Tantum devolutum quantum appellatum.

Strafzaken - Algemeen - Hoger beroep - Devolutieve werking - Begrip

P.23.1172.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.7 AC nr. ...

Wanneer het bestreden arrest zich ertoe beperkt te oordelen dat het eerdere door het hof van beroep gewezen arrest, krachtens hetwelk dit gerecht de internering van de verweerder heeft bevolen, niet voor verbetering of uitlegging vatbaar is in de zin van de artikelen 793 en 794 Gerechtelijk Wetboek, houdt het middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen, geen verband met de bestreden beslissing en is het bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Internering - Grond van niet-toerekenbaarheid bedoeld in artikel 71 Strafwetboek - Geestesstoornis op het tijdstip van de feiten die voortduurt op het tijdstip van de uitspraak van het vonnis - Arrest dat de beklaagde vrijspreekt en zijn internering beveelt - Vordering tot verbetering of uitlegging - Arrest dat de verbetering en de uitlegging weigert - Cassatieberoep - Middel dat het arrest verwijt zichzelf tegen te spreken door de verweerder van de hem ten laste gelegde feiten vrij te spreken alvorens zijn internering te bevelen - Ontvankelijkheid

P.23.1242.F 20 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230920.2F.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 74 Wet Strafuitvoering doet de strafuitvoeringsrechter uitspraak over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen na afloop van een schriftelijke procedure (1); aangezien die bepaling niet voorziet in een rechtszitting, is de tweede zin van artikel 779 Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechters alle zittingen van de zaak moeten hebben bijgewoond, op die procedure niet van toepassing. (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0788.N, AC 2015, nr. 430.

Strafzaken - Strafvordering - Strafuitvoeringsrechter - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure - Artikel 779, tweede zin, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.23.0494.F 6 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230906.2F.1 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling vereist dat er na een vonnis dat de heropening van het debat beveelt uitdrukkelijk wordt vermeldt dat de zaak "ab initio" of geheel werd hervat; die hervatting kan worden afgeleid uit het proces-verbaal van de rechtszitting of uit de vermeldingen die in het vonnis voorkomen, in zoverre die stukken het verloop van de rechtspleging weergeven.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Vonnis dat de heropening van het debat beveelt - Hervatting van de zaak "ab initio" - Vaststelling - Vorm

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek kan het vonnis, op straffe van nietigheid, enkel worden gewezen door de rechters die alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond; het eindvonnis hoeft, in beginsel, evenwel niet te worden gewezen door dezelfde rechters als die welke tijdens het debat dat aan het vonnis alvorens recht is voorafgegaan of tijdens de uitspraak van dat vonnis zitting hebben gehouden, maar dit is niet het geval wanneer de beslissing alvorens recht te doen een vonnis is dat de heropening van het debat over een welbepaald onderwerp beveelt, aangezien het debat in een dergelijk geval wordt voortgezet, maar enkel over het rechtspunt zoals het door de rechter werd afgebakend (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0189.N, AC 2018, nr. 557.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Beslissing die een onderzoeksmaatregel beveelt - Daaropvolgende beslissing over de grond van de zaak - Continuïteit van de zetel - Draagwijdte

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0610.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.6 AC nr. ...

Behoudens de feiten die algemeen bekend zijn of op algemene ervaring berusten en daarom steeds tot het debat behoren, verbiedt het recht van verdediging, waaronder het recht op tegenspraak, de rechter zijn beslissing te baseren op feiten die niet voortkomen uit de gegevens van het strafdossier of uit het onderzoek ter rechtszitting, maar die hij slechts door eigen vaststellingen of persoonlijke ervaring buiten het debat heeft vernomen, zodat de partijen hierover geen tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484; zie Cass. 13 februari 2007, AR P.06.1533.N, AC 2007, nr. 84, en de verw. in voetnoot.

Strafzaken - Strafvordering - Vrije beoordeling van de bewijzen - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Grenzen - Feiten waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd - Draagwijdte

P.23.0699.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.6 AC nr. ...

Aangezien de partijen bij de overeenkomst hoger beroep kunnen instellen tegen een vonnis dat oordeelt dat er geen grond bestaat tot bekrachtiging van de voorafgaande erkenning van schuld en dat het dossier ter beschikking stelt van het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 216, § 4, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering, is het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, die niet in laatste aanleg is gewezen, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Art. 418 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 216, § 4, vierde lid, Wetboek van Strafvordering spreekt de rechtbank, indien ze de tussen het openbaar ministerie en de verdachte of de beklaagde gesloten overeenkomst bekrachtigt, de voorgestelde straffen uit en wijst ze daartoe een vonnis waarvan de strafbepalingen voor geen enkel rechtsmiddel vatbaar zijn; tegen de beslissing tot weigering van de bekrachtiging kan daarentegen hoger beroep worden ingesteld overeenkomstig het gemeen recht (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Voorafgaande schulderkenning - Procedure tot bekrachtiging van de overeenkomst - Vonnis dat de bekrachtiging weigert - Beslissing vatbaar voor hoger beroep

- Art. 216, § 4 Wetboek van Strafvordering

P.23.0737.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.10 AC nr. ...

Artikel 780, eerste lid, 2°, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing in strafzaken, aangezien de wet noch uitdrukkelijk noch op straffe van nietigheid voorschrijft dat de beslissing de naam, de voornaam en de woonplaats van een partij moet vermelden; het is voldoende dat uit de aanduiding van de partij in de beslissing kan worden opgemaakt op wie ze van toepassing is (1). (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0179.F, AC 2017, nr. 32.

Strafzaken - Strafvordering - Artikel 780, eerste lid, 2°, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing - Verplichte vermeldingen in het vonnis - Aanduiding van de partijen - Draagwijdte

- Art. 780, eerste lid, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.23.0273.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.5 AC nr. ...

De beslissing die een geldboete oplegt, moet het aantal opdeciemen vermelden waarmee die geldboete wordt verhoogd, evenals het uit die verhoging resulterende cijfer (1). (1) Cass. 9 november 1999, AR P.97.1058.N, Pas. 1999, nr. 596; zie concl. "In hoofdzaak" OM.

Strafzaken - Strafvordering - Veroordeling tot een geldboete - Opdeciemen - Vermelding in het vonnis

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdécimes op de strafrechtelijke geldboeten

P.21.1454.N 2 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.10 AC nr. ...

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep, volgt niet dat de rechter die naast het bevelen van de opschorting van de uitspraak van veroordeling voor de bewezen verklaarde feiten tevens de door de artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek bedoelde bijzondere verbeurdverklaring uitspreekt van vermogensvoordelen ook melding moet maken van artikel 6 Probatiewet.

Strafzaken - Algemeen - Vermeldingen - Toepasselijke wetsbepalingen - Opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Wijze

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Vermeldingen - Toepasselijke wetsbepalingen - Opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Wijze

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

P.22.1532.F 15 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230315.2F.1 AC nr. ...

Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek biedt de mogelijkheid om cassatieberoep in te stellen tegen vonnissen die tegenstrijdige beschikkingen bevatten; een tegenstrijdigheid in de redenen valt niet onder deze bepaling (1). (1) Zie noot MNB onder Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 (wat betreft de toepasselijkheid van die bepaling in strafzaken); Cass. 5 januari 2016, AR P.14.0844.N, AC 2016, nr. 2 (“er bestaat tegenstrijdigheid in de motivering als bedoeld bij artikel 149 Grondwet en artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek wanneer er een tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing onderling of tussen de redenen en het dictum; dit is niet het geval wanneer de tegenstrijdigheid bestaat tussen de redenen van de beslissing en de gegevens van het strafdossier”); Cass. 24 november 2000, AR C.98.0037.N, AC 2000, nr. 641 (“artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek heeft geen betrekking op een tegenstrijdigheid tussen redenen en een beschikking van een beslissing”).

Strafzaken - Strafvordering - Tegenstrijdige beschikkingen - Artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

P.23.0256.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.18 AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt cumulatie van ambten enkel als de magistraat eerder in een andere hoedanigheid in dezelfde zaak, dus in hetzelfde geschil, is tussengekomen (1); de verbetering van een arrest houdt niet in dat wordt kennisgenomen van de zaak die hierin wordt beslecht; aldus kan de magistraat die uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in de raadkamer zitting houden in het geding tot verbetering van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in dezelfde zaak, zonder dat hij zich hoeft uit te spreken over enige in de wet bepaalde voorwaarde tot opheffing of handhaving van de voorlopige hechtenis, aangezien de verbetering enkel betrekking heeft op de rechtzetting van een verschrijving, zonder dat de in de te verbeteren beslissing vastgelegde rechten kunnen worden gewijzigd, uitgebreid of beperkt (2). (1) Zie Cass. 23 februari 2005, AR P.05.1685.F, AC 2005, nr. 113; Cass. 13 januari 1986, AR 4965, AC 1986, nr. 308 (“Voor de toepassing van het algemeen rechtsbeginsel dat niemand in dezelfde zaak rechter en partij mag zijn"); concl. van procureur-generaal KRINGS, toen advocaat-generaal, Cass. 8 november 1979, Pas. 1980, I, p. 310 [314] (die (dezelfde) zaak definieert als de “actes de procédure qui forment un ensemble soumis à l’appréciation du juge et qui constituent le même différend opposant les parties”). (2) Zie andersluidende conclusie “in hoofdzaak” OM.

Strafzaken - Strafvordering - Cumulatie van ambten - Zelfde zaak - Begrip - Draagwijdte - Verbeterend arrest

- Artt. 292 en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen een beschikking van de raadkamer tot handhaving van de voorlopige hechtenis gegrond verklaart, terwijl uit de redengeving van dat arrest duidelijk blijkt dat het oordeelt dat het beroep niet gegrond is, kan de kamer van inbeschuldigingstelling die verschrijving verbeteren (1). (1) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM. Het Hof heeft de laattijdigheid van de memorie vastgesteld in zoverre die betrekking heeft op het cassatieberoep tegen dit arrest en heeft bij het ambtshalve onderzoek het door het OM gesuggereerde ambtshalve middel niet aangenomen, maar vastgesteld dat "de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht zijn genomen en de beslissing overeenkomstig de wet is gewezen".

Strafzaken - Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Tegenstrijdigheid tussen redenen en dictum - Verbetering - Beslissing "hoger beroep gegrond" vervangen door beslissing "hoger beroep niet-gegrond" - Wettigheid

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0801.F 22 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.3 AC nr. ...

Het vonnis dat beslist dat de rechtbank krachtens artikel 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek, dat niet van toepassing is in strafzaken, de conclusie van de eiseres niet dient te beantwoorden omdat ze niet werd opgemaakt overeenkomstig de in artikel 744 Gerechtelijk Wetboek bepaalde structuur, schendt artikel 149 Grondwet en miskent de aan de rechter opgelegde verplichting om de voor hem regelmatig genomen conclusie te beantwoorden.

Strafzaken - Algemeen - Neergelegde conclusie - Rechtbank - Geen antwoord - Conclusie die niet overeenkomstig de in artikel 744 Gerechtelijk Wetboek bepaalde structuur is opgemaakt

- Artt. 744 en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.22.1360.F 1 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230201.2F.1 AC nr. ...

Artikel 9, §1, Interneringswet staat het onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet niet toe zijn beslissing te onderbreken en te oordelen dat de inverdenkinggestelde de feiten waarvoor de internering kan worden bevolen heeft gepleegd, zonder onmiddellijk over de maatregel uitspraak te doen of over het gevolg dat aan die vaststelling dient te worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Wettigheid

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Wanneer de rechter door afzonderlijke beslissingen uitspraak heeft gedaan over de schuld of over het bewezen karakter van de aan de beklaagde verweten feiten en over de straf of over de uit te spreken maatregel, heeft het cassatieberoep tegen de tweede beslissing noodzakelijkerwijs tot gevolg dat het Hof de wettigheid van de eerste beslissing moet toetsen, zelfs als hiertegen geen cassatieberoep werd ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Strafvordering - Onderzoeksgerecht dat als bodemgerecht uitspraak doet - Beslissing tot internering - Eenheid van strafproces - Onderbreking van de beslissing - Cassatieberoep gericht tegen de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof noodgedwongen verplicht de eerste beslissing te toetsen

- Art. 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.23.0086.F 25 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het bestaan van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis vaststaat en die beslissing niet met eenparigheid van stemmen gewezen dient te worden, kan het ontbreken van de handtekening van een lid van het hof van beroep niet leiden tot de nietigheid van het arrest (1). (1) Zie Cass. 13 september 1994, AR P.92.6877.N, AC 1994, nr. 374 (regeling van de rechtspleging); Cass. 17 augustus 1992, AR 6883, AC 1991-92, nr. 581; Cass. 4 oktober 1976, AC 1977, p. 138 (vonnis van de correctionele rechtbank in hoger beroep); zie M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 4de uitg., Brussel, 2012, p. 813, nr. 37. Wanneer, daarentegen, "een vonnis, dat gewezen is door een collegiale kamer van de rechtbank van eerste aanleg, enkel is ondertekend door de voorzitter en de griffier, zonder dat de onmogelijkheid waarin twee van de rechters zouden hebben verkeerd om het vonnis te ondertekenen verantwoord is overeenkomstig artikel 785 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft het ontbreken van de handtekening van die twee rechters de nietigheid van dat vonnis tot gevolg" (Cass. 5 februari 2010, AR C.09.0377.F, AC 2010, nr. 85, met concl. OM op datum in Pas.; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 1524 en noot 1217).

Strafzaken - Strafvordering - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering

P.22.1695.F 28 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221228.2F.2 AC nr. ...

Of het nu gaat om het toezicht op de voorlopige hechtenis met toepassing van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet, dan wel om het periodieke toezicht hierop, met toepassing van de artikelen 22 en 30 van die wet, het gaat om dezelfde zaak, aangezien het dezelfde persoon betreft die wegens dezelfde telastlegging van zijn vrijheid is beroofd; het arrest mag bijgevolg niet worden gewezen door een raadsheer in het hof van beroep die van de zaak heeft kennisgenomen in zijn hoedanigheid van rechter in de rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Cass. 19 juli 2022, AR P.22.0914.F, AC 2022, nr. 479, met concl. advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Strafzaken - Algemeen - Toezicht op de handhaving van de voorlopige hechtenis - Rechter die uitspraak heeft gedaan in raadkamer - Rechter die uitspraak heeft gedaan in hoger beroep - Zelfde zaak

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

Een rechter kan in dezelfde zaak herhaaldelijk uitspraak doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, hetzij in raadkamer, hetzij, in hoger beroep, in kamer van inbeschuldigingstelling, maar niet achtereenvolgens in eerste aanleg en in hoger beroep (1). (1) Cass. 19 juli 2022, AR P.22.0914.F, AC 2022, nr. 479, met concl. advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Strafzaken - Algemeen - Toezicht op de handhaving van de voorlopige hechtenis - Rechter die uitspraak heeft gedaan in raadkamer - Rechter die uitspraak heeft gedaan in hoger beroep

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0887.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de minuut van een proces-verbaal van een rechtszitting geheel of gedeeltelijk is vernietigd of verdwenen en er noch uitgiften noch authentieke afschriften van bestaan, mag het bestaan of de inhoud van dit proces-verbaal door alle rechtsmiddelen worden bewezen (1); de opsomming van artikel 521 Wetboek van Strafvordering is niet beperkend maar verklarend, waarbij het begrip "enige andere buitengewone oorzaak" het artikel een algemene betekenis geeft waardoor alle gevallen van vernieling, wegneming of verlies, ongeacht de oorzaak ervan, hieronder vallen (2); anders dan wat de eiser aanvoert, valt het verlies van een processtuk dus wel degelijk onder de in die bepaling voorziene gevallen. (1) Cass. 5 maart 2002, AR P.01.1431.N, AC 2002, nr. 158 , § 2.8 (dat hieraan toevoegt: "het komt het Hof toe de bewijskracht van deze rechtsmiddelen te beoordelen"). En dit bij analogische toepassing van de artikelen 46 Oud Burgerlijk Wetboek (dus voor het werd vervangen door de wet van 18 juni 2018, "Wanneer er geen registers hebben bestaan of de registers verloren zijn, wordt het bewijs daarvan toegelaten zowel door bescheiden als door getuigen, en in die gevallen kunnen het huwelijk, de geboorte en het overlijden bewezen worden door zowel registers en papieren, afkomstig van de overleden ouders, als door getuigen") en 1348, 4°, Oud Burgerlijk Wetboek ("De juridische gevolgen van den brand in de griffie van het Hof van verbreking", redevoering uitgesproken in het Nederlands door advocaat-generaal Janssens de Bisthoven tijdens de plechtige openingszitting van 15 december 1945, blz. 5). Aldus heeft het Hof geoordeeld dat uit de fotokopie van de ontbrekende bladzijde van een proces-verbaal van een rechtszitting op afdoende wijze blijkt dat deze werd getekend door de voorzitter en de griffier (Cass. 5 maart 2002, voormeld) of dat de publicatie van een arrest in het Bulletin des arrêts de la cour de cassation aangezien kan worden als een trouwe reproductie van het arrest dat werd vernield door de brand van het Justitiepaleis die werd veroorzaakt door de vluchtende Duitse bezetter (Cass. 14 april 1947, AC 1947, I, 119; Cass. 2 december 1946, AC 1946, I, 422). (2) RPDB., "Procédure pénale", nr. 823 en zie nrs. 815, 824 en 832 en Complément IX, 2004, R. DECLERCQ, nr. 2045.

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van een rechtszitting - Vernieling of verdwijning van de minuut - Bewijs van het bestaan of van de inhoud van het proces-verbaal door alle rechtsmiddelen - Buitengewone oorzaak - Begrip - (Wel) verlies

- Art. 521 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van een rechtszitting - Vernieling of verdwijning van de minuut - Bewijs van het bestaan of van de inhoud van het proces-verbaal door alle rechtsmiddelen - Buitengewone oorzaak - Begrip - (Wel) verlies

- Art. 521 Wetboek van Strafvordering

Op verzoek van de procureur-generaal bij het hof van beroep kan dit hof de zoekgeraakte minuut van het proces-verbaal van de rechtszitting opnieuw opstellen in de bewoordingen van de niet-ondertekende computerversie van dat proces-verbaal die werd ingevoerd en opgeslagen in het informaticasysteem van de FOD Justitie waarover de griffie van dat rechtscollege beschikt, waarbij die versie van het proces-verbaal voor echt wordt verklaard en zal worden beschouwd als de minuut. (Impliciete oplossing).

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van een rechtszitting - Verlies - Opnieuw opstellen in de bewoordingen van de niet-ondertekende computerversie - Modaliteiten

- Art. 521 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel IV (Art 448 tot en met 524septies)

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van een rechtszitting - Verlies - Opnieuw opstellen in de bewoordingen van de niet-ondertekende computerversie - Modaliteiten

- Art. 521 Wetboek van Strafvordering - Boek II, Titel IV (Art 448 tot en met 524septies)

P.21.0671.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 794 Gerechtelijk Wetboek kan het Hof verschrijvingen verbeteren indien de stukken van de rechtspleging hem dat toelaten, maar het kan van die mogelijkheid enkel gebruikmaken als het kennisgenomen heeft van een ontvankelijk cassatieberoep (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 737.

Strafzaken - Algemeen - Verschrijvingen - Cassatieberoep - Verbetering door het Hof

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0456.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13 AC nr. ...

De rechter hoeft de door de partijen voor hem afgelegde verklaringen niet in een afzonderlijke authentieke akte op te nemen; uit de omstandigheid dat die verklaringen niet in een proces-verbaal zijn opgenomen, kan niet worden afgeleid dat de rechter de inhoud ervan niet mag vermelden in zijn vonnis en dat hij, in voorkomend geval, die niet mag gebruiken tot staving van zijn beslissing (1). (1) Zie concl. van het OM in Pas. 2022, nr. 623.

Strafzaken - Algemeen - Behandeling ter zitting - Verklaringen van de partijen die niet een proces-verbaal zijn opgenomen - Invloed

P.22.0543.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.5 AC nr. ...

Wanneer een vonnis oordeelt dat de vergoeding van de kosten van de adviserend geneesheer die zijn gemaakt om de belangen van de burgerlijke partij te verdedigen in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek dient te worden aangenomen en daarnaast een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt ten aanzien van de burgerlijke partij, heeft de rechtbank, impliciet maar zeker, zowel het recht van de burgerlijke partij voorbehouden om door een adviserend geneesheer te worden bijgestaan als het recht van de gesubrogeerde partij om de terugbetaling daarvan te vorderen; de rechtbank heeft haar rechtsmacht over de burgerlijke rechtsvordering van de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij dus niet volledig uitgeput.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing die de vergoeding van de kosten van een adviserend geneesheer aanneemt en een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het rechtscollege - Terugvordering van de kosten door de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 19 et 807 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1198.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 AC nr. ...

Wanneer de beschikkingen van de bestreden beslissing elkaar tegenspreken voor zover de bestreden beslissing, enerzijds, de beroepen beschikking vernietigt en, anderzijds, door uitspraak te doen bij nieuwe beschikkingen het tweede hoger beroep, dat door de raadsman van de eiser werd ingesteld, zonder bestaansreden verklaart en het eerste hoger beroep, dat door de eiser werd ingesteld, niet gegrond verklaart, heeft de grief van tegenstrijdigheid van de beschikkingen geen belang voor zover de beslissing aan het hoger beroep alle gevolgen verleent die de eiser ervan kon verwachten (1). (1) Het Openbaar Ministerie dat op die tegenstrijdige redenen heeft gewezen, had geconcludeerd tot de vernietiging op grond van een ambtshalve middel wegens schending van artikel 1138, 4°, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat er "voorziening in cassatie wegens overtreding van de wet openstaat (...) indien er in een vonnis tegenstrijdige beschikkingen staan". Het Hof heeft minstens impliciet beslist dat die bepaling van toepassing is in strafzaken: zie Cass. 30 oktober 2019, AR P.19.0683.F, AC 2019, nr. 560; Cass. 2 mei 2018, AR P.18.0133.F, AC. 2018, nr. 277; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.0844.N, AC 2016, nr. 2; Cass. 5 februari 2014, AR P.13.0914.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 28 november 2012, AR P.12.1578.F, AC 2012, nr. 645; Cass. 27 september 2012, AR P.12.0435.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 27 september 2011, AR P.11.1581.N, AC 2011, nr. 502 (arrest tot tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel); Cass. 25 februari 2009, AR P.08.1818.F, AC 2009, nr. 157; Cass. 23 juni 2004, AR P.04.0426.F, arrest niet gepubliceerd (ambtshalve middel, in correctionele zaken), ... Zie ook Cass. 21 juni 2006, AR P.06.0872.F, arrest niet gepubliceerd: het arrest dat beslist dat het onderdeel, "voor zover het schending aanvoert van artikel 149 Grondwet, dat niet van toepassing is op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de voorlopige hechtenis, naar recht faalt", voegt hieraan toe dat, "voor het overige een tegenstrijdigheid tussen de redenen van een rechterlijke beslissing of tussen de redenen en het beschikkend gedeelte ervan een vernietigingsgrond vormt wanneer die tegenstrijdigheid bestaat in een gebrek aan motivering en het toezicht van het Hof onmogelijk maakt". (M.N.B.)

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Vernietiging van de beroepen beschikking - Eerste hoger beroep niet-gegrond en tweede hoger beroep zonder bestaansreden - Tegenstrijdige beschikkingen - Cassatieberoep - Belang van de grief

- Art. 1138, 4° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0739.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7 AC nr. ...

Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt te verwoorden in een schriftelijke conclusie, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering; het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of haar standpunt kenbaar te maken in een louter mondelinge uiteenzetting op de rechtszitting (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Allerlei - Openbaar ministerie - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijn - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Het behoort tot het normale procesverloop voor de strafrechter dat het openbaar ministerie op de rechtszitting waarop de zaak voor behandeling is vastgesteld, mondeling de toepassing van de wet vordert en zijn standpunt over de zaak weergeeft, met inbegrip van zijn eventuele repliek op het hem op dat moment gekende verweer van de andere partijen, waarna de beklaagden in mondelinge pleidooien hun verweer kunnen voeren en daarbij zo nodig het standpunt van het openbaar ministerie kunnen weerleggen; niets vereist dat het openbaar ministerie zijn vordering reeds uitbrengt vooraleer aan partijen conclusietermijnen worden toegestaan op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Allerlei - Openbaar ministerie - Mondelinge conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.0354.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.1 AC nr. ...

In correctionele zaken is de opmaak van een proces-verbaal van de rechtszitting niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; hieruit volgt dat het ontbreken van een dergelijk stuk niet leidt tot de nietigheid van de beslissing indien deze de vereiste vermeldingen bevat om de regelmatigheid van de rechtspleging vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 558.

Strafzaken - Algemeen - Correctionele gerechten - Geen proces-verbaal van de rechtszitting

- Art. 190ter Wetboek van Strafvordering

Artikel 797 Gerechtelijk Wetboek kan niet als strijdig met artikel 6.1 EVRM worden aangemerkt; de rechter die over de verbetering uitspraak doet, doet immers geen uitspraak over een geschil inzake een recht of een burgerrechtelijke verbintenis dan wel over de gegrondheid van een strafvervolging, maar beperkt zich tot de verbetering van een verschrijving, namelijk een dwaling waarvan de rechtzetting niet kan leiden tot de uitbreiding, beperking of wijziging van de rechten die in de te verbeteren beslissing zijn vastgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 558.

Strafzaken - Algemeen - Beslissing die door een verschrijving is aangetast - Ambtshalve verbetering door de rechter - Niet-tegensprekelijk karakter van de rechtspleging - Artikel 6.1, EVRM - (Geen) Schending

- Artt. 794 en 797 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer een beslissing is aangetast door een verschrijving, kan de rechter die deze heeft gewezen ze niet enkel op verzoek van een partij maar ook ambtshalve verbeteren; hoewel artikel 796 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de aanhangigmaking van een vordering tot verbetering bij de rechter geschiedt bij verzoekschrift op tegenspraak of gezamenlijk verzoekschrift, voorziet de wet evenwel niet in tegenspraak wanneer de verbetering ambtshalve wordt beslist overeenkomstig artikel 797 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 558.

Strafzaken - Algemeen - Beslissing die door een verschrijving is aangetast - Ambtshalve verbetering door de rechter - Niet-tegensprekelijk karakter van de rechtspleging

- Artt. 794 en 797 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0339.F 7 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling schrijft de plaats of de vorm voor van dat deel van het vonnis dat de beslissing van de rechter over de betwisting uitmaakt; het beschikkend gedeelte komt, tussen de vermeldingen van het vonnis, in dezelfde rangorde te staan als de redenen die de grondslag ervan vormen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 515.

Strafzaken - Algemeen - Dictum - Beslissing over een betwisting - Vorm en plaats in het vonnis

P.22.0729.N 28 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.25 AC nr. ...

Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt te verwoorden in een schriftelijke conclusie, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering; het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of haar standpunt kenbaar te maken in een louter mondelinge uiteenzetting ter rechtszitting en onder voorbehoud van het behoorlijke verloop van de rechtszitting staat het niet aan de rechter om dat recht van een partij te beknotten of te negeren (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

Strafzaken - Allerlei - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Allerlei - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.22.0373.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.5 AC nr. ...

Het is niet vereist dat de onmogelijkheid tot ondertekening van het vonnis door de voorzitter of een van de rechters zoals vermeld in artikel 785, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek nader wordt omschreven, toegelicht of verklaard; uit deze of enig andere bepaling volgt evenmin dat deze onmogelijkheid niet kan worden vastgesteld als de rechter in de mogelijkheid is om het vonnis digitaal te ondertekenen (1). (1) Cass. 18 november 2014, AR P.13.0532.N, AC 2014, nr. 702, RW 2016-2017/29, 1137 en noot B. VAN DEN BERGH, "Over het handtekeningsvereiste in een vonnis: principes, sancties, aandachtspunten en remedies".

Strafzaken - Algemeen - Ondertekening - Artikel 785, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Onmogelijkheid tot ondertekening - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 785, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.0307.F 15 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.9 AC nr. ...

Noch artikel 195 Wetboek van Strafvordering noch enige andere bepaling verplicht de rechter die vaststelt dat de redelijke termijn voor de berechting van de beklaagde is overschreden, in zijn beslissing artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering te vermelden (1). (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1449.F, AC 2016, nr. 153, mag dus niet a contrario worden uitgelegd. Hierin wordt vermeld: "het hof van beroep heeft geoordeeld dat de redelijke termijn niet was overschreden. Aangezien de wettelijke grondslag voor de veroordeling van de eiser niet te vinden is in artikel 21 Voorlopige Titel Wetboek van Strafvordering, hoefde het arrest die bepaling niet te vermelden"

Strafzaken - Strafvordering - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn voor de berechting van de beklaagde - (Geen) verplichting om artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering te vermelden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.22.0622.F 1 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220601.2F.8 AC nr. ...

Het feit dat een voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank de persoon heeft veroordeeld die vervolgens voor hem verschijnt in het kader van de uitvoering van andere veroordelende beslissingen die door andere magistraten zijn gewezen, beantwoordt aan geen enkele van de in de artikelen 292 e.v. Gerechtelijk Wetboek beschreven toestanden die verband houden met de algemene rechtsbeginselen betreffende de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de gerechten (1); de omstandigheid dat een magistraat die over de grond van een zaak heeft geoordeeld vervolgens uitspraak dient te doen over de uitvoering van een door een andere rechter vastgestelde straf, leidt niet tot een schijn van partijdigheid, vooringenomenheid of een gebrek aan onafhankelijkheid jegens de veroordeelde; het feit dat de beslissing van die magistraat in aanmerking wordt genomen door de strafuitvoeringsrechtbank die hij voorzit om de vonnissen over eerder uitgevoerde strafuitvoeringsmodaliteiten met redenen te omkleden, is in dat opzicht van geen belang (2). (1) Zie met betrekking tot deze beginselen P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant, 2014, nrs. 104 tot 121. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2022, nr. 397.

Strafzaken - Strafvordering - Strafuitvoeringsrechtbank - Algemene rechtsbeginselen betreffende de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de gerechten - Voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank die de persoon heeft veroordeeld die hierna voor hem verschijnt in het kader van de uitvoering van andere veroordelende beslissingen die door andere magistraten zijn gewezen - Invloed

- Art. 292, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.1537.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.2 AC nr. ...

Artikel 780, eerste lid, 1°, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het vonnis met name, op straffe van nietigheid, behalve de gronden en het beschikkend gedeelte, de vermelding bevat van de magistraat van het openbaar ministerie die zijn advies heeft gegeven; die bepaling vereist echter niet dat het vonnis de identiteit vermeldt van de magistraat van het openbaar ministerie die voor de strafgerechten heeft gevorderd (1). (1) Zie Cass. 13 mei 1981, AR 1642, AC 1981, 1055 ("wanneer het proces-verbaal van de terechtzitting van het hof van beroep de naam vermeldt van de magistraat van het openbaar ministerie die in zijn vorderingen is gehoord, is niet vereist dat het arrest daarvan melding maakt"). Hieruit heeft het openbaar ministerie afgeleid dat het middel faalde naar recht, in zoverre het uitging van een ander rechtsbeginsel, en niet kon worden overgenomen omdat het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het hof van beroep de zaak in beraad heeft genomen, de naam vermeldt van de substituut procureur-generaal bij het hof van beroep en vermeldt dat laatstgenoemde in zijn vorderingen is gehoord. Bovendien heeft het openbaar ministerie geconcludeerd dat het middel feitelijke grondslag mist in zoverre het arrest wel degelijk de naam van die magistraat vermeldt.

Strafzaken - Algemeen - Vermelding van de identiteit van de magistraat van het openbaar ministerie die heeft gevorderd - (Geen) verplichting

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0445.F 4 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.7 AC nr. ...

Aangezien de termijn van het uitstel van tenuitvoerlegging van een straf de wettelijk bepaalde duur niet te boven mag gaan, moet deze termijn worden bepaald door de beslissing die het uitstel verleent (1). (1) Een veroordeling met uitstel is derhalve onwettig wanneer de beslissing de duur van het uitstel niet preciseert. Een dergelijke onwettigheid kan tot vernietiging leiden. Het gaat niet om een verschrijving die door de feitenrechter kan worden verbeterd. (Cass. 31 oktober 2012, AR P.12.0862.F, AC 2012, nr. 581; zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T. IV: la peine, Larcier, 2017, 1034-1035, nr. 3633, en verwijzingen in noten).

Strafzaken - Strafvordering - Verplichting van de rechter om de termijn van het uitstel van de tenuitvoerlegging van een straf te bepalen

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.22.0208.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.7 AC nr. ...

Het recht van verdediging wordt miskend wanneer de strafrechter bij zijn beoordeling een wijziging doorvoert aan de toepasselijke strafbepaling zonder dat de partijen de gelegenheid hebben gehad om standpunt in te nemen over de aanpassing die de strafrechter heeft doorgevoerd.

Strafzaken - Strafvordering - Wijziging van de strafbaarstelling - Recht van verdediging

P.21.1313.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 20 Gerechtelijk Wetboek kunnen middelen van nietigheid niet tegen vonnissen worden aangewend; deze kunnen alleen worden vernietigd door de bij wet bepaalde rechtsmiddelen; hieruit volgt dat het arrest dat na de aanwending van het rechtsmiddel van hoger beroep het beroepen vonnis vernietigt, dat vonnis vervangt, zonder het met terugwerkende kracht te vernietigen.

Strafzaken - Algemeen - Hoger beroep tegen een vonnis - Vernietiging van het beroepen vonnis door het gerecht in hoger beroep

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1328.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.18 AC nr. ...

Het proces-verbaal van de rechtszitting moet geen letterlijke weergave bevatten van de bewoordingen waarin een getuige zijn verklaringen ter rechtszitting aflegt; het volstaat dat het proces-verbaal een accurate neerslag van die verklaringen weergeeft; de rechter kan die weergave in een latere beslissing nuanceren, duiden of vervolledigen volgens hetgeen hij zelf op de rechtszitting heeft waargenomen, in zoverre de rechter daardoor aan dat proces-verbaal geen draagwijdte geeft die met de bewoordingen ervan niet te verenigen is.

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van de terechtzitting - Verhoor van de getuige ter rechtszitting - Weergave

- Artt. 155 en 190 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van de terechtzitting - Verhoor van de getuige ter rechtszitting - Weergave

- Artt. 155 en 190 Wetboek van Strafvordering

P.22.0195.F 23 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.9 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling regelt de plaats die de beslissing van de rechter over een verzoek, een verweer of een uitzondering moet innemen of de vorm ervan (1). (1) Zie Cass. 31 oktober 1990, AR 8420, AC 1991, nr. 119: "Elke beslissing van de rechter over een betwisting is een beschikkend gedeelte, ongeacht de plaats van die beslissing in de tekst van het vonnis of arrest, en ongeacht de vorm ervan". Vandaar het begrip "beslissende reden".

Strafzaken - Strafvordering - Beschikkend gedeelte - Plaats en vorm

P.21.1382.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.2 AC nr. ...

De vermelding in een vonnis van de hoedanigheid van de magistraten die in de zaak hebben gezeteld en over de zaak hebben geoordeeld, zoals de hoedanigheid van rechter of plaatsvervangend rechter, is een vermelding die geldt tot inschrijving wegens valsheid (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0168.F, AC 2017, nr. 426.

Strafzaken - Algemeen - Vermeldingen - Rechters - Plaatsvervangend rechter - Hoedanigheid - Geen betichting van valsheid

Uit artikel 780, eerste lid, 1°, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat het vonnis de namen moet bevatten van de rechters die over de zaak hebben geoordeeld, volgt niet dat het vonnis melding moet maken van de voornamen van de rechters.

Strafzaken - Algemeen - Vermeldingen - Namen van de rechters - Draagwijdte

- Art. 780, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 87 en 322 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat in een vonnis dat mede werd gewezen door een plaatsvervangend rechter melding moet worden gemaakt van zijn aanwijzing door de voorzitter van de rechtbank of dat die aanwijzing moet blijken uit de stukken van de rechtspleging; een plaatsvervangende rechter die mee zetelt en over de zaak uitspraak doet, wordt vermoed regelmatig te zijn aangewezen.

Strafzaken - Algemeen - Vermeldingen - Plaatsvervangend rechter - Aanwijzing - Bewijs

- Artt. 87 en 322 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0838.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.4 AC nr. ...

Artikel 801/1 Gerechtelijk Wetboek is van toepassing in strafzaken (1). (Impliciete oplossing). (1) Artikel 801/1 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat "eenmaal de verbeterde beslissing in kracht van gewijsde is gegaan, de verbeterende beslissing alleen nog kan worden betwist door cassatieberoep in te stellen". Hieruit volgt dat het bestreden verbeterend vonnis, hoewel het bij verstek is gewezen, niet "vatbaar is voor verzet" en dat de in artikel 424 Wetboek van Strafvordering bedoelde termijn dus niet van toepassing is; het cassatieberoep kon worden ingesteld vanaf de uitspraak van de beslissing tot de vijftiende dag na de betekening ervan (Cass. 21 september 2016, AR P.16.0438.F, AC 2016, nr. 513, en concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH OP DATUM IN PAS; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1806). De studie van G.-F. RANERI en M. TRAEST (o.l.v. F. FISCHER, P. MATHIEU en Ph. DE KOSTER, "De toepassing van het Gerechtelijk Wetboek in strafzaken: artikelsgewijze bespreking van de rechtspraak van het Hof", Jaarverslag van het Hof van Cassatie 2005, 176 tot 286) vermeldt die bepaling weliswaar niet - die is later ingevoerd door artikel 122 van de wet van 24 oktober 2013 - maar vermeldt wel het deel over de uitlegging en de verbetering van het vonnis; aldus wijst de studie erop dat, overeenkomstig artikel 793 Gerechtelijk Wetboek "de rechter die een onduidelijke of dubbelzinnige beslissing heeft gewezen, die kan uitleggen, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen" (Cass. 3 oktober 1989, AR 3090, AC 1990, nr. 70; zie Cass. 4 oktober 2005, AR P.05.0828.N, AC 2005, nr. 478) en dat "uit een arrest van 23 september 2003 ten slotte volgt dat de artikelen 798 en 799 van het Gerechtelijk Wetboek ook van toepassing kunnen zijn in strafzaken" (Cass. 23 september 2003, AR P.03.0373.N, AC 2003, nr. 448). In dat arrest heeft de tweede kamer van het Hof beslist "dat wanneer geen hoger beroep is ingesteld tegen een vonnis dat een verschrijving of misrekening inhoudt, de appelrechter bij wie een hoger beroep tegen een ander vonnis in dezelfde zaak aanhangig is gemaakt, geen rechtsmacht bezit om in het niet-bestreden vonnis verschrijvingen of misrekeningen te verbeteren".

Strafzaken - Strafvordering - Beslissing tot verbetering van een in kracht van gewijsde gegane beslissing - Artikel 801/1 Gerechtelijk Wetboek - Rechtsmiddel - Cassatieberoep

- Art. 801/1 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die in een verbeterend vonnis een tweede veroordeling tot betaling van een bijdrage aan het Fonds uitspreekt, terwijl zijn eerste beslissing slechts één bijdrage bevatte, wijzigt de in zijn eerste beslissing bevestigde rechten.

Strafzaken - Strafvordering - Bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden - Veroordeling - Verbeterend vonnis - Veroordeling tot twee bijdragen - (Geen) Wettigheid

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die in een verbeterend vonnis enkel de rekenfout verbetert die hij heeft gemaakt bij het optellen van de opgelegde geldboete en het overeenstemmende bedrag van de opdeciemen, zonder het bedrag van de geldboete of het aantal opdeciemen te veranderen, wijzigt de in zijn eerste beslissing bevestigde rechten niet.

Strafzaken - Strafvordering - Geldboete - Opdeciemen - Misrekening - Verbetering

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1262.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.6 AC nr. ...

De bepalingen die van toepassing zijn op de procedure in correctionele zaken en in politiezaken, verbinden de beoordeling van de schuld en die van de straf zo nauw met elkaar dat er in de regel niet met afzonderlijke beslissingen uitspraak mag worden gedaan over, enerzijds, de schuld en, anderzijds, de op te leggen straf (1); wanneer de rechter afzonderlijk heeft beslist over de schuld en de straf, leidt het cassatieberoep tegen de tweede beslissing noodzakelijk ertoe dat het Hof de wettigheid van de eerste beslissing moet toetsen, zelfs wanneer hiertegen geen cassatieberoep is ingesteld (2). (1) Cass. 27 april 2005, AR P.05.0173.F, AC 2005, nr. 246, RDPC, 2005, p. 938, en noot "L'unicité du droit pénal et le pourvoi en cassation immédiat"; zie Cass. 13 juni 1989, AR 2977, AC 1989, nr. 595; Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 1530 en noot 1258; zie, met betrekking tot de verenigbaarheid van dit beginsel met artikel 6 EVRM, Cass. 25 februari 2014, AR P.12.1799.N, AC 2014, nr. 148. (2) Zie Cass. 5 februari 1986, AR 4695, AC 1986, nr. 361; Cass. 8 mei 1979, AC 1979, 1054, RW, 1979-1980, kol. 2162, en noot; zie Cass. 27 april 2005, AR P.05.0173.F, AC 2005, nr. 246. Dit geldt ook wanneer het cassatieberoep tegen de eerste beslissing die niet ontvankelijk is (Cass. 24 februari 1975, AC 1975, p. 717; Cass. 14 juni 1983, AR 8080, AC 1983, nr. 568). Zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB., 2015, nr. 1004.

Strafzaken - Strafvordering - Correctionele- en politiezaken - Eenheid van strafproces - Afzonderlijke beslissingen over schuld en straf - Cassatieberoep tegen de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof noopt tot de toetsing van de eerste beslissing

P.21.1271.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.8 AC nr. ...

Wanneer het bestreden arrest verwijst naar een op de correctionele griffie neergelegde conclusie die, als gevolg van een verwisseling van de inschrijvingscodes van de dossiers, verkeerdelijk aan het rechtsplegingsdossier ten laste van de eiser is toegewezen, mag het Hof overeenkomstig artikel 794 Gerechtelijk Wetboek die verschrijving verbeteren (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2022, nr. 28.

Strafzaken - Strafvordering - Vermelding van de neerlegging van een conclusie - Verwijzing naar een conclusie die verkeerdelijk aan het dossier is toegewezen - Verschrijving

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.21 AC nr. ...

De rechter die oordeelt dat tijdens het beraad overgelegde stukken niet nuttig zijn voor zijn oordeelsvorming en het debat aldus niet moet worden heropend, hoeft niet uitdrukkelijk vast te stellen dat die stukken uit de rechtspleging worden geweerd en geeft met dat oordeel te kennen dat met die stukken geen rekening wordt gehouden (1). (1) Cass. 20 januari 1999, AR P.98.0408.F, AC 1999, nr. 31; zie R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 6de editie, p. 712, nr. 1680, die aanstipt dat de stukken ook materialiter in het dossier blijven; vgl. Cass. 20 februari 2001, AR P.00.1444.F, AC 2001, nr. 92 waar werd gecasseerd omdat het arrest niet vermeldde, al dan niet uitdrukkelijk, dat er met die stukken geen rekening werd gehouden.

Strafzaken - Strafvordering - Neerlegging van stukken tijdens het beraad - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Strafzaken - Strafvordering - Neerlegging van stukken tijdens het beraad - Verzoek tot heropening der debatten - Afwijzing - Draagwijdte

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1566.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.17 AC nr. ...

Een onleesbare handtekening bovenaan de naam van een plaatsvervangend raadsheer die onderaan het arrest is vermeld als lid van de kamer van inbeschuldigingstelling die mee over de zaak heeft geoordeeld en die het arrest ook mee heeft uitgesproken, wordt vermoed te zijn geplaatst door die plaatsvervangend raadsheer.

Strafzaken - Algemeen - Ondertekening - Onleesbare handtekening

P.21.1374.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.12 AC nr. ...

De artikelen 783 Gerechtelijk Wetboek (1) en 190ter Wetboek van Strafvordering (2) zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten. (1) Zie Cass. 23 februari 2011, AR P.10.1811.F, AC 2011, nr. 160: "Artikel 783 van het Gerechtelijk Wetboek is niet toepasselijk in strafzaken.". (2) Artikel 190ter (voorheen artikel 190bis) Wetboek van Strafvordering bepaalt dat "de processen-verbaal van de terechtzitting bij het dossier van het geding worden gevoegd". "In correctionele zaken en politiezaken is het opstellen van een proces-verbaal van de rechtszitting niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; het ontbreken van het proces-verbaal leidt alleen tot nietigheid van de beslissing als ze niet zélf de vereiste vermeldingen bevat tot staving van de regelmatigheid van de rechtspleging." (Cass. 26 februari 2014, AR P.13.1696.F, AC 2014, nr. 153; Cass. 1 december 2004, AR P.04.0963.F, AC 2004, nr. 580). Het Hof heeft dit ook beslist in een arrest dat uitspraak doet over het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Antwerpen (Cass. 15 maart 1988, AR 966, AC 1988, nr. 440).

Strafzaken - Strafvordering - Onderzoeksgerecht - Proces-verbaal van de rechtszitting

- Art. 190ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 783 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0220.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.4 AC nr. ...

De rechter kan laattijdige stukken die een goede rechtsbedeling verhinderen, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadelen en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengen, uit het debat weren omdat hij oordeelt dat ze een misbruik van rechtspleging inhouden (1). (1) Zie Cass. 6 oktober 2021, AR P.21.0382.F, AC 2021, nr. 617, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0298.N, AC 2019, nr. 156 (stukken neergelegd buiten de overeenkomstig artikel 152, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen voor de neerlegging en mededeling van conclusies); Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282 (laattijdige conclusie); Cass. 30 april 2014, AR P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307; Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0181.F, AC 2011, nr. 388; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1508.

Strafzaken - Algemeen - Wering - Laattijdige neerlegging van stukken

P.21.1090.F 27 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211027.2F.5 AC nr. ...

De vermeldingen "tijdens de openbare rechtszitting (...) gehouden op de zetel van de strafuitvoeringsrechtbank", opgenomen in het proces-verbaal van de rechtszitting waarop de strafuitvoeringsrechtbank zijn vonnis heeft gewezen en in dat vonnis, betekenen dat de strafuitvoeringsrechtbank het vonnis heeft uitgesproken tijdens een openbare rechtszitting, dit wil zeggen een zitting die de rechtbank heeft gehouden op een voor iedereen toegankelijke plaats; die authentieke vaststellingen hebben bewijskracht tot betichting van valsheid (1). (1) "De strafuitvoeringsrechtbank is een afdeling van de rechtbank van eerste aanleg; wanneer zij uitspraak doet over de haar voorgelegde betwistingen, doet zij uitspraak met een vonnis dat in openbare rechtszitting moet worden uitgesproken, wat veronderstelt dat het in aanwezigheid van het openbaar ministerie op een voor het publiek toegankelijke rechtszitting wordt uitgesproken; aangezien uit geen enkel stuk van de rechtspleging blijkt dat de beslissing in openbare rechtszitting werd gewezen, schendt de bestreden beslissing artikel 149 Grondwet" (Cass. 13 maart 2013, AR P.13.0320.F, AC 2013, nr. 181); zie ook Cass. 28 november 2007, AR P.07.1558.F, AC 2007, nr. 590, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 24 juli 2007, AR P.07.0959.N, AC 2007, nr. 373, met concl. van toenmalig advocaat-generaal THIJS; Cass. 10 april 2007, AR P.07.0370.N, AC 2007, nr. 176; Jaarverslag 2007 van het Hof van Cassatie, p. 80. "Wanneer noch uit de processen-verbaal van de terechtzittingen, noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de debatten van de terechtzittingen waarop de zaak is behandeld en de uitspraak van het uitgestelde arrest in het openbaar hebben plaatsgehad of dat het sluiten der deuren regelmatig is bevolen, is de procedure nietig; de nietigheid van de procedure leidt tot nietigheid van de gewezen beslissing" (Cass. 11 januari 1984, AR 3189, AC 1984, nr. 239). "De vermelding in een proces-verbaal van de rechtszitting, dat geen enkele andersluidende vermelding bevat volgens welke "de behandeling van de zaak overeenkomstig artikel 190, eerste lid, Wetboek van Strafvordering is geschied", bewijst dat het debat in het openbaar heeft plaatsgevonden (Cass. 16 september 2015, AR P.15.0562.F, AC 2015, nr. 525).

Strafzaken - Algemeen - Strafuitvoeringsrechtbank - Uitspraak - Openbare rechtszitting - Begrip - Vaststelling

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0382.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.2 AC nr. ...

De neerlegging van een stuk dat bestemd is om de rechter te overtuigen, kan een miskenning inhouden van het recht van verdediging van de tegenpartij waaraan dat stuk niet is meegedeeld; het weren van het stuk voorkomt dan de miskenning en, aangezien het tijdelijk bedreigde eerlijk karakter van het proces werd hersteld, vormt het geen miskenning van het recht van verdediging van de partij die heeft getracht niet aan de tegenspraak voorgelegde gegevens in het debat te brengen (1). (1) Zie concl. OM, in Pas 2021, nr. 619.

Strafzaken - Strafvordering - Neerlegging van stukken door een beklaagde - Stuk dat bestemd is om te overtuigen - Geen mededeling aan de tegenpartij - Gevolg - Weren van het stuk - Miskenning van het recht van verdediging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.21.0713.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Het recht om in persoon te verschijnen is geen absoluut recht en dit recht moet worden afgewogen tegen het belang van de maatschappij om misdrijven daadwerkelijk te berechten en het persoonlijk belang van de slachtoffers om binnen een redelijke termijn een uitspraak te verkrijgen; wanneer de rechter de toepassing van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering overweegt, kan hij de houding van de beklaagde in aanmerking nemen, alsook de omstandigheid dat hij van meerdere kunstgrepen heeft gebruikgemaakt om de loop van de rechtspleging te vertragen of te kennen heeft gegeven dat hij zich aan het gerecht wilde onttrekken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

Strafzaken - Strafvordering - Voorrecht van rechtsmacht - Hof van beroep - Verstekarrest - Verzet - Recht om in persoon te verschijnen - Ongedaan verklaard verzet - Wettige verschoningsgrond die het verstek verantwoordt - Beoordelingscriteria

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

P.21.0757.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.6 AC nr. ...

Na het verstrijken van de gewone verzetstermijn en voor zover geen enkel rechtsmiddel werd aangewend, gaat de bij verstek gewezen veroordelende beslissing in kracht van gewijsde onder de ontbindende voorwaarde van een mogelijk verzet dat binnen de buitengewone termijn wordt gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 623.

Strafzaken - Strafvordering - Verstekvonnis - Geen rechtsmiddel binnnen de gewone verzetstermijn en termijn van hoger beroep - Gevolg - Verzet binnen de buitengewone termijn

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

P.21.0724.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.9 AC nr. ...

Krachtens artikel 152, § 1, derde lid, Wetboek van Strafvordering worden de conclusies die niet voor het verstrijken van de vastgestelde termijnen zijn neergelegd en meegedeeld aan het openbaar ministerie, indien deze betrekking hebben op de strafvordering, en in voorkomend geval, aan alle andere betrokken partijen, ambtshalve uit de debatten geweerd; wanneer een procespartij na de vernietiging van een beslissing door het Hof zijn conclusie, die regelmatig is neergelegd voor de vernietiging, herneemt, geldt dit niet als neerlegging van een conclusie en vindt artikel 152 Wetboek van Strafvordering bijgevolg geen toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Herneming van een in de voorafgaande procedure neergelegde conclusie

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.21.0446.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3 AC nr. ...

Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing in strafzaken (1). (1) "Artikel 774, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek verplicht de rechter de heropening van het debat te bevelen alvorens een vordering af te wijzen op grond van een exceptie die de partijen voor hem niet hadden opgeworpen; die verplichting is niet van toepassing in strafzaken, ook niet wanneer de strafrechter uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering"(Cass. 8 januari 2014, AR P.13.1380.F, AC 2013, nr. 11; Cass. 19 januari 2000, AR P.99.0503.F, AC 2000, nr. 45).. Zie Cass. 11 maart 2020, AR P.19.1183.F, AC. 2020, nr. 183; Cass. 16 januari 2002, AR P.01.0948.F, AC 2002, nr. 30; Cass. 20 juli 1982, AC 1981-82, nr. 663; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, uitg. 1994, nr. 967; G.-Fr. RANERI en M. TRAEST, "De rechtspraak van het Hof over de toepassing in strafzaken van de artikelen 700 tot 1147 Gerechtelijk Wetboek", Hof van Cassatie, Jaarverslag 2005, p. 177-179.

Strafzaken - Algemeen - Heropening van het debat - Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid in strafzaken

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0448.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.7 AC nr. ...

Het verzuim door de voorzitter en de griffier een proces-verbaal van de rechtszitting te ondertekenen leidt niet tot de nietigheid van de erop volgende rechtspleging en de beslissing die er een gevolg van is, indien het arrest zelf de vermeldingen bevat waaruit de regelmatigheid van de procedure blijkt (1). (1) Zie ook Cass. 16 september 2015, AR P.15.0562.N, AC 2015, nr. 525.

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van de rechtszitting - Ondertekening - Verzuim

P.21.0311.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.5 AC nr. ...

Indien de rechter bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek voor de bewezen verklaarde feiten slechts één straf oplegt, dient hij wat betreft de uitgesproken straf enkel de wetsbepalingen te vermelden betreffende die ene straf; de wetsbepalingen betreffende de straffen die de rechter niet toepast, hoeft hij niet te vermelden (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2018, AR P.18.0144.N, AC 2018, nr. 354, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.3; Cass. 5 januari 2016, AR P.15.0297N, arrest niet gepubliceerd; F. VAN VOLSEM, "De verplichting om in politie- en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden" (noot onder Cass. 24 april 2019, AR P.19.0166.F, AC 2019, nr. 241), NC 2020, 279-284.

Strafzaken - Algemeen - Eendaadse samenloop - Eén straf - Vermelding van de toegepaste wetsbepalingen betreffende die ene straf

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Algemeen - Eendaadse samenloop - Eén straf - Vermelding van de toegepaste wetsbepalingen betreffende die ene straf

- Art. 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.21.0071.F 28 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210428.2F.3 AC nr. ...

De aan de feitenrechter opgelegde verplichting om de partijen te informeren over de uitvoering van de effectieve vrijheidsstraf die hij uitspreekt, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid van het vonnis; aangezien het een algemene verplichting betreft waarvan het voorwerp geen verband houdt met de eigenlijke motivering van het beschikkend gedeelte op strafgebied, dient de door het voormelde artikel 195, negende lid, Wetboek van Strafvordering, voorgeschreven vermelding niet als een substantiële vormvereiste te worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 310.

Strafzaken - Strafvordering - Veroordeling tot een effectieve vrijheidsstraf - Informeren van de partijen over de strafuitvoering - Verplichting voor de rechter - Draagwijdte - Verzuim - Sanctie

- Art. 195, negende lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0086.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.7 AC nr. ...

Een beslissing die bij toepassing van artikel 14, §§ 2 en 3, Probatiewet een probatie-uitstel herroept is een veroordelende beslissing in de zin van artikel 162, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep.

Strafzaken - Strafvordering - Gerechtskosten - Herroeping probatie-uitstel - Veroordelend vonnis

- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 14, §§ 2 en 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.21.0255.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.3 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 782 en 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zijn ook van toepassing op een veroordelende beslissing in strafzaken die aanleiding kan geven tot het bevelen van een onmiddellijke aanhouding overeenkomstig artikel 33, § 2, Voorlopige Hechteniswet; derhalve is voor een dergelijke veroordelende beslissing niet vereist dat de rechters die de beslissing hebben gewezen aanwezig zijn bij de uitspraak.

Strafzaken - Algemeen - Veroordelend vonnis of arrest dat aanleiding kan geven tot onmiddellijke aanhouding - Samenstelling van de zetel - Toepasselijke wetsbepalingen - Uitspraak

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 782 Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat de beslissing over de onmiddellijke aanhouding samengaat met een strafrechtelijke veroordeling en daarmee voor wat betreft het instellen van rechtsmiddelen één geheel vormt (1), belet niet dat de beslissing over die strafrechtelijke veroordeling en de bijkomende navolgende beslissing over de onmiddellijke aanhouding twee afzonderlijke beslissingen zijn. (1) Zie Cass. 25 april 2000, AR P.00.0608.N, AC 2000, nr. 265.

Strafzaken - Algemeen - Veroordelend vonnis of arrest - Beslissing over de onmiddellijke aanhouding - Eén geheel - Afzonderlijke beslissingen

P.20.1193.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.3 AC nr. ...

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering verplicht de strafrechter niet de wetsbepalingen te vermelden betreffende het misdrijf waarvoor de beklaagde niet wordt veroordeeld (1). (1) Zie Cass. 23 oktober 2001, AR P.00.0304.N, AC 2001, nr. 565; Cass. 28 maart 1979, AC 1978-79, p. 890.

Strafzaken - Strafvordering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Constitutieve bestanddelen van het misdrijf - Misdrijf waarvoor beklaagde niet wordt veroordeeld

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, verplicht de strafrechter niet de wetsbepalingen betreffende de rechtspleging, en met name die welke de correctionalisering betreffen, te vermelden (1). (1) Zie Cass. 7 december 2005, AR P.05.1308.F, AC 2005, nr. 652: "aangezien het arrest opgave doet van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het aan de beklaagde ten laste gelegde misdrijf omschrijven en van die waarbij de straf wordt bepaald, moet het daarenboven, als het geval zich voordoet, geen melding maken van art. 1 Wet Verzachtende Omstandigheden"; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken", in Amicus curiae - Liber amicorum Marc De Swaef, Intersentia, 2013, p. 441 e.v.

Strafzaken - Strafvordering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Bepalingen betreffende de rechtspleging - Correctionalisering (Wet Verzachtende Omstandigheden)

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.20.1277.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 782bis, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, kan de voorzitter van het gerecht, wanneer een kamervoorzitter wettig verhinderd is het vonnis uit te spreken waarvoor hij aan de beraadslaging heeft deelgenomen, in de in artikel 778 van dat wetboek bepaalde voorwaarden een andere rechter aanwijzen om hem op het ogenblik van de uitspraak te vervangen; die bepaling betreft het geval waarin de rechter die zijn verhinderde collega vervangt, niet zelf aan de beraadslaging van de zaak heeft deelgenomen; ze vereist niet de voeging van een beschikking om een van de leden van het rechtscollege toe te staan in de hoedanigheid van kamervoorzitter het vonnis van de beraadslaging uit te spreken waaraan hij dan wel als bijzitter heeft deelgenomen (1). (1) Zie Cass. 14 januari 2009, AR P.08.1346.F, AC 2009, nr. 27

Strafzaken - Algemeen - Uitspraak van het vonnis - Verhindering van de kamervoorzitter - Vervanging door een andere rechter die niet aan de beraadslaging heeft deelgenomen - Beschikking van de voorzitter

- Art. 782bis, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.1272.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.4 AC nr. ...

In zoverre artikel 780, eerste lid, 1°, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het vonnis, op straffe van nietigheid, de naam moet vermelden van de magistraat van het openbaar ministerie die zijn advies heeft gegeven, is deze bepaling niet van toepassing in strafzaken; in strafzaken kan de naam van de magistraat die het ambt van openbaar ministerie heeft uitgeoefend blijken uit het vonnis zelf of het proces-verbaal van de rechtszitting waarop de zaak werd behandeld of het vonnis is uitgesproken en indien een vonnis vermeldt dat het is uitgesproken in aanwezigheid van een magistraat van het openbaar ministerie, volgt daaruit dat de uitspraak is gebeurd in aanwezigheid van de magistraat van het openbaar ministerie die is vermeld in het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het vonnis is uitgesproken, ook al verwijst dit vonnis niet uitdrukkelijk naar dit proces-verbaal aangezien dit laatste tot doel heeft op authentieke wijze een dergelijke vaststelling te doen.

Strafzaken - Algemeen - Draagwijdte - Vermelding - Naam van de magistraat van het openbaar ministerie - Artikel 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

- Art. 780, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.20.1294.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.8 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht in een vonnis uitdrukkelijk aan te geven dat een gerechtelijk stagiair die mee van de zaak kennis heeft genomen, erover heeft beraadslaagd en aanwezig is bij de uitspraak, een gerechtelijk stagiair is die bij wijze van overgangsmaatregel tijdens de verlenging van zijn stage een rechter mag vervangen ; indien een gerechtelijk stagiair mee van een zaak kennis neemt, erover heeft beraadslaagd en aanwezig is bij de uitspraak moet hij, behoudens tegenbewijs, worden geacht daartoe te zijn gemachtigd.

Strafzaken - Algemeen - Vermeldingen - Gerechtelijk stagiair - Plaatsvervanging in de zetel

- Art. 259octies, § 6, zesde lid Gerechtelijk Wetboek

P.21.0189.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.13 AC nr. ...

Artikel 780, eerste lid, 2°, Gerechtelijk Wetboek dat de vermelding van het rijksregisternummer van de partijen voorschrijft, is niet van toepassing in strafzaken.

Strafzaken - Algemeen - Vermeldingen - Rijksregisternummer - Artikel 780, eerste lid, 2° Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

- Art. 780, eerste lid, 2° Gerechtelijk Wetboek

P.20.1144.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.6 AC nr. ...

De rechter die artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering toepast, moet eensdeels de aan de beklaagde op te leggen straf verminderen, eventueel zelfs onder de wettelijke minimumstraf, met als ondergrens de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring waarbij hij bovendien, indien hij overeenkomstig dat artikel nog een straf uitspreekt, deze op een reële en duidelijke wijze moet verminderen ten aanzien van de straf die hij zou hebben opgelegd indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld en anderdeels dient de rechter bij het bepalen van de omvang van het herstel ingevolge de overschrijding van de redelijke termijn weliswaar rekening te houden met de ernst van die overschrijding en het hierdoor aan de dader veroorzaakte nadeel, maar kan hij daarbij ook andere elementen verrekenen zoals de aard, de ernst en de hoeveelheid van de bewezen verklaarde feiten en de persoonlijkheid van de dader en het staat aan de rechter om dit alles in zijn beoordeling te betrekken; hieruit volgt dat de in artikel 21ter bepaalde strafvermindering niet subjectief of oncontroleerbaar is, maar voorziet in welbepaalde minimum- en maximumsancties waartussen de rechter een keuze dient te maken op grond van de feiten die hij onaantastbaar vaststelt en aldus klaarblijkelijk het legaliteitsbeginsel niet schendt.

Strafzaken - Strafvordering - Redelijke termijn - Overschrijding - Strafvermindering - Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Beoordeling

P.20.1248.N 9 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.17 AC nr. ...

Uit artikel 779 Gerechtelijk Wetboek, dat van toepassing is in strafzaken, volgt dat op straffe van nietigheid van de beslissing in beginsel alle rechtszittingen waarop de zaak is behandeld, moeten zijn bijgewoond door dezelfde rechters; een rechtszitting waarop het rechtscollege uitsluitend conclusietermijnen heeft bepaald bij toepassing van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering, is geen rechtszitting waarop de zaak werd behandeld in de zin van artikel 779 Gerechtelijk Wetboek.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel - Rechtszittingen waarop de zaak wordt behandeld - Rechtszitting waarop uitsluitend conclusietermijnen worden bepaald

- Art. 152, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.20.1298.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.12 AC nr. ...

Wanneer de strafrechter kennis neemt van een overtreding van de wetten en de verordeningen over een van de aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten, is de aanwezigheid van de arbeidsauditeur zowel bij de behandeling van de zaak als bij de uitspraak vereist.

Strafzaken - Strafvordering - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten - Leden van het arbeidsauditoraat

- Art. 155, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 153, 173, 190, 210 en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.0998.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.2 AC nr. ...

Hoewel het proces-verbaal van de rechtszitting in beginsel de vermeldingen bevat die nodig zijn om de regelmatigheid van de rechtspleging te kunnen beoordelen en bijgevolg ook vermeldingen kan bevatten betreffende het al dan niet instemmen door een beklaagde met probatievoorwaarden, kan een dergelijke vermelding ook worden opgenomen in het vonnis of arrest zelf; de in een vonnis of arrest opgenomen vaststellingen betreffende het verloop van de rechtszitting en onder meer betreffende het feit of een partij al dan niet een bepaalde verklaring heeft afgelegd, hebben bewijswaarde tot inschrijving wegens valsheid.

Strafzaken - Algemeen - Regelmatigheid van de rechtspleging - Vermeldingen in het vonnis of arrest - Proces-verbaal van de terechtzitting

Strafzaken - Algemeen - Vaststellingen betreffende het verloop van de rechtszitting - Vermeldingen in het vonnis of arrest

P.20.0429.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.9 AC nr. ...

De aanwijzing van de lasthebber ad hoc om de beklaagde rechtspersoon te vertegenwoordigen, heeft niet tot gevolg dat de strafrechtelijke of de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de lastgever voor de hem ten laste gelegde feiten wordt overgedragen op de lasthebber; hieruit volgt dat de door de rechtspersoon opgelopen veroordelingen niet aan de lasthebber ad hoc kunnen worden opgelegd, alleen maar omdat hij die rechtspersoon heeft vertegenwoordigd; het arrest dat een persoon als beklaagde kwalificeert maar hem tegelijkertijd de hoedanigheid van lasthebber ad hoc toekent en hem vervolgens hoofdelijk met de bestuurders van de vertegenwoordigde vennootschap veroordeelt tot betaling van de vergoedingen aan de verweerders, en dat de door de tweede en de derde verweerders tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvorderingen in beginsel gegrond verklaart, is niet naar recht verantwoord; aangezien het niet om een louter materiële vergissing gaat en het Hof niet bevoegd is om een veroordeelde in de plaats te stellen van een andere, wordt de vernietiging met verwijzing uitgesproken (1). (1) Het OM heeft, in hoofdorde, aangevoerd dat die veroordeling een kennelijke materiële vergissing uitmaakt die het Hof kan verbeteren (vgl., wat betreft de verbetering van de identiteit van een partij die in het bevel tot aanhouding verkeerdelijk is vermeld, Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327, en verwijzingen in noot). (M.N.B.)

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklaagde rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Veroordeling van de lasthebber ad hoc en niet van de beklaagde rechtspersoon - Geen louter materiële vergissing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0817.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.6 AC nr. ...

De rechter die een beklaagde schuldig verklaart aan de opslag van afvalstoffen in strijd met artikel 12, § 1, Materialendecreet omkleedt die beslissing slechts regelmatig met redenen in overeenstemming met de artikelen 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering indien hij niet enkel melding maakt van artikel 12, § 1, Materialendecreet en artikel 16.6.3, § 1, eerste lid, DABM, maar ook van de specifieke voorschriften van het Materialendecreet of de uitvoeringsbesluiten die zijn overtreden.

Strafzaken - Strafvordering - Milieurecht - Materialendecreet - Opslag van afvalstoffen - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Vermelding in de beslissing van de specifiek overtreden bepalingen - Draagwijdte

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 12, § 1 Decr. Vl. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen en indien op het ogenblik van de beslissing de wetsbepalingen zijn opgeheven die de feiten op het ogenblik van het plegen ervan strafbaar stelden, dient de rechter ook de wetsbepalingen te vermelden op grond waarvan de feiten tot op het ogenblik van de beslissing strafbaar zijn gebleven; wanneer het arrest met betrekking tot de bewezen verklaarde feiten weliswaar melding maakt van de op het ogenblik van de feiten geldende wetsbepalingen en ook vaststelt dat deze feiten op het ogenblik van het arrest nog steeds strafbaar waren, maar dat het nalaat melding te maken van de op het ogenblik van het arrest geldende wetsbepalingen welke de vergunningsplicht instellen en welke het naleven van de milieuvoorwaarden opleggen, is de schuldigverklaring en veroordeling niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 23 oktober 2019, AR P. 19.0610.F, AC 2019, nr. 539; Cass. 29 november 2016, AR P.14.1821.N, AC 2014, nr. 680; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0338.F, AC 2009, nr. 466; Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0176.N, AC 2008, nr. 277.

Strafzaken - Strafvordering - Milieurecht - Milieuvergunningsdecreet - Vergunningsplicht en naleving van de milieuvoorwaarden - Werking van de wet in de tijd - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Wetswijziging - Vermelding in de beslissing - Draagwijdte

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.0580.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.9 AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat bij wettige verhindering van de kamervoorzitter om het vonnis uit te spreken waarvoor hij aan de beraadslaging heeft deelgenomen, de aanwijzing van een andere rechter door de voorzitter van het rechtscollege, uitdrukkelijk moet gebeuren in een beschikking waarvan een eensluidend afschrift aan het dossier van de rechtspleging moet worden toegevoegd.

Strafzaken - Strafvordering - Uitspraak van het vonnis of arrest - Wettige verhindering van de kamervoorzitter - Aanwijzing van een andere rechter - Beslissing van de voorzitter van het rechtscollege - Toevoeging van een afschrift van de beslissing aan het dossier

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

P.20.1162.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.10 AC nr. ...

Het feit dat de behandeling van een zaak door een anders samengestelde zetel volledig wordt hervat, houdt in dat de op een vorige rechtszitting ingediende conclusie die deel uitmaakt van het dossier, wordt vermoed te zijn hernomen door de aanwezige partij, tenzij zij daarvan afstand heeft gedaan en het is niet vereist dat de anders samengestelde zetel uitdrukkelijk vaststelt dat zij die conclusie, die wordt vermoed hernomen te zijn, in aanmerking neemt (1). (1) Cass. 7 februari 2012, AR P.11.2142.N, AC 2012, nr. 91.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Neerlegging van een conclusie - Verdaging naar een latere rechtszitting - Anders samengesteld rechtscollege - Hervatting van de zaak

P.20.0250.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.3 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van de rechtszitting vermeldt dat de zitting heeft plaatsgevonden met gesloten deuren, terwijl ze volgens het arrest van 31 mei 2018 openbaar werd gehouden, laat deze tegenstrijdigheid het Hof niet toe na te gaan of de appelrechters het voorschrift van de artikelen 148 Grondwet en 190 Wetboek van Strafvordering hebben nageleefd; in dit geval dient de vernietiging van het besteden arrest te worden uitgebreid tot het onderzoek van de zaak vanaf die rechtszitting (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 681.

Strafzaken - Strafvordering - Onderzoek en behandeling ter terechtzitting - Openbaarheid - Onderzoek en behandeling met gesloten deuren volgens het proces-verbaal van de rechtszitting maar openbaar volgens het daaropvolgend arrest - Tegenstrijdigheid - Gevolg - Vernietiging - Uitbreiding tot de oudste nietige akte

- Artt. 190, eerste lid, en 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 148, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0578.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.7 AC nr. ...

Het appelgerecht kan de zaak niet ten gronde behandelen wanneer de beslissing van de eerste rechter, die onbevoegd was om kennis te nemen van de zaak, niet kan worden beschouwd als een uitputting van de rechtsmacht in eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

Strafzaken - Strafvordering - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering - Gevolg - Vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Hoger beroep - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Wettigheid

Een vonnis dient als onbestaande te worden beschouwd wanneer de rechtbank een beklaagde heeft veroordeeld zonder dat de strafvordering te zijnen laste regelmatig werd ingeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

Strafzaken - Strafvordering - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering - Gevolg - Vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Vonnis dat als onbestaande wordt beschouwd

P.20.0477.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.11 AC nr. ...

Een bij toepassing van artikel 195bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, regelmatig vastgestelde onmogelijkheid van een of meerdere rechters om het vonnis te ondertekenen waaronder in voorkomend geval de kamervoorzitter zelf, belet niet dat toepassing kan worden gemaakt van artikel 782bis, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

Strafzaken - Algemeen - Onmogelijkheid voor de rechter tot ondertekening - Kamervoorzitter - Toepassing

- Art. 782bis, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 195bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Noch artikel 195bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel staan eraan in de weg dat een vonnis dat werd gewezen door een collegiale kamer, wettig is indien het op een regelmatige wijze wordt ondertekend door slechts één van de rechters die de zaak hebben behandeld en in beraad hebben genomen, in zoverre blijkt dat de overige rechters die aan het beraad hebben deelgenomen en het vonnis hebben gewezen maar wordt vastgesteld dat zij zich in de onmogelijkheid bevinden om het vonnis te ondertekenen.

Strafzaken - Algemeen - Collegiale kamer - Onmogelijkheid tot ondertekening

- Art. 195bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer een rechter zich in de onmogelijkheid bevindt om te ondertekenen dient de beslissing overeenkomstig artikel 195bis, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering, die omstandigheid enkel te vermelden; een dergelijke authentieke vermelding in het vonnis volstaat als bewijs van de onmogelijkheid zonder dat enige bepaling de rechters of de griffier bovendien verplicht om in de beslissing te vermelden op grond van welke reden de desbetreffende magistraat in de onmogelijkheid verkeerde om te beslissing te ondertekenen.

Strafzaken - Algemeen - Onmogelijkheid voor de rechter tot ondertekening - Vermelding

- Art. 195bis, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0527.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.6 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt dat het openbaar ministerie, dat overeenkomstig artikel 140 Gerechtelijk Wetboek waakt over de regelmatigheid van de dienst van de hoven en rechtbanken, aanwezig is bij een uitspraak die uitsluitend betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Recht van verdediging - Invloed

- Art. 140 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0602.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.9 AC nr. ...

Aan de vereiste van de eentaligheid van een rechterlijke beslissing wordt geen afbreuk gedaan door het feit dat de rechter in zijn beslissing citeert uit een in een andere taal dan die van de rechtspleging opgesteld stuk uit het strafdossier en vervolgens in de taal van de rechtspleging vermeldt welke betekenis dit citaat volgens hem heeft.

Strafzaken - Strafvordering - Taalgebruik in gerechtszaken - Vermelding in de rechterlijke beslissing van een passage in een vreemde taal - Eigen vertaling door de rechter - Toelaatbaarheid

- Artt. 24 en 37 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.0007.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.4 AC nr. ...

Artikel 19 Gerechtelijk Wetboek verbiedt dat de rechter zich een geschilpunt opnieuw toe-eigent om er een ander gevolg aan te geven, hoewel dat door hem al werd beslecht (1); een rechtscollege dat niet terugkomt op wat het zelf heeft beslist, maar wel de onwettigheid aanhaalt van een door een andere rechtbank in een andere zaak opgelegde straf, begaat geen dergelijke machtsoverschrijding. (1) Zie Cass. 19 april 2001, AR C.00.0161.F, AC 2001, nr. 215.

Strafzaken - Strafvordering - Eindbeslissing - Draagwijdte - Beslissing die de onwettigheid van de straf die door een andere rechtbank werd opgelegd in een andere zaak aanhaalt - Bestaanbaarheid met artikel 19 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

In artikel 20 Gerechtelijk Wetboek wordt het beginsel bepaald volgens hetwelk rechterlijke beslissingen slechts kunnen worden aangevochten door het aanwenden van rechtsmiddelen; het vonnis dat de onwettigheid van de straf die door een andere rechtbank werd opgelegd in een andere zaak aanhaalt, wendt niet een door die bepaling verboden middel van nietigheid aan tegen dat vonnis.

Strafzaken - Strafvordering - Middelen van nietigheid - Niet-toepasselijkheid op vonnissen - Beslissing die de onwettigheid van de straf die door een andere rechtbank werd opgelegd in een andere zaak aanhaalt - Bestaanbaarheid met artikel 20 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0240.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 6.1. EVRM en 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het arrest van het hof van assisen de voornaamste redenen en overwegingen moet bevatten die de jury van de schuld of onschuld van de beschuldigde hebben overtuigd, zonder dat het college op alle neergelegde conclusies moet antwoorden, met vermelding van de redenen waarom op elk van de aan de juryleden gestelde vragen positief of negatief is geantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Hof van assisen - Vrijspraak - Onbevoegdheid te oordelen over de burgerlijke vordering - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 334, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0529.N 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2N.6 AC nr. ...

Alle procespartijen hebben het recht voor de onderzoeksgerechten conclusies te nemen en uit de artikelen 127, 135 en 233 Wetboek van Strafvordering volgt dat de onderzoeksgerechten die de rechtspleging regelen, verplicht zijn daarop te antwoorden.; in strafzaken kan een conclusie ook mondeling worden genomen voor zover de vordering, exceptie of verweer een schriftelijke neerslag vindt in het proces-verbaal van de rechtszitting of in de rechterlijke beslissing (1). (1) Cass. 16 januari 1990, AR nr. 3322, AC 1989-90, nr. 304.

Strafzaken - Strafvordering - Conclusie van partijen - Mondelinge conclusie - Draagwijdte

P.20.0103.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.3 AC nr. ...

Een vonnis of arrest kan vaststellingen bevatten betreffende het verloop van de rechtszitting; die vaststellingen, ook als ze niet zijn vermeld in het proces-verbaal van de terechtzitting, hebben authentieke bewijswaarde behoudens inschrijving wegens valsheid.

Strafzaken - Strafvordering - Vaststellingen betreffende het verloop van de rechtszitting - Mededeling van het openbaar ministerie - Authentieke bewijswaarde

P.20.0304.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.6 AC nr. ...

Uit de loutere omstandigheid dat bij de reactie van het vonnis of arrest de beslissing over de schuld van de beklaagde wordt weergegeven voor de weergave van de redenen die deze beslissing schragen, kan geen miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid.

Strafzaken - Strafvordering - Redactie van vonnissen en arresten - Weergave schuld beklaagde voor de motieven over schuld

P.20.0400.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.11 AC nr. ...

Artikel 407 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat in strafzaken nietigheden uit enige onregelmatigheid betreffende de eed van tolken zijn gedekt wanneer een vonnis of arrest op tegenspraak, dat geen maatregel van inwendige aard inhoudt, is gewezen zonder dat de nietigheid door een van de partijen is voorgedragen of door de rechter ambtshalve is uitgesproken (1). (1) Cass 30 mei 2017, AR P.16.0783.N, AC 2017, nr. 358; Cass. 20 maart 2002, AR P.02.0144.N, AC 2002, nr. 191; Cass. 17 maart 1999, AR P.98.1339.F, AC 1999, nr. 162.

Strafzaken - Strafvordering - Nietigheden - Artikel 31 en 40 Taalwet Gerechtszaken - Bijstand van een beëdigde tolk - Verzuim van vermelding van deze bijstand - Draagwijdte

- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering

P.20.0522.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.7 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, en de artikelen 16, § 6, 21, § 4, en 30 Voorlopige Hechteniswet volgt dat de identiteit van een partij die in het aanhoudingsbevel per vergissing werd vermeld, mag worden verbeterd; artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is van algemene toepassing, zonder uitzondering van het geval waarin de vergissing werd begaan naar aanleiding van de toetsing van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272, en de verwijzingen in de voetnoten. (wat betreft een vergissing in de beslissing van de raadkamer over de handhaving van de voorlopige hechtenis); Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0335.N, AC 2014, nr. 175; Cass. 7 juni 2011, AR P.11.0999.N, AC 2011, nr. 387; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1575.F, AC 2010, nr. 594; Cass. 13 december 2005, AR P.05.1567.N, AC 2005, nr. 670; Cass. 15 december 2004, AR P.04.1590.F, AC 2004, nr. 613; Cass. 26 maart 1996, AR P.96.0359.N, AC 1996, nr. 104; JEAN DE CODT, « L'erreur matérielle et sa rectification devant la juridiction répressive », noot onder Bruxelles, mis.acc., 17 september 2002, Rev.dr.pén.crim., 2003, p. 313 e.v.

Strafzaken - Strafvordering - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verschrijving - Identiteit van de inverdenkinggestelde en inverdenkingstelling - Hoger beroep - Verbetering

- Artt. 16, § 6, 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een onjuiste vermelding in een beslissing een verschrijving is die hij mag verbeteren; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of die onverenigbaar zijn met het begrip verschrijving (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272, en de verwijzingen in de voetnoten.

Strafzaken - Strafvordering - Onjuiste vermelding in een akte - Verschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof van Cassatie

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

De verschrijving die de rechter mag verbeteren, is een schrijffout, namelijk een onachtzaamheid die de wettigheid of de regelmatigheid van de beslissing niet aantast en waarvan de rechtzetting de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten of de door haar bevolen maatregelen ongewijzigd laat (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272, en de verwijzingen in de voetnoten.

Strafzaken - Strafvordering - Verschrijving

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0170.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.1 AC nr. ...

Het appelgerecht moet een regelmatig en tijdig ingesteld hoger beroep, gevolgd door een regelmatig en tijdig ingediend grievenschrift, niet onontvankelijk of vervallen verklaren om de enkele reden dat dezelfde appellant tegen hetzelfde vonnis nog een ander hoger beroep instelt dat niet-ontvankelijk of vervallen is; wanneer het openbaar ministerie optreedt als appellant, heeft het geen belang dat dit het ene hoger beroep instelt bij een gerechtsdeurwaardersexploot overeenkomstig artikel 205 Wetboek van Strafvordering en het andere met een verklaring ter griffie overeenkomstig artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering; evenmin heeft het in dat geval belang dat het bevel tot dagvaarding en derhalve de opgave van de datum van de rechtszitting in hoger beroep dateert van vóór het hoger beroep dat het openbaar ministerie instelt met een verklaring ter griffie; behoudens indien hierdoor zijn recht van verdediging wordt miskend, moet de gedaagde in hoger beroep die ingevolge het hem betekende exploot kennis heeft van het hoger beroep van het openbaar ministerie en van de datum van de rechtszitting in hoger beroep, niet eveneens in kennis worden gesteld van een ander hoger beroep met dezelfde draagwijdte dat het openbaar ministerie tegen hetzelfde vonnis instelt met een verklaring ter griffie; evenmin moet de betrokkene in dat geval tweemaal worden opgeroepen om te verschijnen op dezelfde rechtszitting van het appelgerecht; het enkele feit dat het openbaar ministerie meerdere hogere beroepen instelt tegen hetzelfde vonnis, impliceert niet dat er voor de appelrechters onderscheiden strafvorderingen aanhangig worden gemaakt; bijgevolg moeten de appelrechters niet beslissen over de samenvoeging van die hogere beroepen.

Strafzaken - Strafvordering - Rechtspleging in hoger beroep - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

P.20.0531.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.14 AC nr. ...

Het bestaan van een coronavirusepidemie, de maatregelen die de overheid in België op dat vlak neemt en de impact daarvan op de samenleving zijn gegevens van algemene bekendheid; gegevens van algemene bekendheid worden uit hun aard geacht tot het debat te behoren en het voorwerp van tegenspraak te kunnen zijn; bijgevolg mag de rechter deze bij zijn beoordeling betrekken zonder de partijen de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren.

Strafzaken - Algemeen - Algemeen bekende feiten - Publieke bronnen - Feiten niet aan tegenspraak onderworpen

P.19.1219.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.1 AC nr. ...

De rechter is niet gebonden door de kwalificatie die aan het vervolgde feit wordt gegeven in de akte van aanhangigmaking, maar hij moet aan de feiten hun juiste omschrijving geven, die, mits eerbiediging van het recht van verdediging van partijen, hetzelfde feit tot voorwerp heeft als de materiële gebeurtenis die het voorwerp van de vervolging uitmaakt; de rechter oordeelt onaantastbaar welke de materiële gebeurtenis is die het voorwerp van de vervolging uitmaakt en die aan de akte van aanhangigmaking ten grondslag ligt, alsook of een heromschrijving het aanhangig gemaakte feite ongewijzigd laat; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen niet te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Cass. 21 januari 2020, AR P.19.0631.N. AC 2020, nr. 58.

Strafzaken - Strafvordering - Te laste gelegde feiten - Heromschrijving

P.19.1183.F 11 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.2 AC nr. ...

De beslissing van de rechter om geen rekening te houden met een stuk dat na het sluiten van het debat werd neergelegd, kan een impliciete beslissing zijn (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2017, AR P.17.0271.F, AC 2017, nr. 349; Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.1112.F, arrest niet gepubliceerd.

Strafzaken - Algemeen - Stuk neergelegd na het sluiten van het debat - Niet-inaanmerkingneming - Impliciete beslissing

De artikelen 772 en 774 Gerechtelijk Wetboek betreffende de heropening van het debat zijn niet als zodanig van toepassing in strafzaken (1). (1) Zie Cass. 14 november 2018, AR P.18.1066.F, AC 2018, nr. 633; Cass. 13 januari 2015, AR P.13.1644.N, AC 2015, nr. 30; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F-P.00.1353.F-P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

Strafzaken - Algemeen - Sluiting van het debat - Verzoek tot heropening van de debatten - Artikelen 772 en 774 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

P.19.0159.F 19 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200219.2F.3 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over een geschilpunt dat bij hem niet meer aanhangig is omdat hij hierover in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen een eindbeslissing heeft gewezen, overschrijdt zijn rechtsmacht(1); wanneer, aldus, de rechter bij tussenvonnis beslist dat de stukken die door de burgerlijke partijen zijn overgelegd geen enkel tegensprekelijk stuk bevatten dat in staat is de gegrondheid van hun gehele vordering te staven, is dit een beslissende reden in zoverre de rechtbank aldus heeft ontkend dat de stukken in staat waren de schade ten belope van het gevorderde bedrag te staven(2). (1) Zie Cass. 26 oktober 2015, AR C.15.0028.N, AC 2015, nr. 626; Cass. 18 juni 2015, AR C.14.0491.F, AC 2015, nr. 415, met concl. van advocaat-generaal LECLERCQ in Pas; Cass. 18 november 1997, AR P.96.0477.N, AC 1997, nr. 484; Cass. 26 juni 1992, AR 7861, AC 1992, nr. 571; Cass. 23 november 1987, AR 7688, AC 1987-88, nr. 176 (onderscheid met het gezag van gewijsde). (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, n° 159.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Geschilpunt - Beslissing die de rechtsmacht van de rechter uitput - Nieuwe beslissing van dezelfde rechter - Zelfde zaak en partijen - Tussenvonnis - Beslissende reden - Toepassing

- Art. 19, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.19.1173.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.4 AC nr. ...

De strafrechter is verplicht om in zijn veroordelende beslissing de wetsbepalingen te vermelden die het feit strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen; hij kan die wetsbepalingen ook vermelden door verwijzing naar een voor de partijen beschikbaar stuk van de rechtspleging en zelfs door verwijzing naar een dergelijk beschikbaar stuk dat op zijn beurt verwijst naar een ander stuk van de rechtspleging.

Strafzaken - Strafvordering - Wetsbepalingen misdrijf en strafmaat - Verwijzing naar een stuk in het strafdossier

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.19.1152.F 12 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200212.2F.3 AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat, met uitzondering van de bij wet bepaalde gevallen, alle bewijselementen die in de loop van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen aan het vonnisgerecht worden voorgelegd (1). (1) M.-A. Beernaert, H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2017, dl. II, p. 1176.

Strafzaken - Strafvordering - Recht van verdediging - Elementen die aan het vonnisgerecht moeten worden voorgelegd - Bewijselementen die tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.1305.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.18 AC nr. ...

Het verzuim van het niet ondertekenen van een vonnis van de kamer voor de bescherming van de maatschappij door één van de drie rechters en evenmin door de griffier, waarbij geen melding is gemaakt van de onmogelijkheid om te ondertekenen, kan worden hersteld op schriftelijke conclusie van het openbaar ministerie overeenkomstig art. 788 Gerechtelijk Wetboek, dat toepasselijk is in strafzaken; dergelijk herstel heeft retroactieve werking, ook al vond het herstel plaats na het tegen het vonnis ingestelde cassatieberoep (1). (1) Cass. 16 oktober 2002, AR P.02.0683.F, AC 2002, nr. 543; Cass. 15 oktober 1976, AC 1977, 199, RW 1976-77, 940.

Strafzaken - Allerlei - Internering - Ondertekening van het vonnis - Verzuim - Herstel van het verzuim

- Artt. 782, 785 en 788 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0706.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.8 AC nr. ...

De onmogelijkheid om het vonnis te tekenen door de voorzitter of één van de rechters wordt regelmatig vastgesteld door de vermelding in het vonnis van die onmogelijkheid en dit ongeacht de plaats in het vonnis van die vermelding (1). (1) Zie: Cass. 4 december 2018, AR P.18.0340.N, AC 2018, nr. 679.

Strafzaken - Algemeen - Vonnis - Onmogelijkheid van ondertekening - Vaststelling

- Art. 195bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 782, eerste lid, en 785, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat bij wettige verhindering van de kamervoorzitter om het vonnis uit te spreken waarvoor hij aan de beraadslaging heeft deelgenomen, de aanwijzing van een andere rechter door de voorzitter van de rechtbank, uitdrukkelijk moet gebeuren in een beschikking waarvan een eensluidend afschrift aan het dossier van de rechtspleging moet worden toegevoegd (1). (1) Zie: Cass. 22 januari 2019, AR P.18.1018.N, AC 2019, nr. 39.

Strafzaken - Algemeen - Uitspraak van het vonnis - Verhinderde kamervoorzitter - Aanwijzing van een vervanger

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

P.19.0586.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.2F.4 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van de rechtszitting waarop de zaak werd behandeld en in beraad werd genomen en de in de zaak gewezen uitspraak de namen van dezelfde rechters vermeldt, staat het vast dat het die rechters zijn die de zaak hebben behandeld en erover hebben geoordeeld en de beslissing hebben ondertekend (1). (1) Cass. 14 juni 2018, AR C.17.0572.N, AC 2018, nr. 386.

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van de rechtszitting - Vermeldingen - Samenstelling van de zetel - Rechter die over de zaak heeft geoordeeld - Toepassing

- Art. 780, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.19.0374.N 15 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191015.3 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 10 van de wet van 1 mei 1849 betreffende de politierechtbanken en correctionele rechtbanken en van artikel 190ter Wetboek van Strafvordering zijn in politiezaken en in correctionele zaken niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; het ontbreken van het proces-verbaal van een rechtszitting leidt in die zaken slechts tot de nietigheid van de beslissing indien de regelmatigheid van de gevoerde procedure niet kan worden afgeleid uit de vermeldingen van deze beslissing of uit andere procedurestukken (1). (1) Cass. 4 december 2001, AR P.00.0570.N, AC 2001, nr. 668; Cass. 29 mei 1990, AR 3737, AC 1990, nr. 568; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 2014, nr. 2387.

Strafzaken - Strafvordering - Correctionele rechtbank - Proces-verbaal van de rechtszitting niet gevoegd bij het rechtsplegingsdossier - Draagwijdte

P.19.0156.F 2 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.5 AC nr. ...

Het vonnis van de correctionele rechtbank is nietig wanneer het proces-verbaal van de terechtzitting waarop de zaak werd behandeld niet bij het dossier is gevoegd en het vonnis niet alle vereiste vermeldingen bevat om de regelmatigheid van de rechtspleging te bewijzen (1). (1) Zie Cass. 14 november 1984, AC 1984-85, nr. 166 (proces-verbaal van de terechtzitting dat noch door de voorzitter noch door de griffier werd ondertekend); inzake de moeilijkheden betreffende de formele geldigheid van de processen-verbaal van terechtzittingen in strafzaken, zie concl. van procureur-generaal M. DE SWAEF, toen advocaat-generaal, Cass. 4 december 2001, AR P.00.0570.N, AC 2001, nr. 668.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel en openbaar karakter van de terechtzitting - Onderzoek - Geen voeging bij het dossier van het proces-verbaal van de terechtzitting waarop de zaak werd behandeld - Vonnis dat niet alle vereiste vermeldingen bevat om de regelmatigheid van de procedure te bewijzen - Nietigheid van het vonnis

- Artt. 155 en 189 Wetboek van Strafvordering

P.19.0342.N 10 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190910.1 AC nr. ...

De vereiste eenparigheid van de leden van het appelgerecht om een vrijspraak in eerste aanleg te wijzigen in een veroordeling of de in eerste aanleg uitgesproken straf te verzwaren, moet uitdrukkelijk worden vastgesteld (1); de loutere vermelding van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering bij de toegepaste wetsbepalingen volstaat niet (2). (1) Cass. 5 juni 2013, AR P.13.0683.F, AC 2013, nr. 345. (2) Cass. 11 juni 2008, AR P.08.353.F, AC 2008, nr. 363; Cass. 27 juni 2000, AR P.99.0127.N, AC 2000, nr. 404.

Strafzaken - Algemeen - Rechtspleging in hoger beroep - Vereiste eenparigheid - Vaststelling door het appelgerecht

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0062.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.1 AC nr. ...

De relatieve werking van het hoger beroep van een beklaagde belet dat de door de eerste rechter opgelegde straf wordt verzwaard op het enkel hoger beroep van die beklaagde; alhoewel de door artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken bedoelde vergoeding een door de rechter lastens elke veroordeelde in een criminele, correctionele of politiezaak verplicht uit te spreken aanvullende veroordeling is en geen straf, wordt deze veroordeling tot de betaling van de vergoeding beperkt door de relatieve werking van het hoger beroep zodat het verbod voor de rechter om de toestand te verzwaren van diegene die alleen hoger beroep heeft ingesteld tot gevolg heeft dat de door artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken bedoelde ambtshalve veroordeling op diens enkel hoger beroep niet kan worden verhoogd.

Strafzaken - Allerlei - Veroordeling tot betaling van een vergoeding ingevolge artikel 91, tweede lid, Tarief
Strafzaken - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking van het hoger beroep - Draagwijdte

P.19.0240.N 28 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.14 AC nr. ...

De rechter kan oordelen dat hij, ingevolge de persoonlijke afwezigheid van de beklaagde ter rechtszitting, de strafmaat dient te beoordelen zonder te beschikken over bijzonderheden in verband met diens persoonlijke houding of situatie, aangezien die informatie enkel onrechtstreeks wordt ontvangen van de advocaat die de beklaagde ter rechtszitting vertegenwoordigt; daarmee bestraft de rechter niet de processtrategie van de beklaagde, noch schendt of miskent hij enige verdragsbepaling of enig algemeen rechtsbeginsel.

Strafzaken - Strafvordering - Persoonlijke afwezigheid van de beklaagde ter rechtszitting - Beoordeling strafmaat - Wijze

P.19.0171.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.2 AC nr. ...

De rechter dient niet, met het oog op de motivering van zijn beslissing betreffende een beklaagde, de redenen te herhalen die betrekking hebben op een medebeklaagde die een soortgelijke betwisting als laatstgenoemde heeft opgeworpen.

Strafzaken - Strafvordering - Motivering - Redenen die betrekking hebben op een medebeklaagde die een soortgelijke betwisting heeft opgeworpen

P.19.0168.F 15 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190515.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 195bis, eerste en tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering moet de griffier het vonnis binnen achtenveertig uur laten tekenen door de rechters die het hebben gewezen en indien een of meer rechters zich in de onmogelijkheid bevinden om te tekenen, dan tekenen alleen de anderen, onder vermelding van die onmogelijkheid; wanneer een rechter verhinderd is om te ondertekenen, dient de beslissing waaraan hij deelgenomen heeft die omstandigheid enkel te vermelden, waarbij een dergelijke authentieke vermelding in het vonnis het bewijs van de onmogelijkheid levert, en geen enkele bepaling verplicht bovendien de rechters of de griffier in de beslissing te vermelden dat laatstgenoemde rechter achtenveertig uur heeft gewacht en dat hij, samen met de rechters die de beslissing hebben ondertekend, de reden heeft vastgesteld waarom een van die magistraten in de onmogelijkheid verkeerde om die beslissing eveneens te ondertekenen.

Strafzaken - Algemeen - Ondertekening door de rechters - Verhinderde rechter - Vaststelling van de verhindering - Vereiste vermeldingen

- Art. 195bis Wetboek van Strafvordering

P.19.0106.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.13 AC nr. ...

De correctionele rechter moet de beklaagde alleen als laatste aan het woord laten, als deze dat heeft gevraagd (1). (1) Cass. 11 oktober 2000, AR P.00.0682.F, AC 2000, nr. 539 dat preciseert: "de in artikel [320, voorheen 335], derde lid, van het Wetboek van Strafvordering, bepaalde verplichting om de beschuldigde of zijn raadsman als laatste aan het woord te laten, is niet van toepassing in correctionele of politiezaken"; zie Cass. 11 maart 1986, AR 233, AC 1986, nr. 442.

Strafzaken - Strafvordering - Correctionele- of politierechtbank - Onderzoek van de zaak - Rangorde van het debat - Beklaagde - Laatste woord

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 190, tweede lid, en 210, eerste lid Wetboek van Strafvordering

---

P.19.0439.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.15 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 780, eerste lid, 2°, en 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de identiteit van een partij, die per vergissing in de beroepen beslissing werd opgegeven, mag worden rechtgezet; die bepalingen zijn van algemene toepassing, ook als de vergissing is gebeurd bij het toezicht op de voorlopige hechtenis (1) en ze tevens betrekking heeft op de inbeschuldigingstelling. (1) Zie Cass. 15 december 2004, AR P.04.1590.F, AC 2004, nr. 613: "Een verschrijving wat betreft de identiteit van een inverdenkinggestelde kan volgens de procedure bepaald in artikel 794 van het Gerechtelijk Wetboek worden verbeterd".

Strafzaken - Strafvordering - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verschrijving - Identiteit van de inverdenkinggestelde - Hoger beroep - Verbetering

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 780, eerste lid, 2°, en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of een onjuiste vermelding in een beslissing een verschrijving is die hij mag verbeteren; het Hof gaat na of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of die onverenigbaar zijn met het begrip verschrijving (1). (1) Zie Cass. 22 september 2015, AR P.14.1118.N, AC 2015, nr. 541.

Strafzaken - Strafvordering - Verschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof van Cassatie

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

De verschrijving, die de rechter mag verbeteren, is een schrijffout, namelijk een onachtzaamheid die de wettigheid of regelmatigheid van de beslissing niet aantast en waarvan de rechtzetting de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten (1) of de door haar bevolen maatregelen ongewijzigd laat. (1) Zie J. DE CODT, "L'erreur matérielle et sa rectification devant la juridiction répressive », noot onder Brussel (KI), 17 september 2002, Rev.dr.pén.crim., 2003, p. 314, en referenties in noot 6; Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640 (2e middel).

Strafzaken - Strafvordering - Verschrijving

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0298.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.2N.5 AC nr. ...

Noch uit de tekst van artikel 152 Wetboek van Strafvordering noch uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling kan worden afgeleid dat de strafrechter stukken uit het debat kan weren op de enkele grond dat ze door een partij werden ingediend buiten de overeenkomstig artikel 152, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen voor het indienen en het meedelen van conclusies, ook niet indien die stukken zijn gevoegd bij een laattijdig neergelegde of meegedeelde conclusie; de rechter kan stukken wel weren indien die worden neergelegd met dilatoire doeleinden in die zin dat ze niets kunnen bijdragen voor de beslechting van het aanhangige geschil en de betrokken partij aldus een louter dilatoir oogmerk nastreeft dan wel indien het laattijdig indienen van de stukken misbruik van rechtspleging inhoudt omdat dit de goede rechtsbedeling hindert en de rechten van de andere partijen op onrechtmatige wijze aantast.

Strafzaken - Strafvordering - Stukken ingediend door een partij buiten de conclusietermijnen - Ambtshalve wering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Strafvordering - Stukken ingediend door een partij buiten de conclusietermijnen - Ambtshalve wering

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

P.18.1057.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.3 AC nr. ...

Indien een rechtscollege tijdens het beraad vaststelt dat een beklaagde niet alle op de inventaris vermelde stukken heeft neergelegd en bij tussenvonnis beslist het debat te heropenen en een rechtszitting bepaalt opdat de beklaagde alsnog de ontbrekende stukken kan neerleggen, vervolgens op die rechtszitting enkel wordt vastgesteld dat de beklaagde die stukken niet neerlegt en het rechtscollege daarop beslist de zaak in voortzetting te stellen opdat de stukken alsnog zouden worden neergelegd, is die rechtszitting geen zitting waarop de zaak is behandeld in de zin van artikel 779 Gerechtelijk Wetboek.

Strafzaken - Allerlei - Samenstelling van de zetel - Heropening debat ter neerlegging van ontbrekende stukken door beklaagde - Geen neerlegging - Voortzetting van de zaak opdat de stukken alsnog zouden worden neergelegd

P.18.0638.F 6 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190206.1 AC nr. ...

Aangezien elke beslissing van de rechter in haar geheel moet worden genomen, kunnen de redenen van een beslissing die uitspraak doet over verschillende vorderingen of over verschillende grondslagen van eenzelfde vordering, elkaar uitleggen (1). (1) Cass. 19 april 1971, p. 767.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing over de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering - Uitlegging van de redenen

P.18.1018.N 22 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190122.1 AC nr. ...

Wanneer een vonnis niet werd uitgesproken door de voorzitter van de kamer die het gewezen heeft, moet uit het bestreden vonnis of uit het proces-verbaal van de rechtszitting waarop het bestreden vonnis werd uitgesproken, blijken dat de voorzitter van de kamer wettig verhinderd was en de voorzitter van de rechtbank een andere rechter heeft aangewezen om hem te vervangen op het ogenblik van de uitspraak (1). (1) De regel geformuleerd in het arrest van het Hof van 14 januari 2009 (Cass. 14 januari 2009, AR P.08.1346.F, AC 2009, nr. 27) verder uitbreidend was het openbaar ministerie, dat concludeerde tot verwerping van het cassatieberoep, de mening toegedaan dat uit het feit dat het vonnis niet werd uitgesproken door de voorzitter van de kamer die het heeft gewezen, maar door een rechter die als lid van deze kamer mee over het vonnis heeft beraadslaagd, volgt dat de voorzitter van de kamer wettig verhinderd was het vonnis uit te spreken en de voorzitter van het gerecht overeenkomstig artikel 782bis, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek die andere rechter had aangewezen om de voorzitter van de kamer op het ogenblik van de uitspraak te vervangen, alsook dat uit voornoemde wetsbepaling noch volgt dat de voorzitter van het gerecht die verhindering en aanwijzing uitdrukkelijk in een geschrift moet vaststellen, noch dat het vonnis of het proces-verbaal van de rechtszitting daarvan melding moet maken.

Strafzaken - Algemeen - Uitspraak van het vonnis - Verhinderde kamervoorzitter - Aanwijzing van een vervanger - Vaststelling

- Art. 782bis, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0340.N 4 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181204.1 AC nr. 679

Aan de vereiste van artikel 785, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat indien de voorzitter of een van de rechters in de onmogelijkheid verkeert het vonnis te ondertekenen, de griffier daarvan melding maakt onderaan op de akte en de beslissing dan geldig is met de handtekening van de overige rechters die ze hebben uitgesproken, is voldaan wanneer die vermelding door de griffier is aangebracht op het proces-verbaal van de rechtszitting waarop de uitspraak is gedaan (1). (1) Zie: Cass. 26 februari 2010, AR F.09.0010.F, AC 2010, nr. 135.

Strafzaken - Algemeen - Vonnis - Onmogelijkheid van ondertekening - Vermelding door de griffier

- Art. 785, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.18.0104.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.1 AC nr. ...

De rechter kan een laattijdig neergelegde conclusie uit het debat weren door ze als misbruik van rechtspleging aan te merken, op grond dat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1); de omstandigheid dat geen enkele conclusiekalender werd vastgesteld, belet de rechter niet om misbruik van rechtspleging vast te stellen wegens laattijdigheid van de conclusie. (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

Strafzaken - Algemeen - Neerlegging van conclusie - Laattijdige neerlegging - Misbruik van rechtspleging - Ontstentenis van een conclusiekalender

P.18.0506.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.3 AC nr. 645

De verplichting die artikel 155 Wetboek van Strafvordering aan de griffier oplegt om aantekening te houden van de voornaamste verklaringen van de ter rechtszitting gehoorde getuigen, geldt niet voor de strafrechtbanken die in hoger beroep uitspraak doen en vereist evenmin dat het vonnis of arrest de voornaamste inhoud van de getuigenverklaringen vermeldt; het feit dat het proces-verbaal van de rechtszitting of het vonnis of arrest de voornaamste verklaringen van de ter rechtszitting gehoorde getuigen niet vermeldt, houdt geen schending in van artikel 149 Grondwet noch miskenning van enige motiveringsverplichting van de rechter en evenmin wordt het Hof daardoor belet zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen waarbij het feit dat bij gebrek aan aantekening van de getuigenverklaringen geen controle kan worden uitgeoefend op de bewijswaardering of de eventuele miskenning van de bewijskracht van die verklaringen door de rechter, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0380.N, AC 2007, nr. 462; Cass. 27 september 2006, AR P.06.1262.F, AC 2006, nr. 443; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 2388.

Strafzaken - Strafvordering - Hoger beroep - Ter terechtzitting gehoorde getuigen - Aantekening van voornaamste verklaringen door griffier

P.18.1066.F 14 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181114.2 AC nr. 633

De strafuitvoeringsrechtbank oordeelt onaantastbaar in feite en op grond van de haar op het ogenblik van het verzoek tot heropening van het debat voorgelegde gegevens of er aanleiding is om dat verzoek in te willigen (1). (1) Cass. 12 februari 2013, AR P.12.0675.N, AC 2013, nr. 97.

Strafzaken - Strafvordering - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot heropening van de debatten - Beoordeling door de rechter

De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de heropening van het debat zijn niet van toepassing in strafzaken maar geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de rechter om daarvan het belang te beoordelen bij de toepassing van de criteria vermeld in artikel 772 van dat wetboek (1). (1) Cass. 13 januari 2015, AR P.13.1644.N, AC 2015, nr. 30.

Strafzaken - Strafvordering - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot heropening van de debatten - Criteria opgesomd in artikel 772 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 772 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0350.F 12 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180912.2 AC nr. ...

Noch artikel 785 Gerechtelijk Wetboek noch enige andere wetsbepaling leggen de griffier de verplichting op om elk van de in eenzelfde akte vermelde vaststellingen met een handtekening te bevestigen (1). (1) Cass. 5 november 2014, AR P.14.1383.F, AC 2014, nr. 670.

Strafzaken - Algemeen - Ondertekening van de beslissing - In de akte vermelde vaststellingen - Bevestiging door de griffier - Vorm

- Art. 785 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0242.F 5 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180905.14 AC nr. ...

De rechter hoeft de afwijzing van een verzoek tot heropening van het debat niet te motiveren aangezien het niet om een punt van de vordering gaat in de zin van artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 13 april 2005, AR P.05.0263.F, AC 2005, nr. 221.

Strafzaken - Algemeen - Verzoek tot heropening van het debat - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0144.N 5 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180605.3 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de bepalingen van de artikelen 779, 782, eerste lid, 782bis, eerste lid en 785, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de voorzitter bij toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek een vonnis kan uitspreken indien dit vonnis is ondertekend door de rechters die alle rechtszittingen hebben bijgewoond en over de zaak hebben beraadslaagd, of zo die rechters in de onmogelijkheid verkeren om het vonnis te ondertekenen, die onmogelijkheid wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 785 Gerechtelijk Wetboek; een regelmatig vastgestelde onmogelijkheid van een van de rechters belet de toepassing van artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek niet (1). (1) Cass. 18 november 2014, AR P.13.0532.N, AC 2014, nr. 702, RW 2016-17, 1137, noot B. VAN DEN BERGH, "Over het handtekeningsvereiste in een vonnis: principes, sancties, aandachtspunten en remedies"; Cass. 7 november 2014, C.13.0608.N en C.13.0624.N, AC 2014, nr. 680, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL, RABG 2015, 415, noot S. VAN SCHEL, "Ondertekening en uitspraak van de rechterlijke beslissing"; Cass. 16 april 2012, AR C.11.0602.F, AC 2012, nr. 226, RW 2013-14, 1478, noot D. DEBRUYNE, "De ondertekening van de rechterlijke uitspraak: terug naar formelere toetsingscriteria?"

Strafzaken - Algemeen

P.18.0061.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.4 AC nr. ...

Behoudens in het geval van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, kan een partij haar conclusie enkel neerleggen ter griffie van het strafgerecht, desgevallend per e-deposit, wanneer de rechter conclusietermijnen heeft bepaald op grond van artikel 152 Wetboek van Strafvordering.

Strafzaken - Allerlei - Conclusie - Neerlegging ter griffie - Voorwaarde

In strafzaken moet de conclusie in de regel blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd; bijgevolg is het geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, niet tijdens het debat aan de rechter is voorgelegd maar aan de griffie is overgemaakt, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, in de regel geen schriftelijke conclusie waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0777.N, AC 2017, nr. 663.

Strafzaken - Allerlei - Conclusie

P.17.1062.F 21 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.11 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Strafvordering - Persoonlijke verschijning van de beklaagde - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen - Recht op een eerlijk proces

Wanneer de beklaagde door eigen toedoen in de onmogelijkheid verkeert om, voor onbepaalde duur, zijn proces persoonlijk bij te wonen, omdat hij met name in het buitenland is opgesloten, hebben noch de artikelen 6.1 en 6.3, b en c EVRM, noch artikel 14.3, b IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en houdende het recht van verdediging als draagwijdte of tot gevolg dat de rechter verplicht wordt het proces op te schorten tot de betrokkene opnieuw in staat zal zijn persoonlijk te verschijnen, en verbieden hem evenmin te oordelen dat de beklaagde, gelet op de aan hemzelf te wijten omstandigheden, zelf de nodige stappen had moeten ondernemen om zich door een raadsman naar eigen keuze of door een andere verdediger te doen vertegenwoordigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 196.

Strafzaken - Strafvordering - Persoonlijke verschijning van de beklaagde - Onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen - Gevolg - Verplichting de nodige stappen te ondernemen om zich door een raadsman te doen vertegenwoordigen - Recht op een eerlijk proces

- Artt. 182 tot 185 en 187, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14.3, b) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 6.1 en 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.15.1608.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.7 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 4, zesde tot tiende lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, die de aanhangigmaking van de burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter regelen, raken de openbare orde (1). (1) Zie noot ondertekend door L.D.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Aanhangigmaking

Krachtens artikel 4, elfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan op de rechtsdag die met toepassing van dit wetsartikel is bepaald, de meest gerede partij een vonnis op tegenspraak vorderen; hieruit volgt dat wanneer de meest gerede partij op die rechtsdag vordert dat een vonnis zou worden gewezen, de gewezen beslissing een vonnis op tegenspraak is (1). (1) Zie noot ondertekend door L.D.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Vordering door meest gerede partij tot wijzen van een vonnis - Vonnis - Aard

Noot van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Vordering door meest gerede partij tot wijzen van een vonnis - Vonnis - Aard

Noot van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Aanhangigmaking

P.17.0385.N 19 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.3 AC nr. 719

Het tweede lid van artikel 195bis Wetboek van Strafvordering heeft betrekking op de onmogelijkheid waarin een rechter zich bevindt om het door hem gewezen vonnis te tekenen en heeft een algemene draagwijdte; deze bepaling is niet alleen van toepassing op een vonnis dat overeenkomstig artikel 782, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek onmiddellijk na het debat wordt uitgesproken, maar op alle vonnissen, ongeacht het ogenblik waarop de uitspraak plaatsvindt.

Strafzaken - Allerlei - Ondertekening van het vonnis - Onmogelijkheid voor een rechter om het vonnis te ondertekenen

P.16.1178.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.4 AC nr. 659

Om te bepalen of een beslissing op tegenspraak of bij verstek is gewezen, dient geen rekening te worden gehouden met de omschrijving die de rechter geeft aan de voor hem gevoerde rechtspleging, maar met de stukken waaruit blijkt dat partijen al dan niet het debat hebben bijgewoond en hun vorderingen, verweermiddelen en excepties hebben kunnen aanvoeren; een beslissing is ten aanzien van een verweerder op de burgerlijke rechtsvordering op tegenspraak gewezen wanneer deze, persoonlijk of vertegenwoordigd door een advocaat, op de rechtszitting is verschenen en er zijn verweer heeft voorgedragen op de tegen hem aangevoerde vorderingen en middelen en het feit dat die verweerder afwezig is op een rechtszitting waarop tegen hem vorderingen of middelen worden aangevoerd, heeft niet steeds tot gevolg dat de ganse rechtspleging ten aanzien van hem bij verstek verloopt, zodat indien die verweerder over deze vorderingen of middelen nog zijn verweer kan voeren op een latere rechtszitting waarop hij wel aanwezig is, de beslissing tegenover hem op tegenspraak gewezen is (1). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.14.1418.F, AC 2015, nr.51(over de strafvordering) met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2015, nr. 51.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing op tegenspraak of bij verstek - Omschrijving gegeven door de rechter - Criteria om de aard van de beslissing te bepalen - Draagwijdte

P.17.0777.N 21 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.8 AC nr. 663

Behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, is het geschrift uitgaande van een partij of van haar raadsman dat, ook al bevat het middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie, de rechter niet tijdens het debat was voorgelegd maar aan de griffie werd toegezonden, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting zou zijn neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling zou hebben aangevoerd, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

Strafzaken - Allerlei - Conclusies

In strafzaken moet de conclusie in de regel uit een geschrift blijken dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd en waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

Strafzaken - Allerlei - Conclusies

Opdat de strafrechter op grond van de bepalingen van artikel 152, § 1 en § 2, Wetboek van Strafvordering, de conclusie van een partij uit het debat kan weren, is vereist dat hij conclusietermijnen heeft bepaald en dat hij, behoudens de in de tweede paragraaf bepaalde uitzonderingen, vaststelt dat die partij haar conclusie laattijdig heeft neergelegd of overgemaakt aan de andere partijen; wanneer de strafrechter evenwel geen conclusietermijnen heeft bepaald, kan elke partij een conclusie ter rechtszitting neerleggen tot aan de sluiting van het debat en kan de strafrechter die conclusie enkel uit het debat weren wanneer hij oordeelt dat ze misbruik van rechtspleging inhoudt omdat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1). (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

Strafzaken - Allerlei - Conclusies - Weren van conclusies - Vereiste van vaststellen van conclusietermijnen - Draagwijdte

P.16.0973.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.1 AC nr. 638

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

Het recht van verdediging van een partij wordt niet miskend wanneer de rechter ambtshalve diens conclusie uit het debat weert wegens het niet-respecteren van de op de inleidingszitting vastgelegde conclusiekalender want het recht van verdediging is immers niet onbeperkt en sluit niet uit dat met het oog op een goede procesordening de partijen kunnen worden gedwongen tijdig schriftelijk standpunt in te nemen; artikel 152 Wetboek van Strafvordering ontkracht bovendien niet de mogelijkheid voor partijen om hun middelen in de pleidooien mondeling uiteen te zetten (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

Noch uit de bewoordingen van artikel 152 Wetboek van Strafvordering noch uit de wetsgeschiedenis kan worden afgeleid dat de rechter, alvorens laattijdig neergelegde conclusies te weren, moet nagaan of deze laattijdige neerlegging het goede procesverloop in de weg staat; artikel 747, § 2, zesde lid, thans artikel 747, § 4, Gerechtelijk Wetboek bevat evenmin een dergelijke verplichting (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

P.17.0289.N 3 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.7 AC nr. 524

Is een eindbeslissing zoals bedoeld bij artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, de beslissing waarbij die rechter zijn rechtsmacht over de strafvordering of de burgerlijke rechtsvordering heeft uitgeput (1). (1) Cass. 8 juni 1998, AR C.95.0146.N, AC 1998, nr. 292.

Strafzaken - Strafvordering - Eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0253.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.3 AC nr. ...

Door te bepalen dat de zittingen van de rechtbanken openbaar zijn, wil artikel 148 Grondwet de openbaarheid van het debat waarborgen; aangezien het debat in het openbaar heeft plaatsgevonden, kan het enkele feit dat uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de rechtszitting waarnaar de rechtbank de behandeling van de zaak heeft uitgesteld om ze in staat van wijzen te brengen, in het openbaar is geschied, niet tot de nietigheid van de rechtspleging leiden.

Strafzaken - Algemeen - Zittingen van de rechtbanken - Uitsel van het onderzoek van de zaak - Openbaarheid van het debat

- Artt. 153 en 190 Wetboek van Strafvordering
- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.16.1065.N 19 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.3 AC nr. 482

Behoudens in de hier niet toepasselijke gevallen bedoeld in artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, is het geschrift uitgaande van een partij of van haar raadsman dat, ook al bevat het middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie , de rechter niet tijdens het debat was voorgelegd maar aan de griffie werd toegezonden, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting zou zijn neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling zou hebben aangevoerd, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

Strafzaken - Allerlei - Conclusies

In strafzaken moet de conclusie in de regel uit een geschrift blijken dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd en waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

Strafzaken - Allerlei - Conclusies

P.16.0783.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.6 AC nr. 358

Artikel 407 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat in strafzaken nietigheden uit enige onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen gedekt zijn, wanneer een vonnis of arrest op tegenspraak, dat geen maatregel van inwendige aard inhoudt, is gewezen zonder dat de nietigheid door een van de partijen is voorgedragen of door de rechter ambtshalve is uitgesproken.

Strafzaken - Strafvordering - Nietigheden - Onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen - Draagwijdte

P.17.0271.F 24 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170524.2 AC nr. ...

Na het sluiten van het debat kan de rechter in zijn beslissing geen enkel nieuw stuk in aanmerking nemen, tenzij hij de heropening van het debat beveelt om de partijen over de nieuwe stukken tegenspraak te laten voeren (1). (1) Cass. 9 oktober 2002, AR P.02.1183.F, AC 2002, nr. 522.

Strafzaken - Algemeen - Sluiten van het debat - Neerlegging van nieuwe stukken - Inaanmerkingneming door de rechter

De neerlegging op de griffie, na het sluiten van het debat, van een niet-ondertekend dossier kan niet als een verzoek tot heropening van het debat worden beschouwd.

Strafzaken - Algemeen - Sluiten van het debat - Verzoek tot heropening van het debat - Vorm

P.17.0179.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.2 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling schrijft voor om in een strafrechtelijke beslissing die uitspraak doet over de ontvankelijkheid van de vervolging, de strafbare feiten te vermelden die in de zaak van de beschuldigden worden aangevoerd, hun strafrechtelijke omschrijving, de datum of de plaats waar ze werden gepleegd dan wel de voorafgaande rechtspleging.

Strafzaken - Strafvordering - Beslissing over de ontvankelijkheid van de strafvordering - Verplichte vermeldingen - Strafbare feiten - Voorafgaande rechtspleging

In strafzaken schrijft geen enkele wetsbepaling op straffe van nietigheid voor dat de beslissing de naam, de geboortedatum of de woonplaats van de partijen moet vermelden; het is voldoende dat uit de aanduiding van de partijen kan worden opgemaakt op wie de beslissing van toepassing is (1). (1) Cass. 20 mei 2014, AR P.13.0026.N, AC 2014, nr. 357.

Strafzaken - Strafvordering - Verplichte vermeldingen - Aanduiding van de partijen

P.16.0351.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.1 AC nr. ...

Artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat een vonnis een eindvonnis is in zoverre daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald; die bepaling is enkel van toepassing op beslissingen die de rechter uitspreekt binnen het kader van dezelfde rechtspleging hetgeen niet het geval is wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet, eensdeels, over een gevraagde bijkomende onderzoekshandeling op grond van artikel 61quinquies, Wetboek van Strafvordering en, anderdeels, over de regeling van de rechtspleging en de binnen dat kader aangevoerde onregelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek (1). (1) P. TAELMAN, Het gezag van rechterlijk gewijsde: een begrippenstudie, Diegem, Kluwer, 2001, p. 109; zie ook Cass. 17 april 2012, AR P. 11.2059.N, AC 2012, nr. 235 en andersl.concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, NC 2013, p. 124 en noot P. HELSEN, p. 129, " De weigering tot regeling der rechtspleging: twee kansen voor de prijs van één?" , RW 2012-2013, p. 373 en noot B. DE SMET, p. 376-379, "De beslissing van de raadkamer in geval van onvolledig gerechtelijk onderzoek", T. Strafr. 2012, 336 en noot JVG.

Strafzaken - Strafvordering - Eindvonnis - Begrip - Draagwijdte

P.16.1079.N 21 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.5 AC nr. ...

Uit artikel 4, tiende lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter conclusies, neergelegd buiten de vastgestelde termijnen, zonder enig verzoek daartoe van de partijen uit het debat dient te weren tenzij partijen akkoord zijn om de conclusies in het debat te houden of, gelet op de ontdekking van een nieuw en ter zake dienend stuk of feit, een nieuwe conclusietermijn werd verleend.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Conclusies - Termijn - Conclusies neergelegd buiten termijn - Wering - Aard

- Art. 4, tiende lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 748, § 2 Gerechtelijk Wetboek

P.16.1099.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 197 en 197bis Wetboek van Strafvordering staat de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring, met inbegrip van de verbeurdverklaring per equivalent, aan het openbaar ministerie en de vonnisrechter heeft geen rechtsmacht om zich over die tenuitvoerlegging uit te spreken of erop te anticiperen; hieruit volgt dat de vonnisrechter evenmin rechtsmacht heeft om het beslag op die goederen te handhaven tot zekerheid van de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring per equivalent die hij beveelt (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5;E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011 ,325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

Strafzaken - Strafvordering - Tenuitvoerlegging - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Rechtsmacht van de vonnisrechter - Draagwijdte

P.16.0878.F 9 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Gezag van gewijsde - Overgenomen burgerlijke partij - Niet-ontvankelijke vordering - Gevolgen voor de overnemende vennootschap

De beslissing van de strafrechter op de met toepassing van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering voor hem gebrachte burgerlijke rechtsvordering, heeft enkel gezag van rechterlijk gewijsde binnen de perken van artikel 23 Gerechtelijk Wetboek; wanneer een vonnis de vordering van een burgerlijke partij niet-ontvankelijk verklaart, op grond dat zij werd overgenomen door een vennootschap die niet in de zaak is tussengekomen hoewel zij daartoe gemachtigd was, moet uit de vermelding, in dat vonnis, dat toepassing werd gemaakt van het voormelde artikel 4, worden afgeleid dat de burgerlijke belangen van de overnemende vennootschap werden aangehouden (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 17 april 2007, AR P.06.1613.N, RW 2008-2009, p. 405, en noot S. Van Overbeke, “Het ambtshalve aanhouden van de burgerlijke belangen”.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Gezag van gewijsde - Overgenomen burgerlijke partij - Niet-ontvankelijke vordering - Gevolgen voor de overnemende vennootschap

P.15.0352.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.3 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat het vonnis is gewezen door de rechters die alle rechtszittingen waarop de zaak werd behandeld hebben bijgewoond, dient die beslissing te worden vernietigd (1). (1) Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.0513.N, AC 2003, nr. 495; Cass. 15 maart 2006, AR P. 05.1425.F, AC 2006, nr. 152.

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de rechtbank - Rechters die niet alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0981.N 25 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.8 AC nr. ...

Er is slechts tegenstrijdigheid in de motivering wanneer de redenen van eenzelfde rechterlijke beslissing onderling tegenstrijdig zijn zodat de tegenstrijdigheid van de redenen van een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank met de redenen van een vorig vonnis van die rechtbank dan ook geen motiveringsgebrek oplevert als bedoeld bij artikel 149 Grondwet; de vonnissen van de strafuitvoeringsrechtbank doen geen uitspraak over de strafvordering en hebben bijgevolg geen gezag van gewijsde en aldus is die rechtbank niet gebonden door de motivering van haar vroegere vonnissen.

Strafzaken - Strafvordering - Motivering - Tegenstrijdigheid - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Vonnis

P.15.1484.F 9 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160309.2 AC nr. ...

Er is enkel beslist over de straf indien deze uitdrukkelijk wordt vermeld, doch de plaats waar die beslissing staat in de tekst van het vonnis of van het arrest heeft weinig belang (1). (1) Cass. 12 december 2012, AR P.12.1301.F, AC 2012, nr. 686.

Strafzaken - Strafvordering - Veroordeling - Bij wet opgelegde vermeldingen - Vermelding van de straf - Verplichting

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

De beslissing in hoger beroep die de straf die in eerste aanleg is opgelegd, bevestigt, moet die straf niet noodzakelijk vermelden in het dictum zelf; de wettelijk vereiste vermelding mag ook voorkomen in hetzij een voorafgaande samenvatting van de beroepen beslissing, hetzij de redenen van de appelrechter, hetzij de beslissing waartegen wordt opgekomen wanneer ze bij de beslissing in hoger beroep wordt gevoegd (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.0952.F, AC 2013, nr. 565.

Strafzaken - Strafvordering - Veroordeling - Bij wet opgelegde vermelding - Vermelding van de straf - Vorm

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.14.0680.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.2 AC nr. ...

De vonnisrechter kan strafdossiers slechts voegen in de mate dat ze bij hem aanhangig zijn.

Strafzaken - Strafvordering - Voeging van strafdossiers

P.14.0578.N 2 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160202.1 AC nr. ...

Uit artikel 4, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter de burgerlijke belangen slechts kan aanhouden wanneer de zaak wat die belangen betreft niet in staat van wijzen is; bij het aanhouden van de burgerlijke belangen moet de rechter noch de mogelijke schade, noch de personen die deze schade mogelijk hebben ondergaan aanduiden (1). (1) Zie Parl. St. Kamer 1993-94, nr. 1480/3, 26; J. DE CODT, "Le règlement des intérêts civils par la juridiction pénale après la loi du 13 avril 2005", JT 2006, (349) 350; O. MICHIELS, "La réserve d'office des intérêts civils par le juge pénal et la mise en état des causes", JT 2005, (685) 688; A. SMETRYNS, "Het ambtshalve aanhouden van de burgerlijke belangen door de strafrechter en de procedure tot het regelen van conclusietermijnen en het bepalen van een rechtsdag", NC 2006, (295) 297, nr. 5.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Aanhouden van burgerlijke belangen

P.15.0615.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.3 AC nr. ...

Hoewel in strafzaken geen enkele wetsbepaling de vervolgde partij verbiedt een conclusie neer te leggen tot het sluiten van het debat en haar evenmin verplicht haar conclusie, alvorens ze neer te leggen, aan het openbaar ministerie en de burgerlijke partij mee te delen, onder voorbehoud van het recht van laatstgenoemden om mededeling daarvan te vragen, kan de rechter evenwel, met eerbiediging van het recht van verdediging, de neerlegging van een conclusie weigeren die louter om dilatoire reden is ingediend; hetzelfde geldt des te meer voor de burgerlijke partij die, zonder dat zij kennelijk benadeeld is ten aanzien van de inverdenkinggestelde, de beklaagde of de beschuldigde, die net zoals zij hun persoonlijk belang verdedigen, enkel schadevergoeding probeert te verkrijgen, terwijl de vervolgde persoon, naast de verdediging van zijn vermogen, een vrijheidsberoving riskeert alsook de overige gevolgen van een strafrechtelijke veroordeling (1). (1) Zie Cass. 16 juni 2004, AR P.04.0623.F, AC 2004, nr. 331; Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0181.F, AC 2011, nr. 388.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Neerlegging van conclusie door de burgerlijke partij - Laattijdige neerlegging - Weigering door de rechter

P.15.0399.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.3 AC nr. ...

De appelrechter komt in de plaats van de eerste rechter en heeft dan ook tot plicht alles te doen wat de eerste rechter had dienen te doen en hij moet bijgevolg, zoals de eerste rechter, zowel uitspraak doen over de strafvordering als over de burgerlijke rechtsvorderingen, voor zover de eerste rechter rechtsmacht had; de appelrechter die op het enkel hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vonnis alvorens recht te doen dat de behandeling van de strafvordering en de erop gesteunde burgerlijke rechtsvorderingen heeft uitgesteld, dit vonnis teniet doet en de zaak tot zich trekt, dient niet alleen de strafvordering, maar ook de burgerlijke rechtsvorderingen te beoordelen (1). (1) M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Brussel, Larcier, 2012, 1029-1030; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 1241, nr. 2518; M. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, la Charte, 2014, 1041.

Strafzaken - Algemeen - Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vonnis alvorens recht te doen

- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

P.15.0630.F 30 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150930.7 AC nr. ...

Artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek verplicht noch verbiedt dat een vonnis of arrest uitgesproken wordt door alle magistraten die tijdens de zitting van de uitspraak zitting hebben; daaruit volgt dat de loutere aanwezigheid in de rechtbank op de dag van die zitting van een magistraat die niet heeft deelgenomen aan de beraadslaging over de beslissing, niet van die aard is een gewettigde verdenking met betrekking tot de onpartijdigheid van het rechtscollege te doen ontstaan in de geesten van de partijen of derden.

Strafzaken - Allerlei - Zitting van de uitspraak - Aanwezigheid van een magistraat die niet heeft deelgenomen aan de beraadslaging over de beslissing - Onpartijdigheid van het rechtscollege

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De vonnissen en arresten worden achtereenvolgens "gewezen" en "ondertekend" door de magistraten van de rechtbank die alle zittingen van de zaak hebben bijgewoond; vervolgens worden ze in de regel enkel "uitgesproken" door de voorzitter van de kamer die ze heeft gewezen.

Strafzaken - Allerlei - Rechtspleging - Terminologie

- Artt. 779, 782 en 782bis Gerechtelijk Wetboek

P.14.1118.N 22 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150922.4 AC nr. ...

De rechter kan een verschrijving in een akte rechtzetten wanneer hij op grond van de context van de aan zijn beoordeling onderworpen stukken oordeelt dat zij zonder twijfel een materiële vergissing uitmaakt; hij mag evenwel niet onder het voorwendsel van de rechtzetting van een verschrijving, het aan zijn beoordeling onderworpen feit en zodoende het voorwerp van de vervolging wijzigen door een vermelding die geen louter materiële vergissing uitmaakt, te verbeteren.

Strafzaken - Strafvordering - Verschrijving in een akte - Rechtzetting - Voorwaarde

De rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de feiten die hij even onaantastbaar vaststelt, of een onjuiste vermelding in een akte voortspruit uit een materiële verschrijving die hij kan rechtzetten en hij kan dat oordeel onder meer afleiden uit de omstandigheid dat de vastgestelde vergissing van die aard is dat zij enkel het gevolg kan zijn van een louter materiële verschrijving; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die ermee geen verband houden of die met het begrip materiële verschrijving onverenigbaar zijn.

Strafzaken - Strafvordering - Onjuiste vermelding in een akte - Beoordeling - Aard - Materiële verschrijving - Voorwaarde - Gevolg - Marginale toetsing

P.15.0562.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.6 AC nr. ...

Het verzuim van een voorzitter om het proces-verbaal van de rechtszitting te ondertekenen, kan worden hersteld overeenkomstig artikel 788 Gerechtelijk Wetboek; de omstandigheid dat de betrokken magistraat ondertussen in ruste is gesteld, doet daaraan niets af.

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van de rechtszitting niet door de voorzitter ondertekend - Herstel van het verzuim - Magistraat ondertussen in ruste gesteld

- Art. 788 Gerechtelijk Wetboek

Het verzuim van een voorzitter om het proces-verbaal van de rechtszitting te ondertekenen, kan worden hersteld overeenkomstig artikel 788 Gerechtelijk Wetboek; dergelijk herstel heeft terugwerkende kracht, ook al gebeurt het nadat een rechtsmiddel is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.0864.F, AC 2007, nr. 472, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van de rechtszitting niet door de voorzitter ondertekend - Herstel van het verzuim - Terugwerkende kracht

- Art. 788 Gerechtelijk Wetboek

De vermelding in een proces-verbaal van de rechtszitting, dat geen enkele andersluidende vermelding bevat volgens welke "de behandeling van de zaak overeenkomstig artikel 190, eerste lid, Wetboek van Strafvordering is geschied", bewijst dat de debatten in het openbaar hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie Cass. 15 januari 2003, AR P.02.1296.F, AC 2003, nr. 30.

Strafzaken - Algemeen - Debatten - Openbare rechtszitting - Vaststelling - Proces-verbaal van de rechtszitting - Vermelding

- Art. 190, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 148 Grondwet 1994

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

Wanneer de beklaagde uit het bevolkingsregister is geschrapt na te hebben verklaard dat hij België verlaat om zich, zonder verdere uitleg, in een andere Staat te vestigen, hoeft het openbaar ministerie zijn nieuw adres in het buitenland niet op te zoeken, ter betekening van het jegens hem bij verstek gewezen vonnis (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2008, AR P.07.1782.N, AC 2008, nr. 154.

Strafzaken - Algemeen - Verstekvonnis - Beklaagde uit het bevolkingsregister geschrapt - Beklaagde heeft verklaard België te verlaten om zich in een andere Staat te vestigen - Zonder opgave van adres - Betekening van het vonnis aan de procureur des Konings - Geldigheid

- Art. 40, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.13.1961.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.5 AC nr. ...

Bij de interpretatie van een door een wettelijke of reglementaire bepaling niet nader omschreven begrip, dient te worden gekeken naar de bedoeling van de regelgever, waarbij een definitie van hetzelfde begrip die in een andere wetgeving of reglementering voorkomt, een hulpmiddel kan zijn in zoverre zij niet in strijd is met de bedoeling van de te interpreteren bepaling.

Strafzaken - Strafvordering - Wettelijke of reglementaire bepaling - Niet nader omschreven begrip - Interpretatie

P.15.0684.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Algemeen - Uitspraak van de beslissing - Vervroegde uitspraak - Recht van verdediging - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Gevolg

De rechter die vervroegd uitspraak doet miskent noch het recht van verdediging noch het recht op een eerlijke behandeling van de zaak, vermits die omstandigheid geen gevolgen heeft voor de termijnen waarover de partijen beschikken om eventuele rechtsmiddelen in te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Strafzaken - Algemeen - Uitspraak van de beslissing - Vervroegde uitspraak - Recht van verdediging - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Gevolg

- Art. 219 Wetboek van Strafvordering

P.13.2086.N 16 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.2 AC nr. ...

Aan de verplichting van de artikelen 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering wordt voldaan door de uitspraak in hoger beroep die de aanwijzing van de toepasselijke wetsartikelen, vermeld in het beroepen vonnis, overneemt; geen wetsbepaling vereist dat de voor de bestraffing noodzakelijke aanwijzing van wetsartikelen vervolgens nogmaals in de uitspraak in hoger beroep zelf worden vermeld (1). (1) Cass. 15 oktober 2008, AR P.08.0421.F, AC 2008, nr. 548.

Strafzaken - Strafvordering - Verplichting de wetsartikelen die het strafbaar feit omschrijven en de straf bepalen te vermelden - Wijze waarop aan deze verplichting kan worden voldaan - Overname van de aanwijzing van de toepasselijke wetsartikelen uit het beroepen vonnis

Geen wetsbepaling vereist dat de wetsartikelen die het strafbaar feit omschrijven en de straf bepalen, ook in de telastlegging zelf worden vermeld (1). (1) Cass. 27 november 2012, AR P.11.1433.N, AC 2012, nr. 641.

Strafzaken - Strafvordering - Verplichting de wetsartikelen die het strafbaar feit omschrijven en de straf bepalen te vermelden - Draagwijdte

P.14.0580.N 9 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150609.2 AC nr. ...

De vaststellingen over het verloop van de rechtszitting die de griffier opneemt in het proces-verbaal van de rechtszitting, hebben een authentieke bewijswaarde die enkel door het instellen van een ontvankelijke valsheidsvordering kan worden ontkracht; loutere beweringen van een partij volstaan daartoe niet (1). (1) Zie Cass. 9 oktober 2001, AR P.00.0104.N, AC 2001, nr. 536.

Strafzaken - Algemeen - Proces-verbaal van de rechtszitting - Bewijswaarde

P.15.0363.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.4 AC nr. ...

Niet ontvankelijk is het cassatiemiddel dat enkel betrekking heeft op het toepasselijke wetsartikel waarop de toekenning van het uitstel is gebaseerd, aangezien krachtens artikel 422 Wetboek van Strafvordering, wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke bepaald is door de op het misdrijf toepasselijke wet, niemand de vernietiging van het vonnis kan vragen, enkel omdat bij de vermelding van de tekst van de wet een vergissing is begaan (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2006, AR P.06.0476.N, AC 2006, nr. 456.

Strafzaken - Algemeen - Veroordeling - Vergissing bij de vermelding van de tekst van de wet - Toepassing

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering

P.15.0002.F 29 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.3 AC nr. ...

De rechter kan een laattijdig neergelegde conclusie uit het debat weren door ze als misbruik van rechtspleging aan te merken, op grond dat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1). (1) Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0181.F, AC 2011, nr. 388.

Strafzaken - Algemeen - Neerlegging van conclusie - Laattijdige neerlegging - Misbruik van rechtspleging

P.14.1879.F 18 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150318.3 AC nr. ...

Het verzuim om in een veroordelend vonnis de straf van verbeurdverklaring te vermelden, leidt tot vernietiging van de beslissing over die straf (1). (1) Zie Cass. 12 december 2012, AR P.12.1301.F, AC 2012, nr. 686.

Strafzaken - Strafvordering - Veroordeling - Bij wet opgelegde vermeldingen - Vermelding van de straf - Verbeurdverklaring - Verzuim

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.15.0257.N 10 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150310.6 AC nr. ...

Ingeval van herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling oordeelt de strafuitvoeringsrechtbank overeenkomstig artikel 68, §5, tweede lid, Wet Strafuitvoering onaantastbaar in feite voor welke periode de proeftijd goed is verlopen rekening houdend met de inspanning die de veroordeelde heeft geleverd om de hem opgelegde voorwaarden te respecteren en bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie moet de strafuitvoeringsrechtbank de overeenkomstig dat artikel genomen beslissing met betrekking tot de goed verlopen proeftijd niet nader motiveren (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.10.0431.N, AC 2010, nr. 232; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702; zie D. VANDERMEERSCH, Le nouveau statut externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et les tribunaux d'application des peines, Akten van het colloquium georganiseerd op 9 februari 2007 door "l'Institut des droits de l'homme du barreau de Bruxelles" met als titel "Le nouveau droit des peines", collectie Droit et Justice, nr. 73, Bruylant, 2007, p. 297.

Strafzaken - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Verplichting om het gedeelte van de vrijheidsstraf dat nog moet worden ondergaan te bepalen - Aftrek van een gedeelte van de proeftijd - Mate waarin wordt afgetrokken - Onaantastbare beoordeling

P.15.0188.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.4 AC nr. 140

Krachtens artikel 68, §5, tweede lid, van de Wet van 17 mei 2006, bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank ingeval van herroeping van een voorwaardelijke invrijheidstelling, het gedeelte van de vrijheidsstraf dat de veroordeelde nog moet ondergaan, rekening houdend met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en met de inspanningen die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; uit deze wetsbepaling volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank niet uitdrukkelijk het aantal dagen van de vrijheidsstraf dient te vermelden dat de eiser nog moet ondergaan, maar wel is het vereist dat de strafuitvoeringsrechtbank het gedeelte van de reeds ondergane proefperiode, dat voor de aftrek van de overblijvende vrijheidsstraf in aanmerking komt, bepaalt (1). (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.N, AC 2012, nr. 702, Rev. dr. pén. 2013, 366 en noot M. BEERNAERT, «De quelques questions délicates autour de la révocation de la libération conditionnelle»; Cass. 30 maart 2010, AR P.10.0431.N, AC 2010, nr. 232; Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1357.F, AC 2007, nr. 473, Rev.dr.pén. 2008, 80 en noot X., «La peine restant à subir après la révocation de la libération conditionnelle.

Strafzaken - Allerlei - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Verplichting om het gedeelte van de vrijheidsstraf dat nog moet worden ondergaan te bepalen

P.14.1418.F 21 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Strafzaken - Strafvordering - Bij verstek of op tegenspraak gewezen beslissing - Omschrijving door de rechter - Gevolg

Strafzaken - Strafvordering - Bij verstek gewezen beslissing - Begrip - Beklaagde laat verstek gaan na de vordering van het openbaar ministerie

Strafzaken - Strafvordering - Op tegenspraak gewezen beslissing - Begrip - Beklaagde laat verstek gaan na de vordering van het openbaar ministerie

Of een vonnis op tegenspraak dan wel bij verstek is gewezen, hangt af van de wet; daaruit volgt dat de omschrijving als op tegenspraak of op verzet gewezen vonnis, die de rechter aan zijn beslissing heeft gegeven, de aard ervan niet kan wijzigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Strafzaken - Strafvordering - Bij verstek of op tegenspraak gewezen beslissing - Omschrijving door de rechter - Gevolg

Een vonnis is ten aanzien van een beklaagde op tegenspraak gewezen wanneer laatstgenoemde persoonlijk of vertegenwoordigd door een advocaat op de rechtszitting is verschenen en er zijn verweermiddelen heeft voorgedragen; de omstandigheid dat de beslissing in zijn afwezigheid wordt uitgesproken is wat dat betreft irrelevant (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Strafzaken - Strafvordering - Op tegenspraak gewezen beslissing - Begrip - Beklaagde laat verstek gaan na de vordering van het openbaar ministerie

Een vonnis is ten aanzien van de vervolgde persoon op verstek gewezen wanneer laatstgenoemde niet heeft geantwoord op de tegen hem op de rechtszitting genomen vordering of op enig ander verweer vergend element dat vervolgens door het openbaar ministerie tegen hem werd ingebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Strafzaken - Strafvordering - Bij verstek gewezen beslissing - Begrip - Beklaagde laat verstek gaan na de vordering van het openbaar ministerie

P.13.1644.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.3 AC nr. 30

In strafzaken oordeelt de rechter onaantastbaar of een verzoek tot heropening van het debat al dan niet moet worden ingewilligd; ook al is artikel 772 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing in strafzaken, zelfs indien de strafrechter enkel uitspraak doet over de burgerlijke belangen, kan hij dat verzoek afwijzen op grond van redenen die ook als voorwaarden voor de heropening van het debat worden bepaald in artikel 772 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F, P.00.1353.F, P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Verzoek tot heropening van het debat - Beoordeling door de rechter

P.13.1745.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.4 AC nr. 31

Conclusie van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef.

Strafzaken - Algemeen - Beslissing op tegenspraak

Wanneer in strafzaken een beklaagde ter rechtszitting tijdens de vordering van het openbaar ministerie en het pleidooi van de burgerlijke partij aanwezig is of er door zijn raadsman wordt vertegenwoordigd en de gelegenheid heeft zijn excepties en verweermiddelen aan te voeren, is de beslissing op tegenspraak gewezen (1). (1) Zie concl. OM.

Strafzaken - Algemeen - Beslissing op tegenspraak

P.14.1229.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.3 AC nr. 7

Geen enkele wettelijke bepaling noch algemeen rechtsbeginsel schrijft voor dat de beslissing van de hoge commissie, voor wie de geïnterneerde krachtens artikel 28 Wet Bescherming Maatschappij verplicht wordt bijgestaan door een advocaat, de termijn en de modaliteiten van het cassatieberoep dient te vermelden; de advocaat van de geïnterneerde, die krachtens artikel 19ter Wet Bescherming Maatschappij namens de geïnterneerde als enige cassatieberoep kan instellen tegen de beslissing van de hoge commissie, wordt geacht die termijn en modaliteiten te kennen.

Strafzaken - Allerlei - Hoge Commissie tot Bescherming van de Maatschappij - Beslissing - Vermelding van termijn en modaliteiten van het cassatieberoep - Verplichting

TUCHTZAKEN

D.21.0001.N 30 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.1N.7 AC nr. ...

Indien de voorzitter van de kamer of een werkend of plaatsvervangend lid in de onmogelijkheid verkeert om de beslissing te ondertekenen, is de beslissing geldig met de handtekening van de overige leden die ze hebben uitgesproken wanneer de secretaris van die onmogelijkheid melding maakt onderaan op de akte (1). (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.1383.F, AC 2014, nr. 670.

Tuchtzaken - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kamer van beroep - Onmogelijkheid om te ondertekenen

- Art. 785, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 53, derde en vierde lid, 54 en 65, eerste en tweede lid KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

Wanneer een plaatsvervangend lid een plaatsvervanging waarneemt en aldus de zetel van de kamer van beroep vervolledigt, wordt de werkend rechter die hij vervangt geacht te zijn verhinderd; noch artikel 58 KB Vastgoedmakelaars, noch enige andere in het onderdeel aangewezen bepaling vereist dat de verhindering van het werkend lid en de oproeping van de plaatsvervanger uitdrukkelijk wordt vastgesteld in de beslissing, het proces-verbaal van de terechtzitting of enig stuk dat aan het dossier van de rechtspleging wordt toegevoegd.

Tuchtzaken - Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kamer van beroep - Samenstelling van de zetel - Plaatsvervangend lid

- Art. 58 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

D.21.0007.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.5 AC nr. ...

Artikel 52, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek heeft enkel betrekking op de handelingen van rechtsonderhorigen, maar regelt niet het tijdstip waarop een beslissing kan worden uitgesproken en betekend.

Tuchtzaken - Rechtspleging - Proceshandelingen - Griffie - Verrichten van een proceshandeling

- Art. 52, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Artikel 780, eerste lid, 1°, Gerechtelijk Wetboek legt niet op dat het vonnis de voornamen moet bevatten van de rechters die over de zaak hebben geoordeeld en van de griffier die bij de uitspraak tegenwoordig is geweest.

Tuchtzaken - Rechtspleging - Vonnis - Vermeldingen

- Art. 780, eerste lid, 1° Gerechtelijk Wetboek

Artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek is enkel van toepassing in de zaken als bedoeld in het tweede lid van dat artikel, waartoe de rechtspleging voor de raad van beroep van de Orde der Artsen niet behoort (1). (1) Cass. 7 juni 2021, AR C.20.0237.F, AC 2021, nr. 412.

Tuchtzaken - Rechtspleging - Raad van beroep - Wijze van kennisgeving van de beslissing

- Art. 792, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Van de beslissingen van de raad van beroep van de Orde der Artsen die, krachtens artikel 33 van het koninklijk besluit van 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren, aan de betrokken arts moeten worden betekend, moet aan laatstgenoemde geen origineel worden overhandigd.

Tuchtzaken - Rechtspleging - Raad van beroep - Beslissingen - Verplichting tot kennisgeving - Vorm

- Art. 33 KB 16 februari 1970

VOORLOPIGE HECHTENIS

AANHOUDING

P.25.0344.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de precieze gegevens die het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf aantonen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 september 2021, RG P.21.1189.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

Aanhouding - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Onaantastbare beoordeling van de heterdaad door de rechter

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

Om onder de toepassing van de specifieke regels van het op heterdaad ontdekt misdrijf te vallen, moeten er in de eerste plaats precieze gegevens bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf wordt gepleegd of zonet werd gepleegd, zonder dat vereist is dat het door een getuige wordt waargenomen of onmiddellijk door een officier van gerechtelijke politie wordt vastgesteld, of dat het misdrijf zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten werd vastgesteld dat verder onderzoek overbodig is (1). (1) Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, Pas. 2013, nr. 655, raadpl. 15; zie M.-A. BEERNAERT. e.a., o.c., p. 474.

Aanhouding - Op heterdaad ontdekt misdrijf - Voorwaarden

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.22.1200.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.11 AC nr. ...

Artikel 2, eerste lid, Huizoekingswet bepaalt dat geen aanhouding ten gevolge van een bevel tot medebrenging, een bevel tot vrijheidsbeneming, een bevel tot vrijheidsbeneming bij verstek of een bevel tot onmiddellijke vrijheidsberoving in de zin van de Voorlopige Hechteniswet in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats mag worden verricht vóór vijf uur 's morgens en na negen uur 's avonds en dat hetzelfde geldt voor een vrijheidsbeneming op het Belgische grondgebied op basis van de Wet Europees Aanhoudingsbevel of op basis van een regel van internationaal verdrags- of gewoonterecht waardoor België gebonden is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Aanhouding - Vrijheidsberoving in een woning

- Art. 2 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

De door artikel 8 EVRM vereiste wettelijke grondslag om de inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning, die bestaat in de vrijheidsbeneming van een persoon in een woning, te verantwoorden, is vastgelegd in de Huiszoekingswet, die niet in een andere toestemming voorziet dan die welke schriftelijk is gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Aanhouding - Vreemdeling die op onwettige wijze in het Rijk verblijft - Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning - Inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning - Wettelijke grondslag

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het tweede lid, 1° tot 5°, van artikel 2 Huiszoekingswet voorziet in verschillende uitzonderingen op het verbod om over te gaan tot een vrijheidsbeneming in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats; zo is krachtens het tweede lid, 3°, het in het eerste lid bedoelde verbod niet van toepassing in geval van verzoek of toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats of de persoon bedoeld in artikel 46, 2°, Wetboek van Strafvordering; krachtens artikel 3 Huiszoekingswet moet het verzoek of de toestemming waarvan sprake in artikel 2, tweede lid, 3°, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing of huiszoeking worden gegeven; die regels zijn van toepassing wanneer een politiedienst een voor het publiek niet-toegankelijke plaats betreedt om over te gaan tot de administratieve vrijheidsberoving van een vreemdeling die onwettig in het Rijk verblijft in het kader van de toepassing van de Vreemdelingenwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

Aanhouding - Vreemdeling die op onwettige wijze in het Rijk verblijft - Bescherming van de woning - Afstand van recht - Vrijheidsberoving in een woning - Voorwaarde - Vereiste van schriftelijke en voorafgaande toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0440.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.12 AC nr. ...

In beginsel houdt de eventuele onwettigheid van de arrestatie van een verdachte geen verband met de beoordeling van de gegrondheid van de tegen hem ingestelde strafvordering of met de regelmatigheid van de opsporing van of het onderzoek naar het feit waarvoor de betrokkene werd gearresteerd (1). (1) Zie concl. OM.

Aanhouding - Arrestatie buiten de ontdekking op heterdaad - Betwisting van de wettigheid van de aanhouding tijdens de procedure ten gronde - Geldigheid van het bewijs dat voortvloeit uit de arrestatie

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0423.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.21 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikelen 2bis, § 2, en 16, § 2, vierde lid, Voorlopige hechteniswet volgt niet dat de door artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige hechteniswet voorgeschreven verwittiging van de advocaat van de plaats en uur van de ondervraging door de onderzoeksrechter noodzakelijk dient te gebeuren via de permanentiedienst van de balie, bedoeld in artikel 2bis, § 2, Voorlopige hechteniswet.

Aanhouding - Ondervraging door de onderzoeksrechter - Bijstand van een raadsman - Verwittiging raadsman

- Artt. 2bis, § 2, en 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.1309.F 30 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201230.2F.5 AC nr. ...

De rechter die vermeldt dat de aanwezigheid van een stilstaand, in Frankrijk ingeschreven, voertuig op een parkeerplaats van een autosnelweg met drie jongeren aan boord de aandacht van de politieagenten heeft getrokken, gelet op de mogelijke verstoring van de openbare orde in de context van de pandemie die op dat ogenblik in Frankrijk en in België woedde, wat de identiteitscontrole van de bestuurder heeft verantwoord, en hieraan toevoegt dat de politieagenten gewezen hebben op de zenuwachtige houding van de inzittenden van het voertuig en de sterke cannabisgeur in het interieur van dat voertuig, beslist naar recht dat de controle van de inzittenden van het voertuig op regelmatige wijze is geschied, zodat de daaropvolgende ontdekking van de aanwijzingen van schuld eveneens regelmatig zijn en de voorlopige hechtenis van de eiser, ten gevolge van zijn aanhouding, zelf conform de wet is (1). (1) In die zin kan, ten aanzien van artikel 28, § 1, Wet Politieambt, een ernstige grond vormen om tot de veiligheidsfouillering van twee personen over te gaan, de omstandigheid dat zij bij het naderen van het politievoertuig zenuwachtig zijn geworden (Cass. 24 januari 2001, AR P.00.1402.F, AC 2001, nr. 45); zie Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T. 1 – Principes généraux, 5de uitg., Larcier, 2018, p. 117-120.

Aanhouding - Identiteitscontrole door een politieambtenaar - Regelmatigheid - Invloed op de regelmatigheid van de daaropvolgende ontdekking van aanwijzingen van schuld en van de uit de aanhouding voortvloeiende voorlopige hechtenis

- Art. 34, § 1, tweede lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.20.0921.F 23 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.21 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 1 en 2 Voorlopige Hechteniswet, vereist de arrestatie in geval van een op heterdaad ontdekt wanbedrijf geen voorafgaande beslissing van de procureur des Konings; de officier van gerechtelijke politie mag de arrestatie meedelen aan de magistraat, onmiddellijk nadat hij tot de arrestatie is overgegaan.

Aanhouding - Heterdaad - Aanhouding door een officier van gerechtelijke politie zonder voorafgaande beslissing van de procureur des Konings - Wettigheid

- Artt. 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0620.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.5 AC nr. ...

Het vattingsbevel moet precies de woning vermelden waar de aan te houden persoon kan worden aangetroffen, indien het niet zijn woning betreft en op basis van dit bevel kunnen alle lokalen en aanhorigheden van de in het bevel geïdentificeerde woning worden doorzocht ter opsporing van de gezochte persoon, voor zover blijkt dat die lokalen en aanhorigheden daadwerkelijk zijn bedoeld door het bevel; het enkele feit dat aan sommige van die lokalen binnen de bedoelde woning een afzonderlijk busnummer is toegekend en dat zij feitelijk afzonderlijke woonentiteiten vormen, belet niet dat de rechter kan oordelen dat die lokalen en aanhorigheden worden geviseerd met het bevel (1). (1) "Vrijheidsbeneming en mogelijkheden tot het betreden van de private woning ter aanhouding van een verdachte, in verdenking gestelde of veroordeelde persoon", Standpunt van het College van procureurs-generaal, T.Strafr. 2011/6, 3375-388.

Aanhouding - Vermeldingen van het vattingsbevel - Aanduiding van de woning - Draagwijdte

P.19.0225.N 14 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190514.1 AC nr. ...

De vrijheidsbeneming bedoeld in de artikelen 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet neemt een aanvang vanaf het ogenblik dat de verdachte geen vrijheid van komen en gaan heeft (1); het loutere verzoek van een daartoe bevoegd persoon om tijdens de uitvoering van een alcoholcontrole ter plaatse te blijven, ook al zou dit moeten worden beschouwd als een dwangmiddel in de zin van artikel 1 Wet Politieambt, houdt als dusdanig geen vrijheidsbeneming in de zin van deze bepaling in. (1) Cass. 8 januari 2013, AR P.12.2060.N, AC 2013, nr. 17; Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

Aanhouding - Vrijheidsbeneming - Begrip - Toepassing

- Art. 34 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 1 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 1, 1° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0927.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur

Artikel 12 Grondwet en artikel 18 Voorlopige Hechteniswet, verbieden om een persoon meer dan vierentwintig uur ter beschikking van een politieoverheid te houden zonder dat een onderzoeksrechter hem, vóór het verstrijken van die termijn, heeft kunnen verhoren en over de eventuele uitvaardiging van een eerste hechtenistitel heeft kunnen beslissen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2017, nr. ..... .

Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0572.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Facultatief karakter

De verlenging van de termijn van vrijheidsberoving met vierentwintig uur, zoals geregeld door artikel 15bis Voorlopige Hechteniswet, is een mogelijkheid en geen verplichting voor de onderzoeksrechter (1). (1) Zie concl. "in substantie" van het OM.

Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Facultatief karakter

- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0295.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.5 AC nr. ...

De termijn van vierentwintig uur, vóór het verstrijken waarvan, als daartoe grond bestaat, een bevel tot aanhouding moet worden verleend, begint te lopen vanaf het ogenblik dat de verdachte ten gevolge van het optreden van de agent van de openbare macht niet langer over de vrijheid van komen en gaan beschikt en die vrijheid kan niet worden ontnomen aan de verdachte die reeds om andere redenen wordt vastgehouden; is de verdachte om andere redenen aangehouden, dan volstaat het dat het bevel tot aanhouding wordt verleend onmiddellijk na het verhoor dat de onderzoeksrechter afneemt op het ogenblik dat hij het meest geschikt acht (1). (1) Zie Cass. 10 april 2012, AR P.12.0604.F, AC 2012, nr. 224; Cass. 27 januari 2016, AR P.16.0100.F, AC 2016, nr. 62.

Aanhouding - Verdachte aangehouden om andere redenen

Aanhouding - Aanvang der vrijheidsbeneming

P.17.0191.F 22 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.3 AC nr. ...

De onderzoeksrechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld en de bijzondere omstandigheden van het voorliggende geval afleidt die de verlenging van de vierentwintig uur durende termijn rechtvaardigen; de wet gebiedt hem niet aan te tonen dat het onmogelijk was om binnen die termijn de onderzoeksdaden te verrichten die hij in het bevel tot verlenging vermeldt (1). (1) Zie de vordering van het OM.

Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Motivering - Ernstige aanwijzingen van schuld - Bijzondere omstandigheden - Onaantastbare vaststelling door de onderzoeksrechter

- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht, dat de motivering van een bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming moet onderzoeken, vermag niet zijn eigen beoordeling in de plaats van die van de onderzoeksrechter te stellen. Het onderzoeksgerecht gaat enkel na of hij, op grond van de vaststellingen die het bevel bevat, die beslissing naar recht heeft kunnen nemen (1). (1) Zie de vordering van het OM.

Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Motivering - Toezicht van het onderzoeksgerecht

- Artt. 15bis, 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De in artikel 15bis Voorlopige Hechteniswet bepaalde verlenging van de vierentwintig uur durende termijn van vrijheidsbeneming beantwoordt aan de noodzaak om de uitoefening van het recht van verdediging te waarborgen alsook om de doelstellingen van het onderzoek te verwezenlijken die de oorspronkelijke vrijheidsbeneming hebben gerechtvaardigd, wanneer de eerste termijn niet volstond om de opsporingshandelingen of onderzoeksverrichtingen uit te voeren die nodig zijn om op gepaste wijze te beslissen of de verdachte moet worden vrijgelaten of in voorlopige hechtenis worden genomen (1). (1) Zie de vordering van het OM.

Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Doelstelling

- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0606.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.6 AC nr. ...

Uit artikel 2, 1°, 5° en 6° Voorlopige Hechteniswet volgt, eensdeels, dat de onderzoeksrechter in het kader van de bij hem aanhangig gemaakte feiten, bij kantschrift opdracht kan geven aan de politie om een verdachte van zijn vrijheid te benemen met het oog op zijn voorleiding en, anderdeels, dat die opdracht een titel van vrijheidsbeneming oplevert gedurende vierentwintig uren, die aanvangen vanaf het moment waarop de verdachte ingevolge de uitvoering van de opdracht niet meer beschikt over de vrijheid van komen en gaan.

Aanhouding - Opdracht vrijheidsbeneming met oog op voorleiding

Aanhouding - Onderzoeksrechter - Opdracht vrijheidsbeneming met oog op voorleiding - Kantschrift aan politie

P.16.0553.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.3 AC nr. ...

Een verdachte is niet ter beschikking van de onderzoeksrechter wanneer hij niet wordt vastgehouden in het gerechtelijk arrondissement waarvoor de onderzoeksrechter bevoegd is (1). (1) Cass. 12 december 2000, AR P.00.1664.N, AC 2000, nr. 683.

Aanhouding - Verdachte niet ter beschikking gesteld van de onderzoeksrechter

- Artt. 2 en 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0251.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.5 AC nr. ...

De raadkamer kan de motivering van een bevel tot aanhouding verbeteren, niet alleen door een reden aan te vullen maar ook door een juiste reden in de plaats te stellen van een foutieve reden of door duidelijker de omstandigheden te omschrijven waarom de vrijheidsbeneming volstrekt noodzakelijk voor de openbare veiligheid lijkt te zijn en te blijven; uit geen enkele wetsbepaling blijkt dat de raadkamer niet over dezelfde beoordelingsbevoegdheid zou beschikken ten aanzien van het bevel tot verlenging van de aanhoudingstermijn.

Aanhouding - Bevel tot verlenging van de termijn - Motivering - Raadkamer - Beoordelingsbevoegdheid - Verbetering van de motivering

- Artt. 15bis en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0100.F 27 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160127.4 AC nr. ...

De weglating, in het proces-verbaal van aanhouding, van het precieze uur van de effectieve vrijheidsbeneming heeft pas dan een weerslag op de wettigheid van het aanhoudingsbevel als niet kan worden nagegaan of het bevel is betekend binnen de termijn van vierentwintig uur (1). (1) Zie Cass. 10 november 1993, AR P.93.1418.F, AC 1993, nr. 458, R.D.P.C. 1994, p. 797, J.L.M.B. 1994, p. 741.

Aanhouding - Met uitzondering van een op heterdaad ontdekte misdaad of wanbedrijf - Proces-verbaal - Vermeldingen - Precies uur van de effectieve vrijheidsbeneming - Weglating

- Art. 2, 4°, b Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De bepaling van het precieze uur van de vrijheidsbeneming is een feitenkwestie die aan het oordeel van de rechter wordt overgelaten; het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter wettig heeft beslist dat de inverdenkinggestelde werkelijk van zijn vrijheid was beroofd minder dan vierentwintig uur vóór de betekening van het aanhoudingsbevel (1). (1) Zie Cass. 18 maart 1998, AR P.98.0339.F, AC 1998, nr. 153; Cass. 21 november 2001, AR P.01.1538.F, AC 2001, nr. 636; Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

Aanhouding - Effectieve vrijheidsbeneming - Begrip - Verlies van de vrijheid van komen en gaan - Feitelijke beoordeling

- Artt. 1, 1°, 2, 4° en 5°, en 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De termijn van vierentwintig uur waarbinnen het aanhoudingsbevel betekend moet worden aan de inverdenkinggestelde, begint te lopen vanaf de effectieve vrijheidsbeneming, hetzij vanaf het ogenblik dat de persoon, ten gevolge van het optreden van de agent van de openbare macht, niet meer beschikt over de vrijheid van komen en gaan (1). (1) Zie Cass. 8 januari 2013, AR P.12.2060.N, AC 2013, nr. 17.

Aanhouding - Effectieve vrijheidsbeneming - Begrip - Verlies van de vrijheid van komen en gaan

- Artt. 1, 1°, 2, 4° en 5°, en 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0018.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.4 AC nr. ...

Artikel 1, 3°, Wet Voorlopige Hechtenis regelt de aanhouding door een particulier van iemand die bij een misdaad of wanbedrijf op heterdaad wordt betrapt; die wetsbepaling is niet van toepassing wanneer een gevangenisbewaarder bij de politie een misdrijf aangeeft dat binnen de inrichting is gepleegd door een van zijn vrijheid beroofde persoon; in dat geval volstaat het dat het bevel tot aanhouding onverwijld wordt uitgevaardigd na het verhoor dat de onderzoeksrechter afneemt op het volgens hem meest aangewezen ogenblik (1). (1) Zie Cass. 10 april 2012, AR P.12.0604.F, AC 2012, nr. 224, J.T. 2012, p. 517.

Aanhouding - Aanhouding bij op heterdaad ontdekte misdaad of op heterdaad ontdekt wanbedrijf - Vrijheidsbeneming - Termijn van vierentwintig uur - Particulier die iemand vasthoudt die bij een misdaad of wanbedrijf op heterdaad wordt betrapt - Onverwijlde aangifte bij een agent van de openbare macht - Aanvang van de termijn - Toepassing - Aangifte van een misdrijf gepleegd door een persoon die reeds om andere redenen is aangehouden

- Artt. 1, 3°, en 2, 5° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.1548.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.3 AC nr. ...

Artikel 32 Wet Politieambt dat bepaalt dat in geval van samenloop van een gerechtelijke aanhouding in de zin van artikel 15, 1° en 2°, van die wet, met een bestuurlijke aanhouding, de vrijheidsberoving niet langer mag duren dan vierentwintig uren, heeft betrekking op de toestand waarin feiten die behoren tot eenzelfde feitencomplex, zowel aanleiding geven tot een bestuurlijke aanhouding als tot een gerechtelijke aanhouding die gepaard gaat met of volgt op deze bestuurlijke aanhouding.

Aanhouding - Wet Politieambt - Artikel 32 - Bestuurlijke aanhouding - Gerechtelijke aanhouding - Samenloop

P.15.1335.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.6 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 12, tweede lid, Grondwet en de artikelen 1, 1°, en 2 Voorlopige Hechteniswet, die een algemene draagwijdte hebben en ook van toepassing zijn op minderjarigen, volgt dat indien de jeugdrechter niet binnen de termijn van vierentwintig uren na vrijheidsberoving wettig heeft beslist tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling de minderjarige in vrijheid moet worden gesteld, ook al kan tegenover hem een opvoedende maatregel worden genomen; de jeugdrechter in hoger beroep die vaststelt dat de beschikking van de jeugdrechter tot plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling nietig is wegens niet-naleving van het hoorrecht van de minderjarige, kan niet met terugwerkende kracht beslissen tot de plaatsing van een minderjarige in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling (1). (1) Zie Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0507.F, AC 2002, nr. 296; Cass. 31 augustus 2010, AR P.10.1472.N, AC 2010, nr. 491.

Aanhouding - Minderjarige - Vrijheidsberoving - Beslissing tot plaatsing in een gesloten afdeling van een openbare gemeenschapsinstelling - Termijn van vierentwintig uur - Overschrijding

P.15.1214.F 9 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150909.1 AC nr. ...

In navolging van de andere bij de Voorlopige Hechteniswet bepaalde betekeningen houdt de betekening van het op grond van artikel 15bis van die wet genomen bevel tot verlenging van de vrijheidsbeneming in dat een volledig afschrift van de akte aan de aangehouden persoon wordt afgegeven en de beslissing mondeling wordt medegedeeld, in de taal van de rechtspleging; dat kan worden gedaan door een agent van de openbare macht en is aan geen enkele andere vormvoorwaarde onderworpen; aangezien die betekening aan de aangehouden persoon moet worden gedaan, wordt zij, zonder nadere precisering, geacht op de plaats te zijn gedaan waar die zich bevindt (1). (1) Zie Cass. 13 december 2000, AR P.00.1660.F, AC 2000, nr. 689, R.D.P.C. 2001, p. 580, met noot.

Aanhouding - Duur - Bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming - Betekening - Vormvoorschriften

- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.14.1624.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.1 AC nr. ...

De afwezigheid van de advocaat bij een verhoor door de politie tijdens de termijn van vrijheidsberoving kan aan een eventuele schuldigverklaring in de weg staan in zoverre deze zou steunen op tijdens dergelijk verhoor afgelegde zelfincriminerende verklaringen, zonder dat de verhoorde persoon afstand heeft gedaan van de bijstand van een raadsman of vrijwillig daarvoor gekozen heeft (1). (1) Zie Cass. 10 april 2012, AR P.12.0604.F, AC 2012, nr. 222; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606.

Aanhouding - Duur van de vrijheidsberoving - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor door de politie - Geen advocaat aanwezig - Gevolg - Strafvervolging - Bewijzen - Schuldigverklaring - Onwettigheid

- Art. 2bis, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

ALGEMEEN

P.25.0417.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.28 AC nr. ...

Een persoon die aan het onderzoeksgerecht vraagt om te bevelen dat zijn voorlopige hechtenis wordt uitgevoerd in een ander arresthuis dan datgene waarin hij krachtens het bevel tot aanhouding is opgesloten, omdat hij zich daar bevindt in omstandigheden die een schending van artikel 3 EVRM uitmaken, moet ter staving van zijn aanvoering een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekken van zijn actuele opsluitingsomstandigheden, met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die het onderzoeksgerecht moet in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is en indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving verstrekt van zijn opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan het onderzoeksgerecht om de gegrondheid van zijn verzoek te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de vereiste onderzoeksmaatregelen; alhoewel de omstandigheden dat het EHRM België heeft veroordeeld wegens schending van artikel 3 EVRM ingevolge de vaststelling van concreet ontoereikende opsluitingomstandigheden in bepaalde gevangenissen en dat van dergelijke omstandigheden eveneens sprake is in een recent verslag van het Comité van Toezicht bevoegd voor een bepaalde gevangenis een sterke aanwijzing vormen dat in die gevangenis personen worden vastgehouden in vernederende en onmenselijke omstandigheden, verplicht dit het onderzoeksgerecht niet om zonder meer te oordelen dat op het moment van de uitspraak alle aldus vastgestelde omstandigheden in die gevangenis nog steeds onverkort aan de orde zijn, noch dat dit het geval is in elke situatie en voor wat betreft elke opgesloten persoon en het onderzoeksgerecht dat daarbij onder meer rekening kan houden met de problemen die een opgesloten persoon concreet bij de gevangenisdirectie heeft aangeklaagd oordeelt op grond van de aan dat gerecht voorgelegde concrete omstandigheden onaantastbaar of een persoon is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM en of hij dienvolgens het recht heeft op de uitvoering van zijn hechtenis in een andere gevangenis (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5

Algemeen - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0202.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen aangezien de opsluitingsomstandigheden maken dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is, maar het wel vereist is dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, beschrijving die de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat moet stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) EHRM 10 april 2012, nr. 42732/12, Ananyev e.a. t. Rusland.

Algemeen - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen -

Detentieomstandigheden in de gevangenis - Aanvoering door de gedetineerde van een uitgebreide, gedetailleerde en geloofwaardige beschrijving van de detentieomstandigheden - Wettigheid van de vrijheidsberoving - Beoordeling door de rechter

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.1666.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.13 AC nr. ...

Geen enkele bepaling voorziet erin dat wanneer een buiten elk verband met het aanhoudingsbevel gestelde onderzoekshandeling onregelmatig is, die omstandigheid volstaat om de onderzoeksgerechten te verplichten de inverdenkinggestelde in vrijheid te stellen.

Algemeen - Onregelmatige onderzoekshandeling die buiten elk verband met het aanhoudingsbevel is gesteld - Weerslag - (Geen) verplichting om de vreemdeling in vrijheid te stellen

P.22.1695.F 28 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221228.2F.2 AC nr. ...

Of het nu gaat om het toezicht op de voorlopige hechtenis met toepassing van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet, dan wel om het periodieke toezicht hierop, met toepassing van de artikelen 22 en 30 van die wet, het gaat om dezelfde zaak, aangezien het dezelfde persoon betreft die wegens dezelfde telastlegging van zijn vrijheid is beroofd; het arrest mag bijgevolg niet worden gewezen door een raadsheer in het hof van beroep die van de zaak heeft kennisgenomen in zijn hoedanigheid van rechter in de rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Cass. 19 juli 2022, AR P.22.0914.F, AC 2022, nr. 479, met concl. advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Algemeen - Toezicht op de handhaving van de voorlopige hechtenis - Rechter die uitspraak heeft gedaan in raadkamer - Rechter die uitspraak heeft gedaan in hoger beroep - Zelfde zaak

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

Een rechter kan in dezelfde zaak herhaaldelijk uitspraak doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, hetzij in raadkamer, hetzij, in hoger beroep, in kamer van inbeschuldigingstelling, maar niet achtereenvolgens in eerste aanleg en in hoger beroep (1). (1) Cass. 19 juli 2022, AR P.22.0914.F, AC 2022, nr. 479, met concl. advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Algemeen - Toezicht op de handhaving van de voorlopige hechtenis - Rechter die uitspraak heeft gedaan in raadkamer - Rechter die uitspraak heeft gedaan in hoger beroep

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0787.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.24 AC nr. ...

De redelijke termijn van de voorlopige hechtenis wordt niet gerekend vanaf de aanvang van het gerechtelijk onderzoek of het verlenen van een bevel tot aanhouding bij verstek lastens de inverdenkinggestelde, maar wel vanaf het moment waarop de inverdenkinggestelde zich effectief in voorlopige hechtenis bevindt; naar aanleiding van de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis overeenkomstig artikel 22 Voorlopige Hechteniswet, moet het onderzoeksgerecht de redenen van de voorlopige hechtenis en de evaluatie van de risico's van het toekennen van detentievervangende maatregelen dan ook slechts actualiseren rekening houdend met de redenen vermeld in de titel van de effectieve vrijheidsberoving en de termijn die is verstreken sinds het verlenen van die titel (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de editie, t. II, pp. 1054-1061.

Algemeen - Duur van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Berekening - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Actualisering van de redenen van voorlopige hechtenis en evaluatie van de risico's van toekenning van detentievervangende maatregelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0459.N 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2N.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 16, § 1, tweede lid, 21, § 4, en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de hechtenis onder elektronisch toezicht een vrijheidsberovende maatregel inhoudt die moet worden beschouwd als een uitvoeringsmodaliteit van de voorlopige hechtenis (1). (1) Zie Cass. 13 oktober 2021, AR P.21.1250.F, AC 2021, nr. 640, www.juportal.be; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 9de editie, 2021, I, p. 1101.

Algemeen - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Uitvoeringsmodaliteit van de voorlopige hechtenis

P.21.0338.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.13 AC nr. ...

De processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdrijven zijn geen daden van vervolging of van onderzoek waarop artikel 12 Taalwet Gerechtszaken van toepassing is; die daden dienen niet in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld maar in die van het taalgebied waar ze werden uitgevoerd, overeenkomstig artikel 11 van die wet; hieruit volgt dat de aanwezigheid, in een in het Frans gevoerde rechtspleging, van processen-verbaal die in het Nederlandse taalgebied in het Nederlands zijn gesteld geen nietigheid tot gevolg heeft en op zich het onderzoek van de wettigheid van de voorlopige hechtenis niet verhindert (1). (1) Artikel 12, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken bepaalt dat "de ambtenaren van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter voor hun daden van rechtsvervolging en van onderzoek, gebruikmaken van de taal voorzien in strafzaken voor de rechtbank waartoe zij behoren". Daarentegen worden krachtens artikel 11 van die wet "de processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdaden, wanbedrijven en overtredingen, alsook de processen-verbaal van fiscale aangelegenheden, in het Franse taalgebied in het Frans, in het Nederlands taalgebied in het Nederlands en in het Duitse taalgebied in het Duits gesteld. In de gemeenten van de Brusselse agglomeratie, worden die processen-verbaal in het Frans of in het Nederlands gesteld, naar gelang dat degene die er het voorwerp van is, de ene of de andere van deze talen voor zijn verklaringen gebruikt, en bij gemis van verklaring, volgens de noodwendigheden van de zaak". In dit opzicht geldt dit: "ongeacht of de taal van de rechtspleging, met name voor de correctionele rechtbank te Brussel, in de zaak waarop de processen-verbaal betrekking hebben, met toepassing van de bepalingen van de artikelen 16 en 21 van genoemde wet, Frans of Nederlands is" (Cass. 12 december 1972, AC 1973, p. 363). "Dans le cadre d'une information ou d'une instruction, un procès-verbal peut, par conséquent, être établi dans une langue différente de celle de la procédure" (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 122). En "geen enkele wetsbepaling verbiedt de rechter acht te slaan op een stuk dat in een andere taal dan die van de rechtspleging is gesteld, met eerbiediging van het recht van verdediging" (Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0249.F, AC 2012, nr. 141); zie M.-A. BEERNAERT, e.a., o.c., 2021, p. 130 en p. 145).

Algemeen - Proces-verbaal gesteld in de taal van de regio waar het is opgemaakt, verschillend van die van de rechtspleging - Weerslag op de regelmatigheid van het stuk en op het toezicht op de voorlopige hechtenis

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 11 en 12 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.20.0859.N 19 augustus 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200819.VAK.1 AC nr. ...

Het is het onderzoeksgerecht bij de beoordeling van de voorlopige hechtenis niet toegelaten andere feiten in de plaats te stellen dan deze bedoeld in het bevel tot aanhouding, wat niet er aan in de weg staat dat in voorkomend geval een verkeerde aanduiding van de datum of de misdrijfperiode van de feiten in de akte van aanhangigmaking of het bevel tot aanhouding kan worden verbeterd in zoverre de hierin bedoelde feiten niet worden gewijzigd en de bewijskracht van die akten niet wordt miskend (1). (1) Zie Cass. 22 september 2015, AR P.14.1118.N, AC 2015, nr.541; Cass. 10 februari 2010, AR P.09.1281.F, AC 2010, nr. 92.

Algemeen - Onderzoeksgerecht - Bevel tot aanhouding of akte van aanhangigmaking - Verkeerde datum of misdrijfperiode - Verbetering

- Artt. 23, 3°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.1134.F 27 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191127.2F.9 AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is in de regel niet van toepassing op de procedure die inzake voorlopige hechtenis voor de onderzoeksgerechten wordt gevoerd; die gerechten doen immers geen uitspraak over de gegrondheid van een strafvervolging (1). (1) Cass. 1 augustus 2018, AR P.18.0855.N, AC 2018, nr. 437 (# 6) ; Cass. 27 mei 2014, AR P.14.0847.N, AC 2014, nr. 383 (#4) ; Cass. 20 mei 2014, AR P.14.0803.N, AC 2014, nr. 363 (#2) ; zie Cass. 2 januari 2013, AR P.12.2052.N, AC 2013, nr. 2; Cass. 2 oktober 1996, AR P.96.1256.F, AC 1996, nr. 349. ---------- ---------- ---------- ----------

Algemeen - Procedure voor de onderzoeksgerechten - Artikel 6, EVRM - Toepassingsgebied

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.1153.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.4 AC nr. 656

Noch artikel 5 EVRM noch enige andere bepaling verbieden het onderzoeksgerecht om op grond van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de regelmatigheid na te gaan van het onderzoek dat aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding voorafgaat.

Algemeen - Onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek voorafgaand aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding - Wettelijke grondslag

- Artt. 16 en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.18.0603.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.5 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering, en van de artikelen 7, vijfde lid, en 74/8, § 1, derde lid, Vreemdelingenwet, maken een procedureregeling uit die eigen is aan de Wet Strafuitvoering en de Vreemdelingenwet, waarop de Voorlopige Hechteniswet niet van toepassing is en de bepalingen van de artikelen 5.1.a en 5.1.f EVRM waarbij onder meer de vrijheidsbeneming is toegelaten van de persoon die op rechtmatige wijze is gedetineerd na veroordeling door een daartoe bevoegde rechter en waartegen een uitwijzings- of uitleveringsprocedure hangende is, houden geen beletsel in voor de voormelde procedureregeling; uit de onderlinge samenhang van de bepalingen van artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering, en de artikelen 7, vijfde lid, en 74/8, § 1, derde lid, Vreemdelingenwet vloeit voort dat, wanneer de beslissing tot administratieve vrijheidsbeneming volgt op een vonnis waarbij de strafuitvoeringsrechtbank de voorlopige invrijheidstelling toestaat aan de veroordeelde met het oog op zijn verwijdering van het grondgebied, die beslissing wel degelijk kan ingaan op een latere datum dan de datum van de beslissing zelf, namelijk op de datum waarop de beslissing uitvoerbaar wordt, dit is op het ogenblik en binnen de periode bepaald in artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering; in dat geval gaat de termijn van twee maanden voor de verlenging van de opsluiting, bepaald in artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, eveneens in op het tijdstip waarop de administratieve beslissing tot vrijheidsbeneming uitvoerbaar wordt.

Algemeen - Vreemdelingen - Strafuitvoering - Vonnis houdende voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied - Uitvoerbaarheid van het vonnis - Toepasselijke procedure - Draagwijdte

- Artt. 7, vijfde lid en 74/8, § 1, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 60, vierde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.16.0606.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.6 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling schrijft voor dat een verdachte in vrijheid moet zijn of, wanneer hij zich reeds in voorlopige hechtenis bevindt, eerst in vrijheid moet worden gesteld alvorens hij in opdracht van de onderzoeksrechter van zijn vrijheid kan worden benomen.

Algemeen - Vrijheidsbeneming

ALLERLEI

P.23.1016.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.7 AC nr. ...

Hoewel de tekst van artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering niet verduidelijkt dat deze ook betrekking heeft op de veroordeelde in vrijheid, beantwoordt deze voorwaarde niettemin aan de wil van de wetgever zoals deze uit de parlementaire voorbereiding van de wet blijkt (1). (1) Zie de vordering van het OM, hernomen in het arrest onder I. De - zelfs onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - gedetineerde veroordeelde die een verzoek tot beperkte hechtenis en/of elektronisch toezicht indient, geniet de opschorting van de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf op grond van deze bepaling niet.

Allerlei - Modaliteit van elektronisch toezicht - Veroordeling - Tenuitvoerlegging - Artikel 29, § 2/1, Wet Strafuitvoering - (Geen) Toepassing

- Art. 29, § 2/1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0956.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan niet, in het kader van de loutere controle van de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis, de strafvervolging niet-ontvankelijk verklaren in een eindbeslissing zonder artikel 235bis Wetboek van Strafvordering toe te passen, dat, in het kader van het ambtshalve onderzoek van de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en met het oog op een goede rechtsbedeling, voorschrijft het debat te heropenen, alle partijen op te roepen en een debat op tegenspraak te houden, opdat in hetzelfde arrest over de voormelde controle uitspraak kan worden gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21; het Hof heeft in een soortgelijke zaak, in twee opeenvolgende arresten, allereerst de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel vastgesteld, in zoverre het was gericht tegen de beslissing over de voorlopige hechtenis waarin de invrijheidsstelling van de verweerder werd bevolen, en voor het overige de behandeling van de zaak uitgesteld tot na de verstrijkdatum van de bij artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van twee maanden voor de neerlegging van de memorie, en heeft vervolgens het bestreden arrest vernietigd in zoverre het uitspraak doet over de regelmatigheid van de strafvordering (Cass. 23 december 2020 en 3 maart 2021, AR P.20.1247.F, niet gepubliceerd). (M.N.B.)

Allerlei - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Ambtshalve toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindbeslissing

- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

Tegen de eindbeslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die, in het kader van het onderzoek van de regelmatigheid van de voorlopige hechtenis, de strafvervolging niet-ontvankelijk verklaart, staat cassatieberoep open (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21.

Allerlei - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Eindbeslissing - Beslissing waartegen cassatieberoep openstaat

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 235bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

BEVEL TOT AANHOUDING

P.25.1182.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.3 AC nr. ...

Artikel 16, § 6bis Voorlopige Hechteniswet, artikel 3 Richtlijn 2010/64/EU, de artikelen 3 en 6, lid 2, Richtlijn 2012/13/EU en artikel 5.2 EVRM voorzien niet in een nietigheidssanctie of in een andere sanctie die van rechtswege van toepassing is op de eventuele niet-naleving van de erin vervatte verplichtingen binnen de erin bepaalde termijnen; het feit dat de aangehouden verdachte niet binnen een redelijke termijn een schriftelijke of mondelinge vertaling van de relevante passages van het bevel tot aanhouding heeft ontvangen in een taal die hij verstaat of dat hij in die taal niet op de hoogte is gesteld van de redenen van zijn aanhouding en van alle tegen hem ingebrachte beschuldigingen, kan derhalve enkel aanleiding geven tot zijn invrijheidstelling wanneer het onderzoeksgerecht dat beslist over de handhaving van zijn voorlopige hechtenis vaststelt dat zijn recht van verdediging daardoor onherstelbaar is miskend.

Bevel tot aanhouding - Redenen - Vertaling in de taal die hij verstaat - Recht van verdediging - Sanctie - Omstandigheden

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6, tweede lid Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 3 Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De urgentie waarmee die vertaling of informatie aan de verdachte moet worden verstrekt met het oog op de vrijwaring van zijn recht van verdediging, hangt af van de concrete situatie waarin hij zich bevindt; in die zin is een arrestatie met vrijheidsbeneming, gevolgd door een politionele ondervraging over de feiten die aan de arrestatie ten grondslag liggen, niet te vergelijken met een door de onderzoeksrechter afgeleverd bevel tot aanhouding, dat zijn geldingskracht behoudt tot een andersluidende beslissing van de onderzoeksrechter of een onderzoeksgerecht; aldus levert het enkele feit dat een verdachte die vertaling of informatie niet onverwijld na het afleveren van het bevel tot aanhouding heeft ontvangen, ook al is hij ingevolge overmacht nog niet eerder kunnen worden ondervraagd, nog geen onherstelbare miskenning van zijn recht van verdediging op; het onderzoeksgerecht dat beslist over de voorlopige hechtenis van de verdachte, oordeelt onaantastbaar op grond van alle regelmatig aan tegenspraak onderworpen gegevens of tot de invrijheidstelling van de betrokkene moet worden beslist wegens de onherstelbare miskenning van zijn recht van verdediging.

Bevel tot aanhouding - Redenen - Taal die hij verstaat - Vertaling - Recht van verdediging - Sanctie - Beoordeling

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6, tweede lid Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 3 Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures
- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Noch artikel 18, § 1, Voorlopige Hechteniswet, noch enige andere wets- of verdragsbepaling vereist dat de betekening van een bevel tot aanhouding aan een verdachte die de taal van de rechtspleging niet begrijpt, moet gepaard gaan met een vertaling van de essentiële passages van dat bevel in een taal die de betrokkene begrijpt of met een kennisgeving in die taal van de redenen van zijn aanhouding en van alle tegen hem ingebrachte beschuldigingen; het enkele feit dat de onderzoeksrechter ingevolge overmacht de verdachte niet kon verhoren voorafgaand aan de aflevering van het bevel tot aanhouding, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 28 januari 1992, AR 4918, AC 1991-92, nr. 277.

Bevel tot aanhouding - Betekening - Geen vertaling in de taal die hij verstaat - Gevolg

- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.1072.N 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 29, 39.1 en 39.2 van het Verdrag van Wenen volgt niet dat een diplomatieke ambtenaar wiens taak werd beëindigd en die de ontvangststaat nog niet heeft verlaten, zijn onschendbaarheid slechts verliest nadat aan hem het verstrijken van de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn werd meegedeeld of nadat de zendstaat daarover heeft beslist en de rechter van de ontvangststaat die over de toepasselijkheid van de onschendbaarheid van een diplomatiek ambtenaar moet oordelen kan vaststellen wanneer de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn is verstreken en oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak waarbij de omstandigheid dat de diplomatieke ambtenaar na de beëindiging van zijn taak nog over een verblijfstitel beschikt, de rechter bij die beoordeling niet bindt; de voormelde bepalingen sluiten niet uit dat een diplomatieke ambtenaar na het ophouden van zijn onschendbaarheid wordt aangehouden voor feiten die zich hebben voorgedaan na de beëindiging van zijn taak en op een ogenblik dat hij de ontvangststaat nog niet heeft verlaten.

Bevel tot aanhouding - Diplomatieke immuniteit - Diplomatiek ambtenaar - Begin en einde van de voorrechten en immuniteiten - Artikelen 29, 39.1 en 39.2 Verdrag van Wenen - Beëindiging van de diplomatieke taak - Diplomatiek ambtenaar die de ontvangststaat niet heeft verlaten - Verlies van de onschendbaarheid - Verstrijken van de redelijke termijn om het land te verlaten - Beoordeling door de rechter - Gevolg - Aanhouding van de diplomatieke ambtenaar - Draagwijdte

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 39.2 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968
- Art. 39.1 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968
- Art. 29 Verdrag van Wenen van 18 april 1961, goedgekeurd bij de wet van 30 maart 1968

P.25.0830.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250611.2F.9 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet gaat de raadkamer na of het bevel tot aanhouding regelmatig is ten aanzien van de bepalingen van die wet; wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onderzoekshandeling en van de daaropvolgende rechtspleging opwerpt om de wettigheid van de voorlopige hechtenis te betwisten, dient het onderzoeksgerecht, dat niet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering handelt, enkel een onderzoek prima facie van de aangevoerde onregelmatigheid te verrichten; dat onderzoek is niet beperkt tot het toezicht op de naleving, door de onderzoeksrechter, van de door de wet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen en voorwaarden; het arrest dat stelt dat de overschrijding, door de onderzoeksrechter, van de grenzen waarbinnen de zaak bij hem aanhangig was gemaakt geen schending van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel uitmaakt, maar vervolgens nalaat om prima facie te onderzoeken of een dergelijke grief gegrond is, schendt bovenvermeld artikel 21, § 4 (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2014, AR P.13.1753.N, AC 2014, nr. 74.

Bevel tot aanhouding - Onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de handhaving van de hechtenis - Overschrijding van de saisine - Onderzoek - Draagwijdte - (Geen) beperking tot de miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0727.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.17 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 28 Wetboek van Strafvordering wordt het bevel tot aanhouding, als beschikking van de onderzoeksrechter, ten uitvoer gelegd door toedoen van de procureur des Konings (1); de overbrenging van de inverdenkinggestelde, krachtens artikel 19, § 5, Voorlopige Hechteniswet, naar een ander huis van arrest dan dat welk is opgegeven in het aanhoudingsbevel, heeft geen weerslag op de regelmatigheid van die beschikking (2). (1) Cass. 22 september 1993, AR P.93.1303.F, AC 1993, nr. 369. (2) Zie M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 9de uitg., 2021, 1236.

Bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging - Bevoegdheid van de procureur des Konings - Tenuitvoerlegging in een ander huis van arrest dan dat welk is opgegeven in het aanhoudingsbevel - Regelmatigheid - Invloed

- Art. 19, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 28 Wetboek van Strafvordering

Hoewel de onderzoeksrechter, met toepassing van artikel 19, § 3, Voorlopige Hechteniswet, het huis van arrest kan aanwijzen van de plaats waar het onderzoek wordt gevoerd of van het arrondissement waar de inverdenkinggestelde is gevonden, verbiedt die bepaling hem niet om het aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen in een andere instelling dan die welke door de onderzoeksmagistraat is aangewezen, voor het geval dat de tenuitvoerlegging van de beslissing onmogelijk zou blijken (1). (1) Zie Brussel (KI), 17 april 2012, J.T., 2012, 370.

Bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging in het huis van arrest dat is opgegeven in het aanhoudingsbevel - Onmogelijkheid - Invloed

- Art. 19, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0478.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.16 AC nr. ...

De vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste heeft een authentiek karakter en kan enkel worden aangevochten door een procedure tot betichting van valsheid; dit is met name het geval voor de vermelding onderaan het aanhoudingsbevel waarbij de griffier bevestigt dat hij, op de vermelde datum en het vermelde uur, het aanhoudingsbevel "aan de inverdenkinggestelde heeft getoond, het hem heeft betekend en hem een afschrift heeft gegeven van dit aanhoudingsbevel en van alle stukken die bedoeld worden in artikel 16, § 7, Voorlopige Hechteniswet" (1). (1) Zie Cass. 24 augustus 1998, AR P.98.1170.F, ECLI:BE:CASS:1998:ARR.19980824.7, AC 1998, nr. 373; (wat betreft de vermeldingen van een proces-verbaal van de rechtszitting); Cass. 9 april 2024, AR P.24.0413.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.13 ; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4. De eiser voerde aan dat "het aanhoudingsbevel, bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, nietig is en het onderzoeksgerecht de inverdenkinggestelde niet in voorlopige hechtenis kan houden. Volgens de bewoordingen zelf van [artikel 18 Voorlopige Hechteniswet] is de betekening regelmatig indien voldaan wordt aan de vier daarin voorgeschreven vormvereisten: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte. Deze voorwaarden zijn cumulatief". (Cass. 1 december 2021, RG P.21.1481.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH. ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211201.2F.11).

Bevel tot aanhouding - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de inverdenkinggestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

- Art. 462 Wetboek van Strafvordering
- Art. 448 Wetboek van Strafvordering
- Art. 449 Wetboek van Strafvordering
- Art. 450 Wetboek van Strafvordering
- Art. 451 Wetboek van Strafvordering
- Art. 452 Wetboek van Strafvordering
- Art. 453 Wetboek van Strafvordering
- Art. 454 Wetboek van Strafvordering
- Art. 455 Wetboek van Strafvordering
- Art. 456 Wetboek van Strafvordering
- Art. 457 Wetboek van Strafvordering
- Art. 458 Wetboek van Strafvordering
- Art. 459 Wetboek van Strafvordering
- Art. 18, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 461 Wetboek van Strafvordering
- Art. 906 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 463 Wetboek van Strafvordering
- Art. 464 Wetboek van Strafvordering
- Art. 895 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 896 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 897 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 898 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 899 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 900 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 901 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 902 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 903 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 904 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 905 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 460 Wetboek van Strafvordering

P.25.0344.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10 AC nr. ...

Bij de eerste verschijning van de inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht moet dat gerecht in de eerste plaats de wettigheid en de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel onderzoeken; het onderzoeksgerecht is slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid omdat, inzake voorlopige hechtenis, de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels bevat voor het toezicht op de regelmatigheid van de handhaving van de hechtenis, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1); dit beginsel is met name van toepassing wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel is aangetast door de onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties (2). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53, geciteerd in M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1291, noot 682. (2) Ibidem; zie Cass. 3 december 2013, AR P.13.1856.N, AC 2013, nr. 654, raadpl. 14. De eiser voerde onder meer aan dat uit artikel 47septies, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de schriftelijke bevestiging van de door de procureur des Konings mondeling gegeven machtiging tot observatie "ten laatste na het beëindigen van de observatie bij het strafdossier" moet worden gevoegd. Zoals het bestreden arrest er evenwel op wijst, is die termijn geen op straffe van nietigheid voorgeschreven of substantiële vormvereiste (Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.1002.N, AC 2012, nr. 557; zie Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal DE SMET; Cass. 18 januari 2005, AR P.05.0037.N, AC 2005, nr. 36). (M.N.B.)

Bevel tot aanhouding - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toepassing op de aangevoerde onregelmatigheid van de aangewende bijzondere methoden, zoals de observaties

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 47sexies Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0233.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.15 AC nr. ...

Ingeval het bevel tot aanhouding voor meerdere feiten wordt verleend, laat de enkele vaststelling door het onderzoeksgerecht van een onregelmatigheid in het bevel tot aanhouding met betrekking tot één van die feiten, het oordeel van datzelfde gerecht dat het bevel tot aanhouding met betrekking tot de overige feiten de in artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde gegevens bevat, onaangetast zodat uit die loutere omstandigheid dan ook geen onregelmatigheid van het gehele bevel tot aanhouding kan worden afgeleid.

Bevel tot aanhouding - Aanhouding van een inverdenkinggestelde wegens meerdere feiten - Vaststelling dat de aanhouding wegens één feit onregelmatig is - Effect op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel gesteund op de overige feiten - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 5, eerste en tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0165.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.9 AC nr. ...

De aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter kan geen betrekking hebben op toekomstige feiten, dit wil zeggen feiten die nog niet werden gepleegd op de datum van de akte die de zaak bij hem aanhangig maakt; zo kan een vordering van het parket geen feiten bij de onderzoeksrechter aanhangig maken die, gesteld dat ze bewezen zijn, na die akte zouden zijn gepleegd (1). (1) Zie A. DE NAUW, "Het adiëren van de onderzoeksrechter", in A. DE NAUW, J. D'HAENENS en M. STORME, Actuele problemen van strafrecht, Antwerpen, Kluwer, 1988, p. 14; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 842-843 en 847.

Bevel tot aanhouding - Uitvaardiging voor feiten die na de akte van aanhangigmaking zouden zijn gepleegd (geen)

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering
- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.25.0179.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.10 AC nr. ...

De volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid kan worden afgeleid uit het gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden inverdenkinggestelde, indien dat gevaar in verband kan worden gebracht met de feitelijke gegevens en de persoonlijkheidsgegevens die het verwerkelijken (1). (1) De eiser verwees naar Cass. 15 januari 2025, RG P.25.0027.F (onuitgeg.). Dit arrest wijst er echter op dat "in tegenstelling tot de onderhavige zaak", "het aanhoudingsbevel met name gemotiveerd wordt door de omstandigheden dat 'het maatschappelijk geweten niet zou kunnen aanvaarden dat de dader van dergelijke ernstige feiten nu al in vrijheid wordt gesteld', dat 'er een gevaar voor herhaling van soortgelijke feiten bestaat in geval van vrijlating, omdat hij zichzelf niet in vraag stelt [...], (...) [en dat] uit die overwegingen volgt dat de onderzoeksrechter een voortijdige straf aan de eiser heeft willen opleggen of, met andere woorden, een vorm van onmiddellijke bestraffing heeft willen toepassen". Zelf heeft het OM verwezen naar drie arresten die geciteerd worden in A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1208, noot nr. 150: Cass. 17 mei 2022, P.22.0609.N, AC 2022, nr. 356; Cass. 21 juni 1989, AR 7575, AC 1988-89, nr. 622; Cass. 13 maart 1991, AR 8947, nr. 364. Het OM stelt aldus: "Wanneer het feit strafbaar is met een straf die vijftien jaar dwangarbeid te boven gaat, is het de onderzoeksgerechten niet verboden naar de openbare rust en het maatschappelijk geweten te verwijzen om te beoordelen of de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid". (M.N.B.)

Bevel tot aanhouding - Voorwaarden - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Begrip - Gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden inverdenkinggestelde

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0018.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.16 AC nr. ...

De wetgever heeft niet nader bepaald hoe de door artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde ondervraging moet verlopen; noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat dit verhoor het karakter moet aannemen van een geleide ondervraging; niet is vereist dat de onderzoeksrechter vragen stelt betreffende elk detail van de aan de inverdenkinggestelde verweten feiten of specifieke vragen stelt betreffende alle telastleggingen; het is noodzakelijk maar het volstaat dat de inverdenkinggestelde de gelegenheid krijgt om zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten en aldus zijn recht van verdediging kan uitoefenen (1). (1) Cass. 9 augustus 2022, AR P.22.1036.N, AC 2022, nr. 487; Cass. 14 januari 2020, AR P.20.0037.N, AC 2020, nr. 39; Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0265.N, AC 2019, nr. 185.

Bevel tot aanhouding - Vereiste van de voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Verloop van de ondervraging - Voorwaarden

- Art. 16, § 2, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Volgens de artikelen 21, § 4 en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordelen de raadkamer en in hoger beroep de kamer van inbeschuldigingstelling, naar aanleiding van de eerste verschijning van de aangehouden inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht, over de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding; daarbij kunnen zij de motivering van dat bevel verbeteren door een reden aan te vullen, een juiste reden in de plaats te stellen van een foutieve reden of duidelijker de omstandigheden te omschrijven waaruit ernstige aanwijzingen van de schuld kunnen worden afgeleid (1); de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding wegens het ontbreken van elke vermelding van de in artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet bedoelde feitelijke omstandigheden is echter niet herstelbaar; geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel staat eraan in de weg dat het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld verwijst naar een schriftelijke vordering van het openbaar ministerie waarvan het de redenen overneemt; het onderzoeksgerecht kan hierbij ook rekening houden met ernstige schuldaanwijzingen waarover de inverdenkinggestelde niet voorafgaandelijk werd ondervraagd. (1) Cass. 6 juni 2023, AR P.23.0806.N, AC 2023, nr. 415; Cass. 23 juni 1994, AR P.94.0808.N, AC 1994, nr. 331.

Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Eerste handhaving van de voorlopige hechtenis - Wettigheidscontrole door het onderzoeksgerecht - Aanvulling, verbetering of concretisering van de schuldaanwijzingen - Voorwaarden - Overname van redenen van de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.1383.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.12 AC nr. ...

De verplichting om aan de inverdenkinggestelde een afschrift van de processen-verbaal van zijn verhoren te overhandigen, zodra hem een aanhoudingsbevel werd betekend, werd opgelegd om de betrokkene in staat te stellen zijn verdediging beter voor te bereiden, zijn advocaat in te lichten en om een debat op tegenspraak mogelijk te maken bij de eerste verschijning voor de raadkamer; die vormvereiste is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en de sanctie voor de miskenning ervan wordt beoordeeld in het licht van de daadwerkelijke uitoefening van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM.

Bevel tot aanhouding - Vormvereisten - Betekening - Overhandiging van een afschrift van de processen-verbaal van verhoor - Doel - Niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste - Recht van verdediging

- Art. 18, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Hoewel het aan de uitvaardiging van het aanhoudingsbevel voorafgaand verhoor van de inverdenkinggestelde door de onderzoeksrechter een substantiële vormvereiste is die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en met het recht op de persoonlijke vrijheid, bepaalt de wet niet dat de betrokkene vóór zijn inverdenkingstelling en vóór zijn plaatsing in voorlopige hechtenis ook door de politie moet worden verhoord (1). (1) Zie concl. OM.

Bevel tot aanhouding - Vormvereisten - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Voorafgaand verhoor door de politie

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1236.F 29 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230829.VAC.6 AC nr. ...

Uit artikel 329 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de vermelding van de verhindering van de hoofdgriffier en van de griffiers of van het feit dat de zaak geen uitstel gedoogt tot een griffier tegenwoordig is, moet voortvloeien uit de akte zelf waaraan de toegevoegde persoon zijn medewerking verleent.

Bevel tot aanhouding - Akte opgemaakt en ondertekend door een assistent bij de griffie - Wettelijke voorwaarden

van de bijstand aan de rechter - Vermelding van de voorwaarden in de akte

- Art. 329 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0926.F 4 juli 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230704.VAC.9 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 16, § 1, eerste lid, en 35, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om de inverdenkinggestelde aan dwang te onderwerpen, nu eens kan verantwoorden dat er tegen hem een bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd en dan weer dat er enkel, overeenkomstig voormeld artikel 35, § 1, eerste lid, begeleidende voorwaarden worden opgelegd.

Bevel tot aanhouding - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om de inverdenkinggestelde aan dwang te onderwerpen - Gevolg - Aan de onderzoeksrechter geboden alternatief

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De voorwaarde van volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om een bevel tot aanhouding uit te vaardigen moet worden beoordeeld op grond van de mogelijkheid, voor de onderzoeksrechter, om alternatieve maatregelen, namelijk de invrijheidstelling onder betaling van een borgsom of onder voorwaarden, te bevelen.

Bevel tot aanhouding - Voorwaarde - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Beoordeling

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0545.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.19 AC nr. ...

Wanneer de inverdenkinggestelde aanvoert dat op de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek enkel een onleesbare handtekening is aangebracht en dat hij niet kan nagaan of de auteur van de vordering de hoedanigheid heeft om de strafvordering in te stellen, dient het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen de nodige onderzoeken te doen uitvoeren om die identiteit te bewijzen (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Bevel tot aanhouding - Regelmatigheid - Toezicht door het onderzoeksgerecht - Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Handtekening - Niet-geïdentificeerde auteur van de handtekening - Toetsing door het onderzoeksgerecht dat over de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel uitspraak moet doen - Draagwijdte

- Artt. 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 61 Wetboek van Strafvordering

P.23.0425.F 29 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.18 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling voorziet in de vrijlating van de verdachte wanneer zijn identiteit onjuist, onvolledig (1) of helemaal niet in het aanhoudingsbevel werd vermeld; het onderzoeksgerecht dat bij het eerste toezicht op de voorlopige hechtenis de wettigheid van het aanhoudingsbevel moet onderzoeken, moet met name in geval van betwisting nagaan of de identiteit van de verdachte correct werd vermeld en kan, naar aanleiding hiervan, de foutieve of onvolledige identiteitsgegevens verbeteren (2). (1) Zie Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327; Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0335.N, AC 2014, nr. 175 [§ 3 en § 4]. (2) Zie concl. OM “in substantie”.

Bevel tot aanhouding - Vereiste vermeldingen - Identiteit van de inverdenkinggestelde - Verzuim - Verbetering door het onderzoeksgerecht dat bij het eerste toezicht op de voorlopige hechtenis de wettigheid van het aanhoudingsbevel moet onderzoeken

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0239.F 22 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230222.2F.15 AC nr. ...

Noch artikel 6.3, c, EVRM, noch de artikelen 2bis en 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet, noch artikel 47bis, § 4, Wetboek van Strafvordering verplichten de onderzoeksgerechten het aanhoudingsbevel onmiddellijk op te heffen, alleen op grond dat de verdachte werd verhoord door de politie of door de onderzoeksrechter zonder de bijstand van een raadsman, voordat er tegen hem een aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd.

Bevel tot aanhouding - Gevolg - Uitvaardiging - Voorafgaand verhoor van de verdachte - Geen bijstand van een raadsman

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 47bis, § 4 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 2bis en 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6, § 3, c) Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0002.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.9 AC nr. ...

Wanneer blijkt dat het bevel tot aanhouding de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die deze inverdenkinggestelde benadelen, zijn de onderzoeksgerechten bevoegd om, bij de eerste verschijning en op voorwaarde dat ze daarom werden verzocht op basis van gegevens eigen aan de toestand van de aangehoudene, de rechtzetting van het bevel tot aanhouding te bevelen door de voortzetting van de voorlopige hechtenis in een andere inrichting op te leggen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, I, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, 1099, dat verwijst naar Brussel (KI) 17 april 2012, JT 2012, 370, JLMB 2012, 1052. Het OM verwees op zijn beurt naar Cass. 26 juli 2022, AR P.22.0967.F (onuitg.), dat vermeldt: "In haar conclusie oordeelde de eiseres dat 'haar in artikel 3 EVRM vastgelegde recht' thans werd geschonden. Tot staving van deze overweging haalde zij echter alleen een persartikel aan 'waarin de detentievoorwaarden in de gevangenis van Bergen, die momenteel bij de vrouwen kampt met een overbevolking van 170%, aan de kaak worden gesteld'. Aangezien deze vermelding niet berust op een feitelijk gegeven van de zaak, mist ze de vereiste nauwkeurigheid om een middel te vormen. Omdat het enkel en alleen een bewering is, dienden de appelrechters hierop niet te antwoorden. In zoverre kan het middel niet worden aangenomen". Het OM leidde hieruit af dat, in de voorliggende zaak, het middel dat kritiek uitoefent op overtollige redenen – aangezien deze ingaan op iets wat slechts een bewering is en waarop de kamer van inbeschuldigingstelling niet hoefde te antwoorden, niet ontvankelijk is. Het heeft dus niet de vraag gesteld hoe het verzoek tot overplaatsing zich verhoudt tot de wet-"Dupont", de basiswet van het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden van 12 januari 2005, waarvan artikel 18 bepaalt dat: "onverminderd andersluidende wettelijke bepalingen over de plaatsing of overplaatsing van gedetineerden wordt beslist door ambtenaren van de penitentiaire administratie die daartoe door de directeur-generaal worden aangewezen" en dat tegen deze beslissing "bezwaar kan worden ingediend, zoals bepaald in titel VIII, hoofdstuk III". Moet, ten slotte, uit de beslissing van het Hof a contrario worden afgeleid dat, na de eerste verschijning, de onderzoeksgerechten niet meer bevoegd zijn om de overplaatsing van de inverdenkinggestelde naar een ander huis van arrest te bevelen? (MNB).

Bevel tot aanhouding - Hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Toezicht - Eerste verschijning - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1702.F 28 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221228.2F.5 AC nr. ...

Het in artikel 16, §2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde verhoor dient enkel vóór de uitvaardiging van een aanhoudingsbevel verplicht te worden afgenomen; enkel wanneer de procureur des Konings bij voorraad de terugkeer van de inverdenkinggestelde in de gevangenis had bevolen, had de onderzoeksrechter bij herroeping van het elektronisch toezicht binnen vijf werkdagen uitspraak moeten doen over het al dan niet handhaven van het elektronisch toezicht, na de inverdenkinggestelde en zijn raadsman te hebben gehoord.

Bevel tot aanhouding - Voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - Maatregel tot herroeping - Voorafgaand verhoor - Veronderstellingen

- Artt. 16, § 2, eerste lid, en 24bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De beslissing om de in voorlopige hechtenis genomen inverdenkinggestelde onder elektronisch toezicht te plaatsen, is een modaliteit van die hechtenis; de herroeping van het elektronisch toezicht vormt bijgevolg geen nieuw aanhoudingsbevel.

Bevel tot aanhouding - Voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - Maatregel tot herroeping - Aard

- Art. 24bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1036.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.2 AC nr. ...

Het in het artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde verhoor heeft tot doel de onderzoeksrechter in te lichten over het standpunt van de inverdenkinggestelde betreffende de hem verweten feiten zodat zijn recht van verdediging is gewaarborgd; de wetgever heeft niet nader bepaald hoe de door artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde ondervraging moet verlopen en noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat dit verhoor het karakter moet aannemen van een geleide ondervraging, zodat het niet is vereist dat de onderzoeksrechter vragen stelt betreffende elk detail van de aan de inverdenkinggestelde verweten feiten of specifieke vragen stelt betreffende alle telastleggingen maar het noodzakelijk is maar volstaat dat de inverdenkinggestelde de gelegenheid krijgt om zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten en aldus zijn recht van verdediging kan uitoefenen (1). (1) Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0537.N, AC 2022, nr. 311; Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0265.N, AC 2019, nr. 185.

Bevel tot aanhouding - Verhoor door de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt voor de onderzoeksrechter de verplichting om, indien een inverdenkinggestelde zich bij een voorafgaand politioneel verhoor op zijn zwijgrecht heeft beroepen en hij dit niet langer doet voor de onderzoeksrechter, de inverdenkinggestelde opnieuw dezelfde vragen te stellen (1). (1) Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0537.N, AC 2022, nr. 311.

Bevel tot aanhouding - Verhoor door de onderzoeksrechter - Inverdenkinggestelde die zich bij het politioneel verhoor beroepen heeft op zijn zwijgrecht - Draagwijdte - Gevolg

P.22.0537.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.14 AC nr. ...

De voorafgaande ondervraging voorgeschreven door artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet heeft tot doel de onderzoeksrechter in te lichten over het standpunt van de verdachte over de hem verweten feiten en aldus zijn recht van verdediging te waarborgen; de wetgever heeft niet nader bepaald hoe de voorafgaande ondervraging precies moet verlopen; wel moet blijken dat de onderzoeksrechter de verdachte de gelegenheid heeft gegeven zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten (1). (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0265.N, AC 2019, nr. 185.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Doel en wijze van de ondervraging - Gelegenheid van de verdachte om opmerkingen te geven over de hem verweten feiten

- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Indien de verdachte, nadat de onderzoeksrechter hem heeft ingelicht over de feiten die aan de beschuldigingstelling ten grondslag liggen en hem kennis heeft gegeven van de mogelijkheid dat tegen hem een bevel tot aanhouding kan worden uitgevaardigd, dadelijk verklaart zich op zijn zwijgrecht te beroepen, dan volgt daaruit dat hij geen vragen wenst te beantwoorden betreffende de feiten die ten grondslag liggen aan de beschuldiging; het staat aan de verdachte, die in voorkomend geval de bijstand geniet van een raadsman, te beslissen over de uitoefening van zijn zwijgrecht; de uitoefening van dit zwijgrecht is niet afhankelijk van het stellen van één of meer vragen betreffende de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen; de uitoefening door de verdachte van zijn zwijgrecht berooft hem bovendien niet van zijn in artikel 16, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet vermelde recht om zelf of via zijn raadsman opmerkingen te formuleren over het verlenen van een bevel tot aanhouding en van het recht van de raadsman bij toepassing van artikel 16, § 2, derde lid, Voorlopige Hechteniswet en artikel 47bis, § 6, 7), Wetboek van Strafvordering opmerkingen te formuleren.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Kennisgeving van de strafbare feiten en van de mogelijkheid tot het uitvaardigen van een bevel tot aanhouding. - Dadelijk inroepen van het zwijgrecht - Ontbreken van vragen over de strafbare feiten en ernstige aanwijzingen van schuld - Gevolg

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 47bis, § 6, 7) Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0505.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.11 AC nr. ...

Hoewel het aan de uitvaardiging van het aanhoudingsbevel voorafgaand verhoor van een verdachte door de onderzoeksrechter een substantieel vormvereiste is dat verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging , voorziet geen enkele bepaling erin dat het proces-verbaal van verhoor, op straffe van nietigheid, moet worden ondertekend door de inverdenkinggestelde of dat het ontbreken van zijn handtekening moet leiden tot zijn invrijheidstelling.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Substantiële vormvereiste - Proces-verbaal van verhoor - Niet ondertekend door de inverdenkinggestelde

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0516.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.13 AC nr. ...

De in artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet, bepaalde vaststelling van ernstige aanwijzingen van schuld impliceert geen beslissing over de schuldvraag, die uitsluitend door het vonnisgerecht kan worden gewezen op grond van feitelijke gegevens waarvan enkel dat gerecht de bewijswaarde beoordeelt (1). (1) Cass. 16 augustus 2006, AR P.06.1169.N, AC 2006, nr. 380.

Bevel tot aanhouding - Vaststelling van ernstige aanwijzingen van schuld

- Art. 16, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1481.F 1 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11 AC nr. ...

Bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, is het bevel tot aanhouding nietig en kan het onderzoeksgerecht de inverdenkinggestelde niet in voorlopige hechtenis houden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 764.

Bevel tot aanhouding - Betekening - Geen regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat de betekening van het bevel tot aanhouding overeenkomstig de wet is geschied, terwijl aan één van de voorwaarden voor een regelmatige betekening niet is voldaan, en de miskende vormvereiste op straffe van nietigheid is voorgeschreven, vernietigt het Hof zonder verwijzing het arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft (1).(1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 764.

Bevel tot aanhouding - Betekening - Miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvorm

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Volgens artikel 18 Voorlopige Hechteniswet, moet de betekening, om regelmatig te zijn, voldoen aan de vier daarin voorgeschreven cumulatieve rechtsvormen: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte; een afschrift waarin een bladzijde ontbreekt die de opgave bevat van een van de tenlasteleggingen die aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding ten grondslag liggen, is geen volledig afschrift van het bevel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 764.

Bevel tot aanhouding - Betekening - Na te leven vormvereisten - Overhandiging van een integraal afschrift van het bevel tot aanhouding

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1207.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.12 AC nr. ...

Het recht van iedere inverdenkinggestelde om kennis te kunnen nemen van alle stukken die tegen hem in het bevel tot aanhouding worden aangevoerd, vereist niet dat alle in het bevel vermelde stukken moeten voorkomen in het dossier van de onderzoeksrechter voordat hij het uitvaardigt; dit algemeen beginsel verbiedt de onderzoeksmagistraat evenmin om het bestaan van stukken te vermelden die wegens de lopende onderzoekshandelingen tijdelijk niet beschikbaar zijn (1). (1) Cass. 24 december 2019, AR P.19.1269.F, AC 2019, nr. 686.

Bevel tot aanhouding - In het bevel tot aanhouding aangevoerde stukken - Stukken die tijdelijk niet beschikbaar zijn

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1161.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.17 AC nr. ...

Bij de beoordeling of er ernstige redenen bestaan om te vrezen dat een in vrijheid gelaten inverdenkinggestelde nieuwe misdaden of wanbedrijven zal plegen in de zin van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet betrekt het onderzoeksgerecht dat zich moet uitspreken over de handhaving van de voorlopige hechtenis noodzakelijkerwijze de feiten waarvoor een bevel tot aanhouding is verleend; het mag daarbij wat betreft die feiten enkel aannemen dat er lastens de inverdenkinggestelde ernstige aanwijzingen van schuld zijn en dus niet vaststellen dat zijn schuld aan die feiten vaststaat, enkel in dat laatste geval ligt een schending voor van artikel 6.2 EVRM en een miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1221.F, AC 2019, nr. 663; Cass. 29 januari 2003, AR P.03.0109.F, arrest niet gepubliceerd, aangehaald door J. de CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 40.

Bevel tot aanhouding - Voorwaarden - Gevaar voor recidive - Motivering

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de enkele omstandigheid dat politieambtenaren een inverdenkinggestelde tegen wie de onderzoeksrechter een bevel tot aanhouding heeft verleend niet dadelijk overbrengen naar de gevangenis, zoals voorgeschreven door artikel 19 Voorlopige Hechteniswet, maar hem of haar ter uitvoering van een opdracht van de onderzoeksrechter eerst verhoren op het politiecommissariaat volgt niet dat dit verhoor onregelmatig is.

Bevel tot aanhouding - Uitvoering van een bevel tot aanhouding - Herverhoor van de inverdenkinggestelde alvorens overbrenging naar de gevangenis - Regelmatigheid van het herverhoor

- Art. 19 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1168.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.20 AC nr. ...

Indien een verdachte in opdracht van de onderzoeksrechter door de politie wordt verhoord overeenkomstig artikel 47bis, § 3, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en dus zonder enige vrijheidsberoving, hij zich bij dat verhoor op zijn zwijgrecht beroept, hij vervolgens in opdracht van de onderzoeksrechter na dit verhoor van zijn vrijheid wordt beroofd om voor de onderzoeksrechter te worden geleid en de onderzoeksrechter na een voorafgaande ondervraging lastens die verdachte een bevel tot aanhouding verleent, volgt uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet noch uit enige andere bepaling dat de onderzoeksrechter een volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid slechts mag aannemen als die is gesteund op gegevens die zijn verkregen na het verhoor van de verdachte; de omstandigheid dat een verdachte in opdracht van de onderzoeksrechter buiten vrijheidsberoving wordt verhoord, belet de onderzoekrechter niet om, nadat hij de verdachte heeft laten arresteren en voor zich heeft laat leiden en na een voorafgaande ondervraging, de voor het verlenen van een bevel tot aanhouding vereiste volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid vast te stellen aan de hand van alle feitelijke omstandigheden van de zaak en die welke eigen zijn aan de persoonlijkheid van de verdachte.

Bevel tot aanhouding - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Voorleiding voor de onderzoeksrechter na een verhoor afgenomen zonder arrestatie

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 47bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

P.21.0482.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.17 AC nr. ...

De artikelen 5.3 en 5.4 EVRM en artikel 16, §§ 1 en 5 Voorlopige hechteniswet noch enig andere bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzetten zich ertegen dat indien een titularis-onderzoeksrechter voor de verhoren van meerdere inverdenkingestelden in zijn dossier verplicht is een beroep te doen op een collega-onderzoeksrechter, hij die collega inlicht over de stand van het onderzoek en hem alle nuttige informatie, desgevallend schriftelijk, verstrekt die deze collega-vervanger moet toelaten zijn taak met voldoende kennis van zaken te vervullen; een dergelijke professionele informatiedeling tussen onderzoeksrechters houdt geen schending in van het beroepsgeheim of het geheim van het beraad, maar getuigt van een goede rechtsbedeling; ook indien de onderzoeksrechter-vervanger vanwege de onderzoeksrechter-titularis, desgevallend schriftelijk, informatie aangereikt zou hebben gekregen betreffende de stand van het onderzoek, is het de onderzoeksrechter-vervanger die na verhoor van de inverdenkinggestelde, desgevallend met bijstand van diens raadsman, beslist over het al dan niet uitvaardigen van een bevel tot aanhouding en de motivering van dit bevel; het loutere feit dat de onderzoeksrechter-vervanger informatie aangereikt zou hebben gekregen van de onderzoeksrechter-titularis is zonder invloed op de wettigheid van het verleende bevel tot aanhouding.

Bevel tot aanhouding - Uitvaardigen van een aanhoudingsbevel door een onderzoeksrechter die niet de titularis is van de zaak - Informatiedeling tussen de onderzoeksrechters - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

De artikelen 5.3 en 5.4 EVRM en artikel 16, §§ 1 en 5 Voorlopige hechteniswet verzetten zich er niet tegen dat ingeval in eenzelfde gerechtelijk onderzoek tegen inverdenkinggestelden een bevel tot aanhouding wordt verleend wegens onder meer misdrijven die verband houden met hun betrokkenheid bij eenzelfde criminele organisatie, de onderzoeksrechter of onderzoeksrechters de volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en het gevaar voor collusie en onttrekking op identieke wijze omschrijven, aangezien in het licht van de stand van het gerechtelijk onderzoek, die noodzakelijkheid en die gevaren bij alle inverdenkinggestelden op gelijke wijze kunnen aanwezig zijn.

Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld van deelname aan een criminele organisatie - Gelijktijdig

uitvaardigen van bevelen tot aanhouding door verschillende onderzoeksrechters - Identieke omschrijving van de volstrekte noodzakelijkheid van de aanhouding voor de openbare veiligheid

De artikelen 5.3 en 5.4 EVRM en artikel 16, §§ 1 en 5 Voorlopige hechteniswet verzetten zich niet ertegen dat ingeval in eenzelfde gerechtelijk onderzoek tegen meerdere personen een bevel tot aanhouding wordt verleend wegens onder meer misdrijven die verband houden met de betrokkenheid van de inverdenkinggestelden bij eenzelfde criminele organisatie, de onderzoeksrechter of de onderzoeksrechters bij de ernstige aanwijzingen van schuld een identiek algemeen overzicht vermelden; uit de verplichting van een geïndividualiseerde motivering kan niet worden afgeleid dat de onderzoeksrechter of de onderzoeksrechters de feitelijke gegevens betreffende de criminele organisatie telkens zouden moeten aanpassen per inverdenkinggestelde; evenmin kan uit die verplichting worden afgeleid dat de onderzoeksrechter of onderzoeksrechters voor elke strafbare vorm van betrokkenheid bij de criminele organisatie afzonderlijk opgave zouden moeten doen van de ernstige aanwijzingen van schuld.

Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld van deelname aan een criminele organisatie - Gelijktijdig uitvaardigen van bevelen tot aanhouding door verschillende onderzoeksrechters - Identiek algemeen overzicht van de ernstige aanwijzingen van schuld - Verplichting van geïndividualiseerde motivering - Redenen

P.21.0163.F 10 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210210.2F.20 AC nr. ...

De onderzoeksrechter kan niet, zonder miskenning van het vermoeden van onschuld, de inhechtenisneming van de inverdenkinggestelde bevelen door vast te stellen dat de openbare veiligheid zich verzet tegen zijn invrijheidsstelling onder voorwaarden en tegen zijn hechtenis onder elektronisch toezicht, en dat die voorwaarde, bepaald in artikel 16, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, is vervuld wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 110.

Bevel tot aanhouding - Invrijheidstelling onder voorwaarden of onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde

- Art. 16, § 1, eerste en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het verbod om de voorlopige hechtenis als dwangmiddel te gebruiken, is het gevolg van het aan elke inverdenkinggestelde toegekende zwijgrecht, dat op zijn beurt voortvloeit uit de verplichting, voor de gerechtelijke autoriteiten, om het vermoeden van onschuld van laatstgenoemde te eerbiedigen; de miskenning van dat verbod raakt aan een grondvoorwaarde van de hechtenistitel en niet louter aan de formulering ervan, zodat de onderzoeksgerechten niet bevoegd zijn om deze te verhelpen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9e uitg., 2021, dl. I, p. 1071-1072; B. DEJEMEPPE, "La loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive", J.T., 1990, p. 587, dat een onderscheid maakt tussen de dubbele negatieve voorwaarde opgelegd in art. 16, § 1, derde lid, Voorlopige Hechteniswet, en de “positieve” voorwaarden opgesomd in het eerste en het vierde lid; P. MARCHAL, “Principes généraux du droit”, R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 145 tot 149; gedeeltelijk andersluidende concl. van het OM dat in dit geval, in hoofdzaak, heeft geconcludeerd tot vernietiging met verwijzing.

Bevel tot aanhouding - Dwangmiddel - Onherroepelijke miskenning van een grondvoorwaarde van de hechtenistitel

- Art. 16, § 1, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0076.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.12 AC nr. ...

Artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet verplicht de onderzoeksrechter, die wordt geconfronteerd met de onaangekondigde afwezigheid van de correct verwittigde advocaat van de inverdenkinggestelde, niet om ambtshalve maatregelen te nemen opdat de inverdenkinggestelde tijdens de ondervraging alvorens een bevel tot aanhouding te verlenen, alsnog zou worden bijgestaan door een andere advocaat; de fundamentele aard van het bijstandsrecht doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie Cass. 5 juli 2017, AR P.17.0738.N, AC 2017, nr. 433.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Recht op bijstand van een advocaat - Verwittiging advocaat - Onaangekondigde afwezigheid van de advocaat

P.20.1319.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.11 AC nr. ...

Noch artikel 16 Voorlopige Hechteniswet noch enige andere wetsbepaling voorzien erin dat het verzuim de advocaat van de inverdenkinggestelde te horen in zijn opmerkingen betreffende het uitvaardigen van een aanhoudingsbevel wordt gesanctioneerd met het onregelmatig verklaren van het uitgevaardigde aanhoudingsbevel en met de onmiddellijke invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde; het staat aan het onderzoeksgerecht ingeval van een dergelijk verzuim te oordelen of gelet op de concrete omstandigheden van de zaak dit het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar heeft aangetast.

Bevel tot aanhouding - Het voorafgaandelijk horen van de raadsman in zijn opmerkingen - Verzuim

- Art. 16, § 2, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.1143.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.9 AC nr. ...

Aan de substantiële vormvereiste van ondervraging door de onderzoeksrechter voorafgaand aan de verlening van een bevel tot aanhouding mag worden voorbijgegaan indien overmacht de onderzoeksrechter belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen en er is overmacht indien een gebeurtenis, die door de onderzoeksrechter niet kon worden voorzien, de voorafgaande ondervraging volstrekt onmogelijk maakt binnen de termijn om een bevel tot aanhouding te verlenen; het staat aan de onderzoeksrechter en vervolgens de onderzoeksgerechten bij het regelmatigheidsonderzoek van het aanhoudingsbevel onaantastbaar te oordelen of overmacht de onderzoeksrechter heeft belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen (1). (1) Cass. 10 april 2012, AR P.12.0584.N, AC 2012, nr. 222.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Niet-nakoming wegens overmacht - Draagwijdte

P.20.0992.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.15 AC nr. ...

Wanneer de onderzoeksrechter een regelmatig bevel tot aanhouding verleent voor feiten waarvoor de verdachte ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel is overgeleverd, leidt het enkele feit dat dit bevel ook slaat op feiten waarvoor de verdachte niet is overgeleverd en waarvoor hij dus ingevolge de toepassing van het specialiteitsbeginsel niet kan worden vervolgd, niet tot de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding (1). (1) Cass. 12 september 2017, AR P.15.1413.N, AC 2017, nr. 463 met concl. van advocaat-generaal M. TIMPERMAN.

Bevel tot aanhouding - Europees aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

Bevel tot aanhouding - Europees aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

P.20.0920.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.18 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat het Spaanse recht, bij het verhoor van de benadeelde persoon, niet voorziet in de mededeling van de rechten bepaald in het Wetboek van Strafvordering, kan niet worden afgeleid dat dit verhoor, op zich, als onregelmatig moet worden beschouwd.

Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Verhoor van de benadeelde persoon - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - Draagwijdte - In Spanje afgenomen verhoor - Regelmatigheid

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.0904.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.32 AC nr. ...

Hoewel het proces-verbaal van voorafgaande ondervraging van een inverdenkinggestelde in de regel wordt ondertekend door de onderzoeksrechter en de griffier en die ondertekening authenticiteit verleent aan het feit dat de inverdenkinggestelde werd ondervraagd en hij daarbij de vermelde verklaringen heeft afgelegd, leidt de afwezigheid van ondertekening door de onderzoeksrechter niet tot de nietigheid van die voorafgaande ondervraging en het op grond daarvan uitgevaardigde bevel tot aanhouding en is dit bevel tot aanhouding regelmatig indien het onderzoeksgerecht op basis van de stukken van de rechtspleging vaststelt dat de onderzoeksrechter de inverdenkinggestelde wel degelijk voorafgaandelijk heeft ondervraagd overeenkomstig artikel 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet.

Bevel tot aanhouding - Ondervraging van de inverdenkinggestelde door de onderzoeksrechter - Ondertekening van het proces-verbaal van voorafgaande ondervraging - Draagwijdte

---

P.20.0827.N 5 augustus 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200805.VAK.3 AC nr. ...

Bij een latere handhaving van de voorlopige hechtenis kan de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding niet meer worden betwist en dit ongeacht de aangevoerde nietigheid; die regel geldt ook indien de eerste beschikking van de raadkamer werd gewezen zonder dat de raadsman van de inverdenkinggestelde de mogelijkheid heeft gehad inzage te krijgen van de stukken die betrekking hebben op de bevestiging van het bevel tot aanhouding en de inverdenkinggestelde, hoewel daartoe in de mogelijkheid, geen hoger beroep heeft ingesteld tegen die beschikking.

Bevel tot aanhouding - Onderzoek naar de regelmatigheid - Mogelijkheid bij latere handhaving

- Artt. 21, § 4, 22, zesde lid, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.20.0723.F 15 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAC.3 AC nr. ...

De toepassing van de termijn van een maand waarbinnen een nieuw verzoek tot invrijheidstelling mag worden ingediend door een persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel gevangen wordt gehouden en wiens overlevering aan de verzoekende staat werd uitgesteld, heeft tot doel een onrechtmatige herhaling van verzoeken tot invrijheidsstelling te voorkomen, en is niet van toepassing wanneer het eerdere verzoek niet-ontvankelijk werd verklaard.

Bevel tot aanhouding - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verwerping - Nieuw verzoek - Termijn - Toepassing

- Art. 24, § 1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 27, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.20.0729.N 15 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAK.1 AC nr. ...

Een regelmatige betekening van het bevel tot aanhouding vereist geen ondertekening door de verdachte.

Bevel tot aanhouding - Betekening aanhoudingsbevel - Regelmatigheid

- Art. 18, § 1, eerste, tweede en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.20.0522.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.7 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, en de artikelen 16, § 6, 21, § 4, en 30 Voorlopige Hechteniswet volgt dat de identiteit van een partij die in het aanhoudingsbevel per vergissing werd vermeld, mag worden verbeterd; artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is van algemene toepassing, zonder uitzondering van het geval waarin de vergissing werd begaan naar aanleiding van de toetsing van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272, en de verwijzingen in de voetnoten. (wat betreft een vergissing in de beslissing van de raadkamer over de handhaving van de voorlopige hechtenis); Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0335.N, AC 2014, nr. 175; Cass. 7 juni 2011, AR P.11.0999.N, AC 2011, nr. 387; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1575.F, AC 2010, nr. 594; Cass. 13 december 2005, AR P.05.1567.N, AC 2005, nr. 670; Cass. 15 december 2004, AR P.04.1590.F, AC 2004, nr. 613; Cass. 26 maart 1996, AR P.96.0359.N, AC 1996, nr. 104; JEAN DE CODT, « L'erreur matérielle et sa rectification devant la juridiction répressive », noot onder Bruxelles, mis.acc., 17 september 2002, Rev.dr.pén.crim., 2003, p. 313 e.v.

Bevel tot aanhouding - Verschrijving - Identiteit van de inverdenkinggestelde - Verbetering

- Artt. 16, § 6, 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.20.0225.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.8 AC nr. ...

Het verhoor van de verdachte, dat vóór het verlenen van het bevel tot aanhouding plaatsvindt, vormt een substantiële vormvereiste die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en het recht op de persoonlijke vrijheid, dat de verdachte de garantie biedt dat hij de onderzoeksrechter zijn opmerkingen kan voorleggen met betrekking tot de hem verweten feiten en zijn persoonlijke toestand (1); hieruit volgt dat de onderzoeksrechter het recht van verdediging miskent wanneer hij, zonder bijkomend onderzoek, aan de feiten waarvoor hij ingevolge de telastlegging het bevel tot aanhouding verleent, een andere kwalificatie geeft dan die welke hij aan de feiten heeft gegeven waarvoor hij de aangehouden persoon in verdenking heeft gesteld. (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 8ste uitg., 2017, p. 988.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Verhoor over de verweten feiten - Substantiële vormvereiste - Inverdenkingstelling tijdens het verhoor - Wijziging van de kwalificatie in het bevel tot aanhouding - Voorwaarde - Recht van verdediging

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0063.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.13 AC nr. ...

Artikel 3 EVRM houdt geen verbod in op het uitvaardigen van een bevel tot aanhouding of de handhaving ervan lastens een inverdenkinggstelde die voorhoudt een significante verslavingsproblematiek te hebben en psychisch kwetsbaar te zijn en het houdt evenmin een verplichting in de inverdenkinggestelde dadelijk over te brengen naar een psychiatrische instelling en hem vervolgens residentieel te behandelen; het gerechtelijk onderzoek en de in het kader daarvan bevolen vrijheidsberoving van een inverdenkinggestelde hebben immers ook tot doel zijn geestestoestand te onderzoeken en vast te stellen, alsook de impact van die toestand op het plegen van de feiten, zodat voor zover aan de inverdenkinggestelde in de gevangenis passende zorg wordt verstrekt, een voorlopige hechtenis die wordt uitgevoerd in een gevangenis geen schending inhoudt van artikel 3 EVRM.

Bevel tot aanhouding - Uitvoering in de gevangenis - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering - Geestestoestand van de inverdenkingggestelde - Draagwijdte

P.20.0037.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.20 AC nr. ...

De wetgever heeft niet nader bepaald hoe de ondervraging voorafgaand aan het bevel tot aanhouding moet verlopen; noch uit artikel 16, §2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet noch uit de wetsgeschiedenis volgt dat dit verhoor het karakter moet aannemen van een geleide ondervraging (1); niet is vereist dat de onderzoeksrechter betreffende alle tenlasteleggingen aan de inverdenkinggestelde specifieke vragen stelt; het volstaat dat de inverdenkinggestelde de gelegenheid krijgt om zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten, zodat zijn recht van verdediging is gewaarborgd. (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0265.N, AC 2019, nr. 185.

Bevel tot aanhouding - Verhoor door de onderzoeksrechter

- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.1269.F 24 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191224.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling schrijft voor dat het aanhoudingsbevel de datum of de plaats van het aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde misdrijf moet vermelden (1); het verweer wordt niet enkel gevoerd op basis van het aanhoudingsbevel, aangezien de inverdenkinggestelde ook een afschrift ontvangt van de stukken van het strafdossier dat de dag vóór de rechtszitting van de raadkamer ter beschikking wordt gehouden van de inverdenkinggestelde en van zijn raadsman, en die een gebeurlijke onduidelijkheid in de omschrijving van de feiten van de inverdenkingstelling kan verhelpen. (1) Cass. 12 april 2000, AR P.00.0568.F, AC 2000, nr. 252; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 14 mei 1991, AR 5640, AC 1990-91, nr. 473.

Bevel tot aanhouding - Vermelding van de datum of de plaats van het ten laste gelegde misdrijf

- Artt. 16, §§ 5 en 7, en 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0912.F 28 augustus 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190828.1 AC nr. ...

Uit artikel 22 Voorlopige Hechteniswet, gelezen in samenhang met artikel 21, §4, van die wet, volgt dat, ongeacht de aangevoerde nietigheid, de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel pas kan worden betwist op het ogenblik dat de raadkamer uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis binnen vijf dagen te rekenen van de tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel, en niet op het ogenblik waarop ze vervolgens uitspraak doet over de handhaving van de hechtenis; hieruit volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel enkel kan onderzoeken wanneer ze uitspraak doet over het hoger beroep tegen een beslissing van de raadkamer die binnen vijf dagen uitspraak heeft gedaan over de handhaving van de voorlopige hechtenis (1). (1) Zie Cass. 11 april 2000, AR P.00.0566.N, AC 2000, nr. 247.

Bevel tot aanhouding - Onderzoek van de regelmatigheid - Kamer van inbeschuldigingstelling

P.19.0546.F 29 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190529.4 AC nr. ...

Uit geen enkele wettelijke bepaling of verdragsbepaling volgt dat ernstige aanwijzingen van schuld die, zoals in dit geval, zijn verkregen tijdens een onrechtmatig bevonden huiszoeking, noodzakelijkerwijs moeten worden geweerd door het onderzoeksgerecht dat belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, noch dat voornoemd gerecht niet mag beslissen om deze in aanmerking te nemen.

Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Onregelmatige huiszoeking - Tijdens die huiszoeking verkregen aanwijzingen - Weerslag op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel

- Artt. 16 en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0265.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.5 AC nr. ...

De onderzoeksrechter die de verdachte ondervraagt over de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen en die aanleiding kunnen geven tot de afgifte van een bevel tot aanhouding, moet daarbij geen gerichte vragen stellen of concrete aanwijzingen voorleggen.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor van de verdachte

- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0097.F 6 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190206.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat de gebruiker van een oproepnummer met schending van artikel 46bis Wetboek van Strafvordering zou zijn geïdentificeerd, machtigt de onderzoekgerechten die uitspraak doen inzake voorlopige hechtenis niet om die informatie te weren, buiten de drie gevallen waarin artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering een dergelijke sanctie bepaalt (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566, met concl. OM in Pas.

Bevel tot aanhouding - Regelmatigheid - Ernstige aanwijzingen van schuld - Aanwijzing afkomstig van de identificatie van de gebruiker van een oproepnummer - Schending van artikel 46bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.19.0026.F 16 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.3 AC nr. ...

De wettigheid van een bevel tot huiszoeking hangt niet af van de voorwaarde dat er ernstige aanwijzingen van schuld zijn ten aanzien van de persoon bij wie die handeling wordt uitgevoerd (1). (1) Cass. 5 april 2011, AR P.11.0085.F, AC 2011, nr. 248.

Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Gegevens verkregen tijdens een huiszoeking - Regelmatigheid van het bevel tot huiszoeking - Voorwaarde - Ernstige aanwijzingen van schuld ten aanzien van de persoon bij wie de huiszoeking wordt uitgevoerd

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

Het bevel tot huiszoeking is regelmatig als de plaats van de huiszoeking en de redenen die haar verantwoorden vermeld zijn; de vermelding van de datum van de gepleegde feiten is echter niet vereist (1). (1) Zie Cass.4 oktober 2016, AR P.15.0866.N, AC 2016, nr. 542.

Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Gegevens verkregen tijdens een huiszoeking - Regelmatigheid van het bevel tot huiszoeking - Motiveringsvereiste

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

P.18.1267.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.6 AC nr. 724

Noch de bepalingen van de artikelen 5, 6 en 13 EVRM, de artikelen 12 en 13 van de Grondwet, artikel 18 Wet Voorlopige Hechtenis, de artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces laat de rechter van de lidstaat die een Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd toe om de rechterlijke beslissingen van andere lidstaten over de tenuitvoerlegging van dit bevel te toetsen op hun rechtsgeldigheid, ook niet wanneer tegen deze beslissingen in de lidstaat van de tenuitvoerlegging geen rechtsmiddel open staat (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2017, II, 1861 ; zie wat betreft de uitlevering P.-E. TROUSSE en J. VANHALEWIJN, Uitlevering en internationale rechtshulp in strafzaken , APR, pp. 112-113, nrs. 257-260.

Bevel tot aanhouding - Europees aanhoudingsbevel - Belgisch bevel tot aanhouding - Procedure van tenuitvoerlegging in Nederland - Artikelen 22 en 35 van de Nederlandse Overleveringswet - Niet naleving van de termijnen in Nederland - Betekening van het bevel tot aanhouding - Draagwijdte

P.18.0945.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.9 AC nr. ...

De door artikel 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter en de gelegenheid die aan de inverdenkinggestelde wordt geboden om zijn verklaring, waarvan hij de tekst ontvangt of die hem wordt voorgelezen, te verbeteren of er iets aan toe te voegen, vormen één verhoor.

Bevel tot aanhouding - Vormvereisten - Voorafgaande ondervraging van de inverdenkinggestelde door de onderzoeksrechter

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit de enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde het proces-verbaal van zijn voorafgaande ondervraging als bedoeld door artikel 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet heeft ondertekend één minuut nadat de onderzoeksrechter het tegen hem uitgevaardigde aanhoudingsbevel heeft ondertekend, volgt niet dat dit bevel werd uitgevaardigd vooraleer een inverdenkinggestelde door de onderzoeksrechter werd verhoord in de zin van de voormelde bepaling en vooraleer de inverdenkinggestelde en zijn raadsman hun opmerkingen hebben kunnen maken (1). (1) Zie: Cass. 28 november 2007, AR P.07.1634.F, AC 2007, nr. 592.

Bevel tot aanhouding - Vormvereisten - Voorafgaande ondervraging van de inverdenkinggestelde door de onderzoeksrechter - Proces-verbaal van verhoor - Ondertekening door de inverdenkinggestelde nadat de onderzoeksrechter het aanhoudingsbevel heeft ondertekend

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.0710.N 11 juli 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180711.3 AC nr. ...

Artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet belet niet dat de onderzoeksrechter die een aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd, in het kader van eenzelfde gerechtelijk onderzoek een tweede aanhoudingsbevel uitvaardigt voor andere feiten dan die waarvoor het eerste aanhoudingsmandaat is bevolen (1). (1) Cass. 10 april 2018, AR P.18.0364.N, niet gepubliceerd.

Bevel tot aanhouding

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.0703.F 4 juli 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180704.1 AC nr. ...

Noch artikel 16, §1, Voorlopige Hechteniswet, noch enige andere bepaling beletten de onderzoeksrechter om een persoon in voorlopige hechtenis te plaatsen wegens feiten waarvoor hij door de procureur des Konings in vrijheid was gelaten wanneer die rechter, op grond van een nieuwe omstandigheid, vaststelt dat die maatregel verantwoord is omdat hij volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid (1). (1) Zie Cass. 11 januari 2012, AR P.12.0023.F, AC 2012, nr. 28.

Bevel tot aanhouding - Inverdenkinggestelde door de procureur des Konings in vrijheid gelaten - Nakomend bevel tot aanhouding wegens dezelfde feiten

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.0372.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.1 AC nr. ...

Uit artikel 19, §3, Voorlopige Hechteniswet volgt niet dat het bevel tot aanhouding slechts ten uitvoer kan worden gelegd in het huis van arrest van de plaats waar het onderzoek wordt gedaan of van het arrondissement waar de verdachte is gevonden en evenmin dat de onderzoeksrechter, wanneer hij de tenuitvoerlegging in een ander huis van arrest beveelt, zijn beslissing dienaangaande bijzonder met redenen moet omkleden.

Bevel tot aanhouding - Tenuitvoerlegging - Huis van arrest - Motivering

- Art. 19, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De onderzoeksrechter is niet bevoegd voor de interne administratieve rechtspositie van een aangehouden verdachte; artikel 41 Taalwet Bestuurszaken is dan ook niet van toepassing op de onderzoeksrechter die een bevel tot aanhouding uitvaardigt.

Bevel tot aanhouding - Huis van arrest - Gebruik van talen in bestuurszaken

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

De beslissingen inzake voorlopige hechtenis houden geen verband met het toepassingsgebied van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie.

Bevel tot aanhouding - Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie - Toepasselijkheid

- zoals van toepassing vóór de wijziging door de Wet 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake

de heling en inbeslagneming

P.18.0228.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.1 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de onderzoeksrechter om in het Europees aanhoudingsbevel de feiten aan te vullen die hij in het bevel tot aanhouding bij verstek heeft bedoeld en verplicht hem evenmin om in dezelfde bewoordingen de feiten te omschrijven die in het Europees aanhoudingsbevel en in het nationaal bevel tot aanhouding zijn bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 160.

Bevel tot aanhouding - Bevel tot aanhouding bij verstek - Europees aanhoudingsbevel - Verschillende feiten - Verschillende omschrijving - Regelmatigheid

- Art. 34 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 2, § 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Bevel tot aanhouding - Bevel tot aanhouding bij verstek - Europees aanhoudingsbevel - Verschillende feiten - Verschillende omschrijving - Regelmatigheid

P.18.0166.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat een rechter werd aangewezen als onderzoeksrechter door de voorzitter van het rechtscollege kan worden bewezen door de authentieke vaststellingen van het aanhoudingsbevel; in een dergelijk geval is niet vereist dat de aanwijzingsbeschikking van de voorzitter bij het dossier wordt gevoegd (1). (1) Zie Cass. 27 april 1999, AR P.99.0549.N, AC 1999, nr. 243: "Het bekleden van een bevel tot aanhouding met het zegel van de onderzoeksrechter is geen substantieel vormvoorschrift; het beoogt de verificatie van de hoedanigheid van de onderzoeksrechter toe te laten; deze hoedanigheid kan ook blijken uit de vermeldingen van het bevel tot aanhouding zelf, dat niet van valsheid is beticht." Zie ook Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0168.F, AC 2017, nr. 426, met noot M.N.B.: "De vermeldingen van de namen en hoedanigheid van de leden van de zetel in een vonnis dat zij hebben uitgesproken, gelden tot er betichting van valsheid is."

Bevel tot aanhouding - Vermelding van de aanwijzing van de onderzoeksrechter

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.1203.F 13 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171213.1 AC nr. 712

Artikel 28 Voorlopige Hechteniswet, dat de gevallen bepaalt waarin tegen de in vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte voor hetzelfde feit een bevel tot aanhouding kan worden uitgevaardigd, vindt geen toepassing wanneer, in de loop van een zelfde gerechtelijk onderzoek en na de voorlopige invrijheidstelling van de verdachte, tegen hem een tweede bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd op grond van andere feiten dan die waarop het eerste bevel was gegrond (1). (1) Cass. 8 november 2006, AR P.06.1385.F, AC 2006, nr. 549.

Bevel tot aanhouding - In vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte - Tweede bevel tot aanhouding gegrond op andere feiten - Toepassing van artikel 28 Voorlopige Hechteniswet

- Art. 28 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.1000.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.8 AC nr. 571

Het bevel tot aanhouding dat de onderzoeksrechter op grond van de artikelen 28, §1, eerste lid, 2°, en 38, §2, Voorlopige Hechteniswet uitvaardigt tegen een onder voorwaarden vrijgelaten inverdenkinggestelde, vormt een eigen titel van vrijheidsberoving; het onderzoeksgerecht dat oordeelt over de handhaving van dat bevel tot aanhouding, dient de redelijke termijn zoals bedoeld in artikel 5.3 EVRM in acht te nemen vanaf het moment waarop de inverdenkinggestelde opnieuw van zijn vrijheid wordt benomen en dient daarbij geen rekening te houden met vertragingen of inactiviteit die plaatsvonden tijdens de voorlopige hechtenis voorafgaand aan de vrijlating onder voorwaarden vermits dat gerecht de redelijke termijn immers enkel dient te toetsen aan de hechtenis die is ondergaan sedert het afleveren van de titel waarop zij is gesteund (1). (1) Zie: Cass. 9 januari 2007, AR P.07.0025.N, AC 2007, nr. 16.

Bevel tot aanhouding - Bevel uitgevaardigd tegen een onder voorwaarden vrijgelaten inverdenkinggestelde - Aard

- Artt. 28, § 1, eerste lid, 2°, en 38, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0927.F 6 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Bevel tot aanhouding - Aanhouding - Invrijheidstelling door het parket - Tweede vrijheidsberoving - Bevel tot aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Aanvang

Artikel 12 Grondwet en artikel 18 Voorlopige Hechteniswet hebben niet tot gevolg dat een persoon die door het parket is aangehouden en vervolgens is vrijgelaten, niet meer voor hetzelfde feit voor een onderzoeksrechter kan worden gebracht en onder aanhoudingsbevel kan worden geplaatst; in dat geval loopt de termijn van vierentwintig uur niet vanaf de eerste interpellatie door de politie, namelijk die waarna hij in vrijheid werd gesteld, maar vanaf de tweede vrijheidsberoving, namelijk die welke werd bevolen op grond van gegevens die tot een nieuwe beoordeling van de vereisten met betrekking tot de openbare veiligheid hebben geleid (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2017, nr. ..... .

Bevel tot aanhouding - Aanhouding - Invrijheidstelling door het parket - Tweede vrijheidsberoving - Bevel tot aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Aanvang

- Artt. 18 en 28 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.17.0738.N 5 juli 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170705.1 AC nr. 433

Uit artikel 3, lid 3, b), Richtlijn 2013/48/EU, dat bepaalt dat het recht op toegang tot een advocaat inhoudt dat de lidstaten ervoor zorgen dat de verdachten of beklaagden het recht hebben dat hun advocaat bij het verhoor aanwezig is en daaraan daadwerkelijk kan deelnemen en dat deze deelname geschiedt overeenkomstig procedures in het nationale recht, mits die procedures de daadwerkelijke uitoefening en de essentie van het desbetreffende recht onverlet laten, volgt niet dat het recht op toegang tot een advocaat ook inhoudt dat de onderzoeksrechter bij het verhoor van de verdachte voorafgaand aan het afleveren van een bevel tot aanhouding, in alle omstandigheden moet wachten tot diens advocaat is aangekomen (1). (1) Zie: Cass. 1 december 2015, AR P.15.1508.N, AC 2015, nr. 720.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Richtlijn 2013/48/EU - Recht op toegang tot een advocaat

- Art. 16, §§ 2 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 3, derde lid, b) Richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte t

P.17.0572.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Bevel tot aanhouding - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

De overmacht die voortvloeit uit het feit dat de verdachte niet gehoord kan worden, laat toe om zonder voorafgaande ondervraging een aanhoudingsbevel te verlenen; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de feiten waaruit hij de overmacht afleidt, terwijl het Hof alleen nagaat of hij uit die vaststellingen die beslissing wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. "in substantie" van het OM in Pas. 2017, n....; we bevinden ons hier niet in de hypothese van het aanhoudingsbevel bij verstek dat kan worden verleend tegen een inverdenkinggestelde die voortvluchtig is en zich verbergt of wiens uitlevering moet worden gevorderd (art. 34 Voorlopige Hechteniswet).

Bevel tot aanhouding - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0512.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.5 AC nr. 321

Noch uit artikel 16, §6bis, Voorlopige Hechteniswet, noch uit enige andere bepaling blijkt dat de omstandigheid dat in een afzonderlijk proces-verbaal en niet in het aanhoudingsbevel zelf melding wordt gemaakt dat van de relevante passages van het aanhoudingsmandaat aan de inverdenkinggestelde een mondelinge vertaling werd gegeven, de onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel voor gevolg heeft zodat de inverdenkinggestelde in vrijheid moet worden gesteld.

Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal

De vermelding van de mondelinge vertaling van de relevante passages van het aanhoudingsbevel in een apart proces-verbaal is van aard de verdachte in te lichten over de hem ten laste gelegde feiten en hem toe te laten zich effectief daarover te verdedigen; het feit dat ingevolge de mondelinge vertaling, de verdachte geen schriftelijke vertaling kan vragen, levert bijgevolg geen miskenning van het recht van verdediging op.

Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal

- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit artikel 16, §6bis, Voorlopige Hechteniswet volgt dat vermits bij afwezigheid van mondelinge vertaling, een schriftelijke vertaling kan gevraagd worden binnen drie dagen na het verlenen van het aanhoudingsbevel, niet vereist is dat de mondelinge vertaling binnen 24 u na de vrijheidsberoving moet worden gegeven.

Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages

P.17.0295.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.5 AC nr. ...

De termijn van vierentwintig uur, vóór het verstrijken waarvan, als daartoe grond bestaat, een bevel tot aanhouding moet worden verleend, begint te lopen vanaf het ogenblik dat de verdachte ten gevolge van het optreden van de agent van de openbare macht niet langer over de vrijheid van komen en gaan beschikt en die vrijheid kan niet worden ontnomen aan de verdachte die reeds om andere redenen wordt vastgehouden; is de verdachte om andere redenen aangehouden, dan volstaat het dat het bevel tot aanhouding wordt verleend onmiddellijk na het verhoor dat de onderzoeksrechter afneemt op het ogenblik dat hij het meest geschikt acht (1). (1) Zie Cass. 10 april 2012, AR P.12.0604.F, AC 2012, nr. 224; Cass. 27 januari 2016, AR P.16.0100.F, AC 2016, nr. 62.

Bevel tot aanhouding - Verdachte aangehouden om andere redenen - Verlening bevel tot aanhouding - Tijdstip - Bepaling

P.17.0199.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.5 AC nr. ...

Een in het kader van het toezicht op de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding genomen beslissing tot invrijheidstelling belet niet dat een nieuw bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd indien nieuwe en ernstige omstandigheden, die dat bevel vermeldt, die maatregel noodzakelijk maken (1). (1) Zie Cass. 22 september 1993, AR P.93.1311.F, AC 1993, nr. 370; Cass. 8 november 2006, P.06.1391.F, AC 2006, nr. 550, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; Cass. 11 januari 2012, AR P.12.0023.F, AC 2012, nr. 28; Cass. 20 maart 2012, AR P.12.0437.N, AC 2012, nr. 185; Cass. 9 november 2016, AR P.16.1080.F, AC 2016, nr. 636; Raoul DECLERCQ, R.P.D.B., Complément X, v° "Détention préventive", Bruylant, 2007, p. 176, n°. 293; H.-D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH en M.-A. BEERNAERT, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 6de uitg., 2010, p. 844.

Bevel tot aanhouding - Bevel tot aanhouding niet betekend binnen de termijn van 24 uur - Onregelmatigheid - Invrijheidstelling door een onderzoeksgerecht - Nieuwe en ernstige omstandigheden - Tweede bevel tot aanhouding - Regelmatigheid

- Art. 28, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0191.F 22 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.3 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht, dat de motivering van een bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming moet onderzoeken, vermag niet zijn eigen beoordeling in de plaats van die van de onderzoeksrechter te stellen. Het onderzoeksgerecht gaat enkel na of hij, op grond van de vaststellingen die het bevel bevat, die beslissing naar recht heeft kunnen nemen (1). (1) Zie de vordering van het OM.

Bevel tot aanhouding - Regelmatigheid - Bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming - Motivering - Toezicht door het onderzoeksgerecht

- Artt. 15bis, 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.1229.F 21 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161221.1 AC nr. ...

Artikel 16, § 2, vijfde lid, Wet Voorlopige Hechtenis vereist dat de onderzoeksrechter, alvorens een bevel tot aanhouding te verlenen, de inverdenkinggestelde moet meedelen dat tegen hem een bevel tot aanhouding kan worden uitgevaardigd en hem, evenals zijn advocaat, de mogelijkheid moet bieden hun opmerkingen terzake kenbaar te maken; de wet legt de onderzoeksrechter weliswaar op die vormvereisten te vervullen tijdens de ondervraging die aan de afgifte van het bevel tot aanhouding voorafgaat, maar verplicht hem niet deze slechts te vervullen na de inverdenkinggestelde over de hem ten laste gelegde feiten te hebben gehoord en nadat betrokkene in verdenking is gesteld (1). (1) Zie Cass. 23 maart 1999, AR P.99.0387.N, AC 1999, nr. 173; Cass. 3 juni 2009, AR P.09.0821.F, AC 2009, nr. 373; Cass. 28 september 2011, AR P.11.1591.F, AC 2011, nr. 509.

Bevel tot aanhouding - Vormvereisten - Ondervraging van de inverdenkinggestelde - Verplichting de inverdenkinggestelde te horen m.b.t. de mogelijkheid dat een bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd - Tijdstip

P.16.1151.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 47bis Wetboek van Strafvordering, noch uit de mogelijkheid voor de advocaat om de in artikel 2bis, § 2, derde lid, 3°, Voorlopige Hechteniswet bedoelde schending van de daar opgesomde rechten te laten optekenen, noch uit enige andere wets- of verdragsbepaling volgt dat de niet-afgifte aan de verhoorde persoon van een schriftelijke verklaring van zijn rechten moet worden bestraft door de invrijheidsstelling van de inverdenkinggestelde.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor van de inverdenkinggestelde - Schriftelijke verklaring van de rechten van de verhoorde persoon - Niet-afgifte aan de inverdenkinggestelde

Artikel 2bis Voorlopige Hechteniswet bevat de regeling met betrekking tot de raadpleging en de bijstand van een advocaat van de van zijn vrijheid benomen persoon en met betrekking tot het vertrouwelijk overleg met de advocaat vóór het verhoor door de politiediensten, de procureur des Konings of de onderzoeksrechter.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor van de inverdenkinggestelde - Artikel 2bis Voorlopige Hechteniswet -

Toepassingsgebied

P.16.1080.F 9 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.4 AC nr. ...

Onder "nieuwe en ernstige omstandigheden" die de aanhouding van een in vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte wettigen, dienen de omstandigheden worden begrepen die, hoewel ze reeds voordien aanwezig waren, pas aan het licht zijn gekomen na die invrijheidstelling, dan wel de omstandigheden die pas na de invrijheidstelling zijn ontstaan (1). (1) Cass. 12 april 1994, AR P.94.0437.N, AC 1994, nr. 172.

Bevel tot aanhouding - In vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte - Redenen van het bevel tot aanhouding - Nieuwe en ernstige omstandigheden

- Art. 28, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De onderzoeksrechter en, na hem, de onderzoeksgerechten beoordelen in feite of de hechtenis van een in vrijheid gelaten of gestelde verdachte gewettigd wordt door nieuwe en ernstige omstandigheden en door de volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid (1). (1) Cass. 15 maart 1995, AR P.95.0293.F, AC 1995, nr. 151.

Bevel tot aanhouding - In vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte - Redenen van het bevel tot aanhouding - Nieuwe en ernstige omstandigheden - Noodzakelijkheid van de hechtenis - Beoordeling door de onderzoeksrechter en door de onderzoeksgerechten

- Art. 28, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De nieuwe en ernstige omstandigheden die de aanhouding van een in vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte wettigen kunnen met name bestaan uit elementen die van aard zijn om het risico te doen ontstaan, aan het licht te brengen of te verhogen dat de inverdenkinggestelde nieuwe misdrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijsmateriaal zou pogen te doen verdwijnen of zich met derden zou verstaan; een element afkomstig uit een andere zaak, dat regelmatig aan de onderzoeksrechter is voorgelegd, kan een nieuwe en ernstige omstandigheid opleveren die de voorlopige hechtenis van een in vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde inverdenkinggestelde noodzakelijk maakt (1). (1) Het Hof oordeelt immers dat voor dergelijke omstandigheden niet alleen de verklaringen en bekentenissen in aanmerking kunnen komen die door de mede-inverdenkinggestelden na het eerste verhoor van de eiser zijn afgelegd (Cass. 12 april 1994, AR P.94.0437.N, AC 1994, nr. 172), nieuwe aanwijzingen van schuld (Cass. 4 februari 2009, AR P.09.0155.F, AC 2009, nr. 93) dan wel de bekentenissen van de inverdenkinggestelde (Cass. 9 oktober 1997, AR P.97.1239.N, AC 1997, nr. 393) maar ook nieuwe feiten (Cass. 4 juni 1996, AR P.96.0707.N, AC 1996, nr. 211 en Cass. 14 maart 2012, AR P.12.0404.F, AC 2012, nr. 169). Die nieuwe feiten kunnen na de feiten zijn gepleegd waarvoor het bevel tot aanhouding is uitgevaardigd doch ook eerder zijn gepleegd maar die onlangs aan het licht zijn gekomen (Cass. 31 december 2002, AR P.02.1707.F, AC 2002, nr. 693), waarbij die feiten “nieuw” zijn in zoverre de onderzoeksrechter er pas kennis van heeft genomen na de inverdenkinggestelde in vrijheid te hebben gesteld. (M.N.B.)

Bevel tot aanhouding - In vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte - Redenen van het bevel tot aanhouding - Nieuwe en ernstige omstandigheden - Begrip - Element afkomstig uit een andere zaak

- Art. 28, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0999.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.8 AC nr. ...

Naar aanleiding van de ondervraging die aan de afgifte van een bevel tot aanhouding voorafgaat, mag de onderzoeksrechter op geen enkele wijze laten blijken dat hij overtuigd is van de schuld van de inverdenkinggestelde, zelfs niet wanneer deze bekent.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Verplichting

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De miskenning van het vermoeden van onschuld door de onderzoeksrechter is geen onherstelbaar gebrek en maakt als dusdanig de vrijheidsberoving niet willekeurig (1). (1) Zie Cass. 5 november 1997, AR P.97.1344.F, Pas. 1997, nr. 453 en Cass. 21 januari 2004, AR P.04.0069.F, AC 2004, nr. 36, met concl. advocaat-generaal J. Spreutels.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Miskenning van het vermoeden van onschuld door de onderzoeksrechter - Gevolg - Herstelbaar gebrek

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0346.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.10 AC nr. ...

Wanneer het onderzoeksgerecht de wettigheid van het bevel tot aanhouding onderzoekt, kan het de redenen van dit bevel die het vermoeden van onschuld zouden miskennen, vervangen door eigen redenen die dit niet doen, ook als die redenen de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld inhouden; de miskenning van het vermoeden van onschuld door de onderzoeksrechter is immers geen onherstelbaar gebrek of houdt als dusdanig niet in dat de vrijheidsberoving noodzakelijk arbitrair is, noch houdt dit een schending in van artikel 5.1 en 5.4 EVRM (1). (1) Zie Cass. 5 november 1997, AR P.97.1344.F, AC 1997, nr. 453; Cass. 1 december 2004, JLMB 2005, 523.

Bevel tot aanhouding - Onderzoeksgerecht - Onderzoek wettigheid bevel tot aanhouding - Miskenning vermoeden van onschuld

P.16.0251.F 2 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160302.5 AC nr. ...

De raadkamer kan de motivering van een bevel tot aanhouding verbeteren, niet alleen door een reden aan te vullen maar ook door een juiste reden in de plaats te stellen van een foutieve reden of door duidelijker de omstandigheden te omschrijven waarom de vrijheidsbeneming volstrekt noodzakelijk voor de openbare veiligheid lijkt te zijn en te blijven; uit geen enkele wetsbepaling blijkt dat de raadkamer niet over dezelfde beoordelingsbevoegdheid zou beschikken ten aanzien van het bevel tot verlenging van de aanhoudingstermijn.

Bevel tot aanhouding - Motivering - Raadkamer - Beoordelingsbevoegdheid - Verbetering van de motivering

- Artt. 15bis en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0181.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.3 AC nr. ...

Geen bepaling verplicht de onderzoeksrechter om een verdachte die hij voorafgaand in kennis heeft gesteld van het zwijgrecht, uitdrukkelijk te vragen of hij afstand doet van dat recht (1). (1) T. DECAIGNY en J. VAN GAEVER, "Salduz: Nemo tenetur en meer...", T. Strafr. 2009, nr. 4, 201-212.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Voorafgaande kennisgeving van het zwijgrecht - Draagwijdte

Het zwijgrecht houdt in dat niemand kan worden gedwongen om tegen zichzelf te getuigen, maar houdt voor de onderzoeksrechter geen verbod in om een verdachte verder vragen te stellen (1). (1) T. DECAIGNY en J. VAN GAEVER, "Salduz: Nemo tenetur en meer...", T. Strafr. 2009, nr. 4, 201-212.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Zwijgrecht - Draagwijdte

P.16.0100.F 27 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160127.4 AC nr. ...

Om het precieze uur van de effectieve vrijheidsbeneming vast te stellen en om na te gaan of het aanhoudingsbevel betekend werd binnen de termijn van vierentwintig uur, mogen de onderzoeksgerechten alle hun voorgelegde gegevens in acht nemen; de kamer van inbeschuldigingstelling mag aldus acht slaan op stukken waarvan de raadkamer geen kennis had (1). (1) Zie Cass. 14 mei 2014, AR P.14.0754.N, AC 2014, nr. 340.

Bevel tot aanhouding - Tijdstip van effectieve vrijheidsbeneming - Betekening binnen vierentwintig uur - Controle -

Onderzoeksgerechten - Beoordeling - Voorgelegde gegevens

- Artt. 18, § 1, eerste lid, en 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De bepaling van het precieze uur van de vrijheidsbeneming is een feitenkwestie die aan het oordeel van de rechter wordt overgelaten; het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter wettig heeft beslist dat de inverdenkinggestelde werkelijk van zijn vrijheid was beroofd minder dan vierentwintig uur vóór de betekening van het aanhoudingsbevel (1). (1) Zie Cass. 18 maart 1998, AR P.98.0339.F, AC 1998, nr. 153; Cass. 21 november 2001, AR P.01.1538.F, AC 2001, nr. 636; Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

Bevel tot aanhouding - Betekening - Termijn - Vertrekpunt - Aanvang van de effectieve vrijheidsbeneming - Begrip - Verlies van de vrijheid van komen en gaan - Feitelijke beoordeling

- Artt. 1, 1°, 2, 4° en 5°, en 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De termijn van vierentwintig uur waarbinnen het aanhoudingsbevel betekend moet worden aan de inverdenkinggestelde, begint te lopen vanaf de effectieve vrijheidsbeneming, hetzij vanaf het ogenblik dat de persoon, ten gevolge van het optreden van de agent van de openbare macht, niet meer beschikt over de vrijheid van komen en gaan (1). (1) Zie Cass. 8 januari 2013, AR P.12.2060.N, AC 2013, nr. 17.

Bevel tot aanhouding - Betekening - Termijn - Vertrekpunt - Aanvang van de effectieve vrijheidsbeneming

- Artt. 1, 1°, 2, 4° en 5°, en 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0018.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.4 AC nr. ...

Artikel 1, 3°, Wet Voorlopige Hechtenis regelt de aanhouding door een particulier van iemand die bij een misdaad of wanbedrijf op heterdaad wordt betrapt; die wetsbepaling is niet van toepassing wanneer een gevangenisbewaarder bij de politie een misdrijf aangeeft dat binnen de inrichting is gepleegd door een van zijn vrijheid beroofde persoon; in dat geval volstaat het dat het bevel tot aanhouding onverwijld wordt uitgevaardigd na het verhoor dat de onderzoeksrechter afneemt op het volgens hem meest aangewezen ogenblik (1). (1) Zie Cass. 10 april 2012, AR P.12.0604.F, AC 2012, nr. 224, J.T. 2012, p. 517.

Bevel tot aanhouding - Aanhouding - Persoon reeds om andere redenen aangehouden - Uitvaardiging van het bevel tot aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Gevolg - Tijdstip

- Artt. 1, 3°, en 2, 5° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.1694.F 6 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160106.2 AC nr. ...

Artikel 2bis, § 2, zesde lid, Wet Voorlopige Hechtenis bepaalt dat de afstand van het recht op bijstand door een advocaat in het proces-verbaal van verhoor kan worden vermeld.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging van de inverdenkinggestelde - Bijstand van de advocaat - Afstand - Vorm

P.15.1508.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.8 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 16, § 2 en § 4, Voorlopige Hechteniswet volgt dat indien het verhoor bedoeld in dit artikel 16, § 2 wordt afgenomen zonder bijstand van een advocaat, en zonder dat de inverdenkinggestelde daarvan afstand heeft gedaan, de inverdenkinggestelde, in beginsel, in vrijheid moet worden gesteld; van de verplichte bijstand van een advocaat kan enkel worden afgeweken wegens dwingende redenen van algemeen belang of wanneer dit ingevolge overmacht, dit is een onvoorzienbare omstandigheid, onmogelijk is (1). (1) Zie Cass. 29 mei 2012, P.12.0878.N, RW 2012-13, 779-782, noot B. DE SMET; Cass. 18 juni 2013, P.13.1022.N, RW 2013-14, blz. 861-865, noot B. DE SMET.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Geen afstand van het recht op bijstand - Afwijking

P.15.1227.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.4 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de advocaat die een inverdenkinggestelde bijstand heeft verleend tijdens diens verhoor door de onderzoeksrechter, niet degene is waarvoor die inverdenkinggestelde verklaart te kiezen, kan geen schending van artikel 16, § 2, tweede en vijfde lid, Wet Voorlopige Hechtenis worden afgeleid.

Bevel tot aanhouding - Verhoor door de onderzoeksrechter - Bijstand van een andere dan de door de eiser gekozen raadsman

- Art. 16, § 2, tweede lid, en 5 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

Uit artikel 2bis, Wet Voorlopige Hechtenis, volgt niet dat het gebrek aan overleg met een advocaat naar keuze, vóór het politieverhoor, met invrijheidstelling moet worden bestraft.

Bevel tot aanhouding - Verhoor door de politie - Bijstand van een andere dan de door de eiser gekozen raadsman

- Art. 2bis, § 1 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

P.15.1240.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.5 AC nr. ...

Uit artikel 28 Wet Voorlopige Hechtenis volgt dat de rechtbank of het hof een bevel tot aanhouding kan uitvaardigen tegen de in vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte die verzuimt bij een proceshandeling te verschijnen; de onder voorwaarde vrijgelaten persoon is een in vrijheid gestelde verdachte, in de zin van die bepaling; aangezien door de ontvankelijkheid van het verzet het veroordelend arrest van het hof van assisen voor niet-bestaande wordt gehouden, is artikel 28 Wet Voorlopige Hechtenis van toepassing op de schuldig bevonden beschuldigde die zich aan het debat over de straf heeft onttrokken.

Bevel tot aanhouding - In vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte - Voorwaardelijk in vrijheid gestelde persoon - Schuldig bevonden beschuldigde heeft zich aan het debat over de straf onttrokken - Bevel tot aanhouding uitgevaardigd door de kamer van inbeschuldigingstelling

- Art. 28 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

P.15.1047.N 29 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150729.1 AC nr. ...

Uit artikel 16, § 2, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet dat bepaalt dat de onderzoeksrechter tijdig de advocaat verwittigt van de plaats en het uur van de ondervraging die hij kan bijwonen, volgt niet dat de onderzoeksrechter de advocaat eigenhandig moet verwittigen; de onderzoeksrechter delegeert zijn wettelijke bevoegdheid niet door aan de politie opdracht te geven die materiële handeling te verrichten.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Recht van de verdediging - Verwittiging - Politie

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0904.F 8 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150708.2 AC nr. ...

Artikel 16, § 2, vierde lid, Wet Voorlopige Hechtenis, dat de onderzoeksrechter oplegt om de advocaat tijdig te verwittigen van de plaats en het uur van de ondervraging, strekt ertoe het recht van verdediging te waarborgen, vermits het bepaalt dat wanneer de advocaat laattijdig ter plaatse komt, de ondervraging op het voorziene uur kan aanvangen maar dat de advocaat zijn cliënt dan in de loop van het verhoor kan bijstaan; wanneer de voorwaarden betreffende de verplichte tussenkomst van de advocaat niet zijn nageleefd, wordt de inverdenkinggestelde in vrijheid gesteld, zodat het arrest, dat niet vermeldt dat de inverdenkinggestelde afstand zou hebben gedaan van zijn recht op bijstand van zijn advocaat en dat vaststelt dat de advocaat, die de opdracht heeft aanvaard, zich op het afgesproken uur heeft aangemeld, hoewel het verhoor reeds voorbij was, bijgevolg zijn beslissing dat het bevel tot aanhouding regelmatig is niet naar recht verantwoord (1). (1) Cass. 18 juni 2013, AR P.13.1022.N, AC 2013, nr. 379.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Advocaat tijdig verwittigd van de plaats en het uur van de ondervraging - Advocaat heeft de opdracht aanvaard en meldt zich aan op het afgesproken uur - Verhoor zonder bijstand van een advocaat - Geen afstand van het recht op bijstand

- Art. 16, § 2, vierde en vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0903.N 1 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150701.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 16, § 2, Voorlopige hechteniswet, moet de verdachte in beginsel in vrijheid worden gesteld indien het verhoor bedoeld in het eerste lid van die paragraaf zonder bijstand van een advocaat wordt afgenomen en zonder dat de verdachte daarvan afstand heeft gedaan (1). (1) Cass. 18 juni 2013, AR P.13.1022.N, AC 2013, nr. 379, RW, 2013-2014, 861 en noot B. DE SMET, ' Recht op bijstand van een advocaat voor de onderzoeksrechter tijdens een verhoor voorafgaand aan het bevel tot aanhouding'.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Verhoor zonder bijstand van een advocaat - Geen afstand van het recht op bijstand

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer niet blijkt dat, conform artikel 16, § 2, lid 4, Voorlopige Hechteniswet de onderzoeksrechter tijdig de advocaat heeft verwittigd van de plaats en het uur van de ondervraging die hij kan bijwonen en het arrest ook niet vaststelt dat er dringende redenen zouden hebben bestaan die als overmacht kunnen beschouwd worden en die de onderzoeksrechter zouden hebben toegelaten de verdachte te verhoren zonder advocaat, is de beslissing dat de inverdenkinggestelde niet in vrijheid diende te worden gesteld niet naar recht verantwoord.

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Verhoor zonder bijstand van een advocaat - Geen afstand van het recht op bijstand - Geen overmacht - Eerste verschijning - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving van de hechtenis - Wettigheid

- Art. 16, § 2, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0707.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.1 AC nr. ...

De onderzoeksgerechten die de wettigheid van het bevel tot aanhouding moeten onderzoeken, zijn bevoegd om de redenen ervan te verbeteren, hetzij door een foutieve reden door een juiste reden te vervangen, hetzij door de eventuele vergissingen te verbeteren waardoor het bevel is aangetast, voor zover die geen onherstelbaar gebrek opleveren.

Bevel tot aanhouding - Wettigheidstoetsing - Onderzoeksgerechten - Bevoegdheid

Wanneer uit het proces-verbaal van het verhoor dat aan de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding voorafgaat, blijkt dat de inverdenkinggestelde de bijstand van een advocaat heeft verlangd maar dat het onmogelijk was een advocaat aan te wijzen, en uit het bevel tot aanhouding blijkt dat de onderzoeksrechter niettemin verklaringen van de inverdenkinggestelde, die voor hem zijn afgelegd in afwezigheid van een advocaat, in aanmerking heeft genomen als aanwijzingen van schuld, is het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling niet naar recht verantwoord dat, bij de wettigheidstoetsing van het bevel tot aanhouding, aanneemt dat de aanwijzingen van schuld, zij het slechts gedeeltelijk, steunen op verklaringen die voor de onderzoeksrechter zijn afgelegd in afwezigheid van een advocaat, maar toch beslist dat het bevel tot aanhouding regelmatig was (1). (1) Zie Cass. 14 augustus 2012, AR P.12.1470.F, AC 2012, nr. 437.

Bevel tot aanhouding - Onderzoeksrechter - Inverdenkinggestelde - Verhoor - Verzoek om bijstand van een advocaat - Onmogelijkheid om een advocaat aan te wijzen - Aanwijzingen van schuld - Verklaringen afgelegd zonder advocaat - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing van het bevel tot aanhouding - Beslissing - Wettigheid

- Art. 47bis, § 6 Wetboek van Strafvordering
- Art. 16, § 2, tweede lid, en § 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.14.1956.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.5 AC nr. 9

De voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht is een daadwerkelijke voorlopige hechtenis waarbij de onderzoeksrechter of de raadkamer onaantastbaar oordelen over de wenselijkheid deze uitvoeringsmodaliteit al dan niet toe te kennen; de raadkamer kan de door de onderzoeksrechter bevolen voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht omzetten in een voorlopige hechtenis uit te voeren in de gevangenis en omgekeerd en de raadkamer en de onderzoeksrechter beslissen daarover op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde zoals die blijken op het ogenblik van hun beslissing (1). (1) Cass. 2 april 2014, AR P.14.0498.F, AC 2014, nr. 260 met concl. van advocaat-generaal D.Vandermeersch; zie ook Y. LIEGEOIS en I. MENNES, "Elektronisch toezicht en andere nieuwigheden in de Wet Voorlopige Hechtenis", NC 2013, 336; D. VANDERMEERSCH, "La détention préventive sous surveillance électronique: quelques questions", JT 2014, 241 – 242.

Bevel tot aanhouding - Uitvoering onder elektronisch toezicht - Onaantastbare beoordeling - Omzetting van de uitvoeringsmodaliteit - Bevoegdheid

- Artt. 16, 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

BEVEL TOT MEDEBRENGING

P.23.1666.F 13 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231213.2F.13 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verbiedt de onderzoeksrechter een bevel tot medebrenging uit te vaardigen tegen een onder aanhoudingsbevel geplaatste inverdenkinggestelde.

Bevel tot medebrenging - Onder aanhoudingsbevel geplaatste inverdenkinggestelde

- Art. 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1290.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.16 AC nr. ...

In de zin van artikel 3 Voorlopige Hechteniswet is de verdachte ter beschikking gesteld van de onderzoeksrechter wanneer hij zich in zijn macht bevindt, zodat de onderzoeksrechter hem kan ondervragen (1); een verdachte die vrij is onder voorwaarden die een beperking van zijn vrijheid van komen inhouden en hem een verblijfplaats toewijzen, is niet ter beschikking gesteld van de onderzoeksrechter, zelfs al verblijft hij aldus in het arrondissement van laatstgenoemde en al kent die magistraat zijn adres. (1) Cass. 2 mei 2007, AR P.07.0558.N, AC 2007, nr. 219.

Bevel tot medebrenging - Voorwaarde - (Niet) ter beschikking van de onderzoeksrechter gestelde verdachte

- Art. 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0553.N 10 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160510.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 2, 3 en 12 Voorlopige Hechteniswet volgt dat, wanneer de verdachte niet ter beschikking van de onderzoeksrechter is gesteld, dit is in zijn onmiddellijke nabijheid zodat hij de verdachte kan ondervragen, cumulatie van een eerste vrijheidsbeneming ingevolge artikel 2 Voorlopige Hechteniswet en de daaropvolgende vrijheidsbeneming ingevolge een bevel tot medebrenging, mogelijk is (1). (1) Zie: Cass. 17 januari 2012, AR P.12.0049.N, AC 2012, nr. 45.

Bevel tot medebrenging - Verdachte niet ter beschikking gesteld van de onderzoeksrechter

- Artt. 2, 3 en 12 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0346.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.10 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling verzet zich ertegen dat, behoudens bezwaar van de gezagvoerder, Belgische politieambtenaren een persoon die zich bevindt in een in een vreemde staat geïmmatriculeerd vliegtuig met het oog op overlevering door die vreemde staat aan België, na de landing van dat vliegtuig op Belgisch grondgebied, de overgeleverde persoon in het vliegtuig arresteren met het oog op de betekening van het bevel tot medebrenging en hem dit bevel tot medebrenging betekenen.

Bevel tot medebrenging - Overlevering naar België met een in een vreemde staat geïmmatriculeerd vliegtuig - Betekening bevel tot medebrending aan de over te leveren persoon

CASSATIEBEROEP

P.25.1224.F 17 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250917.2F.18 AC nr. ...

Artikel 31 Voorlopige Hechteniswet staat het cassatieberoep enkel toe tegen de beslissingen die de voorlopige hechtenis handhaven; een dergelijke beslissing is die welke de invrijheidstelling afhankelijk maakt van voorwaarden (1); het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen een beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die de beklaagde in vrijheid stelt onder voorwaarden is bijgevolg ontvankelijk (2); wanneer het openbaar ministerie afstand doet van een dergelijk cassatieberoep op grond dat het niet ontvankelijk is, kan geen akte worden verleend van die afstand, die op een vergissing berust. (1) Zie noot van M.N.B. onder Cass. 22 december 2021, AR P.21.1606.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.14 (impliciete oplossing), met concl. "in hoofdzaak" OM, ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211222.2F.14; zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10e uitg., La Charte, 2025, I, 1336. (2) Zie Cass. 15 oktober 2008, AR P.08.1443.F, AC 2008, nr. 550 (impliciete oplossing), op gelijkl. concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0760.F ECLI:BE:CASS:2001:ARR.20010523.7, (cassatieberoep van de inverdenkinggestelde of beklaagde tegen het arrest dat één of meerdere voorwaarden voor diens voorlopige invrijheidstelling verlengt).

Cassatieberoep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de invrijheidstelling onder voorwaarden van de beklaagde beveelt - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid - Afstand van het cassatieberoep om de verkeerde reden dat het niet ontvankelijk is - Gevolg

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1567.F 22 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.15 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep in de zaak van de eiser, op de datum die in de verklaring van cassatieberoep is opgegeven, een arrest heeft gewezen dat over zijn voorlopige hechtenis uitspraak doet, is het cassatieberoep tegen een onbestaande beslissing ingesteld en is het zodoende niet ontvankelijk (1). (1) R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, R.P.D.B., Brussel, Bruylant, 2015, 43.

Cassatieberoep - Cassatieberoep gericht tegen een onbestaande beslissing - Ontvankelijkheid

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0861.F 14 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.13 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de beklaagde tegen de beslissing die uitspraak doet over zijn verzoek tot wijziging van het adres waar het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend (1), is niet ontvankelijk wanneer de eiser zich krachtens een andere beslissing in voorlopige hechtenis bevindt. (1) Uit de artt. 24bis en 27, § 1, 1° en 5° Voorlopige Hechteniswet volgt respectievelijk dat, wanneer de raadkamer de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank heeft verwezen en de handhaving van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht heeft bevolen (overeenkomstig artikel 26, § 3, tweede lid), het bodemgerecht, uitsluitend op vordering van het openbaar ministerie, of de kamer van inbeschuldigingstelling, voor de duur van het cassatiegeding, bevoegd zijn om te bevelen dat die hechtenis voortaan zal worden uitgevoerd in de gevangenis. Artikel 24bis, § 1, derde lid, bepaalt dat tegen de beschikking die beslist dat het aanhoudingsbevel of de beschikking of het arrest tot handhaving van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht vanaf dat ogenblik in de gevangenis zal worden uitgevoerd, geen rechtsmiddel kan worden aangewend. Die bepalingen doen er echter het zwijgen toe wat betreft het verzoek tot wijziging van het adres waar het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend. (M.N.B.)

Cassatieberoep - Onder elektronisch toezicht aangehouden beklaagde - Verzoek van de beklaagde tot wijziging van het adres waar het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend - Beslissing over dit verzoek - Voorziening van de beklaagde - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 24bis, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0657.F 10 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230510.2F.16 AC nr. ...

Krachtens artikel 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet moet aan het Hof van Cassatie een volledig dossier worden bezorgd; wanneer uit de door de raadsman van de eiser neergelegde stukken blijkt dat er een proces-verbaal van de rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling werd opgemaakt en dat dit proces-verbaal niet in het aan het Hof voorgelegde dossier voorkomt, is het Hof niet in staat zijn toezicht uit te oefenen.

Cassatieberoep - Dossier dat aan het Hof moet worden bezorgd - Procedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontbrekend proces-verbaal van de rechtszitting - Gevolg

- Art. 31, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0169.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.7 AC nr. ...

Het middel dat voor het eerst voor het Hof aanvoert dat de inverdenkinggestelde drie dagen vóór de opmaak van de akte van hoger beroep die in het dossier voorkomt een verklaring van hoger beroep heeft gedaan en dat, bijgevolg, de kamer van inbeschuldigingstelling buiten de in artikel 30, § 3, Probatiewet vastgestelde termijn uitspraak heeft gedaan, is nieuw en derhalve niet-ontvankelijk.

Cassatieberoep - Nieuw middel dat het bestaan aanvoert van een eerdere verklaring van hoger beroep dan die welke in het dossier voorkomt - Cassatiemiddel dat voor het eerst voor het Hof wordt aangevoerd - Ontvankelijkheid - Cassatiemiddelen - Nieuw middel

- Artt. 30, § 3, en 31, § 3 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

P.22.1165.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.18 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de onderzoeksrechter jegens de eiser-inverdenkinggestelde een beschikking tot opheffing van het aanhoudingsbevel onder voorwaarden heeft gewezen, stelt het Hof vast dat het cassatieberoep dat hij heeft ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Voir Cass. 1er avril 2020, RG P.20.0332.F, Pas. 2020, n° 224 ; Cass. 21 décembre 2005, RG P.05.1621.F, Pas. 2005, n° 687. In casu, c'est à l'audience même de la Cour que le conseil du demandeur a déposé lesdites pièces.

Cassatieberoep - Arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Beschikking van de onderzoeksrechter die de opheffing van het aanhoudingsbevel onder voorwaarden beveelt

- Artt. 25, § 2, en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0516.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het hoger beroep van de inverdenkinggestelde geen weerslag heeft op de omvang van de aanhangigmaking van de zaak, door het hoger beroep van het openbaar ministerie, bij het onderzoeksgerecht, is het middel dat de appelrechters verwijt te hebben verzuimd over dat hoger beroep uitspraak te doen, bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

Cassatieberoep - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden - Hogere beroepen van het openbaar ministerie en van de inverdenkinggestelde - Arrest dat uitspraak doet op het enkele hoger beroep van het openbaar ministerie - Middel dat het ontbreken van een beslissing over het hoger beroep van de inverdenkinggestelde aanvoert - Ontvankelijkheid

- Artt. 30 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0470.F 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2F.11 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 24bis, § 1, derde lid, en 24bis, § 3, Voorlopige Hechteniswet volgt dat geen cassatieberoep openstaat tegen de beslissing die uitspraak doet over de vordering van het openbaar ministerie krachtens artikel 24bis, § 3 en § 4, tweede lid, laatste zin van die wet; er bestaat grond om akte te verlenen van de afstand van het cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen de beslissing over de vordering van het openbaar ministerie.

Cassatieberoep - Hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Vordering van het openbaar ministerie tot herroeping van de modaliteit van het elektronisch toezicht - Beslissing over de vordering van het openbaar ministerie - Cassatieberoep

Wanneer het hof van beroep door één enkele beslissing de vordering van het openbaar ministerie tot herroeping van de modaliteit van het elektronisch toezicht heeft ingewilligd en de eisen van de beklaagde, vervat in het verzoekschrift tot invrijheidstelling dat door hem werd neergelegd vóór de uitspraak van het hof over de gegrondheid van de vordering van het openbaar ministerie, heeft verworpen, behoudt het rechtsmiddel, in zoverre het gericht is tegen de beslissing die is gewezen krachtens artikel 27 Voorlopige Hechteniswet, zijn bestaansreden en is het cassatieberoep voor het overige ontvankelijk; als het cassatieberoep werd aangenomen, zou de vernietiging van het arrest dat uitspraak heeft gedaan over het verzoekschrift van de beklaagde zich uitstrekken tot de beslissing die de vordering van het openbaar ministerie heeft ingewilligd, wegens het verband tussen de laatstgenoemde beslissing en de beslissing van het onderzoeksgerecht om de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht van de beklaagde na afloop van de regeling van de rechtspleging te handhaven; aldus behoudt het cassatieberoep zijn bestaansreden en is het noch onontvankelijk noch voorbarig.

Cassatieberoep - Hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Vordering van het openbaar ministerie tot herroeping van de modaliteit van het elektronisch toezicht - Verzoekschrift van de beklaagde met het oog op invrijheidstelling - Beslissing die uitspraak doet over de vordering van het openbaar ministerie en het verzoekschrift van de beklaagde

- Artt. 24bis en 27 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0336.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.16 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer, bij afzonderlijke beschikking, nadat ze in het kader van de regeling van de rechtspleging uitspraak had gedaan over de inverdenkingstellingen, de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde heeft bevolen, heeft het cassatieberoep van laatstgenoemde tegen een eerder arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Cass. 29 december 1994, AR P.94.1503.F, AC 1994, nr. 576.

Cassatieberoep - Cassatieberoep tegen een arrest dat de handhaving van de hechtenis beveelt - Handhaving van de voorlopige hechtenis bij de regeling van de rechtspleging - Latere beschikking van de raadkamer

- Artt. 26, § 3, en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1606.F 22 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.14 AC nr. ...

Artikel 31 Voorlopige Hechteniswet staat enkel cassatieberoep toe tegen beslissingen die de voorlopige hechtenis handhaven; een dergelijke beslissing is die welke de invrijheidstelling afhankelijk maakt van voorwaarden en van de betaling van een borgsom (1). (1) Zie de dienaangaande gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 826; die impliciete oplossing blijkt uit de afzonderlijke beslissingen (zie Cass. 12 oktober 1999, AR P.99.1388.N, AC 1999, nr. 525) waarmee het Hof, enerzijds, uitspraak heeft gedaan over het cassatieberoep in zoverre het is gericht tegen de beslissing die de invrijheidstelling van de verweerder afhankelijk maakt van voorwaarden en van de betaling van een borgsom en, anderzijds, de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep heeft vastgesteld in zoverre het is gericht tegen de beslissing die de invrijheidstelling van de verweerder beveelt. (M.N.B.)

Cassatieberoep - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Beslissing in laatste aanleg over invrijheidstelling onder voorwaarden tegen een borgsom - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1481.F 1 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat de betekening van het bevel tot aanhouding overeenkomstig de wet is geschied, terwijl aan één van de voorwaarden voor een regelmatige betekening niet is voldaan, en de miskende vormvereiste op straffe van nietigheid is voorgeschreven, vernietigt het Hof zonder verwijzing het arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft (1).(1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 764.

Cassatieberoep - Toezicht op de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot handhaving - Onregelmatigheid van de betekening van het bevel tot aanhouding - Gevolg - Vernietiging zonder verwijzing

- Art. 18 Wet Bescherming Maatschappij

P.21.1483.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.23 AC nr. ...

Er staat geen rechtsmiddel open tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij de modaliteit van het elektronisch toezicht van een bevel tot gevangenneming, uitgevaardigd tegen een inverdenkinggestelde die naar het hof van assisen is verwezen, wordt omgezet naar de modaliteit van uitvoering in de gevangenis wegens nieuwe omstandigheden die voldoende ernstig en noodzakelijk zijn; bijgevolg is het cassatieberoep ertegen niet-ontvankelijk.

Cassatieberoep - Bevel tot gevangenneming - Modaliteit van elektronisch toezicht - Omzetting naar de modaliteit van uitvoering in de gevangenis - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Artt. 24bis, 26, § 3, en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1196.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 5.4 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens volgt dat een verdachte die cassatieberoep heeft aangetekend tegen een beslissing betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, het recht heeft om kennis te nemen van de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal bij dit Hof over het gevolg dat aan zijn cassatieberoep moet worden gegeven en in het bijzonder voor wat betreft de door hem aangevoerde cassatiemiddelen; een verdachte die te kennen heeft gegeven aanwezig te willen zijn op de rechtszitting waarop de advocaat-generaal zijn conclusie neemt, moet dan ook worden overgebracht naar de rechtszitting, behoudens overmacht; het staat aan de Belgische Staat zijn diensten zo te organiseren dat aan de verdragsrechtelijke verplichtingen van België wordt voldaan en de omstandigheid dat de politie of de penitentiaire diensten onvoldoende capaciteit hebben om de overbrenging uit te voeren maakt geen overmacht uit (1) . (1) EHRM 22 oktober 2019, nr. 27703/16, Venet t. België.

Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Cassatieberoep - Procedure - Aanwezigheid van de eiser op de rechtszitting - Overbrenging - Gebrek aan capaciteit van de politie of de penitentiaire diensten - Overmacht - Draagwijdte

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1162.N 9 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210909.2N.1 AC nr. ...

Uit artikel 5.4 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM, nr. 27703/16, Venet c. Belgique, 22 oktober 2019) volgt dat een verdachte die cassatieberoep heeft aangetekend tegen een beslissing betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, het recht heeft om kennis te nemen van de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal bij dit Hof over het gevolg dat aan zijn cassatieberoep moet worden gegeven; een verdachte die te kennen heeft gegeven aanwezig te willen zijn op de rechtszitting waarop de advocaat-generaal zijn conclusie meedeelt, moet dan ook worden overgebracht naar de rechtszitting, behoudens overmacht; die regel geldt ook indien de verdachte geen memorie heeft ingediend en dit ongeacht wat is bepaald in artikel 1107, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, dat volgens artikel 432 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de cassatierechtspleging in strafzaken; het gebrek aan capaciteit van de politie of penitentiaire diensten om de aangehouden verdachte over te brengen maakt evenwel geen overmacht uit (1). (1) Het openbaar ministerie was van mening dat de verschijning van eiser niet strikt noodzakelijk was, bij gebrek aan een ontvankelijke memorie, en heeft op de zitting van 7 september 2021 geadviseerd het cassatieberoep te verwerpen. Na het horen van eiser met bijstand van een tolk op de zitting van 9 september 2021, binnen de vereiste termijn van 15 dagen voor uitspraak na het cassatieberoep (art. 31 Wet Voorlopige Hechtenis), heeft het Hof de nietigheid vastgesteld van het door eiser ingediende stuk in een andere taal dan de procestaal, en het cassatieberoep verworpen (Cass. 9 september 2021, AR P.21.1162.N, arrest niet gepubliceerd). Over het arrest Venet t/België zie een bespreking van M. MERRIGAN in RW 2020-21, 398-399.

Cassatieberoep - Recht van de eiser op persoonlijke aanwezigheid op de rechtszitting

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Cassatieberoep - Recht van de eiser op persoonlijke aanwezigheid op de rechtszitting

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0703.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.12 AC nr. ...

Enkel tegen arresten en vonnissen waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd kan cassatieberoep worden ingesteld ; het arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen de beschikking van de raadkamer die zijn verzoek tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden ongegrond verklaart, en dat beslist dat het voormelde verzoek niet ontvankelijk is, aangezien het niet op de griffie werd neergelegd, maar enkel per e-mail is verzonden, vormt geen hechtenistitel; derhalve is het cassatieberoep tegen een dergelijk arrest niet ontvankelijk.

Cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Verzoek van de inverdenkinggestelde tot opheffing van de voorwaarden die de onderzoeksrechter aan zijn invrijheidstelling heeft verbonden - Afwijzing - Hoger beroep - Arrest dat het verzoek niet-ontvankelijk verklaart - Beslissing die geen hechtenistitel vormt

- Art. 31, § 1er et 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0684.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.12 AC nr. ...

Wanneer cassatieberoep wordt ingesteld tegen een arrest waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd en het dossier pas daags vóór de uiterste datum om uitspraak te doen op de griffie van het Hof is ontvangen, de inverdenkinggestelde en zijn raadslieden, die nog diezelfde dag zijn opgeroepen, niet op de rechtszitting zijn verschenen en het Hof, wegens die vertraging in de toezending van de stukken en in de verzending van de oproepingen, zich niet ervan kan verzekeren dat het recht van verdediging ten volle werd geëerbiedigd, moet de uitoefening van dat recht worden hersteld door het onderzoek van de zaak te verdagen naar de eerstvolgende rechtszitting van de tweede kamer (1). (1) En dit ook als blijkt dat het Hof dus niet binnen de wettelijke termijn uitspraak zal kunnen doen. In dit geval werden de diensten van het Hof pas in de loop van de namiddag van woensdag 19 mei in kennis gesteld van het bestaan van het cassatieberoep. Aangezien ten laatste daags erna, op donderdag 20 mei, uitspraak kon worden gedaan, werd de behandeling van het dossier vastgesteld op de buitengewone rechtszitting die dus op die datum werd gehouden, al houdt de tweede Franstalige kamer gewoonlijk zitting op woensdag. Het openbaar ministerie heeft enkel geconcludeerd dat de bestreden beslissing zijns inziens overeenkomstig de wet was gewezen. Het eindarrest dat op 26 mei 2021 werd gewezen en eveneens op die datum werd gepubliceerd, stelt vast dat "het Hof, wegens een vertraging in de toezending van de stukken, geen uitspraak heeft kunnen doen binnen de vijftien dagen na het instellen van het cassatieberoep, zoals voorgeschreven door artikel 31, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, [en dat] hieruit volgt dat de eiser krachtens de wet vrij is en dat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft". (M.N.B.)

Cassatieberoep - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterstre datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Cassatieberoep - Handhaving - Cassatieberoep - Dossier dat daags vóór de uiterstre datum om uitspraak te doen op de griffie is ontvangen

- Art. 31, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer het Hof wegens een vertraging in de toezending van de stukken geen uitspraak heeft kunnen doen binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep, zoals voorgeschreven door artikel 31, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, volgt hieruit dat de eiser vrij is krachtens de wet en dat zijn cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Zie Cass. 16 maart 1994, AR P.94.0216.F, AC 1994, nr. 130, en de noot van M.N.B. ; R. DECLERCQ, «Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 149, p. 108, en noot 627. Het tussenarrest van 20 mei 2021 dat de zaak verdaagt, werd eveneens op dezelfde datum gepubliceerd.

Cassatieberoep - Handhaving - Cassatieberoep - Vertraging in de toezending van de stukken - Geen arrest binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Cassatieberoep - Handhaving - Cassatieberoep - Vertraging in de toezending van de stukken - Geen arrest binnen vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep

- Art. 31, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0422.N 7 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210407.2N.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 31, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet kunnen cassatiemiddelen onder meer worden voorgedragen in een memorie die op de griffie van het Hof van Cassatie moet toekomen, uiterlijk de vijfde dag na de datum van het cassatieberoep; die termijn is ook van toepassing op de stukken die de eiser in cassatie wenst neer te leggen.

Cassatieberoep - Vormen en termijnen voor memories en stukken

- Art. 30, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0394.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.14 AC nr. ...

Krachtens artikel 5.3 EVRM onderzoekt de rechter die belast is met de uitspraak over de voorlopige hechtenis of in het licht van de omstandigheden van de zaak de redelijke termijn al dan niet is overschreden; bij die beoordeling onderzoekt de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak en na een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver van de met het onderzoek belaste overheden en het gedrag van de inverdenkinggestelde (1). (1) Cass. 2 december 2020, AR P.20.1179.F, AC 2020, nr. 743; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106. Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 1058-1059.

Cassatieberoep - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Krachtens artikel 5.3 EVRM onderzoekt de rechter die belast is met de uitspraak over de voorlopige hechtenis of in het licht van de omstandigheden van de zaak de redelijke termijn al dan niet is overschreden; bij die beoordeling onderzoekt de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak en na een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver van de met het onderzoek belaste overheden en het gedrag van de inverdenkinggestelde (1). (1) Cass. 2 december 2020, AR P.20.1179.F, AC 2020, nr. 743; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106. Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 1058-1059.

Cassatieberoep - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0956.F 13 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1 AC nr. ...

Artikel 31 Voorlopige Hechteniswet staat enkel cassatieberoep toe tegen beslissingen die de voorlopige hechtenis handhaven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 21.

Cassatieberoep - Andere beslissingen dan die welke de voorlopige hechtenis handhaven - Ontvankelijkheid

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0943.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 30, § 1, Voorlopige Hechteniswet kan tegen de beslissing van de correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling met toepassing van artikel 27, § 3, van die wet, hoger beroep worden ingesteld; het cassatieberoep dat tegen een dergelijke beslissing is gericht, is bijgevolg niet ontvankelijk.

Cassatieberoep - Correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 30, § 1, en 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0824.N 29 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200729.VAK.2 AC nr. ...

Niet-ontvankelijk is het cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart dat is gericht tegen een afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorwaarden verbonden aan de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde.

Cassatieberoep - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Regeling der rechtspleging - Handhaving van de voorwaarden - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 31, § 1, 36, § 2, en 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0332.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.7 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat de onderzoeksrechter met toepassing van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet de opheffing onder voorwaarden heeft bevolen van het tegen de inverdenkinggestelde uitgevaardigde aanhoudingsbevel, is die vrijheidsbeperkende maatregel een autonome beslissing die in de plaats komt van het arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft, zodat het cassatieberoep tegen laatstgenoemde beslissing geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Cass. 21 december 2005, AR P.05.1621.F, AC 2005, nr. 687.

Cassatieberoep - Arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Opheffing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksrechter - Opheffing onder voorwaarden

- Artt. 25, § 2 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0038.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 31, § 1 en § 2, Voorlopige Hechteniswet kan een cassatieberoep enkel worden ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat beslist tot handhaving van de voorlopige hechtenis; wanneer de raadkamer de hechtenis handhaaft en de tenuitvoerlegging hiervan onder elektronisch toezicht beveelt, het openbaar ministerie hiertegen hoger beroep aantekent en de onderzoeksrechter nadien bij toepassing van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet, beslist tot uitvoering van de hechtenis onder de modaliteit van elektronisch toezicht, is het arrest dat het hoger beroep van het openbaar ministerie ontvankelijk maar, gelet op deze beschikking, zonder voorwerp verklaart zonder hierbij uitspraak te doen over de handhaving van de hechtenis van de beklaagde, geen arrest is in de zin van artikel 31, § 1, Voorlopige Hechteniswet en is derhalve het cassatieberoep niet ontvankelijk.

Cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Artikel 31, §§ 1 en 2, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis - Begrip - Ontvankelijkheid

P.19.1327.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.10 AC nr. ...

Het openbaar ministerie, eiser in cassatie, dient zijn memorie, op straffe van niet-ontvankelijkheid, ter kennis te brengen aan de partij waartegen het cassatieberoep is gericht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 18.

Cassatieberoep - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie in cassatie - Ontvankelijkheid -

Verplichting om de memorie aan de inverdenkinggestelde ter kennis te brengen

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Het cassatieberoep van het openbaar ministerie is ontvankelijk wanneer het is ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart dat het openbaar ministerie heeft ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer die, bij de regeling van de rechtspleging, de voorlopige hechtenis heeft gehandhaafd en heeft beslist dat deze voortaan zou worden uitgevoerd onder elektronisch toezicht (impliciete oplossing) (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 18.

Cassatieberoep - Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Beslissing die het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1329.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.11 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat, na een cassatiearrest met verwijzing, de voorlopige hechtenis handhaaft, vormt een geldige titel van hechtenis voor een maand te rekenen van de beslissing.

Cassatieberoep - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Nieuwe beslissing tot handhaving - Duur

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde met schending van artikel 31, § 4, derde lid, Wet Voorlopige Hechtenis handhaaft voor een duur van twee maanden, terwijl de geldigheid van die titel van vrijheidsberoving niet meer dan een maand mocht bedragen, vernietigt het Hof het arrest zonder verwijzing, in zoverre het de voorlopige hechtenis handhaaft voor een duur van meer dan een maand (1). (1) Cass. 7 maart 2018, AR P.18.0227.F, AC 2018, nr. 159.

Cassatieberoep - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Beslissing tot handhaving - Handhaving voor een duur van twee maanden i.p.v. een maand - Vernietiging - Vernietiging zonder verwijzing

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0920.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190911.4 AC nr. ...

Als de onderzoeksrechter, na het cassatieberoep dat bij het Hof aanhangig is gemaakt, de inverdenkinggestelde onder meerdere voorwaarden in vrijheid heeft gesteld, heeft het cassatieberoep geen bestaansreden meer.

Cassatieberoep - Doel - Latere invrijheidstelling onder voorwaarden door de onderzoeksrechter

- Artt. 25, § 2 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0694.F 10 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190710.3 AC nr. ...

Overmacht die de ontvankelijkheid van een na het verstrijken van de wettelijke termijn ingesteld cassatieberoep verantwoordt, kan enkel voorvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid noch heeft kunnen voorzien noch heeft kunnen voorkomen (1). (1) Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606.

Cassatieberoep - Termijn om cassatieberoep in te stellen - Verstrijken van de wettelijke termijn - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Artikel 426, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, is niet van toepassing op de eiser in cassatie die onder aanhoudingsbevel onder elektronisch toezicht is geplaatst.

Cassatieberoep - Eiser in cassatie onder aanhoudingsbevel onder elektronisch toezicht - Verklaring van cassatieberoep - Plaats

- Art. 426, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Het cassatieberoep inzake voorlopige hechtenis moet, in de regel, worden ingesteld uiterlijk op de dag volgend op die waarop de betekening van de bestreden beslissing is gedaan, op het sluitingsuur van de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen (1). (1) Zie Cass. 6 augustus 2002, AR P.02.1181.N, AC 2002, nr. 408.

Cassatieberoep - Termijn om cassatieberoep in te stellen - Beginsel

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 425, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.18.1240.F 12 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181212.4 AC nr. 707

Wanneer het bestreden arrest de voorlopige hechtenis handhaaft nadat het de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding is nagegaan en hierbij toezicht heeft uitgeoefend op de regelmatigheid van de procedure, met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering betreffende onderzoekshandelingen die buiten de saisine van de onderzoeksrechter zijn verricht, zijn die beslissingen vatbaar voor een onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 707.

Cassatieberoep - Arrest dat de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding nagaat en toezicht uitoefent op de regelmatigheid van de procedure - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.0952.F 19 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180919.6 AC nr. ...

Artikel 435 Wetboek van Strafvordering kent gezag van gewijsde toe aan een arrest van het Hof van Cassatie.

Cassatieberoep - Arrest van het Hof - Gezag van gewijsde

- Art. 435 Wetboek van Strafvordering

P.17.1077.F 8 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.6 AC nr. 626

Uit geen enkele bepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank, het recht moet omvatten om de beslissing die de regelmatigheid of de gepastheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde heeft onderzocht, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen; het feit dat tegen dergelijke beslissingen geen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld, doet bijgevolg geen afbreuk aan het recht van de inverdenkinggestelde op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank (1) (2) . (1) Zie met name Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489 (voorziening van een aangehouden vreemdeling) en Cass. 14 september 2016, AR P.16.0646.F, AC 2016, nr. 490, met concl. OM in Pas. 2016, nr. 490 (voorziening tegen een beslissing tot inbeslagneming op grond van artikel 61quater Wetboek van Strafvordering). (2) Zoals gewijzigd bij artikel 137 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "potpourri II" genaamd.

Cassatieberoep - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0191.F 22 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.3 AC nr. ...

Wanneer het Hof, op vordering van de procureur-generaal bij dat Hof, met toepassing van artikel 442 Wetboek van Strafvordering een arrest vernietigt van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de invrijheidstelling van een inverdenkinggestelde beveelt, wordt de vernietiging uitgesproken zonder verwijzing (1). (1) Zie de vordering van het OM.

Cassatieberoep - Cassatieberoep in het belang van de wet - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde beveelt - Vernietiging in het belang van de wet - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 442 Wetboek van Strafvordering

P.16.0414.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 137, Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering, kan tegen de arresten waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd geen onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld, behoudens tegen de arresten gewezen door de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen de beslissingen tot handhaving die binnen vijf dagen na het verlenen van het bevel tot aanhouding zijn gewezen (1). (1) Cass. 30 maart 2016, AR P.16.0388.N, AC 2016, nr. ...

Cassatieberoep - Handhaving van de hechtenis - Maandelijks toezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0413.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.5 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat niet gericht is tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen een beslissing bedoeld in artikel 21, § 1, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet is niet ontvankelijk.

Cassatieberoep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arresten vatbaar voor cassatieberoep

Uit de artikelen 21, § 1, 31, § 1 en 2, zoals gewijzigd door artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, en 37, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat met uitzondering van de eerste beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis, tegen de beslissing genomen ter uitvoering van de artikelen 35 en 36 van deze wet geen onmiddellijk cassatieberoep mogelijk is (1). (1) Artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie is in werking getreden op 29 februari 2016.

Cassatieberoep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest waarbij de beslissing van de raadkamer tot invrijheidstelling mits het betalen van een borgsom wordt bevestigd - Ontvankelijkheid

P.15.1572.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.1 AC nr. ...

De geldigheid van een arrest waarbij het Hof uitspraak doet over een cassatieberoep kan enkel worden aangevochten met de procedure tot intrekking (1). (1) Zie R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, Brussel, Bruylant, 2015, p. 759-760.

Cassatieberoep - Verwerpingsarrest - Betwisting van de geldigheid van het arrest - Procedure van intrekking

P.15.1610.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.2 AC nr. ...

Met uitzondering van het op verzoek van de inverdenkinggestelde of zijn raadsman toegekende uitstel van de zaak is de termijn van vijftien dagen, bepaald bij artikel 30, § 3, Wet Voorlopige Hechtenis, niet voor verlenging vatbaar; wanneer die termijn op een zondag vervalt kan hij in geval van overmacht niet tot de volgende werkdag worden verlengd.

Cassatieberoep - Termijn om uitspraak te doen - Verlenging van de termijn - Geval van overmacht - Wettigheid

P.15.0962.N 8 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150708.4 AC nr. ...

Uit artikel 31, §§1 en 2 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis volgt dat de inverdenkinggestelde geen cassatieberoep kan instellen tegen het afzonderlijke arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat met toepassing van artikel 26, §4, van voormelde wet, op hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de invrijheidstelling onder voorwaarden van de inverdenkinggestelde bij diens verwijzing door de raad- kamer, beslist dat hij aangehouden blijft (1). (1) Cass. 23 september 2014, AR P.14.1424.N en P.14.1431.N, AC 2014, nr 549; Cass. 3 april 2007, AR P.07.0377.N, AC, 2007, nr. 172; Cass. 22 februari 2006, AR P.06.0270.F, AC, 2006, nr. 105.

Cassatieberoep - Raadkamer - Beschikking tot verwijzing - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden - Hoger beroep van de procureur des Konings - Hervorming van de bestreden beschikking - Afzonderlijk arrest dat beslist dat de inverdenkinggestelde aangehouden blijft - Voorziening - Ontvankelijkheid

- Artt. 26, § 4, 30 en 31, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.14.1957.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.1 AC nr. 13

Uit de opzet van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis blijkt dat geen enkel rechtsmiddel kan worden aangewend tegen de beslissingen van de onderzoeksgerechten die, bij de regeling van de rechtspleging, de aanhouding van de inverdenkinggestelde bevestigen; in dat geval kan de inverdenkinggestelde, zo hij zijn hechtenis betwist, een verzoek tot invrijheidstelling indienen, overeenkomstig artikel 27, § 1, van de voormelde wet (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0283.F, AC 2011, nr. 143, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch.

Cassatieberoep - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de hechtenis - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing van niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

GEVANGENNEMING

P.20.0071.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.12 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van een beschuldigde die naar het hof van assisen is verwezen met een beschikking tot gevangenneming met onmiddellijke tenuitvoerlegging, kan beslissen tot handhaving van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van elektronisch toezicht (1). (1) In die zin zie Cass. 17 oktober 2018, AR P.18.1011.F, AC 2018, nr. 565; Zie M.-A. BEERNAERT, "De la détention préventive sous surveillance électronique dans la phase de jugement", JT 2018, 821; K. LAMMENS, "Bevel tot gevangenneming onder elektronisch toezicht", NC 2019, 166-167; F. VROMAN, "Hechtenis onder elektronisch toezicht in het kader van de procedure voorlopige invrijheidstelling", T.Strafr. 2019, 130-131.

Gevangenneming - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Modaliteit van elektronisch toezicht

- Artt. 26, § 3, tweede lid, en 27, § 1, 3°, a) Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.1011.F 17 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181017.4 AC nr. 565

Krachtens artikel 27, § 1, 3°, a), Voorlopige Hechteniswet kan, wanneer de inverdenkinggestelde het voorwerp is geweest van een beschikking tot gevangenneming met onmiddellijke uitvoering, de voorlopige invrijheidstelling worden verleend, in voorkomend geval onder voorwaarden, op indiening van een verzoekschrift gericht aan de kamer van inbeschuldigingstelling, vanaf die beschikking totdat het hof van assisen definitief uitspraak heeft gedaan; aangezien de inverdenkinggestelde, na zijn verwijzing naar het hof van assisen, al dan niet onder voorwaarden in vrijheid kan worden gesteld, staat de voormelde bepaling niet eraan in de weg dat de kamer van inbeschuldigingstelling beslist dat de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht zal worden voortgezet (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 8ste uitg., 2017, pp. 1007 en 1092.

Gevangenneming - Onmiddellijke tenuitvoerlegging - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - Wettigheid

- Art. 27, § 1, 3°, a Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0684.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.5 AC nr. ...

Het is op grond van de wet en niet ingevolge de devolutieve werking van het hoger beroep tegen de beschikking tot overzending van de stukken naar de procureur-generaal dat de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer zij de beschuldigde naar het hof van assisen verwijst, de gevangenneming met onmiddellijke tenuitvoerlegging beveelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Gevangenneming - Raadkamer - Beschikking tot overzending van de stukken - Gevangenneming - Aanhangigmaking bij de kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep

- Artt. 133, 219 en 233 Wetboek van Strafvordering

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Gevangenneming - Raadkamer - Beschikking tot overzending van de stukken - Gevangenneming - Aanhangigmaking bij de kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep

P.15.0608.F 6 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150506.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Gevangenneming - Raadkamer - Geen onmiddellijke tenuitvoerlegging bevolen

Wanneer de raadkamer geen bevel geeft tot de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beschikking tot gevangenneming, die de plaats inneemt van de voorlopige hechtenis, wordt de inverdenkinggestelde in vrijheid gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Gevangenneming - Raadkamer - Geen onmiddellijke tenuitvoerlegging bevolen

- Art. 26, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

HANDHAVING

P.25.1182.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.3 AC nr. ...

Uit de artikelen 23, 4° en 30, § 3, laatste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat het onderzoeksgerecht dat beslist over de handhaving van de voorlopige hechtenis, moet antwoorden op de conclusies van de partijen; rekening houdend met de korte termijn waarbinnen het onderzoeksgerecht moet beslissen, moet dit echter niet tot in de bijzonderheden antwoorden op die conclusies (1). (1) Cass. 13 mei 2025, AR P.25.0673.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250513.2N.25.

Handhaving - Onderzoeksgerecht - Conclusie - Motiveringsplicht - Draagwijdte

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.1187.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle rechtszittingen hebben bijgewoond waarop de zaak werd onderzocht; dit vereiste is niet van toepassing op de rechtszitting waarop het onderzoeksgerecht dat over de handhaving van de voorlopige hechtenis uitspraak moet doen, zich ertoe heeft beperkt het onderzoek van de zaak uit te stellen zonder haar te behandelen, en evenmin op de rechtszitting tijdens welke het onderzoeksgerecht zich ertoe heeft beperkt een conclusie te ontvangen en de zaak te verdagen (1). (1) Zie Cass. 2 april 2025, AR P.24.0385.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250402.2F.18, met concl. OM.

Handhaving - Onderzoeksgerecht - Samenstelling van de zetel - Continuïteit - Voorwaarde - Aangevangen debat - Begrip - Verdaging van de zaak zonder onderzoek - Neerlegging van een conclusie en uitstel van de zaak - Gevolg

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

Uit geen enkele wettelijke bepaling volgt dat het arrest dat afstand verleent van het hoger beroep dat een inverdenkinggestelde heeft ingesteld tegen een beslissing die zijn voorlopige hechtenis handhaaft, over de ontvankelijkheid van dit hoger beroep uitspraak moet doen om zijn rechtsmacht volledig uit te oefenen.

Handhaving - Hoger beroep - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Draagwijdte

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit artikel 5 EVRM kan niet worden afgeleid dat een beslissing die een vrijheidsberoving voor een beperkte periode verlengt, gemotiveerd moet worden wat betreft de noodwendigheden van die hechtenis, ook al is die beslissing het gevolg van de afstand door de gedetineerde van een rechtsmiddel dat hij had aangewend tegen de beslissing die hij had bestreden, en die op dat punt gemotiveerd is.

Handhaving - Omvang - Hoger beroep - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Motiveringsplicht

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de inverdenkinggestelde van zijn hoger beroep afstand doet, wordt de zaak door die afstand niet van rechtswege aan de kamer van inbeschuldigingstelling onttrokken en moet het arrest dat akte van die afstand verleent, worden gewezen binnen de door artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet vastgestelde termijn, bij gebrek waaraan de inverdenkinggestelde in vrijheid wordt gesteld; hieruit vloeit voort dat het arrest dat binnen de wettelijke termijn akte van de afstand verleent, dezelfde gevolgen heeft als een arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft in de zin van artikel 30, § 4, van die wet, en dat, met toepassing van de voormelde bepaling, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling een titel van vrijheidsberoving voor één maand vanaf de beslissing vormt indien ze betrekking heeft op de eerste, de tweede of de derde beschikking van de raadkamer.

Handhaving - Hoger beroep - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Gevolgen

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.25.1078.F 29 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAC.1 AC nr. ...

De verklaring die is verstuurd op een platform dat als communicatiemiddel dient tussen de gedetineerden en de gevangenisadministratie en die, bijgevolg, niet is gedaan aan een gezagsdrager die over de vereiste bevoegdheid beschikt, vormt geen hoger beroep; een dergelijke mededeling heeft enkel tot gevolg dat het de administratieve dienst in staat stelt om de gedetineerde te doen verschijnen op de griffie van de gevangenis, zodra deze opent, om de akte op te maken.

Handhaving - Hoger beroep - Verklaring - Verzending - Communicatieplatform tussen de gedetineerde en de gevangenisadministratie - Uitwerking

---

P.25.1005.F 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAC.7 AC nr. ...

Noch de artikelen 5 en 6 EVRM, de artikelen 27 "en volgende" Voorlopige Hechteniswet, en de artikelen 4 "en volgende" Wet Strafuitvoering, noch het beginsel van de scheiding der machten verbieden de rechter die uitspraak doet over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van een beklaagde wiens onmiddellijke aanhouding werd bevolen na zijn strafrechtelijke veroordeling, om het bestaan van recidivegevaar vast te stellen, wanneer die beklaagde reeds de tenuitvoerlegging van een eerdere, voor andere feiten opgelegde gevangenisstraf ondergaat.

Handhaving - Recidivegevaar - Vaststelling - Tenuitvoerlegging van een eerder uitgesproken straf - Invloed

- Art. 5 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf

en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 4 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 29 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 28/1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 28 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 27 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.1015.F 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAC.9 AC nr. ...

Het arrest dat de inzage weigert van de stukken die de in het aanhoudingsbevel vermelde ernstige aanwijzingen van schuld kunnen bevestigen of ontkrachten, op grond dat de inverdenkinggestelde hiervan tijdig inzage zal krijgen, miskent het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde.

Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Stukken die de aanwijzingen kunnen bevestigen of ontkrachten - Weigering van inzage - Recht van verdediging

P.25.0863.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.21 AC nr. ...

Uit de artikelen 23, 2° en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat een inverdenkinggestelde in beginsel het recht heeft om de rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waarop de handhaving van zijn voorlopige hechtenis wordt behandeld, persoonlijk bij te wonen, maar dat recht is niet absoluut; indien blijkt dat het om redenen buiten zijn wil niet mogelijk is de inverdenkinggestelde over te brengen naar het gerechtsgebouw en het voor de kamer van inbeschuldigingstelling evenmin mogelijk is om zich te verplaatsen naar de gevangenis, wordt het recht van verdediging afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid voor de inverdenkinggestelde om zich door zijn raadsman te laten vertegenwoordigen, die op zijn minst de verdaging van de zaak kan vorderen (1). (1) Cass. 1 augustus 2018, AR P.18.0855.N, AC 2018, nr. 437.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om op de rechtszitting te verschijnen - Onmogelijkheid - Mogelijkheid om zich op de rechtszitting door zijn raadsman te laten vertegenwoordigen en de verdaging van de zaak te vorderen - Eerbiediging van het recht van verdediging

- Art. 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0830.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250611.2F.9 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet gaat de raadkamer na of het bevel tot aanhouding regelmatig is ten aanzien van de bepalingen van die wet; wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onderzoekshandeling en van de daaropvolgende rechtspleging opwerpt om de wettigheid van de voorlopige hechtenis te betwisten, dient het onderzoeksgerecht, dat niet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering handelt, enkel een onderzoek prima facie van de aangevoerde onregelmatigheid te verrichten; dat onderzoek is niet beperkt tot het toezicht op de naleving, door de onderzoeksrechter, van de door de wet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen en voorwaarden; het arrest dat stelt dat de overschrijding, door de onderzoeksrechter, van de grenzen waarbinnen de zaak bij hem aanhangig was gemaakt geen schending van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel uitmaakt, maar vervolgens nalaat om prima facie te onderzoeken of een dergelijke grief gegrond is, schendt bovenvermeld artikel 21, § 4 (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2014, AR P.13.1753.N, AC 2014, nr. 74.

Handhaving - Onderzoeksgerecht - Overschrijding van de saisine - Onderzoek - Draagwijdte - (Geen) beperking tot de miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven regel

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0606.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.32 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 5.3 EVRM, die beoogt de individuele vrijheid te beschermen, volgt dat indien de duur van de voorlopige hechtenis niet langer redelijk is, de betrokkene in vrijheid moet worden gesteld aangezien de ernstige aanwijzingen van schuld of de redelijke verdenking na verloop van tijd op zich niet meer volstaan om de hechtenis te blijven handhaven; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak onder meer wat betreft de aard en de complexiteit van de feiten, de houding van de inverdenkinggestelde en de houding van de met opsporing belaste instanties, het door artikel 5.3 EVRM gewaarborgde recht van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd om binnen een redelijke termijn te worden berecht, is miskend en bij die beoordeling kan de rechter ook de aanwending van proceduremiddelen door andere beklaagden mee in overweging nemen, alsook het gegeven dat een afsplitsing van de zaak betreffende één beklaagde niet in het belang van een goede rechtsbedeling is.

Handhaving - Redelijketermijnverweer - Beoordelingscriteria door de rechter - Aanwending van rechtsmiddelen door andere beklaagden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, §§ 1 en 5, eerste en tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0496.F 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.5 AC nr. ...

De vordering die voor de kamer van inbeschuldigingstelling is bestemd en die de middelen bevat waarmee het openbaar ministerie de verwerping van de door de inverdenkinggestelde aangevoerde verweermiddelen wil verantwoorden, moet aan de tegenspraak worden onderworpen; die verplichting wordt met name vervuld door die akte uiterlijk op de rechtszitting van het onderzoeksgerecht neer te leggen (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2024, AR P.23.1746.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240103.2F.3 ; Cass. 21 maart 2007, AR P.07.0310.F, AC 2007, nr. 149; Cass. 30 september 1992, AR 239, AC 1991-92, nr. 643.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Eerbiediging van de tegenspraak - Tijdstip van neerlegging

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0547.F 16 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250416.2F.8 AC nr. ...

Het is ten aanzien van de bepalingen van de Voorlopige Hechteniswet, en niet ten aanzien van het gehele Wetboek van Strafvordering, dat artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet het onderzoeksgerecht verplicht zich van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel te verzekeren; de kamer van inbeschuldigingstelling en de raadkamer, die onverwijld uitspraak moeten doen, dienen enkel een prima facie onderzoek te verrichten van de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid (1). (1) Zie Cass. 22 september 2009, AR P.09.1389.N, AC 2009, nr. 518; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106; Cass. 24 oktober 2000, AR P.00.1387.N, AC 2000, nr. 298.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Toezicht op de regelmatigheid van het onderzoek dat tot de aanhouding van de verdachte heeft geleid - Omvang

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Een middel dat antwoord verdient, veronderstelt de aanvoering, door een partij, van een feit waaruit zij, aan de hand van een juridische redenering, de gegrondheid van een verzoek, verweer of uitzondering meent te kunnen afleiden; de rechter dient niet te antwoorden op een bewering, een waarschijnlijkheid, een indruk, een vermoeden, een hypothese of een veronderstelling (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (4de middel), met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.

Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0344.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.10 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de precieze gegevens die het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf aantonen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 september 2021, RG P.21.1189.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.20; Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

Handhaving - Aanhouding op heterdaad - Toezicht op de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Onaantastbare beoordeling van de heterdaad door de rechter

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.25.0299.F 5 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.11 AC nr. ...

Artikel 6.3 EVRM is niet van toepassing op de beslissingen van de onderzoeksgerechten die belast zijn met het toezicht op de hechtenis vóór het vonnis (1). (1) Het Hof heeft evenwel erkend dat de artikelen 6.3.c EVRM en 14.3, d) IVBPR, die eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter, het recht geven om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en zich voor hem te kunnen verdedigen, van toepassing zijn voor de onderzoeksgerechten die inzake voorlopige hechtenis uitspraak doen (Cass. 17 juni 2020, AR P.20.0626.F, AC 2020, nr. 405).

Handhaving - Artikel 6.3 EVRM - (Geen) Toepassing - Onderzoeksgerechten

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet inzake voorlopige hechtenis moet onder meer nagaan of er, op het tijdstip van zijn beslissing, tegen de aangehouden inverdenkinggestelde nog ernstige aanwijzingen van schuld bestaan; wanneer die aanwijzingen voortvloeien uit de verkrijging van een bewijs waarvan de regelmatigheid wordt betwist, dient het onderzoeksgerecht slechts een prima facie onderzoek van de aangevoerde regelmatigheid te verrichten, aangezien de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels voor het toezicht op de regelmatigheid van de hechtenis bevat, die de enige regels zijn die van toepassing zijn; in dat geval kan de sanctie voor de onregelmatigheid die tijdens het toezicht op de voorlopige hechtenis werd aangevoerd, wanneer deze is bewezen, niet bestaan in de niet-ontvankelijkheid van de vervolging (1). (1) Cass. 26 oktober 2022, AR P.22.1355.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26.

Handhaving - Eerste verschijning - Regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Prima facie onderzoek - Gevolg

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0223.N 18 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250218.2N.14 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat de handhaving beveelt van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, dient het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van die laatste vast te stellen maar het komt het onderzoeksgerecht naar aanleiding van die beoordeling niet toe om te oordelen over het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere personen die bij de feiten betrokken zouden kunnen zijn geweest; het onderzoeksgerecht is dan ook niet ertoe gehouden om te antwoorden op de conclusies van een inverdenkinggestelde in zoverre daarin niet het bestaan wordt betwist van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van hemzelf, maar louter wordt gewezen op het bestaan van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van potentiële andere betrokkenen (1). (1) Cass. 26 november 2024, AR P.24.1513.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.35.

Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Beoordeling door het onderzoeksgerecht van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van de inverdenkinggestelde - Geen beoordeling van de ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere potentiële betrokkenen - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0179.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.10 AC nr. ...

De volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid kan worden afgeleid uit het gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden inverdenkinggestelde, indien dat gevaar in verband kan worden gebracht met de feitelijke gegevens en de persoonlijkheidsgegevens die het verwerkelijken (1). (1) De eiser verwees naar Cass. 15 januari 2025, RG P.25.0027.F (onuitgeg.). Dit arrest wijst er echter op dat "in tegenstelling tot de onderhavige zaak", "het aanhoudingsbevel met name gemotiveerd wordt door de omstandigheden dat 'het maatschappelijk geweten niet zou kunnen aanvaarden dat de dader van dergelijke ernstige feiten nu al in vrijheid wordt gesteld', dat 'er een gevaar voor herhaling van soortgelijke feiten bestaat in geval van vrijlating, omdat hij zichzelf niet in vraag stelt [...], (...) [en dat] uit die overwegingen volgt dat de onderzoeksrechter een voortijdige straf aan de eiser heeft willen opleggen of, met andere woorden, een vorm van onmiddellijke bestraffing heeft willen toepassen". Zelf heeft het OM verwezen naar drie arresten die geciteerd worden in A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1208, noot nr. 150: Cass. 17 mei 2022, P.22.0609.N, AC 2022, nr. 356; Cass. 21 juni 1989, AR 7575, AC 1988-89, nr. 622; Cass. 13 maart 1991, AR 8947, nr. 364. Het OM stelt aldus: "Wanneer het feit strafbaar is met een straf die vijftien jaar dwangarbeid te boven gaat, is het de onderzoeksgerechten niet verboden naar de openbare rust en het maatschappelijk geweten te verwijzen om te beoordelen of de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid". (M.N.B.)

Handhaving - Voorwaarden - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Begrip - Gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden inverdenkinggestelde

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0182.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.18 AC nr. ...

Uit de artikelen 21, § 1, tweede lid, 30, § 1, eerste zin en 30, § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling waarvan de rechtsmacht voortvloeit uit de devolutieve werking van het hoger beroep, inzake de voorlopige hechtenis dezelfde bevoegdheden heeft als de raadkamer en zij kan dan ook op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer om de hechtenis te handhaven onder de modaliteit van elektronisch toezicht beslissen dat de voorlopige hechtenis onder die modaliteit wordt gehandhaafd en er een bijkomende voorwaarde als bedoeld in artikel 20, § 3bis, 3°, Voorlopige Hechteniswet aan toevoegen; dat de onderzoeksrechter bij de toepassing van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet na de beschikking van de raadkamer heeft beslist dat de hechtenis wordt uitgevoerd onder de modaliteit van elektronisch toezicht is hierbij van geen belang (1). (1) Zie Cass. 20 december 2022, AR P.22.1659.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.34; Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.5.

Handhaving - Beslissing raadkamer tot handhaving onder modaliteit van elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Devolutieve werking van het hoger beroep - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving onder modaliteit van elektronisch toezicht - Aanvullende voorwaarde als bedoeld in artikel 20, § 3bis, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing onderzoeksrechter tot handhaving onder elektronisch toezicht zonder bijkomende voorwaarde - Gevolg

- Art. 30, § 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30, § 1, eerste zin Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 24bis, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 1, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 20, § 3bis, 3° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0049.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

Handhaving - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de verdachte in een geval bedoeld in artikel 22 Voorlopige Hechteniswet hoger beroep instelt tegen een beslissing van de raadkamer tot handhaving van zijn voorlopige hechtenis en hij voor de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie geen verweer voert over het vereiste van een risico op recidive, onttrekking, het laten verdwijnen van bewijzen of het zich verstaan met derden, dan voldoet de kamer van inbeschuldigingstelling aan haar motiveringsplicht door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding of van een eerdere beslissing waarin wordt vastgesteld dat is voldaan aan die criteria, in zoverre die nog actueel zijn; in dat geval dient de kamer van inbeschuldigingstelling de redenen waarom zij oordeelt dat is voldaan aan die vereisten, niet uitdrukkelijk te herhalen.

Handhaving - Hoger beroep tegen beschikking raadkamer tot handhaving - Geen verweer over de criteria van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motiveringsplicht kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, §§ 1 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1383.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.12 AC nr. ...

De rechter moet enkel antwoorden op de conclusie van een partij in zoverre ze middelen bevat, dat wil zeggen de opgave van een feit, een handeling of een tekst waaruit die partij, via een juridische redenering, de gegrondheid van een vordering, een verweer of een exceptie beweert te kunnen afleiden; hij hoeft de gronden van zijn eigen redengeving niet op te geven en die partij evenmin omstandig in haar argumentatie te volgen; aldus hoeft de rechter niet te antwoorden op een conclusie die enkel een feit vermeldt zonder een juridische redenering aan te voeren, zodat een dergelijke vermelding slechts een argument vormt (1). (1) Zie concl. OM.

Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Omvang

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1234.F 29 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230829.VAC.5 AC nr. ...

Wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onderzoekshandeling aanvoert om het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld te betwisten, is het onderzoeksgerecht dat niet optreedt met toepassing van artikel 235bis Wetboek van strafvordering enkel gehouden tot een prima facie onderzoek van de bewijsverkrijging (1); de beschikking tot machtiging van het opsporen van telefoongesprekken die geen melding maakt van de naam van de magistraat die om de maatregel vraagt of van de datum, is regelmatig wanneer uit de aan het onderzoeksgerecht voorgelegde stukken blijkt welke magistraat deze beschikking heeft genomen en op welke datum de maatregel werd bevolen; de aanwijzingen en de concrete feiten eigen aan de zaak die de maatregel tot opsporing van telefoongesprekken verantwoorden, kunnen bestaan uit anonieme inlichtingen over het misdrijf waarop het onderzoek betrekking heeft. (1) Cass. 22 augustus 2023, AR P.23.1204.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAK.7, met concl. OM; Cass. 26 oktober 2022, AR P.22.1355.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26; Cass. 28 september 2022, AR P.22.1198.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14; Cass. 13 januari 2021, AR P.20.0956.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1, met concl. van M. NOLET DE BRAUWERE, thans advocaat-generaal; Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, n° 364; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, n° 74. Zie. J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, 139-140; L. ARNOU, « De nietigheid van de huiszoeking prima en secunda facie » in De wet voorbij. Liber amicorum Luc HUYBRECHTS, Antwerpen, Intersentia, 2010, 2-20; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, 436-437; Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2015, 71-72; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 936-937 en 1074.

Handhaving - Eerste verschijning - Prima facie wettigheidstoezicht van de bewijzen - Opsporingsonderzoek - Bevel tot het opsporen van telefoongesprekken - Geen opgave van de naam van de magistraat en van de datum van de maatregel - Aanwijzingen en feiten gebaseerd op anonieme inlichtingen - Regelmatigheid van de verkregen bewijzen voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0160.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.4 AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt de uitoefening van twee verschillende rechterlijke ambten in dezelfde zaak (1); de magistraat die aanwezig is op de zetel van het hof van assisen en verslag uitbrengt voor de raadkamer, verricht taken die door een rechter in de rechtbank van eerste aanleg worden vervuld, zodat hij niet twee verschillende rechterlijke ambten uitoefent in de zin van die bepaling. (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, 22-23.

Handhaving - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomsten in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van

ambten

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

De rechter in de rechtbank van eerste aanleg die verslag heeft uitgebracht voor de raadkamer die belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, ter vervanging van de verhinderde onderzoeksrechter, heeft in de zaak zodoende niet het ambt van onderzoeksrechter uitgeoefend in de zin van artikel 127 Gerechtelijk Wetboek, dat hem zou verbieden om in dezelfde zaak vervolgens als assessor in het hof van assisen zitting te houden (1). (Impliciete oplossing) (1) Uit artikel 127 Gerechtelijk Wetboek volgt dat "de magistraten die als onderzoeksrechter of openbaar ministerie zijn opgetreden (...), op straffe van nietigheid noch de assisen mogen voorzitten noch als assessor mogen optreden" (zie F. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale, Brussel, Larcier, 2005, 416-418). Die bepaling wordt niet vermeld in het bestreden arrest, maar het OM heeft voorgesteld om een ambtshalve middel met de schending ervan aan te voeren. Volgens het OM moet de onderzoeksrechter ingaan op de inhoud van het dossier wanneer hij verslag uitbrengt op grond van artikel 21, § 1, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, al was het ter vervanging van een verhinderde confrater,. Hieruit heeft het OM afgeleid dat die tussenkomst geen bijkomstig karakter heeft, waardoor ze niet zou kunnen worden beschouwd als een handeling waarmee die magistraat in de zaak het ambt van onderzoeksrechter heeft vervuld in de zin van artikel 127 Gerechtelijk Wetboek. (zie Cass. 27 oktober 2021, AR P.21.0854.F, AC 2021, nr. 684: "het bijkomstig karakter van de enige tussenkomt van een onderzoeksrechter die, toen hij zijn collega, titularis van het dossier, verving, de vraag heeft ingewilligd van een notaris om het niet beslagen saldo van de opbrengst van een verkoop bij hem ter studie vast te houden, laat niet toe om die tussenkomst te beschouwen als een handeling waarmee deze magistraat voorafgaandelijk zou hebben kennisgenomen van de zaak zoals bedoeld in artikel 292 Gerechtelijk Wetboek; het gaat evenmin om een tussenkomst waarvan de betekenis van die aard is dat ze van een mening of een begin van vooringenomenheid kan doen blijken die de onafhankelijkheid van de betrokkene in het gedrang zou kunnen brengen uit vrees om een beslissing te herroepen"). (M.N.B.)

Handhaving - Rechter in de rechtbank van eerste aanleg - Tussenkomsten in dezelfde zaak als vervanger van de onderzoeksrechter voor de raadkamer die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis en vervolgens als assessor in het hof van assisen - (Geen) bij artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verboden cumulatie van ambten

- Art. 127 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0567.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.22 AC nr. ...

Wanneer de vrijheidsberoving van de inverdenkinggestelde na veertien maanden onderzoek wordt bevestigd om de redenen die bij aanvang van de procedure werden aangevoerd en een van de redenen die volgens het bestreden arrest blijven bestaan, de opsomming is van de vele nog uit te voeren opdrachten, terwijl het onderzoek volgens diezelfde beslissing nagenoeg voltooid is, geeft een dergelijke motivering blijk van een bij wet verboden gebrek aan actualisering.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Hechtenis van veertien maanden - Motivering van de handhaving - Herhaling van de in eerdere beslissingen vermelde redenen - Geen actualisering - Gevolg

- Artt. 16, §§ 1 en 2, 22, vijfde en zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 16, §§ 1 en 2, 22, vijfde en zesde lid en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Om de vrijheidsberoving te verlengen, kan het onderzoeksgerecht de redenen van een of meerdere eerdere in de zaak gewezen beslissingen overnemen, op voorwaarde evenwel dat die redenen op het ogenblik van zijn uitspraak nog voorhanden zijn en voor zover de motivering, door verwijzing, geen automatisme doet ontstaan dat onverenigbaar is met het evolutief karakter en de noodzakelijke individualisering van de voorlopige hechtenis; de verlenging van de voorlopige hechtenis vereist een motivering die evenredig is aan de opoffering van het vermoeden van onschuld die de duur van die verlenging inhoudt (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Motivering - Omvang - Herhaling van de in eerdere beslissingen vermelde redenen - Wettigheid - Voorwaarde

- Artt. 16, §§ 1 en 2, 22, vijfde en zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 16, §§ 1 en 2, 22, vijfde en zesde lid en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0587.F 26 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230426.2F.30 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet moet de kamer van inbeschuldigingstelling antwoorden op de conclusies van de partijen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Conclusie van de inverdenkinggestelde die het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld betwist - Verplichting tot antwoord

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de inverdenkinggestelde in zijn conclusie de inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van in euro uitgedrukte bankbiljetten betwist door aan te voeren dat de biljetten, wegens de vermelding die hierop was aangebracht, niemand konden misleiden en bijgevolg ten aanzien van de eiser geen ernstige aanwijzingen van schuld aan de in artikel 173 Strafwetboek bedoelde misdaad van namaak konden uitmaken, dient de kamer van inbeschuldigingstelling op dat verweer te antwoorden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld - Conclusie van de inverdenkinggestelde die de inverdenkingstelling van namaak of van vervalsing van bankbiljetten betwist - Gebrek aan antwoord - Gevolg

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 173 Strafwetboek

P.23.0425.F 29 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.18 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling voorziet in de vrijlating van de verdachte wanneer zijn identiteit onjuist, onvolledig (1) of helemaal niet in het aanhoudingsbevel werd vermeld; het onderzoeksgerecht dat bij het eerste toezicht op de voorlopige hechtenis de wettigheid van het aanhoudingsbevel moet onderzoeken, moet met name in geval van betwisting nagaan of de identiteit van de verdachte correct werd vermeld en kan, naar aanleiding hiervan, de foutieve of onvolledige identiteitsgegevens verbeteren (2). (1) Zie Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327; Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0335.N, AC 2014, nr. 175 [§ 3 en § 4]. (2) Zie concl. OM "in substantie".

Handhaving - Bevel tot aanhouding - Vereiste vermeldingen - Identiteit van de inverdenkinggestelde - Verzuim - Verbetering door het onderzoeksgerecht dat bij het eerste toezicht op de voorlopige hechtenis de wettigheid van het aanhoudingsbevel moet onderzoeken

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0437.F 29 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.19 AC nr. ...

Het verzuim van de griffier om het bericht te verzenden naar de raadsman van de inverdenkinggestelde, krachtens artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, kan enkel tot nietigheid van de rechtspleging leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend; bij afwezigheid van enige vermelding in het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling over de vraag of de wettelijke verplichting om de raadsman van de eiser op de hoogte te brengen van de rechtsdagbepaling al dan niet is nageleefd of over de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden, is het Hof niet in staat na te gaan of de appelrechters wettig uitspraak hebben gedaan in afwezigheid van de inverdenkinggestelde (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat de beroepen beschikking waarop het Hof vermag acht te slaan, geen advocaat vermeldt en verduidelijkt dat "de inverdenkinggestelde zichzelf verdedigt". Het heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat niet preciseert naar welke advocaat de griffie een bericht van rechtsdagbepaling had moeten verzenden en uit welk stuk de identiteit van die advocaat zou blijken, niet ontvankelijk was wegens onnauwkeurigheid en dat het cassatieberoep bijgevolg moest worden verworpen. Men kan erop wijzen dat de laattijdige toezending, of zelfs het verzuim van toezending van het vereiste bericht, enkel tot nietigheid van de rechtspleging kan leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend. Er kan geen sprake zijn van miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde wanneer zijn raadsman en hijzelf op de rechtszitting zijn verschenen en hen de mogelijkheid werd geboden te vragen dat de zaak zou worden uitgesteld binnen de bij artikel 30, § 3, tweede lid, bepaalde termijn van vijftien dagen (Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204) of nog "wanneer hem de bijstand van een raadsman werd ontzegd nu deze niet van de terechtzitting op de hoogte werd gebracht, maar de verdachte door de appelrechters in zijn verweermiddelen is gehoord en niet blijkt dat hij heeft aangevoerd dat zijn recht van verdediging is miskend" (Cass. 2 april 1996, AR P.96.0398.N, AC 1996, nr. 110).

Handhaving - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de inverdenkinggestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de inverdenkinggestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed

- Artt. 23, 2°, en 30, § 2, vijfde lid, en § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0377.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.17 AC nr. ...

Wanneer het arrest, met overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, erop wijst "dat, wegens de onbeschaamdheid en de vastberadenheid waarmee de inverdenkinggestelde heeft gehandeld, het manifeste geweld zoals blijkt uit het aantal slagen die op uiterst kwetsbare plekken van het lichaam van het slachtoffer werden toegebracht, de futiliteit van de aangevoerde voorwendsels en de hieruit voortvloeiende fatale gevolgen, de feiten waarvan hij ernstig wordt verdacht deze te hebben gepleegd, van een gedrag en een ingesteldheid getuigen die gekenmerkt worden door een diepe minachting voor de fysieke en psychische integriteit van anderen en de openbare veiligheid ernstig in gevaar hebben gebracht", miskennen de appelrechters het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, aangezien die vermeldingen niet enkel een vermoeden of ernstige aanwijzingen van schuld beschrijven maar stellen dat de inverdenkinggestelde schuldig is wegens de aard of de ernst van de gepleegde daden.

Handhaving - Motivering - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0385.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.18 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling preciseert de toepassingsvoorwaarden van de hechtenis onder elektronisch toezicht; de onderzoeksgerechten beoordelen op onaantastbare wijze in feite de wenselijkheid om deze wijze van uitvoering van de voorlopige hechtenis toe te kennen of te weigeren op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde, zoals deze zich op het ogenblik van hun beslissing voordoen (1). (1) Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, AC 2023, nr. 7.

Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Toekenning - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Art. 22, eerste, tweede, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De omstandigheden die, in het licht van de vereisten van de openbare veiligheid, de handhaving van de voorlopige hechtenis in de gevangenis strikt noodzakelijk maken, kunnen ook van die aard zijn dat zij de toekenning van het elektronisch toezicht uitsluiten; het onderzoeksgerecht hoeft niet specifiek te motiveren waarom die omstandigheden een hindernis vormen voor de tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht (1). (1) Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F, AC 2023, nr. 7.

Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Weigering - Motivering

- Art. 22, zesde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0256.F 1 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.18 AC nr. ...

Artikel 292 Gerechtelijk Wetboek verbiedt cumulatie van ambten enkel als de magistraat eerder in een andere hoedanigheid in dezelfde zaak, dus in hetzelfde geschil, is tussengekomen (1); de verbetering van een arrest houdt niet in dat wordt kennisgenomen van de zaak die hierin wordt beslecht; aldus kan de magistraat die uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in de raadkamer zitting houden in het geding tot verbetering van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis in dezelfde zaak, zonder dat hij zich hoeft uit te spreken over enige in de wet bepaalde voorwaarde tot opheffing of handhaving van de voorlopige hechtenis, aangezien de verbetering enkel betrekking heeft op de rechtzetting van een verschrijving, zonder dat de in de te verbeteren beslissing vastgelegde rechten kunnen worden gewijzigd, uitgebreid of beperkt (2). (1) Zie Cass. 23 februari 2005, AR P.05.1685.F, AC 2005, nr. 113; Cass. 13 januari 1986, AR 4965, AC 1986, nr. 308 ("Voor de toepassing van het algemeen rechtsbeginsel dat niemand in dezelfde zaak rechter en partij mag zijn"); concl. van procureur-generaal KRINGS, toen advocaat-generaal, Cass. 8 november 1979, Pas. 1980, I, p. 310 [314] (die (dezelfde) zaak definieert als de "actes de procédure qui forment un ensemble soumis à l'appréciation du juge et qui constituent le même différend opposant les parties"). (2) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM.

Handhaving - Cumulatie van ambten - Zelfde zaak - Begrip - Draagwijdte - Verbeterend arrest

- Artt. 292 en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling het hoger beroep van de inverdenkinggestelde tegen een beschikking van de raadkamer tot handhaving van de voorlopige hechtenis gegrond verklaart, terwijl uit de redengeving van dat arrest duidelijk blijkt dat het oordeelt dat het beroep niet gegrond is, kan de kamer van inbeschuldigingstelling die verschrijving verbeteren (1). (1) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM. Het Hof heeft de laattijdigheid van de memorie vastgesteld in zoverre die betrekking heeft op het cassatieberoep tegen dit arrest en heeft bij het ambtshalve onderzoek het door het OM gesuggereerde ambtshalve middel niet aangenomen, maar vastgesteld dat "de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht zijn genomen en de beslissing overeenkomstig de wet is gewezen".

Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Tegenstrijdigheid tussen redenen en dictum - Verbetering - Beslissing "hoger beroep gegrond" vervangen door beslissing "hoger beroep niet-gegrond" - Wettigheid

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.23.0086.F 25 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het bestaan van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis vaststaat en die beslissing niet met eenparigheid van stemmen gewezen dient te worden, kan het ontbreken van de handtekening van een lid van het hof van beroep niet leiden tot de nietigheid van het arrest (1). (1) Zie Cass. 13 september 1994, AR P.92.6877.N, AC 1994, nr. 374 (regeling van de rechtspleging); Cass. 17 augustus 1992, AR 6883, AC 1991-92, nr. 581; Cass. 4 oktober 1976, AC 1977, p. 138 (vonnis van de correctionele rechtbank in hoger beroep); zie M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 4de uitg., Brussel, 2012, p. 813, nr. 37. Wanneer, daarentegen, "een vonnis, dat gewezen is door een collegiale kamer van de rechtbank van eerste aanleg, enkel is ondertekend door de voorzitter en de griffier, zonder dat de onmogelijkheid waarin twee van de rechters zouden hebben verkeerd om het vonnis te ondertekenen verantwoord is overeenkomstig artikel 785 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft het ontbreken van de handtekening van die twee rechters de nietigheid van dat vonnis tot gevolg" (Cass. 5 februari 2010, AR C.09.0377.F, AC 2010, nr. 85, met concl. OM op datum in Pas.; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 1524 en noot 1217).

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering

P.23.0002.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.9 AC nr. ...

Wanneer blijkt dat het bevel tot aanhouding de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die deze inverdenkinggestelde benadelen, zijn de onderzoeksgerechten bevoegd om, bij de eerste verschijning en op voorwaarde dat ze daarom werden verzocht op basis van gegevens eigen aan de toestand van de aangehoudene, de rechtzetting van het bevel tot aanhouding te bevelen door de voortzetting van de voorlopige hechtenis in een andere inrichting op te leggen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, I, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, 1099, dat verwijst naar Brussel (KI) 17 april 2012, JT 2012, 370, JLMB 2012, 1052. Het OM verwees op zijn beurt naar Cass. 26 juli 2022, AR P.22.0967.F (onuitg.), dat vermeldt: "In haar conclusie oordeelde de eiseres dat 'haar in artikel 3 EVRM vastgelegde recht' thans werd geschonden. Tot staving van deze overweging haalde zij echter alleen een persartikel aan 'waarin de detentievoorwaarden in de gevangenis van Bergen, die momenteel bij de vrouwen kampt met een overbevolking van 170%, aan de kaak worden gesteld'. Aangezien deze vermelding niet berust op een feitelijk gegeven van de zaak, mist ze de vereiste nauwkeurigheid om een middel te vormen. Omdat het enkel en alleen een bewering is, dienden de appelrechters hierop niet te antwoorden. In zoverre kan het middel niet worden aangenomen". Het OM leidde hieruit af dat, in de voorliggende zaak, het middel dat kritiek uitoefent op overtollige redenen – aangezien deze ingaan op iets wat slechts een bewering is en waarop de kamer van inbeschuldigingstelling niet hoefde te antwoorden, niet ontvankelijk is. Het heeft dus niet de vraag gesteld hoe het verzoek tot overplaatsing zich verhoudt tot de wet-"Dupont", de basiswet van het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden van 12 januari 2005, waarvan artikel 18 bepaalt dat: "onverminderd andersluidende wettelijke bepalingen over de plaatsing of overplaatsing van gedetineerden wordt beslist door ambtenaren van de penitentiaire administratie die daartoe door de directeur-generaal worden aangewezen" en dat tegen deze beslissing "bezwaar kan worden ingediend, zoals bepaald in titel VIII, hoofdstuk III". Moet, ten slotte, uit de beslissing van het Hof a contrario worden afgeleid dat, na de eerste verschijning, de onderzoeksgerechten niet meer bevoegd zijn om de overplaatsing van de inverdenkinggestelde naar een ander huis van arrest te bevelen? (MNB).

Handhaving - Eerste verschijning - Bevel tot aanhouding dat de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Draagwijdte

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1746.F 4 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18 AC nr. ...

Aangezien geen enkele wettelijke bepaling de toepassingsvoorwaarden van de hechtenis onder elektronisch toezicht nader bepaalt, oordelen de onderzoeksgerechten in feite over de wenselijkheid om deze al dan niet toe te kennen (1). (1) Cass. 2 april 2014, AR P.14.0498.F, AC 2014, nr. 260, met concl. OM op datum in Pas.

Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Toekenning - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Artt. 16, § 1, tweede lid, en 22, eerste, tweede, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De rechter moet enkel antwoorden op de middelen, dit wil zeggen op de aanvoering door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij via een juridische redenering de gegrondheid van een verzoek, een verweer of een exceptie meent te kunnen afleiden; de rechter is niet verplicht de partijen omstandig in hun argumentatie te volgen; dit geldt inzonderheid voor de onderzoekgerechten die op korte termijn moeten beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273.

Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de verdachte die een zodanig gevaar voor de openbare veiligheid vormen dat de handhaving van de hechtenis strikt noodzakelijk is, kunnen eveneens van die aard zijn dat ze het elektronisch toezicht uitsluiten; het onderzoeksgerecht doet op onaantastbare wijze uitspraak hierover, zonder dat het specifiek dient te motiveren in welk opzicht de feitelijke omstandigheden van de zaak en de omstandigheden eigen aan de persoonlijkheid, die de hechtenis strikt noodzakelijk maken, een belemmering vormen voor de uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht (1). (1) Cass. 29 december 2015, AR P.15.1641.F, AC 2015, nr. 787.

Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Weigering - Motivering

P.22.1627.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet over het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing van de raadkamer tot uitvoering van voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht, kan ze die beschikking hervormen door te beslissen dat de voorlopige hechtenis moet worden voortgezet in de gevangenis en niet onder elektronisch toezicht (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9 en voetnoot; Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N, AC 2014, nr. 76 en voetnoot; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., 1103-1104.

Handhaving - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Bevoegdheden van de kamer van inbeschuldigingstelling

- Artt. 21, §§ 1 en 4, 22, § 1, en 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1355.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26 AC nr. ...

Het toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM van de termijn die is verstreken sinds het verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken overeenkomstig de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering, houdt geen verband met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis.

Handhaving - Toetsing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken op grond van de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering - Termijn - Toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De toetsing van de wettigheid van het aanhoudingsbevel wordt verricht door de onderzoeksgerechten die overeenkomstig artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet, uitspraak moeten doen binnen vijf dagen vanaf de tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel of op het hoger beroep tegen de naar aanleiding daarvan gewezen beschikking; in geval van handhaving van de voorlopige hechtenis kan de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel achteraf niet meer worden betwist, ongeacht de aangevoerde nietigheid (1). (1) Zie Cass. 7 april 2020, AR P.20.0356.N, AC 2020, nr. 229, en verwijzing in voetnoot.

Handhaving - Betwisting betreffende de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding - (Wel) eerste beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis - (Geen) verder onderzoek

- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de inverdenkinggestelde, in het kader van de toetsing van de wettigheid van het aanhoudingsbevel, de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld betwist, zoals de wettigheid van de in het aanhoudingsbevel bedoelde onderschepping van communicatie, moet de kamer van inbeschuldigingstelling, die de aldus opgeworpen onregelmatigheid dient te onderzoeken, enkel een onderzoek prima facie van die onregelmatigheid verrichten, aangezien de Voorlopige Hechteniswet op het vlak van de voorlopige hechtenis specifieke regels over de toetsing van de regelmatigheid van de hechtenis bevat, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2021, AR P.20.0956.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1, met voetnoot ondertekend M.N.B. en concl. van het OM; Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0744.N, AC 2019, nr. 422; Cass. 30 november 2016, AR P.16.1151.F, AC 2016, nr. 690; Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106, met voetnoot ondertekend M.D.S.

Handhaving - Periodieke toetsing door de onderzoeksgerechten - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Onderzoek prima facie

- Art. 90quater Wetboek van Strafvordering
- Art. 21, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1198.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.14 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de kamer van inbeschuldigingstelling het uitgebreide toezicht op de wettigheid van het bewijsmiddel met betrekking tot de resultaten van de analyse van de telefonische communicatie die de inverdenkinggestelde vanaf zijn versleutelde berichtenplatform heeft gevoerd, naar een latere datum heeft verdaagd, kan niet worden afgeleid dat de voorlopige hechtenis niet meer kan worden verantwoord op grond van de aan die resultaten verbonden aanwijzingen die aan een wettigheidstoezicht prima facie werden onderworpen.

Handhaving - Toezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht prima facie - Verdaging naar een latere datum van het uitgebreide toezicht op de wettigheid van een bewijsmiddel

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

P.22.1159.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.22 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht kan de met feitelijke gegevens gestaafde betwistingen betreffende het gevaar voor recidive en collusie beantwoorden en verwerpen door met verwijzing naar concrete dossiergegevens uit het gerechtelijk onderzoek vast te stellen dat die gevaren wel degelijk bestaan; de redenen die worden aangenomen ter staving van het actueel karakter van het recidive- en collusiegevaar mogen niet dermate algemeen zijn dat ze kunnen gelden ter verantwoording van om het even welke voorlopige hechtenis.

Handhaving - Geactualiseerd en individueel onderzoek - Motivering over de noodzaak van de voorlopige hechtenis - Redenen die kunnen gelden ter verantwoording van om het even welke voorlopige hechtenis - Toelaatbaarheid

- Artt. 16, 23 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.22.1043.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.3 AC nr. ...

De redenen dat het gevaar voor collusie en het gevaar voor het wegmaken van bewijsmateriaal blijven bestaan, gelet op het verder onderzoek naar de financiële relaties en transacties en de bestemming van de gelden die mogelijk werden gegenereerd door de ten laste gelegde feiten, hebben geen betrekking op de feiten van witwassen waarvoor de eiser niet werd overgeleverd, maar wel op de feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugwet in vereniging.

Handhaving - Gevaar voor collusie of wegmaking van bewijsmateriaal - Feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugswet in vereniging - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 37 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.22.1050.N 9 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.7 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan niet blijkt dat voor de kamer van inbeschuldigingstelling aangevoerd werd dat de beklaagde persoonlijk wenste aanwezig te zijn op de rechtszitting of dat de kamer van inbeschuldigingstelling zich diende te verplaatsen naar de gevangenis, kan deze voorgehouden schending van artikel 23, 2°,Voorlopige Hechteniswet niet voor het eerst voor het Hof aangevoerd worden.

Handhaving - Verschijning van de inverdenkinggestelde - Kamer van inbeschuldigingstelling - Persoonlijke aanwezigheid van de beklaagde op de rechtszitting - Verplaatsing van het onderzoeksgerecht naar de gevangenis - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 23, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.22.1002.N 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAK.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 5 EVRM, noch uit de bepalingen van de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet, noch uit artikel 32 Voorlopige Hechteniswet dat erin voorziet dat de in de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, bepaalde termijnen worden geschorst tijdens de duur van een uitstel op verzoek van de verdachte of van zijn raadsman, noch uit het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, kan worden afgeleid dat een verdachte recht heeft op een uitstel van de periodieke controle door het onderzoeksgerecht indien hij meent dat de uitvoering van in het vooruitzicht gestelde onderzoekshandelingen de beslissing over de handhaving kan beïnvloeden; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of wordt ingegaan op een verzoek om uitstel van behandeling van de periodieke beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis dat wordt ingegeven door een in het vooruitzicht gestelde uitvoering van een onderzoekshandeling, waarvan het resultaat noodzakelijkerwijze nog niet is gekend en voor het verwerpen van een dergelijk verzoek geldt geen bijzondere motiveringsplicht.

Handhaving - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering - Motivering

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden,

ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21, § 1, 22, 30, § 3, 31, § 3, en 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0959.F 26 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220726.VAC.5 AC nr. ...

De in artikel 20, § 3bis, Voorlopige Hechteniswet bepaalde communicatieverboden vormen een facultatieve aanvulling op de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht; door aan de onderzoeksgerechten de bevoegdheid te verlenen om de voormelde modaliteit toe te kennen, verleent de wet hun ook de bevoegdheid om bijkomende maatregelen op te leggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 481.

Handhaving - Modaliteiten - Elektronisch toezicht - Bevoegdheid van de onderzoeksgerechten om bijkomende maatregelen op te leggen, zoals een communicatieverbod

P.22.0786.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.23 AC nr. ...

Een aangehouden inverdenkinggestelde en zijn advocaat die, zonder daartoe in de onmogelijkheid te zijn, niet verschijnen voor de kamer van inbeschuldigingstelling die te oordelen heeft over de handhaving van de voorlopige hechtenis, kunnen zich niet erop beroepen dat zij niet in de gelegenheid zijn geweest te controleren of er nieuwe stukken aan het dossier zijn toegevoegd; de inverdenkinggestelde of zijn raadsman kan immers zelf het recht van verdediging vrijwaren door ter rechtszitting te vragen die controle te mogen doen of zo nodig daartoe een uitstel te verkrijgen: in die omstandigheden kan de kamer van inbeschuldigingstelling wettig de handhaving van de voorlopige hechtenis bevelen in afwezigheid van de beklaagde, zonder dat zij diende uit te weiden over de mogelijkheid tot inzage van het dossier door de beklaagde of zijn advocaat (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de editie, t. II, pp. 1171-1172.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inzage van het dossier - Niet verschijning van de inverdenkinggestelde en zijn advocaat voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmogelijkheid om te verschijnen - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0787.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.24 AC nr. ...

De redelijke termijn van de voorlopige hechtenis wordt niet gerekend vanaf de aanvang van het gerechtelijk onderzoek of het verlenen van een bevel tot aanhouding bij verstek lastens de inverdenkinggestelde, maar wel vanaf het moment waarop de inverdenkinggestelde zich effectief in voorlopige hechtenis bevindt; naar aanleiding van de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis overeenkomstig artikel 22 Voorlopige Hechteniswet, moet het onderzoeksgerecht de redenen van de voorlopige hechtenis en de evaluatie van de risico's van het toekennen van detentievervangende maatregelen dan ook slechts actualiseren rekening houdend met de redenen vermeld in de titel van de effectieve vrijheidsberoving en de termijn die is verstreken sinds het verlenen van die titel (1). (1) M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de editie, t. II, pp. 1054-1061.

Handhaving - Duur van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Berekening - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Actualisering van de redenen van voorlopige hechtenis en evaluatie van de risico's van toekenning van detentievervangende maatregelen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0660.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.14 AC nr. ...

Het geactualiseerde onderzoek naar de noodzaak om de voorlopige hechtenis te handhaven, vereist als zodanig niet dat er geregeld nieuwe elementen worden voorgelegd; het is voldoende dat de in het aanhoudingsbevel vermelde ernstige aanwijzingen van schuld, feitelijke omstandigheden van de zaak en omstandigheden eigen aan de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde nog steeds relevant zijn.

Handhaving - Motivering - Geactualiseerd onderzoek naar de noodzaak om de voorlopige hechtenis te handhaven

- Art. 22, zesde en zevende alinea Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Als motivering voor de beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis kan het onderzoeksgerecht de redenen van een of meer beslissingen, die eerder in de zaak zijn gewezen, herhalen, zelfs met verwijzing naar de redenen van de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie, wanneer het vaststelt dat die redenen nog steeds bestaan op het ogenblik waarop het uitspraak doet en nog steeds relevant zijn, voor zover hieruit geen automatisme blijkt dat onverenigbaar is met de evolutieve aard en de noodzakelijke individualisering van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

Handhaving - Motivering - Verwijzing naar de redenen van een of meer eerdere beslissingen - Wettigheid - Inaanmerkingneming van de evolutieve aard en de noodzakelijke individualisering van de voorlopige hechtenis

- Art. 22, zesde en zevende alinea Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0609.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.14 AC nr. ...

Uit de verplichting voor de onderzoeksgerechten om de handhaving van de voorlopige hechtenis op een geïndividualiseerde wijze te motiveren, kan niet worden afgeleid dat, wanneer de inverdenkinggestelde samen met andere inverdenkinggestelden in hetzelfde gerechtelijk onderzoek wordt verdacht van betrokkenheid bij eenzelfde criminele organisatie en van het gezamenlijk plegen van diefstallen met verzwarende omstandigheden, de ernstige aanwijzingen van schuld aan die misdrijven het voorwerp moeten uitmaken van een verschillende opgave van redenen voor elke afzonderlijke inverdenkinggestelde; zo ook verzetten noch artikel 5.3. EVRM en de artikelen 16, § 1, 21, § 4 en § 5, 22 zesde en zevende lid, 23 en 30 Voorlopige hechteniswet, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel, zich ertegen dat de volstrekte noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis voor de openbare veiligheid en in voorkomend geval het gevaar voor recidive, collusie en onttrekking op identieke wijze worden omschreven, aangezien in het licht van de omstandigheden en de stand van het gerechtelijk onderzoek, die noodzakelijkheid en die gevaren bij alle inverdenkinggestelden op gelijke wijze aanwezig kunnen zijn (1). (1) Zie Cass. 13 april 2021, AR P.21.0482.N, AC 2021, nr. 267.

Handhaving - Verplichting tot geïndividualiseerde motivering - Betrokkenheid bij eenzelfde criminele organisatie - Gezamenlijk plegen van diefstallen - Ernstige aanwijzingen van schuld - Volstrekte noodzakelijkheid van de handhaving - Redenen - Wijze

Wanneer het onderzoeksgerecht vaststelt dat de misdrijven waarvan de inverdenkinggestelde wordt verdacht, getuigen van een uiterst gevaarlijke geestesgesteldheid waartegen de maatschappij moet worden beschermd en dat het gewelddadige optreden dat met die misdrijven gepaard ging een algemeen gevoel van ongerustheid in de maatschappij aanwakkert, oordeelt het niet onwettig wanneer het bij de beoordeling van de volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid als criterium voor de handhaving van de voorlopige hechtenis ook wijst op de maatschappelijke onrust die de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde zou veroorzaken (1). (1) Zie BEERNAERT, M.-A., BOSLY, H.D. en VANDERMEERSCH, D., Droit de la procédure pénale, I, 9e druk, Brugge, Die Keure, 2021, 1076.

Handhaving - Volstrekte noodzakelijkheid van de handhaving - Maatschappelijk onrust bij invrijheidstelling - Redenen

P.22.0548.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.16 AC nr. ...

Bij de beoordeling van recidivegevaar kan het onderzoeksgerecht wel degelijk veroordelingen uit een al dan niet ver verleden betrekken, zonder dat daaruit een miskenning van het vermoeden van onschuld kan worden afgeleid; of er nog een noodzaak bestaat voor de handhaving van de voorlopige hechtenis en of de redelijke termijn al dan niet is overschreden, wordt in het licht van het voorgaande onaantastbaar beoordeeld door het onderzoeksgerecht; wel gaat het Hof na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1)Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Handhaving - Eerdere veroordeling van de inverdenkinggestelde. - Recidivegevaar - Vermoeden van onschuld - Redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Beoordeling

- Artt. 16, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het oordeel over de noodzaak van het laten voortbestaan van de voorlopige hechtenis vereist een nauwkeurig, geactualiseerd en individueel onderzoek van de feitelijke gegevens van de zaak, omdat de voorlopige hechtenis de uitzondering is en redenen die haar rechtvaardigen mettertijd hun relevantie kunnen verliezen; ingeval uit dat onderzoek blijkt dat de duur van de voorlopige hechtenis niet meer redelijk is zoals vereist door artikel 5.3 EVRM, moet de inverdenkinggestelde in vrijheid worden gesteld; bij deze beoordeling mag het onderzoeksgerecht geen blijk geven van enig automatisme dat onverenigbaar is met het evolutief karakter van de voorlopige hechtenis; het verbod op automatisme houdt evenwel niet in dat het onderzoeksgerecht bij een hernieuwde en dus geactualiseerde beoordeling geen rekening mag houden met de elementen die het voorheen in aanmerking heeft genomen; het staat immers aan het onderzoeksgerecht te oordelen of uit die elementen, desgevallend aangevuld met andere, rekening houdend met de voortgang van het onderzoek en het verstreken tijdsverloop, nog steeds gevaren voor recidive, collusie en onttrekking kunnen worden afgeleid die een verdere handhaving van de voorlopige hechtenis noodzakelijk maken (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Handhaving - Redelijke termijn - Vereiste van een van een nauwkeurig, geactualiseerd en individueel onderzoek - Hernieuwde beoordeling van eerdere gegevens - Voorwaarden

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Indien de inverdenkinggestelde de regelmatigheid betwist van de bewijsverkrijging waaruit de ernstige aanwijzingen van schuld zijn afgeleid, dan is het onderzoeksgerecht slechts gehouden tot een prima facie-onderzoek van de voorgehouden onregelmatigheid en kan het, zo nodig, vervolgens het door artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde onderzoek verrichten (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Handhaving - Regelmatigheid van de procedure - Ernstige aanwijzingen van schuld - Controle prima facie op de regelmatigheid van het bewijs - Ontbreken van een verzoek tot een zuiveringsprocedure op basis van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Gevolg

- Artt. 16, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 136 en 235bis Wetboek van Strafvordering

Uit het feit dat bepaalde mede-inverdenkinggestelden aangehouden blijven dan wel zijn vrijgelaten, volgt niet dat er met betrekking tot een andere aangehoudene geen collusiegevaar meer kan worden aangenomen; het collusiegevaar moet immers individueel worden beoordeeld en een voorlopige hechtenis kan wel degelijk beletten dat tussen de betrokkene en andere al dan niet aangehoudenen afspraken worden gemaakt over de inhoud van af te leggen verklaringen of dat contacten worden gelegd om verklaringen te wijzigen of in te trekken (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Handhaving - Invrijheidstelling van een medeverdachte - Collusiegevaar - Beoordeling

- Artt. 16, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit het feit dat een sinds langere tijd aangehouden inverdenkinggestelde sinds geruime tijd niet meer werd verhoord, volgt niet noodzakelijk dat: 1° zijn voorlopige hechtenis niet langer verantwoord is; het komt de onderzoeksrechter toe om in het licht van de noodwendigheden van het onderzoek te bepalen of en wanneer een (her)verhoor van een inverdenkinggestelde zich opdringt; 2° het gerechtelijk onderzoek vertraging oploopt en dat de duur van de voorlopige hechtenis op ongepaste wijze wordt verlengd; 3° er wat betreft die inverdenkinggestelde geen gevaar voor collusie meer kan worden aangenomen; het gevaar voor collusie is immers niet noodzakelijk afhankelijk van het al dan niet verhoren van een aangehouden inverdenkinggestelde; 4° het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde zou verlopen en zijn recht van verdediging wordt miskend: de betrokkene of zijn raadsman heeft immers ter gelegenheid van de beslissingen over de handhaving van de voorlopige hechtenis toegang tot het dossier en hij kan om de in artikel 22, derde lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde samenvattende ondervraging of aanvullend onderzoek verzoeken (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

Handhaving - Redelijke termijn - Het ontbreken van een recent verhoor van de aangehouden inverdenkinggestelde - Gevolg

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0516.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.13 AC nr. ...

De in artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet, bepaalde vaststelling van ernstige aanwijzingen van schuld impliceert geen beslissing over de schuldvraag, die uitsluitend door het vonnisgerecht kan worden gewezen op grond van feitelijke gegevens waarvan enkel dat gerecht de bewijswaarde beoordeelt (1). (1) Cass. 16 augustus 2006, AR P.06.1169.N, AC 2006, nr. 380.

Handhaving - Vaststelling van ernstige aanwijzingen van schuld

- Art. 16, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0286.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep van de uitvoerende Staat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel heeft bevolen, na te hebben geoordeeld, enerzijds, dat de verzoekende Belgische Staat voorstelt de persoon van wie de overlevering wordt gevraagd in een halfopen gevangenis te plaatsen, in een een- of tweepersoonscel met meer dan zeven vierkante meter beschikbare ruimte per persoon en, anderzijds, dat, als het in uitzonderlijke gevallen voorkomt dat de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende lidstaat de verklaringen van de uitvaardigende lidstaat niet vertrouwt en het Europees aanhoudingsbevel weigert uit te voeren op grond van precieze gegevens, omdat het gevaar bestaat dat de fundamentele rechten van de betrokkene zouden worden miskend, dit gevaar niet bestaat, gelet op de waarborgen die de verzoekende Staat op het hoogste niveau biedt, miskent het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling, dat oordeelt dat dit arrest van het hof van beroep van de uitvoerende Staat bij zijn beslissing om de eiser aan de Belgische autoriteiten over te leveren geen rekening heeft gehouden met de detentievoorwaarden in de gevangenis van Leuze-en-Hainaut, de bewijskracht van die beslissing.

Handhaving - Door België uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel - Door België geboden waarborgen betreffende de detentievoorwaarden - Arrest van het hof van beroep van de uitvoerende Staat dat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel beveelt - Voorlopige hechtenis na de overlevering van de persoon - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheid - Miskenning van de bewijskracht van het arrest dat de overlevering van de inverdenkinggestelde beveelt

P.22.0258.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.12 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel vereist dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, de verdachte inzage krijgt van stukken uit een ander gerechtelijk onderzoek, louter op grond van zijn aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Zie Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N, nr. 20.

Handhaving - Eerste verschijning - Inzage van het dossier - Stukken uit een ander gerechtelijk onderzoek - Gevolg

P.22.0164.F 16 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verbiedt de onderzoeksgerechten het voortbestaan van de ernstige aanwijzingen van schuld te beoordelen door te verwijzen naar de resultaten van onderzoeksopdrachten die niet rechtstreeks betrekking hebben op de onder aanhoudingsbevel geplaatste inverdenkinggestelde.

Handhaving - Voorwaarden - Onderzoeksgerechten - Toetsing van het voortbestaan van de ernstige aanwijzingen van schuld - Resultaten van onderzoeksopdrachten met betrekking tot andere inverdenkinggestelden - Inaanmerkingneming

- Artt. 16, §§ 1 en 5, 22, zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0011.F 12 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.14 AC nr. ...

De eerbiediging van het vermoeden van onschuld verbiedt het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de voorlopige hechtenis, om over de schuld van de inverdenkinggestelde uitspraak te doen; artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet laat echter toe, om de handhaving van de voorlopige hechtenis te verantwoorden, te oordelen dat de inverdenkinggestelde recidivegevaar vertoont, mits de feiten op grond waarvan het aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, niet bewezen worden verklaard; wanneer het arrest aldus de beoordeling van het recidivegevaar koppelt aan de vrees dat de eiser drugs vanuit zijn woning zou "blijven" leveren, doet het uitspraak over de echtheid van de in het aanhoudingsbevel bedoelde feiten en miskent het bijgevolg het door de eiser aangevoerde vermoeden (1). (1) In dit geval miskent het woord "blijft" het vermoeden van onschuld. "De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, mag niet vooruitlopen op de schuld van de inverdenkinggestelde; wanneer ze hem verwijt zich nog niet te hebben gebeterd, terwijl hij niet schuldig is verklaard aan de feiten waarvoor hij in verdenking is gesteld en ze niet bevoegd is om dienaangaande uitspraak te doen, miskent ze het vermoeden van onschuld van de inverdenkinggestelde" (Cass. 11 december 2019, AR P.19.1221.F, AC 2019, nr. 663, en noot M.N.B). Het OM heeft van zijn kant geconcludeerd tot de niet-ontvankelijkheid van het middel, dat zijns inziens tegen een overvloedige reden was gericht: volgens het OM volstond de andere reden, waartegen de eiser niet opkwam - namelijk de overweging dat een elektronisch toezicht "het gevaar (...) [voor collusie en het wegmaken van bewijsmateriaal] niet zou kunnen neutraliseren, aangezien hij zich aan het optreden van het gerecht zou kunnen onttrekken" - om de bekritiseerde beslissing naar recht te verantwoorden. (M.N.B.)

Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Beoordeling van het recidivegevaar - Miskenning van het vermoeden van onschuld

- Artt. 16, § 1, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1654.N 28 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211228.2N.4 AC nr. ...

De beoordeling van het gevaar voor recidive, collusie en onttrekking, waarmee de rechter bij de beoordeling van de redelijkheid van de termijn onder meer rekening houdt, vereist niet noodzakelijk dat het onderzoeksgerecht bij elke verschijning voor het onderzoeksgerecht een analyse maakt van het karakter en de gedragingen van de inverdenkinggestelde.

Handhaving - Redelijke termijn - In aanmerking te nemen criteria - Recidivegevaar - Taak van de rechter

- Artt. 16, § 1, 21, §§ 4 en 5, 22, zesde en zevende lid, 23 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de

voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Handhaving - Redelijke termijn - In aanmerking te nemen criteria - Recidivegevaar - Taak van de rechter

- Artt. 16, § 1, 21, §§ 4 en 5, 22, zesde en zevende lid, 23 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Indien de beslissing van het onderzoeksgerecht geen melding maakt van de plaats- en tijdsbepaling van de feiten heeft zij de voorlopige hechtenis beoordeeld rekening houdend met de plaats- en tijdsbepaling welke zijn vermeld in het bevel tot aanhouding of desgevallend in een latere beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis die deze plaats- en tijdsbepaling heeft gewijzigd.

Handhaving - Motivering - Vermelding plaats - En tijdsbepaling van de feiten - Taak van de rechter

- Art. 16, § 1, eerste lid, en § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Handhaving - Motivering - Vermelding plaats - En tijdsbepaling van de feiten - Taak van de rechter

- Art. 16, § 1, eerste lid, en § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1552.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.13 AC nr. ...

Indien het maximum van de straf, door de wet gesteld op het misdrijf op grond waarvan de voorlopige hechtenis wordt bevolen, vijftien jaar opsluiting te boven gaat, zijn de bijkomende voorwaarden voor de handhaving van de hechtenis zoals bedoeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, niet van toepassing en in dat geval dient de rechter in beginsel slechts na te gaan of de handhaving van de hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid en is hij niet ertoe gehouden te antwoorden op een conclusie waarin het bestaan van een of meerdere van die bijkomende voorwaarden wordt betwist (1). (1) Cass. 10 mei 2006, AR P.06.0644.F, AC 2006, nr. 268.

Handhaving - Onderzoeksgerecht - Neerlegging van conclusie - Feit strafbaar met een straf boven vijftien jaar opsluiting - Verplichting om te antwoorden - Grenzen

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1480.F 8 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.9 AC nr. ...

Als de inverdenkinggestelde buiten zijn wil niet ter zitting kan verschijnen, is het onderzoeksgerecht krachtens de regel van de persoonlijke verschijning verplicht hetzij het onderzoek van de zaak te verdagen binnen de bij wet gestelde termijn om uitspraak te doen, hetzij de zaak verder uit te stellen als de inverdenkinggestelde of zijn raadsman krachtens artikel 32 om uitstel verzoekt, hetzij de zaak in behandeling te nemen door de advocaat te machtigen hem te vertegenwoordigen (1). (1) Zie J. DE CODT, "Le contrôle de la détention préventive", in B. DEJEMEPPE (ed.), La détention préventive, s.l.d., Larcier, 1992, p. 213, n° 29. Het OM heeft geconcludeerd dat het middel faalde naar recht omdat het meende dat een dergelijke alternatieve verplichting - hetzij het onderzoek van de zaak verdagen, hetzij de onmogelijkheid daarvan verantwoorden - niet uit enige bepaling of enig beginsel blijkt en het arrest de vereiste vaststellingen bevatte om de beslissing om uitspraak te doen op grond van stukken te verantwoorden in het licht van Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0607.F, AC 2003, nr. 279, waaruit meer bepaald volgt dat "de rechtspleging betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, in beginsel, de persoonlijke verschijning van de inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht vereist; dat als de inverdenkinggestelde niet kan verschijnen op de terechtzitting, de raadkamer zijn advocaat machtigt hem te vertegenwoordigen, en als de advocaat, regelmatig verwittigd, geen machtiging vraagt om zijn cliënt te vertegenwoordigen, zij uitspraak kan doen in afwezigheid van de inverdenkinggestelde; die regels zijn ook van toepassing op de kamer van inbeschuldigingstelling. Om uitspraak te doen inzake voorlopige hechtenis, in afwezigheid van een inverdenkinggestelde, die niet kan verschijnen en die niet regelmatig vertegenwoordigd wordt door zijn raadsman, moet de beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis vaststellen dat het onderzoeksgerecht zich niet kan verplaatsen". Tenslotte heeft het OM erop gewezen dat artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet, dat bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak moet doen binnen vijftien dagen nadat het hoger beroep is ingesteld, haar eveneens verplicht "met voorrang boven alle andere zaken uitspraak te doen over het hoger beroep". (M.N.B.)

Handhaving - Rechtszitting van het onderzoeksgerecht - Inverdenkinggestelde die niet kan verschijnen en niet door zijn raadsman wordt vertegenwoordigd - Onderzoeksgerecht dat zich niet kan verplaatsen en uitspraak doet op grond van stukken - Recht van verdediging - Verplichting om de zaak uit te stellen als de wettelijke termijn dat toelaat

- Artt. 23, 2°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1503.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15 AC nr. ...

Artikel 21, § 3, Voorlopige Hechteniswet is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid en evenmin verplicht een eventuele schending van die bepaling het onderzoeksgerecht om de voorlopige hechtenis zonder meer op te heffen; die opheffing dringt zich enkel op indien het onderzoeksgerecht vaststelt dat door de onmogelijkheid tot kopiename van het dossier, het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde onherroepelijk is geschaad, waarover het onderzoeksgerecht onaantastbaar oordeelt (1); het Hof gaat wel na of dat gerecht uit zijn vaststellingen geen onverantwoorde gevolgen afleidt. (1) Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

Handhaving - Recht van de inverdenkinggestelde om met eigen middelen kopie te nemen - Miskenning - Gevolgen

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het recht van verdediging van een inverdenkinggestelde die tijdens de in artikel 21, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalde termijn inzage heeft kunnen nemen in het strafdossier, wordt niet onherroepelijk miskend door het enkele feit dat hij geen afschrift heeft kunnen nemen van het volledige dossier; wanneer een inverdenkinggestelde zich beklaagt over de miskenning van zijn recht van verdediging omdat hij geen kopie van het dossier van de voorlopige hechtenis heeft kunnen nemen, kan het onderzoeksgerecht hem ter remediëring daarvan een uitstel van de behandeling van de zaak voorstellen en kan het, indien hij dat uitstel weigert, daarmee rekening houden bij de beoordeling van de aangevoerde miskenning en het enkele feit dat het uitstel leidt tot een verlenging van de termijn van de voorlopige hechtenis, waaraan de inverdenkinggestelde niet kan worden verplicht mee te werken, doet daaraan geen afbreuk.

Handhaving - Recht om met eigen middelen kopie te nemen - Miskenning van het recht van verdediging -

Remediëring - Wijze

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1481.F 1 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11 AC nr. ...

Bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, is het bevel tot aanhouding nietig en kan het onderzoeksgerecht de inverdenkinggestelde niet in voorlopige hechtenis houden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 764.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding - Betekening - Geen regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat de betekening van het bevel tot aanhouding overeenkomstig de wet is geschied, terwijl aan één van de voorwaarden voor een regelmatige betekening niet is voldaan, en de miskende vormvereiste op straffe van nietigheid is voorgeschreven, vernietigt het Hof zonder verwijzing het arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft (1).(1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 764.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Toezicht op de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding - Betekening - Miskenning van een op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvorm

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1408.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.33 AC nr. ...

Indien een in België gevoerd strafonderzoek is opgestart op basis van inlichtingen die zijn bezorgd door een buitenlandse politiedienst waarbij die inlichtingen enkel worden gebruikt om verder in België op autonome wijze bewijzen te verzamelen, dan staat het aan het onderzoeksgerecht in het kader van de beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis prima facie te onderzoeken of de inverdenkinggestelde aannemelijk maakt dat die inlichtingen onregelmatig zijn verkregen en in bevestigend geval of het gebruik van die onregelmatig verkregen inlichtingen niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces van de inverdenkinggestelde dan wel indien die inlichtingen zijn verkregen in overeenstemming met het recht van die buitenlandse staat het gebruik ervan niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1) (1) Cass. 18 april 2017, AR P.16.1292.N, AC 2017, nr. 261; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139.

Handhaving - Gerechtelijk onderzoek opgestart op basis van inlichtingen van een buitenlandse politiedienst - Aanvoering dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer een inverdenkinggestelde de onontvankelijkheid van de strafvordering of de nietigheid van een onderzoekverrichting of van een ingezameld element en de daaruit voortvloeiende rechtspleging aanvoert om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis rechtvaardigen, dient het onderzoeksgerecht dat niet optreedt met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een prima facie onderzoek van de opgeworpen onregelmatigheid uit te voeren (1). (1) Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53; Cass. 5 mei 2009, AR P.09.0615.N, AC 2009, nr. 295.

Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Aanvoering van onontvankelijkheid van de strafvordering, nietigheid van een onderzoeksverrichting of van een bewijselement - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid

- Artt. 16, § 5, 21, § 5, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1374.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 30, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet doet de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak over het hoger beroep met voorrang boven alle andere zaken; het openbaar ministerie, de inverdenkinggestelde en zijn raadsman worden gehoord; die bepaling bepaalt niet dat de vordering van het openbaar ministerie in het dossier van de rechtspleging moet zijn neergelegd of voor de zitting aan de inverdenkinggestelde of aan zijn raadsman moet zijn meegedeeld (1). (1) Volgens het OM kon het middel niet worden aangenomen, omdat, "wanneer, in het kader van de rechtspleging betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, de inverdenkinggestelde aanvoert dat hij geen inzage heeft gekregen van de nieuwe stukken die in het dossier zijn neergelegd na zijn verschijning voor de raadkamer, uit de keuze die hem is gelaten om de zaak op de rechtszitting te pleiten of te vragen dat de zaak met het oog op de raadpleging van het dossier zou worden verdaagd, geen miskenning van het recht van verdediging kan worden afgeleid" (Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638). Het middel leek voor het OM bovendien niet ontvankelijk in zoverre "middelen afgeleid uit een schending van het recht van verdediging die aan de feitenrechter hadden kunnen worden voorgelegd, niet voor het eerst voor het Hof kunnen worden aangevoerd [en er] niet blijkt uit de rechtspleging dat de eiser die grief voor de appelrechters heeft aangevoerd" (Cass. 7 september 2016, AR P.16.0452.F, AC 2016, nr. 463, in antwoord op het tweede middel, niet gepubliceerd maar wel beschikbaar op Juportal.be), en evenmin dat hem de mogelijkheid zou zijn ontzegd om voor de appelrechters voormelde grief aan te voeren of om daartoe uitstel van de behandeling van de zaak te vragen.

Handhaving - Recht van verdediging - Vordering van het openbaar ministerie - Geen neerlegging in het dossier van de rechtspleging of mededeling aan de inverdenkinggestelde of aan zijn raadsman vóór de rechtszitting

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht is niet verplicht om te antwoorden op een verzoek dat de inverdenkinggestelde enkel mondeling ter zitting heeft uitgedrukt (1). (1) "De artikelen 149 Grondwet en 780 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de wettigheid van de voorlopige hechtenis. De verplichting voor de rechter om te antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde is in dat geval vastgelegd in artikel 23, 4°, Voorlopige Hechteniswet" (Cass. 13 mei 2020, AR P.20.0469.F, arrest niet gepubliceerd; zie Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 wat betreft artikel 149 Grondwet en artikel 6.1 EVRM; Cass. 27 oktober 2015, AR P.15.0726.N, AC 2015, nr. 628, waaruit blijkt dat artikel 780, 3°, Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is in strafzaken; Cass. 20 december 1988, AC 1989, 501, wat betreft de artikelen 97 Grondwet 1831 en 780 Gerechtelijk Wetboek). Wat betreft artikel 97 Grondwet 1831 (149 Grondwet 1994) oordeelt het Hof: "Om voor de strafrechter uitdrukkelijke conclusies aan te brengen, moet de beklaagde ofwel een geschrift houdende zijn conclusies neerleggen, ofwel aan het Hof of aan de rechtbank vragen dat hem akte verleend wordt van zijn mondelinge conclusies" (Cass. 8 juni 1938, AC 1938, 129, met noot L.C. op datum in Pas.; noot A.T. onder Cass. 3 januari 1978, AC 1978, 517). Daarentegen, "bij gebrek aan een geschreven conclusie vanwege de beklaagde of van een mondelinge conclusie waarvan hem akte werd gegeven, is het hof van beroep niet verplicht een antwoord te geven op de grieven die voor dit hof door de beklaagde of door zijn raadsman bij pleidooi werden voorgedragen" (Cass. 6 maart 1972, AC 1971-72, 622). En, "lorsque de sa propre initiative, le greffier rapporte les termes d'une plaidoirie dans un procès–verbal de l'audience, la juridiction n'est pas saisie de conclusions auxquelles elle doit répondre" (J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 207).

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Mondeling verzoek van de inverdenkinggestelde op de rechtszitting - Geen verplichting voor de rechter om hierop te antwoorden

De artikelen 783 Gerechtelijk Wetboek (1) en 190ter Wetboek van Strafvordering (2) zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten. (1) Zie Cass. 23 februari 2011, AR P.10.1811.F, AC 2011, nr. 160: "Artikel 783 van het Gerechtelijk Wetboek is niet toepasselijk in strafzaken.". (2) Artikel 190ter (voorheen artikel 190bis) Wetboek van Strafvordering bepaalt dat "de processen-verbaal van de terechtzitting bij het dossier van het geding worden gevoegd". "In correctionele zaken en politiezaken is het opstellen van een proces-verbaal van de rechtszitting niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; het ontbreken van het proces-verbaal leidt alleen tot nietigheid van de beslissing als ze niet zélf de vereiste vermeldingen bevat tot staving van de regelmatigheid van de rechtspleging." (Cass. 26 februari 2014, AR P.13.1696.F, AC 2014, nr. 153; Cass. 1 december 2004, AR P.04.0963.F, AC 2004, nr. 580). Het Hof heeft dit ook beslist in een arrest dat uitspraak doet over het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Antwerpen (Cass. 15 maart 1988, AR 966, AC 1988, nr. 440).

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Proces-verbaal van de rechtszitting

- Art. 190ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 783 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1250.F 13 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.20 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling blijkt dat de stukken betreffende de voorlopige hechtenis, op straffe van nietigheid van het arrest dat de wettigheid ervan nagaat, één voor één eensluidend verklaard moeten worden (1). (1) Zie Cass. 22 december 1999, AR P.99.1022.F, AC 1999, nr. 1022: in strafzaken: "Het middel, waarin betoogd wordt dat in het aan het Hof, met toepassing van art. 424 Wetboek van Strafvordering, overgelegde dossier stukken ontbreken die deel uitmaken van het voorbereidend onderzoek, houdt geen verband met het bestreden arrest en is bijgevolg niet ontvankelijk".

Handhaving - Stukken betreffende de voorlopige hechtenis - Eensluidendheid

- Art. 430 Wetboek van Strafvordering
- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het, met name, in artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet bedoelde elektronisch toezicht is een modaliteit van die hechtenis die deel uitmaakt van die wetsbepalingen, zodat de onder aanhoudingsbevel staande inverdenkinggestelde hiermee rekening kan houden met het oog op zijn verweer; bijgevolg miskent de rechter die, bij zijn uitspraak over de handhaving van de voorlopige hechtenis, de toepassing van de modaliteit van de hechtenis onder elektronisch toezicht heeft overwogen en vervolgens heeft verworpen, zonder de partijen vooraf te hebben verzocht zich hierover uit te spreken, het recht van verdediging niet (1). (1) Wat betreft het facultatieve beroepsverbod, zie Cass. 15 mei 2013, AR P.12.1918.F, AC 2013, nr. 298.

Handhaving - Modaliteiten - Elektronisch toezicht - Verwerping - Recht van verdediging

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0619.F 12 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.14 AC nr. ...

De onderzoeksgerechten die de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde handhaven, moeten het voortbestaan van ernstige aanwijzingen van schuld onderzoeken en melding maken van de feitelijke omstandigheden van de zaak en die eigen aan de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde die deze hechtenis volstrekt noodzakelijk maken voor de openbare veiligheid; die omstandigheden kunnen onder meer bestaan in het feit dat naast de gronden die de uitvaardiging van het aanhoudingsbevel hebben verantwoord, het onderzoek uitwijst dat de inverdenkinggestelde andere misdrijven zou hebben kunnen gepleegd dan deze die in de inverdenkingstelling worden vermeld (1). (1) Cass. 26 november 2008, AR P.08.1672.F, AC 2008, nr. 675.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Motivering - Feitelijke omstandigheden van de zaak en omstandigheden die eigen zijn aan de persoonlijkheid - In aanmerking nemen van nieuwe feiten - Wettigheid

- Artt. 22, zesde lid, 23, 4°, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0467.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.16 AC nr. ...

Uit artikel 5.3 EVRM volgt niet dat de rechter bij de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis steeds de vraag in aanmerking moet nemen of de opheffing van de hechtenis maatschappelijke onrust zal veroorzaken ; de voorlopige hechtenis kan immers ook op andere gronden worden verantwoord (1). (1) Het middel over het aspect 'maatschappelijke onrust' was gesteund op het arrest EHRM 9 februari 2021, Maasen t/Nederland, www.echr.coe.int

Handhaving - Redelijke termijn - Verweer over de vraag of opheffing van het aanhoudingsbevel maatschappelijke onrust zou veroorzaken

Uit artikel 5.3. EVRM volgt niet dat een inverdenkinggestelde die van zijn vrijheid is beroofd in het kader van strafuitvoering niet in voorlopige hechtenis kan worden genomen of dat zijn voorlopige hechtenis niet kan worden gehandhaafd; de opsluiting in het kader van strafuitvoering is immers gebaseerd op een andere autonome opsluitingstitel en een eventuele invrijheidstelling, desgevallend onder voorwaarden, is afhankelijk van het voldoen aan eigen voorwaarden, die vreemd zijn aan de voorwaarden die gelden inzake voorlopige hechtenis.

Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld tegen een verdachte die gedetineerd is - Beoordeling

P.21.0453.N 7 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210407.2N.7 AC nr. ...

Politionele informatie, waarvan de bron onduidelijk is, is op zichzelf beschouwd onvoldoende om als ernstige aanwijzing van schuld te gelden; de gegevens die een rechter aanneemt als ernstige aanwijzingen van schuld moeten in hun geheel en in hun onderlinge samenhang worden gelezen; geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verzet er zich tegen dat de rechter naast bepaalde feitelijke gegevens waarvan de bron is gekend ook politonele informatie waarvan de bron onduidelijk is in aanmerking neemt als ernstige aanwijzingen van schuld.

Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Politionele informatie

- Art. 16, § 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0394.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.14 AC nr. ...

Krachtens artikel 5.3 EVRM onderzoekt de rechter die belast is met de uitspraak over de voorlopige hechtenis of in het licht van de omstandigheden van de zaak de redelijke termijn al dan niet is overschreden; bij die beoordeling onderzoekt de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak en na een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver van de met het onderzoek belaste overheden en het gedrag van de inverdenkinggestelde (1). (1) Cass. 2 december 2020, AR P.20.1179.F, AC 2020, nr. 743; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106. Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 1058-1059.

Handhaving - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Krachtens artikel 5.3 EVRM onderzoekt de rechter die belast is met de uitspraak over de voorlopige hechtenis of in het licht van de omstandigheden van de zaak de redelijke termijn al dan niet is overschreden; bij die beoordeling onderzoekt de rechter op grond van de concrete gegevens van de zaak en na een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver van de met het onderzoek belaste overheden en het gedrag van de inverdenkinggestelde (1). (1) Cass. 2 december 2020, AR P.20.1179.F, AC 2020, nr. 743; Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106. Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, I, p. 1058-1059.

Handhaving - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit geen enkele wettelijke bepaling of verdragsbepaling vloeit voort dat de rechter in zijn beslissing dient te vermelden dat hij de naleving van de redelijke termijn van de hechtenis heeft nagegaan wanneer de inverdenkinggestelde de miskenning ervan niet heeft aangevoerd (1). (1) Zie, betreffende de toepassing van art. 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, Cass. 13 december 2017, AR P.17.0383.F, AC 2017, nr. 710. Het onderzoeksgerecht dient ongetwijfeld te antwoorden op de conclusie waarin de verdachte de redenen opgaf waarom volgens hem de redelijke termijn was verstreken (Cass. 12 augustus 1991, AC 1990-1991, p. 1083). Het dient dat daarentegen niet ambtshalve te onderzoeken. Dat middel "kan niet voor de eerste maal voor het Hof worden voorgedragen" (zie Cass. 16 juni 1993, AR P.93.0864.F, AC 1993, nr. 289). Het OM heeft hieruit afgeleid dat het ("nieuwe") middel niet ontvankelijk is. (M.N.B.)

Handhaving - Redelijke termijn - Door de inverdenkinggestelde niet-aangevoerde miskenning - Invloed op de verplichting om de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis met redenen te omkleden

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Handhaving - Redelijke termijn - Door de inverdenkinggestelde niet-aangevoerde miskenning - Invloed op de verplichting om de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis met redenen te omkleden

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0388.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.18 AC nr. ...

Uit artikel 5.3 EVRM, welke beoogt de individuele vrijheid te beschermen, volgt dat indien de duur van de voorlopige hechtenis niet langer redelijk is, de betrokkene in vrijheid moet worden gesteld; de rechter die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, beoordeelt onaantastbaar of de duur van de voorlopige hechtenis redelijk is in de zin van artikel 5.3 EVRM, en die beoordeling mag niet abstract of algemeen gebeuren, maar moet concreet zijn, rekening houdend met de specifieke gegevens van elke zaak; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Handhaving - Redelijke termijn - Beoordeling

Uit de enkele omstandigheid dat door een inverdenkinggestelde gevraagde en door de onderzoeksrechter bevolen onderzoekshandelingen, die volgens de inverdenkinggestelde voor hem ontlastende elementen zullen opleveren, na meerdere maanden nog niet zijn uitgevoerd, volgt niet dat het onderzoeksgerecht noodzakelijk moet aannemen dat daardoor de redelijke termijn van de voorlopige hechtenis is overschreden.

Handhaving - Redelijke termijn - Beoordeling - Niet-uitvoering van gevraagde onderzoekshandelingen

P.21.0338.F 17 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.13 AC nr. ...

Noch het algemeen rechtsbeginsel van eerbiediging van het recht van verdediging noch enige verdragsbepaling of wettelijke bepaling verplichten de gerechten die de wettigheid van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde dienen na te gaan, om vóór de behandeling van de zaak op de rechtszitting en ongeacht enige vordering van laatstgenoemde, de stukken van het strafdossier in een andere taal dan die van de rechtspleging ambtshalve te laten vertalen (1). (1) Zie art. 16, § 6bis, Voorlopige Hechteniswet en art. 22 Taalwet Gerechtszaken, zoals gewijzigd door de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures, alsook art. 3 van die richtlijn. Uit het ontbreken van een vertaling van dergelijke stukken, waarom de beklaagde niet heeft verzocht, volgt niet dat het dossier onvolledig zou zijn en dat de appelrechters geen uitspraak zouden hebben gedaan "rekening houdend met de omstandigheden van de zaak op het ogenblik van [hun] uitspraak", overeenkomstig art. 30 Voorlopige Hechteniswet.

Handhaving - Gerechten belast met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis - Stukken uit het strafdossier die gesteld zijn in een andere taal dan die van de rechtspleging - Verplichting om ze ambtshalve te laten vertalen

- Artt. 16, § 6bis, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

P.21.0318.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.21 AC nr. ...

Noch de bepalingen van de artikelen 5.1.c, 5.1.e en 5.3 EVRM noch andere bepalingen of algemene rechtsbeginselen verzetten zich ertegen dat een vrijheidsberoving gesteund op artikel 5.1.e EVRM samen bestaat met een vrijheidsberoving op basis van artikel 5.1.c EVRM; het staat aan de rechter die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak en rekening houdend met de concrete interneringstoestand van de aangehoudene, die handhaving noodzakelijk is en bij die beoordeling kan hij de aanwezigheid van mogelijk recidive- of vluchtgevaar in het licht van de concrete opsluitingsomstandigheden van de geïnterneerde betrekken.

Handhaving - Bevel tot aanhouding lastens een persoon die geïnterneerd is - Artikelen 5.1.c, 5.1.e en 5.3 EVRM - Beoordeling - Criteria - Draagwijdte

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 5.1.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0358.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.24 AC nr. ...

De beoordeling van het recidivegevaar vereist niet noodzakelijk de voeging van een uittreksel uit het strafregister en het onderzoeksgerecht kan een dergelijk gevaar, ook al is het gegrond op eerdere veroordelingen wegens soortgelijke misdrijven, afleiden uit andere gegevens.

Handhaving - Beoordeling van het recidivegevaar - Stukken van het strafdossier - Uittreksel uit het strafregister - Draagwijdte

Een in eerste aanleg begane onregelmatigheid bij de beoordeling van het recidivegevaar kan worden rechtgezet doordat bij de behandeling in hoger beroep aan die onregelmatigheid is verholpen; de kamer van inbeschuldigingstelling is in voorkomend geval niet verplicht vast te stellen dat de raadkamer de voorlopige hechtenis niet had mogen handhaven en de onmiddellijke invrijheidstelling van de betrokkene te bevelen.

Handhaving - Draagwijdte - Beoordeling van het recidivegevaar - Onregelmatigheid bij de beoordeling in eerste

aanleg - Rechtzetting bij de behandeling in hoger beroep

P.20.1215.F 3 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4 AC nr. ...

Wanneer een regeling van rechtsgebied de beschikking van de raadkamer tot verwijzing van de beklaagde naar de correctionele rechtbank vernietigt, heeft de beschikking van dezelfde datum die de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

Handhaving - Regeling van rechtsgebied - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer - Gevolg - Afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis heeft geen bestaansreden meer

- Art. 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 525-540 Wetboek van Strafvordering

P.21.0033.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.10 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de rechter zijn beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis en de redelijkheid ervan geheel of grotendeels grondt op redenen die zijn ontleend aan eerdere rechterlijke beslissingen over de voorlopige hechtenis volgt niet dat zijn beslissing daardoor niet zou getuigen van een noodzakelijke individualisering of zou getuigen van een automatisme dat niet verenigbaar is met het uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis; het is noodzakelijk maar voldoende dat de rechter onderzoekt of op het ogenblik van zijn beslissing er nog voldoende redenen zijn die een handhaving van de voorlopige hechtenis verantwoorden en of de duur van die hechtenis nog steeds redelijk is, hij kan daarbij oordelen dat redenen die reeds eerder in aanmerking werden genomen om de voorlopige hechtenis te handhaven, nog steeds actueel zijn (1); het staat aan het onderzoeksgerecht te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak onder meer wat betreft de aard en de complexiteit van de feiten, de houding van de inverdenkinggestelde en de houding van de met opsporing belaste instanties (2), het door artikel 5.3 EVRM gewaarborgde recht van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd om binnen een redelijke termijn te worden berecht, is miskend; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0980.N, AC 2020, nr. 632; Cass. 16 april 2019, AR P. 19.0343.F, AC 2019, nr. 234; Cass. 11 maart 2014, AR P.14.0377.N, AC 2014, nr. 195; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr. 117; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638. (2) Cass. 6 juli 2010, AR P.10.1095.N, AC 2010, nr. 475; Cass. 25 juni 2008, AR P.08.0963.F, AC 2008, nr. 400; Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003, nr. 280. Zie Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2015, 136.

Handhaving - Motivering - Redelijke termijn - Individualisering van de beslissing - Overname van redenen van vorige beslissingen - Uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis - Beoordeling - Wettigheidscontrole door het Hof

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het enkele feit dat een inverdenkinggestelde zelf niet of sinds geruime tijd niet meer werd verhoord of het rechtstreeks voorwerp heeft uitgemaakt van een onderzoeksmaatregel volgt niet noodzakelijk dat zijn voorlopige hechtenis niet of niet langer verantwoord is.

Handhaving - Redelijke termijn - Afwezigheid van een verhoor of onderzoeksmaatregel gedurende ruime tijd - Beoordeling

P.21.0017.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.12 AC nr. ...

De vernietiging door het Hof, dat het rechtsgebied regelt, van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer, maakt de afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis van de verdachte, die diezelfde dag door de voormelde raadkamer is gewezen, doelloos (1). (1) In deze zaak had de raadkamer de beklaagde op 14 januari 2020 in vrijheid gesteld onder voorwaarden, maar na hoger beroep van het OM werd bij arrest van de KI te Gent van 28 januari 2020 de hechtenis vooralsnog gehandhaafd voor een termijn van twee maanden. Op het ogenblik van de beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank te Brugge van 28 februari 2020, heeft de raadkamer bij afzonderlijke beschikking van dezelfde datum de hechtenis gehandhaafd. Door de vernietiging evenwel ingevolge de regeling van rechtsgebied van de beschikking tot verwijzing, heeft de afzonderlijke beschikking tot handhaving van dezelfde datum geen bestaansreden meer. Wat de verdere voorlopige hechtenis betreft is het de titel die gold op het ogenblik van de regeling van de rechtspleging, waarvan de gevolgen sedertdien als het ware werden opgeschort, die vanaf de dag van de vernietiging van de beschikking ingevolge de regeling van het rechtsgebied opnieuw van kracht wordt, in casu dus het arrest van de KI Gent van 28 januari 2020. Zie Cass. 16 juni 1999, AR P.99.0694.F, AC 1999, nr. 368. en R. DECLERCQ, "Regeling van rechtsgebied", Comm. Straf., nr. 55, p. 23. AW.

Handhaving - Raadkamer - Beschikking tot verwijzing - Afzonderlijke beschikking tot handhaving - Regeling van rechtsgebied - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing

- Art. 26, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.1289.N 29 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.14 AC nr. ...

Buiten de gevallen van artikelen 152 Wetboek van Strafvordering en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, is een geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat ter griffie per fax is ingediend, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd of hernomen, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden, ongeacht de benaming of vorm van dat geschrift (1); die regel geldt ook voor de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis. (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0777.N, AC 2007, nr. 663; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189. Zie I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 17-25.

Handhaving - Geschrift met middelen ingediend per fax ter griffie - Geen neerlegging van het geschrift op de terechtzitting - Geen herneming van de middelen in het geschrift - Motiveringsplicht

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De schriftelijke vordering die de procureur-generaal neemt ter gelegenheid van het hoger beroep tegen een beslissing inzake de handhaving van de voorlopige hechtenis is geen conclusie waarop de rechter moet antwoorden; de kamer van inbeschuldigingstelling moet dan ook niet antwoorden op daarin opgenomen middelen tot staving van de vordering van de procureur-generaal.

Handhaving - Middelen opgenomen in de vordering van de procureur-generaal - Motiveringsplicht

P.20.1153.F 2 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201202.2F.6 AC nr. ...

Het bestaan van het vereiste openbaar belang bij de voortzetting van de hechtenis kan alleen worden beoordeeld na een geactualiseerd, nauwkeurig en gepersonaliseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, aangezien de vrijheidsberoving de uitzondering is en de redenen die haar verantwoorden mettertijd hun relevantie kunnen verliezen; de loutere verwijzing naar de in het aanhoudingsbevel vermelde redenen als grond om een invrijheidstelling te hervormen die door de eerste rechter werd beslist in het kader van een onderzoek dat al meer dan zes maanden loopt, kan niet worden beschouwd als de bij wet vereiste motivering, terwijl de verlenging van de hechtenis de noodzaak om het bestaan ervan te verantwoorden net vergroot (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2020, nr. 742.

Handhaving - Beschikking tot invrijheidstelling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Hervorming in hoger

beroep - Motivering van de handhaving van de hechtenis - Verplichting

- Artt. 22, zevende lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.1179.F 2 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201202.2F.7 AC nr. ...

Vermits de rechter, bij de beoordeling van de al dan niet redelijke duur van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, rekening houdt met de complexiteit van de zaak en de ijver waarmee de gerechtelijke overheden het dossier hebben behandeld, kan hij daarbij alle onderzoeksopdrachten in aanmerking nemen, met inbegrip van die jegens andere verdachten of andere inverdenkinggestelden.

Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria - Ingewikkeldheid van de zaak en ijver van de met het onderzoek belaste overheden - Zakelijk karakter

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De criteria van de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek en van de ijver waarmee de gerechtelijke overheden het dossier hebben behandeld die worden gehanteerd om te beoordelen of de voorlopige hechtenis al dan niet de redelijke termijn overschrijdt, hebben een zakelijk karakter en hebben op ondeelbare wijze betrekking op de zaak in haar geheel, los van de personen of de feiten die het voorwerp uitmaken van de onderzoeksopdrachten; die vaststelling ontslaat de rechter echter niet van de verplichting om voor elke inverdenkinggestelde het al dan niet onredelijke karakter van de voorlopige hechtenis op geïndividualiseerde wijze te onderzoeken.

Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria - Ingewikkeldheid van de zaak en ijver van de met het onderzoek belaste overheden - Zakelijk karakter

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Om te oordelen of de duur van de voorlopige hechtenis al dan niet de redelijke termijn overschrijdt, onderzoekt de rechter, op basis van de concrete gegevens van de zaak en op grond van een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling, zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver waarmee de met het onderzoek belaste overheden dat onderzoek voeren en het gedrag van de inverdenkinggestelde (1). (1) Cass. 17 maart 2010, AR P.10.434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106.

Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Hoewel de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer zij kennisneemt van het hoger beroep tegen een beschikking die de raadkamer heeft gewezen in de gevallen bepaald in de artikelen 21, 22 en 28 Voorlopige Hechteniswet, moet nagaan of er tegen de inverdenkinggestelde ernstige aanwijzingen van schuld blijven bestaan (1), volgt uit geen enkele wettelijke of verdragsbepaling dat ze de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde enkel kan handhaven op voorwaarde dat ze vaststelt dat de ernstige aanwijzingen van schuld, die op een bepaald ogenblik werden achterhaald, sindsdien "ernstiger zijn geworden". (1) Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0255.F, AC 2011, nr. 141.

Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Voortbestaan van de aanwijzingen

- Artt. 22, zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.1143.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.9 AC nr. ...

Aan de substantiële vormvereiste van ondervraging door de onderzoeksrechter voorafgaand aan de verlening van een bevel tot aanhouding mag worden voorbijgegaan indien overmacht de onderzoeksrechter belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen en er is overmacht indien een gebeurtenis, die door de onderzoeksrechter niet kon worden voorzien, de voorafgaande ondervraging volstrekt onmogelijk maakt binnen de termijn om een bevel tot aanhouding te verlenen; het staat aan de onderzoeksrechter en vervolgens de onderzoeksgerechten bij het regelmatigheidsonderzoek van het aanhoudingsbevel onaantastbaar te oordelen of overmacht de onderzoeksrechter heeft belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen (1). (1) Cass. 10 april 2012, AR P.12.0584.N, AC 2012, nr. 222.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Niet-nakoming wegens overmacht - Beoordeling van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel

In strafzaken moet de conclusie blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd, zodat een geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, ter griffie per fax is ingediend, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, geen schriftelijke conclusie is waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 2 juni 2020, AR P.20.0560.N, AC 2020, nr.351; Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 12 maart 1986, AR nr. 4758, AC 1985-86, nr. 446; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, 768-771.

Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip - Indiening op de griffie per fax - Draagwijdte

P.20.1051.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.15 AC nr. ...

Indien stukken die door hun aard niet of moeilijk aan het strafdossier kunnen worden toegevoegd, als overtuigingsstuk worden neergelegd ter griffie van de correctionele rechtbank, staat het aan de inverdenkinggestelde of zijn raadsman en aan het onderzoeksgerecht om, zo dit zulks nodig acht, om de overlegging van dat stuk te verzoeken (1). (1) Zie Cass. 24 december 1996, AR P.96.1620.N, AC 1996, nr. 527.

Handhaving - Overtuigingsstuk - Overlegging

Indien ter gelegenheid van de behandeling van de zaak voor de kamer van inbeschuldigingstelling blijkt dat het dossier dat aan het onderzoeksgerecht wordt voorgelegd of waarvan de inverdenkinggestelde en zijn raadsman kennis hebben kunnen nemen, onvolledig is dan wel dat zij geen kennis hebben kunnen nemen van een overtuigingsstuk dat werd neergelegd ter griffie van het gerecht in eerste aanleg, kan een eventuele miskenning van de rechten van de inverdenkinggestelde worden geremedieerd door in te gaan op het voorstel de behandeling van de zaak uit te stellen opdat alsnog kennis kan worden genomen van het ontbrekende stuk; die regel die tot gevolg kan hebben dat de kamer van inbeschuldigingstelling geen uitspraak kan doen binnen de termijn van 15 dagen als bedoeld door artikel 30, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet houdt geen schending in van artikel 5 EVRM noch van enig andere bepaling noch een miskenning van enig recht; indien de inverdenkinggestelde weigert om een dergelijke uitstel te verzoeken en dus de remediëring van een eventuele miskenning van rechten zelf onmogelijk maakt, kan de kamer van inbeschuldigingstelling de zaak beoordelen zonder dat van de bedoelde stukken kennis wordt genomen (1). (1) Zie Cass. 9 juni 2020, AR P.20.0611.N, AC 2020, nr. 383; Cass. 2 oktober 1996, AR P.96.1256.F, AC 1996, nr. 349; Cass. 11 maart 1992, AR nr. 9779, AC 1991-92, nr. 363.

Handhaving - Onvolledig dossier - Geen kennisname ontbrekende stukken - Herstel rechten van verdediging - Weigering voorstel tot uitstel

- Art. 30, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 5 EVRM, de artikelen 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, § 3, en § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, alsmede het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, volgt dat het onderzoeksgerecht dat heeft te beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis in beginsel uitspraak moet doen op grond van een volledig dossier (1); een volledig dossier is een dossier is dat alle stukken van het onderzoek bevat die verband houden met de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde en waarover de onderzoeksrechter beschikt (2); uit bovengemelde verdrags- en wetsbepalingen volgt ook de inverdenkinggestelde kennis kan nemen van dit volledig dossier zoals het ter inzage wordt gelegd met het oog op behandeling door de raadkamer en van de nieuwe stukken voor wat betreft de behandeling door de kamer van inbeschuldigingstelling (3). (1) Cass. 29 juli 2008, AR P.08.1153.F, AC 2008, nr. 429; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0466.F, AC 2006, nr. 20; Cass. 30 december 1997, AR P.97.1650.F, AC 1997, nr. 581; Cass. 8 januari 1991, AR nr. 5199, AC 1990-1991, nr. 232. (2) Zie Cass. 24 april 2018, AR P.18.0419.N, AC 2018, nr. 265; Cass. 13 mei 2014, AR P.14.0768.N, AC 2014, nr. 341; Cass. 9 augustus 2011, AR P.11.1401.F, AC 2011, nr. 441; Cass 14 juli 2009, AR P.09.1076.N, AC 2009, nr. 457; Cass. 26 februari 2008, AR P.08.0285, T.Strafrecht, 2008/6, 460, met noot. (3) Zie Cass. 1 oktober 2013, AR P.13.1561.N, AC 2013, nr. 492; Cass. 21 maart 2007, AR P.07.0310.F, AC 2007, nr. 149; Cass. 5 januari 2000, AR P.99.1874.F, AC 2000, nr. 10; Cass. 13 juli 1999, AR P.99.0954.N, AC 1999, nr. 415; Cass. 4 mei 1994, AR P.94.0556.F, AC 1994, nr. 217.

Handhaving - Volledigheid dossier

- Artt. 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, §§ 3 en 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0974.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.14 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 22, zevende lid, en 30, § 4 Voorlopige Hechteniswet dient de kamer van inbeschuldigingstelling na te gaan of er ernstige aanwijzingen van schuld bestaan ten laste van de inverdenkinggestelde en het arrest dient de feitelijke omstandigheden van de zaak te vermelden evenals die welke verband houden met de persoonlijkheid van de laatstgenoemde die, op het ogenblik van de beslissing, de aanhouding nog geheel noodzakelijk maken; om de hechtenis te handhaven kan het onderzoeksgerecht de redenen die aangenomen zijn door één of meerdere voorgaande beslissingen, uitgesproken in de zaak, hernemen wanneer deze vaststelt dat die redenen nog steeds bestaan op het ogenblik dat het hierover uitspraak doet en mits er geen automatisme uit voortvloeit dat onverenigbaar is met de evolutieve aard van de voorlopige hechtenis en de noodzakelijke individualisering ervan (1). (1) Cass. 19 augustus 2015, AR P.15.1160.F, AC 2015, nr. 468.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Motivering van de beslissing tot handhaving - Verplichting en omvang - Verwijzing naar de redenen van vroegere beslissingen - Wettigheid - Voorwaarden

- Artt. 22, zevende lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de inverdenkinggestelde na zes maanden onderzoek zijn vrijheidsberoving door de kamer van inbeschuldigingstelling bevestigd ziet met als enige motivering het hernemen van de redenen die aangenomen werden door de onderzoeksrechter bij aanvang van het onderzoek, dus zonder enig concreet verband met de feitelijke gegevens van de zaak en de elementen van eisers persoonlijkheid die blijken uit het onderzoek, is een dergelijke manier van oordelen onwettig (1). (1) Cass. 16 april 2019, AR P.19.0343.F, AC 2019, nr. 234.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Motivering van de beslissing - Beslissing tot handhaving na zes maanden gerechtelijk onderzoek - Verwijzing naar de bij aanvang van het onderzoek aangevoerde redenen - Wettigheid

- Artt. 22, zevende lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0980.N 13 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.14 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de rechter zijn beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis en de redelijkheid ervan geheel of grotendeels grondt op redenen die zijn ontleend aan eerdere rechterlijke beslissingen over de voorlopige hechtenis volgt niet dat zijn beslissing daardoor niet zou getuigen van een noodzakelijke individualisering of zou getuigen van een automatisme dat niet verenigbaar is met het uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis; het is noodzakelijk maar voldoende dat de rechter onderzoekt of op het ogenblik van zijn beslissing er nog voldoende redenen zijn die een handhaving van de voorlopige hechtenis verantwoorden en of de duur van die hechtenis nog steeds redelijk is en daarbij kan hij oordelen dat redenen die reeds eerder in aanmerking werden genomen om de voorlopige hechtenis te handhaven, nog steeds actueel zijn.

Handhaving - Motivering

Handhaving - Motivering

P.20.0906.N 8 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.33 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat bij de vaststelling van het recidivegevaar oordeelt dat de beklaagde, die de feiten betwist, geen probleeminzicht blijkt te hebben, dat hij slechts vrijblijvende stappen lijkt te hebben genomen om zijn agressieprobleem aan te pakken en dat er op die manier geen enkele garantie is dat hij bij vrijlating niet opnieuw zal hervallen in agressief, asociaal en weerspannig gedrag bij contacten met de politie of andere gezagsdragers, miskent het vermoeden van onschuld (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1221.F, AC 2019, nr. 664.

Handhaving - Motivering - Vaststelling van het recidivegevaar - Vermoeden van onschuld

P.20.0722.F 15 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAC.2 AC nr. ...

Inzake voorlopige hechtenis stelt het onderzoeksgerecht op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit dat gerecht het bestaan van ernstige aanwijzingen van een misdrijf en, in voorkomend geval, van een rechtvaardigingsgrond afleidt, waarbij het Hof enkel nagaat of het onderzoeksgerecht, uit zijn vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

Handhaving - Onderzoeksgerecht - BESTAAN VAN ERNSTIGE AANWIJZINGEN VAN EEN MISDRIJF - Toezicht van het Hof

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0680.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.24 AC nr. ...

Daar de voorlopige hechtenis de uitzondering is en de redenen die haar rechtvaardigen mettertijd hun relevantie kunnen verliezen, vereist de beoordeling van de vraag of de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid een nauwkeurig, geactualiseerd en geïndividualiseerd onderzoek van de feitelijke gegevens (1). (1) Cass. 16 april 2019, AR P.19.0343.F, AC 2019, nr. 234; Cass. 15 januari 2015, AR P.15.0025.N, AC 2015, nr. 35; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.F, AC 2004, nr. 114; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr. 117.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Opdracht - Feitelijke gegevens - Beoordeling - Nauwkeurig onderzoek

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling die op onderscheiden tijdstippen dient te oordelen over de voorlopige hechtenis de redenen van de vordering van het openbaar ministerie over te nemen, voor zover er rekening wordt gehouden met de noodzakelijke individualisering en het evolutief en uitzonderlijk karakter van de voorlopige hechtenis; aan deze vereiste wordt geen afbreuk gedaan door het loutere feit dat de nieuwe handhavingstitel de motivering van eerdere beslissingen overneemt en geen melding maakt van nieuwe elementen of gegevens (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Overname van de redenen van de vordering van

het openbaar ministerie - Overname van redenen van eerdere beslissingen

P.20.0626.F 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2F.9 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 23, 2°, en 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet verschijnt de inverdenkinggestelde persoonlijk of in de persoon van een advocaat voor de onderzoeksgerechten.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verschijning van de inverdenkinggestelde op de rechtszitting - Verschijning in persoon of in de persoon van een advocaat

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3.c EVRM, 14.3, d) IVBPR, 23, 2°, en 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de inverdenkinggestelde onmogelijk kon worden uitgehaald om zich voor haar in persoon te verdedigen, maar integendeel aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een akte van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of duidelijkheid biedt (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0609.F 10 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2F.24 AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet is niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen inzake voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 24 december 2008, AR P.08.1839.F, AC 2008, nr. 753; wat betreft de verplichting om te antwoorden op de conclusies inzake voorlopige hechtenis, zie Cass. 16 augustus 2005, AR P.05.1159.F, AC 2005, nr. 397.

Handhaving - Artikel 149, Grondwet - Toepasselijkheid

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0598.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.12 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht beoordeelt bij de handhaving van de voorlopige hechtenis voor een feit omschreven als inbreuk op artikel 328bis Strafwetboek of er in het licht van de concrete dossiergegevens ernstige aanwijzingen zijn dat het gaat om een ongevaarlijke stof die de indruk geeft gevaarlijk te zijn; die beoordeling vereist niet noodzakelijk dat de stof die werd verspreid, wordt getest of dat hij die de stof heeft verspreid, wordt getest.

Handhaving - Verspreiden van ongevaarlijke stoffen - Indruk wekken van gevaarlijke stoffen - Geen test van de stof

P.20.0611.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.14 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de motivering van het onderzoeksgerecht bestaat in de overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie en er door de inverdenkinggestelde stukken werden neergelegd op de terechtzitting die het openbaar ministerie daardoor noodzakelijkerwijze in zijn vordering niet kan hebben betrokken, volgt niet dat het onderzoeksgerecht blijk geeft van een automatisme dat onverzoenbaar is met de noodzakelijke individualisering van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Motivering - Overname van redenen vordering OM - Indiening van een stuk door de verdediging - Individualisering voorlopige hechtenis

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0560.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.13 AC nr. ...

Alle procespartijen hebben het recht voor de onderzoeksgerechten conclusies te nemen en uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de onderzoeksgerechten op regelmatig neergelegde conclusies moeten antwoorden.; in de rechtspleging voor de onderzoeksgerechten moet de conclusie blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd, zodat een geschrift dat blijkens de vermeldingen van de beslissing door een partij of zijn advocaat tijdens het debat aan het onderzoeksgerecht is overgelegd, dat door de voorzitter en de griffier voor gezien is getekend en waarin een middel wordt aangevoerd tot staving van een eis, verweer of exceptie, moet worden beschouwd als een schriftelijke conclusie, zelfs als het niet door de partij of haar advocaat is ondertekend (1). (1) Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 12 maart 1986, AR nr. 4758, AC 1985-86, nr. 446; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie 2014, 768-771.

Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0459.N 5 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.11 AC nr. ...

Indien voor het onderzoeksgerecht wordt aangevoerd dat inzake voorlopige hechtenis de ernstige aanwijzingen van schuld zijn afgeleid uit een huiszoeking waarvan de regelmatigheid niet blijkt, dan kan het onderzoeksgerecht de regelmatigheid van de huiszoeking beoordelen op basis van een gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel, voor zover de inverdenkinggestelde niet heeft betwist dat de inhoud van die kopie, die fax of dat e-mailbericht overeenstemt met het origineel.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Ernstige aanwijzingen van schuld - Huiszoeking - Beoordeling van de regelmatigheid van de huiszoeking - Gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel - Draagwijdte

P.20.0391.F 8 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.12 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 16, § 5, eerste en tweede lid, en 30, §§ 1 en 4, Voorlopige Hechteniswet moet de rechter nagaan of er ernstige aanwijzingen van schuld tegen de inverdenkinggestelde blijven bestaan; hij moet melding maken van de feitelijke omstandigheden van de zaak en van die eigen aan de persoonlijkheid van de verdachte die, op het ogenblik van zijn beslissing, de voorlopige hechtenis nog steeds absoluut noodzakelijk maken; of het algemeen belang gebaat is bij de voortzetting van de voorlopige hechtenis, kan dus alleen worden beoordeeld na een geactualiseerd, nauwkeurig en gepersonaliseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, aangezien de vrijheidsberoving de uitzondering is, de redenen die haar verantwoorden mettertijd hun relevantie kunnen verliezen en de verlenging van de detentie vóór de berechting een motivering vereist die in verhouding staat met de mate waarin de detentie ten koste gaat van het vermoeden van onschuld (1). (1) Zie Cass. 6 februari 2013, AR P.13.0153.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 1063 en noot 684 e.v.

Handhaving - Motivering - Geactualiseerd, nauwkeurig en gepersonaliseerd onderzoek van de gegevens van de zaak

- Artt. 16, § 5, en 30, § 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0356.N 7 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.2N.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 21, §4, 22, eerste en zesde lid, en 30, §4, Voorlopige Hechteniswet volgt dat ongeacht de aangevoerde nietigheid de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding enkel kan worden betwist wanneer over de handhaving van de voorlopige hechtenis uitspraak wordt gedaan binnen de termijn van vijf dagen te rekenen vanaf de tenuitvoerlegging van het bevel tot aanhouding en niet wanneer het onderzoeksgerecht maandelijks of tweemaandelijks uitspraak doet over de handhaving van de hechtenis (1). (1) Cass. 2 januari 2002, AR P.01.1740.F, AC 2002, nr. 1, R.D.P. 2002, 779. Zie D. DE WOLF, Voorlopige hechtenis. Commentaar, Heule, INNI, 2014,161, nr. 11; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p. 518; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel& Svacina, 2019, 1214.

Handhaving - Maandelijkse of tweemaandelijkse verlenging - Legaliteit van het aanhoudingsbevel - Rechterlijke Controle

- Artt. 21, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0262.F 18 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.15 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt het onderzoeksgerecht dat op de voorlopige hechtenis toezicht moet houden en dat vaststelt dat een ingeplande onderzoeksopdracht niet kon worden uitgevoerd, te oordelen dat de duur van de hechtenis niet onredelijk is, aangezien niets erop wijst dat die opdracht niet binnen afzienbare tijd zal kunnen worden uitgevoerd.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - Ingeplande maar niet-uitgevoerde onderzoeksopdracht - Invloed

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, oordeelt onaantastbaar in feite of de redelijke termijn al dan niet is overschreden; het Hof gaat na of dat gerecht uit de feiten die het vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2013, AR P.13.1701.N, AC 2013, nr. 582.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Onaantastbare beoordeling in feite - Toezicht door het Hof

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De beoordeling van de duur van de voorlopige hechtenis is niet beperkt tot de tijdvakken waarin het onderzoek minder vooruitgang heeft geboekt of tot de onderzoeksdaden die niet zijn verricht; de rechter die belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, mag niet enkel de feitelijke omstandigheden van de zaak en de omstandigheden eigen aan de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde in aanmerking nemen, maar moet ook rekening houden met de rechtspleging in haar geheel, vanaf de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding tot het ogenblik waarop hij nagaat of de hechtenis verenigbaar is met artikel 5.3 EVRM (1). (1) Cass. 14 december 2011, AR P.11.2021.F, AC 2011, nr. 686.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - In aanmerking te nemen tijdvakken

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0180.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.18 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan in elk stadium van de rechtspleging, de kwalificatie wijzigen van de feiten vermeld in het bevel tot aanhouding als zij deze kwalificatie niet passend acht, na de partijen de gelegenheid te hebben geboden hun standpunt daarover toe te lichten.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Aanvulling van de kwalificatie vermeld in het aanhoudingsbevel - Mogelijkheid tot tegenspraak

- Artt. 23, 3°, en 30, § 3, laatste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0071.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.12 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van een beschuldigde die naar het hof van assisen is verwezen met een beschikking tot gevangenneming met onmiddellijke tenuitvoerlegging, kan beslissen tot handhaving van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van elektronisch toezicht (1). (1) In die zin zie Cass. 17 oktober 2018, AR P.18.1011.F, AC 2018, nr. 565; Zie M.-A. BEERNAERT, "De la détention préventive sous surveillance électronique dans la phase de jugement", JT 2018, 821; K. LAMMENS, "Bevel tot gevangenneming onder elektronisch toezicht", NC 2019, 166-167; F. VROMAN, "Hechtenis onder elektronisch toezicht in het kader van de procedure voorlopige invrijheidstelling", T.Strafr. 2019, 130-131.

Handhaving - Beschikking tot gevangenneming - Modaliteit van elektronisch toezicht

- Artt. 26, § 3, tweede lid, en 27, § 1, 3°, a) Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0063.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.13 AC nr. ...

Artikel 3 EVRM houdt geen verbod in op het uitvaardigen van een bevel tot aanhouding of de handhaving ervan lastens een inverdenkinggestelde die voorhoudt een significante verslavingsproblematiek te hebben en psychisch kwetsbaar te zijn en het houdt evenmin een verplichting in de inverdenkinggestelde dadelijk over te brengen naar een psychiatrische instelling en hem vervolgens residentieel te behandelen; het gerechtelijk onderzoek en de in het kader daarvan bevolen vrijheidsberoving van een inverdenkinggestelde hebben immers ook tot doel zijn geestestoestand te onderzoeken en vast te stellen, alsook de impact van die toestand op het plegen van de feiten, zodat voor zover aan de inverdenkinggestelde in de gevangenis passende zorg wordt verstrekt, een voorlopige hechtenis die wordt uitgevoerd in een gevangenis geen schending inhoudt van artikel 3 EVRM.

Handhaving - Uitvoering in de gevangenis - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering - Geestestoestand van de inverdenkingggestelde - Draagwijdte

P.19.1329.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.11 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat, na een cassatiearrest met verwijzing, de voorlopige hechtenis handhaaft, vormt een geldige titel van hechtenis voor een maand te rekenen van de beslissing.

Handhaving - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Nieuwe beslissing tot handhaving - Duur van de handhaving

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde met schending van artikel 31, § 4, derde lid, Wet Voorlopige Hechtenis handhaaft voor een duur van twee maanden, terwijl de geldigheid van die titel van vrijheidsberoving niet meer dan een maand mocht bedragen, vernietigt het Hof het arrest zonder verwijzing, in zoverre het de voorlopige hechtenis handhaaft voor een duur van meer dan een maand (1). (1) Cass. 7 maart 2018, AR P.18.0227.F, AC 2018, nr. 159.

Handhaving - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Nieuwe beslissing tot handhaving - Handhaving voor een duur van twee maanden i.p.v. een maand - Vernietiging - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.1221.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.2F.14 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, mag niet vooruitlopen op de schuld van de inverdenkinggestelde; wanneer ze hem verwijt zich nog niet te hebben gebeterd, terwijl hij niet schuldig is verklaard aan de feiten waarvoor hij in verdenking is gesteld en ze niet bevoegd is om dienaangaande uitspraak te doen, miskent ze het vermoeden van onschuld van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie Cass. 29 januari 2003, AR P.03.0109.F, onuitgegeven, aangehaald door J. DE CODT in : Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 40, en dat bovendien ambtshalve de schending van artikel 14, tweede lid, IVBPR vaststelt. In dit geval had het arrest tot handhaving van de voorlopige hechtenis, met aanneming van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, met name beslist dat "de inverdenkinggestelde, die niet geaarzeld heeft om haar medewerking te verlenen aan een daad van agressie op personen, waarvan zij de gevolgen kon inschatten, door haar gedrag de veiligheid van de personen en van andermans goederen uitermate ernstig in gevaar brengt en de openbare veiligheid ernstig schaadt". Op dezelfde wijze stelt het Hof in zijn arrest van 2 april 2002, AR P.02.0437.F, eveneens onuitgegeven, vast dat de kamer van inbeschuldigingstelling in haar arrest tot handhaving van de voorlopige hechtenis "uitspraak heeft gedaan over de schuld [van de inverdenkinggestelde] en het vermoeden van onschuld heeft miskend", door erop te wijzen dat het sperma dat op de kleding van het slachtoffer was aangetroffen het voorwerp heeft uitgemaakt van een DNA-analyse en dat deze "op wetenschappelijke wijze aantoont dat de inverdenkinggestelde, niettegenstaande zijn ontkenningen, wel degelijk aan de feiten van verkrachting heeft deelgenomen". In deze zaak heeft het openbaar ministerie geconcludeerd dat de stukken waarop het Hof vermocht acht te slaan, niet uitwezen dat de inverdenkinggestelde een gerechtelijk verleden zou hebben, zodat de kamer van inbeschuldigingstelling het vermoeden van onschuld leek te hebben miskend door te beslissen dat "de overlegging van een welwillendheidsattest (...) bewijst [dat de inverdenkinggestelde] zich nog niet gebeterd heeft". (M.N.B.)

Handhaving - Vaststelling dat de inverdenkinggestelde zich niet heeft gebeterd - Miskenning van het vermoeden van onschuld

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0744.N 24 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190724.1 AC nr. ...

Geen enkele bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel belet de kamer van inbeschuldigingstelling de gegevens die ernstige aanwijzingen van schuld uitmaken, te preciseren door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2016, AR P.16.0420.F, AC 2016, nr. 546: "Geen enkele wetsbepaling verbiedt de appelrechters de redenen van de eerste rechter over te nemen als grondslag voor hun beslissing en de verwijzing naar die redenen geeft aan dat zij de relevantie ervan ten aanzien van het voor hen aangevoerde verweermiddel hebben erkend".

Handhaving - Voorwaarden - Aanwijzingen van schuld - Motivering - Overname van de redenen van het bevel tot aanhouding - Wettigheid

- Artt. 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht dat beslist over de voorlopige hechtenis moet onder meer nagaan of er op het ogenblik van zijn uitspraak nog steeds aanwijzingen van schuld bestaan ten laste van de aangehouden inverdenkinggestelde(1); wanneer die aanwijzingen van schuld worden afgeleid uit een bewijsverkrijging waarvan de regelmatigheid wordt betwist, is het onderzoeksgerecht dat geen onderzoek doet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de regelmatigheid van de bewijsverkrijging (2). (1) Cass. 5 mei 2009, AR P.09.0615.N, AC 2009, nr. 295. (2) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 4 december 2018, AR P.18.1184.N, AC 2018, nr. 683; Cass. 13 december 2017, AR P.17.1203.F, AC 2017, nr. 712; Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, nr. 364; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106, en nota M.D.S. "Die omstandigheid neemt evenwel niet weg dat wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling tevens geroepen is met toepassing van artikel 235bis, § 2, Wetboek van Strafvordering uitspraak te doen over de regelmatigheid van een of meerdere onderzoekshandelingen, zij dit onderzoek moet doen, ook al kan zij dit onderzoek op een latere datum uitstellen" (Cass. 3 juli 2007, AR P.07.0920.N, §4, AC 2007, nr. 370).

Handhaving - Voorwaarden - Aanwijzingen van schuld op het ogenblik van de uitspraak - Betwisting van de regelmatigheid van de bewijsverkrijging - Prima facie onderzoek

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 23, 4°, en 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat het openbaar ministerie dat gebruik wil maken van gegevens uit een ander strafdossier, aan de verdediging opgave doet van alle pertinente bewijselementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die het in zijn bezit heeft; daartoe behoren niet enkel de bewijselementen die een rechtstreeks belang hebben voor de feiten van de zaak, maar ook deze die betrekking kunnen hebben op de ontvankelijkheid, de betrouwbaarheid en de volledigheid van de eerst vermelde bewijselementen; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; ook kunnen de gegevens verkregen uit het afzonderlijke dossier zelf nog het voorwerp uitmaken van een lopend onderzoek (1); het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde bewijselementen zijn toegevoegd aan het strafdossier (2). (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC. 2019, nr. 273 en ref. in nota. (2) Zie E.H.R.M., 17 april 2018, Paci t. België, nr. 45597/09, §§85 et sq; L. HUYBRECHTS, "Het gebruik in het strafproces van een ander strafdossier", in: Om deze redenen, Liber Amicorum Armand Vandeplas, Gent, Mys en Breesch, 1994, pp. 283-304.

Handhaving - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Bewijsvoering - Gebruik van gegevens uit een ander, niet gevoegd strafdossier - Opgave van alle pertinente bewijselementen - Verplichting

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.0655.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.1 AC nr. ...

Als een arrest van regeling van rechtsgebied de beschikking tot verwijzing van de verdachte naar de correctionele rechtbank vernietigt, heeft de op dezelfde dag gewezen beschikking waarbij de voorlopige hechtenis van de verdachte gehandhaafd wordt, geen bestaansreden meer (1). (1) Zie Cass. 31 juli 2012, AR P.12.1393.F, AC 2012, nr. 434 ; Cass. 1 juli 2003, AR P.03.0827.N, AC 2003, nr. 388, met nota.

Handhaving - Niet-correctionaliseerbare misdaad - Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beslissing van onbevoegdverklaring - Arrest van regeling van rechtsgebied - Vernietiging van de verwijzingsbeschikking

P.19.0732.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.4 AC nr. ...

De artikelen 5 en 6 EVRM vereisen niet dat de inverdenkinggestelde een afschrift krijgt van het dossier van de voorlopige hechtenis (1) en artikel 21, § 3, tweede en derde zin, Voorlopige Hechteniswet (2) is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; bijgevolg kan het onderzoeksgerecht de voorlopige hechtenis enkel opheffen indien het vaststelt dat door de onmogelijkheid tot kopiename het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde onherroepelijk is geschaad. (1) Zie Cass. 13 mei 2014, AR P.14.0768.N, AC 2014, nr. 341 (artt. 5.1.c, 5.4 en 6.3.d EVRM) ; Cass. 6 september 2011, RG P.11.0501.N, AC 2011, nr. 452 (recht van verdediging en recht op een eerlijk proces). (2) Zoals aangevuld door art. 156 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank.

Handhaving - Recht van de inverdenkinggestelde om een afschrift te krijgen van het dossier

- Artt. 5.4 en 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht, dat in geval van handhaving van de voorlopige hechtenis dient te beslissen binnen een korte termijn, moet niet tot in de bijzonderheden het verweer van de inverdenkinggestelde beantwoorden (1) en de bij artikel 23, 4°, Voorlopige Hechteniswet vereiste gegevens preciseren. (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273 en nota OM.

Handhaving - Verplichting op de conclusie te antwoorden

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0649.N 3 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190703.11 AC nr. ...

Het middel dat niet opkomt tegen de redenen op grond waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de voorlopige hechtenis handhaaft, maar opkomt tegen een overweging die de inhoud van de vordering van het openbaar ministerie betreft, kan niet tot cassatie leiden en is derhalve niet ontvankelijk.

Handhaving - Cassatiemiddelen - Belang - Middel dat niet opkomt tegen de redenen op grond waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de voorlopige hechtenis handhaaft - Middel dat opkomt tegen een overweging die de inhoud van de vordering van het openbaar ministerie betreft - Ontvankelijkheid

P.19.0497.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.5 AC nr. ...

Zelfs als het hoger beroep wordt ingesteld buiten de termijn van vierentwintig uur, bepaald in artikel 30, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet (1), dient de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak te doen over het aldus ingestelde beroep; wanneer dat gerecht beslist dat het beroep niet ontvankelijk is, blijft de verdachte in voorlopige hechtenis; een beslissing die het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart heeft dezelfde gevolgen als een arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft in de zin van artikel 30, § 4, van die wet; met toepassing van die bepaling vormt het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de voorlopige hechtenis handhaaft een titel van vrijheidsberoving voor een maand te rekenen vanaf de beslissing, indien ze betrekking heeft op de eerste of de tweede beschikking van de raadkamer (2). (1) En niet artikel 30, § 3, eerste lid, zoals het arrest vermeldt. (2) Zie Cass. 9 december 2008, AR P.08.1759.N, AC 2008, nr. 713, R.A.G.B., 2009, p. 460, noot Y. VAN DEN BERGE ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste ed., 2017, dl. I, p. 1076. Hetzelfde geldt voor het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat akte verleent van de afstand van het hoger beroep van de verdachte binnen de wettelijke termijn van vijftien dagen, bepaald in artikel 30, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet (Cass. 23 augustus 2006, AR P.06.1200.F, AC 2006, nr. 382; Cass. 8 februari 2006, AR P.06.0189.F, AC 2006, nr. 84; Cass. 23 augustus 2005, AR P.05.1216.F, AC 2005, nr. 401). (MNB)

Handhaving - Beschikking van de raadkamer - Laattijdig hoger beroep - Arrest dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Titel van vrijheidsberoving - Duur

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0441.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.16 AC nr. ...

De rechter dient enkel te antwoorden op de middelen, dat wil zeggen op de aanvoering door een partij van een feit, handeling of tekst waaruit zij, aan de hand van een juridische redenering, de gegrondheid van een verzoek, verweer of uitzondering meent te kunnen afleiden (1); de rechter is niet verplicht de partijen omstandig in hun bewijsvoering te volgen (2); dat geldt inzonderheid voor de onderzoekgerechten die op korte termijn moeten beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis (3). (1) Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (4e middel), met concl. van J.-M. GÉNICOT, advocaat-generaal. (2) Cass. 30 november 2016, AR P.16.0310.F, AC 2016, nr. 687. (3) Zie Cass. 16 januari 2008, AR P.08.0061.F, AC 2008, nr. 31; Cass. 9 april 2014, AR P.14.0544.F, AC 2014, nr. 281: "De verplichting om op een conclusie te antwoorden, die bij artikel 23, 4°, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis is opgelegd, is niet onbeperkt. De onderzoekgerechten zijn alleen daartoe verplicht in zoverre de door de inverdenkinggestelde opgeworpen betwisting relevant is of, met andere woorden, betrekking heeft op de voorwaarden waaraan de wet, te dezen, de wettigheid van de hechtenis onderwerpt"; Cass. 10 september 2014, AR P.14.1408.F, AC 2014, nr. 510, met concl. van D. VANDERMEERSCH, advocaat-generaal: "Artikel 149 Grondwet is niet van toepassing op de onderzoekgerechten die uitspraak doen inzake voorlopige hechtenis. Voor die gerechten vloeit de verplichting om op de conclusie te antwoorden voort uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging en, meer bepaald, uit de Voorlopige Hechteniswet."; Cass. 16 augustus 2006, AR P.06.1169.N, AC 2006, nr. 380 (inzake de toepasbaarheid op de kamer van inbeschuldigingstelling van art. 23, 4° Voorlopige Hechteniswet); Cass. 6 februari 2013, AR P.13.0170.F, AC 2013, nr. 87: "Het onderzoeksgerecht moet antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde wanneer daarin, in het kader van de eerste verschijning, met name een onregelmatigheid van de rechtspleging wordt aangevoerd die de bevestiging van het bevel tot aanhouding zou kunnen beletten".

Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid van een onder-zoekverrichting of van een ingezameld element en de daaruit voortvloeiende rechtspleging aanvoert, om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis rechtvaardigen, dient het onderzoekgerecht, dat niet optreedt met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, enkel een prima facie onderzoek van de opgeworpen onregelmatigheid uit te voeren (1). (1) Cass. 12 juni 2013, AR P.13.0994.F, AC 2013, nr. 364; zie Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 106, en noot ondertekend M.D.S.

Handhaving - Voorwaarden - Betwisting van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld - Aanvoering van de nietigheid van een onderzoekhandeling - Drempelcontrole

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0343.F 16 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190416.1 AC nr. ...

Het bestaan van een openbaar belang voor de handhaving van de voorlopige hechtenis kan enkel worden beoordeeld na een geactualiseerd, nauwkeurig en geïndividualiseerd onderzoek van de bestanddelen van de zaak vermits de vrijheidsbeneming de uitzondering is en de redenen die haar rechtvaardigen mettertijd hun relevantie kunnen verliezen (1). (1) Zie Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr. 117; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638; zie ook Cass. 13 januari 2015, AR P.15.0025.N, AC 2015, nr. 35.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Opdracht - Geactualiseerd, nauwkeurig en geïndividualiseerd onderzoek

- Artt. 16, § 5, eerste en tweede lid, en 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige

hechtenis

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling is niet naar recht verantwoord wanneer ze de beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis bevestigt en zich daarbij beperkt te verwijzen naar de oorspronkelijke titel van vrijheidsbeneming na een reeks beschikkingen zonder autonome motivering, noch concreet verband met de feitelijke gegevens van de zaak en de persoonlijkheidskenmerken die het onderzoek aan het licht had gebracht, noch individuele beoordeling van de situatie van de eiser om zijn verzoek tot invrijheidsstelling en plaatsing onder elektronisch toezicht te verwerpen (1). (1) Zie Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr. 117; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638; zie ook Cass. 13 januari 2015, AR P.15.0025.N, AC 2015, nr. 35.

Handhaving - Voorwaarden - Onderzoeksgerechten - Motivering - Wettigheid

- Artt. 16, § 5, eerste en tweede lid, en 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.19.0302.F 3 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190403.2 AC nr. ...

Artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling met voorrang boven alle andere zaken uitspraak doet en de beslissing moet genomen worden binnen vijftien dagen nadat het beroep is ingesteld; dit rechtscollege dat, rekening houdend met de termijnen die inherent zijn aan de rechtspleging inzake de voorlopige hechtenis, geen uitspraak doet over de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken, motiveert zijn beslissing regelmatig en verantwoordt haar naar recht wanneer het niet ingaat op het verzoek om de artsen, die de attesten hebben afgeleverd met de leeftijd van de inverdenkinggestelde die minderjarig beweerde te zijn, ter zitting te horen omdat het oordeelt dat er geen ernstige argumenten zijn om de besluiten van de medische onderzoeken ter discussie te stellen, dat de attesten niet tegenstrijdig zijn aangezien ze beide een leeftijd boven de 18 jaar aangeven en dat het hof van beroep niet kan ingaan op het verzoek om een deskundige te horen in het kader van het toezicht op de voorlopige hechtenis (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 207.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Uitspraaktermijn - Inverdenkinggestelde die beweert minderjarig te zijn - Deskundigenonderzoek - Botonderzoek - Vordering tot verhoor van de deskundige ter zitting - Weigering

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.18.0855.N 1 augustus 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180801.1 AC nr. ...

Het recht van een inverdenkinggestelde om de rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waarop de handhaving van zijn voorlopige hechtenis wordt behandeld, persoonlijk bij te wonen is niet absoluut; indien blijkt dat het om medische redenen niet mogelijk is de inverdenkinggestelde over te brengen naar het gerechtsgebouw en het voor de kamer van inbeschuldigingstelling evenmin mogelijk is om zich te verplaatsen naar de gevangenis, dan wordt het recht van verdediging afdoende gewaarborgd door de mogelijkheid voor de inverdenkinggestelde om zich door zijn raadsman te laten vertegenwoordigen.

Handhaving - Terechtzitting - Inverdenkinggestelde die niet kan verschijnen om medische redenen - Rechtszitting van het onderzoeksgerecht in de gevangenis - Onmogelijkheid

- Artt. 23, 2° en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 103, § 3 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0229.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.6 AC nr. ...

Artikel 23, 2°, Voorlopige Hechteniswet dat onder meer bepaalt dat de verdachte persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt en dat indien hij of zijn advocaat niet verschijnt, uitspraak gedaan wordt in hun afwezigheid, geldt ook wanneer de afwezigheid van de inverdenkinggestelde en zijn raadsman niet aan hun persoonlijk toedoen te wijten is en brengt met zich mee dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde niet is miskend wanneer de rechtspleging regelmatig verloopt voor de kamer van inbeschuldigingstelling die in hoger beroep uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis (1). (1) Zie: Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0607.F, AC 2003, nr. 279.

Handhaving - Terechtzitting - Verdachte die noch in persoon, noch in de persoon van een advocaat verschijnt - Afwezigheid niet aan hun persoonlijk toedoen te wijten - Uitspraak bij afwezigheid - Geen miskenning van het recht van verdediging

- Art. 23, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.0227.F 7 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180307.2 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling, met schending van artikel 30, §4, Voorlopige Hechteniswet, de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde voor een duur van twee maanden handhaaft, terwijl die titel van vrijheidsbeneming slechts voor een maand kon gelden, vernietigt het Hof het arrest zonder verwijzing, in zoverre het de voorlopige hechtenis handhaaft voor een duur van meer dan een maand.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Handhaving voor een duur van twee maanden i.p.v. een maand - Vernietiging - Omvang - Vernietiging zonder verwijzing

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.1203.F 13 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171213.1 AC nr. 712

De kamer van inbeschuldigingstelling houdt bij haar beoordeling van de noodzaak om de voorlopige hechtenis te handhaven, gelet op de criteria van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet, rekening met de omstandigheden van de zaak op het tijdstip van haar beslissing en bijgevolg met de nieuwe gegevens die sedert de beroepen beschikking aan het licht zouden zijn gekomen; wat dat betreft vereist geen enkele wettelijke bepaling dat de verdachte eerst door de speurders of door de onderzoeksrechter over die nieuwe gegevens werd verhoord, voor zover de partijen daarover tijdens het debat voor de kamer van inbeschuldigingstelling tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 20 november 1991, AR 9490, AC 1992, nr. 150.

Handhaving - Onderzoeksgerecht - Beslissing tot handhaving - Motivering - Omstandigheden van de zaak op het tijdstip van de beslissing - Nieuwe sedert de beroepen beschikking aan het licht gekomen gegevens - Inaanmerkingneming

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en om te antwoorden op de conclusie van een partij, strekt zich niet uit tot de stukken die deze voor de rechter heeft neergelegd (1). (1) Cass. 16 februari 2000, AR P.99.1826.F, AC 2000, nr. 129.

Handhaving - Onderzoeksgerecht - Beslissing tot handhaving - Motivering - Verplichting op de conclusie te antwoorden - Omvang - Stukken neergelegd door de verdachte

- Art. 21, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer een verdachte de onregelmatigheid van een onderzoekshandeling of het oneerlijk karakter van het proces aanvoert om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis verantwoorden, is het onderzoeksgerecht, dat niet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering optreedt, alleen gehouden tot een prima facie onderzoek van de aldus aangevoerde onregelmatigheid of grief (1). (1) Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53.

Handhaving - Onderzoeksgerecht - Ernstige aanwijzingen van schuld - Onregelmatige onderzoekshandeling - Oneerlijk karakter van het proces - Toezicht

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

P.17.1001.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.5 AC nr. 588

Artikel 26, §3, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bepaalt dat een rechtscollege niet ertoe gehouden is een prejudiciële vraag te stellen in het geval van een procedure ter beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis, behalve wanneer er onder meer ernstige twijfel bestaat over de verenigbaarheid van een wet met één van de in §1 bedoelde regels of artikelen van de Grondwet; die bepaling laat het Hof van Cassatie niet toe de Voorlopige Hechteniswet niet toe te passen wegens een onverenigbaarheid met de Grondwet.

Handhaving - Cassatie - Bevoegdheid van het Hof - Onverenigbaarheid met de Grondwet - Draagwijdte

Geen enkele bepaling van het EVRM of de Grondwet vereist dat elk arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis het voorwerp moet kunnen uitmaken van een wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie.

Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie

Krachtens artikel 31, §2, Voorlopige Hechteniswet, gewijzigd bij artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, staat tegen beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis geen onmiddellijk cassatieberoep open, behoudens tegen de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen op het hoger beroep tegen de beslissingen bedoeld in artikel 21, §1, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet (1). (1) I. MENNES, Potpourri II-wet: gerichte verbeteringen aan de Wet Voorlopige Hechtenis, NC 2016, 204-222, inz. 215-219; J. MEESE, Potpourri II: een overzicht van de belangrijkste wijzigingen op vlak van strafprocesrecht, RW 2015-2016, 1563-1573, inz. 1571-1573.

Handhaving - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

P.17.1000.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.8 AC nr. 571

Het bevel tot aanhouding dat de onderzoeksrechter op grond van de artikelen 28, §1, eerste lid, 2°, en 38, §2, Voorlopige Hechteniswet uitvaardigt tegen een onder voorwaarden vrijgelaten inverdenkinggestelde, vormt een eigen titel van vrijheidsberoving; het onderzoeksgerecht dat oordeelt over de handhaving van dat bevel tot aanhouding, dient de redelijke termijn zoals bedoeld in artikel 5.3 EVRM in acht te nemen vanaf het moment waarop de inverdenkinggestelde opnieuw van zijn vrijheid wordt benomen en dient daarbij geen rekening te houden met vertragingen of inactiviteit die plaatsvonden tijdens de voorlopige hechtenis voorafgaand aan de vrijlating onder voorwaarden vermits dat gerecht de redelijke termijn immers enkel dient te toetsen aan de hechtenis die is ondergaan sedert het afleveren van de titel waarop zij is gesteund (1). (1) Zie: Cass. 9 januari 2007, AR P.07.0025.N, AC 2007, nr. 16.

Handhaving - Bevel tot aanhouding uitgevaardigd tegen een onder voorwaarden vrijgelaten inverdenkinggestelde - Redelijke termijn - Artikel 5.3 EVRM - Beoordeling

- Artt. 28, § 1, eerste lid, 2°, en 38, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0191.F 22 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.3 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht, dat de motivering van een bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming moet onderzoeken, vermag niet zijn eigen beoordeling in de plaats van die van de onderzoeksrechter te stellen. Het onderzoeksgerecht gaat enkel na of hij, op grond van de vaststellingen die het bevel bevat, die beslissing naar recht heeft kunnen nemen (1). (1) Zie de vordering van het OM.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Verschijning binnen vijf dagen - Onderzoek van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming - Motivering - Toezicht door het onderzoeksgerecht

- Artt. 15bis, 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.1216.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.15 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat over de handhaving van de voorlopige hechtenis dient te beslissen, is slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van een door de verdachte aangevoerde onregelmatigheid en van de weerslag ervan op de wettelijke voorwaarden tot handhaving van de voorlopige hechtenis; noch de artikelen 6.1 en 6.3 EVRM noch artikel 2bis Voorlopige Hechteniswet vereisen dat het onderzoeksgerecht de onregelmatige onderzoekshandeling uit het strafdossier verwijdert en het volstaat dat het de onregelmatige onderzoekshandeling niet als grondslag voor de voorlopige hechtenis in aanmerking neemt (1). (1) Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N, AC 2001, nr. 343, RW 2001-02, 26, noot M. DE SWAEF, ?De controlebevoegdheid over de regelmatigheid van onderzoekshandelingen'; Cass. 16 mei 2000, AR P.00.0731.N, AC. 2000, nr. 922, RW 2000-01, 591, noot M. DE SWAEF, ?Zuivering van nietigheden en voorlopige hechtenis-bis'; Cass. 9 november 2005, AR P.05.1378.F, AC. 2005, nr. 2195.

Handhaving - Verklaring van de beklaagde afgelegd zonder voorafgaand overleg met advocaat - Artikel 2bis Voorlopige Hechteniswet - Weerslag op de handhaving - Verwijdering van de onregelmatige handeling - Draagwijdte

P.16.0999.F 19 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161019.8 AC nr. ...

De onderzoeksgerechten die de wettigheid van het bevel tot aanhouding moeten nagaan, zijn bevoegd om de redenen ervan te verbeteren, hetzij door een foutieve reden door een juiste reden te vervangen, hetzij door de eventuele vergissingen in dat bevel te verbeteren, voor zover ze geen onherstelbaar gebrek opleveren (1). (1) Zie Cass. 5 november 1997, AR P.97.1344.F, Pas. 1997, nr. 453 en Cass. 21 januari 2004, AR P.04.0069.F, AC 2004, nr. 36, met concl. advocaat-generaal J. Spreutels.

Handhaving - Eerste beslissing - Wettigheid van het bevel tot aanhouding - Foutieve redenen - Onderzoeksgerechten - Opdracht - Toezicht

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0624.F 1 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160601.5 AC nr. ...

Op grond van een feitelijke beoordeling van het belang van de voorlopig gehechte inverdenkinggestelde en dat van de openbare veiligheid, staat het aan de onderzoeksgerechten om te beslissen of de vereisten van openbare veiligheid voorrang moeten krijgen.

Handhaving - Afweging van de belangen van de inverdenkinggestelde en de vereisten van openbare veiligheid - Onderzoeksgerechten - Feitelijke beoordeling

Wanneer de voorlopig gehechte inverdenkinggestelde werd verhinderd persoonlijk aanwezig te zijn op de rechtszitting en zijn raadsman, die daarover, door de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak moet doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, uitdrukkelijk om uitleg werd gevraagd en heeft verklaard hem te vertegenwoordigen en een conclusie heeft neergelegd waarin schending wordt aangevoerd van de artikelen 3 en 6 EVRM, werd hem geen daadwerkelijk rechtsmiddel ontzegd tegen de aangevoerde schending van die artikelen.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inverdenkinggestelde belet aanwezig te zijn op de rechtszitting - De advocaat van de inverdenkinggestelde verklaart hem te vertegenwoordigen en legt een conclusie neer - Conclusie voert schending aan van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak en het verbod op foltering en onterende en onm - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Art. 13 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.0414.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 137, Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering, kan tegen de arresten waardoor de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd geen onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld, behoudens tegen de arresten gewezen door de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen de beslissingen tot handhaving die binnen vijf dagen na het verlenen van het bevel tot aanhouding zijn gewezen (1). (1) Cass. 30 maart 2016, AR P.16.0388.N, AC 2016, nr. ...

Handhaving - Maandelijks toezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0388.N 30 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160330.3 AC nr. ...

Het cassatieberoep dat na het in werking treden van artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie is ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat beslist om de hechtenis te handhaven maar niet de eerste beslissing is, is niet ontvankelijk.

Handhaving - Maandelijkse handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0355.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.11 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 21, § 1, Voorlopige Hechteniswet en artikel 31, § 1 en § 2, Voorlopige Hechteniswet, zoals gewijzigd door artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, in werking getreden op 29 februari 2016, volgt dat met uitzondering van de eerste beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis, tegen een dergelijke beslissing geen onmiddellijk cassatieberoep mogelijk is (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0319.F, AC 2016, nr. ...

Handhaving - Cassatieberoep

P.15.1641.F 29 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151229.2 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 16, § 5, en 30, §§ 1 en 4, Voorlopige Hechteniswet moet de kamer van inbeschuldigingstelling, indien zij oordeelt dat de voorlopige hechtenis moet worden gehandhaafd, onderzoeken of er tegen de inverdenkinggestelde ernstige aanwijzingen van schuld blijven bestaan en de feitelijke omstandigheden van de zaak vermelden en die welke eigen zijn aan de persoonlijkheid, die op het ogenblik van haar uitspraak die maatregel nog volstrekt noodzakelijk maken; die bepalingen voorzien niet in dezelfde motiveringsplicht indien het onderzoeksgerecht, na geoordeeld te hebben dat de voorlopige hechtenis moet worden gehandhaafd, beslist dat er een beletsel bestaat voor de tenuitvoerlegging van die hechtenis onder elektronisch toezicht.

Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Beletsel voor de tenuitvoerlegging - Motivering

P.15.1610.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter door strikte termijnen is gehouden, kan hij naar recht beslissen dat een regelmatig opgeroepen tolk die niet komt opdagen een geval van overmacht uitmaakt, voor zover hij de nodige maatregelen treft waardoor de daadwerkelijke uitoefening van het recht van verdediging wordt verzekerd.

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inverdenkinggestelde drukt zich niet uit in de taal van de rechtspleging - Opgeroepen tolk daagt niet op - Geval van overmacht - Recht van verdediging

P.15.1548.N 15 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151215.3 AC nr. ...

Schendt de artikelen 12, tweede lid, Grondwet, 32 Wet Politieambt, 2 en 18, §1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beslissing bevestigt van de raadkamer waarbij de voorlopige hechtenis bij een eerste verschijning werd gehandhaafd, wanneer de redenen ervan niet toelaten uit te maken of er sprake is van een samenloop van een gerechtelijke aanhouding met een bestuurlijke aanhouding in de zin van artikel 32 Wet Politieambt en of dienvolgens het bevel tot aanhouding regelmatig aan de eiser werd betekend binnen vierentwintig uur vanaf zijn vrijheidsbeneming.

Handhaving - Eerste verschijning - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bevestiging van de beschikking van de raadkamer die de hechtenis handhaaft - Redengeving - Onmogelijkheid uit te maken of er samenloop tussen gerechtelijke en bestuurlijke aanhouding is - Onmogelijkheid uit te maken of het bevel tot aanhouding binnen vierentwintig uur werd betekend

P.15.1160.F 19 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150819.1 AC nr. ...

De onderzoeksgerechten die de voorlopige hechtenis handhaven, kunnen de gronden overnemen van één of meerdere reeds eerder in de zaak gewezen beslissingen, door vast te stellen dat die gronden op het ogenblik van hun uitspraak nog steeds bestaan, voor zover dat niet tot een automatisme leidt (1). (1) Cass. 26 januari 2000, AR P.00.0094.F, AC 2000, nr. 70.

Handhaving - Onderzoeksgerechten - Motivering - Gronden van eerdere beslissingen - Automatisme

- Artt. 16, §§ 1 en 5, 22, vijfde en zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.1158.N 12 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150812.1 AC nr. ...

De in artikel 27, § 1, 5°, Voorlopige Hechteniswet bedoelde rechtstoestand van voorlopige hechtenis ontstaat slechts vanaf de beslissing van het Hof tot heropening van de rechtspleging; die rechtstoestand ontstaat aldus niet door het feit dat de veroordeelde een verzoek tot heropening van de rechtspleging heeft ingediend als gevolg van een arrest van het EHRM dat beslist heeft dat de veroordeling strijdig met artikel 6.1 EVRM werd bevonden.

Handhaving - Veroordeling door het hof van assisen strijdig met artikel 6.1 EVRM bevonden door het EHRM - Verzoek tot heropening van de rechtspleging - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Toepassingsgebied

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De inleiding van een verzoek tot heropening van de rechtspleging brengt niet mee dat artikel 5.4 EVRM automatisch opnieuw van toepassing wordt; zolang de heropening niet plaatsvindt en de aangevochten procedure door het Hof niet wordt vernietigd, blijft de veroordeling, die geleid heeft tot de beslissing van het EHRM, uitvoerbaar en zijn de toepassingsvoorwaarden van voornoemd artikel niet verenigd.

Handhaving - Veroordeling door het hof van assisen strijdig met artikel 6.1 EVRM bevonden door het EHRM - Verzoek tot heropening van de rechtspleging - Toegang tot de rechter om de rechtmatigheid van de aanhouding te laten nagaan

- Art. 5.4 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

P.15.0904.F 8 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150708.2 AC nr. ...

Artikel 16, § 2, vierde lid, Wet Voorlopige Hechtenis, dat de onderzoeksrechter oplegt om de advocaat tijdig te verwittigen van de plaats en het uur van de ondervraging, strekt ertoe het recht van verdediging te waarborgen, vermits het bepaalt dat wanneer de advocaat laattijdig ter plaatse komt, de ondervraging op het voorziene uur kan aanvangen maar dat de advocaat zijn cliënt dan in de loop van het verhoor kan bijstaan; wanneer de voorwaarden betreffende de verplichte tussenkomst van de advocaat niet zijn nageleefd, wordt de inverdenkinggestelde in vrijheid gesteld, zodat het arrest, dat niet vermeldt dat de inverdenkinggestelde afstand zou hebben gedaan van zijn recht op bijstand van zijn advocaat en dat vaststelt dat de advocaat, die de opdracht heeft aanvaard, zich op het afgesproken uur heeft aangemeld, hoewel het verhoor reeds voorbij was, bijgevolg zijn beslissing dat het bevel tot aanhouding regelmatig is niet naar recht verantwoord (1). (1) Cass. 18 juni 2013, AR P.13.1022.N, AC 2013, nr. 379.

Handhaving - Verhoor zonder bijstand van een advocaat - Geen afstand van het recht op bijstand - Uitvaardiging van een bevel tot aanhouding - Eerste verschijning voor de raadkamer - Invrijheidstelling - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving - Wettigheid

- Art. 16, § 2, vierde en vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0056.F 21 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.2 AC nr. ...

Wanneer een inverdenkinggestelde de nietigheid aanvoert van de bewijsverkrijging en daaruit afleidt dat er onvoldoende aanwijzing van schuld bestaat om de handhaving van zijn voorlopige hechtenis te verantwoorden, is het onderzoeksgerecht alleen gehouden tot een prima facie onderzoek van de aangevoerde onregelmatigheid, aangezien de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis bijzondere regels dienaangaande voor het toezicht op de regelmatigheid van de handhaving van de hechtenis bevat, welke als enige van toepassing zijn (1). (1) Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F, AC 2004, nr. 74.

Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Nietigheid die de bewijsverkrijging aantast - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de aangevoerde onregelmatigheid

P.15.0025.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.8 AC nr. 35

De enkele omstandigheid dat de rechter de handhaving van de voorlopige hechtenis laat steunen op quasi dezelfde redenen als deze op grond waarvan in eerdere fases van de procedure de hechtenis van de verdachte werd gehandhaafd, levert geen miskenning op van de noodzakelijke individualisering en het uitzonderlijke karakter van de voorlopige hechtenis, zodat wanneer de feitelijke omstandigheden eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de verdachte die in aanmerking werden genomen bij eerdere beslissingen, op het ogenblik dat de rechter over de handhaving van de voorlopige hechtenis oordeelt, nog steeds bestaan en de rechter dit vaststelt, hij geenszins deze vereisten miskent; op grond van die redenen die geen blijk geven van een automatisme waardoor de bijzondere en geïndividualiseerde motiveringsverplichting inzake de handhaving van de voorlopige hechtenis wordt miskend, maar waardoor integendeel het evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis in aanmerking wordt genomen, is de beslissing regelmatig met redenen omkleed en naar recht verantwoord zonder dat ze, bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, nader dient te worden gemotiveerd (1). (1) Cass. 13 mei 2014, AR P.14.0759.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr.117; zie ook Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr.434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638.

Handhaving - Motivering - Verwijzing naar eerdere beslissingen - Geen automatisme - Wettigheid

HOGER BEROEP

P.25.1187.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.3 AC nr. ...

Uit geen enkele wettelijke bepaling volgt dat het arrest dat afstand verleent van het hoger beroep dat een inverdenkinggestelde heeft ingesteld tegen een beslissing die zijn voorlopige hechtenis handhaaft, over de ontvankelijkheid van dit hoger beroep uitspraak moet doen om zijn rechtsmacht volledig uit te oefenen.

Hoger beroep - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Draagwijdte

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit artikel 5 EVRM kan niet worden afgeleid dat een beslissing die een vrijheidsberoving voor een beperkte periode verlengt, gemotiveerd moet worden wat betreft de noodwendigheden van die hechtenis, ook al is die beslissing het gevolg van de afstand door de gedetineerde van een rechtsmiddel dat hij had aangewend tegen de beslissing die hij had bestreden, en die op dat punt gemotiveerd is.

Hoger beroep - Hoger beroep tegen de beslissing tot handhaving - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Motiveringsplicht - Omvang

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de inverdenkinggestelde van zijn hoger beroep afstand doet, wordt de zaak door die afstand niet van rechtswege aan de kamer van inbeschuldigingstelling onttrokken en moet het arrest dat akte van die afstand verleent, worden gewezen binnen de door artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet vastgestelde termijn, bij gebrek waaraan de inverdenkinggestelde in vrijheid wordt gesteld; hieruit vloeit voort dat het arrest dat binnen de wettelijke termijn akte van de afstand verleent, dezelfde gevolgen heeft als een arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft in de zin van artikel 30, § 4, van die wet, en dat, met toepassing van de voormelde bepaling, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling een titel van vrijheidsberoving voor één maand vanaf de beslissing vormt indien ze betrekking heeft op de eerste, de tweede of de derde beschikking van de raadkamer.

Hoger beroep - Afstand van het door de inverdenkinggestelde ingestelde hoger beroep - Arrest dat akte van de afstand verleent - Gevolgen

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.1147.N 12 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250812.VAK.6 AC nr. ...

De termijn van uitspraak binnen de vijftien dagen na instelling van het hoger beroep, zoals bepaald in artikel 30, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, wordt tijdens de duur van een uitstel geschorst indien het wordt verleend op verzoek van de verdachte of zijn raadsman; voor de toepassing van deze bepaling wordt een zaak die in voortzetting wordt gesteld op een latere datum, aanzien als een zaak waarvan de behandeling wordt uitgesteld.

Hoger beroep - Termijn van 15 dagen voor uitspraak - Schorsing van de termijn tijdens het uitstel verleend op vraag van de verdachte - Voortzetting van de zaak op vraag van de verdachte - Regelmatigheid van de beslissing tot handhaving

- Art. 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0485.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.28 AC nr. ...

De verplichting de raadsman van de verdachte bericht te geven van de rechtszitting zoals voorgeschreven bij artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid van de procedure van handhaving van de voorlopige hechtenis; de verdachte, aan wiens raadsman geen bericht werd gegeven zoals voorgeschreven bij artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, kan op de rechtszitting afstand doen van het recht op bijstand van zijn raadsman; het staat aan het onderzoeksgerecht onaantastbaar te oordelen of de verdachte in dat geval vrijwillig en weloverwogen afstand heeft gedaan van het recht op bijstand van een raadsman (1). (1) Cass. 29 maart 2023, AR P.23.0437.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.19, noot M.N.B.

Hoger beroep - Procedure - Geen oproeping van de advocaat van de verdachte - Geen verzoek tot uitstel van de zaak - Afstand van het recht op bijstand van een advocaat - Voorwaarden

- Art. 30, § 2, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0486.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.27 AC nr. ...

De schriftelijke vordering die de procureur-generaal neemt ter gelegenheid van het hoger beroep tegen een beslissing inzake de handhaving van de voorlopige hechtenis is geen conclusie, waardoor de kamer van inbeschuldigingstelling niet moet antwoorden op daarin opgenomen middelen ter staving van de vordering van de procureur-generaal (1). (1) Cass. 29 december 2020, AR P.20.1289.N, AC 2020, nr. 795.

Hoger beroep - Procedure - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Geen conclusie - Motiveringsplicht - Grens

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0237.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.11 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen bestaat het door deze personen ingestelde hoger beroep in een verklaring gedaan aan de directeur van de inrichting waar zij verblijven, of aan zijn gemachtigde; de verklaring die is verstuurd op een platform dat als communicatiemiddel dient tussen de gedetineerden en de gevangenisadministratie en die, bijgevolg, niet is gedaan aan een gezagsdrager die over de vereiste bevoegdheid beschikt, vormt dus geen hoger beroep; een dergelijke mededeling heeft enkel tot gevolg dat het de administratieve dienst in staat stelt de gedetineerde te vragen op de griffie van de gevangenis te verschijnen, zodra deze opent, om de akte op te maken (1). (1) Zie concl." in hoofdzaak" OM.

Hoger beroep - Hoger beroep ingesteld door de inverdenkinggestelde in de gevangenis - Vorm - Verklaring verstuurd op een communicatieplatform tussen de gedetineerden en de gevangenisadministratie - (Niet-)ontvankelijkheid

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen
- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0182.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.18 AC nr. ...

Uit de artikelen 21, § 1, tweede lid, 30, § 1, eerste zin en 30, § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling waarvan de rechtsmacht voortvloeit uit de devolutieve werking van het hoger beroep, inzake de voorlopige hechtenis dezelfde bevoegdheden heeft als de raadkamer en zij kan dan ook op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer om de hechtenis te handhaven onder de modaliteit van elektronisch toezicht beslissen dat de voorlopige hechtenis onder die modaliteit wordt gehandhaafd en er een bijkomende voorwaarde als bedoeld in artikel 20, § 3bis, 3°, Voorlopige Hechteniswet aan toevoegen; dat de onderzoeksrechter bij de toepassing van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet na de beschikking van de raadkamer heeft beslist dat de hechtenis wordt uitgevoerd onder de modaliteit van elektronisch toezicht is hierbij van geen belang (1). (1) Zie Cass. 20 december 2022, AR P.22.1659.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.34; Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.5.

Hoger beroep - Beslissing raadkamer tot handhaving onder modaliteit van elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Devolutieve werking van het hoger beroep - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving onder modaliteit van elektronisch toezicht - Aanvullende voorwaarde als bedoeld in artikel 20, § 3bis, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing onderzoeksrechter tot handhaving onder elektronisch toezicht zonder bijkomende voorwaarde - Gevolg

- Art. 30, § 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 30, § 1, eerste zin Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 24bis, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 21, § 1, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 20, § 3bis, 3° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0049.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13 AC nr. ...

Wanneer de verdachte in een geval bedoeld in artikel 22 Voorlopige Hechteniswet hoger beroep instelt tegen een beslissing van de raadkamer tot handhaving van zijn voorlopige hechtenis en hij voor de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie geen verweer voert over het vereiste van een risico op recidive, onttrekking, het laten verdwijnen van bewijzen of het zich verstaan met derden, dan voldoet de kamer van inbeschuldigingstelling aan haar motiveringsplicht door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding of van een eerdere beslissing waarin wordt vastgesteld dat is voldaan aan die criteria, in zoverre die nog actueel zijn; in dat geval dient de kamer van inbeschuldigingstelling de redenen waarom zij oordeelt dat is voldaan aan die vereisten, niet uitdrukkelijk te herhalen.

Hoger beroep - Hoger beroep tegen beschikking raadkamer tot handhaving - Geen verweer over de criteria van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motiveringsplicht kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte

- Art. 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 22, zesde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, §§ 1 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1181.F 22 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAC.2 AC nr. ...

Uit de samenhang van §§ 1, derde lid, en 3 van artikel 24bis Voorlopige Hechteniswet volgt dat er geen beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing die uitspraak doet over de vordering van het openbaar ministerie genomen met toepassing van artikel 24bis, § 3 van die wet; de appelrechters die het hoger beroep van de aangehouden beklaagde tegen de beschikking waardoor de correctionele rechtbank het elektronisch toezicht heeft herroepen niet-ontvankelijk verklaren, verantwoorden hun beslissing aldus naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

Hoger beroep - Vonnisgerecht - Herroeping van de hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Beslissing van de correctionele rechtbank - Arrest dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Wettigheid

- Art. 24bis, § 1, derde lid, en § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0437.F 29 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.19 AC nr. ...

Het verzuim van de griffier om het bericht te verzenden naar de raadsman van de inverdenkinggestelde, krachtens artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, kan enkel tot nietigheid van de rechtspleging leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend; bij afwezigheid van enige vermelding in het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling over de vraag of de wettelijke verplichting om de raadsman van de eiser op de hoogte te brengen van de rechtsdagbepaling al dan niet is nageleefd of over de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden, is het Hof niet in staat na te gaan of de appelrechters wettig uitspraak hebben gedaan in afwezigheid van de inverdenkinggestelde (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat de beroepen beschikking waarop het Hof vermag acht te slaan, geen advocaat vermeldt en verduidelijkt dat "de inverdenkinggestelde zichzelf verdedigt". Het heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat niet preciseert naar welke advocaat de griffie een bericht van rechtsdagbepaling had moeten verzenden en uit welk stuk de identiteit van die advocaat zou blijken, niet ontvankelijk was wegens onnauwkeurigheid en dat het cassatieberoep bijgevolg moest worden verworpen. Men kan erop wijzen dat de laattijdige toezending, of zelfs het verzuim van toezending van het vereiste bericht, enkel tot nietigheid van de rechtspleging kan leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend. Er kan geen sprake zijn van miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde wanneer zijn raadsman en hijzelf op de rechtszitting zijn verschenen en hen de mogelijkheid werd geboden te vragen dat de zaak zou worden uitgesteld binnen de bij artikel 30, § 3, tweede lid, bepaalde termijn van vijftien dagen (Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204) of nog "wanneer hem de bijstand van een raadsman werd ontzegd nu deze niet van de terechtzitting op de hoogte werd gebracht, maar de verdachte door de appelrechters in zijn verweermiddelen is gehoord en niet blijkt dat hij heeft aangevoerd dat zijn recht van verdediging is miskend" (Cass. 2 april 1996, AR P.96.0398.N, AC 1996, nr. 110).

Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de inverdenkinggestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de inverdenkinggestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed

- Artt. 23, 2°, en 30, § 2, vijfde lid, en § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0086.F 25 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het bestaan van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis vaststaat en die beslissing niet met eenparigheid van stemmen gewezen dient te worden, kan het ontbreken van de handtekening van een lid van het hof van beroep niet leiden tot de nietigheid van het arrest (1). (1) Zie Cass. 13 september 1994, AR P.92.6877.N, AC 1994, nr. 374 (regeling van de rechtspleging); Cass. 17 augustus 1992, AR 6883, AC 1991-92, nr. 581; Cass. 4 oktober 1976, AC 1977, p. 138 (vonnis van de correctionele rechtbank in hoger beroep); zie M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 4de uitg., Brussel, 2012, p. 813, nr. 37. Wanneer, daarentegen, "een vonnis, dat gewezen is door een collegiale kamer van de rechtbank van eerste aanleg, enkel is ondertekend door de voorzitter en de griffier, zonder dat de onmogelijkheid waarin twee van de rechters zouden hebben verkeerd om het vonnis te ondertekenen verantwoord is overeenkomstig artikel 785 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft het ontbreken van de handtekening van die twee rechters de nietigheid van dat vonnis tot gevolg" (Cass. 5 februari 2010, AR C.09.0377.F, AC 2010, nr. 85, met concl. OM op datum in Pas.; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 1524 en noot 1217).

Hoger beroep - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

- Artt. 782, eerste lid, en 785 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 195bis en 211 Wetboek van Strafvordering

P.22.1695.F 28 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221228.2F.2 AC nr. ...

Of het nu gaat om het toezicht op de voorlopige hechtenis met toepassing van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet, dan wel om het periodieke toezicht hierop, met toepassing van de artikelen 22 en 30 van die wet, het gaat om dezelfde zaak, aangezien het dezelfde persoon betreft die wegens dezelfde telastlegging van zijn vrijheid is beroofd; het arrest mag bijgevolg niet worden gewezen door een raadsheer in het hof van beroep die van de zaak heeft kennisgenomen in zijn hoedanigheid van rechter in de rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Cass. 19 juli 2022, AR P.22.0914.F, AC 2022, nr. 479, met concl. advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Hoger beroep - Toezicht op de handhaving van de voorlopige hechtenis - Rechter die uitspraak heeft gedaan in raadkamer - Rechter die uitspraak heeft gedaan in hoger beroep - Zelfde zaak

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

Een rechter kan in dezelfde zaak herhaaldelijk uitspraak doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, hetzij in raadkamer, hetzij, in hoger beroep, in kamer van inbeschuldigingstelling, maar niet achtereenvolgens in eerste aanleg en in hoger beroep (1). (1) Cass. 19 juli 2022, AR P.22.0914.F, AC 2022, nr. 479, met concl. advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.

Hoger beroep - Toezicht op de handhaving van de voorlopige hechtenis - Rechter die uitspraak heeft gedaan in raadkamer - Rechter die uitspraak heeft gedaan in hoger beroep

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1627.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.8 AC nr. ...

Enkel de beslissing van de onderzoeksrechter die een einde maakt aan de voorlopige hechtenis, waarvan de raadkamer de wettigheid heeft beoordeeld of over de handhaving waarvan ze uitspraak heeft gedaan (1), heeft tot gevolg dat het rechtsmiddel tegen de door dat onderzoeksgerecht gewezen beschikking geen voorwerp meer heeft. (1) Met andere woorden, de beschikking tot opheffing van het aanhoudingsbevel die door de onderzoeksrechter is gewezen op grond van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet, waartegen geen rechtsmiddel openstaat.

Hoger beroep - Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beschikking van de onderzoeksrechter tot opheffing van de voorlopige hechtenis - Gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

- Artt. 25, § 2, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 25, § 2, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet over het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing van de raadkamer tot uitvoering van voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht, kan ze die beschikking hervormen door te beslissen dat de voorlopige hechtenis moet worden voortgezet in de gevangenis en niet onder elektronisch toezicht (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9 en voetnoot; Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N, AC 2014, nr. 76 en voetnoot; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., 1103-1104.

Hoger beroep - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Bevoegdheden van de kamer van inbeschuldigingstelling

- Artt. 21, §§ 1 en 4, 22, § 1, en 30, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Een beslissing van de onderzoeksrechter tot voortzetting van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht (1) maakt geen einde aan de voorlopige hechtenis; een dergelijke beslissing kan dus niet tot gevolg hebben dat het eerdere hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer geen voorwerp meer heeft (2). (1) Beschikking op grond van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet. Aangezien dit artikel niet wordt bedoeld in artikel 30 van diezelfde wet, kan tegen deze beslissing geen hoger beroep worden ingesteld. (2) Contra P. Daeninck, "De impact van een beschikking van de onderzoeksrechter tot elektronisch toezicht op een hangend hoger beroep inzake voorlopige hechtenis", T. Strafr., 2021, 2-8; anders dan de eiser stelt deze auteur niettemin vast [blz. 6] dat de raadkamer in dergelijk geval opnieuw uitspraak moet doen binnen de termijn van één of twee maanden te rekenen vanaf de vorige beschikking. Het hof van beroep van Antwerpen, dat uitspraak heeft gedaan over een identieke zaak, heeft in een arrest van 6 januari 2020 geoordeeld dat het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beschikking van de raadkamer waarbij deze tot het periodieke toezicht op de voorlopige hechtenis overging, niet ontvankelijk was bij gebrek aan voorwerp, wegens de beschikking die de onderzoeksrechter intussen had gewezen op grond van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet. Op het cassatieberoep tegen die beslissing heeft het Hof echter alleen maar kunnen vaststellen dat dit arrest de voorlopige hechtenis niet handhaafde, zodat het cassatieberoep niet ontvankelijk was. (Cass. 21 januari 2020, AR P.20.0038.N, AC 2020, nr. 62) Het Hof heeft dus niet de wettigheid van de redenen van het bestreden arrest getoetst. In deze zaak had het hof van beroep kennisgenomen van het hoger beroep van de procureur des Konings tegen een beschikking van de raadkamer tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht. Het had niet kunnen beslissen dat de voorlopige hechtenis in de gevangenis zou worden voortgezet indien enkel de inverdenkinggestelde hoger beroep had ingesteld, omdat het in dat geval de toestand van laatstgenoemde niet had mogen verzwaren (zie Cass. 14 mei 2019, AR P.19.0486.N, AC 2019, nr. 286). Inzake voorlopige hechtenis is het elektronisch toezicht geen alternatief voor de hechtenis. Het is enkel een uitvoeringsmodaliteit hiervan (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 1101). Aangezien de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht een vrijheidsberovende maatregel vormt, is ze onderworpen aan dezelfde maatregelen van toezicht als de voorlopige hechtenis die in de gevangenis wordt uitgevoerd. Bij die gelegenheid kan het appelgerecht krachtens artikel 30, § 1 en § 4, Voorlopige Hechteniswet beslissen om de inverdenkinggestelde in vrijheid te stellen, net zoals het de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht kan omzetten in hechtenis in de gevangenis (zie M.-A. Beernaert e.a., o.c., 1104; Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N, AC 2015, nr. 9; Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N, AC 2014, nr. 76.

Hoger beroep - Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beslissing van de onderzoeksrechter tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - (Geen) gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

- Artt. 24bis, § 2, et 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Hoger beroep - Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beslissing van de onderzoeksrechter tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - (Geen) gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

- Artt. 24bis, § 2, et 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1594.F 14 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221214.2F.12 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de invrijheidstelling van een inverdenkinggestelde beveelt onder naleving van bepaalde voorwaarden en na betaling van een borgsom, wijst ze een gunstigere beslissing dan die welke de handhaving van de hechtenis van de inverdenkinggestelde beveelt, ongeacht of die hechtenis wordt uitgevoerd in de gevangenis dan wel onder elektronisch toezicht; een dergelijke beslissing dient niet met eenparigheid van stemmen van de leden van het appelgerecht te worden genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr.825.

Hoger beroep - Arrest tot hervorming van de beschikking van de raadkamer die de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht handhaaft - Arrest dat de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde onder borgsom en

onder voorwaarden beveelt - (Geen) vereiste eenstemmigheid

- Aaaaart. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.1190.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.14 AC nr. ...

Krachtens artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen kunnen de gedetineerden hun verklaringen van hoger beroep in strafzaken, in de gevangenissen, binnen de openingsuren van de griffie aan de directeur van de instelling of aan zijn gemachtigde doen en wordt op grond van de verklaring van hoger beroep, uiterlijk de eerste dag volgend op die verklaring, een akte van hoger beroep opgesteld; aangezien de akte moet worden opgemaakt op grond van de verklaring, hangt het bestaan ervan af van de verwerkelijking ervan in de vorm van een te ondertekenen register of een in te vullen formulier (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 561.

Hoger beroep - Aangehouden inverdenkinggestelde - Verklaring gedaan aan de gevangenisdirecteur of aan zijn gemachtigde - Vorm

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

Het arrest dat oordeelt dat de enkele omstandigheid dat de gedetineerde, in een moment van irritatie, zijn voornemen heeft aangekondigd om hoger beroep in te stellen tegen de beschikking die hem zonet was betekend, op zich niet de in artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 bepaalde verklaring van hoger beroep vormt die bepaald is in artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen, voegt geen voorwaarde toe aan de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 561.

Hoger beroep - Aangehouden inverdenkinggestelde - Verklaring gedaan aan de gevangenisdirecteur of aan zijn gemachtigde - Aankondiging van het voornemen om hoger beroep in te stellen

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

P.22.1086.F 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAC.6 AC nr. ...

Wat het toezicht op de voorlopige hechtenis betreft, is de zaak van een inverdenkinggestelde, voor de toepassing van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, niet dezelfde als die van zijn mede-inverdenkinggestelden, zelfs indien hun dezelfde feiten worden verweten.

Hoger beroep - Onderzoeksgerechten - Cumulatie van rechterlijke ambten in dezelfde zaak

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0516.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het hoger beroep van de inverdenkinggestelde geen weerslag heeft op de omvang van de aanhangigmaking van de zaak, door het hoger beroep van het openbaar ministerie, bij het onderzoeksgerecht, is het middel dat de appelrechters verwijt te hebben verzuimd over dat hoger beroep uitspraak te doen, bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

Hoger beroep - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden - Hogere beroepen van het openbaar ministerie en van de inverdenkinggestelde - Arrest dat uitspraak doet op het enkele hoger beroep van het openbaar ministerie

- Artt. 30 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking die de inverdenkinggestelde in vrijheid stelt onder naleving van verschillende voorwaarden, staat de aan de kamer van inbeschuldigingstelling toegekende rechtsmacht haar toe de inverdenkinggestelde vrij te laten, desgevallend onder naleving van bepaalde voorwaarden, of zijn opsluiting in de gevangenis of onder elektronisch toezicht te handhaven.

Hoger beroep - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Aanhangigmaking van de zaak bij het gerecht in hoger beroep

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1378.F 17 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211117.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de beroepen beschikking bevestigt die de eiser in vrijheid heeft gesteld onder de daarin opgesomde voorwaarden en na het betalen van een borgsom, met de wijziging dat het bedrag ervan, dat door de eerste rechter was vastgesteld op tienduizend euro, wordt verhoogd tot vijftigduizend euro, moet zij de verwerping van het verweermiddel dat die verhoging uitsloot, met redenen omkleden.

Hoger beroep - Beroepen beschikking die de invrijheidstelling onder voorwaarden en na betaling van een borgsom beveelt - Hoger beroep - Verhoging van het bedrag van de borgsom in hoger beroep - Motiveringsplicht

- Art. 30, § 3, en 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1188.N 21 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210921.2N.19 AC nr. ...

Uit artikel 211bis Wetboek van Strafvordering volgt dat eenstemmigheid is vereist voor het appelgerecht om inzake voorlopige hechtenis een voor de aangehoudene gunstige beschikking te kunnen wijzigen en die eenstemmigheid moet ondubbelzinnig blijken uit de appelbeslissing; uit de enkele overname door de kamer van inbeschuldigingstelling van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, waarin na vermelding van die redenen, in het dictum wordt gevorderd om gelet op die redenen met eenparigheid van stemmen het hoger beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren en de voorlopige hechtenis te handhaven, kan niet worden afgeleid dat de kamer van inbeschuldigingstelling met eenparige stemmen heeft geoordeeld (1) . (1) Cass. 29 maart 1991, AR nr. 8991, AC 1990-91, nr. 407; Cass. 2 april 1985, AR nr. 8999, AC 1984-85, nr. 468.

Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Gunstige beschikking voor de aangehoudene - Wijziging - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.21.0321.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.22 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 30, § 2, eerste en tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, volgt niet dat de akte van betekening van de beschikking van de raadkamer, indien toepasselijk, ook melding moet maken van een verlenging van de beroepstermijn overeenkomstig artikel 644 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie over de toepassing van artikel 644 Gerechtelijk Wetboek op de verlenging van de beroepstermijn inzake voorlopige hechtenis Cass. 10 mei 1977, AC 1977, p. 926.

Hoger beroep - Termijn - Verlenging van de termijn - Artikel 644 Wetboek van Strafvordering - Vermelding - Draagwijdte

- Art. 644 Wetboek van Strafvordering
- Art. 30, § 2, eerste en tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.1321.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.13 AC nr. ...

De afstand van een hoger beroep in het kader van de voorlopige hechtenis heeft niet tot gevolg dat de zaak daardoor van rechtswege wordt onttrokken aan de kamer van inbeschuldigingstelling, zodat het onderzoeksgerecht overeenkomstig artikel 30, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet binnen de termijn van vijftien dagen nadat het hoger beroep is ingesteld, akte moet verlenen van de afstand (1). (1) Cass. 23 augustus 2005, AR P.05.1216.F, AC 2005, nr. 401.

Hoger beroep - Afstand

Een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de afstand van een inverdenkinggestelde van zijn hoger beroep tegen een beslissing van de raadkamer die de voorlopige hechtenis handhaaft, heeft dezelfde gevolgen heeft als een arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft in de zin van artikel 30, § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet.

Hoger beroep - Arrest waarbij akte van de afstand wordt verleend

P.20.1338.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.14 AC nr. ...

Indien de politierechtbank een beklaagde veroordeelt en zijn onmiddellijke aanhouding beveelt en de beklaagde tegen dat vonnis hoger beroep heeft ingesteld, neemt krachtens artikel 27, § 1, 2°, en § 2, Voorlopige Hechteniswet de correctionele rechtbank waar de zaak ingevolge het hoger beroep aanhangig is, kennis van het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling; de correctionele rechtbank doet in een dergelijk geval uitspraak over het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling in eerste en laatste aanleg en tegen de daarover gewezen beschikking staat bijgevolg geen hoger beroep open.

Hoger beroep - Politierechtbank - Onmiddellijke aanhouding - Hoger beroep - Verzoekschrift tot in vrijheidstelling - Uitspraak van de correctionele rechtbank in eerste en laatste aanleg

P.20.1153.F 2 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201202.2F.6 AC nr. ...

Wanneer het hoger beroep is gericht tegen een beschikking van de raadkamer om de inverdenkinggestelde onder voorwaarden en met betaling van een borgsom in vrijheid te stellen, moet de kamer van inbeschuldigingstelling vermelden waarom de voormelde voorwaarden en borgsom de aangehaalde risico's en in het bijzonder het vluchtgevaar, niet konden neutraliseren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 742.

Hoger beroep - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden en met betaling van een borgsom - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Hervorming in hoger beroep - Motivering van de handhaving van de hechtenis - Verplichting

- Artt. 22, zevende lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0195.N 25 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200225.2N.12 AC nr. ...

De eventuele onregelmatigheid van de rechtspleging voor de raadkamer leidt niet tot de onwettigheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis wanneer het volledige dossier ter beschikking werd gehouden van de inverdenkinggestelde en van zijn raadsman vóór diens verschijning voor de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer is aanhangig gemaakt (1). (1) Cass. 3 januari 2006, AR P.05.1662.N, AC 2006, nr. 5; Cass. 10 november 1999, AR P.99.1514.F, AC 1999, nr. 601; Cass. 27 juli 1999, AR P.99.1084.F, AC 1999, nr. 423.

Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Herstel van vormverzuim bij de rechtspleging in hoger beroep

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0063.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.13 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die net als de raadkamer beslist tot de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde uit te voeren in de gevangenis, wijzigt geen voor de inverdenkinggestelde gunstigere beschikking, ook niet als zij die handhavingsbeslissing neemt op grond van andere redenen dan de raadkamer (1). (1) Cass. 6 november 2012, AR P.12.1704.N, AC 2012, nr. 598.

Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bevoegdheid van de rechter - Handhaving van de hechtenis - Strafverzwaring

Uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting te antwoorden op een conclusie van een inverdenkinggestelde betreffende de volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en het recidive- en collusiegevaar als bedoeld in artikel 16, § 1, eerste en vierde lid, Voorlopige Hechteniswet op het ogenblik van de beslissing; die verplichting houdt niet in dat de kamer van inbeschuldigingstelling, gelet op de korte duur waarbinnen zij moet beslissen, moet antwoorden op elk argument dat een inverdenkinggestelde aanvoert ter betwisting van die volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en het bestaan van recidive- en collusiegevaar, voor zover de kamer zich over die volstrekte noodzakelijkheid en die gevaren uitspreekt.

Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en recidive-en collusiegevaar - Draagwijdte

Uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting te antwoorden op een conclusie van een inverdenkinggestelde betreffende het bestaan van recidive- en collusiegevaar als bedoeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet op het ogenblik van de beslissing, maar die verplichting houdt niet in dat de kamer van inbeschuldigingstelling, gelet op de korte duur waarbinnen zij moet beslissen, voor elke door een inverdenkinggestelde voorgestelde voorwaarde moet preciseren waarom die niet van aard is het gevaar voor recidive- en collusiegevaar te neutraliseren; die motiveringsverplichting heeft niet tot doel een inverdenkinggestelde in te lichten over de voorwaarden die bij een volgende beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis wel van aard zouden zijn om het gevaar voor recidive en collusie te neutraliseren.

Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Recidive-en collusiegevaar - Draagwijdte

---

P.19.1036.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.8 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat artikel 26, § 4, Voorlopige Hechteniswet niet voorziet in de mogelijkheid voor het openbaar ministerie om hoger beroep in te stellen tegen het behoud van de voorlopige hechtenis en dit ongeacht de modaliteit van uitvoering en dat de wijze waarop het openbaar ministerie hoger beroep heeft ingesteld niet bij wet is bepaald zodat dit hoger beroep niet ontvankelijk is, verantwoordt die beslissing naar recht.

Hoger beroep - Modaliteit van elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie

- Art. 26, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.19.0497.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.5 AC nr. ...

Zelfs als het hoger beroep wordt ingesteld buiten de termijn van vierentwintig uur, bepaald in artikel 30, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet (1), dient de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak te doen over het aldus ingestelde beroep; wanneer dat gerecht beslist dat het beroep niet ontvankelijk is, blijft de verdachte in voorlopige hechtenis; een beslissing die het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart heeft dezelfde gevolgen als een arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft in de zin van artikel 30, § 4, van die wet; met toepassing van die bepaling vormt het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de voorlopige hechtenis handhaaft een titel van vrijheidsberoving voor een maand te rekenen vanaf de beslissing, indien ze betrekking heeft op de eerste of de tweede beschikking van de raadkamer (2). (1) En niet artikel 30, § 3, eerste lid, zoals het arrest vermeldt. (2) Zie Cass. 9 december 2008, AR P.08.1759.N, AC 2008, nr. 713, R.A.G.B., 2009, p. 460, noot Y. VAN DEN BERGE ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste ed., 2017, dl. I, p. 1076. Hetzelfde geldt voor het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat akte verleent van de afstand van het hoger beroep van de verdachte binnen de wettelijke termijn van vijftien dagen, bepaald in artikel 30, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet (Cass. 23 augustus 2006, AR P.06.1200.F, AC 2006, nr. 382; Cass. 8 februari 2006, AR P.06.0189.F, AC 2006, nr. 84; Cass. 23 augustus 2005, AR P.05.1216.F, AC 2005, nr. 401). (MNB)

Hoger beroep - Beschikking tot handhaving gewezen door de raadkamer - Laattijdig hoger beroep - Arrest dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Titel van vrijheidsberoving - Duur

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0486.N 14 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190514.3 AC nr. ...

Op het enkel hoger beroep van de inverdenkinggestelde mag de rechter zijn toestand niet verzwaren, zodat wanneer de beroepen beschikking van de raadkamer de voorlopige hechtenis handhaaft en de uitvoering ervan beveelt onder elektronisch toezicht op een welbepaald adres, de appelrechter die de voorlopige hechtenis handhaaft niet mag beslissen dat deze wordt uitgevoerd in de gevangenis.

Hoger beroep - Beschikking tot uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Enkel hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Handhaving van de hechtenis - Verzwaring van de toestand van de inverdenkinggestelde

- Art. 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0439.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.15 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 780, eerste lid, 2°, en 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de identiteit van een partij, die per vergissing in de beroepen beslissing werd opgegeven, mag worden rechtgezet; die bepalingen zijn van algemene toepassing, ook als de vergissing is gebeurd bij het toezicht op de voorlopige hechtenis (1) en ze tevens betrekking heeft op de inbeschuldigingstelling. (1) Zie Cass. 15 december 2004, AR P.04.1590.F, AC 2004, nr. 613: "Een verschrijving wat betreft de identiteit van een inverdenkinggestelde kan volgens de procedure bepaald in artikel 794 van het Gerechtelijk Wetboek worden verbeterd".

Hoger beroep - Handhaving - Verschrijving - Identiteit van de inverdenkinggestelde - Verbetering

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 780, eerste lid, 2°, en 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.1610.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter door strikte termijnen is gehouden, kan hij naar recht beslissen dat een regelmatig opgeroepen tolk die niet komt opdagen een geval van overmacht uitmaakt, voor zover hij de nodige maatregelen treft waardoor de daadwerkelijke uitoefening van het recht van verdediging wordt verzekerd.

Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inverdenkinggestelde drukt zich niet uit in de taal van de rechtspleging - Opgeroepen tolk daagt niet op - Geval van overmacht - Recht van verdediging

P.14.1956.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.5 AC nr. 9

De kamer van inbeschuldigingstelling wiens rechtsmacht voortvloeit uit de devolutieve werking van het hoger beroep heeft inzake voorlopige hechtenis dezelfde bevoegdheden als de raadkamer en zij kan dan ook, op hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer om de inverdenkinggestelde onder voorwaarden vrij te laten, beslissen dat de voorlopige hechtenis, uit te voeren in de gevangenis, wordt gehandhaafd, ook al had de onderzoeksrechter in het bevel tot aanhouding beslist dat de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht zou worden uitgevoerd; noch de regeling uitgewerkt in artikel 24bis, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet noch die uitgewerkt in artikel 25, §1 en 2, Voorlopige Hechteniswet, die betrekking hebben op niet vergelijkbare situaties, laten toe anders te oordelen (1). (1) Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N, AC 2014, nr. 76 en noot (1).

Hoger beroep - Voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wijziging van de uitvoeringsmodaliteit - Bevoegdheid

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

INVRIJHEIDSTELLING ONDER VOORWAARDEN

P.25.1189.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.4 AC nr. ...

Uit artikel 8 EVRM kan niet worden afgeleid dat de vonnisrechter ertoe gehouden is om een aan een beklaagde opgelegde voorwaarde op te heffen of te wijzigen omdat de handhaving van die voorwaarde nadelig is voor het privé- en gezinsleven van hemzelf, zijn partner en hun gemeenschappelijke kinderen; wel dient de vonnisrechter, wanneer de beklaagde dat aanvoert, de proportionaliteit tussen de handhaving van de voorwaarde en het vermelde recht op privé- en gezinsleven bij zijn voormelde beoordeling te betrekken; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die onverenigbaar zijn met het door artikel 8 EVRM gewaarborgde recht op privé- en gezinsleven.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Voorwaarden - Impact op aspecten van het privé- en gezinsleven - Motiveringsplicht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0448.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.29 AC nr. ...

Met de bepalingen van artikel 35, §§ 1, 3 en 5, Voorlopige Hechteniswet, heeft de wetgever geen limitatieve categorie van voorwaarden bepaald, maar het aan de rechter overgelaten om de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen van recidivegevaar, vluchtgevaar, collusiegevaar of het gevaar op het doen verdwijnen van bewijzen en die door de rechter te bepalen voorwaarden kunnen wel degelijk een beperking op grondrechten inhouden, mits de rechter de absolute noodzaak daarvan vaststelt; uit die bepalingen alsmede uit de bepalingen van artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM volgt dat de rechter aan de vrijgelaten inverdenkinggestelde als voorwaarde kan opleggen dat hij zich niet naar het buitenland mag begeven zonder voorafgaande toelating, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt in het licht van de ernstige redenen bepaald in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zodat de rechter die voorwaarde ook kan handhaven, mits hij ze, na een geactualiseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, op het moment van zijn uitspraak nog steeds absoluut noodzakelijk acht in het licht van deze redenen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Geen limitatieve categorie van voorwaarden - Beoordeling door de rechter van de aangepaste voorwaarden - Mogelijke beperking van grondrechten - Artikel 2.2 en 2.3 Aanvullend Protocol EVRM en artikel 5 EVRM - Verbod om het land te verlaten zonder toelating van de rechter - Mogelijkheid tot oplegging en handhaving van een dergelijke voorwaarde - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2.3 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen,

opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963

- Art. 2.2 Aanvullend protocol nr. 4 bij het EVRM, tot het waarborgen van de bepaalde rechten en vrijheden die reeds in het Verdrag en in het eerste aanvullend protocol daarbij zijn opgenomen, opgemaakt te Straatsburg op 16 september 1963

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Volgens artikel 35, § 1 en § 5, Voorlopige Hechteniswet kunnen de onderzoeksgerechten de inverdenkinggestelde in vrijheid laten onder oplegging van één of meer voorwaarden en artikel 35, § 3, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat deze voorwaarden betrekking moeten hebben op een van de redenen genoemd in artikel 16, § 1, vierde lid, en daaraan moeten aangepast zijn, in acht genomen de omstandigheden van de zaak hetgeen het bestaan betreft van ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten inverdenkinggestelde nieuwe misdaden en wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden; hieruit volgt dat de rechter die oordeelt over het verzoek van een inverdenkinggestelde om een hem opgelegde voorwaarde op de heffen, dient vast te stellen dat er op het moment van zijn beslissing nog steeds minstens één van de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde redenen van toepassing is, zodat indien de rechter wettig het bestaan van één dergelijke reden vaststelt, zijn motivering over eventueel nog andere redenen overtollig is en de kritiek van de inverdenkinggestelde op die motivering niet tot cassatie kan leiden; de vermelde bepalingen vereisen niet dat de rechter in zijn beslissing over het verzoek tot opheffing van een voorwaarde uitdrukkelijk melding maakt van de artikelen van de Voorlopige Hechteniswet die hij toepast of van verdrags- of wetsbepalingen die de inverdenkinggestelde tot zijn staving van zijn verzoek aanvoert en het feit dat de rechter die bepalingen niet vermeldt, betekent bovendien niet dat hij ze niet toepast of geen acht erop slaat.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van de voorwaarden - Artikelen 35, §§ 1, 3 en 5 - Redenen waarop de voorwaarden betrekking moeten hebben - Toepassing van artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet - Motivering door de rechter - Vermelding van één reden uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Motivering over andere redenen uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Overtollige motivering - Vermelding van de wettelijke bepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 35, §§ 1, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0321.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.19 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming en in het licht van die doelstellingen oordeelt de rechter onaantastbaar over het bedrag van de borgsom rekening houdend met de financiële draagkracht van de betrokkene, waarbij hij overeenkomstig het tweede lid van artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet zijn beslissing ook kan gronden op ernstige vermoedens dat gelden of waarden afkomstig van het misdrijf in het buitenland zijn geplaatst ofwel verborgen gehouden en hij in dat geval het proportionaliteitsbeginsel in acht moet nemen; de periode dat de betrokkene van zijn vrijheid werd beroofd ingevolge zijn voorlopige hechtenis vormt geen in aanmerking te nemen criterium voor de bepaling van het bedrag van de borgsom en de enkele omstandigheid dat de betrokkene reeds in een andere procedure voorlopig in vrijheid werd gesteld tegen betaling van een borgsom, verplicht de rechter niet eenzelfde borgsom op te leggen of te motiveren waarom hij een hogere borgsom oplegt dan in die procedure en bij gebrek aan een daartoe strekkende conclusie moet de rechter de beslissing over het bedrag van de borgsom niet nader motiveren (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121; PH. DAENINCK, "Voorlopige hechtenis: over de omvang en andere vraagstukken van de borgsom", T.Strafr. 2023, 207.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Criteria ter vaststelling van het bedrag - Motivering van het bedrag - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0146.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.18 AC nr. ...

De artikelen 35 tot en met 38 Voorlopige Hechteniswet houden voor de rechter die aan een inverdenkinggestelde een invrijheidsstelling onder voorwaarden toestaat, de verplichting in om die voorwaarden zo duidelijk mogelijk te bepalen opdat de inverdenkinggestelde redelijkerwijze kan weten waaraan zich te houden om aan die voorwaarden te voldoen; de aldus vereiste duidelijkheid gaat evenwel niet zover dat de rechter die een inverdenkinggestelde als voorwaarde het verbod oplegt om nog te communiceren via platformen of applicaties die anonimiteit garanderen, al die platformen en applicaties moet opsommen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encriptie of anonimisering - Duidelijkheid van de na te leven voorwaarde - Beoordeling

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Weliswaar is de vertrouwelijkheid van communicatie een essentieel onderdeel van het recht op de eerbiediging van het privéleven en de correspondentie, zoals vastgelegd in artikel 8 EVRM, en moeten gebruikers van telecommunicatie- en internetdiensten de garantie hebben dat hun persoonlijke levenssfeer en vrijheid van meningsuiting worden geëerbiedigd, maar die garantie is niet absoluut en moet in voorkomend geval wijken voor andere legitieme eisen, zoals het voorkomen van het plegen van ernstige misdrijven of het beletten van de vlucht van personen die worden verdacht van dergelijke misdrijven ; hieruit volgt dat de rechter met toepassing van de artikelen 35 tot en met 38 Voorlopige Hechteniswet een inverdenkinggestelde in vrijheid kan stellen met als voorwaarde het verbod om gebruik te maken van bepaalde communicatiemiddelen, in zoverre dat verbod evenredig is met de in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen, waaronder het tegengaan van recidive of vlucht door de inverdenkinggestelde (1). (1) EHRM, 13/02/2024, Podchasov / Rusland, § 65, www.echr.coe.int, NC 2024, 326.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod op gebruik van elektronische communicatie met data-encriptie of anonimisering - Recht op eerbiediging van het privé-leven van de verdachte - Vertrouwelijkheid van de communicatie - Afweging tegenover de redenen van voorlopige hechtenis - Gevaar voor recidive en onttrekking

aan het gerecht - Beoordeling

- Art. 38 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0049.N 21 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen (1). (1) Zie Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, AC 2024, nr. 292, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot invrijheidstelling tegen borgsom - Weigering - Redenen

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1189.F 22 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAC.4 AC nr. ...

Noch uit artikel 35, §§ 1, eerste lid, 2, 4, eerste lid, en 5 Voorlopige Hechteniswet, noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer zij oordeelt dat het bedrag dat door de inverdenkinggestelde is voorgesteld of dat door de raadkamer is vastgesteld onvoldoende is en noch in staat is de openbare veiligheid te waarborgen, noch een of meerdere gevaren, vermeld in artikel 16, § 1, van die wet af te wenden, in haar beslissing moet opgeven welk hoger bedrag voldoende zou zijn om de openbare veiligheid te waarborgen en de vastgestelde gevaren af te wenden.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Voorlopige invrijheidstelling tegen storting van een door de raadkamer besliste borgsom - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Door de inverdenkinggestelde voorgesteld onvoldoende bevonden bedrag - Motivering van de beslissing tot handhaving van de hechtenis - Voorwaarden

- Art. 35, § 1, eerste lid, §§ 2 en 4, eerste lid, en § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0926.F 4 juli 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230704.VAC.9 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 16, § 1, eerste lid, en 35, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om de inverdenkinggestelde aan dwang te onderwerpen, nu eens kan verantwoorden dat er tegen hem een bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd en dan weer dat er enkel, overeenkomstig voormeld artikel 35, § 1, eerste lid, begeleidende voorwaarden worden opgelegd.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om de inverdenkinggestelde aan dwang te onderwerpen - Gevolg - Aan de onderzoeksrechter geboden alternatief

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De voorwaarde van volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om een bevel tot aanhouding uit te vaardigen moet worden beoordeeld op grond van de mogelijkheid, voor de onderzoeksrechter, om alternatieve maatregelen, namelijk de invrijheidstelling onder betaling van een borgsom of onder voorwaarden, te bevelen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Beoordeling

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De vaststelling, door de onderzoeksrechter, dat er geen volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid bestaat om tegen de inverdenkinggestelde een bevel tot aanhouding uit te vaardigen, verbiedt die magistraat niet bovendien te oordelen dat het voor de openbare veiligheid volstrekt noodzakelijk is de invrijheidstelling van de betrokkene te koppelen aan de verplichting om bepaalde voorwaarden na te leven, zodat het onderzoeksgerecht dat kennisneemt van een verzoekschrift tot intrekking van die voorwaarden, niet gehouden is het toe te wijzen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid om tegen de inverdenkinggestelde een aanhoudingsbevel uit te vaardigen - Gevolg - Bevoegdheid van de onderzoeksrechter - Verzoekschrift tot intrekking van de voorwaarden - Gevolg

- Art. 35, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0817.F 14 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230614.2F.8 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde de voor zijn invrijheidstelling vereiste borg niet betaalt, vloeit niet noodzakelijk voort dat de borgsom werd vastgesteld zonder rekening te houden met zijn financiële draagkracht (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2023, AR P.23.0805.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.22.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Invrijheidstelling tegen borgstelling - Niet-betaling - (geen) Weerslag op de wettigheid van de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De voor het vaststellen van het bedrag van een borgsom in aanmerking te nemen bestaansmiddelen zijn niet enkel die welke de inverdenkinggestelde verkrijgt uit een regelmatig uitgeoefende activiteit, maar ook die welke de criminaliteit waarvan hij wordt verdacht hem zouden hebben opgebracht indien de feiten bewezen waren; uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde geen enkel duidelijk teken van rijkdom vertoont, volgt niet dat de borgsom moet worden vastgesteld door de aanwijzingen betreffende een niet-aangegeven, want onrechtmatige, winstgevende activiteit voor onbestaande te houden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, dat geconcludeerd heeft tot cassatie.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Invrijheidstelling tegen borgstelling - In aanmerking te nemen bestaansmiddelen voor de vaststelling van het bedrag van de borgsom

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0805.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.22 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de inverdenkinggestelde stukken voorlegt die zijn precaire financiële situatie aannemelijk maken en dat hij het bedrag van de eerder vastgestelde borgsom niet betaalt, volgt op zich niet dat de rechter moet erkennen dat die borgsom buitensporig zou zijn of dat hij zich aan een bijzondere motiveringsplicht moet houden om de bewijswaarde van de neergelegde stukken te verwerpen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Invrijheidstelling onder borgsom - Bedrag van de borgsom - Buitensporig karakter - Stukken die de precaire financiële situatie aannemelijk maken - Niet-betaling van het bedrag van de eerder vastgestelde borgsom - Invloed

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het ontbreken van een vermogensonderzoek is voor het vaststellen van het bedrag van een borgsom niet van doorslaggevend belang, aangezien dat bedrag kan worden vastgesteld op grond van verschillende feitelijke gegevens die door de rechter op onaantastbare wijze worden beoordeeld.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom - Onaantastbare beoordeling van de rechter - Geen vermogensonderzoek - Invloed

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De borgsom, die bedoeld is om het vluchtgevaar tegen te gaan, moet worden vastgesteld met inachtneming van de financiële draagkracht van de inverdenkinggestelde maar ook, in voorkomend geval, overeenkomstig artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, door rekening te houden met het bestaan van ernstige vermoedens dat uit het misdrijf verkregen geldsommen of waarden in het buitenland werden belegd of verborgen werden gehouden; de rechter kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde op onaantastbare wijze beoordeelt (1). (1) Cass. 9 november 2022, AR P.22.1407.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Invrijheidstelling onder borgsom - Vaststelling van het bedrag van de borgsom - Criteria

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1594.F 14 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221214.2F.12 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de invrijheidstelling van een inverdenkinggestelde beveelt onder naleving van bepaalde voorwaarden en na betaling van een borgsom, wijst ze een gunstigere beslissing dan die welke de handhaving van de hechtenis van de inverdenkinggestelde beveelt, ongeacht of die hechtenis wordt uitgevoerd in de gevangenis dan wel onder elektronisch toezicht; een dergelijke beslissing dient niet met eenparigheid van stemmen van de leden van het appelgerecht te worden genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr.825.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest tot hervorming van de beschikking van de raadkamer die de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht handhaaft - Arrest dat de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde onder borgsom en onder voorwaarden beveelt - (Geen) vereiste eenstemmigheid

- Aaaaart. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.22.1407.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11 AC nr. ...

De rechter die bij de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis de vrijlating onder borgsom beveelt, bepaalt op onaantastbare wijze het bedrag van de borgsom en is bij gebrek aan een conclusie niet verplicht zijn beslissing hierover met redenen te omkleden (1); niettemin moet bij het bepalen van de borgsom, die is bedoeld om het vluchtgevaar tegen te gaan, ook rekening worden gehouden met de financiële draagkracht van de verdachte en, zo nodig, overeenkomstig artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, met het bestaan van ernstige vermoedens dat de uit het misdrijf verkregen geldsommen of effecten in het buitenland werden belegd of verborgen werden gehouden (2). (1) Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0689.F, AC 2002, nr. 297; zie concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. 2022, nr. 719. Wat betreft de ontvankelijkheid van het cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing, zie Cass. 22 december 2021, AR P.21.1606.F, AC 2021, nr. 826, met concl. OM op datum in Pas. en verw. in voetnoot ondertekend M.N.B. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 719.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Invrijheidstelling onder borgsom - Verplichting van de rechter om het bedrag van de borgsom te verantwoorden - Draagwijdte

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0459.N 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2N.4 AC nr. ...

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom; het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 www.juportal.be.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Redelijke termijn - Borgsom - Beoordeling door de rechter

De in artikel 35 Voorlopige Hechteniswet bedoelde invrijheidstelling onder voorwaarden en invrijheidstelling die afhankelijk wordt gesteld van de voorafgaande en volledige betaling van een borgsom houden alternatieve maatregelen in voor de voorlopige hechtenis en de ermee gepaard gaande vrijheidsberoving en de vrijheidsbeperkingen die met die alternatieve maatregelen gepaard gaan, zijn uit hun aard minder ingrijpend dan de vrijheidsberoving die voortvloeit uit de voorlopige hechtenis, onder welke modaliteit die ook wordt uitgevoerd; het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat de inverdenkinggestelde in vrijheid kan worden gesteld onder de voorwaarden die het bepaalt en mits hij voorafgaand een bepaalde borgsom betaalt, dient dan ook niet te antwoorden op de conclusie van de inverdenkinggestelde waarin deze om de uitvoering van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht verzoekt, en is er niet toe gehouden te motiveren waarom die alternatieve maatregelen meer geschikt zijn dan een hechtenis onder elektronisch toezicht om het recidive-, collusie- en vluchtgevaar te neutraliseren.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatieven voor de voorlopige hechtenis - Beoordeling

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De in artikel 35, § 1, Voorlopige Hechteniswet bedoelde invrijheidstelling onder voorwaarden en de in paragraaf 4 van dat artikel bedoelde invrijheidstelling die afhankelijk wordt gesteld van de voorafgaande en volledige betaling van een borgsom, kunnen gelijktijdig worden opgelegd (1); de omstandigheid dat de in artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet bedoelde borgsom moet worden betaald vóór de invrijheidstelling terwijl de in paragraaf 1 van dat artikel bedoelde voorwaarden moeten worden nageleefd na de invrijheidstelling, doet hieraan geen afbreuk. (1) Cass. 19 juli 2005, AR P.05.1008.N, AC 2005, nr. 390.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Het gelijktijdig opleggen van invrijheidstelling onder voorwaarden en een borgsom

- Art. 35, §§ 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite welke voorwaarden noodzakelijk zijn, gelet op de redenen vermeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zonder dat hij ertoe gehouden is elke voorwaarde afzonderlijk te motiveren; zo ook oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2019, AR P.19.0958.N, AC 2019, nr. 489; Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0882.N, AC 2015, nr. 456.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Artt. 16 en 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De rechter oordeelt onaantastbaar over het bedrag van de in artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet bedoelde borgsom, rekening houdend met de in dat artikel bedoelde criteria; bij afwezigheid van een conclusie dient de rechter die de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom oplegt niet vast te stellen dat de inverdenkinggestelde in staat is deze te betalen, en dient hij niet de criteria te vermelden op grond waarvan hij de omvang van de borgsom bepaalt en de loutere bewering in de conclusie van de inverdenkinggestelde dat hij eerder niet in staat was een borgsom te betalen, verplicht de rechter niet ertoe zijn beslissing in dit verband nader te motiveren (1). (1) Zie Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 www.juportal.be; Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0689.F, AC 2002, nr. 297.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Bedrag - Criteria - Bepaling van de omvang - Motivering

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0274.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.16 AC nr. ...

De beoordeling van de redelijkheid van de termijn van de voorwaarden moet concreet zijn, rekening houdend met de specifieke gegevens van elke zaak en daarbij kan het onderzoeksgerecht onder meer rekening houden met de impact van de voorwaarden op het privé- of beroepsleven van de betrokkene, de ernst van de feiten, de impact van de feiten op het slachtoffer en het risico van recidive; de duur van de maatregelen heeft een invloed op de motiveringsverplichting van het onderzoeksgerecht daar gronden die aanvankelijk afdoende leken, door het tijdsverloop hun rechtvaardigend vermogen kunnen verliezen maar dat belet niet dat het onderzoeksgerecht kan verwijzen naar de gegevens die zijn vervat in vroegere beslissingen tot verlenging of wijziging van de aan de inverdenkinggestelde opgelegde voorwaarden, wanneer het oordeelt dat die gegevens op grond van de omstandigheden die het vaststelt, nog steeds actueel zijn.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Taak van het onderzoeksgerecht - Beoordeling - Redelijke termijn - Criteria - Motivering - Wijze

Een verzoek tot opheffing of wijziging van voorwaarden, dat niet ontvankelijk is omdat het niet is ingesteld voor de juiste rechtsinstantie of met toepassing van de juiste procedure, doet de termijn van vijf dagen niet aanvangen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Raadkamer - Termijn - Gevolgen

- Art. 36, § 1, vierde en vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het bijzondere rechtsmiddel waarin artikel 36, § 1, vierde en vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet voorzien, kan enkel worden ingesteld bij een verzoekschrift gericht aan de raadkamer (1); het kan niet worden ingesteld voor de onderzoeksrechter en het kan evenmin worden ingesteld als een incidenteel verzoek opgenomen in een voor de raadkamer neergelegde conclusie in het kader van een hoger beroep dat de inverdenkinggestelde instelt tegen een beslissing van de onderzoeksrechter die de voorwaarden verlengt. (1) Cass. 18 juni 1997, AR P.97.0771.F, AC 1997, nr. 280; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6° ed., 2014, p. 572.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Vormvereisten - Raadkamer - Wijze

- Art. 36, § 1, vierde en vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over het bijzonder rechtsmiddel bepaald in artikel 36, §1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, moet op korte termijn beslissen en bijgevolg moet het onderzoeksgerecht niet tot in de bijzonderheden op elk verweer van een inverdenkinggestelde antwoorden; of de aan de inverdenkinggestelde opgelegde voorwaarden moeten worden opgeheven of gewijzigd, wordt onaantastbaar beoordeeld door het onderzoeksgerecht en het Hof gaat na of dat gerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Taak van het onderzoeksgerecht - Motivering - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

Het rechtsmiddel bepaald in artikel 36, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet betreft een bijzonder rechtsmiddel waarbij de raadkamer in eerste aanleg en de kamer van inbeschuldigingstelling in hoger beroep zich over het verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden moeten uitspreken en hun beslissing moeten motiveren overeenkomstig artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet; dit rechtsmiddel kan niet worden aangewend als een hoger beroep tegen een verlengingsbeslissing van de onderzoeksrechter om zo de onderzoeksgerechten te verplichten zich uit te spreken over een voorgehouden formele onwettigheid van die verlengingsbeslissing (1). (1) Cass. 7 september 2021, AR P.21.1164.N, AC 2021, n° 525.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Taak van

het onderzoeksgerecht - Gevolgen

- Artt. 16, § 5, en 36, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1378.F 17 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211117.2F.5 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de beroepen beschikking bevestigt die de eiser in vrijheid heeft gesteld onder de daarin opgesomde voorwaarden en na het betalen van een borgsom, met de wijziging dat het bedrag ervan, dat door de eerste rechter was vastgesteld op tienduizend euro, wordt verhoogd tot vijftigduizend euro, moet zij de verwerping van het verweermiddel dat die verhoging uitsloot, met redenen omkleden.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Raadkamer - Invrijheidstelling onder voorwaarden en na betaling van een borgsom - Hoger beroep - Verhoging van het bedrag van de borgsom in hoger beroep - Motiveringsplicht

- Art. 30, § 3, en 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1164.N 7 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.19 AC nr. ...

Volgens artikel 36, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet kan de verdachte aan de raadkamer vragen dat de opgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk worden opgeheven of gewijzigd; dit betreft een bijzonder rechtsmiddel waarbij de raadkamer in eerste aanleg en in hoger beroep de kamer van inbeschuldigingstelling zich over het verzoek moeten uitspreken en hun beslissing moeten motiveren overeenkomstig artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet; dit rechtsmiddel kan niet worden aangewend als een hoger beroep tegen een verlengingsbeslissing van de onderzoeksrechter om zo de onderzoeksgerechten te verplichten zich uit te spreken over een voorgehouden formele onwettigheid van die verlengingsbeslissing (1). (1) Cass. 2 januari 2013, AR P.12.0252.N, AC 2013, nr. 4, T. Strafr. 2013, 193 noot T. DECAIGNY; Cass. 3 december 2003, AR P.03.1545.F, AC 2003, 618, RDP 2004, 626. Zie ook F. SCHUERMANS, "De voorlopig in vrijheid gestelde en zijn voorwaarden", RABG 2005, 1522-1524; O. MICHIELS, D. CHICOYAN en P. THEVISSEN, La détention préventive, Anthemis, 2010, 120-122; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Maklu, 2012, 648; P. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2015, 117; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1137-1141.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verlenging van de voorwaarden door de onderzoeksrechter - Rechtsmiddelen

- Artt. 16, § 5 en 36, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0163.F 10 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210210.2F.20 AC nr. ...

De onderzoeksrechter kan niet, zonder miskenning van het vermoeden van onschuld, de inhechtenisneming van de inverdenkinggestelde bevelen door vast te stellen dat de openbare veiligheid zich verzet tegen zijn invrijheidsstelling onder voorwaarden en tegen zijn hechtenis onder elektronisch toezicht, en dat die voorwaarde, bepaald in artikel 16, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, is vervuld wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 110.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Geen toekenning wegens kennelijk gebrek aan samenwerking van de inverdenkinggestelde - Dwangmiddel

- Art. 16, § 1, eerste en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0151.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.14 AC nr. ...

Indien een inverdenkinggestelde bij toepassing van artikel 35 Voorlopige Hechteniswet in vrijheid wordt gesteld onder de voorwaarde tegen een bepaalde datum een bepaalde handeling te stellen, dan belet het gegeven dat deze voorwaarde niet werd opgeheven of gewijzigd binnen de termijn om die handeling te stellen, het onderzoeksgerecht aan wie wordt gevraagd de voorwaarde alsnog op te heffen of te wijzigen geenszins om van die vordering kennis te nemen; de voorwaarde, voor zover de geldigheidsduur ervan tijdig werd verlengd, blijft immers, ook als de erin opgelegde handeling door de inverdenkinggestelde niet is verricht, bestaan en behoudt haar uitwerking (1). (1) Eiser heeft op 6 januari 2021 bij de raadkamer een verzoekschrift ingediend tot opheffing van zes voorwaarden die hem werden opgelegd op 27 oktober 2020, voor een periode van drie maanden, in het kader van een gerechtelijk onderzoek wegens mensenhandel en inbreuken op het Sociaal Strafwetboek. De onderzoeksrechter had eiser in vrijheid gesteld mits naleving van zes voorwaarden, waarvan de eerste twee voorwaarden (over regularisatie van sociale verplichtingen) op een specifieke datum moesten vervuld zijn (op verschillende data begin november 2020). Eiser voerde in beroepsconclusie onder meer aan dat hij de eerste twee opgelegde voorwaarden onmogelijk kon naleven, om reden dat hij voor bepaalde vennootschappen geen beslissing kon nemen. Het bestreden arrest stelde dat eiser alleen de opheffing, wijziging of vrijstelling van vrijheid onder voorwaarden kon vragen binnen de termijn die was gesteld voor de naleving ervan. Bij niet-naleving van die verstreken voorwaarden dient de onderzoeksrechter volgens het arrest het gevolg te bepalen, overeenkomstig artikel 38 Wet Voorlopige Hechtenis. Ook de overige vier voorwaarden konden volgens het arrest niet meer worden opgeheven, omdat ze onlosmakelijk samenhangen met de eerste twee voorwaarden. Artikel 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis bepaalt dat de onderzoeksrechter ?in de loop van het gerechtelijk onderzoek' één of meer nieuwe voorwaarden kan opleggen of reeds opgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opheffen, wijzigen of verlengen, of ervan vrijstelling kan verlenen (M. FRANCHIMONT, A. MASSET en A. JACOBS, Manuel de procédure pénale, Brussel, Larcier, 2012, 729; Ph. DAENINCK, "Praktische gids voorlopige hechtenis", Kluwer, 2020, 121; M. DECRAMER, "Vrijheid onder voorwaarden", in Handboek voor de advocaat-stagiair 2019-20, Kluwer, 2020, 62-64). Bovendien kan de verdachte opheffing, vrijstelling of wijziging van nog geldende voorwaarden vragen bij verzoekschrift aan de raadkamer (art. 36, §1, vierde lid, Wet Voorlopige Hechtenis) of, zonder enig rechtsmiddel, aan de onderzoeksrechter. De wet bepaalt niet dat op het moment van zijn verzoekschrift de verdachte nog in staat moet zijn aan de opgelegde voorwaarde(n) te voldoen. De vaststelling dat een opgelegde voorwaarde is miskend, tijdens de maximale termijn van drie maanden (verlengbaar), kan voor de onderzoeksrechter of het onderzoeksgerecht een reden zijn om een aanhoudingsbevel uit te vaardigen (art. 38, §2 Voorlopige Hechteniswet, zie S. SNACKEN, "La liberté sous conditions", in La détention préventive (ed. B. DEJEMEPPE), Brussel, Larcier, 1992, 38; S. DE MOOR, "De vrijheid onder voorwaarden", in De voorlopige hechtenis, (ed. B. DEJEMEPPE en D. MERCKX), Diegem, Kluwer, 2000, 275; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 1235; Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2020, 123; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2021, 1142) of om de voorwaarde te evalueren, in die zin dat de maatregel in de loop van het gerechtelijk onderzoek wordt opgeheven, aangepast of dat daarvan vrijstelling wordt verleend, overeenkomstig art. 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis (In die zin R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 647). Deze herzieningsbevoegdheid van een reeds verstreken voorwaarde, binnen de geldigheidsduur van andere na te leven voorwaarden, wordt in het arrest verduidelijkt. (BDS)

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van een reeds verstreken voorwaarde - Uitwerking van de voorwaarde - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Artt. 35 en 36, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0824.N 29 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200729.VAK.2 AC nr. ...

Niet-ontvankelijk is het cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart dat is gericht tegen een afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorwaarden verbonden aan de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Regeling der rechtspleging - Handhaving van de voorwaarden - Hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 31, § 1, 36, § 2, en 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0766.F 28 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200728.1 AC nr. ...

De termijn van drie maanden waarin de op de invrijheidstelling van de beklaagde gestelde voorwaarden van toepassing zijn, wordt berekend vanaf de dag na die van de akte die hem doet ingaan en wordt berekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste; de vervaldag is in die termijn begrepen (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 471.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Termijn van drie maanden - Verlenging van de voorwaarden - Berekening van de termijn

- Artt. 35 en 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 52, 53 en 54 Gerechtelijk Wetboek

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Termijn van drie maanden - Verlenging van de voorwaarden - Berekening van de termijn

- Artt. 35 en 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 52, 53 en 54 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0489.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.11 AC nr. ...

De door de rechter bij invrijheidstelling te bepalen voorwaarden kunnen een beperking inhouden op grondrechten, zoals het recht op vrije meningsuiting, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt (1). (1) Cass. 18 maart 2003, AR P.03.0352.N, AC 2003, nr. 178, R.A.B.G. 2003, 785 noot J. ROZIE, T. Strafr. 2004, 68 noot K. BEIRNAERT; Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0882.N, AC 2015, nr. 456; Cass. 1 oktober 2019, AR P.19.0958.N, AC 2019, nr., T. Strafr. 2020, 135 noot E. BAEYENS; Cass. 24 december 2019, AR P.19.1281.N, AC 2019, nr. 687. Zie C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1234-1235; E. BAEYENS, "Vrijheidsbeperkende voorwaarden bij een invrijheidstelling onder voorwaarden?", T. Strafr. 2020, 136-138.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Beperking van grondrechten - Bepalen van voorwaarden - Vrijheid van meningsuiting - Motiveringsplicht - Absolute noodzaak

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 19 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 35,§1 35,§3 en 36 Voorlopige Hechteniswet en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever geen limitatieve categorie heeft omschreven van voorwaarden verbonden aan de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde, maar het aan de rechter heeft overgelaten de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de redenen genoemd in artikel 16, §1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet van onder meer het recidivegevaar.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Keuze van voorwaarden - Recidivegevaar

- Artt. 16, § 1, 35, §§ 1 en 3, en 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0126.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13 AC nr. ...

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom en het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003,, nr. 280.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Redelijke termijn - Borgsom - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming; het oordeelt eveneens in het licht van die doelstellingen onaantastbaar over het bedrag van de borgsom en kan bij het bepalen van dat bedrag de financiële draag- kracht van de betrokkene betrekken, maar hoeft dit niet te doen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatief voor de vrijheidsbeneming - Bedrag - Criteria - Financiële draagkracht - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.19.1281.N 24 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191224.2N.4 AC nr. ...

De door de rechter te bepalen voorwaarden verbonden aan de voorlopige invrijheidstelling kunnen een beperking inhouden op grondrechten, zoals het in artikel 23 Grondwet nader omschreven recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt en de voorwaarden betrekking hebben op en aangepast zijn aan de in artikel 16, §1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet genoemde redenen van recidivegevaar, vluchtgevaar, collusiegevaar of het gevaar op het doen verdwijnen van bewijzen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verbod enige ondernemingsactiviteit uit te oefenen

- Artt. 16 en 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 23, derde lid, 1° De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.1134.F 27 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191127.2F.9 AC nr. ...

De artikelen 36 en 37 Wet Voorlopige Hechtenis verlenen de voorwaardelijk in vrijheid gestelde inverdenkinggestelde het recht niet om van het strafdossier inzage te krijgen (1). (1) Cass. 2 januari 2013, AR P.12.2052.N, AC 2013, nr. 2 ; Zie Liège (C.M.A.) 28 maart 2002 en noot J.C., « Le droit d'accès au dossier de l'inculpé laissé en liberté sous conditions », R.D.P.C., 2002, p. 804 tot 809.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoekschrift met het oog op de gehele of gedeeltelijke opheffing of wijziging van de voorwaarden - Recht van inzage van het strafdossier

- Artt. 36 en 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 57, § 1, en 61ter Wetboek van Strafvordering

Het geheim karakter van het gerechtelijk onderzoek kan verantwoorden waarom uitspraak wordt gedaan over de vordering van een in vrijheid gestelde inverdenkinggestelde die, met toepassing van artikel 36, § 1, vierde lid, Wet Voorlopige Hechtenis, een verzoekschrift heeft ingediend om de hem door de onderzoeksrechter opgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk te doen opheffen of wijzigen, zonder dat hij van het volledige dossier inzage heeft gekregen (1). (1) Zie Cass. 2 januari 2013, AR P.12.02052.N, AC 2013, nr. 2.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoekschrift met het oog op de gehele of gedeeltelijke opheffing of wijziging van de voorwaarden - Volledig dossier niet ter inzage gesteld van de inverdenkinggestelde - Verantwoording - Geheim karakter van het gerechtelijk onderzoek

- Art. 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 57, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.19.0958.N 1 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191001.4 AC nr. ...

De rechter die een verdachte in vrijheid stelt onder oplegging van één of meer voorwaarden, oordeelt onaantastbaar in feite welke voorwaarden noodzakelijk zijn, gelet op de redenen vermeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zonder dat hij echter voorwaarden kan opleggen die in beginsel in strijd zijn met supranationale verdragsbepalingen die rechtstreekse werking hebben in de interne rechtsorde of die in beginsel strijdig zijn met de Grondwet, de nationale wetten of de algemene rechtsbeginselen, behoudens wanneer hij de absolute noodzaak daarvan motiveert (1). (1) Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0882.N, AC 2015, nr. 456.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Aard - Grenzen

- Artt. 16, § 1, vierde lid, en 35, §§ 1 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.0920.F 11 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190911.4 AC nr. ...

Als de onderzoeksrechter, na het cassatieberoep dat bij het Hof aanhangig is gemaakt, de inverdenkinggestelde onder meerdere voorwaarden in vrijheid heeft gesteld, heeft het cassatieberoep geen bestaansreden meer.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Latere invrijheidstelling onder voorwaarden door de onderzoeksrechter

- Artt. 25, § 2 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0809.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.1 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 35, § 4, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet vereisen niet dat de mededeling die de veroordeelde opdraagt te verschijnen ter tenuitvoerlegging van de hem opgelegde gevangenisstraf gebeurt door middel van een opsluitingsbriefje met opgave van de plaats waar hij zich dient aan te bieden; deze mededeling kan eveneens gebeuren door elke kennisgeving waarbij de bevoegde overheid de veroordeelde duidelijk opdraagt zich op een bepaald moment of binnen een opgegeven tijdsspanne bij een aangeduide dienst aan te bieden en het feit dat de veroordeelde aan een dergelijk bevel geen gevolg geeft, kan leiden tot het verzuim van verschijning op grond waarvan de rechter kan oordelen dat de borgsom vervalt aan de Staat (1). (1) Cass. 12 juni 2007, AR P.07.0237.N, AC 2007, nr. 318 met concl. eerste advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 19 juli 2005, AR P.05.1008.N, AC 2005, nr. 390, RDPC, 2006, p. 285 en noot G.-F. RANERI, "La mise en liberté sous caution dans la jurisprudence de la Cour de Cassation".

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Uitnodiging tot verschijning voor tenuitvoerlegging - Voorwaarden - Draagwijdte

De rechter oordeelt op grond van alle gegevens die hem regelmatig ter kennis zijn gebracht op het moment van zijn uitspraak, onaantastbaar of de veroordeelde die niet is verschenen ter tenuitvoerlegging van zijn straf een wettige grond van verschoning voor dat verzuim aanvoert; aldus kan de rechter, ook al stelt hij vast dat de veroordeelde voorheen door zijn foutieve nalatigheid geen gevolg heeft gegeven aan een bevel van het openbaar ministerie om zich aan te bieden met het oog op die tenuitvoerlegging, de verschoonbaarheid van de veroordeelde afleiden uit het feit dat hij zich heeft aangeboden om zijn straf te ondergaan nadat hij door het openbaar ministerie werd gedagvaard tot vervallenverklaring van de borgsom (1). (1) Contra G. TIMMERMANS, Etude sur la détention préventive, Gent, Hoste, 1878, p. 303, nr. 390.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Verzuim om te verschijnen - Wettige grond van verschoning - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 35, § 4, vijfde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.1099.N 14 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 35, § 4, vijfde en zesde lid, Voorlopige Hechteniswet wordt de borgsom toegewezen aan de Staat, zodra gebleken is dat de verdachte zonder wettige reden van verschoning niet verschenen is bij enige proceshandeling en wordt de niet-verschijning van de verdachte bij een proceshandeling vastgesteld door het vonnis of het arrest van veroordeling, waarbij eveneens verklaard wordt dat de borgsom aan de Staat vervalt; de toewijzing van de borgsom aan de Staat is het gevolg van de niet-verschijning zonder wettige reden van verschoning bij enige proceshandeling en die toewijzing door de appelrechter houdt geen verzwaring in van de toestand van een beklaagde die bij een niet door het openbaar ministerie bestreden verstekvonnis werd veroordeeld tot straf en zonder dat de toewijzing van de borgsom aan de Staat werd gevorderd of tegen hem werd bevolen (1). (1) Contra Cass. 11 juni 2008, AR P.08.0614.F, onuitg.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing door de appelrechter van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Verstekvonnis dat de borgsom niet toewijst aan de Staat - Geen beroep van het openbaar ministerie - Verzet - Relatieve werking van het verzet - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Draagwijdte

P.16.0969.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.5 AC nr. ...

Beslissingen van de onderzoeksgerechten hebben slechts gezag van gewijsde in de gevallen waarin de wet hen de bevoegdheid toekent ten gronde te beslissen; de beschikkingen inzake voorlopige hechtenis, waaronder de beslissing tot invrijheidstelling onder voorwaarden, hebben bijgevolg geen gezag van gewijsde (1). (1) Cass. 18 juli 1995, AR P.95.0889.N, AC 1995, nr. 350.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Beslissingen van de onderzoeksgerechten - Gezag van gewijsde - Draagwijdte

P.16.0911.F 24 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160824.1 AC nr. ...

Met uitzondering van de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen de binnen vijf dagen na het verlenen van het bevel tot aanhouding gewezen beslissingen, als bedoeld in artikel 21, § 1, tweede lid, Wet Voorlopige Hechtenis, zijn de beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep; die regel is van toepassing op de verzoeken tot voorlopige invrijheidstelling die op grond van artikel 27 Wet Voorlopige Hechtenis worden ingediend (1). (1) zoals gewijzigd bij artikel 137 van de Wet tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, in werking getreden op 29 februari 2016, "Pot-pourri II" genaamd.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 27 en 31, § 2 Wet 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

P.15.1254.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.6 AC nr. ...

Uit de tekst van artikel 36, § 3, Voorlopige Hechteniswet, de samenhang tussen de daarin uitgewerkte regeling en de regeling van artikel 36, § 1, Voorlopige Hechteniswet, de doelstelling van die bepalingen en het gegeven dat de wetgever, die zich blijkens de wetsgeschiedenis over de problematiek heeft beraden, niet heeft bepaald dat het vonnisgerecht de voorwaarden slechts één keer kon verlengen, volgt dat het vonnisgerecht dat uitspraak doet bij toepassing van artikel 36, § 3, Voorlopige Hechteniswet de opgelegde voorwaarden meermaals kan verlengen voor telkens een maximumtermijn van drie maanden en uiterlijk tot het vonnis.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Vonnisgerecht - Verlenging van de voorwaarden

P.15.0675.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.6 AC nr. ...

De onderzoeksrechter kan de ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten verdachte nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen, zoals bedoeld in artikel 16, §1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, afleiden uit alle aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens die hem regelmatig zijn overgelegd en een dergelijk gegeven kan bestaan in een vroegere strafrechtelijke veroordeling van de verdachte, ook al is die nog niet in kracht van gewijsde getreden; de rechter die bij de beoordeling van het recidivegevaar verwijst naar een vroegere nog niet in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke veroordeling, miskent dan ook niet het vermoeden van onschuld, voor zover hij niet aanneemt dat de veroordeelde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 4 maart 1974, AC 1974, blz. 729.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Recidivegevaar - Begrip

P.15.0882.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.6 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 35, §§ 1, 2, 3 en 5 van de Voorlopige Hechteniswet zijn de nauwkeurige, toegankelijke en voorzienbare wettelijke bepalingen die inmenging in de uitoefening van het recht op privacy, zoals bepaald in artikel 8 EVRM,. toestaan en die in een democratische maatschappij noodzakelijk zijn in het belang van de voorkoming van strafbare feiten en de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Artikel 8, E.V.R.M. - Recht op privé, familie en gezinsleven - Inmenging in het recht op privacy - Wettigheid

- Art. 8 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite welke voorwaarden noodzakelijk zijn, gelet op de redenen vermeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet; bij het bepalen van voorwaarden voor de invrijheidstelling is hij echter niet alleen gehouden de voorschriften van de Voorlopige Hechteniswet na te leven, maar kan hij daarbij ook geen voorwaarden opleggen die in strijd zijn met supranationale verdragsbepalingen die rechtstreekse werking hebben in de interne rechtsorde, of die strijdig zijn met de Grondwet, de nationale wetten of de algemene rechtsbeginselen, zonder motivering van de absolute noodzaak ervan (1). (1) Cass. 18 maart 2003, AR P.03.0352.N, AC 2003, nr. 178.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Oordeel over de op te leggen voorwaarden - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Grenzen

- Artt. 16, § 1, vierde lid, en 35, §§ 1, 2, 3 en 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit de bepaling van artikel 35, § 2, Voorlopige Hechteniswet volgt niet dat elke voorwaarde die aan de verdachte of beklaagde wordt opgelegd afzonderlijk dient te worden gemotiveerd.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Motivering van de beslissing

- Art. 35, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.14.1514.F 28 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150128.3 AC nr. ...

De borgsom wordt aan de Staat toegewezen wanneer de veroordeelde, zonder wettige reden van verschoning, niet is verschenen bij enige proceshandeling of voor de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf; er is sprake van niet-verschijning ter tenuitvoerlegging van de veroordeling wanneer de veroordeelde geen gevolg geeft aan het opsluitingsbriefje dat hem daartoe is verstrekt of wanneer hij zich onrechtmatig aan de tenuitvoerlegging van de straf onttrekt volgens een van de bij wet bepaalde modaliteiten (1). (1) Zie Cass. 24 september 2008, AR P.08.0639.F, AC 2008, nr. 501, met concl. advocaat-generaal Vandermeersch.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing aan de Staat - Niet-verschijning ter tenuitvoerlegging van de veroordeling

- Art. 35, § 4, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat hij de persoonlijke verschijning van de beklaagde heeft bevolen, kan de rechter niet, wanneer bij de beklaagde tot een gevangenisstraf veroordeelt, beslissen het bedrag van de door de veroordeelde gestorte borgsom toen hij voorlopig was aangehouden, aan de Staat toe te wijzen, op grond dat hij, niettegenstaande het feit dat hij zich door een advocaat had doen vertegenwoordigen, door zijn handelwijze de tenuitvoerlegging van de straf had belet, wat die borgsom moet garanderen.

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Vervolging van de beklaagde - Verschijning in de persoon van een advocaat - De rechter heeft de persoonlijke verschijning van de beklaagde niet bevolen - Veroordeling tot een gevangenisstraf - Toewijzing van de borgsom aan de Staat - Wettigheid

- Art. 35, § 4, vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

INZAGE VAN HET DOSSIER

P.22.1149.N 30 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220830.VAK.4 AC nr. ...

Uit de loutere voeging van bepaalde stukken uit een ander strafdossier bij een lastens een inverdenkinggestelde gevoerd gerechtelijk onderzoek, volgt niet dat de inverdenkinggestelde in het kader van de beoordeling van de handhaving van zijn voorlopige hechtenis daardoor automatisch recht van toegang verkrijgt tot dit ander strafdossier; het staat aan de inverdenkinggestelde aannemelijk te maken dat zijn recht van verdediging in het kader van de beoordeling van zijn voorlopige hechtenis vereist dat hem die toegang wordt verstrekt en aan het onderzoeksgerecht om daarover te oordelen.

Inzage van het dossier - Voeging stukken uit een ander dossier - Inzagerecht van het andere dossier

- Artt. 21, § 2, en 22, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0868.N 5 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220705.VAK.8 AC nr. ...

Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat wanneer aan het dossier gegevens uit een ander strafdossier worden gevoegd, de verdediging inzage krijgt van alle pertinente elementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die beschikbaar zijn; dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging; het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde elementen zijn toegevoegd aan het dossier; dat recht vereist in de fase van het gerechtelijk onderzoek evenmin dat de verdachte inzage krijgt van andere stukken uit een afzonderlijk strafdossier dan deze die aan het voorliggende dossier zijn gevoegd, louter op grond van zijn niet aannemelijk gemaakte aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.20 en Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Zie Cass. 7 december 2021, AR P.21.1503.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.15, en Cass. 17 juli 2019, AR P.19.0732.N, AC 2019, nr. 421.

Inzage van het dossier - Stukken afkomstig uit een ander dossier - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op tegenspraak - Fase gerechtelijk onderzoek

- Art. 21 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0786.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.23 AC nr. ...

Een aangehouden inverdenkinggestelde en zijn advocaat die, zonder daartoe in de onmogelijkheid te zijn, niet verschijnen voor de kamer van inbeschuldigingstelling die te oordelen heeft over de handhaving van de voorlopige hechtenis, kunnen zich niet erop beroepen dat zij niet in de gelegenheid zijn geweest te controleren of er nieuwe stukken aan het dossier zijn toegevoegd; de inverdenkinggestelde of zijn raadsman kan immers zelf het recht van verdediging vrijwaren door ter rechtszitting te vragen die controle te mogen doen of zo nodig daartoe een uitstel te verkrijgen: in die omstandigheden kan de kamer van inbeschuldigingstelling wettig de handhaving van de voorlopige hechtenis bevelen in afwezigheid van de beklaagde, zonder dat zij diende uit te weiden over de mogelijkheid tot inzage van het dossier door de beklaagde of zijn advocaat (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de editie, t. II, pp. 1171-1172.

Inzage van het dossier - Niet verschijning van de inverdenkinggestelde en zijn advocaat voor de kamer van inbeschuldigingstelling - Geen onmogelijkheid om te verschijnen - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0560.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.18 AC nr. ...

De uitoefening van het recht van verdediging vereist niet dat de inverdenkinggestelde die zich in voorlopige hechtenis bevindt in de gevangenis voor de behandeling van zijn cassatieberoep beschikt over een computer, een telefoon en toegang tot het internet.

Inzage van het dossier - Gebrek aan toegang tot elektronische communicatie in de gevangenis - Gevolg

P.22.0437.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.17 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM verzet zich niet ertegen dat de kamer van inbeschuldigingstelling die moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde naar aanleiding van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer die deze handhaving heeft geweigerd omdat wegens de niet-naleving van het recht op inzage van het dossier het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde werd miskend, ervoor zorgt dat de inverdenkinggestelde in hoger beroep inzage heeft in het volledige strafdossier en vervolgens oordeelt over de handhaving van de voorlopige hechtenis; de remediëring van het gebrek aan inzage in het volledige strafdossier door het appelgerecht, dat bij toepassing van artikel 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet uitspraak moet doen binnen de vijftien dagen na het instellen van het hoger beroep, belet niet dat de inverdenkinggestelde recht heeft op een voorziening bij de rechter die op korte termijn oordeelt over de wettigheid van de gevangenhouding (1). (1) Cass. 16 december 2021, AR P.21.1578.N, AC 2021, nr. 808; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0466.F, AC 2006, nr. 206; Cass. 20 april 1993, AR P.93.0543.N, AC 1993, nr. 192. Zie ook B. DEJEMEPPE en D. MERCKX, "De voorlopige hechtenis tussen veiligheid en rechten van de mens", in De voorlopige hechtenis, Kluwer, 2000, 45-47; R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 627; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 512; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1147.

Inzage van het dossier - Artikel 5.4 EVRM - Eerste handhaving van de voorlopige hechtenis - Geen inzage in het volledige strafdossier - Invrijheidstelling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Terbeschikkingstelling van het volledige strafdossier

- Art. 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0258.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.12 AC nr. ...

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel vereist dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, de verdachte inzage krijgt van stukken uit een ander gerechtelijk onderzoek, louter op grond van zijn aanvoering dat uit die stukken gegevens à décharge of nietigheden kunnen blijken (1). (1) Zie Cass. 11 januari 2022, AR P.22.0019.N, nr. 20.

Inzage van het dossier - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Eerste verschijning - Stukken uit een ander gerechtelijk onderzoek - Gevolg

P.21.1207.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.12 AC nr. ...

Het recht van iedere inverdenkinggestelde om kennis te kunnen nemen van alle stukken die tegen hem in het bevel tot aanhouding worden aangevoerd, vereist niet dat alle in het bevel vermelde stukken moeten voorkomen in het dossier van de onderzoeksrechter voordat hij het uitvaardigt; dit algemeen beginsel verbiedt de onderzoeksmagistraat evenmin om het bestaan van stukken te vermelden die wegens de lopende onderzoekshandelingen tijdelijk niet beschikbaar zijn (1). (1) Cass. 24 december 2019, AR P.19.1269.F, AC 2019, nr. 686.

Inzage van het dossier - Draagwijdte - In het bevel tot aanhouding aangevoerde stukken - Stukken die tijdelijk niet beschikbaar zijn wanneer het bevel tot anhouding wordt uitgevaardigd

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0611.N 9 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.14 AC nr. ...

Indien bij de handhaving van de voorlopige hechtenis de inverdenkinggestelde aanvoert dat hij geen kennis kon nemen van een stuk behorend tot het strafdossier, aangeeft niet te willen ingaan op het voorstel van het onderzoeksgerecht om de zaak naar een later tijdstip uit te stellen van dezelfde dag en evenmin uitstel van behandeling van de zaak vraagt naar een latere datum, om kennisname van dat stuk mogelijk te maken, dan kan hij zich niet langer beroepen op het gebrek aan kennisname van dit stuk (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638, RW 2013-14, 1379 noot B. DE SMET.

Inzage van het dossier - Indiening van nieuwe stukken - Recht van verdediging - Vraag om uitstel van behandeling

P.19.1269.F 24 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191224.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling schrijft voor dat het aanhoudingsbevel de datum of de plaats van het aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde misdrijf moet vermelden (1); het verweer wordt niet enkel gevoerd op basis van het aanhoudingsbevel, aangezien de inverdenkinggestelde ook een afschrift ontvangt van de stukken van het strafdossier dat de dag vóór de rechtszitting van de raadkamer ter beschikking wordt gehouden van de inverdenkinggestelde en van zijn raadsman, en die een gebeurlijke onduidelijkheid in de omschrijving van de feiten van de inverdenkingstelling kan verhelpen. (1) Cass. 12 april 2000, AR P.00.0568.F, AC 2000, nr. 252; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 14 mei 1991, AR 5640, AC 1990-91, nr. 473.

Inzage van het dossier - Recht om inzage te krijgen van alle stukken van het strafdossier

- Artt. 16, §§ 5 en 7, en 21, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.1039.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.9 AC nr. ...

Het dossier dat ter gelegenheid van de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis ter inzage wordt gelegd, moet in beginsel volledig zijn en dient dan ook in de regel die stukken te bevatten waarover de onderzoeksrechter zelf beschikt (1); daaruit volgt evenwel niet dat de onderzoeksrechter door hem uitgeschreven maar nog niet uitgevoerde kantschriften aan het dossier moet toevoegen, daar die verplichting immers een efficiënte uitvoering ervan in het gedrang zou kunnen brengen. (1) Zie Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638, RW 2014-15, 1376, Cass. 1 oktober 2013, AR P.13.0561.N, AC 2013, nr. 492.

Inzage van het dossier - Volledigheid van het dossier

- Art. 22, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 56, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.18.0419.N 24 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180424.3 AC nr. ...

Het dossier dat ter beschikking van de verdachte en zijn raadsman wordt gesteld met het oog op de rechtszitting van het onderzoeksgerecht waarop uitspraak moet worden gedaan over de handhaving van het bevel tot aanhouding, moet enkel de stukken bevatten die verband houden met die handhaving en waarover de onderzoeksrechter beschikt; uit de omstandigheid dat de verdachte bij de handhaving van zijn voorlopige hechtenis geen kennis kon nemen van stukken die zich vooralsnog niet in het dossier bevinden en waarover de onderzoeksrechter ook niet beschikt, kan geen miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid (1). (1) Cass. 14 juli 2009, AR P.09.1076.N, AC 2009, nr. 457.

Inzage van het dossier - Handhaving van de hechtenis - Samenstelling van het dossier - Stukken waarover de onderzoeksrechter nog niet beschikt - Draagwijdte

ONMIDDELLIJKE AANHOUDING

P.24.1615.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.2 AC nr. ...

Als gevolg van de vernietiging van de beslissing over de aan de eiser opgelegde straf heeft het door de appelrechters tegen hem uitgevaardigde bevel tot onmiddellijke aanhouding geen uitwerking meer (1). (1) Cass. 23 juni 2021, AR P.21.0334.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.3; zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", in Répertoire pratique du droit belge, Brussel, Bruylant, 2015, 631.

Onmiddellijke aanhouding - Vernietiging van de beslissingen over de straf - Gevolg - Omvang van de cassatie

- Art. 434 Wetboek van Strafvordering

P.25.0106.F 29 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet moet de beslissing tot verwerping van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling gemotiveerd worden met inachtneming van de voorschriften van artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, van die wet; die beslissing moet bijgevolg melding maken van de wettelijke bepalingen die de feiten als een misdaad of als een wanbedrijf omschrijven, alsook van het voortbestaan van ernstige aanwijzingen van schuld, van de feitelijke omstandigheden van de zaak van de beklaagde en van die welke eigen zijn aan zijn persoonlijkheid die zijn vrijheidsberoving verantwoorden in het licht van de in artikel 16, § 1, van de voormelde wet bepaalde criteria (1). (1) Zie Cass. 13 september 2022, AR P.22.1166.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.21; Cass. 17 december 2014, AR P.14.1827.F, ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141217.1, AC 2014, nr. 803; Cass. 19 november 1996, AR P.96.1410.N, ECLI:BE:CASS:1996:ARR.19961119.5, AC 1996, nr. 442.

Onmiddellijke aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Verplichte vermeldingen - Artikelen 16, § 5, eerste en tweede lid, en 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling, met name de artikelen 190 Wetboek van Strafvordering, 780 Gerechtelijk Wetboek en 33, § 2, Voorlopige Hechteniswet, volgt dat wanneer dezelfde rechters hebben beraadslaagd over zowel de strafvordering als, vervolgens, over de vordering van het openbaar ministerie die ertoe strekt de onmiddellijke aanhouding van de veroordeelde beklaagde te doen bevelen, de twee beslissingen die zij hebben gewezen het voorwerp moeten uitmaken van twee afzonderlijke vonnissen, die allebei voorzien zijn van de handtekeningen van die magistraten (1). (1) Zie concl. OM, §§ 29-32.

Onmiddellijke aanhouding - Ondertekening van de beslissing - Modaliteiten

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 190 Wetboek van Strafvordering

Het middel dat kritiek uitoefent op de authentieke vaststelling van het arrest volgens welke het hof van beroep uitspraak heeft gedaan op de tegen een beklaagde ingestelde strafvordering, dat het openbaar ministerie de onmiddellijke aanhouding heeft gevorderd van die beklaagde, die vanaf dan als veroordeelde werd gekwalificeerd, en dat de appelrechters, na zijn raadsman te hebben gehoord, zijn onmiddellijke aanhouding hebben bevolen zonder dat die vaststelling van valsheid wordt beticht, is in zoverre niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM, §§ 29-32.

Onmiddellijke aanhouding - Cassatieberoep - Grief betreffende authentieke vermeldingen - Ontvankelijkheid

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1671.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.12 AC nr. ...

Wanneer er geen einde werd gemaakt aan de voorlopige hechtenis vóór de beslissing van de eerste rechter of die rechter de onmiddellijke aanhouding van de veroordeelde beklaagde heeft bevolen, kan aan die beklaagde de voorlopige invrijheidstelling worden verleend op indiening van een verzoekschrift bij de kamer belast met de behandeling van correctionele zaken in hoger beroep, vanaf het instellen van het hoger beroep tot de beslissing over dat hoger beroep (1). (1) Cass. 5 oktober 2021, AR P.21.1196.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.14.

Onmiddellijke aanhouding - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep - Handhaving van de hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling - Draagwijdte

- Art. 27, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.0682.F 15 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231115.2F.3 AC nr. ...

De veroordeling van de beklaagde en de beslissing over zijn onmiddellijke aanhouding die door twee verschillende zetels zijn uitgesproken, vormen elk een afzonderlijke beslissing; de grief van tegenstrijdigheid kan aldus niet op een tegenstrijdigheid tussen die twee beslissingen van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM, volgens welke het niet anders is (a contrario) wanneer die beslissingen door eenzelfde zetel zijn gewezen.

Onmiddellijke aanhouding - Tegenstrijdigheid met de veroordelende beslissing - (Geen) grief van tegenstrijdigheid

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0628.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.14 AC nr. ...

Niet-ontvankelijk is het cassatieberoep dat enkel is gericht tegen een bevel tot onmiddellijke aanhouding bevolen na een veroordeling in een in eerste aanleg gewezen vonnis waartegen de wet een hoger beroep toelaat.

Onmiddellijke aanhouding - Beslissing in eerste aanleg waartegen hoger beroep openstaat - Bevel tot onmiddellijke aanhouding - Cassatieberoep enkel gericht tegen het bevel tot onmiddellijke aanhouding - Ontvankelijkheid

- Art. 33, § 2, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

P.21.0255.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.3 AC nr. ...

De bepalingen van de artikelen 782 en 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zijn ook van toepassing op een veroordelende beslissing in strafzaken die aanleiding kan geven tot het bevelen van een onmiddellijke aanhouding overeenkomstig artikel 33, § 2, Voorlopige Hechteniswet; derhalve is voor een dergelijke veroordelende beslissing niet vereist dat de rechters die de beslissing hebben gewezen aanwezig zijn bij de uitspraak.

Onmiddellijke aanhouding - Veroordelend vonnis of arrest dat aanleiding kan geven tot onmiddellijke aanhouding - Samenstelling van de zetel - Toepasselijke wetsbepalingen - Uitspraak

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 782bis, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 782 Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat de beslissing over de onmiddellijke aanhouding samengaat met een strafrechtelijke veroordeling en daarmee voor wat betreft het instellen van rechtsmiddelen één geheel vormt (1), belet niet dat de beslissing over die strafrechtelijke veroordeling en de bijkomende navolgende beslissing over de onmiddellijke aanhouding twee afzonderlijke beslissingen zijn. (1) Zie Cass. 25 april 2000, AR P.00.0608.N, AC 2000, nr. 265.

Onmiddellijke aanhouding - Veroordelend vonnis of arrest - Beslissing over de onmiddellijke aanhouding - Eén geheel - Afzonderlijke beslissingen

Ingevolge de verwerping van een cassatieberoep tegen een veroordelend arrest, verkrijgt het arrest wat betreft de beslissingen op de strafvordering kracht van gewijsde zodat het cassatieberoep, in zoverre ook gericht is tegen de beslissing waarbij de onmiddellijke aanhouding wordt bevolen, geen bestaansreden meer heeft.

Onmiddellijke aanhouding - Veroordelend vonnis of arrest - Beslissing over de onmiddellijke aanhouding - Cassatieberoep - Verwerping

P.21.0169.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.14 AC nr. ...

De door een vonnis bevolen onmiddellijke aanhouding van een beklaagde, maakt het die laatste niet onmogelijk persoonlijk aanwezig te zijn op zijn proces voor het appelgerecht, ook als hij daardoor het risico loopt van zijn vrijheid te worden beroofd; de bepaling van artikel 6.3.c EVRM verzet zich niet tegen wettig opgelegde vrijheidsberovende maatregelen, ook al hebben ze tot gevolg dat de beklaagde naar aanleiding van zijn persoonlijke aanwezigheid op zijn proces van zijn vrijheid wordt beroofd en bovendien kan een beklaagde zijn vrijheidsberoving laten toetsen door het indienen van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling (1). (1) EHRM 23 juli 2020, nr. 37368/15,Chong t. Andorra.

Onmiddellijke aanhouding - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Onmiddellijke aanhouding - Recht op een eerlijk proces - Recht van de beklaagde om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces - Draagwijdte

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1338.N 5 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.14 AC nr. ...

Indien de politierechtbank een beklaagde veroordeelt en zijn onmiddellijke aanhouding beveelt en de beklaagde tegen dat vonnis hoger beroep heeft ingesteld, neemt krachtens artikel 27, § 1, 2°, en § 2, Voorlopige Hechteniswet de correctionele rechtbank waar de zaak ingevolge het hoger beroep aanhangig is, kennis van het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling; de correctionele rechtbank doet in een dergelijk geval uitspraak over het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling in eerste en laatste aanleg en tegen de daarover gewezen beschikking staat bijgevolg geen hoger beroep open.

Onmiddellijke aanhouding - Politierechtbank - Hoger beroep - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Uitspraak van de correctionele rechtbank in eerste en laatste aanleg

P.19.0971.N 27 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190927.1 AC nr. ...

Het Europees aanhoudingsbevel vormt een autonome titel van vrijheidsberoving; artikel 12 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat wanneer een persoon wordt aangehouden op grond van een Europees aanhoudingsbevel, het de uitvoerende rechterlijke autoriteit is die beslist of de betrokkene in hechtenis blijft overeenkomstig het recht van de uitvoerende lidstaat en dat die persoon op elk tijdstip overeenkomstig het recht van de uitvoerende lidstaat in voorlopige vrijheid kan worden gesteld., zodat hij die ter uitvoering van het Europees aanhoudingsbevel in de uitvoerende lidstaat is aangehouden, zijn invrijheidstelling niet kan aanvragen in de uitvaardigende lidstaat en dat evenmin kan doen door in de uitvaardigende lidstaat een andere titel van vrijheidsberoving aan te vechten dan het Europees aanhoudingsbevel, ook al is dit bevel ingevolge die andere titel uitgevaardigd (1). (1) D. FLORE, "Le mandat d'arrêt européen: première mise en œuvre d'un nouveau paradigme de la justice pénale européenne", JT 2002, p.273-281; B. DEJEMEPPE, "La loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen", JT 2004, p. 112-115; STESSENS, G, "Het Europees aanhoudingsbevel. De Wet van 19 december 2003", RW 2004-05, p. 561-581; D. VANDERMEERSCH, "Le mandat d'arrêt européen et la protection des droits de l' homme", RDP 2005, p. 219-239; D. VAN DAELE, "België en het Europees aanhoudingsbevel: een commentaar bij de Wet van 19 december 2003", T.Strafr. 2005, p. 151-186; A. WINANTS, "De doorwerking van het EU - kaderbesluit inzake overlevering", NC 2006, p. 77-94; H. SANDERS, Het Europees aanhoudingsbevel, Nederlands en Belgisch overleveringsrecht in hoofdlijnen, Mortsel, Intersentia, 2007; B. DEJEMEPPE, "Le mandat d'arrêt européen validé par la Cour de Justice de Luxembourg", JT 2007, p. 450; S. DE WULF, "Europese golven op een strafrechtelijk strand. Het Hof van Justitie en het Europees aanhoudingsbevel", NC 2007, p. 330-347; FRANSSEN, V, "Het Europees aanhoudingsbevel gered, hoera?", RW 2008, p. 1138-1144; S. DE WULF, "Een strafrechtelijk offensief van de Europese Unie. Overzicht van nieuwe regelgevende en jurisprudentiële munitie voor het Europees strafrecht", NC 2009. p. 155-177; H. SANDERS, Handboek overleveringsrecht Mortsel, Intersentia, 2011; A. WINANTS., "Actuele beschouwingen over het Europees aanhoudingsbevel", in DERUYCK (ed.)., Strafrecht meer ... dan ooit, die Keure, 2011; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk. Kluwer, 2013.

Onmiddellijke aanhouding - Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 12 - Europees aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische overheid - Tenuitvoerlegging in het buitenland - Europees aanhoudingsbevel gebaseerd op een veroordeling bij verstek met onmiddellijke aanhouding - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

P.17.0531.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.3 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling biedt de rechter de mogelijkheid te beslissen dat de door hem bevolen onmiddellijke aanhouding onder elektronisch toezicht zal worden uitgevoerd; het specifieke doel van de onmiddellijke aanhouding houdt in dat ze wordt bevolen om in een strafinrichting te worden uitgevoerd.

Onmiddellijke aanhouding - Uitvoeringsmodaliteit

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer een gevangenisstraf van minstens een jaar, zonder uitstel, werd uitgesproken voor een feit dat de voorlopige hechtenis heeft gewettigd, en het openbaar ministerie de onmiddellijke aanhouding heeft gevorderd, moet de rechter die de beklaagde heeft veroordeeld die voorlopig is aangehouden onder elektronisch toezicht, onderzoeken of die vordering beantwoordt aan de voorwaarde bepaald in artikel 33, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet.

Onmiddellijke aanhouding - Beklaagde aangehouden onder elektronisch toezicht

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONWETTIGE EN ONWERKZAME HECHTENIS

P.21.0666.F 9 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210609.2F.7 AC nr. ...

Artikel 28, § 1, Wet Onwerkzame Voorhechtenis bepaalt dat elke persoon die in voorlopige hechtenis werd genomen gedurende meer dan acht dagen, zonder dat deze hechtenis of de handhaving ervan te wijten is aan zijn persoonlijke gedraging, aanspraak kan maken op een vergoeding indien hij bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing buiten de zaak is gesteld; volgens artikel 28, § 2, tweede lid, van de wet geschiedt het herstel, ingeval de persoon nog lopende vrijheidsstraffen heeft, niet door het betalen van een vergoeding maar door de dagen van de voorlopige hechtenis die in aanmerking komen eerst op de nog lopende vrijheidsstraffen toe te rekenen.

Onwettige en onwerkzame hechtenis - Schadeloosstelling - Onwerkzame hechtenis - Persoon die nog lopende vrijheidsstraffen heeft - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op die straffen

- Art. 28, § 1er et § 2, lid. 2 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

De minister van Justitie beslist over de vergoeding voor onwerkzame hechtenis of de toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op de nog lopende vrijheidsstraffen met, in geval van weigering, de mogelijkheid om beroep in te stellen bij de door de Wet Onwerkzame Hechtenis opgerichte commissie.

Onwettige en onwerkzame hechtenis - Schadeloosstelling - Onwerkzame hechtenis - Persoon die nog lopende vrijheidsstraffen heeft - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op die straffen - Overheden bevoegd om die toerekening te bevelen

- Art. 28, § 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

Het aan de strafuitvoeringsrechtbank opgedragen toezicht is beperkt tot de strafuitvoeringsvoorwaarden en -modaliteiten en strekt zich niet uit tot de bevoegdheid die de Wet Onwerkzame Hechtenis, aangevuld door de wet van 25 december 2016, aan de minister van Justitie en, in geval van beroep, aan de door die wet opgerichte commissie toekent.

Onwettige en onwerkzame hechtenis - Schadeloosstelling - Onwerkzame hechtenis - Persoon die nog lopende vrijheidsstraffen heeft - Herstel door toerekening van de dagen van de onwerkzame voorlopige hechtenis op die straffen - Overheden bevoegd om die toerekening te bevelen - Strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 28, § 3 en 4 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

OPHEFFING

P.22.1627.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.8 AC nr. ...

Enkel de beslissing van de onderzoeksrechter die een einde maakt aan de voorlopige hechtenis, waarvan de raadkamer de wettigheid heeft beoordeeld of over de handhaving waarvan ze uitspraak heeft gedaan (1), heeft tot gevolg dat het rechtsmiddel tegen de door dat onderzoeksgerecht gewezen beschikking geen voorwerp meer heeft. (1) Met andere woorden, de beschikking tot opheffing van het aanhoudingsbevel die door de onderzoeksrechter is gewezen op grond van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet, waartegen geen rechtsmiddel openstaat.

Opheffing - Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beschikking van de onderzoeksrechter tot opheffing van de voorlopige hechtenis - Gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

- Artt. 25, § 2, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 25, § 2, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0332.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.7 AC nr. ...

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat de onderzoeksrechter met toepassing van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet de opheffing onder voorwaarden heeft bevolen van het tegen de inverdenkinggestelde uitgevaardigde aanhoudingsbevel, is die vrijheidsbeperkende maatregel een autonome beslissing die in de plaats komt van het arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft, zodat het cassatieberoep tegen laatstgenoemde beslissing geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Cass. 21 december 2005, AR P.05.1621.F, AC 2005, nr. 687.

Opheffing - Opheffing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksrechter - Opheffing onder voorwaarden

- Artt. 25, § 2 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REGELING VAN DE RECHTSPLEGING

P.22.0336.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.16 AC nr. ...

Wanneer de raadkamer, bij afzonderlijke beschikking, nadat ze in het kader van de regeling van de rechtspleging uitspraak had gedaan over de inverdenkingstellingen, de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde heeft bevolen, heeft het cassatieberoep van laatstgenoemde tegen een eerder arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Cass. 29 december 1994, AR P.94.1503.F, AC 1994, nr. 576.

Regeling van de rechtspleging - Handhaving van de voorlopige hechtenis bij de regeling van de rechtspleging - Afzonderlijke beschikking van de raadkamer - Gevolg - Cassatieberoep tegen een eerder arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Geen bestaansreden

- Artt. 26, § 3, en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.19.1327.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.10 AC nr. ...

Het cassatieberoep van het openbaar ministerie is ontvankelijk wanneer het is ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart dat het openbaar ministerie heeft ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer die, bij de regeling van de rechtspleging, de voorlopige hechtenis heeft gehandhaafd en heeft beslist dat deze voortaan zou worden uitgevoerd onder elektronisch toezicht (impliciete oplossing) (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 18.

Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Beslissing die het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1036.N 29 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191029.8 AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat artikel 26, § 4, Voorlopige Hechteniswet niet voorziet in de mogelijkheid voor het openbaar ministerie om hoger beroep in te stellen tegen het behoud van de voorlopige hechtenis en dit ongeacht de modaliteit van uitvoering en dat de wijze waarop het openbaar ministerie hoger beroep heeft ingesteld niet bij wet is bepaald zodat dit hoger beroep niet ontvankelijk is, verantwoordt die beslissing naar recht.

Regeling van de rechtspleging - Hoger beroep van het openbaar ministerie

- Art. 26, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.1011.F 17 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181017.4 AC nr. 565

Uit het arrest nr. 148/2017 van het Grondwettelijk Hof van 21 december 2017 volgt dat de raadkamer, bij de regeling van de rechtspleging, kan beslissen dat de inverdenkinggestelde aangehouden blijft in de gevangenis, dat zijn voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht zal worden gehandhaafd of dat hij al dan niet onder voorwaarden in vrijheid zal worden gesteld (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest nr. 148/2017.

Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - Arrest van het Grondwettelijk Hof

- Art. 26, § 3, tweede lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0962.N 8 juli 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150708.4 AC nr. ...

Uit artikel 31, §§1 en 2 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis volgt dat de inverdenkinggestelde geen cassatieberoep kan instellen tegen het afzonderlijke arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat met toepassing van artikel 26, §4, van voormelde wet, op hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de invrijheidstelling onder voorwaarden van de inverdenkinggestelde bij diens verwijzing door de raad- kamer, beslist dat hij aangehouden blijft (1). (1) Cass. 23 september 2014, AR P.14.1424.N en P.14.1431.N, AC 2014, nr 549; Cass. 3 april 2007, AR P.07.0377.N, AC, 2007, nr. 172; Cass. 22 februari 2006, AR P.06.0270.F, AC, 2006, nr. 105.

Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot verwijzing - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden - Hoger beroep van de procureur des Konings - Hervorming van de bestreden beschikking - Afzonderlijk arrest dat beslist dat de inverdenkinggestelde aangehouden blijft - Voorziening - Ontvankelijkheid

- Artt. 26, § 4, 30 en 31, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0684.F 17 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150617.5 AC nr. ...

Het is op grond van de wet en niet ingevolge de devolutieve werking van het hoger beroep tegen de beschikking tot overzending van de stukken naar de procureur-generaal dat de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer zij de beschuldigde naar het hof van assisen verwijst, de gevangenneming met onmiddellijke tenuitvoerlegging beveelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot overzending van de stukken - Gevangenneming - Aanhangigmaking bij de kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep

- Artt. 133, 219 en 233 Wetboek van Strafvordering

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot overzending van de stukken - Gevangenneming - Aanhangigmaking bij de kamer van inbeschuldigingstelling - Hoger beroep

P.15.0608.F 6 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150506.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot gevangenneming - Geen onmiddellijke tenuitvoerlegging bevolen

Wanneer de raadkamer geen bevel geeft tot de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beschikking tot gevangenneming, die de plaats inneemt van de voorlopige hechtenis, wordt de inverdenkinggestelde in vrijheid gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot gevangenneming - Geen onmiddellijke tenuitvoerlegging bevolen

- Art. 26, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0160.F 11 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150211.3 AC nr. 102

Wanneer het de verwijzing beveelt van een inverdenkinggestelde die zich in voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht bevond, kan het onderzoeksgerecht niet anders dan een einde te stellen aan die hechtenis of de inverdenkinggestelde vrij te laten onder voorwaarden (1). (1) Zie Cass. 4 februari 2015, AR P.15.0166.F, AC 2015, nr. ..... met concl. advocaat-generaal Vandermeersch in Pas.

Regeling van de rechtspleging - Inverdenkinggestelde in hechtenis onder elektronisch toezicht - Verwijzing van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank - Voorlopige hechtenis

- Artt. 16, § 1, tweede lid, 26 en 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Toen hij de hechtenis onder elektronisch toezicht invoerde, heeft de wetgever daartoe geen machtiging willen verlenen in geval van verwijzing van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank; hij heeft artikel 26 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis immers niet gewijzigd (1). (1) Parl.St. Kamer, gew.z. 2012-13, nr. 53-2429/003, p. 7 en nr. 53-2429/006, p. 37.

Regeling van de rechtspleging - Verwijzing van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Wettigheid

- Artt. 16, § 1, tweede lid en 26 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.0166.F 4 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150204.2 AC nr. 85

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Afzonderlijke beschikking - Handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Rechtsmiddel

Uit de opzet van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis blijkt dat geen enkel rechtsmiddel openstaat tegen de onderzoeksbeslissingen die, bij de regeling van de rechtspleging, zeggen dat de inverdenkinggestelde aangehouden blijft, zij het onder elektronisch toezicht; in dat geval kan de inverdenkinggestelde, zo hij zijn hechtenis betwist, een verzoek tot invrijheidstelling indienen, overeenkomstig artikel 27, § 1, van de voormelde wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ..... .

Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Afzonderlijke beschikking - Handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Rechtsmiddel

- Art. 26, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.14.1957.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.1 AC nr. 13

Uit de opzet van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis blijkt dat geen enkel rechtsmiddel kan worden aangewend tegen de beslissingen van de onderzoeksgerechten die, bij de regeling van de rechtspleging, de aanhouding van de inverdenkinggestelde bevestigen; in dat geval kan de inverdenkinggestelde, zo hij zijn hechtenis betwist, een verzoek tot invrijheidstelling indienen, overeenkomstig artikel 27, § 1, van de voormelde wet (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0283.F, AC 2011, nr. 143, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch.

Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Handhaving van de hechtenis - Hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing van niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

SAMENVATTENDE ONDERVRAGING

P.18.0409.N 24 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180424.2 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat de onderzoeksrechter zou verzuimd hebben de verdachte overeenkomstig artikel 22, derde lid, Voorlopige Hechteniswet voor een samenvattend verhoor op te roepen, volgt geen miskenning van het recht van verdediging; de naleving van dit recht dient immers te worden beoordeeld in het geheel van de procedure van handhaving van de voorlopige hechtenis en de verdachte kan overeenkomstig artikel 21, §3, van die wet kennis nemen van het strafdossier en aldus alle gegevens betwisten met betrekking tot de aanwijzingen van schuld die zijn voorlopige aanhouding steunen (1). (1) Cass. 10 april 2007, AR P.07.0419.F, AC 2007, nr.178, RW 2008-2009, 1322-1323 en noot A. VANDEPLAS, "De samenvattende ondervraging door de onderzoeksrechter"; Cass. 22 juni 1999, AR P.99.0611.N, AC 2009, nr. 386.

Samenvattende ondervraging - Geen oproeping van de inverdenkinggestelde voor een samenvattende ondervraging - Recht van verdediging - Draagwijdte

VERLENGING VAN DE TERMIJNEN

P.22.1002.N 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAK.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 5 EVRM, noch uit de bepalingen van de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet, noch uit artikel 32 Voorlopige Hechteniswet dat erin voorziet dat de in de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, bepaalde termijnen worden geschorst tijdens de duur van een uitstel op verzoek van de verdachte of van zijn raadsman, noch uit het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, kan worden afgeleid dat een verdachte recht heeft op een uitstel van de periodieke controle door het onderzoeksgerecht indien hij meent dat de uitvoering van in het vooruitzicht gestelde onderzoekshandelingen de beslissing over de handhaving kan beïnvloeden; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of wordt ingegaan op een verzoek om uitstel van behandeling van de periodieke beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis dat wordt ingegeven door een in het vooruitzicht gestelde uitvoering van een onderzoekshandeling, waarvan het resultaat noodzakelijkerwijze nog niet is gekend en voor het verwerpen van een dergelijk verzoek geldt geen bijzondere motiveringsplicht.

Verlenging van de termijnen - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering - Motivering

- Artt. 5.3 en 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 21, § 1, 22, 30, § 3, 31, § 3, en 32 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.17.0572.F 31 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Verlenging van de termijnen - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Facultatief karakter

De verlenging van de termijn van vrijheidsberoving met vierentwintig uur, zoals geregeld door artikel 15bis Voorlopige Hechteniswet, is een mogelijkheid en geen verplichting voor de onderzoeksrechter (1). (1) Zie concl. "in substantie" van het OM.

Verlenging van de termijnen - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Facultatief karakter

- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.15.1610.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.2 AC nr. ...

Met uitzondering van het op verzoek van de inverdenkinggestelde of zijn raadsman toegekende uitstel van de zaak is de termijn van vijftien dagen, bepaald bij artikel 30, § 3, Wet Voorlopige Hechtenis, niet voor verlenging vatbaar; wanneer die termijn op een zondag vervalt kan hij in geval van overmacht niet tot de volgende werkdag worden verlengd.

Verlenging van de termijnen - Cassatieberoep - Termijn om uitspraak te doen - Verlenging van de termijn - Geval van overmacht - Wettigheid

P.15.1214.F 9 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150909.1 AC nr. ...

In navolging van de andere bij de Voorlopige Hechteniswet bepaalde betekeningen houdt de betekening van het op grond van artikel 15bis van die wet genomen bevel tot verlenging van de vrijheidsbeneming in dat een volledig afschrift van de akte aan de aangehouden persoon wordt afgegeven en de beslissing mondeling wordt medegedeeld, in de taal van de rechtspleging; dat kan worden gedaan door een agent van de openbare macht en is aan geen enkele andere vormvoorwaarde onderworpen; aangezien die betekening aan de aangehouden persoon moet worden gedaan, wordt zij, zonder nadere precisering, geacht op de plaats te zijn gedaan waar die zich bevindt (1). (1) Zie Cass. 13 december 2000, AR P.00.1660.F, AC 2000, nr. 689, R.D.P.C. 2001, p. 580, met noot.

Verlenging van de termijnen - Bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming - Betekening - Vormvoorschriften

- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Aangezien de betekening van het bevel tot verlenging van de vrijheidsbeneming, genomen op grond van artikel 15bis Voorlopige Hechteniswet, wordt geregeld door wetsbepalingen waarvan de toepassing niet verenigbaar is met het Gerechtelijk Wetboek, zijn de bepalingen van de artikelen 32 en 43 van dat wetboek daarop niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 29 december 1992, AR 7285, AC 1991-1992, nr. 816.

Verlenging van de termijnen - Bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming - Betekening - Artikelen 32 en 43, Ger. W. - Toepassing

- Artt. 32 en 43 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VONNISGERECHT

P.25.0493.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.29 AC nr. ...

Krachtens artikel 3 EVRM mag niemand worden onderworpen aan foltering, noch aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; het enkele feit dat hij die van zijn vrijheid is beroofd met het oog op strafvervolging ongemakken ondervindt van zijn opsluiting, maakt die opsluiting nog niet strijdig met artikel 3 EVRM; daarvoor is een minimum aan zwaarwichtigheid vereist (1); indien een beklaagde die zich in voorlopige hechtenis bevindt, voorhoudt dat hij is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM, kan hij door middel van een overeenkomstig artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling de rechter vragen zich daarover uit te spreken; het staat aan de rechter die kennis neemt van een door een beklaagde op grond van artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling onaantastbaar te oordelen of de beklaagde daadwerkelijk is opgesloten in omstandigheden die onverenigbaar zijn met artikel 3 EVRM en in het bijzonder of de vereiste drempel van minimale zwaarwichtigheid is bereikt. (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5; Cass. 9 april 2024, AR P.24.0412.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.19.

Vonnisgerecht - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Beoordeling - Minimum van zwaarwichtigheid - Voorwaarde

- Art. 27, § 1, 1° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon die van zijn vrijheid is beroofd aanvoert dat de omstandigheden waarin hij is opgesloten een schending uitmaken van die verdragsbepaling, hij die aanvoering niet moet bewijzen; de opsluitingsomstandigheden maken precies dat een dergelijke bewijslast niet realistisch is; wel is vereist dat de betrokkene ter staving van de door hem aangevoerde verdragsrechtelijke schending een uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens; die beschrijving moet de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving in staat stellen na te gaan of de aangevoerde schending van artikel 3 EVRM prima facie niet manifest ongegrond is; indien de betrokkene een dergelijke uitgebreide en gedetailleerde alsook geloofwaardige beschrijving verstrekt van de opsluitingsomstandigheden met vermelding van concrete en specifieke gegevens, staat het aan de rechter die moet oordelen over de wettigheid van de vrijheidsberoving de gegrondheid ervan te beoordelen, desgevallend na het inwinnen van aanvullende informatie en het bevelen van de zich opdringende onderzoeksmaatregelen (1). (1) Cass. 1 april 2025, AR P.25.0417.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.28; Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5.

Vonnisgerecht - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Onmenselijke en vernederende detentieomstandigheden - Bewijslast - Aannemelijk maken van het verweer aan de hand van concrete en specifieke gegevens - Onderzoek naar de gegrondheid van een geloofwaardig verweer - Inwinnen van aanvullende informatie

- Art. 27, § 1, 1° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.1671.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.12 AC nr. ...

Wanneer er geen einde werd gemaakt aan de voorlopige hechtenis vóór de beslissing van de eerste rechter of die rechter de onmiddellijke aanhouding van de veroordeelde beklaagde heeft bevolen, kan aan die beklaagde de voorlopige invrijheidstelling worden verleend op indiening van een verzoekschrift bij de kamer belast met de behandeling van correctionele zaken in hoger beroep, vanaf het instellen van het hoger beroep tot de beslissing over dat hoger beroep (1). (1) Cass. 5 oktober 2021, AR P.21.1196.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211005.2N.14.

Vonnisgerecht - In voorlopige hechtenis genomen beklaagde - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep - Handhaving van de hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling - Draagwijdte

- Art. 27, §§ 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de in hechtenis genomen beklaagde naar de bevoegde rechter is verwezen, verschijnt hij niet langer maandelijks of om de twee maanden voor een onderzoeksgerecht dat over de handhaving van de voorlopige hechtenis uitspraak moet doen; hij heeft daarentegen, overeenkomstig artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet, de mogelijkheid om op elk ogenblik een verzoek tot invrijheidstelling in te dienen (1). (1) M.-A. Beernaert, H. D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 9de uitg., 2021, 1198.

Vonnisgerecht - Verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht - Handhaving van de hechtenis - Gevolg - Mogelijkheid om een verzoek tot invrijheidstelling in te dienen

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.23.1181.F 22 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230822.VAC.2 AC nr. ...

Uit de samenhang van §§ 1, derde lid, en 3 van artikel 24bis Voorlopige Hechteniswet volgt dat er geen beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing die uitspraak doet over de vordering van het openbaar ministerie genomen met toepassing van artikel 24bis, § 3 van die wet; de appelrechters die het hoger beroep van de aangehouden beklaagde tegen de beschikking waardoor de correctionele rechtbank het elektronisch toezicht heeft herroepen niet-ontvankelijk verklaren, verantwoorden hun beslissing aldus naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

Vonnisgerecht - Herroeping van de hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht - Beslissing van de correctionele rechtbank - Arrest dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Wettigheid

- Art. 24bis, § 1, derde lid, en § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.1286.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.15 AC nr. ...

Wanneer de veroordelende beslissing geen eindbeslissing is, met name wegens de schorsende werking van het cassatieberoep van het openbaar ministerie, behoudt de onder aanhoudingsbevel verwezen beklaagde de status van inverdenkinggestelde die zich in voorlopige hechtenis bevindt, zodat hij, overeenkomstig artikel 27, § 1, 5°, Voorlopige Hechteniswet, aan het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, een verzoek tot invrijheidsstelling kan richten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 658.

Vonnisgerecht - Cassatiebreoep tegen een veroordelend arrest - Schorsende werking - Eiser in cassatie in voorlopige hechtenis - Verzoek tot invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1204.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.22 AC nr. ...

Bij arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017 (B.38.1) heeft het Grondwettelijk Hof artikel 132, 1° Potpourri II-wet van 5 februari 2016 vernietigd in zoverre het de raadkamer, uitspraak doende in het stadium van de regeling der rechtspleging, niet toelaat aan de inverdenkinggestelde die tijdens de voorlopige hechtenis in een strafinrichting verblijft, het voordeel van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht toe te kennen; het staat aan de rechter elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld in te vullen, alsook elke leemte die hieruit voortvloeit, wanneer de rechter aan die leemten in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen om de wet in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet; hieruit volgt dat indien het onderzoeksgerecht bij de verwijzing van een inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht bij toepassing van artikel 26, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet heeft beslist dat hij aangehouden blijft, de inverdenkinggestelde op grond van artikel 27, § 1, 1° en 2°, Voorlopige Hechteniswet niet enkel om zijn voorlopige invrijheidstelling kan verzoeken maar ook om een omzetting van de in gevangenis uit te voeren voorlopige hechtenis naar de modaliteit van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht (1). (1) Cass. 25 augustus 2021, AR P.21.1144.N, AC 2021, nr. 506; Cass. 28 januari 2020, AR P.20.0071.N, AC 2020, nr. 81; Cass. 17 oktober 2018, AR P.18.1011.F, AC 2018, nr. 565; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 9° ed., I, p. 1107.

Vonnisgerecht - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling van een aangehouden beklaagde - Modaliteit van elektronisch toezicht

- Artt. 26, § 3, en 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1144.N 25 augustus 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210825.VAK.8 AC nr. ...

De kamer van het hof van beroep belast met correctionele zaken in hoger beroep kan op indiening van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidsstelling, hangende het hoger beroep van een beklaagde die aangehouden is in de gevangenis, beslissen dat de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht zal worden voortgezet (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2020, AR P.20.0071.N, AC 2020, nr. 81, www.juportal.be; Cass. 17 oktober 2018, AR P.18.1011.F, AC 2018, nr. 565; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 9° ed., I, p. 1107.

Vonnisgerecht - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Modaliteit van elektronisch toezicht - Wettigheid

- Art. 27, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.0595.N 4 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.15 AC nr. ...

De appelrechters moeten niet antwoorden op het verweer in een voor de eerste rechter ingediende verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling dat niet werd hernomen in een voor de appelrechters ingediende conclusie.

Vonnisgerecht - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Geen conclusie - Motivering

Het staat de rechter die overeenkomstig artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet oordeelt over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling uitsluitend na te gaan of de voorwaarden voor de handhaving van de voorlopige hechtenis zijn vervuld; die beoordeling is vreemd aan de uitoefening van het recht van verdediging met betrekking tot de strafvordering.

Vonnisgerecht - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling na verwijzing van de zaak naar het vonnisgerecht - Recht op voldoende tijd en faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden - Beoordeling

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0943.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 30, § 1, Voorlopige Hechteniswet kan tegen de beslissing van de correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling met toepassing van artikel 27, § 3, van die wet, hoger beroep worden ingesteld; het cassatieberoep dat tegen een dergelijke beslissing is gericht, is bijgevolg niet ontvankelijk.

Vonnisgerecht - Correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 30, § 1, en 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0226.F 4 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.9 AC nr. ...

Wanneer de veroordeelde is opgesloten op grond van een jegens hem bij verstek gewezen vonnis, dat het hem verleende probatieuitstel herroept, en de veroordeelde, in het kader van de verzetprocedure, om zijn voorlopige invrijheidsstelling verzoekt, maakt die hechtenis deel uit van de strafuitvoering; ze valt niet onder de hypothese bedoeld in artikel 27, § 2, Wet Voorlopige Hechtenis, en het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling is niet ontvankelijk aangezien het op geen enkele wettelijke bepaling is gestoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 164.

Vonnisgerecht - Verzoek tot invrijheidstelling - Artikel 27, § 2, Voorlopige Hechteniswet - Toepassingsgebied - Veroordeelde wiens probatieuitstel bij verstek is herroepen - Verzet - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 27, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

P.18.1011.F 17 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181017.4 AC nr. 565

Krachtens artikel 27, § 1, 3°, a), Voorlopige Hechteniswet kan, wanneer de inverdenkinggestelde het voorwerp is geweest van een beschikking tot gevangenneming met onmiddellijke uitvoering, de voorlopige invrijheidstelling worden verleend, in voorkomend geval onder voorwaarden, op indiening van een verzoekschrift gericht aan de kamer van inbeschuldigingstelling, vanaf die beschikking totdat het hof van assisen definitief uitspraak heeft gedaan; aangezien de inverdenkinggestelde, na zijn verwijzing naar het hof van assisen, al dan niet onder voorwaarden in vrijheid kan worden gesteld, staat de voormelde bepaling niet eraan in de weg dat de kamer van inbeschuldigingstelling beslist dat de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht zal worden voortgezet (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 8ste uitg., 2017, pp. 1007 en 1092.

Vonnisgerecht - Beschuldigde verwezen naar het hof van assisen - Gevangenneming - Onmiddellijke tenuitvoerlegging - Verzoek tot invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - Wettigheid

- Art. 27, § 1, 3°, a Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.16.0243.N 1 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160301.4 AC nr. ...

Artikel 27, § 2, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat de voorlopige invrijheidsstelling kan worden aangevraagd door degene die aangehouden is ingevolge een veroordeling bij verstek waartegen verzet binnen de buitengewone termijn is aangetekend; deze bepaling houdt in dat om de ontvankelijkheid van het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling te beoordelen, de rechter moet nagaan of het verzet zelf niet kennelijk onontvankelijk is en dit levert geen machtsoverschrijding noch miskenning van de devolutieve werking van het hoger beroep op (1). (1) Zie Cass. 7 januari 2009, AR P.08.1906.F, AC 2009, nr. 15 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2009, nr. 15.

Vonnisgerecht - Veroordeling bij verstek - Verzet binnen de buitengewone termijn - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

VOORLOPIGE INVRIJHEIDSTELLING

P.25.0701.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.28 AC nr. ...

Krachtens artikel 3 EVRM mag niemand worden onderworpen aan foltering, noch aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen maar het enkele feit dat hij die van zijn vrijheid is beroofd met het oog op strafvervolging ongemakken ondervindt van zijn opsluiting, maakt die opsluiting nog niet strijdig met artikel 3 EVRM aangezien daarvoor een minimum aan zwaarwichtigheid vereist is; indien een beklaagde die zich in voorlopige hechtenis bevindt, voorhoudt dat hij is opgesloten in omstandigheden die strijdig zijn met artikel 3 EVRM, kan hij door middel van een overeenkomstig artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling de rechter vragen zich daarover uit te spreken en die rechter kan voor zover een schending van artikel 3 EVRM vaststaat, effectief rechtsherstel verlenen.; het staat aan de rechter die kennis neemt van een door een beklaagde op grond van artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling onaantastbaar te oordelen of de beklaagde daadwerkelijk is opgesloten in omstandigheden die onverenigbaar zijn met artikel 3 EVRM en in het bijzonder of de vereiste drempel van minimale zwaarwichtigheid is bereikt en de rechter dient bij die beoordeling rekening te houden met de actuele omstandigheden waarin de beklaagde is opgesloten maar het komt de rechter naar aanleiding van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling niet toe te oordelen over de omstandigheden waaronder de beklaagde in het verleden van zijn vrijheid werd beroofd maar die achterhaald zijn ingevolge een wijziging van zijn detentietoestand (1). (1) Cass. 11 maart 2025, AR P.25.0202.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.5; EHRM 10 april 2012, nr. 42732/12, Ananyev e.a. t. Rusland.

Voorlopige invrijheidstlling - Verzoekschrift - Artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet - Detentieomstandigheden - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering, onmenselijke of vernederende handelingen of bestraffingen - Aanvoering van een opsluiting strijdig met artikel 3 EVRM - Vereiste van minimale zwaarwichtigheid - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Beoordeling door de rechter - Criteria - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27, § 1, 1° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0179.F 12 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.10 AC nr. ...

De volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid kan worden afgeleid uit het gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden inverdenkinggestelde, indien dat gevaar in verband kan worden gebracht met de feitelijke gegevens en de persoonlijkheidsgegevens die het verwerkelijken (1). (1) De eiser verwees naar Cass. 15 januari 2025, RG P.25.0027.F (onuitgeg.). Dit arrest wijst er echter op dat "in tegenstelling tot de onderhavige zaak", "het aanhoudingsbevel met name gemotiveerd wordt door de omstandigheden dat 'het maatschappelijk geweten niet zou kunnen aanvaarden dat de dader van dergelijke ernstige feiten nu al in vrijheid wordt gesteld', dat 'er een gevaar voor herhaling van soortgelijke feiten bestaat in geval van vrijlating, omdat hij zichzelf niet in vraag stelt [...], (...) [en dat] uit die overwegingen volgt dat de onderzoeksrechter een voortijdige straf aan de eiser heeft willen opleggen of, met andere woorden, een vorm van onmiddellijke bestraffing heeft willen toepassen". Zelf heeft het OM verwezen naar drie arresten die geciteerd worden in A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1208, noot nr. 150: Cass. 17 mei 2022, P.22.0609.N, AC 2022, nr. 356; Cass. 21 juni 1989, AR 7575, AC 1988-89, nr. 622; Cass. 13 maart 1991, AR 8947, nr. 364. Het OM stelt aldus: "Wanneer het feit strafbaar is met een straf die vijftien jaar dwangarbeid te boven gaat, is het de onderzoeksgerechten niet verboden naar de openbare rust en het maatschappelijk geweten te verwijzen om te beoordelen of de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid". (M.N.B.)

Voorlopige invrijheidstlling - Verwerping - Voorwaarden - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Begrip - Gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden inverdenkinggestelde

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde toepasselijke maximumstraf heeft betrekking op de bij wet bepaalde maximumstraf en niet op de maximumstraf die de rechter kan uitspreken na correctionalisering van de feiten wegens aanneming van verzachtende omstandigheden (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 15 april 2020, AR P.20.0389.F, AC 2020, nr. 237.

Voorlopige invrijheidstlling - Toepasselijke maximumstraf die 15 jaar opsluiting te boven gaat - Begrip - Invloed van de correctionalisering (geen)

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de maximumstraf die van toepassing is op de misdaad waarvoor het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd vijftien jaar opsluiting te boven gaat, volgt uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet dat het gerecht dat uitspraak doet over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, zich niet dient uit te spreken over de gevaren, en met name het vluchtgevaar, die in de vierde paragraaf van dat artikel zijn omschreven, dat de overwegingen die het hieraan desondanks zou wijden overtollig zijn, dat, bijgevolg, het middel dat hiertegen opkomt geen belang heeft en dat het voornoemde gerecht niet dient te antwoorden op de middelen die, in het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, het vluchtgevaar betwisten, aangezien dit geen voorwaarde is die de wet op de voortzetting van de voorlopige hechtenis stelt (1). (1) Zie Cass. 18 augustus 2021, AR P.21.1100.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 3 januari 2024, AR P.23.1747.F, AC 2024, nr. 8; Cass. 10 mei 2006, AR P.06.0644.F, AC 2006, nr. 268. En dit zelfs als de rechter zijn vaststelling volgens welke de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid kracht kan bijzetten door te wijzen op het bestaan van een of meerdere voorwaarden vermeld in artikel 16, derde lid, Voorlopige Hechteniswet (Cass. 31 oktober 2001, AR P.01.1389.F; zie Cass. 3 oktober 2023, AR P.23.1309.N, AC 2023, nr. 622; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1210.

Voorlopige invrijheidstlling - Opgelegde straf van meer dan 15 jaar opsluiting - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verplichting voor de rechter om zich over het onttrekkingsgevaar uit te spreken en de middelen betreffende dat gevaar te beantwoorden (geen) - Gevolgen voor het belang van het cassatiemiddel dat opkomt tegen de (overtollige) overwegingen over dat gevaar

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.25.0106.F 29 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.7 AC nr. ...

Krachtens artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet moet de beslissing tot verwerping van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling gemotiveerd worden met inachtneming van de voorschriften van artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, van die wet; die beslissing moet bijgevolg melding maken van de wettelijke bepalingen die de feiten als een misdaad of als een wanbedrijf omschrijven, alsook van het voortbestaan van ernstige aanwijzingen van schuld, van de feitelijke omstandigheden van de zaak van de beklaagde en van die welke eigen zijn aan zijn persoonlijkheid die zijn vrijheidsberoving verantwoorden in het licht van de in artikel 16, § 1, van de voormelde wet bepaalde criteria (1). (1) Zie Cass. 13 september 2022, AR P.22.1166.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.21; Cass. 17 december 2014, AR P.14.1827.F, ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141217.1, AC 2014, nr. 803; Cass. 19 november 1996, AR P.96.1410.N, ECLI:BE:CASS:1996:ARR.19961119.5, AC 1996, nr. 442.

Voorlopige invrijheidstlling - Verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Verplichte vermeldingen - Artikelen 16, § 5, eerste en tweede lid, en 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 5, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.22.0914.F 19 juli 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220719.VAC.3 AC nr. ...

Ongeacht of het gaat om de periodieke toetsing van de voorlopige hechtenis vóór de regeling van de rechtspleging dan wel om het onderzoek van die voorlopige hechtenis in het kader van een hierna ingediend verzoek tot invrijheidstelling, betreft het dezelfde zaak, aangezien ze betrekking heeft op dezelfde persoon die op grond van dezelfde inverdenkingstelling van zijn vrijheid is beroofd; bijgevolg moet het arrest dat is gewezen door een raadsheer van het hof van beroep die van de zaak heeft kennisgenomen als rechter bij de rechtbank van eerste aanleg, worden vernietigd op grond van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, dat, als cumulatie van ambten, het uitoefenen van twee verschillende ambten in dezelfde zaak verbiedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 830.

Voorlopige invrijheidstlling - Cumulatieverbod van rechterlijke ambten - Toepassing - Verwijzing naar het hof van assisen - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Raadsheer die al eerder in de raadkamer uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis - Zelfde zaak - Invloed

- Art. 27, 3°, a) Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0459.N 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2N.4 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de vraag of de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming, dient de rechter onder meer na te gaan of de doelstelling van de voorlopige hechtenis en met name de vrijwaring van de openbare veiligheid ook door die alternatieve maatregel kan worden verwezenlijkt; hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom ook tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden voor de tenuitvoerlegging van de beslissing (1). (1) Zie Cass. 11 februari 2020, AR P.20.0126.N, AC 2020, nr. 121 www.juportal.be.

Voorlopige invrijheidstlling - Borgsom - Voldoende alternatief voor de vrijheidsbeneming - Beoordeling - Doelstelling voorlopige hechtenis

- Art. 35, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1578.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.2N.1 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM verzet zich niet ertegen dat de correctionele kamer van het hof van beroep het verzuim van de correctionele rechtbank om uitspraak te doen over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling en de voorlopige hechtenis te handhaven zonder dat het volledige strafdossier voorhanden was, rechtzet door de beroepen beslissing te vernietigen en zelf uitspraak te doen over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, ditmaal terwijl het volledige strafdossier ter beschikking is; de rechtzetting van dit verzuim door het appelgerecht, dat uitspraak moet doen binnen de vijftien dagen na het instellen van het hoger beroep, belet niet dat de verzoeker recht heeft op een voorziening bij de rechter die op korte termijn oordeelt over de wettigheid van de gevangenhouding.

Voorlopige invrijheidstlling - Recht op voorziening bij de rechter - Handhaving door de correctionele rechtbank zonder volledig dossier - Nietigheid van de beslissing - Rechtzetting van het verzuim door het appelgerecht - Wijze

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het gegeven dat de correctionele rechtbank uitspraak doet over een op grond van artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoek tot voorlopige invrijheidstelling binnen de in artikel 27, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde termijn van vijf dagen, zonder dat het volledige strafdossier ter beschikking was en die beslissing bijgevolg nietig wordt verklaard door het appelgerecht, heeft niet tot gevolg dat die beslissing niet tijdig werd genomen en de verzoeker op grond van artikel 27, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet in vrijheid moet worden gesteld; de nietigheid van de beroepen beslissing wegens het niet voorhanden zijn van het volledige strafdossier maakt die beslissing niet onbestaande.

Voorlopige invrijheidstlling - Handhaving door de correctionele rechtbank zonder volledig dossier - Nietigheid van de beslissing - Vernietiging door het appelgerecht

- Art. 27 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Indien de correctionele kamer van het hof van beroep op het hoger beroep van een beklaagde tegen een beslissing van de correctionele rechtbank die zijn op grond van artikel 27, § 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet ingediend verzoek tot voorlopige invrijheidstelling ongegrond verklaart, deze beslissing nietig verklaart omdat het gehele strafdossier niet ter beschikking was en de correctionele kamer van het hof van beroep vervolgens uitspraak doet over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling en de voorlopige hechtenis handhaaft, doet dit appelgerecht uitspraak krachtens de devolutieve werking van het hoger beroep van de verzoeker; de omstandigheid dat de correctionele kamer van het hof van beroep verklaart de zaak aan zich te trekken en in eerste en laatste aanleg uitspraak te doen, doet daaraan niets af en maakt die beslissing niet onwettig (1). (1) Zie Cass. 31 juli 2001, AR P.01.1063.F, AC 2001, nr. 425; Cass. 29 mei 1996, AR P.96.0713.F, AC 1996, nr. 196; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, nr. 1389, p. 592.

Voorlopige invrijheidstlling - Handhaving door de correctionele rechtbank zonder volledig dossier - Hoger beroep - Vernietiging van de beslissing - Devolutieve kracht van het hoger beroep

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1319.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.21 AC nr. ...

Wanneer de lastens de eiser uitgesproken veroordeling op de strafvordering kracht van gewijsde heeft verkregen, bevindt de eiser zich niet langer onder het stelsel van de voorlopige hechtenis en hebben het door de eiser op grond van artikel 27, § 1, 2°, Voorlopige Hechteniswet ingediende verzoek tot voorlopige invrijheidstelling en bijgevolg het in het kader van die procedure ingestelde cassatieberoep niet langer een bestaansreden; de omstandigheid dat de eiser een kennelijk onontvankelijk verzet heeft aangetekend tegen het op tegenspraak gewezen arrest van het hof van beroep over de strafvordering, kan niets daaraan veranderen.

Voorlopige invrijheidstlling - Procedure voor het vonnisgerecht - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Veroordelende beslissing die kracht van gewijsde heeft gekregen

- Art. 27, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1235.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.21 AC nr. ...

Krachtens artikel 27, § 4, Voorlopige Hechteniswet kan indien een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling is verworpen, een nieuw verzoekschrift slechts worden ingediend na een termijn van een maand na de verwerping ervan en de wetgever beoogt met deze bepaling het misbruik te vermijden dat kan worden gemaakt van de in artikel 27 Voorlopige Hechtenis bedoelde procedure door het herhaald indienen van verzoekschriften; uit deze bepaling volgt dat de erin bepaalde wachttermijn van een maand slechts ingaat op het ogenblik dat definitief is beslist over het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling en dus met inbegrip van de uitspraak over de rechtsmiddelen, zodat elk verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling dat vóór het verstrijken van die wachttermijn wordt ingediend, niet ontvankelijk is.

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 4, Voorlopige Hechteniswet - Nieuw verzoekschrift - Termijn - Rechtsmiddelen - Draagwijdte - Ontvankelijkheid

- Art. 27, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 4, Voorlopige Hechteniswet - Nieuw verzoekschrift - Termijn - Rechtsmiddelen - Draagwijdte - Ontvankelijkheid

- Art. 27, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.21.1196.N 5 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210923.2N.1 AC nr. ...

Het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling dat voor het hof van beroep is ingediend, is niet ontvankelijk wanneer het hoger beroep dat de verzoeker tegen het veroordelend vonnis heeft ingesteld, zelf kennelijk niet ontvankelijk is maar daarbij is wel vereist dat de rechter die over het verzoek oordeelt, de kennelijke niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep op onmiskenbare wijze kan vaststellen; op grond van de enkele vermelding dat de beklaagde voor zijn hoger beroep tegen het veroordelend vonnis geen tijdig door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoeld grievenformulier heeft ingediend, kunnen de appelrechters niet naar recht oordelen dat eisers hoger beroep kennelijk onontvankelijk is en op die grond eisers verzoek tot voorlopige invrijheidstelling onontvankelijk verklaren.

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 1, 2° Voorlopige Hechteniswet - Verzoekschrift - Hof van beroep - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Ontvankelijk hoger beroep - Beoordeling - Afwezigheid van een tijdig ingediend grievenformulie - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 1, 2° Voorlopige Hechteniswet - Verzoekschrift - Hof van beroep - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Ontvankelijk hoger beroep - Beoordeling - Afwezigheid van een tijdig ingediend grievenformulie - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 1, 2° Voorlopige Hechteniswet - Verzoekschrift - Hof van beroep - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Ontvankelijk hoger beroep - Beoordeling - Afwezigheid van een tijdig ingediend grievenformulie - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 1, 2° Voorlopige Hechteniswet - Verzoekschrift - Hof van beroep - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Ontvankelijk hoger beroep - Beoordeling - Afwezigheid van een tijdig ingediend grievenformulie - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Overeenkomstig artikel 27, § 1, 2°, Voorlopige Hechteniswet kan, wanneer geen einde werd gemaakt aan de voorlopige hechtenis en het onderzoek is afgesloten, de voorlopige invrijheidstelling worden verleend op indiening van een verzoekschrift dat wordt ingediend bij de kamer belast met correctionele zaken in hoger beroep, vanaf het instellen van het hoger beroep tot de beslissing in hoger beroep; uit dit artikel volgt niet dat uitsluitend de correctionele kamer van het hof van beroep die kennis zal nemen of neemt van het hoger beroep van een beklaagde tegen een door de correctionele rechtbank gewezen vonnis, kennis mag nemen van een op grond van die bepaling ingediend verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling en ook een andere correctionele kamer kan een dergelijk verzoek beoordelen.

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 1, 2° Voorlopige Hechteniswet - Verzoekschrift - Hof van beroep - Kamer belast met correctionele zaken in hoger beroep

- Art. 27, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 1, 2° Voorlopige Hechteniswet - Verzoekschrift - Hof van beroep - Kamer belast met correctionele zaken in hoger beroep

- Art. 27, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 1, 2° Voorlopige Hechteniswet - Verzoekschrift - Hof van beroep - Kamer belast met correctionele zaken in hoger beroep

- Art. 27, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Voorlopige invrijheidstlling - Artikel 27, § 1, 2° Voorlopige Hechteniswet - Verzoekschrift - Hof van beroep - Kamer belast met correctionele zaken in hoger beroep

- Art. 27, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.20.0404.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.6 AC nr. ...

Het staat niet aan de rechter die moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, op vraag van een verzoeker tot voorlopige invrijheidstelling, opgave te doen van de concrete praktische en preventieve maatregelen die werden genomen ter bescherming van zijn lichamelijke integriteit in de instelling waar hij is opgesloten; het staat wel aan de rechter om in het licht van de door verzoeker tot invrijheidstelling aangevoerde concrete gegevens te onderzoeken of diens vrijheidsberoving in overeenstemming is met artikel 3 EVRM (1). (1) EHRM, Pantea t. Roemenië, 3 juni 2003, n° 33343/96.

Voorlopige invrijheidstlling - Weigering - Schending van artikel 3 EVRM - Verbod van foltering - Maatregelen ter bescherming van de lichamelijke integriteit en gezondheid - Coronacrisis - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

P.20.0405.N 21 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.7 AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, correctionele kamer, in hoger beroep beslist over een verzoek tot invrijheidstelling overeenkomstig de artikelen 27, § 1, 1°, en 30 Voorlopige Hechteniswet wordt die beslissing niet uitgesproken., zodat op een dergelijk arrest artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is; geen enkele wetsbepaling vereist dat het hof van beroep, correctionele kamer, een dergelijk arrest wijst in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie (1). (1) Cass. 15 maart 1995, AR P.95.0293.F, AC 1995, nr. 151.

Voorlopige invrijheidstlling - Hof van beroep - Uitspraak - Toepassing van artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek

P.20.0389.F 15 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200415.2F.1 AC nr. ...

De in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde toepasselijke maximumstraf heeft betrekking op de bij wet bepaalde maximumstraf en niet op de maximumstraf die de rechter kan uitspreken na correctionalisering van de feiten wegens aanneming van verzachtende omstandigheden.

Voorlopige invrijheidstlling - Toepasselijke maximumstraf

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer voor de rechter die kennisneemt van een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, niet wordt aangevoerd dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de grondrechten van de gedetineerde, zoals gewaarborgd door het EVRM, verplichten noch artikel 3 EVRM, noch artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet de rechter om ambtshalve inlichtingen in te winnen over de sanitaire omstandigheden waarin de fysieke en morele integriteit van de gedetineerde kan worden gewaarborgd, zodat hem een betere, uitzonderlijke en onmiddellijke bescherming kan worden geboden.

Voorlopige invrijheidstlling - Geen middel dat aanvoert dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de door het EVRM gewaarborgde grondrechten van de gedetineerde - Verplichting van de rechter

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.20.0337.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.9 AC nr. ...

Wanneer de eiser in zijn conclusie voor het hof van beroep eensdeels aanvoert dat hij in de gevangenis een verhoogd risico op blootstelling aan het Covid-19-coronavirus loopt en de kritieke gezondheidstoestand in de Belgische strafinrichtingen bekritiseert als gevolg van een verslag van het Europees Comité voor de preventie van foltering van juli 2017, en anderdeels aanvoert dat er ten gevolge van de verdaging van zijn zaak beperkingen zijn opgelegd aan het bezoek van zijn kinderen in de gevangenis, antwoorden de appelrechters op regelmatige wijze op die conclusie wanneer zij stellen dat “uit de aan het hof ter kennis gebrachte elementen niet blijkt dat die opsluiting, gelet op de sanitaire toestand, de beklaagde het genot van de minimale gezondheids- en hygiënische omstandigheden zou ontzeggen”, en verantwoorden zij aldus naar recht hun beslissing dat de detentievoorwaarden van de eiser op het ogenblik van hun uitspraak noch aan foltering noch aan een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing gelijkstonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 225.

Voorlopige invrijheidstlling - Verzoek tot invrijheidstelling - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Beoordeling - Verweer dat een verhoogd risico op blootstelling aan het coronavirus en de aan het bezoek opgelegde beperkingen aanvoert - Handhaving van de hechtenis - Motivering

- Art. 16, § 1er, en 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.19.1147.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.16 AC nr. ...

Artikel 27, § 3 Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat het verzoekschrift wordt neergelegd op de griffie van het gerecht dat uitspraak moet doen en het wordt ingeschreven in een daartoe bestemd register en over het verzoekschrift wordt beslist in raadkamer binnen vijf dagen na de neerlegging ervan; artikel 52, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat een handeling enkel op geldige wijze ter griffie kan worden verricht op de dagen en uren waarop de griffie toegankelijk moet zijn voor het publiek, tenzij deze handeling elektronisch wordt uitgevoerd; uit deze bepalingen volgt dat indien het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling van een beklaagde per fax wordt toegestuurd (1), de aanvangsdatum voor de termijn van vijf dagen voor uitspraak de datum is waarop de ontvangst van de fax op de griffie wordt vastgesteld binnen de openingsuren van de griffie (2). (1) Cass. 3 september 2019, AR P.19.0911.N, AC 2019, nr. 432 over de geldigheid van het verzoekschrift per fax. (2) Zie gelijkluidende concl. OM.

Voorlopige invrijheidstlling - Verzoekschrift - Toegezonden per fax - Openingsuren van de griffie - Beginpunt van de termijn van vijf dagen door uitspraak

- Art. 52, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 27, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.19.0971.N 27 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190927.1 AC nr. ...

Het Europees aanhoudingsbevel vormt een autonome titel van vrijheidsberoving; artikel 12 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat wanneer een persoon wordt aangehouden op grond van een Europees aanhoudingsbevel, het de uitvoerende rechterlijke autoriteit is die beslist of de betrokkene in hechtenis blijft overeenkomstig het recht van de uitvoerende lidstaat en dat die persoon op elk tijdstip overeenkomstig het recht van de uitvoerende lidstaat in voorlopige vrijheid kan worden gesteld., zodat hij die ter uitvoering van het Europees aanhoudingsbevel in de uitvoerende lidstaat is aangehouden, zijn invrijheidstelling niet kan aanvragen in de uitvaardigende lidstaat en dat evenmin kan doen door in de uitvaardigende lidstaat een andere titel van vrijheidsberoving aan te vechten dan het Europees aanhoudingsbevel, ook al is dit bevel ingevolge die andere titel uitgevaardigd (1). (1) D. FLORE, "Le mandat d'arrêt européen: première mise en œuvre d'un nouveau paradigme de la justice pénale européenne", JT 2002, p.273-281; B. DEJEMEPPE, "La loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen", JT 2004, p. 112-115; STESSENS, G, "Het Europees aanhoudingsbevel. De Wet van 19 december 2003", RW 2004-05, p. 561-581; D. VANDERMEERSCH, "Le mandat d'arrêt européen et la protection des droits de l' homme", RDP 2005, p. 219-239; D. VAN DAELE, "België en het Europees aanhoudingsbevel: een commentaar bij de Wet van 19 december 2003", T.Strafr. 2005, p. 151-186; A. WINANTS, "De doorwerking van het EU - kaderbesluit inzake overlevering", NC 2006, p. 77-94; H. SANDERS, Het Europees aanhoudingsbevel, Nederlands en Belgisch overleveringsrecht in hoofdlijnen, Mortsel, Intersentia, 2007; B. DEJEMEPPE, "Le mandat d'arrêt européen validé par la Cour de Justice de Luxembourg", JT 2007, p. 450; S. DE WULF, "Europese golven op een strafrechtelijk strand. Het Hof van Justitie en het Europees aanhoudingsbevel", NC 2007, p. 330-347; FRANSSEN, V, "Het Europees aanhoudingsbevel gered, hoera?", RW 2008, p. 1138-1144; S. DE WULF, "Een strafrechtelijk offensief van de Europese Unie. Overzicht van nieuwe regelgevende en jurisprudentiële munitie voor het Europees strafrecht", NC 2009. p. 155-177; H. SANDERS, Handboek overleveringsrecht Mortsel, Intersentia, 2011; A. WINANTS., "Actuele beschouwingen over het Europees aanhoudingsbevel", in DERUYCK (ed.)., Strafrecht meer ... dan ooit, die Keure, 2011; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk. Kluwer, 2013.

Voorlopige invrijheidstlling - Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 12 - Europees aanhoudingsbevel - Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische overheid - Tenuitvoerlegging in het buitenland - Europees aanhoudingsbevel gebaseerd op een veroordeling bij verstek met onmiddellijke aanhouding - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

---

P.19.0911.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.5 AC nr. ...

Een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling is een geschrift waaraan rechtsgevolgen worden verbonden, zodat derhalve moet vaststaan dat het verzoek uitgaat van de verzoeker of zijn raadsman; die zekerheid vereist evenwel niet dat het verzoekschrift een originele handtekening bevat van de verzoeker of zijn raadsman en kan ook worden bereikt indien het geschrift met een aan de verzoeker of zijn raadsman toegeschreven handtekening wordt gefaxt en niet wordt betwist dat de handtekening wel degelijk die is van de verzoeker of zijn raadsman (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Voorlopige invrijheidstlling - Verzoekschrift - Handtekening van de verzoeker of zijn raadsman - Vorm

- Art. 27, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.18.0397.N 24 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180424.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 187, §2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 27, 2, Voorlopige Hechteniswet, volgt dat het verzet aangetekend tijdens de buitengewone termijn van verzet geenszins de tenuitvoerlegging van het verstekvonnis schorst en de bij verstek uitgesproken straf uitvoerbaar is tot de definitieve uitspraak over dat rechtsmiddel (1); het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet ongedaan verklaart, belet deze tenuitvoerlegging niet en het feit dat dit hoger beroep de grond van de zaak bij de appelrechter aanhangig maakt, doet hieraan geen afbreuk. (1) Cass. 7 januari 2009, AR P.08.1906.F, AC 2009, nr. 15; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 3662, p.1424; C. IDOMON, "De invloed van het instellen van verzet tijdens de buitengewone termijn op de rechtsgevolgen van het verstekvonnis en de toepassing van art. 65 Sw.", RW 2000-2001, 1173-1176; vgl. in verband met de onmiddellijke aanhouding Cass. 5 december 2012, AR P.12.1886.F, AC 2012, nr. 669, JT 2013, 60 met noot D. VANDERMEERSCH, 'Le sort de l'arrestation immédiate dans le dédale des voies de recours', M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, II, 2017, p. 1506-1507.

Voorlopige invrijheidstlling - Aanhouding ingevolge een veroordeling bij verstek - Verzet aangetekend tijdens de buitengewone termijn van verzet - Draagwijdte

P.16.0243.N 1 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160301.4 AC nr. ...

Artikel 27, § 2, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat de voorlopige invrijheidsstelling kan worden aangevraagd door degene die aangehouden is ingevolge een veroordeling bij verstek waartegen verzet binnen de buitengewone termijn is aangetekend; deze bepaling houdt in dat om de ontvankelijkheid van het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling te beoordelen, de rechter moet nagaan of het verzet zelf niet kennelijk onontvankelijk is en dit levert geen machtsoverschrijding noch miskenning van de devolutieve werking van het hoger beroep op (1). (1) Zie Cass. 7 januari 2009, AR P.08.1906.F, AC 2009, nr. 15 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2009, nr. 15.

Voorlopige invrijheidstlling - Veroordeling bij verstek - Verzet binnen de buitengewone termijn - Ontvankelijkheid van het verzoek

P.15.1158.N 12 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150812.1 AC nr. ...

Artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet heeft enkel betrekking op de rechtstoestand waarin de verzoeker tot voorlopige invrijheidstelling, als gevolg van het cassatieberoep, nog niet is veroordeeld bij een in kracht van gewijsde getreden beslissing; eenmaal het cassatieberoep is verworpen en de veroordelende beslissing aldus kracht van gewijsde heeft verkregen, is die bepaling niet meer van toepassing.

Voorlopige invrijheidstlling - Veroordeling door het hof van assisen strijdig met artikel 6.1 EVRM bevonden door het EHRM - Verzoek tot heropening van de rechtspleging - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet - Toepassingsgebied

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORRANG VAN RECHTSMACHT

P.22.1145.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.12 AC nr. ...

De oude artikelen 479 tot 482bis Wetboek van Strafvordering moeten in die zin worden begrepen dat de zaak, na afloop van het door het Hof van Cassatie gevorderde gerechtelijk onderzoek, naar laatstgenoemde moet worden verwezen, wiens bevoegdheid in deze procedure vergelijkbaar is met die van een onderzoeksgerecht dat, in het kader van een tegensprekelijke procedure, overgaat tot de regeling van de rechtspleging en naar aanleiding daarvan onderzoekt of de bezwaren volstaan en de procedure regelmatig is gevoerd (1); uit de samenlezing van het eerste en het tweede lid van artikel 147 van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, alsook uit de parlementaire voorbereiding van die wet (2) volgt dat de wetgever niet heeft willen afwijken van het in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek bedoelde beginsel volgens hetwelk de wetten op de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen, zonder dat zij worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor zij op geldige wijze aanhangig zijn; indien de kamer van het Hof van Cassatie die kennisneemt van de cassatieberoepen in criminele en correctionele zaken regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van die wet, blijft ze bevoegd om tot die regeling over te gaan indien ze uitspraak doet na die inwerkingtreding, en dit zelfs als de inverdenkinggestelde – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering (3). (1) Zie AGwH 20 oktober 2016, nr. 131/2016, ECLI:BE:GHCC:2016:ARR.131; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0618.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22, AC 2020, nr. 444; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0811.N, ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.4, AC 2019, nr. 627, met concl. van advocaat-generaal m.o. DE SMET, ECLI:BE:CASS:2019:CONC.20191126.2N.4; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (uitg.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160. (2) Parl. St. Kamer, nr. 55/3945. (3) In dit geval was de inverdenkinggestelde een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep te Brussel, die vervolgd werd wegens misdaden of wanbedrijven die zij buiten haar ambt had gepleegd, zodat zij een magistraat was zoals bedoeld in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, maar geen "betrokken magistraat" in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering. Overeenkomstig artikel 147 van de voormelde wet van 15 mei 2024 was de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Luik bevoegd geweest om, na afloop van het door dat hof van beroep gevoerde onderzoek, tot de regeling van de rechtspleging over te gaan, indien het Hof van Cassatie niet daartoe was gevorderd vóór de inwerkingtreding van die wet. (M.N.B.)

- Gerechtelijk onderzoek gevorderd door het Hof van Cassatie vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Onderzoek door het aangewezen hof van beroep - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de inverdenkinggestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

- Gerechtelijk onderzoek gevorderd door het Hof van Cassatie vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Onderzoek door het aangewezen hof van beroep - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de inverdenkinggestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering

- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

De verwijzing van de inverdenkinggestelde die bevolen wordt na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, moet geschieden voor de rechter die krachtens het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering bevoegd is om kennis te nemen van de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde gecorrectionaliseerde misdaden of wanbedrijven waarvan hij wordt verdacht en, in voorkomend geval, bij samenhang van de hem ten laste gelegde schendingen van WAM en van de Wegverkeerswet waarvan hij wordt verdacht; indien de inverdenkinggestelde aldus een magistraat was die bedoeld werd in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht was op het ogenblik waarop het gerechtelijk onderzoek werd ingesteld, maar – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht is op het ogenblik van de regeling van de rechtspleging, zal hij verwezen worden naar de territoriaal bevoegde correctionele rechtbank (1). (1) Krachtens artikel 156 van de voormelde wet van 15 mei 2024 is artikel 43 van die wet, tot wijziging van de artikelen 479 tot 503bis Wetboek van Strafvordering betreffende de vervolging en het onderzoek van misdaden en wanbedrijven die aan magistraten ten laste worden gelegd (de regeling die bekendstaat onder het misleidende begrip "voorrecht van rechtsmacht"), in werking getreden zes maanden na de bekendmaking – op 28 mei 2024 – van die wet in het Belgisch Staatsblad, dus op 28 november 2024. De vordering van het OM, die werd ondertekend en neergelegd op de griffie van het Hof op 12 september 2024, dus nog vóór die inwerkingtreding, beoogde, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering die op dat ogenblik nog van toepassing waren, de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het hof van beroep te Luik, en meer bepaald naar de eerste voorzitter van dat hof naar wie de zaak bij arrest van 28 september 2022 van het Hof was verwezen opdat hij een magistraat aanwees die het ambt van onderzoeksrechter zou uitoefenen. Ten gevolge van een verzoek van de inverdenkinggestelde om bijkomende onderzoekshandelingen is het Hof pas tot de regeling van de rechtspleging overgegaan op 19 februari 2025, dus na de inwerkingtreding van de voormelde wet van 15 mei 2024. Aangezien de inverdenkinggestelde op het ogenblik van de feiten plaatsvervangend raadsheer was en dus geen "betrokken magistraat" was in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, heeft het OM mondeling gevorderd om de zaak te verwijzen naar de Franstalige correctionele rechtbank te Brussel, bij gebrek aan een bevoegdheidscriterium ratione loci, zoals bedoeld in artikel 139 Wetboek van Strafvordering, dat de zaak aan een ander arrondissement zou toewijzen. (M.N.B.)

- Onderzoek - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

- Onderzoek - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

Wanneer de verzoek tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg gemotiveerd wordt door de omstandigheid dat de burgerlijke partij, in de conclusie die zij heeft neergelegd voor de raadkamer die met de regeling van de rechtspleging is belast, een rechter verantwoordelijk stelt in het kader van het onopzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen en het niet verlenen van bijstand aan een persoon in gevaar, dient de vordering niet te worden toegewezen aangezien die rechtbank niet bevoegd is om kennis te nemen van de strafvordering die zou worden ingesteld wegens een feit dat die magistraat ten laste wordt gelegd en dat hij in de uitoefening van zijn ambt zou hebben gepleegd.

- Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Gewettigde verdenking - Burgerlijke partij die een rechter van de betrokken rechtbank strafrechtelijk verantwoordelijk stelt - Onbevoegdheid van de rechtbank om van het aan die magistraat ten laste gelegde feit kennis te nemen - Gevolg

- Artt. 479, 480, 483, 484, 542, 544 en 545, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Artt. 479, 480, 483, 484, 542, 544 en 545, eerste lid. Wetboek van Strafvordering

---

P.21.0952.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.3 AC nr. ...

Het middel dat het door het Grondwettelijk Hof in een arrest ingenomen standpunt bekritiseert en dus niet het bestreden arrest is niet ontvankelijk, zodat de prejudiciële vraag bij toepassing van artikel 26, § 2, tweede lid, 1°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet dient te worden gesteld (1). (1) GwH 7 november 1996, nr. 60/96; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, die Keure 2020, pp. 135-140, nrs. 10-18; J. DE CODT, "De vervolging van magistraten", in X. DE RIEMAECKER en R. VAN RANSBEEK (eds), Statuut en deontologie van de magistraat, Brugge, die Keure, 2020, nr. 15; R. VERSTRAETEN, "Voorrecht van rechtsmacht", in L. DUPONT en B. SPRIET (eds.), Strafrecht voor rechtspractici, IV, Acco, 1991, 115; G. BELTJENS, "Article 479", Encyclopédie du droit criminel belge, II, 1903, nr. 28.

- Vervolging van magistraat - Artikel 479, Wetboek van Strafvordering - Afwezigheid van dubbele aanleg - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Cassatiemiddel dat het arrest van het Grondwettelijk Hof aanvecht - Verzoek tot prejudiciële vraag - Draagwijdte

- Art. 26, § 2, tweede lid, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Vervolging van magistraat - Artikel 479, Wetboek van Strafvordering - Afwezigheid van dubbele aanleg - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Cassatiemiddel dat het arrest van het Grondwettelijk Hof aanvecht - Verzoek tot prejudiciële vraag - Draagwijdte

- Art. 26, § 2, tweede lid, 1° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

P.21.0713.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:: AC nr. ...

Artikel 2.1 Zevende Aanvullende Protocol EVRM waarborgt het recht van eenieder die wegens een strafbaar feit door een gerecht is veroordeeld om zijn schuldigverklaring of veroordeling opnieuw te doen beoordelen door een hoger gerecht; de uitoefening van dat recht, met inbegrip van de gronden waarop het kan worden uitgeoefend, is bij wet geregeld; uit het verklarend verslag van die bepaling, alsook uit de uitlegging ervan door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, blijkt dat deze vereiste is vervuld wanneer de wet de beklaagde enkel toestaat rechtsvragen aan het toezicht van een hoger gerecht voor te leggen, zoals die welke het cassatieberoep bij het Hof van Cassatie aanhangig maakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

- Magistraat - Recht op dubbele aanleg - Zevende Aanvullende Protocol EVRM - Artikel 2.1 - Recht om de schuldigverklaring opnieuw te doen beoordelen door een hoger gerecht

- Art. 2.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

Het recht om in persoon te verschijnen is geen absoluut recht en dit recht moet worden afgewogen tegen het belang van de maatschappij om misdrijven daadwerkelijk te berechten en het persoonlijk belang van de slachtoffers om binnen een redelijke termijn een uitspraak te verkrijgen; wanneer de rechter de toepassing van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering overweegt, kan hij de houding van de beklaagde in aanmerking nemen, alsook de omstandigheid dat hij van meerdere kunstgrepen heeft gebruikgemaakt om de loop van de rechtspleging te vertragen of te kennen heeft gegeven dat hij zich aan het gerecht wilde onttrekken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

- Hof van beroep - Verstekarrest - Verzet - Recht om in persoon te verschijnen - Ongedaan verklaard verzet - Wettige verschoningsgrond die het verstek verantwoordt - Beoordelingscriteria

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Bij de neerlegging, op 21 april 1983, van de bekrachtigingsoorkonde van het IVBPR heeft België het voorbehoud gemaakt dat artikel 14.5 IVBPR niet van toepassing zou zijn op de personen die, krachtens de Belgische wet, rechtstreeks naar een hoger rechtscollege zoals het hof van beroep worden verwezen; dat is het geval wanneer, overeenkomstig de artikelen 479 en volgende Wetboek van Strafvordering, de daarin bedoelde magistraten die ervan worden beschuldigd buiten de uitoefening van hun ambt een wanbedrijf of een gecorrectionaliseerde misdaad te hebben gepleegd, rechtstreeks door het hof van beroep worden berecht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 621.

- Magistraat - Recht op dubbele aanleg - Artikel 14.5 IVBPR - Door België gemaakt voorbehoud

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

P.21.0397.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 479, 481 en 482 Wetboek van Strafvordering volgt dat ingeval van een wanbedrijf gepleegd door een door artikel 479 Wetboek van Strafvordering bedoelde persoon, de procureur-generaal bij het hof van beroep de leiding heeft van het opsporingsonderzoek en de strafvordering uitoefent zodat een ander magistraat van het openbaar ministerie niet bevoegd is om op eigen gezag een daad van vervolging in te stellen wanneer hij kennisneemt van een misdrijf, gepleegd door een persoon die over voorrecht van rechtsmacht beschikt; deze magistraat kan niettemin inlichtingen inwinnen of documenten opvragen ter staving van een klacht, gericht tegen een persoon die over voorrecht van rechtsmacht beschikt, alvorens deze klacht over te maken aan de procureur-generaal en het enkele gegeven dat dergelijke opzoekingen werden uitgevoerd alvorens een raadsheer-onderzoeksrechter werd aangesteld, heeft niet tot gevolg dat de procedure van voorrecht van rechtsmacht werd miskend (1). (1) A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, die Keure 2020, pp. 135-140, nrs.10-18; J. DE CODT, "De vervolging van magistraten", in X. DE RIEMAECKER en R. VAN RANSBEEK (eds), Statuut en deontologie van de magistraat, Brugge, die Keure, 2020, nr. 15; R. VERSTRAETEN, "Voorrecht van rechtsmacht", in L. DUPONT en B. SPRIET (eds.), Strafrecht voor rechtspractici, IV, Acco, 1991, 115; G. BELTJENS, "Article 479", Encyclopédie du droit criminel belge, II, 1903, nr. 28.

- Misdrijf door een magistraat van een hof van beroep - Strafvordering uitgeoefend door de procureur-generaal bij het hof van beroep - Inwinnen van inlichtingen en opvragen van documenten door een andere magistraat van het openbaar ministerie - Draagwijdte

- Art. 482 Wetboek van Strafvordering
- Art. 481 Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 Wetboek van Strafvordering

P.19.0811.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.9 AC nr. ...

Uit de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 31/2019 van 28 februari 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat ingeval van een gerechtelijk onderzoek lastens de in artikel 479 Wetboek van Strafvordering bedoelde magistraten, andere dan die bedoeld in artikel 481 van dat wetboek, bij het afsluiten van dat onderzoek de rechtspleging wat hen en de daders van een samenhangend misdrijf betreft moet worden geregeld overeenkomstig de gemeenrechtelijke regels van de strafrechtspleging; de vraag rijst of het ontzeggen van een dergelijke procedure aan een verdachte niet-houder van het voorrecht van rechtsmacht en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid van aanhangig making bij de vonnisgerechten door de procureur des Konings met een rechtstreekse dagvaarding in de omstandigheden van de zaak, om reden dat bij afsluiten van het onderzoek door een raadsheer-onderzoeksrechter de strafvervolging is vervallen (door minnelijke schikking) lastens de medeverdachte die magistraat is, geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet, zodat er grond is tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Samenhang met een verdachte die geen titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Opsporingsonderzoek - Tussenkomst van een raadsheer-onderzoeksrechter - Verval van de strafvordering ten aanzien van de verdachte die titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Procedurele toestand van de medeverdachte die geen houder is van het voorrecht van rechtsmacht - Rechtstreekse dagvaarding door de procureur des Konings

- Samenhang met een verdachte die geen titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Opsporingsonderzoek - Tussenkomst van een raadsheer-onderzoeksrechter - Verval van de strafvordering ten aanzien van de verdachte die titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Procedurele toestand van de medeverdachte die geen houder is van het voorrecht van rechtsmacht - Rechtstreekse dagvaarding door de procureur des Konings

Uit het arrest 124/2020 van 24 september 2020 van het Grondwettelijk Hof volgt dat als een gerechtelijk onderzoek is ingesteld tegen een houder van het voorrecht van rechtsmacht en een andere persoon, de raadsheer-onderzoeksrechter het onderzoek afsluit met een beschikking tot mededeling en de procureur-generaal daarna een sepotbeslissing of een minnelijke schikking neemt ten aanzien van de houder van het voorrecht van rechtsmacht wegens, de procureur des Konings de zaak lastens de andere persoon niet aanhangig kan maken bij het vonnisgerecht met een rechtstreekse dagvaarding; over het verdere verloop van het gerechtelijk onderzoek lastens die persoon moet worden beslist door regeling der rechtspleging, overeenkomstig de artikel 127 Wetboek van Strafvordering (1). (1) In deze zaak heeft het Hof op 26 november 2019 (P.19.0811.N), met andersluidende conclusie OM, twee prejudiciële vragen gesteld aan het Grondwettelijk Hof, dat bij arrest van 24 september 2020 (arrest 124/2020) een schending aannam van de artikelen 10 en 11 Grondwet (gelijkheidsbeginsel) in zoverre de regels over het gerechtelijk onderzoek en het voorrecht van rechtsmacht niet voorzien in een regeling der rechtspleging bij het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek gevoerd tegen een houder van het voorrecht van rechtsmacht en een andere persoon, in het bijzondere geval dat de strafvordering tegen de houder van het voorrecht van rechtsmacht op dat moment reeds is vervallen door een minnelijke schikking of een sepotbeslissing van de procureur-generaal. Over de afsluiting van het gerechtelijk onderzoek in geval van voorrecht van rechtsmacht, zonder afsplitsing van de zaak wegens het verval van de strafvordering ten aanzien van de titularis van voorrecht van rechtsmacht, deed het Grondwettelijk Hof reeds uitspraak op 12 februari 2015 (arrest 19/2015), 20 oktober 2016 (arrest 131/2016), 1 februari 2018 (arrest 9/2018), 22 maart 2018 (arrest 35/2018) en 28 februari 2019 (arrest 31/2019), www.const-court.be. Zie alg. J. de CODT, "De vervolging van magistraten", in Statuut en deontologie van de magistraat, Die Keure, 2020, 289-323; E. VAN DOOREN, "Grondwettelijk Hof bevestigt onmiddellijke bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling bij voorrecht van rechtsmacht", R.A.B.G. 2019, 684-687; I. MENNES, "Voorrecht van rechtsmacht", T. Strafr. 2015, 71-72; O. MICHIELS, "Connexité et règlement de la procédure dans les hypothèses de privilège de juridiction", J.T. 2018, p. 396; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2017, p. 1708-1711; T. DE COSTER, "Controle op en afsluiting van het gerechtelijk onderzoek inzake voorrecht van rechtsmacht: recente ontwikkelingen", RW 2018-19, 444-447, H. SEVERIJNS, "Voorrecht van rechtsmacht van magistraten", NJW 2018, 259-259; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 850. BDS

- Samenhang met een verdachte die geen titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Opsporingsonderzoek - Tussenkomst van een raadsheer-onderzoeksrechter - Verval van de strafvordering ten aanzien van de verdachte die titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Procedurele toestand van de medeverdachte die geen houder is van het voorrecht van rechtsmacht - Rechtstreekse dagvaarding door de procureur des Konings

- Artt. 127, 479 en 481 Wetboek van Strafvordering

- Samenhang met een verdachte die geen titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Opsporingsonderzoek - Tussenkomst van een raadsheer-onderzoeksrechter - Verval van de strafvordering ten aanzien van de verdachte die titularis is van het voorrecht van rechtsmacht - Procedurele toestand van de medeverdachte die geen houder is van het voorrecht van rechtsmacht - Rechtstreekse dagvaarding door de procureur des Konings

- Artt. 127, 479 en 481 Wetboek van Strafvordering

Een verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere die betrekking heeft op mogelijke misdaden gepleegd binnen het ambt door een of meer leden van een hof van beroep of door de procureur-generaal of zijn substituten bij een dergelijk hof en bij samenhang door andere magistraten of niet-magistraten, kan niet worden begrepen als een bij het Hof ingediende aangifte en het Hof is dan ook niet bevoegd om deze te ontvangen aangezien de in de artikelen 485 en 486 Wetboek van Strafvordering bepaalde procedure dient te worden gevolgd; wanneer niet blijkt dat zij die beweren benadeeld te zijn door de misdaad verhaal op de rechter hebben genomen is de aangifte bij het Hof evenmin mogelijk en wanneer het verzoekschrift tot onttrekking niet ontvankelijk is, is ook een incidentele aangifte niet mogelijk aangezien daarmee wordt bedoeld dat die aangifte een invloed moet kunnen uitoefenen op de beslissing in de zaak waarin ze wordt gedaan (1). (1) A. WINANTS, "Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans*, die Keure, 2020, pp. 138-141; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 2014, 6de editie, pp. 647-651. Er was in casu geen aangifte door de minister van justitie.

- Magistraten van een hof van beroep - Misdaden gepleegd binnen het ambt - Procedure - Aangifte door de minister van Justitie - Verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Draagwijdte

Een verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere die betrekking heeft op mogelijke wanbedrijven of misdaden gepleegd buiten het ambt door magistraten van een parket-generaal bij een hof van beroep of de zetel van een hof van beroep en bij samenhang door andere magistraten of niet-magistraten, kan niet worden begrepen als een bij het Hof ingediende aangifte en het Hof is dan ook niet bevoegd om deze te ontvangen aangezien de in de artikelen 481 en 482 Wetboek van Strafvordering bedoelde procedure dient te worden gevolgd; de omstandigheid dat de verzoeker de minister van Justitie en de ambtenaren van het openbaar ministerie die reeds dergelijke aangiften mochten hebben ontvangen als verdachten bestempelt, heeft niet tot gevolg dat aan de in artikelen 481 en 482 Wetboek van Strafvordering bepaalde procedure kan worden voorbijgegaan en een aangifte rechtstreeks bij het Hof kan worden ingediend (1). (1) A. WINANTS, "Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans*, die Keure, 2020, pp. 138-141; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 2014, 6de editie, pp. 647-651. Er was in casu geen aangifte door de minister van justitie.

- Magistraten van een hof van beroep - Misdaden of wanbedrijven gepleegd buiten het ambt - Procedure - Aangifte door de minister van Justitie - Verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Draagwijdte

P.20.0346.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.1 AC nr. ...

Artikel 211 Wetboek van Strafvordering geldt voor vonnissen gewezen in hoger beroep en is bijgevolg niet van toepassing op het hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg oordeelt over feiten die ten laste worden gelegd aan een beklaagde met voorrecht van rechtsmacht.

- Motivering van de straf - Artikel 211 Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

P.20.0618.N 23 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22 AC nr. ...

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 131/2016 van 20 oktober 2016 en rekening houdend met de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 82/2018 van 28 juni 2018 van datzelfde Hof en artikel 502, Wetboek van Strafvordering, volgt dat wanneer het Hof van Cassatie in een zaak van voorrecht van rechtsmacht lastens een magistraat van een hof van beroep, de zaak heeft verwezen naar een ander hof van beroep teneinde een onderzoeksmagistraat aan te wijzen om op te treden als onderzoeksrechter, het Hof wanneer het gerechtelijk onderzoek is beëindigd de rechtspleging moet regelen op een wijze die vergelijkbaar is met die welke geldt bij de gemeenrechtelijke procedure van regeling van de rechtspleging; dat dit derhalve inhoudt dat wanneer er toepassing wordt gemaakt van de door artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering, bepaalde procedure van verruimde minnelijke schikking, het aan het Hof toekomt, na controle van de wettelijke toepassingsvoorwaarden bepaald in artikel 216bis, §1, Wetboek van Strafvordering, van de eventuele vergoeding van de slachtoffers of de fiscale en sociale administraties, van de uit vrije wil en weloverwogen aanvaarding van de minnelijke schikking en van de proportionaliteit ervan met de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde, deze verruimde minnelijke schikking te bekrachtigen (1). (1) Zie de vordering van het OM; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160.

- Magistraat van een hof van beroep - Verwijzing door het Hof naar een ander hof van beroep voor aanstelling van een onderzoeksmagistraat - Beëindiging van het onderzoek - Verruimde minnelijke schikking - Regeling van de rechtspleging - Bevoegdheid van het Hof - Draagwijdte

P.19.0720.N 4 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.16 AC nr. ...

Noch uit de bepalingen van de artikelen 481 en 482 Wetboek van Strafvordering, noch uit het arrest nr. 131/2016 van het Grondwettelijk Hof volgt dat het Hof van Cassatie kennis zou moeten nemen van een hoger beroep tegen een beschikking van een raadsheer-onderzoeksrechter belast met een gerechtelijk onderzoek op grond van de artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering over een op grond van de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering ingediend verzoek (1). (1) Gwh 20 oktober 2016, nr. 131/2016; A. WINANTS, Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht, in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer, 2020.

- Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Gerechtelijk onderzoek - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

- Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Gerechtelijk onderzoek - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

- Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Gerechtelijk onderzoek - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

- Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Gerechtelijk onderzoek - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

P.19.0604.N 26 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.1 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat met opsporing belaste ambtenaren opsporingshandelingen verrichten met betrekking tot een wanbedrijf tegen een persoon die titularis is van voorrecht van rechtsmacht zonder daartoe de opdracht te hebben gekregen van de procureur-generaal, volgt niet dat zij steeds onrechtmatig handelen (1). Een dergelijke onregelmatigheid bestaat enkel wanneer die ambtenaren deze handelingen verrichten of blijven verrichten nadat zij kennis hebben van het feit dat een verdachte over het voorrecht van rechtsmacht beschikt. Het staat in de eerste plaats aan de verdachte om hen daarop attent te maken. (1) In dezelfde zin Cass. 6 januari 1998, AR P.97.1353.N, AC 1998, nr. 3, RW 1998-99, 290. Zie concl. OM.

- Opsporingsonderzoek - Kennis van de hoedanigheid van de titularis van voorecht van rechtsmacht

P.18.0763.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.2 AC nr. 654

De kamer van inbeschuldigingstelling is bevoegd om uitspraak te doen over de regeling van de rechtspleging in de zaak van een magistraat van eerste aanleg die in verdenking is gesteld van misdaden buiten de uitoefening van zijn ambt gepleegd en diens mede-inverdenkinggestelden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

- Magistraat van eerste aanleg in verdenking gesteld van misdaden buiten de uitoefening van zijn ambt gepleegd - Regeling van de rechtspleging - Bevoegd rechtscollege

- Artt. 127, 479, 480, 482bis, eerste lid, en 502 Wetboek van Strafvordering

De toepassing van bepalingen van het Wetboek van Strafvordering met het oog op de uitbreiding, ten gunste van een inverdenkinggestelde, van de rechten waarover andere rechtzoekenden beschikken die zich in dezelfde toestand bevinden, door de macht van het openbaar ministerie te beperken om als enige, na afloop van het gerechtelijk onderzoek, te beslissen over de verwijzing naar de feitenrechter, kan geen miskenning van het legaliteitsbeginsel opleveren (1); de aanwending, ten gunste van die inverdenkinggestelde, van een rechtspleging die toelaat om, op tegenspraak, het bestaan van voldoende bezwaren na te gaan die zijn verwijzing verantwoorden, stelt geen nieuwe vervolging buiten het wettelijk kader in maar beperkt daarentegen, in het geval van vervolging ingesteld door het openbaar ministerie, de prerogatieven van laatstgenoemde, waaraan de wet de bevoegdheid toekende om alleen te beslissen over het gevolg dat aan het gerechtelijk onderzoek moet worden verleend zodra het is afgesloten (2). (1) Wat dit beginsel betreft, zie P. Marchal, o.c., nr. 68-3. (2) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 654.

- Magistraat van eerste aanleg in verdenking gesteld van misdaden buiten de uitoefening van zijn ambt gepleegd - Regeling van de rechtspleging - Bevoegd rechtscollege - Wettigheidsbeginsel - Voorzienbaarheid van de strafrechtspleging

- Artt. 127, 479, 480, 482bis, eerste lid, en 502 Wetboek van Strafvordering
- Art. 12, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0222.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.7 AC nr. ...

Inzake voorrecht van rechtsmacht is het cassatieberoep van de burgerlijke partij niet ontvankelijk wanneer zij haar cassatieberoep niet heeft laten betekenen aan de inverdenkinggestelde die door het Hof van Cassatie buiten vervolging werd gesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Cassatieberoep - Betekening - Buitenvervolgingstelling van de inverdenkinggestelde door het Hof van Cassatie - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Geen betekening aan de inverdenkinggestelde

- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0467.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.6 AC nr. ...

Uit artikel 418 Wetboek van Strafvordering en bij afwezigheid van enig andersluidende wetsbepaling volgt dat bij het Hof van Cassatie geen hoger beroep openstaat tegen de beslissing van een raadsheer-onderzoeksrechter over een op grond van artikel 61quater, § 1 tot en met § 4, Wetboek van Strafvordering ingediend verzoek; noch de door het Grondwettelijk Hof met het arrest nr. 9/2018 van 1 februari 2018 vastgestelde onbestaanbaarheid van de artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering met de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 6 EVRM en het oordeel dat het aan de verwijzingsrechter toekomt aan de vastgestelde schending een einde te maken via de toepassing van de gemeenrechtelijke regels van de strafrechtspleging, noch de bevoegdheden waarover het Hof van Cassatie inzake voorrecht van rechtsmacht beschikt op grond van de artikelen 481 en 482 Wetboek van Strafvordering betreffende leden van het hof van beroep en ambtenaren van het openbaar ministerie bij een dergelijk hof, doen hieraan afbreuk.

- Artt. 61quater, §§1 tot 4, 418, 479 tot 482 Wetboek van Strafvordering

P.14.1763.N 10 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150210.4 AC nr. 96

Artikel 479 Wetboek van Strafvordering belast de procureur-generaal bij het hof van beroep met het opsporingsonderzoek ten aanzien van personen met voorrecht van rechtsmacht en de procureur-generaal kan zich bij dat onderzoek laten bijstaan door magistraten van de parketten van de procureur des Konings bij de gerechten die deel uitmaken van zijn rechtsgebied en die ertoe gehouden zijn de bevelen en de richtlijnen van de procureur-generaal uit te voeren binnen de perken van de wet; aldus kan de procureur-generaal bij algemene richtlijn die voorafgaat aan de vaststelling van enig misdrijf, bepalen hoe deze magistraten concreet moeten handelen bij het verlenen van de vermelde bijstand (1). (1) Zie J. MATTHIJS, Openbaar Ministerie, in A.P.R., nr. 687; W. VAN HAUWAERT, "Enkele beschouwingen in verband met het voorrecht van rechtsmacht", RW 1965-1966, p. 134, nr. 16.

- Opsporingsonderzoek - Bevoegdheid van de procureur-generaal bij het hof van beroep - Bijstand door de parketten van zijn rechtsgebied - Algemene richtlijn

Een richtlijn van de procureur-generaal bij het hof van beroep inzake voorrecht van rechtsmacht kan erin bestaan dat wanneer aan welbepaalde voorwaarden is voldaan, de magistraten van de parketten van de procureur des Konings verplicht zijn in naam en in opdracht van de procureur-generaal specifieke opsporingshandelingen te bevelen, zoals het opleggen van de ademtest en de ademanalyse in de gevallen bepaald in artikel 59, § 1, 1° en 2°, Wegverkeerswet, zonder dat zij daartoe telkens voorafgaandelijk contact moeten opnemen met de procureur-generaal of zijn parket; die opsporingshandelingen, bevolen door deze magistraten met opgave van hun bijzondere opdracht, worden dan geacht door de procureur-generaal zelf te zijn bevolen en hierdoor laat de procureur-generaal de beoordeling van de opportuniteit van die onderzoekshandelingen niet over aan de procureur des Konings, draagt hij zijn door artikel 479 Wetboek van Strafvordering bepaalde bevoegdheid niet over aan deze laatste en denatureert hij het opsporingsonderzoek ten aanzien van personen met voorrang van rechtsmacht niet tot een gewoon opsporingsonderzoek onder de leiding van de procureur des Konings (1). (1) S. DE DECKER, "Wat met een ademtest of ademanalyse in geval van voorrecht van rechtsmacht?", noot on- der Antwerpen, 15 september 2009, Vigiles 2010, afl. 2, 79.

- Opsporingsonderzoek - Bevoegdheid van de procureur-generaal bij het hof van beroep - Bijstand door de parketten van zijn rechtsgebied - Algemene richtlijn - Verrichten van specifieke opsporingshandelingen - Wegverkeerswet - Draagwijdte

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN

ALGEMEEN

P.20.1045.F 15 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.11 AC nr. ...

Uit de oude artikelen 7 en 8 Hypotheekwet (1) volgt dat alle goederen van de schuldenaar strekken tot voldoening van zijn schulden, met inbegrip van die welke hij op een later tijdstip zou verkrijgen, en dat in dat opzicht alle schuldeisers gelijk worden behandeld, tenzij de wet in een reden van voorrang zou voorzien; geen enkele wettelijke bepaling vestigt op de geldsommen die in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent worden verbeurdverklaard een voorrecht waardoor die geldsommen bij voorrang aan het slachtoffer van het misdrijf zouden moeten worden toegewezen (2). (1) Artt. 7 en 8 Hypotheekwet, Oud Burgerlijk Wetboek, boek III, dl. XVIII, opgeheven door art. 29, 4°, van de wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek, in werking getreden op 1 september 2021. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

Algemeen - Gelijkkheid tussen schuldeisers - Toepassing op het slachtoffer van het misdrijf wat betreft de in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen

- Art. 43bis Strafwetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

Algemeen - Gelijkkheid tussen schuldeisers - Toepassing op het slachtoffer van het misdrijf wat betreft de in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.19.0085.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.4 AC nr. ...

De verplichting dat de dekkingswaarden, bestaande uit de activa van het bijzonder vermogen dat verzekeringsondernemingen moeten aanhouden als waarborg voor de naleving van de verplichtingen die op hen rusten voor de uitvoering van de verzekeringsovereenkomsten en de verzekeringsverrichtingen, te allen tijde ten minste gelijk moeten zijn aan deze verplichtingen, belet niet dat door een derde schuldeiser een hypotheek wordt gevestigd op een vermogensbestanddeel dat in het bijzonder vermogen wordt opgenomen, maar het voorrecht van de verzekerden en de begunstigden op het bijzonder vermogen gaat evenwel voor op deze hypotheek (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Verzekeringsonderneming - Vorming van een bijzonder vermogen - Hypotheek gevestigd op een vermogensbestanddeel

- Art. 12 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Art. 10, § 9, 3° KB 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen

- Art. 6 Verordening nr. 12 van de Controledienst voor de Verzekeringen tot vaststelling van de regels betreffende de doorlopende inventaris van de dekkingswaarden

- Artt. 16, § 1, eerste lid, § 2, eerste en tweede lid, en § 3, eerste tot en met derde lid, 17, tweede lid, en 18, eerste en tweede lid Wet van 9 juli 1975 betreffende controle bij de verzekeringsondernemingen

C.19.0020.N 27 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.6 AC nr. ...

Artikel 3, eerste lid, Hypotheekwet onderwerpt niet aan kantmelding een eis op grond van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek strekkende tot afbraak van een constructie, opgericht zonder of in strijd met een stedenbouwkundige vergunning; dergelijke vordering strekt immers niet tot herroeping van rechten voortvloeiend uit aan overschrijving onderworpen akten.

Algemeen - Eis strekkende tot vernietiging of tot herroeping van rechten - Akten aan overschrijving onderworpen - Vordering op grond van artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek tot afbraak

ALLERLEI

C.22.0136.F 27 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231027.1F.4 AC nr. ...

Uit artikel 1675/7 Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de loop van de interest wordt geschorst ten aanzien van de personen die een zakelijke zekerheid hebben verstrekt om een schuld van de verzoeker te waarborgen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Collectieve schuldenregeling - Schorsing van de loop van de interest - Schuld van de verzoeker - Zakelijke

zekerheid - Derde-hypotheekgever - Uitwerking

- Art. 1675/7, § 1, eerste lid, en § 4 Gerechtelijk Wetboek

F.18.0162.N 14 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200514.1N.7 AC nr. ...

Bij het vestigen van een belasting ten laste van de eigenaar of de zakelijk gerechtigde van een onroerend goed is de belastingheffende overheid geen derde in de zin van artikel 1 Hypotheekwet aangezien zij daarbij niet optreedt als houder van een conflicterend zakelijk recht en zij daarbij evenmin verhaalsrechten op het goed uitoefent; hieruit volgt dat deze overheid zich bij het vestigen van de belasting niet kan beroepen op de afwezigheid van overschrijving van de akte houdende overdracht van onroerende zakelijke rechten en zij de belasting dient te vestigen ten laste van de werkelijke eigenaar of zakelijk gerechtigde (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Koopovereenkomst onroerend goed - Gebrek aan overschrijving hypotheekkantoor - Tegenstelbaarheid aan derden - Fiscale administratie - Hoedanigheid

- Art. 1 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.14.0393.N 25 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160225.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Allerlei - Normdoel - Burgerlijk geding - Dagvaarding tot betaling van een meerwaarde - Overschrijving - Gevolg - Wijziging bij conclusie van de herstelvordering - Staking van het strijdige gebruik - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat. Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwmisdrijf - Dagvaarding voor de correctionele rechtbank - Exploot tot inwilliging van een herstelmaatregel voor de burgerlijke rechter - Verplichting tot overschrijving

De verplichting tot overschrijving van de dagvaarding die de bestraffing beoogt van stedenbouwmisdrijven voor de correctionele rechtbank en de verplichting tot overschrijving van het exploot tot inleiding van een geding dat de inwilliging van een herstelmaatregel beoogt bij de burgerlijke rechter, strekt ertoe te voorkomen dat een derde onwetend zou zijn van het mogelijk onwettig karakter van een gebouw waarvan hij eigenaar wenst te worden of waarop hij rechten wenst te verkrijgen; het normdoel van die bepaling wordt bereikt indien in het raam van een burgerlijk geding wordt overgegaan tot de overschrijving van de dagvaarding, waarbij als herstelmaatregel de betaling van een meerwaarde wordt gevorderd, zonder dat er in de loop van het geding bijkomend moet worden overgegaan tot de overschrijving van de bij conclusie gewijzigde herstelvordering die strekt tot staking van het strijdige gebruik (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat. Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwmisdrijf - Dagvaarding voor de correctionele rechtbank - Exploot tot inwilliging van een herstelmaatregel voor de burgerlijke rechter - Verplichting tot overschrijving - Normdoel - Burgerlijk geding - Dagvaarding tot betaling van een meerwaarde - Overschrijving - Gevolg - Wijziging bij conclusie van de herstelvordering - Staking van het strijdige gebruik

- Artt. 6.2.1, eerste, tweede en vijfde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.14.0248.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.4 AC nr. ...

De akten onder levenden tot overdracht van onroerende zakelijke rechten, andere dan voorrechten en hypotheken, kunnen bij gebrek aan overschrijving in het daartoe bestemde register op het kantoor van bewaring der hypotheken niet worden tegengeworpen aan derden die zonder bedrog hebben gecontracteerd in die mate dat zij kunnen schaden hetzij aan de zakelijke rechten welke die derden bezitten op de goederen waarop bedoelde akten betrekking hebben, hetzij aan de verhaalsrechten welke die derden op de goederen hebben vervolgd tegen hun schuldenaar.

Allerlei - Onroerende zakelijke rechten - Andere dan voorrechten en hypotheken - Akten onder levenden tot overdracht of aanwijzing - Gebrek aan overschrijving op het hypotheekkantoor

- Art. 1, eerste lid Hypotheekwet van 16 dec. 1851

BIJZONDER VOORRECHT

C.24.0261.N 3 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.3 AC nr. ...

De curator die, bij faillissement van de derde aan wie de stofferende roerende goederen toebehoren, deze door de verhuurder in beslag genomen goederen terugvordert op grond van artikel 1514 Gerechtelijk Wetboek dient niet enkel het eigendomsrecht van de derde op de goederen te bewijzen, maar eveneens de kwade trouw van de verhuurder, namelijk dat deze op het tijdstip van het binnenbrengen van de goederen in het onroerend goed kennis had of behoorde te hebben van dit eigendomsrecht; het faillissement van de derde heeft immers niet tot gevolg dat de goederen of de verkoopopbrengst ervan als zodanig in de faillissementsboedel moet terechtkomen en integraal aan de curator moet worden overgemaakt.

Bijzonder voorrecht - Verhuurder van een onroerend goed - Waarde van hetgeen het verhuurde stoffeert - Goederen toebehorend aan derden - Faillissement huurder - Curator - Terugvordering - Goede trouw - Beoordeling - Tijdstip

- Art. 1514 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

Indien de verhuurder, op grond van zijn bijzonder voorrecht van artikel 20, 1°, Hypotheekwet, beslag legt op stofferende goederen die aan een derde toebehoren en die derde, op grond van artikel 1514 Gerechtelijk Wetboek, die goederen wil terugvorderen, moet de derde niet enkel zijn eigendomsrecht op de goederen bewijzen, maar eveneens de kwade trouw van de verhuurder, namelijk dat deze op het tijdstip van het binnenbrengen van de goederen in het onroerend goed kennis had of behoorde te hebben van dit eigendomsrecht (1). (1) Cass. 4 december 2003, AR C.02.0174.N, AC 2003, nr. 621.

Bijzonder voorrecht - Verhuurder van een onroerend goed - Waarde van hetgeen het verhuurde stoffeert - Goederen toebehorend aan derden - Goede trouw - Beoordeling - Tijdstip

- Art. 1514 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.23.0071.F 27 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231027.1F.5 AC nr. ...

De grondslag van het recht van voorrang dat aan de onderaannemer is toegekend, moet blijven bestaan tot de preferentiële toewijzing van die activa (1). (1) Zie concl. OM.

Bijzonder voorrecht - Voorrecht van de onderaannemer - Recht van voorrang - Grondslag - Voorwaarde voor de uitoefening van het recht

- Art. 20, 12° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

Het recht van voorrang dat aan de onderaannemer wordt toegekend voor de betaling van zijn schuldvordering tegen de hoofdaannemer, wordt enkel uitgeoefend op en tot beloop van de schuldvordering, ontstaan uit de uitvoering van de werken, die deze aannemer op de opdrachtgever heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Bijzonder voorrecht - Voorrecht van de onderaannemer - Recht van voorrang - Grondslag - Omvang en grens

- Art. 20, 12° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 9 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.22.0415.F 15 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230515.3F.4 AC nr. ...

Het voorrecht van de verhuurder op alles wat de verhuurde woning stoffeert, vastgelegd in artikel 20, 1°, Hypotheekwet, is een zakelijke zekerheid in de zin van artikel I.23, 14°, WER (1). (1) Zie concl. OM.

Bijzonder voorrecht - Door het voorrecht van de verhuurder gewaarborgde schuldvordering - Continuïteit van de

onderneming - Buitengewone schuldvorderingen in de opschorting - Begrip - Voorrecht van de verhuurder - Omschrijving

- Art. 20, 1° Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. I.22, 14° Wetboek van economisch recht

HYPOTHEKEN

C.22.0419.F 28 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250428.3F.3 AC nr. ...

Wanneer de geldigheidstermijn van de hypothecaire inschrijving van een schuldeiser verstrijkt na het vonnis van faillietverklaring van de schuldenaar, moet die schuldeiser zijn inschrijving vernieuwen om zijn recht van voorrang te behouden tot het wordt overgedragen op de prijs van het gehypothekeerde goed (1). Zie concl. OM.

Hypotheken - Gevolgen van het vonnis van faillietverklaring - Hypothecaire inschrijving die verstrijkt na het vonnis van faillietverklaring - Gevolgen - Vernieuwing van de inschrijving

- Art. 90 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 81, eerste lid Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 1326 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel het vonnis van faillietverklaring de buitenbezitstelling van de schuldenaar tot gevolg heeft en een samenloop van de schuldeisers doet ontstaan, zijn enkel de rechten van de gewone en de algemene bevoorrechte schuldeisers gekristalliseerd op de datum van het faillissement (1). (1) Zie concl. OM.

Hypotheken - Vonnis van faillietverklaring - Uitwerking - Kristallisering - Toepassingsgebied

- Art. 100 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 26 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 25 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 23, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 22 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. 16, eerste lid WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet

C.19.0606.F 18 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.6 AC nr. ...

Het opeisbare loon voor de uitvoering van de handelingen van de hypothecaire bekendmaking, die vóór het verrichten van die handelingen door een voldoende hoge provisie moet worden gedekt, komt toe aan de hypotheekbewaarder die de registers van de neergelegde titels heeft gehouden waarin de aanbiedingen zijn aangetekend van de titels waarvan de inschrijving of de overschrijving wordt gevorderd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 126.

Hypotheken - Hypotheekbewaarder - Recht op loon - Te verrichten hypothecaire formaliteiten - Aanbieding van de titels aan een bewaarder - Vermelding in het register van de neergelegde titels - Vervulling van de vereiste formaliteit door een andere bewaarder

- Artt. 1 en 7, eerste lid KB 18 september 1962 tot vaststelling van de lonen der hypotheekbewaarders
- Artt. 123, 124, 1°, en 126 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.20.0143.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.29 AC nr. ...

Indien de titel van diegene die de hypotheek heeft verleend met terugwerkende kracht tenietgaat, gaat ook de hypotheek teniet, onder het voorbehoud van de bescherming van derden die te goeder trouw en onder bezwarende titel beperkte zakelijke rechten hebben verkregen, zodat het tenietgaan van de titel aldus geen afbreuk doet aan de hypothecaire rechten van de derde die zijn rechten verkreeg van diegene wiens titel was overgeschreven en die het gewettigd vertrouwen mocht hebben met de ware gerechtigde te hebben gehandeld (1). (1) Zie concl. OM.

Hypotheken - Onroerend goed - Hypotheek - Tenietgaan van de onderliggende titel - Terugwerkende kracht - Hypothecaire schuldeiser - Gewettigd vertrouwen

- Art. 74 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

C.19.0336.F 10 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.11 AC nr. ...

De derde-zekerheidssteller die tot zekerheid van andermans schuld aan de schuldeiser een zakelijke zekerheid verschaft, is anders dan de borg niet tot deze schuld gehouden met zijn gehele vermogen wanneer de schuldenaar in gebreke blijft; hij hoeft hiervoor slechts in te staan tot beloop van de aanwending van het met de zekerheid bezwaarde goed; de regels betreffende de borgtocht zijn niet van toepassing op de verbintenis van de derde die een zakelijke zekerheid stelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 765.

Hypotheken - Vrijwaring van andermans schuld - Derde-zekerheidssteller - Verbintenis - Grens

- Art. 2011 Oud Burgerlijk Wetboek

C.17.0603.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.7 AC nr. 421

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Hypotheken - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelmaatregel - In gebreke blijven van de veroordeelde - Ambtshalve uitvoering door openbare besturen of derden - Uitvoeringskosten - Schuldvordering - Waarborg - Wettelijke hypotheek - Inschrijving - Tijdstip

Hypotheken - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelmaatregel - In gebreke blijven van de veroordeelde - Ambtshalve uitvoering door openbare besturen of derden - Uitvoeringskosten - Schuldvordering - Waarborg - Wettelijke hypotheek

De wettelijke hypotheek die, wanneer openbare besturen of derden die wegens het in gebreke blijven van de veroordeelde gedwongen zijn om het vonnis uit te voeren, de daaruit te hunnen bate voortvloeiende schuldvordering waarborgt, kan slechts worden ingeschreven nadat tot uitvoering werd overgegaan in de zin van artikel 6.1.46, tweede lid, VCRO (1). (1) Zie de andersl. concl. OM.

Hypotheken - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelmaatregel - In gebreke blijven van de veroordeelde - Ambtshalve uitvoering door openbare besturen of derden - Uitvoeringskosten - Schuldvordering - Waarborg - Wettelijke hypotheek - Inschrijving - Tijdstip

- Artt. 6.1.46, tweede lid, en 6.2.1, zesde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

C.16.0153.F 16 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Hypotheken - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Hypothecaire inschrijving - Schuldeiser - Wijze van mededeling van de verkoopsvoorwaarden en van de toewijzing - Aanmaning - Betekening - Gekozen woonplaats

Uit de artikelen 83, derde lid, Hypotheekwet en 1582, derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de betekening van de aanmaning aan de ingeschreven schuldeisers, aan degenen die een bevel hebben doen overschrijven en aan de schuldenaar ten minste een maand vóór de verkoop, om inzage te nemen van de verkoopsvoorwaarden en aanwezig te zijn bij de toewijzing van het door voornoemd artikel 1582, derde lid, bedoelde pand rechtsgeldig kan plaatsvinden op de woonplaats die de inschrijver in de akte van hypothecaire inschrijving heeft gekozen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Hypotheken - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Hypothecaire inschrijving - Schuldeiser - Wijze van mededeling van de verkoopsvoorwaarden en van de toewijzing - Aanmaning - Betekening - Gekozen woonplaats

C.16.0439.N 21 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.4 AC nr. ...

Het is geoorloofd een hypotheek te vestigen voor toekomstige schuldvorderingen op voorwaarde dat de hypotheekakte de mogelijkheid biedt de schuldvorderingen die de partijen bedoelden te waarborgen te bepalen (1). (1) Het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op het eerste onderdeel. Het was immers van mening dat, nu uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan bleek dat de verweerster in de akte van 24 februari 2003 een hypotheek verleende aan de eiseres tot waarborg voor "alle bedragen die [de vennootschap] hetzij alleen hetzij met een of meer derden verschuldigd zou zijn aan de Bank, uit hoofde van alle afgesloten en/of af te sluiten bankverrichtingen en/of bankdiensten", de appelrechters met hun oordeel dat "de [verweerster] een hypotheek heeft gesteld voor alle sommen op het ogenblik dat zij aandeelhouder en zaakvoerder van de [vennootschap] was", maar dat het "duidelijk niet de wil van de [verweerster] is geweest noch kan geweest zijn, dat zij met haar onroerend goed schuldvorderingen zou zeker stellen van de [vennootschap], na het na het einde van haar mandaat en aandeelhouderschap en wanneer [zij] zelf geen belangen of bestuursbevoegdheid meer had in de vennootschap", van die akte een uitlegging geven die met de bewoordingen ervan niet verenigbaar is en aldus de bewijskracht ervan schenden.

Hypotheken - Vestiging - Voor toekomstige schuldvorderingen

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING

P.25.0640.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.14 AC nr. ...

Krachtens artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering, moet de strafuitvoeringsrechtbank, indien ze de voorwaardelijke invrijheidstelling herroept, het gedeelte van de vrijheidsstraf bepalen dat de veroordeelde nog moet ondergaan, rekening houdend met de periode van de proeftijd die goed is verlopen; om rekening te houden met de periode van de proeftijd die goed is verlopen, kan de rechter die periode in verband brengen met de totaalduur van de proeftijd, zodat hij tussen beide een verband van evenredigheid legt (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.1602.N, AC 2012, nr. 579; Cass. 13 mei 2008, AR P.08.0608.N, AC 2008, nr. 290; M.-A. BEERNAERT, Manuel de droit pénitentiaire, 4de uitg. Limal, Anthemis, 2023, 388.

- Herroeping - Strafuitvoering - Gedeelte van de nog te ondergane vrijheidsstraf - Periode van de proeftijd die goed is verlopen - Verband van evenredigheid - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank - Beoordelingscriterium

- Art. 68, § 5 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0508.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 40, § 2, Wet Strafuitvoering moet de strafuitvoeringsrechter, indien hij beslist dat de veroordeelde het grondgebied van het Rijk mag verlaten, de maximumperiode waarvoor de veroordeelde dit kan doen en de frequentie ervan bepalen; bovendien moet het vonnis in voorkomend geval vermelden of en op welke wijze de veroordeelde het openbaar ministerie hierover moet inlichten vóór hij het grondgebied van het Rijk verlaat; het vonnis dat geen enkele limiet stelt op de aan de veroordeelde toegekende mogelijkheid om zijn hoofdverblijfplaats in Frankrijk te vestigen en er onbeperkt te verblijven tot de afloop van zijn strafuitvoeringsmaatregel, is in strijd met voormeld artikel 40, § 2, aangezien die beslissing een belemmering vormt voor het toezicht op de activiteiten van de veroordeelde die de wet opdraagt aan het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank en aan de politie-overheden van de staat waar die rechtbank is gevestigd (1). (1) Zie wetsontwerp houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, Parl. St. Kamer, gew. zitt., 2018-2019, nr. 54-3515-001, 244; Wetsontwerp om justitie menselijker, sneller en straffer te maken II., memorie van toelichting, Parl. St.. Kamer, gew. zitt., 2021-2022, nr. 55-2774-001, 65; M.-A. BEERNAERT, Manuel de droit pénitentiaire, 4de uitg., Limal, Anthemis, 2023, 355.

- Strafuitvoering - Strafuitvoeringsmodaliteit - Bijzondere voorwaarde - Toestemming om het grondgebied van het Rijk te verlaten - Periode - Inlichting van het openbaar ministerie - (Geen) verblijfplaats in het buitenland

- Art. 40, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.25.0129.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.7 AC nr. ...

In geval van herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank op onaantastbare wijze het gedeelte van de proeftijd dat goed is verlopen, waarbij ze rekening houdt met de inspanningen die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; wanneer de veroordeelde geen conclusie heeft neergelegd waarin hij het bestaan van dergelijke inspanningen aantoont, dient de rechtbank de beslissing over de vraag of de proeftijd al dan niet goed is verlopen niet met redenen te omkleden (1). (1) Cass. 19 januari 2021, AR P.20.1314.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.5.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Onaantastbare beordeeling van de rechter - Motivering - Omvang - Geen conclusie van de veroordeelde - Gevolg

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Krachtens artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering dient de strafuitvoeringsrechtbank die de voorwaardelijke invrijheidstelling herroept, het gedeelte van de vrijheidsstraf te bepalen die de veroordeelde nog moet ondergaan, waarbij ze rekening houdt met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en met de inspanning die de veroordeelde heeft geleverd om de voorwaarden te respecteren die hem waren opgelegd; noch deze bepaling noch enige andere bepaling verbieden die rechtbank te beslissen dat de veroordeelde het resterende gedeelte van zijn straf volledig zal moeten ondergaan 1). (1) Cass. 24 oktober 2023, AR P.23.1374.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231024.2N.16..

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Bepaling van het resterende gedeelte van de uit te voeren straf - Grens

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1153.F 21 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220921.2F.11 AC nr. ...

Noch artikel 149 Grondwet, noch de algemene rechtsbeginselen van de motiveringsplicht van de rechterlijke beslissingen en van het vermoeden van onschuld, noch enige andere wets- of verdragsbepaling verbieden de strafuitvoeringsrechtbank, wanneer ze onderzoekt of de veroordeelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van derden, feiten in aanmerking te nemen die vermeld worden in een tegen de veroordeelde uitgevaardigd aanhoudingsbevel, mits ze geen uitspraak doet over het strafbaar karakter ervan (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0484.F, AC 2014, nr. 387, met concl. OM op datum in Pas.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Ernstige bedreiging van de fysieke of psychische integriteit van derden - Inaanmerkingneming van de in een aanhoudingsbevel vermelde feiten

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0552.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.17 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank die kennis neemt van een vordering tot intrekking overeenkomstig artikel 61 Wet Strafuitvoering van een bij toepassing van de artikelen 67 en 68 Wet Strafuitvoering toegekende strafuitvoeringsmodaliteit na herziening van de initiële strafuitvoeringsmodaliteit en vervolgens van de vordering tot herroeping van de initiële strafuitvoeringsmodaliteit, is niet ertoe gehouden te antwoorden op de loutere mededeling door de veroordeelde dat hij akkoord gaat met beperkte detentie.

- Vordering tot herroeping, herziening of schorsing van een strafuitvoeringsmodaliteit - Akkoord van de

veroordeelde met beperkte detentie - Vermelding op het zittingsblad - Gevolg

- Artt. 61, 67 en 68 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Indien de strafuitvoeringsrechtbank na een vordering tot herroeping, herziening of schorsing van een strafuitvoeringsmodaliteit overeenkomstig de artikelen 67 en 68 Wet Strafuitvoering heeft beslist om een andere strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen en daarna volgens de in artikel 61 Wet Strafuitvoering bedoelde procedure oordeelt dat die nieuw toegekende strafuitvoeringsmodaliteit moet worden ingetrokken, dan moet zij opnieuw uitspraak doen over de vordering tot herroeping, herziening of schorsing van de initiële strafuitvoeringsmodaliteit.

- Vordering tot herroeping, herziening of schorsing van een strafuitvoeringsmodaliteit - Toekenning van een andere strafuitvoeringsmodaliteit - Intrekking van de beslissing - Gevolg - Oordeel over de initiële vordering tot herroeping, herziening of schorsing van een strafuitvoeringsmodaliteit

- Artt. 61, 67 en 68 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.0274.N 8 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.16 AC nr. ...

De beoordeling van de redelijkheid van de termijn van de voorwaarden moet concreet zijn, rekening houdend met de specifieke gegevens van elke zaak en daarbij kan het onderzoeksgerecht onder meer rekening houden met de impact van de voorwaarden op het privé- of beroepsleven van de betrokkene, de ernst van de feiten, de impact van de feiten op het slachtoffer en het risico van recidive; de duur van de maatregelen heeft een invloed op de motiveringsverplichting van het onderzoeksgerecht daar gronden die aanvankelijk afdoende leken, door het tijdsverloop hun rechtvaardigend vermogen kunnen verliezen maar dat belet niet dat het onderzoeksgerecht kan verwijzen naar de gegevens die zijn vervat in vroegere beslissingen tot verlenging of wijziging van de aan de inverdenkinggestelde opgelegde voorwaarden, wanneer het oordeelt dat die gegevens op grond van de omstandigheden die het vaststelt, nog steeds actueel zijn.

- Voorlopige hechtenis - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Taak van het onderzoeksgerecht - Beoordeling - Redelijke termijn - Criteria - Motivering - Wijze

Een verzoek tot opheffing of wijziging van voorwaarden, dat niet ontvankelijk is omdat het niet is ingesteld voor de juiste rechtsinstantie of met toepassing van de juiste procedure, doet de termijn van vijf dagen niet aanvangen.

- Voorlopige hechtenis - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Raadkamer - Termijn - Gevolgen

- Art. 36, § 1, vierde en vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het bijzondere rechtsmiddel waarin artikel 36, § 1, vierde en vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet voorzien, kan enkel worden ingesteld bij een verzoekschrift gericht aan de raadkamer (1); het kan niet worden ingesteld voor de onderzoeksrechter en het kan evenmin worden ingesteld als een incidenteel verzoek opgenomen in een voor de raadkamer neergelegde conclusie in het kader van een hoger beroep dat de inverdenkinggestelde instelt tegen een beslissing van de onderzoeksrechter die de voorwaarden verlengt. (1) Cass. 18 juni 1997, AR P.97.0771.F, AC 1997, nr. 280; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6° ed., 2014, p. 572.

- Voorlopige hechtenis - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Vormvereisten - Raadkamer - Wijze

- Art. 36, § 1, vierde en vijfde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over het bijzonder rechtsmiddel bepaald in artikel 36, §1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, moet op korte termijn beslissen en bijgevolg moet het onderzoeksgerecht niet tot in de bijzonderheden op elk verweer van een inverdenkinggestelde antwoorden; of de aan de inverdenkinggestelde opgelegde voorwaarden moeten worden opgeheven of gewijzigd, wordt onaantastbaar beoordeeld door het onderzoeksgerecht en het Hof gaat na of dat gerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Voorlopige hechtenis - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Taak van het onderzoeksgerecht - Motivering - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof - Draagwijdte

Het rechtsmiddel bepaald in artikel 36, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet betreft een bijzonder rechtsmiddel waarbij de raadkamer in eerste aanleg en de kamer van inbeschuldigingstelling in hoger beroep zich over het verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden moeten uitspreken en hun beslissing moeten motiveren overeenkomstig artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet; dit rechtsmiddel kan niet worden aangewend als een hoger beroep tegen een verlengingsbeslissing van de onderzoeksrechter om zo de onderzoeksgerechten te verplichten zich uit te spreken over een voorgehouden formele onwettigheid van die verlengingsbeslissing (1). (1) Cass. 7 september 2021, AR P.21.1164.N, AC 2021, n° 525.

- Voorlopige hechtenis - Verzoek tot opheffing, wijziging of vrijstelling van voorwaarden - Taak van het onderzoeksgerecht - Gevolgen

- Artt. 16, § 5, en 36, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.22.0105.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.12 AC nr. ...

De beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank van het recidiverisico ter gelegenheid van een eerder verzoek tot het verkrijgen een strafuitvoeringsmodaliteit belet niet dat de strafuitvoeringsrechtbank na een nieuwe beoordeling in dezelfde zin uitspraak doet.

- Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Tegenaanwijzingen - Recidiverisico - Beoordeling

De strafuitvoeringsrechtbank oordeelt onaantastbaar over de afwezigheid van tegenaanwijzingen die betrekking hebben op het risico van het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden als bedoeld in artikel 47, § 2, 2°, Wet Strafuitvoering; bij die beoordeling kan de rechter de aard en de ernst van de feiten betrekken waarvoor de gedetineerde werd veroordeeld en die beoordeling van het recidiverisico houdt noodzakelijk ook een inschatting in voor de toekomst.

- Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Tegenaanwijzingen - Recidiverisico - Beoordeling

- Art. 47, § 2, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Uit het gegeven dat een veroordeelde na zijn voorlopige invrijheidstelling met het oog op overlevering in het buitenland nog een vrijheidsstraf moet uitzitten, volgt niet dat de strafuitvoeringsrechtbank noodzakelijk moet aannemen dat er geen recidiverisico bestaat.

- Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Tegenaanwijzingen - Recidiverisico - Overlevering met oog op uitzitten van een vrijheidsstraf

---

P.21.1302.F 3 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211103.2F.15 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank die de toepassing van artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering verwerpt op grond van het verschil in behandeling dat het Grondwettelijk Hof in zijn arresten van 18 december 2014, 26 juli 2017 en 7 februari 2018 ongrondwettig heeft verklaard, verantwoordt zijn beslissing naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 697.

- Toelaatbaarheid - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Veroordeling in staat van wettelijke herhaling - Artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering -

Ongrondwettigheid - Weigering van toepassing

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het door het Grondwettelijk Hof in zijn arresten van 18 december 2014, 26 juli 2017 en 7 februari 2018 vastgestelde verschil in behandeling, dat, enerzijds, de persoon die, na een eerste veroordeling tot een criminele straf of binnen vijf jaar na de uitvoering van een gevangenisstraf van ten minste [één jaar], wordt veroordeeld wegens een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting of opsluiting van twintig tot dertig jaar, plaatst tegenover, anderzijds, de persoon die, met hetzelfde gerechtelijk verleden, wordt veroordeeld wegens een wanbedrijf of wegens een misdaad die strafbaar is met opsluiting van maximum twintig jaar, blijft bestaan ondanks de inwerkingtreding van artikel 55bis Strafwetboek; in het eerste geval bevindt de veroordeelde zich immers niet in staat van herhaling zoals bedoeld in artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering en kan hij dus worden toegelaten tot de voorwaardelijke invrijheidstelling zodra hij één derde van zijn straf heeft ondergaan en in het tweede geval bevindt de veroordeelde zich wel in staat van herhaling in de zin van datzelfde artikel, zodat hij pas vanaf twee derde van zijn straf tot de voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden toegelaten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 697.

- Toelaatbaarheid - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Veroordeling wegens een wanbedrijf of een misdaad die strafbaar is met opsluiting van maximum twintig jaar - Veroordeling in staat van wettelijke herhaling - Artikel 25, § 2, b), Wet Strafuitvoering - Toepassing - Verschil in behandeling met de persoon veroordeeld wegens een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting of opsluiting van twintig tot dertig jaar - Door het Grondwettelijk Hof vastgestelde ongrondwettigheid - Inwerkingtreding van artikel 55bis Strafwetboek

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.21.1078.F 1 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210901.2F.3 AC nr. ...

Aangezien de justitieassistent geen vervolgende of rechtsprekende autoriteit is, beschikt de onder zijn begeleiding geplaatste veroordeelde niet over een zwijgrecht waardoor de laatstgenoemde zich aan de onder de voorwaarden voor zijn vrijlating vermelde loyauteitsverplichting kan onttrekken.

- Zwijgrecht - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Zwijgrecht - Begeleiding door een justitieassistent - Loyauteitsverplichting

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, om redenen die geen verband houden met de in het middel bekritiseerde overwegingen, vaststelt dat de eiser elk van de opgelegde bijzondere voorwaarden heeft overtreden, zoals zich onthouden van het besturen van een voertuig spijts verval, miskent ze het vermoeden van onschuld niet maar verantwoordt ze haar beslissing tot herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteiten naar recht in het licht van artikel 64, 3°, Wet Strafuitvoering (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 508.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Beoordeling - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Beoordeling - Eerbiediging van het vermoeden van onschuld

- Art. 64, 3° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.20.1334.F 20 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210120.2F.15 AC nr. ...

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, in plaats van de zaak te verdagen om de directie of het openbaar ministerie toe te laten het ontbrekende stuk, namelijk het met redenen omkleed advies van een dienst of persoon die gespecialiseerd is in de diagnostische expertise van seksuele delinquenten, bij het dossier te voegen, de zaak in beraad heeft genomen en over de gegrondheid van de verzoeken tot elektronisch toezicht en tot voorwaardelijke invrijheidstelling uitspraak heeft gedaan, waarbij ze die heeft afgewezen op grond van de vaststelling dat het dossier niet in staat van wijzen is omdat de procedure is aangetast door een tekortkoming die niet aan de verzoeker kan worden toegeschreven en niet door hem kan worden verholpen, is die beslissing niet naar recht verantwoord (1). (1) Zie Cass. 15 juli 2008, AR P.08.0984.F, AC 2008, nr. 423.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoeken tot elektronisch toezicht en tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Tenuitvoerlegging van een straf wegens zedenfeiten - Met redenen omkleed advies van een gespecialiseerde dienst - Geen advies

- Artt. 32, § 1, 49, § 3, en 50, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1314.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.5 AC nr. ...

De wetgever heeft het bepalen van de door artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering bedoelde periode overgelaten aan de onaantastbare beoordeling van de strafuitvoeringsrechtbank (1); het staat aan de veroordeelde om de strafuitvoeringsrechtbank door middel van een conclusie desgevallend te verplichten standpunt in te nemen over de op dit punt te hanteren berekeningswijze en de feitelijke gegevens die bij die beoordeling in aanmerking moeten worden genomen; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de strafuitvoeringsrechtbank de door artikel 68, § 5, tweede lid, Wet Strafuitvoering bedoelde beslissing niet nader met redenen te omkleden. (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702.

- Herroeping - Bepalen van de nog te ondergane vrijheidsstraf - Beoordeling

- Art. 68, § 5, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1333.N 19 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.6 AC nr. ...

De door artikel 68, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalde termijn van vijftien dagen om de zaak te behandelen na de aanhangigmaking door het openbaar ministerie is een ordetermijn; de overschrijding van die termijn heeft niet tot gevolg dat de strafuitvoeringsrechtbank over de herroepingsvordering niet meer kan oordelen (1). (1) Cass. 18 april 2018, AR P.18.0383.F, AC 2018, nr. 249.

- Herroeping - Behandeling van de zaak op de terechtzitting van de strafuitvoeringsrechtbank - Termijn van 15 dagen na aanhangigmaking van de zaak - Overschrijding van de termijn

- Art. 68, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Hoewel het verzuim de bijzondere voorwaarden na te leven als grondslag voor een herroeping van een strafuitvoeringsmodaliteit te wijten moet zijn aan een foutieve tekortkoming van de veroordeelde, moet de rechtbank dit bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, niet uitdrukkelijk vaststellen.

- Herroeping - Verzuim een bijzondere voorwaarde na te leven - Foutieve tekortkoming van de veroordeelde - Motiveringsplicht

- Artt. 64 en 68 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.1160.N 15 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.15 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 14.1 van het Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen en van artikel 21, § 1, van de Wet van 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, volgt niet dat een strafuitvoeringsrechtbank die op basis van de op het ogenblik van de behandeling van de zaak beschikbare gegevens moet oordelen over een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling, het gewijsde van de herroeping door een Belgische strafuitvoeringsrechtbank van de door een strafuitvoeringsrechtbank in een andere lidstaat toegekende voorwaardelijke invrijheidstelling, niet in aanmerking moet nemen (1). (1) Kaderbesluit 2008/947/JBZ, Pb.L. 16 december 2008, afl 337, 102 zoals gewijzigd door het Kaderbesluit Raad nr. 2009/299/JBZ, 26 februari 2009 tot wijziging van kaderbesluit 2002/584/JBZ, kaderbesluit 2005/214/JBZ, kaderbesluit 2006/783/JBZ, kaderbesluit 2008/909/JBZ en kaderbesluit 2008/947/JBZ en tot versterking van de procedurele rechten van personen, tot bevordering van de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen gegeven ten aanzien van personen die niet verschenen zijn tijdens het proces, Pb.L. 27 maart 2009, afl. 81, 24; Wet van 21 mei 2013, BS 13 juni 2013; J. VAN GAEVER, "Wordt Michelle Martin straks opgenomen in een Kroatisch klooster? Een toelichting bij het Kaderbesluit Probatie", T. Strafr., 2014/2, 91-105.

- Europese Unie - Kaderbesluit Probatie - Voorwaardelijke invrijheidstelling toegekend door een andere lidstaat - Wet Wederzijdse Erkenning Probatie - Herroeping door een Belgische strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

- Art. 14.1 Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen

---

P.20.0909.F 30 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.12 AC nr. ...

Artikel 67 Wet Strafuitvoering bepaalt, onder de titel “De herziening”, dat de rechtbank, indien ze meent de voorwaardelijke invrijheidstelling, gelet op het evenredigheidsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel, niet te moeten herroepen, de opgelegde voorwaarden kan verscherpen, bijkomende voorwaarden kan opleggen of een andere strafuitvoeringsmodaliteit kan toekennen; hieruit volgt dat wanneer de veroordeelde in het kader van een procedure tot herziening van een voorwaardelijke invrijheidstelling in ondergeschikte orde de herziening van die modaliteit in de vorm van een elektronisch toezicht vraagt, de rechtbank zich moet uitspreken over de verdiensten van de herziening die als alternatieve maatregel werd gevraagd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 596.

- Vordering tot herroeping - Strafuitvoeringsrechtbank - Veroordeelde die in ondergeschikte orde de herziening in de vorm van een elektronisch toezicht vraagt

- Art. 67 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.20.0727.F 29 juli 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200729.VAC.3 AC nr. ...

De vordering tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling die gegrond is op een in kracht van gewijsde beslissing die vaststelt dat de veroordeelde tijdens de proeftijd een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd, kan na het verstrijken van die termijn worden ingesteld; de in aanmerking te nemen misdrijven kunnen tot op de dag vóór de vervaldag van die proeftijd zijn gepleegd (1). (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702; contra: Cass. 3 november 2010, AR P.10.1573.F, AC 2010, nr. 651, met andersluidende concl. van advocaat-generaal GENICOT, op datum in Pas., in R.D.P. 2011, 420; Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0151.F, AC 2011, nr. 140.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping - Veroordeling wegens tijdens de proeftijd gepleegde feiten - Termijn van de vordering tot herroeping - In aanmerking te nemen feiten

- Art. 64, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Artikel 71 Wet Strafuitvoering, krachtens hetwelk de veroordeelde definitief in vrijheid wordt gesteld indien tijdens de proeftijd geen enkele herroeping heeft plaatsgehad, betreft niet de herroeping die ingevolge een eindbeslissing voor een misdaad of wanbedrijf wordt uitgesproken, aangezien die herroeping wordt geacht te zijn ingegaan op de dag waarop het misdrijf werd gepleegd.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping - Definitieve invrijheidstelling - Uitzondering - Aanvang van de herroeping

- Artt. 64, 1°, 65, tweede lid, en 71 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.1064.F 20 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191120.2F.6 AC nr. ...

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank, die kennisneemt van een vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de bijzondere voorwaarde die bestaat in het verbod om het drugsmilieu te frequenteren, het bezit van verdovende middelen bewezen verklaart ten aanzien van de veroordeelde die zich hiervoor in voorlopige hechtenis bevindt, miskent ze het vermoeden van onschuld dat de veroordeelde geniet ten aanzien van de feiten waarvoor hij wordt vervolgd en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld (1). (1) Cass. 17 september 2003, AR P.03.1018.F, AC 2003, nr. 438.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Procedure tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Niet-naleving van de voorwaarden - Verbod om het drugsmilieu te frequenteren - Nieuwe vervolging wegens bezit van verdovende middelen - Rechtbank die het bezit van verdovende middelen bewezen verklaart - Miskenning van het vermoeden van onschuld

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.19.0323.F 24 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190424.5 AC nr. ...

Uit artikel 68, § 5, tweede en vierde lid Wet Strafuitvoering volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank, wanneer ze de voorwaardelijke invrijheidstelling herroept van een veroordeelde die een of verschillende correctionele hoofdgevangenisstraffen ondergaat die samen meer dan vijf jaar bedragen, een wachttijd moet vaststellen van maximum een jaar voor het indienen van een nieuw verzoek te rekenen van het vonnis tot herroeping; daaruit volgt niet dat de rechtbank een wachttijd moet bepalen waarvan de maximumduur beperkt is tot de resterende straf die ze bepaald heeft rekening houdend met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de hem opgelegde voorwaarden na te leven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 242.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Herroeping - Vaststelling van de termijn om een nieuw verzoek in te dienen - Wachttijd die de duur van de resterende straf overschrijdt - Wettigheid

- Art. 68, § 5 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.18.0383.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.1 AC nr. ...

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Herroeping - Termijn alvorens een nieuw verzoek te kunnen indienen

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Herroeping

Het nieuw verzoek, bedoeld in artikel 68, §5, derde lid, Wet Strafuitvoering, is het verzoek tot het verkrijgen van een strafuitvoeringsmodaliteit met hetzelfde voorwerp als die van de herroepen modaliteit (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 249.

- Herroeping - Termijn alvorens een nieuw verzoek te kunnen indienen

- Art. 68, § 5, derde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De in artikel 68 Wet Strafuitvoering bepaalde termijnen zijn ordetermijnen en zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 249.

- Herroeping

- Art. 68 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.0545.F 28 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180328.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

Het arrest nr. 15/2018 van het Grondwettelijk Hof van 7 februari 2018 heeft voor recht gezegd dat de staat van wettelijke herhaling die vastgesteld werd ten aanzien van een persoon die door een correctioneel rechtscollege werd veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een wanbedrijf of een gecorrectionaliseerde misdaad die oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar was met de straf van opsluiting van vijf tot tien jaar, niet in aanmerking mag worden genomen om de in artikel 25, § 2, b, Wet Strafuitvoering bedoelde maat van twee derde van de straf die die persoon moet ondergaan vooraleer hij in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, toe te passen (1); met toepassing van dat arrest mag de staat van wettelijke herhaling, die werd vastgesteld in het vonnis dat de veroordeling uitspreekt wegens het wanbedrijf van opzettelijke slagen en verwondingen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, niet in aanmerking worden genomen om die maat van twee derde van de straf toe te passen om de toelaatbaarheidsdatum voor het elektronisch toezicht te berekenen (2). (1) Artikel 25, § 2, b, "zoals het van kracht was vóór de wijziging ervan bij artikel 4 van de wet van 21 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de invoering van een beveiligingsperiode en tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis voor wat de onmiddellijke aanhouding betreft" en "in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede en derde lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden". Artikel 4, 2°, van de wet van 21 december 2017 vult voornoemd artikel 25, § 2, b aan met de woorden ", onder voorbehoud van de toepassing van de artikelen 195, vierde lid, of 344, vierde lid, van het Wetboek van strafvordering", bepalingen die voortaan de correctionele rechter of het hof van assisen in staat stellen om in bepaalde gevallen een beveiligingsperiode te bepalen. (2) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2018, nr.209.

- Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.0461.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Toelatingsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Toelatingsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

Aangezien met toepassing van artikel 25, § 2, b, Wet Strafuitvoering, een persoon die door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf is veroordeeld waarvan het uitvoerbaar gedeelte meer dan drie jaar bedraagt, wegens een in staat van herhaling gepleegde misdaad waarop vijftien tot twintig jaar opsluiting staat en die werd gecorrectionaliseerd, langer van de mogelijkheid op voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden uitgesloten dan de persoon die, wegens dezelfde misdaad die in dezelfde omstandigheid is gepleegd, door het hof van assisen, na aanneming van verzachtende omstandigheden, tot een criminele straf is veroordeeld, is er grond om het Grondwettelijk Hof hierover een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ... .

- Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

In zijn arrest nr. 102/2017 van 26 juli 2017 heeft het Grondwettelijk Hof voor recht gezegd: "Artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006 'betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten', in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het tot gevolg heeft dat een persoon die zich in staat van wettelijke herhaling bevindt in de zin van artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek en die door de correctionele rechtbank wordt veroordeeld wegens een met opsluiting van vijftien tot twintig jaar strafbare misdaad die is gecorrectionaliseerd, pas aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij twee derde van zijn straf heeft ondergaan, terwijl een persoon die wegens dezelfde misdaad die in dezelfde omstandigheden is gepleegd, naar het hof van assisen is verwezen en die tot een criminele straf wordt veroordeeld, reeds aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij één derde van zijn straf heeft ondergaan."; daaruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank die beslist dat de persoon die veroordeeld is wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die strafbaar is met vijftien tot twintig jaar opsluiting in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij één derde van zijn straf heeft ondergaan, niettegenstaande de omstandigheid dat het veroordelend vonnis heeft vastgesteld dat laatstgenoemde zich in staat van herhaling bevond, zijn beslissing naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH vóór Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0461.F, AC 2017, nr. 325.

- Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.17.0375.F 26 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.1 AC nr. ...

De veroordeelde vreemdeling aan wie een document werd afgegeven overeenkomstig het model van bijlage 35 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, mag op het grondgebied verblijven en verblijft er niet illegaal, hoewel hij noch toegelaten noch gemachtigd is tot verblijf; zolang die toestand blijft bestaan, is het niet onmogelijk om de sociale re-integratie te bewerkstelligen die wordt nagestreefd door de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit, zodat artikel 25/2 Wet Strafuitvoering niet op hem van toepassing is.

- Toelatingsvoorwaarde - Vreemdeling die toegelaten of gemachtigd is om in het Rijk te verblijven

P.16.1280.F 11 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.2 AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling verplicht de strafuitvoeringsrechtbank om de datum te bepalen waarop de veroordeelde een nieuw verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen in functie van de voorspelbare duur van de behandeling van die aanvraag of de datum waarop de straf verstrijkt.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering - Termijn om een nieuwe aanvraag in te dienen - Beoordelingscriteria

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een

vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

De vermelding van de datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen, is onlosmakelijk verbonden met de beslissing tot niet-toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit en met de motivering van die beslissing; de wet verplicht de rechtbank niet om, bij ontstentenis van een specifieke conclusie dienaangaande, de termijn te motiveren die ze binnen de grenzen van artikel 57, eerste lid, Wet Strafuitvoering bepaalt (1). (1) Cass. 23 mei 2012, AR P.12.0793.F, AC 2012, nr. 330.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Strafuitvoeringsmodaliteit - Weigering - Termijn om een nieuwe aanvraag in te dienen - Motivering - Omvang

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.15.1545.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 71 Wet Strafuitvoering gaat de proeftijd die op de voorwaardelijke of voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied van toepassing is, in op de dag waarop de beslissing betreffende zijn vrijlating uitvoerbaar is geworden.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoeringsmodaliteit van de vrijheidsberovende straf - Vrijlating met het oog op verwijdering van het grondgebied - Toekenning - Proeftijd - Aanvang

P.14.1922.N 13 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150113.7 AC nr. 34

Artikel 64, 3°, Wet Strafuitvoering bepaalt dat het openbaar ministerie met het oog op de herroeping van de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit, de zaak bij de strafuitvoeringsrechter of, in voorkomend geval, bij de strafuitvoeringsrechtbank aanhangig maakt wanneer de opgelegde bijzondere voorwaarden niet zijn nageleefd; deze bepaling houdt in dat het verzuim de opgelegde bijzondere voorwaarden na te leven moet te wijten zijn aan een foutieve tekortkoming van de veroordeelde; de enkele omstandigheid dat de veroordeelde aangehouden werd voor nieuwe strafbare feiten die tijdens de proefperiode zouden zijn gepleegd, houdt niet in dat de onmogelijkheid de opgelegde voorwaarden na te leven of het verzuim van die naleving die daarvan het gevolg zijn, te wijten zijn aan dergelijk foutief gedrag (1). (1) Cass. 2 januari 2008, AR P.07.1812.F, AC 2008, nr. 1, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

- Voorwaardelijk vrijgestelde veroordeelde - Proefperiode - Aanhouding voor nieuwe strafbare feiten - Gevolg - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling

VORDERING IN RECHTE

F.17.0014.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.4 AC nr. ...

De rechtsvordering die ertoe strekt de invordering van een belasting verjaard te doen verklaren, betreft een in geld waardeerbare vordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtsplegingsvergoeding - Bedrag - Vordering die ertoe strekt de invordering van een belasting verjaard te doen verklaren

- Art. 3 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 2 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffen

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

S.24.0028.F 28 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250428.3F.1 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van de vordering van een schuldeiser tot verwerping van de collectieve schuldenregeling is aan geen andere voorwaarden onderworpen dan dat de eiser aan de vereisten van de artikelen 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek voldoet en dat, ter zake van een nieuwe vordering die in ondergeschikte orde is ingesteld, deze aan de vereisten van artikel 807 van dat wetboek voldoet (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering van een schuldeiser tot verwerping van de collectieve schuldenregeling - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

- Art. 1675/15, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/14, § 2, derde en vierde lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/12, § 1 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/11 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1675/7, § 4 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 807 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0425.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.4 AC nr. ...

Uit de centrale rol van de notaris als notaris-vereffenaar in een gerechtelijke vereffening-verdeling, volgt dat, zodra een vordering tot gerechtelijke vereffening-verdeling is ingesteld, geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling in de regel enkel in het raam van de gerechtelijke vereffening-verdeling kunnen worden aangebracht en enkel door de notaris-vereffenaar door de neerlegging van een proces-verbaal van bezwaren bij de vereffeningsrechter kunnen worden aanhangig gemaakt; bijgevolg kunnen deelgenoten, in de regel, geen geschillen met betrekking tot de notariële werkzaamheden tot vereffening-verdeling rechtstreeks bij de rechter aanhangig maken (1). (1) Zie concl. OM.

- Gerechtelijke verdeling - Geschillen die verband houden met de notariële werkzaamheden - Bevoegdheid van de vereffeningsrechter

- Art. 1223 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1222 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1221 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1220 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1219 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1218 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1217 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1216 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1215 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1214 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1213 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1212 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1211 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1210 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1209 Gerechtelijk Wetboek

C.24.0043.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.9 AC nr. ...

Daarentegen heeft die partij geen verworven recht op de hervorming van het vonnis van de eerste rechter wat betreft de ontvankelijkheid van de vordering van de tegenpartij. Uit de devolutieve werking van het hoger beroep volgt immers dat de appelrechter de ontvankelijkheid van de tegenvordering zoals ze voor hem wordt hernomen, opnieuw moet beoordelen en zich niet mag beperken tot de beoordeling of de tegenvordering in eerste aanleg ontvankelijk was (1). (1) Zie concl. OM.

- Belang bij hoger beroep - Verzuim inroepen niet-ontvankelijkheid voor eerste rechter - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Geen verworven recht hervorming - Nieuwe beoordeling appelrechter

Een dergelijk belang is voorhanden wanneer het hoger beroep strekt tot het herstel van een vergissing of een verzuim of tot de aanvulling van rechtsgronden die hadden kunnen leiden tot een andersluidende, voor deze partij gunstige beslissing van de eerste rechter.

- Belang bij hoger beroep - Begrip

Een partij die voor de eerste rechter verzuimd heeft de niet-ontvankelijkheid van de vordering van de tegenpartij te vorderen, kan op ontvankelijke wijze hoger beroep instellen tegen de beslissing van de eerste rechter waarbij de vordering van de tegenpartij ontvankelijk werd verklaard.

- Belang bij hoger beroep - Verzuim inroepen niet-ontvankelijkheid voor eerste rechter - Ontvankelijkheid van het hoger beroep

In burgerlijke zaken kan een partij hoger beroep instellen indien haar belangen worden geschaad door de beroepen beslissing.

- Belang bij hoger beroep - Belangenschade bij beroepen beslissing

---

P.25.0097.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4 AC nr. ...

Het belang wordt beoordeeld op het tijdstip van het instellen van de vordering; het moet echter blijven voortbestaan gedurende het gehele geding (1). (1) Cass. 29 mei 2015, AR C.13.0615.N, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.4, AC 2015, nr. 356.

- Belang - Beoordeling - Tijdstip - Voortbestaan tijdens het gehele geding

- Art. 18 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.24.0243.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.8 AC nr. ...

De vereiste band tussen het voorwerp van de oorspronkelijke vordering en het voorwerp van de virtueel inbegrepen vordering wordt beoordeeld in het licht van de oorzaak van beide vorderingen, dit is het geheel van feiten en handelingen waarop de partij die ze instelt, haar vordering laat steunen (1). (1) Zie concl. OM.

- Stuiting van de verjaring - Voorwerp van de vordering - Voorwerp van de virtueel inbegrepen vordering - Band tussen beide vorderingen - Beoordeling

- Art. 2244, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Een fatale termijn waarbinnen een recht moet worden uitgeoefend, waarvan het verstrijken leidt tot het verval van dit recht zelf, is geen termijn voor het verrichten van proceshandelingen in de zin van artikel 48 Gerechtelijk Wetboek; voor de berekening ervan zijn dus niet de regels van voormeld wetboek, maar wel de artikelen 2260 en 2261 Oud Burgerlijk Wetboek van toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

- Fatale termijn - Begrip - Berekeningswijze

- Art. 48 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2261 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 2260 Oud Burgerlijk Wetboek

F.22.0046.N 21 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250321.1N.6 AC nr. ...

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744.

- Vonnissen en arresten - Belastingzaken - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden - Gevolg

- Art. 780 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 744 Gerechtelijk Wetboek

C.23.0482.N 28 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250228.1N.4 AC nr. ...

Belang in de zin van artikelen 17, eerste lid, en 18, eerste lid, Gerechtelijk wetboek bestaat uit het materieel of moreel voordeel, hoe gering ook, dat degene die de vordering instelt, op het ogenblik van de rechtsingang mag verwachten en waardoor zijn bestaande rechtstoestand gewijzigd en verbeterd kan worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Belang - Draagwijdte

- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De procespartij die aanvoert titularis te zijn van een subjectief recht, heeft hoedanigheid en belang om de vordering in te stellen, ook al wordt dit recht betwist; het onderzoek naar het bestaan of de draagwijdte van het subjectief recht dat wordt ingeroepen betreft niet de ontvankelijkheid maar de gegrondheid van de vordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid - Hoedanigheid en belang - Procespartij - Subjectief recht - Onderzoek - Aard

- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De relativiteit van de overeenkomsten verhindert niet dat een derde die aanvoert dat een overeenkomst het gevolg is van een onwettige overheidsbeslissing die hem schade heeft berokkend, belang heeft om de nietigverklaring van de overeenkomst als herstel van zijn beweerde schade te vorderen (1). (1) Zie concl. OM.

- Derde bij een overeenkomst - Aanvoering dat overeenkomst het gevolg is van een onwettige overheidsbeslissing die schade berokkent aan die derde - Belang van de derde bij de vordering tot nietigverklaring van de overeenkomst als herstel van de beweerde schade - Relativiteit van de overeenkomsten - Invloed

- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1165 Oud Burgerlijk Wetboek

Een partij die aanvoert schade te hebben geleden door onrechtmatig overheidsoptreden en herstel vordert van deze schade, voert aan dat hij titularis is van een subjectief recht op herstel van de schade en heeft belang om de vordering in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering tot herstel van schade - Aanvoering van schade door onrechtmatig overheidsoptreden - Belang

- Art. 18, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 17, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.24.0263.N 3 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.4 AC nr. ...

De oorzaak van de vordering is het geheel van feiten dat de eiser tot staving van het gevorderde aanvoert (1). (1) Cass. 10 maart 2022, AR C.21.0286.N, AC 2022, nr. 187 met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER.

- Oorzaak van de vordering - Draagwijdte

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

F.23.0085.F 2 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250102.1F.7 AC nr. ...

De onbevoegdheid van het orgaan dat voor de rechtspersoon optreedt, tast de ontvankelijkheid van de rechtsvordering aan omdat het orgaan niet over de vereiste hoedanigheid beschikt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 4.

- Rechtspersoon - Orgaan - Onbevoegd orgaan - Gevolg

- Art. 703, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Hoewel de rechtspersoon het initiatief van zijn onbevoegd orgaan kan bekrachtigen, moet die bekrachtiging, die de verkregen rechten van derden niet mag aantasten, plaatsvinden vóór het verstrijken van de vaste termijn of van de verjaringstermijn waaraan de rechtsvordering of het rechtsmiddel onderworpen zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 4.

- Rechtspersoon - Geen hoedanigheid - Bekrachtiging - Voorwaarden

- Art. 848, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1998, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0018.F 20 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231020.1F.1 AC nr. ...

De rechtsvordering betreffende de uitoefening van een vorderingsrecht, zelfs al heeft dat recht betrekking op de overdracht van een goed, is een persoonlijke rechtsvordering.

- Persoonlijke rechtsvordering - Begrip

De vordering tot nietigverklaring van een schenking, die betrekking heeft op de uitoefening van het vorderingsrecht dat uit die schenking ontstaat, is een persoonlijke rechtsvordering en geen zakelijke vordering.

- Vordering tot nietigverklaring van een schenking - Omschrijving

- Vordering tot nietigverklaring van een schenking - Omschrijving

C.23.0013.F 15 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230615.1F.5 AC nr. ...

De door artikel 565, tweede lid, 1°, 2°, 4° tot 8°, Gerechtelijk Wetboek opgelegde voorrang veronderstelt dat de vorderingen hangende zijn voor rechtscolleges van dezelfde rang; er kan geen sprake zijn van samenhang tussen vorderingen wanneer de ene hangende is voor een rechtscollege dat in eerste aanleg uitspraak moet doen en de andere voor een rechtscollege dat in hoger beroep uitspraak moet doen; in dat geval moeten de zaken gescheiden blijven en door hun respectieve rechter worden berecht (1). (1) Cass. 20 maart 2015, AR C.14.0298.N, AC 2015, nr. 210.

- Samenhang - Vorderingen hangende voor rechtscolleges van verschillende rang - Gevolg

- Art. 565, tweede lid, 1° en 2° en 4° tot 8° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 30 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0155.F 1 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230601.1F.4 AC nr. ...

Artikel 577-9, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, in de toepasselijke versie voortvloeiend uit de wet van 2 juni 2010 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek teneinde de werking van de mede-eigendom te moderniseren en transparanter te maken, is van toepassing op de vorderingen tot wijziging van de wijze van verdeling van de lasten, bedoeld in artikel 577-9, § 6, 2°, zodat die vorderingen gericht kunnen worden tegen de vereniging van mede-eigenaars die de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang heeft om zichzelf daartegen te verdedigen (1). (1) Zie concl. OM.

- Hoedanigheid en belang tot handelen - Hoedanigheid en belang van de verweerder - Vordering tot wijziging van de wijze van verdeling van de lasten - Vereniging van mede-eigenaars

- Art. 577-9, § 1, eerste lid, en § 6, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

C.22.0431.F 4 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230504.1F.4 AC nr. ...

De vordering tot vrijwaring wordt omschreven als de rechtsvordering die door de verweerder in een proces wordt ingesteld tegen een derde om hem te vrijwaren voor de gevolgen van dat proces (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering tot vrijwaring - Begrip

C.21.0459.F 1 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221201.1F.2 AC nr. ...

Noch uit de omstandigheid dat het cassatieberoep werd ingesteld niettegenstaande het negatieve advies van een advocaat bij het Hof noch uit de omstandigheid dat de eiseres zevenendertig middelen heeft aangevoerd tot staving van dat cassatieberoep, kan worden afgeleid dat dit cassatieberoep onrechtmatig was.

- Cassatieberoep - Tergende en roekeloze rechtsvordering - Negatief advies van een advocaat bij het Hof - Veelvoud aan middelen

Een eiser handelt roekeloos door zijn cassatieberoep te richten tegen de verweerders die niet bij de zaak voor het hof van beroep betrokken waren.

- Cassatieberoep - Tergende en roekeloze rechtsvordering - Cassatieberoep gericht tegen een partij die niet in de zaak voor het hof van beroep betrokken was

C.21.0492.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.1 AC nr. ...

Wanneer een rechtsvordering wordt ingesteld in de hoedanigheid van erfgenaam, wordt het bestaan van een wettelijke uitzondering op de verjaring beoordeeld ten aanzien van de de cujus, tot aan zijn overlijden, en pas daarna ten aanzien van de erfgenaam (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 769.

- Rechtsvordering ingesteld in de hoedanigheid van erfgenaam - Wettelijke uitzondering op de verjaring - Beoordeling - Tijdstip

- Artt. 718, 724 en 2251 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0154.F 10 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221110.1F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 17 Gerechtelijk Wetboek kan de rechtsvordering niet worden toegelaten indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te stellen; de verweerder moet eveneens de hoedanigheid hebben om ze te beantwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 721.

- Hoedanigheid en belang tot handelen - Hoedanigheid - Voorwaarde - Partijen - Verweerder

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

De rechtsvordering tot inroeping van staat, die in geval van overlijden van de erflater tegen zijn erfgenamen moet worden gericht, is niet ontvankelijk ten aanzien van een persoon die deze hoedanigheid niet heeft, zelfs al is deze door de eiser vanaf de inleiding van de procedure in de zaak betrokken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 721.

- Hoedanigheid en belang tot handelen - Hoedanigheid - Voorwaarde - Partijen - Rechtsvordering tot inroeping van staat - Toepassing - Gebrek aan hoedanigheid van de verweerder

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 332quater Oud Burgerlijk Wetboek

Artikel 332quater Oud Burgerlijk Wetboek bepaalt niet dat, wanneer de vordering moest worden ingesteld bij eenzijdig verzoekschrift, de instelling van die vordering bij dagvaarding de zaak niet rechtsgeldig bij de rechter aanhangig maakt of dat die vordering niet ontvankelijk is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 721.

- Instelling van de rechtsvordering - Vorm - Procedure op eenzijdig verzoekschrift - Keuze voor de dagvaarding

- Art. 332quater Oud Burgerlijk Wetboek

Het feit om als verweerder in de procedure tot erkenning van vaderschap te zijn betrokken, kan niet verhinderen dat de vordering wegens gebrek aan hoedanigheid niet-ontvankelijk wordt verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 721.

- Ontvankelijkheid - Verweerder tot erkenning van vaderschap - Hoedanigheid - Voorwaarde - Partijen

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 332quater Oud Burgerlijk Wetboek

- Ontvankelijkheid - Verweerder tot erkenning van vaderschap - Hoedanigheid - Voorwaarde - Partijen - Rechtsvordering tot inroeping van staat - Gebrek aan hoedanigheid van de verweerder

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 332quater Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0547.N 4 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221104.1N.6 AC nr. ...

Hoewel degene die het behoud nastreeft van een toestand in strijd met de openbare orde of van een onrechtmatig voordeel, niet doet blijken van een rechtmatig belang, heeft de loutere omstandigheid dat de eiser zich in een ongeoorloofde toestand bevindt, niet tot gevolg dat hij niet kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang (1). (1) Zie Cass. 10 maart 2022, AR C.21.0317.N, AC 2022, nr. 188; Cass. 30 november 2020, AR C.20.0008.F, AC 2020, nr. 730; Cass. 28 mei 2020, AR C.19.0288.N-C.19.0302.N, AC 2020, nr. 333; Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0390.N, AC 2018, nr. 163, met concl. van advocaat-generaal Ch. VANDEWAL.

- Rechtmatig belang - Ongeoorloofde toestand - Toepassing

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0011.N 14 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221014.1N.3 AC nr. ...

Waar de vereniging van mede-eigenaars pas actieve rechtspersoonlijkheid verwerft bij publicatie van de statuten, bestaat zij voordien als feitelijke vereniging die beschikt over een passieve rechtspersoonlijkheid waarop derden zich kunnen beroepen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vereniging van mede-eigenaars - Appartementsrecht - Groep van gebouwen - Rechtspersoonlijkheid - Aard

- Artt. 577-3, eerste en vierde lid, en 577-5, §§ 1 en 2 Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0119.N 23 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220923.1N.9 AC nr. ...

Indien de eerste rechter over de betwiste schuldvordering heeft geoordeeld en de latere overdracht van de schuldvordering de gecedeerde schuldenaar is ter kennis gebracht, kan de overnemer hoger beroep instellen tegen de gecedeerde schuldenaar, ook al was hij geen procespartij in het geding voor de eerste rechter; de overnemer heeft daartoe de vereiste proceshoedanigheid als bijzondere rechtsverkrijger van de overnemer (1). (1) Zie concl. OM.

- Leegstandsheffing - Terugvordering - Door de oorspronkelijke schuldeiser na het vonnis van de eerste rechter aan de overnemer overgedragen schuldvordering - Hoger beroep door de schuldeiser-cessionaris - Mogelijkheid

- Artt. 1690, 1692 en 1699 Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0010.F 22 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220922.1F.10 AC nr. ...

Het door een gedingpartij aan de rechter gedane verzoek om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof alvorens uitspraak te doen over een geschilpunt, is geen punt van de vordering in de zin van artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek.

- Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.21.1518.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.8 AC nr. ...

De omstandigheid dat een stuk van het strafdossier of een door een procespartij voorgelegd stuk het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijke strafvervolging wegens valsheid in geschriften, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat er met betrekking tot dat stuk een valsheidsvordering wordt ingesteld zoals bedoeld in artikel 458 Wetboek van Strafvordering, ook al beroept een van de procespartijen zich uitdrukkelijk op dat stuk; die loutere omstandigheid verplicht de rechter ook niet om de procedure op te schorten en de uitspraak aan te houden tot er uitspraak is gedaan over die strafvervolging; de rechter beoordeelt in feite of het resultaat van die strafvervolging noodzakelijk is voor de beoordeling van de bij hem aanhangig gemaakte feiten; de rechter miskent het recht van verdediging niet door de loutere omstandigheid dat hij uitspraak doet over de strafvordering en de erop gebaseerde burgerrechtelijke vordering zonder het resultaat af te wachten van een strafvervolging betreffende feiten die de regelmatigheid kunnen aantasten van bewijselementen die deel uitmaken van het strafdossier waarover hij dient te oordelen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F, AC 2010, nr. 577, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 15 oktober 2003, AR P.03.0931.F, AC 2003, nr. 501.

- Strafzaken - Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van een stuk in een strafprocedure door de beklaagde - Klacht met burgerlijkepartijstelling wegens valsheid van deze stukken door de burgerlijke partij - Verzoek tot opschorting van de strafprocedure - Valsheidsvordering - Regelmatigheid van bewijselementen - Beoordeling

- Artt. 63 en 458 Wetboek van Strafvordering

Er is sprake van een valsheidsvordering in de zin van artikel 458 Wetboek van Strafvordering wanneer een procespartij een vordering instelt waarmee zij duidelijk aangeeft dat een bepaald stuk volgens haar vals is en er een rechtspleging moet worden opgestart om die valsheid vast te stellen en te herstellen door dat stuk te verbeteren of uit het rechtsverkeer te verwijderen in zoverre het niet met de waarheid overeenstemt (1). (1) Cass. 8 februari 1978, AC 1978, 680; R. DECLERCQ, "Valsheidsprocedure in strafzaken", in Comm. Sr., Kluwer, 2014, nrs. 3 en 4; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1481.

- Strafzaken - Stuk aangewend in de strafprocedure - Valsheidsvordering - Begrip

- Art. 458 Wetboek van Strafvordering

P.22.0116.F 18 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220518.2F.4 AC nr. ...

Artikel 812, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat, wanneer tussen twee partijen geen geding is aangegaan voor de eerste rechter, een van hen voor de eerste maal in hoger beroep tegen de andere een vordering tot vrijwaring of tot veroordeling zou kunnen instellen (1); een dergelijke handelswijze zou de betreffende partij immers een aanleg ontzeggen en haar tegenstrever tegelijkertijd het bij wet verboden voordeel van een gedwongen tussenkomst in hoger beroep toekennen; het recht van de verzekeraar om de vordering van de benadeelde aan te vechten, staat laatstgenoemde niet toe voor de eerste maal in hoger beroep tegen eerstgenoemde de vordering in te stellen die zij in eerste aanleg niet tegen hem heeft ingesteld (2). (1) Cass. 30 september 2009, AR P.09.0597.F, AC 2009, nr. 536; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N en C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614. (2) Zie Cass. 9 december 1977, AC 1978, 431.

- Strafgerecht - Vordering tot vrijwaring of tot veroordeling - (Niet) voor de eerste maal in hoger beroep - Toepassing op de vordering van de benadeelde tegen de verzekeraar van de beklaagde en/of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij

- Art. 143 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 812 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0423.N 12 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220512.1N.7 AC nr. ...

De rechter kan corrigeren in geval een vordering tot vergoeding abusievelijk is ondergewaardeerd ten belope van slechts een provisioneel bedrag.

- Vordering ten belope van een provisioneel bedrag - Abusievelijk ondergewaardeerde vordering - Taak van de

rechter

C.21.0463.N 31 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220331.1N.9 AC nr. ...

De procespartij die aanvoert titularis te zijn van het subjectieve recht dat ten grondslag ligt aan de vordering, heeft hoedanigheid en belang om die vordering in te stellen, ook al wordt het subjectieve recht betwist; de vraag of de procespartij ook effectief titularis is van dat recht, is een vraag betreffende de gegrondheid van de vordering en niet betreffende de ontvankelijkheid ervan (1) (2). (1) Cass. 29 oktober 2015, AR C.13.0374.N, AC 2015, nr. 632, met concl. van advocaat-generaal Ch. Vandewal. (2) Zie Cass. 23 februari 2012, AR C.11.0259.N, AC 2012, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal Ch. Vandewal; Cass. 4 februari 2011, AR C.09.0420.N, AC 2011, nr. 103; Cass. 16 november 2007, AR C.06.0144.F, AC 2007, nr. 558; Cass. 28 september 2007, AR C.06.0180.F, AC 2007, nr. 441; Cass. 26 februari 2004, AR C.01.0402.N, AC 2004, nr. 106.

- Burgerlijke zaken - Hoedanigheid en belang - Procespartij - Titularis van een subjectief recht - Onderzoek - Aard van de vordering

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

Indien een partij aanvoert dat de titularis van het subjectieve recht dat ten grondslag ligt aan de vordering dan wel de materiële procespartij niet rechtsgeldig is geïdentificeerd in de gedinginleidende akte en de nietigheid ervan opwerpt, kan de rechter deze akte enkel nietig verklaren op voorwaarde van belangenschade.

- Burgerlijke zaken - Gedinginleidende akte - Identificatie van de titularis of de materiële procespartij - Aangevoerde nietigheid - Taak van de rechter

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1028.F 30 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.13 AC nr. ...

Krachtens artikel 1018, 6°, Gerechtelijk Wetboek omvatten de kosten de in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtsplegingsvergoeding; wanneer de burgerlijke partij in haar conclusie in hoger beroep de veroordeling van de beklaagde "tot alle kosten en tot de kosten van de twee aanleggen" vordert, mist het middel, dat miskenning van het beschikkingsbeginsel aanvoert en het bestreden arrest verwijt aan de burgerlijke partij een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen voor de twee aanleggen terwijl zij dit niet voor het hof van beroep had gevorderd, feitelijke grondslag (1). (1) De eiser verweet het arrest aldus uitspraak te doen ultra petita. Echter, "aangezien artikel 1017 [eerste lid] Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat ieder vonnis zelfs ambtshalve de in het ongelijk gestelde partij, in de regel, in de kosten verwijst (...) schendt de rechter die een der partijen in de kosten verwijst art. 1138, 2°, Ger.W. niet doordat hij uitspraak zou hebben gedaan over niet gevorderde zaken of doordat hij meer zou hebben toegekend dan was gevorderd" (Cass. 9 november 1979, AC 1979-80, nr. 165; zie Cass. 16 december 2004, AR C.02.0212.N-C.02.0251.N, AC 2004, nr. 614, waaruit blijkt "de rechter die de kosten vereffent, geen uitspraak doet over een rechtsvordering"; Cass. 16 mei 1974, AC 1974, 1036). Bovendien, "de strafrechter kan op grond van artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek de in het ongelijk gestelde beklaagde, burgerlijk aansprakelijke partij of voor de beklaagde tussengekomen partij ambtshalve tot een rechtsplegingsvergoeding veroordelen ten voordele van de in het gelijk gestelde burgerlijke partij" (Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284; Cass. 20 januari 2010, AR P.09.1146.F, AC 2010, nr. 47, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.). Het openbaar ministerie heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat uitgaat van andere juridische beginselen, faalt naar recht.

- Beschikkingsbeginsel - Burgerlijke partij die de veroordeling van de beklaagde tot de gerechtskosten vordert - Veroordeling tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding - (Geen) ultra petita

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1018, 6°, 1022 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.21.0286.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.9 AC nr. ...

De oorzaak van de vordering is het geheel van feiten dat de eiser tot staving van het gevorderde aanvoert.

- Oorzaak van de vordering

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0290.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.5 AC nr. ...

De erkenning van een kind heeft een ongeoorloofde oorzaak en is dus volstrekt nietig, wanneer zij bedoeld is om de afstammingsregels aan te wenden in strijd met het doel waarvoor zij zijn ingesteld, namelijk enkel met het doel een verblijfsrechtelijk voordeel te verkrijgen dat verbonden is aan de vaststelling van een afstammingsband (1). (1) Zie concl. OM.

- Oorzaak van de vordering - Erkenning van een kind - Beoogd verblijfsrechtelijk voordeel

- Artt. 2 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

Iedere belanghebbende kan deze volstrekte nietigheid inroepen, die de maatschappelijke ordening wil beschermen, met inbegrip van de erkenner zelf die bewust een leugenachtige erkenning heeft gedaan met de bedoeling een verblijfsrechtelijk voordeel voor het kind te verkrijgen (1). (1) Zie concl. OM.

- Oorzaak van de vordering - Ongeoorloofde oorzaak - Volstrekte nietigheid - Aanvoering

- Artt. 2 en 1131 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0317.N 10 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.2 AC nr. ...

Een inbreuk op de fiscale wetgeving door een partij heeft op zich niet tot gevolg dat haar vordering niet kan worden toegelaten wegens afwezigheid van een rechtmatig belang in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, nu dit enkel het geval is indien deze partij het behoud nastreeft van een toestand in strijd met de openbare orde of van een onrechtmatig voordeel.

- Algemene legataris - Vordering tot terugbetaling van de decuius gekregen bedragen - Geen aangifte in de nalatenschap - Inbreuk op de fiscale wetgeving - Toelaatbaarheid van de vordering - Toepassing

- Art. 40, vierde lid Wetboek van Successierechten

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0408.N 24 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220224.1N.7 AC nr. ...

Het subsidiaire karakter van de rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking belet dat de vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere rechtsvordering beschikte, die hij heeft laten teloorgaan; de vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking kan dus niet worden ingewilligd wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande rechtsvordering te omzeilen (1). (1) Cass. 14 juni 2021, AR C.21.0018.N, AC 2021, nr. 439 en Cass. 9 juni 2017, AR C.16.0382.N, AC 2017, nr. 379.

- Verrijking zonder oorzaak - Rechtsvordering uit ongerechtvaardigde verrijking - Subsidiair karakter

C.20.0247.N 10 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220210.1N.1 AC nr. ...

De executierechter moet de buitenlandse beslissing, gewezen in het kader van een rechtsmiddel, waaruit het al dan niet bindend karakter van de arbitrale uitspraak blijkt, als rechtsfeit in aanmerking nemen, zonder dat die beslissing voorafgaand erkend of ten uitvoer moet worden gelegd volgens de procedure van de artikelen 3 en 4 Verdrag van New York (1). (1) Zie concl. OM.

- Vordering tot tenuitvoerlegging van een finale arbitrale uitspraak - Verdrag van New York - Artikel 5.1, e) Verdrag van New York - Taak van de executierechter

- Art. 5.1, e) Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken, gedaan te New York op 10 juni 1958

C.20.0373.N 10 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220210.1N.5 AC nr. ...

Uit het algemeen rechtsbeginsel van de autonomie van de procespartijen of het beschikkingsbeginsel volgt dat de rechter niet kan oordelen over de restitutie van een prestatie na vernietiging of ontbinding van een overeenkomst wanneer geen vordering tot restitutie werd ingesteld; de rechter heeft evenwel de mogelijkheid om de partijen uit te nodigen standpunt in te nemen over de restitutie en in voorkomend geval een vordering in dat verband te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Autonomie van de procespartijen - Beschikkingsbeginsel - Ontbinding van een wederkerige overeenkomst - Geen vordering tot restitutie

C.21.0164.N 7 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220207.3N.11 AC nr. ...

Een vordering in rechte is niet ontvankelijk indien de eiser geen persoonlijk en rechtstreeks belang heeft om ze in te stellen; tenzij de wet anders bepaalt, kan een procespartij bijgevolg enkel optreden tot vrijwaring van een eigen belang (1) (2). (1) Artikel 17 Gerechtelijk Wetboek zoals van toepassing vóór de wijziging door de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie. (2) Cass. 4 april 2005, AR C.04.0336.F-C.04.0351.F, AC 2005, nr. 194.

- Rechtsvordering - Belang - Begrip

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0572.F 26 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211126.1F.1 AC nr. ...

De commanditaire vennootschap op aandelen kan geen rechtsvordering tot betaling van de sociale schulden instellen tegen de beherende vennoten; die rechtsvordering komt enkel de schuldeisers van de vennootschap toe; bijgevolg kan de vereffenaar geen rechtsvordering tot aanzuivering van het passief van de ontbonden vennootschap instellen tegen de vennoten die hoofdelijk aansprakelijk zijn met de vennootschap (1). (1) Zie concl.OM in Pas. 2021, nr. 748.

- Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Vennootschap in vereffening - Betaling van sociale schulden - Houder van het vorderingsrecht tegen de beherde vennoten - Gevolg - Vereffenaar - Bevoegdheden

- Art. 654 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Hoewel hij zijn bevoegdheden uitoefent in het belang van de vennootschap en van haar schuldeisers, vertegenwoordigt de vereffenaar enkel de vennootschap en niet de schuldeisers; hij kan dan ook enkel de vorderingen instellen die de vennootschap toekomen (1). (1) Zie concl.OM in Pas. 2021, nr. 748.

- Handelsvennootschappen - Vennootschap in vereffening - Vereffenaar - Hoedanigheid - Gevolg - Vertegenwoordigingsbevoegdheid - Gevolg - Vordering in rechte

- Art. 183, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.20.0422.F 25 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211025.3F.2 AC nr. ...

Wie een verweermiddel over de zaak zelf aanvoert, moet van een persoonlijk en rechtstreeks belang doen blijken; het feit dat een verweerder de hoedanigheid van overgedragen schuldenaar heeft, volstaat niet om van een persoonlijk en rechtstreeks belang bij de nietigverklaring van de overdracht van schuldvordering te doen blijken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 673; Cass. 13 december 2018, AR C.15.0405.F, AC 2018, nr. 709 met concl. van advocaat-generaal DE KOSTER op datum in Pas.

- Verweermiddel over de zaak zelf - Ontvankelijkheid - Belang - Voorwaarde - Hoedanigheid van overgedragen schuldenaar

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Het belang is een ontvankelijkheidsvereiste voor zowel de rechtsvordering als voor een verweermiddel met betrekking tot de grond van de zaak; een verweerder doet slechts van het vereiste belang blijken om zich, als verweer, te beroepen op de nietigheid van de overeenkomst die een eiser tegen hem aanvoert, als hij een vordering tot nietigverklaring van die overeenkomst had kunnen instellen (1). (1) Cass. 4 januari 2019, AR C.18.0045.N, AC 2019, nr. 9, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM; Cass. 22 april 2010, AR C.09.0253.N, AC 2010, nr. 272; Cass. 23 oktober 2009, AR C.08.0010.F, AC 2009, nr. 611; Cass. 29 mei 2008, AR C.07.0321.

- Ontvankelijkheid - Belang - Toepassingsgebied - Verweerder - Exceptie van nietigheid van een overeenkomst - Ontvankelijkheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0356.N 7 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.1 AC nr. ...

Het bevel tot staking moet de handeling waaraan het een einde wenst te stellen, op duidelijke wijze omschrijven en alle kenmerkende gegevens vermelden, zodat er bij de verweerder geen redelijke twijfel kan ontstaan over de draagwijdte van het bevel (1). (1) Zie concl. OM.

- Bevel tot staking - Omschrijving - Taak van de rechter

- Art. XVII.1, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.21.0018.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.7 AC nr. ...

Het subsidiaire karakter van de rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking belet dat de vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere rechtsvordering beschikte, die hij heeft laten teloorgaan; de vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking kan dus niet worden ingewilligd wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande rechtsvordering te omzeilen (1). (1) Cass. 9 juni 2017, AR C.16.0382.N, AC 2017, nr. 379.

- Verrijking zonder oorzaak - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter

C.20.0237.F 7 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3 AC nr. ...

De vordering van een echtgenoot die opkomt tegen de weigering, gegrond op artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek, van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven, moet worden ingesteld door een eenzijdig verzoekschrift en worden behandeld volgens de daarvoor bepaalde procedure (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke staat - Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Wijze van instelling - Procedure

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 23, § 3, 27, § 1, eerste en vierde lid, en 31, § 1, eerste lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.20.0520.F 6 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210506.1F.1 AC nr. ...

Wanneer de eigenaar van een onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van een pachtovereenkomst, dat goed aan een derde-verkrijger verkoopt onder de opschortende voorwaarde dat de eigenaar door de vrederechter gemachtigd wordt om het goed te verkopen zonder dat het recht van voorverkoop van de pachter kan worden uitgeoefend, heeft de derde-verkrijger, net als die eigenaar, het vereiste belang en de hoedanigheid om de rechtsvordering ter vervulling van die voorwaarde in te stellen (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 329.

- Belang en hoedanigheid - Pacht - Voorkooprecht - Verkoop aan iemand anders dan de pachter - Opschortende voorwaarde van de machtiging van de vrederechter - Rechtsvordering ter vervulling van die voorwaarde - Belang en hoedanigheid van de derde-verkrijger

- Artt. 48 en 52, 7° en 8° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Artt. 1168 en 1180 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0502.N 23 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210423.1N.6 AC nr. ...

Belang in de zin van artikel 17 Gerechtelijk wetboek bestaat uit het materieel of moreel voordeel, hoe gering ook, dat degene die de vordering instelt, op het ogenblik van de rechtsingang mag verwachten en waardoor zijn bestaande rechtstoestand gewijzigd en verbeterd kan worden (1). (1) Zie concl. OM.

- Belang

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0350.N 26 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210326.1N.9 AC nr. ...

Indien er een reden van onverenigbaarheid bestaat, kan zij enkel de weglating van de advocaat tot gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM.

- Handelsvennootschap - Advocaat - Drijven van handel of nijverheid - Onverenigbaarheid

- Art. 437, eerste lid, 3°, en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0021.F 25 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8 AC nr. ...

De vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking van een met een bijzondere zekerheid bezwaard goed of de rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement, strekt niet tot de vergoeding van een eigen schade van de bevoorrechte schuldeiser maar van een schade die aan de boedel van goederen is toegebracht; enkel de curator heeft bijgevolg de hoedanigheid om die vordering in te stellen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Met een bijzondere zekerheid bezwaard goed - Vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking ervan aan het actief van het faillissement - Rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement - Onderwerp - Persoon met de hoedanigheid om in rechte op te treden

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Enkel de curator heeft de hoedanigheid om namens de boedel in rechte op te treden en de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit te oefenen; hieruit volgt dat een schuldenaar enkel de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden als hij zich kan beroepen op individuele schade (1). (1) Zie Cass. 2 oktober 2014, AR C.13.0288.F, AC 2014, nr. 570, met concl. OM op datum in Pas.

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Curator - Hoedanigheid - Schuldeiser - Hoedanigheid

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

De gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers zijn de rechten die voortvloeien uit de schade ten gevolge van eender wiens fout waardoor het passief van het faillissement wordt verzwaard of het actief wordt verminderd; wegens de schade die aldus wordt toegebracht aan de boedel van goederen en rechten die de gemeenschappelijke waarborg van de schuldeisers vormen, is die fout voor die schuldeisers de oorzaak van een collectieve schade en tast ze de rechten aan die zij, gelet op de aard van de rechten, gezamenlijk uitoefenen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Curator - Hoedanigheid - Gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel het onderzoek van het bestaan en de omvang van de schade verband houdt met de gegrondheid van de rechtsvordering, bepaalt de beoordeling van het individueel karakter van die schade of de schuldenaar de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden, en houdt die beoordeling bijgevolg verband met de ontvankelijkheid van de rechtsvordering (1). (1) Zie Cass. 17 januari 2008, AR F.06.0079.N, AC 2008, nr. 33.

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Schuldeiser - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel het onderzoek van het bestaan en de omvang van de schade verband houdt met de gegrondheid van de rechtsvordering, bepaalt de beoordeling van het individueel karakter van die schade of de schuldenaar de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden, en houdt die beoordeling bijgevolg verband met de ontvankelijkheid van de rechtsvordering (1). (1) Zie Cass.17 januari 2008, AR F.06.0079.N, AC 2008, nr. 33.

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Schuldeiser - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0333.N 19 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210319.1N.2 AC nr. ...

Een tegenvordering heeft een autonoom karakter in die zin dat ze niet moet voldoen aan de toelaatbaarheidsvoorwaarden van artikel 870 Gerechtelijk Wetboek, die als zodanig enkel gelden voor de eiser die zijn vordering uitbreidt of wijzigt.

- Tegenvordering - Aard

- Artt. 14 en 807 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0605.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.42 AC nr. ...

De niet-ontvankelijkheid van de vordering op grond van artikel III.26, §2, Wetboek van Economisch Recht geldt voor alle rechtsvorderingen die gebaseerd zijn op de overeenkomst tussen partijen.

- Kruispuntbank van Ondernemingen - Inschrijvingsplichtige onderneming - Gebrek aan inschrijving - Vordering in rechte

- Art. III.26, § 2 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

C.20.0174.N 15 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.17 AC nr. ...

Ingevolge de vernietiging van artikel 577, 50° Decreet Lokaal Bestuur voor zover het artikel 194 Gemeentedecreet opheft, blijft het mogelijk dat, indien het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad nalaten in rechte op te treden, een of meer inwoners in rechte kunnen optreden namens de gemeente, mits zij onder zekerheidstelling aanbieden om persoonlijk de kosten van het geding te dragen en in te staan voor de veroordeling tot schadevergoeding of boete wegens tergend en roekeloos geding of hoger beroep die kan worden uitgesproken (1). (1) Art. 577, 50° Decreet Lokaal Bestuur zoals vernietigd bij Uittreksel uit arrest nr. 129/2019 van 10 oktober 2019.

- Vernietiging - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Bekendmaking in het Belgisch Staatsblad

- Art. 9, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- zoals vernietigd bij Uittreksel uit arrest nr. 129/2019 van 10 oktober 2019
- Art. 577, 50° Decr. 22 december 20147 over het lokaal bestuur
- Art. 194 Gemeentedecreet 15 juli 2005

C.20.0274.N 15 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.18 AC nr. ...

De rechtsvordering van een of meer inwoners namens de gemeente is slechts ontvankelijk wanneer de gemeente in gebreke blijft om in rechte op te treden, hetgeen door de rechter beoordeeld wordt in feite, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak.

- Beoordeling in feite

- Art. 194 Gemeentedecreet 15 juli 2005

C.15.0087.F 12 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201112.1F.2 AC nr. ...

Het belang in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek moet rechtmatig zijn; het belang is slechts onrechtmatig indien de rechtsvordering enkel het behoud van een toestand in strijd met de openbare orde of het verkrijgen van een ongeoorloofd voordeel nastreeft (1); hieruit volgt dat een belang niet onrechtmatig is omdat de eiser bij de rechter een tegenstrijdige eis aanhangig maakt die ertoe strekt hem een zaak en zijn tegendeel te doen zeggen. (1) Zie Cass. 6 december 2018, AR C.17.0666.F, AC 2018, nr. 688.

- Belang - Begrip

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0706.N 9 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.3 AC nr. ...

Een vordering in rechte kan worden uitgebreid of gewijzigd bij conclusie, indien de feiten waarop deze berust dezelfde zijn als die welke in de dagvaarding worden vermeld, ook al had de eiser daaruit geen gevolg afgeleid nopens de gegrondheid van zijn vordering, en waarbij het niet is vereist dat de uitgebreide of gewijzigde vordering uitsluitend gegrond is op een feit of akte dat of die in de gedinginleidende dagvaarding wordt aangevoerd (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 2019, AR C.18.0537.N, AC 2019, nr. 531; Cass. 17 mei 2019, AR C.18.0276.N, AC 2019, nr. 293; Cass. 5 april 2019, AR C.18.0074.N, AC 2019, nr. 212; Cass. 19 februari 2016, AR C.15.0205.F, AC 2016, nr. 129; Cass. 18 februari 2010, AR C.08.0583.N, AC 2010, nr. 107; Cass. 4 oktober 1982, AR nr. 6588, AC 1982-83, nr. 83; Cass. 3 december 1981, AR 6452, AC 1981-82, nr. 222; P. THION, Variaties op hetzelfde thema. De vordering vernieuwen zonder te verrassen: artikel 807 Ger. W., PB 2002, afl. 2, 125.

- Uitbreiding of wijziging bij conclusie

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0607.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.5 AC nr. ...

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 530.

- Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden

- Artt. 744 en 780, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.19.0193.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.5 AC nr. ...

De verplichting voor de rechtbanken om "over het geheel" met één vonnis uitspraak te doen, houdt niet in dat zij over alle door de onteigende aangevoerde gronden van onwettigheid dient te oordelen indien de onteigening reeds op één van de aangevoerde gronden onwettig wordt verklaard.

- Onteigening ten algemenen nutte - Onteigeningsvordering - Procedure - Onteigeningswet 1835 - Aangevoerde onwettigheidsgronden - Oordeel van de rechter - Omvang

- Art. 4 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte

C.18.0287.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1 AC nr. ...

De vordering tot gemeen- en bindendverklaring van een te wijzen rechterlijke beslissing heeft geen agressief maar een bewarend karakter, zodat zij, nu zij niet strekt tot veroordeling van verweerder, voor het eerst in hoger beroep kan worden ingesteld (1). (1) Cass. 18 oktober 1979, AC 1979-80, nr. 119; Zie Arbitragehof arrest nr. 47/2001 van 18 april 2001.

- Burgerlijke zaken - Vordering in tussenkomst en bindendverklaring - Aard

- Artt. 15, eerste en tweede lid, en 812, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0155.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.7 AC nr. ...

De verplichting van de burgerlijke rechter om de rechtsvordering te schorsen geldt niet enkel voor vorderingen die gegrond zijn op een misdrijf, maar geldt in beginsel voor alle vorderingen van burgerrechtelijke aard die punten gemeen hebben met de strafvordering en die aanleiding kunnen geven tot een tegenstrijdigheid tussen de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering enerzijds en op de strafvordering anderzijds.

- Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Burgerlijke rechter - Verplichting tot schorsing van de rechtsvordering - Omvang

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De vordering van de derde die beweert recht te hebben op de strafrechtelijk in beslag genomen zaak is een burgerlijke rechtsvordering in de zin van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1984, AC 1984-85, nr. 128.

- Strafrechtelijk in beslag genomen zaak - Revindicatievordering van een derde - Aard

- Artt. 2, 3 en 5 KB 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de (procedure) tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken

P.19.1223.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3 AC nr. ...

De artikelen 848 tot 850 Gerechtelijk Wetboek die de ontkentenis van proceshandelingen regelen, zijn niet van toepassing op zaken die worden behandeld volgens de rechtspleging georganiseerd door het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie andersluidende concl. OM en Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0302.F, AC 2020, nr. 354; GwH 22 februari 2018, arrest 21/2018, www.const-court.be.

- Strafzaken - Ontkentenis van proceshandelingen - Advocaat - Vertegenwoordiging - Mandaat

- Artt. 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0288.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.6 AC nr. ...

Het belang om een rechtsvordering in te stellen moet een rechtmatig belang zijn, zodat diegene die enkel het behoud nastreeft van een toestand in strijd met de openbare orde of van een onrechtmatig voordeel, niet doet blijken van een rechtmatig belang; de loutere omstandigheid dat de eiser zich in een ongeoorloofde toestand bevindt, heeft evenwel niet tot gevolg dat hij niet kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang.

- Artikel 17, Gerechtelijk Wetboek - Rechtmatig belang

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0364.N 28 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.18 AC nr. ...

Wanneer wordt geoordeeld dat een vennootschap nietig is, wat haar vereffening met zich meebrengt, en een vereffenaar wordt aangesteld, moet deze vennootschap tegen die nietigheid en de aanstelling van de vereffenaar kunnen opkomen door de middelen bij de wet bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtsmiddelen - Verzet

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0281.F 13 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.2 AC nr. ...

De rechter die een verzet of hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart of die, in zijn uitspraak over het hoger beroep tegen een vonnis op verzet, het verzet niet-ontvankelijk verklaart of de beslissing van de eerste rechter bevestigt die het verzet niet-ontvankelijk heeft verklaard, neemt niet kennis van de grond van het geschil en kan, derhalve, geen uitspraak doen over een nieuwe vordering die voor hem is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 2 juni 2000, AR C.99.0186.N, AC 2000, nr. 340; Cass. 11 september 1989, AR 6152, AC 1989-90, nr. 17; Cass. 29 oktober 1981, AR 6181-6224-6336, AC 1981-82, nr. 298.

- Niet-ontvankelijk verklaard verzet of hoger beroep - Hoger beroep tegen een op verzet gewezen vonnis - Niet-ontvankelijk verklaard verzet - Bevestiging van de beslissing van het vonnis die het verzet niet-ontvankelijk verklaart - Uitwerking - Nieuwe vordering - Bevoegdheid van de rechter

C.19.0178.N 9 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200309.3N.4 AC nr. ...

De overdracht strekt zich, behoudens andersluidend beding, ook uit tot de voor overdracht vatbare rechten die zodanig nauw verbonden zijn met de zaak derwijze dat het belang bij die rechten afhankelijk is van de eigendom ervan; hieruit volgt dat, behoudens andersluidend beding, enkel de overnemer de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang heeft om de bedoelde rechten in rechte uit te oefenen; dit geldt, in beginsel, ook wanneer de overdracht plaatsvindt nadat de rechtsvordering werd ingesteld; de rechten waarvan de overdrager nog steeds belang heeft deze uit te oefenen, worden niet geacht in de overdracht begrepen te zijn; wanneer aldus de eigenaar een rechtsvordering instelt op grond van een ter zake van een zaak gesloten wederkerige overeenkomst en deze zaak nadien wordt overgedragen, dan behoudt de overdrager een belang bij de vordering indien deze vordering mede strekt tot verweer tegen een krachtens die overeenkomst ingestelde tegenvordering.

- Rechtsopvolging ten bijzondere titel - Reeds gestelde vorderingen

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

C.19.0200.N 9 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200309.3N.8 AC nr. ...

Uit de artikelen 1209-1223 (oud) Gerechtelijk Wetboek volgt dat, van zodra er is gedagvaard in gerechtelijke vereffening en verdeling, betwistingen die verband houden met de vereffening en verdeling in beginsel slechts in het kader van deze procedure kunnen worden aangebracht en dat deze betwistingen op uitsluitend initiatief van de boedelnotaris bij de rechtbank aanhangig kunnen worden gemaakt door neerlegging van een proces-verbaal van beweringen en zwarigheden; betwistingen die verband houden met de vereffening en verdeling kunnen vanaf dan, in beginsel, niet meer door de partijen in een afzonderlijke procedure voor de rechter aanhangig worden gemaakt; vorderingen die geen verband houden met de vereffening-verdeling omdat zij geen invloed hebben op de omvang van de onverdeeldheid of de wijze van verdeling ervan, kunnen daarentegen ten allen tijde in een afzonderlijke procedure worden ingesteld, ook al werd dezelfde vordering reeds in het kader van de vereffening-verdeling ingesteld.

- Gerechtelijke verdeling - Proces-verbaal van beweringen en zwarigheden - Nieuwe betwistingen - Verbod

C.18.0572.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.8 AC nr. ...

Het effectiviteitsbeginsel vereist dat een tussenpersoon die voor rekening van een particulier een in strijd met het Unierecht gedane heffing aan de Staat heeft betaald, zich nog tegen de Staat moet kunnen keren wanneer zij door de particulier in terugbetaling wordt aangesproken van de ten onrechte ontvangen bijdragen en de bijzondere vervaltermijn waarbinnen zij een eigen vordering in terugbetaling tegen de staat kan instellen, is verstreken gezien de Staat zelf de aan hem toe te schrijven gevolgen van de onverschuldigde betaling dient te dragen (1). (1) Zie concl. OM.

- Heffing betaald door particuliere tussenpersoon - Heffing in strijd met het Unierecht - Vordering in terugbetaling tegen de Belgische Staat - Verstrijken van bijzondere vervaltermijn

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

C.18.0575.N 20 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.5 AC nr. ...

De rechtsvordering die op een verbintenis is gegrond ontstaat in de regel op de datum waarop die verbintenis moet worden nagekomen zodat de verjaring ervan, die een verweer vormt tegen een te laat ingestelde vordering in rechte en niet kan beginnen lopen vóór het ontstaan van de rechtsvordering, pas loopt vanaf dat ogenblik (1). (1) Zie concl. OM.

- Ontstaan van de rechtsvordering - Vordering gegrond op een verbintenis - Verjaring - Aanvang

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

C.19.0047.N 13 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.8 AC nr. ...

De rechten waarvan de overdrager van een zaak nog steeds belang heeft deze uit te oefenen, worden niet geacht in de overdracht begrepen te zijn; wanneer aldus de eigenaar een rechtsvordering instelt op grond van een ter zake van een zaak gesloten wederkerige overeenkomst en deze zaak nadien wordt overgedragen, dan behoudt de overdrager een belang bij de vordering indien deze mede strekt tot verweer tegen een krachtens die overeenkomst ingestelde tegenvordering.

- nauw met een onroerend goed verbonden rechten - Overdracht - Hoedanigheid en belang om in rechte op te treden

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

C.19.0213.N 9 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.4 AC nr. ...

Het louter tegen elkaar concluderen door partijen die niets van elkaar vorderen doet geen daadwerkelijke procesverhouding ontstaan; Hieraan wordt geen afbreuk gedaan doordat, ondanks de afwezigheid van een daadwerkelijke procesverhouding, ten onrechte een veroordeling tot de kosten wordt gevorderd of de rechter ten onrechte een der partijen tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding veroordeelt.

- Concluderen zonder iets te vorderen

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.19.0054.F 13 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191213.4 AC nr. ...

Noch uit artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek noch uit de artikelen 17, 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de partij die door dezelfde akte onderscheiden vorderingen tegen twee verweerders instelt, zich ertoe verbindt elk van hen in de gelegenheid te stellen zijn middelen tegen alle vorderingen aan te voeren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 669.

- Enige dagvaarding - Verscheidene vorderingen - Verschillende partijen

- Artt. 17, 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

- Enige dagvaarding - Verscheidene vorderingen - Verschillende partijen

- Artt. 17, 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.18.0537.N 17 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191017.19 AC nr. ...

Ook in hoger beroep vereist artikel 807 Gerechtelijk Wetboek enkel dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd; het is niet vereist dat de uitbreiding of wijziging van de vordering jegens de partij waartegen de oorspronkelijke vordering was gesteld, reeds bij de eerste rechter aanhangig was of dat zij reeds virtueel in de oorspronkelijke vordering begrepen was (1). (1) Zie concl. OM.

- Uitbreiding of wijziging van de vordering - Hoger beroep

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0086.N 26 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190926.8 AC nr. ...

De vordering tot het vergoeden van schade die de verkoper voor de verkoop heeft geleden, kan niet beschouwd worden als een vordering die in een zodanig verband staat tot het goed dat de verkoper dit recht enkel behoudt zolang hij eigenaar is, tenzij is bedongen dat die vordering aan de koper wordt overgedragen.

- Vordering tot schadevergoeding - Vóór de verkoop door de verkoper geleden schade - Verband tot het goed

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

C.18.0250.N 12 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190912.1 AC nr. ...

De mogelijkheid voor een partij, ten aanzien waarvan bij tussenarrest werd geoordeeld dat zij een nadeel heeft geleden maar die geen herstel onder de vorm van schadevergoeding heeft gevorderd, om na tussenarrest een vordering te stellen tot het bekomen van schadevergoeding, impliceert dat de appelrechters hun rechtsmacht om over deze vordering te oordelen nog niet hebben uitgeput (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Tussenarrest - Oordeel dat partij nadeel heeft geleden maar geen vergoeding vordert - Vordering in schadevergoeding na tussenarrest - Uitputting van rechtsmacht - Toepassing

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0302.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.3 AC nr. ...

Het voorwerp van de vordering is het feitelijke resultaat dat de eiser met zijn vordering beoogt; de rechter die gevat door een vordering tot vergoeding van de schade ingevolge een niet verworven voordeel of een geleden nadeel, vergoeding toekent voor het verlies van een kans op het verwerven van dit voordeel of het vermijden van dit nadeel wijzigt het voorwerp van de vordering niet; hij is ertoe gerechtigd met eerbiediging van het recht van verdediging (1). (1) Cass. 14 december 2017, AR C.16.0296.N, AC 2017, nr. 713, met concl. van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Voorwerp van de vordering - Begrip

- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

F.17.0037.N 24 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.3 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis omtrent de afschaffing van artikel 867 Gerechtelijk Wetboek blijkt dat de wetgever het behoud van voormeld artikel overbodig achtte omdat in de gevallen waar het criterium van het bereiken van het normdoel het uitspreken van een nietigheidssanctie verhindert er ook geen sprake is van belangenschade in de zin van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek; hieruit volgt dat de wetgever de objectieve maatstaf van het bereiken van het normdoel van het oude artikel 867 Gerechtelijk Wetboek als een maatstaf voor het voorhanden zijn van belangenschade in de zin van artikel 861 heeft aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Exceptie - Nietigverklaring van een proceshandeling - Belangenschade - Maatstaf - Bereiken van het normdoel

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0397.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.3 AC nr. ...

Het eigendomsrecht van het vennootschapsvermogen berust uitsluitend bij de vennootschap en niet bij haar aandeelhouders zodat de vennootschap bijgevolg gerechtigd is om schadevergoeding te vorderen van een derde door wiens fout het vennootschapsvermogen werd aangetast en de aandeelhouders voor deze schade niet over enig vorderingsrecht beschikken tegen die derde, ook al stelt de vennootschap of, in het geval dat de vennootschap failliet is verklaard, de curator zelf geen vordering in wegens geleden schade (1). (1) Zie concl. OM.

- Aantasting van het vennootschapsvermogen - Vordering tot schadevergoeding - Vorderingsrecht

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0622.N 10 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190510.4 AC nr. ...

Een schuld die tot voorwerp heeft naast een onbetwiste, vaststaande en opeisbare hoofdsom, interest en schadebedingen die gezamenlijk 10 procent van deze hoofdsom overtreffen, kan krachtens artikel 1394/20 Gerechtelijk Wetboek niet volledig worden ingevorderd door een gerechtsdeurwaarder, zodat de schuldeiser die gerechtigd is aanspraak te maken op interest en schadebedingen die 10 procent van de hoofdsom overtreffen of die minstens er redelijkerwijze mocht van uitgaan daartoe gerechtigd te zijn, dan ook geen fout begaat door te opteren voor de gemeenrechtelijke invorderingsprocedure.

- Schuldvordering - Invordering via gerechtsdeurwaarder - Optie voor gemeenrechtelijke invorderingsprocedure

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0246.N 29 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190429.1 AC nr. ...

De rechter dient niet ambtshalve het voorhanden zijn van een belang in hoofde van een partij vast te stellen (1). (1) Cass. 18 oktober 2012, AR C.11.0761.F, AC 2012, nr. 540.

- Belang en hoedanigheid - Taak van de rechter

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

F.17.0098.N 12 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.2 AC nr. ...

Een vordering kan met toepassing van artikel 1385 undecies Ger. W. enkel onontvankelijk worden verklaard indien de wetgever daadwerkelijk een administratief beroep heeft georganiseerd, ook al heeft de vordering betrekking op de toepassing van de belastingwet (1). (1) Zie concl. OM.

- Geschil m.b.t. de toepassing van een belastingwet - Vordering voor de rechtbank van eerste aanleg - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Voorafgaande uitputting van het administratief beroep - Daadwerkelijk door de wetgever georganiseerd administratief beroep

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

C.15.0177.F 4 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190404.7 AC nr. ...

Aangezien de wetgever de Orde van architecten niet enkel heeft opgedragen om de regels van de plichtenleer te bepalen en ze te doen naleven, maar ook om de architecten te verdedigen tegen elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van hun titel en van hun beroep, heeft hij haar, in afwijking van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, via haar nationale raad de mogelijkheid willen bieden om een vordering voor de rechter in te stellen die strekt tot verdediging van de gemeenschappelijke beroepsbelangen van haar leden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 209.

- Rechtsvordering - Orde van architecten - Opdracht - Belang - Verdediging van de gemeenschappelijke beroepsbelangen

- Art. 38 Wet 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der Architecten
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0275.N 15 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.2 AC nr. ...

Een algemene formule waarbij de rechter "al het op hoofdeis meer en andersgevorderde als zijnde ongegrond" afwijst, kan niet als een beoordeling van een punt van de vordering worden beschouwd wanneer uit de redenen van de beslissing niet blijkt dat de rechter dit punt van de vordering heeft onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

- Punt van de vordering - Beoordeling door de rechter - Algemene formule van afwijzing ("vangnetformule")

- Artt. 794/1 en 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.17.0072.N 8 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.11 AC nr. ...

Uit de artikelen 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de eisende partij in hoger beroep zowel moet voldoen aan de algemene toelaatbaarheidsvereisten als aan de specifieke toelaatbaarheidsvereisten van het betrokken rechtsmiddel.

- Aanwenden van een rechtsmiddel - Hoger beroep - Eisende partij - Toelaatbaarheid

- Artt. 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0315.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1 AC nr. ...

Uit artikel 864, Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing na de wijziging bij wet van 19 oktober 2015, volgt dat de nietigheidsexceptie in limine litis moet worden opgeworpen, aan welke vereiste is voldaan wanneer de exceptie van nietigheid wordt opgeworpen in de eerst nuttige en mogelijke procesakte van verweer, zodat wanneer de verweerder in hoger beroep de laattijdigheid van het hoger beroep opwerpt, de eiser in hoger beroep in zijn daarop volgende conclusie alsnog de nietigheid van de kennisgeving van de beroepen beslissing kan opwerpen zonder dat hij ertoe gehouden was dit reeds in de appelakte op te werpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Nietigheidsexceptie - In limine litis - Eerst nuttige en mogelijke procesakte - Toepassing

- zoals van toepassing na de wijziging bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 864 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0181.F 7 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190207.7 AC nr. ...

De rechtspersoon kan, vóór het verstrijken van de fatale termijn of van de verjaringstermijn die van toepassing is op de rechtsvordering, het initiatief van zijn onbevoegd orgaan bekrachtigen; mits de bekrachtiging de door derden verkregen rechten niet benadeelt, heeft ze op het ogenblik van het instellen van de rechtsvordering terugwerkende kracht, waardoor die rechtsvordering ontvankelijk wordt (1). (1) Zie Cass. 18 september 2014, AR C.13.0445.F, AC 2014, nr. 536.

- Rechtspersonen - Onbevoegd orgaan - Uitwerking - Beginsel - Uitzondering - Grenzen

- Art. 848, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1198, tweede lid Burgerlijk Wetboek

De machtiging van de gemeenteraad aan het college van burgemeester en schepenen om in rechte op te treden kan tot de sluiting van het debat worden gegeven (1). (1) Zie Cass. 18 september 2014, AR C.13.0445.F, AC 2014, nr. 536.

- Gemeente - Andere rechtsvorderingen dan die vermeld in artikel L 1242-1, eerste lid, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie - College van burgemeester en schepenen - Voorwaarde - Machtiging van de gemeenteraad - Tijdstip

- Art. L 1242-1, eerste lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

De omstandigheid dat het orgaan dat voor de rechtspersoon optreedt niet bevoegd is, heeft een weerslag op de ontvankelijkheid van de rechtsvordering omdat het voormelde orgaan niet de vereiste hoedanigheid heeft (1). (1) Zie Cass. 18 september 2014, AR C.13.0445.F, AC 2014, nr. 536.

- Rechtspersonen - Onbevoegd orgaan - Uitwerking - Beginsel

- Art. 703, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0405.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.3 AC nr. ...

Het eigen belang van een rechtspersoon, waarvan deze moet doen blijken om een rechtsvordering te kunnen instellen, omvat alleen datgene wat zijn bestaan, zijn materiële goederen en morele rechten, inzonderheid zijn eer en goede naam, raakt; het feit dat een rechtspersoon een doel nastreeft, al is dat doel van statutaire aard, door een beroep van objectieve aard in te stellen, volstaat niet om een eigen belang te doen ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 708.

- Rechtsvordering - Rechtspersoon - Eigen belang

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0197.F 13 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181213.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van het koninklijk besluit van 8 juli 2014 met betrekking tot de overdracht van het gebouw, de reserves, het bedrijfskapitaal en de lasten van het verleden van het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau aan de federale Staat, alsmede de overdracht van andere goederen, rechten en verplichtingen van het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau aan de gewesten, alsmede zijn vereffening en zijn afschaffing, volgt dat de opvolging van dat bureau door de federale Staat van rechtswege plaatsheeft door uitwerking van die bepalingen en onder de daarin bepaalde voorwaarden, zodat elke hervatting van het geding in dat opzicht geen bestaansreden meer heeft.

- Belgisch Interventie- en Restitutiebureau - Opvolging van rechtswege - Federale staat - Hervatting van het geding - Noodzaak

- Art. 5 KB 8 juli 2014 met betrekking tot de overdracht van het gebouw, de reserves, het bedrijfskapitaal en de lasten van het verleden van het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau aan de federale Staat, alsmede de overdracht van andere goederen, rechten en

C.16.0438.F 6 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181206.12 AC nr. ...

De rechter kan het voorwerp van de vordering niet ambtshalve wijzigen zonder het beschikkingsbeginsel te miskennen (1). (1) Cass. 15 mei 2009, AR C.08.0029.N, AC 2009, nr. 319.

- Voorwerp - Ambtshalve wijziging door de rechter

P.18.0782.F 5 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181205.3 AC nr. 686

De rechter die een gedeelte van de gevorderde bedragen toekent door de vordering verantwoord te verklaren als blijvende invaliditeit en niet op grond van de aangevoerde arbeidsongeschiktheid, wijzigt het voorwerp van de vordering van de burgerlijke partij niet (1). (1) Zie Cass. 12 november 2008, AR P.07.1627.F, AC 2008, nr. 628: "Wanneer het bestreden arrest aan de vordering zoals door de burgerlijke partij verwoord, een andere omschrijving geeft dan die welke in conclusie is voorgesteld, wijzigen de appelrechters het voorwerp van de vordering niet en doen zij geen uitspraak over een niet-gevorderde zaak"; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant 2014, nrs. 188 tot 194.

- Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel - Vordering van de burgerlijke partij - Voorwerp - Blijvende arbeidsongeschiktheid - Ambtshalve wijziging van de omschrijving door de rechter in blijvende invaliditeit

- Artt. 807 en 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

C.17.0470.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.2 AC nr. 571

Elk vonnis doet een rechtsvordering ontstaan tot tenuitvoerlegging van dit vonnis; deze rechtsvordering, de actio judicati genoemd, verjaart door verloop van tien jaren te rekenen vanaf het vonnis (1). (1) Cass. 31 mei 2012, AR C.10.0539.N, AC 2012, nr. 347, met concl. OM.

- Actio judicati - Verjaring - Duur

- Art. 2262bis, § 1 Burgerlijk Wetboek

C.18.0036.N 19 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181019.3 AC nr. 572

De rechter moet over de bij hem aanhangige vordering uitspraak doen met inachtneming van de feiten die zich in de loop van het geding hebben voorgedaan en die een weerslag hebben op het geschil (1). (1) Zie concl. OM.

- Beoordeling - Taak van de rechter - Feiten in de loop van het geding

C.17.0297.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.7 AC nr. ...

Aangezien bekwaamheid de regel is, behouden de personen die onbekwaam zijn wegens hun geestestoestand en jegens wie geen enkele wettelijke maatregel is genomen om hun rechtsbekwaamheid in te perken of op te heffen, die bekwaamheid geheel.

- Rechtsbekwaamheid - Geesteszieke - Geen wettelijke maatregel die zijn rechtsbekwaamheid beperkt of opheft

- Art. 488 Burgerlijk Wetboek

P.18.0234.N 16 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181016.3 AC nr. ...

Artikel 807 Gerechtelijk Wetboek laat de eiser toe het voorwerp van zijn oorspronkelijke rechtsvordering tegen de verweerder uit te breiden of te wijzigen mits de oorzaak van die vordering niet volledig te wijzigen hetgeen inhoudt dat de eiser datgene wat hij aanvankelijk vordert, kan uitbreiden of wijzigen indien het feit dat of de handeling die zijn oorspronkelijke rechtsvordering schraagt, minstens gedeeltelijk ook de grondslag uitmaakt van zijn uitgebreide of gewijzigde rechtsvordering.; het is niet vereist dat de eiser uit dat feit of die handeling voorheen reeds een gevolg heeft afgeleid over de gegrondheid van zijn rechtsvordering en de rechter kan rekening houden met nieuwe feiten of handelingen die zich sedert de dagvaarding hebben voorgedaan of sedertdien zijn ontdekt en die een weerslag hebben op het geschil (1). (1) Cass. 8 maart 2010, AR S.07.0028.F, AC 2010, nr. 161; S. MOSSELMANS, Commentaar bij art. 807 Ger. W., Comm. Ger. W., pp. 8-10.

- Uitbreiding of wijziging - Voorwaarden - Draagwijdte

C.17.0053.N 12 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181012.1 AC nr. 547

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de wetgever met het tijdstip waarop de schuldvordering is ontstaan, het tijdstip beoogt waarop de schuldvordering opeisbaar wordt, dit is wanneer voor de schuldeiser het recht ontstaat om een vordering in rechte in te stellen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Schuldvordering - Ontstaan - Tijdstip

S.15.0072.N 11 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180611.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Unia/Centrum gelijke kansen - Groepsdiscriminatie - Instemming van het slachtoffer - Artikel 31 van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie

Wanneer de discriminatie een onbepaald aantal personen treft, moeten het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding en de belangenverenigingen niet aantonen dat zij de instemming hebben verkregen van een geïdentificeerd slachtoffer van de discriminatie, opdat hun rechtsvordering ontvankelijk zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Unia/Centrum gelijke kansen - Groepsdiscriminatie - Instemming van het slachtoffer - Artikel 31 van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie

C.17.0589.N 24 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180524.5 AC nr. ...

De dagvaarding stuit de verjaring van de vordering die zij inleidt (1); het voorwerp van de vordering is wat effectief wordt gevorderd (2). (1) C. LEBLON, Stuiting, schorsing en verlenging van verjaringstermijnen, in I. CLAEYS (ed.), Verjaring in het privaatrecht . Weet de avond wat de morgen brengt?, Mechelen, Kluwer, 2005, 97-98, nr. 13. (2) J. LAENENS e. a. , Handboek Gerechtelijk Recht, 2008, 93, nr. 150.

- Voorwerp van de vordering

- Art. 2244, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

De oorzaak van de vordering is het geheel van feiten dat de eiser tot staving van het gevorderde aanvoert (1). (1) S. MOSSELMANS, Tussenvorderingen, APR, 57, nr. 90.

- Oorzaak van de vordering

C.16.0516.F 7 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180507.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Overheidsopdrachten - Aanbesteding - Verhaal - Gewone rechter - Benadeelde - Belang

Uit artikel 65/25, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993 volgt dat, krachtens artikel 65/24, eerste lid, 2°, van dezelfde wet, wanneer de verhaalinstantie de gewone rechter is, het belang bij een verhaal bepaald in artikel 65/14 beoordeeld wordt in het licht van de bepalingen van dat laatste artikel en van de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

- Overheidsopdrachten - Aanbesteding - Verhaal - Gewone rechter - Benadeelde - Belang

C.17.0390.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Belang - Rechtmatigheid - Begrip

De krenking van een belang kan enkel tot een rechtsvordering leiden als het om een rechtmatig belang gaat; degene die het behoud nastreeft van een toestand in strijd met de openbare orde, doet niet blijken van een rechtmatig belang; de loutere omstandigheid dat de eiser zich in een ongeoorloofde toestand bevindt, heeft nog niet tot gevolg dat hij niet kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang (1). (1) Zie concl. OM.

- Belang - Rechtmatigheid - Begrip

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0394.N 8 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180308.4 AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde en alleen maar verklaart op te treden namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door de opgave van zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

Het wettelijk vermoeden krachtens hetwelk de advocaat die namens een rechtspersoon een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde, vermoed wordt daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatig lastgeving te hebben ontvangen, is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat een akte van rechtspleging niet werd goedgekeurd door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat; de bewijslast daarvan rust op die partij (1). (1) Zie concl. OM.

- Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0322.N 26 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.2 AC nr. 597

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- *Samenhangende vordering - Wijze van instelling*

Vorderingen die samenhangend zijn, kunnen hetzij bij afzonderlijke gedinginleidende akten worden ingesteld, hetzij bij eenzelfde gedinginleidende akte nu geen enkele wettelijke bepaling de eiser ertoe verplicht om alle vorderingen in een gedinginleidende akte te bundelen; het enkele feit dat er reeds een samenhangende vordering aanhangig is voor de rechtbank, is geen grond van niet-ontvankelijkheid van de later ingestelde vordering (1). (1) Zie concl. OM.

- *Samenhangende vordering - Wijze van instelling*

- Artt. 700 en 701 Gerechtelijk Wetboek

C.17.0120.N 12 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.13 AC nr. 553

De keuze voor een gewone gerechtelijke procedure in plaats van voor de procedure van onbetwiste geldschulden maakt op zich geen fout uit en geeft geen blijk van procesmisbruik (1). (1) Het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op het eerste onderdeel van het enig cassatiemiddel; het was van oordeel dat de appelrechters, die op grond van hun ambtshalve aangevoerd middel oordelen dat de gedingkosten, met uitzondering van de kosten van tenuitvoerlegging waarvan sprake in artikel 1024 Gerechtelijk Wetboek, ten laste moeten worden gelegd van de eiseres, zonder de eiseres de mogelijkheid te geven daaromtrent tegenspraak te voeren, het recht van verdediging van eiseres hebben miskend.

- *Onbetwiste geldschulden - Invordering - Keuze voor de gemeenrechtelijke procedure*

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De procedure van invordering van onbetwiste geldschulden is facultatief en de schuldeiser behoudt de mogelijkheid om de geldschulden in te vorderen via een gewone gerechtelijke procedure.

- *Onbetwiste geldschulden - Invordering - Procedure - Aard*

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0096.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.6 AC nr. 541

De krenking van een belang kan enkel tot een rechtsvordering leiden als het om een rechtmatig belang gaat en diegene die het behoud van een toestand in strijd met de openbare orde of het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel nastreeft, heeft geen rechtmatig belang; de omstandigheid dat de persoon die de rechtsvordering instelt zich in een onrechtmatige toestand bevindt, sluit evenwel niet uit dat hij kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang (1). (1) Cass. 28 november 2013, AR C.13.0166.N, AC 2013, nr. 645.

- *Belang*

C.16.0491.F 15 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.5 AC nr. ...

De procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht, heeft, ook al wordt dat recht betwist, de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang om haar vordering ontvankelijk verklaard te zien worden (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0291.F, AC 2017, nr.

- *Vordering tot staking van een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad - Toelaatbaarheid - Hoedanigheid*

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Het onderzoek van het bestaan en van de draagwijdte van het subjectieve recht waarop die partij zich beroept, heeft geen betrekking op de ontvankelijkheid maar op de gegrondheid van de vordering (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0291.F, AC 2017, nr.

- *Bestaan en draagwijdte van het subjectieve recht - Omschrijving*

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0526.N 14 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.3 AC nr. 469

De rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen zelf worden aangevoerd tot staving van hun eisen (1); hiermee worden gelijkgesteld de feiten die de rechter zelf naar voor brengt uit de elementen die hem regelmatig werden voorgelegd (2). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426; Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; zie ook A. FETTWEIS, "Le rôle actif du juge balisé par le principe dispositif et le respect des droits de la défense", in S. GILSON (ed.), Au-delà de la loi, Actualités et évolutions des principes généraux du droit, Louvain-la-Neuve, Anthemis 2006, (127) 147. (2) Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426.

- Oorzaak van de vordering - Opdracht van de rechter - Ambtshalve opwerpen van rechtsmiddelen

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, www.juridat.be; Cass. 8 mei 2015, AR C.14.0231.N-C.14.0489.N, AC 2015, nr. 300; Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207.

- Oorzaak van de vordering - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

C.16.0435.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.3 AC nr. ...

Een vordering tot wijziging van een vóór de inwerkingtreding van de wet van 19 maart 2010 vastgestelde onderhoudsbijdrage wordt slechts beschouwd als een nieuwe vordering waarop deze wet van toepassing is, wanneer de vordering tot wijziging van de vastgestelde onderhoudsbijdrage is ingesteld na de inwerkingtreding van voornoemde wet van 19 maart 2010, dus na 31 juli 2010. (1) Art. 1321 Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door de Wet van 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdrage voor hun kinderen.

- Onderhoudsgeld voor kinderen - Te betalen door ouders - Berekening - Wet 19 maart 2010 - Werking in de tijd - Nieuwe vordering - Toepassingsgebied

- Artt. 17, eerste, tweede en derde lid, en 18 Wet 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen
- Art. 1321 Gerechtelijk Wetboek

C.16.0339.N 9 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.1 AC nr. 377

De vordering die betrekking heeft op de rechtsplegingsvergoeding, betreft een in geld waardeerbare vordering waarvoor het basisbedrag overeenkomstig artikel 2, eerste lid, Tarief rechtsplegingsvergoeding wordt bepaald.(

- Vordering met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding - Aard

- Art. 2, eerste lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarhe
- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0382.N 9 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.3 AC nr. 379

Het beginsel van het subsidiair karakter van de rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak, belet dat deze vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere vordering beschikte die hij heeft laten teloorgaan, zodat de verrijkingsvordering niet kan ingewilligd worden wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande vordering te omzeilen.

- Verrijking zonder oorzaak - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter

S.16.0078.F 24 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170424.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Oorspronkelijke vordering - Opzegvergoedingen - Vordering in hoger beroep - Verhoging van de verbrekingsvergoeding wegens verlenging van de opzeggingstermijn - Zelfde voorwerp

Een bijkomende vordering die voor het eerst in hoger beroep wordt aangevoerd betreffende een verhoging van de verbrekingsvergoeding wegens verlenging van de opzeggingstermijn, heeft hetzelfde voorwerp als de oorspronkelijke vordering tot het verkrijgen van een opzeggingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

- Oorspronkelijke vordering - Opzegvergoedingen - Vordering in hoger beroep - Verhoging van de verbrekingsvergoeding wegens verlenging van de opzeggingstermijn - Zelfde voorwerp

C.15.0534.N 7 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vonnis van veroordeling - Rechtsvordering

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Actio judicati - Verjaring

Elk vonnis van veroordeling doet een rechtsvordering ontstaan tot tenuitvoerlegging van de veroordeling; deze rechtsvordering, actio judicati genoemd, verjaart overeenkomstig artikel 2262bis, § 1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek door verloop van tien jaren te rekenen vanaf het vonnis, onverminderd de toepassing van de in de wet van 10 juni 1998 bepaalde overgangsbepalingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Actio judicati - Verjaring

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Vonnis van veroordeling - Rechtsvordering

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

S.15.0009.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 17 Gerechtelijk Wetboek kan een rechtsvordering niet worden toegelaten indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen; op dezelfde wijze moet de rechtsvordering worden ingesteld tegen diegene die hoedanigheid heeft om ze te beantwoorden; een rechtsvordering door of tegen verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid zijn aldus niet ontvankelijk.

- Belang en hoedanigheid - Eiser - Verweerder

S.16.0058.F 27 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Inleidende akte - Voorwerp van de vordering - Verjaring - Stuiting - Aangevoerde middelen - Onderscheid

Krachtens artikel 2244, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek stuit de gedinginleidende akte de verjaring voor de vordering die deze akte inleidt, ongeacht de middelen die zijn aangevoerd tot staving van die vordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

- Inleidende akte - Voorwerp van de vordering - Verjaring - Stuiting - Aangevoerde middelen - Onderscheid

C.16.0048.F 9 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.6 AC nr. ...

Wanneer een derde de aanstelling van een curator ad hoc vordert om de activa te gelde te maken die na de sluiting van het faillissement zijn opgedoken, moet hij zijn rechtsvordering richten tegen de persoon die geacht wordt de vereffenaar van de failliete rechtspersoon te zijn.

- Instelling van de vordering - Vorm - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Curator ad hoc - Aanstelling - Vordering - Gedaagde

- Art. 700 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1 KB 25 mei 1999 tot uitvoering van de artikelen 73 en 83 van de faillissementswet van 8 augustus 1997

- Art. 185 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

P.16.1029.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

- Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

Uit de tekst van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de doelstelling van die bepaling een onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon te waarborgen, vloeit voort dat enkel de lasthebber ad hoc bevoegd is om namens deze rechtspersoon te beslissen over het aanwenden van rechtsmiddelen tegen de beslissingen op de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering, welke beslissing kan blijken uit de akte strekkende tot het instellen van een rechtsmiddel of elk ander stuk dat partijen aan de rechter overleggen en waarvan hij onaantastbaar de bewijswaarde beoordeelt (1). (1) Zie concl. OM.

- Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.16.0291.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.3 AC nr. ...

Het onderzoek naar het bestaan en de draagwijdte van het subjectief recht dat die partij aanvoert, houdt geen verband met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering (1). (1) De rechtspraak van het Hof ligt aldus vast dat de procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht, ook al wordt dat recht betwist, de vereiste hoedanigheid heeft opdat zijn vordering ontvankelijk kan worden verklaard en dat het onderzoek van het bestaan en de omvang van het subjectief recht dat die partij aanvoert, geen verband houdt met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering (Cass. 29 oktober 2015, AR C.13.0374.N, AC 2015, nr. 632, met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 23 februari 2012, AR C.11.0259.N, AC 2012, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 4 februari 2011, AR C.09.0420.N, AC 2011, nr. 103; Cass. 16 november 2007, AR C.06.0144.F, AC 2007, nr. 558; Cass. 28 september 2007, AR C.06.0180.F, AC 2007, nr. 441; Cass. 2 april 2004, AR C.02.0609.N, AC 2004, nr. 180; Cass. 26 februari 2004, AR C.01.0402.N, AC 2004, nr. 106). Wanneer de verweerder tegen het middel een grond van niet-ontvankelijkheid aanvoert volgens welke de redenen van het arrest waartegen het middel opkomt voldoende zouden zijn om de vordering die het arrest niet-ontvankelijk verklaart, niet-gegrond te verklaren, verwerpt het Hof die grond, aangezien het Hof, dat weliswaar bevoegd is om een foutieve reden van de bestreden beslissing te vervangen door een rechtsgrond waarmee die beslissing naar recht wordt verantwoord, toch niet, zonder buiten zijn bevoegdheid te treden, die beslissing zelf kan wijzigen. (Cass. 28 september 2007, AR C.06.0180.F, AC 2007, nr. 441). Het besproken arrest weert een grond van niet-ontvankelijkheid waarin het niet werd verzocht over te gaan tot een dergelijke "vervanging van dictum" maar wel, met verwijzing naar een arrest van 5 september 2014 (AR C.12.0275.N, AC 2014, nr. 493, met andersl. concl. van advocaat-generaal Vandewal), om het derde onderdeel zonder belang te verklaren, zodra het hof van beroep, dat overwoog dat de eiseres over geen enkel subjectief recht beschikte, ongeacht de gebruikte bewoordingen, zijn beslissing om de vordering te verwerpen, naar recht had verantwoord. In mijn conclusie vóór het arrest C.13.0358.F van 5 maart 2015 (Pas. 2015, nr. 161) heb ik eraan herinnerd dat het begrip belang, in cassatie-aangelegenheden, een tweevoudige betekenis heeft. Naast het subjectieve belang bij de cassatie, waarvan de maatstaf bestaat in de grief die de bestreden beslissing aan de eiser in cassatie oplegt, en die zowel op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep als van het middel betrekking kan hebben, wordt onder objectief belang, dat enkel de ontvankelijkheid van het middel betreft, verstaan de vraag of het middel al dan niet tot cassatie kan leiden. In die betekenis is een middel « dénué d'intérêt lorsque la Cour constate que, pour une raison ou une autre, il critique des motifs de la décision attaquée peut-être erronés mais qui n'ont aucunement influencé la légalité de son dispositif, celui-ci étant soutenu ou susceptible d'être soutenu par un autre motif exprimé par la décision elle-même ou susceptible d'être déduit des constatations de fait qu'elle comporte » (Ph. Gérard, « le moyen qui, fût-il fondé, ne peut entraîner la cassation de la décision attaquée, est irrecevable à défaut d'intérêt », noot onder Cass. 17 juni 2011, Rev. crit. jur. b., 2012, nr. 1, p. 453). Zoals Philippe Gérard preciseert (not. cit., nr. 1, p. 454), « les principales applications de ces principes dans la jurisprudence de la Cour sont la substitution de motifs et la surabondance du motif critiqué ». Daaruit volgt dat het feit dat het middel niet tot cassatie kan leiden, anders gezegd het gebrek aan belang ervan, slechts kan worden afgeleid uit overwegingen die intrinsiek zijn aan de bestreden beslissing zelf. Inzonderheid kan dat gebrek aan belang van het middel niet worden beoordeeld op grond van de beslissing die de rechter op verwijzing zal nemen (supra Cass. 5 maart 2015). Uit de omstandigheid dat de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen, het door de eiser aangevoerde subjectief recht als onbestaande heeft aangemerkt, kan niet worden afgeleid dat de rechter op verwijzing gewoonweg de beslissing die de vordering niet-ontvankelijk verklaart, kan vervangen door een beslissing die ze niet-gegrond verklaart. Dit zou neerkomen op een miskenning van de beginselen die zowel de omvang van cassatie als de bevoegdheden van de rechter op verwijzing betreffen en volgens welke die rechter zich niet ertoe mag beperken de fout te herstellen van de rechter wiens beslissing vernietigd werd, maar, doordat hij in diens plaats is getreden, binnen de perken waarin de zaak bij hem aanhangig is, een volledige beslissing moet nemen (zie mijn voornoemde conclusie, p. 573, en noot 4). Het bestreden arrest, dat steunt op redenen volgens welke het door de eiser aangevoerde recht niet zou bestaan, heeft te dezen de vordering van die partij niet-ontvankelijk verklaard omdat zij niet de

hoedanigheid had om die vordering in te stellen. De grond van niet-ontvankelijkheid voerde niet aan dat die beslissing geschraagd was door een andere, niet-bekritiseerde reden van de bestreden beslissing en evenmin dat er grond tot vervanging van redenen zou hebben bestaan. Het middel kwam op tegen de wettigheid van het beschikkend gedeelte van de bestreden beslissing ten aanzien van de redenen ervan. Heel terecht werpt het besproken arrest tegen de grond van niet-ontvankelijkheid op dat het middel tot cassatie kan leiden doordat het kritiek uitoefent op de redenen die het beschikkend gedeelte schragen van de bestreden beslissing waartegen het gericht is. Sinds het voornoemde arrest van 5 september 2014 werd gewezen, heeft een arrest van 29 oktober 2015 (AC 2015, nr. 632) in dezelfde bewoordingen als het besproken arrest uitspraak gedaan over de gegrondheid van een soortgelijk middel. De rechtspraak die in dat arrest wordt bekrachtigd, kan dus blijkbaar als vaste rechtspraak worden aangemerkt. Th.W.

- Bestaan en omvang van het subjectief recht - Onderzoek door de bodemrechter - Kwalificering

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

De procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht, ook al wordt dat recht betwist, heeft de vereiste hoedanigheid opdat zijn vordering ontvankelijk kan worden verklaard (1). (1) De rechtspraak van het Hof ligt aldus vast dat de procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht, ook al wordt dat recht betwist, de vereiste hoedanigheid heeft opdat zijn vordering ontvankelijk kan worden verklaard en dat het onderzoek van het bestaan en de omvang van het subjectief recht dat die partij aanvoert, geen verband houdt met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering (Cass. 29 oktober 2015, AR C.13.0374.N, AC 2015, nr. 632, met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 23 februari 2012, AR C.11.0259.N, AC 2012, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 4 februari 2011, AR C.09.0420.N, AC 2011, nr. 103; Cass. 16 november 2007, AR C.06.0144.F, AC 2007, nr. 558; Cass. 28 september 2007, AR C.06.0180.F, AC 2007, nr. 441; Cass. 2 april 2004, AR C.02.0609.N, AC 2004, nr. 180; Cass. 26 februari 2004, AR C.01.0402.N, AC 2004, nr. 106). Wanneer de verweerder tegen het middel een grond van niet-ontvankelijkheid aanvoert volgens welke de redenen van het arrest waartegen het middel opkomt voldoende zouden zijn om de vordering die het arrest niet-ontvankelijk verklaart, niet-gegrond te verklaren, verwerpt het Hof die grond, aangezien het Hof, dat weliswaar bevoegd is om een foutieve reden van de bestreden beslissing te vervangen door een rechtsgrond waarmee die beslissing naar recht wordt verantwoord, toch niet, zonder buiten zijn bevoegdheid te treden, die beslissing zelf kan wijzigen. (Cass. 28 september 2007, AR C.06.0180.F, AC 2007, nr. 441). Het besproken arrest weert een grond van niet-ontvankelijkheid waarin het niet werd verzocht over te gaan tot een dergelijke "vervanging van dictum" maar wel, met verwijzing naar een arrest van 5 september 2014 (AR C.12.0275.N, AC 2014, nr. 493, met andersl. concl. van advocaat-generaal Vandewal), om het derde onderdeel zonder belang te verklaren, zodra het hof van beroep, dat overwoog dat de eiseres over geen enkel subjectief recht beschikte, ongeacht de gebruikte bewoordingen, zijn beslissing om de vordering te verwerpen, naar recht had verantwoord. In mijn conclusie vóór het arrest C.13.0358.F van 5 maart 2015 (Pas. 2015, nr. 161) heb ik eraan herinnerd dat het begrip belang, in cassatie-aangelegenheden, een tweevoudige betekenis heeft. Naast het subjectieve belang bij de cassatie, waarvan de maatstaf bestaat in de grief die de bestreden beslissing aan de eiser in cassatie oplegt, en die zowel op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep als van het middel betrekking kan hebben, wordt onder objectief belang, dat enkel de ontvankelijkheid van het middel betreft, verstaan de vraag of het middel al dan niet tot cassatie kan leiden. In die betekenis is een middel « dénué d'intérêt lorsque la Cour constate que, pour une raison ou une autre, il critique des motifs de la décision attaquée peut-être erronés mais qui n'ont aucunement influencé la légalité de son dispositif, celui-ci étant soutenu ou susceptible d'être soutenu par un autre motif exprimé par la décision elle-même ou susceptible d'être déduit des constatations de fait qu'elle comporte » (Ph. Gérard, « le moyen qui, fût-il fondé, ne peut entraîner la cassation de la décision attaquée, est irrecevable à défaut d'intérêt », noot onder Cass. 17 juni 2011, Rev. crit. jur. b., 2012, nr. 1, p. 453). Zoals Philippe Gérard preciseert (not. cit., nr. 1, p. 454), « les principales applications de ces principes dans la jurisprudence de la Cour sont la substitution de motifs et la surabondance du motif critiqué ». Daaruit volgt dat het feit dat het middel niet tot cassatie kan leiden, anders gezegd het gebrek aan belang ervan, slechts kan worden afgeleid uit overwegingen die intrinsiek zijn aan de bestreden beslissing zelf. Inzonderheid kan dat gebrek aan belang van het middel niet worden beoordeeld op grond van de beslissing die de rechter op verwijzing zal nemen (supra Cass. 5 maart 2015). Uit de omstandigheid dat de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen, het door de eiser aangevoerde subjectief recht als onbestaande heeft aangemerkt, kan niet worden afgeleid dat de rechter op verwijzing gewoonweg de beslissing die de vordering niet-ontvankelijk verklaart, kan vervangen door een beslissing die ze niet-gegrond verklaart. Dit zou neerkomen op een miskenning van de beginselen die zowel de omvang van cassatie als de bevoegdheden van de rechter op verwijzing betreffen en volgens welke die rechter zich niet ertoe mag beperken de fout te herstellen van de rechter wiens beslissing vernietigd werd, maar, doordat hij in diens plaats is getreden, binnen de perken waarin de zaak bij hem aanhangig is, een volledige beslissing moet nemen (zie mijn voornoemde conclusie, p. 573, en noot 4). Het bestreden arrest, dat steunt op redenen volgens welke het door de eiser aangevoerde recht niet zou bestaan, heeft te dezen de vordering van die partij niet-ontvankelijk verklaard omdat zij niet de

hoedanigheid had om die vordering in te stellen. De grond van niet-ontvankelijkheid voerde niet aan dat die beslissing geschraagd was door een andere, niet-bekritiseerde reden van de bestreden beslissing en evenmin dat er grond tot vervanging van redenen zou hebben bestaan. Het middel kwam op tegen de wettigheid van het beschikkend gedeelte van de bestreden beslissing ten aanzien van de redenen ervan. Heel terecht werpt het besproken arrest tegen de grond van niet-ontvankelijkheid op dat het middel tot cassatie kan leiden doordat het kritiek uitoefent op de redenen die het beschikkend gedeelte schragen van de bestreden beslissing waartegen het gericht is. Sinds het voornoemde arrest van 5 september 2014 werd gewezen, heeft een arrest van 29 oktober 2015 (AC 2015, nr. 632) in dezelfde bewoordingen als het besproken arrest uitspraak gedaan over de gegrondheid van een soortgelijk middel. De rechtspraak die in dat arrest wordt bekrachtigd, kan dus blijkbaar als vaste rechtspraak worden aangemerkt. Th.W.

- Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Hoedanigheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

Noot van advocaat-generaal Werquin.

- Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Hoedanigheid

Noot van advocaat-generaal Werquin.

- Bestaan en omvang van het subjectief recht - Onderzoek door de bodemrechter - Kwalificering

C.11.0724.F 2 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170102.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Handels- of ambachtsonderneming - Kruispuntbank - Registratie - Inschrijving - Vordering in rechte - Ontvankelijkheid - Onderscheid - Rechtsvordering - Akte van verdediging

Artikel 14 van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, zoals van toepassing op het geschil, is niet van toepassing op de akten van verdediging tegen een vordering, ook als die akte een derdenverzet betreft (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

- Handels- of ambachtsonderneming - Kruispuntbank - Registratie - Inschrijving - Vordering in rechte - Ontvankelijkheid - Onderscheid - Rechtsvordering - Akte van verdediging

C.16.0109.N 25 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161125.2 AC nr. ...

De niet-ontvankelijkheid van de oorspronkelijke vordering staat er niet aan in de weg dat de rechter voor wie een gewijzigde of uitgebreide vordering aanhangig is, zich over alle punten van die vordering dient uit te spreken.

- Niet-ontvankelijkheid oorspronkelijke vordering - Gewijzigde of uitgebreide vordering - Taak van de rechter

- Artt. 807 en 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.14.0590.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.2 AC nr. ...

Alhoewel het Wegenfonds een zekere autonomie genoot ten opzichte van de Belgische Staat, had deze autonomie, die hoofdzakelijk van budgettaire aard was, niet tot gevolg dat de Belgische Staat niet langer gerechtigd was om in rechte op te treden (1). (1) Zie Cass. 8 oktober 2004, AR C.03.0619.N, AC 2004, nr. 468. (2) Art. 2, §1, eerste, tweede en derde lid, Wet 9 augustus 1955 betreffende het Wegenfonds, zoals gewijzigd bij Wet 5 januari 1977.

- Openbare werken - Autosnelwegen en rijkswegen - Werken uitgevoerd in opdracht van het Wegenfonds - Werken voor rekening van de Staat - Autonomie van het Wegenfonds - Aard - Gevolg - Optreden in rechte

- Art. 2, § 1, eerste, tweede en derde lid Wet van 9 augustus 1955 betreffende het Wegenfonds 1955-1969

P.15.0571.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.3 AC nr. ...

Het enkele feit dat een eiser in conclusie afstand doet van zijn rechtsvordering, volstaat niet om die afstand uitwerking te laten hebben; de afstand heeft slechts uitwerking nadat hij door de rechter na toetsing aan de wettelijke voorwaarden is verleend.

- Afstand van rechtsvordering in conclusie - Uitwerking

- Art. 821 Gerechtelijk Wetboek

C.12.0368.N 7 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161007.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 748bis en 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het onderwerp van de vordering uitsluitend wordt bepaald door de syntheseconclusie en de rechter geen uitspraak vermag te doen over een punt van de vordering dat niet wordt herhaald in de syntheseconclusie; dit houdt ook in dat de partij die in haar syntheseconclusie een in een eerdere conclusie geformuleerd verweer niet herneemt, geacht wordt van dat verweer afstand te doen (1). (1) Cass. 8 maart 2013, AR C.11.0477.N, AC 2013, nr. 160.

- Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Onderwerp van de vordering - Syntheseconclusie

- Artt. 748bis en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

C.16.0100.N 9 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160909.6 AC nr. ...

De vertegenwoordigingsbevoegdheid kan worden verleend voor het instellen van een rechtsvordering in welk geval de vertegenwoordiger, de formele procespartij, een rechtsvordering instelt in naam en voor rekening van de vertegenwoordigde, de materiële procespartij, ter verdediging van de rechten en de belangen van laatstgenoemde (1); een dergelijke vertegenwoordiging onderstelt, benevens het bewijs van de vertegenwoordigingsbevoegdheid, dat uit de gedinginleidende akte blijkt dat de formele procespartij optreedt in haar hoedanigheid van vertegenwoordiger en deze akte de identiteit van zowel de vertegenwoordiger als de vertegenwoordigde vermeldt (2). (1) Zie Cass. 26 maart 2002, AR P.02.0038.N, AC 2002, nr. 205; Cass. 21 oktober 2010, AR F.09.0159.F, AC 2010, nr. 625, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES. (2) Zie Cass. 21 oktober 2010, AR F.09.0159.F, AC 2010, nr. 625, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES.

- Instellen van een rechtsvordering - Vertegenwoordiging - Bijzondere lastgeving

- Art. 1984 Burgerlijk Wetboek

C.13.0573.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Afstand van geding - In hoger beroep - Na het verstrijken van de beroepstermijn

Inzake een vordering tot betwisting van vaderschap kan niet geldig afstand van geding in hoger beroep worden gedaan wanneer op dat ogenblik niet meer opnieuw hoger beroep kan worden ingesteld omdat de beroepstermijn al is verstreken; de afstand in hoger beroep komt in dat geval immers neer op een berusting in het vonnis en dus op een verboden verzaking aan de vordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Afstand van geding - In hoger beroep - Na het verstrijken van de beroepstermijn

- Artt. 820, 821, 822, 823 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 318 en 331quater Burgerlijk Wetboek

C.14.0301.N 19 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160519.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Onderwerp van de vordering - Syntheseconclusie - Voorafgaande conclusies

Uit de bepaling van artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek volgt dat het onderwerp van de vorderingen uitsluitend wordt bepaald door de syntheseconclusie en de rechter geen uitspraak meer vermag te doen over een punt van de vordering dat niet wordt herhaald in de syntheseconclusie; uit deze bepaling volgt niet dat aan de voorafgaande conclusies hun rechtsgevolgen worden ontnomen; dit is het geval wat de ontvankelijkheid betreft van de hierin opgenomen vorderingen of rechtsmiddelen of van de vorderingen of rechtsmiddelen die erop worden geënt (1). (1) Zie concl. OM.

- Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Onderwerp van de vordering - Syntheseconclusie - Voorafgaande conclusies

- Art. 748bis Gerechtelijk Wetboek

C.15.0352.N 12 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160512.6 AC nr. ...

Uit de artikelen 32.1, 32.1.b en 32.2 CMR kan niet worden afgeleid dat een schriftelijke vordering die werd ingesteld voordat de verjaring is beginnen lopen geen schorsende werking heeft, met dien verstande dat deze schorsing slechts uitwerking krijgt vanaf het ogenblik dat de verjaringstermijn een aanvang neemt.

- Goederenvervoer - Landvervoer - Wegvervoer - CMR-Verdrag - Schriftelijke vordering - Ingesteld voor de verjaring is beginnen lopen - Gevolg - Verjaring - Schorsing

- Artt. 32.1, 32.1.b en 32.2 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

C.15.0540.F 6 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160506.4 AC nr. ...

Een vennoot in een tijdelijke vennootschap kan in eigen naam en voor zijn eigen aandeel in rechte optreden (1). (1) Zie Cass. 7 maart 2014, AR C.11.0601.F, AC 2014, nr. 184.

- Rechtsvordering - Vennootschappen - Tijdelijke handelsvereniging - Geen rechtspersoonlijkheid - Rechtsvordering - Uitoefening door een vennoot

- Artt. 2, § 1, 47 en 53 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.14.0339.F 18 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151218.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Leclercq.

- Fatale termijn - Verjaringstermijn - Rechtspersoon - Onbevoegd orgaan - Initiatief - Bekrachtiging - Terugwerkende kracht

De rechtspersoon kan, vóór het verstrijken van de fatale termijn of van de verjaringstermijn die op de rechtsvordering of op het rechtsmiddel van toepassing is, het initiatief van zijn onbevoegd orgaan bekrachtigen; mits de bekrachtiging de door derden verkregen rechten niet benadeelt, heeft zij terugwerkende kracht op het ogenblik van het instellen van de rechtsvordering of van het rechtsmiddel, waardoor die ontvankelijk wordt (1). (1) Zie gedeeltelijk gelijkluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Fatale termijn - Verjaringstermijn - Rechtspersoon - Onbevoegd orgaan - Initiatief - Bekrachtiging - Terugwerkende kracht

- Artt. 703, eerste lid, en 848, eerste en derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1998, tweede lid Burgerlijk Wetboek

F.14.0024.N 17 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151217.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

- Schuldenaar - Faillissement - Schuldeiser - Individuele schade - Vordering in rechte tegen derde

Het faillissement van de schuldenaar staat er niet aan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade ontstaan is die hem alleen treft (1). (1) Zie concl. OM.

- Schuldenaar - Faillissement - Schuldeiser - Individuele schade - Vordering in rechte tegen derde

C.13.0374.N 29 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151029.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Procespartij - Subjectief recht - Onderzoek - Aard - Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid - Hoedanigheid en belang

De procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht, heeft hoedanigheid en belang om de vordering in te stellen, ook al wordt dit recht betwist; het onderzoek naar het bestaan of de draagwijdte van het subjectief recht dat wordt ingeroepen betreft niet de ontvankelijkheid maar de gegrondheid van de vordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid - Hoedanigheid en belang - Procespartij - Subjectief recht - Onderzoek - Aard

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

C.14.0172.F 2 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151002.1 AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde en alleen maar verklaart op te treden namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door de opgave van zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Cass. 12 november 2008, AR. P.08.0723.F, AC 2008, nr. 629.

- Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

Het wettelijk vermoeden krachtens hetwelk de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde, vermoed wordt daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen, is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat de beslissing om een akte van rechtspleging te verrichten, niet werd goedgekeurd door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat, maar de bewijslast berust bij die partij.

- Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard van het vermoeden - Bewijslast

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

P.14.0021.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.1 AC nr. ...

Artikel 17 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat een rechtsvordering niet kan worden toegelaten indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen en krachtens artikel 18 Gerechtelijk Wetboek moet dat belang reeds verkregen en dadelijk zijn; wanneer een partij een rechtsmiddel instelt en de rechter dit rechtsmiddel geheel of deels ontvankelijk verklaart, heeft die partij er geen belang bij om tegen die beslissing, in de mate het rechtsmiddel ontvankelijk wordt verklaard, een nieuw rechtsmiddel aan te wenden ver- mits die beslissing tot ontvankelijkverklaring haar geen schade kan berokkenen (1). (1) Cass. 19 juni 1991, AR nr. 8787, AC 1990-1991, nr. 540; Cass. 25 november 1997, AR P.95.1479.N, AC 1997, nr. 501.

- Nieuw rechtsmiddel ingesteld tegen een beslissing die een rechtsmiddel ontvankelijk verklaart - Belang

F.13.0149.F 4 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150904.2 AC nr. ...

Conclusie van de eerste advocaat-generaal Henkes.

- Belastingzaken - Rechtsvordering - Geen regelmatige lastgeving - Bekrachtiging - Voorwaarden

Krachtens artikel 1998, tweede lid, Burgerlijk Wetboek kan de verzoeker, bij gebrek aan regelmatige lastgeving, vóór het verstrijken van de vastgestelde termijn of van de verjaringstermijn waaraan de rechtsvordering is onderworpen, het initiatief van zijn onbevoegde lasthebber om in rechte op te treden, bekrachtigen; voor zover de bekrachtiging de door derden verkregen rechten niet schaadt, heeft de bekrachtiging terugwerkende kracht tot op het tijdstip van de indiening van de vordering, die daardoor ontvankelijk wordt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Belastingzaken - Rechtsvordering - Geen regelmatige lastgeving - Bekrachtiging - Voorwaarden

S.13.0005.N 15 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150615.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Vennootschap - Overdracht schuldvordering - Afsluiting vereffening

Uit de artikelen 815, 816 en 824, derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat, wanneer een vennootschap vóór het afsluiten van haar vereffening een schuldvordering overdraagt waarvan kennis werd gegeven met toepassing van artikel 1690 Burgerlijk Wetboek aan de gecedeerde schuldenaar, de overnemer in beginsel het geding kan hervatten dat op grond van die schuldvordering door de vennootschap voorheen was ingesteld en dat uit de enkele omstandigheid van de afsluiting van de vereffening niet kan worden afgeleid dat de vennootschap afstand heeft gedaan van het geding (1). (1) Zie concl. OM.

- Vennootschap - Overdracht schuldvordering - Afsluiting vereffening

C.14.0354.N 5 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150605.1 AC nr. ...

Het subsidiair karakter van de rechtsvordering die op verrijking zonder oorzaak steunt, belet dat deze vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere vordering beschikte, die hij heeft laten teloorgaan (1). (1) Cass. 25 maart 1994, AR nr. 8187, AC 1994, nr. 145.

- Verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter

- Artt. 1235, 1376 en 1377 Burgerlijk Wetboek

C.13.0615.N 29 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Belang - Beoordeling - Tijdstip - Duur - Wegvallen in de loop van het geding

Het belang wordt beoordeeld op het tijdstip van het instellen van de vordering; het moet echter voorhanden blijven gedurende het gehele geding; valt het belang in de loop van het geding weg, dan moet de rechter vaststellen dat de vordering zonder voorwerp is geworden (1). (1) Zie de concl. OM.

- Duur - Wegvallen in de loop van het geding - Belang - Beoordeling - Tijdstip

- Artt. 17 en 18, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.14.0231.N 8 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150508.3 AC nr. ...

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

- Oorzaak van de vordering - Beslechting van het geschil door de rechter - Ambtshalve aanvulling van de door partijen aangevoerde redenen

C.14.0154.F 7 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150507.10 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Voorwerp van de vordering - Syntheseconclusie

Hoewel het voorwerp van de vordering uitsluitend bepaald wordt door de laatste conclusie van een partij, veronderstelt de verplichting, voor de rechter, om enkel over de daarin vermelde punten uitspraak te doen, dat laatstgenoemd geschrift een conclusie vormt waarin de eisen van de auteur worden weergegeven en niet een observatienota waarin geen enkele eis wordt uiteengezet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Voorwerp van de vordering - Syntheseconclusie

- Artt. 744, tweede lid, 748bis en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

---

C.13.0035.N 3 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150403.1 AC nr. ...

Op de herstelvordering voor de burgerlijke rechter zijn de regels van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing, zodat de herstelvordering in de regel op grond van artikel 700 Gerechtelijk Wetboek bij de dagvaarding voor de burgerlijke rechter wordt ingeleid (1). (1) Artikel 149, §1, eerste en tweede lid, en § 4, Stedenbouwdecreet 1999, zoals van toepassing voor de wijziging ervan bij artikel 53, 1°, 2° en 7°, van het Aanpassingsdecreet 2009; Artikel 151 Stedenbouwdecreet, zoals van toepassing voor de wijziging ervan bij artikel 54 van het Aanpassingsdecreet 2009.

- Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering voor de burgerlijke rechter - Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid - Inleiding van de herstelvordering

- Art. 700 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 149, § 1, eerste en tweede lid, §§ 2 en 4, en 151 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

---

C.14.0281.F 2 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150402.6 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Rechtsvordering - Rechtsmisbruik - Naamloze vennootschap - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Belang

Zelfs wanneer voldaan is aan de voorwaarden van artikel 634, eerste zin, van het Wetboek van Vennootschappen, moet degene die op grond van die wetsbepaling de ontbinding van een naamloze vennootschap vordert wegens verlies van het maatschappelijk kapitaal, overeenkomstig de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek belang hebben bij het instellen van een dergelijke vordering en mag zijn vordering geen rechtsmisbruik opleveren; er kan sprake zijn van rechtsmisbruik, zelfs als het bedoelde recht van openbare orde of van dwingend recht is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Rechtsvordering - Rechtsmisbruik - Naamloze vennootschap - Verlies van het maatschappelijk kapitaal - Belanghebbende - Belang

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 634 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

C.14.0298.N 20 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150320.1 AC nr. ...

De door artikel 565, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, in zijn hier toepasselijke versie, opgelegde voorrang veronderstelt dat de vorderingen hangende zijn voor rechtscolleges van dezelfde rang; er is bijgevolg geen samenhang tussen vorderingen in verschillende aanleg; dit geldt ook wanneer de beide zaken voor hetzelfde rechtscollege aanhangig zijn (1). (1) Cass. 1 april 2010, AR C. 09.0131.N, AC 2010, nr. 242.

- Burgerlijke zaken - Vorderingen hangende voor rechtscolleges van verschillende rang

- Artt. 30, 565, tweede lid, en 566, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

---

C.13.0182.N 6 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150206.2 AC nr. 89

De enkele omstandigheid dat een handels- of ambachtsonderneming niet over een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen beschikt, heeft niet tot gevolg dat de door haar gesloten overeenkomsten onrechtmatig zijn en geen grondslag kunnen bieden aan een rechtsvordering.

- Handels- of ambachtsonderneming - Kruispuntbank van Ondernemingen - Niet-inschrijving

- Art. 14 Wet 16 jan. 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen

C.14.0270.N 30 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150130.5 AC nr. ...

Derdenverzet is slechts niet ontvankelijk wegens gebrek aan belang wanneer het uitgaat van een persoon wiens rechtspositie door de beslissing niet kan worden aangetast (1). (1) Cass. 21 maart 2003, AR C.00.0634.N, AC 2003, nr. 188.

- Ontvankelijkheidsvereiste - Belang

VREDERECHTER

C.19.0382.N 22 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210122.1N.39 AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat de vordering tot boedelbeschrijving niet wordt gesteld in het kader van een gerechtelijke vereffening verdeling maar dat de eiseres verwijst naar artikel 1175 Gerechtelijk Wetboek zodat zij een boedelbeschrijving vordert overeenkomstig het gemeen recht en oordeelt dat de vordering van de eiseres die ertoe strekt rechterlijke machtiging te bekomen zonder voorwerp is nu overeenkomstig artikel 1177, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek geen rechterlijke machtiging vereist is wanneer het gaat om goederen van een nalatenschap, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer de vordering wordt afgewezen op een juridische grond die door geen van de partijen werd aangevoerd en waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, niet dienden te verwachten dat de appelrechters deze in hun beoordeling zouden betrekken (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2017, AR C.16.0327.N, AC 2017, nr. 136; Cass. 27 februari 2014, AR C.13.0292.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 30 januari 2014, AR C.13.0266.N, arrest niet gepubliceerd.

- Vordering tot boedelbeschrijving - Verzoek tot rechterlijke machtiging - Vordering overeenkomstig gemeen recht - Verzoek tot machtiging zonder voorwerp - Ambtshalve aanvoering van rechtsgrond

- Artt. 1175 en 1177 Oud Burgerlijk Wetboek

C.15.0473.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.2 AC nr. ...

Geschillen tussen eigenaars van naburige panden, die hun oorsprong vinden in het gebrek aan onderhoud van het eigen pand van één der naburige eigenaars, zijn geen geschillen in de zin van artikel 591, 2°, Gerechtelijk Wetboek, ook al dienen ingevolge dit gebrek aan onderhoud van het eigen pand ook werken te worden uitgevoerd aan de gemene delen.

- Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Artikel 591, 2° Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied - Eigenaars van naburige panden - Geschillen - Gevolg van gebrek aan onderhoud van het eigen pand

- Art. 591, 2° Gerechtelijk Wetboek

VREEMDE WET

C.24.0033.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.2 AC nr. ...

Wanneer de feitenrechter de buitenlandse wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de uitlegging die eraan wordt gegeven in het land van oorsprong; het Hof van Cassatie onderzoekt of de beslissing van de feitenrechter met die uitlegging overeenstemt (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2018, AR C.15.0354.F, AC 2018, nr. 333, met concl. van advocaat-generaal de Koster op datum in Pas.; Cass. 27 januari 2017, AR C.15.0238.N, AC 2017, nr. 62 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 18 maart 2013, AR C.12.0031.F, AC 2013, nr. 192, met concl. van advocaat-generaal Genicot op datum in Pas.; Cass. 4 november 2010, AR C.07.0191.F, AC 2010, nr. 653 met concl. van advocaat-generaal de Koster op datum in Pas.; Cass. 12 januari 2009, AR C.07.0269.F, AC 2009, nr. 21; Cass. 9 oktober 1980, AR nr. 6142, AC 1980-81, nr. 90 met concl. van advocaat-generaal Krings op datum in Pas.

- Toepassing - Uitlegging - Rol van het Hof van Cassatie

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Toepassing - Uitlegging - Rechter - Verplichting

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

---

S.22.0078.F 13 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230213.3F.4 AC nr. ...

Het buitenlands recht wordt toegepast volgens de uitlegging die hieraan in het buitenland wordt gegeven; het arrest miskent deze regel wanneer het de Luxemburgse wet niet toepast in de uitlegging die hieraan in Luxemburg wordt gegeven, maar in een andere uitlegging die het arrest overtuigender acht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 113.

- Toepassing - Uitlegging - Rechter - Verplichting

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

---

C.21.0150.N 28 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220428.1N.3 AC nr. ...

Artikel 33, Nederlandse Faillissementswet verbiedt gedurende het faillissement uitsluitend de individuele tenuitvoerlegging op het vermogen van de schuldenaar, dit is het tot het faillissement behorende vermogen en staat er aldus niet aan in de weg dat de schuldeiser een bankgarantie afroept die tot persoonlijke zekerheid strekt van een schuld van de gefailleerde, aangezien hij hierdoor geen aanspraak maakt op een bestanddeel van de failliete boedel, maar op een derde vermogen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artikel 33, tweede lid, Nederlandse Faillissementswet - Afroep door schuldeiser van bankgarantie tot persoonlijke zekerheid van een schuld van de gefailleerde - Toepassing

De feitenrechter die de buitenlandse wet toepast, moet de draagwijdte ervan bepalen op grond van de uitleg die deze wet in het land van oorsprong krijgt; het Hof gaat na of de beslissing van de feitenrechter conform die uitleg is (1). (1) Zie concl. OM.

- Toepassing - Draagwijdte - Taak van de rechter

C.20.0463.F 3 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210603.1F.3 AC nr. ...

Wanneer het onmogelijk blijkt om de inhoud van de door de verwijzingsregel aangewezen buitenlandse wet met zekerheid vast te stellen, kan de rechter, krachtens de regel van de vervanging door de lex fori, zelfs op definitieve wijze, toepassing maken van de Belgische wet om het geschil te beslechten indien hij vaststelt dat de oplossing ervan niet kan worden uitgesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Inhoud van de buitenlandse wet - Onmogelijk vast te stellen - Toepassing van de Belgische wet

---

C.18.0485.N 28 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190628.5 AC nr. ...

Wanneer de rechter de buitenlandse wet toepast, moet hij de draagwijdte ervan bepalen op grond van de uitleg die deze wet in het land van oorsprong krijgt; het Hof gaat na of de beslissing van de rechter conform die uitleg is (1). (1) Zie concl. OM.

- Toepassing door de rechter - Bepaling van de draagwijdte ervan

C.18.0254.N 5 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.3 AC nr. ...

De luchtvervoerder in de zin van artikel L.322-3, lid 1 van de Franse Code de l'aviation civile moet volgens de heersende Franse rechtspraak geen luchtvervoerder zijn in de zin van het verdrag van Warschau.

- Luchtvaart - Luchtvervoerder - Niet betalende vluchten - Aansprakelijkheid - Aansprakelijkheidsbeperking - Artikel L.322-3, lid 1, Franse Code de l'aviation civile

- Art. L.322-3, eerste lid Franse Code de l'aviation civile

C.16.0447.N 8 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.2 AC nr. ...

Artikel 443 van het Duits Burgerlijk Wetboek regelt de garantierechten van de koper conform de in de garantieverklaring en de desbetreffende reclame aangegeven voorwaarden tegenover diegene die de garantie gegeven heeft en gaat uit van een garantieverlening door de verkoper of een derde, zonder dat een rechtstreekse contractuele band tussen garantieverlener en koper vereist is.

- Artikel 443 Duits Burgerlijk Wetboek - Kwaliteits- en houdbaarheidsgarantie - Band tussen garantieverlener en koper

- Art. 443 Duits Gerechtelijk wetboek

C.15.0354.F 25 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180525.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

- Toepassing - Inhoud - Rechter - Verplichting

Wanneer de rechter de buitenlandse wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de interpretatie die eraan gegeven wordt in het land van oorsprong; het Hof van Cassatie gaat de overeenstemming van de beslissing van de feitenrechter met die interpretatie na (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 333.

- Toepassing - Inhoud - Rechter - Verplichting

- Art. 15 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

S.16.0055.F 23 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180423.4 AC nr. ...

Wanneer de rechter de vreemde wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen rekening houdend met de uitlegging die ze krijgt in het land die haar uitvaardigt.

- Uitlegging - Bevoegdheid van de rechter

P.16.1089.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.1 AC nr. 600

De rechter moet de inhoud, de zin en de draagwijdte opsporen van het buitenlands recht dat hij dient toe te passen, na eventueel de nodige informatie te hebben ingewonnen, waarbij hij het recht van verdediging moet eerbiedigen; wanneer het buitenlands recht niet in het debat is gebracht door een partij of door de rechter en uit het debat evenmin voortvloeit dat het onderzoek van dat recht vereist is, zodat de partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren, verplicht het recht van verdediging de rechter die het buitenlands recht ambtshalve onderzoekt, de partijen in te lichten over het resultaat van zijn opzoekingen om hun opmerkingen daarover te horen (1). (1) Zie Cass. 15 september 1982, AR 2323, AC 1982-83, nr. 40; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 1648; J. DE CODT, PrÃ©sentation des moyens de cassation in B. MAES en P. WOUTERS (ed.), ProcÃ©der devant la Cour de Cassation Procederen voor het Hof van Cassatie, Antwerpen, Knops, 2016, (126) 167; D. LEONARD, La distinction entre le motif et le moyen in MÃ©langes John Kirkpatrick, Brussel, Bruylant, 2004, (495) 513; J. VERBIST en P. TRAEST, Cassatiemiddelen in strafzaken in W. VAN EECKHOUTTE en J. GHYSELS (ed.), Cassatie in strafzaken, Antwerpen, Intersentia, 2014, (69) 91.

- Strafzaken - Recht van verdediging - Toepassing buitenlands recht - Ambtshalve onderzoek - Taak rechter

C.15.0238.N 27 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

- Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

- Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie - Hof van Cassatie - Bevoegdheid van het Hof - Toetsing door het Hof

- Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie

De feitenrechter die de buitenlandse wet toepast dient de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de interpretatie die eraan gegeven wordt in het land van oorsprong (1). (1) Zie concl. OM.

- Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie

Substitutie van motieven door toepassing van de buitenlandse wet is slechts mogelijk wanneer de draagwijdte van die buitenlandse wet zo evident is dat redelijkerwijze geen ruimte voor twijfel kan bestaan over de correcte interpretatie ervan of wanneer de betrokken buitenlandse wet reeds is uitgelegd door de hoogste rechterlijke instanties van het land van oorsprong (1). (1) Zie de op dit punt strijdige concl. OM; het OM was van mening dat de diverse rechtsvragen die zich stellen in verband met de toepassing van artikel 438, derde lid, van het Duitse Bürgerliches Gesetzbuch op de feiten van deze zaak, aan de criteria beantwoorden om tot substitutie van de rechtsgrond naar vreemd recht te kunnen overgaan. Anders dan het besteden arrest, was het OM van mening dat het eerste onderdeel van het tweede middel, na substitutie van motieven, bij gebrek aan belang niet ontvankelijk was.

- Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

Wanneer de feitenrechter de buitenlandse wet toepast, gaat het Hof de overeenstemming na van de beslissing van de feitenrechter met de interpretatie die aan die wet gegeven wordt in het land van oorsprong; het Hof heeft ten aanzien van buitenlands recht geen rechtscheppende taak (1). (1) Zie concl. OM.

- Hof van Cassatie - Bevoegdheid van het Hof - Toetsing door het Hof - Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie

C.16.0059.N 18 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161118.4 AC nr. ...

De in artikel 1:173 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek bepaalde regel dat de scheiding van tafel en bed tot stand komt door de inschrijving van de beslissing in het huwelijksgoederenregister, aangewezen in artikel 116, en dat de beschikking haar kracht verliest indien het verzoek tot inschrijving niet is gedaan uiterlijk zes maanden na de dag waarop de beschikking in kracht van gewijsde is getreden, is te aanzien als een procedure in de zin van artikel 21 Brussel IIbis-Verordening die niet kan worden vereist voor de erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing inzake scheiding van tafel en bed (1). (1) Art. 21 Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000, afgekort "Brussel IIbis-Verordening".

- Scheiding van tafel en bed - Uitgesproken in België - Erkenning in Nederland - Nederlandse vormvereisten - Brussel IIbis-verordening - Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken - Toepassing

- Art. 21 EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

C.15.0117.F 3 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161103.4 AC nr. ...

Artikel 59, tweede lid, e, van het Zwitsers Wetboek van burgerlijke rechtspleging huldigt het beginsel van het gezag van gewijsde van een rechterlijke eindbeslissing waartegen geen gewoon rechtsmiddel meer openstaat; krachtens die bepaling heeft het gezag van gewijsde van een eindvonnis met name tot gevolg dat de rechtbank, die kennisneemt van een andere zaak tussen dezelfde partijen en die bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak moet doen over een litigieuze kwestie die door het eindvonnis is beslecht, door het dictum van dat vonnis gebonden is.

- Zwitserland - Zwitsers Wetboek van burgerlijke rechtspleging - Artikel 59 - Gezag van gewijsde

- Art. 59, tweede lid Zwitsers Wetboek van burgerlijke rechtspleging

C.15.0095.N 11 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160111.1 AC nr. ...

Artikel 46, eerste lid, Wetboek IPR houdt in dat indien de echtgenoten een verschillende nationaliteit bezitten, er een distributieve toepassing moet worden gemaakt van de nationale wetten van de beide echtgenoten; hieruit volgt dat zodra voor één van de echtgenoten de geldigheidsvoorwaarden van zijn nationale wetgeving niet zijn vervuld, het huwelijk niet geldig is (1). (1) Zie concl. OM.

- Huwelijk - Voorwaarden voor geldigheid - Internationaal privaatrecht - Echtgenoten van verschillende nationaliteit

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Huwelijk - Voorwaarden voor geldigheid - Internationaal privaatrecht - Echtgenoten van verschillende nationaliteit

VREEMDELINGEN

P.25.0931.F 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling niet in staat is de werkelijkheid na te gaan van de omstandigheden die de Dienst Vreemdelingenzaken aanvoert om het vermoeden van het ontbreken van minder dwingende maatregelen te verantwoorden, stelt die onmogelijkheid dat gerecht niet vrij van zijn verplichting om, in het kader van het hem opgedragen wettigheidstoezicht, te onderzoeken of de vasthoudingsmaatregel verantwoord is in het licht van de subsidiariteitsvoorwaarde.

- Maatregel van vrijheidsberoving - Ontbreken van minder dwingende maatregelen - Werkelijkheid - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht - Onmogelijkheid - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoezicht

P.25.0941.N 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAK.5 AC nr. ...

Indien de bestuurlijke beslissing tot vrijheidsberoving het wettelijk bepaalde criterium "risico op onderduiken" met feitelijke gegevens onderbouwt, kan het onderzoeksgerecht niet volstaan met het louter poneren dat dit risico gelet op een schijnbare verankering in België niet aanwezig is.

- Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden - Risico op onderduiken - Beslissing van het onderzoeksgerecht die de invrijheidstelling beveelt - Motivering door het onderzoeksgerecht - Omvang

- Art. 1, § 1, 11°, en § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.25.0829.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.20 AC nr. ...

Krachtens artikel 1.2 Burgerlijk Wetboek is de nieuwe wet, behoudens andersluidende bepaling, van toepassing op de toekomstige gevolgen van onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder de nieuwe wet, voor zover dit geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; hieruit volgt dat het onderzoeksgerecht naar recht kan oordelen dat, vóór de invoeging, in de Vreemdelingenwet, van artikel 74/24 door de wet van 12 mei 2024, het in dat artikel bedoelde begeleidingstraject reeds was ingevoerd en dat het vreemdelingen tegen wie een bevel om het grondgebied te verlaten was uitgevaardigd, de mogelijkheid bood een minder dwingende maatregel dan een vasthouding in een gesloten centrum te genieten, zodat de vreemdeling zich in geval van niet-naleving van die maatregel reeds aan een risico op vasthouding en op een gedwongen terugkeer blootstelde.

- Wet 12 mei 2024 tot invoering van het aanklampende begeleidingstraject in het kader van een terugkeer- of overdrachtsprocedure - Werking van de wet in de tijd - Begeleidingstraject voorgesteld vóór de inwerkingtreding van de wet - Niet-naleving van het begeleidingstraject

- Art. 74/25 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 74/24 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 1.2 Burgerlijk Wetboek - Boek 1: Algemene bepalingen

Wanneer de administratieve overheid in de beslissing tot vrijheidsberoving concreet melding maakt van de omstandigheden die de maatregel verantwoorden ten aanzien van de in artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet bepaalde subsidiariteitsvoorwaarde motiveert ze deze akte overeenkomstig het wettelijk voorschrift; geen enkele bepaling verplicht die overheid, evenmin als het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over een verzoekschrift met het oog op de invrijheidstelling van de vreemdeling, om daarenboven de redenen op te geven waarom ze oordeelt dat een minder dwingende maatregel ondoeltreffend zou zijn om het risico op onderduiken van de vreemdeling tegen te gaan.

- Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Motivering van de vasthoudingsmaatregel - Ontoereikend karakter van de minder dwingende dwangmaatregelen dan de vasthouding - Omvang van de motivering

- Art. 74/28 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.25.0800.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250611.2F.6 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de aanhouding van de vreemdeling heeft plaatsgevonden toen hij zich naar de lokalen van de Dienst Vreemdelingenzaken had begeven met het oog op een onderhoud over zijn verzoek om internationale bescherming, waarvoor hij was opgeroepen, krachtens een beslissing tot handhaving die dezelfde dag en niet daags vóór dat onderhoud was genomen, kan niet worden afgeleid dat de autoriteiten de vreemdeling opzettelijk hebben misleid, in strijd met artikel 5.1.f, EVRM.

- Beslissing tot handhaving - Verzoek om internationale bescherming - Vrijheidsberoving n.a.v. het onderzoek van de aanvraag - (Geen) gebrek aan loyauteit - Artikel 5.1.f, EVRM - Verenigbaarheid

- Art. 5.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0755.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.15 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat de in de bestreden administratieve beslissing vermelde omstandigheden werkelijk bestaan en de maatregel tot vasthouding verantwoorden, spreekt zich niet uit over de opportuniteit van de maatregel en gaat zijn wettelijke bevoegdheid niet te buiten.

- Administratieve beslissing tot vasthouding - Bevoegdheid onderzoeksgerecht - Beoordeling van de regelmatigheid van de beslissing door het onderzoeksgerecht - Oordeel dat de vermelde omstandigheden werkelijk

bestaan en de maatregel tot vasthouding verantwoorden - Geen oordeel over de opportuniteit - Gevolg

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt overeenkomstig de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet, mag wel degelijk vaststellen dat de bestreden administratieve maatregel tot opsluiting een vergissing bevat, die vergissing verbeteren en uit de verbeterde reden gevolgen afleiden voor de regelmatigheid van de bestreden administratieve maatregel; dit kan het geval zijn wanneer het onderzoeksgerecht een onjuiste vermelding van de strafrechtelijke antecedenten van de vreemdeling verbetert en de impact van die verbetering op de gevaarlijkheid van de vreemdeling voor de openbare orde of de openbare veiligheid herbeoordeelt; aldus is het onderzoeksgerecht niet ertoe gehouden elke feitelijke onjuistheid in die maatregel te sanctioneren en evenmin is het onderzoeksgerecht ertoe gehouden de regelmatigheid van de administratieve maatregel te beoordelen aan de hand van elk van de daarin opgenomen redenen.

- Administratieve beslissing tot vasthouding - Beoordeling van de regelmatigheid van de beslissing door het onderzoeksgerecht - Vaststelling dat de administratieve maatregel een vergissing bevat - Verbetering van de vergissing - Onjuiste vermelding van strafrechtelijke antecedenten - Gevolgen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.25.0676.F 28 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.14 AC nr. ...

De indiening van een verzoek om internationale bescherming heeft op zich geen schorsende werking op de procedure van uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel en is geen in artikel 2bis Uitleveringswet 1874 bedoelde weigeringsgrond (1). (1) Zie concl. OM.

- Asielaanvraag - (Geen) grond, op zich, tot weigering van de uitlevering - (Geen) schorsende werking van de procedure van uitvoerbaarverklaring van een internationaal aanhoudingsbevel

- Art. 48/3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48/2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 33 Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951, goedgekeurd bij wet van 26 juni 1953

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0399.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.29 AC nr. ...

Uit de uitlegging door het Hof van Justitie van de Europese Unie van de Terugkeerrichtlijn en uit de tekst van artikel 75, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet, zoals gewijzigd door artikel 34 van de wet van 12 mei 2024, volgt dat het door artikel 75, § 2, eerste lid, Vreemdelingenwet bedoelde misdrijf slechts kan worden bestraft met een gevangenisstraf indien aan de vreemdeling reeds een vasthoudingsmaatregel of een minder dwingende maatregel voor vasthouding is opgelegd die is beëindigd zonder dat hij kon worden verwijderd en hij, zonder geldige reden om niet terug te keren, zijn illegaal verblijf in het Rijk verderzet; die onmogelijkheid heeft enkel betrekking op het uitspreken van een gevangenisstraf als hoofdstraf; de door het Hof van Justitie van de Europese Unie gegeven uitlegging en het vermelde artikel 75, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet beletten niet dat de rechter, die het bedoelde misdrijf bestraft met een geldboete, bovendien in overeenstemming met artikel 40, eerste lid, Strafwetboek, de beklaagde veroordeelt tot een vervangende gevangenisstraf voor het geval de veroordeelde de geldboete niet voldoet; de vervangende gevangenisstraf is, hoewel een straf, louter een middel om door een strafdreiging de schuldenaar van de geldboete te dwingen zijn hoofdverbintenis ten uitvoer te leggen; de vervangende gevangenisstraf heeft dan ook een andere juridische aard en een ander doel dan de gevangenisstraf als hoofdstraf (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Vervolging wegens illegaal verblijf - Uitlegging van de EG-Terugkeerrichtlijn 2008/115 - Geen toepassing van dwangmaatregelen met het oog op repatriëring - Bestraffing met alleen een geldboete waaraan een vervangende gevangenisstraf is verbonden - Verenigbaarheid met de EU-Terugkeerrichtlijn - Beoordeling

- Art. 75, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 8 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 40 Strafwetboek

P.25.0263.F 12 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.6 AC nr. ...

Aangezien uit de rechtspleging niet blijkt dat de eiser in cassatie, een vreemdeling die op grond van de Vreemdelingenwet is vastgehouden, voor de kamer van inbeschuldigingstelling de miskenning heeft aangevoerd van het fundamenteel recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding, is het middel dat een dergelijke miskenning aanvoert niet ontvankelijk, in zoverre het voor de eerste maal voor het Hof wordt aangevoerd en het onderzoek ervan het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten, waarvoor het niet is bevoegd (1). (1) Zie R. DECLERCQ, “Pourvoi en cassation en matière répressive”, R.P.D.B., 2015, nrs. 834-838.

- Verzoek om internationale bescherming - Vasthouding - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Geen aanvoering, voor de kamer van inbeschuldigingstelling, van het recht om, binnen een zo kort mogelijke termijn en in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gebracht van de redenen van zijn aanhouding - Cassatieberoep - Nieuw middel - (Niet-)ontvankelijkheid

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 juli 1996 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, blijkt dat, wat betreft artikel 51/4 Vreemdelingenwet, de wetgever heeft beslist om met name rekening te houden met het beginsel van de eenheid van taal, volgens hetwelk de keuze van de taal die onmiddellijk na de indiening van het verzoek om internationale bescherming wordt bepaald, onherroepelijk is vastgelegd tot de laatste beslissing; hieruit volgt dat de beslissing tot vasthouding die tijdens het onderzoek van het verzoek van de vreemdeling om internationale bescherming jegens hem wordt genomen op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet, onderworpen is aan de taalregeling van dat verzoek, gelet op het rechtstreeks verband tussen dat verzoek en de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Artikel 51/4, § 2, derde lid, Vreemdelingenwet bepaalt, in geval van een verzoek om internationale bescherming, dat "indien de vreemdeling geen van die talen heeft gekozen of verklaard heeft de hulp van een tolk te verlangen, de Minister of zijn gemachtigde de taal van het onderzoek [van het voormelde verzoek] bepaalt in functie van de noodwendigheden van de diensten en instanties (...)". Uit § 1, tweede lid, van die bepaling volgt dat die taal ook die is van de beslissing waartoe het onderzoek van het verzoek aanleiding geeft alsook van die van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied. De eiser voerde aan dat die bepaling geen betrekking had op de beslissing tot vasthouding op grond van artikel 74/6, § 1, van die wet, dat, bijgevolg, de Dienst Vreemdelingenzaken zich diende te voegen naar artikel 41 Taalwet Bestuurszaken en dat, aangezien de eiser zich van het Frans had bediend in zijn uitwisselingen met de overheden, de betwiste titel niet in het Nederlands mocht worden opgemaakt (hierbij verwijzend naar J. SOHIER, "Les privations de liberté de l'étranger, en droit belge, au regard de l'article 5 de la Convention européenne", Rev. trim. D.H., 1999, p. 164, en Cass. 29 september 1998, AR P.98.1189.F, AC 1998, nr. 422). Het Hof oordeelt echter dat "wanneer het voormelde onderzoek in het Nederlands is geschied, de beslissing tot verwijdering van het grondgebied en tot vrijheidsberoving te dien einde in het Nederlands moet worden genomen" (Cass. 11 februari 2004, AR P.03.1661.F, AC 2004, nr. 73). Het is dus wel degelijk artikel 51/4 dat van toepassing is op de bestreden vasthouding, zoals het bestreden arrest stelt. Het OM heeft in ondergeschikte orde erop gewezen dat "hoewel, krachtens de wet, het onderzoek van de verklaring van de kandidaat-politiek-vluchteling gevoerd wordt in dezelfde taal als die van de beslissing waartoe het aanleiding geeft, net als die van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied, hieruit niet volgt dat het niet-gebruik van die taal in die beslissingen de nietigheid van de vrijheidsberovende maatregel meebrengt" (Cass. 24 december 2003, AR P.03.1567.F, AC 2003, nr. 671). Ten slotte oordeelt het Hof, zoals het bestreden arrest eraan herinnert, dat, wat betreft de taal waarin een bevel om het grondgebied te verlaten was opgemaakt, "het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, enkel geldt voor de akten van de gerechtelijke procedure. Indien de rechter de taal niet kent waarin de door de administratie neergelegde stukken zijn gesteld, kan hij de vertaling ervan vragen, maar niets verbiedt hem om acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de procedure zijn gesteld" (Cass. 8 januari 2020, AR P.19.1302.F, AC 2020, nr. 17). (M.N.B.)

- Verzoek om internationale bescherming - Bepaling van de taal van het onderzoek van het verzoek, van de beslissing waartoe het aanleiding geeft alsook van de mogelijke daaropvolgende beslissingen tot verwijdering van het grondgebied - Toepassing van de taalregeling op de beslissing tot vasthouding die in de loop van het onderzoek van het verzoek is genomen

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

- Art. 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 51/4, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 74/28, § 1, Vreemdelingenwet voorziet in twee minder dwingende maatregelen die de minister of zijn gemachtigde kunnen opleggen indien een vreemdeling moet worden verwijderd naar zijn land van herkomst of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van zijn verzoek om internationale bescherming of voor de tijd die noodzakelijk is voor de procedure van vaststelling van de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming of voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming in België; die twee minder dwingende maatregelen zijn de verplichting zich bij de overheden te melden en het aanwijzen van een verplichte verblijfplaats; volgens artikel 74/28, § 3, derde lid, wordt een minder dwingende maatregel met name geacht niet doeltreffend te zijn indien de vreemdeling een bedreiging vormt voor de openbare orde of de nationale veiligheid; "eerdere veroordelingen" of nog niet berechte feiten kunnen in aanmerking worden genomen om te beslissen dat een vreemdeling een dergelijke bedreiging vormt.

- Minder dwingende maatregel - Vermoeden van ondoeltreffendheid - Bedreiging voor de openbare orde of de nationale veiligheid - Veroordeling - Nog niet berechte feiten - Beoordelingscriterium

- Art. 74/28 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.25.0088.F 29 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.6 AC nr. ...

Het middel heeft geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk wanneer het aanvoert dat de appelrechters het verweermiddel niet hebben beantwoord volgens hetwelk de eiser het recht op een dubbele aanleg en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel werd ontzegd omdat hij geen inzage in het dossier van de rechtspleging heeft gekregen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, terwijl laatstgenoemde zijn verschijning net om die reden had bevolen, zodat dit verweermiddel als gevolg van die beslissing irrelevant was geworden (1). (1) Het OM heeft geoordeeld dat het middel niet ontvankelijk is om de volgende redenen: - "artikel 72 Vreemdelingenwet, waarvan het vijfde lid bepaalt dat, in geval van beroep bij de rechterlijke macht, de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank kan raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de rechtszitting voorafgaan, voorziet bij gebrek aan inzage van de stukken vóór de verschijning van de vreemdeling niet in een sanctie, aangezien een dergelijke onregelmatigheid slechts wordt gesanctioneerd wanneer ze een aantasting van het recht van verdediging inhoudt" (Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0445.F, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10, AC 2020, nr. 273, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. ECLI:BE:CASS:2020:CONC.20200506.2) ; - het recht van verdediging van de vreemdeling wordt niet geschonden wanneer zijn raadsman bij aangetekende brief van de griffier bericht heeft gekregen dat hij het dossier kan raadplegen op de griffie van het hof van beroep gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting van de kamer van inbeschuldigingstelling voorafgaan, zelfs als die vormvereiste voor de raadkamer niet is nageleefd (Cass. 24 maart 1999, AR P.99.0293.F, ECLI:BE:CASS:1999:ARR.19990324.9, AC 1999, nr. 180); Het middel is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, wanneer het aanvoert dat de vreemdeling tegen wie een maatregel van vrijheidsberoving is genomen, geen inzage zou hebben gekregen van het dossier binnen de twee werkdagen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, die zijn invrijheidstelling heeft bevolen. (ibid.). (M.N.B.).

- Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep - Raadkamer - Beschikking van invrijheidstelling - Hoger beroep van de Staat - Middel van de vreemdeling dat het gebrek aan inzage van de stukken vóór zijn verschijning voor de raadkamer aanvoert - Wijziging - Cassatieberoep van de vreemdeling - Middel waarin wordt aangevoerd dat de kamer van inbeschuldigingstelling het voormelde middel niet heeft beantwoord - (Geen) belang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 149 Grondwet (1) en 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (2) zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de vrijheidsberoving van een vreemdeling, met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet. (1) "(...) aangezien die beslissingen geen vonnissen in de zin van die bepaling zijn" (Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150826.1, AC 2015, nr. 469). (2) Zie cass. 13 december 2011, AR P.11.1925.N en P.11.1930.N, arresten niet gepubliceerd (§ 3).

- Handhaving van de vrijheidsberoving - Toezicht door de onderzoeksgerechten met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet - (Geen) toepasselijkheid van de artikelen 149 Grondwet en 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.25.0028.F 22 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250122.2F.9 AC nr. ...

Het cassatieberoep van de vreemdeling tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 7 september 2016, AR P.16.0926.F, AC 2016, nr. 465.

- Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving - Cassatieberoep - Verklaring van cassatieberoep - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures - Verplichting

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 73 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 425, § 1 Wetboek van Strafvordering

S.24.0026.N 13 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250113.3N.6 AC nr. ...

De beslissingen tot opheffing van de verplichte plaats van inschrijving op grond van de artikelen 9 en 10 KB 12 januari 2011 betreffende de toekenning van materiële hulp aan asielzoekers die beroepsinkomsten hebben uit een activiteit als werknemer, zijn beslissingen die worden genomen met toepassing van artikel 35/2, eerste lid, wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen; de vereisten die artikel 4, § 3, van deze wet stelt aan de beslissingen tot beperking of intrekking gelden voor alle op grond van artikel 35/2 van voormelde wet genomen beslissingen tot beperking of intrekking van materiële hulp en niet alleen voor de beslissing tot beëindiging bedoeld in artikel 35/2, derde lid, van deze wet.

- Asielzoekers - Materiële hulp - Intrekking - Motivering

- Art. 11 KB 12 januari 2011 betreffende de toekenning van materiële hulp aan asielzoekers die beroepsinkomsten hebben uit een activiteit als werknemer
- Art. 10 KB 12 januari 2011 betreffende de toekenning van materiële hulp aan asielzoekers die beroepsinkomsten hebben uit een activiteit als werknemer
- Art. 9 KB 12 januari 2011 betreffende de toekenning van materiële hulp aan asielzoekers die beroepsinkomsten hebben uit een activiteit als werknemer
- Art. 35/2 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

- Art. 35/1 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 11, § 1, 1° Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 10, 2° Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 4/1 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 4 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 6, § 1 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen
- Art. 3 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

C.23.0341.F 9 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250109.1F.2 AC nr. ...

De artikelen 2 en 3 van Richtlijn 2004/38/EG van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden vereisen niet dat het familielid van de EU-burger de nationaliteit van een lidstaat bezit.

- Europees onderdaan - Recht van vrij verkeer en verblijf - Nationaliteit van een lidstaat - Familielid - Nationaliteitsvoorwaarde

- Art. 3 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden
- Art. 2 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden

De artikelen 39/1, § 1, tweede lid, en 39/2, § 2, Vreemdelingenwet wijken niet af van de rechtsmacht, die de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde putten uit artikel 144 Grondwet, over de geschillen betreffende de burgerlijke subjectieve rechten, zoals die welke betrekking hebben op de vergoeding van de door een fout van de Staat veroorzaakte schade, ook al wordt de vergoeding gevorderd in natura, in de vorm van een verblijfstitel; de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken over een geschil betreffende een dergelijk subjectief burgerlijk recht wordt niet aangetast door de omstandigheid dat het verblijfsrecht van de vreemdeling een politiek recht is of dat de erkenning van de verblijfstitel door de administratieve overheid zou afhangen van haar discretionaire beoordeling van de evenredigheid van de maatregel (1). (1) Zie concl. OM.

- Toegang tot het grondgebied - Individuele beslissing - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Vernietiging - Fout van de Staat - Vergoeding van de veroorzaakte schade - Subjectief recht - Bevoegdheid - Hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde

- Art. 39/2, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 39/1, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0977.F 22 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231122.2F.6 AC nr. ...

Uit een arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 28 april 2011 blijkt dat de Terugkeerrichtlijn zich ertegen verzet dat een lidstaat het falen van een dwangmaatregel, genomen ter uitvoering van de gedwongen verwijdering van de vreemdeling, kan tegengaan door een vrijheidsstraf op te leggen enkel omdat die vreemdeling na het verstrijken van de hem toegekende termijn om het nationale grondgebied te verlaten, op dat grondgebied is gebleven (1). (1) Zie concl. OM.

- Misdrijf van illegaal verblijf - Toepasselijke straf - Vreemdeling die onderdaan is van een land buiten de Europese Unie - Vrijheidsstraf - Terugkeerrichtlijn van de Europese Unie - Draagwijdte

- Art. 75 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 16 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Aangezien België geen gebruik heeft gemaakt van de in artikel 2.2, b., Terugkeerrichtlijn bepaalde mogelijkheid om van de Terugkeerrichtlijn af te wijken, op grond waarvan de lidstaten kunnen beslissen de richtlijn niet toe te passen op onderdanen van derde landen die verplicht zijn tot terugkeer als strafrechtelijke sanctie of als gevolg van een strafrechtelijke sanctie overeenkomstig de nationale wetgeving, kan een rechter een vreemdeling die hij voor andere feiten veroordeelt slechts een gevangenisstraf wegens illegaal verblijf opleggen voor zover laatstgenoemde, die is onderworpen aan de in de Terugkeerrichtlijn bepaalde dwangmaatregelen, op het nationale grondgebied is gebleven zonder geldige reden om niet terug te keren (1). (1) Zie concl. OM.

- Misdrijf van illegaal verblijf - Toepasselijke straf - Vreemdeling die onderdaan is van een land buiten de Europese Unie - Vrijheidsstraf - Terugkeerrichtlijn van de Europese Unie - Mogelijkheid voor een Staat om van de richtlijn af te wijken - Geen omzetting van die mogelijkheid in intern recht - Gevolg

- Art. 75 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 16 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

P.23.1406.F 25 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231025.2F.11 AC nr. ...

Noch artikel 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn (1), noch de artikelen 7 en 72 Vreemdelingenwet, 5.4 EVRM en 47 Handvest Grondrechten EU verbieden de lidstaten van de Europese Unie een nieuw dwangbevel uit te vaardigen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling, wiens aanhoudend onwettig verblijf deze maatregel vereist en die zijn repatriëring belemmert; dat nieuwe bevel, genomen met toepassing van artikel 27 Vreemdelingenwet, maakt een autonome titel uit (2) en moet voldoen aan artikel 15.1 Terugkeerrichtlijn. (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661; Cass. 27 mei 2015, AR P.15.0647.F, AC 2015, nr. 347. (2) Zie Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0355.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.12 en voetnoot M.N.B.

- Onwettig verblijf - Handhaving met het oog op de verwijdering - Wederopsluiting van de vreemdeling die zijn repatriëring vermijdt of verhindert - Autonome titel - Verenigbaarheid met verschillende bepalingen

- Art. 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

P.23.1287.F 4 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231004.2F.13 AC nr. ...

Artikel 12 Grondwet is niet van toepassing op de vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing.

- Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Artikel 12 Grondwet - Toepassing

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 27 Vreemdelingenwet verbiedt de administratieve overheid niet jegens een vreemdeling die reeds van zijn vrijheid is beroofd en zijn terugkeer belemmert, een uitvoerbare maatregel tot wederopsluiting te nemen vóór het verval van de voorgaande titel.

- Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Vreemdeling die de terugkeer belemmert - Uitvoerbare maatregel tot wederopsluiting vóór het verval van de voorgaande titel - Wettigheid

- Art. 27 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De maximumduur van de vasthouding, bepaald in de artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn, bedraagt niet twaalf maanden maar "nog eens" twaalf maanden, zodat de maximumduur, met inbegrip van de aanvankelijke termijn van zes maanden, achttien maanden bedraagt.

- Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn - Maximumduur van de vasthouding

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

De artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn bepalen de termijnen die van toepassing zijn op de duur van een vasthouding en op de handhaving hiervan; die artikelen hebben niet tot doel de herhaaldelijke overtreding van een bevel om het grondgebied te verlaten rechtmatig te maken; een dergelijke overtreding is een wanbedrijf dat door de in artikel 75 Vreemdelingenwet bepaalde straffen kan worden bestraft, waaruit volgt dat het de lidstaten niet verboden is eerder in de uitvaardiging van een nieuwe titel dan in de verlenging van de voorgaande titel te voorzien, wanneer de vreemdeling volhardt in de weigering om aan zijn verwijdering gehoor te geven.

- Vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn uitwijzing - Termijnen die van toepassing zijn op de vasthoudingsmaatregel - Artikelen 15.5 en 15.6 Terugkeerrichtlijn - Draagwijdte

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 15.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

P.23.1060.F 8 augustus 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230808.VAC.4 AC nr. ...

De in artikel 71, vierde lid, Vreemdelingenwet bedoelde wachttijd is niet van toepassing wanneer de vreemdeling beroep instelt op grond van artikel 71, eerste lid, om de wettigheid te betwisten van een titel die niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een onderzoeksprocedure die krachtens artikel 74 werd ingeleid op verzoek van de Belgische Staat.

- Vrijheidsberovende maatregel - Maatregel tot verlenging - Beroep - Verzoek van de Belgische Staat - Wachttijd - Toepassing

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 71, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Vrijheidsberovende maatregel - Maatregel tot verlenging - Beroep - Verzoek van de Belgische Staat - Wachttijd -

Toepassing

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 71, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.23.0870.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.10 AC nr. ...

Het alternatief voor de vrijheidsberoving van een vreemdeling met het oog op zijn verwijdering van het grondgebied, dat gezocht moet worden in het licht van de artikelen 7 Vreemdelingenwet en 15.1 Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG, beperkt zich niet tot het opleggen van een als zodanig minder dwingende maatregel: volgens de bewoordingen zelf van die bepalingen moet het gaan om een maatregel die, ondanks zijn minder dwingend karakter, een even hoge graad van doeltreffendheid waarborgt; die maatregel moet afdoende zijn, wat betekent dat hij het doel moet kunnen verzekeren waarvoor hij werd opgelegd, namelijk de verwijdering.

- Terugkeerrichtlijn - Vluchtgevaar - Vrijheidsberoving - Alternatief - Minder dwingende maatregel - Begrip

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De overhandiging van een nieuw bevel om het grondgebied te verlaten aan een vreemdeling die zich aan de bevelen tot verwijdering onttrekt, wijst op zich niet op een buitensporige uitoefening van de beoordelingsbevoegdheid van de administratieve overheid (1). (1) De eiser voerde aan dat het derde bevel om het grondgebied te verlaten dat jegens hem was uitgevaardigd, het beginsel van behoorlijk bestuur miskende omdat het vergeleken met de twee eerdere bevelen geen nieuwe gegevens vermeldde (cf. Parl. St. Kamer, 54 2215/001, 7, 10 en 11). Hij wees er ook op dat het Hof van Justitie van de Europese Unie een derde bevel om het grondgebied te verlaten had veroordeeld omdat het was uitgevaardigd "zonder de noodzaak ervan te verantwoorden" (HvJ (Gr. K.) 15 februari 2016, C-601/15 PPU). Hij heeft echter niet aangevoerd dat dit ook hier het geval zou zijn. (M.N.B.)

- Beginsel van behoorlijk bestuur - Onttrekking aan de bevelen om het grondgebied te verlaten - Nieuw bevel om het grondgebied te verlaten - (Geen) buitensporige uitoefening door de administratieve overheid van haar beoordelingsbevoegdheid

Wanneer het toezicht op de omstandigheden die de titel van vrijheidsberoving van de vreemdeling verantwoorden, voldoet aan de verplichting van de rechter om de naleving van die subsidiariteitsvoorwaarde te toetsen, bepaald in artikel 15 Terugkeerrichtlijn en artikel 7 Vreemdelingenwet, dient het onderzoeksgerecht niet bovendien de redenen op te geven waarom een andere, minder dwingende maatregel, zoals een thuishechtenis, zou hebben volstaan om de verwijdering van de vreemdeling te verzekeren (1). (1) Zie Cass. 3 juli 2019, AR P.19.0645.F (niet gepubliceerd, dat een soortgelijk middel verwerpt dat zich eveneens beroept op HvJ 5 juni 2014, C-146/14, Mahdi) ; Cass. 20 juni 2018, AR P.18.0567.F, AC 2018, nr. 402; Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185; Cass. 12 november 2014, AR P.14.1562.F, AC 2014, nr. 689; Cass. 16 mei 2012, AR P.12.0749.F, AC 2012, nr. 312.

- Administratieve maatregel - Vrijheidsberoving - Voorwaarde - Subsidiariteit - Toezicht door de onderzoeksgerechten - Motivering - Draagwijdte

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

S.17.0054.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.1 AC nr. ...

Artikel 6.4 van de richtlijn 2008/115/EG verzet zich niet tegen een reglementering van een lidstaat volgens welke, wanneer aan een onderdaan van een derde land die illegaal op zijn grondgebied verblijft, wegens de ontvankelijkheid van een aanvraag tot verblijfsvergunning om een van de in die bepaling vermelde redenen, een verblijfsrecht wordt toegekend in afwachting van een beslissing over die aanvraag, de toekenning van dat recht leidt tot de impliciete intrekking van de eerdere terugkeerbeslissing die jegens die onderdaan werd genomen ten gevolge van de verwerping van zijn verzoek om internationale bescherming (1). (1) Zie concl. OM.

- Europese Unie - Europese richtlijn 2008/115/EG - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Europese Unie - Europese richtlijn 2008/115/EG - Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 6, §§ 1 en 3 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

De afgifte van het attest van immatriculatie, bepaald in artikel 7, § 2, van het koninklijk besluit van 17 mei 2007, wijst erop dat de eisers gemachtigd zijn tot een, zij het tijdelijk en precair, verblijf en houdt bijgevolg de impliciete intrekking in van het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten, waarmee het niet verenigbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

- Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Asielaanvraag - Verwerping - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag tot verblijfsvergunning om medische redenen ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Gevolgen voor het eerdere bevel om het grondgebied te verlaten

- Art. 57, § 2, vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of de artikelen 6 en 8 van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, zich verzetten tegen een nationale bepaling volgens welke de uitreiking van een vorm van toestemming tot legaal verblijf in het kader van het onderzoek van een aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen, die in het licht van de hierboven gepreciseerde criteria ontvankelijk werd verklaard, aangeeft dat de onderdaan van een derde land gedurende dat onderzoek gemachtigd is tot verblijf, zij het slechts tijdelijk en precair, en dat die uitreiking derhalve leidt tot de stilzwijgende intrekking van het eerder in het kader van een asielprocedure aangenomen terugkeerbesluit, waarmee ze onverenigbaar is, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 792.

- Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn - Prejudiciële vraag - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Asielaanvraag - Afwijzing - Bevel om het grondgebied te verlaten - Aanvraag van machtiging tot verblijf om medische redenen - Ontvankelijk - Afgifte van een attest van immatriculatie - Machtiging tot tijdelijk en precair verblijf - Gevolg - Impliciete intrekking van het bevel om het grondgebied te verlaten - Schending van de artikelen 6 en 8 Terugkeerrichtlijn - Prejudiciële vraag - Hof van Justitie van de Europese Unie

- Art. 57, § 2, eerste lid, 1°, en vierde lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 9ter Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6, § 1, 4 en 8, §§ 1 en 3, eerste lid, e) Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

P.23.0737.F 7 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230607.2F.10 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering, dat op algemene wijze voorziet in de mogelijkheid om tijdens een verhoor te worden bijgestaan door een advocaat, volgt dat het begrip "verhoor" moet worden verstaan als een geleide ondervraging over misdrijven die ten laste kunnen worden gelegd en die door een daartoe bevoegde persoon wordt opgetekend in een proces-verbaal in het kader van een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden (1); de gestandaardiseerde vragenlijsten waarin beperkte informatie wordt gevraagd door middel van aan te kruisen keuzemogelijkheden of aan te vullen rubrieken, zoals in geval van de interpellatie van een illegaal verblijvende vreemdeling, zijn geen verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering (2). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N, AC 2019, nr. 566. (2) Zie Cass. 6 november 2018, AR P.18.0299.N, AC 2018, nr. 609.

- Illegaal verblijf - Verhoor van de vreemdeling - Bijstand van de advocaat - Gestandaardiseerde vragenlijst - (Geen) verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU, krachtens hetwelk eenieder het recht heeft dat zijn zaken onpartijdig, billijk en binnen een redelijke termijn door de instellingen, organen en instanties van de Unie worden behandeld, waarbij dat recht met name ook het recht voor eenieder inhoudt om te worden gehoord voordat er jegens hem een voor hem nadelige individuele maatregel wordt genomen, legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, organen en instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht om door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten en, a fortiori, voor het recht om met de bijstand van een advocaat te worden gehoord (1). (1) Cass. 21 september 2016, AR P.16.0939.F, AC 2016, nr. 516.

- Vasthoudingsmaatregel - Recht om vooraf te worden gehoord door de administratieve overheid - Recht om te worden gehoord met de bijstand van een advocaat - Handvest Grondrechten EU - Artikel 41 - Toepassing

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

De bepalingen die voorzien in de bijstand van een advocaat behoren tot de strafprocedure; ze beschermen de personen die ervan beschuldigd worden een misdrijf te hebben gepleegd en houden geen verband met een maatregel van vrijheidsberoving die door een administratieve overheid werd genomen om de doeltreffendheid te verzekeren van het bevel om het grondgebied te verlaten, dat werd uitgevaardigd tegen een persoon die de wettelijke voorwaarden van toegang tot dat grondgebied, het verblijf en de vestiging niet naleeft.

- Bepalingen die in de bijstand van een advocaat voorzien - Toepassingsgebied - (Geen) toepassing op de door een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling

---

P.23.0466.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.2 AC nr. ...

De aan de dienst Voogdij verleende identificatiebevoegdheid, krachtens welke die instelling door middel van een medisch onderzoek kan doen nagaan of de persoon al dan niet minstens achttien jaar oud is, sluit de bevoegdheid van de strafgerechten niet uit om in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of beklaagde aangevoerde minderjarigheid is aangetoond; die gerechten beslissen hierover zonder dat de wet een bijzonder bewijsmiddel vereist (1). (1) Cass. 4 mars 2010, RG P.10.0325.F, Pas. 2010, n° 151.

- Niet-begeleide minderjarige vreemdeling - Identificatiebevoegdheid van de dienst Voogdij - Draagwijdte - Strafzaken - Minderjarigheid op het ogenblik van de feiten - Feitelijke beoordeling - Toepassing van de bewijsregels in strafzaken

- Artt. 3 en 6 Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken

---

P.23.0409.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.15 AC nr. ...

Er is geen gelijkheid van oorzaak en voorwerp tussen, enerzijds, het beroep waardoor de vreemdeling de beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen die zijn verzoek om internationale bescherming verwerpt, aan het wettigheidstoezicht van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen onderwerpt en, anderzijds, het beroep van de Belgische Staat tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid van de beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats, genomen op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Gezag van gewijsde t.a.v. de beslissing van het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de wettigheid van de vasthoudingsmaatregel - Geen gelijkheid van voorwerp en oorzaak - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde van de beslissingen van de administratieve rechtscolleges onderwerpt dat gezag aan de gelijkheid van oorzaak, partijen en voorwerp; de gevorderde zaak moet dezelfde zijn, moet tussen dezelfde partijen bestaan en door hen en tegen hen in dezelfde hoedanigheid zijn ingesteld.

- Beslissing van een administratief rechtscollege - Gezag van gewijsde - Voorwaarden

---

C.22.0243.F 23 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230323.1F.8 AC nr. ...

De rechter dient elke lacune in de wet in te vullen waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld, evenals elke lacune die voortvloeit uit het feit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt wanneer hij deze kan verhelpen in het kader van de bestaande wetsbepalingen om de wet in overeenstemming te brengen met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Cass. 10 september 2021, AR C.20.0138.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5.

- Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Lacune - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 1/2012 van 11 januari 2012 voor recht gezegd dat de Vreemdelingenwet de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre ze niet erin voorziet dat de staatloze die zijn nationaliteit onvrijwillig heeft verloren en die aantoont dat hij geen wettelijke en duurzame verblijfstitel kan verkrijgen in een andere staat waarmee hij banden zou hebben, een verblijfsrecht heeft dat vergelijkbaar is met dat welk de vluchteling geniet op grond van artikel 49 van die wet.

- Verblijfsrecht - Vluchteling - Staatloze - Verschil in behandeling - Wettigheid

- Art. 49 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.23.0222.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.14 AC nr. ...

Aangezien krachtens artikel 5.4 EVRM de sanctie van de onrechtmatigheid bestaat in een vrijlating die op korte termijn moet plaatsvinden, moet hieruit worden begrepen dat die bepaling slaat op het beroep van de vreemdeling die op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen, nog steeds wordt vastgehouden; zo valt de door het EVRM vereiste korte termijn samen met het tijdvak van de vrijheidsberoving: wat artikel 5.4 verbiedt is de onmogelijkheid voor de vreemdeling om, terwijl hij administratief wordt vastgehouden, de titels krachtens welke hij wordt vastgehouden te laten toetsen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM wordt geschonden wanneer tegen een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht met een eindbeslissing kon worden afgesloten omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel heeft vervangen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het in die wet bepaalde rechterlijk toezicht betreft de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel, en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het noodzakelijk verband tussen het vereiste toezicht "op korte termijn" op de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de te toetsen vrijheidsberoving blijkt met name uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling door een rechter met spoed wordt getoetst, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of moeten ze de vreemdeling het recht toekennen om met hetzelfde doel een procedure in te leiden en artikel 9.3 voegt hieraan toe dat de vreemdeling onmiddellijk wordt vrijgelaten indien die toetsing, die op korte termijn moet plaatsvinden, leidt tot een vaststelling van onrechtmatigheid van de vasthouding (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat het beroep tegen de beslissing tot vrijheidsberoving geen bestaansreden meer heeft, omdat er een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd, ontzegt ze de verzoeker het recht om op korte termijn de wettigheid te laten toetsen van de titels waarop zijn vasthouding is gegrond, terwijl die vasthouding voortduurt.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed - (Geen) hoger beroep zonder bestaansreden

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.23.0058.F 15 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230215.2F.5 AC nr. ...

Uit het arrest van 11 december 2014 van het Hof van Justitie van de Europese Unie (C-249/13) blijkt dat het recht om in elke procedure te worden gehoord, zoals dit van toepassing is in het kader van de Terugkeerrichtlijn en, met name, in het kader van artikel 6 ervan, in die zin moet worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht de kosten van een advocaat voor hun rekening te nemen in het kader van de kosteloze rechtsbijstand, wat impliceert dat de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor niet verplicht is (1). (1) HvJEU, 11 december 2014, R.D.P.C., 2015, 822.

- Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Recht op bijstand van advocaat - Terugkeerrichtlijn - Artikel 6 - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte

- Art. 6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Artikel 41 Handvest Grondrechten EU legt geen verplichtingen op aan de lidstaten maar enkel aan de instellingen, de organen en de instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het recht van de vreemdeling om, in aanwezigheid van zijn raadsman, door de administratieve overheid van een lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185.

- Vasthoudingsmaatregel - Voorafgaand verhoor van de vreemdeling - Bijstand van een advocaat - Artikel 41 Handvest Grondrechten EU - Toepassing

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Het in artikel 72 Vreemdelingenwet bedoelde dossier is het administratief dossier betreffende de door de administratie jegens de vreemdeling genomen vrijheidsberovende maatregel, de enige maatregel waarop het onderzoeksgerecht toezicht kan houden, en de procedure voor dat gerecht heeft bijgevolg, in beginsel, geen betrekking op het gerechtelijk dossier dat tegen de aanvrager wegens onwettig verblijf werd geopend; dit is enkel en alleen dan niet het geval wanneer het onderzoek van de stukken van dat dossier nuttig zou zijn om de onderzoeksgerechten in staat te stellen over de wettigheid van de vrijheidsberovende maatregel uitspraak te doen.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Toegang tot het dossier - Omvang

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 13 en 15 Terugkeerrichtlijn hebben enerzijds betrekking op de procedure en de waarborgen betreffende het beroep, met name bij de rechterlijke macht, tegen de beslissingen tot terugkeer en, desgevallend, inreisverbod en verwijdering en, anderzijds, op de rechterlijke en periodieke toetsing van de met het oog op de uitvoering van deze beslissingen genomen vasthoudingsmaatregelen: die bepalingen regelen bijgevolg de modaliteiten van de procedure voorafgaand aan de beslissing tot vasthouding van de vreemdeling niet.

- Vasthoudingsmaatregel - Terugkeerrichtlijn - Artikelen 13 en 15 - Draagwijdte - Recht om in elke procedure te worden gehoord - Draagwijdte - (Geen) toepassing van de procedure voorafgaand aan de beslissing om de vreemdeling vast te houden

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt bestraft met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, kan hieruit worden afgeleid dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd gerepatrieerd, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Gevolg

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling verschillende opeenvolgende beslissingen tot vrijheidsberoving zijn genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel verving (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij die wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing “op korte termijn” van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien die toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving, heeft geen bestaansreden meer wanneer die vreemdeling intussen werd gerepatrieerd (1). (1) Zie concl. OM en Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht - Cassatieberoep - Voorwerp - Repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1327.F 15 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1 AC nr. ...

Aangezien de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM wordt gesanctioneerd met een invrijheidstelling die op korte termijn moet plaatsvinden, moet hieruit worden begrepen dat die bepaling betrekking heeft op het beroep van de vreemdeling die zich nog in hechtenis bevindt op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen; als hij intussen werd vrijgelaten, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling (1). (1) Zie concl. OM.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Invrijheidstelling van de vreemdeling

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer ten aanzien van een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving, een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel vervangt (1). (1) Zie concl. OM.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolging van titels - Nieuwe autonome titel

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij die wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, dit is de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel, en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet, geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de invrijheidstelling van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Voorwerp - Vrijlating van de vreemdeling

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De noodzakelijke band tussen de vereiste toetsing “op korte termijn” van de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de aan die toetsing onderworpen vasthouding blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed wordt getoetst door een rechter, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of dat aan de vreemdeling het recht wordt toegekend hiertoe een procedure in te leiden, waarbij artikel 9.3 hieraan toevoegt dat de vreemdeling onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld indien de toetsing, die spoedig moet gebeuren, leidt tot de vaststelling dat de vasthouding onrechtmatig is.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 9, § 3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving, heeft geen bestaansreden meer wanneer die vreemdeling intussen werd vrijgelaten (1). (1) Zie concl. OM.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Cassatieberoep - Voorwerp - Vrijlating van de vreemdeling

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het komt aan de strafuitvoeringsrechtbank toe om op individuele wijze en rekening houdend met de concrete administratieve, gezins- en maatschappelijke toestand van de veroordeelde te onderzoeken of hem een strafuitvoeringsmodaliteit kan worden toegekend die hem in staat stelt zich op zijn maatschappelijke re-integratie voor te bereiden of familiale, emotionele en sociale banden in stand te houden (2); de rechtbank moet dit onderzoek zowel verrichten wanneer de veroordeelde een Belg of een vreemdeling is en over een verblijfstitel beschikt als wanneer de veroordeelde vreemdeling niet gemachtigd is om in het land te verblijven; de strafuitvoeringsrechtbank mag echter niet voorbijgaan aan de specifieke verblijfstoestand van de veroordeelde vreemdeling wanneer ze nagaat of er een of meer wettelijke tegenaanwijzingen voor de toekenning van de gevraagde modaliteit bestaan en het is haar niet verboden de invloed te beoordelen die deze toestand heeft op het realistisch en uitvoerbaar karakter van het voorgelegde reclasseringsplan en op de concrete mogelijkheden om aan de algemene en specifieke voorwaarden van de beoogde modaliteit te voldoen. (1) Zie GwH 21 december 2017, nr. 148/2017, § B.90.1 en § B.90.3; Ch. MACQ, "Réinsertion des étrangers condamnés ou internés sans droit de séjour: l'impossible équation ?", J.T., 2022, p. 497-511.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Uitvoeringsmodaliteiten - Onderzoek - In aanmerking te nemen gegevens - Veroordeelde vreemdelingen - Geen verblijfstitel - Inaamerkingneming, tijdens het onderzoek, van de tegenaanwijzingen

- Artt. 22 en 47 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het ontbreken van een verblijfstitel is geen tegenaanwijzing voor de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit aan een veroordeelde vreemdeling, en uit arrest nr. 148/2017 van het Grondwettelijk Hof van 21 december 2017 blijkt dat een wettelijke bepaling die de rechter zou verbieden een veroordeelde een strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen, enkel en alleen omdat uit een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat hij niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk, niet verenigbaar is met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Dit arrest vernietigt met name artikel 153 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "Potpourri II-wet", hetwelk een nieuw artikel 25/2 invoegde in de Wet Strafuitvoering (...), dat bepaalde: "De beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de voorwaardelijke invrijheidstelling worden niet toegekend wanneer op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk", waarbij die omstandigheid niet verhinderde dat de in artikel 4, § 2, Wet Strafuitvoering bedoelde uitgaansvergunning kon worden toegekend.

- Veroordeling - Strafuitvoering - Uitvoeringsmodaliteiten - Elektronisch toezicht - Geen verblijfstitel - (Geen) Tegenaanwijzing

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 22 en 47 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.22.1443.F 23 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.10 AC nr. ...

Aangezien artikel 51/4, § 2, Vreemdelingenwet een specifieke wetsbepaling is, is artikel 42 Taalwet Bestuurszaken niet van toepassing op de procedure inzake het verzoek om internationale bescherming (1). (1) Zie G.-F. RANERI, "Emploi des langues en matière de procédures d'asile et de privation de liberté des candidats réfugiés ", voetnoot onder Cass. 11 februari 2004, AR P.03.1661.F, Rev. dr. pén. crim., 2004, p. 722 e.v. Het OM heeft geconcludeerd tot de niet-ontvankelijkheid van het ("nieuwe") middel, enkel en alleen omdat de eiser dat middel voor het eerst aanvoerde in het cassatiegeding, zodat hij het Hof verplichtte tot een onderzoek van de feiten van de zaak, waartoe het niet bevoegd is.

- Verzoek om internationale bescherming - Taalgebruik - Toepasselijke wet

- Art. 51/4, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 42 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

P.22.1208.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.9 AC nr. ...

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel vervangt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet, dat enkel betrekking heeft op het rechterlijk toezicht op een actieve titel, schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet, geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande titel vervangt maar, integendeel, de invrijheidstelling of de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Invrijheidstelling of repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij de voormelde wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel die in de plaats is gesteld van de eerdere titel en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak heeft gedaan over het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving verliest zijn bestaansreden wanneer die vreemdeling intussen werd vrijgelaten of gerepatrieerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 720.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Cassatieberoep - Bestaansreden - Invrijheidstelling of repatriëring van de vreemdeling - Invloed

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.1235.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.14 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer ze de grondslag onderzoekt van een middel dat de onwettigheid van de arrestatie van de vreemdeling door de politie in afwachting van de beslissing van de minister aanvoert, geen acht mag slaan op het proces-verbaal dat de omstandigheden van de arrestatie weergeeft, zelfs al werd dat stuk niet neergelegd voor de eerste rechter (1). (1) Zie Cass. 30 november 2016, AR P.16.1114.F, AC 2016, nr. 688, met concl. OM op datum in Pas.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidscontrole - Wettigheid van de arrestatie van de vreemdeling door de politie - Onderzoek van de stukken van het dossier

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.1213.F 12 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.11 AC nr. ...

Het rechtscollege waarbij het beroep van de vreemdeling aanhangig is gemaakt, dient na te gaan of de aantasting van het recht om te worden gehoord van die aard is dat de administratieve procedure zonder die onregelmatigheid tot een ander resultaat had kunnen leiden (1). (1) Zie Cass. 4 juli 2018, AR P.18.0659.N, AC 2018, nr. 431.

- Vrijheidsberoving - Unierecht - Recht om te worden gehoord - Aantasting - Toetsing door het rechtscollege waarbij het beroep van de vreemdeling aanhangig is gemaakt

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het recht om gehoord te worden maakt integraal deel uit van het recht van verdediging, dat een algemeen beginsel van het Unierecht is; deze regel beoogt te verzekeren dat de persoon tegen wie een administratieve beslissing werd genomen, vergissingen kan corrigeren en individuele omstandigheden kan aanvoeren die de beslissing kunnen beïnvloeden (1). (1) Zie HvJ-EU 11 december 2014, C-249/13, Khaled Boudjlida tegen Préfet des Pyrénées-Atlantiques, Rev.dr.pén.crim., 2015, 822 [§§ 36-38, 48, 49 & 59]; Cass. 4 juli 2018, AR P.18.0659.N, AC 2018, nr. 431.

- Vrijheidsberoving - Europees Unierecht - Recht om te worden gehoord - Begrip - Doel

P.22.1200.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.11 AC nr. ...

De door artikel 8 EVRM vereiste wettelijke grondslag om de inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning, die bestaat in de vrijheidsbeneming van een persoon in een woning, te verantwoorden, is vastgelegd in de Huiszoekingswet, die niet in een andere toestemming voorziet dan die welke schriftelijk is gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

- Vreemdeling die op onwettige wijze in het Rijk verblijft - Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning - Inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning - Wettelijke grondslag

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het tweede lid, 1° tot 5°, van artikel 2 Huiszoekingswet voorziet in verschillende uitzonderingen op het verbod om over te gaan tot een vrijheidsbeneming in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats; zo is krachtens het tweede lid, 3°, het in het eerste lid bedoelde verbod niet van toepassing in geval van verzoek of toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats of de persoon bedoeld in artikel 46, 2°, Wetboek van Strafvordering; krachtens artikel 3 Huiszoekingswet moet het verzoek of de toestemming waarvan sprake in artikel 2, tweede lid, 3°, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing of huiszoeking worden gegeven; die regels zijn van toepassing wanneer een politiedienst een voor het publiek niet-toegankelijke plaats betreedt om over te gaan tot de administratieve vrijheidsberoving van een vreemdeling die onwettig in het Rijk verblijft in het kader van de toepassing van de Vreemdelingenwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

- Vreemdeling die op onwettige wijze in het Rijk verblijft - Bescherming van de woning - Afstand van recht - Vrijheidsberoving in een woning - Voorwaarde - Vereiste van schriftelijke en voorafgaande toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.1207.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.12 AC nr. ...

Wanneer het onderzoeksgerecht reeds onherroepelijk uitspraak heeft gedaan over de wettigheid van een administratieve beslissing tot vrijheidsberoving van een vreemdeling, schendt de kamer van inbeschuldigingstelling de artikelen 23 tot 26 Gerechtelijk Wetboek wanneer ze die administratieve beslissing opnieuw onderzoekt in het kader van het hoger beroep tegen de titel die deze beslissing heeft vervangen (1). (1) Zie Cass. 10 september 2014, AR P.14.1374.F, AC 2014, nr. 509.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Opeenvolgende hechtenistitels - Wettigheidstoezicht - Eindbeslissing over de wettigheid van een administratieve beslissing tot vrijheidsberoving - Nieuw onderzoek in het kader van het beroep tegen de titel die deze beslissing heeft vervangen - Miskenning van het gezag van gewijsde

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.1180.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.12 AC nr. ...

Artikel 72 Vreemdelingenwet kent aan de vreemdeling, het openbaar ministerie en de minister of zijn gemachtigde het recht toe om onmiddellijk hoger beroep in te stellen tegen de krachtens artikel 71 gewezen beschikkingen; de onmiddellijkheid van dat hoger beroep houdt verband met de geldigheidsduur van de titel die aan het wettigheidstoezicht van de rechterlijke macht is onderworpen, en met de noodzaak om dat toezicht te verrichten vóór het verval van de te onderzoeken titel; wanneer de raadkamer waarbij een verzoek tot invrijheidstelling van de vreemdeling tegen wie krachtens de Vreemdelingenwet een vasthoudingsmaatregel is uitgevaardigd, aanhangig is gemaakt, alvorens recht te doen een prejudiciële vraag stelt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, is haar beschikking geen beslissing alvorens recht te doen waartegen, in de regel, krachtens artikel 1050, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, slechts hoger beroep kan worden ingesteld samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis (1). (1) Zie het adagium "Lex specialis derogat generali". De beroepen beschikking had overigens duidelijk uitspraak gedaan over de handhaving van de vasthouding van de verweerder: door te beslissen dat "[hem] in afwachting van het antwoord van het Hof van Justitie een verblijfplaats [...] dient te worden toegewezen in de woning van mevrouw K. te V. 7, Luik", beveelt die beschikking zijn voorlopige invrijheidstelling. De appelrechters hebben geoordeeld dat artikel 1050, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek van toepassing is krachtens artikel 2 van dat wetboek. Tevens kan uit artikel 30 Voorlopige Hechteniswet worden afgeleid dat tegen elke beschikking van de raadkamer die vóór de regeling van de rechtspleging uitspraak doet over de noodzaak tot handhaving van de voorlopige hechtenis, hoger beroep openstaat.

- Administratieve vasthouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Raadkamer - Beslissing alvorens recht te doen - Prejudiciële vraag - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.22.1186.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.13 AC nr. ...

Wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten een bijkomende beslissing is bij een beslissing tot weigering van verblijf, impliceert artikel 41, § 1, Taalwet Bestuurszaken dat de administratie met het oog hierop de taal gebruikt waarvan de vreemdeling zich heeft bediend in de procedure die hij heeft ingeleid om tot een verblijf in België te worden gemachtigd; die bepaling is niet van toepassing wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten, dat gepaard gaat met een vasthoudingsmaatregel, volgt op de vaststelling dat de vreemdeling na een weigering tot verblijf volhardt in zijn onregelmatig verblijf op het grondgebied (1). (1) Cass. 30 juni 2021, AR P.21.0819.F, AC 2021, nr. 494; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0670.F, AC 2017, nr. 429, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.

- Taalgebruik - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

P.22.1122.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.21 AC nr. ...

De bepaling van artikel 5.4 EVRM is ook van toepassing op vreemdelingen die krachtens de Vreemdelingenwet van hun vrijheid worden beroofd door een administratieve overheid zodat de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling de wettigheid van zijn vrijheidsberoving op korte termijn moet kunnen laten toetsen door een rechter hetgeen inhoudt dat een rechter op korte termijn definitief beslist of de vrijheidsberoving al dan niet wettig is, waarbij rechterlijke beslissingen die de wettigheid zelf niet beoordelen, zoals een vernietiging wegens een motiveringsgebrek of een onbevoegdheid, geen dergelijke definitieve beslissingen zijn, ook al kunnen ze in aanmerking worden genomen voor de invulling van het begrip korte termijn; uit deze verdragsbepaling zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) volgt dat het feit van de invrijheidstelling van een vreemdeling, die op het ogenblik dat hij van zijn vrijheid was beroofd aan een rechter heeft gevraagd om de wettigheid van die vrijheidsberoving te toetsen of tegen een dergelijke toetsingsbeslissing een rechtsmiddel heeft aangewend, niet tot gevolg heeft dat dit verzoek of het ter zake ingediende rechtsmiddel zonder voorwerp is, zodat de rechter bij wie een verzoek aanhangig is tot beoordeling van de wettigheid van de vrijheidsberoving van een vreemdeling of van een rechtsmiddel tegen een beslissing die uitspraak doet over die wettigheid, indien hij daartoe door de inmiddels in vrijheid gestelde vreemdeling uitdrukkelijk is uitgenodigd, zich moet uitspreken over de wettigheid van de vrijheidsberoving en hij de beoordeling van het verzoek of van het ingestelde rechtsmiddel niet zonder voorwerp kan verklaren op de enkele grond dat de vreemdeling niet langer van zijn vrijheid is beroofd; de voormelde verdragsrechtelijke verplichting primeert op artikel 71 Vreemdelingenwet dat het beroep bij de rechterlijke macht enkel verleent aan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving en ook de mogelijkheid die een in vrijheid gestelde vreemdeling heeft om de wettigheid van de niet langer bestaande vrijheidsberoving te laten toetsen door de burgerlijke rechter met het oog op het verkrijgen van een schadevergoeding (2), ontslaat het onderzoeksgerecht en het Hof niet van de uit artikel 5.4 EVRM voortvloeiende verplichting om op korte termijn te oordelen over de wettigheid van een bestuurlijke vrijheidsberoving van een vreemdeling of over een ter zake ingesteld rechtsmiddel, voor zover de vreemdeling dat verzoek tot wettigheidsbeoordeling heeft geformuleerd of dat rechtsmiddel heeft ingesteld op een ogenblik dat hij nog van zijn vrijheid was beroofd en hij de aangezochte rechter uitdrukkelijk verzoekt om niettegenstaande de invrijheidstelling de wettigheid van de ondergane vrijheidsberoving te toetsen (3). (1) EHRM 14 november 2013, nr. 56028/10, M.D. t. België, ro 44; EHRM 11 april 2013, Firoz Muneer t. België, nr. 56005/10, ro 86; EHRM 30 juni 2020, nr. 54962/18, Muhammad Saqawat t. België, ro 75. (2) Cass. 25 maart 2020 AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, RDP 2020, p. 864. (3) Zie de andersluidende concl. OM in P.22.1122.N; zie L. DENYS, "Naar het einde van de cassatierechtspraak 'zonder voorwerp' inzake administratieve vrijheidsberoving van vreemdelingen", RW 2020-21, pp. 802-815. Met dit arrest stapt het Hof af van zijn traditionele 'zonder voorwerp'-rechtspraak met betrekking tot de wettigheidscontrole van een vrijheidsberovende maatregel genomen ten opzichte van een vreemdeling wanneer deze op het ogenblik van die controle in vrijheid werd gesteld.

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 74/6, § 1 - Wettigheidscontrole - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwaarden - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwaarden - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 74/6, § 1 - Wettigheidscontrole - Invrijheidstelling van de vreemdeling - Invloed op de toetsing van de wettigheid of op het rechtsmiddel ingesteld tegen de toetsingsbeslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 27 Wet 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis

- Artt. 71 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.1024.N 16 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAK.2 AC nr. ...

Noch uit artikel 5.4 EVRM en artikel 74 eerste en tweede lid Vreemdelingenwet noch uit enige andere bepaling kan worden afgeleid dat het onderzoeksgerecht de naleving van de in artikel 74, eerste lid, Vreemdelingenwet bedoelde termijn slechts kan vaststellen wanneer de beslissing tot verlenging van de opsluiting zelf vermeldt op welke datum ze werd genomen.

- Verlenging opsluiting - Beslissing - Verzoekschrift - Termijn - Naleving - Onderzoeksgerechten - Controle

- Art. 74, eerste en tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0935.F 2 augustus 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een verschillende grondslag, in de plaats komt van die welke de verwijdering van het grondgebied en de bewaring van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep daartegen bij de rechterlijke macht, in beginsel, geen bestaansreden meer; hoewel de vastgehouden vreemdeling, overeenkomstig artikel 5.4 EVRM, moet kunnen aanvoeren dat de vorige beslissing is aangetast door een onwettigheid die de nieuwe beslissing ongeldig kan maken, is de kennisname van die betwisting voorbehouden aan de rechter bij wie het hoger beroep tegen die laatste beslissing aanhangig is gemaakt en die als enige uitspraak kan doen over de wettigheid van die beslissing (1). (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324; Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Gevolg - Onwettigheid die de opeenvolgende titels van vrijheidsberoving ongeldig maakt - Toetsing door het onderzoeksgerecht

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

---

P.22.0766.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.9 AC nr. ...

Aangezien de eerste titel van vrijheidsberoving niet meer van kracht was op het tijdstip waarop zij uitspraak hebben gedaan en het arrest wettig beslist dat de tweede vasthoudingsbeslissing, niettegenstaande dat ze die vergissing overneemt, wettig met redenen omkleed blijft door de overige in de beslissing vermelde redenen, dienden de rechters in hoger beroep niet te beslissen dat de feitelijke vergissing, waarvan zij het bestaan in de twee opeenvolgende beslissingen hebben vastgesteld, de onwettigheid van eisers vasthouding tot gevolg had.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Opeenvolgende hechtenistitels - Wettigheidscontrole - Feitelijke vergissing in beide beslissingen - Tweede beslissing die wettig met reden omkleed blijft door andere redenen

Uit geen enkele wettelijke of verdragsbepaling volgt dat het rechtscollege van de rechterlijke orde dat de wettigheid van een met toepassing van de Vreemdelingenwet genomen administratieve beslissing tot vrijheidsberoving moet nagaan, verplicht is te oordelen dat de vasthoudingstitel onwettig is, en de vreemdeling terug in vrijheid moet stellen, wanneer het vaststelt dat de voormelde beslissing berust op twee of meerdere redenen, waarvan er slechts één of sommige onwettig zijn, en het blijkt dat de administratieve overheid dezelfde beslissing zou hebben genomen indien ze enkel de wettige reden of redenen in aanmerking had genomen.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Hechtenistitel - Wettigheidscontrole - Beslissing gegrond op meerdere redenen, waarvan één onwettige

Wanneer, door de verwerping van het cassatieberoep tegen een navolgend arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een nieuwe vasthoudingstitel die ten aanzien van de eiser werd uitgevaardigd, de rechter op verwijzing, in de veronderstelling dat het middel gegrond zou zijn, niet zou kunnen beslissen dat de onwettigheid waarmee de eerdere maatregel van vrijheidsberoving is aangetast van die aard is dat ze de nieuwe titel ongeldig maakt, omdat het tweede arrest wettig beslist dat de aangevoerde onregelmatigheid met betrekking tot de eerste titel de wettigheid van de navolgende vathoudingsbeslissing niet aantast, is het middel dat tegen het eerste arrest wordt aangevoerd bij gebrek aan belang niet ontvankelijk.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Opeenvolgende hechtenistitels - Wettigheidscontrole - Verwerping van het cassatieberoep tegen de beslissing die de tweede titel geldig verklaart - Middel gericht tegen het arrest dat uitspraak doet over de eerste hechtenistitel - Ontvankelijkheid

Wanneer twee arresten waartegen een van zijn vrijheid beroofde vreemdeling cassatieberoep heeft ingesteld, uitspraak doen over de gevolgen van de aangevoerde onwettigheid van de eerste beslissing tot vasthouding van een vreemdeling, waarbij het ene arrest zich onbevoegd verklaart om te beslissen of deze onwettigheid van die aard is dat ze de tweede vasthoudingstitel onwettig maakt, en het andere zich bevoegd acht en over die kwestie uitspraak doet, is er sprake van samenhang tussen beide zaken die verantwoordt dat ze samen worden behandeld.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opeenvolgende hechtenistitels - Wettigheidscontrole - Aangevoerde onwettigheid van de eerste beslissing tot vasthouding van een vreemdeling - Opeenvolgende arresten die over de kwestie uitspraak doen - Cassatieberoepen - Samenhang - Voeging van de zaken

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Een verklaring gericht aan het Comité van ministers van de Raad van Europa, waarin de regering haar voornemen meedeelt om een hervorming voor te stellen van de wetgeving op de controle door de rechterlijke macht van de wettigheid van vrijheidsberovende maatregelen in de gevallen bepaald door de Vreemdelingenwet, kan de rechtbanken van de rechterlijke orde niet toelaten om toepassing te maken van toekomstige rechtsnormen die de wetgever nog niet heeft goedgekeurd en die nog geen deel uitmaken van het geldende recht op het tijdstip dat zij over de voor hen ingestelde rechtsmiddelen uitspraak moeten doen.

- Vasthoudingsmaatregel - Toepasselijke bepalingen - Verklaring van de regering gericht aan het Comité van ministers van de Raad van Europa - Voornemen om een hervorming van de wetgeving voor te stellen -

Toekomstige rechtsnormen - Toepassing door de rechter

P.22.0366.F 27 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de titel die de vreemdeling aan het toezicht van de onderzoeksgerechten heeft voorgelegd, niet langer de titel was op grond waarvan de betrokkene was opgesloten op het ogenblik waarop de appelrechters uitspraak hebben gedaan. heeft zijn verzoekschrift tot invrijheidstelling nog vóór de bestreden beslissing zijn bestaansreden verloren en heeft het hiertegen gerichte cassatieberoep geen belang (1). (1) Zie Cass. 1 december 2021, AR P.21.1462.F, AC 2021, nr. 762.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de invrijheidstelling beveelt - Nieuwe beslissing tot vasthouding die vóór het arrest van het hof van beroep werd genomen - Autonome titel - Cassatieberoep van de Belgische Staat - Belang

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.1232.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11 AC nr. ...

Volgens artikel 4, § 1, eerste lid, Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 moet de werkgever die een buitenlandse werknemer wenst tewerk te stellen vooraf een arbeidsvergunning hebben verkregen van de bevoegde overheid; volgens artikel 5 van dezelfde wet moet, om arbeid te verrichten, de buitenlandse werknemer vooraf een arbeidskaart hebben verkregen van de bevoegde overheid, hij mag deze arbeid enkel verrichten binnen de perken van deze arbeidskaart; volgens artikel 6 van dezelfde wet is de in artikel 5 bedoelde arbeidskaart niet vereist wanneer de werkgever één der volgende documenten heeft verkregen: 1° een gemeenschappelijke arbeidsvergunning zoals bepaald in artikel 4, § 3; 2° een voorlopige arbeidsvergunning zoals bepaald in artikel 4, § 4; de tewerkstelling van een werknemer zonder te voldoen aan de verplichtingen van de Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 is aldus steeds strafbaar gebleven; volgens artikel 2, 1°, Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 moet voor de toepassing van deze wet worden verstaan onder buitenlandse onderdanen en werknemers: de onderdanen en werknemers die niet de Belgische nationaliteit bezitten; volgens artikel 2, 1°, koninklijk besluit van 9 juni 1999 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, zoals toepasselijk tijdens de incriminatieperiode, zijn de onderdanen van de Europese Economische Ruimte vrijgesteld van de verplichting tot het verkrijgen van een arbeidskaart; volgens artikel 38ter van hetzelfde koninklijk besluit zoals toepasselijk tijdens de incriminatieperiode waren de vrijstellingen bedoeld bij artikelen 2, 1°, in de regel niet van toepassing op de onderdanen van onder meer de Republiek Bulgarije; vanaf de opheffing van deze overgangsmaatregel is voor de tewerkstelling van Bulgaarse onderdanen niet langer een arbeidskaart en arbeidsvergunning vereist; uit de omstandigheid dat een onderdaan van een ander land tot 31 december 2013 in bezit diende te zijn van een arbeidskaart en de werkgever van een arbeidsvergunning om in België te worden tewerkgesteld, maar vanaf dan een vrijstelling geldt, volgt niet dat de bedoelde feiten na 31 december 2013 niet langer strafbaar zijn (1). (1) Zie gelijkluidende concl. OM.

- Tewerkstelling van Bulgaarse werknemers zonder arbeidskaart vóór 1 januari 2014 - Vrijstelling van de arbeidskaart na 1 januari 2014 - Ongewijzigde strafbaarstelling - Legaliteitsbeginsel

- Artt. 2, 1° en 38ter KB 9 juni 1999 houdende uitvoering wet 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers

- Artt. 2 en 4 Wet 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers

S.21.0008.N 20 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211220.3N.11 AC nr. ...

De ontvankelijkheid van de aanvraag voor een machtiging tot verblijf, op grond van artikel 9ter, § 1, eerste lid, Vreemdelingenwet, wordt beoordeeld door de gemachtigde van de minister en de aanvraag zal bijgevolg slechts ontvankelijk zijn nadat de gemachtigde van de minister daartoe heeft beslist (1). (1) Zie concl. OM.

- Vreemdelingenwet - Artikel 9ter, § 3 - Machtiging tot verblijf - Ontvankelijkheid - Beslissing

- Art. 7, tweede lid KB 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 9ter, § 1, eerste lid, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.1462.F 1 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.7 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats, uitgevaardigd op basis van artikel 51-5, § 4, Vreemdelingenwet, een nieuwe, autonome titel van vrijheidsberoving vormt, heeft die het verval van de vorige tot gevolg; bijgevolg is het cassatieberoep tegen het arrest dat de wettigheid ervan heeft getoetst, zonder voorwerp; het belang dat de Belgische Staat, eiser, niettemin voor zijn cassatieberoep beweert te behouden heeft niet tot gevolg dat dit zijn voorwerp terugkrijgt, aangezien de bij artikel 71 Vreemdelingenwet ingevoerde rechterlijke toetsing geen ander voorwerp heeft dan de vrijheidsberovende maatregel die van kracht is op het tijdstip dat het rechtscollege dat van de zaak kennisneemt, uitspraak moet doen (1). (1) Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de invrijheidstelling beveelt - Cassatieberoep van de Belgische Staat - Nieuwe beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats - Autonome titel - Cassatieberoep zonder voorwerp

- Artt. 51-5, § 4, en 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

Krachtens een internationale gewoonteregel, uitgedrukt in artikel 1 van het Verdrag inzake de rechten en plichten van Staten, ondertekend te Montevideo op 26 december 1933, moet de staat aan de volgende voorwaarden voldoen: een bevolking, een afgebakend gebied, een overheid die een reëel en effectief gezag uitoefent, en het vermogen om met de andere staten relaties aan te gaan; het bestaan van een staat is niet afhankelijk van zijn erkenning door andere staten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

- Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaanscriteria - Erkenning door andere staten

Het arrest leidt uit zijn vaststelling dat voldaan is aan de criteria van artikel 1 van het Montevideo-verdrag, dat een internationale gewoonteregel uitdrukt, wettig af dat Palestina een Staat vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Staatloosheid - Staat - Bestaanscriteria - Palestina

Het begrip "staat" in de zin van artikel 1 van het Verdrag van New York van 28 september 1954 komt voort uit de internationale gewoonteregel en wordt niet anders uitgelegd volgens de rechtsorde van elke staat die bij dat verdrag is aangesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

- Staatloosheid - Verdrag van New York van 28 september 1954 - Uitlegging van het begrip "staat" - Impact van de rechtsorde van elke staat die bij het verdrag is aangesloten

- Art. 1 Verdrag betreffende de status van Staatlozen, ondertekend op 28 september 1954, te New York

De hoven en rechtbanken kunnen, bij de beoordeling van de staatloosheid, bepalen of een collectiviteit een staat vormt, zonder dat de erkenning van die staat door de Koning in dat opzicht een doorslaggevend criterium is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

- Staatloosheid - Voorwaarde - Staat - Bestaan - Bepaling - Rechterlijke macht - Bevoegdheid

- Art. 144, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0757.F 6 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 40, § 4, Vreemdelingenwet en artikel 7.1 van de Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden volgt niet dat het verblijf van een burger van de Europese Unie in een andere dan zijn eigen lidstaat voor een periode van meer dan drie maanden onvoorwaardelijk is gewaarborgd; dit verblijf is integendeel onderworpen aan de voorwaarden dat de vreemdeling in het bezit is van een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort en dat hij hetzij werk heeft of ten minste de reële kans heeft er te vinden, hetzij voldoende bestaansmiddelen heeft om te voorkomen dat hij tijdens zijn verblijf ten laste komt van het socialebijstandstelsel van het gastland, hetzij bij een onderwijsinstelling is ingeschreven om er een opleiding te volgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 623.

- Onderdanen van de Europese Unie - Recht op vrij verkeer - Beperkingen - Recht van verblijf in België - Verblijf van meer dan drie maanden

- Art. 40, § 4 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7.1 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden

Krachtens artikel 36 van de Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, kunnen de lidstaten het stelsel van sancties vaststellen dat van toepassing is op overtredingen van de ter uitvoering van die richtlijn vastgestelde nationale bepalingen; naargelang van het door het gastland bepaalde stelsel, kan dus de overtreding worden bestraft van de bepalingen die de voorwaarden vermelden waaronder een burger van de Europese Unie gedurende meer dan drie maanden op het grondgebied van dat land mag verblijven; geen enkele van de bepalingen van de Vreemdelingenwet of de Richtlijn 2004/38/EG verbiedt om een burger van de Unie strafrechtelijk te bestraffen wanneer zijn langdurig verblijf niet voldoet aan de voorwaarden die de in het nationaal recht omgezette Europese rechtsregel op de toekenning van dat recht stelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 623

- Onderdanen van de Europese Unie - Recht op verblijf in een andere Lidstaat - Verblijf van meer dan drie maanden - Niet-naleving van de voorwaarden - Sanctie - Misdrijf van illegaal verblijf

- Art. 36 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden

P.21.1191.F 29 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210929.2F.9 AC nr. ...

De door artikel 8 EVRM gewaarborgde rechten zijn geen absolute rechten (1); die bepaling verbiedt de Staten niet de vreemdeling terug te drijven die niet voldoet aan een van de voorwaarden die op zijn recht van terugkeer zijn gesteld na een afwezigheid van méér dan een jaar, zoals het feit dat hij het grondgebied heeft verlaten zonder te vermelden dat hij er zijn hoofdbelangen behield en zijn verblijfstitel heeft laten verstrijken; de vaststelling volgens welke de wettelijke en reglementaire voorwaarden voor het verkrijgen van het recht van terugkeer niet zijn vervuld, vormt dus een regelmatige motivering voor de beslissing tot terugdrijving en bijgevolg ook voor de daaraan gekoppelde maatregel van vrijheidsberoving, die genomen is op grond van de vaststelling dat de verweerder zich tegen zijn verwijdering verzet (2). (1) Zo kent het Europees Hof voor de Rechten van de Mens de Staten het recht toe "de contrôler l'entrée et le séjour des étrangers sur leur territoire. La Convention ne garantit pas le droit pour un étranger d'entrer ou de résider dans un pays particulier" (Europees Hof voor de Rechten van de Mens, Guide sur l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance, bijgewerkt op 31 augustus 2020, nr. 272). (2) Weliswaar blijkt, zoals het arrest eraan herinnert, "uit de samenhang van de artikelen 62, § 2, en 74/5, § 1, 1°, Vreemdelingenwet – dat betrekking heeft op "de vreemdeling die, met toepassing van de bepalingen van deze wet, door de met grenscontrole belaste overheden kan worden teruggedreven" – dat de vasthouding van een vreemdeling in een welbepaalde plaats niet enkel onderworpen is aan de in voormeld artikel 74, § 1, 1°, bepaalde voorwaarden, maar ook het voorwerp moet hebben uitgemaakt van een geïndividualiseerd onderzoek van de toestand van die persoon, waarvan vervolgens in de motivering van de akte melding wordt gemaakt; de beslissing tot vasthouding mag zich niet beperken tot de vaststelling dat de vreemdeling in kennis werd gesteld van een beslissing tot terugdrijving aan de grens" (Cass. 29 april 2020, AR P.20.0378.F, AC 2020, nr. 256, met andersluidende concl. OM op datum in Pas.). En wat de draagwijdte van die geïndividualiseerde motiveringsplicht betreft, heeft het Hof verduidelijkt dat een dergelijke beslissing tot vasthouding "de feiten moet vermelden die, in [het] geval [van de vastgehouden vreemdeling], de terugdrijving kunnen verantwoorden" (Cass. 5 mei 2021, AR P.21.0458.F, AC 2021, nr. 328, met andersluidende concl. OM op datum in Pas.), wat, na lezing van het bestreden arrest, wel degelijk uit de betwiste titel blijkt. Het bestreden arrest oordeelt dat de betwiste titel niet naar recht is verantwoord, omdat hieruit niet blijkt "dat de administratie de persoonlijke toestand [van de eiser] in aanmerking heeft genomen en een proportionaliteitsonderzoek heeft verricht tussen [enerzijds] de gevolgen van [zijn] vasthouding met het oog op zijn terugdrijving, wat een inmenging in [zijn] recht op gezinsleven inhoudt, [en anderzijds] het doel dat de administratie" met die vasthouding beoogt. Het miskent aldus de draagwijdte van de motiveringsplicht die op de administratie rust (zie, in die zin, Cass. 11 april 2018, AR P.18.0326.F, AC 2018, nr. 227, met concl. OM op datum in Pas.). De eiser heeft er bovendien op gewezen dat de verweerder de op 15 juli 2021 genomen administratieve beslissingen tot weigering van toegang tot het grondgebied en tot terugdrijving niet heeft betwist en dat het bestreden arrest de wettigheid van die beslissingen niet in vraag stelt. Hij verwijst wat dat betreft naar een arrest van de Raad van State, dat het volgende vermeldt: "indien [de vreemdeling] niet voldeed aan een van de voorwaarden om het in artikel 19 [Vreemdelingenwet] bepaalde recht op terugkeer te kunnen genieten, zoals het feit dat hij het grondgebied heeft verlaten en zijn verblijfstitel heeft laten verstrijken (...), kon [de Belgische Staat] hem het gevraagde "retour"-visum weigeren, zonder de in het geding zijnde belangen te moeten afwegen [tegen artikel 8 EVRM], [een afweging] die reeds door de wetgever en door de Koning werd gemaakt" (AR RvS 14 maart 2019, nr. 243.936). (M.N.B.)

- Afwezigheid van méér dan een jaar - Verval van het recht op terugkeer - Terugdrijving en vasthouding in een welbepaalde plaats aan de grens - Verenigbaarheid met artikel 8 EVRM, dat het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven waarborgt - Verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingstitel - Motiveringsplicht

- Artt. 62, § 2 en 74/5 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Wanneer de Belgische Staat de hoedanigheid heeft om tegen een arrest cassatieberoep in te stellen en de verklaring van cassatieberoep werd opgemaakt in zijn naam door verschijning, op de griffie van het hof van beroep, van de advocaat die hem vertegenwoordigt, komt het aan de griffie die de verklaring van cassatieberoep in ontvangst neemt niet toe daarenboven te onderzoeken wie van het administratief personeel van de Belgische Staat bevoegd is om de zaak bij het Hof aanhangig te maken (1). (1) In zijn tweede middel van niet-ontvankelijkheid voerde de verweerder aan dat geen enkele bepaling de voor deze aangelegenheid bevoegde minister toestond de bevoegdheid om cassatieberoep in te stellen tegen de op grond van artikel 72, derde lid, Vreemdelingenwet gewezen arresten over te dragen. Hij leidde hieruit af dat een administratief deskundige van de Dienst Vreemdelingenzaken die bevoegdheid niet kon uitoefenen en wees erop dat een brief die door een dergelijke ambtenaar was ondertekend en aan de raadsman van de Belgische Staat was gericht, "[die advocaat] verzocht om tegen [het arrest] cassatieberoep in te stellen". Het OM heeft wat dat betreft benadrukt dat, behalve wanneer de wet een bijzondere lastgeving vereist, "krachtens artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de eenvoudige verklaring van de advocaat geldt als vermoeden van zijn bevoegdheid om een partij in een procedure te vertegenwoordigen; voor de strafgerechten kan dit vermoeden niet worden omgekeerd, aangezien de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing zijn" (Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0302.F, AC 2020, nr. 354, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; er dient te worden opgemerkt dat er in dit geval geen sprake is van een ontkentenis zoals bedoeld in de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek). Welnu, uit de verklaring van cassatieberoep blijkt dat ze is ondertekend door "Mr. (...), advocaat, voor en in naam van de Belgische Staat (...), vertegenwoordigd door de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie", en niet voor en in naam van de voormelde ambtenaar. Bovendien, merkt het OM op, blijkt niet, gesteld dat het in artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde vermoeden in dergelijke aangelegenheden weerlegbaar zou zijn, dat de door de verweerder overgelegde brief dat vermoeden zou kunnen omkeren. (M.N.B.)

- Administratieve maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Handhaving - Cassatieberoep in naam van de Belgische Staat - Bevoegdheid om over het instellen van het cassatieberoep te beslissen - Toetsing

- Art. 440 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

C.20.0138.F 10 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210910.1F.5 AC nr. ...

Het arrest dat een staatloze het recht van verblijf in België weigert op grond dat hij geen stappen meer heeft ondernomen om een verblijfstitel te verkrijgen in een andere Staat dan België waarmee hij banden zou hebben, zonder vast te stellen dat hij met die andere Staat banden heeft, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 542.

- Recht van verblijf in België - Weigering - Band met een andere Staat - Geen band

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.1124.F 1 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210901.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de vreemdeling aanvoert dat, ondanks het afleveren van een nieuwe titel, het beroep zijn voorwerp behoudt omdat de onwettigheid van de eerste opsluiting zich op identieke wijze aan de basis van de tweede opsluiting bevindt, is het onderzoeksgerecht verplicht om op dit verweer te antwoorden (1). (1) Zie Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1318.N, AC 2018, nr. 50; Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidscontrole - Nieuwe titel van hechtenis - Verweer dat een onwettigheid aanvoert die voor de twee beslissingen tot vrijheidsberoving geldt - Verplichting om te antwoorden

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidscontrole - Nieuwe titel van hechtenis - Verweer dat een onwettigheid aanvoert die voor de twee beslissingen tot vrijheidsberoving geldt - Verplichting om te antwoorden

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0760.N 7 juli 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210707.VAK.1 AC nr. ...

Uit de artikelen artikel 29, tweede lid, en 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat wanneer het onderzoeksgerecht kennis neemt van het beroep dat de vreemdeling krachtens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet heeft ingesteld tegen een vrijheidsberovende maatregel, op een ogenblik dat de geldigheidsduur van die maatregel is verstreken maar er een beslissing tot verlenging is genomen, het bij de beoordeling van de wettigheid van de opsluiting de regelmatigheid dient na te gaan van de beslissing tot verlenging; dergelijke beslissing tot verlenging van een vrijheidsberovende maatregel maakt evenwel geen nieuwe zelfstandige maatregel van vrijheidsberoving uit, zodat het onderzoeksgerecht in dat geval gehouden blijft ook de wettigheid van de verlengde maatregel na te gaan (1). (1) Cass. 6 januari 2010, AR P.09.1756.F, AC 2010, nr. 7.

- Vrijheidsberoving - Controle door het onderzoeksgerecht - Beoordeling van de wettigheid van de opsluiting - Beslissing tot verlenging - Geen zelfstandige maatregel - Gevolg

- Artt. 29 en 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0819.F 30 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210630.2F.11 AC nr. ...

Wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten een bijkomende beslissing is bij een beslissing tot weigering van verblijf, impliceert artikel 41, § 1, Taalwet Bestuurszaken dat de administratie in dat geval de taal gebruikt waarvan de vreemdeling zich heeft bediend tijdens de procedure die hij heeft ingeleid om tot een verblijf in België te worden gemachtigd; die bepaling is niet van toepassing wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten, dat gepaard gaat met een vasthoudingsmaatregel, volgt op de vaststelling dat de vreemdeling niettegenstaande een weigering tot verblijf volhardt in zijn onregelmatig verblijf op het grondgebied (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0670.F, AC 2017, nr. 429, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.

- Taalgebruik - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten dat gepaard gaat met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

C.21.0019.N 14 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210614.3N.10 AC nr. ...

De appelrechters die, in het kader van Artikel 1 van het Verdrag van 28 september 1954 betreffende de Status van Staatlozen, oordelen dat er "een niet weerlegd vermoeden" bestaat "van een formeel juridisch verband tussen [de eiser] en de Palestijnse Staat", terwijl zij vaststellen dat de eiser in Libanon is geboren, in dat land heeft verbleven, beschikt over identiteitspapieren uitgegeven door de Organisatie van de Verenigde Naties voor Hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen (UNRWA), zonder uitsluitsel te geven of de eiser nog steeds van de bescherming van de UNRWA geniet en op welke wijze hieraan desgevallend een einde is gekomen, laten het Hof niet toe de wettigheid van hun beslissing te toetsen.

- Staatlozen - Verdrag - Erkenning - Weigering - Reden

P.21.0664.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.7 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling een middel dat bij conclusie door de vreemdeling werd aangevoerd te beantwoorden door te verwijzen naar gegevens uit de conclusie van de tegenpartij, voor zover die verwijzing met voldoende nauwkeurigheid geschiedt; de verwijzing naar die redenen houdt in dat het rechtscollege de relevantie ervan ten aanzien van het haar voorgelegde verweer heeft erkend (1). (1) Noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces noch een schending van een verdragsbepaling of van een wettelijke bepaling kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht, bij het motiveren van zijn beslissing die het hoger beroep gegrond verklaart dat de Belgische Staat heeft ingesteld tegen een beschikking die het verzoek van de vreemdeling tot invrijheidstelling heeft toegewezen, de redenen van het advies van het openbaar ministerie verklaart over te nemen" (Cass. 8 januari 2020, AR P.19.1302.F, AC 2020, nr. 17; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.1601.F, AC 2013, nr. 544). Evenzogoed, in strafzaken – waar het openbaar ministerie zeker een partij is, zoals in deze zaak de Staat een partij is, – "verplicht geen enkele wettelijke bepaling de kamer van inbeschuldigingstelling ertoe om in haar arrest de redenen van de vordering van het openbaar ministerie weer te geven die zij verklaart over te nemen" (Cass. 6 februari 2008, AR P.07.1533.F, AC 2008, nr. 88). De eiser heeft verwezen naar volgende redenen uit een arrest van het Hof van Cassatie van Frankrijk: "Attendu que, pour rejeter les demandes de M. X..., l'arrêt se borne, au titre de sa motivation, à reproduire sur tous les points en litige, à l'exception de quelques adaptations de style, les conclusions d'appel de M. Y... et de la société HDI; Qu'en statuant ainsi, par une apparence de motivation pouvant faire peser un doute légitime sur l'impartialité de la juridiction, la cour d'appel a violé les [articles 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 455 du Code de procédure civile]" (Cass. (FR), 3ème ch. civ., 29 oktober 2015, nrs. 14-15455 en 14-18872). Het OM heeft evenwel erop gewezen dat, in deze zaak, het arrest de appelconclusie van de Belgische Staat niet op alle geschilpunten overneemt maar op de welomlijnde punten die het aanwijst. Het OM heeft hieruit afgeleid dat in de veronderstelling dat het Hof van oordeel zou zijn dat het zich moet aansluiten bij het rechtsbeginsel dat uit die buitenlandse rechtspraak voortvloeit, dat beginsel hier niet van toepassing lijkt.

- Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van redenen die in de conclusie van de tegenpartij zijn vermeld - Wettigheid - Vrijheidsberoving

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Krachtens artikel 72 Vreemdelingenwet kan de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting voorafgaan; die bepaling, die ertoe strekt het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel te waarborgen, schendt artikel 47 van het Handvest Grondrechten EU niet.

- Vasthouding - Toezicht - Recht van de raadsman van de vreemdeling om het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank te raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting voorafgaan - Bestaanbaarheid met artikel 47 Handvest Grondrechten EU

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer de minister, met toepassing van artikel 74, eerste lid, Vreemdelingenwet, de verlenging van de opsluiting of de vasthouding van de vreemdeling binnen vijf werkdagen bij verzoekschrift moet aanhangig maken voor de raadkamer van de verblijfplaats van de vreemdeling in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen, opdat deze uitspraak zou doen over de wettigheid van de verlenging, gaat die termijn in op de dag waarop de verlenging van de vasthouding van de vreemdeling uitwerking heeft en niet op de datum van de verlengingsbeslissing.

- Verlenging - Aanhangigmaking voor de raadkamer bij door de minister ingesteld verzoekschrift binnen vijf werkdagen na de verlenging - Aanvang van de termijn - Vasthouding

- Art. 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0663.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.8 AC nr. ...

Wanneer de bevoegdheid van het onderzoeksgerecht wordt bepaald door de verblijfplaats van de vreemdeling overeenkomstig artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet, dient daaronder begrepen te worden de plaats waar hij effectief woont op het ogenblik waarop de administratieve maatregel wordt genomen en niet die waarvan de vreemdeling verklaart er daarna zijn verblijfplaats te willen vestigen; het feit dat de vasthouding van de vreemdeling wordt verlengd met toepassing van artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, heeft daarop geen invloed (1). (1) Cass. 12 september 2012, AR P.12.1502.F, AC 2012, nr. 460.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Criterium van de verblijfplaats van de vreemdeling

- Art. 71, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0458.F 5 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.6 AC nr. ...

Artikel 62, § 2, Vreemdelingenwet bepaalt dat de administratieve beslissingen met redenen worden omkleed door de feiten te vermelden die deze beslissingen verantwoorden, wat een individueel onderzoek impliceert van de toestand van de persoon waarop de akte betrekking heeft; die regel is algemeen en uit geen enkele bepaling van de wet kan worden afgeleid dat hij wel van toepassing is op de in artikel 74/5, § 1, 1°, bedoelde vreemdelingen, maar niet op de in artikel 74/5, § 1, 2°, bedoelde vreemdelingen (1); de terugdrijving is de akte waardoor de met grenscontrole belaste overheid de toegang tot België weigert aan een vreemdeling die zich in een van de in artikel 3 van de wet bepaalde gevallen bevindt; artikel 62, § 2, dat vereist dat de ingevolge de wet gewezen administratieve beslissingen zonder onderscheid met redenen omkleed moeten zijn, heeft aldus tot gevolg dat de beslissing tot vrijheidsberoving van de terug te drijven vreemdeling, op geïndividualiseerde wijze, de feiten vermeldt die, in zijn geval, de terugdrijving kunnen verantwoorden (2). (1) Contra GwH 25 februari 2021, nr. 23/2021, § B.122.11. (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 328; Cass. 29 april 2020, AR P.20.0378.F, AC 2020, nr. 256, met andersluidende concl. OM op datum in Pas. Het is van belang erop te wijzen dat, inzake de draagwijdte van de geïndividualiseerde motiveringsverplichting, waarvan het beginsel wordt bevestigd, het Hof hier preciseert dat de vasthoudingsbeslissing op grond van artikel 74/5, § 1, 1°,Vreemdelingenwet "de feiten [moet] vermeld[en] die, in [het] geval [van de vastgehouden vreemdeling], de terugdrijving kunnen verantwoorden".

- Terugdrijving - Begrip - Vreemdeling vatbaar voor terugdrijving - Vrijheidsberoving - Vasthouding in een welbepaalde plaats aan de grens - Voorwaarden - Motivering - Geïndividualiseerd onderzoek

- Artt. 62, § 2, en 74/5 $ 1er, 1° en 2° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0355.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.12 AC nr. ...

Wanneer, overeenkomstig artikel 74/14, § 3, Vreemdelingenwet, het bevel om het grondgebied te verlaten beslist dat aan de vreemdeling geen enkele termijn voor vrijwillig vertrek wordt toegekend, doet de beslissing tot wederopsluiting die met toepassing van artikel 27 van die wet werd genomen ten gevolge van de weigering van de vreemdeling om zich aan de verwijdering te onderwerpen, de in artikel 74/14, § 1, bepaalde termijn niet ingaan, niettegenstaande het autonoom karakter van die beslissing; bijgevolg dient de Dienst Vreemdelingenzaken, met toepassing van voormeld artikel 74/14, § 3, noch de wederopsluiting noch de verlenging ervan met redenen te omkleden (1). (1) Artikel 74/14 Vreemdelingenwet vermeldt dat, behoudens de in zijn § 3 opgesomde uitzonderingen, de beslissing tot verwijdering waarop Titel IIquater van die wet van toepassing is (zie art. 74/10) een termijn bepaalt om het grondgebied te verlaten. De beslissing tot wederopsluiting met toepassing van artikel 27 Vreemdelingenwet als gevolg van de weigering van de vreemdeling om zich aan de verwijdering te onderwerpen, vormt weliswaar een nieuwe autonome hechtenistitel. Ze vormt evenwel geen nieuwe beslissing tot verwijdering, die opnieuw een termijn zou doen lopen om het grondgebied te verlaten (behoudens de in de voormelde § 3 bedoelde uitzonderingen). Zie Cass. 3 maart 2021, AR P.21.0276.F, AC 2021, nr. 156. "Volgens artikel 110terdecies van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 wordt aan de vreemdeling die zich bevindt in de situatie bedoeld in artikel 7 of in de artikelen 27 en 74/14, § 3, Vreemdelingenwet, een bevel om het grondgebied te verlaten met een beslissing tot vasthouding met het oog op zijn verwijdering, overeenkomstig het model van bijlage 13septies, betekend. Opdat die bepaling van toepassing is op het daarin bedoelde tweede geval, moet de vreemdeling dus zowel aan de voorwaarden van artikel 27 als aan die van artikel 74/14, § 3, Vreemdelingenwet voldoen". (M.N.B.)

- Onwettig verblijf - Bevel om het grondgebied onverwijld te verlaten - Vasthouding met het oog op de verwijdering - Weigering van de vreemdeling om zich aan de verwijdering te onderwerpen - Beslissing tot wederopsluiting - Geen termijn om het grondgebied te verlaten - Invloed op de motivering van de wederopsluiting en de verlenging ervan

- Artt. 27, 740/10 en 74/14 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Onwettig verblijf - Bevel om het grondgebied onverwijld te verlaten - Vasthouding met het oog op de verwijdering - Weigering van de vreemdeling om zich aan de verwijdering te onderwerpen - Beslissing tot wederopsluiting - Geen termijn om het grondgebied te verlaten - Invloed op de motivering van de wederopsluiting en de verlenging ervan

- Artt. 27, 740/10 en 74/14 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0277.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.7 AC nr. ...

De uitvoering van een beslissing tot verwijdering van het grondgebied van het Rijk die is genomen krachtens een bepaling van de Vreemdelingenwet, is geen maatregel die kan worden gelijkgesteld met de reizen bedoeld in het voormelde ministerieel besluit van 28 oktober 2020.

- Vasthoudingsmaatregel - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoezicht - Verwijderingsmaatregel - Vooruitzicht op verwijdering - Maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Verbod op niet-essentiële reizen naar het buitenland

- Art. 21 MB 28 oktober 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

P.21.0287.F 10 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210310.2F.8 AC nr. ...

De bevoegde overheid beoordeelt het bestaan van een bedreiging voor de openbare orde geval per geval en houdt daarbij rekening met het persoonlijk gedrag van de vreemdeling en met het gevaar dat dit gedrag inhoudt voor de openbare orde.

- Vasthoudingsmaatregel - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Wettigheidscontrole - Bedreiging voor de openbare orde - Beoordeling door de bevoegde overheid - In aanmerking te nemen gegevens

- Artt. 29, tweede lid, en 62 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De motiveringsplicht van de administratieve overheid moet de geadresseerde van de beslissing toelaten kennis te nemen van de redenen waarop ze is gegrond; de administratieve overheid dient de redenen van haar redenen niet te vermelden.

- Vasthoudingsmaatregel - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Wettigheidscontrole - Motiveringsplicht van de adinistratieve beslissing

- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

- Art. 62 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.21.0227.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.18 AC nr. ...

Artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering stelt de ontvankelijkheid van de memorie afhankelijk van de voorwaarde dat deze uiterlijk vijftien vrije dagen voor de rechtszitting op de griffie van het Hof moet toekomen; die vormvereiste is voorgeschreven op straffe van onontvankelijkheid; het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet wordt door het Hof met de vereiste spoed onderzocht; in dat geval is de in artikel 432 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn van vijftien dagen voor de kennisgeving van de vaststelling van de zaak niet van toepassing; op het ogenblik dat de eiser cassatieberoep instelt, weet hij dat het Hof, volgens een vaste praktijk, zijn cassatieberoep uiterlijk op de rechtszitting vóór het verval van de vasthoudingstitel zal onderzoeken; de raadsman van de eiser hoeft bijgevolg niet op de inlichtingen van de griffie te wachten om te weten dat de zaak met de vereiste spoed zal worden vastgesteld (1). (1) Zie Cass. 13 mei 2020, AR P.20.0446.F, AC 2020, nr. 292, en noot M.N.B. Om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, moet de eiser elementen aanvoeren die overmacht vormen en waaruit blijkt dat de overmacht heeft voortgeduurd tot de datum van die laattijdige neerlegging (zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83, en verwijzingen in de voetnoten; Cass. 16 augustus 2017, AR P.17.0844.F, arrest niet gepubliceerd). De omstandigheid die de eiser aanvoert, beantwoordt niet aan die voorwaarde: zonder zich op overmacht te beroepen om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, voert hij aan dat die laattijdigheid niet kan worden bestraft met de niet-ontvankelijkheid van de memorie, omdat hij pas twee dagen na de neerlegging van de memorie op de hoogte is gebracht van de datum van deze rechtszitting. Volgens hem impliceert het recht van verdediging dat de eiser in cassatie zijn memorie moet kunnen neerleggen “binnen een termijn van 15 dagen, zodra hij officieel op de hoogte is gebracht van de datum van de rechtszitting via de brief met de rechtsdagbepaling die de verdediging ontvangt van de griffie van het Hof”. Een dergelijke vereiste blijkt echter noch uit artikel 432 Wetboek van Strafvordering noch uit artikel 1106 Gerechtelijk Wetboek, waarnaar hij verwijst, noch uit enige andere bepaling. (M.N.B.)

- Arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Cassatieberoep - Termijn voor de neerlegging van de memorie - Dringende zaak

- Art. 1106 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 429, eerste lid, en 432 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het Hof met spoed uitspraak doet, voorziet geen enkele bepaling in de termijn waarin de advocaat van de eiser in cassatie op de hoogte moet worden gebracht van de rechtsdag van de zaak (1). (1) Zie Cass. 13 mei 2020, AR P.20.0446.F, AC 2020, nr. 292, en noot M.N.B. Om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, moet de eiser elementen aanvoeren die overmacht vormen en waaruit blijkt dat de overmacht heeft voortgeduurd tot de datum van die laattijdige neerlegging (zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83, en verwijzingen in de voetnoten; Cass. 16 augustus 2017, AR P.17.0844.F, arrest niet gepubliceerd). De omstandigheid die de eiser aanvoert, beantwoordt niet aan die voorwaarde: zonder zich op overmacht te beroepen om de laattijdige neerlegging van zijn memorie te verantwoorden, voert hij aan dat die laattijdigheid niet kan worden bestraft met de niet-ontvankelijkheid van de memorie, omdat hij pas twee dagen na de neerlegging van de memorie op de hoogte is gebracht van de datum van deze rechtszitting. Volgens hem impliceert het recht van verdediging dat de eiser in cassatie zijn memorie moet kunnen neerleggen "binnen een termijn van 15 dagen, zodra hij officieel op de hoogte is gebracht van de datum van de rechtszitting via de brief met de rechtsdagbepaling die de verdediging ontvangt van de griffie van het Hof". Een dergelijke vereiste blijkt echter noch uit artikel 432 Wetboek van Strafvordering noch uit artikel 1106 Gerechtelijk Wetboek, waarnaar hij verwijst, noch uit enige andere bepaling. (M.N.B.)

- Arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Cassatieberoep - Dringende zaak - Termijn waarbinnen de advocaat van de eiser in cassatie op de hoogte moet worden gebracht van de rechtsdag van de zaak

- Art. 1106 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

P.21.0276.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.21 AC nr. ...

De omstandigheid dat de Belgische Staat niet is verschenen voor de onderzoeksgerechten die krachtens artikel 72 Vreemdelingenwet van de zaak hebben kennisgenomen, ontzegt hem de hoedanigheid van in de zaak betrokken partij niet en heeft geen invloed op zijn belang om cassatieberoep in te stellen tegen het arrest dat de invrijheidstelling van een vreemdeling beveelt (1). (1) Zie Cass. 10 september 2014, AR P.14.1374.F, AC 2014, nr. 509. Ter herinnering, in die aangelegenheid is er geen verzet mogelijk.

- Vrijheidsberoving - Toezicht door de rechterlijke macht - Rechtsmiddelen - Hoedanigheid van de minister in de procedure - Cassatieberoep van de minister - Ontvankelijkheid indien de Belgische Staat niet voor de onderzoeksgerechten is verschenen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Door de beslissing over het hoger beroep oefent de kamer van inbeschuldigingstelling tegen de beschikking bedoeld in artikel 72, derde lid, Vreemdelingenwet, zijn rechtsmacht volledig uit met betrekking tot het in het tweede lid van die bepaling bedoelde onderzoek, zodat die beslissing een eindbeslissing is in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) "De in strafzaken en in hoger beroep gewezen beslissing waardoor de appelrechters hun rechtsmacht volledig hebben uitgeoefend, is onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep" (Cass. 22 september 1993, AR P.93.0567.F, AC 1993, nr. 366).

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Definitief karakter - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

Artikel 72 Vreemdelingenwet, dat geen melding maakt van het cassatieberoep, heeft enkel betrekking op de onderzoeksprocedure van de daarin bepaalde rechtsmiddelen waarover de onderzoeksgerechten uitspraak doen; die bepaling verwijst noodzakelijkerwijs naar de Voorlopige Hechteniswet die van toepassing was op het tijdstip van de bekendmaking van de Vreemdelingenwet, namelijk de wet van 20 april 1874, die geen enkele bepaling bevatte met betrekking tot het cassatieberoep, dat werd ingesteld volgens de regels van het Wetboek van Strafvordering; de Voorlopige Hechteniswet, dat een hoofdstuk over het cassatieberoep bevat, heeft artikel 72 Vreemdelingenwet niet gewijzigd; bijgevolg, en niettegenstaande de inwerkingtreding van de Voorlopige Hechteniswet, kan cassatieberoep worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de invrijheidstelling van de vreemdeling beveelt, aangezien dat cassatieberoep wordt geregeld door de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 29 november 2017, AR P.17.1145.F, AC 2017, nr. 683; Cass. 28 april 2009, AR P.09.0545.N, AC 2009, nr. 283.

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Toepasselijke wetsbepalingen

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 110terdecies van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wordt aan de vreemdeling die zich bevindt in de situatie bedoeld in artikel 7 of in de artikelen 27 en 74/14, § 3, Vreemdelingenwet, een bevel om het grondgebied te verlaten met een beslissing tot vasthouding met het oog op zijn verwijdering betekend, overeenkomstig het model van bijlage 13septies (1); opdat die bepaling van toepassing is op het daarin bedoelde tweede geval, moet de vreemdeling dus zowel aan de voorwaarden van artikel 27 als aan die van artikel 74/14, § 3, Vreemdelingenwet voldoen; volgens dat artikel 74/14 kan van de in § 1 bepaalde termijn van dertig dagen vóór de verwijdering worden afgeweken indien de vreemdeling zich bevindt in een van de vijf, in § 3 opgesomde gevallen. (1) Zoals vervangen door het koninklijk besluit van 17 augustus 2013, bijlage 8, BS 22 augustus 2013, p. 55876-55878, die met name bepaalt dat melding wordt gemaakt van de "reden van de beslissing en van de afwezigheid van een termijn om het grondgebied te verlaten".

- Bevel om het grondgebied te verlaten met een beslissing tot vasthouding met het oog op verwijdering - Vorm - Model van bijlage 13septies

- Art. 110terdecies KB 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 7, 27 en 74/14, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.1348.F 27 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210127.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 15, §§ 1 en 5, van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, kan de inbewaringstelling van een persoon met het oog op zijn verwijdering slechts worden gehandhaafd gedurende de periode waarin de verwijderingsprocedure loopt en met de vereiste zorgvuldigheid wordt uitgevoerd; het redelijke vooruitzicht dat de verwijdering tot een goed einde kan worden gebracht, moet dus nog steeds bestaan op het ogenblik dat het nationale gerecht de wettigheid van de bewaring onderzoekt (1). (1) Cass. 10 juni 2020, AR P.20.0603.F, AC 2020, nr. 387; zie HvJ (gr. k.) 30 november 2009, Kadzoev, C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741, §§65-67; HvJ 14 mei 2020, Országos e.a., C-924/19 en C-925/19, ECLI:EU:C:2020:367, § 27.

- Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing -

Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.21.0088.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.14 AC nr. ...

Aangezien de geldigheidsduur van de bestuurlijke beslissing van vrijheidsberoving inzake vreemdelingen in de tijd beperkt is en artikel 5.4 EVRM vereist dat elkeen die van zijn vrijheid is beroofd het recht heeft voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding, wordt de behandeling van dergelijke cassatieberoepen binnen een korte termijn vastgesteld.

- Bestuurlijke vasthouding - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak

Het niet kunnen voldoen door de eiser in cassatie van de termijn van artikel 429, eerste lid, Wetboek van strafvordering houdt evenwel niet in dat de raadsman van de eiser, die als houder van een getuigschrift van cassatieprocedures in strafzaken weet of moet weten dat de behandeling van het cassatieberoep inzake vreemdelingen snel zal worden vastgesteld, mag wachten met het indienen van een memorie tot hij de door artikel 1106, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde kennisgeving van de rechtsdagbepaling ontvangt en hij dient zo snel als mogelijk na het instellen van zijn cassatieberoep de memorie in te dienen, anders zijn de advocaat-generaal bij het Hof en het Hof in de onmogelijkheid om de memorie ernstig op haar merites te toetsen (1); de memorie die slechts één dag vóór de rechtszitting is neergelegd terwijl eiser reeds in de mogelijkheid was een memorie in te dienen op een tijdstip dat de voormelde beoordeling mogelijk maakt, is niet ontvankelijk. (1) Zie Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410.

- Bestuurlijke vasthouding - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Laattijdige neerlegging van de memorie

---

P.20.1246.F 6 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.11 AC nr. ...

Krachtens artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn mag de bewaring van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsprocedure is ingeleid, ten hoogste worden verlengd met nog eens twaalf maanden, indien die procedure meer tijd vergt omdat de betrokkene niet meewerkt of de nodige documentatie uit derde landen op zich laat wachten.

- Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Termijn - Verlenging

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn heeft niet tot gevolg dat de overtreding van het bevel om het grondgebied te verlaten door de vreemdeling rechtmatig wordt, aangezien die overtreding een wanbedrijf vormt dat strafbaar is met de straffen bepaald in artikel 75 Vreemdelingenwet; bijgevolg verbiedt artikel 15.6 het de lidstaten niet om een nieuwe dwangmaatregel te treffen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling wiens voortgezet illegaal verblijf een dergelijke maatregel vereist, en die zijn repatriëring verhindert (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661.

- Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Nieuwe dwangmaatregel om de verwijdering te verzekeren - Rechtmatigheid

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde

landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

De verplichting die de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet aan de onderzoeksgerechten opleggen, bestaat erin dat ze binnen de zeer korte, in die artikelen bepaalde termijnen moeten nagaan of de maatregelen van vrijheidsberoving en verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en de vreemdeling wordt in vrijheid gesteld indien dat wettigheidstoezicht niet binnen de voorgeschreven termijn werd verricht; die verplichting om op korte termijn uitspraak te doen, wordt niet nagekomen door een arrest dat die verplichting opschort.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Verplichting om op korte termijn uitspraak te doen

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.1196.F 23 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201223.2F.4 AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel van het EU-recht schrijft de precieze termijn voor waarbinnen het Hof van Cassatie uitspraak moet doen over het cassatieberoep tegen het arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling die illegaal in het land verblijft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof uitspraak moet doen

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het door de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet aan de onderzoeksgerechten opgedragen wettigheidstoezicht heeft betrekking op de titel van vrijheidsberoving, die nog steeds van kracht is op het ogenblik waarop ze uitspraak moeten doen; de wet verleent hen geen bevoegdheid aangaande de wettigheid van een titel die niet meer bestaat, hetzij omdat de vreemdeling in vrijheid werd gesteld of gerepatrieerd, hetzij omdat een andere titel in de plaats is gekomen van die welke de vreemdeling aan het rechterlijk toezicht heeft voorgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Vrijheidsberovende titel die niet meer bestaat

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0918.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.10 AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank kan een ontvankelijk verzoek tot het verkrijgen van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering slechts afwijzen indien zij vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden en die betrekking hebben op minstens één van de gronden vermeld in artikel 47, §2 Wet Strafuitvoering, namelijk 1) het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten, 2) het risico dat de veroordeelde de slachtoffers zou lastig vallen of 3) de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden, rekening houdend met zijn vermogenssituatie zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; de afwijzing van een verzoek tot het verkrijgen van deze strafuitvoeringsmodaliteit is enkel regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan die betrekking hebben op één of meerdere van vermelde gronden en zij de van toepassing zijnde gronden ook uitdrukkelijk vermeldt (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.1283.N, AC 2018, nr. 18; Cass. 26 augustus 2008, AR P.08.1251.N, AC 2008, nr. 435, RABG 2009, 10 noot Y. VAN DEN BERGE.

- Strafuitvoeringsrechtbank - Modaliteit van strafuitvoering - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Opleggen van bijzondere voorwaarden - Motiveringsplicht

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

P.20.0928.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.11 AC nr. ...

Krachtens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die hij uiterlijk vijftien dagen door de rechtszitting ter griffie van het Hof doet toekomen; de eiser weet dat zaken van bestuurlijke vrijheidsberoving van vreemdelingen voor het Hof spoedeisend zijn en hij niet moet wachten op een bericht van de griffier over de rechtsdagbepaling vooraleer een memorie in te dienen; de daags voor de rechtszitting ingediende memorie is niet ontvankelijk, behoudens overmacht (1). (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.1172.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 augustus 2018, AR P.18.0841.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410;. Zie ook A. HENKES, "De vrijheidsberoving van een vreemdeling en het beroep bij de rechterlijke macht", Mercuriale van 2 september 2019, R.W. 2019-20, 931.

- Bestuurlijke aanhouding - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Spoedeisend karakter - Memorie ingediend daags voor de zitting - Ontvankelijkheid

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.1308.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 94, § 1, Bijzondere Wet Hervorming Instellingen, blijven de bepalingen van de wet van 30 april 1999, waaronder ook de artikelen 4 en 4/1 alsook artikel 175 Sociaal Strafwetboek, van toepassing zolang de gewesten de bepalingen van de wet van 30 april 1999, waaronder ook de artikelen 4 en 4/1 en artikel 175 Sociaal Strafwetboek, elk voor wat hen betreft niet hebben gewijzigd of opgeheven (1); bijgevolg is artikel 175 Sociaal Strafwetboek, hoewel opgeheven door artikel 3 van de wet van 9 mei 2018 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden (2), die een artikel 175/1 in het Sociaal Strafwetboek heeft ingevoegd, voor het Waalse Gewest ononderbroken van toepassing gebleven tot de opheffing ervan, op 1 juli 2019 (3), door artikel 150, § 2, van het Waalse decreet van 28 februari 2019 (4) en zijn de misdrijven die door dat artikel 175 werden bestraft vanaf die datum bij toepassing van dat decreet strafbaar geworden (5). (1) Art. 6, § 1, IX, 3°, eerste lid, Bijzondere Wet Hervorming Instellingen bepaalt dat "de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet zijn: (...) IX. (Wat het tewerkstellingsbeleid betreft: (...) 3° de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten, met uitzondering van de normen betreffende de arbeidskaart afgeleverd in het kader van de specifieke verblijfssituatie van de betrokken personen en de vrijstellingen van beroepskaarten verbonden aan de specifieke verblijfssituatie van de betrokken personen." (2) Art. 5 van de wet van 9 mei 2018, dat een artikel 175/1 invoegt in het Sociaal Strafwetboek, verwijst naar de inwerkingtreding van de wet van diezelfde datum betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden, waarvan artikel 12 bepaalt: "deze wet treedt in werking op de datum van inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord van 2 februari 2018 tussen de Federale Staat, het Waalse Gewest, het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten". Luidens artikel 45 van voornoemd akkoord wordt het afgesloten voor onbepaalde duur en treedt het in werking op de dag van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van de laatste goedkeurende akte uitgaande van de partijen, namelijk op 24 december 2018, d.i. de datum van bekendmaking van de wet van 12 november 2018 houdende instemming met dat akkoord. (3) Namelijk, bij toepassing van art. 40 van het besluit van de Waalse Regering tot uitvoering van het decreet van 28 februari 2019 betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze wetgevingen en reglementeringen, de tiende dag volgend op de dag van bekendmaking van dat besluit, BS 21 juni 2019. (4) Decreet van 28 februari 2019 betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze wetgevingen en reglementeringen, BS 3 mei 2019, van kracht op 1 juli 2019. (5) Waarvan de artt. 113 en 114 respectievelijk de artt. 12 en 12/1 van de wet van 30 april 1999 herstellen en invoegen; zie Cass. 17 december 2019, AR P.19.1138.N, AC 2019, nr. 678.

- Tewerkstelling van buitenlandse werknemers - Reglementering - Bevoegdheidsoverdracht van de federale staat aan de gewesten - Artikel 175 Sociaal Strafwetboek - Opheffing door de wet van 9 mei 2018

- Art. 150 Decreet betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze

- Art. 175 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Een beslissing vormt een autonome vasthoudingstitel wanneer ze leidt tot de wijziging van het administratieve statuut van de vreemdeling die op een welbepaalde plaats wordt vastgehouden, zelfs als die beslissing niet volgt op een verblijfsaanvraag of op een weigering om aan een verwijderingsmaatregel gehoor te geven (1). (1) Zie Cass. 11 april 2018, AR P.18.0257.F, AC 2018, nr. 226 : "Wanneer de toestand van de vreemdeling wijzigt doordat zich omstandigheden voordoen die een nieuwe beslissing tot vasthouding verantwoorden, vervangt die beslissing, die een autonome titel van vrijheidsberoving uitmaakt, de voorgaande beslissing", en de noot: "Daarentegen 'plaatst de intrekking van een maatregel tot wederopsluiting de vreemdeling opnieuw in de toestand waarin hij zich vóór die akte bevond, waarvan de intrekking de vorige jegens hem verleende hechtenistitel heeft doen herleven' (Cass. 20 december 2017, AR P.17.1208.F, AC 2017, nr. 725, en verwijzingen in noot)". Bij gebrek aan een dergelijke intrekking volgt uit geen enkele bepaling dat de omstandigheid dat de derde titel werd uitgevaardigd op grond van dezelfde bepaling als de eerste – in dit geval artikel 7 Vreemdelingenwet –, de eerste titel, die door de tweede werd vervangen, zou "doen herleven". Die tweede titel is in dit geval een "beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats met het oog op het vaststellen van de verantwoordelijke lidstaat", uitgevaardigd "ter uitvoering" van artikel 28, §2, van de zogenaamde "Dublin III"-verordening (EU) nr. 604/2013, omgezet in artikel 51/5 Vreemdelingenwet, en vormt ten aanzien van de eerste titel een autonome hechtenistitel (zie Cass. 29 januari 2020, AR P.20.0052.F, arrest niet gepubliceerd). Het OM had erop gewezen dat de eiser, paradoxaal genoeg, de appelrechters tegelijkertijd verweet dat zij, enerzijds, hun eigen beoordeling in de plaats hadden gesteld van die van de eiser – en aldus artikel 72 Vreemdelingenwet hadden geschonden – door te oordelen dat "er wel degelijk een mogelijkheid bestaat om [de eiser] binnen een redelijke termijn effectief te verwijderen" en, anderzijds, niet hadden vastgesteld dat die mogelijkheid nog bestond. (M.N.B.)

- Administratieve vasthouding - Nieuwe titel - Autonome titel

De beslissing tot verlenging van de beslissing tot vasthouding van de vreemdeling, genomen op grond van artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, dient niet letterlijk te vermelden dat voldaan is aan de voorwaarde waarbij de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn moet kunnen worden verwijderd, aangezien dit kan worden afgeleid uit de daarin opgegeven feitelijke gegevens.

- Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - Impliciete vaststelling

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Uit artikel 15, §§ 1 en 5, van de "Terugkeerrichtlijn" 2008/115/EG blijkt dat de vasthouding van de persoon met het oog op zijn verwijdering slechts kan worden gehandhaafd gedurende de periode waarin de verwijderingsprocedure aan de gang is en met de vereiste zorgvuldigheid wordt uitgevoerd; op het ogenblik dat het nationale rechtscollege de wettigheid van de vasthouding onderzoekt, moet dus nog steeds de reële mogelijkheid bestaan dat de verwijdering tot een goed einde kan worden gebracht (1); hieruit volgt dat de vraag of er al dan niet een redelijk vooruitzicht op verwijdering bestaat, niet enkel door de administratie mag worden beantwoord op het ogenblik dat ze de maatregel neemt, maar ook door de rechterlijke macht op het ogenblik dat ze de wettigheid van die beslissing onderzoekt; niets verbiedt het onderzoeksgerecht bijgevolg om een administratieve beslissing van vrijheidsberoving geldig te verklaren, zelfs als die beslissing niets zegt over het vooruitzicht op verwijdering, op grond dat dit vooruitzicht op het ogenblik van de beslissing wel degelijk bestond en op het ogenblik van het onderzoek van die beslissing nog steeds bestaat (2). (1) Zie HvJ (gr. k.) 30 november 2009, C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741, Kadzoev, § 65-67; HvJ 14 mei 2020, C-924/19 en C-925/19, ECLI:EU:C:2020:367, Országos e.a., § 278. (2) Zie, inzake de vasthouding op grond van artikel 44septies, § 1, Vreemdelingenwet, Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0445.F, AC 2020, nr. 273 (tweede middel, niet gepubliceerd, eerste onderdeel) : "de appelrechters hebben aldus melding gemaakt van de concrete omstandigheden op grond waarvan, op het ogenblik van de beslissing waarop zij toezicht moeten houden, kon worden geoordeeld dat de verwijdering van de eiser binnen een redelijke termijn kon plaatsvinden, en van het ontbreken van aanwijzingen waaruit zou blijken dat die maatregel niet meer zou kunnen worden uitgevoerd binnen een dergelijke termijn, d.i. de termijn die de wet toestaat om de vreemdeling met het oog op die uitvoering vast te houden".

- Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing - Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.20.0499.F 3 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.9 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3, c, EVRM, 14.3, d, IVBPR, en 41 Handvest Grondrechten EU, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de eiser in cassatie onmogelijk kon worden uitgehaald om zich in persoon voor hem te verdedigen, maar aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een handeling van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of van duidelijkheid biedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoek van de zaak door een rechter - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat de verdragsluitende Staten de aan het eerlijk proces inherente waarborgen kunnen inperken, maar artikel 15.1 voorziet in het recht om van de in het Verdrag bepaalde verplichtingen tijdelijk af te wijken, met name in geval van een noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, voor zover de ernst van de situatie die maatregel strikt vereist en op voorwaarde dat de secretaris-generaal van de Raad van Europa hiervan in kennis wordt gesteld; krachtens het legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel van de strafprocedure en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging moet dit recht om van de waarborgen van het eerlijk proces tijdelijk af te wijken, worden goedgekeurd door een interne rechtsregel die voor de betrokkenen toegankelijk en duidelijk is geformuleerd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Artikelen 6 en 15.1 EVRM - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het recht om in persoon te verschijnen, vastgelegd in de artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook in het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, is van toepassing op de vreemdelingen die, vastgehouden met het oog op hun verwijdering, aan de rechterlijke macht het in de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet ingevoerde wettigheidstoezicht willen voorleggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassing

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0485.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.7 AC nr. ...

De vrijheidsberoving van een vreemdelinge die niet over een geldig verblijfsdocument noch over een geldige arbeidskaart beschikt en bij een administratieve controle door de politie en de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid op heterdaad wordt betrapt bij illegale tewerkstelling, waarbij zij van haar vrijheid wordt beroofd, waarna haar een bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering wordt betekend bij toepassing van artikel 7, eerste lid, 8°, tweede en derde lid, en artikel 74/14, § 3, 1°, Vreemdelingenwet, vereist niet dat er een huiszoekingsbevel wordt uitgevaardigd.

- Vrijheidsberoving - Verwijdering van het grondgebied - Administratieve controle door politie en RSZ - Betrapping op heterdaad bij illegale tewerkstelling - Wettigheid

- Artt. 7, eerste lid, 8°, tweede en derde lid, en 74/14, § 3, 1° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Hoewel het wettigheidstoezicht van de administratieve beslissing het toezicht op de juistheid van de feitelijke gegevens omvat waarop die beslissing berust, kan daaruit niet worden afgeleid dat het onderzoeksgerecht moet nagaan of de politie een proces-verbaal heeft opgesteld met betrekking tot de feiten die aan de beslissing tot verwijdering en vasthouding van de vreemdeling ten grondslag liggen; uit de enkele omstandigheid dat uit het administratief dossier niet blijkt dat er een dergelijk proces-verbaal werd opgesteld, volgt niet dat de dienst Vreemdelingenzaken zijn beslissing niet heeft gemotiveerd of dat het onderzoeksgerecht moet besluiten dat het onmogelijk was de wettigheid daarvan na te gaan (1). (1) Cass. 9 december 2015, AR P.15.1497.F, AC 2015, nr. 735.

- Vrijheidsberoving - Illegaal verblijf - Motivering van de beslissing - Administratief dossier - Draagwijdte

Uit de bepalingen van artikel 7, derde en vijfde lid, Vreemdelingenwet, volgt dat de vreemdeling aan wie het bevel werd gegeven om het grondgebied te verlaten met het oog op zijn terug leiding naar de grens, vastgehouden kan worden voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van de maatregel, zonder dat de duur van de vasthouding twee maanden te boven mag gaan en dat de minister of zijn gemachtigde deze opsluiting telkens met een periode van twee maanden kan verlengen wanneer de nodige stappen om de vreemdeling te verwijderen werden genomen binnen zeven werkdagen na zijn opsluiting, wanneer zij worden voortgezet met de vereiste zorgvuldigheid en wanneer de effectieve verwijdering van deze laatste binnen een redelijke termijn nog steeds mogelijk is; uit die bepalingen volgt dat een vreemdeling niet mag worden vastgehouden en zijn opsluiting niet mag worden verlengd wanneer blijkt dat zijn effectieve verwijdering binnen een redelijke termijn niet mogelijk is maar de omstandigheid dat het tijdelijk niet mogelijk is om een vreemdeling, aan wie bevel is gegeven het grondgebied te verlaten, te verwijderen naar zijn land van herkomst gelet op de met betrekking tot de corona-epidemie genomen maatregelen, houdt niet in dat een effectieve verwijdering van de vreemdeling binnen een redelijke termijn niet mogelijk is en dat de vasthoudingsmaatregel moet worden beëindigd en het onderzoeksgerecht is daarbij niet gehouden de concrete termijn te bepalen binnen welke de verwijdering zal plaatsvinden (1). (1) Cass. 12 mei 2020, AR P.20.0464.N, AC 2020, nr. 289.

- Vreemdelingenwet - Artikel 7, derde en vijfde lid - Vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten - Opsluiting - Verlenging van de maatregel - Voorwaarden voor de verlenging - Tijdelijke onmogelijkheid tot verwijdering van de vreemdeling - Corona-epidemie - Draagwijdte

- Art. 7, derde en vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0481.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.5 AC nr. ...

Geen enkele bepaling belet de bevoegde overheid om, na op grond van artikel 74/5 Vreemdelingenwet een beslissing te hebben genomen, op grond van nieuwe redenen en van artikel 74/6 Vreemdelingenwet een nieuwe autonome beslissing tot vasthouding van de vreemdeling in een welbepaalde plaats te nemen.

- Vasthoudingsmaatregel - Verzoeker om internationale bescherming - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Beslissing op grond van artikel 74/5 Vreemdelingenwet - Latere beslissing op grond van artikel 74/6 Vreemdelingenwet - Wettigheid

- Artt. 74/5 en 74/6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 14 EVRM bepaalt dat het daarin toegekende genot van de rechten en vrijheden moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status; het verschil in de termijnen van vasthouding van een verzoeker om internationale bescherming bij zijn aankomst aan de grens van het Rijk, al naargelang de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen al dan niet binnen de vier weken na het indienen van dat verzoek een beslissing heeft genomen, kan geen discriminatie uitmaken in de zin van die bepaling.

- Vasthoudingsmaatregel - Verzoeker om internationale bescherming - Artikel 14, EVRM - Discriminatie - Begrip - Verschil in de vasthoudingstermijnen

- Artt. 74/5 en 74/6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 14 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0495.F 20 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.6 AC nr. ...

Tegen de beslissing van de raadkamer die uitspraak doet over het beroep van de vreemdeling bij toepassing van artikel 71 Vreemdelingenwet, kan de minister of zijn gemachtigde hoger beroep instellen; de termijn van hoger beroep van vierentwintig uur loopt jegens de minister of zijn gemachtigde te rekenen van de datum van de betekening van de beschikking. (Impliciete oplossing).

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep van de minister of van zijn gemachtigde - Termijn - Aanvang

- Art. 30, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 72, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer de vreemdeling cassatieberoep instelt tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een vrijheidsberovende maatregel die twee maanden later verstrijkt, weet hij dat het Hof de behandeling ervan uiterlijk op die datum of in de week vóór die vervaldatum zal vaststellen, zodat de omstandigheid dat hij pas laattijdig op de hoogte werd gebracht van de datum van de rechtszitting, niet aantoont dat hij zijn memorie onmogelijk binnen de termijn van vijftien dagen of, althans, uiterlijk een week vóór het instellen van zijn cassatieberoep heeft kunnen neerleggen (1). (1) Rekening houdend met de omstandigheid dat de eiser pas op 12 mei 2020 op de hoogte was gebracht van de vaststelling van de zaak op de rechtszitting van 20 mei 2020, besloot het OM tot de ontvankelijkheid van de memorie die werd neergelegd op 14 mei 2020, na het instellen van een cassatieberoep op 4 mei 2020.

- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting - Niet-naleving - Overmacht - Beoordeling

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0446.F 13 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200513.2F.6 AC nr. ...

Artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering stelt de ontvankelijkheid van de memorie afhankelijk van de voorwaarde dat deze uiterlijk vijftien vrije dagen vóór de rechtszitting op de griffie van het Hof moet toekomen (1) ; het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet, wordt door het Hof bij hoogdringendheid onderzocht; op het ogenblik dat de eiser cassatieberoep instelt, weet hij dus dat het Hof de rechtsdag, met het oog op het onderzoek van dat cassatieberoep, uiterlijk in de week vóór het verval van de titel zal vaststellen; de raadsman van de eiser hoeft bijgevolg niet op de inlichtingen van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zal worden vastgesteld (2); wanneer, aldus, de eiser geen ander nieuw element aanvoert dat de overmacht, waardoor de memorie laattijdig zou zijn neergelegd, aannemelijk maakt, de wettelijke termijn voor de afgifte van de memorie niet heeft kunnen naleven omdat hij drie dagen vóór de laatste nuttige dag telefonisch op de hoogte is gebracht van de vaststelling van de rechtsdag, de oproeping hem nog niet ter kennis is gebracht en hij aantoont met de vereiste spoed te hebben gehandeld, aangezien de memorie werd ingediend binnen de werkdag volgend op de mededeling van de datum van de rechtszitting, is de aangevoerde overmacht niet verantwoord, is de afgifte van de memorie op de griffie twee dagen na de laatste nuttige dag laattijdig (3) en is de memorie niet ontvankelijk. (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0375.F, AC 2019, nr. 271, en noot M.N.B.; Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326, en noot A.W. (2) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410. (3) Zie Cass. 24 juni 2020, AR P.20.0595.F, arrest niet gepubliceerd: soortgelijke beslissing voor een memorie die werd neergelegd op dinsdag 9 juni 2020, dus op de dag na de laatste nuttige dag, terwijl die memorie, zoals het openbaar ministerie erop gewezen heeft, werd ondertekend op vrijdag 5 juni; in dit geval heeft de eiser niet aangevoerd dat de laattijdige neerlegging van de memorie zou zijn verantwoord door overmacht. (M.N.B.).

- Overmacht - Bestreden arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Gevolg - Laattijdige neerlegging

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0464.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.11 AC nr. ...

Krachtens artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet kan de Minister of zijn gemachtigde de opsluiting van een vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten telkens met een periode van twee maanden verlengen wanneer de nodige stappen om de vreemdeling te verwijderen werden genomen binnen zeven werkdagen na zijn opsluiting, wanneer zij worden voortgezet met de vereiste zorgvuldigheid en wanneer de effectieve verwijdering van deze laatste binnen een redelijke termijn nog steeds mogelijk is; de omstandigheid dat het tijdelijk niet mogelijk is om een vreemdeling, aan wie bevel is gegeven het grondgebied te verlaten, te verwijderen naar zijn land van herkomst gelet op de met betrekking tot de corona-epidemie genomen maatregelen, houdt niet in dat een effectieve verwijdering van de vreemdeling binnen een redelijke termijn niet mogelijk is en dat de vasthoudingsmaatregel moet worden beëindigd.

- Vreemdelingenwet - Artikelen 7, 71 en 72 - Vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten - Opsluiting - Verlenging van de maatregel - Voorwaarden voor de verlenging - Tijdelijke onmogelijkheid tot verwijdering van de vreemdeling - Corona-epidemie - Draagwijdte

P.20.0471.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.13 AC nr. ...

Volgens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet kan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving genomen met toepassing van artikel 7 Vreemdelingenwet tegen die maatregel beroep instellen door een verzoekschrift in te dienen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank van zijn verblijfplaats in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen; onder verblijfplaats in de zin van artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet wordt verstaan de plaats waar de vreemdeling effectief woont op het ogenblik waarop de bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving wordt genomen en niet de plaats van de instelling waar hij als gevolg van die beslissing wordt vastgehouden terwijl onder plaats waar de vreemdeling werd aangetroffen in de zin van artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet, moet worden begrepen de plaats waar de vreemdeling tegen wie een maatregel van bestuurlijke vrijheidsberoving wordt genomen is onderschept maar dat is niet de plaats waar de vreemdeling na een oproeping door de dienst Vreemdelingenzaken is naar toe gegaan, of de plaats waar hij zich bevindt op het ogenblik van de beslissing van bestuurlijke vrijheidsberoving, of de plaats van de instelling waar de vreemdeling als gevolg van de beslissing tot bestuurlijke vrijheidsberoving wordt vastgehouden; indien evenwel een vreemdeling op het ogenblik waarop de beslissing tot bestuurlijke vrijheidsberoving wordt genomen, is opgesloten in een gevangenis krachtens een voorlopige hechtenis-beslissing of ter uitvoering van een straf, dan is die gevangenis een plaats waar hij wordt aangetroffen en desgevallend zijn verblijfplaats (1). (1) Over het begrip verblijfplaats zie Cass. 12 september 2012, AR P.12.1502.F, AC 2012, nr. 460; Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1165.N, AC 2010, nr. 484; Cass. 26 november 2008, AR P.08.1616.F, AC 2008, nr. 674- over het begrip plaats van aantreffen zie Cass. 30 november 2016, AR P.16.1140.F, AC 2016, nr. 689 en concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in de Pas.; Cass. 21 september 2010, AR P.10.1490.N, AC 2010, nr. 536.

- Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Verblijfplaats

- Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Plaats waar de vreemdeling wordt aangetroffen

P.20.0445.F 6 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10 AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht de onderzoeksgerechten die van een verzoekschrift kennisnemen met toepassing van artikel 71 Vreemdelingenwet, om in hun beslissing melding te maken van de door hun toegepaste bepalingen van de procedurewetten.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de hechtenis - Motivering - Vermelding van de bepalingen van de procedurewetten

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Uit de bewoordingen van artikel 44septies Vreemdelingenwet volgt dat het toezicht van de administratieve overheid niet tot doel heeft te onderzoeken of er als zodanig andere, minder dwingende maatregelen genomen kunnen worden, maar na te gaan of er dergelijke maatregelen bestaan die het door de administratieve overheid wettelijk nagestreefde doel met dezelfde doeltreffendheid kunnen verzekeren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 273.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 44septies Vreemdelingenwet - Bestaan van minder dwingende maatregelen - Toezicht van de administratieve overheid - Voorwerp

- Art. 44septies Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 72 Vreemdelingenwet, waarvan het vijfde lid bepaalt dat, in geval van beroep bij de rechterlijke macht, de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank kan raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de rechtszitting voorafgaan, voorziet bij gebrek aan inzage van de stukken vóór de verschijning van de vreemdeling niet in een sanctie, aangezien een dergelijke onregelmatigheid slechts wordt gesanctioneerd wanneer ze een aantasting van het recht van verdediging inhoudt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 273.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inzage van het dossier - Geen mededeling van de stukken vóór de verschijning van de vreemdeling - Sanctie

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0378.F 29 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.5 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 62, § 2, en 74/5, § 1, 1°, Vreemdelingenwet blijkt dat de vasthouding van een vreemdeling in een welbepaalde plaats niet enkel onderworpen is aan de voorwaarden van voormeld artikel 74/5, § 1, 1°, maar bovendien het voorwerp moet hebben uitgemaakt van een geïndividualiseerd onderzoek van de toestand van die persoon, waarvan vervolgens in de motivering van de akte melding wordt gemaakt; de beslissing tot vasthouding mag zich niet beperken tot de vaststelling dat de vreemdeling in kennis werd gesteld van een beslissing tot terugdrijving aan de grens (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 256.

- Vreemdeling vatbaar voor terugdrijving - Vrijheidsberoving - Vasthouding in een welbepaalde plaats aan de grens - Voorwaarden - Motivering - Geïndividualiseerd onderzoek

- Artt. 62, § 2, en 74/5, § 1, 1° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.20.0267.F 1 april 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen de beslissing van een onderzoeksgerecht dat op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doet, heeft geen bestaansreden meer wanneer aan de maatregel van vrijheidsberoving waartegen het beroep van de eiser is gericht een einde is gemaakt door zijn invrijheidstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214 ; zie Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. De conclusie van het OM, die werd neergelegd voordat het OM in kennis was gesteld van de invrijheidstelling van de eiser, waaruit volgt dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft, heeft betrekking op de invloed, op de wettigheid van de vrijheidsberoving van de vreemdeling, van de omstandigheid dat hij tijdens een huiszoeking werd aangehouden zonder voorafgaande en schriftelijke toestemming.

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de

vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De beslissingen van de onderzoeksgerechten die op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doen, zijn niet bindend voor de rechter die kennisneemt van een beroep gegrond op artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis; aangezien de vreemdeling het recht heeft de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, welke gegrond is op de eerder jegens hem uitgevaardigde titel, en het herstel te verkrijgen van de schade die hij door die vasthouding heeft geleden, is de beslissing die vaststelt dat het beroep dat tegen die maatregel werd ingesteld voor de onderzoeksgerechten geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de artikelen 5 en 13 EVRM of met het recht op een eerlijk proces en het beginsel van de wapengelijkheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214.

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0189.F 25 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.6 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet onderzoekt de raadkamer en, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en bevelen ze, indien dat niet het geval is, de invrijheidstelling van de vreemdeling jegens wie die maatregelen zijn genomen; die gerechten zijn niet bevoegd om zich enkel uit te spreken over de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke een vreemdeling niet meer wordt vastgehouden, wanneer hetzij de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge een nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving die losstaat van die waartegen het bij die gerechten aanhangig gemaakte beroep gericht is (1), hetzij de vreemdeling in vrijheid is gesteld (2), gerepatrieerd (3) of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming (4). (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. (2) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. (3) Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. (4) Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).

- Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

Op grond van artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kan de vreemdeling jegens wie een maatregel van vrijheidsberoving werd genomen in omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM, de onwettigheid van zijn vasthouding doen vaststellen en de vergoeding verkrijgen van alle schade die hij heeft geleden, met inbegrip van de morele schade; het in die bepaling vermelde begrip "vrijheidsberoving" dekt immers niet enkel elke maatregel van voorlopige hechtenis die genomen wordt jegens een persoon die ervan verdacht wordt een misdaad of een wanbedrijf te hebben gepleegd, maar ook alle andere vormen van gerechtelijke of administratieve opsluiting, waaronder met name de maatregelen van vasthouding die genomen worden krachtens de toepasselijke bepalingen van de Vreemdelingenwet; in dat opzicht vereist artikel 27 niet dat, om de rechtsvordering tot vergoeding te kunnen instellen, de onwettigheid van de vasthouding moet zijn vastgesteld in een eerdere rechterlijke beslissing (1). (1) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch artikel 5.4 EVRM (1) noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces, waaronder het beginsel van de wapengelijkheid, staan eraan in de weg dat de wetgever het passender acht dat, zolang de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge de maatregel van vrijheidsberoving waartegen zijn beroep is gericht, het wettigheidstoezicht op de vasthouding wordt verricht door de raadkamer en door de kamer van inbeschuldigingstelling die spoedig uitspraak moeten doen overeenkomstig, in de regel, de wettelijke bepalingen inzake de voorlopige hechtenis, terwijl, wanneer de vreemdeling in vrijheid is gesteld of niet langer ingevolge die titel wordt vastgehouden, de vaststelling van de mogelijke onwettigheid van de ondergane vasthouding en de vraag betreffende de vergoeding van de door die vasthouding veroorzaakte schade, krachtens artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis, aan de gewone gerechten toebehoren; aangezien de eiser het recht heeft om de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, die werd bevolen door de eerder tegen hem uitgevaardigde titel, en de vergoeding te verkrijgen van de door die vasthouding geleden schade, is de beslissing volgens welke het tegen die maatregel voor de onderzoeksgerechten ingestelde beroep geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de voormelde verdragsbepalingen en het voormelde beginsel (2). (1) Art. 5.4 EVRM bepaalt dat “eenieder wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is”; art. 5.5 EVRM bepaalt dat “eenieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, recht heeft op schadeloosstelling”. (2) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702.Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. “Dublin III”-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 213; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerecht - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerecht - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn kan niet worden afgeleid dat die bepaling niet verenigbaar is met een nieuwe vasthoudingsmaatregel die genomen wordt jegens de vreemdeling die aan zijn verwijdering weigert mee te werken en die, hoewel ze krachtens de nationale wetgeving ten aanzien van de voorgaande beslissing een afzonderlijke titel uitmaakt, de verlenging van de vasthoudingstermijn tot gevolg heeft in de zin van de Terugkeerrichtlijn.

- Artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn - Beslissing tot handhaving op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet - Weigering om aan de verwijdering mee te werken - Opsluiting op grond van artikel 27, § 3, Vreemdelingenwet - Autonome titel

- Artt. 7 en 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

De op grond van artikel 27, § 3, Vreemdelingenwet gewezen beslissing tot opsluiting van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen en die niet binnen de vastgestelde termijn hieraan gehoor heeft gegeven, verlengt de oorspronkelijke, op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet genomen maatregel niet maar maakt een autonome titel van vrijheidsberoving uit die losstaat van de voorgaande beslissing; wanneer de oorspronkelijke maatregel het voorwerp uitmaakt van het beroep waarover de appelrechters uitspraak hebben gedaan, heeft het cassatieberoep tegen hun beslissing bijgevolg geen bestaansreden meer (1). (1) Zie (ook wat betreft § 2 van het arrest), gewezen op dezelfde dag, Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, met voetnoten. De eiser beroept zich in zijn antwoord op de mondelinge conclusie van het OM dus ten onrechte op het arrest van het EHRM, 18 februari 2020, Makdoudi t. België, nr. 12848/15, dat betrekking heeft op de termijn om uitspraak te doen over de wettigheid van de hechtenistitel van een vreemdeling, wiens beroep nog wel een bestaansreden had.

- Beslissing tot handhaving op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet - Weigering om aan de verwijdering mee te werken - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op grond van artikel 27, § 3, vreemdelingenwet - Autonome titel - Cassatieberoep dat geen bestaansreden meer heeft

- Artt. 7 en 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.20.0259.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.22 AC nr. ...

Het staat aan het onderzoeksgerecht dat moet beslissen over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en meer bepaald de vraag of de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten, onaantastbaar te oordelen of de betrokkene een persoon is met zijn hoofdverblijfplaats in het Rijk als bedoeld door artikel 7, § 1, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; uit het enkel feit dat de betrokkene voorlopig is ingeschreven in het wachtregister als bedoeld in artikel 1, § 1, eerste lid, 2°, van de Wet van 19 juli 1991 volgt niet dat hij zijn hoofdverblijfplaats heeft in België.

- Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de feiten - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister - Beoordeling

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

---

P.19.1188.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.4 AC nr. ...

Wanneer de vreemdeling, in zijn ter rechtszitting neergelegde conclusie, uit een door hem neergelegd medisch attest de miskenning afleidt van artikel 74/13 Vreemdelingenwet, een bepaling volgens welke de minister of zijn gemachtigde, bij het nemen van een beslissing tot verwijdering van de onderdaan van een derde land, met zijn gezondheidstoestand rekening moet houden, moet de kamer van inbeschuldigingstelling op dat verweer antwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 16.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht op de titel van administratieve hechtenis - Verweermiddel dat de gezondheidstoestand van de vreemdeling aanvoert - Gezondheidstoestand niet verenigbaar met enige maatregel tot uitzetting of vasthouding - Verplichting om op dat verweermiddel te antwoorden

- Art. 74/13 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.19.1302.F 8 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.8 AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die beslist dat de beslissing tot vrijheidsberoving steunt op de vaststelling van de administratieve overheid dat de eiser zich niet naar de tegen hem genomen verwijderingsmaatregelen voegt, verantwoordt aldus naar recht zijn beslissing dat het vluchtgevaar blijft bestaan.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Wettigheid - Vluchtgevaar - Vaststelling - Niet-naleving van de eerder genomen verwijderingsmaatregelen

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het minder dwingende karakter van de alternatieve maatregel die boven de vasthouding moet worden verkozen, impliceert niet dat dit alternatief minder doeltreffend zou zijn dan de vrijheidsberoving die ze vervangt; wanneer, bijgevolg, het vluchtgevaar of het risico op onderduiken zodanig groot is dat het illusoir is te denken dat de verwijdering zal kunnen plaatsvinden, verbiedt artikel 15.1 Terugkeerrichtlijn niet om, naast het bestaan van dat gevaar, vast te stellen dat er geen andere maatregel dan de vasthouding kan worden genomen om dat gevaar tegen te gaan.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Wettigheid - Ontstentenis van een minder dwingende maatregel - Vaststelling - Inaanmerkingneming van het vluchtgevaar

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15.1 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

Noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces noch een schending van een verdragsbepaling of van een wettelijke bepaling kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht, bij het motiveren van zijn beslissing die het hoger beroep gegrond verklaart dat de Belgische Staat heeft ingesteld tegen een beschikking die het verzoek van de vreemdeling tot invrijheidstelling heeft toegewezen, de redenen van het advies van het openbaar ministerie verklaart over te nemen (1). (1) Cass. 3 juli 2019, AR P.19.0645.F, onuitgegeven; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.1601.F, AC 2013, nr. 544.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie - Recht op een eerlijk proces

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.19.1138.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.10 AC nr. ...

De opheffing met ingang van 24 december 2018 van artikel 175 Sociaal Strafwetboek door artikel 3 van de wet van 9 mei 2018 blijft zonder gevolg voor de aan de gewesten op 1 juli 2014 overgedragen bevoegdheid inzake de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten; de op het ogenblik van die bevoegdheidsoverdracht bestaande federale regelgeving blijft uitwerking hebben tot de opheffing of de vervanging ervan door die gewesten, voor hun gewest.

- Tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten - Regelgeving - Bevoegdheidsoverdracht van de federale staat aan de gewesten - Tewerkstelling van buitenlandse onderdanen niet gemachtigd tot verblijf of vestiging in België - Artikel 175 Sociaal Strafwetboek - Opheffing door de wet van 9 mei 2018

P.19.1157.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.2F.8 AC nr. ...

Uit artikel 15.6 van de richtlijn 2008/115/EG van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (terugkeerrichtlijn) kan niet worden afgeleid dat die bepaling niet verenigbaar is met een nieuwe bewaringsmaatregel (1) die genomen wordt jegens de vreemdeling die weigert aan zijn verwijdering mee te werken en die, hoewel die krachtens de nationale wet een andere titel dan de voorgaande beslissing uitmaakt, tot gevolg heeft dat de bewaringstermijn in de zin van de terugkeerrichtlijn verlengd wordt (2). (1) In dit geval een vordering tot wederopsluiting, genomen met toepassing van art. 27, § 3, Vreemdelingenwet. (2) Cass. 27 mei 2015, AR P.15.0647.F, AC 2015, nr. 347.

- Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Bewaring - Weigering om aan de verwijdering mee te werken - Nieuwe bewaringsmaatregel - Verenigbaarheid met de richtlijn

- Art. 27 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

---

P.19.1061.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.5 AC nr. ...

Noch artikel 74/6 Vreemdelingenwet(1) noch enige andere bepaling verplichten de administratieve overheid om jegens een vreemdeling, die om internationale bescherming verzoekt, een maatregel van vasthouding in een welbepaalde plaats te nemen op dezelfde dag als die waarop hij zijn verzoek heeft ingediend. (1) Meer bepaald §1bis van artikel 74/6.

- Verzoek om internationale bescherming - Vasthouding - Termijn om een maatregel van vasthouding in een welbepaalde plaats te nemen

- Art. 74/6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

C.11.0070.F 6 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190906.2 AC nr. ...

Het toezicht op de wettigheid van de maatregel van vrijheidsberoving, genomen met toepassing van voornoemd artikel 54, § 2, tweede lid, betreft met name de overeenstemming van die maatregel met de internationaalrechtelijke regels die een rechtstreekse werking hebben in het interne recht (1). (1) Zie Cass. 11 september 2013, AR P.13.1497.F, AC 2013, nr. 442, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2013.

- Terbeschikkingstelling van de regering - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht

- Artt. 54, § 2, tweede lid, 71, eerste lid, en 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer de raadkamer kennisneemt van het beroep van een asielzoeker tegen een ministerieel besluit dat hem ter beschikking stelt van de regering, dient ze krachtens het subsidiariteitsbeginsel van de dwingende maatregelen dat voortvloeit uit artikel 5.1.f, EVRM, te onderzoeken of andere maatregelen konden worden aangewend en of andere, minder dwingende maatregelen dan die maatregel van vrijheidsberoving hadden kunnen worden genomen.

- Terbeschikkingstelling van de regering - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Subsidiariteitsbeginsel

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 54, § 2, tweede lid, 71, eerste lid, en 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.19.0799.F 7 augustus 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190807.2 AC nr. ...

De appelrechters die een beschikking van de raadkamer wijzigen waarbij de vrijlating van de vreemdeling bevolen wordt en de maatregel van vrijheidsberoving gehandhaafd wordt, met toepassing van de Vreemdelingenwet, dienen, met toepassing van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, vast te stellen dat die beslissing is genomen met eenparigheid van stemmen (1). (1) Cass. 2 april 1985, AR 8999, AC 1984-85, nr. 468, waaruit blijkt dat het louter vermelden van artikel 211bis van het Wetboek van Strafvordering als één van de in het arrest opgegeven wettelijke bepalingen niet voldoet aan het bepaalde in dat artikel en dat de eenparigheid van de leden van het rechtscollege uitdrukkelijk moet worden vastgesteld.

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving een vreemdeling - Hoger beroep - Vernietiging - Eenparigheid van stemmen

P.19.0686.N 17 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190717.3 AC nr. ...

Wanneer een illegaal in het Rijk verblijvende vreemdeling wordt vastgehouden op grond van artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet, vervolgens op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet (1) en daarna opnieuw op grond van artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet, komt enkel de laatste termijn van vrijheidsberoving in aanmerking voor het maximumtermijnen bepaald in artikel 7 Vreemdelingenwet; dit houdt in dat geen rekening wordt gehouden met de termijn van vrijheidsberoving die voorafgaat aan de vrijheidsberoving op grond van artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet (2). (1) Het arrest vermeldt in zijn §3 kennelijk bij verschrijving artikel 76/4, dat niet bestaat. (2) Zie Cass. 27 november 2002, AR P.02.1402.F, AC 2002, nr 635 (begrip "autonome titel van vrijheidsberoving").

- Vasthouding op grond van artikel 7, derde lid, vervolgens op grond van artikel 76/4, § 1, en daarna opnieuw op grond van artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet - Maximumtermijnen bepaald in artikel 7 Vreemdelingenwet - Berekening

- Artt. 15.5 en 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 7 en 74/6, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer het cassatieberoep gericht is tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, kan het Hof ambtshalve vaststellen dat de eiser door overmacht zijn memorie laattijdig op de griffie heeft neergelegd (impliciete beslissing) (1). (1) Art. 429, lid 1, Sv, bepaalt dat « (...) de eiser in cassatie zijn middelen slechts [kan] aanvoeren in een memorie (...) die hij uiterlijk vijftien dagen voor de terechtzitting ter griffie van het Hof van Cassatie doet toekomen », d.i. behoudens overmacht. "De termijn van vijftien dagen bedoeld in artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door artikel 31 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, is een volle termijn, wat inhoudt dat vijftien volledig vrije dagen moeten worden gelaten tussen de dag van de indiening van de memorie en de dag van de rechtszitting; indien de zestiende en de zeventiende dag vóór de rechtszitting een zaterdag, zondag of feestdag zijn, moet de memorie ervóór zijn neergelegd" (Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 en noot getekend AW; zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0375.F, AC 2019, nr. 271 en noot OM; contra Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410). De Vreemdelingenwet maakt geen melding van het cassatieberoep, zodat het cassatieberoep gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 van die wet, nog steeds door het Wetboek van Strafvordering wordt geregeld (Cass. 7 september 2016, AR P.16.0926.F, AC 2016, nr. 465; Cass. 21 december 2011, AR P.11.2042.F, AC 2011, n° 703, RW, 2012-2013, blz. 1138, nota B. DE SMET, « Wettigheidscontrole op de aanhouding van een illegale vreemdeling met het oog op verwijdering van het grondgebied »), met name inzake termijnen (D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, « De rechtspraak van het Hof van Cassatie naar aanleiding van de hervormingen van de cassatieprocedure in strafzaken », Jaarverslag van het Hof van Cassatie, 2016, Larcier, blz. 172). « Aangezien [zo'n] cassatieberoep door het Hof bij hoogdringendheid wordt onderzocht, hoeft de raadsman van de eiser niet op een brief van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zal worden vastgesteld » (Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410; Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83). Maar « wanneer de advocaat van de eiser wegens een laattijdige oproeping onmogelijk zijn memorie kon neerleggen binnen de termijn van vijftien dagen voor de rechtszitting, kan het Hof die memorie niet onontvankelijk verklaren hoewel deze het voorschrift van artikel 429 Wetboek van Strafvordering niet naleeft » (Cass. 14 september 2016, AR P.16.0936.F, AC 2016, nr. 492, en concl. OM "in hoofdzaak" op datum in Pas.). Zo heeft het Hof de overmacht impliciet vastgesteld in zaken waarin de memorie op de 15de dag (Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781 en gelijkluidende concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.) of op de 9de dag vóór de terechtzitting (Cass. 14 september 2016, AR P.16.0936.F, AC 2016, nr. 492 en concl. OM "in hoofdzaak", op datum in Pas.) is neergelegd. In andere arresten heeft het Hof vastgesteld dat de memorie van de vreemdeling laattijdig was in zaken waarin de memorie op de 6de dag (Cass. 26 juli 2017, AR P.17.0757.F, arrest niet gepubliceerd), op de 5de dag (Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83; Cass. 10 april 2019, AR P.19.0308.F, arrest niet gepubliceerd) of op de 2de dag (Cass. 21 juin 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, n° 410) vóór de terechtzitting was neergelegd. In huidige zaak heeft het Hof impliciet ambtshalve de overmacht vastgesteld, terwijl in recente (door het OM aangevoerde) arresten, de overmacht niet ambtshalve is vastgesteld in zaken waarin het bewijs van de betekening van het cassatieberoep 15 dagen (Cass. 29 mei 2019, AR P.19.0493.F, AC 2019, nr. 336 - cassatieberoep van de Belgische Staat) of de memorie 14 dagen (Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0375.F, AC 2019, nr. 271, noot OM - cassatieberoep van de Belgische Staat) of 9 dagen (Cass. 12 juni 2019, AR P.19.0534.F, arrest niet gepubliceerd - cassatieberoep van de vreemdeling) vóór de terechtzitting is neergelegd. (MNB)

- Vasthouding op grond van de Vreemdelingenwet - Cassatieberoep - Memorie - Laattijdige neerlegging - Overmacht - Ambtshalve vaststelling door het Hof

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0621.F 3 juli 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190703.1 AC nr. ...

Niet ontvankelijk, bij gebrek aan belang, is het middel dat aanvoert dat de eiser niet onverwijld, in een taal die hij verstaat, op de hoogte is gebracht van de redenen van de maatregel van vrijheidsberoving, terwijl de raadkamer zijn invrijheidstelling om die reden heeft bevolen en de kamer van inbeschuldigingstelling heeft vastgesteld dat de eiser achteraf op regelmatige wijze op de hoogte is gebracht (1). (1) Zie Cass. 24 maart 1999, AR P.99.0293.F, AC 1999, nr. 180.

- Cassatiemiddel - Strafzaken - Belang - Maatregel van vrijheidsberoving - Redenen - Geen onverwijlde kennisgeving, in een taal die hij verstaat - Raadkamer - Invrijheidstelling - Hoger beroep - Kennisgeving van de redenen van de maatregel van vrijheidsberoving - Ontvankelijkheid

- Art. 5.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.19.0493.F 29 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190529.3 AC nr. ...

Het exploot van betekening van het cassatieberoep van de Belgische Staat tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving moet, op straffe van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, worden neergelegd op de griffie van het Hof van Cassatie binnen de bij artikel 429 van dat wetboek bepaalde termijnen; dat is ook het geval wanneer het cassatieberoep onverwijld moet worden onderzocht door het Hof (1). (1) Zie Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de Belgische Staat - Betekening van cassatieberoep - Termijn voor neerlegging van het exploot van betekening

- Artt. 427, tweede lid, en 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0490.F 22 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190522.4 AC nr. ...

Het arrest dat vaststelt dat een verzoekschrift tot invrijheidstelling, dat is ingesteld tegen een met toepassing van de Vreemdelingenwet genomen vasthoudingsmaatregel, wegens een nieuwe hechtenistitel geen bestaansreden meer heeft, beveelt niet de handhaving van de vrijheidsberoving van de vreemdeling; een dergelijke beslissing dient niet met eenparigheid van stemmen van de leden van het gerecht in hoger beroep te worden gewezen, zelfs al was de beroepen beschikking gunstig voor de vreemdeling.

- Vreemdelingenwet - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Handhaving van de maatregel - Hoger beroep - Einde van de vasthouding op grond van de betwiste titel - Beroep zonder bestaansreden - Gevolgen met betrekking tot de verplichting om de beslissing met eenparigheid van stemmen van de rechters te wijzen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het arrest dat een tegen de vasthoudingsmaatregel ingediend verzoekschrift tot invrijheidstelling doelloos verklaart, schendt artikel 5.4 EVRM niet; uit die bepaling volgt dat het onderzoeksgerecht dat kennisneemt van een beroep van een vreemdeling die, met het oog op zijn verwijdering, van zijn vrijheid is beroofd, op korte termijn uitspraak moet doen over de wettigheid van de titel krachtens welke hij gedetineerd wordt; hieruit volgt niet dat voornoemd gerecht daarenboven op korte termijn uitspraak moet doen over de wettigheid van die titel wanneer die persoon niet meer gedetineerd wordt met toepassing van die titel, maar krachtens een nieuwe beslissing die op een andere wettelijke grondslag is genomen (1). (1) Zie Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, § 4, met concl. OM in Pas. 2019, nr. 188 : "De omstandigheid dat de onderzoeksgerechten niet bevoegd zijn om uitspraak te doen over een vervallen vasthoudingstitel van een vreemdeling, sluit niet uit dat laatstgenoemde, voor de burgerlijke rechtscolleges, een aansprakelijkheidsvordering tegen de Belgische Staat kan instellen".

- Vreemdelingenwet - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op een andere grondslag - Onderscheiden autonome titel - Beroep zonder bestaansreden

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 71, eerste lid, 72, tweede lid, en 73, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 202 Wetboek van Strafvordering en 30 Voorlopige Hechteniswet houden geen verband met de grief volgens welke het hoger beroep, aangezien het door een advocaat is ingesteld voor en namens de Belgische Staat, vertegenwoordigd door een onbestaande en onbevoegde overheid, niet door het hof van beroep ontvankelijk kon worden verklaard (1). (1) Volgens de eiser kon het hof van beroep het hoger beroep niet ontvankelijk verklaren, aangezien het was ingesteld door een advocaat voor en namens "de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de secretaris-generaal voor Asiel en Migratie", terwijl de bevoegde minister op dat ogenblik niet meer de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie was maar "de federale minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie [...]", die hem had opgevolgd. Krachtens de artikelen 42, 1°, 703 en 705 Gerechtelijk Wetboek wordt de Staat vertegenwoordigd door de minister tot wiens bevoegdheid het onderwerp van het geschil behoort, namelijk, in dit geval, luidens de artikelen 1, 2°, en 72 Vreemdelingenwet, "de minister die bevoegd is voor de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen". De eiser heeft niet de miskenning van de bewijskracht van de akte van hoger beroep aangevoerd. Het middel was daarenboven niet gegrond op een dwaling, namelijk de vermelding van "secretaris-generaal" in de plaats van "Staatssecretaris", maar voerde aan dat laatstgenoemde functie niet meer bestond op het ogenblik waarop het hoger beroep werd ingesteld. De eiser heeft echter niet aangevoerd dat de advocaat die de akte van hoger beroep heeft ondertekend, op dat ogenblik niet de lastgeving daartoe van de bevoegde minister zou hebben ontvangen. Kunnen we ook niet ervan uitgaan dat het appelgerecht, toen het vaststelde dat de verklaring van hoger beroep, die was ondertekend "namens de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de secretaris-generaal voor asiel en migratie", in werkelijkheid was ondertekend "namens de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de federale minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie, FOD Binnenlandse Zaken [...]", wettig, dan wel impliciet, de kennelijke, door de eiser gelaakte verschrijving heeft verbeterd voor wat betreft de benaming van de minister die, op de datum van de ondertekening van de akte van hoger beroep, bevoegd was "voor de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen"? (M.N.B.)

- Vreemdelingenwet - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep van de Belgische Staat - Verkeerde vermelding van de autoriteit die de Staat vertegenwoordigt

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

Wanneer, met toepassing van de artikelen 71, eerste lid, 72, tweede lid, en 73, eerste lid, Vreemdelingenwet de raadkamer van de correctionele rechtbank of, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep vaststelt dat het verzoekschrift tot invrijheidstelling geen bestaansreden meer heeft omdat de vreemdeling niet meer gedetineerd wordt krachtens de vasthoudingsbeslissing waartegen dat verzoekschrift was gericht (1), is de vreemdeling niet verstoken van een daadwerkelijk rechtsmiddel om de mogelijke onwettigheid van die beslissing te doen vaststellen en de vergoeding van de door die onwettigheid geleden schade te verkrijgen; artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kent immers een recht op vergoeding van de gehele schade toe, met inbegrip van de morele schade, aan de persoon die het slachtoffer is geworden van een aanhouding of een hechtenis in omstandigheden die niet verenigbaar zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM; die bepaling beantwoordt aan de vereisten van artikel 6.1 EVRM (2). (1) Wegens een repatriëring: zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674 ; wegens het uitvaardigen van een andere autonome titel: zie Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49 ; wegens het opheffen van de titel: zie Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. (2) Zie Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, § 4, met concl. OM in Pas. 2019, nr. 188 : "De omstandigheid dat de onderzoeksgerechten niet bevoegd zijn om uitspraak te doen over een vervallen vasthoudingstitel van een vreemdeling, sluit niet uit dat laatstgenoemde, voor de burgerlijke rechtscolleges, een aansprakelijkheidsvordering tegen de Belgische Staat kan instellen".

- Vreemdelingenwet - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Einde van de vasthouding op grond van de betwiste titel - Beroep zonder bestaansreden - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Artt. 5.4 en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71, eerste lid, 72, tweede lid, en 73, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.19.0428.N 21 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190521.7 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de bepalingen van artikel 23/1, §1, 1°, 23/1, §3, tweede lid en 23/1, §3, derde lid, Wetboek Belgische Nationaliteit, volgt dat de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit niet kan leiden tot het verlies van die nationaliteit met terugwerkende kracht, zodat ze de betrokkene niet terugplaatst in de administratieve toestand voorafgaand aan het verkrijgen van de Belgische nationaliteit; uit artikel 7, eerste lid, 1° en 3°, Vreemdelingenwet, gelezen in samenhang met artikel 23/1 Wetboek Belgische Nationaliteit, volgt dan ook dat de artikelen 21 en 22 Vreemdelingenwet niet toepasselijk zijn op de vrijheidsberovende maatregel die is genomen tegen een vreemdeling die vervallen is verklaard van de Belgische nationaliteit.

- Vreemdelingenwet - Artikelen 7, 21 en 22 - Terugwijzingen en uitzettingen - Vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit - Veroordeling wegens een misdrijf bepaald in artikel 23/1, § 1, 1°, Wetboek Belgische Nationaliteit - Draagwijdte

---

P.19.0375.F 8 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.14 AC nr. ...

Als de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen geen enkele beslissing heeft genomen binnen de termijn van vier weken na ontvangst van een verzoek om internationale bescherming en de vreemdeling bijgevolg gemachtigd is het Rijk binnen te komen met toepassing van de artikelen, 57/6/4, derde lid, en 74/5, §4, 5° Vreemdelingenwet (1), maar de administratieve overheid een nieuwe beslissing tot opsluiting neemt op grond van artikel 74/6, §1, 2° van voornoemde wet, verplicht geen enkele wettelijke bepaling die overheid in die onafhankelijke maatregel tot vasthouding te vermelden dat de vreemdeling door de minister of diens afgevaardigde gemachtigd is het Rijk binnen te komen. (1) Zie Cass. 17 oktober 2018, AR P.18.1005.F, AC 2018, nr. 564.

- Ontneming van de persoonlijke vrijheid - Voorwaarden - Vreemdeling die een asielaanvraag heeft ingediend aan de grens - Geen beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen binnen vier weken - Gevolg - Machtiging om België binnen te komen - Nieuwe beslissing tot ontneming van de persoonlijke vrijheid -

Vermeldingen

- Artt. 57/6/4, derde lid, 74/5, § 4, 5°, en 74/6, § 1, 2° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.19.0355.F 30 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190430.5 AC nr. ...

Het onderzoekgerecht dat belast is met het wettigheidstoezicht van de maatregel van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied van een burger van de Europese Unie, onderzoekt, zonder zich over de gepastheid ervan te mogen uitspreken, of uit de redenen van die beslissing blijkt dat de administratieve overheid haar evenredigheidstoezicht, bedoeld in artikel 43, § 2, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen heeft uitgeoefend.

- Burger van de Europese Unie - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Verweer bij het onderzoeksgerecht - Wettigheidstoezicht - Draagwijdte - Richtlijn 2004/38/EG - Artikel 28, § 1 - Factoren vermeld in die bepaling - Redenen van openbare orde en veiligheid - Afweging - Draagwijdte - Evenredigheidstoezicht

- Artt. 43, § 2, en 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 28, § 1, van richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, omgezet in intern recht door artikel 43, § 2, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen moet in die zin worden uitgelegd dat wanneer de maatregelen die worden overwogen meebrengen dat de betrokken persoon van het grondgebied van het gastland wordt verwijderd, die lidstaat rekening moet houden met de aard en de ernst van het aan die persoon verweten gedrag, de duur en, in voorkomend geval, de rechtmatigheid van zijn verblijf in die lidstaat, de tijd die sinds het hem verweten gedrag verstreken is, zijn gedrag gedurende die tijd, de mate waarin hij een actueel gevaar voor de samenleving vormt alsook de hechtheid van de maatschappelijke en culturele banden en familiebanden met die lidstaat (1). (1) EhJ-EU, 2 mei 2018, gevoegde zaken C-331/16 en C-366/16.

- Burger van de Europese Unie - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Richtlijn 2004/38/EG - Artikel 28, § 1 - Uitlegging

- Art. 43, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 28, § 1 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden

De lidstaat die de vrijheid van verkeer en verblijf van een burger van de Unie of zijn familieleden beperkt, moet, enerzijds, de bescherming van de fundamentele belangen aangevoerd ter ondersteuning van een dergelijke beperking en, anderzijds, de belangen van die persoon inzake de uitoefening van die vrijheden en ook van zijn privé- en gezinsleven tegen elkaar afwegen; de lidstaat moet hierbij rekening houden met de in artikel 28, § 1, van de Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 29 april 2004 vermelde factoren voor zover ze relevant zijn in die situatie.

- Burger van de Europese Unie - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Richtlijn 2004/38/EG - Artikel 28, § 1 - Factoren vermeld in die bepaling - Redenen van openbare orde en veiligheid - Afweging

- Art. 43, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 28, § 1 Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor deburgers van de Unie en hun familieleden

P.19.0259.F 27 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190327.2 AC nr. ...

Uit artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat de wet de onderzoekgerechten ermee belast uitspraak te doen over het rechtsmiddel dat de vreemdeling heeft ingesteld tegen de maatregel van vrijheidsberoving die hem op het ogenblik van dat rechtsmiddel is opgelegd; daaruit volgt niet dat die gerechten uitspraak kunnen doen over de gegrondheid van het rechtsmiddel wanneer de vreemdeling niet langer op grond van die maatregel is aangehouden maar dat die werd vervangen door een andere beslissing met een verschillende grondslag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 188; Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.1021.F, arrest niet gepubliceerd; zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas., Cass. 11 januari 2017, AR P.16.1313.F, AC 2017, nr. 25.

- Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op een andere grondslag - Afzonderlijke autonome titel - Doelloos geworden rechtsmiddel

- Art. 71, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De vraag of de vreemdeling over een daadwerkelijk rechtsmiddel in de zin van artikel 13 EVRM beschikt, moet worden onderzocht in het licht van de rechtspleging in haar geheel die het intern recht hem aanbiedt; uit de enkele omstandigheid dat de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet de daarin bepaalde rechtsmiddelen alleen instellen tegen de maatregelen die de vreemdeling zijn opgelegd, kan geen schending van artikel 5 EVRM worden afgeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 188. Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674 (niet-schending van de artikelen 5.4, 13 en 14 EVRM).

- Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Rechtsmiddel ingesteld bij de rechterlijke macht - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op grond van een andere bepaling van dezelfde wet - Doelloos geworden rechtsmiddel - Recht op vrijheid, zekerheid en een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet die de onderzoekgerechten verbieden zich over de opportuniteit uit te spreken, zijn zij enkel bevoegd om de aangehouden vreemdeling vrij te laten als ze vaststellen dat de vrijheidsberovende maatregel, of de beslissing tot verwijdering waarop ze steunt, onwettig is; de onderzoekgerechten zijn niet bevoegd om de vreemdeling schadevergoeding toe te kennen omdat hij onwettig is vastgehouden; de omstandigheid dat de onderzoekgerechten niet bevoegd zijn om uitspraak te doen over een vasthoudingstitel van een vreemdeling die gebrekkig is, belet hem niet om voor de burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde een aansprakelijkheidsvordering in te stellen tegen de Belgische Staat; krachtens de artikelen 144 en 145 Grondwet behoren de geschillen over burgerlijke en politieke rechten immers in de regel tot de bevoegdheid van de rechtbanken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 188, die op zijn beurt verwijst naar artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis.

- Wet 15 december 1980 - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Beperkingen - Onwettige vasthouding - Aansprakelijkheidsvordering tegen de Belgische Staat - Bevoegdheid - Burgerlijke rechtscolleges van de rechterlijke orde

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.19.0261.F 27 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190327.3 AC nr. ...

Wat de in artikel 74/6, § 1, eerste lid, 1° Vreemdelingenwet bedoelde voorwaarde betreft, blijkt uit de memorie van toelichting van de wet van 21 november 2017 dat de asielinstanties over voldoende informatie moeten beschikken omtrent de identiteit en nationaliteit van de verzoeker om het verzoek om internationale bescherming correct te kunnen onderzoeken maar dat een systematische vasthouding van de verzoekers die niet in het bezit zijn van identiteitsdocumenten evenwel niet toelaatbaar is; volgens die memorie kan weliswaar op grond van die reden tot vasthouding worden overgegaan als er geen aannemelijke uitleg voor het gebrek aan identiteitsdocumenten is of, wanneer de vreemdeling bij de controle van zijn identiteit of nationaliteit weigert mee te werken of de bedoeling heeft de autoriteiten te misleiden, bijvoorbeeld indien hij weigert zijn identiteit of nationaliteit mee te delen, als hij valse informatie geeft bij de vaststelling van zijn identiteit of nationaliteit, als hij valse of vervalste identiteits- of reisdocumenten afgeeft, als hij een identiteits- of reisdocument dat tot de vaststelling van zijn identiteit of nationaliteit had kunnen bijdragen, heeft vernietigd of zich daarvan heeft ontdaan, of als hij het nemen van vingerafdrukken belemmert als bedoeld in artikel 51/3 Vreemdelingenwet (1). (1) Art. 74/6 Vreemdelingenwet, zoals vervangen door artikel 57 van de wet van 21 november 2017 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, en waarvan § 1, eerste lid, 1°, de omzetting is van artikel 8.3.a) van de Onthaalrichtlijn 2013/33/EU; zie Parl. St., Kamer, 54 2548/001, p. 153 in fine en 154.

- Verzoeker om internationale bescherming - Geen identiteitsdocumenten - Vasthouding in een welbepaalde plaats

- Art. 8.3.a Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

- Art. 74/6, § 1, eerste lid, 1° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wat de in artikel 74/6, § 1, eerste lid, 3°, Vreemdelingenwet bedoelde voorwaarde betreft, blijkt uit die bepaling dat de enkele omstandigheid dat het verzoek om internationale bescherming wordt ingediend terwijl de eiser is vastgehouden in het kader van een terugkeerprocedure, niet volstaat om te oordelen dat er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat de betrokkene het verzoek om internationale bescherming louter heeft ingediend om de uitvoering van het terugkeerbesluit uit te stellen of te verijdelen, maar dat moet kunnen worden aangetoond, op basis van objectieve criteria, zoals het feit dat de verzoeker reeds de mogelijkheid van toegang tot de asielprocedure heeft gehad, dat er dergelijke redelijke gronden aanwezig zijn (1). (1) Art. 74/6 Vreemdelingenwet, zoals vervangen door artikel 57 van de wet van 21 november 2017 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, en waarvan § 1, eerste lid, 1°, de omzetting is van artikel 8.3.a) van de Onthaalrichtlijn 2013/33/EU; zie Parl. St., Kamer, 54 2548/001, p. 154 in fine en 155. Het OM heeft geconcludeerd tot verwerping van het cassatieberoep omdat het met name overweegt dat het dilatoire karakter van het verzoek om internationale bescherming naar recht had kunnen worden afgeleid uit de omstandigheid dat de eiser dat verzoek "pas na zijn aankomst in het gesloten centrum terwijl de verwijderingsprocedure nog hangende [was]" had ingediend, en dit slechts vijf dagen na zijn aankomst in België - volgens zijn eigen verklaringen - en drie dagen na zijn ondervraging, vrijheidsberoving en kennisgeving om het grondgebied te verlaten en een inreisverbod van twee jaar.

- Verzoeker om internationale bescherming - Verzoek met het enige oogmerk de uitvoering van de beslissing tot terugkeer uit te stellen of te verijdelen - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Objectieve criteria

- Art. 8.3.d Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

- Art. 74/6, § 1, eerste lid, 3° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Uit artikel 74/6, § 1, eerste lid, Vreemdelingenwet, volgt dat de vasthouding van een vreemdeling in een welbepaalde plaats niet alleen is onderworpen aan de daarin bedoelde voorwaarden maar ook aan een geïndividualiseerd onderzoek van zijn situatie (1). (1) Art. 74/6 zoals vervangen door artikel 57 van de wet van 21 november 2017 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, die gedeeltelijk art. 8 omzet van richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming. Zie inzonderheid art. 8.2 van die Onthaalrichtlijn, dat bepaalt dat "in de gevallen waarin zulks nodig blijkt en op grond van een individuele beoordeling van elk geval, de lidstaten een verzoeker in bewaring mogen houden wanneer andere, minder dwingende maatregelen niet effectief kunnen worden toegepast".

- Verzoeker om internationale bescherming - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Voorwaarden - Geïndividualiseerd onderzoek van de situatie

- Art. 74/6, § 1, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

S.18.0022.F 25 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190325.4 AC nr. ...

Artikel 57, § 2, eerste lid, 1° OCMW-wet, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 5, 13 en 14, lid 1, sub b van de richtlijn 2008/115/EG is niet van toepassing op een derdelander van de Europese Unie die aan een ernstige ziekte lijdt en die een beroep instelt tegen een beslissing die gebiedt het grondgebied te verlaten, wanneer de uitvoering van die beslissing voor hem een ernstig risico inhoudt dat zijn gezondheidstoestand op ernstige en onomkeerbare wijze verslechtert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 180.

- Maatschappelijke dienstverlening - Bevel om het grondgebied te verlaten - Verwijdering - Beroep - Ernstige ziekte - Risico dat de gezondheidstoestand op ernstige en onomkeerbare wijze verslechtert - Maatschappelijke dienstverlening

- Artt. 1, eerste lid, en 57, § 2, eerste lid, 1° Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

P.18.1304.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.7 AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat het beroep van een vreemdeling bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen tegen de beslissing waarbij zijn aanvraag tot gezinshereniging op grond van artikel 40ter Vreemdelingenwet werd geweigerd, geen schorsende werking in de zin van artikel 39/79 Vreemdelingenwet heeft omdat de vreemdeling geen dergelijke aanvraag kon indienen en hij tegen de weigering ervan dan ook geen schorsend beroep kon instellen, gelet op het feit dat hij wegens het opgelegde inreisverbod geen recht op toegang tot het Belgische grondgebied heeft en het louter bestaan van een gezinsband tussen het kind en hem niet volstaat als rechtvaardiging om op zijn aanvraag in te gaan, maken hierbij een beoordeling van de aanvraag van de betrokken vreemdeling die toekomt aan de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en verantwoorden aldus de beslissing niet naar recht (1). (1) Cass. 13 februari 2016, AR P.16.0131.F, arrest niet gepubliceerd.

- Artikel 39/79, § 1, Vreemdelingenwet - Schorsende werking van het annulatieberoep bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Annulatieberoep tegen de beslissing van de dienst vreemdelingenzaken houdende weigering van een aanvraag tot verblijf als ouder van een Belgisch minderjarig kind - Artikel 40ter Vreemdelingenwet - Draagwijdte

P.18.1227.F 9 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190109.2 AC nr. ...

Aangezien de maatregel tot vasthouding in een welbepaalde plaats gesitueerd in het grensgebied, bedoeld in artikel 74/5, § 1, Vreemdelingenwet een maatregel is die wordt genomen in afwachting van de machtiging om in het Rijk toegelaten te worden of van terugdrijving van het grondgebied, en geen maatregel die wordt genomen in afwachting van een beslissing over het verzoek om internationale bescherming, moet aan de vreemdeling geen kennis worden gegeven van een nieuwe vasthoudingsmaatregel wanneer, ingevolge de beslissing tot weigering van dat verzoek, hij het voorwerp uitmaakt van een met toepassing van artikel 52/3 Vreemdelingenwet uitvoerbaar geworden terugdrijvingsmaatregel (1). (1) Die verwerping heft immers een einde gemaakt aan de opschorting, bepaald in de artikelen 49/3/1 en 39/70 Vreemdelingenwet, van die maatregel tot terugdrijving tijdens de duur van de behandeling van het verzoek om internationale bescherming. Een verwijderingsmaatregel kan ook, met toepassing van artikel 52/3, § 3, Vreemdelingenwet uitvoerbaar worden door de verwerping van het verzoek om internationale bescherming van de vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een maatregel bedoeld in artikel 74/6 Vreemdelingenwet, tot vasthouding in een welbepaalde plaats in het Rijk (zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1177.F, niet gepubliceerd).

- Maatregel tot vasthouding in een welbepaalde plaats gesitueerd in het grensgebied - Verzoek om internationale bescherming - Weigering - Gevolgen voor de maatregel

- Artt. 52/3 en 74/5, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.1154.F 28 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181128.4 AC nr. ...

De vraag of de vreemdeling over een daadwerkelijk rechtsmiddel in de zin van artikel 13 EVRM beschikt, moet worden onderzocht in het licht van de rechtspleging in haar geheel, die door het intern recht wordt geregeld; een schending van de artikelen 5.4, 13 en 14 EVRM kan niet worden afgeleid uit de omstandigheid alleen dat de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet de rechtsmiddelen waarin zij voorzien, slechts instellen voor de maatregelen die tegen de vreemdeling zijn gericht.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansreden - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer een cassatieberoep dat gericht is tegen het arrest dat uitspraak doet over de vrijheidsberoving van een vreemdeling met toepassing van artikel 74/6, §1, eerste lid, 2°, Vreemdelingenwet, doelloos is geworden ingevolge de repatriëring van die vreemdeling, heeft de omstandigheid dat de vernietiging van het arrest voor die vreemdeling een belang kan uitmaken in het kader van een aansprakelijkheidsvordering tegen de Staat wegens onwettige opsluiting, niet tot gevolg dat aan het cassatieberoep opnieuw voorwerp wordt verleend.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Repatriëring van de vreemdeling - Cassatieberoep zonder bestaansreden

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.1102.F 14 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181114.3 AC nr. 634

Uit de artikelen 14, § 2, en 20, § 1, Wet Raad van State, noch uit enige bepaling van de Vreemdelingenwet volgt dat de bevoegde overheid, met toepassing van met name artikel 74/6 Vreemdelingenwet, geen vrijheidsberovende maatregel kan nemen tijdens de behandeling van het in artikel 39/67 Vreemdelingenwet bedoelde cassatieberoep, zelfs wanneer de Raad van State dat beroep toelaatbaar heeft verklaard.

- Verwijdering - Beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Cassatieberoep voor de Raad van State - Toelaatbaar verklaard beroep - Gevolg - Vrijheidsberovende maatregel

- Artt. 39/67 en 74/6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.1005.F 17 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181017.5 AC nr. 564

Hoewel artikel 57/6/4 Vreemdelingenwet de overheid aanwijst die bevoegd is om toegang tot het grondgebied toe te laten, met name de minister of zijn gemachtigde, volgt uit artikel 74/5, § 4, 5°, Vreemdelingenwet dat het louter verstrijken van de termijn van vier weken recht geeft om België binnen te komen; eens die termijn verstreken is dan ook geen formele beslissing tot machtiging om het grondgebied binnen te komen vereist.

- Vasthouding - Voorwaarden - Vreemdeling die een asielaanvraag heeft ingediend aan de grens - Geen beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen binnen vier weken - Gevolg - Recht om België binnen te komen - Noodzaak van een beslissing van de minister

- Artt. 57/6/4, 74/5 en 74/6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.0269.F 26 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180926.11 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over een telastlegging mensenhandel beoordeelt onaantastbaar of de beklaagde een vermogensvoordeel heeft gehaald uit het doorreizen of het verblijf van de illegaal in België verblijvende vreemdeling; het is evenwel aan het Hof om na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten het bestaan van een dergelijk voordeel heeft kunnen afleiden.

- Mensenhandel - Vermogensvoordeel - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

- Art. 77bis Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.0702.N 11 juli 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180711.2 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verplicht het onderzoeksgerecht bij de controle van de vrijheidsberoving van vreemdelingen de toepasselijke wetsartikelen in het dictum te vermelden betreffende de toe te passen administratieve maatregel.

P.18.0659.N 4 juli 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180704.2 AC nr. ...

Het staat de nationale rechter om aan de hand van de specifieke feitelijke en juridische omstandigheden van het geval na te gaan of de aantasting van het hoorrecht van aard is dat een andere beslissing zou zijn getroffen indien de betrokkene de gelegenheid had gekregen elementen ter rechtvaardiging van zijn standpunt aan te voeren; om een schending van het hoorrecht aan te tonen, dient de betrokkene dus aannemelijk te maken dat, indien hij was gehoord, een andere beslissing had kunnen genomen worden.

- Vrijheidsberoving - Unierecht - Hoorrecht - Draagwijdte - Controle door de nationale rechter

Uit de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie blijkt dat in het Unierecht het recht om gehoord te worden integraal deel uitmaakt van het recht van verdediging dat een algemeen rechtsbeginsel van de Unie is; de regel beoogt te verzekeren dat de persoon die het voorwerp is van een administratieve beslissing vergissingen kan corrigeren en individuele omstandigheden kan laten gelden die van aard zijn de beslissing te beïnvloeden (1). (1) HvJ., 11 december 2014, R.D.P.C., 2015, p. 822.

- Vrijheidsberoving - Unierecht - Hoorrecht - Begrip - Doelstelling

P.18.0603.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.5 AC nr. ...

De bepalingen van artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering, en van de artikelen 7, vijfde lid, en 74/8, § 1, derde lid, Vreemdelingenwet, maken een procedureregeling uit die eigen is aan de Wet Strafuitvoering en de Vreemdelingenwet, waarop de Voorlopige Hechteniswet niet van toepassing is en de bepalingen van de artikelen 5.1.a en 5.1.f EVRM waarbij onder meer de vrijheidsbeneming is toegelaten van de persoon die op rechtmatige wijze is gedetineerd na veroordeling door een daartoe bevoegde rechter en waartegen een uitwijzings- of uitleveringsprocedure hangende is, houden geen beletsel in voor de voormelde procedureregeling; uit de onderlinge samenhang van de bepalingen van artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering, en de artikelen 7, vijfde lid, en 74/8, § 1, derde lid, Vreemdelingenwet vloeit voort dat, wanneer de beslissing tot administratieve vrijheidsbeneming volgt op een vonnis waarbij de strafuitvoeringsrechtbank de voorlopige invrijheidstelling toestaat aan de veroordeelde met het oog op zijn verwijdering van het grondgebied, die beslissing wel degelijk kan ingaan op een latere datum dan de datum van de beslissing zelf, namelijk op de datum waarop de beslissing uitvoerbaar wordt, dit is op het ogenblik en binnen de periode bepaald in artikel 60, vierde lid, Wet Strafuitvoering; in dat geval gaat de termijn van twee maanden voor de verlenging van de opsluiting, bepaald in artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, eveneens in op het tijdstip waarop de administratieve beslissing tot vrijheidsbeneming uitvoerbaar wordt.

- Vreemdelingenwet - Artikelen 7, vijfde lid en 74/8, § 1, derde lid - Strafuitvoering - Vonnis houdende voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied - Uitvoerbaarheid van het vonnis - Toepasselijke procedure - Draagwijdte

- Artt. 7, vijfde lid en 74/8, § 1, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 60, vierde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

---

P.18.0567.F 20 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180620.2 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 74/6, §1, 3°, Vreemdelingenwet is niet vereist dat de vreemdeling meerdere verzoeken om internationale bescherming heeft ingediend.

- Verzoeker om internationale bescherming - Terugkeerprocedure - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Artikel 74/6, § 1, 3°, Vreemdelingenwet - Toepassingsvoorwaarde

- Art. 74/6, § 1, 3° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer de minister in de beslissing tot vrijheidsberoving de concrete omstandigheden vermeldt die de maatregel verantwoorden, gelet op de dringende noodzakelijkheid bepaald in artikel 74/6, §1, 3°, Vreemdelingenwet, motiveert hij die maatregel overeenkomstig artikel 62 van die wet; geen enkele bepaling verplicht hem om daarenboven de redenen uiteen te zetten waarom hij oordeelt dat een minder dwingende maatregel niet geschikt zou zijn om dat doel te bereiken (1). (1) Cass. 12 november 2014, AR P.14.1562.F, AC 2014, nr. 689.

- Verzoeker om internationale bescherming - Terugkeerprocedure - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Administratieve maatregel - Motivering - Omvang - Minder dwingende maatregel

- Art. 74/6, § 1, 3° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.18.0515.F 6 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180606.5 AC nr. ...

Artikel 41 Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie is niet van toepassing op de lidstaten maar enkel op de instellingen, organen en instanties van de Unie (1). (1) Cass. 16 maart 2016, AR P.16.0281.F, AC 2016, nr. 185.

- Voorafgaand verhoor - Verplichting - Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie - Artikel 41 - Recht om te worden gehoord - Toepassingsgebied

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Wanneer het middel een omstandigheid aanklaagt die niet te wijten is aan het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen en waarover dat gerecht geen uitspraak vermocht te doen, is het cassatiemiddel niet tegen het bestreden arrest gericht en bijgevolg niet ontvankelijk. (1). (1) Zie Cass. 22 december 1999, AR P.99.1022.F, AC 1999, nr. 696.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Middel voert een omstandigheid aan die niet te wijten is aan het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen - Ontvankelijkheid

P.18.0415.N 8 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180508.2 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de wettigheid van een beslissing tot vrijheidsberoving genomen op basis van de Vreemdelingenwet, dient het onderzoeksgerecht te toetsen aan de wettelijke bepalingen zoals van toepassing op het ogenblik dat deze beslissing werd genomen.

- Vreemdelingenwet - Beslissing tot vrijheidsberoving - Beoordeling wettigheid door onderzoeksgerecht - Toepasselijke wettelijke bepalingen - Werking in de tijd

Krachtens artikel 74/6, §1, 4°, Vreemdelingenwet kan de minister of zijn gemachtigde, wanneer het op basis van een individuele beoordeling nodig blijkt en er geen andere, minder dwingende maatregelen effectief kunnen worden toegepast, een verzoeker om internationale bescherming in een welbepaalde plaats in het Rijk vasthouden wanneer de bescherming van de nationale veiligheid of de openbare orde dat vereisen; uit de wetsgeschiedenis van de wet van 21 november 2017 tot wijziging van de Vreemdelingenwet en van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen blijkt dat deze vasthoudingsgrond artikel 52/4, derde en vierde lid, Vreemdelingenwet, vervangt (1). (1) Parl.St.Kamer 2016-2017, Doc 54 2548/001.

- Vreemdelingenwet - Vasthouding wanneer de bescherming van de nationale veiligheid of de openbare orde dat vereisen - Toepasselijke wettelijke bepaling

P.18.0385.F 25 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180425.1 AC nr. ...

Artikel 8.3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming, dat met name in een geïndividualiseerde beoordeling van de toestand van de vreemdeling voorziet, is niet van toepassing op de vreemdelingen wier verzoek tot internationale bescherming werd afgewezen.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Vreemdeling die om internationale bescherming verzoekt - Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Artikel 8.3 - Geïndividualiseerde beoordeling van de toestand van de vreemdeling - Toepassingsgebied - Vreemdeling wiens verzoek om internationale bescherming werd afgewezen

- Artt. 2.b en 8.3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

P.18.0257.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.4 AC nr. ...

Wanneer de toestand van de vreemdeling wijzigt doordat zich omstandigheden voordoen die een nieuwe beslissing tot vasthouding verantwoorden, vervangt die beslissing, die een autonome titel van vrijheidsberoving uitmaakt, de voorgaande beslissing; indien de rechtshandeling, door het wegvallen of de wijziging van de feitelijke of juridische omstandigheden haar rechtsgrond verliest, verdwijnt ze uit het rechtsverkeer (1). (1) Daarentegen "plaatst de intrekking van een maatregel tot wederopsluiting de vreemdeling opnieuw in de toestand waarin hij zich vóór die akte bevond, waarvan de intrekking de vorige jegens hem verleende hechtenistitel heeft doen herleven" (Cass. 20 december 2017, AR P.17.1208.F, AC 2017, nr. 725, en verwijzingen in noot). Het OM heeft van zijn kant geconcludeerd dat het eerste (niet gepubliceerde) middel, dat miskenning van de bewijskracht van akten aanvoert, gegrond was.

- Administratieve vasthouding - Nieuwe titel - Autonome titel - Wegvallen

- Artt. 27, § 1, en 74-6, § 1bis Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het

verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.0326.F 11 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180411.5 AC nr. ...

Artikel 74/13 Vreemdelingenwet (1), dat betrekking heeft op het nemen van een beslissing tot verwijdering, vereist dat de minister of zijn gemachtigde daarbij rekening houdt met het hoger belang van het kind, het gezins- en familieleven en de gezondheidstoestand van de betrokken vreemdeling; noch artikel 8 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming, noch artikel 74/6, §1bis, Vreemdelingenwet, dat die richtlijn omzet in Belgisch recht, zoals van kracht ten tijde van de administratieve beslissing (2), bepalen evenwel dat de overheid, die beslist om een vreemdeling in een welbepaalde plaats vast te houden, tijdens het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming, de omstandigheden met betrekking tot zijn gezins- en familieleven in aanmerking moet nemen (3). (1) Dat de omzetting verzekert van artikel 5 Richtlijn 2008/115/EG "terugkeerrichtlijn", zoals vastgesteld in het middel, dat schending aanvoert van artikel 8 EVRM. (2) Dit is vóór de vervanging ervan door artikel 57 wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde categorieën van vreemdelingen, in werking getreden op 22 maart 2018, hetzij 8 dagen ná de uitspraak van het bestreden arrest. (3) De appelrechters hebben dus ten onrechte verwezen naar het arrest van 5 april 2017, dat betrekking had op het toezicht op een maatregel tot verwijdering van het grondgebied en een daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving (Cass. 5 april 2017, AR P.17.0318.F, AC 2017, nr. 249). (M.N.B.)

- Administratieve vasthouding - Voorwaarden - Gezins- en familieleven en gezondheidstoestand van de betrokken vreemdeling

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 8 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

- Artt. 74/6, § 1bis, en 74/13 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.18.0348.N 10 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.5 AC nr. ...

Het staat aan de bevoegde overheid die een door de Vreemdelingenwet bedoelde maatregel van vrijheidsberoving neemt ter waarborging van de uitvoering van een bevel om het grondgebied te verlaten, te onderzoeken of er een risico bestaat dat de tenuitvoerlegging ervan aanleiding kan geven tot een schending van artikel 3 EVRM; zij dient in de regel dit risico slechts te beoordelen indien de vreemdeling aanvoert dat hij na zijn verwijdering het voorwerp zal uitmaken van foltering of van een onmenselijke of vernederende behandeling en het staat in de regel aan de vreemdeling die het bestaan van dit risico inroept om zijn bewering op dit punt enigszins aannemelijk te maken met feitelijke gegevens (1). (1) Zie Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. 4.

- Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberoving ter waarborging van uitvoering van het bevel - Onderzoek schending artikel 3 EVRM

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.1151.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.4 AC nr. ...

Wanneer de wet bepaalt dat het bedrag van de geldboete wordt bepaald in functie van het aantal slachtoffers van het misdrijf, moeten, om de door de appelrechter uitgesproken geldboete te vergelijken met de door de eerste rechter opgelegde geldboete, de bedragen in aanmerking worden genomen die voortvloeien uit de vermenigvuldiging van het bedrag van de geldboete met het aantal slachtoffers ten aanzien van wie die rechters het misdrijf bewezen hebben verklaard; aldus, wanneer de appelrechters het aantal slachtoffers van het misdrijf beperken en het bedrag van de geldboete per slachtoffer verhogen, dienen zij over die straf niet met eenparigheid van stemmen uitspraak te doen als de opgelegde geldboete, die voortvloeit uit de vermenigvuldiging, niet wordt verzwaard (1). (1) De artikelen 77bis tot 77quinquies, in fine, Vreemdelingenwet bepalen dat "de boete zo veel keer wordt toegepast als er slachtoffers zijn"; het hof van beroep heeft desondanks één enkele geldboete uitgesproken en niet zoveel geldboetes als er slachtoffers zijn. De berekeningswijze van de geldboete heeft geen invloed op de ernst ervan. In dit geval werd de toestand van de eiser niet verzwaard door het opleggen van een geldboete van 486.000 euro terwijl de door de eerste rechter opgelegde geldboete 972.000 euro bedroeg. (M.N.B.)

- Mensensmokkel - Rechter in hoger beroep die de bewezen gebleven telastlegging beperkt tot bepaalde slachtoffers - In hoger beroep opgelegde geldboete hoger per slachtoffer maar lager in totaal

- Art. 77quinquies, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.18.0078.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet onderzoekt de het onderzoeksgerecht of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; het wettigheidstoezicht slaat op de formele geldigheid van de akte, met name of ze met redenen is omkleed en of ze in overeenstemming is met zowel de internationale rechtsnormen met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde als met de Vreemdelingenwet (1). (1) Cass. 30 november 2016, AR P.16.1114.F, AC 2016, nr. 688, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp en omvang van het toezicht

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De vasthouding van een vreemdeling in een welbepaalde plaats, op grond van artikel 74/6, Â§1bis, 9Â° en 12Â°, Vreemdelingenwet, is niet enkel onderworpen is aan de in dat artikel bepaalde voorwaarden, maar dient ook het voorwerp uit te maken van een onderzoek van het criterium betreffende het dilatoir karakter van de asielaanvraag, zoals bedoeld in artikel 8, Â§3, d, Onthaalrichtlijn (1); het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat artikel 74/6, Â§1bis, 9Â°, Vreemdelingenwet de administratie niet verplicht het dilatoir karakter aan te tonen van de asielaanvraag die geleid heeft tot de maatregel tot vasthouding in een welbepaalde plaats, verzuimt het wettigheidstoezicht te verrichten dat bij artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet is bepaald. (1) Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming; zie Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 6 december 2017, AR P.17.1188.F, AC 2017, nr. 692; Cass. 6 december 2017, AR P.17.1191.F, AC 2017, nr. 693; Cass. 27 december 2017, AR P.17.1244.F, AC 2017, nr. 739, met concl. âin hoofdzaakâ OM in Pas. 2017, nr. 739.

- Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Voorwaarden - Wettigheidstoezicht - Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Dilatoire asielaanvraag

- Artt. 72, tweede lid, en 74/6, § 1bis, 9° en 12° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 8.3, eerste lid, d, en 9.2 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

P.18.0116.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.1 AC nr. ...

Aangezien het cassatieberoep tegen een arrest dat op grond van de artikelen 72 e.v. Vreemdelingenwet uitspraak doet, door het Hof onverwijld wordt onderzocht, hoeft de raadsman van de eiser niet op een brief van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zou worden vastgesteld (1); wanneer hij geen enkel ander element aanvoert dat erop wijst dat de overmacht wegens het niet-neerleggen van de memorie tot drie werkdagen vÃ³Ã³r de rechtszitting heeft voortgeduurd, is de memorie laattijdig die op die datum op de griffie werd neergelegd (2). (1) Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410. (2) Zie Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410 (de memorie was neergelegd op maandag 19 juni 2017, twee dagen voor de rechtszitting, terwijl het cassatieberoep was ingesteld op 18 mei 2017); Cass. 26 juli 2017, AR P.17.0757.F, arrest niet gepubliceerd (de memorie was eveneens drie werkdagen voor de rechtszitting neergelegd, namelijk op donderdag 20 juli 2017 -aangezien vrijdag 21 juli een feestdag is- terwijl het cassatieberoep op 29 juni 2017 was ingesteld).

- Administratieve vasthouding - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Gevolg - Laattijdige neerlegging - Overmacht

- Artt. 429, eerste lid, en 432 Wetboek van Strafvordering

P.18.0035.F 31 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180131.2 AC nr. ...

Het wettigheidstoezicht op de administratieve maatregel door het onderzoeksgerecht heeft betrekking op de formele geldigheid van de akte, met name of ze met redenen is omkleed en of ze in overeenstemming is met zowel de internationale rechtsregels met rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde als met de Vreemdelingenwet; dit toezicht, dat bepaald wordt in artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet, laat de onderzoeksgerechten niet toe zich uit te spreken over de gepastheid van de akte (1). (1) Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. ...

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De verwijdering van een vreemdeling en de daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving kunnen tot een situatie leiden waarop artikel 3 EVRM van toepassing is als er ernstige redenen voorhanden zijn om aan te nemen dat de vreemdeling na zijn verwijdering of wegens die verwijdering het risico loopt op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; daaruit volgt dat wanneer een vreemdeling een dergelijk risico aanvoert, het onderzoeksgerecht het bestaan ervan moet beoordelen; dat toezicht valt onder het wettigheidstoezicht en niet onder het toezicht op de gepastheid van de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. ...

- Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De Belgische staat moet het door een vreemdeling aangevoerde risico om behandelingen te ondergaan die in strijd zijn met artikel 3 EVRM onderzoeken, zelfs als hij geen asielaanvraag heeft ingediend.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen - Onderzoek door de dienst Vreemdelingenzaken - Ontstentenis van asielaanvraag

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1282.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.5 AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat op grond van artikel 72 Vreemdelingenwet verzocht wordt uitspraak te doen over de wettigheid van een administratieve beslissing van vrijheidsberoving van een vreemdeling, dient vast te stellen dat dit rechtsmiddel zonder voorwerp is indien de vreemdeling niet langer krachtens die beslissing, maar op grond van een andere autonome titel van zijn vrijheid is beroofd, aangezien het door artikel 72 Vreemdelingenwet bedoelde wettigheidsonderzoek slechts betrekking heeft op de bekritiseerde titel van vrijheidsberoving; wanneer evenwel op gemotiveerde wijze wordt aangevoerd dat de eerste beslissing tot vrijheidsberoving door een onwettigheid is aangetast die de navolgende beslissing ongeldig maakt, staat het aan de rechter bij wie die betwisting aanhangig is gemaakt dit in het licht van artikel 5.4 EVRM te onderzoeken en dit houdt in dat het onderzoeksgerecht in dat geval moet nagaan of de aangevoerde onwettigheid die de eerste beslissing aantast doorwerkt tot de tweede, nieuwe beslissing en deze ook onwettig kan maken (1). (1) Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1318.N, AC 2018, nr. 50; Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324.

- Vrijheidsberoving - Nieuwe administratieve beslissing met verschillende grondslag die de oorspronkelijke beslissing vervangt - Draagwijdte - Gevolg - Gemotiveerde aanvoering dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving aangetast is door een onwettigheid - Invloed op de nieuwe beslissing tot vrijheidsberoving - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.17.1318.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.6 AC nr. ...

De termijn van zeven werkdagen bedoeld in artikel 29, tweede lid, Vreemdelingenwet begint niet te lopen vanaf de oorspronkelijke vrijheidsberoving van de vreemdeling, maar wel vanaf zijn vrijheidsberoving die samenvalt met het ogenblik waarop zijn weigering om te worden gerepatrieerd werd vastgesteld.

- Vrijheidsberoving - Verlenging van de vrijheidsberoving - Artikel 29 Vreemdelingenwet - Voorwaarde tot verlenging van de vrijheidsberoving - Zetten van de nodige stappen binnen zeven dagen van de opsluiting om de vreemdeling te verwijderen - Aanvang van de termijn van zeven dagen - Draagwijdte

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing met een verschillende grondslag in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving van een vreemdeling, heeft het beroep bij de rechterlijke macht tegen de oorspronkelijke beslissing in de regel geen bestaansreden meer; wanneer de vreemdeling echter in het kader van zijn beroep tegen de nieuwe beslissing op gemotiveerde wijze aanvoert dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving is aangetast door een onwettigheid die ook de nieuwe beslissing ongeldig maakt en het onderzoeksgerecht daarover nog niet bij een definitieve beslissing heeft geoordeeld, dient dat gerecht die onwettigheid en de doorwerking ervan op de nieuwe beslissing te onderzoeken in het licht van artikel 5.4 EVRM (1). (1) Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49; Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324.

- Vrijheidsberoving - Nieuwe administratieve beslissing met verschillende grondslag die de oorspronkelijke beslissing vervangt - Draagwijdte - Gevolg - Gemotiveerde aanvoering dat de oorspronkelijke beslissing van vrijheidsberoving aangetast is door een onwettigheid - Invloed op de nieuwe beslissing tot vrijheidsberoving - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

P.18.0003.F 17 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180117.7 AC nr. ...

Uit artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat de wet de onderzoeksgerechten gelast uitspraak te doen over het beroep van de vreemdeling tegen de vrijheidsberovende maatregel waarvan hij op het ogenblik van dat beroep het voorwerp was; daaruit volgt niet dat die gerechten en het Hof, waarbij een cassatieberoep tegen de beslissing in hoger beroep van de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig is gemaakt, bevoegd blijven wanneer de vreemdeling werd verwijderd (1). (1) Zie Cass. 25 november 2014, AR P.14.1707.N, AC 2014, nr. 725.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Vreemdeling inmiddels van het grondgebied verwijderd

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.18.0002.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.6 AC nr. ...

De omstandigheid dat de Commissaris-generaal betreffende een asielaanvraag een beslissing van inoverwegingname heeft genomen en hij dus van oordeel is dat er nieuwe elementen aan de orde zijn, of door de asielzoeker zijn voorgelegd, die de kans aanzienlijk groter maken dat de asielzoeker voor erkenning als vluchteling in de zin van artikel 48/3 of voor subsidiaire bescherming in de zin van artikel 48/4 Vreemdelingewet in aanmerking komt, impliceert dat het misbruik van de asielprocedure dat de wetgever wil bestrijden met artikel 74/6, § 1bis, 9° en 12°, Vreemdelingenwet niet aanwezig is, ook al zou formeel voldaan zijn aan de in die bepalingen gestelde voorwaarden voor een beslissing van vasthouding, zodat de beslissing tot vasthouding van de asielzoeker dan ook niet op die bepalingen van de Vreemdelingenwet kan worden gegrond.

- Onregelmatige binnenkomst of verblijf in het Rijk - Asielaanvraag - Omstandigheden die wijzen op misbruik van de asielprocedure - Bevel om het grondgebied te verlaten - Beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats - Maatregel gesteund op artikel 74/6, § 1bis, 9° en 12°, Vreemdelingenwet - Inoverwegingname van de asielaanvraag door de Commissaris-generaal

---

C.17.0307.F 5 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180105.2 AC nr. ...

Het hof van beroep verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om de beroepen beschikking van de eerste rechter te bevestigen, die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg onbevoegd had verklaard om van de vordering kennis te nemen, op grond dat die beschikking "bij uitsluiting tot de bevoegdheid behoort van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen", waarvoor "de vreemdeling, naar aanleiding van het beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid dat hij voor [die] raad kan instellen [...], het risico op aantasting van zijn fundamentele rechten kan aanvoeren voor het geval dat die tenuitvoerlegging zou plaatsvinden" (1). (1) Zie Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

- Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 39/1, §1, tweede lid, 39/2, §2, 39/82, §1, eerste lid, en §2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid, Vreemdelingenwet, krachtens welke de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen bevoegd is om, in het kader van een administratief kort geding en onder de in artikel 39/82, §2, eerste lid, bepaalde voorwaarden, de schorsing te bevelen van de tenuitvoerlegging van de individuele beslissingen die hij kan vernietigen en, bij voorraad, alle nodige maatregelen te bevelen om de belangen van de partijen of van de personen die belang hebben bij de oplossing van de zaak veilig te stellen, wijken niet af van de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken betreffende de geschillen over burgerlijke rechten (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

- Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.1202.F 3 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180103.3 AC nr. ...

Het staat in beginsel aan de vreemdeling die het risico op hetzij folteringen hetzij onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen aanvoert om elementen over te leggen die kunnen aantonen dat er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat, zo de verwijderingsmaatregel ten uitvoer werd gelegd, hij aan een reëel risico zou worden blootgesteld om te worden onderworpen aan behandelingen die in strijd zijn met artikel 3 EVRM (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, § 129.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen - Bewijslast

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet verplicht de onderzoeksgerechten na te gaan of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; het wettigheidstoezicht betreft de formele geldigheid van de maatregel, met name of ze met redenen is omkleed, alsook of ze in overeenstemming is met zowel de internationaalrechtelijke regels met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde als met de Vreemdelingenwet (1). (1) Cass. 11 september 2013, AR P.13.1497.F, AC 2013, nr. 442, met concl. OM in Pas. 2013, nr. 442.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het onvoorwaardelijke en absolute karakter van het verbod op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen belet niet dat de vreemdeling die het risico aanvoert op dergelijke behandelingen in geval van terugkeer, elementen moet overleggen die zijn verklaringen kracht kunnen bijzetten; het onderzoeksgerecht belast met het wettigheidsonderzoek van de met het oog op verwijdering genomen maatregel van vrijheidsberoving, kan en moet nagaan of dat risico voldoende aannemelijk wordt aangevoerd (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, §129.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen - Bewijslast - Voldoende aannemelijk genoeg aangevoerd risico

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De verwijdering van een vreemdeling en de daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving kunnen leiden tot een toestand die onder toepassing valt van artikel 3 EVRM, zo er ernstige redenen bestaan om te vrezen dat de vreemdeling na of door zijn verwijdering gevaar loopt te worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; daaruit volgt dat, wanneer een vreemdeling een dergelijk risico aanvoert, het onderzoeksgerecht het bestaan ervan moet beoordelen in het kader van een wettigheidstoezicht en niet van een opportuniteitstoezicht op de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Cass. 18 januari 2012, AR P.11.2130.F, AC 2012, nr. 50.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1244.F 27 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171227.1 AC nr. 739

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Asielaanvraag aan de grens - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Voorziening voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Geïndividualiseerd onderzoek

De vasthouding in een welbepaalde plaats, gesitueerd in het grensgebied, in afwachting van de machtiging om in het Rijk toegelaten te worden of van zijn terugdrijving van het grondgebied, van een vreemdeling die tracht het Rijk binnen te komen zonder aan de voorwaarden te voldoen vastgesteld in artikel 2 Vreemdelingenwet en die aan de grens een asielaanvraag indient, is niet enkel onderworpen aan de voorwaarden bepaald in artikel 74-5, §1, 2°, Vreemdelingenwet maar moet ook het voorwerp uitmaken van een geïndividualiseerd onderzoek van zijn toestand, overeenkomstig artikel 8.2 opvangrichtlijn (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2017, nr. 739.

- Asielaanvraag aan de grens - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Voorziening voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Geïndividualiseerd onderzoek

- Art. 74-5, § 1, 2° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 8 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

P.17.1192.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.9 AC nr. 724

De EU-verordening nr. 604/2013 (Dublin III) is van toepassing op het vasthouden van een asielzoeker in een lidstaat, met name wanneer hij het voorwerp is van een terugnameverzoek, zelfs wanneer er in de verzoekende lidstaat geen nieuw verzoek om internationale bescherming werd ingediend (1). (1) Verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend, "Dublin III" genaamd. Die verordening is immers van toepassing op een "onderdaan van een derde land (...) die een verzoek om internationale bescherming heeft ingediend waarover nog geen definitieve beslissing is genomen", en dit zonder degene uit te sluiten die een dergelijk verzoek enkel in een ander land van de Unie heeft ingediend. De appelrechters hadden geoordeeld dat de eiser "niet in zijn hoedanigheid van asielzoeker werd aangehouden". De bestreden titel vermeldde die hoedanigheid immers niet maar preciseerde dat de vasthouding noodzakelijk was "teneinde Italië te verzoeken hem terug te nemen". Het openbaar ministerie had geconcludeerd dat het middel niet-ontvankelijk was in zoverre het het Hof tot een onderzoek van feite verplichtte, waarvoor het Hof geen bevoegdheid heeft, en dat het voor het overige feitelijke grondslag miste. (M.N.B.)

- Asielaanvraag ingediend in een andere lidstaat - Maatregel van vrijheidsberoving om de overdracht naar de verantwoordelijke staat veilig te stellen - Dublin III-verordening

- Artt. 18, § 1, b, en 28 Verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 (Dublin III)

P.17.1208.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.5 AC nr. 725

De intrekking is een beslissing waarbij een overheid met terugwerkende kracht een door haar genomen rechtshandeling opheft, zodat die geacht wordt nooit te hebben bestaan; ze heeft dezelfde uitwerking als een nietigverklaring; de nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling heeft tot gevolg dat ze ab initio verdwijnt zodat de partijen opnieuw in de toestand worden geplaatst waarin zij zich bevonden vóór de nietig verklaarde beslissing1; bijgevolg plaatst de intrekking van een maatregel van wederopsluiting de vreemdeling terug in de toestand waarin hij zich vóór die rechtshandeling bevond, waarvan de intrekking de vorige tegen hem uitgevaardigde hechtenistitel heeft gereactiveerd. 1 Zie Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.F, AC 2013, nr. 534 (vernietiging van een tuchtsanctie door de Raad van State); Cass. 6 februari 2009, AR C.08.0296.N, AC 2009, nr. 99 (vernietiging van een verkavelingsvergunning door de Raad van State); Cass. 4 april 2002, AR C.00.0457.N, AC 2002, nr. 209, met concl. D. THIJS, toen advocaat-generaal (vernietiging van een bouwweigering); Cass. 3 oktober 1996, AR C.95.0374.F, AC 1996, nr. 351, en noot getekend J.F.L. (intrekking van de toekenning van weddetoelagen); D. BATSELÉ, T. MORTIER en M. SCARCEZ, Manuel de droit administratif, Bruylant, 2010, nr. 758; M. LEROY, Contentieux administratif, Bruylant, 2011, p. 476, eerste lid; L. DONNAY en P. LEWALLE, Manuel de l'exécution des arrêts du Conseil d'Etat, Collection de la Faculté de droit de l'Université de Liège, Larcier, 2017, p. 153; P. LEWALLE en L. DONNAY, Contentieux administratif, 3de uitg., 2008, nr. 265. ---------- ---------- ---------- ----------

- Intrekking administratieve akte - Begrip - Gevolg - Intrekking van een maatregel van wederopsluiting

P.17.1232.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.4 AC nr. 726

Opdat een bepaling zoals artikel 7 Vreemdelingenwet wettig zou zijn, is vereist dat ze voldoende toegankelijk is en dat ze, afzonderlijk of samen gelezen met andere bepalingen, toelaat de gevallen te bepalen waarin een vreemdeling van zijn vrijheid kan worden beroofd, zodat haar draagwijdte redelijkerwijs voorzienbaar is; de vereiste van duidelijkheid en voorzienbaarheid, die in de artikelen 5 EVRM en 52.1 Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie is vervat, staat niet eraan in de weg dat de rechter bij wet een beoordelingsbevoegdheid wordt toegekend (1). (1) Het eerste middel voerde bovendien schending aan van de vierde en zesde overweging en van de artikelen 3.7 en 15.1 richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven ("terugkeerrichtlijn" genaamd). Volgens de eiser zetten de artikelen 1.11° en 7, derde lid, Vreemdelingenwet, respectievelijk ingevoegd en vervangen door de wet van 19 januari 2012, de voormelde artikelen 3.7 en 15 niet gepast over want, om conform te zijn aan die bepalingen alsook aan de andere bedoelde bepalingen, hadden deze duidelijker de objectieve en voorzienbare criteria moeten bepalen die toelaten om (wat de initiële bewaringsbeslissing betreft) de redenen te verantwoorden om aan te nemen dat een illegaal op het grondgebied verblijvende vreemdeling zou onderduiken, alsook (wat de verlengingsbeslissing van die bewaringsmaatregel betreft) de criteria inzake de vereiste zorgvuldigheid waarmee de nodige stappen met het oog op verwijdering worden genomen en de criteria inzake de mogelijkheid op effectieve verwijdering binnen een redelijke termijn. Het bestreden arrest had erop gewezen dat de verwijzing naar het arrest van het HvJ, AL CHODOR (tweede kamer, 15 maart 2017, ECLI:EU:C:2017:213) niet relevant is aangezien dat arrest betrekking heeft op de verplichting voor de lidstaten om de objectieve criteria waarop de redenen zijn gebaseerd om aan te nemen dat een persoon die om internationale bescherming verzoekt en tegen wie een overdrachtsprocedure loopt, zou onderduiken, vast te leggen in een dwingende bepaling van algemene strekking, zoals vereist door Verordening (EU) nr. 604/2013 "Dublin III" genaamd, die te dezen, bij ontstentenis van een asielaanvraag, niet van toepassing is. Ten slotte heeft het Hof het Grondwettelijk Hof de door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag niet gesteld, gelet op eisers recht op een spoedige beslissing over de rechtmatigheid van zijn vrijheidsberoving, zoals gewaarborgd door artikel 5.4 EVRM (zie bijv. Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489.

- Vrijheidsberoving - Vluchtgevaar - Duidelijkheid en voorzienbaarheid - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

- Art. 1, 1°, 7, 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 3.7 en 15.1 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 6 en 52.1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1234.F 20 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.3 AC nr. 727

De rechter, die de wettigheid moet onderzoeken van de aanhouding van de vreemdeling die van zijn vrijheid is beroofd, aanhouding waartegen de betrokkene opkomt, kan niet zonder het recht van verdediging te miskennen, de grief afwijzen die aanvoert dat de beschikking tot machtiging van de huiszoeking alsook het desbetreffend gerechtelijk dossier ontbreken, louter op grond dat niet nader bepaalde vaststellingen uit het administratief controledossier volstaan om de regelmatigheid van de administratieve aanhouding te beoordelen (1). (1) In voorliggend geval beperkte het administratief verslag zich tot de vermelding: "omstandigheden van de onderschepping: naar aanleiding van een huiszoeking in het kader van een gerechtelijk dossier". Voor het Hof heeft het openbaar ministerie geconcludeerd dat het middel in wezen niet opkwam tegen een beoordeling in feite van de appelrechters, zoals de memorie van antwoord aanvoerde, en dat de voormelde overweging het Hof niet toeliet te toetsen of de appelrechters, zoals artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet hen dat opdroeg, "was nagegaan of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet". Zie Cass. 17 mei 2017, AR P.17.0517.F, AC 2017, nr. 339. Zie ook Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1674.N, AC 2010, nr. 307: "het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging (...) vereisen dat wanneer de rechter zijn overtuiging laat steunen op bepaalde bewijsgegevens die zelf verwijzen naar andere gegevens welke niet aan de tegenspraak van de partijen zijn voorgelegd, de rechter zijn overtuiging niet zonder miskenning van de vermelde rechten op die laatste gegevens kan laten steunen indien hij de beklaagde de mogelijkheid niet biedt ze te onderzoeken of te laten onderzoeken"; GwH 17 december 2015, nr. 178/2015, §B.33.2: "Wanneer inlichtingen die zijn verzameld in het raam van een strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek, worden aangewend in een andere strafrechtelijke of burgerrechtelijke procedure, moeten alle relevante stukken uit het SUO-dossier worden opgenomen in het strafdossier, opdat het recht op tegenspraak wordt gewaarborgd en kan worden nagegaan of de inlichtingen op regelmatige wijze werden verzameld". (M.N.B.)

- Illegaal verblijf - Administratieve aanhouding na een huiszoeking - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Ontbreken van stukken

- Artt. 72 en 74/7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.1153.F 6 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171206.2 AC nr. 691

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een andere grondslag, in de plaats komt van die welke de verwijdering van het grondgebied en, met het oog daarop, de tijdelijke inbewaringstelling van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep bij de rechterlijke macht tegen de eerste beslissing in beginsel geen bestaansreden meer (1); de bewering van de eiser volgens welke de kamer van inbeschuldigingstelling het risico op onmenselijke of vernederende behandelingen in geval van repatriëring verkeerd heeft ingeschat, levert niet de onwettigheid op die, toegeschreven aan de eerste beslissing, de tweede nietig zou maken. (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324; zie Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Aanvoering van een verkeerde inschatting van het risico op onmenselijke of vernederende behandeling in geval van repatriëring

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.1188.F 6 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171206.3 AC nr. 692

Krachtens artikel 8, § 3, eerste lid, d, richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming, mag een vreemdeling wiens verwijdering wordt voorbereid enkel in bewaring worden gehouden (1) als er redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zijn verzoek louter werd ingediend om de uitvoering van het terugkeerbesluit uit te stellen of te verijdelen; artikel 74/6, § 1bis, 5° en 12°, Vreemdelingenwet stelt de hoven en rechtbanken in staat het door de richtlijn verlangde wettigheidstoezicht uit te oefenen. (1) "In het kader van een terugkeerprocedure op grond van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven".

- Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering

- Art. 74/6, § 1bis, 5° en 12° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 8, § 3, eerste lid, d Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

P.17.1191.F 6 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171206.4 AC nr. 693

Artikel 74/6, § 1bis, 5° en 12°, Vreemdelingenwet is niet in strijd met de artikelen 9 en 26 richtlijn 2013/32/EU van 26 juni 2013 van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming, noch met artikel 8 richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en van de Raad tot vaststelling van de normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming. Impliciet.

- Richtlijnen 2013/32/EU "richtlijn internationale bescherming" en 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Laattijdige of dilatoire asielaanvraag

- Art. 74/6, § 1bis, 5° en 12° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 9 en 26 Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming

- Art. 8, § 3, eerste lid, d Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

P.17.1145.F 29 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171129.2 AC nr. ...

Uit geen enkele bepaling van de Vreemdelingenwet of van de Wet Raad van State volgt dat de bevoegde overheid geen maatregel van vrijheidsberoving met toepassing van artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet mag nemen tijdens de behandeling van het in artikel 39/67 van die wet bedoelde cassatieberoep, zelfs indien de Raad van State dat beroep toelaatbaar heeft verklaard (1). (1) Zie Parl.St. Kamer 2005-06, nr. 51-2479/1, 47.

- Vrijheidsberoving - Asielzoeker - Beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen - Beroep van de vreemdeling voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Afwijzende beslissing - Administratief cassatieberoep - Beslissing tot toelaatbaarheid - Schorsende werking

- Art. 20 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 39/67 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De omstandigheid dat het Hof uitspraak doet binnen een termijn van meer dan vijftien dagen te rekenen vanaf het cassatieberoep, kan op zich niet worden beschouwd als onverenigbaar met artikel 15.2 van de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, noch met de artikelen 5.4 en 6 EVRM (1). (1) Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489.

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitspreekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Artikel 15.2 van de richtlijn 2008/115/EG - Artikel 5.4 E.V.R.M. - Artikel 6, E.V.R.M. - Verenigbaarheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De Voorlopige Hechteniswet 1990, die een hoofdstuk wijdt aan het cassatieberoep, heeft artikel 72 Vreemdelingenwet niet gewijzigd, zodat zelfs na de inwerkingtreding van de Voorlopige Hechteniswet artikel 31 van die wet niet van toepassing is op het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de beslissing tot handhaving van de opsluiting van een vreemdeling; dat cassatieberoep en zijn berechting blijven onderworpen aan de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 28 april 2009, AR P.09.0545.N, AC 2009, nr. 283.

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Toepasselijke wettelijke bepalingen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer het recht van de vreemdeling om op korte termijn te worden berecht, dat bij artikel 5.4 EVRM gewaarborgd is, in het gedrang dreigt te komen, te dezen indien een prejudiciële vraag zou worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie en omdat geen enkele bepaling of algemeen beginsel van het recht van de Europese Unie exact bepaalt binnen welke termijn het Hof van Cassatie uitspraak moet doen, is er geen grond om hierover een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie (1). (1) Zie Cass. 7 september 2016, AR P.16.0926.F, AC 2016, nr. 465.

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Prejudicieel geschil - Hof van Justitie van de Europese Unie - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitspreekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Verenigbaarheid met het Europees recht - Verplichting om de vraag te stellen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.0573.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.5 AC nr. 568

De Terugkeerrichtlijn verzet zich niet tegen een regeling van een lidstaat waarbij illegaal verblijf wordt tegengegaan met strafrechtelijke sancties, voor zover die regeling toestaat dat een gevangenisstraf wordt opgelegd aan een onderdaan van een derde land op wie een terugkeerprocedure is toegepast en die, zonder geldige reden om niet terug te keren, illegaal op dat grondgebied verblijft (1). (1) Zie: Cass. 30 november 2011, AR P.11.1497.F, AC 2011, nr. 660.

- Illegaal verblijf - Sanctie - Vrijheidsstraf - Bestaanbaarheid met de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

De Terugkeerrichtlijn, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie (1), heeft enkel betrekking op de terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen en heeft dus niet tot doel alle nationale voorschriften inzake het verblijf van vreemdelingen te harmoniseren zodat deze richtlijn zich er niet tegen verzet dat illegaal verblijf in het recht van een lidstaat wordt aangemerkt als een strafbaar feit en dat daarop strafrechtelijke sancties worden gesteld om het plegen van een dergelijke inbreuk op de nationale verblijfsvoorschriften tegen te gaan en te bestraffen. (1) HvJ C-61/11, El Dridi alias Soufi Karim, 2011; HvJ C-329/11, Achughbabian t. Préfet du Val-de-Marne, 2011.

- Europese Unie - Terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen - Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 - Voorwerp - Grens

- Art. 76 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.0936.F 4 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171004.1 AC nr. 527

De overheid die met toepassing van artikel 74/5, § 1, Vreemdelingenwet een nieuwe vrijheidsberovende maatregel neemt t.a.v. een vreemdeling die rechtmatig wordt vastgehouden in een plaats gesitueerd in het grensgebied en die louter door zijn wederrechtelijk verzet zijn effectieve verwijdering belet, schendt artikel 5.1.f EVRM niet (1). (1) Zie Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173: "De artikelen 5.1.f en 18 EVRM verbieden de verdragsluitende partijen niet om, met toepassing van hun nationale wetten te bepalen dat er t.a.v. de vreemdeling die hun grondgebied wederrechtelijk tracht binnen te dringen, een nieuwe maatregel van vrijheidsberoving zal kunnen worden genomen, telkens wanneer hij die daad opnieuw stelt".

- Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 5.1.f

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 74-5, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Noch artikel 74/5 Vreemdelingenwet, noch enige andere wetsbepaling verbieden de minister of zijn gemachtigde om, met toepassing van § 1 van voornoemd artikel 74/5, een nieuwe vrijheidsberovende maatregel te nemen t.a.v. een vreemdeling die rechtmatig wordt vastgehouden in een plaats gesitueerd in het grensgebied en die louter door zijn wederrechtelijk verzet zijn effectieve verwijdering belet (1); die nieuwe maatregel is een autonome titel die in de plaats komt van de titel waarop hij volgt en waarvan hij dus geen verlenging vormt (2). (1) Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173; Cass. 31 augustus 1999, AR P.99.1294.N, AC 1999, nr. 428, met concl. van M. DE SWAEF, toen advocaat-generaal; Cass. 28 september 1999, AR P.99.1322.N, AC 1999, nr. 487, met concl. van J. du JARDIN, toen eerste advocaat-generaal; Cass. 2 november 1999, AR P.99.1373.N, AC 1999, nr. 582. (2) Zie Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173.

- Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing - Aard

- Art. 74-5, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.0933.F 20 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.1 AC nr. ...

De omstandigheid dat het Hof uitspraak binnen een termijn van meer dan vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep, kan als dusdanig niet als onverenigbaar worden beschouwd met artikel 5.4 EVRM of met de artikelen 13 en 15 van de richtlijn 2008/115/EG; geen enkele Unierechtelijke bepaling of algemeen Unierechtelijk beginsel geeft de termijn aan waarbinnen het arrest van het Hof van Cassatie dient te worden gewezen en uit geen enkele bepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel het recht moet omvatten om het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat over het beroep uitspraak heeft gedaan, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2017, AR P.17.0248.F, AC 2017, nr. 208.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Termijn voor uitspraak door het Hof - Verenigbaarheid met artikel 5.4 EVRM

- Art. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 31 Voorlopige hechteniswet is niet van toepassing op het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de beslissing tot handhaving van de hechtenis van een vreemdeling, waarvan het cassatieberoep en de behandeling ervan onderworpen blijven aan de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering; het Hof moet bijgevolg geen uitspraak doen binnen de termijn van vijftien dagen die in dat artikel is bepaald (1). (1) Zie Cass. 14 maart 2001, AR P.01.0179.F, AC 2001, nr. 133, met concl. van J. SPREUTELS, toen advocaat-generaal; Cass. 21 maart 2001, AR P.01.0163.F, AC 2001, nr. 152; Cass. 28 april 2009, AR P.09.0545.N, AC 2009, nr. 283; Cass. 23 juni 2009, AR P.09.0844.N, AC 2009, nr. 434 ; Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1165.N, AC 2010, nr. 484.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Toepasselijke wetsbepalingen - Termijn voor uitspraak door het Hof

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

---

P.17.0886.F 16 augustus 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170816.1 AC nr. ...

Het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, geldt enkel voor de akten van de gerechtelijke procedure; noch de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet, noch enige andere wettelijke bepaling schrijven voor dat de stukken van het administratief dossier die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld, moeten worden vertaald, en verbieden de rechter evenmin om die stukken in aanmerking te nemen; de eerbiediging van het recht van verdediging, dat de rechter overigens verplicht kennis te nemen van alle stukken van het dossier, vereist enkel dat de stukken die in een andere taal zijn gesteld worden vertaald, voor zover dat voor het verweer noodzakelijk is (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2016, AR P.16.0177.F, AC 2016, nr. 136.

- Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Taal van de administratieve procedure

- Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Inzage van de stukken - Vertaling - Verplichting

---

P.17.0670.F 28 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Taalgebruik - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

Wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten een bijkomende beslissing is bij een beslissing tot weigering van verblijf, impliceert artikel 41, § 1, Taalwet Bestuurszaken dat de administratie in dat geval de taal gebruikt waarvan de vreemdeling zich bediend heeft tijdens de procedure die hij instelde om gemachtigd te worden tot een verblijf in België; die bepaling is niet van toepassing wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten samen met een vasthoudingsmaatregel volgt op de vaststelling dat de vreemdeling na een weigering tot verblijf in zijn onregelmatig verblijf op het grondgebied volhardt (1). (1) Zie concl. OM.

- Taalgebruik - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

P.17.0617.F 21 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.1 AC nr. ...

Aangezien het cassatieberoep tegen een arrest dat op grond van de artikelen 72 e.v. Vreemdelingenwet uitspraak doet, door het Hof bij hoogdringendheid wordt onderzocht, hoeft de raadsman van de eiser niet op een brief van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zal worden vastgesteld.

- Bestuurlijke vasthouding - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de eiser geen enkel gegeven aanvoert dat erop wijst dat de overmacht wegens het niet-neerleggen van de memorie is blijven duren tot twee dagen voor de rechtszitting, is de memorie die op die datum op de griffie werd neergelegd laattijdig.

- Bestuurlijke vasthouding - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Laattijdige neerlegging - Overmacht

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0517.F 17 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170517.2 AC nr. ...

Het nastreven van de doelstellingen die de artikelen 21 en 34, §3, Wet Politieambt en artikel 74/7 Vreemdelingenwet aan de politie toewijzen, houdt geen verband met de gevallen waarin de wet de met een opdracht van bestuurlijke politie belaste politieambtenaren toestaat binnen te dringen in een niet voor het publiek toegankelijke plaats en volstaat als dusdanig niet om die politieagenten te machtigen een huiszoeking te verrichten in de woonplaats van de betrokkenen.

- Artikel 15 Grondwet - Woonplaats - Onschendbaarheid - Aanhouding - Huiszoeking zonder gerechtelijk bevel of rechterlijke machtiging - Wettigheid

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 74/7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 21 en 34, § 3 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.17.0447.F 10 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.3 AC nr. ...

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een verschillende grondslag, in de plaats komt van de beslissing die de verwijdering van het grondgebied en de bewaring van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep daartegen bij de rechterlijke macht, in beginsel, geen bestaansreden meer; wanneer evenwel wordt aangevoerd dat de eerste beslissing tot vrijheidsberoving door een onwettigheid is aangetast die de navolgende beslissing ongeldig maakt, staat het aan de rechter bij wie die betwisting aanhangig is gemaakt om dat in het licht van artikel 5.4 EVRM te onderzoeken (1).
(1) Zie Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Gevolg - Onwettigheid die de opeenvolgende titels van vrijheidsberoving ongeldig maakt - Toezicht door het onderzoeksgerecht

---

P.17.0375.F 26 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.1 AC nr. ...

De veroordeelde vreemdeling aan wie een document werd afgegeven overeenkomstig het model van bijlage 35 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, mag op het grondgebied verblijven en verblijft er niet illegaal, hoewel hij noch toegelaten noch gemachtigd is tot verblijf; zolang die toestand blijft bestaan, is het niet onmogelijk om de sociale re-integratie te bewerkstelligen die wordt nagestreefd door de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit, zodat artikel 25/2 Wet Strafuitvoering niet op hem van toepassing is.

- Veroordeelde vreemdeling - Vrijheidsstraf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelatingsvoorwaarde - Vreemdeling die toegelaten of gemachtigd is om in het Rijk te verblijven

---

P.17.0349.F 19 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170419.1 AC nr. ...

De artikelen 72, tweede lid, en 73, eerste lid, Vreemdelingenwet maken de onderzoeksgerechten niet bevoegd om de maatregel van vrijheidsberoving op te heffen die aan hun toezicht is onderworpen, op grond dat een ná die maatregel genomen beslissing tot verwijdering, die niet aan hun toezicht is onderworpen, door onwettigheid zou zijn aangetast of dat een beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen de uitvoering van die beslissing opschort.

- Arrest van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Opschorting, bij hoogdringendheid, van de uitvoering van een bevel om het grondgebied te verlaten - Gevolg voor de wettigheid van een eerder bevel om het grondgebied te verlaten

- Artt. 72, eerste lid, en 73, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.17.0318.F 5 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170405.3 AC nr. ...

Luidens artikel 74/13 Vreemdelingenwet houdt de minister of zijn gemachtigde, bij het nemen van een beslissing tot verwijdering, rekening met het hoger belang van het kind, het gezins- en familieleven en de gezondheidstoestand van de betrokken onderdaan van een derde land; wanneer de aan het toezicht van de kamer van inbeschuldigingstelling voorgelegde titel van vrijheidsberoving verzuimt de omstandigheden te onderzoeken die eigen zijn aan het familie- en gezinsleven van de vreemdeling, moet de kamer van inbeschuldigingstelling de gevolgen nagaan van de door de vreemdeling aangeklaagde leemten op de in artikel 8 EVRM vastgelegde rechten.

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht - Omvang - Recht op eerbiediging van het privé-, gezins- en familieleven

P.17.0248.F 22 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.5 AC nr. ...

Door te oordelen dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft omdat er een nieuwe administratieve beslissing van vrijheidsberoving is genomen, maakt het Hof geen toepassing van die beslissing in de zin van artikel 159 Grondwet, maar stelt het enkel het bestaan van die beslissing vast.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Nieuwe administratieve maatregel - Autonome titel - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Artikel 159 Grondwet - Toepassing

Uit artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat de wet de onderzoeksgerechten belast met de uitspraak over het beroep van de vreemdeling tegen de vrijheidsberovende maatregel waarvan hij op het ogenblik van dat beroep het voorwerp was; daaruit volgt niet dat die gerechten alsook het Hof waarbij een cassatieberoep aanhangig is gemaakt tegen de beslissing in hoger beroep van de kamer van inbeschuldigingstelling, bevoegd blijven wanneer de vreemdeling niet langer op grond van die maatregel is aangehouden maar die maatregel werd vervangen door een andere beslissing met een andere grondslag.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Opdracht - Omvang - Nieuwe administratieve maatregel

De omstandigheid dat na het cassatieberoep een nieuwe beslissing tot vrijheidsberoving in de plaats is gesteld van de eerste bewaringstitel maakt dat cassatieberoep niet onontvankelijk maar heeft tot gevolg dat het cassatieberoep tegen het arrest dat toezicht uitoefent op de wettigheid van die nieuwe beslissing geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Nieuwe administratieve maatregel - Autonome titel - Beroep heeft geen bestaansreden meer

Het Hof is enkel bevoegd om uitspraak te doen over het cassatieberoep tegen het arrest dat de administratieve hechtenis van de vreemdeling handhaaft; het is niet bevoegd om diens invrijheidstelling te bevelen.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van

inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Opdracht van het Hof

S.15.0099.F 13 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170313.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

- Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Machtiging tot verblijf - Aanvraag - Artikel 9ter van de wet van 15 december 1980 - Bewijs van inschrijving - Voorlopige machtiging - Draagwijdte - Uitwerking op het bevel om het grondgebied te verlaten

De afgifte van een bewijs van inschrijving geeft aan dat de aanvragers gemachtigd zijn om te verblijven, zij het tijdelijk en precair; zij heeft dus de impliciete intrekking tot gevolg van het vorige bevel om het grondgebied te verlaten, waarmee het onverenigbaar is (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

- Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Machtiging tot verblijf - Aanvraag - Artikel 9ter van de wet van 15 december 1980 - Bewijs van inschrijving - Voorlopige machtiging - Draagwijdte - Uitwerking op het bevel om het grondgebied te verlaten

P.17.0084.N 7 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.6 AC nr. ...

Artikel 5.1.f EVRM maakt het mogelijk dat een vreemdeling tijdens het onderzoek van zijn asielaanvraag rechtmatig wordt aangehouden om hem te beletten dat hij op onrechtmatige wijze het land zou binnenkomen; daaraan wordt gelijkgesteld de toestand van de vreemdeling die onwettig het land is binnengekomen en er zonder geldige verblijfsvergunning wil blijven (1). (1) Zie: Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, AC 2015, nr. 469.

- Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Asielaanvraag - Vrijheidsberoving tijdens het onderzoek van de aanvraag - Artikel 5.1.f, E.V.R.M. - Verenigbaarheid

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 54, § 2, Vreemdelingenwet houdt niet in dat wanneer de minister beslist de vreemdeling ter beschikking van de regering te stellen, hij, naast de vermelding van de uitzonderlijk ernstige omstandigheden ter motivering van deze beslissing, ook ertoe gehouden is afzonderlijk de redenen te vermelden waarom minder dwingende maatregelen niet geschikt zijn (1). (1) Zie: Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, AC 2015, nr. 469.

- Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Beslissing van de minister - Motivering

- Art. 54, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De in artikel 54, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet bedoelde maatregel heeft niet de verwijdering van de betrokken vreemdeling van het grondgebied als uiteindelijk doel, maar strekt alleen ertoe hem van zijn vrijheid te beroven tijdens het onderzoek van zijn asielaanvraag, waarbij zijn verwijdering uiteraard is uitgesloten indien die aanvraag wordt ingewilligd (1). (1) Cass. 20 juli 2010, AR P.10.1060.F, AC 2010, nr. 482; Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, AC 2015, nr. 469.

- Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Doel

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De rechter die de wettigheid beoordeelt van een op grond van artikel 54, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet genomen beslissing, moet niet nagaan of de vreemdeling onderworpen is aan een uitwijzingsprocedure die daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

- Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Beslissing van de minister - Wettigheid - Beoordeling door de rechter

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.16.1313.F 11 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vrijheidsberoving - Verlenging - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

Wanneer de minister, met toepassing van artikel 7, derde, zesde en achtste lid, Vreemdelingenwet, de maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling verlengt en de wettigheid van die beslissing door de raadkamer werd bevestigd overeenkomstig artikel 74 van die wet, betekent dit niet dat het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een vroegere beslissing tot verlenging van de vrijheidsberoving geen bestaansreden meer heeft (impliciet) (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr ...

- Vrijheidsberoving - Verlenging - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

- Artt. 7, derde, vijfde, zesde en achtste lid, 71 en 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.16.1183.F 7 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161207.1 AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen het arrest dat de invrijheidstelling beveelt van de vreemdeling heeft geen bestaansreden meer wanneer de Staat een einde maakt aan de vasthoudingsmaatregel (1). (1) Zie Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0841.F, AC 2009, nr. 413: "Uit een brief van de Dienst Vreemdelingenzaken van 29 mei 2009 blijkt dat de ten aanzien van de verweerder genomen vrijheidsberovende maatregel op 19 mei 2009 verviel, datum waarop de voormelde overheid een einde heeft gemaakt aan de opsluiting die met toepassing van artikel 7, tweede en derde lid, Vreemdelingenwet was bevolen. Het cassatieberoep heeft bijgevolg geen bestaansreden meer".

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Niet-handhaving van de vrijheidsberoving - Vrijlating - Cassatieberoep van de Staat - Geen bestaansreden

- Art. 7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Noch artikel 7 noch enig ander artikel Vreemdelingenwet machtigen de administratie om, nadat ze een maatregel tot vasthouding heeft opgeheven, de tenuitvoerlegging ervan te hervatten omdat die maatregel op de dag van vrijlating nog niet was afgelopen; de vernietiging van de invrijheidstelling van de verweerder bezorgt de Staat de titel niet terug tot het verval waarmee hij zelf heeft ingestemd.

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Niet-handhaving van de vrijheidsberoving - Vrijlating door de administratie - Verval van de titel - Cassatie

P.16.1114.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Omvang van het toezicht

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Gevolg - In aanmerking nemen van nieuwe stukken

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp en omvang van het toezicht

Wegens het beperkte toezicht van de onderzoeksgerechten kunnen zij geen element in aanmerking nemen dat zich voordeed na het bevel om het grondgebied te verlaten met de beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats, tenzij dat element aan het licht zou brengen dat die maatregelen aangetast waren door een onwettigheid op het tijdstip dat zij genomen werden (1). (1) Zie concl. OM.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Gevolg - In aanmerking nemen van nieuwe stukken

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Krachtens artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet onderzoeken de onderzoeksgerechten of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; artikel 237, derde lid, Strafwetboek en het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten verbieden het onderzoeksgerecht om de maatregel op zijn verdienste, relevantie of doeltreffendheid te beoordelen (1). (1) Zie concl. OM.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Omvang van het toezicht

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het wettigheidstoezicht door het onderzoeksgerecht heeft betrekking op de formele geldigheid van de akte, met name op de motivering en de overeenstemming ervan met zowel de internationale rechtsregels met rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde, als met de Vreemdelingenwet; het toezicht houdt eveneens in dat de werkelijke toedracht en de correctheid van de door de administratieve overheid aangevoerde feiten worden nagegaan; de rechter onderzoekt daarbij of de beslissing op een motivering steunt die door geen enkele kennelijke beoordelingsfout of dwaling omtrent de feiten is aangetast (1). (1) Zie concl. OM.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp en omvang van het toezicht

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.16.1140.F 30 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Territoriale bevoegdheid

Krachtens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet kan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving, tegen die maatregel beroep instellen door een verzoekschrift neer te leggen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank van zijn verblijfplaats in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen; de plaats waar de vreemdeling werd aangetroffen in de zin van die bepaling, is niet de plaats waar hij vrijwillig naartoe gegaan is na een oproeping door de Dienst Vreemdelingenzaken, die hem bij die gelegenheid een vasthoudingsmaatregel ter kennis brengt (1). (1) Zie concl. OM.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Territoriale bevoegdheid

---

P.16.0969.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 54, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet, kan de minister in uitzonderlijk ernstige omstandigheden de vreemdeling die een asielaanvraag heeft ingediend voorlopig ter beschikking stellen van de regering, indien hij het nodig acht voor de handhaving van de openbare orde of de veiligheid van het land; de in die bepaling bedoelde maatregel heeft niet de verwijdering van de betrokken vreemdeling van het grondgebied als uiteindelijk doel, maar strekt er alleen toe hem van zijn vrijheid te beroven tijdens het onderzoek van zijn asielaanvraag, zodat op deze vrijheidsberovende maatregel artikel 25, derde tot zevende lid, Vreemdelingenwet niet van toepassing is.

- Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorlopige terbeschikkingstelling van de Regering - Draagwijdte van de maatregel

- Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorlopige terbeschikkingstelling van de Regering - Draagwijdte - Toepassing van artikel 25, derde tot zevende lid, vreemdelingenwet

Uit de artikelen 5.4 en 13 EVRM volgt niet dat de onderzoeksgerechten bij het verrichten van de door artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet bepaalde controle van de maatregelen van vrijheidsberoving de opportuniteit van de opgelegde maatregel moeten kunnen beoordelen; de afwezigheid van een dergelijke opportuniteitscontrole verhindert een vreemdeling niet aan de onderzoeksgerechten een willekeurige of onevenredige vrijheidsberoving ter toetsing voor te leggen (1). (1) Cass. 17 december 2014, AR P.14.1810.F, AC 2014, nr. 802.

- Vreemdelingenwet - Artikel 72 - Controle door de onderzoeksgerechten op de vrijheidsberoving - Draagwijdte

P.16.0957.F 12 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161012.4 AC nr. ...

Volgens artikel 6.5 Terugkeerrichtlijn overweegt de lidstaat, indien ten aanzien van de illegaal op het grondgebied van een lidstaat verblijvende onderdaan van een derde land een procedure loopt voor de verlenging van de geldigheidsduur van zijn verblijfsvergunning of een andere vorm van toestemming tot verblijf, ervan af te zien een terugkeerbesluit uit te vaardigen zolang de procedure loopt; aangezien een aanvraag tot regularisatie van verblijf niet kan worden gelijkgesteld met een aanvraag tot verlenging van de verblijfsvergunning, houdt de toestand van de vreemdeling die geen houder was van een verblijfsvergunning of van een machtiging tot verblijf in België en die een aanvraag tot regularisatie van verblijf heeft ingediend op grond van artikel 9bis Vreemdelingenwet, geen verband met de toestand bedoeld in het voormelde artikel 6.5.

- Illegaal verblijf - Terugkeer - Richtlijn 2008/115/EG - Aanvraag tot regularisatie van verblijf

- Art. 6.5 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

- Art. 9bis Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.16.0939.F 21 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160921.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Terbeschikkingstelling van de regering - Voorafgaand verhoor - Verplichting - Eerbiediging van het recht van verdediging

- Terbeschikkingstelling van de regering - Beslissing tot vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheid van de administratieve beslissing - Geen nieuw verhoor vóór de beslissing tot vrijheidsberoving - Gevolg - Eerbiediging van het recht van verdediging - Toezicht door de kamer van inbeschuldingstelling

De kamer van inbeschuldigingstelling, die oordeelt dat het recht van verdediging van de vreemdeling niet werd geëerbiedigd omdat hij enkel in het kader van onderscheiden procedures was gehoord en dat hij, aangezien hij niet opnieuw werd gehoord vóór de beslissing om hem van zijn vrijheid te beroven, niet de gelegenheid heeft gehad zijn opmerkingen voor te dragen met betrekking tot de maatregel die jegens hem werd overwogen, verantwoordt haar beslissing niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Terbeschikkingstelling van de regering - Beslissing tot vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht -

Wettigheid van de administratieve beslissing - Geen nieuw verhoor vóór de beslissing tot vrijheidsberoving - Gevolg - Eerbiediging van het recht van verdediging - Toezicht door de kamer van inbeschuldingstelling

Artikel 72 Vreemdelingenwet bepaalt niet dat de vreemdeling voorafgaand aan de beslissing tot terbeschikkingstelling van de regering moet worden gehoord en geen enkele met name door de Europese Unie vastgestelde regel legt de voorwaarden vast waaronder de eerbiediging van het recht van verdediging moet worden gewaarborgd van de illegaal in het land verblijvende onderdanen van derde landen, alvorens tegen hen een maatregel uit te vaardigen tot vasthouding in een welbepaalde plaats met het oog op terbeschikkingstelling van de regering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Terbeschikkingstelling van de regering - Voorafgaand verhoor - Verplichting - Eerbiediging van het recht van verdediging

---

P.16.0936.F 14 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160914.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Vrijheidsberoving met het oog op verwijdering - Wettigheidstoezicht - Aanvoeren van een miskenning van een internationaalrechtelijke regel - Recht op privé- en gezinsleven - Antwoord op de schriftelijke conclusie

Het wettigheidstoezicht op de administratieve beslissing van vrijheidsberoving heeft betrekking op de formele geldigheid van de akte, met name op de motivering en de overeenstemming ervan met zowel de internationale rechtsregels met rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde als met de Vreemdelingenwet; wanneer de vreemdeling, in het kader van zijn met toepassing van artikel 71 Vreemdelingenwet ingestelde beroep tegen de vrijheidsberovende maatregel, in een schriftelijke conclusie aanvoert dat die maatregel een dergelijke internationale rechtsregel, zoals artikel 8 EVRM betreffende het recht op eerbiediging van zijn privé– en gezinsleven, schendt, moet het onderzoeksgerecht nagaan of die bewering gegrond is en moet het zijn beslissing motiveren; dat onderzoek valt onder het legaliteits– en niet onder het opportuniteitstoezicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Vrijheidsberoving met het oog op verwijdering - Wettigheidstoezicht - Aanvoeren van een miskenning van een internationaalrechtelijke regel - Recht op privé- en gezinsleven - Antwoord op de schriftelijke conclusie

- Art. 8 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 71 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.16.0913.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.3 AC nr. ...

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling vaststelt dat een bevel om het grondgebied te verlaten verkeerdelijk in de administratieve beslissing werd vermeld, aangezien het door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen nietig werd verklaard, kan zij naar recht beslissen dat, uit de aldus verbeterde redenen van de beslissing die zich in hoofdzaak beperken tot de loutere vaststellingen dat de vreemdeling geen reistitel heeft en geen gevolg heeft gegeven aan een eerder bevel om het grondgebied te verlaten, niet kon worden afgeleid dat de voorwaarden vastgelegd in artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet verenigd waren (1). (1) Zie Cass. 17 december 2014, AR P.14.1810.F, AC 2014, nr. 802.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van de maatregel - Onderzoek van het subsidiariteitsbeginsel en van het risico op onderduiken

---

P.16.0926.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.4 AC nr. ...

De Vreemdelingenwet maakt geen melding van het cassatieberoep, zodat het cassatieberoep gericht tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 van die wet, nog steeds door het Wetboek van Strafvordering wordt geregeld (1). (1) Cass. 23 juni 2009, AR P.09.0844.N, AC 2009, nr. 434.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Cassatieberoep - Toepasselijke bepalingen

Artikel 5.3 EVRM, dat bepaalt dat eenieder die is gearresteerd of gedetineerd, overeenkomstig paragraaf 1, f van dat artikel, het recht heeft om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld, heeft rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde en voorrang boven de regel van artikel 26, § 2, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof; zo er in het kader van een beroep bij de rechterlijke macht, zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, een prejudiciële vraag zou worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof, dreigt het recht van de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling dat zijn zaak binnen een redelijke termijn wordt gehoord, gewaarborgd door artikel 5.3 EVRM, in het gedrang te komen (1). (1) Cass. 26 oktober 2011, AR P.11.1636.F arrest niet uitgegeven; zie ook Cass. 30 april 2008, AR P.08.0596.F, AC 2008, nr. 263; Cass. 30 november 2010, AR P.10.1735.N, AC 2010, nr. 704.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Eerbiediging artikel 5.3 EVRM

Het cassatieberoep van de vreemdeling tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over het beroep bij de rechterlijke macht zoals bepaald in de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet, moet worden ingesteld door een advocaat die houder is van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. .....

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep - Ondertekening door een advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures

---

P.16.0862.N 3 augustus 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160803.1 AC nr. ...

Artikel 16, § 6, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet heeft enkel betrekking op de ondertekening van een bevel tot aanhouding door de rechter die het verleent, maar niet op de ondertekening door een gemachtigde ambtenaar van een bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering.

- Vreemdelingenwet - Verwijderingsmaatregel - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding - Gemachtigde ambtenaar - Ondertekening - Voorlopige Hechteniswet - Artikel 16, § 6, eerste lid

Het onderzoeksgerecht, zo een ernstige ziekte wordt aangevoerd van de persoon tegen wie een bevel om het grondgebied te verlaten is genomen en die met dat doel wordt vastgehouden, moet onderzoeken of de betrokkene ernstig ziek is en in voorkomend geval of de tenuitvoerlegging van de verwijderingsbeslissing de betrokkene zou blootstellen aan een ernstig risico op een zware en onomkeerbare verslechtering van zijn gezondheidstoestand; het onderzoeksgerecht moet niet nader aanduiden op welke dossierstukken het zijn beslissing steunt.

- Handvest Grondrechten Europese Unie - Richtlijn 2008/115/EG - Verwijderingsmaatregel - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberovende maatregel - Gezondheidstoestand - Ernstig risico op een zware en onomkeerbare verslechtering - Onderzoeksgerecht - Omvang van het toezicht - Aanduiding van dossierstukken

---

P.16.0717.F 6 juli 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160706.4 AC nr. ...

Ofschoon het risico op onderduiken door objectieve en ernstige elementen moet worden verantwoord, beschikt de overheid toch over een ruime beoordelingsmarge om dit te beoordelen; uit het feit dat een illegale vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een inreisverbod, heeft geweigerd gevolg te geven aan verschillende bevelen om het grondgebied te verlaten waarvan hem kennis werd gegeven, kan worden afgeleid dat de betrokkene niet vrijwillig gevolg zal geven een nieuw dergelijk bevel en zal pogen onder te duiken om te vermijden dat hij wordt aangehouden met het oog op zijn repatriëring.

- Vasthoudingsmaatregel - Wettelijke voorwaarden - Risico op onderduiken - Toetsing

- Artt. 1, 11°, 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

S.15.0014.N 27 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160627.2 AC nr. ...

De niet-toepassing van een koninklijk besluit krachtens artikel 159 Grondwet heeft alleen tot gevolg dat het voor de betrokkenen rechten noch verplichtingen oplevert; de niet-toepassing van artikel 98, eerste lid, van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen krachtens artikel 159 Grondwet, wegens een vermeende strijdigheid met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, heeft niet tot gevolg dat een staatloze onder de in artikel 10, § 1, Vreemdelingenwet bedoelde vreemdelingen valt die van rechtswege zijn toegelaten om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven, noch dat hij gelijkgesteld wordt met een in artikel 49, § 1, bedoelde erkende vluchteling, en heeft aldus niet tot gevolg dat de staatloze van rechtswege tot het grondgebied wordt toegelaten en de door artikel 9, eerste lid, Vreemdelingenwet vereiste machtiging niet behoeft om langer dan drie maanden in het Rijk te mogen verblijven (1). (1) Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0181.F, AC 2011, nr. 388.

- Vreemdelingenwet - Uitvoeringsbesluit - Vreemdeling - Staatloze - Onwettigheid - Niet van toepassing - Artikel 159 Grondwet

C.13.0042.F 27 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160527.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechterlijke macht

- Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

De rechter moet elke leemte in de wet waarvan het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid heeft vastgesteld invullen, evenals elke leemte die hieruit voortvloeit dat een wetsbepaling als ongrondwettig wordt aangemerkt, wanneer hij die leemte in het kader van de bestaande wetsbepalingen kan verhelpen teneinde de wet in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te brengen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechter

De rechter die een staatloze het verblijfsrecht ontzegt zonder na te gaan of hij buiten zijn wil zijn nationaliteit heeft verloren en of hij aantoont dat hij geen wettige en duurzame verblijfstitel kan verkrijgen in een andere Staat waarmee hij banden zou hebben, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- Staatloze - Geen verblijfsrecht - Vluchteling - Toegelaten tot verblijf - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Leemte - Bevoegdheid van de rechterlijke macht

P.16.0434.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.7 AC nr. ...

De artikelen 2 en 3 Wet Motivering Bestuurshandelingen zijn niet van toepassing op de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde, waaronder de onderzoeksgerechten die oordelen over het beroep van een vreemdeling tegen een maatregel van vrijheidsberoving met het oog op zijn verwijdering (1). (1) Cass. 31 juli 2001, AR P.01.1011.F, AC 2001, nr. 427; Cass. 20 april 2011, AR P.11.0609.F, AC 2011, nr. 273.

- Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Motivering - Artikelen 2 en 3 Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

Het arrest dat oordeelt dat het feit dat de partner van de vreemdeling in België woont, niet kan worden ingeroepen in het licht van de bepalingen van artikel 8.1 EVRM aangezien hij inbreuken heeft gepleegd die de openbare orde van het land schaden zoals bepaald in artikel 8.2 van dat verdrag en dat uit die bepaling blijkt dat het recht op de eerbiediging van het privéleven niet absoluut is en dat de vreemdeling niet aantoont noch concreet maakt dat het voor hem onmogelijk is om in zijn land van oorsprong of elders een familieleven op te bouwen en dat hij geen verblijfrecht kan putten uit zijn aanvragen tot gezinshereniging, beoordeelt de toestand van de vreemdeling in het licht van de artikelen 8.1 en 8.2 EVRM.

- Artikel 8 EVRM - Recht op eerbiediging van privé familie- en gezinsleven - Beoordeling van de toestand van de vreemdeling - Toetsing aan de concrete feitelijke elementen - Toepassing

C.13.0343.F 15 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160415.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

De rechter in kort geding en het hof van beroep verantwoorden niet naar recht hun beslissing dat zij zonder rechtsmacht zijn om uitspraak te doen over de vordering tot veroordeling van de Staat tot het uitreiken van visa, die gegrond is op het burgerlijk recht op eerbiediging van de fysieke integriteit en op het verbod van onmenselijke of vernederende behandelingen, zonder te onderzoeken of de fysieke integriteit van de eisers werd bedreigd omdat de Staat had verzuimd het arrest van de raad voor vreemdelingenbetwistingen ten uitvoer te leggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

- Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Schorsing van de beslissingen tot weigering van visa - Veroordeling tot het nemen van nieuwe beslissingen binnen een vastgestelde termijn - Geen beslissingen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Recht op visa - Eerbiediging van de fysieke integriteit - Verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, 39/84, Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 39/1, §1, tweede lid, 39/2, §2, 39/82, §1, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid, Vreemdelingenwet, krachtens welke de raad voor vreemdelingenbetwistingen bevoegd is om, in het kader van een administratief kort geding en onder de in artikel 39/82, §2, eerste lid, bepaalde voorwaarden, de schorsing te bevelen van de tenuitvoerlegging van de individuele beslissingen die hij kan vernietigen en, bij voorraad, alle nodige maatregelen te bevelen om de belangen van de partijen of van de personen die belang hebben bij de oplossing van de zaak veilig te stellen, wijken niet af van de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken betreffende de geschillen over burgerlijke rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

- Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, 39/84, Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.16.0334.N 5 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160405.3 AC nr. ...

Uit artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering, dat van toepassing is op het cassatieberoep dat wordt ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling, volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring van cassatieberoep niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, bedoelde getuigschrift.

- Vreemdelingenwet - Bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving - Uitspraak van de kamer van

inbeschuldigingstelling over de wettigheid van de vrijheidsberoving - Cassatieberoep - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

Uit artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat van toepassing is op het cassatieberoep dat wordt ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling, volgt dat hij die namens een partij ter griffie van het Hof een memorie wil indienen niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, § 1, tweede lid, bedoelde getuigschrift.

- Vreemdelingenwet - Bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving - Uitspraak van de kamer van inbeschuldigingstelling over de wettigheid van de vrijheidsberoving - Cassatieberoep - Memorie - Vormvereisten

---

P.16.0281.F 16 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160316.4 AC nr. ...

Artikel 41 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie legt geen verplichtingen op aan de Lidstaten maar enkel aan de instellingen, de organen en de instanties van de Unie; die bepaling kan bijgevolg niet als grondslag dienen voor het aangevoerde recht om door de administratieve overheid van een Lidstaat te worden gehoord vóór de beslissing tot vasthouding voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van het bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) HvJ, arrest van 11 december 2014, zaak C-249/13, punt 32.H; GRIBOMONT, "Ressortissants de pays tiers en situation irrégulière: le droit d'être entendu avant l'adoption d'une décision de retour", Journal de droit européen, 2015, p. 193.

- Europese Unie - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Administratieve beslissing - Recht om vooraf te worden gehoord - Artikel 41, Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie bevestigt met name eenieders recht op een doeltreffende voorziening in rechte en het recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht; die bepaling waarborgt eenieders recht op een doeltreffende voorziening tegen met name een maatregel tot verwijdering van het grondgebied die eventueel samen met een vasthoudingsmaatregel werd genomen; de vreemdeling die het voorwerp is van een dergelijke maatregel kan daaruit het bestaan niet afleiden van het recht om te worden gehoord vooraleer een dergelijke vasthoudingsmaatregel wordt genomen.

- Europese Unie - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Administratieve beslissing - Recht om vooraf te worden gehoord - Artikel 47, Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Artikel 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de artikelen 6.2 en 6.3 EVRM bevestigen het recht van eenieder tegen wie een vervolging is ingesteld om voor onschuldig te worden gehouden totdat zijn schuld in rechte is komen vast te staan en waarborgt hem dat recht met eerbiediging van het recht van verdediging; die bepalingen vallen onder het strafprocesrecht; ze beschermen de personen die ervan worden beschuldigd een strafbaar feit te hebben gepleegd en houden geen verband met een door een administratieve overheid genomen maatregel van vrijheidsberoving om de doeltreffendheid te verzekeren van het bevel om het grondgebied te verlaten, uitgevaardigd tegen een persoon die de wettelijke voorwaarden van toegang tot het grondgebied, verblijf en vestiging niet eerbiedigt.

- Europese Unie - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten -

Vasthouding in een welbepaalde plaats - Administratieve beslissing - Vermoeden van onschuld - Recht van verdediging - Artikel 48, Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 48 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 6, §§ 2 en 3 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 6.1 EVRM heeft geen betrekking op het recht van de vreemdeling om te worden gehoord vooraleer een voor de uitvoering van een verwijderingsbeslissing noodzakelijke administratieve maatregel van vrijheidsberoving wordt genomen (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2011, AR P.11.0144.N, AC 2011, nr. 135.

- Illegaal verblijf - Beslissing tot verwijdering - Administratieve maatregel van vrijheidsberoving - Recht om vooraf te worden gehoord - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Toepasselijkheid

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De verplichting om het recht van verdediging te eerbiedigen van de adressaten van beslissingen die hun belangen duidelijk treffen, rust op de administraties van de Lidstaten wanneer ze beslissingen nemen die binnen het toepassingsgebied van het recht van de Unie vallen; geen enkele door de Europese Unie bepaalde norm legt de voorwaarden vast volgens welke de eerbiediging van het recht van verdediging moet worden verzekerd van de illegaal in het land verblijvende onderdanen van derde landen, vooraleer zij worden vastgehouden in een welbepaalde plaats na een bevel om het grondgebied te verlaten (1). (1) Zie Cass. 15 oktober 2014, AR P.14.1399.F, AC 2014, nr. 612; HvJ, arrest van 5 november 2014, zaak C-166/13, Mukarubega t. Préfet de police, punt 50; HvJ, arrest van 11 december 2014, zaak C-249/13, Boudjlida t. Préfet des Pyrénées-Atlantiques, punt 40.

- Europese Unie - Onderdanen van derde landen - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Recht van verdediging - Europese norm

Wanneer de administratieve overheid, in de beslissing tot vrijheidsberoving, in concreto de omstandigheden vermeldt die de maatregel verantwoorden in het licht van de bij artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet bepaalde strikte noodzakelijkheid, motiveert ze die akte overeenkomstig artikel 62 van die wet; geen enkele bepaling legt die overheid op om daarenboven de redenen uiteen te zetten waarom ze oordeelt dat een minder dwingende maatregel ongeschikt zou zijn om dat doel te bereiken (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2012, AR P.12.0749.F, AC 2012, nr. 312.

- Vrijheidsberoving - Handhaving - Administratieve maatregel - Motivering

- Artt. 7, derde lid, en 62 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.16.0177.F 24 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160224.2 AC nr. ...

De vreemdeling kan bij het onderzoeksgerecht waarvan de zetel in Brussel is gevestigd, in het Frans of in het Nederlands beroep instellen ongeacht de taal waarin de administratieve beslissing die hij betwist, is gesteld; krachtens de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken geldt het beginsel van de eenheid van de taal slechts voor de akten van de gerechtelijke procedure.

- Wet van 15 december 1980 - Verwijderingsmaatregel - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Brusselse rechtscolleges - Taal van de rechtspleging

Met toepassing van artikel 51-4, § 1, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, geschiedt het onderzoek van de asielaanvraag in het Frans of in het Nederlands en is de taal van het onderzoek tevens de taal van de beslissing waartoe het aanleiding geeft; indien de vreemdeling geen van die talen heeft gekozen of verklaard heeft de hulp van een tolk te verlangen, bepaalt de Minister of zijn gemachtigde de taal van het onderzoek, in functie van de noodwendigheden van de diensten en instanties.

- Wet van 15 december 1980 - Verwijderingsmaatregel - Vrijheidsberoving - Taal van de administratieve procedure

Noch artikel 5.4 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, noch enige andere wettelijke bepaling gebieden dat de vertaling van het administratieve dossier in de taal van de rechtspleging wordt gevoegd; indien de rechter de taal waarin de administratieve stukken zijn gesteld, niet kent, kan hij de vertaling ervan vragen maar het is hem niet verboden acht te slaan op stukken die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld; de eerbiediging van het recht van verdediging verplicht hem ervan kennis te nemen (1). (1) Zie Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0249.F, AC 2012, nr. 141.

- Wet van 15 december 1980 - Verwijderingsmaatregel - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Kennisname van de stukken - Vertaling - Verplichting

---

P.16.0131.F 3 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160203.9 AC nr. ...

Artikel 39/79, § 1, 8°, Vreemdelingenwet verbiedt, behalve mits toestemming van betrokkene, elke maatregel tot verwijdering van het grondgebied tijdens de termijn vastgesteld voor het indienen en het onderzoek van een beroep tegen een beslissing tot weigering van een erkenning van het verblijfsrecht van een vreemdeling bedoeld in artikel 40ter Vreemdelingenwet; de weigering om een verzoek tot gezinshereniging in aanmerking te nemen staat gelijk aan een beslissing tot weigering van verblijf van meer dan drie maanden en het beroep tegen een dergelijke weigering heeft bijgevolg een opschortende werking, ongeacht of die weigering door inhoudelijke gronden dan wel door redenen van ontvankelijkheid wordt verantwoord.

- Vreemdelingenwet - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Vreemdeling is de bloedverwant in opgaande lijn van een minderjarige Belg - Verzoek tot gezinshereniging - Weigering in aanmerking te nemen - Rechtsmiddel - Opschortende werking

---

P.15.1596.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.4 AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling om de redenen over te nemen van het advies van het openbaar ministerie voor haar uitspraak over de vrijheidsberovende maatregel waarop de beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats neerkomt; de verwijzing naar die redenen houdt in dat de appelrechters de relevantie ervan hebben erkend ten opzichte van het voor hen aangevoerde verweer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van de redenen van het advies van het openbaar ministerie - Wettigheid

- Art. 72 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie - Recht op de openbaarheid van het debat - Gesloten deuren - Toegestane afwijking

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering van de beslissing - Overneming van de redenen van het advies van het openbaar ministerie - Wettigheid

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van

inbeschuldigingstelling - Toepassing van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie

Door te verwijzen naar de behandeling met gesloten deuren zoals bepaald inzake voorlopige hechtenis, wijkt artikel 72 Vreemdelingenwet, binnen het kader en met eerbiediging van de in artikel 52.1 van het Handvest van de Europese Unie vastgelegde beperkingen af van de regel van de openbaarheid van de rechtszittingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie - Recht op de openbaarheid van het debat - Gesloten deuren - Toegestane afwijking

De vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een verwijderingsmaatregel moet kunnen genieten van de rechten vastgelegd door de richtlijn 2013/33/EU van het Europees parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming waarvan de uiterste omzettingsdatum werd vastgesteld op 20 juli 2015, inzonderheid van de waarborgen bepaald in de artikelen 8 tot 11 van die richtlijn betreffende het in bewaring houden en in artikel 26 betreffende het beroep; de kamer van inbeschuldigingstelling, die met toepassing van het communautair recht uitspraak moet doen, is bijgevolg ertoe gehouden uitspraak te doen over het beroep van de vreemdeling tegen de bewaringsmaatregel, met inachtneming van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. .....

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toepassing van de bepalingen van het Handvest van de Europese Unie

Het indienen van een asielaanvraag na kennisgeving van een bevel om het grondgebied te verlaten met een beslissing van vasthouding in een bepaalde plaats die op grond van de artikelen 7, eerste tot derde lid, en 74/14, § 3, 4°, Vreemdelingenwet is genomen, beoogt niet die beslissing ongeldig te maken en evenmin om die hechtenistitel te doen vervallen.

- Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoezicht - Voorgaande bewaringsbeslissing - Latere indiening van een asielaanvraag - Gevolg

---

P.15.1497.F 9 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151209.1 AC nr. ...

Geen enkele regel van de Europese Unie legt de omstandigheden vast waarin de eerbiediging van het recht van verdediging moet worden gewaarborgd van de onderdanen van derde landen die illegaal op het grondgebied verblijven, vooraleer tegen hen een maatregel wordt uitgevaardigd tot handhaving in een welbepaalde plaats, naar aanleiding van een bevel om het grondgebied te verlaten; geen schending van artikel 41 Handvest kan worden afgeleid uit de omstandigheid dat de vasthoudingsmaatregel niet door een verhoor van de vreemdeling werd voorafgegaan.

- Europese Unie - Onderdanen van derde landen - Onregelmatig verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Recht van verdediging - Europese norm

Hoewel het wettigheidstoezicht van de administratieve beslissing het toezicht op de juistheid van de feitelijke gegevens omvat waarop zij berust, kan daaruit niet worden afgeleid dat het onderzoeksgerecht daarenboven uitspraak moet doen over het proces-verbaal van politie dat aan de onderschepping van de vreemdeling ten grondslag ligt; uit de omstandigheid dat dit proces-verbaal zich niet in het dossier van de Dienst Vreemdelingenzaken bevindt, volgt niet dat die dienst zijn beslissing niet heeft gemotiveerd of dat het onderzoeksgerecht moest besluiten dat het onmogelijk was de wettigheid daarvan na te gaan.

- Illegaal verblijf - Vasthoudingsbeslissing - Onvolledig administratief dossier

---

P.15.1257.F 21 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151021.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter beslist dat de administratieve bewaringsmaatregel waarvan hij de wettigheid toetst geen bestaansreden meer heeft, hoeft hij geen uitspraak meer te doen over de bewaring van de vreemdeling; de kamer van inbeschuldigingstelling die evenwel, in het kader van de mate waarin de zaak bij haar aanhangig is gemaakt, beslist de vreemdeling ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken te houden, begaat machtsoverschrijding en schendt artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 20 oktober 2010, AR P.10.1553.F, AC 2010, nr. 618.

- Administratieve bewaringsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoezicht - Maatregel zonder bestaansreden - Gevolg - Beslissing van de rechter om de vreemdeling ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken te houden - Wettigheid

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.14.0238.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Mensenhandel - Toegang tot een bewoonde ruimte zonder toestemming van de bewoner - Sociale inspecteurs - Huiszoekingsbevel moet door de onderzoeksrechter worden verleend

Aangezien een huisbezoek strekt tot vaststelling van gemeenrechtelijke en sociaalrechtelijke misdrijven, is een bevel tot huiszoeking van de onderzoeksrechter nodig voor de vaststelling van de misdrijven die zowel tot de eerste als tot de tweede categorie behoren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Mensenhandel - Toegang tot een bewoonde ruimte zonder toestemming van de bewoner - Sociale inspecteurs - Huiszoekingsbevel moet door de onderzoeksrechter worden verleend

---

P.15.0983.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.7 AC nr. ...

Noch artikel 9bis Vreemdelingenwet, noch enige andere wettelijke bepaling, verbieden de uitvaardiging van een bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding in een welbepaalde plaats, enkel omdat de illegaal verblijvende vreemdeling die het voorwerp ervan is, een aanvraag tot machtiging tot verblijf heeft ingediend waarbij hij zich op het voormelde artikel 9bis beroept (1). (1) Zie Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1206.F, AC 2010, nr. 487.

- Vreemdelingenwet - Onwettig verblijf - Aanvraag tot machtiging tot verblijf gericht aan de burgemeester - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberoving - Wettigheid

- Art. 9bis Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.15.1180.F 2 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150902.9 AC nr. ...

Ingevolge artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet, toetsen de onderzoeksgerechten of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet; uit die bepaling volgt niet dat de rechter bij wie een verzoek tot invrijheidstelling aanhangig is gemaakt, zich bovendien moet uitspreken over de wettigheid van de uitvoeringsmodaliteiten van de vasthoudingsmaatregel.

- Vreemdelingenwet - Bevel om het grondgebied te verlaten - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoetsing - Draagwijdte - Wettigheid van de uitvoeringsmodaliteiten van de vasthoudingsmaatregel

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

---

P.15.1156.N 26 augustus 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150826.1 AC nr. ...

Artikel 5.1.f van het EVRM staat vrijheidsberoving langs wettelijke weg toe in het geval van rechtmatige arrestatie of gevangenhouding van een persoon teneinde hem te beletten op onrechtmatige wijze het land binnen te komen, of indien tegen hem een uitwijzings- of uitleveringsprocedure aanhangig is; die bepaling maakt het mogelijk dat een vreemdeling tijdens het onderzoek van zijn asielaanvraag rechtmatig wordt aangehouden om hem te beletten dat hij op onrechtmatige wijze het land zou binnenkomen (1) ; daaraan wordt gelijkgesteld de toestand van de vreemdeling die onwettig het land is binnengekomen en er zonder geldige verblijfsvergunning wil blijven. (1) Cass. 20 juli 2010, AR P.10.1060.F, AC 2010, nr. 482.

- Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Asielaanvraag - Vrijheidsberoving tijdens het onderzoek van de aanvraag - Artikel 5.1.f EVRM - Verenigbaarheid

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 nov. 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De in artikel 54, §2, tweede lid, van de Vreemdelingenwet bedoelde maatregel heeft niet de verwijdering van de betrokken vreemdeling van het grondgebied als uiteindelijk doel, maar strekt alleen ertoe hem van zijn vrijheid te beroven tijdens het onderzoek van zijn asielaanvraag, waarbij zijn verwijdering uiteraard is uitgesloten indien die aanvraag wordt ingewilligd (1). (1) Cass. 20 juli 2010, AR P.10.1060.F, AC 2010, nr. 482.

- Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Doel

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Wanneer de minister beslist de vreemdeling ter beschikking van de regering te stellen, is hij niet ertoe gehouden, naast de vermelding van de uitzonderlijk ernstige omstandigheden ter motivering van deze beslissing, ook afzonderlijk de redenen te vermelden waarom niet kan worden volstaan hem te verplichten in een bepaalde plaats te verblijven.

- Vreemdelingenwet - Artikel 51, § 2, tweede lid - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Beslissing van de minister - Motivering

- Artt. 51, § 2, tweede lid, en 54, § 2, tweede lid Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.15.0762.F 24 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150624.6 AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling, dat niet vaststelt dat de tenuitvoerlegging van de verwijderingsmaatregel de vreemdeling niet kan blootstellen aan een ernstig risico op ernstige en onomkeerbare verslechtering van zijn gezondheidstoestand, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht dat het niet-opschortende karakter van het beroep tot nietigverklaring van de beslissing tot weigering van verblijf, gegrond op artikel 9ter Vreemdelingenwet, dat de vreemdeling bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft ingediend, geen afbreuk doet aan de regelmatigheid van zijn titel van inbewaringstelling (1). (1) Zie HvJ, 18 december 2014, aff. C-256/13, OCMW Ottignies-LLN t. Abdida.

- Europese Unie - Onderdanen van derde landen - Terugkeer - Richtlijn 2008/115/EG - Beslissing tot weigering van verblijf, gegrond op artikel 9ter Vreemdelingenwet - Beroep tot nietigverklaring - Vrijheidsberoving met het oog op verwijdering - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van de administratieve maatregel - opschortend karakter van het beroep tot nietigverklaring

- Artt. 19.2 en 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Artt. 5 en 13 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 dec. 2008

- Artt. 9ter, 27, § 1, en 72 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

P.15.0716.F 10 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150610.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet, gaan de onderzoeksgerechten na of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun opportuniteit (1). (1) Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1228.F, AC 2010, nr. 488.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Omvang van het toezicht

Artikel 237, derde lid, Strafwetboek en het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten, verbieden het onderzoeksgerecht om de maatregel op zijn verdienste, relevantie of doeltreffendheid te beoordelen (1). (1) Cass. 17 november 2010, AR P.10.1676.F, AC 2010, nr. 682.

- Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Omvang van het toezicht - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving

Het wettigheidstoezicht door de onderzoeksgerechten op de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied heeft betrekking op de formele geldigheid van de akte, met name op de motivering en de overeenstemming ervan met zowel de internationale rechtsregels met rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde als met de Vreemdelingenwet; het toezicht houdt eveneens in dat de werkelijke toedracht en de juistheid van de door de administratieve overheid aangevoerde feiten worden nagegaan; de rechter onderzoekt of de beslissing steunt op een redengeving die niet door een kennelijke beoordelingsfout of feitelijke vergissing is aangetast (1). (1) Cass. 17 november 2010, AR P.10.1676.F, AC 2010, nr. 682; Cass. 11 september 2013, AR P.13.1497.F, AC 2013, nr. 442, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht

P.15.0647.F 27 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150527.2 AC nr. ...

Uit artikel 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees parlement en van de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, kan niet worden afgeleid dat die bepaling onverenigbaar is met een nieuwe bewaringsmaatregel ten aanzien van de vreemdeling die weigert mee te werken aan zijn verwijdering, welke een titel uitmaakt die onderscheiden is van de vorige beslissing en tot gevolg heeft dat de periode van bewaring in de zin van de richtlijn wordt verlengd.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Europese Unie - Onderdanen van derde landen - Terugkeer - Lidstaten - Vreemdeling weigert mee te werken aan zijn verwijdering - Nieuwe bewaringsmaatregel - Richtlijn 2008/115/EG - Overeenstemming

De omstandigheid dat de maatregel van wederopsluiting werd gemotiveerd door het feit dat de vreemdeling had geweigerd gevolg te geven aan het bevel om het grondgebied te verlaten en de voortzetting heeft belet van de tenuitvoerlegging van de georganiseerde verwijderingsmaatregel, stemt overeen met het subsidiariteitsbeginsel.

- Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Vreemdeling weigert gevolg te geven aan het bevel om het grondgebied te verlaten - Maatregel tot wederopsluiting - Motivering - Subsidiariteitsvoorwaarde

- Art. 27, § 3 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

S.14.0017.F 30 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150330.2 AC nr. ...

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 12 januari 2007 blijkt dat het risico op verzadiging van de opvangcapaciteit van de asielaanvragers een bijzondere omstandigheid kan betekenen bedoeld in artikel 11, §1, en bijgevolg in artikel 13, eerste lid van die wet, waardoor de verplichte plaats van inschrijving kan worden opgeheven die werd toegewezen overeenkomstig de artikelen 9 tot 12 van de wet (1). (1) Cass. 7 januari 2013, RG S.11.0111.F, Pas. 2013, nr. 12.

- Maatschappelijke dienstverlening - Federaal opvangcentrum - Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers - Verplichte plaats van inschrijving - Fedasil - Toewijzing - Opheffing - Voorwaarden - Bijzondere omstandigheden

- Artt. 11, §§ 1 en 3, en 13, eerste lid Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

Het arrest dat oordeelt dat "de verzadiging van de opvangstructuren of het risico op verzadiging kunnen worden aangevoerd als een bijzondere omstandigheid in de zin van de artikelen 11, §3, en 13 van de wet van 12 januari 2007, in zoverre ze betrekking hebben op de persoonlijke situatie van de asielgerechtigde, doordat ze zijn opvang zouden beletten in een opvangcentrum waarvoor hij precies in aanmerking komt, hetgeen uiteraard niet het geval is wanneer de asielzoeker reeds in een dergelijke structuur gehuisvest is" en daaruit afleidt dat de door Fedasil aangevoerde "veralgemeende toestand van verzadiging van zijn opvangnetwerk", die geen "bijzondere omstandigheid is met betrekking tot de persoonlijke situatie" van de vreemdeling, geen "bijzondere omstandigheid is bedoeld in de artikelen 11, §3, en 13 van de wet van 12 januari 2007, schendt die wettelijke bepalingen.

- Maatschappelijke dienstverlening - Federaal opvangcentrum - Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers - Verplichte plaats van inschrijving - Fedasil - Toewijzing - Opheffing - Voorwaarden - Bijzondere omstandigheden - Begrip - Persoonlijke situatie van de gerechtigde

- Artt. 11, § 3, en 13 Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

De omstandigheden die verband houden met de beschikbaarheid van de opvangplaatsen in de opvangstructuren, bedoeld in artikel 11, §4, eerste lid, zijn uitzonderlijk in die zin dat ze het aannemen rechtvaardigen, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, van een plan van gelijkmatige verdeling van de asielzoekers tussen de gemeenten; dat artikel sluit niet uit dat de omstandigheden die verband houden met de beschikbaarheid van de opvangplaatsen in de opvangstructuren eveneens bijzondere omstandigheden vormen bedoeld in de artikelen 11, §3, en 13, eerste lid, van de wet van 12 januari 2007.

- Maatschappelijke dienstverlening - Federaal opvangcentrum - Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers - Fedasil - Verplichte plaats van inschrijving - Uitzonderlijke omstandigheden - Wijziging - Nieuwe verdeling

- Artt. 11, §§ 3 en 4, en 13, eerste lid Wet 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen

P.14.1709.F 11 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150311.4 AC nr. ...

Luidens artikel 1, 4°, Vreemdelingenwet moet onder illegaal verblijf worden verstaan de aanwezigheid op het grondgebied van een vreemdeling die niet of niet langer voldoet aan de voorwaarden voor de toegang tot of het verblijf op het grondgebied; met toepassing van artikel 7, eerste lid, 1° en 2°, Vreemdelingenwet is dat het geval voor de vreemdeling die in het Rijk verblijft zonder houder te zijn van de vereiste documenten of langer verblijft dan de toegestane termijn (1). (1) zie concl. OM

- Illegaal verblijf

- Artt. 1, 4°, 7, eerste lid, 1° en 2°, en 75 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Vreemdelingenwet - Betwistingen met betrekking tot de individuele beslissingen - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Illegaal verblijf

- Illegaal verblijf - Begrip - Noodzaak van een verwijderingsmaatregel

Aangezien de wet de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen de betwistingen met betrekking tot de individuele beslissingen die genomen worden met toepassing van de Vreemdelingenwet, heeft toevertrouwd, is de rechter niet gehouden om de in artikel 159 Grondwet bepaalde wettigheidscontrole uit te voeren (1). (1) zie concl. OM

- Vreemdelingenwet - Betwistingen met betrekking tot de individuele beslissingen - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Art. 39/1 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 145 en 159 Grondwet 1994

Het misdrijf van illegaal verblijf kan los van een verwijderingsmaatregel bestaan (1). (1) zie concl. OM

- Illegaal verblijf - Begrip - Noodzaak van een verwijderingsmaatregel

- Artt. 1, 4°, 7, eerste lid, 1° en 2°, en 75 Wet van 15 dec. 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VRUCHTGEBRUIK, GEBRUIK EN BEWONING

F.22.0125.N 24 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250124.1N.8 AC nr. ...

Een overeenkomst tot verlenging van vruchtgebruik wijzigt enkel de duurtijd van het oorspronkelijke vruchtgebruik en heeft aldus geen bijkomende overdracht van een zakelijk recht tot gevolg, zodat deze overeenkomst niet aan het verkooprecht wordt onderworpen (1). (1) Zie concl. OM.

- Vruchtgebruik - Verlenging - Gevolg

- Art. 2.9.1.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

C.21.0393.N 2 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220602.1N.2 AC nr. ...

Wanneer een persoon een goed voor een deel in volle eigendom heeft en voor een ander deel in vruchtgebruik, is hij in onverdeeldheid met de blote eigenaar, doch louter wat betreft de blote eigendom.

- Goed voor een deel in volle eigendom en voor een deel in vruchtgebruik - Onverdeeldheid

- Art. 815 Oud Burgerlijk Wetboek

C.19.0390.N 7 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.12 AC nr. ...

De blote eigenaar kan, in geval van verhuring door een vruchtgebruiker, vorderen dat de duur van de huurovereenkomst verminderd wordt tot de duur van de periode van negen jaar die bij het eindigen van het vruchtgebruik was ingegaan; hij moet zijn wil tot het uitoefenen van dat recht ter kennis brengen van de huurder voor het verstrijken van de bij het einde van het vruchtgebruik lopende periode van negen jaar of binnen een redelijke termijn na het verstrijken van die periode (1). (1) Zie concl. OM.

- Onroerend goed - Verhuring door de vruchtgebruiker - Verhuring voor meer dan negen jaar - Einde van het vruchtgebruik - Naakte eigenaar - Vordering tot vermindering van de huurtermijn - Modaliteiten

- Art. 595, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Uit artikel 595, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat in geval van verhuring door een vruchtgebruiker de blote eigenaar bij het einde van het vruchtgebruik volle eigenaar wordt van het goed waarop het vruchtgebruik was gevestigd en vanaf dat ogenblik verhuurder van dat goed wordt (1). (1) Zie concl. OM.

- Onroerend goed - Verhuring door de vruchtgebruiker - Naakte eigenaar - Einde van het vruchtgebruik

WAPENS

P.25.0540.F 25 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250625.2F.11 AC nr. ...

Om de beklaagde schuldig te verklaren aan verboden wapendracht, niettegenstaande zijn betwisting wat betreft het moreel bestanddeel van het misdrijf, kan de rechter zich niet beperken tot de vaststelling dat de dader, die was aangehouden terwijl hij in het bezit was van een tas die een dergelijk wapen bevatte, noch van zijn onderscheidingsvermogen noch van zijn vrije wil is ontstoken en niet ten gevolge van een onoverkomelijke dwaling heeft gehandeld; hij moet vooralsnog vaststellen dat de beklaagde wist, moest weten of niet onwetend kon zijn van het feit dat die tas het wapen bevatte (1). (1)Het betreft hier het voor opzettelijke misdrijven vereiste algemeen opzet (sciens et volens - zie Ch. HENNAU en J. VERHAEGEN, Droit pénal général, Bruylant, 2de uitg., 1995, nr. 349; Jean CONSTANT, Précis de droit pénal, Liège, 1975, nr. 100; Fr. TULKENS en M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Brussel, 2005, 384-385 en voetnoten nr. 623 en 642; TH. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, La Charte, 2022, 181). Artikel 7 (nieuw) Strafwetboek bepaalt dat "elk misdrijf het bestaan vereist van een moreel bestanddeel bij de dader. Dit moreel bestanddeel houdt voor alle misdrijven in, het in staat zijn bewust en uit vrije wil te handelen", waarna dit artikel het algemeen opzet omschrijft als "het voornemen om met kennis van zaken het door de wet strafbaar gestelde gedrag aan te nemen. Er is sprake van het met kennis van zaken aannemen van het gedrag indien een persoon zich er bewust van is dat een omstandigheid bestaat of kan bestaan in de normale gang van zaken of dat een gevolg zich zal voordoen of zou kunnen voordoen binnen het normale verloop van de gebeurtenissen" (Zie D. VANDERMEERSCH, J. ROZIE en J. DE HERDT, Boek I van het nieuwe Strafwetboek, Die Keure, 2024, 73-78; Th. MOREAU, D. VANDERMEERSCH en J.-M. HAUSMAN, Éléments de droit pénal – Ancien et nouveau Code pénal, La Charte, 2024, 86). Het OM merkt op dat het begrip algemeen opzet het Hof welbekend is, doordat het bijvoorbeeld heeft gezegd dat het algemeen opzet "het moreel bestanddeel van vruchtafdrijving is" . (Cass. 22 december 1992, AR 3124, AC 1991-92, nr. 810; zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II: l'infraction pénale, Larcier, 2de uitg., 2020, nr. 1107 e.v.). De onopzettelijke misdrijven vereisen als moreel bestanddeel daarentegen enkel een fout (zie Fr. KUTY, o.c., nr. 1085 e.v.) of, vanaf de inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek (art. 7, § 1, derde lid, 2°) op 9 april 2026, een "zware fout". (M.N.B.)

- Verboden wapendracht - Moreel bestanddeel

- Art. 8, eerste lid Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

P.25.0294.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.16 AC nr. ...

Het misdrijf van verboden wapendracht, zoals strafbaar gesteld door artikel 9 Wapenwet 2006, vereist als constitutieve bestanddelen het zonder wettige reden dragen van een vrij verkrijgbaar wapen buiten de eigen woning; het dragen van een wapen, zoals hier bedoeld, bestaat in het bij zich hebben van een wapen zodat men het onmiddellijk buiten de woning kan gebruiken; enkel het gedeelte van de woning dat dienst doet als huisvesting wordt hier als woning beschouwd en de plaats waar het wapen wordt gedragen buiten de woning, dient geen openbaar karakter te hebben (1) ; een gemeenschappelijke gang in een complex met meerdere woongelegenheden, waarvan de drager van het wapen er een betrekt, ook al is die gang niet voor het algemene publiek toegankelijk, valt niet onder een woning zoals hier bedoeld. (1) Cass. 24 september 2014, AR P.14.1098.F, AC 2014, nr. 552, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas., ECLI:BE:CASS:2014:CONC.20140924.3.

- Verboden wapendracht - Vrij verkrijgbare wapens - Constitutieve bestanddelen - Dragen zonder wettige reden buiten de eigen woning - Plaats zonder openbaar karakter - Gemeenschappelijke gang in complex met meerdere woongelegenheden - Begrip

- Art. 9 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

P.21.0067.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.9 AC nr. ...

De strafrechter mag bij de schuldbeoordeling voor inbreuken op de Wapenwet rekening houden met vaststellingen die een natuurinspecteur heeft verricht bij de opsporing van inbreuken op het Jachtdecreet, waarvoor hij krachtens het Jachtdecreet en het DABM bevoegd is; uit de omstandigheid dat de natuurinspecteur niet bevoegd is verklaard om opsporingen te doen betreffende inbreuken op de Wapenwet volgt niet dat de rechter bij een vervolging wegens dergelijke inbreuken geen bewijswaarde zou mogen toekennen aan de vaststellingen die de natuurinspecteur heeft verricht ter gelegenheid van een hem wel toegekende opsporingsbevoegdheid.

- Wapenwet - Artikel 29, § 1 - Proces-verbaal van vaststellingen opgesteld door natuurinspecteurs in het kader van het Jachtdecreet - Bewijswaarde - Draagwijdte - Gevolg

P.21.0221.F 31 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de rechter beslist dat de telastlegging van het voorhanden hebben van vergunningsplichtige jachtwapens niet is bewezen omdat de beklaagde houder is van een jachtverlof, kan hij uitsluiten dat de kwalificatie van het voorhanden hebben van jachtwapens, zonder het stuk bedoeld in artikel 25 van het koninklijk besluit van 20 september 1991 te hebben opgemaakt, hetzelfde feit heeft kunnen betreffen als dat welk aan de oorsprong lag van de rechtsvervolging of dat het aldus heromschreven misdrijf hierin kon zijn begrepen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 238.

- Telastlegging van het onvergund voorhanden hebben van jachtwapens - Beklaagde die houder is van een jachtverlof - Vordering van het openbaar ministerie tot herkwalificatie van de feiten bij gebrek aan inschrijving in het Centraal wapenregister - Verwerping gelet op de aanhangigmaking bij de feitenrechter

- Art. 25 KB 20 september 1991 tot uitvoering van de wapenwet

- Artt. 11, 12, 13, eerste lid, 26 en 33 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

- Telastlegging van het onvergund voorhanden hebben van jachtwapens - Beklaagde die houder is van een jachtverlof - Vordering van het openbaar ministerie tot herkwalificatie van de feiten bij gebrek aan inschrijving in het Centraal wapenregister - Verwerping gelet op de aanhangigmaking bij de feitenrechter

- Art. 25 KB 20 september 1991 tot uitvoering van de wapenwet

- Artt. 11, 12, 13, eerste lid, 26 en 33 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

P.19.1236.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.5 AC nr. ...

Het arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat een administratieve akte vernietigt, heeft tot gevolg dat die akte geacht wordt niet te hebben bestaat (1); in geval de Raad van State de in hoger beroep gewezen ministeriële beslissing tot intrekking van een wapenvergunning vernietigt ontbreekt een voor strafbaarheid vereist misdrijfbestanddeel. (1) Cass. 2 februari 2017, AR C.14.0421.F, AC 2017 nr. 79; Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.N, AC 2013, nr. 534; Cass. 6 februari 2009, AR C.08.0296.N, AC 2009, nr. 99.

- Vuurwapens - Vergunning - Intrekking van de vergunning - Raad van State - Vernietiging van de beslissing tot intrekking - Strafbaarheid

Strafbaarheid wegens het niet opslagen van een wapen bij een erkend persoon of het niet overdragen van een wapen aan een erkend persoon of een persoon die is gemachtigd het wapen voorhanden te hebben vereist een wettige intrekkingsbeslissing van de gouverneur dan wel in hoger beroep van de minister van Justitie of zijn gemachtigde.

- Vuurwapens - Vergunning - Intrekking van de vergunning - Beslissing tot intrekking

- Artt. 18 en 23 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

P.19.0647.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.1 AC nr. ...

De toezending, aan de gouverneur, van het bericht van overdracht van een lang wapen aan de houder van een jachtverlof vormt niet op zich en door de aard ervan een aangifte met het oog op het verkrijgen van een vergunning voor het voorhanden hebben van een jachtwapen, maar staat toe de opspoorbaarheid van een dergelijk wapen te verzekeren in geval van overdracht ervan aan een houder van een jachtverlof, die vrijgesteld is van de voorafgaande vergunningsplicht; zelfs in de veronderstelling dat het voorhanden hebben van een wapen in de wetenschap dat niet is voldaan aan de vormvoorschriften voor het regulariseren ervan een misdrijf zou uitmaken, los van de vraag wie aan de vereiste vormvoorschriften moet voldoen, zou dat feit geen schending kunnen opleveren van de artikelen 11 en 12 Wapenwet, die betrekking hebben op de verplichte vergunning voor vuurwapens, en niet op het voorhanden hebben van een dergelijk niet regelmatig ingeschreven wapen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 559. Het "lang wapen" wordt omschreven in art. 2, 10°, Wapenwet, waarvan art. 12, eerste lid, met name "1° (de) houders van een jachtverlof, die lange wapens daar toegelaten waar het jachtverlof geldig is, (...) mogen voorhanden hebben", vrijstelt van de in art. 11 bedoelde voorafgaande vergunning. Aangezien de jacht een gewestelijke bevoegdheid is, bepaalt de reglementering van het gewest (of van de gewesten die) het jachtverlof (of de jachtverloven) waarvan de betrokkene houder is, hebben afgegeven, het type wapens dat men krachtens die bepaling voorhanden mag hebben. (M.N.B.)

- Jachtwapen - Overdracht aan de houder van een jachtverlof - Geen toezending van het bericht van overdracht aan de gouverneur - Gevolg t.a.v. de overnemer

- Artt. 25, § 1, en 28, vijfde lid KB 20 september 1991 tot uitvoering van de wapenwet

- Artt. 4, 11, § 1, 12, eerste lid, 1°, en 23, tweede lid Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

P.18.1150.F 20 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190320.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 10, eerste lid, 12 en 13 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie volgt dat het verbod vermeld in artikel 10 van de voornoemde wet en de straffen, in geval van misdrijf, opgelegd door artikel 12 van de wet enkel gelden als de dader ofwel Belg is, of, indien hij de Belgische nationaliteit niet bezit, in België verblijft of er handel drijft; daaruit volgt eveneens dat als de Belgische dader, of de buitenlandse dader die in België verblijft of er handel drijft het misdrijf buiten het Belgisch grondgebied heeft gepleegd, de ontvankelijkheid van de strafvordering afhangt van de voorwaarde dat de dader in België wordt gevonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

- Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België

- Artt. 10, 12 en 13 Wet 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van (en de bestrijding van illegale handel in) wapens, munitie en speciaal (voor militair gebruik of voor ordehandhaving) dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

De rechter oordeelt feitelijk op onaantastbare wijze of de inverdenkinggestelde in België gevonden werd waarbij het Hof zich ertoe beperkt na te gaan of de rechter uit die vaststellingen naar recht kon afleiden dat die voorwaarde vervuld was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

- Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België - Voorwaarde - In België gevonden inverdenkinggestelde - Feitelijke beoordeling - Toezicht door het Hof

- Art. 13 Wet 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van (en de bestrijding van illegale handel in) wapens, munitie en speciaal (voor militair gebruik of voor ordehandhaving) dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

De artikelen 26 van het Waals decreet van 21 juni 2012 betreffende de invoer, uitvoer, doorvoer en overdracht van civiele wapens en van defensiegerelateerde producten, en 46, 2°, van de Brusselse Ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen, toebehoren en munitie ervan, bepalen dat de artikelen van titel III van de wet van 5 augustus 1991 zijn opgeheven "voor wat betreft de verrichtingen inzake de invoer, uitvoer, doorvoer en overdracht van civiele wapens en van defensiegerelateerde producten onderworpen aan een toestemming of vergunning overeenkomstig dit decreet" (Waals decreet) en "voor wat betreft de uit-, doorvoer en de overbrenging van goederen waarvan de uit- en doorvoer en de overbrenging op basis van deze ordonnantie aan een machtiging onderworpen is" (Brusselse ordonnantie); die bepalingen heffen bijgevolg de artikelen niet op van titel III van de wet van 5 augustus 1991 voor wat betreft de activiteit als tussenpersoon in die verrichtingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

- Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Activiteit als tussenpersoon in handel in wapens - Opheffing van wetsbepalingen door gewestelijke normen

- Artt. 10 en 12 Wet 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van (en de bestrijding van illegale handel in) wapens, munitie en speciaal (voor militair gebruik of voor ordehandhaving) dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

De inverdenkinggestelde wordt beschouwd in België te zijn gevonden in de zin van artikel 13 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, wanneer hij ten minste na het misdrijf en vóór het instellen van de vervolging of, uiterlijk, op het eigenste tijdstip van het instellen ervan in België is geweest of werd aangetroffen of gevonden, ook als hij het grondgebied vóór de eerste procedurehandelingen heeft verlaten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

- Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België - Voorwaarde - In België gevonden inverdenkinggestelde

- Art. 13 Wet 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van (en de bestrijding van illegale handel in) wapens, munitie en speciaal (voor militair gebruik of voor ordehandhaving) dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

P.15.0826.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.2 AC nr. ...

De artikelen 44, § 1, en 45, § 1, Wapenwet 2006 beletten enkel de strafvervolging van degene die, binnen de door deze bepalingen vastgelegde termijn, hetzij de vergunning aanvraagt die vereist is voor het bezit van het wapen dat hij onwettig voorhanden heeft, hetzij afstand doet van dat wapen of van een verboden wapen, voor zover het niet wordt gezocht of geseind staat; zij voeren tijdens de vermelde termijn geen algemeen beletsel tot strafvervolging in voor misdrijven gepleegd vóór de inwerkingtreding van de Wapenwet 2006 en doen de strafvordering niet vervallen die vóór deze inwerkingtreding was ingesteld wegens het onwettig voorhanden hebben van een hier bedoeld wapen en beletten er evenmin de voortzetting van (1). (1) Cass. 17 september 2008, AR P.08.0953.F, AC 2008, nr. 481.

- Bezit - Onwettig voorhanden hebben - Wapenwet 2006 - Overgangsbepalingen

- Artt. 44, § 1, en 45, § 1 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

De omstandigheid dat na de inwerkingtreding van artikel 47 Wapenwet 2006 op de van kracht gebleven verbodsbepalingen van de Wapenwet 1933 geen straf stond tussen 8 juni 2006 en 1 september 2008, heeft niet tot gevolg dat de overtreding van die bepalingen vóór 9 juni 2006 niet meer strafbaar is.

- Wapenwet 1933 - Verbodsbepalingen - Wapenwet 2006 - Afschaffing van de op de verbodsbepalingen gestelde straf tussen 8 juni 2006 en 1 september 2008

Een vuurwapen dat is uitgerust met een geluidsdemper is een verdoken of geheim wapen en bijgevolg een verboden wapen in de zin van artikel 3, eerste lid, Wapenwet 1933 (1); ook het aanbrengen van een mechanisme dat de doeltreffendheid van een vuurwapen verhoogt boven deze die het normaal heeft, kan van dat wapen een verdoken of geheim aanvalswapen maken. (1) Cass. 28 juni 1989, AR 7421, AC 1988-1989, nr. 635.

- Vuurwapen uitgerust met een geluidsdemper - Wapen uitgerust met een mechanisme dat de doeltreffendheid verhoogt - Verboden wapen

- Art. 3, eerste lid Wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapenen en op de handel in munitie

Het enkele feit dat met een wapen als bedoeld in artikel 3, derde lid, Wapenwet 1933 niet kan worden gevuurd omdat het daarvoor bepaalde technische ingrepen dient te ondergaan, leidt er niet toe dat dit wapen geen oorlogswapen is

- Oorlogswapen - Wapen slechts vuur klaar na technische ingrepen

- Art. 3, derde lid Wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapenen en op de handel in munitie

Het feit dat de Wapenwet 2006 het verlenen van een vergunning voor het als particulier voorhanden hebben van verweervuurwapens, losse onderdelen of hulpstukken opdraagt aan een andere overheid dan de Wapenwet 1933, houdt niet in dat een feit, gepleegd onder gelding van die laatste wet, niet meer strafbaar is.

- Voorhanden hebben van verweervuurwapens - Vergunningverlenende overheid - Wetswijziging - Andere overheid

C.15.0128.F 6 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160506.1 AC nr. ...

De bewakingsagent is verantwoordelijk voor de aanwezigheid van een wapen ter plaatse, zelfs als hij niet de eigenaar van dat wapen is of niet van de aanwezigheid van het wapen op de hoogte is gebracht.

- Plaats waar wapendracht verboden is - Bewakingsagent - Verantwoordelijkheid

- Art. 30ter, eerste lid KB 17 november 2006 betreffende de wapens die gebruikt worden door de ondernemingen, diensten, instellingen en personen bedoeld in de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid

P.14.0561.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

- Wapenwet - Verbeurdverklaring - Bijkomende straf bepaald onder de oude en de nieuwe wet - Wettigheid van de beslissing - Ontvankelijkheid van het middel

Wanneer de verbeurdverklaring zowel krachtens de oude Wapenwet 1933 als de nieuwe Wapenwet 2006 is bepaald, is de beslissing daartoe wettig verantwoord en is het middel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM nopens de minst zware strafwet.

- Wapenwet - Verbeurdverklaring - Bijkomende straf bepaald onder de oude en de nieuwe wet - Wettigheid van de beslissing - Ontvankelijkheid van het middel

P.13.2046.N 20 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150120.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

- Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Wapendracht

De bijzondere veldwachter oefent zijn dienst uit en mag zijn geweer slechts dragen binnen het gebied waarover hij werd aangesteld (1). (1) Zie concl. OM.

- Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Wapendracht

- Art. 14 KB 8 jan. 2006 tot regeling van het staat van de bijzondere verldwachters
- Art. 61 Veldwetboek

WATERLOPEN

C.20.0015.F 29 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211029.1F.7 AC nr. ...

Onder "onbevaarbare waterlopen niet onderworpen aan het stelsel van de wet van 28 december 1967" moeten de niet-gerangschikte onbevaarbare waterlopen worden verstaan, de afwateringswegen voor de afvoer van de oppervlaktewateren waarvan het water een richting volgt die wordt bepaald door de natuurlijke of kunstmatige helling van de bedding waarin het stroomt; een voor de afvoer van oppervlaktewateren bestemde afwateringsweg verliest niet zijn hoedanigheid van onbevaarbare waterloop niet onderworpen aan het stelsel van de wet van 28 december 1967, in de zin van dat reglement, doordat hierin afvalwater wordt geloosd.

- Onbevaarbare waterlopen - Onbevaarbare waterloop niet onderworpen aan de wet van 28 december 1967 - Afwateringsweg

- Art. 19 Provinciaal reglement 3 juin 1980
- Art. 1 Wet 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

P.21.0536.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 3, 4°, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk wegen- en waterdomein, heeft de vermoedelijke overtreder het recht zijn verweermiddelen bij een ter post aangetekend schrijven te laten gelden binnen een termijn van vijftien dagen, te rekenen van de datum van mededeling van het bericht van vervolging door de gemachtigd ambtenaar; uit het enkele feit dat de overtreder zijn onschuld op een andere manier staande heeft gehouden dan in de door het decreet bepaalde vormvoorschriften, volgt niet dat de geldboete verantwoord is en, bijgevolg, evenmin dat de nietigverklaring ervan een machtsoverschrijding inhoudt.

- Misdrijf inzake instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein - Administratieve sanctie - Procedure - Recht om zijn verweermiddelen aan te voeren voor de gemachtigd ambtenaar - Geen gebruik van dat recht

- Art. 9, § 3, 4° Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van schuld is enkel van toepassing op schendingen van de voormelde wet en haar uitvoeringsbesluiten en niet op het wanbedrijf van onwettige bezetting van het gewestelijk openbaar domein, ook al werd dit gepleegd door het parkeren van een motorvoertuig.

- Misdrijf inzake instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein - Misdrijf gepleegd door het parkeren van een voertuig - Vermoeden van schuld ingevoerd door artikel 67bis Wegverkeerswet - Toepassing

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 5, § 1, 2°, a) Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

C.14.0140.F 26 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150226.3 AC nr. 144

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Onbevaarbare waterlopen - Werken - Buitengewone werken van verbetering - Buitengewone werken van wijziging - Machtiging - Visteelt

Noch uit artikel 23 van de wet van 7 mei 1877 op de politie van de niet-bevaarbare en niet-vlotbare waterlopen, noch uit de artikelen 32, 33 en 40 van het provinciaal reglement van 8 oktober 1954 op de niet-bevaarbare en niet-vlotbare waterlopen van de provincie Brabant, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 11 december 1954, noch uit de artikelen 10, 12 en 14 van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen volgt dat het verkrijgen door een viskweker of door diens rechtsvoorganger van een, in de reglementering betreffende het water bedoelde vergunning voor de bouw van vier schuiven op een tijdstip tussen 1932 en 31 augustus 2004, zou impliceren dat de bouw van bekkens of van broedinstallaties zelf onderworpen was aan de machtigingsplicht in de zin van de voornoemde wettelijke en verordenende bepalingen (1). (1) Zie grotendeels gelijkl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Onbevaarbare waterlopen - Werken - Buitengewone werken van verbetering - Buitengewone werken van wijziging - Machtiging - Visteelt

- Artt. 10, 12 en 14 Wet 28 dec. 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

WATERS

C.22.0369.F 1 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231201.1F.3 AC nr. ...

Uit artikel D.233 Waals Waterwetboek – Boek 2 en artikel 44 van het algemeen reglement van 18 mei 2007 voor waterdistributie in het Waalse gewest ten behoeve van de abonnees en de gebruikers en uit de ontstaansgeschiedenis van die artikelen volgt dat, buiten de daarin bepaalde uitzonderingen, de abonnee ten aanzien van de schuldeiser-distributeur niet gehouden is tot de schulden van de gebruiker en dat, bijgevolg, die schuldeiser, die zich wil beroepen op een hoofdelijke verplichting van de abonnee, moet aantonen dat de overconsumptie te wijten is aan de staat van de privé-installaties (1). (1) Art. D.233, Waals Waterwetboek – Boek 2, vóór de wijziging ervan door het Waalse decreet van 23 juni 2016.

- Waals Gewest - Waterdistributie - Schulden van de gebruiker - Hoofdelijke verplichting van de abonnee - Voorwaarde

- Art. 44 Algemeen reglement van 18 mei 2007 voor waterdistributie in het Waalse gewest ten behoeve van de abonnees en de gebruikers

- Art. D233 Milieuwetboek - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte.

C.14.0140.F 26 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150226.3 AC nr. 144

Conclusie van eerste advocaat-generaal Leclercq.

- Onbevaarbare waterlopen - Werken - Buitengewone werken van verbetering - Buitengewone werken van wijziging - Machtiging - Visteelt

Noch uit artikel 23 van de wet van 7 mei 1877 op de politie van de niet-bevaarbare en niet-vlotbare waterlopen, noch uit de artikelen 32, 33 en 40 van het provinciaal reglement van 8 oktober 1954 op de niet-bevaarbare en niet-vlotbare waterlopen van de provincie Brabant, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 11 december 1954, noch uit de artikelen 10, 12 en 14 van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen volgt dat het verkrijgen door een viskweker of door diens rechtsvoorganger van een, in de reglementering betreffende het water bedoelde vergunning voor de bouw van vier schuiven op een tijdstip tussen 1932 en 31 augustus 2004, zou impliceren dat de bouw van bekkens of van broedinstallaties zelf onderworpen was aan de machtigingsplicht in de zin van de voornoemde wettelijke en verordenende bepalingen (1). (1) Zie grotendeels gelijkl. concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

- Onbevaarbare waterlopen - Werken - Buitengewone werken van verbetering - Buitengewone werken van wijziging - Machtiging - Visteelt

- Artt. 10, 12 en 14 Wet 28 dec. 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

WEERSPANNIGHEID

P.21.1410.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.18 AC nr. ...

Onder het begrip wapens in artikel 271 Strafwetboek vallen alle toestellen, werktuigen, gereedschappen of andere snijdende, stekende of kneuzende voorwerpen die men heeft ter hand genomen om te doden, te verwonden of te slaan, zelfs indien men er geen gebruik heeft van gemaakt en dit overeenkomstig de omschrijving van artikel 135 Strafwetboek; het betreft een zeer brede definitie die ook slaat op tuigen die niet vallen onder de Wapenwet en een wagen waarmee de bestuurder in de richting rijdt van politieambtenaren die een stopteken hebben gegeven, kan wel degelijk een wapen zijn in de zin van de artikelen 135 en 271 Strafwetboek (1). (1) Zie DE NAUW, A. en KUTY, F., Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, nr. 246.

- Verzwarende omstandigheid - Wapen - Begrip - Voertuig - Toepassing

- Artt. 135 en 271 Strafwetboek

P.20.0580.N 1 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.9 AC nr. ...

Weerspannigheid veronderstelt een aanval of verzet met geweld of bedreiging tegen de in artikel 269 Strafwetboek bedoelde beschermde personen, die handelen ter uitvoering van de wetten, van de bevelen of de beschikkingen van het openbaar gezag, van rechterlijke bevelen of van vonnissen; de omstandigheid dat de weerspannigheid wordt gepleegd door verscheidende personen, al dan niet na voorafgaande afspraak, is een verzwarende omstandigheid; wanneer er een voorafgaande afspraak is, draagt iedere weerspannige de gevolgen van de strafverzwaring, ongeacht zijn persoonlijke deelneming aan de daden van weerspannigheid, wanneer het groepsoptreden geen gevolg is van een voorafgaande afspraak, moeten de constitutieve bestanddelen van elke daad van weerspannigheid in de persoon van elke beklaagde worden aangetoond (1). (1) Cass. 18 februari 2020, AR P.19.1117.N, AC 2020, nr. 137. Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Mechelen, Kluwer, 2014, 147 ; J.P. COLLIN , « La rébellion », in Droit pénal et de procédure pénale, Mechelen, Kluwer, 2015, 18.

- Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

Wie schuldig is aan weerspannigheid in groep zonder voorafgaande afspraak is niet noodzakelijk schuldig aan de deelname aan de daden van weerspannigheid, gepleegd door anderen in de groep (1). (1) Cass. 18 februari 2020, AR P.19.1117.N, AC 2020, nr. 137.

- Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Beoordeling

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

P.19.1117.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.3 AC nr. ...

Het verzuim om te handelen kan een positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijke verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van het misdrijf op één van de wijzen bepaald in de artikelen 66 en 67 Strafwetboek; dat is het geval wanneer het passief bijwonen van de uitvoering van een misdaad of wanbedrijf de uiting is van het opzet om aan de uitvoering ervan rechtstreeks mee te werken door bij te dragen tot het mogelijk maken of vergemakkelijken van dat misdrijf (1); de enkele al dan niet toevallige aanwezigheid van een persoon in de omgeving van of de plaats van het delict betekent niet dat hij daardoor een positieve daad van deelneming stelt. (1) In die zin Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513 met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F; AC 2009, nr. 467.

- Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Enkele aanwezigheid van verdachte in de omgeving plaats delict

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

Weerspannigheid veronderstelt een aanval of verzet met geweld of bedreiging tegen de in artikel 269 Strafwetboek bedoelde beschermde personen, die handelen ter uitvoering van de wetten, van de bevelen of de beschikkingen van het openbaar gezag, van rechterlijke bevelen of van vonnissen; wanneer de weerspannigheid wordt gepleegd door meerdere personen, moeten elk van die constitutieve bestanddelen ten aanzien van elk van hen worden aangetoond voor iedere daad van weerspannigheid, indien het groepsoptreden geen gevolg is van een voorafgaande afspraak (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Mechelen, Kluwer, 2014, 147 ; J.P. COLLIN, « La rébellion », in Droit pénal et de procédure pénale, Mechelen, Kluwer, 2015, 18.

- Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

WEGEN

C.20.0019.F 27 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

- Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de onverjaarbaarheid door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploot van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0449.N 11 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.8 AC nr. ...

Een recht van overgang over een privédomein kan als erfdienstbaarheid tot openbaar nut ten behoeve van de inwoners van de gemeente en van alle belanghebbenden worden verkregen door een dertigjarig voortdurend en onafgebroken, openbaar en ondubbelzinnig gebruik van een strook grond door eenieder, voor het openbaar verkeer, op voorwaarde dat dit gebruik geschiedt met de bedoeling de strook als zodanig te gebruiken en niet berust op een louter gedogen van de eigenaar van het goed waarop de overgang wordt uitgeoefend (1). (1) Zie concl. OM.

- Privédomein - Recht van overgang - Erfdienstbaarheid tot openbaar nut

- Artt. 649, 950, 1349, 1353, 2219, 2227, 2229, 2232 en 2262 Burgerlijk Wetboek

C.15.0190.F 23 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170323.1 AC nr. ...

Wanneer de verplaatsing van leidingen noodzakelijk wordt door de aanleg van autosnelwegen of door werkzaamheden tot verbetering en modernisering van de rijkswegen, oefent het Wegenfonds de bevoegdheden uit die aan de Staat zijn toegewezen.

- Autosnelweg en rijkswegen - Aanleg, verbetering en modernisering - Gasleidingen - Verplaatsing - Wegenfonds - Bevoegdheden

- Art. 9, tweede lid Wet 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door

middel van leidingen

WEGVERKEER

ALLERLEI

P.24.1594.F 2 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250402.2F.21 AC nr. ...

De inaanmerkingneming bij de straftoemeting van de betaling van meerdere onmiddellijke inningen miskent niet het vermoeden van onschuld als de rechter aan die betaling geen andere draagwijdte toekent dan die van een waarschuwing; zonder dat het vonnis oordeelt dat de snelheidsovertredingen die aanleiding hebben gegeven tot de voormelde inningen bewezen zijn en dat de betaling ervan een schulderkenning zou inhouden, neemt het die betaling zelf, en niet de feiten die daartoe hebben geleid, in aanmerking als een omstandigheid die de behoorlijk gewaarschuwde beklaagde bewust had moeten maken van de gevaren van overdreven snelheid in de bebouwde kom (1). (1) Zie Cass. 19 december 2023, AR P.23.1391.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.3; Cass. 7 september 1993, AR nr. 6370, AC 1993, 675, nr. 334; Cass. 27 november 1991, AR 9133, AC 1991-92, nr. 163.

Allerlei - Motivering van de strafkeuze en de strafmaat - Vermoeden van onschuld - Inaanmerkingneming van een onmiddelijke inning - Waarschuwing

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 163 Wetboek van Strafvordering

P.25.0009.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.3 AC nr. ...

Een overtreding van het Wegverkeersreglement door een politieagent bij het vervullen van een opdracht van gerechtelijke politie levert niet noodzakelijk een fout op die een bestanddeel vormt van het wanbedrijf onopzettelijk toebrengen van letsel als die politieagent in werkelijkheid de vereiste voorzichtigheid en voorzorg aan de dag heeft gelegd die van een normale agent in dezelfde omstandigheden mag worden verwacht (1); de voorschriften van het Wegverkeersreglement hebben alle tot doel de veiligheid van de weggebruikers te waarborgen en het feit dat een ervan meer bepaald aan dit doel beantwoordt, betekent niet dat een overtreding ervan door de politie noodzakelijkerwijs een fout oplevert; de omstandigheid dat een politieambtenaar, die handelt in een noodsituatie die is ontstaan door de noodzaak om de dader van een op heterdaad ontdekt misdrijf aan te houden, een of meer verkeersregels overtreedt, volstaat op zich niet om een foutief karakter aan de overtreding toe te kennen als de agent zich heeft gehouden aan de in de artikelen 15, 1°, en 37 Wet Politieambt bepaalde voorwaarden. (1) Zie Cass. 14 november 2012, AR P.11.1611.F, AC 2011, nr. 612.

Allerlei - Overtreding van het wegverkeersreglement - Onopzettelijk toebrengen van letsel - Fout - Wet Politieambt - Opdracht van gerechtelijke politie

- Art. 37 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

P.24.1310.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.2 AC nr. ...

De op grond van de artikelen 418 en 420 Strafwetboek geformuleerde kwalificatie is niet de voorwaarde sine qua non voor de toelaatbaarheid, voor de strafrechter, van een burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van lichamelijke schade uit een verkeersongeval; die schade kan ook voortvloeien uit een gewelddadig contact tussen twee lichamen die met elkaar in botsing komen en kan hiermee in een oorzakelijk verband worden gebracht indien het zelf een misdrijf vormt dat in eender welke kwalificatie bewezen wordt verklaard.

Allerlei - Verkeersongeval - Strafvervolging op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid

- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 420 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

P.22.0060.F 28 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220928.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 kan de overtreder, wanneer geen strafrechtelijke sanctie maar een administratieve geldboete werd opgelegd, beroep instellen bij de correctionele rechtbank waarvoor de rechtspleging wordt gevoerd overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering, waarbij de beslissing van de rechtbank niet vatbaar is voor hoger beroep; het beroep heeft tot doel een tegensprekelijk debat mogelijk te maken dat de aanwezigheid veronderstelt van de autoriteit die de betwiste administratieve sanctie heeft opgelegd; in het kader van dit beroep is de sanctionerend ambtenaar de vervolgende partij aangezien hij, namens de administratie, de vervolging door middel van administratieve geldboete uitoefent en haar standpunt verdedigt (1). (1) Zie Cass. 19 november 2014, AR P.14.0087.F, AC 2014, nr. 706 (samenvatting: "de gewestelijke sanctionerende ambtenaar is partij in de zaak voor de politierechtbank", impliciete maar zekere oplossing gelet op de conclusie van toenmalig eerste advocaat-generaal LECLERCQ); Cass. 18 januari 2012, AR P.11.1629.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0305.F, AC 2011, nr. 389, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, ("de gewestelijke ambtenaar die de sanctie opgelegd heeft, is partij in de zaak voor de correctionele rechtbank, waar hij het standpunt van de administratie heeft verdedigd, en is dus bevoegd om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis dat de administratieve geldboete die een overtreder is opgelegd ongedaan maakt"); Cass. 14 december 2010, AR P.10.0622.N, AC 2010, nr. 740; Cass. 11 februari 1986, AR 9697, AC 1986, nr. 376.

Allerlei - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Sanctionerend ambtenaar - Vervolgende partij

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Allerlei - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Toezicht met volle rechtsmacht - Begrip - Sanctionerend ambtenaar - (Geen) hoedanigheid van rechter

- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Allerlei - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - (Geen) mogelijkheid om de opschorting van de uitspraak te verlenen - (Geen) prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Art. 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Het element fout van de bij artikel 5, § 3 en § 4 (1), van het decreet Waals Gewest van 19 maart 2009 (2) bepaalde misdrijven wordt afgeleid uit de niet-naleving van het wettelijke voorschrift door de beklaagde, die volgt uit het stellen van de verboden materiële gedraging, zonder dat die beklaagde zich op een rechtvaardigingsgrond kan beroepen; om het misdrijf bewezen te kunnen verklaren, dienen het openbaar ministerie en de administratieve overheid bijgevolg niet aan te tonen dat de chauffeur het voertuig zelf heeft geladen of dat laatstgenoemde over de nodige middelen beschikte om de lading te controleren; de juridische gezagsverhouding, die bestaat in de verplichting voor de werknemer om te handelen volgens de bevelen en de instructies die hem worden gegeven door de werkgever, zijn lasthebbers of zijn aangestelden met het oog op de uitvoering van de overeenkomst, zoals bepaald in artikel 17, 2°, Arbeidsovereenkomstenwet, is niet van die aard dat ze de chauffeur ontslaat van zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid in zijn hoedanigheid van misdrijfpleger. (1) Opgeheven door artikel 47 van het decreet van 4 april 2019 betreffende de administratieve geldboetes inzake verkeersveiligheid, MB 13 augustus 2019, in werking getreden op 1 juni 2022. (2) Zie Cass. 21 november 2018, AR P.18.0940.F, AC 2018, nr. 655, en verwijzing in voetnoot.

Allerlei - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Artikel 5, §§ 3 en 4 - Voertuig - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Schuldbestanddeel - Reglementair misdrijf - Invloed - Bewijslast - Arbeidsovereenkomst

- Art. 17 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 5 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

Wanneer de correctionele rechtbank, die het beroep van de overtreder verwerpt, de administratieve geldboete bevestigt die is opgelegd in plaats van een strafrechtelijke sanctie krachtens artikel 9, § 7, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein, spreekt ze geen strafrechtelijke veroordeling uit en behoudt die geldboete haar oorspronkelijke karakter, zonder een straf te vormen in de zin van het interne recht; hieruit volgt dat de rechter er niet toe gehouden is elk bestanddeel van het misdrijf dat tot de administratieve geldboete heeft geleid, bewezen te verklaren, en evenmin in het vonnis de wettelijke bepalingen dient te vermelden die het feit bestraffen en de sanctie bepalen of de keuze en de zwaarte ervan met redenen dient te omkleden (1). (1) Cass. 11 april 2018, AR P.18.0114.F, AC 2018, nr. 225, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.

Allerlei - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Administratieve geldboete - Beroep - Correctionele rechtbank - Verwerping van het beroep - Aard van de beslissing - Weerslag op de vermelding van de wettelijke bepalingen en op de redenen

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 9 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

C.20.0065.N 2 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220602.1N.1 AC nr. ...

Aangezien de procedure voor de sanctionerende ambtenaar voorzien in artikel 29 GAS-wet van toepassing is op alle verkeersinbreuken voorzien in artikel 3, 3°, GAS-wet, kan de sanctionerende ambtenaar de gegevens en de sanctie betreffende een overtreding van de bepalingen betreffende de verkeersborden C3 en F103, uitsluitend vastgesteld door automatisch werkende toestellen, bij gewone brief ter kennis brengen van de overtreder.

Allerlei - GAS-wet - Artikel 29 - Procedure sanctionerende ambtenaar - Toepassing

- Artt. 3, 29, § 1, eerste en tweede lid, §§ 2 en 3, en 32 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

P.22.0075.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.20 AC nr. ...

Aan de voorwaarde voor herroeping op grond van artikel 14, § 1ter, eerste lid, Probatiewet is voldaan indien de betrokkene, na een veroordeling met een in kracht van gewijsde getreden beslissing wegens een overtreding van de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan, tijdens de proeftijd opnieuw een dergelijke overtreding pleegt, die aanleiding geeft tot een veroordeling met een in kracht van gewijsde getreden beslissing; niet is vereist dat die veroordeling wegens het nieuw misdrijf wordt uitgesproken of kracht van gewijsde krijgt tijdens de proeftijd; de omstandigheid dat de rechter bij de in kracht van gewijsde gegane veroordeling voor het nieuwe tijdens de proeftijd gepleegde misdrijf ten onrechte de door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde toestand zou hebben aangenomen, belet de herroeping van het uitstel van tenuitvoerlegging niet.

Allerlei - Veroordeling met uitstel - Herroeping wegens het plegen van een nieuw misdrijf

P.22.0042.F 16 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.2 AC nr. ...

Nadat het vonnisgerecht een telastlegging heeft heromschreven, kan het enkel uitspraak doen over de strafvordering indien het bevoegd is om van de feiten onder hun nieuwe omschrijving kennis te nemen; overeenkomstig artikel 138, 6°bis Wetboek van Strafvordering neemt de politierechtbank kennis van de in de artikelen 418 en 420 Strafwetboek bepaalde wanbedrijven, wanneer de slagen of verwondingen het gevolg zijn van een verkeersongeval; wanneer het bij de correctionele rechtbank aanhangig gemaakte feit een wanbedrijf oplevert waarvan de kennisneming door artikel 138 Wetboek van Strafvordering aan de politierechtbank is opgedragen, stelt artikel 192 van datzelfde wetboek een uitbreiding van bevoegdheid in ten voordele van de hogere rechtbank bij wie de zaak oorspronkelijk aanhangig werd gemaakt; laatstgenoemde blijft dus bevoegd wanneer het anders omschreven feit tot de bevoegdheid van een lagere rechtbank behoort (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 198.

Allerlei - Slagen of verwondingen ten gevolge van een verkeersongeval - Aanhangigmaking bij de correctionele rechtbank - Herkwalificatie - (Geen) Bevoegdheid van het vonnisgerecht om uitspraak te doen wanneer het feit zoals het werd heromschreven tot de bevoegdheid van een lagere rechtbank behoort - Uitzondering - Artikel 192 Wetboek van Strafvordering - Aanhangigmaking voor de correctionele rechtbank van een misdrijf waarvan de kennisneming aan de politierechtbank is opgedragen - Uitbreiding van bevoegdheid

- Artt. 418 en 420 Strafwetboek
- Art. 138, 179, 192 en 213 Wetboek van Strafvordering

P.21.0687.F 26 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.5 AC nr. ...

Artikel 15 Wet Politieambt en artikel 117, tweede lid, Wet Geïntegreerde Politiedienst kennen aan de politieambtenaren van de federale en de lokale politie een algemene bevoegdheid toe inzake het onderzoek en de vaststelling van misdrijven; die opdracht wordt vervuld op het geheel van het grondgebied van het Rijk krachtens artikel 45, eerste lid, Wet Politieambt, en overeenkomstig artikel 16 van de laatstgenoemde wet voor wat meer bepaald de politie over het wegverkeer betreft; noch artikel 3, tweede lid, Wet Geïntegreerde Politiedienst noch enige andere wettelijke bepaling wijkt af van die algemene bevoegdheid van de federale en de lokale politie op het geheel van het grondgebied van het Rijk; noch uit die bepaling, noch uit artikel 7bis van het koninklijk besluit van 17 september 2001 tot vaststelling van de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie teneinde een gelijkwaardige minimale dienstverlening aan de bevolking te verzekeren volgt dat de leden van de lokale politie niet bevoegd zouden zijn om een voertuig, dat op de autosnelweg rijdt, te controleren (1). (1) De niet-gepubliceerde mondelinge conclusie van het openbaar ministerie die andersluidend is wat betreft het eerste en tweede middel, is dat niet wat betreft het derde middel. Zie Cass. 1 februari 2006, AR P.05.1355.F, AC 2006, nr. 63, en concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, RDPC 2007, 227, en noot G. BOURDOUX, "Une fois en service : toujours en service ? La compétence des fonctionnaires de police pour constater une infraction de roulage", 231-240; Ch. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T.1 : Principes généraux, 5de uitg., Brussel, Larcier, 2018, 27 en 28, nrs. 17 en 18; L. KENNES, Manuel de la preuve en matière pénale, Kluwer, Mechelen, 2009, 155, nr. 315. De eiser voerde ook de ministeriële omzendbrief van 31 augustus 2010 houdende de opdrachten en het prioritair actieterrein van de federale wegpolitie aan (B.S. 28 oktober 2010), die de autosnelwegen als prioritair actieterrein toewijst aan de federale wegpolitie (DAH); artikel 5.2.1 van die omzendbrief bepaalt echter dat "het toewijzen van een prioritair actieterrein aan de federale wegpolitie uiteraard een samenwerking met de lokale politie niet uitsluit".

Allerlei - Federale en lokale politie - Algemene bevoegdheid inzake het onderzoek en de vaststelling van misdrijven op het geheel van het grondgebied van het Rijk - Draagwijdte - Politie over het wegverkeer - Vaststellingen op een autosnelweg door een lid van de lokale politie - Geldigheid

- Art. 7bis KB 17 september 2001 tot vaststelling van de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie teneinde een gelijkwaardige minimale dienstverlening aan de bevolking te verzekeren
- Artt. 3 en 117 Wet 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus
- Artt. 15, 16 en 45 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.21.0082.F 8 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 8bis, § 7, van het decreet van het Waals Gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein worden de bedragen van de onmiddellijke inningen gecumuleerd zonder 7.500 euro te mogen overschrijden indien meerdere overtredingen bedoeld in § 3 tot § 6 gelijktijdig worden vastgesteld (1) ; de cumulatie wijkt af van de regel van de zwaarste straf in geval van eendaadse samenloop; gelet op artikel 100 Strafwetboek moet de afwijking worden toegepast; hieruit volgt dat de rechtbank moest afwijken van de toepassing van artikel 65 Strafwetboek. Strafwetboek. (1) Volgens de Raad van State "l'article 100 du Code pénal autorise expressément les lois et règlements particuliers à déroger aux dispositions du premier livre de ce Code. Il s'en déduit que ces règles, et notamment celles qui ont trait au concours d'infractions, ne sont pas d'ordre public", de wetgever kan er dus van afwijken en "eu égard à l'article 11 de la loi spéciale [du 8 août 1980 de réformes institutionnelles], le législateur [régional peut] concevoir un régime pour le concours d'infractions différent de celui qui est consacré par les articles 60 et suivants du Code pénal" (RvS 1 maart 2019, nr. 243.876); wat dat betreft wijst het Hof erop dat "de rechtbank heeft geoordeeld dat de bewezen verklaarde telastleggingen uit eenzelfde materiële gedraging voortvloeiden, zodat er sprake is van een eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking, in de zin van artikel 65 Strafwetboek"; wat betreft dat begrip, zie T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Éléments de droit pénal, Brussel, die Keure, 2017, p. 324; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV, La peine, Brussel, Larcier, 2017, p. 892 en p. 934-935.

Allerlei - Decreet Waals Gewest 19 maart 2009 - Voertuigen - Overlading van de massa van de assen - Overschrijding van de maximaal toegestane massa - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - Administratieve geldboeten - Cumulatie - Maximumbedrag - Afwijking van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek

- Artt. 65 en 100 Strafwetboek

- Art. 8bis Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.21.0072.F 26 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210526.2F.4 AC nr. ...

Uit artikel 3, § 1, van het koninklijk besluit van 1 september 2006 houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland volgt dat elk in een lidstaat van de Europese Unie ingeschreven of in het verkeer gebrachte bedrijfsvoertuig de technische controle moet ondergaan, dat die technische controle door een document wordt aangetoond en dat dit document door de bevoegde autoriteit kan worden gecontroleerd.

Allerlei - Autokeuring - Bedrijfsvoertuig - In een lidstaat van de Europese Unie ingeschreven voertuig - Document waaruit blijkt dat het voertuig de verplichte technische controle heeft ondergaan - Verzuim van overlegging van het document - Strafsanctie - Wettigheid

- Art. 3, § 1 KB houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland

P.21.0144.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.10 AC nr. ...

Volgens artikel 46.2.3, laatste lid, Wegverkeersreglement en artikel 2, § 1, 4°, van het koninklijk besluit van 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van uitzonderlijke voertuigen wordt onder lange ondeelbare stukken of ondeelbare lading verstaan een lading die teneinde te vervoeren over de weg niet kan worden opgedeeld in meerdere ladingen zonder belangrijke kosten of schaderisico's en die ten gevolge van haar lengte, afmetingen en massa's niet kan worden vervoerd met een voertuig of door een transport dat op het vlak van lengte, afmetingen en massa's voldoet aan de Wegcode en het technisch reglement.

Allerlei - KB 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van uitzonderlijke voertuigen - Begrip ondeelbare lading

- Art. 2, § 1, 4° KB 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van uitzonderlijke voertuigen

- Art. 46.2.3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.20.0102.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.4 AC nr. ...

Door het strafbaar stellen van het op de openbare weg te hebben laten bevinden van een voertuig dat niet voorzien is van de door artikel 24, §1, KB Technische Eisen Voertuigen vereiste documenten, wenste de regelgever diegene te treffen die heeft nagelaten, alhoewel daartoe gehouden, de nodige maatregelen te treffen teneinde de naleving van dit wettelijk voorschrift te verzekeren; ook zij die op het ogenblik van de overtreding het voertuig niet economisch gebruiken op de openbare weg of het niet besturen kunnen zich aan dit misdrijf schuldig maken.

Allerlei - Technische keuring voertuigen - Vereiste documenten van technische keuring - Het zich op de openbare weg laten bevinden van een voertuig - Verhuur van het voertuig - Economisch gebruik van het voertuig - Strafbaarheid

- Art. 24, § 1 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

P.20.0150.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.11 AC nr. ...

De vrijstelling van de periodieke keuring voor landbouw- en bosbouwtrekkers die behoren tot de voertuigen voor traag vervoer waarvan de maximaal toegelaten massa meer dan 7.500kg bedraagt en die uitsluitend voor professioneel of privaat gebruik in de land-, tuin-, bosbouw of in de visteelt zijn bestemd, strekt zich niet uit tot de landbouw- en bosbouwtrekkers die activiteiten uitvoeren met betrekking tot de realisatie van sportinfrastructuur, parken en tuinen, die vreemd zijn aan de land-, tuin- en bosbouw of aan de visteelt.

Allerlei - Technische eisen voertuigen - Voertuigen voor traag vervoer - Landbouw en bosbouwtrekkers met een maximaal toegelaten massa van meer dan 7.500kg - Vrijstelling van periodieke keuring - Trekkers uitsluitend bestemd voor gebruik in de land-, tuin- of bosbouw of in de visteelt

- Art. 23ter, § 2, 6° KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

Wanneer de overtreder een som in consignatie geeft bij toepassing van artikel 4bis, §3, Wet Technische Eisen Voertuigen, is het openbaar ministerie dat de strafvordering wenst in te stellen niet verplicht om binnen de maand na de betaling van de consignatiesom de eiser kennis te geven van zijn voornemen om de strafvordering in te stellen; tijdige betaling van de onmiddellijke inning door de verbalisanten op basis van artikel 4bis, §1 Wet Technische Eisen Voertuigen doet daarentegen de strafvordering wel vervallen, behoudens kennisgeving per aangetekende brief van het openbaar ministerie binnen de maand na de dag van betaling dat het de strafvordering wil instellen.

Allerlei - Technische eisen voertuigen - Overtreding - Consignatie van een geldsom op vraag van de verbalisanten - Instelling van de strafvordering - Informatie aan de overtreder

- Art. 4bis, §§ 1 en 3 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

P.20.0355.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.16 AC nr. ...

Uit artikel 3, § 1, KB Technische Controle Bedrijfsvoertuigen, zoals van toepassing voor de wijziging bij Besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2018, kan niet worden afgeleid dat een bedrijfsvoertuig dat aan technische keuring onderworpen is steeds moet voorzien zijn van het vereiste recente rapport van de technische controle langs de weg of van de vereiste documenten waaruit overeenstemming blijkt met de technische voorschriften welke op het voertuig van toepassing zijn (1). (1) Art. 3, § 1, KB Technische Controle Bedrijfsvoertuigen, zoals van toepassing voor de wijziging bij art. 9, § 1, 1° B.Vl.Reg. 2 maart 2018.

Allerlei - Technische eisen voertuigen - Bedrijfsvoertuig - Keuringsbewijs - Controle langs de weg - Bewaarplicht

- Art. 9, § 1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 2 maart 2018 betreffende de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen
- Art. 3, § 1 KB houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland
- Art. 4, § 1 Wet 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen

P.19.1344.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.3 AC nr. ...

Door het strafbaar stellen van het zich op de openbare weg laten bevinden van een voertuig dat niet voorzien is van de door artikel 24, § 1, KB Technische Eisen Voertuigen vereiste documenten, wenste de regelgever diegene te treffen die heeft nagelaten, alhoewel daartoe gehouden, de nodige maatregelen te nemen teneinde de naleving van dit wettelijk voorschrift te verzekeren; het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de omstandigheden van de zaak de eigenaar van een voertuig zich schuldig heeft gemaakt aan het zich op de openbare weg laten bevinden van het voertuig zonder dat het voorzien was van de vereiste documenten; ook zij die niet de economische gebruiker zijn van het voertuig of niet de feitelijke macht over en het nut van het voertuig hebben, kunnen zich aan dit misdrijf schuldig maken.

Allerlei - Reglement op de technische eisen voor voertuigen - Voertuig - Bevinden op de openbare weg -

Keuringsdocumenten - Verplichting - Toerekenbaarheid

P.19.0834.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de bevoegde agenten of één van hen de processen-verbaal die hun vaststellingen bevatten, zelf op te maken en te ondertekenen (1). (1) Zie Cass. 25 mei 1994, AR P.94.0106.F, AC 1994, nr. 263.

Allerlei - Overtredingen - Bewijs - Vaststelling - Bevoegde agenten - Processen-verbaal - Opmaak en ondertekening

- Art. 3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0478.N 24 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190924.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 2, § 1, KB Technische Eisen Voertuigen zijn de bepalingen van dit reglement van toepassing op de auto's die rijden onder dekking van een Belgische inschrijvingsplaat en op de erdoor getrokken Belgische aanhangwagens en is dit reglement aldus niet van toepassing op een voertuig dat zich op de openbare weg bevindt onder dekking van een buitenlandse inschrijvingsplaat; het enkele feit dat een voertuig bijna altijd in België vertoeft, heeft niet tot gevolg dat dit voertuig in België is geregistreerd of ingeschreven.

Allerlei - Koninklijk Besluit Technische Eisen Voertuigen - Artikel 2, § 1 - Toepassingsgebied - Draagwijdte

- Art. 26, § 1 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

P.19.0356.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.4 AC nr. ...

De omstandigheid dat een bewijselement is verkregen met miskenning van het recht op het privéleven, gewaarborgd door artikel 8 EVRM, heeft niet noodzakelijkerwijs een miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg (1); de rechter moet in het licht van de gehele procedure beoordelen of de inbreuk op het privéleven een dergelijke miskenning tot gevolg heeft gehad (2). (1) Zie Cass. 20 februari 2018, AR P.17.0882.N, AC 2018, nr. 109 ; Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265, § 6, met concl. advocaat-generaal met opdracht Winants; Wet 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017. De voormelde wet van 8 december 1992 is opgeheven door artikel 280, eerste lid, Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, BS 5 september 2018. (2) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139, § 14.

Allerlei - Identificatie van de overtreder - Raadpleging, door de politie, van de kruispuntbank van de voertuigen - Geen verklaring of machtiging van het sectoraal comité, zoals bepaald in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens - Bewijselementen verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Schending van artikel 8 EVRM - Draagwijdte met betrekking tot het recht op een eerlijk proces

- Artt. 6 en 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Een doeltreffend rechterlijk toezicht, zoals gewaarborgd bij artikel 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, vereist dat het gerecht dat toezicht houdt op een beslissing die het recht van de Unie toepast, kan nagaan of de bewijzen waarop die beslissing steunt, niet zijn verkregen en aangewend met miskenning van de rechten die gewaarborgd worden door het voormelde recht, en inzonderheid door het Handvest; een vonnis dat uitspraak doet over een vervolging, ingesteld wegens inbreuk op het wegverkeersreglement, is geen beslissing die het recht van de Europese Unie toepast; een dergelijk vonnis kan in zoverre het aangevoerde artikel 47 niet schenden.

Allerlei - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Toepassingsgebied - Inbreuk op het Wegverkeersreglement -

Handvest van de Europese Unie

- Art. 47 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

P.18.0940.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.3 AC nr. 655

Het element fout van het misdrijf bepaald in artikel 5, § 3, decreet Waals gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein wordt afgeleid uit de niet-naleving van de wet door het stellen van de verboden materiële gedraging; het feit dat een derde met het laden van de vrachtwagen is belast, laat de aansprakelijkheid van de gebruiker van het geladen voertuig onverlet omdat elkeen die dat voertuig gebruikt zich ervan moet vergewissen dat het gewicht in geladen toestand niet meer bedraagt dan het hoogst toegelaten gewicht, ook al heeft de gebruiker het voertuig niet zelf geladen (1). (1) Zie Cass. 16 september 2015, AR P.15.0838.F, AC 2015, nr. 521; Cass. 2 november 2004, AR P.04.0767.N, AC 2004, nr. 521 (betreffende de artikelen 18, §§ 1 en 2, en 26, KB Technische Eisen Voertuigen).

Allerlei - Decreet Waals Gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein - Overschrijding van het hoogst toegelaten gewicht - Moreel bestanddeel

- Art. 5, § 3 Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.16.0886.N 13 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170613.4 AC nr. 381

Uit de bepalingen van artikel 42, §1, 4°, en 63, §1, 10° van het Decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, volgt dat de exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder slechts toegelaten is krachtens een schriftelijke overeenkomst naar het model vastgelegd door de Vlaamse Regering en dat bij afwezigheid var dergelijke overeenkomst, die exploitatie strafbaar is.

Allerlei - Organisatie van het personenvervoer - Exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder - Voorwaarden - Draagwijdte

P.15.0485.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.1 AC nr. 300

Uit de samenhang van de bepalingen van artikel 1.1 van de Richtlijn 2006/126/EG van 20 december 2006 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het rijbewijs, artikel 26 van de Wegverkeerswet en artikel 1 van het Koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs, volgt dat een Europees rijbewijs een nationaal rijbewijs is dat in een lidstaat van de Europese Unie werd uitgereikt en dat werd uitgegeven volgens het in de hogervermelde Richtlijn bepaalde model; de rechter bepaalt in feite, mitsdien onaantastbaar, of het rijbewijs uitgegeven door een lidstaat van de Europese Unie beantwoordt aan het modelrijbewijs van de Europese Unie en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Allerlei - Koninklijk besluit betreffende het rijbewijs - Europees rijbewijs - Begrip - Draagwijdte

P.15.0057.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 29, § 3, Wegverkeerswet en punt 5.2 van de bijlage 2 Technische voorschriften voor de snelheidsmeters bij het Koninklijk Besluit van 12 oktober 2010 betreffende de goedkeuring, de ijking en de installatie van de meettoestellen gebruikt om toezicht te houden op de naleving van de wet betreffende de politie van het wegverkeer en haar uitvoeringsbesluiten , volgt dat de rechter op de met een geijkt meettoestel vastgestelde snelheid de in artikel 5.2 van de bijlage 2, van vermeld koninklijk besluit van 12 oktober 2010 bepaalde foutmarge in aanmerking moet nemen om de werkelijke snelheid te bepalen.

Allerlei - Goedkeuring, ijking en installatie van meettoestellen - Technische voorschriften voor snelheidsmeters - Foutmarge van de meettoestellen - Overschrijden van de toegelaten maximumsnelheid - Bepaling van de werkelijke snelheid

P.15.0112.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.2 AC nr. ...

Niet alle in artikel 6 KB Rijbewijs opgesomde voorwaarden waaraan de scholing op basis van een voorlopig rijbewijs is onderworpen, zijn voorwaarden die gelden voor de afgifte van dat voorlopig rijbewijs; de afgiftevoorwaarden worden beperkend opgesomd in artikel 7, derde lid, van dat besluit en hebben betrekking op de kandidaat en de begeleider, wat niet het geval is met de verplichting het voertuig uit te rusten met het teken "L" zodat het voorlopig rijbewijs van diegene die rijdt met een voertuig dat niet is uitgerust met het teken "L", daardoor zijn geldigheid niet verliest.

Allerlei - Rijbewijs - Scholing op basis van een voorlopig rijbewijs - Begrip - Grens - Toepassing

- Artt. 6, 7, derde lid, en 8, § 5, 1° KB 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs
- Artt. 21 en 30, § 1, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

INSCHRIJVING VAN VOERTUIGEN

P.21.1098.N 26 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211026.2N.10 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 2, § 1, KB Inschrijving Voertuigen en artikel 3 KB Commerciële Kentekenplaten, volgt dat de algemene inschrijvingsplicht enkel vervalt wanneer voertuigen onder dekking van een handelaarsplaat of een proefrittenplaat, onder de in het voormelde artikel 3 KB Commerciële Kentekenplaten voorwaarden in het verkeer worden gebracht.

Inschrijving van voertuigen - Algemene inschrijvingsplicht - Commerciële kentekenplaten - Voorwaarden

- Art. 3 KB 8 januari 1996 tot regeling van de inschrijving van de commerciële kentekenplaten voor motorvoertuigen en aanhangwagens
- Art. 2 KB 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen

P.20.0355.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.16 AC nr. ...

Uit artikel 3, § 1, KB Technische Controle Bedrijfsvoertuigen, zoals van toepassing voor de wijziging bij Besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2018, kan niet worden afgeleid dat een bedrijfsvoertuig dat aan technische keuring onderworpen is steeds moet voorzien zijn van het vereiste recente rapport van de technische controle langs de weg of van de vereiste documenten waaruit overeenstemming blijkt met de technische voorschriften welke op het voertuig van toepassing zijn (1). (1) Art. 3, § 1, KB Technische Controle Bedrijfsvoertuigen, zoals van toepassing voor de wijziging bij art. 9, § 1, 1° B.Vl.Reg. 2 maart 2018.

Inschrijving van voertuigen - Bedrijfsvoertuig - Technische controle langs de weg - Keuringsbewijs

- Art. 9, § 1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 2 maart 2018 betreffende de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen
- Art. 3, § 1 KB houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland
- Art. 4, § 1 Wet 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen

P.19.0528.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 2§1, KB Technische Eisen Voertuigen zijn de bepalingen van dit reglement van toepassing op de auto's die rijden onder dekking van een Belgische inschrijvingsplaat en op de erdoor getrokken Belgische aanhangwagens; dat reglement is aldus niet van toepassing op een voertuig dat zich op de openbare weg bevindt onder dekking van een buitenlandse inschrijvingsplaat; het enkele feit dat een voertuig gewoonlijk gestald is in België en ook gewoonlijk wordt gebruikt in België heeft niet tot gevolg dat dit voertuig in België is geregistreerd of ingeschreven.

Inschrijving van voertuigen - Grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald

- Artt. 2, §§ 1 en 4, en 24, § 1 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen

waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

Inschrijving van voertuigen - Grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald

- Artt. 2, §§ 1 en 4, en 24, § 1 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

P.18.0623.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.12 AC nr. ...

Uit de niet-naleving alleen van een regel betreffende de bewijsvoering, die in geval van schending strafrechtelijk zou worden bestraft, kan niet worden afgeleid dat de strafvordering niet ontvankelijk is (1); hetzelfde geldt wanneer het onrechtmatig verkregen bewijs de enige of doorslaggevende grondslag is voor de identificatie van de overtreder (2). (1) Cass. 12 december 2018, AR P.18.0924.F, AC 2018, nr. 705. (2) Te dezen, volgt de onregelmatigheid uit het ontbreken van een voorafgaandelijke machtiging van het Sectoraal Comité voor de federale overheid van de Commissie bescherming persoonlijke levenssfeer, vereist voor het raadplegen van de Kruispuntbank van de voertuigen (art. 18, § 1, wet van 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen; zie Cass.13 december 2016, AR P.16.0682.N, AC 2016, nr. 717. Inzake het verlenen van een voorafgaande machtiging voor de politiediensten bij de uitoefening van hun opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie (art. 36bis, laatste alinea, van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens), van kracht met terugwerkende kracht op 26 juni 2003 (art. 3, van de wet van 14 juni 2017): zie GwH nr. 153/2018 van 8 november 2018 (vernietiging van dat artikel 3 met handhaving van de gevolgen ervan); Cass. 12 december 2018, AR P.18.0575.F, arrest niet gepubliceerd; GwH nr. 4/2019 van 23 januari 2019. De wet van 8 december 1992 werd intussen opgeheven door artikel 280, eerste lid, van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, van kracht op 5 september 2018. Inzake de sanctie wegens niet-inachtneming van artikel 18, § 1, van de wet van 19 mei 2010 vóór de invoering van voornoemde afwijking door de wet van 14 juni 2017: zie Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0371.F, AC 2017, nr. 545 (toepassing van de "Antigoon" test, art. 32, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering). (M.N.B.)

Inschrijving van voertuigen - Wet Kruispuntbank Voertuigen - Opsporing van verkeersovertredingen - Toegang door de politie - Geen machtiging van het Sectoraal comité - Gevolgen voor de ontvankelijkheid van de strafvordering

- Art. 18 Wet 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De onregelmatigheid wegens het ontbreken van een voorafgaande machtiging tot het raadplegen van de Kruispuntbank van de voertuigen is vreemd aan de uitoefening van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0371.F, AC 2017, nr. 545.

Inschrijving van voertuigen - Wet Kruispuntbank Voertuigen - Opsporing van verkeersovertredingen - Toegang door de politie - Geen machtiging van het Sectoraal comité - Weerslag op de uitoefening van het recht op een eerlijk proces

- Art. 18 Wet 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen
- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0636.N 20 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180320.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 7, eerste en tweede lid en artikel 8 Wet Kruispuntbank Voertuigen volgt dat de toegang tot de persoonsgegevens van de Kruispuntbank Voertuigen de toegang inhoudt tot de gegevens die toelaten de houder van een nummerplaat te identificeren (1). (1) Zie Cass. 13 december 2016, AR P.16.0682.N, AC 2016, nr. 717.

Inschrijving van voertuigen - Wet Kruispuntbank Voertuigen - Inschrijving van voertuigen - Repertorium van de

voertuigen - Gegevens van het repertorium - Toegang tot de gegevens van het repertorium - Draagwijdte

P.17.0882.N 20 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180220.3 AC nr. ...

Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven zoals gewaarborgd door artikel 7 Handvest, artikel 8 EVRM en artikel 22 Grondwet of met het recht op bescherming van persoonsgegevens zoals gewaarborgd door artikel 8 Handvest, heeft niet steeds schending van artikel 6 EVRM of miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1639.N, AC 2016, nr. 265 met concl. OM; zie de wet van 14 juni 2017 tot wijziging van artikel 36bis van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, BS 28 juni 2017.

Inschrijving van voertuigen - Wet Kruispuntbank Voertuigen - Dienst Inschrijving Voertuigen - Opsporing van overtredingen op de verkeersreglement - Toegang door de politie - Onregelmatig verkregen bewijs

P.17.0381.N 31 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.5 AC nr. 604

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Inschrijving van voertuigen - Motorfiets - Kentekenplaat - Plaatsing

Uit de samenhang van de bijlage I, rubriek 2 en 6.1 Richtlijn 2009/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de montageplaats voor de achterkentekenplaat van twee- of driewielige motorvoertuigen, volgt dat de plaats waar de kentekenplaat op het voertuig moet worden aangebracht, deze is bepaald in rubriek 2 van de voormelde richtlijn en gelegen moet zijn tussen de langsvlakken die gaan door de punten waar het voertuig het breedst is, terwijl de rubriek 6.1 enkel betrekking heeft op de voorwaarden van geometrische zichtbaarheid aan dewelke die plaatsing moet voldoen; hieruit volgt dat de kentekenplaat op een motorfiets niet noodzakelijk moet geplaatst worden in het midden van de achterzijde, maar ook links van het achterwiel kan geplaatst worden op voorwaarde dat die plaats gelegen is tussen de langsvlakken die gaan door de punten waar het voertuig het breedst is en de geometrische zichtbaarheid bepaald in rubriek 6.1 gewaarborgd is (1). (1) Zie concl. OM.

Inschrijving van voertuigen - Motorfiets - Kentekenplaat - Plaatsing

- Art. 29, eerste en tweede lid KB 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen

P.17.0371.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.3 AC nr. 545

De appelrechters die, na te hebben vastgesteld dat de omstandigheden waarin het bewijsmateriaal werd vergaard geen enkele twijfel laten bestaan over de authenticiteit en de kwaliteit daarvan wat het meten van de snelheid betreft of de identificatie van de eiser via de gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen, vervolgens besluiten dat het onderzoek van de gegrondheid van de strafrechtelijke aanklacht tegen de eiser eerlijk is verlopen, verantwoorden hun beslissing naar recht (1). (1) Zie Cass. 13 december 2016, AR P.16.0682.N, AC 2016, nr. 717.

Inschrijving van voertuigen - Gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen - Opsporing van verkeersovertredingen - Toegang door de politie - Geen machtiging van het Sectoraal comité - Gevolg - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Toepassing

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.16.0682.N 13 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.2 AC nr. ...

Het gegeven dat het tot de opdracht van de politie behoort om overtredingen op de verkeersreglementen op te sporen en vast te stellen, heeft niet tot gevolg dat de politie voor de identificatie van de houder van een kentekenplaat via de Dienst Inschrijving Voertuigen zonder machtiging van het Sectoraal comité toegang heeft tot de persoonsgegevens van de Kruispuntbank Voertuigen.

Inschrijving van voertuigen - Wet Kruispuntbank Voertuigen - Dienst Inschrijving Voertuigen - Opsporing van

overtredingen op de verkeersreglementen - Toegang door de politie - Machtiging Sectoraal comité

- Art. 18, § 1 Wet 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen

P.14.0696.N 16 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160216.1 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een voertuig ten onrechte werd ingeschreven als een "landbouw- of bosbouwtrekker" in de zin van artikel 1, § 2.16, KB Technische Eisen Auto's volgt niet dat dit voer- tuig, voor zover het voldoet aan de omschrijving van een "voertuig voor traag vervoer" in de zin van artikel 1, § 2.15.1 KB Technische Eisen Auto's, niet zou kunnen genieten van de vrij- stelling van periodieke keuring waarin de artikelen 23sexies, §1, 5° en 23ter, § 1, 7°, KB Technische Eisen Auto's voorzien (1). (1) Cass. 26 mei 2015, AR P.14.0354.N, arrest niet gepubliceerd; zie Cass. 6 januari 2015, AR P.14.0311.N, AC 2015, nr. 6.

Inschrijving van voertuigen - Koninklijk Besluit houdende algemeen reglement technische eisen auto's en aanhangwagens - Voertuig ten onrechte ingeschreven als landbouw- of bosbouwtrekker - Draagwijdte

P.14.0311.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.2 AC nr. 6

Uit de omstandigheid dat een voertuig ten onrechte werd ingeschreven als een "landbouw- of bosbouwtrekker" in de zin van artikel 1, § 2.59, KB Technische Eisen Auto's volgt niet dat de bestuurder van dit voertuig, voor zover het voldoet aan de omschrijving van een "voertuig voor traag vervoer" in de zin van artikel 1, § 2.75, KB Technische Eisen Auto's, niet zou kunnen genieten van de in artikel 4, 12°, KB Rijbewijs bedoelde vrijstelling voor zover de bestuurder vóór 1 oktober 1982 is geboren.

Inschrijving van voertuigen - Inschrijving als landbouw- of bosbouwtrekker - Voertuig dat voldoet aan de omschrijving van een voertuig voor traag vervoer - Rijbewijs - Vrijstelling

Uit de omstandigheid dat een voertuig ten onrechte werd ingeschreven als een "landbouw- of bosbouwtrekker" in de zin van artikel 1, § 2.59, KB Technische Eisen Auto's volgt niet dat dit voertuig, voor zover het voldoet aan de omschrijving van een "voertuig voor traag vervoer" in de zin van artikel 1, § 2.75, KB Technische Eisen Auto's, niet zou kunnen genieten van de vrijstelling van periodieke keuring waarin de artikelen 23sexies, § 1, 5° en 23ter, § 1, 7°, KB Technische Eisen Auto's voorzien.

Inschrijving van voertuigen - Inschrijving als landbouw- of bosbouwtrekker - Voertuig dat voldoet aan de omschrijving van een voertuig voor traag vervoer - Periodieke keuring - Toepassing

WEGVERKEERSREGLEMENT VAN 01-12-1975

P.25.0348.N 27 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.27 AC nr. ...

Een openbare weg in de zin van artikel 1, eerste lid, Wegverkeersreglement is iedere weg die toegankelijk is voor het verkeer te land, onafhankelijk van de officiële benaming, het uitzicht of het eigendomsrecht; een weg die enkel openstaat voor het verkeer te land van bepaalde categorieën van personen is geen openbare weg; een parking die voor alle weggebruikers zonder onderscheid toegankelijk is, kan als een openbare weg worden gekwalificeerd; het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een weg toegankelijk is voor het verkeer te land dan wel enkel openstaat voor bepaalde categorieën van personen; uit het enkele feit dat een parking is afgesloten met slagbomen, de toegang betalend is en al dan niet door middel van een bord wordt aangegeven dat de parking voorbehouden is voor patiënten en bezoekers van een ziekenhuis, volgt niet dat die parking geen openbare weg is in de zin van artikel 1, eerste lid, Wegverkeersreglement, op voorwaarde dat vaststaat dat de parking toegankelijk is voor alle weggebruikers zonder onderscheid; de omstandigheid dat het ziekenhuis om privacyredenen de toegang niet zou kunnen ontzeggen aan anderen dan patiënten en bezoekers, laat niet toe anders te oordelen; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 17 november 2020, AR P.20.0868.N, AC 2020, nr. 703; Cass. 16 november 1993, AR nr. 6748, AC 1993, nr. 464; Cass. 18 februari 1982, AR 6501, AC 1981-82, nr. 365; Contra: Pol. Mechelen 18 november 2016, nr. 16A88, VAV 2017, 37 (parking met slagbomen is privéparking); S. VEREECKEN, "Het belang van de kwalificatie als openbare weg, openbare plaats of privéterrein", RABG 2006, 1427-1431; G. MEYNS, "De ene weg is de andere niet: openbare weg versus private weg", in Verkeer, Aansprakelijkheid, Verzekering, Kluwer, 2008, 177-179.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 1 - Begrip openbare weg - Betaalparking van een ziekenhuis met slagbomen met voorbehouden toegang voor patiënten en bezoekers - Geen controle op de gebruiker aan de ingang van de parking - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Wettigheidscontrole door het Hof

- Art. 1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.25.0009.F 26 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250326.2F.3 AC nr. ...

Het opwerpen van een onvoorzienbare hindernis kan het in artikel 418 Strafwetboek bedoelde gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg opleveren, op voorwaarde dat die onvoorzienbaarheid een normaal oplettende bestuurder zou verrassen (1). (1) Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4; zie Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0387.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.5.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Onvoorzienbare hindernis - Begrip - Onopzettelijk toebrengen van letsel - Fout

- Art. 419 Strafwetboek
- Art. 418 Strafwetboek

P.23.1475.F 29 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.4 AC nr. ...

Uit de vaststelling dat de beklaagde heeft erkend verantwoordelijk te zijn voor het voertuig dat werd geïdentificeerd als het voertuig waarmee een snelheidsovertreding werd begaan en, bijgevolg, krachtens artikel 67ter, eerste lid, Wegverkeerswet ertoe gehouden was de identiteit van de onmiskenbare bestuurder mee te delen, wat hij verzuimd heeft te doen, kan de rechter niet afleiden dat hij de bestuurder van het voertuig was op het ogenblik van de feiten (1). (1) Het wanbedrijf van niet-mededeling is een misdrijf waarvan het bestaan niet afhangt van het voorafgaand bewijs van het plegen van een ander misdrijf; aldus "voert het in artikel 67ter Wegverkeerswet ingevoerde mechanisme geen enkel vermoeden van schuld van de aangewezen bestuurder aan het oorspronkelijke misdrijf in en ontzegt het hem de mogelijkheid niet om aan te tonen dat hij, niettegenstaande zijn aanwijzing, niet de bestuurder van het betrokken voertuig was; die bepaling stelt de buitenvervolgingstelling van de beklaagde met betrekking tot het voormelde misdrijf evenmin afhankelijk van zijn verplichting om de persoon te identificeren die de werkelijke bestuurder van het voertuig was" (Cass. 18 september 2024, AR P.24.0737.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240918.2F.5); zie Cass. 27 september 2023, AR P.23.0844.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.9; Cass. 4 april 2023, AR P.23.0120.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.12; Cass. 27 oktober 2020, AR P.20.0587.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.9, AC 2020, nr. 660; Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0190.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.1, AC 2018, nr. 147; Cass. 27 oktober 2009, AR P.09.0778.N, ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20091027.2, AC 2009, nr. 620; S. STALLAERT, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, p. 105 [108]; Y. REGIMONT, "L'identification du coauteur en infraction: les articles 67bis et 67ter de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière", in Le droit pénal de la circulation routière en 2020: questions choisies, Brussel, Larcier, 2020, p. 75-76. Wanneer een overtreding van de wet werd begaan met een voertuig dat is ingeschreven op naam van een natuurlijke persoon en de bestuurder niet werd geïdentificeerd op het ogenblik van de vaststelling van het misdrijf, voorziet artikel 67bis Wegverkeerswet weliswaar in het weerlegbaar vermoeden dat "wordt vermoed dat dit misdrijf is begaan door de houder van de kentekenplaat van het voertuig". Maar "die bepaling vermeldt enkel de natuurlijke persoon op wiens naam het voertuig is ingeschreven en waarmee een overtreding van de Wegverkeerswet en van haar uitvoeringsbesluiten werd begaan en is, bijgevolg, enkel op die persoon van toepassing. (...) [; de] bepalingen van artikel 67ter verplichten de rechtspersoon en de persoon die het voertuig onder zich heeft om de identiteit van de bestuurder die een overtreding van de voormelde wet heeft begaan, mee te delen, maar stellen geen vermoeden van schuld in tegen die persoon of tegen de bestuurder. Zij laten niet toe het vermoeden van schuld bepaald bij artikel 67bis Wegverkeerswet tot die persoon of die bestuurder uit te breiden. Het bestreden vonnis dat anders oordeelt, is niet naar recht verantwoord". (Cass. 29 november 2011, AR P.11.0794.N, ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20111129.4, AC 2011, nr. 654 (raadpl. 4°); Cass. 14 november 2007, AR P.07.1064.F, ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071114.8, AC 2007, nr. 553). Wanneer, met andere woorden, een op naam van een rechtspersoon ingeschreven voertuig betrokken is bij een overtreding van de Wegverkeerswet, voert geen enkele bepaling een vermoeden van schuld in tegen de natuurlijke persoon die deze rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt (zaakvoerder, ...) en die de bij artikel 67ter opgelegde verplichting tot mededeling van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder heeft miskend. (M.N.B.).

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 11 - Snelheidsovertreding begaan met een motorvoertuig dat op naam van een rechtspersoon is ingeschreven - Niet-mededeling van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder door de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt - (Geen) vermoeden dat die natuurlijke persoon de bestuurder van het voertuig was op het tijdstip van de feiten

- Art. 11 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.0305.F 8 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.3 AC nr. ...

De artikelen 5 en 65.2, eerste, tweede en derde lid, Wegverkeersreglement verbieden een gemeente niet om bij wege van algemene beschikking te beslissen om de eenrichtingswegen op haar grondgebied, wegens hun geringe breedte, niet te voorzien van het verkeersbord M2, dat de fietsers toestaat op die wegen in tegenovergestelde richting te rijden.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 5 - Verkeersbord M2 dat de fietsers toestaat op de eenrichtingswegen in tegenovergestelde richting te rijden - Algemene gemeentelijke beschikking - Beslissing om de eenrichtingswegen op het grondgebied van een gemeente, wegens hun geringe breedte, niet te voorzien van het verkeersbord M2 - Wettigheid

- Art.65.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 5 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 65 - Artikel 65.2 - Verkeersbord M2 dat de fietsers toestaat op de eenrichtingswegen in tegenovergestelde richting te rijden - Algemene gemeentelijke beschikking - Beslissing om de eenrichtingswegen op het grondgebied van een gemeente, wegens hun geringe breedte, niet te voorzien van het verkeersbord M2 - Wettigheid

- Art.65.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 5 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.22.1054.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een verbodsbord op een openbare weg is geplaatst overeenkomstig artikel 68.1 Wegverkeersreglement, heeft de omstandigheid dat de bekendmaking van de administratieve akte die dit verbod voorschrijft niet in de vereiste vormen zou zijn geschied (1), op zich niet tot gevolg dat de weggebruikers niet verplicht zouden zijn aan dat verbodsbord gevolg te geven (2). (1) Het litigieuze verkeersteken dat de toegestane snelheid beperkte, was geplaatst op een traject van rijksweg 4 waarop wegenwerken plaatsvonden, overeenkomstig een politieverordening. De eiseres voerde in haar conclusie in hoger beroep aan dat de bekendmaking en de datum van bekendmaking van die verordening niet behoorlijk zijn vastgesteld door een aantekening in een register, overeenkomstig het koninklijk besluit van 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden. De eiseres beroept zich met name op een arrest van het Hof van 12 januari 2018 (AR F.16.0087.F, AC. 2018, nr. 27) en leidt hieruit af dat die beschikking – en dus het hieruit voortvloeiende litigieuze verkeersteken – niet tegen haar kan worden aangevoerd en dat de appelrechters haar niet konden veroordelen wegens miskenning van dat verkeersteken en dit verweer niet regelmatig hebben beantwoord (zie ook Cass. 21 mei 2015, AR F.13.0158.F en F.14.0098.F, AC 2015, nrs. 328 en 330, beide met concl. procureur-generaal HENKES, toen eerste advocaat-generaal, op datum in Pas.; concl. procureur-generaal HENKES, vóór Cass. 27 september 2019, AR F.18.0056.F, Pas. 2019, nr. 483 [p. 1676, § 7]). Zelf heeft het OM geconcludeerd tot cassatie, met name omdat het bestreden vonnis de conclusie in hoger beroep van de eiseres in dit opzicht niet regelmatig beantwoordt. Het Hof heeft evenwel uit artikel 5 Wegverkeersreglement afgeleid dat het verweer niet relevant was en dat de correctionele rechtbank het bijgevolg niet diende te beantwoorden.(M.N.B.) (2) Zie Cass. 18 november 2014, AR P.13.1951.N, AC2014, nr. 704 ("Wanneer een verbodsbord overeenkomstig de artikelen 5 en 68 Wegverkeersreglement op een autosnelweg is geplaatst, dan heeft de omstandigheid dat daarvoor nog geen toelating is gegeven door de minister of zijn gevolmachtigde, niet tot gevolg dat de weggebruikers geen dwingend gevolg aan dat verbodsbord moeten geven"); Cass. 16 januari 2001, AR P.99.0441.N, AC. 2001, nr. 29; Cass. 29 juni 1994, AR P.94.0337.F, AC. 1994, nr. 338.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 5 - Verbindende kracht van de verkeerstekens - Verbodsbord - Geen bekendmaking van de administratieve akte die het verbod in de verieste vormen heeft voorgeschreven -

(Geen) Invloed op de verplichting om hieraan gevolg te geven

- Artt. 5, 68.1 en 78 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 78 - Werfsignalisatie - Verbodsbord - Geen bekendmaking van de administratieve akte die het verbod in de verieste vormen heeft voorgeschreven - (Geen) Invloed op de verplichting om hieraan gevolg te geven

- Artt. 5, 68.1 en 78 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 68 - Verkeersteken - Verbodsbord - Geen bekendmaking van de administratieve akte die het verbod in de verieste vormen heeft voorgeschreven - (Geen) Invloed op de verplichting om hieraan gevolg te geven

- Artt. 5, 68.1 en 78 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.22.0748.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.2 AC nr. ...

Aangezien de overtreding die wordt bestraft door artikel 10.2, eerste lid, Wegverkeersreglement (1) een overtreding van de eerste graad (2) is en niet is vermeld onder de overtredingen waarnaar artikel 38, § 1, 1°, 2°, 3°bis, 4°, en 5°, § 2, § 5, en § 6, Wegverkeerswet verwijst, kan hiervoor geen verval van het recht tot sturen worden opgelegd. (1) "Geen enkele bestuurder mag de normale gang van andere bestuurders hinderen door abnormaal traag te rijden wanneer daar geen geldige reden toe is, of door plots te remmen wanneer dit niet om veiligheidsredenen vereist is." (2) Het eerste lid van artikel 10 Wegverkeersreglement wordt niet vermeld in het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad van de algemene reglementen genomen ter uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer (terwijl het tweede lid van die bepaling, dat vermeld is in artikel 2 van dit KB, een overtreding van de tweede graad is in de zin van artikel 29, § 1, derde lid, Wegverkeerswet). Het gaat dus om een overtreding van de eerste graad die wordt bestraft met een geldboete van 10 euro tot 250 euro (art. 29, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet); die overtreding vormt dus een wanbedrijf als ze wordt bestraft met een geldboete van minstens zesentwintig euro (art. 38, tweede lid, Strafwetboek); de rechtbank kon dus, zoals ze heeft gedaan, wegens die telastlegging inderdaad een correctionele werkstraf uitspreken van meer dan 45 uur (art. 37quinquies, § 2, tweede lid, Strafwetboek).

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Overtreding van artikel 10.2, eerste lid, Wegverkeersreglement - Overtreding van de eerste graad - (Geen) verval van het recht tot sturen

- Art. 10.2, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Artt. 29, § 1, en 38, § 1, 3° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1397.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.9 AC nr. ...

Noch uit artikel 45bis, § 4, eerste lid, Wegverkeersreglement, noch uit enige andere bepaling volgt dat een daadwerkelijke beproeving van het gebruikte ladingverzekeringssysteem op het weerstaan van de wettelijk voorziene g-krachten van de spanningskrachten is vereist om een inbreuk op de wettelijke criteria voor de zekering van de lading vast te stellen.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 45 - Artikel 45bis - Lading van voertuigen - Ladingverzekeringssysteem - Het weerstaan van de wettelijk voorziene g-krachten - Bewijs

- Art. 45bis KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Uit de bepaling van artikel 45bis, § 3, zesde lid, Wegverkeersreglement en zijn wetsgeschiedenis volgt dat de verplichtingen, opgelegd aan de verlader, verpakker en verzender, de vervoerder niet ontslaan van zijn verplichting om te zorgen voor het correct zekeren van de lading en hiervoor een voertuig te gebruiken dat geschikt is voor het gecontracteerde vervoer.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 45 - Artikel 45bis - Lading van voertuigen - Aansprakelijkheden van de actoren van het laadproces - Verplichtingen van de vervoerder

P.21.1513.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.6 AC nr. ...

Er bestaat geen intrinsiek onlosmakelijk verband tussen een feit van vluchtmisdrijf (artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet) en feiten van het niet onmiddellijk gevolg geven aan de bevelen van een bevoegd persoon (artikel 4.1 Wegverkeersreglement), het niet steeds in staat geweest zijn te sturen of alle nodige rijbewegingen uit te voeren of zijn voertuig goed in de hand te hebben gehad (artikel 8.3, eerste en tweede lid, Wegverkeersreglement) en het als bestuurder niet te hebben kunnen stoppen voor een voorzienbare hindernis (artikel 10.1.3°, Wegverkeersreglement), ook niet als die feiten zich kort voor het vluchtmisdrijf situeren.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 4 - Intrinsiek onlosmakelijk verband - Vluchtmisdrijf - Geen gevolg geven aan bevelen van bevoegd persoon - Niet in de hand hebben van een voertuig - Niet kunnen stoppen voor voorzienbare hindernis

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 8 - Intrinsiek onlosmakelijk verband - Vluchtmisdrijf - Geen gevolg gegeven aan het bevel om het grondgebied te verlaten - Niet in de hand hebben van een voertuig - Niet kunnen stoppen voor voorzienbare hindernis

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Intrinsiek onlosmakelijk verband - Vluchtmisdrijf - Geen gevolg geven aan bevelen van bevoegd persoon - Niet in de hand hebben van een voertuig - Niet kunnen stoppen voor voorzienbare hindernis

C.21.0181.N 6 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211206.3N.5 AC nr. ...

De verplichtingen van de bestuurder die rechts afslaat en die zich in de uitzonderlijke gevallen, wegens de plaatsgesteldheid en de afmetingen van het voertuig of de lading ervan naar links mag begeven, gelden uitsluitend voor die verplaatsing naar links en niet voor de daarop volgende zwenking naar rechts (1) (2). (1) Cass. 26 februari 2008, AR P.07.1583.N, AC 2008, nr. 132; Cass. 15 januari 1990, AR 7682, AC 1989-1990, nr. 301; Cass. 25 januari 1984, AR 3278, AC 1983-1984, nr. 277. (2) Zie Cass. 8 maart 1983, AR 7653, AC 1982-1983, nr. 374.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 19 - Art. 19.2 - Faillissement - Contractuele bezettingsvergoeding - Bestemming

- Art. 19.2.2° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

C.20.0328.N 2 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211202.1N.7 AC nr. ...

Uit artikel 16.2bis Wegverkeersreglement volgt niet dat motorfietsers die tussen 2 rijstroken of files sneller rijden dan de voertuigen die stoppen of traag rijden in die rijstroken of files, gebruik mogen maken van een overrijdbare berm tussen die rijstroken of files.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 16 - Art. 16.2 - Artikel 16.2bis - Motorfietsen - Overrijdbare berm

- Art. 16.2bis KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.21.0742.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.11 AC nr. ...

In de regel staat de oprit tot een privé-woning niet open voor het publiek in het algemeen en dit ongeacht de afwezigheid van een afsluiting of de aanduiding aan de oprit; de rechter oordeelt evenwel onaantastbaar of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een oprit openstaat voor het publiek in het algemeen en dus een openbare weg is; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 17 november 2020, AR P.20.0868.N, AC 2020, nr. 703, RW 2020-21, 1666, T. Pol. 2021, 8.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 1 - Openbare weg - Oprit tot een private woning - Beoordeling

- Art. 1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het

wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Uit de artikelen 1, eerste lid, Wegverkeersreglement en 29, § 1, derde lid, Wegverkeerswet volgt dat de inbreuk op artikel 8.3, tweede lid, Wegverkeersreglement slechts strafbaar is overeenkomstig deze bepalingen indien de feiten plaatsvinden op de openbare weg; een openbare weg is een weg open voor het verkeer, onafhankelijk van de officiële benaming, het uitzicht en het eigendomsrecht, waar het publiek in het algemeen toegelaten is om er te komen of er minstens wordt geduld (1). (1) Cass. 7 januari 1992, AR 4898, AC 1991-92, 400, RW 1991-92, 1087. Zie ook P. ARNOU en M. DE BUSSCHER, Misdrijven en sancties in de Wegverkeerswet, Kluwer, 1999, 1-2; S. VEREECKEN, "Het belang van de kwalificatie als openbare weg, openbare plaats of privéterrein", RABG 2006, 1427-1431; G. MEYNS, "De ene weg is de andere niet: openbare weg versus private weg", in Verkeer, Aansprakelijkheid, Verzekering, Kluwer, 2008, 177-179; F. GLORIEUX en S. SLACHMUYLDERS, "Openbare weg", in Larcier wet en duiding. Wegverkeer, Larcier, 2016, 77.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 1 - Openbare weg - Begrip

- Art. 8.3, tweede lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Artt. 1, eerste lid, en 29, § 1, derde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1146.N 30 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211130.2N.17 AC nr. ...

Artikel 2.3 Wegverkeersreglement bepaalt dat voor de toepassing van dit reglement onder autosnelweg wordt verstaan de openbare weg waarvan het begin of de oprit is aangeduid met het verkeersbord F5 en het einde met het verkeersbord F7; uit die bepaling volgt dat het door artikel 21.4.3°, Wegverkeersreglement bepaalde verbod om achteruit te rijden op een autosnelweg niet enkel geldt voor het achteruit rijden op de rijbaan zoals omschreven in artikel 2.1 Wegverkeersreglement als het deel van de openbare weg dat voor voertuigen in het algemeen is ingericht, maar ook voor het achteruit rijden op de pechstrook zoals omschreven in artikel 2.62 Wegverkeersreglement als de strook gelegen rechts van de rijbaan van de autosnelweg (1); uit het door artikel 9.7 Wegverkeersreglement bepaalde verbod om op de pechstrook te rijden, tenzij in de erin vermelde uitzonderingsgevallen, kan niet worden afgeleid dat achteruit rijden op de pechstrook buiten het toepassingsgebied valt van artikel 21.4.3°, Wegverkeersreglement. (1) Cass. 13 september 2011, AR P.10.1474.N, AC 2011, nr. 460 met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 21 - Verbod achteruit rijden op autosnelwegen - Achteruit rijden op de pechstrook van de autosnelweg - Begrip autosnelweg

- Artt. 2.3, 9.7 en 21.4, 3° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.21.0570.N 16 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211116.2N.3 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 65.4 en 65.6 Wegverkeersreglement, en de artikelen 6.8 en 9.9.3° MB van 11 oktober 1976, volgt dat artikel 9.9.3° MB 11 oktober 1976 dat voorziet in de verplichting een onderbord type I a (blauw onderbord met witte cijfers/letters dat een afstand aangeeft) aan te brengen, niet van toepassing is als de snelheidsbeperking ingevolge de aanwezige verkeersborden enkel betrekking heeft op de uitrit die rechts van de rijbaan ligt.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 65 - Artikel 65.6 - Verkeerstekens - Onderborden - Snelheidsbeperking buiten bebouwde kom - Afmetingen en bijzondere plaatsingsvoorwaarden - Verplichting tot gebruik van een onderbord type I a - Snelheidsbeperking die slechts betrekking heeft op de uitrit rechts van de baan

- Artt. 6.8 en 9.9.3° MB 11 oktober 1976 waarbij de minimum afmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald

- Artt. 65.4 en 65.6 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

C.21.0128.F 29 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211029.1F.2 AC nr. ...

Artikel 24 Wegverkeersreglement verbiedt, in algemene bewoordingen, een voertuig te laten stilstaan of te parkeren op elke plaats waar het duidelijk een gevaar zou kunnen betekenen voor de andere weggebruikers of waar het hen onnodig zou kunnen hinderen, en somt vervolgens de gevallen op waarin de voorwaarden van dat verbod als vervuld moeten worden beschouwd (1). (1) Zie Cass. 31 mei 2016, AR P.16.0171.N, AC 2016, nr. 361.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 24 - Devolutieve kracht - Beperking van het hoger beroep - Voorwerp

- Art. 24 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.21.0384.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.4 AC nr. ...

Een inbreuk op artikel 8.3., tweede lid, Wegverkeersreglement houdt in dat de bestuurder tijdens het besturen van het voertuig niet in staat was de rijbewegingen uit te voeren die hij bij het sturen moest uitvoeren dan wel zijn voertuig niet goed in de hand had; het enkele feit dat een gevaarlijke rijwijze een verhoogd risico op het niet-voldoen aan de vereiste rijvaardigheid inhoudt, volstaat hiertoe niet.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 8 - Artikel 8.3, tweede lid - Voertuig in de hand hebben - Gevaarlijke rijwijze

- Art. 8.3, tweede lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Uit de bewoordingen van artikel 50 Wegverkeersreglement dat bepaalt dat alle snelheids- en sportwedstrijden "inzonderheid snelheids-, regelmatigheid- of behendigheidsritten of -wedstrijden", op de openbare weg zijn verboden, behoudens speciale toelating van de wettelijk gemachtigde overheid, volgt dat enkel een behendigheidsrit met een competitie-element hieronder valt (1). (1) Cass. 31 mei 1989, AR 7186, AC 1988-1989, nr. 559.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 50 - Snelheids- en sportwedstrijden - Behendigheidsritten - Competitie-element

- Art. 50 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0387.N 15 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.5 AC nr. ...

Artikel 10.1.3° Wegverkeersreglement bepaalt dat een bestuurder in alle omstandigheden moet kunnen stoppen voor een hindernis die kan worden voorzien; een hindernis is onvoorzienbaar wanneer deze zich zo snel, onverwacht en op korte afstand voordoet dat de naderende bestuurder noch kan halt houden noch een uitwijkmanoeuvre kan uitvoeren zonder gevaar voor hemzelf of anderen (1) (2). (1) Vgl. Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, AC 2020, nr. 18. "Een hindernis is onvoorzienbaar wanneer het opduiken of juist inschatten ervan voor elke normale, voorzichtige en redelijke persoon onmogelijk is". (2) Het openbaar ministerie was van mening dat de appelrechters naar recht hebben geoordeeld dat verweerster, als voorrangsgerechtigde bestuurster van een bromfiets, erop mocht vertrouwen dat de beklaagde (een werknemer van eiseres) na het volledig tot stilstand brengen van zijn bestelwagen aan het kruispunt haar voorrang zou verlenen; de handeling waarbij de voorrangsplichtige beklaagde met zijn bestelwagen toch het kruispunt opreed was volgens het OM een reden om de bestelwagen te beschouwen als een onvoorzienbare hindernis, die verweerster niet toeliet te stoppen en aldus het verkeersongeval te vermijden.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.1.3° - Onvoorzienbare hindernis

- Art. 10.1.3° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.21.0257.N 18 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210518.2N.15 AC nr. ...

De bepaling van artikel 8.3, tweede lid, Wegverkeersreglement houdt in dat de bestuurder van een voertuig de nodige aandacht moet opbrengen voor het besturen zelf van zijn voertuig en over de bewegingsvrijheid vereist voor het besturen ervan dient te beschikken; de rijbewegingen bedoeld in deze bepaling zijn de bewegingen die door de bestuurder bij het sturen moeten worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 17 januari 1989, AR nr. 2475, AC 1988-89, nr. 292.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 8 - Artikel 8.3, tweede lid - Rijbewegingen - Begrip

- Art. 8.3, tweede lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.21.0144.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.10 AC nr. ...

Volgens artikel 46.2.3, laatste lid, Wegverkeersreglement en artikel 2, § 1, 4°, van het koninklijk besluit van 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van uitzonderlijke voertuigen wordt onder lange ondeelbare stukken of ondeelbare lading verstaan een lading die teneinde te vervoeren over de weg niet kan worden opgedeeld in meerdere ladingen zonder belangrijke kosten of schaderisico's en die ten gevolge van haar lengte, afmetingen en massa's niet kan worden vervoerd met een voertuig of door een transport dat op het vlak van lengte, afmetingen en massa's voldoet aan de Wegcode en het technisch reglement.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 46 - Artikel 46.2.3, laatste lid - Begrip ondeelbare lading

- Art. 2, § 1, 4° KB 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van uitzonderlijke voertuigen
- Art. 46.2.3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

C.20.0298.N 22 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210322.3N.4 AC nr. ...

Wanneer omwille van gesignaleerde werken de rechterrijstrook van de in dezelfde rijrichting bestaande rijstroken wegvalt en de in de rechterrijstrook rijdende bestuurder ingevolge de aangebrachte signalisatie verplicht is zich met zijn voertuig in de voor hem links gelegen rijstrook te begeven, geniet deze meest rechts rijdende bestuurder overeenkomstig artikel 12.3.1 Wegverkeersreglement voorrang van doorgang; in die omstandigheden maakt het uitwijken naar links van de meest rechts rijdende bestuurder, geen verandering van rijstrook of manoeuvre uit in de zin van artikel 12.4 Wegverkeersreglement.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Artikel 12.4 - Werken - Signalisatie - Verandering van rijstrook

- Artt. 12.3.1 en 12.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.20.1131.F 24 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.4 AC nr. ...

Artikel 6.2. Wegverkeersreglement veronderstelt dat de op de plaats van het ongeval toepasselijke verkeerstekens en verkeersregels tegenstrijdig zijn, in welk geval de eerste voorrang krijgen op de tweede (1). (1) Cass. 8 november 2016, AR P.15.0444.F, AC 2016, nr. 627.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 6 - Artikel 6.2 - Toepassingsvoorwaarde

- Art. 6.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.20.1236.N 16 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210216.2N.14 AC nr. ...

Een inrij van eigendommen in de zin van 25.1.3°, Wegverkeersreglement is elke inrit voor drie- of meerwielige voertuigen die uiterlijk als dusdanig voorkomt en waarneembaar is (1). (1) Cass. 16 november 1993, AR nr. 6752, AC 1993, nr. 465.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 25 - Inrij van eigendommen

Het misdrijf omschreven in artikel 4.4, eerste lid, Wegverkeersreglement dat bepaalt dat elke bestuurder van een stilstaand of geparkeerd voertuig dit moet verplaatsen zodra hij daartoe door een bevoegd persoon wordt aangemaand, is een aflopend misdrijf dat is voltrokken indien de bestuurder geen gevolg geeft aan de aanmaning; het misdrijf vereist niet dat meerdere aanmaningen worden gegeven en het strafbaar karakter van het misdrijf verdwijnt niet indien de bestuurder, na eerst te weigeren aan een aanmaning gevolg te geven, alsnog aan de aanmaning voldoet.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 4 - Bevelen van de bevoegde overheid - Aflopend misdrijf

P.20.1254.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.4 AC nr. ...

De verplichting om voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt, behalve indien deze bestuurder op een rotonde rijdt of uit een verboden rijrichting komt, heeft een algemene strekking en houdt geen verband met de inachtneming van de verkeersregels door de andere weggebruikers, op voorwaarde evenwel dat hun komst niet onvoorzienbaar is (1); de rechter kan aldus de voorrangsplichtige bestuurder enkel van alle aansprakelijkheid ontslaan door vast te stellen dat de gedragingen van de voorrangsgerechtigde bestuurder de voorrangsplichtige in zijn gerechtvaardigde verwachtingen hebben bedrogen en voor hem een onoverkomelijke dwaling hebben veroorzaakt. (1) Cass. 25 juni 2008, AR P.08.0477.F, AC 2008, nr. 397.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Artikel 12.3.1 - Verplichting voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt

- Art. 12.3.1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Ook de bestuurder die voorrang van rechts geniet, moet de verplichting in acht nemen van het dubbel voorzichtig zijn bij het oprijden van een kruispunt om alle ongevallen te voorkomen; bijgevolg kan deze bestuurder, naargelang de omstandigheden, door het niet naleven van die verplichting bijdragen tot het verkeersongeval of de gevolgen ervan; dergelijke aansprakelijkheid volgt echter nog niet uit het enkele feit dat hij zijn aandacht niet richt op van links komend verkeer en het daarom niet opmerkt.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.2 - Het dubbel voorzichtig oprijden van een kruispunt - Aandacht van de bestuurder die voorrang van rechts dient te verlenen - Opmerken van het van links komend verkeer

- Art. 12.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0970.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4 AC nr. ...

Artikel 10.1.3°, Wegverkeersreglement verplicht elke bestuurder van een voertuig om zijn snelheid zodanig te regelen dat hij kan stoppen voor een hindernis die kan worden voorzien en een hindernis is onvoorzienbaar wanneer het opduiken of juist inschatten ervan voor elke normale, voorzichtige en redelijke persoon onmogelijk is; de hindernis die een bestuurder op voorhand heeft waargenomen en die overeenstemt met die waarneming, is voor hem in de regel niet onvoorzienbaar en de bestuurder die een dergelijke hindernis wil voorbijrijden, moet alle nodige voorzorgsmaatregelen treffen opdat hij dit redelijkerwijze kan doen zonder een ongeval te veroorzaken en hij dient zijn rijgedrag aan te passen aan de aard van de waargenomen hindernis en moet zo nodig stoppen om zich te verzekeren van een veilige doortocht; de rechter oordeelt op grond van de concrete omstandigheden die hij vaststelt onaantastbaar of een hindernis voorzienbaar is maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.1.3° - Snelheid - Voorzienbare hindernis

- Art. 10.1.3° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.20.0823.F 16 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.6 AC nr. ...

Artikel 10.4 Wegverkeersreglement bestraft de persoon die willens en wetens een handeling verricht die een bestuurder aanzet of uitdaagt tot het rijden met overdreven snelheid; die bepaling sluit niet uit dat de dader van de verboden handeling een andere bestuurder is, noch dat de bestuurder die met overdreven snelheid heeft gereden op voorhand heeft beslist om op de aanzetting of de uitdaging in te gaan, noch dat de betrokken bestuurders elkaar hebben uitgenodigd om met overdreven snelheid te rijden.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.4 - Aanzetting tot het rijden met overdreven snelheid

- Art. 10.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.20.0868.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.10 AC nr. ...

Een openbare weg in de zin van artikel 1, eerste lid, Wegverkeersreglement is iedere weg die toegankelijk is voor het verkeer te land; een weg die enkel openstaat voor het verkeer te land van bepaalde categorieën van personen is geen openbare weg (1); het staat aan de rechter te oordelen of een weg toegankelijk is voor het verkeer te land dan wel enkel openstaat voor bepaalde categorieën van personen. (1) Cass. 16 november 1993, AR nr. 6748, AC 1993, nr. 464; Cass. 16 juni 1987, AR nr. 610, AC 1986-87, nr. 626; Cass. 14 april 1981, AC 1980-81, nr. 471.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 1 - Openbare weg

- Art. 1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Een parkeerterrein dat voor alle weggebruikers zonder onderscheid toegankelijk is, kan als een openbare weg worden gekwalificeerd; uit het enkele feit dat een parkeerterrein is afgebakend en slechts tegen betaling toegankelijk is, volgt niet dat het geen openbare weg is in de zin van artikel 1, eerste lid, Wegverkeersreglement, voor zover vaststaat dat het terrein toegankelijk is voor alle weggebruikers zonder onderscheid (1); het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Zie Cass. 18 februari 1982, AC 1981-82, nr. 365. (2) Het openbaar ministerie adviseerde cassatie met verwijzing gezien volgens het openbaar ministerie uit de motivering van het bestreden vonnis zou kunnen afgeleid worden dat het begrip openbare weg miskend werd.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 1 - Parking toegankelijk voor alle weggebruikers - Openbare weg

- Art. 1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.20.0557.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.6 AC nr. ...

Artikel 2.13 Wegverkeersreglement definieert de bestuurder als zijnde elke persoon die een voertuig bestuurt; de immobilisatie van het voertuig en de alcoholgerelateerde slaap van de persoon die de controle over het voertuig heeft, doen hem niet noodzakelijk die hoedanigheid verliezen.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 2 - Art. 2.13 - Bestuurder

- Art. 2.13 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg
- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0583.N 22 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.6 AC nr. ...

Volgens artikel 19.3.3° Wegverkeersreglement moet de bestuurder die naar links afslaat voorrang verlenen aan de tegenliggers op de rijbaan die hij gaat verlaten; die verplichting voorrang te verlenen aan het tegenliggend verkeer hangt niet af van de naleving van de verkeersregels door de voorrangsgerechtigde bestuurder, voor zover zijn komst daardoor niet onvoorzienbaar is (1); uit het enkele feit dat een prioritair voertuig op een door artikel 72.5 Wegverkeersreglement bedoelde rijstrook rijdt zonder gebruik te maken van blauwe knipperlichten en desgevallend het speciaal geluidstoestel, volgt niet automatisch dat dit voertuig voor de voorrangsgerechtigde bestuurder onvoorzienbaar is. (1) Zie: Cass. 20 december 2016, AR P.15.0794.N, AC 2016, nr. 737.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 19 - Art. 19.3 - Richtingverandering - Verlenen van voorrang - Rijgedrag van de voorrangsgerechtigde bestuurder

C.19.0042.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.10 AC nr. ...

Een rijstrook waarop witte voorsorteringspijlen naar links zijn aangebracht mag enkel gevolgd worden door bestuurders die op het kruispunt naar links willen afslaan (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2001, AR P.00.0290.N, AC 2001, nr. 549; Cass. 30 januari 2001, AR P.99.0428.N, AC 2001, nr. 56.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 5 - Rijstrook - Witte voorsorteringspijlen

- Artt. 5 en 77.1 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 77 - Artikel 77.1 - Rijstrook - Witte voorsorteringspijlen

- Artt. 5 en 77.1 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.19.1136.N 17 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.2 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een lokale overheid door in een toegangsverbod te voorzien in de binnenstad voor bepaalde voertuigen een gehandicapte inwoner die in de binnenstad woont en nabij zijn woning wil parkeren, discrimineert.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Algemeen - Toegangsverbod Reglementsbepalingen - Artikel 68 - Toegangsverbod voor bepaalde voertuigen - Gehandicapte inwoners - Parkeren

- Artt. 4.1, 9, 19 en 20 Verdrag 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap

P.19.0843.F 5 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.3 AC nr. ...

Artikel 2.46 Wegverkeersreglement bepaalt dat een voetganger een persoon is die zich te voet verplaatst; een voetganger op de openbare weg verliest die hoedanigheid niet, enkel omdat hij blijft staan of gaat zitten; de inzittende van een voertuig die uitstapt om zich te voet naar de voorkant van dat voertuig te begeven, verliest die hoedanigheid en wordt derhalve voetganger.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 2 - Art. 2.46 - Voetganger

- Artt. 2, § 46, en 42 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.19.0674.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.6 AC nr. ...

Artikel 50 Wegverkeersreglement bepaalt dat alle snelheids- en sportwedstrijden op de openbare weg zijn verboden, behoudens speciale toelating van de wettelijk gemachtigde overheid; uit deze bepaling volgt dat weliswaar enkel wedstrijden met een competitie-element onder deze bepaling vallen, maar niet dat er een geldelijk competitie-element moet zijn.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 50 - Snelheids- en sportwedstrijden - Competitie-element - Aard van het competitie-element - Draagwijdte

P.19.0931.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.8 AC nr. ...

Het plots optreden van een ernstige medische aandoening die een bestuurder ertoe noodzaakt abnormaal traag te rijden of plots te remmen, maakt een reden uit bedoeld in artikel 10.2, eerste lid, Wegverkeersreglement, ook al weet die bestuurder dat hij wegens zijn vooraf bestaande medische toestand niet beschikt over de vereiste lichaamsgesteldheid om een voertuig te besturen en ook al is zijn aandoening een voorzienbaar gevolg van zijn vooraf bestaande toestand; die bepaling heeft immers enkel betrekking op de concrete verkeerssituatie waarin de bestuurder zich bevindt.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.2 - Plots remmen zonder veiligheidsredenen - Veiligheidsredenen

- Art. 10.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.19.1046.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.10 AC nr. ...

Het begrip ?gebruik maken van een draagbare telefoon die in de hand wordt gehouden' moet in zijn normale betekenis worden uitgelegd, die inhoudt dat het gebruik niet wordt beperkt tot een welomschreven handeling zoals bellen of sms'en en dat het in de hand houden door de bestuurder van een draagbaar telefoontoestel tijdens het rijden impliceert dat dit toestel wordt gebruikt.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 8 - Artikel 8.4 - Draagbare telefoon - Gebruik

- Art. 8.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.19.0430.N 17 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190917.2 AC nr. ...

Artikel 12.4, eerste lid, Wegverkeersreglement dat bepaalt dat de bestuurder die een manoeuvre wil uitvoeren voorrang moet verlenen aan de andere weggebruikers geldt enkel voor bestuurders die een manoeuvre uitvoeren ten opzichte van bestuurders die geen manoeuvre uitvoeren en regelt niet de wederzijdse verplichtingen van bestuurders die beiden een manoeuvre uitvoeren; die wederzijdse verplichtingen worden geregeld door andere bepalingen van het Wegverkeersreglement.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.4 - Bestuurder die een manoeuvre wil uitvoeren - Verlenen van voorrang aan andere weggebruikers - Toepassing

P.19.0526.N 17 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190917.3 AC nr. ...

De verplichting van artikel 12.4 Wegverkeersreglement voor de bestuurder die een manoeuvre wil uitvoeren om de andere weggebruikers te laten voorgaan, heeft een algemene strekking en houdt geen verband met de inachtneming van de verkeersregels door de andere weggebruikers op voorwaarde evenwel dat hun komst niet onvoorzienbaar is; de rechter kan de voorrangsplichtige bestuurder van zijn aansprakelijkheid ontslaan indien hij vaststelt dat de gedragingen van de voorranghebbende bestuurder de voorrangsplichtige bestuurder in zijn gerechtvaardigde verwachtingen hebben bedrogen waarbij die regel aan het voorrangsprincipe niet elke betekenis ontneemt.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.4 - Verplichting voor de bestuurder die een manoeuvre wil uitvoeren om de andere weggebruikers te laten voorgaan - Aard

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.4 - Verplichting voor de bestuurder die een manoeuvre wil uitvoeren om de andere weggebruikers te laten voorgaan - Ontslag van de aansprakelijkheid van de voorrangsplichtige bestuurder door de rechter

P.18.0718.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een voertuig wegens zijn constructie of wegens zijn ondeelbare lading een massa of afmetingen heeft die de wettelijke grenzen, bepaald in het Wegverkeersreglement en het KB Technische Eisen Voertuigen overschrijdt; hij kan zich hierbij steunen op de vaststellingen van de verbalisanten en de verklaringen van de partijen waaruit blijkt dat deze afmetingen niet zijn gerespecteerd, zonder dat deze bewijsgegevens de concrete afmetingen of massa van het voertuig moeten bevatten.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Algemeen - KB Uitzonderlijke voertuigen - Uitzonderlijk voertuig - Beoordeling

- Art. 3 KB 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van uitzonderlijke voertuigen

P.18.1282.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.5 AC nr. ...

Volgens artikel 2.9 Wegverkeersreglement wordt voor de toepassing van de bepalingen van dit reglement onder kruispunt verstaan de plaats waar twee of meer openbare wegen samenlopen; het bestaan van een kruispunt vereist derhalve het samenlopen van minstens twee openbare wegen en daaruit volgt dat een verbindingsstuk tussen de rijbanen van eenzelfde openbare weg, of doorsteek, geen kruispunt vormt als bedoeld door artikel 2.9 Wegverkeersreglement.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 2 - Art. 2.9 - Kruispunt - Begrip - Draagwijdte

P.18.0507.N 27 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181127.4 AC nr. 668

De verplichting om bij richtingverandering voorrang te verlenen aan het tegenliggend verkeer is niet onderworpen aan de voorwaarde dat de voorranggerechtigde bestuurder normaal rijdt, voor zover hij geen niet te voorziene hindernis oplevert en de rechter oordeelt onaantastbaar aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak of een hindernis al dan niet kon worden voorzien, waarbij het Hof alleen nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 20 december 2016, AR P.15.0794.N, AC 2016, nr. 737; Cass. 26 oktober 1993, AR 6555, AC 1993, nr. 428.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 19 - Art. 19.3 - Artikel 19.3.3° - Richtingverandering - Verlenen van voorrang - Draagwijdte - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

P.18.0676.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.6 AC nr. 629

De appelrechter die ertoe gehouden is aan het bij hem regelmatig aanhangig gemaakte feit en voor zover hij bevoegd is de juiste kwalificatie te geven (1), verzwaart de toestand van een beklaagde niet indien hij het feit, door het beroepen vonnis omschreven als een inbreuk op artikel 52.2, eerste lid, 2°, eerste lid, Wegverkeersreglement, heromschrijft naar één van de overtredingen bedoeld door artikel 38, §6, Wegverkeerswet en voor dat feit eenzelfde straf oplegt als het beroepen vonnis; de veroordeling wegens één van de overtredingen bedoeld door artikel 38, §6, Wegverkeerswet leidt immers niet noodzakelijk tot de toepassing van de door die bepaling uitgewerkte strafverzwaringsregeling aangezien die afhankelijk is van de rechterlijke vaststelling dat de beklaagde zich binnen de bepaalde termijn opnieuw heeft schuldig gemaakt aan een van de bedoelde overtredingen. (1) Zie: Cass. 17 november 2015, AR P.14.1274.N, AC 2015, nr. 682.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 52 - Feit omschreven als overtreding op artikel 52 Wegverkeersreglement - Rechter in hoger beroep - Heromschrijving van het feit in een overtreding bedoeld door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet - Veroordeling tot dezelfde straf als opgelegd door het beroepen vonnis

- Art. 52.2, eerste lid, 2°, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

C.17.0385.N 28 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180628.6 AC nr. 420

Artikel 7.3 Wegverkeersreglement, dat voorziet dat het verboden is het verkeer te hinderen of onveilig te maken door voorwerpen, zwerfvuil of stoffen op de openbare weg te werpen, te plaatsen, achter te laten of te laten vallen, hetzij door er rook of stoom te verspreiden, hetzij door er enig belemmering aan te brengen, geldt slechts wanneer het verkeer gehinderd of onveilig gemaakt wordt door voorwerpen, zwerfvuil of stoffen op een weg die toegankelijk is voor het verkeer dat niet beperkt is tot bepaalde categorieën van personen.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 7 - Artikel 7.3 - Toepassingsgebied

- Artt. 1 en 7.3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Een openbare weg in de zin van artikel 1 Wegverkeersreglement is iedere weg die toegankelijk is voor het verkeer te land; geen openbare weg is een weg die enkel voor het verkeer te land van bepaalde categorieën van personen openstaat (1). (1) Cass. 16 november 1993, AR nr. 6748, AC 1993, nr. 464.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 1 - Openbare weg

- Art. 1 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.17.1060.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.3 AC nr. ...

Artikel 10.4 Wegverkeersreglement bestraft hij die wetens en willens een handeling stelt waardoor een bestuurder wordt aangespoord of uitgedaagd om overdreven snel te rijden; deze overtreding vereist geen bijzonder opzet.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.4 - Bijzondere opzet - Vereiste

P.17.0882.N 20 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180220.3 AC nr. ...

Uit geen enkele wettelijke of reglementaire bepaling volgt dat gebodsborden op de openbare weg zelf moeten geplaatst worden om bindende kracht te hebben; het is krachtens artikel 69.1 Wegverkeersreglement enkel vereist dat dergelijke borden worden aangebracht op de plaats waar zij het best zichtbaar zijn en dat kan aan de gevel van een gebouw zijn.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 69 - Artikel 69.1 - Gebodsborden - Plaatsing van gebodsborden - Draagwijdte

P.17.1016.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.7 AC nr. ...

Bij de beoordeling van een overtreding op artikel 11.1 Wegverkeersreglement en artikel 29, § 3 Wegverkeerswet, die is gesteund op een met een onbemand automatisch werkend toestel verrichte meting met trajectcontrole, kan de rechter voor zover hij geheel of gedeeltelijk ratione loci bevoegd is voor het gemeten traject, rekening houden met de gemeten gemiddelde snelheid; uit een dergelijke meting volgt immers dat de overtreder zonder twijfel op enig ogenblik tijdens het traject minstens aan die snelheid heeft gereden, zodat dit toelaat zonder miskenning van het legaliteitsbeginsel de overtreding op de vermelde bepalingen te beoordelen.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 11 - Overschrijding van snelheidsbeperking - Meting verricht met onbemand automatisch werkend toestel - Trajectcontrole - Gemeten gemiddelde snelheid

C.17.0086.N 30 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171130.9 AC nr. 684

Uit artikel 39, eerste en tweede lid, Wegverkeersreglement volgt dat de autobusbestuurder die een manoeuvre uitvoert door het verlaten van een halteplaats, de in artikel 39, eerste lid, Wegverkeersreglement bepaalde grond van rechtvaardiging kan aanvoeren.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Algemeen - Reglementsbepalingen - Artikel 39 - Autobusbestuurder - Uitvoeren van een manoeuvre - Verlenen van voorrang - Grond van rechtvaardiging

C.17.0233.F 27 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171127.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Voorrangsregel - Verplichting van de voorrangschuldige om voorrang te verlenen - Gedrag van de voorranggerechtigde - Redelijke verwachting

Hoewel de verkeersvoorrang aan geen enkele voorwaarde ondergeschikt is en de verplichting om voorrang te verlenen bijgevolg een algemene strekking heeft en losstaat van de naleving, door de voorranggerechtigde weggebruiker, van de voorschriften van de wegcode, veronderstelt die verplichting vooralsnog dat het naderen van de voorranggerechtigde kan worden waargenomen; wanneer de voorranggerechtigde niet in zicht is, omdat hij nog ver verwijderd is, heeft de voorrangschuldige geen andere mogelijkheid dan zijn weg te vervolgen bij een normale verkeerssituatie op de hoofdweg, rekening houdend met de inrichting van de plaats; het gedrag van de voorranggerechtigde dat de redelijke verwachtingen van de voorrangschuldige weggebruiker verijdelt, stelt de voorrangschuldige vrij van de verplichtingen die uit de voorrangsregel voortvloeien (1). (1) Zie concl OM in Pas. 2017, nr. ...

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Voorrangsregel - Verplichting van de voorrangschuldige om voorrang te verlenen - Gedrag van de voorranggerechtigde - Redelijke verwachting

P.16.1279.N 24 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.3 AC nr. 585

Krachtens artikel 12.2 Wegverkeersreglement moet de bestuurder die een kruispunt oprijdt dubbel voorzichtig zijn ten einde alle ongevallen te voorkomen; deze wetsbepaling is slechts toepasselijk op het oprijden van het kruispunt.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.2 - Regels voor het gebruik van de openbare weg - Verplichting voorrang te verlenen - Oprijden van een kruispunt - Draagwijdte

C.17.0079.N 12 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.12 AC nr. 552

Wanneer op de rijbaan geen rijstroken zijn aangebracht en het verkeer zich moet begeven naar een wegversmalling, geniet de meest rechts rijdende bestuurder overeenkomstig artikel 12.3.1, eerste lid, Wegverkeersreglement voorrang van doorgang; in die omstandigheden maakt het uitwijken naar links van de meest rechts rijdende bestuurder geen manoeuvre uit in de zin van artikel 12.4 Wegverkeersreglement (1). (1) Zie Cass. 22 december 1987, AR 1642, AC 1987-88, nr. 253; Cass. 24 november 2000, AR C.99.0341.N, AC 2000, nr. 642; Cass. 22 oktober 2002, AR P.01.1058.N, AC 2002, nr. 556; Cass. 7 oktober 2014, AR P.13.0163.N, AC 2014, nr. 578.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Voorrang van rechts - Toepassingsgebied - Wegversmalling - Voorrang van doorgang

- Artt. 12.3.1, eerste lid, en 12.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.4 - Manoeuvre - Toepassingsgebied - Wegversmalling - Meest rechts rijdende bestuurder - Uitwijken naar links

- Artt. 12.3.1, eerste lid, en 12.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer

P.15.0794.N 20 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.1 AC nr. ...

De verplichting van artikel 19.3.3° Wegverkeersreglement, dat bepaalt dat de bestuurder die naar links wil afslaan om de rijbaan te verlaten, voorrang moet verlenen aan de tegenliggers op de rijbaan die hij gaat verlaten, is niet onderworpen aan de voorwaarde dat de voorranggerechtigde bestuurder normaal rijdt, voor zover hij geen onvoorzienbare hindernis oplevert (1). (1) Cass. 28 november 1984, AR 3723, AC 1984-85, nr. 436; Cass. 25 juni 1985, AR 9409, AC 1984-85, nr. 1479; Cass. 12 maart 1986, AR 4731, AC 1985-86, nr. 964; Cass. 16 juni 1988, AR 8086, AC 1988, nr. 1246.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 19 - Art. 19.3 - Naar links afslaan - Verplichting voorrang te verlenen aan de tegenliggers

P.15.0444.N 8 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161108.2 AC nr. ...

De door artikel 12.4bis Wegverkeersreglement bepaalde voorrang voor de weggebruikers die gebruik maken van een fietspad is een verkeersregel in de zin van artikel 6.2 Wegverkeersreglement.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.4 - Artikel 12.4bis - Voorrang aan de weggebruikers van een fietspad - Draagwijdte van de bepaling

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 6 - Waarde van de bevelen van de bevoegde personen, van de verkeerstekens en van de verkeersregels - Artikel 6.2 - Volgorde

Indien op een verkeerssituatie zowel de ingevolge het verkeersbord B9 bepaalde voorrang als de ingevolge artikel 12.4bis Wegverkeersreglement bepaalde voorrang van toepassing kunnen zijn, primeert volgens artikel 6.2 Wegverkeersreglement de ingevolge het verkeersbord B9 bepaalde voorrang.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 60 - Artikel 60.1 - Verkeerstekens - Verkeersborden - Verkeersbord B9 - Voorrangsweg - Tegenstrijd met de bepaling van artikel 12.4bis Wegverkeersreglement

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.4 - Artikel 12.4bis - Voorrang aan de weggebruikers van een fietspad - Tegenstrijd met het verkeersbord B9 houdende aanduiding van een voorrangsweg

Krachtens artikel 6.2 Wegverkeersreglement gaan de verkeerstekens boven de verkeersregels en overeenkomstig artikel 60.1 Wegverkeersreglement zijn verkeersborden een categorie van verkeerstekens; de door artikel 6.2 Wegverkeersreglement bedoelde volgorde is slechts van toepassing indien de verkeerstekens en de verkeersregels tegenstrijdig zijn (1). (1) Cass. 21 oktober 1987, AR 5771, AC 1987-88, nr. 103; Cass. 22 mei 2001, AR P.99.1527.N, AC 2001, nr. 301.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 60 - Artikel 60.1 - Verkeerstekens - Verkeersborden

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 6 - Waarde van de bevelen van de bevoegde personen, van de verkeerstekens en van de verkeersregels - Artikel 6.2 - Volgorde - Voorrang van verkeerstekens boven verkeersregels - Draagwijdte

C.16.0102.N 24 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161024.1 AC nr. ...

Wanneer de bevoegde persoon opdracht geeft aan een takeldienst om het voertuig te verplaatsen, komt er geen contractuele rechtsverhouding tot stand tussen enerzijds de takeldienst en anderzijds de eigenaar of bestuurder van het voertuig die daarmee niet heeft ingestemd.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 4 - Artikel 4.4 - Bevoegd persoon - Verplaatsing voertuig - Takeldienst - Aard rechtsverhouding

- Art. 4.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer

P.15.0409.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.3 AC nr. ...

Uit de aanhef van artikel 2 Wegverkeersreglement blijkt dat de definitie van 'bestuurder' uit artikel 2.13 Wegverkeersreglement enkel van toepassing is op het Wegverkeersreglement zelf en geen toepassing vindt op de Wegverkeerswet; in dat geval dient het begrip bestuurder bij gebrek aan wettelijke definitie in de gewone zin van het woord te worden begrepen.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 2 - Art. 2.13 - Definitie van "bestuurder" - Toepassingsgebied

C.15.0076.F 20 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160620.2 AC nr. ...

De bestuurders die in een file van voertuigen rijden, blijven in beweging in de zin van artikel 16.1 van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, ook als de file niet continu vooruitgaat.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 16 - Art. 16.1 - Inhalen

- Art. 16.1 KB van 1 dec. 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer

P.16.0171.N 31 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160531.4 AC nr. ...

Artikel 24 Wegverkeersreglement verbiedt in algemene bewoordingen een voertuig te laten stilstaan of te laten parkeren op elke plaats waar het duidelijk een gevaar zou kunnen betekenen voor de andere weggebruikers of waar het hen onnodig zou kunnen hinderen, en somt vervolgens een aantal gevallen op waarin de voorwaarden van dit verbod moeten worden beschouwd als vervuld (1). (1) Cass. 20 september 1983, AR 8094, AC 1983, nr. 36; Cass. 8 september 1998, AR P.97.0654.N, AC 1998, nr. 390.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 24 - Waals Gewest - Overtreding - Beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Administratieve boete - Beroep van de overtreder - Correctionele rechtbank - Vonnis staat een opschortende maatregel toe - Nieuwe overtreding - Beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Administratieve boete en intrekking van de opschorting - Beroep van de overtreder - Correctionele rechtbank - Vonnis bevestigt de beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Intrekking van de opschorting - Wettigheid

P.15.1565.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.3 AC nr. ...

De begrippen laarzen of bottines zoals bedoeld in artikel 36, vierde lid, Wegverkeersreglement, moeten in hun gebruikelijke betekenis worden begrepen; het staat aan de rechter in feite te oordelen of het schoeisel dat de bestuurder of passagier van een motorfiets draagt hieraan beantwoordt en of het de enkels beschermt.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 36 - Artikel 36, vierde lid - Bestuurders en passagiers van motorfietsen - Verplichting beschermende kledij te dragen - Laarzen of bottines

P.14.1528.N 26 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160126.1 AC nr. ...

Opdat er sprake zou zijn van een bebouwde kom in de zin van artikel 2.12 Wegverkeersreglement, is enkel vereist dat er in de zone gelegen tussen de verkeersborden F1 en F3 bebouwing is, maar niet dat de bebouwing zich over die hele zone uitstrekt.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 2 - Art. 2.12 - Begrip "bebouwde kom" - Bebouwing - Vereiste

C.15.0078.N 7 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160107.1 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 12.4bis Wegverkeersreglement, zoals van toepassing vóór de wijziging bij koninklijk besluit van 29 januari 2014, blijkt dat deze bepaling niet van toepassing is op de bestuurder die naar rechts afslaat om de rijbaan te verlaten en hierbij het parallel met de rijbaan liggende fietspad, dat deel uitmaakt van de door hem gevolgde openbare weg, dwarst.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.4 - Artikel 12.4bis - Wetsgeschiedenis - Toepassing

- Art. 12.4bis KB van 1 dec. 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer

C.14.0559.F 11 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151211.2 AC nr. ...

De rechter kan de voorrangsplichtige bestuurder alleen van alle aansprakelijkheid ontslaan door vast te stellen dat de gedragingen van de voorranghebbende bestuurder de voorrangsplichtige in zijn gerechtvaardigde verwachtingen hebben bedrogen (1). (1) Cass. 10 november 2008, AR C.07.0362.F, AC 2008, nr. 624.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.4 - Voorrangsplichtige bestuurder - Fout

- Art. 12.4 KB van 1 dec. 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer

De verplichting van artikel 12.4, Wegverkeersreglement, voor de bestuurder die een manoeuvre wil uitvoeren, om de andere weggebruikers te laten voorgaan, heeft een algemene strekking en houdt geen verband met de inachtneming van de verkeersregels door de andere weggebruikers, op voorwaarde evenwel dat hun komst niet onvoorzienbaar is (1). (1) Cass. 10 november 2008, AR C.07.0362.F, AC 2008, nr. 624.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.4 - Aard van de verplichting

- Art. 12.4 KB van 1 dec. 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer

C.15.0067.N 28 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150928.1 AC nr. ...

Uit artikel 51.5, tweede lid, Wegverkeersreglement volgt niet dat, op autowegen en autosnelwegen, enkel de bevoegde persoon het initiatief mag nemen voor de verplaatsing van het voertuig en de lading; het middel dat ervan uitgaat dat de bevoegde persoon altijd op eigen initiatief voor de verplaatsing moet zorgen, hetgeen het eigen optreden van de bestuurder, van zijn aansteller of van de eigenaar of de bezitter van het voertuig uitsluit, faalt naar recht.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 51 - Autowegen en Autosnelwegen - Verplaatsing voertuig - Bevoegdheid - Initiatief

P.15.0353.F 16 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150916.1 AC nr. ...

Het vonnis, dat niet vaststelt dat het opduiken van de voetganger die het slachtoffer was van de aanrijding, een niet te voorziene hindernis was, aangezien die omstandigheid slechts bij wijze van hypothese wordt vermeld, verantwoordt zijn beslissing om elke fout aan de zijde van de verweerster uit te sluiten hoewel zij verplicht was haar snelheid aan de geringe zichtbaarheid aan te passen, niet naar recht.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.1.1° - Snelheid - Onaangepaste snelheid

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.1.3° - Te voorziene hindernis

P.13.1961.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.5 AC nr. ...

Nu artikel 49.2,4°, Wegverkeersreglement niet bepaalt wat onder het begrip "toeristische centra" moet worden verstaan, dient dit begrip te worden uitgelegd aan de hand van artikel 17 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening en artikel 2 van het koninklijk besluit van 16 juni 2009 tot uitvoering van artikel 17, tweede lid van voornoemde wet van 10 november 2006.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 49 - Miniatuurslepen die binnen toeristische centra rijden - Niet nader omschreven begrip - Interpretatie

P.13.1344.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.1 AC nr. ...

Artikel 52.2, tweede lid, Wegverkeersreglement dat inhoudt, dat zo een partij die schade geleden heeft niet aanwezig is, de bij het ongeval betrokken personen zoveel mogelijk ter plaatse hun naam en adres moeten opgeven en, in elk geval, deze inlichtingen zo haast mogelijk rechtstreeks of door tussenkomst van de politie moeten mededelen, is niet van toepassing op degene die de plaats van het ongeval verlaat met de bedoeling zich aan dienstige vaststellingen te onttrekken.

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 52 - Artikel 52.2 - Toepassingsgebied

- Art. 52.2.2° KB van 1 dec. 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer
- Art. 33 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEERSWET

P.25.0779.F 24 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250924.2F.16 AC nr. ...

De bijzondere herhalingsregeling bepaald in de artikelen 37bis, § 2, en 48, tweede lid, Wegverkeerswet, verplicht de rechter die omstandigheid in aanmerking te nemen in geval van een eerdere veroordeling binnen een termijn van drie jaar, voor hetzelfde misdrijf, en dit ongeacht de aard en de maat van de straf die voor het antecedent werd opgelegd; de gemeenrechtelijke regeling van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek vormt geen aanvulling van de bijzondere regeling, zodat de rechter uit de eerste regeling geen toepassingsvoorwaarde voor de tweede kan afleiden (1). (1) Zie Cass. 8 december 2004, AR P.04.1174.F, AC 2004, nr. 599; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge – Tome IV : la peine, Brussel, Larcier, 2017, 562.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Bijzondere herhaling - Aard en maat van de straf die als grondslag voor de herhaling

dient - (Geen) aanvullend karakter van de gemeenrechtelijke herhaling - Invloed

- Art. 56, tweede lid Strafwetboek
- Art. 48, tweede lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 37bis, § 2 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

Wetsbepalingen - Art. 37 - Bijzondere herhaling - Aard en maat van de straf die als grondslag voor de herhaling dient - (Geen) aanvullend karakter van de gemeenrechtelijke herhaling - Invloed

- Art. 56, tweede lid Strafwetboek
- Art. 48, tweede lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 37bis, § 2 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

---

P.25.0484.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.18 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 11, tweede lid, 12, eerste lid, en 16, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken volgt dat indien in het kader van een door het tweetalig parket Brussel gevoerd opsporingsonderzoek een proces-verbaal bij toepassing van artikel 11, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken betreffende een verkeersovertreding wegens de noodwendigheden van de zaak in het Frans werd opgesteld, er vervolgens een door artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet bedoelde vraag om inlichtingen in het Frans werd verstuurd aan de rechtspersoon-kentekenplaathoudster met zetel in de Brusselse agglomeratie en er ten slotte een dergelijke vraag om inlichtingen wordt verstuurd aan de voor de rechtspersoon verantwoordelijke natuurlijke persoon, die zijn woonplaats heeft in het Nederlandse taalgebied, die vraag om inlichtingen in het Nederlands mag worden opgesteld.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Taal - Brusselse agglomeratie - Tweetalig parket Brussel - Opsporingsonderzoek - Wegverkeer - Aanvankelijk proces-verbaal wegens de noodwendigheden opgesteld in het Frans - Artikel 67ter Wegverkeerswet - Rechtspersoon met zetel in Brusselse agglomeratie - Vraag om inlichtingen overeenkomstig artikel 67ter Wegverkeerswet aan de rechtspersoon-kentekenplaathoudster in het Frans - De voor de rechtspersoon verantwoordelijke natuurlijke persoon met woonplaats in het Nederlandse taalgebied - Vraag om inlichtingen overeenkomstig artikel 67ter Wegverkeerswet aan de natuurlijke persoon opgesteld in het Nederlands - Invloed

- Art. 16, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 12, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

---

P.25.0574.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.35 AC nr. ...

Het verzuim de in artikel 55, § 2, tweede lid, Wegverkeerswet bedoelde kennisgeving te doen, maakt de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs niet ongeldig en belet evenmin een bestraffing voor het niet-respecteren van de onmiddellijke intrekking.

Wetsbepalingen - Art. 30 - Onmiddellijke intrekking rijbewijs door officier van gerechtelijke politie - Mededelingen - Verzuim - Niet-respecteren van de onmiddellijke intrekking - Bestraffing - Gevolg

- Art. 55, § 2, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 30, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 55 - Onmiddellijke intrekking rijbewijs door officier van gerechtelijke politie - Mededelingen - Verzuim - Niet-respecteren van de onmiddellijke intrekking - Bestraffing - Gevolg

- Art. 55, § 2, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 30, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.0911.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.13 AC nr. ...

De verplichting om te slagen voor de examens tot herstel in het recht tot sturen is een veiligheidsmaatregel en blijft onaangetast, aangezien ze geen straf of een onderdeel ervan is, door het tenietgaan van het recht om de straf zelf ten uitvoer te leggen; het verbod voor de veroordeelde om een voertuig te besturen zolang hij niet voor de opgelegde examens is geslaagd, blijft van kracht, zelfs als de straf van vervallenverklaring van het recht tot sturen niet is uitgevoerd vóór het verstrijken van de daarop toepasselijke verjaringstermijn (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Besturen van een voertuig zonder te zijn geslaagd voor de examens tot herstel in het recht tot sturen - Verjaring van de straf van vervallenverklaring van het recht tot sturen - Gevolgen voor de verplichting om voor de examens te slagen voor het herstel in het recht tot sturen - Gevolg - Rijverbod

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

---

P.25.0554.N 10 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.21 AC nr. ...

Wanneer het appelgerecht de voor de telastlegging opgelegde geldboete, vervallenverklaring van het recht tot sturen, het voor die vervallenverklaring verleende gedeeltelijke uitstel van tenuitvoerlegging en het afhankelijk maken van het herstel van het recht tot sturen van het slagen in de vier examens en onderzoeken bevestigt maar anders dan met het beroepen vonnis werd geoordeeld die herstelmaatregel niet beperkt tot voertuigen van de categorieën B en BE, verzwaart het aldus de aan de beklaagde opgelegde bestraffing in de zin van artikel 211bis, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en schendt het die bepaling door niet vast te stellen dat die beslissing met eenparige stemmen werd genomen (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1187.N, AC 2019, nr. 24.

Wetsbepalingen - Art. 45 - Artikel 45, eerste lid - Herstel in het recht tot sturen - Examens en onderzoeken - Beperking in eerste aanleg tot voertuigen van de categorieën B en BE - Geen beperking in graad van beroep - Bevestiging voor het overige van het beroepen vonnis - Strafverzwaring - Eenparigheid - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Geen vaststelling van de éénparigheid - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 45, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0296.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.17 AC nr. ...

De verplichting het proces-verbaal van overtreding tijdig toe te zenden aan de overtreder heeft tot doel deze in staat te stellen het tegenbewijs te leveren van de vaststellingen die een bijzondere bewijswaarde hebben en bij gebrek aan tijdige toezending verliest dit proces-verbaal dan ook zijn bijzondere bewijswaarde en blijven de erin vervatte vaststellingen enkel gelden als eenvoudige inlichtingen, waarvan de rechter de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt; hieruit volgt dat het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingestelde vermoeden niet kan worden ingeroepen tegen een beweerde overtreder aan wie het proces-verbaal van overtreding niet is toegezonden binnen de door artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet bepaalde termijn.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Weerlegbaar vermoeden - Toezending van een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder - Doelstelling - Gebrek aan tijdige toezending - Vaststellingen als eenvoudige inlichtingen - Gevolg

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 62, achtste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 62 - Toezending van een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder - Doelstelling - Gebrek aan tijdige toezending - Vaststellingen als eenvoudige inlichtingen - Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingestelde weerlegbaar vermoeden - Gevolg

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 62, achtste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Volgens artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet moet een afschrift van het proces-verbaal binnen een termijn van veertien dagen, te rekenen vanaf de datum van de vaststelling van de misdrijven, aan de overtreder worden toegezonden; dit kan ook gebeuren op zijn referentieadres bepaald overeenkomstig artikel 1, § 2, zesde lid, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfdocumenten, maar in dat geval dient de rechter wel vast te stellen dat de betrokkene op de hoogte is van dit referentieadres.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Toezending van een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder - Toezending aan het referentieadres - Voorwaarde

- Art. 1, § 2, zesde lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen
- Art. 62, achtste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0024.F 21 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250521.2F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en buiten het geval bedoeld in § 7, moet de rechter het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van ten minste drie maanden uitspreken en het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maken van het slagen voor de vier examens en onderzoeken bedoeld in § 3, eerste lid, wanneer de schuldige, na een veroordeling met toepassing van de artikelen 29, § 1, eerste lid, 29, § 3, derde lid, 30, §§ 1, 2 en 3, 33, §§ 1 en 2, 34, § 2, 35, 37, 37bis, § 1, 48, 62bis of artikel 22 WAM, één van deze bepalingen opnieuw overtreedt binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan; uit die wetsbepaling volgt dat het daarin bedoelde nieuwe misdrijf moet zijn gepleegd binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van de vorige veroordeling die in kracht van gewijsde is gegaan, en niet binnen drie jaar te rekenen vanaf de datum waarop die veroordeling kracht van gewijsde heeft verkregen (1). (1) Contra: Cass. 30 april 2025, AR P.23.1227.F, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.2; Cass. 27 september 2022, AR P.22.0544.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.5.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Herhaling - Aanvang van de termijn waarbinnen het nieuwe misdrijf werd gepleegd - Uitspraak van het vonnis - Invloed

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0172.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.24 AC nr. ...

Het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld zoals dit ook wordt gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM, houdt niet in dat de rechter elke aanvoering van een beklaagde voor waar moet aannemen en dat het hem zou ontzegd zijn de aannemelijkheid van die aanvoering te toetsen en bij die beoordeling mag de rechter het tijdstip betrekken waarop een bepaalde aanvoering werd geformuleerd en het gegeven of de inhoud van die aanvoering wordt bevestigd door objectieve en onafhankelijke gegevens.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van toerekening aan de houder van de kentekenplaat - Vermoeden van onschuld - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0288.N 20 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.25 AC nr. ...

De vaststelling dat artikel 67bis Wegverkeerswet betreffende het vermoeden van toerekening van daderschap aan de kentekenplaathouder niet kan worden toegepast, belet de rechter niet op basis van de feitelijke gegevens die hij vermeldt niettemin te oordelen dat de kentekenplaathouder wel degelijk de bestuurder van het voertuig was waarmee de overtreding werd begaan en hij mag daarbij alle feitelijke omstandigheden die zowel betrekking hebben op de gedragingen van de beklaagde ten aanzien van de ten laste gelegde feiten als op de omstandigheden waarin die hebben plaatsgegrepen, in aanmerking nemen om de schuld te beoordelen; het zwijgrecht, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 en 14.3.g IVBPR, houdt het recht in van iedere persoon die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd om niet tegen zichzelf te getuigen en om niet gedwongen te moeten meewerken aan zijn eigen beschuldiging maar de rechter miskent dit zwijgrecht niet wanneer hij een beklaagde schuldig verklaart mede op grond van de vaststelling dat hij zijn schuld aan het hem ten laste gelegde feit in een eerdere fase van de procedure niet heeft betwist of dat hij geen geloofwaardige uitleg kan verstrekken voor bezwarende elementen.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van toerekening aan de kentekenplaathouder - Geen toepassing van dit vermoeden - Zwijgrecht - Feitelijke omstandigheden waarmee de rechter rekening kan houden - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0279.F 14 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250514.2F.8 AC nr. ...

Het definitieve verval van het recht tot sturen, alsook het verval voor onbepaalde tijd wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid, houden voor de vervallen verklaarde bestuurder een absoluut verbod op autorijden in, terwijl het alcoholslot gekoppeld is aan een omkaderingsprogramma waarvan de voorwaarden door de overtreder, in zijn hoedanigheid van bestuurder, vervuld moeten worden, zodat hij met ieder voertuig mag rijden dat met een alcoholslot is uitgerust; hieruit volgt dat, zelfs in geval van toepassing van het tweede lid van artikel 37/1, § 1, Wegverkeerswet, de rechter die de in artikel 42 bepaalde maatregel uitspreekt, niet bovendien het alcoholslot mag opleggen.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen voor onbepaalde tijd wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Artikel 37/1, § 1, tweede lid - Alcoholslot - Cumulatie van de twee maatregelen - (Geen) Wettigheid

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 37/1, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, § 1, tweede lid - Alcoholslot - Artikel 42 - Verval van het recht tot sturen voor onbepaalde tijd wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Cumulatie van de twee maatregelen - (Geen) Wettigheid

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 37/1, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wanneer de rechter onwettig het alcoholslot en het verval van het recht tot sturen voor onbepaalde tijd wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid cumuleert, wordt de vernietiging beperkt tot de beslissingen over de veiligheidsmaatregelen, maar ze strekt zich uit tot de twee maatregelen, gelet op de band die tussen die beslissingen kan bestaan.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, § 1, tweede lid - Alcoholslot - Artikel 42 - Verval van het recht tot sturen voor onbepaalde tijd wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Cumulatie van de twee maatregelen -

(Geen) Wettigheid - Omvang van de vernietiging

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen voor onbepaalde tijd wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Artikel 37/1, § 1, tweede lid - Alcoholslot - Cumulatie van de twee maatregelen - (Geen) Wettigheid - Omvang van de vernietiging

P.23.1227.F 30 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250430.2F.2 AC nr. ...

Krachtens artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet moet de rechter, behoudens in geval van § 7, het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van ten minste drie maanden uitspreken en het herstel van het recht tot sturen afhankelijk stellen van het slagen voor de vier examens bedoeld in § 3, eerste lid, wanneer de schuldige, na een veroordeling met toepassing van de artikelen 29, § 1, eerste lid, 29, § 3, derde lid, 30, § 1, § 2 en § 3, 33, § 1 en § 2, 34, § 2, 35, 37, 37bis, § 1, 48, 62bis of artikel 22 WAM, één van deze bepalingen binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, opnieuw overtreedt; het definitief karakter van de veroordeling waarop de bijzondere herhaling gegrond is, is een voorwaarde waaraan het bestaan van het begrip herhaling onderworpen is, zodat de termijn van drie jaar waarbinnen de nieuwe overtreding moet zijn begaan, ingaat vanaf het tijdstip waarop de veroordeling die als grondslag voor de toepassing van de hogervermelde bepaling dient, in kracht van gewijsde is gegaan (1). (1) Cass. 27 september 2022, AR P.22.0544.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.5.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6, eerste lid - Herhaling - Voorwaarde - Definitief karakter van de eerste veroordeling - Nieuwe overtreding begaan binnen de termijn van drie jaar - Aanvang van de termijn

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.0906.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.8 AC nr. ...

De kennisgeving die bij toepassing van artikel 40, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet door het openbaar ministerie wordt gedaan aan een bij verstek veroordeelde beklaagde, waarbij hem wordt meegedeeld dat hij door een welbepaalde verstekbeslissing op grond van welbepaalde bewezenverklaarde verkeersmisdrijven tot een verval van het recht tot sturen werd veroordeeld, stelt die laatste in staat om met de nodige kennis van zaken de opportuniteit te beoordelen om tegen die beslissing een rechtsmiddel aan te wenden en hiertoe de nodige stappen te ondernemen en de omstandigheid dat in die kennisgeving, die uit haar aard betrekking heeft op een veroordeling op grond van de Wegverkeerswet, niet de precieze hoofdstraf wordt vermeld die door de verstekbeslissing werd opgelegd, doet hieraan geen afbreuk en heeft niet tot gevolg dat de beklaagde niet op een adequate wijze werd geïnformeerd en geen correcte inschatting kan maken van de noodzaak of de opportuniteit om een rechtsmiddel tegen die beslissing aan te wenden; wanneer een bij verstek veroordeelde beklaagde bij toepassing van artikel 40, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet in kennis wordt gesteld van een hem door een verstekbeslissing opgelegd verval van het recht tot sturen en in die kennisgeving wordt vermeld dat die verstekbeslissing op een welbepaalde datum aan zijn woonplaats werd betekend, dan kan de rechter daaruit afleiden dat de beklaagde vanaf het ogenblik van die kennisgeving ook kennis heeft gekregen van die betekening en dat vanaf dat ogenblik bijgevolg de in artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde buitengewone termijn van verzet begint te lopen (1). (1) Cass. 17 december 2024, AR P.24.1233.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.18 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET; Cass. 14 mei 2024, AR P.23.1032.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240514.2N.11; Cass. 22 juni 2021, AR P.21.0480.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.20.

Wetsbepalingen - Art. 40 - Artikel 40, eerste en vierde lid - Kennisgeving aan een bij verstek veroordeelde beklaagde van een verstekbeslissing houdende verval van het recht tot sturen - Gevolg voor de kennisname van de betekening van de verstekbeslissing - Aanvang van de buitengewone termijn van verzet - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 40, eerste en vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Volgens artikel 40, vierde lid, Wegverkeerswet wordt in geval van een veroordeling bij verstek bij de in het eerste lid van die bepaling bedoelde kennisgeving melding gemaakt van de rechtsmiddelen die openstaan tegen een verstekvonnis, van de termijnen om die aan te wenden en van de na te leven vormvoorwaarden, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering; uit de loutere omstandigheid dat die kennisgeving ook informatie bevat over rechtsmiddelen, de termijn binnen welke en de wijze waarop ze moeten worden ingesteld, die, gelet op de concrete situatie van de beklaagde, voor hem niet relevant is, kan niet worden afgeleid dat de beklaagde niet adequaat in kennis werd gesteld van de rechtsmiddelen die hij tegen de verstekbeslissing kan aanwenden (1). (1) Cass. 22 juni 2021, AR P.21.0480.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.20.

Wetsbepalingen - Art. 40 - Artikel 40, eerste en vierde lid - Kennisgeving aan een bij verstek veroordeelde beklaagde van een verstekbeslissing houdende verval van het recht tot sturen - Melding van de rechtsmiddelen, termijnen en vormvoorwaarden tegen een verstekvonnis - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 40, eerste en vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1006.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.11 AC nr. ...

Artikel 37bis, § 1, 1°, Wegverkeerswet stelt onder meer diegene strafbaar die op een openbare plaats een voertuig bestuurt wanneer de speekselanalyse bedoeld in artikel 62ter, § 1, de aanwezigheid in het organisme aantoont van minstens één van de in die bepaling vermelde stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden en die speekselanalyse mag bij toepassing van artikel 62ter, § 1, eerste lid, Wegverkeerswet slechts worden opgelegd wanneer de speekseltest, bedoeld in artikel 61bis, § 2, 2°, van die wet de aanwezigheid aantoont van één van die stoffen; de loutere omstandigheid dat het resultaat van de speekselanalyse die kort na een positieve speekseltest wordt opgelegd met betrekking tot de voormelde stoffen een gehalte in het organisme aantoont dat slechts in een beperkte mate de waarden overschrijdt onder welke het resultaat van de speekselanalyse volgens artikel 62ter, § 1, tweede lid, Wegverkeerswet niet in aanmerking mag worden genomen, verplicht de rechter niet om aan te nemen dat de nauwkeurigheid van de kort daarvoor afgenomen speekseltest is aangetast en er bijgevolg niet mocht worden overgegaan tot een speekselanalyse en de omstandigheid dat de in die laatste bepaling vermelde gehaltes onder welke het resultaat van de speekselanalyse niet in aanmerking mag worden genomen, lager zijn dan de in artikel 61bis, § 2, 2°, tweede lid, Wegverkeerswet vermelde gehaltes onder welke het resultaat van de speekseltest niet in aanmerking mag worden genomen, doet hieraan geen afbreuk.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62ter, § 1 - Speekselanalyse - Nauwkeurigheid van de voorafgaande speekseltest - Invloed op de navolgende speekselanalyse - Gehalte - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 62ter, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 61bis, § 2, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 37bis, § 1, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 61 - Artikel 61bis, § 2, 2° - Speekseltest - Nauwkeurigheid van de speekseltest - Invloed op de navolgende speekselanalyse - Gehalte - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 62ter, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 61bis, § 2, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 37bis, § 1, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37bis, § 1, 1° - Besturen van een voertuig onder invloed van stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Uitvoering van een speekseltest - Nauwkeurigheid van de test - Invloed op de uitvoering van een speekselanalyse - Gehalte - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 62ter, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 61bis, § 2, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 37bis, § 1, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1779.F 9 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2 AC nr. ...

De buitengewone verzettermijn gaat niet in indien de informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing niet regelmatig is; wat dat betreft vereist artikel 6.1 EVRM dat die informatie melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen; geen enkele bepaling, en met name noch voormeld artikel 6.1 EVRM noch artikel 187 Wetboek van Strafvordering, verplichten de autoriteiten om aan de bij verstek veroordeelde de informatie over de rechtsmiddelen mee te delen in een andere taal dan die van de rechtspleging of van de plaats van betekening van het verval van het recht tot sturen, wanneer geen enkel gegeven hen in staat stelt te voorzien dat de betrokkene die taal niet verstaat (1). (1) Het OM heeft ook geconcludeerd tot verwerping. Zie concl. OM, waarin wordt onderzocht of het middel van schending van de Taalwet Gerechtszaken ambtshalve moet worden aangevoerd (quod non) en of het oude eerste en tweede lid van artikel 40 van die wet, vervangen door de wet van 25 mei 2018, opnieuw tot leven zijn gewekt ten gevolge van het arrest nr. 120/2019 van het Grondwettelijk Hof van 19 september 2019.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet - Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Betekening van het verval van het recht tot sturen - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0131.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.3 AC nr. ...

Artikel 58bis, § 3/1, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de zaak wordt aangebracht bij de politierechtbank die territoriaal bevoegd is voor de plaats waar het voertuig werd geïmmobiliseerd; uit een letterlijke lezing van deze bepaling kan niet worden afgeleid dat de territoriale bevoegdheid van de politierechtbank wordt bepaald door de plaats van stalling van het geïmmobiliseerde voertuig; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling kan evenmin worden afgeleid dat de wetgever voor het criterium van de plaats van stalling, die kan wijzigen, heeft geopteerd; uit de tekst van deze bepaling, het feit dat het bevelen van de beveiligingsmaatregel afhankelijk is van vaststellingen betreffende welbepaalde inbreuken op de Wegverkeerswet en de rol van de bevoegde procureur des Konings ter zake, volgt dat de territoriale bevoegdheid van de politierechtbank wordt bepaald door de plaats van de inbreuk of inbreuken die de grondslag vormen voor het bevelen van de beveiligingsmaatregel van de immobilisering (1). (1) Wetsvoorstel van 10 juni 2022 tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer wat het instellen van een beroepsmogelijkheid tegen de immobilisering van een voertuig betreft, ingediend door Dhr. J. Van den Bergh (c.s.), Parl. St. Kamer 2022-03, Doc 55-2750/001 en 55-2750/003.

Wetsbepalingen - Art. 58 - Toepassing - Immobilisering van het voertuig - Verzoek tot opheffing van de maatregel - Territoriale bevoegdheid van de politierechtbank - Plaats van de inbreuk - Gevolg

- Art. 58bis, § 3/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1711.N 1 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250401.2N.10 AC nr. ...

Rijden in staat van alcoholintoxicatie is een wanbedrijf waarvan het bewijs bijzonder bij wet is geregeld en wanneer de rechter zijn beslissing grondt op de resultaten van een meting van de alcoholconcentratie per liter uitgeademde alveolaire lucht of per liter bloed, is hij, in de regel, gebonden door de bepalingen die de bijzondere gebruiksmodaliteiten van de gebruikte toestellen vaststellen; overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan ook de schending van die bepalingen, waarvan de naleving niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, slechts worden gesanctioneerd door het verkregen resultaat niet in aanmerking te nemen indien de niet-naleving van de bepalingen de betrouwbaarheid van het verkregen resultaat aantast of het gebruik van het verkregen resultaat strijdig is met het recht op een eerlijk proces en het feit dat de wetgever bij de reglementering van het bewijs een bepaalde rechtsbescherming van de burger of een bepaalde kwaliteitsbescherming van de bewijsvergaring heeft beoogd, sluit de toepassing van voormeld artikel 32 niet uit aangezien die rechtsbescherming vervat is in de beoordeling van de rechter over het al dan niet in aanmerking nemen van het verkregen resultaat.

Wetsbepalingen - Art. 34 - Artikel 34, § 2, 1° - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Meting van de alcoholconcentratie via een ademtest en ademanalyse - Artikel 59 Wegverkeerswet - Onregelmatigheid van de vaststellingen - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 59 - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Meting van de alcoholconcentratie via een ademtest en ademanalyse - Onregelmatigheid van de vaststellingen - Toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1255.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.11 AC nr. ...

Het aanwenden van een rechtsmiddel tegen de beslissing waarbij de beveiligingsmaatregel van de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is uitgesproken, belet niet dat dit verval op de in artikel 43 Wegverkeerswet vermelde datum effectief wordt, dit is de beslissing wanneer zij op tegenspraak is gewezen en de betekening wanneer zij bij verstek is gewezen, en verder loopt; zolang de beslissing tot vervallenverklaring niet wordt hervormd, blijft ze gelden en is het derhalve op grond van artikel 49, eerste lid, Wegverkeerswet ook verboden om wetens een motorvoertuig voor het besturen of voor de begeleiding met het oog op de scholing, toe te vertrouwen aan de persoon die van het recht tot sturen vervallen is verklaard; deze uitsluiting van de schorsende werking van het aanwenden van een rechtsmiddel op de uitvoerbaarheid van de bevolen beveiligingsmaatregel volgt uit de wet, die ieder behoort te kennen (1). (1) Cass. 19 december 2023, AR P.23.1506.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231219.2N.1; Cass. 26 september 2023, AR P.23.0879.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230926.2N.2; Cass. 12 september 2023, AR P.23.0540.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230912.2N.16, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS, RW 2023-24, 1426.

Wetsbepalingen - Art. 43 - Verval van het recht tot sturen wegens ongeschiktheid - Aanwenden van een rechtsmiddel door de bestuurder - Geldigheid van het verval tijdens de procedure - Uitlenen van het voertuig aan een bestuurder die het rijverbod wegens ongeschiktheid aanvecht - Strafbaarheid van het uitlenen

- Art. 49, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit

van 16 maart 1968

- Art. 43 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 49 - Uitlenen van het voertuig aan een bestuurder die het rijverbod wegens ongeschiktheid aanvecht - Verval van het recht tot sturen wegens ongeschiktheid - Aanwenden van een rechtsmiddel door de bestuurder - Geldigheid van het verval tijdens de procedure - Strafbaarheid van het uitlenen

- Art. 49, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 43 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0102.N 18 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.14 AC nr. ...

De omstandigheid dat een beveiligingsmaatregel er in essentie toe strekt de maatschappij te beschermen, belet niet dat van een dergelijke maatregel ook een preventief en sanctionerend effect kan uitgaan (1). (1) Zie ook Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1581.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.11, wat betreft de motivering van de beveiligingsmaatregel van het alcoholslot.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Maatregel van de herstelexamens - Preventief en gedragscorrigerend effect van de maatregel - Motivering - Toelaatbaarheid

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1722.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.16 AC nr. ...

De bewijskracht en de bewijswaarde van akten zijn twee onderscheiden juridische begrippen aangezien de bewijskracht van een akte slaat op het verbod voor de rechter om van een geschrift, waarnaar hij uitdrukkelijk verwijst, een uitlegging te geven die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan, met andere woorden om het geschrift te doen liegen, terwijl de bewijswaarde van een geschrift slaat op het geloof dat de rechter bij de bewijswaardering kan of moet hechten, al naargelang het geval, aan het geschrift; een cassatiemiddel dat deze onderscheiden juridische begrippen door elkaar gebruikt is bij gebrek aan nauwkeurigheid niet ontvankelijk, ook al wordt in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet het begrip bewijskracht gehanteerd waar bewijswaarde wordt bedoeld.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62, eerste lid - Proces-verbaal van de politie - Bewijskracht en bewijswaarde - Gebruik in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet van het begrip bewijskracht daar waar bewijswaarde wordt bedoeld - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.0766.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.8 AC nr. ...

Uit artikelen 29ter, eerste lid, en 67ter, eerste tot en met vierde lid, Wegverkeerswet en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat (-) de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt en aan wie de vraag om inlichtingen als bedoeld in artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet in de vorm van een verhoor wordt gesteld tijdens dit verhoor, dat ook beperkt is tot die vraag om inlichtingen, niet als verdachte van het in artikel 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf wordt verhoord (-) dergelijk verhoor geen verhoor is in de zin van artikel 47bis, § 2 en § 3, Wetboek van Strafvordering dat recht geeft op het in die bepalingen vermelde recht op een vertrouwelijk overleg met een advocaat naar keuze of een hem toegewezen advocaat en bijstand door deze advocaat tijdens het verhoor (-) het aflopend misdrijf van artikel 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet pas voltrokken is na het verstrijken van de termijn van vijftien dagen na de voormelde vraag om inlichtingen (-) de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt en die tijdens een dergelijk verhoor verklaart verdere inlichtingen te zullen inwinnen, zich nog niet schuldig kan maken aan het in artikel 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf en daarmee dus geen zelf-incriminerende verklaring aflegt.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt - Vraag om inlichtingen in de vorm van een verhoor - Geen verdachte - Geen verhoor in de zin van artikel 47bis, §§ 2 en 3, Wetboek van Strafvordering - Ontstaan van het aflopend misdrijf - Gevolg

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29ter - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt - Vraag om inlichtingen in de vorm van een verhoor - Geen verdachte - Geen verhoor in de zin van artikel 47bis, §§ 2 en 3, Wetboek van Strafvordering - Ontstaan van het aflopend misdrijf - Gevolg

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Uit artikelen 29ter, eerste lid, en 67ter, eerste tot en met vierde lid, Wegverkeerswet en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat (-) de vraag om inlichtingen als bedoeld in artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet niet is onderworpen aan bepaalde vormvereisten (-) de verplichting de gevraagde informatie te verstrekken ook bestaat indien de vraag niet schriftelijk is gesteld, maar enkel mondeling zoals in de vorm van een verhoor en in dat geval de termijn van vijftien dagen om de gegevens te bezorgen een aanvang neemt vanaf de datum van het verhoor (-) het noodzakelijk is maar volstaat dat de schriftelijk of mondeling geformuleerde vraag duidelijk het voertuig, het tijdstip en de plaats van overtreding vermeldt, waarop de vraag betrekking heeft, zonder dat in de uitnodiging tot dergelijk verhoor of tijdens dit verhoor uitdrukkelijk moet worden gewezen op de verplichtingen van artikel 67ter Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; Cass. 9 november 2021, AR P.21.0894.N,ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.3.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29ter - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Vraag om inlichtingen - Vormvereisten - Wijze

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit

van de bestuurder mede te delen - Vraag om inlichtingen - Vormvereisten - Wijze

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit artikelen 29ter, eerste lid, en 67ter, eerste tot en met vierde lid, Wegverkeerswet en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de verplichting voor de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt als houder van de kentekenplaat of als houder van het voertuig, om de nodige maatregelen te nemen om aan de verplichting te voldoen de identiteit van de onmiskenbare bestuurder op het ogenblik van de feiten of, indien zij die niet kennen, de identiteit van de persoon die verantwoordelijk is voor het voertuig, mee te delen binnen een termijn van vijftien dagen te rekenen vanaf de datum waarop de vraag om inlichtingen werd verstuurd, voortvloeit uit de wet, namelijk uit artikel 67ter Wegverkeerswet dat elkeen geacht is te kennen (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; Cass. 9 november 2021, AR P.21.0894.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.3.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Verplichting tot het nemen van de nodige maatregelen om aan de verplichting te voldoen - Verplichting die voortvloeit uit de wet - Gevolg

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29ter - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Verplichting tot het nemen van de nodige maatregelen om aan de verplichting te voldoen - Verplichting die voortvloeit uit de wet - Gevolg

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1650.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.6 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde van een op grond van artikel 62 Wegverkeerswet gedane vaststelling van een door een motorvoertuig gevoerde snelheid is als zodanig niet afhankelijk van de rijrichting waarin dit voertuig reed.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Bijzondere bewijswaarde van de vaststellingen - Vaststelling van de gevoerde snelheid - Rijrichting - Invloed

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.25.0114.N 4 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250304.2N.15 AC nr. ...

Uit artikel 42, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet volgt dat de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid een bewezenverklaring vereist van een overtreding van de politie over het wegverkeer of van een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader, maar die vervallenverklaring is niet afhankelijk van de door de rechter uit te spreken straf; uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 42, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet volgt verder dat indien een appellant in zijn verklaring van hoger beroep verwijst naar de in het grievenformulier vermelde grieven en hij in dat grievenformulier als grief enkel het beslissingsonderdeel aanwijst betreffende de aan de appellant opgelegde straf en daarbij uitdrukkelijk de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid als grief uitsluit, de saisine van het appelgerecht is beperkt tot de straf en niet slaat op de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid vermits dit een beslissingsonderdeel is dat te onderscheiden valt van het beslissingsonderdeel over de straf; de omstandigheid dat volgens artikel 42, tweede lid, Wegverkeerswet het uitspreken van de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid in elke aanleg mogelijk is en dit ongeacht wie het rechtsmiddel heeft ingesteld, laat niet toe anders te oordelen; daaruit volgt bovendien dat aangezien het beslissingsonderdeel betreffende de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid niet tot de saisine van het appelgerecht behoort, het appelgerecht zich niet kan uitspreken over een verzoek tot herziening van de maatregel als bedoeld door artikel 44 Wegverkeerswet.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht te sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Voorwaarde - Hoger beroep - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Grief beperkt tot de straf - Uitsluiting van de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Beslissingsonderdeel dat afscheidbaar is van het beslissingsonderdeel over de straf - Gevolg

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.24.0635.N 25 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250225.2N.16 AC nr. ...

Het door artikel 33 Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf vereist onder meer dat de dader weet dat hij zelf oorzaak van dan wel aanleiding tot een verkeersongeval op een openbare plaats is geweest en de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, zelfs wanneer het ongeval niet aan zijn schuld te wijten is (1); de bewezenverklaring van een vluchtmisdrijf vereist niet dat de dader ervan verantwoordelijk is voor het verkeersongeval waarbij hij de vlucht neemt, noch dat hij als de oorzaak van het verkeersongeval moet worden beschouwd of hierbij foutief of nalatig heeft gehandeld; het volstaat immers dat de dader weet dat hij aanleiding tot het verkeersongeval is geweest (2). (1) Cass. 17 maart 1981, AC 1980-81, nr. 410; Cass. 24 maart 1964, Pas. 1964, I, 811; P. ARNOU en M. DE BUSSCHER, Misdrijven en sancties in de Wegverkeerswet, Kluwer, 1999, 159-160; M. STERKENS, "Vluchtmisdrijf", in Comm. Straf. 2013, 7-8. (2) Over de bestanddelen van art. 33 Wegverkeerswet zie ook Cass. 31 januari 2024, AR P.23.1048.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240131.2F.5; Cass. 22 februari 2022, AR P.21.1612.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.16, NC 2022, 476; Cass. 8 april 2004, AR P.13.1610, AC 2004, nr. 277.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Bestanddelen van een misdrijf - Voorwaarde van het weten van de dader dat hij de oorzaak dan wel aanleiding tot een verkeersongeval was - Draagwijdte

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit de loutere omstandigheid dat de bestuurder van een voertuig definitief werd vrijgesproken van het onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval omdat niet bewezen is dat hij naar aanleiding van dat ongeval een fout of nalatigheid heeft begaan, kan niet worden afgeleid dat die bestuurder niet schuldig kan worden verklaard aan het in artikel 33, § 2, Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf; de rechter miskent dan ook niet het gezag van gewijsde van de voormelde vrijspraak wanneer hij die bestuurder veroordeelt wegens vluchtmisdrijf naar aanleiding van een ongeval dat voor een ander slagen of verwondingen tot gevolg heeft gehad, wanneer hij oordeelt dat die bestuurder, wetend dat zijn voertuig aanleiding tot een verkeersongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht heeft genomen om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, ook al is het ongeval niet aan zijn schuld te wijten.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.2 - Vluchtmisdrijf - Bestanddelen van een misdrijf - Voorwaarde van het weten van de dader dat hij de oorzaak dan wel aanleiding tot een verkeersongeval was - Vrijspraak wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan het slachtoffer van een verkeersongeval - Gevolg voor de beoordeling van schuld aan het vluchtmisdrijf - Gezag van gewijsde - Gevolg

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1635.N 11 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250211.2N.6 AC nr. ...

De loutere omstandigheid dat een beklaagde voorhoudt dat een verbalisant die vaststellingen heeft verricht bij een verkeersongeval een burgerlijke partij kent en dat tussen hen een zekere vriendschappelijkheid zou bestaan, volgt niet dat (1) de rechter verplicht is die verbalisant te horen als getuige op de rechtszitting, (2) de bijzondere bewijswaarde die de in het proces-verbaal vermelde zintuigelijke vaststellingen van de verbalisant op grond van artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet heeft, verdwijnt of (3) de rechter de strafvordering onontvankelijk moet verklaren.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Bijzondere bewijswaarde - Vriendschappelijke band tussen verbalisant en burgerlijke partij - Gevolg

- Art. 62, eerste lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.23.1475.F 29 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.4 AC nr. ...

Uit de vaststelling dat de beklaagde heeft erkend verantwoordelijk te zijn voor het voertuig dat werd geïdentificeerd als het voertuig waarmee een snelheidsovertreding werd begaan en, bijgevolg, krachtens artikel 67ter, eerste lid, Wegverkeerswet ertoe gehouden was de identiteit van de onmiskenbare bestuurder mee te delen, wat hij verzuimd heeft te doen, kan de rechter niet afleiden dat hij de bestuurder van het voertuig was op het ogenblik van de feiten (1). (1) Het wanbedrijf van niet-mededeling is een misdrijf waarvan het bestaan niet afhangt van het voorafgaand bewijs van het plegen van een ander misdrijf; aldus "voert het in artikel 67ter Wegverkeerswet ingevoerde mechanisme geen enkel vermoeden van schuld van de aangewezen bestuurder aan het oorspronkelijke misdrijf in en ontzegt het hem de mogelijkheid niet om aan te tonen dat hij, niettegenstaande zijn aanwijzing, niet de bestuurder van het betrokken voertuig was; die bepaling stelt de buitenvervolgingstelling van de beklaagde met betrekking tot het voormelde misdrijf evenmin afhankelijk van zijn verplichting om de persoon te identificeren die de werkelijke bestuurder van het voertuig was" (Cass. 18 september 2024, AR P.24.0737.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240918.2F.5); zie Cass. 27 september 2023, AR P.23.0844.F, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.9; Cass. 4 april 2023, AR P.23.0120.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.12; Cass. 27 oktober 2020, AR P.20.0587.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.9, AC 2020, nr. 660; Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0190.N, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.1, AC 2018, nr. 147; Cass. 27 oktober 2009, AR P.09.0778.N, ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20091027.2, AC 2009, nr. 620; S. STALLAERT, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, p. 105 [108]; Y. REGIMONT, "L'identification du coauteur en infraction: les articles 67bis et 67ter de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière", in Le droit pénal de la circulation routière en 2020: questions choisies, Brussel, Larcier, 2020, p. 75-76. Wanneer een overtreding van de wet werd begaan met een voertuig dat is ingeschreven op naam van een natuurlijke persoon en de bestuurder niet werd geïdentificeerd op het ogenblik van de vaststelling van het misdrijf, voorziet artikel 67bis Wegverkeerswet weliswaar in het weerlegbaar vermoeden dat "wordt vermoed dat dit misdrijf is begaan door de houder van de kentekenplaat van het voertuig". Maar "die bepaling vermeldt enkel de natuurlijke persoon op wiens naam het voertuig is ingeschreven en waarmee een overtreding van de Wegverkeerswet en van haar uitvoeringsbesluiten werd begaan en is, bijgevolg, enkel op die persoon van toepassing. (...) [; de] bepalingen van artikel 67ter verplichten de rechtspersoon en de persoon die het voertuig onder zich heeft om de identiteit van de bestuurder die een overtreding van de voormelde wet heeft begaan, mee te delen, maar stellen geen vermoeden van schuld in tegen die persoon of tegen de bestuurder. Zij laten niet toe het vermoeden van schuld bepaald bij artikel 67bis Wegverkeerswet tot die persoon of die bestuurder uit te breiden. Het bestreden vonnis dat anders oordeelt, is niet naar recht verantwoord". (Cass. 29 november 2011, AR P.11.0794.N, ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20111129.4, AC 2011, nr. 654 (raadpl. 4°); Cass. 14 november 2007, AR P.07.1064.F, ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071114.8, AC 2007, nr. 553). Wanneer, met andere woorden, een op naam van een rechtspersoon ingeschreven voertuig betrokken is bij een overtreding van de Wegverkeerswet, voert geen enkele bepaling een vermoeden van schuld in tegen de natuurlijke persoon die deze rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt (zaakvoerder, ...) en die de bij artikel 67ter opgelegde verplichting tot mededeling van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder heeft miskend. (M.N.B.).

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding van de Wegverkeerswet en van haar uitvoeringsbesluiten begaan met een voertuig dat op naam van een rechtspersoon is ingeschreven - Niet-mededeling van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder door de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt - (Geen) vermoeden dat die natuurlijke persoon de bestuurder van het voertuig was op het tijdstip van de feiten

- Art. 11 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 29 - Overtreding van de Wegverkeerswet en van haar uitvoeringsbesluiten begaan met een

voertuig dat op naam van een rechtspersoon is ingeschreven - Niet-mededeling van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder door de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt - (Geen) vermoeden dat die natuurlijke persoon de bestuurder van het voertuig was op het tijdstip van de feiten

- Art. 11 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1179.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 34, § 2, 1°, Wegverkeerswet volgt niet dat de meting van de alcoholconcentratie ook moet plaatsvinden op de plaats waar de betrokkene een voertuig of een rijdier bestuurt; de meting van de alcoholconcentratie is geen constitutief bestanddeel van het misdrijf op een openbare plaats een voertuig of een rijdier te hebben bestuurd terwijl de ademanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,35 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht heeft gemeten of de bloedanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,8 gram per liter bloed heeft aangegeven; het is enkel een bewijsmiddel.

Wetsbepalingen - Art. 34 - Vaststelling van de strafbare alcoholintoxicatie - Plaats van de meting stemt niet overeen met de plaats van het besturen van het voertuig, zoals omschreven in de dagvaarding - Territoriale bevoegdheid van de politierechtbank - Voorwaarde

- Art. 34, § 2, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1581.N 14 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.11 AC nr. ...

Geen enkele bepaling belet de rechter bij het motiveren van het opleggen van de beveiligingsmaatregel van het alcoholslot het gedragscorrigerend effect van een dergelijke maatregel te betrekken.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Maatregel van het alcoholslot - Gedragscorrigerend effect van de maatregel - Motivering - Toelaatbaarheid

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.24.1675.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.9 AC nr. ...

Uit de artikelen 203, § 1, en 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en hun wetsgeschiedenis volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats wordt bepaald door de verklaring van hoger beroep en vervolgens binnen de door die verklaring bepaalde grenzen verder door de in het grievenformulier opgegeven grieven, zodat indien in de verklaring van hoger beroep wordt aangegeven dat het hoger beroep is beperkt tot de in het grievenformulier vermelde grieven, de saisine van het appelgerecht beperkt is tot de in het grievenformulier vermelde beslissingsonderdelen, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden; de vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid bepaald in artikel 42 Wegverkeerswet vereist een bewezenverklaring van een overtreding van de politie over het wegverkeer of van een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader zodat uit de voormelde bepalingen volgt dat indien een appellant in zijn verklaring van hoger beroep verwijst naar de in het grievenformulier vermelde grieven en hij in dat grievenformulier als grief het beslissingsonderdeel aanwijst betreffende de schuldigverklaring van de appellant aan een of meerdere overtredingen van de politie over het wegverkeer of aan een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader en daarvan de hervorming door het appelgerecht vraagt, het daarvan niet te onderscheiden beslissingsonderdeel waarbij bij toepassing van artikel 42 Wegverkeerswet een vervallenverklaring wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid wordt uitgesproken, noodzakelijk ook tot de saisine van het appelgerecht behoort, waarbij de omstandigheid dat de appellant in zijn grievenformulier uitdrukkelijk aangeeft dat zijn hoger beroep niet is gericht tegen het beslissingsonderdeel betreffende die vervallenverklaring en daarover dus formeel geen grief aanvoert, niet toelaat anders te oordelen en het t appelgerecht een dergelijke beperking in de verklaring van hoger beroep en in het grievenformulier buiten beschouwing moet laten.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Hoger beroep - Grievenformulier - Saisine van het appelgerecht - Beslissingsonderdelen vermeld in het grievenformulier - Beslissingsonderdelen onafscheidelijk verbonden met die vermeld in het grievenformulier - Vervallenverklaring van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Vereiste van een bewezenverklaring aan een overtreding van de politie over het wegverkeer of aan een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.23.1023.F 18 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231018.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet moet de rechter het alcoholslot verplicht opleggen in geval van veroordeling wegens het besturen van een voertuig onder invloed van alcohol binnen drie jaar te rekenen van een voorgaand vonnis dat dezelfde veroordeling uitspreekt, indien de ademanalyse telkens een alcoholconcentratie van ten minste een halve milligram meet of de bloedanalyse telkens een alcoholconcentratie van ten minste 1,2 gram aangeeft, en artikel 26, tweede lid, van de wet van 6 maart 2018 bepaalt dat voormelde bepaling enkel van toepassing is op de na de inwerkingtreding van die wet gepleegde feiten; die bepalingen stellen de toepassing van voormeld artikel 37/1, § 1, derde lid, niet afhankelijk van de voorwaarde dat het antecedent, dat de staat van herhaling oplevert, net als de nieuwe feiten na de inwerkingtreding van de nieuwe wet moet zijn gepleegd (1). (1) Contra: Cass. 23 februari 2022, AR P.21.1638.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.5.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, § 1, derde lid - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot - Werking in de tijd - In het vonnis bedoelde feiten die als grondslag voor de herhaling dienen en die werden gepleegd vóór 1 juli 2018 - Invloed

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

C.22.0487.F 13 oktober 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231013.1F.2 AC nr. ...

Enkel de gedraging van de voorranggerechtigde bestuurder die elke redelijke verwachting verijdelt, stelt de voorrangschuldige bestuurder vrij van de verplichtingen die uit de voorrangsregel voortvloeien.

Wetsbepalingen - Art. 12 - Voorrangsplicht - Voorrangschuldige bestuurder - Vrijstelling van zijn plicht - Voorwaarden

- Art. 12.5 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.23.0839.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.12 AC nr. ...

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van schuld is van toepassing op de inbreuken op de voormelde wet en haar uitvoeringsbesluiten; dit vermoeden kan bijgevolg ook gelden voor het in artikel 21 van die wet bepaalde misdrijf van het besturen van een voertuig zonder rijbewijs, zelfs als dit misdrijf niet op hetzelfde ogenblik werd vastgesteld als de overtreding die tot de eerste vaststelling heeft geleid; er anders over oordelen zou een niet door de wetgever gewilde beperking inhouden van de toepassing van artikel 67bis Wegverkeerswet (1). (1) Zie Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, en verwijzingen in noot; Cass. 25 oktober 2011, AR P.11.0548.N, AC 2011, nr. 572, aangehaald in M-A BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, II, Brussel, Die Keure, 2021,1327, noot 119. Het OM heeft erop gewezen dat dit vermoeden inderdaad niet van toepassing is op het gebrek aan rijbewijs van de verweerster op de datum van de vaststelling – een omstandigheid waarvan niet uit het bestreden vonnis blijkt dat ze in casu werd betwist – maar dat het vonnis niet naar recht de overweging verantwoordt dat dit vermoeden, wat deze telastlegging betreft, niet van toepassing is op de door de verweerster betwiste omstandigheid dat zij op dat ogenblik het voertuig bestuurde. (M.N.B)

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat - Toepassingsgebied - Besturen van een voertuig zonder rijbewijs (artikel 21) niet vastgesteld bij de eerste vaststelling

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 21 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 21 - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet) - Toepasselijkheid op het bij de eerste vaststelling niet vastgestelde misdrijf van het besturen van een voertuig zonder rijbewijs

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 21 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0844.F 27 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230927.2F.9 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal niet werd opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of niet binnen de wettelijke termijn aan de overtreder werd verzonden, verliezen de vaststellingen van de agenten de bij die bepaling voorgeschreven bijzondere bewijswaarde; de hierin vervatte vaststellingen blijven evenwel gelden als gewone inlichtingen, waarvan de rechter de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Zie Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, AC 1986, nr. 116 en noot.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Vaststellingen van de ambtenaren - Bijzondere bewijswaarde - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de

wettelijke termijn - Gevolgen

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De niet-verzending van een proces-verbaal binnen de wettelijke termijn aan de overtreder overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet (1) en de daaruit volgende toegenomen moeilijkheid om de bewijswaarde ervan te ontkrachten, wist het vermoeden van schuld van de houder van het kenteken uit, zoals dat is bepaald in artikel 67bis Wegverkeerswet , en dit zelfs in het geval van vluchtmisdrijf (2); de verplichting om het proces-verbaal van overtreding tijdig aan de overtreder toe te zenden, heeft immers tot doel hem in staat te stellen het tegenbewijs van die vaststellingen te leveren (3). (1) Zie Cass. 2 november 2022, AR P.22.0943.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.8; Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, Pas. 1986, nr. 116 en noot. (2) De eiser heeft, zonder het juridisch beginsel in twijfel te trekken, aangevoerd dat het niet van toepassing is "in het bijzondere geval dat het aan de overtreder verweten misdrijf een vluchtmisdrijf is", op grond dat een dergelijk wanbedrijf juist tot doel heeft om aan elke vaststelling van de politie te ontsnappen en dat, gelet op de tijd die in dergelijke gevallen doorgaans nodig is om het gebruikte voertuig te identificeren, een kopie van de vaststelling zelden aan de houder van de kentekenplaat kan worden toegezonden binnen de in artikel 62, achtste lid, bepaalde termijn van "veertien dagen te rekenen van de datum van vaststelling van de misdrijven". Inderdaad, "aangezien vluchtmisdrijf een overtreding vormt in de zin van art. 67bis [Wegverkeerswet], is het door dat artikel ingevoerde vermoeden van schuld van toepassing op de pleger van een vluchtmisdrijf die bij de vaststelling van die overtreding niet geïdentificeerd werd, ook al werd de dader niet tevens veroordeeld wegens overtreding van het wegverkeersreglement" (Cass. 25 februari 2004, AR P.03.1430.F, AC 2004, nr. 104). Maar, "de verplichting het proces-verbaal van overtreding tijdig toe te zenden aan de overtreder heeft immers tot doel deze in staat te stellen het tegenbewijs te leveren van de vaststellingen die een bijzondere bewijswaarde hebben" (Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709). Over het algemeen wordt de bewijslevering moeilijker naarmate de tijd verstrijkt, wat des te meer geldt voor negatief bewijs (in dit geval, het bewijs dat de houder van de kentekenplaat niet de bestuurder van het voertuig was op het tijdstip van de verweten feiten). Naast het feit dat de voorgestelde uitzondering geen wettelijke basis heeft, verantwoordt die ratio legis de toepassing van die verplichting en de sanctie bij niet-naleving ervan, zelfs in geval van vluchtmisdrijf en ongeacht de door de eiser onderstreepte praktische gevolgen. Het middel dat aanvoert dat, de lege late, het in artikel 67bis bepaalde vermoeden in dit geval van toepassing is zonder tijdsbeperking (behalve die van de verjaring), wat in strijd lijkt met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM 4 oktober 2007, Anghel t. Roemenië , nr. 28183/03, § 60; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, II, Brussel, Larcier, 2023, nr. 1800), faalt bijgevolg naar recht. (MNB). (3) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709, overweging 6, i.f.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke termijn - Invloed

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 62 - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet) - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke termijn - Invloed

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Geen proces-verbaal opgemaakt overeenkomstig artikel 62 Wegverkeerswet of geen verzending hiervan aan de overtreder binnen de wettelijke termijn - Invloed op het vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat (artikel 67bis van de voormelde wet)

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van schuld van de houder van de kentekenplaat dat aan het voertuig is toegekend, is verenigbaar met artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, indien dat vermoeden weerlegbaar is (1) en op voorwaarde dat de wet dit beperkt binnen redelijke grenzen die met de ernst van de zaak rekening houden en het recht van verdediging beschermen. (1) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709; zie Cass. 16 april 2002, AR P.01.0119.N, AC 2002, nr. 231; Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1532.F, AC 2001, nr. 75; Arbitragehof 21 maart 2000, nr. 27/2000; EHRM 7 oktober 1988, nr. 10519/83, Salabiaku t. Frankrijk, §§ 29-30 (betreffende het in het Franse douanewetboek bepaalde vermoeden van verantwoordelijkheid voor de fraude ten aanzien van de houder van de goederen).

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vaststelling van een inbreuk op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten begaan met een motorvoertuig - Geen identificatie van de bestuurder op het tijdstip van die vaststelling - Vermoeden van schuld van de houder van de aan het voertuig toegekende kentekenplaat - Verenigbaarheid met artikel 6.2 EVRM - Voorwaarden

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1533.F 13 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.4 AC nr. ...

De rechter die op grond van het enkele feit dat er een vraag om inlichtingen werd verzonden naar de zetel van de rechtspersoon die houder is van het kenteken, vermoedt dat laatstgenoemde die vraag heeft ontvangen of dat het gebrek aan ontvangst het gevolg is van zijn nalatigheid, en op grond hiervan beslist dat het aan de vervolgde persoon staat om de feitelijke gegevens op te geven die zijn bewering volgens welke hij de vraag om inlichtingen niet heeft ontvangen en niet nalatig is geweest, aannemelijk kunnen maken, schendt artikel 6.2 EVRM en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld (1). (1) Het Hof bevestigt zo de ommekeer in de rechtspraak die blijkt uit Cass. 14 december 2021, AR P.21.1108.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10, § 6 tot § 8; HOF VAN CASSATIE VAN BELGIË, Jaarverslag 2021, Larcier, p. 110-112; RDPC, 2023/1, p. 52, noot J. POELMAN, "L'article 67ter de la loi relative à la police de la circulation routière : vers une protection accrue de la présomption d'innocence"; R.W., 2022-23, p. 337, noot C. IDOMON, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon-kentekenplaathouder in artikelen 67ter, tweede lid, en 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet vereist ontvangst van de vraag om inlichtingen"; T. Strafr., 2022, p. 274, noot J. VANDEUREN, "Artikel 67ter Wegverkeerswet: bewijs van ontvangst van de vraag om inlichtingen in het licht van het vermoeden van onschuld"; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; RABG, 2022/9, p. 630, noot C. DE ROY, "De verplichting tot identificatie van de bestuurder van een voertuig op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet: het Hof van Cassatie verzet de bakens"; CRA, 2022/4, p. 56, noot; NC, 2022/6, p. 474; Cass. 8 februari 2022, AR P.21.0909.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16; contra Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0243.N, (2de middel), AC 2019, nr. 15; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F (2de middel, 2de onderdeel), en noot M.N.B., AC 2019, nr. 41; zie Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0089.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10. (M.N.B.)

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de identiteit van de bestuurder of de voor het voertuig verantwoordelijke persoon - Ontvangst - Bewijs - Vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Om de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die hem in rechte vertegenwoordigt schuldig te verklaren aan het misdrijf van niet-meedeling, binnen de termijn van vijftien dagen te rekenen vanaf de datum waarop de vraag om inlichtingen werd verstuurd, van de identiteit van de bestuurder of van de persoon die voor het voertuig verantwoordelijk is, moet met een redelijke mate van zekerheid worden aangetoond dat de rechtspersoon die vraag heeft ontvangen of dat het gebrek aan ontvangst het gevolg is van zijn nalatigheid; de wetgever kan immers niet de bedoeling hebben gehad om het gebrek aan antwoord op een vraag om inlichtingen die de geadresseerde, om redenen onafhankelijk van zijn wil, niet heeft ontvangen, strafbaar te stellen; het is niet onredelijk om uit de vaststelling dat de vraag om inlichtingen naar de rechtspersoon werd verzonden, af te leiden dat hij die vraag heeft ontvangen of dat het gebrek aan ontvangst te wijten is aan zijn nalatigheid; indien de rechtspersoon echter betwist dat hij de vraag om inlichtingen heeft ontvangen, vereist de eerbiediging van het vermoeden van onschuld, gelet op de zwaarwichtigheid van de opgelegde straf, dat hij dat vermoeden, afgeleid uit het verzenden van de vraag, werkelijk kan weerleggen; een dergelijke mogelijkheid houdt in dat de vervolgende partij aantoont dat de vraag om inlichtingen werd aangeboden aan de houder van het kenteken of aan zijn zetel (1). (1) Het Hof bevestigt zo de ommekeer in de rechtspraak die blijkt uit Cass. 14 december 2021, AR P.21.1108.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10, § 6 tot § 8; HOF VAN CASSATIE VAN BELGIË, Jaarverslag 2021, Larcier, p. 110-112; RDPC, 2023/1, p. 52, noot J. POELMAN, "L'article 67ter de la loi relative à la police de la circulation routière : vers une protection accrue de la présomption d'innocence"; R.W., 2022-23, p. 337, noot C. IDOMON, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon-kentekenplaathouder in artikelen 67ter, tweede lid, en 29ter, eerste lid, Wegverkeerswet vereist ontvangst van de vraag om inlichtingen"; T. Strafr., 2022, p. 274, noot J. VANDEUREN, "Artikel 67ter Wegverkeerswet: bewijs van ontvangst van de vraag om inlichtingen in het licht van het vermoeden van onschuld"; Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; RABG, 2022/9, p. 630, noot C. DE ROY, "De verplichting tot identificatie van de bestuurder van een voertuig op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet: het Hof van Cassatie verzet de bakens"; CRA, 2022/4, p. 56, noot; NC, 2022/6, p. 474; Cass. 8 februari 2022, AR P.21.0909.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16; contra Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0243.N, (2de middel), AC 2019, nr. 15; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F (2de middel, 2de onderdeel), en noot M.N.B., AC 2019, nr. 41; zie Cass. 25 mei 2022, AR P.22.0089.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10. (M.N.B.)

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de identiteit van de bestuurder of de voor het voertuig verantwoordelijke persoon - Ontvangst - Bewijs - Vermoeden van onschuld - Gevolg

- Art. 29ter, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 29ter, eerste lid. Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0503.F 13 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230913.2F.3 AC nr. ...

Het verbod om te rijden zonder eerst te zijn geslaagd voor de proef of proeven tot herstel in het recht tot sturen, gaat in bij het verstrijken van de in de beslissing van vervallenverklaring bepaalde termijn van het verval; de datum van het verstrijken van de termijn van het verval hangt enerzijds af van die waarop het openbaar ministerie het verval van het recht tot sturen aan de veroordeelde ter kennis heeft gebracht met toepassing van artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet, waarbij laatstgenoemd artikel bepaalt dat het verval van het recht tot sturen de vijfde dag na die kennisgeving ingaat en, anderzijds, van de door de beslissing van vervallenverklaring bepaalde duur van het verval (1). (1) Zie Cass. 11 mei 2022, AR P.22.0245.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.5.

Wetsbepalingen - Art. 40 - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Verbod om te rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Aanvang - Verstrijken van de termijn van het verval

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, eerste lid, 2° - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Verbod om te rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Aanvang - Verstrijken van de termijn van het verval

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De beslissing van vervallenverklaring van het recht tot sturen bepaalt voor welke proef of proeven, van de vier in artikel 38, § 3, Wegverkeerswet vermelde soorten, de veroordeelde moet slagen voordat hij opnieuw achter het stuur kan plaatsnemen na het verstrijken van de termijn van het verval; hieruit volgt dat de rechter die, tenzij hij een verschrijving verbetert of een onvolledige omschrijving op grond van het strafdossier rechtzet, in een telastlegging van schending van artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet, de hierin vermelde beslissing van vervallenverklaring vervangt door een andere beslissing van vervallenverklaring, zichzelf gelast met een ander strafbaar feit (1). (1) Zie Cass. 14 september 2022, AR P.22.0430.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5, met concl. OM. Uit dat arrest volgt dat de rechter kan oordelen dat de beklaagde die wordt vervolgd wegens het rijden spijts verval van het recht tot sturen, opgelegd door een eerder vonnis dat niet van toepassing was op de dag van het bedoelde feit, niet wordt vervolgd voor het rijden spijts een dergelijk door een ander vonnis opgelegd verval dat niet in de telastlegging is vermeld. Uitdrukkelijk in het licht van dat arrest heeft het OM tot verwerping geconcludeerd.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Herkwalificatie door de appelrechter om een andere beslissing van vervallenverklaring te vermelden - (Geen) Wettigheid

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 38, § 1, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, eerste lid, 2° - Verval van het recht tot sturen - Herstel van het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor proeven - Rijden voorafgaand aan het slagen voor de proeven - Herkwalificatie door de appelrechter om een andere beslissing van vervallenverklaring te vermelden - (Geen) Wettigheid

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 38, § 1, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1425.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.2 AC nr. ...

De in het proces-verbaal van de bevoegde ambtenaar opgenomen vermelding volgens welke hij een weggebruiker heeft herkend terwijl hij een inbreuk op het wegverkeersreglement beging, is een persoonlijke vaststelling die deze ambtenaar heeft gedaan op het ogenblik van de inbreuk of onmiddellijk na het begaan ervan en die betrekking heeft op de materiële bestanddelen van het misdrijf en de daarmee gepaard gaande omstandigheden; een dergelijke vermelding beschikt over de bijzondere bewijswaarde zoals bepaald in artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62, eerste lid - Processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel -

Persoonlijke vaststellingen van de verbalisant - Herkenning van een weggebruiker op het ogenblik dat hij het misdrijf pleegde - Bewijswaarde tot bewijs van het tegendeel

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de overheidspersonen die door de Koning worden aangewezen om toezicht te houden op de naleving van die wet en haar uitvoeringsbesluiten de overtredingen vaststellen door processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel; die bijzondere bewijswaarde geldt voor de persoonlijke vaststellingen van de verbalisant, dit wil zeggen voor dat wat de ambtenaar ziet, hoort of persoonlijk vaststelt op het ogenblik van het misdrijf of onmiddellijk nadat dit werd gepleegd, wat betreft de materiële bestanddelen van het misdrijf en de daarmee gepaard gaande omstandigheden; ze is niet van toepassing op de latere vaststellingen, of op de informatie die de verbalisant heeft verzameld buiten die eerste vaststelling of de gegevens die op een later tijdstip worden aangedragen (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62, eerste lid - Processen-verbaal die gelden tot bewijs van het tegendeel - Persoonlijke vaststellingen van de verbalisant - Begrip

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0148.F 21 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230621.2F.5 AC nr. ...

De bestuurder die naar links afslaat is slechts bevrijd van de verplichting om voorrang te verlenen aan de tegenligger op de rijbaan die hij gaat verlaten, indien de komst van de weggebruiker die voorrang heeft onvoorzienbaar was of indien de voorrangschuldige bestuurder zich op een andere manier in een situatie van overmacht bevond (1). (1) Zie Cass. 22 september 2020, AR P.20.0583.N, AC 2020, nr. 566.

Wetsbepalingen - Art. 19 - Artikel 19.3.3° - Verplichting voor een bestuurder om voorrang te verlenen aan de tegenliggers op de rijbaan die hij gaat verlaten - Voorwaarde om van die verplichting bevrijd te worden

- Art. 19, § 3, 3° KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

P.23.0200.F 31 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230531.2F.3 AC nr. ...

Artikel 33, §2, Wegverkeerswet bestraft de dader van een vluchtmisdrijf dat naar aanleiding van een ongeval met gewonden werd gepleegd met name met een verval van het recht tot sturen, en het derde lid van dat artikel bepaalt dat het herstel van het recht tot sturen afhankelijk is van het slagen voor het theoretisch examen, het praktisch examen en het psychologisch onderzoek bedoeld in artikel 38, § 3, eerste lid, van die wet; de rechter kan bijgevolg niet beslissen dat die telastlegging voldoende wordt bestraft door de opgelegde geldboete en vervallenverklaring, zonder dat de beklaagde de verplichting moet worden opgelegd, wegens de ouderdom van de feiten en de afwezigheid van gerechtelijke antecedenten, om die examens opnieuw af te leggen en zich aan dat onderzoek te onderwerpen (1). (1) Het Hof stelt aldus impliciet vast dat het derde (oorspronkelijk tweede) lid van art. 33, § 2, betrekking heeft op zowel het eerste lid (ongeval met gewonden) als het huidige tweede lid (dodelijk ongeval). Uit de memorie van toelichting (Parl.St. Kamer, nr. 54-2868/001, 21-22) van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, die het oorspronkelijke eerste lid heeft opgesplitst, blijkt overigens geenszins dat de wetgever de verplichting om te slagen voor de examens en onderzoeken in het eerste geval zou hebben willen schrappen. (M.N.B.)

Wetsbepalingen - Art. 38 - Vluchtmisdrijf gepleegd naar aanleiding van een ongeval met gewonden - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Ondergeschikt aan het slagen voor het theoretisch examen, praktisch examen en psychologisch onderzoek - Verplicht karakter - Gevolg

- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 33, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.2 - Vluchtmisdrijf gepleegd naar aanleiding van een ongeval met gewonden - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Ondergeschikt aan het slagen voor het theoretisch examen, praktisch examen en psychologisch onderzoek - Verplicht karakter - Gevolg

- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 33, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De verplichting om voor een of meer examens en onderzoeken te slagen met het oog op het herstel in het recht tot sturen is een veiligheidsmaatregel; wanneer die maatregel verplicht moet worden opgelegd en de rechter dit heeft verzuimd en de schuldigverklaring en de wegens de bewezen verklaarde telastleggingen uitgesproken straffen zelf niet worden vernietigd, is de vernietiging beperkt tot het ontbreken van die veiligheidsmaatregel (1). (1) Zie Cass. 15 november 2000, AR P.00.1271.F, AC 2000, nr. 625; Cass. 22 december 2021, AR P.21.1265.F, arrest niet gepubliceerd ("Vernietigt het bestreden vonnis in zoverre het uitspraak doet over de voorwaarden die aan het herstel van de verweerder in het recht tot sturen zijn verbonden").

Wetsbepalingen - Art. 38 - Vluchtmisdrijf gepleegd naar aanleiding van een ongeval met gewonden - Verval van het recht tot sturen - Herstel in dat recht - Verplicht ondergeschikt aan het slagen voor examens en onderzoeken - Verzuim van de rechter om dit op te leggen - Vernietiging - Omvang

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.1433.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.1 AC nr. ...

De Wegverkeerswet bevat geen bepaling die de in artikel 99bis Strafwetboek bedoelde gelijkstelling uitsluit; die bepaling is met name van toepassing om de in de artikelen 36, eerste lid, en 38, § 6, van die wet bedoelde wettelijke herhaling te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Rijden in staat van dronkenschap - Beslissing waarop de bijzondere herhaling berust - Veroordeling uitgesproken door een strafgerecht van een andere EU-lidstaat onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerechten - Artikel 99bis Strafwetboek - Toepassing krachtens artikel 100 van datzelfde wetboek

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 36 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 100 Strafwetboek

- Art. 99bis Strafwetboek

- Artt. 36 en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Artt. 99bis en 100 Strafwetboek

Wetsbepalingen - Art. 36 - Rijden in staat van dronkenschap - Beslissing waarop de bijzondere herhaling berust - Veroordeling uitgesproken door een strafgerecht van een andere EU-lidstaat onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerechten - Artikel 99bis Strafwetboek - Toepassing krachtens artikel 100 van datzelfde wetboek

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 36 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 100 Strafwetboek

- Art. 99bis Strafwetboek

- Artt. 36 en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Artt. 99bis en 100 Strafwetboek

P.22.1449.F 22 maart 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.7 AC nr. ...

Een vonnis dat een beklaagde wegens een snelheidsovertreding in een agglomeratie, in staat van wettelijke herhaling, veroordeelt tot een geldboete en tot een verval van het recht tot sturen, maar de uitspraak over de in artikel 38, § 3, 1° tot 4°, Wegverkeerswet bepaalde veiligheidsmaatregelen aanhoudt omdat die beklaagde beweert een inwoner van een andere staat te zijn en over een door de autoriteiten van die staat afgegeven rijbewijs te beschikken, waardoor hij niet aan de wettelijke voorwaarden zou voldoen om in België een rijbewijs te verkrijgen, is geen definitieve veroordeling over de strafvordering die voor onmiddellijk cassatieberoep vatbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Veroordeling tot een geldboete en tot een verval van het recht tot sturen - Beslissing die de uitspraak over de in artikel 38, § 3, Wegverkeerswet bepaalde veiligheidsmaatregelen aanhoudt - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Geen eindbeslissing

- Art. 38, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.22.1052.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.3 AC nr. ...

Het verschil waarnaar artikel 26 van het koninklijk besluit van 21 april 2007 en bijlage 2 bij dat koninklijk besluit verwijzen, bestaat in het verschil tussen de resultaten van twee of drie opeenvolgende metingen van de alcoholconcentratie in de door een bestuurder uitgeademde alveolaire lucht, na uitvoering van evenveel analyses van de adem van de betrokkene; wanneer, bijgevolg, de bestuurder niet heeft gevraagd om een tweede ademanalyse te ondergaan en deze niet werd uitgevoerd, is de nauwkeurigheidsmarge die wordt weergegeven door het apparaat dat de alcoholconcentratie in de uitgeademde alveolaire lucht meet en die bedoeld is om de geldigheid van de resultaten van meerdere analyses te meten, niet van toepassing.

Wetsbepalingen - Art. 34 - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Ademanalyse - Toestel dat de alcoholconcentratie in de uitgeademde alveolaire lucht meet - Weergegeven nauwkeurigheidsmarge

- Art. 26 en bijlage 2, punten 3.6 en 4.3.3 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Artt. 34 en 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 59 - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Ademanalyse - Toestel dat de alcoholconcentratie in de uitgeademde alveolaire lucht meet - Weergegeven nauwkeurigheidsmarge

- Art. 26 en bijlage 2, punten 3.6 en 4.3.3 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Artt. 34 en 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0748.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.2 AC nr. ...

Aangezien de overtreding die wordt bestraft door artikel 10.2, eerste lid, Wegverkeersreglement (1) een overtreding van de eerste graad (2) is en niet is vermeld onder de overtredingen waarnaar artikel 38, § 1, 1°, 2°, 3°bis, 4°, en 5°, § 2, § 5, en § 6, Wegverkeerswet verwijst, kan hiervoor geen verval van het recht tot sturen worden opgelegd. (1) "Geen enkele bestuurder mag de normale gang van andere bestuurders hinderen door abnormaal traag te rijden wanneer daar geen geldige reden toe is, of door plots te remmen wanneer dit niet om veiligheidsredenen vereist is." (2) Het eerste lid van artikel 10 Wegverkeersreglement wordt niet vermeld in het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad van de algemene reglementen genomen ter uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer (terwijl het tweede lid van die bepaling, dat vermeld is in artikel 2 van dit KB, een overtreding van de tweede graad is in de zin van artikel 29, § 1, derde lid, Wegverkeerswet). Het gaat dus om een overtreding van de eerste graad die wordt bestraft met een geldboete van 10 euro tot 250 euro (art. 29, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet); die overtreding vormt dus een wanbedrijf als ze wordt bestraft met een geldboete van minstens zesentwintig euro (art. 38, tweede lid, Strafwetboek); de rechtbank kon dus, zoals ze heeft gedaan, wegens die telastlegging inderdaad een correctionele werkstraf uitspreken van meer dan 45 uur (art. 37quinquies, § 2, tweede lid, Strafwetboek).

Wetsbepalingen - Art. 29 - Overtreding van artikel 10.2, eerste lid, Wegverkeersreglement - Overtreding van de eerste graad - (Geen) verval van het recht tot sturen

- Art. 10.2, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Artt. 29, § 1, en 38, § 1, 3° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 38 - Overtreding van artikel 10.2, eerste lid, Wegverkeersreglement - Overtreding van de eerste graad - (Geen) verval van het recht tot sturen

- Art. 10.2, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Artt. 29, § 1, en 38, § 1, 3° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0980.F 9 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.7 AC nr. ...

Wanneer de wet in strafzaken geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de feitenrechter in feite de bewijswaarde van de hem voorgelegde gegevens waarop hij zijn overtuiging grondt en waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen Voeren (1); het staat hem met name vrij om geen geloof te hechten aan het resultaat van een speekselanalyse maar andere gegevens in aanmerking te nemen, zoals de vaststellingen van de politieagenten, met inbegrip van die welke bestaan in de vaststelling, teneinde een speekseltest op te leggen aan de bestuurder, van de tekenen van recent druggebruik zoals bedoeld in artikel 61bis, § 2, 2°, Wegverkeerswet; die wet kent geen bijzondere bewijswaarde toe aan de bevindingen van een door de Koning erkend laboratorium met betrekking tot de in artikel 62ter bedoelde speekselanalyse (2). (1) Cass. 7 september 2016, AR P.16.0362.F, AC 2016, nr. 462. (2) Zie wat betreft de beoordeling van het resultaat van de in art. 61bis bedoelde speekseltest Cass. 20 mei 2014, AR P.13.1776.N, AC 2014, nr. 359 [p.1259-1260, § 2 en § 3].

Wetsbepalingen - Art. 61 - Artikel 61bis - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Speekselanalyse door een erkend laboratorium - Bewijswaarde - Mogelijkheid om het resultaat te beoordelen door andere gegevens in aanmerking te nemen - Vaststelling, teneinde een speekseltest op te leggen aan de bestuurder, van de tekenen van recent druggebruik

- Artt. 61bis, § 2, en 62ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62ter - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Resultaat van een speekselanalyse door een erkend laboratorium - Bewijswaarde - Mogelijkheid om het resultaat te beoordelen door andere gegevens in aanmerking te nemen - Vaststelling, teneinde een speekseltest op te leggen aan de bestuurder, van de tekenen van recent druggebruik

- Artt. 61bis, § 2, en 62ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De wet maakt de beslissing volgens welke de speekselanalyse niet betrouwbaar lijkt niet ondergeschikt aan de uitvoering, op vraag van de beklaagde, van een tweede analyse die moet worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 62ter, § 4, Wegverkeerswet, en artikel 9 van het koninklijk besluit van 27 november 2015 tot uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat betreft de speekselanalyse en de bloedproef bij het sturen onder invloed van bepaalde psychotrope stoffen en de erkenning van de laboratoria, en waarvan de bevindingen die van de eerste zouden tegenspreken.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62ter - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Speekselanalyse - Betrouwbaarheid - Beoordeling - (Geen) ondergeschiktheid aan de uitvoering, op vraag van de beklaagde, van een tweede analyse waarvan de bevindingen die van de eerste zouden tegenspreken

- Art. 9 KB 27 november 2015 tot uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat betreft de speekselanalyse en de bloedproef bij het sturen onder invloed van bepaalde psychotrope stoffen en de erkenning van de

- Art. 62ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0431.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.3 AC nr. ...

De in artikel 38, § 2bis, Wegverkeerswet bepaalde mogelijkheid voor de rechter houdt slechts een spreiding van de tenuitvoerlegging van het verval in de tijd in, zonder dat die aanpassing een invloed heeft op de effectieve duur van de straf; hieruit volgt dat de vernietiging van de beslissing met betrekking tot het verzoek tot het verkrijgen van die aanpassing niet tot de vernietiging van de beslissing over het opleggen van het verval zelf leidt (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0092.N, arrest niet gepubliceerd.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 2bis - Effectief verval van het recht tot sturen - Verzoek om het verval in het weekend uit te voeren - Geen uitspraak - Vernietiging

- Art. 38, § 2bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wanneer de rechter een effectief verval van het recht tot sturen oplegt, is hij gehouden te antwoorden op het verzoek van de beklaagde om het effectief verval enkel uit te voeren van vrijdag om 20 uur tot zondag om 20 uur, en vanaf 20 uur op de vooravond van een feestdag tot 20 uur op die feestdag (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0092.N, arrest niet gepubliceerd.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 2bis - Effectief verval van het recht tot sturen - Verzoek om het verval in het weekend uit te voeren - Antwoordplicht

- Art. 38, § 2bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0943.F 2 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.8 AC nr. ...

Wanneer het proces-verbaal van vaststelling, waarvan geen afschrift is toegestuurd aan de verweerder, zijn bijzondere bewijskracht zoals bedoeld in artikel 62 Wegverkeerswet is verloren, kan artikel 67bis, eerste lid, van die wet niet worden toegepast en dient het openbaar ministerie het bewijs te leveren dat de beklaagde schuldig is aan de feiten van het aldus vastgestelde misdrijf (1). (1) Cass. 12 december 2017, AR P.17.0888.N, AC 2017, nr. 709.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Verkeersovertreding - Niet geïdentificeerde bestuurder - Houder van de kentekenplaat - Vermoeden van schuld - Geen tijdige toezending van het proces-verbaal van vaststelling - Verlies bijzondere bewijswaarde

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 62 - Materiële bewijsmiddelen opgeleverd door bemande automatisch werkende toestellen - Geen tijdige toezending van het proces-verbaal van vaststelling - Verlies bijzondere bewijswaarde

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1428.F 26 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.2 AC nr. ...

Het terugsturen door de geadresseerde van het afschrift van een proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wegverkeerswet, van het formulier dat bij die akte werd gevoegd na het invullen ervan, vormt geen verhoor door de autoriteiten.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor door de autoriteiten - Begrip - (Niet) terugsturen door de geadresseerde van het afschrift van een proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wegverkeerswet, van het formulier dat bij die akte werd gevoegd na het invullen ervan

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0634.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.15 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde waarmee een vonnis is bekleed dat moet dienen als grondslag voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en artikel 38, § 6, Wegverkeerswet zelf, verzetten zich niet ertegen dat de rechter kan oordelen dat de vermelding van een wetsbepaling in een vonnis dat veroordeelt voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven berust op een vergissing of onvolledig is (1). (1) Cass. 19 april 2022, AR P.22.0359.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.8. In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden – zie Cass. 23 oktober 2015, AR C.15.0108.F, AC 2015, nr. 624 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151023.5 en Cass. 5 december 2012, AR P.12.1292.F, AC 2012, nr. 668 ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121205.3, RW 2013-14/17, 655; A. WYLLEMAN, "Het gezag van gewijsde: uitdrukking van het rechterlijk gezag", TPR 1988, p. 33; P. CLAEYS-BOÚÚAERT, "Algemene beginselen van het recht, vijftien jaar rechtspraak van het Hof van Cassatie", RW 1986-87, 922.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen uitgesproken als straf - Bijzonder herhalingsregime - Vergissing of onvolledigheid in het vonnis dat de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet - Gezag van gewijsde - Draagwijdte

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0639.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.9 AC nr. ...

Artikel 34, § 2, 3°, Wegverkeerswet bestraft hij die zonder wettige reden weigert de bloedproef als bedoeld in artikel 63, § 1, 1° en 2°, Wegverkeerswet te laten nemen en de rechter oordeelt onaantastbaar of er een wettige reden is die een dergelijke weigering kan rechtvaardigen; het begrip wettige reden is niet beperkt tot louter medische redenen maar moet gegrond zijn op objectieve en verifieerbare gegevens en mag dus niet louter steunen op subjectieve indrukken of gevoelens van de persoon aan wie de bloedproef wordt opgelegd (1). (1) Cass. 21 mei 1962, Pas. 1962, I, 1076; zie Corr. Leuven 3 november 2011, Vigiles 2014/4, 266 en de noot van A. LINERS en K. VANDERHEIDEN, "Alcohol en weigering om een controle te ondergaan: moet er steeds een arts aanwezig zijn? Een schets van het vonnis van de Leuvense correctionele rechtbank".

Wetsbepalingen - Art. 63 - Artikel 63, § 1, 1° en 2° - Speekselanalyse en bloedproef - Bloedproef - Weigering bloedproef - Wettige reden - Begrip - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Artt. 34, § 2, 3° en 63, § 1, 1° en 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 34 - Artikel 34, § 2, 3° - Alcoholopname en dronkenschap - Weigering bloedproef - Wettige reden - Begrip - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

- Artt. 34, § 2, 3° en 63, § 1, 1° en 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0349.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.16 AC nr. ...

De regels die gelden voor de afronding van de nauwkeurigheidsvoorschriften worden omschreven in artikel 4.3.4. van bijlage 2 bij het KB Ademtest- en analysetoestellen en niet in punt 3.7 van diezelfde bijlage, dat betrekking heeft op de afronding van het resultaat van de ademanalyse; de bijlage 2 bij het KB Ademtest- en analysetoestellen bepaalt onder punt 4.3.4. over de afronding dat de fouten worden afgerond tot de dichtst benaderde waarde op 0,001 mg/l nauwkeurig; dit betekent dat een meting die op een duizendste nauwkeurig is, moet worden afgerond op een honderdste, namelijk op een hoger cijfer indien het duizendste dit hoger cijfer het dichtst benadert of op een lager cijfer indien het duizendste dit lager cijfer het dichtst benadert (1). (1) Cass. 6 oktober 2020, AR P.20.0528.N, AC 2020, nr. 610, RW 2020-21, 898.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Ademanalyse - Nauwkeurigheidsvoorschriften - Afronding van de resultaten per honderdsten na de komma - Toelaatbaarheid

- Bijlage 2, punten 3.7 en 4.3.4 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Art. 59, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit de samenhang van artikel 59, § 3 Wegverkeerswet, artikel 26 KB Ademtest- en analysetoestellen en de Bijlage 2 bij dat KB volgt dat wanneer een tweede ademanalyse wordt uitgevoerd, een derde ademanalyse moet worden uitgevoerd indien het tweede resultaat hoger of lager is dan de door de nauwkeurigheidsvoorschriften bepaalde maximaal toegelaten afwijking op het resultaat van de eerste analyse en niet op het resultaat van de tweede analyse (1). (1) Cass. 6 oktober 2020, AR P.20.0528.N, AC 2020, nr. 610, RW 2020-21, 898.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Ademanalyse - Nauwkeurigheidsvoorschriften - Vereiste afwijking voor een derde ademanalyse

- Bijlage 2 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Art. 59, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0793.N 11 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.8 AC nr. ...

Artikel 42, eerste lid, Wegverkeerswet legt aan de rechter de verplichting op om, indien naar aanleiding van een veroordeling of opschorting van straf of internering wegens overtreding van de politie over het wegverkeer of wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader, de schuldige lichamelijk of geestelijk ongeschikt wordt bevonden tot het besturen van een motorvoertuig, het verval van het recht tot sturen uit te spreken; het uitspreken van deze beveiligingsmaatregel vereist de vaststelling dat de betrokkene lichamelijk of geestelijk ongeschikt is tot het besturen van een motorvoertuig; de rechter oordeelt onaantastbaar of die lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid vaststaat op het ogenblik van zijn beslissing (1); hij kan voor dat oordeel steunen op de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de betrokkene tegenspraak heeft kunnen voeren. (1) Cass. 31 mei 2022, AR P.22.0211.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.8; Cass. 14 september 2021, AR P.21.0109.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.4, T. Pol. 2022, 55. Zie alg. Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 23-30.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen als veiligheidsmaatregel - Tijdstip van beoordeling van de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid van de bestuurder - Gegevens waaruit de ongeschiktheid blijkt - Voorwaarden

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De rechter kan vaststellen dat er een lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is voor het besturen van een motorvoertuig, ook al blijkt niet dat de betrokkene leidt aan een functionele stoornis of een aandoening of dat hij niet voldoet aan de geneeskundige normen als beschreven in de bijlage 6 "Minimumnormen en attesten inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig" bij het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs (1); de rechter dient in zijn vonnis de gegevens te vermelden waaruit hij de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig bij de betrokkene afleidt; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Cass. 6 oktober 2020, AR P.20.0417.N, AC 2022, nr. 607, RW 2020-21, 899; Cass. 30 november 2010, AR P.10.0619.N, AC 2010, nr. 702, met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF. (2) Cass. 31 mei 2022, AR P.22.0211.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.8.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen als veiligheidsmaatregel - Geneeskundige normen van Bijlage 6 KB 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs - Beoordeling - Vermelding van gegevens waaruit de rijongeschiktheid blijkt

- Bijlage 6 KB 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De vaststelling van de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig vereist niet noodzakelijk een verslag van een medisch deskundige, hoewel dit in het licht van de omstandigheden aangewezen kan zijn (1). (1) Cass. 31 mei 2022, AR P.22.0211.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.8; Cass. 29 maart 2022, AR P.21.1473.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.26; Cass. 14 september 2021, AR P.21.0109.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.4, T. Pol. 2022, 55.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen als veiligheidsmaatregel - Verslag van een medisch deskundige - Grens

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0544.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.5 AC nr. ...

De door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde toestand van bijzondere herhaling vereist het bestaan van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling voor een van de in die bepaling vermelde overtredingen, welke aan de nieuwe overtreding voorafgaat vermits het definitief karakter van de als grondslag voor de toestand van bijzondere herhaling aangevoerde veroordeling tot de essentie van het begrip herhaling behoort; de termijn van drie jaar waarbinnen de nieuwe overtreding moet zijn gepleegd, gaat in op het tijdstip waarop de veroordeling, welke de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet, kracht van gewijsde verkrijgt aangezien de bedoeling van de wetgever om de verkeersveiligheid te verhogen door het invoeren van een regime waardoor een veroordeelde voor één van de in die bepaling vermelde overtredingen ingeval van het plegen van een nieuwe overtreding binnen een termijn van drie jaar, verplicht moet worden veroordeeld tot het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens drie maanden, waarbij het herstel van dit recht afhankelijk wordt gemaakt van het slagen in de vier onderzoeken en examens, enkel kan worden bereikt door zo het beginpunt van de driejarige termijn te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Bijzondere herhaling - Voorwaarden - Vroegere veroordeling in kracht van gewijsde voor één van de overtredingen vermeld in de bepaling - Nieuwe overtreding binnen een termijn van drie jaar - Tijdstip waarop de termijn van drie jaar ingaat - Doelstelling van de wetgever - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0430.F 14 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5 AC nr. ...

De bestanddelen van het door artikel 48, eerste lid, 1°, Wegverkeerswet, bestrafte wanbedrijf bestaan uit het besturen van een voertuig op de openbare weg en de ongehoorzaamheid die deze gedraging inhoudt ten aanzien van de rechterlijke beslissing die dat verbiedt; bijgevolg kan het besturen van een voertuig buiten de door het verval bedoelde periode niet samenvallen met het besturen van een voertuig in die periode, aangezien het tweede feit een ongehoorzaamheid inhoudt die het eerste feit niet vertoont; niettegenstaande dat het besturen van een voertuig een gemeenschappelijk kenmerk van beide vervolgingen is en dat de twee vervallen werden uitgesproken door hetzelfde vonnis, kan de rechter bijgevolg oordelen dat het voorwerp van de tweede vervolging niet samenvalt met dat van de eerste (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2022, nr. 538.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Besturen van een voertuig ondanks een verval van het recht tot sturen - Non bis in idem-beginsel - Toepasselijkheid

- Art. 48, al. 1er, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0586.N 6 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.10 AC nr. ...

Artikel 38, § 5, Wegverkeerswet bepaalt dat de rechter het verval van het recht tot sturen moet uitspreken en het herstel van dit recht minstens afhankelijk moet maken van het slagen voor het theoretisch of praktisch examen indien hij veroordeelt wegens een overtreding begaan met een motorvoertuig, die tot een verval van het recht tot sturen kan leiden en de schuldige sinds minder dan twee jaar houder is van het rijbewijs B; daaruit volgt dat de rechter, indien aan de toepassingsvoorwaarden voor deze bepaling is voldaan, verplicht is om het herstel van het recht tot sturen afhankelijk te maken van hetzij het slagen voor het theoretisch examen hetzij het slagen voor het praktisch examen; uit deze bepaling kan geen verplichting worden afgeleid om het herstel van het recht tot sturen afhankelijk te maken van het slagen in beide examens (1). (1) Cass. 8 februari 2017, AR P.17.0046.F, AC 2017, nr. 95 met concl. van M. NOLET de BRAUWERE, thans advocaat-generaal, op datum in Pas.; Zie P. ARNOU, "Verplicht rijverbod met examen(s) voor beginnende bestuurders die worden veroordeeld wegens een overtreding die een verval van het recht tot sturen kan meebrengen", RW 2007-08, 792-795; C. DE ROY, "Over de verzwaring van de straf voor beginnende bestuurders", VAV 2013, 42-44.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 5 - Overtreding begaan door een jonge bestuurder - Rijverbod met verplicht herstel van een herstelexamen - Keuze tussen het theoretisch of praktisch examen

- Art. 38, § 5 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0467.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.6 AC nr. ...

Uit artikel 65/1, § 2, achtste lid, Wegverkeerswet, zoals gewijzigd door artikel 29, 2°, van de wet van 28 november 2021, volgt dat wanneer de politierechtbank of, in hoger beroep, de correctionele rechtbank, het in het bevel tot betalen strafbaar gestelde feit niet bewezen verklaart, ze geen toepassing van de strafwet dient te maken, maar het beroep gegrond moet verklaren en het bevel tot betalen als niet-bestaande moet beschouwen.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Artikel 65/1 - Bevel tot betalen - Beroep bij de politierechtbank - Feit dat niet bewezen is verklaard door de rechter

- Art. 65/1, § 2, achtste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0071.N 21 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10 AC nr. ...

De omschrijving "een bestuurder die bij de vaststelling van de overtreding niet werd geïdentificeerd" in artikel 67bis Wegverkeerswet moet in zijn gebruikelijke betekenis worden begrepen en daaronder valt niet enkel hij die niet werd aangetroffen bij de vaststelling van de overtreding, maar ook hij die er wel werd aangetroffen zonder dat evenwel kon worden vastgesteld dat hij de bestuurder was.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van toerekening aan de houder van de kentekenplaat - Begrip 'bestuurder die bij de vaststelling van de overtreding niet werd geïdentificeerd' - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De tekst van artikel 67bis Wegverkeerswet beperkt het toepassingsgebied van het weerlegbaar vermoeden van toerekening van de door een niet geïdentificeerde bestuurder met het voertuig begane overtreding aan de houder van de kentekenplaat niet tot "in de vlucht" vastgestelde overtredingen met het motorvoertuig, maar vermeldt zonder enige beperking alle overtredingen van de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan en een dergelijke beperking kan evenmin worden afgeleid uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling; het is niet omdat de aanleiding voor de invoering van dit vermoeden van toerekening aan de houder van de kentekenplaat de gewijzigde rechtspraak van het Hof van Cassatie betreffende overtredingen "in de vlucht" was, dat de wetgever het toepassingsgebied van het vermoeden van toerekening wenste te beperken tot dergelijke overtredingen, zodat dit vermoeden ook geldt voor een overtreding op de artikelen 34, § 2, 1°, en 35 Wegverkeerswet en de toepassing ervan niet afhankelijk is van het werkelijk en tastbaar vaststellen van een overtreding op artikel 34, § 2, 1°, Wegverkeerswet of op artikel 35 Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 12 september 2017, AR P.16.0867.N, T.Strafr. 2018, 130 en noot S. STALLAERT, "Artikel 67bis Wegverkeerswet: naar een kentekenaansprakelijkheid in het wegverkeer"; Cass. 25 februari 2004, AR P.03.1430.F, AC 2004, nr. 104; Cass. 7 februari 2001, AR P.00.1532.F, AC 2001, nr. 75; Parl.St., Kamer, 1995-96, nr. 577/2, 8-9; A. BLOCH, "Hoe weerlegbaar is het weerlegbaar vermoeden van artikel 67bis Wegverkeerswet? Komt het recht op een eerlijk proces in het gedrang?", T.Strafr. 2020, 91; L. BREWAEYS en S. STALLAERT, "Deel II. Het bewijs" in E. BREWAEYS (ed.), Bestendig handboek verkeer, Mechelen, Wolters Kluwer Belgium, losbladig, 1 november 2020, 63, nr. 2535.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van toerekening aan de houder van de kentekenplaat - Toepassingsgebied - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 34, § 2, 1°, 35 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 34 - Artikel 34, § 2, 1° - Besturen van een voertuig na alcoholopname - Toepassing van het vermoeden van toerekening van artikel 67bis Wegverkeerswet - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 34, § 2, 1°, 35 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 35 - Besturen van een voertuig in staat van dronkenschap - Toepassing van het vermoeden van toerekening van artikel 67bis Wegverkeerswet - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 34, § 2, 1°, 35 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Indien een overtreding van de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan op grond van het door artikel 67bis Wegverkeerswet bedoelde vermoeden moet worden toegerekend aan de houder van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan en die houder voor het leveren van het tegenbewijs getuigen wil laten horen, dan zijn dit getuigen à décharge en moet de verplichting om die getuigen te horen worden beoordeeld volgens de criteria die voor getuigen à décharge gelden.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van toerekening aan de houder van de kentekenplaat - Weerlegging van het vermoeden van toerekening van artikel 67bis Wegverkeerswet door het horen van getuigen ter zitting - Aard van deze getuigen - Getuigen à décharge - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit artikel 38, § 2bis, Wegverkeerswet volgt dat de rechter niet wettig, enerzijds, het herstel in het recht tot sturen afhankelijk kan stellen van het slagen voor het praktisch examen en, anderzijds, oordelen dat het uitgesproken verval van het recht tot sturen enkel zal worden uitgevoerd van vrijdag om 20 uur tot zondag om 20 uur alsook van 20 uur op de vooravond van een feestdag tot 20 uur op die feestdag.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Aaaaaaaaaartikel 38, § 2bis - Verval van het recht tot sturen - Uitvoering tijdens het weekend en de feestdagen - Herstel in het recht tot sturen afhankelijk van het slagen voor een theoretisch onderzoek - Onverenigbaarheid van de beslissingen

- Art. 38, § 2bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0238.F 1 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220601.2F.3 AC nr. ...

De rechter die de beklaagde vervallen verklaart van het recht tot het besturen van een motorvoertuig wegens lichamelijke ongeschiktheid, met toepassing van artikel 42 Wegverkeerswet, kan niet daarbovenop de geldigheid van zijn rijbewijs beperken tot voertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot, krachtens artikel 37/1 Wegverkeerswet (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 395, behalve wat de omvang van de cassatie betreft.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Definitief verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig wegens lichamelijke ongeschiktheid (artikel 42) - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs van de beklaagde tot motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot - (Geen) cumulatie

- Artt. 37/1 en 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs van de beklaagde tot motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot - Definitief verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig wegens lichamelijke ongeschiktheid (artikel 42) - (Geen) cumulatie

- Artt. 37/1 en 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0211.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.8 AC nr. ...

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar op grond van de hem overgelegde feitelijke gegevens of een beklaagde lichamelijk of geestelijk ongeschikt is om een motorvoertuig te besturen en de vaststelling van een dergelijke ongeschiktheid vereist niet noodzakelijk een voorafgaande veroordeling wegens het veroorzaken van een verkeersongeval met lichamelijk letsel of wegens het besturen van een voertuig onder invloed van alcohol of drugs noch het bestaan van een verslag van een medisch deskundige, hoewel dit in het licht van de omstandigheden van de zaak aangewezen kan zijn.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval uitgesproken wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Voorwaarden

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0458.N 31 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.13 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast (1). (1) Cass. 10 mei 2022, AR P.22.0193.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29ter - Herhaling - Vaststelling van de staat van herhaling - Bewijs - Bewijslast - Openbaar ministerie - Vormen - Beoordeling door de rechter

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0087.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.3 AC nr. ...

Wanneer de rechter de kwalificatie van een telastlegging verandert, moet hij vaststellen dat het geherkwalificeerde feit hetzelfde is als het feit op grond waarvan de vervolging is ingeleid en moet hij erop toezien dat de beklaagde zich kan verdedigen tegen de nieuwe kwalificatie; die voorwaarden zijn echter niet van toepassing wanneer de rechter de kwalificatie enkel aanpast of verduidelijkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 376.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Aanpassing of verduidelijking van de telastlegging - Recht van verdediging

- Art. 67ter, eerste en tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0089.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.10 AC nr. ...

Wanneer de rechtbank vaststelt dat de vraag om inlichtingen, waarvan afschriften in het dossier zitten, tweemaal aan de maatschappelijke zetel van de beklaagde werd gestuurd, een eerste keer via het antwoordformulier, samen met het afschrift van het proces-verbaal, enkele dagen na de vaststelling van de snelheidsovertreding, en een tweede keer in de vorm van een daaropvolgende brief van de procureur des Konings, waarin die vraag werd herhaald, en dat, aangezien de beklaagde geen melding maakt van problemen met de afhandeling van de post, het erg onwaarschijnlijk is dat beide brieven, die niet naar de afzender teruggestuurd zijn, zoekgeraakt zijn, heeft zij kunnen oordelen dat de beklaagde de vraag om identificatie van de bestuurder van het voertuig in overtreding wel degelijk heeft ontvangen.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Vraag om identificatie van de bestuurder - Bewijs van ontvangst van de vraag door de rechtspersoon

- Art. 67ter, eerste en tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0201.F 25 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.17 AC nr. ...

Vertaling nog niet beschikbaar

Wetsbepalingen - Art. 40 - Verval van het recht tot sturen - Tenuitvoerlegging - Kennisgeving - Kennisgeving van de rechten van de bij verstek veroordeelde persoon - Begrip - Modaliteiten - Kennisgeving aan de veroordeelde persoon die bevestigt dat hij de voorgeschreven mededeling heeft ontvangen

- Artt. 171 en 187 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0039.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.4 AC nr. ...

Artikel 33, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet voorziet in een verzwarende omstandigheid voor het door artikel 33, § 1, Wegverkeerswet bedoelde basismisdrijf, waarbij in paragraaf 2 uitdrukkelijk wordt verwezen naar een ongeval als bedoeld door paragraaf 1; aangezien aldus artikel 33, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet verwijst naar artikel 33, § 1, Wegverkeerswet dient de rechter ingeval van een veroordeling wegens het door artikel 33, § 1, 1°, en § 2, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde vluchtmisdrijf niet noodzakelijk ook artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet te vermelden, maar kan hij volstaan met de vermelding van artikel 33, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet (1). (1) Zie F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken: over de verplichting de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", in F. Deruyck, E. Goethals, L. Huybrechts, J. Leclercq, J. Rozie, M. Rozie, P. Traest en R. Verstraeten (eds.), Amicus Curiae, Liber Amicorum Marc De Swaef, Antwerpen, Intersentia, 2013, (441), 445-446.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Veroordeling - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Wijze

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33, §§ 1 en 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wegverkeerswet - Algemeen - Vluchtmisdrijf met gewonden - Veroordeling - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Wijze

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 33, §§ 1 en 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0245.F 11 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.5 AC nr. ...

Na het verstrijken van de gewone verzettermijn en voor zover geen enkel rechtsmiddel werd aangewend, gaat de bij verstek gewezen veroordelende beslissing in kracht van gewijsde, onder de ontbindende voorwaarde van een eventueel verzet dat binnen de buitengewone termijn wordt gedaan; een dergelijke beslissing kan dus als grondslag dienen van de veroordeling wegens een overtreding van artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 26 februari 2014, AR P.14.0147.F, AC 2014, nr. 156, met concl. OM op datum in Pas.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, eerste lid, 2° - Besturen van een voertuig zonder het voorgeschreven onderzoek met goed gevolg te hebben ondergaan - Niet ondergaan van het door een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing voorgeschreven onderzoek - Bij verstek gewezen beslissing - Buitengewone verzetstermijn - Verstrijken van de gewone termijn van verzet - Verstrijken van de gewone verzettermijn - Gevolg - Kracht van gewijsde onder de ontbindende voorwaarde

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

Artikel 48, eerste lid, 2° Wegverkeerswet bestraft hij die een motorvoertuig bestuurt van de categorie bedoeld in de beslissing van vervallenverklaring of een bestuurder begeleidt met het oog op de scholing, zonder het voorgeschreven onderzoek met goed gevolg te hebben ondergaan; die bepaling maakt het strafbaar karakter van het daarin bedoelde feit afhankelijk van de omstandigheid dat de betrokken persoon, die het verval van het recht tot sturen heeft uitgevoerd, het onderzoek om in het recht tot sturen te worden hersteld niet heeft ondergaan, terwijl die verplichting hem werd opgelegd bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, eerste lid, 2° - Besturen van een voertuig zonder het voorgeschreven onderzoek met goed gevolg te hebben ondergaan - Begrip - Niet ondergaan van het door een in kracht van

gewijsde gegane rechterlijke beslissing voorgeschreven onderzoek, na de uitvoering van het verval

- Art. 48, 1ste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0193.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.6 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn en het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken, waarbij het openbaar ministerie als vervolgende partij de bewijslast draagt voor het voldaan zijn aan de voorwaarden voor de toestand van herhaling; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd waarbij de afwezigheid van betwisting door de beklaagde op dit punt in aanmerking kan worden genomen en het aan de rechter staat te oordelen of het openbaar ministerie slaagt in zijn bewijslast.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29ter - Herhaling - Vaststelling van de staat van herhaling - Bewijs - Bewijslast - Openbaar ministerie - Vormen - Beoordeling door de rechter

- Art. 29ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0491.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.13 AC nr. ...

Er is reden een veroordeling van de politierechtbank te vernietigen waarbij aan een overtreder die houder is van een buitenlands rijbewijs herstelexamens werden opgelegd op basis van oud artikel 38, § 3 Wegverkeerswet en de latere veroordeling te vernietigen wegens rijden spijts verval rijbewijs met als grondslag dat rijverbod verbonden aan herstelexamens (1) (2). (1) Over deze bepaling en de aanpassing ervan in het thans geldende artikel 38, §8 Wegverkeerswet zie Wetsontwerp ter verbetering van de verkeersveiligheid, 22 december 2017, Parl. St. Kamer 2017-18, 54 2868/001, p. 25-26. (2) Art. 38, §3 Wegverkeerswet, in de versie voor de inwerkingtreding van art. 11, 4° Wet 6 maart 2018.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Rijden spijts verval rijbewijs - Rijverbod dat met herstelexamens was opgelegd aan een overtreder die alleen houder is van een buitenlands rijbewijs - Toepasselijke bepalingen in 2012 - Aangifte overeenkomstig artikel 441 Wetboek van Strafvordering - Gevolg

- Artt. 38, § 3, en 48 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

Wetsbepalingen - Art. 38 - Rijverbod - Herstelexamens - Overtreder die alleen houder is van een buitenlands rijbewijs - Toepasselijke bepalingen in 2012 - Aangifte overeenkomstig artikel 441 Wetboek van Strafvordering - Gevolg

- Artt. 38, § 3, 3° en 4°, en § 4, vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

P.22.0192.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.3 AC nr. ...

Ingeval van een veroordeling wegens overtreding van artikel 34, § 2, Wegverkeerswet en indien de ademanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,78 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht meet of de bloedanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 1,8 gram per liter bloed aangeeft, beperkt volgens artikel 37/1, § 1, tweede lid, Wegverkeerswet de rechter de geldigheid van het rijbewijs van de overtreder tot alle motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot volgens de modaliteiten als bedoeld in het eerste lid, maar indien hij verkiest om deze sanctie niet op te leggen, moet hij die beslissing uitdrukkelijk motiveren; volgens artikel 37/1, § 1, eerste lid, Wegverkeerswet moet de rechter die beslist tot het opleggen van een alcoholslot dit doen voor een periode van minstens één jaar en ten hoogste drie jaar zodat daaruit volgt dat de rechter die op grond van artikel 37/1, § 1, tweede lid, Wegverkeerswet beslist tot het opleggen van een alcoholslot voor een termijn van één jaar een maatregel oplegt die niet aan zijn vrije beoordeling is overgelaten in de zin van artikel 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering en hij aldus het opleggen van die maatregel en de minimumduur ervan niet nauwkeurig moet motiveren overeenkomstig die bepalingen.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, §1, eerste en tweede lid - Alcoholopname - Bestraffing - Opleggen van een alcoholslot - Motivering - Artikel 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering

- Artt. 34, § 2, en 37/1, § 1, eerste en tweede lid en art. 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

Wetsbepalingen - Art. 34 - Artikel 34, § 2 - Alcoholopname - Bestraffing - Opleggen van een alcoholslot - Motivering - Artikel 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering

- Artt. 34, § 2, en 37/1, § 1, eerste en tweede lid en art. 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 35 Wegverkeerswet wordt het besturen van een voertuig op een openbare plaats terwijl de bestuurder in staat van dronkenschap verkeert of in een soortgelijke staat met name ten gevolge van het gebruik van drugs of van geneesmiddelen onder meer gestraft met het verval van het recht tot besturen van een motorvoertuig voor een duur van ten minste één maand en ten hoogste vijf jaar of levenslang; daaruit volgt dat de rechter die op grond van artikel 35 Wegverkeerswet veroordeelt tot een verval van het recht tot besturen van een motorvoertuig een bijkomende straf oplegt die niet aan zijn vrije beoordeling is overgelaten in de zin van artikel 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering en hij aldus ook het opleggen van die bijkomende straf niet nauwkeurig moet motiveren overeenkomstig die bepalingen.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Dronkenschap - Bestraffing - Verval van het recht tot sturen - Motivering - Artikel 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering

- Art. 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0359.N 19 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.8 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde waarmee een vonnis is bekleed dat moet dienen als grondslag voor de toepassing van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet en artikel 38, § 6, Wegverkeerswet zelf, verzetten zich niet ertegen dat de rechter kan oordelen dat de vermelding van een wetsbepaling in een vonnis dat veroordeelt voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven berust op een vergissing of onvolledig is (1). (1) In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden – zie Cass. 23 oktober 2015, AR C.15.0108.F, AC 2015, nr. 624 en Cass. 31 oktober 2012, P.12.1292.F, RW 2013-14/17, 655; A. WYLLEMAN, "Het gezag van gewijsde: uitdrukking van het rechterlijk gezag", TPR 1988, p. 33; P. CLAYES-BOÚÚAERT, "Algemene beginselen van het recht, vijftien jaar rechtspraak van het Hof van Cassatie", RW 1986-87, 922. In strafzaken betekent het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde dat wat strafrechtelijk is beslist voor waar moet worden gehouden.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen uitgesproken als straf - Bijzonder herhalingsregime - Vergissing of onvolledigheid in het vonnis dat de grondslag vormt voor de toepassing van

artikel 38, § 6, Wegverkeerswet - Gezag van gewijsde

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.22.0194.N 5 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering volgt de verplichting voor de rechter om in een veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepalingen te vermelden; om te voldoen aan deze bepaling volstaat het dat de rechter wat de bestraffing betreft de artikelen vermeldt die de hoofdstraffen bepalen, zonder dat hij noodzakelijk melding moet maken van de artikelen die de bijkomende straffen of beveiligingsmaatregelen bepalen (1); de rechter die wetsbepaling vermeldt van de toepasselijke geldboete moet aldus geen melding maken van de wetsbepaling betreffende de beveiligingsmaatregel van het afhankelijk maken van het herstel van het recht tot sturen van het slagen in de vier examens en onderzoeken. (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0764.N, AC 2018, nr. 150; Cass. 7 februari 2017, AR P.14.1698.N, AC 2017, nr. 87. Zie ook F. VAN VOLSEM, "De verplichting om in politie- en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", NC 2020, 281.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Geldboete - Vermelding van de toegepaste wetsbepaling - Rijverbod - Herstelexamens - Geen vermelding van de toegepaste wetsbepaling van de bijkomende straf en beveiligingsmaatregel

- Artt. 29 en 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.21.1473.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.26 AC nr. ...

Uit artikel 42 Wegverkeerswet noch een andere wetsbepaling volgt dat de rechter het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid slechts kan uitspreken op grond van een origineel, ondertekend en afgestempeld medisch attest.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Bewijs - Medisch attest

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1640.N 29 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.17 AC nr. ...

De bijzondere facultatieve verbeurdverklaring van artikel 50, § 2 Wegverkeerswet is op zich niet onbestaanbaar met het recht op het ongestoord genot van eigendom, dat is gewaarborgd bij artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM, voor zover ze geen onevenredige maatregel vormt ten aanzien van het ermee nagestreefde wettige doel en aldus een miskenning inhoudt van het eigendomsrecht; binnen de perken van de wet en deze verdragsbepaling die in België rechtstreekse werking heeft, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader.

Wetsbepalingen - Art. 50 - Bijzondere facultatieve verbeurdverklaring - Verenigbaarheid met recht op eigendom - Evenredigheid

- Art. 52, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 1, eerste aanvullend protocol Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.1457.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.8 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 3 Wegverkeersreglement, artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet, artikel 7 van de wet van 26 april 2002 houdende de essentiële elementen van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse andere bepalingen met betrekking tot de politiediensten en artikel 138bis Wet Geïntegreerde Politiedienst volgt dat de hoedanigheid van "assistent, CRT-viewer" van de opsteller van een inzake het toezicht op de Wegverkeerswet opgesteld proces-verbaal noodzakelijkerwijs impliceert dat de agenten die deze functie uitoefenen, bevoegd zijn om toe te zien op de toepassing van laatstgenoemde wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 180.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Vaststellingen door een bevoegde agent - Bevoegde agent - Begrip - Hoedanigheid van assistent, CRT-viewer

- Art. 138bis Wet 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus
- Art. 7 Wet 26 april 2002 houdende de essentiële elementen van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse andere bepalingen met betrekking tot de politiediensten
- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

---

P.21.1595.F 9 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220309.2F.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wordt enkel tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement besloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; uit deze bepaling volgt dat wanneer de niet-nageleefde vormvoorwaarde niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven, de begane onregelmatigheid niet noodzakelijkerwijs de uitsluiting van het bewijs tot gevolg heeft en dat in een dergelijk geval de rechter concreet moet nagaan of de aangevoerde onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs aantast of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces, wat hij op onaantastbare wijze beoordeelt op basis van de gegevens van de zaak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 181.

Wetsbepalingen - Art. 34 - Alcoholintoxicatie - Bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte - Niet-naleving van vormvoorwaarden - Uitsluiting van bewijs

- Artt. 1 tot en met 10 KB 10 juni 1959 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 15 april 1958 tot wijziging van het Wetboek, van strafvordering, van de wet van 1 augustus 18
- Art. 34, § 2 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

---

P.21.1638.F 23 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220223.2F.5 AC nr. ...

Krachtens artikel 26 van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid is artikel 37/1, § 1, Wegverkeerswet in werking getreden op 1 juli 2018 en is het enkel van toepassing op de na die datum gepleegde feiten; om het derde lid van die bepaling in haar nieuwe versie te kunnen toepassen, moeten de te beoordelen feiten van alcoholintoxicatie dus niet alleen zijn gepleegd na 1 juli 2018 maar moeten de in het vonnis bedoelde feiten, die als grondslag voor de herhaling dienen, bovendien na die datum zijn gepleegd (1). (1) Zie Cass. 13 april 2021, AR P.21.0025.N, AC 2021, nr. 260, § 5, en de verwijzingen in voetnoot; Cass. 8 juni 2021, AR P.21.0371.N, arrest niet gepubliceerd. Het OM heeft geconcludeerd dat, zoals uit die twee beslissingen blijkt, de herhaling, bedoeld in het nieuwe artikel 37/1, § 1, derde lid, ervan uitgaat dat zowel de te beoordelen feiten van alcoholintoxicatie als de in het vonnis bedoelde feiten die als grondslag dienen voor de herhaling werden gepleegd na 30 juni 2018, dus vanaf 1 juli 2018, datum waarop de wet in werking is getreden, en niet na die datum, zoals dit arrest vermeldt. (M.N.B.)

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, § 1, derde lid - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot motorvoertuigen die uitgerust zijn met een alcoholslot - Werking in de tijd - Feiten bedoeld in het vonnis die als grondslag dienen voor de herhaling begaan vóór 1 juli 2018

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1433.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.13 AC nr. ...

Een schuldigverklaring wegens het besturen van een voertuig op een openbare plaats in een toestand van alcoholintoxicatie in de zin van artikel 34, § 2, 1°, Wegverkeerswet of het besturen van een voertuig op een openbare plaats in een staat van dronkenschap in de zin van artikel 35 Wegverkeerswet vereist niet dat de verbalisanten die toestand van intoxicatie of dronkenschap op de openbare plaats zelf hebben vastgesteld; dat een bestuurder een voertuig op een openbare plaats heeft bestuurd in een door artikel 34, § 2, 1°, en 35 Wegverkeerswet bedoelde toestand kan ook blijken uit latere buiten die openbare plaats gedane vaststellingen (1). (1) Cass. 19 april 2016, AR P.15.1382.N, AC 2016, nr. 264.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Besturen van een voertuig op een openbare plaats in staat van dronkenschap - Vaststelling door de verbalisanten - Voorwaarden van de vaststelling - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 34, § 2, 1°, en 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 34 - Artikel 34, § 2, 1° - Besturen van een voertuig op een openbare plaats in een toestand van alcoholintoxicatie - Vaststelling door de verbalisanten - Voorwaarden van de vaststelling - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 34, § 2, 1°, en 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1612.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.16 AC nr. ...

Krachtens artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet is strafbaar, elke bestuurder van een voertuig of van een dier die, wetend dat dit voertuig of dit dier oorzaak van, dan wel aanleiding tot een ongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, zelfs wanneer het ongeval niet aan zijn schuld te wijten is; er is sprake van vluchtmisdrijf indien de bestuurder zich niet als bestuurder van het voertuig dat oorzaak dan wel aanleiding was van een ongeval op een openbare plaats kenbaar maakt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, ongeacht of hij ter plaatse blijft en het loutere feit dat de betrokkene zich als bestuurder van het voertuig kenbaar maakt, houdt geen zelfincriminatie in (1). (1) Cass. 8 april 2004, AR P.13.1610, AC 2004, nr. 277; Cass. 13 februari 2001, Verkeersrecht 2001, p. 207; Cass. 28 november 1995, AR P.95.0276.N, AC 1995, nr. 511.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Artikel 33, § 1, 1° - Vluchtmisdrijf - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 33, § 1, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Voor de schuldigverklaring van het door artikel 30, § 1, 2°, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf is de vaststelling van de aanwezigheid van alcohol in geval van de vermelding “alcohol niet toegestaan” op het rijbewijs of het als zodanig geldend bewijs, niet afhankelijk van de schuldigverklaring aan een van de in artikel 34 Wegverkeerswet bedoelde misdrijven; wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, grondt de rechter zijn overtuiging op alle regelmatig verkregen feitelijke gegevens van de zaak die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en gaat het Hof enkel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Wetsbepalingen - Art. 30 - Artikel 30, § 1, 2° - Overtredingen van de bepalingen betreffende het rijbewijs - Vermelding 'alcohol niet toegestaan' - Vaststelling van de aanwezigheid van alcohol - Bewijs - Verband met artikel 34 Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter - Wettigheidscontrole van het Hof - Draagwijdte

- Artt. 30, § 1, 2°, en 34 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1513.N 15 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220215.2N.6 AC nr. ...

Er bestaat geen intrinsiek onlosmakelijk verband tussen een feit van vluchtmisdrijf (artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet) en feiten van het niet onmiddellijk gevolg geven aan de bevelen van een bevoegd persoon (artikel 4.1 Wegverkeersreglement), het niet steeds in staat geweest zijn te sturen of alle nodige rijbewegingen uit te voeren of zijn voertuig goed in de hand te hebben gehad (artikel 8.3, eerste en tweede lid, Wegverkeersreglement) en het als bestuurder niet te hebben kunnen stoppen voor een voorzienbare hindernis (artikel 10.1.3°, Wegverkeersreglement), ook niet als die feiten zich kort voor het vluchtmisdrijf situeren.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Intrinsiek onlosmakelijk verband - Vluchtmisdrijf - Geen gevolg geven aan bevelen van bevoegd persoon - Niet in de hand hebben van een voertuig - Niet kunnen stoppen voor voorzienbare hindernis

P.21.0909.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.16 AC nr. ...

Artikel 6.2 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld verzetten zich niet ertegen dat de rechter uit de vaststelling dat de vraag om inlichtingen daadwerkelijk werd verstuurd, afleidt dat die vraag ook daadwerkelijk is ontvangen door de kentekenplaathouder dan wel dat de niet-ontvangst een gevolg is van het nalatig handelen van de kentekenplaathouder, mits de kentekenplaathouder of de natuurlijke persoon die hem in rechte vertegenwoordigt, gelet op de zware sanctie die zij kunnen oplopen, over een daadwerkelijke mogelijkheid beschikken om dit vermoeden van ontvangst of nalatigheid voor het niet-ontvangen te weerleggen (1); dit veronderstelt dat de vervolgende partij aantoont dat de vraag om inlichtingen werd aangeboden aan de zetel van kentekenplaathouder of aan de natuurlijke persoon die de kentekenplaathouder-rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt; de rechter die uit het enkele gegeven dat een vraag om inlichtingen is verstuurd naar de zetel van de kentekenplaathouder-rechtspersoon het vermoeden afleidt dat de natuurlijke persoon die de kentekenplaathouder-rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt daardoor alleen kennis heeft van de vraag om inlichtingen of dat hij die kennisname zelf onmogelijk heeft gemaakt en die op grond daarvan oordeelt dat het hem dan ook toekomt aannemelijk te maken dat hij de vraag om inlichtingen niet heeft ontvangen en dat hij niet nalatig is geweest, schendt artikel 6.2 EVRM en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld (2). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8; Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0243.N, AC 2019, nr. 465; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F, AC 2019, nr. 41 noot M.N.B; Cass. 29 april 2014, AR P.13.1977.N, AC 2014, nr. 302. Ph. TRAEST, Topis verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 18. (2) Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verzending van de vraag om inlichtingen over de vermoedelijke bestuurder van het voertuig aan de kentekenplaathouder - Vermoeden van kennisname van de vraag om inlichtingen door de natuurlijke persoon die de rechtspersoon van de kentekenplaathouder vertegenwoordigt - Aannemelijk maken van niet-ontvangst van de vraag om inlichtingen - Vermoeden van onschuld - Voorwaarden

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Een schuldigverklaring van de natuurlijke persoon die de kentekenplaathouder-rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt aan het door artikel 67ter, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet bedoelde wanbedrijf vereist dat indien de vraag om inlichtingen schriftelijk aan de kentekenplaathouder is verstuurd, redelijkerwijze kan worden aangenomen dat die vraag door de kentekenplaathouder daadwerkelijk is ontvangen dan wel dat de niet-ontvangst een gevolg is van het nalatig handelen van de kentekenplaathouder (1). (1) Cass. 11 januari 2022, AR P.21.1259.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.8.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verzending van de vraag om inlichtingen over de vermoedelijke bestuurder van het

voertuig aan de kentekenplaathouder - Rechtspersoon - Ontvangst van de vraag om inlichtingen - Beoordeling

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Volgens artikel 67ter, vijfde lid, Wegverkeerswet is de politierechtbank bevoegd waar de overtreding werd gepleegd die aanleiding heeft gegeven tot de toepassing van dit artikel (1). (1) C. DE ROY, "De Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-19, 131; Ph. TRAEST, Topis verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 16.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Plaats van de overtreding

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1555.N 8 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.8 AC nr. ...

De opsomming van de in artikel 4.2 Wegverkeersreglement vermelde bevelen is niet beperkend (1). (1) T. PAPART, "Wegverkeersreglement Artikel 4- Bindende kracht van de bevelen van de bevoegde personen", in Postal Wegverkeer, Kluwer, 2001, 3.

Wetsbepalingen - Art. 4 - Artikel 4.2 - Bevelen die inzonderheid worden beschouwd als bevelen van bevoegde personen - Bevelen die niet in artikel 4.2 Wegverkeersreglement zijn vermeld

- Art. 4.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Het door artikel 4.1 Wegverkeersreglement bedoelde misdrijf van het niet-onmiddellijk gevolg geven aan bevelen van bevoegde personen, namelijk personen die ingevolge artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet toezicht houden op de naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten en personen die ingevolge artikel 11 Wegverkeerswet de kentekens van hun ambt dragen en het verkeer kunnen regelen door bindende aanwijzingen te geven, is voltrokken van zodra de gebruiker van de openbare weg nalaat onmiddellijk gevolg te geven aan het bevel; de bevoegde personen kunnen niet enkel bevelen geven aan weggebruikers die in beweging zijn, maar ook aan andere weggebruikers, voor zover hun hoedanigheid duidelijk kenbaar is gemaakt; onder de in artikel 4.1 Wegverkeersreglement vermelde bevelen van een bevoegd persoon worden niet enkel bevelen bedoeld die louter gericht zijn op het regelen van het verkeer, maar ook bevelen die tot doel hebben het toezicht op de naleving van de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan mogelijk te maken, zoals het bevel het voertuig aan de kant te zetten of het bevel de motor van het voertuig af te zetten (1). (1) T. PAPART, "Wegverkeersreglement Artikel 4- Bindende kracht van de bevelen van de bevoegde personen", in Postal Wegverkeer, Kluwer, 2001, 2.1.1. en 5.1.1.1

Wetsbepalingen - Art. 4 - Artikel 4.1 - Bindende kracht van de bevelen van de bevoegde personen - Plicht onmiddellijk gevolg te geven aan bevelen van de bevoegde personen - Begrip bevoegde personen - Bevelen die niet louter gericht zijn op het regelen van het verkeer - Bevel het voertuig aan de kant te zetten - Bevel de motor van het voertuig af te zetten - Toepassing

- Art. 4.1 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Artt. 11 en 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0729.F 2 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220202.2F.1 AC nr. ...

Aangezien het verval van het recht tot sturen een bestanddeel is van de hoofdstraf, leidt de onwettigheid van de straf van het verval tot de vernietiging van de beslissingen die zijn gewezen over de telastleggingen waarvoor dat verval is opgelegd en over de bijdrage aan het Bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, die voortvloeien uit de veroordeling tot die straf (1). (1) Wat betreft de omvang van de cassatie heeft het Openbaar ministerie de aandacht van het Hof gevestigd op de rechtspraak van de Nederlandstalige kamer, die oordeelt dat het verval van het recht tot het besturen van een voertuig een bijkomende straf is, zodat in geval van een onwettigheid die op die straf betrekking heeft, alleen het beschikkend gedeelte over de toepassing van die straf wordt vernietigd, met inbegrip van de beslissing over het niet-opleggen van een geneeskundig en psychologisch onderzoek, die er het gevolg van is (Cass. 1 maart 2011, AR P.10.1610.N, AC 2011, nr. 173, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; zie ook Cass. 7 januari 2014, AR P.13.1716.N, AC 2014, nr. 9).

Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen - Door het Hof vastgestelde onwettigheid - Gevolg - Vernietiging van de beslissingen over de straf

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1314.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ORD.20211216.BSAV. AC nr. ...

De procedure strekkende tot de opheffing van de immobilisering van een voertuig als beveiligingsmaatregel bij toepassing van artikel 58bis, § 1 of § 3, Wegverkeerswet is een specifieke rechtspleging die afwijkt van en niet verenigbaar is met de rechtspleging op verzoekschrift tot de opheffing van een opsporingshandeling met betrekking tot zijn goederen zoals geregeld door artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 20 januari 2009, AR P.08.1434.N, AC 2009, nr. 49.

Wetsbepalingen - Art. 58 - Artikel 58bis, § 1 of § 3 - Immobilisering van een voertuig als beveiligingsmaatregel - Procedure tot opheffing - Aard van de rechtspleging

- Art. 58bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Tegen een beslissing op grond van artikel 58bis, § 1 of § 3, Wegverkeerswet staat geen hoger beroep open en bijgevolg ook geen cassatieberoep tegen een arrest gewezen op het hoger beroep tegen een dergelijke beslissing (1). (1) Cass. 20 januari 2009, AR P.08.1434.N, AC 2009, nr. 49.

Wetsbepalingen - Art. 58 - Artikel 58bis, § 1 of § 3 - Immobilisering van een voertuig als beveiligingsmaatregel - Procedure tot opheffing - Rechtsmiddel

- Art. 58bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1108.N 14 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.16 AC nr. ...

Artikel 6.2 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld verzetten zich niet ertegen dat de rechter uit de vaststelling dat de vraag om inlichtingen daadwerkelijk werd verstuurd, afleidt dat die vraag ook daadwerkelijk is ontvangen door de kentekenplaathouder dan wel dat de niet-ontvangst een gevolg is van het nalatig handelen van de kentekenplaathouder, mits de kentekenplaathouder gelet op de zware sanctie die hij kan oplopen, over een daadwerkelijke mogelijkheid beschikt om dit vermoeden van ontvangst of nalatigheid voor het niet-ontvangen te weerleggen en dit veronderstelt dat de vervolgende partij aantoont dat de vraag om inlichtingen werd aangeboden aan de kentekenplaathouder zelf of aan de zetel ervan (1); de rechter die uit het enkele gegeven dat een vraag om inlichtingen is verstuurd naar de zetel van de kentekenplaathouder-rechtspersoon het vermoeden afleidt dat de kentekenplaathouder daardoor alleen kennis heeft van de vraag om inlichtingen of dat hij die kennisname zelf onmogelijk heeft gemaakt en die op grond daarvan oordeelt dat het hem dan ook toekomt aannemelijk te maken dat hij de vraag om inlichtingen niet heeft ontvangen en dat hij niet nalatig is geweest, schendt artikel 6.2 EVRM en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld. (1) Contra: Cass. 18 september 2019, AR P.19.0246.F, AC 2019, nr. 465; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F, AC 2019, nr. 41; Cass. 29 april 2014, AR P.13.1977.N, AC 2014, nr. 302; zie over deze problematiek: C. De Roy, "Het ontvangen door de rechtspersoon van de vraag tot identificatie van de bestuurder van het motorvoertuig in de zin van artikel 67ter Wegverkeerswet", VAV 2014, 47-49; S. Stallaert, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, 107-108); S. Szulanski, "L'article 67ter de la loi rélative à la police de la circulation routière", VAV 2009, 245.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Vraag om inlichtingen - Bewijslast - Vermoeden van onschuld

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Een schuldigverklaring van de kentekenplaathouder-rechtspersoon aan het door artikel 67ter, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet bedoelde wanbedrijf vereist dat indien de vraag om inlichtingen schriftelijk aan de kentekenplaathouder is verstuurd, redelijkerwijze kan worden aangenomen dat die vraag door de kentekenplaathouder daadwerkelijk is ontvangen dan wel dat de niet-ontvangst een gevolg is van het nalatig handelen van de kentekenplaathouder.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Vraag om inlichtingen - Schuldigverklaring

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit artikel 67ter, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat (-) de verplichting de gevraagde inlichtingen te bezorgen voortvloeit uit artikel 67ter Wegverkeerswet zelf, dat elkeen geacht is te kennen (-) de vraag om inlichtingen niet is onderworpen aan bepaalde vormvereisten en alzo schriftelijk kan worden geformuleerd door toezending van de vraag samen met het proces-verbaal van overtreding of door voeging van de vraag bij de uitnodiging tot betaling van een onmiddellijke inning of een voorstel van minnelijke schikking, maar ze kan ook mondeling worden gesteld (-) het noodzakelijk is maar volstaat dat de schriftelijk of mondeling geformuleerde vraag duidelijk het voertuig, het tijdstip en de plaats van overtreding vermeldt, waarop de vraag betrekking heeft.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen - Vraag om inlichtingen - Vormvereisten

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De vermelding in het overeenkomstig artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet opgesteld proces-verbaal dat artikel 26 KB Ademtest- en Ademanalysetoestellen werd geëerbiedigd, geldt als bewijs van het feit en de inhoud van de aan de betrokkene gedane verwittiging van zijn recht om een tweede ademanalyse te vragen, tenzij hij het tegendeel aannemelijk maakt.

Wegverkeerswet - Algemeen - Ademanalyse - Uitleg om tweede ademanalyse te vragen - Vermeldingen in het proces-verbaal - Draagwijdte

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1091.N 7 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211207.2N.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de titularis van de nummerplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem op grond van het hier toepasselijke artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden te weerleggen; hij kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt, waaronder de omstandigheid dat de titularis van de nummerplaat vóór de dagvaarding niet in kennis werd gesteld van de hem ten laste gelegde verkeersinbreuken, hij aldus niet in staat was de identiteit van de onmiskenbare bestuurder op het ogenblik van de feiten kenbaar te maken en dit, gelet op het tijdsverloop, thans niet meer redelijkerwijze van hem kan worden verwacht (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Weerlegbaar vermoeden - Wijze

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Tenzij in het hier niet toepasselijke geval dat het proces-verbaal met de vastgestelde verkeersinbreuken zelf vermeldt wanneer het werd verzonden, beoordeelt de rechter eveneens onaantastbaar op basis van de stukken van het strafdossier, die aan de rechter werden voorgelegd en vatbaar zijn voor tegenspraak, of en wanneer dit proces-verbaal naar de titularis van de nummerplaat werd verzonden (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Toezending van het proces-verbaal aan de overtreder of titularis van de nummerplaat - Beoordeling - Wijze

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1142.N 23 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.3 AC nr. ...

Artikel 41 Wegverkeerswet bepaalt dat in de gevallen waarin de rechter bij toepassing van deze wet een verval van het recht tot sturen uitspreekt, hij, indien hij gebruik wenst te maken van artikel 8, § 1, Probatiewet een effectief gedeelte moet opleggen van minstens acht dagen; uit die bepaling volgt dat indien de rechter krachtens de Wegverkeerswet een verval van het recht tot sturen uitspreekt van acht dagen, hij geen uitstel van tenuitvoerlegging kan verlenen (1). (1) Cass. 7 januari 2014, AR P.13.1716.N, AC 2014, nr. 9.

Wetsbepalingen - Art. 41 - Verval van het recht tot sturen - Uitstel van de tenuitvoerlegging - Artikel 8, § 1, Probatiewet - Draagwijdte

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 41 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0894.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.3 AC nr. ...

Artikel 67ter, vierde lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt ertoe gehouden zijn de nodige maatregelen te nemen om te voldoen aan de door artikel 67ter, eerste tot derde lid, Wegverkeerswet voorgeschreven verplichtingen (1); daaruit volgt dat ook indien de vraag om inlichtingen of het mondeling verzoek naar de identiteit van de onmiskenbare bestuurder van een motorvoertuig waarmee een overtreding is begaan of naar de verantwoordelijke voor dit voertuig, slechts geruime tijd na de overtreding wordt geformuleerd, de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt in staat moeten zijn aan die verplichting te voldoen; dit houdt geen schending in van deze bepaling van de Wegverkeerswet of een miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld. (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.1123.N, AC 2020, nr. 12. Zie alg. Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 14-22.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verkeersovertreding die is begaan met een voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen over de bestuurder van het voertuig - Verhoor van de persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt - Tijdspanne tussen de overtreding en het verhoor van die persoon - Het in staat zijn te voldoen aan de wettelijke informatieverplichting - Vermoeden van onschuld - Grens

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0984.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.8 AC nr. ...

Artikel 38, § 2bis, Wegverkeerswet bepaalt dat de rechter kan bevelen dat het effectief verval van het recht tot sturen enkel zal worden uitgevoerd van vrijdag om 20 uur tot zondag om 20 uur en vanaf 20 uur op de vooravond van een feestdag tot 20 uur van die feestdag; de rechter oordeelt in het licht van de omstandigheden van de zaak en de persoonlijkheid van de beklaagde of die uitvoeringsmodaliteit van de bijkomende straf van het verval van het recht tot sturen kan worden toegekend; vermelde bepaling verzet zich niet ertegen dat de rechter een met verwijzing naar de beroepssituatie van een beklaagde geformuleerd verzoek om een weekendverval afwijst omdat met betrekking tot die beroepssituatie geen stavende stukken worden overgelegd.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 2bis - Rijverbod tijdens het weekend of een feestdag - Omstandigheden van de zaak en persoonlijkheid van de beklaagde - Beroepssituatie van de overtreder - Ontbreken van stukken over die beroepssituatie - Gevolg

- Art. 38, § 2bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Een beklaagde die met verwijzing naar zijn werksituatie om een weekendverval verzoekt, moet rekening houden met de mogelijkheid dat de rechter bij afwezigheid van stavende stukken betreffende die werksituatie dit verzoek op die grond afwijst; dat is een gegeven dat tot het debat behoort; de algemene rechtsbeginselen houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces verplichten de rechter niet om, indien een beklaagde een dergelijk verzoek formuleert zonder overlegging van stavende stukken, de behandeling van de zaak uit te stellen zodat de beklaagde alsnog de gelegenheid krijgt dergelijke stukken over te leggen.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 2bis - Rijverbod tijdens het weekend of een feestdag - Beroepssituatie van de overtreder - Ontbreken van stukken over die beroepssituatie - Vraag tot uitstel van de zaak - Beoordeling van het uitstel

- Art. 38, § 2bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0988.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.13 AC nr. ...

De rechter kan de in artikel 35 Wegverkeerswet bedoelde staat van dronkenschap bij de bestuurder van een voertuig afleiden uit alle aan tegenspraak onderworpen gegevens die hem zijn voorgelegd; het is niet vereist dat de betrokkene heeft gestuurd in een toestand van alcoholintoxicatie bedoeld in artikel 34 Wegverkeerswet, noch dat de staat van dronkenschap bij hem is vastgesteld tijdens het sturen; aldus kan de rechter het feit dat de bestuurder het voertuig in staat van dronkenschap heeft bestuurd afleiden uit de beschrijving van diens toestand door de verbalisanten, ook wanneer die laatsten de bestuurder pas hebben aangetroffen nadat hij had gestuurd; de tijdsspanne tussen het sturen en de vaststellingen van de verbalisanten speelt geen rol wanneer de rechter kan uitsluiten dat die vaststellingen zijn beïnvloed door een gebeurtenis na het sturen, zoals het feit dat de bestuurder alsdan nog alcoholische dranken zou hebben genuttigd (1). (1) Cass. 24 november 2020, AR P.20.0761.N, AC 2020, nr. 716; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0540.F, AC 2016, nr. 117; Cass. 20 september 2011, AR P.11.0182.N, AC 2011, nr. 481; Cass. 11 december 1984, AR 8950, AC 1985, nr. 226.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Dronkenschap achter het stuur - Tijdspanne tussen het sturen en de vaststellingen van de politie - Toestand van de bestuurder op moment van aantreffen door de politie - Voorwaarden

- Artt. 34 en 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.1109.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.17 AC nr. ...

De uit de artikelen 163, tweede lid, en 195, tweede en de zevende lid, Wetboek van Strafvordering voortvloeiende verplichting voor de rechter om de keuze voor de bijkomende straf van het verval van het recht motorvoertuigen te besturen en de maat van die straf, indien de wet die aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat, nauwkeurig te motiveren, geldt ook voor de maatregel van het afhankelijk maken van het herstel in dat recht van het slagen in de vier examens en onderzoeken (1); de verplichting die maatregel nauwkeurig te motiveren belet niet dat de motivering beknopt kan zijn; de maatregel van het afhankelijk maken van het herstel in het recht motorvoertuigen te besturen van het slagen in de examens en onderzoeken kan mede worden gemotiveerd met redenen welke dienen ter verantwoording van het opleggen van andere hoofd– en bijkomende straffen voor dezelfde feiten; de rechter moet niet voor elk examen of onderzoek afzonderlijk een nauwkeurige motivering verstrekken. (1) Cass. 24 november 2020, AR P.20.0761.N, AC 2020, nr. 716; Cass. 5 september 2017, AR P.16.1312.N, AC 2017, nr. 444. Zie alg. Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 46-50.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen - Voorwaarde van het slagen in onderzoeken en examens - Motivering - Voorwaarden

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Artt. 163, tweede lid, en 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0765.N 12 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.5 AC nr. ...

De bepaling van artikel 37bis, §1, 1°, Wegverkeerswet beoogt uit veiligheidsoverwegingen te beletten dat personen een voertuig besturen onder invloed van een bepaald amfetamine-gehalte dat hun rijvaardigheid beïnvloedt; gelet op dit beschermingsoogmerk is het irrelevant of de aanwezigheid van een door de regelgever bepaald gehalte aan amfetamine in het lichaam het gevolg is van een toegestaan geneesmiddelengebruik dan wel van illegaal middelengebruik.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37bis - Artikel 37bis, § 1, 1° - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Doelstelling - Draagwijdte

- Art. 37bis, § 1, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0262.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.9 AC nr. ...

De in artikel 37/1, § 1, Wegverkeerswet bedoelde maatregel van het alcoholslot beoogt niet de beklaagde te bestraffen, maar de maatschappij te beschermen tegen onverantwoord verkeersgedrag door mee te waarborgen dat een bestuurder zich veilig in het verkeer begeeft (1); het is bijgevolg geen straf maar wel een beveiligingsmaatregel; de rechter kan geen uitstel van tenuitvoerlegging verlenen voor een beveiligingsmaatregel. (1) Cass. 8 juni 2021, AR P.21.0368.N, AC 2021, nr. 423. Zie ook C. DE ROY, "De Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-19, 125; Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2021, 31-32.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Beveiligingsmaatregel - Verzoek tot uitstel van de maatregel

- Art. 37/1, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het opleggen van een alcoholslot in geval van een veroordeling wegens overtreding van artikel 34, § 2 Wegverkeerswet, indien de ademanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,78 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht meet of de bloedanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 1,8 gram per liter bloed aangeeft, is niet afhankelijk van de vaststelling dat de overtreder aan een alcoholverslaving lijdt of een alcoholproblematiek heeft.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Alcoholconcentratie van ten minste 1,8 gram per liter bloed

- Art. 37/1, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit artikel 37/1, § 1, tweede lid, Wegverkeerswet volgt dat de rechter principieel ertoe gehouden is een alcoholslot op te leggen aan de overtreder die zich bevindt in de in dat artikel bepaalde voorwaarde van alcoholintoxicatie (1); de rechter die vaststelt dat aan de wettelijke voorwaarden voor het opleggen van deze maatregel is voldaan, dient die beslissing niet nader te motiveren; indien de veroordeelde evenwel met een daartoe strekkende conclusie de rechter heeft verzocht de maatregel niet toe te passen, dient de rechter bij toepassing van artikel 149 Grondwet deze conclusie te beantwoorden, zonder dat hij moet antwoorden op stukken die zijn ingediend ter staving van de conclusie. (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0963.N, AC 2020, nr. 11. Zie ook C. DE ROY, "De Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-19, 125; Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2021, 33.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Alcoholconcentratie van ten minste 1,8 gram per liter bloed - Verzoek bij conclusie om het alcoholslot niet op te leggen - Motivering

- Art. 37/1, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.21.0109.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.4 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar of er een lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is tot het besturen van een motorvoertuig en het opleggen van deze beveiligingsmaatregel vereist niet noodzakelijk het bevelen van een deskundigenonderzoek; de rechter kan bij die beoordeling het gegeven betrekken dat de beklaagde verdovende middelen gebruikt of heeft gebruikt maar uit de omstandigheid dat een beklaagde analyses overlegt die negatief zijn voor het gebruik van verdovende middelen of dat hij voorhoudt niet langer meer te gebruiken volgt niet dat de rechter moet aannemen dat er geen lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is in de zin van artikel 42 Wegverkeerswet.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Beoordeling - Geen vereiste van een deskundig onderzoek - Gebruik van verdovende middelen - Redenen

- Art. 42 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

Het door artikel 42 Wegverkeerswet bedoelde verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is geen straf, maar een beveiligingsmaatregel.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid -

Beveiligingsmaatregel - Begrip

- Art. 42 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

Volgens artikel 42, tweede lid, Wegverkeerswet is het opleggen van dit verval mogelijk in elke aanleg en dit ongeacht wie het rechtsmiddel heeft ingesteld; het kan dus ook voor het eerst in hoger beroep worden opgelegd.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Hoger beroep - Invloed

- Art. 42, tweede lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.21.0560.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.5 AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 37/1, § 2, Wegverkeerswet is niet vereist dat de veroordeelde alcoholverslaafd zou zijn.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Geen vereiste van een alcoholverslaving - Voorwaarden

- Art. 37/1, § 1 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.21.0673.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.9 AC nr. ...

Artikel 45, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de rechter het verval van het recht tot sturen kan beperken tot de categorieën van voertuigen die hij aangeeft overeenkomstig de bepalingen vastgesteld door de Koning krachtens artikel 26 van de wet, maar dat dit niet kan als het herstel in het recht tot sturen afhankelijk wordt gemaakt van het slagen voor een of meer van de in artikel 38, § 3, Wegverkeerswet vermelde examens en onderzoeken (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1187.N, AC 2019, nr. 24.

Wetsbepalingen - Art. 45 - Verval van het recht tot sturen - Beperking tot categorieën - Herstel in het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor herstelexamens en onderzoeken - Voorwaarden

- Art. 45, eerste lid Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 38, § 3 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 26 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.21.0685.N 14 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210914.2N.15 AC nr. ...

Artikel 38 Wegverkeerswet laat, behoudens ingeval van toepassing van paragraaf 1, 4°, en van paragraaf 6, niet toe om voor een overtreding strafbaar gesteld door artikel 30, § 2, Wegverkeerswet een verval van het recht tot sturen als bijkomende straf uit te spreken.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen - Voorwaarden

- Art. 38 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 30, § 2 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

Wetsbepalingen - Art. 30 - Artikel 30, § 2 - Verval van het recht tot sturen als bijkomende straf - Voorwaarden

- Art. 38 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 30, § 2 Wet 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer

P.21.0536.F 8 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.6 AC nr. ...

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van schuld is enkel van toepassing op schendingen van de voormelde wet en haar uitvoeringsbesluiten en niet op het wanbedrijf van onwettige bezetting van het gewestelijk openbaar domein, ook al werd dit gepleegd door het parkeren van een motorvoertuig.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Toepassingsgebied - Misdrijf inzake instandhouding van het gewestelijk openbaar wegen- en waterwegendomein - Misdrijf gepleegd door het parkeren van een voertuig

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 5, § 1, 2°, a) Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein

P.21.0500.F 23 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210623.2F.6 AC nr. ...

Artikel 44bis, § 3, Wetboek van Strafvordering, dat door artikel 64 Wegverkeerswet toepasselijk is verklaard inzake wegverkeer, dat bepaalt dat indien het optreden van de opgevorderde geneesheer hierdoor geen vertraging ondervindt, de persoon van wie het bloedmonster wordt genomen op eigen kosten een geneesheer naar keuze daarbij tegenwoordig kan doen zijn, houdt in dat de persoon van wie het bloedmonster wordt genomen, in staat is die wil kenbaar te maken; dat betekent niet dat de politie ambtshalve een tweede geneesheer zou moeten aanstellen wanneer die persoon niet in staat is er één te kiezen.

Wetsbepalingen - Art. 64 - Bloedproef - Modaliteiten van de bloedafname - Recht op bijstand van een arts naar keuze

- Art. 64 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 44bis, § 3 Wetboek van Strafvordering

Artikel 63, § 1, 3°, Wegverkeerswet, schrijft voor dat de bevoegde agenten een bloedproef opleggen indien noch de ademtest noch de ademanalyse konden worden uitgevoerd bij de vermoedelijke dader van een verkeersongeval of bij eenieder die dat ongeval mee heeft kunnen veroorzaken, zelfs indien hij het slachtoffer is, en het onmogelijk is na te gaan of er tekenen van alcoholopname zijn.

Wetsbepalingen - Art. 63 - Artikel 63, § 1, 3° - Bloedproef

- Art. 63, § 1, 3° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0404.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.8 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de bewijswaarde van de gegevens die een beklaagde aanvoert ter weerlegging van het door artikel 67bis Wegverkeerswet bepaalde vermoeden kan de rechter wel degelijk het tijdstip betrekken waarop die gegevens door de beklaagde in de strafprocedure worden voorgebracht, alsook de graad van verwantschap tussen de beklaagde en de persoon die voorhoudt de werkelijke bestuurder te zijn van het voertuig.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Weerlegbaar vermoeden van schuld - Beoordeling van de ter weerlegging aangevoerde gegevens - Draagwijdte

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit de enkele omstandigheid dat de rechter oordeelt dat een beklaagde niet slaagt in de weerlegging van het op hem bij toepassing van artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden dat hij als titularis van de kentekenplaat van een motorvoertuig dader is van een overtreding op de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan die met het motorvoertuig werd begaan, volgt niet dat de beklaagde niet beschikt over een effectief rechtsmiddel om op te komen tegen een aangevoerde miskenning van artikel 6.2 EVRM; de rechter oordeelt onaantastbaar of de titularis van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem op grond van artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden te weerleggen en hij kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539; zie ook Arbitragehof nr. 27/2000, 21 maart 2000, BS 26 mei 2000.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Weerlegbaar vermoeden van schuld - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Aannemen, op basis van een letterlijke lezing van artikel 65/1, § 2, zesde en zevende lid, Wegverkeerswet, dat de rechter zijn onderzoek van het door artikel 65/1, § 2, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet bedoelde beroep moet beperken tot een onderzoek naar de ontvankelijkheid van dit beroep en dat elke ontvankelijkverklaring van een dergelijk beroep automatisch tot gevolg heeft dat het bevel tot betalen niet bestaande wordt, is niet alleen strijdig met de wetsgeschiedenis van de regeling, maar zou aan deze regeling elke zin ontnemen aangezien een ontvankelijk beroep dat volgens de wil van de wetgever met redenen omkleed moet zijn, zou volstaan en dit ongeacht op welke gronden het is gesteund, om aan het bevel tot betalen elke uitwerking te ontzeggen hetgeen onmogelijk de bedoeling van de wetgever kan zijn geweest (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0325.N, AC 2021, nr. 396 met concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Artikel 65/1, § 2 - Bevel tot betaling - Beroep tegen het bevel tot betaling - Bevoegdheid van de politierechtbank of van de correctionele rechtbank in beroep - Ontvankelijkheid van het beroep

- Art. 65/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Hoewel de regeling van het bevel tot betalen beoogt bij te dragen tot de handhaving van de verkeerswetgeving, strekt ze niet tot het opleggen van een straf in de zin van artikel 1 Strafwetboek, maar uitsluitend tot het creëren van een uitvoerbare titel zodat door het uitvaardigen van een bevel tot betalen en de daarop volgende procedure de strafvordering niet in werking wordt gesteld en de in artikel 65/1, § 2, Wegverkeerswet uitgewerkte bezwaarprocedure er dan ook niet toe kan leiden dat de politierechtbank of in hoger beroep de correctionele rechtbank kennis neemt van de strafvordering voor de feiten die aanleiding hebben gegeven tot het uitvaardigen van het bevel tot betalen; het gegeven dat een uitvoerbaar bevel tot betalen een straf kan zijn in de zin van artikel 6 EVRM of dat indien de fod Financiën niet binnen de drie jaar tot invorderen van het uitvoerbaar verklaard bevel tot betaling kan overgaan, het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 65/1, § 10, Wegverkeerswet het recht tot sturen van de overtreder kan schorsen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0325.N, AC 2021, nr. 396 met concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Artikel 65/1, § 2 - Bevel tot betaling - Beroep tegen het bevel tot betaling - Doelstelling - Inwerkingstelling van de strafvordering - Bevoegdheid van de politierechtbank of van de correctionele rechtbank in beroep - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 65/1, §§ 2 en 10 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 1 Strafwetboek

Met artikel 65/1 Wegverkeerswet, zoals vervangen door artikel 45 van de programmawet van 25 december 2016, heeft de wetgever een sui generis-procedure ingevoerd ertoe strekkend om indien een overtreder niet binnen een bepaalde termijn de hem voorgestelde minnelijke schikking heeft betaald, het openbaar ministerie de mogelijkheid te geven een bevel tot betaling uit te vaardigen dat ingeval van niet-betaling en de afwezigheid of de verwerping van betwisting moet leiden tot een uitvoerbare titel voor het bedrag van de voorgestelde minnelijke schikking, verhoogd met 35 procent en met desgevallend de bijdrage aan het Bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders; met deze procedure beoogt de wetgever dat er niet langer een beroep moet worden gedaan op een strafrechter om een overtreder aan wie een minnelijke schikking is voorgesteld tot betaling te dwingen en wil de wetgever de afhandeling van bepaalde verkeersstrafzaken stroomlijnen door het opleggen van een snelle, zekere en aan de concrete situatie aangepaste sanctie en dit volgens een procedure die aan de betrokkene een voldoende niveau van rechtsbescherming biedt en aldus de werklast van de met vervolging en berechting van verkeersstrafzaken belaste overheden te verminderen, zodat meer tijd vrijkomt voor de behandeling van complexe dossiers (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0325.N, AC 2021, nr. 396 met concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Artikel 65/1 - Bevel tot betaling - Aard van de procedure - Doelstelling

- Art. 45 Programmawet 25 december 2016

- Art. 65/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit de doelstellingen van de door artikel 65/1 Wegverkeerswet uitgewerkte regeling en de wetsgeschiedenis ervan waarin wordt aangegeven dat de politierechtbank het beroep ten gronde behandelt, volgt dat, ongeacht wat in het zesde en zevende lid van artikel 65/1, § 2, Wegverkeerswet is geschreven, de politierechtbank en in hoger beroep de correctionele rechtbank ingeval van een door artikel 65, § 2, Wegverkeerswet ingesteld beroep moeten onderzoeken of: - het bij verzoekschrift ingesteld beroep voldoet aan de in artikel 65, § 1, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet bepaalde tijds- en vormvoorwaarden; - de in artikel 65/1, § 1, Wegverkeerswet bedoelde voorwaarden voor het uitvaardigen van het bevel tot betalen en de kennisgeving ervan zijn verenigd; - wel vaststaat dat de persoon tegen wie het bevel tot betalen is uitgevaardigd de feiten op grond waarvan dit bevel is uitgevaardigd heeft gepleegd, wat veronderstelt dat wordt nagegaan of de voor de overtreding vereiste bestanddelen zijn verenigd, of die feiten aan de als overtreder aangemerkte persoon kunnen worden toegerekend en of de som waarvoor het openbaar ministerie het bevel tot betalen heeft uitgevaardigd wettig is; het staat aan de rechter om in het licht van dit onderzoek te beslissen of het beroep van de persoon tegen wie het bevel tot betalen is uitgevaardigd: - onontvankelijk is, wat ertoe leidt dat eens de beslissing van de rechter definitief is het bevel tot betalen uitvoerbaar wordt; - ontvankelijk maar ongegrond is, wat er eveneens toe leidt dat eens de beslissing van de rechter definitief is het bevel tot betalen uitvoerbaar wordt; - ontvankelijk en gegrond is, wat als gevolg heeft dat het bevel tot betaling als niet bestaande moet worden beschouwd en het openbaar ministerie dient te oordelen of voor de feiten waarvoor het bevel tot betalen werd uitgevaardigd in het licht van de door de rechter gemaakte beoordeling de strafvordering alsnog kan worden ingesteld en vervolgens aan de strafrechter bij wie die strafvordering desgevallend aanhangig wordt gemaakt om daarover te beslissen (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0325.N, AC 2021, nr. 396 met concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Artikel 65/1, § 2 - Bevel tot betaling - Beroep tegen het bevel tot betaling - Bevoegdheid van de politierechtbank of van de correctionele rechtbank in beroep - Behandeling ten gronde - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

- Art. 65/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 65 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0480.N 22 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210622.2N.20 AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM vereist dat een bij verstek veroordeelde wordt geïnformeerd over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en over de termijn om dat te doen en die kennisgeving kan gebeuren op het ogenblik van de betekening van de verstekbeslissing of op elk ander tijdstip dat de veroordeelde toelaat het rechtsmiddel aan te wenden; de rechter oordeelt onaantastbaar of en wanneer de bij verstek veroordeelde persoon kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing en die kennisneming hangt niet af van enig vormvereiste en kan zodoende voortvloeien uit de kennisgeving bepaald in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet, zodat de rechter de datum van zulke kennisgeving in aanmerking kan nemen voor het bepalen van de aanvangsdatum van de buitengewone termijn van verzet, waarbij evenwel vereist is dat die kennisgeving de betrokkene informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn en de vorm om dat te doen (1). (1) Artikel 40, vierde lid, Wegverkeerswet, dat de verplichting bevat de rechtsmiddelen, de aanwending daarvan en de na te leven voorwaarden te vermelden bij een veroordeling bij verstek, werd naar aanleiding van het arrest van het GwH 134/2018 ingevoerd ingevolge artikel 3 van de wet van 8 mei 2019 tot wijziging van de op 16 maart 1968 gecoördineerde wet betreffende de politie over het wegverkeer en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, BS 22 augustus 2019.

Wetsbepalingen - Art. 40 - Verval uitgesproken als straf - Kennisgeving door het openbaar ministerie aan de

veroordeelde - Verzet - Buitengewone termijn van verzet - Invloed op de aanvangsdatum van de buitengewone verzetstermijn

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.21.0368.N 8 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210608.2N.11 AC nr. ...

De in artikel 37/1, § 1, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde maatregel beoogt niet de recidiverende bestuurder te bestraffen, maar de maatschappij te beschermen tegen onverantwoord verkeersgedrag door mee te waarborgen dat een bestuurder zich veilig in het verkeer begeeft (1) ; die maatregel houdt geen onredelijk zware sanctie in waardoor hij niet verenigbaar zou zijn met enige internationale rechtsnorm zoals artikel 6 EVRM en het feit dat hij een veiligheidsmaatregel in het algemeen belang uitmaakt, speelt daarbij geen rol. (1) Cass. 3 maart 2021, AR P.20.1313.F, AC 2021, nr. 154, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.5 met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Aard van de maatregel

- Art. 37/1, § 1, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Aard van de maatregel

- Art. 37/1, § 1, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Noch de vonnisrechter noch het Hof dient een prejudiciële vraag te stellen die steunt op een loutere hypothese, namelijk dat de eiser nadeel zou ondervinden van het feit dat een andere bestuurder een bezwarende alcoholblaastest zou afleggen in een alcoholslot waarmee een voertuig zou zijn uitgerust waarmee ook de eiser zou rijden.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Prejudiciële vraag - Hypothese - Geen verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Prejudiciële vraag - Hypothese - Geen verplichting tot het stellen van een prejudiciële vraag

P.20.1323.F 2 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210602.2F.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 21 en 30 Wegverkeerswet volgt niet dat het daarin omschreven misdrijf noodzakelijk vereist dat de verdachte persoon aan het stuur van een voertuig in beweging is gezien (1) ; de inbreuk kan, op basis van de bijzonderheden van de zaak, ook uit andere omstandigheden worden afgeleid (2). (1) Zie Cass. 25 februari 2004, AR P.03.1430.F, AC 2004, nr. 104. Eveneens, "opdat een persoon bestuurder zou kunnen zijn van een voertuig in de zin van artikel 33, § 1, 1° [van die wet betreffende het vluchtmisdrijf] is niet vereist dat dit voertuig in beweging is op het ogenblik van het ongeval" (Cass. 28 oktober 2014, AR P.13.1917.N, AC 2014, nr. 642). Wat het begrip bestuurder betreft, definieert artikel 2.13 [Wegverkeersreglement] de bestuurder als zijnde elke persoon die een voertuig bestuurt (Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0557.F, AC 2020, nr. 637), maar "uit de aanhef van [dat artikel] blijkt dat [die definitie] enkel van toepassing is op het Wegverkeersreglement zelf en geen toepassing vindt op de Wegverkeerswet; in dat geval dient het begrip bestuurder bij gebrek aan wettelijke definitie in de gewone zin van het woord te worden begrepen" (Cass. 20 september 2016, AR P.15.0409.N, AC 2016, nr. 506, § 7). (2) In die zin oordeelt het Hof dat de rechter aan de beklaagde de hoedanigheid kan toekennen van bestuurder in de zin van artikel 35 Wegverkeerswet dat het besturen in staat van dronkenschap bestraft, op basis van de bevinding dat de beklaagde op de bestuurdersstoel van zijn wagen zat en dat de stoplichten brandden, hetgeen impliceert dat de contactsleutel in het contactslot stak (Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0557.F, AC 2020, nr. 637).

Wetsbepalingen - Art. 21 - Besturen van een voertuig zonder rijbewijs - Bewijs - Identificatie van de bestuurder

- Artt. 21 en 30 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 30 - Besturen van een voertuig zonder rijbewijs - Bewijs - Identificatie van de bestuurder

- Artt. 21 en 30 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0325.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.5 AC nr. ...

Aannemen, op basis van een letterlijke lezing van artikel 65/1, §2, zesde en zevende lid, Wegverkeerswet, dat de rechter zijn onderzoek van het door artikel 65/1, §2, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet bedoelde beroep moet beperken tot een onderzoek naar de ontvankelijkheid van dit beroep en dat elke ontvankelijk verklaring van een dergelijk beroep automatisch tot gevolg heeft dat het bevel tot betalen niet bestaande wordt, is niet alleen strijdig met de wetsgeschiedenis van de regeling, maar zou aan deze regeling elke zin ontnemen aangezien een ontvankelijk beroep dat volgens de wil van de wetgever met redenen omkleed moet zijn, zou volstaan en dit ongeacht op welke gronden het is gesteund, om aan het bevel tot betalen elke uitwerking te ontzeggen hetgeen onmogelijk de bedoeling van de wetgever kan zijn geweest (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Artikel 65/1, § 2 - Bevel tot betaling - Beroep tegen het bevel tot betaling - Beroep tegen het bevel tot betaling - Bevoegdheid van de politierechtbank of van de correctionele rechtbank in beroep - Ontvankelijkheid van het beroep - Draagwijdte

Hoewel de regeling van het bevel tot betalen beoogt bij te dragen tot de handhaving van de verkeerswetgeving, strekt ze niet tot het opleggen van een straf in de zin van artikel 1 Strafwetboek, maar uitsluitend tot het creëren van een uitvoerbare titel zodat door het uitvaardigen van een bevel tot betalen en de daarop volgende procedure de strafvordering niet in werking wordt gesteld en de in artikel 65/1, §2, Wegverkeerswet uitgewerkte bezwaarprocedure er dan ook niet toe kan leiden dat de politierechtbank of in hoger beroep de correctionele rechtbank kennis neemt van de strafvordering voor de feiten die aanleiding hebben gegeven tot het uitvaardigen van het bevel tot betalen; het gegeven dat een uitvoerbaar bevel tot betalen een straf kan zijn in de zin van artikel 6 EVRM of dat indien de fod Financiën niet binnen de drie jaar tot invorderen van het uitvoerbaar verklaard bevel tot betaling kan overgaan, het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 65/1, §10, Wegverkeerswet het recht tot sturen van de overtreder kan schorsen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Artikel 65/1, § 2 - Bevel tot betaling - Beroep tegen het bevel tot betaling - Doelstelling - Inwerkingstelling van de strafvordering - Bevoegdheid van de politierechtbank of van de correctionele rechtbank in beroep - Draagwijdte - Gevolg

Met artikel 65/1 Wegverkeerswet, zoals vervangen door artikel 45 van de programmawet van 25 december 2016, heeft de wetgever een sui generis-procedure ingevoerd ertoe strekkend om indien een overtreder niet binnen een bepaalde termijn de hem voorgestelde minnelijke schikking heeft betaald, het openbaar ministerie de mogelijkheid te geven een bevel tot betaling uit te vaardigen dat ingeval van niet-betaling en de afwezigheid of de verwerping van betwisting moet leiden tot een uitvoerbare titel voor het bedrag van de voorgestelde minnelijke schikking, verhoogd met 35 procent en met desgevallend de bijdrage aan het Bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders; met deze procedure beoogt de wetgever dat er niet langer een beroep moet worden gedaan op een strafrechter om een overtreder aan wie een minnelijke schikking is voorgesteld tot betaling te dwingen en wil de wetgever de afhandeling van bepaalde verkeersstrafzaken stroomlijnen door het opleggen van een snelle, zekere en aan de concrete situatie aangepaste sanctie en dit volgens een procedure die aan de betrokkene een voldoende niveau van rechtsbescherming biedt en aldus de werklast van de met vervolging en berechting van verkeersstrafzaken belaste overheden te verminderen, zodat meer tijd vrijkomt voor de behandeling van complexe dossiers (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Artikel 65/1 - Bevel tot betaling - Aard van de procedure - Doelstelling

Uit de doelstellingen van de door artikel 65/1 Wegverkeerswet uitgewerkte regeling en de wetsgeschiedenis ervan waarin wordt aangegeven dat de politierechtbank het beroep ten gronde behandelt, volgt dat, ongeacht wat in het zesde en zevende lid van artikel 65/1, §2, Wegverkeerswet is geschreven, de politierechtbank en in hoger beroep de correctionele rechtbank ingeval van een door artikel 65, §2, Wegverkeerswet ingesteld beroep moeten onderzoeken of: - het bij verzoekschrift ingesteld beroep voldoet aan de in artikel 65, §1, eerste en tweede lid, Wegverkeerswet bepaalde tijds- en vormvoorwaarden; - de in artikel 65/1, §1, Wegverkeerswet bedoelde voorwaarden voor het uitvaardigen van het bevel tot betalen en de kennisgeving ervan zijn verenigd; - wel vaststaat dat de persoon tegen wie het bevel tot betalen is uitgevaardigd de feiten op grond waarvan dit bevel is uitgevaardigd heeft gepleegd, wat veronderstelt dat wordt nagegaan of de voor de overtreding vereiste bestanddelen zijn verenigd, of die feiten aan de als overtreder aangemerkte persoon kunnen worden toegerekend en of de som waarvoor het openbaar ministerie het bevel tot betalen heeft uitgevaardigd wettig is; het staat aan de rechter om in het licht van dit onderzoek te beslissen of het beroep van de persoon tegen wie het bevel tot betalen is uitgevaardigd: - onontvankelijk is, wat ertoe leidt dat eens de beslissing van de rechter definitief is het bevel tot betalen uitvoerbaar wordt; - ontvankelijk maar ongegrond is, wat er eveneens toe leidt dat eens de beslissing van de rechter definitief is het bevel tot betalen uitvoerbaar wordt; - ontvankelijk en gegrond is, wat als gevolg heeft dat het bevel tot betaling als niet bestaande moet worden beschouwd en het openbaar ministerie dient te oordelen of voor de feiten waarvoor het bevel tot betalen werd uitgevaardigd in het licht van de door de rechter gemaakte beoordeling de strafvordering alsnog kan worden ingesteld en vervolgens aan de strafrechter bij wie die strafvordering desgevallend aanhangig wordt gemaakt om daarover te beslissen (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Artikel 65/1, § 2 - Bevel tot betaling - Beroep tegen het bevel tot betaling - Bevoegdheid van de politierechtbank of van de correctionele rechtbank in beroep - Behandeling ten gronde - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

---

P.21.0128.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.6 AC nr. ...

Uit de tekst en de wetsgeschiedenis van art. 67bis Wegverkeerswet volgt dat het voor de weerlegging van het erin vervatte vermoeden niet volstaat dat de houder van de kentekenplaat van een motorvoertuig waarmee een verkeersinbreuk is gepleegd, bewijst dat niet hij de bestuurder was op het ogenblik van de feiten; de houder moet bovendien de identiteit kenbaar maken van de onmiskenbare bestuurder, behalve wanneer hij diefstal, fraude of overmacht kan bewijzen; de rechter oordeelt onaantastbaar of de houder van de kentekenplaat van het voertuig waarmee de verkeersinbreuk werd gepleegd, heeft voldaan aan de op hem rustende verplichting de identiteit kenbaar te maken van de onmiskenbare bestuurder, behoudens bewezen diefstal, fraude of overmacht (1). (1) Cass. 23 maart 2021, AR P.21.0058.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.10; Cass. 30 juni 2020, AR P.20.0022.N, AC 2020, nr. 458; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0147.N, AC 2020, nr. 437; Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0076.N, AC 2020, nr. 401, N.C. 2020, 548; Cass. 22 november 2016, AR P.14.1909.N, AC 2016, nr. 662; Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539. Zie ook C. DE ROY, "De wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-19, 128-130; S. STALLAERT, "Artikel 67bis Wegverkeerswet: naar een kentekenaansprakelijkheid in het wegverkeer", T. Strafr. 2018, 130-132; A. BLOCH, "Hoe weerlegbaar is het weerlegbaar vermoeden van artikel 67bis Wegverkeerswet. Komt het recht op een eerlijk proces in het gedrang?", T. Strafr. 2020, 91-97; Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 3-14; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1325-1328.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Geen identificatie van de bestuurder bij vaststelling van de verkeersinbreuk - Houder van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de verkeersinbreuk is begaan - Vermoeden van het plegen van de verkeersinbreuk - Tegenbewijs - Voorwaarden

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0180.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.4 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 195, tweede en zevende lid, Wetboek van Strafvordering en 29, §3, derde en vierde lid, Wegverkeerswet volgt dat de correctionele rechtbank die oordeelt in hoger beroep over een snelheidsovertreding waarbij de toegelaten maximumsnelheid is overschreden met meer dan 40 km/u de beslissing tot het opleggen van een rijverbod enkel nauwkeurig moet motiveren indien een rijverbod van meer dan het minimum van acht dagen wordt uitgesproken (1). (1) Cass. 26 juni 2018, AR P.18.0347.N, AC 2018, nr. 414, ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.6.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Overschrijden van de toegelaten snelheid met meer dan 40 km/uur - Verval van het recht tot sturen van meer dan 8 dagen - Redenen

- Art. 29, § 3, derde en vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 195, tweede en zevende lid Wetboek van Strafvordering

P.21.0345.N 25 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.8 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 38, §1, eerste lid, en 48, eerste lid, 1° Wegverkeerswet volgt dat het door artikel 48, eerste lid, 1°, Wegverkeerswet strafrechtelijk gesanctioneerde verbod om tijdens de periode van vervallenverklaring van het recht een motorvoertuig te besturen, geldt voor alle motorvoertuigen en dit ongeacht of voor het besturen ervan een rijbewijs is vereist.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, 1° - Besturen van een voertuig spijts verval van het rijbewijs - Besturen van een motorvoertuig waarvoor geen rijbewijs is vereist - Invloed

- Artt. 38, § 1, eerste lid, en 48, eerste lid, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0015.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.12 AC nr. ...

De naleving van de voorwaarden bepaald in artikel 63, § 1, Wegverkeerswet onder dewelke een bloedproef kan worden opgelegd, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, en de niet-naleving van de voorwaarden tast niet noodzakelijk de betrouwbaarheid aan van de analyse van een in strijd met de voorwaarden afgenomen bloedproef en het gebruik van die analyse impliceert niet noodzakelijk een miskenning van het recht op een eerlijk proces; het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de niet-naleving van de in artikel 63 Wegverkeerswet bepaalde voorwaarden de betrouwbaarheid van het onrechtmatig verkregen bewijs daadwerkelijk aantast dan wel of het gebruik ervan het recht op een eerlijk proces miskent en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Wetsbepalingen - Art. 63 - Alcoholintoxicatie - Bloedproef - Toepassing van de criteria inzake de uitsluiting van onregelmatig verkregen bewijs - Betrouwbaarheid van het bewijs - Beoordeling

- Art. 63 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is een onregelmatig verkregen bewijs slechts nietig en dient het bijgevolg te worden uitgesloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; die bepaling maakt geen onderscheid naargelang het bewijs vrij wordt geleverd dan wel bijzonder bij wet is geregeld (1) en derhalve dient ook de miskenning van een voorschrift van het wettelijk geregelde bewijs inzake alcoholintoxicatie aan de voormelde criteria te worden getoetst om al dan niet tot de uitsluiting van het onregelmatig verkregen bewijs te besluiten. (1) Cass. 14 mei 2014, AR P.14.0186.F, AC 2014, nr. 345, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Wetsbepalingen - Art. 63 - Alcoholintoxicatie - Bloedproef - Bijzonder bij wet geregeld bewijs - Miskenning van het

wettelijk geregeld bewijs inzake alcoholintoxicatie - Onregelmatig verkregen bewijs - Uitsluiting - Criteria - Toepassing

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.21.0061.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.1 AC nr. ...

Een schuldigverklaring aan het door artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet bedoelde misdrijf vereist niet dat bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie de rechter uitdrukkelijk vaststelt dat de beklaagde kennis heeft gekregen van de verplichting herstelproeven af te leggen (1). (1) Zie Cass. 25 april 2017, AR P.16.0888.N, AC 2017, nr. 283.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Schuldigverklaring - Verplichting tot het afleggen van herstelproeven - Kennisgeving - Vaststelling

- Art. 48, eerste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft; het bewijs van het bestaan van een vroegere veroordeling en van het kracht van gewijsde hebben van die beslissing kan door het openbaar ministerie evenwel ook met andere middelen worden geleverd, waarbij de rechter de afwezigheid van betwisting door de beklaagde in aanmerking kan nemen (1). (1) Cass. 12 november 2019, AR P.19.0772.N, RABG 2020, afl. 8, 688-704, noot VAN VOLSEM, F.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, tweede lid, Wegverkeerswet - Toestand van herhaling - Vroegere veroordeling - Kracht van gewijsde - Voorwaarden

- Art. 48, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0030.N 20 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210420.2N.6 AC nr. ...

Uit de enkele omstandigheid dat een proces-verbaal dat werd opgesteld voor een verkeersovertreding niet vermeldt of het toestel dat voor die vaststelling werd gebruikt bemand of onbemand is gebruikt, volgt niet dat die onregelmatigheid, die door de wetgever niet is gesanctioneerd met nietigheid, noodzakelijk onbetrouwbaar bewijs oplevert of dat het gebruik ervan eisers recht op een eerlijk proces met inbegrip van zijn recht van verdediging noodzakelijk miskent.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62, derde lid - Vaststelling van een verkeersovertreding door een automatisch werkend toestel - Geen vermelding in het proces-verbaal van het bemand of onbemand karakter van het toestel - Draagwijdte

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 62, derde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0025.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.5 AC nr. ...

De rechtstoestand van een bestuurder die zich enkel bevindt in een staat van herhaling als bedoeld door artikel 36 Wegverkeerswet is niet dezelfde als die van een bestuurder die zich niet enkel bevindt in een dergelijke staat van herhaling, maar bovendien ook voldoet aan de grondvoorwaarde opdat hem een alcoholslot moet worden opgelegd ingevolge artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet; de rechtstoestand van een bestuurder die zich bevindt in de staat als bedoeld door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet is niet dezelfde als die van een bestuurder die zich bevindt in een staat als bedoeld door artikel 36 Wegverkeerswet én artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet; de toepassingsvoorwaarden voor die toestanden en de gevolgen ervan zijn immers verschillend (1). (1) Wetsontwerp van 22 december 2017 ter verbetering van de verkeersveiligheid, Parl. St. Kamer 54-2868/001, p.7; Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 31-36.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen - Herstelexamens - Verschil met de beveiligingsmaatregel van het alcoholslot

- Artt. 36, 37/1, § 1, derde lid, en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Beveiligingsmaatregel van het alcoholslot - Herhaling - Verschil met het verval van het recht tot sturen met herstelexamens

- Artt. 36, 37/1, § 1, derde lid, en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 36 - Staat van herhaling - Strafverzwaring - Verschil met de beveiligingsmaatregel van het alcoholslot

- Artt. 36, 37/1, § 1, derde lid, en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 10 en 26 Wet Verkeersveiligheid van 6 maart 2018 volgt dat volgens de wil van de wetgever artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet slechts kan worden toegepast indien zowel de feiten voorwerp van de nieuwe vervolging als de feiten die aanleiding hebben gegeven tot een vonnis dat de grondslag vormt voor de herhaling als bedoeld door artikel 36 Wegverkeerswet werden gepleegd na 30 juni 2018; de wetgever verwees voor die keuze naar de vereiste van rechtszekerheid en de tijd die nodig is voor de omkaderingsinstelling, de dienstencentra en de magistratuur om zich voor te bereiden op deze ingrijpende wijziging van de alcoholslotwetgeving (1). (1) C. DE ROY, "De wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-19, 128.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Verplicht opleggen van een alcoholslot wegens recidive van bepaalde overtredingen - Eerdere verkeersovertreding begaan vóór de inwerkingtreding van artikel 26 Wet van 6 maart 2018

- Art. 37/1, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.21.0058.N 23 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.10 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of de kentekenplaathouder van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem rustende vermoeden van artikel 67bis Wegverkeerswet te weerleggen dat hij bestuurder was van dat motorvoertuig op moment van de verkeersinbreuk (1); de rechter kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt, waaronder de tijd verstreken tussen de overtreding en de kennisgeving door de kentekenplaathouder van de identiteit van de vermeende bestuurder van het voertuig op het ogenblik van de overtreding; de enkele omstandigheid dat de kentekenplaathouder een schriftelijke verklaring van een derde voorlegt, samen met een kopie van de identiteitskaart van deze derde, ter bevestiging van zijn bewering dat deze derde de bestuurder was van het voertuig op het ogenblik van de overtreding, verplicht de rechter niet aan te nemen dat daarmee het vermoeden van schuld is weerlegd (2); uit deze beoordelingsbevoegdheid van de rechter volgt niet dat elke weerlegging van het vermelde ingestelde vermoeden onmogelijk is en dat dit vermoeden het karakter krijgt van een onweerlegbaar vermoeden. (1) Cass. 30 juni 2020, AR P.20.0022.N, AC 2020, nr. 458; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0147.N, AC 2020, nr. 437; Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0076.N, AC 2020, nr. 401, N.C. 2020, 548; Cass. 22 november 2016, AR P.14.1909.N, AC 2016, nr. 662; Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539. Zie C. DE ROY, "De wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-19, 128-130; S. STALLAERT, "Artikel 67bis Wegverkeerswet: naar een kentekenaansprakelijkheid in het wegverkeer", T. Strafr. 2018, 130-132; A. BLOCH, "Hoe weerlegbaar is het weerlegbaar vermoeden van artikel 67bis Wegverkeerswet. Komt het recht op een eerlijk proces in het gedrang?", T. Strafr. 2020, 91-97; Ph. TRAEST, Topics verkeers(straf)recht, Intersentia, 2020, 3-14; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1325-1328. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0076.N, AC 2020, nr. 401, N.C. 2020, 548; Cass. 22 november 2016, AR P.14.1909.N, AC 2016, nr. 662. Zie M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1326.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van strafrechtelijke aansprakelijkheid van de kentekenplaathouder - Schriftelijke verklaring van een derde die de verkeersinbreuk bekent - Weerlegging van het wettelijk vermoeden - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.1272.N 16 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210316.2N.4 AC nr. ...

De misdrijven van de door artikel 34, § 2, 3°, Wegverkeerswet strafbaar gestelde weigering zich te onderwerpen aan een ademtest of ademanalyse of zonder wettige reden een bloedproef te laten nemen, zijn voltrokken door de weigering gevolg te geven aan een verzoek zich aan een dergelijke test of analyse te onderwerpen of een bloedproef te laten nemen; niet is vereist dat de personen die bevoegd zijn tot het opleggen van een dergelijke test of analyse of het laten afnemen van een dergelijke proef de betrokkene het bevel geven zich daaraan te onderwerpen en de weigering staat vast indien de persoon aan wie een dergelijke test, analyse of proef kan worden opgelegd, negatief antwoordt op de vraag of hij die test of analyse of bloedproef wil ondergaan; een dergelijke strafbaarstelling is niet strijdig met het door artikel 10 EVRM gewaarborgde recht van vrijheid van meningsuiting.

Wetsbepalingen - Art. 34 - Artikel 34, § 2, 3° - Weigering zich te onderwerpen aan een ademtest, ademanalyse of bloedproef - Strafbaarstelling - Bestanddelen - Vrijheid van meningsuiting - Artikel 10 EVRM - Draagwijdte

- Art. 34, § 2, 3° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1313.F 3 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210303.2F.5 AC nr. ...

Artikel 36, eerste lid, Wegverkeerswet bestraft degene die, na een veroordeling bij toepassing van artikel 34, § 2, artikel 35 of artikel 37bis, § 1, een van deze bepalingen binnen drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan opnieuw overtreedt; wanneer de rechter op grond van artikel 37/1, § 1, derde lid, Wegverkeerswet beslist om, gezien de herhaling, de maatregel op te leggen waarbij de geldigheid van het rijbewijs wordt beperkt tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen, baseert hij die beslissing op een andere hypothese van herhaling dan die welke bedoeld wordt in artikel 38, § 6, betreffende het als straf opgelegde verval van het recht tot sturen (1). (1) Zie concl. OM (onderzoek van het eerste middel) in Pas. 2021, nr. 154.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, § 1, derde lid - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Grondslag - Andere herhaling bedoeld in artikel 36, eerste lid, dan die bedoeld in artikel 38, § 6

- Artt. 36, eerste lid, 37/1, § 1, derde lid, en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Artikel 8 Probatiewet voorziet in de mogelijkheid om, onder de daarin bepaalde voorwaarden, enkel voor de straffen uitstel te verlenen; uit het algemeen opzet van de wet blijkt echter dat het uitrusten van een motorvoertuig met een alcoholslot een preventieve veiligheidsmaatregel is die een doel van algemeen belang nastreeft, in zoverre die uitrusting, aangevuld met een omkaderingsprogramma, toelaat zich ervan te verzekeren dat de toestand van de bestuurder, op het ogenblik dat hij achter het stuur plaatsneemt, aan de wettelijke minimumvereisten voor het nuchter en veilig besturen van een voertuig voldoet, op zodanige wijze dat hiermee het herhalingsgevaar beperkt wordt en de verkeersveiligheid gewaarborgd wordt; die verplichting strekt dus niet tot bestraffing van de bestuurder in staat van herhaling, maar tot bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke gedragingen in het verkeer; hiervoor kan bijgevolg geen uitstel worden verleend (1). (1) Zie concl. OM (onderzoek van het tweede middel) in Pas. 2021, nr. 154.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1xxxxx - Beperking van de geldigheid van het rijbewijs tot de met een alcoholslot uitgeruste motorvoertuigen - Aard - Veiligheidsmaatregel en geen straf - Invloed op de mogelijkheid tot het verlenen van het uitstel

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.1209.N 23 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210223.2N.8 AC nr. ...

Noch uit de bepalingen van artikel 26 KB van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de analysetoestellen, noch uit artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet, die enkel tot doel hebben de betrokkene te wijzen op de mogelijkheid om een tweede analyse te vragen, noch uit artikel 6 EVRM of uit het recht van verdediging of het algemeen beginsel van het vermoeden van onschuld, volgt voor de verbalisant de verplichting om uitdrukkelijk en met verwijzing naar artikel 26 in het proces-verbaal op te nemen dat aan de betrokkene werd uitgelegd dat hij een tweede ademanalyse mag vragen; de enkele vermelding in het proces-verbaal dat de controleprocedure bepaald in het KB Ademtest- en analysetoestellen werd gevolgd, kan voor de rechter volstaan om te oordelen dat aan de bedoelde kennisgevingsplicht werd voldaan (1). (1) Cass. 12 maart 2014, AR P. 13.1880.F, AC 2014, nr. 202; Cass. 12 januari 2005 JLMB 2005/12, 515; Cass. 25 oktober 2000, AR P.00.0649.F, AC 2000, nr. 574 (de twee laatste arresten m.b.t. het vroegere KB van 18 februari 1991); contra Cass. 21 april 1998, RW 1998-1999, 1277 en noot van T ONGENA, "Over het recht op een tweede ademanalyse, of hoe de vermelding van een recht zelf ook een recht kan zijn".

Wetsbepalingen - Art. 59 - Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet - Ademanalyse - Artikel 26, KB Ademtest- en analysetoestellen - Recht om een tweede analyse te vragen - Kennisgevingsplicht van de verbalisant - Draagwijdte

- Art. 59, § 3, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.1208.N 26 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.7 AC nr. ...

Artikel 59, § 3, eerste lid, Wegverkeerswet en artikel 26 van het koninklijk besluit betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen, op grond waarvan onder meer moet worden uitgelegd dat de betrokkene een tweede ademanalyse mag vragen, houden geen verband met het recht op bijstand van een raadsman maar hebben enkel tot doel de betrokkene te wijzen op de mogelijkheid om een tweede analyse te vragen.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Recht op een tweede ademanalyse - Verwittiging - Verband met het recht op bijstand van een advocaat

Uit geen enkele wets- of verdragsbepaling volgt voor de verbalisant de verplichting om nadat hij de betrokkene heeft verwittigd van zijn recht om een tweede ademanalyse te vragen, uitdrukkelijk vast te stellen dat die aan dat recht verzaakt; uit de omstandigheid dat de verbalisant niet vaststelt dat de betrokkene een tweede analyse vraagt, volgt dat de betrokkene aan dat recht heeft verzaakt, tenzij hij het tegendeel aannemelijk maakt.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Recht op een tweede ademanalyse - Verzaking - Geen verplichting om de verzaking uitdrukkelijk vast te stellen

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 59, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0761.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.3 AC nr. ...

De op de correctionele rechtbank als appelgerecht rustende bijzondere motiveringsverplichting geldt enkel indien de wet het uitspreken van het recht tot sturen en de daaraan gekoppelde veiligheidsmaatregel van het afhankelijk maken van het herstel van dit recht van examens en onderzoeken aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat en die bijzondere motiveringsverplichting bestaat bijgevolg niet voor een verplichte straf of maatregel hetgeen overeenkomstig artikel 38, § 2, vijfde en zesde lid, Wegverkeerswet, het geval is wanneer de rechter tegelijkertijd veroordeelt wegens een overtreding van artikel 420 Strafwetboek en wegens een overtreding van artikel 36 Wegverkeerswet (1). (1) Vgl. Cass. 5 september 2017, AR P.16.1312.N, AC 2017, nr. 444 ingeval de straf of maatregel overgelaten wordt aan de vrije beoordeling van de rechter.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 2, vijfde en zesde lid - Verval van het recht tot sturen - Motiveringsverplichting van het appelgerecht - Draagwijdte

- Art. 195, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

P.20.0828.N 24 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.1 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde van de processen-verbaal opgesteld op basis van artikel 62, Wegverkeerswet, strekt zich uit tot alle materiële vaststellingen die de verbalisanten verrichten bij de vaststelling van de overtreding en daartoe behoort ook de vaststelling dat een in een politievoertuig geplaatste snelheidsmeter geijkt is (1). (1) D. HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 en 1433-1458.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Opsporing en vaststelling van misdrijven - Processen-verbaal - Bewijswaarde

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0101.F 4 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.2 AC nr. ...

Het bewijs van het feit dat een persoon die een voertuig op de openbare weg bestuurt in staat van dronkenschap verkeerde, is aan geen bijzondere regels onderworpen, zodat dit met name door vermoedens kan worden bewezen (1). (1) Cass. 11 december 1984, AR 8950, AC 1984-85, nr. 226.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Dronkenschap aan het stuur - Bewijs - Gemeen recht - Vermoedens

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.1315.F 28 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201028.2F.1 AC nr. ...

Wanneer de rechter het levenslang rijverbod als straf oplegt, kan hij het herstel in het recht tot sturen niet afhankelijk stellen van het slagen voor de theoretische, praktische, medische en psychologische proeven bepaald in artikel 38, § 3, 1°, 2°, 3° en 4°, Wegverkeerswet.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Levenslang verval van het recht tot sturen opgelegd als straf - Gevolg - Voorwaarde voor herstel in het recht tot sturen - Verplichting om te slagen voor de in artikel 38, § 3, 1°, 2°, 3° en 4°, Wegverkeerswet bepaalde theoretische, praktische, medische en psychologische proeven

- Art. 38, § 8, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0587.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.9 AC nr. ...

De in artikel 67ter Wegverkeerswet bepaalde verplichting bestaat onafhankelijk van het voorafgaand bewijs dat er een overtreding is begaan en vereist dus niet dat de initiële overtreding is bewezen; het volstaat dat een overtreding op de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan werd vastgesteld (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0190.N, AC 2018, nr. 147; Cass. 27 oktober 2009, AR P.09.0778.N, AC 2009, nr. 620; S. STALLAERT, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, (105) 108.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De rechtspersoon op wiens naam het motorvoertuig is ingeschreven waarmee de overtreding werd begaan, die zich bewust ertoe beperkt om enkel mee te delen dat de met het voertuig begane overtreding kaderde in de uitvoering van een prioritair transport zonder mededeling van de identiteit van de bestuurder op het ogenblik van de feiten of de identiteit van de verantwoordelijke persoon, voldoet niet aan de in artikel 67ter, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet bepaalde verplichtingen, waarvan de niet-nakoming wordt bestraft met de in artikel 29ter Wegverkeerswet bepaalde straffen.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen

- Artt. 29ter en 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0869.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.7 AC nr. ...

De verplichting tot het slagen in een theoretisch en praktisch examen en het medisch en psychologisch onderzoek, waarvan de strafrechter het herstel van het recht tot sturen afhankelijk moet maken op grond van artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet, is een veiligheidsmaatregel; bijgevolg moet de strafrechter die veiligheidsmaatregel opleggen overeenkomstig de vereisten die van kracht zijn op het moment van zijn uitspraak (1). (1) Cass. 10 januari 2018, AR P.17.0827.F, AC 2018, nr. 22; Cass 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Wetswijziging - Veiligheidsmaatregel

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0637.N 20 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.8 AC nr. ...

Het appelgerecht kan de tegen een beklaagde uitgesproken straffen slechts verzwaren als het vaststelt dat die beslissing met eenstemmigheid is genomen; hieruit volgt niet dat het appelgerecht dat een onderzoeksmaatregel beveelt met het oog op een eventueel opleggen van een verval van het recht een motorvoertuig te besturen wegens ongeschiktheid, die beslissing eenstemmig moet bevelen, ook al houdt de toevoeging door het appelgerecht van een dergelijk verval tot het recht tot sturen aan een door de eerste rechter opgelegde bestraffing een strafverzwaring in (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.16.0766.N, AC 2017, nr. 357.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Geschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Onderzoeksmaatregel in hoger beroep - Kans op strafverzwaring - Eenparigheid - Toelaatbaarheid

- Art. 42, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Het onpartijdigheidsbeginsel verzet er zich niet tegen dat een appelgerecht bij wie een strafvordering aanhangig is voor feiten die aanleiding kunnen geven tot verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid op eigen initiatief nagaat of er elementen zijn die wijzen op een dergelijke ongeschiktheid, melding maakt van die elementen en op grond daarvan een onderzoeksmaatregel beveelt, die tot gevolg kan hebben dat het appelgerecht de toestand van de beklaagde verzwaart, door aan de eerste rechter opgelegde bestraffing de veiligheidsmaatregel toe te voegen van verval van het recht tot sturen wegens ongeschiktheid.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Geschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Elementen die wijzen op ongeschiktheid - Onderzoeksmaatregel in hoger beroep - Eigen initiatief van de appelrechter - Onpartijdigheid van de rechter - Toelaatbaarheid

- Art. 42, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0557.F 14 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.6 AC nr. ...

Artikel 2.13 Wegverkeersreglement definieert de bestuurder als zijnde elke persoon die een voertuig bestuurt; de immobilisatie van het voertuig en de alcoholgerelateerde slaap van de persoon die de controle over het voertuig heeft, doen hem niet noodzakelijk die hoedanigheid verliezen.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Rijden in staat van dronkenschap - Bestuurder

- Art. 2.13 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg
- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0417.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.1 AC nr. ...

Het verval van het recht tot sturen, bepaald in artikel 42 Wegverkeerswet is een veiligheidsmaatregel die naast de straf moeten worden uitgesproken; uit de bijlage 6 aan het K.B. van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs dat de minimumnormen en attesten inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een voertuig bepaalt, volgt niet dat de rechter enkel kan besluiten tot lichamelijke ongeschiktheid wanneer een persoon niet voldoet aan de minimumnormen bedoeld in voormelde bijlage 6 (1). (1) Zie Cass. 30 november 2010, AR P.10.0619.N, AC 2010, nr. 702, met concl. van eerste advocaat-generaal M. De Swaef.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Beoordeling door de rechter - Minimumnormen van bijlage 6 bij KB 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs

- Bijlage 6 KB 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0528.N 6 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.13 AC nr. ...

De afronding zoals bepaald in punt 4.3.4. van bijlage 2 bij het KB Ademtest- en analyse, houdt in dat een meting die op een duizendste nauwkeurig is, moet worden afgerond op een honderdste, namelijk op een hoger cijfer indien het duizendste dit hoger cijfer het dichts benaderd of op een lager cijfer indien het duizendste dit lager cijfer benadert; de afronding geschiedt niet op drie cijfers na de komma.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Ademanalyse - Nauwkeurigheidsvoorschriften - Foutmarge - Afronding

- Bijlage 2, punt 4.3.4 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

Uit de samenhang van artikel 59, § 3, Wegverkeerswet, artikel 26 KB Ademtest- en analysetoestellen en punten 3.6 en 4.3.3 van de bijlage 2 KB Ademtest- en analysetoestellen volgt dat wanneer een tweede adamanalyse wordt uitgevoerd, een derde ademanalyse moet worden uitgevoerd indien het tweede resultaat hoger of lager is dan de door de nauwkeurigheidsvoorschriften bepaalde maximaal toegelaten afwijzing op het resultaat van de eerste analyse en niet op het resultaat van de tweede analyse.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Ademanalyse - Nauwkeurigheidsvoorschriften - Foutmarge - Berekening

- Art. 26 en bijlage 2, punten 3.6 en 4.3.3 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Art. 59, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0627.N 15 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.12 AC nr. ...

De beslissing van het rechtscollege in hoger beroep om de duur van uitstel van tenuitvoerlegging van het verval van het recht tot sturen te behouden, doch dit verval voor een gedeelte als effectieve straf op te leggen, houdt een verzwaring van de straf in, waarvoor eenparigheid van stemmen is vereist (1). (1) Cass. 27 januari 1982, AC 1981-82, nr. 319.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen met uitstel - Periode van het verval van het recht tot sturen - Beperking in hoger beroep van de duur van het verval van het recht tot sturen dat volledig met uitstel is opgelegd - Behoud van de duur van het uitstel - Eenparigheid van stemmen - Toepassing

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

P.20.0022.N 30 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.20 AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de door de titularis van de nummerplaat voorgelegde bewijzen die van aard zijn het in artikel 67bis Wegverkeerswet bepaalde vermoeden te weerleggen zonder dat hij ertoe gehouden is om bijkomende bewijsgegevens te verzoeken wanneer hij oordeelt dat de voorgelegde gegevens onvoldoende zijn; dit levert geen niet-toegelaten omkering van de bewijslast noch miskenning van het recht van verdediging op, zelfs niet als de zaak eerst in hoger beroep op tegenspraak werd behandeld (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Toepassing - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0106.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.2 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 7 februari 2003, die alleen in de Nederlandse tekst van artikel 38, § 3 Wegverkeerswet het woord "onderzoeken" heeft vervangen door "examens en onderzoeken" blijkt niet dat het de bedoeling was van de wetgever om het theoretisch en praktisch examen uit te sluiten van het toepassingsveld van artikel 48, eerste lid, 2° Wegverkeerswet; daaruit volgt dat met het begrip 'voorgeschreven onderzoek' van het misdrijf rijden spijts verval rijbewijs niet alleen het medisch en het psychologisch onderzoek wordt bedoeld, maar ook het theoretisch en het praktisch examen.

Wetsbepalingen - Art. 47 - Verval van het recht tot sturen - Einde van het verval - Ondergaan van opgelegde onderzoeken

- Artt. 38, § 3, 47, eerste lid en 48, eerste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 48 - Verval van het recht tot sturen - Einde van het verval - Ondergaan van opgelegde onderzoeken

- Artt. 38, § 3, 47, eerste lid en 48, eerste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 38 - Recht tot sturen - Verval uitgesproken als straf - Herstel in het recht tot sturen - Examens en onderzoeken

- Artt. 38, § 3, 47, eerste lid en 48, eerste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0076.N 16 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.4 AC nr. ...

Artikel 67bis Wegverkeerswet voert ten laste van de houder van de kentekenplaat van het voertuig waarmee de overtreding is begaan een weerlegbaar vermoeden van daderschap in; de rechter moet aannemen dat de houder van de kentekenplaat de dader is, tenzij die slaagt in de weerlegging van het op hem rustende vermoeden; noch uit deze bepaling van de Wegverkeerswet noch uit artikel 6 EVRM noch uit de algemene rechtsbeginselen houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het vermoeden van onschuld volgt dat indien de houder van de kentekenplaat schriftelijk meedeelt dat hij niet de bestuurder is van het voertuig op het ogenblik van de overtreding en die bewering desgevallend staaft met stukken, de rechter verplicht is het openbaar ministerie te verzoeken alsnog te laten overgaan tot het verhoor van de betrokkene of gelet op de ontkenning verder onderzoek te laten uitvoeren of de persoonlijke verschijning te bevelen overeenkomstig artikel 185 Wetboek van Strafvordering; noch aan te nemen dat het vermoeden is weerlegd.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

P.19.0985.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.2 AC nr. ...

De in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet, bepaalde herhaling betreft een persoonlijke omstandigheid die eigen is aan de dader van het verkeersmisdrijf en die een invloed heeft op de straf; bijgevolg is deze herhaling begrepen in de grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, die betrekking heeft op de strafmaat, ook al leidt het aannemen ervan tot het bevelen van een beveiligingsmaatregel.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen - Herhaling - Aard - Hoger beroep door het openbaar ministerie over de strafmaat - Draagwijdte

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.1343.N 2 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.10 AC nr. ...

Artikel 42 Wegverkeerswet of enig uitvoeringsbesluit sluiten een haarstaalanalyse niet uit als bewijs van de lichamelijke en geestelijke ongeschiktheid tot besturen van een motorvoertuig (1). (1) Cass. 28 mei 2019, AR P.19.0121.N, arrest niet gepubliceerd.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Bewijs - Haaranalyse - Toelaatbaarheid

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De in artikel 42 Wegverkeerswet bedoelde beveiligingsmaatregel moet worden uitgesproken wanneer, naar aanleiding van een veroordeling of opschorting van straf of internering wegens overtreding van de politie over het wegverkeer of wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader, de schuldige lichamelijk of geestelijk ongeschikt wordt bevonden tot het besturen van een motorvoertuig; de omstandigheid dat de overtreding van de politie over het wegverkeer of het persoonlijk toedoen van de dader waaraan het verkeersongeval te wijten is geen verband houdt met de geschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig, doet hieraan geen afbreuk.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.20.0323.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.6 AC nr. ...

De personen die een in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding hebben gepleegd in de periode waarin de tweede versie van toepassing was, konden, gelet op de bewoordingen van die versie, ervan uitgaan dat de erin bedoelde strafverzwaring niet op hen zou kunnen worden toegepast wanneer de veroordeling voor die overtreding plaatsvindt na het verstrijken van de periode van drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan; hieruit volgt dat artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet in de tweede versie, om grondwetsconform te zijn zoals bepaald in het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 63/2020 van 7 mei 2020, moet worden uitgelegd in die zin dat een persoon die, in de periode waarin die versie van toepassing was, één van de in die bepaling opgesomde artikelen overtreedt nadat hij reeds eerder voor het overtreden van één van die artikelen was veroordeeld, slechts aan de in die bepaling bedoelde strafverzwaring kan worden onderworpen wanneer hij voor de nieuwe overtreding wordt veroordeeld binnen de periode van drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van het vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan (1). (1) Zie Cass 9 april 2019, AR 18.1208.N, AC 2019, nr. 220; Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid 'een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van 'een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6, eerste lid - Herhaling - Specifieke herhaling - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.20.0148.N 19 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.4 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of en wanneer de bij verstek veroordeelde persoon kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing; die kennisgeving hangt niet af van enig vormvereiste en kan inzake wegverkeer zodoende voortvloeien uit de kennisgeving van het rijverbod bepaald in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet; bijgevolg kan de rechter de datum van zulke kennisgeving in aanmerking nemen voor het bepalen van de aanvangsdatum van de buitengewone termijn van verzet, mits deze kennisgeving de veroordeelde informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen (1). (1) GwH 11 oktober 2018, arrest 134-2018, www.const-court.be

Wetsbepalingen - Art. 40 - Veroordeling bij verstek - Rijverbod - Kennisgeving van de verstekbeslissing -

Ontbreken van informatie over de termijn en vormvereisten van het verzet - Buitengewone termijn van verzet - Beginpunt van de termijn van verzet

- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering

P.20.0067.N 12 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.9 AC nr. ...

Artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet, bestraft elke bestuurder van een voertuig of van een dier die, wetende dat dit voertuig of dit dier oorzaak van, dan wel aanleiding tot een ongeval op een openbare is geweest, de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, zelfs wanneer het ongeval niet aan zijn schuld is te wijten; het door dit artikel bedoelde wanbedrijf vereist een ongeval, dit is een plotse abnormale gebeurtenis met schadelijke gevolgen en dit ongeacht de aard en de ernst van de schade die bovendien moet bestaan bij een derde, dit is elk ander persoon dan hij aan wie het vluchtmisdrijf wordt verweten (1). (1) De feiten dateren van vóór de wijziging van artikel 33, Wegverkeerswet, bij wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, BS 15 maart 2018, waarbij het verschil tussen een ongeval en een verkeersongeval is weggevallen; M. STERKENS, Vluchtmisdrijf, OSS, nr. 12-13, p. 9-11; M STERKENS, "Vluchtmisdrijf" in X, Bestendig handboek verkeersrecht, Deel III, Hoofdstuk 5, § 1, 4; P. ARNOU en M. DE BUSSCHERE, Misdrijven en sancties in de Wegverkeerswet, Kluwer, 1999,, nr. 473-474, p. 152.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Bestanddelen

P.20.0190.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een politierechter in een afzonderlijke procedure iemands rijgeschiktheid heeft beoordeeld, volstaat als dusdanig niet om diens onpartijdigheid in twijfel te trekken in een latere procedure waarin de rijgeschiktheid van deze persoon opnieuw ter beoordeling voorligt; wanneer daartoe de voorwaarden zijn vervuld, kan de rechter immers in elke zaak op basis van de hem op dat ogenblik voorgelegde feitelijke gegevens besluiten om de in artikel 42 Wegverkeerswet bepaalde beveiligingsmaatregel op te leggen.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Veiligheidsmaatregel - Rijgeschiktheid - Beoordeling in een eerdere procedure - Nieuwe procedure voor hetzelfde rechtscollege - Beoordeling - Feitelijke gegevens

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.19.1245.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.4 AC nr. ...

Het aannemen van verzachtende omstandigheden overeenkomstig artikel 29, § 4 Wegverkeerswet heeft enkel betrekking op veroordelingen wegens overtreding van de reglementen uitgevaardigd op grond van de Wegverkeerswet en niet op inbreuken op de bepalingen van de Wegverkeerswet zelf, zoals artikel 48, eerste lid, 1° Wegverkeerswet (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.15.0703.N, AC 2016, nr. 198, N.C. 2016, 358.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, eerste lid - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Verzachtende omstandigheden - Toepasselijke wetsbepaling

- Artt. 29, § 4, eerste lid, en 48, eerste lid, 1° KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29, § 4 - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Verzachtende omstandigheden - Inbreuk op de Wegverkeerswet zelf

- Artt. 29, § 4, eerste lid, en 48, eerste lid, 1° KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer

P.19.0978.N 18 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.1 AC nr. ...

Artikel 36 Wegverkeerswet bestraft de misdrijven bepaald in de artikelen 34 § 2, 35 en 37bis § 1 in geval van herhaling en voert aldus geen onderscheiden en autonoom misdrijf in; alles wat verband houdt met het verval van het recht tot sturen ingevolge recidive is gebundeld in artikel 38 Wegverkeerswet.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen - Toestand van herhaling van alcoholintoxicatie en dronkenschap achter het stuur of rijden onder invloed van verdovende middelen

- Artt. 34, § 2, 35, 37bis, § 1, en 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 36 - Herhaling bij alcoholintoxicatie en dronkenschap achter het stuur of rijden onder invloed van verdovende middelen - Geen autonoom misdrijf - Verval van het recht tot sturen

- Artt. 34, § 2, 35, 37bis, § 1, en 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0798.N 11 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.2 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier onder meer als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het een nieuwe beoordeling wenst van de beslissing over de straf en dus betreffende de aan de beklaagde op te leggen straffen en maatregelen en hun maat, met inbegrip van de door artikel 50, § 2, Wegverkeerswet bedoelde verbeurdverklaring en dit ongeacht de door de eerste rechter al dan niet opgelegde straffen en maatregelen en hun maat (1). (1) Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0695.N, AC 2018, nr. 177; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

Wetsbepalingen - Art. 50 - Artikel 50, § 2 - Verbeurdverklaring voertuig - Hoger beroep - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

P.19.1041.N 28 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.5 AC nr. ...

Uit artikel 29, §2, eerste lid, Wegverkeerswet en artikel 41bis, §1 Strafwetboek volgt dat voor overtredingen als bedoeld in voornoemd artikel 29, §2, eerste lid, Wegverkeerswet, de maximumgeldboete de aan een rechtspersoon kan worden opgelegd, 250,00 euro bedraagt.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Uitzonderlijke voertuigen - Rechtspersoon - Geldboete

- Art. 10 KB 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van uitzonderlijke voertuigen

- Art. 29, § 2, eerste lid KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer

- Art. 41bis, § 1 Strafwetboek

P.19.0981.N 21 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.4 AC nr. ...

Alhoewel de bepaling van artikel 47, eerste lid, Wegverkeerswet, wat haar toepassingsgebied betreft in algemene bewoordingen is uitgedrukt, volgt uit de doelstelling van de proeven, namelijk de samenleving te beveiligen, alsook het verband tussen die proeven en de regeling van de voorwaarden voor het verkrijgen van een rijbewijs, dat het in de artikelen 47 en 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet vervatte strafrechtelijk gesanctioneerde verbod om na het verstrijken van een tijdelijke vervallenverklaring een motorvoertuig te besturen zonder eerst met goed gevolg de opgelegde proeven te hebben ondergaan, niet van toepassing is op die motovoertuigen waarvoor de bestuurder ontslagen is van de verplichting houder te zijn van een rijbewijs (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 47 - Artikel 47, eerste lid - Verval van het recht tot sturen - Afleggen van de opgelegde proeven - Motorvoertuigen waarvoor geen rijbewijs nodig is - Draagwijdte

Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, 2° - Verval van het recht tot sturen - Afleggen van de opgelegde proeven - Motorvoertuigen waarvoor geen rijbewijs nodig is - Draagwijdte

P.19.0674.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.6 AC nr. ...

Artikel 68, eerste zin, Wegverkeerswet, zoals gewijzigd bij wet van 6 maart 2018, bepaalt dat de strafvordering die het gevolg is van een overtreding van deze wet alsmede van de ter uitvoering ervan vastgestelde besluiten, verjaart door verloop van twee jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is begaan en in de mate dat zij de termijn van de verjaring van de strafvordering verlengt is de wet van 6 maart 2018 in beginsel onmiddellijk van toepassing op hangende strafvorderingen, tenzij de strafvordering op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wijzigingswet reeds definitief was verjaard op grond van de oude wet; dit betekent dat de verjaring van de strafvordering voor zover nog niet bereikt op de datum van de inwerkingtreding van de wijzigingswet opnieuw moet worden berekend in functie van de nieuwe verjaringstermijn en aldus moet worden nagegaan welke laatste stuitingsdaad binnen de eerste verlengde termijn van twee jaar werd gesteld (1). (1) In het arrest nr. 54/2019 van 4 april 2019 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van die wet, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de verlenging van de verjaringstermijn van de strafvordering van één naar twee jaar doet ingaan met terugwerkende kracht op 15 februari 2018; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering,Antwerpen, Maklu, 2012, 137-138; K. BEIRNAERT, "Commentaar bij artikel 22 VTSV", in Duiding Strafprocesrecht, Larcier, 2017, 72 en de verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer.

Wetsbepalingen - Art. 68 - Verjaring - Verjaring van de strafvordering - Wet die de verjaringstermijn van de strafvordering verlengt - Toepassing op hangende strafvorderingen - Draagwijdte

P.19.0963.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.9 AC nr. ...

De rechter is weliswaar er principieel toe gehouden een alcoholslot op te leggen aan de overtreder die voldoet aan de voorwaarde van alcoholintoxicatie bepaald in artikel 37/1 Wegverkeerswet, zijnde een alcoholconcentratie van minstens 0.78 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht of van minstens 1,8 gram per liter bloed, maar in uitzonderlijke gevallen kan hij verkiezen dat niet te doen op grond van de redenen die hij uitdrukkelijk moet vermelden; deze redenen zijn door de wetgever niet gespecifieerd of beperkt tot welbepaalde gevallen zoals alcoholverslaving; aldus bepaalt de rechter vrij de redenen op grond waarvan hij de veiligheidsmaatregel van het alcoholslot niet oplegt.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Motivering

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.1123.N 7 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.5 AC nr. ...

De verplichting voor de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt om de identiteit mee te delen van de bestuurder van of van de persoon die verantwoordelijk is voor het voertuig ingeschreven op naam van die rechtspersoon waarmee een overtreding is begaan, vloeit voort uit de wet, en dus niet uit een bericht in het antwoordformulier toegezonden aan de rechtspersoon, ook al heeft het ontvangen van dit formulier voor gevolg dat daaraan gevolg moet worden gegeven; de vraag om inlichtingen via dat formulier, als bedoeld in artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet, is bovendien niet onderworpen aan bepaalde vormvereisten; hieruit volgt dat voor vrijspraak van de beklaagde aan overtreding van artikel 67ter Wegverkeerswet niet volstaat dat de vraag om inlichtingen onvolkomenheden bevat, maar dat de beklaagde zich moet bevinden in omstandigheden waarin het voor elke normale, voorzichtige en redelijke persoon onmogelijk zou zijn geweest om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Toegezonden antwoordformulier aan overtreder - Omvang informatie

- Art. 11 KB 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van overtredingen inzake het wegverkeer

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0477.N 31 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191231.2N.3 AC nr. ...

Het verlies van de bijzondere bewijswaarde van de in een proces-verbaal opgenomen vaststellingen van de verbalisanten wegens het niet-tijdig toezenden van een afschrift van dit proces-verbaal aan de overtreder, heeft niet tot gevolg dat de rechter met die vaststellingen geen rekening mag houden of dat hij dat slechts mag doen indien die vaststellingen worden bevestigd door andere bewijsgegevens; het staat aan de rechter om onaantastbaar de bewijswaarde te beoordelen van vaststellingen die zijn opgenomen in een proces-verbaal dat geen bijzondere bewijswaarde heeft (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal van vaststelling - Toezending van een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder - Niet-naleving termijn van toezending - Verlies bijzondere bewijswaarde - Draagwijdte

P.19.0586.F 11 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.2F.4 AC nr. ...

Krachtens artikel 38, § 1, 2°, Wegverkeerswet kan de rechter het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig uitspreken indien hij veroordeelt wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader en de veroordeling wordt uitgesproken wegens doding of verwonding, ook al zijn er bij het ongeval slechts lichtgewonden betrokken (1); met toepassing van artikel 38, § 3, kan de rechter het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maken van de voorwaarde dat de veroordeelde voor een of meerdere examens slaagt, waaronder, volgens die bepaling, ook het theoretisch examen. (1) Terwijl de verplichting om "het verval van het recht tot sturen uit [te] spreken en het herstel van het recht tot sturen minstens afhankelijk [te] maken van het slagen voor het theoretisch of praktisch examen", bepaald in art. 38, § 5, eerste lid, luidens het tweede lid van dat artikel "niet van toepassing is op artikel 38, § 1, 2°, in geval van een verkeersongeval met enkel lichtgewonden".

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 1 - Verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader - Veroordeling wegens doding of verwonding - Lichtgewonden - Facultatief verval van het recht tot sturen - Onderwerping van het herstel van het recht tot sturen aan de voorwaarde van het slagen voor één of meerdere examens

- Art. 38, § 1, 2°, §§ 3 en 5, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 420, tweede lid Strafwetboek

P.19.0877.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.12 AC nr. ...

De appelrechters die een geldboete en een rijverbod opleggen wegens de tenlastelegging rijden zonder houder te zijn van een rijbewijs, laten na, gelet op het arrest C-195/16 van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 26 oktober 2017, bij de beoordeling van de ernst van de aan de eiser ten laste gelegde feiten en de zwaarte van de hem op te leggen sanctie, rekening te houden met de in Frankrijk verworven rijbevoegdheid van de beklaagde, zoals bevestigd door het tijdelijk certificaat; daardoor is de opgelegde bestraffing niet naar recht verantwoord.

Wetsbepalingen - Art. 30 - Tijdelijk buitenlands rijbewijs - Straftoemeting - Criteria

- Artt. 21 en 30 KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Wetsbepalingen - Art. 21 - Tijdelijk buitenlands rijbewijs - Straftoemeting - Criteria

- Artt. 21 en 30 KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

P.19.0879.N 10 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191210.2N.7 AC nr. ...

Artikel 23 WAM bepaalt dat de bestuurder die niet beschikt over het bewijs als bedoeld door artikel 7 WAM, gestraft wordt met de straffen bepaald in artikel 29, §2, Wegverkeerswet, met name met een geldboete van 10 tot 250 euro, zodat de aard van het door artikel 23 WAM bedoelde misdrijf wordt bepaald door de straf die de rechter oplegt en het dus een overtreding betreft indien de rechter een geldboete oplegt van minder dan 26 euro, zijnde een politiestraf; aangezien de WAM niet in een eigen stelsel van verjaring van de strafvordering voorziet, verjaart ingevolge de bepalingen van artikel 21, 6°, en 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de strafvordering voor overtredingen, andere dan die na omzetting van een wanbedrijf in een overtreding, door verloop van zes maanden te rekenen vanop de dag waarop het misdrijf is gepleegd (1). (1) Cass. 2 mei 1966, Pas. 1966, I, 1117; Cass. 11 oktober 1965, Pas. 1965, I, 198; Cass. 9 maart 1964, Pas. 1964, I, 736; Cass. 2 maart 1964, Pas. 1964, I, 704; Cass. 17 december 1888, Pas. 1889, I, 73; zie ook Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0423.N, AC 2012, nr. 574 met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF en Cass. 5 juni 2012, AR P.11.1749.N, AC 2012, nr. 362, die beide betrekking hebben op de hypothese van de contraventionalisering.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29, § 2 - Overtreding van de reglementen - Straffen - Aard van het misdrijf - Straf opgelegd door de rechter - Draagwijdte

---

P.19.1105.F 4 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191204.2F.3 AC nr. ...

In de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet onder eindarrest of eindvonnis op de strafvordering de beslissing worden verstaan waarbij uitspraak is gedaan over de gehele vordering en de rechtsmacht van de strafrechter dienaangaande volledig is uitgeoefend; de beschikking van de correctionele rechtbank die, met toepassing van artikel 55bis Wegverkeerswet, de verlenging bevestigt van de onmiddellijke intrekking van het rijbewijs die door het parket was bevolen en die eveneens de inbeslagneming van het voertuig van de overtreder tot op de einddatum van de verlengde periode handhaaft, maakt niet een dergelijke beslissing uit.

Wetsbepalingen - Art. 55 - Artikel 55bis - Correctionele rechtbank - Beschikking die de onmiddelijke intrekking van het rijbewijs verlengt en de inbeslagname van het voertuig handhaaft - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 55bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.19.0612.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.8 AC nr. ...

Uit artikel 67ter, eerste lid, Wegverkeerswet volgt voor rechtspersonen of natuurlijke personen die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigen de verplichting om, indien een overtreding op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan is begaan met een op naam van de rechtspersoon ingeschreven voertuig, de identiteit van de bestuurder op het ogenblik van de feiten mee te delen, of indien zij die niet kennen, de identiteit van de persoon die het voertuig onder zich heeft; hoewel volgens artikel 67ter, tweede lid, deze mededeling moet gebeuren binnen een termijn van 15 dagen te rekenen vanaf de datum waarop de vraag om inlichtingen gevoegd bij het afschrift van het proces-verbaal werd verstuurd, is voor strafbaarheid niet vereist dat bij de vraag om inlichtingen steeds een afschrift van het proces-verbaal van overtreding is gevoegd; de verplichting tot het beantwoorden van de vraag om inlichtingen, die overigens ook mondeling kan worden gericht tot de natuurlijke personen die optreden namens de rechtspersoon, hangt niet af van het toesturen of het voorhanden zijn van het proces-verbaal van overtreding en het volstaat dat de betrokkene weet op welk voertuig, tijdstip, plaats en overtreding de vraag om inlichtingen betrekking heeft (1). (1) Cass. 17 september 2014, AR P.14.0751.F, AC 2014, nr. 531; Cass. 25 januari 2012, AR P.11.0856.F, AC 2012, nr. 65; Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438; Cass. 29 november 2005, AR P.05.0995.N, AC 2005, nr. 635.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Artikel 67ter - Overtreding begaan met een op naam van de rechtspersoon ingeschreven voertuig - Proces-verbaal - Vraag om inlichtingen - Mededeling van de identiteit van de bestuurder of

van de persoon die het voertuig onder zich heeft - Termijn - Aanvang - Draagwijdte

P.19.0860.N 19 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191119.2N.4 AC nr. ...

De herhalingen bepaald in artikel 29, § 4, derde lid, en artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet betreffen persoonlijke omstandigheden die eigen zijn aan de dader van het verkeersmisdrijf en die alleen invloed hebben op de straf (1) zodat deze herhalingen begrepen zijn in de grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, die enkel betrekking heeft op de strafmaat. (1) Cass. 6 maart 2013, AR P.13.0174.F, AC 2013, nr. 150.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Bijzondere herhaling - Begrip

- Artt. 29, § 4, derde lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Wetsbepalingen - Art. 38 - Bijzondere herhaling - Begrip

- Artt. 29, § 4, derde lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

P.19.0772.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.4 AC nr. ...

De rechter kan een toestand van herhaling maar aannemen als hij vaststelt dat de bestanddelen voor die herhaling en de daarvoor geldende voorwaarden verenigd zijn waarbij het bewijs daarvoor dient te blijken uit de aan de rechter overgelegde en voor de partijen beschikbare stukken en de bewijslast bij het openbaar ministerie berust; het voor het vaststellen van de toestand van herhaling vereiste bewijs van een vroegere veroordeling die kracht van gewijsde heeft, wordt in de regel geleverd door een door de griffier uitgereikt afschrift van de veroordelende beslissing of uittreksel met de vermelding dat die beslissing kracht van gewijsde heeft maar kan door het openbaar ministerie ook met andere middelen worden geleverd, zodat de rechter bij die beoordeling ook in aanmerking kan nemen dat de beklaagde de toestand van herhaling niet betwist zonder dat uit die enkele omstandigheid volgt dat de rechter verplicht is die toestand van herhaling aan te nemen (1). (1) Cass. 8 maart 1988, AR nr. 1960, AC 1987-1988, nr. 425.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 1, 4° - Herhaling - Bewijs van de toestand van herhaling - Bestaan van een vroegere veroordeling met kracht van gewijsde - Voorwaarden - Draagwijdte

P.19.0927.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.3 AC nr. ...

Het Grondwettelijk Hof heeft, bij arrest van 4 april 2019 onder het nummer 54/2019, geoordeeld dat de invoering van de verlenging van de verjaringstermijn met terugwerkende kracht leidt tot herleving van de strafvorderingen die definitief verjaard waren op grond van de vroegere wet in de periode van 15 februari 2018 tot 15 maart 2018, zodat artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van dezelfde wet, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het de verlenging van de verjaringstermijn van de strafvordering van één naar twee jaar doet ingaan met terugwerkende kracht op 15 februari 2018; de rechter mag bijgevolg de bepalingen van de wet van 6 maart 2018 inzake de verlenging van de verjaringstermijn van een naar twee jaar, bepaald bij artikel 68 van de wet van 16 maart 1968 niet met terugwerkende kracht toepassen aangezien die slechts vanaf 15 maart 2018 kunnen worden toegepast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 573.

Wetsbepalingen - Art. 68 - Verjaring van de strafvordering - Wet tot verlenging van de verjaringstermijn - Terugwerkende kracht

- Art. 68 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0834.F 30 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191030.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de bevoegde agenten of één van hen de processen-verbaal die hun vaststellingen bevatten, zelf op te maken en te ondertekenen (1). (1) Zie Cass. 25 mei 1994, AR P.94.0106.F, AC 1994, nr. 263.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Overtredingen - Bewijs - Vaststelling - Bevoegde agenten - Processen-verbaal - Opmaak en ondertekening

- Art. 3 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0387.N 24 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190924.3 AC nr. ...

Geen enkele bepaling van het Decreet Personenvervoer over de Weg verwijst naar artikel 69bis Wegverkeerswet dat voor de inbreuken op die wet, in geval van gebrek aan betaling van de door de rechter opgelegde geldboete binnen de wettelijke termijn, toelaat in de plaats van een vervangende gevangenisstraf, een vervangend rijverbod op te leggen, zodat die bepaling niet van toepassing is voor de inbreuken op dit Decreet.

Wetsbepalingen - Art. 69bis - Vervangend rijverbod - Decreet Personenvervoer over de Weg - Artikelen 29, § 3, 42, § 1, 4° en 63, § 1, 10° - Draagwijdte

- Artt. 29, § 3, 42, § 1, 4°, en 63, § 1, 10° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

P.19.0246.F 18 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190918.2 AC nr. ...

Wanneer de rechter vaststelt dat de vraag om inlichtingen werd verzonden naar de titularis van het kenteken van het voertuig of naar de houder van het voertuig, vereist de schuldigverklaring aan het in de artikelen 29ter en 67ter Wegverkeerswet bedoelde misdrijf niet het bewijs van het feit dat die vraag om inlichtingen ook werd ontvangen door de geadresseerde van de verzending; indien de titularis van het kenteken van het voertuig of de houder van het voertuig beweert dat hij het verzoek om inlichtingen niet heeft ontvangen, moet hij de feitelijke elementen opgeven die zijn bewering aannemelijk maken (1). (1) Zie Cass. 29 april 2014, AR P.13.1977.N, AC 2014, nr. 302; Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F (tweede middel, tweede onderdeel), en noot M.N.B., AC 2019, nr. 41; Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0243.N, (tweede middel), AC 2019, nr. 152.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van rechtspersoon - Vraag om inlichtingen - Verzending - Ontvangst - Bewijs

- Artt. 29ter en 67ter, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.0718.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 29, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet en Artikel 41bis, § 1, Strafwetboek volgt dat voor overtredingen als bedoeld door artikel 29, § 2, eerste lid, Wegverkeerswet de maximumgeldboete die aan een rechtspersoon kan worden opgelegd 250,00 euro bedraagt.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29, § 2, eerste lid - Geldboete voor de rechtspersoon - Bepaling

P.19.0142.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.3 AC nr. ...

Uit artikel 68 Wegverkeerswet, zoals gewijzigd door artikel 25, 1°, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid en het arrest nr. 54/2019 van 4 april 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat de rechter de bepalingen betreffende de verlenging van de in artikel 68 Wegverkeerswet bedoelde verjaringstermijn van één jaar naar twee jaar niet met terugwerkende kracht zoals bepaald door voornoemd artikel 25, 1°, mag toepassen, maar slechts vanaf 15 maart 2018, zijnde de datum van de bekendmaking van de voornoemde wet van 6 maart 2018 in het Belgisch Staatsblad.

Wetsbepalingen - Art. 68 - Wettelijke verlenging van de verjaringstermijn - Datum van inwerkingtreding - Bepaling

P.19.0096.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.1 AC nr. ...

Wanneer de wet een veiligheidsmaatregel bepaalt, is deze wet op bestaande rechtstoestanden van toepassing vanaf de inwerkingtreding ervan, ook indien deze inwerkingtreding slechts intreedt in hoger beroep en het feit dat daardoor de toestand van de beklaagde op diens enkel hoger beroep wordt verzwaard, is een gevolg dat de wetgever heeft gewild voor de bescherming van het maatschappelijk belang; deze toepassing bevat geen miskenning van het recht van verdediging omdat de beklaagde die hoger beroep instelt, voor het appelgerecht zijn rechten ten volle kan uitoefenen (1). (1) Onder vigeur van artikel 42 Wegverkeerswet, zoals van toepassing vóór de wetswijziging van 6 maart 2018, was de rechtspraak van het Hof dat het uitspreken in hoger beroep van een rijverbod wegens lichamelijke ongeschiktheid, een verzwaring van de toestand van de beklaagde inhield - Cass. 11 mei 2010, AR P.10.0079.N, AC 2010, nr. 328. In het arrest van 27 april 2016, AR P. 15.1468.F, AC 2016, nr. 286 oordeelt het Hof dat de wetsbepaling die een veiligheidsmaatregel invoert of regelt van toepassing wordt zodra die bepaling in werking treedt.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht te sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Veiligheidsmaatregel - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Draagwijdte

P.19.0299.F 19 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190619.1 AC nr. ...

Artikel 38, § 6, Wegverkeerswet vermeldt artikel 29, § 3, eerste lid, niet als een van de overtredingen die als grondslag kan dienen voor de herhaling die het bestraft (1). (1) Het OM heeft een ambtshalve middel voorgesteld, afgeleid uit de miskenning van de bewijskracht van het veroordelend vonnis van 26 januari 2017, waarop de specifieke herhaling gegrond is. Het OM heeft bovendien voorgesteld om het bestreden vonnis enkel te vernietigen in zoverre het de omstandigheid van de herhaling in aanmerking neemt en in zoverre het uitspraak doet over het geheel van de aan de eiser opgelegde straffen, met inbegrip van het verval van het recht tot sturen en van het feit dat het herstel van dat recht afhankelijk wordt gesteld van het slagen voor bepaalde examens, alsook over de betaling van bijdragen aan de twee Fondsen, en tot verwerping voor de overige punten. Immers, "de rechtspraak van het Hof beslist [thans] dat, wanneer enkel de onwettigheid van de straf of de motivering ervan geen verband houdt met de wettigheid van de schuldverklaring en de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereisten met betrekking tot die schuldverklaring zijn nageleefd, de vernietiging kan worden beperkt tot de beslissing of het gedeelte van de beslissing over de straf" (concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Cass. 12 december 2018, AR P.18.0987.F, Pas. 2018, nr. 706; zie Cass. (volt. zitt.), 8 februari 2000, AR P.97.1697.N, AC 2000, nr. 98, met concl. procureur-generaal J. DU JARDIN; Cass. 10 mei 2000, AR P.99.1887.F, AC 2000, nr. 281; Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 941-1). (M.N.B.)

Wetsbepalingen - Art. 38 - Snelheidsovertreding - Specifieke herhaling

- Artt. 29, § 3, en 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0111.N 11 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190611.2 AC nr. ...

Het door artikel 32 Wegverkeerswet bedoelde wanbedrijf vereist geen bijzonder opzet zodat het noodzakelijk is maar volstaat dat de dader wetens het motorvoertuig heeft toevertrouwd aan een persoon, die niet is voorzien van een rijbewijs of het als zodanig geldend bewijs; wetens in de zin van deze bepaling handelt niet alleen hij die met kennis van zaken een motorvoertuig toevertrouwt aan een persoon die niet voorzien is van een rijbewijs, maar ook hij die door zijn schuld niet weet of de derde aan wie hij het voertuig toevertrouwt wel beschikt over het vereiste rijbewijs (1). (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.18.1264.N, AC 2019, nr. 183.

Wetsbepalingen - Art. 32 - Toevertrouwen van een voertuig aan een persoon niet voorzien van het rijbewijs - Opzet - Draagwijdte

P.19.0080.N 4 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190604.4 AC nr. ...

De bestuurder, in de zin van artikel 37bis, § 1, 1°, Wegverkeerswet, is niet enkel de persoon die enige handeling verricht om een zich voortbewegend voertuig de gewenste richting te doen volgen en daartoe het stuurwiel hanteert, maar ook al wie de controle of het meesterschap over dat motorrijtuig heeft door de leiding van de voortgang van het voertuig in handen te nemen of trachten te nemen en hierdoor een invloed kan uitoefenen op het in beweging zijnde voertuig (1). (1) Zie: Cass. 20 september 2016, AR P.15.0409.N, AC 2016, nr. 506.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37bis, § 1, 1° - Bestuurder van voertuig

- Art. 37bis, § 1, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0225.N 14 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190514.1 AC nr. ...

Uit artikel 63, § 1, 2°, Wegverkeerswet volgt niet dat een bestuurder enkel kan worden verplicht tot het afleggen van een bloedproef indien hij zowel de ademtest als de ademanalyse heeft geweigerd.

Wetsbepalingen - Art. 63 - Verplichting tot het afleggen van een bloedproef

De vrijheidsbeneming bedoeld in de artikelen 1, 1°, Voorlopige Hechteniswet neemt een aanvang vanaf het ogenblik dat de verdachte geen vrijheid van komen en gaan heeft (1); het loutere verzoek van een daartoe bevoegd persoon om tijdens de uitvoering van een alcoholcontrole ter plaatse te blijven, ook al zou dit moeten worden beschouwd als een dwangmiddel in de zin van artikel 1 Wet Politieambt, houdt als dusdanig geen vrijheidsbeneming in de zin van deze bepaling in. (1) Cass. 8 januari 2013, AR P.12.2060.N, AC 2013, nr. 17; Cass. 7 november 2012, AR P.12.1711.F, AC 2012, nr. 601.

Wetsbepalingen - Art. 34 - Alcoholcontrole - Verzoek van een bevoegd persoon om ter plaatse te blijven - Aard

- Art. 34 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 1 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- Art. 1, 1° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

P.18.1256.N 7 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190507.2 AC nr. ...

Artikel 2 Strafwetboek betreft enkel de strafbaarstelling van het geïncrimineerde feit en de daarop gestelde straf, niet de regelmatigheid of het verval van de strafvordering; de niet vermelding van een gestructureerde melding in de betaling van het bedrag bedoeld in artikel 65, § 1 en § 2, Wegverkeerswet, betreft niet de strafbaarstelling van het geïncrimineerde feit, maar wel het verval van de strafvordering en indien de uitvoeringsmodaliteiten van die betaling na het instellen van de strafvordering worden gewijzigd, heeft dit niet het verval van de regelmatig ingestelde strafvordering voor gevolg.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Onmiddellijke inning - Betaling met overschrijving - Wijziging uitvoeringsmodaliteiten na instelling van de strafvordering

Enkel een tijdige en geldige betaling met overschrijving van een onmiddellijke inning kan de strafvordering doen vervallen en aldus vereist een geldige betaling dat zij binnen de door de Koning bepaalde termijn van 10 dagen wordt voldaan en binnen deze zelfde termijn kan worden herkend als zijnde de voldoening van de som geheven voor een specifieke overtreding; een betaling die niet kan worden herkend bij gebrek aan juiste en nauwkeurige refertes eigen aan een specifieke overtreding is geen geldige betaling.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Onmiddellijke inning - Betaling met overschrijving

- Art. 12.1.1.1 KB 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van overtredingen inzake het wegverkeer

- Art. 65, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.1208.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.4 AC nr. ...

Uit het geheel van de parlementaire voorbereidingen van de wetten van 6 maart 2018 en 2 september 2018 waarbij ondermeer artikel 38, § 6, eerste lid van de Wegverkeerswet werd gewijzigd, volgt dat de wetgever niet de bedoeling had om het aannemen van de toestand van strafverzwaring afhankelijk te maken van een veroordelend vonnis wegens een van de vermelde overtredingen dat niet ouder is dan drie jaar, zodat er geen gewijzigd inzicht van de wetgever blijkt voor wat betreft de voorwaarden voor strafverzwaring (1). (1) Wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, BS 15 maart 2018 en wet van 2 september 2018 tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer wat de verbeurdverklaring en immobilisering van voertuigen betreft, BS 2 oktober 2018.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6, eerste lid - Herhaling - Specifieke herhaling - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.18.1191.F 27 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190327.1 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde die artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet aan de in dit artikel bedoelde processen-verbaal hecht, geldt enkel voor de persoonlijke vaststellingen van de verbalisant op het ogenblik dat het misdrijf werd gepleegd of onmiddellijk daarna voor wat de bestanddelen van het misdrijf betreft en de omstandigheden ervan, met inbegrip van de vermelding dat een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder werd verstuurd alsook de datum van verzending; ze is niet van toepassing op de latere vaststellingen en evenmin op de inlichtingen die de verbalisant buiten die eerste vaststelling heeft vergaard, of op de naderhand bezorgde gegevens (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 2017, AR P.16.1272.N, AC 2017, nr. 567, eveneens inzake de bijzondere bewijswaarde van, krachtens artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet, het proces-verbaal met vermelding, met toepassing van artikel 67ter, tweede lid, van de verzending aan de rechtspersoon op wiens naam het motorvoertuig waarmee het misdrijf werd begaan, is ingeschreven, de vraag om inlichtingen, gevoegd bij het afschrift van het proces-verbaal. Het Hof oordeelt overigens dat "de niet-naleving van de termijn, bepaald door artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet, [namelijk de termijn van veertien dagen om het afschrift van het proces-verbaal over te zenden] geen nietigheid meebrengt van het proces-verbaal van vaststelling van de overtreding maar enkel dat dit proces-verbaal zijn bijzondere bewijswaarde verliest en slechts geldt als inlichting". (Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438; Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, AC 1986, nr. 116; Cass. 25 mei 1999, AR P.97.1008.N, AC 1999, nr. 305; zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.0859.F, AC 2014, nr. 666). Het Hof stelt weliswaar niet expressis verbis dat hetzelfde geldt voor de bewijswaarde van het proces-verbaal met vermelding van de verzending van de documenten met toepassing van artikel 67ter, tweede lid, wanneer dit proces-verbaal werd opgesteld na het verstrijken van de - identieke - termijn van veertien dagen bepaald bij artikel 67ter, tweede lid, toch rijst de vraag of die stelling van de eiser niet moest worden bijgetreden? Inzake de draagwijdte van die bewijswaarde, zie Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0623.F, AC 2019, nr. 23 (tweede middel, tweede onderdeel) en ref. in noot ("Wanneer de houder van de kentekenplaat van het voertuig voorhoudt dat de vraag om inlichtingen niet aan hem werd gericht of dat hij deze niet heeft ontvangen, is het aan hem om de feitelijke gegevens aan te voeren die zijn bewering aannemelijk maken"). (MNB).

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Processen-verbaal - Bijzondere bewijswaarde

- Artt. 62 en 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 62 - Processen-verbaal - Bijzondere bewijswaarde

- Artt. 62 en 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.1202.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.1 AC nr. ...

De door de wet opgelegde verplichting aan een rechtspersoon om in het geval beschreven in artikel 67ter Wegverkeerswet de identiteit mede te delen van de natuurlijke persoon, bestuurder van het motorvoertuig op het ogenblik van de feiten, houdt geen verboden zelfincriminatie in (1). (1) Zie: Cass. 26 september 2017, AR P.16.1232.N, AC 2017, nr. 498.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding op de Wegverkeerswet - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit van de bestuurder van het voertuig mede te delen - Bestaanbaarheid met het verbod op zelfincriminatie

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de vraag om inlichtingen als bedoeld in artikel 67ter Wegverkeerswet de straf moet vermelden ingeval aan die vraag geen gevolg wordt gegeven.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding op de Wegverkeerswet - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.18.1264.N 26 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.3 AC nr. ...

Wetens in de zin van artikel 32 Wegverkeerswet, dat degene bestraft die wetens een motorvoertuig toevertrouwt aan een persoon die niet voorzien is van het rijbewijs of het als zodanig geldend bewijs vereist voor het besturen van dit voertuig, handelt ook degene die door zijn schuld niet weet of de derde aan wie hij zijn voertuig toevertrouwt, voldoet aan de wettelijke voorwaarden voor het besturen ervan (1), wat het geval is wanneer de uitlener niet nagaat of die derde wel beschikt over het vereiste rijbewijs voor het besturen van dat voertuig, maar enkel erop vertrouwt dat dit het geval is; het van de uitlener te verwachten nazicht kan gebeuren op enig welke wijze die hem de redelijke zekerheid geeft dat de derde aan wie hij zijn voertuig toevertrouwt, over het vereiste rijbewijs beschikt. (1) Cass. 18 januari 2000, AR P.99.0776.N, AC 2000, nr. 39; Cass. 16 juni 1981, AC 1981-1982, nr. 593.

Wetsbepalingen - Art. 32 - Wetens een voertuig toevertrouwen aan een persoon niet voorzien van een rijbewijs - Begrip - Toepassing

P.17.1139.N 19 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.5 AC nr. ...

Voor een geldboete opgelegd krachtens artikel 2, § 1, eerste lid, Wet van 18 februari 1969 kan als vervangende straf niet het door artikel 69bis Wegverkeerswet bedoelde vervangend rijverbod worden opgelegd, maar enkel de door artikel 40, eerste lid, Strafwetboek bedoelde vervangende gevangenisstraf (1). (1) Cass. 10 september 2013, AR P.13.1166.N, AC 2013, nr. 435.

Wetsbepalingen - Art. 69bis - Als vervoersonderneming de bestuurder niet naar behoren te hebben geïnstrueerd en gecontroleerd - Strafbaarstelling - Artikel 2, § 1, eerste lid, Wet van 18 februari 1969 - Veroordeling tot een geldboete en vervangend rijverbod - Wettigheid

- Art. 69bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 40 Strafwetboek

- Art. 2, § 1, eerste lid Wet 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over de weg, de spoorweg of de waterweg, BS 4 april 1969

P.18.0243.N 12 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190312.1 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 11, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken en 67ter, eerste lid, Wegverkeerswet in hun samenhang gelezen, volgt dat een schriftelijke vraag tot inlichtingen in de zin van artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet een opsporingshandeling vormt die in de taal van het proces-verbaal dat de gepleegde verkeersovertreding vaststelt, dient te worden opgesteld.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Schriftelijke vraag tot inlichtingen - Aard - Taalgebruik

P.18.1032.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.5 AC nr. ...

Artikel 37bis Wegverkeerswet beoogt uit veiligheidsoverwegingen voor alle verkeersdeelnemers te voorkomen dat personen onder invloed van een bepaald THC-gehalte een voertuig besturen en gelet op dit beschermingsoogmerk is het irrelevant of de aanwezigheid van THC in het lichaam het gevolg is van een toegestaan geneesmiddelengebruik dan wel van illegaal middelengebruik; door geen onderscheid te maken naargelang de aanwezigheid van THC in het organisme van de bestuurder het gevolg is van een toegelaten medisch middelengebruik, schendt artikel 37bis de artikelen 10 en 11 Grondwet niet.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37bis - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - THC - Illegaal middelengebruik - Toegelaten medisch middelengebruik - Draagwijdte

P.18.1312.N 5 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.8 AC nr. ...

De verjaringstermijn van de strafvordering wegens overtredingen op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan bedraagt in principe, ingevolge artikel 68 Wegverkeerswet, zoals gewijzigd door artikel 25, 1°, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in werking getreden op 15 februari 2018, twee jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is begaan; die verjaringstermijn van twee jaar is van toepassing op alle strafvorderingen wegens de bedoelde overtredingen die op 15 februari 2018 nog niet waren vervallen door verjaring (1). (1) C. De Roy, ? De wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders', RW 2018-2019, 136-137.

Wetsbepalingen - Art. 68 - Overtreding van de wet en de uitvoeringsbesluiten - Verjaring van de strafvordering - Wet die de termijn voor de verjaring van de strafvordering wijzigt - Draagwijdte

P.18.0848.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.7 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 38, § 3, 5°, Wegverkeerswet kan de rechter het herstel in het recht tot sturen met name afhankelijk maken van het slagen voor een specifieke opleiding bepaald door de Koning; zolang de Koning geen enkel besluit heeft genomen om een dergelijke opleiding te regelen, is de rechter niet gemachtigd om die te bevelen.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 3, 5° - Herstel in het recht tot sturen - Voorwaarde - Slagen voor een specifieke door de Koning bepaalde opleiding - Geen voorschrift dat de opleiding regelt

- Art. 38, § 3, 5° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.0879.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8 AC nr. ...

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Bijzondere herhaling - Toepassing van de strafwet in de tijd - Gunstigere tussenliggende wet

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

P.18.0623.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.12 AC nr. ...

Wanneer de houder van de kentekenplaat van het voertuig voorhoudt dat de vraag om inlichtingen bepaald bij art. 67ter, Wegverkeerswet, niet aan hem werd gericht of dat hij deze niet heeft ontvangen, is het aan hem om de feitelijke gegevens aan te voeren die zijn bewering aannemelijk maken (1). (1) Zie Cass. 29 april 2014, AR P.13.1977.N, AC 2014, nr. 302, inzake de betwisting van de ontvangst van de vraag om inlichtingen; Cass. 16 februari 1993, AR 5980, AC 1993, nr. 94, inzake de betwisting van de ontvangst van de afschriften van processen-verbaal waarvan de verzending bepaald is bij artikel 62, Wegverkeerswet.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van rechtspersoon - Vraag om inlichtingen - Verzending en ontvangst - Bewijs

- Art. 67ter, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.1187.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.5 AC nr. ...

Artikel 45, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalt dat indien de rechter het herstel in het recht tot sturen afhankelijk maakt van het slagen voor een of meer van de in artikel 38, §3, Wegverkeerswet vermelde examens en onderzoeken, hij het verval van het recht tot sturen niet kan beperken tot de categorieën van voertuigen die hij aangeeft overeenkomstig de bepalingen vastgesteld door de Koning krachtens artikel 26 Wegverkeerswet; artikel 45, derde lid, Wegverkeerswet, zoals ingevoegd door artikel 2 van de wet van 27 juni 2018 tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer wat betreft herstelexamens en - onderzoeken na een veroordeling tot een verval van het recht tot sturen, dat specifiek betrekking heeft op de herstelexamens en -onderzoeken, doet geen afbreuk aan het door artikel 45, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalde verbod het verval van het recht tot sturen te beperken tot bepaalde categorieën.

Wetsbepalingen - Art. 45 - Artikel 45, eerste lid - Herstel in het recht tot sturen afhankelijk gemaakt van het slagen voor een of meer van de in artikel 38, § 3, Wegverkeerswet vermelde examens en onderzoeken - Verval van het recht tot sturen - Omvang van het verval - Artikel 45, derde lid Wegverkeerswet - Herstelexamens en -onderzoeken na een veroordeling tot een verval van het recht tot sturen - Draagwijdte

P.18.0955.F 2 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190102.1 AC nr. ...

Volgens het tweede lid van artikel 44bis, §1, Wetboek van Strafvordering is de bepaling in het eerste lid van die paragraaf niet van toepassing in geval van overtreding van de wetten en verordeningen betreffende de politie over het wegverkeer, in de limitatief in artikel 63 Wegverkeerwet opgesomde gevallen zijn de in artikel 59, §1 van die wet bedoelde overheidspersonen bevoegd om de in 1° en 20 van die paragraaf bedoelde personen een bloedproef te laten ondergaan door een daartoe opgevorderde geneesheer (1). (1) Cass. 16 december 2015, AR P.15.1179.F, AC 2015, nr. 759.

Wetsbepalingen - Art. 63 - Artikel 63, § 1 - Bloedafname - Overheid bevoegd om de arts op te vorderen

- Art. 63, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 44bis, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

P.18.0632.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.1 AC nr. 719

Het verval van het recht tot sturen bepaald in artikel 42 Wegverkeerswet is een veiligheidsmaatregel die naast de straf moet worden uitgesproken, zonder dat het openbaar ministerie de toepassing van deze bepaling moet vorderen.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen - Aard van de maatregel - Draagwijdte

P.18.0882.N 18 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181218.4 AC nr. 722

Artikel 4.3 van de bijlage 2 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen is geen bepaling die de strafbaarheid van een gedraging bepaalt, maar enkel een bepaling die de bewijsverkrijging betreft.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Artikel 59, § 3 - Ademanalyse - Artikel 4.3 van de bijlage 2, KB Ademtest- en ademanalysetoestellen - Technische specificaties van de ademanalysetoestellen - Nauwkeurigheidsvoorschriften - Aard van de bepaling

Noch de bepalingen van artikel 59, §3 Wegverkeerswet betreffende de ademanalyse en de bepaling van artikel 4.3 van de bijlage 2 Koninklijk Besluit van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen noch enige andere wettelijke bepaling preciseren wat onder "nieuwe of herstelde ademanalysatoren" en "analysatoren die in gebruik zijn" dient te worden verstaan, zodat deze uitdrukkingen in hun gebruikelijke betekenis dienen te worden verstaan; een voorwerp wordt in de gebruikelijke betekenis als "nieuw" beschouwd, wanneer het recentelijk werd verworven en operationeel in gebruik genomen werd, terwijl "in gebruik zijn", inhoudt dat het voorwerp reeds sinds een zekere tijd operationeel wordt gebruikt en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Artikel 59, § 3 - Ademanalyse - Artikel 4.3 van de bijlage 2, KB Ademtest- en ademanalysetoestellen - Technische specificaties van de ademanalysetoestellen - Nauwkeurigheidsvoorschriften - Begrip nieuwe of herstelde ademanalysatoren - Begrip analysatoren die in gebruik zijn - Draagwijdte

P.18.0896.N 11 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181211.6 AC nr. 703

De bijzondere bewijswaarde van de processen-verbaal krachtens artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet geldt niet wanneer de verbalisant van een dergelijk proces-verbaal persoonlijk betrokken is bij het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van dat proces-verbaal; de enkele omstandigheid dat de verbalisant die proces-verbaal opstelt deelneemt aan het verkeer en bij die deelname overtredingen vaststelt waarvan hij proces-verbaal opstelt en na die vaststellingen met de overtreder wordt geconfronteerd, volstaat niet om te besluiten tot persoonlijke betrokkenheid van de verbalisant (1). (1) Zie Cass. 5 september 2017, AR P.16.1055.N, AC 2017, nr. 443.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Persoonlijke betrokkenheid bij geverbaliseerd misdrijf - Deelname aan het verkeer door de verbalisant

Uit de omstandigheid dat de rechter oordeelt dat een verbalisant niet persoonlijk betrokken is en de in het proces-verbaal vermelde zintuiglijke vaststellingen bijgevolg een bijzondere bewijswaarde hebben, volgt niet dat de overtreder zich betreffende die vaststellingen niet meer zou kunnen verweren.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Oordeel van rechter dat verbalisant niet persoonlijk betrokken is bij geverbaliseerd misdrijf

Uit het enkele feit dat een verbalisant in zijn proces-verbaal aangeeft geen persoonlijk betrokken verbalisant te zijn, volgt niet dat hij een persoonlijk betrokken verbalisant is; het staat aan de rechter te oordelen of een verbalisant daadwerkelijk persoonlijk betrokken is.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Persoonlijke betrokkenheid bij geverbaliseerd misdrijf - Deelname aan het verkeer door de verbalisant - Aangifte door verbalisant niet persoonlijk betrokken te zijn

P.18.0627.N 20 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181120.4 AC nr. 646

Uit de bepalingen van artikel 38, §1, 2°, en §2, Wegverkeerswet volgt dat het uitspreken van een verval van het recht tot sturen niet verplicht is indien de rechter een beklaagde enkel veroordeelt wegens een overtreding van artikel 419 Strafwetboek en niet tegelijkertijd voor een inbreuk op de Wegverkeerswet.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Uitspraak van verval van recht tot sturen - Verplichting

P.18.0509.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.4 AC nr. 627

Uit de aard van de voorwaarden van het omkaderingsprogramma volgt dat de inbreuk op artikel 37/1, tweede lid, Wegverkeerswet bestaande in het niet-naleven van die voorwaarden, niet vereist dat de feiten op de openbare weg gebeuren zodat de rechter die veroordeelt voor een dergelijke inbreuk dan ook niet moet vaststellen dat ze is gebeurd op de openbare weg.

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, tweede lid - Geldigheid van het rijbewijs beperkt tot motorvoertuigen met alcoholslot - Omkaderingsvoorwaarden - Veroordeling wegens het niet-naleven van die voorwaarden - Feiten gepleegd op de openbare weg - Vereiste

- Art. 3 KB 26 november 2010 betreffende de installatie van het alcoholslot en het omkaderingsprogramma
- Artt. 37/1, tweede lid, 61quinquies Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 61 - Artikel 61quinquies - Geldigheid van het rijbewijs beperkt tot motorvoertuigen met alcoholslot - Omkaderingsvoorwaarden - Veroordeling wegens het niet-naleven van die voorwaarden - Feiten gepleegd op de openbare weg - Vereiste

- Art. 3 KB 26 november 2010 betreffende de installatie van het alcoholslot en het omkaderingsprogramma
- Artt. 37/1, tweede lid, 61quinquies Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.0676.N 13 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181113.6 AC nr. 629

De appelrechter die ertoe gehouden is aan het bij hem regelmatig aanhangig gemaakte feit en voor zover hij bevoegd is de juiste kwalificatie te geven (1), verzwaart de toestand van een beklaagde niet indien hij het feit, door het beroepen vonnis omschreven als een inbreuk op artikel 52.2, eerste lid, 2°, eerste lid, Wegverkeersreglement, heromschrijft naar één van de overtredingen bedoeld door artikel 38, §6, Wegverkeerswet en voor dat feit eenzelfde straf oplegt als het beroepen vonnis; de veroordeling wegens één van de overtredingen bedoeld door artikel 38, §6, Wegverkeerswet leidt immers niet noodzakelijk tot de toepassing van de door die bepaling uitgewerkte strafverzwaringsregeling aangezien die afhankelijk is van de rechterlijke vaststelling dat de beklaagde zich binnen de bepaalde termijn opnieuw heeft schuldig gemaakt aan een van de bedoelde overtredingen. (1) Zie: Cass. 17 november 2015, AR P.14.1274.N, AC 2015, nr. 682.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Feit omschreven als overtreding op artikel 52 Wegverkeersreglement - Rechter in hoger beroep - Heromschrijving van het feit in een overtreding bedoeld door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet - Veroordeling tot dezelfde straf als opgelegd door het beroepen vonnis

- Art. 52.2, eerste lid, 2°, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.0146.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.2 AC nr. 608

Uit de wijze waarop artikel 41bis, §1, tweede lid, tweede gedachtestreepje, Strafwetboek, is geformuleerd volgt dat voor de bepaling van de op een rechtspersoon toepasselijke minimumgeldboete voor misdrijven waarvoor de minimumvrijheidsstraf voor een natuurlijke persoon minder dan één maand bedraagt, er geen vermenigvuldiging met 500,00 euro dient te gebeuren en de minimumgeldboete bijgevolg steeds 500,00 euro bedraagt; deze regel geldt ook indien de minimumgeldboete moet worden bepaald bij herhaling (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.17.0102.N, AC 2017, nr. 64; Cass.4 maart 2015, AR P.14.1221.F, AC 2015, nr. 155.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29ter - Straf - Geldboete - Herhaling - Rechtspersonen - Conversiesysteem - Omzetting van de vrijheidsstraf - Vrijheidsstraf van minder dan één maand - Minimumgeldboete

P.18.0555.N 6 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181106.6 AC nr. 612

Een beoordeling van een op grond van artikel 67ter Wegverkeerswet ingestelde strafvordering en een bewezenverklaring van dit misdrijf vereist niet noodzakelijk dat het met het afschrift van het proces-verbaal verstuurde antwoordformulier, waarin de vraag om inlichtingen is vervat, aan het strafdossier is toegevoegd; de rechter oordeelt onaantastbaar op basis van de hem regelmatig overgelegde feitelijke gegevens of een door artikel 67ter Wegverkeerswet bedoelde vraag om inlichtingen werd verstuurd en of het antwoordformulier een vraag om inlichtingen is als bedoeld door artikel 67ter Wegverkeerswet, maar deze beoordeling door de rechter vereist niet dat de rechter kennis kan nemen van de exacte bewoordingen van dit geschrift (1). (1) Het in deze zaak toepasselijke artikel 67ter Wegverkeerswet dateerde van vóór de wijzigingen bij de wetten van 6 maart 2018 (BS 15 maart 2018) en 2 september 2018 (BS 2 oktober 2018).

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Antwoordformulier met vraag om inlichtingen verzonden met het afschrift van het proces-verbaal - Voeging bij het dossier - Draagwijdte

P.18.0673.F 31 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181031.3 AC nr. ...

Artikel 38, § 6, Wegverkeerswet verplicht de rechter die de beklaagde in staat van herhaling schuldig verklaart aan het overschrijden van de toegelaten maximumsnelheid met meer dan 40 kilometer per uur, dat wil zeggen een misdrijf dat bedoeld is in artikel 29, § 3, derde lid, van voornoemde wet, om hem te veroordelen tot een verval van het recht tot sturen van minstens drie maanden (1). (1) Zie Cass. 6 mei 2009, AR P.09.0166.F, AC 2009, nr. 297.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Herhaling - Verplicht verval van het recht tot sturen

- Art. 38, § 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0839.N 11 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180911.1 AC nr. ...

De artikelen 2, § 1, en 11, § 4, tweede alinea, van richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs, verzetten zich ertegen dat een lidstaat, buiten een aan de houder van een door een andere lidstaat uitgereikt rijbewijs opgelegde verbodstermijn voor het opnieuw aanvragen van een rijbewijs en zelfs als is voldaan aan de voorwaarde van de normale verblijfplaats op het grondgebied van deze lidstaat, weigert de geldigheid van een door een andere lidstaat uitgereikt rijbewijs te erkennen wanneer een eerder rijbewijs van deze houder op het grondgebied van de eerste lidstaat is ingetrokken (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 21 - Rijbewijs - Belgisch rijbewijs in België ingetrokken - Nieuw rijbewijs uitgereikt in een andere lidstaat - Erkenning in België

P.17.1064.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.1 AC nr. ...

De overtreding die bij artikel 49/1 Wegverkeerswet wordt bestraft, veronderstelt dat de veroordeling tot verval van het recht tot sturen kracht van gewijsde heeft; de kracht van gewijsde dat een verstekvonnis verkrijgt bij het verstrijken van de gewone termijn van verzet, vervalt op de datum van de akte van het ontvankelijk verklaarde verzet, die binnen de buitengewone termijn van verzet is betekend (1). (1) Cass. 7 december 2016, AR P.16.0650.F, AC 2016, nr. 701 met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere; Cass. 26 april 2016, AR P.14.1580.N, AC 2016, nr. 278.

Wetsbepalingen - Art. 49 - Artikel 49/1 - Verval van het recht tot sturen - Inlevering van het rijbewijs - Vonnis bij verstek houdende verval van het recht tot sturen - Kracht van gewijsde - Verzet - Ontvankelijk verklaard verzet - Draagwijdte

P.18.0347.N 26 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180626.6 AC nr. ...

Artikel 29, § 3, Wegverkeerswet dat inhoudt dat de rechter wanneer de toegelaten maximumsnelheid met meer dan 40 km/uur wordt overschreden alleen het niet-uitspreken van het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig moet motiveren en dus niet het opleggen van een verval voor de vermelde minimumduur van acht dagen, bevat een bijzondere regeling, die afwijkt van de door de artikelen 163, 195 en 211 Wetboek van Strafvordering opgelegde motiveringsverplichting krachtens dewelke de rechter die een facultatief verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig oplegt, de keuze voor dit verval en de duur ervan, in de mate dat die duur de minimumduur overschrijdt, nauwkeurig maar op een wijze die beknopt mag zijn, moet motiveren (1). (1) Noot OM: Hieruit volgt dat indien de rechter, wanneer de maximumsnelheid met meer dan 40 km/uur wordt overschreden, een verval van het recht tot sturen uitspreekt die de minimumduur van acht dagen overschrijdt, dit verval wel moet motiveren overeenkomstig de vereisten van de artikelen 163, 195 en 211 Wetboek van Strafvordering.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Overschrijden maximumsnelheid met meer dan 40km/uur - Verval van het recht tot sturen - Motiveringsverplichting

- Art. 29, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Artt. 163, 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

P.17.1252.N 19 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180619.5 AC nr. ...

Artikel 3.14.4 van bijlage 2 bij het KB Ademtest- en ademanalysetoestellen vereist geen wachttijd van vijf minuten tussen twee ademanalyses.

Wetsbepalingen - Art. 59

- Art. 3.14.4, bijlage 2 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen
- Art. 59, §§ 1 en 3, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het besturen van een motorvoertuig in staat van alcoholintoxicatie is een wanbedrijf waarvan het bewijs, wanneer het door een adem- of bloedanalyse wordt geleverd, bijzonder bij wet is geregeld (1) zodat wanneer de rechter zijn beslissing grondt op de resultaten van de alcoholconcentratie per liter uitgeademde alveolaire lucht of per liter bloed, hij zich dient te houden aan de bepalingen die de bijzondere gebruiksmodaliteiten van de gebruikte toestellen vastleggen (2). (1) Zie: Cass. 26 november 2008, AR P.08.1043.F, AC 2008, nr. 671. (2) Cass. 12 maart 2014, AR P.13.1880.F, AC 2014, nr. 202.

Wetsbepalingen - Art. 34

- Artt. 34 en 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 59

- Artt. 34 en 59 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het feit dat uit de vaststellingen van de verbalisanten of uit enig stuk van het strafdossier niet uitdrukkelijk blijkt dat het gebruikte ademanalysetoestel voldoet aan de voorschriften van het KB Ademtest- en ademanalysetoestellen, levert geen vermoeden op van een schending van de daarin gestelde regels omdat de rechter op grond van een feitelijke beoordeling dient na te gaan of uit de gegevens van de zaak blijkt dat een vormvereiste niet werd nageleefd en, in voorkomend geval, de weerslag ervan op de betrouwbaarheid van het bewijs en het recht op een eerlijk proces moet beoordelen.

Wetsbepalingen - Art. 34

Wetsbepalingen - Art. 59

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalt dat de overheidspersonen die door de Koning worden aangewezen om toezicht te houden op de naleving van de wet en haar uitvoeringsbesluiten, de overtredingen vaststellen door processen-verbaal die bewijskracht hebben zolang het tegendeel niet bewezen is; die bepaling is niet van toepassing op het bewijs van feiten die niet als verkeersinbreuk zoals bedoeld bij de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten, worden vervolgd.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Toezichthoudende overheidspersonen - Taak

P.17.1184.F 23 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180523.2 AC nr. ...

Aangezien artikel 11.2 Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs uitdrukkelijk de naleving van het territorialiteitsbeginsel van de straf- en politiewetten voorbehoudt, hoeft de Belgische rechter niet, alvorens een beklaagde met toepassing van artikel 38, § 1, eerste lid, 3°, Wegverkeerswet een verval van het recht tot sturen op te leggen, na te gaan of hij houder van een Belgisch rijbewijs was of, wanneer hij houder is van een door een andere lidstaat afgegeven rijbewijs, of hij zijn gewone verblijfplaats in België had, en evenmin zich ervan te onthouden een dergelijke straf uit te spreken, op grond dat de betrokkene in een andere lidstaat verblijft.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 1, eerste lid, 3° - Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en van de Raad - Artikel 11.2 - Toepassingsgebied - Door de Belgische rechter opgelegde straf van verval van het recht tot sturen

- Art. 38, § 1, eerste lid, 3° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 11.2 Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs

P.18.0330.F 9 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180509.3 AC nr. ...

Hoewel, overeenkomstig artikel 39 Wegverkeerswet, ingevolge samenloop van misdrijven de bij deze gecoördineerde wetten bepaalde vrijheidsstraffen en geldboeten niet uitgesproken worden, is dit niettemin het geval voor het verval van het recht tot sturen onder de voorwaarden als bepaald in deze wetten (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.1178.F, AC 2013, nr. 637.

Wetsbepalingen - Art. 39 - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse - Eenheid van opzet - Gevolg - Verval van het recht tot sturen

- Art. 39 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De verplichting voor de rechter om, in de omstandigheden vermeld in artikel 39 Wegverkeerswet, de beklaagde te veroordelen tot het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig wanneer hij schuldig is verklaard aan overtreding van artikel 35 van die wet, is niet afhankelijk van de voorwaarde dat geen enkel ander verval van dat recht, facultatief dan wel verplicht, werd uitgesproken.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse - Eenheid van opzet - Gevolg - Verval van het recht tot sturen

- Artt. 35 en 39 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 39 - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse - Eenheid van opzet - Gevolg - Verplicht verval van het recht tot sturen

- Artt. 35 en 39 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.18.0057.F 18 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180418.5 AC nr. ...

Wanneer het verschil tussen twee van de door de drie, met toepassing van artikel 59, §3, eerste lid, Wegverkeerswet verkregen ademanalyses, niet meer bedraagt dan de door de Koning bepaalde nauwkeurigheidsvoorschriften, wordt het voor de betrokkene laagste resultaat in aanmerking genomen en dient geen bloedmonster te worden genomen.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Ademanalyse - Resultaat

- Art. 26 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

- Art. 59, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.1093.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 163, tweede lid, en 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de door die bepalingen voorgeschreven verplichting om in verkeerszaken de keuze voor de bijkomende straf van het verval van het recht een voertuig te besturen en de maat ervan, alsook de maatregel van het afhankelijk maken van het herstel van dit recht van het slagen voor examens en onderzoeken, nauwkeurig te motiveren alleen geldt in het geval de rechter de vrije beoordeling heeft over het opleggen van die bijkomende straf en maatregel; in het geval de rechter verplicht is die straf en maatregel op te leggen geldt die bijzondere motiveringsverplichting niet (1). (1) De feiten dateerden van 2 maart 2015 en het op dat ogenblik toepasselijke artikel 33, §2 Wegverkeerswet werd ingevoerd bij wet van 7 februari 2003 houdende verschillende bepalingen inzake verkeersveiligheid, BS 25 februari 2003 en aangevuld met een tweede lid bij wet van 4 juni 2007 tot wijziging van artikel 33 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, BS 26 juli 2007. Inmiddels werd de tekst gewijzigd door de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, BS 15 maart 2018. Uit de wetsgeschiedenis van artikel 33, §2 Wegverkeerswet, blijkt dat het aanvankelijke wetsvoorstel (Parl. St. Kamer, 2004-2005, DOC 51 1451/001) beoogde de bestraffing van zware verkeersinbreuken te verstrengen onder meer door de wijziging van artikel 38 Wegverkeerswet. In die geest werd een amendement ingediend strekkende tot het verplicht opleggen van een theoretisch en een praktische proef en een psychologisch en geneeskundig onderzoek ingeval van vluchtmisdrijf met gewonden (Parl. St. Kamer, 2006-2007, DOC 51 1451/002 en 1451/003). Het amendement werd aanvaard en de Senaat evoceerde het wetsontwerp. Tijdens de debatten in de Senaat diende de regering een amendement in (Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2124/2) dat ertoe strekte de vier toetsen te beperken tot drie, namelijk een theoretisch en een praktisch examen en een psychologisch onderzoek. Daarbij overwoog de regering: "het plegen van een vluchtmisdrijf op zich is geen aanwijzing dat de dader ook lichamelijk niet rijgeschikt zou zijn. Daarom is het de bedoeling dat de rechter met betrekking tot het al dan niet opleggen van een geneeskundig onderzoek zijn beoordelingsvrijheid behoudt." (Parl. St., Senaat, 2006-2007, 3-2124/3).

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.2 - Artikel 33.2, eerste lid - Vluchtmisdrijf met slagen, verwondingen of de dood tot gevolg - Bestraffing - Verval van het recht tot sturen - Opleggen van examens en onderzoeken - Motivering - Draagwijdte

Uit het onderling verband tussen de bepalingen van de artikelen 33, §1, 33, §2, eerste lid, 33, §3, 38, §1, eerste lid, 5°, en 38, §3, eerste lid van de Wegverkeerswet en de wetsgeschiedenis van het 33, §2, Wegverkeerswet, zoals het werd gewijzigd door de wet van 4 juni 2007, volgt dat de wetgever met het verplicht afhankelijk maken van het herstel van het verval van het recht tot besturen van een voertuig van het slagen in een theoretisch examen, een praktisch examen en een psychologisch onderzoek, niet de bedoeling had de rechter de mogelijkheid te ontzeggen om het herstel van het verval van het recht tot het besturen van een voertuig ook afhankelijk te maken van het slagen in een medisch onderzoek, maar integendeel wenste dat de rechter op dat vlak zijn beoordelingsvrijheid behield (1). (1) De feiten dateerden van 2 maart 2015 en het op dat ogenblik toepasselijke artikel 33, §2 Wegverkeerswet werd ingevoerd bij wet van 7 februari 2003 houdende verschillende bepalingen inzake verkeersveiligheid, BS 25 februari 2003 en aangevuld met een tweede lid bij wet van 4 juni 2007 tot wijziging van artikel 33 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, BS 26 juli 2007. Inmiddels werd de tekst gewijzigd door de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, BS 15 maart 2018. Uit de wetsgeschiedenis van artikel 33, §2 Wegverkeerswet, blijkt dat het aanvankelijke wetsvoorstel (Parl. St. Kamer, 2004-2005, DOC 51 1451/001) beoogde de bestraffing van zware verkeersinbreuken te verstrengen onder meer door de wijziging van artikel 38 Wegverkeerswet. In die geest werd een amendement ingediend strekkende tot het verplicht opleggen van een theoretisch en een praktische proef en een psychologisch en geneeskundig onderzoek ingeval van vluchtmisdrijf met gewonden (Parl. St. Kamer, 2006-2007, DOC 51 1451/002 en 1451/003). Het amendement werd aanvaard en de Senaat evoceerde het wetsontwerp. Tijdens de debatten in de Senaat diende de regering een amendement in (Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2124/2) dat ertoe strekte de vier toetsen te beperken tot drie, namelijk een theoretisch en een praktisch examen en een psychologisch onderzoek. Daarbij overwoog de regering: "het plegen van een vluchtmisdrijf op zich is geen aanwijzing dat de dader ook lichamelijk niet rijgeschikt zou zijn. Daarom is het de bedoeling dat de rechter met betrekking tot het al dan niet opleggen van een geneeskundig onderzoek zijn beoordelingsvrijheid behoudt." (Parl. St., Senaat, 2006-2007, 3-2124/3). AW

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Bestraffing - Verval van het recht tot sturen - Opleggen van examens en onderzoeken - Draagwijdte

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38.3, eerste lid - Verval van het recht tot sturen - Opleggen van examens en onderzoeken - Draagwijdte

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38.1, eerste lid, 5° - Verval van het recht tot sturen - Voorwaarden - Draagwijdte

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.3 - Vluchtmisdrijf en vluchtmisdrijf met slagen, verwondingen of de dood tot gevolg in staat van herhaling - Bestraffing - Verval van het recht tot sturen - Opleggen van examens en onderzoeken - Draagwijdte

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.2 - Artikel 33.2, eerste lid - Vluchtmisdrijf met slagen, verwondingen of de dood tot gevolg - Bestraffing - Verval van het recht tot sturen - Opleggen van examens en onderzoeken - Draagwijdte

P.17.1061.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.3 AC nr. ...

Herhaling is een persoonlijk verzwarende omstandigheid die inhoudt dat een of meerdere nieuwe misdrijven worden gepleegd binnen een bij de wet bepaalde periode nadat de schuldige bij een in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing tot straf is veroordeeld wegens een of meer eerder gepleegde misdrijven en daardoor voor het nieuwe misdrijf zwaarder kan worden gestraft waarvoor is vereist dat de wet die de strafverzwaring wegens herhaling bepaalt, van kracht is op het ogenblik van het plegen van het nieuwe misdrijf; het feit dat het eerdere misdrijf dat de grondslag van de herhaling uitmaakt, gepleegd werd vóór de inwerkingtreding van die wet, doet daaraan geen afbreuk en heeft geen retroactieve toepassing van een strengere strafwet voor gevolg want de staat van herhaling is immers beslissend voor de bepaling van de straf op het nieuwe strafbaar feit, terwijl die straf, alhoewel zwaarder, geen invloed heeft op de eerdere veroordeling die ongewijzigd blijft bestaan.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Herhaling - Wet die de strafverzwaring wegens herhaling bepaalt - Misdrijf dat de grondslag van de herhaling uitmaakt, gepleegd vóór de inwerkingtreding van de wet

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 38 - Herhaling

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0695.N 13 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.3 AC nr. ...

De omstandigheid dat het openbaar ministerie de toepassing van artikel 50, § 1, Wegverkeerswet niet heeft gevorderd voor de eerste rechter en de eerste rechter daarvan geen toepassing heeft gemaakt, belet niet dat, indien aan de voorwaarden daartoe is voldaan, de appelrechter dit doet al dan niet op vordering van het openbaar ministerie indien het openbaar ministerie hoger beroep aantekent tegen de beslissing over de strafmaat.

Wetsbepalingen - Art. 50 - Tijdelijke immobilisering van het voertuig - Niet gevorderd voor de eerste rechter - Niet bevolen door de eerste rechter - Tijdelijke immobilisering bevolen door de appelrechter

- Artt. 202, 5°, 203, § 1, en 204, eerste lid Wetboek van Strafvordering

P.17.0190.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.1 AC nr. ...

De miskenning van de mededelingsplicht bepaald in artikel 67ter Wegverkeerswet bestaat onafhankelijk van het voorafgaande bewijs dat er een overtreding is begaan (1). (1) Cass. 27 oktober 2009, AR P.09.0778.N, AC 2009, nr. 620; S. STALLAERT, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, (105) 108.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding van de verplichting de identiteit van de bestuurder mee te delen

P.17.0684.N 6 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180306.2 AC nr. ...

Uit de artikelen 38, § 3, eerste lid, en 48 Wegverkeerswet en de artikelen 69 en 73 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs en de bijlage 6 Minimumnormen en attesten inzake de lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig, gelezen in hun onderlinge samenhang, volgt dat indien een veroordeelde tegen wie een vervallenverklaring wordt uitgesproken waarbij het herstel van het recht tot sturen afhankelijk is van het met goed gevolg ondergaan van een geneeskundig of psychologisch onderzoek en het resultaat van die onderzoeken gunstig is maar met een tijdsbeperking, die veroordeelde na het verstrijken van die termijn niet langer kan geacht worden het onderzoek met goed gevolg te hebben ondergaan in de zin van artikel 48, 2°, Wegverkeerswet en dit totdat hij opnieuw tijdelijk of definitief het onderzoek met gunstig resultaat heeft ondergaan.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herstel afhankelijk van met goed gevolg ondergaan van geneeskundig of psychologisch onderzoek - Onderzoeksresultaat met tijdsbeperking

P.17.0606.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.3 AC nr. ...

Noch uit artikel 6 EVRM noch uit artikel 47bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het afnemen van een ademtest of een ademanalyse slechts mag gebeuren met de bijstand van een raadsman.

Wetsbepalingen - Art. 60 - Alcoholintoxicatie - Afname van ademtest of ademanalyse - Bijstand raadsman

P.17.0612.N 13 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180213.4 AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden voor het bevelen van de door artikel 42 Wegverkeerswet bedoelde veiligheidsmaatregel van het verval een motorvoertuig te besturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid, dient deze beslissing niet nader te motiveren.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid om een motorvoertuig te besturen - Veiligheidsmaatregel - Verval van het recht tot sturen - Redengeving

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Uit het gegeven dat een rechter een deskundige om advies heeft verzocht over de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid van een beklaagde om een motorvoertuig te besturen in de zin van artikel 42 Wegverkeerswet en over de waarschijnlijke duur van die ongeschiktheid, volgt niet dat de rechter, indien de deskundige geen advies heeft verleend over de waarschijnlijke duur van de volgens hem bestaande ongeschiktheid, altijd ertoe gehouden is opnieuw een deskundige aan te stellen met het oog op het bepalen van die waarschijnlijke duur; het staat aan de rechter, die onaantastbaar oordeelt over het blijvend karakter van de ongeschiktheid, om te beslissen of in het licht van de beschikbare gegevens en door de partijen overgelegde stukken een dergelijke nieuwe aanstelling noodzakelijk is; dit houdt geen schending in van artikel 6 EVRM of een miskenning van het recht op een eerlijk proces of het recht van verdediging.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid om een motorvoertuig te besturen - Waarschijnlijke duur van de ongeschiktheid - Deskundigenonderzoek - Geen advies over de duur van de ongeschiktheid - Gevolg - Taak van de rechter - Bestaanbaarheid met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0577.N 6 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180206.5 AC nr. ...

De essentie van het recht om zichzelf niet te beschuldigen, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, wordt niet miskend door artikel 67ter Wegverkeerswet dat de geregistreerde eigenaar van een voertuig op straffe van een strafsanctie verplicht bekend te maken wie er met dit voertuig reed op het ogenblik van de verkeersovertreding (1). (1) EHRM 8 april 2004 Weh; EHRM 24 juni 2005 Rieg; EHRM (gr.k.) 29 juni 2007 O'Halloran; J. ROELANDT, De verhouding tussen het verbod van gedwongen zelfincriminatie en de verplichting tot medewerking met het gerecht in het vooronderzoek in strafzaken, masterproef o.l.v. P. TRAEST, 2014-2015, 240-241.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Recht om zichzelf niet te beschuldigen - Bestaanbaarheid

P.17.0367.N 23 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180123.8 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie hoger beroep instelt opdat het verval van het recht tot sturen als bedoeld in artikel 42 Wegverkeerswet zou worden uitgesproken, is dit geen vervolging wegens een nieuwe telastlegging, maar beoogt dit enkel het nemen van een veiligheidsmaatregel die naast de uitgesproken straf moet worden opgelegd en waartoe de rechter op grond van een soevereine beoordeling beslist; uit de omstandigheid dat deze verplicht op te leggen veiligheidsmaatregel niet werd uitgesproken door het beroepen vonnis maar wel door het bestreden vonnis, kan geen schending van artikel 6 EVRM worden afgeleid, noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces of van het recht van verdediging.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Veroordeling wegens overtreding van de politie over het wegverkeer - Geen verval wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Hoger beroep openbaar ministerie opdat het verval zou worden uitgesproken - Aard - Doel - Verval uitgesproken door de appelrechter - Bestaanbaarheid met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.17.0661.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.2 AC nr. ...

Er hoeft geen prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof wanneer de vraag geen kritiek uitoefent op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn (1); aangezien de wegens rijden in staat van alcoholintoxicatie of staat van dronkenschap in staat van bijzondere herhaling veroordeelde bestuurders een andere categorie vormen dan die waartoe de andere in artikel 38, §6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde bestuurders behoren, zoals zij die een snelheidsovertreding hebben begaan, zodat ten aanzien van eerstgenoemden passender maatregelen konden worden genomen, hoeft de voorgestelde prejudiciële vraag over de in dat artikel bepaalde uitzondering niet te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van M. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal. (2) Geen van de drie, tot nog toe, door het Grondwettelijk Hof over die bepaling gewezen arresten heeft die uitzondering als voorwerp (GwH, nr. 168/2016, 51/2017 en 76/2017). Weliswaar verantwoorden de samenvatting en de memorie van toelichting van de wet dat verschil in behandeling niet echt ... maar hoeft dat? Het onderling verband tussen de specifieke modaliteit van het alcoholslot bedoeld in artikel 37.1, eerste lid, Wegverkeerswet, waarnaar de uitzondering verwijst, en de telastleggingen van rijden in staat van alcoholintoxicatie of staat van dronkenschap is duidelijk, in tegenstelling tot de andere in artikel 38.6 Wegverkeerswet bedoelde overtredingen, waaronder de aan eiser ten laste gelegde snelheidsovertreding (zie Gedr.st., Kamer, 2012-2013, DOC 53K2880/001, pp. 4, 8 en 10). (M.N.B.)

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, eerste lid - Verzoek om een prejudiciële vraag te stellen

- Artt. 37/1, eerste lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6, eerste lid - Alcoholintoxicatie of dronkenschap aan het stuur - Uitzondering - Verzoek om een prejudiciële vraag te stellen

- Artt. 37/1, eerste lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0827.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.4 AC nr. ...

Met toepassing van artikel 38, §4, vierde lid, Wegverkeerswet moet, in geval van overtreding van artikel 35 van die wet, het herstel in het recht tot sturen afhankelijk worden gemaakt van het slagen voor het medisch en het psychologisch onderzoek; indien de veroordeelde persoon op het ogenblik van de feiten niet voldeed aan de door de Koning bepaalde voorwaarden om een Belgisch rijbewijs te verkrijgen, maar daaraan voldoet op het ogenblik van de uitspraak van het vonnis, moet de rechter het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maken van het slagen voor het medisch en psychologisch onderzoek (1). (1) Zie Cass. 3 februari 2015, AR P.14.1843.N, arrest niet gepubliceerd, aangehaald door C. DE ROY, "Kroniek wegverkeersrecht 2014-2016: overzicht van de belangrijkste evoluties in de rechtspraak", RW 2016-2017, p. 1286: in de zaak van een in Roemenië gedomicilieerd Roemeens staatsburger heeft het Hof een vonnis vernietigd dat artikel 38, §4, vierde lid, Wegverkeerswet had geschonden omdat het vonnis het verval van het recht tot sturen had uitgesproken wegens overtreding van artikel 35 zonder het herstel van de veroordeelde in dat recht afhankelijk te maken van het slagen voor de twee onderzoeken bedoeld in artikel 38, §3, 3° en 4°.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 4, vierde lid - Verval van het recht om een voertuig te besturen - Herstel - Verplichting om zich aan de voorgeschreven onderzoeken te onderwerpen - Veroordeelde die op het ogenblik van de feiten niet maar op het ogenblik van de uitspraak wel voldoet aan de voorwaarden om een Belgisch rijbewijs te verkrijgen

- Artt. 38, §§ 3 en 4, vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De verplichting om te slagen voor een geneeskundig en psychologisch onderzoek om in het recht tot sturen te worden hersteld, is een veiligheidsmaatregel en geen straf; die maatregel valt buiten het toepassingsgebied van artikel 2, eerste lid, Strafwetboek, dat bepaalt dat geen misdrijf kan worden gestraft met straffen die bij de wet niet waren gesteld voordat het misdrijf werd gepleegd (1). (1) Zie Cass. 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286; Cass. 1 maart 2006, AR P.05.1263.F, AC 2006, nr. 114. In die zin oordeelt het Grondwettelijk Hof dat de verplichting om zich aan onderzoeken te onderwerpen alvorens in het recht tot sturen te worden hersteld, een veiligheidsmaatregel is en geen straf in de zin van artikel 15, §1, IVBPR, dat het beginsel bevestigt van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet (GwH 22 december 2016, nr. 168/2016, §B.6.6; GwH 15 juni 2017, nr. 76/2017, §§B.6.3 e.v.).

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, §§ 2 tot 6 - Verval van het recht om een voertuig te besturen - Herstel - Verplichting om zich aan de voorgeschreven onderzoeken te onderwerpen - Aard van de maatregel - Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 38, §§ 2 tot 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.1016.N 9 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180109.7 AC nr. ...

Bij de beoordeling van een overtreding op artikel 11.1 Wegverkeersreglement en artikel 29, § 3 Wegverkeerswet, die is gesteund op een met een onbemand automatisch werkend toestel verrichte meting met trajectcontrole, kan de rechter voor zover hij geheel of gedeeltelijk ratione loci bevoegd is voor het gemeten traject, rekening houden met de gemeten gemiddelde snelheid; uit een dergelijke meting volgt immers dat de overtreder zonder twijfel op enig ogenblik tijdens het traject minstens aan die snelheid heeft gereden, zodat dit toelaat zonder miskenning van het legaliteitsbeginsel de overtreding op de vermelde bepalingen te beoordelen.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Overschrijding van de toegelaten maximumsnelheid - Meting verricht met onbemand automatisch werkend toestel - Trajectcontrole - Gemeten gemiddelde snelheid

P.17.0384.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.4 AC nr. 708

Met het verbod elke uitrusting of elk ander middel bij zich te hebben om de vaststelling van de overtredingen van de Wegverkeerswet en van de reglementen betreffende de politie over het wegverkeer te verhinderen of te bemoeilijken, beoogt artikel 62bis Wegverkeerswet een allesomvattend verbod, dat het bemoeilijken of verhinderen van zowel de vaststelling van een overtreding als de identificatie van de overtreder strafbaar stelt en dit zonder beperking van de wijze waarop dit gebeurt (1). (1) Zie: Cass. 29 november 2011, AR P.11.0934.N, AC 2011, nr. 655.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62bis - Verhinderen of bemoeilijken van de vaststelling van overtredingen - Verbod

- Art. 62bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0888.N 12 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.5 AC nr. 709

Bij afwezigheid van een tijdige toezending aan de overtreder van het proces-verbaal van overtreding als bedoeld in artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet verliest dit proces-verbaal zijn bijzondere bewijswaarde; de erin vervatte vaststellingen blijven evenwel gelden als eenvoudige inlichtingen, waarvan de rechter de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, AC 1985-1986, nr. 116.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal van overtreding - Laattijdige toezending aan de overtreder

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van toerekening aan de titularis van de nummerplaat die aan het voertuig is toegekend, is verenigbaar met artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, indien dat vermoeden weerlegbaar is (1). (1) Zie: Cass. 16 april 2002, AR P.01.0119.N, AC 2002, nr. 231.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Overtreding Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten - Niet geïdentificeerde bestuurder - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Verenigbaarheid met artikel 6.2 EVRM

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van toerekening kan niet worden ingeroepen tegen een overtreder aan wie het proces-verbaal van overtreding niet tijdig aan zijn woonplaats werd toegezonden.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Overtreding Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten - Niet geïdentificeerde bestuurder - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het verlies van de bijzondere bewijswaarde die vaststellingen hebben op grond van artikel 62, tweede lid, Wegverkeerswet wegens het niet-tijdig toezenden van het proces-verbaal van overtreding en de daardoor ontstane moeilijkheid om het tegenbewijs te leveren van de materiële vaststellingen, heeft noodzakelijk tot gevolg dat het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingestelde weerlegbaar vermoeden van toerekening van die overtreding aan de titularis van de nummerplaat van het voertuig verdwijnt, aangezien ingevolge de niet-tijdige toezending van het proces-verbaal van overtreding de weerlegging van dit vermoeden evenzeer wordt bemoeilijkt.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Materiële bewijsmiddelen opgeleverd door bemande automatisch werkende toestellen - Niet-tijdige toezending van het proces-verbaal van overtreding - Verlies bijzondere bewijswaarde

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Overtreding Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten - Niet geïdentificeerde bestuurder - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Proces-verbaal van overtreding - Verlies bijzondere bewijswaarde door niet-tijdige toezending

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Met een laattijdige toezending aan de overtreder inzake wegverkeer moet worden gelijkgesteld de toezending van het proces-verbaal van overtreding aan een ander adres dan de woonplaats van de overtreder op het ogenblik van de toezending, tenzij die laattijdige toezending een gevolg zou zijn van de nalatigheid van de overtreder zelf.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal van overtreding - Toezending aan een ander adres dan de woonplaats van de overtreder - Gevolg - Uitzondering

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0639.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.7 AC nr. 644

De toepassing van de door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde staat van herhaling vereist niet dat de nieuwe overtreding waarvoor de beklaagde wordt vervolgd en waaraan hij schuldig wordt bevonden identiek is als die op grond waarvan de staat van herhaling wordt aangenomen; een in kracht van gewijsde getreden veroordeling voor om het even welke door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding kan als grondslag dienen voor de vaststelling dat om het even welke door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerwet bedoelde overtreding werd begaan in een dergelijke toestand van herhaling.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Staat van herhaling

P.16.1272.N 17 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.4 AC nr. 567

De bijzondere bewijswaarde verbonden aan een naar aanleiding van een overtreding op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten door een daartoe bevoegd ambtenaar opgesteld proces-verbaal geldt alleen voor de in het proces-verbaal van overtreding opgenomen zintuiglijke vaststellingen door de verbalisant gedaan op het ogenblik van het misdrijf of kort nadien betreffende de bestanddelen van het misdrijf en de ermee verbonden omstandigheden; ze geldt evenwel niet voor latere vaststellingen en inlichtingen die hij buiten die eerste vaststelling verkrijgt of voor de later verstrekte gegevens (1). (1) Cass. 28 oktober 2014, AR P.13.0595.N, AC 2014, nr. 639.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.1341.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.1 AC nr. 536

Artikel 8 KB Bloedproef bepaalt dat de bloedanalyse plaatsvindt volgens de methode omschreven in artikel 63, §2, Wegverkeerswet en overeenkomstig die bepaling bestaat de bloedanalyse uit een kwantitatieve bepaling op plasma door middel van gas- of vloeistofchromatografie-massaspectometrie met gebruik van gedeuteerde interne standaarden voor een of meerdere van de stoffen vermeld in het artikel, zodanig dat het eigenlijk detecteren van de stoffen bedoeld in artikel 37bis Wegverkeerswet gebeurt op het plasma dat aanwezig is in het bloedmonster, hetgeen veronderstelt dat het bloedmonster eerst moet worden gecentrifugeerd teneinde het plasma af te scheiden, wat een eerste stap is in het analyseproces; artikel 6/1 KB Bloedproef bepaalt dat vooraleer de analyse wordt verricht, het bloedmonster rechtop en bij een temperatuur van + 4° Celsius wordt bewaard in een daartoe bestemde koelkast maar deze bepaling schrijft niet voor dat die temperatuur moet worden behouden tijdens het analyseproces (1). (1) De feiten dateren van 2 mei 2014. Het KB van 4 juni 1999 werd inmiddels opgeheven en vervangen door het KB van 27 november 2015 tot uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat betreft de speekselanalyse en de bloedproef bij het sturen onder invloed van bepaalde psychotrope stoffen en de erkenning van de laboratoria.

Wetsbepalingen - Art. 63 - Artikel 63, § 2 - Bloedproef - Bloedanalyse - Methode - Draagwijdte

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37bis - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Bloedproef - Bloedanalyse - Methode - Draagwijdte

P.16.0887.N 10 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.2 AC nr. 537

Krachtens artikel 33, §1, 1°, Wegverkeerswet is strafbaar elke bestuurder van een voertuig of van een dier die, wetende dat dit voertuig of dit dier oorzaak van, dan wel aanleiding tot een ongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, zelfs wanneer het ongeval niet aan zijn schuld te wijten is; de rechter kan het voor het vluchtmisdrijf vereiste opzet om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, afleiden uit de wijze waarop de bestuurder de vlucht heeft genomen (1). (1) Cass. 29 april 1968, AC 1968, 1084; M. STERKENS, "Vluchtmisdrijf", Comm. Straf., nrs. 19-21.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Artikel 33.1, 1° - Opzet om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken - Draagwijdte

P.17.0355.F 4 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171004.2 AC nr. 526

In afwijking van artikel 40 Strafwetboek voorziet artikel 69bis Wegverkeerswet voor de geldboete enkel in een vervangend rijverbod (1); bij gebreke van betaling van de geldboete binnen de wettelijke termijn kan de rechter bijgevolg geen vervangende gevangenisstraf opleggen. (1) Cass. 12 april 2005, AR P.04.1292.N, AC 2005, nr. 217.

Wetsbepalingen - Art. 69bis - Vervangende straf - Verval van het recht tot sturen

- Art. 40 Strafwetboek

- Art. 69bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0482.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.4 AC nr. ...

De in artikel 67ter, vierde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding is een over-treding waarvan de fout wordt afgeleid uit de niet-naleving van de wet door de beklaagde, die voortkomt uit het stellen van de verboden materiële gedraging of het verzuim van de gedraging die de wet oplegt, zonder dat die beklaagde een rechtvaardigings- of niet-toerekenbaarheidsgrond kan aanvoeren.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - In artikel 67ter, vierde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding - Fout

- Art. 67ter, vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.16.1232.N 26 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.6 AC nr. 498

De verplichting van de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt op wiens naam een motorvoertuig is ingeschreven, waarmee een overtreding op de Wegverkeerswet of haar uitvoeringsbesluiten is gepleegd, om de identiteit van de bestuurder op het ogenblik van de feiten mee te delen of, indien hij die niet kent, de identiteit van de persoon die het voertuig onder zich heeft, houdt geen verboden zelfincriminatie in.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding op de Wegverkeerswet - Verplichting de identiteit van de bestuurder of van de houder van het voertuig te geven - Bestaanbaarheid met het verbod op zelfincriminatie

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De verplichting voor de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt om de identiteit van de bestuurder van het voertuig ingeschreven op naam van die rechtspersoon en waarmee een overtreding op de Wegverkeerswet of haar uitvoeringsbesluiten werd begaan, mee te delen, vloeit voort uit de wet, met name artikel 67ter Wegverkeerswet dat elkeen geacht is te kennen, en niet uit een bericht daarover in het opgestuurde antwoordformulier, ook al heeft het ontvangen van dit formulier voor gevolg dat daaraan gevolg moet gegeven worden zoals vereist bij de voormelde wetsbepaling.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding op de Wegverkeerswet - Verplichting de identiteit van de bestuurder of van de houder van het voertuig te geven - Grondslag

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit de materialiteit van de overtreding van de wet zelf en met name uit de omstandigheid dat het bewuste antwoordformulier niet werd teruggestuurd, vloeit het bewijs van het moreel element van het misdrijf bepaald in artikel 67ter Wegverkeerswet voort, maar niet dat die fout wetens en willens werd gepleegd in de zin van artikel 5 Strafwetboek.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Moreel element - Bewijs

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

P.16.1024.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.1 AC nr. 442

Uit artikel 61bis, §1, §2 en §3, Wegverkeerswet in hun onderlinge samenhang, volgt dat artikel 61bis Wegverkeerswet in zijn geheel enkel betrekking heeft op het detecteren van stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden, bedoeld in artikel 37bis, §1, 1°, van dezelfde wet en dat de gestandaardiseerde checklist vermeld in artikel 61bis, §3, deze is bedoeld in §2, van dat artikel, welke checklist enkel betrekking heeft op de vaststelling van een inbreuk bepaald in artikel 37bis voormeld.

Wetsbepalingen - Art. 61 - Artikel 61bis - Detectie van stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden

Wetsbepalingen - Art. 61 - Artikel 61bis - Detectie van stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Gestandaardiseerde checklist

---

P.16.1055.N 5 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.2 AC nr. 443

De bijzondere bewijswaarde krachtens artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet geldt niet wanneer de verbalisant van een dergelijk proces-verbaal persoonlijk betrokken is bij het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van dit proces-verbaal; de enkele omstandigheid dat de verbalisant die proces-verbaal opstelt wegens een inbreuk op artikel 4.1 Wegverkeerswet, dezelfde verbalisant is aan wiens bevelen geen gevolg gegeven werd, volstaat niet (1). (1) Arb.H. 14 juli 1997, 48/97, B.1.1 en B.4.2; Cass. 15 november 2016, AR P.16.0811.N, AC 2016, nr. 645; A. VANDEPLAS, Over de betrokkenheid van de verbalisant, RW, 1997-1998, 987; C. IDOMON, De gevolgen van de betrokkenheid van de verbalisant voor de bewijswaarde van een in verkeerszaken opgesteld proces-verbaal, RW, 2001-2002, 1330.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Persoonlijke betrokkenheid bij geverbaliseerd misdrijf

---

P.17.0220.F 7 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.3 AC nr. ...

De vaststellingen van de verbaliserende agent, volgens welke de snelheidsmeter werd nagezien en geïnstalleerd overeenkomstig de instructies van de gebruikers- en installatiehandleiding, maken deel uit van de materiële vaststellingen die de verbaliserende agent dient te verrichten; indien ze in een proces-verbaal zijn opgenomen waarvan een afschrift aan de overtreder wordt toegezonden binnen een termijn van veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van de overtreding, hebben die vaststellingen de bewijswaarde die in artikel 62 Wegverkeerswet is bepaald (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal van vaststelling - Bijzondere bewijswaarde - Voorwaarde - Toezending van een afschrift aan de overtreder

- Art. 62, § 8 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wanneer de vaststellingen betreffende het nazicht van de snelheidsmeter en de naleving van de instructies van de gebruikershandleiding bij het plaatsen van het toestel, in een nakomend proces-verbaal zijn opgenomen dat meer dan veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van de overtreding is opgemaakt, hebben die vaststellingen niet de bijzondere bewijswaarde bepaald in artikel 62 Wegverkeerswet; dat betekent evenwel niet dat die gegevens elke bewijswaarde hebben verloren; de rechter kan ze in aanmerking nemen bij wijze van inlichting (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal van vaststelling - Bijzondere bewijswaarde - Toezending van een afschrift aan de overtreder - Termijn - Proces-verbaal opgemaakt buiten de termijn

- Art. 62, § 8 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.16.0766.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.5 AC nr. 357

Het bevelen van een deskundigenonderzoek met betrekking tot de lichamelijke en geestelijke geschiktheid van een beklaagde om een motorvoertuig te besturen, is een onderzoeksmaatregel en geen straf noch een beveiligingsmaatregel; het bevelen van een dergelijke onderzoeksmaatregel maakt geen strafverzwaring uit als bedoeld door artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) A. LORENT, "La règle de l'unanimité des juges d'appel", RDPC 1981, pp. 401-430.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Deskundigenonderzoek bevolen in hoger beroep - Onderzoeksmaatregel - Strafverzwaring - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

P.16.0476.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.2 AC nr. 318

Het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid is een beveiligingsmaatregel die naast de uitgesproken straf moet worden uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2007, AR P.06.1496.N, AC 2007, nr. 57.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid - Aard

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit artikel 42 Wegverkeerwet en de artikelen I, I.1.1° en IV.2.2 Bijlage 6 aan het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs volgt dat de houder van een rijbewijs die aan alcohol verslaafd is, lijdt aan een lichamelijke ongeschiktheid als bedoeld in artikel 42 Wegverkeerswet; wanneer naar aanleiding van een veroordeling wegens overtreding van de politie over het wegverkeer of wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijke toedoen van de dader, de rechter vaststelt dat de schuldige, houder van een rijbewijs, lijdt aan alcoholverslaving, moet hij het in die wetsbepaling bedoelde verval uitspreken (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2007, AR P.06.1496.N, AC 2007, nr. 57.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid - Houder van een rijbewijs - Overtreding van de politie over het wegverkeer of wegens een verkeersongeval aan zijn persoonlijk toedoen te wijten - Veroordeling - Vaststelling van het bestaan van alcoholverslaving

P.16.0662.N 9 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.3 AC nr. 319

De bepalingen van artikel 67ter Wegverkeerswet houden geen vermoeden tot bewijs van het tegendeel in dat de vraag om inlichtingen mede met het afschrift van het proces-verbaal wordt verstuurd.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Proces-verbaal van vaststelling - Afschrift - Vraag om inlichtingen - Verzending - Bewijs

Het door artikel 67ter Wegverkeerswet bedoelde misdrijf is voltrokken wanneer na een termijn van vijftien dagen te rekenen vanaf de datum waarop de vraag om inlichtingen gevoegd bij het afschrift van het proces-verbaal werd verstuurd aan de betrokkene, geen mededeling is gebeurd; indien de vraag om inlichtingen op een later tijdstip wordt verstuurd of mondeling wordt geformuleerd, neemt de termijn van vijftien dagen slechts een aanvang op de datum waarop die latere schriftelijke vraag wordt verstuurd of de mondelinge vraag wordt geformuleerd (1). (1) Zie Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Proces-verbaal van vaststelling - Afschrift - Vraag om inlichtingen - Termijn van mededeling - Aanvang

P.17.0177.F 3 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.3 AC nr. ...

Artikel 67ter, Wegverkeerswet verbindt geen sanctie aan het feit dat de vraag om inlichtingen niet bij het proces-verbaal is gevoegd maar nadien wordt verstuurd, zodat aldus de termijn van vijftien dagen waarbinnen de in dat artikel bedoelde mededeling moet gebeuren, pas een aanvang neemt vanaf de datum waarop ook de vraag om inlichtingen wordt verstuurd (1); wanneer het formulier dat aan het afschrift van het verstuurde proces-verbaal is gehecht de ontvanger aanmaant om, zo hij niet zelf het voertuig bestuurde op het ogenblik van de feiten, het bericht door te zenden aan de bestuurder, en de aanmaning om de identiteit van de overtreder binnen vijftien dagen mee te delen aan de politie daarin niet wordt vermeld maar het voorwerp was van een navolgende zending aan de beklaagde, neemt de voormelde termijn pas een aanvang vanaf die toezending (2). (1) Cass. 29 november 2005, AR P.05.0995.N, AC 2005, nr. 635 (kop); zie Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438. (2) Het openbaar ministerie heeft, in hoofdzaak, besloten tot vernietiging van het bestreden vonnis, zonder verwijzing, in zoverre het die telastlegging bewezen verklaart en de eiseres veroordeelt tot een straf en tot een bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot Hulp aan de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden alsook tot verwerping voor het overige. Volgens het openbaar ministerie hadden de appelrechters, door vast te stellen dat de eiseres in de vraag om inlichtingen die bij het afschrift van het aan de eiseres verstuurde proces-verbaal was gevoegd, "niet werd verzocht de identiteit van de bestuurder mee te delen", waaruit zij afleiden dat dit verzoek niet de vraag om inlichtingen was als bedoeld in artikel 67ter Wegverkeerswet, van dat stuk een uitlegging gegeven die niet verenigbaar was met de bewoordingen ervan en aldus de bewijskracht van die akte hadden miskend. Dienaangaande herinnerde het openbaar ministerie eraan dat artikel 67ter Wegverkeerswet de vorm van die vraag om inlichtingen niet omschrijft zodat zelfs het verhoor van de aansprakelijke persoon door de politie daaraan beantwoordt (Cass. 17 september 2014, AR P.14.0751.F, AC 2014, nr. 531; zie ook Cass. 25 januari 2012, AR P.11.0856.F, AC 2012, nr. 65; Cass. 29 november 2005, AR P.05.0995.N, AC 2005, nr. 635; Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438) (M.N.B.)

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Overtreding - Vraag om inlichtingen - Vorm - Termijn om de inlichtingen mee te delen - Aanvang

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.0485.N 2 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.1 AC nr. 300

Uit de samenhang van de bepalingen van artikel 1.1 van de Richtlijn 2006/126/EG van 20 december 2006 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het rijbewijs, artikel 26 van de Wegverkeerswet en artikel 1 van het Koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs, volgt dat een Europees rijbewijs een nationaal rijbewijs is dat in een lidstaat van de Europese Unie werd uitgereikt en dat werd uitgegeven volgens het in de hogervermelde Richtlijn bepaalde model; de rechter bepaalt in feite, mitsdien onaantastbaar, of het rijbewijs uitgegeven door een lidstaat van de Europese Unie beantwoordt aan het modelrijbewijs van de Europese Unie en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Wetsbepalingen - Art. 26 - Rijbewijs - Model van Belgisch rijbewijs

P.16.0888.N 25 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.3 AC nr. ...

Artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet maakt de strafbaarheid van het erin bedoelde feit niet afhankelijk van enige mededeling van de verplichting het herstelexamen af te leggen die zou worden gedaan samen met de kennisgeving bedoeld in artikel 40 Wegverkeerswet, maar wel van de omstandigheid dat de betrokkene die het verval uit het recht tot sturen heeft ondergaan, het herstelexamen niet heeft afgelegd alhoewel die verplichting hem bij een in kracht van gewijsde getreden rechterlijke beslissing wordt opgelegd, waarvan hij kennis heeft door de uitspraak in openbare rechtszitting.

Wetsbepalingen - Art. 48 - Strafbaarheid - Afleggen van het herstelexamen - Kennisgeving

- Artt. 40 en 48, eerste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De kennisgeving bedoeld in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet, heeft betrekking op de uitvoering van het rijverbod als straf, meer bepaald op de periode waarin het rijverbod een aanvang neemt, maar niet op het afleggen van de examens opgelegd voor het herstel in het recht tot sturen nadat dit rijverbod is ondergaan.

Wetsbepalingen - Art. 40 - Kennisgeving

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0345.F 19 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170419.3 AC nr. ...

Het verval van het recht tot het besturen van een voertuig, opgelegd aan hij die een voertuig bestuurt spijts het tegen hem uitgesproken verval, is geen hoofdstraf maar enkel een bijkomende straf, ook al voorziet artikel 48 Wegverkeerswet in die verplichte vervallenverklaring; daaruit volgt dat wanneer de schuldigverklaring en de veroordeling tot andere straffen met betrekking tot die telastlegging, zelf niet worden vernietigd, de vernietiging beperkt blijft tot het beschikkend gedeelte betreffende het uitgesproken verval van het recht tot sturen (Impliciet) (1). (1) Zie Cass. 29 september 2009, AR P.09.0467.N, AC 2009, nr. 533; Cass. 1 maart 2011, AR P.10.1610.N, AC 2011, nr. 173, met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER. De eerste van die twee beslissingen, die beide betrekking hebben op artikel 35 Wegverkeerswet dat het rijden in staat van dronkenschap bestraft, betekent een ommezwaai in de rechtspraak die onder meer wordt bevestigd door de beslissing van 1 maart 2011 en door de volgende arresten: Cass. 27 november 2013, AR P.13.1178.F, AC 2013, nr. 637 (gebrek aan motivering van de duur van het verval op grond van de artikelen 22, § 1, en 24, 1°, WAM-wet en artikel 38.5 Wegverkeerswet); Cass. 7 januari 2014, AR P.13.1716.N, AC 2014, nr. 9 (uitstel toegekend voor de totaliteit van het verval, terwijl artikel 41 Wegverkeerswet een effectief gedeelte oplegt van minimum 8 dagen); Cass. 18 februari 2014, AR P.13.0189.N, arrest niet gepubliceerd (tegenstrijdig gemotiveerd); Cass. 3 mei 2016, AR P.14.1500.N, arrest niet gepubliceerd (gebrek aan motivering van de weigering van het uitstel voor het verval); Cass. 13 september 2016, AR P.16.0402.N, arrest niet gepubliceerd (geen antwoord op het verzoek om het verval te beperken tot de voertuigen van categorie C en het herstel van het recht tot sturen niet afhankelijk te maken van het slagen voor examens). Voordien oordeelde het Hof immers dat het verval van het recht tot het besturen van een voertuig te besturen een onderdeel was van de uitgesproken hoofdstraf, zodat de onwettigheid ervan zich uitstrekte tot de gehele veroordeling wegens het misdrijf waarvoor het verval was uitgesproken: zie bijv. Cass. 21 oktober 1968, AC 1969, p. 204; Cass. 20 juli 1983, AR 8112, AC 1982-83, nr. 608; Cass. 12 oktober 1994, AR P.94.0634.F, AC 1994, nr. 428. Zie ook R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, R.P.D.B. 2015, p. 636 e.v., inz. pp. 641-643 (M.N.B.)

Wetsbepalingen - Art. 48 - Besturen van een voertuig op de openbare weg niettegenstaande vervallenverklaring van het recht tot sturen - Verval van het recht tot sturen - Aard - Vernietiging

- Art. 48 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.16.1334.F 5 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170405.1 AC nr. ...

De bestuurder van een voertuig die, in het besef dat dit voertuig zonet een ongeval op een openbare plaats heeft veroorzaakt, zijn hoedanigheid van bestuurder verhult op het ogenblik dat de politie ter plaatse komt, ook al heeft hij de onmiddellijke omgeving van de plaats van het ongeval niet verlaten, maakt zich schuldig aan vluchtmisdrijf (1). (1) Cass. 28 november 1995, AR P.95.0276.N, AC 1995, nr. 511.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf

- Art. 33, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Aangezien het definitieve verval van het recht tot sturen het voorwerp kan uitmaken van een genademaatregel of van een herstel in eer en rechten welke, door een einde te maken aan het definitieve verlies van recht, de veroordeelde de mogelijkheid bieden de uitoefening van dat recht terug te krijgen door de voorgeschreven examens af te leggen, is het niet tegenstrijdig om enerzijds een bestuurder te veroordelen tot een definitief verval van het recht tot sturen en om anderzijds het herstel van het recht tot sturen afhankelijk te maken van het slagen voor examens.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Definitief verval van het recht tot sturen - Herstel in het recht tot sturen op voorwaarde van geslaagd te zijn voor examens - Verenigbaarheid

- Art. 38, § 1, tweede en derde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Aangezien vluchtmisdrijf een aflopend misdrijf is, is omstandigheid dat de in een ongeval betrokken bestuurder heeft aanvaard om daags na het ongeval te worden gehoord en zich aan een bloedafname te onderwerpen alsook dat de dienstige vaststellingen hebben kunnen plaatsvinden, niet van dien aard dat dit aan de feiten hun strafbaar karakter ontneemt.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf

- Art. 33, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wanneer de appelrechters inzake wegverkeer de aanvankelijk aan de beklaagde ten laste gelegde persoonlijke verzwarende omstandigheid van herhaling afwijzen, op grond dat zijn laatste veroordeling werd uitgesproken meer dan drie jaar vóór de feiten die het voorwerp zijn van de nieuwe vervolgingen, kunnen zij hem niet tot een definitief verval van het recht tot sturen veroordelen.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Definitief verval van het recht tot sturen

- Art. 38, § 1, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.0057.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 29, § 3, Wegverkeerswet en punt 5.2 van de bijlage 2 Technische voorschriften voor de snelheidsmeters bij het Koninklijk Besluit van 12 oktober 2010 betreffende de goedkeuring, de ijking en de installatie van de meettoestellen gebruikt om toezicht te houden op de naleving van de wet betreffende de politie van het wegverkeer en haar uitvoeringsbesluiten , volgt dat de rechter op de met een geijkt meettoestel vastgestelde snelheid de in artikel 5.2 van de bijlage 2, van vermeld koninklijk besluit van 12 oktober 2010 bepaalde foutmarge in aanmerking moet nemen om de werkelijke snelheid te bepalen.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29, § 3 - Overschrijden van de toegelaten maximumsnelheid - Bepaling van de werkelijke snelheid - Goedkeuring, ijking en installatie van meettoestellen - Technische voorschriften voor snelheidsmeters - Foutmarge van de meettoestellen

P.17.0044.F 29 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170329.3 AC nr. ...

Poging tot vluchtmisdrijf is niet strafbaar (1). (1) Cass. 20 april 1993, AR 6773, AC 1993, nr. 189; zie P. ARNOU en L. DE BUSSCHER, Misdrijven en sancties in de wegverkeerswet, Antwerpen, Kluwer, 1999, nr. 540.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Poging

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 53 Strafwetboek

P.16.0417.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.5 AC nr. ...

Het opleggen bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek van één geldboete en één vervangend verval van het recht tot sturen voor twee of meerdere door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen belet niet dat elk van deze overtredingen in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van het herhalingsregime van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 7 maart 2017, AR P. 16.0482.N, AC 2017, nr....

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Herhaling - Bijzondere herhaling - Toepassingsvoorwaarden - Draagwijdte - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse samenloop - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen

Wetsbepalingen - Art. 39 - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse samenloop - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

Uit de tekst van de bepaling van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet, de wetsgeschiedenis en de algemene economie van de regeling volgt dat de toepassing van het derde lid van die bepaling en dus het opleggen van een verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens negen maanden en het afhankelijk maken van het herstel van dat recht van het slagen voor de vier examens en onderzoeken, slechts het verenigd zijn vereist van de volgende voorwaarden: 1) de beklaagde werd veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis voor één van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven; 2) de beklaagde pleegt binnen een termijn van drie jaar na de uitspraak van dit vonnis opnieuw drie van dergelijke misdrijven, waarbij het niet vereist is dat de bewezenverklaring van nieuw gepleegde misdrijven voorafgaandelijk werd vastgesteld met een in kracht van gewijsde getreden vonnis; indien de rechter vaststelt dat een beklaagde drie of meer door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen heeft gepleegd in een toestand van bijzondere herhaling moet hij in elk geval vervallenverklaringen uitspreken waarvan de duur in totaal minstens negen maanden bedraagt, maar niet vereist is dat de minimumduur voor elke uitgesproken vervallenverklaring minstens negen maanden bedraagt (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P. 13.1178.F, AC 2013, nr. 637; Cass. 3 mei 2016, AR P.16.0349.N, AC 2016, nr. 299; Cass. 27 september 2016, AR P.16.0556.N, AC 2016, nr. 528; Cass. 7 maart 2017, AR P. 16.0482.N, AC 2017, nr....; A. ALEXANDRE, "Le point sur la nouvelle législation du 9 mars 2014 et son entrée en vigueur", VAV 2015, 4-10; B. SPRIET en J. RAEYMAKERS, "Nieuwe wetgeving inzake straffen", VRG-alumnidag 06 maart 2015, p. 418; Memo Verkeer, Kluwer, addendum maart 2015 nr. 9.5.2.3; POSTAL,"Wegverkeer", losbladig, supplement 120, 01 januari 2015, p. 211.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Herhaling - Bijzondere herhaling - Toepassingsvoorwaarden - Draagwijdte

P.16.0482.N 7 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.6 AC nr. ...

Uit de tekst van de bepaling van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet, de wetsgeschiedenis en de algemene economie van de regeling volgt dat de toepassing van het derde lid van die bepaling en dus het opleggen van een verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens negen maanden en het afhankelijk maken van het herstel van dat recht van het slagen voor de vier examens en onderzoeken, slechts het verenigd zijn vereist van de volgende voorwaarden: 1) de beklaagde werd veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis voor één van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven; 2) de beklaagde pleegt binnen een termijn van drie jaar na de uitspraak van dit vonnis opnieuw drie van dergelijke misdrijven; de omstandigheid dat twee of meer door artikel 38, § 6, derde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen op dezelfde datum werden gepleegd of dat aan die overtredingen eenzelfde materiële handeling ten grondslag ligt, zodat bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek slechts één geldboete en één vervangend verval van het recht tot sturen voor twee of meerdere door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen wordt opgelegd, belet niet dat elk van deze overtredingen in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van het herhalingsregime van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet (1).(1) Cass. 27 november 2013, AR P. 13.1178.F, AC 2013, nr. 637; Cass. 3 mei 2016, AR P.16.0349.N, AC 2016, nr. 299; Cass. 27 september 2016, AR P.16.0556.N, AC 2016, nr. 528; Cass. 7 maart 2017, AR P. 16.0417.N, AC 2017, nr...; A. ALEXANDRE, " Le point sur la nouvelle législation du 9 mars 2014 et son entrée en vigueur", VAV 2015, 4-10 ; B. SPRIET en J. RAEYMAKERS, "Nieuwe wetgeving inzake straffen", VRG-alumnidag 06 maart 2015, p. 418; Memo Verkeer, Kluwer, addendum maart 2015 nr. 9.5.2.3; POSTAL,"Wegverkeer", losbladig, supplement 120, 01 januari 2015, p. 211.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Herhaling - Bijzondere herhaling - Toepassingsvoorwaarden - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse samenloop - Overtredingen gepleegd op dezelfde datum of voortspruitende uit eenzelfde materiële handeling - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

Wetsbepalingen - Art. 39 - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse samenloop - Overtredingen gepleegd op dezelfde datum of voortspruitende uit eenzelfde materiële handeling - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

---

P.17.0046.F 8 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170208.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38.5 - Herstel van de beginnende bestuurder in het recht tot sturen - Voorwaarde - Theoretisch en/of praktisch examen - Motivering

Uit het gebruik van het voegwoord "of" volgt dat artikel 38, §5, Wegverkeerswet, in het daarin bedoelde geval, de rechter verplicht het herstel van het recht tot sturen afhankelijk te maken van het slagen voor minstens één van de twee in dat artikel bepaalde examens; de rechter kan bijgevolg niet beslissen het herstel van de eiser in het recht tot sturen afhankelijk te maken van het slagen voor beide examens, met als enige reden dat hij daartoe bij wet is verplicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38.5 - Herstel van de beginnende bestuurder in het recht tot sturen - Voorwaarde - Theoretisch en/of praktisch examen - Motivering

---

P.16.1052.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.7 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 5 - Verplicht verval van het recht tot sturen - Informatieplicht

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 5 - Verplicht verval van het recht tot sturen - Minder dan twee jaar houder van een rijbewijs B - Verzwarende omstandigheid eigen aan de persoon van de dader - Informatieplicht

De in artikel 38,§5, Wegverkeerswet bepaalde verzwarende omstandigheid dat de schuldige sinds minder dan twee jaar houder is van het rijbewijs B, is geen bestanddeel van de telastlegging, maar enkel een omstandigheid die eigen is aan de persoon die de feiten heeft gepleegd en alleen een invloed heeft op de straf, zodat, nu het geen informatie betreft over de ten laste gelegde feiten en hun juridische omschrijving, maar een gegeven dat de betrokkene zelf kent of zelf kan kennen, de in artikel 6.3.a EVRM vervatte informatieverplichting hierop niet van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 5 - Verplicht verval van het recht tot sturen - Minder dan twee jaar houder van een rijbewijs B - Verzwarende omstandigheid eigen aan de persoon van de dader - Informatieplicht

- Art. 38, § 5 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Noch artikel 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel leggen de verplichting op om de vervolgde persoon ervan te verwittigen dat de rechter overeenkomstig artikel 38,§5, Wegverkeerswet verplicht is een verval van het recht tot sturen op te leggen indien hij veroordeelt voor een overtreding die tot het verval van het recht tot sturen kan leiden en hij het herstel van het recht tot sturen minstens afhankelijk moet maken van het slagen voor het theoretisch of praktisch examen (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 5 - Verplicht verval van het recht tot sturen - Informatieplicht

- Art. 38, § 5 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

P.16.1006.F 25 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.7 AC nr. ...

Aangezien artikel 17, § 1, eerste lid, en § 3 Wet Verwerking Persoonsgegevens betrekking heeft op de aangifte bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van één of meer geautomatiseerde verwerkingen van gegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd zijn, voldoet de voorafgaande aangifte van alle vaste en mobiele flitspalen die gebruikt worden in een politiezone aan de wettelijke vereiste zonder dat daarenboven een individuele aangifte van elk apparaat afzonderlijk vereist is.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Plaatsing van vaste en mobiele flitspalen - Geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens - Aangifte bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Aangifte van alle gebruikte flitspalen - Wettigheid

- Art. 17, § 1, eerste lid, en § 3 Wet 8 dec. 1992 tot bescherming van de persoonlijke levensfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

P.15.0308.N 3 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.3 AC nr. ...

Artikel 67bis Wegverkeerswet voert een vermoeden van schuld in voor de titularis van de nummerplaat van een voertuig waarmede een overtreding van die wet is gepleegd, maar waarvan de bestuurder niet geïdentificeerd werd, vermoeden dat door elk middel van recht kan worden weerlegd en waartoe de rechter alle feitelijke gegevens die hem door de betrokkene worden voorgelegd in aanmerking kan nemen, waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt mits eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, wat vereist dat hij de betrouwbaarheid van dit bewijs kan beoordelen; zo kan hij bepaalde gegevens en bewijsmiddelen verwerpen omdat hij die op grond van de feitelijke gegevens die hij vermeldt, zoals de omstandigheden waarin ze worden voorgelegd, ongeloofwaardig acht, wat geen miskenning van het recht op een eerlijk proces noch van het recht op wapengelijkheid oplevert (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van schuld - Weerlegging

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van schuld - Weerlegging

P.16.0650.F 7 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161207.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Wetsbepalingen - Art. 49 - Artikel 49/1 - Niet-teruggave van het rijbewijs na een verval van het recht tot sturen - Verzet tegen de veroordeling tot verval van het recht tot sturen - Vonnis verklaart het verzet ontvankelijk - Hoger beroep

De overtreding die bij artikel 49/1 Wegverkeerswet wordt bestraft, veronderstelt dat de veroordeling tot verval van het recht tot sturen kracht van gewijsde heeft gekregen; het ontvankelijk verklaarde verzet brengt van rechtswege vernietiging met zich mee van het verstekvonnis en plaatst de verzetdoende partij in dezelfde toestand alsof de beslissing niet was uitgesproken; het hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet ontvankelijk verklaart, laat die beslissing onaangeroerd tot de eventuele hervorming ervan door de appelrechter (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...; zie ook Cass. 26 april 2016, AR P.14.1580.N, AC 2016, zie datum (2de middel): "De uitvoering van een verstekvonnis dat na afloop van de gewone verzettermijn kracht van gewijsde heeft gekregen, wordt voortgezet nadat het verzet niet-ontvankelijk werd verklaard; wanneer het bij het verstekvonnis uitgesproken verval van het recht tot sturen wordt uitgevoerd, moet de veroordeelde niet opnieuw worden uitgenodigd om zijn rijbewijs in te leveren." (Samenvatting) .

Wetsbepalingen - Art. 49 - Artikel 49/1 - Niet-teruggave van het rijbewijs na een verval van het recht tot sturen - Verzet tegen de veroordeling tot verval van het recht tot sturen - Vonnis verklaart het verzet ontvankelijk - Hoger beroep

P.14.1909.N 22 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161122.1 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of de titularis van de nummerplaat van het voertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem, ingevolge de bepaling van artikel 67bis Wegverkeerswet, rustende vermoeden van schuld te weerleggen; uit de enkele omstandigheid dat die titularis een verklaring van de vermeende bestuurder voorlegt, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat het vermoeden van schuld is weerlegd noch dat hij voor het verwerpen van die verklaring een bijzondere motiveringsplicht dient in acht te nemen en daaruit kan geen schending van artikel 6.2 EVRM of miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539; Corr. rb Brussel, 25 april 2014, Verkeer, Aansprakelijkheid ,Verzekering, 2015/2 , 61 met noot van L.BREWAEYS, "Over de draagwijdte van het vermoeden opgenomen in artikel 67bis van de Wegverkeerswet".

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

P.15.0989.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 67bis Wegverkeerswet en 30, vijfde lid, van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen volgt dat indien op een voertuig een fietsdrager is gemonteerd waarop een reproductie van de kentekenplaat is aangebracht, de rechter mag aannemen dat die kentekenplaat werd uitgereikt voor het motorvoertuig waarop die fietsendrager is aangebracht en dat de natuurlijke persoon op wiens naam dit motorvoertuig is ingeschreven, wordt vermoed de met de met dit voertuig begane overtredingen op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan te hebben begaan; deze kan daarvan het tegenbewijs leveren.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Voertuig waarop een fietsdrager is gemonteerd - Fietsdrager waarop een reproductie van een kentekenplaat is aangebracht - Overtreding met het voertuig op de Wegverkeerswet - Beoordeling door de rechter

P.16.0811.N 15 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161115.7 AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde zolang het tegendeel niet is bewezen van de processen-verbaal opgesteld door de overheidspersonen die de Koning aanwijst om toezicht te houden op de Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten geldt niet wanneer de verbalisant van een dergelijk proces-verbaal persoonlijk betrokken is bij het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van dit proces-verbaal, maar de enkele omstandigheid dat de verbalisant deelneemt aan het verkeer en bij die deelname een overtreding vaststelt en daarvan proces-verbaal opstelt, volstaat niet om te oordelen dat de verbalisant persoonlijk betrokken is; de rechter beoordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, of de verbalisant betrokken partij is en het Hof gaat enkel na of de rechter zijn beslissing over de persoonlijke betrokkenheid van de verbalisant heeft kunnen gronden op de door hem gedane vaststellingen (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH bij Cass. 11 december 2013, AR P.13.1300.F, Pas. 2013, nr. 677.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal dat bewijs oplevert tot bewijs van het tegendeel - Bijzondere bewijswaarde - Persoonlijke betrokkenheid verbalisant bij het vastgestelde misdrijf - Gevolg - Toepassing - Beoordeling door de rechter - Aard - Toezicht door het Hof

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De door artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet bepaalde bijzondere bewijswaarde geldt alleen voor de door een bevoegd overheidspersoon in het proces? verbaal van overtreding opgenomen zintuiglijke vaststellingen (1). (1) Cass. 16 september 2014, AR P.13.1871.N, AC 2014, nr. 527.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde

Wanneer een toestel wordt gebruikt om de snelheid te meten van een voertuig, anders dan in de door artikel 62, tweede en derde lid, Wegverkeerswet bedoelde gevallen, is de bijzondere bewijswaarde van het proces-verbaal beperkt tot de zintuiglijke vaststellingen van de verbalisant met betrekking tot dat voertuig, de omstandigheden waarin de meting gebeurde en de aflezing van het resultaat van de meting; het staat aan de rechter te oordelen of op basis van deze vaststellingen, die overeenkomstig artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet, tot bewijs van het tegendeel geacht worden waar te zijn, de overtreding van de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten bewezen is en het Hof gaat enkel na of de rechter die beslissing heeft kunnen gronden op de door hem gedane vaststellingen.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Snelheidsmeting van een voertuig anders dan de gevallen bedoeld in artikel 62, tweede en derde lid - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Grens - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.0843.N 18 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161018.3 AC nr. ...

De controle van de alcoholintoxicatie van een bestuurder met gebruik van een ademtest, ademanalyse of bloedproef zoals bepaald in de artikelen 59, 60 en 63 Wegverkeerswet, is niet ongeldig en de resultaten van de door deze bewijsmiddelen opgeleverde metingen verliezen niet hun bijzondere bewijswaarde door het feit dat de bevoegde politieambtenaren, vooraleer deze bewijsmiddelen aan te wenden, de bestuurder onderwerpen aan een blaasprestatie die niet ertoe strekt om strafbare alcoholintoxicatie vast te stellen of daarover bewijs te vergaren, maar enkel om een eerste aanwijzing op te leveren over het eventuele alcoholverbruik van de bestuurder en bijgevolg het nut van de effectieve aanwending van de bedoelde bewijsmiddelen; het feit dat de bedoelde blaasprestatie gebeurt met behulp van een toestel dat de wet niet bepaalt, doet daaraan geen afbreuk aangezien enkel de resultaten van de metingen gedaan met de wettelijk bepaalde bewijsmiddelen het bewijs van strafbare alcoholintoxicatie opleveren.

Wetsbepalingen - Art. 63 - Alcoholintoxicatie - Bloedproef - Voorafgaandelijke blaasprestatie - Draagwijdte

Wetsbepalingen - Art. 60 - Alcoholintoxicatie - Ademanalyse - Voorafgaandelijke blaasprestatie - Draagwijdte

Wetsbepalingen - Art. 59 - Alcoholintoxicatie - Ademtest - Voorafgaandelijke blaasprestatie - Draagwijdte

Een blaasprestatie met behulp van een samplingtoestel is geen ademtest in de zin van artikel 59 Wegverkeerswet, zodat de bestuurder die na een dergelijke blaasprestatie een ademtest aflegt aldus geen tweede ademtest aflegt.

Wetsbepalingen - Art. 59 - Alcoholintoxicatie - Ademtest - Samplingtoestel met blaasprestatie - Draagwijdte

P.15.0112.N 4 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161004.2 AC nr. ...

Niet alle in artikel 6 KB Rijbewijs opgesomde voorwaarden waaraan de scholing op basis van een voorlopig rijbewijs is onderworpen, zijn voorwaarden die gelden voor de afgifte van dat voorlopig rijbewijs; de afgiftevoorwaarden worden beperkend opgesomd in artikel 7, derde lid, van dat besluit en hebben betrekking op de kandidaat en de begeleider, wat niet het geval is met de verplichting het voertuig uit te rusten met het teken "L" zodat het voorlopig rijbewijs van diegene die rijdt met een voertuig dat niet is uitgerust met het teken "L", daardoor zijn geldigheid niet verliest.

Wetsbepalingen - Art. 21 - Rijbewijs - Scholing op basis van een voorlopig rijbewijs - Afgiftevoorwaarden - Begrip - Grens - Toepassing

- Artt. 6, 7, derde lid, en 8, § 5, 1° KB 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs

- Artt. 21 en 30, § 1, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.0783.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.2 AC nr. ...

De artikelen 65, § 1, en § 2, Wegverkeerswet noch enige andere wetsbepaling, noch het algemeen rechtsbeginsel van behoorlijk bestuur vereisen dat bij een betaling met onjuiste of onnauwkeurige refertes, het openbaar ministerie bij aangetekende brief aan de betrokkene moet mededelen dat zijn betaling niet herkend werd; deze bepalingen noch het algemeen rechtsbeginsel vereisen evenmin dat wanneer het openbaar ministerie de strafvordering toch wil instellen, de betrokkene daarvan per aangetekende brief wordt verwittigd (1). (1) Cass. 2 december 2008, AR P.08.1172.N, AC 2008, nr. 691.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Minnelijke schikking - Betaling van de minnelijke schikking - Betaling met onjuiste of onnauwkeurige refertes

Uit de bepalingen van artikel 65, § 1, eerste lid en § 2, eerste lid, Wegverkeerswet, volgt dat enkel een tijdige betaling de strafvordering kan doen vervallen en de omstandigheid dat het openbaar ministerie bij niet-betaling van het bedrag van de onmiddellijke inning, een voorstel tot minnelijke schikking overmaakt aan de overtreder doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 2 december 2008, AR P.08.1172.N, AC 2008, nr. 691.

Wetsbepalingen - Art. 65 - Minnelijke schikking - Betaling van de minnelijke schikking

P.16.0556.N 27 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160927.5 AC nr. ...

Met artikel 38, § 6, Wegverkeerswet heeft de wetgever, zonder de overige in de Wegverkeerswet bepaalde vormen van bijzondere herhaling op te heffen, een aanvullende vorm van bijzondere herhaling ingevoerd teneinde door een strengere bestraffing de verkeersonveiligheid, vooral die welke wordt veroorzaakt door veelplegers, terug te dringen; uit de tekst van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet, de wetsgeschiedenis en de algemene economie van de regeling volgt dat de toepassing van het tweede lid van die bepaling en dus van het opleggen van een verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens zes maanden en het afhankelijk maken van het herstel van dat recht van het slagen voor de vier examens en onderzoeken, slechts het verenigd zijn vereist van de volgende voorwaarden: 1) de beklaagde werd veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis voor een van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven; 2) de beklaagde pleegt binnen een termijn van drie jaar na de uitspraak van dit vonnis opnieuw twee van dergelijke misdrijven en het is niet vereist dat de bewezenverklaring van de nieuw gepleegde misdrijven voorafgaandelijk werd vastgesteld met een in kracht van gewijsde getreden vonnis (1). (1) Zie ook Cass. 3 mei 2016, AR P.16.0349, AC 2016, nr...; A. ALEXANDRE, " Le point sur la nouvelle législation du 9 mars 2014 et son entrée en vigueur", VAV 2015, 4-10 ; B. SPRIET en J. RAEYMAKERS, "Nieuwe wetgeving inzake straffen", VRG-alumnidag 06 maart 2015, p. 418; Memo Verkeer, Kluwer, addendum maart 2015 nr. 9.5.2.3; POSTAL,"Wegverkeer", losbladig, supplement 120, 01 januari 2015, p. 211.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Herhaling - Bijzondere herhaling - Toepassingsvoorwaarden - Draagwijdte

Noch uit de tekst van de bepaling van artikel 29, § 4, tweede lid, Wegverkeerswet, noch uit de wetsgeschiedenis ervan blijkt dat de erin opgenomen regeling van het in mindering brengen op de opgelegde geldboete van de kosten van de herstelonderzoeken en –examens en de erelonen van de geneesheer en de psycholoog enkel van toepassing is op de door artikel 29 Wegverkeerswet bedoelde misdrijven en niet op andere door de Wegverkeerswet bepaalde misdrijven; artikel 29, § 4, tweede lid, Wegverkeerswet heeft een algemene draagwijdte en kan worden toegepast in alle gevallen waarin de rechter het herstel van het recht tot het besturen van een motorvoertuigen afhankelijk maakt van het slagen in de examens en onderzoeken (1). (1) De rechtspraak lijkt verdeeld. Soms wordt aangenomen dat de bepaling een algemene draagwijdte heeft- Pol. Gent 23 juli 2008, TGR-TWVR 2008, 288, terwijl anderen de bepaling strikt interpreteren – Corr. Brussel 21 juni 2013, onuitg., geciteerd door L. BREWAEYS, " De wet van 9 maart 2014: belangrijke wijzigingen in de verkeerswetgeving", VAV 2014, p. 7.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Vermindering van de geldboete - In mindering brengen van de kosten van de herstelonderzoeken en -examens en erelonen van de geneesheer en psycholoog - Draagwijdte van de regeling

Uit de tekst van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet, de wetsgeschiedenis en het onderling verband tussen de drie leden van deze wetsbepaling volgt dat het woord "overtredingen" in het tweede lid niet wordt gebruikt in de betekenis die het heeft krachtens artikel 1, derde lid, Strafwetboek, namelijk als een misdrijf dat naar de wetten strafbaar is met een politiestraf, maar wel om de in het eerste lid vermelde overtredingen aan te duiden, namelijk de misdrijven bedoeld door de artikelen 29, § 1, eerste lid, 29, § 3, derde lid, 30, §§ 1, 2 en 3, 33, §§ 1 en 2, 34, § 2, 35, 37, 37bis, § 1, 48 en 62bis Wegverkeerswet; dit houdt geen miskenning in van het algemene rechtsbeginsel van de strikte interpretatie van de strafwet.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Vroegere veroordelingen wegens overtredingen - Draagwijdte van het begrip overtreding

P.15.0409.N 20 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160920.3 AC nr. ...

De bestuurder in de zin van artikel 34.2, Wegverkeerswet, is niet enkel de persoon die enige handeling verricht om een zich voortbewegend voertuig de gewenste richting te doen volgen en daartoe het stuurwiel hanteert, maar ook al wie de controle of het meesterschap over dat motorrijtuig heeft door de leiding van de voortgang van het voertuig in handen te nemen of trachten te nemen en hierdoor een invloed uitoefent op het in beweging zijnde voertuig; uit deze bepaling volgt niet dat een bestuurder ook de rem- en versnellingspedalen en aldus de kracht van de motor moet beheersen.

Wetsbepalingen - Art. 34 - Artikel 34.2 - Bestuurder van een voertuig

P.15.1189.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.5 AC nr. ...

Artikel 67bis Wegverkeerswet dat beoogt door het instellen van een weerlegbaar vermoeden de strafrechtelijke handhaving van inbreuken op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan effectiever te maken, vormt een uitzondering op de regel dat de bewijslast in strafzaken op de vervolgende partij rust; die regel moet strikt worden uitgelegd en uit de duidelijke tekst van deze bepaling volgt dat dit vermoeden verbonden is aan de inschrijving van een motorvoertuig op naam van een natuurlijke persoon en dat dit vermoeden rust op de titularis van de nummerplaat die voor dat voertuig werd uitgereikt (1). (1) Zie Cass. 8 maart 2016, AR P.15.1630.N, AC 2016, nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Weerlegbaar vermoeden

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Weerlegbaar vermoeden - Aard

Het vonnis van de feitenrechter dat het door artikel 67bis Wegverkeerswet bedoelde vermoeden toepast op feiten die geen overtreding van de Wegverkeerswet of uitvoeringsbesluiten ervan betreffen, maar wel een inbreuk op de artikelen 1, 2, § 1, 20, 22, §1, 24, 28 en 29 WAM schendt artikel 67bis Wegverkeerswet.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Feiten die geen overtreding zijn van de Wegverkeerswet of uitvoeringsbesluiten - Toepassing

P.16.0280.N 28 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160628.5 AC nr. ...

Bij de beoordeling of moet worden ingegaan op de vordering van een beklaagde om het opgelegde verval van het recht tot sturen enkel uit te voeren tijdens het weekend of op feestdagen in de zin van artikel 38, § 2bis, Wegverkeerswet, kan de rechter wel degelijk de efficiëntie van deze modaliteit van het verval van het recht tot sturen om een bepaald strafdoel te verwezenlijken in aanmerking nemen.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 2bis - Verval van het recht tot sturen - Modaliteiten van de uitvoering - Efficiënte van de modaliteit om een bepaald strafdoel te verwezenlijken - Motivering

P.16.0325.F 18 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160518.6 AC nr. ...

Het nazicht van het certificaat van het automatisch werkend toestel dat een snelheidsovertreding heeft vastgesteld, is, wegens de bijzondere bewijswaarde die, met toepassing van artikel 62 Wegverkeerswet, met de vaststellingen gepaard gaat die met behulp van dat type toestel werden verwezenlijkt, een handeling die erop gericht is de zaak in staat van wijzen te brengen en levert, als bijkomende onderzoeksopdracht, een grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering op.

Wetsbepalingen - Art. 62 - Verjaring van de strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Nazicht van het toestel dat de snelheidsovertreding heeft vastgesteld

P.16.0349.N 3 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160503.2 AC nr. ...

De bijzondere herhalingsregeling van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet doet geen afbreuk aan de andere in de Wegverkeerswet bepaalde regelingen inzake vervallenverklaringen en vormen van bijzondere herhaling en moet aanvullend met die regelingen worden toegepast; daaruit volgt dat indien de rechter vaststelt dat een beklaagde drie of meer door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen heeft gepleegd in een toestand van bijzondere herhaling als bedoeld door deze bepaling, hij, onverminderd de toepassing van de specifieke bepalingen inzake vervallenverklaringen wegens die overtredingen, in elk geval vervallenverklaringen moet uitspreken waarvan de duur in totaal minstens negen maanden bedraagt zonder dat vereist is dat de minimumduur voor elke uitgesproken vervallenverklaring minstens negen maanden bedraagt.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen - Bijzondere herhalingsregeling

Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen - Bijzondere herhalingsregeling -

Toepassing

P.15.1468.F 27 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160427.8 AC nr. ...

Artikel 2 Strafwetboek, dat de toepassing regelt van de strafwet in de tijd heeft enkel betrekking op eigenlijke straffen en niet op veiligheidsmaatregelen die de bescherming van het algemeen belang beogen, zoals de verplichting om een of meerdere examens af te leggen alvorens in het recht tot sturen te worden hersteld.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Veiligheidsmaatregel - Verval van het recht tot sturen - Herstel in het recht tot sturen - Voorwaarde - Verplichting één of meerdere examens en onderzoeken af te leggen - Werking van de wet in de tijd

- Art. 38, § 6, nieuw, ingevoerd bij wet van 9 maart 2014 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 2 Strafwetboek

P.15.1565.N 26 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.3 AC nr. ...

Faalt naar recht het middel dat ervan uitgaat dat door een geneesheer moet vastgesteld worden dat op het ogenblik van de inbreuk bedoeld in artikel 30, § 1, 4°, Wegverkeerswet de bestuurder niet rijgeschikt is door alcoholverslaving of de onmogelijkheid zich te onthouden van alcoholgebruik.

Wetsbepalingen - Art. 30 - Artikel 30, § 1, 4° - Besturen van een voertuig ondanks een door deze wet bedoeld lichaamsgebrek of aandoening - Vaststelling

P.15.1382.N 19 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160419.2 AC nr. ...

De misdrijven bepaald in de artikelen 34 en 35 Wegverkeerswet vereisen niet dat de vaststelling van de staat van alcoholintoxicatie en dronkenschap gedaan wordt op de openbare weg en op het ogenblik dat de bestuurder zijn voertuig bestuurt; die vaststelling kan ook gebeuren op een niet-openbare plaats waar de beklaagde is aangetroffen en op een ogenblik dat het voertuig niet meer wordt bestuurd en de rechter kan op grond van die vaststelling en andere feitelijke gegevens, vermoedens inbegrepen, die hij onaantastbaar vaststelt, oordelen dat die beklaagde een voertuig in staat van alcoholische intoxicatie of dronkenschap op een openbare weg heeft bestuurd (1). (1) Cass. 20 september 2011, AR P.11.0812.N, AC 2011, nr. 481.

Wetsbepalingen - Art. 34 - Voertuig besturen op een openbare plaats in staat van alcoholintoxicatie - Vaststelling van het misdrijf - Voorwaarden van de vaststelling

Wetsbepalingen - Art. 35 - Voertuig besturen op een openbare plaats in staat van dronkenschap - Vaststelling van het misdrijf - Voorwaarden van de vaststelling

P.15.0703.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.3 AC nr. ...

Uit artikel 29 Wegverkeerswet volgt dat het aannemen van verzachtende omstandigheden overeenkomstig artikel 29, § 4, Wegverkeerswet enkel betrekking heeft op veroordelingen wegens overtredingen van de reglementen uitgevaardigd op grond van de Wegverkeerswet en niet op de inbreuken op de bepalingen van de Wegverkeerswet zelf.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Verzachtende omstandigheden - Toepassing

P.14.1608.N 15 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160315.1 AC nr. ...

Artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet dat strafbaar stelt, in de omstandigheden bedoeld in het eerste lid, het niet-mededelen binnen een termijn van 15 dagen, te rekenen vanaf de datum waarop de vraag om inlichtingen gevoegd bij het afschrift van het proces-verbaal werd verstuurd, van de identiteit van de bestuurder op het ogenblik van de feiten of van de persoon die het voertuig onder zich heeft, beoogt diegene die schuldig wordt geacht aan een inbreuk op de Wegverkeerswet en zijn uitvoeringsbesluiten te kunnen vervolgen, wat veronderstelt dat de identiteitsgegevens voldoende nauwkeurig zijn.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Artikel 67ter, tweede lid - Strafbaarstelling - Doel

P.14.1300.N 8 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160308.2 AC nr. ...

Het afschrift van het proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding van de wet of de reglementen betreffende de politie over het wegverkeer, dat aan de overtreder wordt toegezonden binnen veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van het misdrijf, zoals dit is voorgeschreven bij artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet, moet niet door de verbalisant ondertekend zijn; de omstandigheid dat dit afschrift niet ondertekend is zoals het origineel tast de bijzondere bewijswaarde van het proces-verbaal niet aan en belet niet dat de overtreder zijn verdediging kan voeren, noch dat zijn proces eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 juni 1978, AC 1978, 1228 (toen nog een termijn van 8 dagen voor toezending van het afschrift).

Wetsbepalingen - Art. 62 - Afschrift van het proces-verbaal tot vaststelling van een overtreding - Geen verplichting tot ondertekening

P.15.1630.N 8 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160308.5 AC nr. ...

Onder motorvoertuig als bedoeld in artikel 67bis Wegverkeerswet moet ook worden verstaan de combinatie van een trekker en de eraan gehechte aanhangwagen; hieruit volgt dat wanneer bij de vaststelling van de overtreding de bestuurder niet werd geïdentificeerd, ook de titularis van de nummerplaat van de aanhangwagen wordt vermoed de overtreding te hebben begaan, zoals bedoeld in artikel 67bis Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0740.N, AC 2014, nr. 605; Cass. 30 november 2010, AR P.10.0964.N, AC 2010, nr. 703 (in beide gevallen betrof het de toepassing van artikel 67ter Wegverkeerswet).

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Motorvoertuig - Begrip - Trekker met aanhangwagen - Nummerplaat van de aanhangwagen

P.15.0540.F 17 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160217.6 AC nr. ...

Artikel 35, Wegverkeerswet vereist dat de staat van dronkenschap wordt aangetoond op het moment dat het voertuig wordt bestuurd; het is evenwel niet verboden dat die staat wordt vastgesteld op grond van later vergaarde gegevens die aan de feitelijke beoordeling van de rechter worden overgelaten (1). (1) Zie Cass. 20 september 2011, AR P.11.0182.N, AC 2011, nr. 481.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Besturen van een voertuig in staat van dronkenschap - Vaststelling

P.15.0590.N 26 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160126.2 AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Duinslaeger.

Wetsbepalingen - Art. 30 - Onmiddellijke intrekking van het rijbewijs door het openbaar ministerie - Verlenging van de maatregel door de politierechtbank - Besturen van een voertuig ondanks de verlenging van de intrekking - Strafbaarheid

Conclusie van procureur-generaal Duinslaeger.

Wetsbepalingen - Art. 55 - Artikel 55bis - Onmiddellijke intrekking van het rijbewijs door het openbaar ministerie - Verlenging van de maatregel door de politierechtbank - Besturen van een voertuig ondanks de verlenging van de intrekking - Strafbaarheid

Wetsbepalingen - Art. 56 - Onmiddellijke intrekking van het rijbewijs door het openbaar ministerie - Verlenging van de maatregel door de politierechtbank - Besturen van een voertuig ondanks de verlenging van de intrekking - Strafbaarheid

Wetsbepalingen - Art. 55 - Onmiddellijke intrekking van het rijbewijs door het openbaar ministerie - Verlenging van de maatregel door de politierechtbank - Besturen van een voertuig ondanks de verlenging van de intrekking - Strafbaarheid

Uit de samenhang van de artikelen 30, 3, 55, 55bis en 56, Wegverkeerswet en hun wetsgeschiedenis volgt dat de verlenging bevolen door de politierechtbank met toepassing van artikel 55bis Wegverkeerswet de verlenging beoogt van de onmiddellijke intrekking genomen door de procureur des Konings met toepassing van artikel 55 van die wet en daarmee een geheel vormt; die verlenging doet geen afbreuk aan het feit dat het rijbewijs werd ingetrokken door de procureur des Konings met toepassing van artikel 55 van de wet en dat het steeds gaat om dezelfde veiligheidsmaatregel met als doel gevaarlijke bestuurders uit het verkeer te verwijderen; hieruit volgt dat artikel 30, 3, Wegverkeerswet strafbaar stelt het rijden terwijl het rijbewijs was ingetrokken krachtens artikel 55 van dezelfde wet, gedurende zowel de aanvankelijke periode van vijftien dagen als gedurende de verlenging ervan door de politierechtbank met toepassing van artikel 55bis (1). (1) Zie concl. OM.

Wetsbepalingen - Art. 55 - Onmiddellijke intrekking van het rijbewijs door het openbaar ministerie - Verlenging van de maatregel door de politierechtbank - Besturen van een voertuig ondanks de verlenging van de intrekking - Strafbaarheid

Wetsbepalingen - Art. 55 - Artikel 55bis - Onmiddellijke intrekking van het rijbewijs door het openbaar ministerie - Verlenging van de maatregel door de politierechtbank - Besturen van een voertuig ondanks de verlenging van de intrekking - Strafbaarheid

Wetsbepalingen - Art. 56 - Onmiddellijke intrekking van het rijbewijs door het openbaar ministerie - Verlenging van de maatregel door de politierechtbank - Besturen van een voertuig ondanks de verlenging van de intrekking - Strafbaarheid

Wetsbepalingen - Art. 30 - Onmiddellijke intrekking van het rijbewijs door het openbaar ministerie - Verlenging van de maatregel door de politierechtbank - Besturen van een voertuig ondanks de verlenging van de intrekking - Strafbaarheid

P.14.0743.N 12 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160112.4 AC nr. ...

Wanneer de eiser aanvoert dat het bestreden vonnis, dat hem niet veroordeelt wegens een inbreuk op artikel 36 Wegverkeerswet, de eiser ten onrechte voorgoed vervallen verklaart van het recht tot sturen omdat noch uit de vaststellingen van het bestreden vonnis, noch uit het strafregister van de eiser blijkt dat hij binnen een termijn van drie jaar voorafgaand aan het feit waarvoor het hem veroordeelt een veroordeling opliep wegens één van de overtredingen bedoeld in artikel 38, § 1, eerste lid, 1° tot 5°, Wegverkeerswet, vermag het Hof acht te slaan op het strafregister (1). (1) Zie: Cass. 14 april 2015, AR P.13.1108.N, AC 2015, nr. 247.

Wetsbepalingen - Art. 38 - Vervallenverklaring van het recht tot sturen voorgoed - Beslissing door de eiser bekritiseerd - Gerechtelijk verleden - Vaststelling - Bevoegdheid van het Hof

P.15.1332.F 23 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151223.6 AC nr. ...

De rechter kan, zonder zich tegen te spreken, onregelmatigheden vaststellen ten opzichte van de regels betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte en tegelijkertijd beslissen dat de bloedanalyse nog steeds voldoende wetenschappelijke waarborgen bood waardoor geloof kon worden gehecht aan de resultaten ervan.

Wetsbepalingen - Art. 63 - Bloedanalyse - Vaststelling van onregelmatigheden tijdens de afnameprocedure - Beslissing die de betrouwbaarheid van het bewijs vaststelt - Tegenstrijdigheid

- Art. 63 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.1179.F 16 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151216.2 AC nr. ...

Bij overtreding van de wetten en verordeningen betreffende het wegverkeer zijn, in de limitatief in artikel 63 Wegverkeerswet bepaalde gevallen, de in artikel 59, § 1 van die wet bedoelde overheidsagenten bevoegd om een bloedafname op te leggen aan de in de 1° en 2° van die paragraaf bedoelde personen en om daartoe een arts op te vorderen.

Wetsbepalingen - Art. 63 - Bloedafname - Door overheidsagenten opgelegde afname - Toepassingsgeval

- Artt. 59, § 1, en 63 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 44bis Wetboek van Strafvordering

P.14.0900.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.3 AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of de titularis van de nummerplaat van het voertuig waarmee de overtreding werd begaan, slaagt in de weerlegging van het op hem rustende vermoeden van schuld; uit de enkele omstandigheid dat de natuurlijke persoon op wiens naam het motorvoertuig is ingeschreven het met het proces-verbaal van overtreding toegestuurde antwoordformulier heeft ingevuld en ondertekend heeft teruggestuurd en een verklaring van de vermeende bestuurder heeft bezorgd, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat het vermoeden van schuld is weerlegd (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539.

Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van schuld - Weerlegging - Onaantastbare beoordeling in feite door de rechter

- Art. 67bis Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.15.0641.N 30 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150630.4 AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een bij verstek gewezen vonnis, kan de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, zijn toestand niet verzwaren ten aanzien van het bij verstek gewezen vonnis; hoewel het verval van het recht een voertuig te besturen wegens lichaamsongeschiktheid een beveiligingsmaatregel is en geen straf, verzwaart de rechter in hoger beroep die deze maatregel, die niet opgelegd werd door de eerste rechter, uitspreekt met behoud van de eerder uitgesproken straffen, de toestand van de beklaagde (1). (1) Cass. 29 november 1988, AR nr. 2184, AC 1988-89, nr. 183; Cass. 23 april 1985, AR nr. 9265, AC 1984-85, nr. 593; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0868.N, AC 2012, nr. 17.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht een voertuig te besturen wegens lichaamsongeschikheid - Aard - Maatregel niet opgelegd door de eerste rechter - Maatregel opgelegd in hoger beroep - Wettigheid

P.13.1344.N 2 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150602.1 AC nr. ...

Vluchtmisdrijf bestaat vanaf het ogenblik dat de bestuurder van een voertuig weet dat dit voertuig oorzaak van dan wel aanleiding tot een wegverkeersongeval is geweest, en de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken; dit vereiste opzet moet op het ogenblik van de vlucht aanwezig zijn.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Bestanddelen - Opzet - Ogenblik waarop het opzet moet aanwezig zijn - Vluchtmisdrijf

- Art. 33, § 1, 1° Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.13.1017.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.3 AC nr. ...

Vluchtmisdrijf is een ogenblikkelijk misdrijf en er is sprake van vluchtmisdrijf indien de bestuurder zich niet als bestuurder van het voertuig dat oorzaak dan wel aanleiding was van een ongeval op een openbare plaats, kenbaar maakt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, ongeacht of hij ter plaatse blijft; de dienstige vaststellingen zijn niet alleen de vaststellingen die nodig zijn om de verantwoordelijkheid voor het gebeurde verkeersongeval te kunnen bepalen, maar ook de vaststellingen betreffende onder meer dronkenschap of alcoholintoxicatie (1). (1) Zie Cass. 28 november 1995, AR P.95.0276.N, AC 1995, nr. 511.

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf

- Art. 33, § 1, 1° Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit

van 16 maart 1968

Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Dienstige vaststellingen

- Art. 33, § 1, 1° Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.14.0262.N 26 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.5 AC nr. ...

De rechter kan voor wat betreft het criterium van de betrouwbaarheid van het bewijs slechts tot bewijsuitsluiting overgaan, indien hij vaststelt dat de onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs daadwerkelijk heeft aangetast; de miskenning van de tussentijd bepaald in punt 3.6 van bijlage 2 van het koninklijk besluit van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen kan de betrouwbaarheid van het bewijs aantasten, indien mondalcohol de resultaten van de tweede analyse zou hebben beïnvloed waarbij dient te worden vastgesteld dat mondalcohol het bewijs effectief heeft aangetast.

Wetsbepalingen - Art. 34 - Ademanalyse - Mondalcohol - Miskenning tussentijd tussen eerste en tweede analyse - Betrouwbaarheid van het bewijs - Toepassing

P.14.1968.F 1 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150401.4 AC nr. ...

De artikelen 34 en 35 Wegverkeerswet vereisen niet dat de staat van alcoholintoxicatie of dronkenschap wordt vastgesteld op het ogenblik dat de vervolgde persoon het voertuig bestuurt, noch dat hij het voertuig bestuurt op het ogenblik van de tussenkomst van de verbalisanten.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Rijden in staat van dronkenschap - Vaststelling

Wetsbepalingen - Art. 34 - Rijden in staat van alcoholintoxicatie - Vaststelling

P.14.0078.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.1 AC nr. ...

In strafzaken moeten veroordelende beslissingen, om naar recht met redenen omkleed te zijn, opgave doen van de wettelijke bepalingen waarbij de bestanddelen van het ten laste gelegde misdrijf worden vastgesteld, alsook van de wetsbepalingen waarbij de straf wordt bepaald; wanneer de veroordeling wordt uitgesproken wegens een overtreding van het Wegverkeersreglement, moet de rechter niet bovendien de bepaling vermelden van het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad in de zin van artikel 29 Wegverkeerswet (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2000, AR P.99.1526.F, AC 2000, nr. 126.

Wetsbepalingen - Art. 29 - Veroordeling - Aanwijzing van de wettelijke bepalingen - Overtredingen per graad

P.14.0130.N 3 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150303.4 AC nr. ...

Het verval van het recht tot het besturen van een voertuig wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid kan door de rechter slechts voorgoed worden uitgesproken wanneer wordt vastgesteld dat de ongeschiktheid blijvend is (1). (1) Cass. 15 maart 1989, AR nr. 7306, AC 1988-89, nr. 402.

Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Duur van het verval

- Art. 42 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.13.0875.N 3 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150203.8 AC nr. 77

Artikel 5 Strafwetboek, ingevoegd bij de wet van 4 mei 1999, voert een eigen strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor rechtspersonen in, onderscheiden en autonoom ten opzichte van de natuurlijke personen die voor de rechtspersoon hebben gehandeld of dit hebben nagelaten; deze bepaling heeft voor gevolg dat artikel 67ter Wegverkeerswet impliciet is gewijzigd in die zin dat de erin bepaalde overtreding ten laste kan worden gelegd van de rechtspersoon, de natuurlijke persoon of beiden (1). (1) Cass. 11 juni 2013, AR P.12.1362.N, AC 2013, nr. 352.

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding ten laste van de rechtspersoon, de natuurlijke persoon of beiden

P.14.1103.F 7 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150107.3 AC nr. 12

Artikel 35 van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer verbiedt niet dat de staat van dronkenschap wordt vastgesteld nadat de betrokken persoon een voertuig heeft bestuurd; in dat geval is het noodzakelijk doch voldoende dat de rechter, op grond van de hem regelmatig voorgelegde gegevens, vaststelt dat de beklaagde op een openbare plaats een voertuig heeft bestuurd terwijl hij in staat van dronkenschap of in een soortgelijke staat verkeerde (1). (1) Zie Cass. 20 september 2011, AR P.11.0182.N, AC 2011, nr. 481.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Besturen van een voertuig op de openbare weg in staat van dronkenschap - Vaststelling van de staat van dronkenschap nadat de bestuurder een voertuig heeft bestuurd - Veroordeling

- Art. 35 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 195 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 Grondwet 1994

Het feit dat de bestuurder zijn voertuig tot stilstand heeft kunnen brengen en het heeft kunnen parkeren, sluit diens dronkenschap niet uit, wanneer de feitenrechter vaststelt dat die bestuurder zijn voertuig niet meer bestendig onder controle had.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Besturen van een voertuig op de openbare weg in staat van dronkenschap - Vaststelling van de staat van dronkenschap - Staat van dronkenschap - Begrip - Voertuig niet meer bestendig onder controle

- Art. 35 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De strafrechter kan, zonder zichzelf tegen te spreken, erop wijzen dat het alcoholgehalte op het ogenblik van de feiten niet noodzakelijk de wettelijke grens had overschreden en tegelijk vaststellen dat de beklaagde op dat ogenblik zijn daden niet meer bestendig onder controle had.

Wetsbepalingen - Art. 35 - Besturen van een voertuig op de openbare weg in staat van dronkenschap - Alcoholgehalte dat niet noodzakelijk de wettelijke grens heeft overschreden - Vaststelling van de staat van dronkenschap - Regelmatigheid

- Art. 35 Wetten betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WERKLOOSHEID

ALGEMEEN

S.21.0004.F 14 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12 AC nr. ...

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsvordering werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

Algemeen - Rechtsvordering tot terugvordering van ten onrechte ontvangen uitkeringen - Verjaring - Nieuwe schorsingsgrond - Werking in de tijd - Beginsel

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

S.20.0038.N 12 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.2 AC nr. ...

Artikel 58/9, § 1, Werkloosheidsbesluit heeft enkel betrekking op het gevolg dat kan worden gegeven aan een eerste negatieve evaluatie van een volledig werkloze.

Algemeen - Actieve beschikbaarheid - Evaluatie

- Artt. 111/6, § 1, eerste lid, 111/9, eerste lid, 111/10, eerste en tweede zin, 111/12, en 111/16 Besluit van de Vlaamse Regering 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding

- Artt. 58/1, eerste lid, 58/8, eerste lid, 58/9 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Met de in artikel 58/9, § 1, tweede lid, Werkloosheidsbesluit bedoelde formele schriftelijke verwittiging wordt niet de in het eerste lid bedoelde verwittiging beoogd, maar wel elke formele verwittiging die aan de werkloze wordt gegeven in het kader van de controle op zijn of haar actieve beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt, zoals onder meer wordt gegeven door middel van het ultieme afsprakenblad dat overeenkomstig artikel 111/12 Besluit Vlaamse regeling arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding wordt opgesteld door de aangestelde bemiddelaar.

Algemeen - Actieve beschikbaarheid - Formele schriftelijke verwittiging

- Art. 111/12 Besluit van de Vlaamse Regering 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding

- Art. 58/9, § 1, tweede lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.19.0038.F 2 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191202.3F.3 AC nr. ...

De bedrijfsvoorheffingen maken deel uit van de aan de werkloze verschuldigde uitkeringen, welke door de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening worden ingehouden en aan de belastingadministratie worden gestort bij wijze van voorschot op de personenbelasting die hierna op naam van de werkloze wordt gevestigd en waarvan het overschot hem moet worden teruggestort (1). (1) Cass. 16 september 2019, AR S.17.0079.F-S.18.0042.F, AC 2019, nr. 460; Cass. 14 oktober 2010, AR C.08.0451.F, AC 2010, nr. 600, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2010.

Algemeen - Werkloosheidsuitkeringen - Bedrijfsvoorheffing - Aard

- Artt. 249, 270, 1°, 272, eerste lid, 1°, 273, 1°, 296 en 304, § 2, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Wanneer een werkloze, met toepassing van artikel 169 Werkloosheidsbesluit, onrechtmatig ontvangen uitkeringen moet terugstorten, hebben de terugbetalingen niet enkel betrekking op het nettogedeelte van de uitkeringen maar ook op het bedrag van de bedrijfsvoorheffingen (1). (1) Cass. 16 september 2019, AR S.17.0079.F-S.18.0042.F, AC 2019, nr. 460; Cass. 14 oktober 2010, AR C.08.0451.F, AC 2010, nr. 600, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2010.

Algemeen - Werkloosheidsuitkeringen - Onverschuldigd betaalde - Terugbetaling - Terugvordering - Omvang - Bedrijfsvoorheffingen

- Artt. 249, 270, 1°, 272, eerste lid, 1°, 273, 1°, 296 en 304, § 2, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

P.17.0544.N 18 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180918.2 AC nr. ...

De sanctie van de uitsluiting als bedoeld door artikel 153, eerste lid, 2°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering beoogt de handhaving van een norm met een algemene draagwijdte en dus de bescherming van het algemeen belang zoals dat traditioneel wordt beschermd door het strafrecht; de sanctie is repressief en preventief van aard, beoogt geen herstel van de geleden schade, maar het bestraffen van de overtreder en voorkomen dat hij zich in de toekomst nog aan dergelijke feiten schuldig maakt en kan voor de overtreder aanzienlijke pecuniaire gevolgen hebben zodat de procedure die leidt tot deze sanctie aldus beantwoordt aan een strafvervolging in de zin van de verdragsbepalingen van artikel 6.1 EVRM, artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM.

Algemeen - Werkloosheidsreglementering - Sanctie - Uitsluiting - Aard

S.16.0003.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Recht op uitkering - Uitsluiting - Betwisting - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Omvang

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen en laatstgenoemde die beslissing betwist, ontstaat tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze een betwisting over het recht op uitkeringen gedurende het tijdvak van de uitsluiting; om uitspraak te doen over die betwisting, moet de arbeidsrechtbank, waaronder deze krachtens artikel 580, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek ressorteert, met naleving van het recht van verdediging en zonder wijziging van het voorwerp van de vordering, de passende rechtsregels toepassen op de feiten die regelmatig aan haar beoordeling zijn voorgelegd; zij mag het recht op uitkeringen enkel toekennen met naleving van de wettelijke en verordenende bepalingen inzake werkloosheid (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Recht op uitkering - Uitsluiting - Betwisting - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Omvang

- Art. 580, 2° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 56, 60 en 61 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

ALLERLEI

S.23.0052.F 23 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250623.3F.1 AC nr. ...

Een wet die voorziet in nieuwe cumulatievoorwaarden van onderbrekingsuitkeringen met de uitoefening van een zelfstandige nevenactiviteit in geval van vermindering van de arbeidsprestaties, regelt die cumulatie niet in de loop van een periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van die wet (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Onderbrekingsuitkeringen - Cumulatie met een zelfstandige nevenactiviteit - Cumulatievoorwaarden - Wijziging van die voorwaarden - Werking in de tijd

- Art. 14 KB 2 januari 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen
- Art. 1.2 Burgerlijk Wetboek - Boek 1: Algemene bepalingen

S.20.0011.N 7 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250407.3N.4 AC nr. ...

Wanneer een werknemer die vóór 1 januari 2014 in dienst is getreden, wordt ontslagen en de werkgever hem krachtens een eenzijdige verbintenis of een individuele overeenkomst een langere opzeggingstermijn of overeenstemmende opzeggingsvergoeding toekent dan hij wettelijk moet toekennen, of wanneer in de loop van de wettelijk verplichte opzeggingstermijn in onderling overleg tussen de werknemer en de werkgever wordt beslist om de opzeggingstermijn te verlengen, is er geen aanleiding meer voor compensatie in de mate dat de toegekende termijn langer is of de overeenstemmende opzeggingsvergoeding hoger is dan wettelijk verplicht; in dat geval dient op grond van artikel 7, § 1sexies, van de Besluitwet van 28 december 1944 bij de berekening van de ontslagcompensatievergoeding rekening te worden gehouden met de werkelijk toegekende opzeggingstermijn of overeenstemmende opzeggingsvergoeding; de omstandigheid dat artikel 2 van het uitvoeringsbesluit van 9 januari 2014 niet uitdrukkelijk daarin voorziet, doet daaraan niet af.

Allerlei - Arbeider - Eénheidsstatuut - Ontslagcompensatievergoeding - Berekening

- Art. 2 KB 9 januari 2014 betreffende de ontslagcompensatievergoeding
- Art. 7, § 1sexies Besluitwet 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

S.20.0006.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.1 AC nr. ...

Artikel 62 van de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen, gewijzigd door de wet van 7 november 1987, wijkt inzake de verschuldigde nalatigheidsinterest op de bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid uitdrukkelijk af van de wettelijke rentevoet in sociale zaken bepaald in artikel 2, § 3, van de wet van 5 mei 1865 betreffende de lening tegen interest (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 280.

Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Geen of ontoereikende provisionele storting - Nalatigheidsinteresten - Rentevoet

- Art. 2, § 3 Wet 5 mei 1865 betreffende de lening tegen intrest
- Art. 62 Wet 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen

Het verschil in behandeling tussen de wettelijke rentevoet in sociale zaken, bepaald in artikel 2, § 3, van de wet van 5 mei 1865, en de rentevoet van de nalatigheidsinterest bepaald in geval van ontoereikendheid van de voor de bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid te verrichten provisionele storting, vloeit voort uit artikel 62 van de wet van 28 december 1983 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 280.

Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Geen of ontoereikende provisionele storting - Nalatigheidsinteresten - Rentevoet - Gewone sociale bijdragen voor werknemers en zelfstandigen - Interestvoet - Verschil in behandeling - Oorsprong

- Art. 62 Wet 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen

S.19.0018.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.1 AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis blijkt, dat de artikelen 60, 61, §1, 61ter, 62, 64 en 66 van de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen een voldoende grondslag bieden voor de toepassing van de wet bij het ontbreken van een koninklijk besluit als bedoeld in artikel 64, derde lid, van de wet van 28 december 1983.

Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Uitvoeringsbesluit - Ontbreken

S.19.0035.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.8 AC nr. ...

In het kader van de technische en pedagogische opvolging van de overeenkomst opleiding-inschakeling en van het toezicht op het vlotte verloop van de opleiding dat door de FOREm wordt uitgevoerd, overeenkomstig de artikelen 9, 6°, van het decreet van de Waalse gewestraad van 18 juli 1997 betreffende de inschakeling van werkzoekenden, 7 van het besluit van de Waalse regering van 14 november 2007 en 7, 1°, van het model van overeenkomst opleiding-inschakeling, als bijlage gevoegd bij het ministerieel besluit van 19 december 2007 tot bepaling van de modaliteiten voor de uitvoering van het besluit van de Waalse regering van 14 november 2007, kan de administrateur-generaal van de Forem beslissen dat de stagiair ongeschikt is om de opleiding te volgen en om bij de werkgever de opgegeven beroepsbezigheid uit te voeren, op grond van de artikelen 9, 2°, a) van het besluit van de Waalse regering en 3 van de modelovereenkomst; die beslissing ontheft de werkgever van de in de artikelen 8, eerste lid, 4° van het decreet, 5, 10°, van het besluit van de Waalse regering en 13 van de modelovereenkomst bepaalde verplichting om de stagiair bij arbeidsovereenkomst in dienst te nemen en tewerk te stellen; de opdracht van de Forem om de opvolging van de opleiding te verzorgen, waaruit de bevoegdheid van diens administrateur-generaal voortvloeit om de ongeschiktheid van de stagiair vast te stellen en ten gevolge daarvan de werkgever te ontheffen van de verplichting om de stagiair in dienst te nemen en tewerk te stellen, loopt tot, en met inbegrip van, het einde van de overeenkomst opleiding-inschakeling (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 433.

Allerlei - Werkzoekende - Beroepsopleiding - Overeenkomst opleiding-inschakeling - Forem - Rol - Technische en pedagogische opvolging - Toezichtsbevoegdheid

S.18.0096.F 24 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190624.4 AC nr. ...

De nietigheid van de administratieve beslissing die het gevolg is van de ontstentenis van verhoor, strekt zich niet uit tot de stukken van het administratief dossier dat de eiser reeds had aangelegd en evenmin tot de stukken waarmee hij nadien zijn dossier vervolledigt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 394.

Allerlei - Beslissing van de RVA - Sanctie van uitsluiting - Voorafgaand verhoor van de werkloze - Geen verhoor - Nietigheid van de beslissing - Draagwijdte

S.16.0094.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.1 AC nr. ...

Uit artikel 144, § 1, eerste en tweede lid, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering volgt niet dat, wanneer de werknemer geen gebruik maakt van de mogelijkheid om zijn verweermiddelen schriftelijk naar voor te brengen, het proces-verbaal van zijn eventueel onregelmatig verhoor als een geschrift met zijn verweer kan worden beschouwd en bijgevolg voldoet aan de substantiële vormvereisten, bepaald door artikel 144, § 1, eerste lid, zodat de op dat onregelmatig verhoor gesteunde beslissing niet nietig is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 295.

Allerlei - Recht op uitkering - Beslissing tot ontzegging, uitsluiting of schorsing - Verweermiddelen van de werkloze - Verhoor of geschrift - Onregelmatig verhoor - Proces-verbaal van verhoor

S.17.0092.N 5 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181105.3 AC nr. 606

Noch uit artikel 50 Arbeidsovereenkomstenwet, artikel 1, eerste lid, van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 tot uitvoering van artikel 50, derde lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten en artikel 1bis, eerste lid, van het koninklijk besluit van 14 november 2011 tot uitvoering van de artikelen 49, 50 en 51 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, zoals hier toepasselijk, noch uit het algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit" volgt dat wanneer de werkgever, in de in artikel 50, derde lid, Arbeidsovereenkomstenwet bedoelde mededeling aan de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, bedrieglijk als eerste dag van de werkelijke schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst wegens het slechte weer een dag opgeeft waarvoor de werknemer recht heeft op zijn normaal loon, dit gelijkstaat met een afwezigheid van mededeling en de werknemer hierdoor aanspraak heeft op de betaling van zijn normaal loon voor alle dagen tijdens welke de uitvoering van de overeenkomst werkelijk geschorst is op grond van artikel 50, eerste lid, Arbeidsovereenkomstenwet.

Allerlei - Slecht weer - Verplichting werkgever

S.16.0033.F 5 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180305.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Inschakelingsuitkeringen - Mogelijkheid tot het uitoefenen van activiteiten als stadswachter - Opheffing - Artikel 63, § 2, Werkloosheidsbesluit - Aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Schending

Het arrest dat beslist dat artikel 63, § 2, Werkloosheidsbesluit, ingevoegd door artikel 9 van het koninklijk besluit van 28 december 2011 en dat voortaan de werkloze die inschakelingsuitkeringen ontvangt de mogelijkheid ontneemt om op grond van artikel 79ter van hetzelfde koninklijk besluit, bij voorrang diegene die minstens 40 jaar oud zijn, activiteiten als stadswachter uit te oefenen die men niet aantreft in de reguliere arbeidscircuits ten bate van de plaatselijke overheden, de graad van bescherming die geboden wordt door de norm die van toepassing is op die werkloze aanzienlijk vermindert, verantwoordt zijn beslissing naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Allerlei - Inschakelingsuitkeringen - Mogelijkheid tot het uitoefenen van activiteiten als stadswachter - Opheffing - Artikel 63, § 2, Werkloosheidsbesluit - Aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Schending

S.16.0062.F 5 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180305.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Administratieve sanctie - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen en laatstgenoemde die administratieve sanctie betwist, ontstaat tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze een betwisting over het recht op uitkeringen gedurende het tijdvak van de uitsluiting; de arbeidsrechtbank is bevoegd om uitspraak te doen over die betwisting, aangezien dat rechtscollege, krachtens artikel 580, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van de geschillen over de rechten en plichten van de loontrekkenden die voortvloeien uit de wetten en reglementen inzake werkloosheid; de arbeidsrechtbank die over een dergelijk geschil moet beslissen, oefent, met naleving van het recht van verdediging en binnen het kader van het geding zoals de partijen dat zijn overeengekomen, een toetsing met volle rechtsmacht uit over de beslissing die de directeur heeft genomen over de strafmaat, waarbij ze kan kiezen voor uitsluiting van het recht op de uitkeringen zonder uitstel, voor uitsluiting met uitstel of verwittiging en, desgevallend, de duur en de modaliteiten van die sanctie kan kiezen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

Allerlei - Administratieve sanctie - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht

S.17.0066.F 19 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180219.4 AC nr. ...

Uit artikel 169, vijfde lid, koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering volgt dat de terugvordering van de uitkeringen kan worden beperkt tot het bruto bedrag van de inkomsten uit de activiteit van de werkloze, ongeacht het een activiteit in loondienst betreft of een zelfstandige activiteit.

Allerlei - Met de uitkeringen niet-cumuleerbare inkomsten - Onverschuldigd betaalde - Goede trouw - Terugvordering van de uitkeringen - Grenzen - Bruto-inkomsten

- Art. 169, eerste en vijfde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

F.16.0046.F 8 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170908.2 AC nr. ...

Uit artikel 25 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel volgt niet dat de ambtenaren van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening niet enkel ter plaatse inzage en afschrift kunnen nemen van alle boeken, registers en documenten die nuttig zijn voor het volbrengen van hun opdracht, maar deze ook in beslag mogen nemen (1). (1) Het OM. heeft schriftelijk in dezelfde zin geconcludeerd, maar heeft in de zaak met rolnummer F.14.0047.F, die met deze zaak samenhangt, de volgende toelichting gegeven: "La question posée ne saurait recevoir de réponse à l'abri de tout doute. Par contre, est certain que les travaux préparatoires de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique ne nous apprennent rien. L'avant-projet n'a donné lieu à aucune modification. La loi du 16 novembre 1972 concernant l'inspection du travail, telle qu'elle a été modifiée en 1978 est muette quant à ce. Ce n'est qu'après sa modification par la loi du 12 décembre 1989, soit postérieurement aux exercices litigieux, qu'elle a défini les attributions des contrôleurs, permettant expressément à ceux-ci de saisir les supports d'information (article 4, c) et d). La loi du 16 novembre 1972 a été modifiée une nouvelle fois par la loi du 20 juillet 2006. Le législateur entendait tenir compte de l'évolution de l'informatique et s'adapter à la jurisprudence de la CEDH condamnant les « fishing expeditions », qui consistent à aller à la pêche aux informations en exigeant en justice la condamnation de la partie adverse à produire des pièces dans l'espoir d'y trouver des arguments à faire valoir (C.E.D.H., 25 février 1993, Funke c. France). Cette loi restreint dès lors les possibilités de saisie. L'article 25 de la loi de 1961 ne semble pas avoir fait l'objet de commentaires en doctrine, si ce n'est B. Graulich et P. Palsterman qui, dans « Les droits et obligations des chômeurs » de 1986, écrivent que l'article 25 « doit être interprété restrictivement. Il restreint la liberté individuelle des personnes et les agents qui l'invoquent ne peuvent aller au-delà ». Je suggère de suivre ces auteurs et, privilégiant l'interprétation littérale de cette disposition, qui limite son caractère intrusif, lequel ne lui a été explicitement donné que par la loi précitée du 12 décembre 1989, de dire que l'article litigieux n'autorisait pas les agents de l'Office nationale de l'emploi de saisir, au sens propre, les livres, registres et documents nécessaires à l'accomplissement de leur mission mais qu'ils devaient en prendre connaissance en copie sur place » (tweede onderdeel van het enige middel).

Allerlei - Overtredingen - RVA - Ambtenaren - Opdracht - Boeken, registers en documenten - Bevoegdheid

- Art. 25 Wet 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel

S.15.0131.F 29 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170529.3 AC nr. ...

De beoordelingsfout die de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening heeft begaan bij het nazien, bepaald in artikel 139 Werkloosheidsbesluit, van de door de werkloze ingediende verklaringen en stukken en van de voorwaarden om op uitkeringen aanspraak te kunnen maken, is geen juridische of materiële vergissing in de zin van artikel 17, tweede lid, Wet Handvest Sociaal Verzekerde.

Allerlei - R.V.A. - Juridische of materiële vergissing

- Art. 17, tweede lid Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

S.16.0007.F 5 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160905.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Werkloze - Toegestane bijkomstige activiteit - Bedrag van de werkloosheidsuitkering - Onverschuldigd betaalde - Berekening - Inkomen uit bijkomstige activiteit - Schuldvordering van de RVA - Vordering tot terugbetaling - Ingaan van de verjaringstermijn - Onmogelijkheid tot optreden - Duur

Allerlei - Werkloze - Toegestane bijkomstige activiteit - Bedrag van de werkloosheidsuitkering - Onverschuldigd betaalde - Berekening - Inkomen uit bijkomstige activiteit - Definitieve vaststelling - Schuldvordering van de RVA - Ontstaan - Aanslagbiljet - Overlegging door de werkloze - Weerslag

De artikelen 48, § 1, en 130 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering beletten de RVA het onverschuldigd betaalde terug te vorderen enkel zolang dat inkomen niet vaststaat (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2016, nr ...

Allerlei - Werkloze - Toegestane bijkomstige activiteit - Bedrag van de werkloosheidsuitkering - Onverschuldigd betaalde - Berekening - Inkomen uit bijkomstige activiteit - Schuldvordering van de RVA - Vordering tot terugbetaling - Ingaan van de verjaringstermijn - Onmogelijkheid tot optreden - Tijdsduur

- Artt. 48, § 1, en 130 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Hoewel, krachtens de artikelen 48, § 1, en 130 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, het bedrag van de werkloosheidsuitkering voor de werkloze die op bijkomstige wijze een toegestane activiteit uitoefent slechts definitief kan worden vastgesteld wanneer het netto belastbaar jaarinkomen van die activiteit bepaald is, volgt noch uit die bepalingen, noch uit enig andere in het middel bedoelde bepalingen, dat de schuldvordering van de RVA tot terugbetaling van het onverschuldigd betaalde als gevolg van het uitbetalen van uitkeringen waarvan het bedrag te hoog blijkt te zijn, onderworpen is aan de opschortende voorwaarde dat de werkloze het aanslagbiljet overlegt dat zijn jaarinkomen bepaalt (1). (1) Zie concl. OM, in Pas. 2016, nr ...

Allerlei - Werkloze - Toegestane bijkomstige activiteit - Bedrag van de werkloosheidsuitkering - Onverschuldigd betaalde - Berekening - Inkomen uit bijkomstige activiteit - Definitieve vaststelling - Schuldvordering van de RVA - Ontstaan - Aanslagbiljet - Overlegging door de werkloze - Weerslag

- Artt. 48, § 1, en 130 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

P.14.0681.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.2 AC nr. ...

Door het instellen van verhaal tegen de beslissing van de directeur van een werkloosheidsbureau die een sanctie oplegt, wordt niet enkel de omvang van die sanctie, maar ook de wettigheid ervan aan het oordeel van de rechter voorgelegd (1). (1) Zie Cass. 10 mei 2004, AR S.02.0076.F, AC 2004, nr. 246, met concl. van eerste advocaat-generaal Leclercq.

Allerlei - Opgelegde sanctie - Verhaal

S.13.0076.F 4 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150504.2 AC nr. ...

Op de bij artikel 1, 5°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 bedoelde aanwijzing, inzake de voorwaarde van afwezigheid of verhindering van de directeur, zijn dezelfde regels van toepassing als op de overdracht bepaald bij artikel 142, derde lid, van het koninklijk besluit van 25 november 1991.

Allerlei - Directeur van het werkloosheidsbureau - Aanwijzing - Afwezigheid of verhindering van de directeur

- Art. 1, 5° KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

De directeur van het werkloosheidsbureau kan een deel van de hem verleende bevoegdheden overdragen aan personeelsleden van dat bureau; artikel 142, derde lid, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, vereist niet en staat niet toe dat de bevoegdheidsaanwijzing die het instelt afhankelijk gesteld wordt van de voorwaarde dat de directeur afwezig of verhinderd is; hoewel de akte van overdracht een dergelijke voorwaarde bevat, heeft die voorwaarde geen enkele uitwerking op de bevoegdheid van de afgevaardigde ambtenaar.

Allerlei - Directeur van het werkloosheidsbureau - Gedeeltelijke bevoegdheidsoverdracht - Afwezigheid of verhindering van de directeur

- Art. 142, derde lid KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

BEDRAG

S.21.0046.F 18 september 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230918.3F.7 AC nr. ...

Na de door het koninklijk besluit van 7 februari 2014 ingevoerde wijzigingen omvat het netto jaarinkomen dat de vermindering van het dagbedrag van de werkloosheidsuitkering tot gevolg heeft, het inkomen dat voortkomt uit de uitoefening van een scheppende of vertolkende artistieke activiteit die onderworpen is aan de sociale zekerheid voor werknemers en waarop geen inhoudingen voor de sociale zekerheid zijn verricht, ook al zou de werkloze zijn artistieke activiteit enkel uitoefenen onder het socialezekerheidsstelsel voor werknemers (1) (2). (1) Artt. 27, 10°, en 130, §§ 1 en 2, Werkloosheidsbesluit, na de wijziging ervan bij KB 7 februari 2014. (2) Zie concl. OM.

Bedrag - Artistieke activiteiten - Inkomsten - Vermindering van het dagbedrag van de uitkering met een gedeelte van het dagbedrag van het inkomen - Wijze waarop dat inkomen wordt verworven - Netto jaarinkomen - Samenstelling

- Art. 130, §§ 1 en 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 27, 10° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Vóór de door het koninklijk besluit van 7 februari 2014 ingevoerde wijzigingen was de vermindering van het dagbedrag van de werkloosheidsuitkering van toepassing op de werkloze die in de loop van het kalenderjaar een inkomen verwierf uit de uitoefening van een scheppende of vertolkende artistieke activiteit, ook al oefende de werkloze zijn artistieke activiteit enkel uit onder het socialezekerheidsstelsel voor werknemers (1) (2). (1) Artt. 27, 10°, en 130, §§ 1 en 2, Werkloosheidsbesluit, vóór de wijziging ervan bij KB 7 februari 2014. (2) Zie concl. OM.

Bedrag - Scheppende of vertolkende artistieke activiteit - Inkomsten - Vermindering van het dagbedrag van de uitkering met een gedeelte van het dagbedrag van het inkomen - Wijze waarop dat inkomen wordt verworven - Netto jaarinkomen - Samenstelling

- Art. 130, §§ 1 en 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 27, 10° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.22.0008.N 7 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221107.3N.5 AC nr. ...

Een uitkering die is toegekend en uitbetaald onder voorbehoud van herrekening met de nog in aanmerking te nemen inkomsten overeenkomstig artikel 130 Werkloosheidsbesluit heeft de werkloze niet onrechtmatig maar onder voorbehoud van herrekening ontvangen; hieruit volgt dat artikel 169 Werkloosheidsbesluit niet toepasselijk is op deze onder voorbehoud toegekende en uitbetaalde uitkeringen.

Bedrag - Werkloosheidsuitkering - Voorbehoud - Herrekening - Gevolg

- Artt. 130 en 169 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Uit de artikelen 44, 45, eerste lid, 48bis, 130, §1 en §2 Werkloosheidsbesluit volgt dat de voor de werkloosheidsuitkering in aanmerking te nemen inkomsten uit de artistieke activiteit berekend worden per kalenderjaar op basis van het jaarlijks netto inkomen en bijgevolg dat de werkloosheidsuitkeringen die worden toegekend en uitbetaald aan een werkloze die aanspraak maakt op inkomsten uit een artistieke activiteit, steeds voorlopig worden toegekend en uitgekeerd.

Bedrag - Artistieke activiteit - Inkomsten - Werkloosheidsuitkering - Aard

- Artt. 44, 45, eerste lid, 48bis en 130, §§ 1 en 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.21.0066.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.7 AC nr. ...

Het overlevingspensioen dat door de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie wordt toegekend krachtens het Reglement van het burgerlijk personeel van die internationale publiekrechtelijke organisatie, dat zonder onderscheid van toepassing is op alle ambtenaren van de daarin bedoelde personeelscategorieën, is een pensioen en valt onder de toepassing van de cumulatiebeperking bepaald in de artikelen 65, § 2, en 130, § 1, 4°, en § 2, Werkloosheidsbesluit.

Bedrag - Cumulatiebeperking - Cumulatie met een pensioen - Als pensioen geldend voordeel - Door de NAVO toegekend pensioen - Omschrijving

- Artt. 65, §§ 1, 2 en 3, 1° en 2°, en 130, § 1, 4°, en § 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.18.0075.F 28 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191028.3 AC nr. ...

Krachtens artikel 59, tweede lid, 2°, Uitvoeringsbesluit Werkloosheid worden eveneens geacht samen te wonen, gedurende de eerste twaalf maanden, de leden van het huishouden die in de gevangenis zitten, geïnterneerd zijn of in een instelling voor geesteszieken geplaatst zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 548.

Bedrag - Bedrag van de werkloosheidsuitkeringen - Samenwonen - Opsluiting - Gevangenhouding - Plaatsing

- Art. 59, tweede lid, 2° MB 26 november 1991 houdende toepassingsregelen van de werkloosheidsreglementering

S.16.0044.F 23 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180423.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Bedrag - Vermindering - Duur van de werkloosheid - Berekening - Periode van overeenkomsten van korte duur

Uit artikel 116, §5, Werkloosheidsbesluit volgt dat het bedrag van de werkloosheidsuitkering berekend wordt zonder rekening te houden met de duur van de werkloosheid tijdens welke de werknemer uitsluitend tewerkgesteld is met overeenkomsten van zeer korte duur, ongeacht de werkloosheidsperiode tijdens welke hij die tewerkstelling verricht (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 261. (2) Artikel 116, §5, van het koninklijk besluit van 25 november 1991, in de versie die tot 31 oktober 2012 van toepassing was en vóór de wijziging ervan door het koninklijk besluit van 23 juli 2012.

Bedrag - Vermindering - Duur van de werkloosheid - Berekening - Periode van overeenkomsten van korte duur

S.17.0024.F 22 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180122.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Bedrag - Tarief - Samenwoning

Om te besluiten dat twee of meer personen die onder hetzelfde dak wonen hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen en dus samenwonen, is vereist, maar volstaat het niet, dat zij uit dit leven onder hetzelfde dak een economisch en financieel voordeel halen; daarvoor is tevens vereist dat zij ook taken, activiteiten en andere huishoudelijke aangelegenheden, zoals het onderhoud en eventueel de inrichting van de woonst, de was, de boodschappen, het bereiden en nuttigen van de maaltijden gemeenschappelijk verrichten en daarvoor eventueel financiële middelen inbrengen; het volstaat niet dat zij de belangrijkste leefruimtes en kosten van eenzelfde woning delen, dat zij enkel de kwesties inzake huur en kosten van die woning gemeenschappelijk regelen en uit die omstandigheden een economisch en financieel voordeel halen (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ... (2) Cass. 9 oktober 2017, AR S.16.0084.N, AC 2017, nr. 534.

Bedrag - Tarief - Samenwoning

S.16.0084.N 9 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Bedrag - Samenwonen

Om te kunnen besluiten dat twee of meer personen die onder hetzelfde dak wonen hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen en dus samenleven, is vereist, maar volstaat het niet, dat zij een economisch-financieel voordeel behalen door een woning te delen; daarvoor is tevens vereist dat zij ook taken, activiteiten en andere huishoudelijke aangelegenheden, zoals het onderhoud van de woonst en eventueel het inrichten ervan, de was, de boodschappen, het bereiden en nuttigen van de maaltijden gemeenschappelijk verrichten en daarvoor eventueel financiële middelen inbrengen; de rechter oordeelt in feite of de huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk worden geregeld (1). (1) Zie concl. OM.

Bedrag - Samenwonen

- Art. 59, eerste lid MB 26 november 1991 houdende toepassingsregelen van de werkloosheidsreglementering
- Art. 110, §§ 2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.15.0110.N 3 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.4 AC nr. ...

Artikel 114, §1, eerste lid en tweede lid en artikel 116, §1, eerste lid en §2, eerste lid, 1°, a), Werkloosheidsbesluit regelen de vaststelling van het dagbedrag van de werkloosheidsuitkering voor de werknemer die vroeger reeds werkloosheidsuitkeringen heeft genoten en die na een werkhervatting opnieuw werkloosheidsuitkeringen aanvraagt als volledig werkloze, ongeacht of hij opnieuw tot de werkloosheidsuitkeringen wordt toegelaten op grond van artikel 30 Werkloosheidsbesluit omdat hij tijdens de onderbreking de voor hem bepaalde wachttijd heeft doorlopen, dan wel op grond van artikel 42 Werkloosheidsbesluit omdat hij is vrijgesteld van wachttijd.

Bedrag - Vergoedingsperioden - Werkhervatting - Hernieuwde werkloosheid

S.14.0008.F 16 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151116.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Bedrag - Artistieke activiteiten - Inkomens - Beperking, vermindering van het bedrag van de uitkeringen

De artistieke activiteiten die definitief beëindigd werden vóór het begin van de werkloosheidsperiode of reeds gedurende ten minste twee opeenvolgende kalenderjaren beëindigd werden, waarvan de inkomens, overeenkomstig artikel 130, §2, vierde lid, niet in rekening worden gebracht om het bedrag van de werkloosheidsvergoedingen te verminderen, worden niet gevormd door alle onderzochte werken afzonderlijk, maar door het geheel van de artistieke activiteiten van de werkloze (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Bedrag - Artistieke activiteiten - Inkomens - Beperking, vermindering van het bedrag van de uitkeringen

- Artt. 27, 10°, 71, 74bis, §§ 1, 2 en 3, en 130, §§ 1 en 2 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

GERECHTIGDE

S.17.0073.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.2 AC nr. ...

Wanneer aan een door artikel 63, § 2, vierde lid, 4°, Werkloosheidsbesluit beoogde jonge werknemer die een door de RVA-arts erkende blijvende arbeidsongeschiktheid van ten minste 33 pct. vertoont, geen aan zijn verminderde arbeidsgeschiktheid aangepast traject wordt aangeboden, niet omwille van een weigerachtige houding van de betrokkene, maar omdat de VDAB geen aangepast traject kan aanbieden, om welke reden ook, kan de betrokken jonge werknemer niet worden geacht niet positief mee te werken in een door de VDAB georganiseerd of erkend aangepast traject en aldus voldoet aan de in artikel 63, § 2, vierde lid, 4°, bepaalde voorwaarden.

Gerechtigde - Inschakelingsuitkeringen - Verlenging - VDAB - Aangepast traject

- Artt. 36 en 63, § 2, eerste en vierde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.13.0108.F 19 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150119.4 AC nr. ...

Het arrest dat beslist dat de door de jonge werknemer gevolgde studie geen studie met volledig leerplan is in de zin van artikel 36, § 1, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991, op grond dat de lessen "in avondonderwijs [hetzij] enkel 's avonds [na 18 uur] en op zaterdagochtend" verstrekt worden, schendt voornoemde bepaling, in de versie die op de feiten van toepassing is, en volgens welke de jonge werknemer om toegelaten te worden tot de inschakelingsuitkering om het even welk programma van een studie met volledig leerplan moet hebben stopgezet.

Gerechtigde - Jonge werknemer - Wachtuitkeringen - Voorwaarde - Studie met volledig leerplan - Beëindiging

- Art. 36, § 1, eerste lid, 3° KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

RECHT OP UITKERING

S.21.0023.F 11 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231211.3F.5 AC nr. ...

De werkloze die een bijkomstige activiteit uitoefent in de zin van artikel 45 Werkloosheidsbesluit, die niet bedoeld is in artikel 48bis van dat besluit, moet op zijn controlekaart van die activiteit melding maken indien hij ze bij zijn uitkeringsaanvraag niet heeft aangegeven overeenkomstig artikel 48, § 1, eerste lid, 1°, van datzelfde besluit, ongeacht de dag of het uur waarop hij die activiteit uitoefent.

Recht op uitkering - Uitoefening van een bijkomstige activiteit - Controlekaart - Verplichting

- Art. 154, eerste lid, 1° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 71, eerste lid, 4° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 48, § 1 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 45 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 44 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.21.0014.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.16 AC nr. ...

De werknemer die niet valt onder de gevallen van uitsluiting van het recht op werkloosheidsuitkeringen, zoals bepaald in artikel 61, § 1, 2 en 3, Werkloosheidsbesluit, en op zijn controlekaart geen melding maakt van de letter "M", waarmee hij verklaart geen uitkeringen aan te vragen, kan enkel van het recht op werkloosheidsuitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid worden uitgesloten op advies van de voor het werkloosheidsbureau aangewezen geneesheer, waarbij de beslissing van de directeur uitwerking heeft voor de toekomst (1). (1) Zie concl. OM.

Recht op uitkering - Toekenningsvoorwaarde - Niet-vermelding op de controlekaart van de letter "M" - Uitsluiting wegens arbeidsongeschiktheid - Voorwaarde

- Art. 71, 3° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 61, §§ 1, 2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 141 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 71, derde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 62, § 1, eerste lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 61, §§ 1 ,2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 60 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Recht op uitkering - Toekenningsvoorwaarde - Arbeidsongeschiktheid - Beslissing tot uitsluiting - Werking in de tijd

- Art. 71, 3° KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 61, §§ 1, 2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 141 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 71, derde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 62, § 1, eerste lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 61, §§ 1 ,2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 60 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

---

S.22.0089.F 12 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230612.3F.2 AC nr. ...

Ten aanzien van de jonge werknemer die wordt beschouwd als werknemer met gezinslast of als alleenwonende werknemer of die wordt beschouwd als samenwonende werknemer die evenwel samenwoont met een echtgenoot of een met een echtgenoot gelijkgestelde persoon die in de loop van een kalendermaand slechts over een vervangingsinkomen beschikt, loopt de termijn van 36 maanden van toekenning van de inschakelingsuitkeringen niet wanneer de jonge werkloze zich in een van deze gezinstoestanden bevindt, tot uiterlijk de eerste dag van de maand volgend op zijn dertigste verjaardag (1). (1) Zie concl. OM.

Recht op uitkering - Inschakelingsuitkeringen - Toekenning voor een periode van 36 maanden - Jonge werknemer in een beschermde gezinstoestand - Berekeningswijze

- Art. 63, § 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

---

S.22.0008.N 7 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221107.3N.5 AC nr. ...

Uit de artikelen 44, 45, eerste lid, 48bis, 130, §1 en §2 Werkloosheidsbesluit volgt dat de voor de werkloosheidsuitkering in aanmerking te nemen inkomsten uit de artistieke activiteit berekend worden per kalenderjaar op basis van het jaarlijks netto inkomen en bijgevolg dat de werkloosheidsuitkeringen die worden toegekend en uitbetaald aan een werkloze die aanspraak maakt op inkomsten uit een artistieke activiteit, steeds voorlopig worden toegekend en uitgekeerd.

Recht op uitkering - Artistieke activiteit - Inkomsten - Bepaling

- Artt. 44, 45, eerste lid, 48bis en 130, §§ 1 en 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

---

S.17.0010.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.1 AC nr. ...

De wet van 6 februari 2003 houdende sociale bepalingen voor militairen die terugkeren naar het burgerleven strekt ertoe ervoor te zorgen dat de beoogde militairen bij hun terugkeer naar het burgerleven voldoen aan de voorwaarden inzake wachttijd en bijdragebetaling om uitkeringsgerechtigd te zijn in de werkloosheidsverzekering en de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor werknemers, sector uitkeringen, en de moederschapsverzekering; uit de strekking van voormelde wet en de toepassingsvoorwaarden die zij bepaalt, volgt dat deze wet slechts van toepassing is op militairen die na haar inwerkingtreding naar het burgerleven zijn teruggekeerd.

Recht op uitkering - Militair - Terugkeer naar het burgerleven - Wachttijd en bijdragebetaling - Wet 6 februari 2003 - Werking in de tijd

- Artt. 1, 2 en 4, § 4 Wet 28 juni 1960 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de personen die bij

het leger tijdelijke diensten volbracht hebben

- Artt. 14, 15 en 16, § 1 Wet 6 februari 2003 houdende sociale bepalingen voor militairen die terugkeren naar het burgerleven

S.21.0012.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.5 AC nr. ...

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze van het voordeel van de werkloosheidsuitkeringen uitsluit op grond van artikel 154, eerste lid, 2°, Werkloosheidsbesluit, omdat hij niet onmiddellijk zijn controlekaart op vordering van een daartoe bevoegde persoon heeft voorgelegd terwijl hij een in artikel 45 bedoelde activiteit verrichtte, en de werkloze deze administratieve sanctie betwist voor de arbeidsrechtbank, oefent die rechtbank, met eerbiediging van het recht van verdediging en binnen de grenzen van het geding zoals die door de partijen zijn vastgelegd, een toezicht met volle rechtsmacht uit op de door de directeur opgelegde sanctie, zonder dat zij evenwel, indien ze oordeelt dat die administratieve sanctie niet op grond van die bepaling voor dat feit kan worden opgelegd, zich in de plaats van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening mag stellen om te oordelen over de wenselijkheid om een sanctie op te leggen die door een andere bepaling voor een ander feit is bepaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 456.

Recht op uitkering - Uitsluiting van het recht op werkloosheidsuitkeringen - Administratieve sanctie - Niet-voorlegging van de controlekaart op vordering hiervan - Betwisting van de administratieve sanctie voor de arbeidsrechtbank - Bevoegdheden van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht - Omvang

- Artt. 71, eerste lid, 5°, 71bis, § 1, eerste lid, en 154, eerste en tweede lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.21.0017.F 27 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220627.3F.6 AC nr. ...

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze van het voordeel van de werkloosheidsuitkeringen uitsluit op grond van artikel 154, eerste lid, 1°, Werkloosheidsbesluit, omdat hij zijn controlekaart niet heeft ingevuld, en de werkloze deze administratieve sanctie betwist voor de arbeidsrechtbank, oefent die rechtbank, met eerbiediging van het recht van verdediging en binnen de grenzen van het geding zoals die door de partijen zijn vastgelegd, een toezicht met volle rechtsmacht uit op de door de directeur opgelegde sanctie, zonder dat zij evenwel, wanneer ze oordeelt dat die administratieve sanctie voor dat feit niet op grond van die bepaling kan worden opgelegd, zich in de plaats van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening mag stellen om te oordelen over de wenselijkheid om de in artikel 153, eerste lid, 2°, voor een ander feit bepaalde sanctie op te leggen (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. in de zaak Cass. 27 juni 2022, AR S.21.0012.F, AC 2024, nr. 456, waarin een soortgelijke redenering wordt gevolgd.

Recht op uitkering - Uitsluiting van het recht op werkloosheidsuitkeringen - Administratieve sanctie - Niet-ingevulde controlekaart - Betwisting van de administratieve sanctie voor de arbeidsrechtbank - Bevoegdheden van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht - Omvang

- Art. 13, eerste lid KB 3 mei 2007 tot regeling van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag

- Artt. 71, eerste lid, 5°, 153, eerste lid, 2°, en 154, eerste en tweede lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.20.0047.F 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.1 AC nr. ...

De artikelen 42, § 1, tweede lid, en 42bis Werkloosheidsbesluit voeren voor het recht op werkloosheidsuitkeringen een verschil in behandeling in tussen, enerzijds, de categorie van de economisch werklozen, die slechts onder beperkte voorwaarden worden vrijgesteld van de wachttijd en, anderzijds, de categorie van de andere tijdelijk werklozen, die zonder voorwaarden worden vrijgesteld van de wachttijd; gelet op de voormelde kenmerken en wettelijke bepalingen, die gemeen zijn aan de economisch werklozen en de andere tijdelijk werklozen, wegens overmacht, jaarlijkse vakantie, technische stoornis of slecht weer, zijn die twee categorieën vergelijkbaar uit het oogpunt van de bestrijding van het misbruik van de tijdelijke werkloosheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 243.

Recht op uitkering - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Andere redenen - Onderscheid

- Artt. 42, § 1, tweede lid, en 42bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Recht op uitkering - Tijdelijke werkloosheid - Economische werkloosheid - Andere redenen - Onderscheid

- Artt. 42, § 1, tweede lid, en 42bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.20.0053.N 4 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220404.3N.4 AC nr. ...

De artikelen 42, § 1, tweede lid, en 42bis Werkloosheidsbesluit voeren een verschillend regime in voor het recht op werkloosheidsuitkeringen tussen enerzijds de categorie van de economisch werklozen, die slechts onder beperkte voorwaarden vrijgesteld kunnen worden van de wachttijd, en de categorie van de andere tijdelijk werklozen, wegens overmacht, jaarlijkse vakantie, technische stoornis of slecht weer, die zonder die voorwaarden vrijgesteld zijn van de wachttijd; rekening gehouden met de karakteristieken en wettelijke bepalingen die gemeen zijn aan de economisch werklozen en de andere tijdelijk werklozen, wegens overmacht, jaarlijkse vakantie, technische stoornis of slecht weer, zijn deze twee categorieën vanuit het oogpunt van de bestrijding van het oneigenlijk gebruik van de tijdelijke werkloosheid vergelijkbaar.

Recht op uitkering - Tijdelijke werkloosheid - Economische werklozen - Andere tijdelijke werklozen - Onderscheid

- Artt. 42, § 1, tweede lid, en 42bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.20.0038.N 12 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210412.3N.2 AC nr. ...

Uit artikel 58/9, § 2, Werkloosheidsbesluit volgt dat om de erin bedoelde sanctie op te leggen, naast de vaststelling dat de volledig werkloze het voorwerp is geweest van een eerdere negatieve evaluatie, niet vereist is dat hem reeds een sanctie werd opgelegd zoals bedoeld bij artikel 58/9, § 1, tweede lid, Werkloosheidsbesluit.

Recht op uitkering - Actieve beschikbaarheid - Tweede negatieve evaluatie - Sanctie

- Artt. 58/9, § 1, tweede lid, en 58/9, § 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.19.0034.F 14 december 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201214.3F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 26bis, § 1, eerste lid, Werkloosheidsbesluit berust de informatieplicht in hoofdorde op de uitbetalingsinstelling en slechts in bijkomende orde op de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening indien het antwoord op de vraag om inlichtingen niet door de uitbetalingsinstelling moet worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 774.

Recht op uitkering - Informatieplicht - Verdeling - Uitbetalingsinstelling - RVA

S.20.0004.F 12 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201012.3F.4 AC nr. ...

De administratieve beslissing tot terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen moet het totale bedrag van die onverschuldigd betaalde bedragen vermelden; overeenkomstig artikel 15, tweede lid, Wet Handvest Sociaal Verzekerde begint de beroepstermijn niet te lopen indien die vermelding niet in de beslissing is vervat; de niet-vermelding ontzegt het gerecht dat over het rechtsmiddel uitspraak doet, evenwel het recht niet die beslissing te bevestigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 625.

Recht op uitkering - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Administratieve beslissing - Vermelding van het bedrag - Verplichting - Gebrek aan vermelding

S.18.0012.F 14 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.1 AC nr. ...

Artikel 23 Grondwet houdt inzake het recht op sociale zekerheid en het recht op maatschappelijke dienstverlening een standstill-verplichting in die zich ertegen verzet dat de bevoegde wetgever en de verordenende overheid de door de toepasselijke norm geboden beschermingsgraad aanzienlijk verminderen, zonder dat daartoe redenen van algemeen belang voorhanden zijn; die bepaling is niet enkel van toepassing op de prestaties die in ruil voor socialezekerheidsbijdragen of voor voldoende werkperiodes worden toegekend door de takken van de sociale zekerheid voor werknemers, zelfstandigen of ambtenaren of door de overzeese sociale zekerheid, maar ook op de prestaties die niet aan de sociale zekerheid bijdragen en die zijn voorzien in diezelfde takken van de sociale zekerheid of in de takken van het stelsel van de sociale bijstand, namelijk de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, de sociale integratie, de eigenlijke maatschappelijke dienstverlening, de gewaarborgde gezinsbijslag en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden; ze is van toepassing op de inschakelingsuitkeringen, die prestaties zijn die niet aan de sociale zekerheid bijdragen en die op grond van de studies worden toegekend door artikel 36 Werkloosheidsbesluit; aangezien elke vermindering van de beschermingsgraad die door de sociale prestaties wordt gewaarborgd, ongeacht of ze al dan niet aan de sociale zekerheid bijdragen, door de aard van die prestaties een vermindering van de uitgaven tot gevolg kan hebben en de betrokkenen ertoe kan aanzetten meer inspanningen te leveren om zich op de arbeidsmarkt te integreren en, bijgevolg, tot het behalen van algemene begrotings- en werkzaamheidsdoelstellingen kan bijdragen, kunnen dergelijke algemene doelstellingen niet volstaan om eender welke vermindering van die beschermingsgraad te verantwoorden; ook de hulp van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn die eenieder wordt gewaarborgd, kan op zich niet volstaan om eender welke vermindering te verantwoorden van de beschermingsgraad die door de sociale prestaties wordt gewaarborgd, ook al dragen die prestaties niet bij aan de sociale zekerheid, omdat dit zou neerkomen op een uitholling van de voormelde standstill-verplichting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 531.

Recht op uitkering - Inschakelingsuitkeringen - "Standstill"-verplichting - Toepassingsgebied - Vermindering - Begrip

- Art. 36 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.19.0006.N 7 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 44, 45, eerste lid, 2°, 48 en 169, eerste en derde lid Werkloosheidsbesluit volgt dat de werkloze van wie vaststaat dat hij in strijd met artikel 44 of 48 Werkloosheidsbesluit niet-toegestane arbeid heeft verricht en aldus niet wegens omstandigheden onafhankelijk van zijn wil zonder arbeid en zonder loon was, geacht wordt nooit aan de voorwaarden van artikel 44 of 48 te hebben voldaan, zodat alle werkloosheidsuitkeringen die hij ontving onrechtmatig werden betaald en moeten worden terugbetaald; de werkloze kan evenwel zijn terugbetalingsplicht beperken door te bewijzen dat hij alleen op bepaalde dagen of gedurende bepaalde periodes niet-toegestane arbeid heeft verricht; dat houdt in dat de werkloze bewijst dat hij op bepaalde dagen of gedurende bepaalde periodes geen niet-toegestane arbeid heeft verricht.

Recht op uitkering - Onrechtmatig uitgekeerde uitkeringen - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Beperking - Voorwaarden

S.18.0021.F 3 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200203.3F.4 AC nr. ...

Wanneer uit de vermeldingen van het arrest volgt dat, volgens het arbeidshof, elke kalenderdag tijdens welke de aanvrager van werkloosheidsuitkeringen artistieke activiteiten van audiovisuele realisatie heeft uitgeoefend die samen tot één enkele onmiddellijke aangifte van tewerkstelling hebben geleid, een artistieke prestatie vormt in de zin van artikel 116, § 5, vierde lid, Werkloosheidsbesluit, ongeacht het aantal arbeidsdagen die met toepassing van artikel 37 Werkloosheidsbesluit in rekening moeten worden gebracht, schendt het arrest artikel 116, § 5, vierde lid, Werkloosheidsbesluit niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 95.

Recht op uitkering - Degressief karakter van de werkloosheidsuitkeringen naargelang van de duur van de

werkloosheid - Artistieke activiteit - Afwijkingen

S.18.0028.F 3 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200203.3F.3 AC nr. ...

In de zin van artikel 118, § 2, 1°, Werkloosheidsbesluit, in de versie die van toepassing was vóór de wijziging ervan door het koninklijk besluit van 11 januari 2009 en luidens hetwelk, in afwijking van § 1, de berekeningsbasis van de werkloosheidsuitkering wordt herzien bij elke wijziging van de toepasselijke conventionele loonschaal, bevat de loonschaal een reeks opeenvolgende bedragen; het loon dat in de individuele arbeidsovereenkomst overeenkomstig het akkoord tussen de werkgever en de werknemer is vastgesteld zonder verwijzing naar een dergelijke schaal, is geen loonschaal (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 96.

Recht op uitkering - Bedrag van de werkloosheidsuitkering - Berekeningsbasis - Wijziging - Conventionele loonschaal

S.16.0094.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 169, eerste lid, en 170, eerste lid, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering volgt dat het recht op terugvordering van een onverschuldigd ontvangen bedrag afhangt van een beslissing van de directeur van het werkloosheidsbureau of van de bevoegde rechtsmacht die de terugvordering van dat bedrag beveelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 295.

Recht op uitkering - Uitsluiting - Onverschuldigde betaling - Recht op terugvordering

De beslissing van de bevoegde rechter over de terugvordering van de onverschuldigd ontvangen bedragen vervangt niet de beslissing van de directeur van het werkloosheidsbureau die ze vernietigt, zodat de verjaring van de vordering niet moet worden beoordeeld op het tijdstip waarop de litigieuze administratieve beslissing aan de werkloze werd meegedeeld, noch op het tijdstip waarop ze bij de bevoegde rechter aanhangig is gemaakt maar op het tijdstip waarop de vordering tot terugvordering van het onverschuldigde bij die rechter aanhangig werd gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 295.

Recht op uitkering - RVA - Beslissing tot uitsluiting en tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Vernietiging door de rechter - Vonnis tot ontzegging van het recht op uitkering - Onderscheid - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Voorwaarde - Instellen van een vordering - Gevolg - Verjaring

Wanneer de directeur beslist een werkloze uit te sluiten van het recht op werkloosheidsuitkeringen en de terugvordering beveelt van de onverschuldigd ontvangen uitkeringen, en de bevoegde rechtsmacht die beslissing, op het verweer van de werkloze, vernietigt omdat die onregelmatig is, en ook zij de werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen, mag ze de terugvordering van de onverschuldigd ontvangen bedragen pas terugvorderen als een vordering die daartoe strekt bij haar aanhangig is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 295.

Recht op uitkering - RVA - Beslissing tot uitsluiting en tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Vernietiging door de rechter - Vonnis tot ontzegging van het recht op uitkering - Onderscheid - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Voorwaarde - Instellen van een vordering

S.17.0004.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.2 AC nr. ...

De vrijwillig deeltijdse werknemer mag tijdens de duur van zijn tewerkstelling niet worden beschouwd als een volledig werkloze in de zin van artikel 27, 1°, b), van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering en kan hij op geen enkele uitkering aanspraak maken voor de uren tijdens dewelke hij gewoonlijk niet werkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 296.

Recht op uitkering - Vrijwillig deeltijds werknemer - Begrip

- Artt. 27, 1°, b), 28, 29, §§ 2, 2bis en 4, 44 en 131bis KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

P.18.0238.N 15 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180515.2 AC nr. ...

Uit artikel 45, zevende lid, Werkloosheidbesluit volgt dat een activiteit niet kan worden beschouwd als een activiteit die beperkt is tot het gewone beheer van het eigen bezit indien door die activiteit de waarde van het bezit in meer dan beperkte mate wordt verhoogd.

Recht op uitkering - Activiteit niet beperkt tot het gewone beheer van het eigen bezit

- Artt. 44, 45, eerste lid, 1°, en 45, zevende lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Uit artikel 45, zevende lid, Werkloosheidbesluit volgt dat, opdat een activiteit kan worden beschouwd als een activiteit die beperkt is tot het gewone beheer van het eigen bezit ze niet mag worden uitgeoefend met het oog op het verkrijgen van een opbrengst; daartoe is niet vereist dat die activiteit ook effectief inkomsten oplevert.

Recht op uitkering - Activiteit beperkt tot het gewone beheer van het eigen bezit - Begrip - Vereiste

- Artt. 44, 45, eerste lid, 1°, en 45, zevende lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.17.0022.N 14 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180514.1 AC nr. ...

De artikelen 44 en 46, §1, eerste lid, 5° Werkloosheidsbesluit vereisen niet dat de, in deze laatste bepaling, beoogde vergoeding onderworpen is aan de heffing van sociale zekerheidsbijdragen om als loon te worden beschouwd voor de toepassing van artikel 44 Werkloosheidsbesluit; het bestaan van een dergelijk vereiste kan ook niet worden afgeleid uit de samenhang tussen de werkloosheidsreglementering en de wetgeving inzake sociale zekerheidsbijdragen.

Recht op uitkering - Werkloze zonder loon - Loon - Vergoeding of schadevergoeding uit hoofde van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst

S.16.0012.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Administratieve procedure - Gevolg - Aard van de activeringsovereenkomst

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Administratieve procedure - Aard

De omstandigheid dat de werkloze geen rechtsmiddel voor de arbeidsrechtbank heeft aangewend tegen de oproepingen, evaluaties, uitnodigingen om de schriftelijke overeenkomsten te sluiten of om de in die overeenkomsten opgenomen concrete acties te kiezen, doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank om toe te zien op de wettigheid van de beslissing van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening waardoor de werkloze die niet voldoet aan de verplichting om actief naar werk te zoeken wordt uitgesloten van het recht op uitkeringen, en om uitspraak te doen over het recht van de werkloze op uitkeringen door na te gaan of hij aan die voorwaarde voldoet, derhalve, dat de concrete acties die deze preciseren, werden bepaald overeenkomstig de voormelde artikelen 59bis tot 59quinquies (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 699.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

De administratieve procedure voor de opvolging van het actieve zoekgedrag heeft zowel tot doel om, in overleg met de werkloze, de concrete acties te preciseren die laatstgenoemde moet ondernemen om te voldoen aan zijn verplichting om actief naar werk te zoeken, rekening houdend met zijn specifieke situatie en met de criteria van de passende dienstbetrekking, als om na te gaan of hij aan die verplichting voldoet; de oproeping van de werkloze voor het evaluatiegesprek, de evaluatie, de uitnodiging van de werkloze om een activeringsovereenkomst aan te gaan, het kiezen, in overleg met de werkloze, van de concrete acties die zijn opgenomen in die overeenkomst en de uitsluiting van de werkloze van het recht op uitkeringen zijn eenzijdige administratieve handelingen van de directeur die uitgaan van de uitoefening van het openbaar gezag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 699.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Administratieve procedure - Aard

De activeringsovereenkomst is geen overeenkomst die onderworpen is aan de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek maar de akte die de vormvereiste van het regelmatige overleg met de werkloze vaststelt teneinde de voorwaarden te preciseren waaraan hij zal moeten voldoen om zijn verplichting om actief naar werk te zoeken, na te komen; de activeringsovereenkomst valt niet onder de toepassing van de artikelen 1147 en 1148 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 699.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Administratieve procedure - Gevolg - Aard van de activeringsovereenkomst

Wanneer de directeur een werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen op grond van artikel 59sexies, § 6, en laatstgenoemde die beslissing betwist, ontstaat er een geschil tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze over het recht op de uitkeringen waarvan hij is uitgesloten; krachtens de artikelen 580, 2°, Gerechtelijk Wetboek en 7, § 11, Besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders behoort dat geschil tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank; de arbeidsrechtbank die van een dergelijk geschil kennisneemt, oefent op de beslissing van de directeur een toetsing met volle rechtsmacht uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 699.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

S.16.0064.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.7 AC nr. ...

Die brief is de vorm waarmee de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening voldoet aan zijn verplichting om de jonge werknemer in te lichten over zijn verplichting om actief naar werk te zoeken en samen te werken met de gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding en over het verloop en de eventuele gevolgen van de procedure; hij vormt een basisvoorwaarde en een waarborg van die opvolgingsprocedure van de verplichting van de jonge werknemer; de ontstentenis ervan maakt die procedure ongeldig (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 703.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Informatiebrief van de RVA - Periode - Te leveren inspanningen - Toetsing - Bewijs van verzending van de informatiebrief - Bewijslast - Ontstentenis van bewijs

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Artikel 58 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 - Algemene verplichting - Artikelen 59bis/1 tot 59quinquies van datzelfde koninklijk besluit - Activeringsprocedure - Bijzondere reglementering op de verplichting naar werk te zoeken - Onderscheid - Beoordeling van de inspanningen - Bevoegdheid van de rechter

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Informatiebrief van de RVA - Periode - Te leveren inspanningen - Toetsing - Bewijs van verzending van de informatiebrief - Bewijslast - Ontstentenis van bewijs

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Informatiebrief van de RVA - Periode - Te leveren inspanningen - Toetsing - Bewijs van verzending van de informatiebrief - Bewijslast

Overeenkomstig artikel 13, § 3, van het koninklijk besluit van 20 juli 2012, gaat de eerste evaluatie, waartoe wordt overgegaan na de verzending van de informatiebrief bedoeld in § 2, over de inspanningen die de werknemer heeft geleverd om zich in te schakelen op de arbeidsmarkt vanaf de datum van ontvangst van die brief tot de datum van ontvangst van de vraag van de directeur bedoeld in artikel 59quater/1; het staat aan de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening te bewijzen dat hij de in de voormelde bepalingen voorgeschreven vormvereiste, namelijk de verzending van die brief, heeft vervuld; de omstandigheid dat die bepalingen geen aangetekende zending vereisen, vormt geen vrijstelling om het bewijs ervan te leveren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 703.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Informatiebrief van de RVA - Periode - Te leveren inspanningen - Toetsing - Bewijs van verzending van de informatiebrief - Bewijslast

De regelgever heeft inzonderheid de artikelen 59bis/1 tot 59quinquies/2 aangenomen om te bepalen of de jonge werknemer het risico blijft lopen op onvrijwillige werkloosheid of niet; daaruit volgt dat de in artikel 58 vermelde voorwaarde om actief naar werk te zoeken beoordeeld wordt op grond van die bepalingen: bijgevolg kunnen de directeur, tijdens de activeringsprocedure, en de arbeidsrechtbank die krachtens artikel 580, 2°, Gerechtelijk Wetboek kennisneemt van een geschil over het recht op uitkeringen waarvan de jonge werknemer is uitgesloten op grond van artikel 9quater/3, § 6, van het Koninklijk Besluit van 25 november 1991, de inspanningen van laatstgenoemde om zich op de arbeidsmarkt in te schakelen niet louter op grond van artikel 58 van het koninklijk besluit beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 703.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Artikel 58 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 - Algemene verplichting - Artikelen 59bis/1 tot 59quinquies van datzelfde koninklijk besluit - Activeringsprocedure - Bijzondere reglementering op de verplichting naar werk te zoeken - Onderscheid - Beoordeling van de inspanningen - Bevoegdheid van de rechter

---

S.16.0093.F 11 december 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.8 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsplan - Niet-naleving - Tekortkoming - Uistluiting van de werkloze - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbanken - Bevoegdheid van de rechter - Volheid van rechtsmacht - Gevolg

Wanneer de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening een werkloze op grond van artikel 59sexies, § 1, vierde lid, Werkloosheidsbesluit, uitsluit van het genot van uitkeringen en laatstgenoemde die beslissing betwist, ontstaat er tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze een geschil betreffende het recht op uitkeringen waarvan laatstgenoemde is uitgesloten; die betwisting behoort tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank krachtens de artikelen 580, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek, en 7, § 11, van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders; de arbeidsrechtbank die van een dergelijk geschil kennisneemt, oefent een controle met volheid van rechtsmacht uit op de beslissing van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening; ze dient, met eerbiediging van het recht van verdediging en binnen de grenzen van het geding, zoals de partijen dat hebben afgebakend, na te gaan of de beslissing overeenkomstig de wetten en verordeningen inzake werkloosheid is gewezen en uitspraak te doen over het recht van de werkloze op uitkeringen; ze kan dat recht enkel erkennen met eerbiediging van die wetten en verordeningen: de arbeidsrechtbank doet uitspraak op basis van het geheel van de middelen van de partijen en van de stukken, die in voorkomend geval op haar verzoek worden overgelegd, en niet enkel op basis van de gegevens uit het administratief dossier (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ... .

Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsplan - Niet-naleving - Tekortkoming - Uistluiting van de werkloze - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbanken - Bevoegdheid van de rechter - Volheid van rechtsmacht - Gevolg

---

S.16.0083.N 20 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.2 AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 7, eerste lid en 37, tweede lid van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 betreffende de loopbaanonderbreking van de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, en de artikelen 4ter, §1, eerste lid en 4quinquies koninklijk besluit van 12 augustus 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen aan de personeelsleden van het onderwijs en de psycho-medisch-sociale centra, volgt dat de personeelsleden die op basis van artikel 102 van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en het voormelde artikel 4ter een vermindering van hun beroepsloopbaan met een vijfde aanvragen en verkrijgen, recht hebben op de forfaitaire uitkering van 119,25 euro indien hun ambt een volledige opdracht omvat, ook indien die vermindering moet worden beperkt overeenkomstig de afrondingsregel van artikel 7, eerste lid, 3°, B. Vl. Reg. 9 september 2011.

Recht op uitkering - Onderwijs - Personeelslid - Onderbreking beroepsloopbaan - Deeltijdse onderbreking - Vermindering met een vijfde - Onderbrekingsuitkeringen - Berekening

---

S.17.0018.F 13 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Toelatingsvoorwaarde - Wachttijd - Duur - Lagere leeftijdsgroep - Referteperiode - Hogere leeftijdsgroep - Verlenging - Toepassing

Een in artikel 30, eerste lid, 1° of 2° van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering bedoelde werknemer kan, om het bewijs te leveren dat hij, overeenkomstig het tweede lid, voldoet aan de voorwaarde gesteld voor een hogere leeftijdsgroep, zich krachtens het derde lid, 3°, beroepen op de verlenging van de referteperiode bedoeld in het eerste lid voor die leeftijdsgroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Recht op uitkering - Toelatingsvoorwaarde - Wachttijd - Duur - Lagere leeftijdsgroep - Referteperiode - Hogere leeftijdsgroep - Verlenging - Toepassing

---

S.16.0073.N 9 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Recht op uitkering - Bijkomende activiteit op sommige dagen - Activiteit voldoet niet aan de voorwaarden - Aangifte

Uit de artikelen 44, 45, eerste lid, 48, §1, eerste lid en 130, §2, Werkloosheidsbesluit volgt dat alle voorwaarden bepaald in artikel 48, § 1, eerste lid, Werkloosheidsbesluit gelijktijdig moeten vervuld zijn, opdat een werkloze die op bijkomstige wijze een activiteit uitoefent in de zin van artikel 45, uitkeringen kan genieten; wanneer de uitkeringsgerechtigde werkloze bij zijn uitkeringsaanvraag evenwel aangifte doet dat hij op bepaalde dagen van de week een bijkomstige activiteit uitoefent die niet aan alle in artikel 48, § 1, eerste lid, Werkloosheidsbesluit bepaalde voorwaarden beantwoordt, geeft hij daarmee te kennen dat hij afziet van alle aanspraak op werkloosheidsuitkeringen voor die dagen, zodat hij, met betrekking tot die dagen, niet kan worden beschouwd als een werkloze op wie de bepalingen van artikel 48, § 1, van toepassing zijn (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 48, §1, eerste lid, en 130, §2 Werkloosheidsbesluit zoals van toepassing voor de wijziging bij KB van 11 september 2016, BS 20 september 2016.

Recht op uitkering - Bijkomende activiteit op sommige dagen - Activiteit voldoet niet aan de voorwaarden - Aangifte

---

S.13.0022.F 12 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161212.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Activiteit voor zichzelf - Mandaat - Bestuurder van een handelsvennootschap - Toekenning van uitkering - Voorwaarde - Geen winstoogmerk

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Conventioneel brugpensioen - Activiteit voor zichzelf - Mandaat - Bestuurder van een handelsvennootschap - Toekenning van uitkering

Het arrest, dat niet naar recht beslist dat de activiteit van de aanvrager van de werkloosheidsuitkeringen zonder winstoogmerk werd verricht, verantwoordt bijgevolg niet naar recht zijn beslissing in te gaan op diens hoger beroep met toepassing van het koninklijk besluit van 7 december 1992 betreffende de toekenning van werkloosheidsuitkeringen in geval van conventioneel brugpensioen en van het ministerieel besluit van 23 december 1992 houdende niet bezoldigde activiteiten zonder loon en beroepsbezigheden toegestaan aan bruggepensioneerden (1). (1) Zie de op tegenspraak genomen conclusie OM.

Recht op uitkering - Conventioneel brugpensioen - Activiteit voor zichzelf - Mandaat - Bestuurder van een handelsvennootschap - Toekenning van uitkering

- Art. 45, eerste lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Art. 14 KB 7 december 1992 betreffende de toekenning van werkloosheidsuitkeringen in geval van conventioneel brugpensioen

De uitoefening van het mandaat van bestuurder van een handelsvennootschap vormt een activiteit verricht voor zichzelf in de zin van artikel 45, eerste lid, 1°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991; de omstandigheid dat deze geen inkomsten oplevert volstaat niet om uit te sluiten dat die activiteit met een winstoogmerk verricht wordt (1). (1) Zie de op tegenspraak genomen conclusie OM.

Recht op uitkering - Activiteit voor zichzelf - Mandaat - Bestuurder van een handelsvennootschap - Toekenning van uitkering - Voorwaarde - Geen winstoogmerk

S.14.0104.F 12 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161212.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Wachtuitkeringen - Artikel 36, § 1, eerste lid, 2°, j), van het KB van 25 november 1991 - Voorwaarde - Plaats van de studie - Miskenning van het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie - Artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Toetsing door de rechter - Artikel 159 Grondwet - Gevolgen

Het arrest leidt uit zijn vaststellingen af dat, de aanvrager van de inschakelingsuitkering niet voldeed aan de voorwaarde betreffende de plaats van zijn studie, bepaald in de laatste zin van littera j) van artikel 36; § 1, eerste lid, 2°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991, maar wel "een werkelijke band vertoonde met de Belgische arbeidsmarkt, die veel sterker is dan diegene die hij [kon] hebben met om het even welke andere buitenlandse arbeidsmarkt"; het besluit dat de in de littera j) bepaalde voorwaarde vervuld is; het arrest, dat met die beweringen de voorwaarde betreffende de plaats van de studie enkel in die mate weert dat het ze, met de in het eerste onderdeel tevergeefs bekritiseerde redenen, strijdig acht met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, past artikel 159 van de Grondwet juist toe.

Recht op uitkering - Wachtuitkeringen - Artikel 36, § 1, eerste lid, 2°, j), van het KB van 25 november 1991 - Voorwaarde - Plaats van de studie - Miskenning van het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie - Artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Toetsing door de rechter - Artikel 159 Grondwet - Gevolgen

S.16.0010.N 5 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161205.3 AC nr. ...

Met “een periode” wordt in artikel 169, derde lid, Werkloosheidsbesluit geen gedeelte van een etmaal bedoeld, maar een tijdvak van meerdere dagen, weken of maanden; de voormelde bepaling laat niet toe de terugvordering te beperken door het aantal arbeidsuren dat in een bepaalde periode werd verricht, in arbeidsdagen om te rekenen.

Recht op uitkering - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Beperking - Periode

S.15.0024.F 31 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161031.1 AC nr. ...

Artikel 37, §2, koninklijk besluit van 25 november 1991, zoals van toepassing op de feiten, bepaalt in het eerste lid dat de in het buitenland verrichte arbeid slechts in aanmerking komt wanneer hij verricht werd in een dienstbetrekking die in België aanleiding zou geven tot inhoudingen voor de sociale zekerheid, met inbegrip van de sector werkloosheid; hoewel het tweede lid van dat artikel preciseert dat het eerste lid evenwel slechts geldt indien de werknemer, na de in het buitenland verrichte arbeid, tijdvakken van arbeid als loontrekkende krachtens de Belgische regeling heeft vervuld, vereist het niet dat de werknemer die voormelde tijdvakken van arbeid deeltijds heeft verricht, voldoet aan de toelaatbaarheidsvoorwaarden en toekenningsvoorwaarden om recht te hebben op werkloosheidsuitkeringen als voltijds werknemer op het tijdstip dat hij in de deeltijdse arbeidsregeling is getreden.

Recht op uitkering - Toelatingsvoorwaarde - Wachttijd - Arbeid verricht in het buitenland - Het in aanmerking komen

- Artt. 30 en 37, § 2 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.16.0004.F 5 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160905.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 59quinquies, § 5 en 6, en 59sexies, § 1, Werkloosheidsbesluit, volgt niet dat de directeur die vreest dat de werkloze een reden zal aanvoeren om zijn afwezigheid op het gesprek, bedoeld in artikel 59sexies, § 1, eerste lid, te rechtvaardigen, in de oproeping die hij hem voor een welbepaalde datum stuurt, niet mag bepalen dat die werkloze, indien hij voor die datum een dergelijke reden aanvoert, zich voor dat onderhoud op het bureau zal moeten aanmelden op de eerste werkdag na die waarop die reden opgehouden zal hebben te bestaan.

Recht op uitkering - Werkloze - Zoeken naar werk - Activeringsovereenkomst - Evaluatiegesprek - Oproeping - Verhindering - Nieuwe oproeping - Datum - Vaststelling

- Artt. 59sexies, § 1, eerste tot vierde en zesde lid, en 59quinquies, §§ 5 en 6 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.12.0028.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Betaling - Uitbetalingsinstelling - Verwerping van de uitgaven door de RVA - Onverschuldigd betaalde - Terugvordering

Artikel 167, §2, tweede lid, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 verbiedt de terugvordering van het onverschuldigd betaalde enkel wanneer het recht van de werknemer op werkloosheidsuitkeringen waarmee de verworpen of uitgeschakelde uitgave overeenstemt bestaat afgezien van de fout of nalatigheid van de uitbetalingsinstelling (1). (1) Zie concl. OM.

Recht op uitkering - Betaling - Uitbetalingsinstelling - Verwerping van de uitgaven door de RVA - Onverschuldigd betaalde - Terugvordering

- Art. 167, § 2, tweede lid KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.14.0083.F 18 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160118.2 AC nr. ...

De inkomsten die erop kunnen wijzen dat de activiteit niet langer het karakter heeft van een bijkomstige activiteit in de zin van artikel 48, §3, van het koninklijk besluit van 25 november 1991, zijn de inkomsten die voortkomen uit die activiteit; het arrest dat rekening houdt met het netto belastbaar jaarinkomen met toepassing van artikel 130, §2, vijfde lid, van datzelfde koninklijk besluit om te oordelen of deze activiteit het karakter heeft van een bijkomstige activiteit in de zin van artikel 48, §3, schendt die wetsbepaling (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2016, AR S.14.0087.F, AC., nr. .....

Recht op uitkering - Bijkomstige activiteit - Criteria - Inkomsten uit de activiteit

- Artt. 45, 48, §§ 1 en 3, en 130 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.14.0087.F 18 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160118.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Bijkomstige activiteit - Criteria - Inkomsten uit de activiteit

De inkomsten die erop kunnen wijzen dat de activiteit niet langer het karakter heeft van een bijkomstige activiteit in de zin van artikel 48, §3, van het koninklijk besluit van 25 november 1991, zijn de inkomsten die voortkomen uit die activiteit; wanneer het arrest oordeelt dat hoewel "de gerealiseerde omzet op het eerste gezicht aanzienlijkt lijkt", de inkomsten, na aftrek van de vergoedingen van onder-aanneming en de lasten die fiscaal aangenomen worden "beperkt" waren en "het", bijgevolg, "wel degelijk een bijkomstige activiteit betrof", schendt het het voornoemde artikel 48, §3 (1)(2). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2016 nr. ... . (2) Zie Cass. 18 januari 2016, AR S.14.0083.F, AC 2016, nr. ...

Recht op uitkering - Bijkomstige activiteit - Criteria - Inkomsten uit de activiteit

- Artt. 45, 48, §§ 1 en 3, en 130 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

---

S.15.0034.F 19 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151019.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Onrechtmatig uitbetaalde uitkeringen - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Beperkingen - Voorwaarden - Controlekaart - Tekortkoming - Niet voorleggen

Artikel 169, vijfde lid, van het koninklijk besluit van 25 november 1991, krachtens hetwelk het bedrag van de terugvordering van de onrechtmatig betaalde uitkeringen beperkt kan worden tot het bruto bedrag van de inkomsten die de werkloze genoten heeft en die niet cumuleerbaar waren met de werkloosheidsuitkeringen, kan slechts worden toegepast wanneer het onverschuldigde het gevolg is van de verboden cumulatie van de werkloosheidsuitkeringen en andere inkomsten die de werkloze ontvangen heeft; het kan niet worden toegepast om het bedrag dat van de werkloze wordt teruggevorderd te beperken, wanneer vastgesteld is dat het onverschuldigd betaalde het gevolg is van diens uitsluiting van het recht op werkloosheidsuitkeringen omdat hij de bij artikel 71, eerste lid, 1° en 5°, van datzelfde koninklijk besluit voorgeschreven verplichtingen inzake de controlekaart niet heeft nageleefd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Recht op uitkering - Beperkingen - Voorwaarden - Controlekaart - Tekortkoming - Niet voorleggen - Onrechtmatig uitbetaalde uitkeringen - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde

- Artt. 71, eerste lid, 1° en 5°, 169, 1e en 5e lid, en 157bis KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

---

S.15.0037.F 19 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151019.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Tijdelijke werkloosheid - Voorwaarde - Tijdelijke schorsing van de arbeidsovereenkomst - Definitieve ongeschiktheid om de overeengekomen arbeid te verrichten - Gevolgen - Cassatiemiddel - Vereiste aanwijzingen - Bedoelde wetsbepalingen - Ontvankelijkheid

Het middel bekritiseert de beslissing van het bestreden arrest dat de eiser arbeidsgeschikt heeft verklaard in de zin van de wetgeving op de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering en hem vervolgens tijdelijke werkloosheidsuitkeringen heeft toegekend, hoewel hij definitief ongeschikt was de overeengekomen arbeid voor rekening van zijn werkgever uit te voeren, terwijl de arbeidsovereenkomst niet meer geschorst is zodra de ongeschiktheid van de werknemer om die overeengekomen arbeid te verrichten definitief wordt; aangezien uit geen enkele van de in het middel aangevoerde wetsbepalingen volgt dat de arbeidsovereenkomst, zoals hij aanvoert, niet meer geschorst is zodra de ongeschiktheid van de werknemer om de overeengekomen arbeid te verrichten definitief wordt, volstaan de in het middel vermelde wetsbepalingen, indien het middel gegrond zou zijn, niet om de vernietiging te verantwoorden; het middel is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015,nr. ...

Recht op uitkering - Tijdelijke werkloosheid - Voorwaarde - Tijdelijke schorsing van de arbeidsovereenkomst -

Definitieve ongeschiktheid om de overeengekomen arbeid te verrichten - Gevolgen - Cassatiemiddel - Vereiste aanwijzingen - Bedoelde wetsbepalingen - Ontvankelijkheid

- Art. 31, § 1 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 27, 2°, a) KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.14.0055.F 5 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151005.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - R.V.A. - Koninklijk besluit van 25 november 1991, artikelen 59quinquies en 59sexies, § 1, vierde lid - Evaluatiegesprek - Uitnodiging - Niet opdagen zonder geldige reden - Sanctie - Beslissing - Uitdrukkelijke motivering

Recht op uitkering - Arbeidsmarkt - Beschikbaarheid - Zoeken naar werk - Activeringsovereenkomst - Actief zoekgedrag naar werk - Evaluatiegesprek - Derde evaluatiegesprek - Uitnodiging - Afwezigheid - Werkloze die op dat tijdstip geen uikteringen meer vraagt

De omstandigheid dat de werknemer geen uitkeringen meer vraagt op de dag waarop hij is uitgenodigd tot een derde evaluatiegesprek inzake zijn houding actief naar werk te zoeken, staat in de regel de toepassing van artikel 59sexies, §6, niet in de weg en vormt ook geen geldige reden in de zin van artikel 59sexies, §1, vierde lid, geen gevolg te geven aan de uitnodiging tot dat gesprek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015 nr. ...

Recht op uitkering - Arbeidsmarkt - Beschikbaarheid - Zoeken naar werk - Activeringsovereenkomst - Actief zoekgedrag naar werk - Evaluatiegesprek - Derde evaluatiegesprek - Uitnodiging - Afwezigheid - Werkloze die op dat tijdstip geen uikteringen meer vraagt

- Artt. 59sexies, §1, eerste, derde en vierde lid, en §6,en143 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 59quinquies, §§ 5 en 6 KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Hoewel de RVA, krachtens de artikelen 1 tot 3, van de wet van 29 juli 1991, zijn beslissing inzake het recht op uitkeringen van de werkloze uitdrukkelijk moet motiveren, verplichten die bepalingen de RVA niet over te gaan tot een bepaald onderzoek alvorens die beslissing te nemen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015 nr. ...

Recht op uitkering - R.V.A. - Koninklijk besluit van 25 november 1991, artikelen 59quinquies en 59sexies, § 1, vierde lid - Evaluatiegesprek - Uitnodiging - Niet opdagen zonder geldige reden - Sanctie - Beslissing - Uitdrukkelijke motivering

- Artt. 1 tot 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

S.13.0008.F 21 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150921.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Werknemers die werkloos geworden zijn door omstandigheden afhankelijk van hun wil - Werklozen die actief naar werk moeten zoeken - Onderscheid - Gedifferentieerde behandeling - Objectief criterium

Recht op uitkering - Werknemers die werkloos geworden zijn door omstandigheden afhankelijk van hun wil - Werklozen die actief naar werk moeten zoeken - Onderscheid - Gedifferentieerde behandeling - Objectief criterium - Rechtvaardiging - Wettelijkheid

Het arrest dat, met toepassing van artikel 159 van de Grondwet, artikel 59sexies, § 6, Werkloosheidsbesluit afwijst op grond dat er voor de door die bepaling bedoelde uitsluiting geen modaliteiten zijn die vergelijkbaar zijn met deze die gekoppeld zijn aan de evenwaardige maatregelen, die van toepassing zijn op de in het voornoemde artikel 51, § 1, eerste lid, bedoelde werknemer, en dat het bestaan ontkent van een objectief en redelijk criterium dat dit verschil in behandeling verantwoordt, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Recht op uitkering - Werknemers die werkloos geworden zijn door omstandigheden afhankelijk van hun wil - Werklozen die actief naar werk moeten zoeken - Onderscheid - Gedifferentieerde behandeling - Objectief criterium - Rechtvaardiging - Wettelijkheid

- Artt. 10, 11 en 159 Grondwet 1994

- Artt. 59bis, § 1, eerste lid, en 59ter tot decies KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 51, § 1, eerste lid, 52 tot 54, en 58, § 1, eerst lid KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

De werknemers die werkloos worden wegens omstandigheden afhankelijk van hun wil en de volledig werklozen die hun verplichting verzuimen om actief naar werk te zoeken, vormen categorieën van personen die volgens een objectief en redelijk criterium zijn onderscheiden aangezien enkel laatstgenoemden genieten van een begeleide opvolging van hun inspanningen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. nr. ...

Recht op uitkering - Werknemers die werkloos geworden zijn door omstandigheden afhankelijk van hun wil - Werklozen die actief naar werk moeten zoeken - Onderscheid - Gedifferentieerde behandeling - Objectief criterium

- Artt. 10, 11 en 159 Grondwet 1994
- Artt. 59bis, § 1, eerste lid, en 59ter tot decies KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering
- Artt. 51, § 1, eerste lid, 52 tot 54, en 58, § 1, eerst lid KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

S.13.0038.F 16 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150216.2 AC nr. 116

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Recht op uitkering - Arbeidsmarkt - Beschikbaarheid - Zoeken naar werk - Activeringsovereenkomst - Actief zoekgedrag naar werk

Uit de vaststelling van het arrest dat de verweerster "de derde verbintenis in het kader van de [tweede] activeringsovereenkomst" niet heeft nageleefd, die erin bestaat "vier spontane kandidaturen per maand tot het volgende evaluatiegesprek voor te leggen", kan niet worden afgeleid dat zij niet actief naar werk zou hebben gezocht (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Recht op uitkering - Arbeidsmarkt - Beschikbaarheid - Zoeken naar werk - Activeringsovereenkomst - Actief zoekgedrag naar werk

- Artt. 56, 58, 59quater, 59quinquies en 59sexies KB 25 nov. 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

WERKSTAKING, UITSLUITING

C.18.0533.F 12 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221212.3F.4 AC nr. ...

De beslissing om te staken kan een fout uitmaken (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2022, nr. 815.

- Werkstaking - Beslissing om te staken - Kwalificatie

- Art. 3 Wet 10 februari 2003 betreffende de aansprakelijkheid van en voor personeelsleden in dienst van openbare rechtspersonen
- Artt. 1382 en 1384, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 6, § 4 Het Herziene Europees Sociaal Handvest

De werknemers beschikken over het stakingsrecht en dat recht kan worden beperkt (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2022, nr. 815.

- Werkstaking - Kwalificatie

- Art. 6, § 4 Het Herziene Europees Sociaal Handvest

P.21.1500.F 23 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.4 AC nr. ...

De artikelen 6.4 en N Herziening Europees Sociaal Handvest bepalen dat de Staten die hierbij partij zijn het stakingsrecht erkennen en het kunnen regelen; die bepalingen, die onvoldoende duidelijk en nauwkeurig zijn om er een rechtstreekse werking aan toe te kennen in het kader van de strafvervolging, kennen aan een beklaagde geen subjectief recht toe dat hij zou kunnen doen gelden tegen de tegen hem gevorderde strafsancties.

- Stakingsrecht - Betoging - Kwaadwillige verkeersbelemmering - Bestraffing van het misdrijf - Artikelen 6.4 en N Herziening Europees Sociaal Handvest

- Artt. 6.4 en N Het Herziene Europees Sociaal Handvest

WETTELIJKE SAMENWONING

C.18.0060.N 16 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211216.1N.6 AC nr. ...

De rechter kan na de beëindiging van de wettelijke samenwoning geen dringende en voorlopige maatregel opleggen die gesteund is op de hulpplicht (1). (1) Zie concl. OM.

- Beëindiging - Dringende en voorlopige maatregelen

- Artt. 1477, §§ 2 en 3, en 1479, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN

ALGEMEEN

F.23.0103.F 2 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250102.1F.3 AC nr. ...

De bepalingen betreffende de bekendmaking, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van de reglementen en verordeningen door aanplakbrief of plaatsing op de website zijn enkel van toepassing op de akten met een reglementaire draagwijdte die de bestuurde verplichtingen opleggen en niet op een begrotingsordonnantie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2025, nr. 5.

Algemeen - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Begrotingsordonnantie - Bekendmaking - Regels

- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 114, tweede lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Art. 112, eerste lid Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

F.22.0045.F 22 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230622.1F.6 AC nr. ...

Het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement bestaat in de aantekening in een bijzonder register; de aantekening geldt slechts als bewijs van de datum van bekendmaking als ze wordt gemaakt op de datum van aanplakking of op een van de dagen van de aanplakking, die in dat geval als de eerste datum van bekendmaking geldt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Gemeenten - Plaatselijke belastingen - Belastingverordening - Bewijsmiddel - Bekendmaking - Aanplakking - Register - Aantekening - Uitwerking - Datum - Draagwijdte

- Art. 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. L 1133-2 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

P.22.0058.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.1 AC nr. ...

Uit artikel 100 Strafwetboek en artikel 11 Bijzondere Wet Hervorming Instellingen volgt dat, wanneer het decreet niet voorziet in de toepassing van artikel 85 Strafwetboek en, a fortiori, wanneer het een andere regel bepaalt, het voormelde artikel 85 niet van toepassing is (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 651.

Algemeen - Strafwetboek - Artikel 100 - Draagwijdte - Toepassing van de bepalingen van Boek I op decreten en ordonnanties

- Art. 9, § 7, zesde lid Decreet 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein
- Artt. 85 en 100 Strafwetboek

F.20.0083.F 25 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220225.1F.10 AC nr. ...

De aantekening in het speciaal daartoe bestemde register vormt het enige toelaatbare bewijsmiddel van de datum van bekendmaking van een gemeentelijk reglement of een gemeentelijke verordening, evenals van de bekendmaking zelf, te weten het bewijsmiddel waarin tegelijk alles is vervat, in overeenstemming met wat persoonlijk door de ondertekenende openbare ambtenaren is vastgesteld, het onderwerp, de datum van de gemeenteraadsbeslissing waarmee het is goedgekeurd, de plaats waar het kan worden geraadpleegd door het publiek, evenals de goedkeuringsbeslissing van de toezichthoudende overheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 153.

Algemeen - Gemeentebelastingen - Rechtspleging - Gemeentelijk reglement - Bekendmaking - Register - Aantekening - Inhoud - Bewijsmiddel - Dagtekening van de bekendmaking - Materiële vaststellingen

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. L1133-1, eerste en tweede lid, en L1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Algemeen - Gemeentebelastingen - Rechtspleging - Gemeentelijk reglement - Bekendmaking - Register - Aantekening - Bewijsmiddel - Aanplakking - Draagwijdte

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. L1133-1, eerste en tweede lid, en L1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

S.19.0091.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.4 AC nr. ...

Noch artikel 3, 2°, Arbeidsongevallenwet, dat de Koning machtigt om bijzondere regels vast te stellen betreffende de toepassing van de wet op bepaalde categorieën van personen, noch enige andere wettelijke bepaling, laat de Koning toe om ten nadele van bepaalde categorieën van leerlingen af te wijken van de artikelen 38, tweede lid, en 39 van de wet die de berekeningswijze van het basisloon vastleggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 794.

Algemeen - Arbeidsongevallenwet - Toepassing van de wet op bepaalde categorieën van personen - Machtiging toegekend aan de Koning

- Art. 4 KB 18 april 2000
- Artt. 3, 2°, 38, tweede al., en 39 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

C.20.0366.F 3 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211203.1F.3 AC nr. ...

De reglementaire vereiste van overeenstemming van de datum van bekendmaking met de datum van aantekening maakt deel uit van de vorm van de aantekening, zodat die voorwaarde de grenzen van de door artikel L1133-2, tweede lid, van het wetboek aan de uitvoerende macht gegeven machtiging niet te buiten gaat.

Algemeen - Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bekendmaking - Bewijs - Voorwaarde - Overeenstemming van de datum van bekendmaking met de datum van aantekening - Aard van die voorwaarde

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking

van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Om als bewijs van bekendmaking van een gemeentereglement te kunnen gelden, moet de aantekening in het speciaal door de gemeentesecretaris gehouden register op de eerste dag van de aanplakking geschieden.

Algemeen - Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bekendmaking - Bewijs - Aantekening in een speciaal register

- Artt. 1, 2 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Om als enig toelaatbaar bewijs van bekendmaking van een gemeentereglement of gemeentelijke verordening te kunnen gelden, moet de bij artikel L1133-2 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie voorgeschreven aantekening niet enkel door de gemeentesecretaris maar ook door de burgemeester moet worden ondertekend.

Algemeen - Gemeentelijke verordening en gemeentereglement - Bekendmaking - Bewijsmiddel

- Artt. 1 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. L 1131-1, eerste en tweede lid, en L 1133-2, eerste en tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

P.21.0925.F 20 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211020.2F.14 AC nr. ...

Aangezien de strafwetten van openbare orde zijn, kan hieraan geen afbreuk worden gedaan door bijzondere overeenkomsten en kan aan een overeenkomst die ertoe strekt de draagwijdte van een strafwet te wijzigen of het toepassingsgebied ervan te beperken, in rechte geen dergelijke uitwerking worden verleend (1). (1) Cass. 6 september 2006, AR P.06.0492.F, AC 2006, nr. 392.

Algemeen - Strafwetten - Openbare orde-karakter

Algemeen - Strafwetten - Openbare orde-karakter

D.21.0007.F 1 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211001.1F.5 AC nr. ...

Het middel dat schending aanvoert van rechtspraak van het Hof van Cassatie die geen wet vormt in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, is niet ontvankelijk.

Algemeen - Wetten - Rechtspraak van het Hof van Cassatie

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

P.21.1129.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.16 AC nr. ...

Artikel 187, eerste lid, Wet Civiele Veiligheid bepaalt dat de weigering of het verzuim zich te gedragen naar de maatregelen die met toepassing van de artikelen 181, § 1, en 182 zijn bevolen, in vredestijd wordt gestraft met de in die bepaling gestelde straffen; een bestraffing bij toepassing van artikel 187, eerste lid, Wet Civiele Veiligheid vereist dan ook dat er een inbreuk werd gepleegd op een maatregel die werd en kon worden bevolen op grond van de artikelen 181, § 1, en 182 van die wet (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Wet Civiele Veiligheid - Strafbepalingen - Artikel 187, eerste lid - Weigering of verzuim zich te gedragen naar de maatregelen die met toepassing van de artikelen 181, § 1, en 182 zijn bevolen - Vereiste voor de bestraffing

- Artt. 181, § 1, 182, en 187, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

Algemeen - Wet Civiele Veiligheid - Strafbepalingen - Artikel 187, eerste lid - Weigering of verzuim zich te gedragen naar de maatregelen die met toepassing van de artikelen 181, § 1, en 182 zijn bevolen - Vereiste voor de

bestraffing

- Artt. 181, § 1, 182, en 187, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

De bevoegdheid van de minister om in geval van dreigende omstandigheden de bevolking, ter verzekering van haar bescherming, op grond van artikel 182, eerste lid, Wet Civiele Veiligheid te verplichten zich te verwijderen van plaatsen of streken die bijzonder blootgesteld, bedreigd of getroffen zijn en iedere verplaatsing of elk verkeer van de bevolking te verbieden, strekt niet louter tot uitvoering van de algemene opdrachten van de operationele diensten van de civiele veiligheid zoals bedoeld in artikel 11, § 1, Wet Civiele Veiligheid; die bevoegdheid kan door de minister worden uitgeoefend wanneer het ingevolge een noodlottige gebeurtenis of situatie ter bescherming van de Civiele Veiligheid van de burgers noodzakelijk is om hen te verwijderen van plaatsen waar hun gezondheid en veiligheid dreigt te worden aangetast of om hen te verbieden zich te verplaatsen; een epidemische of pandemische noodsituatie met een potentieel levensbedreigend effect voor de hele bevolking, zoals de coronapandemie, dient te worden beschouwd als een ramp of noodlottige situatie in de zin van de Wet Civiele Veiligheid, die in voorkomend geval kan leiden tot een voor personen bedreigende situatie waardoor het uitvaardigen van de in artikel 182, eerste lid, Wet Civiele Veiligheid bedoelde maatregelen gewettigd kan zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Bevoegdheid van de minister - Draagwijdte - Coronapandemie - Wet Civiele Veiligheid - Artikel 11, § 1 - Algemene opdrachten van de operationele diensten van de civiele veiligheid

- Artt. 11, § 1, en 182, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

Volgens artikel 3, eerste lid, Wet Civiele Veiligheid, omvat de civiele veiligheid alle civiele maatregelen en middelen nodig voor het volbrengen van de opdrachten vermeld in die wet om te allen tijde personen en hun goederen en leefomgeving ter hulp te komen en te beschermen en beoogt zij aldus de bescherming van de bevolking wanneer deze wordt bedreigd door rampen of noodlottige situaties die de fysieke integriteit van personen, hun goederen of de leefomgeving in gevaar brengen of dreigen te brengen, en dit ongeacht de aard van de aldus bedoelde rampspoed (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Wet Civiele Veiligheid - Artikel 3, eerste lid - Doelstelling - Bescherming van de bevolking - Ramp of noodlottige situatie

- Art. 3, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

Algemeen - Wet Civiele Veiligheid - Artikel 3, eerste lid - Doelstelling - Bescherming van de bevolking - Ramp of noodlottige situatie

- Art. 3, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

Uit de samenlezing van de bepalingen van artikel 5, § 1, 6° en 7°, artikel 7 en artikel 8, COVID II–Machtigingswet van 27 maart 2020 en artikel 3, 1°, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020, volgt dat er schorsing is van de verjaring van de strafvordering in de zin van artikel 24, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering tijdens de in de artikelen 1 en 3, 1°, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bedoelde periode; aangezien de wetgever op grond van artikel 5, § 1, 6°, en 7°, COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 de Koning heeft gemachtigd tot het invoeren van een schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering en de Koning met de artikelen 1 en 3, 1°, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 van die machtiging heeft gebruik gemaakt, moet dit koninklijk besluit worden beschouwd als een wet in de zin van artikel 24, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Algemeen - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Strafzaken - Schorsing van de verjaringstermijnen - Bevoegdheid van de Koning

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Algemeen - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Strafzaken - Schorsing van de verjaringstermijnen - Bevoegdheid van de Koning

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.20.0026.F 11 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210311.1F.7 AC nr. ...

Artikel L 2213-3 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie onderwerpt het bindend karakter van de provinciereglementen en -verordeningen enkel aan de bekendmaking ervan in het provinciaal Bulletin (1). (1) Zie GwH, arrrest nr. 146/2020 van 20 november 2020.

Algemeen - Provinciebelastingen - Bindend karakter van de reglementen en verordeningen

- Artt. L 2213-2, tweede lid, en L 2213-3, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

C.19.0349.N 19 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.1 AC nr. ...

Alleen de bekendmaking door aanplakbrief is bepalend voor het verbindend karakter van een reglement of verordening van de gemeente aangezien deze in beginsel in werking treden de vijfde dag volgend op de bekendmaking; de bekendmaking op de website van de gemeente of via de pers beoogt enkel de toegang van de burger tot de rechtshandelingen van reglementaire aard te bevorderen door een betere verspreiding ervan, maar heeft geen invloed op het verbindend karakter van het reglement of de verordening.

Algemeen - Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking op de website van de gemeente - Invloed op het verbindend karakter

- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

F.19.0003.F 13 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.1 AC nr. ...

Om als bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement te kunnen dienen, moet de aantekening in het speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register geschieden op de eerste dag van de bekendmaking door aanplakbrief (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2018, AR F.16.0087.F, AC 2018, nr. 27; Cass. 21 mei 2015, AR F.13.0158.F, AC 2015, nr. 328, met concl. van eerste advocaat-generaal Henkes; artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet, van toepassing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vóór de wijziging ervan bij de beschikking van 5 maart 2009.

Algemeen - Reglementen van de gemeenteraad - Bekendmaking - Wijze - Aanplakking - Bewijs van de bekendmaking - Aantekening in een speciaal register waaruit de bekendmaking en de datum van bekendmaking blijkt - Datum van de aantekening

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

P.19.0845.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.6 AC nr. ...

De toepassing van de artikelen 1026, 5°, en 1027, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is onverenigbaar is met de procedures tot het verkrijgen van een machtiging tot fiscale visitatie op grond van de artikelen 319, tweede lid, WIB92 en 63, derde lid, Btw-wetboek zodat het verzoek van belastingambtenaren aan de rechter in de politierechtbank, strekkende tot het verkrijgen van machtiging tot fiscale visitatie, niet moet worden ondertekend door een advocaat.

Algemeen - Wetten - Gerechtelijk Wetboek - Artikel 1026, 5° - Artikel 1027, eerste lid - Verzoekschrift tot het verkrijgen van machtiging tot fiscale visitatie - Verenigbaarheid

- Art. 63, derde lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 319, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Artt. 1026, 5°, en 1027, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0356.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.2 AC nr. ...

De bepalingen van de wet van 7 augustus 1987 op de ziekenhuizen, inzake de procedure van afzetting van een ziekenhuisarts, zijn van dwingend recht in het voordeel van de ziekenhuisarts; de niet-naleving ervan leidt tot de relatieve nietigheid van de afzetting (1). (2). (1) Zie concl. OM. (2) Cass. 9 februari 2009, AR C.07.0348.F, AC 2009, nr.103.

Algemeen - Dwingende wet - Ziekenhuis - Beheerder - Medische Raad - Advies - Ziekenhuisgeneesheer - Afzetting

C.18.0223.N 29 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190329.2 AC nr. ...

Artikel 242, §2, Gemeentedecreet kent de autonome gemeentebedrijven de bevoegdheid toe om te onteigenen en bepaalt tevens de gevallen waarin zij tot onteigening kunnen overgaan, namelijk in de gevallen waarin een verkrijging van het onroerend goed noodzakelijk is voor de verwezenlijking van hun doelstellingen (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Gemeentedecreet - Het autonoom gemeentebedrijf - Machtiging tot onteigening

- Art. 242, § 2 Gemeentedecreet 15 juli 2005

C.17.0095.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Wijze van schadevergoeding - Wet die een rechtstreekse vordering invoert - Aard

De wetten die de bestanddelen van het feit dat aan de basis ligt van de burgerlijke, delictuele of quasi-delictuele aansprakelijkheid, alsook de wijze en de omvang van de schadevergoeding bepalen, zijn politiewetten in de zin van artikel 3, eerste lid BW, zodat de wetten die een rechtstreekse vordering invoeren en dienvolgens de wijze van de schadevergoeding bepalen waarop een schadelijder recht heeft, ook politiewetten zijn (1). (1) Zie concl.OM.

Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Wijze van schadevergoeding - Wet die een rechtstreekse vordering invoert - Aard

- zoals van kracht vóór zijn opheffing door art. 139, 1° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 3, eerste lid Burgerlijk Wetboek

P.17.0281.N 16 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.2 AC nr. ...

Aan het vereiste van de redelijke voorspelbaarheid van een strafbepaling is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen (1); daarbij dient onder meer rekening te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtspraak gegeven interpretatie van de strafbepaling. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

Algemeen - Strafzaken - Strafbepaling - Legaliteit - Redelijke voorspelbaarheid - Vereisten

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in context met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft zodat de draagwijdte ervan redelijk voorspelbaar is (1); het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met dat vereiste van redelijke voorspelbaarheid. (1) Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504.

Algemeen - Strafzaken - Strafbepaling - Legaliteit - Misdrijf - Omschrijving - Vereisten - Beoordelingsvrijheid van de rechter - Bestaanbaarheid met de vereiste van redelijke voorspelbaarheid

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 15 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

---

F.15.0180.F 6 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170406.2 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Algemeen - Commissie voor Boekhoudkundige Normen - Advies - Rechter - Bevoegdheid

Algemeen - Koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen - Jaarrekening - Getrouw beeld van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap - Ontoereikend karakter - Toepassing van het koninklijk besluit

De rechter mag afwijken van de adviezen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, zonder dat er daarom sprake dient te zijn van een uitdrukkelijke afwijking of van een schending van een grondwettelijke of Europese norm (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

Algemeen - Commissie voor Boekhoudkundige Normen - Advies - Rechter - Bevoegdheid

Volgens artikel 24, eerste lid, van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen, dat de omzetting is van artikel 2.3 van de Vierde Richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978, moet de jaarrekening een getrouw beeld geven van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap, en krachtens artikel 24, tweede lid, van dat koninklijk besluit, dat de omzetting is van artikel 2.4 van de richtlijn, moeten, wanneer de toepassing van de bepalingen betreffende de jaarrekening niet volstaat om te voldoen aan dat voorschrift, aanvullende inlichtingen worden verstrekt in de toelichting; hieruit volgt dat de toepassing van de bepalingen van het koninklijk besluit, in de regel, een getrouw beeld geeft van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

Algemeen - Koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen - Jaarrekening - Getrouw beeld van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap - Ontoereikend karakter - Toepassing van het koninklijk besluit

- Art. 24 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen

---

C.14.0448.F 15 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160215.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Arbeid - Terbeschikkingstelling van werknemers ten behoeve van gebruikers - Niet-naleving van de wettelijke regels - Volstrekte nietigheid

Artikel 31, §1, eerste lid van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers bepaalt dat de activiteit die buiten de in de hoofdstukken I en II voorgeschreven regels, door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon wordt uitgeoefend om door hen in dienst genomen werknemers ter beschikking te stellen van derden die deze werknemers gebruiken en over hen enig gedeelte van het gezag uitoefenen dat normaal aan de werkgever toekomt, verboden is; uit die bepaling die van openbare orde is, volgt dat de overeenkomst waarbij de werkgever werknemers ter beschikking van derden stelt, met miskenning van dat verbod, volstrekt nietig is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Algemeen - Arbeid - Terbeschikkingstelling van werknemers ten behoeve van gebruikers - Niet-naleving van de wettelijke regels - Volstrekte nietigheid

- Art. 31, § 1, eerste lid Wet 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers

D.14.0029.F 28 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150528.15 AC nr. ...

De diploma's, certificaten of andere titels en de jaren beroepservaring die de artikelen 12 en 14 van het Franse decreet nr. 72-678 van 20 juli 1972 als voorwaarde stellen voor de toekenning van een beroepskaart die toelaat om de activiteit van bemiddeling en beheer van onroerende goederen en handelsfondsen in Frankrijk uit te oefenen, maken niet de opleidingstitel uit die vereist is in artikel 2, § 1, d), van het koninklijk besluit van 30 augustus 2013 om het beroep van vastgoedmakelaar te mogen uitoefenen.

Algemeen - Vastgoedmakelaar - Toegang tot het beroep in België - Opleidingstitel voorgeschreven door een andere lidstaat - Begrip - Frankrijk

- Artt. 11, 12 en 14 Frans decreet nr. 72-678 van 20 juli 1972
- Art. 2, § 1, d) KB 30 augustus 2013 betreffende de toegang tot het beroep van vastgoedmakelaar

F.13.0158.F 21 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150521.14 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Algemeen - Verordening - Gemeenteverordening en -reglement - Bekendmaking - Bewijs

Uit de artikelen 112 en 114 van de Nieuwe Gemeentewet, gecombineerd met de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden, volgt dat het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeenteverordening of –reglement bestaat in de aantekening in het speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. ... . Het Hof heeft dezelfde dag, in de zaak F.14.0098.F, over die aangelegenheid een arrest gewezen dat dezelfde regel stelt (andersluidende concl. OM).

Algemeen - Verordening - Gemeenteverordening en -reglement - Bekendmaking - Bewijs - Wijze

- Artt. 1 en 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

F.14.0098.F 21 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150521.15 AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Algemeen - Gemeenteverordeningen en -reglementen - Aantekening in het bekendmakingsregister - Koninklijk besluit van 14 oktober 1991 - Wettelijke grondslag

Algemeen - Gemeenteverordeningen en -reglementen - Bekendmaking - Bewijs - Aantekening in het bekendmakingsregister

De aantekening in het register bepaald in artikel L1133-2 van het Wetboek van de van de plaatselijke democratie en decentralisatie, is het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeenteverordening of –reglement (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. ..., over het enige bewijsmiddel van de bekendmaking. Het Hof heeft dezelfde dag, in de zaak F.14.0158.F, over die aangelegenheid een arrest gewezen dat dezelfde regel stelt (andersluidende concl. OM).

Algemeen - Gemeenteverordeningen en -reglementen - Bekendmaking - Bewijs - Aantekening in het bekendmakingsregister

- Art. L1133-2 Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Artikel 112 van de Nieuwe Gemeentewet, thans artikel L1133-1 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie, en artikel 114 van die wet, thans artikel L-1133-2 van dat wetboek, dienen als wettelijke grondslag voor het koninklijk besluit van 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden, dat is aangenomen ter uitvoering van de daarin opgenomen bepalingen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2015, nr. ..., over het enige bewijsmiddel van de bekendmaking. Het Hof heeft dezelfde dag, in de zaak F.14.0158.F, over die aangelegenheid een arrest gewezen dat dezelfde regel stelt (andersluidende concl. OM).

Algemeen - Gemeenteverordeningen en -reglementen - Aantekening in het bekendmakingsregister - Koninklijk besluit van 14 oktober 1991 - Wettelijke grondslag

- Artt. L1133-1 en L1133-2 Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie
- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Artt. 1 en 2 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

C.13.0032.F 30 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.8 AC nr. ...

De artikelen 125, 7°, 126, § 1, en 126, § 3, van de op 7 augustus 1987 gecoördineerde wet op de ziekenhuizen zijn van dwingend recht voor de ziekenhuisgeneesheren en de schending ervan leidt tot de relatieve nietigheid van de uitgesproken afzetting (1). (1) Zie Cass. 24 januari 2005, AR C.03.0360.N, AC 2005, nr. 47; Cass. 9 februari 2009, AR C.07.0348.F, AC 2009, nr. 103.

Algemeen - Ziekenhuisgeneesheer - Afzetting - Procedure - Aard van de bepalingen

- Artt. 125, 7°, 126, § 1, en 126, § 3 Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen 7 aug. 1987

P.13.1134.N 24 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.4 AC nr. ...

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt, is als dusdanig niet strijdig met die vereiste van redelijke voorzienbaarheid; aan de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en, zo nodig, met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.10.1766.N, AC 2011, nr. 650 met concl. van advocaat-generaal TIMPERMAN; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1723.N, AC 2012, nr. 317 (ro 12) met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF; J. ROZIE, "Beklaagde Alwetend. Over het criterium van de redelijke voorzienbaarheid als maatstaf van het lex certa-principe in strafzaken", RW 2013, 802-817.

Algemeen - Legaliteit van de strafbepaling - Vereisten

Algemeen - Strafbaar gestelde gedraging - Redelijke voorzienbaarheid - Vereiste

C.13.0524.F 16 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150216.1 AC nr. 115

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Uitleggingswet

Een uitleggingswet is een wet die, op een punt waar de rechtsregel onzeker of omstreden is, een oplossing vastlegt die door de rechtspraak had kunnen zijn aangenomen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Algemeen - Uitleggingswet

S.13.0085.F 16 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150216.3 AC nr. 117

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Artikel 627, 9°, Gerechtelijk Wetboek - Aard - Dwingende bepaling ten voordele van de werknemer

Artikel 627, 9, Gerechtelijk Wetboek, is enkel dwingend in het voordeel van de werknemer (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Algemeen - Artikel 627, 9°, Gerechtelijk Wetboek - Aard - Dwingende bepaling ten voordele van de werknemer

- Art. 627, 9° Gerechtelijk Wetboek

ALLERLEI

C.24.0224.N 2 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250502.1N.8 AC nr. ...

De rechter mag de verhogingen die betrekking hebben op de heffingen, retributies en ontvangsten van laboratoria en voortvloeien uit artikel 11, §1, eerste en derde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, niet matigen (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen - Financiering - Heffingen, retributies en ontvangsten van laboratoria - Verhoging wegens nalatigheid - Matigingsbevoegdheid van de rechter

- Art. 11, § 1, eerste en derde lid Wet 9 december 2004 betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

C.24.0056.N 28 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250328.1N.4 AC nr. ...

Indien de overheid nogmaals tot de uitbetaling van de subsidie en de premie is overgegaan aan een andere onderneming, is zij ertoe gehouden die bedragen terug te vorderen van de laatstgenoemde onderneming (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Vlaams Gewest - Coronahinderpremie - Toekenning aan twee ondernemingen - Terugvordering - Verplichting

- Art. 8 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 7 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 6, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

Indien de overheid vaststelt dat er voor een locatie reeds een forfaitaire subsidie, een bijkomende sluitingspremie of een verhoging werd toegekend aan een onderneming, kan zij die subsidie, premie of verhoging niet meer toekennen aan een andere onderneming die op dezelfde locatie ook een exploitatiezetel heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Vlaams Gewest - Coronahinderpremie - Voorwaarden

- Art. 8 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 7 Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus
- Art. 6, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

P.22.1361.F 11 januari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.3 AC nr. ...

Aangezien een juridische theorie geen wet is in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, kan de miskenning ervan niet leiden tot cassatie (1). (1) Cass. 15 juni 2005, AR P.05.0627.F, AC 2005, nr. 346.

Allerlei - Wet - Begrip - Rechtstheorie - Miskenning - Gevolg

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0192.F 14 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210414.2F.2 AC nr. ...

De bepalingen waarin de interne reglementen betreffende het statuut van het personeel van de naamloze vennootschap naar publiek recht HR RAIL (ARPS) voorzien, vormen geen wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 8 oktober 1998, AR C.95.0181.N, AC 1998, nr. 436.

Allerlei - Naamloze vennootschap naar publiek recht HR RAIL - Interne reglementen betreffende het statuut van het personeel - Aard

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0274.N 15 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.18 AC nr. ...

De rechtsvordering van een of meer inwoners namens de gemeente is slechts ontvankelijk wanneer de gemeente in gebreke blijft om in rechte op te treden, hetgeen door de rechter beoordeeld wordt in feite, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak.

Allerlei - Gemeentedecreet - In rechte optreden van inwoners namens de Gemeente - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Art. 194 Gemeentedecreet 15 juli 2005

P.19.1138.N 17 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191217.2N.10 AC nr. ...

De opheffing met ingang van 24 december 2018 van artikel 175 Sociaal Strafwetboek door artikel 3 van de wet van 9 mei 2018 blijft zonder gevolg voor de aan de gewesten op 1 juli 2014 overgedragen bevoegdheid inzake de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten; de op het ogenblik van die bevoegdheidsoverdracht bestaande federale regelgeving blijft uitwerking hebben tot de opheffing of de vervanging ervan door die gewesten, voor hun gewest.

Allerlei - Tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten - Regelgeving - Bevoegdheidsoverdracht van de federale staat aan de gewesten - Tewerkstelling van buitenlandse onderdanen niet gemachtigd tot verblijf of vestiging in België - Artikel 175 Sociaal Strafwetboek - Opheffing door de wet van 9 mei 2018

C.18.0262.F 25 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190225.2 AC nr. ...

Uit het administratief statuut van het personeel van de verweerster volgt dat de beslissing van de gemeenteraad om een ambtenaar in disponibiliteit te stellen wanneer zijn afwezigheid wegens ziekte langer verlengd wordt dan het ziekteverlof waarop hij krachtens artikel 99 aanspraak kan maken, uitwerking heeft tot op het tijdstip waarop die ambtenaar de voorwaarden vervult om op rust te worden gesteld of het werk hervat; wanneer een afwezigheid wegens ziekte, die leidt tot de beslissing om een ambtenaar in disponibiliteit te stellen, ononderbroken voortduurt, wordt de administratieve toestand van die ambtenaar bijgevolg niet gewijzigd door eventuele latere beslissingen tot indisponibiliteitsstelling (1). (Artt. 59, 60, 66, 68 en 99, Personeelsstatuut van de gemeente Courcelles, bepaald door de gemeenteraad van 9 oktober 1996 en bekrachtigd door het besluit van de bestendige deputatie van de provincie Henegouwen op 12 december 1996). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 114.

Allerlei - Gemeentepersoneel - Administratief statuut - Ziekte - Handicap - In disponibiliteit stellen

C.18.0081.N 28 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180928.5 AC nr. ...

De voorschriften van een bijzonder plan van aanleg dienen te worden beschouwd als een wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek waarop de artikelen 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn; een cassatiemiddel dat de schending van bewijskracht ervan aanvoert is niet ontvankelijk.

Allerlei - Ruimtelijke ordening - Bijzonder plan van aanleg - Aard - Gevolg - Schending van bewijskracht - Toepasselijkheid - Cassatiemiddel afgeleid uit die schending - Ontvankelijkheid

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2, § 1, tweede en derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

C.15.0023.N 7 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161107.1 AC nr. ...

Uit de artikelen 15,§1,6° Kaderdecreet bestuurlijk beleid en 19, eerste en derde lid Decreet van 2 april 2004, die geen definitie geven van het begrip tariefstructuur, en uit de parlementaire voorbereidingen blijkt dat in de beheersovereenkomst zelf concreet invulling moet worden gegeven aan de tariefstructuur, waarbij het volstaat dat deze structuur duidelijke richtlijnen vooropstelt voor de vaststelling van de tarieven door de raad van bestuur.

Allerlei - Decreet van 2 april 2004 - Extern verzelfstandigde agentschap - Raad van bestuur - Bevoegdheid

- Art. 19, eerste en derde lid Decreet Vlaamse Gemeenschap 2 april 2004 betreffende de omzetting van de Dienst voor de Scheepvaart in het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap De Scheepvaart
- Art. 15, § 1, 6° Decreet Vlaamse Gemeenschap 18 juli 2003 Kaderdecreet bestuurlijk beleid

Allerlei - Kaderdecreet bestuurlijk beleid - Beheersovereenkomst - Tariefstructuur

- Art. 19, eerste en derde lid Decreet Vlaamse Gemeenschap 2 april 2004 betreffende de omzetting van de Dienst voor de Scheepvaart in het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap De Scheepvaart
- Art. 15, § 1, 6° Decreet Vlaamse Gemeenschap 18 juli 2003 Kaderdecreet bestuurlijk beleid

P.14.1229.N 6 januari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.3 AC nr. 7

De hoge commissie tot bescherming van de maatschappij is geen administratieve overheid op wie krachtens artikel 1, eerste lid, Wet Openbaarheid Bestuur, deze wet van toepassing is.

Allerlei - Wet Openbaarheid Bestuur - Hoge Commissie tot Bescherming van de Maatschappij - Aard - Toepasselijkheid

GEVOLGEN VAN INTERNATIONALE NORMEN

F.22.0145.N 25 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250425.1N.11 AC nr. ...

Het Hof vraagt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie of voor de toepassing van de stand-stillbepaling van artikel 28, lid 3, a) en vierde lid en bijlage 15, punt 4, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 370 en bijlage X, deel A, sub 4, Richtlijn 2006/112/EG, een uitdrukkelijke wettelijke bepaling is vereist waarmee wordt afgeweken van de in artikel 26, lid 3, Richtlijn 77/388/EEG, thans artikel 309 Richtlijn 2006/112/EG, bepaalde btw-vrijstelling van reisbureaus voor reisdiensten buiten de Europese Unie (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen van internationale normen - Blijvende toepassing - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding Richtlijn - Standstill-bepaling - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde
- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

Gevolgen van internationale normen - Blijvende toepassing - Nationale maatregel vastgesteld na inwerkingtreding

Richtlijn - Standstill-bepaling - Expliciete afwijking van de Richtlijn - Vereiste

- Art. 370 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 309 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

P.21.0862.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.4 AC nr. ...

De voorrang van een internationaal verdrag op internrechtelijke wettelijke of grondwettelijke bepalingen veronderstelt dat de internationale rechtsnorm rechtstreekse werking heeft, met andere woorden dat die norm aan particulieren rechten kan verlenen waarop deze zich rechtstreeks voor de nationale rechter kunnen beroepen zonder dat ze voorafgaandelijk uitvoeringsmaatregelen behoeven in de interne rechtsorde (1). (1) Zie Cass. 27 mei 1971, Pas. 1971, 886 (in de rechtsleer vaak geciteerd als het "arrest Franco-Suisse Le Ski"); Cass. 13 mei 1996, AR S.95.0119.N, AC 1996, nr. 173.

Gevolgen van internationale normen - Voorrang op internrechtelijke wettelijke of grondwettelijke bepalingen - Voorwaarde - Rechtstreekse werking

P.17.1211.N 12 juni 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180612.2 AC nr. ...

In het licht van de verantwoording in het verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers die gevestigd zijn op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de Europese Economische Ruimte worden toegelaten tot het binnenlands goederenvervoer over de weg in België, en gelet op de wijze waarop dit koninklijk besluit nadere uitvoering geeft aan het in artikel 1.1 Verordening (EEG) nr. 3118/93 van de Raad van 25 oktober 1993 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder vervoersondernemers worden toegelaten tot het binnenlands goederenvervoer over de weg in een Lid-Staat waar zij niet gevestigd zijn, gehanteerd begrip van tijdelijkheid van het cabotagevervoer, voldoet het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 aan de vereisten van de artikelen 1, eerste lid, en 2 Wet van 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over zee, over de weg, de spoorweg of de waterweg, en de rechtspraak van het Hof van Justitie waaruit volgt dat de lidstaten maatregelen mogen vaststellen tot uitvoering van een verordening voor zover zij de rechtstreekse werking van de verordening niet belemmeren, niet verheimelijken dat die verordening een rechtshandeling is van de Unie en zij binnen de grenzen blijven van de aan de lidstaten toegekende beoordelingsmarge waarbij de lidstaten bij het uitvaardigen van deze uitvoeringsmaatregelen het evenredigheidsbeginsel moeten respecteren (1). (1) Zie Cass. 29 november 2016, AR P.14.1821.N, AC 2016, nr. 680.

Gevolgen van internationale normen

C.14.0092.N 23 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160623.2 AC nr. ...

De toepassing van artikel 23.1 EEX-Verordening primeert op de toepassing van artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, ook al is die bepaling van dwingend recht; de Belgische rechter voor wie de concessiegever wordt gedagvaard op grond van voormeld artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet, moet zich dus onbevoegd verklaren wanneer de concessieovereenkomst een geldig beding bevat in de zin van artikel 23.1 EEX-Verordening, dat het gerecht of de gerechten van een andere lidstaat aanwijst voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van de concessieovereenkomst zijn ontstaan.

Gevolgen van internationale normen - Internationale norm met rechtstreekse gevolgen in de interne rechtsorde - Strijdige internrechtelijke norm - Conflict - Voorrang - Toepassing - Koop - Concessieovereenkomst van alleenverkoop - Beëindiging - Geschillen - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Forumbeding dat gerechten van een andere Lidstaat van de Europese Unie aanwijst - Artikel 23.1 EEX-Verordening - Artikel 4, eerste lid, Alleenverkoopwet - Conflict - Voorrang

- Art. 4, eerste lid Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

- Art. 23.1 EEG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 dec. 2000

Een internationaalrechtelijke norm die rechtstreekse gevolgen heeft in de interne rechtsorde heeft voorrang op een internrechtelijke norm die daarmee in strijd is (1). (1) Zie Cass. 27 mei 1971, AC 1971, 960 (in de rechtsliteratuur vaak geciteerd als het "arrest Franco-Suisse Le Ski"); Cass. 14 januari 2016, AR F.14.0015.N, AC 2016, nr. ....., met concl. van advocaat-generaal D. THIJS; in dit laatste arrest werd deze regel, toegepast op het conflict tussen Europese en internrechtelijke normen, door het Hof omschreven als "de primauteit van het Unierecht".

Gevolgen van internationale normen - Internationale norm met rechtstreekse gevolgen in de interne rechtsorde - Strijdige internrechtelijke norm - Conflict - Voorrang

C.15.0433.N 9 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160609.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Gevolgen van internationale normen - Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 1, c) - Begrip

Gevolgen van internationale normen - Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 14, leden a) en b) - Artikel 18 - Begrip

Gevolgen van internationale normen - Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 9 - Begrip

De vorderingen betreffende de maatregelen van artikel 14, leden a) en b), van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart stemmen overeen met de vorderingen vermeld in artikel 2, §1, leden d) en e), van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976; uit artikel 1, c), van voormelde wet volgt dat deze vorderingen, voor wat de zeevaartuigen betreft, uitgesloten zijn van toepassing van de aansprakelijkheidsbeperking, zoals die door dit Verdrag geregeld is; uit artikel 18 van die wet en de wetsgeschiedenis blijkt evenwel dat de wetgever deze vorderingen, betreffende de zeevaartuigen, aan een eigen regeling van aansprakelijkheidsbeperking heeft onderworpen; aldus wil de wetgever de onbeperkte aansprakelijkheid matigen, die voor zeevaartuigen zou voortvloeien uit de uitsluiting van deze vorderingen uit de toepassing van voormeld Verdrag (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen van internationale normen - Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 14, leden a) en b) - Artikel 18 - Begrip

- Art. 2, § 1, leden d) en e) Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen

- Artt. 1, c), 14, leden a) en b), en 18 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

Krachtens artikel 9 van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart, dat artikel 273, §1, 1°, Wetboek van Koophandel heeft aangepast, is artikel 2, §1, leden d) en e), van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976, wel van toepassing op de binnenvaartuigen en de daarmee gelijkgestelde vaartuigen en drijvende tuigen; uit de wetsgeschiedenis volgt dat de wetgever hierdoor toepassing heeft gemaakt van artikel 15, §2, a), van dat Verdrag, op grond waarvan een Staat door middel van uitdrukkelijke bepalingen in zijn nationale wet, het stelsel van beperking van aansprakelijkheid kan regelen dat moet worden toegepast op schepen die volgens de wet van die Staat bestemd zijn voor de vaart op de binnenwateren; de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart bevat dan ook geen interne tegenstrijdigheid of incoherentie door te bepalen dat artikel 2, §1, leden d) en e), van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976, niet van toepassing is op de zeevaartuigen, maar wel op de binnenvaartuigen (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen van internationale normen - Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 9 - Begrip

- Artt. 2, § 1, leden d) en e), en 15, § 2, a) Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen

- Art. 9 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

Uit artikel 1, c), van de wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart en de wetsgeschiedenis volgt dat de wetgever hierdoor, enkel voor wat de zeevaartuigen betreft, toepassing heeft gemaakt van artikel 18 van het Verdrag betreffende de beperking van de aansprakelijkheid inzake zeevorderingen, opgemaakt te Londen op 19 november 1976, op grond waarvan elke Staat zich het recht kan voorbehouden de toepassing van artikel 2,§1, leden d) en e), van dit Verdrag uit te sluiten (1). (1) Zie concl. OM.

Gevolgen van internationale normen - Wet van 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse internationale akten inzake de zeevaart - Artikel 1, c) - Begrip

- Art. 18 Verdrag 19 november 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen

- Art. 1, c) Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

UITLEGGING

C.23.0393.N 11 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250411.1N.3 AC nr. ...

De rechtsverhouding tussen het bestuur en de ingeschreven student, zoals vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement en in de rechtspositieregeling van de student, is van contractuele aard, behoudens de in artikel II.274 VCHO bepaalde uitzondering (1). (1) Zie concl. OM.

Uitlegging - Rechtsverhouding tussen Hogeschool en student - Toetredingsovereenkomst - Contractuele aard

- Art. II.274 Codificatie 11 oktober 2013 van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs

- Art. II.273, § 1 Codificatie 11 oktober 2013 van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs

C.23.0399.F 13 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250313.1F.4 AC nr. ...

In zoverre de wet van 25 april 2014 de inhoud van artikel 23/1, § 2, WBN verduidelijkt, is ze een uitleggingswet (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 23/1 WBN, vóór de wijziging ervan door de wet van 25 april 2014.

Uitlegging - Nationaliteit - Bedrieglijke verkrijging van de nationaliteit - Vervallenverklaring van de nationaliteit - Risico op staatloosheid - Voorwaarde voor de vervallenverklaring van de nationaliteit - Wet 25 april 2014 - Kwalificatie van de wet

- Art. 23/1 Wetboek van de Belgische nationaliteit

C.22.0145.N 23 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221223.1N.6 AC nr. ...

Artikel 29ter WAM, zoals ingevoerd bij de vermelde wet van 31 mei 2017, voorziet in een aangepaste vergoedingsregel en is bijgevolg geen interpretatieve wetsbepaling (1). (1) Cass. 26 april 2018, AR C.17.0578.N, AC 2018, nr. 273; Cass. 7 april 2016, AR F.14.0097.N, AC 2016, nr. 245; Cass. 16 februari 2015, AR C.13.0524.F, AC 2015, nr. 115.

Uitlegging - Interpretatieve wet - Begrip

- Art. 29ter Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

P.21.1435.N 24 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de draagwijdte van een bepaling van een uitvoeringsreglementering is de rechter niet gebonden door de interpretatie ervan die na het uitvaardigen van die bepaling wordt verdedigd door leden van de uitvoerende macht, ook al betreft het de minister die bevoegd is voor het departement waartoe die uitvoeringsreglementering behoort, wanneer de rechter die draagwijdte anders beoordeelt dan de minister, miskent hij hierdoor niet het beginsel van de scheiding der machten.

Uitlegging - Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Interpretatie van een uitvoeringsreglementering - Rubriek 60 van Bijlage 1 Vlarem II - Standpunt van de Minister - Beoordeling van de reglementering door de rechter - Draagwijdte

---

F.21.0059.F 3 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211203.1F.6 AC nr. ...

Artikel 6 van de wet van 30 juni 2017 breidt de toepassing van artikel 444 van WIB92 geenszins uit tot een misdrijf dat hierin niet zou worden vermeld, maar maakt voortaan in artikel 444, eerste lid, uitdrukkelijk melding, om elk misverstand te voorkomen, van het geval van een laattijdige overlegging van de aangifte en bevestigt aldus de uitlegging van het begrip niet-aangifte zoals het, volgens de toenmalige vaststaande rechtspraak van het Hof, van meet af aan uit het geheel van de artikelen 305, 307, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 310, eerste lid, 346, 351, eerste lid, en 444, eerste lid, van dat wetboek voortvloeide (1). (1) Cass. 17 oktober 1977, AC 1978, 212; Cass. 5 september 1979, AC 1979-80, nr. 5; zie Cass. 15 maart 2018, AR F.17.0004.N, AC 2018, nr. 184, met andersluidende concl. van advocaat-generaal VAN DER FRAENEN.

Uitlegging - Inkomstenbelastingen - Aanslagprocedure - Belastingverhoging - Voorwaarde - Laattijdige overlegging van de aangifte - Toevoeging aan artikel 444 WIB92 door de wet van 30 juni 2017 - Aard van de toevoeging

- Art. 444, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

C.21.0095.F 19 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211119.1F.13 AC nr. ...

Krachtens een internationale gewoonteregel, uitgedrukt in artikel 1 van het Verdrag inzake de rechten en plichten van Staten, ondertekend te Montevideo op 26 december 1933, moet de staat aan de volgende voorwaarden voldoen: een bevolking, een afgebakend gebied, een overheid die een reëel en effectief gezag uitoefent, en het vermogen om met de andere staten relaties aan te gaan; het bestaan van een staat is niet afhankelijk van zijn erkenning door andere staten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734; Cass. 15 november 2018, AR D.17.0017.F, AC 2018, nr. 639.

Uitlegging - Internationaal gewoonterecht - Staat - Bestaanscriteria - Erkenning door andere staten

Het Montevideo-verdrag, waarbij België zich niet heeft aangesloten, is geen wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

Uitlegging - Montevideo-verdrag van 26 december 1933 - Omschrijving

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

De definitie van de staat op grond van de criteria van een bevolking, een afgebakend gebied, een regering die een reëel en effectief gezag uitoefent, en het vermogen om met andere staten relaties aan te gaan, vormt een internationale gewoonteregel waarvan de draagwijdte niet regionaal gebonden is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 734.

Uitlegging - Staat - Bestaanscriteria - Grondslag - Internationaal gewoonterecht

---

P.21.0476.N 29 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210629.2N.7 AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 1, § 1, eerste lid, van het ministerieel besluit van 18 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, blijkt dat de sluiting van handelszaken en winkels niet geldt voor dierenvoedingswinkels; die uitzondering is van toepassing op handelszaken en winkels voor dierenvoeding, zonder dat de uitzondering wordt beperkt tot de bedrijvigheid die betrekking heeft op dierenvoeding (1). (1) De feiten werden gepleegd op 21 maart 2020 zodat het ministerieel besluit van 18 maart 2020 van toepassing was.

Uitlegging - Ministerieel Besluit van 18 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken - Algemene sluiting handelszaken en winkels - Uitzondering

P.19.1164.N 10 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.7 AC nr. ...

De rechter kan een begrip opgenomen in een wetskrachtige akte uitleggen aan de hand van de definitie van een daarmee verband houdend begrip in een bepaling opgenomen in een andere wetskrachtige akte die eenzelfde doelstelling nastreeft; dat de beklaagde niet wordt vervolgd voor de overtreding van die andere wetskrachtige akte, doet daaraan geen afbreuk.

Uitlegging - Interpretatie van een wetskrachtige akte - Bepaling opgenomen in een andere wetskrachtige akte met dezelfde doelstelling

C.17.0620.N 14 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180914.3 AC nr. ...

Wanneer een samenwerkingsakkoord door een later samenwerkingsakkoord wordt gewijzigd, dan is op dit wijzigingsakkoord artikel 92bis van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot Hervorming der Instellingen van toepassing; hieruit volgt dat een wijzigingsakkoord dat bepalingen van een eerder akkoord wijzigt of nieuwe bepalingen eraan toevoegt die betrekking hebben op aangelegenheden die bij decreet worden geregeld, die de Gemeenschap of het Gewest zouden kunnen bezwaren of die Belgen persoonlijk zouden kunnen binden, eerst gevolg heeft nadat het instemming heeft verkregen bij decreet; wanneer een aanvankelijk samenwerkingsakkoord dat voor een bepaalde duur werd afgesloten wordt verlengd of wordt omgevormd tot een samenwerkingsakkoord voor onbepaalde duur, komt zulks neer op een wijziging van de samenwerkingsovereenkomst die desgevallend parlementaire instemming behoeft; de omstandigheid dat het oorspronkelijke samenwerkingsakkoord werd afgesloten voor de inwerkingtreding van de Bijzondere Wet van 16 juli 1993, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

Uitlegging

- Art. 92bis, § 1, eerste en tweede lid Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

De plaats of het opschrift van een wettelijke bepaling heeft als dusdanig geen normatieve waarde zodat het loutere feit dat de overige paragrafen van artikel 43quater Strafwetboek betrekking hebben op de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen, niet inhoudt dat ook de verbeurdverklaring op basis van paragraaf 4 hiertoe beperkt is; noch uit de tekst van artikel 43quater, § 4, Strafwetboek, noch in het licht van de wetsgeschiedenis en de doelstellingen van de wetgever kan worden afgeleid dat de verbeurdverklaring van het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie beperkt is tot vermogensvoordelen.

Uitlegging - Plaats op opschrift van een wettelijke bepaling

C.17.0578.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.12 AC nr. ...

Een interpretatieve wet is een wet die betreffende een punt waar de rechtsregel onzeker of betwist is, een oplossing geeft die door de rechtspraak had kunnen aangenomen worden (1); uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 31 mei 2017 tot wijziging van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen volgt dat artikel 29ter WAM, zoals ingevoerd bij de voormelde wet van 31 mei 2017, voorziet in een aangepaste vergoedingsregel en bijgevolg geen interpretatieve wetsbepaling is. (1) Cass. 7 april 2016, AR F.14.0097.N, AC 2016, nr. 245; Cass. 16 februari 2015, AR C.13.0524.F, AC 2015, nr. 115.

Uitlegging - Interpretatieve wet

- Art. 29ter Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

C.17.0320.N 22 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180322.8 AC nr. ...

Artikel 2 van de wet van 23 augustus 2015, dat een derde lid toevoegt aan artikel 1 van de wet van 29 augustus 1988 kan niet als een interpretatieve bepaling worden beschouwd, nu een interpretatieve wet een wet is die betreffende een punt waar de rechtsregel onzeker of betwist is een oplossing geeft die door de rechtspraak had kunnen worden aangenomen, maar deze de geïnterpreteerde wet niet kan wijzigen, aanvullen of opheffen (1). (1) Zie concl. OM.

Uitlegging - Interpretatieve wet - Wet op de erfregeling inzake landbouwbedrijven - Uitbreiding van het toepassingsgebied van een wet

- Art. 2 Wet 23 augustus 2015 tot wijziging van de wet van 29 augustus 1988 op de erfregeling inzake landbouwbedrijven met het oog op het bevorderen van de continuïteit

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Uitlegging - Interpretatieve wet - Wet op de erfregeling inzake landbouwbedrijven - Uitbreiding van het toepassingsgebied van een wet

---

C.16.0309.N 24 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.5 AC nr. ...

De kosten voor de technische hulpverleningswerkzaamheden die niet het gevolg zijn van een noodoproep om mensen te beschermen of te redden, blijven, krachtens de bepalingen van de Wet Civiele Bescherming 1963 en het koninklijk besluit van 25 april 2007 tot vaststelling van de opdrachten van de hulpdiensten die kunnen verhaald worden en diegene die gratis zijn, niet definitief ten laste van de gemeente en zij kan deze kosten verhalen op degene die aansprakelijk is voor de werkzaamheden.

Uitlegging - Wet Civiele Bescherming 1963 - Gemeente - Kosten voor technische hulpverleningswerkzaamheden - Verhaalbaarheid - Draagwijdte

- Art. 2, 2° KB 25 april 2007 tot vaststelling van de opdrachten van de hulpdiensten die kunnen verhaald worden en diegene die gratis zijn
- Artt. 1, 2bis, § 1, 4°, en 2bis/1, §§ 1 en 4 Wet 31 december 1963 betreffende de civile bescherming

---

P.16.0893.N 24 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.3 AC nr. ...

Een interpretatieve wet is een wet die betreffende een punt waar de rechtsregel onzeker of betwist is, een oplossing geeft die door de rechtspraak had kunnen worden aangenomen.

Uitlegging - Wet - Interpretatieve wet

Uit artikel 14, vierde lid, van het Decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap blijkt dat dit Agentschap enkel voor het bedrag van de tegemoetkoming uitgekeerd aan de persoon met een handicap in diens rechten treedt tegenover derden die krachtens andere wetten, decreten, ordonnanties of reglementaire bepalingen of krachtens het gemeen recht voor dezelfde schade vergoeding verschuldigd zijn en dat volgens deze bepaling waarvan de rechtsregel niet onzeker, noch voor betwisting vatbaar is, de subrogatie van het Agentschap geen betrekking heeft op de tegemoetkomingen die het heeft uitgekeerd aan derden ten behoeve van de persoon met een handicap; artikel 39 van het Decreet van 21 juni 2013 houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin breidt de subrogatie van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap uit tot de tegemoetkomingen die het heeft uitgekeerd voor de persoon met een handicap waardoor zij niet meer beperkt is tot de tegemoetkomingen aan deze persoon waaruit volgt dat artikel 39 van het Decreet van 21 juni 2013 een wijziging inhoudt van artikel 14, vierde lid, van het Decreet van 7 mei 2004 en bijgevolg geen interpretatieve bepaling is.

Uitlegging - Decreet - Artikel 39 van het Decreet van 21 juni 2013 houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Subrogatie - Aard

---

C.14.0003.F 15 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161215.4 AC nr. ...

Artikel 156 van de wet van 6 mei 2009 houdende diverse bepalingen is een uitleggende bepaling in zoverre zij de inhoud van artikel 88, § 1, Wet Economische Mededinging verduidelijkt; bijgevolg wordt voornoemd artikel 88, § 1 geacht steeds de betekenis te hebben gehad die door voornoemd artikel 156 wordt vastgesteld (1). (1) Over de werking van de uitleggingswet, zie met name Cass. 7 april 2016, AR F.14.0097.N, AC 2016, nr...; Cass. 19 mei 2014, AR C.13.0310.N, AC 2014, nr. 355 en Cass. 4 november 1996 (voltallige zitting), AR S.96.0028.F, AC 1996, nr. 412 met noot en concl. van advocaat-generaal Leclercq.

Uitlegging - Wet van 6 mei 2009 houdende diverse bepalingen - Artikel 156 - Draagwijdte - Wet Economische Mededinging - Artikel 88, § 1

- Art. 88, § 1 Wet tot bescherming van de economische mededinging, gecoördineerd op 15 september 2006
- Art. 156 Wet 6 mei 2009 houdende diverse bepalingen

F.14.0097.N 7 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160407.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Uitlegging - Interpretatieve wet

Een interpretatieve wet is een wet die betreffende een punt waar de rechtsregel onzeker of betwist is een oplossing geeft die door de rechtspraak had kunnen worden aangenomen; wanneer een interpretatieve wet de draagwijdte van een wetsbepaling verduidelijkt, belet dit niet dat de rechter vaststelt dat een concrete toestand ook voor de interpretatieve wet reeds met zekerheid onder het toepassingsgebied van de geïnterpreteerde wet viel (1). (1) Zie concl. OM.

Uitlegging - Interpretatieve wet

C.14.0428.N 3 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151203.13 AC nr. ...

Artikel 76 van het Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004, dat met ingang van 1 januari 2004 artikel 32, §1, Wet Economische Expansie verving, strekt er, net zoals artikel 32, §1, Wet Economische Expansie, toe het gebruik of het verwerven van gronden afhankelijk te maken van de bestendiging van de economische bedrijvigheid die erop wordt uitgeoefend en voorziet daartoe onder meer in een eigen verplichte regeling van terugkoop die geenszins gelijkstaat met de privaatrechtelijke bepalingen in het Burgerlijk wetboek over het recht van wederinkoop; hieruit vloeit voort dat de termijn van vijf jaren tot dewelke artikel 1660 Burgerlijk Wetboek het recht van wederinkoop, bedoeld in artikel 1659 Burgerlijk Wetboek, beperkt, ook onder de gelding van artikel 76 van het Decreet van 19 december 2003, niet van toepassing is op het in artikel 76 van het Decreet van 19 december 2003 bedoelde terugkooprecht (1). (1) Zie concl. OM.

Uitlegging - Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 - Artikel 76 - Strekking en doelstelling - Eigen beperkte regeling van terugkoop

- Artt. 1659 en 1660 Burgerlijk Wetboek
- Art. 76 Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

Uitlegging - Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 - Artikel 76 - Strekking en doelstelling - Eigen beperkte regeling van terugkoop

WERKING IN DE TIJD EN IN DE RUIMTE

F.10.0058.F 29 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250929.3F.1 AC nr. ...

Uit de ontstaansgeschiedenis van artikel 49 van de programmawet van 9 juli 2004 blijkt dat de invoering van die wetsbepaling wordt verantwoord door het feit dat de regelmatigheid van de stuiting van de verjaring van de betwiste belastingen door de betekening van een bevel tot betaling, steeds werd erkend tot het Hof de arresten van 10 oktober 2002 en 21 februari 2003 heeft gewezen en dat die wetsbepaling werd aangenomen om de financiële belangen van de Schatkist te vrijwaren; die wetsbepaling, die moet voorkomen dat bepaalde belastingplichtigen een niet door de wetgever bedoeld voordeel zouden genieten en die in overeenstemming is met het algemeen belang en noodzakelijk is om de betaling te verzekeren van de belastingen, waarvan de wetgever geenszins de aanslagregels heeft gewijzigd, is verenigbaar met artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd van artikel 49 Programmawet 9 juli 2004.

- Art. 49 Programmawet 9 juli 2004

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

C.24.0390.N 4 september 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250904.1N.4 AC nr. ...

Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017 vindt geen toepassing op een vergoedingsaanspraak die het voorwerp uitmaakt van een op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet hangende gerechtelijke onteigeningsprocedure en waarin de provisionele onteigeningsvergoeding voor die datum reeds bij vonnis werd vastgesteld en het recht op de onteigeningsvergoeding definitief is ontstaan (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Vergoedingsaanspraak - Hangende gerechtelijke onteigeningsprocedure - Planologische neutraliteit - Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017 - Werking in de tijd

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.24.0081.N 27 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250627.1N.8 AC nr. ...

Inzake het bepalen van de peildatum moet toepassing worden gemaakt van de artikelen 642 en 643 Wetboek van Vennootschappen wanneer de vordering tot uittreding werd ingesteld voor 1 mei 2019; artikel 2:69 WVV is van toepassing wanneer de vordering wordt ingesteld vanaf 1 mei 2019 (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - WVV - Vordering tot uittreding

- Art. 39, § 5 Wet 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen

- Art. 38 Wet 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen

S.23.0052.F 23 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250623.3F.1 AC nr. ...

De wet beschikt alleen voor de toekomst en heeft in de regel geen terugwerkende kracht; behoudens andersluidende bepalingen is de nieuwe wet niet alleen van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder de nieuwe wet, voor zover dit geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de wetten

- Art. 14 KB 2 januari 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen

- Art. 1.2 Burgerlijk Wetboek - Boek 1: Algemene bepalingen

Een wet die voorziet in nieuwe cumulatievoorwaarden van onderbrekingsuitkeringen met de uitoefening van een zelfstandige nevenactiviteit in geval van vermindering van de arbeidsprestaties, regelt die cumulatie niet in de loop van een periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van die wet (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Onderbrekingsuitkeringen - Cumulatie met een zelfstandige nevenactiviteit - Cumulatievoorwaarden - Wijziging van die voorwaarden

- Art. 14 KB 2 januari 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen
- Art. 1.2 Burgerlijk Wetboek - Boek 1: Algemene bepalingen

P.25.0829.F 18 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250618.2F.20 AC nr. ...

Krachtens artikel 1.2 Burgerlijk Wetboek is de nieuwe wet, behoudens andersluidende bepaling, van toepassing op de toekomstige gevolgen van onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder de nieuwe wet, voor zover dit geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; hieruit volgt dat het onderzoeksgerecht naar recht kan oordelen dat, vóór de invoeging, in de Vreemdelingenwet, van artikel 74/24 door de wet van 12 mei 2024, het in dat artikel bedoelde begeleidingstraject reeds was ingevoerd en dat het vreemdelingen tegen wie een bevel om het grondgebied te verlaten was uitgevaardigd, de mogelijkheid bood een minder dwingende maatregel dan een vasthouding in een gesloten centrum te genieten, zodat de vreemdeling zich in geval van niet-naleving van die maatregel reeds aan een risico op vasthouding en op een gedwongen terugkeer blootstelde.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Vreemdelingen - Wet 12 mei 2024 tot invoering van het aanklampende begeleidingstraject in het kader van een terugkeer- of overdrachtsprocedure - Begeleidingstraject voorgesteld vóór de inwerkingtreding van de wet - Niet-naleving van het begeleidingstraject - Gevolg

- Art. 74/25 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 74/24 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 1.2 Burgerlijk Wetboek - Boek 1: Algemene bepalingen

C.24.0033.F 12 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250512.3F.2 AC nr. ...

Wanneer de feitenrechter de buitenlandse wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de uitlegging die eraan wordt gegeven in het land van oorsprong; het Hof van Cassatie onderzoekt of de beslissing van de feitenrechter met die uitlegging overeenstemt (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2018, AR C.15.0354.F, AC 2018, nr. 333, met concl. van advocaat-generaal de Koster op datum in Pas.; Cass. 27 januari 2017, AR C.15.0238.N, AC 2017, nr. 62 met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 18 maart 2013, AR C.12.0031.F, AC 2013, nr. 192, met concl. van advocaat-generaal Genicot op datum in Pas.; Cass. 4 november 2010, AR C.07.0191.F, AC 2010, nr. 653 met concl. van advocaat-generaal de Koster op datum in Pas.; Cass. 12 januari 2009, AR C.07.0269.F, AC 2009, nr. 21; Cass. 9 oktober 1980, AR nr. 6142, AC 1980-81, nr. 90 met concl. van advocaat-generaal Krings op datum in Pas.

Werking in de tijd en in de ruimte - Vreemde wet - Toepassing - Uitlegging - Rechter - Verplichting

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

Werking in de tijd en in de ruimte - Vreemde wet - Toepassing - Uitlegging - Rol van het Hof van Cassatie

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.24.0266.F 28 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250428.3F.5 AC nr. ...

Het verbod voor de rechter om over te gaan tot een herziening ten gronde van de buitenlandse rechterlijke beslissing, belet niet dat hij ze uitvoerbaar kan verklaren ten aanzien van een persoon die niet als partij bij die beslissing wordt vermeld, wanneer de overdracht van de verplichtingen aan die persoon wordt vastgesteld door een rechterlijke beslissing waarvan hij aldus de uitwerking erkent (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Uitvoerbaarverklaring - Bevoegdheid van de rechter - Verbod op een herziening ten gronde - Draagwijdte - Buitenlandse beslissing uitvoerbaar verklaard ten aanzien van een persoon die niet als partij bij die beslissing wordt vermeld - Voorwaarden

- Art. 25 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 23 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Art. 22, § 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

P.25.0067.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.5 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een daad niet strafbaar is krachtens de nieuwe wet die na het plegen van die daad in werking is getreden, volgt niet dat ze niet zou kunnen worden bestraft krachtens een andere wettelijke bepaling die daarentegen zowel op de datum van het misdrijf als op de datum van het vonnis van kracht was; dit is het geval wanneer de beklaagde niet werd veroordeeld wegens schending van artikel 3.44 Wetboek van Vennootschappen, dat niet bestond op het ogenblik waarop het misdrijf werd gepleegd, maar van de artikelen 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek, aangezien de herkwalificatie van de litigieuze boekingen de identiteit ervan niet wijzigen (1). (1) Zie Cass. 25 september 2024, AR P.24.0567.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240925.2F.6

Werking in de tijd en in de ruimte - Bepaling die na de feiten in werking is getreden - Andere bepaling die op het ogenblik van de feiten van toepassing was - Herkwalificatie - Toepassing

- Art. 3.44 Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019
- Art. 127 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 214 Strafwetboek
- Art. 213 Strafwetboek
- Art. 197 Strafwetboek
- Art. 196 Strafwetboek
- Art. 193 Strafwetboek
- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

P.25.0155.F 23 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250423.2F.3 AC nr. ...

De nieuwe wet is van toepassing op alle proceshandelingen die na de inwerkingtreding van die wet zijn gesteld, onverminderd de handelingen die reeds onder vigeur van de vroegere wet zijn gesteld; hieruit volgt dat een wet die de verjaringsregeling wijzigt, van toepassing is op alle strafvorderingen die vóór de datum van inwerkingtreding van die wet zijn ontstaan maar op dat ogenblik nog niet zijn verjaard krachtens de oude wet; ze heeft geen terugwerkende kracht; de appelrechters stellen wettig vast dat de strafvordering noch op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet noch krachtens die nieuwe wet is verjaard op het ogenblik van hun uitspraak, wanneer zij vaststellen dat de laatste verjaringsstuitende daad die in de oorspronkelijke termijn is gesteld, bestaat in de oproeping tot verschijning voor de politierechtbank en dat de wet van 9 april 2024 in werking is getreden op 28 april 2024, dus vóór het verstrijken van de tweede verjaringstermijn (1). (1) Zie Cass. 18 december 2024, AR P.24.1371.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241218.2F.2 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch; M-A BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., Brugge, La Charte, 2025, 99.

Werking in de tijd en in de ruimte - Procedurewet - Verjaring - Strafzaken - Onmiddellijke toepassing - Geen terugwerkende kracht - Handeling gesteld onder vigeur van de eerdere wet - Uitwerking

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 22 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.24.1400.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.55 AC nr. ...

Aangezien het decreet 1976 met ingang van 1 januari 2015 werd opgeheven en vervangen door het Onroerenderfgoeddecreet en in dit laatste met ingang van 1 januari 2023 strafbepalingen werden ingevoerd betreffende het niet naleven van de in artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2°, bepaalde meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen van handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten, volgt daaruit dat geen enkele andere bepaling deze gedraging strafbaar stelde tot 1 januari 2023, zodat ingevolge de bepalingen van artikel 7.1 EVRM, 15 IVBPR, 12 Grondwet en 2 Strafwetboek de veroordeling van een beklaagde uit hoofde van deze gedraging, gepleegd voor 1 januari 2023 niet naar recht verantwoord is.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Stedenbouw - Opheffing van het decreet 1976 en vervanging door het Onroerenderfgoeddecreet - Handelingen aan of in beschermde stads- of dorpsgezichten - Meldingsplicht aan het college van burgemeester en schepenen - Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet - Invoering van strafbepalingen met ingang van 1 januari 2023 bij het niet naleven van de meldingsplicht - Artikel 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Veroordeling van een beklaagde voor feiten gepleegd voor deze datum - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 6.4.4, § 1, eerste lid, 2° Decreet 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is, zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen zodat indien de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de bewezenverklaarde incriminatieperiode werden gewijzigd, de rechter behalve de wetsbepalingen in verband met de toegepaste straffen de wetsbepalingen dient te vermelden die de feiten gedurende de volledige bewezenverklaarde incriminatieperiode strafbaar stellen en aan deze verplichtingen is voldaan als de rechter de telastleggingen van de dagvaarding weergeeft met vermelding van de toepasselijke wetsbepalingen.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Legaliteitsbeginsel - Wijziging van de misdrijfomschrijving door de wetgever na het plegen van het misdrijf - Veroordeling van beklaagde - Voorwaarden - Vermelding van de strafbepalingen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Noch de omstandigheden die vermeld worden in het oude artikel 375, eerste lid, Strafwetboek noch, volgens de wil van de wetgever die hij heeft uitgedrukt tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet die geleid heeft tot de goedkeuring van artikel 417/5 van dat wetboek, die welke zijn opgenomen in de definitie die in de laatstgenoemde bepaling voorkomt (1), vormen een limitatieve opsomming; artikel 417/5 Strafwetboek is aldus geen wet die een gedraging bestraft die voorheen niet werd bestraft (2);die bepaling voert evenmin een nieuwe straf in en verzwaart een reeds bestaande straf niet; artikel 2 Strafwetboek is derhalve niet van toepassing (3). (1) Wat betreft het oude artikel 375 Strafwetboek, zie Cass. 25 september 2007, R.W., 2007, p. 1503, met noot S. VANDROMME, "Afwezigheid van toestemming bij het misdrijf van verkrachting", geciteerd in de memorie van toelichting van het wetsontwerp houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, Parl. St. Kamer., 55 2141/001, p. 16. Wat betreft het nieuwe artikel 417/5 van dat wetboek, met de titel "Definitie van toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht", ingevoegd door artikel 5 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek en inzake de bevoegdheid om in rechte op te treden met betrekking tot het seksueel strafrecht, BS 30 maart 2022: zie memorie van toelichting van het wetsontwerp, o.c., p. 18. (2) Zie I. WATTIER, "L'atteinte à l'intégrité sexuelles, le viol, le voyeurisme et la diffusion non consentie de contenus à caractère sexuel", in H. Bosly en Ch. De Valkeneer (dir.), Les infractions, t. 3, Les infractions contre l'intégrité sexuelle, l'ordre des familles, la moralité publique, les mineurs et les personnes vulnérables, 2de uitg., Larcier, 2024, p. 135. Die wil wordt inzake aanranding van de eerbaarheid duidelijk uitgedrukt in de memorie van toelichting, o. c., p. 25: "het is aangewezen de jurisprudentie, in het bijzonder deze van het Hof van Cassatie, niet verloren te laten gaan, zodat er geen interpretatie- of overgangsproblemen ontstaan. Het moet worden benadrukt dat dezelfde strafbare gedraging wordt geviseerd. De naamswijziging zal dus niet tot gevolg hebben dat bepaalde gedragingen voorheen strafbaar gesteld als 'aanranding van de eerbaarheid' niet meer worden geviseerd". (3) Zie Cass. 12 november 2019, AR P.19.0566.N, Pas. 2019, nr. 584, wat betreft de voorgaande wijziging van (oud) artikel 375 Strafwetboek door de wet van 5 februari 2016 tot invoeging van nieuwe indicatoren inzake het gebrek aan toestemming in seksuele betrekkingen: volgens het Hof gaat het hier dus niet om een uitbreiding van het toepassingsgebied van de telastlegging van verkrachting, maar om een bekrachtiging, door de wet, van eerdere rechtspraak.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Verkrachting - Bestanddelen - Toestemming - Begrip - Omstandigheden respectievelijk vermeld in oud artikel 375, eerste lid, en nieuw artikel 417/5, Strafwetboek - (Niet-)limitatieve opsomming - (Geen) nieuwe wet die een gedraging bestraft die niet eerder werd bestraft en aldus een nieuwe straf invoert of de straf verzwaart - (Geen) toepassing van artikel 2 Strafwetboek

- Art. 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 417/5 nieuw Strafwetboek
- Art. 375, eerste lid, oud Strafwetboek

P.22.1145.F 19 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.12 AC nr. ...

De oude artikelen 479 tot 482bis Wetboek van Strafvordering moeten in die zin worden begrepen dat de zaak, na afloop van het door het Hof van Cassatie gevorderde gerechtelijk onderzoek, naar laatstgenoemde moet worden verwezen, wiens bevoegdheid in deze procedure vergelijkbaar is met die van een onderzoeksgerecht dat, in het kader van een tegensprekelijke procedure, overgaat tot de regeling van de rechtspleging en naar aanleiding daarvan onderzoekt of de bezwaren volstaan en de procedure regelmatig is gevoerd (1); uit de samenlezing van het eerste en het tweede lid van artikel 147 van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, alsook uit de parlementaire voorbereiding van die wet (2) volgt dat de wetgever niet heeft willen afwijken van het in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek bedoelde beginsel volgens hetwelk de wetten op de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen, zonder dat zij worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor zij op geldige wijze aanhangig zijn; indien de kamer van het Hof van Cassatie die kennisneemt van de cassatieberoepen in criminele en correctionele zaken regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van die wet, blijft ze bevoegd om tot die regeling over te gaan indien ze uitspraak doet na die inwerkingtreding, en dit zelfs als de inverdenkinggestelde – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering (3). (1) Zie AGwH 20 oktober 2016, nr. 131/2016, ECLI:BE:GHCC:2016:ARR.131; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0618.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22, AC 2020, nr. 444; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0811.N, ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.4, AC 2019, nr. 627, met concl. van advocaat-generaal m.o. DE SMET, ECLI:BE:CASS:2019:CONC.20191126.2N.4; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (uitg.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160. (2) Parl. St. Kamer, nr. 55/3945. (3) In dit geval was de inverdenkinggestelde een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep te Brussel, die vervolgd werd wegens misdaden of wanbedrijven die zij buiten haar ambt had gepleegd, zodat zij een magistraat was zoals bedoeld in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, maar geen "betrokken magistraat" in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering. Overeenkomstig artikel 147 van de voormelde wet van 15 mei 2024 was de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Luik bevoegd geweest om, na afloop van het door dat hof van beroep gevoerde onderzoek, tot de regeling van de rechtspleging over te gaan, indien het Hof van Cassatie niet daartoe was gevorderd vóór de inwerkingtreding van die wet. (M.N.B.)

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de inverdenkinggestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de inverdenkinggestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 482 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 479 oud Wetboek van Strafvordering
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

De verwijzing van de inverdenkinggestelde die bevolen wordt na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, moet geschieden voor de rechter die krachtens het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering bevoegd is om kennis te nemen van de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde gecorrectionaliseerde misdaden of wanbedrijven waarvan hij wordt verdacht en, in voorkomend geval, bij samenhang van de hem ten laste gelegde schendingen van WAM en van de Wegverkeerswet waarvan hij wordt verdacht; indien de inverdenkinggestelde aldus een magistraat was die bedoeld werd in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht was op het ogenblik waarop het gerechtelijk onderzoek werd ingesteld, maar – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht is op het ogenblik van de regeling van de rechtspleging, zal hij verwezen worden naar de territoriaal bevoegde correctionele rechtbank (1). (1) Krachtens artikel 156 van de voormelde wet van 15 mei 2024 is artikel 43 van die wet, tot wijziging van de artikelen 479 tot 503bis Wetboek van Strafvordering betreffende de vervolging en het onderzoek van misdaden en wanbedrijven die aan magistraten ten laste worden gelegd (de regeling die bekendstaat onder het misleidende begrip "voorrecht van rechtsmacht"), in werking getreden zes maanden na de bekendmaking – op 28 mei 2024 – van die wet in het Belgisch Staatsblad, dus op 28 november 2024. De vordering van het OM, die werd ondertekend en neergelegd op de griffie van het Hof op 12 september 2024, dus nog vóór die inwerkingtreding, beoogde, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering die op dat ogenblik nog van toepassing waren, de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het hof van beroep te Luik, en meer bepaald naar de eerste voorzitter van dat hof naar wie de zaak bij arrest van 28 september 2022 van het Hof was verwezen opdat hij een magistraat aanwees die het ambt van onderzoeksrechter zou uitoefenen. Ten gevolge van een verzoek van de inverdenkinggestelde om bijkomende onderzoekshandelingen is het Hof pas tot de regeling van de rechtspleging overgegaan op 19 februari 2025, dus na de inwerkingtreding van de voormelde wet van 15 mei 2024. Aangezien de inverdenkinggestelde op het ogenblik van de feiten plaatsvervangend raadsheer was en dus geen "betrokken magistraat" was in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, heeft het OM mondeling gevorderd om de zaak te verwijzen naar de Franstalige correctionele rechtbank te Brussel, bij gebrek aan een bevoegdheidscriterium ratione loci, zoals bedoeld in artikel 139 Wetboek van Strafvordering, dat de zaak aan een ander arrondissement zou toewijzen. (M.N.B.)

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

- Art. 479 nieuw Wetboek van Strafvordering
- Art. 139 Wetboek van Strafvordering
- Art. 147 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II
- Art. 43 Wet 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II

Een vennootschapsbestuurder die op een gegeven ogenblik voorafgaand aan het faillissement wist of behoorde te weten dat er kennelijk geen vooruitzicht was om de onderneming of haar activiteiten te behouden en een faillissement te vermijden, kan aansprakelijk worden gesteld voor het geheel of een deel van de schulden van de onderneming ten belope van het tekort jegens de boedel indien hij vanaf dat ogenblik niet heeft gehandeld zoals een normaal voorzichtig en zorgvuldig bestuurder in dezelfde omstandigheden zou hebben gehandeld, ongeacht in welke mate de fout van de vennootschapsbestuurder heeft bijdragen tot het netto-passief van de onderneming; hieruit volgt dat geen oorzakelijk verband tussen de fout van de bestuurder en het ontstaan van het passief van de onderneming vereist is.

Werking in de tijd en in de ruimte - Kennelijk verloren deficitaire onderneming - Aansprakelijkheid bestuurder - Voortduren fout na inwerkingtreding aansprakelijkheid

- Art. XX.227, § 1 Wetboek van economisch recht

P.25.0062.N 4 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250204.2N.16 AC nr. ...

Uit de artikelen 16, eerste en tweede lid, en 17, tweede lid, van de wet van 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder volgt dat, wat betreft de uitvoering van vrijheidsstraffen uitgesproken na 1 september 2023 met een uitvoerbaar gedeelte van twee jaar of minder, maar zes maanden of meer, dat: 1° de regeling in beginsel enkel van toepassing is op veroordeelden die uitsluitend een veroordelende beslissing ondergaan die hen heeft veroordeeld tot een vrijheidsstraf van drie jaar of minder, uitgesproken na de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafuitvoering, voor zover die veroordelende beslissing kracht van gewijsde heeft verkregen; dit betreft de vereiste van een "nieuwe" veroordeling; 2° voor zij die een dergelijke nieuwe veroordeling ondergaan, de regeling evenwel ook van toepassing is indien er daarnaast een straf in uitvoering komt die werd uitgesproken voor de inwerkingtreding van de Operationaliseringswet Strafuitvoering en dus een "oude" veroordeling betreft (1). (1) Zie vordering OM op basis van art. 442 Wetboek van Strafvordering.

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechter - Effectieve gevangenisstraffen tot twee jaar - Uitvoering van een veroordeling tot een vrijheidsstraf uitgesproken na 1 september 2023 - Bijkomende gevangenisstraf met uitstel uitgesproken vóór 1 september 2023 en die pas na die datum wordt ten uitvoer gelegd wegens herroeping van het uitstel - Verzoek tot het bekomen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Beslissing van onbevoegdheid - Toelaatbaarheid - Toepassing van de regels van inwerkingtreding van de Wet Operationalisering Strafuitvoering

- Art. 17, tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder
- Art. 16, eerste en tweede lid Wet 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van vrijheidsstraffen van drie jaar of minder

S.23.0011.F 13 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231113.3F.6 AC nr. ...

De door artikel 8.4, vijfde lid, Burgerlijk Wetboek aan de rechter verleende bevoegdheid om te bepalen wie de bewijslast draagt, maakt deel uit van de procedure; hieruit volgt dat die bepaling onmiddellijk van toepassing is op de lopende procedure (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Nieuwe wet - Bewijslast - Overeenkomst - Bevoegdheid van de rechter - Aard - Gevolg

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 8.4, vijfde lid Burgerlijk Wetboek - Boek 8: Bewijs

P.23.0449.F 28 juni 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230628.2F.1 AC nr. ...

Artikel 114 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht heeft het in artikel 8, § 1, eerste lid, Probatiewet, bedoelde verbod afgeschaft wanneer de beklaagde al eerder was veroordeeld tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan drie jaar; overeenkomstig artikel 2, tweede lid, Strafwetboek is artikel 114 van de wet van 2022 onmiddellijk van toepassing op de feiten die vóór de inwerkingtreding van die wet waren gepleegd maar op die datum nog niet definitief waren berecht (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat het in het arrest vermelde antecedent van de eiser, namelijk één jaar gevangenisstraf, wel als grondslag kan dienen voor de omstandigheid van wettelijke herhaling, maar niet in de weg staat aan de toekenning van het probatieuitstel op grond van artikel 8, § 1, eerste lid, Probatiewet, en dit niet alleen in de versie van die bepaling op de datum van het arrest (dus zoals gewijzigd door artikel 114 van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, in werking getreden op 1 juni 2022 krachtens artikel 118 van diezelfde wet), maar ook in haar vorige versie.

Werking in de tijd en in de ruimte - Probatieuitstel - Voorwaarde verbonden aan de antecedenten - Afschaffing - Toepassing ratione temporis

- Art. 8, § 1 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

P.21.1494.F 3 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230503.2F.2 AC nr. ...

Artikel 12, tweede lid, Grondwet, dat bepaalt dat niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft, verbiedt de rechter die kennisneemt van het beroep van de overtreder tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar die hem een administratieve geldboete of het herstel van de plaats in de vorige staat oplegt en die dient te onderzoeken of die ambtenaar de door het Milieuwetboek voorgeschreven termijnen heeft nageleefd zoals deze van toepassing zijn op de feiten van de zaak, niet om rekening te houden met de omstandigheid dat de wetgever die termijnen heeft opgeschort.

Werking in de tijd en in de ruimte - Milieurecht - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Artikel 12 Grondwet 1994 - Beginsel van legaliteit van de vervolging

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20
- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020
- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

De bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 betreffende de tijdelijke opschorting van dwingende termijnen en termijnen voor het indienen van beroepen vastgesteld in de gezamenlijke Waalse wetgeving en reglementering (...) en nr. 20 van 18 april 2020 tot verlenging van die termijnen stellen geen feit strafbaar dat dit niet was toen het werd gepleegd en verergeren de straf van een bestaand misdrijf niet, maar schorten enkel de termijn op, na het verstrijken waarvan de sanctionerend ambtenaar noch een administratieve geldboete noch het herstel van de plaats in de vorige staat nog kan opleggen aan de overtreder (1); het voorwerp van die besluiten houdt geen verband met artikel 7.1 EVRM, waarin het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet is vastgelegd (2). (1) Zie AGwH 4 april 2019, nr. 54/2019, § B.5.1. (2) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 224-225.

Werking in de tijd en in de ruimte - Milieurecht - Wallonië - Door de sanctionerend ambtenaar opgelegd herstel van de plaats in de vorige staat - Termijn - Opschorting ingevoerd of verlengd door de bijzonderemachtenbesluiten van de Waalse regering nr. 2 van 18 maart 2020 en nr. 20 van 18 april 2020 ("coronavirus Covid-19") - Beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet - (Geen) Toepassing

- Art. 3 Besluit van de Waalse Regering 18 april 2020 van bijzondere machten nr. 20
- Art. 1 Besluit van de Waalse Regering van bijzondere machten nr. 2 van 18 maart 2020
- Art. D163 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Strafwetboek

P.21.1454.N 2 mei 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.10 AC nr. ...

Uit de artikelen 42, 3°, en 43bis Strafwetboek en artikel 6, tweede lid, Probatiewet, volgt dat de straf van de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen zowel in de voor als in de na 17 april 2014 geldende versie van artikel 6, tweede lid, Probatiewet een facultatief karakter had en heeft.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 6, tweede lid, Probatiewet - Wetswijziging - Opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 6, tweede lid, Probatiewet - Wetswijziging - Opschorting - Bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen - Facultatief karakter - Invloed

- Art. 6 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

C.22.0236.F 13 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230213.3F.6 AC nr. ...

Bij gebrek aan een rechtsfeit van ingeslotenheid krachtens artikel 682 Oud Burgerlijk Wetboek, omdat de eigenaar of de gebruiker van een naburig erf de toegang tot de openbare weg duldt en aldus mogelijk maakt, is artikel 3.135 Burgerlijk Wetboek van toepassing vanaf de inwerkingtreding ervan (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr. 112. .

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Geen ingesloten erf krachtens artikel 682 Oud Burgerlijk Wetboek - Artikel 3.135 Burgerlijk Wetboek - Toepassing - Tijdstip

- Art. 3.135 Burgerlijk Wetboek - Boek 3: "Goederen"

De wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek, die in werking is getreden op 1 september 2021, is van toepassing op alle rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na haar inwerkingtreding; tenzij partijen anders zijn overeengekomen, is ze niet van toepassing 1° op de toekomstige gevolgen van rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden vóór haar inwerkingtreding, 2° op rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na haar inwerkingtreding en die betrekking hebben op zakelijke rechten die ontstaan uit een rechtshandeling of rechtsfeit dat heeft plaatsgevonden vóór haar inwerkingtreding; de bepalingen van deze wet kunnen geen afbreuk doen aan de rechten die zouden zijn verkregen vóór de inwerkingtreding van deze wet (1). (1) Zie concl. OM . in Pas. 2023, nr.112 .

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek - Inwerkingtreding

- Art. 37, § 1 Wet 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek
- Art. 37, § 1 Burgerlijk Wetboek - Boek 3: "Goederen"

S.22.0078.F 13 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230213.3F.4 AC nr. ...

Het buitenlands recht wordt toegepast volgens de uitlegging die hieraan in het buitenland wordt gegeven; het arrest miskent deze regel wanneer het de Luxemburgse wet niet toepast in de uitlegging die hieraan in Luxemburg wordt gegeven, maar in een andere uitlegging die het arrest overtuigender acht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2023, nr. 113.

Werking in de tijd en in de ruimte - Vreemde wet - Toepassing - Uitlegging - Rechter - Verplichting

- Art. 15, § 1, tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

C.21.0169.F 8 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221208.1F.6 AC nr. ...

Wanneer de nieuwe wet bepaalt dat ze van toepassing is op de lopende overeenkomsten, is ze niet enkel van toepassing op de toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten.

Werking in de tijd en in de ruimte - Nieuwe wet - Toepassing op de lopende overeenkomsten - Omvang

- Art. 121, § 7 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0502.F 28 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221128.3F.4 AC nr. ...

De gevolgen van de vonnissen worden geregeld door de wet die van kracht is op de datum van hun uitspraak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 770.

Werking in de tijd en in de ruimte - Gevolgen van de vonnissen - Toepasselijke wet

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0001.F 24 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221124.1F.5 AC nr. ...

De bepalingen van het tweede en het vierde lid van artikel 81, § 1, BWRO zijn identiek aan die welke vervat waren in het tweede en het vierde lid van artikel 37 van de organieke wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw; het koninklijk besluit van 24 oktober 1978 tot uitvoering van artikel 37, tweede lid, van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, dat niet werd opgeheven door de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, is, overeenkomstig artikel 331 BWRO, in dat gewest van kracht gebleven.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Stedenbouw - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Ruimtelijke ordening - Besluit tot bescherming van een persceel - Bouwverbod - Minderwaarde - Vergoeding - Toepasselijke bepalingen

- Art. 37, tweede en vierde lid Wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw
- Artt. 81, § 1, eerste, tweede en vierde lid en 331 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

P.22.1006.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.9 AC nr. ...

Wanneer het aan de beklaagde tenlastegelegde feit strafbaar wordt gesteld bij een ten tijde van het vonnis opgeheven wet, kan de rechter het misdrijf enkel bewezen verklaren wanneer hij vaststelt dat het onder de oude strafwet strafbaar gestelde feit met toepassing van de nieuwe wet strafbaar blijft (1). (1) Cass. 12 november 2019, AR P.19.0566.N, AC 2019, nr. 584.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafzaken - Nieuwe wet - Opheffing van de oude wet die het feit strafbaar stelt

- Art. 2 Strafwetboek

Wanneer de rechter heeft vastgesteld dat het aan de eiser verweten gedrag strafbaar was gesteld bij een ten tijde van zijn beslissing opgeheven wet en dat dit gedrag krachtens de nieuwe wet, die in werking is getreden op het tijdstip van de opheffing van de oude wet, strafbaar is gebleven, moet hij, om de telastlegging bewezen te verklaren, de nieuwe wet toepassen (1). (1) Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0176.F, AC 2008, nr. 277.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafzaken - Nieuwe wet - Opheffing van de oude wet die het feit strafbaar stelt - Toepasselijke wet

- Art. 2 Strafwetboek

P.22.1044.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.5 AC nr. ...

De artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg werden opgeheven door de artikelen 39 en 40 Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 dat volgens artikel 64, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer 2019 op 1 januari 2020 in werking getreden is, zodat feiten die strafbaar waren gesteld door de artikelen 25 en 63, § 1, 5°, Decreet Personenvervoer over de Weg vanaf 1 januari 2020 niet langer strafbaar werden gesteld door die bepalingen, maar wel door de artikelen 6, § 1, en 33, § 1, 1°, Decreet Bezoldigd Personenvervoer 2019 en dit met dezelfde straffen.

Werking in de tijd en in de ruimte - Besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2019 - Exploitatievoorwaarden voor individueel bezoldigd personenvervoer - Artikel 64, 1° - Inwerkingtreding - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 64, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 8 november 2019 betreffende de exploitatievoorwaarden voor het individueel bezoldigd personenvervoer

- Artt. 6, § 1, 33, § 1, 1°, 39 en 40 Decr. Vl. Overheid 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer

- Artt. 25 en 63, § 1, 5° Decreet Vlaams Parlement 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg [...]

C.21.0382.F 13 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.7 AC nr. ...

Wanneer het recht van de staat waarvan een onderdaan een kind erkent de toestemming van dat kind niet vereist, blijft de geldigheid van de authentieke akte van erkenning in die staat afhankelijk van die toestemming indien het recht van de staat op wiens grondgebied het kind op het tijdstip van de erkenning zijn gewone verblijfplaats heeft, die toestemming vereist.

Werking in de tijd en in de ruimte - In Frankrijk opgemaakte authentieke akte tot vaststelling van het vaderschap ten aanzien van een kind - Geen toestemming van het kind vereist - Verblijfplaats van het kind in België - Erkenning van de authentieke akte in de Belgische rechtsorde

- Artt. 27, § 1, en 62, § 1, eerste en tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

S.17.0010.N 3 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221003.3N.1 AC nr. ...

De wet van 6 februari 2003 houdende sociale bepalingen voor militairen die terugkeren naar het burgerleven strekt ertoe ervoor te zorgen dat de beoogde militairen bij hun terugkeer naar het burgerleven voldoen aan de voorwaarden inzake wachttijd en bijdragebetaling om uitkeringsgerechtigd te zijn in de werkloosheidsverzekering en de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor werknemers, sector uitkeringen, en de moederschapsverzekering; uit de strekking van voormelde wet en de toepassingsvoorwaarden die zij bepaalt, volgt dat deze wet slechts van toepassing is op militairen die na haar inwerkingtreding naar het burgerleven zijn teruggekeerd.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Militair - Terugkeer naar het burgerleven - Werkloosheidsuitkering - Recht op uitkering - Wachttijd en bijdragebetaling - Wet 6 februari 2003 - Werking in de tijd

- Artt. 1, 2 en 4, § 4 Wet 28 juni 1960 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de personen die bij het leger tijdelijke diensten volbracht hebben

- Artt. 14, 15 en 16, § 1 Wet 6 februari 2003 houdende sociale bepalingen voor militairen die terugkeren naar het burgerleven

P.22.0766.F 22 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.9 AC nr. ...

Een verklaring gericht aan het Comité van ministers van de Raad van Europa, waarin de regering haar voornemen meedeelt om een hervorming voor te stellen van de wetgeving op de controle door de rechterlijke macht van de wettigheid van vrijheidsberovende maatregelen in de gevallen bepaald door de Vreemdelingenwet, kan de rechtbanken van de rechterlijke orde niet toelaten om toepassing te maken van toekomstige rechtsnormen die de wetgever nog niet heeft goedgekeurd en die nog geen deel uitmaken van het geldende recht op het tijdstip dat zij over de voor hen ingestelde rechtsmiddelen uitspraak moeten doen.

Werking in de tijd en in de ruimte - Verklaring van de regering gericht aan het Comité van ministers van de Raad van Europa - Voornemen om een hervorming van de wetgeving voor te stellen - Toekomstige rechtsnormen - Toepassing door de rechter

P.22.0197.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.2 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 1, 40.1 en 40.2 van Verordening (EU) 2018/1802 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen en artikel 2, § 1 en § 2, Wet Wederzijdse Erkenning, zoals gewijzigd door de wet van 28 november 2021, en de wetsgeschiedenis van de vermelde wet van 28 november 2021 volgt dat de erkenning en tenuitvoerlegging van een confiscatiebevel op grond van een confiscatiecertificaat dat een Nederlandse autoriteit aan een Belgische autoriteit heeft toegezonden vóór 19 december 2020, wordt geregeld door de Wet Wederzijdse Erkenning in zijn versie vóór de wijziging bij de wet van 28 november 2021.

Werking in de tijd en in de ruimte - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Wet 5 augustus 2006 - Wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van bevriezings- en confiscatiebevelen - Wetswijziging - Confiscatiebevel van een andere lidstaat - Toezending vóór de inwerkingtreding van Verordening (EU) 2018/1805 van 14 november 2018 - Gevolg

- Artt. 2, §§ 1 en 2, en 30 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie
- Artt. 1, 40.1 en 40.2 Verordening (EU) 2018/1806 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derd

C.21.0316.F 18 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.4 AC nr. ...

Krachtens het in artikel 1 Oud Burgerlijk Wetboek vastgelegde algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van de wetten is een nieuwe wet in beginsel van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan en op de toekomstige gevolgen van de onder de oude wet ontstane toestanden die zich voordoen of die voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten (1). (1) Zie Cass. 21 februari 2014, AR C.13.0277.F, AC 2014, nr. 138.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Nieuwe wet - Beginsel

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

S.21.0004.F 14 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke werking van de nieuwe wet, vastgelegd in artikel 2 (daarna artikel 1) Oud Burgerlijk Wetboek, is een nieuwe wet in de regel niet enkel van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of die voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

Werking in de tijd en in de ruimte - Burgerlijke zaken - Werking in de tijd - Beginsel

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsvordering werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

Werking in de tijd en in de ruimte - Burgerlijke zaken - Werking in de tijd - Nieuwe schorsingsgrond

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.17.0097.F 31 januari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220131.3F.8 AC nr. ...

Uit artikel 35 van de wet van 17 december 1998 volgt dat de wetgever, voor wat betreft de tegemoetkomingen naar aanleiding van de deficiënties van wisselagenten vóór l januari 1991, de regels heeft willen handhaven die van kracht waren op de datum waarop die deficiënties zich hebben voorgedaan en heeft hij bijgevolg, door de regel van artikel 8 van het algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten te handhaven, krachtens welke artikel 1252 Oud Burgerlijk Wetboek van toepassing is op de tegemoetkomingen die op grond van dat reglement worden toegekend, die tegemoetkomingen willen uitsluiten van de toepassing van artikel 62 van de wet van 4 december 1990 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 78.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de wet in de tijd - Deficiënties van wisselagenten of beursvennootschappen vóór 1 januari 1991 - Aanvraag tot tegemoetkoming van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten - Gedeeltelijke betaling - Indeplaatsstelling van het Fonds - Samenloop van de schuldeiser en van het Fonds ten aanzien van de gefailleerde - Rang van de schuldeiser ten aanzien van het Fonds - Beginsel - Recht van voorrang van de schuldeiser - Nieuwe wet - Gelijke rang - Werking van de wet in de tijd

- Art. 8, § 1 Algemeen reglement van de Waarborgkas van de wisselagenten, goedgkeurd bij MB 5 augustus 1988
- Artt. 34 en 35 Wet 17 december 1998 tot oprichting van een beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten en tot reorganisatie van de beschermingsregelingen voor deposito's en financiële instrumenten
- Artt. 60, § 1, eerste lid, en § 2, en 62, tweede lid Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten
- Art. 71bis, § 1, eerste lid, en § 4 Wetboek van Koophandel
- Art. 1252 Oud Burgerlijk Wetboek

F.20.0058.N 25 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.4 AC nr. ...

De wetgever kan een uitzondering maken op artikel 2 Oud Burgerlijk Wetboek en het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van een wet; met betrekking tot de werking in de tijd van artikel 344, § 1, WIB92 voert artikel 169 Programmawet (I) van 29 maart 2012 zulke uitzondering in (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Belastingwet - Antimisbruikbepaling - Niet-terugwerkende kracht

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.21.0046.N 22 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211122.3N.13 AC nr. ...

Inzake overeenkomsten blijft de oude wet van toepassing, tenzij de nieuwe wet van openbare orde is of uitdrukkelijk de toepassing ervan voorschrijft op de lopende overeenkomsten; indien de geldigheid van de overeenkomst dient te worden beoordeeld op grond van de op het ogenblik van haar totstandkoming toepasselijke wet, dan is de uitvoering ervan slechts mogelijk binnen de perken gesteld door een latere dwingende wet; indien een latere wet de geldigheidsvoorwaarden van de vroegere wet afschaft of versoepelt, dan kan de nietigheid op grond van de vroegere wet niet meer worden gevorderd (1). (1) Zie Cass. 17 september 2004, AR C.02.0282.N, AC 2004, nr. 418.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Overeenkomst - Nieuwe wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Overeenkomst - Nieuwe wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0139.F 5 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211105.1F.7 AC nr. ...

Het gezag van gewijsde van een beslissing moet worden beoordeeld in het licht van de wet die van kracht was op het ogenblik waarop ze werd uitgesproken.

Werking in de tijd en in de ruimte - Rechterlijke beslissing - Beoordeling van het gezag van gewijsde - Toepasselijke wet

- Artt. 3 en 24 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0391.N 21 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.8 AC nr. ...

De exceptie van onbevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding, omwille van de bevoegdheid van de vrederechter op grond van artikel 43, § 2, eerste lid Vlaams Woninghuurdecreet, moet vóór alle exceptie of verweer worden aangevoerd.

Werking in de tijd en in de ruimte - Woninghuurdecreet - Overgangsregeling - Kortgedingbevoegdheid vrederechter - Voorwaardelijke volheid van bevoegdheid voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in kort geding - Exceptie van materiële onbevoegdheid

- Art. 43, § 2, eerste lid Decreet 9 november 2018 houdende bepalingen betreffende de huur van voor bewoning bestemde goederen of delen ervan
- Art. 584, eerste lid en 854 Gerechtelijk Wetboek

De kortgedingbevoegdheid van de vrederechter voor woninghuurgeschillen op grond van artikel 43, § 2, eerste lid, Vlaams Woninghuurdecreet is van toepassing op kortgedingprocedures over woninghuurgeschillen die worden ingeleid vanaf 1 januari 2019, ook ingeval de schriftelijke woninghuurovereenkomst werd gesloten vóór die datum (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Woninghuurdecreet - Overgangsregeling - Kortgedingbevoegdheid vrederechter - Toepassing

- Artt. 43, § 2, eerste lid, en 83 Decreet 9 november 2018 houdende bepalingen betreffende de huur van voor bewoning bestemde goederen of delen ervan

C.20.0465.N 21 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211021.1N.2 AC nr. ...

Hoewel de opheffing van artikel III.26, § 2, WER bij artikel 2 van de wet van 2 mei 2019, en in werking getreden op 27 mei 2019 onmiddellijk van toepassing is, blijft op de vordering die werd ingesteld vòòr 27 mei 2019 en waarover de rechter op die datum nog geen uitspraak heeft gedaan het op het ogenblik van het instellen van die vordering geldende artikel III.26, § 2, WER van toepassing.

Werking in de tijd en in de ruimte - Handels- of ambachtsonderneming - Inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen - Vordering gebaseerd op niet-ingeschreven activiteit - Niet-ontvankelijkheid - Opheffing wetsbepaling - Werking in de tijd - Taak van de rechter

- Art. III.26, § 2 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht
- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0246.N 19 oktober 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.27 AC nr. ...

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen en indien op het ogenblik van de beslissing de wetsbepalingen zijn opgeheven die de feiten op het ogenblik van het plegen ervan strafbaar stelden, dient de rechter ook de wetsbepalingen te vermelden op grond waarvan de feiten tot op het ogenblik van de beslissing strafbaar zijn gebleven; indien de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de bewezenverklaarde incriminatieperiode werden gewijzigd, dient de rechter behalve de wetsbepalingen in verband met de toegepaste straffen de wetsbepalingen te vermelden die de feiten gedurende de volledige bewezenverklaarde incriminatieperiode strafbaar stellen, maar in dat geval is de rechter evenwel niet verplicht om de telastlegging op te splitsen volgens de periode waarin de desbetreffende wetsbepalingen toepasselijk waren.

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafzaken - Wijziging van de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de incriminatieperiode - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Telastlegging - Wijze

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafzaken - Wijziging van de toepasselijke wetsbepalingen tijdens de incriminatieperiode - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen - Telastlegging - Wijze

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

F.20.0071.N 16 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210916.1N.4 AC nr. ...

Artikel 2.7.1.0.4 Vlaamse Codex Fiscaliteit bepaalt mede het belastbaar voorwerp van de erfbelasting en onderscheidt zich aldus van een antimisbruikbepaling die de administratie in geval van fiscaal misbruik toelaat om een niet-belastbare rechtshandeling te negeren en de belastingplichtige te belasten alsof het fiscaal misbruik nooit heeft plaatsgevonden; de gewijzigde versie van deze bepaling heeft uitwerking op rechtshandelingen die dateren van vóór dan wel na de inwerkingtreding van de wijziging (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 2.7.1.0.4 Vlaamse Codex Fiscaliteit

- Art. 2.7.1.0.4 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit

C.21.0013.N 2 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210902.1N.5 AC nr. ...

De banken die zich voor de nietigverklaring van artikel 15, § 1, eerste lid, 1° van het KB van 22 mei 2014 hebben borg gesteld voor een vervoeronderneming, blijven er contractueel toe gehouden de in deze bepaling bedoelde schuldvorderingen te waarborgen.

Werking in de tijd en in de ruimte - Incorporatie van een wetsartikel in de overeenkomst - Wetswijziging

- Art. 15, § 1, eerste lid KB 22 mei 2014 betreffende het goederenvervoer over de weg

C.20.0019.F 27 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1 AC nr. ...

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de bevrijdende verjaring door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploot van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

F.19.0137.N 21 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210521.1N.4 AC nr. ...

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de non-retroactiviteit van de wet, dat vervat is in artikel 1 (oud artikel 2) Oud Burgerlijke Wetboek, is de nieuwe wet in de regel niet alleen van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van onder de oude wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder de gelding van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; behoudens wanneer de aanslagtermijnen onder de oude wet verstreken zijn, is de nieuwe wet in verband met de termijn binnen dewelke een belastingaanslag kan worden gevestigd onmiddellijk van toepassing op de na haar inwerkingtreding gevestigde aanslagen, ook al is de belastingschuld reeds voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet ontstaan (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Belastingwet - Niet-terugwerkende kracht

- Art. 3.3.3.0.1, § 1 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit
- Art. 354 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

De omstandigheid dat de wetgever in de COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 heeft bepaald dat hij de op grond ervan uitgevaardigde koninklijke besluiten moet bekrachtigen binnen het jaar na hun inwerkingtreding en dat zij ingeval van niet-bekrachtiging worden geacht nooit uitwerking te hebben gehad, belet niet dat de rechter deze koninklijke besluiten vanaf hun inwerkingtreding moet toepassen, behoudens artikel 159 Grondwet zich daartegen zou verzetten; oordelen dat de rechter deze besluiten slechts zou mogen toepassen vanaf hun bekrachtiging door de wetgever, zou aan het stelsel van een machtigingswet zijn zin ontnemen.

Werking in de tijd en in de ruimte - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Bekrachtiging - Strafzaken - Schorsing van de verjaringstermijnen - Toepassing

P.20.1281.N 30 maart 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.10 AC nr. ...

Wanneer meerdere opeenvolgende gelijkaardige misdrijven één enkele strafbare gedraging opleveren en derhalve tot één enkele straf aanleiding geven, maar in de tijd tussen het plegen van de misdrijven de wet die de straf bepaalt, gewijzigd werd, moet de bij de nieuwe wet gestelde straf worden toegepast, ook al was de ten tijde van de eerst gepleegde misdrijven geldende straf minder zwaar dan die gesteld ten tijde van de laatst gepleegde misdrijven; wanneer bijgevolg de rechter te oordelen heeft over de bestraffing van misdrijven die zijn gepleegd zowel vóór als na een wetswijziging die oplegt dat de geldboeten op die misdrijven dienen te worden vermenigvuldigd met het aantal slachtoffers, moet hij die vermenigvuldiging toepassen op het geheel van de bewezen verklaarde feiten.

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafzaken - Wetswijziging - Wijziging van de straf - Voortgezet misdrijf - Toepasselijke straf - Toepassing op het geheel van de feiten

C.17.0582.N 26 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210226.1N.7 AC nr. ...

De nieuwe verjaringsregels doen geen afbreuk aan het karakter van openbare orde van artikel 100 Wet Rijkscomptabiliteit.

Werking in de tijd en in de ruimte - Schuldvordering - Artikel 100 wet Rijkscomptabiliteit - Openbare ordeee - Inwerkingtreding van nieuwe verjaringsregels

- Artt. 113 tot 116 Wet 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat

- Artt. 15 en 16 Wet 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof

Wanneer een vordering reeds verjaard is volgens de oude wet, blijft deze ook na de inwerkingtreding van de nieuwe verjaringswet verjaard, ook al zou de vordering bij toepassing van de nieuwe wet nog niet verjaard zijn, zijn de nieuwe verjaringsregels die worden ingevoerd door de nieuwe wet, niet van toepassing op een schuldvordering waarvan de verjaring is verworven onder de oude wet en die niet blijft verder bestaan als een natuurlijke verbintenis, en moet de rechtsgeldigheid van de afstand aan de definitief verworven verjaring van die vordering beoordeeld worden volgens de oude wet, zelfs indien de afstand zou worden afgeleid uit feiten die dateren van na de inwerkingtreding van de nieuwe wet.

Werking in de tijd en in de ruimte - Schuldvordering - Verjaring volgens de oude wet - Inwerkingtreding van de nieuwe wet

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

C.20.0399.F 4 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210204.1F.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1 Oud Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk de wet enkel beschikt voor het toekomende en geen terugwerkende kracht heeft, en het algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke toepassing van de nieuwe wet, is de nieuwe wet niet alleen van toepassing op de toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; inzake overeenkomsten blijft evenwel de oude wet van toepassing, tenzij de nieuwe wet van openbare orde of van dwingend recht is of uitdrukkelijk de toepassing ervan op de lopende overeenkomsten bepaalt; hieruit volgt dat de toelaatbaarheid van het bewijsmiddel van een overeenkomst in de regel wordt bepaald door de wet die van toepassing is op de datum waarop die overeenkomst werd gesloten.

Werking in de tijd en in de ruimte - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Uitzondering - Overeenkomst - Bewijs van een overeenkomst - Toepassing van de oude wet

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

P.20.0817.N 12 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.6 AC nr. ...

Uit artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt dat een veroordelende beslissing de wetsbepalingen moet vermelden die de feiten strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen en indien op het ogenblik van de beslissing de wetsbepalingen zijn opgeheven die de feiten op het ogenblik van het plegen ervan strafbaar stelden, dient de rechter ook de wetsbepalingen te vermelden op grond waarvan de feiten tot op het ogenblik van de beslissing strafbaar zijn gebleven; wanneer het arrest met betrekking tot de bewezen verklaarde feiten weliswaar melding maakt van de op het ogenblik van de feiten geldende wetsbepalingen en ook vaststelt dat deze feiten op het ogenblik van het arrest nog steeds strafbaar waren, maar dat het nalaat melding te maken van de op het ogenblik van het arrest geldende wetsbepalingen welke de vergunningsplicht instellen en welke het naleven van de milieuvoorwaarden opleggen, is de schuldigverklaring en veroordeling niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 23 oktober 2019, AR P. 19.0610.F, AC 2019, nr. 539; Cass. 29 november 2016, AR P.14.1821.N, AC 2014, nr. 680; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0338.F, AC 2009, nr. 466; Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0176.N, AC 2008, nr. 277.

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafzaken - Milieurecht - Milieuvergunningsdecreet - Vergunningsplicht en naleving van de milieuvoorwaarden - Vermelding van de op het ogenblik van de uitspraak geldende wetsbepalingen - Wetswijziging - Vermelding in de beslissing - Draagwijdte

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

P.20.1127.N 17 november 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.15 AC nr. ...

Krachtens artikel 7.1 EVRM en artikel 2, eerste lid, Strafwetboek, is vereist dat er, op het ogenblik dat de verdachte de handeling heeft gesteld die aanleiding geeft tot vervolging en berechting, een wettelijke bepaling bestond die die handeling strafbaar stelde; de wettelijke bepaling van artikel 6,1° ter, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft geen nieuwe strafbare feiten in het leven geroepen, maar heeft door de toevoeging van een nieuwe wettelijke grondslag voor vervolging en dus bestraffing in België de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische gerechten uitgebreid en dient aldus als een regel van materieel strafrecht te worden aangemerkt (1); uit het voorgaande volgt dat de strafwet die de bestraffing in België uitbreidt tot feiten gepleegd buiten het Belgisch grondgebied, niet van toepassing is op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding ervan; een verdachte kan zich niet beroepen op een retroactieve toepassing van een dergelijke bepaling als mindere strafwet teneinde de toepassing van een instrument van internationale rechtshulp te vermijden. (1) Cass. 12 oktober 1964, Pas. 1965, I, 154.

Werking in de tijd en in de ruimte - Bevoegdheid van de Belgische gerechten - Bepaling die de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische gerechten uitbreidt - Aard

- Art. 6, 1°ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 2, eerste lid Strafwetboek
- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.20.0599.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.3 AC nr. ...

Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat indien de straf, ten tijde van het vonnis bepaald, verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald, de minst zware straf wordt toegepast; de in deze bepaling vervatte regel van de toepassing van de mildere strafwet is niet van toepassing wanneer een uitvoeringsbesluit wordt vervangen door een ander uitvoeringsbesluit zonder dat de wet zelf wordt gewijzigd; de reden daarvoor is dat het ongewijzigd inzicht van de wetgever op het vlak van de bestraffing blijkt uit het ongewijzigd blijven van de strafbepaling en dat een wijziging van een uitvoeringsbesluit, dat door zijn aard tijdelijk en veranderlijk is, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0135.N, AC 2016, nr. 377; Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567; Cass. 10 december 1991, AR nr. 4910, AC 1991-1992, nr. 193.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

P.20.0869.N 27 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.7 AC nr. ...

Het verbod voor de rechter om aan de beklaagde een zwaardere straf op te leggen dan deze ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was, geldt enkel voor eigenlijke straffen; veiligheidsmaatregelen zijn daarentegen vanaf hun inwerkingtreding van toepassing op bestaande rechtstoestanden (1)(2). (1) Cass. 10 januari 2018, AR P.17.0827.F, AC 2018, nr. 22; Cass 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286. (2) Het openbaar ministerie adviseerde cassatie met verwijzing, in zoverre een rijverbod werd uitgesproken; in zijn tweede middel voerde eiser een schending aan van artikel 38, § 6, eerste lid Wegverkeerswet; overeenkomstig de rechtspraak van het Hof (Cass. 26 mei 2020, AR P.20.0323.N) kon de beklaagde in onderhavig geval slechts aan de in artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde strafverzwaring worden onderworpen wanneer hij voor de nieuwe overtreding wordt veroordeeld binnen de periode van 3 jaar na het vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, hetgeen niet het geval was; de aangehaalde rechtspraak is evenwel niet van toepassing op veiligheidsmaatregelen; de memorie van eiser doelde in hoofdzaak op de opgelegde proeven (veiligheidsmaatregel), maar vermeldde ook dat de strafverzwarende omstandigheid een invloed heeft op de strafmaat van het rijverbod zelf; de memorie en het bestreden vonnis lieten volgens het openbaar ministerie 2 lezingen toe en in een gunstige lezing zou dit leiden tot cassatie.

Werking in de tijd en in de ruimte - Retroactieve werking mildere strafwet - Niet voor veiligheidsmaatregelen

C.19.0464.N 2 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.9 AC nr. ...

De wetgever heeft het gewijzigd artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek, als uitzondering op artikel 3 Gerechtelijk wetboek, slechts van toepassing verklaard op de procedures die vanaf 9 juni 2018 worden ingesteld en niet op de dan reeds hangende procedures.

Werking in de tijd en in de ruimte - Verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering - Artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek - Wijziging bij wet van 25 mei 2018

- zoals gewijzigd bij Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

P.19.1308.F 9 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 94, § 1, Bijzondere Wet Hervorming Instellingen, blijven de bepalingen van de wet van 30 april 1999, waaronder ook de artikelen 4 en 4/1 alsook artikel 175 Sociaal Strafwetboek, van toepassing zolang de gewesten de bepalingen van de wet van 30 april 1999, waaronder ook de artikelen 4 en 4/1 en artikel 175 Sociaal Strafwetboek, elk voor wat hen betreft niet hebben gewijzigd of opgeheven (1); bijgevolg is artikel 175 Sociaal Strafwetboek, hoewel opgeheven door artikel 3 van de wet van 9 mei 2018 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden (2), die een artikel 175/1 in het Sociaal Strafwetboek heeft ingevoegd, voor het Waalse Gewest ononderbroken van toepassing gebleven tot de opheffing ervan, op 1 juli 2019 (3), door artikel 150, § 2, van het Waalse decreet van 28 februari 2019 (4) en zijn de misdrijven die door dat artikel 175 werden bestraft vanaf die datum bij toepassing van dat decreet strafbaar geworden (5). (1) Art. 6, § 1, IX, 3°, eerste lid, Bijzondere Wet Hervorming Instellingen bepaalt dat "de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet zijn: (...) IX. (Wat het tewerkstellingsbeleid betreft: (...) 3° de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten, met uitzondering van de normen betreffende de arbeidskaart afgeleverd in het kader van de specifieke verblijfssituatie van de betrokken personen en de vrijstellingen van beroepskaarten verbonden aan de specifieke verblijfssituatie van de betrokken personen." (2) Art. 5 van de wet van 9 mei 2018, dat een artikel 175/1 invoegt in het Sociaal Strafwetboek, verwijst naar de inwerkingtreding van de wet van diezelfde datum betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden, waarvan artikel 12 bepaalt: "deze wet treedt in werking op de datum van inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord van 2 februari 2018 tussen de Federale Staat, het Waalse Gewest, het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten". Luidens artikel 45 van voornoemd akkoord wordt het afgesloten voor onbepaalde duur en treedt het in werking op de dag van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van de laatste goedkeurende akte uitgaande van de partijen, namelijk op 24 december 2018, d.i. de datum van bekendmaking van de wet van 12 november 2018 houdende instemming met dat akkoord. (3) Namelijk, bij toepassing van art. 40 van het besluit van de Waalse Regering tot uitvoering van het decreet van 28 februari 2019 betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze wetgevingen en reglementeringen, de tiende dag volgend op de dag van bekendmaking van dat besluit, BS 21 juni 2019. (4) Decreet van 28 februari 2019 betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze wetgevingen en reglementeringen, BS 3 mei 2019, van kracht op 1 juli 2019. (5) Waarvan de artt. 113 en 114 respectievelijk de artt. 12 en 12/1 van de wet van 30 april 1999 herstellen en invoegen; zie Cass. 17 december 2019, AR P.19.1138.N, AC 2019, nr. 678.

Werking in de tijd en in de ruimte - Tewerkstelling van buitenlandse werknemers - Reglementering - Bevoegdheidsoverdracht van de federale staat aan de gewesten - Artikel 175 Sociaal Strafwetboek - Opheffing door de wet van 9 mei 2018

- Art. 150 Decreet betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze

- Art. 175 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

C.19.0293.N 4 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.14 AC nr. ...

De specifieke overgangsregeling van artikel 9 van de wet van 13 augustus 2011 houdt een afwijking in op de onmiddellijke toepasselijkheid van nieuwe procedureregels op hangende geschillen zoals bepaald in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek en beoogt de nieuwe procedureregels slechts toepasselijk te maken op vorderingen tot vereffening-verdeling die in beraad worden genomen na de inwerkingtreding van de nieuwe wet terwijl de oude procedureregels verder gelden eenmaal de verdeling reeds werd bevolen of de vordering tot vereffening-verdeling reeds in beraad was genomen voor het ogenblik van inwerkingtreding van de wet (1). (1) Cass. 2 november 2018, AR C.18.0134.N, AC 2018, nr. 603.

Werking in de tijd en in de ruimte - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, Wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0146.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.1 AC nr. ...

Een vraag is geen prejudiciële vraag in de zin van artikel 26 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof en dient dus niet aan dat hof te worden gesteld wanneer de aangevoerde discriminatie niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van de wijziging of de opheffing van die wet, en met name wanneer de daarin geuite kritiek niet berust op de in de prejudiciële vraag vermelde wettelijke bepalingen maar op de in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek vastgelegde regel inzake de onmiddellijke toepassing van de procedurewetten op de hangende rechtsgedingen (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2019, AR P.19.0346.F, AC 2019, nr. 351 (betreffende een voorgestelde prejudiciële vraag die voortvloeit uit de werking in de tijd van de gevolgen van een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof).

Werking in de tijd en in de ruimte - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

Werking in de tijd en in de ruimte - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0323.N 26 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek mag geen zwaardere straf worden opgelegd dan deze die ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was; indien bijgevolg de voorwaarden voor strafverzwaring op het ogenblik van het plegen van het misdrijf minder streng zijn dan deze op het ogenblik van de berechting, moeten in beginsel de eerst vermelde voorwaarden worden toegepast; dit vereist wel dat uit de gewijzigde regelgeving blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de voorwaarden voor strafverzwaring; ook het legaliteitsbeginsel in strafzaken, zoals dat voortvloeit uit artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, verbiedt de retroactieve toepassing van de strafwet in het nadeel van de beklaagde; degene die een gedrag aanneemt, moet immers in staat zijn om vooraf op afdoende wijze te kunnen inschatten wat het strafrechtelijke gevolg van dat gedrag zal zijn; bijgevolg kan een beklaagde niet worden onderworpen aan een strengere strafwet dan degene die hij kende of diende te kennen op het moment waarop hij de hem verweten handeling stelde (1). (1) Zie Cass 9 april 2019, AR 18.1208.N, AC 2019, nr. 220; Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid 'een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van 'een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Legaliteitsbeginsel - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.19.0730.F 19 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200219.2F.1 AC nr. ...

Wanneer de beslissing van de rechter twijfel laat bestaan over het tijdstip waarop het misdrijf werd gepleegd tussen de twee in de telastlegging bedoelde datums, en de straf tussen die twee datums werd verzwaard, is de wet die van toepassing is op de straf die aan de beklaagde wordt opgelegd, de wet die hem het gunstigst is (1); dit is het geval voor de verhoging van de geldboeten met toepassing van de Opdeciemenwet (2). (1) Zie Cass. 26 september 1913, Pas. 1913, I, p. 410-411, waarnaar verwezen wordt in FR. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. 1: La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, p. 381. (2) Het Hof heeft reeds beslist dat "het arrest, dat de geldboete met 1.990 deciemen verhoogt die aan een beklaagde worden opgelegd wegens een misdrijf dat gepleegd is vóór 1 januari 1995, datum van inwerkingtreding van de wet van 24 december 1993, niet naar recht is verantwoord" (Cass. 21 maart 2001, AR P.00.1626.F, AC 2001, nr. 150; Cass. 17 september 1997, AR P.97.0360.F, AC 1997, nr. 355). Indien, daarentegen, "de feiten waaraan een beklaagde schuldig wordt verklaard, werden gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop een verhoging van de deciemen in werking is getreden en de rechter voor alle feiten samen één geldboete oplegt, dan moet die geldboete worden verhoogd met de nieuwe deciemen; dit houdt geen retroactieve werking in van de nieuwe bepaling, aangezien de toepassing ervan hoe dan ook gerechtvaardigd is door de feiten gepleegd na de inwerkingtreding ervan" (Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0731.N, AC 2018, nr. 580, en de verwijzingen in voetnoot). (M.N.B.)

Werking in de tijd en in de ruimte - Niet-terugwerkende kracht van de meest ongunstige strafwet - Toepassing - Opdeciemen - Verhoging - Beslissing van de rechter die twijfel laat bestaan over het tijdstip waarop het misdrijf werd gepleegd

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 1 Wet 5 maart 1952 betreffende de opdeciemen op de strafrechtelijke geldboeten

P.19.0692.F 12 februari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200212.2F.2 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 2 Strafwetboek kan geen misdrijf worden gestraft met straffen die bij de wet niet waren gesteld voordat het misdrijf werd gepleegd, en wordt de minst zware straf toegepast indien de ten tijde van het vonnis bepaalde straf verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald; onder vigeur van artikel 57bis, § 1, eerste lid, Jeugdbeschermingswet kon de jeugdrechtbank beslissen om de zaak uit handen te geven indien ze een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding niet geschikt achtte of indien de minderjarige ervan werd verdacht een wanbedrijf of een correctionaliseerbare misdaad te hebben gepleegd en dat, tenzij het ging om een in de tweede streep van die bepaling bedoeld misdrijf, terwijl de betrokkene reeds eerder het voorwerp was geweest van een of meerdere van de in artikel 37, § 2, § 2bis of § 2ter Jeugdbeschermingswet bedoelde maatregelen of van een herstelrechtelijk aanbod als bedoeld in de artikelen 37bis tot 37quinquies; overeenkomstig artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018, is de uithandengeving thans enkel nog toegestaan wanneer het aan de jongere ten laste gelegde misdrijf bestaat in een als aanranding van de lichamelijke of psychische integriteit omschreven feit dat, ingeval het zou zijn gepleegd door een meerderjarige, in de zin van het Strafwetboek of van de bijzondere wetten een correctionele hoofdgevangenisstraf van vijf jaar of een zwaardere straf tot gevolg zou kunnen hebben; aangezien artikel 125 decreet 18 januari 2018 op de uithandengeving van de zaak door de jeugdgerechten striktere voorwaarden stelt dan de Jeugdbeschermingswet, is dat artikel een minder strenge bepaling.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Franse Gemeenschap - Artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018 - Minder strenge bepaling

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 2 Strafwetboek

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Franse Gemeenschap - Artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018 - Minder strenge bepaling

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 2 Strafwetboek

C.19.0032.F 20 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.3F.6 AC nr. ...

Wanneer de rechter de bepalingen van het Wetboek IPR toepast om vast te stellen welk recht van toepassing is op een rechtsfiguur waarin een vreemde wet voorziet, waarbij hij de inhoud van die wet onderzoekt, moet hij de draagwijdte ervan bepalen met inachtneming van de uitlegging die deze wet krijgt in het land die ze heeft uitgevaardigd; het Hof gaat na of de beslissing van de feitenrechter met die uitlegging overeenstemt.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Buitenlands recht - Toepasselijk recht van Québec - Vereffening van het huwelijksvermogen - Compensatoire uitkering - Draagwijdte - Uitlegging

- Art. 427 Burgerlijke Wetboek van Québec
- Artt. 48, 51 en 53, § 2 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

P.19.0674.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.6 AC nr. ...

Artikel 68, eerste zin, Wegverkeerswet, zoals gewijzigd bij wet van 6 maart 2018, bepaalt dat de strafvordering die het gevolg is van een overtreding van deze wet alsmede van de ter uitvoering ervan vastgestelde besluiten, verjaart door verloop van twee jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is begaan en in de mate dat zij de termijn van de verjaring van de strafvordering verlengt is de wet van 6 maart 2018 in beginsel onmiddellijk van toepassing op hangende strafvorderingen, tenzij de strafvordering op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wijzigingswet reeds definitief was verjaard op grond van de oude wet; dit betekent dat de verjaring van de strafvordering voor zover nog niet bereikt op de datum van de inwerkingtreding van de wijzigingswet opnieuw moet worden berekend in functie van de nieuwe verjaringstermijn en aldus moet worden nagegaan welke laatste stuitingsdaad binnen de eerste verlengde termijn van twee jaar werd gesteld (1). (1) In het arrest nr. 54/2019 van 4 april 2019 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van die wet, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de verlenging van de verjaringstermijn van de strafvordering van één naar twee jaar doet ingaan met terugwerkende kracht op 15 februari 2018; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 137-138; K. BEIRNAERT, "Commentaar bij artikel 22 VTSV", in Duiding Strafprocesrecht, Larcier, 2017, 72 en de verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wegverkeerswet - Artikel 68 - Verjaring van de strafvordering - Wet die de verjaringstermijn van de strafvordering verlengt - Toepassing op hangende strafvorderingen - Draagwijdte

---

P.19.1026.N 14 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.12 AC nr. ...

Ingevolge de wijziging van artikel 400, eerste lid, Strafwetboek door artikel 20 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II-wet), werden zonder aanpassing van de toepasselijke straffen de voorwaarden voor strafbaarheid versoepeld, waardoor artikel 400, eerste lid, Strafwetboek in de thans geldende versie een strengere strafwet is; de omstandigheid dat een veroordeelde dit anders zou aanvoelen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) J. DE HERDT, "Bijzonder strafrecht en straftoemeting na de Potpourri II-wet", NC 189-192; J. DECOKER, "Van blijvende ongeschiktheid naar ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden", in J. DECOKER, L. GYSELAERS, P. HOET, J. COPPENS, F. VROMAN, M. VANDERMEERSCH, T. DECAIGNY, T. BAUWENS, G. VAN DE HEYNING, B. DE SMET, G. SCHOORENS, B. MEGANCK, H. VAN BAVEL, E. BAEYENS, I. MENNES, J. MILLEN, "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T.Strafr. 2016, afl. 1, (2-158), nr. 14-18 p. 8-10.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 400, eerste lid, Strafwetboek - Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid - Wijziging door de wet van 5 februari 2016 - Versoepeling van de voorwaarden van strafbaarheid - Strengere strafwet - Draagwijdte

---

P.19.0566.N 12 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191112.1 AC nr. ...

Uit het legaliteitsbeginsel zoals het is verwoord in artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2 Strafwetboek volgt dat indien de wetgever een misdrijfomschrijving heeft gewijzigd na het plegen van het misdrijf, de rechter een beklaagde in beginsel slechts schuldig kan verklaren indien hij vaststelt dat dit misdrijf strafbaar is zowel onder de oude als onder de nieuwe wet; het legaliteitsbeginsel verzet zich er evenwel niet tegen dat de rechter oordeelt dat de nieuwe wet slechts de weergave is van de oude wet zoals die door de rechtspraak werd toegepast en de nieuwe wet derhalve geen toevoeging bevat van enig constitutief bestanddeel.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Draagwijdte

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Wet van 1 februari 2016 die de misdrijfomschrijving wijzigt na het plegen van het misdrijf - Draagwijdte

P.19.0927.F 6 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.3 AC nr. ...

Het Grondwettelijk Hof heeft, bij arrest van 4 april 2019 onder het nummer 54/2019, geoordeeld dat de invoering van de verlenging van de verjaringstermijn met terugwerkende kracht leidt tot herleving van de strafvorderingen die definitief verjaard waren op grond van de vroegere wet in de periode van 15 februari 2018 tot 15 maart 2018, zodat artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van dezelfde wet, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het de verlenging van de verjaringstermijn van de strafvordering van één naar twee jaar doet ingaan met terugwerkende kracht op 15 februari 2018; de rechter mag bijgevolg de bepalingen van de wet van 6 maart 2018 inzake de verlenging van de verjaringstermijn van een naar twee jaar, bepaald bij artikel 68 van de wet van 16 maart 1968 niet met terugwerkende kracht toepassen aangezien die slechts vanaf 15 maart 2018 kunnen worden toegepast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 573.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafzaken - Wet tot verlenging van de verjaringstermijn - Terugwerkende kracht

- Art. 68 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.19.0635.N 5 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.5 AC nr. ...

Artikel 12 Grondwet verleent aan de beklaagde niet de waarborg dat de rechter een nietigheidssanctie die op het moment van zijn uitspraak niet meer bestaat, moet toepassen op de niet-naleving van een vormvereiste voor een onderzoekshandeling omdat die sanctie wel was bepaald ten tijde van die handeling; artikel 90quater, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door de wet van 5 februari 2016, bevat de vormvoorschriften waaraan een tapbeschikking moet voldoen zonder dat deze nog langer op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven en overeenkomstig de artikelen 2 en 3, Gerechtelijk Wetboek, is dit gewijzigde artikel 90quater, § 1, van toepassing op alle vervolgingen die op de datum van zijn inwerkingtreding op 29 februari 2016 nog niet definitief zijn beoordeeld of verjaard, ook wanneer de afluistermaatregel dateert van vóór de wetswijziging (1). (1) Cass. 13 juni 2017, AR P. 17.0450.N, AC 2017, nr. 382.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafzaken - Onderzoek in strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluistermaatregel - Vormvoorschriften - Nietigheidssanctie - Wet die de nietigheidssanctie opheft - Draagwijdte

P.19.0610.F 23 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191023.1 AC nr. ...

Wanneer het aan de beklaagde ten laste gelegde feit gekwalificeerd wordt volgens de omschrijving van de nieuwe wet terwijl het onder vigeur van de oude wet werd gepleegd, mag de rechter, om de schending van artikel 2 Strafwetboek te voorkomen, dat misdrijf enkel bewezen verklaren als hij vaststelt dat het feit ook strafbaar was op het ogenblik dat het werd gepleegd; die vaststelling vereist dat hij de bepalingen van de oude wet vermeldt die de bestanddelen van het misdrijf definiëren en de straf bepalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 539.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de wet in de tijd - Nieuwe strafwet - Feit gepleegd onder vigeur van de oude wet - Gevolg - Redenen van de vonnissen en arresten - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen

- Art. 2 Strafwetboek

Wanneer de appelrechters de telastlegging van bezit en verkoop van cocaïne tussen 4 april 2009 en 21 april 2012 bewezen verklaren en de eiser hiervoor straffen opleggen, waarbij zij verwijzen naar de "wettelijke bepalingen die zijn opgegeven in het beroepen vonnis, met uitzondering van het koninklijk besluit van 31 december 1930 houdende regeling van de slaapmiddelen en de verdovende middelen", evenals naar "het koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen", zonder de bepalingen van dat koninklijk besluit te vermelden die cocaïne onder de verdovende middelen en psychotrope stoffen rangschikken, die het bezit en de verkoop van dat middel zonder voorafgaande vergunning van de bevoegde overheid verbieden en die naar de uit te spreken straffen verwijzen, verantwoordt het arrest de schuldigverklaring van de beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 539.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de wet in de tijd - Nieuwe strafwet - Koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen - Feit gepleegd onder vigeur van de oude wet - Gevolg - Redenen van de vonnissen en arresten - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 2 Strafwetboek

C.18.0463.N 5 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190905.4 AC nr. ...

Een nieuwe wet is in beginsel niet alleen van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestand, die zich voordoen of voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; inzake overeenkomsten blijft de oude wet van toepassing op de toekomstige gevolgen, tenzij de nieuwe wet van openbare orde of van dwingend recht is of uitdrukkelijk de toepassing ervan oplegt op de lopende overeenkomsten; de regels betreffende de echtscheiding betreffen een wettelijk statuut met openbare orde karakter waarvan de gevolgen vermogensrechtelijk doorwerken (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Nieuwe wet - Toepassing in de tijd

- Art. 42 Wet 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding
- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

P.19.0142.N 3 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190903.3 AC nr. ...

Uit artikel 68 Wegverkeerswet, zoals gewijzigd door artikel 25, 1°, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid en het arrest nr. 54/2019 van 4 april 2019 van het Grondwettelijk Hof volgt dat de rechter de bepalingen betreffende de verlenging van de in artikel 68 Wegverkeerswet bedoelde verjaringstermijn van één jaar naar twee jaar niet met terugwerkende kracht zoals bepaald door voornoemd artikel 25, 1°, mag toepassen, maar slechts vanaf 15 maart 2018, zijnde de datum van de bekendmaking van de voornoemde wet van 6 maart 2018 in het Belgisch Staatsblad.

Werking in de tijd en in de ruimte - Artikel 68 Wegverkeerswet - Wettelijke verlenging van de verjaringstermijn - Datum van inwerkingtreding - Bepaling

P.19.0096.N 25 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190625.1 AC nr. ...

Wanneer de wet een veiligheidsmaatregel bepaalt, is deze wet op bestaande rechtstoestanden van toepassing vanaf de inwerkingtreding ervan, ook indien deze inwerkingtreding slechts intreedt in hoger beroep en het feit dat daardoor de toestand van de beklaagde op diens enkel hoger beroep wordt verzwaard, is een gevolg dat de wetgever heeft gewild voor de bescherming van het maatschappelijk belang; deze toepassing bevat geen miskenning van het recht van verdediging omdat de beklaagde die hoger beroep instelt, voor het appelgerecht zijn rechten ten volle kan uitoefenen (1). (1) Onder vigeur van artikel 42 Wegverkeerswet, zoals van toepassing vóór de wetswijziging van 6 maart 2018, was de rechtspraak van het Hof dat het uitspreken in hoger beroep van een rijverbod wegens lichamelijke ongeschiktheid, een verzwaring van de toestand van de beklaagde inhield - Cass. 11 mei 2010, AR P.10.0079.N, AC 2010, nr. 328. In het arrest van 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286 oordeelt het Hof dat de wetsbepaling die een veiligheidsmaatregel invoert of regelt van toepassing wordt zodra die bepaling in werking treedt.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wegverkeerswet - Artikel 42 - Verval van het recht te sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Veiligheidsmaatregel - Inwerkingtreding - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Draagwijdte

C.15.0328.F 24 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190624.2 AC nr. ...

De geldigheid, het verval en de gevolgen van de contractuele erfstelling worden derhalve, in de regel, niet bepaald door de wet die van kracht is op de datum waarop de erfsteller overlijdt, maar door de wet die van kracht was op de datum waarop ze werd toegekend.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Contractuele erfstelling - Vroegere artikelen 299 en 300 Burgerlijk Wetboek - Nieuwe wet - Overlijden van de erfsteller - Toepasselijke wet

P.19.0225.N 14 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190514.1 AC nr. ...

De herstelmogelijkheden van de nietigheden waarin het op 9 juni 2018 in werking getreden artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken voorziet, zijn overeenkomstig artikel 3 Gerechtelijk Wetboek onmiddellijk van toepassing op alle rechtsplegingen waarover de rechter nog dient te beslissen (1). (1) Zie: Cass. 27 februari 2019, AR P.19.0148.F, AC 2019, nr. 127 met concl. van advocaat-generaal, VANDERMEERSCH in Pas. 2018.

Werking in de tijd en in de ruimte - Wijziging door artikel 5 Wet 25 mei 2018 - Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken

- Art. 5 Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde
- Art. 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Artt. 3, 794, 861 en 864 Gerechtelijk Wetboek

P.18.1256.N 7 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190507.2 AC nr. ...

Artikel 2 Strafwetboek betreft enkel de strafbaarstelling van het geïncrimineerde feit en de daarop gestelde straf, niet de regelmatigheid of het verval van de strafvordering; de niet vermelding van een gestructureerde melding in de betaling van het bedrag bedoeld in artikel 65, § 1 en § 2, Wegverkeerswet, betreft niet de strafbaarstelling van het geïncrimineerde feit, maar wel het verval van de strafvordering en indien de uitvoeringsmodaliteiten van die betaling na het instellen van de strafvordering worden gewijzigd, heeft dit niet het verval van de regelmatig ingestelde strafvordering voor gevolg.

Werking in de tijd en in de ruimte - Artikel 2, Strafwetboek

P.18.1208.N 9 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, volgt dat wanneer bij de opeenvolging van drie strafwetten in de tijd, waarbij de wetten van kracht op het ogenblik van het plegen van de feiten en de berechting even zwaar zijn, maar de strafwet van kracht tussen het plegen van de feiten en de berechting ervan milder is, in beginsel de mildere strafwet moet worden toegepast, hetgeen betekent dat indien de voorwaarden voor strafverzwaring op het ogenblik van de feiten en op het ogenblik van de berechting minder streng zijn dan de voorwaarden toepasselijk in de tussenperiode, de voorwaarden uit de tussenperiode, welke dan gelden als mildere strafwet aangezien die voor strafverzwaring strengere eisen stellen, in beginsel moeten worden toegepast; een beklaagde kan evenwel enkel retroactief aanspraak maken op het gunstiger regime van de tussenliggende wet, wanneer uit de gewijzigde regelgeving blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de voorwaarden voor strafverzwaring (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid ?een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van ?een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Legaliteitsbeginsel - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

P.18.1150.F 20 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190320.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 10, eerste lid, 12 en 13 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie volgt dat het verbod vermeld in artikel 10 van de voornoemde wet en de straffen, in geval van misdrijf, opgelegd door artikel 12 van de wet enkel gelden als de dader ofwel Belg is, of, indien hij de Belgische nationaliteit niet bezit, in België verblijft of er handel drijft; daaruit volgt eveneens dat als de Belgische dader, of de buitenlandse dader die in België verblijft of er handel drijft het misdrijf buiten het Belgisch grondgebied heeft gepleegd, de ontvankelijkheid van de strafvordering afhangt van de voorwaarde dat de dader in België wordt gevonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België

- Artt. 10, 12 en 13 Wet 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van (en de bestrijding van illegale handel in) wapens, munitie en speciaal (voor militair gebruik of voor ordehandhaving) dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

De rechter oordeelt feitelijk op onaantastbare wijze of de inverdenkinggestelde in België gevonden werd waarbij het Hof zich ertoe beperkt na te gaan of de rechter uit die vaststellingen naar recht kon afleiden dat die voorwaarde vervuld was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België - Voorwaarde - In België gevonden inverdenkinggestelde - Feitelijke beoordeling - Toezicht door het Hof

- Art. 13 Wet 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van (en de bestrijding van illegale handel in) wapens, munitie en speciaal (voor militair gebruik of voor ordehandhaving) dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

De artikelen 26 van het Waals decreet van 21 juni 2012 betreffende de invoer, uitvoer, doorvoer en overdracht van civiele wapens en van defensiegerelateerde producten, en 46, 2°, van de Brusselse Ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen, toebehoren en munitie ervan, bepalen dat de artikelen van titel III van de wet van 5 augustus 1991 zijn opgeheven "voor wat betreft de verrichtingen inzake de invoer, uitvoer, doorvoer en overdracht van civiele wapens en van defensiegerelateerde producten onderworpen aan een toestemming of vergunning overeenkomstig dit decreet" (Waals decreet) en "voor wat betreft de uit-, doorvoer en de overbrenging van goederen waarvan de uit- en doorvoer en de overbrenging op basis van deze ordonnantie aan een machtiging onderworpen is" (Brusselse ordonnantie); die bepalingen heffen bijgevolg de artikelen niet op van titel III van de wet van 5 augustus 1991 voor wat betreft de activiteit als tussenpersoon in die verrichtingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Activiteit als tussenpersoon in handel in wapens - Opheffing van wetsbepalingen door gewestelijke normen

- Artt. 10 en 12 Wet 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van (en de bestrijding van illegale handel in) wapens, munitie en speciaal (voor militair gebruik of voor ordehandhaving) dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

Wanneer een bijzondere wet, krachtens artikel 39 van de Grondwet, de door haar opgerichte gewestelijke organen de bevoegdheid opdraagt een welbepaalde aangelegenheid te regelen, blijven de regels die bestaan op het ogenblik van de bevoegdheidsoverdracht van kracht zolang ze door die organen niet werden gewijzigd of opgeheven.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Bijzondere wet die de gewestelijke organen de bevoegdheid opdraagt een welbepaalde aangelegenheid te regelen - Bestaande bepalingen op het ogenblik van de bevoegdheidsoverdracht - Geldigheid - Wijziging en opheffing

- Art. 39 De gecoördineerde Grondwet 1994

De inverdenkinggestelde wordt beschouwd in België te zijn gevonden in de zin van artikel 13 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, wanneer hij ten minste na het misdrijf en vóór het instellen van de vervolging of, uiterlijk, op het eigenste tijdstip van het instellen ervan in België is geweest of werd aangetroffen of gevonden, ook als hij het grondgebied vóór de eerste procedurehandelingen heeft verlaten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België - Voorwaarde - In België gevonden inverdenkinggestelde

- Art. 13 Wet 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van (en de bestrijding van illegale handel in) wapens, munitie en speciaal (voor militair gebruik of voor ordehandhaving) dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

C.17.0283.N 15 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.1 AC nr. ...

Een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof heeft retroactieve werking, zodat de vernietigde norm wordt geacht in rechte nooit te hebben bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Grondwettelijk Hof - Vernietigingsarrest - Werking in de tijd

P.18.0879.F 30 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8 AC nr. ...

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing van de strafwet in de tijd - Wegverkeer - Bijzondere herhaling - Gunstigere tussenliggende wet

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

F.17.0114.F 20 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181220.5 AC nr. ...

Artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 7 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat, is enkel toepasselijk op de zaken die op 1 januari 2008 hangende zijn; met hangende zaken worden de zaken bedoeld waarover, bij de inwerkingtreding van die nieuwe wet, in eerste aanleg of in hoger beroep nog uitspraak moet worden gedaan (1). (1) Cass. 22 april 2013, AR S.12.0117.F, AC 2013, nr. 249 met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2013, n° 249; zie Cass. 15 september 2014, AR C.13.0017.N, AC 2014, nr. 520 met concl. van advocaat-generaal Vanderlinden.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Gerechtskosten - Rechtsplegingsvergoeding - Erelonen en kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat - Verhaalbaarheid - Wet 21 april 2007 - Toepassing - Criterium - Hangende zaken

- Art. 14 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat

C.18.0153.F 26 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181126.1 AC nr. ...

De onmiddellijke werking van de nieuwe procedurewet doet geen afbreuk aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten; daaruit volgt dat, behoudens andersluidende wetsbepaling, bij wijziging van de wet betreffende de rechtsmiddelen, enkel de wet die van kracht is op het tijdstip waarop de beslissing gewezen werd, de regels bepaalt die op die rechtsmiddelen van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 663.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Nieuwe wet - Procedurewet - Wet betreffende de rechtsmiddelen

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

C.18.0134.N 2 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181102.5 AC nr. 603

De specifieke overgangsregeling van artikel 9 van de wet van 13 augustus 2011 houdt een afwijking in op de onmiddellijke toepasselijkheid van nieuwe procedureregels op hangende geschillen van artikel 3 Gerechtelijk wetboek, nu uit de wetsgeschiedenis van de overgangsregeling blijkt dat deze beoogde de nieuwe procedureregels slechts toepasselijk te maken op de vorderingen tot vereffening-verdeling die in beraad worden genomen na de inwerkingtreding van de nieuwe wet en de oude procedureregels verder te laten gelden "eenmaal de verdeling reeds werd bevolen onder de gelding van de oude wet", zodat in de zaken waarin de vordering tot vereffening-verdeling reeds in beraad was genomen vóór het ogenblik van in werkingtreding van de wet, de bepalingen van toepassing blijven zoals die golden voorafgaand aan de nieuwe wet (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

P.18.0552.N 30 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181030.4 AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 1, eerste lid, 3 en 12 van het koninklijk besluit van 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaamse Gewest, artikel 58, §1, 2°, eerste gedachtestreep, Decreet Natuurbehoud en artikel 16.1.1 en 16.6.1, §1, eerste lid, Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, volgt dat wie vogels onder zich houdt behorende tot één van de op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie in het wild voorkomende vogelsoorten of tot de bijlage I K.B. Vogelbescherming Vlaanderen, nog steeds strafbaar is, thans overeenkomstig artikel 16.6.1, §1, eerste lid, DABM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Milieurecht - Onder zich houden van bepaalde vogelsoorten - Strafbaarheid in de tijd - Toepassing

---

C.16.0346.F 27 september 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180927.2 AC nr. ...

Hoewel, in de regel, een nieuwe wet niet enkel van toepassing is op situaties die ontstaan vanaf de inwerkingtreding van die wet maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder het stelsel van de vorige wet ontstane situaties die zich voordoen of die aanhouden onder de gelding van de nieuwe wet, voor zover die toepassing reeds onweerlegbaar vastgestelde rechten niet aantast, blijft, inzake overeenkomsten, de vroegere wet evenwel van toepassing, tenzij de nieuwe wet van openbare orde of van dwingend recht is of de toepassing ervan op de lopende overeenkomsten verbiedt (1). (1) Cass. 16 september 2013, AR C.12.0032.F, AC 2013, nr. 449.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Overeenkomst - Nieuwe wet - Toepassing

De overgangsbepalingen van de wet van 24 juni 2013 kunnen de werking in de tijd van de bepalingen van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek niet regelen wanneer de partijen, bij ontstentenis van een verzoek tot arbitrage, voor de rechter de geldigheid van een compromissoir beding betwisten.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage - Overgangsbepalingen

- Artt. 59, eerste, tweede, derde en vierde lid, en 60 Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage

---

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek is artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering van toepassing op de hangende rechtsgedingen en is het bijgevolg onmiddellijk van toepassing op alle vóór zijn inwerkingtreding op 22 november 2013 gepleegde misdrijven die nog niet definitief zijn berecht of verjaard; het feit dat het bewijselement waarop artikel 32 wordt toegepast verband houdt met de eerbiediging van het privéleven, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546; J. DE CODT, "La nouvelle loi sur les nullités: un texte inutile?", RDPC 2014, p. 246, voetnoot 4; F. LUGENTZ, "La sanction de l'irrégularité de la preuve en matière pénale après la loi du 24 octobre 2013", JT 2015, p. 185.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Toepassing

P.18.0415.N 8 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180508.2 AC nr. ...

Bij de beoordeling van de wettigheid van een beslissing tot vrijheidsberoving genomen op basis van de Vreemdelingenwet, dient het onderzoeksgerecht te toetsen aan de wettelijke bepalingen zoals van toepassing op het ogenblik dat deze beslissing werd genomen.

Werking in de tijd en in de ruimte - Vreemdelingenwet - Beslissing tot vrijheidsberoving - Beoordeling wettigheid door onderzoeksgerecht - Toepasselijke wettelijke bepalingen - Werking in de tijd

C.17.0095.N 3 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180503.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Werking in de tijd en in de ruimte - Wetboek IPR - Onrechtmatige daad vóór de inwerkingtreding van de wet - Bestaan van een rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke na de inwerkingtreding - Artikel 127, §1, tweede lid IPR - Toepassing

Uit de samenhang van de artikelen 99, 106, eerste en tweede lid en 127, §1, eerste en tweede lid, Wetboek IPR volgt dat het Wetboek IPR krachtens artikel 127, §1, tweede lid, in fine, niet het recht bepaalt dat van toepassing is op de vraag of een persoon die schade lijdt door een onrechtmatige daad die plaatsvond vóór de inwerkingtreding van het wetboek, na de inwerkingtreding ervan over een rechtstreekse vordering beschikt tegen de verzekeraar van de aansprakelijke persoon (1). (1) Zie concl.OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Wetboek IPR - Onrechtmatige daad vóór de inwerkingtreding van de wet - Bestaan van een rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van de aansprakelijke na de inwerkingtreding - Artikel 127, §1, tweede lid IPR - Toepassing

C.17.0420.N 26 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180426.11 AC nr. ...

Wanneer een overheid binnen een wettelijke termijn verplicht is tot het nemen van een beslissing, de wet aan het verstrijken van de termijn gevolgen verbindt en de tijdig genomen beslissing door de Raad van State wordt vernietigd, beschikt de overheid opnieuw over de volledige wettelijke termijn waarover zij initieel beschikte om een nieuwe beslissing te nemen (1). (1) Cass. 4 april 2002, AR C.00.0457.N, AC 2002, nr. 209, met concl. van advocaat-generaal D. Thijs.

Werking in de tijd en in de ruimte - Overheid - Verplichting tot het nemen van een beslissing binnen een wettelijke termijn - Vernietiging van de tijdig genomen beslissing

- Art. 37 Besluit van de Vlaamse regering 11 januari 2002 ter uitvoering van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid

- Artt. 32 en 33 Decreet Vlaamse Gemeenschap 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid

P.17.1061.N 27 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180327.3 AC nr. ...

Herhaling is een persoonlijk verzwarende omstandigheid die inhoudt dat een of meerdere nieuwe misdrijven worden gepleegd binnen een bij de wet bepaalde periode nadat de schuldige bij een in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing tot straf is veroordeeld wegens een of meer eerder gepleegde misdrijven en daardoor voor het nieuwe misdrijf zwaarder kan worden gestraft waarvoor is vereist dat de wet die de strafverzwaring wegens herhaling bepaalt, van kracht is op het ogenblik van het plegen van het nieuwe misdrijf; het feit dat het eerdere misdrijf dat de grondslag van de herhaling uitmaakt, gepleegd werd vóór de inwerkingtreding van die wet, doet daaraan geen afbreuk en heeft geen retroactieve toepassing van een strengere strafwet voor gevolg want de staat van herhaling is immers beslissend voor de bepaling van de straf op het nieuwe strafbaar feit, terwijl die straf, alhoewel zwaarder, geen invloed heeft op de eerdere veroordeling die ongewijzigd blijft bestaan.

Werking in de tijd en in de ruimte - Herhaling - Artikel 38 Wegverkeerswet - Wet die de strafverzwaring wegens herhaling bepaalt - Misdrijf dat de grondslag van de herhaling uitmaakt, gepleegd vóór de inwerkingtreding van de wet

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0509.N 27 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180227.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Veroordeling met gewoon uitstel - Herroeping van het uitstel - Nieuwe wet die de mogelijkheid tot herroeping uitbreidt - Werking in de tijd

Het uit de bepalingen van artikel 2 Strafwetboek, artikel 7.1 EVRM en artikel 15.1 IVBPR voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen; hoewel het toestaan van een proeftijd aan een veroordeelde door de tenuitvoerlegging van de straffen uit te stellen als bedoeld in artikel 1, §1, 2°, en 8 Probatiewet een strafuitvoeringsmodaliteit is die integraal deel uitmaakt van de straf, houdt de herroeping van het uitstel van tenuitvoerlegging na een veroordeling ingevolge het plegen van nieuwe strafbare feiten tijdens de proeftijd geen herdefiniëring of wijziging van de door de rechter met de eerste veroordeling opgelegde straf in, voor zover die herroeping wordt beoordeeld volgens bepalingen die van toepassing zijn op het tijdstip van de veroordeling die uitstel van tenuitvoerlegging toekent (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Veroordeling met gewoon uitstel - Herroeping van het uitstel - Nieuwe wet die de mogelijkheid tot herroeping uitbreidt - Werking in de tijd

P.17.0661.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.2 AC nr. ...

Indien de veroordeelde persoon een nieuw misdrijf pleegt, beschikt hij niet over een verworven recht om te genieten van de regels betreffende de herhaling die gelden op het tijdstip van het vonnis dat hem heeft bestraft; overeenkomstig het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet is het voldoende, opdat de rechter de staat van herhaling kan vaststellen en onmiddellijk de daaraan verbonden strengere strafregeling kan toepassen, dat de overtreding waarop de tweede termijn wordt toegepast, waarbij het aan de dader staat om die overtreding niet te begaan, dateert van na de inwerkingtreding van de strengere wet (1). (1) Zie EHRM (GC) 29 maart 2006, Achour t. Frankrijk, verzoekschrift nr. 67335/01, §§46 en 52 tot 61; P. ROUBIER, Le droit transitoire - Conflits des lois dans le temps, Dalloz, 1960, heruitg. 2017, pp. 474-477; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. I, Larcier, 2010, nr. 536. Het is wel degelijk dit beginsel dat het Hof heeft toegepast wanneer het impliciet heeft beslist dat artikel 99bis Strafwetboek, ingevoerd bij artikel 62 Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, dat bepaalt dat de veroordelingen uitgesproken door de strafgerechten van een andere lidstaat van de Europese Unie, in aanmerking worden genomen onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerechten en dezelfde rechtsgevolgen zullen hebben als deze veroordelingen wat de vaststelling van de staat van herhaling betreft, van toepassing is op de feiten die na 24 mei 2014 zijn gepleegd, datum van inwerkingtreding van die bepaling, ook als die buitenlandse veroordeling dateert van vóór die datum (Cass. 8 maart 2017, AR P.16.1268.F, AC 2017, nr. 164). Bovendien is de verplichting om te slagen voor examens alvorens in het recht op sturen te worden hersteld een veiligheidsmaatregel en geen straf in de zin van artikel 15, §1, IVBPR, dat het beginsel bevestigt van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet (zie Cass. 10 januari 2018, AR P.17.0827.F, AC 2018, nr. 22, en de verwijzingen in de noot). (M.N.B.)

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet - Inaanmerkingneming van de vroegere veroordelingen bij de inwerkingtreding van de wet die de herhaling invoert

- Art. 2 Strafwetboek

P.17.0827.F 10 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180110.4 AC nr. ...

De verplichting om te slagen voor een geneeskundig en psychologisch onderzoek om in het recht tot sturen te worden hersteld, is een veiligheidsmaatregel en geen straf; die maatregel valt buiten het toepassingsgebied van artikel 2, eerste lid, Strafwetboek, dat bepaalt dat geen misdrijf kan worden gestraft met straffen die bij de wet niet waren gesteld voordat het misdrijf werd gepleegd (1). (1) Zie Cass. 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286; Cass. 1 maart 2006, AR P.05.1263.F, AC 2006, nr. 114. In die zin oordeelt het Grondwettelijk Hof dat de verplichting om zich aan onderzoeken te onderwerpen alvorens in het recht tot sturen te worden hersteld, een veiligheidsmaatregel is en geen straf in de zin van artikel 15, §1, IVBPR, dat het beginsel bevestigt van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet (GwH 22 december 2016, nr. 168/2016, §B.6.6; GwH 15 juni 2017, nr. 76/2017, §§B.6.3 e.v.).

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet - Verval van het recht om een voertuig te besturen - Herstel - Verplichting om zich aan de voorgeschreven onderzoeken te onderwerpen

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 38, §§ 2 tot 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.17.0744.F 22 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171122.3 AC nr. ...

De wet van 10 augustus 2005 heeft de definitie van de criminele organisatie uit de wet van 10 januari 1999 gewijzigd, door de voorwaarde af te schaffen dat een dergelijke organisatie het gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of de aanwending van commerciële of andere structuren moet inhouden om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken (1); de rechter dient het bestaan van de voormelde voorwaarde enkel vast te stellen voor de incriminatieperiode die aan de inwerkingtreding van de nieuwe wet voorafgaat (2). (1) Sinds 12 september 2005 immers, datum van inwerkingtreding van de wet van 10 augustus 2005 is het gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of het aanwenden van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken niet langer een bestanddeel van elke criminele organisatie (art. 324bis, Strafwetboek), maar enkel van de deelneming aan een dergelijke organisatie (art. 324ter, § 1, Strafwetboek) Die wetswijziging heeft aldus het toepassingsgebied van de in artikel 324ter, §§ 2 tot 4 bedoelde telastleggingen uitgebreid - waaronder die van het vervullen van een rol van leidend persoon binnen een criminele organisatie (§ 4), wat ten aanzien van de eiser bewezen is verklaard -, aangezien die telastleggingen niet meer afhangen van het bestaan van een van die modi operandi. (M.N.B.) (2) Het misdrijf criminele organisatie levert immers een voortdurend misdrijf op (Cass. 16 oktober 2012, AR P.12.0597.N, AC 2012, nr. 536), en "wanneer een voortdurend misdrijf is begonnen onder gelding van één wet en wordt voortgezet onder een nieuwe wet die strenger is dan de vorige, is die nieuwe strengere strafwet toepasselijk, wanneer alle constitutieve bestanddelen van het misdrijf aanwezig zijn op het ogenblik dat de nieuwe wet van kracht wordt" (Cass. 5 april 2005, AR P.05.0206.N, AC 2005, nr. 198, en noot 2). (M.N.B.)

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de wet in de tijd - Criminele organisatie - Bestanddelen - Gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie of aanwending van commerciële of andere structuren

- Artt. 324bis en 324ter Strafwetboek

P.17.0535.F 25 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wet van 5 februari 2016 - Wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdrijf strafbaar met levenslange opsluiting - Misdrijf gepleegd vóór 29 februari 2016 - Correctionalisering - Toepasselijke straf

De rechter die een beklaagde een gevangenisstraf van achtentwintig jaar oplegt voor feiten die gepleegd werden vóór 29 februari 2016 en die niet correctionaliseerbaar waren vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie maar die gecorrectionaliseerd werden na die datum, schendt artikel 2 van het Strafwetboek niet (1) (impliciet). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wet van 5 februari 2016 - Wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdrijf strafbaar met levenslange opsluiting - Misdrijf gepleegd vóór 29 februari 2016 - Correctionalisering - Toepasselijke straf

- Artt. 121 en 143, derde lid Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Artt. 2, 25 en 80 Strafwetboek

P.17.0215.F 11 oktober 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.2 AC nr. 544

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafrechtspleging - Verjaring van de strafvordering - Wet die een schorsingsgrond opheft

Bij artikel 32, 2°, wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenissen en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, dat in werking is getreden op 1 januari 2017, wordt het vierde lid van artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opgeheven dat in een schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering voorzag wanneer het vonnisgerecht de behandeling van de zaak uitstelde met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; krachtens de onmiddellijke werking van de nieuwe wet op de verjaring van de strafvordering, is artikel 32, 2°, van toepassing op de rechtsvorderingen die vóór haar inwerkingtreding zijn ontstaan en die op dat tijdstip krachtens de oude wet nog niet zijn verjaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafrechtspleging - Verjaring van de strafvordering - Wet die een schorsingsgrond opheft

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

C.16.0435.N 23 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.3 AC nr. ...

Een vordering tot wijziging van een vóór de inwerkingtreding van de wet van 19 maart 2010 vastgestelde onderhoudsbijdrage wordt slechts beschouwd als een nieuwe vordering waarop deze wet van toepassing is, wanneer de vordering tot wijziging van de vastgestelde onderhoudsbijdrage is ingesteld na de inwerkingtreding van voornoemde wet van 19 maart 2010, dus na 31 juli 2010. (1) Art. 1321 Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door de Wet van 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdrage voor hun kinderen.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Onderhoudsgeld voor kinderen - Te betalen door ouders - Berekening - Wet 19 maart 2010 - Nieuwe vordering - Toepassingsgebied

- Artt. 17, eerste, tweede en derde lid, en 18 Wet 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen
- Art. 1321 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0343.F 21 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.4 AC nr. ...

Wanneer een procedureregel wordt gewijzigd, worden de handelingen die onder gelding van en overeenkomstig de vorige wet zijn verricht, nog steeds als regelmatig gestelde handelingen beschouwd; aangezien de onderzoeksrechter de deskundige-psychiater regelmatig heeft aangewezen vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014, is de omstandigheid dat het deskundigenonderzoek wordt voortgezet zonder dat die deskundige houder is van de bij de nieuwe wet vereiste titel niet van dien aard dat dit het deskundigenonderzoek onregelmatig zou maken.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Regel van strafprocesrecht - Internering - Voorafgaand psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundige is houder van een beroepstitel van forensisch psychiater - Deskundige aangewezen vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014 - Deskundige beschikt niet over de vereiste titel - Regelmatigheid van het deskundigenonderzoek

- Art. 5, § 2, eerste lid, en § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

P.17.0231.F 14 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.4 AC nr. ...

De rechter kan geen bijkomende straf opleggen die bij wet niet was bepaald voordat de bewezen verklaarde misdrijven werden gepleegd.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Bijkomende straf

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

P.17.0450.N 13 juni 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170613.3 AC nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafvordering - Onderzoek in strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluistermaatregel - Artikel 90quater, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vormvoorschriften - Wet die de sanctie bij niet-naleving van de vormvoorschriften wijzigt - Toepassing in de tijd - Draagwijdte

P.14.1719.N 30 mei 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.2 AC nr. 354

Er is een zwaardere straf in de zin van de bepaling van artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, indien de straf die de beklaagde kon oplopen op het ogenblik van de rechterlijke beslissing, zwaarder is dan de straf die hij kon oplopen op het tijdstip van het plegen van de feiten; daartoe moet de op het ogenblik van de feiten toepasselijke maximum hoofdgevangenisstraf worden vergeleken met de op het ogenblik van de rechterlijke beslissing toepasselijke maximum hoofdgevangenisstraf en die wordt bepaald rekening houdend met het op het ogenblik van de feiten respectievelijk op het ogenblik van de rechterlijke beslissing geldende herhalingsregime en dit ongeacht de tijdsvoorwaarden waarin die bijzondere herhalingsregimes voorzien (1). (1) Cass. 19 mei 2009, AR P.08.1164.N, AC 2009, nr. 327 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafzaken - Artikel 2, eerste lid Strafwetboek - Niet terugwerkende kracht van de strafwetten - Artikel 2, tweede lid Strafwetboek - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Draagwijdte - Herhalingsregime

S.16.0025.F 24 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170424.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafvordering - Verjaring - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing

Behoudens een andersluidende bepaling van de wetgever, is de nieuwe wet betreffende de verjaring van de strafvordering, vanaf haar inwerkingtreding, onmiddellijk van toepassing op de strafvordering die voorheen ontstaan is en die volgens de oude wet op dat tijdstip nog niet verjaard is; de volledige duur van de verjaring mag de door de oude wet bepaalde termijn evenwel niet overschrijden (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafvordering - Verjaring - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing

P.16.0351.N 4 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.1 AC nr. ...

Artikel 3 Gerechtelijk Wetboek, dat krachtens artikel 2 van dat wetboek van toepassing is op strafzaken, houdt een algemene regel in waaruit volgt dat de nieuwe wetten op de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen, behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald en zonder dat die rechtsgedingen ingevolge de enkele toepassing van de nieuwe wet kunnen worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor ze op geldige wijze aanhangig zijn en aldus is een wet die de rechtspleging voor het Hof van Cassatie wijzigt, in de regel van toepassing op alle procedures voor het Hof waarin het cassatieberoep dateert vanaf de datum van inwerkingtreding van die wet (1); in geval van wijziging van de wetgeving betreffende de mogelijkheid rechtsmiddelen in te stellen, is het echter de wet die van kracht is op de datum van de uitspraak van de bestreden beslissing, die in de regel de rechtsmiddelen regelt die daartegen openstaan (2). (1) Cass. 3 juni 2015, AR P. 15.0262.F, AC 2015, nr. 369. De problematiek die aan de orde was in dit arrest betrof niet de afschaffing van een mogelijkheid tot cassatieberoep, maar de verplichting tot betekening van het cassa- tieberoep. (2) Cass. 6 oktober 1999, AR P.99.1247.F, AC 1999, 1227; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "La jurisprudence de la Cour de Cassation à la suite des réformes de la procédure en cassation en matière pénale", Hof van Cassatie van België. Jaarverslag 2016, pp. 1-3; R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, p. 384; X. (H. VAN BAVEL), "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen",T. Strafr., 2016, p. 46, nr. 98; P. VANLERSBERGHE, " Artikel 3 Gerechtelijk Wetboek", Gerechtelijk recht. Artikelsgewijze commentaar, pp. 25 en 27.

Werking in de tijd en in de ruimte - Cassatieberoep - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Wet tot wijziging van de mogelijkheid rechtsmiddelen in te stellen - Toepasselijkheid - Draagwijdte

Werking in de tijd en in de ruimte - Cassatieberoep - Strafzaken - Algemeen - Wet tot wijziging van de rechtspleging voor het Hof - Toepasselijkheid - Draagwijdte

P.15.0295.N 14 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.3 AC nr. ...

Vóór hun vervanging bij de respectieve artikelen 320 en 324 van de programmawet van 22 december 2003, in werking getreden op 10 januari 2004, bepaalden artikel 42, eerste lid, Accijnswet 1997 en artikel 15, eerste lid, van de wet van 3 april 1997 betreffende het fiscaal stelsel van gefabriceerde tabak dat ongeacht de in die wetten bepaalde straffen, de ontdoken accijns altijd verschuldigd blijft, maar krachtens de artikelen 320 en 324 voormeld is deze accijns niet meer verschuldigd op accijnsproducten die, naar aanleiding van de vaststelling van een in die wetten bedoelde overtreding, effectief in beslag worden genomen en naderhand worden verbeurdverklaard of bij wege van transactie aan de Schatkist worden afgestaan; deze wetswijzigingen hebben geen betrekking op de straf voor de overtreding, maar enkel op de accijnsschuld zodat zij geen onmiddellijke werking hebben op de vóór hun inwerkingtreding definitief verschuldigd geworden, maar nog niet betaalde accijns, zonder dat artikel 2, tweede lid, Strafwetboek daaraan afbreuk doet vermits die bepaling enkel van toepassing is op straffen, maar niet op de veroordeling tot betaling van ontdoken accijns, die louter burgerlijk van aard is (1). (1) Zie: Cass. 29 januari 2008, AR P.07.1434.N, AC 2008, nr. 69.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Douane en accijnzen - Artikel 42, eerste lid, Wet Accijnsprodukten - Wetswijziging - Artikel 320 Programmawet van 22 december 2003 - Wetswijziging die niet de straf maar enkel de accijnsschuld betreft - Gevolg - Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek - Verenigbaarheid

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Douane en accijnzen - Gefabriceerde tabak - Fiscaal stelsel - Artikel 15, eerste lid, wet 3 april 1997 - Wetswijziging - Artikel 324 Programmawet van 22 december 2003 - Wetswijziging die niet de straf maar enkel de accijnsschuld betreft - Gevolg - Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek - Verenigbaarheid

P.16.1268.F 8 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170308.1 AC nr. ...

Artikel 99bis Strafwetboek, aangenomen luidens artikel 62 Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad op 14 mei 2014, dat bepaalt dat de veroordelingen uitgesproken door de strafgerechten van een andere lidstaat van de Europese Unie in aanmerking worden genomen onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerechten en dezelfde rechtsgevolgen hebben als deze veroordelingen, is wat de vaststelling van de staat van herhaling betreft van toepassing op de feiten die na 24 mei 2014 zijn gepleegd (Impliciet).

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Herhaling - Inaanmerkingneming van de veroordelingen uitgesproken door een andere lidstaat van de Europese Unie - Collectief misdrijf - Feiten gepleegd voor en na 24 mei 2014

- Artt. 56 en 99bis Strafwetboek

P.16.0261.N 28 februari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.3 AC nr. ...

De artikelen 2.7.1.0.1, 3.1.0.0.1, 3.2.1.0.1, 3.2.2.0.1, 5.0.0.0.1, eerste lid, 4° en 5.0.0.0.11 Vlaamse Codex Fiscaliteit en de artikelen 2.7.1.0.1, 5.0.0.0.1, eerste lid, 4° en 5.0.0.0.11 Vlaamse Codex Fiscaliteit, zoals ingevoegd bij het decreet van 19 december 2014 tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, zijn bij toepassing van artikel 325 van dit decreet in werking getreden op 1 januari 2015; bij een wijziging van de fiscale wetgeving zijn de bepalingen van de nieuwe fiscale wet niet van toepassing op rechtshandelingen en toestanden die juridisch voltrokken zijn onder de oude wet (1). (1) N. GEELHAND DE MERXEM, "Boete wegens laattijdige indiening aangifte drastisch verzwaard", Fiscoloog 2015, afl. 1413, (3) 5; T. LAUWERS, "De Vlaamse erfbelasting ingevolge de Vlaamse Codex Fiscaliteit", NNK 2015, afl. 3-4, (3) 12; J. RUYSSEVELDT, Successierechten, Brussel, Hogere Leergangen voor Fiscale en Sociale Wetenschappen cvo, 2015, 310; A. TIBERGHIEN, Handboek voor fiscaal recht 2015-2016, Mechelen, Kluwer, 2016, 1058, nr. 2130.

Werking in de tijd en in de ruimte - Fiscale wetgeving - Vlaamse Codex Fiscaliteit - Wijziging

P.16.1029.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

Werking in de tijd en in de ruimte - Openbaar ministerie - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

De wet van 5 februari 2016 voorziet niet in een bijzondere bepaling betreffende de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 206 Wetboek van Strafvordering, zodat dit artikel van toepassing is vanaf 29 februari 2016 en het openbaar ministerie bijgevolg vanaf die datum afstand kan doen van zijn hoger beroep en dit ongeacht of het hoger beroep van een beklaagde of de eerste rechtszitting voor het appelgerecht dateert van vóór die datum (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Openbaar ministerie - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

- zoals ingevoegd bij Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

S.15.0018.F 2 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170102.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing in de tijd - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Proces-verbaal van vaststelling - Beslissing tot terguvordering van de ontvangen uitkeringen - Aard - Draagwijdte - Gevolg op de toepasselijke wet

Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing in de tijd - Draagwijdte - Beginselen

Het proces-verbaal van de dienst voor administratieve controle van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering dat vaststelt dat een sociaal verzekerde die uitkeringen geniet, een arbeid heeft verricht zonder de in artikel 101, §2, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 bedoelde toelating, en de beslissing van de verzekeringsinstelling die de gevolgen afleidt van die arbeid op het recht van de sociaal verzekerde op de uitkeringen en de terugvordering beveelt van de onterecht uitbetaalde uitkeringen, waardoor die instellingen van sociale zekerheid de relevante wettelijke bepalingen toepassen op de niet-toegestane arbeid, vormen niet de gevolgen van die arbeid die zich kunnen voordoen of die aanhouden nadat deze werd verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2017, nr ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing in de tijd - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Proces-verbaal van vaststelling - Beslissing tot terguvordering van de ontvangen uitkeringen - Aard - Draagwijdte - Gevolg op de toepasselijke wet

Een nieuwe wet is niet enkel van toepassing op situaties die ontstaan vanaf de inwerkingtreding van die wet maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder het stelsel van de vorige wet ontstane situaties die zich voordoen of die aanhouden onder de gelding van de nieuwe wet, voor zover die toepassing de onweerlegbaar vastgestelde rechten niet aantast (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2017, nr ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing in de tijd - Draagwijdte - Beginselen

S.08.0094.F 14 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161114.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Werking in de tijd en in de ruimte - Mededeelbare zaak - Openbaar ministerie - Wet in de tijd - Toepasselijke wetsbepaling

De wet die de mededeling van een zaak aan het openbaar ministerie regelt is diegene die van toepassing is op het tijdstip dat die zaak moet worden beslecht, en niet diegene die van kracht was op het tijdstip waarop de zaak werd ingeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Mededeelbare zaak - Openbaar ministerie - Wet in de tijd - Toepasselijke wetsbepaling

- Artt. 764, eerste lid, 10°, en 578, 12° Gerechtelijk Wetboek

P.16.0667.F 5 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161005.3 AC nr. ...

In zoverre artikel 334, derde lid, Wetboek van Strafvordering de verplichting tot ondertekening door het hoofd van de jury handhaaft, is het onverenigbaar met de wijzigingsbepalingen in de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie en moet het als impliciet daardoor opgeheven worden beschouwd.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 334, derde lid, Wetboek van Strafvordering - Impliciete opheffing

C.15.0359.N 9 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160909.4 AC nr. ...

De Belgische wetten betreffende de staat en de bekwaamheid van de personen zijn toepasselijk op de Belgen, ook wanneer zij in het buitenland verblijven; de vreemdelingen zijn in België, wat de staat en de bekwaamheid van personen betreft, in beginsel aan hun nationale wet onderworpen (1)(2). (1) Cass. 21 maart 2014, AR C.13.0021.F, AC 2014, nr. 229; Cass. 4 december 2009, AR C.08.0214.F, AC 2009, nr. 718; Cass. 5 mei 2008, AR C.06.0288.F, AC 2008, nr. 265. (2) Art. 3, derde lid, Burgerlijk Wetboek, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan door artikel 139, Wetboek IPR.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Staat en bekwaamheid van de personen - Toepasselijke wet

- Art. 3, derde lid Burgerlijk Wetboek

P.15.0826.N 6 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160906.2 AC nr. ...

Artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek hebben onder meer tot gevolg dat degene die een wettelijk verbod overtreedt waarop geen straf is gesteld op enig moment tussen de datum van het begaan van de overtreding en de datum van het vonnis, in de regel niet kan worden gestraft, ook al was deze overtreding op die beide data wel strafbaar; evenwel kan de beklaagde enkel retroactief aanspraak maken op het gunstiger regime van de tussenliggende wet, wanneer uit de tijdelijk gewijzigde regeling blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de strafwaardigheid van de overtreding (1). (1) Cass. 10 december 2013, AR P.13.0691.N, AC 2013, nr. 669.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafrecht - Gewijzigde wetsbepaling - Retroactieve toepassing van het gunstiger regime van de nieuwe regeling

- Art. 2, tweede lid Grondwet 1994

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

P.15.0135.N 7 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160607.1 AC nr. ...

Uit artikel 2, tweede lid, Strafwetboek volgt niet dat een na het verrichten van bouwwerken bepaalde vrijstelling ingevolge een gewijzigd vrijstellingsbesluit als mildere strafwet moet worden toegepast vermits die wetsbepaling geen toepassing vindt wanneer een vroeger besluit wordt vervangen door een later besluit dat werd genomen ter uitvoering van dezelfde wetskrachtige akte als het vroegere besluit of ter uitvoering van een gewijzigde wetskrachtige akte met een ongewijzigd gebleven strafbaarstelling als de oorspronkelijke wetskrachtige akte; de feiten die ingevolge het vroegere besluit strafbaar waren op het ogenblik waarop ze werden gepleegd, blijven strafbaar, zelfs indien ze ingevolge het latere besluit, genomen ter uitvoering van dezelfde wetskrachtige akte of een gewijzigde wetskrachtige akte met een ongewijzigd gebleven strafbaarstelling, ten tijde van de uitspraak geen strafbaar feit meer zouden opleveren (1). (1) Zie: Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

P.15.1468.F 27 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160427.8 AC nr. ...

Artikel 2 Strafwetboek, dat de toepassing regelt van de strafwet in de tijd heeft enkel betrekking op eigenlijke straffen en niet op veiligheidsmaatregelen die de bescherming van het algemeen belang beogen, zoals de verplichting om een of meerdere examens af te leggen alvorens in het recht tot sturen te worden hersteld.

Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing van de strafwet in de tijd - Draagwijdte - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Verval van het recht tot sturen - Herstel in het recht tot sturen - Voorwaarde - Verplichting één of meerdere examens en onderzoeken af te leggen - Veiligheidsmaatregel

- Art. 38, § 6, nieuw, ingevoerd bij wet van 9 maart 2014 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 2 Strafwetboek

P.15.1023.N 9 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160209.4 AC nr. ...

Uit de artikelen 146, derde lid, Stedenbouwdecreet 1999 en 6.1.1, derde lid, eerste zin, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en hun wetsgeschiedenis volgt dat de wijziging van een gebied van "ruimtelijk kwetsbaar" in "niet ruimtelijk kwetsbaar" ingevolge een bestuurlijke beslissing, niet tot gevolg heeft dat de instandhouding van wederrechtelijke handelingen vóór deze wijziging niet langer strafbaar is (1); de omstandigheid dat ingevolge een bestuurlijke beslissing niet langer voldaan is aan de vereiste van het gelegen zijn in een ruimtelijk kwetsbaar gebied, impliceert niet dat de regelgever heeft voorzien in een mildere strafwet als bedoeld door artikel 2, tweede lid, Strafwetboek. (1) Cass. 8 oktober 2013, AR P.12.1031.N, AC 2013, nr. 503.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Mildere strafwet - Stedenbouw - Instandhouding van wederrechtelijke handelingen in ruimtelijk kwestbaar gebied - Bestemmingswijziging in niet ruimtelijk kwetsbaar gebied

C.15.0011.F 5 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160205.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

Werking in de tijd en in de ruimte - Verkeersongeval - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Geen beperking van de gevolgen in de tijd - Ongeval overkomen voor de bekendmaking van dat arrest - Bevoegdheid van de rechter

Het prejudicieel arrest dat de ongrondwettigheid van artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 vaststelt, zonder dat het Grondwettelijk Hof de gevolgen ervan in de tijd heeft beperkt, is declaratoir en zowel het rechtscollege dat de vraag heeft gesteld als dat welk die vraag niet hoefde te stellen, moeten zich daarnaar voegen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... .

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Verkeersongeval - Aan spoorstaven gebonden motorrijtuig - Uitsluiting uit de vergoedingsregeling - Arrest van het Grondwettelijk Hof - Schending van de artikelen 10 en 11 Gw. - Geen beperking van de gevolgen in de tijd - Ongeval overkomen voor de bekendmaking van dat arrest - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 26, § 2, tweede lid, 2°, en 28 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 jan. 1989

F.14.0015.N 14 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160114.9 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Thijs.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Niet-terugwerking van de wet - Algemeen rechtsbeginsel

Het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerking van de wet, dat besloten ligt in artikel 2 Burgerlijk Wetboek, kan niet verantwoorden dat geen voorrang wordt gegeven aan de bepaling van een richtlijn, ten voordele van een daarmee strijdige bepaling van nationaal recht (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Niet-terugwerking van de wet - Algemeen rechtsbeginsel

- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

P.13.2082.N 1 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.1 AC nr. ...

De in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde strafsanctie strekt enkel ertoe vanwege in België actieve operatoren en verstrekkers, een maatregel af te dwingen die tot doel heeft loutere identificatiegegevens te verkrijgen naar aanleiding van een misdrijf waarvan de opsporing behoort tot de bevoegdheid van de Belgische strafrechtsmachten; die maatregel vereist geen aanwezigheid in het buitenland van Belgische politieambtenaren of magistraten noch van personen die voor hen optreden noch het stellen van enige materiële handeling in het buitenland zodat het derhalve een dwangmaatregel met een beperkte draagwijdte betreft, waarvan de uitvoering geen interventie buiten het Belgische grondgebied vereist.

Werking in de tijd en in de ruimte - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Strafsanctie - Doel

Werking in de tijd en in de ruimte - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Vereisten

Het misdrijf, bepaald in artikel 46bis, § 2, vierde lid, Wetboek van Strafvordering, wordt gepleegd op de plaats waar de gevorderde gegevens moeten worden ontvangen; bijgevolg is de operator of de verstrekker die weigert deze gegevens mee te delen, in België strafbaar ongeacht zijn plaats van vestiging waaruit volgt, eensdeels, dat de maatregel die bestaat in de verplichting de hier bedoelde gegevens te verstrekken, wordt genomen op het Belgische grondgebied ten aanzien van elke operator of verstrekker die zijn economische activiteit actief op consumenten in België richt, anderdeels, dat de Belgische rechter die een in het buitenland gevestigde operator of verstrekker veroordeelt wegens het miskennen van deze verplichting en die aldus de naleving van een in België genomen maatregel afdwingt, geen extraterritoriale rechtsmacht uitoefent (1). (1) Zie Cass. 18 januari 2011, AR P.10.1347.N, AC 2011, nr. 52 met concl. eerste advocaat-generaal De Swaef; Cass. 4 september 2012, AR P.11.1906.N, AC 2012, nr. 441; Antwerpen, 20 november 2013, T.Strafr. 2014/1, 73, noot G.S.

Werking in de tijd en in de ruimte - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Misdrijf - Plaatsbepaling - Toepassing

- Art. 3 Strafwetboek

Werking in de tijd en in de ruimte - Operator van een elektronisch communicatienetwerk of verstrekker van een elektronische communicatiedienst - In het buitenland gevestigde operator of verstrekker met activiteit in België - Onderzoek in strafzaken - Medewerkingsverplichting - Weigering - Misdrijf - Bevoegdheid van de nationale rechter

- Art. 3 Strafwetboek

P.15.1461.F 25 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151125.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Internationaal humanitair recht - Ernstige schendingen - Misdrijf gepleegd door een Belg in het buitenland - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Artikel 12bis, V.T.Sv. - Toepassing

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de wet in de tijd - Nieuwe strafwet - Feit gepleegd onder vigeur van de oude wet

Artikel 6, 1°bis, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft betrekking op de vervolging in België van iedere Belg die buiten het grondgebied van het Rijk zich schuldig maakt aan een ernstige schending van het internationaal humanitair recht in boek II, titel Ibis, van het Strafwetboek omschreven; artikel 12bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op een dergelijke vervolging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Internationaal humanitair recht - Ernstige

schendingen - Misdrijf gepleegd door een Belg in het buitenland - Bevoegdheid van de Belgische rechter - Artikel 12bis, V.T.Sv. - Toepassing

Wanneer het aan een vervolgde persoon ten laste gelegde feit gekwalificeerd wordt volgens de omschrijving van een nieuwe wet terwijl het onder vigeur van de oude wet werd gepleegd, moet de rechter vaststellen dat het feit ook strafbaar was op het ogenblik dat het werd gepleegd; deze vaststelling vereist dat hij de bepalingen van de oude wet vermeldt welke de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en welke de straf bepalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ....

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de wet in de tijd - Nieuwe strafwet - Feit gepleegd onder vigeur van de oude wet

---

C.14.0303.F 16 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151116.2 AC nr. ...

Het volstaat niet dat een vennootschap op het grondgebied van een andere Staat dan de Belgische werd opgericht om het recht van die Staat toe te passen; die toepassing vereist dat haar voornaamste vestiging zich bevindt op het grondgebied van die Staat vanaf haar oprichting; de rechter bepaalt in feite de plaats van de voornaamste vestiging van een rechtspersoon en moet, daartoe, rekening houden met de in artikel 4, § 3, Wetboek IPR, vermelde criteria.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Vennootschap - Voornaamste vestiging - Criteria

---

P.15.0682.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.2 AC nr. ...

Wanneer verschillende misdrijven een collectief misdrijf uitmaken door eenheid van opzet waarop, om die reden, slechts één enkele straf staat, maar, in het tijdvak waarin die misdrijven werden gepleegd, de wet werd gewijzigd die de toepasselijke straf bepaalt, moet de straf worden toegepast die bij de nieuwe wet wordt ingevoerd, ook al was de straf die ten tijde van het eerste misdrijf was bepaald minder zwaar dan die welke door de nieuwe wet is bepaald.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Geldboete - Wet die de opdeciemen verhoogt - Collectief misdrijf - Feiten gepleegd voor en na de inwerkingtreding van de wet

---

P.14.0238.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Bewijs in strafzaken - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Artikel 6 EVRM - Recht van verdediging - Miskenning

Werking in de tijd en in de ruimte - Nieuwe wet - Werking in de tijd - Bewijs in strafzaken - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Bewijs in strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

Overeenkomstig de artikelen 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek is artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering van toepassing op de hangende rechtsgedingen; het is bijgevolg onmiddellijk van toepassing op alle, vóór zijn inwerkingtreding op 22 november 2013, gepleegde misdrijven die nog niet definitief zijn berecht of verjaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Bewijs in strafzaken - Onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De onmiddellijke toepassing van de regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal is niet in strijd met artikel 6 EVRM en miskent evenmin het recht van verdediging, welke de toelaatbaarheid van het onrechtmatig of onregelmatig verkregen bewijsmateriaal niet regelen als dusdanig, aangezien de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, waaronder de wijze waarop de bewijselementen werden vergaard, door de rechter moet worden beoordeeld in het licht van de gehele rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Bewijs in strafzaken - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing - Artikel 6 EVRM - Recht van verdediging - Miskenning

De regels inzake de toelaatbaarheid van onregelmatig verkregen bewijsmateriaal maken geen deel uit van die welke het misdrijf omschrijven en de straf bepalen, als bedoeld in de artikelen 7 EVRM, 15.1 IVBPR en 2 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Bewijs in strafzaken - Regels inzake de toelaatbaarheid van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal - Nieuwe wet

P.14.0582.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.1 AC nr. ...

De in artikelen 7.1 EVRM, 15.1 IVBPR en 2 Strafwetboek vervatte regel en het algemeen rechtsbeginsel van de toepassing van de mildere strafwet zijn enkel van toepassing indien de wet ten tijde van de rechterlijke beslissing verschilt van de wet ten tijde van het misdrijf en die regel is niet van toepassing wanneer een uitvoeringsbesluit wordt vervangen door een ander uitvoeringsbesluit, zonder dat de wet zelf wordt gewijzigd; de feiten die ingevolge het eerste uitvoeringsbesluit strafbaar waren op het ogenblik van het plegen ervan, blijven strafbaar zelfs indien ze ingevolge een later uitvoeringsbesluit van dezelfde ongewijzigd gebleven wet, ten tijde van de rechterlijke beslissing geen strafbaar feit meer opleveren want uit het ongewijzigd blijven van de strafbepaling blijkt het ongewijzigd inzicht van de wetgever op het vlak van bestraffing en een wijziging van een uitvoeringsbesluit dat door zijn aard tijdelijk en veranderlijk is, doet daaraan niets af (1). (1) Zie Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

P.14.0784.N 23 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150623.3 AC nr. ...

Uit eensdeels de bedoeling van de wetgever en anderdeels het feit dat de bijdrage, bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de Wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, geen straf is, volgt dat noch artikel 2 Burgerlijk Wetboek, noch artikel 2 Strafwetboek op die bijdrage toepasselijk is, zodat ze moet worden opgelegd zoals bepaald op de dag van de veroordeling, ongeacht de datum waarop het bestrafte misdrijf werd gepleegd, en moet worden verhoogd met de opdeciemen die op de dag van de veroordeling van kracht zijn (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2015, AR P.13.0845.N, AC 2015, nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wet waarbij de opdeciemen worden verhoogd - Bijdrage tot financiering van het Slachtofferfonds - Toepasselijkheid

P.15.0262.F 3 juni 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150603.6 AC nr. ...

Vermits de cassatieprocedure wordt ingeleid met de verklaring van cassatieberoep, is het de datum van die verklaring die het toepassingsgebied bepaalt van de nieuwe artikelen van het Wetboek van Strafvordering, voortvloeiend uit de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie, die in werking is getreden op 1 februari 2015, en niet de datum van de bestreden beslissing.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wetten op de rechtspleging - Strafzaken - Wet 14 februari 2014 - Vaststelling van het toepassingsgebied van de nieuwe bepalingen - Datum van de verklaring van cassatieberoep

- Artt. 2 en 3 Gerechtelijk Wetboek

P.15.0217.F 13 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150513.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafzaken - Werking in de tijd - Artikel 52 Wet van 11 februari 2014 waarbij artikel 8, § 1, Probatiewet wordt gewijzigd - Verbod van uitstel van tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een

verbeurdverklaring - Niet-terugwerkende kracht van een strengere wet - Toepassing

Het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van een strengere wet is van toepassing op de wijziging aangebracht aan artikel 8, § 1, Probatiewet, door artikel 52 van de wet (I) van 11 februari 2014 houdende diverse bepalingen ter verbetering van de invordering van de vermogensstraffen en de gerechtskosten in strafzaken, die in werking is getreden op 18 april 2014 en met toepassing waarvan de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring niet kan worden uitgesteld (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ... (2) Zie Cass. 22 mei 2002, AR P.02.0372.F, AC 2002, nr. 314.

Werking in de tijd en in de ruimte - Strafzaken - Werking in de tijd - Artikel 52 Wet van 11 februari 2014 waarbij artikel 8, § 1, Probatiewet wordt gewijzigd - Verbod van uitstel van tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring - Niet-terugwerkende kracht van een strengere wet - Toepassing

---

C.14.0182.F 16 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150416.3 AC nr. ...

Wanneer een echtscheidingsprocedure werd ingeleid vóór de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007, blijven de vroegere, daarin vermelde bepalingen van het Burgerlijk Wetboek van toepassing op de volledige echtscheidingsprocedure en wanneer, in het kader van die procedure, de echtscheiding wordt uitgesproken op grond van die vroegere bepalingen, hetzij vóór hetzij na de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007, blijft het daaruit voortvloeiende recht op levensonderhoud na echtscheiding bepaald door de vroegere wet (1). (1) Zie Cass. 8 maart 2010, AR C.08.0550.F, AC 2010, nr. 160, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT in Pas.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Gevolgen van de echtscheiding t.a.v. de personen - Nieuwe wet - Echtscheiding - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Afwijking van de onmiddellijke toepassing

- Art. 42, § 2 Wet 27 april 2007

Wanneer de echtscheiding van de partijen enkel op grond van het nieuwe artikel 229, §1, Burgerlijk Wetboek werd uitgesproken door een vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, moet het recht op levensonderhoud na echtscheiding worden bepaald door de bepalingen van het nieuwe artikel 301 Burgerlijk Wetboek.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Gevolgen van de echtscheiding t.a.v. de personen - Nieuwe wet - Echtscheiding - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Afwijking van de onmiddellijke toepassing - Grens

- Art. 42, § 2 Wet 27 april 2007

Hoewel de wetgever, wat betreft de onderhoudsuitkering na een echtscheiding die is uitgesproken op grond van de vroegere artikelen 229, 231 en 232 van het Burgerlijk Wetboek, heeft willen afwijken van de regel van de onmiddellijke toepassing van de wet van 27 april 2007, om te voorkomen dat alle gescheiden echtgenoten een uitkering tot levensonderhoud zouden kunnen vorderen wanneer zij voldoen aan de in de nieuwe wet bepaalde economische voorwaarden voor de toekenning ervan, zelfs als zij schuldig zijn of het vermoeden van schuld van het vroegere artikel 306 Burgerlijk Wetboek niet hebben omgekeerd of als de gewezen echtgenoten met gedeelde schuld zijn gescheiden, geldt die afwijking niet voor een vordering van een uitkering tot levensonderhoud die wordt ingesteld na een echtscheiding die enkel op grond van de nieuwe wet werd uitgesproken, aangezien alle vorderingen tot echtscheiding en de daaruit voortvloeiende vorderingen tot toekenning van een uitkering tot levensonderhoud onderworpen moeten worden aan één enkel, coherent rechtsstelsel (1). (1) Zie Cass. 8 maart 2010, AR C.08.0550.F, AC 2010, nr. 160, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT in Pas.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Gevolgen van de echtscheiding t.a.v. de personen - Nieuwe wet - Echtscheiding - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Afwijking van de onmiddellijke toepassing

- Art. 42, § 2 Wet 27 april 2007

S.12.0034.N 9 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150309.6 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Werking in de tijd en in de ruimte - Inwerkingtreding - Uitdrukkelijke bepaling

Uit artikel 41 Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid volgt dat een bepaling van de Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid, behoudens andersluidende wettelijk regeling, niet in werking kan treden alvorens de Koning in de datum van haar inwerkingtreding voorziet (1). (1) Zie concl. OM.

Werking in de tijd en in de ruimte - Inwerkingtreding - Uitdrukkelijke bepaling

P.13.0845.N 24 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150224.2 AC nr. 137

Uit eensdeels de bedoeling van de wetgever en anderdeels het feit dat de bijdrage bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de Wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen geen straf is, volgt dat noch artikel 2 Burgerlijk Wetboek, noch artikel 2 Strafwetboek, noch artikel 7 EVRM op die bijdrage toepasselijk is, zodat ze moet worden opgelegd zoals bepaald op de dag van de veroordeling, ongeacht de datum waarop het bestrafte misdrijf werd gepleegd, en moet worden verhoogd met de opdeciemen die op de dag van de veroordeling van kracht zijn, dit is te dezen met 50 deciemen ingevolge de artikelen 2 en 3 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen inzake justitie (II) (1). (1) Cass. 4 december 2012, AR P.12.0844.N, AC 2012, nr. 661.

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wet waarbij de opdeciemen worden verhoogd - Bijdrage tot financiering van het Slachtofferfonds - Toepasselijkheid

WETTIGHEID VAN BESLUITEN EN VERORDENINGEN

P.22.1054.F 7 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.2 AC nr. ...

Wanneer een verbodsbord op een openbare weg is geplaatst overeenkomstig artikel 68.1 Wegverkeersreglement, heeft de omstandigheid dat de bekendmaking van de administratieve akte die dit verbod voorschrijft niet in de vereiste vormen zou zijn geschied (1), op zich niet tot gevolg dat de weggebruikers niet verplicht zouden zijn aan dat verbodsbord gevolg te geven (2). (1) Het litigieuze verkeersteken dat de toegestane snelheid beperkte, was geplaatst op een traject van rijksweg 4 waarop wegenwerken plaatsvonden, overeenkomstig een politieverordening. De eiseres voerde in haar conclusie in hoger beroep aan dat de bekendmaking en de datum van bekendmaking van die verordening niet behoorlijk zijn vastgesteld door een aantekening in een register, overeenkomstig het koninklijk besluit van 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden. De eiseres beroept zich met name op een arrest van het Hof van 12 januari 2018 (AR F.16.0087.F, AC. 2018, nr. 27) en leidt hieruit af dat die beschikking – en dus het hieruit voortvloeiende litigieuze verkeersteken – niet tegen haar kan worden aangevoerd en dat de appelrechters haar niet konden veroordelen wegens miskenning van dat verkeersteken en dit verweer niet regelmatig hebben beantwoord (zie ook Cass. 21 mei 2015, AR F.13.0158.F en F.14.0098.F, AC 2015, nrs. 328 en 330, beide met concl. procureur-generaal HENKES, toen eerste advocaat-generaal, op datum in Pas.; concl. procureur-generaal HENKES, vóór Cass. 27 september 2019, AR F.18.0056.F, Pas. 2019, nr. 483 [p. 1676, § 7]). Zelf heeft het OM geconcludeerd tot cassatie, met name omdat het bestreden vonnis de conclusie in hoger beroep van de eiseres in dit opzicht niet regelmatig beantwoordt. Het Hof heeft evenwel uit artikel 5 Wegverkeersreglement afgeleid dat het verweer niet relevant was en dat de correctionele rechtbank het bijgevolg niet diende te beantwoorden.(M.N.B.) (2) Zie Cass. 18 november 2014, AR P.13.1951.N, AC2014, nr. 704 ("Wanneer een verbodsbord overeenkomstig de artikelen 5 en 68 Wegverkeersreglement op een autosnelweg is geplaatst, dan heeft de omstandigheid dat daarvoor nog geen toelating is gegeven door de minister of zijn gevolmachtigde, niet tot gevolg dat de weggebruikers geen dwingend gevolg aan dat verbodsbord moeten geven"); Cass. 16 januari 2001, AR P.99.0441.N, AC. 2001, nr. 29; Cass. 29 juni 1994, AR P.94.0337.F, AC. 1994, nr. 338.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Verkeersteken - Verbodsbord - Geen bekendmaking van de administratieve akte die het verbod in de verieste vormen heeft voorgeschreven - (Geen) Invloed op de verplichting om hieraan gevolg te geven

- Artt. 5, 68.1 en 78 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

F.21.0066.F 20 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221020.1F.5 AC nr. ...

In geval van afwezigheid van de secretaris of vacature wordt het uittreksel uit het register van bekendmakingen ondertekend door de waarnemend gemeentesecretaris, zonder dat het uittreksel uit het register van bekendmakingen betreffende het gemeentereglement moet worden voorafgegaan door de vermelding van de ontvangen opdracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 663.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking - Bewijs - Register van bekendmakingen - Ondertekeningen - Verhinderd secretaris - Waarnemend secretaris - Vermeldingen

- Art. L 1124-19 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

De bekendmaking en de datum van bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden moeten blijken uit de aantekening in een speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register; het is niet vereist dat het register met de in volgorde van bekendmaking genummerde aantekeningen op voorhand wordt ingebonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 663.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking - Bewijs - Register van bekendmakingen - Ingebonden register

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden
- Art. L 1133-2 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

P.22.0118.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.12 AC nr. ...

De burgemeester kan op grond van de artikelen 133 en 135, § 2, 1°, Nieuwe Gemeentewet een tijdelijk bestuurlijk beslag bevelen op kosten van de betrokken bestuurder van een motorvoertuig dat een veilig en vlot verkeer op openbare wegen heeft verstoord of de veiligheid van voorbijgangers in gevaar heeft gebracht; deze wettelijke bepalingen laten evenwel niet toe dat de burgemeester bestraffend optreedt door de teruggave van het voertuig afhankelijk te maken van, eensdeels, het volgen op eigen kosten van een vorming, zelfs niet als die beoogt de betrokkene aan te zetten tot een verkeersveiliger gedrag, en, anderdeels, van de betaling van kosten voor takeling en opslag die de werkelijke kosten te buiten gaan; een dergelijke bestuurlijke beslissing dient wegens het ontbreken van een afdoende wettelijke grondslag overeenkomstig artikel 159 Grondwet buiten toepassing te worden gelaten en zij kan dan ook geen grondslag bieden voor de toepassing van het non bis in idem-beginsel (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Nieuwe Gemeentewet - Bevoegdheid van de burgemeester tot het nemen van maatregelen voor de veiligheid op openbare wegen - Bestuurlijke maatregel van inbeslagname van het voertuig naar aanleiding van een verkeersmisdrijf - Opleggen van een cursus als bestuurlijke maatregel voor de opheffing van het beslag op kosten van de overtreder - Teruggave van het voertuig na het volgen van een cursus en de betaling van kosten voor takeling en opslag die de werkelijke kosten te buiten gaan - Aard van de maatregelen - Beginsel 'ne bis in idem' - Rechterlijke controle op de wettigheid van de bestuurlijke maatregelen - Ambtshalve controle door het Hof

- Artt. 133 en 135, § 2, 1° Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.21.0440.F 4 maart 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220304.1F.10 AC nr. ...

In de zin van artikel L1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie moet aanplakking worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking waardoor de belanghebbenden te allen tijde kunnen kennisnemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de aanplakking is aangeduid (1). (1) Zie Cass. 20 december 2018, AR F.17.0148.F, AC 2018, nr. 731, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Parkeerretributie - Bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

P.21.0931.F 10 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211110.2F.3 AC nr. ...

De wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid strekt tot de bescherming van de bevolking wanneer deze door rampen of door noodlottige situaties is bedreigd, ongeacht de aard van de aldus beoogde rampspoed; een noodtoestand die is voortgekomen uit een potentieel voor de gehele bevolking levensbedreigende epidemie of pandemie, zoals de pandemie betreffende het coronavirus COVID-19, dient te worden beschouwd als een ramp of een noodlottige situatie die kan leiden tot een voor personen bedreigende situatie; de voormelde pandemie kan derhalve het uitvaardigen van maatregelen met toepassing van het voornoemde artikel 182, eerste lid, verantwoorden; de bewoordingen van de telastleggingen bedoeld in de artikelen 5 en 8 van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken (1), namelijk het verbod op samenscholingen en het verbod om zich onnodig op de openbare weg te bevinden, staan zeker niet letterlijk vermeld in de omschrijving van de door de wet aan de minister toevertrouwde maatregelen tot opvordering en evacuatie van de bevolking; aangezien het enige doel van de in de strafvervolging bedoelde verbodsbepalingen erin bestaat de verspreiding van een noodlottig virus te verhinderen door het contact tussen de personen te beperken, vallen ze evenwel onder de bevoegdheid van de minister om de bevolking een verbod of een bevel op te leggen wanneer het, ten gevolge van een ramp of een noodlottige situatie, en teneinde de civiele veiligheid van de burgers te beschermen, noodzakelijk is hen te verwijderen van plaatsen die een bedreiging vormen voor hun gezondheid en veiligheid of hen te verbieden zich te verplaatsen; dergelijke maatregelen beantwoorden derhalve aan de bepaling van artikel 182 van de wet die toelaat de bevolking te verbieden om op plaatsen te komen die bijzonder aan het gevaar zijn blootgesteld (2). (1) Ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, herhaaldelijk gewijzigd vóór de opheffing ervan door artikel 25 van het ministerieel besluit van 5 juni 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken. (2) Zie Cass. (voltallig) 28 september 2021, AR P.21.1129.N, AC 2021, nr. 594, met concl. van advocaat-generaal WINANTS.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Wet 5 mei 2007 - Telastleggingen bedoeld in de artikelen 5 en 8 van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 - Verbod op samenscholingen en verbod om zich onnodig op de openbare weg te bevinden - Wettigheid

- Artt. 5 en 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

- Artt. 3, 182 en 187 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

P.21.0910.N 2 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211102.2N.6 AC nr. ...

Wanneer het bestreden vonnis niet alleen de strafvordering niet ontvankelijk verklaart bij gebrek aan wettelijke grondslag voor de bestraffing, maar ook oordeelt dat de feiten niet strafbaar zijn omdat de beklaagde een activiteit in intieme kring uitoefende in de zin van artikel 5, tweede lid, MB 23 maart 2020 waarop het verplaatsingsverbod van artikel 8 MB 23 maart 2020 niet van toepassing is, dan draagt dit oordeel de bestreden beslissing zodat het middel dat dit oordeel niet bekritiseert niet tot cassatie kan leiden en bij gebrek aan belang niet ontvankelijk is (1). (1) Over de ontvankelijkheid van de strafvordering zie Cass. 28 september 2021 (voltallige zitting), AR P.21.1129, AC 2021, nr. 593 met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Wet Civiele Veiligheid - Artikel 182 - Ministerieel Besluit van 23 maart 2020 - Artikel 8 - Verbod om zich onnodig op de openbare weg en in openbare plaatsen te bevinden - Uitzonderingen op dit verbod - Artikel 5, tweede lid, Ministerieel Besluit van 23 maart 2020 - Activiteiten in intieme of familiale kring - Draagwijdte

- Art. 5, tweede lid MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

- Art. 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

P.21.1129.N 28 september 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210928.2N.16 AC nr. ...

De bevoegdheid van de minister om in geval van dreigende omstandigheden de bevolking, ter verzekering van haar bescherming, op grond van artikel 182, eerste lid, Wet Civiele Veiligheid te verplichten zich te verwijderen van plaatsen of streken die bijzonder blootgesteld, bedreigd of getroffen zijn en iedere verplaatsing of elk verkeer van de bevolking te verbieden, strekt niet louter tot uitvoering van de algemene opdrachten van de operationele diensten van de civiele veiligheid zoals bedoeld in artikel 11, § 1, Wet Civiele Veiligheid; die bevoegdheid kan door de minister worden uitgeoefend wanneer het ingevolge een noodlottige gebeurtenis of situatie ter bescherming van de Civiele Veiligheid van de burgers noodzakelijk is om hen te verwijderen van plaatsen waar hun gezondheid en veiligheid dreigt te worden aangetast of om hen te verbieden zich te verplaatsen; een epidemische of pandemische noodsituatie met een potentieel levensbedreigend effect voor de hele bevolking, zoals de coronapandemie, dient te worden beschouwd als een ramp of noodlottige situatie in de zin van de Wet Civiele Veiligheid, die in voorkomend geval kan leiden tot een voor personen bedreigende situatie waardoor het uitvaardigen van de in artikel 182, eerste lid, Wet Civiele Veiligheid bedoelde maatregelen gewettigd kan zijn(1). (1) Zie concl. OM.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Wet Civiele Veiligheid - Artikel 182, eerste lid - Bevoegdheid van de minister - Dreigende omstandigheden - Draagwijdte - Coronapandemie

- Artt. 11, § 1, en 182, eerste lid Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

Het verbod tot samenscholingen en het verbod om zich onnodig op de openbare weg en in openbare plaatsen te bevinden, zoals omschreven in de artikelen 5 en 8 MB 23 maart 2020, beogen de verdere verspreiding van het coronavirus COVID-19 te verhinderen door het contact tussen de personen tot een minimum te beperken teneinde aldus het besmettingsrisico te herleiden; die maatregelen strekken er dan ook toe te vermijden dat onnodig gebruik zou worden gemaakt van de openbare ruimte waardoor deze een bedreiging zou vormen zoals bedoeld in artikel 182 Wet Civiele Veiligheid zodat deze bepaling een rechtsgrond biedt voor het in de artikelen 5 en 8 MB 23 maart 2020 bepaalde samenscholings- en verplaatsingsverbod (1). (1) Zie concl. OM.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Ministerieel besluit van 23 maart 2020 - Artikel 5 - Verbod tot samenscholingen - Doelstelling - Rechtsgrond - Artikel 182 Wet Civiele Veiligheid - Bedreiging - Verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Artt. 5 en 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Wet Civiele Veiligheid - Artikel 182 - Bedreiging - Verspreiding van het coronavirus COVID-19 - Ministerieel besluit van 23 maart 2020 - Samenscholings en verplaatsingsverbod - Rechtsgrond

- Artt. 5 en 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Ministerieel besluit van 23 maart 2020 - Artikel 8 - Verbod om zich onnodig op de openbare weg en in openbare plaatsen te bevinden - Doelstelling - Rechtsgrond - Artikel 182 Wet Civiele Veiligheid - Bedreiging - Verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Artt. 5 en 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Ministerieel besluit van 23 maart 2020 - Artikel 5 - Verbod tot

samenscholingen - Doelstelling - Rechtsgrond - Artikel 182 Wet Civiele Veiligheid - Bedreiging - Verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Artt. 5 en 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Ministerieel besluit van 23 maart 2020 - Artikel 8 - Verbod om zich onnodig op de openbare weg en in openbare plaatsen te bevinden - Doelstelling - Rechtsgrond - Artikel 182 Wet Civiele Veiligheid - Bedreiging - Verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Artt. 5 en 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Wet Civiele Veiligheid - Artikel 182 - Bedreiging - Verspreiding van het coronavirus COVID-19 - Ministerieel besluit van 23 maart 2020 - Samenscholings en verplaatsingsverbod - Rechtsgrond

- Artt. 5 en 8 MB 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken

---

P.20.1346.N 13 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210330.2N.7 AC nr. ...

De machtiging verleend bij de COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 aan de Koning om maatregelen te nemen om de bij of krachtens de wet bepaalde termijnen te schorsen of te verlengen, is voldoende duidelijk en nauwkeurig en voldoet aan de vereiste dat de uitvoeringsbesluiten ervan binnen een vastgestelde redelijke termijn worden bekrachtigd; ze schendt dan ook klaarblijkelijk artikel 12 Grondwet niet.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Bevoegdheden van de Koning - Strafzaken - Schorsing of verlenging van verjaringstermijnen - Legaliteitsbeginsel

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

De met artikelen 1, eerste lid en 3, 1°, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 ingevoerde schorsingsregeling van de verjaring van de strafvordering valt binnen de door de wetgever verleende machtiging aan de Koning en is in beginsel van toepassing op alle strafvorderingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze bepalingen nog niet waren vervallen; een dergelijke regeling miskent het rechtszekerheids- en gelijkheidsbeginsel niet.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - COVID II-Machtigingswet van 27 maart 2020 - COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 - Bevoegdheden van de Koning - Schorsing of verlenging van verjaringstermijnen in strafzaken - Toepasselijkheid op alle strafvorderingen - Rechtszekerheids- en gelijkheidsbeginsel

- Art. 3, 1° KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 1, eerste lid KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

De wetgever kan in omstandigheden die het beroep op bijzondere machten rechtvaardigen de regeling van een aan de wetgever voorbehouden aangelegenheid aan de Koning opdragen; daartoe is in ieder geval vereist dat de wetgever die machtiging uitdrukkelijk verleent en dat de met toepassing van die machtiging genomen besluiten binnen een redelijke termijn ter bekrachtiging worden voorgelegd aan de wetgever.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Bijzondere machten - Bevoegdheden van de Koning

---

C.18.0606.F 18 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.1 AC nr. ...

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Grondwet - Artikel 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.20.0174.N 15 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210115.1N.17 AC nr. ...

Ingevolge de vernietiging van artikel 577, 50° Decreet Lokaal Bestuur voor zover het artikel 194 Gemeentedecreet opheft, blijft het mogelijk dat, indien het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad nalaten in rechte op te treden, een of meer inwoners in rechte kunnen optreden namens de gemeente, mits zij onder zekerheidstelling aanbieden om persoonlijk de kosten van het geding te dragen en in te staan voor de veroordeling tot schadevergoeding of boete wegens tergend en roekeloos geding of hoger beroep die kan worden uitgesproken (1). (1) Art. 577, 50° Decreet Lokaal Bestuur zoals vernietigd bij Uittreksel uit arrest nr. 129/2019 van 10 oktober 2019.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Gemeentedecreet - Optreden van inwoners namens de gemeente - Vernietiging opheffingsbepaling

- Art. 9, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989
- zoals vernietigd bij Uittreksel uit arrest nr. 129/2019 van 10 oktober 2019
- Art. 577, 50° Decr. 22 december 20147 over het lokaal bestuur
- Art. 194 Gemeentedecreet 15 juli 2005

P.20.0931.N 29 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.13 AC nr. ...

De door het Corona-KB nr. 3 bedoelde onderbreking van de strafuitvoering die de uitvoering van de straf schorst voor de duur van de maatregel vertoont gelijkenissen met het door artikel 6 Wet Strafuitvoering bedoelde penitentiair verlof waaraan ook voorwaarden kunnen worden verbonden die de vrijheid van de betrokkene inperken; de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 kan niet verantwoorden dat voor veroordeelden aan wie een door het Corona-KB nr. 3 bedoelde onderbreking van strafuitvoering is toegekend, waarvan ze de voorwaarden naleven, de duur van die onderbreking niet wordt beschouwd als een strafuitvoering; het vonnis dat bij het bepalen van de datum van toelaatbaarheid van het verzoek van de veroordeelde om elektronisch toezicht de periode van onderbreking van de strafuitvoering op basis van het Corona-KB nr. 3 niet beschouwt als strafuitvoering schendt de artikelen 10 en 11 Grondwet en miskent het algemeen rechtsbeginsel van gelijkheid van de Belgen voor de wet (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER, op datum in Pas.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Strafuitvoering - Strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot elektronisch toezicht als strafuitvoeringsmodaliteit - Onderbreking van de strafuitvoering als maatregel om de verspreiding van het Corona Covid-19 virus tegen te gaan - Toepassing van KB nr. 3 van 9 april 2020 - Gelijkenis met penitentiair verlof op basis van Wet Strafuitvoering - Toerekening van de duur van de onderbreking op de strafuitvoering - Overeenstemming met de gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 6, § 2, 7 en 8 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het

coronavirus COVID-19

- Art. 6 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

De hoven en rechtbanken hebben de macht en de plicht de overeenstemming na te gaan met de Grondwet van elk besluit of reglement waarop een vordering, een verweer of exceptie is gesteund (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER op datum in Pas.; Cass. 2 mei 2016, AR S.15.0115.F, AC 2016, nr. 294, met concl. van advocaat-generaal J.M. GENICOT op datum in Pas.; Cass. 8 januari 2015, AR C.13.0546.F, AC 2015, nr. 15; Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0620.F, AC 2012, nr. 511.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Hoven en rechtbanken - Toetsing van een koninklijk besluit aan de Grondwet

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.20.0840.F 19 augustus 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200819.VAC.1 AC nr. ...

De noodwendigheden van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 kunnen niet verantwoorden dat de veroordeelden waaraan de onderbreking wordt toegekend van de tenuitvoerlegging van de straf waarvan zij de voorwaarden dienen na te leven, de verrekening van de duur van die onderbreking op de tenuitvoerlegging van hun straf wordt ontzegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 477.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Artikel 6, § 1, KB nr. 3 van 9 april 2020 - Onderbreking van de tenuitvoerlegging van de straf - Schorsende werking - Objectieve en redelijke verantwoording in het licht van het doel en de gevolgen van de maatregel - Toepassing

- Art. 6, §§ 1 en 2 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.19.0347.F 18 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.1 AC nr. ...

Krachtens artikel 159 Grondwet kunnen en moeten de met eigenlijke rechtspraak belaste organen de interne en externe wettigheid nagaan van elke bestuurshandeling waarop een vordering, verweer of exceptie gegrond is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 298.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Bestuurshandeling - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Toezicht - Hoven en rechtbanken - Met eigenlijke rechtspraak belaste organen - Opdracht - Verplichting

C.18.0613.N 21 november 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191121.1N.8 AC nr. ...

Het wegens onwettigheid buiten toepassing verklaren van een vergunning in een geding brengt met zich mee dat deze vergunning tussen de partijen in die zaak buiten beschouwing wordt gelaten, waardoor deze geen gevolgen meer sorteert en de rechter er in rechte noch in feite rekening mee mag houden (1). (1) Zie concl. OM.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Het buiten toepassing verklaren van een vergunning wegens onwettigheid

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

C.18.0384.N 10 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191010.9 AC nr. ...

Uit de artikelen 186 en 187 van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, de artikelen 1 en 3 van het koninklijk besluit van 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden volgt dat het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeenteverordening of -reglement bestaat uit de aantekening ervan in het register dat de gemeentesecretaris speciaal daartoe in de wettelijk voorgeschreven vormen houdt; de handtekening van de gemeentesecretaris op de aantekening van de bekendmaking is eveneens vereist opdat de bekendmaking regelmatig zou zijn en het belastingreglement tegenstelbaar (1). (1) Zie concl. OM.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Gemeentelijk belastingreglement - Bekendmaking - Wettelijk bewijs - Register - Aantekening - Gebrek aan handtekening van de gemeentesecretaris - Tegenstelbaarheid van het belastingreglement

- Artt. 1 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. 186 en 187 Gemeentedecreet 15 juli 2005

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Gemeentelijk belastingreglement - Bekendmaking - Wettelijk bewijs - Register - Aantekening - Gebrek aan handtekening van de gemeentesecretaris - Tegenstelbaarheid van het belastingreglement

- Artt. 1 en 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Artt. 186 en 187 Gemeentedecreet 15 juli 2005

F.17.0148.F 20 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181220.7 AC nr. ...

In de zin van artikel L 1133-1 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie, dat de bekendmaking van de gemeentelijke reglementen en verordeningen bij aanplakking voorschrijft, moet aanplakking worden begrepen als een permanente wijze van bekendmaking waardoor de belanghebbenden te allen tijde kennis kunnen nemen van het bestaan van een reglement of een verordening waarvan zij, als zij dat wensen, de inhoud kunnen vernemen op de plaats die in de bekendmaking is aangeduid (1). (1) Cass. 10 september 1992, AR F1192F, AC 1992, nr. 603; zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 729.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

---

C.17.0604.F 8 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181108.10 AC nr. ...

Uit artikel L1133-1 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie, dat voorziet in de bekendmaking van de gemeentereglementen en -verordeningen bij aanplakking, volgt niet dat deze permanent ter inzage van het publiek moet worden gehouden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 618.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Bekendmaking - Aanplakking

- Art. L 1133-1 Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

De bij artikel L1133-2 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie voorgeschreven aantekening in een register vormt het enige toelaatbare bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement of -verordening (1). (1) Cass. 21 mei 2015, AR F.13.0158.F, AC 2015, nr. 328; Cass. 21 mei 2015, AR F.14.0098.F, AC 2015, nr. 329; Cass. 14 september 2009, AR C.08.0340.F, AC 2009, nr. 497.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Bekendmaking - Bewijs - Bewijsmiddel

- Art. L 1133-2, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

Het bij artikel L1133-2, tweede lid, van het Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie voorgeschreven register, waaruit de bekendmaking en de datum van bekendmaking van de gemeentereglementen en -verordeningen blijkt, dient niet vooraf te worden ingebonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 618.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Bekendmaking - Bewijs - Register van bekendmaking - Inbinden

- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Art. L 1133-2, tweede lid Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

F.16.0087.F 12 januari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180112.3 AC nr. ...

Het arrest is naar recht verantwoord wanneer het, na te hebben overwogen dat de aantekening, in het register van bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeentelijke overheden, van de bekendmaking van het betwiste belastingreglement geen vaste dagtekening heeft, beslist dat het bewijs van de bekendmaking niet overeenkomstig de wet is geleverd en dat het, bij gebrek aan bekendmaking, niet aan de belastingschuldige kan worden tegengeworpen.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Gemeentelijk belastingreglement - Bekendmaking - Wettelijk bewijs - Register - Aantekening - Vaste dagtekening - Geen vaste dagtekening - Tegenstelbaarheid van het belastingreglement

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

- Art. L 1133-2 Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

P.17.0121.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.4 AC nr. 641

Het wegens onwettigheid buiten toepassing verklaren van een koninklijk besluit in een geding brengt met zich mee dat tussen de partijen in die zaak dit besluit buiten beschouwing wordt gelaten, waardoor het geen gevolgen sorteert en de rechter er in rechte noch in feite rekening mee mag houden; hieruit volgt dat de bepalingen van een koninklijk besluit die worden gewijzigd door een wegens onwettigheid buiten toepassing gelaten koninklijk besluit, in het concrete geding moeten worden toegepast.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Artikel 159, Grondwet (1994) - Koninklijk besluit - Wijziging door wegens onwettigheid buiten toepassing gelaten koninklijk besluit

S.14.0104.F 12 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161212.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Wachtuitkeringen - Artikel 36, § 1, eerste lid, 2°, j), van het KB van 25 november 1991 - Voorwaarde - Plaats van de studie - Miskenning van het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie - Artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Toetsing door de rechter - Artikel 159 Grondwet - Gevolgen

Het arrest leidt uit zijn vaststellingen af dat, de aanvrager van de inschakelingsuitkering niet voldeed aan de voorwaarde betreffende de plaats van zijn studie, bepaald in de laatste zin van littera j) van artikel 36; § 1, eerste lid, 2°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991, maar wel "een werkelijke band vertoonde met de Belgische arbeidsmarkt, die veel sterker is dan diegene die hij [kon] hebben met om het even welke andere buitenlandse arbeidsmarkt"; het besluit dat de in de littera j) bepaalde voorwaarde vervuld is; het arrest, dat met die beweringen de voorwaarde betreffende de plaats van de studie enkel in die mate weert dat het ze, met de in het eerste onderdeel tevergeefs bekritiseerde redenen, strijdig acht met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, past artikel 159 van de Grondwet juist toe.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Wachtuitkeringen - Artikel 36, § 1, eerste lid, 2°, j), van het KB van 25 november 1991 - Voorwaarde - Plaats van de studie - Miskenning van het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie - Artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Toetsing door de rechter - Artikel 159 Grondwet - Gevolgen

P.16.0452.F 7 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160907.2 AC nr. ...

De omstandigheid dat sommige bepalingen van een koninklijk besluit niet in werking treden op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad maar op een later daarin vermelde datum, verbiedt niet dat de ministeriële uitvoeringsbesluiten van die bepalingen worden ondertekend en bekendgemaakt, mits ze niet in werking treden vóór die datum.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Koninklijk besluit nog niet in werking getreden - Ministeriële uitvoeringsbesluiten - Ondertekening en bekendmaking vóór de inwerkingtreding van het koninklijk besluit - Wettigheid

- Art. 159 Grondwet 1994

S.15.0014.N 27 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160627.2 AC nr. ...

De niet-toepassing van een koninklijk besluit krachtens artikel 159 Grondwet heeft alleen tot gevolg dat het voor de betrokkenen rechten noch verplichtingen oplevert; de niet-toepassing van artikel 98, eerste lid, van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen krachtens artikel 159 Grondwet, wegens een vermeende strijdigheid met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, heeft niet tot gevolg dat een staatloze onder de in artikel 10, § 1, Vreemdelingenwet bedoelde vreemdelingen valt die van rechtswege zijn toegelaten om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven, noch dat hij gelijkgesteld wordt met een in artikel 49, § 1, bedoelde erkende vluchteling, en heeft aldus niet tot gevolg dat de staatloze van rechtswege tot het grondgebied wordt toegelaten en de door artikel 9, eerste lid, Vreemdelingenwet vereiste machtiging niet behoeft om langer dan drie maanden in het Rijk te mogen verblijven (1). (1) Cass. 8 juni 2011, AR P.11.0181.F, AC 2011, nr. 388.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Vreemdelingenwet - Uitvoeringsbesluit - Vreemdeling - Staatloze - Onwettigheid - Niet van toepassing - Artikel 159 Grondwet

S.13.0134.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7 AC nr. ...

In de regel komt het aan de ministers toe om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, te oordelen of de hoogdringendheid voorhanden is die hen ontslaat van de verplichting om de tekst van ontwerpen van reglementaire besluiten te onderwerpen aan het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Beoordeling - Bevoegdheid

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

De aanhef van een verordenende bepaling waarvan het ontwerp niet werd onderworpen aan het advies van de Raad van State, moet de hoogdringendheid verklaren, die moet voortvloeien uit precieze en relevante omstandigheden en zich niet mag beperken tot louter abstracte en algemene standaardformules (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

De aanhef van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 beroept zich op de hoogdringendheid om het intersectorieel akkoord voor sociale programmatie voor de jaren 1991-1994 uit te voeren en op de beslissing van de ministerraad van 19 juni 1992 om de statuten van de veiligheidsdiensten te harmoniseren, inzonderheid de bepalingen betreffende de toekenning van een toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen; aangezien deze meerdere jaren aan het koninklijk besluit voorafgaan, kunnen die passages uit de aanhef van het koninklijk besluit de bijzondere omstandigheden niet verklaren die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maakten dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, namelijk het inwinnen van het advies van de Raad van State, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - KB 20 juni 1994 - Personeel van de openbare brandweerdiensten - Toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De aanhef van het koninklijk besluit van 3 juin 1999 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten motiveert de hoogdringendheid van die wijziging door de noodzaak om onmiddellijk bepalingen betreffende het statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten te nemen om de veiligheid waarop deze agenten recht hebben in het kader van hun opdrachten te waarborgen en, inzonderheid, om redenen van gelijkheid onverwijld een minimumuurloon vast te stellen; die overwegingen verklaren de bijzondere omstandigheden niet die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maken dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - KB 3 juni 1999 - Gemeentelijke brandweerdiensten - Statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten - Vaststelling van het minimumuurloon - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid - Gevolg

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

S.12.0026.N 9 maart 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150309.5 AC nr. ...

De appelrechters die vaststellen dat artikel 34, §2.1, Algemeen Reglement Werknemerspensioen ongrondwettig is en desondanks oordelen dat artikel 159 Grondwet niet kan worden toegepast, op grond dat de discriminatie zijn oorsprong niet vindt in dat artikel maar in een "lacune in de wetgeving", schenden artikel 159 Grondwet.

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Pensioen - Werknemers - Brugpensioen - Deeltijdse betrekking - Invloed op de pensioenopbrengst - Ongrondwettigheid

WILLEKEURIGE VRIJHEIDSBEROVING

P.22.0956.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.6 AC nr. ...

Schuldig aan het door artikel 434 Strafwetboek bedoeld misdrijf is hij die zich bewust is van het objectief wederrechtelijk karakter van de vrijheidsberoving, op zodanige wijze dat zijn daad een willekeurig karakter krijgt; dit misdrijf vereist geen bijzonder opzet (1). (1) Cass. 25 april 2012, AR P.11.1339.F, AC 2012, nr. 253.

- Constitutieve bestanddelen - Moreel bestanddeel

- Art. 434 Strafwetboek

WOONPLAATS

P.25.0296.N 3 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.17 AC nr. ...

Volgens artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet moet een afschrift van het proces-verbaal binnen een termijn van veertien dagen, te rekenen vanaf de datum van de vaststelling van de misdrijven, aan de overtreder worden toegezonden; dit kan ook gebeuren op zijn referentieadres bepaald overeenkomstig artikel 1, § 2, zesde lid, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfdocumenten, maar in dat geval dient de rechter wel vast te stellen dat de betrokkene op de hoogte is van dit referentieadres.

- Artikel 62, Wegverkeerswet - Toezending van een afschrift van het proces-verbaal aan de overtreder - Toezending aan het referentieadres - Voorwaarde

- Art. 1, § 2, zesde lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

- Art. 62, achtste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

P.23.0473.F 12 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230412.2F.3 AC nr. ...

In het geval van een op heterdaad ontdekt misdrijf mag de huiszoeking te allen tijde worden verricht, zonder de toestemming van de betrokkene en zonder bevel tot huiszoeking; een huiszoeking die op grond daarvan is verricht, is geldig wanneer de daad alleen van het misdrijf gescheiden is door de tijd die materieel noodzakelijk is om het plegen ervan mogelijk te maken (1). (1) Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240.

- Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking - Uur - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijdheidsbeneming mag worden verricht

- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

Er is geen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer men enkel uitgaat van vermoedens en van aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd; er is daarentegen sprake van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer aan een van de in artikel 41 Wetboek van Strafvordering vermelde voorwaarden is voldaan; daartoe is niet vereist dat de aanwezigheid van de dader ter plaatse of zijn deelneming aan het misdrijf eveneens is vastgesteld (1). (1) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0100.F, AC 2018, nr. 82.

- Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking - Uur - Op heterdaad vastgesteld misdrijf - Begrip

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

P.23.0451.F 5 april 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230405.2F.18 AC nr. ...

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of de voorwaarden voor de toepassing van artikel 27 Wet Politieambt dat de politieambtenaren bij ernstig en nakend gevaar voor rampen, onheil of schadegevallen of wanneer het leven of de lichamelijke integriteit van personen ernstig wordt bedreigd, zowel `s nachts als overdag, toestaat gebouwen, zelfs die welke niet voor het publiek toegankelijk zijn, bijgebouwen en vervoermiddelen te doorzoeken, zijn vervuld: het Hof gaat enkel na of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen maakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

- Betreding van een private plaats - Artikel 27, Wet Politieambt - Ernstige dreiging voor het leven of de integriteit van personen - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof van Cassatie

- Art. 27 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

P.22.1200.F 5 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.11 AC nr. ...

Artikel 2, eerste lid, Huizoekingswet bepaalt dat geen aanhouding ten gevolge van een bevel tot medebrenging, een bevel tot vrijheidsbeneming, een bevel tot vrijheidsbeneming bij verstek of een bevel tot onmiddellijke vrijheidsberoving in de zin van de Voorlopige Hechteniswet in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats mag worden verricht vóór vijf uur 's morgens en na negen uur 's avonds en dat hetzelfde geldt voor een vrijheidsbeneming op het Belgische grondgebied op basis van de Wet Europees Aanhoudingsbevel of op basis van een regel van internationaal verdrags- of gewoonterecht waardoor België gebonden is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

- Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning

- Art. 2 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

De door artikel 8 EVRM vereiste wettelijke grondslag om de inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning, die bestaat in de vrijheidsbeneming van een persoon in een woning, te verantwoorden, is vastgelegd in de Huiszoekingswet, die niet in een andere toestemming voorziet dan die welke schriftelijk is gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

- Bescherming van de woning - Vrijheidsberoving in een woning - Inmenging door een openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van de woning - Wettelijke grondslag

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het tweede lid, 1° tot 5°, van artikel 2 Huiszoekingswet voorziet in verschillende uitzonderingen op het verbod om over te gaan tot een vrijheidsbeneming in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats; zo is krachtens het tweede lid, 3°, het in het eerste lid bedoelde verbod niet van toepassing in geval van verzoek of toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats of de persoon bedoeld in artikel 46, 2°, Wetboek van Strafvordering; krachtens artikel 3 Huiszoekingswet moet het verzoek of de toestemming waarvan sprake in artikel 2, tweede lid, 3°, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing of huiszoeking worden gegeven; die regels zijn van toepassing wanneer een politiedienst een voor het publiek niet-toegankelijke plaats betreedt om over te gaan tot de administratieve vrijheidsberoving van een vreemdeling die onwettig in het Rijk verblijft in het kader van de toepassing van de Vreemdelingenwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 610.

- Bescherming van de woning - Afstand van recht - Vrijheidsberoving in een woning - Voorwaarde - Vereiste van schriftelijke en voorafgaande toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats

- Artt. 2 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize,

huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

Vertaling nog niet beschikbaar

- Bescherming van de woning - Afstand van recht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.22.0101.N 17 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.6 AC nr. ...

Het enkele feit dat op eenzelfde erf zowel bedrijfsgebouwen als een privéwoning zijn gelegen, impliceert niet dat gans dat erf en al die bedrijfsgebouwen zonder meer genieten van de onschendbaarheid van die privéwoning, zoals gewaarborgd in artikel 8 EVRM en artikel 15 Grondwet; zo kan de rechter oordelen dat deze onschendbaarheid niet geldt voor de bedrijfsterreinen en de bedrijfsgebouwen die geen privékarakter hebben of waar geen vertrouwelijke briefwisseling wordt bewaard en die ruimtelijk te onderscheiden zijn van de privéwoning met haar aanhorigheden en de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van alle dienstige gegevens, zoals de ruimtelijke inrichting van het erf, de erop geplaatste afsluitingen en omheiningen, de in de bedrijfsgebouwen uitgeoefende bedrijvigheid en de publieke toegankelijkheid van die gebouwen, zoals deze laatste onder meer kan blijken uit de aard van die bedrijvigheid.

- Onschendbaarheid van de woning - Huiszoeking - Eenzelfde erf met bedrijfsgebouwen en privéwoning - Draagwijdte van de onschendbaarheid - Bedrijfsterreinen en bedrijfsgebouwen zonder privékarakter - Beoordeling - Wijze

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.22.0447.F 13 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2F.2 AC nr. ...

De huiszoeking op grond van artikel 6bis, derde lid Drugswet vereist dat er vooraf ernstige aanwijzingen bestaan dat er verdovende middelen worden vervaardigd, bereid, bewaard of opgeslagen in de lokalen waar ze wordt verricht (1); de toepassing van deze bepaling vereist niet het bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf wanneer de agenten niet door de bewoner van het pand waren opgeroepen en noch over zijn toestemming, noch over een beschikking van de onderzoeksrechter beschikten. (1) Cass. 18 juni 2019, AR P.19.0588.N, AC 2019, nr. 378.

- Huiszoeking - Artikel 6bis, Drugswet - Bestaan van een op heterdaad ontdekt misdrijf

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

P.21.1602.F 28 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211228.2F.1 AC nr. ...

Geen enkele bepaling verbiedt de onderzoeksrechter die de uitvoering van een huiszoeking in een pand met meerdere aparte woongelegenheden beveelt, te beslissen dat het huiszoekingsbevel op het hele pand betrekking kan hebben.

- Strafzaken - Onderzoeksrechter - Huiszoekingsbevel - Pand met meerdere aparte woongelegenheden

P.21.0804.N 9 november 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.2 AC nr. ...

Artikel 92, § 3, 1°, Vlaamse Wooncode, thans artikel 6.20, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Wonen van 2021, bepaalt dat de huurder van een sociale woning de verplichting moet naleven in de sociale huurwoning zijn hoofdverblijfplaats te hebben en er gedomicilieerd te zijn, waarbij het niet-nakomen van die verplichting strafbaar is ingevolge artikel 102bis, § 9, 1°, Vlaamse Wooncode (1); uit de artikelen 2, § 1, 10°, en 1.3, § 1, 21° van de Vlaamse Wooncode volgt dat voor de toepassing van de Vlaamse Wooncode de hoofdverblijfplaats de woning is waar een gezin of een alleenstaande effectief en gewoonlijk verblijft; de rechter oordeelt onaantastbaar op basis van de gegevens van het strafdossier en de hem overgelegde gegevens of de huurder van een sociale woning zijn hoofdverblijfplaats heeft in de door hem gehuurde sociale woning, dit wil zeggen dat hij er effectief en gewoonlijk verblijft; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Zie T. VANDROMME, "Domiciliefraude in de sociale huur", in Comm. Sr., Kluwer, 2017, 22p.

- Vlaamse Wooncode - Sociale woning - Vereiste van bewoning - Hoofdverblijfplaats - Begrippen

- Artt. 1.3, § 1, 21°, 2, § 1, 10°, 92, § 3, 1°, en 102bis, § 9, 1° Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

---

P.20.1220.N 11 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210511.2N.7 AC nr. ...

Volgens artikel 20, § 3, eerste lid, Vlaamse Wooncode (1), hebben de agenten en officieren van gerechtelijke politie en de in het bijzonder daartoe aangewezen ambtenaren, waaronder de wooninspecteur, toegang tot de bouwplaatsen en de gebouwen om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten en als de verrichtingen de kenmerken van een huiszoeking dragen, mogen ze volgens het tweede lid van die bepaling alleen worden uitgevoerd op voorwaarde dat de politierechter daartoe een machtiging heeft verstrekt; een huiszoeking in de zin van die bepalingen kan op een wettige wijze worden uitgevoerd op verzoek of met toestemming van de bewoner van de plaats bij toepassing van artikel 1, tweede lid, 3°, Huiszoekingswet en in dat geval is geen machtiging van de politierechter vereist (2). (1) Thans artikel 3.38 Vlaamse Codex Wonen van 2021. (2) De machtiging van de politierechter werd ingevoerd door het Decreet van 29 maart 2013 houdende wijziging van diverse decreten wat de woonkwaliteitsbewaking betreft, het zgn Integratiedecreet, BS 1 augustus 2013, Parl. St. Vl.Parl., 2012-2013, nr. 186/1, p. 22. Hierin werd duidelijk gesteld dat de onschendbaarheid van de woning er niet aan in de weg staat dat woningonderzoeken worden uitgevoerd met voorafgaande schriftelijke toestemming van de bewoner; T. VANDROMME, "De (voorlopig?) laatste fase in de optimalisering van de Vlaamse woningkwaliteitsbewaking: het Integratiedecreet van 29 maart 2013", RW 2012-2013, p. 492, nr. 233; T. VANDROMME, "Verhuur van krotwoningen", Comm. Strafr., p. 36, nr. 104.

- Verrichting die het kenmerk van een huiszoeking draagt - Machtiging van de politierechter - Draagwijdte - Huiszoeking - Huiszoekingswet - Artikel 1, tweede lid, 3° - Toestemming van de bewoner van de plaats - Vlaamse Wooncode - Artikel, 20, § 3, eerste lid - Toegang tot de plaatsen door de aangewezen ambtenaren

- Art. 1, tweede lid, 3° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of vrijdheidsbeneming mag worden verricht
- Art. 20, § 3, eerste lid Decreet Vlaams Gemeenschap 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

---

S.18.0065.F 12 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201012.3F.2 AC nr. ...

Enkel de Belgen en de vreemdelingen die toegelaten of gemachtigd zijn om voor een langere termijn dan drie maanden in het Rijk te verblijven, die gemachtigd zijn zich er te vestigen, of de vreemdelingen die om een andere reden ingeschreven worden overeenkomstig de bepalingen van de Vreemdelingenwet kunnen worden ingeschreven op het adres van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn overeenkomstig artikel 1, § 2, vijfde lid van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 623.

- Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Ingeschreven personen - Referentieadres

P.20.0522.F 27 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200527.2F.7 AC nr. ...

De gemeenschappelijke delen van een flatgebouw maken geen deel uit van de woning, in de zin van artikel 15 Grondwet, van de personen die in dat gebouw een flat bewonen (1). (1) Cass. 14 januari 1987, AR 5516, AC 1986-87, nr. 283, R.W., 1986-87, p. 2784-2785, met noot A. VANDEPLAS, "Huiszoeking in een flatgebouw", en geciteerd in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 467 en 473, en noot 414, en in Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, Larcier, 2018, p. 521, noot 1249: « les 'communs' d'un immeuble à appartements multiples ne font pas partie du domicile, au sens de l'article 10 de la Constitution, des personnes qui occupent un appartement dans cet immeuble » (de auteur onderstreept evenwel dat de politieagenten de gemeenschappelijke delen niet door braak enz. kunnen betreden indien de toegang tot die delen is uitgerust met apparatuur die de vrije toegang belemmert).

- Verschrijving - Identiteit van de inverdenkinggestelde - Verbetering

- Art. 1 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

P.18.0826.F 23 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.13 AC nr. ...

Opdat een misdrijf dat net is gepleegd een op heterdaad gepleegd misdrijf zou zijn, is vereist dat het nog actueel is en dat de tijd die verloopt tussen het plegen van het misdrijf en de onderzoeksverrichting, beperkt is tot de tijd die materieel noodzakelijk is om die handeling te stellen; uit de enkele omstandigheid dat de agenten die het op heterdaad gepleegd misdrijf voor de woonplaats van de verdachte hebben vastgesteld, die plaats verlaten, kan niet worden afgeleid dat dit misdrijf niet langer actueel is en dat hun latere huiszoeking in de woning van de verdachte, zonder bevel van de onderzoeksrechter, onwettig is.

- Huiszoeking - Op heterdaad gepleegd misdrijf - Onderzoeksverrichting uitgevoerd bij misdrijf op heterdaad - Huiszoeking in de woonplaats van de verdachte

- Artt. 36 en 41 Wetboek van Strafvordering

C.17.0610.F 18 oktober 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181018.9 AC nr. ...

Het referentieadres bedoeld in artikel 1, § 2, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten, geldt als inschrijving in de bevolkingsregisters in de zin van artikel 36 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 19 april 2002, AR C.01.0218.F, AC 2002, nr. 241 met concl. OM in Pas. 2002.

- Gerechtelijke woonplaats - Begrip - Referentieadres

- Art. 1, § 2 Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

- Art. 36 Gerechtelijk Wetboek

P.17.0762.N 29 mei 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180529.2 AC nr. ...

Uit artikel 90ter, § 1, vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de onderzoeksmaatregel van rechtstreekse afluistering kan worden bevolen ten aanzien van personen die verdacht worden van bepaalde strafbare feiten, ten aanzien van communicatiemiddelen of informaticasystemen die geregeld worden gebruikt door een persoon op wie een verdenking rust, ten aanzien van de plaatsen waar die persoon wordt vermoed te vertoeven en ten aanzien van de persoon van wie wordt vermoed dat hij geregeld in verbinding staat met een persoon op wie een verdenking rust; de genoemde plaatsen kunnen ook een woning zijn en in al deze gevallen zijn de toepassingsvoorwaarden gelijk waarbij artikel 90octies Wetboek van Strafvordering bijkomende voorwaarden voorschrijft indien de onderzoeksmaatregel betrekking heeft op de lokalen aangewend voor beroepsdoeleinden, de woonplaats, de communicatiemiddelen of de informaticasystemen van een advocaat of een arts (1). (1) Zie Cass. 26 maart 2003, AR P.03.0412.F, AC 2003, nr. 208.

- Recht op eerbiediging van privéleven, gezinsleven, huis en briefwisseling - Onderscheppen, kennisnemen, doorzoeken en opnemen van niet voor publiek toegankelijke communicatie of gegevens van een informaticasysteem of een deel ervan - Rechtstreekse afluistering - Plaatsen - Begrip

---

P.18.0100.F 7 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180207.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

Met toepassing van artikel 3 Huiszoekingswet, moet de toestemming bedoeld in artikel 1, tweede lid, 3Â°, van die wet, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing ten huize of de huiszoeking worden verleend (1). (1) Zie concl. âin hoofdzaakâ OM in Pas. 2018, nr. 82. De rechter beoordeelt in feite of een huiszoeking zonder rechterlijk bevel verricht is met toestemming van degene die het werkelijk genot heeft van de plaats (Cass. 13 februari 1991, AR 8657, AC 1990-91, nr. 315). In voorliggende zaak heeft het Hof, anders dan het openbaar ministerie, geoordeeld dat het hof van beroep, uit zijn onaantastbare vaststellingen, zijn beslissing niet naar recht kon afleiden dat de eiser impliciet doch onmiskenbaar de aanwezigheid van de politieagenten in zijn woning had toegestaan vooraleer laatstgenoemden daar de visu elementen vaststelden die een huiszoeking op heterdaad verantwoordden.

- Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

---

P.17.0602.F 27 september 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.5 AC nr. ...

Inzake dierenbescherming en -welzijn in het Waals Gewest moet de machtiging om iemands woning binnen te treden door de onderzoeksrechter worden verleend.

- Huiszoeking en huisbezoek - Bescherming en welzijn van dieren - Waals Gewest - Huiszoeking in een woning - Machtiging - Bevoegdheid - Onderzoeksrechter

- Artt. D138 en D145 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

---

P.14.1114.F 4 november 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151104.1 AC nr. ...

Wanneer, met toepassing van artikel 301, derde lid, Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO), de verrichtingen van opsporing en vaststelling de kenmerken van een huiszoeking dragen, mogen ze door de ambtenaren en gezagsdragers enkel worden uitgevoerd indien er aanwijzingen zijn voor het bestaan van een misdrijf en de persoon die ter plaatse aanwezig is daarvoor de toestemming heeft gegeven of op voorwaarde dat de politierechter hen daartoe heeft gemachtigd; die bepaling schrijft niet voor dat het proces-verbaal dat na een huiszoeking wordt opgemaakt, de aanwijzingen vermeldt van een vóór het opstellen daarvan bestaand misdrijf en de toestemming van de personen die ter plaatse aanwezig zijn.

- Bescherming van de woonplaats - Stedenbouw - Brussels Gewest - Opsporing en vaststelling van overtredingen - Huiszoeking

P.14.0238.F 23 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150923.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Toegang tot een bewoonde ruimte zonder toestemming van de bewoner - Sociale inspecteurs - Mensenhandel - Huiszoekingsbevel moet door de onderzoeksrechter worden verleend

Aangezien een huisbezoek strekt tot vaststelling van gemeenrechtelijke en sociaalrechtelijke misdrijven, is een bevel tot huiszoeking van de onderzoeksrechter nodig voor de vaststelling van de misdrijven die zowel tot de eerste als tot de tweede categorie behoren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

- Toegang tot een bewoonde ruimte zonder toestemming van de bewoner - Sociale inspecteurs - Mensenhandel - Huiszoekingsbevel moet door de onderzoeksrechter worden verleend

WRAKING

C.25.0261.N 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.2 AC nr. ...

Gelet op de urgentie die eigen is aan de wrakingsprocedure, wordt geen verdaging toegestaan om met een schriftelijke noot te antwoorden op de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal; de partijen in de mogelijkheid zijnde om op de rechtszitting mondeling te antwoorden op die conclusie.

- Burgerlijke zaken - Urgentie - Advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie - Conclusie - Mondelinge conclusie ter terechtzitting - Verdaging voor antwoord op de mondelinge conclusie

- Art. 1107 Gerechtelijk Wetboek

Hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen een wraking moet worden voorgedragen die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van het debat, blijkt zowel uit de letter en de geest van die bepalingen als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een dergelijke wraking moet worden voorgedragen zodra de grond van de wraking bekend is aan de partij die zich erop beroept; een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer die partij een voldoende zekerheid heeft om zich een overtuiging te kunnen vormen over de wrakingsgrond en om een feitelijk en juridisch onderbouwd wrakingsverzoek in te dienen (1). (1) Cass. 21 mei 2024, AR P.24.0608.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240521.2N.4; Cass. 12 december 2023, AR P.23.1556.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231212.2N.6; Cass. 18 april 2023, AR P.23.0427.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230418.2N.12; Cass. 26 april 2022, AR P.22.0315.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.3; Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0565.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13; Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25.

- Burgerlijke zaken - Wrakingsgronden - Voordragen van de wraking - Tijdstip

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

C.25.0262.F 26 augustus 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAC.1 AC nr. ...

Wanneer het verzoek tot wraking geen enkele grief aanvoert tegen de personen wier wraking wordt gevorderd, vormt dit verzoek geen vordering tot wraking; het gaat om een akte die er slechts de schijn van heeft, maar, gelet op, in voorkomend geval, de in dit geval reeds verstreken termijnen van de tuchtprocedure, een middel vormt dat bedoeld is om de rechtsgang te verlammen; dit verzoek tot wraking vormt bijgevolg proceduremisbruik en heeft om die reden geen enkele opschortende werking (1). (1) Zie Cass. 20 december 2022, AR P.22.0815.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.24 ; Cass. 9 april 2024, AR P.24.0352.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.8.

- Tuchtprocedure - Raad van beroep van de Orde der artsen - Verzoekschrift dat geen enkele grief aanvoert tegen de personen wier wraking wordt gevorderd - Niet-ontvankelijkheid van het verzoek - Verlamming van de tuchtprocedure - Proceduremisbruik - Gevolg

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.25.0228.N 22 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250722.VAK.8 AC nr. ...

Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat iedere rechter kan worden gewraakt wegens wettige verdenking en wettige verdenking in de zin van deze bepaling veronderstelt dat een rechter niet in staat is op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen in de zaak of dat bij de partijen en de publieke opinie gewettigde twijfel bestaat over zijn geschiktheid om op die wijze uitspraak te doen waarbij die twijfel objectief moet gerechtvaardigd zijn aangezien de rechter ten opzichte van de partijen of derden niet de indruk mag wekken dat hij ongeschikt is om te oordelen met de nodige onafhankelijkheid of onpartijdigheid; wettige verdenking kan evenwel niet worden afgeleid uit de enkele omstandigheid dat een magistraat zitting heeft gehouden in een andere zaak dan deze waarop de wraking betrekking heeft en dat hij een beslissing heeft genomen waarmee de wrakende partij het oneens is.

- Raad van beroep van de Orde der artsen - Uitspraak gedaan in een andere zaak - Draagwijdte - Wettige verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Begrip - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

C.25.0229.F 15 juli 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAC.2 AC nr. ...

De vordering tot wraking die tegen een lid van de raad van beroep van de Orde der artsen wordt ingesteld, terwijl die persoon niet langer deel uitmaakt van die raad, heeft geen bestaansreden (1). (1) Zie Cass. 28 april 2017, AR C.17.0235.N, AC 2017, nr. 297.

- Raad van beroep van de Orde der artsen - Lid - Voorwaarde

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

De vordering tot wraking waarin de eiser de grieven niet verduidelijkt die hij aanvoert tegen de personen wier wraking hij vordert, is niet gegrond (1). (1) Cass. 5 december 2003, AR P.03.1603.F, AC 2003, nr. 628.

- Geen verduidelijking van de grieven betreffende de gewraakte personen - Gevolg

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0815.N 24 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.24 AC nr. ...

Het voorschrift van artikel 835, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgens hetwelk de vordering tot wraking op straffe van nietigheid moet worden ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die de middelen bevat en die wordt ondertekend door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven, heeft tot doel te vermijden dat wrakingsverzoeken, die de normale werking van het gerecht verstoren, al te lichtzinnig worden ingesteld; alleen van een advocaat met een zekere ervaring, die geen persoonlijke belangen heeft in de zaak die zijn perceptie over de feiten en het recht kan vertekenen, kan worden verwacht dat hij met voldoende afstand en terughoudendheid de wettigheid en de wenselijkheid van een wrakingsverzoek kan beoordelen; deze verplichting dient een wettig doel, namelijk een behoorlijke rechtsbedeling en is niet disproportioneel met het beoogde doel.

- Ontvankelijkheid van wrakingsverzoek - Advocaat die meer dan 10 jaar is ingeschreven bij de balie - Doelstelling - Wettig doel - Uitwerking

- Art. 835, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Hij die voorhoudt dat overmacht hem heeft belet de verplichting van artikel 835, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek na te leven om een beroep te doen op een advocaat met de vereiste anciënniteit, moet die aanvoering aannemelijk maken.

- Ontvankelijkheid van wrakingsverzoek - Advocaat die meer dan 10 jaar is ingeschreven bij de balie - Overmacht - Aanvoering - Wijze

- Art. 835, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.25.0475.N 29 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.21 AC nr. ...

Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat iedere rechter kan worden gewraakt wegens gewettigde verdenking en gewettigde verdenking in de zin van deze bepaling veronderstelt dat een rechter niet in staat is op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen in de zaak of dat bij de partijen en de publieke opinie gewettigde twijfel bestaat over zijn geschiktheid om op die wijze uitspraak te doen, maar die twijfel moet objectief gerechtvaardigd zijn; de rechter stelt onaantastbaar vast of er redenen zijn die een gewettigde verdenking objectief rechtvaardigen waarbij het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord, maar de enkele reden dat de rechter zijn beslissing over een voorafgaande vraag van de beklaagde om hem de dienstregeling, op grond waarvan die rechter werd aangeduid om te zetelen in de zaak, over te maken of deze publiek te maken, voegt bij de grond van de zaak, rechtvaardigt objectief gezien geen gewettigde twijfel bij de partijen en de publieke opinie over zijn geschiktheid om op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen in de zaak aangezien de rechter zich in dat geval nog niet heeft uitgesproken over de aanspraak van de betrokken partij.

- Gewettigde verdenking - Dienstregeling houdende aanduiding van de rechter - Vraag van de beklaagde tot overmaking of publiekmaking van de dienstregeling - Voeging van de vraag bij de grond van de zaak - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.25.0433.N 8 april 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.23 AC nr. ...

Uit de artikelen 835 en 836 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de wrakingsrechter slechts uitspraak kan doen op grond van de middelen die in de wrakingsakte zijn opgenomen en die aan de tegenspraak van de rechter wiens wraking wordt gevraagd, zijn onderworpen; aanvullende wrakingmiddelen die worden aangevoerd in een in het kader van de wrakingsprocedure ingediende conclusie zijn dan ook niet ontvankelijk; de omstandigheid dat die aanvullende wrakingsmiddelen zijn gesteund op gegevens die zijn opgenomen in de verklaring van de rechter wiens wraking wordt gevraagd bij toepassing van artikel 836 Gerechtelijk Wetboek, of in documenten die deze rechter bij zijn verklaring heeft gevoegd, laat niet toe anders te oordelen (1). (1) Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0566.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.14; Cass. 21 april 2011, AR C.11.0054.F, AC 2011, nr. 277.

- Tijdig opwerpen van de wrakingsgrond - Verklaring van de rechter die zich niet van de zaak onthoudt - Aanvullende wrakingsgrond op basis van gegevens van deze verklaring - Toelaatbaarheid

- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0370.N 25 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.21 AC nr. ...

Artikel 839 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat indien de wrakende partij geen bewijs door geschriften of begin van bewijs levert van de wrakingsgrond, de wrakingsrechter de wraking kan verwerpen op de eenvoudige verklaring van de rechter, dan wel een getuigenbewijs kan bevelen; het staat aan de wrakende partij om het bewijs te leveren van de ingeroepen wrakingsgrond; de wrakingsrechter kan niettemin een getuigenverhoor bevelen indien hij dat noodzakelijk acht voor zijn oordeel over de gegrondheid van de ingeroepen wrakingsgrond en hij beoordeelt die noodzaak onaantastbaar; het enkele feit dat de wrakende partij de juistheid van de door de onderzoeksrechter afgelegde verklaring betwist, verplicht de wrakingsrechter niet om een getuigenverhoor te bevelen en uit een met redenen omklede afwijzing van een verzoek om een getuigenverhoor kan als dusdanig geen schending van artikel 6.1 EVRM worden afgeleid; het Hof gaat na of de wrakingsrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

- Strafzaken - Wraking van de onderzoeksrechter - Bewijs van de wrakingsgrond - Getuigenverhoor - Beoordeling van de noodzaak van getuigenverhoor - Betwisting van de juistheid van de verklaring van de onderzoeksrechter - Gemotiveerde afwijzing van verzoek om getuigenverhoor - Geen schending artikel 6.1 EVRM - Toezicht door het Hof - Gevolg

- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

De rechter die zich moet uitspreken over een verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter doet geen uitspraak over de vervolging wegens een strafbaar feit; op een in het kader van een wrakingsprocedure geformuleerd verzoek tot het horen van getuigen is artikel 6.3.d EVRM dan ook niet van toepassing.

- Strafzaken - Wraking van de onderzoeksrechter - Verzoek tot het horen van getuigen - Geen toepassing artikel 6.3.d EVRM - Grens

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

P.25.0252.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.9 AC nr. ...

Artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kent aan de wraking een schorsende werking toe die de rechter, op straffe van nietigheid, verbiedt de procedure voort te zetten en aan de schorsende werking komt een einde wanneer de beslissing tot verwerping van de vordering kracht van gewijsde krijgt, dit is na verloop van de termijn om cassatieberoep in te stellen als bedoeld in artikel 838, derde lid, Gerechtelijk Wetboek of, in geval van cassatieberoep binnen die termijn, wanneer het Hof van Cassatie het cassatieberoep tegen die beslissing verwerpt; uit artikel 838 Gerechtelijk Wetboek volgt dat binnen korte termijn uitspraak moet worden gedaan over een vordering tot wraking zodat een cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek door het Hof dan ook als spoedeisend wordt behandeld; de raadsman van een eiser in cassatie, die houder moet zijn van een getuigschrift van een opleiding van cassatieprocedures als bedoeld in boek II, titel III, Wetboek van Strafvordering, weet of moet weten dat de behandeling van een cassatieberoep tegen een wrakingsbeslissing door het Hof als spoedeisend wordt behandeld en het voorwerp kan uitmaken van een rechtsdagbepaling op korte termijn, zodat hij niet dient te wachten op de ontvangst van de door artikel 1106, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde rechtsdagbepaling om zijn memorie op te stellen en in te dienen en er dus geen sprake is van overmacht.

- Strafzaken - Cassatieberoep tegen een beslissing die uitspraak doet over een wrakingsverzoek - Spoedeisende behandeling - Rechtsdagbepaling - Kennisgeving van de rechtsdagbepaling - Indienen van de memorie - Overmacht - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 432 Wetboek van Strafvordering
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 425, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

P.25.0362.N 11 maart 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250311.2N.21 AC nr. ...

Opdat een wrakingsverzoek ontvankelijk zou zijn, dient het duidelijk aan te geven tegen welke magistraat of magistraten het is gericht, op welke van in de artikel 828 Gerechtelijk Wetboek vermelde wrakingsgrond of -gronden het is gesteund, welke feitelijke gegevens de grondslag vormen voor de ingeroepen wrakingsgrond of -gronden, op welke procedure of procedures het betrekking heeft en moet het wrakingsverzoek bovendien tijdig worden ingediend, dit wil zeggen bij toepassing van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, van zodra de wrakingsgrond de partij die zich erop beroept, bekend is en in elk geval voor de rechtszitting die daarop volgt; wanneer het wrakingsverzoek onder meer handelingen bekritiseert van politie-inspecteurs, de onderzoeksrechter en het openbaar ministerie hetgeen onmogelijk een grondslag kan vormen voor de wraking van magistraten van de zetel die in de kamer van inbeschuldigingstelling zetelen en het wrakingsverzoek daarenboven meerdere beslissingen van de kamer van inbeschuldigingstelling in meerdere procedures waarbij de verzoeker betrokken is en die werden gewezen in verschillende samenstellingen bekritiseert waarbij het op basis van het wrakingsverzoek niet met zekerheid te achterhalen of het wrakingsverzoek is gericht tegen al de magistraten die in al die zaken hebben gezeteld dan wel op alle magistraten van het hof van beroep die in de kamer van inbeschuldigingstelling kunnen zetelen., is het Hof niet alleen in de onmogelijkheid met zekerheid te achterhalen tegen welke magistraten het wrakingsverzoek precies is gericht, maar ook om na te gaan of de verzoeker in plaats van een wraking in wezen niet de onttrekking van de zaak aan het hof van beroep beoogt, zodat het wrakingsverzoek niet ontvankelijk is.

- Strafzaken - Voorwaarden - Ontvankelijkheid

- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 841 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 840 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 834 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 831 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 830 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 829 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.24.1658.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.5 AC nr. ...

Hij die een wrakingsvordering instelt, moet hoedanigheid hebben en het staat aan de wrakingsrechter, zijnde de rechter die moet beslissen over de wrakingsvordering , te oordelen of de partij die de wrakingsvordering instelt daartoe de noodzakelijke hoedanigheid heeft; indien het wrakingsverzoek betrekking heeft op een onderzoeksrechter kan de wrakingsrechter uit het loutere feit dat die onderzoeksrechter in het kader van een verzoek tot inzage van het strafdossier en tot het verkrijgen van een afschrift ervan als bedoeld door de artikelen 21bis en 61ter Wetboek van Strafvordering heeft geoordeeld dat die verzoeker, tevens verzoeker tot wraking, geen inverdenkinggestelde of geen persoon tegen wie de strafvordering is ingesteld in het gerechtelijk onderzoek of geen verdachte is en die verzoeker geen rechtsmiddel heeft aangewend tegen die afwijzende beslissing, niet afleiden dat die verzoeker geen hoedanigheid heeft om een wrakingsvordering in te stellen, aangezien de door de onderzoeksrechter gemaakte beoordeling beperkt is tot het tot hem gerichte verzoek tot inzage en kopiename.

- Strafzaken - Wraking gericht tegen een onderzoeksrechter - Weigering om zich te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Hoedanigheid van de verzoeker tot wraking - Verzoek tot inzage en kopiename van het dossier gericht aan de onderzoeksrechter - Afwijzing door de onderzoeksrechter - Afwijzing gebaseerd op de overweging dat de verzoeker geen inverdenkinggestelde, verdachte of persoon tegen wie de strafvordering werd ingesteld is - Afwezigheid van rechtsmiddel tegen de afwijzende beslissing - Invloed op de hoedanigheid van die verzoeker om een wrakingsvordering in te stellen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 61ter Wetboek van Strafvordering
- Art. 21bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.24.1707.N 7 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.10 AC nr. ...

Wanneer in het kader van een verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter die weigert zich van de zaak te onthouden de wrakingsrechter een verzoek tot uitstel van behandeling van de zaak teneinde inzage te kunnen nemen van het dossier en aldus kennis te kunnen nemen van de verklaring die de rechter bij toepassing van artikel 836 Gerechtelijk Wetboek heeft afgelegd en van de schriftelijke conclusie van het openbaar ministerie afwijst en overgaat tot de behandeling van de zaak zonder opgave van redenen voor deze beslissing, schendt die handelswijze het recht van verdediging van de verzoeker en tast ze de wettigheid van de beslissing aan.

- Strafzaken - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter - Weigering zich van de zaak te onthouden - Beoordeling door de wrakingsrechter - Verzoek tot uitstel om inzage te nemen van het dossier en van de verklaring van de onderzoeksrechter - Afwijzing van het verzoek - Behandeling van de zaak - Geen motivering voor die beslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek

P.23.0636.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.3 AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, worden alle vonnissen en verrichtingen geschorst te rekenen van de dag van de mededeling van het wrakingsverzoek aan de betrokken rechter; de beslissing, na advies van het openbaar ministerie, om het onderzoek van de zaak uit te stellen in afwachting van een uitspraak over het welslagen van een wrakingsverzoek, vormt noch een vonnis, noch een met het oog hierop gedane verrichting (1). (1) Zie concl. OM, §§ 1-4.

- Mededeling van de akte van wraking aan de gewraakte magistraat - Schorsende werking - Draagwijdte - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting

- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek

P.23.1682.F 20 december 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231220.2F.13 AC nr. ...

Wanneer de wrakingsprocedure werd ingesteld terwijl de zaak, door de uitspraak van de beslissing, niet langer bij de magistraat van het Hof aanhangig was, heeft het verzoek tot wraking geen bestaansreden (1). (1) Cass. 28 oktober 2010, AR C.10.0594.F, AC 2010, nr. 646.

- Strafzaken - Vordering tot wraking gericht tegen een lid van de zetel van het Hof van Cassatie - Vordering ingesteld na de uitspraak van het arrest - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.23.1483.F 29 november 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231129.2F.8 AC nr. ...

De onpartijdigheid van de rechter wordt vermoed tot het tegendeel is bewezen (1); het subjectieve gevoel van een van de partijen volstaat op zich niet om het vermoeden te weerleggen; de weerlegging ervan vereist het bestaan van verifieerbare feiten op grond waarvan de vermoedens die een partij beweert te hebben als redelijkerwijs verantwoord kunnen worden aangenomen (2). (1) Cass. 3 november 2017, AR D.17.0012.F, AC 2017, nr. 612. "Wanneer de wrakende partij noch een schriftelijk bewijs noch een begin van bewijs levert van de uitlatingen die hij aan de gewraakte rechter toeschrijft en die laatstgenoemde betwist, bestaat er geen grond om het getuigenbewijs hiervan te bevelen, maar die wrakingsgronden te verwerpen" (Cass. 19 april 2021, AR C.21.0062.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.8). (2) Zie Cass. 21 december 2022, AR P.22.1526.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.5, en verw. in noot. Wat betreft de ontvankelijkheid van het verzoek, "hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen de wraking moet worden voorgedragen die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van de rechtszitting, blijkt zowel uit de letter en de geest van die bepaling, als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een dergelijke wraking moet worden voorgedragen zodra de grond van de wraking gekend is door de partij die zich erop beroept; hieruit volgt dat wanneer de grond tot wraking zich voordoet ter rechtszitting, het verzoek tot wraking onmiddellijk na de rechtszitting moet worden ingediend" (Cass. 29 september 2015, AR P.15.0881.N, AC 2015, nr. 563; zie M.-A. BEERNAERT, e.a., o.c., II, 1924). Het OM heeft hieruit in hoofdorde afgeleid dat het verzoek, dat 19 dagen na de aangevoerde wrakingsgrond werd neergelegd, laattijdig en bijgevolg niet ontvankelijk was. Het verloop van de tijd heeft vanzelfsprekend een impact op de nauwkeurigheid van de herinneringen wat betreft de precieze uitspraken die op de rechtszitting werden gedaan: zo heeft de in het verzoekschrift bedoelde magistraat, hoewel hij ontkende de uitspraken te hebben gedaan die de verzoeker hem "in hoofdzaak" toeschrijft, in zijn antwoord niettemin opgemerkt dat er sinds de rechtszitting 20 dagen waren voorbijgegaan. (M.N.B.)

- Rechter - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Begrip - Gebrek aan onpartijdigheid - Bewijs - (Geen) subjectief gevoel van een van de partijen - Vermoedens die redelijkerwijs worden verantwoord door verifieerbare feiten

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de akte van afstand van het verzoek tot wraking werd neergelegd nadat de gewraakte magistraat had geconcludeerd en die akte niet werd betekend en aanvaard, dient het Hof uitspraak te doen over de grond van de zaak (1). (1) Het Hof oordeelt: "tenzij de eiser afstand heeft gedaan van een vroegere vordering, is een nieuwe vordering tot wraking niet ontvankelijk wanneer ze gegrond is op dezelfde feiten als de voorgaande vordering" (Cass. 19 februari 2016, AR C.16.0032.F-C.16.0034.F, AC 2016, nr. 130). Hieruit kan weliswaar worden afgeleid dat de afstand van een verzoek tot wraking niet steeds is uitgesloten. Het Hof heeft echter ook beslist dat "[wanneer] de verzoeker verklaart afstand te doen van zijn verzoek dat geen voorwerp of belang meer heeft, de procedure haar voorwerp behoudt, aangezien het Hof met name uitspraak moet doen over het eventuele willekeurige karakter van het ingestelde wrakingsverzoek [en in dat geval is er] dus geen grond om akte te verlenen van de afstand van geding" (Cass. 16 september 2020, AR P.20.0908.F, AC 2020, nr. 545). Bovendien "zijn de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten op grond van artikel 2 Gerechtelijk Wetboek van toepassing in strafzaken, tenzij de toepassing ervan onverenigbaar is met de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering en de beginselen van het strafprocesrecht" (Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25; Cass. 21 april 2011, AR C.11.0002.F, AC 2011, nr. 276, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.); zie R. DECLERCQ, « Wraking », in Comm. Straf.; M. A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 2021, II, 1923. Het OM heeft hieruit afgeleid dat artikel 825 van dit wetboek van toepassing is en dat aangezien de in het verzoek bedoelde magistraat op dat verzoek heeft geantwoord – en aldus heeft "geconcludeerd" in de zin van die bepaling –, en er, gelet op het gebrek aan betekening van de afstand van geding en aanvaarding door de voormelde magistraat, geen akte van de afstand kon worden verleend. (M.N.B.)

- Antwoord van de gewraakte magistraat - Afstand - Gevolg

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 825, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de verzoeker tot wraking afstand doet van zijn vordering omdat hij zich niet in staat acht te bewijzen dat de magistraat de hem toegeschreven verklaringen wel degelijk heeft gedaan in de bewoordingen zoals zij in het verzoek zijn weergegeven, maar niet de bedoeling had afstand te doen van het recht dat hij via zijn rechtsvordering wilde uitoefenen, moet zijn afstand worden uitgelegd als een afstand van geding en niet van rechtsvordering (1). (1) Zie B. BIEMER, e.a., Droit judiciaire, II, vol. I, Larcier, 2021, 848-855.

- Afstand - Aard

- Art. 828, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 825, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.21.0068.F 23 februari 2023 ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230223.1F.9 AC nr. ...

Uit de artikelen 837, eerste lid, en 841, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter, zodra hem een vordering tot wraking wordt meegedeeld, zich voorlopig van de berechting van de zaak dient te onthouden en dat hij, indien de wraking wordt ingewilligd, zich op straffe van nietigheid definitief van elke berechting van de zaak dient te onthouden; hieruit volgt niet dat de beslissingen die deze rechter in de zaak heeft gewezen vóór de vordering tot wraking nietig zouden zijn of geen uitwerking zouden hebben.

- Mededeling aan de rechter van een vordering tot wraking - Uitwerking - Beslissing tot wraking - Gevolgen

- Artt. 837, eerste lid, en 841, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.1526.F 21 december 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.5 AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat de bekritiseerde uiteenzetting van de voorzitter werd gehoord door zijn assessoren op de rechtszitting, kan op zich niet worden afgeleid dat er gewettigde twijfel kan bestaan over hun onafhankelijkheid of onpartijdigheid.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Collegiale kamer - Grieven betreffende het verslag van de voorzitter -

Invloed - (Geen) gewettigde verdenking betreffende de onafhankelijkheid of de onpartijdigheid van de assessoren

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek kan iedere rechter worden gewraakt wegens gewettigde verdenking; dit is het geval wanneer de aangevoerde feiten bij de partijen en bij derden een gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan betreffende de geschiktheid van die magistraat om op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen; om te kunnen spreken van een gewettigde reden om te vrezen voor een gebrek aan onpartijdigheid van een rechter, moet er worden nagegaan of de vermoedens die een partij beweert te hebben, als objectief verantwoord kunnen worden beschouwd (1); een miskenning van die objectieve onpartijdigheid kan dus niet uitsluitend voortvloeien uit het subjectieve gevoel van een van de partijen maar moet berusten op verifieerbare feiten; bovendien moet die objectief verantwoorde vrees worden getoetst aan de verklaring die de rechter heeft gesteld overeenkomstig artikel 836, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, luidens welke hij weigert zich van de zaak te onthouden, met zijn antwoord op de middelen van wraking (2). (1) Cass. 21 november 2018, AR P.18.1175.F, AC 2018, nr. 657; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288; Cass. 28 januari 2004, AR P.04.0119.F, AC 2004, nr. 50. (2) Zie Cass. 5 juni 2013, AR P.13.0955.F, AC 2013, nr. 343 ("Indien de wrakende partij geen bewijs of geen begin van bewijs levert van de wrakingsgronden, en de voorgelegde gegevens onvoldoende grond opleveren om een getuigenbewijs daarvoor te bevelen, verwerpt het Hof haar verzoek door te verwijzen naar de verklaring van de gewraakte magistraat."); Cass. 19 november 2003, AR P.03.1472.F, AC 2003, nr. 581; Cass. 1 december 1999, AR P.99.1668.F, AC 1999, nr. 650.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Begrip - Gebrek aan onpartijdigheid - Bewijs - (Geen) subjectief gevoel van een van de partijen - Vrees objectief verantwoord door verifieerbare feiten - Toetsing aan de verklaring van de rechter

- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)
- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek - Deel IV: BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. (art. 664 tot 1385octiesdecies)

P.22.1337.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 832 Gerechtelijk Wetboek gelden de redenen waarom een rechter kan worden gewraakt niet voor het openbaar ministerie wanneer het als hoofdpartij in het geschil optreedt; het openbaar ministerie dat de strafvordering uitoefent voor de strafgerechten, is hoofdpartij in het strafgeding en uit de omstandigheid dat het de vrijspraak vordert, kan niet worden afgeleid dat het die hoedanigheid verliest, omdat die van hem geen verplichte aanklager maakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

- Strafzaken - Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Voorwaarde - Openbaar ministerie dat als hoofdpartij optreedt - Begrip - Uitoefening van de strafvordering

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

De onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken wanneer het de strafvordering uitoefent, vloeit voort uit de algemene regel dat het een partij niet kan worden toegestaan haar tegenstrever of de partij jegens wie zij onderscheiden of tegengestelde belangen verdedigt, te wraken; deze regel miskent artikel 6 EVRM niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

- Strafzaken - Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Openbaar ministerie dat de strafvordering uitoefent - Wraking onmogelijk - Bestaansreden - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De wraking wordt uitsluitend beoordeeld op grond van de middelen die in de akte van wraking zijn vervat.

- Strafzaken - Akte van wraking - Middelen niet vervat in de akte van wraking - Inaanmerkingneming

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

Het daadwerkelijk rechtsmiddel dat een onmiddellijke oplossing biedt voor de partijdigheid of het gebrek aan objectiviteit van een magistraat van het openbaar ministerie, bestaat niet in de wraking maar in de censuur van de partijdige vordering door de rechter in het strafgeding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

- Strafzaken - Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Magistraat die de strafvordering uitoefent - Partijdigheid of gebrek aan objectiviteit - Daadwerkelijk rechtsmiddel - (Geen) wraking

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1445.F 16 november 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.15 AC nr. ...

Uit de artikelen 322 en 837, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek, en artikel 435, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat, uitgezonderd het geval waarin de hoogdringendheid de toepassing van de in artikel 837, derde lid, bepaalde procedure onmogelijk maakt, niet artikel 322, die een algemene draagwijdte heeft, maar de voormelde bijzondere bepaling de vervanging van de gewraakte rechter regelt (1). (1) Cass. 19 oktober 2022, AR P.22.1315.F, AC 2022, nr. 659.

- Strafzaken - Vordering tot wraking van een onderzoeksrechter - Schorsende werking - Vervanging van een onderzoeksrechter - Toepasselijke wettelijke bepaling

- Artt. 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van de hoogdringendheid die de toepassing van artikel 837, derde lid, Gerechtelijk Wetboek onmogelijk maakt; het Hof gaat evenwel na of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die hiermee geen verband houden of die op grond daarvan niet verantwoord zijn.

- Strafzaken - Vordering tot wraking van een onderzoeksrechter - Schorsende werking - Vervanging van een onderzoeksrechter - Hoogdringendheid die de toepassing van de in artikel 837, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure onmogelijk maakt - Beoordeling van de rechter - Toezicht door het Hof

- Artt. 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.22.0356.F 20 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221020.1F.8 AC nr. ...

In alle gevallen waarin de ondertekening is vereist voor de geldigheid van een proceshandeling, kan het gebrek aan handtekening worden geregulariseerd ter rechtszitting of binnen een door de rechter vastgestelde termijn; die regularisatie kan ook vóór de rechtszitting plaatsvinden.

- Ontvankelijkheid - Ondertekening door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven - Geen ondertekening - Nietigheid - Regularisatie - Tijdstip

- Art. 863 Gerechtelijk Wetboek

De vordering tot wraking wordt op straffe van nietigheid ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die de middelen bevat en ondertekend wordt door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven, wat niet het geval is indien de akte van wraking werd ondertekend door een advocaat die minder dan tien jaar bij de balie is ingeschreven, loco een andere advocaat, ook al is laatstgenoemde meer dan tien jaar bij de balie ingeschreven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 662.

- Ontvankelijkheid - Ondertekening door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven - Ondertekening door een advocaat "loco" - Formalisme

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

P.22.1315.F 19 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.19 AC nr. ...

Uit de artikelen 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat, behalve in het geval waarin de in artikel 837, derde lid, bedoelde procedure wegens spoedeisendheid onmogelijk kan worden toegepast, die bijzondere bepaling de vervanging regelt van een onderzoeksrechter van wie de wraking wordt gevorderd en niet de bepaling van artikel 322 van dat wetboek, die een algemene draagwijdte heeft (1). (1) Contra: Cass. 19 november 1998, AR P.98.1360.F, AC 1998, nr. 485, met concl. van advocaat-generaal G. BRESSELEERS, op datum in Pas.

- Strafzaken - Vordering tot wraking van een onderzoeksrechter - Schorsende werking - Vervanging van de onderzoeksrechter - Toepasselijke wetsbepaling

- Artt. 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

P.22.1220.N 18 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18 AC nr. ...

Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien, tenzij de redenen voor de wraking later zijn ontstaan en indien de zaak bij verzoekschrift is ingediend vooraleer op het verzoekschrift een beschikking is gegeven; uit de tekst en de geest van deze bepaling, de schorsende werking die een wrakingsverzoek in de regel heeft en de aard van de procedure voor het onderzoeksgerecht, volgt dat indien een partij meent dat er een wrakingsgrond bestaat met betrekking tot de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling die moeten oordelen over het hoger beroep tegen een raadkamerbeschikking van buitenvervolgingstelling, zij die wrakingsgrond zo snel als mogelijk moet aanvoeren nadat die haar ter kennis is gekomen en in elk geval uiterlijk op de eerste rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waar die leden zetelen.

- Strafzaken - Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek - Termijn binnen dewelke de wraking moet worden ingediend - Doelstelling - Wraking van de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 863 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat in alle gevallen waarin de ondertekening is vereist voor de geldigheid van een proceshandeling het gebrek van de handtekening kan worden geregulariseerd ter rechtszitting of binnen een door de rechter vastgestelde termijn; die bepaling laat echter niet toe om het verzuim van de bij artikel 835 Gerechtelijk Wetboek verplichte ondertekening door een advocaat met de vereiste beroepservaring voor het indienen van een wrakingsverzoek, dat bij toepassing van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek dient te worden ingediend zo snel als mogelijk na het bekend worden van de wrakingsgrond en uiterlijk op de rechtszitting waarop de zaak zou worden behandeld, na die rechtszitting te regulariseren zodat het wrakingsverzoek niet ontvankelijk is.

- Strafzaken - Artikelen 833 en 835 Gerechtelijk Wetboek - Akte van wraking niet ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie - Verzoek tot regularisering op basis van artikel 863 Gerechtelijk Wetboek - Termijn voor het indienen van het wrakingsverzoek - Draagwijdte - Gevolg - Ontvankelijkheid

- Artt. 833, 835 en 863 Gerechtelijk Wetboek

Volgens artikel 835 Gerechtelijk Wetboek wordt de vordering tot wraking ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die wordt ondertekend door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven en de vereiste dat enkel advocaten met de nodige beroepservaring een wrakingsverzoek kunnen indienen is ingegeven door de wil van de wetgever niet wel overwogen wrakingsverzoeken te vermijden, gelet op de verstoring die dergelijke verzoeken hebben voor de goede werking van het gerecht.

- Strafzaken - Artikel 835 Gerechtelijk Wetboek - Voorwaarden - Akte neergelegd ter griffie ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie - Doelstelling

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

C.22.0122.F 6 oktober 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221006.1F.1 AC nr. ...

De gewettigde verdenking vereist dat de aangevoerde feiten bij de partijen of derden de indruk kunnen wekken dat de rechter wiens wraking wordt gevorderd zijn ambt niet met de nodige onafhankelijkheid en onpartijdigheid kan uitoefenen.

- Gewettigde verdenking

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

D.21.0011.N 30 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220930.1N.8 AC nr. ...

De advocaat van een voor de uitvoerende kamer van het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars opgeroepen persoon, die een verzoek tot wraking van een lid van deze kamer indient, moet geen schriftelijke bijzondere volmacht voegen bij de akte van wraking.

- Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Verzoek tot wraking - Geen schriftelijke bijzondere volmacht vereist

- Artt. 2, 440, tweede lid, 828 e.v. en 840 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 52, § 3, en 66, tweede lid KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

P.22.0739.N 27 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7 AC nr. ...

Artikel 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek beoogt voor de rechter die over de wraking uitspraak moet doen een tegensprekelijke procedure te organiseren zowel ten aanzien van de wrakende partij als ten aanzien van de overige partijen in het hoofdgeding, welke behoorlijk dienen te worden opgeroepen en die het recht hebben om voor de rechter die over het wrakingsverzoek uitspraak doet, mondeling of door geschriften opmerkingen te maken over de in de wrakingakte aangevoerde middelen, over de antwoorden van de gewraakte magistraat onderaan de wrakingsakte en over de conclusie van het openbaar ministerie; uit die bepaling volgt evenwel niet dat niet-wrakende partijen, beklaagden in de procedure te gronde, cassatieberoep kunnen instellen tegen de beslissing waarbij het wrakingsverzoek van een andere beklaagde wordt afgewezen (1). (1) Cass. 6 mei 2014, AR P.14.0654.N, AC 2014, nr. 322.

- Aard van de procedure - Begrip - Grens

- Art. 838, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Er is gewettigde verdenking in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de verzoeker tot wraking, de partijen en derden de verdenking kunnen wekken dat de magistraat niet langer op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kan doen, maar die verdenking moet objectief gerechtvaardigd zijn en tot bewijs van het tegendeel wordt de rechter vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0145.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.11; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288; Cass. 10 april 2012, AR P.12.0593.N, AC 2012, nr. 223; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de ed., t. II, pp. 1917-1922.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat - Draagwijdte

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Noch het feit dat de rechter geen bijkomende conclusietermijn verleent aan de partij die op haar beurt wil repliceren op een mondelinge repliek van het openbaar ministerie op haar schriftelijk verweer, noch de omstandigheid dat de rechter een partij die een andere regeling wenst enkel de gelegenheid geeft haar pleidooi te voeren op dezelfde rechtszitting als deze waarop het openbaar ministerie mondeling heeft gevorderd en hij de pleitduur van die partij op een volgende rechtszitting beperkt tot wat redelijkerwijze moet volstaan voor een bijkomende repliek op die vordering, noch het feit dat de rechter zijn beslissing inhoudelijk niet motiveert of zich daarover slechts kort beraadt, laten toe bij die rechter een gebrek aan onpartijdigheid te vermoeden; de wrakingsrechter oordeelt onaantastbaar in feite of een gebrek aan objectieve of subjectieve onpartijdigheid van de gewraakte rechter kan worden afgeleid uit zijn houding en zijn beslissingen na een verzoek van een partij om te beschikken over bijkomende faciliteiten met het oog op een repliek op de mondelinge vordering van het openbaar ministerie ter rechtszitting (1). (1) Cass. 28 juni 2022, AR P.22.0729.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.26.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat - Beslissing van de rechter tot weigering van een bijkomende conclusietermijn om te repliceren op het openbaar ministerie - Beslissing van de rechter om aan de partij enkel de gelegenheid te geven haar pleidooi te houden op de zitting waarop het openbaar ministerie mondeling heeft gevorderd - Beperking van de pleitduur van de partij op een volgende rechtszitting - Geen inhoudelijke motivering van de

beslissing - Kort beraad over de beslissing - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0729.N 28 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.25 AC nr. ...

De rechter die bij een nieuwe beslissing alvorens recht te doen de aanvang van de pleidooien verdaagt naar een volgende rechtszitting, een datum bepaalt tot wanneer de beklaagde nog een schriftelijke repliekconclusie kan neerleggen en een bijkomende rechtsdag vastlegt waarop de beklaagde nog extra mondelinge elementen kan bijbrengen, neemt door het enkele feit dat hij de mondelinge vordering van het openbaar ministerie integraal aanhoort en daarvan nota's neemt, geen houding aan waaruit enige vooringenomenheid ten nadele van de beklaagde blijkt of die een objectief gerechtvaardigde vrees voor een gebrek aan onpartijdigheid verantwoordt maar eerbiedigt in tegendeel het recht van verdediging van alle partijen; noch het feit dat de beklaagde een langere conclusietermijn of een latere rechtsdag had gewenst voor het formuleren van zijn repliek of dat de rechter zijn beslissing niet laat voorafgaan door een debat over de specifieke wensen van de beklaagde inzake de duur van de conclusietermijn of de datum voor de bijkomende rechtszitting, noch de omstandigheid dat de rechter na zijn beslissing te hebben kenbaar gemaakt en de orde van de pleidooien te hebben toegelicht de rechtszitting schorst en de zittingzaal verlaat, laten toe hieruit enig gebrek aan onpartijdigheid af te leiden.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat - Beslissing van de rechter tot verdaging van de aanvang van de pleidooien en bepaling van een datum voor een repliekconclusie van de beklaagde - Vaststelling van een bijkomende rechtsdag voor het aanbrengen van extra mondelinge elementen door de beklaagde - Aanhoren van de mondelinge vordering van het openbaar ministerie - Afwezigheid van debat over een langere conclusietermijn of een andere rechtsdag - Schorsing van de zitting - Verlaten van de zittingzaal - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat - Beslissing van de rechter tot verdaging van de aanvang van de pleidooien en bepaling van een datum voor een repliekconclusie van de beklaagde - Vaststelling van een bijkomende rechtsdag voor het aanbrengen van extra mondelinge elementen door de beklaagde - Aanhoren van de mondelinge vordering van het openbaar ministerie - Afwezigheid van debat over een langere conclusietermijn of een andere rechtsdag - Schorsing van de zitting - Verlaten van de zittingzaal - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Er is gewettigde verdenking in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de verzoeker tot wraking, de partijen en derden de verdenking kunnen wekken dat de magistraat niet langer op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kan doen, maar die verdenking moet objectief gerechtvaardigd zijn en tot bewijs van het tegendeel wordt de rechter vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0145.N, AC 2021, nr. 442; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288; Cass. 10 april 2012, AR P.12.0593.N, AC 2012, nr. 223; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, la Charte, 2021, 9de ed., t. II, pp. 1917-1922.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat - Draagwijdte

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat - Draagwijdte

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.22.0600.N 10 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.15 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 835 en 842 Gerechtelijk Wetboek volgt dat een nieuw wrakingsverzoek onontvankelijk is wanneer het is gegrond op dezelfde feiten als die waarop een eerder wrakingsverzoek is gegrond.

- Strafzaken - Verzoek tot wraking - Verwerping van het verzoek tot wraking - Neerlegging van een nieuw verzoek tot wraking - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg

- Artt. 835 en 842 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0579.N 3 mei 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.19 AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld verzet zich niet ertegen dat tijdens de behandeling voor het hof van assisen door getuigen-deskundigen, getuigen of raadslieden van partijen melding wordt gemaakt van op een beschuldigde betrekking hebbende feitelijkheden, die als een misdrijf kunnen worden omschreven maar die geen aanleiding hebben gegeven tot een veroordeling, voor zover daarmee niet wordt aangegeven dat deze beschuldigde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt; uit het enkele feit dat bij het verhoor van de gerechtsdeskundigen is verwezen naar het omvangrijk verleden van de verzoeker en dat de over het moraliteitsonderzoek getuigende politie-inspecteur in de geschreven presentatie onder een rubriek Gerechtelijk verleden melding heeft gemaakt van politionele interventies betreffende de verzoeker, volgt niet dat daardoor wordt aangenomen dat deze beschuldigde zich aan de vermelde strafbare feiten heeft schuldig gemaakt en het vermoeden van onschuld is miskend (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

- Aanbrengen van gegevens over het gerechtelijk verleden van de beschuldigde - Onderscheid tussen veroordelingen en politionele inlichtingen - Verduidelijking van dit onderscheid door de voorzitter van het hof van assisen - Vermoeden van onschuld - Wettige verdenking - Beoordeling - Hof van assisen - Moraliteitsonderzoek - Getuigenis van een gerechtsdeskundige en politieambtenaar

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit artikel 833 Gerechtelijk Wetboek vloeit voort dat in zoverre als wrakingsgrond de in het arrest van de preliminaire zitting vervatte weigeringsbeslissing om getuigen niet te horen wordt aangevoerd, het wrakingsverzoek ingediend na meerdere rechtszittingen van het hof van assisen laattijdig en bijgevolg niet ontvankelijk is (1). (1) Zie gelijkluidende concl. "in hoofdzaak" OM.

- Hof van assisen - Preliminaire zitting - Beslissing om bepaalde getuigen niet te horen - Onpartijdigheid van de voorzitter van het hof van assisen - Wrakingsgrond aangevoerd tijdens de behandeling van de zaak ten gronde - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

P.22.0315.N 26 april 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.3 AC nr. ...

De rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra de wrakingsgrond haar was gekend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0565.N, AC 2021, nr. 398; Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25; Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Wraking van een jeugdrechter - Kennis van de grond tot wraking - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof

Uit de geest van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, de wettelijk omschreven termijnen voor de wrakingsprocedure, de principiële schorsing van alle vonnissen en verrichtingen die deze procedure overeenkomstig artikel 837 Gerechtelijk Wetboek met zich meebrengt en het gegeven dat een kabinetszitting van een jeugdrechter over een problematische opvoedingssituatie van een minderjarige in de regel dringend is, volgt dat de wraking van een jeugdrechter voorafgaand aan een dergelijke rechtszitting moet worden voorgedragen van zodra de grond ervan is gekend door de partij die zich erop beroept en die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat de jeugdrechter niet meer over de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikt; een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer deze partij over die grond voldoende zekerheid heeft om zich ter zake een overtuiging te kunnen vormen en om een feitelijk en juridisch onderbouwd en ontvankelijk verzoekschrift tot wraking te kunnen indienen en het beroep dat daarvoor eventueel moet worden gedaan op een advocaat die beschikt over de in artikel 835 Gerechtelijk Wetboek vereiste anciënniteit kan een impact hebben op de termijn vereist voor het indienen van dat verzoek, maar mag geen onredelijke vertraging tot gevolg hebben (1). (1) Zie Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0565.N, AC 2021, nr. 398; Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25; Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Wraking van een jeugdrechter - Ogenblik waarop de wraking moet worden voorgedragen - Kennis van de grond tot wraking - Beroep op advocaat met de vereiste anciënniteit

P.22.0139.N 22 februari 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220222.2N.25 AC nr. ...

Wanneer de magistraten van de kamer van inbeschuldigingstelling waarvan de wraking wordt gevraagd zich ingevolge een eerste vordering van het openbaar ministerie met een arrest reeds hebben uitgesproken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie in een gerechtelijk onderzoek overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering ten opzichte van een mede-inverdenkinggestelde en zij geroepen worden ingevolge een nieuwe vordering van het openbaar ministerie met een identiek voorwerp als de eerste en strekkende tot eenzelfde beslissing zich opnieuw uit te spreken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden observatie lastens andere inverdenkinggestelden, dan houdt dat in dat reeds werd geoordeeld over een vordering met een identiek voorwerp; de omstandigheid dat de door de kamer van inbeschuldigingstelling te maken beoordeling moet gebeuren na het horen, minstens het oproepen, van alle partijen en dat de kamer van inbeschuldigingstelling niet gebonden is door wat met het eerste arrest is beslist, belet niet dat die magistraten over het geschil raad gegeven, gepleit of geschreven hebben in de zin van artikel 828, 9°, Gerechtelijk Wetboek, zonder dat één van de drie in die bepaling vermelde uitzonderingsgevallen van toepassing is en dat er wettige verdenking bestaat in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek, aangezien de partijen en derden mogen vrezen dat, gelet op de beslissing die de magistraten reeds hebben genomen met het eerste arrest , zij niet langer op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kunnen doen over de aanhangige vordering (1). (1) De gewraakte magistraten hadden in hun verklaring verwezen naar Cass. 21 maart 2000, AR P.00.0460.N, arrest niet gepubliceerd, waarbij werd beslist dat de medewerking van dezelfde leden van de kamer van inbeschuldigingstelling aan opeenvolgende uitspraken in eenzelfde gerechtelijk onderzoek geen miskenning oplevert van de onpartijdigheid van die leden. Dat arrest betrof het geval waarbij een raadsheer van de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak deed over het hoger beroep tegen de afwijzing van een vraag om aanvullend onderzoek (art.61quinquies Wetboek van Strafvordering) en dan later geroepen werd de rechtspleging te regelen en die vraag om aanvullend onderzoek opnieuw aan bod kwam. Die hypothese lijkt mij verschillend van de voorliggende casus omdat het alsdan ging om twee verschillend te maken beoordelingen op een ander tijdstip. Het Hof besliste dat de beoordeling van het hoger beroep tegen een beslissing ex art. 61quinquies Wetboek van Strafvordering geen uitstaans heeft met de beslissing over de regeling van de rechtspleging (Cass. 30 mei 2001, AR P.01.0803.F, AC 2001, nr. 322; Cass. 21 maart 2000, AR P.20.0457.N, AC 2000, nr. 196; Cass. 21 maart 2000, AR P.20.0458.N, Juristenkrant 2000/7, 5). Vgl. Cass. 08 mei 2001, AR P.01.0666.N, AC 2001, nr. 263: het feit dat magistraten de regelmatigheid van de strafprocedure hebben onderzocht overeenkomstig art. 235bis Wetboek van Strafvordering belet niet dat zij uitspraak doen over een vraag om bijkomende onderzoekshandelingen ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging, nu dit onderscheiden geschillen betreft. Het essentiële verschil met de voorliggende zaak is dat, zoals moge blijken uit de twee vorderingen van het openbaar ministerie, het hier klaarblijkelijk ging om zaken met een identiek voorwerp. AW

- Strafzaken - Artikel 828, 1° en 9°, Gerechtelijk Wetboek - Onderzoeksgerecht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle over de bijzondere opsporingsmethoden bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Magistraten die zich ten opzichte van een mede-inverdenkinggestelde hebben uitgesproken over de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie - Zelfde magistraten die geroepen zijn zich ten opzichte van andere inverdenkinggestelden uit te spreken over de regelmatigheid van dezelfde bijzondere opsporingsmethoden van observaties - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

- Artt. 828, 1°, en 829, 9° Gerechtelijk Wetboek

Wanneer een opeenvolging van herhaaldelijke wrakingen zonder echte nuttige bewijsvoering getuigt van eenzelfde wil om het verloop van de tuchtprocedure te vertragen of zelfs stelselmatig te verhinderen, heeft de nieuwe vordering tot wraking, ingediend terwijl het Hof al twee vorderingen van dezelfde strekking heeft verworpen, een louter dilatoir karakter en vormt het geen verzoek tot wraking maar een akte die daarvan slechts de schijn heeft met het doel om de rechtsgang te verlammen, zodat een dergelijk verzoekschrift een misbruik van de rechtspleging inhoudt dat niet noopt tot het verrichten van de door de artikelen 836 tot 838 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven vormvereisten (1). (1) Zie Cass. 4 september 2019, AR P.19.0935.F, AC 2019, nr. 434.

- Tuchtzaken - Opeenvolging van vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang - Rechtsmisbruik

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0145.N 15 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.11 AC nr. ...

De levensbeschouwing alleen van een magistraat creëert geen schijn van partijdigheid; de enkele omstandigheid dat een magistraat al dan niet lid zou zijn van een levensbeschouwelijke vereniging en deelneemt aan de activiteiten van die vereniging, houdt dan ook geen wettige reden in om te twijfelen aan de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van die magistraat (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.12.0730.N, AC 2012, nr. 286.

- Strafzaken - Rechter - Levensbeschouwing van de rechter

De rechter wordt tot bewijs van het tegendeel vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen (1); bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van een lid van een rechtscollege, kan rekening worden gehouden met de overtuiging die een partij op dit punt zegt te hebben; die overtuiging vormt evenwel geen exclusief criterium; bepalend is of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief is gerechtvaardigd (2). (1) Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223; Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166. (2) Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288; Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166. Zie alg. J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, 36-40; F. KUTY, L'impartialité du juge en procédure pénale, Larcier, 2005, 41-251 ; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 791-805 ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 724-728 ; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 15-20.

- Strafzaken - Rechter - Onafhankelijkheid - Overtuiging van een partij - Bewijs

P.21.0565.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13 AC nr. ...

Aangezien voor een onderzoeksrechter niet wordt gepleit, ook niet indien hij verslag uitbrengt voor de raadkamer in het kader van de beoordeling van de voorlopige hechtenis of de regeling van de rechtspleging, en de zaken voor de onderzoeksrechter ook niet bij verzoekschrift worden ingeleid, zijn de door artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bedoelde tijdsvoorwaarden niet van toepassing bij de wraking van een onderzoeksrechter en de omstandigheid dat er voor de raadkamer wordt gepleit, laat niet toe anders te oordelen.

- Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek - Procedure - Tijdsvoorwaarden - Wraking van een onderzoeksrechter - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten zijn op grond van artikel 2 Gerechtelijk Wetboek van toepassing in strafzaken, tenzij de toepassing ervan onverenigbaar is met de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering en de beginselen van het strafprocesrecht (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25; Cass. 21 april 2011, AR C.11.0002.F, AC 2011, nr. 276 met concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN op datum in Pas.; zie R. DECLERCQ, "Wraking", Comm. Straf., 1.

- Bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten - Toepassing in strafzaken - Artikel 2 Gerechtelijk Wetboek - Principe

- Art. 2 Gerechtelijk Wetboek

Uit de geest van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, de wel omschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, volgt dat de wraking van een onderzoeksrechter moet worden voorgedragen van zodra de grond is gekend door de partij die zich erop beroept en die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat de onderzoeksrechter niet meer over de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikt; een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer die partij over die grond voldoende zekerheid heeft om zich ter zake een overtuiging te kunnen vormen en een verzoekschrift tot wraking te kunnen indienen, zonder dat die voldoende kennis gelijk is te stellen met de mogelijkheid het bewijs van de aangevoerde feiten te leveren; de rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra die grond haar was gekend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Wraking van een onderzoeksrechter - Ogenblik waarop de wraking moet worden voorgedragen - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0566.N 1 juni 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.14 AC nr. ...

Uit de artikelen 835, 836 en 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de wrakingsrechter slechts uitspraak kan doen op grond van de middelen die in de wrakingsakte zijn vervat en aan de tegenspraak van de gewraakte rechter zijn voorgelegd; de omstandigheid dat bij de omschrijving van de grond tot wraking in de wrakingsakte wordt verwezen naar een eerder wrakingsverzoek, impliceert niet dat de wrakingsrechter ook over de in dat laatste verzoek vermelde wrakingsgronden uitspraak kan doen (1). (1) R. DECLERCQ, 'Wraking', Comm. Straf., nr. 13.

- Bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten - Artikelen 835, 836 en 838 - Middelen van de wrakingsakte - Beoordeling door de wrakingsrechter - Draagwijdte

- Art. 838, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

P.21.0616.F 12 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210512.2F.12 AC nr. ...

Krachtens artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek kan iedere rechter worden gewraakt wegens gewettigde verdenking; er is gewettigde verdenking indien de aangevoerde feiten bij de partijen of derden de indruk kunnen wekken dat de rechter wiens wraking wordt gevorderd zijn ambt niet met de nodige onafhankelijkheid en onpartijdigheid kan uitoefenen en dat, daarenboven, die indruk als objectief verantwoord kan worden aangenomen (1). (1) Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N, AC 2019, nr. 25.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

De gewettigde verdenking kan niet worden afgeleid uit het loutere feit dat een rechter zich verbaast over de door een partij ingestelde vordering (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Begrip - Rechter die verbazing uitdrukt over de door een partij ingestelde vordering

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.21.0344.N 27 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.8 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 835, 836 en 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat alle op een bepaald moment gekende wrakingsgronden tegelijkertijd moeten worden voorgedragen, alsook dat de wrakingsrechter slechts uitspraak kan doen op grond van de middelen die in de wrakingsakte zijn vervat en aan de tegenspraak van de gewraakte rechter zijn voorgelegd zodat aanvullende wrakingsmiddelen, aangevoerd in een voor de wrakingsrechter genomen conclusie, niet ontvankelijk zijn (1); dit belet echter niet dat de verzoeker tot wraking in een voor de wrakingsrechter genomen conclusie, eventueel in antwoord op de verklaring van de gewraakte rechter of de conclusie van het openbaar ministerie, de wrakingsmiddelen uit zijn wrakingakte toelicht, mits daarbij geen nieuwe wrakingsmiddelen aan te voeren waarover de gewraakte rechter geen standpunt heeft kunnen innemen. (1) Cass. 21 april 2011, AR C.11.0054.F, AC 2011, nr. 277; Cass. 13 juli 2010, AR C.10.0380.F, AC 2010, nr. 479.

- Strafzaken - Vordering tot wraking - Rechtspleging - Wrakingsgronden - Wrakingsrechter - Aanvullende wrakingsmiddelen - Ontvankelijkheid - Toelichting

- Art. 838, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 836 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

C.21.0062.F 19 april 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210419.3F.8 AC nr. ...

Degene die een wraking wil voordragen, moet dit doen vóór de aanvang van de pleidooien, tenzij de redenen van wraking later zijn ontstaan en, indien de zaak bij verzoekschrift is ingeleid, alvorens op het verzoekschrift een beschikking is gegeven (1). (1) Cass. 28 maart 2019, AR C.19.0105.F, AC 2019, nr. 193; Cass. 12 september 2016, AR S.16.0020.N, AC 2016, nr. 478.

- Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid - Grond van gewettigde verdenking - Tijdstip om het voor te dragen

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

Het onderzoek dat na een eerste rechtszitting door de magistraat van het openbaar ministerie werd verricht, gaat de grenzen niet te buiten van de hem voor de arbeidsgerechten toebedeelde rol van toegevoegde partij die de partijen en de rechter moet voorlichten, wanneer de bewoordingen waarin die magistraat de door hem ingewonnen inlichtingen heeft medegedeeld niet van die aard zijn dat ze bij partijen of derden een gewettigde verdenking kunnen wekken omtrent zijn bekwaamheid om, na een debat op tegenspraak over die inlichtingen, in alle onafhankelijkheid en onpartijdigheid zijn advies over de zaak te verlenen, en evenmin blijk geven van een hoge graad van vijandschap jegens de wrakende partij.

- Gewettigde verdenking - Hoge graad van vijandschap - Openbaar ministerie - Inwinnen van inlichtingen - Mededeling van de inlichtingen - Gebruikte bewoordingen

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de wrakende partij noch een schriftelijk bewijs noch een begin van bewijs levert van de uitlatingen die hij aan de gewraakte rechter toeschrijft en die laatstgenoemde betwist, bestaat er geen grond om het getuigenbewijs hiervan te bevelen, maar om die wrakingsgronden te verwerpen.

- Gewettigde verdenking - Geen bewijs of begin van bewijs

- Art. 839 Gerechtelijk Wetboek

P.19.1310.F 21 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201021.1 AC nr. ...

Aangezien het verzoek tot wraking de behandeling schorst van de zaak die bij de rechter aanhangig is, vormt dat verzoek een wettelijk beletsel voor de uitoefening van de strafvordering; bijgevolg schorst het de verjaring van deze vordering; de omstandigheid dat de wrakingsprocedure nauw verbonden is met het recht om door een onafhankelijke en onpartijdige rechtbank te worden berecht, is in dit verband irrelevant (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 651.

- *Verzoek tot wraking - Uitwerking - Schorsing van de verjaring van de strafvordering*

- Art. 837, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

P.20.0908.F 16 september 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.16 AC nr. ...

Hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen expliciete termijn bepaalt binnen dewelke de wraking moet worden voorgedragen op grond van een reden die in de loop van de rechtspleging is ontstaan, blijkt zowel uit de bewoordingen en de geest van die bepaling als uit de precieze termijnen die gelden voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en verrichtingen die deze met zich brengt, dat wanneer de reden van de wraking zich ter rechtszitting voordoet, de wraking onmiddellijk na de rechtszitting waarin ze is ontstaan, moet worden opgeworpen (1). (1) Cass. 22 maart 2016, AR P.16.0365.N, AC 2016, nr. 207; Cass. 29 september 2015, AR P.15.0881.N, AC 2015, nr. 563.

- *Strafzaken - Verzoek tot wraking - Termijn - Wrakingsgrond die zich ter rechtszitting voordoet*

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

C.20.0222.N 18 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.27 AC nr. ...

Hoewel de wet geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen een wraking die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van het debat moet worden voorgedragen, blijkt zowel uit de letter en de geest van de wet als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een dergelijke wraking moet worden voorgedragen zodra de grond van de wraking bekend is aan de partij die zich erop beroept (1). (1) Zie Cass. 21 april 2011, AR C.11.0054.F, AC 2011, nr. 277.

- *Wettige verdenking*

- Artt. 828, 1°, en 833 Gerechtelijk Wetboek

P.19.1223.N 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3 AC nr. ...

De rechter kan het verzet ongedaan verklaren van een partij die tijdens de behandeling van haar zaak de rechtszitting heeft verlaten en dus heeft geweigerd haar verdediging te voeren wegens de verwerping van haar verzoek tot uitstel; daaraan wordt geen afbreuk gedaan door het enkele feit dat dit verzoek bedoeld was om die partij in staat te stellen een wrakingsverzoek in te dienen, ook al strekt een dergelijk verzoek in principe tot de vrijwaring van het recht op een eerlijk proces en het recht op de behandeling van de zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechter (1). (1) Zie concl. OM.

- *Strafzaken - Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Verlaten van de rechtszitting - Verzet - Ongedaan verzet*

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Het feit dat een wrakingsverzoek ertoe strekt de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter te betwisten, heeft niet tot gevolg dat de rechter verplicht is aan een partij een uitstel toe te staan met het oog op het indienen van een wrakingsverzoek dat die rechter kennelijk niet ontvankelijk of niet gegrond acht (1). (1) Zie concl. OM.

- *Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Beoordeling*

- Artt. 2 en 828 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0593.F 17 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.5 AC nr. ...

De verdenking van een partij betreffende de onpartijdigheid van de rechter is slechts wettig indien de vermoedens die zij in dat opzicht zegt te koesteren voor redelijk verantwoord kunnen doorgaan (1). (1) Zie Cass. 31 december 2019, AR P.19.1303.F, AC 2019, nr. 690; Cass. 3 april 2019, AR P.19.0303.F, AC 2019, nr. 208, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 21 november 2018, AR P.18.1175.F, AC 2018, nr. 657; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288; Cass. 28 januari 2004, AR P.04.0119.F, AC 2004, nr. 50 ("er moet worden nagegaan of de verdenkingen die een partij zegt te koesteren, voor objectief verantwoord kunnen doorgaan"); zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 406.

- *Wettige verdenking*

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- *Wettige verdenking*

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Een verzoek tot wraking dat rechtsmisbruik uitmaakt, heeft geen schorsende werking (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 406 ; Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0572.F, AC 2016, nr. 329, en concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.

- *Rechtsmisbruik - Schorsende werking*

- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek

- *Rechtsmisbruik - Schorsende werking*

- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek

P.20.0190.N 31 maart 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een politierechter in een afzonderlijke procedure iemands rijgeschiktheid heeft beoordeeld, volstaat als dusdanig niet om diens onpartijdigheid in twijfel te trekken in een latere procedure waarin de rijgeschiktheid van deze persoon opnieuw ter beoordeling voorligt; wanneer daartoe de voorwaarden zijn vervuld, kan de rechter immers in elke zaak op basis van de hem op dat ogenblik voorgelegde feitelijke gegevens besluiten om de in artikel 42 Wegverkeerswet bepaalde beveiligingsmaatregel op te leggen.

- *Strafzaken - Veiligheidsmaatregel - Rijgeschiktheid - Beoordeling in een eerdere procedure - Nieuwe procedure voor hetzelfde rechtscollege - Beoordeling - Feitelijke gegevens*

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Er is wettige verdenking in de zin van artikel 828, 1° Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de partijen of derden de indruk kunnen wekken dat de gewraakte rechter zijn ambt niet kan uitoefenen met de nodige onafhankelijkheid of onpartijdigheid en die indruk als objectief gerechtvaardigd kan worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 9 december 2014, AR P.14.1809.N, AC 2014, nr. 771; Cass. 20 juni 2013, AR P.13.1085.N, AC 2013, nr. 384.

- *Strafzaken - Wettige verdenking - Schijn van partijdigheid - Objectieve gegevens*

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

C.19.0634.N 16 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.11 AC nr. ...

De wraking die na de aanvang van de pleidooien wordt ingesteld is slechts ontvankelijk wanneer zij is gegrond op redenen die pas nadien aan het licht kwamen en zij wordt voorgedragen zodra de gronden hiertoe bekend zijn aan de partij die zich erop beroept en uiterlijk voor het einde van het beraad; een nadien ingestelde vordering tot wraking is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 8 maart 2013, AR C.13.0068.N, AC 2013, nr. 165.

- Instellen van een verzoek tot wraking - Na aanvang van de pleidooien - Ontvankelijkheid

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

P.19.1303.F 31 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191231.2F.3 AC nr. ...

De beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij de zaak aanhangig wordt gemaakt in het kader van de procedure bepaald in artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, staat los van de procedure inzake voorlopige hechtenis; niets belet de rechter, in beginsel, om in twee zaken zitting te houden, aangezien beide procedures een ander voorwerp hebben (1). (1) Cass. 10 juni 2010, AR C.10.0303.N, AC 2010, nr. 412.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Leden van de kamer van schuldigingstelling - Procedure bepaald in artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Leden van de kamer van inbeschuldigingstelling die zitting hebben gehouden in het kader van de procedure van voorlopige hechtenis

P.19.1149.F 4 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191204.2F.6 AC nr. ...

Wraking is het recht om de magistraat te doen vervangen die, om één van de in artikel 828 Gerechtelijk Wetboek opgesomde redenen, niet in staat schijnt te zijn met de vereiste onafhankelijkheid en onpartijdigheid over het geschil zijn mening te geven (1). (1) Cass. 4 september 2019, AR P.19.0935.F, AC 2019, nr. 434.

- Strafzaken

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de eiser tot wraking enkel grieven aanvoert die reeds door het Hof zijn verworpen en dermate zinloos zijn dat ze de uitsluiting verantwoorden van de akten die daags vóór de rechtszitting op de griffie van Hof zijn ingediend, hebben die akten, die slechts de schijn van een verzoek tot wraking hebben, eigenlijk enkel tot doel de rechtsgang te verlammen en de tegenpartij te schaden; dergelijke verzoekschriften, die een misbruik van de rechtspleging inhouden, nopen niet tot het verrichten van de door de artikelen 836 tot 838 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven vormvereisten (1). (1) Cass. 4 september 2019, AR P.19.0935.F, AC 2019, nr. 434.

- Strafzaken - Verzoekschrift dat reeds verworpen grieven herhaalt - Misbruik van de rechtspleging

- Art. 835 tot 838 Gerechtelijk Wetboek

P.19.1139.N 3 december 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191203.2N.13 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat een partij zich onder meer tegen een magistraat burgerlijke partij stelt bij de onderzoeksrechter omwille van de wijze waarop die magistraat en anderen in voorafgaande fases van de procedure hebben beslist en die wijze van behandeling volgens die partij bepaalde misdrijven oplevert, volgt niet dat tussen die partij en die magistraat en desgevallend haar bloed- of aanverwanten in de rechte lijn een crimineel geding wordt gevoerd, zoals bedoeld door artikel 828, 6°, Gerechtelijk Wetboek, of dat er tussen hen een hoge graad van vijandschap bestaat, zoals bedoeld door artikel 828, 12°, Gerechtelijk Wetboek.

- Strafzaken - Jeugdrechter in hoger beroep - Verlenging van een toezichtsmaatregel - Hoge graad van vijandschap tussen de magistraat en de betrokken partij - Artikel 828, 12°, Gerechtelijk Wetboek

- Strafzaken - Jeugdrechter in hoger beroep - Verlenging van een toezichtsmaatregel - Crimineel geding tussen de magistraat, diens bloed- of aanverwanten en de betrokken partij - Artikel 828, 6°, Gerechtelijk Wetboek

Volgens artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek kan iedere rechter worden gewraakt wegens gewettigde verdenking en er is gewettigde verdenking indien de aangevoerde feiten bij de eiser tot wraking, de partijen en derden de verdenking kunnen wekken dat de magistraat niet langer op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kan doen, waarbij die verdenking objectief gerechtvaardigd moet zijn; uit het feit dat een jeugdrechter in hoger beroep twee jaar terug in hetzelfde dossier een voor de betrokken partij negatieve beslissing heeft genomen die zou zijn gebaseerd op observatieverslagen die slechts na die beslissing werden gevalideerd door een professor-diensthoofd die de nicht is van die rechter, volgt niet dat er objectief gezien bij de partijen en derden gewettigde twijfel bestaat betreffende het vermogen van die jeugdrechter in hoger beroep om meer dan twee jaar later, op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen over het hoger beroep tegen de verlenging van een toezichts-maatregel betreffende een minderjarige bij een verontrustende situatie en evenmin kan uit dat feit worden afgeleid dat er tussen deze magistraat en de betrokken partij tegenstrijdigheid van belangen bestaat.

- Strafzaken - Jeugdrechter in hoger beroep - Verlenging van een toezichtsmaatregel - Tegenstrijdigheid van belangen - Artikel 828, 13°, Gerechtelijk Wetboek

- Strafzaken - Jeugdrechter in hoger beroep - Verlenging van een toezichtsmaatregel - Onpartijdigheidsplicht - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek

---

C.19.0352.F 6 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190906.5 AC nr. ...

Een reden van een arrest alvorens recht te doen die gesteld is in bewoordingen waaruit blijkt dat de appelrechter oordeelt dat de eerste rechter een fout heeft begaan die de hervorming van zijn beslissing kan verantwoorden, kan zowel bij de eiseres als bij derden een gewettigde verdenking doen ontstaan over zijn geschiktheid om te gepasten tijde met de vereiste onafhankelijkheid en onpartijdigheid over de grond van het geschil uitspraak te doen.

- Appelrechter - Gewettigde verdenking

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.19.0935.F 4 september 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190904.4 AC nr. ...

Wraking is het recht om de magistraat te doen vervangen die, om één van de in artikel 828 Gerechtelijk Wetboek opgesomde redenen, niet in staat lijkt te zijn met de vereiste onafhankelijkheid en onpartijdigheid over het geschil zijn mening te geven (1). (1) Cass. 28 oktober 2010, AR C.10.0594.F, AC 2010, nr. 646.

- Strafzaken

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het verzoekschrift gericht is tegen een magistraat die niet in de zaak zitting houdt en dus niet aan de berechting ervan zal deelnemen, vormt dat verzoekschrift geen vordering tot wraking; aangezien het om een akte gaat die er enkel de schijn van heeft en tot doel heeft de rechtsgang te verlammen en de belangen van de tegenpartijen te schaden, noopt een dergelijk verzoekschrift niet tot het verrichten van de door de artikelen 836 tot 838 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven vormvereisten.

- Strafzaken - Verzoekschrift gericht tegen een magistraat die niet in de zaak zitting houdt - Rechtsmisbruik

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.19.0346.F 5 juni 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190605.3 AC nr. ...

Het autonoom karakter van de procedure tot wraking van deskundigen, bedoeld in de artikelen 966 en volgende Gerechtelijk Wetboek, heeft tot gevolg dat een arrest dat ter zake uitspraak doet geen voorbereidend arrest of een arrest van onderzoek is maar een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; hieruit volgt dat het instellen van het cassatieberoep niet ondergeschikt is aan de voorwaarde dat er een beslissing wordt uitgesproken die de saisine van de strafrechter inzake de strafvordering uitput (1). (1) Contra Cass. 6 maart 2013, AR P.12.1779.F, AC 2013, nr. 148, met andersl. concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2013. Hierin schreef laatstgenoemde: "Het Hof is thans van oordeel dat de wrakingsprocedure een autonoom karakter heeft en dat, bijgevolg, een onmiddellijk cassatieberoep tegen het arrest dat uitspraak doet over de wraking van een rechter in strafzaken ontvankelijk is. Dezelfde regel is m.i. van toepassing op het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over een vordering tot wraking van een door de onderzoeksrechter aangewezen deskundige: een dergelijk cassatieberoep moet derhalve onmiddellijk worden ingesteld, nog vóór de eindbeslissing over de strafvordering". Over het onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet over de wraking van een rechter, zie: Cass. 29 september 2006, AR P.06.0843.N, AC 2006, nr. 452, met concl. advocaat-generaal met opdracht CORNELIS; Cass. 24 januari 2008, AR P.08.0019.N, AC 2008, nr. 62; Cass. 14 oktober 2015, AR P.15.1014.F, AC 2015, nr. 604; Cass. 6 april 2016, AR P.16.0299.F, AC 2016, nr. 239 (impliciet), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2016. Wat betreft de vroegere rechtspraak in tegengestelde zin, zie Cass. 18 september 2002, AR P.02.0874.F, AC 2002, nr. 459. (M.N.B.)

- Verzoek tot wraking van deskundigen - Arrest - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 966 e.v. Gerechtelijk Wetboek

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

P.19.0303.F 3 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190403.3 AC nr. ...

Krachtens de artikelen 828, 1°, en 832, Gerechtelijk Wetboek kan een advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie die niet als hoofdpartij in het geschil optreedt, gewraakt worden wegens wettige verdenking; het bestaan van een wettige reden om een gebrek aan onpartijdigheid te vrezen vereist dat wordt nagegaan of de verdenkingen die een partij beweert te ervaren, objectief verantwoord kunnen worden; dat is niet het geval wanneer de magistraat verweten wordt dat hij een initiatief dat indruist tegen een juiste toepassing van de wet of de rechten en plichten van de verzoekers niet kan wijzigen, niet heeft genomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 208.

- Strafzaken - Wraking van een advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie - Wettige verdenking

- Artt. 828, 1°, en 832 Gerechtelijk Wetboek

- Strafzaken - Wettige verdenking - Magistraten die het voorwerp van wraking kunnen uitmaken - Advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie

- Artt. 828, 1°, en 832 Gerechtelijk Wetboek

C.19.0105.F 28 maart 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190328.4 AC nr. ...

Het stond de eiser vrij het hof van beroep te vragen de zaak uit te stellen waarbij dat verzoek niet kon worden geweigerd, zodat hij over de passende tijd kon beschikken om zijn recht tot wraking uit te oefenen en zijn verzoekschrift neer te leggen vóór de zitting waarnaar de zaak zou zijn uitgesteld (1). (1) Cass. 12 september 2016, AR S.16.0020.N, AC 2016, nr. 478.

- Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid - Wettige verdenking - Na de aanvang van de pleidooien - Uitvoeringswijze van het verzoek

- Artt. 828, 1°, en 833 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek schrijft weliswaar geen uitdrukkelijke termijn voor waarbinnen de wraking die steunt op een reden die na de aanvang van de pleidooien is ontstaan moet worden voorgedragen, maar zowel uit de bewoordingen als uit de geest van die bepaling blijkt dat uit de precieze termijnen die de procedure regelen tot wraking en tot schorsing van alle vonnissen en handelingen die ze tot gevolg heeft dergelijke wraking moet worden voorgedragen zodra de oorzaak die ze verantwoordt gekend is door de partij die zich erop beroept, en, in ieder geval, vóór de sluiting van het debat (1). (1) Cass. 12 september 2016, AR S.16.0020.N, AC 2016, nr. 478.

- Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid - Wettige verdenking - Na de aanvang van de pleidooien - Tijdstip van het verzoek

- Artt. 828, 1°, en 833 Gerechtelijk Wetboek

P.18.1214.N 15 januari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.6 AC nr. ...

Aangezien voor een onderzoeksrechter niet wordt gepleit, ook niet indien hij verslag uitbrengt voor de raadkamer in het kader van de beoordeling van de voorlopige hechtenis of de regeling van de rechtspleging, en de zaken voor de onderzoeksrechter ook niet bij verzoekschrift worden ingeleid, zijn de door artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bedoelde tijdsvoorwaarden niet van toepassing bij de wraking van een onderzoeksrechter en de omstandigheid dat er voor de raadkamer wordt gepleit, laat niet toe anders te oordelen.

- Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek - Procedure - Tijdsvoorwaarden - Wraking van een onderzoeksrechter - Draagwijdte

De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten zijn op grond van artikel 2 Gerechtelijk Wetboek van toepassing in strafzaken, tenzij de toepassing ervan onverenigbaar is met de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering en de beginselen van het strafprocesrecht (1). (1) Cass. 21 april 2011, AR C.11.002.F, AC 2011, nr. 276 met concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN in Pas. 2001, nr. 276; zie R. DECLERCQ, ?Wraking', Comm. Straf., 1.

- Bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de wraking van magistraten - Toepassing in strafzaken - Artikel 2 Gerechtelijk Wetboek - Principe

Er is gewettigde verdenking in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de partijen of derden de indruk kunnen wekken dat de gewraakte rechter zijn ambt niet kan uitoefenen met de nodige onafhankelijkheid en onpartijdigheid én bovendien dat die indruk als objectief gerechtvaardigd kan worden aangenomen; de rechter die uitspraak moet doen over de wraking oordeelt daar onaantastbaar over en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1)(2). (1) Cass. 10 april 2012, AR P.12.0593.N, AC 2012, nr. 223. (2) Het OM had in de voorliggende zaak geconcludeerd tot cassatie wegens het gebrek aan antwoord door de appelrechters op het in conclusie van de federale procureur aangehaalde verweer nopens het onderhoud dat op 19 oktober 2018, dus nadat de wrakingsgrond bekend was, plaatsvond tussen de onderzoeksrechter en een raadsman van V.. De federale procureur leidde hieruit met name af dat aldus het vertrouwen in de onbevangenheid, de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de onderzoeksrechter werd bevestigd. Het Hof oordeelde evenwel dat het gegeven van dit onderhoud door de federale procureur slechts werd aangevoerd als argument tot staving van het verweer over de laattijdigheid van het wrakingsverzoek en niet als een zelfstandig verweer en verwierp aldus het middel. AW

- Wettige verdenking - Begrip - Draagwijdte

Geen enkele bepaling verplicht de rechter die uitspraak doet over een wrakingsverzoek om de gegevens vervat in de door de gewraakte magistraat overeenkomstig artikel 838, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek afgelegde verklaring te beantwoorden.

- Wraking van magistraten - Artikel 838, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek - Verklaring van de gewraakte rechter - Draagwijdte

Uit de geest van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, de wel omschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, volgt dat de wraking van een onderzoeksrechter moet worden voorgedragen van zodra de grond is gekend door de partij die zich erop beroept en die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat de onderzoeksrechter niet meer over de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid beschikt; een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer die partij over die grond voldoende zekerheid heeft om zich ter zake een overtuiging te kunnen vormen en een verzoekschrift tot wraking te kunnen indienen, zonder dat die voldoende kennis gelijk is te stellen met de mogelijkheid het bewijs van de aangevoerde feiten te leveren; de rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra die grond haar was gekend en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.16.0586.N, AC 2016, nr. 402.

- Wraking van een onderzoeksrechter - Ogenblik waarop de wraking moet worden voorgedragen - Draagwijdte

P.18.1184.N 4 december 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181204.5 AC nr. 683

Een beslissing tot wraking van een onderzoeksrechter op grond van objectieve schijn van partijdigheid belet niet dat een rechter vervolgens de subjectieve onpartijdigheid en onafhankelijkheid van die onderzoeksrechter en de regelmatigheid van door hem vóór het indienen van de wrakingsvordering genomen onderzoeksmaatregelen of aanhoudingsmandaat, beoordeelt.

- Onderzoeksrechter - Inwilliging van het verzoek tot wraking op grond van objectieve schijn van partijdigheid

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Uit het feit dat een onderzoeksrechter door een der partijen wordt gewraakt en het verzoek tot wraking wordt ingewilligd, kan niet worden afgeleid dat deze magistraat partijdig heeft gehandeld bij het nemen van onderzoekshandelingen en rechterlijke beslissingen vóór de vordering tot wraking of dat deze handelingen onregelmatig zouden zijn (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0940.N, AC 2016, nr. 488; Cass. 16 augustus 2011, AR P.11.0485.F, AC 2011, nr. 443.

- Onderzoeksrechter - Inwilliging van het verzoek tot wraking - Onderzoekshandelingen gesteld vóór de vordering tot wraking

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.18.1175.F 21 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.5 AC nr. 657

Krachtens artikel 828 Gerechtelijk Wetboek kan iedere rechter worden gewraakt wegens wettige verdenking; dat is het geval wanneer de aangevoerde feiten bij partijen of derden een gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan over het vermogen van die magistraat om op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen; om te bevestigen dat er een wettige reden bestaat om te vrezen voor een gebrek aan onpartijdigheid bij een rechter, moet worden nagegaan of de verdenkingen die een partij beweert te koesteren, objectief verantwoord zijn (1); het feit dat een rechter in een wetenschappelijke publicatie een standpunt heeft ingenomen over een juridisch twistpunt, betekent niet dat hij niet langer over de vereiste onpartijdigheid beschikt om kennis te nemen van een geschil waar dat rechtspunt aan de orde is, mits hij zijn ideeën volgens de regels van de rechtswetenschap heeft uiteengezet (2). (1) Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288; Cass. 28 januari 2004, AR P.04.0119.F, AC 2004, nr. 50. (2) Zie Cass. 15 oktober 2010, AR C.10.0580.N, AC 2010, nr. 604; E. BREWAEYS, "De wraking van een magistraat wegens een gerechtsgeleerde opinie", Jus & Actores 2010, boek 3, pp. 57-61.

- Gewettigde verdenking - Begrip - Standpunt van een rechter over een juridisch vraagstuk in een wetenschappelijke publicatie - Gevolg voor de vereiste onpartijdigheid

- Art. 828 Gerechtelijk Wetboek

P.18.1148.F 14 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181114.4 AC nr. 635

Wanneer uit de uitlatingen op de rechtszitting, zoals ze werden gecontextualiseerd, blijkt dat de voorzitter van het hof van assisen geen feitelijk aan processtukken toegekend gegeven heeft doen kennen maar een persoonlijke overtuiging over de werkelijkheid van een versie van de feiten betreffende de strafbare deelneming van een beschuldigde, die de beoordeling van de schuldvraag van de beschuldigden in hun geheel kan beïnvloeden en waarvan het onderzoek aan het hof van assisen toekomt, zijn die feiten ernstig en duidelijk genoeg om bij de partijen of bij derden gewettigde verdenking te doen ontstaan over de geschiktheid van de voorzitter om het debat met de vereiste onpartijdigheid te leiden.

- Strafzaken - Gewettigde verdenking - Voorzitter van het hof van assisen - Uitlatingen op de rechtszitting - Uitdrukking van een persoonlijke overtuiging over de werkelijkheid van een versie van de feiten

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.18.0038.N 17 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180417.6 AC nr. ...

Uit het enkele feit dat een onderzoeksrechter berust in een wrakingsverzoek volgt niet dat de bodemrechter de tot staving van het wrakingsverzoek aangevoerde feiten voor waar moet aannemen en dat de onderzoeksrechter daadwerkelijk is tekortgekomen aan zijn verplichting onpartijdig en onafhankelijk op te treden.

- Berusting door de onderzoeksrechter in het wrakingsverzoek - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Draagwijdte

C.18.0077.F 28 februari 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180228.10 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Dringende aard van een vordering in kortgeding

- Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Schorsende werking van een vordering tot wraking - Duur

Uit de loutere omstandigheid dat een vordering in kortgeding per definitie dringend van aard is, kan niet worden afgeleid dat het algemeen belang of de volstrekte noodzakelijkheid vereisen dat van het gemeenrecht wordt afgeweken bij het vaststellen van het tijdsverloop van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

- Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Dringende aard van een vordering in kortgeding

- Artt. 28, 837, eerste lid, 1118 en 1094/1 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het hof van beroep in burgerlijke zaken uitspraak doet over een vordering tot wraking, blijft de door artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde schorsende werking voortduren gedurende de termijn van het ingestelde cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing en, indien dat buitengewoon rechtsmiddel binnen de termijn wordt uitgeoefend, totdat het Hof hierover uitspraak heeft gedaan; het voortduren van de schorsende werking die verbonden is aan de wraking ontneemt aan het verzoek tot inkorting zijn voornaamste voorwerp (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

- Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Schorsende werking van een vordering tot wraking - Duur

- Artt. 28, 837, eerste lid, 1118 en 1094/1 Gerechtelijk Wetboek

D.17.0012.F 3 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171103.2 AC nr. ...

De rechter die kennisneemt van hetzelfde te bespreken en te beslechten geschilpunt, neemt kennis van hetzelfde geschil (1). (1) Zie Cass. 29 oktober 1994, AR C.93.0485.F, AC 1994, nr. 444.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Rechter die vroeger van hetzelfde geschil heeft kennisgenomen als rechter

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat bepaalde leden van de tuchtraad vroeger hebben deelgenomen aan een beslissing die de eiser schuldig verklaart aan tuchtrechtelijke tekortkomingen, kan geen gewettigde verdenking doen ontstaan omtrent de geschiktheid van die leden om op onpartijdige wijze uitspraak te doen over nieuwe tegen hem ingestelde vervolgingen (1). (1) Zie Cass. 15 maart 2002, AR C.02.0028.F, AC 2002, nr. 185.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Deelname aan een vroegere beslissing die dezelfde persoon schuldig verklaart aan tuchtrechtelijke tekortkomingen

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat een vordering tot herroeping van het uitstel, dat aan de eiser was toegekend door een vroegere beslissing, bij de tuchtraad aanhangig zou kunnen worden gemaakt of zelfs dat de tuchtraad zou moeten beschouwen dat die vordering bij hem aanhangig is gemaakt, zou niet tot gevolg hebben dat het nieuwe geschil zou moeten worden beschouwd als hetzelfde geschil in de zin van artikel 828, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek, als dat welk door die beslissing is beslecht.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Vroegere veroordeling tot een straf van schorsing met uitstel - Aanhangigmaking bij de tuchtraad van een vordering tot herroeping van het uitstel - Begrip van hetzelfde geschil

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

Zolang het tegendeel niet is bewezen, wordt de rechter vermoed onpartijdig en onafhankelijk te zijn; het is niet voldoende dat een partij beweert dat zij een subjectieve twijfel heeft omtrent de onpartijdigheid of de onafhankelijkheid van de rechter, om daaruit te besluiten dat het bewezen is dat er een schijn van partijdigheid bestaat of dat de rechter niet onafhankelijk en niet onpartijdig is (1). (1) Cass. 2 april 2009, AR D.09.0001.N, AC 2009, nr. 257.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de rechter

Advocaten die als rechter zitting houden in een tuchtraad, kunnen slechts onder dezelfde voorwaarden als elke rechter worden gewraakt.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Toepasselijke regels

- Artt. 2, 828 e.v. Gerechtelijk Wetboek

De in het Gerechtelijk Wetboek gestelde regels, met inbegrip van die bedoeld in de artikelen 828 en volgende, zijn krachtens artikel 2 van dat wetboek van toepassing op alle rechtsplegingen, behoudens wanneer deze geregeld worden door niet uitdrukkelijk opgeheven wetsbepalingen of door rechtsbeginselen waarvan de toepassing niet verenigbaar is met de toepassing van de bepalingen van dat wetboek (1). (1) Cass. 20 september 1979, AC 1979-80, nr. 45.

- Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Toepasselijke regels

- Artt. 2, 828 e.v. Gerechtelijk Wetboek

Bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van de leden van een rechtscollege is het bepalend of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief gerechtvaardigd is, waaruit volgt dat de onpartijdigheid van een rechtbank of een rechter wordt beoordeeld volgens een subjectieve methode, die rekening houdt met de houding van de rechter, en een objectieve methode die, onafhankelijk van het gedrag van de rechter, beoogt te bewijzen of er controleerbare feiten bestaan, onder meer hiërarchische of andere banden tussen de rechter en andere actoren van de procedure, waardoor zijn onpartijdigheid in twijfel kan worden getrokken; een miskenning van die objectieve onpartijdigheid mag aldus niet worden beoordeeld louter op grond van het aanvoelen van één van de procespartijen (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223.

- Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De objectieve rechtvaardiging van de vrees voor een partijdige behandeling dient niet alleen te worden beoordeeld op grond van de door verzoeker tot wraking aangehaalde feiten ter staving van zijn verzoek, maar tevens te worden getoetst aan de door de rechter bij toepassing van artikel 836, tweede lid, Ger.W. gestelde verklaring, luidens welke hij weigert zich van de zaak te onthouden, met zijn antwoord op de middelen van wraking (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223.

- Rechter - Onpartijdigheid - Objectieve rechtvaardiging van de vrees voor partijdige behandeling - Beoordeling - Criteria

- Art. 836, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

C.17.0235.N 28 april 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170428.3 AC nr. ...

Uit de bepalingen van de wet van 19 december 1950 tot instelling van de Orde der Dierenartsen volgt dat de rechtsprekende functies binnen de Orde der Dierenartsen zijn voorbehouden aan de gewestelijke raden en de gemengde raden van beroep en dat aan de hoge raad geen rechtsprekende functies worden verleend.

- Orde der Dierenartsen - Hoge Raad - Rechtsprekende functie

P.17.0238.N 28 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.8 AC nr. ...

Bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van de leden van een rechtscollege, kan rekening worden gehouden met de overtuiging die een partij op dit punt zegt te hebben; die overtuiging vormt evenwel geen exclusief criterium: bepalend is of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief is gerechtvaardigd (1). (1) Zie Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288.

- Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling - Criterium

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit de enkele omstandigheid dat de rechters en de ambtenaar van het openbaar ministerie tijdens een schorsing van de rechtszitting samen in de raadkamer hebben vertoefd, kan niet worden afgeleid dat daardoor objectief gezien bij een beklaagde en bij de publieke opinie de schijn kan ontstaan dat die rechters niet langer onpartijdig en onafhankelijk in de zaak kunnen beslissen; het arrest dat de schijn van partijdigheid afleidt uit het louter vertoeven van een lid van het openbaar ministerie in de raadkamer, zonder melding te maken van de aanleiding tot dat vertoeven en de omstandigheden ervan, verantwoordt de inwilliging van het wrakingsverzoek niet naar recht.

- Rechter - Schijn van onpartijdigheid en onafhankelijkheid - Schorsing rechtszitting - Aanwezigheid openbaar

ministerie in raadkamer

P.17.0005.N 31 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.8 AC nr. ...

Uit het geheel van de in de artikelen 833, 835, 836, 837, eerste lid, en 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde regeling en de daarbij voorgeschreven termijnen voor het voordragen van de wraking van een rechter volgt dat de termijn van acht dagen waarbinnen het hof van beroep uitspraak moet doen over de wraking, een aanvang neemt vanaf de datum van de rechtszitting waarop de zaak voor behandeling is vastgesteld (1). (1) Zie Cass. 17 september 2002, AR P.02.0386.N - P.02.0602.N - P.02.0662.N, AC 2002, nr.454 met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger.

- Strafzaken - Procedure - Vormvoorschriften en termijnen - Termijn voor de uitspraak - Aanvang

- Artt. 833, 835, 836, 837, eerste lid, en 838, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

C.16.0062.F 26 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.1 AC nr. ...

De bepaling volgens welke de rechter, wanneer de deskundige de wraking betwist, uitspraak doet nadat hij de partijen en de deskundige in raadkamer heeft gehoord, raakt de openbare orde niet en is evenmin van dwingend recht.

- Verzoek tot wraking van een deskundige - Verhoor van de partijen en van de deskundige in raadkamer - Aard van de wettelijke bepaling

- Art. 971, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Het verzoek tot wraking van de deskundige wordt doelloos, wanneer deze van zijn opdracht is ontheven doordat hij zijn verslag heeft neergelegd.

- Verzoek tot wraking van een deskundige - Verhoor van de partijen en van de deskundige in raadkamer - Aard van de wettelijke bepaling

- Art. 963, § 2 Gerechtelijk Wetboek

P.16.1113.N 6 december 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161206.6 AC nr. ...

De eiser die cassatieberoep instelt tegen een beslissing die zijn vordering tot wraking verwerpt, weet dat de zaak voor het Hof spoedeisend is en het voorwerp zal uitmaken van een rechtsdagbepaling op korte termijn zodat die eiser niet dient te wachten op de ontvangst van een rechtsdagbepaling alvorens de werkzaamheden te verrichten met het oog op het indienen van zijn memorie.

- Strafzaken - Beslissing die de vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Indienen van een memorie - Behandeling voor het Hof - Spoedeisend karakter

- Artt. 429, eerste en tweede lid, en 432 Wetboek van Strafvordering

C.13.0455.F 24 november 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161124.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

- Burgerlijke zaken - Onpartijdigheid van een rechter wegens zijn persoonlijke toestand - Nieuw middel - Ontvankelijkheid

- Burgerlijke zaken - Onpartijdigheid van een gerecht wegens de samenstelling ervan - Nieuw middel - Ontvankelijkheid

Het middel dat de onpartijdigheid van een gerecht betwist vanwege de samenstelling ervan kan voor het eerst in de cassatieaanleg worden aangevoerd wanneer het steunt op een regel die, doordat hij de objectieve vereisten van de rechterlijke organisatie betreft, essentieel is voor de rechtsbedeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Onpartijdigheid van een gerecht wegens de samenstelling ervan - Nieuw middel - Ontvankelijkheid

Het middel dat het daarin aangevoerde gebrek aan onpartijdigheid afleidt uit de persoonlijke toestand, jegens de partijen of een van hen, van een rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen, kan niet voor het eerst in de cassatieaanleg worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Onpartijdigheid van een rechter wegens zijn persoonlijke toestand - Nieuw middel - Ontvankelijkheid

P.16.0940.N 13 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.10 AC nr. ...

Krachtens artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, worden, te rekenen van de dag van de mededeling van de akte van wraking aan de rechter, alle vonnissen en verrichtingen geschorst, behalve wanneer de vordering niet uitgaat van een partij of van het openbaar ministerie; de in dat artikel bepaalde schorsende werking belet niet de tenuitvoerlegging van een bevel tot aanhouding dat door de onderzoeksrechter op regelmatige wijze is verleend voordat tegen hem een vordering tot wraking wordt ingesteld (1). (1) Zie Cass. 16 augustus 2011, AR C.11.0485.F, AC 2011, nr. 443.

- Onderzoeksrechter - Vordering tot wraking - Schorsende werking

Uit het enkele feit dat een onderzoeksrechter door een der partijen wordt gewraakt en hij in die wraking heeft berust, kan niet worden afgeleid dat de handelingen die deze magistraat vóór de vordering tot wraking heeft verricht, onregelmatig zouden zijn (1). (1) Zie Cass. 16 augustus 2011, AR C.11.0485.F, AC 2011, nr. 443.

- Onderzoeksrechter - Berusting in wraking - Handelingen van de onderzoeksrechter verricht vóór de wrakingsvordering

S.16.0020.N 12 september 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160912.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

- Burgerlijke zaken - Wrakingsgronden - Ontstaan na de aanvang van de pleidooien - Voordragen van de wraking - Tijdstip

De appelrechters die het wrakingsverzoek verwerpen op grond dat de feiten waarop het gesteund is aan het licht kwamen tijdens de pleitzitting en het wrakingsverzoek niet onverwijld, maar pas een kleine maand later werd geformuleerd verantwoorden aldus hun beslissing naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Burgerlijke zaken - Wrakingsgronden - Ontstaan na de aanvang van de pleidooien - Voordragen van de wraking - Tijdstip

P.16.0586.N 14 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160614.4 AC nr. ...

Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat iedere rechter wegens wettige verdenking kan worden gewraakt; uit het loutere feit dat een rechter zijn verbazing uitdrukt over een vordering van een partij kan geen wettige verdenking worden afgeleid.

- Strafzaken - Wettige verdenking - Toepassing

Hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen de wraking moet worden voorgedragen, blijkt uit zowel de letter als de geest van deze bepaling, de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een wraking moet worden voorgedragen van zodra de grond van wraking is gekend door de partij die zich erop beroept (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.16.0365.N, AC 2016, nr. ....

- Strafzaken - Voordracht van de wraking

Indien er meerdere incidenten plaatsgrijpen die volgens een partij globaal en in samenhang gezien één wrakingsgrond uitmaken zodat die grond die partij slechts bekend kan zijn op de datum van het laatste incident, staat het aan de rechter om onaantastbaar in feite te oordelen of die afzonderlijke incidenten globaal en in samenhang gezien daadwerkelijk één wrakingsgrond uitmaken (1). (1) Zie Cass. 19 januari 2016, AR P.15.1371.N, AC 2016, nr. ....

- Strafzaken - Meerdere incidenten - Beoordeling door partij als één wrakingsgrond - Taak rechter - Toepassing

P.16.0572.F 18 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160518.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Verwerping van een vorige vordering tot wraking - Nieuwe vordering - Ontvankelijkheid - Feit dat zich sedert de uitspraak van het verwerpingsarrest heeft voorgedaan

- Strafzaken - Instellen van opeenvolgende vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang - Misbruik van procedure

Wanneer het Hof een vorige vordering tot wraking van de verzoeker in dezelfde zaak en tegen dezelfde onderzoeksmagistraat heeft verworpen, is het verzoek niet ontvankelijk dat tegen die magistraat geen enkel feit aanvoert dat zich sedert de uitspraak van het verwerpingsarrest heeft voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Strafzaken - Verwerping van een vorige vordering tot wraking - Nieuwe vordering - Ontvankelijkheid - Feit dat zich sedert de uitspraak van het verwerpingsarrest heeft voorgedaan

- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de nieuwe vordering tot wraking, na reeds drie door de eiser in dezelfde zaak ingestelde verzoeken, enkel beoogt de rechtsgang te verlammen, dan is dit misbruik van procedure en heeft die vordering geen enkele opschortende werking (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ....

- Strafzaken - Instellen van opeenvolgende vorderingen tot wraking - Verlamming van de rechtsgang - Misbruik van procedure

- Art. 837, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

C.15.0407.F 13 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160513.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

- Rechtsplegingsvergoeding - Partij

Wanneer, volgens artikel 838, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de wraking wordt verworpen, is een partij die in haar opmerkingen is gehoord en niet de verzoeker tot wraking is, niet een partij die in het gelijk is gesteld in de zin van artikel 1022, eerste lid, van dat wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ... .

- Rechtsplegingsvergoeding - Partij

- Artt. 838, tweede lid, 1018, eerste lid, 6°, en 1022, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.16.0509.F 27 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160427.10 AC nr. ...

Artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek kent aan de wraking een opschortende werking toe die de rechter, op straffe van nietigheid, verbiedt de procedure voort te zetten; aan de opschortende werking komt een einde wanneer de beslissing tot verwerping van de vordering kracht van gewijsde krijgt, na verloop van de termijn om cassatieberoep in te stellen als bedoeld in artikel 838, derde lid, Gerechtelijk Wetboek of, in geval van cassatieberoep binnen die termijn, wanneer het Hof van Cassatie het cassatieberoep tegen die beslissing verwerpt; in geval van wraking van een magistraat van het hof van beroep komt aan die werking een einde zodra het arrest van het Hof van Cassatie is uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 14 november 2012, AR P.11.1611.F, AC 2012, nr. 612.

- Procedure - Akte van wraking - Mededeling aan de gewraakte magistraat - Opschortende werking - Duur

- Artt. 837, eerste lid, en 838, derde lid Gerechtelijk Wetboek

Iedere rechter kan worden gewraakt wegens wettige verdenking; dat is het geval wanneer de aangevoerde feiten bij partijen of bij derden wettige verdenking kunnen doen ontstaan omtrent het vermogen van die magistraat om op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen; om te bevestigen dat er een wettige reden bestaat om te vrezen voor een gebrek aan onpartijdigheid bij een rechter, moet worden nagegaan of de verdenkingen die een partij zegt te koesteren, voor objectief verantwoord kunnen doorgaan (1). (1) Cass. 28 januari 2004, AR P.04.0119.F, AC 2004, nr. 50.

- *Wettige verdenking*

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

P.16.0299.F 6 april 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160406.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- *Vordering tot wraking - Vormen - Vordering getekend door een advocaat - Vereiste van een bijzondere volmacht*

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

- *Vordering tot wraking - Vormen - Vordering ingediend per gewone brief - Ontvankelijkheid*

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

- *Vordering tot wraking - Vormen - Vordering getekend door een advocaat - Ancienniteitsvereiste van de advocaat*

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

- *Vordering tot wraking - Vormen - Vordering getekend door een advocaat - Ancienniteitsvereiste van de advocaat - Ambtshalve opgeworpen grond van niet-ontvankelijkheid - Eerbiediging van het recht van verdediging*

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 835 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de vordering tot wraking, op straffe van nietigheid, wordt ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die de middelen bevat en ondertekend wordt door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven; die bepaling verbiedt niet dat de vordering tot wraking wordt ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte, door middel van een brief (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- *Vordering tot wraking - Vormen - Vordering ingediend per gewone brief - Ontvankelijkheid*

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 835 Gerechtelijk Wetboek vereist niet dat de ondertekenende advocaat van een bijzondere volmacht doet blijken ten aanzien van het rechtscollege waar de vordering tot wraking aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- *Vordering tot wraking - Vormen - Vordering getekend door een advocaat - Vereiste van een bijzondere volmacht*

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

De vordering tot wraking is niet ontvankelijk wanneer uit de stukken waarop het gerecht waar ze aanhangig is gemaakt, vermag acht te slaan, niet blijkt dat ze werd ondertekend door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- *Vordering tot wraking - Vormen - Vordering getekend door een advocaat - Ancienniteitsvereiste van de advocaat*

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

De rechter kan niet zonder het recht van verdediging te miskennen, ambtshalve, tegen een vordering tot wraking een middel van niet-ontvankelijkheid opwerpen dat op de ontstentenis van bewijs is gegrond, door een getuigschrift van de stafhouder neer te leggen van de hoedanigheid van advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven, wanneer die vordering die hoedanigheid vermeldt en de duur van inschrijving bij de balie van de ondertekenende advocaat tijdens het debat niet werd betwist (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

- *Vordering tot wraking - Vormen - Vordering getekend door een advocaat - Ancienniteitsvereiste van de advocaat - Ambtshalve opgeworpen grond van niet-ontvankelijkheid - Eerbiediging van het recht van verdediging*

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

P.16.0365.N 22 maart 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160322.12 AC nr. ...

Hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen de wraking moet worden voorgedragen die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van de rechtszitting, blijkt zowel uit de letter en de geest van die bepaling als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een dergelijke wraking moet worden voorgedragen zodra de grond van de wraking gekend is door de partij die zich erop beroept; hieruit volgt dat wanneer de grond tot wraking zich voordoet ter rechtszitting, het verzoek tot wraking onmiddellijk na de rechtszitting moet worden ingediend (1). (1) Zie Cass. 21 april 2011, AR C.11.0002.F, AC 2011, nr. 276; Cass. 29 september 2015, AR P.15.0881.N, AC 2015, nr. 563; Cass. 19 januari 2016, AR P.15.1371.N, AC 2016, nr. ...

- Strafzaken - Voordracht van de wraking

C.16.0032.F 19 februari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160219.4 AC nr. ...

Tenzij de eiser afstand heeft gedaan van een vroegere vordering, is een nieuwe vordering tot wraking niet ontvankelijk wanneer ze gegrond is op dezelfde feiten als de voorgaande vordering (1). (1) Cass. 12 februari 2015, AR C.15.0017.F, AC 2015, nr. 107.

- Vordering tot wraking - Geen afstand - Nieuwe vordering tot wraking - Gegrond op dezelfe feiten - Onontvankelijkheid van de eerste vordering tot wraking

- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek

De vordering tot wraking is niet ontvankelijk wanneer de akte die ze inleidt niet is ondertekend door een advocaat (1). (1) Cass. 20 mei 2010, AR C.10.0253.N, AC 2010, nr. 352.

- Akte van wraking - Ondertekening - Ontvankelijkheid

- Art. 835 Gerechtelijk Wetboek

P.15.1371.N 19 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.1 AC nr. ...

Hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen de wraking moet worden voorgedragen die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van de rechtszitting, blijkt uit zowel de letter als de geest van deze bepaling, als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een wraking moet worden voorgedragen van zodra de grond van wraking is gekend door de partij die zich erop beroept; die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat rechters niet meer de vereiste waarborgen van onpartijdigheid bieden (1). (1) Zie Cass. 21 april 2011, AR C.11.0002.F, AC 2011, nr. 276; Cass. 29 september 2015, AR P.15.0881.N, AC 2015, nr. ....

- Strafzaken - Voordracht van de wraking

Indien op meerdere rechtszittingen incidenten plaatsgrijpen die volgens een partij globaal en in samenhang gezien één wrakingsgrond uitmaken zodat die grond die partij slechts gekend kan zijn op de datum van het laatste incident, staat het aan de rechter om onaantastbaar in feite te oordelen of die afzonderlijke incidenten globaal en in samenhang gezien daadwerkelijk één wrakingsgrond uitmaken.

- Strafzaken - Incidenten op meerdere rechtszittingen - Beoordeling als één wrakingsgrond - Taak rechter - Toepassing

P.16.0062.F 15 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160115.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

- Voorzitter van het hof van assisen - Redenen - Hoge graad van vijandschap

- Voorzitter van het hof van assisen - Redenen - Gewettigde verdenking

Wanneer de in het verzoekschrift tot wraking en in het antwoord van de voorzitter van het hof van assisen beschreven gedraging, wiens wraking wordt gevorderd, de bevoegdheden niet overschrijdt die de wet aan die magistraat toekent met het oog op een goede rechtsbedeling en die gedraging evenmin wijst op een dusdanige vijandigheid dat de berechting van de zaak erdoor in het gedrang zou kunnen komen, kunnen de geuite verwijten niet de voldoende zwaarwichtige feiten opleveren waardoor geloof kan worden gehecht aan de beweerde hoge graad van vijandschap waardoor bij de partijen of bij derden gewettigde verdenking kan ontstaan over het vermogen van de rechter om het onderzoek van de zaak met de nodige onpartijdigheid en onafhankelijkheid voort te zetten (1). (1) Zie concl. OM.

- Voorzitter van het hof van assisen - Redenen - Gewettigde verdenking

- Art. 828, 1° en 12° Gerechtelijk Wetboek

- Voorzitter van het hof van assisen - Redenen - Hoge graad van vijandschap

- Art. 828, 1° en 12° Gerechtelijk Wetboek

P.16.0055.F 13 januari 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160113.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Loop.

- Gronden - Wettige verdenking - Rechter heeft reeds in een afzonderlijke procedure iemand berecht die wegens dezelfde feiten wordt vervolgd

Iedere rechter kan worden gewraakt wegens wettige verdenking; de enkele omstandigheid dat een rechter reeds in een afzonderlijke procedure iemand heeft berecht die wegens dezelfde feiten wordt vervolgd, volstaat op zich niet om twijfel te zaaien over zijn onpartijdigheid in een latere zaak; dat geldt evenwel niet als de eerdere uitspraak conclusies bevat die op voorhand een oordeel vellen over de schuld van een later vervolgde beschuldigde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. .....

- Gronden - Wettige verdenking - Rechter heeft reeds in een afzonderlijke procedure iemand berecht die wegens dezelfde feiten wordt vervolgd

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

D.14.0010.N 10 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151210.7 AC nr. ...

Door ambtshalve de niet-ontvankelijkheid van de vorderingen tot wraking op te werpen omdat zij in werkelijkheid dienen te worden aangezien als een vordering tot onttrekking, zonder dat de eiser de mogelijkheid had hierover standpunt in te nemen, miskennen de appelrechters het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging.

- Arts - Tucht - Vordering tot wraking - Ambtshalve opwerping niet-ontvankelijkheid vordering

- Art. 836, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

P.15.1014.F 14 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151014.1 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

- Strafzaken - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter door een burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld door de verzoeker tot wraking - Memorie in cassatie - Verplichting de memorie mede te delen

- Strafzaken - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter door een burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld door de verzoeker tot wraking - Verplichte betekening

Uit artikel 427 Wetboek van Strafvordering volgt dat het cassatieberoep, behoudens wanneer de vervolgde partij cassatieberoep indient tegen de veroordelende beslissing op de tegen hem ingestelde strafvordering en buiten de materies waar het cassatieberoep door bijzondere bepalingen wordt geregeld, aan de partijen moet worden betekend tegen wie het is gericht, op straffe van niet-ontvankelijkheid; het cassatieberoep van een eiser, verzoeker tot wraking, is niet ontvankelijk wanneer uit de rechtspleging niet blijkt dat hij zijn cassatieberoep heeft betekend aan de partijen tegen wie hij, als burgerlijke partij, zijn vordering had ingesteld (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2015, nr. ...

- Strafzaken - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter door een burgerlijke partij - Cassatieberoep

ingesteld door de verzoeker tot wraking - Verplichte betekening

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

Het Hof vermag geen acht te slaan op de memorie van de eiser, verzoeker tot wraking, wanneer uit de rechtspleging niet blijkt dat zij werd meegedeeld aan de andere partijen in de zaak, in het kader waarvan werd verzocht de onderzoeksrechter te wraken (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2015, nr. ...

- Strafzaken - Verzoek tot wraking van een onderzoeksrechter door een burgerlijke partij - Cassatieberoep ingesteld door de verzoeker tot wraking - Memorie in cassatie - Verplichting de memorie mede te delen

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

P.15.0881.N 29 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150929.5 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een verzoek tot wraking moet worden ingediend van zodra de grond tot wraking gekend is en onmiddellijk na de rechtszitting waarop die grond zich heeft gerealiseerd, belet een partij geenszins het wrakingsverzoek voor de door de wet ingestelde rechtsmacht te brengen; aldus wordt het recht van toegang tot de rechter geenszins beperkt.

- Strafzaken - Tijdstip van verzoek tot wraking - Recht van toegang tot de rechter

Hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen de wraking moet worden voorgedragen die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van de rechtszitting, blijkt zowel uit de letter en de geest van die bepaling, als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een dergelijke wraking moet worden voorgedragen zodra de grond van de wraking gekend is door de partij die zich erop beroept; hieruit volgt dat wanneer de grond tot wraking zich voordoet ter rechtszitting, het verzoek tot wraking onmiddellijk na de rechtszitting moet worden ingediend (1). (1) Cass. 21 april 2011, AR C.11.0002.F, AC 2011, nr. 276 met concl. van adv.-generaal Werquin in Pas. 2011.

- Strafzaken - Wrakingsgrond na opening van de rechtszitting - Tijdstip van indienen van verzoek tot wraking

P.15.0675.N 15 september 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.6 AC nr. ...

De onderzoeksrechter kan de ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten verdachte nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen, zoals bedoeld in artikel 16, §1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, afleiden uit alle aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens die hem regelmatig zijn overgelegd en een dergelijk gegeven kan bestaan in een vroegere strafrechtelijke veroordeling van de verdachte, ook al is die nog niet in kracht van gewijsde getreden; de rechter die bij de beoordeling van het recidivegevaar verwijst naar een vroegere nog niet in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke veroordeling, miskent dan ook niet het vermoeden van onschuld, voor zover hij niet aanneemt dat de veroordeelde zich aan die feiten heeft schuldig gemaakt (1). (1) Cass. 4 maart 1974, AC 1974, blz. 729.

- Wettige verdenking - Onpartijdige rechter - Vermoeden van onschuld

P.14.1899.N 21 april 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150421.5 AC nr. ...

Artikel 971 Gerechtelijk Wetboek, dat onverenigbaar is met de regels die de strafprocedure beheersen, is niet van toepassing in strafzaken, maar deze niet – toepasselijkheid houdt niet in dat de deskundige en de partijen niet vrijuit kunnen spreken en dat de betrouwbaarheid van het bewijs wordt aangetast (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2000, AR P.97.0515.N, AC 2000, nr. 100, met concl. advocaat- generaal P. Duinslaeger, RW 2000-2001, 217 e.v.; Cass. 12 april 2000, AR P.00.0136.F, AC 2000 , nr. 249, RW 2001-2002, 306 met noot B.DE SMET, ' De samenwerking tussen de deskundige en de partijen in strafzaken'.

- Strafzaken - Verzoek tot wraking van een deskundige - Niet-toepasselijkheid van artikel 971 Gerechtelijk Wetboek

C.15.0037.N 13 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150213.4 AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de thans aanhangig gemaakte pauliaanse vordering het bestaan van een aan de aangevochten rechtshandelingen voorafbestaande schuld impliceert en bepaalde raadsheren in een vroeger arrest mede hebben beslist over het bestaan van die schuld, maar niet over de anterioriteit ervan ten aanzien van de thans aangevochten rechtshandelingen, noch over de overige voorwaarden van de pauliaanse vordering, houdt niet in dat die magistraten reeds kennis hebben genomen van het thans aanhangig zijnde andere geschil in de zin van het artikel 828, 9°, Gerechtelijk Wetboek.

- Wrakingsgronden - Eerdere kennisname van het geschil

- Art. 828, 1° en 9° Gerechtelijk Wetboek

C.15.0017.F 12 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150212.7 AC nr. 107

Ten gevolge van de wijziging van artikel 838 van het Gerechtelijk Wetboek door de wet van 12 maart 1998 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek van Strafvordering inzake de procedure tot onttrekking van de zaak aan de rechter, behoort de beoordeling van de wrakingsgronden niet meer tot de rechtsinstantie waarvan een van de leden gewraakt wordt, maar tot de onmiddellijk hogere rechtsinstantie; die bepaling, die het recht van verdediging betreft, heeft een algemene strekking en is, in beginsel, van toepassing op alle tuchtprocedures (1). (1) Cass. 24 februari 2000, AR C.00.0064.N, AC 2000, nr. 141.

- Bevoegdheid - Beginselen

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek

Het staat niet aan het Hof om, bij het beoordelen van een nieuwe vordering tot wraking, kennis te nemen van grieven tegen de arresten die het gewezen heeft op andere vorderingen tot wraking die al eerder zijn gericht tegen dezelfde magistraat in hetzelfde hoofdgeding.

- Vordering tot wraking - Arrest van het Hof - Nieuwe vordering tot wraking - Zelfde magistraat - Zelfde hoofdgeschil - Grieven tegen het arrest van het Hof - Bevoegdheid

Er bestaat geen grond tot wraking indien de rechter zich ertoe heeft beperkt de uitspraak van de beslissing te verwijzen naar een latere zitting, omdat de eiser een nieuwe vordering tot wraking tegen hem heeft ingesteld.

- Verwijzing van de uitspraak van de beslissing naar een latere zitting - Wegens een nieuwe, door de eiser ingestelde vordering tot wraking

Uit artikel 842 van het Gerechtelijk Wetboek, dat geen onderscheid maakt al naargelang de eerdere vordering niet-ontvankelijk dan wel ongegrond werd verklaard, volgt dat een nieuwe vordering tot wraking niet ontvankelijk is indien zij dezelfde feiten als de vorige vordering aanvoert.

- Nieuwe vordering tot wraking - Ontvankelijkheid

- Art. 842 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 836, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek sluit niet uit dat de schriftelijke verklaring van de gewraakte rechter gedaan wordt op een bij de wrakingsakte gevoegd stuk.

- Schriftelijke verklaring van de gewraakte rechter - Vorm

- Art. 836, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Het Hof van Cassatie is bevoegd om kennis te nemen van de wraking die gericht tegen een lid van een raad van beroep van de Orde van geneesheren.

- Bevoegdheid - Lid van een raad van beroep van de Orde van geneesheren

- Art. 838 Gerechtelijk Wetboek

De wrakingsprocedure wordt op tegenspraak gevoerd, zowel ten aanzien van de partij die de wraking vordert als ten aanzien van de andere partijen in het hoofdgeding, die op de zitting moeten worden opgeroepen om in hun opmerkingen te worden gehoord (1). (1) Cass. 28 oktober 2005, AR C.04.0264.F, AC 2005, nr. 548.

- Tegensprekelijk karakter van de procedure

- Art. 838, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De magistraat van wie een partij de wraking vordert en die zijn verklaring onderaan de wrakingsakte stelt, wordt geen partij bij de wrakingsprocedure in de zin van artikel 838, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek en dient dus geenszins te worden opgeroepen op de zitting waarop de wraking zal worden beoordeeld (1). (1) Cass. 15 juni 1999, AR P.99.0841.N, AC 1999, nr. 361.

- Magistraat wiens wraking gevorderd wordt - Hoedanigheid

- Art. 838, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

ZAAKWAARNEMING

C.20.0470.N 23 juni 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220623.1N.4 AC nr. ...

Diegene die ingevolge de fout van een derde op vrijwillige basis prestaties verricht is gerechtigd op schadevergoeding voor zover hij hierdoor schade lijdt, hetgeen onder meer het geval is wanneer deze prestaties op redelijke gronden worden verricht ten behoeve van het slachtoffer teneinde bij deze de schadelijke gevolgen van de door de derde begane fout te lenigen en wanneer het niet in de bedoeling van de verstrekker van de prestaties ligt om de last ervan definitief voor zijn rekening te nemen (1). (1) Cass. 4 maart 2002, AR C.01.0284.N, AC 2002, nr. 154.

- Vrijwillig verrichte prestaties - Schade

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

ZEEVERVOER [ZIE: 396 SCHIP. SCHEEPVAART]

C.16.0247.N 23 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170123.1 AC nr. ...

Uit artikel 89 Zeevaartwet volgt dat enkel de regelmatige houder van het cognossement het recht heeft op aflevering van de goederen en op het recht op schadevergoeding voor verlies en averij dat hieruit voortvloeit, zonder dat hij het bestaan van schade in het eigen vermogen dient te bewijzen; de uitgifte van het cognossement staat eraan in de weg dat de afzender op grond van de onderliggende rechtsverhouding met de zeevervoerder deze rechten uitoefent, behoudens overdracht van schuldvordering of indeplaatsstelling.

- Goederenvervoer - Rivier- en zeevervoer - Aflevering van de goederen - Schadevergoeding - Cognossementhouder

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING

ALGEMEEN

S.21.0042.F 10 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250210.3F.4 AC nr. ...

Uit artikel 174 ZIV-wet volgt niet dat enkel de prestaties die na een listige kunstgreep werden verleend, onderworpen zijn aan een verjaringstermijn van vijf jaar (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Terugvordering van de ten onrechte verleende prestaties - Verjaring - Termijn van twee jaar - Listige kunstgrepen - Termijn van vijf jaar - Voorwerp van de vordering tot terugbetaling

- Art. 174 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.19.0207.N 3 februari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250203.3N.2 AC nr. ...

Ingevolge artikel 35, § 4, ZIV-wet zijn, behoudens andersluidende bepaling, de kosten van materiaal en medische verbruiksgoederen die onrechtstreeks verbonden zijn aan de uitvoering van een in artikel 34, van dezelfde wet, bedoelde verstrekking, opgenomen in het honorarium, ook al blijkt dat niet uitdrukkelijk uit de omschrijving van de toepassingsregelen van de bedoelde verstrekking.

Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Toegankelijkheid gezondheidszorg - Verzorging patiënt - Nomenclatuur - Honorarium - Kosten - Aanrekening aan patiënt

- Art. 35, § 4 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 34 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

---

C.21.0180.N 31 januari 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250131.1N.7 AC nr. ...

De subrogatie in de rechten van de benadeelde heeft tot gevolg dat de indeplaatsgestelde de vordering van de benadeelde uitoefent met al haar kenmerken en toebehoren (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Subrogatie in de rechten van de benadeelde - Gevolg

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 150, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 88, § 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

P.21.0055.N 21 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.7 AC nr. ...

Uit de artikelen 70 Strafwetboek, de artikelen 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11,Wet Gezondheidsberoepen en artikel 73, § 1 ZIV-wet volgt dat medische handelingen die raken aan de lichamelijke en seksuele integriteit van patiënten geen misdrijf uitmaken indien zij worden gesteld met het voormelde legitiem doel, met de toestemming van de patiënt en worden uitgevoerd zoals een normaal zorgvuldig handelend arts in dezelfde omstandigheden deze zou uitvoeren; de rechter oordeelt onaantastbaar of een arts een medische behandeling volgens de regels van de kunst heeft uitgevoerd en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die geen verband ermee houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) H. NYS, Gezondheidsberoepen, Wolters Kluwer, 2020, 71-108; A. DIERICKX, Toestemming en strafrecht, Intersentia, 2006; T. VANSWEEVELT en F. DEWALLENS (eds.), Handboek Gezondheidsrecht, Intersentia, 2014, I, 1058.

Algemeen - Artikel 73, § 1 - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen
- Art. 70 Strafwetboek

Algemeen - Artikel 73, § 1 - Medische handelingen rakend aan de lichamelijke en seksuele integriteit van de patïent - Draagwijdte

- Art. 73, § 1 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid en 11 KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen
- Art. 70 Strafwetboek

S.19.0014.F 13 december 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211213.3F.5 AC nr. ...

De verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen neemt de loontoeslag ten laste, bedoeld in artikel 8 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 december 2000 betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties, die wordt toegekend aan het verpleegkundig personeel, het verzorgingspersoneel en het personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken in de door de bevoegde overheid erkende rust- en verzorgingstehuizen en rustoorden voor bejaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 793.

Algemeen - Rust- en verzorgingstehuizen - Rustoorden voor bejaarden - Verpleegkundig personeel, verzorgingspersoneel en personeel voor reactivering dat 's nachts moet werken - Loontoeslag - Financieringswijze

- Art. 8 CAO van 7 december 2000, gesloten in het Paritair Comité voor de gezondheidsdiensten, betreffende toeslagen voor onregelmatige prestaties

- Artt. 6, 7 en 30, 5° MB 6 november 2003

- Art. 1 KB 26 september 2002

- Artt. 34, 11° en 12°, 35, § 3, en 37, § 12 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

S.20.0066.F 17 mei 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210517.3F.2 AC nr. ...

Die overeenkomst kan niet tegen de verzekeringsinstelling worden aangevoerd zonder haar instemming en de beslissing van het centrum die de overeenkomst uitvoert, heeft evenmin gevolg voor de verzekeringsinstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 354.

Algemeen - Arbeidsongeval - Overheidspersoneel - Schadeloosstelling - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer - Verzekeringsinstelling - Tegenstelbaarheid

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Algemeen - Arbeidsongeval - Overheidspersoneel - Schadeloosstelling - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer - Verzekeringsinstelling - Tegenstelbaarheid

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Het akkoord van het slachtoffer over het rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat hem op het tijdstip van het ongeval in dienst had, vormt een overeenkomst tussen de schuldenaar van de schadeloosstelling en de rechthebbende op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen in de zin van artikel 136, § 2, vijfde lid, ZIV-wet, zelfs als het centrum gedeeltelijk gebonden is door de beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid en, in geval van een dergelijk akkoord, het rentevoorstel is opgenomen in een beslissing van het centrum die aan het slachtoffer is meegedeeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 354.

Algemeen - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Algemeen - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding - Rechthebbend slachtoffer op de prestaties van de verzekering voor geneeskundige verzorging - Beslissing van de medische dienst over de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid - Rentevoorstel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Akkoord van het slachtoffer

- Artt. 1, eerste lid, 1°, 4, 1), 8, eerste lid, 9, § 1 et 3, eerste lid en 2, 10 en 26, § 1 KB 13 juli 1970 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van sommige personeelsleden van overheidsdiensten of overheidsinstellingen van de lokale sector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, eerste lid, 9°, 3, eerste lid, 1°, b), et 16, tweede lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Art. 136, § 2, vijfde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.18.0417.F 18 januari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210118.3F.1 AC nr. ...

De betaling van de bij de ZIV-wet voorgeschreven prestaties vormt geen schade voor de verzekeringsinstelling die, overeenkomstig artikel 2, i), ZIV-wet, een landsbond is van ziekenfondsen die krachtens artikel 3 van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen zijn opgericht voor en belast met de deelname aan die verzekering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 31.

Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Verzekeringsinstelling - Verplichte verzekering - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Geneeskundige verzorging en uitkeringen - Betaling van de prestaties

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

S.19.0051.N 11 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200511.3N.4 AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 1, 6°, 3, 1°, 14, §2, 19 Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel, de artikelen 1, 6°, 9 van het koninklijk besluit van 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding ten gunste van personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk en artikel 136, vierde, vijfde, zesde en zevende lid ZIV-wet volgt dat de in artikel 136, § 2, zesde lid, ZIV-wet bepaalde verplichtingen rusten op de in artikel 9 van het voormelde koninklijk besluit van 24 januari 1969 beoogde minister, dit is, met betrekking tot een personeelslid dat behoort tot een onderwijsinrichting die door de Vlaamse Gemeenschap wordt gesubsidieerd, de Vlaamse regering, die overeenkomstig artikel 14, § 2, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel de instelling is die verplicht is de vergoedingen en renten die uit deze wet voortvloeien te betalen; hieruit volgt tevens dat de subrogatoire vordering die de verzekeringsinstelling in toepassing van artikel 136, § 2, vierde en zevende lid, ZIV-wet wil instellen, tegen de voormelde instelling moet worden gericht; de omstandigheid dat de renten, bijslagen en vergoedingen toegekend aan de personeelsleden van de gesubsidieerde onderwijsinrichtingen krachtens artikel 16 Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel ten laste van de Schatkist vallen, dat de renten, de verergeringsbijslagen en de overlijdensbijslagen krachtens artikel 27 KB Arbeidsongevallen Overheidspersoneel betaald worden door de Pensioendienst voor de Overheidssector en dat de kosten van dokter, chirurg, apotheker, verpleging, prothese en orthopedie krachtens artikel 25 KB Arbeidsongevallen Overheidspersoneel betaald worden door het Bestuur van de medische expertise, doet daaraan niet af (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Algemeen - Verzekeringsinstelling - Prestaties - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding - Gesubsidieerde onderwijsinrichtingen - Verplichtingen ZIV-wet - Bevoegde minister - Subrogatoire vordering

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Artt. 1, 6°, 9, 25 en 27 KB 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Artt. 1, 6°, 3, 1°, 14, §2, 16 en 19 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

P.19.0967.F 22 januari 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200122.2F.2 AC nr. ...

Artikel 136, § 2, ZIV-wet verbiedt samenloop wanneer de bij de voormelde wet bepaalde prestaties en die welke krachtens een andere wetgeving of volgens het gemeen recht verschuldigd zijn, dezelfde schade vergoeden (1); krachtens het vierde lid van voormeld artikel treedt de verzekeringsinstelling rechtens in de plaats van de rechthebbende tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de geldsommen die krachtens de andere wetgeving of het gemeen recht verschuldigd zijn en die de schade voortvloeiend uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden geheel of gedeeltelijk vergoeden (2). (1) Cass. 21 januari 2009, AR P.07.1816.F, AC 2009, nr. 52. (2) Cass. 20 oktober 2016, AR C.16.0014.F, AC 2016, nr. 591; Cass. 2 maart 2011, AR P.10.1652.F, AC 2011, nr. 156.

Algemeen - Schade uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden - Naar gemeen recht vergoedbare schade - Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Cumulatieverbod - Indeplaatsstelling van rechtswege van de verzekeringsinstelling

- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

S.13.0107.N 7 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191007.3 AC nr. ...

Uit het geheel van de hier nog toepasselijke artikelen 77, 78 en 79 ZIV-wet 1963, volgt dat wanneer door de Beperkte kamer een verbod tot tegemoetkomen in de kosten van de geneeskundige verstrekkingen wordt uitgesproken in toepassing van het hier nog toepasselijke artikel 90 ZIV-wet 1963, zij optreedt als bestuursorgaan van de Dienst voor geneeskundige controle en niet als administratief rechtscollege; aan een beslissing van de Beperkte kamer is bijgevolg geen gezag van gewijsde verbonden.

Algemeen - ZIV-wet 1963 - Beperkte kamer - Verbod tot tegemoetkoming - Beslissing - Aard

C.16.0265.N 1 april 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190401.3 AC nr. ...

Uit de wijziging van artikel 17ter, A, 5°, Nomenclatuur van de Geneeskundige Verstrekkingen bij artikel 2 van het koninklijk besluit van 26 oktober 2011 tot wijziging van de artikelen 17, § 1, 17ter, A en B, 20, § 1, e), 24, § 2, 25, § 1 en § 3, 26, § 9 en § 12, en 34, § 1, a), van de bijlage bij het koninklijk besluit van 14 september 1984 tot vaststelling van de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen volgt niet dat de manipulatie met het oog op selectieve coronarografie voordien niet werd geacht deel uit te maken van de prestatie van een coronarografie (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Geneeskundige verstrekkingen - Nomenclatuur - Regelgeving - Wijziging - Selectieve coronarografie - Schrapping

C.13.0008.N 16 april 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180416.1 AC nr. ...

De subrogatie in de rechten van de benadeelde heeft tot gevolg dat de indeplaatsgestelde de vordering van de benadeelde uitoefent met al haar kenmerken en toebehoren; daaruit volgt tevens dat voor de indeplaatsgestelde de verjaringstermijn van de vordering tegen de aansprakelijke aanvangt op het ogenblik waarop zij voor de benadeelde begint te lopen; uit wat voorafgaat volgt dat de buitencontractuele aansprakelijkheidsvordering die een indeplaatsgestelde verzekeringsinstelling tegen het Gewest instelt, verjaard is indien zij wordt ingesteld meer dan vijf jaar na de eerste januari van het jaar waarin de fout werd begaan, tenzij de rechthebbende slechts na het verstrijken van deze termijn kennis krijgt van de schade en de identiteit van de aansprakelijke; de omstandigheid dat de indeplaatsgestelde verzekeringsinstelling zelf pas kennis krijgt van de identiteit van de aansprakelijke na het verstrijken van deze termijn, doet niet ter zake.

Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Verzekeringsinstelling - Subrogatoire vordering - Verjaring - Aanvang

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.15.0213.N 20 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.1 AC nr. ...

Artikel 1 van het koninklijk besluit van 14 september 1984 tot vaststelling van de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen dat de algemene bepalingen bevat, bepaalt niet dat tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, de in de nomenclatuur bepaalde honoraria alle kosten dekken die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden zijn aan de uitvoering van een in de nomenclatuur opgenomen verstrekking; een dergelijke regel volgt ook niet uit de voormelde in randnummer 1 aangehaalde wettelijke bepalingen; hieruit volgt dat het in de nomenclatuur bepaalde honorarium slechts de kosten van materiaal en medische verbruiksgoederen dekt, voor zover dit blijkt uit de omschrijving van de toepassingsregelen van de bedoelde verstrekking; de Nomenclatuur van de Geneeskundige Verstrekkingen is immers van openbare orde en moet strikt worden geïnterpreteerd.

Algemeen - Geneeskundige verstrekkingen - Nomenclatuur - Regelgeving - Aard - Openbare orde

L'article 15 du titre préliminaire du Code de procédure pénale contient une règle de compétence, attribuant au juge pénal, saisi de l'action civile, le pouvoir de connaître des incidents soulevés devant lui.

Algemeen - Geneeskundige verstrekkingen - Tussenkomst in de kosten - Toepasselijke regelgeving

S.15.0132.F 6 juni 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160606.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Algemeen - Titularis - Kind ten laste - Voorwaarde - Samenwoning - Weerslag

Opdat een kind, bedoeld bij artikel 123, eerste lid, 3, a), van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, ten laste zou zijn van een titularis of werknemer, is niet vereist dat hij met laatstgenoemde samenleeft of van zijn gezin deel uitmaakt (1). (1) Zie concl. OM.

Algemeen - Titularis - Kind ten laste - Voorwaarde - Samenwoning - Weerslag

- Artt. 123 tot 127 KB 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994
- Art. 32 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.13.0252.N 9 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160509.3 AC nr. ...

Artikel 136, § 2, vierde lid, ZIV-wet dat in algemene bewoordingen bepaalt dat de indeplaatsstelling geldt tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, maakt geen onderscheid naargelang van de persoon aan wie de prestaties werden betaald; daaruit volgt dat die indeplaatsstelling geldt tot beloop van het bedrag van zowel de prestaties die aan de rechthebbende zelf werden betaald, als de prestaties die ten behoeve van de rechthebbende rechtstreeks aan de zorgverleners of zorgverstrekkende instellingen werden betaald.

Algemeen - Verzekeringsinstelling - Prestaties - Betalingen aan derden - Indeplaatsstelling

Uit de artikelen 87 en 104bis van de Gecoördineerde wet op de Ziekenhuizen van 7 augustus 1987, het artikel 136, §5 ZIV-wet en de artikelen 1, 3 en 4 van het Koninklijk besluit van 11 juni 2003 tot uitvoering, wat de met toepassing van de gecoördineerde wet op de ziekenhuizen door de verzekeringsinstellingen in twaalfden uit te betalen bedragen betreft, van de artikelen 136, § 1, derde lid, 136, § 5, en 164, tweede lid, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 volgt dat het gedeelte van het budget van financiële middelen dat door een verzekeringsinstelling aan een verzorgingsinstelling bij twaalfden wordt uitbetaald, door de verzekeringsinstelling kan worden teruggevorderd van de naar gemeen recht aansprakelijke derde (1). (1) Thans de artikelen 95 en 115 van de Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinstellingen van 10 juli 2008.

Algemeen - Verzekeringsinstelling - Prestaties - Betalingen aan derden - Financiële middelen - Voorlopige twaalfden - Indeplaatsstelling

S.14.0062.N 7 december 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151207.4 AC nr. ...

Artikel 174, eerste lid, 10°, ZIV-wet, zoals hier van toepassing, houdt in dat de in artikel 146, eerste lid, bedoelde geneesheren-inspecteurs, apothekers-inspecteurs of verpleegkundigen-controleurs, na twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop de bescheiden betreffende de verleende geneeskundige verstrekkingen door de verzekeringsinstellingen zijn ontvangen, inzake die verstrekkingen geen overtredingen van de gecoördineerde wet en haar uitvoeringsbesluiten meer kunnen opsporen of vaststellen; dit wil zeggen dat twee jaar nadat een getuigschrift van verstrekte hulp bij de verzekeringsinstelling is ingediend, de daarin geattesteerde prestaties niet meer kunnen worden gecontroleerd op het vlak van realiteit en conformiteit met de voorschriften van de gecoördineerde wet en haar uitvoeringsbesluiten (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Artikel 174, eerste lid, 10°, ZIV-wet, zoals van toepassing voor de wijziging bij programmawet (II) van 24 december 2002, art.26, 1° en artikel 174, vierde lid ZIV-wet, zoals van toepassing voor de wijziging bij wet van 19 december 2008, art. 47.

Algemeen - Getuigschriften van verstrekte hulp - Controle - Optreden inspectiedienst - Termijn

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Algemeen - Getuigschriften van verstrekte hulp - Controle - Optreden inspectiedienst - Termijn

C.14.0210.N 9 februari 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150209.2 AC nr. 93

Uit artikel 136, §2, vierde lid, ZIV-wet volgt dat de verzekeringsinstelling die aan het slachtoffer van schade voortvloeiend uit ziekte, letsel, functionele stoornissen of overlijden, de bij de verplichte verzekering bepaalde prestaties heeft verleend, in de rechten van het slachtoffer treedt voor het geheel van de door haar verleende prestaties, tot beloop van het bedrag dat de aansprakelijke derde of zijn verzekeraar in gemeen recht verschuldigd is ter vergoeding van die schade; voormelde subrogatie is niet beperkt tot het gedeelte van de verleende prestaties dat overeenstemt met het aandeel van de derde in de aansprakelijkheid voor de veroorzaakte schade (1). (1) Cass. 16 november 2009, AR C.09.0256.N, AC 2009, nr.667; Cass. 2 maart 2011, AR P.10.1652.F, AC 2011, nr. 176.

Algemeen - Verzekeringsinstelling - Prestaties - Terugbetaling - Omvang - Verdeling gemeenrechtelijke aansprakelijkheid

ALLERLEI

S.17.0072.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.2 AC nr. ...

Artikel 2277 Burgerlijk Wetboek strekt ertoe de schuldenaar te beschermen tegen een aangroei van achterstallen van termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhouding; de jaarlijkse vergoeding, basisheffing, bijkomende en aanvullende heffingen die farmaceutische firma's die de aanneming voor vergoeding van de verzekering voor geneeskundige verzorging hebben verkregen, onder bepaalde voorwaarden verschuldigd zijn krachtens artikel 191, eerste lid, 14°, 15°, 15°quater, 15°quinquies, 15° sexies, 15°septies, 15°novies en 16°bis, ZIV-wet, zijn geen termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhouding zoals bedoeld bij artikel 2277 Burgerlijk Wetboek; de verkorte verjaringstermijn van artikel 2277 Burgerlijk Wetboek is bijgevolg niet van toepassing op de voormelde heffingen.

Allerlei - Artikel 191 ZIV-wet - Verjaring - Jaarlijkse vergoeding farmaceutische bedrijven - Aard - Artikel 2277, Burgerlijk Wetboek - Termijnschulden

S.19.0073.N 5 oktober 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.6 AC nr. ...

Uit artikel 147, § 1, 1°, 2°, 4° en 5°, Uitvoeringsbesluit ZIV-wet blijkt dat de verstrekkingen die in een centrum voor dagverzorging worden verleend en die aanleiding geven tot de betaling van het in artikel 1, 1°, van het ministerieel besluit van 22 juni 2000 tot vaststelling van de tegemoetkoming bedoeld in artikel 37, §12, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, in de centra voor dagverzorging, bedoelde forfait ruimer zijn dan de hulp van derden in de zin van artikel 24, vierde lid, Arbeidsongevallenwet en geneeskundige, heelkundige, farmaceutische en verplegingszorgen in de zin van artikel 28 van die wet omvatten; geen enkele wetsbepaling verbiedt de cumulatie van de bijkomende vergoeding waarin door voornoemd artikel 24, vierde lid, wordt voorzien en het litigieus forfait (1). (1) Zie concl. OM.

Allerlei - Arbeidsongeval - Vergoeding voor hulp van derden - Dagverzorgingscentra - Dagforfait - Cumulatie

P.17.0156.N 14 november 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.5 AC nr. 642

Uit de samenhang van de artikelen 76, 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek, 73bis en 167, eerste lid, ZIV-wet, 232, 1° en 235, eerste lid, Sociaal Strafwetboek volgt dat wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, en wanneer een oplichting betrekking heeft op het gebruik van dergelijke valse stukken, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd zijn de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering moet samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

Allerlei - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering - Hoger beroep - Rechtspleging

---

S.14.0029.F 5 oktober 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151005.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Ziekenfondsen en landsbonden van ziekenfondsen - Toekenning van voordelen - Verbod - Samenwerking met derden - Aansprakelijkheid van de ziekenfondsen - Bewijs

Allerlei - Ziekenfondsen en landsbonden van ziekenfondsen - Toekenning van voordelen - Verbod - Samenwerking met derden - Aansprakelijkheid

Noch uit artikel 43quinquies, tweede lid, van de wet van 6 augustus 1990, noch uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat die bepaling een wettelijk vermoeden van aansprakelijkheid van de ziekenfondsen en bonden van ziekenfondsen zou instellen voor het toekennen, door de derden, van de door haar bedoelde voordelen, zelfs niet onder voorbehoud van het bewijs van het tegendeel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Allerlei - Toekenning van voordelen - Verbod - Samenwerking met derden - Aansprakelijkheid van de ziekenfondsen - Bewijs - Ziekenfondsen en landsbonden van ziekenfondsen

- Artt. 43quinquies, 1e en 2e lid, 43bis en 60bis, 1e lid, 1° Wet 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen

Artikel 43quinquies, tweede lid, van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en landsbonden van ziekenfondsen moet in die zin moet worden uitgelegd dat die bepaling met de woorden "elke andere derde", enkel de hypothese bedoelt waarbij het verboden voordeel door een derde wordt toegekend, maar in samenwerking met een of meerdere ziekenfondsen of nationale landsbonden van geïdentificeerde ziekenfondsen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Allerlei - Ziekenfondsen en landsbonden van ziekenfondsen - Toekenning van voordelen - Verbod - Samenwerking met derden - Aansprakelijkheid

- Artt. 43quinquies, 1e en 2e lid, 43bis en 60bis, 1e lid, 1° Wet 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen

---

S.13.0003.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.2 AC nr. ...

In de zin van artikel 125, tweede lid, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, dat een persoonlijke bijdrage oplegt aan de werknemer bedoeld in artikel 32, eerste lid, 7°, en wiens rustpensioen niet overeenstemt met een minimale beroepsloopbaan, moet, voor de beoordeling van het aandeel van die beroepsloopbaan waarmee het rustpensioen van de rechthebbende overeenstemt, rekening worden gehouden met alle verzekeringstijdvakken die, overeenkomstig de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van de werknemers, in aanmerking komen voor de berekening van dat pensioen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Allerlei - Pensioen - Werknemer - Verzekering geneeskundige verzorging - Rechthebbende - Persoonlijke bijdrage - Voorwaarde - Beroepsloopbaan - Berekening

- Artt. 125, tweede lid en 32, eerste lid, 7° Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Allerlei - Pensioen - Werknemer - Verzekering geneeskundige verzorging - Rechthebbende - Persoonlijke bijdrage - Voorwaarde - Beroepsloopbaan - Berekening

ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSVERZEKERING

P.25.0424.F 11 juni 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250611.2F.10 AC nr. ...

Artikel 136, § 2, ZIV-Wet voert een cumulatieverbod in tussen de krachtens de ZIV-Wet verleende prestaties en de krachtens het gemeen recht verschuldigde prestaties, wanneer die prestaties dezelfde schade vergoeden; de preferentiële regresvordering die deze wet invoert, wordt op een globale grondslag ingesteld, zodat de grondslag van de subrogatoire terugvordering van de verzekeringsinstelling ononderscheidenlijk bestaat uit alle bedragen die dezelfde schade vergoeden (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal Genicot, vóór Cass. 21 april 2008, AR C.06.0675.F, AC 2008, nr. 235, op datum in Pas.

Arbeidsongeschiktheid - Ongeval - Aansprakelijke derde - Door de ziekte- en invaliditeitsverzekering geleverde prestaties - Vergoedingen verschuldigd krachtens het gemeen recht - Cumulatieverbod - Regresvordering van de verzekeringsinstelling - Regresvordering op alle bedragen die dezelfde schade vergoeden - Gevolg

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

Arbeidsongeschiktheid - Ongeval - Aansprakelijke derde - Door de ziekte- en invaliditeitsverzekering geleverde prestaties - Vergoedingen verschuldigd krachtens het gemeen recht - Cumulatieverbod - Regresvordering van de verzekeringsinstelling - Regresvordering op alle bedragen die dezelfde schade vergoeden - Gevolg

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

S.22.0006.F 19 september 2022 ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220919.3F.2 AC nr. ...

De arbeidsongeschiktheid moet worden beoordeeld rekening houdend met alle beroepen die de werknemer zou kunnen hebben uitgeoefend uit hoofde van zijn beroepsopleiding (1). (1) Cass. 26 februari 1990, AR 6973, AC 1990, nr. 391; Cass. 17 maart 1980, AC 1980, nr. 448.

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Beoordeling - Verwijzing naar de beroepsopleiding

- Art. 100, § 1, eerste lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Werknemers

- Art. 100, § 1, eerste lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

P.20.1093.N 9 februari 2021 ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.6 AC nr. ...

Krachtens artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 moet de uitkeringsgerechtigde binnen de twee dagen aan zijn verzekeringsinstelling de hervatting kenbaar maken van een beroepsbezigheid; deze verplichting geldt zowel voor een gedeeltelijke als een volledige hervatting van een beroepsbezigheid; de gerechtigde is daarbij niet verplicht mede te delen welke beroepsactiviteit hij heeft hervat; de omstandigheid dat die informatie nodig kan zijn indien de gerechtigde, bij toepassing van de artikelen 23 en 23bis KB 20 juli 1971 toelating wil vragen om tijdens een periode van invaliditeit een bepaalde beroepsactiviteit te hervatten met behoud van de uitkering en dat dit tot gevolg kan hebben dat hij incriminerende verklaringen aflegt, ontslaat hem niet van de met artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 opgelegde verplichting waarvoor hij geen incriminerende verklaringen moet afleggen (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidsongeschiktheid - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Hervatten van een beroepsactiviteit - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid - Meedelen van gegevens over de aard van de beroepsactiviteit - Inkomsten van een criminele activiteit - Afleggen van een potentieel incriminerende verklaring

- Artt. 23 en 23bis KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

Uit de omstandigheid dat de mededeling door de uitkeringsgerechtigde aan zijn verzekeringsinstelling dat hij een beroepsactiviteit heeft hervat, hem zou verplichten om de inkomsten van zijn criminele activiteit op te nemen in zijn belastingaangifte, volgt niet dat hij met zijn op grond van artikel 66 KB 20 juli 1971 verplicht af te leggen verklaring zichzelf incrimineert, noch dat uit dit feitelijk gegeven kan worden afgeleid dat het om een criminele activiteit gaat (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidsongeschiktheid - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Inkomsten van een criminele activiteit - Verplicht bericht van werkhervatting - Inhoud van de informatieplicht - Zwijgrecht - Afleggen van een belastende verklaring

- Art. 66 KB van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten

S.20.0002.F 22 juni 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.9 AC nr. ...

Artikel 100, § 1, eerste lid, ZIV-wet vereist dat de werknemer heeft beschikt over een vermogen tot verdienen hoger dan een derde dan dat van de referentiepersoon, hetwelk door het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen, ten gevolge waarvan hij alle werkzaamheid heeft onderbroken, is verminderd in de mate voorgeschreven door die bepaling (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 434.

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Erkenning - Begrip - Voorafgaande voorwaarde

S.15.0018.F 2 januari 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170102.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Arbeidsongeschiktheid - Toepassing van de wet in de tijd - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Proces-verbaal van vaststelling - Beslissing tot terguvordering van de ontvangen uitkeringen - Aard - Draagwijdte - Gevolg op de toepasselijke wet

Het proces-verbaal van de dienst voor administratieve controle van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering dat vaststelt dat een sociaal verzekerde die uitkeringen geniet, een arbeid heeft verricht zonder de in artikel 101, §2, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 bedoelde toelating, en de beslissing van de verzekeringsinstelling die de gevolgen afleidt van die arbeid op het recht van de sociaal verzekerde op de uitkeringen en de terugvordering beveelt van de onterecht uitbetaalde uitkeringen, waardoor die instellingen van sociale zekerheid de relevante wettelijke bepalingen toepassen op de niet-toegestane arbeid, vormen niet de gevolgen van die arbeid die zich kunnen voordoen of die aanhouden nadat deze werd verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2017, nr ...

Arbeidsongeschiktheid - Toepassing van de wet in de tijd - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Proces-verbaal van vaststelling - Beslissing tot terguvordering van de ontvangen uitkeringen - Aard - Draagwijdte - Gevolg op de toepasselijke wet

C.16.0014.F 20 oktober 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161020.2 AC nr. ...

Het slachtoffer dat prestaties van de verzekeringsinstelling heeft ontvangen voor schade uit arbeidsongeschiktheid, kan voor dezelfde schade slechts aanspraak maken op een vergoeding naar gemeen recht voor zover die vergoeding meer bedraagt dan de prestaties van de verzekeringsinstelling, en dat tot beloop van het verschil tussen beide bedragen (1). (1) Cass. 15 september 2014, AR C.14.0116.N, AC 2014, nr. 521.

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Indeplaatsstelling van de verzekeringsinstelling - Naar gemeen recht vergoedbare schade

- Art. 136, § 2, eerste en vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

S.14.0002.F 23 mei 2016 ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160523.4 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Vergoedingen - Terugvordering - Gevolg - Arbeidsdag - Gelijkstelling - Nieuwe ongeschiktheid - Wachttijd

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Vergoedingen - Terugvordering - Gevolg - Arbeidsdag - Gelijkstelling - Artikel 101, § 3 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994

Artikel 101, §3, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, in de versie van toepassing na de wijziging ervan bij de wet van 28 april 2010, stelt, voor de vaststelling van de rechten van de gerechtigde op sociale zekerheidsprestaties, de dagen waarop de arbeidsongeschikt erkende gerechtigde een arbeid zonder toelating heeft verricht en waarvoor de uitkeringen werden teruggevorderd, gelijk met vergoede dagen; die bepaling stelt, voor de vaststelling van de rechten van de gerechtigde op prestaties van de ziektekostenverzekering, arbeidsdagen gelijk met vergoede dagen (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Vergoedingen - Terugvordering - Gevolg - Arbeidsdag - Gelijkstelling - Artikel 101, § 3 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994

- Art. 101, § 3 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Voor de toepassing van de artikelen 130 en 131 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 en 290, A, 2, 1°, van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van die wet, stelt artikel 101, §3, van de gecoördineerde wet de dagen waarop de gerechtigde een arbeid zonder toelating heeft verricht en waarvoor de uitkeringen worden teruggevorderd, gelijk met vergoede dagen tijdens welke zijn arbeidsongeschiktheid erkend wordt; daaruit volgt dat de gerechtigde, na die arbeidsdagen zonder toelating, wanneer de bij artikel 100, §1, vermelde voorwaarden voor erkenning van arbeidsongeschiktheid vervuld zijn op de dag van het geneeskundig onderzoek bepaald bij artikel 101, §1, recht heeft op uitkeringen zonder opnieuw de wachttijd te moeten volbrengen bepaald bij artikel 128, §1, van de gecoördineerde wet (1). (1) Zie concl. OM.

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Vergoedingen - Terugvordering - Gevolg - Arbeidsdag - Gelijkstelling - Nieuwe ongeschiktheid - Wachttijd

- Art. 290, A, 2, 1° KB 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994
- Art. 1 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
- Artt. 86, § 1, 101, §§ 1 tot 3, 128, § 1, 130 en 131 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

S.13.0012.F 18 mei 2015 ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Vermindering van het verdienvermogen - Beoordeling - Bezoldigde deeltijdse beroepsactiviteit - In rekening brengen

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Vermindering van het verdienvermogen - Artikel 100, § 2, wet gecoördineerd op 14 juli 1994 - Hervatting van het werk - Voorwaarde van het verdienvermogen - Afwijking van artikel 100, § 1

Artikel 100, §2, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wijkt af van de voorwaarde van het verdienvermogen voorgeschreven bij paragraaf 1, ten gunste van de werknemer die, zoals bepaald bij paragraaf 1, arbeidsongeschikt is geworden en later, overeenkomstig paragraaf 2, de arbeid hervat (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Vermindering van het verdienvermogen - Artikel 100, § 2, wet gecoördineerd op 14 juli 1994 - Hervatting van het werk - Voorwaarde van het verdienvermogen - Afwijking van artikel 100, § 1

Artikel 100, §1, eerste lid, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 bepaalt dat het verdienvermogen dat de werknemer nog heeft in een bezoldigde werkzaamheid moet vergeleken worden met dat van een persoon van dezelfde stand en met dezelfde opleiding in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort; het staat niet toe om bij de beoordeling van het resterende verdienvermogen van de werknemer het verdienvermogen dat hij in een deeltijds bezoldigde arbeid heeft niet in rekening te brengen (1). (1) Zie de concl. OM in Pas. 2015, nr. ...

Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Vermindering van het verdienvermogen - Beoordeling - Bezoldigde deeltijdse beroepsactiviteit - In rekening brengen

ZIEKTEKOSTENVERZEKERING

S.21.0018.N 5 mei 2025 ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250505.3N.7 AC nr. ...

Door de artikelen 25bis, 25ter en 25quater ZIV-wet worden aan het College van geneesheren-directeurs in onderscheiden gevallen de bevoegdheid toegekend om uit de middelen van het Bijzonder Solidariteitsfonds een tegemoetkoming te verlenen in de kosten van bijzondere en dure verstrekkingen die niet voor vergoeding door de verzekering voor geneeskundige verzorging in aanmerking komen; noch uit de bepalingen van artikel 25bis ZIV-wet, noch uit die van artikel 25quater volgt dat voor een verstrekking die is opgenomen in de limitatieve lijst bedoeld in artikel 25quater, eerste lid, ZIV-wet geen tegemoetkoming kan worden verleend op grond van artikel 25bis of artikel 25ter voor zover aan de in die artikelen bepaalde voorwaarden is voldaan (1). (1) Zie concl. OM.

Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Art. 25quater ZIV-wet - Innovatieve medische techniek - Toepassing 25bis en 25ter ZIV-wet

- Art. 25quater Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 25ter Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Art. 25bis Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat artikel 25quater ZIV-wet ertoe strekt het College van geneesheren-directeurs toe te laten reeds tussenkomst te verlenen in de kosten van innovatieve medische technieken met aangetoonde therapeutische meerwaarde gedurende de periode die, ingevolge de voor de aanpassing van de Nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen te volgen procedure, nodig is om deze nieuwe technieken in de Nomenclatuur op te nemen (1). (1) Zie concl. OM.

Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Art. 25quater ZIV-wet - Doelstelling

- Art. 25quater Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

C.18.0264.F 4 mei 2020 ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.15 AC nr. ...

De artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen bepalen noch het ogenblik waarop de gezondheidstoestand van de patiënt moet worden aangetoond noch de arts die deze gezondheidstoestand beoordeelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 259.

Ziektekostenverzekering - Gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen - Artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 - Individuele kamer - Honorariumsupplementen - Verbod - Voorwaarden - Gezondheidstoestand van de patiënt - Bewijs

- Artt. 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 Gecoördineerde Wet 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

S.18.0092.N 7 oktober 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191007.5 AC nr. ...

De artikelen 25 tot 25decies ZIV-wet, zoals hier toepasselijk, die de bepalingen betreffende het Bijzonder Solidariteitsfonds bevatten, voorzien niet in een afwijking van de bepalingen van de Geneesmiddelenwet; hieruit volgt dat het Bijzonder Solidariteitsfonds slechts tussenkomst kan verlenen voor het verstrekken van een geneesmiddel waarvoor geen vergunning om in de handel te worden gebracht of registratie is verleend, voor zover dit geneesmiddel in toepassing van artikel 6quater, § 1, Geneesmiddelenwet ter beschikking van de patiënt mag worden gesteld (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 25 tot 25decies ZIV-wet voor de wijziging door de wet van 7 februari 2014 houdende diverse bepalingen inzake de toegankelijkheid van de gezondheidszorg.

Ziektekostenverzekering - Bijzonder Solidariteitsfonds - Kosten - Tussenkomst verstrekking - Geneesmiddel - Voorwaarden - Vergunning - Afwijking

S.17.0031.F 20 mei 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190520.3 AC nr. ...

De artikelen 136, §1, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, en 294, §1, 13°, en §2, eerste en vierde lid, van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 zijn de omzetting van artikel 7, §4, eerste lid van Richtlijn 2011/24/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 9 maart 2011 betreffende de toepassing van de rechten van patiënten bij grensoverschrijdende gezondheidszorg; luidens dat artikel worden de kosten van grensoverschrijdende gezondheidszorg door de lidstaat van aansluiting terugbetaald of rechtstreeks betaald tot het bedrag dat door de lidstaat van aansluiting zou zijn ten laste genomen indien de gezondheidszorg op het grondgebied ervan zou zijn verleend maar het ten laste genomen bedrag is niet hoger dan de feitelijke kosten van de ontvangen gezondheidszorg; uit de bewoordingen van artikel 136, §1, van de gecoördineerde wet, die louter de door die wet bepaalde prestaties beogen, en uit de parlementaire voorbereiding van die bepaling, die deze mogelijkheid niet vermelden, blijkt dat voornoemd artikel 136, §1, en artikel 294, §1, 13°, en §2, eerste en vierde lid, de mogelijkheid die artikel 7, §4, tweede lid, van de richtlijn aan de lidstaat biedt, namelijk om meer terug te betalen dan het bedrag dat zou zijn ten laste genomen als de zorg op zijn grondgebied was verstrekt, niet benutten.

Ziektekostenverzekering - Geneeskundige verstrekkingen buiten het Belgisch grondgebied waar de verzekerde is aangesloten - Lidstaat van de Europese Unie of Staat die behoort tot de Europese Economische ruimte - Richtlijn 2011/24/EU - Terugbetaling of betaling door de Staat van aansluiting - Bedrag

P.18.0153.F 13 februari 2019 ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190213.1 AC nr. ...

Artikel 164, eerste en tweede lid, ZIV-wet belet de verzekeringsinstellingen niet om, in geval van strafvervolging, een burgerlijke rechtsvordering in te stellen voor de strafrechter op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek wanneer de toepassingsvoorwaarden van dit artikel zijn vervuld, waaronder de noodzakelijkheid van schade; die schade is in dat geval evenwel niet beperkt tot de eigen schade van de verzekeringsinstellingen maar heeft ook betrekking op de schade voortvloeiend uit de uitbetaling van de bedragen die overeenkomen met ten onrechte betaalde prestaties en die door de verzekeringsregeling worden gedragen die de middelen voor die prestaties heeft verstrekt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 89.

Ziektekostenverzekering - Stelsel betalende derde - Ten onrechte toegekende prestaties - Vordering tot terugbetaling - Toepasselijkheid van de regeling van gemeenrechtelijke aansprakelijkheid - Vaststelling van de schade

- Art. 164, eerste en tweede lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen
- Artt. 3 en 4 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Prestaties van de ziekte- en invaliditeitsverzekering zijn ten onrechte uitbetaald zodra de voorgeschreven reglementaire voorwaarden niet zijn vervuld aangezien artikel 164, eerste en tweede lid, ZIV-wet, voor de verplichte terugbetaling van ten onrechte toegekende prestaties, geen onderscheid maakt tussen vergissing en bedrog (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 89.

Ziektekostenverzekering - Ten onrechte toegekende prestaties

- Art. 164, eerste en tweede lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

S.18.0005.N 19 november 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181119.1 AC nr. 644

Uit artikel 203, §1, Burgerlijk Wetboek volgt dat de ouders moeten instaan voor de kosten nodig voor de zorgen voor de gezondheid van hun kinderen en dat een ouder zijn gepresteerde zorgen voor die gezondheid niet aan zijn of haar kind kan aanrekenen, maar niet dat die ouder die kosten niet zou kunnen recupereren van een verzekering die deze kosten dekt.

Ziektekostenverzekering - Kinderen - Verplichting ouders - Medische zorgen - Kosten - Begrip

Uit de artikelen 32, 17°, en 121, §1, ZIV-wet volgt dat de onder 1° tot 16°, 20° en 21° van artikel 32 ZIV-wet, bedoelde gerechtigden, gerechtigd zijn op terugbetaling van de kosten voor geneeskundige verstrekkingen gedaan voor personen ten hunne laste; de omstandigheid dat de gerechtigde zelf als zorgverstrekker de prestatie levert, doet hieraan geen afbreuk.

Ziektekostenverzekering - Kind ten laste - Gerechtigde - Ouder zorgverstrekker - Geneeskundige verstrekking

S.17.0077.N 12 maart 2018 ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180312.5 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht

Wanneer het College van geneesheren-directeurs op grond van artikel 25 ZIV-wet de tegemoetkoming van de verzekering in de kosten van een geneeskundige verstrekking weigert en de rechthebbende die weigering betwist, ontstaat er tussen die rechthebbende en de Riziv een betwisting over het recht op die tegemoetkoming; de berechting van die betwisting valt onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank, aangezien dat gerecht krachtens de artikelen 167, eerste lid, ZIV-wet, 580, 2°, en 581, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kennis neemt van de geschillen over de rechten van de werknemers en van de zelfstandigen die zijn vastgelegd in de wetgeving inzake de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering; artikel 25, derde lid, ZIV-wet verleent het College van geneesheren-directeurs geen discretionaire beoordelingsbevoegdheid om te oordelen over het recht op de tegemoetkoming; het behoort evenwel tot de discretionaire bevoegdheid van het College van geneesheren-directeurs om het bedrag van de tegemoetkoming vast te stellen binnen de perken van de financiële middelen van het Bijzonder Solidariteitsfonds; de rechter kan enkel nagaan of de beslissing van het bestuur niet kennelijk onredelijk, willekeurig of disproportioneel is (1). (1) Zie concl. OM.

Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht

---

S.15.0121.F 27 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Ziektekostenverzekering - Ziekenhuizen - Gemeenschappelijke kamer - Bijzonder solidariteitsfonds - Tussenkomst - Grenzen

Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Tussenkomsten

Uit artikel 25, derde lid, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 blijkt dat het Bijzonder solidariteitsfonds geen tegemoetkoming verleent in de kosten van geneeskundige verstrekkingen die de Belgische wetgeving niet ten laste van de rechthebbende legt (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Tussenkomsten

- Art. 25, derde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Alle kosten die voortvloeien uit het verblijf in een gemeenschappelijke kamer en het verstrekken van zorgen aan de patiënten in het ziekenhuis en die niet zijn opgesomd in artikel 95 van de wet van 7 augustus 1987 op de ziekenhuizen, zijn gedekt door het budget van de aan het ziekenhuis toegekende financiële middelen en kunnen niet leiden tot een financiële tussenkomst van de patiënt (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Ziektekostenverzekering - Ziekenhuizen - Gemeenschappelijke kamer - Bijzonder solidariteitsfonds - Tussenkomst - Grenzen

- Art. 2 KB 25 april 2002 betreffende de vaststelling en de vereffening van het budget van financiële middelen van de ziekenhuizen
- Artt. 90, 94, eerste lid, 95, en 96bis Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen 7 aug. 1987

P.16.1061.F 1 maart 2017 ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.2 AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Ziektekostenverzekering - Indeplaatsstelling - Toepassing

Krachtens artikel 136, § 2, vierde lid, ZIV-wet treedt de verzekeringsinstelling in de plaats van de rechthebbende tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de sommen die verschuldigd zijn en die de schade geheel of gedeeltelijk vergoeden; de rechter die weigert de verweerder te veroordelen om de eiser sommen te betalen waarvan niet kan worden uitgesloten dat hij ze reeds van het ziekenfonds heeft ontvangen, ontneemt dat ziekenfonds het recht niet om van de schuldenaar de bedragen terug te vorderen waarvan het kan aantonen dat het deze ter vergoeding van de schade van de schuldeiser heeft betaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Ziektekostenverzekering - Indeplaatsstelling - Toepassing

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen